BIBLIORUM
SACRORUM
TOMUS QUINTUS:
SIVE
NOVUM D. N.
JESU CHRISTI
TESTAMENTUM.

PRÆMONITIO ad LECTOREM.

UT intelligat Lector uſum literarum numeralium, quæ ad marginem textûs Græci apponuntur; ſciendum eſt Græcos, ut ex antiquis Codicibus conſtat, tam Evangelium, quàm reliquos N. T. libros in certa κεφάλαια, quibus Hiſtoriæ atq; aliarum rerum argumenta alia ab aliis dividuntur, diſtinxiſſe; quorum Capitum numerum literis Græcis margini adſcripſerunt: ipſa verò Capita in ὑποκοπὰς ſeu minora ſegmenta quaſi in plures particulas ſubdiviſa, continuâ ſerie per ſingulos libros literis itidèm numeralibus expreſſiſſe. Κεφάλαια verò ſeu Capita ejuſmodi majora in S. Matthæo numerârunt ξη'· in S. Marco μη'· in S. Luca πγ'· in S. Johanne ιη'· minores verò ſectiones fecerunt, in S. Matt. τνε'· in S. Marc. σλϛ'· in S. Luc. τμβ'· in S. Johanne σλβ'. Euſebius verò Cæſarienſis Epiſcopus, ut ex Epiſtola ejus ad Carpianum conſtat, juxta ſectiones iſtas minores, Canones decem ad Concordantias Evangeliorum faciliùs inveniendas confecit: quorum ope loca, in quibus duo, tres vel quatuor Evangeliſtarum rem eandem tractantes inter ſe concordant, vel ubi aliquis ipſorum quædam habet quæ non ſunt in reliquis, nullo negotio inveniantur. Segmenta enim iſta minora literis numeralibus ad marginem appoſitis unà cum lineola ſupernè ducta (ut ab aliis diſtinguerentur,) aliâque literâ numerali priori ſuppoſitâ, Canonem ſeu Tabulam indicante, ſignavit. Verbi gratia, Matth. cap. 3. verſ. 11. ad hæc verba, Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι· apponitur in margine hæc nota, $\overline{\iota\alpha}$ unà cum α ſubſcripto, quod ad Canonem primum lectorem remittit. In quo Canone literis iſtis numeralibus $\overline{\iota\alpha}$ inventis, ſtatim ex diametro in eadem Tabula exhibentur loca in reliquis Evangeliſtis quæ cum hoc concordant, ſcil. ſub Marco $\overline{\delta}$', ſub Luca $\overline{\iota}$, ſub Johanne $\overline{\iota\beta}$'. Haſce itaque Tabulas, cùm paſſim in antiquis MSS. extent, nec tantùm apud Græcos, ſed & apud Latinos in uſu fuiſſe conſtet, ut ex Hieronymi in Evangeliſtas ad Damaſum præfatione liquet, & in exemplaribus Arabicis & Æthiopicis, quæ jam ſub prelo ſunt, eaſdem cum Græcis conſentientes cernimus; meritò in hac editione noſtra retinendas cenſuimus: Capitula ſcil. majora, majoribus; minores verò ſectiones minoribus characteribus exprimendo. Græco verò tantùm textui appoſuimus, licèt, uti diximus, etiam in Verſionibus Arab. & Æthiop. extent, ne actum agere videremur. Denique τῶν στίχων numerum, cùm in pleriſque antiquis Codicibus habeantur, ad calcem cujuſque libri adjici curavimus.

A Κανὼν πρῶτος ἐν ᾧ οἱ τέσσαρες.

MT.	MP.	Λ.	ἸΩ.
η	β	ζ	ι
ια	δ	ι	ϛ
ια	δ	ι	ιβ
ια	δ	ι	ιδ
ια	δ	ι	κη
ιδ	ε	ιγ	ιε
κγ	κζ	ιζ	μϛ
κγ	κζ	λδ	μϛ
κγ	κζ	με	μϛ
ο	κ	λζ	λη
πζ	ρλθ	σν	ρμα
ϟη	ϟϛ	ριϛ	ρκ
ϟη	ϟϛ	ριϛ	ρια
ϟη	ϟϛ	ριϛ	μ
ϟη	ϟϛ	ριϛ	ρκθ
ϟη	ϟϛ	ριϛ	ρλα
ρλγ	λζ	οζ	ρθ
ρμα	ν	ιθ	νθ
ρμβ	να	κθ	λε
ρμζ	ξδ	ϟγ	μθ
ρξϛ	πβ	ϟδ	ιζ
ρξϛ	πβ	ϟδ	οδ
σθ	ριθ	σλδ	ρ
σια	ρκα	σλη	κα
σκ	ρκβ	σλθ	οζ
σκ	ρκθ	σμϛ	πε
σκ	ρκβ	σξα	πη
σμδ	ρλθ	σν	ρμα
σμδ	ρλθ	σν	ρμϛ
σοδ	ρνϛ	σξ	κ
σοδ	ρνϛ	σξ	μη
σοδ	ρνϛ	σξ	ϟϛ
σοϛ	ρνη	οδ	ϟη
σπ	ρξβ	σξθ	ρκβ
σπδ	ρξε	σξϛ	νε
σπδ	ρξε	σξϛ	ξγ
σπδ	ρξε	σξϛ	ξε
σπδ	ρξε	σξϛ	ξζ
σπθ	ρο	σοε	ρκϛ
σϟα	ροβ	σοθ	ρνϛ
σϟδ	ροε	σπα	ρξα
σϟε	ροϛ	σπβ	μβ
σϟε	ροϛ	σπβ	νζ
τ	ρπα	σπε	οθ
τ	ρπα	σπε	ρνη
τβ	ρπγ	σπζ	ρξ
τδ	ρπδ	σπθ	ρο
τϛ	ρπζ	σϟ	ρξβ
τϛ	ρπζ	σϟ	ροδ
τε	ρϟα	σϟζ	ξθ
τιγ	ρϟδ	σϟδ	ροβ
τιδ	ρϟε	σϟα	ρξϛ
τιδ	ρϟε	σϟα	ρξη
τιε	ρϟϛ	σϟβ	ροε
τιη	ρϟθ	τ	ροϛ
τκ	σ	τβ	ροη
τκε	σδ	τε	ρπδ
τκϛ	σε	τια	ρπη
τκϛ	σε	τιγ	ρϟδ
τκη	σϛ	τιδ	ρϟϛ
τλα	σθ	τιε	ρϟζ
τλβ	σι	τιη	ρϟζ
τλδ	σιβ	τκθ	σα
τλε	σιδ	τκδ	ρϟθ
τλϛ	σιε	τιζ	ρϟη
τλϛ	σιε	τιθ	ρϟη
τμγ	σκγ	τκθ	σδ
τμη	σκζ	τλβ	σϛ
τμθ	σκη	τλγ	ση
τνβ	σλα	τλϛ	σθ
τνβ	σλα	τλϛ	σια

B Κανὼν δεύτερος ἐν ᾧ οἱ τρεῖς.

MT.	MP.	Λ.
ιε	ϛ	ιε
κα	ε	λβ
λα	ρβ	ρπε
λϛ	λθ	ρλγ
λϛ	λθ	οθ
ν	μα	νϛ
ξϛ	ιγ	δ
ξϛ	ιγ	κδ
ξγ	ιη	λγ
ξζ	ιε	κϛ
ξθ	μζ	πγ
οα	κα	λη
οβ	κβ	λθ
οβ	κβ	ρπϛ
ογ	κγ	μ
οδ	μθ	πε
οϛ	νβ	ρξθ
οθ	κθ	πϛ
π	λ	μδ
πβ	νγ	πζ
πβ	νγ	ρι
πγ	νδ	πζ
πγ	νδ	ριβ
πε	νε	πη
πε	νε	ριδ
πη	ρμα	ρμη
πη	ρμα	σνα
ϟβ	μ	π
ϟδ	πϛ	ϟζ
ϟδ	πϛ	ρμϛ
ργ	α	ο
ριδ	κδ	μα
ριϛ	κε	μβ
ριϛ	κε	ρξε
ριϛ	κε	ροζ
ρκα	λβ	ρκζ
ρκϛ	λγ	ρκθ
ρκγ	λδ	ρμζ
ρλ	λε	πβ
ρλα	λϛ	οϛ
ρλε	λη	οη
ρλζ	μδ	ρξζ
ρμγ	νζ	ϟ
ρμδ	νθ	ιβ
ρμθ	ξϛ	λε
ρμθ	ξϛ	μγ
ρνγ	ξθ	λϛ
ρξδ	οθ	ρμδ
ρξη	πγ	ϟε
ρξη	πγ	σϛ
ρο	πε	ϟϛ
ροβ	πζ	ϟη
ροδ	ϟα	ϟθ
ροϛ	ϟγ	ρα
ροη	ϟε	ρβ
ροη	ϟε	σιζ
ροθ	ϟθ	ρϟζ
ρϟ	ρε	ρϟε
ρϟβ	ρϛ	σιϛ
ρϟγ	ρζ	ρκα
ρϟγ	ρζ	σιη
ρϟδ	ρη	ρνβ
ρϟδ	ρη	σιθ
ρϟε	ρθ	σκ
ρϟη	ρι	σκα
ρϟθ	ρια	ρογ
σα	ριβ	σκβ
σγ	ριδ	σο
σε	ριϛ	σκδ
σϛ	ριζ	σλβ
ση	ριη	σλγ
σιζ	ρκζ	σμ
σιθ	ρκη	σμα
σκγ	ρλ	σμγ
σκε	ρλδ	σμε
σκϛ	ρλγ	σμδ
σκθ	ρλε	ρλζ
σκθ	ρλε	σνϛ
σμβ	ρλζ	σλζ
σμβ	ρλζ	σμη
σμγ	ρλη	σμθ
σμη	ρμγ	σθ
σμη	ρμγ	σνγ
σμθ	ρμδ	σνδ
σν[illegible]	ρμϛ	σνε
σνγ	ρμη	σδ
σνη	ρν	σνζ
σνθ	ρνα	σνη
σξδ	ρνε	ρνϛ
σξθ	ρνδ	σκη
σοα	μβ	σλ
σοη	ρξ	σξγ
σπα	ρξγ	σξη
σπε	ρξϛ	σξε
σπε	ρξϛ	σξζ
σϟϛ	ροζ	σπ
σϟϛ	ροζ	σπδ
τα	ρπβ	σπϛ
τη	ρπθ	τε
τιβ	ρϟγ	σϟθ
τιϛ	ρϟζ	σϟγ
τιζ	ρϟη	σϟε
τκβ	σβ	τθ
τλη	σιη	τκβ
τλθ	σιθ	τκε
τμ	σκ	τκζ
τμϛ	σκϛ	τκγ
τμδ	σκδ	τκη
τμϛ	σκε	τλ
τνγ	σλβ	τλζ
τιδ	σλγ	τλη

Γ Κανὼν τρίτος ἐν ᾧ οἱ τρεῖς.

ΜΤ.	Λ.	ΙΩ.
α	ιδ	α
α	ιδ	γ
α	ιδ	ε
ζ	ϛ	β
ζ	ϛ	κε
νθ	ξγ	ριϛ
ξδ	ξε	λζ
ϟ	νη	ριη
ϟ	νη	ρλθ
ϟζ	σια	ρε
ρια	ριθ	λ
ρια	ριθ	ριδ
ρια	ριθ	ρμη
ριβ	ριθ	η
ριβ	ριθ	μδ
ριβ	ριθ	ξα
ριβ	ριθ	οϛ
ριβ	ριθ	πζ
ριβ	ριθ	ϟ
ριβ	ριθ	ρμβ
ριβ	ριθ	ριδ
ρμϛ	ϟβ	μζ

Δ Κανὼν τέταρτος ἐν ᾧ οἱ τρεῖς.

ΜΤ.	ΜΡ.	ΙΩ.
ιη	η	κϛ
ριζ	κϛ	ϟγ
ριζ	κϛ	ϟε
ρν	ξζ	να
ρξα	οζ	κγ
ρξα	οζ	νγ
σδ	ριε	ϟα
σδ	ριε	ρλε
σιϛ	ρκε	ρκη
σιϛ	ρκε	ρλγ
σιϛ	ρκε	ρλζ
σιϛ	ρκε	ρν
σοζ	ρνθ	ϟη
σοθ	ρξα	οβ
σοθ	ρξα	ρκα
σπζ	ρξη	ρνβ
σϟγ	ροδ	ρζ
σϟζ	ροη	ο
σϟθ	ρπ	ργ
τζ	ρπη	ρξδ
τκα	σα	ρπ
τκα	σα	ρϟβ
τκγ	σγ	ρπγ
τκθ	σζ	ρπε
τκθ	σζ	ρπζ
τλγ	σια	σγ

Ε Κανὼν πέμπτος ἐν ᾧ οἱ δύο.

ΜΤ.	Λ.
γ	β
ι	η
ιβ	ια
ιϛ	ιϛ
κε	μϛ
κϛ	μζ
κη	μη
λ	μθ
λδ	ρϟδ
λϛ	ρξβ
λη	νγ
μ	νβ
μα	νε
μγ	ρκγ
μϛ	ριγ
μζ	ρλδ
μη	ρϟα
μθ	ρν
να	νθ
νγ	ρκε
νδ	νδ
νε	ρο
νζ	ξα
νη	ξ
ξ	ροα
ξα	ξδ
ξε	ροβ
ξϛ	ξϛ
ξη	ρε
οη	ρη
πδ	ρια
πϛ	ρθ
ϟγ	ρμε
ϟε	ρξ
ϟϛ	ρπβ
ϟϛ	ρπδ
ρβ	ξθ
ρδ	οε
ρε	ρϟγ
ρζ	ογ
ρη	ριε
ρι	ριη
ριθ	ρκϛ
ρκε	ξβ
ρκζ	ρκη
ρκη	ρλβ
ρκθ	ρλ
ρλβ	πα
ρλδ	ρκ
ρλη	ρξη
ρνϛ	νζ
ρνη	σκϛ
ρξβ	ρξα
ροε	σ
ρπβ	ρπζ
ρπβ	ρπθ
ρπγ	ρϟη
ρπζ	ρϟθ
ρϟζ	σβ
σιγ	σλε
σκα	ρπα
σκη	ρλθ
σλα	ροθ
σλα	σιε
σλβ	ρμβ
σλδ	ρλϛ
σλϛ	ρλε
σλζ	ρλη
σλη	ρμ
σμ	ρμα
σμα	ροε
σνε	σβ
σνϛ	σε
σνζ	σγ
σξα	σζ
σξβ	σιβ
σξε	ρνζ
σξϛ	ρνε
σξζ	ρνη
σο	σκθ
σοβ	σλα

ϛ' Κανὼν ἕκτος ἐν ᾧ οἱ δύο.

ΜΤ.	ΜΡ.
θ	γ
ιζ	ζ
κ	θ
κβ	ια
μδ	ρκϛ
οζ	ξγ
ρ	ϟη
ρλθ	με
ρμε	ξ
ρμη	ξε
ρνβ	ξη
ρνδ	οα
ρνζ	οβ
ρνθ	ογ
ρξ	οϛ
ρξγ	οη
ρξε	π
ρξθ	πδ
ρογ	πθ
ρπ	ρ
ρπθ	ργ
σβ	ριγ
σιδ	ρκ
σιε	ρκδ
σκδ	ρλα
σμϛ	ρμ
σμζ	ρμβ
σν	ρμε
σνβ	ρμζ
σνδ	ρμθ
σξ	ρνβ
σξγ	ρνγ
σοε	ρνζ
σπβ	ρξδ
σπϛ	ρξζ
σπη	ρξθ
σϟ	ροα
σϟβ	ρογ
σϟη	ροθ
τε	ρπε
τθ	ρϟ
τια	ρϟβ
τλ	ση
τλζ	σιζ
τμα	σκα
τμζ	σκϛ
τν	σκθ

Ζ Κανὼν ἕβδομος ἐν ᾧ οἱ δύο.

ΜΤ.	ΙΩ.
ε	πγ
ιθ	ιθ
ιθ	λβ
ιθ	λδ
ρκ	πβ
ρπε	σιε
σζ	ρα

Η Κανὼν ὄγδοος ἐν ᾧ οἱ δύο.

Λ.	ΜΡ.
κγ	ιβ
κε	ιδ
κζ	ιϛ
κζ	κη
κη	ιζ
πδ	μη
πθ	νϛ
ϟα	ξα
ρ	οε
ργ	ϟζ
σμζ	ρλϛ
σοζ	σιϛ
τλε	σλ
τλθ	σλε

Θ Κανὼν ἔννατος ἐν ᾧ οἱ δύο.

Λ.	ΙΩ.
λ	σιθ
λ	σκβ
σξβ	ριγ
σξβ	ρκδ
σοδ	σκζ
σοδ	σκθ
σοδ	σλα
τγ	ρπβ
τγ	ρπϛ
τγ	ρϟ
τζ	ρπβ
τζ	ρπϛ
τζ	ρϟ
τιβ	ρπβ
τιβ	ρπϛ
τιβ	ρϟ
τμ	σιγ
τμ	σιζ
τμα	σκα
τμα	σκγ
τμα	σκε

Ι Κανὼν δέκατος ἐν ᾧ ἰδίως ἕκαστος περί τινων εἰρήκασιν.

ΜΤ.	ΜΡ.		
β	ιθ	ση	π
δ	λα	σι	πα
ϛ	μγ	σιδ	πδ
ιγ	μϛ	σκγ	πϛ
κδ	νη	σκε	πθ
κζ	ξβ	σκζ	ϟβ
κθ	ο	σλϛ	ϟδ
λγ	οδ	σνβ	ϟζ
λε	πα	σνϛ	ϟθ
λζ	πη	σνθ	ρβ
λθ	ϟ	σξδ	ρδ
μβ	ϟβ	σοα	ρϛ
με	ϟδ	σογ	ρη
νβ	ρα	σοϛ	ρι
νϛ	ρδ	σοη	ριβ
οε	ρκγ	σπγ	ριε
πα	ρλβ	σπη	ριζ
πθ	ρπϛ	σϟϛ	ριθ
ϟα	σιγ	σϟη	ρκγ
ϟθ	σλδ	τα	ρκε
ρα		τδ	ρκζ
ρϛ	Λ.	τϛ	ρλ
ρθ		τη	ρλβ
ριγ	α	τιϛ	ρλδ
ριε	γ	τκ	ρλϛ
ριη	ε	τκϛ	ρλη
ρκδ	θ	τλα	ρμ
ρκϛ	ιη	τλδ	ρμγ
ρλϛ	κ	τλθ	ρμδ
ρμ	κβ	τμζ	ρμε
ρνα	κθ		ρμζ
ρνε	λα		ρμθ
ρξζ	ν	ΙΩ.	ρνα
ροα	να	δ	ρνγ
ροζ	ξζ	ζ	ρνε
ρπα	ξη	θ	ρνζ
ρπδ	οβ	ια	ρνθ
ρπϛ	οε	ιγ	ρξγ
ρπη	ρδ	ιϛ	ρξε
ρϟα	ρϛ	ιη	ρξζ
ρϟϛ	ρζ	κβ	ρξθ
σ	ριγ	κδ	ροα
σι	ριζ	κζ	ρογ
σιβ	ρκβ	κθ	ροζ
σιη	ρκδ	λα	ροθ
σκβ	ρλα	λγ	ρπα
σκζ	ρμγ	λϛ	ρπθ
σλ	ρμθ	λθ	ρϟα
σλγ	ρνα	μα	ρϟγ
σλε	ρνδ	μγ	ρϟε
σλθ	ρνθ	με	σ
σμε	ρξγ	ν	σβ
σξη	ρξδ	νβ	σε
σογ	ρξϛ	νδ	σζ
σπγ	ροδ	νϛ	σι
τγ	ροϛ	νη	σιβ
τιθ	ροη	ξ	σιδ
τκδ	ρπ	ξβ	σιϛ
τκζ	ρπγ	ξδ	σιη
τμε	ρπη	ξϛ	σκ
τνα	ρϟ	ξη	σκδ
τνε	ρϟβ	οα	σκϛ
	ρϟϛ	ογ	σκη
	σα	οε	σλ
	σγ	οη	σλβ

Ex Libris Carmelitarum Discalc. Conventus Riomensis Catalogo Inscriptus
ann. Mill. Septingent. undecimo

ΤΟΥ͂ ΚΑΤΑ` ΜΑΤΘΑΙ͂ΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙ͂ΟΥ ΤΑ` ΚΕΦΑ´ΛΑΙΑ.

Α' Περὶ τῶν μάγων.
Β' περὶ τῶν ἀναιρεθέντων παιδίων.
Γ' πρῶτος Ἰωάννης ἐκήρυξε βασιλείαν οὐρανῶν.
Δ' περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ.
Ε' περὶ τῶν μακαρισμῶν.
ϛ' περὶ τοῦ λεπροῦ.
Ζ' περὶ τοῦ ἑκατοντάρχου.
Η' περὶ τῆς πενθερᾶς Πέτρου.
Θ' περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων.
Ι' περὶ τοῦ μὴ ἐπιτρεπομένου ἀκολουθεῖν.
ΙΑ' περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως τῶν ὑδάτων.
ΙΒ' περὶ τῶν δύο δαιμονιζομένων.
ΙΓ' περὶ τοῦ παραλυτικοῦ.
ΙΔ' περὶ τοῦ Ματθαίου.
ΙΕ' περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου.
Ιϛ' περὶ τῆς αἱμοῤῥούσης.
ΙΖ' περὶ τῶν δύο τυφλῶν.
ΙΗ' περὶ τοῦ δαιμονιζομένου κωφοῦ.
ΙΘ' περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων διαταγῆς.
Κ' περὶ τῶν ἀποσταλέντων παρὰ Ἰωάννου.
ΚΑ' περὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος τὴν χεῖρα.
ΚΒ' περὶ τοῦ δαιμονιζομένου τυφλοῦ καὶ κωφοῦ.
ΚΓ' περὶ τῶν αἰτούντων σημεῖον.
ΚΔ' περὶ τῶν παραβολῶν.
ΚΕ' περὶ Ἰωάννου καὶ Ἡρώδου.
Κϛ' περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων.
ΚΖ' περὶ τοῦ ἐν θαλάσσῃ περιπάτου.
ΚΗ' περὶ τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ.
ΚΘ' περὶ τῆς Χαναναίας.
Λ' περὶ τῶν θεραπευθέντων ὄχλων.
ΛΑ' περὶ τῶν ἑπτὰ ἄρτων.
ΛΒ' περὶ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων.
ΛΓ' περὶ τῆς ἐν Καισαρείᾳ ἐπερωτήσεως.
ΛΔ' περὶ τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Χριστοῦ.
ΛΕ' περὶ τοῦ σεληνιαζομένου.
Λϛ' περὶ τῶν αἰτούντων τὰ δίδραχμα.
ΛΖ' περὶ τῶν λεγόντων, Τίς μείζων.
ΛΗ' περὶ τῶν ἑκατὸν προβάτων παραβολή.
ΛΘ' περὶ τοῦ ὀφείλοντος μύρια τάλαντα.
Μ' περὶ τῶν ἐπερωτησάντων, εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα.
ΜΑ' περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος πλουσίου τὸν Ἰησοῦν.
ΜΒ' περὶ τῶν μισθουμένων ἐργατῶν.
ΜΓ' περὶ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.
ΜΔ' περὶ τῶν δύο τυφλῶν.
ΜΕ' περὶ τῆς ὄνου καὶ τοῦ πώλου.
Μϛ' περὶ τῶν τυφλῶν καὶ χωλῶν.
ΜΖ' περὶ τῆς ξηρανθείσης συκῆς.
ΜΗ' περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων.
ΜΘ' περὶ τῶν δύο υἱῶν παραβολή.
Ν' περὶ τοῦ ἀμπελῶνος.
ΝΑ' περὶ τῶν κεκλημένων εἰς τὸν γάμον.
ΝΒ' περὶ τῶν ἐπερωτησάντων διὰ τὸν κῆνσον.
ΝΓ' περὶ τῶν Σαδδουκαίων.
ΝΔ' περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος νομικοῦ.
ΝΕ' περὶ τῆς τοῦ Κυρίου ἐπερωτήσεως.
Νϛ' περὶ τοῦ ταλανισμοῦ γραμματέων καὶ Φαρισαίων.
ΝΖ' περὶ τῆς συντελείας.
ΝΗ' περὶ τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας.
ΝΘ' περὶ τῶν δέκα παρθένων.
Ξ' περὶ τῶν τὰ τάλαντα λαβόντων.
ΞΑ' περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ.
ΞΒ' περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον μύρῳ.
ΞΓ' περὶ τοῦ πάσχα.
ΞΔ' περὶ τοῦ μυστικοῦ δείπνου.
ΞΕ' περὶ τῆς παραδόσεως τοῦ Ἰησοῦ.
Ξϛ' περὶ τῆς ἀρνήσεως τοῦ Πέτρου.
ΞΖ' περὶ τῆς τοῦ Ἰούδα μεταμελείας.
ΞΗ' περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου.

Pag. 6. in margine pro $\underset{\epsilon}{\bar{\gamma}}$ leg. $\underset{\varepsilon}{\bar{\gamma}}$

NOVI TESTAMENTI,

Ex Editione *ROBERTI STEPHANI,* Textus Græcus,
Cum Verſione INTERLINEARI, quam ad Græci Idiomatis rationem expendit Bened.
ARIAS MONTANUS Hiſpalenſis.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

LIBER generationis Jeſu Chriſti, filii David, filii Abraham. Abraham genuit
1 2 ΒΙΒΛΟΣ γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβίδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. Ἀβραὰμ ἐγέννησε ᾱ
Iſaac. Iſaac autem genuit Jacob. Jacob autem genuit Judam &
τὸν Ἰσαάκ. Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ. Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς γ
fratres ejus. Judas autem genuit Phares, & Zaram de Thamar. Phares
3 ἀδελφοὺς αὐτοῦ. Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρὲς, καὶ τὸν Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ. Φαρὲς
autem genuit Eſron. Eſron autem genuit Aram. Aram autem genuit
4 δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐσρώμ. Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ. Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησε
Aminadab. Aminadab autem genuit Naaſſon. Naaſſon autem genuit
τὸν Ἀμιναδάβ. Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασσών. Ναασσὼν δὲ ἐγέννησε τὸν
Salmon. Salmon autem genuit Booz de Rachab. Booz autem genuit
5 Σαλμών. Σαλμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Βοὸζ ἐκ τῆς Ῥαχάβ. Βοὸζ δὲ ἐγέννησε τὸν
Obed ex Ruth. Obed autem genuit Jeſſe. Jeſſe autem genuit David
Ὠβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ. Ὠβὴδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί. Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησε τὸν Δαβὶδ
regem. David autem rex genuit Salomonem ex Uriæ. Salomon
6 τὸν βασιλέα. Δαβὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν Σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου. Σολομὼν
7 autem genuit Roboam. Roboam autem genuit Abiam. Abia autem genuit
δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ. Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά. Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησε
Aſa. Aſa autem genuit Joſaphat. Joſaphat autem genuit Joram.
8 τὸν Ἀσά. Ἀσὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ. Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ.

Joram autem genuit Oziam. Ozias autem genuit Joatham. Joatham
Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὀζίαν. Ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ. Ἰωάθαμ 9
autem genuit Achaz. Achaz autem genuit Ezeciam. Ezecias autem
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἄχαζ. Ἄχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν. Ἐζεκίας δὲ 10
genuit Manaſſen. Manaſſes autem genuit Amon. Amon autem
ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ. Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών. Ἀμὼν δὲ
genuit Joſiam. Joſias autem genuit Jechoniam & fratres ejus,
ἐγέννησε τὸν Ἰωσίαν. Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, 11
in tranſmigratione Babylonis. *Poſt autem* tranſmigrationem Babylonis,
ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος. Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, 12
Jechonias genuit Salathiel. Salathiel autem genuit Zorobabel.
Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ. Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ.
Zorobabel autem genuit Abiud. Abiud autem genuit Eliacim.
Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ. Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιακείμ. 13
Eliacim autem genuit Azor. Azor autem genuit Sadoc. Sadoc
Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ. Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ. Σαδὼκ 14
autem genuit Achim. Achim autem genuit Eliud.
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ. Ἀχεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιούδ.

Deſiderantur in MS. A. 24. priora capita S. Matthæi, & initium cap. 25. uſque ad illa verba verſ. 6. ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

* ܒܚܝܠܗ ܕܡܪܢ ܘܐܠܗܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ: ܡܫܪܝܢܢ ܠܡܟܬܒ ܟܬܒܐ
ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ. ܩܕܡܝܐ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܡܬܝ *

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܩܕܡ ܝܠܕܐ * ܐ̄ *

* ܩܦܠܐܘܢ ܩܕܡܝܐ *

1 2 * ܟܬܒܐ ܕܝܠܝܕܘܬܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ : ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܒܪܗ ܕܐܒܪܗܡ. * ܐܒܪܗܡ ܐܘܠܕ
3 ܠܐܝܣܚܩ. ܐܝܣܚܩ ܐܘܠܕ ܠܝܥܩܘܒ. ܝܥܩܘܒ ܐܘܠܕ ܠܝܗܘܕܐ ܘܠܐܚܘܗܝ. * ܝܗܘܕܐ ܐܘܠܕ
4 ܠܦܪܨ ܘܠܙܪܚ ܡܢ ܬܡܪ. ܦܪܨ ܐܘܠܕ ܠܚܨܪܘܢ. ܚܨܪܘܢ ܐܘܠܕ ܠܐܪܡ. * ܐܪܡ ܐܘܠܕ ܠܥܡܝܢܕܒ.
5 ܥܡܝܢܕܒ ܐܘܠܕ ܠܢܚܫܘܢ. ܢܚܫܘܢ ܐܘܠܕ ܠܣܠܡܘܢ. * ܣܠܡܘܢ ܐܘܠܕ ܠܒܥܙ ܡܢ
6 ܪܚܒ. ܒܥܙ ܐܘܠܕ ܠܥܘܒܝܕ ܡܢ ܪܥܘܬ. ܥܘܒܝܕ ܐܘܠܕ ܠܐܝܫܝ. * ܐܝܫܝ ܐܘܠܕ ܠܕܘܝܕ ܡܠܟܐ.
7 ܕܘܝܕ ܐܘܠܕ ܠܫܠܝܡܘܢ ܡܢ ܐܢܬܬܗ ܕܐܘܪܝܐ. * ܫܠܝܡܘܢ ܐܘܠܕ ܠܪܚܒܥܡ. ܪܚܒܥܡ
8 ܐܘܠܕ ܠܐܒܝܐ. ܐܒܝܐ ܐܘܠܕ ܠܐܣܐ. * ܐܣܐ ܐܘܠܕ ܠܝܗܘܫܦܛ. ܝܗܘܫܦܛ ܐܘܠܕ ܠܝܘܪܡ.
9 ܝܘܪܡ ܐܘܠܕ ܠܥܘܙܝܐ. * ܥܘܙܝܐ ܐܘܠܕ ܠܝܘܬܡ. ܝܘܬܡ ܐܘܠܕ ܠܐܚܙ. ܐܚܙ ܐܘܠܕ ܠܚܙܩܝܐ.
10 11 * ܚܙܩܝܐ ܐܘܠܕ ܠܡܢܫܐ. ܡܢܫܐ ܐܘܠܕ ܠܐܡܘܢ. ܐܡܘܢ ܐܘܠܕ ܠܝܘܫܝܐ. * ܝܘܫܝܐ ܐܘܠܕ
12 ܠܝܘܟܢܝܐ ܘܠܐܚܘܗܝ ܒܓܠܘܬܐ ܕܒܒܠ. * ܡܢ ܒܬܪ ܓܠܘܬܐ ܕܝܢ ܕܒܒܠ. ܝܘܟܢܝܐ
13 ܐܘܠܕ ܠܫܠܬܐܝܠ. ܫܠܬܐܝܠ ܐܘܠܕ ܠܙܪܘܒܒܠ. * ܙܪܘܒܒܠ ܐܘܠܕ ܠܐܒܝܘܕ. ܐܒܝܘܕ
14 ܐܘܠܕ ܠܐܠܝܩܝܡ. ܐܠܝܩܝܡ ܐܘܠܕ ܠܥܙܘܪ. * ܥܙܘܪ ܐܘܠܕ ܠܨܕܘܩ. ܨܕܘܩ ܐܘܠܕ ܠܐܟܝܢ.
ܐܟܝܢ ܐܘܠܕ ܠܐܠܝܘܕ.

FRETI POTENTIA DOMINI Deique noſtri Jeſu Chriſti, aggredimur ſcribere Librum ſacroſancti Evangelii. Ac primò quidem Evangelium, Matthæi præconium.

Dominica ante Nativitatem. 1.

CAPUT PRIMUM.

Liber generationis Jeſu Chriſti filii Da- 1
vid, filii Abraham. Abraham genuit Iſaac. 2
Iſaac genuit Jacob. Jacob genuit Judam,
& fratres ejus. Judas genuit Phares, & Za- 3
rah de Thamar. Phares genuit Heſron. Heſ-
ron genuit Aram. Aram genuit Aminadab. 4
Aminadab genuit Nahſon. Nahſon genuit
Salmon. Salmon genuit Booz de Rahab. 5
Booz genuit Obed de Ruth. Obed genuit Iſai. 6
Iſai genuit David regem. David genuit Sa-
lomon ex uxore Uriæ. Salomon genuit Robo- 7
am. Roboam genuit Abia. Abia genuit Aſa. 8
Aſa genuit Joſaphat. Joſaphat genuit Joram.
Joram genuit Ozia. Ozia genuit Joatham. 9
Joatham genuit Achaz. Achaz genuit Eze- 10
chiam. Ezechias genuit Manaſſen. Manaſſes
genuit Amon. Amon genuit Joſiam. Jo- 11
ſias genuit Jechoniam & fratres ejus, in
captivitate Babylonica. Poſt captivitatem 12
autem Babylonicam Jechonias genuit Sala-
thiel. Salathiel genuit Zorobabel. Zoro- 13
babel genuit Abiud. Abiud genuit Elia-
cim. Eliacim genuit Azor. Azor genuit 14
Sadoc. Sadoc genuit Achim. Achim genuit
Eliud.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

ወንጌል፡ ዘማቴዎስ፡

1 መጽሐፈ፡ ልደቱ፡ ለኢየሱስ፡ ወልደ፡ዳዊት፡ ወልደ፡ አብርሃም፡፡=፡ አብርሃም፡ ወለደ፡
2 ለይስሐቅ፡ ወይስሐቅኒ፡ ወለደ፡ ለያዕቆብ፡፡ ወያዕቆብኒ፡ ወለደ፡ ይሁዳሃ፡ ወአኃዊሁ፡፡=፡
3 ወይሁድ፡ ወለደ፡ ፋሬስሃ፡ ወዛራ፡፡ እምትዕማር፡ ወፋሬስ፡ ወለደ፡ ኢሰሮምሃ፡፡ ወኢስሮ
4 ምኒ፡ ወለደ፡ አራምሃ፡፡=፡ ወአራምኒ፡ ወለደ፡ አሚናደብሃ፡፡ ወአሚናደብ፡ ወለደ፡ ናአ
5 ሶንሃ፡፡ ወናአሶን፡ ወለደ፡ ሰልሞንሃ፡፡=፡ ወሰልሞንኒ፡ ወሊደ፡ ቦዔዝሃ፡ እምራኬብ፡፡ ወቦ
6 ዔዝኒ፡ ወለደ፡ ኢዮቤድሃ፡ እምነ፡ ሩት፡፡ ወኢዮቤድኒ፡ ወለደ፡ እሴይሃ፡፡=፡ ወእሴኒ፡
ወለደ፡ ዳዊትሃ፡ ንጉሠ፡፡ ወዳዊትኒ፡ ንጉሠ፡ ወለደ፡ ሰሎሞንሃ፡ እምነ፡ እንተ፡ ኦርዮ፡፡=፡
7 ወሰሎሞንኒ፡ ወለደ፡ ሮብኣምሃ፡፡ ወሮቦዓምኒ፡ ወለደ፡ አቢያሃ፡፡=፡ ወአቢያኒ፡ ወለደ፡
8 አሳፍሃ፡ ወአሳፍኒ፡ ወለደ፡ ኢዮሳፍጥሃ፡፡ ወኢዮሳፍጥኒ፡ ወለደ፡ ኢዮራአምሃ፡ ወኢዮራም
9 ኒ፡ ወለደ፡ ዖዝያሃ፡=፡ ወዖዝያኒ፡ ወለደ፡ ኢዮአታምሃ፡ ወኢዮአታምኒ፡ ወለደ፡ አካ
10 ዝሃ፡ ወአካዝኒ፡ ወለደ፡ ሕዝቅያስሃ፡፡=፡ ወሕዝቅያስኒ፡ ወለደ፡ ምናሴሃ፡፡ ወምናሴኒ፡
11 ወለደ፡ አሞጽሃ፡ ወአሞጽኒ፡ ወለደ፡ ኢዮስያንሃ፡፡=፡ ወኢዮስያንኒ፡ ወለደ፡ ኢኮንያንሃ፡
12 ወአኃዊሁ፡ አመፍለሰተ፡ ባቢሎን፡፡=፡ ወእምድኅረ፡ ፍልሰተ፡ ባቢሎን፡ ወኢኮኒያን፡ ወለ
13 ደ፡ሰላትያልሃ፡፡ ወሰላቲያልኒ፡ ወለደ፡ ዘሮባቤልሃ፡፡=፡ ወዘሮባቤልኒ፡ ወለደ፡ አቢዩድሃ፡ ወ
14 አብዩድኒ፡ ወለደ፡ ኤሊያቄምሃ፡ ወኤሊያቄምኒ፡ ወለደ፡ አዛርሃ፡=፡ ወአዛርኒ፡ ወለደ፡
ሳዶቅሃ፡ ወሳዶቅኒ፡ ወለደ፡ አኪምሃ፡ ወአኪምኒ፡ ወለደ፡ ኤሊዩድሃ፡፡=፡

EVANGELIUM MATHÆI.

CAPUT I.

Deſcriptio generationis Jeſu filii David, filii Abraham. Abraham genuit 1
Iſabak, & Iſabak genuit Jacob, & Jacob genuit Judam, & fratres ejus. Et 2
Judas genuit Phares & Zaram è Thamar, & Phares genuit Eſrom, & Eſrom 3
genuit Aram. Et Aram genuit Aminadab, & Aminadab genuit Naaſon, & Na- 4
aſon genuit Salmon. Et Salmon genuit Boes de Rachab, & Boes genuit Obed ex 5
Ruth, & Obed genuit Iſe. Iſe autem genuit David regem, & David rex genuit 6
Solomonem ex ea quæ Uriæ fuerat. Et Solomon genuit Roboam, & Roboam ge- 7
nuit Abiam, & Abia genuit Aſaph. Et Aſaph genuit Joſaphat, & Joſophat genu- 8
it Joram, & Joram genuit Oziam. Et Oſia genuit Joatham & Joatham genuit 9
Achas, & Achas genuit Heskiam. Et Heskias genuit Menaſen, & Menaſe 10
genuit Amoz, & Amoz genuit Joſiam. Et Joſias genuit Ichoniam & 11
fratres ejus poſt tranſmigrationem Babylonis. Et poſt tranſmigrationem 12
Babylonis Ichonia genuit Salathiel, & Salathiel genuit Sarobabel. Et 13
Sarobabel genuit Abiud, & Abiud genuit Eliakem, & Eliakem genuit
Azar. Et Azar genuit Sadok, & Sadok genuit Achim, & Achim genuit 14
Eliud.

Verſio VULGATA LATINA.

SANCTUM JESU CHRISTI
EVANGELIUM ſecundùm MATTHÆUM.

CAPUT I.

1 Liber generationis Jeſu Chriſti filii David, filii Abraham. Abraham genuit
2 Iſaac. Iſaac autem genuit Jacob. Jacob autem genuit Judam, & fratres ejus.
3 Judas autem genuit Phares, & Zaram de Thamar. Phares autem genuit Eſron.
4 Eſron autem genuit Aram. Aram autem genuit Aminadab. Aminadab autem
5 genuit Naaſſon. Naaſſon autem genuit Salmon. Salmon autem genuit Booz de
Rahab. Booz autem genuit Obed ex Ruth. Obed autem genuit Jeſſe. Jeſſe au-
6 tem genuit David regem. David autem rex genuit Salomonem ex ea quæ fuit
7 Uriæ. Salomon autem genuit Roboam. Roboam autem genuit Abiam. Abias
autem genuit Aſa. Aſa autem genuit Joſaphat. Joſaphat autem genuit Joram. 8
Joram autem genuit Oziam. Ozias autem genuit Joatham. Joatham autem 9
genuit Achaz. Achaz autem genuit Ezechiam. Ezechias autem genuit Manaſ- 10
ſen. Manaſſes autem genuit Amon. Amon autem genuit Joſiam. Joſias autem 11
genuit Jechoniam, & fratres ejus in tranſmigratione Babylonis. Et poſt tranſ- 12
migrationem Babylonis: Jechonias genuit Salathiel. Salathiel autem genuit Zo-
robabel. Zorobabel autem genuit Abiud. Abiud autem genuit Eliacim. Elia- 13
cim autem genuit Azor. Azor autem genuit Sadoc. Sadoc autem genuit 14
Achim. Achim autem genuit Eliud.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الاله الواحد الاب والابن وروح القدس • انجيل القديس متي الرسول احد الاثني
عشر رسولا كتبه عبرانيا بالهام روح القدس بركاته تشملنا امين •
• فاتحة الانجيل المجيد *

* كتاب ميلاد يسوع المسيح ابن داود بن ابراهيم * فابراهيم ولد اسحق • واسحق ولد 1 2
يعقوب • ويعقوب ولد يهودا واخوته * يهودا ولد فارص وزارح من تامار • فارص ولد حصرون • 3
حصرون ولد ارام * ارام ولد عميناداب • عميناداب ولد نصون • نصون ولد سلمون * سلمون 4 5
ولد باعاز من راحاب • باعاز ولد عوبيد من راعوث • عوبيد ولد ايسي • ايسي ولد داود
الملك * داود ولد سليمن من مراة اوريا * سليمن ولد رحبعام • رحبعام ولد ابيا • ابيا ولد 6 7
اصاف * اصاف ولد يوسافاط • يوسافاط ولد يورام • يورام ولد عوريا * عوريا ولد يوثام • يوثام 8 9
ولد احاز • احاز ولد حزقيا * حزقيا ولد منسي • منسي ولد عاموص • عاموص ولد يوسيا • 10
* يوسيا ولد يوحانيا واخوته في سبي بابل * ومن بعد سبي بابل يوحانيا ولد سلثاييل • 11 12
سلثاييل ولد زوربابل * زوربابل ولد ابيود • ابيود ولد الياقيم • الياقيم ولد عازور * عازور 13 14
ولد صادوق • صادوق ولد اخين • اخين ولد اليود •

IN NOMINE DEI
unius, Patris, & Filii, & Spiritûs ſancti. Evangelium ſancti Matthæi Apoſtoli, unius ex duodecim Apoſtolis: quod ſcripſit Hebraicè ex inſpiratione Spiritûs ſancti. Benedictiones ejus circundent nos. Amen.

Initium Evangelii glorioſi.

Liber generationis Jeſu Chriſti filii David filii Abraham. 1 *Abraham* 2 *ergò genuit Iſaac. Iſaac autem genuit Jacob. Jacob autem genuit Judam & fratres ejus. Judas genuit Phares* 3 *& Zarah de Thamar. Phares genuit Eſron. Eſron genit Aram. Aram* 4 *genuit Aminadab. Aminadab genuit Naſſon. Naſſon genuit Salmon. Salmon* 5 *genuit Booz de Rahab. Booz genuit Obed ex Ruth. Obed genuit Jeſſe. Jeſſe genuit David Regem. David* 6 *genuit Salomonem ex uxore Uriæ. Salomon genuit Roboam.* 7 *Roboam genuit Abiam. Abia genuit Aſa. Aſa genuit Joſaphat.* 8 *Joſaphat genuit Joram. Joram genuit Oziam. Ozias genuit Joatham.* 9 *Joatham genuit Achaz. Achaz genuit Ezechiam. Ezechias genuit Manaſſen.* 10 *Manaſſes genuit Amos. Amos genuit Joſiam. Joſias genuit Jeconiam &* 11 *fratres ejus in captivitate Babylonis. Et poſt captivitatem Babylonis* 12 *Jeconias genuit Salathiel. Salathiel genuit Zorobabel. Zorobabel* 13 *genuit Abiud. Abiud genuit Eliachim. Eliachim genuit Azor. Azor* 14 *genuit Sadoch. Sadoch genuit Achim. Achim genuit Eliud.*

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

انجيل متي كه در شهر فلسطين بزبان عبري. گفته شد ودر انطاكيه
بسرياني نبشتند ؞

* كتاب زاييدن يوشع مسيح پسر داود • وداود پسر ابرهيم • * وابرهيم اسحق را زاييد 1 2
اسحق يعقوبرا زاييد يعقوب يهودا وبرادرانش را زاييد • * يهودا بارص وزارح را از 3
تامار زاييد • بارص حصرونرا زاييد • حصرون ارام را زاييد • * ارام عميناذابرا زاييد • 4
عميناذاب نصونرا زاييد • نصون سلمونرا زاييد • * سلمون باعازرا زاييد [از راحاب] • باعاز 5
عوبيد را زاييد از راعوث • عوبيد ايشاي را زاييد • * ايشاي داود ملك را زاييد • داود 6
سليمانرا زاييد از زن اوريا • * سليمان راحبعم را زاييد • راحبعم ابيارا زاييد • ابيا اصاف را زاييد • 7
* اصاف يهوشافاط را زاييد • يهوشافاط يورام را زاييد • يورام عوزيارا زاييد • * عوزيا يوثام را زاييد • 8 9
يوثام اخاز را زاييد • اخاز حزقيا را زاييد • * حزقيا منشي را زاييد • منشي آمونرا زاييد • 10
آمون يوشيا را زاييد • * يوشيا يوخنيا را زاييد وبرادرانش را در غارت بابل • * وازپس غارت 11 12
بابل • يوخنيا شالثاييل را زاييد • شالثاييل زوربابيل را زاييد • * زوربابيل ابيود 13
را زاييد • ابيود الياقيم را زاييد • الياقيم عازور را زاييد • * عازور صادوق را زاييد • 14
صادوق اخين را زاييد • اخين اليود را زاييد •

EVANGELIUM
MATTHÆI,
Quod in urbe Palæſtinæ linguâ Hebraicâ dictum eſt, Antiochiæ verò Syriacè conſcriptum.

CAPUT I.

Liber generationis Jeſu Chriſti, 1 *filii David, David autem filius erat Abraham. Et Abraham genuit* 2 *Iſaak, Iſaak Jaakob genuit, Jaakob Jehudam & fratres ipſius genuit. Jehuda Pares & Zarach è Tamar* 3 *genuit, Pares Heſron genuit, Heſron Aram genuit. Aram Aminadab* 4 *genuit, Aminadab Naſon genuit, Naſon Salmon genuit. Salmon* 5 *Boaz genuit ex Rahab, Boaz Obed genuit è Raguth, Obed Iſai genuit. Iſai David regem genuit,* 6 *David Salomonem genuit ex uxore, Uria. Salomon genuit Rahebam,* 7 *Rahebam Abia genuit, Abia Aſaph genuit. Aſaph Jehoſaphat genuit,* 8 *Jehoſaphat Joram genuit, Joram Oziam genuit. Ozias Jotham* 9 *genuit, Jotham Achaz genuit, Achaz Hezekiam genuit. Hezekias Manaſſen* 10 *genuit, Manaſſes Amon genuit, Amon Joſiam genuit. Joſias Jechoniam genuit,* 11 *& fratres ejus, in tranſmigratione Babel. Poſt tranſmigrationem* 12 *autem Babel Jechonias Salathael genuit, Salathael Zorobabel genuit. Zorobabel Abiud genuit,* 13 *Abiud Eliakim genuit, Eliakim Azor genuit. Azor Sadok genuit,* 14 *Sadok Achin genuit, Achin genuit Eliud.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Α'.

Eliud autem genuit Eleazar. Eleazar autem genuit Matthan. Matthan
15 Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ. Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν Ματθάν. Ματθὰν
autem genuit Jacob. Jacob autem genuit Joſeph virum Mariæ, de
16 δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ. Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ
qua natus eſt Jeſus, *dictus* Chriſtus. Omnes itaque generationes ab Abraham uſq; ad
17 ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς, ὁ λεγόμενος Χριστός. Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως β̄
David, generationes quatuordecim: & à David uſque ad tranſmigrationem Baby- ι
Δαβίδ, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυ-
lonis, generationes quatuordecim: & à tranſmigratione Babylonis uſque ad
λῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως
Chriſtum, generationes quatuordecim. *At Jeſu Chriſti* generatio ſic erat:
18 τοῦ Χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες. Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ γέννησις οὕτως ἦν· γ̄
Deſponſatâ enim matre ejus Mariâ Joſeph, *ante convenire ipſos*, ι
μνηστευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς,
inventa eſt in utero habens de Spiritu ſancto. Joſeph autem vir ejus, *juſtus*
19 εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος ἁγίου. Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος δ̄
exiſtens, & non volens eam exemplum facere, voluit occultè *repudiare* eam.
ὤν, καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. ι
Hæc autem eo cogitante, ecce angelus Domini *per ſomnium* apparuit ei,
20 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ,
dicens, Joſeph fili David, *ne timeas* accipere Mariam conjugem tuam: *nam*
λέγων, Ἰωσὴφ υἱὸς Δαβίδ, μὴ φοβηθῇς παραλαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυναῖκά σου. τὸ γὰρ
in ea *genitum*, de Spiritu eſt ſancto. Pariet autem filium, & vocabis nomen
21 ἐν αὐτῇ γεννηθὲν, ἐκ Πνεύματός ἐστιν ἁγίου. Τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα

ejus, Jeſum: Ipſe enim *ſalvabit* populum ſuum à peccatis eorum. (Hoc
αὐτοῦ, Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Τοῦτο 22
autem totum factum eſt ut adimpleretur dictum à Domino per Prophetam, dicentem,
δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,
Ecce virgo in utero habebit, & pariet filium, & vocabunt nomen ejus, Emmanuel:
Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἕξει, καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἐμμανουήλ, 23
quod eſt interpretatum, Nobiſcum Deus.) *Excitatus* autem Joſeph
ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσὴφ 24
à ſomno, fecit ſicut præcepit ei angelus Domini: & acce-
ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος Κυρίου· καὶ παρέ-
pit conjugem ſuam. Et non cognoſcebat eam, donec peperit filium ſuum
λαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτήν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν 25
primogenitum, & vocavit nomen ejus, JESUM.
πρωτότοκον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ΙΗΣΟΥΝ.

CAP. II. β'.

At Jeſu nato in Bethlehem Judææ, in diebus Herodis regis,
Α' ΤΟῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως, 1
ε ecce Magi ab *Orientibus acceſſerunt in* Hieroſolymam, Dicentes, Ubi eſt
ζ ἰδοὺ μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς Ἱεροσόλυμα, Λέγοντες, Ποῦ ἐστιν 2
natus rex Judæorum? vidimus enim ejus ſtellam in Oriente, &
ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ
venimus adorare eum.
ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܐܠܝܗܘܕ ܐܘܠܕ ܠܐܠܝܥܙܪ. ܐܠܝܥܙܪ ܐܘܠܕ ܠܡܬܢ. ܡܬܢ ܐܘܠܕ ܠܝܥܩܘܒ. * ܝܥܩܘܒ
16 ܐܘܠܕ ܠܝܘܣܦ ܓܒܪܗ ܕܡܪܝܡ : ܕܡܢܗ ܐܬܝܠܕ ܝܫܘܥ ܕܡܬܩܪܐ ܡܫܝܚܐ.
17 * ܟܠܗܝܢ ܗܟܝܠ ܫܪܒܬܐ ܡܢ ܐܒܪܗܡ ܥܕܡܐ ܠܕܘܝܕ . ܫܪܒܬܐ ܐܪܒܥܣܪܐ. ܘܡܢ
ܕܘܝܕ ܥܕܡܐ ܠܫܒܝܐ ܕܒܒܠ . ܫܪܒܬܐ ܐܪܒܥܣܪܐ. ܘܡܢ ܫܒܝܐ ܕܒܒܠ ܥܕܡܐ
ܠܡܫܝܚܐ . ܫܪܒܬܐ ܐܪܒܥܣܪܐ.

Eliud genuit Eleazar. Eleazar genuit Mathan. Mathan genuit Jacob. Jacob genuit Joſeph virũ Mariæ, de qua nat' eſt Jeſus, qui vocatur Meſſia. Omnes igitur generationes ab Abraham uſque ad David, generationes quatuordecim. A David uſque ad captivitatem Babylonicam, generationes quatuordecim. Et à captivitate Babylonica aduſque Meſſiam, generationes quatuordecim. 15 16 17

* ܚܙܘܗ ܕܝܘܣܦ * * ܒ *

Viſio Joſeph. 2.

18 * ܝܠܝܕܗ ܕܝܢ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܗܟܢܐ ܗܘܐ. ܟܕ ܡܟܝܪܐ ܗܘܬ ܡܪܝܡ ܐܡܗ ܠܝܘܣܦ :
19 ܥܠ ܠܐ ܢܫܬܘܬܦܘܢ ܐܫܬܟܚܬ ܒܛܢܐ ܡܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. * ܝܘܣܦ ܕܝܢ ܒܥܠܗ ܟܐܢܐ
20 ܗܘܐ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܕܢܦܪܣܝܗ. ܘܐܬܪܥܝ ܕܒܛܘܫܝܐ ܢܫܪܝܗ : * ܟܕ ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܐܬܪܥܝ
ܐܬܚܙܝ ܠܗ ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܒܚܠܡܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܝܘܣܦ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ . ܠܐ ܬܕܚܠ
21 ܠܡܣܒ ܠܡܪܝܡ ܐܢܬܬܟ. ܗܘ ܓܝܪ ܕܡܬܝܠܕ ܒܗ . ܡܢ ܪܘܚܐ ܗܘ ܕܩܘܕܫܐ. * ܬܐܠܕ
22 ܕܝܢ ܒܪܐ ܘܬܩܪܐ ܫܡܗ ܝܫܘܥ. ܗܘ ܓܝܪ ܢܚܝܘܗܝ ܠܥܡܗ ܡܢ ܚܛܗܝܗܘܢ. * ܗܕܐ
23 ܕܝܢ ܟܠܗ ܕܗܘܬ : ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܡܢ ܡܪܝܐ ܒܝܕ ܢܒܝܐ. * ܕܗܐ ܒܬܘܠܬܐ
24 ܬܒܛܢ ܘܬܐܠܕ ܒܪܐ : ܘܢܩܪܘܢ ܫܡܗ ܥܡܢܘܐܝܠ . ܕܡܬܬܪܓܡ ܥܡܢ ܐܠܗܢ. * ܟܕ
ܩܡ ܕܝܢ ܝܘܣܦ ܡܢ ܫܢܬܗ . ܥܒܕ ܐܝܟ ܡܐ ܕܦܩܕܗ ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ. ܘܕܒܪܗ
25 ܠܐܢܬܬܗ. * ܘܠܐ ܚܟܡܗ ܥܕܡܐ ܕܝܠܕܬܗ ܠܒܪܗ ܒܘܟܪܐ ܘܩܪܬ ܫܡܗ ܝܫܘܥ.

Generatio autem Jeſu Meſſiæ fuit hujuſmodi. Quum deſponſata eſſet Maria mater ejus Joſepho, priuſquàm conſortium haberent, inventa eſt gravida de Spiritu ſanctitatis. 18 Joſeph autem maritus ejus juſtus erat, & noluit eam diffamare, ſed cogitavit clàm eam repudiare. 19 Quum autem hæc meditatus eſſet, apparuit ei Angelus Domini in ſomnio, & ait illi: Joſeph fili David, ne timeas accipere Mariam uxorem tuam; is enim qui genitus eſt in ea, ex Spiritu Sancto eſt. 20 Pariet autem filium, & vocabis nomen ejus, Jeſum; quippe qui ſervaturus ſit populum ſuum à peccatis ipſorum. 21 Id autem omne factum, ut impleretur id quod dictum eſt à Domino per Prophetam: 22 Ecce Virgo concipiet, & pariet filium, & vocabunt nomen ejus; Ammanuel, quod exponitur, Nobiſcum Deus noſter. 23 Quum igitur ſurrexiſſet Joſeph à ſomno ſuo, egit ſicuti præceperat illi Angelus Domini, & accepit uxorem ſuam. 24 Neque cognovit eam donec peperit filium ſuum primogenitum, & vocavit *illa* nomen ejus, Jeſum. 25

* ܕܪܡܫܐ ܕܝܠܕܐ * ܓ *

Ad veſperam Natalitiorum. 3.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

CAP. II.

1 * ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܝܠܕ ܝܫܘܥ ܒܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ : ܒܝܘܡܝ ܗܪܘܕܣ ܡܠܟܐ. ܐܬܘ
2 ܡܓܘܫܐ ܡܢ ܡܕܢܚܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܘܐܡܪܝܢ. ܐܝܟܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܕܐܬܝܠܕ . ܚܙܝܢ
ܓܝܪ ܟܘܟܒܗ ܒܡܕܢܚܐ ܘܐܬܝܢ ܠܡܣܓܕ ܠܗ.

Quum autem natus eſſet Jeſus in Bethlehem Judæ in diebus Herodis regis, advenerunt Magi ab Oriente ad Jeruſalem, 1 Et inquiunt; Ubi eſt rex Judæorum qui natus eſt? vidimus enim ſtellam ejus in Oriente, venimúſque ad adorandum eum. 2

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወኤሊዩድኒ ፡ ወለደ ፡ አልዓዛርሃ ፡ ወአልዓዛርኒ ፡ ወለደ፡ማታንሃ፡፡ ወማታንኒ ፡ ወለደ ፡ ያዕቆብሃ፡፡=፡
16 ወያዕቆብኒ፡ወለደ፡ዮሴፍሃ፡፡ፍሕሪሃ፡ ለማርያም፡ ዘእምለዕሴሃ፡ ተወልደ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘተበህለ፡ ክርስቶ
17 ስ፡፡=፡ ኵሉንኬ፡ ትውልድ፡እምአብርሃም፡ እስከ፡ ደዊት፡ ተወልድ፡ ዐሠርቱ ፡ ወአርባዕቱ ፡፡ ወእም
ደዊት፡ እስከ፡ ፍልሰተ፡ ባቢሎን ፡ ትውልድ ፡ ዐሠርቱ፡ ወአርባዕቱ፡ ወእምፈልሰተ ፡ ባቢሎን ፡ እስከ፡
ክርስቶስ፡ ትውልድ፡ ዐሠርቱ ፡ ወአርባዕቱ፡ ወኮነ፡ ኵሉ፡ ትውልድ፡ እምአብርሃም፡ እስከ ፡ ክርስቶ
18 ስ ፡ ትውልድ ፡ አርበዓ ፡ ወክልኤቱ፡፡=፡ ወለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ከመዝ ፡ ልደቱ፡፡ ወተፍኅረት ፡ እ
ሙ፡ማርያም፡ለዮሴፍ፡ወዘእንበለ፡ ይትቃረቡ ፡ ተረክበት ፡ እንዘባ፡ ውስተ፡ ማሕፀና፡፡ እምንፈስ ፡ ቅዱ
19 ስ፡፡=፡ ወዮሴፍ ፡ ምታ ፡ እስመ ፡ ጻድቅ ፡ ውእቱ፡ ኢፈቀደ ፡ ይከሥታ ፡ መከረ ፡ ጽምሚተ፡ ይኅድ
20 ጋ፡፡=፡ ወእንዘ፡ ዘንተ፡ ይሔሊ፡ ውእቱ፡ ናሁ፡ መልአክ፡ እግዚአብሔር ፡ በሕልም ፡ ኣስተርአዮ ፡ እ
ንዘ ፡ ይብል ፡ ዮሴፍ፡ ወልደ፡ደዊት፡ ኢትፍራህ፡ ነሢኦታ፡ ለማርያም፡ ፍሕርትከ፡፡ እስመ ፡ ዘእምለዕ
21 ሴሃ፡ ይትወለድ፡ እምንፈስ፡ ቅዱስ፡ ውእቱ፡፡=፡ ወትወልድ ፡ ወልደ ፡ ወጸውዕ ፡ ስሞ ፡ ኢየሱስሃ ፡ እ
22 ስመ፡ ውእቱ፡ ያድኅን፡ ሕዝቦ ፡ እምኅጠውሊሆሙ፡=፡ ወዝኵሉ ፡ ከነ ፡ ከመ ፡ ይትፈጸም ፡ ዘተብ
23 ህለ ፡ እምኅበ፡ እግዚአብሔር፡ በነቢይ፡ እንዘ፡ ይብል፡=፡ ናሁ ፡ ድንግል ፡ ትፀንስ፡ ወትወልድ ፡ ወል
24 ደ ፡ ወይጼውዑ ፡ ስሞ ፡ ዓማኑኤል፡ ዘውእቱ፡ ትርጓሜሁ፡ ምስሌነ፡ እግዚአብሔር፡፡=፡ ወተንሢኦ፡
ዮሴፍ ፡ እምንዋሙ ፡ ገብረ ፡ በከመ፡ አዘዞ፡፡ መልአክ፡ እግዚአብሔር ፡ ወነሥኣ ፡ ለማርያም ፡ ፍኅር
25 ቱ፡=፡ ወኢያእመራ ፡ እስከ ፡ አመ፡ ወለደት፡ ወልደ፡ ዘበኵራ፡ ወጸውዐ፡ ስሞ ፡ ኢየሱስሃ፡፡=፡
1 ፪ 2 በአንተ፡ ሰብአ፡ ሰገል፡ ወተወሊደ፡ኢየሱስ፡ በቤተልሔም፡ዘይሁደ፡ በመዋዕለ ፡ ሄሮድስ፡ ን
2 ጉሠ፡፡ናሁ ፡ መስግላን ፡ እምጽበሕ ፡ በጽሑ ፡ ውስተ፡ ኢየሩሳሌም፡=፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ አይተ ፡ ሃ
ሎ ፡ ዘተወልደ ፡ ንጉሠ ፡ አይሁድ ፡ እስመ ፡ ርኢነ ፡ ኮከበ ፡ ዚአሁ ፡ በምሥራቅ ፡ ወመጻእነ ፡ ከመ ፡
ንሰግድ ፡ ሎቱ፡፡=፡

Et Eliud genuit Alazar: & Alazar genuit Mathan: & Mathan genuit Jacob. 15 *Et Jacob genuit Joſephum ſponſum Mariæ, ex qua natus eſt Jeſus qui dicitur Chriſtus.* 16 *Omnes igitur generationes ab Abraham uſque ad David, quatuordecim generationes: & à David uſque ad tranſmigrationem Babylonis, generationes quatuordecim: & à tranſmigratione Babylonis uſque ad Chriſtum, generationes quatuordecim. Et fuerunt omnes generationes ab Abraham uſque ad Chriſtum, generationes quadraginta et duæ.* 17 *Et Jeſu Chriſti generatio ſic fuit: et deſponſata fuit mater ejus Maria Joſepho: et antequàm ſibi invicē appropinquarent, inventa fuit habens in utero de ſpiritu Sancto.* 18 *Et Joſeph vir ejus quoniã juſtus erat noluit revelare eam, ſed meditatus eſt privatim repudiare eam.* 19 *Et hoc cogitante illo, ecce Angelus Domini in ſomno apparuit ei, dicens; Joſeph fili David, ne metuas aſſumere Mariam ſponſam tuam; quoniam qui ex ea genitus erit, de ſpiritu ſancto eſt.* 20 *Et pariet filium; & vocato nomen ejus, Jeſum, quoniã ipſe ſervabit populũ ſuũ à peccatis eorũ.* 21 *Et hoc totũ fuit, ut impleretur quod dictũ fuit à Domino per Prophetam dicentē;* 22 *Ecce virgo prægnans erit, et pariet filiũ, et vocabunt nomen ejus, Amanuel: cujus interpretatio, Nobiſcũ Deus.* 23 *Et experrectus Joſeph à ſomno ejus fecit ſicut ei imperârat Angelus Domini, et accepit Mariam ſponſã ejus.* 24 *Et non cognoſcebat eam quouſque peperiſſet hunc filium primogenitum ſuum, et vocavit ille nomen ejus, Jeſum.* 25

CAP. II. De Magis

ET quando natus fuit Jeſus in Bethlehem Judææ in diebus Herodis regis, ecce Magi ab Oriente venerunt in Hieroſolymam: 1 *Dicentes, Ubi eſt ille qui natus eſt rex Judæorum, quoniam vidimus ſtellam ejus in Oriente, & venimus ut odoremus eum.* 2

Verſio VULGATA LATINA.

15 Eliud autem genuit Eleazar. Eleazar autem genuit Mathan. Mathan autem genuit
16 Jacob. Jacob autem genuit Joſeph virum Mariæ, de qua natus eſt Jeſus, qui
17 vocatur Chriſtus. Omnes itaque generationes ab Abraham uſque ad David,
generationes quatuordecim : & à David uſque ad tranſmigrationem Babylonis,
generationes quatuordecim : & à tranſmigratione Babylonis uſque ad Chriſtum,
18 generationes quatuordecim. Chriſti autem generatio ſic erat : Cùm eſſet de-
ſponſata mater ejus Maria Joſeph, antequàm convenirent, inventa eſt in utero
19 habens de Spiritu ſancto. Joſeph autem vir ejus, cùm eſſet juſtus, & nollet eam
20 traducere, voluit occultè dimittere eam. Hæc autem eo cogitante, ecce Angelus
Domini apparuit in ſomnis ei, dicens ; Joſeph fili David, noli timere accipere
21 Mariam conjugem tuam : quod enim in ea natum eſt, de Spiritu ſancto eſt. Pariet
autem filium : & vocabis nomen ejus, JESUM : ipſe enim ſalvum faciet
populum ſuum à peccatis eorum. Hoc autem totum factum eſt, ut adimpleretur 22
quod dictum eſt à Domino per Prophetam dicentem ; Ecce virgo in utero habe- 23
bit, & pariet filium : & vocabunt nomen ejus, Emmanuel : quod eſt interpreta-
tum, Nobiſcum Deus. Exurgens autem Joſeph à ſomno, fecit ſicut præcepit ei 24
angelus Domini, & accepit conjugem ſuam. Et non cognoſcebat eam donec pe- 25
perit filium ſuum primogenitum : & vocavit nomen ejus, Jeſum.

CAP. II.

Cum ergò natus eſſet Jeſus in Bethlehem Juda in diebus Herodis regis, ecce 1
Magi ab Oriente venerunt Jeroſolymam, Dicentes ; Ubi eſt qui natus eſt rex Ju- 2
dæorum ? vidimus enim ſtellam ejus in Oriente, & venimus adorare eum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 16 اليود ولد اليعازار * اليعازار ولد متان * متان ولد يعقوب * يعقوب ولد يوسف خطيب
17 مريم المولود منها يسوع الذي يدعي المسيح * فكل الاجيال من ابراهيم الي داود اربعه
عسر جيلا * ومن داود الي سبي بابل اربعه عسر جيلا * ومن سبي بابل الي المسيح اربعه عسر
18 جيلا * الفصل الثاني * ومولد يسوع المسيح هكذي كان
19 لما خطبت مريم امه ليوسف * فقبل ان يعترفا وجدت حبلي من روح القدس * وكان يوسف
20 خطيبها صديقا لم يرد ان يشهرها * وهم بتخليتها سرا * وفيما هو مفكر في هذا اذ ظهر له
ملاك الرب في الحلم قايلا يا يوسف بن داود لا تخف ان تاخذ مريم امراتك فان الذي تلده هو
21 من روح القدس * وستلد ابنا وتدعوا اسمه يسوع لانه الذي يخلص شعبه من خطاياهم *
22 23 * هذا كله كان ليتم ما قيل من قبل الرب بالنبي * ان هي ذه العذري تحبل وتلد ابنا
24 وتدعي اسمه عمانوييل [ ] * فقام يوسف من النوم وصنع كما امره ملاك الرب * واخذ مريم
25 امراته * ولم يعرفها حتي ولدت ابنها البكر ودعا اسمه يسوع * الفصل الثالث *
1 * فلما ولد يسوع في بيت لحم يهودا في ايام هيرودس الملك اذ مجوس وافوا من المشرق الي
2 يروسليم * قايلين اين هو المولود ملك اليهود * لانا قد راينا نجمه في المشرق ووافينا لنسجد له *

Eliud genuit Eleazar. Eleazar genuit 15
Mathan. Mathan genuit Jacob. Jacob ge- 16
nuit Joſeph ſponſũ Mariæ: de qua nat' eſt
Jeſus, qui vocatur Chriſtus. Omnes itaq; 17
generationes ab Abrahã uſq; ad David,
quatuordecim generationes : & à David
uſq; ad captivitatem Babylonicam, qua-
tuordecim generationes: et à captivitate
Babylonica uſque ad Chriſtum, quatuor-
decim generationes.

Sectio ſecunda.

Nativitas autem Jeſu Chriſti ſic fuit : 18
Cùm deſponſata fuiſſet Maria mater e-
jus Joſepho, antequã ſeſe cognoſcerent, in-
venta eſt gravida de Spiritu ſancto. E- 19
rat autem Joſeph ſponſus ejus juſtus, nec
voluit eam divulgare : & cogitavit de
dimittenda ea occulté. Dumque ipſe me- 20
ditaretur hoc, ecce apparuit ei Angelus
Domini in ſomnio, dicens : O Joſeph fili
David, ne timeas accipere Mariam con-
jugem tuam, quoniam is quem pariet, eſt
ex Spiritu ſancto. Pariet autem filiũ, & 21
vocabis nomen ejus, Jeſum : quia ipſe eſt
qui liberabit populũ ſuum à peccatis eo-
rum. Hoc totum actum eſt, ut adimplere- 22
tur quod dictũ eſt à Domino per Prophe-
tam ; Ecce Virgo concipiet, & pariet fi- 23
liũ, & vocabitur nomen ejus Emmanuel.
Surrexit autem Joſeph à ſomno, & fecit 24
ſicut præcepit ei Angelus: et accepit Ma-
riam conjugem ſuã. Et non cognovit eam, 25
quouſq; peperiſſet filium ſuum primogeni-
tum : & vocavit nomen ejus, Jeſum.

Sectio tertia. *CAP. II.*

Cum ergò natus eſſet Jeſus in Bethle- 1
hem Judæ in diebus Herodis regis, ecce
Magi venerunt ab Oriente Hieroſoly-
mam, Dicentes: Ubi eſt qui natus eſt Rex 2
Judæorum ? Vidimus enim ſtellam ejus
in Oriente, et venimus adorare eum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 16 * اليود اليعازاررا زاييد * اليعازار ماثانرا زاييد * ماثان يعقوبرا زاييد * يعقوب يوسف را
17 زاييد شوهر مريم * انك ازو زاييده شد ييشوع كه مسيح خوانده مي شود * اكنون اين قبيلتها
از ابرهيم تا داود جهارده قبيلت * واز داود تا غارت بابل جهارده قبيلت * واز غارت بابل تا
18 مسيح جهارده قبيلت   دوم   آبستني مريم   * اكنون زاييدن ييشوع
[چنين بود] چون مادرش را مريم را بيوسف بحلالي دادند * زودتر ازان كه بهمديكر برسند *
19 يافته شد كه آبستن است * از روح القدس * اما يوسف شوهرش مردي تقي وبسامان بود *
ونخواست كه اين حال را آشكارا كند * ودر درون خود انديشيد * كه بپنهاني اورا طلاق دهد *
20 * چون اين چيزها انديشيد * فرشته ء خدا بخواب بدو نمود وكفت اي يوسف فرزند داود * از
21 ستدن زن تو مريم مترس براي انك در و زاييده شد از روح القدس است * اينك ازوي پسر
زاييده مي شود ونامش ييشوع بخواني * واوست كه رعيت خودرا از كناهاء ايشان پاك كند *
22 23 * اين همه شد تا تمام شود * انچ خداي در كتاب اشعياء پيغامبر فرموده است * اينك دختر دوشيزه
24 آبستن مي شود * وبزايد پسر ونام او عمانوييل بخوانند * انك تفسيرش خداي ما با ما * چون
يوسف از خواب بيدار شد وبرخواست انجنانك فرشته ء خدا بدو فرموده بود كرد * وزن
25 خودرا با خود برد * وبدو نرسيد تا فرزند بكر خودرا زاييد ونامشرا ييشوع خواند
1 سيوم   زاييدن مسيح   * چون ييشوع در بيت اللحم يهودا زاييده شد
در روزكار هيروديس ملك   چهارم   آمدن ملكان پارس   مجوسيان آمدند
2 از مشرق تا اورشليم * ومي كفتند كجاست ملك يهوديان كه زاييده شد * زيرا كه
ستاره ء اورا در مشرق ديديم وآمديم تا براي او سجود كنيم

Elidud genuit Eleazar ; Eliazar genu- 15
it Mathan, Mathan genuit Jaakob.
Jaakob genuit Joſeph virum Mariæ, 16
ex qua natus eſt Jeſus, qui vocatur
Chriſtus. Hæ igitur generationes ab 17
Abraham ad David, quatuordecim
generationes ; & à David ad tranſ-
migrationem Babel, quatuordecim gene-
rationes : & à tranſmigratione Babel
ad Chriſtum, quatuordecim generatio-
nes.

II. Impræġnatio Mariæ.

Nativitas autem Chriſti ſic fuit; cùm 18
matrem ejus Mariam Joſepho nuptum
dediſſent, antequam convenirent, com-
pertum eſt eam eſſe prægnantem de
Spiritu ſancto. At verò Joſeph maritus 19
ejus vir juſtus & mitis erat, neque vo-
luit hanc rem propalare : ſed intra ſe
cogitabat clam ei repudium dare.
Hæc autem cogitanti Angelus Dei in 20
ſomno apparuit, dixitque ; O Joſeph
fili David, accipere uxorem tuam
Mariam ne metuas, id enim quod in
ea genitum eſt, de Spiritu ſancto eſt.
En ex ipſa filius naſciturus eſt, & 21
nomen ejus Jeſum vocabis, ipſeque
eſt qui populum ſuum à peccatis eo-
rum purificabit. Hoc totum fuit ut 22
compleretur, quod Deus in libro
Eſaiæ prophetæ pronuntiârat. Ec- 23
ce puella virgo imprægnabitur, &
pariet filium, & nomen ejus Emma-
nuel vocabunt, cujus interpretatio,
Deus noſter nobiſcum. Quum Jo- 24
ſeph ex ſomno expergefactus ſurrexiſ-
ſet, quemadmodum Angelus Domini
ei juſſerat, fecit, & uxorem ſuam
ad ſe recepit. Sed ad eam non ac- 25
ceſſit, donec filium primogenitum ſu-
um peperiſſet, & nomen ejus Jeſum
vocavit.

CAP. II.

III. Nativitas Chriſti.

Cum Jeſus in Bethlehem Jehuda 1
natus eſſet, in diebus Herodis re-
gis,

IV. Adventus regum Perſiæ.

Magi venerunt ab Oriente ad Hie-
roſolymam. Et dixerunt, ubi eſt rex 2
Jehudæorum, qui natus eſt ? Nam ſtel-
lam ejus in Oriente vidimus, & ve-
nimus ejus adorandi cauſa.

Audiens autem Herodes rex, turbatus eſt, & omnis Hieroſolyma cum
3 Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς, ἐταράχθη, καὶ πᾶσα Ἱεροσόλυμα μετ'
illo. Et congregans omnes principes Sacerdotum, & Scribas populi,
4 αὐτοῦ. Καὶ συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ λαοῦ,
ſciſcitabatur ab eis ubi Chriſtus naſceretur. At illi dixerunt ei;
5 ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς γεννᾶται. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ,
In Bethlehem Judæ: ſic enim ſcriptum eſt per Prophetam, Et tu Beth-
6 Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου, Καὶ σὺ Βηθ-
lehem terra Juda, nequaquàm minima es in *ducibus* Juda: ex te enim
λεὲμ γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα· ἐκ σοῦ γὰρ
exiet dux, qui regat populum meum Iſrael. Tunc Herodes clàm
7 ἐξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ. Τότε Ἡρώδης λάθρα 5
vocans Magos, perquiſivit ab eis tempus *apparentis*
καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου
ſtellæ. Et mittens eos in Bethlehem, dixit; *Euntes* diligenter *explorate*
8 ἀστέρος. Καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ, εἶπε, Πορευθέντες, ἀκριβῶς ἐξετάσατε
de puero: Cùm *autem* inveneritis, renuntiate mihi, ut & ego veniens ado-
περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσ-
rem eum. *Illi autem audientes* regem, *profecti ſunt*: & ecce ſtella quam
9 κυνήσω αὐτῷ. Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως, ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ ὃν
viderant in Oriente, antecedebat eos, uſque dum veniens ſtaret ſupra ubi erat
εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτοὺς, ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπάνω οὗ ἦν
puer. Videntes autem ſtellam, gaviſi ſunt *gaudium magnum* valdè. Et *venien-*
τὸ παιδίον. Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. Καὶ ἐλθόν- 10
tes in domum, invenerunt puerum cum Maria matre ejus. Et procidentes ado-
τες εἰς τὴν οἰκίαν, εὗρον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ πεσόντες προσ- 11
raverunt eum: & *aperientes theſauros ſuos*, obtulerunt ei munera, au-
εκύνησαν αὐτῷ. καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυ-
rum, & thus, & myrrham. Et *reſponſi ſecundùm ſomnium, non reflectere* ad
σὸν, καὶ λίβανον, καὶ σμύρναν. Καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ, μὴ ἀνακάμψαι πρὸς 12
Herodem, per aliam viam *receſſerunt* in regionem ſuam. *Receſſis autem ipſis*,
Ἡρώδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν. Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, 13
ecce angelus Domini *apparet per ſomnium* Joſeph, dicens; *Excitatus* accipe pue-
ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσὴφ, λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παι-
rum & matrem ejus, & fuge in Ægyptum: & eſto ibi uſquedum dicam tibi: *Futu-*
δίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοί· μέλ-
rus eſt enim Herodes *quærere* puerum ad perdendum eum. *Is autem excitatus*
λει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς 14
accepit puerum & matrem ejus nocte, & ſeceſſit in Ægyptum. Et erat
παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον. Καὶ ἦν 15
ibi uſque ad obitum Herodis: ut adimpleretur dictum à Domino per
ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ
Prophetam dicentem; Ex Ægypto vocavi filium meum.
τοῦ προφήτου, λέγοντος, Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܫܡܥ ܕܝܢ ܗܪܘܕܣ ܡܠܟܐ ܘܐܬܬܙܝܥ. ܘܟܠܗ ܐܘܪܫܠܡ ܥܡܗ. * ܘܟܢܫ ܠܟܠܗܘܢ ܪ̈ܒܝ
4 ܟܗܢܐ ܘܣܦܪ̈ܐ ܕܥܡܐ. ܘܡܫܬܐܠ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܐܝܟܐ ܡܫܝܚܐ ܡܬܝܠܕ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ.
5 ܒܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ. ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܟܬܝܒ ܒܢܒܝܐ. * ܐܦ ܐܢܬܝ ܒܝܬ ܠܚܡ ܕܝܗܘܕܐ.
6 ܠܐ ܗܘܝܬܝ ܒܨܝܪܐ ܒܡܠܟ̈ܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܡܢܟܝ ܓܝܪ ܢܦܘܩ ܡܠܟܐ. ܕܗܘ ܢܪܥܝܘܗܝ ܠܥܡܝ
7 ܐܝܣܪܝܠ: * ܗܝܕܝܢ ܗܪܘܕܣ ܒܛܘܫܝܐ ܩܪܐ ܠܡܓܘܫܐ ܘܝܠܦ ܡܢܗܘܢ ܒܐܝܢܐ ܙܒܢܐ
8 ܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܟܘܟܒܐ. * ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܒܝܬ ܠܚܡ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܒܥܘ ܥܠ
ܛܠܝܐ ܚܦܝܛܐܝܬ. ܘܡܐ ܕܐܫܟܚܬܘܢܝܗܝ ܬܘ ܚܘܐܘܢܝ. ܕܐܦ ܐܢܐ ܐܙܠ ܐܣܓܘܕ ܠܗ.
9 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܡܢ ܡܠܟܐ ܐܙܠܘ. ܘܗܐ ܟܘܟܒܐ ܗܘ ܕܚܙܘ ܒܡܕܢܚܐ ܐܙܠ ܗܘܐ
10 ܩܕܡܝܗܘܢ. ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ ܩܡ ܠܥܠ ܡܢ ܐܝܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܛܠܝܐ. * ܟܕ ܕܝܢ ܚܙܘܗܝ
ܠܟܘܟܒܐ. ܚܕܝܘ ܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܛܒ. * ܘܥܠܘ ܠܒܝܬܐ ܘܚܙܘܗܝ ܠܛܠܝܐ ܥܡ ܡܪܝܡ
11 ܐܡܗ. * ܘܢܦܠܘ ܣܓܕܘ ܠܗ. ܘܦܬܚܘ ܣܝܡܬܗܘܢ ܘܩܪܒܘ ܠܗ ܩܘܪ̈ܒܢܐ. ܕܗܒܐ
12 ܘܡܘܪܐ ܘܠܒܘܢܬܐ. * ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܒܚܠܡܐ ܕܠܐ ܢܗܦܟܘܢ ܠܘܬ ܗܪܘܕܣ. ܘܒܐܘܪܚܐ
ܐܚܪܬܐ ܐܙܠܘ ܠܐܬܪܗܘܢ.

* ܕܨܦܪܐ ܕܩܛܠܐ ܕܛܠ̈ܝܐ *

13 * ܟܕ ܕܝܢ ܐܙܠܘ. ܐܬܚܙܝ ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܒܚܠܡܐ ܠܝܘܣܦ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܘܡ ܕܒܪ ܠܛܠܝܐ
ܘܠܐܡܗ ܘܥܪܘܩ ܠܡܨܪܝܢ. ܘܗܘܝ ܬܡܢ ܥܕܡܐ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܥܬܝܕ ܗܘ ܓܝܪ ܗܪܘܕܣ
14 ܠܡܒܥܝܗ ܠܛܠܝܐ. ܐܝܟ ܕܢܘܒܕܝܘܗܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܩܡ ܕܒܪܗ ܠܛܠܝܐ ܘܠܐܡܗ
15 ܒܠܠܝܐ ܘܥܪܩ ܠܡܨܪܝܢ. * ܘܗܘܐ ܬܡܢ ܥܕܡܐ ܕܡܝܬ ܗܪܘܕܣ. ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܡܢ
ܡܪܝܐ ܒܢܒܝܐ ܕܐܡܪ. ܕܡܢ ܡܨܪܝܢ ܩܪܝܬ ܠܒܪܝ.

Audivit autem Herodes rex, & perterritus eſt, totáque Jeroſolyma cum eo. 3 Et congregavit omnes principes ſacerdotum, & ſcribas populi, & percontabatur ab eis, 4 ubi Meſſias naſceretur. Illi autem dixerunt, In Bethlehem Judæ: ſic enim ſcriptum 5 eſt per prophetam; Tu quoque Bethlehem Judæ, nequaquam minima es inter reges Judæ: ex te enim prodibit rex qui paſcet populum meum Iſrael. 6 Tum Herodes clàm accerſivit Magos, & didicit ab eis, quonam tempore ſtella eis apparuiſſet. 7 Eóſq; dimittens Bethlehem, ait illis; Ite, exquirite diligenter de puerulo: & poſtquàm inveneritis eum, venite, renuntiate mihi, ut & ego proficiſcar illum adoraturus. 8 Illi autem quum audiſſent regem, abiêre: & ecce ſtella, quam viderant in Oriente, præcedebat eos, donec venit, ſtetítque ſuper *locum*, ubi erat puer. 9 Quum autem vidiſſent ſtellam, gaviſi ſunt gaudio perquammagno, 10 domúmq; ingreſſi viderunt puerulum cum Maria matre ejus. Et 11 procidentes adorârunt eum, ſuóſq; theſauros aperuêre, ac obtulerunt ei oblationes, aurum, myrrham, & thus. Et viſum eſt eis in ſomnio, 12 ne reverterentur ad Herodem: itaque per aliam viam profecti ſunt in regionem ſuam.

Ad matutinam cædis Infantium. 4.

Quum autem abiiſſent, apparuit angelus 13 Domini in ſomnio Joſeph, & ait illi; Surge, accipe puerulum & matrem ejus, & fuge in Ægyptum, & illîc eſto uſquedum dixero tibi: futurum eſt enim, ut Herodes quærat puerum, ut illum perdat. Joſeph itaque ſurgens ac- 14 cepit puerum & matrem ejus noctu, fugítque in Ægyptum. Et fuit illîc uſque ad obitum 15 Herodis: ut adimpleretur quod dictum eſt à Domino per prophetam, dicentem; Ex Ægypto vocavi filium meum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ወሰሚዖ፡ሄሮድስ፡ንጉሥ፡ደንገፀ፡ወተሀውከ፡ወኵላ፡ኢየሩሳሌም፡ምስሌሁ፡፡=፦ ወአስተጋብኦ፡
4 ኵሎ፡ሊቃነ፡ ካህናት፡ ወጸሐፍት፡ ሕዝብ፡ ተስእሎሙ፤ በአይቴ፡ ይትወለድ፡ ክርስቶስ፡፡=፦ ወይ
5 ቤልዎ ፡ በቤተ ፡ ልሔም፡ ዘይሁደ፡ እስመ፡ ከማሁ፡ ጽሑፍ፡ በነቢይ፡፡=፦ አንቲኒ፡ ቤተ ፡ ልሔም፡
6 ምድረ፡ይሁደ፡ኢተንጸጺ፡እምነ፡ምስፍነ፡ይሁዳ፡እስመ፡እምኔኪ፡ይወፅእ፡ወይትወለድ፡ንጉሥ፡መኰ
7 ንን፡ ዘይሬዕዮሙ፡ ለሕዝብየ፡ እስራኤል፡፡=፦ ወእምዝ፡ ጸውዖሙ፡ ሄሮድስ፡ለመሰግላን፡ጽምሚ
8 ተ፡ወተጠየቀ፡ እምኀቤሆሙ፡መዋዕሊሁ፡ለዘ፡አስተርአዮ፡ኮከብ፡፡=፦ ወፈነዎሙ፡ ቤተ፡ልሔምሃ፡
ወይቤሎሙ ፡ ሐዊረክሙ ፡ ተስአሉ ፡ ጥዩቀ፡ ዘበእንተ፡ ሕፃን ፡ ወእምከመ፡ ረከብክሙዎ፡ ዜንዉኒ፡
9 ከመ፡ እምጻእ ፡ አነሂ ፡ እስግድ፡ ሎቱ፡=፦ ወሰሚዖሙ፡ እምኀበ፡ ንጉሥ፡ ሖሩ፡፡ ወናሁ፡ ኮከብ፡
ዘርእዩ፡ ዘእምጽባሕ ፡ ይመርሖሙ ፡ እስከ ፡ ሶበ፡በጺሖ ፡ ቆመ ፡ መልዕልተ፡ ኀበ፡ ሀሎ ፡ ሕፃኒ፡=፦
10 ወርእዮሙ፡ ኮከበ፡ተፈሥሑ፡ፍሥሐ፡ ዓቢየ፡፡=፦ ወመጺኦሙ፡ ውስተ፡ቤት፡ርእዩ፡ሕፃነ፡ምስለ፡
11 ማርያም፡እሙ፡ወወድቁ፡ ወሰገዱ፡ ሎቱ፡ ወአርኀዉ፡መዛግብቲሆሙ፡ ወአብኡ፡ሎቱ፡ አምኃ፡ወርቀ፡
12 ወከርቤ፡ ወስኂነ፡፡=፦ ወነገሮሙ፡በሕልም፡ከመ፡ኢይግብኡ፡ኀበ፡ሄሮድስ፡፡ወእንተ፡ካልእ፡ፍኖት፡
13 ገብኡ፡ወአተዉ፡ብሔሮሙ፡፡=፦ ፮ በሕፃናት፡ምንባብ፡፡ ወእምድኅረ፡ኀለፉ፡ ናሁ፡መልአከ፡
እግዚአብሔር፡አስተርአዮ፡በሕልም፡ ለዮሴፍ፡ እንዘ፡ ይብል፡ ተንሥእ፡ ወንሣእ፡ ሕፃነ፡ወእሞ፡ ወ
ጕየይ፡ ውስተ፡ ግብጽ፡ ወሀሉ፡ ህየ፡ እስከ ፡ አመ እነግረከ፡፡ እስመ ፡ ሀለወ ፡ ሄሮድስ ፡ ይኅሥሥ፡
14 ለሕፃን፡ከመ፡ ይቅትሎ፡፡=፦ ወተንሢኦ፡ ሶቤሃ፡ ነሥአ፡ ሕፃነ፡ ወእሞ፡ በሌሊት፡ወሖረ፡ ውስተ፡ ግብ
15 ጽ፡=፦ ወነበረ ፡ ህየ ፡ እስከ ፡ ላሜሞቱ ፡ ለሄሮድስ፡፡ ከመ ፡ ይትፈጸም ፡ ዘተብህለ ፡ እምኀበ ፡
እግዚአብሔር ፡ በነቢይ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ እምግብጽ ፡ ጸዋዕክዎ ፡ ለወልድየ፡፡=፦

Et audiens Herodes Rex obſtupuit, & turbatus fuit, & tota Hieroſolyma 3 *cum eo. Et congregans ipſe omnes principes ſacerdotum & ſcribas popu-* 4 *li, interrogavit eos ubi Chriſtus naſceretur. Et dixerunt ei, In Bethle-* 5 *hem Judææ: quoniam ſic ſcriptum eſt in Propheta; Tu Bethlehem ter-* 6 *ra Judææ non minima es è principibus Judææ: quoniam ex te exibit & naſcetur Rex, Gubernator qui paſcet populum meum Iſrael. Et con-* 7 *gregabat Herodes magos privatim, & exquiſivit ab iis diem quo vi-* *diſſent ſtellam. Et miſit eos Bethlehem, & dicebat iis; Vos eundo in-* 8 *terrogate diligentèr de puerulo: & quum inveneritis eum, annuntiate mi-* *hi, ut veniam ego etiam adorare eum. Et quum ipſi audiviſſent à rege,* 9 *abierunt: & ecce ſtella quam viderant, quæ ab Oriente ducebat eos donec veniendo ſtetit ſuprà ubi erat parvulus. Et illi videntes ſtellam ga-* 10 *viſi ſunt gaudio magno. Et illi ingredientes domum viderunt parvulum* 11 *cum Maria matre ipſius, & prociderunt & adoraverunt eum; & aperuerunt theſauros ſuos, & obtulerunt ei oblationes, aurum, myrrham, & thus. Et admoniti in ſomnio ne reverterentur ad Herodem, per aliam viã* 12 *reverſi ſunt & venerunt in regionem ſuam.* De Infantibus ſermo. *Et poſt-* 13 *quàm receſſiſſent, ecce Angelus Domini apparuit in ſomnio Joſepho, dicens; Surge, & accipe parvulum & matrem ejus, & fuge in Ægyptum; & eſtote ibi uſq; dum dixero tibi: quoniam Herodes quæſiturus eſt parvulum ut* 14 *occidat eum. Et ſurgens ille tunc accepit parvulum & matrem ejus nocte, & abiit in Ægyptum, Et manſit ibi uſq; ad mortem Herodis, ut impleretur quòd dictum fuit à Domino in Prophetâ dicente; Ab Ægypto vocavi filium meum.* 15

Verſio VULGATA LATINA.

3 Audiens autem Herodes rex, turbatus eſt, & omnis Jeroſolyma cum illo. Et con-
4 gregans omnes principes ſacerdotum, & Scribas populi, ſciſcitabatur ab eis ubi
5 Chriſtus naſceretur. At illi dixerunt ei ; In Bethlehem Judæ : Sic enim ſcriptum
6 eſt per Prophetam ; Et tu Bethlehem terra Juda, nequaquàm minima es in prin-
7 cipibus Juda : ex te enim exiet dux, qui regat populum meum Iſraël. Tunc He-
rodes clàm vocatis Magis diligenter didicit ab eis tempus ſtellæ, quæ apparuit eis:
8 Et mittens illos in Bethlehem, dixit; Ite & interrogate diligenter de puero : &
9 cùm inveneritis, renuntiate mihi, ut & ego veniens adorem eum. Qui cùm au-
diſſent regem, abierunt : & ecce ſtella, quam viderant in Oriente, antecedebat
10 eos, uſque dum veniens ſtaret ſupra, ubi erat puer. Videntes autem ſtellam gavisi ſunt gaudio magno valdè. Et intrantes domum, invenerunt puerum cum 11
Maria matre ejus, & procidentes adoraverunt eum : & apertis theſauris ſuis ob-
tulerunt ei munera, aurum, thus, & myrrham. Et reſponſo accepto in ſomnis 12
ne redirent ad Herodem, per aliam viam reverſi ſunt in regionem ſuam. Qui 13
cùm receſſiſſent, ecce angelus Domini apparuit in ſomnis Joſeph, dicens ; Surge,
& accipe puerum, & matrem ejus, & fuge in Ægyptum, & eſto ibi uſque dum
dicam tibi. Futurum eſt enim ut Herodes quærat puerum ad perdendum eum.
Qui conſurgens, accepit puerum & matrem ejus nocte, & ſeceſſit in Ægyptum : 14
Et erat ibi uſque ad obitum Herodis : ut adimpleretur quod dictum eſt à Domino 15
per Prophetam dicentem ; Ex Ægypto vocavi filium meum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 4 * فلما سمع هيرودس الملك اضطرب وجميع ياروسليم معه * وجمع كل روساء الكهنة وكتبة
5 6 الشعب واستخبرهم * اين يولد المسيح * فقالوا له في بيت لحم يهودا * لانه مكتوب في النبي * وانت
يا بيت لحم ارض يهودا لست بصغيرة في ولايات يهودا * لان منك يخرج المدبر الذي يرعي
7 شعبي اسرائيل * حينئذ دعا هيرودس المجوس سرا وتحقق منهم الزمان الذي ظهر لهم فيه
8 النجم * وارسلهم الي بيت لحم قائلا * امضوا فابحثوا عن الطفل باجتهاد فاذا وجدتموه اخبروني *
9 لاتي انا واسجد له * فلما سمعوا من الملك ذهبوا فاذا النجم الذي راوه في المشرق يتقدمهم
10 11 حتي جاء ووقف فوق حيث كان الطفل * فلما راوا النجم فرحوا فرحا عظيما جدا * واتوا الي
البيت فراوا الطفل مع مريم امه فخروا له سجدا * وفتحوا اوعيتهم وقدموا له قرابين ذهبا ولبانا
12 ومرا * واوحي لهم في الحلم الا يرجعوا الي هيرودس فذهبوا في طريق اخري الي كورتهم *
13 * الفصل الرابع * * فلما ذهبوا * واذ ملاك الرب تراءي ليوسف في الحلم قائلا * قم
خذ الطفل وامه واهرب الي مصر وكن هناك حتي اقول لك فان هيرودس مزمع ان يطلب
14 15 الطفل ليهلكه * فقام واخذ الطفل وامه ليلا ومضي الي مصر * وكان هناك الي وفاة هيرودس *
ليتم ما قاله الرب بالنبي ان من مصر دعوت ابني *

Cùm autem audiſſet Herodes rex, tur- 3
batus eſt, & omnis Hieroſolyma cum il-
lo. Et congregavit omnes principes ſa- 4
cerdotum & Scribas populi, & ſciſci-
tatus eſt ab eis ubi naſceretur Chriſtus.
Et dixerunt ei ; In Bethlehem Judæ : 5
quoniam ſcriptum eſt in propheta ; Et 6
tu Bethlehem terra Judæ, nequaquam
minima es inter principatus Judæ : ex
te enim exibit Gubernator qui paſcet
populum meum Iſrael. Tunc vocavit 7
Herodes Magos ſecretò, & certior fa-
ctus eſt ab illis de tempore in quo appa-
ruit eis ſtella. Et miſit illos in Bethle- 8
hem, dicens; Ite & inquirite de infan-
te cum ſolicitudine: cúmque inveneritis
eum, nuntiate mihi : ut veniam ego &
adorem eum. Cùm autem audiſſent re- 9
gem, abierunt : & ecce ſtella quam vi-
derant in Oriente, præcedebat eos, uſ-
quedum veniret et ſtaret ſuprà ubi erat
infans. Quumque vidiſſent ſtellam, ga- 10
viſi ſunt gaudio magno valdè. Et ve- 11
nerunt in domum, & viderunt infantem
cum Maria matre ejus, et procubuerunt
ei adorantes, & aperuerunt vaſa ſua, et
obtulerunt ei munera, aurum, et thus, &
myrrham. Et indicatum fuit eis in ſo- 12
mnio ne redirent ad Herodem. Quapro-
pter abierunt per viam aliam in regio-
nem ſuam. Sectio quarta.
Cumq; diſceſſiſſent, ecce angelus Domi- 13
ni apparuit Joſepho in ſomnio, dicens ;
Surge & accipe infantē & matrē ejus,
& fuge in Ægyptum : & eſto ibi uſque-
dum dicā tibi. Etenim Herodes futurus
eſt ut quærat infantē ad perdendū eum.
Et ſurrexit, et accepit infantē et matrē 14
ejus noctu, & abiit in Ægyptum. Et 15
manſit ibi uſque ad obitum Herodis: ut
adimpleretur quod dixit Dominus per
prophetam ; Ex Ægypto vocavi filium
meum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

3 4 * هيروديس ملك چون شنيد ترسيد او وجمله اورشليم با وي * وفراهم اورد كشيشان
ومهتران ونويسندكان خلق واز ايشان مي پرسيد * كه مسيح در كدامين خانكه
5 زاييده شود * ايشان كفتند در بيت اللحم يهودا * زيرا اينچنين در پيغمبر نبشته شد
6 نبوت * تو نيز اي بيت اللحم يهودا نيستي كم در ملكان يهودا براي انك از تو
7 بدر ايد ملك اوست كه بچراند رعيت من اسراييل را * انكه هيروديس بپنهاني مجوس را
8 خواند وازيشان دريافت كه كدامين وقت ستاره بديشان نموده شد * وايشانرا در بيت
اللحم فرستاد * وبديشان كفت برويد وبر كودك تفحص كنيد * چون اورا بيابيد *
9 باز پيش من آييد وروي بمن بنماييد * كه من نيز بروم واورا سجود كنم * چون از ملك
اين سخن شنيدند رفتند * وآن ستاره * كه در مشرق ديده بودند پيشاپيش ايشان مي
10 رفت * تا بدان مقام رسيد كه كودك انجا بود * وستاره بر سر ان مقام ايستاد * [* چون ديدند
11 ستاره را] مجوسيا عظيم شادمان شدند * ودر خانه اندر رفتند * وكودك را با مريم مادرش
ديدند * سر بر زمين نهادند وبراي [او] سجود كردند وخزينهاء خود را كشادند قربان
12 پيش او كشيدند زر ومر وكندرو * ودر خواب بديشان نموده شد كه پيش هيروديس
باز نكردند براه ديكر بولايت خود رفتند پنجم رفتن مسيح در مصر
13 * چون ايشان رفتند فرشته خدا بيوسف در خواب نمود * وبدو كفت برخيز بستان كودك را
ومادرش را * وبسوي مصر بكريز وانجا باش * تا انكه كه بتو بكويم * براي انك هيروديس كودك
14 را مي طلبد تا كم كند * انكه يوسف برخيزيد كودك را ومادرش را ستد وقت شب در
15 مصر كريخت * وانجا ماند تا وقتي كه هيروديس مرد تا تمام شود انچ از خداوند كفته شد
بر زبان پيغامبر نبوت از مصر پسر خودرا خواندم *

Herodes rex cùm audiſſet, timuit ipſe, 3
& tota Hieroſolyma cum eo. Et congre- 4
gavit ſacerdotes, & magnates, & ſcri-
bas populi, & ex eis percontatus eſt,
ubinam loci Chriſtus naſciturus eſſet.
Illi dixerunt, in Bethlehem Jehuda ; 5
quia ſic in Propheta ſcriptum eſt :

Prophetia.

Tu etiam, ô Bethlehem Jehuda, non es 6
minima inter reges Jehuda ; propte-
rea quòd ex te prodibit rex, ille eſt qui
paſcet populum meum Iſrael. Tunc He- 7
rodes clam vocavit Magos, & ab il-
lis compertum habuit quonam tempore
ſtella eis appariuſſet. Et eos in Beth- 8
lebem miſit, eiſque dixit, Ite, & de
puerulo inquirite, & cùm inveneritis
eum, redite ad me, vultumque mihi
conſpiciendum præbete, ut ego etiam
profectus adorem eum. Cùm à rege 9
hunc ſermonem audiſſent, profecti ſunt,
& ipſa ſtella, qu[illegible]nte vide-
rant, [illegible]ſciſcitebatur,
uſque dum ad [illegible] locum perveniret
ubi erat puerulus ; & ſtella in ver-
tice ejus loci ſtetit. Cùm vidiſſent 10
ſtellam Magi valde lætati ſunt. Et 11
domum ingreſſi puerulum cum Ma-
ria matre ſua viderunt, cui capite
humi inclinato adorationem præſtite-
runt : & apertis manticis ſuis mu-
nus ei obtulerunt; aurum, & myrrham,
& thus. Et per ſomnium eis oſten- 12
ſum eſt ne ad Herodem reverteren-
tur, per viam igitur aliam in re-
gionem ſuam abierunt.

V. Profectio Chriſti in Ægyptum.

Cùm illi abiiſſent, Angelus Domini 13
Joſepho per ſomnium apparuit, di-
xitque ei ; Surge, accipe puerulum
& matrem ejus, & in Ægyptum
fuge, & illic eſto uſquedum dicam
tibi : Quia Herodes puerulum quæ-
rit, ut perdat. Tunc Joſeph ſurgens 14
puerulum & matrem ejus accepit
tempore nocturno, & in Ægyptum
fugit : Et illic manſit uſque ad 15
tempus quo Herodes mortuus eſt ; ut
impleretur quod à Domino dictum eſt
per linguam Prophetæ :

Prophetia.

Ex Ægypto filium meum vocavi.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Β'. Γ'.

Tunc Herodes videns quoniam illusus esset à Magis, iratus est valdè, & mittens
16 Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας B'.
occidit omnes pueros qui in Bethlehem, & in omnibus finibus ejus,
ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεέμ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις αὐτῆς,
à bimatu, & infra, secundùm tempus quod *perquisivit* à Magis.
ἀπὸ διετοῦς, καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων.
Tunc adimpletum est dictum per Jeremiam Prophetam, dicentem; Vox in
17 18 Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Φωνὴ ἐν
Rama audita est, ploratus, & ululatus *&* *ejulatus* multus, Rachel plorans
Ῥαμᾶ ἠκούσθη, θρῆνος, καὶ κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολύς, Ῥαχὴλ κλαίουσα
natos suos, & noluit consolari, quia non sunt. *Desinente*
19 τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί. Τελευτήσαντος
autem Herode, ecce angelus Domini *secundùm somnium apparet* Joseph in
δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου κατ᾽ ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσὴφ ἐν
Ægypto, Dicens; *Excitatus* accipe puerum & matrem ejus, & vade
20 Αἰγύπτῳ, Λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου
in terram Israel: *mortui* sunt enim *quærentes* animam pueri.
εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου.
Ille autem excitatus accepit puerum & matrem ejus, & venit in terram
21 Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν
Israel. Audiens autem quòd Archelaus regnaret in Judæa pro Herode
22 Ἰσραήλ. Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Ἡρώδου
patre suo, timuit illò ire. *Responsus autem secundùm somnium*,
τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν. χρηματισθεὶς δὲ κατ᾽ ὄναρ,
secessit in partes Galilææ. Et veniens *commigravit* in *civitatem dictam*
ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας. Καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην 23
Nazareth: ut *impleretur* dictum per Prophetas, Quòd Nazaræus
Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, Ὅτι Ναζωραῖος
vocabitur.
κληθήσεται.

CAP. III. γ'.

Γ'. En autem diebus illis *accedit* Joannes Baptista, prædicans in deserto
ζ̄ ἘΝ δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ 1
Judææ, Et dicens, *Pœnitemini*: appropinquavit enim regnum cœlorum. Hic enim est
γ τῆς Ἰουδαίας, Καὶ λέγων, Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Οὗτος γάρ ἐστιν 2 3
η̄ *pronontiatus ab Esaia Propheta*, *dicente*; Vox clamantis in deserto;
α ὁ ῥηθεὶς ὑπὸ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ,
Expedite viam Domini, rectas facite semitas ejus. Ipse autem Joannes
θ̄ Ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης 4
ς habebat *indumentum suum* è pilis *cameli*, & zonam pelliceam circa *lumbum suum*:
εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ·
esca autem ejus erat locustæ & mel sylvestre. Tunc exibat ad eum Hierosolyma,
ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα, 5
& omnis Judæa, & omnis *circumvicinia Jordanis*. Et baptizabantur in Jor-
καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία, καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ Ἰορ- 6
dane ab eo, confitentes peccata sua.
δάνῃ ὑπ᾽ αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 ܗܝܕܝܢ ܗܪܘܕܣ ܟܕ ܚܙܐ ܕܐܬܒܙܚ ܡܢ ܡܓܘܫܐ. ܐܬܚܡܬ ܠܗ ܛܒ. ܘܫܕܪ. ܩܛܠ *
ܛܠܝܐ ܟܠܗܘܢ ܕܒܒܝܬ ܠܚܡ ܘܒܟܠܗܘܢ ܬܚܘܡܝܗ. ܡܢ ܒܪ ܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ ܘܠܬܚܬ:
17 ܐܝܟ ܙܒܢܐ ܕܒܩܐ ܡܢ ܡܓܘܫܐ. * ܗܝܕܝܢ ܐܬܡܠܝ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܐܪܡܝܐ ܢܒܝܐ
18 ܕܐܡܪ. * ܩܠܐ ܐܫܬܡܥ ܒܪܡܬܐ. ܒܟܝܐ ܘܐܠܝܐ ܣܓܝܐܐ. ܪܚܝܠ ܒܟܝܐ ܥܠ ܒܢܝܗ.
ܘܠܐ ܨܒܝܐ ܠܡܬܒܝܐܘ ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܝܬܝܗܘܢ.

* ܕܩܘܪܒܐ ܕܩܛܝܠܐ ܕܝܠܘܕܐ * * ܗ *

19 * ܟܕ ܡܝܬ ܕܝܢ ܗܪܘܕܣ ܡܠܟܐ. ܐܬܚܙܝ ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܒܚܠܡܐ ܠܝܘܣܦ ܒܡܨܪܝܢ
20 ܘܐܡܪ ܠܗ. * ܩܘܡ ܕܒܪ ܠܛܠܝܐ ܘܠܐܡܗ. ܘܙܠ ܠܐܪܥܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܡܝܬܘ ܠܗܘܢ ܓܝܪ
21 ܗܢܘܢ ܕܒܥܝܢ ܗܘܘ ܢܦܫܗ ܕܛܠܝܐ. * ܘܩܡ ܝܘܣܦ ܕܒܪ ܠܛܠܝܐ ܘܠܐܡܗ. ܘܐܬܐ ܠܐܪܥܐ
22 ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܟܕ ܕܝܢ ܫܡܥ ܕܐܪܟܠܐܘܣ ܗܘܐ ܡܠܟܐ ܒܝܗܘܕ. ܚܠܦ ܗܪܘܕܣ ܐܒܘܗܝ.
23 ܕܚܠ ܕܢܐܙܠ ܠܬܡܢ. ܘܐܬܚܙܝ ܠܗ ܒܚܠܡܐ ܕܢܐܙܠ ܠܐܬܪܐ ܕܓܠܝܠܐ. * ܘܐܬܐ ܥܡܪ
ܒܡܕܝܢܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܢܨܪܬ. ܐܝܟ ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܢܒܝܐ ܕܢܨܪܝܐ ܢܬܩܪܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܓ * * ܕܥܐܕܐ ܕܕܢܚܐ * ܘ *

1 * ܒܗܘܢ ܕܝܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܐܬܐ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܒܡܕܒܪܐ ܕܝܗܘܕ
2 3 ܘܐܡܪ. * ܬܘܒܘ. ܩܪܒܬ ܠܗ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. * ܗܢܘ ܓܝܪ ܗܘ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܐܫܥܝܐ
4 ܢܒܝܐ. ܩܠܐ ܕܩܪܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܛܝܒܘ ܐܘܪܚܗ ܕܡܪܝܐ ܘܐܫܘܘ ܫܒܝܠܘܗܝ. * ܗܘ ܕܝܢ
ܝܘܚܢܢ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܠܒܘܫܗ ܕܣܥܪܐ ܕܓܡܠܐ. ܘܐܣܪ ܙܩܐ ܕܡܫܟܐ ܥܠ ܚܨܘܗܝ.
5 ܘܡܐܟܘܠܬܗ ܩܡܨܐ ܘܕܒܫܐ ܕܚܩܠܐ. * ܗܝܕܝܢ ܢܦܩܐ ܗܘܬ ܠܘܬܗ ܐܘܪܫܠܡ ܘܟܠܗ ܝܗܘܕ.
6 ܘܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܚܕܪܝ ܝܘܪܕܢܢ. * ܘܡܥܡܕܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܒܝܘܪܕܢܢ ܢܗܪܐ. ܟܕ ܡܘܕܝܢ
ܒܚܛܗܝܗܘܢ.

16 Tum Herodes quum vidisset se à Magis illusum esse, excanduit vehementer, mittensque interficere fecit pueros omnes Bethlehem, & universorum confinium ejus, à nato duos annos & infrà, secundùm tempus quod exquisierat ex Magis. 17 Tunc impletum est id quod dictum est per Jeremiam prophetam, dicentem; 18 Vox audita est in Rama, fletus & lamentum multum: Rachel plorans super filios suos, renuitque consolari, eò quòd non extent.

Ad oblationem cædis Infantium. 5.

19 Quum autem obiisset rex Herodes, visus est angelus Domini in somnio ipsi Joseph in Ægypto, & ait illi; 20 Surge, ducito puerum & matrem ejus, & proficiscere in terram Israel; mortui sunt enim illi, qui quærebant animam pueri. 21 Itaque Joseph surgens, duxit puerum & matrem ejus, & venit in terram Israel. Quum autem audivisset Archelaum in Judæa regem esse loco Herodis patris sui, timuit illuc proficisci. 22 Et visum est ei in somnio, eundum esse in regionem Galilææ. 23 Quare venit, habitavitque in civitate, quæ vocatur Nazareth; ut impleretur id quod dictum est per prophetam, Fore ut Nazarenus vocaretur.

Festo Epiphaniæ. 6.

CAP. III.

1 ILlis autem ipsis diebus venit Johannes Baptista, & prædicabat in deserto Judææ, & 2 dicebat; Pœnitentiam agite, appropinquavit regnum cœlorum. 3 Is enim est qui dictus est per Isaiam prophetam; Vox clamantis in deserto, Parate vias Domini, & adæquate semitas ejus. 4 Ipse autem Johannes habebat vestimentum suum è pilis camelorum, zonamque pelliceam circum lumbos suos, & cibus ejus *erant* locustæ & mel agreste. 5 Tunc exibat ad eum Jerusalem, & tota Judæa, totaque regio ambiens Jordanem. 6 Et baptizabantur ab eo in Jordane flumine, confitentes peccata sua.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ወሶበ ፡ ርእየ ፡ ሄሮድስ ፡ ከመ ፡ ተሰለቁ ፡ ዲቤሁ ፡ ሰብአ ፡ ሰገል ፡ ተምዕዐ ፡ ጥቀ ፡ ወፈነወ ፡ ይ
ቅትሉ ፡ ኵሎ ፡ ሕፃናተ ፡ ዘቤተ ፡ ልሔም ፡ ወዘውስተ ፡ ኵሉ ፡ አድያሚሃ ፡ ዘእምክልኤ ፡ ዓመ
17 ት ፡ ወዘይንእስኒ ፡ በከመ ፡ መዋዕለ ፡ ዘተጠየቀ ፡ እምኀበ ፡ እለ ፡ ሰገል ፡፡=፥ አሜሃ ፡ ተፈጸ
18 መ ፡ ዘተብህለ ፡ በኤርምያስ ፡ ነቢይ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡=፥ ቃል ፡ በራማ ፡ ተሰምዐ ፡ ብካይ ፡ ወሰቆ
ቃው ፡ ብዙኅ ፡ ራኄል ፡ እንዘ ፡ ትበኪ ፡ በእንተ ፡ ውሉዳ ፡ ወተአቢ ፡ ተናዝዞ ፡ እስመ ፡ ኢኮንዋ ፡
19 ውሉደ ፡፡=፥ ወሞቶ ፡ ሄሮዴስ ፡ ናሁ ፡ መልአከ ፡ እግዚአብሔር ፡ አስተርአዮ ፡ በሕልም ፡
20 ለዮሴፍ ፡ በግብጽ ፡=፥ እንዘ ፡ ይብል ፡ ተንሢአከ ፡ ንሣእ ፡ ሕፃነ ፡ ወእሞ ፡ ወሑር ፡ ውስተ ፡ ም
21 ድረ ፡ እስራኤል ፡ እስመ ፡ ሞቱ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ያኀሥሥዋ ፡ ለነፍሰ ፡ ዝሕፃን ፡=፥ ወተን
22 ሢአ ፡ ነሥአ ፡ ሕፃነ ፡ ወእሞ ፡ ወቦአ ፡ ምድረ ፡ እስራኤል ፡፡=፥ ወሰሚዖ ፡ ከመ ፡ አርኬላዎስ ፡ ይ
ነግሥ ፡ ለይሁደ ፡ ህየንተ ፡ አቡሁ ፡ ሄሮድስ ፡ ፈርሀ ፡ ህየ ፡ ሐዊረ ፡ ወአስተርአዮ ፡ በሕልም ፡ ወተ
23 ግሕሠ ፡ ያወሉ ፡ ገሊላ ፡፡=፥ ወበጺሖ ፡ ኀደረ ፡ እንተ ፡ ስማ ፡ ናዝሬት ፡ ከመ ፡ ይትፈጸም ፡ ዘተብህ
ለ ፡ በነቢይ ፡ ከመ ፡ ናዝራዊ ፡ ይሰመይ ፡ ወልድየ ፡፡=፥
1 3 በእንተ ፡ ዮሐንስ ፡ ዘከመ ፡ ሰበከ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ወበውእቱ ፡ መዋዕል ፡ በጽሐ ፡
2 ዮሐንስ ፡ መጥምቅ ፡ እንዘ ፡ ይሰብክ ፡ በገዳም ፡ ይሁደ ፡=፥ እንዘ ፡ ይብል ፡ ነስሑ ፡ እስመ ፡ ቀ
3 ረበት ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡፡=፥ እስመ ፡ ውእቱ ፡ ዘተብህለ ፡ በኢሳይያስ ፡ ነቢይ ፡ እንዘ ፡
ይብል ፡ ቃል ፡ ዘይጸርሕ ፡ በገዳም ፡ አስተደልዉ ፡ ፍኖቶ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወርትዑ ፡ ግበሩ ፡
4 ምጽያሕቶ ፡፡=፥ ወውእቱ ፡ ዮሐንስ ፡ ልብሱ ፡ ዘይለብስ ፡ ዘጸጕረ ፡ ገመል ፡ ወቅናቱ ፡ ዘአዲ
5 ም ፡ ውስተ ፡ ሐቌሁ ፡ ወሲሳዩ ፡ አንበጣ ፡ ወመዓረ ፡ ገዳም ፡=፥ ወትወፅእ ፡ ኀቤሁ ፡ ኵላ ፡
6 ኢየሩሳሌም ፡ ወኵላ ፡ ይሁደ ፡ ወኵሉ ፡ አድያሚሁ ፡ ለዮርደኖስ ፡=፥ ወይጠመቁ ፡ ውስተ ፡
ዮርደኖስ ፡ ፈለግ ፡ እምኀቤሁ ፡ እንዘ ፡ ይትአመኑ ፡ ኀጠውኢሆሙ ፡፡=፥

16 *Et videns Herodes quòd illuserant super eum magi, iratus est valdè: & misit occidere omnes parvulos qui in Bethlehem, et qui in omnibus finibus ejus erant, qui à duobus annis & juniores erant, secundùm tempus quod exquisierat à Magis.* 17 *Tunc impletum fuit quod dictum est ab Hieremia propheta dicente,* 18 *Vox in Rama audita est, fletus & ejulatus multus: Rachel flens propter filios suos recusavit consolationem accipere quia non sunt ipsi, filii sui.* 19 *Et mortuo Herode ecce Angelus Domini apparuit in somnio Jesepho in Ægypto;* 20 *Dicens, Suscita te, accipe parvulum & matrem ejus, & proficiscere in terram Israel: quoniam mortui sunt omnes illi qui quærebant animam parvuli.* 21 *Et consurgens accepit parvulum & matrem ejus, & venit in terram Israel.* 22 *Et audiens quòd Archelaus gubernabat Judæam loco patris sui Herodis timuit illuc ire, & visione commonitus fuit in somnio, & secessit in partes Galilææ.* 23 *Et veniendo habitavit in urbe cujus nomen Nazareth: ut impleretur quod dictum fuit per prophetam, Quòd Nazarenus vocabitur filius meus.*

CAP. III. De Johanne, quomodo prædicabat regnum cœlorum.

1 E*t in illo tempore venit Johannes Baptista prædicans in deserto Judææ;* 2 *Dicens, resipiscite, quoniam appropinquavit regnum Cœlorum.* 3 *Quoniam hic est ille qui prædicatur per Esaiam prophetam, dicentem; Vox clamantis in deserto, Parate viam Domini, & rectam facite semitam ejus.* 4 *Et ipsius Johannis vestimentum quo vestitus erat è pilis camelorum, & zona pellicea super lumbos ejus, & cibus ejus locustæ & mel agreste.* 5 *Et exivit ad eum tota Hierosolyma, & tota Judæa, & tota regio Jordanis.* 6 *Et baptizabantur in Jordane fluvio ab eo, confitentes peccata sua.*

Verſio VULGATA LATINA.

16 Tunc Herodes videns quoniam illuſus eſſet à Magis, iratus eſt valdè, & mittens occidit
omnes pueros, qui erant in Bethlehem, & in omnibus finibus ejus, à bimatu
17 & infra, ſecundùm tempus quod exquiſierat à Magis. Tunc adimpletum eſt quod
18 dictum eſt per Jeremiam prophetam, dicentem ; Vox in Rhama audita eſt, ploratus
& ululatus multus : Rachel plorans filios ſuos, & noluit conſolari, quia non
19 ſunt. Defuncto autem Herode, ecce angelus Domini apparuit in ſomnis Joſeph
20 in Ægypto, Dicens; Surge, & accipe puerum, & matrem ejus, & vade in terram
21 Iſrael : defuncti ſunt enim, qui quærebant animam pueri. Qui conſurgens,
22 accepit puerum, & matrem ejus, & venit in terram Iſraël. Audiens autem quòd
Archelaus regnaret in Judæa pro Herode patre ſuo, timuit illò ire : & admonitus
in ſomnis, ſeceſſit in partes Galilææ. Et veniens habitavit in civitate quæ vocatur 23
Nazareth : ut adimpleretur quod dictum eſt per Prophetas ; Quoniam Nazaræus
vocabitur.

CAP. III.

IN diebus autem illis venit Joannes Baptiſta prædicans in deſerto Judææ, Et di- 1
cens; Pœnitentiam agite : appropinquavit enim regnum cœlorum. Hic eſt 2
enim, qui dictus eſt per Iſaiam Prophetam dicentem ; Vox clamantis in deſerto : 3
Parate viam Dñi : rectas facite ſemitas ejus. Ipſe autē Joannes habebat veſtimentū 4
de pilis camelorum, & zonam pelliceam circa lumbos ſuos: eſca autem ejus erat lo-
cuſtæ, & mel ſylveſtre. Tunc exibat ad eum Jeroſolyma, & omnis Judæa, & omnis 5
regio circa Jordanem : Et baptizabantur ab eo in Jordane, confitentes peccata ſua. 6

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * حينئذ لما راي هيرودس سخرية المجوس به غضب جدا * وارسل فقتل كل الاطفال بيت
17 لحم وكل تخومها من ابن سنتين فما دون ككو الزمان الذي تحققه من المجوس * حينئذ
18 تم ما قيل من ارمياء النبي [] * صوت سمع في الرامة بكاء ونوح [] كثير * راحيل تبكي على
19 بنيها ولا تريد ان تعزي لفقدهم * فلما مات هيرودس ظهر ملاك الرب ليوسف في الحلم بمصر *
20 * قائلا قم خذ الطفل وامه واذهب الي ارض اسرائيل فقد مات الذين يطلبون نفس الطفل *
21 22 * فقام واخذ الطفل وامه وجاء الي ارض اسرائيل * فلما سمع ان ارسلاوس قد ملك على
اليهودية عوض هيرودس ابيه خاف ان يذهب الي هناك * فاخبر في الحلم وذهب الي تخوم []
23 الجليل * فاتي فسكن في مدينة تدعي ناصرة ليتم ما قيل من الانبياء انه يدعي ناصريا *
1 2 الفصل الخامس * وفي تلك الايام جاء يوحنا المعمداني يكرز في برية يهودا * قائلا
3 توبوا فقد اقتربت ملكوت السموات * لان هذا هو الذي قيل من اشعيا النبي اذ يقول صوت
4 صارخ في البرية اعدوا طريق الرب وسهلوا سبله * وكان لباس يوحنا من وبر الابل ومنطقة
5 جلد على حقويه * وكان طعامه الجراد وعسل البر * حينئذ خرجوا اليه من يروشليم وكل
6 اليهودية * وجميع كور الاردن * وكان يعمدهم في نهر الاردن معترفين بخطاياهم *

Tunc cùm vidiſſet Herodes illuſionem 16
Magorum ſibi, iratus eſt valde : & miſit & occidit omnes infantes in Bethlehem, & omnibus finibus ejus; a filio duorum annorū & infrá : ſecundùm tempus
quod certò ſciverat à Magis. Tunc adim- 17
pletum eſt quod dictum eſt ab Ieremia
propheta ; Vox audita eſt in Rama, plo- 18
ratus & gemitus multus: Rachel plorans ſuper filios ſuos, & noluit conſolari ob
eorum abſentiam. Cùm autem mortuus 19
eſſet Herodes, apparuit angelus Domini
Joſepho in ſomnio in Ægypto, Dicens ; 20
Surge, & accipe infantem & matrem ejus, & vade in terram Iſrael : jam enim defuncti ſunt qui quærebant animam in-
fantis. Itaque ſurrexit & accepit infan- 21
tem & matrem ejus, & venit in terram
Iſrael. Cùm verò audiſſet quòd Arche- 22
laus regnaret in Judæa pro Herode patre ſuo, timuit ire illuc : verùm admonitus fuit in ſomnio, & abiit in fines
Galilææ. Et venit ; & habitavit in ci- 23
vitate quæ vocatur Nazareth; ut adimpleretur quod dictum eſt à prophetis ; Quoniam vocabitur Nazaræus.

Sectio quinta. *CAP. III.*

IN diebus autem illis venit Johannes 1
Baptiſta prædicare in deſerto Judææ,
Dicens; Pœnitentiam agite; jam enim ap- 2
propinquavit regnum cœlorum. Quoniam 3
hoc eſt quod dictū eſt ab Eſaia propheta, quando dicit ; Vox clamans in deſerto, Parate viam Domini, & explanate ſemitas ejus. Erat autem veſtimentum 4
Johannis de pilis camelorum, & zona pellis circa lumbos ejus: & erat cib⁹ ejus
locuſtæ & mel deſerti. Tunc exierunt ad 5
cū ex Jeruſalem, et omni Judæa, et omni
regione Jordanis : Et baptizabat eos in 6
flumine Jordanis, cōfitentes peccata ſua.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

ششم کشتن هیرودیس کودکان بیت الحم را * چون هیرودیس دید 16
که مجوسیان بروی افسوس کردند بغایت خشمناك کشت وفرستاد که هر کودکی که
در بیت الحم وپیرامون هست از دو ساله پسر وزیرتر بقدر ان روزکار که از مجوس پرسیده
17 18 بود وهمه را کشتند * انکه تمام شد انچ از ارمیاء پیغامبر کفته شد نبوت * اواز
شنوده شد در رامه کریستنی وزاری بس بسیار راحیل بر فرزندان خود وتعزیت را نمی پذیرد
19 برای انك نیستند * هفتم باز آمدن مسیح از مصر * چون هیرودیس ملك مرد
20 فرشته خداوند در زمین مصر بیوسف در خواب نمود * که کودك را ومادرش را بر کیر
21 وبزمین اسراییل برو [که مرده اند انانکه هلاك کودك میخواستند * انکه برخاست
22 کودك را برداشت ومادرش وآمد سوی زمین اسراییل] * چون شنید که ارکلاوس در یهودا
ملك شد عوض هیرودیس پدر خود ترسید که انجا برود وباز در خواب نموده شد که
23 بولایت جلیل برود * وآمد مقام کرفت در شهری که نامش ناصره است تا تمام شود آنچ در
1 پیغمبر کفته شد که ناصری خوانده شود هشتم آمدن یحیی * ودران روزکار
2 آمد یحیی شوینده که اورا یوحنا کویند منادی می زد در ویرانهء یهود * وکفت توبه
3 کنید زیرا ملکوت آسمان نزدیك شد * برای انك اینست انك در ایشعیا پیغامبر کفته شد
اواز منادی می زند در خرابی اماده بدارید راهها خداوند را وکذرکاه او هموار بدارید *
4 نهم شستن یحیی خلق را * این یحیی را پوشش از پشم شتر بود * وزنار ادیم در
5 میانش بسته * وخوردن او ملخ * وانکبین بیابانی * انکه مردم از اورشلیم واز همهء یهود * واز همه
6 ولایتها که پیرامون اردنست بدر می آمدند * ودر دست او شسته می شدند * برودخانهء
اردن اندر وبکناهها خود مقر می شدند *

VI. Cædes parvulorum Bethlehem ab Herode.

Cùm Herodes vidiſſet quòd Magi ipſū 16
ludos feciſſent, valdè iratus eſt : & miſit ut omnem puerulum interficerent *qui in Bethlehem & circumjacentibus erat à bimulis & inferiùs, juxta tempus quod à Magis inquiſiverat; & omnes*
interfecerunt. Tunc impletum eſt quod 17
à Jeremia propheta dictum eſt :

Prophetia.

Vox audita eſt in Rama, fletus et plan- 18
ctus valde magnus, Rachel flens *pro filiis ſuis, & conſolationem non admittit, eò quòd non ſunt.*

VII. Reditus Chriſti ex Ægypto.

Quum Herodes rex mortuus eſſet, An- 19
gelus Domini in terra Ægypti Joſepho in
ſomnio apparuit. Dixitque, *Quin pue-* 20
rulum & matrem ejus tolle, & proficiſcere in terram Iſraelis : quia mortui ſunt illi qui interitum pueruli cupiebant. Tunc ſurgens puerulum ſuſtu- 21
lit & matrem ejus, & venit in terram
Iſraelis. Audito autem *quòd Ar-* 22
chelaus in Judæa rex eſſet pro Herode patre ſuo, timuit illuc ire : & rurſùs in ſomnio admonitus eſt ut in regionem
Galilææ iret. Et veniens locum ce- 23
pit in civitate cujus nomen eſt Nazreh: ut impleretur quod in Propheta dictum eſt, quòd Nazaræus vocaretur.

CAP. III.

VIII. Adventus Johannis.

ET eo tempore venit Jahja Baptiſta 1
(quem Johannem vocant) & prædicavit
in deſerto Judææ. Et dixit, Pœni- 2
tentiam agite, quia regnum cælorum
prope fit. Eò quòd hic eſt ille qui dictus 3
eſt in Eſaia propheta, Vox clamantis reſonat in deſerto, Parate vias Domini, & ſemitam ejus complanate.

IX. Baptizat Johannes populum.

Ipſius Johannis veſtimentum ex lana 4
camelina erat, zona pellicea lumbos ejus cingente : cibus autem ejus locuſta,
& mel ſylveſtre. Tunc viri ex Hiero- 5
ſolyma, & ex univerſa Judæa, & ex omnibus regionibus quæ Jordani circumjacebant, egreſſi ſunt. Et per ma- 6
num ejus baptizati ſunt in fluvio Jordane, & peccata ſua confeſſi ſunt.

Videns autem multos Phariſæorum & Sadducæorum venientes ad baptiſmum
7 Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα
ſuum, dixit eis; *Genimina* viperarum, quis demonſtravit vobis fugere à *fu-*
αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελ-
8 *tura* ira? Facite ergò *fructus dignos* pœnitentiæ. Et ne *arbitremini* dicere
λούσης ὀργῆς; Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοίας. Καὶ μὴ δόξητε λέγειν
9 *in vobiſipſis,* Patrem habemus Abraham: dico enim vobis, quoniam *poteſt* Deus de
ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ. λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ
lapidibus iſtis ſuſcitare *natos* Abrahæ. Jam *verò* & ſecuris ad ra-
10 τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. Ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥί-
dicem arborum *adjacet.* Omnis ergò arbor *non faciens* fructum bonum, *exciditur,* & in
ζαν τῶν δένδρων κεῖται. πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκόπτεται, καὶ εἰς
ignem *jacitur.* Ego quidem baptizo vos in aqua in pœnitentiam: qui autem poſt me
11 πῦρ βάλλεται. Ἐγὼ μὲν βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου
veniens, fortior me eſt: cujus non ſum *idoneus* calceamenta portare,
ἐρχόμενος, ἰσχυρότερός μου ἐστὶν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι,
ipſe vos baptizabit in Spiritu ſancto & igni. Cujus ventilabrum in manu ſua,
12 αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ,
& permundabit aream ſuam, & congregabit triticum ſuum in horreum:
καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην·
at paleam comburet igni inextinguibili. Tunc *accedit* Jeſus à Ga-
13 τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γα-
lilæa in Jordanem ad Joannem, *baptizari* ab eo. *At* Jo-
14 λιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ᾽ αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰω-
annes prohibebat eum, dicens; *Ego uſum habeo à te* baptizari, & tu
άννης διεκώλυεν αὐτὸν, λέγων, Ἐγὼ χρείαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ
venis ad me? Reſpondens autem Jeſus dixit *ad eum,* Sine *interim:* ſic enim *de-*
ἔρχῃ πρός με; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτὸν, Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέ- 15
cens eſt nobis implere omnem *juſtificationem.* Tunc *dimittit* eum. *Et* baptizatus
πον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. τότε ἀφίησιν αὐτόν. Καὶ βαπτισθεὶς 16
Jeſus, aſcendit *ſtatim* de aqua: Et ecce aperti ſunt ei cœli, & vidit
ὁ Ἰησοῦς, ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος, καὶ ἰδοὺ ἀνεῴχθησαν αὐτῷ οἱ οὐρανοὶ, καὶ εἶδε
ſpiritum Dei deſcendentem ſicut columbam, & venientem ſuper *eum.* Et
τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ᾽ αὐτόν. Καὶ 17
ecce vox de cœlis, dicens; Hic eſt filius meus dilectus, in quo
ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ
complacui.
εὐδόκησα.

CAP. IV. δ.

Tunc Jeſus *actus* eſt in deſertum à Spiritu, *tentari* à dia-
Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ δια- 1
bolo. Et *jejunans dies quadraginta & noctes quadraginta, poſtremùm* eſuriit.
βόλου. Καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπείνασε. 2
Et accedens *ei* tentator, dixit; Si filius es Dei, dic ut lapides iſti
Καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων, εἶπεν, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι 3
panes fiant.
ἄρτοι γένωνται.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

7 * ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܘܡܢ ܙܕܘܩܝܐ ܕܐܬܝܢ ܠܡܥܡܕ . ܐܡܪ ܠܗܘܢ . ܝܠܕܐ
8 ܕܐܟܕܢܐ . ܡܢܘ ܚܘܝܟܘܢ ܠܡܥܪܩ ܡܢ ܪܘܓܙܐ ܕܐܬܐ . * ܥܒܕܘ ܗܟܝܠ ܦܐܪܐ ܕܫܘܝܢ
9 ܠܬܝܒܘܬܐ . * ܘܠܐ ܬܣܒܪܘܢ ܘܬܐܡܪܘܢ ܒܢܦܫܟܘܢ . ܕܐܒܐ ܐܝܬ ܠܢ ܐܒܪܗܡ . ܐܡܪ ܐܢܐ
10 ܠܟܘܢ ܓܝܪ . ܕܡܫܟܚ ܐܠܗܐ ܡܢ ܗܠܝܢ ܟܐܦܐ ܠܡܩܡܘ ܒܢܝܐ ܠܐܒܪܗܡ . * ܗܐ ܕܝܢ
ܢܪܓܐ ܣܝܡ ܥܠ ܥܩܪܐ ܕܐܝܠܢܐ . ܟܠ ܐܝܠܢܐ ܗܟܝܠ ܕܦܐܪܐ ܛܒܐ ܠܐ ܥܒܕ . ܡܬܦܣܩ
11 ܘܒܢܘܪܐ ܢܦܠ . * ܐܢܐ ܡܥܡܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܡܝܐ ܠܬܝܒܘܬܐ . ܗܘ ܕܝܢ ܕܒܬܪܝ ܐܬܐ ܚܣܝܢ
ܗܘ ܡܢܝ . ܗܘ ܕܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܡܣܐܢܘܗܝ ܠܡܫܩܠ . ܗܘ ܡܥܡܕ ܠܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ
12 ܘܒܢܘܪܐ . * ܗܘ ܕܪܦܫܐ ܒܐܝܕܗ ܘܡܕܟܐ ܐܕܪܘܗܝ . ܘܚܛܐ ܟܢܫ ܠܐܘܨܪܘܗܝ . ܘܬܒܢܐ ܢܘܩܕ
13 ܒܢܘܪܐ ܕܠܐ ܕܥܟܐ . * ܗܝܕܝܢ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܠܝܘܪܕܢܢ ܠܘܬ ܝܘܚܢܢ ܕܢܥܡܕ
14 ܡܢܗ . * ܗܘ ܕܝܢ ܝܘܚܢܢ ܟܠܐ ܗܘܐ ܠܗ ܘܐܡܪ . ܐܢܐ ܣܢܝܩ ܐܢܐ ܕܡܢܟ ܐܬܥܡܕ . ܘܐܢܬ
15 ܠܘܬܝ ܐܬܝܬ . * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ . ܫܒܘܩ ܗܫܐ . ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܝܐܐ
16 ܠܢ ܕܢܡܠܐ ܟܠܗ ܟܐܢܘܬܐ . ܘܗܝܕܝܢ ܫܒܩܗ . * ܟܕ ܥܡܕ ܕܝܢ ܝܫܘܥ . ܡܚܕܐ ܣܠܩ
ܡܢ ܡܝܐ . ܘܐܬܦܬܚܘ ܠܗ ܫܡܝܐ . ܘܚܙܐ ܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܕܢܚܬܐ ܐܝܟ ܝܘܢܐ ܘܐܬܬ ܥܠܘܗܝ .
17 * ܘܗܐ ܩܠܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܕܐܡܪ . ܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܕܒܗ ܐܨܛܒܝܬ .

Quum autem videret multos è Phariſæis & 7
Saducæis venientes ut baptizarentur, ait illis;
Generatio viperarum, quis vobis indica-
vit, ut fugeretis ab ira ventura? Facite igi- 8
tur fructus dignos pœnitentiâ. Neque cogi- 9
tetis & dicatis in animabus veſtris, Pater eſt
nobis Abraham: etenim dico vobis, Deum
poſſe ex lapidibus iſtis ſuſcitare filios Abra-
hamo. Ecce autem ſecuris poſita eſt ad radi- 10
cem arborum: omnis igitur arbor quæ bo-
nos fructus non facit, exciditur & in ignem
cadit. Ego baptizo vos aquâ ad pœnitenti- 11
am: ille verò qui poſt me veniet, fortior me
eſt, cujus non ſum dignus calceamenta ſub-
levare; ipſe baptizaturus eſt vos in Spiritu
ſanctitatis & igne: Is in cujus manu ventila- 12
brum eſt, & expurgat areas ſuas, & triticum
cogit in horrea ſua, paleámque comburit
igni inextinguibili. Tunc venit Jeſus à Ga- 13
læa in Jordanem ad Johannem ut baptizare-
tur ab eo. Ipſe autem Johannes prohibebat 14
eum, & dicebat; Ego neceſſe habeo bapti-
zari à te, & tu ad me veniſti? Ipſe verò 15
Jeſus reſpondens, ait illi; Permitte nunc; ſic
enim decet nos adimplere omnem rectitudi-
nem; & tunc permiſit illi. Quum autē bapti- 16
zatus fuiſſet Jeſus, ſtatim aſcendit ex aqua, &
apertum eſt ei cœlum, & ſuſpexit ſpiritum
Dei deſcendere ſicut columbam, & veniſſe
ſuper ipſum. Et ecce vox è cœlo, dicens; 17
Hic eſt filius meus dilectiſſimus in quo mihi
complacui.

* ܕܪܝܫ ܨܘܡܐ ܕܡܥܠܢܐ ܘܩܘܪܒܐ ܕܐܪܒܥܝܢ * * ܙ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ *

Dominica introitûs jejunii, & ad oblationem Quadrageſimæ. 7.

CAP. IV.

1 * ܗܝܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܬܕܒܪ ܡܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܠܡܕܒܪܐ . ܕܢܬܢܣܐ ܡܢ ܐܟܠܩܪܨܐ . * ܘܨܡ 2
3 ܝܘܡܝܢ ܐܪܒܥܝܢ ܘܠܠܘܬܐ ܐܪܒܥܝܢ . ܘܒܚܪܬܐ ܟܦܢ . * ܘܩܪܒ ܠܗ ܗܘ ܡܢܣܝܢܐ ܘܐܡܪ
ܠܗ . ܐܢ ܒܪܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ . ܐܡܪ ܕܗܠܝܢ ܟܐܦܐ ܢܗܘܝܢ ܠܚܡܐ .

Tunc Jeſus ductus eſt à Spiritu ſanctitatis 1
in deſertum, ut tentaretur ab accuſatore. 2
i. diabolo. Et jejunavit quadraginta dieb' & 3
quadraginta noctib': poſtremò verò eſuriit.
Et accedens ille qui tentat, dixit ei; Si filius
Dei es, dic ut iſti lapides panis fiant.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*

7 ወርእየ ፡ ብዙኃነ ፡ ፈሪሰዊያነ ፡ ወሰዱቃዊያነ ፡ እንዘ ፡ ይመጽኡ ፡ ውስተ ፡ ጥምቀቱ ፡ ጽምሚተ ፡፡
ወይቤሎሙ ፡ ትውልደ ፡ አራዊት ፡ መድር ፡ መኑ ፡ አመረክሙ ፡ ትጕየዩ ፡ እምእንተ ፡ ትመጽእ ፡ መ
8 ዐት ፡፡=፦ ግበሩኬ ፡ እንከ ፡ ሠናየ ፡ ፍሬ ፡ ዘይደልወክሙ ፡ ለንስሐ ፡፡=፦ ወኢይምሰልክሙ ፡ በብ
9 ሂለ ፡ አብ ፡ ብነ ፡ አብርሃምሃ ፡፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ይክል ፡ እግዚአብሔር ፡ እምእላ ፡ አዕ
10 ባን ፡ አንሥኦ ፡ ውሉደ ፡ ለአብርሃም ፡፡=፦ ወድአ ፡ ናሁ ፡ መሐጼ ፡ ውስተ ፡ ጕንደ ፡ ዕፀው ፡ ይ
ነብር ፡፡ ኵሉኬ ፡ ዕፅ ፡ ዘኢይፈሪ ፡ ፍሬ ፡ ሠናየ ፡ ይትገዘም ፡ ወውስተ ፡ እሳት ፡ ይትወደይ ፡፡=፦
11 አንሰኬ ፡ በማይ ፡ አጠምቀክሙ ፡ ለንስሐ ፡ ወዘአምድኅሬየ ፡ ይመጽእ ፡ ይጸንዕ ፡ እምኔየ ፡
ዘኢይደልወኒ ፡ አሣእኖ ፡ እጾር ፡ ወውእቱሰ ፡ ያጠምቀክሙ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ወበእሳት ፡፡=፦
12 ዘመሥሔ ፡ ውስተ ፡ እዴሁ ፡ ወያነጽሕ ፡ ዐውደ ፡ ወያስተጋብእ ፡ ስርናዮ ፡ ውስተ ፡ መዝገቡ ፡ ወ
13 ሐሠሮሰ ፡ ያውዒ ፡ በእሳት ፡ ዘኢይጠፍእ ፡=፦ አሜሃ ፡ መጽአ ፡ ኢየሱስ ፡ እምገሊላ ፡ ውስተ ፡ ዮ
14 ርደኖስ ፡ ኀበ ፡ ዮሐንስ ፡ ከመ ፡ ይጠመቅ ፡ እምኔሁ ፡=፦ ወዮሐንስሰ ፡ ይከልኦ ፡ እንዘ ፡ ይብ
15 ል ፡ አነ ፡ እፈቅድ ፡ እምኀቤከ ፡ እጠመቅ ፡ ወአንተ ፡ ትመጽእ ፡ ኀቤየ ፡፡=፦ ወአሥአ ፡ ኢየሱ
ስ ፡ ወይቤሎ ፡ ኅድግ ፡ ይእዜሰ ፡ ከመዝ ፡ ተድላ ፡ ውእቱ ፡ ለነ ፡ ንፈጽም ፡ ኵሎ ፡ ጽድቀ ፡ ወእም
16 ዝ ፡ ኀደጎ ፡፡=፦ ወተጠሚቆ ፡ ኢየሱስ ፡ ሶቤሃ ፡ ወፅአ ፡ እማይ ፡ ወናሁ ፡ ተርኅወ ፡ ሰማይ ፡ ሎቱ ፡
17 ወርእየ ፡ መንፈሰ ፡ እግዚአብሔር ፡ እንዘ ፡ ይወርድ ፡ ከመ ፡ ርግብ ፡ ወነበረ ፡ ላዕሌሁ ፡=፦ ወና
ሁ ፡ መጽአ ፡ ቃል ፡ እምሰማይ ፡ ዘይብል ፡ ዝውእቱ ፡ ወልድየ ፡ ዘአፈቅር ፡ ዘቦቱ ፡ ሠምር
ኩ ፡፡=፦

Et vidit multos Phariſæos & Sadducæos venientes in Baptiſmum ejus clàm, 7
& dixit iis; Generatio viperarum, quis dixit vobis fugere ab hâc venturâ
irâ. Facite igitur bonum fructum qui diſponat vos ad pænitentiam. 8
Et ne exiſtimetis vobiſcum in dicendo, Pater eſt nobis Abraham: dico vobis quòd 9
poteſt Deus ex hiſce lapidibus ſuſcitare filios Abrahamo. Jam ecce ſecuris 10
ad radicem arborum poſita eſt: omnis igitur arbor quæ non fert fructum bonum
excidetur & in ignem projicietur. Ego igitur in aqua baptizabo vos ad reſi- 11
piſcentiam, & qui poſt me veniet, me fortior eſt; cujus ſoleas mihi non convenit
portare: ipſe baptizabit vos in ſpiritu Sancto & in igne. Cujus ventilabrum in 12
manu ejus, & purgabit aream ſuam, & colliget triticum ſuum in horreum ſuum:
& paleam exuret in igne qui non extinguetur. Tunc venit Jeſus à Galilæa 13
in Jordanem ad Johannem, ut baptizaretur ab eo. Et Johannes prohibebat 14
eum, dicens; Ego vellem à te baptizari, & tu venies ad me? Et reſpondit Je- 15
ſus, & dicit ei; Permitte nunc: ſic enim nos oportet implere omnem juſtitiam: &
tunc permiſit eum. Et baptizatus Jeſus ſtatim exivit ex aqua: & ecce aper- 16
ti ſunt cæli ei, & vidit ſpiritum Dei deſcendentem tanquam columbam, & ſe-
dit ſuper eum. Et ecce venit vox è cælis, dicens; Hic eſt filius meus quem 17
amo, in quo complacui.

1 4 በቀደሚ ፡ ሰንበተ ፡ አይሁድ ፡ ዘጾም ፡ ወእምዝ ፡ ኢየሱስ ፡ አዕረጎ ፡ መንፈስ ፡ ገዳመ ፡ ይ
2 ትሜከር ፡ እምኀበ ፡ ዲያብሎስ ፡=፦ ወጾሞ ፡ መዋዕለ ፡ ፵ ወአርብዓ ፡ ለያልየ ፡ ወእምድኅረዝ ፡
3 ርኅበ ፡፡=፦ ወቀርበ ፡ ዘያሜክሮ ፡ ወይቤሎ ፡ እመ ፡ ወልዱሰ ፡ አንተ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በል ፡
ከመ ፡ እሉ ፡ አእባን ፡ ኅብስተ ፡ ይኩኑ ፡=፦

CAP. IV. In introitu Sabbati Judaici Jejunii.

ET tunc Jeſum aſcendere fecit Spiritus in deſertum tentari à diabolo. 1
Et cùm jejunâſſet dies quadraginta, & quadraginta noctes, tum poſteà 2
eſuriit. Et appropinquavit tentator ejus, & dixit ei; Si filius tu Dei, dic ut 3
hi lapides panes fiant.

Verſio VULGATA LATINA.

7 Videns autem multos Phariſæorum, & Sadducæorum, venientes ad baptiſmum
8 ſuum, dixit eis; Progenies viperarum, quis demonſtravit vobis fugere à ventura
ira? Facite ergò fructum dignum pœnitentiæ. Et ne velitis dicere intra vos;
9 Patrem habemus Abraham: dico enim vobis, quoniam potens eſt Deus de lapidibus
10 iſtis ſuſcitare filios Abrahæ. Jam enim ſecuris ad radicem arborum poſita
eſt. Omnis ergò arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem
11 mittetur. Ego quidem baptizo vos in aqua in pœnitentiam: qui autem poſt
me venturus eſt, fortior me eſt, cujus non ſum dignus calceamenta portare: ipſe
12 vos baptizabit in Spiritu ſancto, & igni. Cujus ventilabrum in manu ſua: &
permundabit aream ſuam: & congregabit triticum ſuum in horreum, paleas autem
13 comburet igni inextinguibili. Tunc venit Jeſus à Galilæa in Jordanem ad
Joannem, ut baptizaretur ab eo. Joannes autem prohibebat eum, dicens; Ego 14
à te debeo baptizari, & tu venis ad me? Reſpondens autem Jeſus, dixit ei; 15
Sine modò: ſic enim decet nos implere omnem juſtitiam. Tunc dimiſit eum.
Baptizatus autem Jeſus, confeſtim aſcendit de aqua, & ecce aperti ſunt ei cœli: 16
& vidit ſpiritum Dei deſcendentem ſicut columbam, & venientem ſuper ſe. Et 17
ecce vox de cœlis, dicens; Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi complacui.

CAP. IV.

Tunc Jeſus ductus eſt in deſertum à Spiritu, ut tentaretur à diabolo. Et cùm 1 2
jejunâſſet quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, poſteà eſuriit. Et accedens 3
tentator dixit ei; Si filius Dei es, dic ut lapides iſti panes fiant.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فلما راى كثيرين من الفريسيين والزنادقة ياتون الى معموديته قال لهم يا اولاد الافاعي * 7
من دلكم على الهرب من الغضب الاتي * اعملوا الان ثمرة تليق بالتوبة * ولا تقولوا ان 8 9
ابانا ابراهيم * اقول لكم ان الله لقادر ان يقيم من هذه الحجارة بنين لابراهيم * ها الفاس 10
موضوع على اصول الشجر * فاية شجرة لا تثمر ثمرا صالحا تقطع وتلقى في النار * انا اعمدكم 11
بالماء للتوبة * والذي ياتي بعدي هو اقوى مني * ولا استحق ان احل سيور حذائه * وهو يعمدكم
بروح القدس والنار * الذي بيده الرفش ينقي به بيدره * ويجمع قمحه في الاهراء ويحرق 12
التبن بنار لا تطفا * حينيذ اتى يسوع من الجليل الى الاردن ليعتمد من يوحنا * فامتنع 13 14
يوحنا منه وقال انا المحتاج ان اعتمد منك افانت تاتي الي * اجاب يسوع دع الان فهكذا يجب 15
لنا ان نكمل كل البر حينيذ تركه * فلما اعتمد يسوع للوقت صعد من الماء فانفتحت له 16
السموات وراى روح الله نازلا كمثل حمامة جائيا اليه * واذا صوت من السموات قائلا هذا 17
هو ابني الحبيب الذي به سررت * الفصل السادس *
* وللوقت اخرج الروح يسوع الى البرية ليجرب من ابليس * فصام اربعين نهارا واربعين ليلة * 1 2
وجاع اخيرا * فجاء المجرب قائلا له ان كنت ابن الله فقل ان تصير هذه الحجارة خبزا * 3

Cùm autẽ vidiſſet multos ex Phariſæis 7
& Saducæis venientes ad baptiſmũ ſuũ,
dixit eis; Nati viperarũ, quis demonſtravit
vobis fugere ab ira ventura: Facite 8
ergò fructum congruum pœnitentiæ. Et ne
dicatis, quòd pater noſter eſt Abraha. Dico 9
vobis quòd Deus potens eſt ſuſcitare
ex iſtis lapidibus filios Abrahæ. Ecce 10
ſecuris poſita eſt ad radices arborum.
Quæcunq; igitur arbor quæ non fructificat
fructum bonũ, exciditur, & projicietur
in ignem. Ego baptizo vos aquâ 11
ad pœnitentiam: qui autẽ venit poſt me,
eſt fortior me, & non ſum dignus ſolvere
corrigias calceorum ejus, ipſeq; baptizabit
vos in Spiritu ſancto & igne. Cujus 12
in manu ventilabrum, quo mundat areã
ſuam: & congregabit triticum ſuum in
horrea, combureṫque paleam igne inextinguibili.
Tunc venit Jeſus à Galilæa 13
in Jordane, ut baptizaretur à Johanne.
Retraxit autem ſeſe Johannes ab eo, & 14
ait; Ego ſum qui egeo baptizari à te, &
tu venis ad me? Reſpondit Jeſus; Permitte 15
modò, ſic enim decet nos perficere
omnem juſtitiam. Tunc permiſit illi. Cùm 16
autem baptizatus eſſet Jeſus; protinus
aſcendit ab aqua, & aperti ſunt ei cœli:
& vidit Spiritũ Dei deſcendentem ſicut
columbam, & venientẽ ad ipſum. Et ecce 17
vox de cœlis, dicens; Hic eſt filius meus
dilectus, in quo delector.

Sectio ſexta. CAP. IV.

Et illicò eduxit Spiritus Jeſum in 1
deſertum, ut tentaretur à diabolo. Et je- 2
junavit quadraginta diebus & quadraginta
noctibus, & eſuriit tandem. Et acceſſit 3
tentator, dicens ei; Si tu es filius
Dei, dic ut fiant iſti lapides panis.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* چون ديد كه از زنادقه ومعتزلان بسياران مي آيند كه شسته شوند * بديشان كفت * 7
اي فرزندان مارهاء افعي * كيست انك شمارا اكاه كرد كه بكريزيد از خشم كه مي آيد *
* اكنون ميوه بسازيد كه توبه را شايد وبرازد * ومپنداريد وبكوييد در نفس خود * كه ابرهيم 8 9
پدر داريم * اكنون بشما مي كويم * كه خدا تواناست كه ازين سنكها از براي ابرهيم فرزندان
برخيزاند * * اينك تبر بر بيخ درختان نهاده شد وهر درخت كه ميوه نيك ندهد * بريده 10
شود وبآتش بيوفتد * * من براي توبت شما را در آب مي شويم * انك از پس من مي آيد از من 11
زورمندترست انك نمي برازم كه بند كوش اورا * از پاي او بكشايم * آنك او شما را در
آتش ودر روح القدس بشويد * * انك در دست خود پارو دارد * خرمنهاء خود را پاك كند * 12
كندم در انبارهاء خود بنهد * وكاه را باتشي بسوزاند كه هر كز آن آتش نخسبد
دهم انك مسيح در اردن شسته شد * انكه عيسي از جليل باردن آمد 13
پيش يحيي تا بر دست او شسته شود * يوحنا عيسي را منع كرد وكفت من محتاجم كه بر 14
دست تو شسته شوم وتو پيش من آمدي * اما عيسي بدو جواب داد وكفت اكنون بكذار 15
اين چنين بر ما واجب است كه همه عدل را تمام كنيم انكه اورا رها كرد * چون عيسي شسته 16
شد واز اب بدر آمد اسمان براي او كشاده شد وديد كه جان پاك فرود مي آمد مانند
كبوتر وبرو حلول مي شد * واينك اواز از آسمان مي كفت اينست فرزند عزيز من كه بدو 17
خرم شدم ** يازدهم ازمودن ابليس مسيح را * انكه عيسي از روح القدس برده شد 1
در بياباني كه از ابليس معتاب ازموده شود * جهل شب وجهل روز روزه كرفت در آخر كرسنه شد 2
ابليس نزديك او شد بهر آزمودن وبدو كفت اكر تو پسر خدا هستي بكو بدين سنكها تا نان شوند * 3

Cùm autem videret ex Saducæis 7
& Phariſæis multos venire ut baptizarentur,
eis dixit; O filii viperarum,
quis eſt qui vobis indicium
fecit, ut fugeretis ab ira advenienteṡ
Nunc fructum facite qui 8
converſioni conveniat, & dignus
ſit. Neque cogitetis ac dicatis in 9
animo veſtro, Quòd Abrahamum
patrem habemus. Nunc vobis dico,
Deum poſſe ex iſtis lapidibus
Abrahamo filios ſuſcitare. Ecce 10
ſecuris ad radicem arborum poſita
eſt: & omnis arbor, quæ fructum
bonum non dat, excinditur & in
ignem cadit. Ego propter reſipiſcentiam 11
vos aquâ baptizo: qui ponè
me venit, me validior eſt, cujus non
ſum dignus ut corrigiã calceamenti
ejus de pede ejus ſolvã, ipſe eſt qui
vos igni & ſpiritu ſancto baptizabit.
Qui manu ſuâ palam habens 12
areas ſuas mundas facit, triticum
in horreis ſuis reponit, & paleam
igne comburit, qui quidem ignis
nunquam ſopietur.

X. Quomodo Chriſtus in Jordane baptizatus eſt.

Tunc Jeſus ex Galilæa venit ad 13
Jordanem ad Johannem, ut per manum
ejus baptizaretur. Johannes 14
autem Jeſum probibebat, & dixit,
Ego opus habeò ut per manum tuam
baptizer, & tu ad me venis? Jeſus 15
autem reſpondit ei, & dixit, Nunc
ſine; ad hunc modum nobis incumbit,
ut omnem juſtitiam perficiamus:
tunc ei permiſit. Cùm Jeſus 16
baptizatus eſſet, & ex aqua egrederetur,
cœli aperti ſunt propter
eum; viditque Spiritum ſanctum
deſcendere inſtar columbæ, qui ſuper
eum quievit. Et ecce vox de 17
cœlis dixit, Hic eſt filius dilectus
meus, in quo oblector.

CAP. IV.

XI. Tentat Diabolus Chriſtum.

Tunc Jeſus à Spiritu ſancto deportatus 1
eſt in deſertum, ut
à diabolo calumniatore tentaretur.
Cum, quadraginta noctium et qua- 2
draginta dierum jejunio ſuſcepto,
in fine eſuriret: Diabolus adfuit 3
ei tentandi gratiâ, eique dixit;
Si tu filius Dei es, dic hiſce lapidibus
ut panis fiant.

Ille autem respondens, dixit; Scriptum est, Non in pane solo *vivet* homo,
4 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε, Γέγραπται, Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος,
sed in omni verbo *exeunte per os* Dei. Tunc *as-*
5 ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ. Τότε παρα-
sumit eum diabolus in sanctam civitatem, & statuit eum super
λαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ
pinnaculum templi. Et *dicit* ei; Si filius es Dei, *dejice teipsum*
6 τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ. Καὶ λέγει αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν
deorsum. Scriptum est enim, Quia angelis suis mandabit de te, & in
κάτω. γέγραπται γὰρ, Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ
manibus tollent te, ne fortè *impingas* ad lapidem pedem tuum. Ait illi
7 χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. Ἔφη αὐτῷ
Jesus, Rursum scriptum est; Non tentabis Dominum Deum tuum. Iterum
8 ὁ Ἰησοῦς, Πάλιν γέγραπται, Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου. Πάλιν
assumit eum diabolus in montem excelsum valdè, & ostendit ei
παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ
omnia regna mundi, & gloriam eorum: Et *dicit* ei,
9 πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· Καὶ λέγει αὐτῷ,
Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me. Tunc dicit ei
10 Ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι. Τότε λέγει αὐτῷ
Jesus, *Abi* Satana. Scriptum est enim, Dominum Deum tuum
ὁ Ἰησοῦς, Ὕπαγε Σατανᾶ. γέγραπται γὰρ, Κύριον τὸν Θεόν σου
adorabis, & illi soli servies. Tunc *dimittit* eum diabolus:
11 προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος·

ιζ & ecce angeli accesserunt, & administrabant ei. *Audiens* autem Jesus quòd
ε καὶ ἰδοὺ ἄγγελοι προσῆλθον, καὶ διηκόνουν αὐτῷ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι 12
Joannes traditus esset, secessit in Galilæam: Et *relinquens*
ιη Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· Καὶ καταλιπὼν τὴν 13
δ *Nazaret*, *veniens commigravit* in Capharnaum maritimam, in finibus
ιθ Ναζαρὲτ, ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὁρίοις
ζ Zabulon, & Nephthalim: Ut adimpleretur *pronuntiatum* per Esaiam Prophetam,
Ζαβουλὼν, καὶ Νεφθαλείμ· Ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, 14
dicentem; Terra Zabulon & terra Nephthali, viam maris, *ultra*
λέγοντος, Γῆ Ζαβουλὼν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ 15
Jordanem, Galilæa gentium, Populus *sedens* in tenebris, vidit lucem
Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, Ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει, εἶδε φῶς 16
magnam: & sedentibus in regione *& umbra* mortis, lux orta est
μέγα· καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν
Δ'. eis. Ex *tunc* cœpit Jesus prædicare, & dicere, *Pœnitemini*:
αὐτοῖς. Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν, καὶ λέγειν, Μετανοεῖτε· 17
κ appropinquavit enim regnum cœlorum. *Circum*ambulans autem Jesus juxta
ε ἤγγικε γὰρ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Περιπατῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς παρὰ τὴν 18
mare Galilææ, vidit duos fratres, Simonem *dictum Petrum*,
θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελφοὺς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον,
& Andream fratrem ejus, mittentes *verriculum* in mare.
καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν·
(erant enim piscatores.)
ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ. ܟܬܝܒ ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܠܚܡܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܚܐܐ ܒܪܢܫܐ. ܐܠܐ ܒܟܠ *
5 ܡܠܬܐ ܕܢܦܩܐ ܡܢ ܦܘܡܗ ܕܐܠܗܐ. * ܗܝܕܝܢ ܕܒܪܗ ܐܟܠܩܪܨܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܩܕܝܫܬܐ.
6 ܘܐܩܝܡܗ ܥܠ ܟܢܦܐ ܕܗܝܟܠܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. * ܐܢ ܒܪܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ. ܫܕܝ ܢܦܫܟ ܠܬܚܬ.
ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܕܠܡܠܐܟܘܗܝ ܢܦܩܘܕ ܥܠܝܟ. ܘܥܠ ܐܝܕܝܗܘܢ ܢܫܩܠܘܢܟ. ܕܠܐ ܬܬܩܠ ܒܟܐܦܐ
7 ܪܓܠܟ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܬܘܒ ܟܬܝܒ. ܕܠܐ ܬܢܣܐ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. * ܬܘܒ ܕܒܪܗ
8 ܐܟܠܩܪܨܐ ܠܛܘܪܐ ܕܪܡ ܛܒ. ܘܚܘܝܗ ܟܠܗܝܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܥܠܡܐ ܘܫܘܒܚܗܝܢ. ܘܐܡܪ
9 ܠܗ. * ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܠܟ ܐܬܠ. ܐܢ ܬܦܠ ܬܣܓܘܕ ܠܝ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ.
10 ܙܠ ܠܟ ܣܛܢܐ. ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܕܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܬܣܓܘܕ. ܘܠܗ ܒܠܚܘܕܘܗܝ
11 ܬܦܠܘܚ. * ܘܫܒܩܗ ܐܟܠܩܪܨܐ. ܘܗܐ ܡܠܐܟܐ ܩܪܒܘ ܘܡܫܡܫܝܢ ܗܘܘ ܠܗ.

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * * ܚ *

12 * ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܕܐܫܬܠܡ ܝܘܚܢܢ. ܫܢܝ ܠܗ ܠܓܠܝܠܐ. * ܘܫܒܩܗ ܠܢܨܪܬ.
13
14 ܘܐܬܐ ܥܡܪ ܒܟܦܪܢܚܘܡ. ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ. ܒܬܚܘܡܐ ܕܙܒܘܠܘܢ ܘܕܢܦܬܠܝ. * ܕܢܬܡܠܐ
15 ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ. * ܐܪܥܐ ܕܙܒܘܠܘܢ ܐܪܥܐ ܕܢܦܬܠܝ. ܐܘܪܚ
16 ܝܡܐ. ܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܓܠܝܠܐ ܕܥܡܡܐ. * ܥܡܐ ܕܝܬܒ ܒܚܫܘܟܐ. ܢܘܗܪܐ
ܪܒܐ ܚܙܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܝܬܒܝܢ ܒܐܬܪܐ ܘܒܛܠܠܐ ܕܡܘܬܐ. ܢܘܗܪܐ ܕܢܚ ܠܗܘܢ.
17 * ܡܢ ܗܝܕܝܢ ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܟܪܙܘ ܘܠܡܐܡܪ. ܬܘܒܘ. ܩܪܒܬ ܠܗ ܓܝܪ
18 ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. * ܘܟܕ ܡܗܠܟ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ ܕܓܠܝܠܐ. ܚܙܐ ܬܪܝܢ ܐܚܐ. ܫܡܥܘܢ
ܕܡܬܩܪܐ ܟܐܦܐ. ܘܐܢܕܪܐܘܣ ܐܚܘܗܝ. ܕܪܡܝܢ ܡܨܝܕܬܐ ܒܝܡܐ. ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܨܝܕܐ.

At ille respondit, & ait; Scriptum est, Non 4
tantùmodo pane vivit homo, sed omni verbo
quod procedit ex ore Dei. Tunc duxit eum 5
accusator ad sacrosanctam civitatem, & sta-
tuit eum super pinnaculum templi, & ait
illi; Si filius Dei es, præcipita te deorsum: 6
Scriptum est enim, Angelos suos monebit de
te, & manibus suis te portabunt, ne allida-
tur ad lapidem pes tuus. Ait illi Jesus, Rur- 7
sus scriptum est; Non tentabis Dominum
Deum tuum. Iterum duxit eum accusator in 8
montem admodum sublimem, eíque ostendit
omnia regna mundi, & eorum gloriam, &
ait illi; Hæc omnia tibi dabo, si cadens ado- 9
raveris me. Tum dixit ei Jesus; Abi tibi, 10
satana; Scriptum est enim, Dominum Deum
tuum adorabis, illúmque solum coles. Tunc 11
omisit eum accusator: & ecce angeli acces-
serunt, & ministrabant ei.

Dominica post Epiphaniam. 8.

Quum autem audivisset Jesus Johannem 12
proditum fuisse, profectus est in Galilæam.
Relictâque Nazareth, venit, & habitavit in 13
Capharnaum juxta mare in finibus Zabulon
& Nephthali; Ut impleretur quod dictum 14
est per Isaiam prophetam, dicentem; Ter- 15
ra Zabulon, terra Nephthali, via maris trans
Jordanem, Galilæa gentium: Populus qui 16
sedebat in tenebris, lucem magnam conspi-
catus est: & iis qui habitabant in regione
& umbris mortis, lux est exorta. Exinde 17
cœpit Jesus prædicare, & dicere; Pœni-
tentiam agite, appropinquavit enim regnum
cœlorum. Quumque iter faceret juxta mare 18
Galilææ, vidit duos fratres, Simonem qui
vocatur Petra, & Andream fratrem ejus,
projicientes retia in mare; (erant enim
piscatores.)

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 ወአውሥአ ፡ ወይቤ ፡ ጽሑፍ ፡ ከመ ፡ አኮ ፡ በኅብስትክመ ፡ ዘየሐዩ ፡ ሰብእ ፡ አላ ፡
5 በኵሉ ፡ ቃል ፡ ዘይወፅእ ፡ እምአፈ ፡ እግዚአብሔር ፡፡=፡ ወእምዝ ፡ ነሥአ ፡ ዲ
ያብሎስ ፡ ውስተ ፡ ቅድስት ፡ ሃገር ፡ ወአቀሞ ፡ ውስተ ፡ ተድባበ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡፡=፡
6 ወይቤሎ ፡ እመሰ ፡ አማን ፡ ወልዱ ፡ አንተ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወተወረው ፡ ታሕተ ፡ እስመ ፡
ጽሑፍ ፡ ከመ ፡ ለመላእክቲሁ ፡ ይኤዝዞሙ ፡ በእንቲአከ ፡ ከመ ፡ ይዕቀቡከ ፡ በኵሉ ፡ ፍኖትከ ፡
7 ወበሰያው ፡ ያነሥኡከ ፡ ከመ ፡ ኢትትዐቀፍ ፡ በእብን ፡ እግረከ ፡፡=፡ ወአውሥአ ፡ ኢየ
8 ሱስ ፡ ካዕበ ፡ ጽሑፍ ፡ ኢታመክሮ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ አምላክከ ፡፡=፡ ወዓዲ ፡ እምዝ ፡
ነሥአ ፡ ዲያብሎስ ፡ ውስተ ፡ ነዋኅ ፡ ደብር ፡ ጥቀ ፡ ወአርአዮ ፡ ኵሎ ፡ መንግሥታተ ፡ ዓለ
9 ም ፡ ወክብሮሂ ፡፡=፡ ወይቤሎ ፡ ዘንተ ፡ ኵሎ ፡ እሁበከ ፡ ለእመ ፡ ሰገድከ ፡ ወአምኃከኒ ፡፡=፡ ወእ
10 ምዝ ፡ ይቤሎ ፡ ኢየሱስ ፡ ሑር ፡ እምድኅሬየ ፡ ሰይጣን ፡ ጽሑፍ ፡ ውእቱ ፡ ለእግዚአ ፡ ብሔር ፡ አምላክ
11 ከ ፡ ትስግድ ፡ ወኪያሁ ፡ ባሕቲቶ ፡ ታምልክ ፡፡=፡ ወእምዝ ፡ ኃደጎ ፡ ዲያብሎስ ፡፡ ወናሁ ፡ መላእክት ፡
12 መጽኡ ፡ ይትለአክዎ ፡፡=፡ ወሰሚዖ ፡ ከመ ፡ ዮሐንስ ፡ ተእኅዘ ፡ ተግሕሠ ፡ ውስተ ፡ ገሊላ ፡፡=፡
13 ወኀደገ ፡ ናዝሬት ፡ ወመጺአ ፡ ኀደረ ፡ ቅፍርናሖም ፡ እንተ ፡ መንገለ ፡ ባሕር ፡፡ ውስተ ፡ ደብረ ፡ ዛ
14 ቡሎን ፡ ወንፍታሌም ፡፡=፡ ከመ ፡ ይብጻሕ ፡ ወይትፈጸም ፡ ዘተብህለ ፡ በኢሳይያስ ፡ ነቢይ ፡ እንዘ ፡
15 ይብል ፡፡=፡ ምድረ ፡ ዘቡሎን ፡ ወምድረ ፡ ንፍታሌም ፡ ፍኖተ ፡ ባሕር ፡ ማዕደተ ፡ ዮርዳኖስ ፡ ገሊ
16 ላ ፡ እንተ ፡ አሕዛብ ፡፡=፡ ሕዝብ ፡ ዘይነብር ፡ ውስተ ፡ ጽልመት ፡ ርእየ ፡ ብርሃነ ፡ ዐቢየ ፡ ወእለሂ ፡
ይነብሩ ፡ ውስተ ፡ ጽልመት ፡ ወጽላሎተ ፡ ሞት ፡ ብርሃን ፡ ሠረቀ ፡ ሎሙ ፡፡ በእንተ ፡ ትምህርት ፡
17 ቀዳሚ ፡ ዘመሀረ ፡ እግዚእነ ፡ ክርስቶስ ፡፡=፡ እምአሜሃ ፡ አኀዘ ፡ ኢየሱስ ፡ ይስብክ ፡ ወይብል ፡
18 ነስሑ ፡ እስመ ፡ ቀርበት ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡፡=፡ ወእንዘ ፡ ያንሶሱ ፡ መንገለ ፡ ባሕረ ፡ ገሊ
ላ ፡ ርእየ ፡ ክልኤተ ፡ አኃው ፡ ስምዖንሃ ፡ ዘተሰምየ ፡ ጴጥሮስ ፡ ወእንድርያስሃ ፡ እኁሁ ፡
እንዘ ፡ ይወድዩ ፡ መርበብተ ፡ ውስተ ፡ ባሕር ፡ እስመ ፡ መሠግራን ፡ እሙንቱ ፡፡=፡

Et respondit ei, & dixit; Scriptum est quòd non in pane est quòd vivent 4
homines, sed in omni voce quæ exibit ex ore Dei. Tunc assumpsit eum di- 5
abolus in sanctam civitatem & statuit eum in summitate Domûs sanctæ. Et 6
dicit ei, Si verè filius tu Dei, projicitor deorsum: quoniam scriptum est, quòd an-
gelis suis mandabit de te, ut custodiant te in omni via tua: & in manibus tollent
te, ut non offendas in lapidem pedem tuũ. Et respondit ei Jesus, Rursum scriptũ est, 7
Non tentabis Dominum Deum tuum. Et rursus tunc assumpsit eum diabolus in 8
montem sublimem valdè, & ostendit ei omnia regna mundi, & gloriam ejus. Et 9
dixit ei, Hæc omnia dabo tibi, si adoraveris & salutaveris me. Et tunc dixit ei 10
Dominus; Abi pone me Satana: scriptum est enim, Dominum Deũ tuum adorabis
& ei soli servies. Et tunc reliquit eum diabolus, & ecce angeli venerunt mini- 11
strare illi. Et audiendo quòd Johannes apprehensus erat, profectus est in Galile- 12
am. Et reliquit Nazareth, & veniens habitavit in Capernaum, quæ juxta ma- 13
re in monte Zabulon & Nepthalim. Ut veniret, & impleretur quod dictum 14
fuit in Isaia propheta dicente, Terra Zabulon & terra Nepthalim via maris 15
trans Jordanem; Galilæa quæ gentium. Populus qui sedet in tenebris vidit lu- 16
cem magnam, & qui sedent in tenebris & umbrâ mortis, lux orta est iis.

De Doctrina prima quam docuit Dominus noster Christus.

Tunc cœpit Jesus prædicare, & dicere; Resipiscite, quoniam appropinquavit 17
regnum cœlorum. Et ambulans juxta Mare Galilææ vidit duos fratres Si- 18
monem qui nominatur Petrus, & Andream fratrem ejus, projicientes rete in
mare: quoniam piscatores illi.

Verſio VULGATA LATINA.

4 Qui reſpondens dixit; Scriptum eſt, Non in ſolo pane vivit homo, ſed in omni
5 verbo, quod procedit de ore Dei. Tunc aſſumpſit eum diabolus in ſanctam ci-
6 vitatem, & ſtatuit eum ſuper pinnaculum templi, Et dixit ei; Si filius Dei es,
mitte te deorſum. Scriptum eſt enim, Quia angelis ſuis mandavit de te, & in
7 manibus tollent te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum. Ait illi Jeſus;
8 Rurſum ſcriptum eſt, Non tentabis Dominum Deum tuum. Iterùm aſſumpſit
eum diabolus in montem excelſum valdé: & oſtendit ei omnia regna mundi, &
9 gloriam eorum, Et dixit ei; Hæc omnia tibi dabo, ſi cadens adoraveris me.
10 Tunc dicit ei Jeſus; Vade, Satana: Scriptum eſt enim; Dominum Deum tuum
11 adorabis, & illi ſoli ſervies. Tunc reliquit eum diabolus: & ecce angeli ac-
ceſſerunt, & miniſtrabant ei. Cùm autem audiſſet Jeſus quòd Joannes traditus 12
eſſet, ſeceſſit in Galilæam: Et, relictâ civitate Nazareth, venit, & habitavit in 13
Capharnaum maritima, in finibus Zabulon & Nephthalim: Ut adimpleretur 14
quod dictum eſt per Iſaiam prophetam; Terra Zabulon, & terra Nephthalim, 15
via maris trans Jordanem, Galilæa gentium, Populus qui ſedebat in tenebris, vi- 16
dit lucem magnam: & ſedentibus in regione umbræ mortis, lux orta eſt eis.
Exindè cœpit Jeſus prædicare, & dicere; Pœnitentiam agite: appropinquavit 17
enim regnum cœlorum. Ambulans autem Jeſus juxta mare Galilææ, vidit duos 18
fratres, Simonem, qui vocatur Petrus, & Andream fratrem ejus, mittentes rete
in mare, (erant enim piſcatores,)

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فاجاب وقال مكتوب ليس بالخبز وحده يحيي الانسان بل وبكل كلمة تخرج من فم الله * 4
* حينيذ مضي به ابليس الي المدينة المقدسة واقامه علي جناح الهيكل * وقال له ان 5 6
كنت انت ابن الله فانطرح من ههنا الي اسفل * فانه مكتوب انه يوصي ملايكته من
اجلك لتحملك علي ايديها ليلا تعثر رجلك بحجر * اجاب يسوع مكتوب ايضا لا تجرب 7
الرب الهك * فاصعده ايضا ابليس علي جبل عال جدا واراه كل ممالك العالم ومجدهن * 8
* وقال له اعطيك هذه كلها ان خررت لي ساجدا * حينيذ قال له يسوع اذهب يا شيطان * 9 10
لانه مكتوب للرب الهك اسجد وله وحده اعبد * حينيذ تركه ابليس وجاءت ملايكة 11
تخدمه * الفصل السابع * فلما سمع يسوع ان يوحنا قد اسلم مضي الي الجليل * 12
* وترك الناصرة وجاء وسكن كفرناحوم التي علي ساحل البحر في تخوم زابلون ونفتاليم * 13
* ليكمل ما قيل في اشعياء النبي اذ يقول * ارض زابلون ارض نفتاليم طريق البحر عبر الاردن 14 15
جليل الامم * الشعب الجالس في الظلمة ابصر نورا عظيما * والجلوس في الكورة وظلال الموت 16
نور اشرق لهم * ومن ذلك الزمان بدا يسوع يكرز قايلا توبوا فقد اقترب ملكوت السموات * 17
* الفصل الثامن * وفيما هو يمشي علي ساحل بحر الجليل ابصر اخوين سمعان 18
الذي دعي بطرس واندراوس اخاه يلقيان شباكهما في البحر لانهما كانا صيادين *

Reſpondit ac dixit; Scriptum eſt, Non in 4
pane ſolo vivit homo, ſed in omni verbo
quod procedit de ore Dei. Tunc duxit eù 5
diabolus in civitatem ſanctam, & ſta-
tuit eum ſuper pinnaculū templi. Et di- 6
xit ei, Si tu es filius Dei, dejice te hinc
deorſum: Etenim ſcriptum eſt, quòd ipſe
mandabit angelis ſuis de te, ut te portent
ſuper manus ſuas, ne impingat pes tuus
ad lapidem. Reſpondit illi Jeſus, Scri- 7
ptum eſt etiam, Non tentabis Dominum
Deum tuum. Et aſſumpſit eum iterum 8
diabolus ſuper montem excelſum valdè;
et oſtendit ei omnia regna mundi, et glo-
riam eorum, Et dixit ei; Dabo tibi hæc 9
omnia, ſi proſternaris mihi adorans me.
Tunc dixit ei Jeſus; Abſcede, O Sata- 10
na, quia ſcriptum eſt, Dominum Deum
tuum adora, & illi ſoli ſervi. Tunc re- 11
liquit eum diabolus: & venerunt ange-
li miniſtrare ei.

Sectio ſeptima.

Cùm autem audiſſet Jeſus quòd Jo- 12
hannes traditus eſſet, migravit in Ga-
lilæam, Et reliquit Nazaret, & venit; 13
& inhabitavit Capharnahum, quæ eſt
ſecus littus maris, in finibus Zabulon et
Nephthalim; ut adimpleretur quod di- 14
ctum eſt in Iſaia propheta, quando di-
cit; Terra Zabulon, terra Nephta- 15
lim, via maris, tranſitus Jordanis, Ga-
lilæa gentium, Populus ſedens in te- 16
nebris, vidit lucem magnam: & ſe-
dentibus in regione et umbra mortis, lux
affulſit eis. Et ex eo tempore cœpit Je- 17
ſus prædicare, dicens; Pœnitentiam
agite, appropinquavit enim regnum cœ-
lorum.

Sectio octava.

Dúmque ipſe ambularet juxta littus 18
maris Galilææ, vidit duos fratres, Si-
monem qui vocatus fuit Petrus, &
Andream fratrem ejus, jacientes retia
ſua in mare; erant enim piſcatores.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* او بابليس جواب داد وكفت كه نبشته است كه بنان تنها ادمي زنده كاني [نيست] 4
الا بهر سخني كه از دهن خدا بدر آيد * انكه ابليس اورا در شهر اورشليم برد * 5
واورا بر سر كنكره كنشت برخيزانيد * وبدو كفت اكر تو پسر خدا هستي خودرا 6
ازين كنكره بزير انداز زيرا كه نبشته است * كه فرشتكان خودرا بر تو سپارش كنند
كه بدستهاء خود ترا بردارند * كه پاي تو بر سنك زده نشود * * عيسي بدو كفت 7
كه نيز نبشته است كه خداوند [خداي] خود را آزمايش مكن * * باز ابليس اورا برد بر سر 8
كوهي بس بلند * وتمامت عالم وزيبايي اورا بدو نمود * * وكفت اين همه بتو مي دهم * اكر 9
بيفتي وبراي من سجود كني * * عيسي بدو كفت برواي ابليس از پيش من * زيرا كه نبشته شد 10
كه براي خداي خود تنها سجود كن * واورا تنها بندكي كن * * انكه ابليس اورا 11
رها كرد * وفرشتكان بدو نزديك شدند واورا خدمت مي كردند دوازدهم انداختن يحيي را
در زندان * چون عيسي شنيد كه يوحنا را بزندان سپاردند * سوي جليل رفت * * وناصره را 12 13
رها كرد * واز انجا آمد در كفر ناحوم مقام كرد بر كنار دريا * در پيرامون زاپولون ونفتاليم * * كه تمام شد 14
انچ در اشعيا پيغامبر كفته شد نبوت * زمين زابولون زمين نفتاليم راه دريا ازان سوي اردن 15
وجليل خلقها * كساني كه در تاريكي نشسته اند عظيم نور ديدند وايشان كه در ولايت ستمكاه 16
مرك هستند روشنايي براي ايشان افروخته شد * ازانكه عيسي اغاز كرد بمژده دادن وبكفتن 17
توبه كنيد كه ملكوت آسمان نزديك شده است سيزدهم ذكر انك شمعونرا وبرادرش را
وشاكردانرا كزيد * چو مسيح بر كنار درياي جليل مي كرديد * ديد شمعون صفارا وبرادرش را 18
اندراووس * كه دامهاء خود را در دريا انداختند سبب آنك ماهي كيران بودند *

Ipſe Diabolo reſponſum dedit, & di- 4
xit, Scriptum eſt, quòd pane ſolo
homo nequaquam vivit, ſed omni
verbo quod ex ore Dei procedit.
Tunc Diabolus eum in urbem Hie- 5
roſolymam deportavit, eumque in
apice pinnæ templi conſtituit. Et 6
illi dixit; Si tu filius Dei es, teipſū
ab hac pinna deorſum præcipitato:
Quia ſcriptum eſt, quòd angelis
ſuis de te mandavit, ut manibus ſuis
te ſuſtineant, ut pes tuus in lapidem
impactus non ſit. Jeſus ei dixit; 7
Rurſum ſcriptum eſt, Dominum Deū
tuum ne tentato. Rurſus tulit eum 8
Diabolus in verticem montis valdè
ſublimis, totumque mundum &
ſplendorem ejus ei oſtendit. Et di- 9
xit; Hæc omnia tibi dabo, ſi proci-
deris ut mihi cultum exhibeas. Je- 10
ſus dixit ei; Apage, O Diabole, à
conſpectu meo; quia ſcriptum eſt,
quod Deum tuum ſolum adorabis, et
ei ſoli ſervies. Tunc Diabolus eum 11
dimiſit, & angeli ad eum acceſſe-
runt, & ei miniſtrabant.

XII. Incarceratio Johannis.

Cùm Jeſus audiſſet quòd Johan- 12
nem in carcerem tradidiſſent, in
Galilæam profectus eſt. Et reli- 13
quit Nazreb, & illinc veniens ad
Caphar-nahum habitavit ad littus
maris, in confiniis Zabulun &
Naphtalim. Ut impleretur, quod 14
in Eſaia propheta dictum eſt.

Prophetia.

Terra Zebulun, terra Naphtalim, 15
via maris ab eo latere Jordanis, &
Galilæa gentium. Homines qui in 16
tenebris ſederunt, lucem magnam
viderunt; quique in regione tyran-
nidis mortis verſantur, lumen eis
accenſum eſt. Ex eo tempore cœpit 17
Jeſus annuntiare & dicere; Pœni-
tentiam agite, quia regnum cœlo-
rum prope factum eſt.

XIII. Narratio quo pacto Simeonem & fratrē ejus & diſcipulos alios elegit.

Cùm Chriſtus in littore maris Gali- 18
lææ obambularet, vidit Simeonem
Petrum & fratrem eius Andream,
qui retia ſua in mare jaciebant, eò
quòd piſcium captores erant.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Ε'.

Et ait illis: Venite poſt me, & faciam vos piſcatores hominum.
19 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Δεῦτε ὀπίσω μου, ϗ ποιήσω ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων.
20 Illi *autem* continuò *dimittentes* *retia,* ſequuti ſunt eum. Et procedens
21 Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα, ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβὰς
indè, vidit alios duos fratres, Jacobum Zebedæi, & Joannem fra-
ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφοὺς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, ϗ Ἰωάννην τὸν ἀδελ-
trem ejus, in navi cum Zebedæo patre eorum, *reſarcientes* retia
φὸν αὐτοῦ ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα
ſua: & vocavit eos. Illi autem ſtatim *dimittentes* *naviculam* & *patrem*
22 αὐτῶν· ϗ ἐκάλεσεν αὐτούς. Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον ϗ τὸν πατέρα
ſuum, ſequuti ſunt eum. Et circuibat totam Galilæam Jeſus, docens
23 αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, διδάσκων
in ſynagogis eorum, & prædicans Euangelium regni: & ſanans
ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, ϗ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, ϗ θεραπεύων
omnem *morbum,* & omnem infirmitatem in populo. Et abiit *auditio* ejus in
24 πᾶσαν νόσον, ϗ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. Καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς
totam Syriam. Et obtulerunt ei omnes malè habentes, variis
ὅλην τὴν Συρίαν. ϗ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις
morbis, & *torminibus* comprehenſos, & *dæmoniacos,* & lunaticos, &
νόσοις, ϗ βασάνοις συνεχομένους, ϗ δαιμονιζομένους, ϗ σεληνιαζομένους, καὶ
paralyticos: & curavit eos. Et ſequutæ ſunt eum turbæ multæ
25 παραλυτικούς· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ
de Galilæa, & Decapoli, & Hieroſolymis, & Judæa, & trans Jordanem.
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ϗ Δεκαπόλεως, ϗ Ἱεροσολύμων, ϗ Ἰουδαίας, ϗ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

CAP. V. ε'.

Videns autem turbas, aſcendit in montem. & *ſedente* *eo,* *advenerunt*
1 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος. ϗ καθίσαντος αὐτοῦ, προσῆλθον
illi diſcipuli ejus. Et aperiens os ſuum, docebat eos, dicens; Bea-
2 αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς, λέγων· Μα-
3 ti pauperes ſpiritu, quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum. Bea-
κάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μα- 4
ti *lugentes,* *quia* ipſi conſolabuntur. Beati mites, quoniam ipſi
κάριοι οἱ πενθοῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. Μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ 5
hæreditabunt terram. Beati *eſurientes,* & *ſitientes* juſtitiam,
κληρονομήσουσι τὴν γῆν. Μακάριοι οἱ πεινῶντες ϗ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην, 6
quoniam ipſi ſaturabuntur. Beati miſericordes, quoniam ipſi *miſericordiâ afficientur.*
ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται. Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. 7
Beati mundi corde, quoniam ipſi Deum videbunt. Beati pa- 8
Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται. Μακάριοι οἱ εἰ-
cifici, quoniam *ipſi* filii Dei vocabuntur. Beati *perſecutione affecti* propter 9
ρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται. Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν 10
juſtitiam, quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum. Beati eſtis, quum
δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοί ἐστε, ὅταν 11
maledixerint *vos,* & perſequuti fuerint, & dixerint omne malum *verbum* adverſùm vos
ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς, ϗ διώξωσι, ϗ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ᾽ ὑμῶν
mentientes, propter me.
ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 20 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܬܘ ܒܬܪܝ. ܘܐܥܒܕܟܘܢ ܕܬܗܘܘܢ ܨܝܕܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. * ܗܢܘܢ
21 ܕܝܢ ܡܚܕܐ ܫܒܩܘ ܡܨܝܕܬܗܘܢ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ. * ܘܟܕ ܥܒܪ ܡܢ ܬܡܢ. ܚܙܐ ܐܚܐ ܐܚܪܢܐ
ܬܪܝܢ. ܠܝܥܩܘܒ ܒܪ ܙܒܕܝ ܘܠܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ. ܒܐܠܦܐ ܥܡ ܙܒܕܝ ܐܒܘܗܘܢ. ܕܡܬܩܢܝܢ
22 ܡܨܝܕܬܗܘܢ. ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܚܕܐ ܫܒܩܘ ܠܐܠܦܐ ܘܠܐܒܘܗܘܢ. ܘܐܙܠܘ
23 ܒܬܪܗ. * ܘܡܬܟܪܟ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܟܠܗ ܓܠܝܠܐ. ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ.
24 ܘܡܟܪܙ ܣܒܪܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ. ܘܡܐܣܐ ܟܠ ܟܐܒ ܘܟܘܪܗܢ ܒܥܡܐ. * ܘܐܫܬܡܥ ܛܒܗ
ܒܟܠܗ ܣܘܪܝܐ ܘܩܪܒܘ ܠܗ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫ ܥܒܝܕܝܢ ܗܘܘ ܒܟܘܪܗܢܐ ܡܫܚܠܦܐ.
25 ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܬܫܢܝܩܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ. ܘܕܝܘܢܐ ܘܕܐܓܪܐ. ܘܡܫܪܝܐ. ܘܐܣܝ ܐܢܘܢ. * ܘܐܙܠܘ
ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܘܡܢ ܥܣܪ ܡܕܝܢܢ. ܘܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܘܡܢ
ܝܗܘܕ ܘܡܢ ܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ.

* ܕܫܠܝܚܐ ܘܕܐܒܗܬܐ ܛ * * ܩܦܠܐܘܢ * ܗ *

1 * ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܟܢܫܐ. ܣܠܩ ܠܛܘܪܐ. ܘܟܕ ܝܬܒ. ܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.
2 3 * ܘܦܬܚ ܦܘܡܗ ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ. * ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܡܣܟܢܐ ܒܪܘܚ.
4 5 ܕܕܝܠܗܘܢ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. * ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܒܝܠܐ ܕܗܢܘܢ ܢܬܒܝܐܘܢ. * ܛܘܒܝܗܘܢ
6 ܠܡܟܝܟܐ. ܕܗܢܘܢ ܢܐܪܬܘܢ ܠܐܪܥܐ. * ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܟܦܢܝܢ ܘܨܗܝܢ ܠܟܐܢܘܬܐ.
7 8 ܕܗܢܘܢ ܢܣܒܥܘܢ. * ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܡܪܚܡܢܐ. ܕܥܠܝܗܘܢ ܢܗܘܘܢ ܪܚܡܐ. * ܛܘܒܝܗܘܢ
9 ܠܐܝܠܝܢ ܕܕܟܝܢ ܒܠܒܗܘܢ. ܕܗܢܘܢ ܢܚܙܘܢ ܠܐܠܗܐ. * ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܥܒܕܝ ܫܠܡܐ.
10 ܕܒܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܢܬܩܪܘܢ. * ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܬܪܕܦܘ ܡܛܠ ܟܐܢܘܬܐ. ܕܕܝܠܗܘܢ
11 ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. * ܛܘܒܝܟܘܢ ܐܡܬܝ ܕܡܚܣܕܝܢ ܠܟܘܢ. ܘܪܕܦܝܢ ܠܟܘܢ.
ܘܐܡܪܝܢ ܥܠܝܟܘܢ ܟܠ ܡܠܐ ܒܝܫܐ ܡܛܠܬܝ ܒܕܓܠܘܬܐ.

* Et ait illis Jeſus; Venite poſt me & faciam 19
vos eſſe piſcatores hominum. Illi autem con- 20
feſtim dimiſerunt retia ſua, & ivére poſt eum.
Et cùm illinc præteriiſſet, vidit duos alios 21
fratres, Jacobum filium Zebedæi, & Johan-
nem fratrem ejus, in navicula cum Zebedæo
ipſorum patre, reſarcientes retia ſua: & vo-
cavit eos Jeſus. Illi autem ſtatim relique- 22
runt naviculam & patrem ſuum, abierúntque
poſt eum. Et perluſtrabat univerſam Gali- 23
læam, docebatque in ſynagogis eorum, &
prædicabat Evangelium regni, atque ſana-
bat omnem dolorem, omnémque languo-
rem in populo. Et audita eſt fama ejus in 24
tota Syria, & obtulerunt ei omnes qui peſ-
ſimè affecti erant infirmitatibus variis: quique
cruciatibus conſtringebantur, nec non dæ-
moniacos, & lunaticos, & paralyticos: eoſq;
ſanavit. Et ſequutæ ſunt eum turbæ multæ à 25
Galilæa ac Decapoli, & à Jeruſalem, & à
Judæa, & ab ultra Jordanem.

Apoſtolorum & Patriarcharum. 9.

CAP. V.

* Quum autem vidiſſet Jeſus turbas, aſcen- 1
dit in montem: quumque ſediſſet, acceſſe-
runt ad eum diſcipuli ejus. Et aperto ore ſuo 2
* docebat eos, inquiens; Beati pauperes ſpi- 3
ritu, quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum.
Beati mœrentes, quippe conſolationem ac- 4
cepturi ſunt. Beati mites, quippe qui hære- 5
ditatis jure poſſeſſuri ſunt terram. Beati illi 6
qui eſuriunt & ſitiunt juſtitiam, quoniam ipſi
ſaturabuntur. Beati ſunt miſericordes, quo- 7
niam ſuper eos futuræ ſunt miſericordiæ.
Beati illi qui mundi ſunt corde, quippe qui 8
viſuri ſunt Deum. Beati pacificè agentes, 9
quippe qui filii Dei vocabuntur. Beati illi 10
qui perſecutionem patiuntur propter juſtiti-
am, quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum.
Beati vos, quum exprobraverint vobis, 11
voſque perſecuti fuerint, & dixerint de vo-
bis omne verbum malum propter me cum
mendacio.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 ወይቤሎሙ ፡ ኢየሱስ ፡ ንዑ ፡ ትልውኒ ፡ ድኅሬየ ፡ ወእሬሲየክሙ ፡ ትኩኑ ፡ መ
20 ሠግራነ ፡ ሰብእ፡፡=፡ ወበጊዜሃ ፡ ኀደጉ ፡ መሣግሪሆሙ ፡ ወተለውዎ ፡ ሶቤሃ፡፡=፡
21 ወኀሊፎ ፡ እምህየ ፡ ርእየ ፡ ካልኣነ ፡ ክልኤተ ፡ አኀወ ፡ ያዕቆብሃ ፡ ወልደ ፡ ዘብዴዎ
ስ ፡ ወዮሐንስሃ ፡ እኅዋሁ ፡ ውስተ ፡ ሐመር ፡ ምስለ ፡ ዘብዴዎስ፡ አቡሆሙ ፡ ይሠርዑ ፡
22 መሣግሪሆሙ ፡ ወጸውዖሙ፡=፡ ወበጊዜሃ ፡ ኀደጎሙ ፡ ሐመረ ፡ ወአባሆሙ ፡ ተለውዎ፡፡=፡
23 ወአንሶሰወ ፡ ኢየሱስ ፡ ውስተ ፡ ኵሉ፡ገሊላ ፡ እንዘ ፡ ይሜህር ፡ በመኳርብቲሆሙ ፡ ወይሰብክ፡
24 ወንጌለ ፡ መንግሥት፡፡ ወይፌውስ ፡ ኵሎ፡ደዌ ፡ ወፈፀንተ ፡ ዘውስተ፡ ሕዝብ፡፡=፡ ወወፅአ፡
ስሙዓቱ ፡ ውስተ ፡ ኵሉ ፡ ሶርያ፡ ወአምጽኡ ፡ ኀቤሁ፡ ኵሎ ፡ ድውያነ ፡ ወኵሎ ፡ ሕሙማነ ፡
ዘለለ ፡ ዚአሁ ፡ ሕማሞሙ ፡ ወዕውራነ ፡ ወጽሙራነ ፡ ወእለሂ ፡ ለጋንንት ፡ ወርኀዊያነ ፡ ወቅጉ
25 ቍጠነ ፡ ወእለ ፡ ነገርጋር ፡ ወመጻጕዓነ ፡ ወያሐይዎሙ፡፡=፡ ወተለውዎ ፡ ብዙኃን ፡ አሕዛ
ብ ፡ እምገሊላ ፡ ወእምዒሥሩ ፡ አህጉር ፡ ወእምኢየሩሳሌም ፡ ወእምይሁደ ፡ ወእማዕደተ፡
ዮርደኖስ፡፡=፡

፭፡ በእንተ ፡ ብፁዓን፡፡

1 ወርእዮ ፡ አሕዛብ ፡ ዐርገ ፡ ውስተ ፡ ደብር ፡ ወነቢሮ ፡ ቀርቡ ፡ ኀቤሁ ፡ አርድኢሁ፡፡=፡
2 3 ወከሠተ ፡ አፉሁ ፡ ወመሀሮሙ ፡ እንዘ ፡ ይብል፡፡=፡ ብፁዓን ፡ ነደያን ፡ በመንፈስ ፡ እስመ ፡ ሎ
4 ሙ ፡ ይእቲ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት፡፡=፡ ብፁዓን ፡ እለ ፡ ይላሕው ፡ ይእዜ ፡ እስመ ፡ እሙ
6 ንቱ ፡ ይትፌሥሑ፡=፡ ብፁዓን ፡ የዋሓን፡እስመ፡ እሙንቱ ፡ ይወርስዋ ፡ ለምድር፡፡=፡ ብፁዓን፡
5 7 እለ ፡ ይርኅቡ ፡ ወይጸምኡ ፡ ለጽድቅ ፡ እስመ ፡ እሙንቱ ፡ ይጸግቡ፡፡=፡ ብፁዓን ፡ መሐር
8 ያን ፡ እስመ፡እሙንቱ ፡ ይትመሐሩ፡፡=፡ ብፁዓን፡ንጹሓነ ፡ ልብ፡ እስመ ፡ እሙንቱ ፡ ይሬእይዎ፡
9 ለእግዚአ ፡ ብሔር፡፡=፡ ብፁዓን ፡ ገባርያነ ፡ ሰላም ፡ እስመ ፡ እሙንቱ ፡ ውሉደ ፡ እግዚአ፡
10 ብሔር ፡ ይሰመዩ፡፡=፡ ብፁዓን፡ እለ ፡ ይሰደዱ ፡ በእንተ ፡ ጽድቅ ፡ እስመ ፡ ሎሙ ፡ ይእቲ፡
11 መንግሥተ ፡ ሰማያት፡፡=፡ ብፁዓን ፡ አንትሙ ፡ ሶበ ፡ ይሰድዱክሙ ፡ ወይዘነጕጉክሙ ፡ ወይ
ዘነቡ ፡ ኵሎ ፡ እከየ ፡ ላዕሌክሙ ፡ እንዘ ፡ ይሐስው ፡ በእንቲአየ፡፡=፡

Et dicit illis Jeſus, Venite, ſequimini poſt me, & faciam vos ut *ſitis piſcatores* 19
hominum. Et confeſtim reliquerunt retia ſua, & ſequuti ſunt eum ſtatim. 20
Et procedendo illinc, vidit alios duos fratres, Jacobum filium Zabedæi, & Jo- 21
hannem fratrem ejus in navi cum Zabedæo patre eorum, ſarcientes retia ſua: &
vocavit eos. Et ſtatim relinquendo navim & patrem ſuum ſequuti ſunt eum. 22
Et circumibat Jeſus totam Galilæam docens in ſynagogis eorum, & prædicans 23
evangelium regni, & ſanans omnem morbum, & febrim in populo. Et exivit 24
fama ejus in totam Syriam, & attulerunt ad eum omnes morboſos, & omnes gra-
vatos quocunque gravamine, & cæcos, & cruciatibus detentos, & dæmoniacos,
& lunaticos, & tormentis agitatos, & paralyticos: & vivificavit eos. Et ſe- 25
quuti ſunt eum multi populi à Galilæa, & è Decem civitatibus, & ab Hieroſoly-
ma, & à Judæa, & ab ulteriori Jordanis.

CAP. V.

Qui Beati.

Et videns populū aſcendit in montem, & ſedente eo appropinquârunt ad eum 1
diſcipuli ejus. Et aperuit os ſuum, & edocuit eos dicens; Beati pauperes in 2 3
ſpiritu, quoniam illis eſt regnum cœlorum. Beati lugentes nunc, quoniam ipſi 4
conſolabuntur. Beati mites, quoniam ipſi hæreditate capient terram. 5
Beati qui eſuriunt & ſitiunt juſtitiam, quoniam ipſi ſaturabuntur. Beati 6 7
miſericordes, quoniam ipſi miſericordiam conſequentur. Beati puri in corde, 8
quoniam ipſi videbunt Deum. Beati conficientes pacem, quoniam ipſi filii 9
Dei vocabuntur. Beati qui perſecutionem patiuntur propter juſtitiam, quo- 10
niam illis eſt regnum cœlorum. Beati vos quando perſequentur vos, et probris 11
vos afficient, et loquentur omne malum contra vos mentientes, propter me.

Verſio VULGATA LATINA.

19 Et ait illis; Venite poſt me, & faciam vos fieri piſcatores hominum. At illi
20 continuò relictis retibus ſecuti ſunt eum. Et procedens indè, vidit alios duos
21 fratres, Jacobum Zebedæi, & Joannem fratrem ejus, in navi cum Zebedæo patre
22 eorum, reficientes retia ſua: & vocavit eos. Illi autem ſtatim relictis retibus
23 & patre, ſecuti ſunt eum. Et circuibat Jeſus totam Galilæam, docens in ſynagogis
eorum, & prædicans evangelium regni: & ſanans omnem languorem, &
24 omnem infirmitatem in populo. Et abiit opinio ejus in totam Syriam, & obtulerunt
ei omnes malè habentes, variis languoribus, & tormentis comprehenſos,
25 & qui dæmonia habebant, & lunaticos, & paralyticos, & curavit eos: Et ſecutæ
ſunt eum turbæ multæ de Galilæa, & Decapoli, & de Jeroſolymis, & de
Judæa, & de trans Jordanem.

CAP. V.

Videns autem Jeſus turbas, aſcendit in montem, & cùm ſediſſet, acceſſerunt 1
ad eum diſcipuli ejus: Et aperiens os ſuum docebat eos, dicens; Beati pauperes 2 3
ſpiritu: quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum. Beati mites: quoniam ipſi 4
poſſidebunt terram. Beati, qui lugent: quoniam ipſi conſolabuntur. Beati, 5 6
qui eſuriunt & ſitiunt juſtitiam: quoniam ipſi ſaturabuntur. Beati miſericordes: 7
quoniam ipſi miſericordiam conſequentur. Beati mundo corde: quoniam 8
ipſi Deum videbunt. Beati pacifici: quoniam filii Dei vocabuntur. 9
Beati qui perſecutionem patiuntur propter juſtitiam: quoniam ipſorum eſt 10
regnum cœlorum. Beati eſtis cùm maledixerint vobis, & perſecuti vos fuerint, 11
& dixerint omne malum adverſùm vos mentientes, propter me:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*فقال لهما تعالا واتبعاني لاجعلكما صيادي الناس * وللوقت تركا شباكهما وتبعاه *وجاز من 19 20
هناك فراى اخوين آخرين يعقوب بن زبدي ويوحنا اخاه في سفينة مع ابيهما زبدي يصلحان 21
شباكهما فدعاهما * وللوقت تركا السفينة واباهما زبدي وتبعاه * وكان يسوع يطوف في كل 22 23
الجليل ويعلم في مجامعهم * ويكرز ببشارة الملكوت ويبري كل مرض ووجع في الشعب * فذاع 24
خبره في جميع الشام * فقدموا اليه كل المسقومين بالامراض والاوجاع المختلفة * والذين بهم
الشياطين والمصرعين في رووس الاهلة والمخلعين فابراهم * وتبعه جموع كثيرة من الجليل 25
وعشر المدن ويروشليم واليهودية وعبر الاردن * فلما ابصر الجموع صعد 1
على الجبل وجلس وجاء اليه تلاميذه * ففتح فاه يعلمهم قائلا * طوبا المساكين بالروح فان 2 3
لهم ملكوت السموات * طوبا الحزانا فانهم يعزون * طوبى المتواضعين فانهم يرثون الارض *طوبى 4 5
الجياع والعطاش من اجل البر فانهم يشبعون * طوبى الرحماء فانهم يرحمون * طوبى النقية 6 7
قلوبهم فانهم يعاينون الله * طوبى فاعلي السلامة فانهم بنوا الله يدعون * طوبى المطرودين من 8 9
اجل البر فان لهم ملكوت السموات * طوباكم اذا طردوكم وعيروكم وقالوا فيكم كل 10 11
كلمة شر كذبة من اجلي *

Et ait illis; Venite, ſequimini me, ut 19
faciam vos piſcatores hominum. Et 20
continuò reliquerunt retia ſua, & ſecuti
ſunt eum. Et progreſſus eſt indè, 21
& vidit duos alios fratres, Jacobum
filium Zebedæi, & Johannem fratrem
ejus, in navi cum eorum patre Zebedæo,
qui reficiebant retia ſua: & vocavit
eos. Et ſtatim reliquerunt navim & 22
patrem eorum Zebedæum, & ſecuti ſunt
eum. Et peragrabat Jeſus totam Galilæam, 23
& docebat in Synagogis eorum,
& prædicabat evangelium regni: &
ſanabat omnem morbum & omnem dolorem
in populo. Et emanavit fama ejus 24
in totam Syriam. Obtuleruntque ei
omnes affectos morbis & doloribus diverſis,
& eos in quibus inerant dæmonia,
& qui agitabantur in principiis
pleniluniorum, & paralyticos; & curavit
eos. Et ſecutæ ſunt eum turbæ 25
multæ de Galilæa, & decem urbibus, et
Jeruſalē, & Judæa, et tranſitu Jordanis.

CAP. V.

Cum autem vidiſſet turbas, aſcendit 1
ſupra montem, & ſedit, & adierunt eum
diſcipuli ejus. Et aperuit os ſuum, ut 2
doceret eos, dicens; Beati pauperes in 3
ſpiritu: quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum.
Beati triſtes: quoniam ipſi conſolabuntur. 4
Beati humiles: quoniam ipſi 5
hæreditabunt terrā. Beati eſurientes, & 6
ſitientes juſtitiam: quoniam ipſi ſaturabuntur.
Beati miſericordes: quoniam ipſi 7
miſericordiam conſequentur. Beati quorum 8
pura ſunt corda: quoniam ipſi videbunt
Deum. Beati facientes pacem: quo- 9
niā ipſi filii Dei vocabuntur. Beati expulſi 10
propter juſtitiam: quoniam ipſorum
eſt regnum cœlorum. O vos beatos cùm 11
perſecuti vos fuerint & vituperaverint
vos, & dixerint in vos omne verbum
nequitiæ, mentientes propter me:

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

مسيح كفت بدنبال من بياييد كه شمارا ادمي كيران [بسازم] *ايشان همانندم دامهاء خود 19 20
را رها كردند وبدنبال او رفتند* *چون از انجا در كذشت* دو برادر ديكر ديد * يعقوب پسر 21
زبدي ويوحنا برادرش* در كشتي با زبدي پدر ايشان * دامهاء خود را راست مي كردند *
عيسي ايشانرا خواند * *ايشان همانندم كشتي وپدر خود را رها كردند* ودر دنبال او رفتند * 22
وعيسي هميشه در همه جليل مي كرديد ودر انجمنهاء ايشان تعليم مي داد ودر مردهء ملكوت 23
منادي مي زد * وهر رنجي ودردي كه در عالم بود شفا مي داد * *وخبر او در تمامت سوريا 24
فاش شد   چهاردهم   شفا دادن جماعتها رنجورانرا   وهر كرا مي ديدند كه در
رنجهاء دشخوار مي بود * پيش او آوردند * وكساني را كه در دردهاء كوناكون عذاب مي
كشيدند* وديوانكان * وصرعيان* واشلان * ومفلوجانرا شفا مي داد* *وخلق بس بسيار از جليل 25
وشهر ده در دنبال او رفتند از اورشليم واز يهود* وازان سوي اردن   پانزدهم   تعليم الطوبا
*چون مسيح آن جماعت را ديد با ايشان بالاي كوه رفت چون نشست شاكردان او بدو نزديك 1
شدند* دهن خود را كشاد وايشانرا مي اموزانيد وكفت* خنك مسكينان بجان زيرا ملكوت اسمان ازان 2 3
ايشانست* خنك اند وهكنان تعزيت را كه كامراني ايشان يابند* خنك متواضعان* زيرا ايشانند 4 5
كه زمين را بميراث كيرند* *خنك ايشان كه براي راستي كرسنه وتشنه شدند* زيرا سير 6
شوند* *خنك امرزندكان كه بر ايشان امرزش ورحمت شود* *خنك انان كه دل ايشان پاكست 7 8
زيرا ايشانند كه خداي را بينند* *خنك ايشان كه سلامتي وارامي كنند* زيرا فرزندان خدا خوانده 9
شوند * *خنك ايشان كه از براي راستي وعدل رانده واواره شدند * زيرا ملكوت اسمان از 10
براي ايشانست* *خنك شما كه وقتي با شما حسودي كنند* وشما را نكوهيده كنند وبرانند* 11
وسخنهاء بد بر شما براي من بدروغي اندازند *

Chriſtus dixit, Sequimini me, ut 19
vos hominum captores faciam. Ipſi 20
eodem momento retia ſua reliquerunt,
& ſequuti ſunt eum. Inde 21
digreſſus duos fratres alios vidit,
Jacobum filium Zebedæi, & Johannem
fratrem ejus, in nave cum Zebedæo
patre ſuo retia ſua reconcinnantes,
quos Jeſus vocavit. Ipſi 22
illicò navem & patrem ſuum reliquerunt,
& eum ſequuti ſunt. Jeſus 23
vero jugiter totam Galileam
obibat, & in ſynagogis eorum docebat,
& evangelium regni prædicabat;
& omnem morbum ac dolorem,
qui in populo erat, ſanabat. Et fama 24
ejus per totam Syriam inclaruit.

XIV. Curatio turbarum ægrotarum.

Et quemcunq videbant morbis graviter
affectum, ad eum attulerunt,
cóſque qui doloribus variis cruciatum
patiebantur, & dæmoniacos, &
epilepticos, & manu luxatos, paralyticóſque:
quibus *ſanitatem reddidit.*
Et populus valdè multus ex 25
Galilæa, & ex Decapoli ſequuti
ſunt eum; ex Hieroſolyma & ex
Judæa, & ab altera parte Jordanis.

CAP. V.

XV. Doctrina beatitudinis.

Cum Chriſtus turbā vidiſſet, cum 1
eis montem conſcendit: & cùm ſediſſet,
diſcipuli ejus ad eum acceſſerunt.
Et *os ſuum aperuit, eóſq docuit,* 2
ac dixit: Beati pauperes ſpiritu; 3
quoniam ex eo ipſorum eſt
regnum cœlorum. Beati ingemiſcentes 4
ad conſolationem; quoniam deſiderii
ſui compotes erunt. Beati humiles; 5
quoniam ipſi ſunt, qui terram
hæreditate capiunt. Beati qui 6
juſtitiæ eſurientes & ſitientes ſunt;
quoniam ſaturi erunt. Beati ignoſcentes; 7
quoniam in ipſos ignoſcentia
& miſericordia erit. Beati illi 8
quorum cor purum eſt; ipſi enim ſunt
qui Deum vident. Beati qui pacem 9
ac tranquillitatem faciunt; quoniam
filii Dei vocati erunt. Beati qui 10
propter juſtitiam & æquitatem, perſecutione
& injuriâ vexantur; quoniam
regnum cœlorum propter ipſos
eſt. Beati vos, ſi quando vobiſcum 11
invidiam exercuerint & in vituperationem
vos adduxerint, & perſequuti
fuerint; & verba mala vobis
propter me mendaciter objecerint.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Ε΄.

Gaudete & exultate, quoniam merces veſtra *multa* in cœlis:
12 Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς·
ſic enim perſecuti ſunt Prophetas *illos* ante vos. Vos eſtis ſal
13 οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ὑμῶν. Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας λα β
terræ: *ſi autem* *ſal infatuatum ſit*, in quo ſalietur? ad nihilum
τῆς γῆς. ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεται; εἰς οὐδὲν
valet ultrà, *ſi non* *ejici* *forâs*, *&* *conculcari* ab
ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν
hominibus. Vos eſtis lux mundi: non poteſt civitas abſcondi
14 ἀνθρώπων. Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι λβ β
ſupra montem poſita. Neque accendunt lucernam, & ponunt eam ſub
15 ἐπάνω ὄρους κειμένη. Οὐδὲ καίουσι λύχνον, καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ
modio, ſed ſuper candelabrum, *&* *lucet* omnibus in domo.
τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.
Sic luceat lux veſtra coram hominibus, ut videãt
16 Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν
veſtra *pulchra* opera, & glorificent patrem veſtrum qui in cœlis.
ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
Ne putetis quoniam veni *diſſolvere* Legem aut Prophetas: non veni
17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον λγ ι
diſſolvere, ſed adimplere. Amen quippè dico vobis, Donec *prætereat*
18 καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, Ἕως ἂν παρέλθῃ λδ
cœlum & terra, iota unum, aut unus apex non præteribit à Lege,
ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν, ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ε

λε ι donec omnia fiant. Qui ergò ſolverit unum *mandatorum iſtorum*
ἕως ἂν πάντα γένηται. Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν 19
minimorum, & docuerit ſic homines, minimus vocabitur in regno
ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ
cœlorum: qui autem fecerit & docuerit, hic magnus vocabitur in
τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ
regno cœlorum. Dico enim vobis, *Quòd ſi non* abundaverit juſtitia
βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, Ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη 20
veſtra plùs Scribarum & Phariſæorum, non intrabitis in regnum
ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν
cœlorum. Audiſtis quia *pronuntiatum* eſt antiquis, Non occides: qui autem
τῶν οὐρανῶν. Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐ φονεύσεις· ὃς δ' 21
occiderit, *obnoxius* erit judicio. Ego autem dico vobis, Quia
ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, Ὅτι 22
omnis *iraſcens* fratri ſuo immeritò, *obnoxius* erit judicio:
πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῇ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει.
qui autem dixerit fratri ſuo, Raca, *obnoxius* erit *conſeſſui*: qui autem
ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ. ὃς δ'
dixerit, Fatue, *obnoxius* erit *in gehennam* ignis. Si ergò offers
ἂν εἴπῃ, Μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. Ἐὰν οὖν προσφέρῃς 23
munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris quia frater tuus
τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ ἀδελφός σου
habet aliquid adversùm te:
ἔχει τι κατὰ σοῦ,

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܗܝܕܝܢ ܚܕܘ ܘܪܘܙܘ ܕܐܓܪܟܘܢ ܣܓܝ ܒܫܡܝܐ. ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܪܕܦܘ ܠܢܒܝܐ ܕܡܢ 12
ܩܕܡܝܟܘܢ. * ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܡܠܚܗ ܕܐܪܥܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܡܠܚܐ ܬܦܟܗ. ܒܡܢܐ ܡܬܡܠܚ. ܠܡܕܡ 13
ܠܐ ܚܫܚ. ܐܠܐ ܕܢܫܬܕܐ ܠܒܪ ܘܢܬܕܝܫ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ. * ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܢܘܗܪܗ ܕܥܠܡܐ. ܠܐ 14
ܡܫܟܚܐ ܕܬܛܫܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܥܠ ܛܘܪܐ ܒܢܝܐ. * ܘܠܐ ܡܢܗܪܝܢ ܫܪܓܐ ܘܣܝܡܝܢ ܠܗ ܬܚܝܬ 15
ܣܐܬܐ. ܐܠܐ ܥܠ ܡܢܪܬܐ. ܘܡܢܗܪ ܠܟܠ ܐܝܠܝܢ ܕܒܒܝܬܐ ܐܢܘܢ. * ܗܟܢܐ ܢܢܗܪ ܢܘܗܪܟܘܢ 16
ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ. ܕܢܚܙܘܢ ܥܒܕܝܟܘܢ ܛܒܐ. ܘܢܫܒܚܘܢ ܠܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ. * ܠܐ 17
ܬܣܒܪܘܢ ܕܐܬܝܬ ܕܐܫܪܐ ܢܡܘܣܐ ܐܘ ܢܒܝܐ. ܠܐ ܐܬܝܬ ܕܐܫܪܐ. ܐܠܐ ܕܐܡܠܐ. * ܐܡܝܢ ܓܝܪ ܐܡܪ 18
ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܥܕܡܐ ܕܢܥܒܪܘܢ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ. ܝܘܕ ܚܕܐ ܐܘ ܚܕ ܣܪܛܐ. ܠܐ ܢܥܒܪ
ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܥܕܡܐ ܕܟܠ ܢܗܘܐ. * ܟܠ ܡܢ ܕܢܫܪܐ ܗܟܝܠ ܚܕ ܡܢ ܦܘܩܕܢܐ 19
ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ. ܘܢܠܦ ܗܟܢܐ ܠܒܢܝܢܫܐ. ܒܨܝܪܐ ܢܬܩܪܐ ܒܡܠܟܘܬܐ
ܕܫܡܝܐ. ܟܠ ܕܝܢ ܕܢܥܒܕ ܘܢܠܦ. ܗܢܐ ܪܒܐ ܢܬܩܪܐ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ.
* ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ. ܕܐܢ ܠܐ ܬܬܝܬܪ ܟܐܢܘܬܟܘܢ ܝܬܝܪ ܡܢ ܕܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ. 20
ܠܐ ܬܥܠܘܢ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ.

* ܕܨܦܪܐ ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܝ *

* ܫܡܥܬܘܢ ܕܐܬܐܡܪ ܠܩܕܡܝܐ ܠܐ ܬܩܛܘܠ. ܘܟܠ. ܕܢܩܛܘܠ. ܡܚܝܒ ܗܘ 21
ܠܕܝܢܐ. * ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܡܢ ܕܢܪܓܙ ܥܠ ܐܚܘܗܝ ܐܣܪܩ. 22
ܡܚܝܒ ܗܘ ܠܕܝܢܐ. ܘܟܠ ܕܢܐܡܪ ܠܐܚܘܗܝ ܪܩܐ. ܡܚܝܒ ܗܘ ܠܟܢܘܫܬܐ.
ܘܟܠ ܡܢ ܕܢܐܡܪ ܠܠܐ. ܡܚܝܒ ܗܘ ܠܓܗܢܐ ܕܢܘܪܐ. * ܐܢ ܗܘ ܗܟܝܠ 23
ܕܬܩܪܒ ܐܢܬ ܩܘܪܒܢܟ ܠܡܕܒܚܐ. ܘܬܡܢ ܬܬܕܟܪ ܕܐܚܘܟ ܢܛܪ ܠܟ
ܐܟܬܐ ܡܕܡ.

Tunc gaudete & exultate, quoniam merces veſtra crevit in cœlo; ſic enim perſequuti ſunt prophetas, qui vos præceſſerunt. 12 Vos eſtis ſal terræ: quòd ſi ſal infatuatum fuerit, quo ſalietur? nulli rei inſervit, niſi ut projiciatur forâs, & conculcetur ab hominibus. 13 Vos eſtis lux mundi: impoſſibile eſt ut abſcondatur civitas, quæ ſuper montem ædificata eſt. 14 Neque lucernam accendunt, ut ponant eam ſubter modium, ſed ſuper candelabrum: & lucet iis omnibus qui ſunt in ædibus. 15 Ita luceat lux veſtra coram hominibus, ut videant opera veſtra bona, laudentque patrem veſtrum qui in cœlis eſt. 16 Ne putetis me veniſſe ut ſolvam legem aut prophetas; non ut ſolvam, ſed ut adimpleam. 17 Amen enim dico vobis, donec tranſierint cœlum & terra; Jud unum, aut una lineola non præteribit à lege, donec omnia fiant. 18 Quiſquis igitur ſolverit unum ex mandatis hiſce minimis, & docuerit ſic homines, minimus vocabitur in regno cœlorum: quiſquis autem fecerit & docuerit, iſte magnus vocabitur in regno cœlorum. 19 Ego enim dico vobis; Niſi abundaverit juſtitia veſtra pluſquam Scribarum & Phariſæorum, non intrabitis in regnum cœlorum. 20

Matutinis III feriæ ſeptimanæ primæ Jejunii. 10.

Audiſtis dictum fuiſſe antiquis; Non occîdes: & quiſquis occiderit, reus erit judicio. 21 Ego verò dico vobis; Quicunque iraſcetur fratri ſuo temerè, reus eſt judicio; & quicunque dixerit fratri ſuo, Raka, reus eſt conſeſſûs: & quiſquis dixerit, Fatue, reus erit gehennæ ignis. 22 Si ergò obtuleris munus tuum ſuper altare, & illic recordatus fueris fratrem tuum retinere contra te odium aliquod; 23

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 ተፈሥሑ ፡ ወተሐሠዩ ፡ እስመ ፡ ዐስብክሙ ፡ ብዙኅ ፡ ውእቱ ፡ በሰማያት ፡፡ እስመ ፡ ከመዝ ፡
13 ሰደድዎሙ ፡ ለነቢያት ፡ እለ ፡ እምቅድሜክሙ ፡፡=፡ አንትሙ ፡ ውእቱ ፡ ጼው ፡ ለም
ድር ፡ ወእመሰ ፡ ጼው ፡ ለስኀ ፡ በምንት ፡ ይትቄሰም ፡ አልቦኬ ፡ እንከ ፡ ለዘ ፡ ይበቍዕ ፡
14 ዘእንበለ ፡ ለገዲፍ ፡ አፍአ ፡ ወይከይደ ፡ ሰብእ ፡፡=፡ አንትሙ ፡ ውእቱ ፡ ብርሃኑ ፡ ለዓለ
15 ም ፡፡ ኢትክል ፡ ሀገር ፡ ተኀብኦ ፡ እንተ ፡ መልዕልተ ፡ ደብር ፡ ትነብር ፡፡=፡ ወኢያኀትዉ ፡ ማ
ኅቶተ ፡ ከመ ፡ ያንብርዋ ፡ ታሕተ ፡ ከፈር ፡ እላ ፡ ደቦ ፡ ተቅዋማ ፡ ወያበርህ ፡ ለኵሎሙ ፡ እ
16 ለ ፡ ውስተ ፡ ቤት ፡=፡ ከማሁ ፡ ይብራህ ፡ ብርሃንክሙ ፡ በቅድመ ፡ ሰብእ ፡ ከመ ፡ ይር
17 አዩ ፡ ምግባሪክሙ ፡ ሠናየ ፡ ወይሰብሕዎ ፡ ለአቡክሙ ፡ ዘበሰማያት ፡፡=፡ በደገመ ፡ ሰንበተ ፡
አይሁድ ፡ ዘጾመ ፡ ኢይምሰልክሙ ፡ ዘመጻእኩ ፡ እስዓር ፡ ኦሪተ ፡ ወነቢያተ ፡ ኢመጻ
18 እኩ ፡ እስዓሮሙ ፡ አላ ፡ እፈጽሞሙ ፡፡=፡ አሜን ፡ እብለክሙ ፡ እስከ ፡ ይኀልፍ ፡ ሰማ
ይ ፡ ወምድር ፡ የውጠ ፡ እንተ ፡ አሐቲ ፡ ቀርፀታ ፡ ኢትኀልፍ ፡ እምኦሪት ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡
19 ኵሉ ፡ ይትገበር ፡፡=፡ ዘኬ ፡ ፈትሐ ፡ አሐተ ፡ እምእላ ፡ ትእዛዝ ፡ እንተ ፡ ተኀጽጽ ፡ ወይ
ሜህር ፡ ከመዝ ፡ ሰብእ ፡ ኅጹጸ ፡ ይሰመይ ፡ በመንግሥተ ፡ ሰማያት ፡፡ ወዘሰ ፡ ይሜህር ፡ ወይ
20 ገብር ፡ ውእቱ ፡ ዓቢየ ፡ ይሰመይ ፡ በመንግሥተ ፡ ሰማያት ፡፡=፡ ናሁ ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ እመ ፡
ኢፈድፈደ ፡ ጽድቅክሙ ፡ ፈድፋደ ፡ እምጸሐፍት ፡ ወእምፈሪሳውያን ፡ ኢትበውኡ ፡ ውስተ ፡ መ
21 ንግሥተ ፡ ሰማያት ፡፡=፡ ሰማዕክሙ ፡ ከመ ፡ ተብህለ ፡ ለቀደምት ፡ ኢትቅትሉ ፡ ነፍስ ፡ ወዘሰ ፡
22 ቀተለ ፡ ረስሐ ፡ ውእቱ ፡ ለኵነኔ ፡፡=፡ ወአንሰ ፡ እብለክሙ ፡ ኵሉ ፡ ዘያምዕዕ ፡ እኀዋሁ ፡
ረስሐ ፡ ውእቱ ፡ ለኵነኔ ፡ ወዘሂ ፡ ይቤ ፡ እኀዋሁ ፡ ዘፀርቀ ፡ ረስሐ ፡ ውእቱ ፡ ለዓውድ ፡ ወዘሂ ፡
23 ይቤ ፡ አብድ ፡ ረስሐ ፡ ውእቱ ፡ ለገሀነመ ፡ እሳት ፡፡=፡ እመከመኬ ፡ ታበውእ ፡ አምኃከ ፡ ውስተ ፡
ምሥዋዕ ፡ ወበሃየ ፡ ተዘከርከ ፡ ከመቦ ፡ እኁከ ፡ ዘይኄይሰከ ፡፡=፡

Gaudete & exultate, quoniam merces veſtra multa eſt in cœlis: quia ſic perſequuti fuerunt prophetas, qui ante vos erant. 12 *Vos ſal eſtis terræ: & ſi ſal putruerit, cũ quo condimento condietur? non eſt ampliùs cui proſit, ſed ut abjiciatur forâs, & ut eum conculcent homines.* 13 *Vos eſtis lux mundi: non poteſt civitas abſcondi quæ ſuper montem ſedet.* 14 *Et non accendent lucernam ut ponant eam ſub modio, ſed ſuper candelabrum: & ſplendet omnibus iis qui in domo.* 15 *Sic ſplendeat lux veſtra coram hominibus, ut videant opera veſtra bona, & glorificent patrem veſtrum, qui eſt in cœlis.* 16

Septima feria ſecundæ *ſeptimanæ* Quadrageſimæ.

Ne exiſtimate vobiſcũ, quòd veni diſſolvere legem et prophetas: non veni eos diſſolvere, ſed eos complere. 17 *Amen dico vobis, uſquedùm præterierit cœlũ, & terra, Iota quod eſt unus apex, nequaquã præterierit ex lege, uſquedum totum ejus fiat.* 18 *Quicunque igitur ſolvit unum vel minimum ex hiſce mandatis, & ita docebit homines, minimus nominabitur in regno cœlorum: & qui docebit & faciet, ipſe magnus nominabitur in regno cœlorum.* 19 *Ecce dico vobis, Si non abundaverit juſtitia veſtra pluſquam ſcribarum, & Phariſæorum, non intrabitis regnum cœlorum.* 20 *Audiſtis quòd dictum fuit antiquis. Non occidetis animam; & qui occiderit, reus eſt judicii.* 21 *Et ego dico vobis, Omnis qui iraſcitur fratri ſuo, reus eſt judicii: & quicunque dicet fratri ſuo, Hic vilis, obnoxius eſt concilio; & quicunque dicet, Fatue, obnoxius eſt Gebennæ ignis.* 22 *Si igitur attuleris munus tuum ad altare, & illic memineris quòd ſit frater tuus qui te ſit potentior:* 23

Verſio VULGATA LATINA.

12 Gaudete & exultate, quoniam merces veſtra copioſa eſt in cœlis: ſic enim perſecuti
13 ſunt prophetas, qui fuerunt ante vos. Vos eſtis ſal terræ. Quòd ſi ſal evanuerit,
in quo ſalietur? ad nihilum valet ultrà, niſi ut mittatur foràs, & conculcetur
14 ab hominibus. Vos eſtis lux mundi. Non poteſt civitas abſcondi ſupra
15 montem poſita. Neque accendunt lucernam, & ponunt eam ſub modio, ſed
16 ſuper candelabrum, ut luceat omnibus qui in domo ſunt. Sic luceat lux veſtra
coram hominibus, ut videant opera veſtra bona, & glorificent patrem veſtrum,
17 qui in cœlis eſt. Nolite putare quoniam veni ſolvere legem, aut prophetas:
18 non veni ſolvere, ſed adimplere. Amen quippe dico vobis, Donec tranſeat
cœlum & terra, iota unum, aut unus apex non præteribit à lege, donec
omnia fiant. Qui ergò ſolverit unum de mandatis iſtis minimis, & docuerit 19
ſic homines, minimus vocabitur in regno cœlorum: qui autem fecerit
& docuerit, hic magnus vocabitur in regno cœlorum. Dico enim vobis, 20
Quia niſi abundaverit juſtitia veſtra plus quàm Scribarum, & Phariſæorum,
non intrabitis in regnum cœlorum. Audiſtis quia dictum eſt antiquis; Non 21
occides: qui autem occiderit, reus erit judicio. Ego autem dico vobis; Quia 22
omnis, qui iraſcitur fratri ſuo, reus erit judicio. Qui autem dixerit fratri
ſuo, Raca; reus erit concilio. Qui autem dixerit, Fatue; reus erit gehennæ ignis.
Si ergò offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris quia frater tuus habet 23
aliquid adverſùm te:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* افرحوا وهللوا فان اجركم عظيم في السموات * لأن هكذا طردوا الأنبياء الذين قبلكم * 12
* انتم ملح الأرض * فاذا فسد الملح فبماذا يملح * لا يصلح لشي الا لأن يطرح خارجا 13
وتدوسه الناس * انتم نور العالم * لا يمكن ان تخفي مدينه وهي موضوعه علي جبل * ولا يوقد 14 15
سراج فيترك تحت مكيال لكن يوضع علي مناره فيضي لكل من في البيت * هكذا فليضي 16
نوركم قدام الناس * ليروا اعمالكم الحسنه ويمجدوا اباكم الذي في السموات * لا تظنوا 17
اني جيت لأنقض الناموس او الأنبياء لم ات لأنقض بل لأكمل * امين اقول لكم ان 18
السماء والأرض تزولان ويوطه واحده او حطه واحده لا تزول من الناموس □ * فمن حل احدي 19
هذه الوصايا الصغار وعلم الناس هكذا يدعي في ملكوت السموات صغيرا والذي يعمل ويعلم
هذا يدعي عظيما في ملكوت السموات * اقول لكم ان لم يزد بركم علي الكتبه والفريسيين فلا 20
تدخلون ملكوت السموات * الفصل التاسع * قد سمعتم انه قيل للأولين لا تقتل * 21
فان من قتل وجب عليه الدينونه * وانا اقول لكم ان كل من غضب علي اخيه □ فقد وجب عليه 22
الدينونه * ومن قال لأخيه يا جاهل وجب عليه الحكم ومن قال لأخيه احمق فقد وجبت عليه
نار جهنم * ان انت قدمت قربانك علي المذبح وذكرت هناك ان اخاك واجدا عليك * 23

Gaudete, & exultate, quoniam merces 12
veſtra magna eſt in cœlis. Nam ſic perſecuti
ſunt prophetas, qui ante vos. Vos 13
eſtis ſal terræ. Cùm autem corruptus
fuerit ſal, quânam re ſalietur? non
valet ad quicquam, niſi ut abjiciatur
foràs, & conculcent eum homines. Vos 14
eſtis lux mundi. Non poteſt abſcondi civitas,
eaque ſita ſupra montem. Et non 15
accenditur lucerna & ponitur ſub modio,
ſed collocatur ſuper candelabrum,
ac lucet omnibus qui in domo ſunt. Sic 16
luceat lux veſtra coram hominibus: ut
videant opera veſtra bona, & glorificent
patrem veſtrum qui eſt in cœlis. Ne 17
putetis quòd venerim ſolvere legem aut
prophetas: non veni ſolvere, ſed implere.
Amen dico vobis, quòd cœlum 18
& terra tranſibunt, & Iota unum aut
lineola una non præteribit à lege. Qui 19
ergò ſolverit unum horum mandatorum
minimorum, & docuerit homines ſic;
vocabitur in regno cœlorum minimus:
qui autem fecerit & docuerit; hic vocabitur
magnus in regno cœlorum. Dico 20
vobis, Si non abundet juſtitia veſtra
pluſquam Scribarum & Phariſæorum,
non intrabitis regnum cœlorum.

Sectio nona.

Audiſtis quòd dictum eſt antiquis; Non 21
occides: nam qui occiderit, competit
ei judicium. Ego autem dico vobis, 22
quòd omnis qui iraſcitur adverſùs fratrem
ſuum, jam competit ei judicium.
Et qui dixerit fratri ſuo, O inſipiens,
competit ei ſententia. Qui autem dixerit
fratri ſuo, Fatue, competit ei ignis
gehennæ. Si tu offers munus tuum ſuper 23
altare, & recordatus fueris ibi, quòd
frater tuus eſt iratus adverſùm te,

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* انكه شادمان وخرم شويد مزد شما در آسمان بسيارست * براي انك ان پيغامبرانرا كه پيشتر 12
از شما بودند همچنان نكوهيده كردند * شماييد نمك زمين اكر چنانست كه نمك 13
فاسد شود * اورا بچه نمك كنند * هيچ چيز را نشايد * الا بيرون انداخته شود واز مردمان
نكوهيده شود * شماييد روشنايي جهان * نتوان پنهان داشتن شهري را كه بر سر كوه 14
عمارت شده باشد * ونشايد كه چراغ بيفروزند وزير كاسه بنهند * الا بر سر مناره * تا براي 15
هر كه در خانه اند روشنايي بنمايد * اين چنين روشنايي شما پيش خلق بتابد كه 16
نيكي كردارهاء شما ببينند * وبر پدر شما را كه در اسمانست ستايش دهند
* نيامدم كه ناموس وشريعت   نيامدم كه توريت باطل كنم   شانزدهم 17
پيغامبرانرا بشكنم * ليكن آمدم تا تمام كنم * راست راست با شما بكويم * تا انكه كه اسمان 18
وزمين بكذرند * يك كلمه يا يك سطر از ناموس نكذرد * تا وقتي كه همه تمام شود * هر 19
كه بشكند يكي ازين سپارشهاء كوچك * وجز ازين بخلق بياموزاند * در ملكوت آسمان
خوار باشد * وهر كه اين چنين كند وبياموزاند * در ملكوت آسمان بزركوار خوانده شود *
* اكنون بشما ميكويم * اكر عدل شما بر نويسندكان * ومعتزلان نيفزايد * ملكوت 20
آسمانرا در نيابيد   براي پاداش   شنيديد كه با پيشينيان كفته شد * مكش وهر 21
كس كه بكشد پاداش بر وي روا باشد * من بشما ميكويم * كه اكر كسي بر برادر 22
خود باطل خشم كند * داوري بر وي روا باشد * وهر كه با برادر خود احمق كويد * ملامت
خلق بر وي روا باشد * وهر كه با يار خود اي ناكس كويد * آتش دوزخ بر وي روا باشد * اكر تو 23
خواهي كه قربان خود را بر مذبح بكشي وترا بياد آيد كه برادر تو از تو بيك بهانه رنجيده است *

Tunc temporis læti ac hilares eſtote: 12
merces enim veſtra in cœlis ampla
eſt: quia Prophetas, qui ante vos fuerunt,
ita vituperaverunt. Vos eſtis 13
ſal terræ: ſi eò deventum eſt ut ſal
corruptus ſit, quâ re eum ſalient?
ulli rei non convenit niſi ut extra
jaciatur, & ab hominibus ſpretus
ſit. Vos eſtis lux mundi: non poteſt 14
abſcondi civitas, quæ in vertice
montis extructa eſt. Neque convenit 15
ut lucernam accendentes tinæ
ſupponant; ſed ſupra candelabrum, ut
ſingulis, qui in domo ſunt lucem præbeat.
Ita lux veſtra coram hominibus 16
ſplendeat, ut bona opera veſtra
videant, & Patri veſtro, qui in cœlis
eſt, laudem dent.

XVI. Non veni ut Legem irritam faciam.

Non veni ut Legem & præſcriptum 17
Prophetarum infringam, ſed veni ut
perficiam. Verè, verè vobis dico, 18
Uſque dum cœli et terra tranſierint,
una vox aut una lineola de Lege non
tranſibit, uſque quò omnia opere compleantur.
Quiſquis fregerit unum 19
ex hiſce mandatis parvis, & aliud
ab eo populum docuerit, in regno cœlorum
parvi erit: quiſquis autem ſic
fecerit ac docuerit, in regno cœlorum
magnus vocabitur. Jam vobis dico; 20
Si juſtitia veſtra Scribarum &
Phariſæorum juſtitiam non ſuperaverit,
regnum cœlorum non ingrediemini.

De retaliatione.

Audiſtis priſcis dictum fuiſſe; Non 21
occides: quiſquis autem occiderit,
retaliationem in eum competere. Ego 22
vobis dico; quòd ſi quis fratri ſuo
temerè iraſcitur, judicium in eum
competit: & quiſquis fratri ſuo dixerit,
Stulte, reprehenſionem populi
incurrit: quiſquis verò ſocio ſuo
dixerit, O nequam, igni inferni obnoxius
erit. Si tibi libuerit ut oblationem 23
tuam in altare adducas, & tibi
in memoriam venerit, quòd frater
tuus à te quovis prætextu offenſus
fuerit:

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Ε΄.

Relinque ibi munus tuum ante altare, & vade, prius λς
24 Ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὕπαγε, πρῶτον
reconciliare fratri tuo, & tunc veniens offer munus tuum. Eſto
25 διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. Ἴσθι
beneſentiens adverſario tuo citò, dum es in via cum eo: ne
εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ, ἕως ὅτου εἶ ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ, μή-
fortè te tradat adverſarius judici, & judex te tradat miniſtro,
ποτέ σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ,
& in cuſtodiam conjiciaris. Amen dico tibi, Non exies indè, donec
26 καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. Ἀμὴν λέγω σοι, Οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἂν
reddas noviſſimum quadrantem. Audiſtis quia pronuntiatum eſt antiquis,
27 ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην. Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις, λζ
Non mœchaberis. Ego autem dico vobis, Quia omnis conſpiciens mulierem ad
28 Οὐ μοιχεύσεις. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, Ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ
concupiſcendum eam, jam mœchatus eſt eam in corde ſuo. Si autem
29 ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς, ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Εἰ δὲ
oculus tuus dexter ſcandalizat te, erue eum, & projice abs te.
ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ.
Confert enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum, & non totum
Συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ
corpus tuum conjiciatur in gehennam. Et ſi dextera tua manus ſcandalizat
30 σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. Καὶ εἰ ἡ δεξιά σου χεὶρ σκανδαλίζει
te, abſcinde eam, & projice abs te: confert enim tibi ut pereat
σε, ἔκκοψον αὐτὴν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· Συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται
unum membrorum tuorum, & non totum corpus tuum conjiciatur in gehennam.
ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν.
Pronuntiatum eſt autem, Quòd quicunque abſolverit uxorem ſuam, det ei
Ἐῤῥέθη δὲ, Ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ 31
repudium. Ego autem dico vobis, Quia quicunque abſolverit uxorem ſuam,
ἀποστάσιον. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, Ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, 32
exceptâ ratione fornicationis, facit eam mœchari: & qui abſolutam
παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι· καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην
duxerit, adulterat. Iterum audiſtis, quia pronuntiatum eſt antiquis, Non
γαμήσῃ, μοιχᾶται. Πάλιν ἠκούσατε, ὅτι ἐῤῥέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐκ 33
perjurabis: reddes autem Domino juramenta tua. Ego autem dico
ἐπιορκήσεις· ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου. Ἐγὼ δὲ λέγω 34
vobis, Non jurare omnino, neque in cœlo, quia thronus eſt Dei,
ὑμῖν, Μὴ ὀμόσαι ὅλως, μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ·
Neque in terra, quia ſcabellum eſt pedum ejus: neque in Hieroſo-
Μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσό- 35
lyma, quia civitas eſt magni regis: Neque in capite
λυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως· Μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ 36
tuo juraveris, quia non potes unum capillum album aut nigrum facere.
σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι.
Sit autem ſermo veſter, Etiam, etiam; Non, non: quod autem abundans his,
Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, Ναὶ, ναί· Οὒ, οὔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων, 37
à malo eſt.
ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστιν.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 * ܫܒܘܩ ܬܡܢ ܩܘܪܒܢܟ ܥܠ ܡܕܒܚܐ. ܘܙܠ ܠܘܩܕܡ ܐܬܪܥܐ ܥܡ ܐܚܘܟ.
25 ܘܗܝܕܝܢ ܬܐ ܩܪܒ ܩܘܪܒܢܟ. * ܗܘܝ ܡܫܬܦܝܢ ܥܡ ܒܥܠ ܕܝܢܟ ܥܓܠ. ܥܕ
ܐܢܬ ܥܡܗ ܒܐܘܪܚܐ. ܕܠܡܐ ܢܫܠܡܟ ܒܥܠ ܕܝܢܟ ܠܕܝܢܐ. ܘܕܝܢܐ ܢܫܠܡܟ
26 ܠܐܣܛܪܛܝܘܛܐ. ܘܬܦܠ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. * ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܠܐ ܬܦܘܩ ܡܢ ܬܡܢ
27 28 ܥܕܡܐ ܕܬܬܠ ܫܡܘܢܐ ܐܚܪܝܐ. * ܫܡܥܬܘܢ ܕܐܬܐܡܪ ܕܠܐ ܬܓܘܪ. * ܐܢܐ ܕܝܢ
29 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܡܢ ܕܚܙܐ ܐܢܬܬܐ ܐܝܟ ܕܢܪܓܝܗ ܡܚܕܐ ܓܪܗ ܒܠܒܗ. * ܐܢ ܕܝܢ
ܥܝܢܟ ܕܝܡܝܢܐ ܡܟܫܠܐ ܠܟ. ܚܨܝܗ ܘܫܕܝܗ ܡܢܟ. ܦܩܚ ܠܟ ܓܝܪ ܕܢܐܒܕ
30 ܚܕ ܗܕܡܟ. ܘܠܐ ܟܠܗ ܦܓܪܟ ܢܦܠ ܒܓܗܢܐ. * ܘܐܢ ܐܝܕܟ ܕܝܡܝܢܐ ܡܟܫܠܐ ܠܟ.
ܦܣܘܩ ܫܕܝܗ ܡܢܟ. ܦܩܚ ܠܟ ܓܝܪ ܕܢܐܒܕ ܚܕ ܡܢ ܗܕܡܝܟ. ܘܠܐ ܟܠܗ ܦܓܪܟ
31 ܢܦܠ ܒܓܗܢܐ. * ܐܬܐܡܪ ܕܡܢ ܕܫܪܐ ܐܢܬܬܗ. ܢܬܠ ܠܗ ܟܬܒܐ ܕܫܘܒܩܢܐ.
32 * ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܡܢ ܕܫܪܐ ܐܢܬܬܗ ܠܒܪ ܡܢ ܡܠܬܐ ܕܙܢܝܘܬܐ.
33 ܥܒܕ ܠܗ ܕܬܓܘܪ. ܘܡܢ ܕܫܩܠ ܫܒܝܩܬܐ ܓܝܪܐ. * ܬܘܒ ܫܡܥܬܘܢ ܕܐܬܐܡܪ
34 ܠܩܕܡܝܐ. ܕܠܐ ܬܕܓܠ ܒܡܘܡܬܟ. ܬܫܠܡ ܕܝܢ ܠܡܪܝܐ ܡܘܡܬܟ. * ܐܢܐ ܕܝܢ
35 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܬܐܡܘܢ ܣܟ. ܠܐ ܒܫܡܝܐ. ܕܟܘܪܣܝܗ ܗܘ ܕܐܠܗܐ. * ܘܠܐ
ܒܐܪܥܐ ܕܟܘܒܫܐ ܗܝ ܕܪܓܠܘܗܝ. ܐܦܠܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܕܡܕܝܢܬܗ ܗܝ
36 ܕܡܠܟܐ ܪܒܐ. * ܐܦܠܐ ܒܪܫܟ ܬܐܡܐ. ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܥܒܕ ܒܗ ܡܢܬܐ
37 ܚܕܐ ܕܣܥܪܐ ܚܘܪܬܐ ܐܘ ܐܘܟܡܬܐ. * ܐܠܐ ܢܗܘܐ ܡܠܬܟܘܢ. ܐܝܢ ܐܝܢ ܘܠܐ ܠܐ. ܡܕܡ ܕܝܢ
ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܗܠܝܢ. ܡܢ ܒܝܫܐ ܗܘ.

* Dimitte illìc oblationem tuam ſuper al- 24
tare, & abi primùm redire in gratiam
cum fratre tuo, & tum veni, offer oblati-
onem tuam. Eſto reconciliabilis cum ad- 25
verſario tuo citò, dum adhuc cum illo es in
via, ne fortè adverſarius tuus tradat te ju-
dici, & judex tradat te exactori, & inci-
das in domum vinctorum. Amen enim di- 26
co tibi, te illinc non egreſſurum donec red-
dideris obolum ultimum. Audiſtis dictum 27
fuiſſe; Non mœchaberis. Ego verò dico 28
vobis; Quiſquis aſpexerit mulierem ut
eam concupiſcat, illicò adulteravit eam in
corde ſuo. Si autem oculus tuus dexter 29
offendiculo tibi fuerit, erue eum, & pro-
jice abs te: præſtat enim tibi ut pereat
unum membrum tuum, quàm totum corpus
tuum cadat in gehennam. Quòd ſi manus 30
tua dextera offendiculo tibi fuerit, amputa;
& abjice eam abs te: ſatius enim tibi fu-
erit ut pereat unum ex membris tuis, quàm
totum corpus tuum incidat in gehennam.
Dictum eſt; Quicunque dimiſerit uxorem 31
ſuam, det ei libellum repudii. Ego verò 32
dico vobis; Quiſquis dimiſerit uxorem ſu-
am præterquàm ratione fornicationis, facit
eam mœchari; & qui duxerit dimiſſam,
adulterium committit. Rurſum audìſtis 33
dictum fuiſſe antiquis; Non mentièris in
juramento tuo, ſed perſolves Domino ju-
ramentum tuum. Ego verò dico vobis, 34
Non jurabitis omninò: non per cœlum,
quia thronus Dei eſt; Neque per terram, 35
quia ſcabellum eſt ſubter pedes ejus: nec
etiam per Jeruſalem, quia civitas eſt ſummi
regis. Nec etiam per caput tuum jurabis, 36
quia non potes facere in eo vel pilum unum
crinis nigrum aut album. Sed erit ſermo 37
veſter, Ita, ita: &, Non, non: quod hæc
excedet, à maligno eſt.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 ሓድግ ፡ ህየ ፡ መባእከ ፡ ቅድመ ፡ ምሥዋዕ ፡ ወሑር ፡ ቅድመ ፡ ተኳነን ፡ ምስለ ፡ እኁከ ፡ ወእ
25 ምዝ ፡ ገቢእከ ፡ አቡእ ፡ ኣምኃከ ፡፡=፡ ኩን ፡ ጠቢበ ፡ ለዕድውከ ፡ ፍጡነ ፡ እንዘ ፡ ሀለውከ ፡
ምስሌሁ ፡ ውስተ ፡ ፍኖት ፡ ከመ ፡ ኢይመጡከ ፡ ዕድውከ ፡ ለመኰንን ፡ ወመኰንን ፡ ለሳእኩ ፡ ወ
26 ውስተ ፡ ሞቅሕ ፡ ትትወደይ ፡=፡ አሜን ፡ እብለከ ፡ ወኢትወፅእ ፡ እምዝየ ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡ ትፈዲ ፡
27 28 ጥዩቀ ፡ ኵሉ ፡፡=፡ ሰማዕክሙ ፡ ከመ ፡ ተብህለ ፡ ኢትዘምዉ ፡=፡ ኣንሰ ፡ እብለክሙ ፡ ኵሉ ፡
29 ዘይሬኢ ፡ ብእሲተ ፡ ወይፈትዋ ፡፡ ወድአ ፡ ዘመወ ፡ ባቲ ፡ በልቡ ፡፡=፡ እመ ፡ ዓይንከ ፡ ዘየማን ፡
ያስሕተከ ፡ ምልኖ ፡ ወአውፅኦ ፡ እምላዕሌከ ፡ እስመ ፡ ይኄይሰከ ፡ ከመ ፡ ይትሐጐል ፡ አሐዱ ፡ እ
30 ምኵሉ ፡ ሥጋከ ፡ ይትወደይ ፡ ውስተ ፡ ገሃነም ፡=፡ ወእመ ፡ ዘየማን ፡ እዴከ ፡ ያስሕተከ ፡ ም
ትሮ ፡ ወአውፅእ ፡ እምላዕሌከ ፡ እስመ ፡ ይኄይሰከ ፡ ይትሐጐል ፡ አሐዱ ፡ እምነ ፡ አበልከ ፡ እም
31 ኵለንታሁ ፡ ሥጋከ ፡ ውስተ ፡ ገሃነም ፡ ይሑር ፡፡=፡ ወተብህለ ፡ ከመ ፡ ዘኀደገ ፡ ብእሲቶ ፡ የ
32 ኅባ ፡ ሓደጋቲሃ ፡=፡ ወኣንሰ ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ኵሉ ፡ ዘየኀድግ ፡ ብእሲቶ ፡ ዘእንበለ ፡ ትዘ
33 ሙ ፡ ይሬሲያ ፡ ትዘሙ ፡፡ ወዘሂ ፡ ሓድግት ፡ አውሰበ ፡ ዘመወ ፡=፡ ወካዕበ ፡ ሰማዕክሙ ፡ ከመ ፡
ተብህለ ፡ ለቀደምት ፡ ኢትምሐሉ ፡ በሐሰት ፡ አግብኡ ፡ ባሕቱ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ መሐላክ
34 ሙ ፡=፡ ወአንሰ ፡ እብለክሙ ፡ ኢትምሐሉ ፡ ግሙራ ፡ ወኢሰማየ ፡ እስመ ፡ መንበሩ ፡ ውእቱ ፡
35 ለእግዚአብሔር ፡=፡ ወኢምድረ ፡ እስመ ፡ መከየደ ፡ እገሪሁ ፡ ይእቲ ፡ ወኢበኢየሩሰልምሃ ፡
36 እስመ ፡ ሃገሩ ፡ ይእቲ ፡ ለዓቢይ ፡ ንጉሥ ፡=፡ ወኢበርእስከ ፡ ትምሐል ፡ እስመ ፡ ኢትክል ፡
37 አሐተ ፡ ሥዕርተ ፡ ርእስከ ፡ ጸዓደ ፡ ረሲያ ፡ ወኢአጽልሞ ፡=፡ ይኩን ፡ ባሕቱ ፡ ነገርክ
ሙ ፡ እመሂ ፡ እወ ፡ እወ ፡ ወእመሂ ፡ ኣልቦ ፡ ኣልቦ ፡ ወፈድፋደሙሰ ፡ እምእሉ ፡ እም
እኩይ ፡ ውእቱ ፡=፡

Relinque illic munus tuum coram altari, & abi, priùs judicii periculum faci- 24
to cum fratre tuo & tunc revertendo, offer munus tuum. Eſto intelligens cum 25
adverſario tuo ſtatim, te exiſtente cum eo in via, ne tradat te adverſarius tuus
Judici, & Judex miniſtro ſuo, & in carcerem conjiciaris. Amen dico tibi, 26
Et non exibis illinc donec reddideris exactè omnia. Audiſtis quòd dictum 27
fuit, Non mœchabimini. Ego dico vobis omnis qui viderit mulierem, & concu- 28
piverit eam, jam mœchatus eſt cum ea in corde ſuo. Si oculus tuus dexter 29
aberrare te fecerit, erue eum, & projice eum abs te: quoniam præſtantius tibi
erit ut perditum ſit unum ejus, quàm ut totum corpus tuum conjiciatur in
Gabanam. Et ſi dextra manus tua ſeducat te, abſcinde eam, & projice abs 30
te: quoniam præſtantius erit tibi ut perditum ſit unum è membris tuis, quàm ut
totum hoc corpus tuum in Gabanam eat. Et dictum fuit, quòd quicunque re- 31
liquit uxorem ſuam det ei ſcedulam derelictionis. Et ego dico vobis, quòd o- 32
mnis qui relinquet uxorem ſuam ſine fornicatione, facit eam fornicari: & qui
relictam ducit, fornicatus eſt. Et iterùm audiſtis quòd dictum fuit antiquis; 33
Non jurabitis falſum: ſed reddite Domino juramenta veſtra. Et ego dico vo- 34
bis, Ne juretis omninò: neque per cœlum, quoniam thronus eſt Dei: Neque per 35
terram, quia ſcabellum pedem ejus eſt: neque per Hieroſolymam, quia civitas
eſt magni regis. Neque per caput tuum juraveris, quoniam non potes unum 36
capillum capitis tui album facere neque nigrum. Eſto ſolummodò ſermo 37
veſter aut, Etiam, etiam; aut, Non eſt, non eſt: & quod abundantius eſt his, à
malo eſt.

Verſio VULGATA LATINA.

24 Relinque ibi munus tuum ante altare, & vade priùs reconciliari fratri tuo : & tunc
25 veniens offeres munus tuum. Eſto conſentiens adverſario tuo citò dum es in via
cum eo : ne fortè tradat te adverſarius judici, & judex tradat te miniſtro : & in
26 carcerem mittaris. Amen dico tibi, Non exies indè, donec reddas noviſſimum
27 quadrantem. Audiſtis quia dictum eſt antiquis ; Non mœchaberis. Ego autem
28 dico vobis ; Quia omnis, qui viderit mulierem ad concupiſcendum eam, jam
29 mœchatus eſt eam in corde ſuo. Quòd ſi oculus tuus dexter ſcandalizat te, erue
eum, & projice abs te : expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum,
30 quàm totum corpus tuum mittatur in gehennam. Et ſi dextra manus tua ſcandalizat te, abſcide eam, & projice abs te : expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum, quàm totum corpus tuum eat in gehennam. Dictum eſt autem ; 31
Quicunque dimiſerit uxorem ſuam, det ei libellum repudii. Ego autem dico vo- 32
bis ; Quia omnis, qui dimiſerit uxorem ſuam, exceptâ fornicationis cauſâ, facit
eam mœchari : & qui dimiſſam duxerit, adulterat. Iterùm audiſtis quia dictum 33
eſt antiquis ; Non perjurabis : reddes autem Domino juramenta tua. Ego autem 34
dico vobis, Non jurare omninò, neque per cœlum, quia thronus Dei eſt : Neque 35
per terram, quia ſcabellum eſt pedum ejus : neque per Jeroſolymam, quia civitas
eſt magni regis : Neque per caput tuum juraveris, quia non potes unum capillum 36
album facere, aut nigrum. Sit autem ſermo veſter, Eſt, eſt : Non, non : quod au- 37
tem his abundantius eſt, à malo eſt.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 25 * فَدَعْ قُرْبَانَكَ هُنَاكَ أَمَامَ ٱلْمَذْبَحِ • وَٱمْضِ أَوَّلًا فَصَالِحْ أَخَاكَ وَحِينَئِذٍ فَأْتِ وَقَدِّمْ قُرْبَانَكَ * كُنْ
مُتَّفِقًا مَعْ خَصْمِكَ سَرِيعًا مَا دُمْتَ مَعَهُ فِي ٱلطَّرِيقِ • لِئَلَّا يُسْلِمَكَ ٱلْخَصْمُ إِلَى ٱلْحَاكِمِ •
26 وَٱلْحَاكِمُ إِلَى ٱلْمُسْتَخْرِجِ وَيُلْقِي فِي ٱلسِّجْنِ * آمِينَ أَقُولُ لَكَ أَنَّكَ لَا تَخْرُجُ مِنْ هُنَاكَ حَتَّى تُؤَدِّيَ
27 28 آخِرَ فَلْسٍ عَلَيْكَ * قَدْ سَمِعْتُمْ مَا قِيلَ [ ] لَا تَزْنِ * وَأَنَا أَقُولُ لَكُمْ أَنَّ كُلَّ مَنْ نَظَرَ إِلَى مَرْأَةٍ لِيَشْتَهِيَهَا
29 فَقَدْ زَنَى بِهَا فِي قَلْبِهِ * إِنْ شَكَّكَتْكَ عَيْنُكَ ٱلْيُمْنَى فَٱقْلَعْهَا وَأَلْقِهَا عَنْكَ • فَإِنَّهُ خَيْرٌ لَكَ أَنْ
30 يَهْلِكَ أَحَدُ أَعْضَائِكَ مِنْ أَنْ يَذْهَبَ جَسَدُكَ كُلُّهُ فِي جَهَنَّمَ * وَإِنْ شَكَّكَتْكَ يَدُكَ ٱلْيُمْنَى
فَٱقْطَعْهَا وَأَلْقِهَا عَنْكَ • فَإِنَّهُ خَيْرٌ لَكَ أَنْ يَهْلِكَ أَحَدُ أَعْضَائِكَ مِنْ أَنْ يَذْهَبَ جَسَدُكَ كُلُّهُ فِي
31 32 جَهَنَّمَ * قِيلَ مَنْ طَلَّقَ مَرْأَتَهُ فَيَدْفَعْ لَهَا كِتَابَ ٱلطَّلَاقِ * وَأَنَا أَقُولُ لَكُمْ أَنَّ مَنْ طَلَّقَ
33 مَرْأَتَهُ مِنْ غَيْرِ كَلِمَةِ زِنَاءٍ فَقَدْ أَلْجَأَهَا إِلَى ٱلزِّنَاءِ • وَمَنْ تَزَوَّجَ بِمُطَلَّقَةٍ فَقَدْ زَنَى * وَقَدْ سَمِعْتُمْ
34 أَيْضًا مَا قِيلَ لِلْأَوَّلِينَ لَا تَحْنَثْ فِي يَمِينِكَ وَأَوْفِ ٱلرَّبَّ قَسَمَكَ * وَأَنَا أَقُولُ لَكُمْ لَا تَحْلِفُوا ٱلْبَتَّةَ • لَا
35 تَحْلِفُوا بِٱلسَّمَاءِ فَإِنَّهَا كُرْسِيُّ ٱللهِ * وَلَا بِٱلْأَرْضِ لِأَنَّهَا مَوْطِئُ قَدَمَيْهِ • وَلَا بِيرُوشَلِيمَ فَإِنَّهَا مَدِينَةُ
36 ٱلْمَلِكِ ٱلْعَظِيمِ * وَلَا بِرَأْسِكَ تَحْلِفْ فَإِنَّكَ لَا تَقْدِرُ أَنْ تَصْنَعَ شَعْرَةً وَاحِدَةً بَيْضَاءَ أَوْ سَوْدَاءَ •
37 * بَلْ يَكُونُ قَوْلُكَ فِي ٱلنَّعَمِ نَعَمْ وَفِي ٱللَّا لَا • فَمَا زَادَ عَلَى هَذَيْنِ فَهُوَ مِنَ ٱلشِّرِّيرِ •

Relinque munus tuum ibi ante altare: & vade priùs, & reconciliare fratri tuo: & 24
tunc veni, & offer munus tuum. Cave tibi ab adverſario tuo maturè, dum es cum 25
eo in via, ne te tradat adverſarius judici, & judex quæſtori, & projiciaris
in carcerem. Amen dico tibi, quòd non 26
exibis inde, donec reddas ultimum quadrantem, quem debes. Audiſtis quia di- 27
ctum eſt; Non fornicaberis. Et ego dico 28
vobis, quòd omnis qui aſpicit mulierem ad concupiſcendum eam, jam fornicatus
eſt cum ea in corde ſuo. Si ſcandaliza- 29
verit te oculus tuus dexter, erue eum, & projice abs te : quoniam meliùs eſt tibi
ut pereat unum membrorũ tuorum, quàm ut abeat corpus tuum totum in gehennã.
Et ſi ſcandalizaverit te manus tua dex- 30
tera, abſcinde eam, & projice eam abs te: quia melius eſt tibi ut pereat unum
membrorum tuorum, quàm ut abeat corpus tuum totum in gehennam. Dictum 31
eſt; Quicunque repudiaverit uxorem ſuam, dabit ei libellum repudii. Ego au- 32
tem dico vobis, quòd qui repudiat uxorem ſuam præter cauſam fornicationis,
compellit eam ad fornicandum: & qui ducit repudiatam, jam fornicatus eſt.
Audiſtis etiam quòd dictum eſt antiquis; 33
Ne pejeres in juramento tuo, ſed perſolve Domino juramentum tuum. Ego au- 34
tem dico vobis; Ne juretis omninò : Ne juretis per cœlum, quia thronus Dei eſt:
Neque per terram, quia ſcabellum eſt pe- 35
dum ejus : neque per Jeroſolymam, quia civitas eſt regis magni. Neque per caput 36
tuum jures, quia non potes facere capillum unum album aut nigrum. Sed erit 37
ſermo tuus per Etiam, etiam, & per Non, non; & quod excedit hæc duo, eſt à malo.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 * قربان خود را بر مذبح رها كن ورفته بروبا برادر خود آشتي كن انكه بيا وقربان خود را بپرداز
25 * از دشمن خود را پرهيز دار چند انك در راه يار انيد پيشتر ازانك دعوي كننده با تو دعوي
26 كند وترا پيش قاضي ببرد وقاضي ترا بدست شحنه دهد وشحنه ترا بزندان اندازد * راست بتو مي
كويم كه ازانجا بيرون نيايي تا انكه كه آخر پول را بدهي • هفدهم اشارت بمهر زني
27 28 * شنيديد كه اوليان كفتند زني وفسادي مكن * ومن اكنون بشما مي كويم هر كه در زن
نكاه كند وارزوي او كند • دردل خود باوي زني كرده باشد هجدهم براي بدي
29 انديشدن * اكر چشم راست تو باتو خيانت كند اورا بدر كن وبينداز • زيران بهتر
30 كه يك اندام تو كم باشد • نه كه همه تن تو در دوزخ بيفتد • * واكر دست راست
تو ترا خيانت كند • ببر واز خودش بينداز • ان بهتر كه تو بي دست باشي ازانك همكي
31 وجود تو در دوزخ اوفتد نوزدهم اشارت بمهر طلاق * ونيز كفته شد • هر كه
32 زن خودرا طلاق دهد • كتاب ازادي طلاق را بدو بدهد * اكنون من با شما ميكويم • هر
كه بي سبب زنا زن خود را طلاق دهد • اورا در زنا انداخته باشد [وهر كه طلاق داده را ستاند
33 زناكار بود] بيستم جهت سوكند * باز شنيديد كه با پيشينيان كفته شد كه
34 در سوكندهاء خود دروغ مكو وسوكندهاء خود را بخداي بسپار * اكنون من بشما مي كويم *
35 هركز سوكند نخوريد • نه بآسمان • زيرا تخت است كران خدا • * ونه بزمين كه خانكاه نهادن
36 دو پاي اوست • ونه باورشليم • براي انك شهرست ملك اعظم را • * وبسر خود نيز سوكند نخور
37 زيرا چاره نداري كه يكتا موي سياه را سپيد كني • * بلي سخن تو دراري اري باشد ودرنه نه •
هر چه ازين افزونترست آن† شرست •

Oblationem tuam ſuper altare relinque, & abi priùs, cum fratre tuo 24
pacem fac; Tunc veni, & oblationem tuam comple. Ab inimico tuo cave- 25
to dum in via amicabiles eſtis; ne litigans adverſus te litem inſtituat,
& te ad judicem trahat, judex verò te in manũ quæſtoris tradat, & quæ-
ſtor te in carcerem conjiciat. Utique 26
tibi dico, quòd illinc non exibis, donec ultimũ quadrantẽ reddideris.

XVII. Monitum de adulterio.

Audiſtis priſcos dixiſſe, Adulterium 27
& ſcortationem ne feceris. Ego autem 28
nunc dico vobis, Quicunque mulierem intuitus eam deſideraverit, in
corde ſuo cum ea adulteriũ commiſit.

XVIII. De cogitatione mala.

Si oculus dexter tuus tibi fraudem 29
fecerit, eum erue & abjice : Hoc enim melius ut unum membrorum
tuorum pereat, neque ut totum corpus tuum in Gehennam incidat. Et ſi 30
manus tua dextera in te proditionem fecerit, amputa & abs te projice :
nam hoc ſatius ut manu mutilus ſis, quàm ut tota perſona tua in Gehennam ruat.

XIX. Monitum de repudio.

Dictum etiam eſt; Quicunque uxo- 31
rem ſuam repudiaverit, libellum liberæ dimiſſionis ipſi det. Ego autem 32
dico vobis; Quicunque extra cauſam adulterii uxori ſuæ repudium
remiſerit, eam in adulterium impulit : & quicunque dimiſſam duxerit
adulter eſt.

XX. De jurejurando.

Rurſus audiſtis antiquis dictum fu- 33
iſſe, In juramentis tuis falſum ne dicito : ſed juramenta tua Deo per-
ſolve. Nunc ego vobis dico, Ne un- 34
quam juretis; neque per cœlum, quia thronus eſt magnificus Dei:
Neque per terram, quia ſcabellum 35
pedum ejus eſt : neque per Hieroſolymam, quia civitas eſt regis maxi-
mi. Et per caput tuum etiam jura- 36
mentum ne facito; quia facultatem non habes, ut unicum capillum ni-
grum album reddas. Sed ſermo tuus 37
per ita, ita, ſit, & per non, non: quicquid hæc excedit, illud malum eſt.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Ε.

Audiſtis quia *pronuntiatum* eſt, Oculum pro oculo, & dentem pro dente.
38 Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη, Ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, ϗ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος.
Ego autem dico vobis, Non *obſiſtere* malo: ſed *quicunque* te percuſſerit in dexte- λη
39 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, Μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ᾽ ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξι- ε
ram tuam maxillam, *verte* illi & *aliam*. Et *volenti tibi judicium parari*, &
40 άν σου σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ ϗ τὴν ἄλλην· Καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι, ϗ
tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium. Et quicunque te angariaverit λθ
41 τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ ϗ τὸ ἱμάτιον· Καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει ι
milliare unum, vade cum illo duo. *Petenti te*, da: & *volentem* à te mu-
42 μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ᾽ αὐτοῦ δύο. Τῷ αἰτοῦντί σε, δίδου· ϗ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ δα-
tuari, ne avertaris. Audiſtis quia *pronuntiatum* eſt, Diliges proximum
43 νείσασθαι, μὴ ἀποστραφῇς. Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον
tuum, & odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico vobis, Diligite ini- μ
44 σου, ϗ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐ- ε
micos veſtros, *benedicite maledicentes vos*: benè facite *odientibus* vos,
χθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς,
& orate pro *infeſtantibus* vos, & *inſectantibus* vos: Ut ſitis filii
45 ϗ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς, ϗ διωκόντων ὑμᾶς· Ὅπως γένησθε υἱοὶ
patris veſtri qui in cœlis, *quia* Solem ſuum *producit* ſuper malos & bo-
τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς ϗ ἀγα-
nos, & pluit ſuper juſtos & injuſtos. Si enim *dilexeritis diligentes* vos, μα
46 θούς, ϗ βρέχει ἐπὶ δικαίους ϗ ἀδίκους. Ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ε
quam mercedem *habetis*? nónne & publicani *idem* faciunt? Et ſi ſalutave-
τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ ϗ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι; Καὶ ἐὰν ἀσπά- 47
ritis fratres veſtros tantùm, quid *abundans* facitis? nónne & *publicani ſic*
σησθε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ ϗ οἱ τελῶναι οὕτω
faciunt? Eſtote ergò vos perfecti, ſicut pater veſter, *qui in cœlis*,
ποιοῦσιν; Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, 48
perfectus eſt.
τέλειός ἐστι.

CAP. VI. ϛ΄.

μβ ι Attendite *miſericordiam veſtram non facere ante homines*,
Προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, 1
ad ſpectari eis: *ſi autem non*, mercedem non *habetis* apud patrem veſtrum
πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν
qui in cœlis. Quum ergò facis eleemoſynam, *ne tubâ clanxeris* ante
τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν 2
te, ſicut hypocritæ faciunt in ſynagogis & in vicis, ut *glorifi-*
σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς ϗ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξα-
centur ab hominibus. Amen dico vobis, *Excipiunt* mercedem ſuam.
σθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

38 * ܫܡܥܬܘܢ ܕܐܬܐܡܪ܆ ܕܥܝܢܐ ܚܠܦ ܥܝܢܐ ܘܫܢܐ ܚܠܦ ܫܢܐ܂ * ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
39 ܠܟܘܢ܆ ܕܠܐ ܬܩܘܡܘܢ ܠܘܩܒܠ ܒܝܫܐ܂ ܐܠܐ ܡܢ ܕܡܚܐ ܠܟ ܥܠ ܦܟܟ ܕܝܡܝܢܐ܆
40 ܐܦܢܝ ܠܗ ܐܦ ܐܚܪܢܐ܂ * ܘܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܕܘܢ ܥܡܟ܂ ܘܢܣܒ ܟܘܬܝܢܟ܆ ܫܒܘܩ ܠܗ
41 42 ܐܦ ܡܪܛܘܛܟ܂ * ܡܢ ܕܡܫܚܪ ܠܟ ܡܝܠܐ ܚܕ܆ ܙܠ ܥܡܗ ܬܪܝܢ܂ * ܡܢ ܕܫܐܠ ܠܟ ܗܒ
43 ܠܗ܂ ܘܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܬܙܦ ܡܢܟ ܠܐ ܬܟܠܝܘܗܝ܂ * ܫܡܥܬܘܢ ܕܐܬܐܡܪ܆ ܕܐܚܒ ܠܩܪܝܒܟ ܘܣܢܝ
44 ܠܒܥܠܕܒܒܟ܂ * ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܆ ܐܚܒܘ ܠܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ܂ ܘܒܪܟܘ ܠܡܢ
ܕܠܐܛ ܠܟܘܢ܂ ܘܥܒܕܘ ܕܫܦܝܪ ܠܡܢ ܕܣܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܘܨܠܘ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܕܒܪܝܢ ܠܟܘܢ
45 ܒܩܛܝܪܐ ܘܪܕܦܝܢ ܠܟܘܢ܂ * ܐܝܟܢܐ ܕܬܗܘܘܢ ܒܢܘܗܝ ܕܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ܂ ܗܘ ܕܡܕܢܚ
46 ܫܡܫܗ ܥܠ ܛܒܐ ܘܥܠ ܒܝܫܐ܂ ܘܡܚܬ ܡܛܪܗ ܥܠ ܟܐܢܐ ܘܥܠ ܥܘܠܐ܂ * ܐܢ ܓܝܪ
ܬܪܚܡܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡܝܢ ܠܟܘܢ܆ ܡܢܐ ܐܓܪܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ܂ ܠܐ ܗܐ ܐܦ ܡܟܣܐ
47 ܗܕܐ ܗܝ ܥܒܕܝܢ܆ * ܘܐܢ ܬܫܐܠܘܢ ܒܫܠܡܐ ܕܐܚܝܟܘܢ ܒܠܚܘܕ܆ ܡܢܐ ܝܬܝܪ
48 ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܠܐ ܗܐ ܐܦ ܡܟܣܐ ܗܕܐ ܗܝ ܥܒܕܝܢ܂ * ܗܘܘ ܗܟܝܠ ܐܢܬܘܢ ܓܡܝܪܐ܂
ܐܝܟܢܐ ܕܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܓܡܝܪ ܗܘ܂

Audîſtis dictum fuiſſe, Oculum pro oculo, 38
& dentem pro dente. Ego verò dico vo- 39
bis, Ne inſurgatis contra malum: ſed quiſ-
quis percuſſerit te ſupra maxillam tuam
dexteram, obverte ei & alteram. Et ei 40
qui voluerit litigare tecum, & auferet tu-
nicam tuam, dimitte ei & pallium tuum.
Quiſquis angariaverit te ad milliare unum, 41
abi cum eo duo. Petenti abs te, dato: 42
& mutuanti abs te, ne deneges. Audîſtis 43
dictum fuiſſe, Dilige proximum tuum, &
odio habeto inimicum tuum. Ego verò 44
dico vobis, Diligite inimicos veſtros, &
benedicite ei qui maledicit vobis; ac bene-
facite eis qui oderunt vos; & orate pro
iis qui abigunt vos cum violentia, & per-
ſequuntur vos: Ut ſitis filii patris veſtri 45
qui in cœlis eſt, qui facit oriri ſolem ſuum
ſuper probos & improbos, & facit deſcen-
dere pluviam ſuam ſuper æquos & iniquos.
Etenim ſi dilexeritis eos qui diligunt vos, 46
quamnam mercedem habetis? nónne &
publicani hoc idem faciunt? Et ſi poſtula- 47
veritis pacem fratrum veſtrorum tantum-
modò, quid præſtantius facitis? nónne &
publicani itidem faciunt? Eſtote ergò vos 48
perfecti, ſicut pater veſter qui eſt in cœlis,
perfectus eſt.

* ܕܨܦܪܐ ܕܐܪܒܥܐ ܒܫܒܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܝܒ *

Matutinis IV feria ſeptimanæ primæ Quadrageſimæ. 12.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܘ *

CAP. VI.

1 * ܐܙܕܗܪܘ ܕܝܢ ܒܙܕܩܬܟܘܢ܆ ܕܠܐ ܬܥܒܕܘܢܝܗ ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ ܐܝܟ ܕܬܬܚܙܘܢ ܠܗܘܢ܂ ܘܐܠܐ
2 ܐܓܪܐ ܠܝܬ ܠܟܘܢ ܠܘܬ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ܂ * ܐܡܬܝ ܗܟܝܠ ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܙܕܩܬܐ܆ ܠܐ
ܬܩܪܐ ܩܪܢܐ ܩܕܡܝܟ܂ ܐܝܟ ܕܥܒܕܝܢ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܘܒܫܘܩܐ܂ ܐܝܟ ܕܢܫܬܒܚܘܢ
ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ܂ ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܆ ܕܢܣܒܘ ܐܓܪܗܘܢ܂

ATtendite autem in eleemoſyna veſtra, 1
ne faciatis eam coram hominibus, ut ſpe-
ctemini ab eis; alioqui merces nulla erit
vobis apud patrem veſtrum qui eſt in cœlis.
Cùm igitur facturus es eleemoſynam, ne 2
proclamaveris cornu coram te, uti faciunt
hypocritæ in ſynagogis & plateis, ut cele-
brentur ab hominibus. Equidem dico vo-
bis, Receperunt mercedem ſuam.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

38 ሰማዕክሙ፡ ከመ፡ ተብህለ፡ ዓይን፡ ቤዛ፡ ዓይን፡ ወስን፡ ቤዛ፡ ስን።=÷ ወአንሰ፡ እብለ
39 ክሙ፡ ኢትትቃወምዎ፡ ለእኩይ፡ ወለዘሂ፡ ጸፍዓከ፡ እንተ፡ የማን፡ መልታሕተከ፡ ሚጥ፡
40 ሎቱ፡ ካልእታሂ።=÷ ወለዘሂ፡ ይፈቅድ፡ ይትአገለከ፡ ወመልበሰከ፡ ይንሣእ፡ ኅድግ፡
41 ሎቱ፡ ወልብሰከኒ።=÷ ወለዘሂ፡ ዐበጠከ፡ ምዕራፈ፡ አሐደ፡ ሖር፡ ምስሌሁ፡ ክልኤ
42 ተ።=÷ ለዘ፡ ይስእለከ፡ ሃብ፡ ወለዘ፡ ይፈቅድ፡ እምኀቤከ፡ ይትለቃሕ፡ ኢትክል
43 ኦ።=÷ ሰማዕክሙ፡ ከመ፡ ተብህለ፡ አፍቅር፡ ቢጸከ፡ ወጽላእ፡ ጸላኢከ።=÷ ወአንሰ፡
44 እብለክሙ፡ አፍቅሩ፡ ጸላእክሙ፡ ባርክዎሙ፡ ለእለ፡ ይረግሙክሙ፡ ሠናየ፡ ግበሩ፡ ለእ
45 ለ፡ ይጸልኡክሙ፡ ወጸልዩ፡ በእንተ፡ እለ፡ ይሰድዱክሙ።=÷ ከመ፡ ትኩኑ፡ ውሉደ፡ ለ
አቡክሙ፡ ዘበሰማያት፡ እስመ፡ ፀሐየ፡ ያሠርቅ፡ ላዕለ፡ እኩያን፡ ወኄራን፡ ወያዘን
46 ም፡ ዝናመ፡ ላዕለ፡ ጻድቃን፡ ወዓማፂያን።=÷ ወእመሰ፡ ታፈቅሩ፡ ዘያፈቅረክሙ፡ ምን
47 ተ፡ ዐስበ፡ ብክሙ፡ አኮሁ፡ መጸብሐያንሂ፡ ከማሁ፡ ይገብሩ።=÷ ወእመ፡ ተአማኃክሙ፡
48 አኃዊክሙ፡ ምንተ፡ እንከ፡ ፈድፋደ፡ ትገብሩ፡ አኮኑ፡ አሕዛብኒ፡ ከማሁሰ፡ ይገብሩ።=÷ ኩ
ኑኬ፡ አንትሙሰ፡ ፍጹማነ፡ ከመ፡ አቡክሙ፡ ሰማያዊ፡ ፍጹም፡ ውእቱ።=÷
1 በድራረ፡ ጾም፡ ምንባብ። ወባሕቱ፡ ዑቁ፡ ምጽዋተክሙ፡ ኢትግበሩ፡ ለአስተርእ
ዮ፡ ለሰብእ፡ ከመ፡ ታስተርእዩ፡ ሎሙ፡ ወእመእኮሰ፡ ዓስበ፡ አልብክሙ፡ እምኀበ፡ አቡክ
2 ሙ፡ ዘበሰማያት።=÷ ሶበኬ፡ ትገብር፡ ምጽዋተ፡ ኢትንፋሕ፡ ቀርነ፡ ቅድሜከ፡ ከመ፡
መደልዋን፡ ይገብሩ፡ በምኵራባት፡ ወበአስኳት፡ ከመ፡ ይትአኰቱ፡ እምኀበ፡ ሰብእ፡ አሜን፡
እብለክሙ፡ ኀጕሉ፡ ዕሴቶሙ።=÷

Audîſtis quòd dictum fuit, Oculus redemptio oculi, dens redemptio dentis. 38
Et ego dico vobis, Ne reſiſtatis malo; & ei qui te percuſſerit in dextram 39
maxillam tuam, obverte ei alteram. Et ei qui vult contendere tecum, 40
& pallium tuum tollere, dimitte ei etiam tunicam tuam. Et ſi quis 41
te angariaverit milliare unum, abi cum eo duo. Ei qui petit à te, 42
dato; & eum qui vult à te mutuare, ne probibeas. Audîſtis quòd dictum 43
fuit, Dilige proximum tuum, & odio habeto inimicum tuum. Et ego dico 44
vobis, Diligite inimicos veſtros, benedicite iis qui maledicunt vobis, &
bonum facite iis qui odio vos habent, & orate pro iis qui vos perſequuntur:
Ut ſitis filii patris veſtri qui eſt in cœlis: namque ſolem exoriri facit ſuper 45
malos, & bonos; & pluere facit pluviam ſuper juſtos, & iniquos. Et ſi di- 46
ligitis eum qui diligit vos, quam mercedem habetis? nónne Publicani 47
etiam ſic faciunt? Et ſi ſalutaveritis fratres veſtros, quid igitur amplius
facitis? nónne Gentiles etiam idipſum faciunt. Eſtote igitur vos perfecti, 48
ſicut pater veſter cœleſtis perfectus eſt.

CAP. VI.

Pro cœna Jejunii, ſermo.

V*Eruntamen attendite Eleemoſynam veſtram, ne faciatis ad apparendum* 1
hominibus ut illis innoteſcatis; & ſi non, mercedem non habetis à patre
veſtro qui eſt in cœlis. Quando igitur facis Eleemoſynam ne inſuffles 2
buccinæ coram te, ſicut hypocritæ faciunt in ſynagogis, & in plateis ut
honorificentur ab hominibus: Amen dico vobis, Perdiderunt mercedem ſuam.

Verſio VULGATA LATINA.

38 Audiſtis quia dictum eſt; Oculum pro oculo, & dentem pro dente. Ego autem
39 dico vobis, Non reſiſtere malo: ſed ſi quis te percuſſerit in dexteram maxillam
40 tuam, præbe illi & alteram. Et ei, qui vult tecum judicio contendere, &
41 tunicam tuam tollere, dimitte ei & pallium. Et quicunque te angariaverit mille
42 paſſus, vade cum illo & alia duo. Qui petit à te, da ei: & volenti mutuari à
43 te, ne avertaris. Audiſtis quia dictum eſt; Diliges proximum tuum, & odio
44 habebis inimicum tuum. Ego autem dico vobis; Diligite inimicos veſtros, &
benefacite his qui oderunt vos: & orate pro perſequentibus & calumniantibus
45 vos: Ut ſitis filii patris veſtri, qui in cœlis eſt: qui Solem ſuum oriri facit ſuper
46 bonos & malos: & pluit ſuper juſtos & injuſtos. Si enim diligitis eos qui
vos diligunt, quam mercedem habebitis? nonne & publicani hoc faciunt? Et 47
ſi ſalutaveritis fratres veſtros tantùm, quid ampliùs facitis? nonne & Ethnici hoc
faciunt? Eſtote ergò vos perfecti, ſicut & pater veſter cœleſtis perfectus eſt. 48

CAP. VI.

ATtendite ne juſtitiam veſtram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis: 1
alioquin mercedem non habebitis apud patrem veſtrum qui in cœlis eſt. Cùm ergò 2
facis eleëmoſynam, noli tubâ canere ante te, ſicut hypocritæ faciunt in ſynagogis,
& in vicis, ut honorificentur ab hominibus. Amen dico vobis, Receperunt
mercedem ſuam.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* قد سمعتم ما قيل العين بالعين والسن بالسن * وانا اقول لكم لا تقاوموا الشرير * 38 39
لكن من لطمك علي خدك [] فحول له الاخر * ومن اراد خصومتك واخذ ثوبك فدع له 40
رداءك ايضا * ومن سخرك ميلا فامض معه اثنين * ومن سالك فاعطه * ومن اراد ان 41 42
يقترض منك فلا ترده * قد سمعتم ما قيل احبب قريبك وابغض عدوك * وانا اقول لكم 43 44
احبوا اعداءكم * وباركوا علي لاعنيكم واحسنوا الي من ابغضكم وصلوا علي من
يطردكم ويعسفكم * كيما تكونوا بني ابيكم الذي في السموات * لانه المشرق شمسه 45
علي الاخيار والاشرار * والممطر علي الصديقين والظالمين * واذا احببتم من يحبكم فاي 46
اجر لكم * اليس العشارون يفعلون كذلك * وان سلمتم علي اخوتكم فقط فاي فضل 47
لكم اليس كذلك تفعل الوثنيون * كونوا انتم كاملين مثل ابيكم السماي فهو كامل * 48
* انظروا لا تصنعوا مراحمكم قدام الناس كي يروكم * فليس لكم اجر عند 1
ابيكم الذي في السموات * واذا صنعت رحمة فلا تضرب قدامك بالبوق كما تصنع المراوون 2
في المجامع وفي الاسواق كي يمجدهم الناس * امين اقول لكم لقد اخذوا اجرهم *

Jam audiſtis quòd dictum eſt; Oculum 38
pro oculo, & dentem pro dente. Ego autem 39
dico vobis, Nolite reſiſtere maligno:
ſed quicunque percuſſerit te in maxillam
tuam, verte ei alteram: Et qui voluerit 40
contendere tecum, tuleritque tunicam tuam:
dimitte ei pallium tuum etiam. Et 41
quicunque angariaverit te milliarium,
vade cum illo duo. Qui autem petit à 42
te, da ei: & eum qui vult mutuari à te,
ne repellas eum. Audiſtis quòd dictum 43
eſt; Dilige proximum tuum, & odio habeto
inimicum tuum. Ego autem dico 44
vobis; Diligite inimicos veſtros, & benedicite
maledicentibus vobis, & benefacite
ei qui odit vos: & orate pro eo
qui perſequitur vos, & opprimit vos:
Ut ſitis filii patris veſtri qui in cœlis eſt; 45
nam ipſe eſt qui facit oriri ſolem ſuum
ſuper bonos & malos, quique pluit ſuper
juſtos & injuſtos. Si enim diligitis eos 46
qui diligunt vos, quam mercedem habebitis?
nonne publicani faciunt ita? Et 47
ſi ſalutaveritis fratres veſtros tantùm,
quid gratiæ vobis eſt? nonne ita faciunt
idololatræ? Eſtote vos perfecti ſicut pa- 48
ter veſter cœleſtis, nam ipſe perfectus eſt.

CAP. VI.

VIdete ne faciatis miſericordias ve- 1
ſtras coram hominibus quatenus ſpectent
vos: alioquin non erit vobis merces
apud patrem veſtrum qui in cœlis eſt.
Cùm ergò exercueris miſericordiam, 2
noli canere ante te tubâ, ſicut faciunt
hypocritæ in ſynagogis & in vicis, ut
glorificent eos homines. Amen dico vobis,
Jam receperunt mercedem ſuam.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

بيست يكم بهر قصاص *شنيديد كفته شد * چشم عوض چشم ودندان عوض 38
دندان * اكنون من با شما مي كويم * كه بدي برابر بدي سزاوار مداريد * الاهر كه بر روي 39
راست تو بزند * تو روي ديكر پيش او بكردان * وهر كه مي خواهد * كه بكوشد وپيراهن 40
تو بستاند * قباء ترا نيز بدو ده * وهر كه ترا يك فرسنك سخره برد تو دو فرسنك با او برو 41
براي قرض * هر كه از تو بخواهد بدو بده وهر كه خواهد كه از تو قرض 42
كند اورا منع مكن بيست دوم بهر دوستي *شنيديد كه كفته شد * يار خود را دوست 43
بدار واز دشمن خود كراهيت كن * اكنون من بشما مي كويم * دشمنان خود را دوست داريد * 44
وافرين كنيد بر انان كه بر شما نفرين كنند * وهر چه خوبتر كنيد با ايشان كه شما را دشمن
دارند * ونماز كنيد بر ايشان كه شمارا بزور بر كشند * وشمارا زحمت دهند * براي انك مانند 45
پدر شما باشيد كه بر آسمانست * انك آفتاب خود را بر نيكان وبر بدان بتاباند * وباران خود را
بر عادلان وبر ظالمان مي بارد * * كساني را كه شما را دوست دارند * وشما نيز ايشانرا دوست 46
داريد * چه نيكويي كرده باشيد * وكدامين مزد شما را باشد * كه سود خوران نيز اين را ميكنند *
* واكر چنانست كه بر برادران خود تنها سلام كنيد * چه چيز افزون كرده باشيد * نه 47
سود خوران نيز اين را مي كنند * * اكنون شما تمام باشيد مانند پدر شما كه بر اسمانست 48
وتمام است بيست سوم بهر صدقه * اكنون نكه كنيد در 1
صدقه شما * واورا برابر خلق اشكارا مكنيد * بدانك خود را بديشان † بنماييد * واكر نه
شما را مزد نباشد پيش پدر شما * كه بر اسمانست * * واكر صدقه خواهي دادن * برابر 2
خود ناي وشاخ مزن انچنانك منافقان ميكنند * در انجمنها ودر بازارها * از براي انك خلق ايشانرا
ستايش كنند راست بشما بكوييم كه مزد خود ستاده باشند *

XXI. De talione.

Audiſtis dictum fuiſſe, Oculum pro 38
oculo, & dentem pro dente. Nunc 39
ego vobis dico, ut malum pro malo
non rependatis: ſed quicunque in malam
dextram te percuſſerit, tu malam
alteram ei obvertas. Et qui- 40
cunque voluerit contendere & indu-
ſium tuum capere, tunicam tuam etiam
illi des. Et quicunque te unam 41
paraſangam angariaverit, tu duas
paraſangas cum illo abeas.

De mutuo.

Quicunque petierit abs te, illi dato: 42
& quicunque voluerit abs te mutuari,
ei ne denegato.

XXII. De amore.

Audiſtis dictum fuiſſe, Amicum tu- 43
um charum habeto, & ab inimico
tuo abhorreto. Nunc ego dico vobis; 44
Inimicos veſtros amore proſequimini,
& benedicite iis qui maledicunt
vobis, & quidvis melius facite erga
eos qui vos odio habent, & preces
fundite pro iis qui vos per vim tractant,
vobiſque moleſtiam faceſſunt.
Ut ſimiles Patri veſtro ſitis qui in 45
cœlis eſt, qui ſolem ſuum bonis juxta
ac malis illuceſcere facit, & pluviam
ſuam ſuper juſtos & ſuper iniquos
depluit. Eos qui vos amore proſe- 46
quuntur ſi vos etiam redamatis, quid
boni facitis? & quid mercedis vo-
bis erit? quia publicani etiam hoc
faciunt. Et ſi ita ſit quod fratres ve- 47
ſtros ſolummodò ſalute impertitis,
quam rem eximiam facitis? nonne
publicani etiam hoc faciunt. Jam 48
vos perfecti eſtote inſtar Patris ve-
ſtri, qui in cœlis eſt, & perfectus eſt.

CAP. VI.

XXIII. De eleemoſyna.

ATtendite autem eleemoſynæ ve- 1
ſtræ, & eam coram populo palàm ne
faciatis, ut vos ipſis oſtentetis, ali-
oqui vobis merces non erit apud Pa-
trem veſtrum qui eſt in cœlis. Quòd 2
ſi eleemoſynam dare volueris, coram
te fiſtulâ aut cornu ne clangas, quemadmodum
hypocritæ faciunt in conventibus
& in emporiis, eò ut populus
illos laude afficiant: profectò vobis
dico, quòd mercedem ſuam receperunt.

ʼΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤᾺ ΜΑΤΘΑῖΟΝ. ΚΕΦ. Ε΄.

Te autem faciente eleemoſynam, neſciat ſiniſtra tua quid faciat dextera
3 Σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά
tua: Ut ſit tua eleemoſyna in *ſecreto*: & pater tuus *videns*
4 σου· Ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων
in *ſecreto* *ipſe* reddet tibi *in* *manifeſto*. Et cùm *adores*, *non eris*
5 ἐν τῷ κρυπτῷ, αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. Καὶ ὅταν προσεύχῃ, οὐκ ἔσῃ
ſicut hypocritæ, *quia* amant in ſynagogis, & in angulis
ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ ἐν ταῖς γωνίαις
platearum ſtantes orare, ut *appareant* hominibus. Amen
τῶν πλατειῶν ἑστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις. ἀμὴν
dico vobis, *Quòd excipiunt* mercedem ſuam. Tu autem cùm *adores*, in-
6 λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσ-
tra in cubiculum tuum, & *claudens* *oſtium tuum*, *adora* pa-
ελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πα-
trem tuum *qui* in *ſecreto*: & pater tuus *conſpiciens* in *ſecreto*,
τρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ,
reddet tibi *in* *apparenti*. Orantes autem *ne inania loquamini*; μγ
7 ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ. Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε, ε
ſicut ethnici: *arbitrantur* enim quòd in multiloquio ſuo exau-
ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακου-
dientur. *Ne igitur aſſimilemini eis*: *novit* enim pater veſter *quorum uſum*
8 σθήσονται. Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν
habetis, *ante vos petere* eum. Sic ergò *adorate* vos: Pater
9 ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς· Πάτερ

noſter qui in cœlis, ſanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum
ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου. Ἐλθέτω ἡ βασιλεία 10
tuum: Fiat voluntas tua, ſicut in cœlo, & in terra. Pa-
σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρ- 11
nem noſtrum ſuperſubſtantialem da nobis hodié. Et dimitte nobis
τον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον. Καὶ ἄφες ἡμῖν 12
debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus
τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις
noſtris. Et ne *inferas* nos in tentationem, ſed libera nos à
ἡμῶν. Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ 13
malo. *Quoniam tuum eſt regnum, & potentia, & gloria, in ſecula.*
τοῦ πονηροῦ. ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας.
Amen. Si enim dimiſeritis hominibus *lapſus* eorum, dimittet
μδ ἀμήν. Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει 14
ε & vobis pater veſter cœleſtis. Si autem non dimiſeritis hominibus
καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος. Ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις 15
lapſus *ipſorum*, nec pater veſter dimittet *lapſus*
τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα
με *veſtros*. Cùm autem jejunatis, *ne fiatis* ſicut hypocritæ, *obtriſtati*.
ι ὑμῶν. Ὅταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ, σκυθρωποί. 16
obſcurant enim facies ſuas, ut appareant hominibus jeju-
ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύ-
nantes. Amen dico vobis, Quia *recipiunt* mercedem ſuam.
οντες. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܐܢܬ ܕܝܢ ܡܐ ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܙܕܩܬܐ܂ ܠܐ ܬܕܥ ܣܡܠܟ ܡܢܐ ܥܒܕܐ ܝܡܝܢܟ܂ 3
* ܐܝܟ ܕܬܗܘܐ ܙܕܩܬܟ ܒܟܣܝܐ܂ ܘܐܒܘܟ ܕܚܙܐ ܒܟܣܝܐ܂ ܗܘ ܢܦܪܥܟ ܒܓܠܝܐ܂ * ܘܡܐ 4 5
ܕܡܨܠܐ ܐܢܬ܂ ܠܐ ܬܗܘܐ ܐܝܟ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ ܕܪܚܡܝܢ ܠܡܩܡ ܒܒܢܘܫܬܐ ܘܒܙܘܝܬܐ
ܕܫܘܩܐ ܠܡܨܠܝܘ܂ ܕܢܬܚܙܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ܂ ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܩܒܠܘ
ܐܓܪܗܘܢ܂ * ܐܢܬ ܕܝܢ ܡܐ ܕܡܨܠܐ ܐܢܬ܂ ܥܘܠ ܠܬܘܢܟ܂ ܘܐܚܘܕ ܬܪܥܟ܂ ܘܨܠܝ 6
ܠܐܒܘܟ ܕܒܟܣܝܐ܂ ܘܐܒܘܟ ܕܚܙܐ ܒܟܣܝܐ ܢܦܪܥܟ ܒܓܠܝܐ܂ * ܘܡܐ ܕܡܨܠܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ 7
ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܦܩܩܝܢ ܐܝܟ ܚܢܦܐ܂ ܣܒܪܝܢ ܓܝܪ ܕܒܡܡܠܠܐ ܣܓܝܐܐ ܡܫܬܡܥܝܢ܂
* ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܬܕܡܘܢ ܠܗܘܢ܂ ܝܕܥ ܗܘ ܓܝܪ ܐܒܘܟܘܢ ܡܢܐ ܡܬܒܥܐ ܠܟܘܢ܂ ܥܕܠܐ 8
ܬܫܐܠܘܢܝܗܝ܂ * ܗܟܢܐ ܗܟܝܠ ܨܠܘ ܐܢܬܘܢ܂ ܐܒܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܢܬܩܕܫ ܫܡܟ܂ * ܬܐܬܐ ܡܠܟܘܬܟ܂ 9 10
ܢܗܘܐ ܨܒܝܢܟ܂ ܐܝܟܢܐ ܕܒܫܡܝܐ ܐܦ ܒܐܪܥܐ܂ * ܗܒ ܠܢ ܠܚܡܐ ܕܣܘܢܩܢܢ 11
ܝܘܡܢܐ܂ * ܘܫܒܘܩ ܠܢ ܚܘܒܝܢ܂ ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܚܢܢ ܫܒܩܢ ܠܚܝܒܝܢ܂ * ܘܠܐ 12 13
ܬܥܠܢ ܠܢܣܝܘܢܐ܂ ܐܠܐ ܦܨܢ ܡܢ ܒܝܫܐ܂ ܡܛܠ ܕܕܝܠܟ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܘܚܝܠܐ
ܘܬܫܒܘܚܬܐ܂ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ܂ * ܐܢ ܓܝܪ ܬܫܒܩܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ ܣܟܠܘܬܗܘܢ܂ 14
ܢܫܒܘܩ ܐܦ ܠܟܘܢ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ܂ * ܐܢ ܕܝܢ ܠܐ ܬܫܒܩܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ܂ ܐܦܠܐ 15
ܐܒܘܟܘܢ ܫܒܩ ܠܟܘܢ ܣܟܠܘܬܟܘܢ܂

Tu verò cùm facis eleemoſynam, neſciat ſiniſtra tua quid agat dextera tua: Ut ſit eleemoſyna tua in abſcondito: & pater tuus qui videt in abſcondito, ipſe rependet tibi in propatulo. Et cùm oras, ne ſis ſicut hypocritæ qui amant ſtare in ſynagogis, & in angulis platearum ad orandum, ut ſpectentur ab hominibus. Equidem dico vobis, Receperunt mercedem ſuam. Tu verò cùm oras, introito in conclave tuum, & claude oſtium tuum, & ora patrem tuum qui eſt in abſcondito, & pater tuus qui videt in abſcondito, rependet tibi in propatulo. Cúmque oratis, ne ſitis garruli ſicut ethnici: putant enim fore ut per ſermonem copioſum exaudiantur. Ne igitur illis aſſimilemini: etenim pater veſter novit quid requiratur vobis, antequàm petatis ab eo. Vos ita orate; Pater noſter qui es in cœlis, ſanctificetur nomen tuum: Adveniat regnum tuum; fiat voluntas tua ſicut in cœlo & in terra. Da nobis panem indigentiæ noſtræ hodié. Et remitte nobis debita noſtra, ſicut nos etiam remittimus debitoribus noſtris: Et ne nos inducas in tentationem; ſed libera nos à malo. Quia tuum eſt regnum, & potentia, & gloria, in ſecula ſeculorum. Si enim remiſeritis hominibus ſtultitias ipſorum, remittet etiam vobis pater veſter, qui eſt in cœlis. Sin autem non remiſeritis hominibus, nec etiam pater veſter remittet vobis ſtultitias veſtras. 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

* ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܬܪܬܝܢ ܕܨܘܡܐ * * ܟܒ *

Secunda feria ſeptimanæ ſecundæ Jejunii.

* ܐܡܬܝ ܕܝܢ ܕܨܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܥܒܝܣܐ ܐܝܟ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ܂ ܡܚܒܠܝܢ 16
ܓܝܪ ܦܪܨܘܦܝܗܘܢ܂ ܐܝܟ ܕܢܬܚܙܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ ܕܨܝܡܝܢ܂ ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂
ܕܩܒܠܘ ܐܓܪܗܘܢ܂

Cùm autem jejunatis, ne ſitis tetrici ſicut hypocritæ, deturpant enim vultus ſuos, ut appareant hominibus jejunantes: equidem dico vobis, Receperunt mercedem ſuam. 16

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 ወአንተሰ ፡ ሶበ ፡ ትገብር ፡ ምጽዋተ ፡ ኢታእምር ፡ ፀጋምከ ፡ ዘትገብር ፡ የማንከ፡=፦
4 ከመ ፡ በክዱን ፡ ይኩን ፡ ምጽዋትከ ፡ ወአቡከ ፡ ዘይሬኢ ፡ ዘበ ፡ ኅቡእ ፡ ይፈድየከ ፡ ክ
5 ሡተ፡፡=፦ ወሶበሂ ፡ ትጼልዩ ፡ ኢትኩኑ ፡ ከመ ፡ መድልዋን ፡ እስመ ፡ ያፈቅሩ ፡ በምኵራብ
ት ፡ ወውስተ ፡ መአዝነ ፡ መራሕብተ ፡ አኆቀጽ ፡ ቁሞ፡ወጸልዮ ፡ ከመ፡ያስተርእዩ ፡ ለሰብእ፡
6 አሜን፡ እብለክሙ፡ ሐጕሉ፡ ዕሴቶሙ፡=፦ ወአንተሰ ፡ ሶበ ፡ ትጼሊ፡ባእ ፡ ቤተከ ፡ ወዕጹ ፡
ኆኅተከ ፡ ወጸሊ ፡ ለአቡከ ፡ ለዘ ፡ በኅቡእ ፡ ወአቡከ ፡ ዘይሬኢ ፡ በኅቡእ ፡ ይዕሲየከ ፡
7 ክሡተ፡፡=፦ ወእንዘ ፡ ትጼልዩ፡ ኢትዘንግዑ ፡ ከመ፡አሕዛብ ፡ እስመ ፡ ይመስሎሙ ፡ በአ
8 ብዝኆ ፡ ነገሮሙ ፡ ዘይሰምዕዎሙ፡=፦ ኢትትመሰልዎሙኬ ፡ እስመ ፡ ያአምር፡ አቡክሙ ፡ ሰ
9 ማያዊ ፡ ዘትፈቅዱ ፡ ዘእንበለ ፡ ትስአልዎ፡=፦ ከመዝኬ ፡ ጸልዩ ፡ አንትሙሰ ፡፡ አቡነ ፡
10 ዘበሰማያት ፡ ይትቀደስ ፡ ስምከ፡=፦ ትምጻእ ፡ መንግሥትከ ፡ ይኩን ፡ ፈቃደከ ፡ በከ
11 መ ፡ በሰማይ ፡ ወበምድርኒ፡=፦ ሲሳየነ ፡ ዘለለ ፡ ዕለትነ ፡ ሀበነ ፡ ዮም፡፡=፦
12 ኅድግ ፡ ለነ ፡ አበሳነ ፡ ከመ ፡ ንሕነኒ ፡ ንኅድግ ፡ ለዘ ፡ አበሰ፡ለነ፡=፦ ወኢታብአነ፡ ውስተ ፡
13 መንሱት ፡ አላ ፡ አድኅነነ ፡ ወባልሐነ ፡ እምኵሉ ፡ እኩይ ፡፡ እስመ ፡ ዚአከ ፡ ይእቲ ፡ መን
14 ግሥት ፡ ኀይል ፡ ወስብሐት ፡ ለዓለመ ፡ ዓለም ፡ አሜን፡፡=፦ እስመ ፡ እመ ፡ ኀደግሙ ፡ ለ
15 ሰብእ ፡ አበሳሆሙ ፡ ይኅድግ ፡ ለክሙኒ ፡ አቡክሙ ፡ ሰማያዊ ፡ አበሳክሙ፡=፦ ወእመሰ ፡ ኢ
16 ኃደግሙ፡ለሰብእ ፡ አበሳሆሙ ፡ አቡክሙኒ፡ ኢየኅድግ ፡ አበሳክሙ፡፡=፦ ወሶበ ፡ ትጸውሙ ፡
ኢትኩኑ ፡ ከመ ፡ መድልዋን ፡ ኢትጽመህዩ ፡ እስመ ፡ ያማስኑ ፡ ገጾሙ ፡ ከመ ፡ ያስተርኢዩ ፡
ለሰብእ ፡ ከመ ፡ ጾሙ ፡ አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ሰለጡ ፡ ዕስቦሙ፡=፦

Sed quum tu facies eleemoſynam, ne cognoſcat ſiniſtra tua quid faciat dextera tua: Ut in occulto ſit eleemoſyna tua: & pater tuus qui videt quod in occulto eſt, reddet tibi manifeſtè. Et quando oratis, ne ſitis ſicut hypocritæ, quoniam amant in ſynagogis, & in angulis platæarum portæ ſtare, & orare ut appareant hominibus: Amen dico vobis, Perdiderunt mercedem ſuam. Sed tu quum oraveris, ito in domum tuam, & claude oſtium tuum, & ora patrem tuum qui eſt in occulto: & pater tuus qui videt in occulto, retribuet tibi manifeſtè. Et orantes, ne loquamini incompoſitè ſicut populi: quoniam illi exiſtimant, quòd in multiloquio ſuo exaudiantur. Ne igitur ipſis aſſimilemini: quoniam cognoſcit pater veſter cœleſtis quibus indigeatis, antequam petatis eum. Vos igitur ita precemini; Pater noſter qui es in cœlis, ſanctificetur nomen tuum: Veniat regnum tuum; fiat voluntas tua, ſicut in cœlo, & in terra etiam. Cibum noſtrum cujuſque diei noſtri da nobis hodié. Remitte nobis peccata noſtra, ſicut nos remittimus ei qui deliquit contra nos. Et ne inducas nos in tentationem: ſed redime nos, & extrahe nos ab omni malo: quoniam tuum eſt regnum, potentia, & gloria in ſeculum ſeculi, Amen. Quoniam ſi remiſeritis hominibus peccata ſua, remittet vobis etiam pater veſter cœleſtis peccata veſtra. Et ſi non remiſeritis hominibus peccata ſua; pater veſter etiam non remittet peccata veſtra. Et quando jejunatis, ne ſitis ſicut hypocritæ, ne ſitis triſtes: quoniam corrumpunt facies ſuas, ut conſtet hominibus quòd jejunaverint. Amen dico vobis, Compleverunt mercedem ſuam. 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

Verſio VULGATA LATINA.

3 Te autem faciente eleemoſynam, neſciat ſiniſtra tua quid faciat dextera tua: Ut
4 ſit eleemoſyna tua in abſcondito, & pater tuus, qui videt in abſcondito, reddet tibi.
5 Et cùm oratis, non eritis ſicut hypocritæ, qui amant in ſynagogis & in angulis plateарum ſtantes orare, ut videantur ab hominibus. Amen dico vobis, Receperunt
6 mercedem ſuam. Tu autem cùm oraveris, intra in cubiculum tuum, & clauſo oſtio ora patrem tuum in abſcondito: & pater tuus qui videt in abſcondito, reddet tibi.
7 Orantes autem, nolite multùm loqui, ſicut Ethnici: putant enim quòd in multiloquio
8 ſuo exaudiantur. Nolite ergò aſſimilari eis: ſcit enim pater veſter, quid
9 opus ſit vobis, antequàm petatis eum. Sic ergò vos orabitis; Pater noſter, qui
es in cœlis: ſanctificetur nomen tuum. Adveniat, regnum tuum. Fiat voluntas 10
tua, ſicut in cœlo, & in terra. Panem noſtrum ſuperſubſtantialem da nobis ho- 11
dié. Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. 12
Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Amen. Si enim dimi- 13
ſeritis hominibus peccata eorum: dimittet & vobis pater veſter cœleſtis delicta 14
veſtra. Si autem non dimiſeritis hominibus: nec pater veſter dimittet vobis 15
peccata veſtra. Cùm autem jejunatis, nolite fieri ſicut hypocritæ triſtes: exter- 16
minant enim facies ſuas, ut appareant hominibus jejunantes. Amen dico vobis,
Quia receperunt mercedem ſuam.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

3 * وانت اذا صنعت رحمة فلا تعلم شمالك بما صنعت يمينك * لتكون صدقتك في خفية * وابوك 4
5 الذي يرى الخفية يجزيك علانية * الفصل العاشر * واذا صليتم فلا تكونوا
كالمرائين * الذين يحبون القيام في المجامع وفي زوايا الازقة يصلون ليظهروا للناس * امين اقول
6 لكم انهم قد اخذوا اجرهم * وانت اذا صليت فادخل مخدعك واغلق بابك عليك وصل
7 لابيك سرا * وابوك يرى السر فيعطيك علانية * واذا صليتم فلا تكثروا الكلام كالوثنيين فانهم
8 يظنون ان سيسمع لهم بكثرة كلامهم * فلا تتشبهوا بهم * لان اباكم عالم بما تحتاجون اليه
9 10 قبل ان تسالوه اياه * وهكذا تصلون انتم * يا ابانا الذي في السموات يتقدس اسمك * تاتي
11 12 ملكوتك * تكون مشيئتك كما في السماء وعلى الارض * خبزنا الذي للغد اعطنا اليوم * واغفر
13 14 لنا ما علينا كما نغفر نحن لمن لنا عليه * ولا تدخلنا التجارب لكن نجنا من الشرير [] * فان
15 غفرتم للناس خطاياهم غفر لكم ابوكم السمائي خطاياكم * وان لم تغفروا للناس [] فلا ابوكم
16 السمائي يغفر لكم خطاياكم * واذا صمتم فلا تكونوا كالمرائين * لانهم يعبسون وجوههم
ويغيرونها ليظهروا للناس صيامهم * امين اقول لكم لقد اخذوا اجرهم *

Tu autem cùm feceris miſericordiam, 3
neſciat ſiniſtra tua quid egerit dextera
tua: Ut ſit eleemoſyna tua in abſcondi- 4
to: & pater tuus qui aſpicit ſecretum,
reddet tibi palam.

Sectio decima.

Et cùm oratis, ne ſitis ſicut hypocritæ, 5
qui amant ſtare in ſynagogis, & in angulis platearum orant, ut appareant hominibus: Amen dico vobis, quòd jam
receperunt mercedem ſuam. Tu autem 6
cùm oraveris, ingredere penetrale tuum, & claude oſtium tuum ſuper te, & ora patrem tuum ſecretò: & pater tuus videt occultum, dabitque tibi manifeſté.
Cúmque oraveritis, ne multiplicetis 7
verba ſicut ethnici: hi enim putant ſe exaudiendos ob multitudinem verborum. Ne ergò imitemini eos: quoniam 8
pater veſter novit id cujus indigetis,
antequàm petatis illud ab eo. Sic au- 9
tem orabitis vos; O Pater noſter qui es
in cœlis, ſanctificetur nomen tuum. Ad- 10
veniat regnum tuum. Fiat voluntas tua,
ſicut in cœlo, & ſuper terram. Panem 11
noſtrum craſtinum da nobis hodié. Et 12
dimitte nobis quod debemus, ſicut dimittimus nos ei qui nobis debet. Et ne nos 13
inducas in tentationem: ſed libera nos
à maligno. Si enim dimiſeritis homini- 14
bus peccata eorum, dimittet vobis pater
veſter cœleſtis peccata veſtra. Si autem 15
non dimiſeritis hominibus; neque pater veſter cœleſtis dimittet vobis peccata
veſtra. Cùm autem jejunatis, ne ſitis ſi- 16
cut hypocritæ: hi enim atras præbent facies ſuas, immutant eas, ut oſtentent hominibus jejunium ſuum. Amen dico vobis, Jam receperunt mercedem ſuam.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* اكر وقتي تو صدقه دهي بايد كه دست راست تو نداند * انچ دست چپ تو ميكند * 3
* چنانك صدقهء تو بنهان باشد * وپدر تو به پنهاني مي بيند عوضش اشكارا بدهد 4
5 بيست چهارم اشارت بهر نماز * وچون نماز كني مباش همچون منافقان كه 5
دوست دارند كه در انجمنها وبر كنار كوچها وبازارها نماز كنند * بدانك خلق ايشانرا ببينند *
6 راست بشما بكويم كه مزد خود ستده باشند * چون تو نماز خواهي كردن در خلوتكاه 6
خود رو * ودر خود را ببند وبر پدر نهان خود نماز كن * وپدر تو بنهان بيند واشكارا بتو
7 عوض دهد * وقتي كه نماز كنيد بسيار بيهوده مكوييد همچون حنيفيان * زيرا مي 7
8 پندارند كه ببسياري كفتن ايشان شنوده مي شود * نه اين چنين بديشان همانا 8
باشيد * براي انك پدر شما مي داند انچ شمارا در بايست است * زودتر از انك ازو بخواهيد
9 * ليكن شما اين چنين نماز كنيد بيست پنجم صورت نماز كفتن پدر ما كه 9
10 بر اسماني * پاك است نام تو * بيايد ملكوت تو * بشود خداوند * ارادت تو * انچنانك در اسمان 10
11 12 ودر زمين * * نان مارا بده انچ روزرا در بايست است * * وكناههاء مارا فروكذار * انچنانك ما نيز 11 12
13 براي ايشان كه بر ما كناه كرده باشند فرو كذاريم * * ومارا در ازمايشهاء بلا مينداز * الا از 13
بدي شر مارا نكاه دار وبرهان * براي انك ملكوت * ونيرومندي * وعظمت ازان توست *
14 اكنون * وتا ابد الابد * آمين * بيست ششم جهت برد باري * اكر كناههاء خلق 14
15 را فرو كذاريد * پدر شما كه بر آسمانست * كناههاء شما نيز فرو كذارد * * واكر كناهها 15
خلق را فرو نكذاريد * پدر شما نيز كناههاء شما را فرو نكذارد بيست هفتم
16 جهت روزه * وقتي كه روزه داريد * روي خود را درمناك وترش مكنيد همچون 16
منافقان * كه روي خودرا درمناك وترش بنمايند * وخود را بر خلق عرض كنند كه
روزه مي دارند * راست بشما بكويم كه مزد خود ستده باشند *

* *Si quando tu eleemoſynam dederis,* 3
oportet ut manus dextra tua non ſciat
id quod manus ſiniſtra tua facit.
* *Ut eleemoſyna tua in occulto ſit: &* 4
Pater tuus qui in occulto videt,
præmium ejus palam det.

XXIV. Conſilium de oratione.

Et cùm orationem feceris, ne ſis ut 5
hypocritæ, qui amant ut in ſynagogis & in ora platearum & emporiorum precentur, eò ut homines eos videant: profectò vobis dico, quòd mercedem
ſuam receperunt. Cùm tu precari vo- 6
lueris, in conclave tuum ito, & oſtium tuum claude, & patri tuo occulto preces facito; nam pater tuus in occulto videt, & palam tibi præmi-
um referet. Quo tempore oratis, 7
multa vana ne proloquimini ſicut ethnici: putant enim multiloquium
ſuum exauditum iri. Ne ad hunc 8
modum eorum æmuli eſtote: quia Pater veſter novit quid vobis opus
eſt, priuſquam ab eo petatis. Vos 9
autem ſic orate,

XXV. Formula orandi.

Pater noſter qui in cœlis es, ſanctum
eſt nomen tuum. Adveniat regnum 10
tuum. Fiat, Domine, voluntas tua,
ſicut in cœlis & in terra. Panem 11
nobis da qui diei neceſſarius eſt. Et 12
peccata noſtra remitte, ſicut nos etiam iis qui in nos peccaverunt remit-
timus. Et nos in tentationis afflicti- 13
onis ne injicias, ſed à malitia mali nos ſerva & libera: quia tuum eſt regnum, & potentia, & majeſtas, nunc, & in ſeculum ſeculi. Amen.

XXVI. De tolerantia.

Si delicta hominibus remittatis, 14
Pater veſter, qui in cœlis eſt, peccata
veſtra etiam remittet. Sin delicta 15
hominibus non remiſeritis, Pater veſter etiam peccata veſtra non remittet.

XXVII. De jejunio.

Quandò jejunium habetis, faciem 16
veſtram triſtem & tetricam ne reddatis, ſicut hypocritæ; nam faciem ſuam triſtem & tetricam oſtendunt, & ſeſe populo manifeſtant, quòd jejunent: utique vobis dico, quòd mercedem ſuam acceperunt.

Tu autem *jejunans*, unge tuum caput, & faciem tuam
17 Σὺ δὲ νηστεύων, ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου
lava: *Ut* ne *appareas* hominibus jejunans, sed patri
18 νίψαι· Ὅπως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρί
tuo qui in *secreto*: & pater tuus *videns* in *secreto*, reddet
σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει
tibi *in manifesto*. Ne *thesaurizate* vobis thesauros in terra,
19 σοι ἐν τῷ φανερῷ. Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, μϛ
ubi ærugo & tinea *exterminat*, & ubi fures *perfodiunt*, & furantur.
ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι, καὶ κλέπτουσι.
Thesaurizate autem vobis thesauros in cœlo, ubi neque ærugo, neque tinea
20 Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σὴς, οὔτε βρῶσις
exterminat, & ubi fures non effodiunt, nec furantur. Ubi enim est
21 ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν, οὐδὲ κλέπτουσιν. Ὅπου γάρ ἐστιν
thesaurus *vester*, ibi *erit* & cor *vestrum*. Lucerna corporis
22 ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν. Ὁ λύχνος τοῦ σώματός μζ
est oculus: si *igitur* oculus tuus simplex fuerit, totum corpus
ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά
tuum lucidum erit. Si autem oculus tuus *malus* fuerit, totum
23 σου φωτεινὸν ἔσται. Ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον
corpus tuum tenebrosum erit. Si ergò lumen quòd in te,
τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ,
μη tenebræ sunt, tenebræ quantæ? Nemo potest duobus dominis
σκότος ἐστὶ, τὸ σκότος πόσον; Οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις 24
servire: aut enim unum *oderit*, & alterum diliget: aut unum
δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς
amplexabitur, & alterum *despiciet*. Non potestis Deo servire &
ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ
μθ mammonæ. *Propter hoc* dico vobis, Ne *anxiemini* animæ vestræ,
μαμμωνᾷ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, 25
quid manducetis, & *quid bibatis*: neque corpori vestro, quid induamini:
τί φάγητε, καὶ τί πίητε· μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσησθε.
nónne anima plus est *escâ*, & corpus *indumento*?
οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος;
Inspicite in volatilia cœli, quoniam non *seminant*, neque
Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ 26
metunt, neque congregant in horrea, & pater vester
θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν
cœlestis pascit illa. Nónne vos magis *excellitis* illis: Quis autem
ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά. Οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; Τίς δὲ 27
ex vobis anxiatus potest adjicere ad staturam suam cubitum
ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν
unum?
ἕνα;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 18 * ܐܢܬ ܕܝܢ ܡܐ ܕܨܐܡ ܐܢܬ . ܐܫܝܓ ܐܦܝܟ ܘܡܫܘܚ ܪܫܟ . * ܐܝܟ ܕܠܐ ܬܬܚܙܐ
ܠܒܢܝܢܫܐ ܕܨܐܡ ܐܢܬ . ܐܠܐ ܠܐܒܘܟ ܕܒܟܣܝܐ ܘܐܒܘܟ ܕܚܙܐ ܒܟܣܝܐ ܗܘ ܢܦܪܥܟ .
19 * ܠܐ ܬܣܝܡܘܢ ܠܟܘܢ ܣܝܡܬܐ ܒܐܪܥܐ . ܐܬܪ ܕܩܠܡܐ ܘܪܩܒܐ ܡܚܒܠܝܢ . ܘܐܝܟܐ ܕܓܢܒܐ
20 ܦܠܫܝܢ ܘܓܢܒܝܢ . * ܐܠܐ ܣܝܡܘ ܠܟܘܢ ܣܝܡܬܐ ܒܫܡܝܐ . ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܩܠܡܐ
21 ܘܠܐ ܪܩܒܐ ܡܚܒܠܝܢ . ܘܐܝܟܐ ܕܓܢܒܐ ܠܐ ܦܠܫܝܢ ܘܠܐ ܓܢܒܝܢ . * ܐܝܟܐ ܓܝܪ
22 ܕܐܝܬ ܣܝܡܬܟܘܢ . ܬܡܢ ܐܦ ܠܒܟܘܢ . * ܫܪܓܐ ܕܦܓܪܐ ܐܝܬܝܗ ܥܝܢܐ .
23 ܐܢ ܥܝܢܟ ܗܟܝܠ ܬܗܘܐ ܦܫܝܛܐ . ܐܦ ܟܠܗ ܦܓܪܟ ܢܗܝܪ ܗܘ . * ܐܢ ܕܝܢ ܥܝܢܟ
ܬܗܘܐ ܒܝܫܐ . ܟܠܗ ܦܓܪܟ ܢܗܘܐ ܚܫܘܟ . ܐܢ ܗܟܝܠ ܢܘܗܪܐ ܕܒܟ ܚܫܘܟܐ ܗܘ . ܚܫܘܟܟ ܟܡܐ
24 ܢܗܘܐ . * ܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܠܬܪܝܢ ܡܪܘܬܐ ܠܡܦܠܚ . ܐܘ ܓܝܪ ܠܚܕ
ܢܣܢܐ ܘܠܐܚܪܢܐ ܢܪܚܡ . ܐܘ ܠܚܕ ܢܝܩܪ ܘܠܐܚܪܢܐ ܢܫܘܛ . ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܠܗܐ
ܠܡܦܠܚ ܘܠܡܡܘܢܐ .

Tu verò cùm jejunas, ablue vultum tuum, 17
& unge caput tuum. Ut ne appareas ho- 18
minibus jejunans, sed patri tuo qui est in
abscondito: & pater tuus qui videt in
abscondito, ipse rependet tibi. Ne repo- 19
natis vobis thesauros in terra, loco ubi ti-
nea & ærugo corrumpunt, & ubi fures
perfodiunt & furantur. Sed reponite vo- 20
bis thesauros in cœlo, ubi nec tinea nec
ærugo corrumpunt; & ubi fures non per-
fodiunt, neque furantur. Ubi enim est the- 21
saurus vester, illic est etiam cor vestrum.
Lucerna corporis est oculus: si oculus tu- 22
us igitur fuerit simplex, etiam totum cor-
pus tuum lucidum erit. Sin autem ocu- 23
lus tuus fuerit malus, totum corpus tuum
tenebricosum erit: si ergò lumen quod est
in te, tenebræ sunt, tenebræ tuæ quantæ
futuræ sunt? Nemo potest duobus domi- 24
nis servire: aut enim unum odio prose-
quetur, & alterum diliget; aut unum ho-
norabit, & alterum contemnet: non po-
testis Deo servire & divitiis.

* ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܘܥܐ ܩܕܡܝܐ ܕܨܘܡܐ * ܝܓ *

Feria tertia Septimanæ primæ Quadragesimæ. 13.

25 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ . ܠܐ ܬܐܨܦܘܢ ܠܢܦܫܟܘܢ ܡܢܐ ܬܐܟܠܘܢ ܘܡܢܐ
ܬܫܬܘܢ . ܘܠܐ ܠܦܓܪܟܘܢ ܡܢܐ ܬܠܒܫܘܢ . ܠܐ ܗܘܐ ܢܦܫܐ ܝܬܝܪܐ ܡܢ ܣܝܒܪܬܐ ܘܦܓܪܐ
26 ܡܢ ܠܒܘܫܐ . * ܚܙܘ ܠܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ . ܕܠܐ ܙܪܥܝܢ . ܘܠܐ ܚܨܕܝܢ . ܘܠܐ ܟܢܫܝܢ ܒܐܘܨܪܐ .
ܘܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܡܬܪܣܐ ܠܗܝܢ . ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܬܘܢ ܡܝܬܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢܗܝܢ .
27 * ܡܢܘ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܕܝܨܦ . ܡܫܟܚ ܠܡܘܣܦܘ ܥܠ ܩܘܡܬܗ ܐܡܬܐ ܚܕܐ .

Propterea dico vobis, Ne soliciti sitis 25
animæ vestræ quid esuri sitis, & quid bi-
bituri: nec corpori vestro quâ re sitis in-
duendi: nónne anima præstantior est ali-
mento, & corpus indumento? Intue- 26
mini volucres cœli, quæ nec serunt, nec
metunt, neque cogunt in horrea, & pa-
ter vester qui est in cœlis alit eas: non-
ne vos estis eis præstantiores? Quis est 27
autem ex vobis qui solicitus possit addere
ad staturam suam cubitum unum?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወአንተሰ ፡ ሶበ ፡ ትጸውም ፡ ቅብእ ፡ ርእሰከ ፡ ወገጸከ ፡ ተኀፀብ፡=፡ ከመ ፡ ኢትትከተ
18 ረኢ ፡ ለሰብእ ፡ ከመ ፡ ጾምከ ፡ ዘእንበለ ፡ ለአቡከ ፡ ዘበ ፡ ኅቡእ ፡ ወአቡከ ፡ ዘይሬ
ኢ ፡ ዘበ ፡ ኅቡእ ፡ የእሲያከ ፡ ክሡተ፡፡=፡ በቀዳሚ ፡ ሰንበተ ፡ ክርስቲያን ፡ በጸ
19 ም፡፡ ኢትዝግቡ ፡ ለክሙ ፡ መዝገብተ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ኀበ ፡ ፀፄ ፡ ወቍንቍኔ ፡
20 ያማስና ፡ ወኀበ ፡ ሰረቅት ፡ ይከርዩ ፡ወይሰርቁ፡፡=፡ ዝግቡ ፡ ለክሙ ፡ መዝገብተ ፡ ው
ስተ ፡ ሰማያት ፡ ኀበ ፡ ፀፄ ፡ ወኢይነቅዝ ፡ ወኢቍንቍኔ ፡ ያማስና ፡ ወኀበ ፡ ሰረቅ
21 ት ፡ ኢይከርዩ ፡ ወኢይሰርቁ፡=፡ እስመ ፡ ኀበ ፡ ሀሎ ፡ መዝገብከ ፡ ሀየ ፡ ይሄሉ ፡ ልብ
22 ከ፡፡=፡ ማኅቶቱ ፡፡ ለሥጋከ ፡ ውእቱ ፡ ዓይንከ ፡ እመ ፡ ዓይንከ ፡ ክሡት ፡ ኵሉ ፡
23 ሥጋከ ፡ ብሩህ ፡ ውእቱ፡=፡ ወእመሰ ፡ ዓይንከ ፡ ፀዋግ ፡ ኵሉ ፡ ነፍስትከ ፡ ጽልመ
ት ፡ ይከውን ፡ ወለመሰ ፡ ብርሃን ፡ ዘዲቤከ ፡ ጽልመት ፡ ውእቱ ፡ ጽልመትከ ፡ እ
24 ፎ፡፡=፡ አልቦ ፡ ዘይክል ፡ ለክልኤቱ ፡ አጋእስት ፡ ተቀንዮ ፡ እማእኮ ፡ አሐደ ፡ ይጸ
ልእ ፡ ወክልአ ፡ ያፈቅር ፡ ወእማእኮ ፡ ለአሐዱ ፡ ይትኤዘዝ ፡ ወለክልኡ ፡ ኢይትኤ
ዘዝ ፡ ኢትክሉኬ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ተቀንዮ፡ ወለንዋይ ፡ ዝዓለም፡፡=፡

በቀዳሚ ፡ ሰንበት ፡ ዘጽጌያት፡፡

25 በእንተዝ ፡ እብለክሙ ፡ ኢትትክዙ ፡ ለነፍስክሙ ፡ ዘትበልዑ ፡ ወለነፍስትክሙ ፡ ዘት
26 ለብሱ ፡ አኮሁ ፡ ነፍስ ፡ ተዐቢ ፡ እምሲሲት ፡ ወነፍስት ፡ እምልብስ፡=፡ ነጽሩ ፡ አዕ
ዋፈ ፡ ሰማይ ፡ ከመ ፡ ኢይዘርኡ ፡ ወኢየአርሩ ፡ ወኢያስተጋብኡ ፡ ውስተ ፡ አ
27 ብያት ፡ ወአቡክሙ ፡ ሰማያዊ ፡ ይሴሲዮሙ ፡ አንትሙሁ ፡ እንከ ፡ ትኄይስዎሙ፡=፡ መ
ኑ ፡ እምኔክሙ ፡ በተክዞ ፡ ዘይክል ፡ ወስኮ ፡ እምደበ ፡ ቆሙ ፡ እመተ ፡ አሐደ፡=፡

Et tu quum jejunaveris, unge caput tuum, & faciem tuam lava: 17
ut non cònstet hominibus quòd jejunâsti, sed Patri tuo qui est in abscondito: & 18
Pater tuus videns quod in abscondito est, retribuet tibi manifestè.

In prima Dominicæ Jejunii.

Ne thesaurizate vobis thesaurum in terra, ubi tinea et ærugo corrumpunt eum, 19
et ubi fures perfodiunt & furantur. Thesaurizate vobis thesaurum in cœlis: ubi 20
tinea non rodit, neque ærugo corrumpit, & ubi latrones non perfodiunt
neque furantur; Quoniam ubi est thesaurus tuus, ibi erit cor tuum. 21
Lucerna corporis tui est oculus tuus: si oculus tuus apertus sit, totum corpus 22
tuum lucidum erit. Et si oculus tuus malus, totum corpus tuum tenebrosum 23
erit. Et si lux quæ supra te est tenebræ sit, tenebræ tuæ quantò magis?
Non est qui potest duobus dominis servire; nisi unum odio habeat, & alte- 24
rum diligat: & nisi uni pareat, & alteri non pareat. Non potestis Domino
servire & divitiis hujus mundi.

In prima Dominicæ florum.

Propterea dico vobis; Ne estote soliciti de anima vestra quid manduce- 25
tis: & de corpore vestro quo induamini. Nónne anima major est
cibo? & corpus quàm vestimentum. Respicite volucres cœli; quòd non 26
serunt, neque metunt, neque cogunt in domos, & pater vester cœlestis pascit
eos: vos quidem igitur præstatis iis. Quis è vobis, solicitè cogitando, qui 27
potest apponere super staturam suam cubitum unum?

Verſio VULGATA LATINA.

17 Tu autem, cùm jejunas, unge caput tuum; & faciem tuam lava, Ne videaris hominibus
13 jejunans, ſed patri tuo, qui eſt in abſcondito: & pater tuus, qui videt in
19 abſcondito, reddet tibi. Nolite theſaurizare vobis theſauros in terra: ubi ærugo,
20 & tinea demolitur: & ubi fures effodiunt & furantur. Theſaurizate autem
vobis theſauros in cœlo: ubi neque ærugo, neque tinea demolitur; & ubi fures
21 non effodiunt, nec furantur. Ubi enim eſt theſaurus tuus, ibi eſt & cor tuum.
22 Lucerna corporis tui eſt oculus tuus. Si oculus tuus fuerit ſimplex: totum corpus
23 tuum lucidum erit. Si autem oculus tuus fuerit nequam: totum corpus tuum tenebroſum
erit. Si ergò lumen, quod in te eſt, tenebræ ſunt: ipſæ tenebræ
quantæ erunt? Nemo poteſt duobus dominis ſervire: aut enim unum odio habebit, 24
& alterum diliget; aut unum ſuſtinebit, & alterum contemnet. Non poteſtis Deo
ſervire & mammonæ. Ideò dico vobis, Ne ſoliciti ſitis animæ veſtræ quid manducetis, 25
neque corpori veſtro quid induamini. Nónne anima plus eſt quàm eſca: &
corpus plus quàm veſtimentum? Reſpicite volatilia cœli, quoniam non ſerunt, neque 25
metunt, neque congregant in horrea: & pater veſter cœleſtis paſcit illa. Nónne
vos magis pluris eſtis illis? Quis autem veſtrûm cogitans poteſt adjicere ad 27
ſtaturam ſuam cubitum unum?

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

وانت اذا صمت فادهن راسك واغسل وجهك * لئلا يظهر للناس صيامك * لكن لابيك 17 18
عالم السر * وابوك الذي يري السر يجازيك [] * الفصل الحادي عشر * لا تكنزوا 19
لكم كنوزا في الارض حيث الاكلة والسوس يفسدون والسارقون يحتالون فيسرقون * لكن 20
اكنزوا لكم كنوزا في السماء حيث لا اكلة ولا سوس يفسدون * ولا ينقب السارقون
فيسرقون * لانه حيث تكون كنوزكم فهناك تكون قلوبكم * سراج الجسد العين * 21 22
فان كانت عينك بسيطة فجسدك كله يكون نيرا * وان كانت [] شريرة فجسدك كله 23
يكون مظلما * فاذا كان النور الذي فيك ظلاما فالظلام ما هو * لا يستطيع احد ان 24
يعبد ربين الا ان يبغض الواحد ويحب الاخر * او يجل الواحد ويحتقر الاخر * لا تقدرون ان
تعبدوا الله والمال * الفصل الثاني عشر * فلهذا اقول لكم لا تهموا 25
لنفوسكم بما تاكلون وبما تشربون * ولا لاجسادكم بما تلبس * اليست النفس افضل من
الطعام والجسد من اللباس * تاملوا طيور السماء فانها لا تزرع ولا تحصد ولا تخزن في 26
الاهراء وابوكم السمائي يقوتها * افلا انتم بالحري افضل منها * من منكم اذا اهتم 27
يقدر ان يزيد علي قامته ذراعا واحدا *

* *Tu autem cùm jejunas, unge caput tuum,* 17
& lava faciem tuam: Ut non appareat 18
hominibus jejunium tuum, ſed
patri tuo conſcio ſecreti: & pater tuus
qui videt occultum, rependet tibi.

Sectio undecima.

Ne theſaurizetis vobis theſauros in terra, 19
ubi ærugo & tinea depravant, &
fures induſtrioſe laborant ac furantur.
Sed theſaurizate vobis theſauros in cœlo, 20
ubi neque ærugo neque tinea depravant,
neque effodiunt fures atque furantur. Quoniam ubi ſunt theſauri veſtri, 21
ibi ſunt corda veſtra. Lucerna corporis 22
eſt oculus: itaque ſi fuerit oculus
tuus ſimplex, corpus tuum totum
erit lucidum. Si autem fuerit oculus 23
tuus nequam, corpus tuum totum erit tenebroſum.
Quòd ſi fuerit lumen quod in
te eſt tenebræ, tenebræ ergò quantæ erunt?
Non poteſt quiſquam ſervire duobus dominis; 24
ſed vel odio habebit unum, &
diliget alterum: vel honorabit unum,
& contemnet alterum. Non poteſtis ſervire
Deo & divitiis.

Sectio duodecima.

Ideò dico vobis; Ne ſoliciti ſitis ani- 25
mabus veſtris quid eſuri ſitis; quidve
bibituri, neque corporibus veſtris quâ
re induantur. Nónne anima præſtantior
eſt quàm eſca? & corpus præſtantius
quàm veſtimentum? Conſiderate volatilia 26
cœli: non enim ſerunt, neque metunt,
neque congregant in horrea; & pater
veſter cœleſtis paſcit illa. Nónne
vos potiùs præſtantiores eſtis quàm
illa? Quis veſtrûm, licèt curam 27
adhibeat, poteſt adjicere ad ſtaturam
ſuam cubitum unum?

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* واكر تو وقتي روزه داري روي خود را بشوي * وسر خود را بروغن بينداي * وتازه روي † 17
باش * چنانك خلق ندانند كه تو بروزهء * الا پدر تو كه نهان تو مي بيند * وعوض 18
ان بتو مي رساند   بيست هشتم   جهت ذخيره   * ذخيره وكنج براي خود 19
در زمين مسازيد جايي كه كرم وخورنده آنرا فساد كند وجايي كه دزدان بدزدند
وبپراكنند * ليكن براي خود كنجها در آسمان بسازيد جايي كه كرم وخورنده انرا 20
فساد نتواند كرد وجايي كه دزدان ندزدند وبپراكنند * براي انك هر جا كه كنج شما 21
باشد دل شما نيز انجا باشد   بيست نهم   جهت روشنايي   * چراغ تن چشم است * 22
اكر چشم تو راست † ودرست باشد * همه تن تو روشن باشد * واكر چنانست * كه چشم 23
تو شوم باشد * همه تن تو تاريك باشد * چون روشنايي كه در توست تاريك شود * تاريكي
تو چكونه باشد   سي   جهت توانكري   * نتواند كسي دو خداوند را بندكي 24
بجاء اوردن * مكر يكي را دشمن دارد * ويكي را دوست دارد * يا يكي را حرمت دارد * ويكي را
خوار كند * نتواند خداي را بندكي كند ومال را نيز   سي يك   بهر پوشيدن
وخوردن   * بشما مي كويم مينديشيد در نفس خود * كه چه خوريد يا چه آشاميد * 25
ونه براي تن شما كه چه پوشيد * نه جان از خوردن بيشترست * وتن از پوشش * * بنكريد 26
بمرغان آسمان * كه نه كارند * وندروند * ودر انبارها ننهند * وپدر شما كه در آسمانست *
ايشانرا سير مي دارد * نه شما از ايشان بهتر هستيد * * كيست از شما كه همت بندد * 27
كه قامت خود را يك كز بيفزايد *

* *Et ſi tu aliquando jejunaveris, faciem* 17
tuam lava, & caput tuum oleo
innunge, & vegetus aſpectu eſto. Ut 18
homines non cognoſcant te jejunare,
ſed Pater tuus, qui in occulto te videt,
& mercedem ejus tibi rependit.

XXVIII. De theſauro.

Theſaurum & gazam vobiſmet in 19
terra ne inſtruite, quo loco tinea &
eroſio illud corrumpit, & quo loco
fures furantur & diſperdunt. Sed 20
vobis theſauros in cœlis parate, ubi
tinea & eroſio illos corrumpere non
poteſt, atque ubi fures non furantur
ac diripiunt. Eò quòd ubicunque 21
theſaurus veſter fuerit, animus veſter
etiam illic erit.

XXIX. De lumine.

Lucerna corporis oculus eſt: Si ocu- 22
lus tuus rectus & integer fuerit, totũ
corpus tuum lucidum erit. Sin verò 23
ita fuerit, quòd oculus tuus pravus
ſit, totum corpus tuum tenebroſum
erit: Quando lumen quod in te eſt,
tenebroſum fuerit, caligo tua qualis
erit?

XXX. De opibus.

Non poteſt quiſpiam duobus dominis 24
ſervitium præſtare, quin unum odio
habeat, alterum diligat; aut uni reverentiam
exhibeat, alterum vilipendat:
non poteſt Deo ſervire & divitiis ſimul.

XXXI. De veſtitu & victu.

Vobis dico, ne cogitetis de vita ve- 25
ſtra, quid comedetis aut quid bibetis;
neque pro corpore veſtro, quid
induetis: nónne anima eſcæ præſtat
& corpus amictui. Contemplamini 26
volucres cœli, quòd non ſerant neque
metant & in horreis non reponunt,
& Pater veſter qui in cœlis eſt eas
explet: nónne vos illis præſtantiores
eſtis. Quis è vobis eſt, qui ſolicitè 27
cogitando ſtaturam ſuam uno cubito augeat.

ʼΕΥΑΓΓΕʼΛΙΟΝ ΚΑΤΑʼ ΜΑΤΘΑʼΙΩΝ. ΚΕΦ. Ε'.

Et *circa vestimentum* quid *anxiamini?* *Observate* lilia agri quomodò
28 Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς
augentur: non *fatigantur*, neque nent. Dico autem vobis, Quoniam nec Salomon
29 αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει. Λέγω δὲ ὑμῖν, Ὅτι οὐδὲ ὁ Σολομὼν
in omni gloria sua *amictus* est sicut unum *istorum*. Si autem fœnum
30 ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ
agri hodiè *existens*, & cras in clibanum *injectum*, Deus sic *circumornat*,
ἀγροῦ σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν,
non multò magis vos, *exiguæ* fidei? *Ne igitur anxiemini*,
31 οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; Μὴ οὖν μεριμνήσητε,
dicentes, Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut *quid circumamiciemur?* Omnia
32 λέγοντες, Τί φάγωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα; Πάντα
enim hæc gentes inquirunt. *Novit* enim pater vester *cælestis*
γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη ἐπιζητεῖ· Οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος
quòd opus habetis horum omnium. Quærite *autem* primùm regnum Dei,
33 ὅτι χρῄζετε τούτων ἁπάντων. Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ,
& *justificationem* ejus, & hæc omnia *adponentur* vobis. *Ne igitur*
34 καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ οὖν
anxiemini in *cras: nam cras curabit sua-ipsius: sufficiens*
μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς· ἀρκετὸν
diei malitia sua.
τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

CAP. VII. ζ'.

Ne judicate ut non judicemini. In quo enim judicio judicaveritis,
ν Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, 1
β judicabimini: & in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. Quid 2
να κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. Τί 3
ε autem *intueris* festucam *quæ* in oculo fratris tui, *at in*
δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν
tuo oculo trabem non *animadvertis?* Aut quomodò *dices* fratri tuo,
τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; Ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, 4
Sine ejiciam festucam de oculo tuo, & ecce trabs in
Ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν
oculo tuo? Hypocrita, ejice primùm trabem de oculo
τῷ ὀφθαλμῷ σου; Ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ 5
tuo, & tunc *intueberis* ejicere festucam de oculo fratris
σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ
tui, *Ne detis* sanctum canibus, neque mittatis margaritas vestras
σου. Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσί, μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν 6
ante porcos, ne fortè conculcent eas *in* pedibus suis,
νβ ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε καταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν,
ι & conversi dirumpant vos. Petite, & dabitur vobis: quærite, &
νγ καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς. Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ 7
ε invenietis: pulsate, & aperietur vobis.
εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

28 * ܘܥܠ ܠܒܘܫܐ ܡܢܐ ܝܨܦܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܬܒܩܘ ܒܫܘܫܢܐ ܕܕܒܪܐ ܐܝܟܢܐ ܪܒܝܢ. ܘܠܐ
29 ܠܐܝܢ ܘܠܐ ܥܙܠܝܢ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܠܟܘܢ. ܕܐܦܠܐ ܫܠܝܡܘܢ ܒܟܠܗ ܫܘܒܚܗ
30 ܐܬܟܣܝ ܐܝܟ ܚܕܐ ܡܢܗܝܢ. * ܘܐܢ ܕܝܢ ܠܥܡܒܪܐ ܕܚܩܠܐ ܕܝܘܡܢܐ ܐܝܬܘܗܝ.
ܘܡܚܪ ܢܦܠ ܠܬܢܘܪܐ. ܐܠܗܐ. ܗܟܢܐ ܡܠܒܫ. ܠܐ ܗܘ ܣܓܝ ܝܬܝܪ ܠܟܘܢ ܙܥܘܪܝ
31 ܗܝܡܢܘܬܐ. * ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܐܨܦܘܢ ܐܘ ܬܐܡܪܘܢ. ܡܢܐ ܢܐܟܘܠ ܐܘ ܡܢܐ ܢܫܬܐ. ܐܘ
32 ܡܢܐ ܢܬܟܣܐ. * ܟܠܗܝܢ ܓܝܪ ܗܠܝܢ. ܥܡܡܐ ܕܥܠܡܐ ܗܘ ܒܥܝܢ ܠܗܝܢ.
33 ܐܒܘܟܘܢ ܕܝܢ ܕܒܫܡܝܐ ܝܕܥ ܕܐܦ ܠܟܘܢ ܡܬܒܥܝܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. * ܒܥܘ ܕܝܢ
ܠܘܩܕܡ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܙܕܝܩܘܬܗ. ܘܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ ܡܬܬܘܣܦܢ ܠܟܘܢ.
34 * ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܐܨܦܘܢ ܕܡܚܪ. ܗܘ ܓܝܪ ܡܚܪ ܢܐܨܦ ܕܝܠܗ. ܣܦܩ ܠܗ ܠܝܘܡܐ
ܒܝܫܬܗ.

Ac de veſtimento quid anxii eſtis? conſiderate lilia agri quomodo creſcant, quæ neque laborant neque nent. 28 Ego verò dico vobis, ne Salomonem quidem in tota gloria ſua ſic amictum fuiſſe ut unum ex eis. 29 Quòd ſi gramen agri, quod hodiè extat, & cras cadit in clibanum, Deus ita veſtit; nónne vos multò magis, modicâ fide præditi? 30 Ne igitur anxii ſitis, néve dicatis, Quid edemus? quídve bibemus? quóve operiemur? 31 Hæc enim omnia gentes mundi quærunt. 32 Pater autem veſter qui in cœlis eſt, novit quòd & vobis requiruntur hæc omnia. 33 Sed quærite primò regnum Dei, & juſtitiam ejus, & hæc omnia adjicientur vobis. 34 Ne ſitis igitur anxii de craſtino, ipſe enim craſtinus dies curam habebit ſui ipſius: ſufficit diei malum ſuum.

Feria tertia ſeptimanæ ſecundæ Jejunii. 14.

* ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܨܘܡܐ * ܡܕ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܙ *

CAP. VII.

1 * ܠܐ ܬܕܘܢܘܢ ܕܠܐ ܬܬܕܝܢܘܢ. * ܒܕܝܢܐ ܓܝܪ ܕܕܐܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܬܬܕܝܢܘܢ. ܘܒܟܝܠܬܐ
2 ܕܟܝܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܬܬܟܝܠ ܠܟܘܢ. * ܡܢܐ ܕܝܢ ܚܙܐ ܐܢܬ ܓܠܐ ܕܒܥܝܢܗ
3 ܕܐܚܘܟ. ܘܩܪܝܬܐ ܕܒܥܝܢܟ ܠܐ ܡܬܒܩܐ ܐܢܬ. * ܐܘ ܐܝܟܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܠܐܚܘܟ. ܫܒܘܩ
4 ܐܦܩ ܓܠܐ ܡܢ ܥܝܢܟ. ܘܗܐ ܩܪܝܬܐ ܒܥܝܢܟ. * ܢܣܒ ܒܐܦܐ. ܐܦܩ ܠܘܩܕܡ
5 ܩܪܝܬܐ ܡܢ ܥܝܢܟ. ܘܗܝܕܝܢ ܬܬܚܙܐ ܠܟ ܠܡܦܩܘ ܓܠܐ ܡܢ ܥܝܢܗ ܕܐܚܘܟ.
6 * ܠܐ ܬܬܠܘܢ ܩܘܕܫܐ ܠܟܠܒܐ. ܘܠܐ ܬܪܡܘܢ ܡܪܓܢܝܬܟܘܢ ܩܕܡ ܚܙܝܪܐ. ܕܠܡܐ
7 ܢܕܘܫܘܢ ܐܢܝܢ ܒܪܓܠܝܗܘܢ. ܘܢܗܦܟܘܢ ܢܒܙܥܘܢܟܘܢ. * ܫܐܠܘ ܘܢܬܝܗܒ
ܠܟܘܢ. ܒܥܘ ܘܬܫܟܚܘܢ. ܩܘܫܘ ܘܢܬܦܬܚ ܠܟܘܢ.

NE judicaveritis, ut ne judicemini. 1 Quo enim judicio vos judicatis, judicabimini: & quâ menſurâ vos metimini, menſurabitur vobis. 2 Quid autem intueris feſtucam, quæ eſt in oculo fratris tui, trabem autem quæ in oculo tuo eſt, non animadvertis? 3 Aut quomodo dicis fratri tuo, Sine educam feſtucam de oculo tuo, & ecce trabs in oculo tuo? 4 Simulator, educito primùm trabem de oculo tuo, & tunc perſpicies ad educendam feſtucam de oculo fratris tui. 5 Ne dederitis ſanctum canibus, nec projeceritis margaritas veſtras ante ſues, ne fortè conculcent eas pedibus ſuis, & converſi dilacerent vos. 6 Petite, & dabitur vobis: quærite, & invenietis: pulſate, & aperietur vobis. 7

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*

28 ወበእንተ ፡ ዓራዝኒ ፡ ምንተኑ ፡ ትሔልዩ ፡ ርእዩ ፡ ጽገያተ ፡ ገደም ፡ ከመ ፡ ይልህቁ ፡ ኢይደክ
29 ሙ ፡ ወኢይፈትሉ፡=፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ሰሎሞን ፡ ጥቀ ፡ በኵሉ ፡ ክብሩ ፡ ኢለብሰ ፡
30 ከመ ፡ አሐዱ ፡ እምእሉ፡=፡ ዘሣዕረ ፡ ገደም ፡ ዘዮም ፡ ሃሎ ፡ ወጌሠመ ፡ ውስተ ፡ እሳት ፡
ዘይትወደይ ፡ እግዚአ ፡ ብሔር ፡ ዘከመዝ ፡ ያለብስ ፡ እፎ ፡ እንከ ፡ ኪያክሙ ፡ ሓጹጻነ ፡
31 ሃይማኖት ፡ ፈድፋደ፡=፡ ኢትተክዙኬ ፡ እንከ ፡ ወኢትበሉ ፡ ምንተ ፡ ንበልዕ ፡ ወምንተ ፡
32 ንሰቲ ፡ ወምንተ ፡ ንትከደን፡=፡ እስመ ፡ ዘንተሰ ፡ ኵሎ ፡ አሕዛብ ፡ ይፈቅዱ ፡ ወለክሙ
33 ሰ ፡ ያአምር ፡ አቡክሙ ፡ ሰማያዊ ፡ ከመ ፡ ትፈቅዱ ፡ ዘንተ ፡ ኵሎ፡=፡ ኅሡ ፡ መቅደ
34 መ ፡ መንግሥተ ፡ ዚአሁ ፡ ወዝድቀ ፡ ወዝንቱ ፡ ኵሉ ፡ ይትዌሰከክሙ፡፡=፡ ኢትተክ
ዙኬ ፡ ለጌሠም ፡ እስም ፡ ጌሠምሰ ፡ ትሔሊ ፡ ለርእሰ ፡ የአክላ ፡ ለዕለት ፡ እ
ከያ፡፡=፡

Et de veſtimento quid ſoliciti eſtis? videte lilia campi quomodo creſcunt: non laborant, neque operantur. 28 Dico vobis quòd Solomon imò in univerſa gloria ſua non fuit veſtitus ſicut unum ex iſtis. 29 Et qui hanc herbam campi quæ hodiè extat, & cras in ignem quæ projicitur, Deus ita veſtit, quantò magis vos, minimæ fidei? 30 Ne eſtote igitur ſoliciti, neque dicite; Quid edemus, & quid bibemus, & cum quo cooperti erimus? 31 Quoniam hoc omne gentes deſiderant: & cognoſcit pater veſter cœleſtis quòd vos indigetis hoc omni. 32 Quærite primò regnum ejus, ejúsque juſtitiam, & hoc totum adjicietur vobis. 33 Ne ſitis igitur ſoliciti de craſtino: quoniam craſtinus dies ſolicitus erit de ſe: ſufficit diei nequitia ſua. 34

1 ጊ ኢትኰንኑ ፡ ከመ ፡ ኢትትኰነኑ፡=፡ እስም ፡ በኵነኔ ፡ ዘኰነንክሙ ፡ ትትኳነኑ ፡ ወ
2 በመስፈርት ፡ ሰፈርክሙ ፡ ይሰፈሩ ፡ ለክሙ፡፡=፡ ምንተ፡ ትሬኢ ፡ ሐሠረ ፡ ዘውስተ ፡ ዐይ
3 ነ ፡ እኁከ ፡ ወዘውስተ ፡ ዐይንከ ፡ ሰርዌ ፡ ኢተቤይን፡=፡ ወእፎ ፡ ትብሎ ፡ ለእኁከ ፡ ኅድ
4 ግ ፡ አውፅእ ፡ ሐሠረ ፡ እምውስተ ፡ ዐይንከ ፡ ወናሁ ፡ ሰርዌ ፡ ውስተ ፡ ዐይንከ፡=፡
5 መድልው ፡ አውፅእ ፡ ቅድመ ፡ ሰርዌ ፡ እምውስተ፡ዐይንከ ፡ ወእምዝ ፡ ትሬኢ ፡ ለአውፅኦ ፡
6 ሐሠረ ፡ ዘውስተ ፡ ዐይነ ፡ እኁከ፡=፡ ኢትሀቡ ፡ ቅድስተ ፡ ለከለባት ፡ ወኢትደዩ ፡ ባ
ሕርየክሙ ፡ ቅድመ፡ አሐርው ፡ ከመ ፡ ኢይከይድዎሙ ፡ በእገሪሆሙ ፡ ወተመይጦሙ ፡
ይነፅኑክሙ፡፡=፡

በካዕብ ፡ ሰንበተ ፡ ጾም፡፡

7 ሰአሉ ፡ ወይትወሀበክሙ ፡ ኅሡ ፡ ወትረክቡ ፡ ጕድጕዱ ፡ ወይትረኀወክሙ፡፡=፡

CAP. VII.

NE judicate ut non judicemini. 1 Quia in quo judicio judicaveritis, judicabimini: & in qua menſura menſi fueritis, metientur vobis. 2 Quid aſpicis ſtipulam quæ in oculo fratris tui, & quæ eſt in oculo tuo trabem non animadvertis? 3 Et quomodo dices fratri tuo; Sine educam ſtipulam ab oculo tuo, & ecce trabs in oculo tuo? 4 Hypocrita, educ primò trabem ab oculo tuo, & tum videbis educere ſtipulam quæ eſt in oculo fratris tui. 5 Ne date ſanctum canibus; neque projicite margaritas veſtras coram porcis: ne conculcent eas pedibus ſuis, & converſi proſternant vos. 6

Sabbato ſecundo Quadrageſimæ.

Petite, & dabitur vobis: quærite, & invenietis: pulſate, & aperietur vobis. 7

Verſio VULGATA LATINA.

28 Et de veſtimento quid ſoliciti eſtis? Conſiderate lilia agri quomodò creſcunt:
29 non laborant neque nent. Dico autem vobis, Quoniam nec Salomon in omni
30 gloria ſua coopertus eſt ſicut unum ex iſtis. Si autem fœnum agri, quod hodiè eſt,
& cras in clibanum mittitur, Deus ſic veſtit: quantò magis vos, modicæ fidei?
31 Nolite ergò ſoliciti eſſe, dicentes; Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut
32 quo operiemur? Hæc enim omnia gentes inquirunt. Scit enim pater veſter, quia
33 his omnibus indigetis. Quærite ergò primùm regnum Dei, & juſtitiam ejus: &
34 hæc omnia adjicientur vobis. Nolite ergò ſoliciti eſſe in craſtinum. Craſtinus
enim dies ſolicitus erit ſibiipſi: ſufficit diei malitia ſua.

CAP. VII.

Nolite judicare, ut non judicemini. In quo enim judicio judicaveritis, judica- 1 2
bimini: & in qua menſura menſi fueritis, remetietur vobis. Quid autem vides 3
feſtucam in oculo fratris tui; & trabem in oculo tuo non vides? Aut quomodò 4
dicis fratri tuo; Sine ejiciam feſtucam de oculo tuo: & ecce trabs eſt in oculo
tuo? Hypocrita, ejice primùm trabem de oculo tuo, & tunc videbis ejicere fe- 5
ſtucam de oculo fratris tui. Nolite dare ſanctum canibus, neque mittatis marga- 6
ritas veſtras ante porcos: ne fortè conculcent eas pedibus ſuis, & converſi dirum-
pant vos. Petite, & dabitur vobis: quærite, & invenietis: pulſate, & aperietur vobis. 7

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * فلماذا تهتمون باللباس * اعتبروا بزهر الحقل كيف ينموا ولا يتعب ولا يعمل * اقول لكم ان
29 سليمان في كل مجده لم يلبس كواحدة منها * فاذا كان زهر الحقل الذي يكون اليوم 30
وفي غد يطرح في التنور يلبسه الله هكذي فكم انتم احري يا قليلي الايمان * فلا تهتموا 31
وتقولوا ماذا ناكل وماذا نشرب وماذا نلبس * هذا كله تطلبه الامم البرانية * وابوكم السمائي * 32
يعلم انكم تحتاجون الي هذا باجمعه * اطلبوا اولا ملكوت الله وبره وهذا كله تزادونه * لا 33 34
تهتموا للغد فالغد يهتم بشانه ويكفي كل يوم شره * الفصل الثالث عشر *

1 2 * لا تدينوا لئلا تدانوا * لانه كما تدينون تدانون وبالكيل الذي تكيلون يكال لكم *
3 * لماذا تنظر القذي الذي في عين اخيك ولا تفطن بالخشبة التي في عينك * وكيف
4 تقول لاخيك دعني اخرج القذي من عينك وفي عينك خشبة * يا مرائي اخرج اولا الخشبة 5
من عينك وحينئذ تنظر ان تخرج القذا من عين اخيك * لا تعطوا القدس للكلاب ولا 6
تلقوا جواهركم قدام الخنازير لئلا تدوسها بارجلها وترجع فتخرقكم * سلوا فتعطوا * 7
اطلبوا فتجدوا * اقرعوا فيفتح لكم *

Quare autem ſoliciti eſtis de veſtimento? Exemplum ſumite florum agri quomodo creſcunt, & tamen non laborant, neque operantur. Dico vobis quòd Salomon in cuncta gloria ſua non veſtitus eſt ſicut unus ex ipſis. Si ergò flores agri qui hodie extant, & cras abjiciuntur in clibanum, veſtit illos Deus ſic, quantò vos magis, O modici fidei? Ne igitur ſoliciti ſitis, ac dicatis, Quid manducabimus, & quid bibemus, & quo operiemur? Hæc enim omnia requirunt gentes extraneæ. At pater veſter cœleſtis novit vos indigere his omnib. Quærite primùm regnum Dei & juſtitiam ejus, & hæc omnia adjicientur vobis. Ne ſoliciti ſitis in craſtinum: nam craſtinus dies ſolicitus erit de ſe ipſo, & ſufficit cuique diei malitia ſua.* 28 29 30 31 32 33 34

Sectio tertiadecima. *CAP. VII.*

NE judicetis, ut non judicemini. 1 *Quoniam quemadmodum judicabitis,* 2 *judicabimini: & menſurâ quâ metiemini, metietur vobis. Cur vides feſtucam quæ eſt in oculo fratris tui; & non animadvertis trabem quæ eſt in oculo tuo?* 3 *Et quomodo dicis fratri tuo; Permitte mihi ut extraham feſtucam ex oculo tuo, dum in oculo tuo eſt trabs?* 4 *O hypocrita, educ primùm trabem ex oculo tuo, & tunc perſpicies ut eximas feſtucam ex oculo fratris tui.* 5 *Ne detis ſanctum canibus: néve projiciatis gemmas veſtras ante porcos: ne fortè conculcent eas pedibus ſuis, & convertantur atque dirumpant vos.* 6 *Petite, & dabitur vobis: quærite, & invenietis: pulſate, & aperietur vobis.* 7

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

28 * چرا حريص مي باشيد * بر کرد کردن پوشش * در کل وسوسن صحرايي بنکريد * که
29 چگونه پرورده مي شوند * نه خستکي مي کشند ونمي ريسند * اکنون بشما مي
30 کويم * که سليمان * نيز در همه فخر خود * نپوشيد همچون يکي از ايشان * * چون کياي
کشتزار را که امروز تر وتازه است وفردا در تنور افتد * خدا اورا اين چنين مي پوشاند * نه شما ازان
31 بيشتريد اي کم ايمانان * * اکنون نه اين چنين بينديشيد چه بخوريم يا چه اشاميم يا چه
32 بپوشيم * خلق همه اينها را مي خواهند * وپدر شما که در آسمانست مي داند که شما را نيز
33 اينها دربايست است * * هرچه زودتر ملکوت خدا وعدل او بخواهيد * واو اينها همه را براي شما
34 بيفزايد * * ازان فردا را غم مخوريد براي آنك فردا غم خود را مي خورد * وروز بشر خود برازد *

سي دو اشارت براي داوري

1 2 * داوري مکنيد تا در داوري نيفتيد * آنچنانک شما حکم کنيد بر شما حکم کنند *
ويدان پيمانه که شما بپيماييد * براي شما بپيمايند * سي سوم اشارت براي
3 اعتراض * چرا بخاشاکي که در چشم برادرتست نگاه ميکني * وان ستونرا که در
4 چشم تست نمي نگري * * ياچگونه ببرادر خود بگويي بگذار مرا تا آن خاشاك از چشم
5 تو بدر آرم * وستون را که در چشم تست مي گذاري * * اي منافق اول آن ستون * که در
چشم تست بدر آور * آنکه بتو نموده شود که خاشاك * را از چشم برادرت چون بدر آري
6 سي چهارم جهت علم وراز * پاکي† را بسگان مدهيد * ومرواريدهاء خود
را† پيش خوکان ميندازيد * نبادا بپاي † ايشان مرواريدها را بخوبانند * وبازپيش شما
7 کردند * وشما را بدرند سي پنجم اشارت جهت مقصود * بخواهيد تا داده
شود بجوييد تا بيابيد در را بزنيد * براي شما کشاده شود *

Quare ſoliciti eſtis de induendo amictu? in roſam & lilium agri intuemini, quomodo alantur; non laborant neque nent. Dico autem vobis, quòd Salomon in omni gloria ſua haud amiciebatur ſicut unum ex illis. Quum herbam agri, quæ hodiè recens & viridis eſt, cras verò in clibanum cadit, Deus ipſam ſic veſtiat, nónne vos illi præſtatis, O puſilli fide? Itaque ne ſic reputetis; Quid edemus, aut quid bibemus, aut quid induemus? Populi hæc omnia quærunt; at Pater veſter, qui in cœlis eſt, novit quòd vobis etiam hæc neceſſaria ſunt. Omnino primùm regnum Dei & juſtitiam ejus petite, & ipſe hæc omnia adjiciet vobis. De craſtino igitur ne anxii eſtote; nam craſtinum moleſtiam ſui ipſius devorabit: atque dies malo ſuo competit. 28 29 30 31 32 33 34

CAP. VII.

XXXII. Conſilium de judicio.

Judicium ne facite, ne in judicium incidatis. 1 *Quemadmodum vos judicium facitis, ſic de vobis judicium ferent: & eâdem menſurâ quâ vos metimini, vobis metientur.* 2

XXXIII. Conſilium de objiciendo.

Quare feſtucam quæ in oculo fratris tui eſt, animadvertis; & columnam illam quæ in oculo tuo eſt non perſpicis? 3 *Aut quomodò fratri tuo dicis; Sine me ut feſtucam ex oculo tuo eximam; & columnam quæ in oculo tuo eſt præteris?* 4 *O hypocrita, priùs iſtam columnam, quæ in oculo tuo eſt, exime; tunc oſtendetur tibi quo pacto feſtucam ex oculo fratris tui eximas.* 5

XXXIV. De ſcientia & arcano.

Sanctum canibus ne detis, & margaritas veſtras ante porcos ne projiciatis: ne pedibus ſuis margaritas conculcent, & retrò in vos converſi vos dilacerent. 6

XXXV. Conſilium de petitione.

Petite, ut detur vobis; quærite, ut inveniatis: oſtium pulſate, ut vobis aperiatur. 7

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ς'.

Omnis enim *petens*, accipit : & *quærens*, invenit: & pulsanti aperie-
8 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν, λαμβάνει. καὶ ὁ ζητῶν, εὑρίσκει· καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσε-
tur. Aut quis est ex vobis homo, quem si petierit filius suus panē, nunquid lapidem
9 ται. Ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον
indet ei? Et si piscem petierit, nunquid serpentem *indet* ei? Si
10 11 ἐπιδώσει αὐτῷ; Καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; Εἰ
ergò vos *mali existentes*, nôstis data bona dare filiis vestris, quantò
οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὄντες οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ
magis pater vester qui in cœlis, dabit bona petentibus se? Omnia
12 μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν; Πάντα νδ ε
ergò quæcunque vultis ut faciant vobis homines, *ita* & vos facite illis.
οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς·
Sic enim est Lex & Prophetæ. Intrate per angustam portam, quia
13 οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται. Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης, ὅτι νε ε
lata porta & spatiosa via *ducens* ad perditionem, & multi
πλατεῖα ἡ πύλη καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί
sunt *ingredientes* per eam. *Quia* angusta porta & *stricta* via
14 εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι᾽ αὐτῆς. Ὅτι στενὴ ἡ πύλη καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς
ducens ad vitam, & pauci sunt qui *invenientes* eam. Atten-
15 ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν. Προσέ- νς ε

dite *verò* à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in *indumentis*
χετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι
νζ ε ovium, intrinsecùs autem sunt lupi rapaces. A fructibus eorum
προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἅρπαγες. Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν 16
cognoscetis eos. Nunquid colligunt à spinis *uvam*, aut de tri-
ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλήν, ἢ ἀπὸ τρι-
bulis ficus? Sic omnis arbor bona, fructus bonos facit: *at*
νη ε βόλων σῦκα; Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθόν, καρποὺς καλοὺς ποιεῖ. τὸ δὲ 17
cariosa arbor, fructus malos facit. Non potest arbor bona fru-
σαπρὸν δένδρον, καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρ- 18
ctus malos facere, neque arbor *cariosa* fructus *pulchros* facere. Omnis
ποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. Πᾶν 19
arbor *non faciens* fructum *pulchrum, exciditur*, & in ignem *injicitur*. *Itaque*
δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Ἄραγε 20
ex fructibus eorum *agnoscetis* eos. Non omnis *dicens* mihi, Domine,
νθ γ ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, 21
Domine, intrabit in regnum cœlorum: sed *faciens* voluntatem pa-
Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ᾽ ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πα-
tris mei qui in cœlis.
τρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܟܠ ܓܝܪ ܕܫܐܠ ܢܣܒ. ܘܕܒܥܐ ܡܫܟܚ. ܘܠܐܝܢܐ ܕܢܩܫ ܡܬܦܬܚ ܠܗ. 8
ܐܘ ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܢܫܐܠܝܘܗܝ ܒܪܗ ܠܚܡܐ. ܠܡܐ ܟܐܦܐ ܡܘܫܛ ܠܗ. 9
* ܘܐܢ ܢܘܢܐ ܢܫܐܠܝܘܗܝ ܠܡܐ. ܚܘܝܐ ܡܘܫܛ ܠܗ. * ܘܐܢ ܐܢܬܘܢ ܕܒܝܫܐ 10 11
ܐܢܬܘܢ. ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܘܗܒܬܐ ܛܒܬܐ ܠܡܬܠ ܠܒܢܝܟܘܢ. ܟܡܐ ܡܝܬܪܐܝܬ
ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܢܬܠ ܛܒܬܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܐܠܝܢ ܠܗ. * ܟܠ ܡܐ ܕܨܒܝܢܬܘܢ 12
ܕܢܥܒܕܘܢ ܠܟܘܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܥܒܕܘ ܠܗܘܢ. ܗܢܘ ܓܝܪ
ܢܡܘܣܐ ܘܢܒܝܐ.

Quisquis enim petit, accipit : & qui quærit, invenit : & ei qui pulsat, aperietur. 8
Ecquis est ex vobis homo, qui, si petat ab eo filius ejus panem, porrigat ei lapidem? 9
Et, si piscem petierit, num colubrum porriget ei? 10 Quòd si ergò vos qui mali estis, 11
nôstis munera bona dare filiis vestris; quantò magìs pater vester qui in cœlis est, dabit bona iis qui rogaverint eum?
Quæcunque volueritis ut faciant vobis homines, ita & vos facite eis. Hoc enim est Lex & Prophetæ. 12

* ܕܨܦܪܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ * * ܝܗ *

Matutinis diei Veneris hebdomadæ primæ Quadragesimæ. 15.

* ܥܘܠܘ ܒܬܪܥܐ ܠܚܝܐ. ܕܦܬܝܚ ܗܘ ܬܪܥܐ. ܘܪܘܝܚܐ ܐܘܪܚܐ ܕܡܘܒܠܐ ܠܐܒܕܢܐ. 13
ܘܣܓܝܐܐ ܐܢܘܢ ܕܐܙܠܝܢ ܒܗ. * ܡܐ ܙܥܘܪ ܬܪܥܐ. ܘܐܠܝܨܐ ܐܘܪܚܐ 14
ܕܡܘܒܠܐ ܠܚܝܐ. ܘܙܥܘܪܝܢ ܐܢܘܢ ܕܡܫܟܚܝܢ ܠܗ. * ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ 15
ܕܐܬܝܢ ܠܘܬܟܘܢ ܒܠܒܘܫܐ ܕܐܡܪܐ. ܡܢ ܠܓܘ ܕܝܢ ܐܝܬܝܗܘܢ ܕܐܒܐ ܚܛܘܦܐ.
* ܡܢ ܦܐܪܝܗܘܢ ܕܝܢ ܬܫܬܘܕܥܘܢ ܐܢܘܢ. ܠܡܐ ܡܩܛܦܝܢ ܡܢ ܟܘܒܐ ܥܢܒܐ. ܐܘ ܡܢ ܦܪܕܒܢܐ 16
ܬܐܢܐ. * ܗܟܢܐ ܟܠ ܐܝܠܢܐ ܛܒܐ. ܦܐܪܐ ܫܦܝܪܐ ܥܒܕ. ܐܝܠܢܐ ܕܝܢ ܒܝܫܐ ܦܐܪܐ ܒܝܫܐ 17
ܥܒܕ. * ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܝܠܢܐ ܛܒܐ ܦܐܪܐ ܒܝܫܐ ܠܡܥܒܕ. ܘܠܐ ܐܝܠܢܐ ܒܝܫܐ ܦܐܪܐ 18
ܛܒܐ ܠܡܥܒܕ. * ܟܠ ܐܝܠܢܐ ܕܠܐ ܥܒܕ ܦܐܪܐ ܛܒܐ. ܡܬܦܣܩ ܘܒܢܘܪܐ ܢܦܠ. 19
* ܡܟܝܠ ܡܢ ܦܐܪܝܗܘܢ ܬܫܬܘܕܥܘܢ ܐܢܘܢ. * ܠܐ ܗܘܐ ܟܠ ܕܐܡܪ ܠܝ ܡܪܝ ܡܪܝ ܥܐܠ 20 21
ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܐܠܐ ܡܢ ܕܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ.

Introite per angustam portam, quoniam lata est porta, & spatiosa via quæ ducit ad perditionem, & multi sunt illi qui abeunt per eam. 13
Quàm parva est porta & stricta via, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt illi, qui inveniunt eam! 14
Cavete à prophetis mendacibus, qui veniunt ad vos cum vestimentis ovium, intus autem sunt lupi rapaces. 15
Sed à fructibus eorum cognoscetis eos. Num colligunt ex spinis uvas, aut ex tribulis ficus? 16
Ita omnis arbor bona, fructus bonos facit: arbor autem mala, fructus malos facit. 17
Impossibile est arborem bonam fructus malos facere, aut arborem malam fructus bonos facere. 18
Omnis arbor quæ non facit fructus bonos, exciditur, & in ignem cadit. 19
Itaque à fructibus eorum cognoscetis eos. 20
Non quisquis dicit mihi, Domine mi, Domine mi, intraturus est in regnum cœlorum; sed is qui facit voluntatem patris mei qui in cœlis est. 21

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 እስመ ፡ ኵሉ ፡ ዘይስእል ፡ ይነሥእ ፡ ወዘ ፡ የኀሥሥ ፡ ይረክብ ፡ ወለ
9 ዘ ፡ ይጐድጕድ ፡ ይትረኀዎ፡፡=፡ መኑ ፡ ውእቱ ፡ እምኔክሙ ፡ ብእሲ ፡ ዘ
10 ይስእሎ ፡ ወልዱ ፡ ኅብስተ ፡ ቦኑ ፡ እብነ ፡ ይሁቦ፡፡=፡ ወእመሂ ፡ ዓሣ ፡
11 ሰአሎ ፡ አርዌ ፡ ምድርኑ ፡ ይሁቦ፡፡=፡ ዘለእንትሙ ፡ እንከ ፡ እኩያን ፡ ታአምሩ ፡
ሠናየ ፡ ሀብተ ፡ ወሂበ ፡ ለውሉድክሙ ፡ እፎ ፡ ፈድፋደ ፡ አቡክሙ ፡ ዘበ ፡ ሰማያት ፡
12 ይሁብ ፡ ሠናየ ፡ ለእለ ፡ ይስእልዎ፡፡=፡ ኵሉኬ ፡ ዘትፈቅዱ ፡ ይግበሩ ፡ ለክሙ ፡ ሰብ
እ ፡ ከማሁ ፡ አንትሙሂ ፡ ግበሩ ፡ ሎሙ ፡ እስመ ፡ ዝውእቱ ፡ ኦሪትኒ ፡ ወነብያት
13 ኒ፡፡=፡ ባኡ ፡ እንተ ፡ ጸበብ ፡ አንቀጽ ፡ እስመ ፡ ረሐብ ፡ አንቀጽ ፡ ወስፉሕት ፡ ፍኖ
ት ፡ እንተ ፡ ትወስድ ፡ ውስተ ፡ ሐጕል ፡ ወብዙኃን ፡ እሙንቱ ፡ እለ ፡ ይበውኡ ፡ እንተ፡
14 ውስቴታ፡፡=፡ ጥቀ ፡ ጸባብ ፡ አንቀጽ ፡ ወጽዕቅት ፡ ፍኖት ፡ እንተ ፡ ትወስድ ፡ ውስተ ፡
15 ሕይወት ፡ ወውሑዳን ፡ እሙንቱ ፡ እለ ፡ ይረክብዋ፡፡=፡ ተዓቀቡ ፡ እምሐሰዊያን ፡ ነቢያ
ት ፡ ንለ ፡ ይመጽኡ ፡ ኀቤክሙ ፡ በአልባሰ ፡ አባግዕ ፡ ወእንተ ፡ ውስጦሙሰ ፡ እሙን
16 ቱ ፡ ተኵላት ፡ መሠጥ፡፡=፡ ወእም ፡ ፍሬሆሙ ፡ ታአምርዎሙ፡፡ ይቀሥሙሁ ፡ እምአሥ
17 ዋክ ፡ አስካል ፡ ወእምአሜከላ ፡ በለሰ፡፡=፡ ከማሁኬ ፡ ኵሉ ፡ ዕፅ ፡ ሠናይ ፡ ፍሬ ፡
18 ሠናየ ፡ ይፈሪ ፡ ወእኩይሰ ፡ ዕፅ ፡ ፍሬ ፡ እኩየ ፡ ይፈሪ፡፡=፡ ኢይክል ፡ ዕፅ ፡ ሠናይ ፡ ፍ
19 ሬ ፡ እኩየ ፡ ፈሪየ ፡ ወዕፅኒ ፡ እኩይ ፡ ፍሬ ፡ ሠናየ ፡ ፈሪየ፡=፡ ኵሉ ፡ ዕፅ ፡ ዘኢይፈሪ ፡ ፍሬ ፡
20 ሠናየ ፡ ይትገዘም ፡ ወውስተ ፡ እሳት ፡ ይትወደይ፡፡=፡ እንጋ ፡ እም ፡ ፍሬሆሙ ፡ ታአምርዎ
21 ሙ፡፡=፡ አኮ ፡ ኵሉ ፡ ዘይብለኒ ፡ እግዚኦ ፡ እግዚኦ ፡ ዘይበውእ ፡ ውስተ ፡ መንግሥ
ት ፡ ሰማያት ፡ ዘእንበለ ፡ ደእሙ ፡ ዘይገብር ፡ ፈቃደ ፡ ለአቡየ ፡ ዘበ ፡ ሰማያት፡፡=፡

Quia omnis qui petit, accipiet : & qui quærit, inveniet : & ei qui 8
pulsat, aperietur ei. Et quis est ille è vobis homo, qui petenti filio suo panem, 9
num lapidem dabit ei? Et si piscem petierit, num serpentem dabit ei? 10
Si vos igitur mali nôstis bonum donum dare filiis vestris, quantò magis pa- 11
ter vester qui est in cœlis dabit bonum petentibus se. Omnia igitur quæ 12
vultis ut faciant vobis homines, ita & vos quidem facite illis; quoniam hoc
est lex & prophetæ. Introite per angustam portam: quoniam lata est porta, & 13
spatiosa via quæ ducit in perditionem, & multi sunt illi qui introëunt per
eam. Valdè angusta est porta, & arcta via quæ ducit in vitam, & pauci 14
sunt qui inveniunt eam. Cavete à pseudoprophetis, qui veniunt ad vos in 15
vestimentis ovium, & secundùm quod intus est iis, sunt lupi rapaces. Et ex 16
fructu eorum agnoscetis eos: colligúntne è spinis uvam, & è rubis ficos?
Ita igitur omnis arbor bona fructum bonum fert, & mala arbor fructum 17
malum fert. Non potest arbor bona fructum malum ferre, & arbor mala 18
fructum bonum ferre. Omnis arbor quæ non fert fructum bonum, excide- 19
tur, & in ignem projicietur. Igitur ex fructu suo agnoscetis eos. 20
Non omnis qui dicit mihi Domine, Domine, introiturus est regnum 21
cœlorum: sed ipse solummodò qui facit voluntatem patris mei qui in
cœlis.

Verſio VULGATA LATINA.

8 Omnis enim qui petit, accipit : & qui quærit, invenit : & pulſanti aperietur.
9 Aut quis eſt ex vobis homo, quem ſi petierit filius ſuus panem, numquid lapidem
10 porriget ei ? Aut ſi piſcem petierit, numquid ſerpentem porriget ei ? Si ergò
11 vos, cùm ſitis mali, nôſtis bona data dare filiis veſtris : quantò magis pater ve-
12 ſter, qui in cœlis eſt, dabit bona petentibus ſe ? Omnia ergò quæcunque vul-
tis ut faciant vobis homines, & vos facite illis. Hæc eſt enim lex, & Prophetæ.
13 Intrate per anguſtam portam : quia lata porta, & ſpatioſa via eſt, quæ ducit
14 ad perditionem, & multi ſunt quæ intrant per eam. Quàm anguſta porta, &
15 arcta via eſt, quæ ducit ad vitam : & pauci ſunt, qui inveniunt eam ! Attendite à falſis prophetis, qui veniunt ad vos in veſtimentis ovium, intrinſecùs
autem ſunt lupi rapaces : A fructibus eorum cognoſcetis eos. Numquid colli- 16
gunt de ſpinis uvas, aut de tribulis ficus ? Sic omnis arbor bona fructus bonos 17
facit : mala autem arbor malos fructus facit. Non poteſt arbor bona malos fru- 18
ctus facere : neque arbor mala bonos fructus facere : Omnis arbor, quæ non 19
facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Igitur ex fructibus eo- 20
rum cognoſcetis eos. Non omnis, qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit 21
in regnum cœlorum : ſed qui facit voluntatem patris mei, qui in cœlis eſt, ipſe
intrabit in regnum cœlorum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لان كل من يسال يعط * ومن يطلب يجد * ومن يقرع يفتح له * اي انسان منكم يساله ابنه 8 9
خبزا فيعطيه حجرا * او يساله سمكه افيعطيه حيه * فاذا كنتم انتم الاشرار تعرفون تعطون 10 11
العطايا الصالحه لابنايكم * فكم بالحري ابوكم الذي في السموات يعطي الخيرات لمن يساله *
* وكلما تريدون ان تفعله الناس بكم افعلوه انتم بهم * فهذا هو الناموس والانبياء * 12
* الفصل الرابع عشر * * ادخلوا الباب الضيق فان المسلك واسع والطريق 13
المودية الي الهلاك رحبة والداخلون فيها كثير هم * ما اضيق الباب واكرب الطريق التي 14
تودي الي الحياة وقليل هم الذين يجدونها * احذروا الانبياء الكذبة الذين ياتونكم بلباس 15
الحملان وداخلهم ذياب خاطفة * فمن ثمارهم تعرفونهم * هل تجمع من الشوك عنبا او من 16
العوسج تينا * هكذا كل شجرة صالحة تخرج ثمرة جيدة * والشجرة الردية تخرج ثمرة 17
سريرة * لا تقدر شجرة صالحة ان تخرج ثمرة سريرة * ولا شجرة ردية تخرج ثمرة جيدة * وكل 18 19
شجرة لا تثمر ثمرة جيدة تقطع وتلقي في النار * فمن ثمارهم تعرفونهم * ليس كل من يقول 20 21
لي يا رب يا رب يدخل ملكوت السموات لكن الذي يعمل ارادة ابي الذي في
السموات *

Omnis enim qui petit, accipit : & qui 8
quærit, invenit : & ei qui pulſat, aperie-
tur. Quis homo ex vobis, à quo ſi petat 9
filius ejus panem, det ei lapidem ? Aut ſi 10
petat ab eo piſcem, detque ei ſerpentem ?
Cùm ergò vos mali, ſciatis concedere do- 11
na optima filiis veſtris : quantò magis
pater veſter qui eſt in cœlis, dabit bona
roganti eum ? Quicquid autem vultis ut 12
faciant vobis homines, facite idem vos
illis. Quoniam hæc eſt Lex et Prophetæ.

Sectio quartadecima.

Intrate per portam anguſtam : quia ſe- 13
mita lata, & via perducens ad perditi-
onem ſpatioſa eſt, & intrantes per eam,
multi ſunt. Quàm anguſta porta, & mæ- 14
ſta eſt via quæ ducit ad vitam : & pau-
ci ſunt qui inveniunt eam ! Cavete pro- 15
phetas falſos, qui veniunt ad vos in ve-
ſtimentis agnorum, & intrinſecùs ſunt
lupi rapaces. A fructibus eorum cogno- 16
ſcetis eos. Nunquid leges è ſpinis uvas,
aut è rhamnis ficus ? Sic omnis arbor 17
bona, producit fructum bonum : & ar-
bor mala, producit fructum malum. Non 18
poteſt arbor bona producere fructum ma-
lum : neque arbor mala producit fru-
ctum bonum. Et omnis arbor, quæ non 19
fructificat fructum bonum, excidetur,
& conjicietur in ignem. Igitur ex fru- 20
ctibus eorum cognoſcetis eos. Non o- 21
mnis qui dicit mihi, O Domine, O Do-
mine, intrabit regnum cœlorum : ſed qui
facit voluntatem patris mei qui in cæ-
lis eſt.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* هركه بخواهد بستاند * وهركه بجويد بيابد * وهركه دري را بزند براي† او كشاده 8
شود * * كدامين مردست در ميان شما * كه فرزند او† ازو نان خواهد * وپدر بجاي نان بفرزند 9
سنك دهد * * يا ازو ماهي خواهد * بدو مار دهد * * چون شما كه بد وشوميد * بخشايشهاي† 10 11
نيك خواهيد * كه بفرزندان خود دهيد * آخر نه پدر شما كه بر آسمانست * از شما بهترست *
وبدان كسان كه ازو چيزي† خواهند بيشتر وتمام تر دهد   سي ششم   اشارت بدانك
* هر چه روا داريد كه مردم با شما كنند شما نيز با   هر چه كني با خود كرده باشي 12
ايشان اين چنين كنيد * اينست شريعت وپيغامبران   سي هفتم   نهي كردن از شهوت
* از در تنك درآييد * كه سخت فراخ وپهن است† راهي كه در هلاكت مي برد و† آنان كه 13
دران راه فراخ مي روند بسيارانند * وراهي كه در زندكاني برد دران تنكست وراه آن دشخوار 14
وآنان كه اين راه را بيابند كمند   سي هشتم   نشان پيغمبران دروغ   * پرهيز 15
داريد از پيغمبران دروغ * كه پيش شما بيايند بصورت بره از بيرون * واندرون مانند†
كركان رباينده هستند * * از ميوهء ايشان * ايشانرا بشناسيد * مكر بتوان از تلو انكور چينند * 16
يا از تيغ خارها انجير * * اين چنين هر درختي كه نيك باشد * ميوهء نيك دهد * وهر درختي كه 17
شوم باشد ميوهء شوم دهد * * درختي كه نيك باشد * نتواند كه ميوهء شوم دهد * ودرخت 18
شوم نيز ميوهء نيك ندهد * * وهر درختي كه ميوهء نيك ندهد * بريده شود * 19
ودر آتش† سوخته شود * * اكنون از ميوهء ايشان† ايشانرا بشناسيد * * نه هر كه بمن 20 21
كويد * اي خداوند * اي خداوند * در ملكوت آسمان اندر رود * الا آنك ارادت پدر من
كند كه در آسمانست *

Quiſquis petit, accipit ; & quicunq; 8
quærit, invenit : & quicunque oſti-
um pulſat, ei apertum erit. Quiſnam 9
homo eſt inter vos, quum filius ejus
ab eo panem petierit, & pater loco
panis lapidem filio dabit ? Sive ab 10
eo piſcem petierit, ei ſerpentem da-
bit. Cùm vos qui mali & pravi eſtis, 11
dona bona vultis filiis veſtris dare,
nónne pater veſter qui in cælis eſt vo-
bis melior eſt ; & iis hominibus qui
ab eo aliquid petunt, præſtantius &
perfectius dabit ?

XXXVI. Monitum, quòd quemadmodum agis tecum agetur.

Quodcunque æquum ducitis ut ho- 12
mines vobiſcum agant, cum eis hoc
modo agite : hoc eſt Lex & Pro-
pheta.

XXXVII. Prohibitio concupiſcentiæ.

Per portam anguſtam introite : nam 13
valde lata & ſpatioſa eſt via, quæ
ad interitum fert ; & ii, qui in illa
via lata incedunt, multi ſunt. Sed 14
via quæ ad vitam fert, porta ejus
anguſta eſt, & ſemita ejus ardua,
& ii qui hanc viam inveniunt pau-
ci ſunt.

XXXVIII. Signum prophetarum falſorum.

Cavete à prophetis falſis, qui ad vos 15
accedunt ſpecie agni externâ, intus
verò ſimiles lupis rapacibus ſunt.
Ex fructu eorum cognoſcetis eos : 16
Fieri'ne poteſt ut ex rhamno uvã col-
ligant ? aut ex acutis ſpinis ficum ?
Ita omnis arbor quæ bona eſt, fru- 17
ctum bonum dat, & omnis arbor quæ
mala eſt, fructum malum dat. Arbor 18
quæ bona ſit, non poteſt fructum ma-
lum dare ; & arbor mala etiam,
fructum bonum non dat. Et omnis 19
arbor quæ fructum bonum non dat,
ſuccidetur & in igne combuſta erit.
Itaque ex fructu ipſorum dignoſcetis 20
eos. Haud quiſquis mihi dixerit, 21
O Domine, O Domine, in regnum
cœlorum introibit ; ſed is qui volun-
tatem Patris mei facit, qui in cæ-
lis eſt.

Multi dicent mihi in illa die; Domine, Domine, nónne tuo nomine ξ̄
22 Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι ε
prophetavimus, & tuo nomine dæmonia ejecimus, & tuo no-
προεφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνό-
mine efficientias multas fecimus? Et tunc confitebor illis, Quod
23 ματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; Καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, Ὅτι
nunquam novi vos: abscedite à me operantes ini-
οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνο-
quitatem. Omnis ergò quicunque audit mea verba hæc, & facit ea,
24 μίαν. Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ ποιεῖ αὐτούς, ξ̄α
assimilabo illum viro prudenti, qui ædificavit domum suam super ε
ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ
petram. Et descendit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt
25 τὴν πέτραν. Καὶ κατέβη ἡ βροχή, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοί, καὶ ἔπνευσαν
venti, & procubuerunt domui illi, & non cecidit. Fundata erat
οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο
enim super petram. Et omnis audiens mea verba hæc, & non
26 γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους, καὶ μὴ
faciens ea, assimilabitur viro stulto, qui ædificavit domum suam
ποιῶν αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
super arenam: Et descendit pluvia, & venerunt flumina, & flave-
27 ἐπὶ τὴν ἄμμον· Καὶ κατέβη ἡ βροχή, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοί, καὶ ἔπνευ-
runt venti, & proruerunt domui illi, & cecidit: & fuit
σαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἔπεσε· καὶ ἦν

casus illius magnus. Et factum est, cùm consummâsset Jesus ser-
ἡ πτῶσις αὐτῆς μεγάλη. Καὶ ἐγένετο, ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λό- 28
mones hos, stupebant turbæ super doctrina ejus. Erat enim do-
βξ̄ γους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. Ἦν γὰρ διδά- 29
β cens eos ut auctoritatem habens, & non sicut Scribæ.
σκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς.

ς' CAP. VIII. η'.

Descendente autem eo de monte, secutæ sunt eum turbæ multæ. Et
ξ̄γ β Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. Καὶ 1 2
ecce leprosus veniens adorabat eum, dicens; Domine, si velis, potes me
ἰδοὺ λεπρὸς ἐλθὼν, προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με
mundare. Et extendens manum, tetigit eum Jesus, dicens, Volo:
καθαρίσαι. Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Θέλω· 3
mundare. Et confestim mundata est ejus lepra. Et ait illi Je-
καθαρίσθητι. Καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη- 4
sus, Vide, nemini dixeris; sed abi, teipsum ostende Sacerdoti, & of-
σοῦς, Ὅρα μηδενὶ εἴπῃς· ἀλλ' ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσ-
fer munus, quod attribuit Moyses, in testimonium illis. Intro-
ένεγκε τὸ δῶρον, ὃ προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Εἰσελ- 5
Ζ' eunte autem Jesu in Capernaum, accessit ad eum Centurio, appellans
ξ̄δ θόντι δὲ τῷ Ἰησοῦ εἰς Καπερναούμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος, παρακαλῶν
γ eum,
αὐτόν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 * ܣܓܝܐܐ ܢܐܡܪܘܢ ܠܝ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. ܡܪܝ ܡܪܝ. ܠܐ ܒܫܡܟ ܐܬܢܒܝܢ. ܘܒܫܡܟ
23 ܫܐܕܐ ܐܦܩܢ. ܘܒܫܡܟ ܚܝܠܐ ܣܓܝܐܐ ܥܒܕܢ. * ܘܗܝܕܝܢ ܐܘܕܐ ܠܗܘܢ ܕܡܢ ܡܬܘܡ ܠܐ
24 ܝܕܥܬܟܘܢ. ܐܬܪܚܩܘ ܡܢܝ ܦܠܚܝ ܥܘܠܐ. * ܟܠ ܗܟܝܠ ܕܫܡܥ ܡܠܝ ܗܠܝܢ ܘܥܒܕ
25 ܠܗܝܢ. ܢܬܕܡܐ ܠܓܒܪܐ ܚܟܝܡܐ. ܕܒܢܐ ܒܝܬܗ ܥܠ ܫܘܥܐ. * ܘܢܚܬ
ܡܛܪܐ. ܘܐܬܘ ܢܗܪܘܬܐ. ܘܢܫܒ ܪܘܚܐ. ܘܐܬܛܪܝܘ ܒܗ ܒܒܝܬܐ ܗܘ ܘܠܐ ܢܦܠ. ܫܬܐܣܘܗܝ
26 ܓܝܪ. ܥܠ ܫܘܥܐ ܣܝܡܢ ܗܘܝ. * ܘܟܠ ܡܢ ܕܫܡܥ ܡܠܝ ܗܠܝܢ ܘܠܐ ܥܒܕ ܠܗܝܢ.
27 ܢܬܕܡܐ ܠܓܒܪܐ ܣܟܠܐ. ܕܒܢܐ ܒܝܬܗ ܥܠ ܚܠܐ. * ܘܢܚܬ ܡܛܪܐ. ܘܐܬܘ ܢܗܪܘܬܐ.
28 ܘܢܫܒ ܪܘܚܐ. ܘܐܬܛܪܝܘ ܒܗ ܒܒܝܬܐ ܗܘ ܘܢܦܠ. ܘܗܘܬ ܡܦܘܠܬܗ ܪܒܐ. * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܠܡ
29 ܝܫܘܥ ܡܠܐ ܗܠܝܢ. ܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܟܢܫܐ ܥܠ ܡܠܦܢܘܬܗ. * ܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܓܝܪ
ܐܝܟ ܡܫܠܛܢܐ. ܘܠܐ ܐܝܟ ܣܦܪܝܗܘܢ ܘܦܪܝܫܐ.

Multi dicturi sunt mihi in illo die, Domine mi, Domine mi, nónne in nomine tuo prophetavimus, & in nomine tuo dæmonia ejecimus, & in nomine tuo virtutes multas edidimus? 22 Ac tum profitebor eis, Nunquam novi vos: recedite à me operarii iniquitatis. 23 Quisquis igitur audit sermones meos istos, eosque exequitur, comparabitur viro sapienti, qui extruxit domum suam super petram. 24 Et descendit pluvia, veneruntque flumina, ac flaverunt venti, & irruerunt in ipsam domum illam, neque cecidit: quippe cujus fundamenta super petram jacta fuerant. 25 Et quisquis audit sermones meos istos, nec eos exequitur, comparabitur viro stulto, qui extruxit domum suam super arenam. 26 Et descendit pluvia, veneruntque flumina, ac flaverunt venti, & impegerunt in domum illam, atque corruit, & fuit ruina ejus magna. 27 Et factum est, ut quum absolvisset Jesus hos sermones, obstupescerent turbæ ob doctrinam ipsius. 28 Docebat enim eos, ut potestatem habens, non autem ut Scribæ ipsorum, & Pharisæi. 29

* ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܬܪܝܢ ܕܨܘܡܐ * * ܝܘ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܚ *

Lectio ad vesperam Dominicæ secundæ Jejunii. 16.

CAP. VIII.

1 * ܟܕ ܕܝܢ ܢܚܬ ܡܢ ܛܘܪܐ ܢܩܦܘܗܝ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. * ܘܗܐ ܓܪܒܐ ܚܕ ܐܬܐ ܣܓܕ ܠܗ
2 ܘܐܡܪ. ܡܪܝ. ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܕܟܝܘܬܝ. * ܘܦܫܛ ܐܝܕܗ ܝܫܘܥ. ܩܪܒ
3 ܠܗ. ܘܐܡܪ. ܨܒܐ ܐܢܐ ܐܬܕܟܝ. ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܐܬܕܟܝ ܓܪܒܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ.
4 ܚܙܝ ܠܐܢܫ ܠܐ ܬܐܡܪ ܐܠܐ ܙܠ ܚܘܝ ܢܦܫܟ ܠܟܗܢܐ. ܘܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ ܐܝܟ
5 ܕܦܩܕ ܡܘܫܐ ܠܣܗܕܘܬܗܘܢ. * ܟܕ ܕܝܢ ܥܠ ܝܫܘܥ ܠܟܦܪܢܚܘܡ. ܩܪܒ ܠܗ
ܩܢܛܪܘܢܐ ܚܕ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܘܐܡܪ.

Quum autem descendisset è monte, adhæserunt ei turbæ multæ. 1 Et ecce leprosus quidam veniens adoravit eum, & ait; Domine mi, si volueris, potes me mundare. 2 Et extendens manum suam Jesus, tetigit eum, & ait; Volo, mundus fias: & in illa ipsa hora mundata est lepra ejus. 3 Et ait illi Jesus; Vide ne ulli dixeris: sed abi, ostende temetipsum sacerdotibus, & offer oblationem, sicuti præcepit Moses, in testimonium illis. 4 Quum autem ingressus fuisset Jesus Capharnahum, accessit ad eum Centurio quidam, & rogabat eum, inquiens; 5

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

22 ብዙኃን ፡ እለ ፡ ይብሉኒ ፡ በይእቲ ፡ ዕለት ፡ እግዚኦ ፡ እግዚኦ ፡ ላኮኑ ፡ በስምከ ፡
ተነበይነ ፡ ወበስመ ፡ ዚአከ ፡ አጋንንተ ፡ ላወፂእነ ፡ ወበስመ ፡ ዚአከ ፡ ኃይላተ ፡ ብዙ
23 ኃ ፡ ገበርነ ፡፡ ወይእቲ ፡ ሶበ ፡ አአምኖሙ ፡ ከመ ፡ ኢልበ ፡ አመ ፡ አእመርኩክሙ
24 ሙ ፡ ረሐቁ ፡ እምኔየ ፡ እለ ፡ ትገብሩ ፡ ዐመፃ ፡፡ ኵሉኬ ፡ ዘይሰምዕ ፡ ቃልየ ፡ ዘ
ንተ ፡ ወይገብሮሙ ፡ ይመስል ፡ ብእሴ ፡ ጠቢበ ፡ ዘሐነጸ ፡ ቤቶ ፡ ሎቱ ፡ ዲቤ ፡ ኰኵ
25 ሕ ፡፡ ወወረደ ፡ ዝናም ፡ ወመጽኡ ፡ ወሐይዝት ፡ ወነፍኍ ፡ ነፋሳት ፡ ወገፍዕዎ ፡
26 ለውእቱ ፡ ቤት ፡ ወኢወድቀ ፡ እስመ ፡ ተሳረረ ፡ ዲቤ ፡ ኰኵሕ ፡፡ ወኵሉ ፡ ዘይ
ሰምዕ ፡ ቃልየ ፡ ዘንተ ፡ ወኢይገብሮ ፡ ይመስል ፡ ብእሴ ፡ አብደ ፡ ዘሐነጸ ፡ ሎቱ ፡ ቤተ ፡
27 ዲበ ፡ ኖጻ ፡፡ ወወረደ ፡ ዝናም ፡ ወመጽኡ ፡ ወሐይዛት ፡ ወነፍኍ ፡ ነፋሳት ፡ ወገ
28 ፍዕዎ ፡ ለይእቲ ፡ ቤት ፡ ወወድቀት ፡ ወኮነ ፡ ድቀታ ፡ ዐቢየ ፡፡ ወኮነ ፡ ሶቤ ፡ ፈጸመ ፡
29 ሊየሱስ ፡ ዘንተ ፡ ቃለተ ፡ ደደሞሙ ፡ ለሕዛብ ፡ በምሂሮቱ ፡፡ እስመ ፤ ይሜህሮሙ ፡
ከመዘ ፡ ስልጣነ ፡ ወአኮ ፡ ከመ ፡ ጸሐፍቶሙ ፡፡
1 ፰ በእንተ ፡ ዘለምጽ ፡፡ ወእንዘ ፡ ይወርድ ፡ እምደብር ፡ ተለውዎ ፡ ሕብእ ፡ ብዙኃ
2 ን ፡፡ ወናሁ ፡ ዘለምጽ ፡ ቀርበ ፡ ወሰገደ ፡ ሎቱ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ እግዚኦ ፡ እመ
3 ስ ፡ ፈቀድከ ፡ ትክል ፡ አንጽሖትየ ፡፡ ወሰፈሐ ፡ እዴሁ ፡ ለከሮ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ እ
4 ፈቅድ ፡ እንጽሕ ፡ ወበጊዜሃ ፡ ነጽሐ ፡ ለምጹ ፡፡ ወይቤ ፡ ሊየሱስ ፡ ዑቅ ፡ እልበ ፡
ለዘ ፡ ትነግር ፡ ሑር ፡ ባሕቲ ፡ ላርኢ ፡ ርእሰከ ፡ ለካህን ፡ ወአብእ ፡ ቍርበነ ፡ ዘአዘዘ ፡
5 ሙሴ ፡ ለስምዕ ፡ ሎሙ ፡፡ በእንተ ፡ ወልደ ፡ መስፍን ፡፡ ወበዊኦ ፡ ቀፈርናሖም ፡ ቀርበ ፡
ኀቤሁ ፡ ሐቤ ፡ መእት ፡ እንዘ ፡ ያስተበቍዖ ፡፡

Multi dicent mihi in illo die; Domine, Domine, nónne in nomine tuo prophetavimus, & in nomine tuo dæmones foràs ejecimus, & in nomine tuo virtutes multas fecimus. 22 *Et tum confitebor iis, quòd nunquam novi vos: procul estote à me qui facitis iniquitatem.* 23 *Omnis igitur qui audiet verbum meum hoc, & faciet, similis erit viro sapienti; qui ædificavit domum ejus sibi super petram.* 24 *Et descendit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & oppresserunt hanc domum, & non cecidit, quoniam fundata fuit super petram.* 25 *Et omnis qui audiet verbum meum hoc, & non faciet illud; similis est viro fatuo qui ædificavit sibi domum super arenam.* 26 *Et descendit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & oppresserunt hanc domum, & cecidit: & fuit casus ejus magnus.* 27 *Et factum est cùm consummâsset Jesus hanc orationem, obstupebant populi propter doctrinam ejus.* 28 *Quia docebat eos sicut potestatem habens, & non sicut scribæ eorum.* 29

CAP. VIII.

De Leproso.

Et descendente illo *à monte, sequuti sunt eum populi multi.* 1 *Et ecce leprosus appropinquavit, & adoravit eum, dicens; O Domine si velis, potes me purgare.* 2 *Et extendens manum suam tetigit eum, dicens; Volo, purgare: & confestim purgavit lepram ejus.* 3 *Et dixit Jesus, Vide, nemo sit cui dicas: abi, solummodò ostende te sacerdoti, & offer donum quod præcepit Moyses, in testimonium illis.* 4

De Centurionis filio.

Et introëunte illo Capernaum, ad eum Centurio rogans eum accessit: 5

Verſio VULGATA LATINA.

21 Multi dicent mihi in illa die; Domine, Domine, nónne in nomine tuo prophetavimus,
& in nomine tuo dæmonia ejecimus, & in nomine tuo virtutes multas fe-
23 cimus? Et tunc confitebor illis; Quia nunquam novi vos: diſcedite à me, qui
24 operamini iniquitatem. Omnis ergò qui audit verba mea hæc, & facit ea, aſ-
25 ſimilabitur viro ſapienti, qui ædificavit domum ſuam ſupra petram, Et deſcen-
dit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & irruerunt in domum illam,
26 & non cecidit: fundata enim erat ſupra petram. Et omnis, qui audit verba mea
hæc, & non facit ea, ſimilis erit viro ſtulto, qui ædificavit domum ſuam ſuper
27 arenam: Et deſcendit pluvia, & venerunt flumina, & flaverunt venti, & irrue-
28 runt in domum illam, & cecidit, & fuit ruina illius magna. Et factum eſt; cùm
conſummâſſet Jeſus verba hæc, admirabantur turbæ ſuper doctrina ejus. Erat 29
enim docens eos ſicut poteſtatem habens, & non ſicut Scribæ eorum, & Phariſæi.

CAP. VIII.

Cum autem deſcendiſſet de monte, ſecutæ ſunt eum turbæ multæ: Et ecce 1
leproſus veniens, adorabat eum, dicens; Domine, ſi vis, potes me mundare. 2
Et extendens Jeſus manum, tetigit eum, dicens; Volo: Mundare. Et con- 3
feſtim mundata eſt lepra ejus. Et ait illi Jeſus; Vide, nemini dixeris: ſed va- 4
de, oſtende te ſacerdoti, & offer munus, quod præcepit Moyſes, in teſtimonium
illis. Cùm autem introîſſet Capharnaum, acceſſit ad eum Centurio, rogans eum, 5

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*لِأَنَّ كَثِيرِينَ يَقُولُونَ لِي فِي ذَلِكَ ٱلْيَوْمِ يَا رَبُّ يَا رَبُّ أَلَيْسَ بِٱسْمِكَ تَنَبَّأْنَا * وَبِٱسْمِكَ أَخْرَجْنَا 22
ٱلشَّيَاطِينَ * وَبِٱسْمِكَ صَنَعْنَا قُوَّاتٍ كَثِيرَةً * فَحِينَئِذٍ أُجِيبُهُمْ قَائِلًا إِنِّي مَا أَعْرِفُكُمْ قَطُّ اِذْهَبُوا 23
عَنِّي يَا فَاعِلِي ٱلْإِثْمِ * فَكُلُّ مَنْ يَسْمَعُ كَلَامِي هَذَا وَيَعْمَلُ بِهِ يُشْبِهُ رَجُلًا حَكِيمًا بَنَى بَيْتَهُ عَلِي 24
ٱلصَّخْرَةِ * فَنَزَلَتِ ٱلْأَمْطَارُ وَجَرَتِ ٱلْأَنْهَارُ * وَهَبَّتِ ٱلرِّيَاحُ وَضَرَبَتْ ذَلِكَ ٱلْبَيْتَ فَلَمْ يَسْقُطْ * لِأَنَّ 25
أَسَاسَهُ ثَابِتٌ عَلِي ٱلصَّخْرَةِ * وَكُلُّ مَنْ يَسْمَعُ كَلَامِي هَذَا وَلَا يَعْمَلُ بِهِ يُشْبِهُ رَجُلًا جَاهِلًا بَنَي 26
بَيْتَهُ عَلِي ٱلرَّمْلِ * فَنَزَلَتِ ٱلْأَمْطَارُ وَجَرَتِ ٱلْأَنْهَارُ * وَهَبَّتِ ٱلرِّيَاحُ وَضَرَبَتْ ذَلِكَ ٱلْبَيْتَ فَسَقَطَ وَكَانَ 27
سُقُوطُهُ عَظِيمًا * وَلَمَّا أَكْمَلَ يَسُوعُ كُلَّ هَذَا ٱلْكَلَامِ بُهِتَ ٱلْجَمْعُ مِنْ تَعْلِيمِهِ * لِأَنَّهُ كَانَ يُعَلِّمُهُمْ 28 29
كَمَنْ لَهُ سُلْطَانٌ وَلَيْسَ مِثْلَ كُتَّابِهِمْ * ٱلْفَصْلُ ٱلْخَامِسُ عَشَرَ * وَلَمَّا نَزَلَ مِنَ 1
ٱلْجَبَلِ تَبِعَهُ جَمْعٌ كَبِيرٌ * وَإِذَا أَبْرَصُ قَدْ جَاءَ فَسَجَدَ لَهُ * وَقَالَ يَا رَبُّ إِنْ شِئْتَ فَأَنْتَ قَادِرٌ 2
أَنْ تُطَهِّرَنِي * فَمَدَّ يَدَهُ وَلَمَسَهُ وَقَالَ لَهُ قَدْ شِئْتُ فَٱطْهُرْ وَلِلْوَقْتِ طَهُرَ بَرَصُهُ * وَقَالَ لَهُ يَسُوعُ 3 4
أُنْظُرْ لَا تَقُلْ لِأَحَدٍ. لَكِنِ ٱمْضِ فَأَرِ نَفْسَكَ لِلْكَاهِنِ وَقَدِّمْ قُرْبَانًا كَمَا أَمَرَ مُوسِي شَهَادَةً لَهُمْ *
* ٱلْفَصْلُ ٱلسَّادِسُ عَشَرَ * وَلَمَّا دَخَلَ كَفَرْنَاحُومَ جَاءَ إِلَيْهِ قَائِدُ مِائَةٍ وَسَأَلَهُ * 5

Nam multi dicent mihi in illa die; O 22
Domine, ô Domine, nónne in nomine tuo
prophetavimus & in nomine tuo ejecimus dæmonia, & in nomine tuo fecimus
virtutes multas? Tunc reſpondebo eis, 23
dicens; Equidem nón novi vos unquam:
diſcedite à me qui operamini iniquitatem. Quicunq; audit ſermonem meum 24
iſtum & exequitur eum, ſimilis eſt viro
ſapienti qui ædificavit domum ſuam ſuper petram: Et deſcendit pluvia, & de- 25
currerunt flumina, & flaverunt venti,
& percuſſerunt illam domum, & non cecidit; quoniam fundamentum ejus firmatum eſt ſuper petram. Et quicunque 26
audit ſermonem meum hunc, & non exequitur illum, ſimilis eſt viro ſtulto, qui
ædificavit domum ſuam ſuper arenam:
Et deſcendit pluvia, & decurrerunt 27
flumina, & flaverunt venti, & percuſſerunt illam domum, & corruit; fuítque
ruina ejus magna. Quumque complêſſet 28
Jeſus omnem hunc ſermonem, admirata
eſt turba ob doctrinam ejus. Erat enim 29
docens eos ut habens poteſtatem, non autem ut Scribæ eorum.

Sectio quintadecima.

CAP. VIII.

Cum autem deſcendiſſet de monte, 1
ſecuta eſt eum turba multa: Et ecce leproſus venit, & adoravit eum, ac dixit;
Domine, ſi vis, tu potes mundare me. Et 2
extendit manum ſuam, tetigitque eum,
& dixit ei; Volo, mundare. Et con- 3
feſtim mundata eſt lepra ejus. Et dixit 4
ei Jeſus; Vide, ne dicas cuipiam: ſed
vade, & oſtende teipſum ſacerdoti; &
offer munus, ut præcepit Moſes, in teſtimonium illis. Sectio ſextadecima.
Cúmq; introiiſſet Capharnahū, venit ad 5
eum Dux centū virorum et rogavit eum,

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

*بسياران دران روز بمن بكويند • اي خداوند • اي خداوند • نه بنام تو پيغمبري كرديم • وبنام تو 22
ديوانرا از مردم بدر آورديم • وبنام تو بسيار† زورمندي كرديم • *انكه پيش ايشان اقرار بياورم كه از 23
قديم شما را نشناختم اي بندكان ظالم • از من دور باشيد   سي نهم   براي بنياد دين
*هر كه سخنهاء من بشنود وبدان كار كند • مانند است بمردي دانا • كه بنياد خانهء 24
خود را بر سنك رسته بنهد *چون باران آيد وسيلابها بر خيزد • وآب رود خانها زيادت شود • 25
وبادهاء سخت دمد • اين همه بدان خانه دريخجند • وان خانه نيفتد • سبب انك اساس او بر سنك
محكم نهاده شد • *وكساني سخنهاء مرا شنيده باشند • وبدان كار نكنند • مانند مردي 26
باشند نادان • كه بنياد خانهء خود بر ريك نهد *باران باريد وسيلاب در رودخانها دريخجيد • 27
وبادهاء سخت دميد خانه بيفتاد افتادني او بزرك ودشخوار شد   جهل   مرد پيس را
كه مسيح پاك كرد •   *چون عيسي اين سخنها را تمام كرد • جماعتي كه انجا بودند 28
وشنيدند از تعليم او • در عجب ماندند • *زيرا همچون مسلط † ايشانرا تعليم مي داد • 29
ونه همچون نويسندكان • ومعتزلان •   *وچون از كوه بزير آمد بسيار مردم † از پي او رفتند • 1
*واينك يك مرد پيس آمد • وبراي او سجود كرد • وكفت اي خداوند • اكر خواهي بتواني 2
مرا پاك كردن • *مسيح دست خودرا نزديك او † دراز كرد وكفت • خواستم پاك باش • همانندم پيسي 3
از تن او پاك شد • *عيسي بدو كفت ببين نبادا بكسي بكويي • الا برو خودرا بكوهنان بنماي • 4
يعني كشيشان • وقربان پيش كش • انجنانك موسي سپارش داد از براي كواهي ايشان
چهل يكم   خوش كردن پسر امير صده   *چون عيسي در كفر ناحوم † اندر رفت • 5
نزديك او آمد † يكي امير وازو خواست

Multi in illo die mihi dicent, O Do- 22
mine, ô Domine, nónne in nomine tuo
prophetiam egimus, & in nomine tuo
dæmonia ex hominibus eduximus, &
in nomine tuo plurimam virtutem
edidimus. Eo tempore coram illis 23
profitebor, quòd ab antiquo vos non
noverim; ô ſervi iniqui, à me procul abeſte.

XXXIX. De fundamento religionis

Quicunque verba mea audit, & ea 24
operè præſtat, ſimilis eſt viro prudenti, qui fundamentum domûs ſuæ ſuper
petram tutam poſuit: Quum pluvia 25
ingrueret, & torrentes excreſcerent,
& aqua fluviorum exundaret, &
venti vehementer flarent; hæc omnia
in domum illam impacta ſunt, &
domus illa non cecidit, propterea quòd
fundamentum ejus petræ firmæ impoſitum eſſet. Qui verò ſermones meos 26
audiverunt, & eos operi non mandant, ſimiles ſunt homini inſipienti,
qui fundamentum domûs ſuæ in arena poſuit: Pluvia pluebat, & 27
torrens cum fluminibus pulſabat,
& venti fortiter ſpirabant, ita ut
domus caderet, & caſus ejus valdè
gravis eſſet.

XL. De homine leproſo, quem Christus mundavit.

Cùm Jeſus hos ſermones finiviſſet, 28
cœtus qui illic aderant & audiverant doctrinam ejus, in admiratione
manſerunt. Quoniam quaſi domini- 29
um habens illis doctrinam impertivit, & non ut Scribæ & Phariſæi.

CAP. VIII.

Et cùm ex monte deſcendiſſet 1
multi homines eum ſequuti ſunt. Et 2
ecce vir unus leproſus venit, & ipſum
adoravit dixítque, O Domine, ſi
velis, potes me mundum facere. Je- 3
ſus manum ſuam ad eum extendit,
& dixit, Volo, mundus eſto: eodem
momento lepra à corpore ejus mundata fuit. Jeſus ei dixit, Vide 4
ne cui dicas: ſed abi, teipſum Cohnân (i.e. ſacerdotibus) oſtende, &
oblationem offer, quemadmodum Moſes mandatum dedit, in teſtimonium
ipſorum.

XLI. Sanatio filii Centurionis.

Cùm Jeſus in Caphar-nahum in- 5
greſſus eſſet, ad eum acceſſit quidam
præfectus, & ab eo poſtulavit:

Et dicens ; Domine, puer meus jacet in domo, paralyticus ,
6 Καὶ λέγων, Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικὸς,
vehementer diſcruciatus. Et ait illi Jeſus, Ego *veniens* cura-
7 δεινῶς βασανιζόμενος. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύ-
bo eum. Et reſpondens Centurio, ait ; Domine, non ſum
8 σω αὐτόν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος, ἔφη, Κύριε, οὐκ εἰμὶ
idoneus ut meum ſub tectum intres : ſed tantùm dic *verbum*, & ſa-
ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγον, καὶ ἰα-
nabitur puer meus. *Etenim* ego homo ſum ſub *authoritatem*,
9 θήσεται ὁ παῖς μου. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν
habens ſub *meipſum* milites : & dico huic, Vade, & vadit:
ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται·
& alii , Veni, & venit : & ſervo meo , Fac hoc , & facit.
καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου , Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.
Audiens autem Jeſus, miratus eſt : & *ait* ſequentibus ; Amen dico
10 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς , ἐθαύμασε· καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν , Ἀμὴν λέγω
vobis, *Neque* in Iſrael tantam fidem inveni. Dico autem vobis, Quòd
11 ὑμῖν, Οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον. Λέγω δὲ ὑμῖν, Ὅτι ξε ε
multi ab *Orientibus* & *Occidentibus* venient, & recumbent cum A-
πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσι, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀ-
braham , & Iſaac, & Jacob in regno cœlorum. Filii autem
12 βραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. Οἱ δὲ υἱοὶ
regni ejicientur in tenebras exteriores : ibi erit ξς
τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ε

fletus, & *fremitus* dentium. Et dixit Jeſus Centu-
ὁ κλαυθμὸς, καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ἑκατον- 13
rioni ; *Abi* : & ſicut credidiſti, fiat tibi. Et ſanatus eſt
τάρχῳ, Ὕπαγε· καὶ ὡς ἐπίστευσας, γενηθήτω σοι. Καὶ ἰάθη
Η' puer *ejus* in hora illa. Et *veniens* Jeſus in domum Pe-
ξζ β ὁ παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ. Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέ- 14
tri, vidit ſocrum ejus jacentem & febricitantem. Et tetigit
τρου, εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν. Καὶ ἥψατο 15
manum ejus , & dimiſit eam febris : & ſurrexit , & miniſtrabat
τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει
eis. Veſpere autem facto, obtulerunt ei *dæmoniacos* multos , &
Θ' αὐτοῖς. Ὀψίας δὲ γενομένης, προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς , καὶ 16
ejiciebat ſpiritus verbo : & omnes malè habentes *ſanabat* :
ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ , καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν·
Ut adimpleretur dictum per Iſaiam prophetam, dicentem ; Ipſe
Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Αὐτὸς 17
infirmitates noſtras *cepit* & ægrotationes portavit. Videns autem Je-
τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰη- 18
ſus multas turbas circum ſe, juſſit *abire in ul-*
σοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέ-
terius.
ραν.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

6 * ܡܪܝ . ܛܠܝܝ ܪܡܐ ܒܒܝܬܐ . ܘܡܫܪܐ . ܘܒܝܫܐܝܬ ܡܫܬܢܩ . * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ .
7 ܐܢܐ ܐܬܐ ܘܐܐܣܝܘܗܝ . * ܥܢܐ ܩܢܛܪܘܢܐ ܗܘ ܘܐܡܪ . ܡܪܝ . ܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܬܥܘܠ ܬܚܝܬ
8 ܡܛܠܝ . ܐܠܐ ܒܠܚܘܕ ܐܡܪ ܒܡܠܬܐ ܘܢܬܐܣܐ ܛܠܝܝ . * ܐܦ ܐܢܐ ܓܝܪ ܓܒܪܐ ܐܢܐ 9
ܕܬܚܝܬ ܫܘܠܛܢܐ . ܘܐܝܬ ܬܚܝܬ ܐܝܕܝ ܦܠܚܐ . ܘܐܡܪ ܐܢܐ ܠܗܢܐ ܕܙܠ . ܘܐܙܠ .
10 ܘܠܐܚܪܢܐ ܕܬܐ ܘܐܬܐ . ܘܠܥܒܕܝ ܕܥܒܕ ܗܕܐ ܘܥܒܕ . * ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܬܕܡܪ .
ܘܐܡܪ ܠܕܐܬܝܢ ܥܡܗ . ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ . ܕܐܦ ܠܐ ܒܐܝܣܪܝܠ ܐܫܟܚܬ ܐܝܟ
11 ܗܕܐ ܗܝܡܢܘܬܐ . * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ . ܕܣܓܝܐܐ ܢܐܬܘܢ ܡܢ ܡܕܢܚܐ ܘܡܢ
ܡܥܪܒܐ . ܘܢܣܬܡܟܘܢ ܥܡ ܐܒܪܗܡ ܘܐܝܣܚܩ ܘܝܥܩܘܒ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ .
12 * ܒܢܝܗ ܕܝܢ ܕܡܠܟܘܬܐ . ܢܦܩܘܢ ܠܚܫܘܟܐ ܒܪܝܐ . ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ
13 ܫܢܐ . * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܩܢܛܪܘܢܐ ܗܘ . ܙܠ . ܐܝܟ ܕܗܝܡܢܬ ܢܗܘܐ ܠܟ . ܘܐܬܐܣܝ
ܛܠܝܗ ܒܗ ܒܫܥܬܐ .

* Domine mi , puer meus jacet domi , & pa- 6
ralyticus eſt , & malè cruciatur. Ait illi 7
Jeſus , Ego veniam , & ſanabo eum. Re- 8
ſpondit ille Centurio , & ait ; Domine
mi , non ſum dignus , ut ingrediaris ſub
tectum meum ; ſed tantùm dic verbo te-
nus , & ſanabitur puer meus. Nam & 9
ego ſum homo ſub poteſtate , & habeo
ſub manu mea milites , dico huic , Ito ,
itque : & alteri , Veni , venitque : & ſer-
vo meo , Hoc age , & agit. Quum au- 10
diſſet autem Jeſus , miratus eſt , & ait ſe-
cum euntibus ; Amen dico vobis , Ne in
Iſrael quidem inveni talem fidem. Dico 11
vobis autem , Multi venturi ſunt ab Orien-
te , & ab Occidente , & accubituri cum
Abraham , & Iſaac , & Jacob in regno
cœlorum ; Filii verò regni egredientur 12
in tenebras exteriores , illic erit fletus &
ſtridor dentium. Tum ait Jeſus Centuri- 13
oni illi , Abi ; ut credidiſti , fiat tibi : & ſa-
natus eſt puer ejus in illa ipſa hora.

Lectio ad Oblationem Sabbathi primi
Quadrageſimæ. 17.

* ܩܪܝܢܐ ܕܩܘܪܒܐ ܕܫܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ . * ܝܙ *

14 * ܘܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܒܝܬܗ ܕܫܡܥܘܢ . ܘܚܙܐ ܠܚܡܬܗ ܕܪܡܝܐ . ܘܐܚܝܕܐ ܠܗ ܐܫܬܐ .
15 * ܘܩܪܒ ܠܐܝܕܗ ܘܫܒܩܬܗ ܐܫܬܐ . ܘܩܡܬ ܘܡܫܡܫܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ . * ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ
16 ܪܡܫܐ . ܩܪܒܘ ܩܕܡܘܗܝ ܕܝܘܢܐ ܣܓܝܐܐ . ܘܐܦܩ ܫܐܕܝܗܘܢ ܒܡܠܬܐ . ܘܠܟܠܗܘܢ
17 ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕܝܢ ܗܘܘ ܐܣܝ ܐܢܘܢ . * ܐܝܟ ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܐܫܥܝܐ
18 ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ . ܕܗܘ ܢܣܒ ܟܐܒܝܢ ܘܟܘܪܗܢܝܢ ܢܫܩܘܠ . * ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܟܢܫܐ
ܣܓܝܐܐ ܕܚܕܪܝܢ ܠܗ . ܦܩܕ ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܥܒܪܐ .

Et venit Jeſus in domum Simonis, viditque 14
ſocrum ejus proſtratam & correptam febri.
Et tetigit manum ejus , & reliquit eam 15
febris : ſurrexitque ac miniſtravit eis.
Quum autem eſſet veſpera , obtulerunt 16
coram eo dæmoniacos multos , & fecit ex-
ire dæmonia eorum , verbo : eoſque omnes
qui malè affecti erant , ſanavit. Ut imple- 17
retur id quod dictum eſt per Eſaiam pro-
phetam , dicentem ; Ipſe accipiet dolores
noſtros , & infirmitates noſtras portabit.
Quum autem vidiſſet Jeſus turbas multas 18
circum ſeſe , juſſit eas abire in ultiorem
ripam.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

6 ወይብል ፡ እግዚኦ ፡ ወልድየ ፡ ደውይ ፡ ሃሎ ፡ በቤትየ ፡ መፃጕዕ ፡ ጥቀ ፡ ጽዑር፡=፦
7 ወይቤሎ፡ ሊየሱስ ፡ ነየ ፡ እመጽእ ፡ አነ ፡ ወአሐይዎ፡=፦ ወአውሥአ ፡ ሐቤ ፡ ምእት ፡
8 ወይቤ ፡ እግዚኦ ፡ አኮ ፡ ድልወትየ ፡ ከመ ፡ ታሕተ፡ጠፈርየ ፡ ትባእ ፡ ደአሙ ፡ በል ፡ ቃ
9 ለ ፡ ወየሐዩ ፡ ወልድየ፡=፦ እስመ ፡ አነሂ ፡ ብእሲ ፡ አነ ፡ መኰንን ፡ ወቢየ ፡ ዘእኴን
ን ፡ ሐራ ፡ ወእብሎ ፡ ለዝ ፡ ሑር ፡ ወይሐውር ፡ ወለካልኡሂ ፡ ነዓ ፡ ወይመጽእ ፡ ወለ
10 ገብርየኒ ፡ ግበር ፡ ዘንተ ፡ ወይገብር፡=፦ ወሰሚዖ ፡ ሊየሱስ ፡ አንከረ ፡ ወይቤሎሙ ፡
ለእለ ፡ ይተልውዎ፡አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ወኢ ፡ በኀበ ፡ መኑሂ ፡ መጠነዝ ፡ ሃይማኖት ፡
11 በደበ ፡ ኵሉ ፡ እስራኤል ፡ ዘረከብኩ፡፡=፦ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ብዙኃን ፡ እምሠራቅ፡
ወእምዕራብ ፡ ይመጽኡ ፡ ወይረፍቁ ፡ ምስለ ፡ አብርሃም ፡ ወይስሐቅ ፡ ወያዕቆብ ፡ በመ
12 ንግሥት ፡ ሰማያት፡=፦ ወውሉደ ፡ መንግሥትሰ ፡ ይሰደዱ ፡ ውስተ ፡ ጽልመት ፡ ጸናፊ ፡
13 ህየ ፡ ሃሎ ፡ ብካይ ፡ ወሐቂየ ፡ ስነን፡፡=፦ ወይቤሎ ፡ ሊየሱስ ፡ ለሐቤ ፡ ምእት ፡ ሐ
ርኬ ፡ ወበከመ፡ተአመንከ ፡ ይኩንከ ፡ ወሐይወ ፡ ወልዱ ፡ በይእቲ ፡ ሰዓት ፡፡ ወገቢኦ ፡ መ
ስፍን ውስተ ፡ ቤቱ ፡ ረከበ ፡ ቍልዒሁ ፡ ሕይወ፡፡=፦

በእንተ ፡ ሐማተ ፡ ጴጥሮስ፡፡

14 ወመጺኦ ፡ ለየሱስ ፡ ቤቶ ፡ ለጴጥሮስ ፡ ርእያ ፡ ለሐማቱ ፡ እንዘ ፡ ትሰክብ፡ወትፈፀን፡=፦
15 ወለከፋ ፡ እዴሃ ፡ ወኃደጋ፡ፈፀንታ ፡ ወተንሥአት ፡ ወተልእከቶሙ፡፡=፦

በእንተ ፡ እለ ፡ ሐይዉ ፡ እምብዙኅ ፡ ደዌ፡

16 ወምሴተ ፡ ከዊኖ ፡ አምጽኡ ፡ ሎቱ ፡ እላ ፡ አጋንንት ፡ ብዙኃን ፡ ወአውፅኦሙ ፡ ለመ
17 ናፍስት ፡ በቃሉ ፡ ወኵሎ ፡ ጽዑራን ፡ አሕየዎ፡=፦ ከመ ፡ ይብጻሕ ፡ ወይትፈጸም ፡
18 ዘተብህለ ፡ በኢሳይያስ ፡ ነቢይ ፡ ውእቱ ፡ ነሥአ ፡ ደዊነ ፡ ወጾረ ፡ ሕማምነ፡፡=፦ ወር
እዮ ፡ ሊየሱስ ፡ ብዙኃነ ፡ አሕዛበ ፡ ኀቤሁ ፡ አዘዘ ፡ ይሑሩ ፡ ማዕዶተ፡=፦

Et dicebat ; Domine, filius meus infirmus eſt in domo mea, paralyticus valdè 6
afflictus. Et dixit ei Jeſus ; Age, veniam ego , & vivificabo eum. 7
Et reſpondebat ei Centurio, & dixit ; Domine, non eſt ea dignitas mea, ut ſub 8
tectum meum ingrediaris: veruntamen dic verbum, et vivet filius meus. Quo- 9
niam ego quidam vir ſum præfectus habens quibus præſit milites, et dico huic ;
Vade, & vadit : & alteri etiam, Veni, & venit ; & ſervo meo, fac hoc, &
facit. Et audiens Jeſus, miratus eſt, & dixit ſequentibus eam ; Amen dico 10
vobis, Non fuit apud aliquem tanta fides in toto Iſrael, quam inveni. Dico 11
vobis ; quòd multi ab Oriente & ab Occidente venient, & recumbent cum
Abraham, & Iſaac, & Jacob, in regno cœlorum. Et filii regni ejicientur in 12
tenebras ultimas, ibi erit fletus & ſtridor dentium. Et dixit Jeſus Centu- 13
rioni ; Vade, igitur, & ſicut credidiſti fiat tibi : & ſanus fuit filius ejus in
iſta hora. Et reverſo Centurione in domum ſuam invenit puerum ejus ſana-
tum.

De ſocru petri

Et quum adveniſſet Jeſus domum Petri, vidit ſocrum ejus jacentem & febri- 14
citantem : Et tetigit manum ejus, & reliquit eam febris ejus ; & ſurrexit & 15
miniſtravit iis.

De iis qui ſanati fuerunt à variis morbis.

Et veſpere facto, adduxerunt ad eum dæmoniacos multos, & exire fecit ſpi- 16
ritus per verbum ejus : & omnes male *laborantes vivificabat. Ut perve-* 17
niret & impleretur quod dictum eſt per Eſaiam prophetam ; Ipſe accepit infir-
mitatem noſtram. Et quum vidiſſet Jeſus multum populum apud ſe, juſſit 18
abire in ulterius.

Verſio VULGATA LATINA.

6 Et dicens; Domine, puer meus jacet in domo paralyticus, & malè torquetur. Et
7 ait illi Jeſus; Ego veniam, & curabo eum. Et reſpondens Centurio, ait;
8 Domine, non ſum dignus ut intres ſub tectum meum: ſed tantùm dic verbo,
9 & ſanabitur puer meus. Nam & ego homo ſum ſub poteſtate conſtitutus,
habens ſub me milites, & dico huic; Vade, & vadit: & alii; Veni, & venit:
10 & ſervo meo; Fac hoc, & facit. Audiens autem Jeſus miratus eſt, & ſequentibus
11 ſe dixit; Amen dico vobis; Non inveni tantam fidem in Iſrael. Dico autem
vobis, quòd multi ab Oriente, & Occidente venient, & recumbent cum
12 Abraham, & Iſaac, & Jacob in regno cœlorum: Filii autem regni ejicientur
in tenebras exteriores: ibi erit fletus, & ſtridor dentium. Et dixit Jeſus 13
Centurioni; Vade, & ſicut credidiſti, fiat tibi. Et ſanatus eſt puer in illa hora.
Et cùm veniſſet Jeſus in domum Petri, vidit ſocrum ejus jacentem, & febricitantem: 14
Et tetigit manum ejus, & dimiſit eam febris, & ſurrexit, & 15
miniſtrabat eis. Veſpere autem facto, obtulerunt ei multos dæmonia habentes: 16
& ejiciebat ſpiritus verbo: & omnes malè habentes curavit: Ut adimpleretur 17
quod dictum eſt per Iſaiam prophetam, dicentem; Ipſe infirmitates noſtras accepit:
& ægrotationes noſtras portavit. Videns autem Jeſus turbas multas circum 18
ſe, juſſit ire trans fretum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 7 * قايلا يا رب فتاي ملقي في البيت مخلع وسقيم جدا * فقال له [ ] انا اتي وابريه * فاجاب قايد
8 المائة قايلا يا رب لست بمستحق ان تدخل تحت سقف بيتي * لكن قل كلمة فقط فيبرا فتاي *
9 * فاني رجل من قبل سلطان * وتحت يدي جند * ان قلت لهذا اذهب ذهب * ولآخر ايت فياتي *
10 ولعبدي اعمل هذا عمل * فلما سمع يسوع تعجب * وقال للذين يتبعونه آمين اقول لكم
11 اني لم اجد مثل هذه الامانة في احد من اسرائيل * واقول لكم ان كثيرين سياتون من
12 المشرق والمغرب فيتكئون مع ابرهيم واسحق ويعقوب في ملكوت السموات * وبنوا الملكوت
13 يلقون في الظلمة البرانية حيث البكاء وصرير الاسنان * ثم قال يسوع لقايد المائة اذهب
كامانتك يكون لك فبرا الفتي في تلك الساعة *
14 الفصل السابع عشر * ثم *
15 جاء يسوع الي بيت بطرس فنظر حماته ملقاة بحمي * فمس يدها فتركتها الحمي وقامت
16 تخدمهم * فلما كان المساء قدموا اليه مجانين كثيرين * وكان يخرج الارواح بكلمة وابرا
17 18 كل سقيم * ليتم ما قيل من اشعياء النبي انه اخذ امراضنا وحمل اوجاعنا * فلما نظر يسوع
الي الجمع الذين حوله امر ان يذهبوا الي العبر *

Dicens; O Domine, puer meus jacet in 6
domo paralyticus & æger valdè. Ait illi 7
Jeſus; Ego veniam, & curabo eum.
Reſpondit Dux centum dicens; Domine, 8
non ſum dignus ut intres ſub tectum domûs
meæ: ſed dicas verbum tantùm, &
ſanabitur puer meus Nam homo ſum à 9
poteſtate pendens, & ſub manu mea ſunt
milites. Si dixero huic, Vade, vadit: &
alii, Veni, venit: & ſervo meo, Fac hoc,
facit. Cùm autem audiſſet Jeſus, miratus 10
eſt; & dixit his qui ſequebantur eum,
Amen dico vobis, quòd non inveni ſimilem
huic fidei in ullo ex Iſrael. Imò 11
dico vobis, quòd multi venient ab Oriente
& Occidente, & recumbent cum Abraham,
& Iſaac, & Jacob, in regno cœlorum.
Filii autem regni projicientur in 12
tenebras exteriores, ubi fletus & ſtridor
dentium. Deindè dixit Jeſus Duci 13
centum, Vade, ſecundùm fidem tuam fiat
tibi. Et ſanatus eſt puer in illa hora.

Sectio decima ſeptima.

Deinde venit Jeſus in domum Petri, 14
viditque ſocrum ejus proſtratam cum febri:
Tetigitque manum ejus, & dimiſit 15
eam febris, & ſurrexit miniſtrare
eis. Cùm autem eſſet veſpera, obtulerunt 16
ei dæmoniacos multos, & ejiciebat ſpiritus
verbo: & curavit omnem ægrotum.
Ut adimpleretur quod dictum eſt 17
ab Iſaia Propheta; Ipſe accepit morbos
noſtros, & tulit dolores noſtros. Cùm 18
autem vidiſſet Jeſus turbas quæ circum
ſe erant, imperavit ut irent trans
fretum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وكفت اي خداوند جوان من در خانه افتادست * سست وعظيم دشخوار † عذاب مي خورد 6
* عيسي بدو كفت * من بيايم واورا خوش كنم * جواب داد آن امير وبدو كفت اي خداوند * 7 8
مستحق نيستم † كه زير سقف من اندر ايي * الا سخن بس بكو * اينك جوان من خوش
بشود * * براي انك من مردي هستم كه فرمان دارم * وزير دست من سرهنكانند * بهر كه بكويم 9
برو برود * وبهر كه كويم بيا بيايد * وبنده من بكويم اين كار بكن بكند * * چون 10
عيسي اين را شنيد تعجب ماند * وبديشان † كه با وي امده بودند كفت * راست بشما مي
كويم * كه در ميان بني اسراييل اين چنين ايمان يافت نشد * * اكنون بشما مي كويم 11
كه بسياران ازمغرب * ومشرق بيايند * وبا ابرهيم واسحق ويعقوب بنشينند † درملكوت آسمان *
* وفرزندان ملكوت † در تاريكي بيروني بدر روند * انجا شود كريستني * ودندانها برهم 12
ساويدن * * وكفت عيسي بدان امير * برو انچنانك ايمان اوردي بشود مر ترا * هماندم جوان او 13
خوش شد چهل دوم خوش كردن مادر زن شمعون * وآمد عيسي در خانه 14
شمعون ومادر زن شمعون را ديد تب كرفته وافتاده * * دست در دستش نهاد تب اورا رها كرد * 15
وشفا يافت * بر خواست وايشانرا خدمت كرد * چهل سوم خوش كردن ديوانكان
ورنجورانرا * چون شبهنكام شد * پيش او نزديك آوردند † بسياري از ديوانكان * وبسخن ديوهاء 16
ايشانرا بدر كرد * وكساني كه در رنجهاء بد كرفتار بودند * همكنان را خوش كرد
چهل چهارم نبوت اشعيا * تا تمام شود انچ دركتاب اشعيا كفته شد نبوت اوست 17
كه دردهاء ما بستاند وزخمهاء ما را بر كيرد * * عيسي چون ديد كه خلق بسيار كرداكرد او 18
جمع شدند فرمود كه ازان سوي بروند

Et dixit; O Domine, Puer meus domi 6
jacet paralyticus, & graviſſimû cruciatû
ſuſtinet. Jeſus ei dixit, Ego veniam 7
& ſanabo eum. Reſponſum dedit 8
ille præfectus, & ei dixit: O Domine,
dignus non ſum ut ſub tectum meum
ingrediaris: ſed verbum tantùm dic,
ecce puer meus benè habebit. Quoniam 9
ego vir ſum qui imperium ſuſtineo,
& ſub manu mea ſatellites ſunt:
cuicunque dico, Vade, vadit; & cuicunque
dico, veni, venit; & ſi ſervo
meo dixero, Hoc opus fac, facit.
Cùm Jeſus hoc audiſſet, admiratione 10
captus eſt, & iis qui cum eo venerant
dixit; Verè vobis dico, quòd inter,
filios Iſrael talis fides inventa
non eſt. Vobis autem dico, quòd multi 11
venient ab Oriente & Occidente,
& cum Abraham, & Iſaac, & Jaacob
ſedebunt in regno cœlorum. Et filii 12
regni in tenebras externas exibunt:
illic erit fletus & dentium colliſio.
Et dixit Jeſus illi præfecto; 13
Abi, quemadmodum fidem attuliſti
erit tibi: ipſo momento puer ejus
convaluit.

XLII. Sanatio ſocrûs Simeonis.

Et venit Jeſus in domum Simeonis, 14
& ſocrum illius vidit correptam febri
& decumbentem. Manum itaque 15
manui ejus impoſuit, et febris illam
reliquit; & ſalutem experta
ſurrexit, & illis miniſtravit.

XLIII. Sanatio dæmoniacorum & ægrotorum.

Cùm veſpertinum tempus eſſet, in 16
conſpectum ejus adduxerunt multos
dæmoniacos, & verbo dæmonia eorum
expulit, & eos qui ægritudinibus
malis correpti erant, omnes ſanos
reddidit.

XLIV. Prophetia Eſaiæ.

Ut compleretur quod in libro Eſaiæ 17
dictum eſt; Prophetia. *Ille eſt qui*
dolores noſtros ſuſcepit, & ægritudines
noſtras ſuſtulit. Cùm vidiſſet Jeſus, 18
quod populus multus circumcirca
ipſum congregarentur, juſſit ut
ab altera parte abirent.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Ι'. ΙΑ'. ΙΒ'.

Et accedens unus Scriba, ait illi; Magiſter, ſequar te Ι'
19 Καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς, εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ξη
quocunque ieris. Et dicit ei Jeſus; Vulpes foveas habent, ε
20 ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι,
& volucres cœli, *umbracula:* Filius autem hominis non habet ubi
καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ
caput reclinet. Alius autem *diſcipulorum* ejus ait illi; Domine,
21 τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. Ἕτερος δὲ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε,
permitte *mihi* primùm *abire*, & ſepelire patrem meum. *At* Jeſus
22 ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν, καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς
ait illi; Sequere me, & dimitte mortuos ſepelire ſuos mortuos.
εἶπεν αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς. ΙΑ'
Et aſcendente eo in naviculam, ſecuti ſunt eum diſcipuli ejus. Et
23 24 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ξθ
ecce motus magnus factus eſt in mari, ita ut *naviculam operiri ſub* β
ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ
fluctibus: ipſe verò dormiebat. Et *accedentes* diſcipuli ejus,
25 τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
ſuſcitaverunt eum, dicentes; Domine, ſalva nos, perimus. Et dicit
26 ἤγειραν αὐτὸν, λέγοντες, Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα. Καὶ λέγει
eis; Quid timidi eſtis, *exiguæ* fidei? Tunc ſurgens imperavit ventis &
αὐτοῖς, Τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ
mari, & facta eſt tranquillitas magna. *At* homines mirati ſunt,
τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν, 27
dicentes; Qualis eſt hic, quia & venti & mare obediunt
λέγοντες, Ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν
ei? Et *venienti ipſi in ulteriùs* in regionem Ger-
ΙΒ' αὐτῷ; Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γερ- 28
geſenorum, occurrerunt ei duo *dæmoniaci* de monumentis exeun-
γεσηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερ-
tes, ſævi nimis, ita ut *non valere quenquam* tranſire per viam
χόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ
illam. Et ecce clamaverunt, dicentes; Quid nobis & tibi, Jeſu fili
ἐκείνης. Καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν, λέγοντες, Τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ 29
Dei? Veniſti huc ante tempus torquere nos? Erat autem longè
τοῦ Θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; Ἦν δὲ μακρὰν 30
ab illis grex porcorum multorum paſcens. *Veruntamen dæmones appel-*
ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. Οἱ δὲ δαίμονες παρε- 31
labant eum, dicentes; Si ejicis nos, *permitte nobis abire*
κάλουν αὐτὸν, λέγοντες, Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν
in gregem porcorum.
εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 ܘܩܪܒ ܣܦܪܐ ܚܕ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܒܝ ܐܬܐ ܐܢܐ ܒܬܪܟ ܠܐܝܟܐ ܕܐܙܠ ܐܢܬ ܀ * ܐܡܪ ܠܗ *
20 ܝܫܘܥ. ܠܬܥܠܐ ܢܩܥܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ. ܘܠܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܡܛܠܠܐ. ܠܒܪܗ ܕܝܢ
21 ܕܐܢܫܐ. ܠܝܬ ܠܗ ܐܝܟܐ ܕܢܣܡܘܟ ܪܫܗ. * ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.
22 ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝ. ܐܦܣ ܠܝ ܩܕܡ ܐܙܠ ܐܩܒܘܪ ܠܐܒܝ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ
ܠܗ. ܬܐ ܒܬܪܝ. ܘܫܒܘܩ ܡܝܬܐ ܩܒܪܝܢ ܡܝܬܝܗܘܢ.

Ec acceſſit Scriba quidam, & dixit ei; 19
Præceptor mi, ibo poſt te quò tu pergis.
Ait illi Jeſus, Vulpes habent luſtra, & vo- 20
lucres cœli umbraculum: filius autem ho-
minis non habet ubi reclinet caput ſuum.
Alius autem ex diſcipulis ejus, dixit ei; 21
Domine mi, permitte mihi primùm ire ſe-
pultum patrem meum. Jeſus verò dixit 22
ei, Veni poſt me, & relinque mortuos ſe-
pelire mortuos ſuos.

* ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܨܘܡܐ * ܝܚ *

Ad veſperam Dominicæ tertiæ Jejunii. 18.

23 24 * ܘܟܕ ܣܠܩ ܝܫܘܥ ܠܣܦܝܢܬܐ. ܣܠܩܘ ܥܡܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܘܗܐ ܙܘܥܐ
ܪܒܐ ܗܘܐ ܒܝܡܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܠܦܐ ܬܬܟܣܐ ܡܢ ܓܠܠܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܕܡܟ
25 ܗܘܐ. * ܘܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܥܝܪܘܗܝ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ. ܦܪܘܩ. ܐܒܕܝܢܢ.
26 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܡܢܐ ܕܚܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܙܥܘܪܝ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܗܝܕܝܢ ܩܡ
27 ܘܟܐܐ ܒܪܘܚܐ ܘܒܝܡܐ. ܘܗܘܐ ܫܠܝܐ ܪܒܐ. * ܐܢܫܐ ܕܝܢ ܬܡܗܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܘ
28 ܗܢܐ ܕܪܘܚܐ ܘܝܡܐ ܫܡܥܝܢ ܠܗ. * ܘܟܕ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܥܒܪܐ. ܠܐܬܪܐ ܕܓܕܪܝܐ.
ܐܪܥܘܗܝ ܬܪܝܢ ܕܝܘܢܐ ܕܢܦܩܝܢ ܡܢ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. ܒܝܫܐ ܛܒ. ܐܝܟ ܕܠܐ ܐܢܫ ܢܫܟܚ
29 ܠܡܥܒܪ ܒܗܝ ܐܘܪܚܐ. * ܘܩܥܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܠܢ ܘܠܟ ܝܫܘܥ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܬܝܬ ܠܗܪܟܐ.
30 ܩܕܡ ܙܒܢܐ ܠܡܫܢܩܢ. * ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܪܚܘܩ ܡܢܗܘܢ. ܒܩܪܐ ܕܚܙܝܪܐ ܣܓܝܐܐ ܕܪܥܝܐ.
31 * ܫܐܕܐ ܕܝܢ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ. ܘܐܡܪܝܢ. ܐܢ ܡܦܩ ܐܢܬ ܠܢ. ܐܦܣ ܠܢ ܕܢܐܙܠ
ܒܒܩܪܐ ܕܚܙܝܪܐ.

Et quum Jeſus conſcendiſſet navem, con- 23
ſcenderunt cum eo diſcipuli ejus. Et ecce 24
commotio magna facta eſt in mari, uſque
adeò ut navis operiretur fluctibus: ipſe au-
tem Jeſus dormiebat. Et acceſſerunt diſci- 25
puli ejus, ut excitarent eum, & inquiunt il-
li; Domine noſter, libera nos, perimus.
Ait illis Jeſus, Quid timidi eſtis, modicâ 26
fide præditi? Tunc ſurrexit, & increpavit
ventum ac mare; & facta eſt tranquillitas
magna. Homines verò mirati ſunt, di- 27
centes; Quis eſt iſte, cui venti & mare
obediunt? Quumque veniſſet Jeſus ad ul- 28
teriorem *ripam*, in regionem Godaræo-
rum, occurrerunt ei duo dæmoniaci exeun-
tes è monumentis mali admodum, ita ut
nemo poſſet tranſire per illam viam. Et 29
acclamârunt, dicentes; Quid nobis & ti-
bi, Jeſu fili Dei? veniſti hùc ante tempus
cruciatum nos? Erat autem ultra ipſos 30
grex porcorum multorum paſcens. Ipſi 31
verò dæmones petebant ab eo, dicentes;
Si ejicis nos, permitte nobis abire in gre-
gem porcorum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ፡ዘከልኦ፡ ሊይትልዎ፡

19 ወቀርበ፡ አሐዱ፡ ጸሐፊ፡ ወይቤሎ፡ ሊቅ፡ እትሉከኑ፡ ኀበ፡ ሖርከ፡=፡ ወይቤሎ፡ ሊ
20 የሱስ፡ ቈናጽል፡ ቦሙ፡ ግበበ፡ ወአዕዋፈ፡ ሰማይ፡ምጽላለ፡ ወወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡
21 ሕያው፡ አልቦቱ፡ ኀበ፡ ርእሶ፡ ያሰምክ፡=፡ ወአሐዱ፡ እምነ፡ አርደኢሁ፡ ይቤሎ፡
22 እግዚኦ፡ አብሐኒ፡ እቅድም፡ሐዊረ፡ ወእቅብር፡ ላባየ፡=፡ ወይቤሎ፡ ሊየሱስ፡ ትል
ወኒ፡ ወኅድጎሙ፡ ለአብድንት፡ ይቅብሩ፡ በድኖሙ።=፡

De non permittendo ſequi eum.

Et acceſſit quidam ſcriba, & dicit ei; Magiſter, nónne te ſequar quò ieris? 19
Et dicit ei Jeſus; Vulpes habent foveam, & volucres cœli nidum: & filius 20
hominis non habet ubi caput ſuum recumbat. Et unus è diſcipulis ejus dixit 21
ei; Domine, permitte me primùm ire, & ſepelire patrem meum. Et dixit 22
ei Jeſus; Sequere me, & permitte mortuis ſepelire cadavera ſua.

በእንተ፡ ዘገሠፀ፡ በሕረ፡

23 ወዓሪጎ፡ ውስተ፡ ሐመር፡ ተለውዎ፡ አርደኢሁ፡=፡ ወናሁ፡ ድልቅልቅ፡ ዓቢይ፡ ኮነ፡
24 በውስተ፡ ሐመር፡ እስከ፡ ሶበ፡ ሐመር፡ ይሴወር፡ እምነ፡ ሞገድ፡ ወውእቱሰ፡ ይ
25 ሰክብ፡=፡ ወቀርቡ፡ አርደኢሁ፡ ወአንሥእዎ፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ እግዚኦ፡ አድኅነነ፡
26 ንትሐጐል፡=፡ ወይቤሎሙ፡ ፈራሃን፡ አንትሙ፡ ኅዑጻነ፡ ሃይማኖት፡ ወይእተ፡ ጊዜ፡
27 ተንሢኦ፡ ገሠጾሙ፡ ለነፋሳት፡ ወለባሕር፡ ወኮነ፡ ዓቢየ፡ ዛሕን፡=፡ ወአንከሩ፡ ሰ
ብእ፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ ዘከመ፡ እፎ፡ ውእቱ፡ ዘነፋሳት፡ ወባሕር፡ ይሰምዕዎ።=፡

Quòd increpuit mare.

Et aſcendente eo in navem, ſequuti ſunt eum diſcipuli ejus. Et ecce agi- 23 24
tatio magna fuit in nave, uſquedùm navis occultaretur à fluctibus, & ipſe
cubavit. Et acceſſerunt diſcipuli ejus, & excitaverunt eum, dicentes; Do- 25
mine, ſerva nos perituros. Et dicit iis; Timidi eſtis minimæ fidei? & 26
ſtatim experrectus, objurgavit ventos, & mare: & fuit magna tranquilli-
tas. Et mirati ſunt homines, dicentes; Hic quantus eſt, cui venti & mare 27
auſcultant?

በእንተ፡ እለ፡ አጋንንት፡

28 ወበጺሖ፡ ማዕዶተ፡ ብሔረ፡ ገርጌሳዊያን፡ ተቀበልዎ፡ ክልኤቱ፡ እለ፡ ላጋንንት፡ እ
መቃብራት፡ ወፂኦሙ፡ ፀዋጋን፡ ጥቀ፡ እስከ፡ ሶበ፡ ሊይክል፡ መኑሂ፡ ኀሊፈ፡ እን
29 ተ፡ ይእቲ፡ ፍኖት፡=፡ ወናሁ፡ጸርኁ፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ ምንተ፡ ለነ፡ ወለከ፡ ሊየሱ
30 ስ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር፡ መጻእከ፡ ዝየ፡ ዘእንበለ፡ ጊዜሁ፡ ትሣቅየነ፡=፡ ወሃለ
31 ው፡ ርሑቀ፡ እምኔሆሙ፡ መርዕየ፡ አሕርው፡ ብዙኅ፡ ወይትረዓዩ፡=፡ ወአጋንንት፡
አስተብቍዕዎ፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ እመዚየ፡ታወፅአነሁ፡ ፈንወነ፡ ውስተ፡ መርዓየ፡ አ
ሕርው።=፡

De dæmoniacis.

Et quum veniſſet citrà in regionem Gargeſenorum, occurrebant ei duo dæ- 28
moniaci; è ſepulchris exeuntes peſſimi, adeò ut nequiret quiſpiam tranſire per
illam viam. Et ecce clamârunt, dicentes; Quid nobis & tibi, Jeſu fili Dei? 29
veniſti huc ante tempus ejus tribulare nos? Et fuit longè ab iis grex por- 30
corum copioſa, & paſcebant: Et dæmones orabant eum, dicentes; Si hinc 31
exire nos feceris, mitte nos in gregem porcorum.

Verſio VULGATA LATINA.

19 20 Et accedens unus ſcriba, ait illi; Magiſter, ſequar te, quocunque ieris. Et dicit
ei Jeſus; Vulpes foveas habent, & volucres cœli nidos: filius autem hominis
21 non habet ubi caput reclinet. Alius autem de diſcipulis ejus ait illi; Domine,
22 permitte me primùm ire, & ſepelire patrem meum. Jeſus autem ait illi; Se-
23 quere me, & dimitte mortuos ſepelire mortuos ſuos. Et aſcendente eo in na-
24 viculam, ſecuti ſunt eum diſcipuli ejus: Et ecce motus magnus factus eſt in
25 mari, ita ut navicula operiretur fluctibus: ipſe verò dormiebat. Et acceſſerunt
ad eum diſcipuli ejus, & ſuſcitaverunt eum, dicentes; Domine, ſalva nos,
26 perimus. Et dicit eis Jeſus; Quid timidi eſtis, modicæ fidei? Tunc ſurgens,
imperavit ventis & mari, & facta eſt tranquillitas magna. Porrò homines 27
mirati ſunt, dicentes; Qualis eſt hic, quia venti & mare obediunt ei? Et 28
cùm veniſſet trans fretum in regionem Geraſenbrum, occurrerunt ei duo ha-
bentes dæmonia, de monumentis exeuntes, ſævi nimis, ita ut nemo poſſet
tranſire per viam illam. Et ecce clamaverunt, dicentes; Quid nobis, & tibi, 29
Jeſu fili Dei? Veniſti huc ante tempus torquere nos? Erat autem non longè 30
ab illis grex multorum porcorum paſcens. Dæmones autem rogabant eum, 31
dicentes; Si ejicis nos hinc, mitte nos in gregem porcorum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثامن عشر * فجاء اليه كاتب وقال له يا معلم اتبعك الي حيث تمضي * 19
فقال له يسوع ان للثعالب اجحارا ولطيور السماء اوكارا * فاما ابن الانسان فليس له موضع يسند 20
راسه اليه * وقال له اخر من تلاميذه يا رب ائذن لي ان امضي اولا ادفن ابي * فقال له يسوع 21 22
اتبعني ودع الموتي يدفنون موتاهم * الفصل التاسع عشر * فلما صعد السفينة 23
تبعه تلاميذه * واذا اضطراب عظيم في البحر حتي كادت الامواج تغطي السفينة وهو نايم * فتقدم 24 25
اليه تلاميذه وايقظوه وقالوا يا رب نجنا لئلا نهلك * فقال لهم ما اخافكم يا قليلي الايمان * 26
حينئذ قام فانتهر الرياح والبحر * فصار هدوا عظيما * فتعجب الناس قايلين كيف هذا ان 27
الريح والبحر يسمعان له * الفصل العشرون * وجاء الي عبر كورة الجرجسيين 28
فاستقبله مجنونان جاييان من المقابر رديان جدا * حتي انه لم يقدر احد ان يجتاز من تلك
الطريق * فصاحا قايلين ما لك معنا يا يسوع بن الله * اجيت لتعذبنا قبل الزمان * وكان هناك 29 30
قطيع خنازير كثير ترعي بعيدا منهم * فطلب اليه الشياطين قايلين ان كنت تخرجنا 31
فارسلنا الي قطيع الخنازير *

Sectio decima octava.

Et adiuit eum Scriba quidam, & dixit 19
ei; O Magiſter, ſequárne te quò pergis? Ait 20
illi Jeſus; Sanè vulpes luſtra habent, &
volucres cœli nidos: filius autem hominis non habet locum quo reclinet caput ſuum. Et dixit ei alius de diſcipulis ejus; O Domine, permittiſne mihi ut 21
abeam primùm, & ſepeliam patrem meum? Ait illi Jeſus; Sequere me, & ſine 22
mortuos ſepelire mortuos ſuos.

Sectio decima nona.

Et cùm aſcendiſſet in naviculam, ſecuti 23
ſunt eum diſcipuli ejus. Et ecce motus 24
magn⁹ accidit in mari, ita ut penè fluct⁹
operirent naviculam, dum ipſe dormiret.
Quare acceſſerunt ad eum diſcipuli 25
ejus, & excitaverunt eum, & dixerunt;
O Domine, libera nos, quin peream⁹.
Dixit eis; Quid vos territavit, ô mo- 26
dici fide? Tunc ſurrexit, & increpavit
ventis, & mari: factáque eſt tranquillitas magna. Et admirati ſunt homines, 27
dicentes; Quomodo hoc, ut ventus &
mare obediunt ei?

Sectio vigeſima.

Et venit ad alterum latus regionis Ger- 28
geſæorum, & occurrerunt ei duo dæmoniaci, venientes è monumentis, peſſimi admodùm, ita ut non poſſet quiſquam
tranſire per illam viam. Et exclama- 29
verunt, dicentes; Quid tibi nobiſcum,
ô Jeſu fili Dei? Num veniſti ad tor-
quendum nos ante tempus? Erat autem 30
ibi grex porcorum numeroſus paſcentium
procul ab eis. Itaque rogaverunt eum 31
dæmones, dicentes; Si ejicis nos, mitte
nos in gregem porcorum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل پنج   خواستن معتزلي كه درپي مسيح رود * نزديك شد يكي نويسنده * بدو 19
كفت * اي بزرك من مي خواهم † كه دردنبال تو بيايم * هركجا كه تو بروي *
* عيسي بدو كفت * روباهان غارها دارند * ومرغان هوا لانها دارند * فرزند بشر جايي† 20
ندارد كه سر خود بنهد   چهل شش   بكذار كه مردكان مردهء خود را بياكنند
* يكي ديكر از شاكردان او كه ايشانرا حواريون خوانند * بدو كفت اي خداوند * مرا 21
دستوري ده تا بروم وپدر خود را بياكنم * * عيسي بدو كفت * دردنبال من بيا * وبكذار† 22
تا مردكان † مردهء خودرا بياكنند *   چهل هفت   اشارت كه دريا ساكن شد * وچون عيسي 23
بالاء كشتي رفت * شاكردان او نيز با او بالا رفتند * واينك دريا سخت اشفته شد * وموج برخاست 24
چنانك كشتي از آب دريا پوشيده مي شد * وعيسي خفته بود * * شاكردان پيش او نزديك 25
شدند * واورا بيدار كردند * بدو كفتند * خداوند * مارا برهان * واكرنه هلاك شديم * * عيسي 26
بديشان كفت * اي كم ايمانان * چرا ترسيديد * انكه برخيزيد وبانك بردريا زد وبر باد * در
حال ارام كرفت وساكن شد * * كسان متعجب شدند * وكفتند * كيست اين كه دريا وباد * 27
بامر وفرمان اويند   چهل هشت   خوش كردن دو ديوانه كه دركورستان بودند
* وچون عيسي دران سوي آمد درولايت غدرانيين * دو ديوانه برابر او افتادند * واز ميان 28
كورستان بدر مي آمدند * بغايت شوم وشر * چنانك كسي نمي توانست * ازان راه كذشتن
* بانك زدند وكفتند * ما از كجا وتو از كجا * اي عيسي فرزند خدا * اينجا آمدي زودتر از هنكام 29
كه مارا عذاب دهي * * وبود نزديك ايشان كلهء خوكان بسيار كه مي چريدند * * ابليسيان * 30 31
وديوان * ازو خواستند * وكفتند چون † ازمقام ما مارا بدر † كردي * دستوري بده † كه درين
كلهء † خوكان اندر رويم *

XLV. Petitio Phariſæi ut Chriſtum ſequeretur.

Accedens quidam ſcriba illi dixit, O 19
magiſter mi, volo te ſequi quocunque
tu iveris. Jeſus ei reſpondit, Vulpes 20
foveas habent, & volucres aëris nidos habent; filius hominis locum non habet, quo caput ſuum ponat.

XLVI. Sine ut mortui mortuos ſuos ſepeliant.

Alter quidam ex diſcipulis ejus, 21
(quos Hawarioun ſeu Apoſtolos *vocant) illi dixit; O Domine, mihi veniam dato ut abeam, & patrem*
meum ſepeliam. Jeſus ei dixit; 22
Poſt me veni, & ſine ut mortui mortuos ſuos ſepeliant.

XLVII. Hiſtoria de ſedatione maris.

Et quum Jeſus navim conſcendiſſet, 23
diſcipuli etiam ejus cum eo conſcenderunt. Et ecce mare vehementer 24
turbatum eſt, & fluctus ſurgebat, ita
ut navis ab aqua maris operiretur:
Jeſus autem dormiebat. Diſcipuli 25
ad eum acceſſerunt, & eum expergefecerunt, ei dicentes; Domine, nos
ſerva, ſin minus perimus. Jeſus eis 26
dixit, O puſilli fide, quare timuiſtis?
Tunc ſurrexit, & clamore ſublato ad
mare, & ad ventum, ſtatim tranquillitas ſuborta eſt, & ſedatum
eſt. Homines vero *admirati ſunt, ac* 27
dixerunt; Quis eſt hic, quòd mare
& ventus ſub imperio & mandato
ejus ſunt?

XLVIII. Sanatio duorum dæmoniacorum qui in ſepulchreto erant.

Et cùm Jeſus veniſſet ad illud latus, 28
in regionem Gadarenorum, duo dæmoniaci obviàm ei acciderunt, & è
medio ſepulchreti prodierunt, valdè
atroces & maligni; adeo, ut nemo
poſſet per illam viam tranſire. Et 29
vociferantes dixerunt; Nos undè, &
tu undè, ô Jeſu fili Dei? huc veniſti ante tempus nobis cruciatum
afferre? Et erat propè eos grex porco- 30
rum multorum, qui paſcebantur. Di- 31
aboli & dæmones ab eo petebant, &
dicebant; Cùm à loco noſtro nos ejicis, veniam da ut in hunc gregem porcorum introeamus.

Et ait illis, *Abite.* Illi *autem* exeuntes, abierunt in *gregem*
32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑπάγετε. οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς τὴν ἀγέλην
porcorum: & ecce *irruit* totus grex *porcorum* per præceps
τῶν χοίρων· καὶ ἰδοὺ ὥρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ
in mare, & mortui ſunt in aquis. Paſtores autem
33 εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν. Οἱ δὲ βόσκοντες
fugerunt, & venientes in civitatem, nuntiaverunt omnia, &
ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ
illa quæ dæmoniacorum. Et ecce tota civitas exiit *in occur-*
34 τὰ τῶν δαιμονιζομένων. Καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάν-
ſum Jeſu: Et *videntes eum*, *appellabant* ut tranſiret à
τησιν τῷ Ἰησοῦ· Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ
finibus eorum.
τῶν ὁρίων αὐτῶν.

CAP. IX. θ'.

Et aſcendens in naviculam, *trajecit*, & venit in *propriam* civitatem.
1 ΚΑὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, διεπέρασε, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν.
Et ecce offerebant ei paralyticum in lecto jacentem. Et videns
2 Καὶ ἰδοὺ προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον. καὶ ἰδὼν
Jeſus fidem illorum, dixit paralytico; Confide fili, remittuntur
ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ, Θάρσει τέκνον, ἀφέωνταί
tibi peccata tua. Et ecce quidam *Scribarum* dixerunt *in ſeipſis*,
σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. Καὶ ἰδού τινες τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, 3
Hic blaſphemat. Et *videns* Jeſus cogitationes eorum, dixit,
Οὗτος βλασφημεῖ. Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν, 4
Ut quid *vos* cogitatis mala in cordibus veſtris? Quid *enim* eſt
Ἱνατί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί γάρ ἐστιν 5
facilius, dicere; Dimittuntur tibi peccata: an dicere; *Erigere*, &
εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν, Ἔγειραι, καὶ
ambula? Ut autem ſciatis *quòd auctoritatem* habet Filius hominis in terra
περιπάτει; Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς 6
remittere peccata: tunc ait paralytico; *Erectus* tolle tuum lectum,
ἀφιέναι ἁμαρτίας· τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ, Ἐγερθεὶς ἆρόν σου τὴν κλίνην,
& *abi* in domum tuam. Et *erectus* abiit in domum ſuam.
καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 7
Videntes autem turbæ, timuerunt, & glorificaverunt Deum, *dantem*
Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι, ἐθαύμασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν, τὸν δόντα 8
ΙΔ' *auctoritatem* talem hominibus. Et *prætereuns* Jeſus indè, vidit
οα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις. Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν 9
ς hominem ſedentem in telonio, Matthæum *dictum*: & ait
ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει
ο illi, Sequere me. Et ſurgens ſecutus eſt eum. Et factum eſt eo
οβ αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι· καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ 10
α β diſcumbente in domo, & ecce multi publicani & peccatores venientes,
ΙΓ' ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοὺ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες,
diſcumbebant cum Jeſu, & diſcipulis ejus.
συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܙܠܘ. ܘܡܚܕܐ ܢܦܩܘ ܘܥܠܘ ܒܚܙܝܪܐ. ܘܟܠܗ ܒܩܪܐ ܗܘ ܪܗܛ
33 ܥܠ ܫܘܩܦܐ. ܘܢܦܠܘ ܒܝܡܐ. ܘܡܝܬܘ ܒܡܝܐ. * ܪܥܘܗܝ ܕܝܢ ܥܪܩܘ ܗܘܘ. ܘܐܙܠܘ
34 ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܚܘܝܘ ܟܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. ܘܕܗܘܢ ܕܕܝܘܐ. * ܘܢܦܩܬ ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ
ܠܐܘܪܥܗ ܕܝܫܘܥ. ܘܟܕ ܚܙܐܘܗܝ. ܒܥܘ ܡܢܗ ܕܢܫܢܐ ܡܢ ܬܚܘܡܗܘܢ.

Dixit eis Jeſus, Abite: & ſtatim exierunt, 32
& ingreſſi ſunt porcos: & totus ille grex
rectà contendit in rupem, & corruerunt in
mare, ac mortui ſunt in aquis. Illi au- 33
tem qui paſcebant, fugerunt, ſeſeque re-
ceperunt in urbem, ac renuntiârunt quic-
quid acciderat, deque ipſis dæmoniacis.
Exiitque tota civitas in occurſum Jeſu: 34
quumque aſpexiſſent eum, petierunt ab eo,
ut excederet ex finibus ipſorum.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܛ *

1 * ܘܣܠܩ ܠܐܠܦܐ. ܘܥܒܪ ܘܐܬܐ ܠܡܕܝܢܬܗ. * ܘܩܪܒܘ ܠܗ ܡܫܪܝܐ ܟܕ ܪܡܐ ܒܥܪܣܐ.
2 ܘܚܙܐ ܝܫܘܥ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘ ܡܫܪܝܐ. ܐܬܠܒܒ ܒܪܝ. ܫܒܝܩܝܢ ܠܟ
3 ܚܛܗܝܟ. * ܐܢܫܐ ܕܝܢ ܡܢ ܣܦܪܐ. ܐܡܪܘ ܒܢܦܫܗܘܢ. ܗܢܐ ܡܓܕܦ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ
4 ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܝܫܬܐ ܒܠܒܟܘܢ.
5 * ܡܢܐ ܓܝܪ ܦܫܝܩ ܠܡܐܡܪ. ܕܫܒܝܩܝܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ. ܐܘ ܠܡܐܡܪ ܕܩܘܡ
6 ܗܠܟ. * ܕܬܕܥܘܢ ܕܝܢ ܕܫܠܝܛ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܐܪܥܐ ܠܡܫܒܩ ܚܛܗܐ. ܐܡܪ
7 ܠܗܘ ܡܫܪܝܐ. ܩܘܡ ܫܩܘܠ ܥܪܣܟ ܘܙܠ ܠܒܝܬܟ. * ܘܩܡ ܐܙܠ ܠܒܝܬܗ. * ܟܕ
8 ܚܙܘ ܕܝܢ ܟܢܫܐ ܗܠܝܢ. ܕܚܠܘ. ܘܫܒܚܘ ܠܐܠܗܐ ܕܝܗܒ ܫܘܠܛܢܐ ܐܝܟܢܐ ܗܢܐ
ܠܒܢܝܢܫܐ.

CAP. IX.

ET conſcendit navem, trajecitque, & ve- 1
nit in civitatem ſuam. Et obtulerunt ei 2
paralyticum decumbentem in lecto: vi-
ditque Jeſus fidem eorum, & ait paraly-
tico illi; Bono ſis animo, fili mi, remit-
tuntur tibi peccata tua. Quidam verò è 3
Scribis dixerunt in anima ſua, Iſte blaſphe-
mat. Jeſus autem cognovit cogitationes 4
eorum, & dixit eis; Quid cogitatis mala
in corde veſtro? Utrum enim facilius 5
eſt dicere, Remittuntur tibi peccata tua;
an dicere, Surge & ambula? Ut autem 6
ſciatis poteſtatem habere filium hominis in
terra remittendi peccata, dixit paralytico
illi, Surge, tolle lectum tuum, & abi do-
mum tuam. Et ſurrexit, abiitque domum 7
ſuam. Quæ quum vidiſſent turbæ illæ, ti- 8
muerunt, et laudaverunt Deum, qui dediſſet
poteſtatem hominibus talem.

* ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܕܫܠܝܚܐ * ܝܛ *

9 * ܘܟܕ ܥܒܪ ܝܫܘܥ ܡܢ ܬܡܢ. ܚܙܐ ܓܒܪܐ ܕܝܬܒ ܥܠ ܒܝܬ ܡܟܣܐ ܕܡܬܩܪܐ ܡܬܝ.
10 ܘܐܡܪ ܠܗ ܬܐ ܒܬܪܝ. ܘܩܡ ܐܙܠ ܒܬܪܗ. * ܘܟܕ ܣܡܝܟܝܢ ܒܒܝܬܐ. ܐܬܘ ܡܟܣܐ
ܘܚܛܝܐ ܣܓܝܐܐ ܐܣܬܡܟܘ ܥܡ ܝܫܘܥ ܘܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ.

Feria quinta Septimanæ Apoſtolorum. 19.

Quumque Jeſus prætergreſſus eſſet illinc, 9
vidit virum ſedentem in telonio, nomine
Matthæum, & ait illi; Veni poſt me. ſur-
genſque ivit poſt eum. Et quum accumbe- 10
rent domi, venerunt publicani & peccato-
res multi, & accubuerunt cum Jeſu, & cum
diſcipulis ejus.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

32 ወይቤሎሙ ፡ ሑሩ ፡ ወወፂኦሙ ፡ ሖሩ ፡ ውስተ ፡ አሕርው ፡ ወናሁ ፡ ሮጹ ፡ ኵሉ ፡ መር
33 ዔት ፡ እምድንጋፄ ፡ ውስተ ፡ ባሕር ፡ ቦኡ ፡ ወሞቱ ፡ ውስተ ፡ ማይ ፡፡ ወእለሂ ፡ ይርዕዩ ፡
ጕዩ ፡ ወሖሩ ፡ ውስተ ፡ ሀገር ፡ ወዜነዉ ፡ ኵሎ ፡ ወዘሂ ፡ በእንተ ፡ እለ ፡ አጋንንት ፡፡
34 ወናሁ ፡ ኵሉ ፡ ሀገር ፡ ወፅኡ ፡ ይትቀበልዎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወሶበ ፡ ርእይዎ ፡ ይፍልስ ፡
አስተብቍዕዎ ፡ እምደወሎሙ ፡፡

Et dicit illis, Ite; & illi exeuntes abierunt in porcos, & ecce currens to- 32
tus grex præ timore, in mare venerunt, & mortui ſunt in aqua. Et paſtores 33
fugerunt, & ibant in civitatem, & nuntiabant omnia, & illud etiam de 34
dæmoniacis. Et ecce omnes cives exibant in occurſum Domini Jeſu, & quando
vidiſſent eum, migrare rogârunt eum è regione eorum.

በእንተ ፡ መፃጕዕ ፡፡

1 ወዐርገ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ውስተ ፡ ሐመር ፡ ዐደወ ፡ ወበጽሐ ፡ ሀገረ ፡፡ ወአምጽኡ ፡ሎቱ ፡
2 ኃቤሁ ፡ ድዉየ ፡ ወመፃጕዐ ፡ በዓራት ፡ እንዘ ፡ ይጸውሩ ፡ ወርእዮ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡
3 ሃይማኖቶ ፡ ይቤሎ ፡ ለመፃጕዕ ፡ ተአመን ፡ ወልድየ ፡ ይትኀደግ ፡ ኀጢአትከ ፡፡ ወናሁ ፡
4 እለ ፡ እምውስተ ፡ ጸሐፍት ፡ ይቤሉ ፡ በበይናቲሆሙ ፡ ዝሰ ፡ ይፀርፍ ፡፡ ወርእዮ ፡
እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ሕሊናሆሙ ፡ ይቤ ፡ ለምንት ፡ ትሔልዩ ፡ እኩየ ፡ በአልባቢክሙ ፡፡
5 ምንት ፡ ይቀልል ፡ እምብሂለ ፡ ይትኀደግ ፡ ለከ ፡ ኀጠውኢከ ፡፡ ወከመ ፡ ትረአዩ ፡ ከመ ፡
6 ስሉጥ ፡ ውእቱ ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እምሕያው ፡ በምድር ፡ ይኅድግ ፡ ኀጢአተ ፡ ይእተ ፡ ሶ
7 ቤ ፡ ይቤሎ ፡ ለመፃጕዕ ፡ ተንሥእ ፡ ወንሣእ ፡ ዓራተከ ፡ ወሑር ፡ ቤተከ ፡፡ ወተንሥአ ፡ ወ
8 ሖረ ፡ ቤቶ ፡፡ ወርእዮሙ ፡ አሕዛብ ፡ ፈርሁ ፡ ወሰብሕዎ ፡ ወአእኰትዎ ፡ ለእግ
9 ዚአብሔር ፡ ዘወሀቦ ፡ ሥልጣነ ፡ ዘከመዝ ፡ ለሰብእ ፡፡ በእንተ ፡ ማቴዎስ ፡፡ ወኀሊፎ ፡
እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ እምዝየ ፡ ርእየ ፡ ብእሴ ፡ እንዘ ፡ ይነብር ፡ ውስተ ፡ መጽብሕ ፡ ዘስሙ ፡
10 ማቴዎስ ፡ ወይቤሎ ፡ ትልወኒ ፡ ወተንሢኦ ፡ ተለዎ ፡፡ ወእንዘ ፡ ይረፍቁ ፡ ውስተ ፡ ቤት ፡
ናሁ ፡ ብዙኃን ፡ ኃጥኣን ፡ ወመጸብሓን ፡ መጽኡ ፡ ወረፈቁ ፡ ምስሌሁ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡
ወለአርዳኢሁ ፡፡

CAP. IX.

De paralytico.

ET *aſcendens Dominus Jeſus in navem proceſſit, & venit ad urbem.* 1
Et adduxerunt ei infirmum, & paralyticum in lecto portantes eum: & 2
videns Dominus Jeſus fidem ejus, dicebat paralytico, Confide fili mi remit-
titur peccatum tuum. Et ecce qui erant *è ſcribis dicebant inter ſe, Iſte blaſphe-* 3
mat. Et videns Dominus Jeſus cogitationes eorum, dixit; Quare cogita- 4
tis malum in cordibus veſtris? Quid facilius eſt quàm dicere, Remittitur 5
tibi peccatum tuum? Et ut videatis quòd potis eſt filius hominis in terra 6
remittere peccata, tunc dicit paralytico; Surge, tolle lectum tuum, & abi domum
tuam. Et ſurrexit, & abiit domum ſuam. Et videntes populi timuerunt, 7
& glorificaverunt, & gratias egerunt Deo; qui dediſſet poteſtatem talem 8
hominibus.

De Mathæo.

Et tranſiens Dominus Jeſus inde, vidit hominem ſedentem in telonio, cujus 9
nomen Mathæus; & dicit ei, Sequere me, & ſurgens ſequutus eſt eum.
Et diſcumbentibus eis in domo, ecce multi peccatores, & publicani venerunt, & 10
accubuerunt cum eo, Domino Jeſu, & diſcipulis ejus.

Verſio VULGATA LATINA.

32 Et ait illis; Ite. At illi exeuntes abierunt in porcos, & ecce impetu abiit totus
33 grex per præceps in mare: & mortui ſunt in aquis. Paſtores autem fugerunt: &
34 venientes in civitatem, nuntiaverunt omnia, & de eis, qui dæmonia habuerant. Et
ecce tota civitas exiit obviàm Jeſu: & viſo eo rogabant, ut tranſiret à finibus eorum.

CAP. IX.

1 ET aſcendens in naviculam, transfretavit, & venit in civitatem ſuam. Et ecce
2 offerebant ei paralyticum jacentem in lecto. Et videns Jeſus fidem illorum, dixit
3 paralytico; Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Et ecce quidam de Scribis
4 dixerunt intra ſe; Hic blaſphemat. Et cùm vidiſſet Jeſus cogitationes eorum, dixit;
Ut quid cogitatis mala in cordibus veſtris? Quid eſt facilius, dicere; Dimittuntur 5
tibi peccata tua: an dicere; Surge, & ambula? Ut autem ſciatis, quia filius hominis 6
habet poteſtatem in terra dimittendi peccata, tunc ait paralytico; Surge,
tolle lectum tuum, & vade in domum tuam. Et ſurrexit, & abiit in domum ſuam. 7
Videntes autem turbæ timuerunt, & glorificaverunt Deum, qui dedit poteſtatem talem 8
hominibus. Et, cùm tranſiret indè Jeſus, vidit hominem ſedentem in telonio, 9
Matthæum nomine. Et ait illi; Sequere me. Et ſurgens, ſecutus eſt eum. Et 10
factum eſt, diſcumbente eo in domo, ecce multi publicani & peccatores venientes,
diſcumbebant cum Jeſu, & diſcipulis ejus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 * فقال لهم اذهبوا * فخرجوا ومضوا ودخلوا في الخنازير * واذا بقطيع الخنازير جميعه قد وثب علي
33 جرف ووقع في البحر ومات في المياه * فهربوا الرعاة ومضوا الي المدينة فاخبروهم بكل شي
34 وبالمجنونين * فخرج كل من في المدينة للقاء يسوع * فلما ابصروه طلبوا اليه ان يتحول عن
1 تخومهم * الفصل الحادي والعشرون * فصعد السفينة وجاء الي العبر ودخل
2 مدينته * فقدموا اليه مخلعا ملقي علي سرير * فلما نظر يسوع امانتهم قال لذلك المخلع
3 4 ثق يا بني مغفورون لك خطاياك * فقال قوم من الكتاب في انفسهم هذا يجدف * فعلم يسوع
5 فكرهم فقال لماذا تفكرون بالشر في قلوبكم * ايما ايسر ان اقول مغفورون لك خطاياك او ان
6 اقول قم فامش * لتعلموا ان السلطان لابن البشر ان يغفر الخطايا علي الارض * حينئذ قال
7 8 للمخلع قم فاحمل سريرك واذهب الي بيتك * فقام ومضي الي بيته * فلما نظر الجمع
تعجبوا ومجدوا الله الذي اعطي هذا السلطان هكذي للناس *
9 * الفصل الثاني والعشرون * واجتاز يسوع من هناك فراي انسانا جالسا علي
10 العشر اسمه متي فقال له اتبعني فقام وتبعه * وفيما هو متكي في بيت متي جاء عشارون
وخطاه كثيرون فاتكاوا مع يسوع وتلاميذه *

* Ait illis; Ite. Exierunt ergò atque 32
abierunt & ingreſſi ſunt in porcos. Et
ecce grex porcorum totus proſiluit ad
promontorium, corruitque in mare, &
mortui ſunt in aquis. Quapropter ſu- 33
gerunt paſtores, & abierunt in civitatem,
& retulerunt eis omnia, deque duobus
dæmoniacis. Et egreſſus eſt qui- 34
cunque erat in civitate in occurſum
Jeſu. Cúmque vidiſſent eum, rogaverunt
eum ut digrederetur à finibus eorum.

Sectio vigeſima prima.

CAP. IX.

QUare conſcendit navim, & venit 1
ad alterum litus, & ingreſſus eſt civitatem
ſuam. Oblatúſque eſt ei paraly- 2
ticus proſtratus ſuper lecto. Et cùm vidiſſet
Jeſus fidem illorum, dixit illi
paralytico; Confide fili mi, remiſſa tibi
ſunt peccata tua. Dixerunt autem qui- 3
dam ex Scribis intra ſemetipſos, Hic
blaſphemat. Cognovit autem Jeſus co- 4
gitationem eorum, ac dixit; Ad quid
cogitatis malum in cordibus veſtris?
Utrum facilius eſt, ut dicam; Dimiſſa 5
tibi ſunt peccata tua; an ut dicam,
Surge & ambula? Ut ſciatis quòd 6
auctoritas eſt filii hominis dimittendi
peccata ſuper terram, tunc ait paralytico,
Surge, ferto lectum tuum, & vade
in domum tuam. Et ſurrexit, & abiit 7
in domum ſuam. Quod cùm vidiſſet 8
turba, admirati ſunt, & glorificaverunt
Deum, qui dedit hanc poteſtatem
talem hominibus.

Sectio vigeſima ſecunda.

Et proceſſit Jeſus inde, viditque homi- 9
nem ſedentem ad exactionem decimarum,
cujus nomen erat Matthæus; &
ait illi, Sequere me. Et ſurrexit, ſecutúſque eſt eum. Et dum eſſet diſcumbens in domo Matthæi, venerunt exactores decimarum & peccatores multi, & diſcubuerunt cum Jeſu & diſcipulis ejus. 10

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 * عيسي بديشان كفت برويد * انكه از مردم بيرون آمدند ودر خوكان اندر رفتند * خوكان †
33 رميدند * وبر سر دهار رفتند بلند * وخود را در دريا انداختند * آن چوپانان كه خوكانرا مي
چرانيدند كريختند ودر شهر رفتند * وهر چه رفته وشده بود نمودند * وحكايت ديوانكانرا
34 نيز كفتند * * تمامت مردم شهر پيش عيسي بدر امدند * چون اورا ديدند * در خواست
1 كردند كه از حدود وتبع † ايشان برود * * مسيح در بالاء كشتي رفت
2 وكذشت وبشهر خود در آمد * چهل نهم برخيزانيدن شل * اوردند پيش او
يكي شل سست اندام * برتخته افتاده * عيسي ايمان ايشان ديد * بدان شل كفت دل † خوش
3 دار كه كناهان † تو عفو شد * كساني † از نويسندكان † انجا حاضر بودند در درون
4 خود كفتند * اين كفر وافتري ميكند * عيسي انديشهٔ † ايشانرا در يافت * وبديشان
5 كفت * در دل شما چه مي انديشيد * كدامين آسانترست * كفتن كناهان † تو عفو
6 شدند * يا بكويم بر پاي خيز وبرو * تا بدانيد كه فرزند ادمي † بر زمين سلطنت دارد *
كه كناهان مردم عفو كند * وبدان شل كفت * بر خيز وتختهٔ خود بر كير وبخانهٔ خود
7 8 رو * بر خاست ورفت [بخانهٔ خود] * چون جماعت ديدند ترسيدند * وبر خداي را ستايش
دادند كه اين چنين سلطنت بخلق داد پنجاهم كزيدن مسيح متي را
9 * چون عيسي از انجا كذشت ديد مردي نشسته † ميان سود خوران * وضامنان * نامش متي * بدو
10 كفت * بر خيز وبدنبال من بيا او فرمان برد ورفت * چون در خانه نشستند آمدند سود خوران *
وضامنان * وكنه كاران † بسيار * وبا عيسي وبا حواريون † نشستند *

* Jeſus illis dixit, Ite: eodem tem- 32
pore ex homine egreſſi ſunt, & in
porcos intrârunt; porci autem
horrore correpti in præcipitium
abierunt altum, & in mare ſe dejecerunt.
Subulci vero qui porcos pa- 33
ſcebant, fugerunt: & in urbem iverunt,
& omnia, quæ præterita &
facta erant, indicârunt, & hiſtoriam
etiam dæmoniacorum enarrârunt.
Univerſi itaque homines civi- 34
tatis ad Jeſum egreſſi ſunt, cumque
eum vidiſſent, obteſtati ſunt ut à finibus
& ditione eorum decederet.

CAP. IX.

CHriſtus igitur in navim aſcen- 1
dit, & trajecit, & in civitatem ſuam
venit.

XLIX. Excitatio paralytici.

Et obtulerunt ei quendam paralyti- 2
cum, membra ſolutum, in lectulo jacentem:
Jeſus fide eorum animadverſa
paralytico illi dixit; Animum
bonum habe, quia peccata tua remittuntur.
Quidam ex ſcribis illic ade- 3
rant, & intra ſe dixerunt; Hic impiè
blaſphemat. Jeſus cogitationem 4
ipſorum intellexit, & illis dixit;
In animo veſtro quid cogitatis?
Utrum facilius eſt, dicere, Peccata 5
tibi remiſſa ſunt? aut ut dicam, In
pedem ſurge, & abi? ut cognoſcatis 6
quòd Filius hominis in terra
poteſtatem habet, ut peccata hominum
remittat: Et ipſi paralytico
dixit, Surge & lectulum tuum tolle,
& in domum tuam abi. Et ſurrexit, 7
& abiit in domum ſuam. Cùm tur- 8
ba vidiſſent, timuerunt, & Deo laudem
tribuerunt, quòd hujuſmodi poteſtatem
hominibus dediſſet.

L. Eligit Chriſtus Matthæum.

Cùm Jeſus illinc tranſiret, vidit 9
hominem ſedentem inter publicanos
& mancipes, cui nomen Matthæus;
dixit ei, Surge & poſt me veni. Il-
le morem geſſit, & abiit. Cùm in 10
domo ſederent, venerunt publicani
& mancipes, & peccatores multi,
& cum Jeſu & cum Apoſtolis ſederunt.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΙΔ'. ΙΕ'. Ις'.

Et videntes Pharisæi, dicebant discipulis ejus, Quarè cum pub-
11 Καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι, εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Διατί μετὰ τῶν τε-
licanis & peccatoribus manducat Magister vester? At Jesus audiens,
12 λωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας, ογ β
ait illis; Non *usum habent valentes medico*, sed malè *habentes*.
εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.
Euntes autem discite quid est; Misericordiam volo, & non sacrificium. Non enim
13 Πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν, Ἔλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν. οὐ γὰρ
veni vocare justos, sed peccatores *ad pœnitentiam*. Tunc
14 ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. Τότε
adierunt eum discipuli Joannis, dicentes; Quarè nos & Pha-
προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, λέγοντες, Διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φα-
risæi jejunamus frequenter, discipuli autem tui non jejunant? Et ait
15 ρισαῖοι νηστεύομεν πολλά, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσι; Καὶ εἶπεν
illis Jesus; Numquid possunt filii sponsi lugere quamdiu
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον
cum illis est sponsus? Venient autem dies, quum auferetur ab
μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος; Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ'
eis sponsus, & tunc jejunabunt. Nemo autem *injicit injectionem*
16 αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν. Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα
panni rudis in vestimentum vetus: *aufert* enim plenitudinem ejus à
ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἴρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ
vestimento, & pejor scissura fit. Neque mittunt vinum novum in
τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. Οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς 17
utres veteres: *si autem minùs*, rumpuntur utres, & vinum *effluit*,
ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται,
& utres pereunt: sed mittunt vinum novum in utres novos,
καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινούς,
ΙΕ' & ambo conservantur. Hæc illo loquente *eis*, Ecce princeps
οδ β καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται. Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, Ἰδοὺ ἄρχων 18
veniens, adorabat eum, dicens; *Quòd* filia mea modò defuncta
ἐλθὼν, προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, Ὅτι ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτη-
est: sed *veniens* impone manum tuam super eam, & vivet. Et
σεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. Καὶ 19
surgens Jesus, sequebatur eum, & discipuli ejus. Et ecce
Ις' ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς, ἠκολούθησεν αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ 20
mulier *sangui-fluа* duodecim annis, *accedens* retrò, tetigit fimbriam
γυνὴ αἱμοῤῥοοῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου
vestimenti ejus.
τοῦ ἱματίου αὐτοῦ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ܘܟܕ ܚܙܘ ܦܪ̈ܝܫܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܬܠܡܝܕܘ̈ܗܝ. ܠܡܢܐ ܥܡ ܡܟܣ̈ܐ ܘܚܛ̈ܝܐ ܐܟܠ *
12 ܪܒܟܘܢ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܣܢܝܩܝܢ ܚܠܝܡ̈ܐ ܠܐܣܝܐ.
13 ܐܠܐ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕܝܢ. * ܙܠܘ ܝܠܦܘ ܡܢܘ ܚܢܢܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܘܠܐ ܕܒܚܬܐ.
14 ܠܐ ܓܝܪ ܐܬܝܬ ܕܐܩܪܐ ܠܟܐܢ̈ܐ. ܐܠܐ ܠܚܛ̈ܝܐ. * ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܬܠܡܝܕܘ̈ܗܝ ܕܝܘܚܢܢ
15 ܘܐܡܪܝܢ. ܠܡܢܐ ܚܢܢ ܘܦܪ̈ܝܫܐ ܨܝܡܝܢܢ ܣܓܝ. ܘܬܠܡܝܕ̈ܝܟ ܠܐ ܨܝܡܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܝܫܘܥ. ܠܡܐ ܡܫܟܚܝܢ ܒܢ̈ܝ ܓܢܘܢܐ ܠܡܨܡ ܟܡܐ ܕܚܬܢܐ ܥܡܗܘܢ.
16 ܐܬܝܢ ܕܝܢ ܝܘܡ̈ܬܐ. ܡܐ ܕܢܫܬܩܠ ܡܢܗܘܢ ܚܬܢܐ ܘܗܝܕܝܢ ܢܨܘܡܘܢ. * ܠܐ
ܐܢܫ ܪܡܐ ܐܨܠܥܬܐ ܕܡܢܐ ܚܕܬܐ ܥܠ ܢܚܬܐ ܒܠܝܐ. ܕܠܐ ܢܫܩܘܠ ܡܠܘܝܬܗ ܡܢ ܗܘ
17 ܢܚܬܐ ܘܢܗܘܐ ܨܪܝܐ ܪܒܐ. * ܘܠܐ ܪܡܝܢ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܒܙܩ̈ܐ ܒܠܝ̈ܐ. ܕܠܐ ܢܬܨܪܛܘܢ
ܙܩ̈ܐ. ܘܚܡܪܐ ܡܬܐܫܕ ܘܙܩ̈ܐ ܐܒܕܝܢ. ܐܠܐ ܪܡܝܢ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܒܙܩ̈ܐ ܚܕ̈ܬܐ. ܘܬܪܝܗܘܢ
ܡܬܢܛܪܝܢ.

Quæ cùm vidissent Pharisæi, dixerunt discipulis ipsius; Quare cum publicanis flagitiosisque edit magister vester? 11 Quod quum audisset Jesus, dixit eis; Non indigent sani medico, sed ii qui malè affecti sunt. 12 Ite, discite quid sit; Misericordiam volo, & non sacrificium: non enim veni ut vocarem justos, sed peccatores. 13 Tunc accesserunt ad eum discipuli Johannis, & inquiunt; Quare nos & Pharisæi jejunamus multùm, & discipuli tui non jejunant? 14 Ait illis Jesus; Numquid possunt filii thalami jejunare quandiu cum eis est sponsus? 15 Veniunt autem dies quum tolletur ab eis sponsus, & tunc jejunabunt. Nemo immittit frustum panni novum in vestimentum attritum, ne soliditas ejus attrahat ex illo vestimento, fiátque scissura major. 16 Neque injiciunt vinum recens in utres veteres, ne rumpantur utres, vinumque effundatur, & utres pereant: sed injiciunt vinum recens in utres novos, & ambo conservantur. 17

In commemoratione defunctorum. 20.

* ܕܘܟܪܢܐ ܕܥܢܝܕ̈ܐ * ܡܢ *

18 ܟܕ ܕܝܢ ܗܠܝܢ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ. ܐܬܐ ܪܫܐ ܚܕ ܩܪܒ ܣܓܕ ܠܗ *
19 ܘܐܡܪ. ܒܪܬܝ ܗܫܐ ܡܝܬܬ. ܐܠܐ ܬܐ ܣܝܡ ܐܝܕܟ ܥܠܝܗ ܘܬܚܐ. * ܘܩܡ ܝܫܘܥ
20 ܘܬܠܡܝܕܘ̈ܗܝ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ. * ܘܗܐ ܐܢܬܬܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ ܕܕܐܒ ܕܡܐ. ܐܬܬ ܡܢ
ܒܣܬܪܗ. ܘܩܪܒܬ ܠܟܢܦܐ ܕܢܚܬܗ.

Quum autem hæc loqueretur cum eis, venit princeps quidam; appropinquavit & adoravit eum, ac dixit; Filia mea nunc mortua est: sed veni, impone manum tuam super eam, & vivet. 18 Surrexítque Jesus ac discipuli ejus, & abierunt post eum. 19 Et ecce mulier cujus profluebat sanguis à duodecim annis, venit à tergo illius, tetigítque fimbriam vestimenti ejus. 20

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወርእዮሙ ፡ ፈሪሳውያን ፡ ይቤልዎሙ ፡ ለአርድእቲሁ ፡ ለምንት ፡ ምስለ ፡ መጸብሓን ፡ ወኃ
12 ጥኣን ፡ ይበልዕ ፡ ሊቅክሙ ፡፡=፡ ወሰሚዖ ፡ ይቤ ፡ ኢይፈቅዱ ፡ ጥዑያን ፡ ዓቃቤ ፡ ሥራ
13 ይ ፡ ዘእንበለ ፡ እለ ፡ የሐሙ ፡፡=፡ ሐዊረክሙ ፡ ለእምሩ ፡ ምንት ፡ ውእቱ ፡ ምሕረተ ፡
እፈቅድ ፡ ወአኮ ፡ መሥዋዕተ ፡ አኮ ፡ ጻድቃነ ፡ እጸውዕ ፡ ዘመጻእኩ ፡ አላ ፡ ኃጥኣነ ፡፡=፡
14 አሜሃ ፡ ቀርቡ ፡ ኀቤሁ ፡ አርድእቲሁ ፡ ለዮሐንስ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ለምንት ፡ ንሕነ ፡ ወፈሪሳ
15 ውያን ፡ ንጸውም ፡ ብዙኀ ፡ ወአርድእቲከሰ ፡ ኢይጸውሙ ፡=፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ኢየሱ
ስ ፡ ይክሉሁ ፡ ውሉደ ፡ ለመርዓዊ ፡ ላሕዎ ፡ መጠነ ፡ ሃሎ ፡ መርዓዊ ፡ ምስሌሆሙ ፡ ይመ
ጽእ ፡ ባሕቱ ፡ መዋዕል ፡ ከመ ፡ ይትነሣእ ፡ እምኔሆሙ ፡ መርዓዊ ፡ ወአሜሃ ፡ ይጸው
16 ሙ ፡፡=፡ አልቦ ፡ ዘይጠቅዕ ፡ ደርገሐ ፡ ፀርቅ ፡ ውስተ ፡ ልብስ ፡ ብሉይ ፡ እስመ ፡ ይት
17 ማለእ ፡ ሐዲስ ፡ ለልብስ ፡ ወፈድፋደ ፡ ይከውን ፡ ሥጠቱ ፡=፡ ወኢይወድዩ ፡ ወይነ ፡
ሐዲሰ ፡ ውስተ ፡ ዝቃት ፡ ብሉይ ፡ ወእማእኮሰ ፡ ይነቅዑ ፡ ዝቃት ፡ ወወይኑኒ ፡ ይትከዐ
ው ፡ ወዝቃትኒ ፡ ይትኀጐሉ ፡ ወባሕቱ ፡ ወይነሰ ፡ ሐዲስ ፡ ውስተ ፡ ዝቃት ፡ ሐዲስ ፡ ወክልኤ
18 ሆሙ ፡ ይትዓቀቡ ፡፡=፡ በእንተ ፡ ወለተ ፡ መጋቤ ፡ ምኵራብ፡ ወእንዘ ፡ ዘንተ ፡ ይ
ትናገሮሙ ፡ ናሁ ፡ መኰንን ፡ አሐዱ ፡ መጽአ ፡ ወሰገደ ፡ ሎቱ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ወለትየ ፡ ሞ
19 ተት ፡ ይእዜ ፡ ወነዓ ፡ አንብር ፡ እዴከ ፡ ላዕሌሃ ፡ ወተሐዩ ፡=፡ ወተንሥአ ፡ ወተለዎ ፡
20 እግዚእ ኢየሱስ፡ ወአርድእቲሁኒ ፡፡=፡ በእንተ፡ ይውሕዘ ፡ ደም ፡፡ ወናሁ፡ ብእሲት፡ እንተ ፡
ደም ፡ ይውሕዛ ፡ ዓሠርተ ፡ ወክልኤተ ፡ ዓመተ ፡ ወቀርበት ፡ እንተ ፡ ድኅሬሁ ፡ ወለከፈት ፡
ዘፈረ ፡ ልብሱ ፡፡=፡

Et videntes Pharisæi dicunt discipulis ejus, Quare cum publicanis, & peccatoribus manducat magister vester. 11 *Et audiens, dixit, Non indigent sani medico, sed qui infirmi sunt.* 12 *Euntes vos discite quid sit, Misericordiam volo, & non sacrificium: non justos fuit quòd vocare veni, sed peccatores.* 13 *Tunc accesserunt ad eum discipuli Johannis dicentes, Quare nos & Pharisæi jejunamus multùm, & discipuli tui non jejunant.* 14 *Et dicit iis Dominus Jesus, Numquid possunt filii sponsi lugere quandiu est sponsus cum illis? venient tamen dies quando tolletur ab iis sponsus, & tunc jejunabunt.* 15 *Non est qui assuit assumentum paniculi in vestimentum vetus, quoniam replebitur recens* pars *vestimenti, & amplior erit scissura ejus.* 16 *Neque injiciunt vinum novum in utres veteres; alioquin enim rumpentur utres,* & *vinum effundetur, & utres peribunt: sed vinum novum in utres novos, & ambo conservabuntur.* 17

De filia procuratoris synagogæ.

Hæc illo loquente iis, ecce Judex quidam venit, & adoravit eum dicens, Filia mea defuncta est modó: & veni, pone manum tuam super eam, & vivet. 18 *Et exiluit, & secuti sunt eum Dominus Jesus, & discipuli ejus.* 19

De illa quæ fluxu sanguinis laborabat.

Et ecce mulier cujus sanguis fluxerat duodecim annis: & accessit post eum, & tetigit fimbriam vestimenti ejus. 20

Verſio VULGATA LATINA.

11 Et videntes Phariſæi, dicebant diſcipulis ejus; Quarè cum publicanis &
12 peccatoribus manducat Magiſter veſter? At Jeſus audiens, ait; Non eſt
13 opus valentibus medicus, ſed malè habentibus. Euntes autem diſcite quid
eſt; Miſericordiam volo, & non ſacrificium. Non enim veni vocare juſtos,
14 ſed peccatores. Tunc acceſſerunt ad eum diſcipuli Joannis, dicentes; Quarè
nos, & Phariſæi, jejunamus frequenter: diſcipuli autem tui non jejunant?
15 Et ait illis Jeſus; Numquid poſſunt filii ſponſi lugere quamdiu cum
illis eſt ſponſus? Venient autem dies cùm auferetur ab eis ſponſus: &
16 tunc jejunabunt. Nemo autem immittit commiſſuram panni rudis in veſtimentum
vetus: tollit enim plenitudinem ejus à veſtimento, & pejor ſciſſura
fit. Neque mittunt vinum novum in utres veteres. Alioquin rumpuntur 17
utres, & vinum effunditur, & utres pereunt. Sed vinum novum in
utres novos mittunt: & ambo conſervantur. Hæc illo loquente ad eos, 18
ecce princeps unus acceſſit, & adorabat eum, dicens; Domine, filia mea
modò defuncta eſt: ſed veni, impone manum tuam ſuper eam, & vivet.
Et ſurgens Jeſus, ſequebatur eum, & diſcipuli ejus. Et ecce mulier, 19
quæ ſanguinis fluxum patiebatur duodecim annis, acceſſit retrò, & tetigit 20
fimbriam veſtimenti ejus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فَلَمَّا نَظَرَ ٱلْفَرِيسِيُّونَ ذَلِكَ قَالُوا لِتَلَامِيذِهِ لِمَاذَا مُعَلِّمُكُمْ يَاكُلُ مَعَ ٱلْعَشَّارِينَ وَٱلْخَطَاةِ ۔ 11
12 * فَلَمَّا سَمِعَ يَسُوعُ قَالَ لَهُمُ ٱلْاَصِحَّاءُ لَا يَحْتَاجُونَ إِلَى طَبِيبٍ لَكِنْ ذَوُو ٱلْاَسْقَامِ * اِذْهَبُوا فَاعْلَمُوا 13
مَا هُوَ اَنِّي اُرِيدُ رَحْمَةً لَا ذَبِيحَةً ۔ لَمْ آتِ لِاَدْعُوَ ٱلصِّدِّيقِينَ لَكِنَّ ٱلْخَطَاةَ إِلَى ٱلتَّوْبَةِ ۔

* اَلْفَصْلُ ٱلثَّالِثُ وَٱلْعِشْرُونَ *

حِينَئِذٍ جَآءَ إِلَيْهِ تَلَامِيذُ يُوحَنَّا قَايِلِينَ ۔ لِمَاذَا 14
نَحْنُ وَٱلْفَرِيسِيُّونَ نَصُومُ كَثِيرًا وَتَلَامِيذُكَ لَا يَصُومُونَ * فَقَالَ لَهُمْ يَسُوعُ ۔ هَلْ يَسْتَطِيعُ بَنُوا 15
ٱلْعُرْسِ اَنْ يَنُوحُوا مَا دَامَ ٱلْعَرُوسُ مَعَهُمْ * سَتَاتِي اَيَّامٌ إِذَا رُفِعَ ٱلْعَرُوسُ عَنْهُمْ فَحِينَئِذٍ يَصُومُونَ ۔
* لَيْسَ اَحَدٌ يَاخُذُ خِرْقَةً جَدِيدَةً وَيَجْعَلُهَا فِي ثَوْبٍ بَالٍ لِاَنَّهَا تَاخُذُ مِلَاهَا مِنَ ٱلثَّوْبِ فَيَصِيرُ 16
ٱلْخَرْقُ اَكْبَرَ * وَلَا يَجْعَلُ خَمْرًا جَدِيدَةً فِي زِقَاقٍ عَتِيقٍ فَتَنْشَقُّ ٱلزِّقَاقُ وَتَهْلَكُ وَتُهْرَاقُ ٱلْخَمْرُ ۔ 17
لَكِنْ يَجْعَلُ خَمْرًا جَدِيدَةً فِي زِقَاقٍ جُدُدٍ فَيَتَحَفَّظَانِ جَمِيعًا ۔

* اَلْفَصْلُ ٱلرَّابِعُ وَٱلْعِشْرُونَ *

* وَفِيمَا هُوَ يُكَلِّمُهُمْ بِهَذَا وَإِذَا رَيِيسٌ قَدْ جَآءَ إِلَيْهِ سَاجِدًا لَهُ قَايِلًا اَنَّ ٱبْنَتِي مَاتَتِ ٱلْآنَ ۔ لَكِنْ 18
تَعَالَ وَضَعْ يَدَكَ عَلَيْهَا فَتَحْيَا * فَقَامَ يَسُوعُ وَتَبِعَهُ تَلَامِيذُهُ * وَإِذَا بِامْرَأَةٍ كَانَ دَمُهَا يَنْزِفُ مُنْذُ 19 20
ٱثْنَتَيْ عَشْرَةَ سَنَةً جَآءَتْ مِنْ خَلْفِهِ وَمَسَّتْ طَرَفَ ثَوْبِهِ ۔

* *Cùm autem vidiſſent Phariſæi hæc,* 11
dixerunt diſcipulis ejus; Quare magiſter
veſter manducat cum publicanis
* *& peccatoribus? Et cùm audiſſet Jeſus,* 12
dixit eis; Sani non egent medico,
ſed affecti morbis. Ite, diſcite quid eſt, 13
Volo miſericordiam, non ſacrificium.
Non veni vocare juſtos, ſed peccatores
ad pœnitentiam.

Sectio vigeſima tertia.

Tunc venerunt ad eum diſcipuli Johannis, 14
dicentes; Quare nos & Phariſæi
jejunamus frequenter, et diſcipuli tui
non jejunant? Et ait illis Jeſus, 15
Nunquid poſſunt filii ſponſaliorum lugere,
quamdiu ſponſus cum eis eſt? venient
dies, quando tolletur ſponſus ab
eis, et tunc jejunabunt. Nemo accipit 16
panniculum novum, et applicat eum veſtimento
veteri, nam ipſe eximeret plenitudinem
ſuam de veſtimento, et fieret
ſciſſura major. Neque immittitur vinum 17
novum in utres veteres; nam rumperentur
utres, atque perirent, et effunderetur
vinum. Sed immittitur vinum
novum in utres novos; et conſervantur
ambo ſimul.

Sectio vigeſima quarta.

Dumque ipſe alloqueretur eos de his, 18
* *ecce princeps quidam venit ad illum,*
adorans eum, dicens; Filia mea mortua
eſt nuper: ſed venias, imponaſque
manum tuam ſuper eam, et vivet. Surrexit 19
ergò Jeſus, et ſecuti ſunt eum diſcipuli
ejus. Et ecce mulier in qua erat 20
fluxus ſanguinis à duodecim annis, venit
à tergo illius, et tetigit fimbriam veſtimenti
ejus.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* چون معترلان † احوال دیدند ۔ بشاکردان او کفتند ۔ چرا بزرك شما † با کنه کاران 11
وسود خوران † می نشیند ومی خورد ۔ * عیسی ۔ چون شنید ۔ بدیشان کفت ۔ تن درستان † 12
محتاج طبیب نیستند ۔ الا ایشان که رنجورانند پنجاه یکم اشارت در انك
قربان نکنند * کفت بروید بیاموزید † چیست شفقت می خواهم ۔ نه قربان کشته ۔ نیامدم 13
که پاکانرا بخوانم الا کنه کارانرا پنجاه دوم اعتراض کردن برای روزه
* انکه شاکردان یحیی پیش عیسی † نزدیك شدند ۔ وبدو کفتند ۔ چرا ما ومعترلان ۔ 14
بسیار روزه می داریم ۔ وشاکردان تو † روزه نمی کیرند ۔ * عیسی بدیشان کفت ۔ هر 15
کز فرزندان عروسی † روزه نتوانند † کرفتن ۔ چندانك داماد با ایشان باشد ۔ بیایند
روزها که داماد ازیشان † برداشته شود ۔ انکه روزه دارند پنجاه سوم بر آمیختن
دین نو با کهن * کسی نیندازد ژنده نو برجامهٔ ریهیده ۔ تا بقوة خود نکشد آن 16
جامهٔ پوسیده ۔ وازان بیشتر † دریده شود ۔ * ونهند می نو را در خیکهاء کهن ۔ نبادا 17
ان خیکها دریده شوند ۔ ومی ریخته کردد ۔ وخیکها کم شود الا بنهند می نو در
خیکهاء نو ۔ تا همه یکرا نکاه دارند ۔ پنجاه چهارم خوش کردن زنی را که خون
می ریخت * چون این سخنها را تمام † کرد یکی از سروران پیش عیسی نزدیك 18
شد ۔ سجود کرد وکفت ۔ دختر من این ساعت بمرد ۔ الا بیا دست خود بر وی بنه ۔
زنده شود ۔ * عیسی از جاء خود بر خاست با شاکردان بدنبال او رفتند * زنی دیکر 19 20
دوازده سال بود که خون می ریخت ۔ از پس عیسی آمد ودست † بر دامن او نهاد

* *Cùm Phariſæi hæc fieri viderent,* 11
diſcipulis ejus dixerunt; Quare
magiſter veſter cum peccatoribus
& publicanis ſedet & comedit?
Jeſus, cùm audiſſet, illis dicit; 12
Corpore ſani non indigent medico,
ſed ii qui ægroti ſunt.

LI. Monitum de ſacrificio non faciendo.

Addidit, Ite, diſcite quid ſit, Miſericordiam 13
volo, non victimam occiſam:
non veni ut puros vocarem
ſed peccatores.

LII. Objectio de jejunio.

Tunc diſcipuli Johannis ad Jeſum 14
acceſſerunt, & illi dixerunt; Quare
nos & Phariſæi multùm jejunamus;
& diſcipuli tui jejunium non
obſervant. Jeſus eis dixit; Non 15
unquam filii thalami jejunare poſſunt,
quamdiu ſponſus cum eis fuerit:
venient dies quum ſponſus
ab illis tolletur, tunc jejunabunt.

LIII. De miſcenda religione nova cum veteri.

Nemo immittit panniculum novum 16
in veſtem detritam, ne robore
ſuo trahat illam veſtem infirmam,
& eo ulterius laceretur. Neque reponunt 17
vinum novum in utribus
veteribus; ne utres dirumpantur,
& vinum effundatur, & utres pereant:
ſed condunt vinum novum
in utres novos, ut utraque conſervent.

LIV. Sanatio mulieris ſanguinis fluxu laborantis.

Cùm hos ſermones abſolviſſet, quidam 18
primorum ad Jeſum appropinquans
adoravit, & dixit; Filia
mea hac horâ mortua eſt: ſed veni,
manum tuam ei impone, viva erit.
Jeſu itaque è loco ſuo ſurgente 19
cum diſcipulis ſuis, poſt eum
iverunt. Et mulier altera, cui 20
duodecim jam annos ſanguis
profluxerat, à tergo Jeſu venit,
& manum in laciniam ejus poſuit.

Dicebat enim *in ſeipſa*; Si tantùm tetigero veſtimentum ejus, *ſervabor*.
21 Ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, Ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι.
At Jeſus converſus, & videns eam, dixit; Confide filia, fides
22 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν αὐτὴν, εἶπε, Θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις
tua *ſervavit* te. Et *ſervata* eſt mulier *ab* hora illa. Et *veniens*
23 σου σέσωκέ σε. καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Καὶ ἐλθὼν
Jeſus in domum principis, & *videns* tibicines, & turbam
ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς, καὶ τὸν ὄχλον
tumultuantem, *dicit illis*; Recedite: non enim mortua eſt puella,
24 θορυβούμενον, λέγει αὐτοῖς, Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον,
ſed dormit. Et deridebant eum. Cùm *verò* ejecta eſſet turba, *ingreſſus*
25 ἀλλὰ καθεύδει. καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. Ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν
apprehendit manum ejus: & ſurrexit puella. Et exiit fama
26 ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη
hæc in univerſam terram illam. Et tranſeunte indè Jeſu, IZ'
27 αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην. Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ξη
ſecuti ſunt eum duo cæci, clamantes, & dicentes; Miſerere noſtri, ι
ἠκολούθησαν αὐτῷ δύο τυφλοὶ, κράζοντες, καὶ λέγοντες, Ἐλέησον ἡμᾶς,
fili David. *Venienti autem in* domum, acceſſerunt ad eum cæci.
28 υἱὲ Δαβίδ. Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοί,
Et dicit eis Jeſus; Creditis *quòd* poſſum hoc facere? Dicunt
καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; λέγουσιν
ei; Utique, Domine. Tunc tetigit oculos eorum, dicens; Secundùm
29 αὐτῷ, Ναὶ Κύριε. Τότε ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων, Κατὰ

fidem veſtram fiat vobis. Et aperti ſunt eorum oculi: &
τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. Καὶ ἀνεῴχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ 30
comminatus eſt illis Jeſus, dicens; Videte nequis ſciat. Illi autem
ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω. Οἱ δὲ 31
exeuntes, diffamaverunt eum in tota terra illa. Illis autem egreſſis,
IH' ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ. Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, 32
ecce obtulerunt ei hominem mutum, *dæmoniacum*. Et ejecto
ἰδοὺ προσήνεγκαν αὐτῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον. Καὶ ἐκβληθέντος 33
dæmonio, locutus eſt mutus: & miratæ ſunt turbæ, dicentes; *Quòd*
τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, Ὅτι
nunquam apparuit ſic in Iſrael. Phariſæi autem dicebant; In principe
οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον, Ἐν τῷ ἄρχοντι 34
dæmoniorum ejicit dæmones. Et circumibat Jeſus civitates
ος β τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις 35
omnes & caſtella, docens in ſynagogis eorum, & prædicans
πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων
Evangelium regni, & curans omnem languorum, et omnem
τὸ Εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον, καὶ πᾶσαν
infirmitatem *in populo*. Videns autem turbas, miſertus eſt *de*
μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ 36
eis, quia erant *defatigati*, & *diſperſi* ſicut oves non habentes
αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ἐκλελυμένοι, καὶ ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα
paſtorem.
ποιμένα.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܐܡܪܐ ܗܘܬ ܓܝܪ ܒܢܦܫܗ܂ ܕܐܦܢ ܠܠܒܘܫܗ ܒܠܚܘܕ ܐܬܩܪܒ ܚܝܐ ܐܢܐ܀ * ܝܫܘܥ
22 ܕܝܢ ܐܬܦܢܝ ܚܙܝܗ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܐܬܠܒܒܝ ܒܪܬܝ܂ ܗܝܡܢܘܬܟܝ ܐܚܝܬܟܝ܂ ܘܐܬܚܠܡܬ ܐܢܬܬܐ܂
23 ܡܢ ܗܝ ܫܥܬܐ܀ * ܘܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܒܝܬܗ ܕܪܫܐ܂ ܘܚܙܐ ܙܡܪܐ ܘܟܢܫܐ ܕܡܫܬܓܫܝܢ܀
24 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܦܘܩܘ ܠܟܘܢ܂ ܛܠܝܬܐ ܓܝܪ ܠܐ ܡܝܬܬ ܐܠܐ ܕܡܟܐ ܗܝ܂ ܘܡܓܚܟܝܢ ܗܘܘ
25 26 ܥܠܘܗܝ܀ * ܘܟܕ ܐܦܩ ܟܢܫܐ܂ ܥܠ ܐܚܕܗ ܒܐܝܕܗ ܘܩܡܬ ܛܠܝܬܐ܀ * ܘܢܦܩ ܛܒܐ
ܗܢܐ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܗܝ܀ * ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܬܐ ܕܚܡܫܐ ܕܨܘܡܐ * ܕܢ *
27 * ܘܟܕ ܥܒܪ ܝܫܘܥ ܡܢ ܬܡܢ܂ ܢܩܦܘܗܝ ܣܡܝܐ ܬܪܝܢ ܕܩܥܝܢ ܘܐܡܪܝܢ܂ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝܢ
28 ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ܀ * ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܒܝܬܐ܂ ܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܗܢܘܢ ܣܡܝܐ܂ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܡܗܝܡܢܝܢ
29 ܐܢܬܘܢ ܕܡܫܟܚ ܐܢܐ ܗܕܐ ܠܡܥܒܕ܂ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܝܢ ܡܪܢ܀ * ܗܝܕܝܢ ܩܪܒ ܠܥܝܢܝܗܘܢ
30 ܘܐܡܪ܂ ܐܝܟܢܐ ܕܗܝܡܢܬܘܢ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ܀ * ܘܡܚܕܐ ܐܬܦܬܚܝ ܥܝܢܝܗܘܢ܂ ܘܟܐܐ ܒܗܘܢ
31 ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ܂ ܚܙܘ ܠܐ ܐܢܫ ܢܕܥ܀ * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܢܦܩܘ ܐܘܕܥܘܗܝ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ ܗܝ܀
32 33 * ܘܟܕ ܢܦܩ ܝܫܘܥ܂ ܩܪܒܘ ܠܗ ܚܪܫܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܫܐܕܐ܀ * ܘܡܢ ܕܢܦܩ ܫܐܕܐ ܡܠܠ ܗܘ
34 ܚܪܫܐ܂ ܘܐܬܕܡܪܘ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪܝܢ܂ ܕܠܐ ܡܡܬܘܡ ܐܬܚܙܝܬ ܗܟܢܐ ܒܐܝܣܪܝܠ܀ * ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ
35 ܗܘܘ܂ ܕܒܪܫܐ ܕܫܐܕܐ܂ ܡܦܩ ܫܐܕܐ܀ * ܘܡܟܪܟ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܡܕܝܢܬܐ ܟܠܗܝܢ ܘܒܩܘܪܝܐ܂
ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ܂ ܘܡܟܪܙ ܣܒܪܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ܂ ܘܡܐܣܐ ܟܠ ܟܘܪܗܢ ܘܟܠ
36 ܟܐܒܝܢ܀ * ܕܥܘܗܕܢܐ ܕܫܠܝܚܐ ܩܕܝܫܐ * ܟܒ * * ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ
ܝܫܘܥ ܠܟܢܫܐ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝܗܘܢ܂ ܕܠܐܝܢ ܗܘܘ ܘܫܪܝܢ܂ ܐܝܟ ܥܢܐ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܪܥܝܐ܀

Dicebat enim apud ſe, Etiam ſi tantummodò veſtimentum ejus tangam, ſanabor. 21 Jeſus autem converſus reſpexit eam, & dixit ei; Bono ſis animo, filia mea, fides tua ſervavit te: & ſanata eſt illa mulier ex illa hora. 22 Venitque Jeſus in domum principis illius; 23 ac vidit tibicines turbaſque tumultuantes, Et ait illis, Recedite vos: puella enim mortua non eſt, ſed dormit: & ridebant eum. 24 Quumque ejeciſſet turbas, ingreſſus prehendit eam manu ejus, & ſurrexit puella. 25 Et exiit fama hæc in univerſam terram illam. 26

Feriâ ſextâ hebdomadæ quintæ Jejunii.

Quumque prætergreſſus eſſet Jeſus illinc, 27 adhæſerunt ei cæci duo, clamantes ac dicentes; Miſerere noſtrî fili David. Et quum domum veniſſet, obtulerunt ei cæcos illos. 28 Dixit eis Jeſus, Creditis me poſſe hoc agere? dicunt ei; Etiam, Domine noſter. Tunc 29 tetigit oculos eorum, & ait; Uti credidiſtis, fiat vobis. Et ſtatim aperti ſunt oculi eorum, 30 & objurgavit eos Jeſus, dicens; Videte nequis ſciat. Illi autem egreſſi, famam 31 ejus ſparſerunt in univerſam terram illam. Quumque exiiſſet Jeſus, obtulerunt ei mutum 32 in quo erat dæmonium. Et ex quo exivit 33 dæmonium, locutus eſt mutus: & miratæ ſunt turbæ, dicentes; Nunquam apparuit tale quid in Iſrael. Phariſæi verò dicebant, 34 Per principem dæmoniorum ejicit dæmonia. Et perluſtrabat Jeſus urbes omnes 35 & pagos, & docebat in ſynagogis eorum, atque prædicabat Evangelium regni, & ſanabat omnes languores, omneſque dolores.

In commemoratione Apoſtolorum ſanctorum. 22.

Quum autem vidiſſet Jeſus turbas, miſertus 36 eſt earum, quòd eſſent fatigatæ ac deſtitutæ tanquam oves non habentes paſtorem.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

21 22 * براي انك در دل خود * انديشيده بود * كه بجامهٔ او برسم خوش بشوم * عيسي بدو
التفات كرد وكفت اي دختر دل خوش دار كه ايمان تو ترا خوش كرد همان ساعت خوش
23 شد ∴ پنجاه پنج زنده كردن دختر يوارش * انكه عيسي بخانهٔ ان سرور
24 در آمد * ديد خلايق وجماعت * بسيار مي كريستند * وزاري مي كردند * * مسيح بديشان
25 كفت دور باشيد * براي انكه دختر نمرد الا خفته است * ايشان بر وي خنديدند * * چون
26 جماعت را بدر كرد * اندر رفت و[دست] اورا كرفت * دختر زنده شد وبرخيزيد * * واين خبر
27 در تمامت آن زمين فاش شد . پنجاه ششم نابينايانرا روشنايي داد * وچون عيسي
از انجا كذشت دو نابينا در دنبال او چسبيدند بانك مي زدند ومي كفتند اي فرزند
28 داود بر ما رحمت كن * وعيسي در خانه در آمد آن نابينايان نزديك او شدند عيسي
بديشان كفت شما ايمان داريد كه بتوانم اين را كردن [كفتند اورا] اري اي خداوند
29 30 * نزديك چشم ايشان شد وكفت انچنانك ايمان داشتيد براي شما بشود * در حال چشم ايشان كشاده
31 شد * وعيسي بانك بر ايشان زد وكفت نبادا كسي بداند * ايشان بدر آمدند خبر او در همهٔ زمين فاش كردند

Quia cogitabat in corde ſuo, Quòd 21 *ſi veſtimentum ejus attigero, ſalva ero. Jeſus ad eam converſus eſt, & dixit; O filia,* 22 *animum bonum habeto, quia fides tua te ſalvam fecit: & eodem inſtanti ſanata eſt.*

LV. Vivificatio filiæ Jairi.

Tunc Jeſus in domum illius 23 *principis ingreſſus vidit populos & turbam multùm flentes & planctum facientes. Chriſtus eis* 24 *dixit, Procul eſte; quia puella non mortua eſt ſed dormit: ipſi* vero *illum deridebant.* At ille 25 *cùm turbam exegiſſet, intravit, & manu illius prehenſâ puella viva facta eſt, & ſurrexit.* Et *hæc fama* 26 *in totam illam terram diffuſa eſt.*

LVI. Cæcis lumen dat.

Et cùm Jeſus illinc tranſiret, 27 *duo cæci veſtigiis ejus inhæſerunt, clamantes ac dicentes; O fili David noſtri miſerere. Ac* 28 *Jeſu in domum ingreſſo, cæci illi prope eum aderant: Jeſus illis dixit,* Num *vos fidem habetis quòd poſſim hoc facere? dixerunt ei, Etiam ô* Domine. *Admotus* 29 *eſt oculis eorum, & dixit; Quemadmodum fidem habetis, vobis fiat. Continuò oculi eorum aperti* 30 *ſunt: Jeſus autem vocem intentavit illis, ac dixit; Ne quis ſciat. At illi egreſſi famam illius per* 31 *totam terram ſparſerunt.*

Verſio VULGATA LATINA.

21 Dicebat enim intra ſe; Si tetigero tantùm veſtimentum ejus, ſalva ero. At Jeſus
22 converſus, & videns eam, dixit; Confide filia, fides tua te ſalvam fecit. Et ſalva
23 facta eſt mulier ex illa hora. Et cùm veniſſet Jeſus in domum principis, & vidiſ-
24 ſet tibicines & turbam tumultuantem, dicebat; Recedite: non eſt enim mortua
25 puella, ſed dormit. Et deridebant eum. Et cùm ejecta eſſet turba, intravit: &
26 tenuit manum ejus. Et ſurrexit puella. Et exiit fama hæc in univerſam terram il-
27 lam. Et tranſeunte indè Jeſu, ſecuti ſunt eum duo cæci, clamantes, & dicentes;
28 Miſerere noſtri, fili David. Cùm autem veniſſet domum, acceſſerunt ad eum cæci.
Et dicit eis Jeſus; Creditis quia hoc poſſum facere vobis? Dicunt ei; Utique,
29 Domine. Tunc tetigit oculos eorum, dicens; Secundùm fidem veſtram fiat vo-
bis. Et aperti ſunt oculi eorum; & comminatus eſt illis Jeſus, dicens; Videte 30
ne quis ſciat. Illi autem exeuntes, diffamaverunt eum in tota terra illa. Egreſ- 31
ſis autem illis, ecce obtulerunt ei hominem mutum, dæmonium habentem. Et 32
ejecto dæmonio, locutus eſt mutus; & miratæ ſunt turbæ, dicentes; Nunquam ap- 33
paruit ſic in Iſraël. Phariſæi autem dicebant; In principe dæmoniorum ejicit 34
dæmones. Et circuibat Jeſus omnes civitates, & caſtella, docens in ſynagogis eo- 35
rum, et prædicans evangelium regni, & curans omnem languorem, & omnem in-
firmitatem. Videns autem turbas, miſertus eſt eis: quia erant vexati, & jacentes 36
ſicut oves non habentes paſtorem.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 22 لانها قالت في نفسها انني اذا مسست طرف ثوبه فقط خلصت * فالتفت يسوع فراها فقال لها
23 ثقي يا ابنة ايمانك خلصك فبرات المراة في تلك الساعة * وجاء يسوع الى بيت الرئيس
24 فنظر الى الزمر والجمع مضطربين * فقال لهم اخرجوا لم تمت الجارية لكنها نايمة
25 26 فضحكوا منه * فلما خرج الجمع دخل وامسك بيدها فقامت الجارية * وخرج خبرها في
27 جميع تلك الارض * الفصل الخامس والعشرون * ولما خرج يسوع من هناك
28 تبعه اعميان يصيحان قايلين ارحمنا يا ابن داود * فلما دخل البيت جاء اليه الاعميان *
29 فقال لهما يسوع اتومنان انني اقدر ان افعل هذا فقالا له نعم يا رب * حينيذ لمس اعينهما
30 وقال كايمانكما يكون لكما * فانفتحت اعينهما * وامرهما يسوع قايلا انظرا لا تعلما احدا *
31 32 * فلما خرجا اشاعا ذلك في جميع تلك الارض * ولما خرج من هناك قدموا اليه اخرس به
33 شيطان * فلما اخرج الشيطان تكلم الاخرس * فتعجب الجمع قايلين لم يظهر قط هكذا
34 35 في اسراييل * فقال الفريسيون انه برييس الشياطين يخرج الشياطين * وكان يسوع يطوف
المدن والقرى ويعلم في مجامعهم * ويكرز ببشارة الملكوت ويشفي كل الامراض والاوجاع *
36 الفصل السادس والعشرون * فلما راى الجمع تحنن عليهم لانهم كانوا
ضالين ومطرحين كالخراف التي لا راع لها *

Dixerat enim intra ſe, Equidem quum tetigero fimbriam veſtis ejus tantùm, ſalva ero. 21 *Et converſus eſt Jeſus, viditq; eam, ac dixit illi; Confide filia, fides tua te ſalvavit. Et ſanata eſt mulier in illa hora.* 22 *Venit autem Jeſus in domum principis, & vidit tibicines & turbam tumultuantem,* 23 *Dixitque eis; Egredimini, non eſt mortua puella, ſed dormiens eſt.* 24 *Et deriſerunt eum.* *Et cùm exiiſſet turba, intravit, & tenuit manum ejus, & ſurrexit puella.* 25 *Et exiit fama ejus in univerſam illam terram.* 26

Sectio vigeſima quinta.

Et cùm exiiſſet Jeſus indè, ſecuti ſunt eum duo cæci qui clamabant, dicentes; Miſerere noſtri, fili David. 27 *Cúmque intraſſet domum, venerunt ad eum cæci, et dixit eis Jeſus; Creditis quòd ego poſſim præſtare hoc? Dixerunt ei; Etiam Domine.* 28 *Tunc tetigit oculos eorum, et ait; Secundùm fidem veſtram fiat vobis.* 29 *Et aperti ſunt oculi eorum: Præcepitque illis Jeſus, dicens; Videte ne notificetis cuiquam.* 30 *At illi egreſſi, divulgaverunt hoc in totam illam terram.* 31 *Et cùm egreſſus eſſet indè, obtulerunt ei mutum, in quo erat dæmonium.* 32 *Et cùm ejeciſſet dæmonium, locutus eſt mutus: et miratæ ſunt turbæ, dicentes; Non apparuit unquam tale quid in Iſrael.* 33 *Dixerunt Phariſæi; Per principem dæmoniorum ejicit dæmonia.* 34 *Et perluſtrabat Jeſus civitates et caſtella, et docebat in ſynagogis eorum, et prædicabat evangelium regni, et curabat omnes infirmitates et dolores.* 35

Sectio vigeſima ſexta.

Cùm autem vidiſſet turbam, miſertus eſt ſuper eos: quia erant errantes, et disjecti, ſicut oves quæ non habent paſtorem. 36

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 እንዘ ፡ ትብል ፡ በልባ ፡ እመከመ ፡ ለከፍኩ ፡ ልብሶ ፡ አሐዩ ፡=፡ ወእግዚእኢየሱስ ፡ ተመይ
22 ጠ ፡ ርእያ ፡ ወይቤ ፡ ተአመኒ ፡ ወለትየ ፡ ሃይማኖትኪ ፡ አድኃነተኪ ፡ ወአሐየወተኪ ፡ ወሐየ
23 ወት ፡ ይእቲ ፡ ብእሲት ፡ ሶቤሃ ፡ ወእምውእቱ ፡ ሰዓት ፡=፡ መጺኦ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ ቤቶ ፡
24 ለመኰንን ፡ ወርእየ ፡ መብኪያነ ፡ ወብዙኃነ ፡ እንዘ ፡ ይትሃወኩ ፡ ይቤ ፡=፡ ሰስሉ ፡ ኢኮ ፡ ዘሞ
25 ተት ፡ ሕፃን ፡ አላ ፡ ትነውም ፡ ወሠሐቅዎ ፡=፡ ወሶቤ ፡ ወፅኡ ፡ ኵሎሙ ፡ በዊኦ ፡ አኃዛ ፡ እደ
ሃ ፡ ወተንሥአት ፡ ሕፃን ፡ ሶቤሃ ፡፡=፡

በእንተ ፡ ክልኤ ፡ ዕውራን ፡

26 ወወፅአ ፡ ስሙዓቱ ፡ ውስተ ፡ ኵላ ፡ ይእቲ ፡ ምድር ፡=፡ ወኃሊፎ ፡ እምህየ ፡ እግዚእኢየሱ
27 ስ ፡ ተለውዎ ፡ ክልኤቱ ፡ ዕውራን ፡ እንዘ ፡ ይጸርኁ ፡ ወይብሉ ፡ ተሣሀለ ፡ ወልደ ፡ ዳዊት ፡=፡
28 ወበጺሖ ፡ ቤተ ፡ ቀርቡ ፡ ኀቤሁ ፡ ዕውራን ፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ ተአምኑሁ ፡ ከመ ፡ እክል ፡
29 ዘንተ ፡ ገቢረ ፡ ወይቤልዎ ፡ እወ ፡ እግዚኦ ፡=፡ ወእምዝ ፡ ለከፎሙ ፡ ላዕይንቲሆሙ ፡ እንዘ ፡ ይብ
30 ል ፡ በከመ ፡ ሃይማኖትክሙ ፡ ወአሚኖትክሙ ፡ ይኩንክሙ ፡፡=፡ ወተከሥተ ፡ አዕይንቲሆሙ ፡ ሶቤሃ ፡
31 ወገሠጾሙ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ዑቁ ፡ ኣልቦ ፡ ዘያእምር ፡=፡ ወወፂኦሙ ፡ ነገሩ ፡ ውስ
ተ ፡ ኵላ ፡ ይእቲ ፡ ምድር ፡፡=፡

በእንተ ፡ ጽሙም ፡ ዘጋኔን ፡

32 ወእምዝ ፡ ወፅኡ ፡ እሙንቱ ፡ ናሁ ፡ አምጽኡ ፡ ሎቱ ፡ ጽሙመ ፡ ዘጋኔን ፡=፡ ወወፂኦ ፡ ጋኔኑ ፡
33 ሰምዐ ፡ ጽሙም ፡ ወአንከሩ ፡ ኵሎሙ ፡ ሕዝብ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ኣልቦ ፡ ኣመ ፡ ኣስተርአየ ፡ ከመ
34 ዝ ፡ በውስተ ፡ እስራኤል ፡=፡ ወፈሪሳውያንሰ ፡ ይብሉ ፡ በመኰንኖሙ ፡ ለአጋንንት ፡ ያወፅእ ፡ አጋንን
35 ተ ፡፡=፡ ወእንሶሰወ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ ኣህጉረ ፡ ኵሎ ፡ ወአድያመ ፡ እንዘ ፡ ይሜህር ፡ በመኳርብ
ቲሆሙ ፡ ወእንዘ ፡ ይሰብክ ፡ ወንጌለ ፡ መንግሥት ፡ ወእንዘ ፡ ይፌውስ ፡ ኵሎ ፡ ደዌ ፡ ወኵሎ ፡ ሕማ
36 መ ፡፡=፡ ወርእዮ ፡ ብዙኃ ፡ ኣሕዛበ ፡ ኣምሐርዎ ፡ እስመ ፡ ጻመዉ ፡ ወግዱፋን ፡ እሙንቱ ፡ ከመ ፡
ኣባግዕ ፡ ዘአልቦ ፡ ኖላዊ ፡፡=፡

Dicens in corde ſue; Si tetigero veſtimentū ejus, ſalva ero. Et Dominus Jeſus con- 21
vertens ſe, vidit eam, & dicit; Confide filia mea, fides tua te ſervavit, & vivere 22
te fecit: & viva facta eſt iſta mulier tunc, & jam ab iſta hora. Dominus Je- 23
ſus quum veniſſet in domum judicis, & vidiſſet lamentatrices, & multos tu-
multuantes, dixit; Recedite, non mortua eſt hæc puella, ſed dormit: & deride- 24
bant eum. Et exeuntibus omnibus iis, ingreſſus eſt ille, prehenditque manum ejus, 25
& ſurrexit puella illicò.

De duobus cæcis.

Et exivit fama ejus in totam hanc terram. Et tranſeunte inde Domino Jeſu, 26 27
ſequuti ſunt eum duo cæci, clamantes; & dicentes; Miſerere fili David. Quum 28
autem veniſſet domum acceſſerunt ad eum cæci, & dicebat iis Dominus Jeſus;
Creditiſne quòd poſſim hoc facere? & dixerunt ei; Utique Domine. Et tunc 29
tetigit oculos eorum, dicens; Secundùm fidem veſtram & ſuaſionem veſtram
fiat vobis. Et aperti ſunt oculi eorum immediatè! & comminabatur iis Domi- 30
nus Jeſus, dicens; Videte nemo ſciat. Et exeuntes enuntiaverunt eum in tota 31
terra illa.

De muto dæmoniaco.

Et egreſſis illis, ecce adduxerunt ei mutum dæmoniacum. Et egreſſo dæmone e- 32
jus, audivit mutus: et mirati ſunt omnes populi, dicentes; Nequandò viſa fuit hu- 33
juſmodi res in Iſrael. Et Phariſæi dicebant, Per principem dæmonum exire facit 34
dæmones. Et pertranſivit Dominus Jeſus omnes civitates & vicos, docens 35
in ſynagogis eorum, & prædicans evangelium regni, & ſanans, omnem morbem,
& omnem languorem. Et videns multum populum, miſertus eſt eorum: quoniam 36
afflicti erant, & rejecti erant, ſicut oves non habentes paſtorem.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 پنجاه هفتم زبان دادن وخوش كردن لال را * [وچون ايشان بيرون رفتند اينك]
33 نزديك آوردند يكي لال • كه در اندرون او ديو بود * همانكه مسيح اورا بديد • ديو بدر
رفت ولال بگويا شد • وسخن مي گفت * جماعتي كه انجا بودند متعجب † شدند ومي گفتند •
34 كه از قديم بار † در ميان اسرائيل اين چنين كس پيدا نشد * معتزلان گفتند • بسرور ديوان
35 ابليسيانرا بدر ميكند • * عيسي در شهرها وديهها ايشان مي گرديد • وجماعتها ايشانرا تعليم
مي داد • وبشارت ملكوت وعده مي كرد • وهر دردي * ورنجي • كه مي ديد • شفا مي بخشيد •
36 * وچون عيسي آن گروههاي خلق را چنان ديد بريشان رحمت كرد كه خسته بودند •
وافتاده همچون گوسفندان كه شبان ندارند •

LVII. Linguæ reſtitutio & ſanatio muti.

Et cùm illi egreſſi eſſent, ecce adduxerunt quendam mutum, intra quem dæmonium erat. 32 *Quem ſimul ac Chriſtus vidiſſet, dæmonium exivit & mutus loquebatur, & ſermonem proferebat: turbæ* autem *quæ illic erant admiratæ ſunt, ac dixerunt; Quòd ab antiquo tempore hujuſmodi quiſpiam in Iſraele non ortus eſt.* 33 *Phariſæi vero dicebant, Per principem dæmoniorum diabolos ejicit.* 34 *Jeſus autem per urbes & villas eorum obibat, & cœtus eorum doctrinâ inſtruxit, & de evangelio regni pollicitationes fecit, & omnem morbum et dolorem quem vidit ſalute donavit.* 35
* *Cùm Jeſus autem cœtus populi tantos videret, eorum miſertus eſt, quòd laſſi eſſent et collapſi inſtar ovium quæ non habent paſtorem.* 36

Tunc dicit diſcipulis ſuis; Meſſis quidem multa, operarii autem pauci.
37 Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι.
Supplicate ergò *domino* meſſis, ut *emittat* operarios in meſſem ſuam.
38 Δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

CAP. X. ιʹ.

ΙΘʹ

Et *advocans* duodecim *diſcipulos ſuos*, dedit illis poteſtatem
1 Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν οθ
ſpirituum immundorum, ut *ejicere* eos, & *curare* omnem languorem, β
πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον,
& omnem infirmitatem. Duodecim autem Apoſtolorum nomina ſunt hæc:
2 καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Τῶν δὲ δώδεκα Ἀποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα· π
Primus, Simon *dictus* Petrus, & Andreas frater ejus: Jacobus β
3 πρῶτος, Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Ἰάκωβος
Zebedæi, & Joannes frater ejus, Philippus & Bartholomæus,
ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Φίλιππος καὶ Βαρθολομαῖος·
Thomas & Matthæus publicanus, Jacobus Alphæi, & *Lebbæus*
Θωμᾶς καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Λεββαῖος
ſupervocatus Thaddæus, Simon *Cananites*, & Judas Iſcariotes, qui & *tradens*
4 ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος· Σίμων ὁ Κανανίτης, καὶ Ἰούδας Ἰσκαριώτης, ὁ καὶ παραδοὺς
eum. Hos duodecim *legavit* Jeſus *denuntians* eis, dicens; πα
5 αὐτόν. Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων, ι
In viam gentium ne abieritis, & in *civitatem* Samaritanorum ne intraveritis.
Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε.

Ite *autem magis* ad oves *perditas* domûs Iſrael. Eun-
Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. Πορευό- 6
tes autem prædicate, dicentes; Quia appropinquavit regnum cœlorum. Infirmos 7
μενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες, Ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ἀσθενοῦντας 8
curate, leproſos mundate, mortuos ſuſcitate, dæmones ejicite: gratis
θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν
πβ accepiſtis, gratis date. Ne *poſſideatis* aurum, neque argentum, neque *æs*
β ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. Μὴ κτήσησθε χρυσόν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν 9
in zonis veſtris: Non peram in *viam*, neque duas tunicas, neque calceamenta,
εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν. Μὴ πήραν εἰς ὁδόν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, 10
πγ neque virgam: dignus enim operarius *alimento* ſuo eſt. In quamcunq; autem civitatem
β μηδὲ ῥάβδον· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστιν. Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν 11
aut caſtellum intraveritis, interrogate quis in ea dignus ſit: & ibi manete donec
ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι· κἀκεῖ μείνατε ἕως
exeatis. Intrantes autem in domum, ſalutate eam: Et ſi
πδ ἂν ἐξέλθητε. Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν· Καὶ ἐὰν 12
ι quidem fuerit domus digna, *veniat* pax veſtra ſuper eam: ſi autem non fuerit
μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ᾖ 13
digna, pax veſtra ad vos *convertatur*. Et *qui* non receperit vos,
πε ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. Καὶ ὃς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς, 14
β neque audierit ſermones veſtros, exeuntes domo vel civitate *illâ*,
μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης,
excutite pulverem *pedum veſtrorum*.
ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܘܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܚܨܕܐ ܣܓܝ ܘܦܥܠܐ ܙܥܘܪܝܢ. * ܒܥܘ ܗܟܝܠ ܡܢ ܡܪܐ ܚܨܕܐ ·. 37 38
ܕܢܦܩ ܦܥܠܐ ܠܚܨܕܗ. * ܩܦܠܐܘ * ܬ *

* ܘܩܪܐ ܠܬܪܥܣܪ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ. 1
ܕܢܦܩܘܢ ܐܢܝܢ ܘܠܡܐܣܝܘ ܟܠ ܟܐܒ ܘܟܘܪܗܢ. * ܕܬܪܥܣܪ ܕܝܢ ܫܠܝܚܐ. ܐܝܬܝܗܘܢ 2
ܫܡܗܝܗܘܢ ܗܠܝܢ. ܩܕܡܝܐ ܕܒܗܘܢ ܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܟܐܦܐ. ܘܐܢܕܪܐܘܣ ܐܚܘܗܝ. ܘܝܥܩܘܒ ܒܪ
ܙܒܕܝ ܘܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ. * ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܘܒܪ ܬܘܠܡܝ. ܘܬܐܘܡܐ ܘܡܬܝ ܡܟܣܐ. ܘܝܥܩܘܒ ܒܪ 3
ܚܠܦܝ. ܘܠܒܝ ܕܐܬܟܢܝ ܬܕܝ. * ܘܫܡܥܘܢ ܩܢܢܝܐ. ܘܝܗܘܕܐ ܣܟܪܝܘܛܐ ܗܘ ܕܐܫܠܡܗ. 4
* ܠܗܠܝܢ ܬܪܥܣܪ ܫܕܪ ܝܫܘܥ. ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ ܘܐܡܪ. ܒܐܘܪܚܐ ܕܚܢܦܐ ܠܐ ܬܐܙܠܘܢ. 5
ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܪܝܐ ܠܐ ܬܥܠܘܢ. * ܐܙܠܘ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܠܘܬ ܥܢܐ ܕܐܒܕܝ 6
ܡܢ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. * ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܟܪܙܘ ܘܐܡܪܘ. ܕܩܪܒܬ ܠܗ ܡܠܟܘܬܐ 7
ܕܫܡܝܐ. * ܟܪܝܗܐ ܐܣܘ. ܘܓܪܒܐ ܕܟܘ. ܘܡܝܬܐ ܐܩܝܡܘ. ܘܫܐܕܐ ܐܦܩܘ. ܡܓܢ ܢܣܒܬܘܢ 8
ܡܓܢ ܗܒܘ. * ܠܐ ܬܩܢܘܢ ܕܗܒܐ ܘܠܐ ܣܐܡܐ ܘܠܐ ܢܚܫܐ ܒܟܝܣܝܟܘܢ. * ܘܠܐ ܬܪܡܠܐ ܠܐܘܪܚܐ. 9 10
ܘܠܐ ܬܪܬܝܢ ܟܘܬܝܢܝܢ. ܘܠܐ ܡܣܐܢܐ. ܘܠܐ ܫܒܛܐ. ܫܘܐ ܗܘ ܓܝܪ ܦܥܠܐ ܣܝܒܪܬܗ:
* ܠܐܝܕܐ ܕܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܐܘ ܩܪܝܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ·. ܫܐܠܘ ܡܢܘ ܫܘܐ ܒܗ. 11
ܘܬܡܢ ܗܘܘ ܥܕܡܐ ܕܢܦܩܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܘܟܕ ܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܝܬܐ ·. 12
ܫܐܠܘ ܫܠܡܗ ܕܒܝܬܐ. * ܘܐܢ ܗܘ ܕܫܘܐ ܒܝܬܐ ·. ܫܠܡܟܘܢ ܢܐܬܐ ܥܠܘܗܝ. ܘܐܢ ܠܐ ܫܘܐ 13
ܫܠܡܟܘܢ ܥܠܝܟܘܢ ܢܗܦܘܟ. * ܡܢ ܕܠܐ ܕܝܢ ܡܩܒܠ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܫܡܥ ܡܠܝܟܘܢ ·. ܟܕ 14
ܢܦܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܒܝܬܐ ܐܘ ܡܢ ܩܪܝܬܐ ܗܝ ·. ܦܨܘ ܚܠܐ ܡܢ ܪܓܠܝܟܘܢ.

Et ait diſcipulis ſuis, Meſſis multa, & ope- 37
rarii pauci. Petite igitur à domino meſſis, 38
ut emittat operarios in meſſem ſuam.

CAP. X.

Et vocavit duodecim diſcipulos ſuos, ac 1
dedit eis poteſtatem adverſus ſpiritus im-
mundos, ut ejicerent eos, ſanarentque quem-
libet dolorem & infirmitatem. Ipſorum 2
autem duodecim Apoſtolorum nomina ſunt
hæc: Primus eorum Simon qui vocatur Pe-
tra, & Andreas frater ejus: & Jacobus fili-
us Zebedæi, & Johannes frater ejus: Nec- 3
non Philippus, & Bartholomæus, & Tho-
ma, & Matthæus publicanus, & Jacobus fili-
us Halphæi, & Labi qui cognominatus eſt
Thadæus, Et Simon Cananæus, & Judas 4
Iſcariotes, is qui prodidit eum. Hos duode- 5
cim miſit Jeſus, monuitque eos, dicens; In
viam ethnicorum ne abieritis, & in urbem
Samaritanorum ne introieritis. Ite potiùs 6
ad oves quæ perierunt ex domo Iſraël. Et 7
euntes prædicate ac dicite; Appropinqua-
vit regnum cœlorum. Infirmos ſanate, & 8
leproſos mundate, mortuos ſuſcitate, dæmo-
niaque ejicite: gratìs accepiſtis, gratìs date.
Ne poſſederitis aurum, nec argentum, neque 9
æs in marſupiis veſtris: Neque peram ad 10
iter, neque duas tunicas, neque calceamen-
ta, neque virgam: dignus enim eſt opera-
rius cibo ſuo. In quamcumque verò ur- 11
bem aut civitatem introieritis, petite quiſ-
nam in ea dignus ſit, & illic eſtote uſquedum 12
exeatis. Et quum ingrediemini domum, po-
ſtulate pacem domûs. Quòd ſi domus digna 13
fuerit, pax veſtra adveniet ei: ſin autem in-
digna fuerit, pax veſtra ſuper vos revertetur.
Quiſquis autem non receperit vos, neque 14
audierit ſermones veſtros, quum exieritis ex
domo aut ex civitate illa, excutite pulverem
ex pedibus veſtris.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

پنجاه هشتم نامهاء حواريون وفرستادن ايشانرا بمژده دادن

* فرمود بشاكردان خود 37
كه كشتزار بسيارست * ومزدوران كمند * * اكنون از خداوند كشته † بخواهيد * كه مزدوران * 38
براي كشتهٔ خود بدر آورد * * بعد ازان * دوازده شاكرد خود را خواند * وبديشان حكم 1
داد * كه جانهاء پليد بدر آورند * وهر درد ورنجي كه بينند خوش كنند * * ونام اين دوازده رسول 2
اينست * مهتر ايشان شمعون كه صفا خوانده مي شود * واندراوس برادرش * ويعقوب پسر
زبدي * ويوحنا برادرش * * وفيليفوس * وبرتلمي * وتوما * ومتي ضامن * ويعقوب پسرحلفي * ولبي 3
كه تدي لقب كرده شد * * وشمعون قاناني * ويهوداي سخريوطا انك مسيح را سپارد * * عيسي اين 4 5
دوازده را فرستاد * وايشانرا سپارش كرد * وكفت در راه حنيفيان † مرويد * ودر شهر † سامريان مباشيد *
* وهر چه پيشتر برويد † پيش آن كوسفندان كه از بني اسراييل كم شدند * * چون برويد * 6 7
مژده دهيد * وبكوييد ملكوت آسمان † نزديك شد * * رنجورانرا شفا دهيد * پيسانرا وجذاميانرا 8
پاك كنيد * ديوانرا بدر كنيد وبرانيد * رايكان ستديد * رايكان بدهيد * * نكه مداريد * 9

LVIII. Nomina Apoſtolorum, & miſſio eorum ad prædicandum.

Præcepit itaq; diſcipulis ſuis, Quia 37
ſeges multa eſt, & operarii pauci
ſunt; Dominum igitur ſegetis roga- 38
te ut operarios propter ſegetem ſuam
educat.

CAP. X.

Poſt hæc duodecim diſcipulos ſuos 1
vocavit, & eis poteſtatem dedit ut
ſpiritus impuros ejicerent, & omnem
morbum & ægritudinem quam vide-
rent ſanarent. Nomina autem horum 2
duodecim Apoſtolorum hæc ſunt:
maximus eorum Simeon qui Cephas
vocatus eſt, & Andreas frater ejus;
& Jaakob filius Zebedæi, & Jo-
hannes frater ejus: Et Philippus, 3
& Bartholomæus, & Thomas, &
Matthæus manceps; & Jaakob fi-
lius Halphæi, & Lebi qui Tadæus
cognominatus eſt: Et Simeon Cana- 4
næus, & Judas Iſcariotes, qui Chri-
ſtum tradidit. Jeſus hos duodecim 5
miſit, iiſque præcepit ac dixit; In
viam ethnicorum ne eatis, & in
urbe Samaritanorum ne ſitis. Quin 6
potiùs ite ad oves quæ de filiis Iſra-
elis perierunt. Et cùm proficiſcimi- 7
ni annuntiate ac dicite, Regnum cœ-
lorum appropinquat. Ægrotos ſana- 8
te, leproſos & elephantiacos munda-
te, dæmonia ejicite & fugate: gratis
accepiſtis, gratìs date. Ne ſervetis 9

Verſio VULGTA LATINA.

37 Tunc dicit diſcipulis ſuis ; Meſſis quidem multa, operarii autem pauci. Rogate
38 ergò Dominum meſſis, ut mittat operarios in meſſem ſuam.

CAP. X.

1 ET convocatis duodecim diſcipulis ſuis, dedit illis poteſtatem ſpirituum immundorum, ut ejicerent eos, & curarent omnem languorem, & omnem infirmitatem.
2 Duodecim autem Apoſtolorum nomina ſunt hæc. Primus Simon, qui dicitur Pe-
3 trus, & Andreas frater ejus ; Jacobus Zebedæi, & Joannes frater ejus, Philippus,
& Bartholomæus, Thomas, & Matthæus publicanus, Jacobus Alphæi, & Thaddæ-
4 us ; Simon Chananæus, & Judas Iſcariotes, qui & tradidit eum. Hos duodecim
5 miſit Jeſus ; præcipiens eis, dicens ; In viam gentium ne abieritis, & in civitates
6 Samaritanorum ne intraveritis : Sed potiùs ite ad oves, quæ perierunt domûs Iſrael.
Euntes autem prædicate, dicentes; Quia appropinquavit regnum cœlorum. 7
Infirmos curate, mortuos ſuſcitate, leproſos mundate, dæmones ejicite : gratìs ac- 8
cepiſtis, gratìs date. Nolite poſſidere aurum, neque argentum, neque pecuniam 9
in zonis veſtris : Non peram in via, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque 10
virgam : dignus enim eſt operarius cibo ſuo. In quamcumque autem civitatem 11
aut caſtellum intraveritis, interrogate, quis in ea dignus ſit : & ibi manete donec
exeatis. Intrantes autem in domum, ſalutate eam, dicentes ; Pax huic domui. 12
Et ſi quidem fuerit domus illa digna, veniet pax veſtra ſuper eam : ſi autem non 13
fuerit digna, pax veſtra revertetur ad vos. Et quicunque non receperit vos, ne- 14
que audierit ſermones veſtros : exeuntes foràs de domo, vel civitate, excutite pulverem de pedibus veſtris.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 حينيذ قال لتلاميذه ان الحصاد لكثير والفعلة قليل * اطلبوا الي رب الحصاد ان يخرج
38 فعلة لحصاده * ثم دعا تلاميذه الاثني عشر واعطاهم سلطانا علي جميع الارواح النجسة 1
2 ليخرجوها ويشفوا كل الامراض والاسترخاء * وهذه اسماء الاثني عشر الرسل. الاول سمعان المسمي
3 الصفا. واندراوس اخوه * ويعقوب بن زبدي * ويوحنا اخوه * وفيلبس * وبرتولوماوس * وتوما * ومتي
4 العشار * ويعقوب بن حلفي * ولبا الذي يدعي تداوس * وسمعان القناني * ويهوذا الاسخريوطي
5 الذي اسلمه * هاولاء الاثني عشر ارسلهم يسوع وامرهم قايلا * لا تسلكوا طريق الامم ولا
6 تدخلوا مدينة السامرة * انطلقوا خاصة الي الخراف الضالة من بيت اسراييل * واذا ذهبتم 7
8 فاكرزوا قايلين قد اقتربت ملكوت السموات * اشفوا المرضي * اقيموا الموتي * طهروا البرص *
9 اخرجوا الشياطين * مجانا اخذتم مجانا اعطوا * لا تكنزوا ذهبا ولا فضة ولا نحاسا في مناطقكم *
10 ولا هميانا في الطريق * ولا ثوبين * ولا حذا * ولا عصا * والفاعل مستحق طعامه *

الفصل السابع والعشرون *

11 وايه مدينة او قرية دخلتموها افحصوا فيها عمن
12 يستحقكم * وكونوا هناك حتي تخرجوا * واذا دخلتم بيتا فسلموا عليه * فان كان البيت مستحقا 13
14 سلامكم فهو يحل عليه * والا فسلامكم راجع اليكم * ومن لا يقبلكم ولا يسمع كلامكم
فاذا خرجتم من ذلك البيت او تلك القرية او تلك المدينة فانفضوا غبار ارجلكم *

Tunc dixit diſcipulis ſuis, Meſſis qui- 37
dem multa, operarii autem pauci. Ro- 38
gate ergò dominum meſſis, ut emittat operarios ad meſſem ſuam.

CAP. X.

DEinde vocavit diſcipulos ſuos duo- 1
decim, et dedit eis poteſtatem in omnes ſpiritus immundos, ut eiicerent eos, et curarent omnes infirmitates et languores. Et 2
hæc ſunt nomina duodecim Apoſtolorum : Primus, Simon vocatus Petra, et Andreas frater ejus, et Jacobus filius Zebedæi, et Johannes frater eius, Et Phi- 3
lippus et Bartholomæus, et Thomas, et Matthæus exactor decimarum, et Jacobus filius Alphæi, et Lebi qui vocatur
Thadæus, Et Simon Cananæus, et Ju- 4
das Iſcariotes, qui prodidit eum. Hos 5
duodecim miſit Jeſus, et præcepit eis, dicens ; Ne abieritis in viam gentium,
neque intraveritis urbem Samariæ : Ite 6
peculiariter ad oves errantes è domo Iſrael. Et cùm iveritis, prædicate, 7
dicentes ; Jam advenit regnum cœlorum. Curate infirmos, ſuſcitate mortu- 8
os, mundate leproſos, eiicite dæmonia : gratìs accepiſtis, gratìs date. Ne recon- 9
datis aurum, neque argentum, neque æs
in zonis veſtris : Neque peram in itine- 10
re, neque duas tunicas, neque calceos, neque virgam : quoniam operarius dignus eſt cibo ſuo.

Sectio vigeſima ſeptima.

Quamcunque autem civitatem aut ca- 11
ſtellum intraveritis, inquirite quiſnam dignus ſit vobis, & manete ibi uſquedum exeatis. Et cùm intraveritis do- 12
mum aliquam, ſalutate eam : Et ſi fue- 13
rit domus digna ſalutatione veſtrâ, manebit ſuper eam : ſin minùs, ſalutatio
veſtra reditura eſt ad vos. Et quicunq; 14
non receperit vos, neque audierit ſermones veſtros, quando egrediemini ex illa domo, vel ex eo caſtello, aut ex illa civitate, excutite pulverem pedum veſtrorum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

37 ወእምዝ፡ይቤ፡ለአርደኢሁ፡መአረረሰ፡ብዙኅ፡ወገባሩ፡ሕደጥ፡=፡ ለስተብቍዕዎኪ፡ ለእግዚ
38 አ፡ ማእረር፡ከመ፡ ይፌኑ፡ ዘይትቀነይ፡ ለዐፂዱ፡፡=፡ በእንተ፡ዘአዘዘሙ፡ለሐዋርያት፡
1 ፲ ወጸዊዖ፡ ፲ወ፪፡ ኣርደኢሁ፡ወሀበሙ፡ስልጣነ፡ ዲበ፡ መናፍስት፡ ርኩሳን፡ ከመ፡ ያውፅእዎሙ፡
2 ወያሕይዉ፡ ኵሎ፡ ደዌ፡ወሕማመ፡፡=፡ ለ ፲ወ፪፡ሐዋርያት፡ወአስማቲሆሙ፡ ከመዝ፡ ቀዳሚ፡
ስምዖን፡ ዘተሰምየ፡ ጴጥሮስ፡ ወእንድርያስ፡ እኁሁ፡ ያዕቆብ፡ ወልደ፡ ዘብዴዎስ፡ ወዮሐንስ፡ እ
3 ኁሁ፡=፡ ፊልጶስ፡ ወበርተሎሜዎስ፡ ቶማስ፡ ወማቴዎስ፡ መፀብሐዊ፡ ያዕቆብ፡ ዘእልፌዎስ፡ ል
4 ብዴዎስ፡ዘስሙ፡ ታዴዎስ፡=፡ ስምዖን፡ ቀነናዊ፡ ይሁደ፡ ኣስቆሮታዊ፡ ዘውእቱ፡ አግብኦ፡፡=፡
5 እሉንተ፡ዐሠርተ፡ ወክልኤተ፡ ፈነወ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወአዘዞሙ፡ እንዘ፡ ይብል፡ ውስተ፡ ፍኖት፡
6 አረሚ፡ ኢትሑሩ፡ ወውስተ፡ ሀገረ፡ ሰምር፡ ኢትባኡ፡=፡ ወሑሩ፡ ባሕቲቱ፡ ኀበ፡ አባግዕ፡ ዘተገድ
7 ፉ፡ ወዘተሐጕለ፡ ዘቤተ፡ እስራኤል፡=፡ እንዘ፡ ተሐውሩ፡ ስብኩ፡ እንዘ፡ ትብሉ፡ ከመ፡ ቀርበት፡
8 መንግሥተ፡ ሰማያት፡፡=፡ ድውያነ፡ፈውሱ፡ምውታነ፡ አንሥኡ፡ እለ፡ ለምጽ፡ አንጽሑ፡ አጋ
9 ንንተ፡ ኣውፅኡ፡ ጸጋ፡ዘነሣእክሙ፡በጸጋ፡ ሀቡ፡=፡ ኢታጥርዩ፡ ወርቀ፡ ወብሩረ፡ ወኢጸሪቀ፡ ው
10 ስተ፡ ቅናማቲክ[illegible] ወኢጽፍናተ፡ ለፍኖት፡ ወኢክልኤ፡ አልባሰ፡ ወኢአሥእነ፡ ወኢበትረ፡
11 እስመ፡ ይደልዎ፡ ለገባኢ፡ሲሰዩ፡ ለዘ፡ ይትቀነይ፡፡=፡ ወውስተ፡ እንተ፡ ቦእክሙ፡ ሃገር፡ ወእ
12 መኒ፡ አህጉረ፡ ተሳአሉ፡ በውስቴታ፡ ለመኑ፡ይደልዎ፡ወህየ፡ኅድሩ፡እስከ፡ኣመ፡ትወፅኡ፡፡=፡ ወ
13 ሶበ፡ትበውኡ፡ውስተ፡ቤት፡ተአምኅዎ፡፡=፡ ወእመ፡ ይደልዎ፡ ለይእቲ፡ ቤት ይምጻእ፡ ሰላምክ
14 ሙ፡ ላዕሌሃ፡ ወእመሰ፡ ኢይደልዎ፡ ሰላምክሙ፡ ላዕሌክሙ፡ ይገባእ፡፡=፡ ወዘኢተወክፈክሙ፡
ወኢሰምዐ፡ ነቡብክሙ፡ እንዘ፡ ትወፅኡ፡ ኣፍአ፡ እምቤት፡ ወእመሂ፡ እምብሔር፡ ወእመኒ፡ እ
ምሃገር፡ ንግፉ፡ ጸበለ፡ እገሪክሙ፡፡=፡

Tunc dicit diſcipulis ejus, Meſſis multa, & opus ejus modicum. Rogate igitur 37
dominum meſſis, ut mittat qui inſerviat prædio ejus. 38

De præcipiendo Apoſtolos.

CAP. X.

ET vocans duodecim diſcipulos ejus, dedit iis poteſtatem ſuper ſpiritus im- 1
puros, ut exire eos facerent, & ſanarent omnem morbum & languorem. Duo- 2
decim Apoſtoli & nomina eorum hujuſmodi ſunt : primò, Simon qui nominatur
Petrus, & Andræas frater ejus : Jacobus filius Zebedæi, & Johannes frater e-
jus. Philippus & Bartholomeus : Thomas, & Mathæus Publicanus, Jacobus 3
Alphæi, Lebdæus cujus nomen Thadæus : Simeon Cananæus, Judas Iſcariotes, 4
qui tradidit eum. Hos duodecim miſit Dominus Jeſus, & præcepit iis, dicens ; In 5
viam gentilium ne abieritis, & in urbem Samaritanorum ne ingrediamini. Sed 6
ite ſolummodò ad oves, quæ perierunt & quæ deperditæ ſunt domûs Iſrael. Eun- 7
tes prædicate, dicentes, quòd appropinquavit regnum cœlorum. Ægrotos ſanate, 8
mortuos ſuſcitate, leprâ laborantes purgate, dæmones exire facite : donum quod
accepiſtis, dono date. Ne poſſideatis aurum, & argentum, neque minutum in mar- 9
ſupiis veſtris : Neque peram ad viam, neque duo veſtimenta, neque calceamenta, 10
neque virgam : quoniam oportet retribuere cibum ſuum inſervienti. Et in qua- 11
cunque introieritis urbem aut villam, interrogate in ea quis ſit dignus, & ibi ma-
nete uſque dum exeatis. Et ingredientes in domum ſalutate eam. Et ſi conveniat 12
ei domui, veniat pax veſtra ſuper eam : & ſi non conveniat ei, pax veſtra ſuper 13
vos revertetur. Et qui non recipiunt vos, & non audiunt ſermones veſtros, exe- 14
untes è domo ſive è regione ſive è civitate, excutite pulverem pedum veſtrorum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

10 نه زر * نه سيم * نه مس † در كيسهٔ شما نباشد * نه توشه دان براي راه * [نه دو پيرهن] نه
11 كفش نه عصا ودست چوب * ارزاني است مزدور بروزي خود * در هر شهر وده كه در رويد *
12 بپرسيد كيست انجا مستحق * انجا باشيد * تا انكه كه بدر آييد * ودر خانهٔ كه در رويد * بر
13 اهل خانه سلام دهيد * اگر خانهٔ بسلام شما ارزانيست * سلام شما بر انجا آيد * واگر ارزاني
14 نباشد * سلام شما بر شما وا پس آيد * هر كسي كه سخنهاء شما را نشنود وقبول نكنند *
چون از ان خانه بدر اييد * يا از ان ده * گردي كه بر پاي شما نشسته باشد
بيفشانيد *

aurum neque argentum, neque æs
in crumena veſtra ſit. Nec ſit vobis 10
viatici pera ad iter, nec duæ tunicæ, neque calceamenta, neque virga & baculum : dignus eſt operarius cibo ſuo. In quamcunque 11
autem urbem aut pagum intraveritis, interrogate quis ſit illic dignus
illìc eſtote donec exeatis. Et in do- 12
mum quamcunque intraveritis, domeſticis ſalutem dicite. Si domus ſa- 13
lute veſtrâ digna ſit, ſalus veſtra illuc ſuperveniat ; & ſi digna non ſit, ſalus veſtra ad vos
revertatur. Quicunque ſermones 14
veſtros non audiverit neque ſuſceperit, cùm ex illa domo exiveritis, aut ex illo pago, pulverem qui pedibus veſtris inſederit excutite.

Amen dico vobis; Tolerabilius erit terræ Sodomorum & Gomorrhæorum in die
15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδόμων καὶ Γομόῤῥων ἐν ἡμέρᾳ
judicii, quàm civitati illi. Ecce ego mitto vos ſicut oves
16 κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα πς ι
in medio luporum. Eſtote ergò prudentes ſicut ſerpentes, & ſimplices ſicut columbæ.
ἐν μέσῳ λύκων. γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.
Cavete autem ab hominibus. Tradent enim vos in *conſeſſus*, & in
17 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν πζ α
ſynagogis ſuis flagellabunt vos. Et ad præſides *autem* &
18 ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς. Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ
reges *agemini* propter me, in teſtimonium illis & gentibus. Cùm
19 βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. Ὅταν πη β
autem tradent vos, *ne anxiemini* quomodò aut quid loquamini: dabitur
δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται
enim vobis in illa hora quid *loquemini*. Non enim vos eſtis *loquentes*,
20 γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί λαλήσετε. Οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες,
ſed ſpiritus Patris veſtri *loquens* in vobis. Tradet autem
21 ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. Παραδώσει δὲ
frater fratrem in mortem, & pater filium: & inſurgent *nati*
ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα
in parentes, & morte afficient eos. Et eritis *inviſi* ab omnibus
22 ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων

propter nomen meum. *Verùm permanens* in finem, *hic ſervabitur.* Cùm
πθ ι διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. Ὅταν 23
autem *inſequentur* vos in civitate iſta, fugite in aliam. Amen *enim*
δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην. Ἀμὴν γὰρ
dico vobis; Non *finietis* civitates Iſrael, donec veniat filius
λέγω ὑμῖν, Οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραήλ, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς
hominis. Non eſt diſcipulus ſuper magiſtrum, nec ſervus ſuper
ϟ γ τοῦ ἀνθρώπου. Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ 24
dominum ſuum. Sufficit diſcipulo ut ſit ſicut magiſter ejus,
τὸν κύριον αὐτοῦ. Ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, 25
& *ſervus* ſicut dominus ejus. Si patremfamiliâs *Beelzebul* vocaverunt,
ϟα ι καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. Εἰ τὸν οἰκοδεσπότην Βεελζεβοὺλ ἐκάλεσαν,
quantò magis domeſticos ejus? Ne ergò timueritis eos. Nihil enim
ϟβ β πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ; Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς. οὐδὲν γάρ 26
eſt *occultum*; quod non revelabitur: & *abditum*, quod non ſcietur.
ἐστι κεκαλυμμένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ γνωσθήσεται.
Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine: & quod in *aurem* auditis,
ϟγ ι Ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὖς ἀκούετε, 27
prædicate ſuper *domos*.
κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 * ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐܪܥܐ ܕܣܕܘܡ ܘܕܥܡܘܪܐ. ܢܗܘܐ ܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ
16 ܐܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܝ. * ܒܕܘܟܪܢܐ ܕܣܗܕܐ ܩܕܝܫܐ * ܟܓ * ܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
17 ܐܝܟ ܐܡܪܐ ܒܝܬ ܕܐܒܐ. ܗܘܘ ܗܟܝܠ ܚܟܝܡܐ ܐܝܟ ܚܘܘܬܐ ܘܬܡܝܡܐ ܐܝܟ ܝܘܢܐ. * ܐܙܕܗܪܘ ܕܝܢ
ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܡܫܠܡܝܢ ܓܝܪ ܠܟܘܢ ܠܒܝܬ ܕܝܢܐ. ܘܒܟܢܘܫܬܗܘܢ ܢܢܓܕܘܢܟܘܢ.
18 * ܘܩܕܡ ܗܓܡܘܢܐ ܘܡܠܟܐ ܡܩܪܒܝܢ ܠܟܘܢ ܡܛܠܬܝ.. ܠܣܗܕܘܬܐ ܕܠܗܘܢ ܘܕܥܡܡܐ.
19 * ܡܐ ܕܝܢ ܕܡܫܠܡܝܢ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܬܐܨܦܘܢ ܐܝܟܢܐ ܐܘ ܡܢܐ ܬܡܠܠܘܢ. ܡܬܝܗܒ ܠܟܘܢ ܓܝܪ
20 ܒܗܝ ܫܥܬܐ ܡܢܐ ܕܬܡܠܠܘܢ. * ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܐܢܬܘܢ ܡܡܠܠܝܢ.. ܐܠܐ ܪܘܚܐ ܕܐܒܘܟܘܢ ܡܡܠܠܐ
21 ܒܟܘܢ. * ܢܫܠܡ ܕܝܢ ܐܚܐ ܠܐܚܘܗܝ ܠܡܘܬܐ ܘܐܒܐ ܠܒܪܗ. ܘܢܩܘܡܘܢ ܒܢܝܐ ܥܠ
22 ܐܒܗܝܗܘܢ ܘܢܡܝܬܘܢ ܐܢܘܢ. * ܘܬܗܘܘܢ ܣܢܝܐܝܢ ܡܢ ܟܠܢܫ ܡܛܠ ܫܡܝ. ܐܝܢܐ ܕܝܢ
23 ܕܢܣܝܒܪ ܠܡܛܠ ܠܚܪܬܐ ܗܘ ܢܚܐ. * ܡܐ ܕܪܕܦܝܢ ܠܟܘܢ ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ. ܥܪܘܩܘ ܠܟܘܢ
ܠܐܚܪܬܐ. ܐܡܝܢ ܓܝܪ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.. ܕܠܐ ܬܫܠܡܘܢ ܐܢܝܢ ܠܟܠܗܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܒܝܬ
24 ܐܝܣܪܝܠ.. ܥܕܡܐ ܕܢܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. * ܠܝܬ ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܪܒܗ. ܘܠܐ ܥܒܕܐ ܡܢ
25 ܡܪܗ. * ܣܦܩ ܠܗ ܠܬܠܡܝܕܐ ܕܢܗܘܐ ܐܝܟ ܪܒܗ. ܘܠܥܒܕܐ ܐܝܟ ܡܪܗ. ܐܢ ܠܡܪܗ
26 ܕܒܝܬܐ ܒܥܠܙܒܘܒ ܩܪܘܗܝ.. ܟܡܐ ܠܒܢܝ ܒܝܬܗ. * ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܕܚܠܘܢ ܡܢܗܘܢ.
27 ܠܝܬ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܟܣܐ ܕܠܐ ܢܬܓܠܐ.. ܘܕܡܛܫܝ ܕܠܐ ܢܬܝܕܥ. * ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ ܒܚܫܘܟܐ.. ܐܡܪܘܗܝ ܐܢܬܘܢ ܒܢܘܗܪܐ. ܘܡܕܡ ܕܒܐܕܢܝܟܘܢ ܫܡܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ.. ܐܟܪܙܘ ܥܠ ܐܓܪܐ.

Equidem dico vobis, Terræ Sodomæ & Gomorræ fore mitiùs in die judicii, quàm urbi illi. 15

Commemoratione Martyrum Sanctorum.23.

En ego mitto vos tanquam oves inter lupos: eſtote igitur prudentes ſicut ſerpentes, & ſimplices ſicut columbæ. 16 Cavete autem ab hominibus: tradent enim vos in prætoria, & in ſynagogis ſuis flagellabunt vos. 17 Et coram præſidibus ac regibus ſiſtent vos propter me, in teſtimonium tum ipſorum, tum gentium. 18 Quum autem tradiderint vos, ne ſoliciti fueritis, quomodo, quidve loquamini: dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. 19 Non enim vos loquemini ſed Spiritus patris veſtri loquetur in vobis. 20 Tradet autem frater fratrem proprium ad mortem; & pater filium ſuum: & inſurgent liberi in parentes ſuos, eoſque ad mortem adigent. 21 Et eritis exoſi cuilibet homini propter nomen meum: ille verò qui perſeveraverit uſque ad finem, ipſe ſervabitur. 22 Quum perſequentur vos in hac urbe, fugite in aliam. Amen enim dico vobis, Nequaquam abſolveritis univerſas civitates domûs Iſrael, uſquedum venerit filius hominis. 23 Non eſt diſcipulus præſtantior magiſtro ſuo, neque ſervus domino ſuo. 24 Sufficit diſcipulo ut ſit ſicut magiſter ipſius, & ſervo ſicut dominus ſuus. 25 Si dominum domûs vocaverunt Beelzebub, quantò magis filios domûs ipſius? 26 Ne igitur expaveſcatis ab eis; nihil eſt enim opertum quod non reveletur, & abſconditum quod non cognoſcatur. 27 Quod dico vobis in tenebris, dicite illud in luminibus; & quod in aures veſtras auditis, prædicate ſuper tecta.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* وراست بشما مي كويم * كه درروز داوري * برزمين سدوم وعامورا اسايش باشد * 15
وبران مقام نباشد * اينك من شما را مي فرستم همچون برها ميان كركان * اكنون 16
نغول دان باشيد مثال ماران وساده دل همچو كبوتران * * از ادميان پرهيز كنيد * 17
براي آنك شمارا در داوري اندازند * ودر ميان انجمنهاء ايشان * بشما چوب زنند
* وپيش داوري كنان وملكان * شما را بكشند براي من * جهت كواهي ايشان 18
خلق را * * چون شما را بسپارند * مينديشيد * كه چه كنيم * يا چه كوييم * 19
زيرا دران ساعت انچ بخواهيد * بشما داده شود * * براي انك بوقت سخن كفتن شما 20
نيستيد كه سخن كوييد * الا جان پاك وروح القدس از زبان * شما سخن كويد * * برادر 21
برادر را در مرك سپارد * وپدر فرزند را * وفرزندان بر پدران برخيزند وايشانرا بميرانند * 22
* واز هر كسي براي نام من دشمن داشته شويد * هر كه تا فرجام بشكيبد * او زنده شود *

* *utique vobis dico, quòd in die judicii ſuper terram Sodomæ & Gomorrhæ levamen erit, & ſuper illum locum non erit.* 15 *Ecce ego vos mitto velut agnos inter lupos: ſubtiles igitur eſtote inſtar ſerpentum, & ſimplices corde ſicut columbæ.* 16 *Ab hominibus cavete: eò quòd vos in judicium rapient, & in conventibus ſuis virgas vobis infligent.* 17 *Et ante judices & reges vos trahent propter me in teſtimonium ipſis populis.* 18 *Quum* autem *vos tradiderint ne* ſic *cogitetis, Quid faciemus? aut quid loquemur? quia in illa hora quod petieritis vobis dabitur.* 19 *Quia tempore loquendi vos non eſtis qui loquimini; ſed Mens pura & Spiritus ſanctus de lingua veſtra loquitur.* 20 *Frater* autem *fratrem ad mortem tradet, & pater filium; & filii in patres inſurgent, & eos morte afficient.* 21 *Et ab omni homine propter nomen meum odio habiti eritis: quicunque* vero *ſuſtinuerit uſque ad finem, is vivet.* 22

Verſio VULGATA LATINA.

15 Amen dico vobis; Tolerabilius erit terræ Sodomorum & Gomorrhæorum in
16 die judicii, quàm illi civitati. Ecce ego mitto vos ſicut oves in medio luporum. Eſtote ergò prudentes ſicut ſerpentes, & ſimplices ſicut columbæ.
17 Cavete autem ab hominibus. Tradent enim vos in conſiliis, & in ſynago-
18 gis ſuis flagellabunt vos: Et ad præſides & ad reges ducemini propter me,
19 in teſtimonium illis, & gentibus. Cùm autem tradent vos, nolite cogitare quomodò aut quid loquamini: dabitur enim vobis in illa hora, quid
20 loquamini. Non enim vos eſtis qui loquimini, ſed Spiritus Patris veſtri, qui
21 loquitur in vobis. Tradet autem frater fratrem in mortem, & pater fili-
22 um: & inſurgent filii in parentes, & morte eos afficient: Et eritis odio omnibus propter nomen meum: qui autem perſeveraverit uſque in finem, hic ſalvus erit. Cùm autem perſequentur vos in civitate iſta, fugite in aliam. 23
Amen dico vobis; Non conſummabitis civitates Iſraël, donec veniat filius hominis. Non eſt diſcipulus ſuper magiſtrum, nec ſervus ſuper dominum 24
ſuum. Sufficit diſcipulo, ut ſit ſicut magiſter ejus; & ſervo, ſicut dominus 25
ejus. Si patrem familias Beelzebub vocaverunt: quantò magìs domeſticos ejus? Ne ergò timueritis eos. Nihil enim eſt opeitum, quod non revela- 26
bitur; & occultum, quod non ſcietur. Quod dico vobis in tenebris, dici- 27
te in lumine: & quod in aure auditis, prædicate ſuper tecta.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* امين اقول لكم ان لارض سدوم وعامورا راحة في يوم الدين اكثر من تلك المدينة * 15
* هاانذا مرسلكم كالخراف بين الذياب * كونوا حكماء كالحيات وودعاء كالحمام * 16
* احذروا من الناس فانهم يسلمونكم الي المحافل * وفي مجامعهم يضربونكم * ويقدمونكم 17 18
الي القواد والملوك من اجلي شهادة لهم وللامم * واذا اسلموكم فلا تهتموا بماذا تقولون * 19
فانكم تعطون في تلك الساعة ما تتكلمون به * ولستم انتم المتكلمين * لكن روح 20
ابيكم يتكلم فيكم * وسيسلم الاخ اخاه الي الموت والاب ابنه * ويقوم الابناء علي ابايهم 21
فيقتلونهم * ويكونون مبغضين من الكل من اجل اسمي * والذي يصبر الي المنتهي 22
يخلص * فاذا طردوكم من مدينة فاهربوا الي اخري * امين اقول لكم انكم لا تكملون 23
تطواف مدن اسراييل حتي ياتي ابن الانسان *

* الفصل الثامن والعشرون *

* ليس تلميذ افضل من معلمه ولا عبد افضل من سيده * حسب التلميذ ان يكون 24 25
مثل معلمه والعبد ان يكون مثل سيده * ان كانوا سموا رب البيت باعل زبول فكم
بالحري اهل بيته * فلا تخافوهم * فليس خفي لا يظهر ولا مكتوم لا يعلم * الذي اقوله 26 27
لكم في الظلمة قولوه في النور * وما سمعتموه باذانكم فاكرزوا به علي السطوح *

Amen dico vobis, quòd terræ Sodomæ & Gomorræ requies erit in die judicii major quàm illi civitati. 15
Ecce ego mitto vos ſicut agnos inter lupos. Eſtote prudentes ſicut ſerpentes, & ſimplices ſicut columbæ. 16
Cavete ab hominibus: ipſi enim tradent vos ad concilia, & in ſynagogis ſuis flagellabunt vos: 17
Et ſiſtent vos ante duces & reges propter me, in teſtimonium illis & gentibus. 18
Cùm autem tradiderint vos, ne ſoliciti ſitis quid dicatis: quoniam vobis dabitur in illa hora quid loquamini: 19
Non enim vos eritis loquentes, ſed ſpiritus patris veſtri loquetur in vobis. 20
Et tradet frater fratrem ſuum ad mortem, & pater filium ſuum: & ſurgent filii adverſùs patres ſuos, & occident eos. 21
Et eritis odioſi omnibus propter nomen meum: & qui toleraverit uſque in finem, ſalvabitur. 22
Cùm autem expulerint vos ex civitate aliqua, fugite in aliam. Amen dico vobis, Vos non abſoluturos luſtrationem urbium Iſrael, quin veniat filius hominis. 23

Sectio vigeſima octava.

Non eſt diſcipulus excellentior magiſtro ſuo, neque ſervus nobilior domino ſuo. 24
Sufficit diſcipulo, ut ſit ſicut magiſter ſuus: & ſervo, ut ſit ſicut dominus ſuus. Si vocaverunt patrem familias Beelzebul, quantò magìs domeſticos ejus? 25
Ne timeatis eos: non eſt enim arcanum quod non reveletur; neque occultum quod non ſciatur. 26
Quod dico vobis in tenebris, dicite illud in lumine: & quod audiſtis in auribus veſtris, prædicate illud ſuper tecta. 27

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ይረሥሓታ ፡ ምድረ ፡ ሰዶም ፡ ወገሞራ ፡ ለመ ፡ ዕለተ ፡ ደይን ፡ እምይእቲ ፡
ሃገር ፡፡=፡

በሰማዕት ፡፡=፡

16 ወናሁ ፡ አነ ፡ እፈንወክሙ ፡ ከመ ፡ አባግዕ ፡ ማእከለ ፡ ተኵላት ፡ ኩኑ ፡፡ ጠቢባን ፡
17 ከመ ፡ አርዌ ፡ ምድር ፡ ወየዋሃነ ፡ ከመ ፡ ርግብ ፡፡=፡ ወተዓቀቡ ፡ እምሰብእ ፡ እኩያን ፡ እስመ ፡
18 ያገብኡክሙ ፡ ውስተ ፡ ማኅበር ፡ ወበምኵራብቲሆሙ ፡ ይቀሥፉክሙ ፡=፡ ወኀበ ፡ መሳፍንት ፡ ወነገ
19 ሥት ፡ ይወስዱክሙ ፡ በእንቲአየ ፡ ለስምዕ ፡ ሎሙ ፡ ወለአሕዛብ ፡፡=፡ ወሶበ ፡ ያገብኡክሙ ፡ ኢተሐ
20 ልዩ ፡ እሮ ፡ ምንተ ፡ ትትናገሩ ፡ እስመ ፡ ይትወሀበክሙ ፡ በይእቲ ፡ ሰዓት ፡ ዘትትናገሩ ፡=፡ እስመ ፡ አ
21 ኮ ፡ አንትሙ ፡ እለ ፡ ትትናገሩ ፡ ደሙ ፡ መንፈስ ፡ በላዕሌክሙ ፡፡=፡ ወያገብእ ፡ እኁሁ ፡ ለሞት ፡ ወአ
22 ብ ፡ ውሉዶ ፡ ወይትነሥኡ ፡ ውሉድ ፡ ላዕለ ፡ ዘሙደሙ ፡ ወይቀትልወሙ ፡=፡ ወትከውኑ ፡ ጽሉአነ ፡
በኀበ ፡ ኵሉ ፡ ሰብእ ፡ በእንተ ፡ ስምየ ፡ ወዘሰ ፡ አዝለፈ ፡ ትዕግሥቶ ፡ ውእቱ ፡ ይድኅን ፡፡=፡
23 ወሶቤ ፡ ይስድዱክሙ ፡ በውስተዛ ፡ ሃገር ፡ ጕዩ ፡ ውስተ ፡ ካልእታ ፡ አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ኢይትፌ
24 ጸሜ ፡ አህጕራተ ፡ እስራኤል ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡ ይመጽእ ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እምሕያው ፡፡=፡ አልቦ ፡ ረድ
25 እ ፡ ዘየዐቢ ፡ እምሊቁ ፡ ወገብርኒ ፡ ዘይኄይስ ፡ እምእግዚኡ ፡=፡ መጠኑ ፡ ለረድእ ፡ ይኩን ፡ ከመ ፡ ሊቁ ፡
ወገብርኒ ፡ ከመ ፡ እግዚኡ ፡፡ ዘለበዐለ ፡ ቤት ፡ በብዔል ፡ ዜቡል ፡ ይቤልዎ ፡ እፎ ፡ ፈድፋደ ፡ ለሰብአ ፡
26 ቤቱ ፡፡=፡ ኢትፍርህዎሙኬ ፡ እስመ ፡ አልቦ ፡ ክዱን ፡ ዘኢይትከሠት ፡ ወኅቡእ ፡ ዘኢይትዐወቅ ፡፡=፡
27 ዘነገርኩክሙ ፡ በጽልመት ፡ ንግሩ ፡ በብሬሃን ፡ ውስተ ፡ እዝንክሙ ፡ ነገርኩክሙ ፡ ስብኩ ፡ ውስተ ፡ አ
ንሓስት ፡=፡

Amen dico vobis, quòd remiſſiùs erit terræ Sodomæ & Gomorræ, in die judicii quàm huic urbi. 15

In Martyribus.

Et ecce ego mittam vos ut oves in medio luporum: eſtote igitur prudentes ut ſerpens, & innocentes ſicut columba. 16
Et cavete ab hominibus malis, quoniam tradent vos in conſeſſum, & in ſynagogis ſuis flagellabunt vos. 17
Et ad principes, & reges adducent vos propter me in teſtimonium iis, & gentibus. 18
Et quum tradent vos, ne eſtote ſoliciti quomodo quid loquamini, quia dabitur vobis in illa hora quid loquamini. 19
Quoniam non vos eſtis qui loquemini, ſed ſpiritus ſuper vos. 20
Et tradet fratrem ejus ad mortem, & pater filium ſuum, & ſurgent filii contra parentes ſuos, & morte eos affici facient. 21
Et eritis exoſi omnibus hominibus propter nomen meum, & qui continuaverit tolerantiam ipſe ſervabitur. 22
Et quando perſequentur vos in hac urbe, fugite in aliam: amen dico vobis, Non conſummatæ erunt civitates Iſrael, donec veniat filius hominis. 23
Non eſt diſcipulus qui major eſt magiſtro ſuo, nec ſervus qui præſtat domino ſuo. 24
Sufficitne diſcipulo fieri ſicut magiſter ejus, & ſervo ſicut dominus ejus? qui dominū domûs Beelzebub vocabit, quantò magìs homines domûs ejus? 25
Ne igitur timueritis eos: quoniam non eſt opertum quod non revelabitur, & abſconditum quod non manifeſtabitur. 26
Quod dixi vobis in tenebris, dicite in luce: quod auribus veſtris locutus ſum vobis, prædicate in tectis. 27

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* چون ازين شهر شمارا برانند بشهر ديكر بكريزيد * راست بشما بكويم * همه شهرهاء بني 23
اسراييل تمام نكنيد * تا انكه كه فرزند ادمي بيايد * نباشد شاكرد هنرمندتر از استادش * 24
ونه بنده از خداوند خود * بس است شاكردرا كه مانند استاد خود باشد * وبنده همچون 25
خداوند خود * چون خداوند خانه را نامش † بعلزبوب خوانند يكي در چند خواهند كفتن
براي خانكيان او * اكنون از ايشان مترسيد * نيست چيزي پوشيده الا اشكارا شود * وكشاده 26
كرده * ونه پنهان داشته الا هويدا ومعلوم كردد * هر چه من بتاريكي بشما كفته 27
باشم شما انرا بروشنايي بكوييد * وهر چه بكوش شما پنهان † شنيده باشيد بر بامها
منادي بزنيد *

Cùm ex hac urbe abegerint vos, in urbem aliam fugite. Certè vobis dico, Omnes urbes filiorum Iſraelis non abſolvetis, donec Filius hominis veniat. 23
Ne ſit diſcipulus præſtantior magiſtro ſuo, neque ſervus domino ſuo. 24
Satis eſt diſcipulo; ut ſicut magiſter ſuus ſit, & ſervo, ſicut dominus ſuus: cùm dominum domûs nomine Beelzebub vocaverint, quotupliciter dicent de domeſticis ejus? 25
Ne igitur ab iis metuatis: non eſt res operta, quin manifeſta fiet & retegetur; neque occultata quin pateſcet & innoteſcet. 26
Quicquid ego in tenebris vobis dixi, vos illud in luce dicite: & quicquid in aurem veſtram ſecretò audiſtis, in tectis prædicate. 27

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Ι΄.

Et ne timeatis ab occidentibus corpus: at animam non
28 Καὶ μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ
valentium occidere: timete autem magis potentem & animam
δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν
& corpus perdere in gehenna. Nónne duo passeres asse veneunt?
29 καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ. Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται;
& unus ex illis non cadet super terram, sine Patre vestro.
καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν, ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν.
Vestri autem & capilli capitis omnes numerati sunt. Ne ergò
30 31 Ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσί. Μὴ οὖν
timeatis: multis passeribus præstatis vos. Omnis ergò qui confitebitur
32 φοβηθῆτε, πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς. Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ϟδ β
in me coram hominibus, confitebor & ego in eo coram
ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν
Patre meo qui in cœlis. Qui autem negaverit me coram hominibus,
33 τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
negabo eum & ego coram Patre meo qui in cœlis. Ne arbitremini
ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Μὴ νομίσητε ϟε ι
quòd veni jacere pacem in terram: non veni jacere pacem, sed
ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ
gladium. Veni enim dividere hominem adversùs patrem suum, &
35 μάχαιραν. Ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ
filiam adversùs matrem suam, & nurum adversùs socrum suam.
θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς.

ϟς ι Et inimici hominis, domestici ejus. Diligens patrem aut
Καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου, οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ. Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ 36 37
matrem super me, non est me dignus: & amans filium aut filiam super
μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ
me, non est me dignus. Et qui non capit crucem suam, &
ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. Καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ 38
ϟζ γ sequitur post me, non est me dignus. Inveniens animam suam,
ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. Ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, 39
perdet illam: & perdens animam suam propter mè, inveniet eam.
ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν.
ϟη α Suscipiens vos, me suscipit: & qui me suscipiens, suscipit
Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος, δέχεται 40
ϟθ ι mittentem me. Recipiens Prophetam in nomen Prophetæ,
τὸν ἀποστείλαντά με. Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, 41
mercedem Prophetæ capiet: & recipiens justum in nomen justi,
μισθὸν προφήτου λήψεται. καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου,
ρ ς mercedem justi capiet. Et quicunque potaverit unum minimorum illorum
μισθὸν δικαίου λήψεται. Καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων 42
poculum frigidæ tantùm, in nomen discipuli, Amen dico vobis, Non
ποτήριον ψυχροῦ μόνον, εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ μὴ
perdet mercedem suam.
ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 * ܘܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܛܠܝܢ ܦܓܪܐ. ܢܦܫܐ ܕܝܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܠܡܩܛܠ. ܕܚܠܘ
ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ. ܡܢ ܗܘ ܕܡܫܟܚ ܕܢܦܫܐ ܘܦܓܪܐ ܢܘܒܕ ܒܓܗܢܐ. * ܠܐ ܗܐ ܬܪܬܝܢ 29
ܨܦܪܝܢ ܡܙܕܒܢܢ ܒܐܣܪ. ܘܚܕ ܡܢܗܘܢ ܒܠܥܕ ܡܢ ܐܒܘܟܘܢ. ܠܐ ܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ.
* ܕܝܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܡܢܬܐ ܕܪܝܫܟܘܢ ܟܠܗܝܢ ܡܢܝܢ ܐܢܝܢ. * ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܕܚܠܘܢ. ܡܢ 30 31
ܨܦܪܐ ܣܓܝܐܐ ܝܬܝܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܟܠܢܫ ܗܟܝܠ ܕܢܘܕܐ ܒܝ ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ. ܐܘܕܐ 32
ܒܗ ܐܦ ܐܢܐ ܩܕܡ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ. * ܡܢ ܕܝܢ ܕܢܟܦܘܪ ܒܝ ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ. ܐܟܦܘܪ 33
ܒܗ ܐܦ ܐܢܐ ܩܕܡ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ.

* ܩܪܝܢܐ ܕܥܢܝܕܐ * ܟܕ *

* ܠܐ ܬܣܒܪܘܢ ܕܐܬܝܬ ܕܐܪܡܐ ܫܝܢܐ ܒܐܪܥܐ ܠܐ ܐܬܝܬ ܕܐܪܡܐ ܫܝܢܐ ܐܠܐ ܚܪܒܐ. * ܐܬܝܬ ܓܝܪ 34 35
ܕܐܦܠܓ ܓܒܪܐ ܥܠ ܐܒܘܗܝ. ܘܒܪܬܐ ܥܠ ܐܡܗ. ܘܟܠܬܐ ܥܠ ܚܡܬܗ. * ܘܒܥܠܕܒܒܘܗܝ 36
ܕܓܒܪܐ. ܒܢܝ ܒܝܬܗ. * ܡܢ ܕܪܚܡ ܐܒܐ ܐܘ ܐܡܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܕܠܝ ܠܐ ܫܘܐ ܠܝ. ܘܡܢ 37
ܕܪܚܡ ܒܪܐ ܐܘ ܒܪܬܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܕܠܝ ܠܐ ܫܘܐ ܠܝ. * ܘܟܠ ܕܠܐ ܫܩܠ ܙܩܝܦܗ ܘܐܬܐ ܒܬܪܝ ܠܐ 38
ܫܘܐ ܠܝ. * ܡܢ ܕܐܫܟܚ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ. ܘܡܢ ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ ܡܛܠܬܝ ܢܫܟܚܝܗ. 39
* ܡܢ ܕܡܩܒܠ ܠܟܘܢ. ܠܝ ܡܩܒܠ. ܘܡܢ ܕܠܝ ܡܩܒܠ. ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ ܡܩܒܠ. 40
* ܡܢ ܕܡܩܒܠ ܢܒܝܐ ܒܫܡ ܢܒܝܐ. ܐܓܪܐ ܕܢܒܝܐ ܢܣܒ. ܘܡܢ ܕܡܩܒܠ ܙܕܝܩܐ ܒܫܡ 41
ܙܕܝܩܐ. ܐܓܪܐ ܕܙܕܝܩܐ ܢܣܒ. * ܘܟܠ ܕܢܫܩܐ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ ܟܣܐ ܕܩܪܝܪܐ 42
ܒܠܚܘܕ. ܒܫܡܐ ܕܬܠܡܝܕܐ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܢܘܒܕ ܐܓܪܗ.

Nec expavescatis ab iis qui interimunt corpus, animam autem non possunt interimere: sed timete potiùs ab eo, qui potest animam & corpus perdere in gehennam. 28 Nónne duo passerculi dipondio veneunt, & unus ex eis sine patre vestro non cadit super terram? 29 Vestri autem etiam pili capitis vestri omnes numerati sunt. 30 Ne igitur timueritis: passerculis multis præstantiores estis. 31 Quisquis ergò confitebitur me coram hominibus, confitebor eum ego quoque coram patre meo qui in cœlis est. 32 Qui verò abnegaverit me coram hominibus, abnegabo eum ego quoque coram patre meo qui est in cœlis. 33

Lectio pro defunctis. 24.

Ne existimetis me venisse ut mittam pacem in terram; non veni ut mittam pacem, sed gladium. 34 Veni enim ut faciam dissidere virum adversùs patrem suum, filiamque adversùs matrem suam, & nurum adversùs socrum suam: 35 Et inimici hominis *erunt* filii domûs ipsius. 36 Qui amat patrem aut matrem plusquàm me, non est me dignus: quique amat filium aut filiam plusquàm me, non est me dignus. 37 Et quicunque non bajulat crucem suam & venit post me, non est me dignus. 38 Qui invenerit animam suam, perdet eam: & qui perdiderit animam suam propter me, inveniet eam. 39 Qui recipit vos, me recipit: & qui recipit me, eum qui me misit, recipit. 40 Qui recipit prophetam in nomine prophetæ, mercedem prophetæ accipit: quique recipit justum in nomine justi, mercedem justi accipit. 41 Et quicunque propinaverit uni ex his parvulis calicem frigidæ tantùm in nomine discipuli; Amen dico vobis, Non perditurus est mercedem suam. 42

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

28 * ومترسيد از ايشان كه تن را بكشند * براي انك جانرا نتوانند كشتن * ازان پيشتر
29 بترسيد * كه جانرا وتن را هر دو هلاك كند [در دوزخ] * نه دو كنجشك بسته فروخته
30 شود * يكي از ايشان بي فرمان پدر شما بر زمين نيفتد * اما موي سر شما يك يك شماردست *
31 32 * اكنون مترسيد كه بسيار از كنجشكان بهتريد * * هر كسي كه پيش خلق بمن اقرار
33 آورد * من نيز بدو اقرار بياورم [پيش پدرم كه در آسمانست] * * وهر كه پيش خلق
34 منكر من شود * من نيز منكر او شوم پيش پدرم كه در آسمانست * * مپنداريد كه
35 آمدم كه در زمين آرامي وصلحي اندازم * [نيامدم كه آرامي اندازم] الا جنك * بلي
36 آمدم كه فرزند از پدر جدا كنم * وويوك بر خسرك او * ودختر بر مادرش * * ودشمنان مرد
37 فرزندان خانهٔ او اند * * هر كه پدر ومادر را از من پيشتر دوست دارد مرا نمي
38 برازد * وهر كه پسر يا دختر از من بيشتر دوست دارد مرا نمي شايد * * وهر كه
صليب خود را بدوش خود ننهد * وبدنبال من نيايد * نيست بمن ارزاني *

Et ne metuatis ab eis qui corpus occidunt, eò quòd animam non possunt occidere: ab eo potiùs metuite qui animam & corpus utrumque simul perdit in gehenna. 28 *Nonne duo passeres venduntur asse? unus tamen ex illis injussu Patris vestri in terram non cadit.* 29 *Coma autem capitis vestri singulatim numerata est.* 30 *Itaque ne metuatis; quia passeribus multo præstantiores estis.* 31 *Quisquis coram hominibus me confessus fuerit, ego etiam illum confitebor coram Patre meo qui in cœlis est.* 32 *Et quicunque coram hominibus me inficiatus fuerit, ego etiam illum inficiabor coram Patre meo qui in cœlis est.* 33 *Ne existimetis quòd venerim ut in terram pacem & tranquillitatem immittam: non veni ut pacem immittam, sed bellum.* 34 *Imò veni ut filium à patre dissidere faciam, & nurum cum socru sua, & filiam cum matre sua.* 35 *Et inimici hominis filii domûs ejus sunt.* 36 *Quicunque patrem aut matrem præ me charos habet, me non est dignus: & quicunque filium aut filiam potiùs quàm me diligit, me dedecet.* 37 *Et quicunque crucem suam in humerum suum non ponit, & post me non venit, non est me dignus.* 38

Verſio VULGATA LATINA.

28 Et nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non poſſunt occide-
re : ſed potiùs timete eum, qui poteſt & animam & corpus perdere in ge-
29 hennam. Nónne duo paſſeres aſſe væneunt : & unus ex illis non cadet ſuper
30 terram ſine patre veſtro ? Veſtri autem capilli capitis omnes numerati ſunt.
31 Nolite ergò timere : multis paſſeribus meliores eſtis vos. Omnis ergò qui
32 confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo,
33 qui in cœlis eſt. Qui autem negaverit me coram hominibus, negabo & ego
34 eum coram Patre meo, qui in cœlis eſt. Nolite arbitrari quia pacem venerim
35 mittere in terram : non veni pacem mittere, ſed gladium. Veni enim ſeparare
hominem adverſùs patrem ſuum, & filiam adverſùs matrem ſuam, & nurum ad-
verſùs ſocrum ſuam : Et inimici hominis, domeſtici ejus. Qui amat patrem 36
aut matrem plus quàm me, non eſt me dignus : & qui amat filium aut filiam 37
ſuper me, non eſt me dignus. Et qui non accipit crucem ſuam, & ſequitur me, 38
non eſt me dignus. Qui invenit animam ſuam, perdet illam : & qui perdi- 39
derit animam ſuam propter me, inveniet eam. Qui recipit vos, me recipit : & 40
qui me recipit, recipit eum qui me miſit. Qui recipit prophetam in nomine 41
prophetæ, mercedem prophetæ accipiet : & qui recipit juſtum in nomine juſti,
mercedem juſti accipiet. Et quicunque potum dederit uni ex minimis iſtis 42
calicem aquæ frigidæ tantùm in nomine diſcipuli : amen dico vobis, Non
perdet mercedem ſuam.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

*لَا تَخَافُوا مِمَّنْ يَقْتُلُ ٱلْجَسَدَ وَلَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يَقْتُلَ ٱلنَّفْسَ * خَافُوا مِمَّنْ يَقْدِرُ أَنْ يُهْلِكَ 28
ٱلنَّفْسَ وَٱلْجَسَدَ جَمِيعًا فِي جَهَنَّمَ * أَلَيْسَ عُصْفُورَانِ يُبَاعَانِ بِفَلْسٍ * وَوَاحِدٌ مِنْهُمَا لَا يَسْقُطُ 29
عَلَى ٱلْأَرْضِ دُونَ إِرَادَةِ أَبِيكُمْ * وَأَنْتُمْ فَشُعُورُ رُؤُوسِكُمْ كُلُّهَا مُحْصَاةٌ * فَلَا تَخَافُوا فَإِنَّكُمْ 30 31
أَفْضَلُ مِنْ عَصَافِيرَ كَثِيرَةٍ * كُلُّ مَنْ يَعْتَرِفُ بِي قُدَّامَ ٱلنَّاسِ أَعْتَرِفُ أَنَا بِهِ قُدَّامَ أَبِي ٱلَّذِي 32
فِي ٱلسَّمَاوَاتِ * وَمَنْ يُنْكِرُنِي قُدَّامَ ٱلنَّاسِ أُنْكِرُهُ أَنَا قُدَّامَ أَبِي ٱلَّذِي فِي ٱلسَّمَاوَاتِ * 33

ٱلْفَصْلُ ٱلتَّاسِعُ وَٱلْعِشْرُونَ *

*لَا تَظُنُّوا أَنِّي جِئْتُ لِأُلْقِيَ عَلَى ٱلْأَرْضِ سَلَامَةً * مَا جِئْتُ لِأُلْقِيَ سَلَامَةً لَكِنْ سَيْفًا * أَتَيْتُ 34 35
لِأُفَرِّقَ ٱلْإِنْسَانَ مِنْ أَبِيهِ * وَٱلِٱبْنَةَ مِنْ أُمِّهَا * وَٱلْعَرُوسَ مِنْ حَمَاتِهَا * وَأَعْدَاءُ ٱلْإِنْسَانِ أَهْلُ 36
بَيْتِهِ * فَمَنْ أَحَبَّ أَبًا أَوْ أُمًّا أَكْثَرَ مِنِّي فَمَا يَسْتَحِقُّنِي * وَمَنْ أَحَبَّ ٱبْنًا أَوِ ٱبْنَةً أَكْثَرَ 37
مِنِّي فَمَا يَسْتَحِقُّنِي * وَمَنْ لَا يَحْمِلُ صَلِيبَهُ وَيَتْبَعُنِي فَمَا يَسْتَحِقُّنِي * وَمَنْ وَجَدَ نَفْسَهُ 38 39
فَلْيُهْلِكْهَا وَمَنْ أَهْلَكَ نَفْسَهُ مِنْ أَجْلِي وَجَدَهَا * وَمَنْ قَبِلَكُمْ فَقَدْ قَبِلَنِي وَمَنْ قَبِلَنِي 40
فَقَدْ قَبِلَ ٱلَّذِي أَرْسَلَنِي * وَمَنْ يَقْبَلْ نَبِيًّا بِٱسْمِ نَبِيٍّ فَأَجْرَ نَبِيٍّ يَأْخُذُ * وَمَنْ يَقْبَلْ صِدِّيقًا 41
بِٱسْمِ صِدِّيقٍ فَأَجْرَ صِدِّيقٍ يَأْخُذُ * وَمَنْ يَسْقِي أَحَدَ هٰؤُلَاءِ ٱلصِّغَارِ كَأْسَ مَاءٍ بَارِدٍ فَقَطْ 42
بِٱسْمِ تِلْمِيذٍ آمِينَ أَقُولُ لَكُمْ أَنَّ أَجْرَهُ لَا يَضِيعُ *

Ne timeatis eum qui occidit corpus, & non poteſt occidere animam: Timete eum qui poteſt perdere animam & corpus ſimul in gehennam. 28 *Nónne duo paſſeres veneunt quadrante? & tamen unus ex illis non cadit ſuper terram præter voluntatem patris veſtri.* 29 *Vos autem, etiam capilli capitum veſtrorum omnes numerati ſunt.* 30 *Ne ergò metuatis : nam præſtantiores eſtis paſſeribus multis.* 31 *Omnis qui confitebitur me coram hominibus, confitebor ego eum coram patre meo qui in cœlis eſt.* 32 *Et qui negaverit me coram hominibus, negabo illum ego coram patre meo qui in cœlis eſt.* 33

Sectio vigeſima nona.

Ne arbitremini me veniſſe ut injicerem ſuper terram pacem : non veni ut mitterem pacem, ſed gladium. 34 *Veni ad ſeparandum hominem à patre ſuo, & filiam à matre ſua, & nurum à ſocru ſua :* 35 *Et inimici hominis, domeſtici ejus.* 36 *Qui enim dilexerit patrem aut matrem pluſquàm me, non eſt dignus me : & qui amaverit filium aut filiam pluſquàm me, non eſt dignus me.* 37 *Et qui non portat crucem ſuam & ſequitur me, non eſt dignus me.* 38 *Qui autem invenerit animam ſuam, perdat eam : & qui perdiderit animam ſuam propter me, inveniet eam.* 39 *Et qui recipit vos, recipit me: & qui recipit me, jam recepit eum qui miſit me.* 40 *Et qui recipit prophetam in nomine prophetæ; mercedem prophetæ accipiet.* 41 *Et qui recipit juſtum in nomine juſti; mercedem juſti accipiet.* 42 *Et quicunque propinaverit uni horum minimorum calicem aquæ frigidæ tantùm in nomine diſcipuli, Amen dico vobis, Mercedem ejus non perituram.*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

28 ወኢትፍርሁ : እምእለ : ይቀትሉ : ሥጋ : ወነፍስክሙሰ : ኢይክሉ : ቀቲለ : ፍርሁሰ :
29 ዘይክል : ነፍሰ : ወሥጋ : አሕጕሎ : በውስተ : ገሃነም ::=: ኣኮሁ : ክልኤ : ኣዕዋፍ :
አሶርዮን : ይሠየጡ : ወኣሐቲ : እምኔሆን : ኢትወድቅ : ምድረ : ዘእንበለ : ያእምር : አ
30 ቡክሙ :=: ለክሙሰኬ : ጸጕረ : ርእስክሙ : ኵሉን : ኍሉቃት :=: እማንቱ :
31 ኢትፍርሁኬ : እምብዙኃ : ኣዕዋፍ : ትኄይሱ : አንትሙ ::=: ኵሉኬ : ዘየአምን :
32 ቢየ : በቅድመ : እጓለ : እመሕያው : አአምኖ : ኣነሂ : ቦቱ : በቅድሜሁ : ለአቡየ : ዘ
33 በ : ሰማያት :=: ወለዘሰ : ክሕደኒ : በቅድመ : ሰብእ : እሕክዶ : ኣነኒ : በቅድመ : አ
34 ቡየ : ዘበ : ሰማያት :=: ኢይምሰልክሙ : ዘመጻእኩ :: ሰላመ : እደይ : ው[illegible] : [illegible]
35 ድር : ኢመጻእኩ : እደይ : ሰላመ : ላላ : መጥባሕተ :=: አመጻእኩ : እፍልጥ : ብ
36 እሴ : እምአቡሁ : ወወለተ : እምእማ : ወመርዓተ : እምሐማታ :=: ፀሩ : ለሰብእ :
37 ሰብአ : ቤቱ ::=: ዘያፈቅር : ወዘያበድር : አበ : ወእመ : እምኔየ : ኢይደሉ : ሊተ :
38 ወዘያፈቅር : ወልደ : ወወለቶ : እምኔየ : ኢይደሉ : ሊተ :=: ወዘኢነሥአ : መስ
39 ቀሎ : ወዘኢተለወ : ድኅሬየ : ኢይደሉ : ሊተ ::=: ዘረከባ : ለነፍሱ : ይገድፋ :
40 ወዘሰ : ገደፋ : ለነፍሱ : በእንቲኣየ : ይረክባ ::=: ዘተወክፈ : ኪያክሙ : ወኪያየ :
41 ተወክፈ : ወዘኪያየ : ተወክፈ : ተወክፈ ዘፈነወኒ ::=: ዘተወክፈ : ነቢየ : በስመ : ነ
ቢይ : ዐስበ : ነቢይ : ይነሥእ : ወዘተወክፈ : ጻድቀ : በስመ : ጻድቅ : ዐስበ : ጻድቅ :
42 ይነሥእ :=: ወዘአስተየ : ኣሐደ : እምእሉ : ንኡሳን : ጽዋዐ : ማየ : ቊሪር : ከመ : በ
ስመ : ረድእየ : አሜን : እብለክሙ : ኢይሐጕል : ዐስቦ ::=:

Et ne timete ab iis qui trucidant corpus, & animam veſtram non poſſunt trucidare : timete eum qui poteſt animam, & corpus perdere in Gehennam. 28 *Nónne duo paſſeres aſarion veneunt, & una ex iis non cadet humi niſi cognoſcat pater veſter.* 29 *Vobis igitur capilli capitis veſtri omnes numerantur.* 30 *Ne timete igitur, multis paſſeribus præſtatis vos.* 31 *Omnis igitur qui confitebitur me coram hominibus, confitebor ego ipſe eum, coram patre meo,* 32 *qui eſt in cœlis. Et qui negaverit me coram hominibus, ego etiam negabo* 33 *eum coram patre meo qui eſt in cœlis. Ne videatur vobis quòd venerim pacem mittere in terram non veni miſſurus pacem, ſed gladium.* 34 *Veni ſeparare hominem à patre ſuo, & filiam à matre ſua : & nurum à* 35 *ſocru ſua. Inimici hominis, homines domûs ejus. Qui amat & diligit* 36 *patrem aut matrem plus quàm me, non eſt me dignus : & qui amat fili-* 37 *um ſuum, & filiam ſuam plus quàm me, me non eſt dignus. Et qui non* 38 *accipit crucem ſuam, & qui non ſequitur poſt me, non eſt dignus me. Qui* 39 *invenit animam ſuam perdit eam : & qui perdidit animam ſuam propter me inveniet eam. Qui recepit vos, & me recepit : & qui me re-* 40 *cepit, recepit eum qui miſit me. Qui recepit prophetam in nomine pro-* 41 *phetæ, mercedem prophetæ accipiet : & qui recepit juſtum in nomine juſti, mercedem juſti accipiet. Et qui potum dederit uni ex his puſillis cali-* 42 *cem aquæ frigidæ ſicut in nomine diſcipuli mei ; Amen dico vobis, Non perdet mercedem ſuam.*

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* هرکه جان خود را براي من کم کند * خود را بيابد * وهرکه جان خود را يافت 39
اورا کم کند * هرکه شما را قبول کند * مرا قبول کرده باشد * وهر که مرا قبول کند 40
فرستانندهء مرا نيز قبول کرده باشد * هرکه پيغامبررا † بنام من پيغامبري قبول 41
کند * مزد پيغامبر† بستاند * وهرکه صديق را بنام من بصديق قبول کند مزد
صديق بستاند * وهرکه [يکي] ازين کودکانرا آب خنك تنها بخوراند بنام 42
ساکردي * راست بشما بکويم که مزد اوکم نشود *

Quicunque animam ſuam propter me perdiderit, illam inveniet ; & quicunque animam ſuam invenit, illam perdet. 39 *Quicunque vos receperit, me recepit ; & qui me recipit, eum qui miſit me etiam recepit.* 40 *Quicunque Prophetam in nomine meo cum prophetia receperit, mercedem Prophetæ accipiet ; & quicunque juſtum in nomine meo cum juſtitia receperit, mercedem juſti accipiet.* 41 *Et quicunque uni ex his parvulis aquam frigidam tantùm propinaverit in nomine diſcipuli, certè vobis dico, quòd merces ejus non peribit.* 42

CAP. XI. ιαʹ.

Et factum est, cùm *finiisset* Jesus *constituens* duodecim discipulis su-
1 ΚΑὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐ-
is, transiit indè *docere* & *prædicare* in civitatibus eorum.
τοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.
At Joannes *audiens* in *carcere* opera Christi, mittens duos
2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας δύο Κʹ
discipulorum suorum, Ait illi; Tu es *veniens,* an alium expectamus? ρβ
3 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; ε
Et respondens Jesus, ait illis; Euntes renuntiate Joanni quæ
4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ
auditis & *videtis:* Cæci vident, *&* claudi *circum*ambulant, leprosi mun-
5 ἀκούετε καὶ βλέπετε· Τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθα-
dantur, *&* surdi audiunt, mortui resurgunt, *&* pauperes evangelizan-
ρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζον-
6 tur. Et beatus est, qui non fuerit scandalizatus in me. *Hi* autem
7 ται. Καὶ μακάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. Τούτων δὲ
euntibus, cœpit Jesus dicere *turbis* de Joanne; Quid existis in
πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου, Τί ἐξήλθετε εἰς
desertum *spectare?* arundinem à vento agitatam? Sed quid ex-
8 τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; Ἀλλὰ τί ἐξ-
istis videre? hominem *in* mollibus *vestimentis circumamictum?* Ecce
ήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; Ἰδοὺ οἱ
mollia ferentes, in domibus regum sunt. Sed quid existis
τὰ μαλακὰ φοροῦντες, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσίν. Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε 9
videre? prophetam? *Utique,* dico vobis, & *abundantius Prophetâ.* Hic enim
ργ β ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. Οὗτος γάρ 10
est de quo scriptum est; Ecce ego mitto angelum meum ante faci-
ἐστι περὶ οὗ γέγραπται, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσ-
ρδ ε em tuam, qui præparabit viam tuam ante te. Amen dico vo-
ώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. Ἀμὴν λέγω ὑ- 11
bis, Non *excitatus est in natis* mulierum, major à Joanne Baptista. *Verùm*
μῖν, Οὐκ ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναικῶν, μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Ὁ δὲ
minor in regno cœlorum, major illo est. A *verò* diebus Jo-
ρε ε μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, μείζων αὐτοῦ ἐστιν. Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰω- 12
annis Baptistæ usque nunc, regnum cœlorum vim patitur, & violen-
άννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι, ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βια-
ti rapiunt illud. Omnes enim prophetæ & Lex usque ad Joannem
ρς ι σταὶ ἁρπάζουσιν αὐτήν. Πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου 13
prophetaverunt. Et si vultis recipere, ipse est Elias *futurus venire.* Ha-
προεφήτευσαν. Καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἠλίας ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. Ὁ ἔ- 14 15
bens aures *audire,* audiat.
χων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܕܩܘܪܒܐ ܕܦܣܩܗ ܕܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ * ܟܗ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ *

1 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܠܡ ܝܫܘܥ ܠܡܦܩܕܘ ܠܬܪܥܣܪ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܀ ܫܢܝ ܡܢ ܬܡܢ ܠܡܠܦܘ
2 ܘܠܡܟܪܙܘ ܒܡܕܝܢܬܗܘܢ ܀ * ܝܘܚܢܢ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܥܒܕܘܗܝ ܕܡܫܝܚܐ ܀
3 ܫܕܪ ܒܝܕ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗ. * ܐܢܬ ܗܘ ܗܘ ܕܐܬܐ ܀ ܐܘ ܠܐܚܪܢܐ ܗܘ ܡܣܟܝܢܢ. * ܥܢܐ
4 5 ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܐܫܬܥܘ ܠܝܘܚܢܢ ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܚܙܝܢ. * ܣܡܝܐ
ܚܙܝܢ. ܘܚܓܝܪܐ ܡܗܠܟܝܢ. ܘܓܪܒܐ ܡܬܕܟܝܢ. ܘܚܪܫܐ ܫܡܥܝܢ. ܘܡܝܬܐ ܩܝܡܝܢ.
6 7 ܘܡܣܟܢܐ ܡܬܣܒܪܝܢ ܀ * ܘܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܕܠܐ ܢܬܟܫܠ ܒܝ. * ܟܕ ܕܝܢ ܐܙܠܘ ܀ ܫܪܝ
ܝܫܘܥ ܠܡܐܡܪ ܠܟܢܫܐ ܥܠ ܝܘܚܢܢ. ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܘܕܒܪܐ ܠܡܚܙܐ. ܩܢܝܐ ܕܡܢ
8 ܪܘܚܐ ܡܬܬܙܝܥ ܀ * ܘܐܠܐ ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܚܙܐ. ܓܒܪܐ ܕܢܚܬܐ ܪܟܝܟܐ ܠܒܝܫ ܀
9 ܗܐ ܐܝܠܝܢ ܕܪܟܝܟܐ ܠܒܝܫܝܢ. ܒܒܝܬ ܡܠܟܐ ܐܢܘܢ. * ܘܐܠܐ ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܚܙܐ.
10 ܢܒܝܐ ܀ ܐܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܘܝܬܝܪ ܡܢ ܢܒܝܐ. * ܗܢܘ ܓܝܪ ܕܥܠܘܗܝ ܟܬܝܒ ܀ ܕܗܐ ܐܢܐ
11 ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܡܠܐܟܝ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܟ ܀ ܕܢܬܩܢ ܐܘܪܚܐ ܩܕܡܝܟ. * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܀
12 ܕܠܐ ܩܡ ܒܝܠܝܕܝ ܢܫܐ ܪܒ ܡܢ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. ܙܥܘܪܐ ܕܝܢ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܪܒ ܗܘ
13 ܡܢܗ. * ܡܢ ܝܘܡܝ ܝܘܚܢܢ ܕܝܢ ܡܥܡܕܢܐ ܘܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܀ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܒܥܛܠܡܐ
14 ܡܬܕܒܪܐ ܘܥܛܠܡܢܐ ܡܚܛܦܝܢ ܠܗ. * ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܢܒܝܐ ܘܐܘܪܝܬܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܚܢܢ ܐܬܢܒܝܘ. ܘܐܢ
14 15 ܠܡܩܒܠܘ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܀ * ܗܘ ܗܘ ܐܠܝܐ ܕܥܬܝܕ ܠܡܐܬܐ. * ܡܢ
ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ.

Ad oblationem amputationis capitis Johannis. 25.

CAP. XI.

ET factum est, quum finem fecisset Jesus 1
monendi duodecim discipulos suos, disces-
sit illinc ad docendum & prædicandum in
urbibus eorum. Johannes autem quum au- 2
dîsset in carcere opera Messiæ, misit per di-
scipulos suos, & dixit ei; Túne is es qui 3
venturus est, an alium expectamus? Respon- 4
dit Jesus, & ait illis; Ite, narrate Johanni
ea quæ auditis & videtis. Cœci vident, & 5
claudi ambulant, leprosique mundantur, &
surdi audiunt, & mortui resurgunt, & pau-
peribus evangelizatur. Et felix ille qui non 6
scandalizabitur in me. Quum autem abiis- 7
sent, cœpit Jesus verba facere ad turbas de
Johanne; Quid exîstis in desertum visuri?
arundinem à vento agitatam? Sin minùs, 8
quid exîstis visuri? virum vestimentis molli-
bus indutum? ecce ii qui mollibus vestiun-
tur, in aulis regum degunt. Sin minùs, quid 9
exîstis visuri? Prophetam? Ita, dico vo-
bis, imò prophetâ præstantiorem. Ipse enim 10
est de quo scriptum est; Ecce ego mitto an-
gelum meum ante faciem tuam, ut paret vi-
am coram te. Verè dico vobis; Non sur- 11
rexit inter natos mulierum major Johanne
Baptistâ, minimus autem in regno cœlorum
major est eo. A diebus porrò Johannis Ba- 12
ptistæ nunc usque, regnum cœlorum cum
violentia accipitur, & violenti rapiunt illud.
Nam cuncti prophetæ Lexque usque ad Jo- 13
hannem vaticinati sunt. Et si vultis, recipi- 14
te: quia is est Elia qui venturus erat. Qui 15
habet aures ad audiendum, audiat.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 * چون عيسي سپارشهاء خود را تمام كرد * از انجا بدر آمد ورفت كه
بياموزانند ودر شهرهاء ايشان مژده دهد   پنجاه نهم   فرستادن يحيي پيش
2 عيسي براي پرسش   * چون يحيي در زندان † كردارهاء مسيح را شنيد شاكردان
3 خود را فرستاد * * وبدو كفت * توي انك خواهد امدن يا كسي ديكررا نكران
4 باشيم * * عيسي پاسخ داد وبديشان كفت * برويد يحيي را خبر دهيد * هرچه مي
5 بينيد ومي شنويد * * كوران مي بينند * وشلان بپاي مي روند * پيسان پاك مي
شوند * لالان كويا شدند * مردكان زنده مي شوند * مسكينان فرخنده مي
6 شوند * * خنك انك درمن بكمان نباشد

شصت   مدح عيسي يحيي را

7 * چون رفتند عيسي اغاز كرد * براي يحيي وبجماعت مي كفت * چرا در ويراني بدر آمديد
8 كه ببينيد ني را كه از باد مي لرزد * واكرنه چرا بدر آمديد * كه ببينيد مردي كه جامهء
زيبا پوشيده است * كساني كه جامهء زيبا پوشيده باشند * درسراي ملكان باشند *

CAP. XI.

Cum Jesus mandata sua consum- 1
mâsset, illinc egressus est; & abiit ut
doceret, & in civitatibus illorum
prædicaret.

LIX. Missio Johannis ad Jesum interrogandum.

Cumque Johannes in carcere facta 2
Christi audîsset, discipulos suos mi-
sit: Et illi dixit, Túne es ille qui 3
venturus est, aut quempiam alium
expectaturi sumus? Jesus respon- 4
sum dedit, & iis dixit; Ite, Jo-
hanni renuntiate quicquid videtis
& auditis. Cæci vident, & luxati 5
pedibus incedunt, leprosi mundantur,
muti loquuntur, mortui reviviscunt,
pauperes beantur. Et beatus il- 6
le qui de me in dubitationem addu-
ctus *non fuerit.*

LX. Laudat Jesus Johannem.

Cùm abiissent, Jesus exorsus est de 7
Johanne, & turbæ dixit; quare in
desertum exîstis? ut videretis arun-
dinem quæ à vento agitatur. Sin mi- 8
nùs, quare exîstis? ut videretis ho-
minem splendido vestitu amictum?
illi qui vestimentis splendidis ami-
ciuntur, in aulis regum sunt.

Verſio VULGATA LATINA.

CAP. XI.

1 ET factum eſt, cùm conſummâſſet Jeſus, præcipiens duodecim diſcipulis ſuis,
2 tranſiit indè ut doceret & prædicaret in civitatibus eorum. Joannes autem cùm
3 audîſſet in vinculis opera Chriſti, mittens duos de diſcipulis ſuis, Ait illi; Tu
4 es, qui venturus es, an alium expectamus? Et reſpondens Jeſus ait illis; Eun-
5 tes renuntiate Joanni quæ audîſtis, & vidiſtis. Cæci vident, claudi ambulant, le-
6 proſi mundantur, ſurdi audiunt, mortui reſurgunt, pauperes evangelizantur: Et
7 beatus eſt, qui non fuerit ſcandalizatus in me. Illis autem abeuntibus, cœpit
Jeſus dicere ad turbas de Joanne; Quid exîſtis in deſertum videre? arundinem
vento agitatam? Sed quid exîſtis videre? hominem mollibus veſtitum? Ecce 8
qui mollibus veſtiuntur, in domibus regum ſunt. Sed quid exîſtis videre? pro- 9
phetam? Etiam dico vobis, & plus quàm prophetam. Hic eſt enim de quo ſcri- 10
ptum eſt; Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam
tuam ante te. Amen dico vobis; Non ſurrexit inter natos mulierum major Joanne 11
Baptiſtâ: qui autem minor eſt in regno cœlorum, major eſt illo. A diebus autem 12
Joannis Baptiſtæ uſque nunc, regnum cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt il- 13
lud. Omnes enim prophetæ & lex, uſque ad Joannem, prophetaverunt: Et ſi vul- 14
tis recipere, ipſe eſt Elias, qui venturus eſt. Qui habet aures audiendi, audiat. 15

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثلثون *

1 * ولما اكمل يسوع امره لتلاميذه الاثني عشر انتقل من هناك ليعلم ويكرز في مدنهم *
2 3 * فلما سمع يوحنا في السجن باعمال المسيح ارسل اليه اثنين من تلاميذه قايلا * انت هو
4 5 الاتي ام ننتظر اخر * اجابهما يسوع قايلا اذهبا واعلما يوحنا بما رايتما وسمعتما * العميان
ينظرون * والعرج يمشون * والبرص يطهرون * والصم يسمعون * والموتي يقومون * والمساكين
6 7 يبشرون * فطوبي لمن لا يشك في * فلما ذهب هذان بدا يسوع ان يقول للجمع من
8 اجل يوحنا ماذا خرجتم الي البرية تنظرون * اقصبة تحركها الريح * او ماذا خرجتم
9 تنظرون * انسانا لابسا لباسا ناعما * ها اهل اللباس الناعم * في بيوت الملوك * او ماذا
10 خرجتم تنظرون انبيا * نعم اقول لكم انه افضل من نبي * هذا الذي كتب من
11 اجله هانذا مرسل ملاكي امام وجهك ليسهل طريقك امامك * امين اقول لكم انه لم
12 يقم في مواليد النساء اعظم من يوحنا المعمداني والصغير في ملكوت السماء اعظم منه * ومن
13 ايام يوحنا المعمداني الي الان فملكوت السموات تغصب وغاصبون يختطفونها * فان الناموس
14 15 والانبياء الي يوحنا * فان اردتم ان تقبلوه فهو ايليا المزمع ان ياتي * من له اذنان
سامعتان فليسمع *

Sectio trigeſima.

CAP. XI.

ET cùm finem feciſſet Jeſus præcipiendi diſcipulis ſuis duodecim, diſceſſit indè, ut doceret & prædicaret in civitatibus eorum. Cùm autem audiſſet Johannes in carcere opera Chriſti, miſit ad eum duos ex diſcipulis ſuis, dicens; Tu es ille venturus, an ſperabimus alium? Reſpondit Jeſus, & dixit eis; Ite & referte Johanni quæ vidiſtis & audiſtis. Cæci vident, & claudi ambulant, & leproſi mundantur, & ſurdi audiunt, & mortui reſurgunt, & pauperes evangelizantur. Et beatus qui non hæſitaverit in me. Cùm autem abiiſſent hi duo, cœpit Jeſus dicere ad turbas de Johanne? Quid exiſtis in deſertum videre? num arundinem, quam agitat ventus? Aut quid exîſtis videre? num hominem indutum veſtimento molli? Ecce homines veſtimenti mollis, in domibus regum ſunt. Aut quid exîſtis videre? Num prophetam? Etiam dico vobis, quod ipſe eſt præſtantior quàm propheta. Iſte eſt de quo ſcriptum eſt, Ecce mitto angelum meum ante faciem meam, ad præparandam viam tuam ante te. Amen dico vobis, quòd non ſurrexit inter natos mulierum major Johanne Baptiſta. Attamen minimus in regno cœlorum, major eſt illo. A diebus autem Johannis Baptiſtæ uſque nunc, regnum cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud. Nam Lex & Prophetæ uſque ad Johannem ſunt. Quòd ſi velitis recipere eum, ipſe eſt Elias qui venturus erat. Qui habet aures audientes, audiat.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ፲ወ ወኮነ፡ እምዘ፡ ሰለጠ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እንዘ፡ ይኤዝዞሙ፡ ለዐሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ አርዳኢ
ሁ፡ ፈለሰ፡ እምህየ፡ ከመ፡ ይምሀር፡ ወይስብክ፡ ውስተ፡ አህጉሪሆሙ። በእንተ፡
2 እለ፡ ተፈነዉ፡ እምኀበ፡ ዮሐንስ። ወዮሐንስ፡ ሰሚዖ፡ በቤተ፡ ሞቅ
3 ሕ፡ ምግባሪሁ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ። ፈነወ፡ ክልኤተ፡ እምአርዳኢሁ፡ ኀቤሁ። ይቤ
4 ሎ፡ አንተሁ፡ ዘይመጽእ፡ ወሚመ፡ ካልእ፡ ዘንሴፎ። ወአውሥኦ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይቤሎ
5 ሙ፡ ሐዊረክሙ፡ ዜንውዎ፡ ለዮሐንስ፡ ዘትሰምዑ፡ ወዘትሬእዩ። ዕውራን፡ ይሬእዩ፡ ሐንካሳን፡ ይ
6 ሐውሩ፡ እለ፡ ለምጽ፡ ይነጽሑ፡ ጽሙማን፡ ይሰምዑ፡ ምውታን፡ ይትነሥኡ፡ ወነዳያን፡ ይዜንዉ።
7 ወብፁዕ፡ ውእቱ፡ ዘኢዐለወኒ፡ ወኢይስሕት፡ ብየ። ወእምዝ፡ ኀለፉ፡ እሉ፡ አኀዘ፡ እግዚእ
ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ለአሕዛብ፡ በእንተ፡ ዮሐንስ፡ ምንተ፡ ወፃእክሙ፡ ገዳመ፡ ትርአዩ፡ ብርዐኑ፡
8 ዘበነፋስ፡ ይትኀወሥ። ምንትኑመ፡ ወፃእክሙ፡ ትርአዩ፡ ብእሴኑ፡ ዘቀጠንተ፡ ይለብስ፡ ናሁ፡ እ
9 ለሰ፡ ቀጠንተ፡ ይለብሱ፡ ውስተ፡ ቤተ፡ ነገሥት፡ ሀለዉ። ምንትኑመ፡ መጻእክሙ፡ ነቢያኑ፡ ትርአዩ፡
10 እወ፡ እብለክሙ፡ ወፈድፋደ፡ እምነቢይ። ዝንቱ፡ በእንተ፡ ዘጽሑፍ፡ ናሁ፡ አነ፡ እፌኑ፡ መልአክ
11 የ፡ እምቅድመ፡ ገጽከ፡ ዘይጼይሕ፡ ወያስተደሉ፡ ፍኖተከ፡ ቅድሜከ። አሜን፡ እብለክሙ፡ ኢተ
ንሥአ፡ እምትውልደ፡ አንስት፡ ዘየዓቢ፡ እምዮሐንስ፡ መጥምቅ፡ ወዘይንእሶ፡ በመንግሥተ፡ ሰማያ
12 ት፡ የዐቢ፡ እምኔሁ። ወእመዋዕለ፡ ዮሐንስ፡ መጥምቅ፡ እስከ፡ ይእዜ፡ ትትገፋዕ፡ መንግሥተ፡
13 ሰማያት፡ ወግፉዓን፡ ብዙኃን፡ ይትሃየድዋ። እስመ፡ ኵሎሙ፡ ነቢያት፡ ወኦሪት፡ እስከ፡ ዮሐ
14 ንስ፡ ተነበዩ። ወአመሰ፡ ትፈቅዱ፡ ትትወከፍዎ፡ ውእቱዝ፡ ኤልያስ፡ ዘሃለወ፡ ይምጻእ። ዘቦ፡
15 እዝነ፡ ሰሚዐ፡ ይስማዕ።

CAP. XI.

ET factum fuit quum conſummâſſet Dominus Jeſus præcipiens duodecim diſcipulis ſuis, tranſivit inde ut doceret, & prædicaret in civitatibus eorum. 1

De iis qui miſſi ſunt a Johanne.

Et Johannes audiens in domo vinculi opera Domini Jeſu, miſit duos è di- 2
ſcipulis ejus ad eum, Dicere ei, Túne es qui veniet; vel alius eſt quem expecta- 3
bimus? Et reſpondens Dominus Jeſus, dicebat iis; Euntes vos renuntiate Jo- 4
hanni quæ auditis, & quæ videtis. Cæci vident, claudi ambulant, leproſi mun- 5
dantur, & ſurdi audiunt, mortui ſuſcitantur, et pauperes evangelizantur. Et bea- 6
tus eſt ille qui non ſprevit me neque peccavit contra me. Et quando receſſiſſent 7
ii, cœpit Dominus Jeſus, & dicit populo, de Johanne; Quid exiiſtis in deſertum
videre, arundinémne quæ cum vento agitatur? Quid exiiſtis videre, hominém- 8
ne qui goſſipio veſtitus eſt? ecce qui goſſipio veſtiuntur, in domo regum ſunt. Quid 9
exiiſtis, prophetámne videre? Etiam, dico vobis, Et amplius quàm prophetam.
Hic eſt de quo ſcriptum eſt, Ecce ego manifeſto angelum meum ante faciem tuam, 10
qui planã reddet, & præparabit viam tuam ante te. Amen dico vobis, Non ſur- 11
rexit è progenie mulierum quiſquam major Johanne Baptiſtâ: & qui junior eſt
eo, in regno cœlorũ major eſt eo. Et à diebus Johannis Baptiſtæ uſque nunc vio- 12
lentiam paſſum eſt regnum cœlorum, & violenti multi rapiunt illud. Quoniam 13
omnes prophetæ, & lex uſq; Johannem prophetârunt. Et ſi vultis accipere eum, 14
ipſe eſt ille Elias, qui venturus erat. Qui habet aurem, audiendo audiat. 15

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

9 *واكر نه چرا بدر آمديد كه پيغمبر ببينيد * آري بشما ميكويم * از پيغمبر بهتر اينست *
10 *اينك براي او نبشته است نبوت اينك فرشته خود پيش روي تو مي فرستم *
11 كه راه را برابر تو استوار بدارد * * راست بشما بكويم * برنخاست در فرزندان زنان † بزركتر از
12 يحيي شوينده * واينك كوچكترست در ملكوت آسمان * ازو بزركترست * از روزهاء يحيي
شوينده * تا اين ساعت ملكوت آسمان † بزور كشيده مي شود * وكشيدكان بروي برمي
13 14 فرولند * پيغامبران وتوريت تا يحيي پيغمبري كردند * واكر بخواهيد قبول كنيد كه اوست †
15 ايليا كه خواهد آمدن * هركه دو كوش شنونده دارد بشنود *

Quòd ſi non, quare exîſtis? ut Prophetam videretis? Imò dico vobis Prophetâ præſtantior hic eſt. Illud eſt quod de eo ſcriptum eſt, 9 10

Prophetia.

Ecce angelum meum ante faciem tuam mitto, qui viam coram te munitam reddat. Næ dico vobis, Non ſurrexit inter filios mulierum major quàm Johannes Baptiſta: qui autem minor eſt in regno cœlorum, eo major eſt. A diebus vero Johannis Baptiſtæ, ad hoc tempus, regnum cœlorum cum violentia rapitur, & raptores illud fortiter impetunt. Prophetæ enim & lex uſque ad Johannem prophetiam fecerunt. Et, ſi vultis, recipite, quòd is eſt Elias qui venturus erat. Quicunque aures audientes habet, audiat. 11 12 13 14 15

Cui autem *assimilabo* generationem istam? Similis est *puerulis* in *foris* se-
16 Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; Ὁμοία ἐστὶ παιδαρίοις ἐν ἀγοραῖς καθ-
dentibus, *& acclamantibus* *sociis* *suis*, *Et dicentibus*; *Tibiâ sonuimus*
17 ημένοις, καὶ προσφωνοῦσι τοῖς ἑταίροις αὐτῶν, Καὶ λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν
vobis, & non saltâstis: lamentavimus *vobis*, & non planxistis. Venit enim
18 ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε. Ἦλθε γὰρ
Joannes neque manducans, neque bibens: & dicunt; Dæmonium habet. Venit
19 Ἰωάννης μήτε ἐσθίων, μήτε πίνων· καὶ λέγουσι, Δαιμόνιον ἔχει. Ἦλθεν
filius hominis manducans & bibens: & dicunt; Ecce homo *edax* &
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων· καὶ λέγουσιν, Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ
vinipotator, publicanorum amicus & peccatorum. Et justificata est sapientia à
οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ
filiis *ipsius*. Tunc cœpit exprobrare *civitates*, in quibus factæ sunt
20 τῶν τέκνων αὐτῆς. Τότε ἤρξατο ὀνειδίζειν τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο
plurimæ *efficacitates* ejus, quia non *pœnituissent*. Væ tibi *Chorazin*, væ tibi
21 αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. Οὐαί σοι Χοραζίν, οὐαί σοι
Bethsaida, quia si in Tyro & Sidone factæ essent *efficacitates* factæ in vobis,
Βηθσαϊδάν, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν,
olim in *sacco* & cinere *pœnituissent*. *Ceterùm* dico vobis; Tyro
22 πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. Πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ

ξζ & Sidoni remissiùs erit in die judicii, quàm vobis. Et tu Capharna-
ε καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν. Καὶ σὺ Καπερναο- 23
ρθ um *quæ* usque cœlum *altè posita*, usque infernum *demitteris*: quia si in
ε οὺμ ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν
Sodomis factæ fuissent *efficacitates* factæ in te, mansissent usque *ho-*
Σοδόμοις ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σή-
die. *Ceterùm* dico vobis, *Quòd* terræ Sodomorum remissiùs erit in die ju-
μερον. Πλὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρί- 24
ρι dicii, quàm tibi. In illo tempore respondens Jesus, dixit; Confite-
ε σεως, ἢ σοί. Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, Ἐξομολο- 25
or tibi, Pater, Domine cœli & terræ, quia abscondisti hæc à sapi-
γοῦμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σο-
entibus & *intelligentibus*, & revelâsti ea *imbecillis*. Ita Pater, quoniam sic
ξη φῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. Ναὶ ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως 26
ε fuit placitum ante te. Omnia mihi tradita sunt à Patre meo.
ρια ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου. 27
γ Et nemo *agnoscit* Filium, nisi Pater: neque Patrem quis *agnoscit*, nisi
ξιβ καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τίς ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ
γ Filius, & cui voluerit Filius revelare.
ὁ υἱός, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܬܠܬܐ ܕܨܘܡܐ *ܟܘ*

16 *ܠܡܢ ܕܝܢ ܐܕܡܐ ܠܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. ܕܡܝܐ ܠܛܠܝܐ ܕܝܬܒܝܢ ܒܫܘܩܐ. ܘܩܥܝܢ ܠܚܒܪܝܗܘܢ
17 18 ܘܐܡܪܝܢ. * ܙܡܪܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܪܩܕܬܘܢ. ܘܐܠܝܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܐܪܩܕܬܘܢ. * ܐܬܐ ܓܝܪ ܝܘܚܢܢ ܕܠܐ
19 ܐܟܠ ܘܠܐ ܫܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ. ܕܝܘܐ ܐܝܬ ܠܗ. * ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܐܟܠ ܘܫܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ. ܗܐ
ܓܒܪܐ ܐܟܘܠܐ ܘܫܬܐ ܚܡܪܐ. ܘܪܚܡܐ ܕܡܟܣܐ ܘܕܚܛܝܐ. ܘܐܙܕܕܩܬ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܥܒܕܝܗ.
20 *ܗܝܕܝܢ ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܚܣܕܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܠܝܢ ܕܗܘܝ ܒܗܝܢ ܚܝܠܘܗܝ ܤܓܝܐܐ. ܘܠܐ
21 ܬܒ. * ܘܐܡܪ ܗܘܐ. ܘܝ ܠܟܝ ܟܘܪܙܝܢ. ܘܝ ܠܟܝ ܒܝܬ ܨܝܕܐ. ܕܐܠܘ
ܒܨܘܪ ܘܒܨܝܕܢ ܗܘܘ ܚܝܠܐ ܕܗܘܘ ܒܟܝܢ. ܟܒܪ ܕܝܢ ܒܣܩܐ ܘܒܩܛܡܐ ܬܒܘ.
22 23 *ܒܪܡ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܨܘܪ ܘܠܨܝܕܢ ܢܗܘܐ ܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ ܐܘ ܠܟܘܢ. * ܘܐܢܬܝ
ܟܦܪܢܚܘܡ ܗܝ ܕܥܕܡܐ ܠܫܡܝܐ ܐܬܪܝܡܬܝ. ܥܕܡܐ ܠܫܝܘܠ ܬܚܘܬܝܢ. ܕܐܠܘ
24 ܒܣܕܘܡ ܗܘܘ ܚܝܠܐ ܕܗܘܘ ܒܟܝ. ܡܩܘܝܐ ܗܘܬ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܒܪܡ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܝ. ܕܠܐܪܥܐ ܕܣܕܘܡ ܢܗܘܐ ܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ ܐܘ ܠܟܝ.

ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܬܪܝܢ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ *ܟܙ*

25 *ܒܗܘ ܙܒܢܐ. ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܟ ܐܒܝ ܡܪܐ ܕܫܡܝܐ ܘܕܐܪܥܐ. ܕܟܣܝܬ
26 ܗܠܝܢ ܡܢ ܚܟܝܡܐ ܘܡܣܬܟܠܢܐ. ܘܓܠܝܬ ܐܢܝܢ ܠܝܠܘܕܐ. * ܐܝܢ ܐܒܝ ܕܗܟܢܐ ܗܘܬ
27 ܨܒܝܢܐ ܩܕܡܝܟ. * ܟܠ ܡܕܡ ܐܫܬܠܡ ܠܝ ܡܢ ܐܒܝ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܝܕܥ ܠܒܪܐ ܐܠܐ ܐܢ ܐܒܐ.
ܐܦ ܠܐ ܠܐܒܐ ܐܢܫ ܝܕܥ ܐܠܐ ܐܢ ܒܪܐ. ܘܠܡܢ ܕܨܒܐ ܒܪܐ ܕܢܓܠܐ.

Secunda feria Septimanæ tertiæ Jejunii. 26.

Sed cuinam assimilabo generationem hanc? 16
Similis est pueris qui sedent in platea, & clamant ad socios suos, Et inquiunt; Ceci- 17
nimus vobis, nec saltavistis; & lamentati sumus vobis, nec planxistis. Venit enim Jo- 18
hannes nec edens, nec bibens, & aiunt, Dæmonium habet. Venit filius hominis e-
dens & bibens, & aiunt, Ecce homo edax, 19
& bibax vini, amicusque publicanorum ac flagitiosorum; & justificata est sapientia ab
operibus suis. Tunc cœpit Jesus exprobra- 20
re urbibus illis in quibus editæ fuerant virtutes ipsius quamplurimæ, neque pœnitentiam egerant: Et dicebat, Væ tibi Co- 21
razin, væ tibi Bethsaida, quoniam si in Tyro & in Sidone editæ fuissent virtutes illæ, quæ in vobis editæ fuerunt, fortasse quidem in ciliciis & cinere pœnitentiam egissent.
Verùm dico vobis cum Tyro & Sidone a- 22
ctum iri mitiùs in die judicii, quàm vobiscum. Tuque Capharnahum, quæ ad cœlos 23
usque es evecta, usque ad inferos depriméris: quoniam si in Sodomis editæ fuissent virtutes illæ, quæ in te editæ sunt, extarent usque ad hodiernum diem. Verùm ego di- 24
co tibi cum terra Sodomorum fore mitiùs in die judicii, quàm tecum.

Ad vesperam Dominicâ secundâ post Epiphaniam. 27.

In illo tempore respondit Jesus, & ait; Con- 25
fiteor tibi pater mi, dominator cœli & terræ, quòd absconderis hæc à sapientibus et prudentibus, & revelaveris ea puerulis. Etiam 26
pater mi, quoniam talis fuit voluntas coram te. Omnia tradita sunt mihi à patre meo, & 27
nemo novit filium nisi pater; neque patrem quis novit, nisi filius, et cui voluerit filius revelare.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

*ديكر كفت كه اين دوده رابكه مانند كنم * بكودكاني * كه در كنار راه نشسته اند * 16
بياران خود بانك زنند * * وبكويند سرود كفتيم † براي شما رقص نكرديد * ونوحه 17
كرديم زاري نكرديد * * يحيي آمد نمي خورد * ونمي آشاميد * كفتيد ديوست درو * 18
*آمد فرزند بشر مي خورد ومي آشاميد * كفتيد اين مرد خورنده واشامنده است وسود 19
خوران وكناه كارانرا دوست مي دارد * حكمت از كردارهاء خود درست شد شست
يكم نفرين شهرها كه بمسيح ايمان نمي آوردند * * انكه اغاز كرد عيسي† 20
بنكوهيدن * آن شهرها كه در ايشان † بسيار معجزها كرد * وتوبه نكردند *
*ومي كفت واي برتو كورزين * واي برتو † بيت صيادا * كه اكر در صور وصيدا† 21
مي شد * ان معجزها كه در شما شدند * بر پلاسها وبر خاكستر توبه مي كردند *
*اكنون بشما اي شهرها مي كويم * كه در روز داوري براي صور وصيدا آسايش باشد * 22
وبراي شما نباشد * *وتواي كفرناحوم كه تا اسمان بلند شدهء * تا قعر نغلي دوزخ فروافتي * 23
آن معجزها كه درتو شدند * اكر در سدوم شده بودي * تا امروز پايدار مي بود

Iterum dixit, Quin hanc generationem cui assimilabo? pueris, qui juxta viam considentes sodalibus suis ac- 16
clamant: Ac dicunt, Cecinimus vobis, non saltâstis; & planctum 17
fecimus, fletum non edidistis. Johannes venit, & non comedit, neq; bibit; 18
dixistis, Dæmonium est in eo: Venit filius hominis, & comedit & bibit; 19
dixistis, Hic vir edax & bibax est, & publicanos & peccatores gratos habet: sapientia vero ab operibus suis perfecta est.

LXI. Maledictio civitatum qui in Christo fidem non habuerunt.

Tunc cœpit Jesus vituperare eas ci- 20
vitates in quibus multa miracula fecisset, neque pœnitentiam egerant. Et dixit, Væ tibi Corazin, væ tibi 21
Bethsaida: quòd si in Tyro & Sidone fuissent facta ea miracula, quæ in vobis facta sunt, in ciliciis & in cinere pœnitentiam egissent. Nunc 22
vobis, ô civitates, dico, quòd in die judicii Tyro & Sidoni levamen erit, quod vobis non erit. Et tu ô Caphar- 23
nahum, quæ usque ad cœlum exaltata es, ad imum foveæ inferni corrues: ea miracula quæ in te facta fuerunt si in Sodoma facta fuissent, usque in hanc diem stetissent.

Verſio VULGATA LATINA.

16 Cui autem ſimilem æſtimabo generationem iſtam? Similis eſt pueris ſedentibus in
17 foro, qui clàmantes coæqualibus Dicunt; Cecinimus vobis, & non ſaltâſtis;
18 lamentavimus, & non planxiſtis. Venit enim Joannes neque manducans neque
19 bibens, & dicunt; Dæmonium habet. Venit filius hominis manducans & bibens, & dicunt; Ecce homo vorax, & potator vini, publicanorum & peccatorum
20 amicus. Et juſtificata eſt ſapientia à filiis ſuis. Tunc cœpit exprobrare civitatibus, in quibus factæ ſunt plurimæ virtutes ejus, quia non egiſſent pœnitentiam.
21 Væ tibi Corozain, væ tibi Bethſaida: quia, ſi in Tyro & Sidone factæ eſſent virtutes, quæ factæ ſunt in vobis, olim in cilicio & cinere pœnitentiam egiſſent.
Veruntamen dico vobis; Tyro & Sidoni remiſſiùs erit in die judicii, quàm vobis. 22
Et tu Capharnaum, numquid uſque in cœlum exaltaberis? uſque in infernum deſcendes: quia ſi in Sodomis factæ fuiſſent virtutes, quæ factæ ſunt in te, fortè manſiſſent uſque in hanc diem. Veruntamen dico vobis; Quia terræ Sodomorum re- 23
miſſiùs erit in die judicii, quàm tibi. In illo tempore reſpondens Jeſus dixit; 24 25
Confiteor tibi Pater, Domine cœli & terræ, quia abſcondiſti hæc à ſapientibus, & prudentibus, & revelâſti ea parvulis. Ita Pater: quoniam ſic fuit placitum ante te. 26
Omnia mihi tradita ſunt à Patre meo. Et nemo novit Filium, niſi Pater: 27
neque Patrem quis novit, niſi Filius, & cui voluerit Filius revelare.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 * بماذا اشبه هذا الجيل * يشبه صبيانا جلوسا في الاسواق بعضهم ينادون بعضا * فايلين زمرنا
17 لكم فلم ترقصوا ونحنا لكم فلم تبكوا * جاء يوحنا لا ياكل ولا يشرب فقالوا ان به جنون *
18
19 * جاء ابن الانسان ياكل ويشرب فقالوا هذا انسان اكول شريب الخمر خليل العشارين
والخطاة * فتبررت الحكمة من بنيها *

Cui comparabo hanc generationem? Similis eſt pueris ſedentibus in foris, quorum alii acclamant aliis, Dicentes; Cecinimus vobis, & non ſaltâſtis: lamentati ſumus vobis, & non planxiſtis. Venit Johannes non manducans neque bibens, & dixerunt; Eſt in eo dæmonium. Venit filius hominis manducans & bibens, & dixerunt; Hic homo eſt vorax, & potator vini, amicus publicanorum & peccatorum. Quare juſtificata eſt ſapientia à filiis ſuis. 16 17 18 19

* الفصل الحادي والثلثون *

Sectio trigeſima prima.

20 * حينيذ بدا يعير المدن التي كن فيهن اكثر قواته لانهم لم يتوبوا * ويقول الويل لك يا
21 كورزين والويل لك يا بيت صيدا * لان القوات التي كن فيكما قديما لو كن في صور وصيدا
22 لتابوا بالمسوح والرماد * لكني اقول لكما ان لصور وصيدا راحة يوم الدين اكثر منكما * وانت
23 يا كفرناحوم الذي ارتفعت الي السماء ستهبط الي الجحيم * لانه لو كن في سدوم القوات
24 التي كانت فيك اذن لثبتت الي اليوم * واقول لكم ايضا ان ارض سدوم تجد راحة يوم الدين
اكثر منك *

Tunc cœpit exprobrare civitatibus, in quibus factæ fuerunt pleræque virtutes ejus, quòd non egiſſent pœnitentiam, Ac dicere; Væ tibi Curazin, væ tibi Bethſaida: quoniam virtutes quæ factæ ſunt in vobis, olim ſi factæ fuiſſent in Tyro & Sidone, certè pœnitentiam egiſſent in ciliciis & cinere. Veruntamen dico vobis, quòd Tyro & Sidoni requies erit in die judicii major quàm vobis. Et tu Capharnaum, quæ te extuliſti uſque ad cœlum, deſcendes uſque ad infernum. Quia ſi factæ fuiſſent in Sodoma virtutes quæ factæ ſunt in te, profectò manſiſſent uſq; ad hanc diem. Et dico vobis iterum quòd terra Sodomæ inveniet requiem in die judicii majorem quàm tu. 20 21 22 23 24

* الفصل الثاني والثلثون *

Sectio trigeſima ſecunda.

25 * وفي ذلك الزمان اجاب يسوع قايلا اعترف لك ايها الاب رب السموات والارض لانك اخفيت
26 هذه عن الحكماء والفهماء واظهرتها للاطفال * نعم يا ابة ان هذه المسرة التي كانت امامك *
27 * كل قد دفع الي من الاب * وليس احد يعرف الابن الا الاب ولا الاب الا الابن *
ولمن يشاء الابن يكشف *

Et in illo tempore reſpondit Jeſus, & dixit; Confiteor tibi O Pater, Domine cælorum & terræ, quia abſcondiſti hæc à ſapientibus & prudentibus, & revelâſti ea infantibus. Benè Pater mi, nam hæc eſt voluntas quæ erat coram te. Omnia tradita ſunt mihi à Patre. Et nemo novit filium, niſi Pater: neque Patrem, niſi filius; & cui vult filius, revelat. 25 26 27

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 ምን፡ እስተማስሎ፡ ለዛ፡ ትውልድ፡ ትመስል፡ ደቂቀ፡ እለ፡ ይነብሩ፡ ውስተ፡ ጽጕ፡ እለ፡ ይጼው
17 ዑ፡ ቢጾሙ። እንዘ፡ ይብሉ፡ ዐንዘርነ፡ ለክሙ፡ ወኢዘፈንክሙ፡ አስቆቀውነ፡ ለክሙ፡ ወኢበ
18 ኪይክሙ። እስመ፡ መጽአ፡ ዮሐንስ፡ እንዘ፡ ኢይበልዕ፡ ወኢይሰቲ፡ ወይቤልዎ፡ ጋኔን፡ ቦቱ።
19 ወመጽአ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ እንዘ፡ ይሰቲ፡ ወይበልዕ፡ ወይቤሉ፡ ናሁ፡ ብእሲ፡ በላዒ፡
20 ወሰታዪ፡ ወይን፡ ዐርክ፡ መጸብሓያን፡ ወኃጥአን፡ ወጻድቀት፡ ጥበብ፡ እምግባራ። አሜሃ፡ አ
ኃዘ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይሔሥን፡ ለአህጉር፡ እለ፡ በውስቴቶን፡ ገብረ፡ ኀይለ፡ ብዙኀ፡ እስመ፡ ኢነ
21 ስሑ፡ ወይቤሎን። ወይ፡ ለኪ፡ ኮራዚ፡ ወይ፡ ለኪ፡ ቤተ፡ ሳይዳ፡ እስመ፡ በጢሮስ፡ ወበሲዶና፡
ተገብረ፡ ኀይል፡ እለ፡ ተገብረ፡ በላዕሌክን፡ እምወድአ፡ ካዕበ፡ በሠቅ፡ ወበሐመድ፡ እምነስሑ።
22 ባሕቱ፡ ለክን፡ እብለክን፡ ጢሮስ፡ ወሲዶና፡ ሥሑታተ፡ ይከውና፡ አሜ፡ ዕለተ፡ ደይን፡ እምኔክ
23 ን። ወአንቲኒ ቅፍርናሖም፡ ቦኑ፡ እስከ፡ ሰማይኑ፡ ትትሌዐሊ፡ እስከ፡ ገሀነም፡ ትወር
ዲ። እስመ፡ ሶቤ፡ በሰደምሁ፡ ተገብረ፡ ኀይል፡ እለ፡ ተገብረ፡ በውስቴትኪ፡ እምሀለዋ፡ እስ
24 ከ፡ ዮም። ባሕቱ፡ እብለክሙ፡ ከመ፡ ምድረ፡ ሰዶም፡ ሠናተ፡ ትከውን፡ በዕለተ፡ ደይን፡
እምኔኪ።

Quid aſſimilabo huic generationi? ſimilis eſt parvulis ſedentibus in foris, qui acclamant ſociis ſuis, Dicentes; Cantavimus vobis tibiis, & non ſaltâſtis: ululavimus vobis, & non fleviſtis. Venit enim Johannes, nec edens, nec bibens: & dicunt, Diabolus eſt in eo: Et venit filius hominis bibens, et edens: & dicunt, Ecce homo edax, & potor vini, amicus publicanorum & peccatorum: & juſtificata eſt ſapientia ex operibus ſuis. Tunc cœpit Dominus Jeſus deplorare civitates, in quibus ediderat virtutem multam, quoniam non egiſſent pœnitentiam: & dicebat iis, Væ tibi Choraſin, væ tibi Bethſaida, quoniã ſi in Tyro et Sidone edita fuiſſet hæc virtus quæ edita fuit ſupra vos; olim, iterum in ſacco & cinere reſipuiſſent. Quod ad vos autem, dico vobis; Tyrus & Sidon tolerabiliores erunt à die Judicii, vobis. Et tu Capernaum, nónne uſque ad cælum exaltata es? uſque ad gehennam deſcendes: etenim ſi in Sodoma editæ fuiſſent virtutes quæ editæ fuerunt in te, manſiſſent uſque hodié. Veruntamen dico vobis, quòd terra Sodomæ tolerabilior erit in die judicii, quàm tu. 16 17 18 19 20 21 22 23 24

በሳድስ፡ ሰንበተ፡ አይሁድ፡

In ſexto ſabbato Judæorum.

25 በውእቱ፡ መዋዕል፡ አውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤ፡ አአምነከ፡ አባ፡ ወእሴብሐከ፡ እግዚአ፡
26 ሰማይ፡ ወምድር፡ እስመ፡ ኀባእከ፡ ዘንተ፡ እምጠቢባን፡ ወእማእምራን፡ ወከሠትኮን፡ ለሕፃና
27 ት። እወ፡ አባ፡ እስመ፡ ከመዝ፡ ኮነ፡ ፈቃድከ፡ በቅድሜከ። ኵሉ፡ ተውህበኒ፡ በኀበ፡
አቡየ፡ ወአልቦ፡ ዘያአምሮ፡ ለወልድ፡ ዘእንበለ፡ አብ። ወለአብኒ፡ አልቦ፡ ዘያአምሮ፡ ዘእንበ
ለ፡ ወልድ፡ ወለዘ፡ ፈቀደ፡ ወልድ፡ ይከሥት፡ ሎቱ።

In illo tempore reſpondit Domians Jeſus, & dicit; Confiteor tibi pater, & glorificabo te Domine cœli & terræ, quia abſcondiſti hoc à ſapientibus & doctis, & revelâſti parvulis. Etiam pater, quia ſic fuit voluntas tua coram te. Omnia data ſunt mihi apud patrem meum, & nemo noſcit filium, niſi pater: & patrem meum nemo eſt qui noſcit eum, niſi filius, et cui voluit filius revelare eum. 25 26 27

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 * الا بتو مي كويم * در روز داوري † بزمين سدوم † آسايش شود ودر تو نشود * * در
25 ان وقت اغاز كرد عيسي وكفت * اعتراف مي كنم ترا اي پدر خداوند آسمان وزمين *
كه از حكيمان ودانايان اين راز پوشيده داشتي * وبراي بچكان وكودكان †
26 اشكارا كردي * * اري پدر ارادت پيش تو اين چنين شد * * هر چيزي از پدر من
27 بمن سپارده شد * وكسي پسر را نمي شناسد * مكر پدر * ونه كسي پدر را نيز شناسد *
مكر پسر * وبراي هر كه خواهد * پسر آشكارا كند *

Tibi verò dico, In die judicii terræ Sodomæ levamen erit, quod tibi non erit. Eo tempore exorſus eſt Jeſus & dixit; Confiteor tibi ô Pater, Domine cœli ac terræ, quòd à ſapientibus & intelligentibus hoc ſecretum tectum habueris, & infantibus & parvulis manifeſtum feceris. Etiam Pater, voluntas coram te ita fuit. Omnis res à Patre meo mihi tradita eſt: & nemo filium novit, niſi Pater; & nemo Patrem itidem novit niſi Filius, & cuicunque voluerit Filius ipſum notum facit. 24 25 26 27

Venite ad me omnes *laborantes*, & onerati, & ego *recreabo* vos.
28 Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες, καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς.
Tollite jugum meum super vos, & discite à me, quia mitis sum, &
29 Ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός εἰμι, καὶ
humilis corde: & invenietis requiem animabus vestris. *Nam* jugum
30 ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. Ὁ γὰρ ζυγός
meum *blandum*, & onus meum leve *est*.
μου χρηστὸς, καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

ξιγ ρις
ι ι

CAP. XII. ιβ'.

In illo tempore abiit Jesus *Sabbatis* per sata:
1 ἘΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων·
at discipuli ejus *esurierunt*, *&* cœperunt vellere spicas, & manducare. *Verùm*
2 οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχυας, καὶ ἐσθίειν. Οἱ δὲ
Pharisæi videntes, dixerunt ei; Ecce discipuli tui faciunt quod non li-
Φαρισαῖοι ἰδόντες, εἶπον αὐτῷ, Ἰδοὺ οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξ-
cet facere *in Sabbato*. Ille *verò* dixit eis; Non legistis quid fecerit David,
3 εστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαβὶδ,
quando esuriit *ipse*, & qui cum eo? Quomodò intravit in domum
4 ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ
Dei, & panes propositionis comêdit, quos non *licitum erat* ei edere,
Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν,

neque his qui cum eo, nisi Sacerdotibus solis? Aut non legistis in Le-
οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις; Ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νό- 5
ge, quia Sabbatis Sacerdotes in *Sacro* Sabbatum violant, & *incul-*
μῳ, ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτι-
pati sunt? Dico autem vobis, *Quòd* *Sacro* major est hic. Si autem sciretis
οἵ εἰσι; Λέγω δὲ ὑμῖν, Ὅτι τοῦ ἱεροῦ μείζων ἐστὶν ὧδε. Εἰ δὲ ἐγνώκειτε 6
quid est, Misericordiam volo, & non sacrificium, nunquam condemnâssetis *incul-* 7
τί ἐστιν, Ἔλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναι-
patos. Dominus enim est *&* Sabbati filius hominis. Et *transiens* indè,
ΚΑ' τίους. Κύριος γάρ ἐστι καὶ τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, 8
ξιδ ρις
β β
venit in synagogam eorum. Et ecce homo *erat* manum habens 9
ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. Καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος ἦν τὴν χεῖρα ἔχων 10
aridam: & interrogabant eum, dicentes; Si licet Sabbatis curare?
ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν;
ut accusarent eum. Ipse autem dixit illis; Quis erit ex vobis ho-
ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τίς ἔσται ἐξ ὑμῶν ἄν- 11
mo, qui *habebit* ovem unam: & si ceciderit hæc Sabbatis in fove-
θρωπος ὃς ἕξει πρόβατον ἕν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασιν εἰς βό-
am, nónne *apprehendes* eam & *eriget*? Quantò *igitur præstat* homo ove?
θυνον, οὐχὶ κρατήσει αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; Πόσῳ οὖν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου; 12
Itaq; licet Sabbatis benè facere.
ὥστε ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

28 * ܬܘ ܠܘܬܝ ܟܠܟܘܢ ܠܐܝܐ ܘܫܩܝܠܝ ܡܘܒܠܐ ܘܐܢܐ ܐܢܝܚܟܘܢ. * ܫܩܘܠܘ ܢܝܪܝ ܥܠܝܟܘܢ.
29 ܘܝܠܦܘ ܡܢܝ ܕܢܝܚ ܐܢܐ ܘܡܟܝܟ ܐܢܐ ܒܠܒܝ. ܘܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܝܚܐ ܠܢܦܫܬܟܘܢ.
30 * ܢܝܪܝ ܓܝܪ ܒܣܝܡ ܗܘ ܘܡܘܒܠܝ ܩܠܝܠ ܗܘ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܡܒ *
1 * ܒܗܘ ܙܒܢܐ ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܫܒܬܐ ܒܝܬ ܙܪܥܐ. ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܟܦܢܘ. ܘܫܪܝܘ
2 ܡܦܪܟܝܢ ܫܒܠܐ ܘܐܟܠܝܢ. * ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܐܘ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܗܐ ܬܠܡܝܕܝܟ ܥܒܕܝܢ
3 ܡܕܡ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܡܥܒܕ ܒܫܒܬܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܡܢܐ ܥܒܕ ܕܘܝܕ
4 ܟܕ ܟܦܢ ܘܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ. * ܐܝܟܢܐ ܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܚܡܐ ܕܦܬܘܪܐ ܕܡܪܝܐ
ܐܟܠ. ܗܘ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܗܘܐ ܠܗ ܠܡܐܟܠܗ. ܘܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ. ܐܠܐ ܐܢ ܠܟܗܢܐ ܒܠܚܘܕ.
5 * ܐܘ ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܒܐܘܪܝܬܐ. ܕܟܗܢܐ ܒܗܝܟܠܐ ܡܚܠܝܢ ܠܗ ܠܫܒܬܐ ܘܕܠܐ ܥܘܠ ܐܢܘܢ.
6 * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ. ܕܪܒ ܡܢ ܗܝܟܠܐ ܐܝܬ ܗܪܟܐ. * ܐܠܘ ܕܝܢ ܝܕܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ
7 ܡܢܘ ܚܢܢܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܘܠܐ ܕܒܚܬܐ. ܠܐ ܡܚܝܒܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܥܘܠ ܐܢܘܢ. * ܡܪܗ
8 ܓܝܪ ܕܫܒܬܐ ܐܝܬܘܗܝ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. * ܒܫܒܬܐ ܕܫܒܬܐ ܕܬܠܬ ܕܨܘܡܐ * ܟܚ *
9 * ܘܫܢܝ ܡܢ ܬܡܢ ܝܫܘܥ ܘܐܬܐ ܠܟܢܘܫܬܗܘܢ. * ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܕܐܝܕܗ
10 ܝܒܝܫܐ. ܘܡܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܢ ܫܠܝܛ ܒܫܒܬܐ ܠܡܐܣܝܘ. ܐܝܟ ܕܢܐܟܠܘܢ
11 ܩܪܨܘܗܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܡܪܐ ܚܕ. ܘܐܢ ܢܦܠ
12 ܠܓܘܡܨܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ. ܠܐ ܐܚܕ ܘܡܩܝܡ ܠܗ. * ܟܡܐ ܕܝܢ ܝܬܝܪ ܗܘ ܒܪ ܐܢܫܐ ܡܢ ܐܡܪܐ.
ܡܟܝܠ ܫܠܝܛ ܗܘ ܒܫܒܬܐ ܠܡܥܒܕ ܕܫܦܝܪ.

Venite ad me omnes fatigati, & bajulantes 28
onera, & ego præbebo vobis requiem. Baju- 29
late jugum meum super vos, & discite à me,
quòd mitis sim, & humilis in corde meo: &
invenietis requiem animabus vestris. Jugum 30
enim meum suave est, & onus meum leve est.

CAP. XII.

IN illo tempore iter faciebat Jesus in Sab- 1
batho per sata, & discipuli ejus esuriebant,
cœperuntque defricare spicas & edere. Pha- 2
risæi verò cùm aspexissent eos, dicunt ei;
Ecce discipuli tui id faciunt quod illicitum
est factu in sabbatho. Ipse verò dixit eis; 3
Nonne legistis quid fecit David, quum esuri-
it, & ii qui cum eo erant? Quomodo sit 4
ingressus ædem Dei, & panem mensæ Do-
mini comederit, quem non licitum erat ei
comedere, nec iis qui cum eo erant, nisi sa-
cerdotibus tantùm? Aut non legistis in Le- 5
ge, sacerdotes in templo dispensare ipsum
sabbathum, & sine reprehensione esse? Ego 6
verò dico vobis majorem templo hîc esse.
Quòd si nôssetis quid est, Misericordiam vo- 7
lo, & non sacrificium, non condemnaretis
eos qui sine culpa sunt. Dominus enim sab- 8
bathi est filius hominis.

Die sabbatho Septimanæ tertiæ Jejunii. 28.

Et discessit illinc Jesus, venitque in syna- 9
gogam eorum. Et homo quidam erat illîc, 10
cujus arida erat manus, & interrogaverunt
eum, dicentes; Licétne in sabbatho sanare?
ut accusarent eum. Ipse verò dixit eis, 11
Quis est ex vobis homo qui habeat ovem
unam; &, si cadat in foveam die sabbathi,
non prehendat & erigat eam? Quanto au- 12
tem præstantior est homo quàm ovis? Qua-
re licet in sabbatho agere quod bonum est.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

شست دوم   خواندن مسيح خلق را براي راحت * بيابيد پيش من اي خستكي 28
كشيدكان† بارهاء سنكي * من شما را آسايش دهم * *يوغ من بر شما بنهيد * واز من 29
بياموزيد * زيرا سبك جان هستم * وفروتن متواضع در دل خود * وبراي جان خود
آسايش بيابيد * زيرا يوغ من خوش است وبار من اندك است
شست سوم   اشارت براي خوشهٔ كندم   * دران روزكار مسيح ميان كشتزارها 1
[در روز شنبه] مي كرديد * شاكردان او كرسنه شدند * اغاز كردند * خوشهاء كندم
را بدست مي ماليدند * وپاك مي كردند * ومي خوردند * *چون معتزلان ديدند بعيسي 2
كفتند * اينك شاكردان تو در روز شنبه چيزي مي كنند * كه نشايد * مسيح بديشان 3
كفت * نخوانديد كه داود چه كرد * وقتي كه كرسنه شد * وايشان نيز كه با داود بودند *
*چكونه در خانهٔ خدا اندر رفت * وان خوان خداي را خورد * روا نبود وبخورد * ونه ايشان كه 4
با وي بودند * الا مكر كوهنان * *ودر توريت نخوانده باشيد * كه كوهنان در هيكل شنبه 5
را بكشايند * وبر ايشان كرفت نباشد * *اكنون بشما مي كويم * اينجا هست انك از هيكل 6
بزرك ترست * *اكر مي دانستيد كيست * شفقت مي خواهم نه قربان كشته * 7

LXII. Invitat Christus homines ad quietem.

Venite ad me ô fatigationem perpessi oneribus gravibus, ego vobis quietem dabo. Jugum meum vobismet imponite, & à me discite, quia facilis animo sum, & humiliter demissus corde meo: & animæ vestræ requiem invenietis. Quia jugum meum jucundum est, & onus meum modicum est. 28 29 30

LXIII. Narratio de spicis tritici.

CAP. XII.

IN illo tempore, Jesu inter segetes in die Sabbathi obambulante, discipuli ejus esuriebant, & cœperunt spicas tritici manibus fricare purgatásque comedebant. 1 *Cùm Pharisæi hoc vidissent, Jesu dixerunt; Ecce discipuli tui in die Sabbathi rem faciunt, quæ non licita est.* 2 *Christus illis dixit, Annon legistis quid David fecerit, quo tempore esuriret, & illi etiam qui cum Davide erant?* 3 *Quomodo in domum Dei intravit, & panem mensæ Domini comedit, quem non licuit illi ut comederet, neque iis qui cum illo erant, nisi tantùm sacerdotibus.* 4 *Et in Lege nónne legistis, quòd sacerdotes in templo sabbathum violant, & crimen eis non est?* 5 *Nunc vobis dico, Hic est qui templo major est.* 6 *Si nôssetis quid illud sit, Misericordiam volo non victimam,* 7

Verſio VULGATA LATINA.

28 Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos. Tollite
29 jugum meum ſuper vos, & diſcite à me, quia mitis ſum, & humilis corde: &
30 invenietis requiem animabus veſtris. Jugum enim meum ſuave eſt, & onus meum leve.

CAP. XII.

1 IN illo tempore abiit Jeſus per ſata ſabbato: diſcipuli autem ejus eſurientes cœ-
2 perunt vellere ſpicas, & manducare. Phariſæi autem videntes, dixerunt ei; Ec-
3 ce diſcipuli tui faciunt quod non licet facere ſabbatis. At ille dixit eis; Non
4 legiſtis quid fecerit David, quando eſuriit, & qui cum eo erant? Quomodò intravit in domum Dei, & panes propoſitionis comêdit, quos non licebat ei edere, neque his qui cum eo erant, niſi ſolis ſacerdotibus? Aut non legiſtis in lege, 5
quia ſabbatis ſacerdotes in templo ſabbatum violant, & ſine crimine ſunt? Di- 6
co autem vobis, quia templo major eſt hic. Si autem ſciretis quid eſt; Miſericor- 7
diam volo, & non ſacrificium: nunquam condemnâſſetis innocentes. Domi- 8
nus enim eſt filius hominis etiam ſabbati. Et cùm indè tranſiſſet, venit in ſyn- 9
agogam eorum. Et ecce homo manum habens aridam, & interrogabant eum, 10
dicentes; Si licet ſabbatis curare? ut accuſarent eum. Ipſe autem dixit illis; 11
Quis erit ex vobis homo, qui habeat ovem unam, & ſi ceciderit hæc ſabbatis in
foveam, nónne tenebit & levabit eam? Quantò magìs melior eſt homo ove? 12
Itaque licet ſabbatis benefacere.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 29 *تعالوا الي يا جميع المتعبين الثقيلي الحمل وانا اريحكم *احملوا نيري عليكم وتعلموا
30 مني فاني وديع ومتواضع القلب * وتجدون راحة لنفوسكم *لان نيري طيب وحملي خفيف *

* الفصل الثالث والثلثون *

1 * وفي ذلك الزمان مر يسوع في سبت بالزروع وجاع تلاميذه فبدوا يفركون سنبلا وياكلون *
2 3 * فلما ابصرهم الفريسيون قالوا له ها تلاميذك يعملون ما لا يحل عمله في السبت *فقال لهم
4 اما قراتم ما صنع داود لما جاع والذين معه *كيف دخل بيت الله واكل خبز التقدمة *
5 الذي لا يحل له اكله ولا للذين معه الا الكهنة فقط * او ما قراتم في الناموس ان
6 الكهنة في السبت في الهيكل يدنسون السبت وليس عليهم ذنب *اقول لكم ان ها هنا
7 اعظم من الهيكل *لو كنتم تعلمون ما هو مكتوب اني اريد الرحمة لا الذبيحة لما
8 حكمتم على من لا ذنب له *ورب السبت هو ابن الانسان * * الفصل الرابع والثلثون *
9 10 *وانتقل □ من هناك ودخل مجمعهم * واذا رجل هناك يده يابسة * وسالوه قايلين *هل يحل
11 ان يشفي في السبت ليعرفوه *فقال لهم اي انسان منكم يكون له خروف واحد يسقط في
12 حفرة في السبت افلا يمسكه ويقيمه *فكم احري الانسان افضل من الخروف * فاذن
جيد هو فعل الخير في السبوت *

Venite ad me omnes ſeſſi & gravati onere, & ego reficiam vos. Portate ju- 28 29
gum meum ſuper vos, & diſcite à me, quia ſum mitis, & humilis corde: & invenietis requiem animabus veſtris. Quoniam jugum meum jucundum eſt, & onus meum leve. 30

Sectio trigeſima tertia.

CAP. XII.

IN illo tempore tranſivit Jeſus in ſabbatho per ſata; & eſurierunt diſcipuli ejus, & cœperunt defricare ſpicas & manducare. 1 *Cùm autem vidiſſent eos Phariſæi, dixerunt ei; Ecce diſcipuli tui faciunt quod non licet facere in ſabbatho.* 2 *Ait illis, Nonne legiſtis quid fecerit David quando eſuriit, & qui cum eo erant?* 3 *Quomodo intravit in domum Dei, & comêdit panem propoſitionis, quem non licebat ei comedere, neque his qui cum eo erant, niſi ſacerdotibus tantùm?* 4 *Aut non legiſtis in Lege, quòd ſacerdotes ſabbatho in templo violant ſabbathum, & non eſt eis peccatum?* 5 *Dico vobis, Quia hîc major eſt templo.* 6 *Si ſciretis quod eſt ſcriptum; Ego volo miſericordiam, non ſacrificium: certè non judicaretis eum, cui non eſt peccatum,* 7 *Quum Dominus ſabbathi ſit filius hominis.* 8

Sectio trigeſima quarta.

Et diſceſſit Jeſus indè, & intravit ſynagogam eorum. Et ecce hominem ibi, cujus manus arida erat. 9 *Et interrogaverunt eum, dicentes; Num licet curare in ſabbatho? ut accuſarent eum.* 10 *Dixit autem illis, Quis homo ex vobis eſt, qui habeat agnum unum: & ſi ceciderit in foveam in ſabbatho, nonne prehendet eum, & levabit eum?* 11 *Quantò magìs homo præſtantior eſt agno?* 12 *itaque optimum eſt operari bonum in ſabbathis.*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

28 ንዑ ፡ ኀቤየ ፡ ኵልክሙ ፡ ሰሥራሓን ፡ ወጽዑራን ፡ ወአነ ፡ ኣዐርፈክሙ ፡፡ ንሥኡ ፡ ኣርዑ
29 ትየ ፡ ዲቤክሙ ፡ ወአዕምሩ ፡ እምኔየ ፡ ከመ ፡ የዋህ ፡ አነ ፡ ወትሑት ፡ ልብየ ፡ ወትረክ
30 ቡ ፡ ዕረፍተ ፡ ለነፍስክሙ ፡፡ እስመ ፡ አርዑትየኒ ፡ ሠናይ ፡ ወጾርየኒ ፡ ቀሊል ፡ ውእ
ቱ ፡፡

ሰንበተ ፡ ወትረ ፡

1 በውእቱ ፡ መዋዕል ፡ ኃለፈ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ በሰንበት ፡ እንተ ፡ መንገለ ፡ ገራህት ፡ ወአርደ
2 ኢሁሰ ፡ ርኅቡ ፡ ወአኀዙ ፡ ይምሐዉ ፡ ሠዊተ ፡ ወይብልዑ ፡፡ ወፈሪሳውያን ፡ ርእዩ ፡ ወይ
3 ቤልዎ ፡ ነዋ ፡ አርደኢክ ፡ ይገብሩ ፡ ዘኢይከውን ፡ ገቢረ ፡ በሰንበት ፡፡ ወይቤሎ
4 ሙ ፡ ኢያንበብክሙኑ ፡ ዘገብረ ፡ ዳዊት ፡ አመ ፡ ርኅበ ፡ ወእለ ፡ ምስሌሁ ፡፡ ዘከመ ፡ ቦአ ፡
ቤተ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወኅብስተ ፡ ቍርባን ፡ በልዐ ፡ እንዘ ፡ ኢይከውኖ ፡ ለበሊዐ ፡ ወኢለ
5 እለ ፡ ምስሌሁ ፡ ዘእንበለ ፡ ለካህናት ፡ ለባሕቲቶሙ ፡፡ ኢያንበብክሙኑ ፡ ዘይቤ ፡ ውስተ ፡
6 ኦሪት ፡ ከመ ፡ በሰንበታት ፡ ካህናት ፡ በቤተ ፡ መቅደስ ፡ ሰንበተ ፡ ያረኵሱ ፡ ወኢይከውኖሙ ፡
ጌጋየ ፡፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ዘየዐቢ ፡ እምቤተ ፡ መቅደስ ፡ ሀሎ ፡ ዝየ ፡፡ ሶበ ፡
7 ታአምሩ ፡ ምንት ፡ ውእቱ ፡ ዘይቤ ፡ ምሕረተ ፡ እፈቅድ ፡ ወአኮ ፡ መሥዋዕተ ፡ እም ፡
8 ኢኰነንክሙዎሙ ፡ ለንጹሓን ፡፡ እስመ ፡ እግዚእ ፡ ውእቱ ፡ ለሰንበት ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እ
9 መ ፡ ሕያው ፡፡ በእንተ ፡ ዘየብሰተ ፡ እዴሁ ፡፡ ወፈለሰ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ እምህየ ፡ ሐ
10 ረ ፡ ውስተ ፡ ምኵራቦሙ ፡፡ ወናሁ ፡ ብእሲ ፡ ዘእዴሁ ፡ የብሰት ፡ ወተስእልዎ ፡ እንዘ ፡ ይ
11 ብሉ ፡ እም ፡ ይከውን ፡ በሰንበት ፡ ፈውሶ ፡ ከመ ፡ ያስተዋድይዎ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ መኑ ፡
እምውስቴትክሙ ፡ ለሰብእ ፡ ዘቦ ፡ አሐተ ፡ በግዐ ፡ ወእመ ፡ ወድቀት በሰንበት ፡ ውስተ ፡
12 ግብ ፡ አኮሁ ፡ ይእኅዛ ፡ ወያነሥኣ ፡፡ እፎ ፡ ፈድፋደ ፡ ይኄይስ ፡ ሰብእ ፡ እምበግዕ ፡
ይከውንኬ ፡ በሰንበተት ፡ ገቢረ ፡ ሠናይ ፡፡

Venite ad me omnes vos laborantes, & dolentes, & ego requieſcere vos 28 *faciam. Accipite jugum meum ſuper vos, & diſcite à me; quòd mitis ſum,* 29 *& humile eſt cor meum: & invenietis requiem animabus veſtris. Quoni-* 30 *am jugum meum bonum, & onus meum leve eſt.*

CAP. XII.

Veſpere Sabbati.

IN illo tempore tranſivit Dominus Jeſus, in Sabbatho prope ſata, & di- 1 *ſcipuli ejus eſurierunt: & cœperunt evellere ſpicas & edere. Et Phariſæi* 2 *viderunt, & dixerunt ei; Ecce diſcipuli tui faciunt quod non licet facere in* 3 *ſabbatho. Et dixit iis, Nonne legiſtis quid fecit David quando eſuriit, &* 4 *illi cum eo: Quomodo introierit domum Dei, & panes oblationis comedit, quod non erat licitum edere ſibi, neque iis qui cum illo erant, ſed ſacerdotibus ſolis? Nónne legiſtis quod dictum eſt in lege, Quòd in ſabbathis ſacer-* 5 *dotes in templo ſabbatum tolluunt, & non eſt iis culpa. Dico vobis,* 6 *Quòd qui major eſt templo eſt hic. Si ſcitis quid eſt hoc quod dicitur,* 7 *Miſericordiam volo, & non ſacrificium, tunc non condemnâſſetis inopes. Quia Dominus eſt ſabbathi filius hominis.* 8

De habente aridam manum.

Et digreſſus indè Jeſus venit in ſynagogam eorum. Et ecce homo cujus 9 *manus arida fuit: & rogabant eum dicentes, Licétne in Sabbatho ſanare eum? ut accuſarent eum. Et dicit iis, Quis è vobis homo qui habet unam ovem,* 10 *& ſi ceciderit in Sabbatho in foveam, nónne apprehendet eam, & levabit* 11 *eam? Quantò magìs præſtat homo ove? licebit igitur in Sabbathis bonum* 12 *facere.*

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 ملامت مكنيد با ايشان كه بي ملامت اند * *زيرا خداوند شنبه فرزند آدميست
9 شست چهارم دست خشك را درست كردن *عيسي ازانجا كذشت وبعد ازان
10 درانجمنها ايشان مي كرديد * * وديد انجا مردي كه دست او خشك بود * ازو مي
پرسيدند *ومي كفتند واجب است كه در شنبه † شفا دهند * بمعني انك † بروي نكته
11 كيرند * *او بديشان كفت كيست ازشما كه يك كوسفند اورا باشد * وبروز شنبه ان
12 كوسفند درچاه افتد * دست ننهد واورا بدر نياورد * *اكنون تا چند مرد از كوسفند
بهترست * پس واجب شد كه در روز شنبه † نيكي كنند *

non culpaſſetis eos qui culpâ carent. Nam Dominus ſabbathi Filius ho- 8 *minis eſt.*

LXIV. Manûs aridæ ſanatio.

Jeſus illinc perrexit, & poſt hæc in 9 *ſynagogis eorum obibat. Et vidit illic* 10 *hominē, cujus manus arida erat: eum interrogabant, ac dicebant; Oportétne in ſabbatho ſanare? eo animo ut in eum dictum arriperent. Ipſe illis* 11 *dixit; Quis eſt ex vobis, cui ovis una ſit, & in die ſabbathi illa ovis in puteum incidat, & manu admotâ eam non eruat? Quanto autem ho-* 12 *mo ovi præſtat? proinde oportet in die ſabbathi bonum facere.*

Tunc ait homini; Extende manum tuam. Et exten-
13 Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. καὶ ἐξέτει-
dit: & reſtituta eſt *ſana*, ſicut altera. *At Phariſæi con-*
14 νε· καὶ ἀποκατεστάθη ὑγιὴς, ὡς ἡ ἄλλη. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμ-
ſilium capiebant adverſùs eum *exeuntes*, *ut* eum perderent. *At*
15 βούλιον ἔλαβον κατ' αὐτοῦ ἐξελθόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν. Ὁ δὲ
Jeſus cognoſcens, receſſit indè: & *ſequutæ* ſunt eum *turbæ multæ*, &
Ἰησοῦς γνοὺς, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, καὶ
curavit eos omnes. Et *increpavit eos ut* ne manifeſtum eum
16 ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας· Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μὴ φανερὸν αὐτὸν
facerent. Ut adimpleretur *pronuntiatum* per Eſaiam prophetam,
17 ποιήσωσιν. Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφήτου,
dicentem; Ecce puer meus, quem elegi: dilectus meus, in quo *de-*
18 λέγοντος, Ἰδοὺ ὁ παῖς μου, ὃν ᾑρέτισα· ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν εὐ-
lectata eſt anima mea. Ponam Spiritum meum ſuper eum, & judicium genti-
δόκησεν ἡ ψυχή μου. θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνε-
bus *annuntiabit.* Non contendet, neque clamabit, neque audiet aliquis in pla-
19 σιν ἀπαγγελεῖ. Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάσει, οὐδὲ ἀκούσει τὶς ἐν ταῖς πλα-
teis vocem ejus. *Calamum contritum* non confringet, & linum fumigans
20 τείαις τὴν φωνὴν αὐτοῦ. Κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει, καὶ λίνον τυφόμενον
non extinguet, donec ejiciat *in* victoriam judicium: Et in nomine ejus
21 οὐ σβέσει, ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν· Καὶ ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ

ΚΒʹ gentes ſperabunt. Tunc *allatus eſt ei dæmoniacus*, cæcus, & mutus: &
ἔθνη ἐλπιοῦσι. Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος, τυφλὸς, καὶ κωφός· καὶ 22
curavit eum, ita ut *cæcum & mutum & loqui & videre.* Et ſtupebant
ἐθεράπευσεν αὐτὸν, ὥστε τὸν τυφλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν. Καὶ ἐξίσταντο 23
omnes turbæ, & dicebant; Numquid hic eſt filius David? *At*
πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον, Μήτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Δαβίδ; Οἱ δὲ 24
Phariſæi audientes, dixerunt; Hic non ejicit dæmones, *ſi non in*
Φαρισαῖοι ἀκούσαντες, εἶπον, Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν
Beelzebul principe dæmoniorum. Sciens autem Jeſus cogitatio-
τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμή- 25
nes eorum, dixit eis; Omne regnum diviſum contra ſe, deſolabitur:
σεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, ἐρημοῦται·
& omnis civitas vel domus diviſa contra ſe, non ſtabit. Et ſi Sata-
καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, οὐ σταθήσεται. Καὶ εἰ ὁ Σατα- 26
nas ſatanam ejicit, *in ſeipſum* diviſus eſt: quomodò ergò ſtabit re-
νᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βα-
gnum ejus? Et ſi ego in *Beelzebul* ejicio dæmones, filii veſtri in
σιλεία αὐτοῦ; Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν 27
quo ejiciunt? *propter hoc* ipſi veſtri erunt judices. Si autem ego in ſpiritu
τίνι ἐκβάλλουσι; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί. Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν πνεύματι 28
Dei ejicio dæmones, igitur pervenit in vos regnum Dei.
Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 14 * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘ ܓܒܪܐ ܦܫܘܛ ܐܝܕܟ܂ ܘܦܫܛ ܐܝܕܗ ܘܐܬܬܩܢܬ ܐܝܟ ܚܒܪܬܗ܂ * ܘܢܦܩܘ
15 ܦܪ̈ܝܫܐ܂ ܘܡܠܟܐ ܢܣܒܘ ܥܠܘܗܝ ܐܝܟ ܕܢܘܒܕܘܢܝܗܝ܂ * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܘܫܢܝ ܠܗ
16 ܡܢ ܬܡܢ܂ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ܟܢ̈ܫܐ ܤܓܝ̈ܐܐ ܘܐܤܝ ܠܟܠܗܘܢ܂ * ܘܟܐܐ ܒܗܘܢ ܕܠܐ ܢܓܠܘܢܝܗܝ܂
17 18 * ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ܂ * ܗܐ ܥܒܕܝ ܕܒܗ ܐܬܪܥܝܬ܂ ܚܒܝܒܝ
19 ܕܨܒܝܬ ܒܗ ܢܦܫܝ܂ ܪܘܚܝ ܐܤܝܡ ܥܠܘܗܝ܂ ܘܕܝܢܐ ܠܥܡ̈ܡܐ ܢܟܪܙ܂ * ܠܐ ܢܬܚܪܐ ܘܠܐ
20 ܢܩܥܐ܂ ܘܠܐ ܐܢܫ ܢܫܡܥ ܩܠܗ ܒܫܘܩܐ܂ * ܩܢܝܐ ܪܥܝܥܐ ܠܐ ܢܬܒܪ܂ ܘܫܪܓܐ ܕܡܥܛܢ ܠܐ
21 ܢܕܥܟ܂ ܥܕܡܐ ܕܢܦܩ ܕܝܢܐ ܠܙܟܘܬܐ܂ * ܘܒܫܡܗ ܥܡ̈ܡܐ ܢܤܒܪܘܢ܂
* ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܡܥܠܝ ܨܘܡܐ * ܟܛ *
22 * ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܠܗ ܕܝܘܢܐ ܚܕ ܕܚܪܫ ܘܤܡܐ ܘܐܤܝܗ܂ ܐܝܟܢܐ ܕܚܪܫܐ ܘܤܡܝܐ ܢܡܠܠ
23 ܘܢܚܙܐ܂ * ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܟܢ̈ܫܐ ܘܐܡܪܝܢ ܕܠܡܐ ܗܢܘ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ܂ * ܦܪ̈ܝܫܐ
24 25 ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܐܡܪܝܢ܂ ܗܢܐ ܠܐ ܡܦܩ ܫܐ̈ܕܐ܂ ܐܠܐ ܒܒܥܠܙܒܘܒ ܪܫܐ ܕܫܐ̈ܕܐ܂ * ܝܫܘܥ
ܕܝܢ ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܟܠ ܡܠܟܘ ܕܬܬܦܠܓ ܥܠ ܢܦܫܗ ܬܚܪܒ܂
26 ܘܟܠ ܒܝܬ ܘܡܕܝܢܐ ܕܬܬܦܠܓ ܥܠ ܢܦܫܗ ܠܐ ܬܩܘܡ܂ * ܘܐܢ ܤܛܢܐ ܠܤܛܢܐ ܡܦܩ܂
27 ܥܠ ܢܦܫܗ ܐܬܦܠܓ܂ ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ ܩܝܡܐ ܡܠܟܘܬܗ܂ * ܘܐܢ ܐܢܐ ܒܒܥܠܙܒܘܒ
ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐ̈ܕܐ܂ ܒܢܝ̈ܟܘܢ ܒܡܢܐ ܡܦܩܝܢ ܠܗܘܢ܂ ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܢܘܢ ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ
28 ܕܝܢܐ܂ * ܘܐܢ ܒܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܐܢܐ ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐ̈ܕܐ܂ ܩܪܒܬ ܠܗ ܥܠܝܟܘܢ ܡܠܟܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ܂

Tunc dixit illi homini; Extende manum 13
tuam, & extendit manum ſuam, & reſtitu-
ta eſt ſicut ſocia ſua. Et egreſſi ſunt Pha- 14
riſæi, & conſilium inierunt adverſùs eum,
ut perderent eum. Jeſus autem ſcivit, & 15
ſeceſſit illinc: & abierunt poſt eum turbæ
multæ, eaſque ſanavit omnes. Et objur- 16
gavit eos, ne ipſum revelarent, Ut imple- 17
retur quod dictum eſt per Eſaiam prophe-
tam, dicentem; Ecce ſervus meus in quo 18
mihi complacui, dilectus meus quem exo-
ptavit anima mea, ſpiritum meum ponam
ſuper eum, & judicium Gentibus prædica-
bit. Non litigabit, neque clamabit, & ne- 19
mo audiet vocem ejus in platea. Arundi- 20
nem quaſſatam non conteret, lucernam cre-
pitantem non extinguet: quoad proferat ju-
dicium ad victoriam. Et in ejus nomine Gen- 21
tes ſperabunt.

Ad veſperam Dominicæ ante Jejunium. 29.

Tunc obtulerunt ei dæmoniacum quendam 22
mutum & cæcum, & ſanavit eum, ita ut
mutus & cæcus loqueretur, & videret. Et 23
mirabantur omnes turbæ, dicentes; Num
iſte eſt filius David? Phariſæi verò quum 24
audiſſent, aiunt; Iſte non ejicit dæmonia
niſi per Beelzebub caput dæmoniorum. Je- 25
ſus autem ſciens cogitationes eorum, ait il-
lis; Omne regnum quod diviſum fuerit ad-
verſus ſeipſum, vaſtabitur: & omnis domus
& urbs quæ contra ſemetipſam diviſa fue-
rit, non ſtabit. Sed ſi Satanas Satanam e- 26
jicit, contra ſemetipſum diviſus eſt: quo-
modo igitur ſtat regnum ejus? Quòd ſi 27
ego per Beelzebub ejicio dæmonia, filii
veſtri per quid ejiciunt ea? propter hoc
ipſi erunt vobis judices. Sed ſi per ſpiri- 28
tum Dei ego ejicio dæmonia, advénit in
vos regnum Dei.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 * انكه بدان مرد كفت • دست خود دراز كن دراز كرد خوش ودرست • همچوان
14 دست ديكر • *معتزلان بدر آمدند • ومشورت كردند • كه اورا كم كنند •
15 *عيسي دانست • ازانجا نقل كرد • جماعت بسيار در دنبال او آمدند • وهمكنانرا
16 خوش مي كرد *وسپارش كرد كه اورا آشكارا نكنند

شست پنجم پيغمبري

17 18 *تا تمام شود انج در اشعياء † پيغامبر كفته شد نبوت *اينك بندهء من كه اورا
پسنديدم • دوست من • انك جان من بدو ارام كرفت • جان من بر وي بنهم • خلق
19 20 را عدل بياموزاند • *مرايا ه نكند • وبانك نزند • وكسي اوازش در كوجها نشنود • *ني
كوفته را نشكند • وچراغي كه بغنود نخسپاند • تا انكه كه حكم به پيروزي †
21 بدر ايد • *وخلق بنامش †توكل كنند • شست ششم شفا دادن بدان
22 ديوانه كه لال ونابينا بود *انكه پيش او آوردند † ديوانه كه كنك وكور بود*
ودر حال اورا خوش كرد • انچنانكه زبان او كويا شد • وچشم او روشن كشت *وبديد •

Tunc illi homini dixit, Manum tuam 13
protende: protendit illam ſanam &
integram; veluti manum alteram.
Phariſæi igitur egreſſi ſunt & con- 14
ſilium inierunt ut eum perderent. Je- 15
ſus hoc cognito illinc ſeceſſit: turba-
que multa ſecuta eſt eum, & omnes
ſanavit. Et mandatum dedit, ne il- 16
lum manifeſtum facerent.

LXV. Prophetia.

Ut impleretur quod in Eſaia prophe- 17
ta dictum eſt:

Prophetia.

Ecce ſervus meus, quo mihi compla- 18
citum eſt; dilectus meus in quo ani-
ma mea acquieſcit: ſpiritum meum
ſuper illum ponam, & populos juſti-
tiam docebit. Hypocriticè non aget, 19
& clamorem non efferet; nec quiſ-
quam vocem ejus in plateis audiet.
Arundinem quaſſatam non franget, 20
& lucernam moribundam non extin-
guet, donec judicium cum victoria
proferat. Et populi in nomine ejus 21
fiduciam agent.

LXVI. Sanatio dæmoniaci, qui mutus & cæcus erat.

Tunc ad eum adduxerunt dæmonia- 22
cum, qui mutus & cæcus erat,
& illicò eum ſanum reddidit, ita
ut lingua ejus loqui poſſet, & ocu-
li ejus illuminarentur, & videret.

Verſio VULGATA LATINA.

13 Tunc ait homini; Extende manum tuam: Et extendit, & reſtituta eſt ſanitati
14 ſicut altera. Exeuntes autem Phariſæi, conſilium faciebant adverſùs eum, quo-
15 modò perderent eum. Jeſus autem ſciens receſſit indé: & ſecuti ſunt eum
16 multi, & curavit eos omnes: Et præcepit eis ne manifeſtum ſe facerent.
17 Ut adimpleretur quod dictum eſt per Iſaiam prophetam, dicentem; Ecce puer
18 meus, quem elegi; dilectus meus, in quo benè complacuit animæ meæ. Ponam
19 ſpiritum meum ſuper eum, & judicium gentibus nuntiabit. Non contendet, ne-
20 que clamabit, neque audiet aliquis in plateis vocem ejus: Arundinem quaſſa-
tam non confringet, & linum fumigans non extinguet, donec ejiciat ad victori-
21 am judicium: Et in nomine ejus gentes ſperabunt. Tunc oblatus eſt ei dæmonium
22 habens, cæcus, & mutus: & curavit eum, ita ut loqueretur & videret. Et 23
ſtupebant omnes turbæ, & dicebant; Numquid hic eſt filius David? Phari- 24
ſæi autem audientes, dixerunt; Hic non ejicit dæmones niſi in Beelzebub prin-
cipe dæmoniorum. Jeſus autem ſciens cogitationes eorum, dixit eis; Omne 25
regnum diviſum contra ſe, deſolabitur: & omnis civitas, vel domus diviſa con-
tra ſe, non ſtabit. Et ſi ſatanas ſatanam ejicit, adverſùs ſe diviſus eſt: quo- 26
modò ergò ſtabit regnum ejus? Et ſi ego in Beelzebub ejicio dæmones, filii 27
veſtri in quo ejiciunt? Ideò ipſi judices veſtri erunt. Si autem ego in ſpiritu 28
Dei ejicio dæmones, igitur pervênit in vos regnum Dei.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 14 * حينيذ قال للانسان امدد يدك فمدها فصحت مثل الاخري * فخرج الفريسيون متوامرين
15 16 في اهلاكه * فعلم يسوع وانتقل من هناك * وتبعه جمع كثير وشفي جميعهم * ونهاهم عن
17 18 اظهار ذلك * ليتم ما قيل من اشعياء النبي * ها فتاي الذي هويت وحبيبي الذي سرت
19 به نفسي اضع روحي عليه * يخبر الامم بالحكم * لا يماري ولا يصيح ولا يسمع احد صوته
20 في الشوارع * قصبة مرضوضة لا يكسر وسراج يطفطف لا يطفي * حتي يخرج الحكم
21 بالغلبة * وعلي اسمه تتكل الامم *

Tunc ait homini; Extende manum tu- 13
am. Et extendit eam, & rediintegrata
eſt velut altera. Exierunt autem Pha- 14
riſæi conſilium capientes de perdendo
illo. Cognovit autem Jeſus, & diſceſ- 15
ſit inde. Et ſecuta eſt eum turba multa,
& curavit omnes. Et interdixit illis 16
publicationem ejus rei; Ut perficeretur 17
quod dictum fuerat ab Eſaia propheta;
Ecce puer meus quem cupivi, & di- 18
lectus meus in quo oblectata eſt anima
mea. Ponam ſpiritum meum ſuper eum:
annuntiabit gentibus judicium: Non 19
contendet, neque clamabit, neque au-
diet quis vocem ejus in plateis. Arun- 20
dinem quaſſatam non confringet, &
lucernam crepitantem non extinguet;
donec producat judicium cum victoria.
Et in nomine ejus confident gentes. 21

الفصل الخامس والثلثون *

Sectio trigeſima quinta.

22 23 * حينيذ اتي اليه باعمي اخرس به شيطان فابراه حتي انه تكلم وابصر * فبهت الجمع
24 كله وقالوا هذا ابن داود * فسمع الفريسيون وقالوا هذا لا يخرج الشياطين الا ببعل زبول
25 رييس الشياطين * فلما علم فكرهم قال لهم كل مملكة تنقسم علي ذاتها تخرب وكل
26 مدينة او بيت ينقسم لا يثبت * فان كان الشيطان يخرج الشيطان فقد انقسم فكيف يثبت
27 ملكه * فان كنت انا اخرج الشياطين ببعل زبول فابناوكم بمن يخرجونهم * من اجل
28 هذا هم يحكمون عليكم * وان كنت انا بروح الله اخرج الشياطين فقد قرب منكم
ملكوت الله *

Tunc ductus eſt ad eum cæcus mutus 22
in quo erat dæmonium, & curavit eum,
ita ut loqueretur & videret. Et ob- 23
ſtupuit populus univerſus, & dixerunt;
Hic eſt filius David. Audierunt au- 24
tem Phariſæi, & dixerunt; Hic non
ejicit dæmonia, niſi per Beelzebul prin-
cipem dæmoniorum. Cùm verò cogno- 25
viſſet cogitationem eorum, dixit eis;
Omne regnum quod dividitur in ſe-
ipſum, deſolabitur: & omnis civitas
aut domus quæ dividitur, non perſiſtet.
Quòd ſi Satanas ejiciat Satanam, igi- 26
tur jam diviſus eſt: quomodò ergò ſta-
bit regnum ipſius? Verùm ſi ego ejicio 27
dæmones per Beelzebul, filii veſtri per
quem ejiciunt eos? Ideò ipſi judicabunt
vos. Si autem ego per ſpiritum Dei 28
ejicio dæmones, profectò jam appropin-
quavit ad vos regnum Dei.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 ወእምዝ ፡ ይቤሎ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ስፋሕ ፡ እዴከ ፡ ወሰፋሐ ፡ ወሐይወት ፡ ሶቤ
14 ሃ ፡ ወገብአት ፡ ከመ፡ካልእታ፡፡=፦ ወወፂኦሙ ፡ ፈሪሳውያን ፡ ተማከሩ ፡ በእንቲኣሁ ፡ ከ
15 መ ፡ ይቅትልዎ፡=፦ ወእግዚእ ኢየሱስ ፡ አእሚሮ ፡ ተግሕሠ ፡ እምህየ ፡ ወተለውዎ ፡
16 ብዙኃን ፡ ወአሕየዎሙ ፡ ለኲሎሙ፡=፦ ወገሠጾሙ ፡ ከመ ፡ ኢያግህድዎ፡፡=፦
17 ከመ ፡ ይብጻሕ ፡ ወይትፈጸም ፡ ዘተብህለ ፡ በኢሳይያስ ፡ ነቢይ ፡ እንዘ ፡ ይብል፡=፦ ናሁ ፡
18 ወልድየ ፡ ዘኀረይኩ ፡ ፍቁርየ ፡ ዘሠምረት ፡ ነፍስየ፡፡ ወአሠይሞ ፡ ኣነብር ፡ መንፈስየ ፡ ላዕ
29 ሌሁ ፡ ወኰንኖ ፡ ለሕዝብ ፡ ይነግር፡=፦ ኢይደድዕ ፡ ወኢይጸርኅ ፡ ወአልቦ ፡ ዘይሰምዖ ፡
20 በምኵራብት ፡ ቃሎ፡=፦ ብርዐ ፡ ዘቅጥቁጠ ፡ ኢይስብር ፡ ወሡዐ ፡ ዘይነድድ ፡ ኢይጠፍእ ፡
21 እስከ ፡ ይገብእ ፡ ፍትሕ ፡ ለመዊእ፡=፦ ወበስመ ፡ ዚአከሁ ፡ ኣሕዛብ፡ይትአመኑ፡፡=፦

Et tunc dicebant iſti homini, Extende manum tuam: Et extendit manum ſuam, 13
& ſana fuit illicò: & reverſa eſt ſicut altera. Et exeuntes Phariſæi in 14
concilium coacti fuerunt adverſùs eum, ut trucidarent eum. Et Dominus Je- 15
ſus id ſciens, receſſit indé: & ſequuti ſunt eum multi; & ſanavit eos o-
mnes. Et interminatus eſt iis ut non manifeſtarent eum. Ut veniret & im- 16
pleretur quod dictum fuit per Eſaiam Prophetam, dicentem; Ecce filius 17
meus, quem elegi: dilectus meus, in quo delectationem habuit anima mea. Po- 18
nam & habitare faciam ſpiritum meum ſuper eum, & judicium gentibus
nuntiabit. Non ſtrepitabit, neque clamabit, nemo audiet in ſynagogis vocem 19
ejus. Arundinem quaſſatam non confringet, & ſtupam exardentem non extin- 20
guet, uſque dum reſtituat judicium ad victoriam: Et in nomine tuo gentes 21
ſperabunt.

በእንተ ፡ ዘጋኔን ፡ ዕውር ፡ ወጽሙም፡፡

De dæmoniaco cæco & muto.

22 ወእምዝ ፡ አምጽኡ ፡ ሎቱ ፡ እለ ፡ አጋንንት ፡ ዕውራነ ፡ ወአሕየዎሙ ፡ እስከ ፡ ጽሙማን ፡ ይ
23 ትናገሩ ፡ ወይሬእዩ፡፡=፦ ወደመሙ ፡ ኲሎሙ ፡ አሕዛብ ፡ ወይቤሉ ፡ አኮሁ ፡ ዘውእቱ ፡
24 ወልደ ፡ ዳዊት፡፡=፦ ወፈሪሳውያንሰ ፡ ሰሚዖሙ ፡ ይቤሉ ፡ ዝኢያወፅእ ፡ አጋንንተ ፡ ዘእንበለ ፡
25 በብዔል ፡ ዜቡል ፡ መኰንኖሙ ፡ ለአጋንንት፡፡=፦ ወአእሚሮ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ሕሊናሆሙ ፡
ይቤሎሙ ፡ ኲሉ ፡ መንግሥት ፡ እንተ ፡ ትትናፈቅ ፡ በቤናቲሃ ፡ ትማስን ፡ ወኲሉ ፡ ሃገር ፡ ወእ
26 ሙሂ ፡ ቤት ፡ እንተ ፡ ትትናፈቅ ፡ በቤናቲሃ ፡ ኢትቀውም፡=፦ ወእመሰ ፡ ሰይጣን ፡ ሰይጣነ ፡
27 ያወፅእ ፡ በቤናቲሁ ፡ ተናፈቀ ፡ እንከ ፡ እፎ ፡ ይቀውም ፡ መንግሥቱ፡=፦ ወእመሰ ፡ አነ ፡ በብ
ዔልዜቡል ፡ ኣወፅእ ፡ አጋንንተ ፡ ውሉድክሙ ፡ በምንተ ፡ ያወፅኡ ፡ በእንተዝ ፡ እሙንቱ ፡ ፈ
28 ታሕተ ፡ ይከውኑክሙ ፡ ወ ይዘለፉክሙ፡=፦ እመሰ ፡ በመንፈሰ ፡ እግዚአብሔር ፡ ኣወፅእ ፡
አጋንንተ ፡ እንጋ ፡ በጽሐት ፡ ላዕሌክሙ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር፡፡=፦

Et tunc adduxerunt ei dæmoniacos cæcos & ſanavit eos; ita ut muti loque- 22
rentur, & viderent: Et admirati ſunt omnes populi, & dicebant; Nonne hic 23
eſt filius David? Et Phariſæi audientes, dicebant; Hic non exire fecit dæ- 24
mones, niſi per Belzebul principem dæmonum. Et noſcens Dominus Jeſus 25
cogitationes eorum, dicit iis; Omne regnum quod dividitur intra ſe corrumpe-
tur: & omnis civitas imò & domus quæ dividitur intra ſe, non ſtabit. Et 26
ſi Satanas exire facit Satanam, intra ſe dividitur: igitur quomodò ſtabit
regnum ejus? Et ſi ego in Belzebul exire facio dæmones, filii veſtri in quo 27
exire faciunt? propter hoc ipſi judices erunt veſtri, & vos redarguent. Si 28
per ſpiritum Dei exire facio dæmones, igitur pervenit ſuper vos regnum
Dei.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

23 24 * ان جماعت تمام † در تعجب ماندند وكفتند مكر اينست پسر داود * معتزلان چون
شنيدند * كفتند اين ابليسانرا بدر نمي كند الا به بعل زبوب * كه سرور ديوانست *
25 * عيسي فكر ايشانرا دريافت وبديشان كفت * هر مملكتي كه بر خود † پريشان باشد
26 خراب شود * وهمه خانه وشهري * كه بر خود پريشان شود پايدار نماند * چون ابليس
ابليس را بدر كند بر نفس خود پريشاني اورده باشد * مملكت او چكونه پايدار شود *
27 * وچون من به بعلزبوب ديوانرا † بدر ميكنم * فرزندان شما بچه بدر ميكنند * بدين سبب
28 ايشانند كه شما را داوري كنند * واكر من بجان خدا † ديوانرا بدر ميكنم * ملكوت
خدا بر شما نزديك شده باشد *

Et univerſa illa turba, admira- 23
bundi hæſerunt, dixeruntque; Nun-
quid hic eſt filius David? Phari- 24
ſæi vero; cùm audirent, dixerunt;
Hic diabolos non ejicit niſi per Beel-
zebub, qui princeps eſt dæmonio-
rum. Jeſus cogitationem eorum in- 25
tellexit, & dixit; Omne regnum,
quod in ſe diviſum eſt, vaſtabitur:
& omnis domus & civitas, quæ
in ſe diſſidet, ſtabilis non perma-
net. Si Diabolus Diabolum ejicit, 26
in ſe diſſidium admiſit; regnum igi-
tur illius quomodo ſtare poſſit? Et 27
ſi ego per Beelzebub dæmonia eji-
cio, filii veſtri per quem ejiciunt?
hujus rei cauſâ ipſi ſunt qui vos
judicabunt. Et ſi ego per ſpiritum 28
Dei dæmonia ejicio, regnum Dei
vobis propinquum factum eſt.

Aut quomodò poteſt quiſquam intrare in domum fortis, & vaſa ejus
29 Ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ
diripere, *ſi non primùm* alligaverit fortem, & tunc domum illius
διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
diripiet? Non *exiſtens* mecum, contra me eſt: & qui non congregat mecum,
30 διαρπάσει; Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ,
ſpargit. *Propter hoc* dico vobis; Omne peccatum & blaſphemia remittetur
31 σκορπίζει. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται ρκγ β
hominibus: *Verùm* Spiritûs blaſphemia non remittetur *homini-*
τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώ-
bus. Et quicunq; dixerit verbum contra Filium hominis, remittetur ei:
32 ποις. Καὶ ὃς ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ·
qui autem dixerit contra Spiritum ſanctum, non remittetur ei neque in
ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν
hoc ſeculo, neque in futuro. Aut facite arborem *pulchram*, &
33 τούτῳ τῷ αἰῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι. Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλόν, καὶ ρκδ ι
fructum ejus *pulchrum:* aut facite arborem *carioſam*, & fructum
τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν· ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρόν, καὶ τὸν καρπὸν
ejus *carioſum:* ex *enim* fructu arbor agnoſcitur. Progenies viperarum,
34 αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. Γεννήματα ἐχιδνῶν,
quomodo poteſtis bona loqui mali *exiſtentes?* ex enim abundantia cor-
πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρ-

dis os loquitur. Bonus homo de bono theſauro *cordis*
ρκε ς δίας τὸ στόμα λαλεῖ. Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας 35
ejicit bona: & malus homo de malo theſauro *ejicit*
ἐκβάλλει τὰ ἀγαθά· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει
mala. Dico autem vobis, *Quòd* omne verbum otioſum, quod loquuti fuerint ho-
ρκϛ ι πονηρά. Λέγω δὲ ὑμῖν, Ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργόν, ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄν- 35
mines, reddent de eo rationem in die judicii: Ex enim ver-
θρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Ἐκ γὰρ τῶν λό- 37
ΚΓ' bis tuis juſtificaberis, & ex verbis tuis condemnaberis. Tunc reſpon-
ρκζ ς γων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ. Τότε ἀπεκρί- 38
derunt quidam *Scribarum* & *Phariſæorum*, dicentes; Magiſter, volumus
θησάν τινες τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν
à te ſignum videre. *Ille autem* reſpondens ait illis; Generatio mala &
ρκη ς ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Γενεὰ πονηρὰ καὶ 39
adultera ſignum *appetit:* & ſignum non dabitur ei, *ſi non* ſignum
μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον
Jonæ Prophetæ. Sicut enim fuit Jonas in ventre ceti *tres dies*
Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. Ὥσπερ γὰρ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας 40
& *tres noctes:* ſic erit Filius hominis in corde terræ *tres*
καὶ τρεῖς νύκτας· οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς
dies & tres noctes.
ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܐܘ ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܐܢܫ ܕܢܥܘܠ ܠܒܝܬܗ ܕܚܣܝܢܐ ܘܢܒܘܙ ܡܐܢܘܗܝ. ܐܠܐ ܐܢ ܩܕܡ
30 ܢܐܣܘܪܝܘܗܝ ܠܚܣܝܢܐ. ܘܗܝܕܝܢ ܒܝܬܗ ܢܒܘܙ. * ܡܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܥܡܝ ܠܘܩܒܠܝ ܗܘ.
31 ܘܡܢ ܕܠܐ ܟܢܫ ܥܡܝ ܡܒܕܪܘ ܡܒܕܪ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܚܛܗܝܢ
ܘܓܘܕܦܝܢ ܢܫܬܒܩܢ ܠܒܢܝ ܐܢܫܐ. ܓܘܕܦܐ ܕܝܢ ܕܥܠ ܪܘܚܐ ܠܐ ܢܫܬܒܩ ܠܒܢܝ ܐܢܫܐ.
32 * ܘܟܠ ܡܢ ܕܢܐܡܪ ܡܠܬܐ ܥܠ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܢܫܬܒܩ ܠܗ. ܟܠ ܕܝܢ ܕܥܠ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ
33 ܢܐܡܪ ܠܐ ܢܫܬܒܩ ܠܗ. ܠܐ ܒܥܠܡܐ ܗܢܐ ܘܠܐ ܒܥܠܡܐ ܕܥܬܝܕ. * ܐܘ ܥܒܕܘ ܐܝܠܢܐ ܫܦܝܪܐ.
ܘܦܐܪܘܗܝ ܫܦܝܪܐ. ܐܘ ܥܒܕܘ ܐܝܠܢܐ ܒܝܫܐ ܘܦܐܪܘܗܝ ܒܝܫܐ. ܡܢ ܦܐܪܘܗܝ ܗܘ ܓܝܪ
34 ܡܬܝܕܥ ܐܝܠܢܐ. * ܝܠܕܐ ܕܐܟܕܢܐ. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܛܒܬܐ ܠܡܡܠܠܘ
35 ܕܒܝܫܐ ܐܢܬܘܢ. ܡܢ ܡܘܬܪܘܬܗ ܓܝܪ ܕܠܒܐ ܡܡܠܠ ܦܘܡܐ. * ܓܒܪܐ ܛܒܐ ܡܢ ܣܝܡܬܐ ܛܒܬܐ
36 ܡܦܩ ܛܒܬܐ. ܘܓܒܪܐ ܒܝܫܐ ܡܢ ܣܝܡܬܐ ܒܝܫܬܐ ܡܦܩ ܒܝܫܬܐ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ
37 ܓܝܪ. ܕܟܠ ܡܠܐ ܒܛܝܠܐ ܕܢܐܡܪܘܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. ܢܬܠܘܢ ܦܬܓܡܗ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ.
* ܡܢ ܡܠܝܟ ܓܝܪ ܬܙܕܕܩ ܘܡܢ ܡܠܝܟ ܬܬܚܝܒ.

* ܕܪܡܫܐ ܕܘܟܪܢܐ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ * ܠ *

38 * ܗܝܕܝܢ ܥܢܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܣܦܪܐ. ܘܡܢ ܦܪܝܫܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ. ܨܒܝܢܢ ܕܢܚܙܐ
39 ܡܢܟ ܐܬܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܪܒܬܐ ܒܝܫܬܐ ܘܓܝܪܬܐ ܐܬܐ ܒܥܝܐ ܘܐܬܐ ܠܐ
40 ܬܬܝܗܒ ܠܗ. ܐܠܐ ܐܬܐ ܕܝܘܢܢ ܢܒܝܐ. * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܗܘܐ ܝܘܢܢ ܒܟܪܣܗ ܕܢܘܢܐ
ܬܠܬܐ ܐܝܡܡܝܢ ܘܬܠܬܐ ܠܠܘܢ. ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܠܒܗ ܕܐܪܥܐ. ܬܠܬܐ
ܐܝܡܡܝܢ ܘܬܠܬܐ ܠܠܘܢ.

Aut quomodò quis poteſt ingredi domum 29
ſtrenui, & vaſa ejus deprædari, niſi priùs
ligavit ſtrenuum illum, & tunc domum ejus
deprædabitur? Qui non eſt mecum, contra 30
me eſt; & qui non colligit mecum, omni-
nò diſpergit. Propter hoc dico vobis, 31
Omnia ſcelera & blaſphemiæ remittentur
hominibus: blaſphemia verò in Spiritum,
non remittetur hominibus. Et quiſquis 32
loquutus fuerit ſermonem adverſùs filium
hominis, remittetur ei: quiſquis autem in
Spiritum ſanctitatis obloquetur, non re-
mittetur ei, nec in hoc ſeculo, nec in ſe-
culo futuro. Aut facite arborem bonam, 33
& fructus ejus bonos: aut facite arborem
malam, & fructus ejus malos. Nam à
fructibus ſuis dignoſcitur arbor. Proge- 34
nies viperarum, quomodò poteſtis benè
loqui, quum mali ſitis? quandoquidem
è ſuperfluitatibus cordis os loquitur. Vir 35
bonus è theſauris bonis depromit bona:
& homo malus è theſauris malis depromit
mala. Dico enim vobis, De quocunque 36
verbo otioſo, quod loquuti fuerint homi-
nes, redditurí ſunt rationem in die judicii.
Nam ex ſermonibus tuis juſtificaberis, & 37
ex ſermonibus tuis condemnaberis.

Ad veſperam commemoratione Deiparæ. 30.

Tunc reſponderunt aliqui ex Scribis & 38
Phariſæis, & dicunt ei; Doctor, cupimus
videre ex te ſignum. Ipſe autem reſpon- 39
dens, ait illis; Generatio mala & adultera
ſignum poſtulat: nec ſignum dabitur ei,
niſi ſignum Jonæ prophetæ. Sicut enim 40
fuit Jona in ventre piſcis tribus diebus,
tribúſque noctibus; ita erit filius hominis
in corde terræ tribus diebus, tribúſque
noctibus.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

29 * يا چكونه مردي تواند كه در خانهء زورمندي در ايد * ورخت اورا پراكند
30 مكر ان پهلوان را اول ببندد * وبعد از ان در خانهء اوتاختن كند * هر كه با من
نباشد با من برابري مي كند * وهر كه با من فراهم نياورد پراكنده كن است *
31 * براي اين با شما ازبراي امرزش شست هفت
مي كويم * كه هر كناهي وهر افتري † براي ادميان عفو كرده شود * الا افتري
32 كه بر جان پاك باشد * براي ادميان عفو كرده نمي شود * هر كه بر فرزند بشر
سخن كويد برو عفو كرده شود * وهر كه بروح القدس بكويد * برو عفو كرده
33 نشود * نه در اين جهان ونه در آن جهان آينده * درختي كه خوبترست بداريد
وميوهء اوخوب باشد * درختي شوم † نشانيد وميوهء اوشوم باشد * براي انك هر درختي
34 از ميوهء خود شناخته شود * اي فرزندان ماران افاعي چكونه توانيد † نيكويي
35 كفتن چون بنياد واصل شما بدست * از افزوني درون دل دهن سخن بكويد * مرد
نيك از كنجهاء [نيك] نيكيها را بدر آورد * ومرد بد از كنجهاء بد بدي را بيرون كند *

* *Aut quomodò fieri poſſit, ut ali-* 29
quis in domum robuſti ingrediatur
& ſupellectilem ejus diripiat, niſi
illum athletam priùs vinciat, &
poſteà domum ejus ſpoliet? Qui- 30
cunque mecum non eſt, mihi adver-
ſatur; & quicunque mecum non
congregat, diſſipans eſt.

LXVII. De remiſſione.

Propterea vobis dico, quòd omne 31
peccatum & omnis blaſphemia ho-
minibus condonabitur; ſed blaſ-
phemia quæ in Spiritum ſanctum
eſt, hominibus nequaquam condona- 32
bitur. Quicunque in filium homi-
nis verbum dixerit, ipſi condona-
bitur: quicunque autem in Spi-
ritum ſanctum dixerit, non con-
donabitur ei neque in hoc ſeculo,
neque in illo ſeculo venturo. Ar- 33
borem meliorem colite, & fructus
ejus bonus erit; arborem malam
plantate, & fructus ejus malus
erit: eò quòd omnis arbor à fructu
ſuo cognoſcitur. O filii viperarum, 34
quomodò poteſtis bonum loqui, cum
fundamentum & principium veſtrum
malum ſit? ex abundantia enim
interna cordis os ſermonem effun-
dit. Homo bonus ex theſauris bo- 35
nis bona profert; & homo malus
ex theſauris malis malum promit.

Verſio VULGATA LATINA.

29 Aut quomodò poteſt quiſquam intrare in domum fortis, & vaſa ejus diripere, niſi
30 priùs alligaverit fortem? & tunc domum illius diripiet. Qui non eſt mecum, contra
31 me eſt: & qui non congregat mecum, ſpargit. Ideò dico vobis; Omne peccatum
32 & blaſphemia remittetur hominibus, ſpiritûs autem blaſphemia non remittetur. Et
quicunque dixerit verbum contra filium hominis, remittetur ei: qui autem dixerit
contra Spiritum ſanctum, non remittetur ei, neque in hoc ſeculo, neque in
33 futuro. Aut facite arborem bonam, & fructum ejus bonum: aut facite arborem
34 malam, & fructum ejus malum: ſiquidem ex fructu arbor agnoſcitur. Progenies
viperarum, quomodò poteſtis bona loqui, cùm ſitis mali? ex abundantia
enim cordis os loquitur. Bonus homo de bono theſauro profert bona: & malus 35
homo de malo theſauro profert mala. Dico autem vobis; Quoniam omne verbum 36
otioſum, quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die judicii.
Ex verbis enim tuis juſtificaberis, & ex verbis tuis condemnaberis. 37
Tunc reſponderunt ei quidam de Scribis & Phariſæis, dicentes; Magiſter, volumus 38
à te ſignum videre. Qui reſpondens ait illis; Generatio mala & adultera 39
ſignum quærit: & ſignum non dabitur ei, niſi ſignum Jonæ Prophetæ. Sicut 40
enim fuit Jonas in ventre ceti tribus diebus, & tribus noctibus; ſic erit Filius hominis
in corde terræ tribus diebus, & tribus noctibus.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

29 * كيف يستطيع احد ان يدخل بيت القوي ويخطف متاعه الا ان يربط القوي اولا
30 وحينيذ ينهب بيته * من ليس هو معي فهو علي ومن لا يجمع معي فهو يفرق * من اجل 31
هذا اقول لكم ان كل خطية وتجديف يغفر للناس والتجديف علي روح القدس لا يغفر * ومن 32
يقول كلمة علي ابن الانسان يغفر له ومن يقول علي روح القدس لا يغفر له لا في هذا الدهر ولا
في الاتي * اما ان تصيروا الشجرة جيدة وثمرها جيدا واما ان تصيروا الشجرة ردية وثمرها 33
ردية • لان من الثمر تعرف الشجرة * يا اولاد الافاعي كيف تقدرون ان تتكلموا بالصالح 34
وانتم اشرار • وانما يتكلم الفم من فضل ما في القلب * الرجل الصالح من كنز الصالح 35
يخرج الصلاح • والرجل الشرير من كنز الشرير يخرج الشر * اقول لكم ان كل كلمة بطالة 36
يتكلم بها الناس يعطون عنها جوابا في يوم الدين * لانك من كلامك تتبرر ومن كلامك 37
يحكم عليك •

* الفصل السادس والثلثون •

38 * حينيذ اجابه قوم من الكتبة والفريسيين قايلين يا معلم نريد ان تريناء اية * اجابهم 39
قايلا الجيل الشرير الفاسق يطلب اية فلا يعطي اية الا اية يونان النبي * لانه كما كان يونان 40
في بطن الحوت ثلثة ايام وثلث ليال كذلك يكون ابن الانسان في قلب الارض ثلثة
ايام وثلث ليال •

Quomodo poteſt quis intrare domum fortis, & diripere ſuppellectilem ejus, niſi ligaverit fortem priùs, & tunc diripiat domum ejus? 29 *Qui non eſt mecum, ipſe eſt contra me: & qui non congregat mecum, ipſe diſſipat.* 30 *Ideò dico vobis, quòd omne peccatum & blaſphemia condonabitur hominibus: blaſpemia autem in Spiritum ſanctum, non condonabitur.* 31 *Et quicunque obloquetur verbum contra filium hominis, remittetur ei: at qui obloquetur contra Spiritū ſanctū, non remittetur ei, neque in hoc ſeculo, neque in venturo.* 32 *Aut conſtituitis arborem bonam, & fructum ejus bonum: aut conſtituitis arborem malam, & fructum ejus malum; quoniam ex fructu cognoſcitur arbor.* 33 *O progenies viperarum, quomodo poteſtis loqui benè, quum ſitis mali? ſiquidem loquitur os ex abundantia ejus quod eſt in corde.* 34 *Vir bonus, ex theſauro ſuo bono profert bonum: & vir malus, de theſauro ſuo malo profert malum.* 35 *Dico vobis, quòd omne verbum otioſum quod locuti fuerint homines, reddituri ſunt de eo reſponſum in die judicii.* 36 *Quoniam ex verbis tuis juſtificaberis, & ex verbis tuis judicabitur contra te.* 37

Sectio trigeſima ſexta.

Tunc reſponderunt ei quidam ex Scribis & Phariſæis, dicentes; O Magiſter, volumus ut oſtendas nobis ſignum. 38 *Reſpondit eis, dicens; Generatio mala, adultera, quærit ſignum; & non dabitur ei ſignum, niſi ſignum Jonæ prophetæ.* 39 *Quoniam quemadmodum fuit Jonas in ventre piſcis tribus diebus & tribus noctibus; ſic erit filius hominis in corde terræ tribus diebus & tribus noctibus.* 40

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

29 ወእፎ፡ ይክል፡ መኑሂ፡ በዊአ፡ ቤተ፡ ዘይኄይሎ፡ ወንዋዮ፡ ሀይደ፡ ዘእንበለ፡ እመ፡ ኢቀደም፡ አሲ
30 ሮ፡ ዘይኄይሎ፡ ወእምዝ፡ ቤቶ፡ ይበረብር፡=፥ ዘኢኮነ፡ ምስሌየ፡ ዕድዌየ፡ ውእቱ፡ ወዘኢይ
31 ትጋባእ፡ ምስሌየ፡ ይዘርዉ፡፡=፥ በእንተዝ፡ እብለክሙ፡ ኵሉ፡ ኃጢአት፡ ወፅርፈት፡ ይትኀደ
32 ግ፡ ሎቱ፡ ለሰብእ፡ ወዘሰ፡ ለመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ፀረፈ፡ ኢይትኀደግ፡=፥ ወዘይቤ፡ ቃለ፡ ዲበ፡ ወል
ደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ይትኀደግ፡ ሎቱ፡ ወዘሰ፡ ይቤ፡ ዲበ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ኢይትኀደግ፡ ሎ
33 ቱ፡ አበስሁ፡ ወኢበዝ፡ ዓለም፡ ወኢበዘ፡ ይመጽእ፡፡=፥ እመአኮ፡ ግበሩ፡ ዕፀ፡ ሠናየ፡ ወፍሬ
ሁ፡ ሠናየ፡ ወእማእኮ፡ ግበሩ፡ ዕፀ፡ እኩየ፡ ወፍሬሁ፡ እኩየ፡ እስመ፡ እምፍሬሁ፡ ዕፀ፡ ይትዐ
34 ወቅ፡=፥ ትውልደ፡ አራዊት፡ ምድር፡ በአይቴ፡ ትክሉ፡ ሠናየ፡ ተናግሮ፡ እንዘ፡ ዐማፂያን፡ አን
35 ትሙ፡ እስመ፡ እምተረፈ፡ ልብ፡ ይነብብ፡ አፍ፡፡=፥ ኵሉ፡ ኄር፡ ብእሲ፡ እምሠናይ፡ መዝገ
በ፡ ልቡ፡ ያወፅእ፡ ሠናየ፡ ወመዐምፅ፡ ብእሲ፡ እመዝገበ፡ ዐመፃ፡ ያወፅእ፡ ዐመፃ፡፡=፥ እብለክ
36 ሙ፡ ኵሎ፡ ነባበ፡ ፀረዐ፡ ዘነበቡ፡ ሰብእ፡ ያገብኡ፡ በእንቲአሁ፡ ቃለ፡ በዕለተ፡ ደይን፡=፥ እስ
37 መ፡ በቃላቲከ፡ ትጸድቅ፡ ወእምቃላቲከ፡ ትትኬነን፡፡=፥

በእንተ፡ አለሰአለ፡ ትእምርተ፡

38 ወእምዝ፡ ሃለው፡ እለ፡ አውሥእዎ፡ እምጸሐፍት፡ ወምፈሪሳውያን፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ ሊቅ፡ ንፈቅ
39 ድ፡ እምኀቤከ፡ ትእምርተ፡ ንርአይ፡=፥ ወአውሥአ፡ ይቤሎሙ፡፡ ትውልድ፡ ዐማፂት፡ ትእምር
40 ተ፡ ተኀሥሥ፡ ወትእምርት፡ ኢይትወሀባ፡ ዘእንበለ፡ ትእምርተ፡ ዮናስ፡ ነቢይ፡=፥ እስመ፡ ከ
መ፡ ዮናስ፡ ነበረ፡ ውስተ፡ ከርሠ፡ ዐንበሪ፡ ሠሉሰ፡ ዕለተ፡ ወሠሉሰ፡ ሌሊተ፡ ከማሁ፡ ይሄሉ፡ ወል
ደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ውስተ፡ ልበ፡ ምድር፡ ሠሉሰ፡ ዕለተ፡ ወሠሉሰ፡ ሌሊተ፡=፥

Et quomodò poteſt aliquis ingredi domum ejus qui ſe viribus præſtat, & bona ejus rapere, ſi non priùs ligaverit illum qui ſe viribus præſtat, & tunc domum ejus diripiet? 29 *Qui non eſt mecum, contra me eſt: & qui non congregat mecum, ſpargit.* 30 *Propter hoc dico vobis; Omne peccatum & blaſphemia remittetur homini: & qui ſpiritum ſanctum blaſphemavit, non remittetur ei.* 31 *Et qui dicit verbum ſupra filium hominis, remittetur ei; & qui dicit ſuper ſpiritum ſanctum, non remittetur ei peccatum ſuum, neque in hoc ſeculo, neque in eo quod veniet.* 32 *Aut facite arborem bonam, & fructum ejus bonum: aut facite arborem malam, & fructum ejus malum: quoniam è fructu ejus arbor cognoſcetur.* 33 *Progenies viperarum, quomodò poteſtis bonū loqui quum iniqui eſtis? quoniam ex reliquiis cordis loquitur os.* 34 *Omnis bonus homo ex bono theſauro cordis ejus producet bonum: & iniquus homo ex theſauro iniquitatis producet iniquitatem.* 35 *Dico vobis, Omne verbū otioſum quod loquuti ſunt homines, reddent propter id rationem in die judicii.* 36 *Quoniam in verbis tuis juſtificaberis, & à verbis tuis condemnaberis.* 37

De petentibus ſignum.

Et tunc fuerunt præſentes qui reſponderunt ei è ſcribis & è Phariſæis, dicentes; Magiſter, volumus à te ſignum videre. 38 *Et reſpondens ille, dicebat iis; Generatio mala ſignum quærit: & ſignum non dabitur ei, niſi ſignum Jonæ prophetæ.* 39 *Quoniam ſicut Jonas manſit in ventre ceti tres dies & tres noctes: ita erit filius hominis in corde terræ tres dies & tres noctes.* 40

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

36 * اکنون بشما مي کويم * هر سخن بيهوده که مردم کويند * در روز داوري جواب
37 آن بدهند • * از سخن خود راست باشي واز سخن خود در کناه بيفتي •

شست هشت   ايت خواستن از مسيح

38 * جماعتي از نويسندکان * ومعتزلان بدو جواب دادند * وکفتند اي † معلم مي خواهيم
39 که از تو ايت ببينيم * او بديشان جواب داد وکفت * دوده شوم وکنه کار ايت
40 مي خواهد * وايت بديشان داده نشود * مکر ايت يونس پيغمبر * انچنانك يونس
سه شب وسه روز در شکم ماهي ماند * اين چنين فرزند بشر † سه روز وسه شب در
دل زمين بماند •

Jam vobis dico, Omne verbum inane quod homines loquentur, in die judicii rationem ejus reddent. 36 *Ex ſermone tuo rectus eris, & ex ſermone tuo in crimen incides.* 37

LXVIII. Petitio ſigni à Chriſto.

Quidam ex Scribis & Phariſæis ei reſponderunt, dicentes; O præceptor, petimus ut à te ſignum videamus. 38 *Ille reſpondit eis, & dixit; Generatio prava & peccatrix ſignum poſtulat, & ſignum illis non dabitur, niſi ſignum Jonæ prophetæ.* 39 *Quemadmodum Jonas tres noctes & tres dies in ventre piſcis manſit: ita filius hominis tres dies & tres noctes in corde terræ manebit.* 40

Viri Ninivitæ resurgent in judicio cum generatione ista, & condemnabunt
41 Ἄνδρες Νινευῗται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν
eam: quia *pœnituerunt* in *prædicationem* Jonæ: & ecce plus *Jonâ* hic. Regina
42 αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. Βασίλισσα
Austri *excitabitur* in judicio cum generatione ista, & condemnabit eam: quia
Νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι
venit à finibus terræ audire sapientiam Salomonis.: & ecce plus Salo-
ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος· καὶ ἰδοὺ πλεῖον Σολο-
mon hic. Cùm autem immundus spiritus exierit ab homine, ambulat
43 μῶντος ὧδε. Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται — ρκθ ε
per *inaquosa loca*, quærens requiem: & non invenit. Tunc dicit; Revertar in
44 δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ οὐχ εὑρίσκει. Τότε λέγει, Ἐπιστρέψω εἰς
domum meam, undè exivi. Et veniens invenit vacantem, scopis *purgatam*, & or-
τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον. καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σχολάζοντα, σεσαρωμένον, καὶ κεκοσ-
natam. Tunc vadit, & assumit *cum se* septem alios spiritus
45 μημένον. Τότε πορεύεται, καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα
nequiores seipso, & intrantes habitant ibi: & fiunt novissima hominis
πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου
illius pejora prioribus. Sic erit & generationi huic *nequam*. Adhuc
46 ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων. οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ. Ἔτι — ρλ β
autem eo loquente *turbis*, ecce mater & fratres ejus stabant foris,
δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω,
quærentes ei loqui. Dixit autem quidam ei; Ecce mater tua & fra-
ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι. Εἶπε δέ τις αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελ- 47
tres tui foris stant, quærentes *tibi loqui*. At ipse respondens ait dicenti
φοί σου ἔξω ἑστήκασι, ζητοῦντές σοι λαλῆσαι. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ εἰπόντι 48
sibi; Quæ est mater mea, & qui sunt fratres mei? Et extendens
αὐτῷ, Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; Καὶ ἐκτείνας 49
manum *suam* in discipulos suos, dixit; Ecce mater mea & fratres
τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν, Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί
mei. Quicunque enim fecerit voluntatem Patris mei qui in cœlis, ipse
μου. Ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός 50
meus frater, & soror, & mater est.
μου ἀδελφὸς, καὶ ἀδελφὴ, καὶ μήτηρ ἐστίν.

CAP. XIII. ιγ'.

— ρλα β In *verò* die illo exiens Jesus de domo, sedebat *secundùm*
ἘΝ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἐκάθητο παρὰ 1
mare. Et congregatæ sunt ad eum turbæ multæ, ita ut *ipsum* in naviculam
τὴν θάλασσαν. Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον 2
ascendentem sedere: & omnis turba in littore stabat. Et locutus est
ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει. Καὶ ἐλάλησεν 3
eis multa in parabolis, dicens; Ecce exiit *seminator* seminare.
ΚΔ' αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων· Ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπείρειν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

41 *ܓܒܪ̈ܐ ܢܝܢܘܝ̈ܐ ܢܩܘܡܘܢ ܒܕܝܢܐ ܥܡ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܘܢܚܝܒܘܢܝܗ ܀ ܕܗܢܘܢ ܬܒܘ
42 ܒܟܪܘܙܘܬܗ ܕܝܘܢܢ ܀ ܘܗܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܝܘܢܢ ܬܢܢ. * ܡܠܟܬܐ ܕܬܝܡܢܐ ܬܩܘܡ ܒܕܝܢܐ ܥܡ
ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܘܬܚܝܒܝܗ. ܕܐܬܬ ܡܢ ܥܒܪܝܗ ܕܐܪܥܐ ܕܬܫܡܥ ܚܟܡܬܗ ܕܫܠܝܡܘܢ ܀
43 ܘܗܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܫܠܝܡܘܢ ܬܢܢ. * ܪܘܚܐ ܕܝܢ ܛܢܦܬܐ ܡܐ ܕܢܦܩܐ ܡܢ ܒܪܢܫܐ.
44 ܡܬܟܪܟܐ ܒܕܘܟܝܬܐ ܕܠܝܬ ܒܗܝܢ ܡܝ̈ܐ. ܘܒܥܝܐ ܢܝܚܐ ܘܠܐ ܡܫܟܚܐ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪܐ ܀
45 ܐܗܦܘܟ ܠܒܝܬܝ ܡܢ ܐܝܟܐ ܕܢܦܩܬ. ܘܐܬܝܐ ܡܫܟܚܐ ܕܣܪܝܩ ܘܡܟܢܫ ܘܡܨܒܬ. * ܗܝܕܝܢ
ܐܙܠܐ ܕܒܪܐ ܥܡܗ ܫܒܥ ܪ̈ܘܚܝܢ ܐܚܪ̈ܢܝܢ ܕܒܝܫܢ ܡܢܗ ܀ ܘܥܐܠܢ ܘܥܡܪ̈ܢ ܒܗ. ܘܗܘܝܐ
46 ܚܪܬܗ ܕܓܒܪܐ ܗܘ ܒܝܫܬܐ ܡܢ ܩܕܡܝܬܗ. ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܠܗ ܠܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܒܝܫܬܐ. * ܟܕ
ܗܘ ܕܝܢ ܡܡܠܠ ܠܟܢ̈ܫܐ ܀ ܐܬܘ ܐܡܗ ܘܐܚ̈ܘܗܝ ܩܝܡܝܢ ܠܒܪ ܘܒܥܝܢ ܕܢܡܠܠܘܢ ܥܡܗ.
47 * ܐܡܪ ܠܗ ܕܝܢ ܐܢܫ. ܗܐ ܐܡܟ ܘܐܚܝ̈ܟ ܩܝܡܝܢ ܠܒܪ ܀ ܘܒܥܝܢ ܕܢܡܠܠܘܢ ܥܡܟ. * ܗܘ
ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܡܢ ܕܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܘ ܗܝ ܐܡܝ ܘܡܢܘ ܐܢܘܢ ܐܚ̈ܝ. * ܘܦܫܛ ܐܝܕܗ ܠܘܬ
48 ܬܠܡܝ̈ܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܗܐ ܐܡܝ ܘܗܐ ܐܚ̈ܝ. * ܟܠ ܓܝܪ ܕܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ.
ܗܘ ܐܚܝ ܘܚܬܝ ܘܐܡܝ. * ܕܝܘܡ ܐܪܒܥܐ ܒܫܒܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܨܘܡܐ * ܠܐ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܓ *

1 * ܒܗܘ ܕܝܢ ܝܘܡܐ. ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܒܝܬܐ ܘܝܬܒ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ. * ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬܗ ܟܢܫ̈ܐ
2 ܣܓܝܐ̈ܐ. ܐܝܟ ܕܢܣܩ ܢܬܒ ܠܗ ܒܐܠܦܐ. ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܥܠ ܣܦܬ ܝܡܐ. * ܘܣܓܝܐܬܐ
3 ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܒܡܬ̈ܠܐ ܘܐܡܪ. ܗܐ ܢܦܩ ܙܪܘܥܐ ܠܡܙܪܥ.

Viri Ninivitæ surgent in judicio cum hâc 41
generatione, & damnabunt eam; quippe
qui pœnitentiam egerint prædicatione Jo-
næ: & ecce qui major est Jona, hîc est. Re- 42
gina Austri surget in judicio cum generati-
one hac, reámque peraget eam, quippe quæ
venerit ab ulteriori terra ut audiret sapien-
tiam Salomonis; & ecce qui præstantior est
Salomone, hîc est. Porrò quum spiritus 43
immundus exierit ab homine, perlustrat lo-
ca aquis carentia, & quærit requiem, nec
invenit. Tunc ait, Revertar domum me- 44
am undè exivi: & veniens reperit eam va-
cuam, versámque ac præparatam. Tunc 45
abiens adduxit secum septem spiritus alios
seipso nequiores; & ingressi habitant in eo:
fitq; finis hominis illius pejor principio ej':
Ita erit generationi huic sceleratæ. Quum 46
autem ipse verba faceret ad turbas, venerunt
mater & fratres ejus stantes foris, & quæ-
rentes eum alloqui. Dixit autem ei qui- 47
dam; Ecce mater tua & fratres tui stant
foris, & quærunt te alloqui. Ipse verò re- 48
spondit, & ait illi qui hoc ei renuntiaverat;
Quæ est mater mea, & qui sunt fratres mei?
Et protendit manū suam ad discipulos suos, 49
& ait; Ecce mater mea, & ecce fratres mei.
Quisquis enim exequitur voluntatem patris 50
mei qui in cœlis est, is est frater meus, &
soror mea, & mater mea.

Feriâ quartâ septimanæ secundæ Jejunii. 31.

CAP. XIII.

ILlo verò die egressus est Jesus domo, se- 1
dítque juxta litus maris. Et congregatæ 2
sunt ad eum turbæ multæ, ita ut conscen-
derit sederítque in navi: totáque turba sta-
bat supra litus maris. Et multa colloque- 3
batur ad eos in parabolis, dicens; Ecce
exiit seminator ad seminandum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

41 *مردمان نينوي با اين دوده • در داوري بايستند • وايشانرا بر كناه الزام كنند • براي
انك ايشان بوعظ يونس توبه كردند • واينجا كسي هست • كه از يونس بزركترست •
42 *ملكهء تيمن با اين دوده در داوري بايستد • واورا در موجب كناه اندازد • كه از ان
سوي زمين امده است تا حكمت سليمان بشنود • واينك اينجا هست كسي • كه از
سليمان بزركترست   شصت نهم   براي جان پليد كه هفت جان ديكر با خود آورد
43 *جان پليد چون از ادمي بدر آيد • بكردد • در ولايتهايي • كه انجا اب نباشد •
44 اسايش بخواهد ونيابد • *انكه كويد بازكردم وبروم بخانهء خود • در ان جايكه كه
45 ازو بدر آمدم • بيايد وببيند كه فاسد شده است • كرم شده ومعد داشته * برود
هفت جان ديكر • ازو شومتر • با خود بيلورد • بيايند ودروي ساكن شوند • وآخر آن
مرد شومتر شود از نخستين [با اين دوده شوم اين چنين بشود]   هفتاد
46 آمدن مادر وبرادرانش بر در   *چون سخن با خلق مي كفت •
بيامدند مادرش وبرادرانش بيرون ايستادند • مي خواستند با وي سخن كويند •

Homines Ninivæ cum hac generatio- 41
ne in judicio stabunt, eósque peccati
reos peragent: quòd illi ad monitum
Jonæ pœnitentiam egerint; hîc au-
tem quidam est qui Jonâ major est.
Regina Austri cum hac generatione 42
in judicio stabit, eamque in rea-
tum peccati conjiciet: quòd ab ex-
tremo terræ venerit ut sapientiam
Salomonis audiret; & ecce hîc est
quidam, qui Salomone major est.

LXIX. De spiritu impuro qui septem spiritus alios secum adduxit.

Spiritus impurus cùm ex homine 43
exit, oberrat per regiones ubi non
est aqua, requiem quærens & non
invenit. Tunc dicit, Revertar & 44
ibo in domum meam, in eundem
locum ex quo exivi: venit &
vidit eam direptam esse, calefactam
& præparatam. Abiens itaq; *septem* 45
spiritus alios seipso pejores secum
adducit, qui *ingrediuntur & in eo*
habitant; & postremum illius
hominis pejus fit priore: cum hac
generatione mala ita erit.

LXX. Adventus matris & fratrum ejus ad ostium.

Dum verba ad populum faceret ve- 46
nerunt mater ejus, & fratres ejus, &
foris steterunt cupientes eum alloqui.

Verſio VULGATA LATINA.

41 Viri Ninivitæ ſurgent in judicio cum generatione iſta, & condemnabunt eam: quia pœnitentiam egerunt in prædicatione Jonæ. Et ecce plus quàm Jonas hîc. 42 Regina Auſtri ſurget in judicio cum generatione iſta, & condemnabit eam: quia venit à finibus terræ audire ſapientiam Salomonis, & ecce plus quàm Salomon 43 hîc. Cùm autem immundus ſpiritus exierit ab homine, ambulat per loca arida, 44 quærens requiem, & non invenit. Tunc dicit; Revertar in domum meam, undè 45 exivi. Et veniens inveniet eam vacantem, ſcopis mundatam, & ornatam. Tunc vadit, & aſſumit ſeptem alios ſpiritus ſecum nequiores ſe, & intrantes habitant ibi: & fiunt noviſſima hominis illius pejora prioribus. Sic erit & generationi 46 huic peſſimæ. Adhuc eo loquente ad turbas, Ecce mater ejus & fratres ſtabant 47 foris, quærentes loqui ei. Dixit autem ei quidam; Ecce mater tua, & fratres tui foris ſtant quærentes te. 48 At ipſe reſpondens dicenti ſibi, ait; Quæ eſt mater 49 mea, & qui ſunt fratres mei? Et extendens manum in diſcipulos ſuos, dixit; 50 Ecce mater mea, & fratres mei. Quicunque enim fecerit voluntatem Patris mei, qui in cœlis eſt, ipſe meus frater, & ſoror, & mater eſt.

CAP. XIII.

1 IN illo die exiens Jeſus de domo, ſedebat ſecus mare. 2 Et congregatæ ſunt ad eum turbæ multæ, ita ut in naviculam aſcendens ſederet: & omnis turba ſtabat in littore: 3 Et locutus eſt eis multa in parabolis, dicens; Ecce exiit qui ſeminat, ſeminare.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

41 * رجال نينوي يقومون في الحكم مع هذا الجيل ويحاكمونه لانهم تابوا بانذار يونان وهاهنا
42 افضل من يونان * ملكة التيمن تقوم في الحكم مع هذا الجيل وتحاكمه لانها اتت
43 من اقصي الارض لتسمع من حكمة سليمان وهاهنا افضل من سليمان * ان الروح النجس
44 اذا خرج من الانسان ياتي امكنة لا ماء فيها . يطلب راحة فلا يجد * حينيذ يقول ارجع
45 الي بيتي الذي خرجت منه . فان جاء وجده فارغا مكنوسا مزينا * فيذهب حينيذ
وياخذ معه سبعة ارواح اخر شرا منه وياتي فيسكن هناك . فتصير اواخر ذلك الانسان شرا
46 من اوايله . وهكذا يكون لهذا الجيل الشرير * وفيما هو يكلم الجمع واذا امه واخوته
47 48 قيام خارجا يطلبون ان يكلموه * فقال له واحد امك واخوتك برا يطلبونك * فاجاب قايلا
49 للذي قال له من هي امي ومن هم اخوتي * واومي بيده الي تلاميذه وقال ها امي واخوتي .
50 * وكل من يصنع مشية ابي الذي في السموات فهو اخي واختي وامي .

1 * الفصل السابع والثلثون . * وفي ذلك اليوم خرج يسوع من البيت وجلس
2 جانب البحر * واجتمع اليه جمع كثير حتي انه صعد الي السفينة وجلس . وكان الجمع
3 كله قياما علي الشاطي * وكلمهم بامثال كثيرة قايلا ها الزارع خرج ليزرع .

41 *Viri Ninivitæ ſtabunt in judicio cum hac generatione, & litigabunt cum ea: quoniam ipſi pœnitentiam egerunt hortatu Jonæ, & iſtic præſtantior adeſt quàm Jonas.* 42 *Regina Auſtri ſurget in judicio cum iſta generatione, & judicio contendet cum ea; quia ipſa venit à finibus terræ, ut audiret è ſapientia Salomonis, & iſtic præſtantior adeſt quàm Salomon.* 43 *Certè ſpiritus immundus quum exit ab homine, pergit in loca in quibus non eſt aqua, quærens requiem, & non invenit.* 44 *Tunc ait; Revertar in domum meam, ex qua exivi. Et ſi veniat reperiátque locum vacantem, ſcopis mundatū, ornatum:* 45 *Vadit tunc & aſſumit ſecum ſeptem ſpiritus alios nequiores ſe, & venit habitátque ibi: & fiet finis illius hominis pejor principiis ejᵒ. Et ſic erit huic generationi malæ.* 46 *Et dum ipſe alloqueretur turbam, ecce mater ejus, & fratres ejus ſtantes foris, petunt alloqui eum.* 47 *Quare dixit ei quidam; Mater tua &* 48 *fratres tui foris petunt te. Reſpondit dicens illi qui retulerat ei; Quæ eſt mater mea, & qui ſunt fratres mei?* 49 *Et innuit manu ſuâ verſùs diſcipulos ſuos, & dixit; En mater mea, & fratres mei.* 50 *Et quiſquis fecerit voluntatem Patris mei qui in cælis eſt, ipſe eſt frater meus, & ſoror mea, & mater mea.*

Sectio trigeſima ſeptima.

CAP. XIII.

1 *ET in illo die exiit Jeſus de domo, & ſedit ſecus mare.* 2 *Et convenit ad eum turba magna, adeò ut aſcenderet in naviculam, et ſederet: erátque turba omnis ſtantes ſupra litus.* 3 *Et allocutus eſt eos per parabolas multas, dicens; Ecce ſeminans exiit ad ſeminandum:*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

41 ሰብእ፡ነነዌ፡ይትነሥኡ፡እም፡ኵነኔ፡ምስለዛ፡ትውልድ፡ወይትፋትሕዋ፡እስመ፡ነስሑ፡በስብከተ፡
42 ዮናስ፡ወናሁ፡ዘየዐቢ፡እምዮናስ፡ ዝየ፡=፡ ንግሥተ፡ አዜብ፡ትትነሣእ፡ላም፡ዕለተ፡ደይን፡ምስ
ለዛ፡ትውልድ፡ወትትፋታሕ፡እስመ፡መጽአት፡እምአጽናፈ፡ምድር፡ከመ፡ ትስማዕ፡ ጥበቦ፡ለሰሎ
43 ሞን፡ወናሁ፡ዘየዐቢ፡እምሰሎሞን፡ዝየ፡፡=፡ ወእምከመ፡ርኩስ፡መንፈስ፡ወፅአ፡እምሰብእ፡የአ
44 ውድ፡ እንተ፡በድው፡እንዘ፡ ይፈቅድ፡ዕረፍተ፡ ወይኃጥእ፡=፡ ወእምዝ፡ ይብል፡ ውስተ፡ቤት
45 የ፡እገብእ፡እም፡ኀ፡ወፃእኩ፡ወመጺኦ፡ይረክብ፡ እንዘ፡የስተረክብ፡እድወ፡ወምሩገ፡=፡ ወእም
ዝ፡የሐውር፡ወያመጽእ፡ምስሌሁ፡ስብዐተ፡ ካልኣነ፡መናፍስተ፡እለ፡ይፀውግ፡ እምኔሁ፡ወበዊኦ፡
የኀድር፡ህየ፡ወይከውን፡ደኃሪቱ፡ለውእቱ፡ ብእሲ፡ዘየኣኪ፡ እምቀደሚቱ፡ ከማሁ፡ይከውና፡ለዛ፡
46 ትውልድ፡እኪት፡፡=፡ ወእንዘ፡ ይነግሮሙ፡ ለሕዝብ፡ናሁ፡እሙ፡ወአኃዊሁ፡ይቀውሙ፡አፍኣ፡
47 እንዘ፡ይፈቅዱ፡ ይትናገርዎ፡=፡ ወቦ፡ እምኣርደኢሁ፡ ዘይቤሎ፡ ናሁ፡ እምከ፡ ወአኃዊከ፡ አፍ
48 ኣ፡ የኃሥሡከ፡=፡ ወአውሥአ፡ ወይቤሎ፡ለዘ፡ይነግር፡ መኑ፡ይእቲ፡እምየ፡ወእለ፡መኑ፡ እሙን
49 ቱ፡ ኣኃዊየ፡=፡ ወሰፍሐ ፡ እዴሁ ፡ ኀበ ፡ አርደኢሁ ፡ ወይቤ ፡ ናሁ ፡ እምየ ፡ ወ ናሁ ፡ አኃ
50 ዊየ፡=፡ እስመ፡ ዘገብረ፡ፈቃደ፡ለአቡየ፡ለዘ፡በሰማያት፡ውእቱ፡አኃዊየ፡ወእኅትየ፡ወእምየኒ፡
ውእቱ፡፡=፡

፲፫ በእንተ ፡ ምሳሌ ፡

1
2 በይእቲ፡ዕለት፡ወፂኦ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡እምቤት፡ነበረ፡መንገለ፡ባሕር ፡=፡ ወተጋብኡ፡ ኀቤሁ፡
ብዙኃ፡ሰብአ ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡ ውስተ ፡ ሐመር ፡ ይነብር ፡ ወሰገዱ ፡ ወኵሉ ፡ ሰብእ ፡ ውስተ ፡ ሐይ
3 ቅ ፡ ይቀውሙ፡=፡ ወነገሮሙ ፡ ብዙኀ ፡ በምሳሌ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ናሁ ፡ ወፅአ ፡ ዘይዘርእ ፡
ይዝራእ፡፡=፡

41 *Viri Ninivitæ ſurgent in judicio cum hac generatione, & judicabūt eam, quia pœnitentiam egerunt in prædicatione Jonæ, & ecce qui major eſt Jonâ hic eſt.* 42 *Regina Auſtri ſurget in die judicii cum hac generatione, & condemnabit eam, quoniam venit à finibus terræ ut audiret ſapientiam Salomonis, & ecce qui major eſt Salomone hic eſt.* 43 *Et quando immundus ſpiritus exit ab homine circūmit per deſertū cupiens* obtinere *pacem, & non poteſt.* 44 *Et tunc dicit, In domū meam revertar unde exivi: & veniens invenit* eam *vacantem, derelictam, & ornatam.* 45 *Et tunc proficiſcitur, & adducit ſecum ſeptem alios ſpiritus qui pejores ſunt ipſo, & introiens habitat ibi: & erit finis hujus hominis qui pejor erit quàm principium ejus: Ita etiam erit huic generationi malæ.* 46 *Et eo alloquente populos, ecce mater ejus, & fratres ejus ſtabant foris quærentes eum alloqui.* 47 *Et fuit è diſcipulis ejus qui dicebat ei, Ecce mater tua, & fratres tui foris quærunt te.* 48 *Et reſpondit, & dicit illi qui eum alloquutus fuiſſet, Quæ eſt mater mea, & quinam ſunt fratres mei?* 49 *Et extendebat manum ſuam ad diſcipulos ſuos, & dixit, Ecce mater mea, & ecce fratres mei.* 50 *Quoniam qui facit voluntatē patris mei qui in cœlis eſt, frater meus, & ſoror mea, et mater mea eſt.*

CAP. XIII.

De parabolis.

1 *IN ipſa hora egreſſus* Dominus *Jeſus è domo, ſedit juxta mare.* 2 *Et coacti ſunt ad eum multi populi uſq; dum in nave ſederet, & adorârunt: & omnes populi in littore ſtabant.* 3 *Et loquutus eſt iis multa in parabolis, dicens; Ecce exivit ſeminans ſeminare.*

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

47 * كسي بدو كفت . مادر وبرادرانت . بيرون ايستاده اند . [ومي خواهند با تو سخن
48 49 كفتن] . * او بديشان جواب داد وكفت . كيست مادرم . وكيست برادرانم . * دست
50 خود سوي شاكردان خود دراز كرد وكفت اينك . مادرم وبرادرانم . * هر كسي كه ارادت
پدر من كه در اسمان است بكنند اوست برادر وخواهر ومادرم   هفتاد يك
1 مثل تخم انداختن در زمين   * دران روز عيسي ازخانه بدر
2 آمد وبر لب دريا نشست . * وخلايق انبوه پيش او فراهم شدند . چنانك بالاي
3 كشتي رفت . [ونشست] وهمه خلق بر لب دريا ايستاده بودند . * وبسيار سخن † با
ايشان † مي كفت بمثل وكفت كشاورز [بدر رفت] تخم مي كاشت .

47 *Quidam ei dixit. Mater & fratres tui foris ſtant, & cupiunt te alloqui.* 48 *Ipſe illis reſponsū dedit, et dixit; Quæ eſt mater mea, & qui ſunt fratres mei?* 49 *Manum ſuam in diſcipulos ſuos protendit, & dixit; Ecce mater mea, & fratres mei.* 50 *Quicunque voluntatem Patris mei, qui in cœlis eſt, facit, ipſe eſt frater, & ſoror, & mater mea.*

CAP. XIII.

LXXI. Parabola ſeminis conjecti in terram.

1 *IN illo die Jeſus è domo egreſſus eſt, & in littore maris ſedit.* 2 *Et turbæ multæ ad illum congregatæ ſunt, adeò ut in navem iret & ſederet: totus autem populus in littore maris ſtantes erant.* 3 *Et multa verba locutus eſt cum eis per parabolas, & dixit; Sator egreſſus eſt, & ſemen ſeminavit.*

Et in ſeminare ipſum, hoc quidem ceciderũt ſecus viam, & venerunt volucres,
4 Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ,
& comederunt ea. Alia autem ceciderunt in petroſa, ubi non habebant
5 καὶ κατέφαγεν αὐτά. Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε
terram multam; & continuò exorta ſunt, propter non habere altitudinem terræ. Sole
6 γῆν πολλὴν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς. Ἡλίου
autem orto æſtuaverunt: & propter non habere radicem, exaruerunt. Alia
7 δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη. Ἄλλα
autem ceciderunt in ſpinas, & inſurrexerunt ſpinæ, & ſuffocaverunt ea.
δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά.
Alia autem ceciderunt in terram bonam, & dabant fructum, hoc centum,
8 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν, καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν,
hoc autem ſexaginta, hoc autem triginta. Habens aures audire, audiat. Et
9 10 ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Καὶ
accedentes diſcipuli, dixerunt ei; Quarè in parabolis loqueris eis?
προσελθόντες οἱ μαθηταὶ, εἶπον αὐτῷ, Διατί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;
Ille autem reſpondens ait illis; Quia vobis datum eſt nôſſe myſteria
11 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια
regni cœlorum: illis autem non eſt datum. Quiſquis enim habet, dabi-
12 τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. Ὅστις γὰρ ἔχει, δοθή- ϛλβ ϛ
tur ei, & abundabit: Qui autem non habet, & quod habet auferetur
σεται αὐτῷ, καὶ περισσευθήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται

ab eo. Propter hoc in parabolis eis loquor, quòd videntes non vident,
ϛλγ α ἀπ' αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, 13
& audientes non audiunt, neque intelligunt: Et readimpletur in eis prophetia
καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιοῦσι· Καὶ ἀναπληροῦται ἐπ' αὐτοῖς ἡ προφητεία 14
Eſaiæ, dicens; Auditu audietis, & non intelligetis: & intuentes intuebimini,
Ἡσαΐου, ἡ λέγουσα, Ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε,
& non videbitis. Incraſſatum eſt enim cor populi hujus, & auribus gra-
καὶ οὐ μὴ ἴδητε. Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βα- 15
viter audierunt, & oculos ſuos clauſerunt: nequando videant ocu-
ρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλ-
lis, & auribus audiant, & corde intelligant, & convertantur, &
μοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ
ſanem eos. Veſtri autem beati oculi, quia intuentur, & aures
ϛλδ ϛ ἰάσωμαι αὐτούς. Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ, ὅτι βλέπουσι, καὶ τὰ ὦτα 16
veſtræ, quia audiunt. Amen quippe dico vobis, Quia multi Prophetæ & juſti
ὑμῶν, ὅτι ἀκούει. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, Ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι 17
cupierunt intueri quæ intuemini, & non viderunt: & audire quæ auditis, & non audierunt.
ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.
Vos ergò audite parabolam ſeminantis.
ϛλε β Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείροντος. 18

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܘܟܕ ܙܪܥ. ܐܝܬ ܕܢܦܠ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ. ܘܐܬܬ ܦܪܚܬܐ ܘܐܟܠܬܗ. * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܥܠ
5 ܫܘܥܐ. ܐܝܟܐ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܥܦܪܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܡܚܕܐ ܝܥܐ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܥܘܡܩܐ
6 ܕܐܪܥܐ. * ܟܕ ܕܢܚ ܕܝܢ ܫܡܫܐ ܚܡ. ܘܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܥܩܪܐ ܝܒܫ. * ܘܐܚܪܢܐ
7 8 ܢܦܠ ܒܝܬ ܟܘܒܐ. ܘܣܠܩܘ ܟܘܒܐ ܘܚܢܩܘܗܝ. * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܒܐܪܥܐ ܛܒܬܐ.
9 ܘܝܗܒ ܦܐܪܐ ܐܝܬ ܕܡܐܐ ܘܐܝܬ ܕܫܬܝܢ ܘܐܝܬ ܕܬܠܬܝܢ. * ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ
10 ܢܫܡܥ. * ܘܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܢܐ ܒܦܠܐܬܐ ܡܡܠܠ ܐܢܬ ܥܡܗܘܢ.
11 * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܠܟܘܢ ܗܘ ܝܗܝܒ ܠܡܕܥ ܐܪܙܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܠܗܢܘܢ
12 ܕܝܢ ܠܐ ܝܗܝܒ. * ܠܡܢ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܬܝܗܒ ܠܗ ܘܢܬܝܬܪ ܠܗ. ܘܡܢ ܕܠܝܬ
13 ܠܗ. ܐܦ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܒܦܠܐܬܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ
14 ܥܡܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܚܙܝܢ ܘܠܐ ܚܙܝܢ. ܘܫܡܥܝܢ ܘܠܐ ܫܡܥܝܢ ܘܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ. * ܘܡܫܬܠܡܐ
ܒܗܘܢ ܢܒܝܘܬܗ ܕܐܫܥܝܐ ܕܐܡܪ. ܕܒܫܡܥܐ ܬܫܡܥܘܢ ܘܠܐ ܬܣܬܟܠܘܢ. ܘܡܚܙܐ ܬܚܙܘܢ
15 ܘܠܐ ܬܕܥܘܢ. * ܐܬܥܒܝ ܠܗ ܓܝܪ ܠܒܗ ܕܥܡܐ ܗܢܐ ܘܒܐܕܢܝܗܘܢ ܝܩܝܪܐܝܬ ܫܡܥܘ.
ܘܥܝܢܝܗܘܢ ܥܡܨܘ. ܕܠܐ ܢܚܙܘܢ ܒܥܝܢܝܗܘܢ ܘܢܫܡܥܘܢ ܒܐܕܢܝܗܘܢ. ܘܢܣܬܟܠܘܢ
16 ܒܠܒܗܘܢ. ܘܢܬܦܢܘܢ ܘܐܐܣܐ ܐܢܘܢ. * ܕܝܠܟܘܢ ܕܝܢ ܛܘܒܝܗܝܢ ܠܥܝܢܝܟܘܢ ܕܚܙܝܢ
17 ܘܠܐܕܢܝܟܘܢ ܕܫܡܥܢ. * ܐܡܝܢ ܓܝܪ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܣܓܝܐܐ ܢܒܝܐ ܘܙܕܝܩܐ ܐܬܪܓܪܓܘ
ܠܡܚܙܐ ܡܕܡ ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܐ ܚܙܘ. ܘܠܡܫܡܥ ܡܕܡ ܕܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܐ ܫܡܥܘ ܀
18 * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܫܡܥܘ ܡܬܠܐ ܕܙܪܘܥܐ.

Quumque ſeminâſſet, quoddam cecidit 4
juxta viam, & venit avis, & devoravit
illud. Aliúdque cecidit ſuper petram, ubi 5
non erat multum glebæ, & illicò germinavit, propterea quòd non adeſſet profunditas terræ. Quum autem exortus eſſet 6
ſol, calefactum eſt: & quia non habebat
radicem exaruit. Aliud verò cecidit inter 7
ſpinas, & aſcenderunt ſpinæ, & ſuffocaverunt illud. Aliud denique cecidit in 8
terram bonam, & edidit fructus, aliud
centenos, & aliud ſexagenos, & aliud tricenos. Qui habet aures ad audiendum, 9
audiat. Et acceſſerunt diſcipuli ejus, & 10
dixerunt ei; Quare in parabolis colloqueris eis? Ipſe verò reſpondit, & ait illis; 11
Vobis datum eſt nôſſe arcana regni cœlorum: illis verò non datum eſt. Nam 12
qui habet, dabitur ei, & addetur illi:
qui verò non habet, & id etiam quod habet, tolletur ab eo. Propterea in para- 13
bolis colloquor eis, quippe qui videant
& non videant, audiántque & non audiant, nec intelligant. Et completur in eis 14
prophetia Eſaiæ, dicentis; Auditu quidem
audietis, nec intelligetis; & videndo videbitis, neque cognoſcetis. Etenim in- 15
craſſatum eſt cor populi hujus, & auribus
ſuis graviter audiunt, & oculos ſuos occluſerunt, nequando videant oculis ſuis,
& audiant auribus ſuis, intelligántque corde ſuo, & convertantur, ac ſanem eos.
Veſtri verò felices ſunt oculi, quòd cer- 16
nant; & aures veſtræ, quòd audiant.
Amen enim dico vobis, Multi prophetæ 17
& juſti perquàm deſiderârunt videre id
quod videtis, neque viderunt; & audire id
quod auditis, nec audierunt. Vos igitur 18
audite parabolam ſeminis.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 5 * بوقت كاريدن تخمي بود * كه بر راه افتاد مرغان آمدند وآنرا بخوردند * * ديكر تخم بر كوه
وسنك افتاد * جايي كه خاك بسيار نبود دران ساعت † كه روييد خشك شد * در
6 زمين نغلي نداشت كه نكاهش دارد * * وافتاب بي هنكام اورا نيست كرد * [چون
7 بيخ نداشت] * ديكر تخم در ميان خار وتلو افتاد خارها بلند شدند * وتخم را خبه
8 كردند * * ديكر تخم در زمين نيك وپاك افتاد * وبهره داد * وبكمال رسيد * بود كه صد
9 داد وبود كه شست داد وبود كه سي داد * هر كه دو كوش شنونده دارد بشنود
10 11 * شاكردان او پيش او آمدند * وكفتند چرا بمثل † با ايشان † سخن مي كويي * * او
بديشان جواب † داد * وكفت بشما داده شد * كه راز ملكوت † اسمانرا بدانيد * وبديشان †
12 داده نشد * * هر كه دارد بدو داده شود * وبيفزايد * وهر كه ندارد * ان نيز
13 كه دارد * ازو ستده شود * * براي اين بمثلها با ايشان † سخن مي كويم * كه
14 مي نكرند ونمي بينند * ومي شنوند [ونمي شنوند] ودر نمي يابند * * ودر ايشان

In tempore ſpargendi ſemen fuit quod 4
caderet in viam, venerunt aves
& illud comederunt. Aliud ſemen 5
in clivos & petras cecidit, ubi multum terræ non erat, & ſimul ac exortum eſt exaruit, in terra enim
ſulcum non habuit, qui illud ſervaret. Et ſol illud immaturè ab- 6
ſumpſit, cùm non haberet radicem.
Aliud ſemen in ſpinas & vepres 7
incidit, & ſpinæ altæ factæ ſemen
ſuffocârunt. Aliud ſemen in terram 8
bonam & puram cecidit, & fructum dedit, & ad maturitatem pervenit: erat quod centum dedit, &
erat quod ſexaginta dedit, & erat
quod triginta dedit. Quicunque 9
aures audientes habet, audiat. Diſci- 10
puli ejus ad eum acceſſerunt, & dixerunt; Quare per parabolas cum eis
loqueris? Ipſe reſpondit illis, & 11
dixit; Vobis datum eſt, ut myſterium regni cœlorum ſciatis, illis
verò datum non eſt. Quicunq; ha- 12
bet, illi dabitur, & abundabit:
& quicunque non habet, illud
etiam quod habet ab eo ablatum
erit. Ob hoc per parabolas cum 13
illis loquor; quia intuentur &
non vident, & audiunt & non
audiunt, neq; intelligunt. Et in illis 14

Verſio VULGATA LATINA.

4 Et dum ſeminat, quædam ceciderunt ſecus viam, & venerunt volucres cœli, &
5 comederunt ea. Alia autem ceciderunt in petroſa, ubi non habebant terram
6 multam: & continuò exorta ſunt, quia non habebant altitudinem terræ: Sole
7 autem orto æſtuaverunt: & quia non habebant radicem, aruerunt. Alia autem
8 ceciderunt in ſpinas: & creverunt ſpinæ, & ſuffocaverunt ea. Alia autem
ceciderunt in terram bonam: & dabant fructum, aliud centeſimum, aliud ſexa-
9 geſimum, aliud trigeſimum. Qui habet aures audiendi, audiat. Et accedentes
10 diſcipuli dixerunt ei; Quarè in parabolis loqueris eis? Qui reſpondens, ait
11 illis; Quia vobis datum eſt nôſſe myſteria regni cœlorum: illis autem non eſt
12 datum. Qui enim habet, dabitur ei, & abundabit: qui autem non habet, &
quod habet auferetur ab eo. Ideò in parabolis loquor eis: quia videntes non 13
vident, & audientes non audiunt, neque intelligunt. Et adimpletur in eis pro- 14
phetia Iſaiæ dicentis; Auditu audietis, & non intelligetis: & videntes videbitis,
& non videbitis. Incraſſatum eſt enim cor populi hujus, & auribus graviter 15
audierunt, & oculos ſuos clauſerunt: ne quando videant oculis, & auribus au-
diant, & corde intelligant, & convertantur, & ſanem eos. Veſtri autem beati 16
oculi quia vident, & aures veſtræ quia audiunt. Amen quippe dico vobis; 17
Quia multi prophetæ & juſti cupierunt videre quæ videtis, & non viderunt;
& audire quæ auditis, & non audierunt. Vos ergò audite parabolam ſemi- 18
nantis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 5 وفيما هو يزرع سقط البعض علي الطريق فاتي الطير واكله * وبعض سقط علي الصخر
6 حيث لا عمق لارضه وللوقت نبت اذ ليس له عمق ارض * ولما اشرقت الشمس احتر * وحيث لم
7 8 يكن له اصل يبس * وبعض سقط في الشوك فطلع الشوك وخنقه * وبعض سقط في الارض
9 الجيدة فاعطي ثمرا للواحد مائة * وللاخر ستين * وللاخر ثلثين * من له اذنان سامعتان
10 11 فليسمع * فتقدم اليه تلاميذه وقالوا له لماذا تكلمهم بامثال * فاجابهم قائلا انتم اعطيتم
12 معرفة سراير ملكوت السموات واوليك لم يعطوا * لان من كان له يعط ويزد ومن ليس له
13 فالذي له يوخذ منه * فلهذا اكلمهم بالامثال * لانهم يبصرون ولا يبصرون * ويسمعون
14 ولا يسمعون ولا يفهمون * لتتم عليهم نبوة اشعياء القايل سماعا يسمعون ولا يفهمون * ونظرا
15 ينظرون * ولا يبصرون * لقد غلظ قلب هذا الشعب * وثقلت اذانهم عن السماع * وغمضوا
عيونهم * لئلا يبصروا بعيونهم * ويسمعوا باذانهم * ويفهموا بقلوبهم * ويرجعوا الي فاشفيهم *
16 17 فاما انتم فطوبي لعيونكم لانها تنظر ولاذانكم لانها تسمع * امين اقول لكم ان كثيرين من
الانبياء والصديقين اشتهوا ان يروا ما رايتم فلم يروا وان يسمعوا ما سمعتم فلم يسمعوا *
18 * اسمعوا انتم مثل الزارع *

Et dum ipſe ſeminaret, cecidit aliquid ſuper viam, & venerunt volucres & comederunt illud. 4 *Et aliquid cecidit ſuper petram, ubi non erat profunditas telluri ejus; & continuò germinavit, cùm non eſſet ei profunditas terræ.* 5 *Sed cùm ortus eſſet ſol, æſtuavit; cùmque non eſſet ei radix, aruit.* 6 *Et aliquid cecidit in ſpinas: & emerſerunt ſpinæ, & ſuffocaverunt illud.* 7 *Et aliquid cecidit in terram bonam; & reddidit fructum, uni centum, & alteri ſexaginta, & alii triginta.* 8 *Qui habet aures audientes, audiat.* 9 *Et acceſſerunt ad eum diſcipuli ejus, & dixerunt ei; Quare loqueris eis per parabolas?* 10 *Reſpondit eis, dicens; Vos donati eſtis cognitione myſteriorum regni cœlorum; at illi minimè donati ſunt.* 11 *Nam habenti dabitur & addetur; & qui non habet, etiam quod habet auferetur ab eo.* 12 *Et ideò loquor eis per parabolas; quoniam ipſi vident & non vident, & audiunt & non audiunt, neque intelligunt.* 13 *Ut adimpleatur de illis prophetia Iſaiæ dicentis; Audiendo audient, et non intelligent, et perſpiciendo perſpicient, et non videbunt.* 14 *Jam incraſſatum eſt cor hujus populi, et gravatæ ſunt aures eorum ne audiant, et clauſerunt oculos ſuos, ne videant oculis ſuis, et audiant auribus ſuis, et intelligant cordibus ſuis, et revertantur ad me, et ſanem eos.* 15 *At vos, beati quidem oculi veſtri, quia perſpiciunt, & aures veſtræ, quia audiunt.* 16 *Amen dico vobis, Quòd multi ex prophetis & juſtis cupierunt videre quod vidiſtis, & non viderunt: et audire quod audiſtis, et non audierunt.* 17 *Audite vos parabolam ſeminantis:* 18

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 ወእንዘ : ይዘርእ : ቦዘወድቀ : ውስተ : ፍኖት : ወመጽኡ : አዕዋፈ : ሰማይ : ወበልዕዎ ::=፡
5 ወቦ : ዘወድቀ : ዲበ : ኰኵሕ : ኀበ : አልቦ : መሬት : ብዙኀ : ወውእተ : ጊዜ : ሠረጸ : እ
6 ስመ : አልቦ : ዕመቀ : ምድሩ : ወፀሐይ : ሠረቀ : መጽለ : ወእስመ : አልቦ : ሥርወ : የብ
7 ሰ ::=፡ ወቦ : ዘወድቀ : ውስተ : ሦክ : ወበቈሎ : ጠበቆ : ሦክ : ወኀነቆ :=፡ ወ
8 ቦ : ዘወድቀ : ውስተ : ምድር : ሠናይ : ወወሀበ : ፍሬ : ወቦ : ዘአምእት : ወቦ : ዘ
9 ስሳ : ወቦ : ዘሠላሳ :=፡ ዘቦ : እዝነ : ሰሚዐ : ይስማዕ ::=፡ ወቀርቡ : አርደኢ
10 ሁ : ይቤልዎ : በእንተ : ምንት : በምሳሌ : ትትናገሮሙ ::=፡ ወአውሥአ : ወይቤ :
11 እስመ : ለክሙ : ተውህበ : አእምሮ : ስውራቲሁ : ለመንግሥተ : ሰማያት : ወሎሙ
12 ሰ : ኢተውህበ :=፡ እስመ : ለዘቦ ፣ ይትወሀቦ : ወይፈደፍዶ : ወለዘሰ : አልቦ : እለ
13 ሂቦ : የሀይድዎ ::=፡ ወበእንተዝ : በምሳሌ : እትናገሮሙ : እስመ : እንዘ : ይሬኢ
14 ዩ : ኢይሬእዩ : ወእንዘ : ይሰምዑ : ኢይሰምዑ : ወኢይሌብዉ :=፡ ከመ : ይብጻ
ሕ : ወይትፈጸም : ላዕሌሆሙ : ትንቢተ : ኢሳይያስ : ዘይቤ : ሰሚዐ : ትሰምዑ : ወ
15 ኢትሌብዉ : ወነጽሮ : ትነጽሩ : ወኢትርእዩ :=፡ እስመ : ገዝፈ : ልቡ : ለዝ : ሕ
ዝብ : ወበእዘኒሆሙ : ድንቁወ : ሰምዑ : ወአዕይንቲሆሙ : ዖወሩ : ከመ : ኢይርአ
ዩ : በአዕይንቲሆሙ : ወበእዝኖሙ : ኢይስምዑ : ወበልብ : ኢይለብዉ ወኢይትመየ
16 ጡ : ወኢይሣሀሎሙ ::=፡ ወለክሙሰ : ብፁዓት : አዕይንቲክሙ : እስመ : ይርእያ :
17 ወእዘኒክሙ : እስመ : ይሰምዓ ::=፡ አሜን : እብለክሙ : ከመ : ብዙኃን : ነቢያት :
ወጻድቃን : ፈተዉ : ይርአዩ : ዘትሬእዩ : ወኢርእዩ : ወይስምዑ : ዘትሰምዑ : ወኢሰ
18 ምዑ ::=፡ አንትሙኬ : ሰምዑ : ምስሎ : ለዘ : ይዘርእ :=፡

Et dum ſeminaret, fuit, quod cecidit in via, & venerunt volucres cœli, & comederunt illud. 4 *Et fuit quod cecidit ſuper petram, ubi non habebat terram multam: et continuò floruit, quoniam non habebat profundam terram.* 5 *Et ſole orto emarcuit: et quoniam non habebat radicem aridum factum eſt.* 6 *Et fuit quod cecidit in ſpinam, & germinando eo, id ſuffocavit ſpina, idque ſtrangulavit.* 7 *Et fuit quod cecidit in terram bonam, & dedit fructum, & fuit quod centum, & fuit quod ſexaginta, et fuit quod triginta.* 8 9 *Qui habet aures audire, audiat.* *Et appropinquantes diſcipuli ejus dicunt ei, Propter quid in parobolis alloqueris eos?* 10 *Et reſpondit, & dixit, Quoniam vobis datum eſt cognoſcere myſteria regni cœlorum, et illis non datum eſt.* 11 *Quoniam ei qui habet dabitur ei, et abundabit ei: et ei qui non habet, quod datum fuit ei, ei auferetur.* 12 *Et propter hoc in parabolis alloquor eos, quia videntes non vident, et audientes non audiunt, nec intelligunt.* 13 *Ut veniret et impleretur ſuper eos prophetia Eſaiæ qui dicit, Audiendo audietis, et non intelligetis; et aſpiciendo aſpicietis, et non videbitis.* 14 *Quoniam incraſſatum eſt cor hujus populi, et in auribus eorum ſurdis graviter audiunt, et oculi eorum cæcutiunt, ut non videant cum oculis eorum, et in auribus eorum non audiant, & in corde non intelligant, et non convertantur, et non miſerear eorum.* 15 *Et veſtri beati ſunt oculi quoniam vident, et aures veſtræ quoniam audiunt.* 16 *Amen dico vobis, Quòd multi prophetæ, et juſti deſiderârunt videre quæ videtis, et non viderunt, et audire quæ auditis, et non audierunt.* 17 *Vos igitur audite parabolam ſeminantis.* 18

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

تمام شد † پیغمبر اشعیا که گفت   نبوت   شنیدنی بشنوند * ودر نیابند * وعیان
15 ببینند * وندانند * * دل این قوم تاریک شد * وبگوش خود گران شنیدند *
وچشم خود را بستند تا [بچشم] نبینند * وبگوش نشنوند وبدل خود در نیابند *
16 پیش من بگردند * وایشانرا شفا دهم * * اما خنک چشم شما که می بینند * وگوش
17 شما که می شنود * * راست بشما بگویم * بسیاران از صدیقان وپیغمبران † ارزو
داشتند * که ببینند انچ شما دیدید * وبشنوند † انچ شما شنیدید * ندیدند ونشنیدند *
18 * اما شما بشنوید † مثل کشتزار وتخم *

impletum eſt vaticinium Eſaiæ, qui dixit;

Prophetia.

Auditione audiunt & non intelligunt, & clarè vident & non cognoſcunt. *Cor hujus populi obtenebratum eſt, & auribus ſuis graviter audiunt, & oculos ſuos occluſerunt: ne oculis videant, & auribus audiant, & corde ſuo intelligant, & ad me convertantur, & illis ſalutem direm.* 15 *Veruntamen beatus eſt oculus veſter qui vidit, & auris veſtra quæ audit.* 16 *Verum vobis dico, Plurimi juſtorum & Prophetarum deſiderium habuerunt, ut viderent quæ vos videtis, & audirent quæ vos auditis: ſed non viderunt, nec audiverunt.* 17 *Vos autem audite parabolam agri & ſeminis.* 18

Omnis *audientis* verbum regni, & non *intelligentis*, venit malus,
19 Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας, καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς,
& rapit ſeminatum in corde ejus: hic eſt qui ſecus viam
καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν
ſeminatus. Qui autem ſuper petroſa ſeminatus, hic eſt qui verbum *audiens*, &
20 σπαρείς. Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεὶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ
continuò cum gaudio *ſumens* illud: Non habet autem radicem in *ſeipſo*, ſed
21 εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν· Οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ
temporalis eſt: factâ autem tribulatione *aut* perſequutione propter verbum, *ſtatim*
πρόσκαιρός ἐστι· γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς
ſcandalizatur. Qui autem in *ſpinas* ſeminatus, hic eſt qui verbum
22 σκανδαλίζεται. Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεὶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον
audiens, & *anxietas* ſeculi iſtius, & *deceptio* divitiarum ſuffocat
ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει
verbum, & *infructuoſus* *fit*. Qui verò in terram *pulchram* ſeminatus,
23 τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρεὶς,
hic eſt qui verbum *audiens* & *intelligens*: *quique* fructum *fert*, & facit *hoc* quidem
οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιών· ὃς δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ, ὃ μὲν
centum, *hoc* autem *ſexaginta*, *hoc* verò *triginta*. Aliam parabolam propoſuit
24 ἑκατὸν, ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν ρλς
illis, dicens; *Aſſimilatum* eſt regnum cœlorum homini *ſeminanti* *pulchrum*
αὐτοῖς, λέγων· Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείροντι καλὸν

ſemen in agro ſuo. *In verò* *dormire* homines, venit ejus
σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. Ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ 25
inimicus, & ſeminavit zizania in medio tritici, & abiit. Cùm autem
ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν. Ὅτε δὲ 26
crevit herba, & fructum *fecit*, tunc apparuerunt & zizania. Acce-
ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. Προσ- 27
dentes autem ſervi patrisfamiliâs, dixerunt ei; Domine, nónne *pulchrum* ſemen
ελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου, εἶπον αὐτῷ, Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα
ſeminâſti in tuo agro? Undè ergò habet zizania? *Ille verò* ait illis; Inimicus
ἔσπειρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν οὖν ἔχει τὰ ζιζάνια; Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, Ἐχθρὸς 28
homo hoc fecit. *At* ſervi dixerunt ei; Vis *igitur* *abeuntes*
ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δοῦλοι εἶπον αὐτῷ, Θέλεις οὖν ἀπελθόντες
colligamus ea? *Ille verò* ait; Non: ne fortè colligentes zizania,
συλλέξωμεν αὐτά; Ὁ δὲ ἔφη, Οὔ· μήποτε συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, 29
eradicetis ſimul eis triticum. Sinite creſcere utraque uſque ad
ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. Ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφότερα μέχρι 30
meſſem: & in tempore meſſis dicam meſſoribus; Colligite primùm
τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς, Συλλέξατε πρῶτον
zizania, & alligate ea in faſciculos, ad comburendum *ea*: *At*
τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας, πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ
triticum congregate in horreum meum.
σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 * ܟܠ ܕܫܡܥ ܡܠܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܘܠܐ ܡܣܬܟܠ ܒܗ. ܐܬܐ ܒܝܫܐ ܘܚܛܦ ܡܠܬܐ ܕܐܙܕܪܥܬ
20 ܒܠܒܗ. ܗܢܘ ܗܘ ܕܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ ܐܙܕܪܥ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܥܠ ܫܘܥܐ ܐܙܕܪܥ. ܗܘ ܗܘ ܕܫܡܥ
21 ܡܠܬܐ. ܘܒܥܓܠ ܒܚܕܘܬܐ ܡܩܒܠ ܠܗ. * ܠܝܬ ܠܗ ܕܝܢ ܥܩܪܐ ܒܗ. ܐܠܐ ܕܙܒܢܐ
22 ܗܘ. ܘܡܐ ܕܗܘܐ ܐܘܠܨܢܐ ܐܘ ܪܕܘܦܝܐ ܡܛܠ ܡܠܬܐ ܥܓܠ ܡܬܬܟܫܠ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܒܝܬ
ܟܘܒܐ ܐܙܕܪܥ. ܗܘ ܗܘ ܕܫܡܥ ܡܠܬܐ. ܘܪܢܝܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܘܛܘܥܝܝ ܕܥܘܬܪܐ ܚܢܩܝܢ
23 ܠܗ ܠܡܠܬܐ. ܘܕܠܐ ܦܐܪܐ ܗܘܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܥܠ ܐܪܥܐ ܛܒܬܐ ܐܙܕܪܥ. ܗܘ ܗܘ ܕܫܡܥ
ܡܠܬܝ. ܘܡܣܬܟܠ ܘܝܗܒ ܦܐܪܐ. ܘܥܒܕ. ܐܝܬ ܕܡܐܐ. ܘܐܝܬ ܕܫܬܝܢ ܘܐܝܬ ܕܬܠܬܝܢ.

* ܠܩܘܪܒܐ ܕܡܪܝܐ ܕܟܗܢܐ * ܠܒ *

24 * ܐܚܪܢܐ ܡܬܠܐ ܐܡܬܠ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܠܓܒܪܐ ܕܙܪܥ ܙܪܥܐ ܛܒܐ
25 ܒܩܪܝܬܗ. * ܘܟܕ ܕܡܟܘ ܐܢܫܐ. ܐܬܐ ܒܥܠܕܒܒܗ ܘܙܪܥ ܙܝܙܢܐ ܒܝܢܬ ܚܛܐ ܘܐܙܠ.
26 * ܟܕ ܕܝܢ ܕܥܐ ܥܣܒܐ ܘܥܒܕ ܦܐܪܐ. ܗܝܕܝܢ ܐܬܚܙܝܘ ܐܦ ܙܝܙܢܐ. * ܘܩܪܒܘ ܥܒܕܘܗܝ
27 ܕܡܪܐ ܒܝܬܐ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܡܪܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܙܪܥܐ ܛܒܐ ܙܪܥܬ ܒܩܪܝܬܟ. ܡܢ ܐܝܡܟܐ ܐܝܬ ܒܗ
28 ܙܝܙܢܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܓܒܪܐ ܒܥܠܕܒܒܐ ܗܢܐ ܥܒܕ ܗܕܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܥܒܕܘܗܝ.
29 ܨܒܐ ܐܢܬ ܢܐܙܠ ܢܓܒܝܐ ܐܢܘܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܠܡܐ ܟܕ ܡܓܒܝܢ ܐܢܬܘܢ
30 ܙܝܙܢܐ. ܬܥܩܪܘܢ ܥܡܗܘܢ ܐܦ ܚܛܐ. * ܫܒܘܩܘ ܢܪܒܝܢ ܬܪܝܗܘܢ ܐܟܚܕܐ ܥܕܡܐ ܠܚܨܕܐ.
ܘܒܥܕܢܐ ܕܚܨܕܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܚܨܘܕܐ. ܓܒܘ ܠܘܩܕܡ ܙܝܙܢܐ. ܘܐܣܘܪܘ ܐܢܘܢ ܡܐܣܘܪܝܬܐ.
ܕܢܐܩܕܘܢ. ܚܛܐ ܕܝܢ ܟܢܫܘ ܐܢܘܢ ܠܐܘܨܪܝ.

Quiſquis audit ſermonem regni, nec intelligit eum, venit Malus, & rapit verbum quod ſatum eſt in corde ipſius: hoc eſt quod juxta viam ſeminatur. 19

Illud verò quod ſuper petram ſatum eſt, is eſt qui audit ſermonem, & eâdem horâ cum gaudio excipit eum. 20

Verùm non habet radicem in ipſo, ſed temporarius eſt: Quumque acciderit calamitas aut perſecutio propter ſermonem, ſtatim offenditur. 21

Illud autem quod inter ſpinas ſatum eſt, is eſt qui audit ſermonem: ſed ſolicitudo mundi hujus, & fallaciæ divitiarum ſuffocant ipſum ſermonem, & infructuoſus fit. 22

Illud autem quod ſuper terram bonam ſatum eſt, is eſt qui audit ſermonem meum, & intelligit, & edit fructus, profertque alius centenos, & alius ſexagenos, alius denique tricenos. 23

Ad oblationem dominicæ ſacerdotum. 32.

Aliam parabolam figuravit eis, inquiens; Simile eſt regnum cœlorum viro ſeminanti ſemen bonum in agro ſuo. 24

Et quum dormiſſent homines, venit hoſtis ejus, & ſeminavit zizania inter triticum, & abiit. 25

Quuum autem pullulâſſet herba, & edidiſſet fructus, tunc apparuerunt etiam zizania. 26

Et acceſſerunt ſervi patris familiâs, & dixerunt ei; Domine noſter, nónne ſemen bonum ſeminâſti in agro tuo? undè habet zizania? 27

Ipſe autem ait illis; Homo inimicus hoc egit: cui ſubdunt ſervi ipſius, Vis ut eamus, & ſeligamus ea? 28

At ille dixit eis; Ne fortè dum collecturi eſtis zizania, eradicetis cum eis etiam triticum. 29

Sinite creſcant utraque ſimul uſque ad meſſem; & tempore meſſis dicam ego meſſoribus, Solligite primùm zizania, & ligate ea in faſciculos ut comburantur: tritica verò ipſa cogite in horrea mea. 30

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

هفتاد دو   تفسير مثل تخم كاشتن

* هر كه كلمهء ملكوت را بشنود ودر نيابد * واكاه نشود * شر بيايد * وان كلمه كه 19
در دل او كاشته شده است † برايد اينست† انك بر كنار راه افتاد * * وانك بر سنك 20
كاشته شد * اوست انك كلمه را شنود * وهمانساعت بشادي قبول كند * * ودر 21
نكرسد الا همان ساعت * انكه چون دشخواري† بشود ودشمن براي كلمه پيدا شود * او
زود منكر شود * * وانك در ميان †خارها كاشته شد * اوست انك كلمه را بشنود وغم اين† 22
عالم وضلالت† مكسب† اصل كلمه را خبه كند * واو بي بهره† وبي ميوه بماند * * وانك 23
بر زمين نيك كاشته شد اوست انك كلمهء مرا بشنود * ودر يابد ميوه دهد * باشد كه صد *
وباشد كه شصت * وباشد كه سي *

هفتاد سه   مثل كشته وزيوان

* مثلي ديكر زد 24
وبديشان كفت ملكوت آسمان مانندست† بمردي كه درده خود† تخم پاك بكاشت * * چون 25
مردم خفتند * دشمن او آمد * ودر ميان تخم پاك زيوان انداخت * يعني تلخ دانه * وبرفت *

LXXII. Expoſitio parabolæ ſemen ſeminandi.

Quicunque ſermonem regni audit, & non intelligit nec percipit, Malus venit, & ſermonem illum, qui in corde ejus ſeminatus eſt, rapit: hoc eſt quod juxta viam cecidit. 19

Id autem quod ſuper petram ſeminatum eſt, ille eſt qui ſermonem audit, & eâdem horâ cum gaudio excipit; 20

Et non niſi eodem inſtanti viget: illicò difficultate exiſtente, & inimicitiâ propter verbum ſubortâ, ille ſtatim apoſtata fit. 21

Illud autem quod inter ſpinas ſeminatum eſt, is eſt qui verbum audit, & ſolicitudo hujus mundi & error lucri radicem ſermonis ſtrangulat, & infructuoſus & ſterilis manet. 22

Quod denique in bonam terram ſeminatum eſt, is eſt qui ſermone meo audito, & intellecto, fructum dat; eſt qui centum, & eſt qui ſexaginta, & eſt qui triginta. 23

LXXIII. Parabola frumenti & zizanii.

Parabolam aliam excudit, ac illis dixit; Regnum cœlorum ſimile eſt viro, qui in agro ſuo ſemen purum ſeminavit. 24

Et cùm dormirent homines, inimicus ejus venit, & inter ſemen purum zizanium (i. e. lolium) injecit, & abiit. 25

Verſio VULGATA LATINA.

19 Omnis qui audit verbum regni, & non intelligit, venit malus, & rapit
quod ſeminatum eſt in corde ejus: hic eſt qui ſecus viam ſeminatus eſt.
20 Qui autem ſuper petroſa ſeminatus eſt, hic eſt, qui verbum audit, & con-
21 tinuò cum gaudio accipit illud: Non habet autem in ſe radicem, ſed eſt
temporalis: factâ autem tribulatione & perſecutione propter verbum, con-
22 tinuò ſcandalizatur. Qui autem ſeminatus eſt in ſpinis, hic eſt, qui verbum
audit, & ſolicitudo ſeculi iſtius, & fallacia divitiarum, ſuffocat verbum,
23 & ſine fructu efficitur. Qui verò in terram bonam ſeminatus eſt, hic eſt,
qui audit verbum, & intelligit, & fructum affert, & facit aliud quidem
24 centeſimum, aliud autem ſexageſimum, aliud verò trigeſimum. Aliam para-
bolam propoſuit illis, dicens; Simile factum eſt regnum cœlorum homini,
qui ſeminavit bonum ſemen in agro ſuo. Cùm autem dormirent homines, 25
venit inimicus ejus, & ſuperſeminavit zizania in medio tritici, & abiit.
Cùm autem creviſſet herba, & fructum feciſſet, tunc apparuerunt & ziza- 26
nia. Accedentes autem ſervi patris familiâs, dixerunt ei; Domine, nónne 27
bonum ſemen ſeminâſti in agro tuo? Undè ergò habet zizania? Et ait il- 28
lis; Inimicus homo hoc fecit. Servi autem dixerunt ei; Vis, imus, &
colligimus ea? Et ait; Non: ne fortè colligentes zizania, eradicetis ſi- 29
mul cum eis & triticum. Sinite utraque creſcere uſque ad meſſem, & in 30
tempore meſſis dicam meſſoribus; Colligite primùm zizania, & alligate ea in
faſciculos ad comburendum: triticum autem congregate in horreum meum.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

19 * كل من يسمع كلام الملكوت ولا يفهمه ياتي الشرير فيخطف ما قد زرع في قلبه * هذا هو
20 المزروع علي الطريق * والذي زرع علي الصخر هو الذي يسمع الكلام وللوقت يقبله
21 بفرح * وليس له فيه اصل * لكن الي زمن يسير اذا حدث ضيق او طرد من اجل الكلام
22 فللوقت يشك * والذي زرع في الشوك فهو الذي يسمع الكلام فيخنق الكلام فيه اهتمام
23 هذا الدهر وخداع الغني فيكون بغير ثمر * والذي زرع في الارض الجيدة هو الذي يسمع
الكلام ويفهمه فيعطي ثمر * للواحد مائة * وللاخر ستين * وللاخر ثلثين *

* الفصل الثامن والثلثون *

24 * وضرب لهم مثلا اخر قايلا تشبه ملكوت السموات انسانا زرع زرعا جيدا في حقله * فلما نام
25 الناس جاء عدوه فزرع زوانا وسط القمح ومضي * فلما نبت القمح واثمر حينيذ ظهر الزوان
26 ايضا * فجاء عبيد رب البيت فقالوا له يا سيد اليس زرعا جيدا زرعت في حقلك فمن
27 اين صار فيه زوان * فقال لهم رجل عدو فعل هذا * فقال له عبيده اتريد ان نذهب
28 فنجمعه * فقال لهم لا لئلا تجمعوا الزوان فتقلع معه الحنطة * دعوهما ينبتان جميعا الي
29 30 زمن الحصاد * وفي زمان الحصاد اقول للحصادين اجمعوا اولا الزوان وشدوه حزما ليحرق واما
القمح فاجمعوه الي اهرائي *

Omnis qui audit verba regni, & non intelligit ea, venit Malus, & rapit quod ſeminatum fuit in corde ejus: hoc eſt ſeminatum ſuper viam. 19 *Et quod ſeminatum eſt ſuper petram; eſt is qui audit verba, & continuò recipit ea cum gaudio.* 20 *Et non habet in eo radicem; ſed ad tempus modicum, cùm acciderit tribulatio aut perſecutio propter verba, continuò ſcandalizatur.* 21 *Et quod ſeminatum eſt in ſpinis, eſt is qui audit verba, & ſuffocat verba in eo ſolicitudo hujus ſeculi & fallacia divitiarum, & efficitur ſine fructu.* 22 *Et quod ſeminatum eſt in terram bonam: eſt qui audit verba & intelligit ea; Nam reddit fructum uni centum, & alteri ſexaginta, & alii triginta.* 23

Sectio trigeſima octava.

Et propoſuit eis parabolam aliam, dicens; Aſſimilatur regnum cœlorum homini qui ſeminavit ſemen bonum in agro ſuo. 24 *Cùm autem dormiviſſent homines, venit inimicus ejus, & ſeminavit zizania inter triticum, & abiit.* 25 *Cùmque creviſſet triticum, & fructificâſſet, tunc apparuerunt zizania quoque.* 26 *Venerunt autem ſervi domini herbæ, & dixerunt ei; Domine, nónne ſemen bonum ſeminâſti in agro tuo? unde ergò facta ſunt in eo zizania?* 27 *Et ait illis; Homo inimicus fecit hoc. Dixerunt ſervi ejus, Viſne eamus & colligamus ea?* 28 *Dixit eis, Non; ne fortè colligatis zizania, & eradicetur cum eis triticum.* 29 *Sinite ambo creſcere ſimul uſque ad tempus meſſis: & in tempore meſſis dicam meſſoribus; Colligite zizania prius, & alligate ea in faſciculos ut comburantur, triticum autem congregate in horrea mea.* 30

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

19 ኵሉ፡ ዘይሰምዕ፡ ነገረ፡ መንግሥተ፡ ሰማያት፡ ሃሎ፡ ዘኢይሌቡ፡ ይመጽእ፡ እኩይ፡ ወ
20 ይመሥጥ፡ ዘተዘርአ፡ ውስተ፡ ልቡ፡ ውእቱኬ፡ ዘተዘርአ፡ ውስተ፡ ፍኖት። ወ
ዘውስተ፡ ኰኵሕስ፡ ተዘርአ፡ ውእቱኬ፡ ዘነገረ፡ ይሰምዕ፡ ወፍጡነ፡ ዘበፍሥሐ፡
21 ይትዌከፎ። ወአልቦ፡ ሥርወ፡ ለዐሴሁ፡ ለጊዜሃ፡ ክመ፡ ውእቱ፡ ወከዊኖሰ፡ ም
22 ንደቤ፡ ወስደት፡ በእንተዝ፡ ነገር፡ በጊዜሃ፡ የዓሉ። ወዘሰ፡ ውስተ፡ ሦክ፡ ተዘ
ርአ፡ ዝውእቱ፡ ዘነገረ፡ ይሰምዓ፡ ወትካዘ፡ ዝዓለም፡ ወስጠፍተ፡ ብዕል፡ ተኃን
23 ቆ፡ ለነገር፡ ወዘእንበለ፡ ፍሬ፡ ይከውን። ወዘውስተ፡ ሠናይሰ፡ ምድር፡ ተዘ
ርአ፡ ዝውእቱ፡ ዘነገረ፡ ይሰምዕ፡ ወይሌቡ፡ ወይፈሪ፡ ወይገብር፡ ፻፡ ወቦዘ፡
24 ፷፡ ወቦ፡ ዘ፴። ከልእተ፡ መሰሌ፡ ሐመጸለ፡ ሎሙ፡ እንዘ፡ ይብል፡ ት
መስል፡ መንግሥተ፡ ሰማያት፡ ብእሴ፡ ዘዘርአ፡ ሠናየ፡ ዘርአ፡ ውስተ፡ ገራህቱ።
25 ወእንዘ፡ ይነውሙ፡ ሰብኡ፡ መጽአ፡ ጸላኢሁ፡ ወዘርአ፡ ሉቱ፡ ክርደደ፡ ማእከ
26 ለ፡ ስርናይ፡ ወኃለፈ። ወአመዝ፡ በቈለ፡ ሣዕሩ፡ ወፈረየ፡ ፍሬ፡ አሜሃ፡ አ
27 ስተርአየ፡ ክርደዱኒ። ወቀሪቦሙ፡ አርድእቲሁ፡ ሳባዕለ፡ ገራህት፡ ይቤልዎ፡ እ
ግዚኦ፡ አኮሁ፡ ሠናየ፡ ዘርአ፡ ዘራእከ፡ ውስተ፡ ገራህትከ፡ እምአይቴ፡ እንከ፡
28 ሎቱ፡ ክርደድ። ወይቤሎሙ፡ ፀራዊ፡ ብእሲ፡ ዘንተ፡ ገብረ፡ ወአግብርቲሁ፡ ይ
29 ቤልዎ፡ ትፈቅደኑ፡ እንከ፡ ንሑር፡ ወንእርዮ። ወይቤሎሙ፡ አልቦ፡ እሞቦ፡ ከመ፡
30 እንዘ፡ ተአርዩ፡ ክርደደ፡ ኢትምሐው፡ ምስሌሆሙ፡ ስርናየ። ኅድጉ፡ ይልሀ
ቁ፡ ኅቡረ፡ እስከ፡ ማእረር፡ ወበጊዜ፡ ማእረር፡ እብሎሙ፡ ለዐፀድ፡ እርዩ፡ ቅ
ድመ፡ ክርደደ፡ ወእሰርዎሙ፡ ከሳስስቲሆሙ፡ ለአንድዶቶሙ፡ ወስርናዮሰ፡ አስተጋብ
ኡ፡ ውስተ፡ ቤትየ።

Omnis qui audit verbum regni cœlorum, exiſtens talis qui non intelligit illud, venit Malus, & rapit quòd ſeminatum fuit in corde ejus: is igitur eſt qui ſeminatus fuit in via. 19 *Et qui in petra ſeminatus fuit, hic eſt qui verbum audit, & ſtatim hoc cum gaudio accipit:* 20 *Et non habens radicem ſuper eum, temporarius idem eſt: & factâ tribulatione & perſecutione propter hoc verbum, confeſtim ſubvertit illud.* 21 *Et qui in ſpina ſeminatus fuit, hic eſt qui verbum audit, & ſolicitudo hujus mundi, & rapiditas divitiarum ſuffocat verbum, & ſine fructu efficitur.* 22 *Et qui in bona terra ſeminatus fuit, hic eſt qui verbum audit & intelligit illud: & fructum fert, & facit centum, & eſt qui ſexaginta, & eſt qui triginta.* 23 *Aliam parabolam produxit iis, dicens;* 24 *Simile eſt regnum cœlorum homini qui ſeminavit bonum ſemen in agro ſuo.* 25 *Et dormiente illo, tunc venit inimicus ejus, & ſeminavit ei carduos in medio tritici, & pertranſivit.* 26 *Quum autem germinâſſet herba ejus, & produxiſſet fructum ſuum, tunc apparuit carduus etiam.* 27 *Et accedentes adjutores domini agri, dicunt ei; Domine, nónne bonum ſemen ſeminâſti in agro tuo? unde igitur ei inſunt cardui?* 28 *Et dicit illis, Inimicus homo hoc fecit. Et ſervi ejus dicunt ei; Viſne igitur ut eamus, et colligamus?* 29 *Et dicit iis, Non ita fiat, quòd colligentes carduos, evellatis cum iis triticum.* 30 *Sinite ut creſcant ſimul uſque meſſem: et in tempore meſſis dicam meſſoribus, Colligite primùm carduos, et colligate manipulos eorum, ut accendantur: et triticum colligite in domum meam.*

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

26 27 * چون کشت بکمال رسید ومیوه داد تلخ دانه نیز پیدا شد * آمدند بندکان وبخداوند
کشت کفتند * که ای خداوند * تو تخم نیك در ده خود کاشته بودی * تلخ دانه در
28 میانش از کجا بدر آمد * او جواب داد که کسی بدشمنی انداخته باشد بندکان
29 کفتند * که دستوری ده تا تلخ دانه را ازش جدا کنیم * کفت نبادا که تلخ
30 دانه را بکنید * کندم نیز با ان †ضایع شود * رها کنید * تا بهمدیکر پرورده شوند *
وچون هنکام درویدن باشد * بمزدوران درو بکویم که تلخ دانه را اول بکزینند *
ودسته بندند وباتش بسوزند * وکندم را در انبار ذخیره نهند

Segete autem matureſcente, et fructum edente, lolium etiam apparuit. 26 *Venerunt ſervi, et agricolæ dixerunt; Quin tu, ô domine, ſemen bonum in agro tuo ſeminâſti, lolium itur inter illud undè provenit?* 27 *Ille reſpondit, Quiſpiam per inimicitiam injecit.* 28 *Servi dixerunt, Permitte itaque nobis ut lolium exinde ſecernamus.* 29 *Dixit, Nequaquam, ne vobis lolium eruentibus triticum etiam cum eo pereat.* 30 *Sinite ut unà creſcant, et cum tempus metendi fuerit, meſſoribus dicam, ut lolium priùs ſelegant, et in faſciculos ligent, et igni comburant; triticum verò in horreum recondant.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚΔ΄.

Aliam parabolam propoſuit eis, dicens; Simile eſt regnum cœlorum
31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ρλζ β

grano ſinapis, quod accipiens homo ſeminavit in agro ſuo. Quod
32 κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. Ὃ

minimus quidem eſt *omnium* *ſeminum*: cùm autem creverit, majus
μικρότερον μέν ἐστι πάντων τῶν σπερμάτων· ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον

oleribus eſt, & fit arbor, ita ut *venire* volucres cœli,
τῶν λαχάνων ἐστὶ, καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ,

& *umbracula facere* in ramis ejus. Aliam parabolam locutus eſt eis;
33 καὶ κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς, ρλη ε

Simile eſt regnum cœlorum fermento, quod *accipiens* mulier abſcondit in
Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς

farinæ ſatis tribus, *uſque quò* fermentatum eſt totum. Hæc omnia locutus eſt
34 ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον. Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ρλθ ϛ

Jeſus in parabolis *turbis*, & ſine *parabola* non loquebatur
ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἐλάλει

eis: Ut impleretur *pronuntiatum* per Prophetam, dicentem;
35 αὐτοῖς· Ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, ρμ ι

Aperiam in parabolis os meum, eructabo abſcondita à
Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου, ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ

conſtitutione mundi. Tunc *dimittens* *turbas*, venit in domum Jeſus:
36 καταβολῆς κόσμου. Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν ὁ Ἰησοῦς·

Et acceſſerunt ad eum diſcipuli ejus, dicentes; *Explica* nobis
καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Φράσον ἡμῖν

parabolam zizaniorum agri. *Ille verò* reſpondens ait illis;
τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, 37

Seminans *pulchrum* ſemen, eſt Filius hominis. *At* *ager* eſt
Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα, ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· Ὁ δὲ ἀγρὸς, ἐστιν 38

mundus. *Verùm pulchrum* ſemen, hi ſunt filii regni.
ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας·

At zizania *ſunt* filii *mali*. *At* inimicus *ſeminans* ea, eſt
τὰ δὲ ζιζάνια, εἰσὶν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ. Ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ, ἐστιν 39

diabolus: *At* meſſis, conſummatio ſeculi eſt: *At* meſſores,
ὁ διάβολος· ὁ δὲ θερισμὸς, συντέλεια τοῦ αἰῶνός ἐστιν· οἱ δὲ θερισταὶ,

angeli ſunt. Sicut ergò colliguntur zizania, & igni comburuntur:
ἄγγελοί εἰσιν. Ὥσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια, καὶ πυρὶ κατακαίεται· 40

ſic erit in conſummatione ſeculi *hujus*. Mittet Filius hominis
οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος τούτου. Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου 41

angelos ſuos: & colligent de regno ejus omnia
τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα

ſcandala, & *facientes* iniquitatem: Et mittent eos in
τὰ σκάνδαλα, καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν· Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς 42

caminum ignis. Ibi erit fletus & *fremitus* dentium.
τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

Tunc juſti fulgebunt ſicut Sol, in regno Patris eorum.
Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. 43

Habens aures *audire*, audiat.
ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

31 * ܐܚܪܢܐ ܡܬܠܐ ܐܡܬܠ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܦܪܕܬܐ ܕܚܪܕܠܐ. ܕܢܣܒ
32 ܓܒܪܐ ܙܪܥܗ ܒܩܪܝܬܗ. * ܘܗܝ ܙܥܘܪܐ ܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܙܪܥܘܢܐ. ܡܐ ܕܝܢ ܕܪܒܬ ܪܒܐ ܗܝ
33 ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܝܪܩܘܢܐ. ܘܗܘܝܐ ܐܝܠܢܐ. ܐܝܟ ܕܬܐܬܐ ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܬܥܫܫ ܒܣܘܟܘܗܝ. * ܐܚܪܢܐ
ܡܬܠܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܠܚܡܝܪܐ ܗܘ ܕܫܩܠܬ ܐܢܬܬܐ ܛܡܪܬ ܒܬܠܬ
34 ܣܐܝܢ ܕܩܡܚܐ. ܥܕܡܐ ܕܟܠܗ ܚܡܥ. * ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܡܠܠ ܝܫܘܥ ܒܡܬܠܐ
35 ܠܟܢܫܐ. ܘܕܠܐ ܡܬܠܐ ܠܐ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ. * ܐܝܟ ܕܢܫܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܢܒܝܐ
36 ܕܐܡܪ. ܐܦܬܚ ܦܘܡܝ ܒܡܬܠܐ. ܘܐܒܥ ܟܣܝܬܐ ܕܡܢ ܩܕܡ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ. * ܗܝܕܝܢ
ܫܒܩ ܝܫܘܥ ܠܟܢܫܐ ܘܐܬܐ ܠܒܝܬܐ. ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܦܫܩ
37 ܠܢ ܡܬܠܐ ܗܘ ܕܙܝܙܢܐ ܘܕܩܪܝܬܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܘ ܕܙܪܥ ܙܪܥܐ ܛܒܐ
38 ܐܝܬܘܗܝ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. * ܩܪܝܬܐ ܕܝܢ ܐܝܬܝܗ ܥܠܡܐ. ܙܪܥܐ ܕܝܢ ܛܒܐ ܒܢܝܗ ܐܢܘܢ ܕܡܠܟܘܬܐ.
39 ܙܝܙܢܐ ܕܝܢ ܐܝܬܝܗܘܢ ܒܢܘܗܝ ܕܒܝܫܐ. * ܒܥܠܕܒܒܐ ܕܝܢ ܕܙܪܥ ܐܢܘܢ ܐܝܬܘܗܝ ܣܛܢܐ.
40 ܚܨܕܐ ܕܝܢ ܐܝܬܘܗܝ ܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ. ܚܨܘܕܐ ܕܝܢ ܡܠܐܟܐ. * ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ ܕܡܬܠܩܛܝܢ
41 ܙܝܙܢܐ ܘܝܩܕܝܢ ܒܢܘܪܐ. ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ. * ܢܫܕܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
ܡܠܐܟܘܗܝ. ܘܢܠܩܛܘܢ ܡܢ ܡܠܟܘܬܗ ܟܠܗܘܢ ܡܟܫܘܠܐ ܘܠܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝ ܥܘܠܐ.
42 43 * ܘܢܪܡܘܢ ܐܢܘܢ ܒܐܬܘܢܐ ܕܢܘܪܐ. ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ. * ܗܝܕܝܢ ܙܕܝܩܐ ܢܢܗܪܘܢ
ܐܝܟ ܫܡܫܐ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܐܒܘܗܘܢ. ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ.

Aliam parabolam figuravit eis, dicens; 31
Simile eſt regnum cœlorum grano ſinapis, quod acceptum homo ſeminavit in
agro ſuo. Et ipſum quidem minimum eſt 32
omnium ſeminum: quum autem excreverit, maximum eſt omnium olerum, & fit
arbor: ita ut veniat volatile cœli, & nidificet in ramis ejus. Aliam parabolam 33
dixit eis; Simile eſt regnum cœlorum
fermento illi, quod acceptum mulier abdidit in tribus ſatis farinæ, uſquedum
totum fermentaretur. Hæc omnia locu- 34
tus eſt Jeſus per parabolas ad turbas,
nec abſque parabolis colloquebatur eis:
Ut adimpleretur id quod dictum eſt per 35
prophetam, dicentem; Aperiam os meum in parabolis, & proferam abſcondita quæ fuerunt ante jacta mundi fundamenta. Tunc dimiſit Jeſus turbas, ve- 36
nitque domum: & adierunt eum diſcipuli ejus, & dicunt ei; Explica nobis pa-
rabolam illam zizaniorum & agri. Ipſe 37
verò reſpondit, & ait illis; Is qui ſeminavit ſemen bonum eſt filius ho-
minis: Et ager eſt mundus: ſemen ve- 38
rò bonum, ſunt filii regni: zizania ve-
rò, ſunt filii Mali. Inimicus autem qui 39
ſeminavit ea, eſt Satanas: Meſſis verò,
eſt conſummatio mundi: meſſores autem,
angeli. Sicut itaque ſeliguntur zizania, 40
& comburuntur igni; ſic erit in conſum-
matione mundi hujus. Mittet filius ho- 41
minis angelos ſuos, & ſeligent ex ipſius
regno omnia ſcandala, omneſque agentes
iniquitatem. Et projicient eos in forna- 42
cem ignis: illìc erit fletus & ſtridor den-
tium. Tunc juſti ſpendeſcent ut ſol in 43
regno patris ſui. Qui habet aures ad
audiendum, audiat.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

31 هفتاد چهار مثل دانه خردل *مثل دیکر براي ایشان زد وکفت ملکوت
32 آسمان مانندست بدانهٔ خردل که کسي اورا در ده خود کاشت * که ازهمه تخمها
کوچکترست وچون بروید ازهمه کشتها بلندتر وبزرکتر باشد چنانك مرغ آسمان
33 بیاید وزیر شاخ [او] آشیان سازند هفتاد پنج مثل خمیر مایه * مثلي
دیکر اغاز کرد که ملکوت آسمان مانند است بخمیر مایه که زن† آنرا بستاند * ودر سه
34 پیمانه آرد نهد * تا انکه که همه خمیر شود * *عیسي همه سخن بمثل †کفت با جماعت *
35 وبي مثل سخن بدیشان نمي کفت * *تا تمام شود هر چه † در پیغامبر کفته شد
نبوت دهن خود بمثلها بکشایم * وبجویم نهانیهایي * که زودتر از اغاز جهان
36 پوشیده بودند هفتاد شش تفسیر مثل تلخ دانه *انکه عیسي جماعت را
رها کرد ودر خانه در آمد * شاکردان نزدیك او شدند وکفتند * مثل تلخ دانه وده را براي
37 ما تفسیر کن *او بدیشان جواب داد وکفت * انك تخم نیك کاشت فرزند ادمي است *

LXIV. Parabola grani ſinapis.

Parabolam aliam illis propoſuit, 31
et dixit; Regnum cœlorum ſimile
eſt grano ſinapis, quod homo in agro
ſuo ſeminavit. Quod omnium ſe- 32
minum minimum eſt; cùm verò excreverit, omnium ſatorum altiſſimum et maximum evadit: adeò ut aves cœli veniant, et ſub ramis ejus nidificent.

LXXV. Parabola fermenti.

Parabolam aliam exorſus eſt, 33
regnum cœlorum ſimile eſſe fermento, quod accepit mulier et tribus menſuris farinæ indidit, donec
totum fermentaretur. Jeſus omne 34
verbum in parabola locutus eſt ad turbam, et ſine parabola verbum
eis non dixit. Ut compleretur omne 35
quod per Prophetam dictum fuerat.

Prophetia.

Os meum in parabolis aperiam, et quæram abſcondita, quæ priuſquam initium cœpit mundus tecta fuerunt.

LXXVI. Expoſitio parabolæ lolii.

Tunc Jeſus turbam dimiſit, et in 36
domum ingreſſus eſt: & acceſſerunt ad eum diſcipuli, et dixerunt; Parabolam lolii et agri nobis expone. Ipſe illis reſponſum dedit, et 37
dixit; Ille qui ſemen bonum ſeminavit, Filius hominis eſt.

Verſio VULGATA LATINA.

31 Aliam parabolam propoſuit eis dicens; Simile eſt regnum cœlorum grano ſina-
32 pis, quod accipiens homo ſeminavit in agro ſuo: Quod minimum quidem eſt
omnibus ſeminibus: cùm autem creverit, majus eſt omnibus oleribus, & fit ar-
33 bor, ita ut volucres cœli veniant, & habitent in ramis ejus. Aliam parabolam lo-
cutus eſt eis. Simile eſt regnum cœlorum fermento, quod acceptum mulier abſ-
34 condit in farinæ ſatis tribus, donec fermentatum eſt totum. Hæc omnia locutus
35 eſt Jeſus in parabolis ad turbas: & ſine parabolis non loquebatur eis: Ut imple-
retur quod dictum erat per Prophetam, dicentem; Aperiam in parabolis os me-
36 um, eructabo abſcondita à conſtitutione mundi. Tunc, dimiſſis turbis, venit in
domum: & acceſſerunt ad eum diſcipuli ejus, dicentes; Ediſſere nobis parabo-
lam zizaniorum agri. Qui reſpondens, ait illis; Qui ſeminat bonum ſemen, 37
eſt Filius hominis. Ager autem, eſt mundus. Bonum verò ſemen, hi ſunt 38
filii regni. Zizania autem, filii ſunt nequam. Inimicus autem, qui ſemina- 39
vit ea, eſt diabolus. Meſſis verò, conſummatio ſeculi eſt. Meſſores autem,
angeli ſunt. Sicut ergò colliguntur zizania, & igni comburuntur: ſic erit 40
in conſummatione ſeculi. Mittet filius hominis angelos ſuos, & colligent de 41
regno ejus omnia ſcandala, & eos qui faciunt iniquitatem: Et mittent eos 42
in caminum ignis. Ibi erit fletus, & ſtridor dentium. Tunc juſti fulgebunt 43
ſicut Sol in regno Patris eorum. Qui habet aures audiendi, audiat.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* الفصل التاسع والثلثون *

* وضرب لهم مثلا آخر قائلا تشبه ملكوت السموات حبة خردل اخذها انسان وزرعها في حقله * 31
* لانها اصغر الزراريع كلها * فاذا نبتت صارت اكبر من جميع البقول * وتصير شجرة حتى 32
ان طاير السماء يستظل في اغصانها * وقال لهم مثلا آخر تشبه ملكوت السموات خميرا 33
اخذته امراة وخبأته في ثلثة اكيال دقيق فاختمر الجميع * هذا كله قاله يسوع للجموع 34
بامثال وبغير مثل لم يكن يكلمهم * هذا ليتم ما قيل من النبي افتح فاي بالامثال 35
وانطق بالخفيات منذ انشاء العالم * حينيذ ترك الجمع وجاء الى البيت * فجاء اليه تلاميذه 36
وقالوا فسر لنا مثل زوان الحقل * فاجاب قايلا الذي زرع الزرع الجيد هو ابن الانسان * 37
* والحقل هو العالم * والزرع الجيد هم بنو الملكوت * والزوان هم بنو الشرير * والعدو الذي 38 39
زرعهم هو الشيطان * والحصاد هو منتهى الدهر * والحصادون هم الملايكة * وكما انهم 40
يجمعون الزوان اولا ويحرق بالنار هكذا يكون في منتهى هذا الدهر * يرسل ابن الانسان 41
ملايكته فيجمعون من مملكته كل اهل الشكوك وفاعلي الاثم * فيلقونهم في اتون 42
النار حيث البكاء وصرير الاسنان * حينيذ تضي الصديقون كالشمس في ملكوت ابيهم * 43
من له اذنان سامعتان فليسمع *

Sectio trigeſima nona.

Et propoſuit eis parabolam aliam, di- 31
cens; Aſſimilatur regnum cœlorum gra-
no ſinapis, quod accepit homo, & ſe-
minavit in agro ſuo. Nam ipſum eſt 32
minimum ſeminum omnium: Sed cum
creverit, fit maximum omnium olerum,
& fit arbor, ita ut volucre cœli obum-
bretur ſub ramis ejus. Et dixit eis para- 33
bolam aliam; Comparatur regnum cœ-
lorum fermento, quod accepit mulier
& abſcondit illud in tribus menſuris
farinæ: ac fermentatum eſt totum.
Hæc omnia dixit Jeſus turbis per pa- 34
rabolas: & ſine parabola non loqueba-
tur eis: Hoc, ut adimpleretur quod 35
dictum eſt à propheta; Aperiam os me-
um in parabolis, & loquar abſcondita
à creatione mundi. Tunc dereliquit tur- 36
bam, & venit in domum. Venerunt
autem ad eum diſcipuli ejus, & dixe-
runt; Ediſſere nobis parabolam ziza-
niorum agri. Reſpondit autem, & di- 37
xit; Qui ſeminavit ſemen bonum, eſt
filius hominis. Et ager, eſt mundus: 38
& ſemen bonum, ſunt filii regni: &
zizania, ſunt filii maligni. Et inimi- 39
cus qui ſeminavit eos, eſt diabolus. Et
meſſis, eſt finis ſeculi: & meſſores,
ſunt angeli. Et quemadmodum congre- 40
gant zizaniam priùs, & comburunt igni:
ſic erit in fine hujus ſeculi. Mittet fi- 41
lius hominis angelos ſuos, & colligent de
regno ejus omnia ſcandala, & operantes
iniquitatem. Et projicient eos in forna- 42
cem ignis, ubi fletus & ſtridor dentium.
Tunc fulgebunt juſti veluti ſol in regno 43
patris ſui. Qui habet aures audientes,
audiat.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

31 ካልእተ ፡ ምሰሌ ፡ ኣምጽአ ፡ ሎሙ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ትመስል ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡
32 ሕጠተ ፡ ሰናፔ ፡ ዘነሥአ ፡ ብእሲ ፡ ወዘርአ ፡ ውስተ ፡ ገራህቱ ። ወትንእስ ፡ እምኵ
ሉ ፡ እዝርእት ፡ ወሶበ ፡ ልህቀት ፡ ተዐቢ ፡ እምኵሉ ፡ ኣሕማል ፡ ወትከውን ፡ ዕፀ ፡
ዓቢየ ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡ ኦዕዋፈ ፡ ሰማይ ፡ ይመጽኡ ፡ ወይኀድሩ ፡ ውስተ ፡ አዕጹቂሃ ።
33 ካልእተ ፡ ምሳሌ ፡ ነገሮሙ ፡ ትመስል ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ብሑአ ፡ ዘነሥአት ፡ ብ
34 እሲት ፡ ወኀብአት ፡ ውስተ ፡ ሐሪጽ ፡ ዘሠለስቱ ፡ መሠልስ ፡ ወብሕአ ፡ ኵሉ ። ዘ
ንተ ፡ ኵሎ ፡ ተናገረ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ በምሳሌ ፡ ለአሕዛብ ። ወዘእንበለ ፡ ምሰሉስ ፡
35 ኢተናገሮሙ ። ከመ ፡ ይብጻሕ ፡ ቃል ፡ ወይትፈጸም ፡ ዘተብህለ ፡ በነቢይ ፡ እንዘ ፡
36 ይብል ፡ እከሥት ፡ በምሳሌ ፡ ኣፉየ ፡ ወእነግር ፡ ኀቡአተ ፡ ዘእምትካት ። ወእም
ዝ ፡ ኀደጎ ፡ ለሕዝብ ፡ ውስተ ፡ ቤት ፡ ቦአ ፡ ወቀርቡ ፡ አርዳኢሁ ፡ እንዘ ፡ ይብልዎ ፡
37 ፈክር ፡ ለነ ፡ ምሰሌ ፡ ዘከርደድ ፡ ወዘገራህት ። ወአውሥአ ፡ ወይቤ ፡ ዘይዘርእ ፡
38 ሠናየ ፡ ዘርአ ፡ ውእቱ ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ። ወገራህቱሰ ፡ ዓለም ፡ ው
እቱ ፡ ወሠናይሰ ፡ ዘርእ ፡ እሉ ፡ እሙንቱ ፡ ውሉደ ፡ መንግሥት ፡ ወከርደድሰ ፡ ውሉ
39 ዱ ፡ ለእኩይ ። ወፀራዊሰ ፡ ዘዘርአ ፡ ዲያብሎስ ፡ ውእቱ ፡ ወመእረረሰ ፡ ኅልቀተ ፡ ዓ
40 ለም ፡ ውእቱ ፡ ወዐፀድሰ ፡ መላእክት ፡ እሙንቱ ። ከመኬ ፡ የአርይዎ ፡ ለከርደድ ፡
41 ወበእሳት ፡ ያውዕይዎ ፡ ከማሁ ፡ ይከውን ፡ በኅልቀተ ፡ ዓለም ። ይፌኑ ፡ ወልደ ፡ እ
ጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ መላእክቲሁ ፡ ወያአርይ ፡ እመንግሥቱ ፡ ኵሎ ፡ ዐላውያነ ፡ ወ
42 እለ ፡ ይገብሩ ፡ አበሳ ። ወይወድይዎሙ ፡ ውስተ ፡ እቶነ ፡ እሳት ፡ ወበሃየ ፡ ይከው
43 ን ፡ ብካይ ፡ ወሐቂየ ፡ ስነን ። ወአሜሃ ፡ ይበርሁ ፡ ጻድቃን ፡ ከመ ፡ ፀሐይ ፡ በመንግ
ሥተ ፡ አቡሆሙ ፡ ዘበ ፡ ሰማያት ፡ ዘቦ ፡ እዝነ ፡ ሰሚዐ ፡ ይስማዕ ።

Aliam parabolam produxit iis, dicens; Simile eſt regnum cœlorum grano ſina- 31
pis, quod accepit homo & ſeminavit in agro ſuo. Et minimum eſt omnium 32
ſeminum: & quum creverit, majus eſt omnibus herbis. & fit arbor magna,
uſque dum volucres cœli veniant, & habitent in palmitibus ejus. Aliam pa- 33
rabolam dixit iis; Simile eſt regnum cœlorum fermento, quod accepit mulier, &
abſcondit in artopta trium tertiariorum, & fermentatum eſt totum. Hoc to- 34
tum loquutus eſt Dominus Jeſus in parabolis populis, & ſine parabola non allo-
quebatur eos: ut perveniret verbum & impleretur quod dictum fuit in 35
propheta, dicente; Aperiam in parabolis os meum, & loquar abſcon-
dita quæ ab initio. Et dimiſſo populo, in domum ivit; & acceſſerunt di- 36
ſcipuli ejus, dicentes ei; Expone nobis parabolam carduorum & agri. Et re- 37
ſpondit, & dicit; Qui ſeminat bonum ſemen, eſt filius hominis. Et ager ejus 38
mundus eſt. Et ſemen bonum, hi ſunt filii regni: et cardui ſunt filii nequam.
Et inimicus qui ſeminavit, diabolus eſt: & meſſis, conſummatio mundi eſt: 39
& meſſores, angeli ſunt. Sicut igitur colligunt carduum, & in igne com- 40
burunt eum: ita erit in conſummatione mundi. Mittet filius hominis ange- 41
los ſuos, & colligent ex regno ſuo omnes prævaricatores, & eos qui fa-
ciunt iniquitatem: Et projicient eos in fornacem ignis. Et ibi erit fletus 42
& ſtridor dentium. Et tunc fulgebunt juſti ſicut ſol in regno patris eorum 43
qui eſt in cœlis. Qui habet aures, audiendo audiat.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

وده این جهانست * وکاشتهٔ نیك فرزندان ملکوت اند * وتلخ دانهٔ فرزندان شوم وشرند * 38
* ودشمن که ان دانهٔ تلخ را انداخت شیطانست * هنکام درویدن + فرجام خلق است * 39
اهل دره فرشتکانند * که تلخ دانهارا بکزینند ودر اتش بسوزند * در انتهاء عالم این 40
چنین بشود * فرزند بشر فرشتکان خودرا بفرستد * وهمه اشقتکیها را زمملکتش بچینند * 41
با بدان وظالمان را * در تون اتش اندازند * انجا پیدا شود کریستن * ودندانها بر هم 42
ساویدن * انکه صدیقان وراستان در ملکوت ابدر ایشان همچو افتاب بتابند * هر که 43
دو کوش شنونده دارد بشنود

Et ager, hic mundus eſt; et ſe- 38
men bonum, filii regni ſunt: lo-
lium autem, filii improbi et ma-
li ſunt. Et inimicus, qui loli- 39
um hoc injecit, Satanas eſt: tem-
pus metendi noviſſimum creatura-
rum eſt; meſſores Angeli ſunt. Ut 40
zizania ſeligunt, et in igne com-
burunt, in fine mundi hujus ſic
erit. Filius hominis Angelos ſu- 41
os mittet, et omnes offenſio-
nes ex regno ſuo colligent, cum ma-
lis, et iniquis: Quos in fornacem 42
ignis conjicient. Illic orietur
fletus et colliſio dentium. Tum 43
juſti et recti in regno Patris ſui
ſicut ſol ſplendebunt: Quicun-
que aures audientes habet, au-
diat.

Iterum ſimile eſt regnum cœlorum theſauro abſcondito in agro: quem
44 Πάλιν ὁμοία ἐςὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν
inveniens homo abſcondit, & præ gaudio illius vadit, & univerſa quæ habet
εὑρὼν ἄνθρωπος ἔκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ πάντα ὅσα ἔχει
vendit, & emit agrum illum. Iterum ſimile eſt regnum cœlorum
45 πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον. Πάλιν ὁμοία ἐςὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
homini negotiatori, quærenti bonas margaritas: *Qui inveniens unam pretioſam marga-*
46 ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· Ὃς εὑρὼν ἕνα πολύτιμον μαργα-
ritam, *abiens* vendidit omnia quæ habuit, & emit eam. Iterum ſimile
47 ρίτην, ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. Πάλιν ὁμοία
eſt regnum cœlorum ſagenæ *jactæ* in mare, & ex omni
ἐςὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς
genere *cogenti*. Quam, cùm impleta eſſet, *producentes ſuper* littus,
48 γένους συναγαγούσῃ. Ἣν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν,
& ſedentes, collegerunt *pulchra* in *receptacula, at vitioſa* forâs *ejecerunt*. Sic
49 καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. Οὕτως
erit in conſummatione ſeculi: exibunt angeli, & *ſegregabunt* malos
ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς πονηροὺς
de medio juſtorum: Et *projicient* eos in caminum ignis: ibi erit fletus
50 ἐκ μέσου τῶν δικαίων, Καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς
& *fremitus* dentium. *Dicit illis Jeſus*; Intellexiſtis hæc omnia?
51 καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Συνήκατε ταῦτα πάντα;
Dicunt ei; *Utique, Domine. Is autem dixit* illis; *Propter hoc* omnis Scriba
52 λέγουσιν αὐτῷ, Ναὶ κύριε. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς

doctus in *regnum* cœlorum, ſimilis eſt homini patrifamiliâs, qui
μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ὅμοιός ἐςιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅςις
— *ejicit* de theſauro ſuo nova & vetera. Et factum eſt, cùm
ρμα ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά. Καὶ ἐγένετο ὅτε 53
a conſummâſſet Jeſus parabolas iſtas, tranſiit indè. Et veniens in
ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν. Καὶ ἐλθὼν εἰς 54
patriam ſuam? docebat eos in *ſynagoga* eorum, ita ut *obſtupeſceri*
τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥςε ἐκπλήττεσθαι
ipſos, & *dicere*; Undè huic ſapientia hæc, & *efficacitates*? Nónne
αὐτοὺς, καὶ λέγειν, Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη, καὶ αἱ δυνάμεις; Οὐχ 55
hic eſt fabri filius; Nónne matet ejus dicitur Maria, & fratres
οὗτός ἐςιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ
ejus, Jacobus, & *Joſes*, & Simon, & Judas? Et ſorores ejus,
αὐτοῦ, Ἰάκωβος, καὶ Ἰωσῆς, καὶ Σίμων, καὶ Ἰούδας; Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ 56
nónne omnes apud nos ſunt; Undè ergò huic iſta omnia? Et ſcanda-
οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσι; Πόθεν οὖν τούτῳ ταῦτα πάντα; Καὶ ἐσκανδα- 57
lizabantur in eo. *At* Jeſus dixit eis, Non eſt propheta *inhonoratus*,
λίζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἔςι προφήτης ἄτιμος,
ρμβ *ſi non* in patria ſua, & in domo ſua. Et non fecit ibi
a εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ 58
efficacias multas, propter incredulitatem illorum.
δυνάμεις πολλὰς, διὰ τὴν ἀπιςίαν αὐτῶν.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

44 * ܬܘܒ ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܣܝܡܬܐ ܕܛܫܝܐ ܒܩܪܝܬܐ. ܗܝ ܕܐܫܟܚܗ ܓܒܪܐ
45 ܘܛܫܝܗ. ܘܡܢ ܚܕܘܬܗ ܐܙܠ ܙܒܢ ܟܠ ܕܐܝܬ ܠܗ ܘܙܒܢܗ ܠܗ ܠܩܪܝܬܐ ܗܝ. * ܬܘܒ ܕܡܝܐ
46 ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܠܓܒܪܐ ܬܓܪܐ ܕܒܥܐ ܗܘܐ ܡܪܓܢܝܬܐ ܛܒܬܐ. * ܟܕ ܕܝܢ ܐܫܟܚ
47 ܡܪܓܢܝܬܐ ܚܕܐ ܕܕܡܝܗ ܣܓܝ. ܐܙܠ ܙܒܢ ܟܠ ܡܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܘܙܒܢܗ. * ܬܘܒ ܕܡܝܐ
48 ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܠܡܨܝܕܬܐ ܕܐܬܪܡܝܬ ܒܝܡܐ ܘܡܢ ܟܠ ܓܢܣ ܟܢܫܬ. * ܘܟܕ ܡܠܝܬ.
ܐܣܩܘܗ ܠܣܦܬ ܝܡܐ. ܘܝܬܒܘ ܓܒܘ. ܘܛܒܐ ܐܪܡܝܘ ܒܡܐܢܐ. ܘܒܝܫܐ ܫܕܘ ܠܒܪ.
49 * ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ. ܢܦܩܘܢ ܡܠܐܟܐ ܘܢܦܪܫܘܢ ܒܝܫܐ ܡܢ ܒܝܢܬ ܟܐܢܐ.
50 51 * ܘܢܪܡܘܢ ܐܢܘܢ ܒܐܬܘܢܐ ܕܢܘܪܐ. ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ
52 ܐܣܬܟܠܬܘܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܝܢ ܡܪܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܟܠ
ܣܦܪܐ ܕܡܬܬܠܡܕ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܕܡܐ ܠܓܒܪܐ ܡܪܐ ܒܝܬܐ. ܕܡܦܩ ܡܢ ܣܝܡܬܗ
ܚܕܬܬܐ ܘܥܬܝܩܬܐ. * ܪܡܫܐ ܕܦܣܩܬ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ * ܠܓ *
53 54 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܠܡ ܝܫܘܥ ܡܬܠܐ ܗܠܝܢ. ܫܢܝ ܡܢ ܬܡܢ. * ܘܐܬܐ ܠܡܕܝܢܬܗ ܘܡܠܦ ܗܘܐ
ܠܗܘܢ ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܬܕܡܪܘܢ. ܘܢܐܡܪܘܢ. ܡܢ ܐܝܟܐ ܠܗ ܠܗܢܐ ܚܟܡܬܐ ܗܕܐ
55 ܘܚܝܠܐ. * ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܐ ܗܘ ܒܪܗ ܕܢܓܪܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܡܗ ܡܬܩܪܝܐ ܡܪܝܡ. ܘܐܚܘܗܝ
56 ܝܥܩܘܒ ܘܝܘܣܐ. ܘܫܡܥܘܢ ܘܝܗܘܕܐ. * ܘܚܬܘܬܗ ܟܠܗܝܢ ܠܐ ܗܐ ܠܘܬܢ ܐܢܝܢ. ܡܢ ܐܝܟܐ ܠܗ ܠܗܢܐ ܗܠܝܢ
57 ܟܠܗܝܢ. * ܘܡܬܟܫܠܝܢ ܗܘܘ ܒܗ. ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܝܬ ܢܒܝܐ ܕܫܝܛ. ܐܠܐ
58 ܒܡܕܝܢܬܗ ܘܒܒܝܬܗ. * ܘܠܐ ܥܒܕ ܬܡܢ ܚܝܠܐ ܣܓܝܐܐ. ܡܛܠ ܠܐ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ.

Rurſus ſimile eſt regnum cœlorum theſauro, qui abſconditus eſt in agro, quem inveniens vir abdidit, & præ gaudio ſuo abiit, vendidit quæcunque habebat, & emit agrum illum. 44
Rurſus ſimile eſt regnum cœlorum viro negotiatori, qui quærebat margaritas optimas. 45
Quum autem inveniſſet margaritam unam graviſſimi pretii, abiit, vendidit quæcunque habebat, ac comparavit eam. 46
Rurſus ſimile eſt regnum cœlorum ſagenæ lapſæ in mare, & ex omni genere cogenti. 47
Quam, quum eſſet impleta, ſubduxerunt ad litora maris, & ſedentes ſelegerunt: & bonos projecerunt in vaſa, malos autem abjecerunt forás. 48
Sic erit in conſummatione mundi. Egredientur angeli, & ſecernent flagitioſos è juſtis. 49
Et projicient eos in fornacem ignis: illìc erit fletus & ſtridor dentium. 50
Ait illis Jeſus; Intellexiſtis hæc omnia? dicunt ei; Etiam, Domine noſter. 51
Ait illis, propterea omnis ſcriba qui ſe diſcipulum præbet regno cœlorum, ſimilis eſt viro patri familiâs, qui depromit è theſauris ſuis nova & vetera. 52

Ad veſperam amputationis capitis Johannis. 33.

Et factum eſt quum abſolviſſet Jeſus parabolas iſtas, ut diſceſſerit illinc: 53
Et venerit in urbem ſuam, docerétque eos in ſynagogis eorum, ita ut obſtupeſcerent, dicerentque; Unde huic ſapientia iſta & virtutes? 54
Nónne iſte eſt filius lignarii? Nónne mater ejus vocatur Maria, & fratres ejus Jacob, & Joſes, & Simon, & Juda? 55
Et ſorores ejus omnes, nónne ecce apud nos ſunt? unde huic ipſi iſta omnia? 56
Et offendebantur in eo. Ipſe verò Jeſus ait illis, Non eſt propheta contumeliis affectus, niſi in urbe ſua & domo ſuâ. 57
Neque edidit illìc virtutes multas propter incredulitatem eorum. 58

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

44 هفتاد هفت مثل كنج *بار مانندست ملكوت آسمان بكنجي كه در ده پنهان
كرده شد مردي اورا يافت وپوشانيد واز شادماني † برفت هر چه داشت فروخت • وآن ديه را
45 خريد هفتاد هشت مثل دانه مرواريد * بار ملكوت آسمان مانندست بمردي
46 بازركان • كه مرواريدهاء نيك مي جست • *ودانه مرواريد قيمتي كران بها يافت هرچه
47 داشت همه را فروخت وآنرا خريد هفتاد نه مثل دام وماهي *بار ملكوت
48 آسمان مانندست † بدام ماهي • كه در دريا اندازند • واز هر جنسي چمندكان دريا دردام *پر
شدند • دام را بر لب دريا كشيدند • ونشستند بر كزيدند • هرچه نيك بود قبول كردند •
49 وبد داشتند • وانچ بد وشوم بود بيرون بينداختند • *در انتها عالم اين چنين بشود •
50 فرشتكان بدر آيند • مردم دغل وناراست † را ازصديقان جدا كنند • *وايشانرا در تون
اتش جاويد بيندازند • انجا باشد كريستن ودندان برهم ساويدن •
51 هشتاد مثل نويسنده *بعد ازان عيسي
بديشان كفت • اين همه در يافتيد • جواب دادند كه آري • اي خداوند ما •

LXXVII. Parabola theſauri.

Rurſus ſimile eſt regnum cœlorum theſauro, qui in agro occultatus erat, quem invenit homo & celavit; & præ gaudio abiens quicquid habuit vendidit, & illum agrum comparavit. 44

LXXVIII. Parabola unionis.

Rurſus regnum cœlorum ſimile eſt homini mercatori, qui margaritas bonas quæſivit. 45 *Et quum unionem pretioſiſſimam invenit, quicquid habuit univerſum vendidit, & illam emit.* 46

LXXIX. Parabola retis & piſcium.

Rurſus regnum cœlorum ſimile eſt reti piſcatorio, quod in mare projecerunt, & ex omni genere animalium maris in rete coactorum *Impletum rete in littus maris ſubduxerunt: & ſedentes delegerunt; quicquid bonum erat acceptum retinuerunt, quod verò malum & nequam erat abjecerunt foras.* 47 48 *In extremo mundi ita erit: Angeli prodibunt, & homines pravos & iniquos à juſtis ſecernent.* 49 *Et illos in fornacem ignis ſempiterni conjicient: illic erit fletus et dentium colliſio.* 50

LXXX. Parabola de Scriba.

Poſteà Jeſus illis dixit, Hæc omnia intellexiſtis? Reſponderunt, Etiam Domine noſter. 51

Verſio VULGTA LATINA.

44 Simile eſt regnum cœlorum theſauro abſcondito in agro: quem qui invênit homo, abſcondit, & præ gaudio illius vadit, & vendit univerſa quæ habet, & emit agrum
45 illum. Iterùm ſimile eſt regnum cœlorum homini negotiatori, quærenti bonas
46 margaritas. Inventâ autem unâ pretioſâ margaritâ, abiit, & vendidit omnia quæ
47 habuit, & emit eam. Iterùm ſimile eſt regnum cœlorum ſagenæ miſſæ in mare, &
48 ex omni genere piſcium congreganti. Quam, cùm impleta eſſet, educentes, & ſe-
49 cus littus ſedentes, elegerunt bonos in vaſa, malos autem foràs miſerunt. Sic erit
50 in conſummatione ſeculi: exibunt angeli, & ſeparabunt malos de medio juſtorum,
51 Et mittent eos in caminum ignis: ibi erit fletus, & ſtridor dentium. Intellexiſtis
52 hæc omnia? dicunt ei; Etiam. Ait illis; Ideò omnis ſcriba doctus in regno
cœlorum, ſimilis eſt homini patri familiâs, qui profert de theſauro ſuo nova & ve-
tera. Et factum eſt, cùm conſummâſſet Jeſus parabolas iſtas, tranſiit indé. 53
Et veniens in patriam ſuam, docebat eos in ſynagogis eorum, ita ut mirarentur, & 54
dicerent; Unde huic ſapientia hæc, & virtutes? Nónne hic eſt fabri filius? Nón- 55
ne mater ejus dicitur Maria; & fratres ejus, Jacobus, & Joſeph, & Simon, & Judas?
Et ſorores ejus, nónne omnes apud nos ſunt? Undè ergò huic omnia iſta? 56
Et ſcandalizabantur in eo. Jeſus autem dixit eis; Non eſt propheta ſine honore, niſi 57
in patria ſua, & in domo ſua. Et non fecit ibi virtutes multas, propter increduli- 58
tatem illorum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

44 * الفصل الاربعون * وشبه ملكوت السموات كنزا مخفيا في حقل وجده انسان
45 فخباه ومن فرحه مضي فباع كل شي له واشتري ذلك الحقل * وايضا تشبه ملكوت السموات
46 انسانا تاجرا يطلب الجوهر الحسن * فوجد درة كثيرة الثمن فمضي وباع كل شي له واشتراها *
47 48 * وايضا تشبه ملكوت السموات شبكة القيت في البحر فجمعت من كل جنس * فلما امتلات
49 اطلعوها الي الشاطي وجلسوا * فجمعوا الخيار في الاوعية والاشرار رموا بهم خارجا * هكذي
50 يكون في انقضاء هذا الزمان تخرج الملايكة ويعزلون الاشرار من وسط الاخيار * ويلقونهم
51 في اتون النار هناك يكون البكاء وصرير الاسنان * ثم قال لهم يسوع افهمتم هذا كله قالوا
52 له نعم يا رب * [] من اجل هذا كل كاتب يتلمذ لملكوت السموات يشبه انسانا رب بيت * يخرج
53 من كنزه جددا وقدماء * الفصل الحادي والاربعون * ولما اكمل يسوع
54 هذه الامثال انتقل من هناك * وجاء الي مدينته وكان يعلم في مجامعهم حتي انهم بهتوا *
55 وقالوا من اين له هذه الحكمة والقوي * اليس هذا هو ابن النجار * او ليس امه مريم * واخوته
56 57 يعقوب ويوسا وسمعان ويهوذا * اليس اخواته كلهن عندنا * فمن اين له هذا كله * وكانوا يشكون
58 فيه * فقال لهم يسوع لا يهان نبي الا في مدينته وبيته * ولم يصنع هناك قوات كثيرة من
اجل قلة ايمانهم *

Sectio quadrageſima.

*Et aſſimilatur regnum cœlorum theſau- 44
ro abſcondito in agro: quem invenit homo, & abſcondit ipſum, & præ gaudio ſuo abiit, vendidit omnia quæ habebat, & emit illum agrum. Et iterum aſſimilatur 45
regnum cœlorum homini negotiatori, qui quærit gemmam pretioſam. Invenit au- 46
tem margaritam multi pretii, quare abiit, & vendidit quiquid habebat, & emit eam. Et iterum aſſimilatur regnum 47
cœlorum reti quod jactum eſt in mare, & congregavit ex omni genere: Cúm- 48
que impletum eſſet, eduxerunt illud ad litus, & ſederunt, & collegerunt bonos in vaſis ſuis, & malos projecerunt forás. Sic erit in fine hujus temporis; 49
exibunt angeli, & ſegregabunt malos de medio juſtorum. Et projicient eos in 50
fornacem ignis: ibi erit fletus, & ſtridor dentium. Deinde dixit eis, Intel- 51
lexiſtis hæc omnia? Dixerunt, Ita domine. Dixitque eis, Ideò omnis ſcriba 52
qui diſcipulus ſit regno cœlorum, aſſimilatur homini patri familiâs, qui éducit de theſauro ſuo nova & vetera.*

Sectio quadrageſima prima.

*Et cùm conſummâſſet Jeſus iſtas para- 53
bolas, receſſit indé. Et venit in civita- 54
tem ſuam, & docebat in ſynagogis eorum, ita ut ipſi obſtupeſcerent, & dicerent; Unde ei hæc ſapientia & virtutes? Nónne hic eſt filius lignarii? Aut 55
nónne mater ejus eſt Maria? & fratres ejus Jacob, & Joſes, & Simon, & Judas? Nónne ſorores ejus omnes ſunt a- 56
pud nos? Unde ergò ei hæc omnia? Et 57
ſcandalizabantur in eo. Ait illis Jeſus; Non deſpicitur propheta niſi in civitate ſua & in domo ſua. Et non o- 58
peratus eſt ibi virtutes multas propter penuriam fidei eorum.*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

44 ትመስል : መንግሥተ : ሰማያት : መድፍን : ዘጉበ : ዘኅቡእ : ውስተ : ገራህት : ወረኪቦ :
ብእሲ : ኅብአ : ወእምፍሥሐሁ : ሖረ : ወኵሎ : ዘቦ : ሤጠ : ወተሣየጠ : ውእቱ : ገራህ
45 ተ ::=: ካዕበ : ትመሰል : መንግሥተ : ሰማያት : ብእሴ : ሠያጤ : ዘይኀሥሥ : ባሕርየ :
46 ሠናየ :=: ወረኪቦ : አሐደ : እንተ : ብዙኅ : ሤጣ : ሖረ : ወሤጠ : ኵሎ : ዘቦ : ወተሣ
47 የጣ ::=: ካዕበ : ትመስል : መንግሥተ : ሰማያት : ገሪፈ : እንተ : ተወድየት : ውስተ : ባ
48 ሕር : ወእምኵሉ : ዘመደ : ዓሣ : አስተጋብአ :=: እንተ : መሊአ : አዕረጉ : ውስተ : ሐ
ይቅ : ወነቢሮሙ : አረዩ : ሠናይቶ :: ውስተ : ሙደይ : ወእኩዮሰ : ገደፉዎ : አፍአ ::=:
49 ከማሁ : ይከውን : በኅልቀተ : ዓለም : ይወፅኡ : መላእክት : ወይፈልጡ : ፀዋጋነ : እ
50 ምእከሎሙ : ለጻድቃን :=: ወይወድይዎሙ : ውስተ : እቶነ : እሳት : ኀበ : ብካይ : ወሐ
51 ቂየ : ስነን :=: ለበውክሙሁ : እንከ : ዘንተ : ኵሎ : ወይቤልዎ : እወ : እግዚኦ :=:
52 ወይቤሎሙ : በእንተ : ዝንቱ : ኵሉ : ጸሐፍ : ዘይፀመድ : ለመንግሥተ : ሰማያት : ይመስ
53 ል : ብእሴ : በዓለ : ቤት : ዘያወፅእ : እመዝገቡ : ሐዲሰ : ወብሉየ ::=: ወፈጺሞ : እግዚ
54 እ ኢየሱስ : ዘንተ : ምስሌ : ተንሥአ : እምዝየ :=: ወሖረ : ሀገሮ : ወመሀሮሙ : በምኵ
ራቦሙ : እስከ : ሶበ : ይደመሙ : ወይብሉ : እምአይቴ : ለዝንቱ : ዝኵሉ : ጥበብ : ወ
55 ኃይል :=: አኮሁ : ዝንቱ : ውእቱ : ወልዱ : ለጸራቢ : አኮሁ : እሙ : ስማ : ማርያ
56 ም : ወአኃዊሁ : ያዕቆብ : ወይስወ : ወስምዖን : ወይሁዳ :=: ወአኃቲሁ : ኵሎን : ኀ
57 ቤነ : ሃለዋ : እምአይቴ : እንከ : ለዝ : ዝኵሉ :=: ወያንጐረጕሩ : በእንቲአሁ ::
ወይቤሎሙ : እግዚእ ኢየሱስ : አልቦ : ነቢይ : በኀበ : ኢይከብር : ዘእንበለ : በሃገ
58 ሩ : ወበቤቱ ::=: ወኢገብረ : በሃየ : ኀይለ : ብዙኀ : በእንተ : ኢአሚኖቶሙ ::=:

*Simile eſt regnum cœlorum occultato theſauro, abſcondito in agro: & inveniens 44
eum homo abſcondit eum, & è gaudio ejus vadit, & omne quòd habet vendit, &
emit iſtum agrū. Iterum ſimile eſt regnum cœlorum homini mercatori, qui quærit 45
margaritam bonam: Et inveniens unam quæ magni fuit pretii, abiit, & ven- 46
didit omne quod habuit, & emit eam. Iterum ſimile eſt regnum cœlorum reti 47
quod ejicitur in mare, & ex omni genere, piſcem congregavit. Quod cùm im- 48
pletum eſſet, eduxerunt in litus, & ſedentes illi, collegerunt bonos in vaſa, &
malos ejiciebant foras. Sic erit in conſummatione mundi: exibunt angeli, 49
& ſeparabunt malos è medio juſtorum: Et projicient eos in fornacem ignis: 50
ubi fletus & ſtridor dentium. Intelligitiſne igitur hæc omnia? & dicunt 51
ei, Etiam Domine. Et dicit iis; Propter hoc omnis ſcriba qui operam dat regno 52
cœlorum, ſimilis eſt homini domino domûs, qui profert è theſauro ſuo nova &
vetera. Et quum conſummâſſet Jeſus hanc parabolam, migravit indè. Et 53
abiit in civitatem ſuam; & docuit eos in ſynagogis eorum, uſque dum mira- 54
rentur, & dicerent; Unde huic hæc omnis ſcientia & virtus? Nónne 55
hic eſt filius fabri: nónne matris ejus nomen eſt Maria, & fratres ejus Ja-
cob, & Jeſu, & Simon, & Jehudas? Et ſorores ejus omnes, nónne apud 56
nos ſunt: Unde igitur huic hæc omnia? Et murmurabant contra eum. Et 57
dicit iis Dominus Jeſus; Non eſt propheta ubi non honoratur, niſi in civitate
ſua, & in domo ſua. Et non fecit ibi virtutem multam, propter infidelita- 58
tem eorum.*

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

52 بديشان كفت براي اين مي كويم * كه هر نويسنده كه براي ملكوت آسمان شاكرد
شود * مانندست بمردي كدخداي كه از ذخيره خود بدر آورد † نوها وكهنها *
53 هشتاد ويك تعليم دادن مسيح در ناصره * چون عيسي اين مثلها را تمام كرد
54 [از آنجا رفت] * در شهر خود آمد ودر انجمنهاء ايشان تعليم مي داد انچنانك كه در تعجب
55 مي شدند ومي كفتند اين از كجا دارد حكمت ونيرومندي * نه اينست پسر درودكر نه
56 مادرش مريم خوانده شود وبرادرانش يعقوب ويوسا وشمعون ويهودا * وخواهران همكنان † پيش ما
57 هستند * اين سخن از كجا دارد * ودر عقب او بيهوده مي كفتند * عيسي بديشان كفت پيغمبر
58 نيست نكوهيده الا بشهر خود ودر خانه خود * بسيار معجزات † انجا نكرد براي انك ايمان نداشتند

*Illis dixit, Idcirco dico, quod om- 52
nis Scriba qui regno cœlorum idoneus diſcipulus fuerit, ſimilis eſt viro œconomo, qui ex theſauro ſuo profert nova et vetera.*

LXXXI. Docet Chriſtus in Nazreh.

*Cùm Jeſus has parabolas abſolviſ- 53
ſet, illinc diſceſſit. Cumque in 54
civitatem ſuam veniſſet, in ſynagogis eorum docuit, adeò ut admiratione caperentur, et dicerent; Unde habet iſte ſapientiam et virtutem? Nónne hic eſt filius fabri? nónne 55
mater ejus Maria vocatur, et fratres ejus Jacobus, et Joſes, et Simeon, et Jehuda? Et ſorores ejus 56
omnes apud nos ſunt: unde habet? Inſuper de eo 57
futilia dixerunt. Jeſus illis dixit; Propheta non eſt contemtus niſi in civitate ſua et in domo ſua. 58
Neque multa miracula illic fecit propterea quòd fidem non haberent.*

CAP. XIV. ιδ'.

In illo tempore audivit Herodes Tetrarcha famam Jesu:
1 ΕΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ· ΚΕ ρμγ β
Et ait pueris suis; Hic est Joannes Baptista: ipse surrexit
2 Καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη
à mortuis, & *propter hoc* *efficaciæ* operantur in eo, *Nam*
3 ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. Ὁ γὰρ ρμδ β
Herodes *apprehendens* Joannem, *vinxit* eum, & posuit in *custodia*, propter
Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην, ἔδησεν αὐτὸν, καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ, διὰ
Herodiadem uxorem *Philippi* fratris sui. Dicebat enim illi
4 Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ
Joannes; Non licet tibi habere eam. Et volens illum occidere,
5 ὁ Ἰωάννης, Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐτήν. Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι,
timuit *turbam*, quia sicut Prophetam eum habebant. *Natalitiis* autem
6 ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. Γενεσίων δὲ ρμε ϛ
agendis Herodis, saltavit filia Herodiadis in medio, &
ἀγομένων τοῦ Ἡρώδου, ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ
placuit Herodi. Undè cum juramento *spopondit* ei dare quodcunque
7 ἤρεσε τῷ Ἡρώδῃ. Ὅθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν
postulâsset. Illa *verò* *præinstructa* à matre sua; Da mihi, inquit,
8 αἰτήσηται. Ἡ δὲ προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησὶν,
hic in disco caput Joannis Baptistæ. Et contristatus est rex:
9 ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς·
propter *verò* *juramenta*, & *simul accumbentes*, jussit dari. *Et* *mittens*
διὰ δὲ τοὺς ὅρκους, καὶ τοὺς συνανακειμένους, ἐκέλευσε δοθῆναι. Καὶ πέμψας 10
decapitavit Joannem in *custodia*. Et allatum est caput ejus in
ἀπεκεφάλισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ 11
disco, & datum est puellæ: & attulit matri suæ. Et
πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ, καὶ ἤνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ 12
accedentes discipuli ejus, tulerunt corpus, & sepelierunt illud: &
προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἦραν τὸ σῶμα, καὶ ἔθαψαν αὐτό· καὶ
venientes nuntiaverunt Jesu. *Et* *audiens* Jesus, secessit
ρμϛ γ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ. Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν 13
indè in navicula in desertum locum *privatim*. & *audientes* turbæ,
ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν. καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι,
secutæ sunt eum *pedibus* de civitatibus. Et exiens *Jesus* vidit
ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων. Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδε 14
multam turbam, & *visceribus affectus* est *erga* *eos*, & curavit *ægrotos*
πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀῤῥώστους
eorum. Vespere autem facto, accesserunt ad eum discipuli ejus,
Κϛ ρμζ α αὐτῶν. Ὀψίας δὲ γενομένης, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, 15
dicentes; *Solitarius* est locus, & hora jam præteriit: *absolve*
λέγοντες, Ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν· ἀπόλυσον
turbas, ut abeuntes in *vicos*, *mercentur* sibi escas. *At*
τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. Ὁ δὲ 16
Jesus dixit eis; Non *usum* habent *abire*: date illis vos manducare.
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܕ *

1 * ܒܗܘ ܕܝܢ ܙܒܢܐ. ܫܡܥ ܗܪܘܕܣ ܛܛܪܪܟܐ. ܫܡܥܗ ܕܝܫܘܥ. * ܘܐܡܪ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܗܢܘ 2
ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. ܗܘ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܝܠܐ ܡܬܥܒܕܝܢ ܒܗ * ܗܘ ܕܝܢ 3
ܗܪܘܕܣ ܐܚܕܗ ܗܘܐ ܠܝܘܚܢܢ. ܘܐܣܪܗ ܘܐܪܡܝܗ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܡܛܠ ܗܪܘܕܝܐ ܐܢܬܬ
ܦܝܠܝܦܘܣ ܐܚܘܗܝ. * ܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ ܝܘܚܢܢ. ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܕܬܗܘܐ ܠܟ ܐܢܬܬܐ. 4
* ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܠܡܩܛܠܗ. ܘܕܚܠ ܗܘܐ ܡܢ ܥܡܐ. ܕܐܝܟ ܕܠܢܒܝܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. * ܟܕ 5 6
ܗܘܐ ܕܝܢ ܝܘܡܐ ܕܒܝܬ ܝܠܕܗ ܕܗܪܘܕܣ. ܪܩܕܬ ܒܪܬܗ ܕܗܪܘܕܝܐ ܩܕܡ ܣܡܝܟܐ. ܘܫܦܪܬ ܠܗ
ܠܗܪܘܕܣ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܒܡܘܡܬܐ ܐܫܬܘܝ ܠܗ. ܕܢܬܠ ܠܗ ܡܕܡ ܕܬܫܐܠܝܘܗܝ. * ܗܝ ܕܝܢ 7 8
ܡܛܠ ܕܡܠܦܐ ܗܘܬ ܡܢ ܐܡܗ. ܐܡܪܬ. ܗܒ ܠܝ ܗܪܟܐ ܒܦܝܢܟܐ. ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ.
* ܘܟܪܝܬ ܠܗ ܠܡܠܟܐ. ܡܛܠ ܕܝܢ ܡܘܡܬܐ ܘܣܡܝܟܐ. ܦܩܕ ܕܢܬܝܗܒ ܠܗ. * ܘܫܕܪ 9 10
ܦܣܩܗ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. * ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܪܫܗ ܒܦܝܢܟܐ. ܘܐܬܝܗܒ ܠܛܠܝܬܐ. 11
ܘܐܘܒܠܬܗ ܠܐܡܗ. * ܘܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܫܩܠܘ ܫܠܕܗ ܘܩܒܪܘ. ܘܐܬܘ ܚܘܝܘ ܠܝܫܘܥ. 12
* ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ. ܫܢܝ ܡܢ ܬܡܢ ܒܐܠܦܐ ܠܐܬܪܐ ܚܘܪܒܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. ܘܟܕ ܫܡܥܘ 13
ܟܢܫܐ. ܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ܒܝܒܫܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. * ܘܢܦܩ ܝܫܘܥ ܚܙܐ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܐܬܪܚܡ 14
ܥܠܝܗܘܢ. ܘܐܣܝ ܟܪܝܗܝܗܘܢ.

* ܩܘܪܒܐ ܕܟܠܝܘܡ * ܟܕ *

* ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ. ܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܐܬܪܐ ܚܘܪܒܐ ܗܘ. ܘܥܕܢܐ ܥܒܪ 15
ܠܗ. ܫܪܝ ܟܢܫܐ ܕܐܢܫܐ. ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܩܘܪܝܐ. ܘܢܙܒܢܘܢ ܠܗܘܢ ܣܝܒܪܬܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ 16
ܠܗܘܢ. ܠܐ ܤܢܝܩܝܢ ܠܗܘܢ ܠܡܐܙܠ. ܗܒܘ ܠܗܘܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܟܠ.

CAP. XIV.

ILlo verò tempore audivit Herodes Tetrarcha famam Jesu. 1 Et dixit servis suis, Iste 2 est Johannes Baptista, ipse surrexit è monumento, propterea virtutes operantur per eum. Ipse autem Herodes prehenderat Jo- 3 hannem, vinctumque conjecerat in carcerem, propter Herodiadem uxorem Philippi fratris sui. Dicebat enim ei Johannes; Non 4 licet eam esse tibi uxorem. Et volebat eum 5 interficere, sed timebat à populo, quippe qui ut prophetã habebant eum. Quum autẽ age- 6 rentur natalitia Herodis, saltavit filia Herodiadis coram accumbentibus, & placuit Herodi. Propterea jurejurando juravit ei, se 7 daturum ei quicquid petiisset. Ipsa verò pro- 8 pterea quòd edocta fuerat à matre sua, dixit; Da mihi hîc in paropside caput Johannis Baptistæ. Et ægrè tulit rex: sed propter 9 jusjurandum & accumbentes, præcepit ei dari. Misitque qui amputaret caput Johan- 10 nis Baptistæ in carcere. Et allatum est ca- 11 put ejus in paropside, & datum est puellæ, attulitque illud matri suæ. Et accedentes disci- 12 puli ejus, sustulerunt cadaver ejus, ac sepelierunt; & venientes renuntiârunt Jesu. Jesus 13 verò quum hoc audîsset, discessit illinc naviculâ in locum desertum ipse solus: quod quum audîssent cœtus, abierunt post eum per aridam ab urbibus. Et egressus Jesus vidit 14 turbas multas, & misertus est earum, ac sanavit infirmos earum.

Oblationi quotidianæ.

Quum autem esset vespera, accesserunt ad 15 eum discipuli ejus, & dixerunt ei; Locus est desertus, & tempus præteriit: dimitte cœtus hominum; ut adeant villas, emantque sibi cibum. Ipse verò dixit eis, Non opus est 16 illos abire; vos date illis ad comedendum.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

هشتاد دو كشته شدن يحيي بن زكريا

* ودر ان روزكار هيروديس ان باسقاق 1
ربع مملكت خبرهاء عيسي را شنيد * وبندكان خود كفت اينست يحيي شوينده * كه از 2
ميان مردكان برخاست براي ان نيرومنديها درو پيدا مي شود * پيش ازين هيروديس† يحيي را 3
كرفته بود ودر زندان انداخته * براي هيروديا زن فيلبوس * برادر هيروديس * سبب انك 4
يحيي بدو مي كفت * كه روا نيست زن تو باشد * وهيروديس مي خواست كه يحيي را بكشد * 5
ليكن از عوام مي ترسيد * براي انك همچو پيغمبر اورا قبول كرده بودند * در روز 6
زاييدن هيروديس هيروديا در مجلس شادي * برابر هيروديس† رقص كرد هيروديس را عظيم
خوش آمد * با دختر سوكندها خورد كه هرچه ازو بخواهد بدهد * دختر سر يحيي را 7 8
در طبقي نهاده ازو خواست * براي انك مادر بدختر اموزانيده بود * ملك را سخت نا خوش 9
آمد * الا براي سوكند كه در محفل برابر جماعت خورده بود * فرمود كه بدو داده شود *
* وفرستاد سر يحيي را بزندان بريدن داد * ودر طبقي نهاده پيش دختر اورده شد * ودختر سر را 10 11

LXXXII. Cædes Johannis filii Zachariæ.

CAP. XIV.

ET *in illo tempore Herodes præfectus quartæ partis regni rumores de Jesu audivit.* 1 *Et servis suis* 2 *dixit, Hic est Johannes Baptista, qui ex mortuis surrexit: ideò virtutes in eo exeruntur.* Nam 3 *antehac Herodes Johannem prehenderat, & in carcerem conjecerat ob Herodiadem, uxorem Philippi fratris Herodis. Causâ eâ quòd Jo-* 4 *hannes illi dicebat, Minimè licet eam uxorem tibi esse. Herodes* 5 *itaque voluerat Johannem interfecisse, sed à populo metuebat; quia veluti prophetam eum acceperant.* Die autem *natalitio Herodis, He-* 6 *rodias in consessu festivo coram Herode saltavit, & Herodi magnopere placuit. Puellæ igitur jure-* 7 *jurando se obstrinxit, quicquid ab illo peteret daturum. Puella caput* 8 *Johannis patinæ impositum ab eo petiit: propterea quòd mater* sua *puellam docuerat. Regi* hoc *vehemen-* 9 *ter displicuit; sed propter jusjurandum, quod in consessu coram multitudine juraverat, jussit ut ei daretur. Mittens itaque, caput Jo-* 10 *hannis in carcere præcidere* mandatum *dedit: Et patinæ impositũ ad* 11 *puellã allatũ est, puella autẽ caput*

Verſio VULGATA LATINA.

CAP. XIV.

1 IN illo tempore audivit Herodes tetrarcha famam Jeſu : Et ait pueris ſuis ; Hic
2 eſt Joannes Baptiſta : ipſe ſurrexit à mortuis, & ideò virtutes operantur in eo.
3 Herodes enim tenuit Joannem, & alligavit eum : & poſuit in carcerem propter
4 Herodiadem uxorem fratris ſui. Dicebat enim illi Joannes ; Non licet tibi habe-
5 re eam. Et volens illum occidere, timuit populum : quia ſicut prophetam eum
6 habebant. Die autem natalis Herodis ſaltavit filia Herodiadis in medio, & placu-
7 it Herodi. Undè cum juramento pollicitus eſt ei dare quodcunque poſtulâſſet ab
8 eo. At illa præmonita à matre ſua, Da mihi, inquit, hìc in diſco caput Joannis
9 Baptiſtæ. Et contriſtatus eſt rex : propter juramentum autem, & eos qui pariter
recumbebant, juſſit dari. Miſitque & decollavit Joannem in carcere. Et alla- 10 11
tum eſt caput ejus in diſco, & datum eſt puellæ, & attulit matri ſuæ. Et acce- 12
dentes diſcipuli ejus, tulerunt corpus ejus, & ſepelierunt illud : & venientes
nuntiaverunt Jeſu. Quod cùm audîſſet Jeſus, ſeceſſit indè in navicula, in lo- 13
cum deſertum ſeorſùm : & cùm audîſſent turbæ, ſecutæ ſunt eum pedeſtres de
civitatibus. Et exiens vidit turbam multam, & miſertus eſt eis, & curavit lân- 14
guidos eorum. Veſpere autem facto, acceſſerunt ad eum diſcipuli ejus, dicentes ; 15
Deſertus eſt locus, & hora jam præteriit : dimitte turbas, ut euntes in caſtella,
emant ſibi eſcas. Jeſus autem dixit eis ; Non habent neceſſe ire : date illis vos 16
manducare.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * الفصل الثاني والاربعون * * وفي ذلك الزمان سمع هيرودس رييس الربع خبر يسوع *
2 * فقال لغلمانه هذا هو يوحنا المعمداني وهو قام من الاموات فمن اجل هذا القوات تعمل به *
3 * وكان هيرودس قد امسك يوحنا وشده وجعله في السجن من اجل هيروديا امراة فيلبس
4 5 اخيه * لان يوحنا كان يقول له ما يحل لك ان تاخذها * وكان يريد قتله فخاف الجمع لانه كان
6 عندهم مثل نبي * ولما كان يوم مولد هيرودس فرقصت ابنة هيروديا في الوسط فاعجبت
7 8 هيرودس * فلهذا اقسم مقرا ان يعطيها ما تطلبه * وهي لان امها كانت علمتها فقالت اعطني
9 راس يوحنا المعمداني في طبق * فحزن الملك * ومن اجل اليمين والمتكين معه امر ان تعطى *
10 11 * وارسل واخذ راس يوحنا في السجن * وجاوا بالراس في طبق * ودفعوه الى الصبية فاعطته لامها *
12 13 * وجاء تلاميذه واخذوا الجثة فدفنوها ثم اتوا واخبروا يسوع * فلما سمع يسوع مضى من
14 هناك في سفينة الى البرية منفردا * وسمع الجمع وتبعه ماشيين من المدن * فلما خرج ابصر جمعا
15 كبيرا فتحنن عليهم وابرا اعلاهم * * الفصل الثالث والاربعون * * ولما كان المساء
جاء تلاميذه وقالوا ان المكان قفر والساعة قد جازت * اطلق الجمع ليذهبوا الى القرى فيبتاعوا
16 لهم طعاما * فقال لهم يسوع لا حاجة لذهابهم اعطوهم انتم ما ياكلون *

Sectio quadrageſima ſecunda.

CAP. XIV.

ET in illo tempore audivit Herodes princeps quartæ partis, famam Jeſu : 1 *Et dixit pueris ſuis, Hic eſt Johannes Baptiſta : & ipſe ſurrexit à mortuis, & propterea virtutes operantur in eo.* 2 *Herodes autem jam comprehenderat Johannem, & ligaverat eum : Et poſuerat in carcerem propter Herodiadem uxorem Philippi fratris ſui.* 3 *Quoniam Johannes dicebat ei ; Non licet tibi ducere eam.* 4 *Et intendebat necem illius, ſed timuit turbam : quia erat apud eos veluti propheta.* 5 *Quum autem fuiſſet dies natalis Herodis, ſaltavit filia Herodiadis in medio ; & placuit Herodi.* 6 *Et propterea juravit affirmans ſe daturum ei quidquid peteret.* 7 *Ipſa ergò, quia mater ejus edocuerat eam, dixit ; Da mihi caput Johannis Baptiſtæ in diſco.* 8 *Et contriſtatus eſt rex. At propter juramentum & accumbentes cùm eo, præcepit dari illi.* 9 *Et miſit, & amputavit caput Johannis in carcere.* 10 *Et attulerunt caput in diſco, & porrexerunt illud puellæ, quæ dedit illud matri ſuæ.* 11 *Et venerunt diſcipuli ejus & acceperunt cadaver, & ſepelierunt illud : Deinde venerunt & nuntiaverunt Jeſu.* 12 *Cùm autem audiſſet Jeſus, ſeceſſit indè in naviculam in deſertum ſeorſùm.* 13 *Et audivit turba, & ſecuti ſunt eum gradientes pedeſtri itinere de civitatibus.* 14 *Cùm autem exiſſet, vidit turbam magnam, et miſertus eſt ſuper eos, et ſanavit infirmos eorum.*

Sectio quadrageſima tertia.

Et cùm ſerò factum eſſet, venerunt diſcipuli ejus, et dixerunt ; Sanè locus eſt deſertus, et hora jam pertranſiit : dimitte turbam ut eant in caſtella, et emant ſibi cibum. 15 *Dixit eis Jeſus ; Non eſt neceſſitas diſceſſûs eorum : date eis vos quod manducent.* 16

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ ዮሐንስ ፡ ወሄሮድስ ፡

1 ወበውእቱ ፡ መዋዕል ፡ ሰምዐ ፡ ሄሮድስ ፡ ንጉሠ ፡ ድምፀ ፡ ነገሩ ፡ ለእግዚእ ኢየሱስ ፡=፡
2 ወይቤ ፡ ለአግብርቲሁ ፡ ዝውእቱ ፡ ዮሐንስ ፡ መጥምቅ ፡ ውእቱ ፡ ዝንቱ ፡ ውእቱ ፡ ተንሥአ ፡
3 እምውታን ፡ ወበእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ኃይል ፡ ይትገበር ፡ ቦቱ ፡፡=፡ እስመ ፡ ውእቱ ፡ ሄሮድስ ፡ አ
4 ኃዞ ፡ ለዮሐንስ ፡ ወሞቅሖ ፡ በቤተ ፡ ሞቅሕ ፡ በእንተ ፡ ሄሮድያደ ፡ ብእሲተ ፡ ፊልጶስ ፡ እኁ
5 ሁ ፡=፡ እስመ ፡ ይቤሎ ፡ ዮሐንስ ፡ ሎቱ ፡፡ ኢይከውነከ ፡ ታውስባ ፡ ለከ ፡=፡ ወእንዘ ፡ ይ
6 ፈቅድ ፡ ይቅትሎ ፡ ይፈርህ ፡ አሕዛበ ፡ እስመ ፡ ከመ ፡ ነቢይ ፡ ይሬእይዎ ፡ ለዮሐንስ ፡፡=፡
7 ወዕለተ ፡ ልደቱ ፡ ከዊኖ ፡ ለሄሮድስ ፡ ዘፈነት ፡ ወለታ ፡ ለሄሮድያደ ፡ በማእከሎሙ ፡ ወአደሞ
8 ቶ ፡ ለሄሮድስ ፡=፡ ወመሐለ ፡ ላቲ ፡ ከመ ፡ የሀባ ፡ ዘሰአለቶ ፡=፡ ወአቅደምት ፡ አእሚሮ ፡
9 በኀበ ፡ እማ ፡ ወትቤሎ ፡ ሀበኒ ፡ ይእዜ ፡ በዝየ ፡ በጻሕል ፡ ርእሶ ፡ ለዮሐንስ ፡ መጥምቅ ፡=፡
10 ወተከዘ ፡ ንጉሥ ፡ በእንተ ፡ መሐላሁ ፡ ወበእንተ ፡ እለ ፡ ይረፍቁ ፡ አዘዘ ፡ ይሀብዋ ፡=፡ ወፈነ
11 ወ ፡ ይምትሩ ፡ ርእሶ ፡ ለዮሐንስ ፡ መጥምቅ ፡ በውስተ ፡ ሞቅሕ ፡=፡ [ወአምጽኡ] ፡ ርእሶ ፡ በጻ
12 ሕል ፡ ወወሀብዋ ፡ ወወሰደት ፡ ለእማ ፡=፡ ወመጽኡ ፡ አርዳኢሁ ፡ ወነሥኡ ፡ በድኖ ፡ ወቀበር
ዎ ፡ ወመጺኦሙ ፡ ዜነውዎ ፡ ለእግዚእ ኢየሱስ ፡፡=፡

በእንተ ፡ ኃምስ ፡ ኅብስት ፡

13 ወሰሚዖ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ተግሕሠ ፡ እምህየ ፡ በሐመር ፡ ውስተ ፡ ገዳም ፡ እንተ ፡ በሕቲ
14 ቱ ፡ ወሰሚዖሙ ፡ አሕዛብ ፡ ተለውዎ ፡ በእግር ፡ እምበሐውርት ፡=፡ ወወፂአ ፡ ርእየ ፡ ብዙኃ ፡
15 አሕዛብ ፡፡ ወምሕሮሙ ፡ ወአሕየወ ፡ ድዉያኒሆሙ ፡=፡ ወምሴተ ፡ ከዊኖ ፡ ቀርቡ ፡ አርዳኢ
ሁ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ገዳም ፡ ውእቱ ፡ ብሔር ፡ ወሰዓትኒ ፡ ኃለፈ ፡ ጊዜሁ ፡ ናሁ ፡ ፍትሖሙ ፡ ለ
16 አሕዛብ ፡ ከመ ፡ ይሑሩ ፡ ውስተ ፡ አህጉር ፡ ወይሰይጡ ፡ ለርእሶሙ ፡ መብልዐ ፡=፡ ወይቤሎሙ ፡
አኮ ፡ መፍትው ፡ ይሑሩ ፡ ሀብዎሙ ፡ አንትሙ ፡ ዘይበልዑ ፡=፡

De Johanne & Herode.

CAP. XIV.

IN illo tempore audivit rex Herodes ſonitum ſermonis Domini Jeſu : 1 *Et dicit ſervis ſuis ; Eſt Johannes Baptiſta : ille hic eſt, excitatus fuit è mortuis, & propter hunc virtus operatur in eo.* 2 *Quia iſte Herodes prehenderat Johannem, & vinxerat eum in domo vinculi, propter Herodiadem uxorem Philippi fratris ſui.* 3 *Quoniam dicebat ei Johannes ; Non licet copulare eam tibi :* 4 *Et volens illum occidere, timebat populum : quia ſicut prophetam reſpiciebant Johannem.* 5 *Et cum dies nativitatis erat Herodis, ſaltavit filia Herodiadis in medio eorum, & placuit Herodi.* 6 *Et juravit ei, quòd daret ei quod peteret ab illo.* 7 *Et præſcivit à matre ſua, & dicit ei ; Da mihi igitur nunc, hic in patina caput Johannis Baptiſtæ.* 8 *Et contriſtatus fuit rex propter juramentum ſuum, & propter eos qui accumbebant juſſit dare illud.* 9 *Et miſit decollare caput Johannis Baptiſtæ in carcere :* 10 *Et attulerunt caput ejus in patina : & datum eſt ei, & attulit matri ſuæ.* 11 *Et venerunt diſcipuli ejus, & ſuſtulerunt corpus ejus, & ſepelierunt illud : & venientes nuntiaverunt Domino Jeſu.* 12

De quinque panibus.

Et audiens illud Dominus Jeſus ſeceſſit indè in nave in deſertum ſeorſùm : 13 *& audientes populi ſequuti ſunt eum pedibus ab urbibus. Et exiens, vidit multos populos, & miſertus eſt eorum, & ſanavit infirmos illorum.* 14 *Et veſpere facto, acceſſerunt diſcipuli ejus, dicentes ; Deſertus eſt locus, & hora nunc prateriit : ecce ſolve populos, ut abeant in civitates, & emant ſibi cibum.* 15 *Et dicit iis, Minime oportet eos ire : date illis vos quo veſcantur.* 16

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 پیش مادر برد * شاگردان یحیی آمدند وتن اورا ستدند * [ودفن کردند] وآمدند عیسی
13 را خبر کردند * چون عیسی شنید ازانجا نقل کرد † در کشتی وآمد در ولایت ویران
14 تنها * چون جماعت انجا شنیدند * از شهر بیرون آمدند * ودنبال او بخشکی رفتند * عیسی
بدر آمد ودید * که جماعت بس بسیارند * برایشان رحمت کرد وبیماران ایشانرا شفا
داد هشتاد سه انجا که از پنج نان ودو ماهی پنج هزار مردرا سیر کرد
15 * چون شب هنگام شد * شاگردان مسیح پیش او آمدند وبدو گفتند * این ولایت
ویرانست * ووقت گذشت جماعت خلایق را ازاد کن تا بروند † در دیهها * وبرای خود
16 توشه بخرند * او بدیشان گفت محتاج نیست که بروند * شما بدیشان چیزی
دهید تا بخورند *

ad matrem tulit. Tunc diſcipuli Johannis venerunt & corpus ejus ſuſtulerunt & ſepelierunt : & venientes Jeſum certiorem fecerunt. 12 *Cùm Jeſus audiret, illinc migravit in nave, & venit in regionem deſertam ſolus : quod cùm multitudo illic audiſſet ex civitate egreſſi ſunt, & eum per aridam ſequuti ſunt.* 13 *Jeſus egreſſus eſt ac videns turbas valdè ingentes adeſſe, eorum miſertus eſt, et ægrotis eorum ſalutem dedit.* 14

LXXXIII. Ubi quinque panibus & duobus piſcibus quinquies mille viros ſaturavit.

Cùm jam nox eſſet, diſcipuli Chriſti ad eum venerunt, et illi dixerunt ; Hæc regio deſerta eſt, et tempus præteriit, turbas hominum dimitte, ut eant in pagos, et ſibi commeatum comparent. 15 *Ipſe illis dixit, non opus eſt ut eant : vos ipſis aliquid date quo veſcantur* 16

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. Κϛʹ. ΚΖʹ.

Illi autem dicunt ei; Non habemus hic si non quinque panes, & duos
17 Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους, καὶ δύο
18 pisces. Ille autem ait; Afferte mihi illos huc. Et jubens
19 ἰχθύας. Ὁ δὲ εἶπε, Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε. Καὶ κελεύσας
turbas discumbere super fœna, & accipiens quinque panes &
τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους, καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ
duos pisces, suspiciens in cœlum, benedixit: & frangens dedit
τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε· καὶ κλάσας ἔδωκε
discipulis panes: at discipuli turbis. Et manducaverunt
20 τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. Καὶ ἔφαγον
omnes, & saturati sunt, & tulerunt redundans fragmentorum duodecim
πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα
cophinos plenos. At edentes fuerunt viri ferè quinque millia, præter
21 κοφίνους πλήρεις. Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς
mulieres & pueros. Et statim compulit Jesus discipulos KZʹ
22 γυναικῶν καὶ παιδίων. Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς ρμη
suos ascendere in naviculam, & præcedere eum in ulteriora, usquequò ς
αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ
absolveret turbas. Et absolvens turbas, ascendit in montem ρμθ
23 ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους. Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος β
privatim orare. Vespere autem facto, solus erat ibi. ρν
κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. Ὀψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ· δ
Verùm navicula jam medium maris erat, vexata à fluctibus:
24 Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων·
erat enim contrarius ventus. Quartâ autem vigiliâ noctis, abiit
ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς, ἀπῆλθε 25
ad eos Jesus, circumambulans super mare. Et videntes eum
πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν 26
discipuli super mare circumambulantem turbati sunt, dicentes; Quòd
οἱ μαθηταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα, ἐταράχθησαν, λέγοντες, Ὅτι
phantasma est: & præ timore clamaverunt. Statim autem locutus est
φάντασμά ἐστι· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν. Εὐθέως δὲ ἐλάλησεν 27
eis Jesus; dicens; Confidite: ego sum; ne metuatis. Respondens autem ei
ρνα αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε. Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ 28
ι Petrus, dixit, Domine, si tu es, jube me ad te venire super aquas.
ὁ Πέτρος, εἶπε, Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρός σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα.
Ipse verò ait; Veni. Et descendens de navicula Petrus, ambulabat super
Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐλθέ. Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος, περιεπάτησεν ἐπὶ 29
aquas, venire ad Jesum. Intuitus verò ventum validum, timuit:
τὰ ὕδατα, ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, ἐφοβήθη· 30
& incipiens demergi, clamavit, dicens; Domine, serva me. Continuò autem Jesus extendens manum, excepit eum, & ait illi;
καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἔκραξε, λέγων, Κύριε, σῶσόν με. Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, 31
Exiguæ fidei, ad quid dubitâsti? Et ascendentibus illis in navigium,
ρνβ Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; Καὶ ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, 32
ς quievit ventus.
ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 18 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܝܬ ܠܢ ܬܢܢ ܐܠܐ ܚܡܫ ܓܪܝܨܢ. ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܝܫܘܥ. ܐܝܬܘ ܐܢܘܢ ܠܝ ܠܗܪܟܐ. * ܘܦܩܕ ܠܟܢܫܐ ܕܢܣܬܡܟܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܢܣܒ
19 ܗܢܘܢ ܚܡܫܐ ܠܚܡܝܢ ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ. ܘܚܪ ܒܫܡܝܐ ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ. ܘܝܗܒ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ.
20 ܘܗܢܘܢ ܬܠܡܝܕܐ ܣܡܘ ܠܟܢܫܐ. * ܘܐܟܠܘ ܟܠܗܘܢ ܘܣܒܥܘ. ܘܫܩܠܘ ܬܘܬܪܐ ܕܩܨܝܐ.
21 ܬܪܥܣܪ ܩܘܦܝܢܝܢ ܟܕ ܡܠܝܢ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܢܫܐ ܕܐܟܠܘ. ܗܘܝܢ ܗܘܘ ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ.
22 ܣܛܪ ܡܢ ܢܫܐ ܘܛܠܝܐ. * ܘܡܚܕܐ ܐܠܨ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܢܣܩܘܢ ܠܣܦܝܢܬܐ. ܘܢܐܙܠܘܢ
23 ܩܕܡܘܗܝ ܠܥܒܪܐ ܥܕ ܗܘ ܢܫܪܐ ܠܟܢܫܐ. * ܘܟܕ ܫܪܐ ܠܟܢܫܐ. ܣܠܩ ܠܛܘܪܐ
ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܠܡܨܠܝܘ. * ܠܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܒܬܪ ܩܝܡܬܐ. * ܠܗ *
24 ܘܟܕ ܚܫܟ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܗܘܐ ܬܡܢ. * ܘܐܠܦܐ ܪܚܝܩܐ ܗܘܬ ܡܢ ܐܪܥܐ ܐܣܛܕܘܬܐ ܣܓܝܐܬܐ.
25 ܟܕ ܡܬܢܟܦܐ ܣܓܝ ܡܢ ܓܠܠܐ. ܪܘܚܐ ܓܝܪ ܣܩܘܒܠܬܗ ܗܘܬ. * ܒܡܛܪܬܐ ܕܝܢ ܪܒܝܥܝܬܐ
26 ܕܠܠܝܐ ܐܬܐ ܠܘܬܗܘܢ ܝܫܘܥ ܟܕ ܡܗܠܟ ܥܠ ܡܝܐ. * ܘܚܙܐܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܡܗܠܟ ܥܠ
27 ܡܝܐ ܘܐܬܬܙܝܥܘ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܚܙܝܐ ܗܘ ܕܓܠܐ. ܘܡܢ ܕܚܠܬܗܘܢ ܩܥܘ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ
28 ܡܚܕܐ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܐܬܠܒܒܘ: ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. * ܘܥܢܐ ܟܐܦܐ
29 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ. ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ. ܦܩܘܕ ܠܝ ܐܬܐ ܠܘܬܟ ܥܠ ܡܝܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܬܐ.
30 ܘܢܚܬ ܟܐܦܐ ܡܢ ܐܠܦܐ ܘܗܠܟ ܥܠ ܡܝܐ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. * ܘܟܕ ܚܙܐ ܪܘܚܐ
31 ܕܩܫܝܐ. ܕܚܠ ܘܫܪܝ ܠܡܛܒܥ. ܘܐܪܝܡ ܩܠܗ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ ܦܨܝܢܝ. * ܘܒܪܫܥܬܗ
32 ܦܫܛ ܐܝܕܗ ܡܪܢ. ܘܐܚܕܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܙܥܘܪ ܗܝܡܢܘܬܐ ܠܡܢܐ ܐܬܦܠܓܬ. * ܘܟܕ
ܣܠܩܘ ܠܐܠܦܐ ܫܠܝܐ ܪܘܚܐ.

* Ipsi verò dicunt ei, Non habemus hic nisi quinque panes, & duos pisces. 17 Dixit eis Jesus, Afferte mihi ea huc. 18 Et præcepit turbis ut discumberent humi, 19 accepitque illos quinque panes & duos pisces, & suspexit in cœlum, benedixitque & fregit, ac dedit discipulis suis; ipsi verò discipuli apposuerunt turbis. Et comederunt omnes & expleti sunt; 20 & sustulerunt reliquias fragmentorum duodecim cophinos plenos. Illi verò homines 21 qui comederant, erant quinquies mille, exceptis mulieribus, & pueris. Et statim 22 coëgit discipulos suos conscendere navim, & præire sibi in ulteriorem ripam, dum ipse dimitteret turbas. Quumque dimisisset 23 turbas, ascendit in montem solus, ut oraret.

Ad vesperam dominicæ secundæ post resurrectionem. 35.

Quum autem ingruissent tenebræ, solus erat illic. Cæterùm navis recesserat à terra stadiis multis, 24 agitata plurimùm à fluctibus; ventus enim erat ei adversus. Vigiliâ verò 25 quartâ noctis venit ad eos Jesus ambulans super aquas. Et viderunt eum discipuli 26 ejus ambulantem super aquas, atque conturbati sunt, & dicebant; Spectrum est ementitum: ac præ timore suo clamârunt. Ipse verò Jesus eodem momento collocutus 27 est eis, inquiens; Bono estote animo: Ego sum, ne timeatis. Et respondens Cephas, 28 dixit ei; Domine mi, si tu es, jube me venire ad te super aquas. Jesus verò 29 dixit ei; Veni: & descendit Cephas è navicula, & ambulavit super aquas ut adiret Jesum. Sed quum vidisset ventum vehementem, 30 timuit, cœpitque demergi: & attollens vocem suam, dixit; Domine mi, libera me. Et in ipsius horæ puncto porrexit manum 31 suam Dñs noster, & prehendens eum, dixit ei; Pusille fide, quare dubitâsti? Quumq; 32 conscendissent navim, conquievit ventus.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 18 * ايشان بدو كفتند * اينجا نداريم بجز پنج نان† ودو ماهي * عيسي كفت آنرا پيش
19 من بياريد * اوردند * وبجماعت فرمود تا از پاي بنشينند آن پنج نان وماهي را بستد * ودر
آسمان نكه كرد * ونانها را شكست وبركت كرد * [وبشاكردان داد] وشاكردان او بخلق
20 مي دادند * همكنان خوردند وسير شدند وفضيلت پارها كه مانده بود * دوازده سبد†
21 پر بر داشتند * وكساني كه خوردند * پنج هزار مرد بودند * بغير از زنان وكودكان *
22 23 * انكه بشاكردان فرمود كه در كشتي نشينند وپيشتر ازو دران سوي روند * * انكه
خلق را دستوري داد * وخود تنها بالاي كوه رفت تا نماز بكزارد *

هشتاد چهار رفتن مسيح بپاي بر روي دريا

چون تاريك شد عيسي تنها انجا بود
24 25 * وكشتي فرسنكهاء بسيار از زمين دور شده بود براي انك باد نا راست داشت * ودر
26 چهارم نوبت پاس شب * عيسي بروي دريا پيش ايشان آمد * *شاكردان ديدند كه
مسيح بر روي دريا مي كرديد ترسيدند پنداشتند كه خيالست * ودروغ * وشكوهيدند

Illi dixerunt ei, Hic nihil habemus præter quinque panes & duos pisces. 17 Jesus dixit, Illos ad me afferte; 18 & attulerunt. Et jussâ multitudine 19 humi sedere, illos quinque panes & pisces accepit; tum cœlos intuitus est, & panibus fractis benedixit, deditque discipulis, discipuli verò ejus populo dederunt. Et omnes comederunt & saturati 20 sunt: & reliquum fragmentorum, quod remansit, duodecim corbes plenos sustulerunt. Homines autem qui 21 comederant quinquies mille viri fuerunt, præter mulieres et parvulos. Tunc discipulis jussit, ut navim 22 conscenderent et ante eum in ulteriorem ripam irent. Tunc populo 23 abeundi potestatem dedit, et ipse solus in montem ascendit, ut oraret.

LXXXIV. Incessus Christi pedestris super faciem maris.

Et cùm tenebrosum esset, Jesus solus illic erat. Navis autem parasangis 24 multis à terra provecta est, eò quòd ventum parùm secundum haberet. Et in quarta vice custodiæ 25 nocturnæ Jesus in superficie maris ad eos venit. Discipuli videntes 26 Christum in superficie maris obambulantem timuerunt, existimarunt enim spectrum esse et apparitionem falsam: et perterriti

Verſio VULGATA LATINA:

17
18 Reſponderunt ei ; Non habemus hîc niſi quinque panes, & duos piſces. Qui ait
19 eis ; Afferte mihi illos huc. Et cùm juſſiſſet turbam diſcumbere ſuper fœnum,
acceptis quinque panibus, & duobus piſcibus, aſpiciens in cœlum benedixit, &
20 fregit, & dedit diſcipulis panes, diſcipuli autem turbis. Et manducaverunt
omnes, & ſaturati ſunt. Et tulerunt reliquias, duodecim cophinos fragmentorum
21 plenos. Manducantium autem fuit numerus, quinque millia virorum, exceptis
22 mulieribus, & parvulis. Et ſtatim compulit Jeſus diſcipulos aſcendere in navicu-
23 lam, & præcedere eum trans fretum, donec dimitteret turbas. Et dimiſſâ turbâ,
24 aſcendit in montem ſolus orare. Veſpere autem facto ſolus erat ibi. Navicu-
la autem in medio mari jactabatur fluctibus : erat enim contrarius ventus.

Quartâ autem vigiliâ noctis, venit ad eos ambulans ſuper mare. Et videntes 25
eum ſuper mare ambulantem, turbati ſunt, dicentes ; Quia phantaſma eſt. 26
Et præ timore clamaverunt. Statimque Jeſus locutus eſt eis, dicens ; Habete 27
fiduciam : ego ſum, nolite timere. Reſpondens autem Petrus, dixit ; Do- 28
mine, ſi tu es, jube me ad te venire ſuper aquas. At ipſe ait ; Veni. Et de- 29
ſcendens Petrus de navicula, ambulabat ſuper aquam, ut veniret ad Jeſum. Vi- 30
dens verò ventum validum, timuit : & cùm cœpiſſet mergi, clamavit dicens ;
Domine, ſalvum me fac. Et continuò Jeſus extendens manum, apprehendit 31
eum : & ait illi ; Modicæ fidei, quarè dubitâſti ? Et cùm aſcendiſſent in navi- 32
culam, ceſſavit ventus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * فَقَالُوا لَهُ لَيْسَ لَنَا هَهُنَا إِلَّا خَمْسُ خُبْزَاتٍ وَحُوتَانِ * فَقَالَ قَدِّمُوهُمْ إِلَيَّ هَهُنَا * وَأَمَرَ أَنْ يَتَّكِيءَ
18
19 الْجُمُوعُ عَلَى الْعُشْبِ * وَأَخَذَ خَمْسَ الْخُبْزَاتِ وَالْحُوتَيْنِ وَنَظَرَ إِلَى السَّمَاءِ وَبَارَكَهُمْ وَقَسَمَهُمْ * وَأَعْطَى
20 التَّلَامِيذَ الْخُبْزَ وَنَاوَلَ التَّلَامِيذُ الْجَمْعَ * فَأَكَلَ جَمِيعُهُمْ وَشَبِعُوا * وَرَفَعُوا فَضَلَاتِ الْكِسَرِ اثْنَي
21 عَشَرَ سَلًّا مَمْلُوَّةً * وَكَانَ عَدَدُ الْآكِلِينَ خَمْسَةَ آلْفِ رَجُلٍ سِوَى النِّسَاءِ وَالصِّبْيَانِ *

* الْفَصْلُ الرَّابِعُ وَالْأَرْبَعُونَ *

22 * وَلِلْوَقْتِ أَمَرَ تَلَامِيذَهُ أَنْ يَرْكَبُوا السَّفِينَةَ وَيَسْبِقُوهُ إِلَى الْعَبْرِ لِيُطْلِقَ الْجُمُوعَ * فَأَطْلَقَ الْجَمْعَ
23
24 وَصَعِدَ إِلَى الْجَبَلِ مُنْفَرِدًا لِيُصَلِّيَ * فَلَمَّا كَانَ الْمَسَاءُ وَكَانَ وَحْدَهُ هُنَاكَ * وَكَانَتِ السَّفِينَةُ بَعِيدَةً
25 مِنَ الْبَرِّ نَحْوَ خَمْسٍ وَعِشْرِينَ غَلْوَةً * فَضَرَبَتْهَا الْأَمْوَاجُ لِمُعَانَدَةِ الرِّيحِ إِيَّاهَا * وَفِي الْهَجْعَةِ
26 الرَّابِعَةِ مِنَ اللَّيْلِ جَاءَهُمْ مَاشِيًا عَلَى الْبَحْرِ * فَلَمَّا رَآهُ تَلَامِيذُهُ مَاشِيًا عَلَى الْبَحْرِ اضْطَرَبُوا وَقَالُوا
27 إِنَّهُ خَيَالٌ وَمِنَ الْمَخَافَةِ صَرَخُوا * فَكَلَّمَهُمْ قَائِلًا تَقَوَّوْا أَنَا هُوَ لَا تَخَافُوا * أَجَابَهُ بُطْرُسُ قَائِلًا يَا رَبُّ
28
29 إِنْ كُنْتَ أَنْتَ هُوَ فَمُرْنِي أَنْ آتِيَ إِلَيْكَ عَلَى الْمَاءِ * فَقَالَ لَهُ تَعَالَ * فَنَزَلَ بُطْرُسُ مِنَ السَّفِينَةِ وَمَشَى
30 عَلَى الْمَاءِ جَائِيًا إِلَى يَسُوعَ * فَرَأَى قُوَّةَ الرِّيحِ فَخَافَ فَكَادَ يَغْرَقُ * فَصَاحَ قَائِلًا يَا رَبُّ نَجِّنِي *
31 * وَلِلْوَقْتِ مَدَّ يَسُوعُ يَدَهُ وَأَخَذَهُ * وَقَالَ لَهُ يَا قَلِيلَ الْأَمَانَةِ لِمَ شَكَكْتَ * فَلَمَّا صَعِدَ
32 السَّفِينَةَ سَكَنَتِ الرِّيحُ *

Dixerunt ei, Non ſunt hic nobis niſi quinque panes & duo piſces. Et dixit eis, Afferte eos ad me huc: Et juſſit ut diſcumberent turbæ ſuper herbam. Et accepit quinque panes & duos piſces, & aſpexit in cælum, & benedixit eis, & diviſit illos, deditque diſcipulis panem, et porrexerunt diſcipuli turbæ. Et comederunt omnes, et ſaturati ſunt : et ſuſtulerunt reſidua fragmentorum, duodecim ciſtas plenas. Et erat numerus manducantium, quinque milia virorum præter mulieres et pueros. 17 18 19 20 21

Sectio quadrageſima quarta.

Et ſtatim juſſit diſcipulis ſuis ut conſcenderent naviculam, et præcederent eum trans fretum, ut dimitteret turbas. Dimiſit ergò turbam, et aſcendit in montem ſolus ut oraret. Et cùm factum eſſet ſerò, et eſſet ſolus ibi, Eſſetque navicula remota à terra circiter quinque et viginti leucas, agitaverunt eam fluctus, ob contrarietatem venti in eam. Et in vigilia quarta noctis, venit ad eos ambulans ſuper mare. Cùm autem vidiſſent eum diſcipuli eius ambulantem ſuper mare, turbati ſunt, et dixerunt ; Quia phantaſma eſt. Et præ timore exclamaverunt. Et allocutus eſt eos, dicens ; Confortamini, ego ſum, nolite timere. Reſpondit ei Petrus, dicens ; Domine, ſi tu es, præcipe mihi ut veniam ad te ſuper aquam. Ait illi, Veni. Igitur deſcendit Petrus de navicula, et ambulavit ſuper aquam veniens ad Jeſum. Vidit autem vim venti, et timuit ; ac propè ſubmerſus eſt : quare exclamavit, dicens ; Domine, ſalvum me fac. Et continuò extendit Jeſus manum ſuam, et apprehendit eum, et dixit ei ; Modicæ fide, quare dubitâſti ? Et cùm aſcendiſſet in naviculam, quievit ventus. 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወይቤልዎ ፡ አልብነ ፡ ዝየሰ ፡ ዘእንበለ ፡ ኀምስ ፡ ኅብስት ፡ ወክልኤ ፡ ዓሣ፡=፡ ወይቤ ፡ አ
18 ምጽእዎን፡ሊተ፡ዝየ፡=፡ ወአዘዞ፡ ሕዝበ ፡ ይርፍቁ ፡ ውስተ ፡ ሣዕር ፡ ወነሥአ ፡ ኀምስ፡ኅ
19 ብስተ ፡ ወክልኤ ፡ ዓሣ ፡ ወነጸረ ፡ ውስተ ፡ ሰማይ ፡ ወባረከ ፡ ወፈቲቶ ፡ ወሀበ ፡ ለአርዳኢሁ ፡
20 ኅብስተ ፡ ወአርዳኢሁ ፡ ለአሕዛብ፡=፡ ወበልዑ ፡ ኵሎሙ፡ወጸግቡ ፡ ወአግብኡ ፡ ዘተርፈ፡
21 ፍተታተ ፡ ዓሠርተ ፡ ወክልኤተ ፡ መዛርእ ፡ ምሉአ፡=፡ ወእለሰ ፡ በልዑ ፡ እሙንቱ ፡ ሕዝብ፡
22 ከመ ፡ ኀምሳ ፡ ምእት ፡ ዘእንበለ ፡ አንስት ፡ ወደቂቅ፡፡=፡

በእንተ፡ ዘከመ፡ ሖረ፡ ዲበ፡ባሕር፡=፡

ወአገበሮሙ ፡ ሶቤሃ፡ ለአርዳኢሁ ፡ ከመ ፡ ይዕርጉ ፡ ውስተ ፡ ሐመር ፡ ይሑሩ ፡ ወይፀንሕዎ ፡
23 ማዕዶተ ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡ ይፈንዎሙ ፡ ለሕዝብ፡=፡ ወእምዝ ፡ ፈትሖሙ ፡ ለአሕዛብ ፡ ወዓ
ርገ ፡ ውስተ ፡ ደብር ፡ እንተ ፡ በሕቲቱ ፡ ይጼሊ ፡ ወምሴተ ፡ ከዊኖ ፡ ባሕቲቱ ፡ ሀሎ ፡ ህየ፡=፡
24 ወሐመርሰ ፡ ናሁ ፡ ማእከለ ፡ ባሕር ፡ ሃሎ፡፡ ይትሃወክ ፡ እምገድ ፡ እስመ ፡ እምቅድሜሁ፡
25 ውእቱ ፡ ነፋስ፡=፡ ወለራብዕ ፡ ሌት ፡ መጽአ ፡ ኀቤሆሙ ፡ እንዘ ፡ ይሐውር ፡ ዲበ ፡ ባሕ
26 ር፡=፡ ወሶበ ፡ ርእይዎ ፡ አርዳኢሁ ፡ እንዘ ፡ ዲበ ፡ ባሕር ፡ ይሐውር ፡ ተሃውኩ ፡ እንዘ ፡
27 ይብሉ ፡ ምትሃት ፡ ውእቱ፡ ወእምግርማሁ ፡ አውየው፡=፡ ወበጊዜሃ ፡ ተናገሮሙ ፡ እግዚእ
28 ሊየሱስ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ተአመኑ ፡ አነ ፡ ውእቱ ፡ ኢትፍርሁ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ ጴጥሮስ ፡
ወይቤ ፡ እመሰ ፡ አማን ፡ አንተሁ ፡ እግዚኦ ፡ አዝዘኒ ፡ እምጽእ ፡ ኀቤከ ፡ እንተ ፡ ዲበ ፡ ማ
29 ይ፡=፡ ወይቤሎ ፡ ነዓ ፡ ወወሪዶ ፡ እምዲበ ፡ ሐመር ፡ ጴጥሮስ ፡ ሖረ ፡ ዲበ ፡ ማይ ፡ ወበጺ
30 ሖ ፡ ኀበ ፡ እግዚእሊየሱስ፡=፡ ርእየ ፡ ነፋስ ፡ ኀያለ ፡ ፈርሀ ፡ ወአኀዘ ፡ ይሰጠም ፡ ወአው
31 የወ ፡ ሶቤሃ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ እግዚእ ፡ አድኅነኒ፡=፡ ወይእተ ፡ ሶቤ፡እግዚእሊየሱስ ፡ ሰፍ
32 ሐ ፡ እዴሁ ፡ ወአኀዞ ፡ ወይቤሎ ፡ ውሑደ ፡ ሃይማኖት፡ በምንት ፡ ናፈቀ፡፡=፡ ወዓሪገሙ ፡
ውስተ ፡ ሐመር ፡ ይእተ ፡ ጊዜ ፡ ኃደገ ፡ ነፋስ፡=፡

Et dicunt ei, Non habemus hic niſi quinque panes, & duos piſces. Et dicit, Adferte eos mihi huc. Et juſſit populum ſedere ſuper herbam, & accepit quinque panes, & duos piſces, & aſpexit in cælum & benedixit: & frangens dedit diſcipulis panem, & diſcipuli populis. Et comederunt omnes illi, & ſatiati ſunt : & ſuſtulerunt quod ſuperfuerat fragmentorum duodecim modios plenos. Et qui comederant fuerunt homines quaſi quinquageſies centum abſque mulieribus & parvulis. 17 18 19 20 21

Quod ſuper mare ambulat.

Et coëgit tunc diſcipulos ſuos ut aſcenderent in navem, & abirent, & expectarent eum ultrà, uſque dum dimitteret populum. Et quando ſolviſſet populos, & aſcendiſſet in montem ſolitarius orare, & veſpere facto, ſolus ibi fuiſſet, Et navis ecce in medio maris fuiſſet, commota fuit à fluctibus, quoniam ex adverſo ejus erat ventus. Et circa quadrantem noctis venit ad eos ambulans ſuper mare. Et quando viderunt eum diſcipuli ejus ſuper mare ambulantem, turbati erant dicentes, Phantaſma eſt : & præ metu ejus clamaverunt. Et ſtatim loquutus eſt iis Dominus Jeſus, dicens ; Confidite, ego ſum, ne timeatis. Et reſpondit Petrus & dicit, Si verè es Dominus, jube me venire ad te ſuper aquam. Et dicit ei, Venito : et deſcendens de ſuper navi Petrus ambulavit ſuper aquam : et veniens ad Dominum Jeſum, Vidit ventum validum, & timuit, et cœpit demergi: et clamavit tunc, dicens; Domine, ſerva me. Et continuò Dominus Jeſus extendit manum ſuam, et apprehendit eum, et dicit ei, Modice fidei, quare dubitâſti ? Et aſcendentibus illis in navem, ſtatim ceſſavit ventus. 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 بانك † زدند • * عيسي همان دم † با ايشان در سخن آمد • وكفت دل استوار داريد • منم
28 منم مترسيد • * صفا بدو كفت خداوندا اكر توي • مرا فرمان ده تا پيش تو آيم † بر روي
29 آب • * مسيح كفت بيا • صفا از كشتي † فرود آمد وبر روي دريا روان شد • كه پيش
30 عيسي آيد • * چون ديد كه باد سخت است • ترسيد ودر اب فرو مي رفت • بانك بر اورد
31 وكفت • خداوندا مرا برهان • * همانكه † خداوند ما دست † دراز كرد • واورا بر كرفت •
32 وبدو كفت اي كم ايمان چرا † در كمان وپريشان شدي • * وچون بالاي كشتي رفت
باد ساكن شد •

clamorem ediderunt. Jeſus continuò ad ſermonem devenit cum illis, & dixit; Animum firmum habeatis: ego ſum, ego ſum, ne timeatis. Cephas illi dixit, O Domine, ſi tu es, jube mihi ut veniam ad te ſuper faciem aquæ. Chriſtus dixit, Veni : Cephas deſcendit è navi & ſuper faciem maris ambulavit, ut ad Jeſum veniret. Cùm videret autem ventum aſperum eſſe, timuit, & in aquam ſubſidens clamorem ſuſtulit, & dixit; O Domine, me libera. Protinus Dominus noſter manum extendit & eum prehendit, dixitque illi ; O inops fide quare dubius & anxius fuiſti ? Et quum navim conſcendiſſet, ventus ſedatus eſt. 27 28 29 30 31 32

Qui autem in *navigio*, *venientes* adoraverunt eum, dicentes; Verè Dei
33 Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες, Ἀληθῶς Θεοῦ
Filius es. Et *transfretantes* venerunt in terram *Gennesareth*. Et *cogno-*
34 υἱὸς εἶ. Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησαρέτ. Καὶ ἐπι-
35 *scentes* eum viri loci illius, miserunt in universam *circumviciniam* il-
γνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου, ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκεί-
lam: & *attulerunt* ei omnes malè habentes. Et *adpellabant* eum
36 νην· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας. Καὶ παρεκάλουν αὐτὸν
ut *solùm* tangerent fimbriam vestimenti ejus. Et quicunq; tetigerũt, *perservati* sunt.
ἵνα μόνον ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. καὶ ὅσοι ἥψαντο, διεσώθησαν.

ξγγ β:

CAP. XV. ιε'.

ΚΗ'

ρνδ ς

Tunc *accedunt* *Jesu* ab Hierosolymis Scribæ & Pharisæi,
1 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι,
dicentes; Quarè discipuli tui transgrediuntur traditionem se-
2 λέγοντες, Διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσι τὴν παράδοσιν τῶν πρε-
niorum? non enim lavant manus suas, cùm panem manducant. Ipse autẽ
3 σβυτέρων; οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. Ὁ δὲ
respondens ait illis; Quarè & vos transgredimini mandatum Dei,
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Διατί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ,
propter traditionem vestram? Nam Deus *mandavit*, *dicens*; Honora pa-
4 διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; ὁ γὰρ Θεὸς ἐνετείλατο, λέγων, Τίμα τὸν πα-
trem *tuũ* & matrem: & *Maledicens* patri vel matri, morte *finiatur*.
τέρα σου καὶ τὴν μητέρα· καί, Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω.

Vos autem dicitis; Quicunq; dixerit patri vel matri; Munus, *quod si* ex
Ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, Δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ 5
me, *juvèris*. Et non honorificabit patrem suum aut matrem suam:
ἐμοῦ ὠφεληθῇς· Καὶ οὐ μὴ τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ· 6
& irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram. Hypocri-
καὶ ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. Ὑποκρι- 7
tæ, *pulchrè* prophetavit de vobis Esaias, dicens; *Appropinquat mihi* po-
ταί, καλῶς προεφήτευσε περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας, λέγων, Ἐγγίζει μοι ὁ λα- 8
pulus hic *ore* *suo*, & labiis me honorat: *at* cor eorum longè *ab-*
ὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χείλεσί με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω ἀπ-
est à me. *Frustrà* autem colunt me, docentes doctrinas, mandata
έχει ἀπ' ἐμοῦ. Μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα 9
hominum. Et *advocans* *turbam*, dixit eis; Audite & intel-
ἀνθρώπων. Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς, Ἀκούετε καὶ συνίε- 10
ligite. Non *intrans* in os *communem facit* hominem: sed *egressum*
τε. Οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευό- 11
ex ore, hoc *communem facit* hominem. Tunc accedentes disci-
μενον ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Τότε προσελθόντες οἱ μα- 12
puli ejus, dixerunt ei; Scis *quòd* Pharisæi *audientes* *sermonem*, scanda-
θηταὶ αὐτοῦ, εἶπον αὐτῷ, Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἐσκανδα-
lizati sunt? Ille *autem* respondens, ait; Omnis plantatio, quam non plantavit Pa-
λίσθησαν; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε, Πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πα- 13
ter meus cœlestis, eradicabitur.
τήρ μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται.

ρνε α

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

33 * ܘܐܬܘ ܗܢܘܢ ܕܒܐܠܦܐ ܗܘܘ ܘܣܓܕܘ ܠܗ ܘܐܡܪܘ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܒܪܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ. * ܘܪܕܘ ܘܐܬܘ
34 35 ܠܐܪܥܐ ܕܓܢܣܪ. * ܘܐܫܬܘܕܥܘܗܝ ܐܢܫܐ ܕܐܬܪܐ ܗܘ. ܘܫܕܪܘ ܠܟܠܗܝܢ ܩܘܪܝܐ ܕܚܕܪܝܗܘܢ .·
36 ܘܩܪܒܘ ܠܗ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫ ܒܝܫ ܥܒܝܕܝܢ. * ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ .· ܕܢܬܩܪܒܘܢ
ܐܦܢ ܠܟܢܦܐ ܕܠܒܘܫܗ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܩܪܒܘ ܐܬܐܣܝܘ. * ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ
1 ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܠܗ * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܘ * ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ
2 ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܕܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܘܐܡܪܝܢ. * ܠܡܢܐ ܬܠܡܝܕܝܟ ܥܒܪܝܢ ܥܠ ܡܫܠܡܢܘܬܐ
3 ܕܩܫܝܫܐ .· ܘܠܐ ܡܫܝܓܝܢ ܐܝܕܝܗܘܢ ܡܐ ܕܠܥܣܝܢ ܠܚܡܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܠܡܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܥܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܦܘܩܕܢܗ ܕܐܠܗܐ ܡܛܠ ܡܫܠܡܢܘܬܟܘܢ .· ܐܠܗܐ
4 5 ܓܝܪ ܐܡܪ .· * ܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ. ܘܡܢ ܕܡܨܐܪ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܡܘܬܐ ܢܡܘܬ. * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ
6 ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܟܠ ܡܢ ܕܢܐܡܪ ܠܐܒܐ ܐܘ ܠܐܡܐ .· ܩܘܪܒܢܝ ܡܕܡ ܕܬܬܗܢܐ ܡܢܝ. * ܘܠܐ ܢܝܩܪ
7 ܠܐܒܘܗܝ ܐܘ ܠܐܡܗ. ܘܒܛܠܬܘܢ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܡܛܠ ܡܫܠܡܢܘܬܟܘܢ. * ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ .·
8 ܫܦܝܪ ܐܬܢܒܝ ܥܠܝܟܘܢ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܘܐܡܪ. * ܥܡܐ ܗܢܐ ܒܣܦܘܬܗ ܗܘ ܡܝܩܪ ܠܝ.
9 ܠܒܗܘܢ ܕܝܢ ܣܓܝ ܪܚܝܩ ܡܢܝ. * ܘܣܪܝܩܐܝܬ ܕܚܠܝܢ ܠܝ. ܟܕ ܡܠܦܝܢ ܡܘܠܦܢܐ
10 11 ܕܦܘܩܕܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. * ܘܩܪܐ ܠܟܢܫܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܡܥܘ ܘܐܣܬܟܠܘ. * ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ
ܕܥܐܠ ܠܦܘܡܐ ܡܛܢܦ ܠܒܪܢܫܐ. ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܢܦܩ ܡܢ ܦܘܡܐ .· ܗܘ ܗܘ ܡܛܢܦ
12 ܠܒܪܢܫܐ. * ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܦܪܝܫܐ ܕܫܡܥܘ ܡܠܬܐ ܗܕܐ
13 ܐܬܟܫܠܘ. * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܠ ܢܨܒܬܐ ܕܠܐ ܢܨܒܗ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ. ܬܬܥܩܪ.

Et venerunt ii qui in navi erant, eumque adorantes, dixerunt; Verè filius Dei es. 33 Et navigârunt, veneruntq; in terram Genesar. 34 Et quum agnovissent eum homines regionis illius, miserunt in omnes vicos circumjacentes, & obtulerunt ei eos omnes qui variis morbis affecti erant. 35 Et rogabant eum ut tangerent vel fimbriam tantùm vestimenti ejus: & ii qui tetigerunt, sanati sunt. 36

Dominicâ post Pentecosten.36.

CAP. XV.

Tunc accesserunt ad Jesum Pharisæi, & Scribæ ab Hierusalem, & inquiunt; 1 Quare discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum, nec abluunt manus suas quum edunt panem? 2 Respondit Jesus, & ait illis; 3 Quare & vos trangredimini mandatum Dei propter traditionem vestram? Deus enim ait, Honora patrem tuum & matrem tuam: 4 &, Qui maledixerit patri suo, aut matri suæ, morte moriatur. Vos autem dicitis, 5 Quisquis dixerit patri aut matri, Oblatio mea tale quid est, ut utilitatem percipias à me: Et non honorabit patrem 6 suum aut matrem suam. Et abrogâstis sermonem Dei propter traditionem vestram. Hypocritæ, benè vaticinatus est de vobis 7 Esaia propheta, inquiens; Populus hic la- 8 biis suis honorat me, cor autem eorum valdè remotum est à me. Et frustrà me reve- 9 rentur, docentes doctrinas mandatorum hominum. Porrò convocavit turbas, & dixit 10 eis; Audite & intelligite. Nequaquam id 11 quod ingreditur in os, polluit hominem: sed quod prodit ab ore, illud inquinat hominem. Tunc accesserunt discipuli ejus, & di- 12 cunt ei; Nôsti Pharisæos, qui audierunt hunc sermonem, offensos fuisse? Ipse verò respon- 13 dit, & ait illis; Omnis planta quam non plantaverit Pater meus qui in cœlis est, evelletur.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

33 * كساني كه در كشتي بودند آمدند واورا سجود كردند * وكفتند بحقيقت
توي فرزند خدا هشتاد پنج انجا كه رنجورانرا بر كنار راه مي
34 35 انداختند * واز انجا بزمين قنسرين آمدند * كسان آن ولايت شنيدند *
وفرستادند † در همه دهها وولايات * كه كرداكرد ايشانست واوردند پيش او † رنجوراني
36 كه از دست رفته بودند * ونزديك اوشدند تا بكنار جامهء او برسند * هر كه
رسيد خوش شد وشفا يافت هشتاد شش
1 اعتراض معترلان براي دست شستن * انكه معترلان ونويسندكان *
2 كه از اورشليم بودند * پيش عيسي نزديك شدند * وكفتند * چرا شاكردان تو برد
3 سپارش پيران مي كذريد * وقتي كه نان مي خورند دست خود نمي شويند * عيسي بديشان
4 پاسخ داد * وكفت چرا شما نيز * برسپارش خدا مي كذريد * براي سپارشهاء شما * براي انك
خدا كفت پدرت را ومادرت را حرمت بدار وهركه پدر ومادر خود را دشنام دهد * بمردن بميرد *

Homines autem qui in navi erant venerunt, & eum adorârunt; dixeruntque, In veritate tu es Filius Dei. 33

LXXXV. Ubi ægrotos juxta viam projecerunt.

Et illinc in terram Kennasrin venerunt. 34 *Quo audito homines illius regionis miserunt in omnes pagos & præfecturas quæ circum circa illos erant; & adduxerunt ad eum ægrotos opem prætergressos.* 35 *Qui ad illum accesserunt, ut oram vestimenti illius attingerent: quicunque vero tetigit sospes evasit & valetudinem reperit.* 36

LXXXVI. Altercatio Pharisæorum de manuum lotione.

CAP. XV.

Tunc Pharisæi & scribæ, qui ex Hierosolyma erant, ad Jesum accesserunt, & dixerunt; 1 *Quare discipuli tui traditionem seniorum transgrediuntur, nec quando panem comedunt manus suas lavant?* 2 *Jesus illis responsum dedit, & dixit;* 3 *Quare vos etiam mandatum Dei transgredimini propter traditiones vestras? Eò quòd Deus dixit, Patrem tuum & matrem tuam in honore habe: & qui patrem aut matrem suam contumeliâ affecerit, moriendo moriatur.* 4

Verſio VULGATA LATINA.

33 Qui autem in navicula erant, venerunt & adoraverunt eum, dicentes; Verè Fi-
34 lius Dei es. Et cùm transfretâſſet, venerunt in terram Geneſar. Et cùm cog-
35 noviſſent eum viri loci illius, miſerunt in univerſam regionem illam, & obtu-
36 lerunt ei omnes malè habentes: Et rogabant eum ut vel fimbriam veſtimenti
ejus tangerent. Et quicunque tetigerunt, ſalvi facti ſunt.

CAP. XV.

1
2 Tunc acceſſerunt ad eum ab Jeroſolymis Scribæ, & Phariſæi, dicentes; Qua-
rè diſcipuli tui tranſgrediuntur traditionem ſeniorum? non enim lavant manus
3 ſuas cùm panem manducant. Ipſe autem reſpondens ait illis; Quarè & vos
tranſgredimini mandatum Dei propter traditionem veſtram? Nam Deus dixit;
Honora patrem & matrem: &; Qui maledixerit patri, vel matri, morte mo- 4
riatur. Vos autem dicitis; Quicunque dixerit patri, vel matri, Munus quod- 5
cunque eſt ex me, tibi proderit: Et non honorificabit patrem ſuum, aut ma- 6
trem ſuam: & irritum feciſtis mandatum Dei propter traditionem veſtram. Hy- 7
pocritæ, benè prophetavit de vobis Iſaias, dicens; Populus hic labiis me hono- 8
rat: cor autem eorum longè eſt à me. Sine cauſa autem colunt me, docentes do- 9
ctrinas & mandata hominum. Et convocatis ad ſe turbis, dixit eis; Audite & 10
intelligite. Non quod intrat in os, coinquinat hominem: ſed quod procedit 11
ex ore, hoc coinquinat hominem. Tunc accedentes diſcipuli ejus, dixerunt ei; 12
Scis quia Phariſæi audito verbo hoc, ſcandalizati ſunt? At ille reſpondens 13
ait; Omnis plantatio, quam non plantavit Pater meus cœleſtis, eradicabitur.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

33 34 فجاء الذين كانوا في السفينة وسجدوا له قايلين انت هو بالحقيقة ابن الله * ولما عبروا
35 جاوا الي ارض جاناسر * فعرفه اهل ذلك المكان وارسلوا الي جميع اهل تلك الكور وقدموا
36 اليه كل المسقومين * وطلبوا اليه لكيما يلمسوا طرف ثوبه فقط * وكل من لمسه خلص *

الفصل الخامس والاربعون *

1 2 * حينيذ جاء اليه من يروسليم كتبة وفريسيون قايلين * لماذا تلاميذك يتعدون وصية
3 المشيخة اذ لا يغسلون ايديهم عند اكلهم الخبز * اجابهم قايلا فلماذا انتم تتعدون
4 وصية الله من اجل سنتكم * الم يقل الله . اكرم اباك وامك والذي يقول كلاما رديا في
5 6 ابيه او امه يموت موتا * وانتم تقولون ان من لا يرفع عن ابيه وامه قربانا * فليس يكرم
7 اباه وامه * وابطلتم كلام الله من اجل سنتكم * ايها المراوون حسنا تنبا عليكم اشعياء
8 9 النبي قايلا * ان هذا الشعب قريب مني بفيه ويكرمني بشفتيه وقلبه بعيد عني * يعبدوني
10 11 باطلا * ويعلمون تعليم وصايا الناس * ودعا الجمع وقال لهم اسمعوا وافهموا * ليس ما يدخل فم
12 الانسان ينجسه * لكن الذي يخرج من فيه هذا هو الذي ينجسه * حينيذ جاء اليه تلاميذه
13 وقالوا له اعلم ان الفريسيين لما سمعوا الكلام شكوا * فاجابهم قايلا كل غرس لا يغرسه
ابي السماي يقلع *

* *Et venerunt qui erant in navicula, & adoraverunt eum, dicentes; Tu es in veritate filius Dei. Et cùm transfretâſſent, venerunt in terram Genaſar. Et cognoverunt illum viri ejus loci, & miſerunt ad omnes incolas earum regionum: et obtulerunt ei omnes ægrotos, Et rogaverunt eum ut tangerent extremitatem veſtimenti ejus tantùm. Et quicunque tetigit eam, ſalvus factus eſt.* 33 34 35 36

Sectio quadrageſima quinta.

CAP. XV.

Tunc venerunt ad eum ab Jeroſolymis Scribæ & Phariſæi, dicentes; Quare diſcipuli tui tranſgrediuntur mandatum ſeniorum, quandoquidem non lavant manus ſuas, quando manducant panem? Reſpondit eis, dicens; Quare vos tranſgredimini mandatum Dei propter ſtatuta veſtra? Nonne dixit Deus, Honora patrem tuum & matrem tuam? & qui profert ſermonem turpem in patrem ſuum, morietur morte? Vos autem dicitis, Quòd qui non attollit pro patre ſuo & matre ſuâ oblationem, Non honorat patrem ſuum & matrem ſuam. Et abrogâſtis verba Dei propter ſtatuta veſtra. O hypocritæ, benè prophetavit de vobis Iſaias Propheta, dicens; Quòd hic populus propinquus eſt mihi ore ſuo, & honorat me labiis ſuis, & cor ejus eſt diſtans à me. Colunt me fruſtrà, & docent doctrinam mandatorum hominum. Et vocavit turbam, & dixit eis; Audite & intelligite. Non quod intrat in os hominis, coinquinat illum: ſed quod exit ab ore ejus, hoc eſt quod coinquinat eum. Tunc venerunt ad eum diſcipuli ejus, & dixerunt ei; Scias quòd Phariſæi, quando audierunt ſermonem, ſcandalizati ſunt. Reſpondit eis, dicens; Omnis planta, quam non plantat pater meus cœleſtis, eradicabitur. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

33 ወእለ ፡ ውስተ ፡ ሐመር ፡ ሰገዱ ፡ ሎቱ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ አማን ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወልዱ ፡
34 አንተ ፡፡=፡ ወዓዲዎሙ ፡ በጽሐ ፡ ውስተ ፡ ምድረ ፡ ገንሳሬጥ ፡=፡ ወአእመርዎ ፡ ሰብአ ፡
35 ባህየ ፡ ወፈነዉ ፡ ኵሉ ፡ አድያም ፡ ወአምጽኡ ፡ ሎቱ ፡ ኵሎ ፡ ሕሙማነ ፡=፡ ወአስተብ
36 ቍዕዎ ፡ ከመ ፡ ይልክፉ ፡ ወኵሎሙ ፡ ዘፈረ ፡ ልብሱ ፡ እለ ፡ ለከፍዎ ፡ ሐይዉ ፡፡=፡

በእንተ ፡ እለ ፡ ይኀድጉ ፡ ትእዛዘ ፡ እግዚአብሔር ፡፡

1 ወእምዝ ፡ ቀርቡ ፡ እለ ፡ መጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ እምኢየሩሳሌም ፡ ጸሐፍት ፡ ወፈሪሳውያን ፡ እን
2 ዘ ፡ ይብሉ ፡=፡ ለምንት ፡ አርዳኢከ ፡ ይትዓደዉ ፡ ትእዛዘ ፡ ሊቃናት ፡ እስመ ፡ ኢይትኀፀቡ ፡ እ
3 ደዊሆሙ ፡ ሶበ ፡ ኅብስተ ፡ ይበልዑ ፡=፡ ወአውሥአ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ለምንት ፡ አንትሙኒ ፡
4 ትትዓደዉ ፡ ትእዛዘ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በእንተ ፡ ሥርዓተ ፡ አበዊክሙ ፡=፡ ወእግዚአብ
5 ሔር ፡ ይቤ ፡ አክብር ፡ አበ ፡ ወእመ ፡ ወዘየሐሚ ፡ አበ ፡ ወእመ ፡ ሞተ ፡ ለይሙት ፡=፡ ወአን
ትሙሰ ፡ ትብሉ ፡ ዘይቤ ፡ ለአብ ፡ ወእመ ፡ ሀብተ ፡ ዘእምኀቤየ ፡ ዘበቍዕኩከ ፡ ኢያከብር ፡
6 አባሁ ፡ ወኢእሞ ፡=፡ ወሰዐርክሙ ፡ ቃሎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በእንተ ፡ ሥርዓትክሙ ፡=፡
7 8 መድልዋን ፡ ሠናየ ፡ ተነበየ ፡ ኢሳይያስ ፡ ሳዕሌክሙ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡=፡ ዝሕዝብ ፡ በከና
9 ፍር ፡ ያከብሩኒ ፡ ወበልቦሙሰ ፡ ነዋኅ ፡ ሀለው ፡ ይርሕቁ ፡ እምኔየ ፡=፡ ወከንቶ ፡ ያመልኩ
10 ኒ ፡ እንዘ ፡ ይሜህሩ ፡ ሥርዓታተ ፡ ሰብእ ፡፡=፡ ወአቅረቦ ፡ አሕዛበ ፡ ይቤሎሙ ፡ ስምዑ ፡
11 ወለብዉ ፡=፡ ከመ ፡ አኮ ፡ ዘይበውእ ፡ ውስተ ፡ አፍ ፡ ያረኵሶ ፡ ለሰብእ ፡ ባሕቱ ፡
12 ዘይወፅእ ፡ እምውስተ ፡ አፍ ፡ ውእቱ ፡ ዘያረኵሶ ፡ ለሰብእ ፡፡=፡ ወእምዝ ፡ ቀረብዎ ፡
አርዳኢሁ ፡ ይብልዎ ፡ ታአምርኑ ፡ ከመ ፡ ፈሪሳውያን ፡ ሰሚዖሙ ፡ አንጐርጐሩ ፡=፡
13 ወአውሥኦሙ ፡ ወይቤ ፡ ኵሉ ፡ ተክል ፡ እንተ ፡ ኢተከለ ፡ አቡየ ፡ ሰማያዊ ፡ ትሤረ
ው ፡፡=፡

Et qui in nave erant adoraverunt eum dicentes, Verè Dei filius es. Et procedentibus illis venit in terram Geneſarat. Et cognoverunt eum homines iſtius loci, & miſerunt in omnem regionem, & attulerunt ei omnes malè affectes. Et rogabant eum ut tangerent fimbriam veſtimenti ejus, & omnes qui tetigerunt eam ſani facti ſunt. 33 34 35 36

CAP. XV.

De iis qui rejiciunt præcepta Domini.

Et tunc acceſſerunt qui venerunt ad eum è Hieruſalem Scribæ, & Phariſæi dicentes; Quare diſcipuli tui tranſgrediuntur mandata ſeniorum, quoniam non abluntur manus eorum, quando panem edunt. Et reſpondit, & dicit iis; Quare vos tranſgredimini mandata Dei per conſtitutionem patrum veſtrorum? Et Deus dicit, Honora patrem, & matrem: &, Qui vexabit patrem & matrem, morte moriatur. Et vos dicitis, Qui dicit patri & matri; Donum illud quod ex me fuit quo tibi proficerem, non honorabit patrem ejus neque matrem ejus. Et evacuaviſtis verbum Dei per conſtitutiones veſtras. Hypocritæ, bene prophetavit Eſaias ſuper vos, dicens; Iſte populus in labiis ſuis honoraverunt me, & in cordibus ſuis longè fuerunt à me recedentes. Et fruſtrà colunt me docentes conſtitutiones hominum. Et accedentibus eum populis, dicit iis, Audite & intelligite; Quòd non quod intrat in os, polluit hominem: ſed quod egreditur ex ore, hoc eſt quod polluit hominem. Et accedentes diſcipuli ejus dicunt ei, Sciſne quòd Phariſæi audientes oblatraverunt. Et reſpondit iis, & dicit, Omnis plantatio, quam non plantavit pater meus cœleſtis, peribit. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 * وشما مي كوييد * هر كه بپدر ومادر خود بكويد * اين چيز كه بشما مي دهم از من منت
6 است ونمي كذاريد كه آدمي †پدر ومادر† خود را حرمت دارد * * كلمهء خدا باطل كرديد براي
7 سپارشهاء شما * * اي منافقان خوش پيغمبري كرد بر شما اشعياء پيغمبر وكفت نبوت
8 9 * اين خلق بلب خود مرا حرمت† مي دارند * ودل ايشان از من عظيم دورست * * وفاسد مرا مي
10 پرستند * بدانك تعليم وسپارشهاء خلق مي اموزند * * جماعت را پيش خود خواند وكفت
11 بشنويد ودريابيد * * نه هر چه در دهن اندر آيد ادمي را پليد كند الا هر چه از دهن بدر
12 آيد ان ادمي را پليد كند * * انكه شاكردان او پيش او آمدند وكفتند نويسندكان چون اين
13 سخن را شنيدند * پريشان شدند * * مسيح بديشان جواب داد وكفت هر درختي كه پدر من
كه بر آسمانست او را ننشاند بركنده شود *

* *Vos autem dicitis; Quicunque patri aut matri ſuæ dicit, Hæc res quam vobis do, à me munus eſt: & non permittitis homini ut parentibus ſuis honorem exhibeat.* Sic *verbum Dei irritum feciſtis propter traditiones veſtras. O hypocritæ, bene vaticinatus eſt de vobis Eſaias Propheta, & dixit:* Prophetia. 5 6 7

* *Hic populus labiis ſuis mihi honorem exhibent, at cor ipſorum à me longiſſimè abeſt. Et corruptè me colunt, eò quòd doctrinam & traditiones hominum docent.* Deinde *turbam ad ſe vocavit, & dixit; Audite & intelligite. Haud quicquid per os ingreditur, hominem contaminat: ſed quod ex ore egreditur illud hominem inquinat. Tunc diſcipuli ejus ad eum venerunt, & dixerunt; Scribæ, cum hunc ſermonem audirent, ægrè tulerunt. Chriſtus illis reſponſum dedit, & dixit; Omnis arbor, quam Pater meus, qui in cœlis eſt, non plantavit, effodietur.* 8 9 10 11 12 13

Sinite illos: duces sunt cæci cæcorum. cæcus autem *cæcum* si *per vi-*
14 Ἄφετε αὐτούς. ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν. τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδη-
am ducat, ambo in foveam *cadent*. Respondens autem Petrus, dixit ei;
15 γῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ,
Explica nobis parabolam istam. At *Jesus* dixit; Adhuc & vos *in-*
16 Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀ-
intelligentes estis? *Nondum consideratis quòd* omne *ingrediens* in os, in
17 σύνετοί ἐστε; Οὔπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα, εἰς
ventrem *cedit*, & in secessum *ejicitur*? *At exeuntia* de ore,
18 τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόμα-
de corde *prodeunt*, & *illa communem faciunt* hominem. De enim
19 τος, ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Ἐκ γὰρ
corde exeunt *ratiocinationes* malæ, homicidia, adulteria, fornicationes,
τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι,
furta, falsa testimonia, blasphemiæ. Hæc sunt *communem facientia*
20 κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. Ταῦτά ἐστι τὰ κοινοῦντα τὸν
hominem. *Verùm illotis* manibus manducare, non *communem facit* hominem. Et
21 ἄνθρωπον. τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν, οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ΚΘʹ
egressus indè Jesus, secessit in partes Tyri & Sidonis. Et ecce
22 ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. Καὶ ἰδοὺ
mulier Chananæa à finibus illis egressa, clamavit ei, di-
γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα, ἐκραύγασεν αὐτῷ, λέγου-

ρνε
ε
ρνζ
ε

ρνη
ε
ρνθ
ε

cens; Miserere mei, Domine, fili David: filia mea malè *dæmonizatur*. Ille
σα, Ἐλέησόν με, Κύριε υἱὲ Δαβίδ, ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. Ὁ 23
autem non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli ejus roga-
δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἠρώ-
bant eum, dicentes; *Absolve* eam, quia clamat post nos. Ipse autem
των αὐτόν, λέγοντες, Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν. Ὁ δὲ 24
respondens, ait; Non *legatus* sum *si non* ad oves *perditas* domûs
ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἀπεστάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου
Israel. Illa *autem veniens adorabat* eum, dicens; Domine, *succurre mihi*. Qui
Ἰσραήλ. Ἡ δὲ ἐλθοῦσα προσεκύνει αὐτῷ, λέγουσα, Κύριε, βοήθει μοι. Ὁ 25 26
verò respondens, ait; Non est *pulchrum* sumere panem filiorum, & *jacere* *ca-*
δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν, Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυ-
tellis. Illa *autē ait*; *Utique*, Domine: *etenim* catelli edunt de micis *ca-*
ναρίοις. Ἡ δὲ εἶπε, Ναὶ Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πι- 27
dentibus de mensa dominorum suorum. Tunc respondens Jesus, ait
πτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 28
illi; O mulier, magna tua fides: fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia
αὐτῇ, Ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ
ejus *ab* hora illa. Et *transiens* indè Jesus, venit *juxta*
Λʹ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς, ἦλθε παρὰ τὴν 29
mare Galilææ. Et ascendens in montem, sedebat ibi.
θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας. καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, ἐκάθητο ἐκεῖ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܫܒܘܩܘ ܠܗܘܢ. ܣܡܝܐ ܐܢܘܢ ܕܡܕܒܪܝܢ ܠܣܡܝܐ. ܣܡܝܐ ܕܝܢ ܠܣܡܝܐ ܐܢ ܢܕܒܪ. ܬܪܝܗܘܢ
15 ܒܓܘܡܨܐ ܢܦܠܝܢ. * ܘܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ ܦܫܩ ܠܢ ܡܬܠܐ ܗܢܐ. * ܗܘ
16
17 ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܕܡܕܡ ܕܥܐܠ ܠܦܘܡܐ. ܠܟܪܣܐ ܗܘ ܐܙܠ. ܘܡܢ ܬܡܢ ܒܡܕܟܝܢܘܬܐ ܡܫܬܕܐ ܠܒܪ. * ܡܕܡ
18 ܕܝܢ ܕܢܦܩ ܡܢ ܦܘܡܐ ܡܢ ܠܒܐ ܢܦܩ. ܘܗܘ ܡܣܝܒ ܠܗ ܠܒܪܢܫܐ. * ܡܢ ܠܒܐ ܗܘ
19 ܓܝܪ ܢܦܩܝܢ ܡܚܫܒܬܐ ܒܝܫܬܐ. ܓܘܪܐ. ܩܛܠܐ. ܙܢܝܘܬܐ. ܓܢܒܘܬܐ. ܣܗܕܘܬܐ ܕܓܠܬܐ.
20 ܓܘܕܦܐ. * ܗܠܝܢ ܐܢܝܢ ܕܡܣܝܒܢ ܠܒܪܢܫܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܐܢܫ ܢܠܥܣ ܟܕ ܠܐ ܡܫܝܓܢ ܐܝܕܘܗܝ
ܠܐ ܡܣܬܝܒ. * ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܨܘܡܐ * ܠܙ *
21 * ܘܢܦܩ ܡܢ ܬܡܢ ܝܫܘܥ. ܘܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܨܘܪ ܘܕܨܝܕܢ. * ܘܗܐ ܐܢܬܬܐ ܟܢܥܢܝܬܐ ܡܢ
22 ܬܚܘܡܐ ܗܢܘܢ. ܢܦܩܬ ܩܥܝܐ ܘܐܡܪܐ. ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ ܡܪܝ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ. ܒܪܬܝ
23 ܒܝܫܐܝܬ ܡܬܬܚܕܐ ܡܢ ܫܐܕܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܠܐ ܦܢܝܗ ܦܬܓܡܐ. ܘܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܒܥܘ ܡܢܗ
24 ܘܐܡܪܝܢ. ܫܪܝܗ ܕܩܥܝܐ ܒܬܪܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܐܫܬܕܪܬ ܐܠܐ ܠܥܢܐ
25 ܕܐܒܕܘ ܡܢ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. * ܗܝ ܕܝܢ ܐܬܬ ܣܓܕܬ ܠܗ ܘܐܡܪܐ. ܡܪܝ ܥܕܪܝܢܝ.
26 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܫܦܝܪ ܠܡܣܒ ܠܚܡܐ ܕܒܢܝܐ ܘܠܡܪܡܝܘ ܠܟܠܒܐ. * ܗܝ ܕܝܢ
27 ܐܡܪܐ. ܐܝܢ ܡܪܝ. ܐܦ ܟܠܒܐ ܐܟܠܝܢ ܡܢ ܦܬܘܬܐ ܕܢܦܠܝܢ ܡܢ ܦܬܘܪܐ ܕܡܪܝܗܘܢ
28 ܘܚܝܝܢ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܘ ܐܢܬܬܐ ܪܒܐ ܗܝ ܗܝܡܢܘܬܟܝ. ܢܗܘܐ ܠܟܝ ܐܝܟ
29 ܕܨܒܝܐ ܐܢܬܝ. ܘܐܬܐܣܝܬ ܒܪܬܗ ܡܢ ܗܝ ܫܥܬܐ. * ܘܫܢܝ ܡܢ ܬܡܢ ܝܫܘܥ. ܘܐܬܐ ܠܘܬ
ܣܦܪ ܝܡܐ ܕܓܠܝܠܐ. ܘܣܠܩ ܠܛܘܪܐ ܘܝܬܒ ܬܡܢ.

Omittite eos, cæci sunt duces cæcorum: 14
cæcus autem cæcum si ducat, ambo in foveam cadunt. Respondit autem Simon Ce- 15
pha, & dixit ei; Domine mi, interpretare
nobis parabolam hanc. Ipse verò dixit eis, 16
Hucusque etiam vos non intelligitis? Nón- 17
ne scitis id quod intrat per os, in ventrem
abire, & indè per expurgationem ejici forás? Id autem quod ab ore prodit, à cor- 18
de manat, illudque inquinat ipsum hominem. Nam à corde manant cogitationes 19
malæ, adulterium, cædes, scortatio, furtum,
testimonium falsum, blasphemia. Hæc sunt 20
quæ inquinant hominem. Sed si quis comederit illotis manibus, non inquinatur.

Ad vesperam Dominicæ quartæ Jejunii. 37.

Et egressus est illinc Jesus, venitque in fi- 21
nes Tyri & Sidonis. Et ecce mulier Ca- 22
nanites de finibus illis exiit, clamans ac dicens; Miserere mei, Domine mi, fili David; filia mea malè rapitur à dæmonio.
Ipse verò nullum dedit ei responsum. Et 23
accesserunt discipuli ejus rogantes eum, &
dicentes; Dimitte eam, quia clamat post
nos. Ipse verò respondit, & ait illis; Non 24
sum missus nisi ad oves quæ aberrârunt à
domo Israel. Illa autem veniens adoravit 25
eum, & dixit; Domine mi, adjuva me.
Dixit ei Jesus, Non est decorum accipere pa- 26
nem liberorum, & objicere canibus. Ipsa 27
verò dixit, Etiam, Domine mi, etiam canes edunt de micis quæ cadunt è mensis dominorum suorum, & vivunt. Tunc dixit ei 28
Jesus, O mulier, magna est fides tua, fiat
tibi ut vis: & sanata est filia ejus ex illa
hora. Et discessit illinc Jesus, venitque 29
juxta crepidinem maris Galilææ? Et conscendit montem, seditque illic.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

14 * ايشانرا رها كنيد زيرا نا بينا آنند * كه دليل كوران شده اند * [چونا بينا راهبرنا
15 بينا شود] زود باشد كه هردو درچاه افتند * * جواب داد شمعون صفا وبدو كفت
16 اي خداوند اين مثل را براي ما تفسير كن * * او بديشان كفت تا اين ساعت شما نيز
17 هنوز درنمي يابيد * * ونمي دانيد كه هرچه در دهن اندر آيد از نشيب بيرون رود وبر
18 زمين افتد * از انجا ادمي پليد نمي شود * * وليكن هر سخني بد كه از دهن ادمي
19 بيرون آيد * وفكرهاء بد از دل ايد آن ادمي را پليد كند * * وان† زناست * وكشتن * [ودزدي]
20 وكواهي† دروغ * وغيبت مردم * وافتري * * اينها اند كه ادمي را پليد مي كنند اكر ادمي بي
دست شستن نان خورد پليد نمي شود   هشتاد هفت   انجا كه دختر كنعاني را شفا داد
21 * عيسي ازانجا بدرآمد * ودرحدود صور وصيدا† طواف مي كرد * * ناكاه زن كنعاني ازكوشه
22 بدرآمد * بانك مي زد ومي كفت رحمت كن بر من اي† خداوند من فرزند† داود * كه دخترم
23 عظيم دشخواريها ازابليسيان مي كشد * * عيسي بدو جواب نداد * شاكردان پيش او آمدند
24 وكفتند اورا ازما دوركن * كه ازپس ما بانك مي زند * * عيسي بديشان جواب داد كه فرستاده
نشدم الا پيش آن كوسفندان كه از بني اسراييل كمراه شده اند *

Illos missos facite; quia cæci illi sunt, 14
qui duces cæcorum facti sunt: cùm cæcus dux viæ cæco fuerit, brevi fi-
et ut ambo in puteum cadant. Re- 15
spondit Simeon Cephas, & ei dixit;
O Domine, hanc parabolam nobis explica. Ille dixit eis; Usque ad hanc 16
horam vos etiam nondum intelligitis? Neque cognoscitis, quod quic- 17
quid in os ingreditur, per inferiora exit & in terram cadit; unde homo
non contaminatur. Veruntamen omne 18
verbum malum quod ex ore hominis prodit & cogitationes malæ, ex corde proveniunt: hæc hominem contaminatum reddunt. Hujusmodi est 19
fornicatio, & cædes, & furtum, & testimonium falsum, & calumnia hominum, & blasphemia. Hæc sunt 20
quæ hominem contaminant: si quis autem sine manuum lotione panem comedat, contaminatus non est.

LXXXVII. Ubi filiæ Chananeæ sanitatem restituit.

Jesus illinc egressus est & terminos 21
Tyri & Sidonis peragravit. Dere- 22
pentè mulier Chananæa ex angulo prodiit, & clamore sublato dixit;
Miserere mei ô Domine mi, fili David: filia enim mea valdè gravia à
diabolis patitur. Jesus ei respon- 23
sum non dedit: discipuli igitur ad eum venerunt, & dixerunt; Eam à nobis amanda, quia post nos vociferatur.
Jesus illis hoc responsum dedit, 24
Quin missus non sum nisi ad oves, quæ de filiis Israelis aberrârunt.

Verſio VULGATA LATINA.

14 Sinite illos : cæci ſunt, & duces cæcorum: cæcus autem ſi cæco ducatum præ-
15 ſtet, ambo in foveam cadunt. Reſpondens autem Petrus dixit ei ; Ediſſere
16 nobis parabolam iſtam. At ille dixit ; Adhuc & vos ſine intellectu eſtis? Non
17 intelligitis, quia omne quod in os intrat, in ventrem vadit, & in ſeceſſum emit-
18 titur ? Quæ autem procedunt de ore, de corde exeunt, & ea coinquinant ho-
19 minem : De corde enim exeunt cogitationes malæ, homicidia, adulteria, fornicati-
20 ones, furta, falſa teſtimonia, blaſphemiæ. Hæc ſunt quæ coinquinant homi-
21 nem. Non lotis autem manibus manducare, non coinquinat hominem. Et e-
22 greſſus indè Jeſus, ſeceſſit in partes Tyri & Sidonis. Et ecce mulier Chana-
næa à finibus illis egreſſa clamavit, dicens ei; Miſerere mei, Domine fili David:
filia mea malè à dæmonio vexatur. Qui non reſpondit ei verbum. Et acce- 23
dentes diſcipuli ejus rogabant eum, dicentes; Dimitte eam : quia clamat poſt nos.
Ipſe autem reſpondens ait ; Non ſum miſſus niſi ad oves, quæ perierunt domûs 24
Iſrael. At illa venit, & adoravit eum, dicens ; Domine, adjuva me. Qui 25
reſpondens ait ; Non eſt bonum ſumere panem filiorum, & mittere canibus. 26
At illa dixit ; Etiam, Domine : nam & catelli edunt de micis, quæ cadunt de 27
menſa dominorum ſuorum. Tunc reſpondens Jeſus, ait illi ; O mu- 28
lier, magna eſt fides tua : fiat tibi ſicut vis. Et ſanata eſt filia ejus ex illa
hora. Et cùm tranſiſſet indè Jeſus, venit ſecus mare Galilææ : & aſcendens 29
in montem, ſedebat ibi.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 15 * دعوهم فإنهم عميان * قادة عميان وأعمي يقود أعمي يقع كلاهما في حفرة * أجابه بطرس
16 17 قائلاً فسر لنا المثل * قال لهم أحتي وأنتم لا تفهمون هذا * أما تعلمون أن كلما يدخل فم الإنسان
18 يصل إلي البطن وينطرد إلي المخرج * وأما الذي يخرج من الفم فهو يخرج من القلب * هذا
19 الذي ينجس الإنسان * لأنه يخرج من القلب * الفكر السوء * القتل * الزنا * الفسق * السرقة * شهادة
20 الزور * التجديف * هذا هو الذي ينجس الإنسان * فأما الأكل بغير غسل أيدي فليس
ينجس الإنسان *

* Sinite eos quoniam ipſi cæci ſunt, duces 14
cæcorum : & cæcus ſi ducat cæcum,
cadunt ambo in ſoveam. Reſpondit ei 15
Petrus, dicens ; Expone nobis parabo-
lam. Ait illis ; Etiamne & vos non in- 16
telligitis hoc? Nónne ſcitis quòd quic- 17
quid intrat os hominis, pervenit ad
ventrem, & expellitur in ſeceſſum ? Sed 18
quod exit ab ore, ipſum exit è corde; hoc
eſt quod coinquinat hominem. Nam exit 19
è corde cogitatio mala, occiſio, fornica-
tio, adulterium, furtum, teſtimonium
falſum, blaſphemia. Hoc eſt quod coin- 20
quinat hominem : ſed manducare abſque
lotione manuum, non coinquinat homi-
nem.

* الفصل السادس والأربعون *

Sectio quadrageſima ſexta.

21 22 * ولما خرج يسوع من هناك جاء إلي نواحي صور وصيدا * وإذا امرأة كنعانية خرجت من
23 تلك التخوم تصيح قائلة ارحمني يا رب يا بن داود ابنتي بها شيطان يعذبها * فلم يجبها
24 بكلمة * فجاء تلاميذه وسألوه قائلين أطلق هذه المرأة فإنها تصيح في إثرنا * فأجابهم قائلاً لم
25 26 أرسل إلا إلي الخراف الضالة من بيت إسرائيل * فأتت وسجدت له قائلة يا رب أعني * فأجابها
27 قائلاً ليس بجيد أن يؤخذ خبز البنين فيعطي للكلاب * فقالت نعم يا رب وقد تأكل الكلاب
28 من الفتات الذي يسقط من موائد البنين * فأجابها يسوع قائلاً يا امرأة عظيم إيمانك
يكون لك كما أردت * فبرأت ابنتها مذ تلك الساعة *

* Et cùm exiſſet Jeſus indè, venit in 21
partes Tyri & Sidonis. Et ecce mulier 22
Chananæa egreſſa eſt ex illis finibus, cla-
mans & dicens ; Miſerere mei, fili Da-
vid : in filia mea ineſt dæmonium cru-
cians eam. Et non reſpondit ei verbum. 23
Venerunt autem diſcipuli ejus, & roga-
verunt eum, dicentes ; Dimitte hanc
mulierem, quia clamat in veſtigiis no-
ſtris. Reſpondit eis, dicens ; Non ſum 24
miſſus niſi ad oves errantes de domo Iſ-
rael. Venit autem illa, & adoravit 25
eum, dicens ; Domine, adjuva me. Re- 26
ſpondit ei, dicens ; Non eſt bonum ſu-
mi panem filiorum, & dari canibus.
Dixit autem illa ; Utique, Domine, & 27
quandoque comedunt canes de micis quæ
cadunt de menſis filiorum. Tunc reſpon- 28
dit ei Jeſus, dicens ; O mulier, magna
eſt fides tua : fiat tibi ſicut voluiſti : &
ſanata eſt filia ejus ex illa hora.

* الفصل السابع والأربعون *

Sectio quadrageſima ſeptima.

29 * وانتقل يسوع من هناك وجاء إلي عبر بحر الجليل وصعد الجبل وجلس هناك *

* Et diſceſſit Jeſus indè, & venit trans 29
fretum maris Galilææ : conſcenditque
montem, ac ſedit ibi.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ኅድግዎሙ ፡ ዕውራን ፡ እሙንቱ ፡ መርሐ ፡ ዐዋውርት ፡ ዕውር ፡ ለዕውር ፡ እመ ፡ መር
15 ሐ ፡ ኅቡረ ፡ ይወድቁ ፡ ውስተ ፡ ግብ ።፡=፡ ወአውሥአ ፡ ጴጥሮስ ፡ ወይቤሎ ፡ ንግ
16 ረነ ፡ ዘንተ ፡ ምስሎ ፡=፡ ወይቤ ፡ ዓዲሁ ፡ አንትሙኑ ፡ ኢለባውያን ።=፡ አንትሙ ፡
17 ኢታአምሩኑ ፡ ከመ ፡ ኵሉ ፡ ዘይበውእ ፡ ውስተ ፡ አፍ ፡ ውስተ ፡ ከርሥ ፡ ይትገመር ፡
18 ወጽም ፡ ይትገደፍ ፡=፡ ወዘስ ፡ ይወፅእ ፡ እምውስተ ፡ አፍ ፡ እምልብ ፡ ይወፅእ ፡ ወ
19 እሙንቱ ፡ ያረኵስዎ ፡ ለሰብእ ፡=፡ እስመ ፡ እምውስተ ፡ ልብ ፡ ይወፅእ ፡ እኩይ ፡ ቀ
20 ቲል ፡ ወመሐዘን ፡ ዝሙት ፡ ወሰርቅ ፡ ስምዐ ፡ በሐሰት ፡ ወፅርፈት ፡=፡ እሉኬ ፡ ዘያረ
21 ኵስዎ ፡ ለሰብእ ፡ ወዘእንበለ ፡ ተኀፅቦ ፡ እደው ፡ በሊዕ ፡ ኢያረኵሶ ፡ ለሰብእ ።
ወወፂኦ ፡ እምዝየ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ ተገሕሠ ፡ ውስተ ፡ ደወለ ፡ ጢሮስ ፡ ወሲዶና ፡=፡

Sinite eos, cæci ſunt duces cæcorum : cæcus cæcum ſi ducat, ſimul cadent in 14
foveam. Et reſpondit Petrus, & dicit ei, Enuntiato nobis hanc parabolam. 15
Et dicit, Adhùcne vos non intelligentes eſtis. Vos nónne ſcitis quòd omne 16
quod intrat in os, in ventre tenetur, & privatim abjicitur ? Et quod proce- 17
dit ex ore, etiam ex corde procedit : & quæ ſunt hujuſmodi polluunt homi- 18
nem. Quoniam ex corde egreditur nequitia, cædes & adulterium, fornica- 19
tio & furtum, teſtimonium in falſo & blaſphemia. Hæc igitur ſunt quæ 20
polluunt hominem: ſed ſine lotis manibus veſci, non polluit hominem. Et egre- 21
diens illinc Dominus Jeſus ſeceſſit in regionem Tyri & Sidonis.

በእንተ ፡ ከናናዊት ፡ እንተ ፡ ወለታ ፡ ተዓብድ ።

De Chananæa cujus filia inſaniit.

22 ወናሁ ፡ ብእሲት ፡ ከናናዊት ፡ እምውእቱ ፡ ለደብር ፡ ወፅአት ፡ እንዘ ፡ ትጸርሓ ፡ ወትብ
ል ፡ መሐረኒ ፡ እግዚኦ ፡ ወልደ ፡ ዳዊት ፡ መሐረኒ ፡ ወለትየ ፡ እኩይ ፡ ጋኔን ፡ ኣኀዛ ፡=፡
23 ወኢያውሥአ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ ቃለ ፡ ወቀረቡ ፡ አርድኢሁ ፡ አስተብቍዕዎ ፡ እንዘ ፡ ይ
24 ብሉ ፡ ፈንዋ ፡ ለዛ ፡ እስመ ፡ ትጸርሓ ፡ በድኅሬነ ።=፡ ወአውሥአ ፡ ወይቤ ፡ ኢተፈነ
25 ውኩ ፡ ዘእንበለ ፡ ውስጥ ፡ አባግዕ ፡ ዘተገድፉ ፡ ዘቤተ ፡ እስራኤል ።=፡ ወቀረባ ስገደት ፡
26 ሎቱ ፡ እንዘ ፡ ትብል ፡ እግዚኦ ፡ ረድአኒ ፡=፡ ወአውሢኦ ፡ ይቤላ ፡ ኢኮነ ፡ ሠናየ ፡ ነሢ
27 አ ፡ ኅብስተ ፡ ውሉድ ፡ ወውሂበ ፡ ለከለባት ፡=፡ ወትቤ ፡ እወ ፡ እግዚኦ ፡ እስመ ፡ ከለ
28 ባትኒ ፡ ይበልዑ ፡ እምፍርፋራት ፡ ዘይወድቅ ፡ እምነ ፡ ማእደተ ፡ አጋእስቲሆሙ ፡=፡ ወ
እምዝ ፡ አውሥአ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ ወይቤላ ፡ ኦብእሲት ፡ ዐቢይ ፡ ሃይማኖትኪ ፡ ይኩንኪ ፡
ዘከመ ፡ ትፈቅዲ ፡ ወሐይወት ፡ ወለታ ፡ ሶቤሃ ፡ እምይእቲ ፡ ሰዓት ።

Et ecce mulier Chananæa ex illius montibus venit clamans, & dicens, Miſe- 22
rere mei Domine, fili David miſerere mei : filiam meam cacodæmon occupavit
eam. Et non reſpondit Dominus Jeſus verbum; & accedentes diſcipuli ejus 23
rogârunt eum, dicentes; Dimitte eam, quoniam clamat poſt nos. Et reſpondit 24
& dicit, Non miſſus fui niſi intra oves deperditas domûs Iſrael. Et accedens 25
illa adoravit eum, dicens; Domine, adjuva me. Et reſpondens ille dicit, Non eſt 26
bonum accipere panem filiorum, & dare canibus. Et dicit illa, Etiam Domi- 27
ne, quia canes quidem edunt de micis quæ cadunt è menſa dominorum ſuo-
rum. Et tunc reſpondit Dominus Jeſus, & dicit ei, O mulier magna fides 28
tua, erit ſicut vis : & ſanata eſt filia ejus continuò ab illa hora.

በእንተ ፡ አሕዛብ ፡ እለ ፡ ተፈወሱ ፡ እብዙኅ ፡ ደዌሆሙ ።

De turba quam de multis ſanavit morbis.

29 ወኀሊፎ ፡ እምህየ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ በጽሐ ፡ ኀበ ፡ ሐይቀ ፡ ባሕር ፡ ዘገሊላ ፡ ወዓርገ ፡ ደብር ፡ ነበረ ፡ ህየ ፡=፡

Et tranſiens illinc Dominus Jeſus venit ad litus maris Galilææ ; & aſcen- 29
dens montem ſedit ibi.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 26 آن زن نزديك آمد * وبرو سجود كرد وكفت اي خداوند مرا † ياري بده * عيسي بدان زن كفت
27 روا نيست كه نان فرزندان بستانند وپيش سكان اندازند * آن زن كفت اري اي خداوند *
28 سكان نيز بخورند خرده ريزهايي † را كه از خوان خداوند ايشان † بيفتد وزنده شوند * عيسي
بدو كفت * اي زن ايمان تو بزرك است * بشود مر ترا انچنانك خواهي وهماندم دختر آن زن خوش
شد .

Ipſa mulier propiùs acceſſit, & eum 25
adoravit, dicens ; O Domine mihi
opem dato. Jeſus illi mulieri dixit, 26
Non licet panem liberorum capere &
canibus projicere. Illa mulier dixit, 27
Maximè O Domine : canes etiam
comedunt parvulas micas quæ de
menſa domini ſui cadunt, & vi-
vunt. Jeſus illi dixit, O mulier, fi- 28
des tua magna eſt, fiat tibi quemad-
modum vis : & eodem momento fi-
lia illius mulieris ſanata eſt.

هشتاد هشت شفا دادن بجماعت رنجوران

LXXXVIII. Sanatio multitudinis morbidorum.

29 * عيسي از انجا نقل كرد وبكنارهٔ
درياي جليل آمد * بر كوه بالا رفت وانجا نشست *

Jeſus illinc demigravit, & venit 29
juxta mare Galilææ, ubi in montem
aſcendit, & illic ſedit.

Et *adierunt* eum turbæ multæ, habentes *cum ſeipſis* claudos, cæcos, mu-
30 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς, τυφλοὺς, κω-
tos, *mancos*, & alios multos: & projecerunt eos ad pedes Je-
φοὺς, κυλλοὺς, ϗ ἑτέρους πολλούς· ϗ ἔῤῥιψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰη-
ſu, & curavit eos. Ita ut *turbas mirari, aſpicientes* mutos
31 σοῦ, ϗ ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ὥστε τοὺς ὄχλους θαυμάσαι, βλέποντας κωφοὺς
loquentes, *debiles ſanos*, claudos ambulantes, *&* cæcos *aſpicientes*:
λαλοῦντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλοὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας·
& glorificabant Deum Iſrael. *At* Jeſus *advocans* *diſcipulos ſu-*
32 ϗ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραήλ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐ-
os, ait; Viſceribus commoveor ſuper turbam: quia jam *dies tres admanent mihi,*
τοῦ, εἶπε, Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι,
& non habent *quid* manducent: *& abſolvere* eos jejunos *non volo*, *nequando* de-
ϗ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· ϗ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκ-
ficiant in via. Et dicunt ei diſcipuli *ejus*; Undè nobis in de-
33 λυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρη-
ſerto panes *tot*, ut *ſaturare* turbam tantam? Et ait illis Jeſus;
34 μίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
Quot panes habetis? Illi *autem* dixerunt; Septem, & paucos piſciculos. Et præcepit
35 Πόσους ἄρτους ἔχετε; Οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτὰ, ϗ ὀλίγα ἰχθύδια. Καὶ ἐκέλευσε
turbis recumbere ſuper terram. Et accipiens ſeptem panes, &
36 τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, καὶ

piſces, gratias agens fregit, & dedit diſcipulis ſuis. *at* diſcipuli
τοὺς ἰχθύας, εὐχαριστήσας ἔκλασε, ϗ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· οἱ δὲ μαθηταὶ
turbæ: Et comederunt omnes, & ſaturati ſunt. Et tulerunt *redundantiam*
τῷ ὄχλῳ· Καὶ ἔφαγον πάντες, ϗ ἐχορτάσθησαν. καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον 37
fragmentorum, ſeptem ſportas plenas. *At veſcentes* erant quatuor *milie homines*,
τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις. Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, 38
præter mulieres *& pueros*. Et *abſolvens turbas*, aſcendit in *navigium*, & ve-
χωρὶς γυναικῶν ϗ παιδίων. Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, ϗ ἦλ- 39
ΛΑ' nit in fines *Magdala*.
ρξϛ θεν εἰς τὰ ὅρια Μαγδαλά.

.CAP. XVI. ιϛ'.

ρξα δ Et *accedentes* Phariſæi & Sadducæi tentantes, rogaverunt eum
Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι ϗ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες, ἐπηρώτησαν αὐτὸν 1
ρξβ ϛ ſignum de cœlo *oſtendere* eis. *Is autem* reſpondens ait illis; Ve-
σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὀψί- 2
ſpere facto, dicitis; *Serenitas: rubet* enim cœlum. Et manè; Hodiè
ας γενομένης, λέγετε, Εὐδία· πυῤῥάζει γὰρ ὁ οὐρανός. Καὶ πρωῒ, Σήμερον 3
tempeſtas: *rubet* enim triſte cœlum. *Hypocritæ, illam quidem* faciem cœ-
χειμών· πυῤῥάζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. ὑποκριταὶ, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐ-
li nôſtis dijudicare: *at* ſigna temporum non poteſtis?
ρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν· τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ δύνασθε;

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܚܓܝܪܐ ܘܣܡܝܐ ܘܚܪܫܐ ܘܩܛܝܥܐ. 30
ܘܐܚܪܢܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܐܪܡܝܘ ܐܢܘܢ ܠܘܬ ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ ܘܐܣܝ ܐܢܘܢ. * ܐܝܟ ܕܢܬܕܡܪܘܢ 31
ܟܢܫܐ ܗܢܘܢ. ܕܚܙܘ ܚܪܫܐ ܕܡܡܠܠܝܢ. ܘܩܛܝܥܐ ܕܡܬܚܠܡܝܢ. ܘܚܓܝܪܐ ܕܡܗܠܟܝܢ.
ܘܣܡܝܐ ܕܚܙܝܢ. ܘܫܒܚܘ ܠܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܩܘܪܒܢܐ ܕܟܠܝܘܡ ܠܚ *
* ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܩܪܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܬܪܚܡ ܐܢܐ ܥܠ ܟܢܫܐ ܗܢܐ. 32
ܕܗܐ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܩܘܝܘ ܠܘܬܝ. ܘܠܝܬ ܠܗܘܢ ܡܕܡ ܕܢܐܟܠܘܢ. ܘܠܡܫܪܐ ܐܢܘܢ ܟܕ
ܨܝܡܝܢ ܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ. ܕܠܐ ܢܬܡܚܠܘܢ ܒܐܘܪܚܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܢܐܝܟܐ ܠܢ 33
ܒܚܘܪܒܐ ܠܚܡܐ. ܕܢܣܒܥ ܟܠܗ ܗܢܐ ܟܢܫܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܟܡܐ ܠܚܡܐ 34
ܐܝܬ ܠܟܘܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܫܒܥܐ. ܘܩܠܝܠ ܢܘܢܐ ܙܥܘܪܐ. * ܘܦܩܕ ܠܟܢܫܐ 35
ܕܢܣܬܡܟܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܢܣܒ ܠܗܠܝܢ ܫܒܥܐ ܠܚܡܝܢ ܘܢܘܢܐ. ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ 36
ܘܝܗܒ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܬܠܡܝܕܐ ܝܗܒܘ ܠܟܢܫܐ. * ܘܐܟܠܘ ܟܠܗܘܢ ܘܣܒܥܘ. 37
ܘܫܩܠܘ ܡܘܬܪܐ ܕܩܨܝܐ ܫܒܥܐ ܐܣܦܪܝܕܝܢ ܟܕ ܡܠܝܢ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܐܟܠܘ ܗܘܘ ܐܪܒܥܐ 38
ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ. ܣܛܪ ܡܢ ܢܫܐ ܘܛܠܝܐ. * ܘܟܕ ܫܪܐ ܠܟܢܫܐ. ܣܠܩ ܠܣܦܝܢܬܐ ܘܐܬܐ 39
ܠܬܚܘܡܐ ܕܡܓܕܘ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܘ * ܘܩܪܒܘ ܦܪܝܫܐ ܘܙܕܘܩܝܐ 1
ܢܢܣܘܢܝܗܝ ܘܫܐܠܝܢ ܠܗ ܕܐܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܢܚܘܐ ܐܢܘܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. 2
ܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܨܚܘܐ ܗܘ. ܣܡܩ ܓܝܪ ܫܡܝܐ. * ܘܒܨܦܪܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ 3
ܕܝܘܡܢܐ ܣܬܘܐ ܗܘ. ܣܡܩ ܓܝܪ ܥܒܝܣ ܫܡܝܐ. ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܦܪܨܘܦܐ ܕܫܡܝܐ
ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܦܪܫ. ܐܬܘܬܐ ܕܝܢ ܕܙܒܢܐ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܦܪܫ.

Et adierunt eum turbæ quamplurimæ, ha- 30
bentes ſecum claudos & cœcos, mutoſque
ac mancos, & alios multos, atque objece-
runt eos ad pedes Jeſu, & ſanavit eos. Ita 31
ut obſtupeſcerent turbæ illæ, quum viderent
mutos loquentes, mancos ſanitati reſtitutos,
claudos ambulantes, cœcoſque videntes:
Et glorificaverunt Deum Iſrael.

Oblationi quotidianæ. 38.

Ipſe verò Jeſus vocavit diſcipulos ſuos, & 32
ait illis; Miſericordiâ commoveor erga tur-
bam hanc, quippe qui jam triduum manſe-
runt apud me, nihilque habent quod edant:
Dimittere autem eos jejunos nolo, ne fortè
langueant in via. Dicunt ei diſcipuli ejus, 33
Undenam habemus in deſerto panem ad ex-
plendam totam hanc turbam? Dicit eis Je- 34
ſus, Quot panes habetis? dicunt ei; Septem,
& aliquot piſces minutos. Et præcepit tur- 35
bis ut diſcumberent humi. Accepitque illos 36
ſeptem panes & piſces, & laudavit *Deum*,
fregitque ac dedit diſcipulis ſuis: diſcipuli
verò dederunt turbis. Et comederunt omnes 37
& ſaturati ſunt, ſuſtuleruntque reliquias frag-
mentorum, plenas ſeptem ſportas. Illi au- 38
tem qui comederant, fuêre quater mille viri
præter mulieres & pueros. Quum autem 39
dimiſiſſet turbas, conſcendit navim, venit-
que in fines Magedo.

CAP. XVI.

Et acceſſerunt Phariſæi, & Sadducæi, ten- 1
tantes eum, ac rogantes eum ut ſignum è cœ-
lo ipſis oſtenderet. Ipſe verò reſpondit, & 2
ait illis; Quum fuerit veſpera, dicitis, Sere-
nitas erit: rubet enim cœlum. Manè verò 3
dicitis, Hodiè tempeſtas erit: rubet enim
cœlum triſtè. Acceptores vultûs, faciem
quidem cœli nôſtis ſcrutari; ſigna verò tem-
poris hujus non nôſtis diſcernere?

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* بسيار جماعتي پيش او آمدند • وبودند با ايشان • كوران • [ولنكان] وكنكان • وپيسان • 30
[وغير ايشان بسيار] پيش پاي مسيح† ايشانرا مي† انداختند شفا مي يافتند • * بنوعي† كه 31
مردم حيران همي شدند • [چون ديدند كه] كوران مي ديدند وكنكان سخن مي كفتند •
پيسان وبجذمان† پاك مي شدند • شلان ولنكان مي رفتند • ومر خداي اسراييل را ستايش
مي دادند * هشتاد نه انجا كه از هفت نان واندك ماهي چهار هزار مردرا
سير كرد انكه عيسي شاكردان خويش را خواند وبديشان كفت • شفقت مي 32
كنم بر اين جماعت زيرا كه سه روزست† پيش منند • وچيزي ندارند كه بخورند • ونمي
خواهم كه ايشانرا كرسنه† رها كنم • نبادا در راه افكار شوند • * شاكردان او بدو كفتند • از 33
كجا داريم نان درين ويراني • كه اين همهٔ انبوه سير شوند * عيسي بديشان كفت چند نان 34
داريد • كفتند هفت نان واندكي خرد ماهي • * بجماعت فرمود كه از پاي بنشينند • * واين 35 36
هفت نان وماهي را بسته • ستايش† كرد • وپاره كرد وبشاكردان خود داد • تا بر مردم قسمت
كردند • * همهٔ خلق بجمع سير شدند • واز خرده پارهايي كه پيش ايشان ماند هفت سبد 37

Et turbæ multæ ad eum venerunt, & 30
erant cum eis cæci, & claudi, &
muti, & leproſi, & alii præterea
multi, quos ad pedes Chriſti projece-
runt, & ſanitatem adepti ſunt. Adeò 31
ut homines obſtupeſcerent, cùm vi-
diſſent quòd cæci viderent, muti ſer-
monem proferrent, leproſi & elephan-
tiaci mundarentur, luxati & claudi
ambularent: & Deo Iſraelis laudem
dederunt.

LXXXIX. Ubi ſeptem panibus & paucis piſcibus quater mille viros ſaturavit.

Tunc Jeſus vocavit diſcipulos ſuos, 32
& illis dixit; Commiſerationem ge-
ro in hanc multitudinem, quia tri-
duum eſt quod *mecum ſunt, nec quid-*
quam habent quod comedant: nolo
autem ut eos eſurientes dimittam, ne
in via defeſſi ſint. Diſcipuli ejus ei 33
dixerunt, unde habeamus panem in
hoc deſerto, quo omnes hæ turbæ ſa-
turentur? Jeſus illis dixit, Quot 34
panes habetis? dixerunt, Septem pa-
nes, & paucos piſciculos. Tunc *mul-* 35
titudini juſſit ut humi ſederent. Et 36
hoſce ſeptem panes & piſces accepit,
& gratiis actis confregit, ac diſcipu-
lis ſuis dedit, ut hominibus diſtribu-
erent. Et univerſus popul⁹ ſimul ſatu- 37
rati ſunt: & parvis fragmentis quæ
coram illis remanſerant ſeptē corbes

Verſio VULGATA LATINA.

30 Et acceſſerunt ad eum turbæ multæ, habentes ſecum mutos, cæcos, claudos, debiles,
31 & alios multos: & projecerunt eos ad pedes ejus, & curavit eos: Ita ut turbæ
mirarentur, videntes mutos loquentes, claudos ambulantes, cæcos videntes:
32 & magnificabant Deum Iſrael. Jeſus autem, convocatis diſcipulis ſuis, dixit;
Miſereor turbæ, quia triduo jam perſeverant mecum, & non habent quod manducent:
33 & dimittere eos jejunos nolo, ne deficiant in via. Et dicunt ei diſcipuli;
34 Undè ergò nobis in deſerto panes tantos, ut ſaturemus turbam tantam? Et ait
illis Jeſus; Quot habetis panes? At illi dixerunt; Septem, & paucos piſciculos.
35 Et præcepit turbæ, ut diſcumberent ſuper terram. Et accipiens ſeptem panes, &
36 piſces, & gratias agens, fregit, & dedit diſcipulis ſuis, & diſcipuli dederunt populo.
Et comederunt omnes, & ſaturati ſunt. Et quod ſuperfuit de fragmentis, 37
tulerunt ſeptem ſportas plenas. Erant autem qui manducaverunt quatuor millia 38
hominum, extra parvulos & mulieres. Et, dimiſſâ turbâ, aſcendit in naviculam: 39
& venit in fines Magedan.

CAP. XVI.

ET acceſſerunt ad eum Phariſæi & Sadducæi tentantes: & rogaverunt eum ut 1
ſignum de cœlo oſtenderet eis. At ille reſpondens, ait illis; Facto veſpere 2
dicitis; Serenum erit: rubicundum eſt enim cœlum. Et manè; Hodiè tempe- 3
ſtas: rutilat enim triſte cœlum. Faciem ergò cœli dijudicare nôſtis: ſigna au- 4
tem temporum non poteſtis ſcire?

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

30 *وجاء اليه جمع كبير * وكان معهم خرس وعمي وعرج وعسم واخرون كثيرون فخروا عند
31 رجليه فابراهم * وتعجب الجمع لانهم نظروا الخرس يتكلمون * والعرج يمشون * والعميان
32 يبصرون * والصم يسمعون * ومجدوا اله اسرائيل * الفصل الثامن والاربعون * وان
يسوع دعا تلاميذه وقال لهم انني اتحنن على هذا الجمع لان له معي ثلثة ايام ههنا وليس
33 عندهم ما ياكلون * ولا اريد ان اطلقهم صياما لئلا يضعفوا في الطريق * فقال له تلاميذه
34 من اين نجد خبزا في البرية يشبع هذا الجمع * فقال لهم يسوع كم عندكم من الخبز
35 36 فقالوا سبعة ويسير من سمك * فامر ان يتكي الجموع على الارض * واخذ سبع الخبزات
37 والسمك وباركهم وكسرهم واعطى تلاميذه وناول التلاميذ الجموع * فاكل جميعهم وشبعوا
38 ورفعوا فضلات الكسر سبع قفاف مملوة * وكان الذين اكلوا اربعة الف رجل سوى
39 النساء والصبيان * الفصل التاسع والاربعون * واطلق الجمع *
1 وصعد السفينة وجاء الى تخوم مجدل * فجاء الفريسيون والزنادقة ليجربوه * فسالوه
2 ان يريهم اية من السماء * فاجابهم قايلا اذا كان المساء قلتم ان السماء مصحية لاحمرارها
3 * وبالغداة تقولون اليوم شتاء لاحمرار جو السماء بعبوس * ايها المراوون تعلمون تمييز وجه
السماء * واية هذا الزمان كيف لا تعلمون *

Et venit ad eum turba magna: erantque 30
cum eis muti, cæci, claudi, & manci,
& alii multi, & ceciderunt ad pedes
ejus, & ſanavit eos. Et mirata eſt turba, 31
quoniam ipſi viderunt mutos loqui,
& claudos ambulare, & cæcos videre,
& ſurdos audire, & glorificaverunt
Deum Iſrael.

Sectio quadrageſima octava.

Jeſus autem vocavit diſcipulos ſuos, & 32
dixit eis; Equidem miſereor ſuper hanc
turbam: quoniam eſt mecum à tribus
diebus hîc, & non eſt apud eos quod comedant:
neque volo dimittere eos jejunos,
ne infirmentur in via. Dixerunt 33
illi diſcipuli ejus, Unde inveniemus
panem in deſerto, ut ſatiet hanc turbam?
Dixit autem eis Jeſus, Quot 34
ſunt apud vos panes? Et dixerunt ei,
Septem, & aliquot piſces. Et præcepit 35
ut diſcumberent turbæ ſuper terram.
Et accepit ſeptem panes & piſces, & benedixit 36
eis, fregitque eos, & dedit diſcipulis
ſuis; & porrexerunt diſcipuli
turbis. Et comederunt omnes, et ſaturati 37
ſunt: et ſuſtulerunt reſidua fragmentorum,
ſeptem cophinos plenos. Et fuerunt 38
qui comederunt, quatuor millia virorum,
præter mulieres et parvulos.

Sectio quadrageſima nona.

Et dimiſit turbam et conſcendit naviculam: 39
et venit in fines Magedal.

CAP. XVI.

VEnerunt autem Phariſæi et Saducæi 1
ad tentandum eum: et rogaverunt
eum, ut oſtenderet eis ſignum de cœlo. Reſpondit 2
illis, dicens; Quando fuerit
veſpera, dicitis, quòd cœlum erit ſerenum,
ob rubedinem ſuam. Et manè dicitis, 3
Hodiè erit tempeſtas, ob rubedinem
aëris cœli cum atritate. O hypocritæ,
nôſtis diſcretionem faciei cœli: et
ſignum hujus temporis quomodo non cognoſcitis?

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

30 ወቀረቡ : ኀቤሁ : አሕዛብ : ብዙኃን : እንዘ : ቦሙ : ምስሌሆሙ : ጽሙማን : ዕውራን : ሐንካሳን :
ፅውሳን : ወበዕደናኒ : ብዙኃን : ወገደፍዎሙ : ኀቤ : እገሪሁ : ለእግዚኢየሱስ : ወፈወሶሙ ::=:
31 እስከ : ሶበ : አሕዛብ : ያነክሩ : እንዘ : ይሬእዩ : ከመ : ጽሙማን : ይሰማዑ : ወሐንካሳን :
ይሰውሩ : ወዕውራን : ይሬእዩ : ወአእኰትዎ : ለእግዚአብሔር : ወሰብሕዎ : ለአምላከ :
እስራኤል : ዘአብሐ : ከመዝ : ለወልደ : እጓለ : እመ : ሕያው ::=:

በእንተ : ሰብዑ : ኅብስት ::

32 ወእግዚእ ኢየሱስ : ጸውዖ : አርደኢሁ : ወይቤሎሙ : ያምሕሩኒ : እሉ : አሕዛብ : እስመ : ናሁ : መዋዕ
ል : ሠለሱሁስ : ዮም : ይፀንሑ : ኀቤየ : ወአልቦ : ዘይበልዑ : ወፈንዎቶሙ : ጽዉማን : እጸልእ : ከመ : ኢይ
33 ደክሙ : በፍኖት ::=: ወይቤሉ : አርደኢሁ : እምአይቴ : እንከ : ለነ : በገዳም : ኅብስት :
34 ለዝ : መጠነ : ዘያጸግብ : አሕዛበ : መጠኔዝ ::=: ወይቤሎሙ : እግዚእ ኢየሱስ : ሚመጠነ :
35 ብክሙ : ኅብውዝ : ወይቤሉ : ሰብዑ : ወሕደጠ : ዓሣ ::=: ወአዘዘ : ለሕዝብ : ይርፍቁ : ዲበ :
36 ምድር ::=: ወነሥአ : ሰብዑ : ኅብስተ : ወዓሣሁኒ : ወይእተ : ጊዜ : አአኰቶ : ፈተተ : ወወ
37 ሀበ : ለአርደኢሁ : ወአርደኢሁኒ : ለሕዝብ ::=: ወበልዑ : ኵሎሙ : ወጸግቡ : ወዘተርፈ :
38 ፍተታተ : አግሐሡ : ሰብዓተ : አስፈሪደተ : ምሉአ ::=: ወእለሰ : በልዑ : ዕደው : ኮኑ : ከመ :
39 አርብዓ : ምእት : ዘእንበሌ : ደቂቅ : ወአንስት ::=: ወፈቲሖ : አሕዛበ : ዓርገ : ውስተ : ሐመ
ር : ወሖሩ : ውስተ : አድባረ : መጌደሎ ::=:
1 12 ወመጽኡ : ፈሪሳውያን : ወሰዱቃውያን : ወእንዘ : ያሜክሩ : ስአልዎ : ትእምርተ : እምሰማይ : ያ
2 ርእዮሙ ::=: ወይቤሎሙ : እመከመ : መስየ : ወኮነ : ቀየሐ : ትብሉ : ጽሕወ : ብሩር : እስ
3 መ : የቀይሐይሕ : ሰማይ ::=: ወእመከመ : ጸብሐ : ትብሉ : ዮምሰኬ : ይዘንም : እስመ : የቀየሐ
ይሕ : ሰማይ : ድሙና : ገጸ : ሰማይኑ : ታአምሩ : ፈክሮ : ወተአምረ : መዋዕልሰ : ሊተአም
ሩ ::=:

Et acceſſerunt ad eum populi multi habentes ſecum mutos, cæcos, claudos 30
mutilos, & alios multos, et projecerũt eos ad pedes Domini Jeſu, & ſanavit eos:
Uſque dum populi admirarentur, videntes quòd muti loquuntur, & claudi ambulant, 31
& cæci vident: & glorificaverunt Dominum, & celebraverunt Deum
Iſraelis, qui permiſiſſet facultatem talem filio hominis.

De ſeptem panibus.

Et Dominus Jeſus vocavit diſcipulos ſuos, & dicit iis, Miſericordiâ commovẽt 32
me hi populi, quoniã ecce tres dies hodiè permanent apud me, & non habent quo
veſcantur: & dimittere eos jejunos in odio habeo, ne deficiant in via. Et dicunt 33
diſcipuli ejus, Unde igitur nobis in deſerto tot panes, quibus ſaturemus populum
tantum? Et dicit iis Dominus Jeſus, Quot habetis panes? & dicunt 34
ſeptem, & paucos piſces. Et præcepit populo decumbere ſuper terram. Et 35
accipiens ſeptem panes & piſces, & tunc temporis gratias agendo fregit, & 36
dedit diſcipulis ſuis, & diſcipuli ſui populo. Et comederunt omnes, & ſaturati 37
ſunt, & quæ ſuperfuerunt fragmenta ſuſtulerunt ſeptem aſpuridas
plenas. Et qui comederunt homines, fuerunt ſicut quadragies centum, abſque 38
parvulis & mulieribus. Et dimittens populos, aſcenderunt in navem, & 39
abierunt in montes Magdala.

CAP. XVI.

ET venerunt Phariſæi & Saducæi, & tentantes rogârunt eum ſignum è 1
cœlo oſtendere ipſis. Et dicit iis, Quando veſper eſt, & fuit rufus, dicitis; 2
Lucida regio erit quia rubeſcit cœlum. Et quando diluculum fuit, dicitis; 3
Hodiè ideò pluet, quia rubet cœlum obnubilatum: faciémne cœli nôſtis dijudicare,
& ſignum temporum neſcitis?

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

38 پر كردند * وبر داشتند * * وان انبوه چهار هزار مرد بودند بجز زنان وكودكان * وچون
39 خلق را دستوري داد بر كشتي بالا رفت ودر كنار مغد آمد
نود انجا كه ازو ايت خواستند
1 * معتزلان وزنادقه پيش او آمدند واورا مي آزمودند وازو در خواست كردند كه از
2 آسمان † ايت بديشان بنمايد * مسيح بديشان جواب داد وكفت * وقتي كه شبهنكام شود
3 بكوييد كه صحوست يعني كه روزبي بارانست * براي انك آسمان سرخست * * ودر وقت
صباح بكوييد كه امروز زمستاني است * زيرا تمامت آسمان سرخ شد * اي منافقان روي
آسمان † مي دانيد نكه كردن * وايت اين روزكاررا نمي دانيد † جدا كردن *

implerunt, & ſuſtulerunt. Turba autem 38
illa quater mille viri fuerunt,
præter mulieres & parvulos. Et cùm 39
populo abeundi veniam dediſſet,
navem conſcendit, & in terminum
Magedæ venit.

XC. Ubi ab eo ſignum petierunt.

CAP. XVI.

ET Phariſæi & Saducæi ad eum 1
venerunt. & eum tentârunt; & ab
eo petierunt ut è cœlo ſignum illis
oſtenderet. Chriſtus illis reſponſum dedit, 2
& dixit; Quum tempus veſperæ
fuerit, dicitis, Serenitatem, i.e.
ſine pluvia diem fore, quia cœlum
rubicundum eſt. Tempore verò matutino 3
dicitis, Hodie tempeſtas erit,
quia totum cœlum rubet. O hypocritæ,
faciem cœli nôſtis contemplari,
ſigna autem hujus temporis non nôſtis
diſcernere?

Generatio mala & adultera ſignum *inquirit:* & ſignum non dabitur ei,
4 Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ,
ſi non ſignum Jonæ Prophetæ. Et *relinquens eos*, abiit. Et
5 εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. καὶ καταλιπὼν αὐτούς, ἀπῆλθε. Καὶ
venientes diſcipuli ejus *in ulterius littus*, obliti ſunt panes *ſumere*. *At*
6 ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸ πέραν, ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. Ὁ δὲ
Jeſus dixit illis; Intuemini & *attendite* à fermento Phariſæorum
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων
& Sadducæorum. Illi *verò ratiocinabantur in ſeipſis*, dicentes; Quia panes non acce-
7 καὶ Σαδδουκαίων. Οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες, Ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλά-
pimus. Sciens autem Jeſus, dixit *illis*; Quid *ratiocinamini in vobiſipſis*, *exiguæ*
8 βομεν. Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγό-
fidei, quia panes non *ſumpſiſtis?* Nondùm intelligitis, neque recordamini
9 πιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ ἐλάβετε; Οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς
quinque *panes* quinque *millium*, & quot cophinos ſumpſiſtis? Neque ſe-
10 πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; Οὐδὲ τοὺς ἑ-
ptem *panes* quatuor *millium*, & quot ſportas ſumpſiſtis? *Quomodò* non
11 πτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσας σπυρίδας ἐλάβετε; Πῶς οὐ
intelligitis, quia non de pane dixi vobis, *attendere* à fermento Phari-
νοεῖτε, ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἶπον ὑμῖν, προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρι-
ſæorum & Sadducæorum? Tunc intellexerunt, quia non dixerit *attendere* à fer-
12 σαίων καὶ Σαδδουκαίων; Τότε συνῆκαν, ὅτι οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύ-

mento *panis*, ſed à doctrina Phariſæorum & Sadducæorum. *Veniens*
μης τοῦ ἄρτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. Ἐλθὼν 13
autem Jeſus in partes Cæſareæ Philippi, interrogabat diſcipulos ſu-
δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς Φιλίππου, ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐ-
os, dicens; Quem *me* dicunt homines eſſe, filium hominis? Illi
τοῦ, λέγων, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; Οἱ 14
verò dixerunt; Hi *quidem* Joannem Baptiſtam, alii autem Eliam, alii verò
δὲ εἶπον, Οἱ μὲν Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ Ἠλίαν· ἕτεροι δὲ
Hieremiam, aut unum *Prophetarum*. Dicit illis; Vos autem quem me dici-
Ἱερεμίαν, ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. Λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγε- 15
tis eſſe? Reſpondens *autem* Simon Petrus, dixit; Tu es Chriſtus filius Dei
τε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε, Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ 16
vivi. Et reſpondens Jeſus, dixit ei; Beatus es Si-
τοῦ ζῶντος. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος εἶ Σί- 17
mon Bar-Jona, quia caro & ſanguis non revelavit tibi, ſed pa-
μων βὰρ Ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πα-
ter meus qui in cœlis. Et ego *autem* tibi dico, Quia tu es Petrus,
τήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Κἀγὼ δέ σοι λέγω, Ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, 18
& ſuper hanc petram ædificabo meam eccleſiam: & portæ inferi non
καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ
prævalebunt *ei.*
κατισχύσουσιν αὐτῆς.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܫܪܒܬܐ ܒܝܫܬܐ ܘܓܝܪܬܐ ܐܬܐ ܒܥܝܐ. ܘܐܬܐ ܠܐ ܬܬܝܗܒ ܠܗ ܐܠܐ ܐܢ ܐܬܗ ܕܝܘܢܢ ܢܒܝܐ. 4
ܘܫܒܩ ܐܢܘܢ ܘܐܙܠ. * ܘܟܕ ܐܬܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܥܒܪܐ. ܛܥܘ ܕܢܣܒܘܢ ܥܡܗܘܢ ܠܚܡܐ. 5
* ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܙܘ ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܚܡܝܪܐ ܕܦܪܝܫܐ ܘܕܙܕܘܩܝܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܬܚܫܒܝܢ 6 7
ܗܘܘ ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܠܚܡܐ ܠܐ ܢܣܒܢ. * ܝܕܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ 8
ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܢܦܫܟܘܢ ܙܥܘܪܝ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܠܚܡܐ ܠܐ ܢܣܒܬܘܢ. * ܠܐ ܥܕܡܐ 9
ܠܗܫܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܐ ܥܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗܢܘܢ ܚܡܫ ܠܚܡܝܢ ܕܚܡܫܬ ܐܠܦܝܢ.
ܘܟܡܐ ܩܘܦܝܢܝܢ ܫܩܠܬܘܢ. * ܘܠܐ ܠܗܢܘܢ ܫܒܥܐ ܠܚܡܝܢ ܕܐܪܒܥܬ ܐܠܦܝܢ. ܘܟܡܐ 10
ܐܣܦܘܪܝܕܝܢ ܫܩܠܬܘܢ. * ܐܝܟܢ ܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܠܐ ܗܘܐ ܥܠ ܠܚܡܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ 11
ܕܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܚܡܝܪܐ ܕܦܪܝܫܐ ܘܕܙܕܘܩܝܐ. * ܗܝܕܝܢ ܐܣܬܟܠܘ. ܕܠܐ ܐܡܪ ܕܢܙܕܗܪܘܢ ܡܢ 12
ܚܡܝܪܐ ܕܠܚܡܐ. ܐܠܐ ܡܢ ܡܠܦܢܘܬܐ ܕܦܪܝܫܐ ܘܕܙܕܘܩܝܐ. * ܕܘܟܪܢܐ ܕܫܠܝܚܐ ܩܕܝܫܐ * [illegible] *
* ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܐܬܪܐ ܕܩܣܪܝܐ ܕܦܝܠܝܦܘܣ. ܡܫܐܠ ܗܘܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ. ܡܢܘ 13
ܐܡܪܝܢ ܥܠܝ ܒܢܝܢܫܐ ܕܐܝܬܝ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ. ܐܝܬ ܕܐܡܪܝܢ. ܝܘܚܢܢ 14
ܡܥܡܕܢܐ. ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܐܠܝܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܐܪܡܝܐ. ܐܘ ܚܕ ܡܢ ܢܒܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ 15
ܕܝܢ ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܬܝ. * ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ 16
ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܛܘܒܝܟ ܫܡܥܘܢ ܒܪ ܝܘܢܐ. ܕܒܣܪܐ ܘܕܡܐ ܠܐ ܓܠܝ 17
ܠܟ. ܐܠܐ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ. * ܘܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܐܢܬ ܗܘ ܟܐܦܐ. ܘܥܠ ܗܕܐ ܟܐܦܐ ܐܒܢܝܗ̇ 18
ܠܥܕܬܝ. ܘܬܪܥܐ ܕܫܝܘܠ ܠܐ ܢܚܣܢܘܢܗ̇.

Generatio mala & adultera ſignum quærit, 4
nec ſignum dabitur ei, niſi ſignum Jonæ pro-
phetæ. Et reliquit eos, & abiit. Quum au- 5
tem veniſſent diſcipuli ejus in ulteriorem ri-
pam, obliti fuerant ſumere ſecum panem.
Ipſe verò dixit eis; Videte, cavete à fermen- 6
to Phariſæorum & Saducæorum. Illi autem 7
cogitabant apud ſe, & dicebant ſe panem
non ſumpſiſſe. Jeſus verò cognovit, ac dixit 8
eis; Quid cogitatis apud vos, ô modicâ fide
præditi, quòd panem non ſumpſiſtis? Non 9
dum intelligitis? Nónne meminiſtis illos
quinque panes, *hominum* quinque millium
& quot cophinos ſuſtuleritis? Neque illos 10
ſeptem panes, *hominum* quatuor millium, &
quot ſportas ſuſtuliſtis? Quomodo non in- 11
tellexiſtis, me non de pane dixiſſe vobis, ſed
ut caveretis à fermento Phariſæorum & Sa-
ducæorum? Tunc intellexerunt eum non di- 12
xiſſe ut caverent à fermento panis, ſed à do-
ctrina Phariſæorum & Saducæorum.

Commemoratione Apoſtolorum ſanctorum. ?.
Quum autem veniſſet Jeſus in regionem Cæ- 13
ſareæ Philippi, interrogavit diſcipulos ſuos,
inquiens; Quemnam dicunt de me homines,
eſſe me filium hominis? Ipſi verò dixerunt, 14
Sunt qui dicunt eſſe Johannem Baptiſtam,
alii verò Eliam, alii Jeremiam, aut unum ex 15
prophetis. Dixit eis, Vos autem, quem me
dicitis eſſe? Reſpondit Simon Cepha, & 16
ait; Tu es Meſſia, filius Dei vivi. Re-
ſpondit Jeſus, & dixit ei; Beatus es, Si- 17
mon Bar-Jona, *fili columbæ*, ſiquidem caro
& ſanguis non revelavit tibi, ſed pater meus
qui in cœlis eſt. Quinetiam ego dico tibi 18
Tu es Petra, & ſuper hanc petram ædificabo
Eccleſiam meam, & portæ inferorum non
prævalebunt ei.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* دودهٔ شوم وكنه كار ايت مي خواهد وايت بدو داده نشود بجز ايت يونس پيغمبر * وايشانرا 4
رها كرد ورفت نود يك انجا كه فرمود كه پرهيز داريد از خمير
معتزلان * وچون شاكردان او آمدند در كذركاه فراموش كردند كه با 5
خود نان بستانند * مسيح بديشان كفت ببينيد * واز خمير معتزلان وزنادقه پرهيز 6
داريد * ايشان در نفس خود مي انديشيدند ومي كفتند * براي انك نان نستدند * 7
* عيسي دانست وبديشان كفت * در نفس خود چه مي انديشيد اي كم ايمانان * 8
براي انك نان نستديد * * وتا اين ساعت درنمي يابيد بياد نمي داريد پنج نان وپنج 9
هزار مردرا وچند سبد ديكر پر برداشتند * ونه آن هفت نان وچهار هزار مرد * وچند 10
سبد ديكر كه برداشتند * * چكونه در نيافتيد كه براي نان بشما نكفتم * الا 11
پرهيز داريد از خمير معتزلان وزنادقه * * انكه دريافتند كه از بهر خمير نان نكفت 12
الا از بهر تعليم معتزلان وزنادقه نود دو اقرار كردن شمعون
بمسيح وكفتن توي فرزند خدا * * چون عيسي درولايت قيسوريا 13

Generatio mala & peccatrix ſignum 4
petit, at ſignum non dabitur illi, præ-
ter ſignum Jonæ prophetæ. Et illos re-
liquit & abiit.

XCI. Ubi juſſit ut caverent à fermento Phariſæorum.

Et cùm diſcipuli ejus veniſſent in 5
trajectum, obliti erant ut ſecum pa-
nem ſumerent. Chriſtus illis dixit, 6
Videte, & à fermento Phariſæorum
& Saducæorum abſtinete. Illi in a- 7
nimo ſuo cogitabant, & dicebant,
quòd panem non ſumpſiſſent. Jeſus 8
ſcivit, & illis dixit; In animo ve-
ſtro quid cogitatis, ô puſilli fide, eò
quòd panem non ſumpſiſtis? Etiam 9
ad hanc uſque horam non intelligi-
tis? memoriâ non habetis quinque
panes & quinquies mille viros, &
quot corbes inſuper plenos ſuſtule-
rint? Neque illos ſeptem panes & 10
quater mille viros, & quot præter-
ea corbes ſuſtulerint? Quomodo non 11
intellexiſtis quòd de pane vobis non
dixerim? ſed abſtinete à fermento
Phariſæorum & Saducæorum. Tunc 12
intellexerunt quòd de fermento pa-
nis non locutus eſt, ſed de doctrina
Phariſæorum & Sadducæorum.

XCII. Confeſſionem facit Simeon de Chriſto, & dicit, Tu es Filius Dei.

Quum Jeſus in regionem Cæſariæ 13

Verſio VULGATA LATINA.

Generatio mala & adultera ſignum quærit: & ſignum non dabitur ei, niſi ſignum
5 Jonæ prophetæ. Et relictis illis, abiit. Et cùm veniſſent diſcipuli ejus trans
6 fretum, obliti ſunt panes accipere. Qui dixit illis; Intuemini, & cavete à fer-
7 mento Phariſæorum, & Sadducæorum. At illi cogitabant intra ſe, dicentes;
8 Quia panes non accepimus. Sciens autem Jeſus, dixit; Quid cogitatis inter vos,
9 modicæ fidei, quia panes non habetis? Nondum intelligitis, neque recorda-
mini quinque panum in quinque millia hominum, & quot cophinos ſumpſiſtis?
10 Neque ſeptem panum in quatuor millia hominum, & quot ſportas ſumpſiſtis?
11 Quarè non intelligitis, quia non de pane dixi vobis; Cavete à fermento
12 Phariſæorum, & Sadducæorum? Tunc intellexerunt, quia non dixerit cavendum à
fermento panum, ſed à doctrina Phariſæorum, & Sadducæorum. Venit autem 13
Jeſus in partes Cæſareæ Philippi: & interrogabat diſcipulos ſuos, dicens;
Quem dicunt homines eſſe Filium hominis? At illi dixerunt; Alii Joannem 14
Baptiſtam, alii autem Eliam, alii verò Jeremiam, aut unum ex prophetis. Di- 15
cit illis Jeſus; Vos autem quem me eſſe dicitis? Reſpondens Simon Petrus 16
dixit; Tu es Chriſtus, filius Dei vivi. Reſpondens autem Jeſus, dixit ei; Bea- 17
tus es, Simon Bar-Jona: quia caro & ſanguis non revelavit tibi, ſed Pater meus,
qui in cœlis eſt. Et ego dico tibi; Quia tu es Petrus, & ſuper hanc petram 18
ædificabo eccleſiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adverſùs eam.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * الجيل الشرير الفاسق يطلب اية ولا يعطي اية الا اية يونان النبي * ثم تركهم ومضى *
5 وجاء تلاميذه الى العبر ونسوا ان ياخذوا خبزا * فقال لهم يسوع انظروا وتحرزوا من خمير 6
7 الفريسيين والزنادقة * ففكروا قائلين انا لم ناخذ خبزا فعلم يسوع وقال لهم * لماذا 8
تفكرون في نفوسكم يا قليلي الايمان انكم ليس معكم خبزا * اما تعلمون ولا تذكرون 9
خمس الخبزات لخمسة الف وكم سلة اخذتم * وسبع الخبزات لاربعة الف وكم قفة اخذتم * 10
* لماذا لم تفهموا * لاني لم اقل لكم من اجل الخبز تحرزوا من خمير الفريسيين والزنادقة * 11
* حينئذ فهموا انه لم يقل لهم ان يتحرزوا من خمير الخبز لكن من تعليم الفريسيين 12
والزنادقة * الفصل الخمسون * * ولما جاء يسوع الى نواحي قيسارية فيلبس 13
وسال تلاميذه ماذا تقول الناس في ابن البشر * فقالوا قوم يقولون يوحنا المعمداني * واخرون 14
ايليا * واخرون ارميا او واحد من الانبياء * فقال لهم فانتم ماذا تقولون من انا * فاجاب 15 16
سمعان بطرس قائلا انت هو المسيح ابن الله الحي * فاجابه يسوع قائلا طوباك يا سمعان بن يونا * 17
لانه ليس جسد ولا دم اظهر لك هذا لكن ابي الذي في السماوات * وانا اقول لك انك انت 18
الصخر وعلى هذه الصخرة ابني بيعتي * وابواب الجحيم لا تقوى عليها *

Generatio mala & adultera petit ſignum: at non dabitur ei ſignum, niſi ſignum Jonæ prophetæ. 4 *Tum reliquit eos & abiit.* 5 *Et venerunt diſcipuli ejus trans fretum, & obliti ſunt accipere ſecum panem.* *Dixit verò eis Jeſus; Advertite, & cavete à fermento Phariſæorum & Saducæorum.* 6 *Itaque cogitaverunt, dicentes; Non accepimus panem.* 7 *Novit autem Jeſus, & ait illis; Quarè cogitatis intra vos, modici fide, quòd non ſit vobiſcum panis?* 8 *Nonne ſcitis, neque recordamini quinque panum in quinque millia, & quot caniſtros acceperitis?* 9 *Et ſeptem panum in quatuor millia; & quot cophinos ſumpſeritis?* 10 *Quarè non intelligitis? Nam ego non dixi vobis de pane, cum dixi, Cavete à fermento Phariſæorum & Saducæorum.* 11 *Tunc intellexerunt quòd ipſe non dixerit eis ut caverent à fermento panis, ſed à doctrina Phariſæorum & Saducæorum.* 12

Sectio quinquageſima.

Cùm autem veniſſet Jeſus in partes Cæſareæ Philippi, interrogavit diſcipulos ſuos; Quid dicunt homines de filio hominis? 13 *Et dixerunt; Quidam dicunt Johannem Baptiſtam, & alii Eliam, & alii Jeremiam, aut unum ex prophetis.* 14 *Dixit eis; Vos autem quid dicitis? quis ego ſum?* 15 *Reſpondit Simon Petrus, et dixit;* 16 *Tu es Chriſtus filius Dei vivi.* *Reſpondit ei Jeſus, dicens; Beatus es Simon fili Jonæ. Non enim caro neque ſanguis revelavit tibi hoc, ſed Pater meus qui eſt in cœlis.* 17 *Et ego dico tibi, Quia tu es Petra, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non valebunt adverſùs eam.* 18

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወአውሥአ፡ ይቤሎሙ፡ ትውልድ፡ ዕሉት፡ ወዘማ ፡ ትእምርተ፡ ተኃሥሥ፡ ወትእምርትሰ፡ ኢይት
5 ወሀብ፡ ዘእንበለ፡ ትእምርተ ፡ ዮናስ፡ ነቢይ፡፡ ወኀደጎሙ ፡ ወሖረ፡=፡ ወበጺሖሙ፡ ማዕዶተ፡
ለአርድእቲሁ ፡ ረስዑ ፡ ኅብስተ ፡ ነሢአ፡፡=፡

በእንተ ፡ ብሑእ ፡ ፈሪሳውያን፡፡=፡

6 ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ተዓቀቡ፡ ወጥንቁ ፡ እምብሑእቶሙ ፡ ለፈሪሳውያን፡ ወሰዱቃዊ
7 ያን፡፡=፡ ወሐለዩ ፡ በበይናቲሆሙ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ኅብስተ ፡ ኢነሣእነ፡=፡ ወአእመሮሙ፡
8 እግዚእ ኢየሱስ ፡ ወይቤ ፡ ምንተ ፡ ትሔልዩ ፡ በበይናቲክሙ ፡ ሓጹጻነ ፡ ሃይማኖት፡ እስመ ፡ ኅብስ
9 ተ ፡ አልብክሙ፡=፡ ዓዲሁ፡ ኢትሌብዉ ፡ ወኢ ፡ ትዜከሩ ፡ ዘአሜ ፡ ኃምስ ፡ ኅብስት ፡ እ
10 ለ ፡ ለኃምስ ፡ ምእት ፡ ወሚመጠነ ፡ መዘርእ ፡ አግሐሥክሙ፡=፡ ወኢሰብዑ ፡ ኅብስት ፡
11 እለ ፡ ለአርብዓ ፡ ምእት ፡ ወሚመጠነ ፡ አስፈሪደተ፡ አግሐሥክሙ፡=፡ እፎ ፡ ዘኢትሌብዉ፡
ከመ ፡ ኢኮ ፡ በእንተ ፡ ኅብስት ፡ ዘእቤለክሙ ፡ ዑቁ ፡ ባሕቱ፡ እምነ ፡ ብሑእቶሙ ፡ ለፈሪሳዊ
12 ያን ፡ ወሰዱቃውያን፡=፡ ወእምዝ ፡ ለበዉ ፡ ሶቤሃ ፡ ከመ ፡ ኢኮ ፡ ዘይቤ ፡ ዑቁ ፡ እምነ ፡ ብሕ
እተ ፡ ኅብስት ፡ ባሕቱ ፡ እምነ ፡ ትምህርተ ፡ ፈሪሳውያን፡፡=፡

በእንተ ፡ ዘተሳአሎሙ ፡ በቂሳርያ፡፡=፡

13 ወበጺሖ፡ እግዚእ ኢየሱስ፡ ብሔረ፡ ቂሳርያ፡ ዘፊልጶስ፡ ተስእሎሙ፡ ለአርድእቲሁ ፡ እንዘ፡ ይብል፡ መ
14 ኑ፡ ይብልዎ፡ ይኩን፡ ሰብእ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡=፡ ወይቤልዎ፡ በአለ፡ ይብሉከ፡ ዮሐ
ንስሃ፡ መጥምቅ፡ ወካልኣን፡ ኤልያስ፡ ወመንፈቆሙ፡ ኤርምያስሃ፡ ወእመ አኮ፡ ላሐዱ፡ እምነቢያ
15 ት፡=፡ ወይቤሎሙ፡ አንትሙኬ፡ መኑ፡ ትብሉኒ፡ ከዊነ፡=፡ ወአውሥአ ፡ ስምዖን፡ ጴጥሮስ፡
16 አንተ፡ ውእቱ፡ መሲሕ፡ ወልዱ፡ ለእግዚአብሔር፡ ሕያው፡፡=፡ ወአውሥአ ፡ እግዚእ ኢየሱስ፡
17 ወይቤሎ፡ ብፁዕ፡ አንተ፡ ስምዖን፡ ወልደ፡ ዮናስ፡ እስመ፡ ሥጋ፡ ወደም፡ ኢከሠተ፡ ለከ፡ አላ፡ አቡየ፡
18 ዘበ፡ ሰማያት፡=፡ ወአነኒ፡ እብለከ፡ ከመ፡ አንተ፡ ኰኵሕ፡ ወዲበዛ፡ ኰኵሕ፡ እሐንጻ፡ ለቤተ፡
ክርስቲያንየ ፡ ወአናቅጸ፡ ሲኦል ፡ ኢይኄይልዋ፡=፡

Et reſpondens dicit illis; Generatio mala & adultera ſignum quærit: & ſignum non dabitur ei, niſi ſignum Jonæ prophetæ: & reliquit eos, & abiit. 4 *Et tranſeuntes diſcipuli ejus, obliti fuerant panem accipere.* 5

De fermento Phariſæorum.

Et dicit iis Dominus Jeſus; obſervate & cavete à fermento Phariſæorum et Saducæorum. 6 *Et conſiderârunt inter ſe, dicentes; Panem non accepimus.* 7 *Et cognovit eos Dominus Jeſus, & dicit; Quid conſideratis inter vos, modicæ fidei, quia panes non habetis?* 8 *Adhuc non intelligitis neque recordamini illud de quinque panibus qui* hominibus *quinquageſies centum, & quot modios abſtuliſtis?* 9 *Neque ſeptem panes qui* hominibus *quadrageſies centum, & quot ſportas abſtuliſtis?* 10 *Quomodo* res ſe habet *quòd non intelligitis, quòd non propter panes fuit quod dixi vobis, Cavete; ſed de fermento Phariſæorum & Saducæorum?* 11 *Et tunc intellexerunt ſtatim, quòd non dixerat, Cavete à fermento panum, ſed à doctrina Phariſæorum.* 12

Suos interrogat *Chriſtus* in Cæſarea.

Et veniens Dominus Jeſus in regionem Cæſareæ Philippi, interrogavit diſcipulos ejus, dicens; Quem dicunt homines eſſe filium hominis? 13 *Et dicunt ei, Sunt qui dicunt te eſſe Johannem Baptiſtam, & alii Eliam: & pars media eorum* tenet *te eſſe Jeremiam, & ſi non id es unum è prophetis.* 14 *Et dicit iis; Vos igitur quem dicitis me eſſe?* 15 *Et reſpondit Simon Petrus; Tu es Meſſiah filius Dei viventis.* 16 *Et reſpondit Dominus Jeſus, & dicit ei; Beatus es Simon filius Jonæ: quia caro & ſanguis non revelavit tibi, ſed Pater meus qui eſt in cœlis.* 17 *Et ego quidem dico tibi, Quòd es Petra, & ſuper hanc petram ædificabo domum meam Chriſtianorum: & portæ inferni non prævalebunt ei.* 18

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

فيليبوس در آمد * از شاگردان خود پرسيد * وگفت كه جماعت ومردم † براي من چه مي
14 گويند كه كيستم من [فرزند ادمي] * *شاگردان جواب دادند كه قومي مي گويند * يحيي
شوينده است وبعضي ميگويند ايلياست * وگروهي ديگر ميگويند * ارمياست يا يكي
15 16 از پيغمبران * * عيسي بديشان گفت اكنون شما چه ميگوييد كه كيستم * * شمعون
17 صفا جواب داد وگفت * توي مسيح فرزند خداي زنده * * عيسي جواب داد وگفت خنك
جان تو اي شمعون صفا پسر يونا * كه خون وگوشت تو اين سر را اشكارا نكرد * الا پدر من
18 كه بر آسمانست * * ومن بتو مي گويم * توي صخره دين من يعني سنگ وبنياد كليسياء
من بر تو عمارت كرده شود * ودرهاء دوزخ اورا خراب نكنند *

Philippi ingreſſus eſſet, à diſcipulis ſuis percontatus eſt, & dixit; Quin multitudo & homines de me quid dicunt, quemnam eſſe me Filium hominis? *Diſcipuli reſponderunt,* 14 *Nonnulli quidem dicunt, Johannes Baptiſta eſt, & quidam dicunt, Elias eſt; alii aliquot dicunt, Jeremias eſt, aut unus ex Prophetis.* *Jeſus* 15 *illis dixit; Jam vos quem dicitis me eſſe?* *Simeon Cephas reſponſum* 16 *dedit, & dixit, Tu es Chriſtus Filius Dei viventis.* *Jeſus reſpondit, &* 17 *dixit; Beatus animâ tu, ô Simeon Cepha fili Jonæ, quia caro & ſanguis hoc ſecretum tibi notum non fecit; ſed Pater meus qui in cœlis eſt.* *Et ego tibi dico; Tu es petra* 18 *religionis meæ, (i. e. lapis) & fundamentum Eccleſiæ meæ ſuper te extructum erit, & portæ inferni illam non deſtruent.*

Et dabo tibi claves regni cœlorum: Et quodcunque ligaveris ſuper
19 Καὶ δώσω σοι τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· Καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ
terram, erit ligatum in cœlis: & quodcunque ſolveris ſuper terram, erit
τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ϗ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται
ſolutum in cœlis. Tunc præcepit diſcipulis ſuis, ut nemini ρξη β
20 λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα μηδενὶ
dicerent quia ipſe eſſet Jeſus Chriſtus. Ex *tunc* cœpit Jeſus oſtendere
21 εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστός. Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν
diſcipulis ſuis, quia oporteret eum *abire in* Hieroſolymam, & multa pati
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα, ϗ πολλὰ παθεῖν
à Senioribus, & principibus Sacerdotũ, & Scribis, & occidi, &
ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, ϗ ἀρχιερέων, ϗ γραμματέων, ϗ ἀποκτανθῆναι, ϗ
tertiâ die *excitari*. Et aſſumens eum Petrus, cœpit incre- ρξθ ϛ
22 τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος, ἤρξατο ἐπιτι-
pare illum, dicens; *Clemens tibi*, Domine: non erit tibi hoc. *Is verò* converſus, dixit
23 μᾶν αὐτῷ, λέγων, Ἵλεώς σοι Κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. Ὁ δὲ στραφεὶς, εἶπε
Petro; Vade poſt me Satana, ſcandalum mihi es: quia non ſapis ea quæ
τῷ Πέτρῳ, Ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ, σκάνδαλόν μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ
Dei, ſed ea quæ hominum. Tunc Jeſus dixit diſcipulis ſuis, Si ρο β
24 Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Εἴ
quis vult poſt me venire, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam,
τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, ϗ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ,
& ſequatur me. Qui enim voluerit animam ſuam *ſervare*, perdet eam:
25 ϗ ἀκολουθείτω μοι. Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν·

qui autem perdiderit animam ſuam propter me, inveniet eam. Quid enim
ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν. Τί γὰρ 26
juvatur homo, ſi mundum univerſum lucretur, *at animam ſuam*
ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ
ροα ι *mulctetur?* Aut quam dabit homo *permutationem animæ ſuæ?* *Futurum eſt* enim
ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; Μέλλει γὰρ 27
Filius hominis *venire* in gloria Patris ſui cum angelis ſuis:
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ·
ροβ β & tunc reddet unicuiq; ſecundùm *actionem* ejus. Amen dico vobis; Sunt quidam
ϗ τότε ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Εἰσί τινες 28
hic *ſtantium*, qui non guſtabunt mortem, donec videant Filium
τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν
hominis venientem in regno ſuo.
τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

CAP. XVII. ιζ΄.

Et poſt dies ſex *aſſumit* Jeſus Petrum, & Jacobum, & Joannem
ΛΔ΄ ΚΑὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον, ϗ Ἰάκωβον, ϗ Ἰωάννην 1
fratrem ejus: & ducit illos in montem excelſum *privatò*. Et tranſ-
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· ϗ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. Καὶ μετε- 2
figuratus eſt ante eos: & reſplenduit facies ejus ſicut Sol,
μορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν· ϗ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος,
at veſtimenta ejus facta ſunt *candida ut lux*.
τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ φῶς.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܠܟ ܐܬܠ ܩܠܝܕܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܬܐܣܘܪ ܒܐܪܥܐ ܀ ܢܗܘܐ ܐܣܝܪ 19
ܒܫܡܝܐ. ܘܡܕܡ ܕܬܫܪܐ ܒܐܪܥܐ ܀ ܢܗܘܐ ܫܪܐ ܒܫܡܝܐ. * ܗܝܕܝܢ ܦܩܕ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܀ 20
ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܕܗܘܝܘ ܡܫܝܚܐ. * ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܬܪܝܢ ܕܦܢܛܝܩܘܣܛܝ * ܡܪ *
* ܘܡܢ ܗܝܕܝܢ ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܚܘܝܘ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܀ ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܕܢܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ 21
ܘܣܓܝܐܬܐ ܢܚܫ ܡܢ ܩܫܝܫܐ. ܘܡܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ. ܘܢܬܩܛܠ. ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ
ܢܩܘܡ. * ܘܕܒܪܗ ܟܐܦܐ ܘܫܪܝ ܠܡܟܐܐ ܠܗ. ܘܐܡܪ. ܚܣ ܠܟ ܡܪܝ ܀ ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܠܟ ܗܕܐ. 22
* ܗܘ ܕܝܢ ܐܬܦܢܝ ܘܐܡܪ ܠܟܐܦܐ. ܙܠ ܠܟ ܠܒܣܬܪܝ ܣܛܢܐ ܀ ܬܘܩܠܬܐ ܐܢܬ ܠܝ. ܕܠܐ 23
ܡܬܪܢܐ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܢ ܕܨܒܐ 24
ܕܢܐܬܐ ܒܬܪܝ ܀ ܢܟܦܘܪ ܒܢܦܫܗ. ܘܢܫܩܘܠ ܙܩܝܦܗ ܘܢܐܬܐ ܒܬܪܝ. * ܡܢ ܕܨܒܐ ܓܝܪ 25
ܕܢܚܐ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ. ܘܡܢ ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ ܡܛܠܬܝ. ܢܫܟܚܝܗ. * ܡܢܐ ܓܝܪ ܢܬܗܢܐ 26
ܒܪܢܫܐ ܀ ܐܢ ܥܠܡܐ ܟܠܗ ܢܩܢܐ ܘܢܦܫܗ ܢܚܣܪ. ܐܘ ܡܢܐ ܢܬܠ ܒܪܢܫܐ ܚܠܘܦܐ
ܕܢܦܫܗ. * ܥܬܝܕ ܗܘ ܓܝܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܐܬܐ ܒܫܘܒܚܐ ܕܐܒܘܗܝ ܥܡ ܡܠܐܟܘܗܝ 27
ܩܕܝܫܐ ܀ ܘܗܝܕܝܢ ܢܦܪܘܥ ܠܐܢܫ ܐܢܫ ܐܝܟ ܥܒܕܘܗܝ. * ܕܪܡܫܐ ܕܥܐܕܐ ܕܡܛܠܠܐ * ܡܪ *
* ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܀ ܕܐܝܬ ܐܢܫܐ ܕܩܝܡܝܢ ܗܪܟܐ ܀ ܕܠܐ ܢܛܥܡܘܢ ܡܘܬܐ ܀ ܥܕܡܐ 28
ܕܢܚܙܘܢ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܐܬܐ ܒܡܠܟܘܬܗ ܀ * ܫܠܡ * ܡܪ *
* ܘܒܬܪ ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ ܀ ܕܒܪ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ. ܘܐܣܩ 1
ܐܢܘܢ ܠܛܘܪܐ ܪܡܐ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ. * ܘܐܫܬܚܠܦ ܝܫܘܥ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܘܢܗܪܘ ܦܪܨܘܦܗ ܐܝܟ 2
ܫܡܫܐ. ܢܚܬܘܗܝ ܕܝܢ ܚܘܪܘ ܐܝܟ ܢܘܗܪܐ.

Tibi dabo claves regni cœlorum: & quicquid ligaveris in terra, erit ligatum in cœlis: & quod ſolveris in terra, erit ſolutum in cœlis. 19 Tunc monuit diſcipulos ſuos, ut nemini dicerent ipſum eſſe Meſſiam. 20

Dominicâ ſecundâ poſt Pentecoſten. 40.

Et ex eo tempore cœpit Jeſus indicare diſcipulis ſuis ſe profecturum Hieruſalem, & multa paſſurum à ſenioribus, & à principibus Sacerdotum, Scribiſque: nec non interfectum iri, atque tertio die ſurrecturum. 21 Et deducens eum Cepha, cœpit eum objurgare, inquiens; Abſit à te, Domine mi, ut hoc tibi contingat. 22 Ipſe verò converſus ait Cephæ; Abi poſt me, Satana: offendiculo es mihi, quippè qui non ſapias quæ Dei ſunt, ſed quæ ſunt hominis. 23 Tunc dixit Jeſus diſcipulis ſuis; Quiſquis voluerit venire poſt me, abneget animam ſuam, & bajulet crucem ſuam, & veniat poſt me. 24 Quiſquis enim voluerit ſervare animam ſuam, perdet eam; & quiſquis perdiderit animam ſuam propter me, inveniet eam. 25 Quid enim prodeſt homini, ſi mundum univerſum poſſideat, animam verò ſuam amittat? aut quam dabit homo permutationem animæ ſuæ? 26 Futurum eſt enim ut veniat filius hominis in gloria Patris ſui cum angelis ſuis ſanctis. Et tunc rependet unicuiq; ſecundùm ejus opera. 27

Ad veſperam feſto tabernaculorum. 41.

Amen ego dico vobis; Sunt quidam hìc aſtantes, qui non guſtabunt mortem, donec viderint Filium hominis venientem in ſuo regio *apparatu*. 28

CAP. XVII.

ET poſt ſex dies accepit Jeſus Cepham, & Jacobum, & Johannem fratrem ejus, & ſubduxit eos in montem excelſum ſolos. 1 Et tranformatus eſt Jeſus coram eis, & ſplenduit facies ejus ut ſol, veſtimenta verò ipſius facta ſunt candida ut lux. 2

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وكليدهاء ملكوت آسمان بتو مي دهم وهر چه تو در زمين ببندي در آسمان بسته 19
سود وهر چه تو در زمين بكشايي در اسمان كشاده شود   نود سه   اكاه كردن
حواريون را كه كشته خواهد شدن   * انكه شاكردان خود را سپارش كرد كه 20
با كسي نكويند كه اوست مسيح * * واز انجا عيسي اغاز كرد وبشاكردان خود مي نمود كه 21
خواهد در اورسليم رفتن واز پيران وسروران امامان ونويسندكان بسيار رنج كشيدن * وكشته
سود * وسيم روز برخيزد * * صفا اغاز كرد وبدو بنهان مي كفت حاشا اي خداوند كه اين 22
چنين واقعهء بتو برسد * * عيسي باز كرديد بصفا كفت برو از پيش من اي بي ايمان * 23
براي من پاي بند هستي * انچ خدايست نمي انديشي الا جسماني وسخنهاء مردم * * انكه عيسي 24
بشاكردان كفت كه هر كه خواهد كه در پي من بيايد * از نفس خود دور شود *
وصليب خود بردارد ودر پي من ايد * * وهر كه خواهد كه جان خود را زنده كند * 25
ن خود را تباه كند * وهر كه نفس خويشتن را براي من كم كند مرا بيابد *

Et claves regni cœlorum tibi dabo: & quicquid tu occluſeris in terra, in cœlo occluſum erit; & quicquid tu in terra aperueris, in cœlo apertum erit. 19

XCIII. Indicat Apoſtolis fore ut occideretur.

Tunc diſcipulis ſuis mandatum fecit, ut nemini dicerent quòd ipſe eſſet Chriſtus. 20 *Et exindè Jeſus exortus eſt, & diſcipulis ſuis indicavit, quòd vellet Hieroſolymam ire, & à ſenioribus, & principibus antiſtitum, & ſcribis, multum moleſtiæ pati; & occideretur, & die tertiâ reſurgeret.* 21 *Tunc Cephas exorſus eſt, & ei clàm dixit; Abſit ô Domine ut hujuſmodi caſus tibi contingat.* 22 *Jeſus retrò converſus Cephæ dixit; Apage à conſpectu meo ô infidelis, mihi pedis laqueus es: quod divinum eſt non cogitas, ſed carnale & verba hominum.* 23 *Tunc Jeſus diſcipulis dixit; Quicunque me ſequi voluerit, à ſeipſo procul abſit, et crucem ſuam tollat et poſt me veniat.* 24 *Et quicunq; voluerit animam ſuam vivam facere, corpus ſuum perdat; quicunq; verò animam ſuam propter me perdiderit, me inveniet.* 25

Verſio VULGATA LATINA.

19 Et tibi dabo claves regni cœlorum. Et quodcunque ligaveris ſuper terram, erit li-
gatum & in cœlis: & quodcunque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in cœ-
20 lis. Tunc præcepit diſcipulis ſuis, ut nemini dicerent quia ipſe eſſet Jeſus Chri-
21 ſtus. Exindè cœpit Jeſus oſtendere diſcipulis ſuis, quia oporteret eum ire Jero-
ſolymam, & multa pati à ſenioribus, & Scribis, & principibus ſacerdotum, &
22 occìdi, & tertiâ die reſurgere. Et aſſumens eum Petrus, cœpit increpare illum,
23 dicens; Abſit à te Domine: non erit tibi hoc. Qui converſus dixit Petro; Va-
de poſt me ſatana, ſcandalum es mihi: quia non ſapis ea quæ Dei ſunt, ſed ea quæ
24 hominum. Tunc Jeſus dixit diſcipulis ſuis; Si quis vult poſt me venire, abneget
25 ſemetipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me. Qui enim voluerit animam
ſuam ſalvam facere, perdet eam: qui autem perdiderit animam ſuam propter me,
inveniet eam. Quid enim prodeſt homini, ſi mundum univerſum lucretur, animæ 26
verò ſuæ detrimentum patiatur? Aut quam dabit homo commutationem pro ani-
ma ſua? Filius enim hominis venturus eſt in gloria Patris ſui cum angelis ſuis: 27
& tunc reddet unicuique ſecundùm opera ejus. Amen dico vobis; Sunt quidam 28
de hìc ſtantibus, qui non guſtabunt mortem, donec videant Filium hominis veni-
entem in regno ſuo.

CAP. XVII.

Et poſt dies ſex aſſumpſit Jeſus Petrum, & Jacobum, & Joannem fratrem ejus, 1
& ducit illos in montem excelſum ſeorſùm: Et transfiguratus eſt ante eos. 2
Et reſplenduit facies ejus ſicut Sol: veſtimentà autem ejus facta ſunt alba ſicut nix.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* واعطيك مفاتيح ملكوت السموات * فما ربطته علي الارض يكون مربوطا في السموات وما حللته 19
علي الارض يكون محلولا في السموات * حينيذ نهي تلاميذه عن القول لاحد انه هو المسيح * 20
* الفصل الحادي والخمسون * وبدا يسوع من ذلك اليوم يخبر تلاميذه انه ينبغي 21
ان يمضي الي يروسليم * ويقبل الالاما كثيرة من المشايخ ورؤساء الكهنة والكتبة * ويقتلونه
وبعد ثلثة ايام يقوم * فاستخلا به بطرس وبدا ينهاه قايلا حاشاك يا رب ان يكون بك هذا * 22
* فالتفت وقال لبطرس اذهب خلفي يا شيطان فقد صرت لي شكا * لانك لم تفكر فيما لله 23
لكن فيما للناس * الفصل الثاني والخمسون * حينيذ قال يسوع لتلاميذه من 24
اراد ان يتبعني فليكفر بنفسه ويحمل صليبه ويتبعني * لان من اراد ان يخلص نفسه 25
فليهلكها ومن اهلك نفسه من اجلي وجدها * ماذا ينتفع الانسان لو ربح العالم كله 26
وخسر نفسه * او ماذا يعطي الانسان فداء عن نفسه * ان ابن الانسان مزمع ان ياتي في مجد 27
ابيه مع ملايكته * وحينيذ يجازي كل احد كنحو عمله * امين اقول لكم ان قوما من 28
القيام ههنا لا يذوقون الموت حتي يروا ابن الانسان اتيا في ملكوته *
* الفصل الثالث والخمسون * وبعد ستة ايام اخذ يسوع بطرس ويعقوب ويوحنا اخاه واتي 1
بهم الي جبل عال وحدهم * وتجلي قدامهم * واضاء وجهه كالشمس وكانت ثيابه بيضا كالنور * 2

Et dabo tibi claves regni cœlorum: Et 19
quodcunque ligaveris ſuper terram, erit ligatum in cœlis; & quodcunque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum in cœlis. Tunc 20
vetuit diſcipulis ſuis dicere cuiquam ſe eſſe Chriſtum.

Sectio quinquageſima prima.

Et cœpit Jeſus ex illa die annuntiare 21
diſcipulis ſuis quòd eum oporteret ire Jeruſalem, & recipere paſſiones multas à ſenioribus & principibus ſacerdotum & Scribis, & occidi ab eis, & poſt tres dies reſurgere. Et avocavit eum Petrus, 22
cœpitque vetare, dicens; Abſit à te Domine, ut eveniat tibi hoc. Et conver- 23
ſus eſt, & dixit Petro; Vade retrò me Satana, jam enim factus es mihi ſcandalum: quia non cogitas quæ Dei ſunt, ſed quæ ſunt hominum.

Sectio quinquageſima ſecunda.

Tunc dixit Jeſus diſcipulis ſuis; Qui 24
vult ſequi me, abneget ſemetipſum, & portet crucem ſuam, & ſequatur me.
Nam qui voluerit ſalvare animam ſu- 25
am, perda eam: Et qui perdiderit animam ſuam propter me, inveniet eam.
Quid prodeſt homini, ſi lucratus fuerit 26
mundum totum & jacturam faciat animæ ſuæ? Aut quid dabit homo in com-
mutationem pro anima ſua? Filius enim 27
hominis futurus eſt ut veniat in gloria patris ſui cum angelis ſuis. Et tunc retribuet unicuique ſecundùm opus ſu-
um. Amen dico vobis, quòd aliquot ex 28
ſtantibus hic, non guſtabunt mortem, donec videant filium hominis venientem in regno ſuo.

Sectio quinquageſima tertia.

CAP. XVII.

Et poſt ſex dies aſſumpſit Jeſus Pe- 1
trum & Jacobum et Johannem fratrem ejus, & duxit eos in montem excelſum ſolos. Et manifeſtavit ſe coram eis. Et 2
reſplenduit facies ejus ſicut ſol: & facta ſunt veſtimenta ejus alba ſicut lux.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 ወእሁበከ ፡ መራኁተ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ወአንተ ፡ ለሰርከ ፡ በምድር ፡ ይከውን ፡ እሱረ ፡
20 በሰማያት ፡ ወዘፈታሕከ ፡ በውስተ ፡ ምድር ፡ ይከውን ፡ ፍቱሐ ፡ በሰማያት ፡፡ ወእምዝ ፡ ገሠጾሙ ፡
21 ለአርደኢሁ ፡ ከመ ፡ አልቦ ፡ ለዘ ፡ ይንግሩ ፡ ከመ ፡ ውእቱ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ወእም
ኣሚሃ ፡ አኀዘ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ይንግሮሙ ፡ ለአርደኢሁ ፡ ከመ ፡ ሀለዎ ፡ ይሑር ፡ ሊየሩሰሌም ፡
ወብዙኃ ፡ ያሐምምዎ ፡ ረበናት ፡ ወሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወጸሐፍት ፡ ወይትቀተል ፡ ወከመ ፡ በሣልስ
22 ት ፡ ዕለት ፡ ይትነሣእ ፡፡ ወተሰጥዎ ፡ ጴጥሮስ ፡ ወአኀዘ ፡ ይገሥጾ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ሐሳ ፡
23 ለከ ፡ እግዚኦ ፡ ኢይኩን ፡ ሳዕሌከ ፡ ከምዝ ፡፡ ወተመይጠ ፡ ይቤሎ ፡ ለጴጥሮስ ፡ ሑር ፡ እም
ድኅሬየ ፡ ሰይጣን ፡ መዕቀፍየ ፡ ሊተ ፡ አንተ ፡ እስመ ፡ ኢትሔሊ ፡ ዘእግዚአብሔር ፡ ዘእንበሊ ፡
24 ዘሰብእ ፡፡ ወእምዝ ፡ ይቤሎሙ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ለአርደኢሁ ፡ ዘይፈቅድ ፡ ይትልወኒ ፡
25 ድኅሬየ ፡ ይጽላእ ፡ ለነፍሱ ፡ ወይጥባዕ ፡ ወይንሣእ ፡ መስቀለ ፡ ሞቱ ፡ ወይትልወኒ ፡፡ ወዘይፈ
26 ቅድ ፡ ያድኅና ፡ ለነፍሱ ፡ ለይግድፋ ፡ ወዘሰ ፡ ገደፋ ፡ ለነፍሱ ፡ በእንቲአየ ፡ ይረክባ ፡፡ ወምንተኑ ፡
ይበቍዖ ፡ ለሰብእ ፡ ለእመ ፡ ኵሎ ፡ ዓለመ ፡ ረብሐ ፡ ወነፍሶ ፡ ሐጕለ ፡ ምንተ ፡ እመወሀበ ፡ ሰ
27 ብእ ፡ ቤዛሃ ፡ ለነፍሱ ፡፡ እስመ ፡ ሃለዎ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ይምጽእ ፡ በስብሐ
ተ ፡ አቡሁ ፡፡ ምስለ ፡ መላእክቲሁ ፡ አሜሃ ፡ የዓሲዮ ፡ ወይፈድዮ ፡ ለኵሉ ፡ በከመ ፡ ምግባሩ ፡፡
28 በሌልያስ ፡፡ አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ቦእለ ፡ ሃለዉ ፡ ለምስለ ፡ ይቀውሙ ፡ ዘየ ፡ እለ ፡ ኢይጥዕ
ምዎ ፡ ለሞት ፡ እስከ ፡ አሜ ፡ ይሬእይዎ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ይምጽእ ፤ በመንግ
ሥቱ ፡ በስብሐተ ፡ አቡሁ ፡፡

በእንተ ፡ ዘከመ ፡ ተወለጠ ፡ በቅድሜሆሙ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡፡

1 ፲፯ ወእምድኅረ ፡ ስሱ ፡ መዋዕል ፡ ነሥኦሙ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ለጴጥሮስሃ ፡ ወያዕቆብሃ ፡ ወዮሐንስሃ ፡
2 እኁሁ ፡ ወአዕረጎሙ ፡ ውስተ ፡ ደብረ ፡ ነዋኅ ፡ እንተ ፡ ባሕቲቶሙ ፡፡ ወተወለጠ ፡ ራእዩ ፡ በቅድሜሆ
ሙ ፡ ወኣብርሀ ፡ ገጹ ፡ ከመ ፡ ፀሐይ ፡ ወአልባሲሁኒ ፡ ኮነ ፡ ጸዓደ ፡ ከመ ፡ በረድ ፡፡

Et dabo tibi claves regni cœlorum: & quod ligaveris in terra, erit ligatum 19
in cœlis: & quod ſolveris in terra, erit ſolutum in cœlis. Tunc præcepit 20
diſcipulis ſuis ut nemini dicerent, quòd ipſe eſſet Dominus Jeſus Chriſtus.
Et exinde cœpit Dominus Jeſus dicere ſuis diſcipulis, oportere eum ire Hiero- 21
ſolymam, & multum afflictionis pati à principibus, & ſenioribus ſacerdotum,
& ſcribarum, & occidi, & in tertio die ſuſcitaretur. Et reſpondit ei Pe- 22
trus, & cœpit objurgare eum, dicens; Abſit tibi Domine ne fiat ſupra te hu-
juſmodi res. Et converſus dicit Petro, Abi poſt me Satana, ſcandalum 23
mihi es, quoniam non conſideras quæ ſunt Dei, ſed quæ ſunt hominum. Et 24
tunc dixit Dominus Jeſus diſcipulis ejus, Qui voluerit ſequi poſt me, odio ha-
bebit animam ſuam, & accelerabit, & tollet crucem mortis ſuæ, & ſequetur
me. Et qui vult liberare animam ſuam, perdat eam: & qui perdidit ani- 25
mam ſuam propter me, inveniet eam. Et quid prodeſt homini, ſi totum mun- 26
dum lucratus ſit, & animam ſuam perdat? quam daturus eſt homo redempti-
onem pro anima ſua? Quia oportet filium hominis venire in gloria patris ſui, 27
cum angelis ſuis: tunc retribuet & rependet omni homini ſecundùm
opera ejus.

De Elia.

Amen dico vobis, ſunt ex iis qui hìc adſtant, qui non guſtabunt mortem, 28
uſque dum viderint filium hominis venientem in regno ejus in gloria patris ſui.

CAP. XVII.

De transformatione Domini Ieſu in conſpectu ſuorum.

Et poſt ſex dies accepit Dominus Jeſus Petrum, et Jacobum, et Johannem 1
fratrem ejus: et aſcendere fecit eos in montem excelſum ſolos. Et mutata fuit 2
ſpecies ejus coram iis, et ſplenduit vultus ejus ſicut ſol, et veſtimentum ejus
fuit candidum ſicut nix.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

*چه فايده باشد ادمي را كه همه دنيا را سود كند * وبا جان سود نكند * چه چيز ادمي 26
27 را عوض جان باشد   نود چهار   اكاه كردن مسيح بآمدن   * براي انك 27
فرزند ادمي بيايد بعظمت پدر خود با فرشتكان پاكش * وبهر كسي بقدر كردارش جزا
دهد * راست بشما مي كويم اينجا مردمان ايستاده اند كه مرك را نچشند تا انكه كه بينند 28
فرزند ادمي را در ملكوت خود بيايد   نود پنج   تجلي مسيح بر كوه تابور
*بعد از شش روز * عيسي بر كرفت شمعون صفا را * ويعقوب وبرادرش يوحنا * وبر بالاء 1
كوه بلند رفتند * * وبرابر ايشان در خلوت * عيسي خودرا ديكر كون كرد * نكاه كردند 2
همچو آفتاب رويش مي تابيد * وپوشش او سپيد ونوراني *

Quid proderit homini, quòd totum 26
mundum lucrifecerit, & cum anima lucrum non fecerit? quæ res homini compenſatio animæ erit?

XCIV. Declaratio Chriſti de Adventu.

Eò quòd Filius hominis veniet cum 27
magnificentia Patris ſui, cum Angelis ſanctis ſuis, & unicuique pro ratione operis ſui mercedem dabit.
Certò vobis dico, Hac loco quidam 28
ſtantes ſunt, qui mortem non guſtabunt uſque dum videant Filium hominis in regno ſuo venientem.

XCV. Transfiguratio Chriſti in monte Tabor.

CAP. XVII.

Poſt ſex dies Jeſus aſſumpſit Sime- 1
onem Cepham, et Jacobum, & fratrem ejus Johannem, & in montem ſublimem iverunt. Et coram eis ſeor- 2
ſùm Jeſus formam ſibi mutavit: cumque aſpicerent, tanquam ſol facies ejus reſplenduit; & amictus ejus factus eſt candidus & lucidus.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΛΔ'. ΛΕ'.

Et ecce apparuerunt illis Moyſes & Elias, cum eo colloquentes.
3 Καὶ ἰδοὺ ὤφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἠλίας, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες.
Reſpondens autem Petrus, dixit *Jeſu*; Domine, *pulchrum* eſt nos hic eſſe:
4 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπε τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι·
ſi vis, faciamus hic tria *umbracula*, tibi unum, & Moyſi unum, & unum
εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῇ μίαν, καὶ μίαν
Eliæ. Adhuc eo loquente, ecce nubes lucida obumbravit eos:
5 Ἠλίᾳ. Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ νεφέλη φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς·
Et ecce vox de nube, dicens; Hic eſt filius meus dilectus,
καὶ ἰδοὺ φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς,
in quo benè *acquievi*: ipſum audite. Et audientes diſcipuli, ceciderunt in
6 ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ, ἔπεσον ἐπὶ
faciem ſuam, & timuerunt valdè. Et *accedens* Jeſus, tetigit
7 πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, ἥψατο
eos, *&* *ait*; Surgite, & *ne metuite*. Levantes autem oculos
8 αὐτῶν, καὶ εἶπεν, Ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε. Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς
ſuos, neminem viderunt, *ſi non* Jeſum ſolum. Et deſcendentibus illis
9 αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν
de monte, præcepit *illis* Jeſus, dicens; Nemini dixeritis viſio-
ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅρα- —
nem, donec filius hominis à mortuis reſurgat. Et interrogaverunt eum ϱογ
10 μα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν ς

diſcipuli *ejus*, dicentes; Quid ergò Scribæ dicunt, quòd Eliam
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Τί οὖν οἱ Γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἠλίαν
oporteat venire primùm? At *Jeſus* reſpondens, ait eis; Elias quidem
δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἠλίας μὲν 11
venit primùm, & *inſtaurabit* omnia. Dico autem vobis, quia Elias jam
ἔρχεται πρῶτον, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Ἠλίας ἤδη 12
venit, & non cognoverunt eum: ſed fecerunt in eo quæcunque voluerunt:
ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν·
Sic & filius hominis *futurus* eſt *pati* ab eis. Tunc intellexerunt di-
ΛΕ' οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. Τότε συνῆκαν οἱ μα- 13
— ſcipuli, quia de Joanne Baptiſta *dixit* eis. Et *venientibus eis*
ϱοδ θηταὶ, ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς. Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν 14
β ad turbam, acceſſit ad eum homo *genucadens ipſi*, *Et* dicens;
πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτῷ, Καὶ λέγων, 15
Domine, miſerere meo filio, quia lunaticus eſt & malè patitur: ſæpè
Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱὸν, ὅτι σεληνιάζεται, καὶ κακῶς πάσχει· πολλάκις
enim cadit in ignem, & crebrò in aquam. Et *attuli* eum
γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. Καὶ προσήνεγκα αὐτὸν 16
diſcipulis tuis, & non potuerunt eum curare.
τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܬܚܙܝܘ ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ ܘܐܠܝܐ ܟܕ ܡܡܠܠܝܢ ܥܡܗ. * ܥܢܐ ܕܝܢ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ; 3
ܠܝܫܘܥ. ܡܪܝ. ܫܦܝܪ ܗܘ ܠܢ ܕܗܪܟܐ ܢܗܘܐ. ܘܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ. ܢܥܒܕ ܬܠܬ ܡܛܠܝܢ 4
ܚܕܐ ܠܟ. ܘܚܕܐ ܠܡܘܫܐ ܘܚܕܐ ܠܐܠܝܐ. * ܘܥܕ ܗܘ ܡܡܠܠ. ܗܐ ܥܢܢܐ ܢܗܝܪܐ ܐܛܠܬ 5
ܥܠܝܗܘܢ. ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܢܢܐ ܕܐܡܪ. ܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܕܒܗ ܐܨܛܒܝܬ ܠܗ
ܫܡܥܘ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܬܠܡܝܕܐ. ܢܦܠܘ ܥܠ ܐܦܝܗܘܢ ܘܕܚܠܘ ܛܒ. * ܘܐܬܐ 6
ܠܘܬܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܘܩܪܒ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܩܘܡܘ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. * ܘܐܪܝܡܘ ܥܝܢܝܗܘܢ ܘܠܐܢܫ 7 8
ܠܐ ܚܙܘ. ܐܠܐ ܐܢ ܠܝܫܘܥ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. * ܘܟܕ ܢܚܬܝܢ ܡܢ ܛܘܪܐ. ܦܩܕ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ 9
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐܢܫ ܠܐ ܬܐܡܪܘܢ ܚܙܘܐ ܗܢܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܩܘܡ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. 10
* ܘܫܐܠܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܣܦܪܐ ܐܡܪܝܢ. ܕܐܠܝܐ ܘܠܐ ܕܢܐܬܐ
ܠܘܩܕܡ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܠܝܐ ܐܬܐ ܠܘܩܕܡ ܕܟܠ ܡܕܡ ܢܫܠܡ. * ܐܡܪ 11 12
ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ. ܕܗܐ ܐܠܝܐ ܐܬܐ ܘܠܐ ܝܕܥܘܗܝ ܘܥܒܕܘ ܒܗ ܟܠ ܡܐ ܕܨܒܘ. ܗܟܢܐ ܐܦ
ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܥܬܝܕ ܕܢܚܫ ܡܢܗܘܢ. * ܗܝܕܝܢ ܐܣܬܟܠܘ ܬܠܡܝܕܐ. ܕܥܠ ܝܘܚܢܢ 13
ܡܥܡܕܢܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ.

* ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܫܒܘܥܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܨܘܡܐ * ܡܒ *

* ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܘܬ ܟܢܫܐ. ܩܪܒ ܠܗ ܓܒܪܐ ܘܒܪܟ ܥܠ ܒܘܪܟܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗ. * ܡܪܝ. 14
ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ. ܒܪܝ ܕܐܝܬ ܠܗ ܒܪ ܐܓܪܐ ܘܒܝܫܐܝܬ ܡܬܕܒܪ. ܣܓܝܐܢ ܓܝܪ ܙܒܢܝܢ ܒܢܘܪܐ 15
ܢܦܠ. ܘܣܓܝܐܢ ܙܒܢܝܢ ܒܡܝܐ. * ܘܩܪܒܬܗ ܠܬܠܡܝܕܝܟ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܐܣܝܘܬܗ. 16

Et conſpecti ſunt eis Moſes & Elia cum eo 3
colloquentes. Reſpondit autem Cepha, & 4
dixit Jeſu; Domine mi, bonum eſt nos hîc
eſſe: & ſi vis, faciemus hîc tria taberna-
cula, unum tibi, unumque Moſi, & unum
Eliæ. Et dum ipſe loqueretur, ecce nu- 5
bes lucida obumbravit eos: & vox facta
eſt de nube, dicens; Hic eſt filius meus
dilectiſſimus, in quo acquievi; ipſum au-
dite. Quod quum audiſſent diſcipuli, pro- 6
ciderunt in facies ſuas, & timuerunt val-
dè. Et acceſſit ad eos Jeſus, & tetigit 7
eos, inquiens; Surgite, ne timeatis. Suſ- 8
tulerúntque oculos ſuos, & neminem vi-
derunt, niſi Jeſum ſolum. Quumque de- 9
ſcenderent de monte, monuit eos Jeſus, ac
dixit illis; Coram quoquam ne dicatis vi-
ſionem hanc, donec ſurrexerit filius homi-
nis à mortuis. Et interrogaverunt eum di- 10
ſcipuli ſui, & dicunt ei; Quid igitur Scri-
bæ dicunt, quòd Eliam oporteat priùs ve-
nire? Reſpondit Jeſus, & dixit eis; Elia 11
venturus eſt priùs, ut omnia compleat.
Ego verò dico vobis, Ecce jam venit Elia, 12
neque noverunt eum, & fecerunt in eum
quicquid voluerunt: ita Filius hominis paſ-
ſurus eſt ab eis. Tunc intellexerunt diſci- 13
puli, eum de Johanne Baptiſta ipſis verba
feciſſe.

Feriâ ſecundâ hebdomadis tertiæ jejunii. 42.

Quumque veniſſent ad turbam, acceſſit ad 14
eum homo, & procidens ſuper genua ſua,
dixit ei; Domine mi, miſerere mei: Filius 15
meus qui lunaticus eſt, & malè afficitur,
quot heu vicibus, in ignem cadit, quotque
vicibus in aquam! Eumque obtuli diſci- 16
pulis tuis, nec potuerunt eum ſanare.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* ونموده شد كه موسي † وايليا † با او ايستاده بودند وسخن مي كفتند . * صفا بعيسي 3 4
كفت اي خداوند واجب است كه اينجا باشيم واكر خواهي سه سايه كاه سازيم . يكي
براي تو ودو ديكر براي موسي وايليا . * همانا كه هنوز سخن مي كفت ديد † كه ابري 5
روشن بر ايشان سايه كرد . واز ابر اواز مي شنيدند . كه اينست فرزند دوست داشته
من كه بدو پسنديدم . [ازو بشنويد] * چون شاكردان شنيدند . بروي در افتادند 6
وبغايت ترسيدند , * عيسي نزديك رفت وايشانرا پيش خود آورد وكفت بر خيزيد 7
ومترسيد . * چشم خود را باز كردند كسي ديكر نديدند مكر مسيح را تنها . 8
* چون از كوه بزير مي آمدند عيسي بديشان سپارد وكفت . كه اين ديدار را 9
بكسي مكوييد . تا انكه كه فرزند ادمي از ميان مردكان بر خيزد . * شاكردان 10
او ازو پرسيدند وبدو كفتند . اكنون نويسندكان چه مي كويند كه واجب است كه ايليا
پيشتر بيايد . * عيسي بديشان جواب داد وكفت ايليا پيشتر آمد . تا هر چيزي تمام كنند . 11

Et viſum eſt quòd Moſes & Elias 3
cum eo ſtarent & ſermonem confer-
rent. Cephas Jeſu dixit, O Do- 4
mine, convenit ut hic ſimus: & ſi
vis tria tabernacula parabimus,
unum tibi, & alia duo pro Moſe &
Eliâ. Eodem inſtante dum adhuc 5
verbum loqueretur, vidit quòd nu-
bes lucida illos obumbraret: &
ex nube vocem audierunt dicen-
tem; *Hic quidem eſt Filius di-*
lectus meus, in quo mihi complaci-
tum eſt, ipſum audite. Cùm diſci- 6
puli audirent, in faciem procide-
runt, & vehementer timuerunt.
Jeſus acceſſit, & illos ad ſe re- 7
duxit, & dixit; Surgite, & ne ti-
meatis. Oculos ſuos converterunt, 8
& quempiam alium non viderunt,
niſi Chriſtum ſolum. Cùm de monte 9
deſcendiſſent, Jeſus mandavit illis
& dixit; Hanc quidem viſionem
nemini dicatis, uſque ad tempus
quo Filius hominis de mortuis ſur-
rexerit. Diſcipuli ejus ab eo quæ- 10
ſierunt, & ei dixerunt; Quare
ergò Scribæ dicunt, oportere ut
Elias priùs veniat. Jeſus illis 11
reſponſum dedit, & dixit; Eli-
as priùs venit, ut omnia perficiat.

Verſio VULGATA LATINA.

3 Et ecce apparuerunt illis Moyſes & Elias cum eo loquentes. Reſpondens autem
4 Petrus, dixit ad Jeſum; Domine, bonum eſt nos hic eſſe: ſi vis, faciamus hîc
5 tria tabernacula, tibi unum, Moyſi unum, & Eliæ unum. Adhuc eo loquente,
ecce nubes lucida obumbravit eos. Et ecce vox de nube, dicens; Hic eſt Filius
6 meus dilectus, in quo mihi benè complacui: ipſum audite. Et audientes diſcipuli
7 ceciderunt in faciem ſuam, & timuerunt valdè. Et acceſſit Jeſus, & tetigit
8 eos: dixitque eis; Surgite, & nolite timere. Levantes autem oculos ſuos, neminem
9 viderunt, niſi ſolum Jeſum. Et deſcendentibus illis de monte, præcepit
eis Jeſus, dicens; Nemini dixeritis viſionem, donec Filius hominis à mortuis
reſurgat. Et interrogaverunt eum diſcipuli, dicentes; Quid ergò Scribæ 10
dicunt quòd Eliam oporteat primùm venire? At ille reſpondens, ait eis; 11
Elias quidem venturus eſt, & reſtituet omnia. Dico autem vobis, quia Elias 12
jam venit, & non cognoverunt eum, ſed fecerunt in eo quæcunque voluerunt.
Sic & Filius hominis paſſurus eſt ab eis. Tunc intellexerunt diſcipuli, quia de 13
Joanne Baptiſta dixiſſet eis. Et cùm veniſſet ad turbam, acceſſit ad eum homo 14
genibus provolutus ante eum, dicens; Domine, miſerere filio meo, quia lunaticus
eſt, & malè patitur: nam ſæpè cadit in ignem, & crebrò in aquam. Et 15
obtuli eum diſcipulis tuis, & non potuerunt curare eum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 4 * واذا موسي وايليا ظهرا له يخاطبانه * فقال بطرس ليسوع يا رب جيد لنا ان نكون
هاهنا • انشا ان نصنع ههنا ثلث مظال واحدة لك وواحدة لموسي وواحدة لايليا * وفيما 5
هو يتكلم واذا سحابة نيرة قد ظللتهم • واذا صوت من السحابة قايلا هذا ابني الحبيب
6 7 الذي به سررت له فاسمعوا * فسمع تلاميذه وسقطوا علي وجوههم وخافوا جدا * وجاء يسوع
8 9 اليهم ولمسهم وقال قوموا ولا تخافوا * فرفعوا اعينهم فلم يروا الا يسوع وحده * فلما نزلوا
من الجبل اوصاهم يسوع قايلا لا تعلموا احدا بالرويا حتي يقوم بن الانسان من بين
10 11 الاموات * وسالة تلاميذه قايلين لماذا تقول الكتبة ان ايليا ياتي اولا * فاجابهم قايلا
12 ان ايليا ياتي فيعرفكم كل شي * واقول لكم ان ايليا قد جاء ولم يعرفوه لكنهم عملوا
13 به سوا • وهكذا ابن الانسان يتالم منهم * حينيذ تيقن التلاميذ انه قال لهم من اجل يوحنا
المعمداني •

Et ecce Moſes & Elias apparuerunt ei, 3
alloquentes eum. Dixitque Petrus ad 4
Jeſum; Domine, bonum eſt nobis eſſe
hic: viſne ut componamus hic tria tabernacula,
unum tibi, & unum Moſi,
& unum Eliæ? Et dum ipſe loqueretur, 5
ecce nubes lucida obumbravit eos; Et
ecce vox de nube dicens; Hic eſt filius
meus dilectus, in quo ſum oblectatus:
ipſum audite. Et audierunt diſcipuli 6
ejus, & ceciderunt in facies ſuas,
& timuerunt valdè. Et venit Jeſus 7
ad eos: & tetigit eos, & dixit;
Surgite, & ne timeatis. Et elevaverunt 8
oculos ſuos, & non viderunt niſi Jeſum
ſolum. Et cùm deſcendiſſent de monte, 9
præcepit eis Jeſus, dicens; Ne notificetis
cuiquam viſionem, donec reſurgat
filius hominis à mortuis. Et interrogaverunt 10
eum diſcipuli ejus, dicentes;
Quarè dicunt Scribæ quòd Elias veniet
priùs? Reſpondit autem eis, dicens; 11
Sanè Elias veniet, & docebit vos
omnia. Et dico vobis, quia Elias jam 12
venit, & non cognoverunt eum; quin
potiùs commiſerunt in eum malum. Et
ſic filius hominis patietur ab eis. Tunc 13
certò ſciverunt diſcipuli, quòd ipſe
dixiſſet eis de Johanne Baptiſta.

• الفصل الرابع والخمسون •

Sectio quinquageſima quarta.

14 15 * ولما جاء الي الجمع جاء اليه انسان ساجدا له قايلا * يا رب ارحم ابني فانه يجن ويعذب جدا
16 في روس الاهلة • ومرار كثيرة يقع في النار ومرار كثيرة في الماء * وقدمته الي تلاميذك
فلم يقدروا ان يبروه *

Et cùm veniſſet ad turbam, venit ad 14
eum homo adorans eum, Dicens; Domine, 15
miſerere filii mei, quia cum dæmone
eſt, & vexatur valdè in principiis
pleniluniorum: & vicibus multis cadit
in ignem, & crebrò in aquam. Et 16
obtuli eum diſcipulis tuis, & non potuerunt
curare eum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ወናሁ ፡ አስተርአይዎሙ ፡ ሙሴ ፡ ወኤልያስ ፡ እንዘ ፡ ይትናገሩ ፡ ምስሌሁ ፡፡ ወአውሥ
4 አ ፡ ጴጥሮስ ፡ ወይቤሎ ፡ ለእግዚእ ኢየሱስ ፡ እግዚኦ ፡ ሠናይ ፡ ውእቱ ፡ ለነ ፡ ሀልዎ ፡ ዝየ ፡ ወ
እመሰ ፡ ትፈቅድ ፡ ንግበር ፡ በዝየ ፡ ሠለስተ ፡ ሰቀልወ ፡ ለከ ፡ አሐደ ፡ ወለሙሴ ፡ አሐተ ፡
5 ወለኤልያስ ፡ አሐተ ፡፡ ወእንዘ ፡ ይትናገር ፡ ናሁ ፡ ደመና ፡ ብሩህ ፡ ጸለሎሙ ፡ ወናሁ ፡
ቃል ፡ እምውስተ ፡ ደመና ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ዝውእቱ ፡ ወልድየ ፡ ዘአፈቅር ፡ ዘቦቱ ፡ ሠምር
6 ኩ ፡ ሎቱ ፡ ስምዕዎ ፡፡ ወሰሚዖሙ ፡ አርዳኢሁ ፡ ወድቁ ፡ በገጾሙ ፡ ወፈርሁ ፡ ጥ
7 ቀ ፡፡ ወቀርበ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ወለከፎሙ ፡ ወይቤ ፡ ተንሥኡ ፡ ወኢትፍርሁ ፡፡
8 ወአንሥኡ ፡ አዕይንቲሆሙ ፡ ወኢርእዩ ፡ ወኢመነሂ ፡ ዘእንበለ ፡ ኢየሱስሃ ፡ ባሕቲቶ ፡፡
9 ወእንዘ ፡ ይወርዱ ፡ እምደብር ፡ አዘዞሙ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ አልቦ ፡ ለዘ ፡ ት
ነግሩ ፡ ዘርእየ ፡ እስከ ፡ አመ ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እምሕያው ፡ እምውታን ፡ ይትነሣእ ፡፡
10 ወተስእልዎ ፡ አርዳኢሁ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ወእፎ ፡ ይብሉ ፡ ጸሐፍት ፡ ኤልያስ ፡ ሃሎወ ፡ ይም
11 ጽአ ፡ ቅድመ ፡፡ ወአውሥኦሙ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ወይቤሎሙ ፡ እወ ፡ ኤልያስ ፡ ይቀድም ፡
12 መጺአ ፡ ወያስተራትዕ ፡ ኵሎ ፡፡ ወእብለክሙ ፡ ባሕቱ ፡ ወኤልያስ ፡ ወድአ ፡ መጽአ ፡ ወኢ
ያእመርዎ ፡ ባሕቱ ፡ ወገብሩ ፡ ላዕሌሁ ፡ ኵሎ ፡ ዘከመ ፡ ፈቀዱ ፡ ከማሁ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡
13 እመ ፡ ሕያው ፡ ሀለወ ፡ ያሕምምዎ ፡ እምኀቤሆሙ ፡፡ ወእሚዝ ፡ አእመሩ ፡ ሶቤሃ ፡
አርደእ ፡ ከመ ፡ በእንተ ፡ ዮሐንስ ፡ መጥምቅ ፡ ይቤሎሙ ፡፡

Et ecce apparuerunt iis Moyſes & Elias, loquentes cum illo. Et reſpondit 3
Petrus, & dicit Domino Jeſu; Domine, bonum eſt nobis eſſe hic: & ſi vis, faciemus
hic tria tabernacula, tibi unum, & Moyſi unum, & Eliæ unum. Et 4
adhuc loquente illo; ecce nubes lucida obumbravit eos. Et ecce vox è nube, dicens; 5
Hic eſt filius meus quem diligo, in quo mihi complacui; & ipſum audite.
Et audientes diſcipuli ejus, ceciderunt in faciem ſuam, & timuerunt 6
valdè. Et acceſſit Dominus Jeſus, & tetigit eos, & dixit; Surgite, & ne 7
timeatis. Et levaverunt oculos ſuos, & non viderunt aliquem præter Jeſum 8
ſolum. Et deſcendentibus à monte, præcepit iis Dominus Jeſus, dicens; Ne 9
ſit aliquis cui narretis hanc viſionem, uſque quo filius hominis è mortuis reſuſcitetur.
Et interrogaverunt eum diſcipuli ejus, dicentes; Et quomodò dicunt 10
ſcribæ, Elias eſt venturus primùm? Et reſpondit iis Dominus Jeſus, & 11
dixit iis etiam; Elias primò veniet, & emendabit omnia. Et dico vobis, 12
Verùm etiam & Eliam jam veniſſe; & non cognoverunt eum: ſed etiam fecerunt
ſuper eum omnia ſecundùm quod voluerunt. Sic quidem filium hominis oportet
pati ab iis. Et tunc intellexerunt continuò diſcipuli, quòd de Johanne Ba- 13
ptiſta dicebat iis.

በእንተ ፡ ዘነገርጋር ፡፡

De murmuratore.

14 ወበጺሖሙ ፡ ኀበ ፡ አሕዛብ ፡ ቀርበ ፡ ኀቤሁ ፡ ብእሲ ፡ እንዘ ፡ ይትመሀለል ፡ ሰገደ ፡ ሎቱ ፡ ወአ
15 ስተብቍዖ ፡፡ ወይቤሎ ፡ እግዚኦ ፡ ተሣሀል ፡ ሊተ ፡ ወልድየ ፡ እስመ ፡ እኩይ ፡ ጋኔን ፡ አ
16 ኀዞ ፡ ወያንጐረጕሮ ፡ ወመበዝኅቶ ፡ ያወድቆ ፡ ውስተ ፡ እሳት ፡ ወበውስተ ፡ ማይ ፡፡ ወአ
ምጻእክዎ ፡ ኀበ ፡ አርዳኢከ ፡ ወስእንዎ ፡ ፈውሶ ፡፡

Et venientes ad turbam, acceſſit ad eum homo ſupplex, qui incurvavit ſe ei, 14
& obſecrabat eum. Et dicit ei; Domine, miſerere mei filiique mei; malus 15
dæmon prehendit eum, & murmurare eum facit: & ſæpe cadere facit eum in
ignem, & aliquándo in aquam. Et adduxi eum ad diſcipulos tuos, & non 16
potuerunt curare eum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* اکنون بشما مي کويم که ايليا آمد واورا نشناختند * وبا او هر چه خواستند کردند • 12
اين چنين فرزند ادمي از ايشان† زحمت خواهد کشيد • * از انجا شاکردان او دانستند 13
که اين سخن براي يحيي شوينده کفت بديشان

Jam vobis dico Eliam veniſſe, eum 12
autem non agnoverũt, et cum eo quicquid
voluerunt, fecerunt: eodem modo
Filius hominis ab eis afflictionem
paſſurus eſt. Ex eo diſcipuli ejus 13
cognoverunt, quòd hunc ſermonem
de Johanne Baptiſta dixiſſet illis.

نود شش   خلاص کردن مسيح کودك را از ديو که در درون او بود

XCVI. Liberat Chriſtus puerum à dæmonio quod illi inerat.

* چون دکر بار پيش جماعت آمدند مردي پيش او آمد وزانو زد • * وبدو کفت اي 14 15
خداوند من بر من رحمت کن • که فرزندي دارم که ديو † بر وي مسلط است وکار
او سخت دشخوار شده است چند نوبت در آتش افتاد وچند ديکر در آب * او را پيش 16
شاکردان تو آوردم نتوانستند خوش کردن •

Cùm denuo ad multitudinem veniſſent, 14
homo ad eum venit & genuflexit.
Et illi dixit, O Domine 15
mi, mei miſerere, quia filium habeo
in quem dæmonium poteſtatem
obtinet, & graviſſimè laborat: aliquoties
in ignem cadit, & aliquoties
in aquam. Et eum ad diſcipulos 16
tuos adduxi, ſed non potuerunt
eum ſanum reddere.

Reſpondens autem Jeſus, ait; O generatio incredula & perverſa: *uſque quando*
17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε
ero *cum vobis? uſque quando tolerabo* vos? *Ferte mihi* illum huc. Et increpavit
18 ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. Καὶ ἐπετίμησεν
illum Jeſus, & exiit ab eo dæmonium: & curatus eſt puer
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον· καὶ ἐθεραπεύθη ὁ παῖς
ex hora illa. Tunc *accedentes* diſcipuli *Jeſu privatim*, dixerunt;
19 ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον, ϛος
Propter quid nos non potuimus ejicere illum? *At* Jeſus dixit illis; Propter
20 Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ
incredulitatem veſtram: Amen quippè dico vobis; Si habueritis fidem ſicut granum ſinapis,
τὴν ἀπιστίαν ὑμῶν· Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, Ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως,
denuntiabitis monti huic, Tranſi hinc illuc, & tranſibit: &
ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, Μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ
nihil impoſſibile erit vobis. Hoc autem genus non ejicitur, *ſi non in oratione*
21 οὐδὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν. Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ
& *jejunio*. *Verſantibus* autem eis in Galilæa, dixit illis Jeſus;
22 καὶ νηστείᾳ. Ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ϛος β
Futurum eſt Filius hominis *tradi* in manus hominum. Et occident
23 Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. Καὶ ἀποκτενοῦσιν
eum, & tertiâ die *excitabitur*. Et contriſtati ſunt vehementer. *Venientibus*
24 αὐτὸν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται· καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα. Ἐλθόντων Λϛ΄

ϛοζ *autem illis in Capernaum*, acceſſerunt didrachma *ſumentes Petro*,
δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναοὺμ, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ,
& dixerunt; Magiſter veſter non ſolvit didrachma? Ait, Etiam. Et
καὶ εἶπον, Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; Λέγει, Ναί. Καὶ 25
cùm *intrâſſet* in domum, prævenit eum Jeſus, dicens; Quid tibi videtur,
ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Τί σοι δοκεῖ,
Simon? reges terræ à quibus accipiunt *tributa* vel cenſum? à filiis
Σίμων; οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη, ἢ κῆνσον; ἀπὸ τῶν υἱῶν
ſuis, an ab alienis? *Dicit ei Petrus*; Ab alienis. Dixit illi
αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. Ἔφη αὐτῷ 26
Jeſus; Ergò liberi ſunt filii. Ut autem non ſcandalizemus eos,
ὁ Ἰησοῦς, Ἄραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. Ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτοὺς, 27
vadens ad mare, mitte hamum; & *aſcendentem primum* piſcem tolle:
πορευθεὶς εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα πρῶτον ἰχθὺν ἆρον·
& *aperiens os* ejus, invenies ſtaterem: illum ſumens, da eis pro me, & te.
καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὑρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν, δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

CAP. XVIII. ιη΄.

ΛΖ΄ ϛον β In illa hora acceſſerunt diſcipuli *Jeſu*, dicentes; Quis *nam*
1 ΕΝ ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες, Τίς ἄρα
major eſt in regno cælorum?
μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν;

Verſio SIRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܐܘ ܫܪܒܬܐ ܕܠܐ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܡܥܩܡܬܐ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܐܗܘܐ
ܥܡܟܘܢ. ܘܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܐܣܝܒܪܟܘܢ. ܩܪܒܘܗܝ ܠܟܐ ܠܘܬܝ. * ܘܟܐܐ ܒܗ ܝܫܘܥ ܘܢܦܩ 18
ܡܢܗ ܫܐܕܐ. ܘܐܬܐܣܝ ܛܠܝܐ ܡܢ ܗܝ ܫܥܬܐ. * ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ 19
ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܡܛܠܢܐ ܚܢܢ ܠܐ ܐܫܟܚܢ ܠܡܐܣܝܘܬܗ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. 20
ܡܛܠ ܠܐ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ. ܐܡܝܢ ܓܝܪ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܐܝܟ
ܦܪܕܬܐ ܕܚܪܕܠܐ. ܬܐܡܪܘܢ ܠܛܘܪܐ ܗܢܐ ܕܫܢܝ ܡܟܐ ܘܢܫܢܐ. ܘܡܕܡ ܠܐ ܢܙܟܝܟܘܢ. * ܗܢܐ ܕܝܢ 21
ܓܢܣܐ ܠܐ ܢܦܩ ܐܠܐ ܒܨܘܡܐ ܘܒܨܠܘܬܐ.

* ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܬܠܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܡܓ *

22 * ܟܕ ܡܬܗܦܟܝܢ ܕܝܢ ܒܓܠܝܠܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܥܬܝܕ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܫܬܠܡ
23 ܒܐܝܕܝ ܒܢܝ̈ܢܫܐ. * ܘܢܩܛܠܘܢܝܗܝ ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ. ܘܟܪܝܬ ܠܗܘܢ ܛܒ. * ܘܟܕ
24 ܐܬܘ ܠܟܦܪܢܚܘܡ. ܩܪܒܘ ܠܘܬ ܟܐܦܐ ܗܢܘܢ ܕܢܣܒܝܢ ܬܪܬܝܢ ܕܪܟܡܘܢܝܢ ܟܣܦ ܪܫܐ
ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܪܒܟܘܢ ܠܐ ܝܗܒ ܬܪܬܝܢ ܕܪܟܡܘܢܘܗܝ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܝܢ. ܘܟܕ ܥܠ ܟܐܦܐ ܠܒܝܬܐ. 25
ܩܕܡܗ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܡܬܚܙܐ ܠܟ ܫܡܥܘܢ. ܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ ܡܢ ܡܢ ܢܣܒܝܢ
ܡܟܣܐ ܘܟܣܦ ܪܫܐ. ܡܢ ܒܢܝܗܘܢ ܐܘ ܡܢ ܢܘܟܪܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ. ܡܢ ܢܘܟܪܝܐ. 26
ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܕܝܢ ܒܢܝܐ ܚܐܪܐ ܐܢܘܢ. * ܕܠܐ ܕܝܢ ܢܟܫܠ ܐܢܘܢ. ܙܠ ܠܝܡܐ ܘܐܪܡܐ 27
ܡܨܝܕܬܐ. ܘܢܘܢܐ ܩܕܡܝܐ ܕܣܠܩ. ܦܬܚ ܦܘܡܗ ܘܬܫܟܚ ܐܣܬܪܐ. ܗܘ ܣܒ ܘܗܒ
ܚܠܦܝ ܘܚܠܦܝܟ.

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܬܠܬܐ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܡܕ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܚ *

* ܒܗ ܒܫܥܬܐ. ܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܘ ܟܝ ܪܒ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. 1

Reſpondit Jeſus, & ait; O generatio infidelis & perverſa, quouſque tandem ero vobiſcum, & quouſque tandem tolerabo vos? adduc eum mihi huc. 17 Et increpavit eum Jeſus, & exiit ab illo dæmonium: & ſanitati reſtitutus eſt puer ex illa hora. 18 Tunc adierunt diſcipuli Jeſum privatim, & dixerunt ei; Quare nos non potuimus eum ſanare? 19 Dixit eis Jeſus; Propter incredulitatem veſtram. Verè enim dico vobis, Si fuiſſet in vobis fides quantulum eſt granum ſinapis, diceretis monti huic, Decede hinc, & decederet; & nihil prævaleret vobis. 20 Hoc verò genus non egreditur, niſi jejunio & oratione. 21

Feriâ tertiâ ſeptimanæ tertiæ jejunii. 43.

Quum autem converſarentur in Galilæa, dixit eis Jeſus, Futurum eſt ut filius hominis tradatur in manus hominum. 22 Et interficient eum, die verò tertio reſurget. Et diſplicuit eis vehementer. 23 Quumque veniſſent in Capharnahum, acceſſerunt ad Cepham ii qui accipiunt binas drachmas argenti capitatim, & dixerunt ei, Magiſter veſter nónne tradet duas drachmas ſuas? 24 Dicit eis, Etiam. Et quum ingreſſus fuiſſet Cepha domum, præoccupavit eum Jeſus, & ait illi, Quid tibi videtur Simon? Reges terræ à quo accipiunt tributum & pecuniam capitationis? à filiis ſuis, an ab extraneis? 25 Dicit ei Simon, Ab extraneis: 26 Ait illi Jeſus, Ergò liberi ſunt filii. Ne autem ſimus illis ſcandalo, abi ad mare, & injice hamum, & ejus piſcis qui primus aſcenderit aperi os, & invenies ſtaterem: ipſum accipe, & offer pro me & pro te. 27

Dominicâ tertiâ poſt Pentecoſten. 44.

CAP. XVIII.

EA ipſâ horâ acceſſerunt diſcipuli ad Jeſum, & inquiunt; Quiſnam eſt fortaſſe maximus in regno cœlorum? 1

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 * عيسي بديشان اشارت كرد وفرمود اي دوده كه ايمان نمي آوريد • خم وپيچيده را • تا
كي پيش شما باشم وتا كي بر تابم • وفرمود كه كودك را پيش من آريد • * چون 18
اوردند عيسي بانك بر وي زد ابليس ازو بكريخت وآن جوان همان دم خوش شد • * انكه 19
شاكردان تنها پيش او آمدند • وبدو كفتند چرا ما نتوانستيم اورا خوش كردن * عيسي 20
بديشان كفت براي انك ايمان نداريد اكنون راست بشما بكويم كه اكر در شما بقدر دانهء
خردل ايمان † باشد بدين كوه بكوييد از اينجا نقل كن نقل كند • وچيز بر شما دشخوار
21 22 نباشد • * ازين شيوه وجنس بيرون نيايد مكر بروزه ونماز • * چون در جليل مي كرديدند
23 عيسي بديشان كفت • فرزند ادمي بدست خلق سپارده مي شود • * واورا بكشند •
وسوم روز برخيزد • شاكردانرا عظيم دشخوار آمد •

نود هفت انجا كه شمعون از دهن ماهي چهار درم براي جزيه بيرون آورد

24 * چون در كفر ناحوم آمد • كسي پيش صفا آمد • كه اينجا دو درم جزيهء
25 سر مي ستانند • ونيز كفتند برك شما جزيه دو درم نمي دهد • * او جواب داد

* *Jeſus illos indigitavit, & ſic affatus eſt; O generatio quæ fidem non adhibuiſtis, perverſa & diſtorta, uſque quo vobiſcum ero? & uſque quo vos perferam? & juſſit inquiens, Puerum ad me adducite.* 17 *Cùm adduxiſſent, Jeſus inclamavit eum,* protinus *diabolus ex eo fugit, & juvenis eodem momento ſanatus eſt.* 18 *Tunc diſcipuli ſeorſum ad eum venerunt, & ei dixerunt; Quare nos non potuimus eum ſanare.* 19 *Jeſus illis dixit, Eò quòd fidem non habuiſtis: pro certo enim vobis dico, quòd ſi vobis quantitate grani ſinapis fides ineſſet, huic monti diceretis, Tranſportare, & tranſportaretur, nec quidquam vobis difficile eſſet.* 20 *Sed hujuſmodi generis* quod eſt *non egreditur niſi jejunio & oratione.* 21 *Quum* autem *verſarentur in Galilæa, Jeſus illis dixit; Filius hominis in manus populi traditus eſt.* 22 *Et eum interficient, & tertio die reſurget. Diſcipulis* autem *valdè diſplicuit.* 23

XCVII. Ubi Simeon ex ore piſcis quatuor drachmas pro vectigali eduxit.

* *Quum Caphar-nahum ingreſſus eſſet, quidam eorum ad Cepham venit, qui illic duas drachmas cenſûs capitis accipiunt; & dixerunt, Etiam magiſter veſter cenſum duarum drachmarum non dat? Ille reſpondit.* 24 25

Verſio VULGATA LATINA.

16 Reſpondens autem Jeſus, ait; O generatio incredula, & perverſa, quouſque ero
17 vobiſcum? uſquequò patiar vos? Afferte huc illum ad me. Et increpavit illum
18 Jeſus, & exiit ab eo dæmonium, & curatus eſt puer ex illa hora. Tunc acceſ-
ſerunt diſcipuli ad Jeſum ſecretò, & dixerunt; Quarè nos non potuimus ejicere
19 illum? Dixit illis Jeſus; Propter incredulitatem veſtram. Amen quippè dico
vobis; Si habueritis fidem, ſicut granum ſinapis, dicetis monti huic; Tranſi hinc
20 illuc, & tranſibit, & nihil impoſſibile erit vobis. Hoc autem genus non ejici-
21 tur niſi per orationem, & jejunium. Converſantibus autem eis in Galilæa, dixit
22 illis Jeſus; Filius hominis tradendus eſt in manus hominum: Et occident eum, &
23 tertiâ die reſurget. Et contriſtati ſunt vehementer. Et cùm veniſſent Capharnaum,
acceſſerunt qui didrachma accipiebant, ad Petrum, & dixerunt ei; Magiſter ve-
ſter non ſolvit didrachma? Ait; Etiam. Et cùm intrâſſent in domum, prævênit 24
eum Jeſus, dicens; Quid tibi videtur, Simon? Reges terræ à quibus accipiunt
tributum vel cenſum? à filiis ſuis, an ab alienis? Et ille dixit; Ab alienis. 25
Dixit illi Jeſus; Ergò liberi ſunt filii. Ut autem non ſcandalizemus eos, vade ad 26
mare, & mitte hamum: & eum piſcem, qui primus aſcenderit, tolle; & aperto
ore ejus, invenies ſtaterem: illum ſumens, da eis pro me, & te.

CAP. XVIII.

IN illa hora acceſſerunt diſcipuli ad Jeſum, dicentes; Quis, putas, major eſt 1
in regno cœlorum?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فأجاب يسوع قائلاً أيها الجيل الأعوج غير المؤمن إلى متى أكون معكم وحتى متى 17
أحتملكم قدموه إلى ههنا * وانتهره يسوع فخرج منه الشيطان * وبرئ الفتى من تلك 18
الساعة * حينئذ أتى التلاميذ إلى يسوع منفردين وقالوا له لماذا لم نقدر نحن أن نخرجه * 19
* فقال لهم من أجل قلة إيمانكم * آمين أقول لكم أنه لو كان لكم إيمان مثل حبة 20
خردل لقلتم لهذا الجبل انتقل من ههنا فينتقل ولا يعسر عليكم شي * وهذا الجنس 21
لا يخرج إلا بالصوم والصلاة * * الفصل الخامس والخمسون * * فلما رجعوا إلى الجليل 22
قال لهم يسوع إن ابن الإنسان سيسلم في أيدي الناس * ويقتلونه وبعد ثلثة أيام يقوم 23
فحزنوا جدا * وجاء إلى كفرناحوم فجاء الجباة إلى بطرس فقالوا له أمعلمكم ما يودي الجزية 24
* فقال نعم * وجاء إلى البيت فبدأه يسوع قائلاً ما تظن يا سمعان * ملوك الأرض ممن يأخذون 25
الخراج والجزية أمن البنين أو من الغرباء * فقال له بطرس من الغرباء * فقال له يسوع فإذن 26
البنون أحرار * لكن لئلا نشككهم امض إلى البحر وألق الصنارة * فأول حوت ترفعه افتح 27
فاه تجد فيه أربعة دراهم خذها وأعطهم عني وعنك *

* الفصل السادس والخمسون *

* وفي تلك الساعة جاء التلاميذ إلى يسوع وقالوا من هو ترى العظيم في ملكوت السموات * 1

Reſpondit Jeſus, dicens; O generatio perverſa, non credula, quouſque ero vobiſcum? & uſquequo patiar vos? afferte eum ad me huc. 17 *Et increpavit illum Jeſus, & exivit ex eo dæmonium, & ſanatus eſt puer ex illâ horâ.* 18 *Tunc venerunt diſcipuli ad Jeſum ſeorſum, & dixerunt ei; Quarè non potuimus nos ejicere illum?* 19 *Et dixit eis; Propter paucitatem fidei veſtræ. Amen dico vobis, Quòd ſi habeatis fidem ſicut granum ſinapis, diceris huic monti, Diſcede hinc, & diſcedet; & non erit difficile vobis quippiam.* 20 *Et hoc genus non ejicitur, niſi per jejunium & orationem.* 21

Sectio quinquageſima quinta.

Et cùm rediiſſent in Galilæam; dixit eis Jeſus, Quia filius hominis tradetur in manus hominum: 22 *Et occident eum, & poſt tres dies reſurget. Et contriſtati ſunt valdè.* 23 *Et venit in Capharnahum, & venerunt exactores ad Petrum, & dixerunt ei; An magiſter veſter non ſolvit tributum?* 24 *Ait, Etiam.* *Et venit domum: Et prævenit eum Jeſus, dicens; Quid tibi videtur, Simon? Reges terræ à quibus accipiunt tributum & cenſum? à filiis, an ab alienis?* 25 *Ait illi Petrus, Ab alienis. Dixit Jeſus, Ergò filii ſunt immunes.* 26 *Sed ne ſcandalizemus eos, vade ad mare, & injice hamum, & primi piſcis, quem extrahes, aperi os; invenies in eo quatuor drachmas: accipe eas, & da illas pro me & pro te.* 27

Sectio quinquageſima ſexta.

CAP. XVIII.

ET in illa hora venerunt diſcipuli ad Jeſum, & dixerunt; Quis eſt, opinione tuâ, maximus in regno cœlorum? 1

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወእምዝ፡ አውሥአ፡ እግዚእኢየሱስ፡ ወይቤ፡ ኦትውልድ፡ ኢአማኒት፡ ወዕሉት፡ እስከ፡ ማእዜኑ፡
18 እሄሉ፡ ምስሌክሙ፡ እስከ፡ ማእዜኑ፡ እትዔገሠክሙ፡ አምጽኦ፡ ሊተ፡ ዝየ፡ ኀቤየ። ወገሠጾ፡
19 እግዚእኢየሱስ፡ ወወፅአ፡ ጋኔኑ፡ እምላዕሌሁ፡ ወሐይወ፡ ሕፃን፡ በይእቲ፡ ሰዓት፡ ሶቤሃ። ወእ
ምዝ፡ ቀርቡ፡ አርድኢሁ፡ እንተ፡ ባሕቲቶሙ፡ ወይቤልዎ፡ ለእግዚእኢየሱስ፡ በእንተ፡ ምንት፡ ንሕነ፡
20 ስእናሁ፡ ለውፅኦቱ። ወይቤሎሙ፡ በእንተ፡ ሕጸጸ፡ ሃይማኖትክሙ፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ እመ፡
ብክሙ፡ ሃይማኖተ፡ መጠነ፡ ሕጠተ፡ ሰናፔ፡ ትብልዎ፡ ለዝ፡ ደብር፡ ፋልስ፡ እምዝየ፡ ወይፈልስ፡ ወአ
ልቦ፡ ዘይሰአነክሙ። ✧✧✧✧✧ ወእንዘ፡ ያንሶስዉ፡ ውስተ፡ ገሊላ፡ ይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ለአር
22 ደኢሁ፡ ሀለወ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ያገብእዎ፡ ውስተ፡ እደ፡ ሰብእ። ወይቀትልዎ፡
23 ወአሜ፡ ሣልስት፡ ዕለት፡ ይትነሣእ፡ ወተከዙ፡ ጥቀ።

በእንተ፡ እለ፡ ይስእሉ፡ ጸባሕተ።

24 ወበጺሖሙ፡ ቀፈርናሆም፡ መጽኡ፡ እለ፡ ጸባሕተ፡ ደናር፡ ይነሥኡ፡ ኀበ፡ ጴጥሮ
25 ስ፡ ወይቤሉ፡ ሊቅክሙሰ፡ ኢይሁብኑ፡ ጸባሕተ። ወይቤ፡ እወ፡ ወበዊኦ፡ ውስተ፡ ቤ
ት፡ አቅደመ፡ እግዚእኢየሱስ፡ ብሂሎቶ፡ ምንተ፡ ትብል፡ ስምዖን፡ ነገሥተ፡ ምድር፡
እምኀበ፡ መኑ፡ ይነሥኡ፡ ጸባሕተ፡ ወጋደ፡ እምኀበ፡ ውሉደሙኑ፡ ወሚመ፡ እምኀበ፡
26 ነኪር። ወይቤ፡ እምኀበ፡ ነኪር፡ ወእምድኅረ፡ ይቤሎ፡ እምኀበ፡ ነኪር፡ ይቤሎ፡
27 እግዚእኢየሱስ፡ እንጋ፡ አግዓዝያንኑ፡ እሙንቱ፡ ውሉደሙ። ወባሕቱሰ፡ ከመ፡ ኢያ
ንጐርጕሩ፡ ሑር፡ ውስተ፡ ባሕር፡ ወደይ፡ ማቅጥነ፡ ዘቀደሜ፡ አሥገርከ፡ ዓሣ፡ ንሣእ፡
ወክሥት፡ አፉሁ፡ ወትረክብ፡ ደናረ፡ ስጥጢራ፡ ኪያሁ፡ ንሣእ፡ ወሀቦሙ፡ ሊተሂ፡ ወለከሂ።

በእንተ፡ እለ፡ ይብሉ፡ መኑ፡ የዐቢ።

1 ፲፰ ወበይእቲ፡ ሰዓት፡ ቀርቡ፡ አርድኢሁ፡ ለእግዚእኢየሱስ፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ መኑ፡ እን
ጋ፡ የዐቢ፡ በመንግሥተ፡ ሰማያት።

Et tunc reſpondit Dominus Jeſus, & dicit; O generatio incredula & perverſa: 17 *uſquequò ero vobiſcum? uſquequò tolerabo vos? afferte eum mihi hic ad me.* 18 *Et increpavit eum Dominus Jeſus: et exivit dæmon ejus è ſupra eum, & curatus eſt puer in iſta hora continuò.* 19 *Et tunc acceſſerunt diſcipuli ejus ſoli, & dicunt Domino Jeſu; Quare nos non potuimus ejicere illum?* 20 *Et dicit iis; Propter minimam fidem veſtram: Amen dico vobis, Si habuiſſetis fidem ſicut granum ſinapis, diceretis huic monti; Demigra hinc, & demigraret: & nihil eſſet quod impoſſibile eſſet vobis.*

Hic verſus deeſt.

Et proficiſcentibus illis *in Galilæam, dicit Dominus diſcipulis ſuis; Futurum* 22 *eſt* quod *filium hominis tradent in manum hominum:* 23 *Et occident eum, & tertio die ſuſcitabitur. Et contriſtati ſunt valdè.*

De iis qui petunt tributum.

Et venientibus Capernaum, acceſſerunt qui tributum denarii accipiebant, ad 24 *Petrum, & dicunt; Magiſter veſter nónne dabit tributum?* 25 *Et dicit, Etiam. Et intrando domum, prævenit Dominus Jeſus, dicendo ei; Quid dicis Simon? Reges terræ à quibus accipiunt tributum et cenſum? an à filiis ſuis, vel ab extraneis? Et dicit, Ab extraneis.* 26 *Et poſtquam dixiſſet ei, Ab extraneis, dicit illi* 27 *Dominus Jeſus, Igitur nónne liberi ſunt filii eorum. Sed ne murmurent, ito, in mare projice hamum: quem primò piſcem expiſcatus es, accipe, et aperi os ejus, et invenies denarium ſtaterem: illum accipe, et dato iis pro me et te.*

De dicentibus quiſnam eſſet major.

CAP. XVIII.

ET in iſta hora acceſſerunt diſcipuli ejus Domino Jeſu, dicentes; Quis igitur major eſt in regno cœlorum? 1

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

گفت آري * چون صفا درخانه آمد * عيسي اورا پيش خواند وبدو گفت شمعون چگونه
مي بيني * ملكان زمين بهره وجزيهء سر از فرزندان خود مي ستانند * يا از بيگانه *
* شمعون بدو گفت از بيگانه * عيسي بدو گفت فرزندان اكنون آزادند * * تا ايشانرا 26 27
پريشان نكنيم * شصت را بستان يعني قلابرا وبكنار دريا رو * وبينداز اول ماهيء كه
بشصت افتد * دهن اورا بگشا چهار درم درو بيابي * آنرا بياور عوض من وعوض تو بده

نود هشت نمودن عيسي بشاگردان خود كه هر كه كوچكتر باشد او
مهتر شود

* همانگاه شاگردان پيش عيسي آمدند وگفتند اي خداوند 1
در ملكوت آسمان كيست مهتر

Etiam. Et cùm Cephas in domum venit, Jeſus eum prior vocavit, & illi dixit; Simeon, quomodò tibi videtur? reges terræ tributum & cenſum capitis à filiis ſuis accipiunt, an ab alienis? 26 *Simeon ei dixit, Ab alienis. Jeſus ei dixit, Filii igitur liberi ſunt.* 27 *Sed ne eos offendamus, cape hamum (i. e. uncum) & ad littus maris abi, & injice: piſcis qui primus in hamum inciderit, os illius aperi, quatuor drachmas inibi invenies; illas allatas pro me & pro te dato.*

XCVIII. Oſtendit Jeſus diſcipulis ſuis, quòd qui minimus fuerit ipſe maximus erit.

CAP. XVIII.

EOdem inſtanti diſcipuli in conſpectum Jeſu venerunt, & dixerunt; O Domine, in regno cœlorum quis eſt maximus? 1

Et advocans Jesus *puerulum*, statuit eum in medio eorum. Et dixit;
2 Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν. Καὶ εἶπεν,
3 Amen dico vobis; *Si non* conversi fueritis, & efficiamini sicut *puerul*i, *nequaquam* intra-
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἐὰν μὴ στραφῆτε, καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ εἰσέλ-
bitis in regnum cœlorum. Quicunque ergò humiliaverit *seipsum ut puerulus*
4 θητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὅστις οὖν ταπεινώσῃ ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον
iste, hic est major in regno cœlorum. Et qui susceperit *puerulum*
5 τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· Καὶ ὃς ἐὰν δέξηται παιδίον
talem unum in nomine meo, me suscipit. Qui autem scandalizaverit
6 τοιοῦτον ἓν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. Ὃς δ᾽ ἂν σκανδαλίσῃ ροθ β
unum *parvorum horum credentium* in me, *confert* ei ut suspendatur
ἕνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, Συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ
mola asinaria in collo ejus, & demergatur in *pelago* maris.
μύλος ὀνικὸς ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης.
Væ mundo à scandalis: Necesse enim est *venire* scandala:
7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· Ἀνάγκη γάρ ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα·
veruntamen væ homini illi per quem scandalum venit. Si autem manus
8 πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι᾽ οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. Εἰ δὲ ἡ χείρ ρπ ς
tua, vel pes tuus scandalizat te, *abscinde ea*, & *jace* abs te: *pulchrum*
σου, ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτά, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν
tibi est ingredi ad vitam claudum, vel *mancum*, quàm duas manus vel duos
σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν, ἢ κυλλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο
pedes habentem, *jaci* in ignem æternum. Et si oculus tuus
πόδας ἔχοντα, βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμός σου 9
scandalizat te, erue eum, & *jace* abs te: *pulchrum* tibi est *unoculum*
σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον
in vitam intrare, quàm duos oculos habentem *jaci* in gehennam ignis.
εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.
ρπα *Attendite* ne *despiciatis* unum *parvulorum horum*: dico enim vobis, Quia
ι Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων· λέγω γὰρ ὑμῖν, Ὅτι 10
angeli eorum in cœlis *per omne aspiciunt* faciem Patris mei qui
οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ Πατρός μου τοῦ
in cœlis. Venit enim Filius hominis salvare *perditum*. Quid vobis 11
ΛΗ' ἐν οὐρανοῖς. Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός. Τί ὑμῖν 12
ρπβ videtur? Si fuerint alicui *homini* centum oves, & erraverit una ex eis,
ε δοκεῖ; Ἐὰν γένηταί τινι ἀνθρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν,
nónne *relinquens* nonaginta novem, in montibus *vadens quærit erran*-
οὐχὶ ἀφεὶς τὰ ἐννενηκονταεννέα, ἐπὶ τὰ ὄρη πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώ-
tem? Et si *fiat invenire* eam, Amen dico vobis, Quia gaudet super eam
μενον; Καὶ ἐὰν γένηται εὑρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι χαίρει ἐπ᾽ αὐτῷ 13
magis quàm super nonaginta novem non *aberrantibus*. Sic non est vo-
μᾶλλον ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννενηκονταεννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις. Οὕτως οὐκ ἔστι θέ- 14
luntas ante Patrem vestrum qui in cœlis, ut pereat unus *parvulorum horum*.
λημα ἔμπροσθεν τοῦ Πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται εἷς τῶν μικρῶν τούτων.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܠܛܠܝܐ. ܘܐܩܝܡܗ ܒܡܨܥܬܗܘܢ. * ܘܐܡܪ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܠܐ 2
ܬܬܗܦܟܘܢ ܘܬܗܘܘܢ ܐܝܟ ܛܠܝܐ. ܠܐ ܬܥܠܘܢ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. * ܡܢ ܗܘ ܗܟܝܠ ܕܢܡܟܟ 3
ܢܦܫܗ ܐܝܟ ܗܢܐ ܛܠܝܐ. ܗܘ ܢܗܘܐ ܪܒܐ ܒܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. * ܘܡܢ ܕܢܩܒܠ ܐܝܟ 4
ܛܠܝܐ ܗܢܐ ܒܫܡܝ. ܠܝ ܗܘ ܡܩܒܠ. * ܘܟܠ ܕܢܟܫܠ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ 5
ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܝ. ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗ ܕܬܬܬܠܐ ܪܚܝܐ ܕܚܡܪܐ ܒܨܘܪܗ. ܘܢܬܛܒܥ 6
ܒܥܘܡܩܘܗܝ ܕܝܡܐ. * ܘܝ ܠܥܠܡܐ ܡܢ ܡܟܫܘܠܐ. ܐܠܨܐ ܓܝܪ ܕܢܐܬܘܢ ܡܟܫܘܠܐ. ܘܝ 7
ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܕܒܐܝܕܗ ܐܬܝܢ ܡܟܫܘܠܐ. * ܐܢ ܐܝܕܟ ܐܘ ܪܓܠܟ ܡܟܫܠܐ ܠܟ. ܦܣܘܩܝܗ 8
ܘܫܕܝܗ ܡܢܟ. ܛܒ ܗܘ ܠܟ ܓܝܪ ܕܬܥܘܠ ܠܚܝܐ ܟܕ ܚܓܝܣ ܐܢܬ ܐܘ ܟܕ ܦܫܝܓ.
ܘܠܐ ܟܕ ܐܝܬ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܐܝܕܝܢ ܐܘ ܬܪܬܝܢ ܪܓܠܝܢ. ܬܦܠ ܒܢܘܪܐ ܕܠܥܠܡ. * ܘܐܢ ܗܘ 9
ܕܥܝܢܟ ܡܟܫܠܐ ܠܟ. ܚܨܝܗ ܘܫܕܝܗ ܡܢܟ. ܛܒ ܗܘ ܠܟ ܕܒܚܕܐ ܥܝܢܐ ܬܥܘܠ ܠܚܝܐ.
ܘܠܐ ܟܕ ܐܝܬ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܥܝܢܝܢ ܬܦܠ ܒܓܗܢܐ ܕܢܘܪܐ. * ܚܙܘ ܠܐ ܬܒܣܘܢ ܥܠ ܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ 10
ܙܥܘܪܐ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ. ܕܡܠܐܟܝܗܘܢ ܒܟܠܙܒܢ ܚܙܝܢ ܦܪܨܘܦܗ ܕܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ.
* ܐܬܐ ܓܝܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܕܢܚܐ ܡܕܡ ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ. * ܡܢܐ ܡܬܚܙܐ ܠܟܘܢ. ܐܢ ܢܗܘܘܢ 11 12
ܠܐܢܫ ܡܐܐ ܥܪܒܝܢ. ܘܢܛܥܐ ܚܕ ܡܢܗܘܢ. ܠܐ ܫܒܩ ܬܫܥܝܢ ܘܬܫܥܐ ܒܛܘܪܐ.
ܘܐܙܠ ܒܥܐ ܠܗ ܠܗܝ ܕܛܥܝܐ. * ܘܐܢ ܢܫܟܚܝܗ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܚܕܐ 13
ܒܗ ܝܬܝܪ ܡܢ ܬܫܥܝܢ ܘܬܫܥܐ ܕܠܐ ܛܥܘ. * ܗܟܢܐ ܠܐ ܐܝܬ ܨܒܝܢܐ ܩܕܡ ܐܒܘܟܘܢ 14
ܕܒܫܡܝܐ. ܕܢܐܒܕ ܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ.

* Et vocavit Jesus puerulum, eúmque statuit 2
inter ipsos. Et ait, Amen dico vobis; 3
Nisi conversi fueritis, & efficiamini sicut
pueruli, non intrabitis in regnum cœlorum.
Quisquis ergò deprimit seipsum sicut iste 4
puerulus, is erit maximus in regno cœlo-
rum. Et quisquis exceperit similem puero 5
isti in nomine meo, is me excipit. Quis- 6
quis autem offendiculo fuerit uni ex istis
minimis qui credunt in me, consultius ei
foret ut suspenderetur mola asinaria in col-
lo ejus, ac demergeretur in profunda ma-
ris. Væ mundo à scandalis: necesse est 7
enim ut veniant scandala: væ autem homini
per quem venient scandala. Si verò ma- 8
nus tua aut pes tuus offendiculo tibi fuerit,
amputa eum, & abjice abs te. Bonum
enim tibi est ut ingrediaris ad vitam quum
fueris claudus aut mancus, non autem
quum habueris duas manus duósve pedes,
ruas in ignem æternum. Quòd si oculus 9
tuus tibi fuerit offendiculo, effode eum, &
abjice abs te. Bonum enim tibi est ut cum
uno oculo ingrediaris ad vitam, quàm
quum habueris duos oculos, cadas in ge-
hennam ignis. Videte ne dispiciatis unum 10
ex istis pusillis. Dico enim vobis, Angeli
eorum in omni tempore vident faciem pa-
tris mei qui in cœlis est. Venit enim filius 11
hominis ut servet quod erat perditum.
Quid vobis videtur? Si fuerint homini cen- 12
tum oves, & erraverit una ex eis, nónne
relinquet nonaginta novem in monte, &
profectus quærit eam quæ aberravit? Quòd 13
si invenerit eam, amen dico vobis, Majori
ob eam afficietur gaudio, quàm ob nona-
ginta novem, quæ non aberrârunt. Ita 14
non est voluntas coram patre vestro qui in
cœlis est, ut pereat ullus ex istis pusillis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* عيسي كودكي† را بخواند وانجا بايستانيد * وبديشان كفت راست بشما مي كويم * 2 3
اكر همچو كودكان نكرديد * در ملكوت آسمان در نرويد * وهر كه مانند† كودك 4
متواضع وفروتن باشد * او بزرك شود ودر ملكوت آسمان در رود * وهر كه اين كودك را 5
ومانند اين كودك [بنام من] قبول كند مرا قبول† كرده باشد * وهر كه ايشانرا 6
برنجاند * لايق است كه سنك خر آسيا در كردن او بسته شود * تا بدريا فرو رود * واي 7
بر خلق از† پريشانيها * ضرورت است كه پريشانيها وبلاها بيايند * ليكن
واي بران مرد كه دست ودل او سبب باشد * اكر دست يا پاي تو ترا 8
پريشان كند از خود ببر وبينداز * ان بهتر كه بيدست وپاي باشي *
ولنك وبزندكاني ابد اندر ايي ونه با دو دست وپاي در اتش جاويد بيفتي * واكر 9
چشم تو ترا پريشان كند بر كن وبينداز * آن بهتر كه با يك چشم
بزندكاني در ايي از انك با دو چشم در آتش دوزخ بيفتي *

* *Jesus puerulum vocavit, & illic* 2
statuit. Et eis dixit; Certò vo- 3
bis dico, Nisi veluti pueruli con-
vertamini, in regnum cœlorum non
intrabitis. Quicunque autem ve- 4
lut puerulus submissus & humilis
fuerit, ille magnus erit, & in re-
gnum cœlorum ingredietur. Et qui- 5
cunque hunc puerulum, similémve
hujus pueruli in nomine meo rece-
perit, me recepit. Quicunque ve- 6
rò eos dolore affecerit, dignus est
cui lapis asinariæ molæ ad collum
alligetur, ut in mare pessum eat.
Væ hominibus ab offensionibus: 7
necesse est ut offensiones & cala-
mitates veniant; sed væ illi viro
cujus manus & cor causa fuerit.
Si manus aut pes tuus te offende- 8
rit, à te abscinde, et projice eum:
illud melius ut sine manu aut pede
sis, et claudus, et in vitam æter-
nam ingrediaris; et non cum dua-
bus manibus et pedibus in ignem
sempiternum cadas. Et si oculus 9
tuus te offenderit, effode et ab-
jice: illud melius ut cum uno oculo
in vitam introeas, quàm ut cum duo-
bus oculis in ignem inferni incidas.

Verſio VULGATA LATINA.

2 3 Et advocans Jeſus parvulum, ſtatuit eum in medio eorum, Et dixit ; Amen
dico vobis, Niſi converſi fueritis, & efficiamini ſicut parvuli, non intrabitis in
4 regnum cœlorum. Quicunque ergò humiliaverit ſe ſicut parvulus iſte, hic eſt
5 major in regno cœlorum. Et qui ſuſceperit unum parvulum talem in nomine
6 meo, me ſuſcipit. Qui autem ſcandalizaverit unum de puſillis iſtis, qui in me
credunt, expedit ei ut ſuſpendatur mola aſinaria in collo ejus, & demergatur
7 in profundum maris. Væ mundo à ſcandalis. Neceſſe eſt enim ut veniant ſcanda-
8 la : veruntamen væ homini illi, per quem ſcandalum venit. Si autem manus
tua, vel pes tuus ſcandalizat te : abſcide eum, & projice abs te : bonum tibi
eſt ad vitam ingredi debilem, vel claudum, quàm duas manus vel duos pedes ha-
bentem mitti in ignem æternum. Et ſi oculus tuus ſcandalizat te, erue eum, & 9
projice abs te: bonum tibi eſt cum uno oculo in vitam intrare, quàm duos oculos
habentem mitti in gehennam ignis. Videte ne contemnatis unum ex his puſillis: 10
dico enim vobis, Quia angeli eorum in cœlis ſemper vident faciem Patris mei, qui
in cœlis eſt. Venit enim Filius hominis ſalvare quod perierat. Quid vobis vide- 11
tur ? ſi fuerint alicui centum oves, & erraverit una ex eis : nónne relinquit no- 12
naginta novem in montibus, & vadit quærere eam quæ erravit ? Et ſi contigerit 13
ut inveniat eam : Amen dico vobis, quia gaudet ſuper eam magis quàm ſuper no-
naginta novem, quæ non erraverunt. Sic non eſt voluntas ante Patrem veſtrum, qui 14
in cœlis eſt, ut pereat unus de puſillis iſtis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فدعا طفلا واقامه في وسطهم *وقال امين اقول لكم ان لم ترجعوا وتكونوا مثل الصبيان 2 3
لا تدخلون ملكوت السموات * ومن اتضع مثل هذا الصبي فهذا هو العظيم في ملكوت 4
السموات * ومن قبل صبيا مثل هذا باسمي فقد قبلني * ومن شكك احد هولاء الصغار 5 6
المومنين بي فخير له ان يعلق في عنقه حجر الرحي ويغرق في البحر * الويل للعالم من اجل 7
الشكوك فلا بد ان يكون الفتن * الويل للانسان الذي من جهته تاتي الشكوك * ان 8
شككتك يدك او رجلك فاقطعها والقها عنك * خير لك ان تدخل الحياة وانت اعرج او
اعسم * افضل من ان تكون لك يدان او رجلان وتلقي في النار المؤبدة * وان شككتك 9
عينك اليمني فاقلعها والقها عنك * خير لك ان تدخل الحياة بعين واحدة افضل من ان
تكون لك عينان وتلقي في جهنم * الفصل السابع والخمسون * *انظروا لا تحقروا 10
احد هولاء الصغار * اقول لكم ان ملايكتهم في السموات كل حين ينظرون وجه ابي الذي في
السموات *وانما جاء ابن الانسان يطلب ويخلص من كان ضالا * ماذا تظنون اذا كان لانسان 11 12
مائة خروف وضل منها واحد اليس يترك التسعة والتسعين في الجبل * ويمضي فيطلب الضال *
* فيكون اذا وجده امين اقول لكم انه يفرح به اكثر من التسعة والتسعين التي لم 13
تضل * وهكذي ليست مشية ابي الذي في السموات ان يهلك واحد من هولاء الصغار * 14

Vocavit ergò puerum, & ſtatuit eum in 2
medio eorum, Ac dixit ; Amen dico vo- 3
bis, Niſi convertamini, & ſitis ſicut iſte
puer, non intrabitis regnum cœlorum. Et 4
quicunque ſe humiliabit ſicut iſte puer,
is eſt maximus in regno cœlorum. Et 5
quicunque receperit puerum ſicut iſtum
in nomine meo, equidem me recepit. Et 6
quicunque ſcandalizaverit unum iſto-
rum parvulorum credentium in me, me-
lius eſt ei ut ſuſpendatur in collo ejus la-
pis molæ, & ſubmergatur in mare. Væ 7
mundo propter ſcandala : non dubium
quin futura ſit tentatio. Væ homini cu-
jus ob cauſam veniunt ſcandala. Si 8
ſcandalizaverit te manus tua, vel pes
tuus : abſcinde eum & projice illum abs
te: melius enim eſt tibi ut intres vitam,
cùm ſis claudus aut mutilus, melius
inquam quàm ut ſint tibi duæ manus aut
duo pedes, & projiciaris in ignem æter-
num. Et ſi ſcandalizaverit te oculus 9
tuus dexter, erue eum & projice eum
abs te : melius enim eſt tibi ut intres
vitam cum oculo uno, melius inquam
quàm ut ſint tibi oculi duo, & projici-
aris in gehennam.

Sectio quinquageſima ſeptima.

Videte præterea ne contemnatis unum 10
iſtorum parvulorum: dico vobis quòd
angeli eorum in cœlis ſemper vident fa-
ciem patris mei qui in cœlis eſt. Et qui- 11
dem venit filius hominis quærere & ſal-
vare eos qui perditi erant. Quid opi- 12
namini? Si fuerint alicui centum oves,
& erraverit ex eis una, nónne relinquet
nonaginta novem in monte, & ibit quæ-
rere errantem? Et continget quum inve- 13
nerit eam, amen dico vobis, ut gaudeat
ob illam magìs quàm ob nonaginta no-
vem, quæ non erraverunt. Sic non eſt 14
voluntas patris mei qui in cœlis eſt, ut
pereat unus ex iſtis parvulis.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 ወጸውዖ ፡ ሕፃነ ፡ ወአቀሞ ፡ ማእከሎሙ፡፡=፦ ወይቤ ፡ ኣሜን ፡ እብለኬሙ ፡ እመ ፡
3 ሊተመየጥክሙ ፡ ወሊኮንክሙ ፡ ከመ ፡ ደቂቅ ፡ ሊትበውኡ ፡ ውስተ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማ
4 ያት፡=፦ ወዘአትሐተ ፡ ርእሶ ፡ ከመዝ ፡ ሕፃን ፡ ውእቱ ፡ ዘየዐቢ ፡ በመንግሥተ ፡ ሰማያ
5 ት፡=፦ ወዘሂ ፡ ተወክፈ ፡ አሐደ ፡ ሕፃነ ፡ ዘከመዝ ፡ በስምየ ፡ ኪያየ ፡ ተወክፈ፡፡=፦
6 ወዘሂ ፡ ለስሐቶሙ ፡ ለአሀዱ ፡ እምእሉ ፡ ንኡሳን ፡ እለ ፡ የአምኑ ፡ ቢየ ፡ ይኄይሶ ፡
ከመ ፡ ይእስሩ ፡ በክሳዱ ፡ ማሕረጸ ፡ እድግ ፡ ወያስጥምዎ ፡ ውስተ ፡ ልጐተ ፡ ባሕር፡፡=፦
7 አሴሉ ፡ ለዓለም ፡ እመንሱት ፡ እስመ ፡ ግብር ፡ ይመጽእ ፡ መንሱት ፡ ወበሕቱ ፡ አ
8 ሴሉ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ዘቦቱ ፡ ይመጽእ ፡ መንሱት፡፡=፦ ወእመ ፡ እዴከ ፡ ወ
እመ ፡ እግርከ ፡ ያስሕተከ ፡ ምትሮ ፡ ወግድፍ ፡ እምላዕሌከ ፡ ይኄይሰከ ፡ ትባእ ፡
ውስተ ፡ ሕይወት ፡ ሐንካሰከ ፡ ወፀውስከ ፡ እምእንዘ ፡ ብከ ፡ ክልኤ ፡ እደ ፡ ወክል
9 ኤ ፡ እግረ ፡ ትትወደይ ፡ ውስተ ፡ እሳት ፡ ዘለዓለም፡፡=፦ ወእመሂ ፡ ዓይንከ ፡ ያስ
ሕተከ ፡ ምልኖ ፡ እምላዕሌከ ፡ ወግድፍ ፡ ይኄይሰከ ፡ ነቋርከ ፡ ትባእ ፡ ውስተ ፡ ሕይ
10 ወት ፡ እምእንዘ ፡ ክልኤ ፡ ዓይነ ፡ ብከ ፡ ትትወደይ ፡ ውስተ ፡ ገሀነም ፡ እሳት፡፡=፦ ዑ
ቁ ፡ ሊታስተሐቅርዎሙ ፡ ለአሐዱ ፡ እምእሉ ፡ ንኡሳን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ መላእክቲ
11 ሆሙ ፡ ዘልፈ ፡ በሰማያት ፡ ወትረ ፡ ይሬእዩ ፡ ገጸ ፡ ለአቡየ ፡ ዘበ ፡ ሰማያት፡=፦ እ
ስመ ፡ መጽአ ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እመሕያው ፡ ይኅሥሥ ፡ ወያድኅን ፡ ዘተሐጕለ፡፡=፦
12 ምንተ ፡ ትብሉ ፡ እመቦ፡ ብእሴ ፡ ዘቦቱ ፡ ምእተ ፡ ኣባግዐ ፡ ወእመ ፡ ተገድፎ ፡
አሐዱ ፡ እምውስቴቶሙ ፡ አኮሁ ፡ የኃድግ ፡ ተስዓ ፡ ወተስዐተ ፡ ውስተ ፡ አድባር ፡ ወይሐው
13 ር ፡ ይኅሥሥ ፡ ዘተገድፎ፡=፦ ወእምከመ ፡ ረከባ ፡ ኣሜን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ይትፌ
14 ሣሕ ፡ በእንቲኣሃ ፡ ፈድፋደ ፡ እምተስዓ ፡ ወተስዐቱ ፡ እለ ፡ ሊተገድፉ፡=፦ ካማሁኬ ፡ ሊይ
ትፌቀድ ፡ በቅድመ ፡ አቡየ ፡ ሰማያዊ ፡ ከመ ፡ ይትሐጐሉ ፡ አሐዱ ፡ እምእሉ፡ንኡሳን፡፡=፦

Et vocavit parvulum, & ſtatuit eum medio eorum. Et dixit, Amen dico 2
vobis, Si non converſi fueritis, & non fueritis ſicut infantes, non intrabi- 3
lis in regnum cœlorum. Et qui humiliavit ſe ſicut hic parvulus, ipſe eſt 4
qui major eſt in regno cœlorum. Et quicunque ſuſcepit unum parvulum 5
hujuſmodi, in nomine meo, meipſum ſuſcepit ? Et quicunque aberrare fe- 6
cit unum ex hiſce puſillis qui credunt in me, potius eſſet ei ut alligarent
in collo ejus molam aſini, & demergerent eum in profundo maris. Væ 7
mundo è tentatione : quoniam reverà veniet tentatio, ſed væ iſti ho-
mini per quem veniet tentatio. Et ſi manus tua, & ſi pes tuus ab- 8
errare te faciet, abſcinde eum, & projice à te : potius tibi erit intrare te
in vitam claudum & mancum, quàm habentem duas manus, & duos pe-
des, conjici in ignem æternum. Et ſi oculus tuus aberrare te faciat, 9
evelle eum à te, & projice : ſatius erit tibi te excavatum intrare in vitam,
quàm duos habentem oculos conjici in gehennam ignis. Videte ne con- 10
temnatis unum ex his puſillis : dico vobis, quòd angeli eorum perpetuò in
cœlis protè vident faciem patris mei qui eſt in cœlis. Quia venit filius 11
hominis quærere, & ſervare quod perditum fuit. Quid dicetis ? ſi 12
ſuit homo cui fuerunt centum oves, & ſi perdat unam ex iis, nónne relinquet
nonaginta novem in montibus, & vadet quærere eam quæ perdita fuit ?
Et ſi inveniat eam, Amen dico vobis, quòd gaudebit ſuper eam ma- 13
gìs, quàm ſuper nonaginta & novem, quæ non perditæ erant. Ita 14
igitur non optatum erit coram patre meo cœleſti, ut perdatur unus ex
his puſillis.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* حاصر باشيد نبادا برين كودكان افسوس زنيد براي انك بشما ميكويم كه فرشتكان 10
باايشان [همه وقتي] روي پدرمن كه بر آسمانست بيبنند * * سبب انك فرزند ادمي 11
مي آيد كه هرچه كم شده باشد اورا زنده كند نود نه مثل صد كوسفند
*چكونه مي بينيد * اكر كسي را صد كوسفند باشد * وازانجا يكي كم شود * ان نود 12
ونه كوسفند را دركوه بكذارد * وبرود ان كم شده را بجويد *چون اورا بيابد * بدان نود 13
نه چنان شاد نباشد كه بدان يكي كه اورا يافت * اين چنين نيست ارادت پيش 14
پدر شما كه بر آسمانست كه يكي ازين كوچكان كم نشود *

Cavete ne hiſce parvulis contume- 10
liam inferatis : vobis enim dico,
quòd Angeli cum illis omni tem-
pore vultum Patris mei qui in cœlis
eſt videbunt. Propterea quòd Filius 11
hominis venit ut quicquid perierit
ipſum vivificet.

XCIX. Parabola centum ovium.

Quomodo vobis videtur? Si cui 12
centum oves fuerint, unde una amiſ-
ſa fuerit; nonne ipſas nonaginta
& novem in monte relinquet, &
profectus amiſſam illam quæret ?
Quum autem eam invenerit, de illis 13
nonaginta novem haud tantum læ-
titiæ illi erit, quantum de una
illa quam invenit. Eodem modo vo- 14
luntas eſt coram Patre veſtro, qui eſt
in cœlis, ut unus horum parvulo-
rum non pereat.

Si autem peccaverit in te frater tuus, vade, & corripe eum in-
15 Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε, καὶ ἔλεγξον αὐτὸν μετα- ϛπγ θ
ter te & ipſum ſolum. Si te audierit, lucratus eris fratrem tuum. Si
16 ξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου· ἐάν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου. Ἐὰν ϛπδ ι
autem non audierit, *aſſume cum te* adhuc unum vel duos, ut in ore duorũ
δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἕνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο
teſtium vel trium ſtet omne verbum. Si *autem neglexerit* eos, dic
17 μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. Ἐὰν δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, εἰπὲ
eccleſiæ; Si autem & eccleſiam *neglexerit*, ſit tibi ſicut ethnicus &
τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ
publicanus. Amen dico vobis, Quæcunque alligaveritis ſuper terram, erunt li-
18 ὁ τελώνης. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δε- ρπε ζ
gata in cœlo: & quæcunque ſolveritis ſuper terram, erunt ſoluta in
δεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν
cœlo. Iterum dico vobis, Quia ſi duo *veſtrûm* conſenſerint ſuper terrã
19 τῷ οὐρανῷ. Πάλιν λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς ϛπϛ ι
de omni re quamcunque petierint, fiet illis à patre
περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρός
meo qui in cœlis. Ubi enim ſunt duo vel tres *coacti* in meo nomi-
20 μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνο-
ne, ibi ſum in medio eorum. Tunc accedens ad eum Petrus, dixit; ρπζ ι
21 μα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν. Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος, εἶπε,

Domine, quoties peccabit in me frater meus, & dimittam ei? uſque ſepti-
Κύριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτά-
es? Dicit illi Jeſus; Non dico tibi, uſque ſepties, ſed uſque ſeptua-
κις; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Οὐ λέγω σοι, ἕως ἑπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομη- 22
ΛΘ' gies *ſeptem*. *Propter hoc* aſſimilatum eſt regnum cœlorum homini
ρπη ι κοντάκις ἑπτά. Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ 23
regi, qui voluit *conferre* rationem cum ſervis ſuis. *Incipiente verò ipſo*
βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ 24
conferre, oblatus eſt ei unus *debitor decies mille talentorum*. Non ha-
συναίρειν, προσηνέχθη αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. Μὴ ἔ- 25
bente autem *illo reddere*, juſſit eum dominus ejus vænundari, &
χοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πραθῆναι, καὶ
uxorem ejus, & filios, & omnia quæ habebat, & reddi. Proci-
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι. Πε- 26
dens *igitur* ſervus, *adorabat* eum, dicens; *Domine, longanimis eſto erga* me, & omnia
σὼν οὖν ὁ δοῦλος, προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, Κύριε, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα
tibi reddam. *Commotus viſceribus* autem dominus ſervi illius, *abſolvit* eum,
σοι ἀποδώσω. Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου, ἀπέλυσεν αὐτόν, 27
& *mutuum* dimiſit ei.
καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܡܢܗ *

15 * ܐܢ ܕܝܢ ܐܣܟܠ ܒܟ ܐܚܘܟ ܙܠ ܐܟܣܝܗܝ ܒܝܢܝܟ ܘܠܗ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. ܐܢ ܫܡܥܟ ܝܬܪܬ
ܐܚܘܟ. * ܘܐܢ ܠܐ ܫܡܥܟ ܕܒܪ ܥܡܟ ܚܕ ܐܘ ܬܪܝܢ. ܕܥܠ ܦܘܡ ܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ ܣܗܕܝܢ 16
ܬܩܘܡ ܟܠ ܡܠܐ. * ܘܐܢ ܐܦ ܠܐ ܠܗܘܢ ܢܫܡܥ ܐܡܪ ܠܥܕܬܐ. ܘܐܢ ܐܦ ܠܐ ܠܥܕܬܐ 17
ܢܫܡܥ. ܢܗܘܐ ܠܟ ܐܝܟ ܡܟܣܐ ܘܐܝܟ ܚܢܦܐ. * ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܡܐ 18
ܕܬܐܣܪܘܢ ܒܐܪܥܐ. ܢܗܘܐ ܐܣܝܪ ܒܫܡܝܐ. ܘܡܕܡ ܕܬܫܪܘܢ ܒܐܪܥܐ. ܢܗܘܐ ܫܪܐ ܒܫܡܝܐ.
* ܬܘܒ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܬܪܝܢ ܡܢܟܘܢ ܢܫܘܘܢ ܒܐܪܥܐ ܥܠ ܟܠ ܨܒܘ ܕܢܫܐܠܘܢ. ܢܗܘܐ 19
ܠܗܘܢ ܡܢ ܠܘܬ ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ. * ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ ܟܢܝܫܝܢ ܒܫܡܝ. ܬܡܢ 20
ܐܢܐ ܒܡܨܥܬܗܘܢ. * ܗܝܕܝܢ ܩܪܒ ܠܘܬܗ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ. ܟܡܐ ܙܒܢܝܢ ܐܢ ܐܣܟܠ 21
ܒܝ ܐܚܝ ܐܫܒܘܩ ܠܗ. ܥܕܡܐ ܠܫܒܥܐ ܙܒܢܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ 22
ܥܕܡܐ ܠܫܒܥܐ ܐܠܐ ܥܕܡܐ ܠܫܒܥܝܢ ܙܒܢܝܢ ܫܒܥ ܫܒܥ.

* ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܨܘܡܐ * ܡܢܗ *

* ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܕܡܝܬ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܠܓܒܪܐ ܡܠܟܐ ܕܨܒܐ ܕܢܣܒ ܚܘܫܒܢܐ 23
ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ. * ܘܟܕ ܫܪܝ ܠܡܣܒ. ܩܪܒܘ ܠܗ ܚܕ ܕܚܝܒ ܗܘܐ ܪܒܘ ܟܟܪܝܢ. * ܘܟܕ 24 25
ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܠܡܦܪܥ. ܦܩܕ ܡܪܗ ܕܢܙܕܒܢ ܗܘ ܘܐܢܬܬܗ ܘܒܢܘܗܝ. ܘܟܠ ܡܕܡ
ܕܐܝܬ ܠܗ ܘܢܦܪܘܥ. * ܘܢܦܠ ܗܘ ܥܒܕܐ ܣܓܕ ܠܗ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ. ܐܓܪ ܪܘܚܟ ܥܠܝ. 26
ܘܟܠ ܡܕܡ ܦܪܥ ܐܢܐ ܠܟ. * ܘܐܬܪܚܡ ܡܪܗ ܕܥܒܕܐ ܗܘ ܘܫܪܝܗܝ ܘܚܘܒܠܗ ܫܒܩ ܠܗ. 27

Dominicâ quartâ poſt Pentecoſten. 42.

Si verò peccaverit in te frater tuus, ito, ar- 15
gue eum inter te & ipſum ſolum: ſi te
audierit, lucratus es fratrem tuum. Sin ve- 16
rò te non audierit, aſſume tecum unum, aut
duos, ut in ore duorum aut trium teſtium
conſtet omne verbum. Sin verò nec eos 17
quoque audierit, dic eccleſiæ: quòd ſi nec
eccleſiam audierit, ſit tibi tanquam publi-
canus & tanquam ethnicus. Equidem dico 18
vobis, Quicquid ligaveritis in terra, erit
ligatum in cœlis; & quicquid ſolveritis in
terra, erit ſolutum in cœlis. Rurſum dico 19
vobis, Si duo ex vobis unanimes fuerint in
terra de quolibet negotio ꝙ petent, fiet eis
à patre meo qui in cœlis eſt: Ubi enim duo 20
vel tres congregati fuerint in nomine meo,
illîc ſum inter eos. Tunc acceſſit ad eum 21
Cepha, & dixit ei; Domine mi, quoties ſi
erraverit in me frater meus, remittam ei?
uſque ſepties? Ait illi Jeſus, Non dico ti- 22
bi, Uſque ſepties; ſed, Uſque ſeptuageſies
ſepties.

Feriâ VI hebdomade ſecunda Jejunii. 46.

Propterea aſſimilatum eſt regnum cœlorum 23
viro regi, volenti recipere rationem à ſervis
ſuis. Et quum incepiſſet recipere, obtulerunt 24
ei quendam debitorem decies mille talento-
rum. Quumque nil haberet ad ſolvendum, 25
juſſit dominus ejus, ut venderetur ipſe &
uxor ejus, & liberi ejus & quicquid habe-
bat, ac ſolveret. Et procidens ſervus ille, 26
adorabat eum, inquiens, Domine mi, lon-
ganimis eſto erga me, & omnia tibi repen-
dam. Et miſertus eſt dominus ſervi illius, ac 27
dimiſit eum, debitumque ipſius remiſit ei.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* اكر چنانست كه برادر تو ترا بفريباند * برو تو واو بخلوت اورا ملامت كن *15
چون از تو بشنود برادر خود را سود كرده باشي * واكر چنانك نشنود * با خود ببر 16
يكي يا دو * كه بر دهان دو يا سه كواه كواهي هر سخن درست باشد * واكر 17
چنانك از ايشان نيز نشنود * بكليسيا بكو * واكر از كليسيا نيز نشنود * بشود پيش تو
همچو سود خور و همچو حنيفي * راست بشما مي كويم كه هر چه در زمين ببنديد *18
در آسمان بسته شود * وانچ در زمين بكشاييد در آسمان كشوده شود * باز بشما مي 19
كويم اكر دو كس از شما بهم سازكار باشند در زمين * هر ارادت كه خواهند براي
ايشان بشود از پدر من كه بر آسمانست * وهر كجا دو يا سه كس بنام من كرد شده 20
باشند * من در ميان ايشان باشم * انكه شمعون پيش او آمد وكفت تا چند باراي 21
خداوند * برادر من با من فريفتكار مي كند ومن اورا عفو كنم تا هفت بار * عيسي 22
بدو كفت نمي كويم تا هفت بار الا تا هفتاد بار هفت بار

Si ita eſt quod frater tuus tibi frau- 15
di fuerit, vade tu & ille ſeorſùm,
& redargue illum: ſi tibi auſculta-
verit, fratrem tuum lucratus es. Sin 16
ita non auſcultaverit, tecum accipe
unum aut duos: ut in ore duorum
aut trium teſtium teſtimonium uniuſ-
cujuſque verbi ratum ſit. Sin minùs 17
ab illis etiam audierit, Eccleſiæ
dic: ſi Eccleſiam etiam non audie-
rit, ſit coram te velut publicanus &
velut ethnicus. Certè vobis dico, 18
quòd quicquid clauſeritis in terra,
in cœlo clauſum erit: & quic-
quid in terra aperueritis, in cœlo
apertum erit. Rurſum vobis dico; 19
Si duo quipiam è vobis unà con-
ſenſerint in terra, omne deſiderium
quod petierint, ipſis fiet à Patre
meo qui in cœlis eſt. Et ubicunque 20
duo aut tres homines in nomine meo
congregati fuerint, ego in medio eo-
rum ero. Tunc Simeon in conſpe- 21
ctum ejus venit, & dixit; Uſque
quoties, ô Domine, frater meus mi-
bi fraudem faciet, & ego ei condo-
nabo? uſque ſepties? Jeſus illi 22
dixit; Non dico uſque ſepties, ſed
uſque ſeptuagies ſepties.

Verſio VULGATA LATINA.

15 Si autem peccaverit in te frater tuus, vade, & corripe eum inter te &
16 ipſum ſolum: ſi te audierit, lucratus eris fratrem tuum. Si autem te non
audierit, adhibe tecum adhuc unum, vel duos, ut in ore duorum vel trium
17 teſtium ſtet omne verbum. Quòd ſi non audierit eos, dic eccleſiæ: ſi autem
18 eccleſiam non audierit, ſit tibi ſicut ethnicus & publicanus. Amen dico vobis; Quæcunque alligaveritis ſuper terram, erunt ligata & in cœlo: & quæ-
19 cunque ſolveritis ſuper terram, erunt ſoluta & in cœlo. Iterùm dico vobis;
Quia ſi duo ex vobis conſenſerint ſuper terram, de omni re quamcunque pe-
20 tierint, fiet illis à Patre meo, qui in cœlis eſt. Ubi enim ſunt duo vel
21 tres congregati in nomine meo, ibi ſum in medio eorum. Tunc accedens
Petrus ad eum, dixit; Domine, quoties peccabit in me frater meus, & di-
mittam ei? uſque ſepties? Dicit illi Jeſus; Non dico tibi uſque ſepties, 22
ſed uſque ſeptuagies ſepties. Ideò aſſimilatum eſt regnum cœlorum homini 23
regi, qui voluit rationem ponere cum ſervis ſuis. Et cùm cœpiſſet rationem 24
ponere, oblatus eſt ei unus, qui debebat ei decem millia talenta. Cùm 25
autem non haberet undè redderet, juſſit eum dominus ejus vænumdari, &
uxorem ejus, & filios, & omnia quæ habebat, & reddi. Procidens au- 26
tem ſervus ille, orabat eum, dicens; Patientiam habe in me, & omnia red-
dam tibi. Miſertus autem dominus ſervi illius, dimiſit eum, & debitum 27
dimiſit ei.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

15 16 * إن أخطأ إليك أخوك فاذهب وأعتبه وحدكما فإن سمع منك فقد ربحت أخاك * وإن لم
17 يسمع منك خذ معك واحدا أو اثنين لأن من فم شاهدين أو ثلثة تثبت كل كلمة * وإن لم
18 يسمع منهم فقل للجماعة * فإن لم يسمع من الجماعة فيكون عندك كوثني وعشار * آمين
أقول لكم أن كلما ربطتموه علي الأرض يكون مربوطا في السموات وما حللتموه علي الأرض يكون
19 محلولا في السموات * آمين أقول لكم أيضا * أنه إذا اتفق اثنان منكم علي الأرض في كل
20 شيء يطلبانه فيكون لهما من قبل أبي الذي في السموات * لأنه حيثما اجتمع اثنان أو
ثلثة باسمي فأنا أكون هناك في وسطهم *

Si peccaverit in te frater tuus, vade, 15
& corripe eum, ambo privatim: quòd
ſi audierit te, jam lucratus es fratrem
tuum. Si verò non audierit te, ſume 16
tecum unum aut duos, quoniam ex ore
duorum teſtium aut trium ſtat omne ver-
bum. Et ſi non audierit eos, dic Eccle- 17
ſiæ: & ſi non audierit Eccleſiam, ſit
apud te ſicut ethnicus & publicanus.
Amen dico vobis, Quodcunque ligave- 18
ritis ſuper terram, erit ligatum in cæ-
lis: & quod ſolveritis ſuper terram,
erit ſolutum in cælis. Amen dico vobis 19
etiam, quòd cùm conſenſerint duo ex
vobis ſuper terram in qualibet re quam
petierint, fiet eis à patre meo qui in cæ-
lis eſt. Nam ubicunque congregati fue- 20
rint duo aut tres in nomine meo, ego ero
ibi in medio eorum.

* الفصل الثامن والخمسون *

Sectio quinquageſima octava.

21 22 * حينئذ جاء إليه بطرس وقال يا رب إذا أخطى إلي أخي إلي كم أغفر له إلي سبع مرات * فقال
23 له يسوع لست أقول لك إلي سبع مرات بل إلي سبعين من سبع مرات * ولهذا تشبه ملكوت
24 السموات إنسانا ملكا أراد أن يحاسب عبيده * فلما بدأ بمحاسبتهم قدم إليه واحد عليه جملة
25 26 وزنات * ولم يكن معه ما يوفي * فأمر سيده أن يباع ومرأته وبنوه وكلما له حتي يوفي * فخر
27 ذلك العبد له ساجدا قائلا يا رب تمهل علي لأوفيك كلما لك * فتحنن سيد ذلك العبد عليه
وترك له كلما عليه *

Tunc venit ad eum Petrus, & dixit ei; 21
Domine, cùm peccaverit in me frater
meus, quoties dimittam ei? ad ſeptem
vices? Dixit ei Jeſus, Non dico tibi 22
ad ſeptem vices: ſed ad ſeptuaginta
vices ſeptem vicibus. Ideò comparatur 23
regnum cælorum homini regi, qui voluit
ſupputare cum ſervis ſuis. Et cùm cæ- 24
piſſet ſupputare cum eis, oblatus eſt ei
unus qui debebat ſummam talentorum,
Et non habebat quod ſolveret. Quare 25
juſſit dominus ejus ut venderetur &
uxor ejus, & filii ejus, & quidquid
habebat, ut ſolveret. Procidit autem 26
ille ſervus ante eum adorans, dicens;
O domine, proroga mihi, certè reddam
tibi omne quod tuum eſt. Et miſertus eſt 27
dominus illius ſervi ſuper eum, & di-
miſit ei quicquid debebat.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

15 ወእመ ፡ አበሰ ፡ ለከ ፡ እኁከ ፡ ሑር ፡ ወገሥጾ ፡ በባሕቲትከ ፡ አንተ ፡ ወውእቱ ፡ ወእመሰ ፡ ሰ
16 ምዐከ ፡ ረባሕከ ፡ እኅዊከ፡፡=፦ ወእመ ፡ ኢሰምዓከ ፡ ንሣእ ፡ ምስሌከ ፡ በደግም ፡ አሐደ፡
17 ወክልኤተ ፡ ከመ ፡ በአፈ ፡ ክልኤ ፡ ወሠለስቱ ፡ ሰማዕት ፡ ይቁም ፡ ኵሉ ፡ ቃል፡=፦ ወእመሰ፡
ኢሰምዖሙ ፡ ሎሙሂ ፡ ንግር ፡ ለቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ወለቤተ ፡ ክርስቲያንሂ፡ ኢሰምዓ ፡ ይኩን፡
ከመ ፡ አረማዊ ፡ ወመጸብሐዊ፡፡=፦

በ፫ ፡ ሰንበተ ፡ ክርስቲያን ፤

18 አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ዘአሰርክሙ ፡ በምድር ፡ ይከውን ፡ እሱረ ፡ በሰማያት ፡ ወዘፈታ
19 ሕክሙ ፡ በምድር ፡ ፍቱሐ ፡ ይከውን ፡ በሰማያት፡፡=፦ ወዓዲ ፡ እብለክሙ ፡ እመ ፡ ክልኤ
ቱ ፡ ኀብሩ ፡ እምኔክሙ ፡ በውስተ ፡ ምድር ፡ በእንተ ፡ ኵሉ ፡ ግብር ፡ ዘስአሉ ፡ ይትገበር ፡
20 ሎሙ ፡ በኀበ ፡ አቡየ ፡ ዘበ ፡ ሰማያት፡=፦ እስመ ፡ ኀበ ፡ ክልኤቱ ፡ ወሠለስቱ ፡ ሃለው ፡ ጉቡ
21 ኣን ፡ በስምየ ፡ ህየ ፡ ሃለውኩ ፡ አነ ፡ ማእከሎሙ፡፡=፦ ወእምዝ ፡ ቀርበ ፡ ኀቤሁ፡ ጴጥሮስ፡
22 ወይቤሎ ፡ እግዚኦ ፡ ስፍን ፡ እመ ፡ ኣበሰ ፡ ሊተ ፡ እኁየ ፡ እኅድግ፡ ሎቱ ፡ ስብዕኑ፡፡=፦ ወይቤ
ሎ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ ኢይብለከ ፡ ሰብዐ ፡ አላ ፡ እስከ ፡ ሰብዓ ፡ በበ ፡ ሰብዐ፡፡=፦

በእንተ ፡ ዘይፈዲ ፡ እልፈ ፡ መክልየ ፤

23 በእንተዝ ፡ ትመስል ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት፡ ብእሴ፡ ንጉሠ ፡ ዘፈቀደ ፡ ይግበር ፡ ሐሰበ ፡ ምስለ ፡
24 አግብርቲሁ፡=፦ እንዘ ፡ ይትሐሰብ ፡ አምጽኡ ፡ ሎቱ ፡ አሐደ ፡ ዘይፈዲ ፡ እልፈ ፡ መክል
25 የ፡=፦ ወኃጢኦ ፡ ዘይፈዲ ፡ አዘዘ ፡ እግዚኡ ፡ ይሢጥዎ ፡ ምስለ ፡ ብእሲቱ ፡ ወምስለ ፡ ው
26 ሉዱ ፡ ወኵሎ ፡ ዘቦ ፡ ወይፈዲ፡=፦ ወወድቀ ፡ እንከ ፡ ውእቱ ፡ ገብር ፡ ወሰገደ ፡ እንዘ ፡ ይብ
27 ል፡እግዚኦ ፡ ተዓገሠኒ ፡ ወኵሎ ፡ እደ ፡ እፈድየከ፡=፦ ወምሕሮ ፡ እግዚኡ ፡ ለውእቱ ፡ ገ
ብር ፡ ወኀደጎ ፡፡ ወዕዳሁኒ ፡ ኀደገ ፡ ሎቱ፡=፦

Et ſi peccaverit in te frater tuus, vade, & corripe eum ſolummodò inter 15
te & ipſum: et ſi audierit te, lucratus es fratrem tuum. Et ſi non audierit, 16
accipe tecum denuò unum & duos, ut in ore duorum & trium teſtium ſtet o-
mne verbum. Et ſi non audierit eos, nunciato domo Chriſtianorum: & do- 17
mum Chriſtianorum non audiens, ſit ſicut gentilis & publicanus.

Sabbato tertio Chriſtianorum.

Amen dico vobis, quòd illud *quod ligaviſtis in terra, erit ligatum in cælis:* 18
& quod ſolviſtis in terra, ſolutum erit in cælis. Et iterum dico vobis, Si 19
duo convenerunt è vobis in terra, de omni re quam petierunt, fiet iis apud
patrem meum qui eſt in cælis. Quia ubi duo & tres congregati ſunt in 20
nomine meo, ibi ſum ego in medio eorum. Et tunc acceſſit ad eum Petrus, 21
& dicit ei; Domine, quoties ſi peccaverit in me frater meus, remittam ei?
ſepties? Et dicit ei Dominus Jeſus; Non dico tibi Septies; ſed, uſque ſe- 22
ptuagies ſepties.

De eo qui debuit decem millia talenta.

Et propterea ſimile eſt regnum cælorum viro regi, qui voluit facere rationem 23
cum ſervis ſuis. Et quando ſupputans erat, attulerunt ei unum qui debe- 24
bat ei decem millia talenta. Et quum non poſſet hæc reddere, juſſit domi-
nus ejus vendere eum, cum uxore ejus, & cum filiis ejus; & omnia quæ ha- 25
bebat, & reddere. Et procidit igitur iſte ſervus, & adoravit, dicens; 26
Domine, patienter ferto me, & totum debitum reddam tibi. Et miſertus 27
eſt dominus illius ſervi, & remiſit ei; & debitum ſuum etiam remiſit ei.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

صد مثل ان خواجه كه پيش غلام خود قرض داشت

23 * براي اين ملكوت آسمان مانند شد بمردي امير * خواست كه از بندكان خود حساب
24 خواهد * * چون اغاز كرد * اوردند پيش او يكي را كه بر وي ده [هزار] تومان قرض
25 بود * * واو نداشت كه بكزارد * امير او فرمود او وزن وفرزندان او [وهر چه دارد] فروخته
26 شوند وقرض را بكزارند * * آن بنده پيش امير سجود كرد وبروي درافتاد * وكفت اي
خداوند ازبراي جان خود * مرا آرام ده ومهلت * تا بساكني حق خداوند را بكزارم *
27 * امير بر وي رحمت كرد واورا رها كرد وكناه اورا كذاشت *

C. Parabola illius domini qui ſervum ſuum debito obſtrictum habuit.

Ob hoc regnum cæli ſimile eſt vi- 23
ro imperatori, volenti à ſervis
ſuis rationem exigere. Et cùm 24
cæpiſſet, adduxerunt ad eum quen-
dam, qui decies mille minarum
debito obſtrictus erat. Et cum ille 25
non haberet quo ſolveret, dominus
ejus juſſit ipſum, & uxorem & fili-
os ejus, & omnia quæ habuit vendi-
ta eſſe, ut debitum ſolverent. Servus 26
ille domino venerationem exhibuit,
et in faciem procidit, et dixit; O, do-
mine per animam tuam oro, mihi
moram concede et ſpatium, ut ſatiſ-
factione juſta domino perſolvam.
Dominus in eum miſericordiâ uſus 27
eſt, et eum dimiſit, et culpam ejus
præteriit.

Egreſſus autem ſervus ille, invenit unum *conſervorum ſuorum*, qui debebat
28 Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν
ei centum denarios, & *apprehendens* eum ſuffocabat, dicens; Redde *mihi* quod debes.
αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε, λέγων, Ἀπόδος μοι ὅ, τι ὀφείλεις.
Procidens *ergò* conſervus ejus *ad pedes ejus*, rogabat eum, dicens;
29 Πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, παρεκάλει αὐτὸν, λέγων,
Longanimis eſto in me, & omnia reddam tibi. Ille autem noluit:
30 Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ, καὶ πάντα ἀποδώσω σοι. Ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν,
ſed *abiens conjecit* eum in *cuſtodiam*, donec redderet debitum.
ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον.
Videntes autem conſervi ejus *facta*, contriſtati ſunt valdè: & *venientes*
31 Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα, ἐλυπήθησαν σφόδρα, καὶ ἐλθόντες
declaraverunt domino ſuo omnia *facta*. Tunc *advocans*
32 διεσάφησαν τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ γενόμενα. Τότε προσκαλεσάμενος
illum dominus ſuus, *dicit* illi; Serve nequam, omne debitum *illud*
αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, λέγει αὐτῷ, Δοῦλε πονηρὲ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην
dimiſi tibi, quoniam *advocâſti* me. Nónne oportuit & te miſereri conſervi
33 ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με. Οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν
tui, ſicut & ego tui miſertus ſum? Et iratus dominus ejus, tradidit eum
34 σου, ὡς καὶ ἐγώ σε ἠλέησα; Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ, παρέδωκεν αὐτὸν
tortoribus, quoad uſque redderet univerſum debitum *ei*. Sic
35 τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῷ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐτῷ. Οὕτω
& pater meus cœleſtis faciet vobis, ſi non remiſeritis unuſquiſque
καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος
fratri ſuo de cordibus veſtris *lapſus eorum*.
τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

CAP. XIX. ιθ'.

Et factum eſt cùm conſummâſſet Jeſus ſermones iſtos, *tranſtulit ſe*
ξπθ Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν 1
ε à Galilæa, & venit in fines Judææ trans Jordanem. Et
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ 2
ſecutæ ſunt eum turbæ multæ: & curavit eos ibi. Et acceſſerunt ad
Μ' ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ. Καὶ προσῆλθον 3
eum Phariſæi tentantes eum, & dicentes *ei*; Si licet homini
αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτὸν, καὶ λέγοντες αὐτῷ, Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ
abſolvere uxorem ſuam, *juxta omnem cauſam?* Qui *verò* reſpondens
ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς 4
ait eis; Non legiſtis, quia *faciens* ab initio, maſculum &
εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ
fœminam fecit eos? Et dixit; Propter hoc dimittet homo
θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς; Καὶ εἶπεν, Ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος 5
patrem, & matrem, & adhærebit uxori ſuæ,
τὸν πατέρα, καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ,
& erunt duo in *carnem unam*. Itaque non *ampliùs* ſunt duo, ſed caro
καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. Ὥστε οὐκ ἔτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ 6
una: Quod ergò Deus conjunxit, homo non ſeparet. Dicunt
μία. Ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. Λέγουσιν 7
illi; Quid ergò Moyſes mandavit dare libellum *diſceſſionis*, & *abſolvere eam?*
αὐτῷ, Τί οὖν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι αὐτήν;

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܢܦܩ ܕܝܢ ܥܒܕܐ ܗܘ. ܘܐܫܟܚ ܚܕ ܡܢ ܟܢܘܬܗ ܕܚܝܒ ܗܘܐ ܠܗ ܡܐܐ ܕܝܢܪܝܢ. ܘܐܚܝܕܗ 28
ܘܚܢܩ ܗܘܐ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܒ ܠܝ ܡܕܡ ܕܚܝܒ ܐܢܬ ܠܝ. * ܘܢܦܠ ܗܘ ܟܢܬܗ ܥܠ 29
ܪܓܠܘܗܝ ܒܥܐ ܡܢܗ ܘܐܡܪ. ܐܓܪ ܪܘܚܟ ܥܠܝ ܘܟܠ ܡܕܡ ܦܪܥ ܐܢܐ ܠܟ. * ܗܘ ܕܝܢ ܠܐ ܨܒܐ. 30
ܐܠܐ ܐܙܠ ܐܪܡܝܗ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܬܠ ܠܗ ܡܕܡ ܕܚܝܒ ܠܗ. * ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ 31
ܟܢܘܬܗ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. ܟܪܝܬ ܠܗܘܢ ܛܒ. ܘܐܬܘ ܘܐܘܕܥܘ ܠܡܪܗܘܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ.
* ܗܝܕܝܢ ܩܪܝܗܝ ܡܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܥܒܕܐ ܒܝܫܐ. ܗܝ ܟܠܗ ܚܘܒܬܐ ܫܒܩܬ ܠܟ 32
ܕܒܥܝܬ ܡܢܝ. * ܠܐ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܟ ܕܐܦ ܐܢܬ ܬܪܚܡ ܠܟܢܬܟ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܪܚܡܬܟ. * ܘܪܓܙ ܡܪܗ 33 34
ܘܐܫܠܡܗ ܠܡܫܢܩܢܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܦܪܘܥ ܟܠ ܡܕܡ ܕܚܝܒ ܠܗ. * ܗܟܢܐ ܢܥܒܕ ܠܟܘܢ 35
ܐܒܝ ܕܒܫܡܝܐ. ܐܢ ܠܐ ܬܫܒܩܘܢ ܐܢܫ ܠܐܚܘܗܝ ܡܢ ܠܒܟܘܢ ܣܟܠܘܬܗ.
* ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܥܐܕܐ ܕܨܠܝܒܐ * ܡܙ * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܛ *
* ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܠܡ ܝܫܘܥ ܡܠܐ ܗܠܝܢ. ܫܢܝ ܡܢ ܓܠܝܠܐ. ܘܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܝܗܘܕ 1
ܠܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. * ܘܐܬܘ ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܐܣܝ ܐܢܘܢ ܬܡܢ. * ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ 2 3
ܦܪܝܫܐ ܘܡܢܣܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܘܐܡܪܝܢ. ܕܐܢ ܫܠܝܛ ܠܐܢܫ ܕܢܫܪܐ ܐܢܬܬܗ ܒܟܠ ܥܠܐ. * ܗܘ ܕܝܢ 4
ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܕܗܘ ܕܥܒܕ ܡܢ ܒܪܫܝܬ. ܕܟܪܐ ܘܢܩܒܬܐ ܥܒܕ ܐܢܘܢ.
* ܘܐܡܪ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܫܒܘܩ ܓܒܪܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܘܢܩܦ ܠܐܢܬܬܗ. ܘܢܗܘܘܢ ܬܪܝܗܘܢ ܚܕ 5
ܒܣܪ. * ܡܕܝܢ ܠܐ ܗܘܘ ܬܪܝܢ ܐܠܐ ܚܕ ܦܓܪ. ܡܕܡ ܗܟܝܠ ܕܐܠܗܐ ܙܘܓ. ܒܪܢܫܐ ܠܐ ܢܦܪܘܫ. 6
* ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܢܐ ܗܟܝܠ ܡܘܫܐ ܦܩܕ. ܕܢܬܠ ܟܬܒܐ ܕܫܘܒܩܢܐ ܘܢܫܪܝܗ. 7

Exiit autē ſervus ille, & invenit unū ex conſervis 28
ſuis qui debebat ei centum denarios,
& prehenſum eum ſuffocabat, & dicebat ei;
Da mihi quod mihi debes. Et procidens 29
conſervus ille ad pedes ejus rogabat eum, dicens;
Longanimis eſto erga me, & omnia
tibi rependam. Ille verò noluit, ſed abiit, 30
conjecit eum in carcerem, quouſque redderet
quod ſibi debebat. Quum autem vidiſſent 31
conſervi eorum quod factum fuerat, ægrè
tulerunt admodúm: & venientes renuntiârunt
domino ſuo quicquid factum fuerat.
Tunc advocavit eum dominus ipſius, 32
& dixit ei; Serve nequam, totum illud debitum
remiſeram tibi, ut qui me deprecatus fuiſſes.
Nónne oportebat te miſericordiâ commoveri 33
erga conſervum tuum, ſicut ego miſertus
fueram tui? Proinde excanduit dominus 34
ejus, eumque tradidit tortoribus, quouſque
perſolveret quicquid ipſi debebat. Ita 35
faciet vobis Pater meus qui in cœlis eſt, niſi
remiſeritis ſuo quiſque fratri ex corde veſtro
peccatum illius.

Matutinis dominicæ poſt feſtum Crucis. 47.

CAP. XIX.

Et factum eſt quum abſolviſſet Jeſus hos 1
ſermones, contulit ſe à Galilæa, & venit in
fines Judææ ultra Jordanem. Veneruntque 2
poſt eum cœtus multi, & ſanavit eos illic.
Et acceſſerunt ad eum Phariſæi, ac tentabant 3
eum, dicentes; Licétne homini dimittere
uxorem ſuam ex qualibet occaſione? Ipſe 4
verò reſpondit, & dixit eis; Nónne legiſtis,
quòd is qui fecit à principio, maſculum &
fœminam fecerit eos? Et dixit; Propterea 5
relinquet vir patrem ſuum, matremque ſuam,
& adhærebit uxori ſuæ, eruntque ambo una
caro. Itaque non ſunt duo, ſed unum corpus: 6
quod ergò Deus conjunxit, homo ne
disjungat. Dicunt ei; Quare igitur Meſes 7
præcepit ut daremus libellum repudii, &
eam dimitteremus?

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* انكه بنده بدر آمد واز معاملان خودش يكي را ديد كه صد دينار پيش او داشت 28
اورا كرفت. والزام كرد كه حق مرا برسان. * او از وي مهلت خواست كه مرا بخش 29
تا باهستكي حق ترا بكزارم. * او قبول نكرد. وان مردرا در زندان كرد تا ان وقت كه 30
حق او را بكزارد. * چون كسان ديكر آنرا ديدند دلتنك شدند آمدند وهر چه شده 31
بود با خداوند خود كفتند. * انكه امير اورا خواند وبدو كفت. اي بندهٔ شوم 32
اينك هر كناهي كه كرده بودي بتو كذاشتم [براي انك ازمن درخواست كردي]
* واجب نشد. كه تو نيز بر معامل خود رحمت كني. انچنانك من بر تو رحمت 33
كردم. * وازو در خشم رفت واورا بدست عقوبت داران سپرد تا انكه † كه بكزارد انچ بر 34
وي قرض است. * امين چنين پدر من كه بر آسمانست با شما بكند. اكر كسي از 35
شما بهمكي دل خود كناه برادر خود رها نكند   صد يك   انجا كه براي
طلاق پرسيدند   * وچون عيسي اين سخنها را تمام كرد. ازجليل سوء يهودا آمد 1

Tunc ſervus egreſſus eſt, & ex ſodalibus 28
ſuis quendam vidit, qui
centum denarios ei debebat: &
cum prehendens ad ſolutionem *adegit*,
dicens; *Quin debitum mihi*
redde. Alter ab illo dilationem petiit: 29
oro, inquit *ut mihi parcas,*
ut morâ datâ debitum tibi perſolvam.
Ille non acquievit, ſed hominem 30
in carcerem compegit, uſque
quo debitum ei ſolveret. Cùm homines 31
alii hoc viderent, contriſtati
ſunt: venerunt itaque, & quicquid
factum fuerat, domino ſuo
enarrant. Tunc dominus illum accerſivit, 32
& ei dixit; O ſerve nequam,
ecce totam culpam quam contraxeras
tibi remiſi, quòd à me peteres.
Nónne oportuit ut tu etiam 33
cum ſodali tuo mitius ageres, quemadmodum
ego tecum mitiùs egeram.
Et ab eo in iram proceſſit, & eum 34
in manum tortorum tradidit, quoadusque
redderet quo tenebatur debitum.
Similiter Pater meus qui 35
in cœlis eſt vobiſcum aget, ſi quis
ex vobis cum toto corde ſuo delictum
fratris ſui non remiſerit.

CI. Ubi de divortio quærebant.

CAP. XIX.

Et cùm Jeſus hos ſermones 1
conſummâſſet, ex
Galilæa in Judæam venit

Verſio VULGATA LATINA.

28 Egreſſus autem ſervus ille , invenit unum de conſervis ſuis , qui debebat ei centum
29 denarios : & tenens ſuffocabat eum, dicens ; Redde quod debes. Et procidens
conſervus ejus , rogabat eum , dicens ; Patientiam habe in me , & omnia
30 reddam tibi. Ille autem noluit : ſed abiit, & miſit eum in carcerem , donec
31 redderet debitum. Videntes autem conſervi ejus quæ fiebant, contriſtati ſunt
32 valdè : & venerunt, & narraverunt domino ſuo omnia quæ facta fuerant. Tunc
vocavit illum dominus ſuus : & ait illi ; Serve nequam , omne debitum dimiſi
33 tibi quoniam rogâſti me : Nónne ergò oportuit & te miſereri conſervi tui, ſicut
34 & ego tuî miſertus ſum ? Et iratus dominus ejus tradidit eum tortoribus , quoadúſque
35 redderet univerſum debitum. Sic & Pater meus cœleſtis faciet vobis , ſi
non remiſeritis unuſquiſque fratri ſuo de cordibus veſtris.

CAP. XIX.

Et ſactum eſt , cùm conſummâſſet Jeſus ſermones iſtos , migravit à Galilæa , & 1
venit in fines Judææ trans Jordanem , Et ſecutæ ſunt eum turbæ multæ , & curavit 2
eos ibi. Et acceſſerunt ad eum Phariſæi tentantes eum , & dicentes ; 3
Si licet homini dimittere uxorem ſuam , quacunque ex cauſa ? Qui reſpondens 4
ait eis ; Non legiſtis , quia qui fecit hominem ab initio, maſculum & fœminam
fecit eos ? Et dixit ; Propter hoc dimittet homo. patrem & matrem , & 5
adhærebit uxori ſuæ , & erunt duo in carne una. Itaque jam non ſunt duo , ſed 6
una caro. Quod ergò Deus conjunxit , homo non ſeparet. Dicunt illi ; Quid 7
ergò Moyſes mandavit dare libellum repudii, & dimittere ?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* خرج ذلك العبد فوجد عبدا واحدا من اصدقايه له عليه مايه دينار فامسكه وخنقه وقال 28
له اعطني ما عليك * فخر ذلك العبد علي رجليه وطلب اليه قايلا امهل علي وانا اوفيك * فابي 29 30
ومضي فوضعه في السجن حتي يوفي جميع ما عليه * فراي اصحابه العبد ما كان فحزنوا 31
جدا * وجاوا فاعلموا سيدهم بكلما كان * حينيذ دعاه سيده وقال له ايها العبد الشرير كلما 32
كان عليك تركته لك لانك سالتني * افما كان يجب عليك ايضا ان ترحم ذلك العبد 33
صاحبك كرحمتي اياك * وغضب سيده ودفعه الي المعذبين حتي يوفي جميع ما عليه * 34
* وهكذا ابي السماي يصنع بكم ان لم تغفروا لاخوتكم من كل قلوبكم * 35

Egreſſus autem eſt ille ſervus , & invenit 28
ſervum unum ex ſodalibus ſuis , qui
debebat ei centum denarios ; & tenuit
eum , & ſuffocavit eum, ac dixit illi ;
Da mihi quod debes. Et procidit ille 29
ſervus ad pedes ejus , et deprecatus eſt
eum, diceas ; Proroga mihi, et ego ſolvam
tibi. Verùm renuit, et abiit, poſuitque 30
eum in carcere , quatenus redderet
omne quod debebat. Viderunt autem 31
ſodales ejus conſervi quod contigerat,
et contriſtati ſunt valdè ; et venerunt
ac nuntiaverunt domino ſuo quodcunque
factum ſuerat. Tunc vocavit 32
illum dominus ejus, et dixit ei ; O ſerve
nequam, quodcunque debebas, dimiſi
tibi, quoniam tu rogâſti me ; Nónne oportebat 33
te quoque miſereri illius ſervi
ſocii tui , juxta miſericordiam meam
erga te ? Et iratus eſt dominus ejus , et 34
dedit illum tortoribus , quoad redderet
omne quod debebat. Et ſic pater meus 35
cæleſtis faciet vobis, ſi non remiſeritis
fratribus veſtris de totis cordibus veſtris.

* الفصل التاسع والخمسون *

Sectio quinquageſima nona.

* ولما اكمل يسوع هذا الكلام انتقل من الجليل وجاء الي تخوم اليهودية وعبر الاردن * 1
* فتبعه جمع كبير فابراهم هناك * فجاء اليه الفريسيون ليجربوه قايلين هل يحل للانسان 2 3
ان يطلق مراته لاجل كل علة * فاجابهم قايلا اما قراتم ان الذي خلق في البدء خلقهما 4
ذكرا وانثي * وقال من اجل ذلك يترك الانسان اباه وامه ويلصق بمراته ويكونا كلاهما 5
جسدا واحدا * وليس هما اثنين لكن جسدا واحدا * وما جمعه الله لا يفرقه الانسان * قالوا له 6 7
فلماذا اوصي موسي ان نعطي كتاب طلاق وتخلي *

CAP. XIX.

Cumque abſolviſſet Jeſus hæc verba, 1
migravit à Galilæa, et venit ad fines
Judææ, et trans Jordanem. Et 2
ſecuta eſt eum turba magna ; et ſanavit
eos ibi. Et venerunt ad eum Phariſæi 3
ut tentarent eum, dicentes ; Num licet
homini dimittere uxorem ſuam propter
quamcunque cauſam ? Reſpondit eis, dicens ; 4
Nonne legiſtis, quòd is qui creavit
in principio , creaverit ambos
marem et fœminam ? Et dixit, Propter 5
hoc dimittet homo patrem ſuum et matrem
ſuam, et adhærebit uxori ſuæ : et
erunt ambo corpus unum , Et non ſunt 6
duo, ſed corpus unum. Itaque quod conjunxit
Deus, ne ſeparet illud homo. Dixerunt 7
ei , Quare præcepit Moyſes dari
ei libellum repudii, atque deſtitui.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

28 ወወፅአ ፡ ውእቱ ፡ ገብር ፡ ረከበ ፡ ኣሐደ ፡ እምቢጹ ፡ ዘይፈድዮ ፡ ምእተ ፡ ዲናረ ፡ ወአኃዞ ፡
29 ይኀንቆ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ሀብ ፡ ሰልጥ ፡ ዘትፈዲ ፡=፡ ወወድቀ ፡ ውእቱ ፡ ገብረ ፡ እግዚኡ ፡
30 ወአስተብቍዖ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ተዓገሠኒ ፡ ወኵሎ ፡ እደ ፡ እፈድየከ ፡=፡ ወአበዮ ፡ ወሖ
31 ረ ፡ ወአሞቅሖ ፡ እስከ ፡ ይፈድዮ ፡=፡ ወእምዝ ፡ ርእዩ ፡ አብያጺሁ ፡ ዘከመ ፡ ረሰዮ ፡ ተከ
32 ዙ ፡ ጥቀ ፡ ወሐዊሮሙ ፡ ነገርዎ ፡ ለእግዚኦሙ ፡ ኵሎ ፡ ዘከመ ፡ ኮነ ፡=፡ ወእምዝ ፡ ጸወ
33 ዖ ፡ እግዚኡ ፡ ወይቤሎ ፡ ገብር ፡ እኩይ ፡ ኵሎ ፡ ዕዳ ፡ ኀደጉ ፡ ለከ ፡ እስመ ፡ አስተብቋዕከ
34 ኒ ፡=፡ አኮሁ ፡ መፍትው ፡ ላንተሂ ፡ ትምሐር ፡ ቢጸከ ፡ ከመ ፡ አነ ፡ ምሕርኩከ ፡=፡ ወተ
ምዕዖ ፡ እግዚኡ ፡ ወመጠዎ ፡ ለእለ ፡ ይኴንኑ ፡ እስከ ፡ አሚ ፡ ይሰልጥ ፡ ኵሎ ፡ ዘይፈድ
35 ዮ ፡=፡ ከማሁኬ ፡ አቡየኒ ፡ ሰማያዊ ፡ ይገብር ፡ ለክሙ ፡ እመ ፡ ኢኀደግሙ ፡ ለቢጽክሙ ፡
እምልብክሙ ፡፡=፡
1 ፲፱ ወኮነ ፡ እምዘ ፡ ፈጸመ ፡ እግዚእየሱስ ፡ ዘነገረ ፡ ተንሥአ ፡ እምገሊላ ፡ በጽሐ ፡ ውስተ ፡
2 አድባረ ፡ ይሁደ ፡ ማዕደተ ፡ ዮርደኖስ ፡=፡ ወተለውዎ ፡ አሕዛብ ፡ ብዙኃን ፡ ወፈወሶሙ ፡
በሃየ ፡፡=፡

Et exiens ille ſervus invenit unum è ſociis ſuis, qui debebat ei centum dena- 28
rios : & prehendens eum ſuffocat eum, dicens ; Dato totum quod debes. Et 29
procidit in ſervum domini ejus, & rogavit eum, dicens ; Patientiam habe me, 30
& totum debitum reddam tibi. Et noluit : & abiit & vinxit eum, donec red- 31
deret. Et quandò viderunt ſocii ejus quemodò feciſſet ei, contriſtati ſunt val- 32
dè : & euntes narraverunt domino ſuo totum ſicut factum fuit. Et tunc voca-
vit eum dominus ejus, & dixit ei ; Serve male, totum debitum remiſi tibi, quia 33
rogâſti me : Nonne oporteat quòd tu etiam miſerearis ſocii tui : ſicut ego mi- 34
ſertus ſum tui ? Et iratus fuit dominus ejus, & tradidit eum judicantibus, 35
uſquequò ſolveret totum quod deberet ei. Sic igitur Pater meus cæleſtis faciet
vobis, ſi non remiſeritis fratribus veſtris è cordibus veſtris.

CAP. XIX.

Et factum eſt quum conſummâſſet Dominus Jeſus hunc ſermonem, ſurgens à 1
Galilæa venit in montes Judææ trans Jordanem. Et ſequuti ſunt eum populi 2
multi, & ſanavit eos ibi.

በእንተ ፡ እለ ፡ ተስእልዎ ፡ እመ ፡ ይከውኖሁ ፡ ድኅረ ፡ ብእሲቶ ፡

3 ወመጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ ፈሪስሳዊያን ፡ እንዘ ፡ ያሜክርዎ ፡ ወይብሉ ፡ ይከውኖሁ ፡ ኀዲገ ፡ ብእሲ
4 ት ፡ በኵሉ ፡ ዘአበሰት ፡፡=፡ ወአውሥኦ ፡ ይቤ ፡ ኢያንበብክሙሁ ፡ ብእሴ ፡ ወብእሲተ ፡ ገብ
5 ሮሙ ፡ እግዚአብሔር ፡=፡ ወይቤ ፡ በእንተዝ ፡ ይኀድግ ፡ ብእሲ ፡ አባሁ ፡ ወእሞ ፡ ወይተል
6 ዋ ፡ ለብእሲቱ ፡ ወይከውኑ ፡ ክልኤሆሙ ፡ አሐደ ፡ ሥጋ ፡ ወአሐደ ፡ ደመ ፡=፡ እንከሰኬ ፡ ኢ
ኮኑ ፡ ክልኤቱ ፡ ዘእንበለ ፡ አሐዱ ፡ ሥጋ ፡ እሙንቱ ፡፡ ዘእግዚአብሔር ፡ አስተፀመረ ፡ ሰብእ ፡ ኢይ
7 ፈልጥ ፡=፡ ወይቤልዎ ፡ እፎ ፡ እንከ ፡ አዘዘ ፡ ሙሴ ፡ የሀቡ ፡ መጽሐፈ ፡ ፍልጠት ፡ ወይኅድጉ ፡፡=፡

De iis qui interrogabant an liceret uxorem repudiare.

Et venerunt ad eum Phariſæi tentantes eum , & dicentes ; Licétne dimittere 3
uxorem, propter omne in quo diſplicet ? Et reſpondens dicit ; Nónne legiſtis, Ma- 4
ſculum & fœminam creavit eos Deus ? Et dicit, Propter hoc dimittet homo 5
patrem ejus, & matrem ejus, & adhærebit uxori ſuæ, & erunt ambo una ca-
ro & unus ſanguis. Igitur non ſunt duo, ſed unum corpus ſunt : quos Deus 6
conjunxit, homo non ſeparabit. Et dicunt ei, Quomodò igitur præcepit Moyſes 7
ut darent ſcripturam ſeparationis, & dimitterent ?

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

ازان سوء اردن * جماعتي بسيار از پس او آمدند از رنجورا ومعلولان ايشانرا انجا خوش 2
كرد * انكه معترلان پيش او آمدند واورا مي ازمودند * وكفتند روا ست ادمي بهر 3
بهانهء زن خود را طلاق دهد * مسيح بديشان جواب داد وكفت نخوانديد انك از اغاز 4
ايشانرا ساخت نر وماده با هم ساخت * وبراي اين كفت كه مرد مادر وپدر خود را رها 5
كند * وبا زن خود يكي شود وهر دو يك تن باشند * اكنون دو نيستند الا يك تن * 6
هر چه خدا اورا جفت كرد ادمي طاق نتواند كردن * بدو كفتند چرا موسي كفت كه 7
طلاق نامه بدهيد وايشانرا جدا كنيد *

ab altera parte Jordanis. Et tur- 2
ba multa ſequuta eſt cum ægrotorum
& morbidorum , quos ibi ſanavit.
Tunc Phariſæi ad eum venerunt, 3
& cum tentârunt, & dixerunt ;
Licétne homini quovis prætextu
uxori ſuæ repudium remittere.
Chriſtus illis reſponſum dedit, 4
& dixit ; Nónne legiſtis eum qui
ab initio eos fecit, marem & fœminam
pariter feciſſe ? Et propter- 5
ea dixiſſe , ut homo patrem & matrem
ſuam relinqueret ; & cum
uxore ſua unus fieret, & ambo unum
corpus evaderent. Itaque jam duo 6
non ſunt, ſed unum corpus : quicquid
autem Deus copulavit , homo
non poteſt disjungere. Ei dicunt , 7
Quare Moſes ſic dixit , Libellum
repudii date, & eas ſejungite.

Ait illis; *Quòd* Moyses ad duritiam cordis vestri, permisit vobis
8 Λέγει αὐτοῖς, Ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν, ἐπέτρεψεν ὑμῖν
absolvere uxores vestras: ab initio autem non *factum est ita*. Dico
9 ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω. Λέγω
autem vobis; Quia quicunque *absolverit* uxorem suam, *si non super fornicatione,*
δὲ ὑμῖν, Ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, εἰ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ,
& duxerit aliam, mœchatur: & dimissam *ducens*, mœchatur.
καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας, μοιχᾶται.
Dicunt ei discipuli ejus; Si ita est causa hominis cum
10 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ ρζα ι
uxore, non *confert* nubere. *Ille verò* dixit illis; Non omnes capiunt
11 τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμῆσαι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ πάντες χωροῦσι
verbum istud, sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi, qui de utero
12 τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται. Εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας
matris nati sunt sic: & sunt eunuchi, qui *castrati* sunt ab
μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω· καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ
hominibus: & sunt eunuchi, qui castraverunt seipsos propter
τῶν ἀνθρώπων· καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ
regnum cœlorum. *Potens* capere, capiat. Tunc ρζβ
13 τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χωρείτω. Τότε β

oblati sunt ei *pueruli*, ut manus imponeret eis, & oraret.
προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξηται.
At discipuli increpabant eos. *At* Jesus ait; Sinite *puerulos,*
οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδία, 14
& *ne prohibete* eos venire ad me: *nam* talium est regnum cœlorum.
καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
MA' Et *imponens* eis manus, abiit indé. Et ecce unus accedens, 15
Καὶ ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν. Καὶ ἰδοὺ εἷς προσελθὼν, 16
ρζγ ait illi; Magister bone, quid boni faciam, ut habeam vitam æternam?
β εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον;
Ipse verò dixit ei; Quid me *dicis bonum?* *nemo* bonus, *si non* unus,
Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς, 17
Deus. Si autem vis ingredi ad vitam, serva mandata. Dicit
ὁ Θεός. εἰ δὲ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς. Λέγει 18
illi; Quæ? *At* Jesus dixit; Hoc, Non *occides*, Non adulterabis, Non
αὐτῷ, Ποίας; ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Τὸ, Οὐ φονεύσεις, Οὐ μοιχεύσεις, Οὐ
furaberis, Non *falsò testaberis.* Honora patrem tuum, & matrem: &,
κλέψεις, Οὐ ψευδομαρτυρήσεις. Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα· καὶ, 19
Diliges proximum tuum sicut teipsum.
Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܡܘܫܐ ܠܘܩܒܠ ܩܫܝܘܬ ܠܒܟܘܢ ܐܦܤ ܠܟܘܢ ܕܬܫܪܘܢ ܢܫܝܟܘܢ܂
9 ܡܢ ܒܪܫܝܬ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܗܟܢܐ܂ * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ܃ ܕܡܢ ܕܫܒܩ ܐܢܬܬܗ
10 ܕܠܐ ܒܙܢܝܘܬܐ ܘܢܣܒ ܐܚܪܬܐ ܓܐܪ܂ ܘܡܢ ܕܢܣܒ ܫܒܝܩܬܐ ܓܐܪ܂ * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂
11 ܐܢ ܗܟܢܐ ܐܝܬ ܥܠܬܐ ܒܝܬ ܓܒܪܐ ܠܐܢܬܬܗ܃ ܠܐ ܦܩܚ ܠܡܣܒ ܐܢܬܬܐ܂ * ܗܘ ܕܝܢ
12 ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܠܐ ܟܠܢܫ ܣܦܩ ܠܗ ܠܡܠܬܐ ܗܕܐ ܐܠܐ ܡܢ ܕܝܗܝܒ ܠܗ܂ * ܐܝܬ ܓܝܪ
ܡܗܝܡܢܐ ܕܡܢ ܟܪܣܐ ܕܐܡܗܘܢ ܐܬܝܠܕܘ ܗܟܢܐ܂ ܘܐܝܬ ܡܗܝܡܢܐ܃ ܕܡܢ ܒܢܝܢܫܐ
ܗܘܘ ܡܗܝܡܢܐ܂ ܘܐܝܬ ܡܗܝܡܢܐ܃ ܕܗܢܘܢ ܥܒܕܘ ܢܦܫܗܘܢ ܡܗܝܡܢܐ ܡܛܠ
13 ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ܂ ܡܢ ܕܡܨܐ ܕܢܣܦܩ ܢܣܦܘܩ܂ * ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܘ ܠܗ ܛܠܝܐ ܕܢܣܝܡ
14 ܐܝܕܗ ܥܠܝܗܘܢ ܘܢܨܠܐ܃ ܘܟܐܐܝܢ ܗܘܘ ܒܗܘܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂
ܫܒܘܩܘ ܛܠܝܐ ܢܐܬܘܢ ܠܘܬܝ ܘܠܐ ܬܟܠܘܢ ܐܢܘܢ܂ ܕܕܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܐܟܘܬܗܘܢ ܐܝܬܝܗ
15 ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ܂ * ܘܣܡ ܐܝܕܗ ܥܠܝܗܘܢ܂ ܘܐܙܠ ܡܢ ܬܡܢ܂
ܕܘܟܪܢܐ ܕܐܒܐ ܐܢܛܘܢܝܘܣ ܘܩܕܝܫܐ ܚܒܪܘܗܝ * ܡܚ *
16 * ܘܐܬܐ ܚܕ ܩܪܒ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܡܠܦܢܐ ܛܒܐ܃ ܡܢܐ ܕܛܒ ܐܥܒܕ ܕܢܗܘܘܢ ܠܝ ܚܝܐ
17 ܕܠܥܠܡ܂ * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ܂ ܡܢܐ ܩܪܐ ܐܢܬ ܠܝ ܛܒܐ܂ ܠܝܬ ܛܒܐ ܐܠܐ ܐܢ ܚܕ
18 ܐܠܗܐ܂ ܐܢ ܕܝܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܬܥܘܠ ܠܚܝܐ܂ ܛܪ ܦܘܩܕܢܐ܂ * ܐܡܪ ܠܗ ܐܝܠܝܢ܂ ܗܘ ܕܝܢ
ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ܂ ܕܠܐ ܬܩܛܘܠ܂ ܘܠܐ ܬܓܘܪ܂ ܘܠܐ ܬܓܢܘܒ܂ ܘܠܐ ܬܣܗܕ ܣܗܕܘܬܐ ܕܫܘܩܪܐ܂
19 * ܘܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ܂ ܘܐܚܒ ܠܩܪܝܒܟ ܐܟܘ ܢܦܫܟ܂

* Ait illis, Moses *ut iret* obviàm duritiei 8
cordis vestri, concessit vobis dimittere u-
xores vestras: veruntamen à principio non
ita fuit. Dico autem vobis, Quisquis di- 9
miserit uxorem suam præter adulterium, &
duxerit aliam, mœchatur: quique dimis-
sam duxerit, mœchatur. Dicunt ei disci- 10
puli ejus, Si talis est rigor inter virum &
uxorem suam, non expedit ducere uxorem.
Ipse verò dixit eis, Non quilibet capax est 11
hujus sermonis, sed is cui datum est. Sunt 12
enim eunuchi qui ab utero matris suæ ita
geniti sunt: sunt & eunuchi qui ab ho-
minibus facti sunt spadones: denique sunt
eunuchi qui fecêre seipsos eunuchos pro-
pter regnum cœlorum. Qui potest capax
esse, capiat. Tunc obtulerunt ei pueru- 13
los, ut manum suam eis imponeret, & o-
raret: objurgaverunt autem eos discipuli
ejus. Ipse verò Jesus dixit eis, Sinite pu- 14
erulos venire ad me, neque prohibeatis
eos: eorum enim qui sunt sicut isti; est
regnum cœlorum. Et imposuit eis manum 15
suam, & abiit illinc.

Commemoratione patris Antonii & Sanctorum sociorum ejus. 48.

Et quidam accessit ac dixit ei, Doctor 16
bone, quid boni faciam ut habeam vi-
tam æternam? Ipse verò dixit ei; Quid 17
vocas me bonum? Non est bonus, nisi u-
nus Deus. Si verò vis ad vitam ingredi,
serva mandata. Dicit ei, Quænam? At 18
ipse Jesus dixit ei, Non occîdes, neque
mœchaberis, neque furaberis, neque testa-
beris testimonium falsum; Et, Honora 19
patrem tuum matremque tuam; &, Diliges
proximum tuum ut animam tuam.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 * كفت براي سختي دل شما موسي بشما دستوري داد • كه زنان خود را طلاق دهيد •
9 زيرا كه از اول اين چنين نبود • * اكنون بشما مي كويم هر كه زن خود را بي سبب
فسادي † رها كند ويكي ديكر بستاند • زنا كرده باشد • وهر كه زن طلاق
10 كرده را بستاند در فساد باشد • * شاكردان او بدو كفتند • كه اكر اين چنين
11 ملامتها درميان مرد وزن است • روا نيست كه كسي زن بستاند • * عيسي بديشان
12 كفت نه هر كسي بدين برازد • الا انك بدو داده شود • * براي انك هستند كساني
كه از شكم مادر خود خصي زاييده شدند • وهستند كه خلق ايشانرا خصي كرده
اند • وهستند كساني كه خود خود را خصي كنند براي ملكوت آسمان هر كه بخواهد
13 بورزد بورزد * انكه كودكان پيس او آمدند تا دست بر ايشان نهد • ونماز كند •
14 ساكردان او بر كودكان بانك زدند • * عيسي بشاكرادن خود كفت • بكذاريد
تا كودكان پيش من بيايند • وايشانرا منع مكنيد • زيرا كه ملكوت

* *Ait, Propter duritiem cordis* 8
vestri Moses vobis permissionem
dedit, ut uxoribus vestris repu-
dium renuntiaretis: quoniam ab
initio non fuit sic. Jam 9
autem *vobis dico; Quicunque*
uxorem suam, nisi stupri causâ,
dimiserit, & quamlibet aliam
duxerit, adulterium commisit:
& qui mulierem repudiatam du-
xerit, in adulterio est. Discipuli 10
ejus illi dixerunt; Quòd si ita
se habet causa inter hominem
& uxorem, non expedit ut ho-
mo uxorem ducat. Jesus illis 11
dixit; Haud quivis homo huic
idoneus est, sed is cui datum
fuerit. Sunt enim quidam, qui 12
ab utero matris suæ eunuchi na-
ti sunt; & sunt quos homines
eunuchos fecerunt: sunt etiam
quidam, qui ipsi se eunuchos fe-
cerunt propter regnum cœlorum.
Quicunque voluerit præstare,
præstet. Tunc pueruli ad eum 13
venerunt, ut manum illis impo-
neret, & oraret: discipuli autem
ejus puerulis reclamârunt. Jesus 14
discipulis suis dixit; Sinite ut
pueruli ad me veniant, & eos
ne probibeatis: quia regnum

Verſio VULGATA LATINA.

8 Ait illis; Quoniam Moyſes ad duritiam cordis veſtri permiſit vobis dimittere
9 uxores veſtras: ab initio autem non fuit ſic. Dico autem vobis, Quia quicunque
dimiſerit uxorem ſuam, niſi ob fornicationem, & aliam duxerit, mœchatur: &
10 qui dimiſſam duxerit, mœchatur. Dicunt ei diſcipuli ejus; Si ita eſt cauſa ho-
11 minis cum uxore, non expedit nubere. Qui dixit illis; Non omnes capiunt
12 verbum iſtud, ſed quibus datum eſt. Sunt enim eunuchi, qui de matris utero ſic
nati ſunt: & ſunt eunuchi, qui facti ſunt ab hominibus: & ſunt eunuchi, qui ſe-
13 ipſos caſtraverunt propter regnum cœlorum. Qui poteſt capere, capiat. Tunc
oblati ſunt ei parvuli, ut manus eis imponeret, & oraret. Diſcipuli au-
tem increpabant eos. Jeſus verò ait eis; Sinite parvulos, & nolite eos 14
prohibere ad me venire: talium eſt enim regnum cœlorum. Et cùm im- 15
poſuiſſet eis manus, abiit indé. Et ecce unus accedens, ait illi; Magiſter bo- 16
ne, quid boni faciam ut habeam vitam æternam? Qui dixit ei; Quid me 17
interrogas de bono? Unus eſt bonus, Deus. Si autem vis ad vitam ingre-
di, ſerva mandata. Dicit illi; Quæ? Jeſus autem dixit; Non homicidium 18
facies: Non adulterabis: Non facies furtum: Non falſum teſtimonium di-
ces: Honora patrem tuum, & matrem tuam: &, Diliges proximum tuum 19
ſicut teipſum.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* قَالَ لَهُمْ مِنْ أَجْلِ قَسَاوَةِ قُلُوبِكُمْ أَذِنَ لَكُمْ مُوسَي أَنْ تُطَلِّقُوا نِسَاءَكُمْ * وَأَمَّا مِنَ الْبَدْءِ 8
فَلَمْ يَكُنْ هَكَذَي * وَأَقُولُ لَكُمْ أَنَّ مَنْ طَلَّقَ امْرَأَتَهُ مِنْ غَيْرِ زِنَاءٍ وَيَزَوَّجَ بِأُخْرَي فَقَدْ 9
زَنَا * وَمَنْ يَزَوَّجَ بِمُطَلَّقَتِهِ فَقَدْ زَنَا * قَالَ لَهُ تَلَامِيذُهُ إِنْ كَانَتْ عِلَّةُ الرَّجُلِ مَعَ امْرَأَتِهِ هَكَذَي 10
فَلَا خَيْرَ فِي الزِّيجَةِ * فَقَالَ لَهُمْ مَا كُلُّ أَحَدٍ يَحْمِلُ هَذَا الْكَلَامَ إِلَّا الَّذِينَ قَدْ أُعْطُوا * لِأَنَّ 11 12
خِصْيَانًا وُلِدُوا مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِهِمْ * وَخِصْيَانًا خَصَاهُمُ النَّاسُ * وَخِصْيَانًا خَصَوْا نُفُوسَهُمْ مِنْ
أَجْلِ مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ * وَمَنِ اسْتَطَاعَ أَنْ يَحْمِلَ فَلْيَحْمِلْ *

* الْفَصْلُ السِّتُّونَ *

* حِينَئِذٍ قُدِّمَ إِلَيْهِ صِبْيَانٌ لِيَضَعَ يَدَهُ عَلَيْهِمْ وَيُصَلِّي عَلَيْهِمْ فَانْتَهَرَهُمُ التَّلَامِيذُ * فَقَالَ 13 14
لَهُمْ يَسُوعُ دَعُوا الصِّبْيَانَ وَلَا تَمْنَعُوهُمْ أَنْ يَأْتُوا إِلَيَّ لِأَنَّ مَلَكُوتَ السَّمَوَاتِ لِمِثْلِ هَؤُلَاءِ * ثُمَّ 15
وَضَعَ يَدَهُ عَلَيْهِمْ وَمَضَي مِنْ هُنَاكَ * * الْفَصْلُ الْحَادِي وَالسِّتُّونَ *

* وَجَاءَ إِلَيْهِ وَاحِدٌ وَقَالَ لَهُ يَا مُعَلِّمًا صَالِحًا مَاذَا أَعْمَلُ مِنَ الصَّلَاحِ لِأَرِثَ الْحَيَاةَ الدَّائِمَةَ * أَمَّا 16 17
هُوَ فَقَالَ لِمَ تَدْعُونِي صَالِحًا وَلَيْسَ صَالِحًا إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ * إِنْ كُنْتَ تُرِيدُ أَنْ تَدْخُلَ الْحَيَاةَ
احْفَظِ الْوَصَايَا * قَالَ لَهُ وَمَا هِيَ * قَالَ لَهُ يَسُوعُ لَا تَقْتُلْ * لَا تَزْنِ * لَا تَسْرِقْ * لَا تَشْهَدْ بِالزُّورِ 18
* أَكْرِمْ أَبَاكَ وَأُمَّكَ أَحِبَّ قَرِيبَكَ مِثْلَكَ * 19

Ait illis, Profecto *Moyſes propter duritiem cordium veſtrorum permiſit vobis dimittere uxorem: at verò ab initio non fuit ſic. Dico autem vobis, quicunque repudiaverit uxorem ſuam præterquam ob fornicationem, & duxerit aliam, jam ſcortatus eſt: & quicunque duxerit repudiatam, jam ſcortatus eſt.* 8 9
Dixerunt ei diſcipuli ejus, Quandoquidem cauſa viri cum uxore ſua eſt ejuſmodi, igitur nil boni in matrimonio. 10
Dixit autem illis, Non quilibet tolerat hæc verba, ſed ii qui donati ſunt. Quoniam ſunt eunuchi qui nati ſunt ex uteris matrum ſuarum: & ſunt eunuchi quos caſtraverunt homines: & ſunt eunuchi qui caſtraverunt ſeipſos propter regnum cælorum. Et qui poteſt tolerare, toleret. 11 12

Sectio ſexageſima.

Tunc oblati fuerunt ei pueri ut imponeret manum ſuam ſuper eos, & oraret ſuper eos, & increpaverunt eos diſcipuli. 13
Dixit autem eis Jeſus, Sinite parvulos, & ne prohibeatis eos, quin veniant ad me: quoniam regnum cælorum, talium eſt. 14
Tum poſuit manum ſuam ſuper eos, & abiit inde. 15

Sectio ſexageſima prima.

Et venit ad eum quidam, & dixit illi; Magiſter bone, quid faciam boni ut hæres fiam vitæ æternæ? 16
At ipſe dixit, Cur me vocas bonum, quum nemo ſit bonus, niſi Deus unus? Si volueris ingredi ad vitam, ſerva mandata. 17
Dixit ei; Ecquæ ſunt? Ait illi Jeſus, Ne occidas, Ne ſcorteris, Ne fureris, Ne teſteris falſum: 18
Honora patrem tuum & matrem tuam, Dilige proximum tuum ſicut teipſum. 19

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

8 ወይቤሎሙ ፡ ሙሴሰ ፡ በከመ ፡ እከየ ፡ ልብክሙ ፡ ደኃረክሙ ፡ ትኅድጉ ፡ አንስቲያክሙ ፡
9 ወእምትካትሰ ፡ አኮ ፡ ከመዝ ፡ ዘተገብረ ። እብለክሙ ፡ ባሕቱ ፡ ከመ ፡ እመ
ቦ ፡ ዘኅደገ ፡ ብእሲቶ ፡ ዘእንበለ ፡ በዝሙት ፡ ወአውሰበ ፡ ካልእተ ፡ ዘመወ ፡ ወእንተ
10 ኂ ፡ ደኀርዋ ፡ ዘአውሰበ ፡ ዘመወ ። ወይቤልዎ ፡ አርዳኢሁ ፡ እመ ፡ ከመዝ ፡
11 ውእቱ ፡ ሥርዓተ ፡ ብእሲተ ፡ ወብእሲ ፡ ኢኮ ፡ ሠናይ ፡ አውስቦ ። ወይቤሎሙ ፡
12 ኢኮ ፡ ኵሉ ፡ ዘያገምር ፡ ቃለ ፡ ዘእንበለ ፡ ለዘ ፡ ተውህበ ። እስመ ፡ ቦ ፡ ኅጽዋን ፡
እለ ፡ ከማሁ ፡ ተወልዱ ፡ በውስተ ፡ ከርሠ ፡ እሞሙ ፡ ወቦ ፡ ኅጽዋን ፡ እለ ፡ ኃጸውዎ
ሙ ፡ ሰብእ ፡ ወቦ ፡ ኅጽዋን ፡ እለ ፡ ኃጸዉ ፡ ርእሶሙ ፡ በእንተ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያ
13 ት ፡ ወዘከ ፡ ይክል ፡ ፈጽሞ ፡ ለይፈጽም ። ወእምዝ ፡ አምጽኡ ፡ ሎቱ ፡ ደቀ ፡
14 ከመ ፡ የንብር ፡ እዴሁ ፡ ለዕሌሆሙ ፡ ወይጸሊ ፡ ወአርደእ ፡ ይከልእዎሙ ። ወእግ
ዚእኢየሱስ ፡ ይቤሎሙ ፡ ኅድጉ ፡ ደቂቀ ፡ ወኢትክልእዎሙ ፡ መጺአ ፡ ኀቤየ ፡ እስመ ፡
15 ለእለ ፡ ከመዝ ፡ ያእቲ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ። ወአንበረ ፡ እዴሁ ፡ ላዕሌሆሙ ፡ ወ
ኃለፈ ፡ እምህየ ።

በእንተ ፡ ባዕል ፡ ዘተስእሎ ፡ ለእግዚእኢየሱስ ።

16 ወናሁ ፡ አሐዱ ፡ መጽአ ፡ ወይቤ ፡ ሊቅ ፡ ምንትኑ ፡ ኄር ፡ ዘእምገበርኩ ፡ ሕይወተ ፡ ዘለ
17 ዓለም ፡ በዘ ፡ እወርስ ። ወይቤሎ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ ምንተ ፡ ትሴአለኒ ፡ በእንተ ፡ ኄር ፡
አልቦ ፡ ኄር ፡ ዘእንበለ ፡ አሐዱ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወእመሰ ፡ ትፈቅድ ፡ ውስተ ፡ ሕይወት ፡
18 ትባእ ፡ ዕቀብ ፡ ትእዛዘ ። ወይቤ ፡ አያተ ፡ ወይቤ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ ኢትቅትል ፡ ነፍሰ ፡
19 ኢዘምው ፡ ኢትሰርቅ ፡ ኢትሐሰው ፡ ስምዐ ። አክብር ፡ አቡከ ፡ ወእምከ ፡ አፍቅር ፡
ቢጸከ ፡ ከመ ፡ ርእሰከ ።

Et dicit iis, Moyſes ſecundùm malitiam cordis veſtri permiſit vobis dimittere uxores veſtras: ſed à principio non ſic erat *quod factum fuit.* 8
Dico autem vobis, Si quis fuit qui dimiſit uxorem ſuam, niſi propter adulterium, & ducit alteram, mæchatus eſt: & dimiſſam qui ducit, adulteravit. 9
Et dicunt ei diſcipuli ejus; Si hujuſmodi eſt conſtitutio fœminæ & viri, non bonum erit *ut ducat ille.* 10
Et dicit iis, Non omnis eſt qui comprehendit verbum, ſed cui datum eſt ei. 11
Quoniam ſunt Eunuchi, qui ſic geniti ſunt in utero matris eorum: & ſunt Eunuchi, quos caſtraverunt homines: & ſunt Eunuchi qui caſtrârunt ſeipſos propter regnum cœlorum: & qui poteſt perficere illud, perficiat. 12
Et tunc adduxerunt ei puerulos ut poneret manus ſuper eos, & oraret, & diſcipuli prohibebant eos. 13
Et Jeſus dicit iis; Sinite puerulos, & ne prohibeatis eos venire ad me: quoniam talium eſt regnum cœlorum. 14
Et poſuit manus ſuas ſuper eos, & abierunt illinc. 15

De divite qui interrogavit Dominum Jeſum.

Et ecce unus accedens ad *eum, & dicit; Magiſter, quidne bonum eſt, quod ſi fecerim, vitam æternam per illud hæreditabo?* 16
Et dicit ei Dominus Jeſus; Quid me interrogas de bono? non eſt bonus, niſi unus, Deus: & ſi vis intrare in vitam, obſervato mandata. 17
Et dicit qualia? Et dicit Dominus Jeſus; Ne occidito animam: ne adulterium perpetrato: ne furator: ne falſum fac teſtimonium: 18
Honora patrem tuum, & matrem tuam: dilige proximum tuum ſicut teipſum. 19

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

آسمان ازان ايشانست که مانند † اين کودکان فروتن باشند * ودست خود بر ايشان 15
نهاد واز انجا برفت

صد دو   کسي از مسيح سوال کرد بهر نيکي

* مردي توانکر پيش عيسي آمد * وبدو کفت اي معلم نيك از نيکويها کدام است که 16
بکنم وتا زندکاني جاويد مرا باشد * * عيسي بدان مرد کفت چرا مرا نيك مي خواني ونيك نيست 17
الا خدا تنها * واکر مي خواهي که بزندکاني در ايي سپارشها را نکاه دار * ان مرد کفت 18
کدامين * مسيح بدو کفت * مکش زنا مکن * دزدي مکن * کواهي بدروغ مده * * پدرت را 19
ومادرت را حرمت بدار * ويار خود را همچو جان خود دوست دار *

cœlorum proprium illorum eſt qui ſicut hi puerulí humiles fuerint.
Et manum ſuam illis impoſuit, & illinc diſceſſit. 15

CII. Quidam interrogat Chriſtum de bono.

Vir dives ad Jeſum acceſſit, & illi dixit; O magiſter bone, bonorum quid eſt quod faciam, ut in vitam æternam mihi ſit? 16
Jeſus illi viro dixit, Quare me bonum appellas, cum bonus non ſit, niſi Deus ſolus? Si vis autem in vitam ingredi, mandata ſerva. 17
Homo ille dixit, Quænam? Chriſtus ei dixit; Ne occidas, adulterium ne committas, furtum ne perpetres, teſtimonium falsò ne des: 18
Patri tuo & matri tuæ honorem exhibe, & proximum tuum veluti animam tuam amore complectere. 19

Dicit illi adoleſcens; Omnia hæc cuſtodivi à juventute mea:
20 Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, Πάντα ταῦτα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου·
quid adhuc *deficio*? Ait illi Jeſus; Si vis perfectus eſſe, vade,
21 τί ἔτι ὑστερῶ; Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε,
vende *tuam ſubſtantiam*, & da pauperibus, & habebis theſaurum in cœlo:
πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δὸς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ·
& veni, ſequere me. *Audiens* autem adoleſcens verbum, abiit
22 καὶ δεῦρο ἀκολούθει μοι. Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, ἀπῆλθε
triſtis: erat enim habens poſſeſſiones multas. *At* Jeſus dixit diſci-
23 λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μα-
pulis ſuis; Amen dico vobis, Quia difficilè dives intrabit in
θηταῖς αὐτοῦ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν
regnum cœlorum. Iterum *autem* dico vobis; Facilius eſt camelum
24 βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, Εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον
per foramen acûs tranſire, quàm divitem in regnum *Dei* in-
διὰ τρυπήματος ῥαφίδος διελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσ-
trare. *Audientes* autem diſcipuli *ejus*, mirabantur valdè, dicentes;
25 ελθεῖν. Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες,
Quis ergò *poteſt ſervari*? Aſpiciens autem Jeſus, dixit illis; Apud
26 Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Παρὰ
homines hoc impoſſibile eſt: apud autem Deum omnia poſſibilia ſunt. Tunc
27 ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι· παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατά ἐστι. Τότε

reſpondens Petrus, dixit ei; Ecce nos reliquimus omnia, & ſecu-
ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολου-
ti ſumus te: quid ergò erit nobis? At Jeſus dixit illis; Amen dico
θήσαμέν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω 28
vobis, Quòd vos ſecuti me in regeneratione, cùm ſede-
ὑμῖν, Ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι ἐν τῇ παλιγγενεσίᾳ, ὅταν καθί-
rit Filius hominis in *throno gloriæ* ſuæ, ſedebitis & vos ſuper duo-
σῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώ-
decim *thronos*, judicantes duodecim tribus Iſrael. Et omnis qui relique-
δεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Καὶ πᾶς ὃς ἀφῆ- 29
rit domus, vel fratres, aut ſorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut *na-*
κεν οἰκίας, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελφὰς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέ-
tos, aut agros, propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam
κνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται, καὶ ζωὴν
æternam *hereditabit*: Multi autem erunt primi, noviſſimi: & noviſſimi, primi.
αἰώνιον κληρονομήσει. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ ἔσχατοι, πρῶτοι. 30

CAP. XX. κ΄.

ΜΒ΄

Simile *enim* eſt regnum cœlorum homini patrifamiliâs, qui exiit
Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν 1
cum diluculo conducere operarios in vineam ſuam.
ἅμα πρωῒ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 * ܐܡܪ ܠܗ ܗܘ ܥܠܝܡܐ. ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܢܛܪܬ ܐܢܝܢ ܡܢ ܛܠܝܘܬܝ. ܡܢܐ ܚܣܝܪ ܐܢܐ.
21 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܬܗܘܐ ܓܡܝܪܐ. ܙܠ ܙܒܢ ܩܢܝܢܟ ܘܗܒ ܠܡܣܟܢܐ.
22 ܘܢܗܘܐ ܠܟ ܣܝܡܐ ܒܫܡܝܐ ܘܬܐ ܒܬܪܝ. * ܫܡܥ ܕܝܢ ܗܘ ܥܠܝܡܐ ܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܘܐܙܠ
23 ܟܕ ܟܪܝܐ ܠܗ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ ܩܢܝܢܐ ܣܓܝܐܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ.
24 ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܥܛܠܐ ܗܝ ܠܥܬܝܪܐ ܕܢܥܘܠ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. * ܬܘܒ
ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܦܫܝܩ ܗܘ ܠܓܡܠܐ ܠܡܥܠ ܒܚܪܘܪܐ ܕܡܚܛܐ. ܐܘ ܥܬܝܪܐ
25 ܕܢܥܘܠ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ. ܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܛܒ ܘܐܡܪܝܢ.
26 ܡܢܘ ܟܝ ܡܫܟܚ ܕܢܚܐ. * ܚܪ ܒܗܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܘܬ ܒܢܝܢܫܐ ܗܕܐ ܠܐ
ܡܫܟܚܐ. ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܟܠܡܕܡ ܡܫܟܚܐ.

* ܕܨܦܪܐ ܕܥܐܕܐ ܕܦܛܪܘܣ ܫܠܝܚܐ * ܡܛ *

27 * ܗܝܕܝܢ ܥܢܐ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܐ ܚܢܢ ܫܒܩܢ ܟܠܡܕܡ ܘܐܬܝܢ ܒܬܪܟ. ܡܢܐ ܟܝ
28 ܢܗܘܐ ܠܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢܬܘܢ ܕܐܬܝܬܘܢ
ܒܬܪܝ. ܒܥܠܡܐ ܚܕܬܐ ܡܐ ܕܝܬܒ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܫܘܒܚܗ. ܬܬܒܘܢ ܐܦ
29 ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܬܪܥܣܪ ܟܘܪܣܘܢ. ܘܬܕܘܢܘܢ ܬܪܥܣܪ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܟܠ ܐܢܫ
ܕܫܒܩ ܒܬܐ ܐܘ ܐܚܐ ܐܘ ܐܚܘܬܐ. ܐܘ ܐܒܐ ܐܘ ܐܡܐ ܐܘ ܐܢܬܬܐ ܐܘ ܒܢܝܐ. ܐܘ ܩܘܪܝܐ
30 ܡܛܠ ܫܡܝ. ܚܕ ܒܡܐܐ ܢܣܒ. ܘܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܢܐܪܬ. * ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ ܩܕܡܝܐ ܕܢܗܘܘܢ
ܐܚܪܝܐ. ܘܐܚܪܝܐ ܩܕܡܝܐ. * ܩܪܝܢܐ ܕܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ * ܢ * * ܩܦܠܐܘܢ * ܟ *
2. * ܕܡܝܐ ܓܝܪ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܠܓܒܪܐ ܡܪܐ ܒܝܬܐ ܕܢܦܩ ܒܨܦܪܐ ܕܢܐܓܘܪ ܦܥܠܐ ܠܟܪܡܗ.

Dicit ei ille adoleſcens; Hæc omnia ob- 20
ſervavi à pueritia mea, quid mihi reſtat?
Dixit ei Jeſus, Si vis perfectus eſſe; ito, 21
vende poſſeſſionem tuam, & eroga paupe-
ribus, eritque tibi theſaurus in cœlis,
venique poſt me. Audiens autem ille ad- 22
oleſcens hunc ſermonem, abiit ægrè fe-
rens; habebat enim poſſeſſionem multam.
Jeſus verò ait diſcipulis ſuis, Amen dico 23
vobis, Difficile eſt diviti ingredi regnum
cœlorum. Rurſus verò dico vobis, Faci- 24
lius eſt camelo ingredi per foramen acûs,
quàm divitem ingredi regnum Dei. Di- 25
ſcipuli autem quum audîſſent, obſtupue-
runt vehementer, & inquiunt; Quis igi-
tur poteſt ſervari? Intuitus eſt eos Je- 26
ſus, & dixit eis; Apud homines hoc eſt
impoſſibile, apud Deum verò nihil non
poſſibile eſt.

Matutinis feſto Petri Apoſtoli. 49.

Tunc reſpondit Cepha, & dixit ei, Ecce 27
nos reliquimus omnia, & ſecuti ſumus te,
quid igitur nobis futurum eſt? Dicit eis 28
Jeſus, Amen dico vobis, Quòd vos qui
veniſtis poſt me, in ſeculo novo quum
ſedebit filius hominis ſuper thronum glo-
riæ ſuæ, ſedebitis vos ſuper duodecim ſe-
des, & judicabitis duodecim tribus Iſrael.
Et quiſquis reliquerit domos, aut fratres, 29
aut ſorores, aut patrem, aut matrem, aut
uxorem, aut liberos, aut rura propter
nomen meum, centuplum accipiet, & vitam
æternam hæreditate poſſidebit. Multi au- 30
tem ſunt primi, qui erunt noviſſimi: & no-
viſſimi, primi.

Lectio Pauli Apoſtoli. 50.

CAP. XX.

SImile enim eſt regnum cœlorum viro do- 1
mino domûs, qui exiit ſummo diluculo ad
conducendos operarios pro vinea ſua.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 * ان مرد بدو كفت اين همه از كودكي باز نكاه داشتم • مرا چه كم است • * عيسي بدو 21
كفت اكر مي خواهي كه تمام تر باشي • برو هر چه داري بفروش و بدرويشان †
22 و مسكينان † بده تا براء تو در آسمان كنج باشد • وانكه در پي من بيا • * ان جوان
اين كلمه را شنيد و دلتنك رفت • براي انك مال و متاع ملك بسيار داشت • از دل نيامدش
23 كه ترك كند • * انكه عيسي بشاكردان خود كفت • دشخوارست بر توانكر كه
24 در ملكوت آسمان درآيد • * باز بشما مي كويم • اسانست شتر را در سوفار سوزن
25 كذشتن • از انك توانكر در ملكوت خداي اندر رود * شاكردان چون شنيدند
26 بغايت درمانده شدند • وكفتند كيست انك تواند كه زنده شود • * عيسي سوي
ايشان نكاهي كرد و بديشان كفت پيش آدميان اين يافت نمي شود • الا پيش خدا
27 هر چيزي موجودست • * انكه شمعون الصفا جواب داد كه ما هر چيزي را رها كرديم
28 و در دنبال تو آمديم • احوال ما چه خواهد شد • * عيسي بديشان كفت راست بشما مي كويم •
چون در دنبال من آمديد دران جهان نو • وقتي كه فرزند ادمي بر تخت عظمت

Vir ille dixit ei; Hæc omnia à pu- 20
eritiæ tempore obſervavi, mihi quid
deeſt? Jeſus ei dixit; Si cupis ut 21
perfectior ſis, abi, quicquid habes
vende, & pauperibus, & egentibus
dato, ut tibi in cœlis theſaurus
ſit: & tum poſt me veni. Ille ju- 22
venis hoc ſermone audito triſtis
abiit: quia opes & facultates amplas
poſſedit, quas *ex animo non evenit*
ei relinquere. Tunc Jeſus diſcipulis 23
ſuis dixit, Difficile eſt diviti ut
in regnum cœlorum ingrediatur.
Iterum dico vobis; Facile erit ca- 24
melo tranſire per foramen acûs, præ
eo quòd dives in regnum cœli in-
grediatur. Diſcipuli hoc *audito* 25
ſummopere dejecti fuerunt, & dixe-
runt; Quiſnam eſt qui poſſit vi-
vere? Jeſus in eos aſpexit, & eis 26
dixit; apud homines hoc reperire
non eſt: ſed apud Deum omnis res
conſtat. Tunc Simeon Cephas re- 27
ſpondit; Nos quidem omnia reli-
quimus, & te ſecuti ſumus: ſtatus
noſter qualis futurus eſt? Jeſus illis 28
dixit; Certè vobis dico, Quòd me
ſecuti fueritis in hoc mundo novo, quo
tempore Fili⁹ hominis ſolio majeſtatis

Verſio VULGATA LATINA.

20 Dicit illi adoleſcens; Omnia hæc cuſtodivi à juventute mea, quid adhuc mihi de-
21 eſt? Ait illi Jeſus; Si vis perfectus eſſe, vade, vende quæ habes, & da pauperi-
22 bus, & habebis theſaurum in cœlo: & veni, ſequere me. Cùm audiſſet autem
23 adoleſcens verbum, abiit triſtis: erat enim habens multas poſſeſſiones. Jeſus au-
tem dixit diſcipulis ſuis; Amen dico vobis, Quia dives difficilè intrabit in regnum
24 cœlorum. Et iterùm dico vobis; Facilius eſt camelum per foramen acûs tranſi-
25 re, quàm divitem intrare in regnum cœlorum. Auditis autem his, diſcipuli mi-
26 rabantur valdè, dicentes; Quis ergò poterit ſalvus eſſe? Aſpiciens autem Jeſus,
dixit illis; Apud homines hoc impoſſibile eſt: apud Deum autem omnia poſſibi-
27 lia ſunt. Tunc reſpondens Petrus, dixit ei; Ecce nos reliquimus omnia, & ſe-
cuti ſumus te: quid ergò erit nobis? Jeſus autem dixit illis; Amen dico vobis, Quòd 28
vos qui ſecuti eſtis me in regeneratione, cùm ſederit Filius hominis in ſede majeſta-
tis ſuæ; ſedebitis & vos ſupèr ſedes duodecim, judicantes duodecim tribus Iſraël.
Et omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut ſorores, aut patrem, aut matrem, 29
aut uxorem, aut filios, aut agros, propter nomen meum, centuplum accipiet, & vi-
tam æternam poſſidebit. Multi autem erunt primi noviſſimi, & noviſſimi primi. 30

CAP. XX.

Simile eſt regnum cœlorum homini patrifamiliâs, qui exiit primo manè conduce- 1
re operarios in vineam ſuam.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 21 * قال له الشاب كل هذا قد حفظته من صغري فماذا ينقصني * فاجابه يسوع قايلا ان كنت
تريد ان تكون كاملا فاذهب وبع كل شي لك واعطه للمساكين فيكون لك كنزا في السماء
22 23 وتعال فاتبعني * فلما سمع الشاب الكلام مضي حزينا لانه كان ذا مال كثير * فقال يسوع
24 لتلاميذه امين اقول لكم انه يعسر علي الغني الدخول الي ملكوت السموات * وايضا اقول
25 لكم ان دخول الجمل في خرم الابرة لاسهل من دخول غني ملكوت السموات * فلما سمع
26 التلاميذ بهتوا جدا وقالوا فمن تري يقدر ان يخلص * فنظر اليهم يسوع وقال لهم اما عند
27 الناس فما يستطاع هذا واما عند الله فكل مستطاع * حينيذ اجابه بطرس قايلا ها نحن
28 قد تركنا كل شي وتبعناك فما عسي ان يكون لنا * قال لهم يسوع امين اقول لكم انكم
انتم الذين تبعتموني اذا جلس ابن الانسان علي كرسي مجده في الجيل الاتي * تجلسون
29 انتم علي اثني عشر كرسيا وتدينون اثني عشر سبط اسراييل * وكل من ترك بيتا * او اخا * او
اخوات * او ابا * او اما * او مراة * او ابنا * او حقولا من اجل اسمي ياخذ ماية ضعف ويرث
30 حياة الابد * كثيرون اولون يصيرون اخرين واخرون اولين *

* الفصل الثاني والستون *

1 * تشبه ملكوت السموات انسانا رب بيت خرج بالغداة يستاجر فعلة لكرمه *

Dixit ei juvenis, Omnia hæc jam ſer- 20
vavi à pueritia mea: Quid ergò deeſt
mihi? Reſpondit illi Jeſus, dicens; Si 21
volueris eſſe perfectus, vade, & vende
quodcunque habes, & da illud pauperi-
bus, fietque tibi theſaurus in cœlo: &
veni, ſequere me. Cùm autem audiſſet 22
juvenis verba, abiit triſtis: quoniam
erat poſſidens opes multas. Dixit autem 23
Jeſus diſcipulis ſuis, Amen dico vobis,
Quòd difficilis eſt diviti ingreſſus in re-
gnum cœlorum. Imò etiam dico vobis, 24
Quòd ingreſſus cameli in foramen acûs
ſanè facilior eſt, quàm ingreſſus divitis
in regnum cœlorum. Cùm autem audiſ- 25
ſent diſcipuli, obſtupuerunt valdè, &
dixerunt; Ecquiſnam poteſt ſalvari?
Reſpexit autem eos Jeſus, & dixit eis; 26
Apud homines quidem non eſt poſſibile
hoc: ſed apud Deum omnia ſunt poſſi-
bilia. Tunc reſpondit illi Petrus, dicens; 27
Ecce nos jam reliquimus omnia, & ſe-
cuti ſumus te; quid ergò futurum eſt
nobis? Dixit eis Jeſus, Amen dico vo- 28
bis, Quòd vos qui ſecuti eſtis me, cùm
ſederit filius hominis ſuper ſedem gloriæ
ſuæ in generatione ventura, ſedebitis
vos ſuper duodecim ſedes, & judicabitis
duodecim tribus Iſrael. Et omnis qui 29
reliquerit domum, aut fratrem, aut ſoro-
res, aut patrem, aut matrem, aut uxo-
rem, aut filios, aut agros propter nomen
meum, accipiet centuplum, & hæres fiet
vitæ æternæ. Multi primi, fient noviſſi- 30
mi; & noviſſimi, primi.

Sectio ſexageſima ſecunda.

CAP. XX.

Aſſimilatur regnum cœlorum homini 1
patrifamiliâs, qui exiit diluculò condu-
cere operarios vineæ ſuæ.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

20 ወይቤሎ ፡ ውእቱ ፡ ወሬዛ ፡ ዘንተ ፡ ኵሉ ፡ ዐቀብኩ ፡ እምንእስየ ፡ እስከ ፡ ይእዜ ፡ ምንተ ፡
21 እንዘ ፡ ዘተርፈኒ ። ወይቤሎ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ እመሰ ፡ ትፈቅድ ፡ ፍጹመ ፡ ትኩን ፡ ሑ
22 ር ፡ ሢጥ ፡ ጥሪተከ ፡ ወሀብ ፡ ለመስኪን ፡ ወታጠሪ ፡ መዝገበ ፡ በሰማያት ፡ ወነዓ ፡ ትልወኒ ።
23 ወሰሚዖ ፡ ዘንተ ፡ ወሬዛ ፡ ኃለፈ ፡ እንዘ ፡ ይቴክዝ ፡ እስመ ፡ ብዙኀ ፡ ጥሪት ። ወይቤ ፡
እግዚእኢየሱስ ፡ ለአርዳኢሁ ፡ አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ባዕል ፡ እምዕጹብ ፡ በአቱ ፡ መን
24 ግሥት ፡ ሰማያት ። ወካዕበ ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ይቀልል ፡ በአተ ፡ ገመል ፡ እንተ ፡ ስቍረ
25 ተ ፡ መርፌእ ፡ እምባዕል ፡ በዊእ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ። ወሰሚዖሙ ፡ አርዳኢ
26 ሁ ፡ አንከሩ ፡ ጥቀ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ መኑ ፡ እንጋ ፡ ይክል ፡ ድኂነ ። ወነጸሮሙ ፡ እግዚእ
ኢየሱስ ፡ ወይቤሎሙ ፡ በኀበ ፡ ሰብእሰ ፡ ኢይትከሀልዝ ፡ ወበኀበ ፡ እግዚአብሔርሰ ፡ ይትከሀ
27 ል ፡ ኵሉ ። ወእምዝ ፡ አውሥአ ፡ ጴጥሮስ ፡ ወይቤሎ ፡ ነሁ ፡ ንሕነ ፡ ኀደግነ ፡ ኵሎ ፡
28 ወተሎናከ ፡ ምንተ ፡ እንጋ ፡ ንረክብ ። ወይቤሎሙ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ አንትሙ ፡ እለ ፡ ተ
ሎክሙኒ ፡ አመ ፡ ዳግም ፡ ልደት ፡ አሜ ፡ ይነብር ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ውስተ ፡ መ
ንበረ ፡ ስብሐቲሁ ። አንትሙኒ ፡ ትነብሩ ፡ ውስተ ፡ ዓሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ መናብርት ፡ እንዘ ፡
29 ትኴንኑ ፡ ዐሠርተ ፡ ወክልኤተ ፡ ሕዝበ ፡ እስራኤል ። ወኵሉ ፡ ዘኀደገ ፡ አኀቲሁ ፡ ወአ
ኃዊሁ ፡ ወአባሁ ፡ ወእሞ ፡ ወአመሂ ፡ ብእሲቶ ፡ ወአመሂ ፡ ውሉደ ፡ ወገራውሂሁ ፡ ወቤቶ ፡ በ
30 እንተ ፡ ስምየ ፡ ምእተ ፡ ምክዕቢተ ፡ ይነሥእ ፡ ወሕይወተ ፡ ዘለዓለም ፡ ይወርስ ። ወብ
ዙኃን ፡ ይከውኑ ፡ ደኃርተ ፡ ቅድመ ፡ ወቀደምት ፡ ድኅረ ።

፻ በእንተ ፡ ዘተዓስበ ፡ ገባእተ ፡

1 እስመ ፡ ትመስል ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ። ብእሴ ፡ ባዕለ ፡ ቤት ፡ ዘወፅአ ፡ በነግህ ፡ ይትዓሰብ ፡
ገባእተ ፡ ለዐጸደ ፡ ወይኑ ።

Et dicit ei hic juvenis, Hoc totum obſervavi à juventute mea uſque nunc: 20
quid igitur ſupereſt mihi? Et dicit ei Dominus Jeſus, Si vis perfectus eſſe, 21
abi, vende poſſeſſionem tuam, & dato pauperibus, & poſſidebis theſaurum in
cœlis: & veni, ſequere me. Et audiens hoc juvenis, abiit contriſtatus: quo- 22
niam habuit multas poſſeſſiones. Et dicit Dominus Jeſus diſcipulis ſuis; Amen 23
dico vobis, Quòd divites difficilè introeunt regnum cœlorum. Et iterum dico 24
vobis, Quòd facilius eſt camelum intrare per foramen acûs, quàm divitem
intrare in regnum Domini. Et audientes diſcipuli ejus, admirati ſunt 25
valdè, dicentes; Quis igitur poteſt ſalvus eſſe? Et intuitus eſt illos Jeſus, & di- 26
cit iis; Apud homines non poteſt hoc fieri, ſed apud Deum poteſt fieri omne. Et 27
tunc reſpondit Petrus, & dicit ei; Ecce nos reliquimus omnia, & ſequuti
ſuimus te: quid igitur obtinebimus? Et dicit iis Dominus Jeſus, Vos qui 28
ſequuti eſtis me à ſecunda generatione, quum ſedebit filius hominis in throno
gloriæ ſuæ, vos ſedebitis in duodecim thronis, judicantes duodecim tribus Iſ-
rael. Et omnis qui reliquit ſorores ſuas, & fratres ſuos, & patrem ſuum, 29
& matrẽ ſuam, aut uxorem ſuam, aut filios ſuos, & agros ſuos, & domum ſuam,
propter nomen meum, centuplicia accipiet, & vitam æternam hæreditatis jure
poſſidebit. Et multi erunt poſtremi primò, & primi ultimò. 30

De conductis operariis.

CAP. XX.

Quia ſimile eſt regnum cœlorum homini domino domûs, qui exiit primò ma- 1
nè conducere operarios pro vinea ſua.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

خود بنشيند شما نيز بر دوازده كرسي بنشينيد * ودوازده سبط اسراييل را داوري كنيد *
29 * وهر كسي كه خاندان خود براي من رها كند * يا برادران يا خواهران يا پدر يا مادر و
يا زن يا فرزند يا ملك وده يكي را در ده عوض بستاند * وزندكاني ابد ميراث كيرد *
30 * اكنون بسياران كه پيشتر بودند پستر شوند * وانك پستر بود پيشتر بشوند

صد سه　　　مثل باغ ومزدوران

1 * ملكوت آسمان مانند است بمردي كدخداي كه بامداد بدر آمد كه براي باغ
خود مزدوران بكيرد *

ſuæ inſederit, vos etiam ſuper
thronos duodecim ſedebitis, & du-
odecim tribus Iſraelis judicabitis.
Et omnis homo qui domeſticos 29
ſuos propter me reliquerit, ſive
fratres, ſive ſorores, ſive pa-
trem aut matrem, ſive uxorem
aut liberos, ſive poſſeſſiones et
prædia, decuplam mercedem re-
cipiet, et vitam æternam hære-
ditate capiet. Nunc multi qui primi 30
ſunt, ultimi fient: qui verò poſtre-
mi ſunt, primi erunt.

CIII. Parabola vineæ & operariorum.

CAP. XX.

Regnum cœlorum ſimile eſt ho- 1
mini patri-familiâs, qui manè exi-
vit ut in vineam ſuam operarios ac-
ciperet.

Conveniens autem eum operariis ex denario diem, miſit
2 Συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν
eos in vineam ſuam. Et egreſſus circa tertiam horam,
3 αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. Καὶ ἐξελθὼν περὶ τὴν τρίτην ὥραν,
vidit alios ſtantes in foro otioſos. Et illis dixit; *Abite* &
4 εἶδεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς. Κἀκείνοις εἶπεν, Ὑπάγετε καὶ
vos in vineam: & quod fuerit juſtum, dabo vobis. Illi
5 ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον, δώσω ὑμῖν. Οἱ
autem abierunt. Iterum *exiens* circa ſextam & nonam *horam*, fecit
δὲ ἀπῆλθον. πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐννάτην ὥραν, ἐποίησεν
ſimiliter. Circa verò undecimam *horam exiens*; invenit alios ſtantes
6 ὡσαύτως. Περὶ δὲ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν ἐξελθὼν, εὗρεν ἄλλους ἑστῶτας
otioſos: & dicit illis; Quid hic ſtatis *totam* *diem* otioſi?
ἀργούς· καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί;
Dicunt ei; Quia nemo nos *mercede* conduxit. Dicit *eis*; Ite
7 Λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε
& vos in vineam, *& quod fuerit juſtum ſumetis.* *Veſpere*
8 καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον λήψεσθε. Ὀψίας
autem *facto*, dicit dominus vineæ procuratori ſuo; Voca
δὲ γενομένης, λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ, Κάλεσον
operarios, & redde illis mercedem, incipiens à noviſſimis
τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθὸν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων
uſque ad primos. *Et venientes* qui circa undecimam horam, acceperunt
ἕως τῶν πρώτων. Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν, ἔλαβον 9
ſinguli denarium. Venientes autem primi, arbitrati ſunt quod plus eſſent accepturi:
ἀνὰ δηνάριον. Ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι, ἐνόμισαν ὅτι πλείονα λήψονται· 10
& acceperunt & ipſi *ſinguli denarium.* Accipientes *autem* murmurabant
καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον. Λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον 11
adverſùs patremfamiliâs, Dicentes; Quod hi noviſſimi *unam horam* fecerunt,
κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου, Λέγοντες, Ὅτι οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, 12
& pares nobis illos feciſti, *portantibus* pondus diei,
καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας,
& *æſtum.* Ille *verò* reſpondens dixit uni eorum; Amice, non
καὶ τὸν καύσωνα. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν, Ἑταῖρε, οὐκ 13
facio injuriam tibi: nónne denario conveniſti mecum? Tolle quod tuum: &
ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; Ἆρον τὸ σὸν, καὶ 14
abi: volo autem huic noviſſimo dare ſicut & tibi. Aut non licet mihi
ὕπαγε· θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί. Ἢ οὐκ ἔξεστί μοι 15
facere quod volo *in* *meis*? an oculus tuus *malus* eſt, quia ego
ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; εἰ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι ἐγὼ
bonus ſum? Sic erunt noviſſimi, primi: & primi, noviſſimi.
ἀγαθός εἰμι; Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι, πρῶτοι· καὶ οἱ πρῶτοι, ἔσχατοι. 16
Multi enim ſunt vocati, pauci verò electi.
πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܦܣܩ ܕܝܢ ܥܡ ܦܥܠܐ ܡܢ ܕܝܢܪܐ ܒܝܘܡܐ. ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܟܪܡܗ. * ܘܢܦܩ 2 3
ܒܬܠܬ ܫܥܝܢ. ܘܚܙܐ ܐܚܪܢܐ ܕܩܝܡܝܢ ܒܫܘܩܐ ܘܒܛܝܠܝܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ 4
ܙܠܘ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܠܟܪܡܐ. ܘܡܕܡ ܕܙܕܩ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܙܠܘ. 5
ܘܢܦܩ ܬܘܒ ܒܫܬ ܘܒܬܫܥ ܫܥܝܢ. ܘܥܒܕ ܗܟܘܬ. * ܘܠܦܢܝ ܚܕܥܣܪܐ ܫܥܝܢ 6
ܢܦܩ ܘܐܫܟܚ ܐܚܪܢܐ ܕܩܝܡܝܢ ܘܒܛܝܠܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܝܘܡܐ ܟܠܗ ܘܒܛܝܠܝܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܕܠܐ ܐܢܫ ܐܓܪܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܐܦ 7
ܐܢܬܘܢ ܠܟܪܡܐ. ܘܡܕܡ ܕܙܕܩ ܢܣܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ. ܐܡܪ 8
ܡܪܐ ܟܪܡܐ ܠܪܒܝܬܗ. ܩܪܝ ܠܦܥܠܐ ܘܗܒ ܠܗܘܢ ܐܓܪܗܘܢ. ܘܫܪܝ ܡܢ ܐܚܪܝܐ
ܘܥܕܡܐ ܠܩܕܡܝܐ. * ܘܐܬܘ ܗܢܘܢ ܕܚܕܥܣܪܐ ܫܥܝܢ. ܢܣܒܘ ܕܝܢܪܐ ܕܝܢܪܐ. * ܘܟܕ 9 10
ܐܬܘ ܩܕܡܝܐ. ܣܒܪܘ ܕܝܬܝܪ ܢܣܒܝܢ. ܘܢܣܒܘ ܐܦ ܗܢܘܢ ܕܝܢܪܐ ܕܝܢܪܐ. * ܘܟܕ ܢܣܒܘ 11
ܪܛܢܘ ܥܠ ܡܪܐ ܒܝܬܐ. * ܘܐܡܪܝܢ. ܗܠܝܢ ܐܚܪܝܐ ܚܕܐ ܫܥܐ ܥܒܕܘ. ܘܫܘܝܬ 12
ܐܢܘܢ ܥܡܢ ܕܫܩܠܢ ܝܘܩܪܗ ܕܝܘܡܐ ܘܚܘܡܗ. * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܚܕ 13
ܡܢܗܘܢ. ܚܒܪܝ ܠܐ ܡܥܘܠ ܐܢܐ ܠܟ. ܠܐ ܗܘܐ ܒܕܝܢܪܐ ܦܣܩܬ ܥܡܝ. * ܫܩܘܠ ܕܝܠܟ 14
ܘܙܠ. ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܠܗܢܐ ܐܚܪܝܐ ܐܬܠ ܐܝܟ ܕܠܟ. * ܐܘ ܠܐ ܫܠܝܛ ܠܝ ܕܡܕܡ ܕܨܒܐ ܐܢܐ 15
ܐܥܒܕ ܒܕܝܠܝ. ܐܘ ܥܝܢܟ ܒܝܫܐ ܕܐܢܐ ܛܒ ܐܢܐ. * ܗܟܢܐ ܢܗܘܘܢ ܐܚܪܝܐ ܩܕܡܝܐ. 16
ܘܩܕܡܝܐ ܐܚܪܝܐ. ܤܓܝܐܐ ܐܢܘܢ ܓܝܪ ܩܪܝܐ. ܘܙܥܘܪܐ ܓܒܝܐ.

* Pactus autem cum operariis denario in 2
diem, miſit eos in vineam ſuam. Et exiit 3
horâ tertiâ, videnſque alios ſtantes in
platea, & otioſos, Dixit eis; Ite & 4
vos in vineam, & quodcunque decuerit,
dabo vobis. Illi autem abierunt. Et 5
egreſſus rurſum ſextâ & nonâ horâ, fecit
itidem. Et circa undecimam horam exiit, 6
& invenit alios ſtantes & otioſos, ac
dixit eis; Quid ſtatis totum diem & otiamini?
Dicunt ei, Quia nemo nos conduxit. 7
Quibus ſubdit, Ite etiam vos in
vineam, & quodcunque decuerit, accipietis.
Quum autem eſſet veſpera, ait 8
dominus vineæ præfecto domus ſuæ, Voca
operarios, & da eis mercedem eorum,
& incipe à noviſſimis ad primos uſque.
Quumque veniſſent illi undecimæ horæ, 9
acceperunt ſinguli denarium. Et quum 10
veniſſent primi ſperaverunt ſe plus reportaturos:
acceperunt autem ſinguli denarium
ipſi quoque. Et quum accepiſſent, 11
obmurmurârunt adverſùs patrem familiâs,
dicentes; Iſti noviſſimi unam horam operati 12
ſunt, & adæquâſti eos nobiſcum,
qui pertulimus pondus diei & æſtum ejus.
Ipſe verò reſpondit, & ait uni ex eis; 13
Mi ſocie, iniquus non ſum in te: nónne
denario pactus es mecum? Accipe quod 14
tuum eſt, & abi: Volo autem huic noviſſimo
dare ut & tibi. Nónne mihi licet 15
quod volo facere de iis quæ ad me
pertinent? an oculus tuus malus eſt,
quia ego bonus ſum? Sic erunt noviſſimi 16
primi, & primi noviſſimi: multi ſunt vocati,
pauci electi.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* واول شرط كرد • كه مزدوري را بروزي ديناري دهد • وايشانرا در باغ فرستاد • 2
* سوم ساعت روز بدر آمد • مزدوران ديكر ديد كه در بازار ايستاده اند بي كار • 3
* كفت شما نيز درباغ برويد وكار كنيد • تا انج واجب شما باشد بدهم • * ايشان رفتند • 4 5
[بار] در ششم ونهم ساعت بدرآمد وهم اين چنين كرد • * ودر دوازدهم ساعت بدر آمد 6
بيافت كساني كه بي كار بودند بديشان كفت تا اين غايت چرا بي كار ايستاده
ايد • * ايشان كفتند براي انك كسي ما را بمزد نكرفت • خداوند باغ كفت شما 7
نيز در باغ رويد برفتند * وقت شبهنكام • خداوند باغ بكدخداي خود كفت 8
مزدورانرا بخوان وحق ايشانرا بده • از اخريان اغاز كن تا اوليان • * آمدند انان كه 9
در دوازدهم ساعت درباغ رفته بودند • بهر يكي ديناري دادند • * جماعتي كه 10
پيشتر آمده بودند [كمان بردند كه بيشتر خواهند ستدن اما يكيك دينار
كرفتند ايشان نيز * پس چون كرفتند به كدخداي] همهمه كردند 11

* *Et primùm conventionem fecit ſe* 2
mercedem in diem denarium daturum,
deindè illos in vineam
* *miſit. Tertiâ diei horâ egreſſus* 3
operarios alios vidit, qui in foro
ſtabant otioſi. Et illis *dixit*; 4
* *Vos etiam in vineam ite, &*
opus facite, ut quod æquum fuerit
vobis dem. Illi autem *abierunt.* 5
Rurſùm ſextâ & nonâ
horâ egreſſus eſt, & ſimiliter
prorſùs fecit. Duodecimâ verò 6
horâ egreſſus invenit quoſdam,
qui operis expertes erant: illis
etiam *dixit; Uſque ad hoc extremum*
cur abſque opere ſtatis?
Illi dixerunt; Quia nemo nos 7
mercede conduxit. Dominus vineæ
dixit; vos etiam in vineam
ite: & iverunt. Tempore 8
veſpertino dominus vineæ œconomo
ſuo dixit; Operarios voca,
& debitam illis mercedem *redde,*
à poſtremis autem *incipe uſque*
ad primos. Et *venerunt illi qui* 9
duodecimâ horâ in vineam iverant,
quibus ſingulis denarius
datus eſt. Illi igitur *qui primi* 10
venerant, opinati ſunt quòd plus
accepturi eſſent: ſed ſinguli denarium
acceperunt ipſi quoque.
Cùm autem accepiſſent, patrifamiliâs 11
obmurmurabant.

Verſio VULGATA LATINA.

2 Conventione autem factâ cum operariis ex denario diurno, miſit eos in vi-
3 neam ſuam. Et egreſſus circa horam tertiam, vidit alios ſtantes in foro
4 otioſos. Et dixit illis; Ite & vos in vineam meam, & quod juſtum fuerit
5 dabo vobis. Illi autem abierunt. Iterùm autem exiit circa ſextam & no-
6 nam horam: & fecit ſimiliter. Circa undecimam verò exiit, & invenit
7 alios ſtantes, & dicit illis; Quid hìc ſtatis totâ die otioſi? Di-
cunt ei; Quia nemo nos conduxit. Dicit illis; Ite & vos in vineam me-
8 am. Cùm ſerò autem factum eſſet, dicit dominus vineæ procuratori ſuo;
Voca operarios, & redde illis mercedem, incipiens à noviſſimis uſque ad
9 primos. Cùm veniſſent ergò qui circà undecimam horam venerant, acce-
perunt ſingulos denarios. Venientes autem & primi, arbitrati ſunt quòd plus 10
eſſent accepturi: acceperunt autem & ipſi ſingulos denarios. Et accipientes 11
murmurabant adverſùs patrem familiâs, Dicentes; Hi noviſſimi unâ horâ fe- 12
cerunt, & pares illos nobis feciſti, qui portavimus pondus diei, & æſtûs.
At ille reſpondens uni eorum, dixit; Amice, non facio tibi injuriam: nón- 13
ne ex denario conveniſti mecum? Tolle quod tuum eſt, & vade: volo au- 14
tem & huic noviſſimo dare ſicut & tibi. Aut non licet mihi quod volo fa- 15
cere? An oculus tuus nequam eſt, quia ego bonus ſum? Sic erunt no- 16
viſſimi primi, & primi noviſſimi: multi enim ſunt vocati, pauci verò electi.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 3 * فشارط الفعلة علي دينار في النهار لكل واحد وارسلهم الي كرمه * ثم خرج في ثالث
4 ساعة ابصر اخر في السوق قياما بطالين * قال لهم امضوا انتم الي كرمي وانا
5 اعطيكم ما تستحقون * فمضوا. وخرج ايضا في الساعة السادسة وفي التاسعة فصنع
6 كذلك * وخرج في الحادية عشرة ساعة فوجد اخر قياما. فقال لهم ما قيامكم كل النهار
7 بطالين * فقالوا له لم يستاجرنا احد. فقال لهم امضوا انتم ايضا الي الكرم وانا
8 اعطيكم ما تستحقونه * فلما كان المساء قال رب الكرم لوكيله ادع الفعلة واعطهم
9 الاجر وابدا بهم من الاخرين الي الاولين * فجاء اصحاب الحادية عشر ساعة اخذوا دينارا
10 11 كل واحد * فلما جاء الاولون ظنوا انهم ياخذون اكثر فاخذوا دينارا كل واحد * فلما
12 اخذوا تقمقموا علي رب البيت * قايلين ان هولاء الاخرين عملوا ساعة واحدة. فجعلتهم
13 اسوتنا نحن الذين احتملنا ثقل النهار وحره * فاجاب قايلا لواحد منهم يا صاحب ما
14 ظلمتك اليس بدينار شارطتك * خذ شيك وامض. اريد ان اعطي هذا الاخير مثلك.
15 16 * اوليس لي ان افعل ما اردت بمالي. وانت عينك شريرة وانا صالح * كذلك يكون الاخرون
اولين والاولون اخرين. ما اكثر المدعوين واقل المنتخبين.

* *Et convênit cum operariis de denario* 2
in diem unicuique: & miſit eos in vi-
neam ſuam. Deindè exiit tertiâ horâ, 3
vidit alios in foro ſtantes otioſos, Qui- 4
bus dixit; Ite vos in vineam meam:
& ego dabo vobis quod merebimini:
Et abierunt. Et exiit etiam horâ ſextâ, 5
& nonâ: & fecit ſimiliter. Et exiit 6
undecimâ horâ, & invênit alios ſtan-
tes, & dixit eis; Quid ſtatis totâ die
deſides? Dixerunt autem ei, Non con- 7
duxit nos quiſquam. Dixit illis, Ite
vos quoque in vineam, & ego dabo vo-
bis quod merebimini. Cùm autem fa- 8
ctum eſſet ſerò, dixit Dominus vineæ
procuratori ſuo, Voca operarios, & da
eis mercedem, & incipe à noviſſimis uſ-
que ad primos. Et accedentes homines 9
undecimæ horæ, acceperunt denarium
ſinguli. Quumque veniſſent primi, & 10
arbitrati eſſent ſe plus accepturos, ac-
ceperunt denarium ſinguli. Et cùm ac- 11
cepiſſent, murmuraverunt adverſùs pa-
trem familiâs, Dicentes; Iſti noviſſimi 12
operati ſunt horâ unâ: feciſti eos pa-
res nobis qui ſuſtinuimus pondus diei &
æſtum illius. Reſpondit dicens uni ex 13
illis; Amice, non te opprimo: nònne
de denario conveni tecum? Accipe 14
quod tuum eſt, & vade: Volo dare
huic noviſſimo ſicut & tibi. An non 15
datur mihi ut faciam quod volo de
bonis meis? Et tuus quidem oculus
nequam eſt, at ego bonus. Sic e- 16
runt noviſſimi primi: & primi no-
viſſimi. Quàm multi ſunt vocati, &
pauci electi?

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 ወተካሀለ፡ ምስለ፡ ገባእት፡ በበ፡ ዲናር፡ ለዕለት፡ ወፈነዎሙ፡ ውስተ፡ ዐጸደ፡ ወይ
3 ኑ። ወወፅአ፡ ጊዜ፡ ሠልስ፡ ሰዐት፡ ወርእየ፡ ካልኣነ፡ እንዘ፡ ይቀውሙ፡ ውስተ፡
4 ምሥያጥ፡ ፅሩዓነ። ወሎሙኒ፡ ይቤ፡ ሑሩ፡ አንትሙኒ፡ ውስተ፡ ዐጸድየ፡ ወዘ
5 በርትዑ፡ እሁበክሙ። ወእሙንቱሂ፡ ሖሩ፡ ወካዕበ፡ ወፅአ፡ ጊዜ፡ ስሱ፡ ወተስዑ፡
6 ሰዓት፡ ወገብረ፡ ከማሁ፡ ክሙ። ወጊዜ፡ ዓሠሩ፡ ወአሐቲ፡ ወወፂኦ፡ ረከበ፡ ካልኣነ፡ እን
7 ዘ፡ ይቀውሙ፡ ወይቤሎሙ፡ ምንተ፡ አቀምክሙ፡ ዝየ፡ ኵሎ፡ ዕለተ፡ ፅሩዓኒክሙ። ወይ
ቤልዎ፡ እስመ፡ አልቦ፡ ዘተዓሰበነ፡ ወይቤሎሙ፡ ሑሩ፡ አንትሙኒ፡ ውስተ፡ ዐጸደ፡ ወይንየ፡ ተ
8 ቀነዩ፡ ወዘረተዓኒ፡ እሁበክሙ፡ ዐሰበክሙ። ወእምዝ፡ መሰየ፡ ይቤ፡ በዕለ፡ ዐጸደ፡ ወይ
ን፡ ለመጋቢሁ፡ ጸውዖሙ፡ ለገባእት፡ ወሀቦሙ፡ ዐስቦሙ፡ ወአኀዝ፡ ቅድመ፡ እምደኃርት፡
9 እስከ፡ ቀደምት። ወመጽኡ፡ እለ፡ መጽኡ፡ ጊዜ፡ ዓሠሩ፡ ወአሐቲ፡ ሰዓት፡ ወነሥኡ፡
10 በበ፡ ዲናር። ወመጽኡ፡ ቀደምት፡ ወመሰሎሙ፡ ዘያበዝኁ፡ ወያፈደፍዱ፡ ሎሙ፡ ወሂ
11 በ፡ ወነሥኡ፡ በበ፡ ዲናር፡ እሙንቱሂ። ወነሢኦሙ፡ ኣንጐርጐሩ፡ ለዐሴሆ፡ ለባዕለ፡ ቤ
12 ት። እንዘ፡ ይብሉ፡ እሉ፡ ደኃርት፡ ኣሐተ፡ ሰዐተ፡ ተቀንዩ፡ ወአስተዓረይኮሙ፡ ምስሌ
13 ነ፡ ለእለ፡ ጾርነ፡ ክበደ፡ ወላህባ፡ ለዕለት። ወአውሢኦ፡ ይቤሎ፡ ለአሐዱ፡ እምኔሆሙ፡
14 ካልእየ፡ ሊገፍዕኩከ፡ ኣኮሁ፡ በዲናር፡ ተከሀልኩኮ። ንሣእ፡ ዘይረክበከ፡ ወሑር፡ ፈቀ
15 ድኩ፡ አነ፡ ለዝ፡ ደኃሪ፡ እሁቦ፡ ከመ፡ ለኪ፡ ወሁብኩ። ሊይከውነኒሁ፡ ዘፈቀድኩ፡ እግ
16 በር፡ በንዋይየ፡ ዓይንከኑ፡ ሐማሚ፡ ውእቱ፡ እስመ፡ አነ፡ ኄር፡ ኣነ። ከማሁኬ፡ ይከ
ውኑ፡ ደኃርት፡ ቅድመ፡ ወቀደምት፡ ድኅረ፡ እስመ፡ ብዙኃን፡ እሙንቱ፡ ጽዉዓን፡ ወኅዳ
ጣን፡ ኅሩያን።

Et pepigit cum operariis ſingulis denario in diem, & miſit eos in vi- 2
neam. Et exivit tempore tertiæ horæ, & vidit alios ſtantes in foro oti- 3
oſos. Et illis dicit; Ite vos etiam in prædium meum, & quod erit æ- 4
quum dabo vobis. Et illi abierunt. Et iterum exiit tempore ſextæ & 5
nonæ horæ, & fecit itidem. Et tempore undecimæ horæ *etiam exiens in-* 6
vênit alios ſtantes, & dicit illis; Quarè ſtetiſtis hìc totum diem otioſi vos?
Et dicunt ei; Quoniam nemo eſt qui mercede conduxit nos. Et dicit iis; Ite vos 7
etiam in vineam meam, ſervite, & quod æquum eſt dabo præmio vobis. Et 8
quando ſerò fuit, dicit dominus vineæ diſpenſatori ſuo, Voca operarios &
dato illis mercedem ſuam, & incipe primò ab ultimis uſque ad primos. Et 9
venerunt qui veniſſent tempore undecimæ horæ, & acceperunt ſinguli denarium.
Et venerunt primi, & cogitabant plus & abundantius ſibi dandum: & recipe- 10
runt ſinguli denarium etiam *illi. Et recipientes murmurabant contra domi-* 11
num domûs. Et dicentes, Hi ultimi unam horam ſerviverunt, & æquales fe- 12
ciſti eos nobiſcum, qui portavimus pondus & æſtum diei. Et reſpondendo di- 13
cit uni ex illis; Amice mi, non feci injuriam tibi, nónne denario conduxi te?
Accipe quod labore comparâſti, & abi: volui ego huic ultimo dare ſicut tibi 14
dedi. An non licet mihi quod volui facere cum ſubſtantia mea? an oculus 15
tuus malus eſt; quoniam ego bonus ſum? Sic igitur erunt ultimi, primò: & 16
primi, ultimò. Quoniam multi ſunt vocati, & pauci electi.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 * وکفتند* ایشان که پستر آمدند ساعتي کار کردند وما که کراني روز وکرمي او
13 بر تافتیم* ایشان را با ما یکسان کردي * *او جواب داد وبدیشان کفت * که اي
14 مردم من شما را نمي فریبانم * نه یک دینار با شما هر یکي شرط کردم * *بستانید وبکار
15 خود بروید * براي انک مي خواهم که باین اخریان نیز همچون شما بدهم * * بر تصرف
مال خود من حاکمم هر چه خواهم بکنم * شما را با کار من هیچ سخن نیست * ولي چشم تو
16 شر است اما من صالحم * * واین چنین بشود اخریان * اولیان * واولیان * اخریان * خوانندکان
بسیارند ولي کزیدکان کمند *

* *Et dicebant; Iſti qui ſeriùs ve-* 12
nerunt; horam unam operati ſunt,
nos verò ſumus qui pondus diei &
æſtum ejus ſuſtinuimus, & illos no-
bis æquales feciſti. Ille reſponſum 13
dedit, & illis dixit; O viri, ego
vos minimè fraudor, nónne dena-
rio uno cum unoquoque veſtrûm pa-
ctius ſum? Accipite, et ad negoti- 14
um veſtrum abite: etenim volo his
poſtremis etiam ſicut vobis dare.
In adminiſtratione opum mearum 15
ipſe arbiter ſum, ut quicquid volo
faciam; vobis verò de negotio meo
arbitrium nullum eſt: ſed et ocu-
lus tuus malus eſt, ego verò bonus
ſum. Atque ita erunt poſtremi pri- 16
mi, et primi poſtremi, vocati multi
ſunt, electi verò pauci.

Et aſcendens Jeſus in Hieroſolymam, aſſumpſit duodecim diſcipulos σα
17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, παρέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς β
privatim in via, & ait illis; Ecce aſcendimus *in* Hieroſolymam,
18 κατ' ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα,
& Filius hominis tradetur principibus Sacerdotum & Scribis: &
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ Γραμματεῦσι· καὶ
condemnabunt eum morte: Et tradent eum Gentibus ad
19 κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ· Καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς
illudendum, & flagellandum, & crucifigendum: & tertiâ die reſurget.
τὸ ἐμπαῖξαι, καὶ μαστιγῶσαι, καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.
Tunc acceſſit ad eum mater filiorum Zebedæi, cum filiis ſuis, ΜΓ'
20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου, μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, σβ
adorans & petens aliquid ab eo. *Ille verò* dixit ei; Quid vis? ς
21 προσκυνοῦσα καὶ αἰτοῦσά τι παρ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Τί θέλεις;
Ait illi; Dic ut ſedeant hi duo filii mei, unus à *dextris tuis*,
λέγει αὐτῷ, Εἰπὲ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ δεξιῶν σου,
& unus à *ſiniſtris*, in regno tuo. Reſpondens autem Jeſus, dixit;
22 καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν,
Neſcitis quid petatis. Poteſtis bibere calicem, quem ego *futurus* ſum *bibere*:
Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν,
& baptiſma, quo ego baptizor, baptizari? Dicunt ei; Poſſumus.
καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; Λέγουσιν αὐτῷ, Δυνάμεθα.

Et ait illis; Quidem calicem meum bibetis, *& baptiſmo quo ego*
Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ 23
baptizor, baptizabimini: *at* ſedere *à dexteris meis & à ſiniſtris*
βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων
σγ *meis*, non eſt meum dare, ſed quibus paratum eſt à Patre meo. Et
β μου, οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. Καὶ 24
audientes decem, indignati ſunt de duobus fratribus. *Verùm* Jeſus
ἀκούσαντες οἱ δέκα, ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 25
advocans eos, ait, Scitis quia principes Gentium dominantur
προσκαλεσάμενος αὐτούς, εἶπεν, Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν
eorum, & *magni* poteſtatem exercent *eorum*. Non ita *verò*
αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ οὕτως δὲ 26
erit *in vobis*: ſed quicunque voluerit *in vobis magnus* fieri; ſit veſter
ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔστω ὑμῶν
miniſter: Et qui voluerit *in vobis* eſſe primus; *ſit* veſter ſervus.
διάκονος· Καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, ἔστω ὑμῶν δοῦλος. 27
σδ Sicut Filius hominis non venit miniſtrari, ſed miniſtrare, & dare
Δ Ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι 28
animam ſuam *pretium redemptionis* pro multis. Et egredientibus illis ab
ΜΔ' τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ 29
σε Jericho, ſecuta eſt eum turba multa.
β Ἱεριχώ, ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܗ * ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܢܐ *

17 * ܟܕ ܣܠܩ ܗܘܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܕܒܪ ܠܬܪܥܣܪ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ
18 ܒܐܘܪܚܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. * ܗܐ ܣܠܩܝܢܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ ܠܪܒܝ
19 ܟܗܢܐ ܘܠܣܦܪܐ. ܘܢܚܝܒܘܢܝܗܝ ܠܡܘܬܐ. * ܘܢܫܠܡܘܢܝܗܝ ܠܥܡܡܐ ܘܢܒܙܚܘܢ
20 ܒܗ. ܘܢܢܓܕܘܢܝܗܝ ܘܢܙܩܦܘܢܝܗܝ. ܘܠܝܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܢܩܘܡ. * ܗܝܕܝܢ ܩܪܒܬ ܠܗ
21 ܐܡܗܘܢ ܕܒܢܝ ܙܒܕܝ ܗܝ ܘܒܢܝܗ ܘܣܓܕܬ ܠܗ ܘܫܐܠܐ ܗܘܬ ܡܢܗ ܡܕܡ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ
ܠܗ. ܡܢܐ ܨܒܝܐ ܐܢܬܝ. ܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܡܪ ܕܢܬܒܘܢ ܗܠܝܢ ܬܪܝܢ ܒܢܝ. ܚܕ ܡܢ ܝܡܝܢܟ
22 ܘܚܕ ܡܢ ܣܡܠܟ ܒܡܠܟܘܬܟ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢܐ ܫܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ.
ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܫܬܐ ܟܣܐ ܕܐܢܐ ܥܬܝܕ ܐܢܐ ܠܡܫܬܐ. ܐܘ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܐܢܐ ܥܡܕ
23 ܐܢܐ ܠܡܥܡܕ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܫܟܚܝܢܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܟܣܝ ܬܫܬܘܢ. ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ
ܕܐܢܐ ܥܡܕ ܐܢܐ ܬܥܡܕܘܢ. ܕܬܬܒܘܢ ܕܝܢ ܡܢ ܝܡܝܢܝ ܘܡܢ ܣܡܠܝ. ܠܐ ܗܘܬ ܕܝܠܝ ܕܐܬܠ.
24 ܐܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܬܛܝܒܬ ܡܢ ܐܒܝ. * ܟܕ ܕܝܢ ܫܡܥܘ ܥܣܪܐ ܐܬܚܡܬܘ ܥܠ ܗܠܝܢ ܬܪܝܢ ܐܚܝܢ.
25 * ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܪܫܢܝܗܘܢ ܕܥܡܡܐ ܡܪܘܬܗܘܢ ܐܢܘܢ
26 ܘܪܘܪܒܢܝܗܘܢ ܫܠܝܛܝܢ ܥܠܝܗܘܢ. * ܠܐ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܝܢܬܟܘܢ. ܐܠܐ ܡܢ ܕܨܒܐ ܒܟܘܢ
27 ܢܗܘܐ ܪܒܐ. ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܡܫܡܫܢܐ. * ܘܡܢ ܕܨܒܐ ܒܟܘܢ ܕܢܗܘܐ ܩܕܡܝܐ. ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ
28 ܥܒܕܐ. * ܐܝܟܢܐ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܠܐ ܐܬܐ ܕܢܫܬܡܫ ܐܠܐ ܕܢܫܡܫ. ܘܕܢܬܠ ܢܦܫܗ ܦܘܪܩܢܐ
ܚܠܦ ܣܓܝܐܐ.

* ܕܩܘܪܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܚܡܫܐ ܕܨܘܡܐ * ܢܒ *

29 * ܘܟܕ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܐܝܪܝܚܘ. ܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ.

Dominicâ 5 poſt Pentecoſten. 51.

* Aſcenſurus autem erat Jeſus ad Hieruſalem, 17
& duxit duodecim diſcipulos ſuos privatim
in via, & dixit eis, Ecce aſcendimus ad 18
Hieruſalem, & filius hominis tradendus eſt
principibus Sacerdotum, & Scribarum; &
addicent eum morti. Tradentque eum gen- 19
tibus, & illudent ei, & flagellabunt eum, &
crucifigent eum: tertiâ verò die reſurget.
Tunc adiit eum mater filiorum Zebedæi ipſa 20
& filii ejus, & adoravit eum, & petebat ab
eo aliquid. Ipſe verò dixit ei, Quid vis?
Ait ei, Dic ut ſedeant hi duo filii mei, unus 21
à dextera tua, & alter à ſiniſtra tua in regno
tuo. Reſpondit Jeſus, & ait ei; Neſcitis 22
quid petatis. Poteſtis bibere calicem quem
ego bibiturus ſum? aut baptiſmate quo ego
baptizor, baptizabimini? Dicunt ei, Poſ-
ſumus. Quibus ſubdit, Calicem meum 23
bibetis, & baptiſmate quo ego baptizor, ba-
ptizabimini: ut ſedeatis autem à dextera
mea, aut à ſiniſtra mea, non meum eſt ut
dem, niſi iis quibus paratum eſt à patre meo.
Quæ quum audîſſent decem, indignati ſunt 24
adverſùs illos duos fratres. Et advocavit 25
eos Jeſus, & dixit eis; Scitis principes gen-
tium dominos earum eſſe, ac magnates earum
poteſtatem exercere in eas? Verùm non ita 26
erit inter vos: ſed qui voluerit inter vos
maximus fieri, ſit vobis miniſter: Et qui 27
voluerit inter vos eſſe primus, fiat vobis ſer-
vus: Sicut filius hominis non venit ut ſibi 28
miniſtraretur, ſed ut miniſtraret, daretque a-
nimam ſuam redemptionem pro multis.

Ad Oblationem ſabbathi quinti jejunii. 52.

* Quumque exiret Jeſus ex Jericho, veniebat 29
poſt eum turba multa.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 * ومي خواست كه عيسي در اورشليم بالا رود * دوازده شاكرد خود را حاضر كرد * وبا خود
18 برد * در راه بديشان مي كفت * اينك ما در اورشليم بالا مي رويم * وفرزند بشر در دست
19 امامان ونويسندكان سپارده شود * ومرك بر وي الزام كنند * واورا در دست عوام دهند * وچوب
زنند * وبر وي تسخر كنند وبر دار كشند ودر كور نهند سيوم روز از ميان مردكان بر خيزد

صد چهار خواستن يعقوب ويوحنا كه بر دست راست [وچپ] او بنشينند

20 * انكه مادر فرزندان زبدي پيش مسيح آمد * با فرزندان خود * وسجود كرد * وازو چيزي خواست
21 * عيسي بدو كفت چه مي خواهي * كفت بفرما كه اين دو فرزند من * يكي بر دست راست
22 تو ويكي † بر دست چپ بنشينند در ملكوت تو * عيسي جواب داد وكفت * نمي دانيد چه
مي خواهيد * توانيد آن ساغر را كه من مي اشامم شما بياشاميد * يا بدان اب كه من شسته
شوم شما شسته شويد * [ايشان كفتند مي توانيم * عيسي بديشان كفت * پياله من بياشاميد *
23 وبشستن من شسته بشويد *] الا بر دست راست وچپ من كه نشينيد * وآن ازان
من نيست كه بدهم الا براي انان كه از پدر من براي ايشان معد شد *

* *Et futurum erat ut Jeſus Hieroſo-* 17
lymam aſcenderet, & accitos duode-
cim diſcipulos ſuos ſecum aſſum-
pſit, & in via illis dixit; Ecce 18
nos Hieroſolymam aſcendimus, et
Filius hominis in manus ſacerdo-
tum et ſcribarum tradetur, et mor-
tem ei adjudicabunt. Et eum in ma- 19
nus plebis tradent, et flagellabunt,
et illum illudent, et in crucem agent,
et in ſepulchrum ponent: tertiâ ve-
ro die de mortuis reſurget.

CIV. Petitio Jacobi & Johannis ut ad manum dextram & ſiniſtram ejus ſederent.

Tunc mater filiorum Zebedæi ad 20
Chriſtum venit cum filiis ſuis, et
adoratione factâ ab eo aliquid pe-
tiit. Jeſus ei dixit; Quid petis? 21
dixit illa; *Jube ut hi duo filii mei,*
unus ad manum dexteram tuam,
et alter ad manum ſiniſtram ſe-
deant in regno tuo. Jeſus reſpon- 22
ſum dedit, et dixit; Neſcitis *quid*
petatis: poteſtis ut *poculum illud,*
quod ego bibo, vos bibatis? aut eâ-
dem aquâ, quâ ego lavor, vos lave-
mini? dicunt ei, Poſſumus. Jeſus 23
illis dixit; Poculum *meum bibe-*
tis, et lavacro meo loti eritis: at-
tamen ut ſedeatis ad manum dexte-
ram et ſiniſtram meam, illud quidem
meum non eſt ut dem, niſi illis pro-
pter quos à Patre meo paratum eſt.

Verſio VULGATA LATINA.

17 Et aſcendens Jeſus Jeroſolymam, aſſumpſit duodecim diſcipulos ſecretò, &
18 ait illis; Ecce aſcendimus Jeroſolymam, & Filius hominis tradetur princi-
19 pibus ſacerdotum, & Scribis, & condemnabunt eum morte, Et tradent
eum gentibus ad illudendum, & flagellandum, & crucifigendum, & tertiâ
20 die reſurget. Tunc acceſſit ad eum mater filiorum Zebedæi cum filiis ſuis,
21 adorans & petens aliquid ab eo. Qui dixit ei; Quid vis? Ait illi; Dic ut
ſedeant hi duo filii mei, unus ad dexteram tuam, & unus ad ſiniſtram,
22 in regno tuo. Reſpondens autem Jeſus, dixit; Neſcitis quid petatis. Po-
23 teſtis bibere calicem, quem ego bibiturus ſum? Dicunt ei; Poſſumus. Ait
illis; Calicem quidem meum bibetis: ſedere autem ad dexteram meam vel
ſiniſtram, non eſt meum dare vobis, ſed quibus paratum eſt à Patre meo.
Et audientes decem, indignati ſunt de duobus fratribus. Jeſus autem voca- 24
vit eos ad ſe, & ait; Scitis quia principes gentium dominantur eorum: & 25
qui majores ſunt, poteſtatem exercent in eos. Non ita erit inter vos: ſed 26
quicunque voluerit inter vos major fieri, ſit veſter miniſter: Et qui volue- 27
rit inter vos primus eſſe, erit veſter ſervus: Sicut filius hominis non ve- 28
nit miniſtrari, ſed miniſtrare, & dare animam ſuam, redemptionem pro
multis. Et egredientibus illis ab Jericho, ſecuta eſt eum turba multa. 29

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثالث والستون *

وفيما يسوع صاعدا الى يروشليم اخذ الاثني عشر تلميذا في خلوة في الطريق وقال لهم * ها 17 18
نحن صاعدون الى يروشليم * وابن الانسان سيسلم الى روساء الكهنة والكتبة ويحكمون عليه
بالموت * ويسلمونه الى الامم * ويهزون به ويجلدونه ويصلبونه ويقوم في اليوم الثالث * 19
* الفصل الرابع والستون * حينيذ جاءت اليه ام ابني زبدي مع ابنيها وسجدت 20
له طالبة منه شيا * فقال لها ماذا تريدين قالت له قل ان يجلس ابناي هذان احدهما عن 21
يمينك والاخر عن شمالك في ملكوتك * اجاب يسوع قايلا لستما تدرون ما تطلبون اتقدران 22
ان تشربا الكاس التي انا مزمع ان اشربها وان تصطبغا الصبغة التي اصطبغها فقالا له نستطيع *
فقال لهما اما كاسي فتشربان وصبغتي تصطبغان * واما جلوسكما عن يميني وعن يساري 23
فليس لي ان اعطيه الا للذين اعد لهم ابي * فلما سمع العشرة نقموا على الاخوين * فدعاهم 24 25
يسوع وقال لهم اما علمتم ان روساء الامم يسودونهم وعظماؤهم مسلطون عليهم * فلا يكون 26
هكذا فيكم لكن من اراد ان يكون فيكم كبيرا فليكن لكم خادما * ومن اراد ان يكون 27
فيكم اولا فليكن لكم عبدا * كما ان ابن الانسان لم يات ليخدم بل ليخدم ويبذل نفسه 28
خلاصا للكثيرين * الفصل الخامس والستون * فلما خرج من اريحا تبعه جمع كبير * و 29

Sectio ſexageſima tertia.

Et dum Jeſus aſcenderet Jeroſolymam, 17
duxit duodecim diſcipulos in receſſum
in itinere, & dixit eis; Ecce nos aſcen- 18
dimus Jeroſolymam, & filius hominis
tradetur principibus ſacerdotum & ſcri-
barum, & adjudicabunt illum morti,
Et tradent illum gentibus, & illudent 19
ei, & flagellabunt eum, & crucifigent
eum: & reſurget in die tertia.

Sectio ſexageſima quarta.

Tunc venit ad eum mater duorum filio- 20
rum Zebedæi cum ambobus filiis ſuis,
& adoravit eum petens ab eo aliquid.
Et dixit ei, Quid vis? Ait illi, Dic 21
ut ſedeant filii mei iſti duo, unus eorum
ad dexteram tuam, & alter ad ſiniſtram
tuam in regno tuo. Reſpondit Jeſus, di- 22
cens; Non noſtis quid petatis. Poteſtis
bibere calicem, quem ego futurus ſum ut
bibam? & tingi tincturâ, quâ tingar?
Dixerunt ei, Poſſumus. Ait illis, Ca- 23
licem quidem meum bibetis, & finctu-
râ meâ tingemini: ſedere autem vos ad
dexteram meam, & ad ſiniſtram meam,
non eſt meum dare, niſi iis quibus præpa-
ravit eis pater meus. Et cùm audiſſent 24
decem, murmuraverunt contra duos fra-
tres. Et vocavit eos Jeſus, & dixit 25
illis; Nónne ſcitis quia principes gen-
tium dominantur eis, & majores eorum
poteſtatem exercent in eas? At non e- 26
rit ſic inter vos: ſed quicunque volue-
rit eſſe inter vos major, ſit vobis mini-
ſter: Et quicunque voluerit eſſe inter 27
vos primus, ſit vobis ſervus: Quem- 28
admodum filius hominis non venit mi-
niſtrari, ſed miniſtare, & commutare ani-
mam ſuam in redemptionem pro multis.

Sectio ſexageſima quinta.

Et cùm exiſſet ab Jericho, ſecuta eſt 29
eum turba magna.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወእንዘ ፡ የዐርግ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ነሥኦሙ ፡ ለዐሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ እን
18 ተ ፡ ባሕቲቶሙ ፡ ወአግኀሦሙ ፡ እምፍኖት ፡ ወይቤሎሙ ። ነሁኬ ፡ ነዐርግ ፡ ኢየሩሳሌ
ም ፡ ወይሜጥውዎ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እመሕያው ፡ ወያገብእዎ ፡ ለሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወጸሐፍ
19 ት ፡ ወይኴንንዎ ። ወይሜጥውዎ ፡ ለሕዝብ ፡ ወይሰቅልዎ ፡ ወይሰልቁ ፡ ላዕሌሁ ፡ ወይቀትል
ዎ ፡ ወይትነሣእ ፡ በሣልስት ፡ ዕለት ።

በእንተ ፡ ደቂቀ ፡ ዘብዴዎስ ፡

20 ወእምዝ ፡ መጽአት ፡ ኀቤሁ ፡ እሞሙ ፡ ለደቂቀ ፡ ዘብዴዎስ ፡ ምስለ ፡ ደቂቃ ፡ ወሰገደት ፡ ሎ
21 ቱ ፡ እንዘ ፡ ትብል ፡ ወትስእል ፡ እምኀቤሁ ። ወይቤላ ፡ ምንተ ፡ ትፈቅዲ ፡ ወትቤሎ ፡ ረ
ሲ ፡ ሊተ ፡ ከመ ፡ ይንበሩ ፡ እሉ ፡ ደቂቅየ ፡ ክልኤሆሙ ፡ ምስሌከ ፡ በውስተ ፡ መንግሥትከ ፡
22 አሐዱ ፡ በየማንከ ፡ ወአሐዱ ፡ በፀጋምከ ። ወአውሥአ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ወይቤ ፡ ኢታ
አምሩ ፡ ዘትስእሉ ፡ ትክሉኑ ፡ ሰትየ ፡ ዘአነ ፡ ሀለውኩ ፡ ጽዋዐ ፡ እሰተዪ ፡ ወይቤሉ ፡ ንክ
23 ል ። ወይቤሎሙ ፡ ጽዋዕየሰ ፡ ትሰትዩ ፡ ወነቢረ ፡ በየማንየሰ ፡ ወበፀጋምየ ፡ አኮ ፡ አነ ፡ ዘ
24 እሁብ ፡ ዘእንበለ ፡ ለእለ ፡ አስተደለወ ፡ ሎሙ ፡ አቡየ ። ወሰሚዖሙ ፡ ዐሠርቱ ፡ ሐዘኑ ፡
25 በእንተ ፡ ክልኤሆሙ ፡ አኃው ። ወጸውዖሙ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ታአምኑ ፡
ከመ ፡ መኳንንቲሆሙ ፡ ለአሕዛብ ፡ ይኴንንዎሙ ፡ ወዐበይቶሙ ፡ ይሤለጡ ፡ ላዕሌሆሙ ።
26 አኮኬ ፡ ከማሁ ፡ ዘይኩን ፡ በኀቤክሙሰ ፡ ባሕቱ ፡ ዘይፈቅድ ፡ እምውስቴትክሙ ፡ ዐቢየ ፡ ይኩ
27 ን ፡ ይኩንክሙ ፡ ላእከ ። ወዘሂ ፡ ይፈቅድ ፡ እምኔክሙ ፡ ይኩን ፡ ሊቀ ፡ ይኩንክሙ ፡ ገብ
28 ረ ። በከመ ፡ ኢመጽአ ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ይትለአክዎ ፡ ዘእንበለ ፡ ይትለአክ ፡
ወየሀብ ፡ ነፍሶ ፡ ቤዛ ፡ ብዙኃን ።

በእንተ ፡ ፪ ፡ ዕዉራን ፡

29 ወእንዘ ፡ ይወፅኡ ፡ እምኢያሪኮ ፡ ተለውዎ ፡ ብዙኃ ፡ አሕዛብ ።

Et aſcendens Dominus Jeſus Hieroſolymam, aſſumpſit duodecim ſolos, & di- 17
vertit eos è via, & dicit eis; Ecce igitur aſcendimus Hieroſolymam, & 18
prehendent filium hominis, & tradent eum principibus ſacerdotum & ſcribis,
& condemnabunt eum: Et tradent eum gentibus & crucifigent eum, & illu- 19
dent ei, & trucidabunt eum: & ſuſcitabitur tertiâ die.

De filiis Zebedæi.

Et tunc venit ad eum mater filiorum Zebedæi, cum filiis ſuis, & adoravit eum 20
dicens, & rogans ab eo. Et dicit ei, Quid vis? & dicit illi, Fac mihi ut 21
ſedeant hi filii mei, ambo tecum in regno tuo, unus ad dextram tuam, & unus
ad ſiniſtram tuam. Et reſpondit Dominus Jeſus, & dicit; Neſcitis quid ro- 22
gatis: poteſtiſne bibere quem ego bibiturus ſum calicem? & dicunt, Poſſumus.
Et dicit iis, Calicem meum bibetis: ſed ſedere ad dextram meam, & ad ſini- 23
ſtram meam, non ego hoc ſum daturus, niſi illis quos præparavit Pater meus. Et 24
audientes decem contriſtati fuerunt propter duos illos fratres. Et vocavit 25
eos Dominus Jeſus, & dicit iis; Creditis quòd principes gentium dominantur
in eas, & magnates eorum poteſtatem exercent ſuper eas? Non ſic erit quod 26
factum erit apud vos: ſed qui vult è vobis magnus fieri, erit vobis miniſter: Et 27
qui vult è vobis eſſe magiſter, erit vobis ſervus. Sicut non venit filius ho- 28
minis ut miniſtraretur ſibi, ſed miniſtrare, & dare animam ſuam redemptio-
nem multorum.

De duobus cæcis.

Et exeuntes ab Hieroſolyma ſequuti ſunt eum multi populi. 29

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وچون آن ده دیگر شنیدند * بخشم شدند بربن دو برادر * عیسي ایشانرا 24 25
پیش خود خواند وبدیشان گفت * شما مي دانید که بر خلایق ومردم امیران
وسروراند که بریشان مسلط اند * میان شما این چنین نباشد * لیکن 26
هرکس که خواهد که در میان شما بزرك باشد خود را از همه کوچکتر وفروتر
بیند * وهر که خواهد که پیش رو شما باشد * پیش شما بندکي نماید * فرزند 27 28
بشر نیامد که مخدوم شود الا خادم * ونفس خودرا بدهد عوض خلاص بسیاران

صد پنج انجا که دو نابینارا روشنایي داد

عیسي از اریحو بدرو * 29
آمد جماعت بسیار از پس او بروند *

Et cum decem reliqui audiſſent 24
irati ſunt hiſce duobus fratribus.
Jeſus autem *illos ad ſe voca-* 25
vit, et illis dixit; Vos ſcitis
gentibus et hominibus imperato-
res et principes præeſſe, qui in
illos poteſtatem exercent. Inter
vos ita non erit: ſed quicunque
voluerit ut inter vos magnus ſit,
ſeipſum ut omnium minimum et
infimum intueatur. Et quicunque 27
voluerit ut vobis præcedat, in con-
ſpectu veſtri ſervitium exhibe-
at. Filius hominis non venit, ut 28
ei miniſterium fieret, ſed mini-
ſtraret, et animam ſuam daret pro
ſalute multorum.

CV. Ubi duobus cæcis lumen reddidit.

Tunc Jeſu egrediente ex Jericho, 29
turba multa eum ſecuta ſunt.

Et ecce duo cæci sedentes secus viam, *audientes quòd* Jesus *præteriret*,
30 Καὶ ἰδοὺ δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδὸν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει,
clamaverunt, dicentes; Miserere nostri, Domine, fili David. *At* turba
31 ἔκραξαν, λέγοντες, Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε, υἱὸς Δαβίδ. Ὁ δὲ ὄχλος
increpabat eos, ut tacerent. Illi *verò* magis clamabant, dicentes;
ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα σιωπήσωσιν. οἱ δὲ μεῖζον ἔκραζον, λέγοντες,
Miserere nostri, Domine, fili David. Et *stans* Jesus vocavit eos: &
32 Ἐλέησον ἡμᾶς Κύριε, υἱὸς Δαβίδ. Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς, καὶ
ait; Quid vultis faciam vobis? Dicunt illi; Domine, ut aperiantur
33 εἶπε, Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; Λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἵνα ἀνοιχθῶσιν
nostri oculi. *Visceribus commotus* autem Jesus, tetigit oculos eorum.
34 ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί. Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν·
Et confestim *respexerunt eorum oculi*, & secuti sunt eum.
καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

CAP. XXI. κα'.

ΜΕ' σϛ β
Et cùm appropinquâssent *in* Hierosolymam, & venissent *in* Bethphage ad montem
1 ΚΑὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦλθον εἰς Βηθφαγῆ πρὸς τὸ ὄρος
Olivarum, tunc Jesus misit duos discipulos, Dicens eis; Ite
2 τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητὰς, Λέγων αὐτοῖς, Πορεύθητε
in *vicum qui coram vobis*: & statim invenietis asinam alligatam, &
εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι ὑμῶν, καὶ εὐθέως εὑρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ
pullum cum ea: *solventes* adducite mihi. Et si quis vobis dixerit aliquid,
3 πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι. Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι,
σζ ζ dicite, Quia Dominus *eorum usum* habet: *statim autem* dimittet eos. Hoc
ἐρεῖτε, Ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν χρείαν ἔχει· εὐθέως δὲ ἀποστελεῖ αὐτούς. Τοῦτο 4
autem totum factum est, ut adimpleretur *effatum* per Prophetam, dicentem;
δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,
Dicite filiæ Sion; Ecce rex tuus venit tibi mansuetus, & *in-*
Εἴπατε τῇ θυγατρὶ Σιὼν, Ἰδοὺ ὁ βασιλεύς σου ἔρχεταί σοι πραῢς, καὶ ἐπι- 5
sidens super asinam, & pullum filium subjugalis. Euntes autem discipuli,
ση β βεβηκὼς ἐπὶ ὄνον, καὶ πῶλον υἱὸν ὑποζυγίου. Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταὶ, 6
& *facientes* sicut *præordinavit* illis Jesus, Adduxerunt asinam,
καὶ ποιήσαντες καθὼς προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἤγαγον τὴν ὄνον, 7
& pullum, & imposuerunt super eos vestimenta sua, & *insedit*
καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ἐπεκάθισεν
desuper *eos*. *At* plurima turba straverunt sua vestimenta in
ἐπάνω αὐτῶν. Ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν 8
via: alii autem cædebant ramos de arboribus, & sternebant in
ΜΕ' σϛ β τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννυον ἐν
σθ α via. *At* turba *præcedentes* & *sequentes* clamabant,
τῇ ὁδῷ. Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, 9
dicentes; Hosanna filio David: benedictus *veniens* in nomine
λέγοντες, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι
σι ι Domini, Hosanna in altissimis. Et *intrante eo* in Hierosolymam,
Κυρίου, Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, 10
commota est universa civitas, dicens; Quis est hic?
ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα, Τίς ἐστιν οὗτος;

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

30 * ܘܗܐ ܬܪܝܢ ܣܡܝܢ ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ. ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܕܝܫܘܥ ܥܒܪ. ܝܗܒܘ ܩܠܐ
31 ܘܐܡܪܝܢ. ܐܬܪܚܡ ܥܠܝܢ ܡܪܢ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ. * ܟܢܫܐ ܕܝܢ ܟܐܐ ܗܘܐ ܒܗܘܢ ܕܢܫܬܩܘܢ.
32 ܘܗܢܘܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܐܪܝܡܘ ܩܠܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܪܢ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝܢ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ. * ܘܩܡ
33 ܝܫܘܥ ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ. ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܥܒܕ ܠܟܘܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ ܕܢܬܦܬܚܢ
34 ܥܝܢܝܢ. * ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝܗܘܢ ܘܩܪܒ ܠܥܝܢܝܗܘܢ. ܘܒܪܫܥܬܗ ܐܬܦܬܚܝ ܥܝܢܝܗܘܢ
ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ.

* ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܘܫܥܢܐ * ܢܓ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܐ *

1 * ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܬܐ ܠܒܝܬ ܦܓܐ. ܠܓܢܒ ܛܘܪܐ ܕܙܝܬܐ. ܫܕܪ ܝܫܘܥ ܬܪܝܢ
2 ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. * ܙܠܘ ܠܩܪܝܬܐ ܗܝ ܕܠܘܩܒܠܟܘܢ. ܘܡܚܕܐ ܡܫܟܚܝܢ
3 ܐܢܬܘܢ ܐܬܢܐ ܕܐܣܝܪܐ ܘܥܝܠܐ ܥܡܗ. ܫܪܘ ܐܝܬܘ ܠܝ. * ܘܐܢ ܐܢܫ ܐܡܪ ܠܟܘܢ ܡܕܡ. ܐܡܪܘ
4 ܠܗ ܕܠܡܪܢ ܡܬܒܥܝܢ. ܘܡܚܕܐ ܡܫܕܪ ܠܗܘܢ ܠܟܐ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܟܠܗ ܕܗܘܬ. ܕܢܫܬܡܠܐ
5 ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ. * ܐܡܪܘ ܠܒܪܬ ܨܗܝܘܢ. ܗܐ ܡܠܟܟܝ ܐܬܐ ܠܟܝ. ܡܟܝܟ
6 ܘܪܟܝܒ ܥܠ ܚܡܪܐ ܘܥܠ ܥܝܠܐ ܒܪ ܐܬܢܐ. * ܘܐܙܠܘ ܬܠܡܝܕܐ. ܘܥܒܕܘ ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܠܗܘܢ
7 ܝܫܘܥ. * ܘܐܝܬܝܘ ܠܚܡܪܐ ܘܠܥܝܠܐ. ܘܣܡܘ ܥܠ ܥܝܠܐ ܢܚܬܝܗܘܢ. ܘܪܟܒ ܥܠܘܗܝ.
8 ܝܫܘܥ. * ܘܣܘܓܐܐ ܕܟܢܫܐ. ܡܫܘܝܢ ܗܘܘ ܡܐܢܝܗܘܢ ܒܐܘܪܚܐ. ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܦܣܩܝܢ ܗܘܘ
9 ܣܘܟܐ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܘܪܡܝܢ ܒܐܘܪܚܐ. * ܟܢܫܐ ܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܕܡܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܬܪܗ.
ܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܘܫܥܢܐ ܠܒܪܗ ܕܕܘܝܕ. ܒܪܝܟ ܗܘ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܐܘܫܥܢܐ
10 ܒܡܪܘܡܐ. * ܘܟܕ ܥܠ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܐܬܬܙܝܥܬ ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܡܢܘ ܗܢܐ.

Et ecce duo cœci sedebant juxta viam: qui 30
quum audîssent Jesum præterire, ediderunt
vocem, dicentes; Miserere nostrî Domine
mi, fili David. Turbæ autem objurgabant 31
eos ut tacerent: illi verò magis attollebant
vocem suam, dicentes; Domine noster,
miserere nostrî, fili David. Et substitit Jesus, 32
& advocavit eos, & ait; Quid vultis faciam
vobis? Dicunt ei, Domine noster, ut 33
aperiantur oculi nostri. Et misericordiâ 34
commotus est erga eos, tetigitque oculos eorum:
& eo momento aperti sunt oculi eorum,
& abiêre post eum.

Ad vesperam dominicæ Palmarum. 53.

CAP. XXI.

ET quum appropinquâsset Jerusalem, venissetque 1
Beth-phage ad latus Montis olivarum,
misit Jesus duos ex discipulis suis, &
dixit eis; Ite in vicum istum qui vobis est è 2
regione, & statim invenietis asinam vinctam,
& pullum cum ea: solvite, adducite mihi. Et 3
si quis dixerit vobis quidpiam, dicite ei,
Quia Domino nostro requiruntur, & confestim
mittet eos huc. Hoc autem totum factum 4
est, ut impleretur id quod dictum est
per prophetam, dicentem; Dicite filiæ Sion, 5
Ecce rex tuus venit tibi humilis, & insidens
asinæ ac pullo filio asinæ. Profecti sunt itaque 6
discipuli, feceruntq; sicut præceperat eis Jesus.
Et adduxerunt asinam & pullum, & imposuerunt 7
pullo vestimenta sua, & equitavit
super eum Jesus. Multitudo verò turbarum 8
sternebant pallia sua in via: alii autem cædebant
ramos ex arboribus, & projiciebant in
via. Cæterùm turbæ illæ, quæ præcedebant 9
eum, quæq; eum sequebantur, clamabant dicentes;
Hosanna filio David, benedictus ille
qui venit in nomine Dñi, Hosanna in excelsis.
Quumq; fuisset ingressus Jerusalem, commota 10
est universa civitas, dicebantque; Quis
hîc est?

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

30 * ودو نابينا بر سر راه مي نشستند * چون شنيدند كه مسيح مي كذرد اواز دادند
31 وكفتند اي فرزند داود خداوند ما بر ما رحمت كن * *مردم بر ايشان بانك مي زدند
كه خاموش باشيد * ايشان بيشتر بانك مي زدند * واواز خود بلند بر مي آوردند * ومي كفتند
32 اي خداوند ما بر ما رحمت كن * عيسي بايستاد وايشانرا خواند * وكفت چه مي خواهيد
33 34 براي شما بكنم * *كفتند خداوند ما چشم ما را روشنايي ده * *عيسي بر ايشان رحمت
اورد وچشم ايشانرا بسود * همانذم چشم ايشان كشاده شد وعالم را ديدند * ودر پي او رفتند

صد شش انجا كه دو شاكرد را فرستاد كه براي مسيح خر اوردند

1 * چون نزديك اورشليم شد * در بيت فاجي آمد * بر كنار كوه زيتون عيسي از شاكردان خود
2 دو كس را فرستاد * * وبديشان كفت درين ده كه برابر شماست † برويد ببينيد انجا خر ماده
3 بسته وكره او با او انرا بكشاييد وپيش من بياوريد * *واكر كسي بشما چيزي كويد بكوييد
4 براي خداوند ما مي بريم * انكه اينجا بياوريد * *واين جمله كه شد براي ان بود تا تمام شود
5 انج در پيغمبر كفته شد نبوت * بدختر صهيون بكوييد اينك ملك تو پيش

Duo autem cæci in summa via sedentes, cùm audirent Christum 30
transire, vocem ediderunt, et dixerunt; O fili David Domine nôster,
nostri miserere. Homines autem *objurgabant eos dicentes, Quin silete:* 31
illi vero *intentiùs clamabãt, et vocem suam* in *altum efferebant, et dicebant;*
O Domine noster, super nos misericordiam age. Jesus stetit et 32
eos vocavit, et dixit; Quid vultis ut *pro vobis faciam. Dixerunt,* 33
Domine noster, oculis nostris lumen redde. Jesus erga *eos misericordi-* 34
am gessit, et oculos eorum tetigit: confestim oculi eorum aperti sunt, et
mündum viderunt, et eum secuti sunt.

CVI. Ubi duos discipulos misit ut Christo asinum adducerent.

CAP. XXI:

CUm prope Hierosolymam esset, 1
& in Bethphage venisset juxta montem Olivarum, Jesus duos è discipulis suis misit, Et illis dixit; In 2
istum pagum, qui è regione vestrî est, ite, videbitis illîc asinam ligatam et pullum suum cum ea: illam solvite et adducite ad me. Et siquis 3
vobis aliquid dixerit, dicite; Domino nostro afferimus: & statim huc adducite. Et hoc totum quod 4
factum est, ideò fuit ut impleretur, quod apud Prophetam dictum est.

Prophetia.

Filiæ Sion dicite, Ecce rex tuus ad 5

Verſio VULGATA LATINA.

30 Et ecce duo cæci ſedentes ſecus viam, audierunt quia Jeſus tranſiret : & clamave-
31 runt, dicentes ; Domine, miſerere noſtrì, fili David. Turba autem increpabat eos
ut tacerent. At illi magis clamabant, dicentes ; Domine, miſerere noſtrì, fili Da-
32 vid. Et ſtetit Jeſus, & vocavit eos, & ait ; Quid vultis ut faciam vobis ?
33 Dicunt illi ; Domine, ut aperiantur oculi noſtri. Miſertus autem eorum Jeſus, te-
34 tigit oculos eorum. Et confeſtim viderunt, & ſecuti ſunt eum.

CAP. XXI.

1 ET cùm appropinquâſſent Jeroſolymis, & veniſſent Bethphage ad Montem oli-
2 veti : tunc Jeſus miſit duos diſcipulos, Dicens eis ; Ite in caſtellum, quod con-
tra vos eſt, & ſtatim invenietis aſinam alligatam, & pullum cum ea : ſolvite, &
adducite mihi : Et ſi quis vobis aliquid dixerit, dicite quia Dominus his opus 3
habet : & confeſtim dimittet eos. Hoc autem totum factum eſt, ut adimpleretur 4
quod dictum eſt per prophetam, dicentem ; Dicite filiæ Sion ; Ecce rex tuus venit 5
tibi manſuetus, ſedens ſuper aſinam, & pullum filium ſubjugalis. Euntes autem 6
diſcipuli fecerunt ſicut præcepit illis Jeſus. Et adduxerunt aſinam, & pullum : & im- 7
poſuerunt ſuper eos veſtimenta ſua : & eum deſupèr ſedere fecerunt. Plurima autem 8
turba ſtraverunt veſtimenta ſua in via : alii autem cædebant ramos de arboribus,
& ſternebant in via : Turbæ autem, quæ præcedebant, & quæ ſequebantur, cla- 9
mabant, dicentes ; Hoſanna filio David : Benedictus qui venit in nomine Domi-
ni : hoſanna in altiſſimis. Et cùm intrâſſet Jeroſolymam, commota eſt univerſa 10
civitas, dicens ; Quis eſt hic ?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * واذا اعميان كانا جالسان على الطريق فسمعا ان يسوع مجتاز * فصرخا قايلين ارحمنا يا رب يا
31 ابن داود * فانتهرهما الجمع ليسكتا فازدادا صياحا قايلين ارحمنا يا رب يا ابن داود * فوقف 32
33 يسوع ودعاهما وقال لهما ماذا تريدان ان افعل بكما * قالا له يا رب ان تفتح اعيننا * فتحنن 34
يسوع ولمس اعينهما وللوقت ابصرا وتبعاه *

1 * الفصل السادس والستون * ولما قربوا من يروسليم وجاوا الي بيت فاجي عند جبل
2 الزيتون * حينيذ ارسل يسوع اثنين من تلاميذه * وقال لهما * اذهبا الي القرية التي امامكما
3 فتجدان اتانا مربوطة وجحشا معها فحلاهما واتياني بهما * فان قال لكما احد شيا فقولا ان الرب
4 محتاج اليهما فهو يرسلهما للوقت * هذا كان ليتم ما قيل من النبي * قولوا لابنة صهيون ها 5
6 ملكك ياتيك متواضعا راكبا علي اتان وجحش ابن اتان * فذهب التلميذان وصنعا كما
7 امرهما يسوع * واتيا بالاتان والعفو وتركا ثيابهما عليهما وجلس فوقهما * وجمع كثير فرشوا 8
9 ثيابهم في الطريق * واخرون قطعوا اغصانا من الشجر وفرشوها في الطريق * والجمع الذي
يتقدمه والذي يتبعه صرخوا قايلين هوشعنا لابن داود مبارك الاتي باسم الرب هوشعنا في
10 العلا * فلما دخل يروسليم ارتجت المدينة كلها قايلين من هو هذا *

Et ecce duo cæci qui erant ſedentes ſecus viam, audierunt quia Jeſus tranſiret : & exclamaverunt, dicentes ; Miſerere noſtri Domine, fili David. Increpavit autem eos turba ut tacerent. At auxerunt clamorem, dicentes ; Miſerere noſtri Domine, fili David. Subſtitit Jeſus, & advocavit eos, & dixit eis ; Quid vultis ut faciam vobis ? Dixerunt ei ; Domine, ut aperias oculos noſtros. Miſertus ergò eſt Jeſus, & tetigit oculos eorum. Et confeſtim viderunt, & ſecuti ſunt eum. 30 31 32 33 34

Sectio ſexageſima ſexta.

CAP. XXI.

ET cùm appropinquâſſent Jeroſolymis, & veniſſent in Beth-phage prope montem Olivarum, tunc miſit Jeſus duos ex diſcipulis ſuis, Et dixit eis ; Ite in hoc caſtellum quod contra vos eſt, & invenietis aſinam alligatam & pullum cum ea : ſolvite ambos, & ducite mihi utrumque. Et ſi quis dixerit vobis aliquid, dicite quia Dominus indigens eſt eorum : & ipſe mittet eos confeſtim. Hoc fuit ut compleretur quod dictum eſt à Propheta ; Dicite filiæ Sion, ecce rex tuus venit tibi humilis, ſedens ſuper aſinam et pullum filium aſinæ. Et abierunt diſcipuli duo, et fecerunt ſicut præcepit illis Jeſus. Et adduxerunt aſinam et pullum, et poſuerunt veſtimenta ſua ſuper eos, et ſedit ſuper eos. Et turba magna ſtraverunt veſtimenta ſua in via, et alii ceciderunt ramos de arboribus, & ſtraverunt eos in via ; Et turba quæ præcedebat eum, et quæ ſequebatur eum, clamaverunt dicentes ; Hoſanna filio David : benedictus qui venit in nomine Domini, Hoſanna in excelſi s. Et cùm intrâſſet Jeroſolymam, commota eſt civitas univerſa, dicentes ; Quis eſt hic ? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

30 ወናሁ ፡ ክልኤቱ ፡ ዕውራን ፡ ይነብሩ ፡ ጥቃ ፡ መንገድ ፡ ወሰምዑ ፡ ከመ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ይኃ
31 ልፍ ፡ ወጸርኁ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ እግዚኦ ፡ ተሣሀለነ ፡ ወልደ ፡ ደዊት ፡፡ ወአሕዛብሰ ፡ ይጌሥ
ጽዎሙ ፡ ከመ ፡ ያርምሙ ፡ ወአዕበዩ ፡ ጸሪኆ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ እግዚኦ ፡ ተሠሀለነ ፡ ወልደ ፡ ደዊ
32 ት ፡፡ ወቆመ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ ወጸውዖሙ ፡ ወይቤ ፡ ምንተ ፡ ትፈቅዱ ፡ እግበር ፡ ላክሙ ፡፡
33 ወይቤልዎ ፡ እግዚኦ ፡ ከመ ፡ ይትካሠት ፡ አዕይንቲነ ፡፡ ወአምሐርዎ ፡ ለእግዚእ ኢየሱስ ፡
34 ወለከፎሙ ፡ አዕይንቲሆሙ ፡ ወይቤሎሙ ፡ በከመ ፡ ሃይማኖትክሙ ፡ ይኩንክሙ ፡ ወበጊዜሃ ፡ ነ
ጸሩ ፡ ወተለውዎ ፡፡

በእንተ ፡ እድግተ ፡ ወዕዋል ፡፡

1 ፳፩ ወቀሪቦ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ መንገለ ፡ ቤተ ፡ ፋጌ ፡ ቦኡ ፡ ኀበ ፡ ደብረ ፡ ዘይት ፡ ወእምዝ ፡ ፈነወ ፡ እ
2 ግዚእ ኢየሱስ ፡ ክልኤተ ፡ አርዳኢሁ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ሑሩ ፡ ሀገረ ፡ ዘቅድሜክሙ ፡ ወትረክ
3 ቡ ፡ ይእተ ፡ ጊዜ ፡ እድግተ ፡ እስርተ ፡ ወዕዋለ ፡ ምስሌሃ ፡ ፍትሑ ፡ ወአምጽኡ ፡ ሊተ ፡፡ ወ
እመቦ ፡ ዘይቤሉክሙ ፡ ምንተ ፡ ትገብሩ ፡ በሉ ፡ እግዚኦሙ ፡ ይፈቅዶሙ ፡ ወበጊዜሃ ፡ ይፈንው
4 ዎሙ ፡፡ ወዝኮነ ፡ ከመ ፡ ይብጻሕ ፡ ወይትፈጸም ፡ ቃለ ፡ ኢሳይያስ ፡ ነቢይ ፡ ዘተብህለ ፡፡
5 በልዋ ፡ ለወለተ ፡ ጽዮን ፡ ናሁ ፡ ንጉሥኪ ፡ ይመጽእ ፡ የዋሕ ፡ ወርቱዕ ፡ እንዘ ፡ ይጼዐን ፡ ዲበ ፡ እ
6 ድግት ፡ ወዲበ ፡ ዕዋል ፡ እጓለ ፡ እድግት ፡፡ ወሖሩ ፡ አርዳኢሁ ፡ ወገብሩ ፡ በከመ ፡ አዘ
7 ዞሙ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡፡ ወረከቡ ፡ ወአምጽኡ ፡ እድግተ ፡ ወዕዋለ ፡ ወረሐኑ ፡ አልባሲሆሙ ፡
8 ላዕሌሆን ፡ ወተጽዕነ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡፡ ወዘይበዝኁ ፡ ሕዝብ ፡ ነጸፉ ፡ አልባሲሆሙ ፡ ውስተ ፡
9 ፍኖት ፡ ወካልአንሂ ፡ ይመትሩ ፡ አዕጹቀ ፡ እም ፡ ውስተ ፡ ዕፀው ፡ ወይነፅፉ ፡ ውስተ ፡ ፍኖት ፡፡ ወሕ
ዝብ ፡ እለ ፡ የሐውሩ ፡ ቅድሜሁ ፡ ወእለሂ ፡ ይትልዉ ፡ ጸርኁ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ሆሳዕና ፡ ለወልደ ፡ ደ
10 ዊት ፡ ቡሩክ ፡ ዘይመጽእ ፡ በስመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሆሳዕና ፡ በአርያም ፡፡ ወበዊኦ ፡ እግዚእ ኢ
የሱስ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ተሃውከት ፡ ኵላ ፡ ሃገር ፡ እንዘ ፡ ትብል ፡ መኑ ፡ ውእቱ ፡ ዝንቱ ፡፡

Et ecce duo cæci ſedebant juxta viam, & audierunt quòd Dominus Jeſus tranſibat : & clamabant, dicentes ; Domine, miſerere noſtri fili David. Et populi objurgabant eos, ut ſilerent : & magis elevârunt clamorem, dicentes ; Domine, miſerere noſtrì fili David. Et ſtetit Dominus Jeſus & vocavit eos, & dicit ; Quid vultis facerem vobis ? Et dicunt ei ; Domine, ut aperiantur oculi noſtri. Et miſericordiâ commovebant Dominum Jeſum, & tetigit oculos eorum, et dicit iis ; Secundùm fidem veſtram erit vobis : & continuò viderunt, & ſequuti ſunt eum. 30 31 32 33 34

De aſino & pullo.

CAP. XXI.

ET appropinquante illo Hieruſalem, per Bethphage, venerunt ad Montem olei, & tunc miſit Dominus Jeſus duos diſcipulos ejus, Et dicit iis ; Ite ad civitatem quæ ex adverſo vobis eſt, & invenietis ſtatim aſinam ligatam, & pullum cum ea : ſolvite & adducite mihi. Et ſi qui erunt qui dixerint vobis, Quid facitis ? dicite, Dominus eorum opus habet iis : & ſtatim mittent eos. Et hoc factum fuit, ut perveniret & impleretur verbum Eſaiæ prophetæ, quod dictum fuit ; Dicite filiæ Sion, Ecce rex tuus venit manſuetus & rectus, inſidens aſinæ, & ſuper pullum filium aſinæ. Et profecti ſunt diſcipuli ejus, & fecerunt ſicut præcepit iis Dominus Jeſus. Et invenerunt, & adduxerunt aſinam, & pullum, & impoſuerunt veſtimenta ſua ſuper iis, & ſupervectus fuit Dominus Jeſus. Et qui abundabat populus, ſtraverunt veſtimenta ſua in via, & alii abſciderunt ramos ex arboribus, & ſtraverunt in via. Et populi qui ibant ante eum, et qui ſequuti ſunt, clamaverunt, dicentes ; Hoſanna filio David : beatus qui venit in nomine Dei, Hoſanna in excelſis. Et adveniente Domino Jeſu Hieroſolyma, commota eſt tota civitas dicens ; Quis eſt hic ? 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

6 تو مي آيد * متواضع وفروتن بر نشسته بر خر ماده وكره او * شاكردان رفتند وانچنانك
7 عيسي فرموده بود كردند * خر ماده را با كره بياوردند * جامه خود را عيسي بر كره
8 نهاد وبر نشست * از آن جماعت مردم بسيار جامه خود را در راه مي كستردند * تا او بر
سر آن بگذرد * وديكران شاخها از درخت زيتون مي بريدند وبر راه مي انداختند

صد هفت   رفتن مسيح در اورشليم واورا بملكي قبول كردند

9 * وآن جماعت كه در پيش او مي رفتند * ودر پس او مي آمدند بانك مي زدند ومي
كفتند اوشعنا مر فرزند داود يعني الحمد وخجسته است انك بنام خدا مي ايد الحمد در
10 بلندي * چون باورشليم اندر آمد همه شهر لرزيد * وكفتند كيست اين

te venit demiſſus & humilis, inſidens aſinæ & pullo ejus. Et profecti diſcipuli, quemadmodum juſſerat Jeſus, fecerunt. Et aſinam cum pullo adduxerunt : veſtimentum autem ſuum Jeſus pullo impoſuit & inſedit. Deindè turba hominum plurima veſtimenta ſua in via ſtraverunt, ut ille ſuper ea tranſiret : alii verò ramos ex arbore olivæ ſuccidebant, & in via projiciebant. 6 7 8

CVII. Ingreditur Chriſtus Hieroſolymam, & illum ut regem reci piunt.

Turba autem illa quæ ante eum ibant, et ſubſequebantur, clamabant, et dicebant ; Hoſanna filio David ; i. e. Laus, et beatus eſt qui in nomine Dei venit : Laus in excelſo. Cùm Hieroſolymam ingreſſus eſſet, tota urbs commota eſt, et dicebant, Quis eſt hic ? 9 10

At turba dicebant; Hic eſt Jeſus Propheta, *qui* à Nazareth Ga-
11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς Γα- — σια
lilææ. Et intravit Jeſus in templum Dei, & ejiciebat omnes
12 λιλαίας. Καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ, ϗ ἐξέβαλε πάντας α
vendentes & *mercantes* in templo: & menſas numulariorum
τοὺς πωλοῦντας ϗ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· ϗ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν
evertit, & cathedras vendentium columbas. Et dicit
13 κατέστρεψε, ϗ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς. Καὶ λέγει
eis, Scriptum eſt; Domus mea, domus orationis vocabitur: vos autem
αὐτοῖς, Γέγραπται, Ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ
illam feciſtis ſpeluncam latronum. Et acceſſerunt ad eum cæci & claudi Μϛʹ
14 αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ τυφλοὶ ϗ χωλοὶ — σιβ
in templo, & ſanavit eos. Videntes autem principes Sacerdotum
15 ἐν τῷ ἱερῷ, ϗ ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς — σιγ
& Scribæ mirabilia quæ fecit, & pueros clamantes in
ϗ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, ϗ τοὺς παῖδας κράζοντας ἐν ϛ
templo, & dicentes; Hoſanna filio David: indignati ſunt. Et dixerunt
16 τῷ ἱερῷ, ϗ λέγοντας, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαβίδ, ἠγανάκτησαν. Καὶ εἶπον
ei; Audis quid iſti dicunt? *At* Jeſus *dicit* eis; Utique.
αὐτῷ, Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ναί.
Nunquam legiſtis; Quia ex ore infantium, & lactentium perfeciſti
οὐδέποτε ἀνέγνωτε, Ὅτι ἐκ στόματος νηπίων, ϗ θηλαζόντων κατηρτίσω — σιδ
laudem? Et *relinquens ipſos*, abiit extra civitatem in Bethaniam,
17 αἶνον; Καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς, ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, ϛ

& diverſatus eſt ibi. Manè autem revertens in civitatem, eſuriit.
ΜΖʹ ϗ ηὐλίσθη ἐκεῖ. Πρωΐας δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν, ἐπείνασε. 18
Et videns *ficum* unam ſecus viam, venit ad eam: & nihil invenit
Καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ' αὐτὴν, ϗ οὐδὲν εὗρεν 19
in ea, *ſi non* folia tantùm: & ait illi; Nunquam ex te fructus *fiat*
ἐν αὐτῇ, εἰ μὴ φύλλα μόνον· ϗ λέγει αὐτῇ, Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται
in *ſeculum*: & arefacta eſt continuò ficulnea. Et videntes diſci-
εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. Καὶ ἰδόντες οἱ μα- 20
puli, mirati ſunt, dicentes; Quomodò continuò aruit *ficus*?
θηταὶ, ἐθαύμασαν, λέγοντες, Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ;
— σιε Reſpondens autem Jeſus, ait eis; Amen dico vobis; Si
ζ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἐὰν 21
habueritis fidem, & non hæſitaveritis, non ſolùm *quod ficûs* facietis, ſed
ἔχητε πίστιν, ϗ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ
& ſi monti huic dixeritis; *Tollere*, & *jactare* in mare, fiet.
— κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε, Ἄρθητι, ϗ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται.
σιϛ Et omnia quæcunque petieritis in oratione credentes, accipietis.
δ Καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες, λήψεσθε. 22
ΜΗʹ Et *venienti ipſi* in templum, acceſſerunt *ei docenti* principes Sacerdotum,
σιζ Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερὸν, προσῆλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς, 23
β & ſeniores populi, dicentes; In qua *auctoritate* hæc facis? Et
ϗ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; ϗ
quis tibi dedit *auctoritatem* hanc?
τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην;

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܟܢܫܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܗܢܘ ܝܫܘܥ ܢܒܝܐ ܕܡܢ ܢܨܪܬ ܕܓܠܝܠܐ. * ܘܥܠ ܝܫܘܥ ܠܗܝܟܠܐ
12 ܕܐܠܗܐ. ܘܐܦܩ ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܙܒܢܝܢ ܘܡܙܒܢܝܢ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܗܦܟ ܦܬܘܪܐ
13 ܕܡܚܪܦܢܐ. ܘܟܘܪܣܘܬܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܙܒܢܝܢ ܝܘܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܬܝܒ ܗܘ ܕܒܝܬܝ ܒܝܬ
14 ܨܠܘܬܐ ܢܬܩܪܐ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܥܒܕܬܘܢܝܗܝ ܡܥܪܬܐ ܕܓܝܣܐ. * ܘܩܪܒܘ ܠܗ ܒܗܝܟܠܐ ܣܡܝܐ
15 ܘܚܓܝܣܐ ܘܐܣܝ ܐܢܘܢ. * ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ ܬܕܡܪܬܐ ܕܥܒܕ. ܘܛܠܝܐ ܕܩܥܝܢ
16 ܒܗܝܟܠܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܘܫܥܢܐ ܠܒܪܗ ܕܕܘܝܕ. ܐܬܒܐܫ ܠܗܘܢ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܫܡܥ ܐܢܬ
ܡܢܐ ܐܡܪܝܢ ܗܠܝܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܐܝܢ. ܡܡܬܘܡ ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ. ܕܡܢ ܦܘܡܐ ܕܛܠܝܐ
ܘܕܝܢܩܐ ܬܩܢܬ ܬܫܒܘܚܬܐ. * ܩܪܝܢܐ ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܐܪܒܥ ܕܨܘܡܐ * ܢܕ *
17 18 * ܘܫܒܩ ܐܢܘܢ. ܘܢܦܩ ܠܗ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ ܘܒܬ ܬܡܢ. * ܒܨܦܪܐ ܕܝܢ
19 ܟܕ ܗܦܟ ܠܡܕܝܢܬܐ ܟܦܢ. * ܘܚܙܐ ܬܬܐ ܚܕܐ ܥܠ ܐܘܪܚܐ. ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܒܗ ܡܕܡ.
ܐܠܐ ܐܢ ܛܪܦܐ ܒܠܚܘܕ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܢܗܘܐ ܒܟ ܬܘܒ ܦܐܪܐ ܠܥܠܡ. ܘܡܚܕܐ ܝܒܫܬ
20 21 ܬܬܐ ܗܝ. * ܘܚܙܘ ܬܠܡܝܕܐ ܘܐܬܕܡܪܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܝܟܢܐ ܒܪܓܥܗ ܝܒܫܬ ܬܬܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܠܐ ܬܬܦܠܓܘܢ. ܠܐ
ܒܠܚܘܕ ܗܕܐ ܕܬܬܐ ܬܥܒܕܘܢ. ܐܠܐ ܐܦ ܠܛܘܪܐ ܗܢܐ ܐܢ ܬܐܡܪܘܢ. ܐܫܬܩܠ ܘܦܠ ܒܝܡܐ ܬܗܘܐ.
22 23 * ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܬܫܐܠܘܢ ܒܨܠܘܬܐ ܘܬܗܝܡܢܘܢ ܬܣܒܘܢ. * ܘܟܕ ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܗܝܟܠܐ.
ܩܪܒܘ ܠܗ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܥܡܐ ܟܕ ܡܠܦ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ
ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܬ. ܘܡܢܘ ܝܗܒ ܠܟ ܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ.

Turbæ verò dicebant, Hic eſt Jeſus propheta, qui eſt ex Nazareth Galilææ. 11 Et introivit Jeſus in templum Dei, ejecitque eos omnes qui emebant & vendebant in templo, & ſubvertit menſas trapezitarum, ſedeſque eorum qui venundabant columbas. 12 Et ait illis; Scriptum eſt, Domus mea, Domus orationis vocabitur: vos autem feciſtis eam ſpeluncam latronum. 13 Et obtulerunt ei in templo cæcos & claudos, & ſanavit eos. 14 Quum autem vidiſſent principes ſacerdotum & Phariſæi miranda quæ faciebat, & puerulos qui clamabant in templo, & dicebant, Hoſanna filio David; indignati ſunt. 15 Et dicunt ei, Audis quid dicunt iſti? dixit eis Jeſus, Etiam: nunquam legiſtis, Ex ore puerulorum & infantium confirmata eſt laus? 16

Lectio feriæ quintæ hebdomadis quartæ jejunii. 54.

Porrò dereliquit eos, exiitque extra civitatem in Beth-Aniam, & pernoctavit illìc. 17 Manè verò quum reverſus fuiſſet in civitatem, eſuriit. 18 Videnſque ficum unum in via, venit ad eam, nihilque in ea reperit niſi folia tantùm: & dixit ei, Non erunt in te ampliùs fructus in æternum. Et ſtatim aruit ficus illa. 19 Quod cùm vidiſſent diſcipuli, mirati ſunt, dicentes; Quomodo in momento exaruit ficus? 20 Reſpondit Jeſus, & ait illis; Amen dico vobis, Si fuerit in vobis fides, neque dubitaveritis, non ſolùm hanc ficûs rem facietis, verùm etiam ſi monti huic dixeritis, Tollitor, & cade in mare, fiet. 21 Et quicquid petieritis oratione, & credideritis, accipietis. 22 Et quum veniſſet Jeſus in templum, adierunt eum principes ſacerdotum, & ſeniores populi quum doceret, & dicunt ei; Quânam auctoritate iſta facis? & quis dedit tibi poteſtatem hanc? 23

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

11 12 * جماعت مي كفتند اينست يشوع پيغمبر • ازناصرهء جليل • * وعيسي درهيكل
كنشت خدا دررفت وهركرا ديد كه در هيكل مي خريدند ومي فروختند •
بدركرد وبرانداخت طبقهاء صرافان • وتختهاء ايشان كه كبوتر مي فروختند •
13 * وبديشان كفت كه نبشته است • كه خانهء من خانهء نمازخوانده شود • وشما اورا مغارهء
14 دزدان ساخته ايد • * نزديك او شدند در هيكل نابينايان • ولنكان • ايشانرا خوش كرد •
15 * چون بزركان امامان ومعتزلان اين شكفتيها را كه درهيكل كرد ديدند وكودكان
درهيكل بانك مي زدند • ومي كفتند • الحمد مر فرزند داود را امامانرا ناخوش آمد •
16 * بعيسي كفتند مي شنوي ايشان چه مي كويند عيسي جواب داد وبديشان كفت
[آري] ازاول نخوانديد كه ازدهن كودكان وبچكان ستايش استوار شد • واكر ايشان
17 خاموش باشند • كوه وسنك باواز ايند • * انكه مسيح ايشانرا رها كرد وبيرون شهر رفت •
18 در بيت عينا وانجا خفت • * وچون درصبح در شهر را باز كردند كرسنه شد •

Turbæ autem dicebant; Hic eſt Jeſus propheta de Naſrēh Galilææ. 11 *Et Jeſus in templum Eccleſiæ Dei ingreſſus eſt, & quoſcunque vidit, qui in templo emebant aut vendebant, ejecit: & proſtravit menſas nummulariorum, & cathedras eorum qui columbas vendebant.* 12 *Et illis dixit; Scriptum quidem eſt, Domus mea, domus orationis vocabitur: vos autem eam ſpeluncam latronum feciſtis.* 13 *Et acceſſerunt ad eum in templo cæci, & claudi: & eos ſanavit.* 14 *Cùm vidiſſent magni ſacerdotes & Phariſæi hæc mira quæ in templo fecit, & quod pueri in templo clamarent & dicerent; Laus Filio David: ſacerdotibus diſplicuit.* 15 *Et Jeſu dixerunt; Audin' illos, quid dicant? Jeſus reſponſum dedit, & illis dixit; Etiam: olim non legiſtis,* quod ſcriptum eſt; *Ex ore parvulorum & infantium laus confirmata eſt? & ſi iſti ſilerent, mons et ſaxum vocem proferrent.* 16 *Tunc Chriſtus illos miſſos fecit, et extra civitatem ivit, in Bethaniam, et illìc cubuit.* 17 *Cùm autem manè in urbem reverterentur, eſuriit.* 18

Verſio VULGATA LATINA.

11 12 Populi autem dicebant; Hic eſt Jeſus propheta à Nazareth Galilææ. Et intravit
Jeſus in templum Dei, & ejiciebat omnes vendentes & ementes in templo: & menſas
13 numulariorum, & cathedras vendentium columbas evertit: Et dicit eis, Scriptum
eſt; Domus mea domus orationis vocabitur: vos autem feciſtis illam ſpeluncam
14 latronum. Et acceſſerunt ad eum cæci, & claudi in templo: & ſanavit eos.
15 Videntes autem principes ſacerdotum, & Scribæ, mirabilia quæ fecit, & pueros
16 clamantes in templo, & dicentes; Hoſanna filio David: indignati ſunt, Et dixerunt
ei; Audis quid iſti dicunt? Jeſus autem dixit eis; Utique. Nunquam legiſtis;
17 Quia ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem? Et relictis illis, abiit foràs
18 extra Civitatem in Bethaniam: ibíque manſit. Manè autem revertens in Civitatem,
eſuriit. Et videns fici arborem unam ſecus viam, venit ad eam: & nihil 19
invenit in ea niſi folia tantùm, & ait illi; Nunquam ex te fructus naſcatur in ſempiternum.
Et arefacta eſt continuò ficulnea. Et videntes diſcipuli, mirati ſunt, 20
dicentes; Quomodò continuò aruit? Reſpondens autem Jeſus, ait eis; Amen dico 21
vobis; Si habueritis fidem, & non hæſitaveritis, non ſolùm de ficulnea facietis, ſed
& ſi monti huic dixeritis, Tolle, & jacta te in mare, fiet. Et omnia quæcunque 22
petieritis in oratione credentes, accipietis. Et cùm veniſſet in templum, ac- 23
ceſſerunt ad eum docentem, principes ſacerdotum, & ſeniores populi, dicentes;
In qua poteſtate hæc facis? Et quis tibi dedit hanc poteſtatem?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 12 * فقال الجمع هذا يسوع النبي الذي من ناصرة الجليل * فدخل يسوع هيكل الله واخرج كل
13 الذين يبيعون ويشترون في الهيكل * وقلب موايد الصيارف وكراسي باعة الحمام * وقال لهم
14 مكتوب ان بيتي يدعى بيت الصلاة وانتم جعلتموه مغارة للصوص * وقدم اليه عميان وعرج
15 في الهيكل فشفاهم * فراى روساء الكهنة والكتبة العجايب التي صنع * والصبيان يصيحون
16 في الهيكل قايلين هوشعنا لابن داود * فتغمموا * وقالوا له اما تسمع ما يقوله هولاء * فقال لهم
17 يسوع نعم * اما قراتم قط ان من افواه الاطفال والرضعان اعددت سبحا * ثم تركهم وخرج خارج
18 المدينة الى بيت عنيا فبات هناك * الفصل السابع والستون * وفي غد رجع الى
19 المدينة فجاع * ونظر شجرة تين على الطريق فجاء اليها فلم يجد فيها شيا الا ورقا فقط * فقال
20 لها لا تخرج منك ثمر الى الابد فيبست تلك الشجرة للوقت * فنظر التلاميذ وتعجبوا وقالوا
21 كيف يبست التينة للوقت * فاجابهم يسوع قايلا امين اقول لكم ان كان لكم ايمان ولا تشكون
ليس كجفاف هذه الشجرة التين فقط تصنعون * لكن اذا قلتم لهذا الجبل انتقل واسقط في
22 البحر فيكون * وكلما تسالونه في الصلاة بايمان تنالونه * الفصل الثامن والستون *
23 * ولما دخل الهيكل وطفق يعلم جاء اليه روساء الكهنة وشيوخ الشعب وقالوا له باي
سلطان تفعل هذا ومن اعطاك هذا السلطان *

Dixit turba, Hic eſt Jeſus propheta, qui eſt à Nazareth Galilææ. Et ingreſſus eſt Jeſus templum Dei, & ejecit omnes qui vendebant et emebant in templo: & evertit menſas numulariorum, & cathedras vendentium columbas; Et dixit eis, Scriptum eſt, Quia domus mea vocabitur Domus orationis: vos autem feciſtis eam ſpeluncam latronibus. Et oblati ſunt ei cæci & claudi in templo, & curavit eos. Viderunt autem principes ſacerdotum & ſcribæ mirabilia quæ fecit, & pueros clamantes in templo, & dicentes, Hoſanna filio David: & murmuraverunt, Ac dixerunt ei, Nonne audis quid dicunt iſti? Dixit eis Jeſus, Etiam. Annon legiſtis unquã, Quia ex ore infantium, & lactentium paràſti laudem? Deindè reliquit eos, & exiit extra civitatem ad Beth-aniam, & pernoctavit ibi. 11 12 13 14 15 16 17

Sectio ſexageſima ſeptima.

Et manè rediit in civitatem, & eſuriit. 18 *Et vidit arborem fici ſecus viam, & venit ad eam: et non invenit in ea quicquã, niſi folia tantùm, & ait illi; Non prodeat ex te fructus in æternum. Exſiccata eſt illa arbor continuò.* 19 *Et viderunt diſcipuli, & mirati ſunt, & dixerunt; Quomodo exſiccata eſt ficus continuò?* 20 *Reſpondit eis Jeſus, dicens; Amen dico vobis, ſi habueritis fidem, et non hæſitaveritis, non ut ſiccitatem hujus arboris fici tantùm facietis, verùm quũ dixeritis huic monti, Diſcede, & jacta te in mare, fiet.* 21 *Et quidquid petetis in oratione cum fide, accipietis.* 22

Sectio ſexageſima octava.

* *Et cùm intràſſet templum, cæpiſſetq; docere, venerunt ad eum principes ſacerdotum et ſeniores populi, et dixerunt ei; Quâ poteſtate facis hoc? Et quis dedit tibi hanc poteſtatem?* 23

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወሕዝብ ፡ ይቤሉ ፡ ዝውእቱ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ ነቢይ ፡ ዘእምናዝሬት ፡ ዘገሊላ ። ወቦ
12 አ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ። ወሰደደ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ይሠይጡ ፡ ወይሣየጡ ፡ በቤ
ተ ፡ መቅደስ ፡ ወገፍትአ ፡ ማእደቲሆሙ ፡ ለመወልጠን ፡ ወመናብርቲሆሙ ፡ ለእለ ፡ ይሠይጡ ፡
13 አርጋብ ። ወይቤሎሙ ፡ ጽሑፍ ፡ ቤትየሰ ፡ ቤተ ፡ ጸሎት ፡ ይሰመይ ፡ ወአንትሙሰ ፡ ትሬ
ሲዩ ፡ ቤተ ፡ ሰረቅት ። በእንተ ፡ ዕውራን ፡ ወስቡራን ።
14 ወአቅረቡ ፡ ኀቤሁ ፡ ዕውራነ ፡ ወሐንካሳነ ፡ በቤተ ፡ መቀደስ ፡ ወአሕየዎሙ ። ወእምዝ ፡
15 ርእዩ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወጸሐፍት ፡ መንክረ ፡ ዘከመ ፡ ይገብር ፡ መድምመ ፡ ወደቂቀ ፡ እለ ፡
16 ይጸርሑ ፡ በቤተ ፡ መቅደስ ፡ ወይቤሉ ፡ ሆሳዕና ፡ ለወልደ ፡ ደዊት ፡ ኢሐወዞሙ ። ወይቤልዎ ፡
ትሰምዖኑ ፡ ወይብሉ ፡ እሉ ፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ እወ ፡ አልቦሁ ፡ አመ ፡ አንበብክ
17 ሙ ፡ ከመ ፡ እምአፈ ፡ ደቂቅ ፡ ወሕፃናት ፡ አስተደሎ ፡ ስብሐተ ። ወኀደጎሙ ፡ ወወፅአ ፡
አፍአ ፡ እምሀገር ፡ ወቤተ ፡ ቢታንያሃ ፡ ወአጽለለ ፡ ህየ ።
በእንተ ፡ በለስ ፡ እንተ ፡ የብሰት ።
18 ወጸቢሖ ፡ እንዘ ፡ የዓርግ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ ሀገረ ፡ ርኅበ ። ወርእየ ፡ በለሰ ፡ አሐተ ፡ ው
19 ስተ ፡ መንገድ ፡ ወሖረ ፡ ኀቤሃ ፡ ወአልቦ ፡ ዘረከበ ፡ ውስቴታ ፡ ዘእንበለ ፡ ቈጽል ፡ ባሕቲቱ ፡ ወይቤላ ፡ ኢይ
20 ኩን ፡ እንከ ፡ ፍሬ ፡ እምውስቴትኪ ፡ ለዓለም ፡ ወየብሰት ፡ በጊዜሃ ፡ ይእቲ ፡ በለስ ። ወርእዮሙ ፡ አ
21 ርዳኢሁ ፡ አንከሩ ፡ ወይቤልዎ ፡ እፎ ፡ በጊዜሃ ፡ የብሰት ፡ ዛቲ ፡ በለስ ። ወአውሥአ ፡ እግዚእኢየ
ሱስ ፡ ወይቤሎሙ ፡ አማን ፡ እብለክሙ ፡ እመ ፡ ብክሙ ፡ ሃይማኖት ፡ ወኢትናፍቁ ፡ አኮ ፡ ከመ ፡ ዘበለስ ፡ ዘ
ትገብሩ ፡ ዳዲ ፡ ለዝንቱኒ ፡ ደብር ፡ እመ ፡ ትቤልዎ ፡ ተንሥእ ፡ ወተወረው ፡ ውስተ ፡ ባሕር ፡ ይትገበር ።
22 ወኵሎ ፡ ዘስአልክሙ ፡ በጸሎት ፡ እንዘ ፡ ትትአመኑ ፡ ትነሥኡ ።
በእንተ ፡ እለ ፡ ተስእልዎ ፡ ካህናት ፡ ወረባናት ፡ ለእግዚእኢየሱስ ፡ በመባሕተ ፡ ምኑ ፡ ትገብር ፡ ዘንተ ።
23 ወበዊኦ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ ቀርቡ ፡ ኀቤሁ ፡ እንዘ ፡ ይሜህር ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወመለይቅ ፡ ሕዝብ ፡ እንዘ ፡
ይብሉ ፡ በመባሕተ ፡ ምኑ ፡ ዘንተ ፡ ትገብር ፡ ወምኑ ፡ ወሀበከ ፡ ዘንተ ፡ ስልጣነ ።

Et populi dicunt, Hic eſt Dominus Jeſus, propheta qui ex Nazareth Galilææ. 11 *Et intravit Dominus Jeſus Domum ſanctam, & ejecit omnes vendentes & ementes in Domo ſancta; & ſubvertit tabulas commutantium, & cathedras vendentium columbas.* 12 *Et dicit iis, Scriptum eſt, Domus mea Domus orationis nominabitur, & vos facitis eam domum latronum.* 13

De cæcis, & claudis.

Et adduxerunt ad illum cæcos & claudos in templum: & vivere fecit eos. 14 *Et videntes principes ſacerdotum & ſcribæ, miraculum quale fecerat ſtupendum, & pueros clamantes in Domo ſancta, & dicentes; Hoſanna filio David, non jucundum fuit iis.* 15 *Et dicunt ei, Audiſne quod dicunt iſti? & dicit iis Dominus Jeſus, Etiam, nunquã aliquando legiſtis; Quòd ex ore parvulorum et lactentium præparavit ei laudem.* 16 *Et dimiſit eos, & abiit foràs è civitate, & pernoctavit in Bethania, et requievit ibi.* 17

De ficu arefacta.

Et manè aſcendens Dominus Jeſus civitatem, eſuriit. 18 *Et vidit ficum quandam in via, & venit ad eam: & nihil fuit quod invenit ſuper eam niſi folia tantùm: & dicit ei, Ne ſit igitur fructus ex te in æternum, & exaruit continuò hæc ficus.* 19 *Et videntes Diſcipuli ejus mirati ſunt, & dicunt ei; Quàm ſubitò exaruit hæc ficus.* 20 *Et reſpondit Dominus Jeſus, & dicit iis; Amen dico vobis, Si habetis fidem, & non dubitatis, non* ſolum *ſicut hoc de ficu* erit *quod facietis; ſed etiam huic monti ſi dixeritis, Tollitor, & projicitor in mare, fiet.* 21 *Et quæcunque petieritis in oratione credentes, accipietis.* 22

Dominum Jeſum interrogant ſacerdotes & magiſtri, Qua authoritate facis iſta.

Et illo intrante Domum ſanctam acceſſerunt ad eum docentem principes ſacerdotum, & ſeniores populi, dicentes; In qua poteſtate hoc facis? & quis dedit tibi hanc authoritatem? 23

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 * درخت انجيري درراه ديد پيش آن درخت آمد درو چيزي نيافت مگر برك تنها * وبدرخت
20 گفت ديكر در تو ميوه نباشد تا ابد * ان درخت انجير خشك شد * شاكردان ديدند
21 درعجب ماندند وكفتند * چكونه همين ساعت اين درخت انجير خشك شد * جواب داد
عيسي وبديشان كفت راست بشما بكويم اكر در شما ايمان باشد * وپريشان نباشيد * نه اين
22 درخت انجير تنها * الا بدين كوه نيز بكوييد * برداشته شو ودر دريا بيوفت بشود * وهر
23 چه در نماز بخواهيد وايمان بياوريد بستانيد * * وازانجا چون دركنشت درآمد * بزركان
امامان وپيران * دروقتي كه تعليم مي داد ازو پرسيدند كه بكدامين سلطنت اينها را
مي كني * واين حكم را بتو كه داد *

* Et *arbore fici in via conſpecti, ad ipſam arborem veniens, in ea quicquam non invenit niſi folia ſola: & arbori dixit; Ampliùs in te fructus non ſit in æternum.* Et *illa arbor fici exaruit.* 19 *Diſcipuli videntes admirabundi manſerunt, & dixerunt; Quomodo eodem momento, hæc arbor ficus arefacta eſt?* 20 *Reſponſum dedit Jeſus, & illis dixit; Certè vobis dico, Si in vobis fides fuerit, &* animo *diſtracti non fueritis, non huic ficui tantùm, ſed huic monti etiam dicetis, Suſtollere, & in mare projicere:* & *fiet.* 21 *Et quicquid precando petieritis, & fidem adhibueritis, accipietis.* 22 *Et illinc cùm in templum veniſſet, magni ſacerdotes & ſeniores, tempore quo docuit, ab eo interrogârunt; Quâ verò authoritate hæc facis? et hanc poteſtatem quis tibi dedit?* 23

Reſpondens *autem* Jeſus, dixit eis; Interrogabo vos & ego ſermonem
24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον
unum: quem ſi dixeritis mihi, & ego vobis dicam, in qua *auctoritate* hæc facio.
ἕνα· ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
Baptiſmus Joannis undè erat? è cœlo, an ex hominibus? Illi *autem*
25 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; οἱ δὲ
ratiocinabantur apud ſeipſos, dicentes; Si dixerimus, E cœlo: dicet nobis, Quarè
διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς, λέγοντες, Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ· ἐρεῖ ἡμῖν, Διατί
ergò non credidiſtis illi? Si autem dixerimus, Ex hominibus: timemus
26 οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων· φοβούμεθα
turbam: omnes enim *habent* Joannem ſicut Prophetam. Et reſpon-
27 τὸν ὄχλον. πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην. Καὶ ἀποκρι-
dentes Jeſu, dixerunt, Neſcimus. Ait illis & ipſe; Nec ego dico
θέντες τῷ Ἰησοῦ, εἶπον, Οὐκ οἴδαμεν. Ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτὸς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω
vobis, in qua *auctoritate* hæc facio. Quid autem vobis videtur? Homo
28 ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; Ἄνθρωπος
habebat *natos* duos: & accedens *primo*, dixit; Fili, vade, hodiè opera-
εἶχε τέκνα δύο· καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ, εἶπε, Τέκνον, ὕπαγε, σήμερον ἐργά-
re in vinea mea. Ille autem reſpondens, ait; Nolo. Poſteà autem
29 ζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν, Οὐ θέλω. ὕστερον δὲ
pœnitentiâ *affectus*, abiit. Et accedens *alteri*, dixit ſimiliter. Ille verò
30 μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθε. Καὶ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ, εἶπεν ὡσαύτως. ὁ δὲ

Ν'
σιθ
β

ΜΘ'
σιη

reſpondens ait; *Ego* domine: & non *abiit*. Quis ex duobus fecit vo-
ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἐγὼ κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθε. Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέ- 31
luntatem patris? dicunt ei; Primus. Dicit illis Jeſus; Amen
λημα τοῦ πατρός; λέγουσιν αὐτῷ, Ὁ πρῶτος. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν
dico vobis, *Quòd* publicani & meretrices *præeunt* vos in regnum
λέγω ὑμῖν, Ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν
Dei. Venit enim ad vos Joannes in via juſtitiæ, & non credi-
τοῦ Θεοῦ. Ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύ- 32
diſtis ei. *At* publicani & meretrices crediderunt ei: Vos autem viden-
σατε αὐτῷ. οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόν-
tes *non pœnituiſtis* poſteà, *ad credendum* ei. Aliam parabolam audite:
τες οὐ μετεμελήθητε ὕστερον, τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε· 33
Homo *quidam* erat paterfamiliâs, qui plantavit vineam, & ſepem
Ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν
ei circum*poſuit*, & fodit in ea torcular, & ædificavit turrim: &
αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὤρυξεν ἐν αὐτῷ ληνὸν, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον· καὶ
locavit eam agricolis, & peregrè profectus eſt. Cùm autem appropinquâſſet
ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. Ὅτε δὲ ἤγγισεν 34
tempus fructuum, *legavit* ſervos ſuos ad agricolas, *accipere*
ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς, λαβεῖν
fructus ejus.
τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܫܐܠܟܘܢ ܐܦ ܐܢܐ ܡܠܬܐ ܚܕܐ. ܘܐܢ ܬܐܡܪܘܢ ܠܝ ܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ 24
ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ. * ܡܥܡܘܕܝܬܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܢ ܐܝܟܐ 25
ܐܝܬܝܗ. ܡܢ ܫܡܝܐ ܐܘ ܡܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܒܢܦܫܗܘܢ 26
ܘܐܡܪܝܢ. ܕܐܢ ܢܐܡܪ ܕܡܢ ܫܡܝܐ. ܐܡܪ ܠܢ ܠܡܢܐ ܠܐ ܗܝܡܢܬܘܢܝܗܝ. ܘܕܢܐܡܪ ܕܡܢ
ܒܢܝ̈ܢܫܐ. ܕܚܠܝܢ ܚܢܢ ܡܢ ܟܢܫܐ. ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܐܝܟ ܕܠܢܒܝܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܝܘܚܢܢ.
* ܘܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܦܠܐ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܐܝܢܐ 27
ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ.

* ܩܘܡܐ ܕܬܪܝܢ. ܕܠܠܝܐ ܕܬܪܝܢ ܕܚܫܐ * ܢܗ *

* ܡܢܐ ܕܝܢ ܡܬܚܙܐ ܠܟܘܢ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܒܢܝ̈ܐ ܬܪܝܢ. ܘܩܪܒ ܠܘܬ ܩܕܡܝܐ 28
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܒܪܝ. ܙܠ ܝܘܡܢܐ ܦܠܘܚ ܒܟܪܡܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ. 29
ܒܚܪܬܐ ܕܝܢ ܐܬܬܘܝ ܘܐܙܠ. * ܘܩܪܒ ܠܘܬ ܐܚܪܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܟܘܬ. ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ. 30
ܐܢܐ ܡܪܝ. ܘܠܐ ܐܙܠ. * ܡܢܘ ܡܢ ܬܪܝܗܘܢ ܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܐܒܘܗܝ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܗܘ 31
ܩܕܡܝܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܟܣܐ ܘܙܢܝܬܐ ܩܕܡܝܢ ܠܟܘܢ
ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܐܬܐ ܓܝܪ ܠܘܬܟܘܢ ܝܘܚܢܢ ܒܐܘܪܚܐ ܕܟܐܢܘܬܐ. ܘܠܐ ܗܝܡܢܬܘܢܝܗܝ. 32
ܡܟܣܐ ܕܝܢ ܘܙܢܝܬܐ ܗܝܡܢܘܗܝ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܦܠܐ ܟܕ ܚܙܝܬܘܢ ܐܬܬܘܝܬܘܢ ܒܚܪܬܐ
ܕܬܗܝܡܢܘܢ ܒܗ. * ܫܡܥܘ ܐܚܪܢܐ ܡܬܠܐ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܡܪܐ ܒܝܬܐ ܘܢܨܒ ܟܪܡܐ. 33
ܘܐܚܕܪܗ ܣܝܓܐ. ܘܚܦܪ ܒܗ ܡܥܨܪܬܐ. ܘܒܢܐ ܒܗ ܡܓܕܠܐ. ܘܐܘܚܕܗ ܠܦܠܚܐ ܘܐܙܠ.
* ܟܕ ܕܝܢ ܡܛܝ ܙܒܢܐ ܕܦܐܪܐ. ܫܕܪ ܠܥܒܕܘܗܝ ܠܘܬ ܦܠܚܐ. ܕܢܫܕܪܘܢ ܠܗ ܡܢ ܦܐܪܐ ܕܟܪܡܗ. 34

Reſpondit Jeſus, & dixit eis; Interrogabo 24
vos & ego verbum unum; & ſi dixeritis mihi, ego quoque dicam vobis quânam poteſtate iſta faciam. Baptiſma Johannis unde 25
eſt? è cœlo eſt, an ex hominibus? Illi verò 26
cogitabant in animabus ſuis, dicentes; Si dixerimus, E cœlo, dicet nobis Quare fidem ei non adhibuiſtis? Dicere autem, Ab hominibus, timemus à turbis Omnes enim ut prophetam habebant ipſum Johannem. Et reſponderunt ei, dicentes, Neſcimus. Ait 27
illis Jeſus, Nec ego dicam vobis quânam poteſtate iſta faciam.

Nocturno ſecundo ſecundæ noctis
Paſſionis. 55

Quid autem vobis videtur? Vir quidam ha- 28
bebat filios duos, & accedens ad priorem dixit ei; Fili mi, abi hodiè, cole vineam. Is 29
autem reſpondit, & ait; Nolo. Poſtea verò pœnitentiâ ductus eſt, & abiit. Et acce- 30
dens ad alterum, dixit ei itidem. Is verò reſpondit & ait; Ego domine mi, nec abiit.
Uter ex iſtis duobus executus eſt voluntatem 31
patris ſui? Dicunt ei, Prior ille. Ait illis Jeſus, Amen dico vobis, Publicanos & meretrices præituros vobis in regnum Dei. Ve- 32
nit enim ad vos Johannes viâ juſtitiæ, neque credidiſtis ei. Publicani verò & meretrices crediderunt ei. Vos autem ne quidem quum hæc videritis, pœnituit vos poſteà, ut crederetis ei. Audite aliam parabolam; Erat 33
vir quidam dominus domûs, qui plantavit vineam, & undequaque obvallavit eam maceriâ, foditque in ea torcular, & extruxit in ea turrim, & elocavit eam agricolis, ac peregrè profectus eſt. Quum autem appro- 34
pinquâſſet tempus fructuum, miſit ſervos ſuos ad agricolas ut ad ſe mitterent de fructibus vineæ ſuæ.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* عيسي جواب داد وبديشان كفت • من نيز از شما سخني پرسم اكر بمن بكوييد من 24
نيز بشما بكويم • كه بكدامين سلطنت اينها را ميكنم • * وكفت معموديت يحيي يعني شستكاه او 25
از كجاست از آسمان • يا از آدميان ايشان در نفس خود مي انديشيدند وميكفتند • اكر
بكوييم از آسمان • بكويد پس چرا بدو ايمان مياورديد • * واكر بكوييم از زمين وادميان • 26
از مردم مي ترسيم • براي انك همكنان يحيي را همچو پيغامبر قبول كرده بودند • * كفتند نمي 27
دانيم • عيسي بديشان كفت من نيز بشما نمي كويم كه بكدامين حكم اينها مي كنم * چه مي 28
بينيد صد هشت مثل آن دو برادر كه پدر بديشان كفت برويد ودر باغ كار كنيد •
شخصي دو پسر داشت آمد پيش بزركتر وبدو كفت • برو اي فرزند من امروز ودر
باغ كار كن • * او جواب داد كه نخواهم رفتن • ودر آخر پشيمان شد ورفت • * آمد پيش 29 30
پسر ديكر وهمچنين كفت • كفت اري خداوند من بروم ونرفت • * اكنون ازين هر دو 31
كدام است كه فرمان پدر كرده باشد • بدو كفتند اولين • عيسي بديشان كفت راست
بشما بكويم سود خوران وزناكاران زودتر از شما در ملكوت خداي اندر روند •

Jeſus reſponſum dedit, et illis dixit; 24
Ego etiam à vobis verbum unum rogabo: ſi mihi dixeritis, ego etiam vobis dicam quâ authoritate hæc faciam. Dixit itaque; Baptiſmus Jo- 25
hannis (i.e. lavacrum ejus) unde eſt, è cœlo, an ex hominibus? illi apud ſe cogitabant, & dicebant; Si dixerimus, E cœlo: dicet; Quare igitur ei fidem non habuiſtis? Sin autem 26
dixerimus, E terra & hominibus; à populo timemus: eò quòd omnes Johannem velut Prophetam receperant. Dixerunt, Neſcimus: Jeſus illis di- 27
xit; Nec ego etiam vobis dico quâ poteſtate hæc faciam. Quid vobis 28
videtur?

CVIII. Parabola duorum fratrum quibus pater dixit; Ite, & in vinea operamini.

Quidam duos filios habuit, & acceſſit ad majorem, & ei dixit; Vade, ô fili mi hodiè, & in vinea operare. Ille reſpondit, Nolo quidem ire: poſt- 29
ea verò pœnitentiâ ductus eſt, & abiit. Acceſſit etiam ad filium alterum, 30
& ſimiliter dixit: ille dixit, Etiam Domine mi, ego eo; & non ivit. Jam 31
ex his duobus uter erat, qui mandatum patris executus eſt? dicunt ei, Prior: Jeſus illis dixit; Utique vobis dico, Publicani & ſcortatores ante vos in regnum Dei ingrediuntur.

Verſio VULGATA LATINA.

24 Reſpondens Jeſus dixit eis ; Interrogabo vos & ego unum ſermonem : quem ſi
25 dixeritis mihi, & ego vobis dicam in qua poteſtate hæc facio. Baptiſmus Jo-
annis unde erat ? è cœlo, an ex hominibus ? At illi cogitabant inter ſe, di-
26 centes ; Si dixerimus, E cœlo, dicet nobis ; Quarè ergò non credidiſtis illi ?
Si autem dixerimus, Ex hominibus, timemus turbam : omnes enim habebant
27 Joannem ſicut prophetam. Et reſpondentes Jeſu, dixerunt ; Neſcimus. Ait
28 illis & ipſe ; Nec ego dico vobis in qua poteſtate hæc facio. Quid autem vobis
videtur ? Homo quidam habebat duos filios, & accedens ad primum, dixit ; Fi-
29 li, vade hodiè, operare in vinea mea. Ille autem reſpondens, ait ; Nolo.
30 Poſteà autem, pœnitentiâ motus, abiit. Accedens autem ad alterum, dixit ſi-
militer. At ille reſpondens, ait ; Eo, domine, & non ivit. Quis ex duo- 31
bus fecit voluntatem patris ? Dicunt ei ; Primus. Dicit illis Jeſus ; Amen di-
co vobis ; Quia publicani & meretrices præcedent vos in regnum Dei. Venit 32
enim ad vos Joannes in via juſtitiæ, & non credidiſtis ei : publicani autem &
meretrices crediderunt ei : vos autem videntes nec pœnitentiam habuiſtis poſt-
eà, ut crederetis ei. Aliam parabolam audite : Homo erat pater famili- 33
âs qui plantavit vineam, & ſepem circumdedit ei, & fodit in ea torcu-
lar, & ædificavit turrim, & locavit eam agricolis, & peregrè profectus eſt.
Cùm autem tempus fructuum appropinquâſſet, miſit ſervos ſuos ad agricolas, 34
ut acciperent fructus ejus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فَاَجَابَهُمْ يَسُوعُ قَايِلًا اَنَا اَيْضًا اَسْأَلُكُمْ عَنْ كَلِمَةٍ فَاِنْ اَنْتُمْ قُلْتُمْ لِي قُلْتُ لَكُمْ بِاَيِّ سُلْطَانٍ 24
اَفْعَلُ هٰذَا * مَعْمُودِيَّةُ يُوحَنَّا مِنْ اَيْنَ هِيَ اَمِنَ السَّمَاءِ اَمْ مِنَ النَّاسِ * فَفَكَّرُوا فِي نُفُوسِهِمْ 25
قَايِلِينَ * اِنْ قُلْنَا مِنَ السَّمَاءِ قَالَ لَنَا فَلِمَ لَمْ تُؤْمِنُوا بِهِ * وَاِنْ قُلْنَا مِنَ النَّاسِ نَخَافُ الْجَمْعَ * 26
لِاَنَّ يُوحَنَّا كَانَ عِنْدَهُمْ مِثْلَ نَبِيٍّ * فَاَجَابُوا يَسُوعَ قَايِلِينَ لَا نَعْلَمُ * فَقَالَ لَهُمْ وَلَا اَنَا اَيْضًا 27
اُعْلِمُكُمْ بِاَيِّ سُلْطَانٍ اَفْعَلُ هٰذَا *

* اَلْفَصْلُ التَّاسِعُ وَالسِّتُّونَ *

* مَاذَا تَظُنُّونَ فِي اِنْسَانٍ كَانَ لَهُ ابْنَانِ فَجَاءَ اِلَى الْاَوَّلِ وَقَالَ لَهُ يَا بُنَيَّ اذْهَبِ الْيَوْمَ وَاعْمَلْ فِي 28
الْكَرْمِ * فَاَجَابَ قَايِلًا اَنَا اَمْضِي يَا رَبُّ وَلَمْ يَمْضِ * وَجَاءَ اِلَى الثَّانِي وَقَالَ لَهُ كَذٰلِكَ 29 30
اَيْضًا * فَاَجَابَ قَايِلًا مَا اُرِيدُ * وَاَخِيرًا نَدِمَ وَمَضَى * فَاَيُّهُمَا فَعَلَ اِرَادَةَ الْاَبِ * فَقَالُوا لَهُ 31
الْاَخِيرُ * فَقَالَ لَهُمْ يَسُوعُ اٰمِينَ اَقُولُ لَكُمْ اَنَّ الْعَشَّارِينَ وَالزُّنَاةَ يَسْبِقُونَكُمْ اِلَى مَلَكُوتِ
اللهِ * لِاَنَّ يُوحَنَّا جَاءَكُمْ بِطَرِيقِ الْعَدْلِ وَلَمْ تُصَدِّقُوهُ وَالْعَشَّارُونَ وَالزُّنَاةُ صَدَّقُوهُ * فَاَمَّا 32
اَنْتُمْ فَرَاَيْتُمْ ذٰلِكَ وَلَمْ تَنْدَمُوا اَخِيرًا لِتُصَدِّقُوهُ *

* اَلْفَصْلُ السَّبْعُونَ *

* اِسْمَعُوا مَثَلًا اٰخَرَ * اِنْسَانٌ رَبُّ بَيْتٍ غَرَسَ كَرْمًا وَاَحَاطَ بِهِ سِيَاجًا * وَحَفَرَ فِيهِ مَعْصَرًا * وَبَنَى فِيهِ 33
بُرْجًا * وَدَفَعَهُ اِلَى فَعَلَةٍ وَسَافَرَ * فَلَمَّا قَرُبَ زَمَنُ الثِّمَارِ اَرْسَلَ عَبِيدَهُ اِلَى الْفَعَلَةِ لِيَأْخُذُوا ثَمَرَتَهُ * 34

Reſpondit eis Jeſus, dicens ; Ego etiam interrogabo vos de verbo, & ſi vos dixeritis mihi, dicam vobis quâ poteſtate facio hoc. Baptiſmus Johannis unde eſt ? è cœlo an ex hominibus ? Cogitaverunt autem intra ſe, dicentes ; Si dixerimus, E cœlo, dicet nobis, Quare ergò non creditis illi ? Et ſi dixerimus, Ex hominibus, timemus turbam, quoniam Johannes erat apud eos veluti propheta. Quare reſponderunt Jeſu, dicentes ; Neſcimus. Dixit autem eis, Neque ego etiam notificabo vobis, quâ poteſtate facio hoc. 24 25 26 27

Sectio ſexageſima nona.

Quid cenſetis de homine quodam cui erunt filii duo ? et venit ad primum, & dixit ei ; Fili mi, vade hodiè & operare in vinea. Reſpondit dicens, Ego vadam domine, & non abiit. Et venit ad ſecundum, & dixit ei ſimiliter etiam. Qui reſpondit, dicens ; Nolo. At poſteà pœnitentiâ motus eſt, & abiit. Quis ex duobus fecit voluntatem patris ? Dixerunt ei, Poſtremus. Inquit eis Jeſus, Amen dico vobis, Quòd publicani & meretrices præcedent vos in regnum Dei : Nam Johannes venit ad vos in via juſtitiæ, & non credidiſtis ei : publicani verò & meretrices crediderunt ei : Vos autem vidiſtis hoc, & non doluiſtis poſteà, ut crederetis ei. 28 29 30 31 32

Sectio ſeptuageſima.

Audite parabolam aliam ; Homo quidam pater familiâs plantavit vineam, & cinxit eam ſepe, & fodit in ea torcular, & ædificavit in ea turrim, & tradidit eam operariis : & peregrè profectus eſt. Cùm autem appropinquâſſet tempus fructuum, miſit ſervos ſuos ad operarios, ut perciperent fructum ejus. 33 34

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎሙ፡እሴአለክሙ፡አነሂ፡አሐተ፡ ቃለ፡ዘእመክመ፡ ነገርክሙ
25 ኒ፡አነሂ፡እየድዐክሙ፡በአይ፡ስልጣን፡እገብር፡ ዘንተ፡፡=፡ ጥምቀቱ፡ለዮሐንስ፡ ዘእምአይቴ፡
ውእቱ፡እምሰማይኑ፡ወሚመ፡ እምሰብእኑ፡፡ ወሐለዩ፡ በቤናቲሆሙ፡ወይቤሉ፡እመንቤ፡ዘእምሰ
26 ማይ፡ ይብለነ፡በእፎኬ፡ ዘኢአመንክሙዎ፡=፡ ወእመሂ፡ ንቤ፡ ዘእምሰብእ፡ ንፈርሆሙ፡ ለሕዝ
27 ብ፡እስመ፡ከመ፡ነቢይ፡ብኀቤሆሙ፡ዮሐንስ፡=፡ ወአውሥእዎ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤሉ፡ኢ
ናአምር፡ወይቤሎሙ፡ውእቱሂ፡ኢያየድዐክሙ፡በአይ፡ሰልጣን፡ ዘንተ፡ዘእገብር፡፡=፡

በእንተ ፡ ክልኤ፡ አኃው ፡ ምስሌ፡፡=፡

28 ምንተ፡ትብሉ፡ብእሲ፡ቦቱ፡ክልኤተ፡ ውሉደ፡አኃወ፡ ወይቤሎ፡ ለቀዳማዊ፡ ወልድየ፡ ሑር፡ተቀነ
ይ፡ዮም፡ውስተ፡ዐጸደ፡ወይን፡ወአውሥአ፡ ወይቤ፡እብየኑ፡ ወእምድኅረዝ፡ ተነስሐ፡ወሖረ፡=፡
29 ወለካልኡሂ፡ይቤሎ፡ከማሁ፡ ወአውሥአ፡ወይቤ፡ኦሆ፡እግዚእየ፡ወኢሖረ፡=፡ ምኑ፡ እንከ፡እ
30 ምክልኤሆሙ፡ዘገብረ፡ፈቃደ፡አቡሁ፡፡ ወይቤሉ፡ቀዳማዊ፡፡ ወይብሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አሜ
31 ን፡እብለክሙ፡ ከመ ፡መጸብሐውያን፡ ወዘማውያት፡ ይቀድሙክሙ፡ ውስተ፡ መንግሥተ፡ እግዚአብ
32 ሔር፡=፡ እስመ፡መጽአ፡ ዮሐ ንስ፡ኀቤክሙ፡በፍኖተ፡ጽድቅ፡ወኢአመንክሙዎ፡ ወመጸብሐውያ
ንሰ፡ወዘማውያት፡ አመንዎ፡ ወአንትሙሰ፡ ርኢክሙሂ፡ ኢነስሕክሙ፡ጥቀ፡ እምድኅሬሁ፡ ለአሚ
ን፡ ቦቱ፡፡=፡

ባእንተ፡ ዐጸደ ፡ ወይን፡፡=፡

33 ምስሌ፡ ስምዑ፡ ብእሲ፡ በዕለ፡ቤት፡ወተከለ፡ዐጸደ፡ ወይን፡ወገብረ፡ሎቱ፡ፀቅም፡ወከረየ፡ውስቴ
34 ቱ፡ ምክያደ፡ ወሐነጸ፡ ማኅፈደ፡ወወሀቦሙ፡ ለሐረስት፡ ወነገደ፡=፡ ወሶበ፡በጽሐ፡ ጊዜ፡ፍሬሁ፡
ፈነወ፡አግብርቲሁ፡ኀበ፡ሐረስት፡ከመ፡ይንሥኡ፡ፍሬሁ፡=፡

Et reſpondit Dominus Jeſus, & dicit iis, Interrogabo vos ego etiam ſermonem unum, quem ſi dixeritis mihi, ego notum faciam vobis per quam authoritatem facio hoc. Baptiſmus Johannis, unde fuit ? an à cœlo, an ab hominibus ? & cogitaverunt inter ſe, & dixerunt ; Si dixerimus quòd è cœlo, dicet nobis ; Quare igitur eſt quòd non credidiſtis ei ? Et ſi dixerimus, quòd ab hominibus, timemus populos : quia ſicut propheta apud eos eſt Johannes. Et reſponderunt Domino Jeſu, & dixerunt ; Neſcimus. Et dicit iis ille, Etiam non faciam notum vobis per quam authoritatem hoc facio. 24 25 26 27

Parabola de duobus fratribus.

Quid dicetis ? quidam homo habuit duos filios fratres, & dicit primo ; Fili mi, ito ſervire hodiè in vinea. Et reſpondit et dicit, Nolo : at poſtea pœnitentiâ motus fuit, & abiit. Et alteri etiam dicit ſimiliter ; & reſpondit & dicit ; Etiam Domine mi, & non abiit. Quis igitur è duobus fuit qui fecit voluntatem patris ejus ? & dicunt, Primus. Et dicit iis Dominus Jeſus, Amen dico vobis, Quòd publicani et meretrices præcedent vos in regno Dei. Quoniam venit Johannes ad vos in via juſtitiæ, et non credidiſtis ei : et publicani, et meretrices crediderunt ei. Et vos etiam videndo non egiſtis pœnitentiam omninò, poſteà ad credendum ei. 28 29 30 31 32

Parabola de vinea.

Parabolam audite ; Fuit *homo quidam dominus domûs, et plantavit vineam, et fecit ei ſepem, et fodit in ea torcular, et ædificavit turrim, et dedit eam agricolis : et peregrinatus fuit. Et quando appropinquâſſet tempus fructûs ejus, miſit ſervos ſuos ad agricolas ut acciperent fructum ejus.* 33 34

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* براي انك يحيي از راه عادلي پيش شما آمد * اورا باور نداشتيد * سود خواران وزناكاران 32
بدو ايمان اوردند * وشما انرا ديديد * ودر آخر پشيمان نشديد وايمان نياورديد

صد نه مثل انك باغ ساخت وفرستاد فرزند خود را براي ميوه اورا كشتند

* ديگر مثل بشنويد * مردي كدخدا بود باغ نشاند * وكرد اوبارو كشيد * 33
ومعصرۀ بدو بر كند * ودرو برجي عمارت كرد * وان باغ را بباغبانان سپرد * واحتياط
كرد * چون هنگام ميوه رسيد * بندگان خود را پيش باغبانان فرستاد * كه از ميوۀ 34
باغ خودش پيش او بفرستند *

Eò quòd Johannes per viam juſtitiæ ad vos venit, ſed *ei fidem non habuiſtis ; publicani* autem *& ſcortatores ei fidem habuerunt : & vos illud vidiſtis, poſtea verò pœnitentes non fuiſtis, nec fidem habuiſtis.* 32

CIX. Parabola de eo qui vineâ conſitâ, miſit filium ſuum pro fructu, quem interfecerunt.

*Aliam parabolam audite. Vir quidam pater familias erat, qui vineam plantavit, & murum ei circundedit, & torcular in ea effodit, & in ea turrim ædificavit, & ipſam vineam vinitoribus tradidit, & iter fecit. Cùm au*tem *tempus fructûs adveniſſet, ſervos ſuos ad vinitores miſit, ut ex fructu vineæ ſua ad eum mitterent,* 35 34

Et accipientes agricolæ ſervos ejus, hunc quidem ceciderunt, hunc verò occiderunt,
35 Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτει-
illum verò lapidaverunt. Rurſum legavit alios ſervos plures prio-
36 ναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώ-
ribus: & fecerunt illis ſimiliter. Poſteriùs autem miſit ad eos filium ſu-
37 των· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. Ὕστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐ-
um, dicens; Verebuntur filium meum. At agricolæ videntes filium,
38 τοῦ, λέγων, Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν,
dixerunt in ſeipſis; Hic eſt hæres: venite, occidamus eum, & ob-
εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος, δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, καὶ κατά-
tineamus hæreditatem ejus. Et ſumentes eum, ejecerunt extra vine-
39 σχωμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶ-
am, & occiderunt. Cùm ergò venerit dominus vineæ, quid faciet
40 νος, καὶ ἀπέκτειναν. Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς
agricolis illis? Aiunt illi; Malos malè perdet ipſos, & vi-
41 γεωργοῖς ἐκείνοις; Λέγουσιν αὐτῷ, Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτοὺς, καὶ τὸν ἀμ-
neam locabit aliis agricolis, qui reddent ei fructus in
πελῶνα ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς ἐν
temporibus ſuis. Dicit illis Jeſus; Nunquam legiſtis in Scri-
42 τοῖς καιροῖς αὐτῶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γρα-
pturis; Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus eſt in caput
φαῖς, Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
anguli? A Domino factum eſt iſtud: & eſt mirabile in oculis noſtris.
γωνίας; παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη· καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν.
Propter hoc dico vobis: Quòd tolletur à vobis regnum Dei, & dabitur
43 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθήσεται
genti facienti fructus ejus. Et cadens ſuper lapidem iſtum, con-
ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον, συν- 44
σκ quaſſabitur: ſuper quem verò ceciderit, comminuet eum. Et audientes prin-
α θλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρ- 45
cipes Sacerdotum & Phariſæi parabolas ejus, cognoverunt quòd de ipſis
χιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ, ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν
diceret. Et quærentes eum prehendere, timuerunt turbas: quoniam ſicut
λέγει. Καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους· ἐπειδὴ ὡς 46
prophetam eum habebant.
προφήτην αὐτὸν εἶχον.

CAP. XXII. κβ'.

ΝΑ'
σκα Et reſpondens Jeſus, iterum dixit eis in parabolis, dicens; Si-
ΚΑὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, λέγων, Ὡ- 1
6 mile factum eſt regnum cœlorum homini regi, qui fecit nuptias 2
μοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους
filio ſuo: Et miſit ſervos ſuos vocare vocatos ad
τῷ υἱῷ αὐτοῦ· Καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς 3
nuptias: & nolebant venire. Iterùm miſit alios ſervos, dicens; Di-
τοὺς γάμους· καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων, Εἴ- 4
cite vocatis; Ecce prandium meum paravi, tauri mei & altilia
πατε τοῖς κεκλημένοις, Ἰδοὺ τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ
occiſa, & omnia expedita: venite ad nuptias.
τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܚܕܘ ܦܠܚܐ ܠܥܒܕܘܗܝ ܘܐܝܬ ܕܡܚܐܘܗܝ ܘܐܝܬ ܕܪܓܡܘܗܝ ܘܐܝܬ ܕܩܛܠܘܗܝ܀ 35
* ܘܬܘܒ ܫܕܪ ܥܒܕܐ ܐܚܪܢܐ ܕܣܓܝܐܝܢ ܡܢ ܩܕܡܝܐ܂ ܘܗܟܘܬ ܥܒܕܘ ܠܗܘܢ܀ * ܐܚܪܝܬ 36 37
ܕܝܢ ܫܕܪ ܠܘܬܗܘܢ ܠܒܪܗ܂ ܟܕ ܐܡܪ܂ ܟܒܪ ܢܒܗܬܘܢ ܡܢ ܒܪܝ܀ * ܦܠܚܐ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܐܘܗܝ 38
ܠܒܪܐ ܐܡܪܘ ܒܢܦܫܗܘܢ܂ ܗܢܘ ܝܪܬܐ ܬܘ ܢܩܛܠܝܘܗܝ ܘܢܐܚܘܕ ܝܪܬܘܬܗ܀ * ܘܐܚܕܘܗܝ ܘܐܦܩܘܗܝ 39
ܠܒܪ ܡܢ ܟܪܡܐ ܘܩܛܠܘܗܝ܀ * ܡܐ ܕܐܬܐ ܗܟܝܠ ܡܪܗ ܕܟܪܡܐ܂ ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܠܦܠܚܐ 40
ܗܢܘܢ܀ * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܕܒܝܫܐ ܒܝܫܐܝܬ ܢܘܒܕ ܐܢܘܢ܂ ܘܟܪܡܐ ܢܘܚܕ ܠܦܠܚܐ ܐܚܪܢܐ܂ 41
ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ ܦܐܪܐ ܒܙܒܢܝܗܘܢ܀ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܠܐ ܡܡܬܘܡ ܩܪܝܬܘܢ ܒܟܬܒܐ܂ 42
ܕܟܐܦܐ ܕܐܣܠܝܘ ܒܢܝܐ܂ ܗܝ ܗܘܬ ܠܪܝܫ ܩܪܢܐ ܙܘܝܬܐ܂ ܡܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܗܘܬ ܗܕܐ܂ ܘܐܝܬܝܗ
ܬܕܡܘܪܬܐ ܒܥܝܢܝܢ܀ * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܢܫܬܩܠ ܡܢܟܘܢ ܡܠܟܘܬܗ 43
ܕܐܠܗܐ ܘܬܬܝܗܒ ܠܥܡܐ ܕܥܒܕ ܦܐܪܐ܀ * ܘܡܢ ܕܢܦܠ ܥܠ ܟܐܦܐ ܗܕܐ ܢܬܪܥܥ܂ ܘܟܠ ܡܢ 44
ܕܗܝ ܬܦܠ ܥܠܘܗܝ ܬܕܪܝܘܗܝ܀ * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ ܡܬܠܘܗܝ܂ ܝܕܥܘ 45
ܕܥܠܝܗܘܢ ܐܡܪ܀ * ܘܒܥܘ ܠܡܐܚܕܗ ܘܕܚܠܘ ܡܢ ܟܢܫܐ܂ ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܢܒܝܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ 46
ܠܗ܀ * ܠܫܡܫܐ ܩܕܡܝܐ܂ ܕܠܠܝܐ ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܐ * ܢܗ * [illegible] * ܡܒ *
* ܘܥܢܐ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܒܡܬܠܐ ܘܐܡܪ܀ * ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ܂ ܠܓܒܪܐ ܡܠܟܐ 1 2
ܕܥܒܕ ܡܫܬܘܬܐ ܠܒܪܗ܀ * ܘܫܕܪ ܠܥܒܕܘܗܝ ܕܢܩܪܘܢ ܠܩܪܝܐ ܠܡܫܬܘܬܐ܂ ܘܠܐ ܨܒܘ 3
ܠܡܐܬܐ܀ * ܘܬܘܒ ܫܕܪ ܥܒܕܐ ܐܚܪܢܐ ܘܐܡܪ܂ ܐܡܪܘ ܠܩܪܝܐ܂ ܕܗܐ ܫܪܘܬܝ ܡܛܝܒܐ܂ 4
ܬܘܪܝ ܘܡܦܛܡܝ ܢܟܝܣܝܢ܂ ܘܟܠ ܡܕܡ ܡܛܝܒ܂ ܬܘ ܠܡܫܬܘܬܐ܀

Et prehenderunt agricolæ ſervos ejus,& ali- 35
um quidem percuſſerunt, alium lapidibus
obruerunt, alium denique trucidârunt. Et 36
rurſum miſit ſervos alios plures prioribus,&
itidem fecerunt eis. Noviſſimè autem miſit 37
ad eos filium ſuum, dicens; Fortè erubeſcent
propter filium meum. Agricolæ verò cùm 38
vidiſſent filium, dixerunt inter ſe; Hic eſt
hæres, venite, trucidemus eum, & obtinebi-
mus hæreditatem ejus. Comprehenſum ita- 39
que eduxerunt eum extra vineam, & interfe-
cerunt. Quum venerit igitur dominus vi- 40
neæ, quid facturus eſt agricolis iſtis? Dicunt 41
ei, Diverſis cruciatibus perdet eos, vine-
amque elocabit aliis agricolis, qui reddant
fructus temporibus eorum. Dixit illis Je- 42
ſus, Nunquam legiſtis in Scriptura, Quem
lapidem reprobaverunt ædificantes, is factus
eſt in caput anguli? A Domino factum eſt
iſtud, & eſt miraculum in oculis noſtris?
Propterea dico vobis, ablatum iri à vobis re- 43
gnum Dei, & datum iri Genti edituræ fru-
ctus. Et quiſquis ceciderit ſuper hunc lapi- 44
dem, confringetur: ſuper quemcunque ve-
rò ille ceciderit, diſſipabit eum. Et quum au- 45
diſſent principes Sacerdotũ & Phariſæi para-
bolas ejus, cognoverunt eum de ſeipſis loqui.
Et voluerunt eum prehendere, ſed timuerunt 46
à turba, quia tanquã prophetã habebat eum.
Officium primum noctis ſecundæ Paſſionis. 56.

CAP. XXII.

ET reſpondit iterum Jeſus in parabolis, 1
inquiens; Aſſimilatur regnum cœlorum vi- 2
ro regi, qui fecit convivium filio ſuo: Et 3
miſit ſervos ſuos ut convocarent invitatos
ad convivium: nec voluerunt venire. Et rur- 4
ſum miſit ſervos alios, inquiens; Dicite in-
vitatis, Ecce convivium meum paratum eſt:
tauri mei & altilia mea mactata ſunt, cun-
ctaque parata: venite ad convivium.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* باغ بانان† بندکان اورا کرفتند * چندي را بزدند * وچندي را سنکسار کردند * وچندي را 35
کشتند * دیکربار از اولیان بیشتر بندکان فرستاد * با ایشان نیز همین قسم کردند * * در 36 37
اخر فرزند خود راپیش ایشان فرستاد * بدانك کفت مکر از فرزند من ننك دارند * * باغبانان 38
چون پسر را دیدند کفتند * میراث کیر اینست * بیایید اورا بکشیم ومیراث او بستانیم *
* اورا ستدند * واز باغ بیرون بردند وکشتند * * اکنون اکر خداوند باغ بیاید بدان 39 40
باغبانان چه کند * * بدو کفتند * بهر چه دشخوارترست ایشانرا هلاك کند * وباغ را 41
بدیکر باغبانان دهد * بکساني که میوه را بهنکام خود بدو دهند * عیسي بدیشان 42
کفت نه از قدیم خواندید در کتاب نبوت سنکي که بنایان اورا خوار
انداختند * اوشد سر رکن † وکوشه واین از پیش خدا بود * وعجب است پیش چشم
ما * * براي این بشما مي کویم * که ملکوت خدا از شما ستده شود * وبخلق دیکر داده 43
شود * که میوه سازند * * وهر که برین سنك بیفتد کوفته شود * وهر که این سنك 44
بر وي افتد * اورا خرد کند * * چون بزرکان وامامان ومعتزلان این مثل را شنیدند * 45

Vinitores ſervos ejus prehende- 35
runt, & alios ceciderunt, & alios
lapidârunt, & alios occiderunt. De- 36
nuò prioribus plures ſervos miſit,
quos ejuſdem ſortis participes fece-
runt. Poſtremò filium ſuum ad eos 37
miſit, eò quòd diceret; Forſan à fi-
lio meo pudorem habebunt. Vinitores 38
cùm filium viderent, dicebant; Hæ-
res hic eſt: venite, eum occidamus,
& hæreditatem ejus capiamus. Eum 39
itaque ceperunt, & è vinea extule-
runt, & occiderunt. Si ergò dominus 40
vineæ venerit, eis vinitoribus quid
faciet? Aiunt illi, Duriſſimo quoque 41
ſupplicio illos perdet, & vineam a-
liis vinitoribus dabit, hominibus qui
fructum in tempore ſuo ei reddant. 42
Jeſus illis dixit; Nonne jamdudum
legiſtis in ſcriptura;

Prophetia.

Lapidem quem ſtructores ut vilem
abjecerunt, hic factus eſt caput co-
luminis & anguli? & hoc à conſpe-
ctu Dei fuit, & mirum eſt coram
oculis noſtris. Propterea hoc vobis 43
dico; quòd regnum Dei à vobis au-
feretur, & populo alio dabitur qui
fructum facient. Et quicunque ſuper 44
hunc lapidem ceciderit, contcretur:
in quemcunque verò hic lapis inci-
derit, illum comminuet. Et cum ma- 45
gnates, & ſacerdotes, & Pha-
riſæi hanc parabolam audiſſent,

Verſio VULGATA LATINA.

35 Et agricolæ, apprehenſis ſervis ejus, alium ceciderunt, alium occiderunt, alium
36 verò lapidaverunt. Iterùm miſit alios ſervos plures prioribus, & fecerunt illis
37 ſimiliter. Noviſſimè autem miſit ad eos filium ſuum, dicens; Verebuntur filium
38 meum. Agricolæ autem videntes filium, dixerunt intra ſe; Hic eſt hæres, venite,
39 occidamus eum, & habebimus hæreditatem ejus. Et apprehenſum eum ejecerunt
40 extra vineam, & occiderunt. Cùm ergò venerit dominus vineæ, quid faciet agri-
41 colis ſuis? Aiunt illi; Malos malè perdet, & vineam ſuam locabit aliis agrico-
42 lis, qui reddant ei fructum temporibus ſuis. Dicit illis Jeſus; Nunquam legiſtis
in ſcripturis; Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus eſt in caput
43 anguli? A Domino factum eſt iſtud, & eſt mirabile in oculis noſtris? Ideò dico
vobis; Quia auferetur à vobis regnum Dei, & dabitur genti facienti fructus ejus.
Et qui ceciderit ſuper lapidem iſtum, confringetur: ſuper quem verò ceciderit, 44
conteret eum. Et cùm audiſſent principes ſacerdotum & Phariſæi parabolas ejus, 45
cognoverunt quòd de ipſis diceret. Et quærentes eum tenere, timuerunt turbas; 46
quoniam ſicut prophetam eum habebant.

CAP. XXII.

ET reſpondens Jeſus, dixit iterùm in parabolis eis, dicens; Simile factum eſt re- 1 2
gnum cœlorum homini regi, qui fecit nuptias filio ſuo. Et miſit ſervos ſuos vo- 3
care invitatos ad nuptias, & nolebant venire. Iterùm miſit alios ſervos dicens; 4
Dicite invitatis; Ecce prandium meum paravi, tauri mei & altilia occiſa ſunt, &
omnia parata: venite ad nuptias.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فاخذوا عبيده فضربوا بعضا وقتلوا بعضا * ورجموا بعضا * وارسل ايضا عبيدا اخرين 35 36
اكثر من الاولين فصنعوا بهم كذلك ايضا * وفي الاخر ارسل اليهم ابنه وقال لعلهم يستحيون 37
من ابني * فلما راي الفعلة الابن قالوا فيما بينهم * هذا هو الوارث تعالوا نقتله وناخذ ميراثه * 38
* فاخذوه واخرجوه خارج الكرم وقتلوه * فاذا جاء رب الكرم ماذا يفعل باوليك الفعلة * قالوا 39 40
له بالردي يهلك الاردياء * ويدفع الكرم الي فعلة اخرين ليعطوه ثمرته في حينها * قال لهم 41 42
يسوع اما قراتم قط في الكتب ان الحجر الذي رذله البانون هذا صار راس الزاوية * هذا
كان من قبل الرب وهو عجيب في اعيننا * من اجل هذا اقول لكم ان ملكوت الله ينزع منكم 43
ويعطي لامم يصنعون ثمرها * ومن سقط علي هذا الحجر يترضض ومن سقط عليه 44
يطحنه * فلما سمع روساء الكهنة والفريسيون امثاله علموا انه يقول من اجلهم * فهموا ان 45 46
يمسكوه وخافوا من الجموع لانه كان عندهم مثل نبي *

* الفصل الحادي والسبعون *

* ثم اجابهم يسوع ايضا بامثال قايلا * تشبه ملكوت السموات رجلا ملكا صنع عرسا 1 2
لابنه * فارسل عبيده ليطلبوا المدعوين الي العرس فلم يريدوا ان ياتوا * ثم ارسل 3 4
ايضا عبيدا اخرين قايلا قولوا للمدعوين ان طعامي معد وعجولي المعلوفة قد ذبحت
وكل شي معد فتعالوا الي العرس *

*Et apprehenderunt ſervos ejus, & percuſ- 35
ſerunt quoſdam, & occiderunt quoſdam,
& lapidaverunt quoſdam. Et miſit rur- 36
ſus ſervos alios plures prioribus: & fe-
cerunt illis ſimiliter etiam. Poſtremò au- 37
tem miſit ad eos filium ſuum, & dixit,
Forſitan verebuntur filium meum. Sed 38
cùm vidiſſent operarii filium, dixerunt
intra ſe; Hic eſt hæres, venite, occida-
mus eum, & accipiamus hæreditatem
ejus. Et apprehenderunt eum, & eduxe- 39
runt eum extra vineam, & occiderunt
eum. Cùm ergò venerit dominus vineæ, 40
quid faciet illis operariis? Dixerunt ei, 41
In malo perdet malos, & tradet vineam
operariis aliis, ut dent ei fructum ejus
in tempore ſuo. Dixit eis Jeſus, Nonne 42
legiſtis unquam in ſcripturis, Quòd la-
pis, quem reprobaverunt ædificantes, hic
factus eſt caput anguli? Hoc factum eſt
à Domino: & eſt mirabile in oculis no-
ſtris? Ideò dico vobis, quia regnum Dei 43
auferetur à vobis, & dabitur Gentibus
quæ facient fructum illius. Et quicunque 44
ceciderit ſuper hunc lapidem, confringe-
tur: & ſuper quem ceciderit, molet eum.
Cùm autem audiſſent principes Sacer- 45
dotum, & Phariſæi parabolas ejus, co-
gnoverunt quòd ipſe diceret de ipſis. Et 46
expetiverunt tenere eum, ſed timuerunt
turbas: quia erat apud illos ſicut pro-
pheta.*

Sectio ſeptuageſima prima.

CAP. XXII.

*DEinde reſpondit eis Jeſus iterum in 1
parabolis, dicens; Aſſimilatur regnum 2
cœlorum homini regi qui fecit nuptias fi-
lio ſuo. Et miſit ſervos ſuos ut rogarent 3
invitatos ad nuptias: & noluerunt ve-
nire. Deinde miſit etiam ſervos alios, 4
dicens; Dicite invitatis, quòd cibus me-
us paratus eſt, & vituli mei ſaginati
jam occiſi ſunt, & omnia parata ſunt,
venite igitur ad nuptias.*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

35 36 ወነሥእዎሙ፡ ሐረስት፡ ለአግብርቲሁ፡ ወቦ፡ ዘዘበጡ፡ ወቦ፡ ዘወገሩ፡ ወቦ፡ ዘቀተሉ። ወእም
ዝ፡ ፈነወ፡ ካልአነ፡ አግብርተ፡ እለ፡ ይበዝኁ፡ እምቀደምት፡ ወኪያሆሙኒ፡ ከማሁ፡ ከመ፡ ረሰይዎ
37 ሙ። ወድኅረ፡ ፈነወ፡ ኀቤሆሙ፡ ወልዶ፡ እንዘ፡ ይብል፡ የኀፍርዎ፡ ለወልድየኒ። ወሶበ፡ ርእ
38 ይዎ፡ ሐረስት፡ ለወልዱ፡ ይቤሉ፡ በበይናቲሆሙ፡ ነዋ፡ ዝንቱ፡ ዋሪሲ፡ ንዑ፡ ንቅትሎ፡ ወይኩነነ፡ ለነ፡ ርስ
39 ቱ። ወነሥእዎ፡ ወአውፅእዎ፡ አፍአ፡ እምዓጸደ፡ ወይን፡ ወቀተልዎ። እምከመ፡ እንከ፡ መጽአ፡
40 እግዚአ፡ ዐጸደ፡ ወይን፡ ምንተ፡ ይሬሲዮሙ፡ ለእልክቱ፡ ሐረስት። ወይቤልዎ፡ በሕሡም፡ ወእኩ
41 ይ፡ ይቀትሎሙ፡ ወወይኖሂ፡ ይሁብ፡ ለካልአን፡ ዐቀብት፡ ለእለ፡ ይሁብዎ፡ ፍሬሁ፡ በበ፡ ጊዜሁ።
42 ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ላልቦሁ፡ አመ፡ አንበብክሙ፡ ውስተ፡ መጻሕፍት፡ ዘይብል፡ እብን፡ ዘመ
ነንዎ፡ ነደቅት፡ ውእቱ፡ ኮነ፡ ውስተ፡ ርእስ፡ ማእዝንት፡ ወእምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ኮነት፡ ዛቲ፡ ወ
43 ነክር፡ ይእቲ፡ ለአዕይንቲነ። በእንተ፡ ዝንቱ፡ እብለክሙ፡ ከመ፡ ይትሀየድ፡ እምኔክሙ፡ መንግሥ
44 ተ፡ ሰማያት፡ ወይትወሀብ፡ ለሕዝብ፡ ዘይገብር፡ ፍሬሃ። ዘወድቀ፡ ዲበዝ፡ እብን፡ ይትቀጠቀ
45 ጥ፡ ወለለሰ፡ ወድቀ፡ ዝእብን፡ ዲቤሁ፡ ይደምቆ። ወሶበ፡ ሰምዑ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ ወፈሪሳውያ
46 ን፡ ምሳሌያቲሁ፡ ላእመሩ፡ ከመ፡ በእንቲአሆሙ፡ ይብል። ወእንዘ፡ ይፈቅዱ፡ ይለኀዝዎ፡ ፈር
ሁ፡ ለሕዝብ፡ እስመ፡ ነቢይ፡ ውእቱ፡ በኀቤሆሙ።

በእንተ፡ እለ፡ ተጸውዑ፡ ውስተ፡ ከብካብ።

1 ፳፪ ካዕበ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ደግመ፡ ወነገረ፡ በምሳሌ፡ እንዘ፡ ይብል። ትመስል፡ መንግሥተ፡ ሰማያ
2 ት፡ ብእሴ፡ ንጉሥ፡ ዘገብረ፡ ከብካበ፡ ለወልዱ። ወፈነወ፡ አግብርቲሁ፡ ይጸውዕዎሙ፡ ለእለ፡ ተጸው
3 ዑ፡ ውስተ፡ ከብካብ፡ ወኢፈቀዱ፡ ይምጽኡ። ወደገመ፡ ፈነወ፡ ካልኣነ፡ አግብርተ፡ እንዘ፡ ይብ
4 ል፡ ሑሩ፡ በልዎሙ፡ ለእለ፡ ዐሠርናሆሙ፡ ናሁ፡ ምሳሕየ፡ አስተዳለውኩ፡ ወጠባሕኩ፡ መጋዝእ
ትየ፡ ወላህምየ፡ ወኵሉ፡ ድልው፡ ንዑ፡ ውስተ፡ ከብካብ።

*Et apprehendebant agricolæ ſervos ejus, & fuit quem percuſſerunt, & fuit quem 35
lapidârunt, & fuit quem trucidârunt. Et tunc miſit alios ſervos plures pri- 36
oribus, & iis ſimiliter fecerunt. Et poſtremò miſit ad eos filium ſuum, dicens; 37
Reverebuntur filium meum. Et quando vidiſſent agricolæ filium, dicebant inter 38
ſe, Hic eſt hæres, agite, trucidemus eum, & erit nobis hæreditas ejus. Et acce- 39
perunt eum, & ejecerunt eum extra vineam, & trucidârunt eum. Quum 40
igitur venerit dominus vineæ, quid faciet iſtis agricolis? Et dicunt ei, Iracun- 41
dè & malè occidet eos, & vineam ſuam dabit aliis cuſtodibus, qui dabunt ei
fructum ejus ſingulis ſuis temporibus. Et dicit iis Dominus Jeſus, Nunquamne 42
legiſtis in ſcriptura quæ dicit, Lapis quem reprobaverunt ædificatores, iſte fuit
in caput anguli? & à Deo factum fuit hoc; & eſt mirabile oculis noſtris. Pro- 43
pter hoc dico vobis, Rapietur à vobis regnũ cœlorum, & dabitur populo qui feret
fructum ejus. Et qui cecidit ſuper hunc lapidem confringetur: & ſi ceciderit 44
hic lapis ſuper eum, confringet eum. Et quum audiviſſent principes ſacerdo- 45
tum, & Phariſæi parabolas ejus, cognoverunt quòd de illis dixiſſet. Et volen- 46
tes prehendere eum timuerunt populos: quoniam propheta fuit apud eos.*

CAP. XXII.

De iis qui vocati ſunt ad nuptias.

*ITerum Dominus Jeſus addidit, & loquutus eſt in parabolis, dicens; Simile eſt 1
regnum cœlorum homini regi qui fecit nuptias filio ſuo. Et miſit ſervos ſuos 2
vocare eos qui invitati fuerunt ad nuptias, & noluerunt venire. Et iterum 3
miſit alios ſervos, dicens; Ite, dicite illis quos invitavimus, Ecce prandium me- 4
um paravi, & mactavi ſaginata mea, & tauros meos, & totum idoneum eſt: ve-
nite ad nuptias.*

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

دانستند † که بایشان کفت * خواستند که اورا بکیرند * واز جماعت ترسیدند * برای 46
انك همچون بيغمبر اورا قبول كرده بودند

صد ده   مثل. ملك كه عروسي كرد

* باز عيسي اغاز كرد وبمثل با ايشان كفت * ملكوت آسمان مانند شد † بملكي كه از بهر 1
پسر خود عروسي كرد * وبندكان خود را فرستاد [تا خوانندكان را بخوانند بمهماني ونخواستند 3
امدن * باز فرستاد بندكان ديكر] وكفت بمهمانان بكوييد اينك مجلس من اماده شده است 4
وحاضر * نره كاوان فربه وكوسفندان كشته * وهرچه در بايست است اماده * بياييد در
عروسي من *

*cognoverunt quòd de illis diceret. Et 46
voluerunt eum capere, à turba autem
metuerunt, eò quòd tanquam prophe-
tam illum acceperant.*

CX. Parabola regis qui nuptias fecit.

CAP. XXII.

*RUrſus Jeſus exordium fecit, & 1
per parabolas illis dixit; Regnum 2
cœlorum ſimile eſt regi, qui filio ſuo
nuptias fecit. Et ſervos ſuos miſit 3
ut invitatos vocarent ad convivi-
um: & noluerunt venire. Rurſus 4
miſit alios ſervos, & dixit; Convi-
vis dicite, Triclinium meum para-
tum eſt & inſtructum, tauri ſa-
ginati & oves occiſi ſunt, & quic-
quid opus eſt paratum: venite ad
nuptias meas.*

Illi autem *negligentes* abierunt, *ille quidem* in *proprium agrum*, *ille* verò ad *mer-*
5 Οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπῆλθον, ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμ-
caturam ſuam: *At* reliqui *prehendentes* ſervos ejus, contumeliis *affecerunt*,
6 πορίαν αὐτοῦ· Οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὕβρισαν,
& occiderunt. *Audiens* autem rex iratus eſt: & *mittens* *exer-*
7 καὶ ἀπέκτειναν. Ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ὠργίσθη· καὶ πέμψας τὰ στρα-
citus *ſuos*, perdidit homicidas illos, & civitatem illorum *incendit*.
τεύματα αὐτοῦ, ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε.
Tunc ait ſervis ſuis; Quidem nuptiæ *expeditæ* ſunt: qui *autem* *vocati*, non
8 Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, Ὁ μὲν γάμος ἕτοιμός ἐστιν· οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ
fuerunt digni. Ite ergò ad *compita* viarum, & quoſcunque invene-
9 ἦσαν ἄξιοι. Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν εὕρη-
ritis, vocate ad nuptias. Et egreſſi ſervi *illi* in vias,
10 τε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. Καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς,
congregaverunt omnes quos invenerunt, *maloſque* & bonos: & impletæ ſunt
συνήγαγον πάντας ὅσους εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη
nuptiæ diſcumbentium. *Ingreſſus* autem rex *ſpectare* diſcumbentes,
11 ὁ γάμος ἀνακειμένων. Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους, σκβ
vidit ibi hominem non veſtitum *indumentum nuptiarum*. Et ait illi; A- ι
12 εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου. Καὶ λέγει αὐτῷ, Ἑ-
mice, Quomodò intrâſti huc, non habens veſtem nuptialem? Ille *verò ore occluſus eſt*.
ταῖρε, Πῶς εἰσῆλθες ὧδε, μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; ὁ δὲ ἐφιμώθη.

Tunc dixit rex miniſtris; *Ligantes* ejus *pedes* & *manus*, *tollite*
Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις, Δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας, ἄρατε 13
eum, & *ejicite* in tenebras exteriores: ibi erit fletus & *fremi-*
NB αὐτὸν, καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγ-
tus dentium. Multi enim ſunt vocati, pauci verò electi. Tunc ab-
σκγ μὸς τῶν ὀδόντων. Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. Τότε πορευ- 14 15
β euntes Phariſæi, conſilium *ſumpſerunt*, ut eum *illaquearent* in ſermone.
θέντες οἱ Φαρισαῖοι, συμβούλιον ἔλαβον, ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ.
Et mittunt ei diſcipulos ſuos cum Herodianis, dicentes; Ma-
Καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρῳδιανῶν, λέγοντες, Δι- 16
giſter, ſcimus quia verax es, & viam Dei in veritate doces: &
δάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ
non eſt cura tibi de aliquo: Non enim reſpicis *in* *faciem* hominum.
οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων.
Dic ergò nobis, quid tibi videtur? Licet dare cenſum Cæſari, an non?
Εἰπὲ οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; Ἔξεστι δοῦναι κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὔ; 17
Cognoſcens autem Jeſus *nequitiam* eorum, ait; Quid me tentatis, hypocri-
Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν, εἶπε, Τί με πειράζετε, ὑποκρι- 18
tæ? Oſtendite mihi numiſma cenſûs. Illi *verò* obtulerunt ei
ταί; Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ 19
denarium.
δηνάριον.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܛܘ ܘܐܙܠܘ. ܐܢܫ ܠܩܪܝܬܗ ܘܐܢܫ ܠܬܐܓܘܪܬܗ. * ܫܪܟܐ ܕܝܢ ܐܚܕܘ 5 6
ܠܥܒܕܘܗܝ. ܘܨܥܪܘ ܘܩܛܠܘ. * ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܡܠܟܐ ܪܓܙ. ܘܫܕܪ ܦܠܚܘܬܗ ܐܘܒܕ ܠܩܛܘܠܐ 7
ܗܢܘܢ. ܘܠܡܕܝܢܬܗܘܢ ܐܘܩܕ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܡܫܬܘܬܐ ܡܛܝܒܐ. ܘܗܢܘܢ 8
ܕܩܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐ ܫܘܝܢ ܗܘܘ. * ܙܠܘ ܗܟܝܠ ܠܡܦܩܢܐ ܕܐܘܪܚܬܐ. ܘܟܠ ܡܢ ܕܬܫܟܚܘܢ 9
ܩܪܘ ܠܡܫܬܘܬܐ. * ܘܢܦܩܘ ܥܒܕܐ ܗܢܘܢ ܠܐܘܪܚܬܐ. ܘܟܢܫܘ ܟܠ ܕܐܫܟܚܘ ܒܝܫܐ 10
ܘܛܒܐ. ܘܐܬܡܠܝ ܒܝܬ ܡܫܬܘܬܐ ܣܡܝܟܐ. * ܘܥܠ ܡܠܟܐ ܕܢܚܙܐ ܣܡܝܟܐ. ܘܚܙܐ ܬܡܢ 11
ܓܒܪܐ ܕܠܐ ܠܒܝܫ ܠܒܘܫܐ ܕܡܫܬܘܬܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܚܒܪܝ. ܐܝܟܢܐ ܥܠܬ ܠܟܐ. ܟܕ 12
ܠܒܘܫܐ ܕܡܫܬܘܬܐ ܠܝܬ ܠܟ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܫܬܬܩ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܡܫܡܫܢܐ. 13
ܐܣܘܪܘ ܐܝܕܘܗܝ ܘܪܓܠܘܗܝ. ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܚܫܘܟܐ ܒܪܝܐ. ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ 14
ܫܢܐ. * ܣܓܝܐܐ ܐܢܘܢ ܓܝܪ ܩܪܝܐ. ܘܙܥܘܪܐ ܓܒܝܐ.

* ܕܪܡܫܐ ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܚܫܐ * ܢܙ

* ܗܝܕܝܢ ܐܙܠܘ ܦܪܝܫܐ ܢܣܒܘ ܡܠܟܐ. ܐܝܟܢܐ ܢܨܝܕܘܢܝܗܝ ܒܡܠܬܐ. * ܘܫܕܪܘ ܠܘܬܗ 15 16
ܬܠܡܝܕܝܗܘܢ ܥܡ ܕܒܝܬ ܗܪܘܕܣ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ. ܝܕܥܝܢܢ ܕܫܪܝܪ ܐܢܬ.
ܘܐܘܪܚܗ ܕܐܠܗܐ ܒܩܘܫܬܐ ܡܠܦ ܐܢܬ. ܘܠܐ ܡܩܛܪ ܠܟ ܐܢܫ. ܠܐ ܓܝܪ ܢܣܒ ܐܢܬ
ܒܐܦܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. * ܐܡܪ ܠܢ ܗܟܝܠ ܡܢܐ ܡܬܚܙܐ ܠܟ. ܫܠܝܛ ܠܡܬܠ ܟܣܦ ܪܫܐ 17
ܠܩܣܪ ܐܘ ܠܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܒܝܫܘܬܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܡܢܣܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܢܣܒܝ 18
ܒܐܦܐ. * ܚܘܘܢܝ ܕܝܢܪܐ ܕܟܣܦ ܪܫܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܩܪܒܘ ܠܗ ܕܝܢܪܐ. 19

Illi autem ſpreverunt, & abiêre, alius quidem in villam ſuam, alius verò ad mercaturâ 5
ſuam. Reliqui autem comprehenderunt ſervos ejus, & opprobrio affecerunt, ac trucidârunt. 6
Quod cùm audîſſet rex, excanduit: 7
miſſiſque exercitibus ſuis, perdidit homicîdas illos, & civitatem eorum concremavit.
Tunc dixit ſervis ſuis; Convivium paratum 8
eſt: at illi qui invitati fuerant, non erant digni. Ite ergò ad exitus viarum, & quemcunq; 9
inveneritis, vocate ad convivium. Et egreſſi
ſervi illi in vias, congregârunt quoſcunque 10
repererunt, malos & bonos. Et impleta eſt
domus convivii diſcumbentibus. Ingreſſus 11
autem rex ut ſpectaret diſcumbentes, intuitus
eſt illîc hominem non indutum veſtimentis
convivalibus. Et dixit ei, Socie mi, quo- 12
modo huc ingreſſus es, cùm non habeas veſtimenta convivalia? Ille verò obmutuit.
Tunc ait rex miniſtris, Ligate manus ac pe- 13
des ejus, eumque ejicite in tenebras exteriores; illîc erit fletus & ſtridor dentium. Mul- 14
ti ſiquidem vocati ſunt, pauci verò electi.

Ad veſperam feriæ III ſeptimanæ Paſſionis. 57.

Tunc abeuntes Phariſæi, conſilium inierunt 15
quomodo aucuparentur eum in ſermone.
Miſeruntque ad eum diſcipulos ſuos cum do- 16
meſticis Herodis, & dicunt ei; Doctor, novimus te eſſe veracem, viamque Dei in veritate docere, neque ſuſtinere curam ullius:
nec enim es acceptor facierum hominum.
Dic nobis igitur, ut tibi videtur, Licet dare 17
pecuniam capitationis Cæſari, necne? Je- 18
ſus verò cognovit malitiam eorum, & ait;
Quid me tentatis, hypocritæ? Oſtendite mihi 19
denarium argenti capitis. Illi autem obtulerunt ei denarium.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ايشان تسخر كردند واورا بچيزي نكرفتند * جمعي بده خود رفتند * وجمعي بكار وبازركاني 5
مشغول شدند * وبندكانرا كه طلب ايشان مي كردند * دشنام دادند * وكشتند * 6
* چون ملك شنيد خشمناك شد * لشكر فرستاد مقام وشهر ان مردم را خراب كرد وسوزانيد * 7
وايشانرا هلاك كرد * * انكه به بندكان خود كفت * مهماني وعروسي همچنان معدست 8
ايشانرا كه خوانديم ارزاني نبوده اند * * اكنون بر سر راهها برويد * واز اينده وروندده 9
هر كرا بيابيد بعروسي خوانيد * * آن بندكان فرمان اورا بجاي آوردند * وهر كرا 10
يافتند از اشنا وبيكانه * خواندند * مهمان خانهٔ عروسي از ايشان پر شد بملك خبر
كردند * * ملك آمد * وديد يكي را كه جامها وپيرايهاء عروسي نپوشيده بود * 11
* بدو كفت اي يار چكونه† اينجا در آمدي وترا جامهٔ كه عروسي را برازد نيست * انكه 12
او خاموش شد وجواب نداشت * ملك بخدمتكاران خود فرمود تا دو دست† ودو پايش ببندند 13
وبيرون برند ودر تاريكي اندازند * انجا شود كريستن ودندانها ساويدن برهم
* ازين سبب خواندكان بسيارند * وكزيدكان كمند * 14

Illi ludificârunt & ipſum nihili fecerunt: alii in villam ſuam abierunt, 5
alii verò opere & mercaturâ occupati fuerunt. Servos autem, qui illos 6
invitabant, contumeliâ affecerunt & occiderunt. Cùm audiſſet au- 7
tem rex, iratus eſt, & exercitu miſſo locum & urbem illorum hominum devaſtavit, & ſuccendit,
ipſos verò perdidit. Tunc ſervis 8
ſuis dixit; Convivium & nuptiæ pariter parata ſunt, ſed illi quos
invitavimus digni non fuerunt.
Nunc ergo in compita ite, & venien- 9
tes & euntes quoſcunque inveneritis ad nuptias vocate. Illi ſervi man- 10
datum ejus executi ſunt, & quoſcunque invenerunt, notos juxta ac
ignotos, invitârunt: cumque convivii domus nuptialis illis impleta eſ-
ſet, regem certiorem fecerunt. Ve- 11
nienſque rex vidit quendam, qui veſtibus & ornamentis nuptialibus non
indutus erat. Illi dixit, O amice, 12
quomodo huc introîſti, cùm tibi veſtis quæ nuptias deceat non ſit? Tunc
ille conticuit, & quod reſponderet non habuit. Rex itaque miniſtris ſuis 13
juſſit, ut manibus pedibuſque ligatum efferrent, & in tenebras conjicerent:
ibi erit fletus & dentium colliſio. Hac 14
de cauſa vocati multi ſunt, electi verò pauci ſunt.

Verſio VULGATA LATINA.

5 Illi autem neglexerunt: & abierunt, alius in villam ſuam, alius verò ad negotiationem
6 ſuam. Reliqui verò tenuerunt ſervos ejus, & contumeliis affectos occiderunt.
7 Rex autem cùm audîſſet, iratus eſt: & miſſis exercitibus ſuis, perdidit homicîdas
8 illos, & civitatem illorum ſuccendit. Tunc ait ſervis ſuis; Nuptiæ quidem
9 paratæ ſunt: ſed qui invitati erant, non fuerunt digni. Ite ergò ad exitus viarum,
10 & quoſcunque inveneritis, vocate ad nuptias. Et egreſſi ſervi ejus in vias,
congregaverunt omnes quos invenerunt, malos & bonos: & impletæ ſunt nuptiæ
11 diſcumbentium. Intravit autem rex ut videret diſcumbentes, & vidit ibi hominem
12 non veſtitum veſte nuptiali. Et ait illi; Amice, quomodò huc intrâſti non
habens veſtem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit rex miniſtris; Ligatis manibus 13
& pedibus ejus, mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus, & ſtridor
dentium. Multi enim ſunt vocati, pauci verò electi. Tunc abeuntes Phariſæi, conſilium 14
inierunt ut caperent eum in ſermone. Et mittunt ei diſcipulos ſuos cum Herodianis, 15
dicentes; Magiſter, ſcimus quia verax es, & viam Dei in veritate doces, & 16
non eſt tibi cura de aliquo: non enim reſpicis perſonam hominum: Dic ergò nobis 17
quid tibi videtur, licet cenſum dare Cæſari, an non? Cognitâ autem Jeſus 18
nequitiâ eorum, ait; Quid me tentatis, hypocritæ? Oſtendite mihi numiſma cenſûs. 19
At illi obtulerunt ei denarium.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فتكاسلوا * وذهب بعضهم الي حقله * وبعضهم الي تجارته * والباقون امسكوا عبيده وسموهم 5 6
وقتلوهم * فلما سمع الملك غضب وارسل جنده فاهلك اوليك القتلة واحرق مدينتهم * 7
* حينيذ قال لعبيده اما العرس فمستعد والمدعوين فغير مستحقين * اذهبوا الي مسالك 8 9
الطرق وكل من وجدتموه ادعوه الي العرس * فخرج اوليك العبيد الي الطرق فجمعوا كل من 10
وجدوا اشرارا وصالحين * فامتلا العرس من المتكيين * فلما دخل الملك لينظر 11
المتكيين راي هناك رجلا ليس عليه لباس العرس * فقال له يا صاحب كيف دخلت 12
الي هاهنا وليس عليك ثياب العرس فسكت * حينيذ قال الملك للخدام شدوا يديه 13
ورجليه والقوه في الظلمة البرانية حيث البكاء وصرير الاسنان * ما اكثر المدعوين 14
واقل المنتخبين *

Et neglexerunt: & abierunt quidam eorum 5
ad agrum ſuum, et quidam eorum ad
merces ſuas. Reliqui verò tenuerunt ſervos 6
ejus, & contumeliis affecerunt eos,
& occiderunt eos. Cùm autem audiſſet 7
rex, iratus eſt: & miſit exercitum ſuum,
& perdidit illos occiſores, & ſuccendit
civitatem eorum. Tunc dixit ſervis 8
ſuis, Nuptiæ quidem paratæ ſunt, at invitati
indigni ſunt. Ite ad compita viarum: 9
& quemcunque inveneritis, vocate
eum ad nuptias. Exierunt ergò illi 10
ſervi ad vias, & congregaverunt quoſcunque
invenerunt, malos & bonos: &
impletæ ſunt nuptiæ diſcumbentibus.
Cùm autem introîſſet rex ut videret diſcumbentes, 11
vidit ibi hominem cui non erat
veſtimentum nuptiarum: Et dixit ei, 12
Amice, quomodo intrâſti huc, & non eſt
tibi veſtimentum nuptiarum? Et tacuit.
Tunc dixit rex miniſtris, Ligate manus 13
ejus, & pedes ejus, & projicite eum in
tenebras exteriores: ubi erit fletus &
ſtridor dentium. Quàm multi ſunt vocati, 14
& pauci electi!

* الفصل الثاني والسبعون *

Sectio ſeptuageſima ſecunda.

* حينيذ ذهب الفريسيون وتشاوروا ليصطادوه بكلمة * فارسلوا اليه تلاميذهم مع 15 16
الهيرودسيين قايلين يا معلم قد علمنا انك محق * وطريق الله بالحق تعلم * ولا تبالي باحد
ولا تاخذ بوجه انسان * فقل لنا ماذا تري * ايجوز اعطاء الجزية لقيصر ام لا * فعلم يسوع 17 18
سرهم فقال لهم لماذا تجربونني يا مراييين * اروني صورة الدينار * فاتوه بدينار * 19

Tunc abierunt Phariſæi, & conſilium 15
inierunt, ut caperent eum in verbo. Et 16
miſerunt ad illum diſcipulos ſuos cum
Herodianis, dicentes; Magiſter, jam novimus
quòd tu verax es, & viam Dei in
veritate doces, et non attendis quenquam,
nec reſpicis in faciem cujuſquam? Dic 17
ergò nobis quid exiſtimes: licétne nobis
dare cenſum Cæſari, an non? Et cognovit 18
Jeſus nequitiam eorum, dixitque eis,
Quid tentatis me hypocritæ? Oſtendite 19
mihi figuram denarii. Et obtulerunt ei
denarium.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 6 ወተሃየዩ ፡ ወኃለፈ ፡ ቦዘሖረ ፡ ውስተ ፡ ገራህቱ ፡ ወቦዘሖረ ፡ ውስተ ፡ ተግባሩ፡=፡ ወእለ
ሰ ፡ ተርፈ ፡ እኀዝዎሙ ፡ ለአግብርቲሁ ፡ ወቀተልዎሙ፡=፡ ወኪያሁኒ ፡ አለውዎ ፡ ወተምዐ
7 ዓ ፡ ንጉሠ ፡ ወፈነወ ፡ ሐራሁ ፡ ይቅትልዎሙ ፡ እልክቱ ፡ ቀተልት ፡ ወቀተልለሙ ፡ ወሃገሮሙኒ ፡
8 አውዓዩ ፡ በእሳት፡=፡ ወእምዝ ፡ ይቤሎሙ ፡ ለአግብርቲሁ ፡ በዓልየሰ ፡ ድልው ፡ ውእቱ ፡
9 ወበሕቱ ፡ ለእለ ፡ ዐሠርናሆሙሰ ፡ ኢከፈሎሙ፡=፡ ሑሩኬ ፡ እንከ ፡ ውስተ ፡ ምራሕብት ፡
10 ወአናቅጽ ፡ ወኵሉ ፡ ጸውዑ ፡ ውስተ ፡ ከብካብ፡=፡ ወወፂኦሙ ፡ እሙንቱ ፡ አግብርት ፡
ውስተ ፡ ፍናው ፡ ወአስተጋብኡ ፡ ኵሎ ፡ ዘረከቡ ፡ እኩያነ ፡ ወኄራነ ፡ ወመልኡ ፡ ቤተ ፡ በዓል ፡
11 እለ ፡ ይረፍቁ፡፡=፡ በተዘከረ ፡ ነገሥት፡ ወበዊኦ ፡ ንጉሠ፡ ይርአዮሙ ፡ እለ ፡ ይረፍቁ ፡
12 ወረከበ ፡ በሃየ ፡ ብእሴ ፡ ዘኢለብሰ ፡ ልብሰ ፡ መርዓ፡=፡ ወይቤሎ ፡ ካልእየ ፡ እፎ ፡ ቦእከ ፡
13 ዝየ ፡ እንበለ ፡ ትልበስ ፡ ልብሰ፡መርዓ ፡ ወተፈፅመ ፡ ውእቱ፡=፡ ወእምዝ ፡ አዘዘ ፡ ንጉሠ፡
ለገዛእት ፡ ይእስርዎ ፡ እደዊሁ ፡ ወእገሪሁ ፡ ወያውፅእዎ ፡ ውስተ ፡ ጽናፊ ፡ ጽልመት ፡ ውስተ ፡
14 ብካይ፡ ወሐቂየ፡ ስነን፡=፡ እስመ፡ ብዙኃን፡ እሙንቱ፡ ጽዉዓን፡ ወሕደጣን፡ ኅሩያን፡፡=፡

Et neglexerunt, & abierunt: fuit qui abiit in agrum ſuum, & fuit qui abiit 5
ad opus ſuum. Et qui ſuperfuerunt prehenderunt ſervos ſuos, & occiderunt 6
eos. Et ipſum etiam ſpreverunt, & iratus eſt rex: & miſit milites ejus trucidare 7
iſtos trucidatores, & trucidârunt eos; & urbem eorum etiam incenderunt
igne. Et tunc dicit ſervis ſuis, Feſtum meum paratum eſt; ſed iis quos 8
invitavimus non diſtributum fuit. Ite igitur in plateas, & portas, & omnes 9
vocate ad nuptias. Et egreſſi ſunt iſti ſervi in vias, & congregaverunt omnes 10
quos invenerunt, malos & bonos: & impleverunt domum convivii diſcumbentes.
Et quum principibus annuntiatum eſt, intravit rex videre diſcumbentes: 11
& invenit ibi hominem, qui non indutus fuit veſte nuptiali. Et dicit ei, 12
Amice mi, quomodo intrâſti hîc, abſque eo quod induaris veſte nuptiali? et
obturatus fuit. Et tunc præcepit rex ſervis ligare eum manibus et pedibus, 13
et conjicere eum in exteriores tenebras, in fletum et ſtridorem dentium.
Quoniam multi ſunt vocati, et pauci electi. 14

በእንተ ፡ እለ፡ ተሰእልዎ ፡ በእንተ ፡ ዲናር፡፡=፡

De iis qui interrogabant eum de denario.

15 16 ወእምዝ ፡ ሖሩ ፡ ፈሪሳውያን ፡ ወተማከሩ ፡ ከመ ፡ ያስሕትዎ ፡ በቃሉ፡=፡ ወፈነው ፡ ኀ
ቤሁ ፡ አርደኢሆሙ ፡ ምስለ ፡ ሰብአ ፡ ሄሮድስ ፡ ወይቤልዎ ፡ ሊቅ ፡ ናአምር ፡ ከመ ፡ ራትዕ ፡
አንተ ፡ ወበጽድቅ ፡ ትሜህር ፡ ፍኖተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወኢትሔስብ ፡ መነሂ ፡ ወኢታደሉ ፡
17 ለገጸ ፡ ሰብእ፡=፡ ንግረነኬ ፡ እንከ ፡ ዘይረትዓከ ፡ ይከውንሁ ፡ ውሂበ ፡ ጸባሕተ ፡ ዲናረ ፡
18 ለንጉሠ ፡ ወሚመ ፡ ኢይከውንኑ፡፡=፡ ወአእመሮሙ ፡ እግዚእ ኢየሱስ ፡ እከዮሙ ፡ ወይቤ
19 ሎሙ ፡ ምንተ ፡ ታሜክሩኒ ፡ መድልዋን፡=፡ አርእዩኒ ፡ አሳየ ፡ ዲናር ፡ ወአምጽኡ ፡
ሎቱ ፡ ዲናረ፡=፡

Et tunc abierunt Phariſæi, et conſilium ceperunt ut in errorem inducerent 15
eum per ſermonem ejus. Et miſerunt ad eum diſcipulos ſuos cum hominibus 16
Herodis, et dicunt ei; Magiſter, ſcimus quòd æquus es, et in juſtitia doces viam
Dei, et non curas quemcunque, neque reſpicis perſonam hominis. Dic 17
nobis igitur quid tibi æquum videtur, licétne dare tributum denarii regi, vel
non licet? Et cognoſcit Dominus Jeſus malitiam eorum, et dicit iis; Quid tentatis 18
me hypocritæ. Oſtendite mihi figuram denarii ejus: et attulerunt ei 19
denarium.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

صد یازده امتحان کردن مسیح را بهر جزیه *

CXI. Tentatio Chriſti de tributo.

* بعد ازان معتزلان رفتند * وبا همديگر مشورت كردند * كه بنكتهٔ سخن چگونه 15
اورا بگيرند * * شاگردان خود را با مردم † هيروديس * پيش عيسي فرستادند * وگفتند 16
اي معلم مي دانيم كه تو راستي * وبراستي وانصاف راه خدايرا مي اموزاني * واز كسي
غم نمي خوري وروي دل كسي نمي بيني * اكنون بما بگو چگونه است واجب است كه 17
جزيهٔ سر بقيصر بدهيم يا نه * عيسي انديشهٔ ايشان دريافت وگفت * اي منافقان چرا مرا مي 18
آزماييد * دينار جزيهٔ سررا بمن بنماييد ايشان يك دينار پيش او آوردند 19

Poſt hæc Phariſæi iverunt, & inter 15
ſe conſilium ceperunt, quomodo in
puncto ſermonis illum caperent. Diſcipulos 16
itaque ſuos cum aſſeclis Herodis
ad Jeſum miſerunt, & dixerunt;
O magiſter, ſcimus te rectum
eſſe, & in rectitudine & æquitate
viam Dei docere, nec quenquam curas,
& perſonam cujuſquam non reſpicis.
Nobis igitur dic, quomodo eſt? 17
Fas eſt ut cenſum capitis Cæſari demus,
an non? Jeſus cogitationem eorum 18
intellexit, & dixit; O hypocritæ,
quid me tentatis? Denarium cenſûs 19
capitis mihi oſtendite: illi unum denarium
ei attulerunt.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. NΓ'. NΔ'.

Et ait illis; Cujus imago hæc, & ſuperſcriptio? Dicunt ei; Cæ-
20 21 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη, ϗ ἡ ἐπιγραφή; Λέγουσιν αὐτῷ, Καί-
ſaris. Tunc ait illis; Reddite ergò quæ Cæſaris, Cæſari: & quæ
σαρος. τότε λέγει αὐτοῖς, Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ
Dei, Deo. Et audientes mirati ſunt: & *relinquentes eum* abierunt.
22 τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ. Καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν· ϗ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.
In illo die acceſſerunt ad eum Sadducæi, *dicentes* non eſſe re-
23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνά- NΓ'
ſurrectionem: & interrogaverunt eum, Dicentes; Magiſter, Moyſes dixit; Si
24 στασιν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, Λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσῆς εἶπεν, Ἐάν
quis mortuus fuerit non habens *genitos, ob affinitatem ducet* frater ejus uxorem
τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα
illius, & *ſuſcitabit* ſemen fratri ſuo. Erant autem apud nos ſeptem fra-
25 αὐτοῦ, ϗ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀ-
tres: Et primus uxore ductâ *obiit*: & non habens ſemen, reliquit
δελφοί· καὶ ὁ πρῶτος, γαμήσας ἐτελεύτησε· ϗ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε
uxorem ſuam fratri ſuo. Similiter *&* ſecundus, & tertius,
26 τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ὁμοίως ϗ ὁ δεύτερος, ϗ ὁ τρίτος,
uſq; ad *ſeptem*. *Poſtremùm* autem omnium defuncta eſt & mulier. In ergò
27 28 ἕως τῶν ἑπτά. Ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε ϗ ἡ γυνή. Ἐν τῇ οὖν
reſurrectione, cujus ſeptem erit uxor? omnes enim habuerunt eam. Re-
29 ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν. Ἀπο-

ſpondens autem Jeſus, ait illis; Erratis, neſcientes Scripturas, neque
κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ
efficaciam Dei. In enim reſurrectione neque nubent, neque *dantur nu-*
τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε ἐκγαμί- 30
ptui: ſed ſicut angeli Dei in cœlo *ſunt*. De autem reſurrectione
ζονται· ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἐν οὐρανῷ εἰσι. Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως 31
mortuorum, non legiſtis *effatum vobis* à Deo, dicente; Ego ſum
τῶν νεκρῶν, οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, λέγοντος, Ἐγώ εἰμι 32
Deus Abraham, & Deus Iſaac, & Deus Jacob? Non eſt Deus, *Deus*
ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, ϗ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, ϗ ὁ Θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν ὁ Θεός, Θεὸς
mortuorum, ſed viventium. Et audientes turbæ, *percellebantur* in do-
NΔ' νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ δι- 33
σκδ ctrina ejus. *At* Phariſæi audientes quòd *occluſit os* Sadducæis,
ε δαχῇ αὐτοῦ. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδουκαίους, 34
coacti ſunt in *idipſum*. Et interrogavit unus ex eis Legis doctor,
συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικός, 35
tentans eum, *& dicens*; Magiſter, quod mandatum magnum in Lege?
πειράζων αὐτόν, ϗ λέγων, Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; 36
At Jeſus ait illi; Diliges Dominum Deum tuum *in* toto corde
Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ 37
tuo, & in tota anima tua, & in tota *cogitatione* tua.
σου, ϗ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, ϗ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 21 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܕܡܢܘ ܨܠܡܐ ܗܢܐ ܘܟܬܒܐ. * ܐܡܪܝܢ ܕܩܣܪ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܒܘ
22 ܗܟܝܠ ܕܩܣܪ ܠܩܣܪ ܘܕܐܠܗܐ ܠܐܠܗܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܐܬܕܡܪܘ ܘܫܒܩܘܗܝ ܘܐܙܠܘ.
23 * ܩܪܝܢܐ ܕܥܢܝܕܐ * ܢܚ * ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܩܪܒܘ ܙܕܘܩܝܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܝܬ
24 ܚܝܐ ܠܡܝܬܐ. ܘܫܐܠܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. * ܡܠܦܢܐ. ܡܘܫܐ ܐܡܪ ܠܢ. ܕܐܢ ܐܢܫ ܢܡܘܬ
25 ܟܕ ܠܝܬ ܠܗ ܒܢܝܐ. ܢܣܒ ܐܚܘܗܝ ܐܢܬܬܗ ܘܢܩܝܡ ܙܪܥܐ ܠܐܚܘܗܝ. * ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ
ܠܘܬܢ ܫܒܥܐ ܐܚܐ. ܩܕܡܝܐ ܢܣܒ ܐܢܬܬܐ ܘܡܝܬ. ܘܟܕ ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܒܢܝܐ. ܫܒܩܗ
26 ܐܢܬܬܗ ܠܐܚܘܗܝ. * ܗܟܘܬ ܐܦ ܗܘ ܕܬܪܝܢ ܐܦ ܗܘ ܕܬܠܬܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܫܒܥܬܝܗܘܢ.
27 28 * ܚܪܬܐ ܕܝܢ ܕܟܠܗܘܢ ܡܝܬܬ ܐܦ ܐܢܬܬܐ. * ܒܩܝܡܬܐ ܗܟܝܠ ܠܐܝܢܐ ܡܢ ܗܠܝܢ ܫܒܥܐ
29 ܬܗܘܐ ܐܢܬܬܐ. ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܢܣܒܘܗ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܛܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܐ
30 ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܟܬܒܐ ܘܠܐ ܚܝܠܗ ܕܐܠܗܐ. * ܒܩܝܡܬܐ ܓܝܪ ܕܡܝܬܐ ܠܐ ܢܣܒܝܢ ܢܫܐ ܘܐܦܠܐ
31 ܢܫܐ ܗܘܝܢ ܠܓܒܪܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܡܠܐܟܐ ܕܐܠܗܐ ܒܫܡܝܐ ܐܝܬܝܗܘܢ. * ܥܠ ܩܝܡܬܐ ܕܝܢ
32 ܕܡܝܬܐ. ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܠܟܘܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܕܐܡܪ. * ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ
33 ܐܠܗܗ ܕܐܝܣܚܩ ܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ. ܘܐܠܗܐ ܠܐ ܗܘܐ ܕܡܝܬܐ ܐܠܐ ܕܚܝܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘ
ܟܢܫܐ ܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܒܝܘܠܦܢܗ. * ܕܨܦܪܐ ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܬܐ ܕܚܫܐ * ܢܛ *
34 35 * ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܕܫܟܬ ܠܙܕܘܩܝܐ. ܐܬܟܢܫܘ ܐܟܚܕܐ. * ܘܫܐܠܗ ܚܕ
36 ܡܢܗܘܢ ܕܝܕܥ ܢܡܘܣܐ ܟܕ ܡܢܣܐ ܠܗ. * ܡܠܦܢܐ. ܐܝܕܐ ܦܘܩܕܢܐ ܪܒ ܒܢܡܘܣܐ.
37 * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܕܬܪܚܡ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܟ.
ܘܡܢ ܟܠܗ ܚܝܠܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܪܥܝܢܟ.

Et ait illis Jeſus, Cujus eſt imago iſta & in- 20
ſcriptio? Dicunt, Cæſaris. Dixit eis, Date 21
ergò quæ ſunt Cæſaris, Cæſari: & quæ Dei,
Deo. Quod quum audîſſent, mirati ſunt, & 22
reliquerunt eum, atque abiêre.

Lectio defunctorum. 58.

In die illo acceſſerunt Saducæi, & dicunt ei; 23
Nulla eſt vita mortuis: & interrogaverunt
eum, dicentes ei; Doctor, Moſes dixit no- 24
bis; Si quiſpiam moriatur, quum non habeat
liberos, accipiat frater ejus uxorem ipſius, &
ſuſcitet ſemen fratri ſuo. Erant autem apud 25
nos fratres ſeptem: primus duxit uxorem, &
mortuus eſt: quumque non habuiſſet libe-
ros, reliquit uxorem ſuam fratri ſuo. Itidem 26
quoque ſecundus & tertius, uſque ad ſeptem
illos. Poſt omnes autem mortua eſt & muli-
er. In reſurrectione ergò, cujuſnam ex iſtis 27
ſeptem futura eſt uxor? omnes enim duxe- 28
runt eam. Reſpondit Jeſus, & dixit eis; Er- 29
ratis, quia neſcitis ſcripturas, neque virtu-
tem Dei. Nam in reſurrectione mortuorum 30
neque ducunt uxores, nec mulieres habent vi-
ros; ſed ſunt inſtar angelorum Dei in cœlis.
De reſurrectione verò mortuorum, nónne le- 31
giſtis id quod dictum eſt vobis à Deo dicen-
te; Ego ſum Deus Abraham, Deus Iſaac, 32
Deus Jacob? Et Deus non quidem mortuo-
rum eſt, ſed viventium. Quod cùm audîſſent 33
turbæ, admirabantur ob doctrinam ejus.

Matutinis feriâ III ſeptimanæ Paſſionis. 59.

Phariſæi verò quum audîſſent eum impoſuiſſe 34
ſilentium Saducæis, congregati ſunt ſimul.
Et interrogavit eum unus ex eis peritus Le- 35
gis, cùm tentaret eum; Doctor, quodnam 36
præceptum maximum eſt in lege? Jeſus au- 37
tem dixit ei; Diliges Dominum Deum tuum
ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, &
ex tota virtute tua, & ex tota mente tua.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 21 * عيسي بديشان كفت اين نقش وصورت وخط ازان كيست * * كفتند ازان قيصر
22 بديشان كفت * انچ ازان قيصرست بقيصر دهيد. وازان خدا بخدا * چون شنيدند در تعجب
ماندند اورا رها كردند ورفتند صد داوزده سخن هفت برادر كه يك زن
23 ستدند * * دران روز زنادقه پيش او آمدند [كه مي كويند * قيامت نيست *
24 وپرسيدند] * وبدو كفتند * اي معلم موسي بما كفت * اكر كسي بميرد بي انك اورا
25 پسر باشد * برادراو † زنش را بستاند * تا براي برادر تخم خيزاند * * وپيش ما بود هفت برادر
26 اولين † زن ستد وبي پسر مرد * [زن را به برادر كذاشت] * برادر دوم ستد واو نيز بي
27 28 پسر كذشت سيوم وچهارم تا هفتم همچنين * * ودر آخر زن نيز بمرد * * اكنون اين زن روز
29 قيامت ازان كدامين برادر باشد * براي انك هفت برادر او را ستده اند * * عيسي بديشان
30 كفت اي † كم ايمانان كمراه شده ايد وكتابهارا نمي شناسيد * وراه خدايرا نمي دانيد * * براي
انك در قيامت † زناشوهري نباشد * ومردان † زن نستانند * وزنان نيز مرد نخواهند * الا بر مثال
31 فرشتكان پاك باشند * * براي قيامت نخوانديد انچ بشما از خدا كفته شد * بكفت

Jeſus illis dixit; Hæc impreſſio & imago atque inſcriptio cujus eſt? Dixerunt, Cæſaris. Illis dixit; Quod Cæſaris eſt Cæſari date, & Dei Deo. 20 21
Quum audiſſent in admiratione ſteterunt: & omiſſo eo abierunt. 22

CXII. Sermo de ſeptem fratrib⁹, qui mulierem unam acceperunt.

In illo die Sadducæi ad eum acceſſerunt, qui dicunt reſurrectionem non eſſe: & interrogaverunt, 23 *Et ei dixerunt; O magiſter, Moſes nobis dixit; Si quis mortuus fuerit, abſque quòd ei filius ſit, frater ejus uxorem illius accipiat, ut fratri ſemen ſuſcitet.* 24 *Apud nos autem erant ſeptem fratres: primus uxorem accepit, & ſine filio moriens uxorem fratri reliquit.* 25 *Frater ſecundus eam accepit, & ipſe etiam ſine filio deceſſit: ſimiliter tertius, & quartus, uſque ad ſeptimum.* 26 *Poſtremò autem mulier etiam mortua eſt.* 27 *Hæc ergò mulier die reſurrectionis cujus è fratribus erit? eò quòd ſeptem fratres eam acceperunt.* 28 *Jeſus illis dixit;* 29 *O increduli, erratis, & ſcripturas neſcitis, et viam Dei ignoratis. Propterea quòd in reſurrectione conjugium non ſit, & viri uxores non ducant, neque mulieres etiam viros appetant, ſed ad modum Angelorum puri ſint.* 30 *De reſurrectione* vero *non legiſtis id quod vobis à Deo dictum eſt,* qui dicit; 31

Verſio VULGATA LATINA.

20 Et ait illis Jeſus; Cujus eſt imago hæc, & ſuperſcriptio ? Dicunt ei; Cæſaris.
21 Tunc ait illis; Reddite ergò quæ ſunt Cæſaris, Cæſari; & quæ ſunt
22 Dei, Deo. Et audientes mirati ſunt, & relicto eo abierunt. In illo die
23 acceſſerunt ad eum Sadducæi, qui dicunt non eſſe reſurrectionem: & interrogaverunt
24 eum. Dicentes; Magiſter, Moyſes dixit; Si quis mortuus fuerit
non habens filium, ut ducat frater ejus uxorem illius, & ſuſcitet ſemen
25 fratri ſuo. Erant autem apud nos ſeptem fratres: & primus, uxore ductâ,
26 defunctus eſt: & non habens ſemen, reliquit uxorem ſuam fratri ſuo. Similiter
27 ſecundus, & tertius, uſque ad ſeptimum. Noviſſimè autem omnium
28 & mulier defuncta eſt. In reſurrectione ergò cujus erit de ſeptem uxor ?
omnes enim habuerunt eam. Reſpondens autem Jeſus, ait illis; Erratis, neſcientes 29
Scripturas, neq; virtutem Dei. In reſurrectione enim, neq; nubent, neq; nubentur: 30
ſed erunt ſicut angeli Dei in cœlo. De reſurrectione autem mortuorum non legiſtis 31
quod dictum eſt à Deo dicente vobis; Ego ſum Deus Abraham, & Deus 32
Iſaac, & Deus Jacob? Non eſt Deus mortuorum, ſed viventium. Et audientes 33
turbæ, mirabantur in doctrina ejus. Phariſæi autem audientes quòd ſilentium 34
impoſuiſſet Sadducæis, convenerunt in unum: Et interrogavit eum unus ex eis 35
legis doctor, tentans eum; Magiſter, quod eſt mandatum magnum in Lege? 36
Ait illi Jeſus; Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima 37
tua, & in tota mente tua.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

20 21 * فقال لهم يسوع لمن هذه الصورة والكتابة * قالوا هذه لقيصر * حينيذ قال لهم اعطوا ما
22 للملك للملك وما لله لله * فلما سمعوا تعجبوا وتركوه ومضوا *

الفصل الثالث والسبعون *

23 24 * وفي ذلك اليوم جاء اليه الزنادقة الذين يقولون ليس قيامة * وسالوه قايلين * يا معلم موسي
25 قال اذا مات انسان وليس له ولد فليتزوج اخوه امراته وليقم زرعا لاخيه * وكان عندنا سبعة
26 اخوة تزوج اولهم بامراة ومات ولم يكن له زرع وترك امراته لاخيه * وكذلك الثاني * والثالث الي
27 28 السابع * وفي آخر الكل ماتت المراة ايضا * ففي القيامة لمن من السبعة تكون المراة لانهم
29 تزوجوها باجمعهم * فاجابهم يسوع قايلا لقد ضللتم * لانكم لم تعرفوا الكتب ولا قوة الله *
30 31 * لانهم في القيامة لا يتزوجون ولا يزوجون * لكن يكونون كملايكة الله في السماء * واما من
32 اجل قيامة الاموات اما قراتم ما قيل لكم من قبل الله * اذ قال * انا هو اله ابراهيم واله اسحق
33 واله يعقوب * والله ليس هو للموتي لكن للاحياء * فلما سمع الجمع بهتوا من تعليمه *

الفصل الرابع والسبعون *

34 * فلما سمع الفريسيون انه قد ابكم الزنادقة اجتمعوا
35 36 عليه جميعا * وساله كاتب منهم لتجربة * قايلا * يا معلم اينا اعظم الوصايا في الناموس * قال
37 له يسوع تحب الرب الهك من كل قلبك * ومن كل نفسك * ومن كل فكرك *

Dixitque eis Jeſus, Cujus eſt hæc figura 20
et inſcriptio? Dixerunt, Hæc eſt Cæſaris. 21
Tunc dixit eis, Date quod eſt regis,
regi; et quod eſt Dei, Deo. Et cùm 22
audiſſent, admirati ſunt: et reliquerunt
eum, et abierunt.

Sectio ſeptuageſima tertia.

Et in illo die venerunt ad eum Saducæi 23
qui dicunt, Non eſt reſurrectio; et
interrogaverunt eum, Dicentes; Magiſter, 24
Moſes dixit, Quum mortuus fuerit
aliquis, et non habuerit filium, ducat
frater ejus uxorem ipſius, ut ſuſcitet ſemen
fratri ſuo. Erant autem apud nos 25
ſeptem fratres: duxit primus illorum
uxorem, et mortuus eſt, et non fuit ei ſemen:
et reliquit uxorem ſuam fratri
ſuo. Similiter ſecundus, & tertius, uſque 26
ad ſeptimum: Tandem poſt omnes 27
mortua eſt mulier quoque. Igitur in reſurrectione, 28
cujus è ſeptem erit uxor?
quandoquidem duxerunt eam omnes.
Reſpondit eis Jeſus, dicens; Sanè erràſtis, 29
quia non noviſtis ſcripturas, neque
virtutem Dei: Nam in reſurrectione, 30
neque nubent, neque nuptum dabunt:
ſed erunt ſicut angeli Dei in cælo. Verùm 31
quod ad reſurrectionem mortuorum,
nónne legiſtis quod dictum eſt vobis à
Deo, quando dixit; Ego ſum Deus 32
Abraham, et Deus Iſaac, et Deus Jacob
et quidem Deus, non eſt mortuorum, ſed
vivorum. Et cùm audiſſet turba, ſtupuerunt 33
de doctrina ejus.

Sectio ſeptuageſima quarta.

Et cùm audiſſent Phariſæi, quia ipſe 34
obmuteſcere feciſſet Saducæos, convenerunt
ad eum ſimul: Et interrogavit 35
eum Scriba quidam ex ipſis ad tentandum
eum, dicens; Magiſter, quod eſt 36
maximum mandatorum in lege? Dixit 37
ei Jeſus, Diliges Dominum Deum tuum
ex toto corde tuo, et ex tota anima tua,
et ex omni mente tua.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

20 ወይቤሎሙ ፡ እግዚእኢየሱስ ፡ ዘመኑ ፡ መልክዑ ፡ ወመጽሐፈ፡=፡ ወይቤልዎ ፡ ዘንጉሢ ፡ ወ
21 ይቤሎሙ ፡ ሀቡ ፡ ዘንጉሢ ፡ ለንጉሢ ፡ ወዘእግዚአብሔር ፡ ለእግዚአብሔር፡፡=፡ ወሰሚዖሙ ፡
22 አንከሩ ፡ ወኀደግዎ ፡ ወኀለፉ፡፡=፡

በእንተ ፡ ሰደቃውያን ፡ እለ ፡ ይብሉ ፡ አልቦ ፡ ትንሣኤ፡ ሙታን፡

23 ወይእተ፡ ዕለተ፡ መጽኡ፡ ሰዱቃውያን ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ አልቦ ፡ ትንሣኤ ፡ ሙታን ፡ ወተስእል
24 ዎ፡=፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ሊቅ ፡ ሙሴ ፡ ይቤ ፡ እመቦ ፡ ዘሞተ ፡ እንዘ ፡ አልቦ ፡ ውሉደ ፡ ያውስ
25 ብ ፡ ብእሲተ ፡ እኁሁ ፡ ወያቅም ፡ ውሉደ ፡ ለእኁሁ፡=፡ ሀለው ፡ እንከ ፡ ኀቤነ ፡ ሰብዓቱ ፡
26 አኀው ፡ ወዘይልህቅ ፡ አውሰበ ፡ ወሞተ ፡ ወእሰመ ፡ አልቦ ፡ ውሉደ ፡ ኀደገ ፡ ብእሲቶ ፡ ለእኁ
27 ሁ፡=፡ ወከማሁ ፡ ካልኡኒ ፡ ወሣልሱሂ ፡ ወእስከ ፡ ተፈጸሙ፡=፡ ወእምድኅረ ፡ ኵሎሙ ፡
28 ሞተት ፡ ይእቲ ፡ ብእሲት፡=፡ ሶቤ ፡ ይትነሥኡ ፡ እንከ ፡ ሙታን ፡ ለመኑ ፡ እምሰብዓቲሆ
29 ሙ ፡ ትካውን ፡ ብእሲቶ ፡ እስመ ፡ ኵሎሙ ፡ አውሰብዋ፡፡=፡ ወአውሥአ ፡ እግዚእኢየሱስ፡
30 ወይቤሎሙ ፡ ትስሕቱ ፡ በኢያእምሮ ፡ መጻሕፍት ፡ ወኢኀይለ ፡ እግዚአብሔር፡=፡ አመሰ፡ይ
ሐይዉ ፡ ሙታን ፡ ኢያወስቡ ፡ ወኢይትዋሰቡ ፡ ከመ ፡ መላእክተ ፡ እግዚአብሔር፡ በሰማያት፡
31 እሙንቱ፡=፡ ወበእንተ፡ ትንሣኤ፡ ሙታንሰ፡ ኢያንበብክሙሁ፡ ዘተብህለ፡ ለክሙ፡ አምኀበ፡
32 እግዚአብሔር፡ ዘይቤ፡=፡ አነ፡ እግዚአብሔር፡ አምላክ፡ አብርሃም፡ ወአምላክ፡ ይስሐቅ፡ ወ
33 አምላክ፡ ያዕቆብ፡ ለአምላክ፡ ሕያዋንኬ፡ ውእቱ፡ወአኮ፡ለአምላክ፡ሙታን፡፡=፡ ሰሚዖሙ፡ሕ
34 ዝብ፡ አንከሩ፡ ምሂሮቶ፡=፡ ወሰሚዖሙ፡ፈሪሳውያን፡ ከመ፡ፈጸሞሙ፡ ለሰዱቃውያን፡ተጋብኡ፡ኀ
35 ቤሁ፡፡=፡

በእንተ፡ ጸሐፊ፡ ዘተስእሎ፡ ኣይ፡ ትእዛዝ፡ ይዓቢ፡

36 ወተስእሎ፡ አሐዱ፡ እምውስቴቶሙ፡ ጸሐፈ፡ሃገር፡እንዘ፡ያሜክሮ፡=፡ ሊቅ፡ አይኑ፡ትእዛዝ፡የ
37 ዓቢ፡ በውስተ፡ ኦሪት፡=፡ ወአውሥአ፡እግዚእኢየሱስ፡ወይቤሎ፡ አፍቅሮ፡ ለእግዚአብሔር፡አ
ምላክከ፡ በኵሉ፡ ልብከ፡ ወበኵሉ፡ ነፍስከ፡ ወበኵሉ፡ ኀይልከ፡ ወበኵሉ፡ ሕሊናከ፡=፡

Et dicit iis Dominus Jeſus; Cujus eſt *imago & inſcriptio iſta? Et dicunt ei,* 20
Regis. Et dixit iis; Date quæ ſunt *regis, regi; & quæ* ſunt *Dei, Deo. Et audientes* 21
mirati ſunt: & reliquerunt eum, & abierunt. 22

De Saducæis qui aſſerunt nullam fore reſurrectionem mortuorum.

Et illo die venerunt Saducæi, dicentes non eſſe reſurrectionem mortuorum; & 23
interrogaverunt eum, Dicentes; Magiſter, Moyſes dixit; Si quis mortuus fuerit 24
non habens filios, ducet uxorem frater ejus, & ſuſcitabit filios fratri
ſuo. Fuerunt igitur apud nos ſeptem fratres: & ſenior uxorem duxit, & 25
obiit: & quoniam non habuit filios, reliquit uxorem ſuam fratri ſuo. Et 26
ſimiliter ſecundus, & tertius, & uſquedum completi fuerunt. Et poſt omnes 27
illos mortua eſt iſta mulier. Si igitur ſuſcitabuntur mortui, cujus è ſeptem 28
illis erit uxor? quoniam omnes illi uxorem duxerunt eam. Et reſpondit Dominus 29
Jeſus, & dixit iis; Erratis, non cognoſcentes ſcripturas, neque poteſtatem
Dei? Quando reviviſcent mortui, non uxores ducent, neque dabuntur 30
nuptui: ſicut angeli Dei in cœlis ſunt. Et de reſurrectione mortuorum, nónne 31
legiſtis quod dictum fuit vobis à Domino, qui dicit; Ego Dominus Deus ſum 32
Abraham, & Deus Iſaac, & Deus Jacob? Deus viventium igitur eſt, & non
Deus mortuorum. Audientes populi, admirabantur doctrinam ejus. Et audientes 33
Phariſæi quòd ſilentium impoſuiſſet Saducæis, congregati fuerunt ad eum: 34

De ſcriba qui interrogavit eam, Quod eſt præceptum maximum?

Et interrogavit eum, unus ex ipſis ſcriba civitatis, tentans eum; Magiſter, 35
quod eſt *mandatum magnum in lege? Et reſpondit Dominus Jeſus, & dicit* 36
ei; Dilige Dominum Deum tuum in toto corde tuo, & in tota anima tua, et 37
in tota virtute tua, et in tota meditatione tua.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 * منم منم خداي ابراهيم * خداي اسحق خداي يعقوب * وخدا نه ازان مردگانست * الا ازان
33 34 زندگانست * چون جماعت تعليم اورا شنيدند * در عجب ماندند * معتزلان چون ديدند
كه زنادقه را خاموش كرد   صد سيزده   پرسيدن معتزلي براي
35 سپارشهاء توريت   همكنان گرد شدند * ويكي از ايشان پرسيد * كه
36 شريعت را نيك مي دانست * براي آزمايش ازو پرسيد * وگفت * اي معلم از سپارشها
37 در ناموس كدام بزرگترست * * عيسي بدو گفت * انك خداي خود را از همه دل
ودرون خود * واز همه جان خود ونيروي خود † دوست داري *

Ego ſum, ego ſum Deus Abraham, 32
Deus Iſaak, Deus Jaakob: Deus
autem mortuorum non eſt, ſed vivorum
eſt. Cùm turba doctrinam 33
ejus audiſſent, in admirationem
rapti ſunt. Phariſæi autem cùm 34
vidiſſent, quòd Sadducæis ſilentium
feciſſet,

CXIII. Quæſtio Phariſæi de mandatis legis.

Omnes coacti ſunt. Et unus ex il- 35
lis interrogavit, (qui Legem probè
calluit, ſed tentandi gratiâ eum interrogavit)
& dixit; O Præceptor, 36
ex mandatis in lege quodnam
maximum eſt? Jeſus illi dixit; 37
Quòd Deum tuum ex toto corde &
interiore tuo, & ex tota anima tua
& viribus tuis diligas.

38 Hoc eſt primum & *magnum* mandatum. Secundum autem ſimile huic ; Diliges
39 Αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. Δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ, Ἀγαπήσεις
proximum tuum ſicut teipſum. In his duobus mandatis univerſa
40 τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος
Lex & Prophetæ *pendent.* *Coactis* autem Phariſæis, ΝΕ'
41 ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται. Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, σκθ
interrogavit eos Jeſus, Dicens ; Quid vobis videtur de Chriſto? β
42 ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, Λέγων, Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ;
cujus filius eſt? dicunt ei ; David. Ait illis ; Quomodò ergò David
43 τίνος υἱός ἐστι; λέγουσιν αὐτῷ, Τοῦ Δαβίδ. Λέγει αὐτοῖς, Πῶς οὖν Δαβὶδ
in ſpiritu Dominum eum vocat, dicens ; Dixit Dominus Domino meo;
44 ἐν πνεύματι Κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων, Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου,
Sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedum tuorum?
Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;
Si ergò David vocat eum Dominum, quomodò filius ejus eſt? Et nemo poterat
45 Εἰ οὖν Δαβὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο σκϛ
46 ei reſpondere verbum : neque auſus fuit quiſquam ex illa die β
αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας
interrogare eum ampliùs.
ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

CAP. XXIII. κγ'.

Νϛ'

1 Tunc Jeſus locutus eſt *turbis,* & *diſcipulis ſuis,* Dicens ; σκζ
2 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Λέγων, ι

Super Moyſi cathedram ſederunt Scribæ & Phariſæi. Omnia
Ἐπὶ τῆς Μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. Πάντα 3
ergò quæcunque dixerint vobis *ſervare,* ſervate & facite : ſecundùm verò
οὖν ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ
ΝΕ' σκη opera eorum *ne facite :* dicunt enim, & non faciunt. Alligant enim
σκθ β ε τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσι γὰρ, καὶ οὐ ποιοῦσι. Δεσμεύουσι γὰρ 4
onera gravia & importabilia, & imponunt in humeros hominum :
φορτία βαρέα καὶ δυσβάστακτα, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων·
σκθ *at* digito *ipſorum non volunt* movere ea. Omnia verò opera
ς τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι κινῆσαι αὐτά. Πάντα δὲ τὰ ἔργα 5
ſua faciunt *ad ſpectari* hominibus: dilatant *verò* phylacte-
αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. πλατύνουσι δὲ τὰ φυλακτή-
ria ſua, & magnificant fimbrias *veſtimentorum ſuorum.* Amántque
ρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν. Φιλοῦσί τε 6
primos recubitus in cœnis, & primas cathedras in
σκϛ τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν
β ſynagogis, Et ſalutationes in *foris,* & vocari
ταῖς συναγωγαῖς, Καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι 7
ab hominibus, Rabbi, *Rabbi.* Vos autem *ne vocemini* Rabbi :
σλ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, Ῥαββὶ, ῥαββί. Ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί· 8
ι unus enim eſt veſter *doctor,* *Chriſtus:* omnes autem vos fra-
Νϛ' εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ καθηγητὴς, ὁ Χριστός· πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε.
σκζ tres eſtis.
ι

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

38 39 * ܗܢܘ ܦܘܩܕܢܐ ܪܒܐ ܘܩܕܡܝܐ. * ܘܕܬܪܝܢ ܕܕܡܐ ܠܗ. ܕܬܪܚܡ ܠܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ.
40 41 * ܒܗܠܝܢ ܬܪܬܝܢ ܦܘܩܕܢܝܢ ܬܠܝܐ ܐܘܪܝܬܐ ܘܢܒܝܐ. * ܟܕ ܟܢܝܫܝܢ ܕܝܢ ܦܪܝܫܐ. ܫܐܠ
42 ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. * ܡܢܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܡܫܝܚܐ ܒܪ ܡܢܘ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ
43 44 ܒܪ ܕܘܝܕ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܐܝܟܢܐ ܕܘܝܕ ܒܪܘܚ ܩܪܐ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܐܡܪ ܓܝܪ. * ܕܐܡܪ
ܡܪܝܐ ܠܡܪܝ. ܬܒ ܠܟ ܡܢ ܝܡܝܢܝ. ܥܕܡܐ ܕܐܣܝܡ ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܬܚܝܬ ܪܓܠܝܟ.
45 46 * ܐܢ ܗܟܝܠ ܕܘܝܕ ܩܪܐ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܐܝܟܢܐ ܒܪܗ ܗܘ. * ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܫܟܚ ܕܢܬܠ ܠܗ
ܦܬܓܡܐ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܡܪܚ ܬܘܒ ܡܢ ܗܘ ܝܘܡܐ ܠܡܫܐܠܘܗܝ.

Iſtud eſt præceptum maximum & primum. 38
Et ſecundùm, quod ſimile eſt ei ; Diliges 39
proximum tuum ſicut teipſum. Ab iſtis 40
duobus præceptis pendet Lex & Prophetæ.
Quum autem congregati eſſent Phariſæi, 41
interrogavit eos Jeſus, inquiens ; Quid 42
dicitis de Meſſia? cujus eſt filius? Dicunt
ei ; Filius Davidis. Dicit eis, Quomodo 43
ergò David per ſpiritum vocat eum Domi-
num? Ait enim, Dixit Dominus Domi- 44
no meo, Sede à dextra mea, uſque dum
ponam hoſtes tuos ſubter pedes tuos. Si 45
ergò David vocat eum Dominum, quomodo
filius ejus eſt? Et nemo potuit ei reddere 46
rationem : nemoque auſus eſt ampliùs ab
illo die interrogare eum.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܓ *

1 2 * ܗܝܕܝܢ ܝܫܘܥ ܡܠܠ ܥܡ ܟܢܫܐ ܘܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ
3 ܕܡܘܫܐ ܝܬܒܘ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ. * ܟܠ ܡܕܡ ܗܟܝܠ ܕܢܐܡܪܘܢ ܠܟܘܢ ܕܬܛܪܘܢ ܛܪܘ
4 ܘܥܒܕܘ. ܐܝܟ ܥܒܕܝܗܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ. ܐܡܪܝܢ ܓܝܪ ܘܠܐ ܥܒܕܝܢ. * ܘܐܣܪܝܢ ܡܘܒܠܐ
ܝܩܝܪܐ. ܘܣܝܡܝܢ ܥܠ ܟܬܦܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܒܨܒܥܗܘܢ ܠܐ ܨܒܝܢ ܕܢܩܪܒܘܢ
5 ܠܗܝܢ. * ܘܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝܗܘܢ ܥܒܕܝܢ. ܕܢܬܚܙܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ. ܡܦܬܝܢ ܓܝܪ
6 ܬܦܠܝܗܘܢ. ܘܡܘܪܟܝܢ ܬܟܠܝܬܐ ܕܡܪܛܘܛܝܗܘܢ. * ܘܪܚܡܝܢ ܪܝܫ ܣܡܟܐ ܒܚܫܡܝܬܐ.
7 ܘܪܝܫ ܡܘܬܒܐ ܒܟܢܘܫܬܐ. * ܘܫܠܡܐ ܒܫܘܩܐ. ܘܕܢܬܩܪܘܢ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܪܒܝ.
8 * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܬܬܩܪܘܢ ܪܒܝ. ܚܕ ܗܘ ܓܝܪ ܪܒܟܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܟܠܟܘܢ ܐܚܐ ܐܢܬܘܢ.

CAP. XXIII.

Tunc Jeſus collocutus eſt turbis & diſci- 1
pulis ſuis, & dixit eis ; Super cathedram 2
Moſis ſederunt Scribæ & Phariſæi. Quic- 3
quid igitur dicent vobis ut ſervetis, ſerva-
te, ac peragite ; ſed juxta opera eorum ne
feceritis, dicunt enim & non faciunt. Li- 4
gantque onera gravia, & imponunt hu-
meris hominum : ipſi verò ne ſuo *quidem*
digito volunt ea tangere. Et omnia opera 5
ſua faciunt ut ſpectentur ab hominibus :
dilatant enim phylacteria ſua, & producunt
fimbrias palliorum ſuorum : Et amant pri- 6
mos accubitus in cœnis, & primos con-
ſeſſus in ſynagogis, Et ſalutationem in pla- 7
teis, & vocari ab hominibus, Rabi. Vos 8
autem ne vocemini Rabi ; unus eſt enim
magiſter veſter, vos autem omnes fratres
eſtis.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38 39 * [اولين وبزرکتر سپارش اينست] * وسپارش ديکر که بدين مي ماند • که يارخود
40 را همچون چشم خود دوست داري * بدين دو سپارش توريت وپيغمبران بر داشته شد •
41 42 * وچون امامان کرد شدند عيسي ازايشان پرسيد وکفت • * بر مسيح چه مي کوييد پسر
43 کيست • بدو کفتند پسر داود • * بديشان کفت • چکونه داود بجان اورا خداوند
44 خواند براي انك کفت نبوت * خدا بخداوند من کفت بر دست راست
45 من بنشين تا دشمنان ترا زير پاي تو † خوابنيده کنم • * چون داود اورا خداوند خود
46 خواندش • چکونه او پسر داود باشد * کسي بدو جواب نتوانست دادن وازان روز باز •
ديکر کسي با او کستاخي نکرد وچيزي پرسيد صد چهارده کلمهٔ چند
1 وسخن در نکوهيدن امامان * انکه عيسي اغاز کرد وبا شاکردان خود وجماعتي ديکر
2 که انجا بودند سخن کفت • * که بر تخت وجايکاه † موسی امامان • ومعتزلان ونويسندکان
3 نشسته اند • * هر چه بشما کويد نکه داريد • شما نکه داريد * [وبکنيد] ليکن بعمل وکردار ايشان

Primum & maximum mandatum 38
hoc eſt. Alterum autem mandatum, 39
quod huic eſt ſimile, eſt ut proxi-
mum tuum veluti oculum tuum
charum habeas. In his duobus 40
mandatis Lex & Prophetæ compre-
henſi ſunt. Cùm Antiſtites autem 41
convenìſſent, Jeſus ex eis perconta-
tus eſt, & dixit ; De Chriſto quid 42
dicitis? Filius cujus eſt? Ei di-
xerunt, Filius David. Illis dixit ; 43
Quomodo ergo *David in ſpiritu*
illum Dominum vocat? Nam dicit:
Prophetia.
Deus Domino meo dixit ; Ad ma- 44
num dexteram meam ſede, donec in-
imicos tuos, tibi ſub pedibus con-
culcandos ſubjiciam. Cùm David 45
eum Dominum ſuum vocet, quomo-
do ille filius David ſit? Et nemo 46
reſponſum illi reddere potuit : &
ab eo die deinceps nemo eum proca-
citer adortus eſt, aut aliquid inter-
rogavit.

CXIV. Dicta quædam & verba in vituperationem Antiſtitum.

CAP. XXIII.

Tunc Jeſus exorſus eſt, & diſci- 1
pulis ſuis & turbæ reliquæ qui illic
aderant ſermonem fecit : Et dixit 2
illis ; In cathedra & loco Moſis ſa-
cerdotes, & Phariſæi, & Scribæ
ſedent. Quicquid vobis dicunt, 3
Obſervate, vos obſervate & fa-
cite : opus autem & facta eorum

Verſio VULGATA LATINA.

38
39 Hoc eſt maximum, & primum mandatum. Secundum autem ſimile eſt
40 huic; Diliges proximum tuum, ſicut teipſum. In his duobus mandatis
41 univerſa lex pendet, & Prophetæ. Congregatis autem Phariſæis, inter-
42 rogavit eos Jeſus, Dicens; Quid vobis videtur de Chriſto? cujus filius
43 eſt? Dicunt ei; David. Ait illis; Quomodò ergò David in ſpiritu vo-
44 cat eum Dominum, dicens; Dixit Dominus Domino meo; Sede à dextris
45 meis, donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedum tuorum? Si ergò Da-
46 vid vocat eum Dominum, quomodò filius ejus eſt? Et nemo poterat ei
reſpondere verbum: neque auſus fuit quiſquam ex illa die eum ampliùs
interrogare.

CAP. XXIII.

Tunc Jeſus locutus eſt ad turbas, & ad diſcipulos ſuos, Dicens; Super cathe- 1 2
dram Moyſi ſederunt Scribæ, & Phariſæi. Omnia ergò quæcunque dixerint vobis, 3
ſervate, & facite: ſecundùm opera verò eorum nolite facere: dicunt enim, &
non faciunt. Alligant enim onera gravia, & importabilia, & imponunt in hume- 4
ros hominum: digito autem ſuo nolunt ea movere. Omnia verò opera ſua faci- 5
unt ut videantur ab hominibus: dilatant enim phylacteria ſua, & magnificant
fimbrias. Amant autem primos recubitus in cœnis, & primas cathedras in ſyna- 6
gogis, Et ſalutationes in foro, & vocari ab hominibus Rabbi. Vos autem noli- 7
te vocari Rabbi: unus eſt enim Magiſter veſter, omnes autem vos fratres eſtis. 8

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

38 39 هذه هي الوصية الاولي العظمة * والثانية التي تشبهها ان تحب قريبك مثل نفسك *
40 بهاتين الوصيتين الناموس والانبياء معلقون • الفصل الخامس والسبعون •
41 42 * ثم اجتمع الفريسيون • فسالهم يسوع قايلا * ماذا تظنون في المسيح ابن من هو • قالوا له
43 44 هو ابن داود * قال لهم كيف داود بالروح يدعوه ربه • اذ قال * قال الرب لربي اجلس عن
45 يميني • حتي اضع اعداك تحت قدميك * فان كان داود بالروح يدعوه ربه فكيف هو ابنه •
46 * فلم يستطع احد ان يجيبه بكلمة • ولم يجسر احد من ذلك اليوم ان يساله •

• الفصل السادس والسبعون •

1 2 * حينيذ كلم يسوع الجمع وتلاميذه قايلا * علي كرسي موسي جلس الكتبة والفريسيون •
3 * فكلما قالوا لكم فاحفظوه وافعلوه ومثل اعمالهم لا تصنعوا • لانهم يقولون ولا يفعلون •
4 5 * يربطون احمالا ثقالا ويحملونها علي اعناق الناس • ولا يريدون ان يحركوها باصبعهم * وكل
6 اعمالهم يصنعونها ليترايوا الناس يعرضون ارديتهم ويطولون اطراف ثيابهم * ويحبون اوايل
7 المتكاات في الولايم • وصدور المجالس علي الكراسي في المجامع * والسلام في الاسواق • وان
8 يدعوهم الناس معلمين * فاما انتم فلا تدعوا لكم معلما علي الارض فان معلمكم واحد
هو المسيح وانتم جميعا اخوة •

Hoc eſt mandatum primum maximum. 38
Secundùm autem, quod aſſimilatur ei, eſt, 39
ut diligas proximum tuum ſicut tei-
pſum. Ab his duobus mandatis lex & 40
prophetæ pendentes ſunt.

Sectio ſeptuageſima quinta.

Iterùm congregati ſunt Phariſæi, & in- 41
terrogavit eos Jeſus, & dixit; Quid 42
cenſetis de Chriſto? cujus eſt filius?
Dixerunt ei, Eſt filius David. Ait illis, 43
Quomodo David in ſpiritu vocat eum
Dominum ſuum, quando ait; Dixit Do- 44
minus Domino meo, Sede à dextera mea,
donec ponam inimicos tuos ſub pedibus
tuis? Si ergò David in ſpiritu vocat 45
eum Dominum ſuum, quomodò eſt filius
ejus? Et nemo potuit reſpondere ei ver- 46
bum, neque auſus eſt quiſquam ab illa
die interrogare eum.

Sectio ſeptuageſima ſexta.

CAP. XXIII.

Tunc allocutus eſt Jeſus turbam & 1
diſcipulos ſuos, dicens; Super cathe- 2
dram Moyſi ſederunt Scribæ & Phari-
ſæi. Quicquid ergò dixerint vobis, 3
ſervate, & facite: ſecundùm opera ve-
rò eorum ne faciatis. Nam ipſi dicunt,
& non faciunt: Alligant onera gravia, 4
& imponunt ea ſuper colla hominum,
& nolunt movere ea digito ſuo. Et o- 5
mnia opera ſua faciunt ut præbeant ſe
hominibus; dilatant pallia ſua, & pro-
ducunt fimbrias veſtimentorum ſuorum.
Et amant primatum accubitûs in convi- 6
viis, & primos conſeſſus ſuper ſedes in
ſynagogis, Et ſalutationem in foris, & 7
ut vocent eos homines magiſtros. Vos 8
autem ne vocetis vobis magiſtrum ſuper
terram: quoniam magiſter veſter unus
eſt, Chriſtus; vos autem omnes fratres
eſtis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

38 ዛቲ : ትእዛዝ : ዓባይ : ወቀደሚት :: ወካልእታሂ : ትመስላ : አፍቅር : ቢጸከ : ከመ : ነፍ
39 ስከ :: በእሉ : ክልኤ : ትእዛዝ : ተሰቅሉ : ኵሉ : ኦሪት : ወነቢያት ::
40 በእንተ : ፈረሳዊያን : ዘካመ : ተስእሉሙ : ክርስቶስ : ወልደ : መኑ : ውእቱ : ክርስቶስ ::
41 ወእንዘ : ጉቡአን : እሙንቱ : ፈረሳዊያን : ተስእሎሙ : እግዚእ ኢየሱስ :: እንዘ : ይብል :
42 ምንተ : ትብሉ : በእንተ : ክርስቶስ : ወልደ : መኑ : ውእቱ : ክርስቶስ : ወይቤልዎ : ዘዳዊ
43 ት :: ወይቤሎሙ : እግዚእ ኢየሱስ : እፎ : እንከ : ለሊሁ : ዳዊት : በመንፈስ : ቅዱስ : ይዲ
44 ቤ :: ይቤሎ : እግዚእ : ለእግዚእየ : ንበር : በየማንየ : እስከ : እገብኦሙ : ለጸላእትከ :
45 ታሕተ : መከየደ : እገሪከ :: ዘለሊሁ : እንከ : ዳዊት : እግዚእየ : ይቤሎ : እፎ : እንከ :
46 ይከውኖ : ወልደ :: ወአልቦ : ዘክህለ : ያውሥኦቶ : ቃለ :: ወአልቦ : ዘአትብዐ : እምይእ
ቲ : ሰዓት : ተስእሎቶ : ምንተኒ ::
በእንተ : አሴሉሙ : ለጸሐፍት : ወለፈረሳዊያን :: በዘካርያስ : ወልደ : ብራኪዩ :
1 ፳፫ ወእምዝ : ነገሮሙ : እግዚእ ኢየሱስ : ለሕዝብ : ወለአርዳኢሁ :: እንዘ : ይብል :
2 ደበ : መንበረ : ሙሴ : ነበሩ : ጸሐፍት : ወፈረሳዊያን :: ኵሉ : ዘመሀሩክሙ : ግበሩ : ወዕ
3 ቀቡ : ወበከመ : ይገብሩሰ : ኢትግበሩ :: እስመ : ዘይሜህሩ : ለበእድ : ወለሊሆሙሰ : ኢይ
4 ገብሩ :: የአስሩ : ጾረ : ዓቢየ : ወክቡደ : ወያጸክምዎ : ለሰብእ : ዲበ : መታክፍቲሆሙ : ወለ
5 ሊሆሙሰ : ኢይለክፍዎ : በአጽባዕቶሙ :: ወኵሎ : ምግባሮሙ : ዘይገብሩ : ለዓይነ : ሰ
6 ብእ : ይገብሩ :: ወይሰፍሑ : ኵርበቢቲሆሙ : ወያዓቢዩ : አዝፋሪሆሙ :: ወያፈቅሩ : ር
7 እሰ : ምርፋቃት : በውስተ : ምስሐት : ወነቢረ : ፍጽመ : በውስተ : አዕዋደት :: ወተአምኆ
8 ተ : በውስተ : ምሥያጣት : ወይበሎሙ : ሰብእ : ረቢ :: አንትሙሰኬ : ኢትሰመዩ : ረ
ቢ :: እስመ : አሐዱ : ውእቱ : መምህርክሙ :: አንትሙሰ : አኀው : አንትሙ : ኵልክሙ ::

Hoc eſt mandatum maximum & primum. Et ſecundum ſimile eſt ei; Dilige 38 39
proximum tuum ſicut animam tuam. In hiſce duobus mandatis pendent tota 40
Lex & prophetæ.

De Phariſæis qui interrogabant Chriſtum, Cujus filius eſt Chriſtus?

Et congregatis ipſis Phariſæis, interrogavit eos Jeſus, Dicens; Quid dicitis 41
de Chriſto? filius cujus eſt Chriſtus? & dicunt ei; Davidis. Et dicit iis Do- 42
minus Jeſus, Quomodo igitur ipſe David in ſpiritu ſancto ait; Dicit Dominus 43
Domino meo; Sede ad dextram meam, uſque dum referam inimicos tuos ſub 44
ſcabello pedum tuorum. Si igitur David, Domine mi, dicit; quomodò igitur 45
eſt ei filius? Et nullus fuit qui poterat reſpondere ei verbum: neque fuit 46
quiſquam qui auſus fuit ab iſta hora interrogare eum aliquid.

De comminando Scribas & Phariſæos.

Et de Zacharia filio Barachiæ.

CAP. XXIII.

Et tunc loquutus eſt Dominus Jeſus populo, & diſcipulis ſuis, Dicens; 1
Super cathedram Moyſis ſederunt Scribæ & Phariſæi. Omnia quæ vos do- 2
cuerunt facite, & ſervate; & ſicut faciunt, ne facite: quoniam quæ docent 3
alios, ipſi non faciunt. Ligant onus magnum grave, & imponunt id homini 4
ſuper humeros ejus: & ipſi non tangunt illud cum digitis ſuis. Et omnia 5
opera ſua quæ faciunt, præ oculo hominis faciunt; & dilatant phylacteria ſua,
& magnificant fimbrias ſuas. Et amant primos recubitus in conviviis, & 6
ſedere ultimò in conventibus, Et ſalutationem in foris, & ut dicant iis homi- 7
nes, Rabi. Vos igitur ne vocemini Rabi: quoniam unus eſt doctor veſter, vos 8
fratres eſtis omnes vos.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

كار مكنيد • براي انك ميكويند وبمردم مي اموزند • خود عمل نمي كنند * بارهاء 4
كران بر دوش مردم مي بندند • وانكشت خود را دران رنجه نمي دارند • * همه كردارهاء 5
ايشان بروي ورياست • تا در چشم خلايق نيك نمايند • دامن فرجي واستين دراز كنند •
* ودر مهماني شب صدر مجلسها را دوست دارند • وميان انجمنها بالاتر از همه نشينند 6
* ودوست دارند كه مردم در بازارها ايشانرا سلام دهند • وايشانرا معلم خوانند • 7
* اكنون شما بزركوار مشويد • براي انك بزركوار شما يكيست براي انك شما برادران 8
يكديكريد •

ne operemini; dicunt enim et
homines docent, ipſi verò opus
non faciunt. Onera gravia hu- 4
meris hominum imponenda li-
gant, digito verò ſuo in eis fe-
rendis laborem non ſuſcipiunt.
Omnia opera eorum ad aſpectum 5
et oſtentationem ſunt, ut oculis
hominum boni appareant. Laci-
niam veſtimenti et oram produ-
cunt. Et in conviviis nocturnis 6
primos accubitus amant; et in
ſynagogis ſuper omnes ſedent.
Amant etiam ut homines eos in 7
foris ſalutent, eoſque præcepto-
res vocent. Vos autem magiſtri 8
ne eſtote: eò quòd magiſter ve-
ſter unus ſit; ſiquidem vos fratres
alter alterius eſtis.

Et patrem *ne vocetis veſtrûm* ſuper terram: unus enim eſt Pater
9 Καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὁ πατὴρ
veſter qui in cœlis. Nec vocemini *doctores*: unus *enim* veſter
10 ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· εἷς γὰρ ὑμῶν
eſt *doctor*, Chriſtus. Qui *verò* major veſtrûm, erit veſter
11 ἐστιν ὁ καθηγητὴς, ὁ Χριστός. Ὁ δὲ μείζων ὑμῶν, ἔσται ὑμῶν
miniſter. Qui autem *exaltabit ſeipſum*, humiliabitur: & qui
12 διάκονος. Ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις σλα ϛ
humiliabit ſeipſum, exaltabitur. Væ autem vobis Scribæ & Phari-
13 ταπεινώσει ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται. Οὐαὶ δὲ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρι-
ſæi hypocritæ, quia comeditis domos viduarum, & *prætextu*
σαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει
prolixa orantes: propter hoc accipietis *abundantius* judicium. Væ
14 μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα. Οὐαὶ σλβ ϛ
vobis Scribæ & Phariſæi hypocritæ: quia clauditis regnum cœlorum
ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν
ante homines: vos enim non intratis: nec introëuntes
ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους
ſinitis intrare. Væ vobis Scribæ & Phariſæi hypocritæ:
15 ἀφίετε εἰσελθεῖν. Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, σλγ ϛ
quia circuitis mare & aridam, *facere* unum proſelytum: &
ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν, ποιῆσαι ἕνα προσήλυτον· καὶ
cùm fuerit factus, facitis eum filium gehennæ, *dupliciorem vobis*. Væ
ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης, διπλότερον ὑμῶν. Οὐαὶ 16
vobis duces cæci, *dicentes*; Quicunque juraverit *in templo*, nihil
ὑμῖν ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ λέγοντες, Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν
eſt: qui autem juraverit in auro templi, *debet*. Stulti &
ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. Μωροὶ καὶ 17
cæci: quid enim majus eſt, aurum, *aut* templum *ſanctificans* au-
τυφλοί· τίς γὰρ μείζων ἐστὶν, ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ ναὸς ὁ ἁγιάζων τὸν χρυ-
rum? Et, Quicunque juraverit in altari, nihil eſt: quicunque 18
σόν; Καὶ, Ὃς ἐὰν ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς
autem juraverit in dono quod ſuper illud, debet. Stulti & cæci:
δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. Μωροὶ καὶ τυφλοί· 19
quid enim majus, donum, an altare *ſanctificans* donum?
τί γὰρ μεῖζον, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον;
Ergò *jurans* in altari, jurat in eo, & in omnibus quæ ſuper
Ὁ οὖν ὀμόσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω 20
illud. Et *jurans* in templo, jurat in illo, & in *habitante*
αὐτοῦ. Καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ ναῷ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν τῷ κατοικοῦντι 21
illud. Et *jurans* in cœlo, jurat in throno Dei, & in
αὐτόν. Καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐν 22
ſedente ſuper eum.
τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܘܐܒܐ ܠܐ ܬܩܪܘܢ ܠܟܘܢ ܒܐܪܥܐ. ܚܕ ܗܘ ܓܝܪ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ. * ܘܠܐ ܬܬܩܪܘܢ ܡܕܒܪܢܐ. 9
ܡܛܠ ܕܚܕ ܗܘ ܡܕܒܪܢܟܘܢ. ܡܫܝܚܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܪܒ ܒܟܘܢ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܡܫܡܫܢܐ. 10 11
* ܡܢ ܓܝܪ ܕܢܪܝܡ ܢܦܫܗ ܢܬܡܟܟ. ܘܡܢ ܕܢܡܟ ܢܦܫܗ ܢܬܪܝܡ. 12
* ܕܩܘܡܐ ܩܕܡܝܐ ܕܠܠܝܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܚܫܐ * ܫ *
* ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܬܐ ܕܐܪܡܠܬܐ. ܒܥܠܬܐ 13
ܕܡܘܪܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܨܠܘܬܟܘܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܬܩܒܠܘܢ ܕܝܢܐ ܝܬܝܪܐ. * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ 14
ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܐܚܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ. ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ
ܠܐ ܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܥܐܠܝܢ ܠܐ ܫܒܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܥܠ. * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ 15
ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܡܟܪܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܝܡܐ ܘܝܒܫܐ. ܠܡܥܒܕ ܚܕ ܓܝܘܪܐ.
ܘܡܐ ܕܗܘܐ. ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܒܪܗ ܕܓܗܢܐ ܥܦܝܦܐ ܡܢܟܘܢ. * ܘܝ ܠܟܘܢ ܡܕܒܪܢܐ 16
ܣܡܝܐ. ܕܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܢ ܕܝܡܐ ܒܗܝܟܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ. ܡܢ ܕܝܢ ܕܝܡܐ ܒܕܗܒܐ
ܕܒܗܝܟܠܐ ܚܐܒ. * ܣܟܠܐ ܘܣܡܝܐ. ܡܢܘ ܓܝܪ ܪܒ. ܕܗܒܐ ܐܘ ܗܝܟܠܐ ܕܗܘ ܡܩܕܫ ܠܗ 17
ܠܕܗܒܐ. * ܘܡܢ ܕܝܡܐ ܒܡܕܒܚܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ. ܡܢ ܕܝܢ ܕܝܡܐ ܒܩܘܪܒܢܐ ܕܥܠܘܗܝ 18
ܚܐܒ. * ܣܟܠܐ ܘܣܡܝܐ. ܡܢܐ ܓܝܪ ܪܒ. ܩܘܪܒܢܐ ܐܘ ܡܕܒܚܐ ܕܡܩܕܫ 19
ܠܩܘܪܒܢܐ. * ܡܢ ܕܝܡܐ ܗܟܝܠ ܒܡܕܒܚܐ. ܝܡܐ ܒܗ ܘܒܟܠ ܕܠܥܠ ܡܢܗ. 20
* ܘܡܢ ܕܝܡܐ ܒܗܝܟܠܐ. ܝܡܐ ܒܗ ܘܒܡܢ ܕܥܡܪ ܒܗ. * ܘܡܢ ܕܝܡܐ ܒܫܡܝܐ. ܝܡܐ 21 22
ܒܟܘܪܣܝܗ ܕܐܠܗܐ ܘܒܡܢ ܕܝܬܒ ܠܥܠ ܡܢܗ.

Et patrem ne vocetis vobis in terra, unus 9
enim eſt pater veſter qui eſt in cœlis. Ne- 10
que vocemini rectores, quoniam unus eſt
rector veſter, Chriſtus. Qui autem maxi- 11
mus eſt inter vos fiat vobis miniſter. Qui- 12
cunque enim efferet ſeipſum, deprimetur;
& qui ſeipſum depreſſerit, efferetur.

Ad nocturnum primum noctis tertiæ paſſionis.

Væ vobis Scribæ & Phariſæi hypocritæ, 13
qui devoratis domos viduarum, eâ occaſio-
ne quòd producitis orationes veſtras; pro-
pterea ſubituri eſtis judicium majus. Væ 14
vobis Scribæ & Phariſæi hypocritæ, quippe
qui claudatis regnum cœlorum coram ho-
minibus. Vos enim non introitis, nec eos
qui introeunt, ſinitis introire. Væ vobis 15
Scribæ & Phariſæi hypocritæ, quippe qui
perluſtretis mare & aridam, ut faciatis unum
proſelytum: & quum factus eſt, facitis eum
filium gehennæ duplo magis quàm vos. Væ 16
vobis duces cæci, qui dicitis; Quiſquis jurat
per templum, nihil eſt: quiſquis autem jurat
per aurum templi, reus eſt. Stulti & cæci, 17
utrum enim majus eſt? aurum, an templum,
quod conſecrat ipſum aurum? Et, Quiſquis 18
jurat per altare, nihil eſt: quicunque verò
jurat per oblationem quæ eſt ſuper ipſum,
reus eſt. Stolidi & obcæcati, utrum enim 19
majus eſt? oblatio, an altare quod conſecrat
oblationem? Qui ergò jurat per altare, 20
jurat per ipſum, ac per omnia quæ ſuper
eo ſunt. Et qui jurat per templum, jurat 21
per ipſum, & per eum qui habitat in eo.
Quique jurat per cœlos, jurat per thronum 22
Dei, & per eum qui ſedet ſuper ipſum.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* وكسي را بر زمين پدر نخوانيد ٭ براء انك پدر شما يكيست ٭ كه بر آسمانست ٭ 9
* وكدخدا نخوانيد سبب انك كدخداي شما مسيح است ٭ * انك در ميان شما 10 11
بزركترست خدمت كار همه او باشد ٭ براي انك هر كه خودرا خار كند ٭ بلند 12
شود ٭ وانچ خودرا بلند بيند خوار شود ٭ * واي بر شما نويسندكان ومعتزلان منافقان ٭ بواسطهء 13
ان كه نماز خودرا دراز مي كشيد ٭ كه مال وخانهء بيوه زنانرا بخوريد ٭ براي اين افزون
داوري بپذيريد ٭ * واي بر شما نويسندكان ٭ معتزلان ومنافقان ٭ كه ملكوت آسمانرا 14
برابر خلق دربستيد ٭ شما در نمي رويد ونمي كذاريد كسي ديكر در رود ٭ * واي 15
بر شما نويسندكان معتزلان منافقان ٭ كه دريا وخشكي را مي جوييد ٭ كه يكي را با خود
كشيد چون بشما پيوست ٭ اورا دوزخي سازيد ٭ از شما بيشتر ٭ * واي بر شما اي پيش 16
روان كوران ٭ كه مي كوييد هر كه بهيكل سوكند خورد چيزي نيست ٭ الا انك
سوكند خورد بزري كه درهيكل است كناه است ٭ * اي جاهلان نا بينايان كدامين 17

Nec quempiam in terra patrem 9
vocetis: quoniam Pater veſter
unus eſt, qui eſt in cælis. Ne- 10
que gubernatorem vocetis, ea de
cauſa quòd gubernator veſter
Chriſtus eſt. Qui in medio ve- 11
ſtrûm maximus eſt, miniſter om-
nium is ſit. Etenim quicunque 12
ſeipſum vili fecerit, excelſus e-
rit: qui verò ſeipſum ſuſpexerit,
vilis erit. Væ vobis Scribæ 13
& Phariſæi hypocritæ, hac de
cauſa quòd preces veſtras in lon-
gum protrahitis, ut facultates
& domos viduarum comedatis:
propter hoc adauctum judicium
accipietis. Væ vobis Scribæ, 14
Phariſæi, & hypocritæ, quia
regnum cœlorum hominibus præ-
cluditis: nec vos intratis,
nec ſinitis quenquam alium in-
trare. Væ vobis Scribæ & Pha- 15
riſæi hypocritæ, quia mare &
aridam perveſtigatis ut unum
proſelytum *ad vos trahatis;* &
cum vobis adjungatur, eum di-
gnum *gehennæ efficitis vobiſmet*
magis. Væ vobis ô duces cæci, 16
qui dicitis; Quicunque per tem-
plum juraverit, nihil eſt: ſed
qui juraverit per aurum, quod
in templo eſt, peccati reus
eſt. O ſtulti cæci, utrum 17

Verſio VULGATA LATINA.

9 Et patrem nolite vocare vobis ſuper terram : unus eſt enim pater veſter ,
10 qui in cœlis eſt. Nec vocemini magiſtri ; quia Magiſter veſter unus eſt,
11 Chriſtus. Qui major eſt veſtrûm , erit miniſter veſter. Qui autem ſe ex-
12 altaverit , humiliabitur : & qui ſe humiliaverit , exaltabitur. Væ autem vo-
13 bis, Scribæ & Phariſæi hypocritæ : quia clauditis regnum cœlorum ante
14 homines : vos enim non intratis , nec introeuntes ſinitis intrare. Væ vo-
bis, Scribæ & Phariſæi hypocritæ : quia comeditis domos viduarum , orati-
15 ones longas orantes : propter hoc amplius accipietis judicium. Væ vobis,
Scribæ & Phariſæi hypocritæ : quia circuitis mare & aridam , ut faciatis
unum proſelytum ; & cùm fuerit factus , facitis eum filium gehennæ duplo
quàm vos. Væ vobis, duces cæci , qui dicitis ; Quicunque juraverit per tem- 16
plum , nihil eſt : qui autem juraverit in auro templi , debet. Stulti , & cæ- 17
ci : Quid enim majus eſt , aurum , an templum , quod ſanctificat aurum ?
Et, Quicunque juraverit in altari , nihil eſt : quicunque autem juraverit in do- 18
no , quod eſt ſuper illud , debet. Cæci : Quid enim majus eſt , donum , 19
an altare , quod ſanctificat donum ? Qui ergò jurat in altari , jurat in eo, 20
& in omnibus quæ ſuper illud ſunt. Et quicunque juraverit in templo , ju- 21
rat in illo , & in eo qui habitat in ipſo : Et qui jurat in cœlo , jurat in 22
throno Dei, & in eo qui ſedet ſuper eum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 وَلَا تَدْعُوا لَكُمْ أَبًا عَلَي ٱلْأَرْضِ فَإِنَّ أَبَاكُمْ وَاحِدٌ هُوَ ٱلَّذِي فِي ٱلسَّمَوَاتِ * وَلَا تَدْعُوا
10 لَكُمْ مُدَبِّرًا عَلَي ٱلْأَرْضِ فَإِنَّ وَاحِدًا هُوَ مُدَبِّرُكُمُ ٱلْمَسِيحُ * وَٱلْكَبِيرُ ٱلَّذِي فِيكُمْ
11 فَلْيَكُنْ لَكُمْ خَادِمًا * وَمَنْ رَفَعَ نَفْسَهُ ٱتَّضَعَ وَمَنْ وَضَعَ نَفْسَهُ ٱرْتَفَعَ * ٱلْوَيْلُ لَكُمْ
12 13 أَيُّهَا ٱلْكَتَبَةُ وَٱلْفَرِيسِيُّونَ ٱلْمُرَاؤُونَ لِأَكْلِكُمْ بُيُوتَ ٱلْأَرَامِلِ بِعِلَّةِ تَطْوِيلِ صَلَوَاتِكُمْ *
وَمِنْ أَجْلِ هَذَا تَأْخُذُونَ أَعْظَمَ دَيْنُونَةٍ * ٱلْوَيْلُ لَكُمْ يَا كَتَبَةُ وَيَا فَرِيسِيِّينَ يَا مُرَائِينَ
14 لِأَنَّكُمْ تُغْلِقُونَ مَلَكُوتَ ٱلسَّمَوَاتِ قُدَّامَ ٱلنَّاسِ * وَلَا أَنْتُمْ تَدْخُلُونَ وَلَا تَتْرُكُونَ ٱلْآتِينَ
يَدْخُلُونَ * ٱلْوَيْلُ لَكُمْ أَيُّهَا ٱلْكَتَبَةُ وَٱلْفَرِيسِيُّونَ ٱلْمُرَاؤُونَ لِأَنَّكُمْ تَطُوفُونَ ٱلْبَرَّ وَٱلْبَحْرَ
15 لِتَصْطَنِعُوا غَرِيبًا وَاحِدًا * فَإِذَا صَارَ صَيَّرْتُمُوهُ لِجَهَنَّمَ ٱبْنًا مُضَاعَفًا إِلَيْكُمْ * ٱلْوَيْلُ لَكُمْ يَا
16 قَائِدِي ٱلْعُمْيَانِ ٱلَّذِينَ يَقُولُونَ مَنْ حَلَفَ بِٱلْهَيْكَلِ فَلَيْسَ عَلَيْهِ سَيًا وَمَنْ حَلَفَ بِذَهَبِ
17 18 ٱلْهَيْكَلِ يُخْطِي * أَيُّهَا ٱلْجُهَّالُ ٱلْعُمْيُ أَيُّمَا أَعْظَمُ ٱلذَّهَبُ أَمِ ٱلْهَيْكَلُ ٱلَّذِي يُقَدِّسُ ٱلذَّهَبَ * وَمَنْ
19 حَلَفَ بِٱلْمَذْبَحِ فَلَيْسَ عَلَيْهِ سَيًا وَمَنْ حَلَفَ بِٱلْقُرْبَانِ ٱلَّذِي فَوْقَهُ فَهُوَ يُخْطِي * يَا جُهَّالُ وَعُمْيَانُ
20 أَيُّمَا أَعْظَمُ ٱلْقُرْبَانُ أَوِ ٱلْمَذْبَحُ ٱلَّذِي يُقَدِّسُ ٱلْقُرْبَانَ * فَمَنْ حَلَفَ بِٱلْمَذْبَحِ فَقَدْ حَلَفَ بِهِ وَبِكُلِّمَا
21 22 فَوْقَهُ * وَمَنْ حَلَفَ بِٱلْهَيْكَلِ فَهُوَ يَحْلِفُ بِهِ وَبِٱلسَّاكِنِ فِيهِ * وَمَنْ حَلَفَ بِٱلسَّمَاءِ فَهُوَ يَحْلِفُ
بِكُرْسِيِّ ٱللهِ وَبِٱلْجَالِسِ عَلَيْهِ *

Neque vocetis vobis patrem ſuper ter- 9
ram : quoniam pater veſter, unus eſt
qui eſt in cœlis. Neque vocetis vobis 10
gubernatorem ſuper terram : quoniam
unus eſt gubernator veſter, Chriſtus.
Et magnus qui eſt inter vos, ſit vo- 11
bis miniſter. Nam qui exaltaverit ſe- 12
ipſum , humiliabitur ; & qui humi-
liaverit ſeipſum , exaltabitur. Væ 13
vobis , ô Scribæ & ô Phariſæi ô hy-
pocritæ ; quia comeditis domos vidu-
arum , prætextu protractionis oratio-
num veſtrarum ; & propter hoc acci-
pietis ſummum judicium. Væ vobis , 14
ô Scribæ & Phariſæi hypocritæ ;
quia clauditis regnum cœlorum coram
hominibus , & vos non ingredimini ,
neque permittitis venientibus , ut in-
grediantur. Væ vobis , ô Scribæ & 15
Phariſæi hypocritæ ; quia vos circum-
itis aridam & mare , ut faciatis
proſelytum unum : & cùm factus fu-
erit , redditis eum gehennæ filium
adjunctum vobis. Væ vobis duces 16
cæcorum, qui dicunt ; Quicunque ju-
raverit per templum , non eſt obnoxi-
us rei cujuſquam : at quicunque ju-
raverit per aurum templi , peccat. O 17
ſtulti cæci , quid eſt majus ? aurum ,
an templum quod ſanctificat aurum ?
Et, Quicunque juraverit per altare , 18
non eſt obnoxius ullius rei : & qui-
cunque juraverit per oblationem quæ
eſt ſuper ipſum , ille peccans eſt.
Stulti ac cæci , quid eſt majus ? ob- 19
latio an altare quod ſanctificat obla-
tionem ? Et quicunque juraverit per 20
altare , juravit per ipſum & per
omne quod eſt ſuper ipſum. Et qui- 21
cunque juraverit per templum , ipſe
jurat per ipſum & per habitantem in
eo. Et quicunque juraverit per cœlum, 22
ipſe jurat per thronum Dei, & per ſeden-
tem ſuper eum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወኢትረሲዩ ፡ አበ ፡ በዲበ ፡ ምድር ፡ እስመ ፡ አሐዱ ፡ ውእቱ ፡ አቡክሙ ፡ ሰማያዊ ፡፡ ወኢት
10 ሰመዩ ፡ መምህራነ ፡ እስመ ፡ አሐዱ ፡ መምህርክሙ ፡ ውእቱ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ወበሕቱ ፡ ዘይል
11 ህቅክሙ ፡ ይኩንክሙ ፡ ላእከ ፡፡ እስመ ፡ ዘአዕበየ ፡ ርእሶ ፡ የኀሥር ፡ ወዘአትሐተ ፡ ርእሶ ፡ ይከብ
12 ር ፡፡ በእንተ ፡ አሌሎሙ ፡ ለጸሐፍት ፡ ወለፈሪሳውያን ፡፡ አሌ ለክሙ ፡ ጸሐፍት ፡ ወፈሪ
13 ሳውያን ፡ መድልዋን ፡፡ እስመ ፡ ትበልዑ ፡ አብያተ ፡ መበለታት ፡ ወታመክንዩ ፡ ወታበዝኁ ፡ ጸ
14 ሎተ ፡ በእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ትረክቡ ፡ ፍድፉደ ፡ ኵነኔ ፡፡ አሌ ለክሙ ፡ ጸሐፍት ፡ ወፈሪሳውያ
ን ፡ መድልዋን ፡ እስመ ፡ ተዐጽዉ ፡ ውስተ ፡ ገጹ ፡ ለሰብእ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ወለሊክ
15 ሙ ፡ ኢትበውኡ ፡ ወለእለሂ ፡ ይበውኡ ፡ ትከልእዎሙ ፡ በዊአ ፡፡ አሌ ለክሙ ፡ ጸሐፍት ፡
ወፈሪሳውያን ፡ መድልዋን ፡ እስመ ፡ ተአውዱ ፡ ባሕረ ፡ ወየብሰ ፡ ከመ ፡ ታጥምቁ ፡ አሐደ ፡ ፈ
16 ላሴ ፡ ወተጠሚቆ ፡ ትረሲዮ ፡ ክዕበተክሙ ፡ ለገሃነም ፡፡ አሌ ለክሙ ፡ ጸሐፍት ፡ ወፈ
ሪሳውያን ፡ እምሕርተ ፡ ዕውራን ፡ እለ ፡ ትብሉ ፡ ዘመሐለ ፡ በቤተ ፡ መቅደስ ፡ ድኅን ፡ ውእ
17 ቱ ፡ ወዘሰ ፡ መሐለ ፡ በወርቀ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡ ይበቍዕ ፡፡ አብዳን ፡ ወዕዉራን ፡ አይ ፡ የዐ
18 ቢ ፡ ወርቅኑ ፡ ወሚመ ፡ ቤተ ፡ መቅደስኑ ፡ ዘይቄድሶ ፡ ለወርቅ ፡፡ ወዘመሐለ ፡ በምሥዋ
19 ዕት ፡ ድኅን ፡ ትብሉ ፡ ወዘሰ ፡ መሐለ ፡ በጽንሐሕ ፡ ይጌጊ ፡ ትብሉ ፡፡ አብዳን ፡ ወዕዉ
ራን ፡ አይ ፡ የዐቢ ፡ ጽንሐሕኑ ፡ ወሚመ ፡ ምሥዋዕ ፡ ዘይቄድሶ ፡ ለውእቱ ፡ ጽንሐ
20 ሕ ፡፡ ዘኬ ፡ መሐለ ፡ በምሥዋዕ ፡ መሐለ ፡ ቦቱ ፡ ወመሐለ ፡ በኵሉ ፡ ዘዲቤ
21 ሁ ፡፡ ወዘሂ ፡ መሐለ ፡ በቤተ ፡ መቅደስ ፡ መሐለ ፡ ቦቱ ፡ ወበዘ ፡ ይነብር ፡ ውስቴ
22 ቱ ፡፡ ወዘሂ ፡ መሐለ ፡ ሰማየ ፡ መሐለ ፡ መንበሮ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወበዘ ፡ ይነብ
ር ፡ ዲቤሁ ፡፡

Et ne conſtituatis patrem ſuper terram : quia unus eſt pater veſter cæleſtis. 9
Et ne vocemini doctores : quia unus doctor veſter eſt, Chriſtus. Sed qui 10
ſummus erit è vobis, ſit vobis miniſter. Quoniam qui magnificavit ſeipſum 11
deſpicietur, & qui ſeſe humiliaverit, honorem ſibi attrahet. 12

De denuntiando væ Scribis & Phariſæis.

Væ vobis Scribæ & Phariſæi hypocritæ: quoniam exeditis domos viduarum, & 13
artificiis utimini, et multiplicatis orationem : propterea invenietis majus judi-
cium. Væ vobis Scribæ & Phariſæi hypocritæ : quia clauditis præ faciem 14
hominis regnum cœlorum : & vosipſi non introitis , & introeuntes etiam
prohibetis intrare illud. Væ vobis Scribæ & Phariſæi hypocritæ : quoniam 15
circuimitis mare & aridam, ut baptizetis unum proſelytum : & quum fuerit
baptizatus, diſponitis eum duplo magis quàm vos ad gehennam. Væ vobis 16
Scribæ & Phariſæi duces cæci, qui dicitis ; Qui juraverit per Domum
ſanctam, liber eſt : ſed qui juraverit per aurum Domûs ſanctæ, proficit.
Stulti & cæci : utrum majus eſt, aurúmne, vel Domus ſancta quæ ſanctificat 17
aurum ? Et, Qui juraverit per altare, liber eſt dicitis ; & qui juraverit 18
per holocauſtum, reus eſt dicitis. Stulti & cæci : utrum majus eſt, holocau- 19
ſtum, vel altare quod ſanctificat illud holocauſtum ? Qui igitur juraverit per 20
altare, juravit per ipſum, & juravit per totum quod ſuper ipſum eſt. Et 21
qui juravit per Domum ſanctam, juravit per ipſam, & per eum qui habitat
in ea. Et qui juravit per cœlum, juravit per thronum Dei, & per eum 22
qui ſedet ſuper ipſum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

18 بزرکترست * زر يا هيكل كه زررا مقدس دارد * وهر كه بمذبح سوكند خورد چيزي
19 نيست * الا هر كه بقربان كه برويست سوكند خورد كناه است * اي جاهلان كوران
20 كداميں بزركترست * قربان يا مذبح كه قربانرا پاك مي دارد * هر كه بمذبح سوكند
21 خورد بقربان بهر چه درو سوكند خورده باشد * وهر كه بهيكل سوكند خورد بهر
22 چه در هيكل وبالاي او سوكند خورده باشد * وبدانك درو ساكنست * وهر كه باسمان
سوكند بخورد بتخت خدا سوكند خورده باشد * وبدانك بالاء او ساكن است *

majus eſt , aurum , an templum
quod aurum ſanctificat ? Et 18
quicunque per altare juraverit ,
nihil eſt : ſed ſi quis per oblati-
onem quæ ſuper illud eſt jura-
verit , peccatum eſt. O ſtulti 19
cæci , utrum majus eſt , oblatio
an altare quod oblationem purifi-
cat ? Quicunque per altare jura- 20
verit , per oblationem & per omnia
quæ ſuper illud ſunt juravit. Et 21
quicunque per templum juraverit,
per omne quod eſt in templo & ſu-
per illud juravit , et per eum qui
in ipſa habitat. Et quicunque per 22
cœlum juraverit, per ſolium Dei ju-
ravit , et per eum qui ſuper illud
ſedet.

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ: quia decimatis mentham,
23 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον, σλδ ε
& anethum, & cyminum, & reliquistis graviora Legis, judicium,
καὶ τὸ ἄνηθον, καὶ τὸ κύμινον· καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν,
& misericordiam, & fidem. Hæc oportuit facere, & illa non omittere.
καὶ τὸν ἔλεον, καὶ τὴν πίστιν. ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι.
Duces cæci, excolantes culicem, at camelum glutientes.
24 Ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. σλε ι
Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ: quia mundatis quod deforis
25 Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν σλϛ ε
poculi & patinæ, intùs autem plena sunt ex rapina & intemperantia.
τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς καὶ ἀκρασίας.
Pharisæe cæce, munda priùs quod intus poculi, & patinæ,
26 Φαρισαῖε τυφλὲ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου, καὶ τῆς παροψίδος,
ut fiat & quod deforis ipsorum mundum. Væ vobis Scribæ & Pha-
27 ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν καθαρόν. Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς καὶ Φα- σλζ ε
risæi hypocritæ: quia adsimilamini sepulchris dealbatis, quæ aforis
ρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν
quidem apparent speciosa: intùs verò plena sunt ossibus mortuorum, & omni
μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀστέων νεκρῶν, καὶ πάσης
immunditiâ. Sic & vos aforis quidem paretis hominibus justi:
28 ἀκαθαρσίας. Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι,

σλη ε intùs autem pleni estis hypocrisi & iniquitate. Væ vobis Scribæ
ἔσωθεν δὲ μεστοί ἐστε ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς 29
& Pharisæi hypocritæ: quia ædificatis sepulchra Prophetarum
καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν,
& ornatis monumenta justorum: Et dicitis; Si fuissemus in
καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων· Καὶ λέγετε, Εἰ ἤμεθα ἐν 30
diebus patrum nostrorum, non essemus communicatores eorum in
ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν ἤμεθα κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν
sanguine Prophetarum. Itaque testamini vobismetipsis, quia filii estis
τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. Ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοί ἐστε 31
σλθ ι occidentium Prophetas. Et vos implete mensuram
τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας. Καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον 32
patrum vestrorum. Serpentes, genimina viperarum, quomodò fugietis à
τῶν πατέρων ὑμῶν. Ὄφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ 33
judicio gehennæ? Propter hoc ecce ego mitto ad vos Prophetas,
σμ ε τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; Διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας, 34
& sapientes, & Scribas: & ex illis occidetis, & crucifigetis, &
καὶ σοφοὺς, καὶ Γραμματεῖς· καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε, καὶ σταυρώσετε, καὶ
ex illis flagellabitis in synagogis vestris, & persequemini de civitate
ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν, καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως
in civitatem.
εἰς πόλιν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܡܥܣܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܢܥܐ ܘܫܒܬܐ ܘܟܡܘܢܐ
ܘܫܒܩܬܘܢ ܝܩܝܪܬܗ ܕܢܡܘܣܐ. ܕܝܢܐ ܘܚܢܢܐ ܘܗܝܡܢܘܬܐ. ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܡܥܒܕ.
24 25 ܘܗܠܝܢ ܠܐ ܠܡܫܒܩܘ. * ܡܕܒܪܢܐ ܣܡܝܐ. ܕܡܨܠܝܢ ܒܩܐ ܘܒܠܥܝܢ ܓܡܠܐ. * ܘܝ ܠܟܘܢ
26 ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܡܕܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܪ ܕܟܣܐ ܘܕܦܝܢܟܐ. ܠܓܘ ܕܝܢ ܡܠܝܢ
ܚܛܘܦܝܐ ܘܥܘܠܐ. ܦܪܝܫܐ ܣܡܝܐ. ܕܟܘ ܠܘܩܕܡ ܠܓܘܗ ܕܟܣܐ ܘܕܦܝܢܟܐ. ܕܢܗܘܐ ܐܦ
27 ܒܪܗܘܢ ܕܟܝܐ. * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܕܡܝܬܘܢ ܠܩܒܪܐ ܡܚܘܪܐ.
ܕܡܢ ܠܒܪ ܡܬܚܙܝܢ ܫܦܝܪܐ. ܡܢ ܠܓܘ ܕܝܢ ܡܠܝܢ ܓܪܡܐ ܕܡܝܬܐ ܘܟܠܗ ܛܢܦܘܬܐ.
28 * ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ. ܡܢ ܠܒܪ ܡܬܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܢܝܢܫܐ ܐܝܟ ܟܐܢܐ. ܘܡܢ ܠܓܘ
ܡܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܘܠܐ ܘܢܣܒ ܒܐܦܐ.

* ܬܫܡܫܬܐ ܕܬܪܬܝܢ. ܕܠܠܝܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܚܫܐ ܘܕܡܪܝ ܐܣܛܦܢܘܣ * ܣܐ *

29 * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܕܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܩܒܪܐ ܕܢܒܝܐ. ܘܡܨܒܬܝܢ
30 ܐܢܬܘܢ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܕܙܕܝܩܐ. * ܘܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܠܘ ܗܘܝܢ ܒܝܘܡܝ ܐܒܗܝܢ. ܠܐ ܗܘܝܢ
31 ܗܘܝܢ ܠܗܘܢ ܫܘܬܦܐ ܒܕܡܐ ܕܢܒܝܐ. * ܡܟܝܠ ܡܣܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܢܦܫܟܘܢ. ܕܒܢܝܐ
32 33 ܐܢܬܘܢ ܕܗܢܘܢ ܕܩܛܠܘ ܠܢܒܝܐ. * ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܠܘ ܡܫܘܚܬܐ ܕܐܒܗܝܟܘܢ. * ܚܘܘܬܐ
34 ܝܠܕܐ ܕܐܟܕܢܐ. ܐܝܟܢܐ ܬܥܪܩܘܢ ܡܢ ܕܝܢܐ ܕܓܗܢܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ
ܠܘܬܟܘܢ. ܢܒܝܐ ܘܚܟܝܡܐ ܘܣܦܪܐ. ܡܢܗܘܢ ܩܛܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܙܩܦܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܡܢܗܘܢ
ܢܓܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܟܢܘܫܬܟܘܢ. ܘܬܪܕܦܘܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܡܕܝܢܐ ܠܡܕܝܢܐ.

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quippe qui decimetis mentham, & anethum, atque cuminum; & omittatis graviora Legis, judicium, & misericordiam, atque fidem: hæc autem oportebat ut faceretis, & illa non omitteretis. 23

Duces cæci: qui excolatis culices, & deglutitis camelos. 24

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quippe qui emundetis exteriorem partem calicis & scutellæ, intùs autem plena sunt rapinâ & iniquitate. 25

Pharisæi obcæcati, emundate primùm interius calicis & scutellæ, ut fiat etiam exterius illorum mundum. 26

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, qui similes estis sepulchris calce obductis, quæ extra quidem videntur pulcherrima, intus verò plena sunt ossibus mortuorum, omnique immunditiâ. 27

Sic & vos extra quidem videmini hominibus tanquam justi, intùs autem pleni estis iniquitate, & hypocrisi. 28

Officio secundo noctis tertiæ Passionis, dominique Stephani. 61.

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, qui extruitis sepulchra Prophetarum, & concinnatis monumenta justorum, 29

Et dictis; Si fuissemus in diebus patrum nostrorum, nequaquam fuissemus eis socii in sanguine Prophetarum. 30

Itaque testimonium perhibetis contra vosmetipsos, filios vos esse eorum qui interfecerunt Prophetas. 31

Vos quoque complete mensuram patrum vestrorum. 32

Serpentes, progenies viperarum, quomodo effugietis à judicio gehennæ? 33

Propterea ecce ego mitto ad vos prophetas, & sapientes, & scribas; & ex iis interfecturi estis, & in crucem acturi, & ex iis flagellis cæsuri estis in synagogis vestris, & persequemini eos à civitate in civitatem. 34

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* واي بر شما نويسندكان معتزلان منافقان • كه پودينه وشبت وزيره را ده يكي ميكنيد • 23
وارهاء شريعت را كذاشتيد • داوري • وعدل • وامانت • ورحمت • اينها در بايست است كه
كنيد • نه انهها • * اي پيش روان نابينايان • كه پشهها را مي خينيد • وشترانرا فرو 24
مي بريد • * واي بر شما نويسندكان معتزلان منافقان • كه بيرون كاسه وسكره را پاك 25
مي كنيد • واندرون او پر چرك وتاريكي است • * معتزلان كوران اول اندرون كاسه † 26
وسكره را پاك داريد • اينك بيرون ايشان نيز پاكست • * واي بر شما نويسندكان معتزلان 27
منافقان • كه بقبرهاء كج ماليده مانند يد كه از بيرون خوب نموده مي شوند •
واز اندرون پر كند وكرم واستخوانها ريزيده • * شما نيز از بيرون برابر خلق بصديقان 28
مي مانيد • واز اندرون پر از ظلم ومنافقت • * واي بر شما نويسندكان معتزلان منافقان • 29
كه كورهاي پيغمبرانرا ابادان مي داريد • وكورستانهاء صديقانرا آرايش مي كنيد •
* وبكوييد اكر در روزكار پدران ما مي بوديم • در خون پيغمبران با ايشان† انباز نمي شديم • 30

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quia mentham, & anethum, & cuminum decimatis; & gravia Legis omisistis, judicium, & æquitatem, & fidem, & misericordiam: hæc oportet vos facere, non autem illa. 23

O duces cæci qui culices excolatis, camelos autem deglutitis. 24

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quia exterius calicis aut paropsidis mundatis; interius autem ejus plenum est sordibus & obscuritate. 25

Pharisæi cæci, primùm interius calicis aut paropsidis mundum servate, ecce exterius eorum etiam mundum est. 26

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quia sepulchris calce obductis similes estis, quæ foris pulchra apparent, intus verò plena sunt fœtore, & vermibus et ossibus putridis. 27

Vos etiam externè coram hominibus justis assimilamini, intus verò pleni estis *iniquitate et hypocrisi.* 28

Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quia sepulchra prophetarum ædificatis, et sepulchreta justorum adornatis. 29

Et dicitis; Si in diebus patrum nostrorum fuissemus, in sanguine Prophetarum cum eis socii non fuissemus. 30

Verſio VULGATA LATINA.

23 Væ vobis, Scribæ & Phariſæi hypocritæ: qui decimatis mentham, & anethum, & cyminum, & reliquiſtis quæ graviora ſunt legis, judicium, &
24 miſericordiam, & fidem: hæc oportuit facere, & illa non omittere. Duces
25 cæci, excolantes culicem, camelum autem glutientes. Væ vobis, Scribæ & Phariſæi hypocritæ, quia mundatis quod deforìs eſt calicis & paropſidis: in-
26 tùs autem pleni eſtis rapinâ & immunditiâ. Phariſæe cæce, munda priùs quod intùs eſt calicis & paropſidis, ut fiat id, quod deforìs eſt, mundum.
27 Væ vobis, Scribæ & Phariſæi hypocritæ: quia ſimiles eſtis ſepulchris dealbatis, quæ aforìs parent hominibus ſpecioſa, intùs verò plena ſunt oſſibus
28 mortuorum, & omni ſpurcitiâ. Sic & vos aforìs quidem paretis hominibus
juſti: intùs autem pleni eſtis hypocriſi, & iniquitate. Væ vobis, Scribæ & 29
Phariſæi hypocritæ, qui ædificatis ſepulchra prophetarum, & ornatis monumenta juſtorum, Et dicitis; Si fuiſſemus in diebus patrum noſtrorum, non 30
eſſemus ſocii eorum in ſanguine prophetarum. Itaque teſtimonio eſtis vobiſ- 31
metipſis, quia filii eſtis eorum, qui prophetas occiderunt. Et vos implete 32
menſuram patrum veſtrorum. Serpentes, genimina viperarum, quomodò fu- 33
gietis à judicio gehennæ? Ideò ecce ego mitto ad vos prophetas, & ſa- 34
pientes, & ſcribas, & ex illis occidetis, & crucifigetis, & ex eis flagellabitis in ſynagogis veſtris, & perſequemini de civitate in civitatem.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلْفَصْلُ ٱلسَّابِعُ وَٱلسَّبْعُونَ *

23 * اَلْوَيْلُ لَكُمْ اَيُّهَا ٱلْكَتَبَةُ وَٱلْفَرِّيسِيُّونَ ٱلْمُرَاؤُونَ لِاَنَّكُمْ تُعَشِّرُونَ ٱلنَّعْنَاعَ وَٱلشَّبَثَ وَٱلْكَمُّونَ
وَتَتْرُكُونَ ثِقَلَ ٱلنَّامُوسِ ٱلْحُكْمَ وَٱلرَّحْمَةَ وَٱلْاِيمَانَ * وَكَانَ يَنْبَغِي اَنْ تَعْمَلُوا هٰذِهِ وَلَا تَرْفُضُوا
24 25 تِلْكَ * يَا هُدَاةَ ٱلْعُمْيَانِ ٱلَّذِينَ يَتْرُكُونَ ٱلْبَعُوضَةَ وَيَبْتَلِعُونَ ٱلْجَمَلَ * ٱلْوَيْلُ لَكُمْ اَيُّهَا ٱلْكَتَبَةُ
وَٱلْفَرِّيسِيُّونَ ٱلْمُرَاؤُونَ لِاَنَّكُمْ تُنَقُّونَ خَارِجَ ٱلْكَاسِ وَٱلسُّكُرُّجَةِ وَدَاخِلُهُمَا مَمْلُوءَيْنِ اخْتِطَافًا
26 وَظُلْمًا * اَيُّهَا ٱلْفَرِّيسِيُّ ٱلْاَعْمَى نَقِّ اَوَّلًا دَاخِلَ ٱلْكَاسِ وَٱلسُّكُرُّجَةِ لِكَيْمَا يَطْهُرَ خَارِجُهُمَا *
27 * اَلْوَيْلُ لَكُمْ اَيُّهَا ٱلْكَتَبَةُ وَٱلْفَرِّيسِيُّونَ ٱلْمُرَاؤُونَ لِاَنَّكُمْ تُشْبِهُونَ ٱلْقُبُورَ ٱلْمُكَلَّسَةَ * ٱلَّتِي تُرَى مِنْ
28 خَارِجِهَا حَسَنَةً وَمِنْ دَاخِلِهَا مَمْلُوَّةً عِظَامَ ٱلْاَمْوَاتِ وَكُلَّ نَجَسٍ * وَكَذٰلِكَ اَنْتُمْ اَيْضًا تُرُونَ ٱلنَّاسَ
29 ظَاهِرَكُمْ مِثْلَ ٱلصِّدِّيقِينَ وَمِنْ دَاخِلٍ مُمْتَلِئُونَ اِثْمًا وَرِيَاءً * ٱلْوَيْلُ لَكُمْ اَيُّهَا ٱلْكَتَبَةُ وَٱلْفَرِّيسِيُّونَ
30 ٱلْمُرَاؤُونَ لِاَنَّكُمْ تَبْنُونَ قُبُورَ ٱلْاَنْبِيَاءِ وَتُزَيِّنُونَ مَدَافِنَ ٱلصِّدِّيقِينَ * وَتَقُولُونَ لَوْ كُنَّا فِي اَيَّامِ
31 آبَائِنَا لَمْ نُشْرِكْهُمْ فِي دَمِ ٱلْاَنْبِيَاءِ * فَاَنْتُمْ تَشْهَدُونَ مِنْ نُفُوسِكُمْ اَنَّكُمْ بَنُو قَتَلَةِ ٱلْاَنْبِيَاءِ *
32 33 * وَاَنْتُمْ تُكَمِّلُونَ مَكَايِيلَ آبَائِكُمْ * اَيُّهَا ٱلْحَيَّاتُ اَوْلَادَ ٱلْاَفَاعِي كَيْفَ تَهْرُبُونَ مِنْ دَيْنُونَةِ
34 جَهَنَّمَ * مِنْ اَجْلِ هٰذَا هَا اَنَا اُرْسِلُ اِلَيْكُمْ اَنْبِيَاءَ وَحُكَمَاءَ وَكَتَبَةً * فَتَقْتُلُونَ مِنْهُمْ
وَتَصْلِبُونَ مِنْهُمْ * وَتَجْلِدُونَ مِنْهُمْ فِي مَجَامِعِكُمْ * وَتَطْرُدُونَهُمْ مِنْ مَدِينَةٍ اِلَى مَدِينَةٍ *

Sectio ſeptuageſima ſeptima.

Væ vobis, ô Scribæ & Phariſæi 23
hypocritæ: quia vos decimatis mentham, & anethum, cyminum, & relinquitis gravia legis, judicium, & miſericordiam, & fidem. Oporteret enim facere hæc, & non rejicere illa.
O duces cæcorum, qui omittunt culi- 24
cem, & deglutiunt camelum. Væ vobis, 25
ô Scribæ & Phariſæi hypocritæ; quia vos mundatis extrinſecum calicis & ſcutellæ: intrinſecum autem utriuſque plenum eſt rapinâ & iniquitate. O Pha- 26
riſæe cæce, munda priùs intima calicis et ſcutellæ, ut purificentur extima eorum. Væ vobis, ô Scribæ et Phariſæi 27
hypocritæ: quia vos ſimiles eſtis ſepulchris calce inductis, quæ videntur exteriùs ſpecioſa, interiùs autem plena ſunt oſſibus mortuorum, et omni ſpurcitiâ.
Sic et vos etiam præbetis hominibus 28
exteriora veſtra, ac ſi eſſetis juſti; intùs autem pleni eſtis iniquitate et hypocriſi. Væ vobis, ô Scribæ et Phariſæi 29
hypocritæ: quia vos ædificatis ſepulchra prophetarum, et ornatis monumenta juſtorum, Et dicitis; Si fuiſſemus 30
in diebus patrum noſtrorum, non communicâſſemus cum eis in ſanguine prophetarum. Vos igitur teſtificamini per vos 31
ipſos, quia vos eſtis filii trucidantium prophetas. Et vos impletis menſu- 32
ras patrum veſtrorum. O ſerpentes, ſo- 33
boles viperarum, quomodo fugietis à judicio gehennæ? Propterea ecce mit- 34
to ad vos prophetas, et ſapientes, et Scribas, et occidetis ex illis, et crucifigetis ex illis, et flagellabitis ex illis in ſynagogis veſtris, et expelletis eos de civitate in civitatem:

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 አሌለክሙ ፡ ጸሐፍት ፡ ወፈረሳዊያን ፡ መድልዋን ፡ እለ ፡ ታበውሑ ፡ ዓሥራተ ፡ እጼሁ ፡ ለአዘ
ብ ፡ ወለስለን ፡ ወለክሚን ፡ ወኀደግሙ ፡ ዘይዓቢ ፡ ትእዛዘተ ፡ ኦሪት ፡ ጽድቀ ፡ ወምጽዋተ ፡
24 ወሃይማኖተ ፡ ኪያሁ ፡ መፍትው ፡ ትግበሩ ፡ ወዘኒ ፡ ሊትኅድጉ ፡፡=፡ እመርሖተ ፡ ዕውራ
25 ን ፡ እለ ፡ ጸፁተ ፡ ትነጽፉ ፡ ወገመለተ ፡ ትውኅጡ ፡፡=፡ አሌለክሙ ፡ ጸሐፍት ፡ ወፈረሳ
ዊያን ፡ መድልዋን ፡ እለ ፡ ተኀፅቡ ፡ ጽዋዐ ፡ ወጻሕለ ፡ እንተ ፡ አፍኣሁ ፡ ወእንተ ፡ ውስጡ
26 ሰ ፡ ምሉእ ፡ ሀይድ ፡ ወዓመፃ ፡ ወትእግልት ፡=፡ ፈሪሳዊ ፡ ዕውር ፡ ቅድመ ፡ ኅፅበ ፡ ለጽዋ
27 ዕ ፡ ወጻሕል ፡ እንተ ፡ ውስጡ ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ ንጹሐ ፡ እንተ ፡ አፍኣሁኒ ፡፡=፡ አሌለክ
ሙ ፡ ጸሐፍት ፡ ወፈረሰዊያን ፡ መድልዋን ፡ እለ ፡ ትመስሉ ፡ መቃብረ ፡ ግቡሳነ ፡ እለ ፡ እን
ተ ፡ አፍኣሆሙ ፡ ያስተርኢ ፡ ሠናያነ ፡ ወእንተ ፡ ውስጦሙሰ ፡ ምሉኣነ ፡ አዕጽምተ ፡ ወእ
28 ብድንተ ፡ ወኵሉ ፡ ርኵስ ፡፡=፡ ከማሁኬ ፡ አንትሙኒ ፡ እንተ ፡ አፍኣክሙ ፡ ትጼድቁ ፡ ለ
29 ዓይነ ፡ ሰብእ ፡፡ ወእንተ ፡ ውስጥክሙሰ ፡ ምሉኣነ ፡ ዓመፃ ፡ ወሀይደ ፡ ወአድልዎ ፡፡=፡ አ
ሌለክሙ ፡ ጸሐፍት ፡ ወፈረሳዊያን ፡ መድልዋን ፡ እለ ፡ ትነድቁ ፡ መቃብሪሆሙ ፡ ለነቢያ
30 ት ፡ ወታስተሣንዩ ፡ ዝኀሮሙ ፡ ለጻድቃን ፡=፡ ወትብሉ ፡ ሶበሰ ፡ ሀለውነ ፡ በመዋዕለ ፡ አ
31 በዊነ ፡ እም ፡ ኢኀበርነ ፡ ምስሌሆሙ ፡ ንቅትል ፡ ነቢያተ ፡፡=፡ ናሁኬ ፡ ለሊክሙ ፡ ተአም
32 ኑ ፡ ከመ ፡ ደቂቆሙ ፡ አንትሙ ፡ ለቀተልተ ፡ ነቢያት ፡፡=፡ አንትሙኒ ፡ ፈጽሙ ፡ መስፈር
33 ተ ፡ አበዊክሙ ፡=፡ አፍኦተ ፡ ትውልደ ፡ አራዊተ ፡ ምድር ፡ እፎ ፡ ትክሉ ፡ ኣምሥጠ ፡ እ
34 ምኰነኔ ፡ ገሀነም ፡፡=፡ በእንተዝ ፡ ናሁ ፡ አነ ፡ እፌኑ ፡ ኀቤክሙ ፡ ነቢያተ ፡ ወሐዋርያ
ተ ፡ ወጠቢባተ ፡ ወጸሐፍተ ፡ ወትቀትሉ ፡ በውስቴቶሙ ፡ ወትሰቅሉ ፡ ወትቀሥፉ ፡ እምውስቴ
ቶሙ ፡ በምኵራብቲክሙ ፡ ወትሰዱ ፡ እምሀገር ፡ ውስተ ፡ ሀገር ፡=፡

Væ vobis Scribæ & Phariſæi hypocritæ: qui offertis decimam partem hyſſopi, 23
& anethi, & cumini, & omiſiſtis quæ ſunt majora, obſervantiã legis, æquitatem, & miſericordiam, ac fidem: illa oportet facere, & hæc non omittere.
Duces cæci, qui culicem excutitis, & camelum deglutitis. Væ vobis Scribæ 24
& Phariſæi hypocritæ, qui abluitis calicem & patinam externè; & quod in- 25
tùs eſt plenum rapinâ iniquitate & avaritiâ. Phariſæe cæce, primò lavato 26
calicem, & patinam intrinſecùs, ut fiat mundum quod extrà eſt. Væ vobis 27
Scribæ & Phariſæi hypocritæ, qui ſimiles eſtis ſepulchris dealbatis, quorum exteriora apparent pulchra: ſed interiora eorum plena oſſibus & cadaveribus,
& omni immunditiâ. Sic etiam vos, quod eſt vobis è foris, juſtum videtur 28
oculis hominum: ſed quod intùs eſt vobis, plenum iniquitatis, rapinæ, & ſimulationis. Væ vobis Scribæ & Phariſæi hypocritæ: qui ædificatis ſepulchra 29
prophetarum, & ornatis monumenta juſtorum: Et dicitis, Si fuiſſemus in 30
diebus patrum noſtrorum, non præbuiſſemus conſenſum illis, trucidare prophetas. Ecce igitur voſmetipſi confitemini, quòd eſtis filii eorum qui 31
occiderunt prophetas. Vos complete menſuram patrum veſtrorum. 32
Serpentes generatio viperarum, quomodò poſſitis fugere à judicio gehennæ? 33
Propterea ecce ego mitto ad vos prophetas, & apoſtolos, & ſapientes, & 34
Scribas: & occidetis inter eos nonnullos, *& ſuſpendetis & flagellabitis* nonnullos *ex illis in ſynagogis veſtris, & perſequemini* ex illis *à civitate in civitatem.*

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 * اکنون شما بر نفس خود گواهيد که فرزندان ان پدرانيد که پيغمبرانرا کشتند *
32 33 * هرچه از پيمانهاء پدران شما مانده است * مالامال خواهيد کردن * * اي فرزندان
ماران افاعي از آتش دوزخ کجا توانيد گريختن

صد پانزده ملامت يهوديان به پاداش

34 * براي اين من پيش شما مي فرستم پيغمبران * وحکيمان * ونويسندگان * تا از ايشان بهري
را بکشيد * وچندي را بر دار کنيد * وچندي را در انجمنهاء خود شکنجه دهيد * واز
شهري تا شهر ديگر ايشانرا برانيد *

Vos itaque ẽa voſmetipſos teſtamini, quòd filii illorum patrum ſitis qui Prophetas occiderunt. 31
Quodcunque de menſuris patrum veſtrorum relictum eſt ad ſummum impleturi eſtis. O filii viperarum ab igne gehennæ quò poteſtis fugere. 32 33

CXV. Increpatio Judæorum cum vindicta.

Propterea ego ad vos mitto prophetas, & ſapientes, & ſcribas: quoad aliquos eorum occidatis, & quoſdam in crucem agatis, alios verò in ſynagogis veſtris pœnâ afficiatis, & ab urbe in urbem aliam perſequamini. 34

Ut veniat super vos omnis sanguis justus, effusus super terram, à
35 Ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον, ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ
sanguine Abel justi, usque ad sanguinem Zachariæ filii Barachiæ,
τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου,
quem occidistis inter templum, & altare. Amen dico vobis;
36 ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ, ϗ τοῦ θυσιαστηρίου. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
Venient hæc omnia super generationem istam. Hierusalem, Hierusalem,
37 Ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην. Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, — σμα
occidens Prophetas, & *lapidans* *legatos* ad *ipsam*,
ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, ϗ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτὴν,
quoties volui *supercongregare* filios tuos, quemadmodùm congregat gallina
ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις
pullos suos sub alas, & *non* *voluistis?* Ecce relinquetur
38 τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, ϗ οὐκ ἠθελήσατε; Ἰδοὺ ἀφίεται
vobis domus vestra deserta. Dico enim vobis; Non me videbitis amodò,
39 ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. Λέγω γὰρ ὑμῖν, Οὐ μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι, — σμβ β
donec dicatis; Benedictus *veniens* in nomine Domini.
ἕως ἂν εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

CAP. XXIV. κδ'.

Et egressus Jesus ibat de templo: & accesserunt disci-
1 ΚΑὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ· ϗ προσῆλθον οἱ μαθη-
puli ejus *ostendere* *ei* ædificationes templi. *At* *Jesus* dixit
ταὶ αὐτοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν 2
illis; *Non* *intuemini* omnia hæc? Amen dico vobis; Non relinquetur hic lapis
αὐτοῖς, Οὐ βλέπετε πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος
NZ' super lapidem, qui non *dissolvetur*. Sedente autem eo super montem *Olivarum*,
σμγ ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ μὴ καταλυθήσεται. Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, 3
β accesserunt ad eum discipuli *privatim*, dicentes; Dic nobis, quando hæc
προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν, λέγοντες, Εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα
erunt? & quod signum *tuæ* *præsentiæ*, & consummationis seculi; Et
ἔσται; ϗ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, ϗ τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος; Καὶ 4
respondens Jesus, dixit eis; Videte ne quis vos seducat: Multi
ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ· Πολλοὶ 5
enim venient in nomine meo, dicentes; Ego sum Christus: &
γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός· ϗ
multos seducent. *Futuri* estis *autem* *audire* *bella*, & *auditiones* *bellorum*:
πολλοὺς πλανήσουσι. Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους, ϗ ἀκοὰς πολέμων· 6
Videte ne turbemini: oportet enim *omnia* fieri: sed nondum est finis.
Ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ πάντα γενέσθαι. ἀλλ' οὔπω ἐστὶ τὸ τέλος.
Excitabitur enim gens in gentem, & regnum in regnum: & erunt
Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, ϗ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· ϗ ἔσονται 7
fames, & pestilentiæ, & terræmotus *secundùm* loca.
λιμοὶ, ϗ λοιμοὶ, ϗ σεισμοὶ κατὰ τόπους.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

35 * ܐܝܟܢܐ ܕܢܐܬܐ ܥܠܝܟܘܢ ܟܠܗ ܕܡܐ ܕܙܕܝܩܐ ܕܐܫܬܦܟ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܡܢ ܕܡܗ ܕܗܒܝܠ ܙܕܝܩܐ.
ܘܥܕܡܐ ܠܕܡܗ ܕܙܟܪܝܐ ܒܪ ܒܪܟܝܐ. ܗܘ ܕܩܛܠܬܘܢ ܒܝܬ ܗܝܟܠܐ ܠܡܕܒܚܐ. * ܐܡܝܢ ܐܡܪ 36
ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܢܐܬܝܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܥܠ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. * ܐܘܪܫܠܡ ܐܘܪܫܠܡ. ܩܛܠܬ 37
ܢܒܝܐ. ܘܪܓܡܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܠܝܚܝܢ ܠܘܬܗ. ܟܡܐ ܙܒܢܝܢ ܨܒܝܬ ܕܐܟܢܫ ܒܢܝܟܝ. ܐܝܟ
ܕܡܟܢܫܐ ܬܪܢܓܘܠܬܐ ܦܪܘܓܝܗ ܬܚܝܬ ܓܦܝܗ. ܘܠܐ ܨܒܝܬܘܢ. * ܗܐ ܡܫܬܒܩ ܠܟܘܢ 38
ܒܝܬܟܘܢ ܚܪܒܐ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ. ܕܠܐ ܬܚܙܘܢܢܝ ܡܢ ܗܫܐ. ܥܕܡܐ ܕܬܐܡܪܘܢ 39
ܒܪܝܟ ܗܘ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ.

Ut veniat super vos omnis sanguis justorum, 35
qui effusus est super terram, à sanguine Habel justi, usque ad sanguinem Zachariæ filii Barachiæ, quem trucidâstis inter templum & altare. Amen dico vobis, Venient hæc 36
omnia super generationem istam. Jerusa- 37
lem, Jerusalem, trucîdans Prophetas, & lapidibus obruens eos qui ad eam mittuntur: quoties volui congregare filios tuos, sicut congregat gallina pullos suos sub alas suas; nec voluistis? Ecce, relinquitur vobis do- 38
mus vestra deserta. Dico enim vobis, Non 39
videbitis me ab hoc tempore, usque dum dicatis, Benedictus qui venit in nomine Domini.

* ܕܪܡܫܐ ܕܥܐܕܐ ܕܨܠܝܒܐ * ܣܒ * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܕ *

Ad vesperam festo crucis. 62.

CAP. XXIV.

1 * ܘܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܗܝܟܠܐ ܠܡܐܙܠ. ܘܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܡܚܘܝܢ ܠܗ ܒܢܝܢܗ ܕܗܝܟܠܐ.
2 * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܗܐ ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ
3 ܬܫܬܒܩ ܗܪܟܐ ܟܐܦ ܥܠ ܟܐܦ ܕܠܐ ܬܫܬܪܐ. * ܘܟܕ ܝܬܒ ܝܫܘܥ ܥܠ ܛܘܪܐ ܕܙܝܬܐ.
* ܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܒܝܢܝܗܘܢ ܘܠܗ. ܐܡܪ ܠܢ ܐܡܬܝ ܗܠܝܢ ܢܗܘܝܢ. ܘܡܢܐ ܗܝ
4 ܐܬܐ ܕܡܐܬܝܬܟ ܘܕܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܙܕܗܪܘ ܠܐ ܐܢܫ
5 ܢܛܥܝܟܘܢ. * ܣܓܝܐܐ ܓܝܪ ܢܐܬܘܢ ܒܫܡܝ. ܘܢܐܡܪܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܫܝܚܐ. ܘܠܣܓܝܐܐ
6 ܢܛܥܘܢ. * ܥܬܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܠܡܫܡܥ ܩܪܒܐ ܘܫܘܥܐ ܕܩܪܒܐ. ܚܙܘ ܠܐ ܬܬܕܘܕܘܢ.
7 ܘܠܐ ܓܝܪ ܕܟܠܗܝܢ ܢܗܘܝܢ. ܐܠܐ ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܫܘܠܡܐ. * ܢܩܘܡ ܓܝܪ ܥܡܐ ܥܠ ܥܡܐ.
ܘܡܠܟܘܬܐ ܥܠ ܡܠܟܘܬܐ. ܘܢܗܘܘܢ ܟܦܢܐ ܘܡܘܬܢܐ. ܘܙܘܥܐ ܒܕܘܟ ܕܘܟ.

Et exiit Jesus è templo ut abiret, & acces- 1
sêre discipuli ejus, ostendentes ei ædificium templi. Ipse verò dixit eis, Nonne ecce vi- 2
detis hæc omnia? Amen dico vobis, Non relinquetur hîc lapis super lapidem, quin de-
struatur. Et quum sederet Jesus super mon- 3
tem Olivarum, accesserunt discipuli ejus, & aiunt inter se & eum; Dic nobis quando hæc fient: & quod erit signum adventûs tui, & consummationis mundi? Respondit Jesus, 4
& dixit eis; Cavete, nemo vos inducat in errorem: Multi siquidem venturi sunt in no- 5
mine meo, dicturíque, Ego sum Messia: multosque in errorem inducent. Futurum 6
est autem ut audiatis prælia, & rumorem bellorum: videte ne turbemini: oportet enim ut hæc omnia fiant; sed necdum finis. In- 7
surget enim gens contra gentem, & regnum contra regnum: eruntque fames, & pestilentiæ, & terræmotus variis in locis.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

35 * انچنانك بر شما بيايد خون همه صديقان * كه بر زمين ريخته شد از خون هابيل
36 صديق تا خون † زكريا ابن برخيا كه در ميان هيكل ومذبح اورا كشتيد * راست
37 بشما مي كويم * اين همه برين دوده بيايد * اورشليم اورشليم كشندهٔ پيغمبران *
وسنكسار كنندهٔ ايشان † كه پيش تو فرستاده شدند * چند بار خواستم كه فرزندان
38 ترا فراهم اورم مانند ماكيان * كه بچكان خود را زير بال خود فراهم آورند * نخواستيد * اينك
39 خانهاء شما براي شما ويران * وفرو هشته شوند * اكنون بشما مي كويم ازين ساعت
مرا نخواهيد † ديدن * تا انكه كه بكوييد خجسته است كه بنام خدا مي آيد *

Adeò ut super vos venturus sit 35
sanguis omnium justorum, qui super terram effusus est, à sanguine Habel justi, usque ad sanguinem Zachariæ filii Barachiæ, quem inter templum & altare occidistis. Verum vobis 36
dico, Hæc omnia in hanc generationē venient. Hierusalem, Hierusalem, 37
occidens Prophetas, & lapidans eos qui ad te mittuntur: quoties volui ut filios tuos in unum congregarem, quemadmodum gallinæ congregant pullos suos sub alas suas, & noluistis? Ecce domus ve- 38
stræ propter vos desolatæ ac dirutæ erunt. Jam vobis dico; Ab hoc 39
tempore me non videbitis, donec dicatis, Benedictus est qui in nomine Dei venit.

CAP. XXIV.

1 * وعيسي از هيكل بدر آمد كه برود شاكردان او پيش او نزديك شدند * وعمارت هيكل را
2 بدو نمودند * او بديشان كفت اين عمارت همه نمي بينيد راست بكويم نماند
اينجا سنك بر سنك كه سترده نشود
صد شانزده
باز نمودن مسيح
بر احوالهاي كه در دنيا خواهد شدن
3 * چون عيسي بالاي كوه زيتون

Et Jesus è templo egressus est; ut 1
abiret: ac discipuli ejus accesserunt ad eum, & structuram templi illi ostenderunt. Ipse illis dixit; 2
Ædificia hæc omnia nonne videtis? Certò vobis *dico, Non manebit hic lapis super lapidem qui non excisus erit.*

CXVI. Pergit ostendere Christus quæ in mundo futura sunt.

Cū autem Jes. super montē Olivarū 3

Verſio VULGATA LATINA.

35 Ut veniat ſuper vos omnis ſanguis juſtus, qui effuſus eſt ſuper terram, à ſanguine
Abel juſti uſque ad ſanguinem Zachariæ, filii Barachiæ, quem occidiſtis inter tem-
36 plum & altare. Amen dico vobis; Venient hæc omnia ſuper generationem iſtam.
37 Jeruſalem, Jeruſalem, quæ occîdis prophetas, & lapidas eos qui ad te miſſi ſunt,
quoties volui congregare filios tuos, quemadmodùm gallina congregat pullos ſuos
38 ſub alas, & noluiſti? Ecce relinquetur vobis domus veſtra deſerta. Dico enim
39 vobis; Non me videbitis amodò, donec dicatis; Benedictus, qui venit in nomine
Domini.

CAP. XXIV.

1 ET egreſſus Jeſus de templo, ibat. Et acceſſerunt diſcipuli ejus, ut oſtenderent ei ædificationes templi. Ipſe autem reſpondens dixit illis; Videtis hæc omnia? 2
Amen dico vobis; Non relinquetur hîc lapis ſuper lapidem, qui non deſtruatur.
Sedente autem eo ſuper Montem oliveti, acceſſerunt ad eum diſcipuli ſecretò, di- 3
centes; Dic nobis, quando hæc erunt? & quod ſignum adventûs tui, & conſum-
mationis ſeculi? Et reſpondens Jeſus, dixit eis; Videte ne quis vos ſeducat. 4
Multi enim venient in nomine meo, dicentes; Ego ſum Chriſtus, & multos
ſeducent. Audituri enim eſtis prælia, & opiniones præliorum. Videte ne tur- 5
bemini: oportet enim hæc fieri, ſed nondum eſt finis. Conſurget enim gens 6
in gentem, & regnum in regnum, & erunt peſtilentiæ, & fames, & terræ mo- 7
tus per loca.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لياتي عليكم كل دماء الصديقين المسفوك على الارض * من دم هابيل 35
الصديق الي دم زكريا بن براشيا الذي قتلتموه بين الهيكل والمذبح * امين 36
اقول لكم ان هذا كله ياتي على هذا الجيل * يروسليم يروسليم يا قاتلة الانبياء وراجمة 37
المرسلين اليها كم من مرة اردت ان اجمع بنيك كما يجمع الطاير فراخه تحت جناحيه
فلم تريدوا * هاانذا اترك لكم بيتكم خرابا * وانا اقول لكم انكم لا تروني 38 39
من الان حتي تقولوا مبارك الاتي باسم الرب *

* الفصل الثامن والسبعون *

* ثم خرج يسوع من الهيكل فجاء اليه تلاميذه ليروه بناء الهيكل * فاجابهم قايلا اترون 1 2
هذا كله * امين اقول لكم انه لا يترك هاهنا حجر على حجر الا وينقض * ثم جلس على جبل 3
الزيتون فجاء اليه تلاميذه في خلوة قايلين قل لنا متي يكون هذا * وما علامة مجيك وانقضاء
هذا الزمان * فاجابهم يسوع قايلا انظروا لا يضلنكم احد * فان كثيرين ياتون باسمي 4 5
قايلين انا هو المسيح ويضلون كثيرين * فاذا سمعتم بالحروب واخبار الحروب فانظروا 6
لا تضطربوا فلا بد ان يكون هذا كله لكن لم يات الانقضاء * ولتقومن امة على امة 7
ومملكة على مملكة * ويكون خوف وجوع واضطراب في اماكن *

Ut veniat ſuper vos omnis ſanguis juſto- 35
rum effuſus ſuper terram, à ſanguine
Habel Juſti uſque ad ſanguinem Zacha-
riæ filii Barachiæ, quem occidiſtis inter
templum & altare. Amen dico vobis, 36
Quia hæc omnia venient ſuper hanc ge-
nerationem. Jeruſalem, Jeruſalem, ô tru- 37
cidatrix prophetarum, & lapidatrix
miſſorum ad eam: quoties volui congre-
gare filios tuos, quemadmodum congre-
gat volucre pullos ſuos ſub alas ſuas, &
non acquieviſtis? Ecce relinquam vo- 38
bis domum veſtram deſtructam. Et ego 39
dico vobis, quòd non videbitis me à mo-
dò, donec dicatis, Benedictus qui venit
in nomine Domini.

Sectio ſeptuageſima octava.

CAP. XXIV.

DEindè exiit Jeſus è templo, & ve- 1
nerunt ad eum diſcipuli ejus, ut oſten-
derent ei ædificium templi. Et reſpondit 2
eis, dicens; Videtis hæc omnia? Amen
dico vobis, Quia non relinquetur hîc la-
pis ſuper lapidem quin deſtruatur. Dein- 3
de ſedit ſuper montem olearum, & vene-
runt ad eum diſcipuli ejus in ſeceſſum,
dicentes; Dic nobis, quando erit hoc?
& quod ſignum adventûs tui, & con-
ſummationis hujus temporis? Reſpon- 4
dit eis Jeſus, dicens; Videte ne ſeducat
vos aliquis: Nam multi venient in no- 5
mine meo, dicentes; Ego ſum Chriſtus,
& ſeducent multos. Quando igitur au- 6
dictis prælia & famas præliorum, vide-
te ne turbemini: non enim dubium quin
futura ſint hæc omnia, ſed non advenit
finis. Conſurget quidem gens contra gen- 7
tem, & regnum contra regnum: & erit
timor, & fames, & motus certis in locis.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

35 ከመ : ይብጻሕ : ላዕሌክሙ : ደመ : ኵሉ : ጻድቃን : ዘተክዕወ : ዲበ : ምድር : እምደ
መ : አቤል : ጻድቅ : እስከ : ደመ : ዘካርያስ : ወልደ : በራኪዩ : ዘቀተልክሙ : በማእ
36 ከለ : ቤተ : መቅደስ ::=: አሜን : እብለክሙ : ይበጽሕ : ለዘቲ : ትውልድ : ዘኵ
37 ሉ ::=: ወይቤ : ኢየሩሳሌም : ኢየሩሳሌም : እንተ : ትቀትሎሙ : ለነቢያት : ወእንተ :
ትዌግሮሙ : ለሐዋርያት : ለእለ : ተፈነዉ : ኀቤሃ : ሚመጠነ : ፈቀድኩ : ኣስተጋብኦ
38 ሙ : ለውሉድኪ : ከመ : እንተ : ታስተጋብእ : ደርሆ : አፍርኣቲሃ : ታሕተ : ክነፊሃ : ወ
39 አበይክሙ ::=: ነሁ : ይትኀደግ : ለክሙ : ቤትክሙ : በድወ ::=: እብለክሙ :
ኢትሬእዩኒ : እምይእዜ : እስከ : ሶበ : ትብሉ : ቡሩክ : ዘይመጽእ : በስመ : እግዚአ
ብሔር ::=:
1 ወወፂአ : እግዚእ : ኢየሱስ : እምቤተ : መቅደስ : ሖረ :: ወቀርቡ : ኀቤሁ : አርድኢሁ :
2 ወአርአይዎ : ሕንጻሁ : ለምኵራብ ::=: ወአውሥአ : ወይቤሎሙ : ትሬእዩኑ : ዘን
ተ : ኵሎ : አሜን : እብለክሙ : ኢይትኀደግ : ዝየ : እብን : ዲበ : እብን : ዘኢይትነሠት ::=:

በእንተ : ኀልቀተ : ዓለም ::=:

3 ወእንዘ : ይነብር : ውስተ : ደብረ : ዘይት : ቀርቡ : አርድኢሁ : ኀቤሁ : እንዘ : ይብሉ :
እንተ : ባሕቲቶሙ : ንግረነ : ማእዜ : ይከውንዝ : ወምንተ : ትእምርቱ : ለምጽአ
4 ትከ : ወለኀልቀተ : ዓለም ::=: ወአውሥአ : እግዚእ : ኢየሱስ : ወይቤሎሙ : ዑቁ :
5 አልቦ : ዘያስሕትክሙ ::=: እስመ : ብዙኃን : ይመጽኡ : በስመ : ዚአየ : እንዘ : ይብ
6 ሉ : አነ : ውእቱ : መሲሕ : ወብዙኃን : ያስሕቱ ::=: ወሀለወክሙ : ትስምዑ : ቀት
ለ : ወድምፀ : ፀብኢት : ዑቁ : ኢትደንግፁ : እስመ : ግብር : ይከውን : ከማሁ : ወአኮ :
7 በጊዜሃ : ዘያኀልቅ ::=: ወይትነሣእ : ሕዝብ : ዲበ : ሕዝብ : ወነገሥት : ላዕለ : ነገ
ሥት : ወይመጽእ : ረኃብ : ወብድብድ : ወሀከክ : በበ : ባሕዋርቲሁ ::=:

Ut veniat ſuper vos ſanguis omnium juſtorum, qui effuſus eſt ſuper terram 35
à ſanguine Abel Juſti uſque, ad ſanguinem Zachariæ filii Barachiæ quem
occidiſtis in medio Domûs ſanctæ. Amen dico vobis, Veniet huic generationi 36
hoc omne. Et dicit, Jeruſalem Jeruſalem, quæ occîdis prophetas, & 37
quæ lapidas apoſtolos qui miſſi ſunt ad eam, quoties volui congregare filios
tuos; quemadmodum congregat gallina pullos ſuos ſub alis ejus, & noluiſtis? 38
Ecce relinquetur vobis domus veſtra ſolitaria. Dico vobis, Non videbitis 39
me ab hac hora, donec dicatis; Benedictus qui venit in nomine Do-
mini.

CAP. XXIV.

ET exeundo Dominus Jeſus à domo ſancta abiit: & acceſſerunt ad eum 1
diſcipuli ejus, & commonſtrabant ei ædificium templi. Et reſpondit, & 2
dixit iis; Videtiſne hoc totum? Amen dico vobis, Non relinquetur hîc lapis ſuper
lapidem qui non deſtruetur.

De conſummatione ſeculi.

Et ſedens ſuper montem olearum acceſſerunt diſcipuli ejus ad eum, dicentes 3
privatim; Dic nobis, quando erit hoc? & quid erit *ſignum adventûs tui, &*
finis mundi? Et reſpondit Dominus Jeſus, & dicit iis; Videte ne quis vos 4
ſeducat. Quoniam multi venient in nomine meo dicentes, Ego ſum Meſiah, & 5
multos decipient. Et audituri eſtis bellum, & rumorem præliorum: videte ne tur- 6
bemini quoniam reverâ ſic fiet, ſed non ſtatim conſummatio erit. Et conſurget 7
gens ſupra gentem, & reges contra reges; & veniet fames, & peſtilentia,
& commotio in ſingulis regionibus.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

نشست شاكردان او نزد او شدند وبدو كفتند * كه اينها كي شود ونشان آمدني
تو چيست وانتهاء عالم كي باشد * *عيسي بديشان جواب داد وكفت برهيز باشيد 4
نبادا كسي شما را بفريبانند * زيرا كه بسياران بنام من بيايند * وبكويند منم منم 5
مسيح * وبسياران بديشان كمراه شوند * آماده وحاضر باشيد تا اراجيف را بشنويد * اوازه 6
جنكها ببينيد * پريشان مشويد واجب است كه اينها همه بشود * الا نه بيكبار فرجام
بشود * *براي انك قبيله بر قبيله برخيزند * وپادشاه بر پادشاه كرسنكيها وقحط 7
پيدا كردد ومردن بجاء جاء بسيار باشد *

ſederet, diſcipuli ejus acceſſerunt
ad eum, & ei dixerunt; Hæc
autem quando fient? & ſignum
adventûs tui quodnam eſt? & fi-
nis mundi quando erit? Jeſus 4
illis reſponſum dedit, & dixit;
Cavete ne quis vos fallat. Quia 5
multi in nomine meo venient, &
dicent; Ego ſum, ego ſum Chriſtus,
& multi per eos ſeducentur. Pa- 6
rati & præſentes animo *eſtote, ut*
cum *rumores audiveritis,* & *com-*
motiones bellorum videritis, ne tur-
bati ſitis: oportet ut hæc omnia fi-
ant, ſed unicâ vice finis non erit.
Quoniam tribus in tribum inſur- 7
gent, & rex in regem: fames &
penuria exorientur, & mors ubi-
que locorum plurima erit.

Omnia autem hæc *initium* dolorum. Tunc tradent vos in tribulationē,
8 Πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων. Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν, σμδ α
9 & occident vos: & eritis odio *habiti* *ab* omnibus gen-
καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἐ-
tibus, propter nomen meum. Et tunc *offendentur* multi: &
10 θνῶν, διὰ τὸ ὄνομά μου. Καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί, καὶ σμε ι
invicèm tradent, & odio habebunt invicèm. Et multi pseudopropheꞏ
11 ἀλλήλους παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. Καὶ πολλοὶ ψευδοπροφῆ-
tæ *excitabuntur*, & seducent multos. Et *propter* *multiplica-*
12 ται ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς. Καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆ-
ri *iniquitatem*, refrigescet charitas multorum. Qui autem *permanens* in
13 ναι τὴν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς
finem, hic *servabitur*. Et prædicabitur hoc Evangelium
14 τέλος, οὗτος σωθήσεται. Καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς σμϛ ϛ
regni in *universa* *habitata*, in testimonium omnibus gentibus: &
βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ
tunc veniet *finis*. Cùm ergò videritis abominationem desolatio-
15 τότε ἥξει τὸ τέλος. Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσε- σμζ ϛ
nis, *effatam* à Daniele propheta, stantem in loco sancto:
ως, τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἑστὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ· ὁ
(*legens* intelligat:) Tunc qui in Judæa, fugiant ad mon-
16 ἀναγινώσκων νοείτω· Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄ- σμη β

tes. Qui *super* *domum*, non descendat tollere aliquid de *ede*
ρη. Ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβαινέτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας 17
sua: Et qui in agro, non revertatur *retrò* tollere *vestes*
αὐτοῦ· Καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, μὴ ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἆραι τὰ ἱμάτια 18
σμθ β suas. Væ autem *in* *utero* *habentibus*, & *lactantibus* in il-
αὐτοῦ. Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκεί- 19
σν ϛ lis diebus. Orate autem ut non fiat fuga vestra hye-
ναις ταῖς ἡμέραις. Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χει- 20
me, *neque* *in* Sabbato: Erit enim tunc tribulatio magna, qualis
σνα β μῶνος, μηδὲ ἐν σαββάτῳ· Ἔσται γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἵα 21
non fuit ab initio mundi, usque modò, neque *non* fiet.
οὐ γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου, ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ μὴ γένηται.
σνβ ϛ Et *si* *non* *contracti* fuissent dies illi, non fuisset *servata* omnis caro:
Καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· 22
propter *autem* electos *contrahentur* dies illi. Tunc si
σνγ β διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. Τότε ἐάν 23
quis vobis dixerit; Ecce hîc Christus, aut illîc: *ne* *credatis*. *Excita-*
σνδ ϛ τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε· μὴ πιστεύσητε. Ἐγερθή- 24
buntur enim pseudochristi & pseudoprophetæ: & dabunt signa magna & pro-
σονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται· καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέ-
digia, ita ut *seducere*, si *possibile*, *&* *electos*.
ρατα, ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 9 * ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܟܠܗܝܢ ܪܫܐ ܐܢܝܢ ܕܚܒܠܐ܂ * ܗܝܕܝܢ ܢܫܠܡܘܢܟܘܢ ܠܐܘܠܨܢܐ ܘܢܩܛܠܘܢܟܘܢ܂
10 ܘܬܗܘܘܢ ܣܢܝܐܝܢ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܡܛܠ ܫܡܝ܂ * ܗܝܕܝܢ ܢܬܟܫܠܘܢ
11 ܣܓܝܐܐ ܘܢܣܢܘܢ ܚܕ ܠܚܕ܂ ܘܢܫܠܡܘܢ ܚܕ ܠܚܕ܂ * ܘܣܓܝܐܐ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ ܢܩܘܡܘܢ܂
12 13 ܘܢܛܥܘܢ ܠܣܓܝܐܐ܂ * ܘܡܛܠ ܣܓܝܐܘܬ ܥܘܠܐ܂ ܢܦܘܓ ܚܘܒܐ ܕܣܓܝܐܐ܂ * ܡܢ
14 ܕܢܣܝܒܪ ܕܝܢ ܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ ܗܘ ܢܚܐ܂ * ܘܬܬܟܪܙ ܗܕܐ ܣܒܪܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܒܟܠܗ ܥܠܡܐ܂
15 ܠܣܗܕܘܬܐ ܕܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ܂ ܘܗܝܕܝܢ ܬܐܬܐ ܫܘܠܡܐ܂ * ܡܐ ܕܝܢ ܕܚܙܝܬܘܢ ܐܬܐ
ܛܢܦܐ ܕܚܘܪܒܐ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܕܢܝܐܝܠ ܢܒܝܐ܂ ܕܩܐܡ ܒܕܘܟܬܐ ܩܕܝܫܬܐ܂ ܗܘ ܕܩܪܐ
16 17 ܢܣܬܟܠ܂ * ܗܝܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܗܘܕ ܐܢܘܢ ܢܥܪܩܘܢ ܠܛܘܪܐ܂ * ܘܗܘ ܕܥܠ ܐܓܪܐ ܗܘ܂ ܠܐ
18 ܢܚܘܬ ܠܡܫܩܠ ܡܕܡ ܕܒܒܝܬܗ܂ * ܘܗܘ ܕܒܚܩܠܐ ܗܘ܂ ܠܐ ܢܬܗܦܟ ܠܒܣܬܪܗ ܠܡܫܩܠ
19 20 ܢܚܬܘܗܝ܂ * ܘܝ ܕܝܢ ܠܒܛܢܬܐ܂ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܡܝܢܩܢ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ܂ * ܨܠܘ ܕܝܢ ܕܠܐ
21 ܢܗܘܐ ܥܪܘܩܝܟܘܢ ܒܣܬܘܐ ܘܠܐ ܒܫܒܬܐ܂ * ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܗܝܕܝܢ ܐܘܠܨܢܐ ܪܒܐ܂ ܐܝܟܢܐ
22 ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܪܫܝܬܗ ܕܥܠܡܐ ܘܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܘܠܐ ܢܗܘܐ܂ * ܘܐܠܘ ܠܐ ܐܬܟܪܝܘ ܝܘܡܬܐ
23 ܗܢܘܢ܂ ܠܐ ܚܝܐ ܗܘܐ ܟܠ ܒܣܪ܂ ܡܛܠ ܓܒܝܐ ܕܝܢ ܢܬܟܪܘܢ ܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ܂ * ܗܝܕܝܢ
24 ܐܢ ܐܢܫ ܢܐܡܪ ܠܟܘܢ܂ ܗܐ ܗܪܟܐ ܡܫܝܚܐ ܐܘ ܬܡܢ܂ ܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢ܂ * ܢܩܘܡܘܢ
ܓܝܪ ܡܫܝܚܐ ܕܓܠܐ܂ ܘܢܒܝܐ ܕܓܠܐ܂ ܘܢܬܠܘܢ ܐܬܘܬܐ ܪܘܪܒܬܐ܂ ܐܝܟ ܕܢܛܥܘܢ
ܐܢ ܡܫܟܚܐ ܐܦ ܠܓܒܝܐ܂

Hæc autem omnia principium sunt dolo- 8
rum. Tunc tradent vos oppressioni, & in- 9
terficient vos: eritisque exosi omnibus gen-
tibus propter nomen meum. Tunc impin- 10
gent multi, & odio prosequetur alius alium;
& alius alium prodet. Et multi pseudopro- 11
phetæ surgent, multosque inducent in erro-
rem. Et propter multitudinem iniquitatis, 12
tepescet charitas multorum. Qui autem sus- 13
tinuerit ad finem usque, is salvus erit. Et 14
prædicabitur hoc Evangelium regni in uni-
verso mundo, in testimonium omnium gen-
tium: & tunc veniet consummatio. Quum 15
autem videritis portentum immundum vasta-
tionis, quod dictum est per Danielem pro-
phetam, stare in loco sancto; (is qui legit, in-
telligat;) Tunc illi qui in Judæa fuerint, 16
fugiant in montem: Et is qui fuerit in te- 17
cto, non descendat ut sumat quæ sunt in æ-
dibus suis. Et qui in agro fuerit, non re ver- 18
tatur retrò, ut accipiat vestimentum suum.
Væ autem prægnantibus, & iis quæ nutrices 19
futuræ sunt in illis diebus. Orate verò ne 20
fiat fuga vestra hyeme, neque sabbatho. E- 21
rit enim tunc afflictio magna, qualis non fu-
it ab initio mundi, nunc usque, nec erit. Et 22
nisi decurtati fuissent dies illi, non viveret
omnis caro: verùm propter electos decur-
tabuntur dies illi. Tunc si quispiam dixerit 23
vobis, Ecce hîc est Messia, aut hîc: ne credi-
te. Surgent enim pseudochristi, & pseudo- 24
prophetæ, edentque signa magnifica, adeò
ut inducant in errorem (si fieri possit) et-
iam electos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 9 * اينها همه پيش روي خيال است يعني اشفتكي * انكه شما را در تنكي بسپارند.
10 وشما را بكشند * وازهمه خلق دشمن داشته شويد براي نام من * وبسياران پريشان
11 شوند * وهمديكر را دشمن دارند * وپيغمبران دروغ بسيار بديد آيند * وبسيارا
12 كروه را كمراه كنند * واز براي بسياري كناهها دوستي [بسياران] كم شود
13 14 * هر كه تا آخر صبر كند زندهٔ ابد شود * واين مژدهٔ ملكوت در همهٔ عالم
15 كفته شود * براي كواهي همه خلق * انكه انتها بيايد * چون آيت پليد
را از ان خرابي كه در دانيال پيغمبر كفته شد ببينيد * در جايكاه پاك ايستاده *
16 هر كه بخواند در يابد * انكه ايشان كه در يهودا اند * بكوه كريزند
17 * وانك بر بام باشد نتواند فرود آمدن * وانك چيزي ازخانهٔ خود بستاند
18 * وآنك در كشتزار باشد * باز پس نتواند كرديد تا جامهٔ خود بستاند *
19 * انكه واي بر زنان ابستن وانان كه بچه را شير مي دهند † دران روزها

Hæc omnia antecedentia sunt ter- 8
roris (i. e. perturbationis). Tunc 9
vos in angustiam tradent, & vos
interficient, & omnibus populis
odio habiti eritis propter nomen
meum. Et multi offensi erunt, 10
& se mutuò odio habebunt. Et 11
pseudoprophetæ multi prodibunt, &
populum multum seducent. Et 12
præ multitudine peccatorum cha-
ritas multorum minima erit. Qui- 13
cunque autem *ad extremum pati-*
entiam egerit, vivens æternùm e-
rit. Et hoc Evangelium regni in 14
universo mundi annuntiabitur, in
testimonium omnibus populis: tunc
finis veniet. Cùm signum immun- 15
di ex desolatione, quod dictum est
in Daniele propheta, videritis in
loco sancto stans, quicunque legit
intelligat. Tunc illi qui in Judæa 16
sunt, in montem fugiant. Et qui 17
super tectum fuerit; non poterit
descendere, ne quidem ut aliquid
ex domo sua accipiat. Et qui in 18
agro fuerit, retrò non poterit re-
verti, ut vestem suam sumat. Eo 19
tempore væ mulieribus prægnanti-
bus, & illis quæ infantes lactave-
rint in illis diebus.

Verſio VULGATA LATINA.

8 9 Hæc autem omnia initia ſunt dolorum. Tunc tradent vos in tribulationem, &
10 occident vos : & eritis odio omnibus gentibus propter nomen meum. Et tunc
11 ſcandalizabuntur multi, & invicèm tradent, & odio habebunt invicém. Et mul-
12 ti pſeudoprophetæ ſurgent, & ſeducent multos. Et quoniam abundavit iniqui-
13 tas, refrigeſcet charitas multorum. Qui autem perſeveraverit uſque in finem,
14 hic ſalvus erit. Et prædicabitur hoc Evangelium regni in univerſo orbe, in te-
15 ſtimonium omnibus gentibus : & tunc veniet conſummatio. Cùm ergò videri-
tis abominationem deſolationis, quæ dicta eſt à Daniele propheta, ſtantem in loco
16 ſancto : qui legit, intelligat : Tunc qui in Judæa ſunt, fugiant ad montes :
Et qui in tecto, non deſcendat tollere aliquid de domo ſua : Et qui in agro, non 17 18
revertatur tollere tunicam ſuam. Væ autem prægnantibus & nutrientibus in illis 19
diebus. Orate autem ut non fiat fuga veſtra in hyeme, vel ſabbato. Erit enim 20
tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi uſque modò, neque fiet. 21
Et niſi breviati fuiſſent dies illi, non fieret ſalva omnis caro : ſed propter ele- 22
ctos breviabuntur dies illi. Tunc ſi quis vobis dixerit ; Ecce hîc eſt Chriſtus, aut 23
illìc : nolite credere. Surgent enim pſeudochriſti, & pſeudoprophetæ : & da- 24
bunt ſigna magna, & prodigia, ita ut in errorem inducantur (ſi fieri poteſt) etiam
electi.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 9 *وَكُلُّ هٰذَا اَوَّلُ اَلْمَخَاضِ * حِينَيِذٍ يُسْلِمُونَكُمْ اِلَي اَلضِّيقِ وَيَقْتُلُونَكُمْ * وَتَكُونُونَ
10 مَبْغُوضِينَ مِنْ كُلِّ اَلْاُمَمِ مِنْ اَجْلِ اِسْمِي * وَحِينَيِذٍ يَشُكُّ كَثِيرُونَ * وَيُسْلِمُ بَعْضُكُمْ
11 بَعْضًا * وَيُبْغِضُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا * وَيَقُومُ كَثِيرُونَ مِنَ اَلْاَنْبِيَاءِ اَلْكَذَبَةِ وَيُضِلُّونَ
12 13 كَثِيرِينَ * وَلِكَثْرَةِ اَلْاِثْمِ تَقِلُّ اَلْمَحَبَّةُ مِنْ كَثِيرِينَ * وَاَلَّذِي يَصْبِرُ اِلَي اَلْمُنْتَهَي
14 يَخْلُصُ * وَيُكْرَزُ بِبِشَارَةِ اَلْمَلَكُوتِ فِي جَمِيعِ اَلْمَسْكُونَةِ شَهَادَةً لِكُلِّ اَلْاُمَمِ * وَحِينَيِذٍ
15 يَاْتِي اَلْاِنْقِضَاءُ * فَاِذَا رَاَيْتُمْ رِجْسَةَ اَلْخَرَابِ اَلَّتِي قِيلَتْ فِي دَانِيَالَ اَلنَّبِيِّ قَائِمَةً فِي اَلْمَكَانِ
16 17 اَلْمُقَدَّسِ فَلْيَفْهَمِ اَلْقَارِي * فَحِينَيِذٍ اَلَّذِينَ فِي يَهُودَا يَهْرُبُونَ اِلَي اَلْجِبَالِ * وَاَلَّذِي عَلَي
18 اَلسَّطْحِ لَا يَنْزِلْ لِيَاْخُذَ مَا فِي بَيْتِهِ * وَاَلَّذِي فِي اَلْحَقْلِ لَا يَرْجِعْ اِلَي وَرَائِهِ لِيَاْخُذَ
19 20 ثِيَابَهُ * اَلْوَيْلُ لِلْحَبَالَي وَاَلْمُرْضِعَاتِ فِي تِلْكَ اَلْاَيَّامِ * صَلُّوا لِئَلَّا يَكُونَ هَرَبُكُمْ فِي
21 شِتَاءٍ وَلَا فِي سَبْتٍ * وَسَيَكُونُ ضِيقٌ عَظِيمٌ فِي ذَلِكَ اَلزَّمَانِ لَمْ يَكُنْ مِثْلُهُ مِنْ
22 اَوَّلِ اَلْعَالَمِ حَتَّي اَلْآنَ وَلَا يَكُونُ * وَلَوْلَا اَنَّ تِلْكَ اَلْاَيَّامَ قُصِّرَتْ لَمْ يَخْلُصْ ذُو جَسَدٍ *
23 لَكِنْ لِاَجْلِ اَلْمُنْتَخَبِينَ قُصِّرَتْ تِلْكَ اَلْاَيَّامُ * حِينَيِذٍ اِنْ قَالَ لَكُمْ اَحَدٌ اَنَّ اَلْمَسِيحَ
24 هُنَا اَوْ هُنَاكَ فَلَا تُصَدِّقُوا * فَسَيَقُومُ مُسَحَاءُ كَذِبٍ وَاَنْبِيَاءُ كَذَبَةٌ وَيُعْطُونَ عَلَامَاتٍ
عَظِيمَةً وَآيَاتٍ حَتَّي يُضِلُّونَ اَصْفِيَائِي اِنْ قَدَرُوا *

Et omnia hæc erunt principium do- 8
loris partûs. Tunc tradent vos an- 9
guſtiæ, & occident vos : & eritis o-
dioſi omnibus populis propter nomen me-
um. Et tunc hæſitabunt multi : & 10
tradet alter ex vobis alterum : &
odio proſequetur alter alterum. Et 11
ſurgent multi ex prophetis mendaci-
bus, & ſeducent multos. Et ob mul- 12
titudinem iniquitatis diminuetur cha-
ritas multorum. Et qui expectave- 13
rit uſque in finem, ſalvabitur. Et 14
prædicabitur Evangelium regni in to-
ta habitata, in teſtimonium omni-
bus gentibus, ac tunc veniet con-
ſummatio. Quando igitur videbitis 15
abominationem deſtructionis, quæ di-
cta eſt in Daniele propheta, ſtantem
in loco ſancto; (intelligat legens,)
Tunc qui ſunt in Juda, fugient in 16
montes : Et qui ſuper tectum, non 17
deſcendet tollere quod eſt in domo ſua.
Et qui in agro, non revertetur retrò, 18
ut accipiat veſtimenta ſua. Væ præ- 19
gnantibus, & lactantibus in illis die-
bus. Orate, ne ſit fuga veſtra in hy- 20
eme, neque in ſabbatho. Futura eſt 21
enim anguſtia maxima in eo tempo-
re, cui non fuit ſimilis ab initio mun-
di uſque modò, neque erit. Et niſi il- 22
li dies abbreviati eſſent, non ſalva-
retur præditus corpore: Sed propter
electos abbreviati ſunt illi dies. Tunc 23
ſi dixerit vobis aliquis, Quòd Chri-
ſtus eſt hic, vel illic, ne credatis.
Surgent enim Chriſti falſitatis, & pro- 24
phetæ mendaces, & dabunt ſigna ma-
gna & prodigia, ut ſeducant electos me-
os, ſi poſſint.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 9 ወዝኵሉ ፡ ቀደሚ ፡ ሕማም፡፡=፡ አሜሃ ፡ ይሜጥዉክሙ ፡ ለመንደቤ ፡ ወይቀት
10 ሉክሙ ፡ ወይቀሠፉክሙ ፡ ወይጸልእክሙ ፡ ኵሉ ፡ ሕዝብ ፡ በእንተ ፡ ስምየ፡=፡ ወ
11 አሜሃ ፡ ይዐልው ፡ ብዙኃን ፡ ወይጸልሉ ፡ በቤናቲሆሙ ፡ ወይትቃተሉ፡=፡ ወብዙኃን ፡
12 ሐሰዊያን ፡ ነቢያት ፡ ይመጽኡ ፡ ወብዙኃነ ፡ ያስሕቱ፡፡=፡ ወእምብዝኃ ፡ ለእከይ ፡
13 ተሴኵስ ፡ ፍቅር ፡ ብዙኃት፡=፡ ወዘስ ፡ አዝለፈ ፡ ትዕግሠቶ ፡ ውእቱ ፡ ዘይድኅን፡፡=፡
14 ወይሰበክ ፡ ዝወንገል ፡ መንግሥት ፡ ውስተ ፡ ኵሉ ፡ ዓለም ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ ስምዐ ፡
15 ላዕለ ፡ ኵሉ ፡ አሕዛብ ፡ ወይእተ ፡ አሚረ ፡ ይበጽሕ ፡ ኅልቀተ ፡ ዓለም፡=፡ አ
መርኢክሙ ፡ ኅሰሮ ፡ ለሙስና፡፡ ዘተብህለ ፡ በደንኤል ፡ ነቢይ ፡ እንዘ፡ይቀውም ፡ ውስተ ፡
16 መከን ፡ ቅዱስ ፡ ዘያነብብ ፡ ይለቡ፡፡=፡ አሜሃ ፡ እለ ፡ ውስተ ፡ ይሁደ ፡ ይጕዩ ፡ ው
17 ስተ ፡ አድባር፡=፡ ወዘውስተ ፡ ናሕስ ፡ ኢይረድ ፡ ይንሣእ ፡ ዘውስተ፡ቤት፡፡=፡ ወዘውስ
18 ተ ፡ ገራህት ፡ ኢይትመየጥ ፡ ድኅሬሁ ፡ ይንሣእ ፡ ልብሶ፡፡=፡ አሌሎን ፡ ባሕቱ ፡ ለፅኑ
19 ሳት ፡ ወለእለ ፡ ይሐፅና ፡ በውእቱ ፡ መዋዕል፡፡=፡ ወጸልዩ ፡ ኢይኩን ፡ ጕያክሙ ፡
20 በክረምት ፡ ወበሰንበት፡፡=፡ እስመ ፡ ይከውን ፡ ውእቱ ፡ አሚረ ፡ ዓቢይ ፡ ሕማም ፡
21 ወመንድቤ ፡ ዘኢኮነ ፡ እምቅድመ ፡ ዓለም ፡ ወእስከ ፡ ዮም ፡ ወኢይኩንሂ፡፡=፡ ወሶ
22 በ ፡ እኮሁ ፡ ዘኅጸረ ፡ እማንቱ ፡ መዋዕል ፡ አልቦ ፡ ዘእምድኅነ ፡ መኑሂ ፡ ዘሥጋ፡፡
23 ወበሕቱ ፡ በእንተ ፡ ኅሩያን ፡ ይኅጽራ ፡ እማንቱ ፡ መዋዕል፡፡=፡ አሜሃ ፡ ለእመ ፡
24 ዘይቤሉክሙ ፡ ነዋ ፡ ዝየ ፡ ሃሎ ፡ ክርስቶስ ፡ ወነዋ ፡ ከሕክ ፡ ኢትእመኑ፡፡=፡ እስመ ፡
ይመጽኡ ፡ ሐሰዊያነ ፡ መሲሕ ፡ ወሐሰዊያን ፡ ነቢያት ፡ ወይገብሩ ፡ ተአምረ ፡ ዐበይ
ተ ፡ ወመንክረ ፡ ለአስሕቶ ፡ ሶበ ፡ ይትከሀሎሙሁ ፡ ለኅሩያን፡=፡

Et hæc omnia ſunt principium doloris. Tunc tradent vos tribulationi, 8 9
& occident vos, & flagellabunt vos : & odio habebunt vos omnes
gentes propter nomen meum. Et tunc prævaricabuntur multi, & odio 10
habebunt invicém : & trucidabuntur. Et multi pſeudoprophetæ veni- 11
ent, & multos ſeducent. Et præ abundantia iniquitatis claudicabit di- 12
lectio multorum. Et qui continuaverit tolerantiam ſuam, is ſalvus 13
erit. Et prædicabitur hoc Evangelium regni in univerſo mundo, ut ſit 14
teſtimonio ſuper omnes gentes, & illâ die veniet finis mundi. Quum 15
videritis turpitudinem deſolationis, quæ dicta eſt in Daniele propheta
ſtantem ſuper loco ſancto : qui legunt intelligant. Tunc qui in Judæa 16
fuerunt, fugient in montes : Et qui in tecto, non deſcendet ſumere quod 17
fuit in domo : Et qui in agro non revertetur retrò ſumere veſtimentum 18
ſuum. Væ præcipuè prægnantibus, & ſinu portantibus in illo die. Et 19
orate ne fiat fuga veſtra in hyeme, vel in Sabbatho. Et quoniam erit 20
illo die afflictio magna, & tribulatio, quæ non fuit à principio mundi 21
uſque hodiè, neque erit. Et niſi abbreviati fuiſſent iſti dies nullus ſal- 22
vus eſſet qui ex carne conſtat : ſed propter electos abbreviati erunt 23
iſti dies. Tunc ſi quis dicet vobis, Ecce hic eſt Chriſtus, aut ecce 24
illic : ne credite. Quoniam venient pſeudochriſti, & pſeudoprophetæ :
& facient ſigna magna & miracula, ſeducere ſi poſſent vel e-
lectos.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

20 21 *اكنون نماز كنيد تا كريختني شما بزمستان † نباشد * ونه در روز شنبه * وشود † عظيم
22 تنكي ودشخواري كه از ابتداي عالم تا اين ساعت مانند او نشد * ونشود * *اكر ان
روزها كوتاه نمي شدند * هر كوشتمندي زنده نمي ماند الا براي پاكان † ان روزها
23 كوتاه شوند * *واكر بدان روزها كسي بشما بكويد كه مسيح اينجاست * يا انجا باور
24 مداريد * * زيرا بسيار مسيحان وپيغمبران دروغي ظاهر شوند * وايتهاء سهمناك پيدا
كنند ومردم بسيار كمراه كنند * وبفريبانند تا كزيدكان نيز *

Orate jam ut fuga veſtra in hyeme 20
non ſit, neque in die ſabbathi. Erit 21
autem anguſtia ſumma et calamitas,
ut ab initio mundi uſque ad hanc ho-
ram ſimilis ei non fuerit, nec erit.
Et niſi illi dies abbreviati eſſent, 22
nullum carne conſtans vivum mane-
ret : ſed propter ſanctos dies illi
abbreviati erunt. Et ſi in illis die- 23
bus quiſquam vobis dixerit, quòd
Chriſtus hîc eſt, aut illic : fidem ne
habeatis. Quia multi Chriſti & 24
prophetæ falſi apparebunt, & ſigna
terribilia edent, & homines pluri-
mos in errorem inducent & decipi-
ent, uſque electos etiam.

Ecce prædixi vobis. Si ergò dixerint vobis; Ecce in deſerto eſt, *ne*
25 26 Ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν. Ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστί, μὴ σνε ε
exeatis: Ecce in *conclavibus, ne credatis.* Sicut enim fulgur exit
27 ἐξέλθητε· ἰδοὺ ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται σνϛ ε
ab *Orientibus,* & *apparet* uſque *Occidentes:* ita erit & *præſentia* filii hominis.
ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν· οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.
28 Ubicunque *enim* fuerit *cadaver, illuc* congregabuntur aquilæ. Statim
29 Ὅπου γὰρ ἐὰν ᾖ τὸ πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. Εὐθέως σνζ ε
autem poſt tribulationem dierum illorum, Sol obſcurabitur, &
δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ σνη β
Luna non dabit lumen ſuum, & ſtellæ cadent de cœlo, &
ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ
efficaciæ cœlorum *concutientur.* Et tunc parebit ſignum filii
30 αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. Καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ σνθ β
hominis in cœlo: & tunc plangent omnes tribus terræ, & videbunt
τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται
filium hominis venientem in nubibus cœli, cum *efficacia* & *gloria*
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ, μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης
multa. Et *legabit* angelos ſuos cum *tubæ* voce magna:
31 πολλῆς. Καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης,
& congregabunt electos ejus à quatuor ventis, à ſummis
καὶ ἐπισυνάξουσι τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρων
cœlorum uſque *extremo* eorum. *A verò ficu* diſcite parabolam: Cùm
οὐρανῶν ἕως ἄκρων αὐτῶν. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν 32
jam ramus ejus fuerit tener, & folia *germinaverint,* ſcitis quia
ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἁπαλός, καὶ τὰ φύλλα ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι
propè æſtas. Ita & vos, cùm videritis omnia hæc, ſcitote quia
ἐγγὺς τὸ θέρος. Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα, γινώσκετε ὅτι 33
propè eſt in januis. Amen dico vobis; Non præteribit generatio
ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ 34
hæc, donec omnia iſta fiant. Cœlum & terra *præteribunt:*
αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται· 35
verùm verba mea non præteribunt. De autem die illa, &
ΝΗʹ οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καὶ 36
hora nemo ſcit, neque angeli cœlorum, *ſi non* Pater meus ſolus.
σξ ϛ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνος.
Sicut autem *dies* Noe, ita erit & adventus Filii
σξα ε Ὥσπερ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ 37
hominis. Sicut enim erant in diebus ante diluvium, comedentes
τοῦ ἀνθρώπου. Ὥσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, τρώγοντες 38
& bibentes, nubentes & nuptui tradentes, uſquè *quo die* intravit
καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε
Noe in arcam:
Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν·

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 26 * ܗܐ ܩܕܡܬ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. * ܐܢ ܢܐܡܪܘܢ ܠܟܘܢ ܗܐ ܒܡܕܒܪܐ ܗܘ ܠܐ ܬܦܩܘܢ. ܘܗܐ
27 ܒܬܘܢܐ ܗܘ ܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢ. * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܒܪܩܐ ܢܦܩ ܡܢ ܡܕܢܚܐ. ܘܡܬܚܙܐ ܥܕܡܐ
28 ܠܡܥܪܒܐ. ܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܡܐܬܝܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. * ܐܝܟܐ ܕܢܗܘܐ ܫܠܕܐ. ܬܡܢ
29 ܢܬܟܢܫܘܢ ܢܫܪܐ. * ܡܚܕܐ ܕܝܢ ܒܬܪ ܐܘܠܨܢܐ ܕܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܫܡܫܐ ܢܚܫܟ. ܘܣܗܪܐ ܠܐ
30 ܢܚܘܐ ܢܘܗܪܗ. ܘܟܘܟܒܐ ܢܦܠܘܢ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܚܝܠܐ ܕܫܡܝܐ ܢܬܬܙܝܥܘܢ. * ܘܗܝܕܝܢ
ܢܬܚܙܐ ܢܝܫܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܫܡܝܐ. ܘܗܝܕܝܢ ܢܪܩܕܘܢ ܟܠܗܘܢ ܫܪܒܬܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܢܚܙܘܢ
31 ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܐܬܐ ܥܠ ܥܢܢܝ ܫܡܝܐ. ܥܡ ܚܝܠܐ ܘܫܘܒܚܐ ܣܓܝܐܐ. * ܘܢܫܕܪ ܡܠܐܟܘܗܝ
ܥܡ ܫܝܦܘܪܐ ܪܒܐ. ܘܢܟܢܫܘܢ ܠܓܒܝܐ ܕܝܠܗ ܡܢ ܐܪܒܥܐ ܪܘܚܝܢ. ܡܢ ܪܝܫܝܗܘܢ ܕܫܡܝܐ
32 ܘܥܕܡܐ ܠܪܝܫܝܗܘܢ. * ܡܢ ܬܬܐ ܕܝܢ ܝܠܦܘ ܦܠܐܬܐ. ܕܡܚܕܐ ܕܣܘܟܝܗ ܪܟܟܝܢ ܘܡܦܪܥܝܢ ܛܪܦܝܗ.
33 ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܛܐ ܩܝܛܐ. * ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. ܕܥܘ
34 ܕܡܛܬ ܠܗ ܠܬܪܥܐ. * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܥܒܪ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. ܥܕܡܐ ܕܗܠܝܢ
35 ܟܠܗܝܢ ܢܗܘܝܢ. * ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܢܥܒܪܘܢ. ܘܡܠܝ ܠܐ ܢܥܒܪܢ.

* ܩܪܝܢܐ ܕܥܢܝܕܐ * ܗܣ *

36 ܥܠ ܝܘܡܐ ܕܝܢ ܗܘ. ܘܥܠ ܫܥܬܐ ܗܝ. ܐܢܫ ܠܐ ܝܕܥ. ܐܦܠܐ ܡܠܐܟܐ ܕܫܡܝܐ. ܐܠܐ ܐܒܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ.
37 38 * ܐܝܟܢܐ ܕܝܢ ܕܒܝܘܡܬܗ ܕܢܘܚ. ܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܡܐܬܝܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬܝܗܘܢ
ܗܘܘ ܩܕܡ ܛܘܦܢܐ ܐܟܠܝܢ ܘܫܬܝܢ. ܘܢܣܒܝܢ ܢܫܐ ܘܝܗܒܝܢ ܠܓܒܪܐ. ܥܕܡܐ
ܠܝܘܡܐ ܕܥܠ ܢܘܚ ܠܟܘܘܬܐ.

Ecce prædixi vobis. Si ergò dixerint vobis, 25 26
Ecce in deſerto eſt, ne exieritis: aut, Ecce in cubiculo eſt, ne fidem adhibueritis.
Quemadmodum fulgur exit ab Oriente, & 27
videtur in Occidentem uſque: ita futurus eſt
adventus filii hominis. Ubicunque verò erit 28
cadaver, ibi congregabuntur aquilæ. Statim 29
autem poſt anguſtiam dierum illorum
Sol obtenebreſcet, & Luna non oſtendet
ſplendorem ſuum, & ſtellæ cadent è cœlis,
& virtutes cœlorum commovebuntur. Tuncque 30
apparebit ſignum Filii hominis in cœlis:
& tunc plangent omnes generationes
terræ, & conſpicient Filium hominis venientem
ſuper nubes cœli cum virtute & gloriâ
multâ. Et mittet angelos ſuos cum tubicine 31
magno, & congregabunt electos ejus à
quatuor ventis, ab extremo cœlorum uſque
ad extremum eorum. A ficu autem diſcite 32
parabolam: nam ſtatim atque rami ejus tenereſcunt,
& enaſcuntur folia ejus, ſcitis adventare
æſtatem. Sic & vos quum videritis 33
hæc omnia, ſcitote rem perveniſſe ad
portam. Amen dico vobis, Nequaquam præterituram 34
generationem iſtam, uſquedum
hæc omnia fiant. Cœlum & terra præteribunt, 35
at ſermones mei nequaquam præteribunt.

Lectio Defunctorum.63.

De die autem illo, & de hora illa nemo novit, 36
ne angeli quidem cœlorum, ſed Pater
tantùm. Sicut autem diebus Noe, ita futurus
eſt adventus filii hominis. Sicut enim 37
qui erant ante diluvium, edebant & bibebant,
& ducebant uxores, dabantque viris, 38
ad eum uſque diem quo ingreſſus eſt
Noe in arcam:

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 26 * اينك پيشتر بشما كفتم * اكر بشما بكويند * كه در ويرانيست * بدر
27 ميابيد * واكر بكويند در خلوت است باور مداريد * براي انك همچون برق از مشرق
28 بتابد وتا مغرب نموده شود * امدني فرزند ادمي اينچنين بشود * براي انك هر
29 كجا كه تن باشد كركسان انجا كرد شوند * پستر ازين دشخواريها آفتاب
تاريك شود * وماه روشنايي خود ننمايد * ستاركان از اسمان فرو ريزند * نيرومندان
30 آسماني وپاكان بلرزند * انكه نشان فرزند ادمي در آسمان نموده شود * واز انجا
تمامت دودمان † زاري كنند * وفرزند بشر را ببينند * كه بر ابر آسمان بيايد * با
31 نيرومندي وعظمت بسيار * وفرشتكان خود را بفرستد * با صور بزرك * تا كزيدكان اورا
32 فراهم آورند از چهار جان * از سر آسمان * تا سر ايشان * مثلها از درخت انجير بياموزيد *
وقتي كه ببينيد شاخهاء او تازه كردند * وبركهاء او برويند بدانيد كه تابستان رسيد

Ecce antea dixi vobis. Si vobis 25
dixerint quòd in deſerto eſt; ne exeatis: 26
& ſi dixerint, In penetrali
eſt, ne credatis. Quemadmodum 27
enim fulgur ex Oriente effulget, &
uſque ad Occidentem cernitur: adventus
Filius hominis ejuſmodi erit.
Nam ubicunque corpus fuerit, vultures 28
illîc congregabuntur. Poſt has 29
calamitates Sol tenebroſus erit, &
Luna lumen ſuam non oſtendet, &
ſtellæ de cælo defluent, potentia etiam
cæli & pura contremiſcent.
Tunc ſignum Filii hominis in cælis 30
oſtendetur: & exindè univerſæ
tribus planctum facient, & Filium
hominis videbunt, qui ſuper
nubes cæli veniet, cum potentia &
magnificentia multa. Et Angelos ſuos 31
mittet cum buccina magna, ut electos
ejus congregent à quatuor ventis,
à ſummitate cælorum uſque ad
ſummitatem eorum. Parabolas ab 32
arbore ficûs diſcite: Quo tempore
videtis ramos ejus teneros eſſe factos,
& folia ejus creſcere, ſcitis
æſtatem adeſſe.

Verſio VULGATA LATINA.

25 Ecce prædixi vobis. Si ergò dixerint vobis; Ecce in deſerto eſt, nolite exire; ecce
26 in penetralibus, nolite credere. Sicut enim fulgur exit ab Oriente,& paret uſque
27 in Occidentem : ita erit et adventus Filii hominis. Ubicunque fuerit corpus,illîc
28 congregabuntur & aquilæ. Statim autem poſt tribulationem dierum illorum,Sol
29 obſcurabitur,& Luna non dabit lumen ſuum, & ſtellæ cadent de cœlo, & virtutes
30 cœlorum commovebuntur : Et tunc parebit ſignum Filii hominis in cœlo :
& tunc plangent omnes tribus terræ : & videbunt Filium hominis venientem in
31 nubibus cœli cum virtute multa, & majeſtate. Et mittet angelos ſuos cum tuba ,
& voce magna : & congregabunt electos ejus à quatuor ventis, à ſummis cœlorum
uſque ad terminos eorum. Ab arbore autem fici diſcite parabolam : Cùm 32
jam ramus ejus tener fuerit, & folia nata, ſcitis quia propè eſt æſtas : Ita, & vos 33
cùm videritis hæc omnia, ſcitote quia propè eſt in januis. Amen dico vobis; Quia 34
non præteribit generatio hæc, donec omnia hæc fiant. Cœlum & terra tranſibunt, 35
verba autem mea non præteribunt. De die autem illa & hora nemo ſcit, 36
neque angeli cœlorum, niſi ſolus Pater. Sicut autem in diebus Noë, ita erit 37
& adventus Filii hominis. Sicut enim erant in diebus ante diluvium comedentes 38
& bibentes, nubentes & nuptui tradentes, uſque ad eum diem, quo intravit
Noë in arcam,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 *هوذا قد تقدمت فاخبرتكم * فان قالوا لكم انه في البرية فلا تخرجوا او في المخادع فلا 26
تصدقوا * كما ان البرق يخرج من المشرق فيظهر في المغرب كذلك يكون مجي ابن الانسان * 27
28 *لانه حيث تكون الجثه فهناك تجتمع النسور * وللوقت من بعد ضيق تلك الايام تظلم 29
الشمس والقمر لا يعطي ضوءه * والكواكب تتساقط من السماء * وقوات السماء ترتج * وحينئذ 30
تظهر علامة ابن الانسان في السماء * وتنوح حينئذ كل قبائل الارض * ويرون ابن الانسان
آتيا على سحاب السماء مع قوات ومجد كبير * ويرسل ملائكته مع صوت السافور العظيم 31
ويجمعون مختاريه من اربع الرياح من اقصى السموات الى اقصاها * فمن التينة تعلمون 32
المثل * فانها اذا لانت اغصانها وخرجت اوراقها علمتم ان الصيف قد دنا * كذلك انتم ايضا 33
اذا رايتم هذا كله فاعلموا انه قد قرب على الابواب * امين اقول لكم ان هذا الجيل لا 34
يزول حتى يكون هذا كله * والسماء والارض يزولان وكلامي لا يزول * 35

*Ecce præveni, & nuntiavi vobis. Si 25
igitur dixerint vobis, Quòd ipſe eſt in deſerto, 26
ne exeatis : aut, In penetralibus,
ne credatis. Nam quemadmodum fulgur 27
exit ab Oriente, & conſpicitur in Occidente :
ita erit adventus Filii hominis.
Quoniam ubi erit cadaver, illic con- 28
gregabuntur aquilæ. Et ſtatim poſt an- 29
guſtiam illorum dierum obſcurabitur Sol,
& Luna non dabit lumen ſuum, & ſtellæ
dilabentur de cælo, & virtutes cæli
commovebuntur. Et tunc apparebit ſi- 30
gnum filii hominis in cælo : & plangent
tunc omnes tribus terræ : Et videbitis
filium hominis venientem ſuper nubes
cæli cum virtutibus et gloriâ magnâ.
Et mittet angelos ſuos cum voce tubæ 31
magnæ : & congregabunt electos ejus à
quatuor ventis, à remotiſſimis cælorum uſ-
que ad remotiſſima eorum. A fico autem 32
percipietis parabolam : Nam cùm molleſcunt
rami ejus, & emergunt folia ejus,
ſcitis quia æſtas proxima eſt. Ita vos 33
etiam, quando videbitis hæc omnia, ſcitote
jam adſtare ad januas. Amen dico 34
vobis, Quia hæc generatio non præteribit
donec fiant hæc omnia. Imò cælum & 35
terra tranſibunt, verba autem mea non
tranſibunt.*

* الفصل التاسع والسبعون *

Sectio ſeptuageſima nona.

36 * فاما ذلك اليوم وتلك الساعة لا يعرفها احد ولا ملائكة السماء الا الاب وحده * وكما كان 37
في ايام نوح كذلك يكون استعلان ابن الانسان * لانهم كما كانوا قبل ايام الطوفان ياكلون 38
ويشربون ويزوجون * ويتزوجون * الى اليوم الذي دخل فيه نوح السفينة *

*At verò diem illam & horam nemo ſcit, 36
neque angeli cæli, niſi Pater ſolus. Et 37
quemadmodum fuit in diebus Noe , ita
erit apparitio Filii hominis : Nam ſicut 38
erant ante dies diluvii comedentes &
bibentes, & nubentes, & maritos ducentes
uſque ad diem quo intravit Noe
in navim,*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

25 ናሁ ፡ ቀደምኩ ፡ ነገርኩክሙ፡፡=፦ እመኬ ፡ ይቤሉክሙ ፡ ነዋ ፡ ገደም ፡ ሃሎ ፡ ኢትፃኡ ፡
26 ወነዋ ፡ ውስተ ፡ አብያት፡፡ ኢትእመኑ፡፡=፦ እስመ ፡ ከመ ፡ እንተ ፡ መብረቅ ፡
27 ይወፅእ ፡ እምጽባሕ ፡ ወያበርቅ ፡ እስከ ፡ ዓረብ ፡ ከማሁ ፡ ምጽአቱ ፡ ለወልደ ፡
28 እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው፡፡=፦ ኀበ ፡ ሀለወ ፡ ገደለ ፡ ህየ ፡ ይትጋብኡ ፡ አንስርት፡፡=፦
29 ወበጊዜሃ ፡ እምድኅረ ፡ ሕማሞን ፡ ለእማንቱ ፡ መዋዕል ፡ ፀሐይኒ ፡ ይጸልም ፡ ወወርኅኒ ፡
ኢይሁብ ፡ ብርሃና ፡ ወከዋክብትኒ ፡ ይወድቁ ፡ እምሰማይ ፡ ወያንቀለቅል ፡ ኀይለ ፡
30 ሰማያት፡=፦ ወይእተ ፡ አሚረ ፡ ያስተርኢ ፡ ትእምርቱ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡
ሕያው ፡ በሰማይ፡፡ አሜሃ ፡ ይበኪዩ ፡ ኵሉ ፡ አሕዘበ ፡ ምድር፡፡ ወይሬእይዎ ፡
ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ በደመናተ ፡ ሰማይ ፡ እንዘ ፡ ይመጽእ ፡ ምስለ ፡ ኀይል ፡
31 ወስብሐት ፡ ብዙኅ፡=፦ ወይፌንዎሙ ፡ ለመላእክቲሁ ፡ ምስለ ፡ ቃለ ፡ ቀርን ፡
ዐቢይ ፡ ወያስተጋብእዎሙ ፡ ለኅሩያኒሁ ፡ እምአርባዕቱ ፡ መካን ፡ እምአጽናፈ ፡ ሰማይ፡
32 እስከ ፡ አጽናፈ ፡ ምድር፡=፦ ወእምበለስ ፡ አእምሩ ፡ አምሳሊሁ ፡ እምከመ ፡ ኮነ ፡
33 ዐጽቃ ፡ ድኩመ ፡ ወቈጽላ ፡ ልምሉመ ፡ ተአምሩ ፡ ከመ ፡ ቀርበ ፡ ማእረር፡=፦ ከማሁኬ ፡
አንትሙሂ፡ እምከመ ፡ ርኢክሙ ፡ ዘንተ ፡ ኵሎ ፡ አእምሩ ፡ ከመ ፡ ቀርበ ፡
34 ወሃሎ ፡ ኀበ ፡ ኆኅት፡፡=፦ አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ኢተኀልፍ ፡ ዛትውልድ ፡ እስከ ፡
35 ዝኵሉ ፡ ይትገበር፡=፦ ሰማይ ፡ ወምድር ፡ የኀልፉ ፡ ወቃልየሰ፡ ኢየኀልፍ፡፡=፦
በእንተ ፡ ሰዐት፡ ወዕለት፡፡=፦
36 ወኪያሃስ ፡ ዕለት ፡ ወሰዓት ፡ አልቦ ፡ ዘያአምራ ፡ ኢመላእክተ ፡ ሰማይ ፡ ወኢ ፡ ወልደ ፡
37 ዘእንበለ ፡ አብ ፡ ባሕቲቱ፡፡=፦ ወበከመ ፡ ኮነ ፡ በመዋዕሊሁ ፡ ለኖሕ ፡ ከማሁ ፡ ውእቱ፡
38 ምጽአቱ፡ ለወልደ ፡ እጓለ፡ እመ ፡ ሕያው፡=፦ ከመ ፡ ይእተ ፡ አሚረ ፡ እምቅድመ ፡ አይኅ፡
ይበልዑ ፡ ወይሰትዩ ፡ ያወስቡ ፡ ወይትዋሰቡ ፡ እስከ ፡ አመ ፡ ቦአ ፡ ኖኅ ፡ ውስተ ፡ ንፍቀ ፡ ታቦት፡=፦

*Ecce prædixi vobis. Si igitur dicent vobis, Ecce in deſerto eſt, ne egre- 25
dimini : &, Ecce in ædibus, ne credite. Quia ſicut fulgur exit ab Oriente, 26
& coruſcat uſque ad Occidentem , ita adventus filius hominis. Ubi 27
fuit certamen, ibi congregabuntur aquilæ. Et ſtatim poſt tribulationem il- 28
lorum dierum, ſol obſcurabitur, & luna non dabit lumen ſuum; & ſtellæ 29
cadent è cælo, & commovebitur poteſtas cæli. Et iſtâ die apparebit ſi- 30
gnum filii hominis in cælo : tunc flebunt omnes gentes terræ : & videbunt
filium hominis in nubibus cæli venientem cum poteſtate , & gloriâ multâ.
Et mittet angelos ſuos , cum voce cornu magni : & congregabunt electos 31
ejus è quatuor locis, à terminis cæli ad terminos terræ. Et à ficu diſcite 32
parabolam ejus* dici, *Quando fuit ramus ejus infirmus , & folia ejus te-
nera* ſunt, *noſcitis quòd appropinquat meſſis. Sic igitur vos, quando vi- 33
debitis hoc totum, ſcitote quòd appropinquat , & eſt ad fores. Amen 34
dico vobis, Quòd non præteribit hæc generatio donec hoc totum perficia-
tur. Cælum & terra tranſibit, ſed verbum meum non tranſibit.* 35

De die & hora.

*Et iſtam diem, & horam nemo eſt qui ſcit eam, non angeli cæli, neque 36
filius, ſed pater ſolus. Et ſicut fuit in diebus Noah , ſic eſt adventus 37
filii hominis. Sicut in tempore ante diluvium edebant , bibebant , du- 38
cebant uxores, & nuptum dabantur, uſque dum intrâſſet Noah in medi-
um arcæ:*

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

33 * چون اينها همه ببينيد بدانيد كه نزديك آمده باشد * * راست بشما بگويم 34
اين دوده نگذرد تا اين همه بيايند * اسمان وزمين بگذرند وسخنهاء من نگذرند * 35
36 *آن روز وآن ساعت را كسي نداند * از فرشتگان وادمي الا پدر تنها * چنانك در 37
روزگار نوح از طوفان مردم وقوف نداشتند وبيامد * آمدن فرزند ادمي چنان باشد *
38 * وپيشتر از آمدن طوفان مردم غافل بودند * مي خوردند * ومي اشاميدند * وعروسي
ونكاح مي كردند * تا وقتي كه نوح در كشتي † رفت

Ita *cùm hæc omnia videritis, ſci- 33
tote* eum *propè adveniſſe. Utique 34
vobis dico, Hæc generatio non tranſ-
ibit donec hæc omnia veniant. Cæ- 35
lum & terra præteribunt, at ver-
ba mea non præteribunt. Illum* au- 36
tem *diem & illam horam nemo ſcit
ex Angelis & hominibus, ſed Pa-
ter ſolus. Quemadmodum in die- 37
bus Noah, de diluvio homines noti-
tiam non habuerunt, &* illud *ve-
nit : adventus Filii hominis talis
erit. Nam antequèm veniret di- 38
luvium, homines ſocordes erant,
comedebant, & bibebant,* et *nuptias
& conjugium faciebant, uſque ad
tempus quo Noah arcam ingreſ-
ſus eſt,*

Et non cognoverunt, donec venit diluvium, & tulit omnes: ita erit &
39 Καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἦρεν ἅπαντας· οὕτως ἔσται καὶ
præsentia filii hominis. Tunc duo erunt in agro: unus
40 ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἷς σξϛ ε
assumitur, & unus *relinquitur.* Duæ molentes in mola: una
41 παραλαμβάνεται, καὶ ὁ εἷς ἀφίεται. Δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ μύλωνι· μία
assumitur, & una *relinquitur.* Vigilate ergò: quia nescitis quâ
42 παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται. Γρηγορεῖτε οὖν· ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ σξγ ϛ
horâ Dominus vester *venit.* Illud autem scitote, quoniam si sciret pa-
43 ὥρᾳ ὁ Κύριος ὑμῶν ἔρχεται. Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰ- σξδ β
terfamiliâs quâ *custodiâ* fur *venit*, vigilaret utique, & non si-
κοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν εἴ-
neret perfodi domum suam. *Propter hoc* & vos estote parati, quia
44 ασε διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι, ὅτι
quâ horâ *non putatis*, Filius hominis venturus est. Quis, putas, est fidelis ser-
45 ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦ- σξο ε
vus & prudens, quem constituit dominus suus super familiam suam, *ad dan-*
λος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ δι-
dum illis cibum in tempore; Beatus servus ille, quem *veniens*
46 δόναι αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν σξϛ ε
dominus ejus, invenerit facientem sic. Amen dico vobis, Quoniam super
47 ὁ κύριος αὐτοῦ, εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἐπὶ

σξζ ε *omnibus* *substantiis* *suis* constituet eum. Si autem dixerit malus
πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς 48
servus ille in corde suo; *Tardat* dominus meus venire: Et cœ-
δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ κύριός μου ἐλθεῖν· Καὶ ἄρ- 49
perit percutere conservos, *edere* autem & *bibere* cum ebriosis: Veniet
ξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους, ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ τῶν μεθυόντων· Ἥξει 50
dominus servi illius in die quâ non *expectat*, & *in* hora quâ *non* *scit*:
ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει·
Et dividet eum, & partem ejus cum hypocritis ponet: illic
Καὶ διχοτομήσει αὐτὸν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ 51
erit fletus, & stridor dentium.
ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

ΝΘ'

CAP. XXV. κε'.

σξη ι Tunc *similabitur* regnum cœlorum decem virginibus: quæ ac-
Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις· αἵτινες λα- 1
cipientes lampades suas, exierunt *in occursum* *sponsi.* Quinque autem
βοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου. Πέντε δὲ 2
erant ex eis prudentes, & quinque fatuæ. *Quæ* fatuæ *sumentes* *lam-*
ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, καὶ αἱ πέντε μωραί. Αἵτινες μωραὶ λαβοῦσαι τὰς λαμ- 3
pades *suas*, non sumpserunt secum oleum:
πάδας ἑαυτῶν, οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܠܐ ܝܕܥܘ. ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ ܛܘܦܢܐ ܘܫܩܠ ܠܟܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܡܐܬܝܬܗ ܕܒܪܗ 39
ܕܐܢܫܐ. * ܗܝܕܝܢ ܬܪܝܢ ܢܗܘܘܢ ܒܚܩܠܐ. ܚܕ ܢܬܕܒܪ ܘܚܕ ܢܫܬܒܩ. * ܘܬܪܬܝܢ ܢܗܘܝܢ 40 41
ܛܚܢܢ ܒܪܚܝܐ. ܚܕܐ ܡܬܕܒܪܐ ܘܚܕܐ ܡܫܬܒܩܐ. * ܐܬܬܥܝܪܘ ܗܟܝܠ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ 42
ܒܐܝܢܐ ܫܥܬܐ ܐܬܐ ܡܪܟܘܢ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܕܥܘ. ܕܐܠܘ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܪܐ ܒܝܬܐ ܒܐܝܢܐ ܡܛܪܬܐ ܐܬܐ 43
ܓܢܒܐ. ܡܬܬܥܝܪ ܗܘܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܗܘܐ ܕܢܬܦܠܫ ܒܝܬܗ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ 44
ܗܘܘ ܡܛܝܒܝܢ. ܕܒܫܥܬܐ ܕܠܐ ܡܣܬܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. *

* ܩܘܪܒܐ ܕܡܪܝ ܕܟܗܢܐ * ܣܕ *

* ܡܢܘ ܟܝ ܕܐܝܬܘܗܝ ܥܒܕܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܚܟܝܡܐ. ܕܐܩܝܡܗ ܡܪܗ ܥܠ ܒܢܝ ܒܝܬܗ. 45
ܕܢܬܠ ܠܗܘܢ ܣܝܒܪܬܐ ܒܥܕܢܗ. * ܛܘܒܘܗܝ ܠܥܒܕܐ ܗܘ ܕܢܐܬܐ ܡܪܗ ܢܫܟܚܝܘܗܝ ܕܥܒܕ 46
ܗܟܢܐ. * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܥܠ ܟܠ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܩܝܡܝܘܗܝ. * ܐܢ ܕܝܢ ܢܐܡܪ 47 48
ܥܒܕܐ ܗܘ ܒܝܫܐ ܒܠܒܗ. ܕܡܘܚܪ ܡܪܝ ܠܡܐܬܐ. * ܘܢܫܪܐ ܠܡܡܚܐ ܠܟܢܘܬܗ. 49
ܘܢܗܘܐ ܐܟܠ ܘܫܬܐ ܥܡ ܪܘܝܐ. * ܢܐܬܐ ܡܪܗ ܕܥܒܕܐ ܗܘ ܒܝܘܡܐ ܕܠܐ ܡܣܟܐ. ܘܒܫܥܬܐ ܕܠܐ 50
ܝܕܥ. * ܘܢܦܠܓܝܘܗܝ. ܘܢܣܝܡ ܡܢܬܗ ܥܡ ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ 51
ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ. * ܩܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܠܠܝܐ ܕܚܫܐ. ܘܕܢܫܐ ܩܕܝܫܬܐ * ܣܗ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܗ *

* ܗܝܕܝܢ ܬܬܕܡܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܥܣܪ ܒܬܘܠܢ. ܗܠܝܢ ܕܢܣܒ ܠܡܦܝܕܝܗܝܢ. 1
ܘܢܦܩ ܠܐܘܪܥ ܚܬܢܐ ܘܟܠܬܐ. * ܚܡܫ ܕܝܢ ܡܢܗܝܢ ܐܝܬܝܗܝܢ ܗܘܝ ܚܟܝܡܢ. ܘܚܡܫ ܣܟܠܢ. 2
* ܘܗܢܝܢ ܣܟܠܬܐ ܢܣܒ ܠܡܦܝܕܝܗܝܢ. ܘܠܐ ܢܣܒ ܥܡܗܝܢ ܡܫܚܐ. 3

Neque cognoverunt donec venisset diluvium, & abstulisset omnes: sic futurus est adventus filii hominis. 39 Tunc duo erunt in villa, unus assumetur, & alter relinquetur. 40 Et duæ erunt molentes in pistrino, una assumetur, & altera relinquetur. 41 Vigilate ergò, quia nescitis quâ horâ venturus est dominus vester. 42 Hoc autem scitote, si sciret dominus domûs quânam vigiliâ fur venturus sit, vigilaret, nec sineret perfodi domum suam. 43 Propterea & vos estote parati: nam quâ horâ non putatis, venturus est filius hominis. 44

Oblatio dominicæ Sacerdotum. 64.

Quis igitur est servus fidelis & sapiens, quem constituit dominus suus super filios domûs suæ, ut det eis cibum in tempore suo? 45 Felix ille servus, quem quum veniet dominus ejus, invenerit ita facientem. 46 Amen dico vobis, Constituet eum super omnia quæ habet. 47 Sin autem dixerit servus ille nequam in corde suo, Dominus meus tardat adventum: 48 Cœperitque percutere conservos suos, & fuerit edens ac potans cum temulentis: 49 Veniet dominus servi illius, quo die non putat, & quâ horâ non novit. 50 Et dissecabit eum, ponetque partem ejus cum hypocritis: illîc erit fletus & stridor dentium. 51

Nocturno tertio noctis secundæ Passionis. Et pro mulieribus sanctis. 65.

CAP. XXV.

Tunc assimilabitur regnum cœlorum decem virginibus illis, quæ sumpserunt lampades suas, & exierunt in occursum Sponsi & Sponsæ. 1 Quinque autem ex eis sapientes erant, & quinque fatuæ. 2 Et hæ fatuæ sumpserant quidem lampades suas, sed non assumpserant secum oleum. 3

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وطوفان بيامد وهمه را خفه كرد وببرد • اين چنين شود آمدن فرزند ادمي *اكر 39 40
دو كس درده باشند يكي ستده شود • ويكي بماند * ودو زن باشند كه در 41
اسياب ارد خرد كنند يكي بماند • ويكي ستده شود * اكنون بيدار باشيد 42
براي انك نمي دانيد كه كدامين ساعت خداوند شما بيايد • * اين نيز بدانيد 43
اكر خداوند خانه مي دانست در كدامين بخش ازشب دزد بيايد • بيدار مي بود
ونمي كذاشت كه خانه او بتاراج رود * براي اين نيز شما معد واستوار باشيد • 44
كه دران ساعت كه نمي انديشيد فرزند ادمي بيايد صد هفده مثل
بندهٔ امين ودانا * كدامين است بندهٔ امين ودانا • كه خداوند اورا 45
برخانهٔ خود كماشته كرد • كه بهنكام دربايست ايشان بدهد • * خنك آن بنده كه 46
خداوند او بيايد • اورا بيابد كه اين چنين كرده باشد • *راست بشما بكويم • كه اورا 47
برهرچه دارد بكمارد * واكر اين بنده در نفس خود بكويد • كه خداوند من در آمدن 48
دير خواهد كشيد • * اغاز كند وخواجه طاشان خود را بزنند وبرنجاند * وبا مستان بخورد وبياشامد • 49

Et diluvium venit, & omnes suffocavit & sustulit: ad eundem modum erit adventus Filii hominis. 39 *Si duo homines in agro fuerint, unus accipietur & alter manebit.* 40 *Et duæ mulieres fuerint, quæ in mola farinam molant, una manebit & altera accipietur.* 41 *Vigiles ergò estote, eò quòd nescitis quânam horâ Dominus vester veniet.* 42 *Hoc etiam scitote, si dominus domûs sciret quâ parte noctis fur venturus esset, vigilaret, & non sineret ut domus suâ in prædam cederet.* 43 *Propterea vos quoque parati & confirmati estote: quia in ea hora quâ non putatis, Filius hominis veniet.* 44

CXVII. Parabola servi fidelis & prudentis.

Quisnam est servus fidelis & prudens, quem dominus ejus domui suæ præfecit, ut in tempore necessaria illis det? 45 *Beatus ille servus, cujus dominus veniens invenerit eum sic fecisse.* 46 *Equidem vobis dico, quòd eum super omnia quæ habet constituet.* 47 *Sin autem servus ille in animo suo dixerit, Dominus meus in veniendo moram trahet.* 48 *Et inceperit conservos suos cædere & cruciare: & cum ebriis comederit & biberit.* 49

Verſio VULGATA LATINA.

39 Et non cognoverunt donec venit diluvium, & tulit omnes: ita erit & adventus
40 Filii hominis. Tunc duo erunt in agro: unus aſſumetur, & unus relinquetur.
41 Duæ molentes in mola: una aſſumetur, & una relinquetur. Vigilate ergò, quia
42 neſcitis quâ horâ Dominus veſter venturus ſit. Illud autem ſcitote, quoniam ſi
43 ſciret pater familiâs quâ horâ fur venturus eſſet, vigilaret utique, & non ſineret
44 perfodi domum ſuam. Ideò & vos eſtote parati: quia quâ neſcitis horâ Filius ho-
45 minis venturus eſt. Quis, putas, eſt fidelis ſervus, & prudens, quem conſtituit
46 dominus ſuus ſuper familiam ſuam, ut det illis cibum in tempore? Beatus ille
47 ſervus, quem cùm venerit dominus ejus, invenerit ſic facientem. Amen dico vo-
48 vis; Quoniam ſuper omnia bona ſua conſtituet eum. Si autem dixerit malus ſer-
vus ille in corde ſuo; Moram facit dominus meus venire: Et cœperit percutere 49
conſervos ſuos, manducet autem & bibat cum ebrioſis: Veniet dominus ſervi il- 50
lius in die quâ non ſperat, & hora quâ ignorat: Et dividet eum, partémque 51
ejus ponet cum hypocritis: illic erit fletus, & ſtridor dentium.

CAP. XXV.

Tunc ſimile erit regnum cœlorum decem virginibus: quæ accipientes lampa- 1
des ſuas, exierunt obviàm ſponſo & ſponſæ. Quinque autem ex eis erant fatuæ, 2
& quinque prudentes: Sed quinque fatuæ, acceptis lampadibus, non ſumpſe- 3
runt oleum ſecum:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

39 * ولم يعلموا حتي جاء الطوفان وغرق جميعهم كذلك يكون في مجي ابن الانسان * حينئذ
40 يكون اثنان في الحقل يوخذ الواحد ويترك الاخر * واثنتان تطحنان على رحي يوخذ 41
42 الواحدة ويترك الاخري * فاسهروا فانكم لا تعلمون في اية ساعة ياتي ربكم * وهذا اعلموه 43
44 انه لو علم رب البيت في اية ساعة ياتي السارق لسهر ولم يدع بيته يوخذ * كذلك انتم
ايضا كونوا مستعدين فان ابن الانسان ياتي في ساعة لا تعرفونها * الفصل الثمانون *

45 * من تري هو العبد الامين الحكيم الذي يقيمه سيده على عبيده ليعطيهم طعامهم في
46 حينه * طوبي لذلك العبد الذي ياتي سيده فيجده يعمل هكذي * امين اقول لكم انه 47
48 يقيمه على جميع ماله * فان قال ذلك العبد السو في قلبه ان سيدي يبطي * فيبدا يضرب 49
50 اصحابه العبيد وياكل ويشرب مع السكيرين * فياتي سيد ذلك العبد في يوم لا يظنه وساعة
51 لا يعرفها * فيشقه من وسطه ويجعل نصيبه مع المرائين حيث البكاء وصرير الاسنان *

* الفصل الحادي والثمانون *

1 * حينئذ تشبه ملكوت السموات عشر العذاري اللواتي اخذن مصابيحهن وخرجن للقاء
2 العروس * خمس منهن كن جاهلات وخمس حكيمات * اما الجاهلات فاخذن مصابيحهن 3
ولم ياخذن معهن زيتا *

Neque cognoverunt donec veniſſet dilu- 39
vium, & ſubmerſiſſet omnes: ita erit
in adventu filii hominis. Tunc erunt 40
duo in agro: aſſumetur unus, & relin-
quetur alter. Et duæ molent ad mo- 41
lam eandem: aſſumetur una & relin-
quetur altera: Vigilate ergò, quia non 42
ſcitis quâ horâ veniet Dominus veſter.
Hoc autem ſcitote, quòd ſi ſciret pater- 43
familiâs quâ horâ venturus eſt fur, vi-
gilaret, & non ſineret domum ſuam rapi.
Sic vos eſtote etiam parati: quia filius 44
hominis veniet horâ, quam ignoratis.

Sectio octuageſima.

Quis fortaſſis eſt ſervus fidelis pru- 45
dens, quem conſtituit dominus ejus ſu-
per ſervos ſuos, ut det illis cibum eo-
rum in tempore ſuo? Beatus ille ſervus, 46
quem veniens dominus ejus inveniet fa-
cientem ſic. Amen dico vobis, Quia con- 47
ſtituet eum ſuper omnia bona ſua. Ve- 48
rùm ſi dixerit ille ſervus malus in cor-
de ſuo, Dominus meus morabitur: Cæ- 49
veritque percutere ſodales ſuos conſer-
vos, & manducare ac bibere cum ebri-
oſis: Veniet dominus illius ſervi in die 50
quâ non putat, & horâ quam ignorat:
Et ſecabit eum medium, & aſſignabit 51
ſortem ejus cum hypocritis, ubi erit fle-
tus & ſtridor dentium.

Sectio octuageſima prima.

CAP. XXV.

Tunc ſimile erit regnum cœlorum 1
decem virginibus, quæ acceperunt lam-
pades ſuas, & exierunt in occurſum
ſponſo. Quinque ex eis erant inſipien- 2
tes, & quinque prudentes. Et verò in- 3
ſipientes acceperunt lampades ſuas, &
non acceperunt ſecum oleum:

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

39 ወኢያእመሩ ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡ መጽአ ፡ ማየ ፡ አይኅ ፡ ወአጥፍአ ፡ ኵሎ ፡ ከማሁኬ ፡ ይከውን ፡
40 ምጽአቱ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እምሕያው ፡፡ አሜሃ ፡ ክልኤቱ ፡ ይሄልው ፡ ውስተ ፡ ገራ
41 ህት ፡ አሐደ ፡ ይነሥኡ ፡ ወካልአ ፡ ይኅድጉ ፡፡ ወክልኤቲ ፡ ይሐርፃ ፡ በአሐዱ ፡ ማሕረጽ ፡
42 አሐተ ፡ ይነሥኡ ፡ ወካልእታ ፡ ይኅድጉ ፡፡ ወክልኤ ፡ ይሰክቡ ፡ ውስተ ፡ አሐዱ ፡ ዓራት ፡ አ
43 ሐደ ፡ ይነሥኡ ፡ ወአሐደ ፡ የኅድጉ ፡፡ ትግሁ ፡ እንከ ፡ እስመ ፡ ኢተአምሩ ፡ ዕለ
44 ተ ፡ ወጊዜሁ ፡ አመ ፡ ይመጽእ ፡ እግዚእክሙ ፡፡ ወዝንተ ፡ ባሕቱ ፡ ለአምሩ ፡ ሶበ ፡
ያአምርሁ ፡ በዕለ ፡ ቤት ፡ ጊዜ ፡ ይመጽእ ፡ ሰራቂ ፡ እምተግሀ ፡ ወእም ፡ ኢኀደገ ፡ ይክሩ ፡
45 ቤቱ ፡፡ ወበእንተዝ ፡ አንትሙሂ ፡ ድልዋኒክሙ ፡ ሀለዉ ፡ እስመ ፡ በጊዜ ፡ ኢታአምሩ ፡
ሰዐት ፡ ይመጽእ ፡ ወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡፡

በኃምስ ፡ ሰንበት ፡፡

46 መኑ ፡ እንጋ ፡ ውእቱ ፡ ገብር ፡ ማእመን ፡ ወጠቢብ ፡ ዘይሠይሞ ፡ እግዚኡ ፡ ውስተ ፡ ቤቱ ፡ ከመ ፡
47 የሀቦሙ ፡ ሲሳዮሙ ፡ በጊዜሁ ፡፡ ብፁዕ ፡ ውእቱ ፡ ገብር ፡ ዘመጺኦ ፡ እግዚኡ ፡ ይረክቦ ፡
48 እንዘ ፡ ዘንተ ፡ ይገብር ፡፡ አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ዲበ ፡ ኵሉ ፡ ንዋዩ ፡ ይሠይሞ ፡
49 እግዚኡ ፡፡ ወእመሰ ፡ ይቤ ፡ ውእቱ ፡ ገብር ፡ እኩይ ፡ በልቡ ፡ ይጐነዲ ፡ አቲወ ፡ እግ
50 ዚእየ ፡፡ ወይዘብጥ ፡ ቢጾ ፡ ደቀ ፡ ወአዋልደ ፡ ወአግብርተ ፡ እግዚኡ ፡ ወይበልዕ ፡ ወይ
51 ሰቲ ፡ ምስለ ፡ ሰካርያን ፡፡ ወይመጽእ ፡ እግዚኡ ፡ ለውእቱ ፡ ገብር ፡ በጊዜ ፡ ኢያእመረ ፡
52 ወዕለተ ፡ ኢተሐዘበ ፡፡ ወይኴንኖ ፡ ወያገብእ ፡ መክፈልቶ ፡ ወይመትሮ ፡ ወይሠይሞ ፡ ም
ስለ ፡ መድልዋን ፡ ውስተ ፡ በካይ ፡ ወሐቅየ ፡ ስነን ፡፡

በእንተ ፡ ዓሠሩ ፡ ደናግል ፡፡

1 አሜሃ ፡ ይእተ ፡ አሚረ ፡ ትመስል ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት ፡ ዓሥሩ ፡ ደናግል ፡ እለ ፡ ነሥአ ፡ መ
2 ኃትዊሆን ፡ ወወፅአ ፡ ወሖራ ፡ ይትቀበልሁ ፡ ለመርዓዊ ፡፡ ወኃምስቱ ፡ እምኔሆን ፡ አብደት ፡ እማንቱ ፡
3 ወኃምሱ ፡ ጠበብት ፡፡ ወአብደትሰ ፡ ነሢአን ፡ መኃትዊሆን ፡ ኢነሥአ ፡ ቅብአ ፡ ምስሌሆን ፡፡

Et non cognoſcebant uſque dum veniſſet aqua diluvii, & deleviſſet omnes: ſic 39
igitur erit adventus filii hominis. Tunc duo erunt in agro; unum accipient, 40
& alterum relinquent. Et duæ molent in uno piſtrino; unam accipient, & al- 41
teram relinquent. Duo decumbent in uno lecto; unum accipient, & alterum 42
relinquent. Vigilate igitur, quia neſcitis diem & tempus quando veniet do- 43
minus veſter. Et hoc tantùm ſcitote, ſi ſciret dominus domûs tempus adven- 44
turi furis, tunc vigilaret; & non ſineret perfodi domum ejus. Et propterea 45
vos parantes vos eſtote, quia in tempore cujus *horam neſcitis veniet Filius*
hominis.

Sabbato quinto.

Quis igitur eſt ſervus fidelis, & prudens, quem poſuit dominus ejus in do- 46
mo ejus, ut daret iis alimentum in tempore? Beatus eſt ſervus quem quum ve- 47
nerit Dominus ejus invenerit eum hoc facientem. Amen dico vobis, quòd 48
ſuper omnes ſuas facultates ponet eum dominus ejus. Et ſi dixerit iſte ſervus 49
malus in corde ſuo, Moram facit venire dominus meus: Et verberaverit ſocios 50
ejus, filios & filias & ſervos domini ejus; & ederit & biberit cum ebriis: 51
Et veniet Dominus illius ſervi in tempore quod non cognovit, & die non co-
gitatâ, Et condemnabit eum, & tradet portionem ſuam: & ſcindet eum, & 52
collocabit eum cum hypocritis in fletu, & ſtridore dentium.

CAP. XXV.

De decem virginibus.

Tunc iſtâ horâ ſimile erit regnum cœlorum decem virginibus, quæ accepe- 1
runt lampades ſuas; & exierunt, & abierunt in occurſum ſponſi. Et quinque 2
ex iſtis fatuæ erant, & quinque prudentes. Et fatuæ accipientes lampades 3
ſuas, non ceperunt oleum ſecum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* خداوند ان بنده بیاید† بروزي كه نه انديشيده باشد * ودر ساعتي كه ندانسته 50
بود * اورا از خود جدا كند * وبهره او با منافقان بسازد * آنجا باشد كريستني * 51
ودندانها برهم ساويدني *

صد هجده مثل ده دختر بكر

* انگه ملكوت آسمان مانند شود بده دختر دوشيزه كه چراغهاء خودرا ستده باشند * 1
ودر استقبال داماد وعروس بدر آمدند * پنج از ايشان زيرك ودانا بودند * وپنج ديگر 2
جاهل ونادان بودند * ان جاهلان چراغها با خود ستدند * وروغن با خود نبردند * 3

Dominus illius ſervi veniet in die 50
quâ non putavit, & in hora quâ
neſcivit. Et eum à ſe ſeparabit, 51
ac partem ei aſſignabit cum hypo-
critis: illic erit fletus & den-
tium colliſio.

CXVIII. Parabola decem virginum.

CAP. XXV.

Tunc regnum cœlorum ſimile fiet 1
decem puellis virginibus, quæ lam-
pades ſuas ſumpſerunt & in occur-
ſum ſponſi & ſponſæ exierunt.
Quinque ex illis ſapientes & pru- 2
dentes erant, & quinque reliquæ
fatuæ & inſipientes erant. Illæ 3
fatuæ lampades ſecum acceperunt,
& oleum ſecum non tulerunt.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΝΘʹ. Ξʹ.

Verùm prudentes acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus
4 Αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων
suis. *Tardante* autem sponso, dormitaverunt omnes, & dormierunt.
5 αὐτῶν. Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι, καὶ ἐκάθευδον.
Mediâ autem nocte, clamor factus est; Ecce sponsus venit: exite
6 Μέσης δὲ νυκτὸς, κραυγὴ γέγονεν, Ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται· † ἐξέρχεσθε
in occursum ejus. Tunc surrexerunt omnes virgines illæ, & orna-
7 εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναι, καὶ ἐκόσ-
verunt lampades suas. *At* fatuæ sapientibus dixerunt; Date
8 μησαν τὰς λαμπάδας (α) αὐτῶν. Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον, Δότε
nobis de oleo vestro, quia lampades nostræ extinguuntur. Respon-
9 (β) ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. Ἀπεκρί-
derunt *autem* prudentes, dicentes; Ne fortè non sufficiat nobis, & vobis: i-
θησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι, Μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ ἡμῖν, καὶ ὑμῖν· (γ) πο-
te *autem* potiùs ad vendentes, & emite *vobisipsis.* *Abeun-*
10 ρεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. Ἀπερχο-
tibus autem *illis* *mercari*, venit sponsus, & *expeditæ* intraverunt cum
μένων δὲ αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος, καὶ (δ) αἱ ἕτοιμοι εἰσῆλθον μετ'
eo ad nuptias, & clausa est janua. *Posteriùs* verò veniunt & reliquæ
11 αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. Ὕστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ
virgines, dicentes; Domine, Domine, aperi nobis. Ille *verò* respondens, ait;
12 παρθένοι, λέγουσαι, Κύριε, Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν,
Amen dico vobis, *Non novi* vos. Vigilate itaque: quia nescitis
13 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς. Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε

Ξʹ σξθ β σο

diem neque horam, *in qua Filius hominis venit.* Sic-
τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν (ε) ὥραν, ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. Ὥσ- 14
ut enim homo peregrè proficiscens, vocavit *proprios* servos, & tradidit
περ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν, ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν
illis *substantias suas:* Et *huic quidem* dedit quinque talenta, *illi*
αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα (ζ) αὐτοῦ· Καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ᾧ 15
autem duo, *illi* verò unum: unicuique secundùm propriam *facultatem*: & *peregrè* pro-
δὲ δύο, ᾧ δὲ ἕν· ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδή-
fectus est statim. *Profectus* autem quinque talenta *accipiens*, opera-
μησεν εὐθέως. Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, εἰργά- 16
tus est in eis, & *fecit* alia quinque *talenta.* Similiter
σατο ἐν αὐτοῖς, (η) καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τάλαντα. (θ) Ὡσαύτως 17
& qui duo, lucratus est *&* *ipse* alia duo. *Verùm* unum *accipiens*
καὶ ὁ τὰ δύο, ἐκέρδησε καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. Ὁ δὲ τὸ (ι) ἓν λαβὼν, 18
abiens fodit in *terra*, & abscondit pecuniam domini sui. Post
ἀπελθὼν ὤρυξεν ἐν τῇ γῇ, καὶ (κ) ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Μετὰ 19
verò *tempus* multum venit dominus servorum illorum, & *confert* cum eis
δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει μετ' αὐτῶν
rationem. Et accedens quinque talenta *accipiens*, *attulit*
λόγον. (λ) Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν, προσήνεγκεν 20
alia quinque talenta, dicens; Domine, quinque talenta mihi tradidisti: ecce
ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων, Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε
alia quinque *talenta* lucratus sum super *illis.*
ἄλλα πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς.

---

† Hîc incipit MS. A. .ξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. (α) ἑαυτῶν. (β) ἡμῖν ἔλαιον ἐκ τοῦ (γ) πορεύεσθαι μᾶλλον (δ) αἱ ἕτοιμαι (ε) ὥραν. Ὥσπερ γὰρ (ζ) αὐτῶν· (η) καὶ ἐκέρδησεν ἄλλα (θ) Ὡσαύτως δὲ καὶ (ι) ἓν τάλαντον λαβὼν, (κ) ἔκρυψεν (λ) Προσελθὼν δὲ ὁ τὰ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 * ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܚܟܝܡܬܐ . ܢܣܒ ܡܫܚܐ ܒܡܐܢܐ ܥܡ ܠܡܦܐܕܝܗܝܢ. * ܟܕ ܐܘܚܪ ܕܝܢ 5
ܚܬܢܐ . ܢܡ ܟܠܗܝܢ ܘܕܡܟ. * ܘܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ ܗܘܬ ܩܥܬܐ. ܗܐ ܚܬܢܐ ܐܬܐ. 6
ܦܘܩܘ ܠܐܘܪܥܗ. * ܗܝܕܝܢ ܩܡ ܟܠܗܝܢ ܒܬܘܠܬܐ ܗܠܝܢ ܘܬܩܢ ܠܡܦܐܕܝܗܝܢ. * ܐܡܪ ܕܝܢ 7 8
ܗܠܝܢ ܣܟܠܬܐ ܠܚܟܝܡܬܐ. ܗܒܝܢ ܠܢ ܡܢ ܡܫܚܟܝܢ . ܕܗܐ ܕܥܟܘ ܠܗܘܢ ܠܡܦܐܕܝܢ.
* ܥܢܝ ܗܠܝܢ ܚܟܝܡܬܐ ܘܐܡܪܝ. ܕܠܡܐ ܠܐ ܢܣܦܩ ܠܢ ܘܠܟܝܢ. ܐܠܐ ܙܠܝܢ ܠܘܬ ܐܝܠܝܢ 9
ܕܡܙܒܢܝܢ ܘܙܒܢܝܢ ܠܟܝܢ. * ܘܟܕ ܐܙܠ ܠܡܙܒܢ. ܐܬܐ ܚܬܢܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܡܛܝܒܢ ܗܘܝ 10
ܥܠܝ ܥܡܗ ܠܒܝܬ ܚܠܘܠܐ. ܘܐܬܐܚܕ ܬܪܥܐ. * ܚܪܬܐ ܕܝܢ ܐܬܝ ܐܦ ܗܢܝܢ ܒܬܘܠܬܐ 11
ܐܚܪܢܝܬܐ. ܘܐܡܪܢ. ܡܪܢ ܡܪܢ ܦܬܚ ܠܢ. ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܝܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ 12
ܠܟܝܢ ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܟܝܢ. * ܐܬܬܥܝܪܘ ܗܟܝܠ. ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܝܘܡܐ ܗܘ ܘܠܐ ܫܥܬܐ. 13

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܟܗܢܐ * ܣܘ *

* ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܓܝܪ ܕܪܚܩ . ܩܪܐ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܘܐܫܠܡ ܠܗܘܢ ܩܢܝܢܗ. * ܐܝܬ ܕܝܗܒ 14 15
ܠܗ ܚܡܫ ܟܟܪܝܢ . ܘܐܝܬ ܕܬܪܬܝܢ. ܘܐܝܬ ܕܚܕܐ. ܐܢܫ ܐܢܫ ܐܝܟ ܚܝܠܗ ܘܪܚܩ ܡܚܕܐ.
* ܐܙܠ ܕܝܢ ܗܘ ܕܢܣܒ ܚܡܫ ܟܟܪܝܢ . ܐܬܬܓܪ ܒܗܝܢ ܘܥܒܕ ܚܡܫ ܐܚܪܢܝܢ. * ܘܗܟܢܐ 16
ܗܘ ܕܬܪܬܝܢ . ܐܬܬܓܪ ܬܪܬܝܢ ܐܚܪܢܝܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܢܣܒ ܚܕܐ . ܐܙܠ ܚܦܪ ܒܐܪܥܐ ܘܛܫܝ 17 18
ܟܣܦܐ ܕܡܪܗ. * ܒܬܪ ܕܝܢ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ . ܐܬܐ ܡܪܗܘܢ ܕܥܒܕܐ ܗܢܘܢ . ܘܢܣܒ ܡܢܗܘܢ 19
ܚܘܫܒܢܐ. * ܘܩܪܒ ܗܘ ܕܢܣܒ ܗܘܐ ܚܡܫ ܟܟܪܝܢ. ܘܩܪܒ ܚܡܫ ܐܚܪܢܝܢ. ܘܐܡܪ. 20
ܡܪܝ ܚܡܫ ܟܟܪܝܢ ܝܗܒܬ ܠܝ . ܗܐ ܚܡܫ ܐܚܪܢܝܢ ܐܬܬܓܪܬ ܒܗܝܢ.

Illæ verò sapientes sumpserant oleum in va- 4
sis cum lampadibus suis. Quum autem tar- 5
daret Sponsus, dormitârunt omnes, atque
dormierunt. Et mediâ nocte factus est cla- 6
mor, Ecce Sponsus venit, exite in occursum
ejus. Tunc surrexerunt omnes illæ virgi- 7
nes, & præparârunt lampades suas. Dixe-
runt autem illæ fatuæ sapientibus, Date no- 8
bis ex oleo vestro, ecce enim lampades no-
stræ extinctæ sunt. Responderunt eæ sapientes 9
& dicunt; Ne fortè non sufficiat nobis & vo-
bis, ite potiùs ad eos qui venundant, & emite
vobis. Quũ autẽ proficiscerentur emptũ, ve- 10
nit Sponsus: & hæ quæ paratæ erant, introie-
runt cum eo in domum nuptiarum, clausá-
que est janua. Postremò verò venerunt & 11
illæ virgines aliæ, dicentes; Domine noster,
Domine noster, aperi nobis. Is verò respon- 12
dit, & ait eis; Amen dico vobis, Non novi
vos. Vigilate ergò, quia nescitis diem il- 13
lum neque horam.

Dominicæ Sacerdotum. 66.

Sicut enim vir qui peregrè profectus est, vo- 14
cavit famulos suos, & tradidit eis possessio-
nem suam: Et uni quidem dedit quinque 15
talenta, alii autem duo, alii denique unum;
unicuique secundùm facultatem ipsius; &
peregrè profectus est illicó. Profectus au- 16
tem ille qui quinque talenta acceperat, nego-
tiatus est ex eis, & lucratus est quinque alia.
Et itidem is qui duo, negotiando lucratus 17
est duo alia. Is autem qui acceperat unum, 18
profectus fodit in terram, & abdidit argen-
tum domini sui. Post tempus autem mul- 19
tum, venit dominus servorum illorum, &
recepit ab eis rationem. Et accessit is qui 20
acceperat quinque talenta, obtulitque quin-
que alia, & ait; Domine mi, quinque talen-
ta dedisti mihi: ecce quinque alia negotian-
do lucratus sum præter illa.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 * وانان كه دانا بودند چراغ وروغن با هم بر كرفتند * وبا خود بردند * * چون داماد 5
دير كشيد همكنان در خواب رفتند وخفتند * * در نيم شب نعره بر آمد كه اينك 6
داماد مي آيد * باستقبال او بدر رويد * * انكه اين دختران بكر برخاستند وچراغهاء 7
خود را ساختند * * جاهلان بدانايان كفتند * از روغن شما بما بدهيد براي انك چراغهاء 8
ما خفت * * دانايان جواب دادند وكفتند * نبادا كه اين روغن مارا وشمارا بس نباشد * 9
ليكن باز كرديد واز پيش روغن فروشان * براي خود بخريد * * چون ايشان رفتند 10
كه بخرند داماد آمد * وايشان اماده وحاضر بودند * با داماد در مجلس عروسي در
رفتند * ودر بسته شد * * آن پنج ديكر پستر آمدند * وكفتند خداوند ما 11
خداوند ما دربراي ما بكشاي * * او بديشان جواب داد وكفت راست بشما بكويم * 12
از در من برويد كه شما را نمي شناسم * اكنون بيدار باشيد * سبب انك ان 13
روز را وان ساعت را نمي دانيد *

Illæ verò quæ prudentes erant, lam- 4
pades & oleum simul sumpserunt,
& secum tulerunt. Quum spon- 5
sus moram traheret, omnes cubi-
tum iverant & dormiverunt. Me- 6
diâ nocte clamor oriebatur, quòd
ecce sponsus venit, obviàm ei ex-
ite. Tunc virgines illæ surrexe- 7
runt & lampades suas aptave-
runt. Fatuæ prudentibus dixe- 8
runt, De oleo vestro nobis date,
quia lampades nostræ extinguuntur.
Prudentes responderunt, et dixerunt; 9
Nequaquam, ne hoc oleum nobis
& vobis sat non sit: sed reverti-
mini, & ab elæopolis vobis emi-
te. Cùm illi abiissent, ut emerent, 10
sponsus venit, & illæ quæ para-
tæ & in promptu erant, cum spon-
so in triclinium nuptiale intrave-
runt, & janua clausa est. Quin- 11
que istæ alteræ posteà venerunt,
& dixerunt; Domine noster, Do-
mine noster, ostium nobis aperi. Ipse 12
illis responsum dedit, & dixit; Uti-
que vobis dico, Ab ostio meo abite,
quia vos non novi. Vigiles itaque 13
estote, ea de causa quòd illum di-
em & illam horam ignoratis.

Verſio VULGATA LATINA.

4
5 Prudentes verò acceperunt oleum in vaſis ſuis cum lampadibus. Moram autem
6 faciente ſponſo, dormitaverunt omnes & dormierunt. Mediâ autem nocte cla-
7 mor factus eſt; Ecce ſponſus venit, exite obviàm ei. Tunc ſurrexerunt omnes
8 virgines illæ, & ornaverunt lampades ſuas. Fatuæ autem ſapientibus dixerunt;
9 Date nobis de oleo veſtro: quia lampades noſtræ extinguuntur. Reſponderunt
prudentes, dicentes; Ne fortè non ſufficiat nobis & vobis, ite potiùs ad vendentes,
10 & emite vobis. Dum autem irent emere, venit ſponſus: & quæ paratæ
11 erant, intraverunt cum eo ad nuptias. & clauſa eſt janua. Noviſſimè verò
12 veniunt & reliquæ virgines, dicentes; Domine, Domine, aperi nobis. At
13 ille reſpondens ait; Amen dico vobis, Neſcio vos. Vigilate itaque, quia neſcitis

diem neque horam. Sicut enim homo peregrè proficiſcens, vocavit ſervos ſuos, 14
& tradidit illis bona ſua. Et uni dedit quinque talenta, alii autem duo, alii 15
verò unum, unicuique ſecundùm propriam virtutem, & profectus eſt ſtatim. Abiit 16
autem qui quinque talenta acceperat, & operatus eſt in eis, & lucratus eſt alia
quinque. Similiter & qui duo acceperat, lucratus eſt alia duo. Qui autem 17
unum acceperat, abiens fodit in terram, & abſcondit pecuniam domini ſui. Poſt 18
multum verò temporis venit dominus ſervorum illorum, & poſuit rationem cum 19
eis. Et accedens qui quinque talenta acceperat, obtulit alia quinque talenta, 20
dicens; Domine, quinque talenta tradidiſti mihi, ecce alia quinque ſuperlucratus ſum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * وَأَمَّا ٱلْحَكِيمَاتُ فَأَخَذْنَ زَيْتًا فِي إِنَاءٍ مَعَ مَصَابِيحِهِنَّ * فَلَمَّا أَبْطَأَ ٱلْعَرُوسُ نَعَسْنَ كُلُّهُنَّ وَنِمْنَ * 5
6 * وَلَمَّا ٱنْتَصَفَ ٱللَّيْلُ كَانَ صَوْتًا قَائِلًا هَا ٱلْعَرُوسُ قُمْنَ ٱخْرُجْنَ لِلِقَائِهِ * حِينَئِذٍ قُمْنَ جَمِيعُ
7 تِلْكَ ٱلْعَذَارَي وَزَيَّنَّ مَصَابِيحَهُنَّ * فَقَالَتِ ٱلْجَاهِلَاتُ لِلْحَكِيمَاتِ أَعْطِينَنَا مِنْ زَيْتِكُنَّ لِئَلَّا 8
تَنْطَفِيَ مَصَابِيحُنَا * فَأَجَبْنَ ٱلْحَكِيمَاتُ قَائِلَاتٍ لَيْسَ مَا يَكْفِينَا وَإِيَّاكُنَّ * لَكِنِ ٱذْهَبْنَ أَحْرَي 9
اِلَي ٱلْبَاعَةِ وَٱبْتَعْنَ لَكُنَّ * فَلَمَّا ذَهَبْنَ لِيَبْتَعْنَ جَآءَ ٱلْعَرُوسُ وَدَخَلْنَ مَعَهُ ٱلْمُسْتَعِدَّاتُ اِلَي 10
ٱلْعُرْسِ وَأُغْلِقَ ٱلْبَابُ * وَأَخِيرًا جِئْنَ بَقِيَّةُ ٱلْعَذَارَي قَائِلَاتٍ رَبَّنَا رَبَّنَا ٱفْتَحْ لَنَا * فَأَجَابَهُنَّ قَائِلًا 11 12
13 آمِينَ أَقُولُ لَكُنَّ إِنِّي لَا أَعْرِفُكُنَّ * فَٱسْهَرُوا فَإِنَّكُمْ لَا تَعْرِفُونَ ٱلْيَوْمَ وَلَا ٱلسَّاعَةَ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلثَّانِي وَٱلثَّمَانُونَ *

* كَمَثَلِ إِنْسَانٍ أَرَادَ ٱلسَّفَرَ فَدَعَا عَبِيدَهُ 14
وَأَعْطَاهُمْ مَالَهُ * فَوَاحِدٌ أَعْطَاهُ خَمْسَ وَزْنَاتٍ * وَآخَرَ وَزْنَتَيْنِ * وَآخَرَ وَزْنَةً * كُلَّ مِنْهُمْ عَلَي قَدْرِ قُوَّتِهِ 15
وَسَافَرَ لِلْوَقْتِ * فَمَضَي ٱلَّذِي أَخَذَ خَمْسَ ٱلْوَزْنَاتِ فَتَجَرَ فِيهَا وَرَبِحَ خَمْسَ وَزْنَاتٍ أُخَرَ * وَهٰكَذَا 16 17
ٱلَّذِي أَخَذَ ٱلْوَزْنَتَيْنِ رَبِحَ وَزْنَتَيْنِ أُخْرَيَيْنِ * فَأَمَّا ٱلَّذِي أَخَذَ ٱلْوَزْنَةَ فَمَضَي وَحَفَرَ فِي ٱلْأَرْضِ 18
وَدَفَنَ فِضَّةَ سَيِّدِهِ * ثُمَّ بَعْدَ زَمَانٍ كَبِيرٍ جَآءَ سَيِّدُ أُولَئِكَ ٱلْعَبِيدِ فَحَاسَبَهُمْ * فَجَآءَ ٱلَّذِي أَخَذَ 19 20
خَمْسَ ٱلْوَزْنَاتِ فَأَعْطَي خَمْسَ وَزْنَاتٍ أُخَرَ * قَائِلًا يَا رَبِّ خَمْسَ وَزْنَاتٍ أَعْطَيْتَنِي وَهَا خَمْسَ وَزْنَاتٍ
أُخَرَ رَبِحْتُهَا *

At verò prudentes acceperunt oleum in 4
vaſe cum lampadibus ſuis. Cùm autem 5
tardiſſet ſponſus, dormitaverunt omnes,
& dormierunt. Et dimidiata quum 6
eſſet nox, facta eſt vox, dicens; Ecce
ſponſus, ſurgite, exite in occurſum
ejus. Tunc ſurrexerunt omnes illæ vir- 7
gines, & ornaverunt lampades ſuas.
Dixerunt autem inſipientes prudentibus; 8
Date nobis de oleo veſtro, ut ne extinguantur
lampades noſtræ. Reſponderunt 9
prudentes, dicentes; Non eſt quod ſufficiat
nobis & vobis: ſed ite potiùs ad
vendentes, & emite vobis. Cùm autem 10
iſſent emere, venit ſponſus: & intraverunt
cum ipſo quæ paratæ erant ad
nuptias, & clauſa eſt janua. Et poſtremò 11
venerunt reliquæ virgines, dicentes;
Domine noſter, Domine noſter, aperi nobis.
Reſpondit eis, dicens; Amen dico 12
vobis, Quia neſcio vos. Vigilate igitur, 13
quia non ſcitis diem, neque horam.

Sectio octuageſima ſecunda.

Sicut homo qui voluit iter facere, vocavitque 14
ſervos ſuos, & dedit eis bona ſua.
Et quidem uni dedit quinque talenta, 15
& alii duo talenta, & alii talentum,
unicuique ex eis juxta menſuram virium
ſuarum: & profectus eſt ſtatim.
Abiit autem qui acceperat quinque talenta, 16
& negotiatus eſt iis: & lucratus
eſt quinque talenta alia. Et ſimiliter 17
qui acceperat talenta duo, lucratus eſt
talenta duo alia. At qui acceperat talentum, 18
abiit & fodit in terram, & ſepelivit
argentum domini ſui. Tandem 19
poſt tempus ingens venit dominus illorum
ſervorum, & poſuit rationem cum
eis. Venit ergò qui acceperat quinque 20
talenta, & dedit quinque talenta alia,
dicens; O domine, quinque talenta dediſti
mihi, & ecce quinque talenta alia
quæ lucratus ſum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 5 ወጠባባትሰ፡ ነሥአ፡ ቅብአ፡ ምሰሌሆን፡፡ በገማዕይሆን፡ ምስለ፡ መኀትዊሆን፡=፡ ወጕንደዮ፡
6 መርዓዊ፡ ደቀሰ፡ ወኖማ፡ ኵሎን፡=፡ ወመንፈቀ፡ ሌሊት፡ ከዊኖ፡ ውውዓ፡ ኮነ፡ መጽአ፡ መርዓዊ፡
ወቦአ፡ ወይቤሉ፡ ናሁ፡ መርዓዊ፡ መጽአ፡ ፃኡ፡ ተቀበሉ፡ ወወፅኡ፡ ውስተ፡ ቅበላሁ፡ ወእም
7 ዝ፡ ነቅሃ፡ ለማንቱ፡ ደናግል፡=፡ ወተንሥኣ፡ ኵሎን፡ እልኩ፡ ደናግል፡ ወአሠነያ፡ መኀትዊሆን፡
8 ኵሎን፡፡=፡ ወይቤላሆን፡ እልኩ፡ አብዳት፡ ለጠባባት፡ ሀባነ፡ እምቅብእክን፡ እስመ፡ ጠፍአ
9 ነ፡ መኀቶትነ፡፡=፡ ወአውሥእሆን፡ ጠበባት፡ ወይቤላሆን፡ እምቦ፡ እስመ፡ ከመ፡ ኢይእክል፡ ለነ፡
10 ወለክን፡ ሑራ፡ ተሣየጣ፡ በኀበ፡ እለ፡ ይሠይጡ፡ ወተሣየጣ፡ ለክን፡=፡ ወሐዊሮን፡ ይሣየጣ፡ በ
11 ጽሐ፡ መርዓዊ፡ ወቦአ፡ ምስሌሁ፡ እለ፡ ድልዋት፡ ውስተ፡ ከብካብ፡ ወተዐጽወ፡ ኆኅት፡=፡ ወ
12 እምዝ፡ ድኅረ፡ መጽአ፡ ለልኵቱ፡ ደናግል፡ ወይብላ፡ እግዚኦ፡ እግዚኦ፡ አርኅወነ፡=፡ ወአ
ውሥኦን፡ ወይቤ፡ ላሜን፡ እብለክን፡ ከመ፡ ኢያአምረክን፡ ሰእንክን፡ ምሰሌየ፡ ተጊሀ፡
13 ወምሕሌየ፡ ኦምስዮ፡=፡ ትጊሁኬ፡ እንከ፡ እስመ፡ ኢታአምሩ፡ ዕለቶ፡ ወጊዜሁ፡ ለሰዓት፡፡=፡
በእንተ፡ እለ፡ ነሥኡ፡ መካልየ፡ ብሩር፡፡=፡
14 እስመ፡ ከመ፡ ብእሲ፡ ዘይነግድ፡ ወጸውዐ፡ አግብርቲሁ፡ ወወሀቦሙ፡ ንዋዮ፡ ይትገበሩ፡፡=፡ ወቦ፡
15 ለዘ፡ ወሀበ፡ ኃምስተ፡ መክሊተ፡ ወቦ፡ ለዘ፡ ወሀበ፡ ክልኤ፡ ወቦ፡ ለዘ፡ ወሀበ፡ አሐደ፡ ለለ፡ አሐ
16 ዱ፡ መክሊተ፡ በከመ፡ ላእመነ፡ ኃይሎሙ፡ ይክሉ፡ ወሀበ፡ ወነገደ፡ በጊዜሃ፡=፡ ወሖረ፡ ሶቤሃ፡
17 ዝኩ፡ ዘነሥአ፡ ኃምስተ፡ መክሊተ፡ ወተገበረ፡ ቦቱ፡ ወረብሐ፡ ካልአተ፡ ኃምስ፡ መክሊተ፡=፡ ወከ
18 ማሁ፡ ዘሂ፡ ክልኤቲ፡ መክሊተ፡ ነሥአ፡ ረብሐ፡ ክልኤተ፡ ካልአተ፡ መክሊተ፡፡=፡ ወዘእሐቲሰ፡
19 መክሊተ፡ ነሥአ፡ ኀለፈ፡ ወሖረ፡ ወከረየ፡ ምድረ፡ ወደፈነ፡ ወርቀ፡ እግዚኡ፡=፡ ወትንደዮ፡ እምድ
ኅረ፡ ብዙኅ፡ መዋዕል፡ አተወ፡ እግዚኦሙ፡ ለእሙንቱ፡ አግብርት፡ ወአኀዘ፡ ወተሐሰቦሙ፡ ምስሌሆ
20 ሙ፡=፡ ወመጽአ፡ ወቀርበ፡ ዘኃምስ፡ መካልየ፡ ነሥአ፡ ወአምጽአ፡ ካልአተ፡ ዓሠርተ፡ ወክልኤተ፡
ምስለ፡ ረባሑ፡፡ ወይቤሎ፡ ለእግዚኡ፡ ለነዘ፡ ይብል፡ እግዚኦ፡ ኃምስ፡ መካልየ፡ ወሃብከኒ፡
ወናሁ፡ ኃምስ፡ ካልአተ፡ ረበሕኩ፡=፡

Et prudentes ceperunt oleum ſecum in vaſis cum lampadibus ſuis. Et moram fa- 4
ciente ſponſo nictârunt, & dormierunt omnes. Et quum media nox eſſet, clamor 5
fuit, Venit ſponſus, & intravit, & dicunt; Ecce ſponſus venit, exite, occurrite; & 6
exierunt in occurſum ejus: & tunc expergefactæ ſunt iſtæ virgines. Et ſurrexe- 7
runt omnes hæ virgines, & exornârunt lampades ſuas omnes. Et dixerunt iſtæ 8
virgines fatuæ prudentibus, Date nobis de oleo veſtro, quoniã extinximus lam-
pades noſtras. Et reſponderunt iis prudentes, & dicunt iis; Minimè, quia fortè 9
non ſufficit nobis & vobis: ite emptum apud venditorem, & emite vobis. Et 10
quum irent emptum, venit ſponſus, et intrârunt cum illo quæ paratæ erant ad
nuptias; & clauſa fuit janua. Et tunc poſtremò venerunt reliquæ virgines, & 11
dicunt; Domine, Domine, aperi nobis. Et reſpondit iis, & dicit; Amen dico vobis, 12
Non cognoſco vos, non potuiſtis mecum vigilare, & mecum pernoctare? Vigilate 13
igitur, quoniam neſcitis diem, & momentum horæ.

De iis qui talenta argenti acceperunt.

Quia ſicut homo qui peregrè profectus eſt, & vocavit ſervos ſuos, & dedit iis 14
bona negotiari. Et fuit cui dedit quinq; talenta, & fuit cui dedit duo, & fuit 15
cui dedit unum: unicunque talenta ſecundùm quod vires ſuæ poterant, dedit; &
peregrè profectus eſt ſtatim. Et abiit iſte qui acceperat quinq; talenta, & nego- 16
tiatus eſt eo accepto: & lucratus eſt alia quinq; talenta. Et ſimiliter qui duo 17
talenta acceperat, lucratus eſt alia duo talenta. Et qui unum talentum acce- 18
perat, receſſit, & abiit, & fodit terram, & occultavit aurum domini ejus.
Et moram faciendo poſt multos dies venit dominus illorum ſervorum, & in- 19
cepit conferre rationem cum iis. Et venit, & appropinquavit qui quinque 20
talenta acceperat, & attulit alia duodecim cum lucro ſuo, & dicit domino
ſuo, dicens; Domine, quinque talenta dediſti mihi, & ecce quinque alia lucratus ſum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صد نوزده مثل مايه دار تومانها

* همچو مردي كه احتياط كرد 14
وبندكان خود را خواند * ومال خود را بديشان سپارد * * بيكي پنج تومان داد وبه يكي دو 15
تومان * وبيكي يك تومان * هر كسي را بقدر خود * وسپارش قوي كرد در نكاه داشتن مال *
* انك پنج تومان ستده بود بازركاني كرد پنج ديكر مكسب بر سر اورد * * وانك دو تومان 16 17
ستده بود * او نيز ببازركاني چنداني ديكر سود كرد * * ولي انك يك تومان ستده بود * 18
رفت در زمين دفن كرد * * بعد از روزكار بسيار * خداوند بندكان آمد وحساب از ايشان 19
طلبيد * * انك پنج تومان ستده بود در پيش آمد * وپنج ديكر بخداوند سود نمود * 20

CXIX. Parabola de ſortitione minarum.

Sicut homo qui iter facturus ſervos 14
ſuos vocavit, & ſubſtantiam ſuam
illis tradidit. Uni quinque minas 15
dedit, & alii duas minas, & alii
unam minam; unicuique pro ratione
ſui: & enixè mandavit ut curam
haberent pecuniæ. Ille qui quinq; 16
minas acceperat, mercaturam exercuit,
& alias quinque ad ſortem allucratus
eſt. Et qui duas minas 17
acceperat, ipſe etiam mercaturâ totidem
alias lucratus eſt. Qui autem 18
unam minam acceperat, abiens
in terram defodit. Poſt multum temporis 19
dominus ſervorum horum venit,
& rationem ab illis popoſcit.
Ille qui quinque minas acceperat, 20
acceſſit, & quinque alias domino
lucrifactas exhibuit.

Ait verò illi dominus ejus; Bene, ſerve bone & fidelis, ſuper pauca fuiſti fidelis,
21 Ἔφη δὲ αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς,
ſuper multa te conſtituam: *ingredere* in gaudium domini tui. *Accedens* autem
22 ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ
& qui duo talenta *accipiens*, *dixit*; Domine, duo talenta mihi tradidiſti: ecce
καὶ ὁ τὰ δύο (μ) τάλαντα λαβὼν, εἶπε, Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε
alia duo *talenta* lucratus ſum *ſuper* *illis*. Ait illi dominus ejus; *Bene*, ſerve
23 ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε
bone & fidelis, ſuper pauca fuiſti fidelis, ſuper multa te conſtituam: *ingredere* in
ἀγαθὲ καὶ πιστὲ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς
gaudium domini tui. Accedens autem & unum talentum *ſumens*, ait;
24 τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς, εἶπε,
Domine, ſcio *te* quia durus es homo, *metens* ubi non ſeminâſti, & *congregans*
Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συνάγων
unde non ſparſiſti: Et *timore perculſus abiens*, abſcondi talentum tuum in
25 ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· Καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν
terra: ecce habes tuum. Reſpondens autem dominus ejus, dixit ei;
26 τῇ γῇ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ,
Male ſerve & piger, ſciebas quia meto ubi non *ſeminavi*, & congrego *unde* non
(ν) Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ
ſparſi. Oportuit ergò te *jacere argentum meum menſariis*, & veni-
27 διεσκόρπισα. Ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις, (ξ) καὶ ἐλ-

— σοα β — σοβ ε ΞΛ' — σογ ι

ens ego recepiſſem utique meum cum uſura. Tollite itaque ab eo talentum,
θὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. Ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον, 28
& date *habenti* decem talenta. *Nam* habenti omni dabitur, & *auge-*
καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. Τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται, καὶ περισσευ- 29
bitur: *à verò* non *habente*, & quod habet, auferetur ab eo. Et
θήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ 30
inutilem ſervum ejicite in tenebras exteriores: illic erit fletus
τὸν ἀχρεῖον δοῦλον (ο) ἐκβάλλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς
& *fremitus* dentium. Cùm autem venerit Filius hominis in *gloria* ſua, &
καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ 31
omnes *ſancti* angeli cum eo, tunc ſedebit ſuper *throno gloriæ* ſuæ: Et
πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ· Καὶ 32
cogentur ante eum omnes gentes, & ſeparabit eos ab invicèm,
συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων,
ſicut paſtor ſegregat oves ab hœdis. Et ſtatuet quidem
ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων. Καὶ στήσει τὰ μὲν 33
oves à dextris ſuis, *at* hœdos à ſiniſtris. Tunc dicet rex
πρόβατα (π) ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς 34
his qui à dextris ejus; Venite benedicti Patris mei, poſſidete
τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, Δεῦτε οἱ (ρ) εὐλογημένοι τοῦ Πατρός μου, κληρονομήσατε
paratum vobis regnum à *fundamento* mundi.
τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου.

MS. A. (μ) τάλαντα, εἶπεν, (ν) Δοῦλε πονηρὲ καὶ (ξ) καὶ ἐγὼ ἐλθὼν (ο) ἐκβάλετε (π) ἐκ δεξιῶν, τὰ δὲ (ρ) ηὐλογημένοι

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܗ. ܐܝܘ ܥܒܕܐ ܛܒܐ ܘܡܗܝܡܢܐ. ܥܠ ܒܨܝܪܐ ܡܗܝܡܢ ܗܘܝܬ.
22 ܥܠ ܤܓܝܐܬܐ ܐܩܝܡܟ. ܥܘܠ ܠܚܕܘܬܗ ܕܡܪܟ. * ܘܩܪܒ ܗܘ ܕܬܪܬܝܢ ܟܟܪܝܢ.
ܘܐܡܪ. ܡܪܝ. ܬܪܬܝܢ ܟܟܪܝܢ ܝܗܒܬ ܠܝ. ܗܐ ܬܪܬܝܢ ܐܚܪܢܝܢ ܐܬܬܓܪܬ ܥܠܝܗܝܢ.
23 * ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܗ. ܐܝܘ ܥܒܕܐ ܛܒܐ ܘܡܗܝܡܢܐ. ܥܠ ܒܨܝܪܐ ܡܗܝܡܢ ܗܘܝܬ.
24 ܥܠ ܤܓܝܐܬܐ ܐܩܝܡܟ. ܥܘܠ ܠܚܕܘܬܗ ܕܡܪܟ. * ܩܪܒ ܕܝܢ ܐܦ ܗܘ ܕܢܤܒ ܚܕܐ ܟܟܪܐ
ܘܐܡܪ. ܡܪܝ. ܝܕܥ ܗܘܝܬ ܠܟ ܕܓܒܪܐ ܐܢܬ ܩܫܝܐ. ܘܚܨܕ ܐܢܬ ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܙܪܥܬ.
25 ܘܟܢܫ ܐܢܬ ܡܢ ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܒܕܪܬ. * ܘܕܚܠܬ ܘܐܙܠܬ ܛܫܝܬܗ ܠܟܟܪܟ ܒܐܪܥܐ. ܗܐ ܐܝܬ
26 ܠܟ ܕܝܠܟ. * ܥܢܐ ܡܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܥܒܕܐ ܒܝܫܐ ܘܚܒܢܢܐ. ܝܕܥ ܗܘܝܬ ܠܝ ܕܚܨܕ ܐܢܐ
27 ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܙܪܥܬ. ܘܟܢܫ ܐܢܐ ܡܢ ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܒܕܪܬ. * ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܟ ܕܬܪܡܐ ܟܤܦܝ ܥܠ
28 ܦܬܘܪܐ. ܘܐܬܐ ܗܘܝܬ ܐܢܐ ܘܬܒܥ ܗܘܝܬ ܕܝܠܝ ܥܡ ܪܒܝܬܗ. * ܫܩܘܠܘ ܗܟܝܠ ܡܢܗ ܟܟܪܐ.
29 ܘܗܒܘܗܝ ܠܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܤܪ ܟܟܪܝܢ. * ܠܡܢ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܬܝܗܒ ܠܗ
30 ܘܢܬܝܬܪ ܠܗ. ܘܡܢ ܗܘ ܕܠܝܬ ܠܗ. ܐܦ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗ. * ܘܠܥܒܕܐ
ܒܛܝܠܐ ܐܦܩܘܗܝ ܠܚܫܘܟܐ ܒܪܝܐ. ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ. * ܩܪܝܢܐ ܕܥܘܗܕܢܐ
31 ܕܟܐܢܐ ܘܕܙܕܝܩܐ ܘܥܪܘܒܬܐ ܕܚܘܪܐ * ܗܘ * ܡܐ ܕܐܬܐ ܕܝܢ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܫܘܒܚܗ.
32 ܘܟܠܗܘܢ ܡܠܐܟܘܗܝ ܩܕܝܫܐ ܥܡܗ. ܗܝܕܝܢ ܢܬܒ ܥܠ ܬܪܘܢܘܣ ܕܫܘܒܚܗ. * ܘܢܬܟܢܫܘܢ
33 ܩܕܡܘܗܝ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. ܘܢܦܪܫ ܐܢܘܢ ܚܕ ܡܢ ܚܕ. ܐܝܟ ܪܥܝܐ ܕܡܦܪܫ ܥܪܒܐ ܡܢ ܓܕܝܐ.
34 * ܘܢܩܝܡ ܥܪܒܐ ܡܢ ܝܡܝܢܗ. ܘܓܕܝܐ ܡܢ ܤܡܠܗ. * ܗܝܕܝܢ ܢܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܗܢܘܢ ܕܡܢ
ܝܡܝܢܗ. ܬܘ ܒܪܝܟܘܗܝ ܕܐܒܝ. ܐܬܘ ܝܪܬܘ ܡܠܟܘܬܐ ܕܡܛܝܒܐ ܗܘܬ ܠܟܘܢ ܡܢ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ.

Dixit ei dominus ejus; Euge ſerve bone & fidelis: in modico fidelis fuiſti, ſuper multa te conſtituam: intra in gaudium domini tui. 21 Et acceſſit is cui duo talenta, & ait; Domine mi, duo talenta dediſti mihi: ecce alia duo negotiando lucratus ſum præter illa. 22 Dixit ei dominus ejus; Euge ſerve bone & fidelis, in modico fidelis fuiſti, ſuper multa conſtituam te: intra in gaudium domini tui. 23 Acceſſit autem & is qui acceperat unum talentum, & ait; Domine mi, noveram te eſſe virum durum, teque metere ubi non ſeminâſti, & colligere ubi non ſparſiſti. 24 At timui, & abiens abſcondi talentum tuum in terra; en habes quod tuum eſt. 25 Reſpondit dominus ejus, & dixit ei; Serve nequam ac piger, noveras me metere ubi non ſeminavi, & colligere undè non ſparſi: 26 Oportuit te committere pecuniam meam menſæ, & veniſſem ego, ac repetiſſem quod meum eſt cum fœnore. 27 Tollite ergò ab eo talentum, & date ei qui habet decem talenta. 28 (Ei enim qui habet, dabitur, & adjicietur ei: is verò qui non habet, id etiam quod habet auferetur ab eo.) 29 Et ſervum otioſum ejicite in tenebras exteriores: illîc erit fletus, & ſtridor dentium. 30

Lectio in commemorationem rectorum & juſtorum, feriâque ſextâ candidatorum. 67.

Quum venerit autem filius hominis in gloria ſua, & omnes angeli ejus ſancti cum eo, tunc ſedebit ſuper thronum gloriæ ſuæ. 31 Et congregabuntur coram eo omnes gentes, & ſeparabit eas unam ab altera, ſicut paſtor ſeparat oves ab hœdis. 32 Et ſtatuet oves à dextera ſua, & hœdos à ſiniſtra ſua. 33 Tunc dicet rex iis qui erunt à dextera ſua, Venite benedicti Patris mei, poſſidete regnum quod paratum erat vobis à conſtitutione mundi. 34

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

21 * خداوند مال اورا بنواخت ودلخوشي داد • كفت اري اي بندهٔ نيك • وامانت دار • چون بر
22 اندك امانت دار شدي • بر بسيار نيز امين † باشي • برو بشادي خداوند تو درا • * پيش آمد
انك دو تومان داشت • وكفت خداوند من دو تومان بمن دادي اينك دو تومان ديكر سود
23 كردم • * خداوندش بدو كفت آري اي بندهٔ نيك وامانت دار چون بر اندك وفا وكسب
24 كردي • بر بسيار تر ازين سزاوار هستي • درا بشادي خداوند تو • * انك يك تومان ستده بود
پيش آمد وكفت خداوند من ترا شناختم كه مردي سخت هستي انچ نكشتهٔ • بدروي وانچ
25 نريختهٔ • بر داري • * ترسيدم در مال تو تصرف كردن • رفتم ودر خاكش دفن كردم • اينك
26 انچ دادي پيش تو آوردم • * خداوند بدو جواب داد وكفت • اي بنده شوم وكاهل • مرا
27 مي شناختي كه بدروم هر چه نكاشتهام • وانچ نريختم كرد كنم • * واجب نبود كه مال من †
28 بر خوان من بنهي • من مي آمدم وانچ داشتم با سود خود طلب مي كردم • * وفرمود كه
29 آن تومانرا ازو بستانيد • وبدان مرد دهيد كه ده تومان دارد • * وهمچنين هر كه دارد
بدو ديكر داده شود وبيفزايد † بزاي او • وانك ندارد • ان نيز كه دارد † ازو ستده شود

* *Dominus pecuniæ illum blandè excepit & cordi grata verba dedit: Euge, inquit, ô ſerve bone & fidelis, cùm in pauco fueris fidelis, ſuper multum etiam fideicommiſſarius eris; ito, in gaudium domini tui ingredere.* 21 *Acceſſit ille qui duas minas habuit, & dixit;* Domine *mi, duas minas mihi dediſti, ecce duas minas alias lucrifeci.* 22 *Dominus ejus illi dixit; Euge ô ſerve bone & fidelis, cùm in parvo fidem cum acceſſione præſtiteris, majus hoc meritus es; ingredere in gaudium domini tui.* 23 *Ille* etiam *qui unam minam acceperat, acceſſit, & dixit; Domine mi, te noveram quòd homo durus ſis, id quod non ſeminâſti, metis, & quod non ſparſiſti, tollis.* 24 *Timui* itaque *pecuniâ tuâ negotiari, & abiens in terram defodi illam: ecce quod dediſti, ad te reduxi.* 25 *Dominus illi reſponſum retulit, & dixit; O ſerve male & ignave, me noveras quòd metam quicquid non ſeminavi, & quod non ſparſi colligam.* 26 *Nónne oportuit ut pecuniam meam in menſam meam reponeres,* ut *veniens id quod habueram cum lucro ejus exigerem.* 27 *Itaque juſſit* inquiens; *Illam quidem minam ab illo auferte, & illi homini date, qui decem minas habet.* 28 *Similiter etiam, quicunque habet illi plus datum erit, & adjicietur ei: qui verò non habet, illud etiam quod habet, ab eo auferetur.* 29

Verſio VULGATA LATINA.

21 Ait illi dominus ejus; Euge ſerve bone, & fidelis, quia ſuper pauca fuiſti fidelis,
22 ſuper multa te conſtituam, intra in gaudium domini tui. Acceſſit autem & qui
duo talenta acceperat, & ait; Domine, duo talenta tradidiſti mihi, ecce alia duo
23 lucratus ſum. Ait illi dominus ejus; Euge ſerve bone, & fidelis, quia ſuper
24 pauca fuiſti fidelis, ſuper multa te conſtituam, intra in gaudium domini tui. Accedens autem & qui unum talentum acceperat, ait; Domine, ſcio quia homo
25 durus es, metis ubi non ſeminâſti, & congregas ubi non ſparſiſti: Et timens abii,
26 & abſcondi talentum tuum in terra: ecce habes quod tuum eſt. Reſpondens
autem dominus ejus, dixit ei; Serve male, & piger, ſciebas quia meto ubi non ſemino,
27 & congrego ubi non ſparſi: Oportuit ergò te committere pecuniam
meam numulariis, & veniens ego recepiſſem utique quod meum eſt cum uſura. 28
Tollite itaque ab eo talentum, & date ei qui habet decem talenta. Omni enim 29
habenti dabitur, & abundabit: ei autem qui non habet, & quod videtur habere,
auferetur ab eo. Et inutilem ſervum ejicite in tenebras exteriores: illìc 30
erit fletus, & ſtridor dentium. Cùm autem venerit Filius hominis in majeſtate 31
ſua, & omnes angeli cum eo, tunc ſedebit ſuper ſedem majeſtatis ſuæ: Et con- 32
gregabuntur ante eum omnes gentes, & ſeparabit eos ab invicem, ſicut paſtor
ſegregat oves ab hœdis: Et ſtatuet oves quidem à dextris ſuis, hœdos autem 33
à ſiniſtris. Tunc dicet rex his, qui à dextris ejus erunt; Venite benedicti Pa- 34
tris mei, poſſidete paratum vobis regnum à conſtitutione mundi.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فقال له سيده نعما يا عبدا صالحا امينا وجدت في القليل انا اقيمك امينا على الكثير . 21
ادخل الى فرح سيدك * فجاء الذي اخذ الوزنتين فقال يا سيد وزنتين دفعت الي وها وزنتان 22
اخريان ربحتهما * فقال له سيده نعما يا عبدا صالحا . امينا وجدت في القليل انا اقيمك 23
امينا على الكثير . ادخل الى فرح سيدك * فجاء الذي اخذ الوزنة وقال يا سيد علمت انك 24
انسان شديد تحصد ما لم تزرع وتجمع من حيث لم تبذر * فخفت ومضيت فدفنت 25
مالك في الارض . وهوذا مالك عندي * فاجابه سيده قائلا ايها العبد السو الكسلان علمت اني 26
احصد ما لم ازرع واجمع من حيث لم ابذر * فكان يلزمك ان تجعل فضتي على المائدة 27
وكنت اتي واخذ مالي مع ربحه * خذوا منه الوزنة واعطوها للذي له عشر الوزنات * لان كل من 28 29
له يعطى ومن ليس له يوخذ منه ما معه * والعبد السو العاجز القوه في الظلمة البرانية 30
حيث البكاء وصرير الاسنان . الفصل الثالث والثمانون .

* واذا جاء ابن الانسان في مجده وجميع ملائكته الاطهار معه فحينئذ يجلس على كرسي 31
مجده * ويجمع اليه كل الامم فيميز بعضهم من بعض كما يفرز الراعي الخراف من الجداء . 32
* ويقيم الخراف عن يمينه والجداء عن يساره * وحينئذ يقول الملك للذين عن يمينه تعالوا الي 33 34
يا مباركي ابي رثوا الملك المعد لكم منذ انشاء العالم .

Dixit autem illi dominus ejus; Bene 21
eſt, ſerve bone, fidelis inventus es in
pauco, ego conſtituam te fidelem ſuper
multum: intra in gaudium domini tui.
Et venit qui acceperat duo talenta, & 22
dixit; Domine, duo talenta tradidiſti
mihi, & ecce duo talenta alia quæ lucratus ſum. Dixit autem ei dominus; 23
Bene eſt, ſerve bone, fidelis inventus es
in exiguo, ego conſtituam te fidelem ſuper multum: intra in gaudium domini
tui. Venit autem qui acceperat talentum, & dixit; Domine, cognovi quòd 24
homo ſis durus, metens quod non ſeminâſti, & congregans indè, ubi non ſpargiſti. Quapropter timui, & abii, ac 25
ſepelivi bona tua in terra: & ecce pecunia tua apud me eſt. Reſpondit ei 26
dominus ejus, dicens; O ſerve male, piger, ſciebas quòd ego metam quod non
ſeminavi, & congregem ubi non
ſpargo: Igitur oportebat te ponere ar- 27
gentum meum ſuper menſam, & veniſſem accepiſſemque pecuniam meam cum
lucro ſuo. Tollite ab hoc talentum, & 28
date illud ei qui habet decem talenta.
Quia omni habenti dabitur, & ab eo 29
qui non habet, auferetur quod habet. Et 30
ſervum malum inutilem ejicite eum in
tenebras exteriores, ubi fletus & ſtridor
dentium.

Sectio octuageſima tertia.

Cùm venerit filius hominis in majeſtate 31
ſua, & omnes angeli ejus puri cum
eo, tunc ſedebit ſuper ſedem majeſtatis
ſuæ. Et congregabuntur ad eum omnes 32
gentes, & ſeparabit eos ab invicem,
quemadmodum ſegregat paſtor agnos ab
hædis: Et ſtatuet agnos à dextris ſuis, 33
& hædos à ſiniſtris ſuis. Et tunc dicet 34
rex his qui à dextris ejus erunt; Venite ad me benedicti patris mei, hæreditate poſſidete regnum paratum vobis à
creatione mundi:

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 ወይቤሎ፡ እግዚኡ፡ ገብር፡ ኄር፡ ወምእመን፡ በኅዳጥ፡ ቦንከ፡ ምእመነ፡ ውስተ፡ ብዙ
22 ኅ፡ እሠይመከ፡ ባእ፡ ውስተ፡ ትፍሥሕተ፡ እግዚእከ። ወመጽአ፡ ዘክልኤተ፡
መክሊተ፡ ነሥአ፡ ወይቤ፡ እግዚኦ፡ አኮሁ፡ ክልኤተ፡ መክልየ፡ ወሀብከኒ፡ ናሁ፡ ክልኤተ፡
23 ክልኤ፡ መክልየ፡ እለ፡ ረባሕኩ። ወይቤሎ፡ እግዚኡ፡ ኦገብር፡ ኄር፡ ወምእመን፡
በሕዳጥ፡ ኮንከ፡ ምእመነ፡ ውስተ፡ ብዙኅ፡ እሠይመከ፡ ባእ፡ ውስተ፡ ፍሥሐሁ፡ ለእ
24 ግዚእከ። ወመጽአ፡ ዘአሐደኒ፡ መክሊተ፡ ነሥአ፡ ወይቤ፡ እግዚኦ፡ አአምረከ፡
ከመ፡ ድሩክ፡ ብእሲ፡ አንተ፡ ተአርር፡ ኀበ፡ ኢዘራእከ፡ ወታስተጋብእ፡ እምኀበ፡ ኢዘረ
25 ውከ። ፈሪህየ፡ ሖርኩ፡ ወኀባእኩ፡ መክሊተከ፡ ውስተ፡ ምድር፡ ናሁ፡ እንከ፡ መክ
26 ሊትከ። ወአውሥአ፡ እግዚኡ፡ ለገብር፡ ወይቤሎ፡ እኩይ፡ ገብር፡ ወሃካይ፡ ትአ
27 ምረኒ፡ ከመ፡ አአርር፡ ኀበ፡ ኢዘራእኩ፡ ወአስተጋብእ፡ እምኀበ፡ ኢዘረውኩ። እ
ምነሣእከ፡ ወርቅየ፡ ወእምአገባእከ፡ ውስተ፡ ማእድ፡ ወመጺእየ፡ እምአስተገበርክዎ፡
28 ለሊየ፡ በርዴ። ንሥኡ፡ እምኔሁ፡ መክሊተ፡ ወሀብዎ፡ ለዘ፡ ቦቱ፡ ዐሠርተ፡
29 መክሊተ። እስመ፡ ለኵሉ፡ ለዘቦ፡ ይሁብዎ፡ ወይዌስክዎ፡ ወለዘሰ፡ አልቦ፡ እለ
30 ሂቦ፡ ይሃይድዎ። ወለገብርሰ፡ እኩይ፡ አውፅእዎ፡ ውስተ፡ ጸናፊ፡ ጽልመት፡ ኀበ፡
ብካይ፡ ወሐቂየ፡ ስነን።

በእንተ፡ ምጽአቱ፡ ለክርስቶስ።

31 ወአመ፡ ይመጽእ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ በስብሐቲሁ፡ ወኵሎሙ፡ መላእክቲሁ፡
32 ምስሌሁ፡ አሜሃ፡ ይነብር፡ ውስተ፡ መንበረ፡ ስብሐቲሁ። ወይትጋብእ፡ ኵሎሙ፡
አሕዛብ፡ ቅድሜሁ፡ ወይፈልጦሙ፡ ዘዘ፡ ዚአሆሙ፡ ከመ፡ ኖላዊ፡ ይፈልጥ፡ አባግዐ፡ እ
33 ምአጣሊ። ወያቀውም፡ አባግዐ፡ በየማኑ፡ ወአጣሌሰ፡ በፀጋሙ። አሜሃ፡ ይብ
34 ል፡ ንጉሥ፡ ለእለ፡ በየማኑ፡ ንዑ፡ ብሩካኒሁ፡ ለአቡየ፡ ትረሱ፡ መንግሥተ፡ ዘአስተደለ
ወ፡ ለክሙ፡ እምቅድመ፡ ዓለም።

Et dicit ei Dominus ſuus, Serve bone & fidelis, in paucis fuiſti fidelis, ſuper 21
multa te conſtituam: intrato in gaudium Domini tui. Et venit qui duo ta- 22
lenta acceperat, & dicit; Domine, nónne duo talenta dediſti mihi? ecce alia
duo talenta quæ lucratus ſum. Et dicit ei Dominus ejus, Serve bone & fi- 23
delis, in modico fuiſti fidelis, ſuper multa conſtituam te: intrato in gaudium
Domini tui. Et venit qui unum talentum acceperat, & dicit; Domine, noveram te quòd durus homo es tu, metis ubi non ſeminâſti; & congregas indè 24
ubi non ſparſiſti. Metuens ego abii, & occultavi talentum tuum in terra; Ecce 25
igitur talentum tuum. Et reſpondit ei dominus ſervi, & dicit ei, Male 26
ſerve & piger, ſciebas me quòd meto ubi non ſeminavi; & congrego ubi non
ſparſi. Utique accepiſſes aurum meum, & tradidiſſes menſæ; & veniens 27
ego exegiſſem meum cum uſura. Tollite ab eo talentum, & date illud ei qui 28
habet decem talenta. Quoniam omni habenti dabunt, & apponent ei: & non 29
habenti, quod datum fuit ei, auferent. Et ſervum malum ejicite in exteri- 30
ores tenebras, ubi fletus et ſtridor dentium.

De adventu Chriſti.

Et quum venerit filius hominis in gloria ſua, et omnes angeli cum eo, tunc 31
ſedebit in throno gloriæ ſuæ. Et cogentur omnes gentes coram eo, et ſepara- 32
bit ſingulas ipſarum, ſicut paſtor ſeparat oves ab hædis. Et ſtatuet oves ad 33
dextram, et hædos ad ſiniſtram. Tunc dicet rex his qui ſunt ad dextram, 34
Venite benedicti patris mei; hæreditatis jure accipite regnum quod paratum
eſt vobis ante mundum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* واین بنده نابکار را بیرون برید * ودر تاریکي در اندازید * انجا باشد گریستن ودندانها برهم 30
ساویدن *

صد بیست براي تیمارداشتن مسکینان

* وقتي که 31
فرزند ادمي بعظمت خود بیاید * وفرشتگان پاکان او باو انگه بر تخت عظمت خود
بنشیند * وهمه خلق پیش او گرد شوند * ایشانرا بگزینند واز یکدیگر جدا کند همچو 32
شبان که گوسفندانرا از بزغالگان جدا کند * گوسفندانرا بدست راست خود ایستاند * 33
وبزغالگانرا بدست چپ * انگه ملك بفرماید بدان کسان که بر دست راست اویند بیایید 34
اي ان کسان که پدر من شمارا دعا کرد * وملکوت آسمانرا بمیراث بگیرید * انك زود تر از بنیاد
عالم براي شما معد وآماده شده است *

Hunc autem ſervum otioſum extra 30
ferte, & in tenebras injicite: illic
erit fletus & dentium colliſio.

CXX. De cura habenda pauperum.

Tempore quo filius hominis cum ma- 31
jeſtate ſua venerit, & Angeli ſancti
ejus cum eo, tunc ſuper thronum
majeſtatis ſuæ ſedebit. Et omnes 32
populi coram eo congregati erunt,
& eos delectu habito alios ab aliis
ſeparabit, ſicut paſtor qui [illegible] ab
hædis ſegregat. Et oves ad manum 33
dexteram ſuam ſtatuit, hædos ve-
rò ad manum ſiniſtram. Tunc rex 34
pronuntiabit illis qui ad manum
dexteram ejus ſunt; Venite ô vos
ipſi quibus Pater meus benedixit,
& regnum cælorum hæreditate accipite, quod ante jactum fundamentum mundi vobis prædeſtinatum &
paratum fuit.

Eſurivi enim, & dediſtis mihi manducare: ſitivi, & *potâſtis me:* hoſpes eram,
35 Ἐπείνασα γάρ, ϗ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, ϗ ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην,
& collegiſtis me: Nudus, & *amicivistis* me: *ægrotavi*, & viſitâſtis me: in
36 ϗ συνηγάγετέ με· Γυμνός, ϗ περιεβάλετέ με· ἠσθένησα, ϗ ἐπεσκέψασθέ με· ἐν
carcere eram, & veniſtis ad me. Tunc reſpondebunt ei juſti, di-
37 φυλακῇ ἤμην, ϗ (σ) ἤλθετε πρός με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέ-
centes; Domine, quando te vidimus eſurientem, & *aluimus?* *vel* ſitientem, & *potavi-*
γοντες, Κύριε, πότε σε εἴδομεν πεινῶντα, ϗ ἐθρέψαμεν; ἢ διψῶντα, ϗ ἐποτίσα-
mus? Quando autem te vidimus hoſpitem, & collegimus? aut nudum, & *amici-*
38 μεν; Πότε δέ σε εἴδομεν ξένον, ϗ συνηγάγομεν; ἢ γυμνόν, ϗ περιεβά-
vimus? Quando *verò* te vidimus infirmum, aut in carcere, & venimus ad te? Et
39 40 λομεν; Πότε δέ σε εἴδομεν ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, ϗ ἤλθομεν πρός σε; Καὶ
reſpondens rex dicet illis; Amen dico vobis, *Quatenus* feciſtis uni
ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἑνὶ
horum fratrum meorum minimorum, mihi feciſtis. Tunc dicet & his qui à
41 τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. Τότε ἐρεῖ ϗ τοῖς ἐξ
ſiniſtris; Ite à me maledicti, in ignem æternum, *prepara-*
εὐωνύμων, Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασ-
tum diabolo & angelis ejus. Eſurivi enim, & non dediſtis mihi
42 μένον τῷ διαβόλῳ ϗ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. Ἐπείνασα γάρ, ϗ οὐκ ἐδώκατέ μοι
manducare: ſitivi, & non *potâſtis me:* Hoſpes eram, & non collegiſtis me:
43 φαγεῖν· ἐδίψησα, ϗ οὐκ ἐποτίσατέ με· Ξένος ἤμην, ϗ οὐ συνηγάγετέ με·
nudus, & non *amicivistis* me: infirmus, & in carcere, & non viſitâſtis me.
γυμνός, ϗ οὐ περιεβάλετέ με· ἀσθενής, ϗ ἐν φυλακῇ, ϗ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με.
Tunc reſpondebunt ei & ipſi, dicentes; Domine, quando te vidimus
Τότε (τ) ἀποκριθήσονται αὐτῷ ϗ αὐτοί, λέγοντες, Κύριε, πότε σε εἴδομεν 44
eſurientem, aut ſitientem, aut hoſpitem, aut nudum, aut infirmum, aut in carcere, & non
πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, ϗ οὐ
miniſtravimus tibi? Tunc reſpondebit illis, dicens; Amen dico vobis; *Qua-*
διηκονήσαμέν σοι; Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἐφ' 45
tenus non feciſtis uni *horum minimorum*, nec mihi feciſtis. Et ibunt
ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ ἀπελεύσονται 46
hi in ſupplicium æternum: *at* juſti in vitam æternam.
οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

CAP. XXVI. κϛʹ.

σοδ
α

Et factum eſt: cùm conſummâſſet Jeſus omnes ſermones hos, dixit
ΚΑὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπε 1
diſcipulis ſuis; Scitis quia poſt *duos dies* Paſcha *fit*, & filius homi-
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, ϗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ- 2

σοε
ϛ

nis *traditur ad crucifigi.* Tunc congregati ſunt principes Sacerdotũ, & *Scri-*
που παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι. Τότε συνήχθησαν οἱ (α) ἀρχιερεῖς, ϗ οἱ Γραμ- 3
bæ, & ſeniores populi, in atrium principis Sacerdotũ, *dicti* Caiphas:
ματεῖς, ϗ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, τοῦ λεγομένου Καϊάφα.

MS. A. (σ) ἤλθατε (τ) ἀποκριθήσονται ϗ αὐτοί, MS. A. ΚΕΦ. κϛʹ. (α) ἀρχιερεῖς, ϗ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

35 * ܟܦܢܬ ܓܝܪ ܘܝܗܒܬܘܢ ܠܝ ܠܡܐܟܠ. ܘܨܗܝܬ ܘܐܫܩܝܬܘܢܢܝ. ܐܟܣܢܝܐ ܗܘܝܬ
36 ܘܟܢܫܬܘܢܢܝ. * ܥܪܛܠܝܐ ܗܘܝܬ ܘܟܣܝܬܘܢܢܝ. ܟܪܝܗ ܗܘܝܬ ܘܣܥܪܬܘܢܢܝ. ܘܒܒܝܬ
37 ܐܣܝܪܐ ܗܘܝܬ ܘܐܬܝܬܘܢ ܠܘܬܝ. * ܗܝܕܝܢ ܢܐܡܪܘܢ ܠܗ ܗܢܘܢ ܙܕܝܩܐ. ܡܪܢ. ܐܡܬܝ
38 ܚܙܝܢܟ ܕܟܦܢ ܐܢܬ ܘܬܪܣܝܢܟ. ܐܘ ܕܨܗܐ ܐܢܬ ܘܐܫܩܝܢܟ. * ܘܐܡܬܝ ܚܙܝܢܟ ܕܐܟܣܢܝܐ
39 ܐܢܬ ܘܟܢܫܢܟ. ܐܘ ܕܥܪܛܠܝ ܐܢܬ ܘܟܣܝܢܟ. * ܘܐܡܬܝ ܚܙܝܢܟ ܟܪܝܗܐ ܐܘ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ
40 ܘܐܬܝܢ ܠܘܬܟ. * ܘܥܢܐ ܡܠܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܕܡ ܕܥܒܕܬܘܢ
41 ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܐܚܝ ܙܥܘܪܐ ܠܝ ܗܘ ܥܒܕܬܘܢ. * ܗܝܕܝܢ ܢܐܡܪ ܐܦ ܠܗܢܘܢ ܕܡܢ ܣܡܠܗ.
ܙܠܘ ܠܟܘܢ ܡܢܝ ܠܝܛܐ ܠܢܘܪܐ ܕܠܥܠܡ. ܗܝ ܕܡܛܝܒܐ ܠܐܟܠܩܪܨܐ ܘܠܡܠܐܟܘܗܝ.
42 * ܟܦܢܬ ܓܝܪ ܘܠܐ ܝܗܒܬܘܢ ܠܝ ܠܡܐܟܠ. ܘܨܗܝܬ ܘܠܐ ܐܫܩܝܬܘܢܢܝ. * ܘܐܟܣܢܝܐ
43 ܗܘܝܬ ܘܠܐ ܟܢܫܬܘܢܢܝ. ܘܥܪܛܠܝܐ ܗܘܝܬ ܘܠܐ ܟܣܝܬܘܢܢܝ. ܘܟܪܝܗܐ ܗܘܝܬ ܘܒܒܝܬ
44 ܐܣܝܪܐ ܗܘܝܬ ܘܠܐ ܣܥܪܬܘܢܢܝ. * ܗܝܕܝܢ ܢܥܢܘܢ ܐܦ ܗܢܘܢ ܘܢܐܡܪܘܢ. ܡܪܢ. ܐܡܬܝ
ܚܙܝܢܟ ܟܦܢܐ ܐܘ ܨܗܝܐ. ܐܘ ܐܟܣܢܝܐ ܐܘ ܥܪܛܠܝܐ. ܐܘ ܟܪܝܗܐ ܐܘ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܘܠܐ ܫܡܫܢܟ.
45 * ܗܝܕܝܢ ܢܥܢܐ ܘܢܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܕܡ ܕܠܐ ܥܒܕܬܘܢ ܠܚܕ ܡܢ
46 ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ ܐܦ ܠܐ ܠܝ ܥܒܕܬܘܢ. * ܘܢܐܙܠܘܢ ܗܠܝܢ ܠܬܫܢܝܩܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܙܕܝܩܐ ܠܚܝܐ
ܕܠܥܠܡ. * ܕܚܡܫܐ ܥܕܥܐ ܕܐܪ̈ܙܐ ܘܡܩܕܫ ܡܘܪܘܢ * ܫܠܡ * *ܩܦܠܐܘܢ * ܟܗ *
1 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܠܡ ܝܫܘܥ ܟܠܗܘܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ. ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
2 ܕܒܬܪ ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ ܗܘܐ ܦܨܚܐ. ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ ܕܢܙܕܩܦ. * ܗܝܕܝܢ ܐܬܟܢܫܘ
3 ܪ̈ܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪ̈ܐ ܘܩܫܝܫ̈ܐ ܕܥܡܐ. ܠܕܪܬܗ ܕܪܒ ܟܗܢܐ ܕܡܬܩܪܐ ܩܝܦܐ.

Eſurivi enim, & dediſtis mihi quod manducarem; ac ſitivi, & propinâſtis mihi: hoſpes eram, & excepiſtis me: 35 Nudus eram, & operuiſtis me: infirmus eram, & viſitâſtis me: in carcere eram, & veniſtis ad me. 36 Tunc dicent ei juſti illi; Domine noſter, quando vidimus te eſurientem, & cibavimus te? aut ſitientem, & propinavimus tibi? 37 Et quando vidimus te hoſpitem, & excepimus te? aut nudum, & operuimus te? 38 Et quando vidimus te infirmum, aut in carcere, & venimus ad te? 39 Et reſpondit rex, dixítque eis; Amen dico vobis, Quando feciſtis uni ex iſtis fratribus meis parvulis, mihiipſi feciſtis. 40 Tunc dicet & iis qui erunt à ſiniſtra ſua; Abite à me maledicti, in ignem illum æternum, qui paratus eſt diabolo & angelis ejus. 41 Eſurivi enim, nec dediſtis mihi quod manducarem: & ſitivi, nec propinâſtis mihi: 42 Et hoſpes eram, nec excepiſtis me: & nudus eram, nec operuiſtis me: & infirmus eram, & in carcere eram, neque viſitâſtis me. 43 Tunc reſpondebunt & iſti, ac dicent; Domine noſter, quando vidimus te eſurientem, aut ſitientem, aut hoſpitem, aut nudum, aut infirmum, aut in carcere, nec miniſtravimus tibi? 44 Tunc reſpondebit & dicet eis, Amen dico vobis, Quando non feciſtis uni ex iſtis parvulis, nec mihi feciſtis. 45 Et abibunt iſti in cruciatum æternum, juſti verò in vitam æternam. 46

Feriâ quintâ myſteriorum, Cœnæ Domini, *& conſecrationis Chriſmatis*. 68.

CAP. XXVI.

ET factum eſt, cùm abſolviſſet Jeſus omnes ſermones iſtos, ut dixerit diſcipulis ſuis; 1 Scitis poſt duos dies fore Paſcha, filiumque hominis traditum iri ut cruci ſuffigatur. 2 Tunc congregati ſunt principes Sacerdotum, & Scribæ ac Seniores populi in atrium ſummi Sacerdotis qui vocabatur Caiphas. 3

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

35 *زیرا که گرسنه شدم ومرا سیر کردید • وتشنه شدم بمن اب دادید • غریب بودم
36 مرا بخانه بردید • * برهنه بودم مرا پوشانیدید ؛ رنجور بودم مرا تیمار داشتید در زندان
37 بودم پیش من آمدید • *انکه صدیقان جواب دهند که ای خداوند ما کی ترا گرسنه
38 دیدیم • وسیر کردیم • یا کی تشنه بودی وترا اب دادیم • * وکی تو غریب بودی
39 ودرخانهٔ خود اوردیم • یا برهنه وترا پوشانیدیم • *وکی تو رنجوریا در زندان ؛ بودی که
40 پیش تو آمدیم • *ملك پاسخ داد وبدیشان گفت • راست بشما بگویم • هرچه بدین
41 برادران کوچك من کرده باشید • با من کرده اید • * انگه بدیشان • که بردست
چپ اویند بگوید • ای نفرین کردگان • بروید از پیش من در اتش جاوید • اینك
42 برای ابلیس وفرشتگانش اماده ومهیا شده است • * زیرا گرسنه شدم ومرا چیزی ؛ ندادید
43 وتشنه بودم مرا آب نچشانیدید • *غریب بودم مرا بخانه نبردید • [برهنه بودم مرا
نپوشانیدید] رنجور بودم • ودر زندان • مرا تیمار نداشتید وپیش من نیامدید •

Quoniam eſuriens fui, & me ſaturâſtis; ſitibundus fui, & mihi aquam dediſtis: peregrinus fui, me in domum intuliſtis. 35 *Nudus fui, me operuiſtis; ægrotus fui, mei curam habuiſtis: in carcere fui, ad me veniſtis.* 36 *Tunc juſti reſpondebunt; Quin, ô Domine noſter, quando te eſurientem vidimus, & ſaturavimus? aut quando ſitibundus fuiſti, & tibi aquam dedimus?* 37 *Et quando tu peregrinus fuiſti, et in domum noſtram induximus? aut nudus, et te operuimus?* 38 *Et quando tu ægrotus, aut in carcere fuiſti, quòd ad te venimus.* 39 *Rex reſponſum dabit, et iis dicet; Certè vobis dico, Quicquid his fratribus parvulis meis feceritis, mihi feciſtis.* 40 *Tunc illis, qui ad manum ſiniſtram ejus ſunt, dicet; O maledicti, diſcedite è conſpectu meo in ignem æternum, qui Diabolo et angelis ejus paratus et deſignatus eſt.* 41 *Nam eſurivi, et mihi nihil dediſtis: et ſitivi, mihi aquam non propinâſtis.* 42 *Peregrinus fui, me in domum non intuliſtis; nudus fui, me non cooperuiſtis: ægrotus eram, et in carcere, mei curam non habuiſtis, nec ad me acceſſiſtis* 43

Verſio VULGATA LATINA.

35 Eſurivi enim, & dediſtis mihi manducare : ſitivi, & dediſtis mihi bibere : hoſpes
36 eram, & collegiſtis me : Nudus, & cooperuiſtis me : infirmus, & viſitâſtis me :
37 in carcere eram, & veniſtis ad me. Tunc reſpondebunt ei juſti, dicentes; Domine, quando te vidimus eſurientem, & pavimus te : ſitientem, & dedimus tibi
38 potum ? Quando autem te vidimus hoſpitem, & collegimus te : aut nudum, &
39 cooperuimus te ? Aut quando te vidimus infirmum, aut in carcere, & venimus
40 ad te ? Et reſpondens rex, dicet illis; Amen dico vobis, Quamdiu feciſtis uni
41 ex his fratribus meis minimis, mihi feciſtis. Tunc dicet & his qui à ſiniſtris erunt; Diſcedite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus eſt diabolo, &
42 angelis ejus. Eſurivi enim, & non dediſtis mihi manducare : ſitivi, & non de-
43 diſtis mihi potum : Hoſpes eram, & non collegiſtis me : nudus, & non cooperu-
iſtis me : infirmus, & in carcere, & non viſitâſtis me. Tunc reſpondebunt ei & 44
ipſi, dicentes; Domine, quando te vidimus eſurientem, aut ſitientem, aut hoſpitem, aut nudum, aut infirmum, aut in carcere, & non miniſtravimus tibi ? Tunc 45
reſpondebit illis, dicens; Amen dico vobis; Quamdiu non feciſtis uni de minoribus his, nec mihi feciſtis. Et ibunt hi in ſupplicium æternum, juſti autem in 46
vitam æternam.

CAP. XXVI.

ET factum eſt : cùm conſummâſſet Jeſus ſermones hos omnes, dixit diſcipulis 1
ſuis; Scitis quia poſt biduum Paſcha fiet, & Filius hominis tradetur ut crucifi- 2
gatur. Tunc congregati ſunt principes ſacerdotum, & ſeniores populi, in atrium 3
principis ſacerdotum, qui dicebatur Caiphas :

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*لاني جعت فاطعمتموني * وعطشت فسقيتموني * وغريبا كنت فاويتموني * وعريان فكسوتموني 35 36
ومريضا فعدتموني * ومحبوسا فاتيتم الي * حينيذ يجيب الصديقون قايلين يا رب متى 37
رايناك جايعا فاطعمناك * او عطشان فسقيناك * او متى رايناك غريبا فاويناك * او عريان فكسوناك * 38
* او متى رايناك مريضا او محبوسا فاتينا اليك * فيجيبهم الملك قايلا امين اقول لكم ان 39 40
الذي فعلتموه باحد اخوتي هولاء الصغار فبي فعلتم * حينيذ يقول للذين عن يساره اذهبوا 41
عني يا ملاعين الى النار المويدة المعدة لابليس وجنوده * لاني جعت فلم تطعموني وعطشت 42
فلم تسقوني * وغريبا كنت فلم تاووني * وعريان فلم تكسوني * ومريضا ومحبوسا فلم تزوروني * 43
* حينيذ يجيبون قايلين يا رب متى رايناك جايعا * او عطشان * او غريبا * او عريان * او مريضا 44
او محبوسا فلم نخدمك * حينيذ يجيبهم قايلا امين اقول لكم اذ لم تفعلوا باحد هولاء الصغار 45
ولا بي فعلتم * فيذهب هولاء الى العذاب الدايم والصديقون الى الحياة المويدة * 46
* الفصل الرابع والثمنون * ولما اكمل يسوع هذا الكلام كله قال لتلاميذه * 1
* اعلمتم ان بعد يومين يكون الفصح * وابن الانسان يسلم ليصلب * حينيذ اجتمع 2 3
روساء الكهنة ومشايخ الشعب في دار ريس الكهنة الذي يقال له قيافا *

Quia ego eſurivi, & cibâſtis me : & ſitivi, & potum dediſtis mihi : & hoſpes 35
fui, & excepiſtis me : Et nudus, et induiſtis me : & infirmus, & viſitâſtis me : 36
& in carcere poſitus, & veniſtis ad me. Tunc reſpondebunt juſti, dicentes; Domine, quando vidimus te eſurientem, 37
& pavimus te ? aut ſitientem, & potum dedimus tibi ? Aut quando vidimus te hoſpitem, & excepimus te ? aut 38
nudum, & veſtivimus te ? Aut quando vidimus te infirmum, aut in carcere conſtitutum, venimus ad te ? 39
Et reſpondebit eis rex, dicens; Amen dico vobis, Quia quod feciſtis erga unum ex fratribus meis 40
hiſce minimis, erga me feciſtis. Tunc dicet his qui à ſiniſtris ejus erunt; Diſcedite à me maledicti in ignem æternum, paratum diabolo & exercitibus ejus. 41
Quoniam eſurivi, & non cibâſtis me : 42
& ſitivi, & non dediſtis mihi potum: Et hoſpes fui, & non accepiſtis me : & nudus, & non veſtiviſtis me : & infirmus, & in carcere poſitus, & non viſitâſtis me. 43
Tunc reſpondebunt, dicentes; Domine, quando vidimus te eſurientem, aut ſitientem, aut hoſpitem, aut nudum, aut infirmum, aut in carcere poſitum, & non miniſtravimus tibi ? 44
Tunc reſpondebit eis, dicens; Amen dico vobis, Quandoquidem non feciſtis uni iſtorum minimorum, neq; mihi feciſtis. 45
Et ibunt iſti in ſupplicium æternum, juſti autem in vitam æternam. 46

Sectio octuageſima quarta.

CAP. XXVI.

ET cùm finiſſet Jeſus hos ſermones 1
omnes, dixit diſcipulis ſuis; Scitiſne 2
quòd poſt biduum erit Paſcha, & filius hominis tradetur ut crucifigatur ? Tunc 3
congregati ſunt principes ſacerdotum, & ſeniores populi in atrium principis ſacerdotum, qui dicebatur Caiphas.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

35 እስመ ፡ ርኅብኩ ፡ ወአብላዕክሙኒ ፡ ጸማእኩ ፡ ወአስተይክሙኒ ፡ ወነግደ ፡ ኮንኩ ፡ ወተ
36 ወከፍክሙኒ ። ዐረቁ ፡ ወአልበስክሙኒ ፡ ደወይኩ ፡ ሠነወከሙኒ ፡ ጠተሞቀሕኩ ፡
37 ሠመጻእክሙ ፡ ኀቤየ ፡ ወነበብክሙኒ ። አሜሃ ፡ ያወሥኡ ፡ ጻድቃን ፡ ወይብሉ ፡
38 እግዚኦ ፡ ማእዜ ፡ ርኢናከ ፡ ርኁበከ ፡ ወአብላዕናከ ፡ ወጽሙአከ ፡ ወአስተይናከ ። ወ
39 ማእዜ ፡ ርኢናከ ፡ ነግደከ ፡ ወተወከፍናከ ፡ ወዕሩቀከ ፡ ወአልበስናከ ። ወማእዜ ፡ ርኢ
40 ናከ ። ወድውየከኒ ፡ ወኀወጽናከ ፡ ወሙቁሓከኒ ፡ ወመጻእነ ፡ ኀቤከ ፡ ወነበብናከ ። ወ
ያወሥእ ፡ ንጉሥ ፡ ወይብሎሙ ፡ አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ኵሎ ፡ ዘገበርክሙ ፡ ለአሐዱ ፡ እም
41 እሉ ፡ ንኡሳን ፡ አኃዊየ ፡ እለ ፡ የአምኑ ፡ ብየ ፡ ሊተ ፡ ገበርክሙ ። ወእምዝ ፡ ይቤ
ሎሙ ፡ ለእለ ፡ በፀጋሙ ፡ ሑሩ ፡ እምኔየ ፡ ርጉማን ፡ ውስተ ፡ እሳት ፡ ዘለዓለም ፡ ዘድል
42 ው ፡ ለሰይጣን ፡ ወለመላእክቲሁ ። እስመ ፡ ርኅብኩ ፡ ወኢያብላዕክሙኒ ፡ ወጸማእ
43 ኩ ፡ ወኢያስተይክሙኒ ። ወነግደ ፡ ኮንኩ ፡ ወኢተወከፍክሙኒ ፡ ዐረቁ ፡ ወኢያልበስክ
44 ሙኒ ፡ ወደወይኩ ፡ ወኢኀወጽክሙኒ ፡ ተሞቅሕኩ ፡ ወኢነበብክሙኒ ። አሜሃ ፡ ያወሥ
ኡ ፡ እለ ፡ በፀጋሙ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ እግዚኦ ፡ ማእዜ ፡ ርኢናከ ፡ ርኁበከ ፡ ወጽሙአ
45 ከ ፡ ወእንግደከ ፡ እወ ፡ ዕሩቀከ ፡ ወድውየከ ፡ ወተሞቂሖከ ፡ ወኢተለአክናከ ። ወእ
ምዝ ፡ ያወሥኦሙ ፡ ንጉሥ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ዘኢገበርክሙ ፡ ለዐ ፡
46 እምእሉ ፡ ንኡሳን ፡ ሊተ ፡ ኢገበርክሙ ። ወይሐውሩ ፡ እሉኒ ፡ ውስተ ፡ ኵነኔ ፡ ዘለዓ
ለም ፡ ወጻድቃንሰ ፡ ውስተ ፡ ሕይወት ፡ ዘለዓለም ።
ወበደናግልኒ ፡ ወበካህናትኒ ።
1 ፳፮ ወኮነ ፡ እምዘ ፡ ፈጸመ ፡ እግዚ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘንተ ፡ ኵሎ ፡ ነገረ ፡ ይቤሎሙ ፡ ለአርደኢሁ ።
2 ታአምሩሁ ፡ ከመ ፡ እስከ ፡ ክልኤ ፡ መዋዕል ፡ ይከውን ፡ ፋሲሐ ፡ ወይእሕዝዎ ፡ ለወልደ ፡ እ
3 ጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ወይሰቅልዎ ። ወእምዝ ፡ ተጋብኡ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወሊቃናተ ፡
ሕዝብ ፡ ውስተ ፡ ዐውደ ፡ ሊቀ ካህናት ፡ ዘስሙ ፡ ቀያፋ ።

Quia eſurivi, & cibâſtis me; ſitivi, & potum dediſtis mihi ; & peregrinus fui, 35
& ſuſcepiſtis me. Nudus fui, & amiciviſtis me ; ægrotavi, & viſitâſtis me; 36
incarceratus etiā fui, & veniſtis ad me, & me alloquuti eſtis. Tunc reſpondebunt juſti, & dicent ; Domine, quando vidimus te eſurientem, & cibavimus te; 37
& ſitientem, & potum dedimus ? Et quando vidimus te peregrinum, & ſuſcepimus te ; & nudum, & amicivimus te ? 38
Et quando vidimus te ægrotantem, et viſitavimus te; & incarceratum, & venimus ad te, & te alloquuti ſumus? 39
Et reſpondebit rex, & dicet illis, Amen dico vobis, Quodcunque feciſtis uni ex his puſillis fratribus meis, qui credunt in me, mibimetipſi feciſtis. 40
Et tunc dicet illis qui de ſiniſtra ſua erunt, *Abite à me maledicti in ignem æternum, qui paratus eſt Satanæ, & angelis ſuis.* 41
Quia eſurivi, & non cibâſtis me; ſitivi 42
& non potum dediſtis mihi. Et peregrinus fui, & non ſuſcepiſtis me; nudus 43
fui, & non amiciviſtis me, & ægrotavi, & non viſitâſtis me ; incarceratus fui, & me non alloquuti eſtis. Tunc reſpondebunt qui in ſiniſtra ejus erunt, 44
dicentes; Domine, quando vidimus te eſurientem, & ſitientem, & peregrinum ; nudum et ægrotum, et incarceratum, et non miniſtravimus tibi ? 45
Et tunc reſpondebit iis rex, dicens; Amen dico vobis; Quòd non feciſtis uni ex his puſillis, mihi non feciſtis. 46
Et abibunt iſti in judicium æternum, et juſti in vitam æternam.

Et hoc de virginibus, & Sacerdotibus.

CAP. XXVI.

ET factum eſt, quum conſummâſſet Dominus, Jeſus hunc totum ſermonem, 1
dicit diſcipulis ſuis ; Scitiſne quòd uſque ad duos dies erit Paſcha, et prehendent filium hominis, et ſuſpendent eum. 2
Et tunc congregati ſunt principes ſacerdotum, et ſeniores populi in conſilium principis ſacerdotum, cujus nomen erat Caiphas. 3

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* انكه ايشان نيز جواب دهند وبكويند ما كي ترا كرسنه † يا تشنه † ديديم * يا غريب * 44
يا برهنه * يا رنجور * يا در زندان * وترا بندكي نكرديم * ديكر بار بديشان جواب دهد 45
وبكويد، راست بشما بكويم چندانك بايكي ازين كوچكان نكرديد * نه با من نيز
كرده باشيد * آنان در عذاب ابد روند وصديقان ونيكان در زندكاني ابد * 46
* چون عيسي اين سخنها را تمام كرد بشاكردان كفت * مى دانيد كه بعد 1 2
از دو روز عيد فصح است * وفرزند بشر سپارده شود * تا بر داركنند * انكه بزركان وامامان * 3
ونويسندكان * وپيران * با خلايق انبوه * در سراي قيافا كه بزرك امامان بود كرد
شدند * بر بد سكاليدن بر عيسي *

Tunc illi etiam reſpondebunt, et 44
dicent ; Nos quando te eſurientem, aut ſitientem vidimus, aut peregrinum, aut nudum, aut ægrotum, aut in carcere, et tibi miniſterium non præſtitimus.
Rurſus illis reſponſum dabit, et dicet ; 45
Utique vobis dico, Quatenus uni ex his parvulis non feciſtis, mihi etiam non feciſtis.
Iſti itaque in 46
ſupplicium æternum ibunt, juſti verò et boni in vitam æternam.

CAP. XXVI.

Cum Jeſus hos ſermones conſummâſſet, diſcipulis dixit ; 1
Scitis quòd 2
poſt biduum feſtum paſchatis eſt, et filius hominis traditur, ut in crucem agatur.
Tunc magnates, et 3
ſacerdotes, et Scribæ, et ſeniores cum turbis multis in aulam Caiaphæ, qui maximus ſacerdotum erat, congregati ſunt malevolo in Jeſum animo.

Et consultaverunt ut Jesum apprehenderent dolo, & occiderent. Dice-
4 Καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν (˜) κρατήσωσι δόλῳ, καὶ ἀποκτείνωσιν. Ἔλε-
5 bant autem; Non in festo, ut ne tumultus fiat in populo. At ΞΒ'
6 γον δὲ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ. Τοῦ δὲ σοε
Jesu existente in Bethania, in domo Simonis leprosi, Accessit ad eum α
7 Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ, ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, Προσῆλθεν αὐτῷ
mulier alabastrum unguenti habens pretiosi, & effudit super caput ipsius
γυνὴ ἀλάβαστρον μύρου (β) ἔχουσα βαρυτίμου, καὶ κατέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ
recumbentis. Videntes autem discipuli ejus, indignati sunt, dicentes; Ad quid
8 ἀνακειμένου. Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγανάκτησαν, λέγοντες, Εἰς τί
perditio hæc? Potuit enim istud unguentum vænundari multò, & dari
9 ἡ ἀπώλεια αὕτη; Ἠδύνατο γὰρ (γ) τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι πολλοῦ, καὶ δοθῆναι
pauperibus. Sciens autem Jesus, ait illis; Quid molestias exhibetis mulieri?
10 (ᵈ) πτωχοῖς. Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί;
opus enim bonum operata est in me. Semper enim pauperes habetis cum
11 ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ. Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ᾽
vobis, me autem non semper habetis. Faciens enim hæc unguentum hoc in σοζ
12 ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ δ
corpus meum, ad sepeliendum me fecit. Amen dico vobis; Ubicunque
13 τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅπου
prædicatum fuerit evangelium hoc in toto mundo, dicetur & quod
ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο, ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ

fecit hæc in memoriam ejus. Tunc vadens unus duodecim,
σοη ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, 14
β dictus Judas Iscariotes, ad principes Sacerdotum, Ait; Quid
ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, Εἶπε, Τί 15
vultis mihi dare, & ego vobis tradam eum? Illi verò constituerunt ei
θέλετέ μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἔστησαν (δ) αὐτῷ
triginta argenteos. Et ex indè quærebat opportunitatem ut eum traderet.
τριάκοντα ἀργύρια. Καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν παραδῷ. 16
At primâ azymorum accesserunt discipuli Jesu, dicentes ei;
ΞΓ' Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ, 17
Ubi vis paremus tibi comedere Pascha? Ille autem dixit; Ite
Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα; Ὁ δὲ εἶπεν, Ὑπάγετε 18
in civitatem ad quendam, & dicite ei; Magister dicit;
εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἴπατε (ε) αὐτῷ, Ὁ διδάσκαλος λέγει,
Tempus meum propè est, apud te facio Pascha cum discipulis meis.
Ὁ καιρός μου ἐγγύς ἐστι, πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.
Et fecerunt discipuli sicut coordinaverat illis Jesus; & paraverunt
Καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡτοίμασαν 19
Pascha.
τὸ πάσχα.

MS. A. (˜) δόλῳ κρατήσωσιν, (β) ἔχουσα πολυτίμου, καὶ κατέχεεν (γ) τοῦτο πραθῆναι (ᵈ) τοῖς πτωχοῖς. (δ) * αὐτῷ τριάκοντα ἀργυρᾶ. (ε) αὐτῷ, * Ὁ καιρός μου

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 5 * ܘܐܬܡܠܟܘ ܥܠ ܝܫܘܥ ܕܒܢܟܠܐ ܢܐܚܕܘܢܝܗܝ ܘܢܩܛܠܘܢܝܗܝ܀ * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐ
6 ܒܥܐܕܐ܂ ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܫܓܘܫܝܐ ܒܥܡܐ܀ * ܘܟܕ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܒܝܬ ܥܢܝܐ܂ ܒܒܝܬܗ
7 ܕܫܡܥܘܢ ܓܪܒܐ܀ * ܩܪܒܬ ܠܗ ܐܢܬܬܐ ܕܐܝܬ ܥܡܗ ܫܛܝܦܐ ܕܡܫܚܐ ܕܒܣܡܐ ܣܓܝ
8 ܕܕܡܐ܀ ܘܐܫܦܟܬܗ ܥܠ ܪܫܗ ܕܝܫܘܥ ܟܕ ܣܡܝܟ܀ * ܚܙܘ ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܬܒܐܫ ܠܗܘܢ
9 ܘܐܡܪܝܢ܂ ܠܡܢܐ ܐܒܕܢܐ ܗܢܐ܀ * ܡܫܟܚܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܢܙܕܒܢ ܗܢܐ ܒܣܓܝܐܐ ܘܢܬܝܗܒ
10 ܠܡܣܟܢܐ܀ * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ܂ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܡܢܐ ܡܠܐܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܠܐܢܬܬܐ܂ ܥܒܕܐ
11 ܫܦܝܪܐ ܥܒܕܬ ܠܘܬܝ܀ * ܒܟܠܙܒܢ ܓܝܪ ܡܣܟܢܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܡܟܘܢ܂ ܠܝ ܕܝܢ ܠܐ
12 ܒܟܠܙܒܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ܀ * ܗܕܐ ܕܝܢ ܕܐܪܡܝܬ ܒܣܡܐ ܗܢܐ ܥܠ ܦܓܪܝ܂ ܐܝܟ ܕܠܡܩܒܪܢܝ
13 ܥܒܕܬ܀ * ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܐܝܟܐ ܕܬܬܟܪܙ ܣܒܪܬܝ ܗܕܐ ܒܟܠܗ ܥܠܡܐ܂
14 ܢܬܡܠܠ ܐܦ ܡܕܡ ܕܥܒܕܬ ܗܕܐ ܠܕܘܟܪܢܗ܀ * ܗܝܕܝܢ ܐܙܠ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪ ܕܡܬܩܪܐ
15 ܝܗܘܕܐ ܣܟܪܝܘܛܐ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ܀ * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܡܢܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܬܠ ܠܝ܂
16 ܘܐܢܐ ܡܫܠܡ ܐܢܐ ܠܗ ܠܟܘܢ܂ ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܩܝܡܘ ܠܗ ܬܠܬܝܢ ܕܟܣܦܐ܀ * ܘܡܢ ܗܝܕܝܢ
ܒܥܐ ܗܘܐ ܠܗ ܦܠܛܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ܀ * ܕܝܘܡ ܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܕܐܪܙܐ * ܣܛ *
17 * ܒܝܘܡܐ ܕܝܢ ܩܕܡܝܐ ܕܦܛܝܪܐ܂ ܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ܂ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܐܝܟܐ ܨܒܐ ܐܢܬ
18 ܕܢܛܝܒ ܠܟ ܕܬܐܟܘܠ ܦܨܚܐ܀ * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܙܠܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܠܘܬ ܦܠܢ܂
ܘܐܡܪܘ ܠܗ܂ ܪܒܢ ܐܡܪ܂ ܙܒܢܝ ܡܛܝ ܠܗ܂ ܠܘܬܟ ܥܒܕ ܐܢܐ ܦܨܚܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܝ܀
19 * ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܥܒܕܘ ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܘܛܝܒܘ ܦܨܚܐ܀

Et consilium inierunt adversùs Jesum ut dolo 4 comprehenderent eum, ac interficerent. Dicebant autem, Non in festo, ne fiat tu- 5 multus in populo. Quumque esset Jesus in 6 Beth-ania in ædibus Simonis leprosi, Ac- 7 cessit ad eum mulier habens secum alabastrum unguenti aromatici, magni pretii: & effudit super caput ipsius Jesu, cùm discumberet. Viderunt autem discipuli ejus, & 8 displicuit eos; & inquiunt, Quorsum perditio hæc? Potuit enim istud venundari 9 magni, & dari egenis. Jesus verò sciens, 10 dixit eis; Quid fatigatis hanc mulierem? opus bonum operata est erga me. Nam in 11 omni tempore egenos habebitis vobiscum, me verò non omni tempore habebitis. Hæc autem quæ injecit aroma istud super 12 corpus meum, tanquam ad sepeliendum me fecit. Equidem dico vobis, Ubicunque 13 prædicabitur hoc Evangelium meum in universo mundo, recitabitur & id quod hæc fecit in memoriam ipsius. Tunc abiit unus 14 ex duodecim qui vocabatur Judas Iscariotes, ad principes Sacerdotum, Et ait illis; 15 Quid vultis mihi dare, & ego tradam eum vobis? Illi autem constituerunt ei triginta argenteos. Et ex eo tempore quærebat 16 sibi opportunitatem prodendi eum.

Die quintâ hebdomadis mysteriorum. 69.

Die verò primâ azymorum adierunt disci- 17 puli Jesum, & dixerunt ei; Ubi vis paremus tibi ad manducandum Pascha? Ipse 18 autem dixit eis; Abite in civitatem ad talem, & dicite ei; Magister noster inquit, Tempus meum advenit: apud te facio Pascha cum discipulis meis. Et discipuli 19 ejus egerunt sicuti præceperat eis Jesus, & paraverunt Pascha.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 5 * راي زدند ومشورت † كردند كه اورا بفريب بكيرند وبكشند . * مي كفتند . نه در عيد
نبادا در خلق اشفتكي افتد

صد بيست يك

انجا كه زن روغن غاليه
بر مسيح ريخت

6 7 * چون عيسي در بيت عينا بود درخانهء شمعون [ابرص] * زني پيش
وي آمد وشيشهء پر از روغن غاليه خوش بوي * وكران بها داشت * مسيح نشسته بود ان
زن روغن را بياورد * وبر سر او ريخت . * شاكردان او ديدند وايشانرا نا خوش آمد * 8
كفتند چرا اين زيان مي بايست كرد . * مي شايست اين را ببهاء بسيار فروختن 9
وبمسكينان دادن . * عيسي دانست وبشاكردان كفت چرا اين † زنرا مي رنجانيد * هر چه 10
كرد خوش كرد واز دل من كرد * براي انك هر وقتي پيش شما مسكينان هست . [اما 11
من در هر وقتي پيش شما نباشم] * اين كس كه اين بوي بهاء خوش بر تن من ريخت * بشيوهء 12
اكفندن من كرد * * وراست بشما بكويم وقتي اين مژدهء من در همه عالم كفته شود * 13
وانچ اين زن نيز كرده باشد * براي يادكار او كفته شود * * وبعد ازان از شاكردان 14
دوازده كانه يكي كه نامش يهوداي سخريوطا خوانده شود * پيش بزرك امامان رفت

Sententiis itaque collatis consilium 4 *ceperunt, ut eum dolo captum interficerent. Dicebant autem, Non* 5 *in festo, ne forsan in populo tumultus accidat.*

CXXI. Ubi mulier unguentum galiæ in Christum effudit.

Cùm Jesus in Bethania esset, in do- 6 *mo Simeonis leprosi. Mulier qua-* 7 *dam ad eum accessit & ampullam plenam unguento galiæ boni odoris & summi pretii habuit: Christo sedente mulier illa unguentum attulit, & in caput ejus effudit. Discipuli au-* 8 *tem ejus viderunt, & illis displicuit: dixerunt itaque, Quorsum opus erat hanc perditionem fieri? De-* 9 *buisset hoc pretio grandi venundari, & pauperibus dari. Jesus cogno-* 10 *vit, & discipulis dixit; Quare huic mulieri molestiam facessitis? quicquid fecit, benè fecit, & ex mente mea fecit. Eò quòd omni tempore* 11 *apud vos pauperes sunt, ego verò omni tempore apud vos non ero. Hæc autem quæ hos odores suaves* 12 *in corpus meum effudit, in apparatum funebrem mihi fecit. Et cer-* 13 *tè vobis dico, Quando hoc Evangelium meum per totum mundum prædicabitur, et illud etiam quod hæc mulier fecit, in memoriale ejus narrabitur. Et post hæc ex* 14 *duodecim discipulis unus, cui nomen Judas Iscariotes vocatum est, ad Sacerdotem maximum ivit.*

Verſio VULGATA LATINA.

4 5 Et conſilium fecerunt ut Jeſum dolo tenerent, & occiderent. Dicebant autem ;
6 Non in die feſto, ne fortè tumultus fieret in populo. Cùm autem Jeſus eſſet
7 in Bethania in domo Simonis leproſi, Acceſſit ad eum mulier habens alabaſtrum
8 unguenti pretioſi, & effudit ſuper caput ipſius recumbentis. Videntes autem
9 diſcipuli, indignati ſunt dicentes ; Ut quid perditio hæc? Potuit enim iſtud
10 venundari multo, & dari pauperibus. Sciens autem Jeſus, ait illis ; Quid mo-
11 leſti eſtis huic mulieri? opus enim bonum operata eſt in me. Nam ſemper pau-
12 peres habetis vobiſcum : me autem non ſemper habetis. Mittens enim hæc
13 unguentum hoc in corpus meum, ad ſepeliendum me fecit. Amen dico vobis,

Ubicunque prædicatum fuerit hoc Evangelium in toto mundo, dicetur & quod
hæc fecit in memoriam ejus. Tunc abiit unus de duodecim, qui dicebatur Judas 14
Iſcariotes, ad principes ſacerdotum : Et ait illis ; Quid vultis mihi dare, & 15
ego vobis eum tradam? At illi conſtituerunt ei triginta argenteos. Et exinde 16
quærebat opportunitatem ut eum traderet. Primâ autem die azymorum acceſ- 17
ſerunt diſcipuli ad Jeſum, dicentes ; Ubi vis paremus tibi comedere Paſcha?
At Jeſus dixit ; Ite in civitatem ad quendam, & dicite ei ; Magiſter dicit ; Tem- 18
pus meum propè eſt, apud te facio Paſcha cum diſcipulis meis. Et fecerunt 19
diſcipuli ſicut conſtituit illis Jeſus, & paraverunt Paſcha.

Verſio ARABICA cùm Interpretatione LATINA.

4 5 * فتساوروا على يسوع ليمسكوه بمكر ويقتلوه * وقالوا ليس في العيد ليلا يكون شغب في
6 الشعب • الفصل الخامس والثمانون • * وكان يسوع في بيت عنيا في بيت سمعان
7 الابرص * فجاءت مراة معها قارورة طيب كثير الثمن فافاضته على راسه وهو متكي *
8 9 * فلما راى التلاميذ ذلك تذمروا قائلين لماذا هذا التلف * قد كان ينبغي ان يباع هذا
10 بثمن كثير ويعطى للمساكين * فعلم يسوع وقال لهم لماذا تؤنبون المراة وقد عملت بي
11 12 عملا جيدا * فان المساكين معكم كل حين فاما انا فلست عندكم كل حين * وهذه انما
13 افاضت هذا الطيب على جسدي لدفني * امين اقول لكم انه حيث ما كرز بهذه البشارة
في كل العالم يذكر ما فعلته هذه المراة تذكارا لها • الفصل السادس والثمانون •
14 15 * حينئذ مضى احد الاثني عشر الذي يقال له يهوذا الاسخريوطي الى روساء الكهنة * وقال
16 لهم ماذا تعطوني وانا اسلمه اليكم • فقرروا معه ثلثين من الفضة * ومن ذلك الوقت
17 كان يطلب حيلة ليسلمه اليهم • الفصل السابع والثمانون • * وفي اليوم الاول من
18 الفطير جاء التلاميذ الى يسوع وقالوا اين تريد ان نعد لك الفصح لتاكله * فقال لهم
اذهبوا الى المدينة الى فلان وقولوا له المعلم يقول لك زماني قد اقترب وعندك اصنع الفصح
19 مع تلاميذي * ففعل التلاميذ كما امرهم يسوع واعدوا الفصح •

Et conſultârunt adverſus Jeſum, ut 4
tenerent eum dolo, & occiderent eum.
Et dixerunt ; Non in feſto, ne fiat tu- 5
multus in populo.

Sectio octuageſima quinta.

Erat autem Jeſus in Beth-ania in do- 6
mo Simonis leproſi, Et venit mulier, 7
cum qua erat vaſculum unguenti multi
pretii, & fudit illud ſuper caput ipſius,
dum eſſet recumbens. Et cùm vidiſſent 8
diſcipuli hoc, murmuraverunt, dicentes ;
Ad quid talis jactura? Sanè decebat 9
venundari iſtud pretio multo, & dari
pauperibus. Scivit autem Jeſus, & 10
dixit eis ; Quid reprehenditis mulie-
rem? operata eſt in me opus bonum.
Nam pauperes vobiſcum ſunt omni 11
tempore : veruntamen ego non ſum apud
vos omni tempore. Et hæc quidem effu- 12
dit iſtud unguentum ſuper corpus meum,
ad ſepeliendum me. Amen dico vobis, 13
Quòd ubicunque prædicatum fuerit hoc
evangelium in toto mundo, memorabitur
quod fecit hæc mulier in memoriam
ejus.

Sectio octuageſima ſexta.

Tunc abiit unus de duodecim, qui dici- 14
tur Judas Iſcariotes, ad principes ſa-
cerdotum, Et dixit eis ; Quid dabitis 15
mihi, & ego tradam eum vobis? Et de-
liberârunt cum eo triginta argenteos.
Et ex illo tempore quærebat aſtum ut 16
traderet eum ipſis.

Sectio octuageſima ſeptima.

In prima autem die azymorum vene- 17
runt diſcipuli ad Jeſum, & dixerunt ;
Ubi vis paremus tibi Paſcha ut comedas
illud. Dixit eis, Ite in civitatem ad 18
talem, & dicite ei ; Magiſter dicit tibi,
Tempus meum jam advenit, & apud te
faciam Paſcha cum diſcipulis meis.
Et fecerunt diſcipuli ſicut præcepit eis 19
Jeſus : & paraverunt Paſcha.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወተማከሩ : ከመ : እግዚእኢሱስሃ : በሕብል : የአኅዝዎ : ወይቅትልዎ:=> ወይቤሉ : በ
5 ሕቱ : ላኮኬ : በበዓል : ከመ : ሃከክ : ሊይኩን : ውስተ : ሕዝብ::=>
በእንተ : እንተ : ቀብእተ : ለእግዚእነ : ዕፍረተ::=>
6 ወበጺሖ : እግዚእ : ኢየሱስ : ቢታንያ : ቤተ:ስምዖን : ዘለምጽ:=> መጽአት : ኀቤሁ : ብ
7 እሲተ : እንዘ ባቲ : ብረሌ : ዘምሉእ : ዕፍረተ: ውስቴታ : ዘብዙኅ : ሤጡ : ሶጠት : ደበ:ርእ
8 ሱ : ለእግዚእኢየሱስ : እንዘ : ይረፍቅ:=> ወርእዮሙ : አርደኢሁ : ተምዑ : ወይቤሉ : ለ
9 ምንትኑ : መጠነዝ : አሕጕለት:=> ዘእምተሠይጠ : በብዙኅ : ወይሃብዎ : ምጽዋተ :
10 ለነደይ::=> ወአእመረ : እግዚእ : ኢየሱስ : ወይቤሎሙ : ለምንት : ታሠርሕዋ : ለብእሲ
11 ት:ሠናየ : ግብረ : ገብረት : ለዕሌየ:=> ወነደያንሰ:ዘልፈ: ትረክብዎሙ : ወኪያየሰ:አኮ : ዘ
12 ልፈ : ዘትረክቡኒ::=> ወዘንተሰ : ዕፍረተ : ዘሶጠት : ደበ:ርእስየ : ለቀብርየ : ገብረት:=>
13 አሜን : እብለክሙ : በኀበ : ተሰብከ : ዝወንጌል : በውስተ : ኵሉ : ዓለም: ያነብቡ : ዘገብረ
14 ት : ዛቲ : ወይዜክርዋ::=> ወእምዝ : ሖረ : አሐዱ : እምዐሠርቱ : ወክልኤቱ : አርደኢ
15 ሁ : ዘስሙ : ይሁዳ : አስቆሮታዊ:ኀበ:ሊቃነ : ካህናት:=> ወይቤሎሙ : ሚመጠነ : ትሁቡኒ:
16 እለ : ለክሙ : አገብኦ : ወወሀብዎ : ሠላሰ : ብሩረ : ወእምአሜሃ : ይፈቅድ : ይርከብ :
ሣኅተ : ከመ : ያግብኦ::=>
በእንተ : ዘካመ : ተስእልዎ : በኀበ : ያስተደልዉ : ሎቱ : ፋሲሐ::=>
17 ወበቀዳሚት : ዕለተ : ፋሲሐ : ቀርቡ : አርደኢሁ : ለኢየሱስ : ወይቤልዎ : በአይ
18 ቴ : ትፈቅድ : ናስተደሉ : ለከ : ትብልዕ : ፋሲሐ:=> ወይቤሎሙ : እግዚእ :
ኢየሱስ : ሖሩ : ኀበ : እገሌ : ወበልዎ : ይቤ : ሊቅ : ጊዜየሰ : ቀርበ : ወበኀቤከ : እገ
19 ብር :ፋሲከ : ምስለ : አርደኢየ:=> ወገብሩ: አርደኢሁ:በከመ: አዘዞሙ: እግዚእ :ኢየሱ
ስ : ወአስተደለዉ : ፋሲሐ::=>

Et conſilium inierunt ut Dominum Jeſum dolo prehenderent, & occiderent 4
eum. Et dicunt, Sed non adhuc in feſto, ut tumultus non ſit in populo. 5

De muliere quæ unguento Dominum noſtrum unxit.

Et cùm veniſſet Dominus Jeſus in Bethaniam, in domum Simonis leproſi, 6
Venit ad eum mulier habens vas plenum unguenti in eo, cujus magnum erat 7
pretium, & effudit ſuper caput Domini Jeſu recumbentis. Et videntes di- 8
ſcipuli ejus indignati ſunt, & dicunt ; Quorſum hujuſmodi perditio. Hoc ve- 9
nundetur multo, & detur eleemoſyna egeno. Et ſciebat Dominus Jeſus, & 10
dicit illis ; Quare moleſtatis mulierem, bonum opus fecit ſuper me. Et paupe- 11
res ſemper invenietis, & me non ſemper inventuri eſtis. Et hoc unguentum 12
quod effudit ſuper caput meum, ad ſepeliendum me fecit. Amen dico vobis, 13
Ubicunque prædicatum fuerit hoc Evangelium in toto mundo, legent quod fecit
illa, & in memoria habebunt illam. Et tunc abiit unus è duodecim diſcipu- 14
lis ejus, cujus nomen erat Judas Iſcariotes, ad principes ſacerdotum. Et 15
dicit iis ; Quantum dabitis mihi, qui vobis tradam eum : & dederunt ei tri-
ginta argenteos numos. Et exinde deſiderabat invenire opportunitatem ut 16
proderet eum.

De hoc quod interrogabant eum, ubi parandum eſſet ei paſcha.

Et in primo die Paſchæ acceſſerunt diſcipuli ejus ad Jeſum, & dicunt ei ; 17
Ubi vis paremus tibi comedere paſcha. Et dicit iis Dominus Jeſus, Ite ad 18
quendam hominem, & dicite ei ; Dicit magiſter, Tempus meum appropinquavit,
& apud te faciam paſcha meum cum diſcipulis meis. Et fecerunt diſcipuli 19
ejus ſicut præcepit iis Dominus Jeſus, & paraverunt paſcha.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وكفت بمن چه مي دهيد كه عيسي را بدست شما بسپارم ايشان قبول كردند
16 براي او سي نقره از مال بدهند * وبهانه مي جست كه اورا در دست ايشان بسپارد

صد بيست دو نان خوردن عيسي با حواريون روز پنجشنبه فصح

17 * در اول روز ازان فطير خوران شاكردان پيش عيسي آمدند وكفتند كجا مي
18 خواهي براي تو جايكه سازيم تا فصح بخوري * عيسي بديشان كفت در شهر پيش
فلان برويد وبكوييد بزرك ما مي كويد وعدهٔ من رسيد پيش تو فصح خواهم كرد با شاكردان
19 من * شاكردان هر چه عيسي بديشان فرمود چنان كردند وفصح را معد ساختند

Et dixit, Mihi quid dabitis ; ut 15
Jeſum in manum veſtram tradam?
Illi receperunt ſe illi daturos tri-
ginta argenteos nummos. Et oc- 16
caſionem quæſivit, ut illum in ma-
num eorum traderet.

CXXII. Panem comedit Jeſus cum Apoſtolis feriâ quintâ Paſchatis.

Primo die azymorum diſcipuli ad 17
Jeſum venerunt, & dixerunt ; Ubi
vis tibi locum paremus ut Paſcha
comedas. Jeſus illis dixit ; In 18
urbem ad quendam ite, & dicite ;
Magiſter noſter dicit, tempus ſtatu-
tum meum advenit, apud te Paſcha
volo facere cum diſcipulis meis.
Diſcipuli, omninò prout Jeſus illis 19
juſſerat, ita fecerunt, & Paſcha
paraverunt.

Veſpere autem facto, diſcumbebat cum duodecim. Et edentibus illis, dixit; σοθ
20 21 Ὀψίας δὲ γενομένης, ἀνέκειτο μετὰ τῶν (ζ) δώδεκα. Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, εἶπεν, δ
Amen dico vobis, Quià unus ex vobis traditurus eſt me. Et contriſtati valdè,
22 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. Καὶ λυπούμενοι σφόδρα, σπ
cœperunt dicere ei unuſquiſque eorum; Nunquid ego ſum, Domine? Is verò reſpondens α
23 ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν, Μήτι ἐγώ εἰμι, Κύριε; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς σπα
ait; Intingens cum me in catino manum, hic me tradet. β
εἶπεν, Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ (η) ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα, οὗτός με παραδώσει.
Quidem filius hominis vadit, ſicut ſcriptum eſt de illo: Væ autem ho- σπβ
24 Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ (θ) αὐτοῦ· Οὐαὶ δὲ τῷ ἀν- ς
mini illi, per quem Filius hominis tradetur: bonum erat ei, ſi non
θρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ, (ι) εἰ οὐκ σπγ
natus fuiſſet homo ille. Reſpondens autem Judas qui tradens eum, dixit; ι
25 ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, εἶπε,
Nunquid ego ſum, Rabbi? Ait illi; Tu dixiſti. Edentibus autem eis, accipiens ΞΔ'
26 Μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββί; Λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶπας. Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν σπδ
Jeſus panem, & benedicens, fregit, & dedit diſcipulis, & ait; α
ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον, (κ) καὶ εὐλογήσας, ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε,
Accipite, comedite: Hoc eſt corpus meum. Et accipiens calicem, & gratiis
27 Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, καὶ εὐχαρι- σπε
actis, dedit illis, dicens; Bibite ex hoc omnes: Hic enim eſt ſanguis meus β
28 στήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· Τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου

qui novi teſtamenti, qui pro multis effuſus in remiſſionem peccatorum.
τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
Dico autem vobis; Quòd non bibam à modò de hoc genimine vitis,
Λέγω δὲ ὑμῖν, Ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ (λ) γεννήματος τῆς ἀμπέλου, 29
σπς usque in diem illum, cùm illud bibam cum vobis novum in regno
ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ
ς Patris mei. Et hymno dicto, exierunt in montem Olivarum. Tunc
σπζ τοῦ Πατρός μου. Καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Τότε 30 31
δ dicit illis Jeſus; Omnes vos offendemini in me in nocte
λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ
σπη iſta. Scriptum eſt enim; Percutiam paſtorem, & diſpergentur
ς ταύτῃ. γέγραπται γάρ, Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ (μ) διασκορπισθήσεται
oves gregis. Poſt autem excitari me, præcedam vos in
τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς 32
σπθ Galilæam. Reſpondens autem Petrus, ait illi; Si & omnes
α τὴν Γαλιλαίαν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ, (ν) Εἰ καὶ πάντες 33
σζ ſcandalizati fuerint in te, ego nunquam ſcandalizabor. Ait illi
ς σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. Ἔφη αὐτῷ 34
Jeſus; Amen dico tibi; Quia in hac nocte, antè gallum voci-
ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι, Ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν ἀλέκτορα φω-
ferari, ter abnegabis me.
νῆσαι, (ξ) τρὶς ἀπαρνήσῃ με.

MS. A. (ζ) δώδεκα μαθητῶν. Καὶ (η) τὴν χεῖρα ἐν τῷ τρυβλίῳ, οὗτός (θ) ἑαυτοῦ· (ι) ἢ οὐκ (κ) καὶ εὐχαριστήσας, ἔκλασεν, (λ) γενήματος (μ) διασκορπισθήσονται (ν) Εἰ πάντες (ξ) ἀπαρνήσῃ με τρεῖς.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 21 ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ. ܣܡܝܟ ܗܘܐ ܥܡ ܬܪܥܣܪ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܘܟܕ ܠܥܣܝܢ ܐܡܪ. ܐܡܝܢ
22 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܚܕ ܡܢܟܘܢ ܡܫܠܡ ܠܝ. * ܘܟܪܝܬ ܠܗܘܢ ܛܒ. ܘܫܪܝܘ ܠܡܐܡܪ
23 ܠܗ ܚܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ. ܠܡܐ ܐܢܐ ܡܪܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ. ܡܢ ܕܨܒܥ ܐܝܕܗ ܥܡܝ
24 ܒܠܓܬܐ ܗܘ ܢܫܠܡܢܝ. * ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܐܙܠ ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ ܥܠܘܗܝ. ܘܝ ܠܗ ܕܝܢ
ܠܓܒܪܐ ܗܘ ܕܒܐܝܕܗ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ. ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܗܘ ܐܠܘ ܠܐ
25 ܐܬܝܠܕ. * ܥܢܐ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ ܘܐܡܪ. ܕܠܡܐ ܐܢܐ ܗܘ ܪܒܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܬ ܐܡܪܬ.
26 * ܟܕ ܕܝܢ ܠܥܣܝܢ. ܢܣܒ ܝܫܘܥ ܠܚܡܐ. ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܡܪ
27 ܣܒܘ ܐܟܘܠܘ. ܗܢܘ ܦܓܪܝ. * ܘܢܣܒ ܟܣܐ ܘܐܘܕܝ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܣܒܘ ܐܫܬܘ
28 ܡܢܗ ܟܠܟܘܢ. * ܗܢܘ ܕܡܝ ܕܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ. ܕܚܠܦ ܣܓܝܐܐ ܡܬܐܫܕ ܠܫܘܒܩܢܐ
29 ܕܚܛܗܐ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ. ܕܠܐ ܐܫܬܐ ܡܢ ܗܫܐ ܡܢ ܗܢܐ ܥܫܢܐ ܕܓܦܬܐ. ܥܕܡܐ
30 ܠܝܘܡܐ ܕܒܗ ܐܫܬܝܘܗܝ ܥܡܟܘܢ ܚܕܬܐ ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܫܒܚܘ ܘܢܦܩܘ
ܠܛܘܪܐ ܕܙܝܬܐ. * ܕܠܠܝܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܙܩܝܦܘܬܐ * ܠܠ *
31 ܗܝܕܝܢ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܟܠܟܘܢ ܬܬܟܫܠܘܢ ܒܝ ܒܗܢܐ ܠܠܝܐ. ܟܬܝܒ
32 ܓܝܪ ܕܐܡܚܐ ܠܪܥܝܐ. ܘܢܬܒܕܪܘܢ ܥܪܒܐ ܕܡܪܥܝܬܗ. * ܒܬܪ ܕܝܢ ܕܩܐܡ ܐܢܐ. ܩܕܡ
33 ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܠܓܠܝܠܐ. * ܥܢܐ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܦܢ ܟܠܢܫ ܢܬܟܫܠ ܒܟ. ܐܢܐ
34 ܡܡܬܘܡ ܠܐ ܐܬܟܫܠ ܒܟ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܒܗܢܐ ܠܠܝܐ
ܩܕܡ ܕܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ. ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܘܪ ܒܝ.

Quumque eſſet veſpera, diſcumbebat cum 20
duodecim diſcipulis ſuis. Et quum ederent, 21
ait; Amen dico vobis, Unus ex vobis pro-
dit me. Et doluerunt vehementer: cœ- 22
peruntque dicere ei ſinguli ex eis; Nunquid
ego ſum, Domine mi? Is autem reſpondit, 23
& ait; Ille qui intingit manum ſuam me-
cum in paropſide, me proditurus eſt. Et Fili- 24
us hominis abit, ut ſcriptum eſt de eo: Væ
autem homini illi per quem filius hominis
proditur: præſtaret homini illi ſi natus
non fuiſſet. Reſpondit Judas proditor, & 25
ait; Nunquid ego ſum, Rabi? Dicit ei
Jeſus; Tu dixiſti. Quum autem ederent, 26
accepit Jeſus panem, & benedixit; fre-
gitque, ac dedit diſcipulis ſuis, & ait; Ac-
cipite, comedite, HOC EST CORPUS
MEUM. Et accepit calicem, atque gra- 27
tias egit, & dedit eis, dixitque; Accipite,
bibite ex eo vos omnes: HIC EST SAN- 28
GUIS MEUS FOEDERIS NOVI, QUI
PRO MULTIS EFFUNDITUR IN RE-
MISSIONEM PECCATORUM. Dico 29
autem vobis, Non bibam ab hoc tempore
ex hoc genimine vitis, uſque ad diem quo
bibam illud vobiſcum novum in regno Dei.
Et dixerunt hymnodiam: exieruntque in 30
montem Olivarum.

Ad noctem Paraſcenes crucifixionis.

Tunc ait illis Jeſus; Vos omnes offendemini 31
in me hâc nocte: ſcriptum eſt enim; Per-
cutiam paſtorem, & diſpergentur arietes
ovium ipſius. Poſtquàm autem ſurrexero, 32
præcedam vos in Galilæam. Reſpondit Ce- 33
pha, & dixit ei; Etiamſi omnis homo of-
fendatur in te, ego nunquam offendar in te.
Dixit ei Jeſus; Amen dico tibi, Hâc nocte 34
antequàm vocem mittat gallus, tribus vi-
cibus abnegabis me.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

20 21 * بوقت شب هنكام با دوازده شاكرد خود نشست * ومي خوردند عيسي اغاز كرد كه
22 راست بشما بكويم يكي از شما مرا بسپارد * ايشانرا سخت ناخوش آمد اغاز كرد
23 يكي از ايشان وكفت مكر منم اي خداوند * او جواب داد وبدو كفت هر كه دست
24 خود را در كاسه با من بنهد اوست كه مرا بسپارد * وفرزند ادمي برود انچنانك بروي
نبشته شد ليكن واي بر ان مرد كه بدست او سپارده شود آن بهتر مي بود براي آن مرد
25 كه زاييده نمي شد * يهوداء سخريوطا كفت مكر منم ان اي خداوند عيسي بدو كفت
26 تو كفتي * چون مي خوردند عيسي نان ستد ودعا كرد وانكه شكست وبشاكردان خود داد
27 وكفت بستانيد وبخوريد اينست تن من * وستد ساغر واعتراف كرد وبديشان داد وكفت
28 بستانيد همكنان وبياشاميد * اينست خون من عهد نو كه عوض بسياران ريخته مي شود براي
29 ستردن كناهها * اكنون بشما مي كويم كه ازين ساعت ديكر اين فرزند درخت انكور نخواهم
30 خوردن تا ان روز كه اورا با شما بخورم نو در ملكوت خدا * وستايش داد ودر كوه زيتون بدر آمد

* *Tempore veſpertino cum duodecim* 20
diſcipulis ſuis ſedit. Et comedentibus 21
illis, Jeſus ſic exorſus eſt; Certè
vobis dico, Unus è vobis me tradet.
Hoc *illis valdè diſplicuit*, & *cæpit* 22
quilibet eorum dicere, Nunquid ego
ſum, ô Domine? Ille reſponſum de- 23
dit, & ei dixit; Quiſquis manum
ſuam mecum catino indiderit, ille
eſt qui me tradet. Et Filius homi- 24
nis vadet, quemadmodum de eo ſcri-
ptum eſt: væ autem illi homini, per
cujus manum traditus erit; melius
fuiſſet illi homini, quòd non natus
eſſet. Judas Iſcariotes dixit, Nun- 25
quid ego ſum ille, ô Domine? Je-
ſus illi dixit, Tu dixiſti. Cùm 26
comederent, Jeſus panem accepit, &
benedixit; deindè fregit ac diſcipu-
lis ſuis dedit, & dixit; Accipite,
& comedite: hoc eſt corpus meum.
Et accepit poculum, & gratias egit, 27
& illis dedit, & dixit; Accipite
omnes, ac bibite. Hic eſt ſanguis 28
meus fœderis novi, qui pro multis
effuſus eſt, pro abolitione peccato-
rum. Vobis autem dico, Quòd ab 29
hac hora deinceps hunc fœtum ar-
boris uvæ nolo bibere, uſque in
illum diem quo ipſum vobiſcum
bibiturus ſum novum in regno Dei.
Et laudem Deo *dedit, & in mon-* 30
tem Olivarum exivit.

Verſio VULGATA LATINA.

20
21 Veſpere autem facto, diſcumbebat cum duodecim diſcipulis ſuis. Et edenti-
22 bus illis, dixit; Amen dico vobis, Quia unus veſtrûm me traditurus eſt. Et
23 contriſtati valdè, cœperunt ſinguli dicere; Numquid ego ſum, Domine? At
ipſe reſpondens, ait; Qui intingit mecum manum in paropſide, hic me tra-
24 det. Filius quidem hominis vadit, ſicut ſcriptum eſt de illo: væ autem ho-
mini illi, per quem Filius hominis tradetur: bonum erat ei, ſi natus non
25 fuiſſet homo ille. Reſpondens autem Judas, qui tradidit eum, dixit; Num-
26 quid ego ſum, Rabbi? Ait illi; Tu dixiſti. Cœnantibus autem eis, accepit
Jeſus panem, & benedixit, ac fregit, deditque diſcipulis ſuis, & ait; Ac-
27 cipite, & comedite: hoc eſt corpus meum. Et accipiens calicem gratias
egit: & dedit illis, dicens; Bibite ex hoc omnes. Hic eſt enim ſanguis me- 28
us novi teſtamenti, qui pro multis effundetur in remiſſionem peccatorum.
Dico autem vobis; Non bibam amodò de hoc genimine vitis, uſque in diem 29
illum, cùm illud bibam vobiſcum novum in regno Patris mei. Et hymno 30
dicto, exierunt in Montem oliveti. Tunc dixit illis Jeſus; Omnes vos ſcan 31
dalum patiemini in me, in iſta nocte. Scriptum eſt enim; Percutiam paſto-
rem, & diſpergentur oves gregis. Poſtquàm autem reſurrexero, præcedam 32
vos in Galilæam. Reſpondens autem Petrus, ait illi; Et ſi omnes ſcanda- 33
lizati fuerint in te, ego nunquam ſcandalizabor. Ait illi Jeſus; Amen dico 34
tibi; Quia in hac nocte antequàm gallus cantet, ter me negabis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* الفصل الثامن والثمانون * ولما كان المساء اتكا مع الاثني عشر تلميذا * وفيما 20 21
هم ياكلون قال لهم امين اقول لكم ان واحدا منكم يسلمني * فحزنوا جدا وبدا كل واحد 22
منهم يقول لعلي انا هو يا رب * فاجاب قايلا الذي يغمس يده معي في الصحفة هو يسلمني * 23
وابن الانسان ماض كما كتب من اجله * الويل لذلك الانسان الذي يسلم ابن الانسان * 24
جيد له لو لم يولد ذلك الانسان * اجابه يهوذا مسلمه قايلا لعلي انا هو يا معلم قال له انت 25
قلت * الفصل التاسع والثمانون * وفيما هم ياكلون اخذ يسوع خبزا وباركه وقسمه 26
واعطى تلاميذه اياه وقال خذوا فكلوا فان هذا هو جسدي * ثم اخذ كاسا وشكر واعطاهم * 27
وقال اشربوا من هذا كلكم * هذا هو دمي العهد الجديد الذي يهراق عن كثيرين 28
لمغفرة خطاياهم * اقول لكم انني لا اشرب من الان من عصير هذه الكرمة الى ذلك اليوم 29
الذي فيه اشربه معكم جديدا في ملكوت ابي * الفصل التسعون * ولما باركوا 30
خرجوا الى جبل الزيتون * حينيذ قال لهم يسوع كلكم تشكون في في هذه الليلة * لانه 31
مكتوب اضرب الراعي فتتفرق الغنم * ومن بعد قيامي اسبقكم الى الجليل * فاجابه بطرس 32 33
قايلا ان شك جميعهم فيك لم اشك انا * قال له يسوع امين اقول لك ان في هذه الليلة 34
قبل ان يصيح الديك تجحدني ثلث دفعات *

Sectio octuageſima octava.

Et cùm factum eſſet ſerò, diſcubuit cum duodecim diſcipulis. 20 *Et dum ipſi comederent, dixit eis; Amen dico vobis, Quòd unus ex vobis tradet me.* 21 *Et contriſtati ſunt valdè, & cœpit unuſquiſque ex eis dicere; Nunquid ego ſum, ô Domine?* 22 *Reſpondit autem, dicens; Qui intingit manum ſuam mecum in patina, ipſe tradet me.* 23 *Et filius hominis vadens eſt, ſicut ſcriptum eſt de illo: Væ illi homini qui tradet filium hominis, bonum illi eſſet ſi non fuiſſet natus ille homo.* 24 *Reſpondit ei Judas traditor ipſius, dicens; Nunquid ego ſum, ô Domine? Ait illi, Tu dixiſti.* 25

Sectio octuageſima nona.

Et dum ipſi comederent, accepit Jeſus panem & benedixit ei, ac diviſit illum, deditque diſcipulis ſuis ipſum, & ait; Accipite, comedite, nam hoc eſt corpus meum. 26 *Deindè accepit calicem & gratias egit, & dedit eis, ac dixit, Bibite ex hoc omnes vos:* 27 *Hic eſt ſanguis meus, teſtamentum novum, qui effundetur pro multis in remiſſionem peccatorum eorum.* 28 *Dico vobis, Quia non bibam amodò de ſucco hujus vitis uſque in illam diem, quâ bibam illum vobiſcum novum in regno patris mei.* 29

Sectio nonageſima.

Quumque benedixiſſent, exierunt in montem Olivarum. 30 *Tunc dixit illis Jeſus; Omnes vos ſcandalizabimini in me hâc in nocte; quoniam ſcriptum eſt, Percutiam paſtorem, & diſpergentur oves.* 31 *At poſt reſurrectionem meam præcedam vos in Galilæam.* 32 *Reſpondit ei Petrus, dicens; Si ſcandalizati fuerint omnes ipſi in te, non ſcandalizabor ego.* 33 *Dixit illi Jeſus; Amen dico tibi, Quòd in hac nocte antequam cantet gallus, negabis me tribus vicibus.* 34

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

20
21 ወምሴተ ፡ ከዊና ፡ ረፈቀ ፡ ምስለ ፡ ዓሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ አርደኢሁ ፡፡=፥ ወእንዘ ፡ ይበልዑ ፡ ይ
22 ቤ ፡ አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ አሐዱ ፡ እምኔክሙ ፡ ያገብአኒ ፡፡=፥ ወተከዙ ፡ ጥቀ ፡ ወአ
23 ኀዙ ፡ ይቤሉ ፡ በበ ፡ አሐዱ ፡ አነሁ ፡ እንጋ ፡ እግዚኦ ፡፡=፥ ወአውሥአ ፡ ወይቤ ፡ ዘጸብኀ ፡
ምስሌየ ፡ እዴሁ ፡ ውስተ ፡ መጽብኅ ፡ ውእቱ ፡ ያገብአኒ ፡፡=፥ ወወልደ ፡ እጓለ ፡ እምሕያ
24 ውስ ፡ ይሐውር ፡ በከመ ፡ ጽሑፍ ፡ በእንቲአሁ ፡ ወበሕቱ ፡ አሌሎቱ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ዘበ
ሳዕሌሁ ፡ ይትሜጠው ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ እምኀየሶ ፡ ሶበ ፡ ሊተወልደ ፡ ለ
25 ውእቱ ፡ ብእሲ ፡፡=፥ ወአውሥአ ፡ ይሁደ ፡ ዘያገብኦ ፡ ወይቤሎ ፡ አንተ ፡ ትቤ ፡፡=፥

በእንተ ፡ ሥርዐተ ፡ ምሥጢር ፡

26 ወእንዘ ፡ ይበልዑ ፡ ነሥአ ፡ ኅብስተ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወባረከ ፡ ወፈተተ ፡ ወወሀበ ፡ ለአ
27 ርዳኢሁ ፡ ወይቤ ፡ እንክሙ ፡ ብልዑ ፡ ዝውእቱ ፡ ሥጋየ ፡፡=፥ ወነሥአ ፡ ጽዋዐ ፡ ወአአ
28 ኰተ ፡ ወወሀቦሙ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ስተዩ ፡ እምውስቴቱ ፡ ኵልክሙ ፡፡=፥ ዝውእቱ ፡ ደም
የ ፡ ዘሐዲስ ፡ ሥርዐት ፡ ዘይትከዐው ፡ በእንተ ፡ ብዙኃን ፡ ከመ ፡ ይትኃደግ ፡ ኃጢአት ፡፡=፥
29 ወእብለክሙ ፡ ኢይሰቲ ፡ እንከ ፡ እምዝ ፡ ፍሬ ፡ ወይን ፡ እስከ ፡ እንታክቲ ፡ ዕለት ፡ አመ ፡
30 እሰትዮ ፡ ሐዲሰ ፡ ምስሌክሙ ፡ በመንግሥተ ፡ አቡየ ፡፡=፥ ወአንቢቦሙ ፡ ወፀኡ ፡ ውስ
31 ተ ፡ ደብረ ፡ ዘይት ፡፡=፥ ወእምዝ ፡ ይቤሎሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ኵልክሙ ፡ ተዐልዉ
32 ኒ ፡ በዛቲ ፡ ሌሊት ፡፡ እስመ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡ እቀትሎ ፡ ለኖላዊ ፡ ወይዘረው ፡ አባግዐ ፡
33 መርዔቱ ፡፡=፥ ወእምከመ ፡ ተንሣእኩ ፡ እቀድመክሙ ፡ ገሊላ ፡፡=፥ ወአውሥአ ፡ ጴጥሮ
34 ስ ፡ ወይቤሎ ፡ እመሰ ፡ ኵሉሙ ፡ ዐለዉከ ፡ አንሰ ፡ ኢየዐልወከ ፡ ግሙራ ፡፡=፥ ወይቤሎ ፡
እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ አማን ፡ እብለከ ፡ ከመ ፡ በዛቲ ፡ ሌሊት ፡ ሠለስ ፡ ትክሕደኒ ፡ ዘእንበ
ለ ፡ ይንቁ ፡ ደሮሆ ፡፡=፥

Et veſpere facto, recubuit cum duodecim diſcipulis ejus. 20 *Et edentibus* illis, 21 *dicit; Amen dico vobis, quòd unus è vobis prodet me.* 22 *Et contriſtati ſunt valdè, & cœperunt dicere unuſquiſque, Num ego igitur, Domine?* 23 *Et reſpondit, & dicit; Qui intinxit mecum manum ſuam in ſcutula, ipſe prodet me.* 24 *Et filius hominis vadet, ſicut ſcriptum eſt de illo: ſed væ iſti homini, per quem tradendus eſt filius hominis: utique melius eſſet iſti homini ſi non natus eſſet.* 25 *Et reſpondit Judas qui traditurus erat eum: & dixit ei, Tu dixiſti.*

De teſtamento myſterioſo.

Et edentibus illis, *accepit panem Dominus Jeſus, & benedixit, & fregit, &* 26 *dedit diſcipulis ſuis, & dixit; Vos igitur comedite: Hic* panis *corpus meum.* *Et accepit calicem, & gratias egit, & dedit iis, dicens; Bibite ex eo omnes* 27 *vos:* 28 *Hic calix eſt ſanguis meus novi decreti, qui effunditur propter multos ut remittatur peccatum.* 29 *Et dico vobis, Non bibam ampliùs de hoc fructu vitis, uſque ad illum diem, quando bibam novum vobiſcum in regno Patris mei.* 30 *Et quum legiſſent, exierunt in Montem olei.* 31 *Et tunc dicit iis Dominus Jeſus, Omnes vos prævaricabimini mecum hac nocte. Quoniam dicit ſcriptura, Occidam paſtorem, & diſpergentur oves gregis.* 32 *Et quum ſurrexero, præibo vobis Galilæam.* 33 *Et reſpondit Petrus, & dixit ei; Si omnes prævaricati fuerint tecum, ego non prævaricabor tecum unquam.* 34 *Et dicit ei Dominus Jeſus, Amen dico vobis, Quòd in hac nocte ter me negabis, antequam gallus cantet.*

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

صد بیست سه   اگاه کردن مسیح بحواریون که گرفتار
خواهد شدن   * انگه عیسی بشاگردان گفت که درین شب † شما همگنان 31
با من دو دل شوید * زیرا نبشته شد که شبانرا بزنید * گوسفندان گلهٔ او پراکنده
شوند * بعد از انک بر خیزم ازشما زودتر بجلیل روم * شمعون صفا جواب داد وگفت * 32 33
اگر همه کس با تو دو دل شود * من هرگز ترا منکر نشوم * عیسی بدو گفت راست 34
بتو می گویم * درین شب زودتر ازانک خروس بانگ زند * سه بار منکر من
نشوی *

CXXIII. Indicat Chriſtus Apoſtolis ſe prehenſum iri.

Tunc Jeſus diſcipulis dixit; 31 *Hâc quidem nocte vos omnes in me duplici animo eritis: Nam ſcriptum eſt, Paſtorem percutite, oves gregis ejus diſperſæ erunt.* 32 *Poſtquam autem ſurrexero, vos in Galilæam præibo.* 33 *Simeon Cephas reſpondit, & dixit; Etiamſi unuſquiſque in te duplici animo fuerit, ego nunquam te abnegabo.* 34 *Jeſus ei dixit, Certò tibi dico; Hâc nocte antequam gallus vocem emittat, ter me abnegabis.*

Ait illi Petrus; Etiamsi oportuerit me *cum te* mori, non te negabo.
35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μή σε (ο) ἀπαρνήσομαι.
Similiter & omnes discipuli dixerunt. Tunc venit cum illis Jesus
36 ὁμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον. Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς
in villam *dictam* Gethsemani: & *dicit* discipulis; Sedete hic,
εἰς χωρίον λεγόμενον (π) Γεθσημανῆ· καὶ λέγει τοῖς (ρ) μαθηταῖς, Καθίσατε αὐτοῦ,
usque quò vadens orem illic. Et *assumens* *Petrum*, & duos
37 ἕως (σ) οὗ ἀπελθὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ. Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον, καὶ τοὺς δύο
filios Zebedæi, cœpit contristari & *gravissimè angi*. Tunc ait illis; *Undique* tristis
38 υἱοὺς Ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. Τότε λέγει αὐτοῖς, Περίλυπός
est anima mea usque ad mortem. *Manete* hic, & vigilate *cum* me.
ἐστιν ἡ ψυχή μου ἕως θανάτου. μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.
Et progressus pusillùm, procidit in faciem suam, orans, & dicens;
39 Καὶ (τ) προελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος, καὶ λέγων,
Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste: veruntamen
Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, (υ) παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο. πλὴν
non sicut ego volo, sed sicut tu. Et venit ad discipulos, &
40 οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς, καὶ
invenit eos dormientes: & dicit Petro; Sic non potuistis unâ
εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας· καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Οὕτως (φ) οὐκ ἰσχύσατε μίαν
horâ vigilare *cum me*? Vigilate, & orate, ut non intretis in
41 ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; Γρηγορεῖτε, καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς
tentationem. Quidem spiritus promptus, *verùm* caro infirma. Iterum *ex*
πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. Πάλιν ἐκ 42
secundo *abiens*, oravit, dicens; Pater mi, si non potest hic
δευτέρου ἀπελθὼν, προσηύξατο, λέγων, Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται (χ) τοῦτο
calix transire *à me*, *si non* illum bibam, fiat voluntas tua.
τὸ ποτήριον παρελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ, ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου.
Et *veniens* invenit eos rursùs dormientes: erant enim eorum oculi
Καὶ ἐλθὼν (ψ) εὑρίσκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ 43
gravati. Et *relinquens illos*, *abiens* iterum, oravit *ex* tertio,
βεβαρημένοι. Καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, (ω) ἀπελθὼν πάλιν, προσηύξατο ἐκ τρίτου, 44
eundem sermonem dicens. Tunc venit ad discipulos suos, &
τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών. Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς (α) μαθητὰς αὐτοῦ, καὶ 45
dicit illis; Dormite *cæterùm*, & requiescite: ecce, appropinquavit hora,
λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε τὸ λοιπὸν, καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ ὥρα,
& Filius hominis tradetur in manus peccatorum. *Excitamini*, eamus:
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· 46
ecce appropinquavit *tradens* me. *Et* adhuc eo loquente, ecce Judas unus
ἰδοὺ ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με. Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ Ἰούδας εἷς 47
duodecim venit, & cum eo turba multa cum gladiis & *lignis*, à
τῶν δώδεκα ἦλθε, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ
principibus Sacerdotum & senioribus populi.
τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.

MS.A. (ο) ἀπαρνήσωμαι. (π) Γεθσημανεί· (ρ) μαθηταῖς αὐτοῦ, (σ) οὗ ἂν ἀπελθὼν (τ) προσελθὼν (υ) παρελθάτω (φ) οὐκ ἴσχυσας (χ) τοῦτο παρελθεῖν (ψ) εὗρεν αὐτοὺς (ω) ἀπελθὼν, προσηύξατο πάλιν, τὸν αὐτὸν λόγον (α) μαθητὰς, καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܡܪ ܠܗ ܟܐܦܐ. ܐܢ ܢܗܘܐ ܠܝ ܠܡܡܬ ܥܡܟ ܠܐ ܐܟܦܘܪ ܒܟ. ܘܗܟܘܬ ܐܦ ܟܠܗܘܢ 35
ܬܠܡܝܕܐ ܐܡܪܘ. * ܗܝܕܝܢ ܐܬܐ ܥܡܗܘܢ ܝܫܘܥ ܠܕܘܟܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܓܕܣܡܢ. ܘܐܡܪ 36
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܬܒܘ ܗܪܟܐ ܥܕ ܐܙܠ ܐܨܠܐ. * ܘܕܒܪ ܠܟܐܦܐ ܘܠܬܪܝܗܘܢ ܒܢܝ ܙܒܕܝ. 37
ܘܫܪܝ ܠܡܟܪܝܘ ܘܠܡܥܩܬܘ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܪܝܐ ܗܝ ܠܗ ܠܢܦܫܝ ܥܕܡܐ 38
ܠܡܘܬܐ. ܩܘܘ ܠܝ ܗܪܟܐ ܘܫܗܪܘ ܥܡܝ. * ܘܩܪܒ ܩܠܝܠ ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ. ܘܡܨܠܐ 39
ܗܘܐ ܘܐܡܪ. ܐܒܝ. ܐܢ ܡܫܟܚܐ ܢܥܒܪܝܘܗܝ ܟܣܐ ܗܢܐ. ܒܪܡ ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܢܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܐܠܐ ܐܝܟ
ܕܐܢܬ. * ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܫܟܚ ܐܢܘܢ ܕܕܡܟܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܟܐܦܐ. ܗܟܢܐ ܠܐ 40
ܐܫܟܚܬܘܢ ܚܕܐ ܫܥܐ ܠܡܫܗܪ ܥܡܝ. * ܐܬܬܥܝܪܘ ܘܨܠܘ ܕܠܐ ܬܥܠܘܢ ܠܢܣܝܘܢܐ. ܪܘܚܐ 41
ܡܛܝܒܐ ܦܓܪܐ ܕܝܢ ܟܪܝܗ. * ܬܘܒ ܐܙܠ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ ܨܠܝ ܘܐܡܪ. ܐܒܝ. 42
ܐܢ ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܢܐ ܟܣܐ ܕܢܥܒܪ ܐܠܐ ܐܢ ܐܫܬܝܬܗ. ܢܗܘܐ ܨܒܝܢܟ. * ܘܐܬܐ ܬܘܒ 43
ܐܫܟܚ ܐܢܘܢ ܕܕܡܟܝܢ. ܡܛܠ ܕܝܩܝܪܢ ܗܘܝ ܥܝܢܝܗܘܢ. * ܘܫܒܩ ܐܢܘܢ. ܘܐܙܠ ܬܘܒ 44
ܨܠܝ ܕܬܠܬ ܙܒܢܝܢ. ܘܡܠܬܐ ܗܕܐ ܐܡܪ. * ܗܝܕܝܢ ܐܬܐ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ 45
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܡܟܘ ܡܟܝܠ ܘܐܬܢܝܚܘ. ܗܐ ܡܛܬ ܫܥܬܐ. ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
ܡܫܬܠܡ ܒܐܝܕܝܗܘܢ ܕܚܛܝܐ. * ܩܘܡܘ ܢܐܙܠ. ܗܐ ܡܛܐ ܗܘ ܕܡܫܠܡ ܠܝ. * ܘܥܕ 46 47
ܗܘ ܡܡܠܠ. ܗܐ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪ ܐܬܐ. ܘܟܢܫܐ ܥܡܗ ܣܓܝܐܐ.
ܥܡ ܣܦܣܪܐ ܘܚܘܛܪܐ. ܡܢ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܥܡܐ.

* Dixit ei Cepha; Si sit mihi moriendum tecum, non abnegabo te: & itidem etiam omnes discipuli dixerunt. 35 Tunc venit cum eis Jesus in locum qui vocatur Ghedsiman, & ait discipulis suis, Sedete hîc dum abibo oratum. 36 Et duxit Cepham, & duos filios Zebedæi, cœpitque tristari, ac vehementer angi. 37 Et ait illis; Tristis est anima mea usque ad mortem: expectate me hîc, & vigilate mecum. 38 Et recessit paululùm, & procidit in faciem suam, precesque fudit; & ait, Pater mi, si possibile est, prætereat me calix iste: veruntamen non ut ego volo, sed ut tu. 39 Venitque ad discipulos suos, & reperit eos dormientes, & ait Cephæ; Itáne non potuistis unâ horâ vigilare mecum? 40 Expergiscimini, & orate, ne intretis in tentationem; spiritus quidem promptus est, corpus verò infirmum. 41 Rursùs abiit secundâ vice, preces fudit, & ait; Pater mi, si non potest iste calix præterire quin biberim eum, fiat voluntas tua. 42 Veniensque iterùm, reperit eos dormientes: oculi enim eorum gravati erant. 43 Et reliquit eos, & abiit iterùm, oravit tertiâ vice, eundemque sermonem dixit. 44 Tunc venit ad discipulos suos, & ait illis; Dormite modò & requiescite, ecce appropinquat hora, & filius hominis traditur in manus peccatorum. 45 Surgite, eamus, ecce appropinquat ille qui prodit me. 46 Dúmque ipse loqueretur, ecce Judas proditor, unus ex duodecim venit, & turba cum eo multa cum ensibus ac fustibus, à principibus sacerdotum & senioribus populi. 47

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* صفا بدو كفت * اكر چنان شود من با تو بميرم * [ومنكر تو نشوم] وهمه شاكردان 35
اينچنين كفتند   صد بيست چهار   آمدن مسيح با حواريون دركسماني
* انكه عيسي با ايشان آمد درجايي كه كسماني خوانده شود * وبشاكردان خود كفت 36
اينجا بايستيد * تا انكه كه بروم نماز كنم * * وبرد صفا را وپسران زبدي هردو را * وعيسي 37
اغاز كرد درمناك مي شد * واندوهناك * * وبديشان كفت جان من غمناك شد تا مرك * 38
براي من اينجا بايستيد * وبا من بيدار باشيد * اندكي دورشد * وبروي خود افتاد * 39
نماز مي كرد ومي كفت * اي پدر شايد كه اين پياله از من بكذرد * اكنون نه
انچنانك من مي خواهم الا انچنانك تو * * وآمد پيش † شاكردان خود ايشانرا خفته ديد * 40
وبصفا كفت نمي توانستيد يك ساعت با من بيدار بودن * * بيدار شويد ونماز كنيد تا در 41
محنت آزمايشها نيفتيد * جانم استوارست ليكن تنم رنجورست * بار دوم رفت نماز كرد وكفت 42
نشايد † اي پدرم كه اين ساغر از من بكذرد * الا كه بخورمش ارادت تو بشود *

* *Cephas ei dixit; Si res ita tulerit ego tecum moriturus sum, at minimè te abnegabo. Et omnes discipuli similiter dixerunt.* 35

CXXIV. Venit Christus cum discipulis in Ghesmani.

Tunc Jesus cum illis venit in locum, qui Ghesmani vocatus est, & discipulis suis dixit; Hic manete, usquequò vadam & orem. 36 *Et assumpsit Petrum & filios Zebedæi ambos, & cœpit Jesus tristitiâ ac mœrore affici.* 37 *Et illis ait; Anima mea dolore affecta est usque ad mortem: me hîc manete, & mecum vigilate:* 38 *Paululùm progressus est, & in faciem suam procidens oravit, ac dixit; O Pater, fieri potest ut hic calix à me transeat: attamen non sicut ego volo, sed sicut tu.* 39 *Et venit ad discipulos suos quos dormientes vidit: & Cephæ dixit; Non potuistis unam horam mecum vigilare?* 40 *Vigilate & orate ut in discrimen tentationum non cadatis: spiritus meus firmus est, sed corpus meum infirmum est.* 41 *Et secundâ vice abiens oravit, & dixit; Si fieri non potest, ô Pater meus, ut hoc poculum à me transeat, quin bibam ipsum, voluntas tua fiat.* 42

Verſio *VULGATA LATINA.

35 Ait illi Petrus; Etiamſi oportuerit me mori tecum, non te negabo. Similiter &
36 omnes diſcipuli dixerunt. Tunc venit Jeſus cum illis in villam, quæ dicitur Geth-
37 ſemani, & dixit diſcipulis ſuis; Sedete hîc, donec vadam illuc, & orem. Et aſ-
38 ſumpto Petro, & duobus filiis Zebedæi, cœpit contriſtari & mœſtus eſſe. Tunc
ait illis; Triſtis eſt anima mea uſque ad mortem: ſuſtinete hîc, & vigila-
39 te mecum. Et progreſſus puſillùm, procidit in faciem ſuam, orans, & di-
cens; Pater mi, ſi poſſibile eſt, tranſeat à me calix iſte: veruntamen non
40 ſicut ego volo, ſed ſicut tu. Et venit ad diſcipulos ſuos, & invenit eos
41 dormientes, & dicit Petro; Sic non potuiſtis unâ horâ vigilare mecum? Vi-
gilate, & orate ut non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus
eſt, caro autem infirma. Iterùm ſecundò abiit, & oravit, dicens; Pater 42
mi, ſi non poteſt hic calix tranſire niſi bibam illum, fiat voluntas tua. Et 43
venit iterùm, & invenit eos dormientes: erant enim oculi eorum gravati.
Et relictis illis, iterùm abiit, & oravit tertiò, eundem ſermonem dicens. 44
Tunc venit ad diſcipulos ſuos, & dicit illis; Dormite jam, & requieſcite: ec- 45
ce appropinquavit hora, & Filius hominis tradetur in manus peccatorum.
Surgite, eamus: ecce appropinquavit qui me tradet. Adhuc eo loquente, 46
ecce Judas unus de duodecim venit, & cum eo turba multa, cum gladiis & 47
fuſtibus, miſſi à principibus ſacerdotum, & ſenioribus populi.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

35 * قال له بطرس لو الجئت ان اموت معك ما اجحدك * وهكذي قال جميع التلاميذ *

* الفصل الحادي والتسعون *

36 * حينئذ جاء معهم الي قرية تدعي جسمانية * فقال لتلاميذه اجلسوا ههنا لامضي اصلي
37 هناك * واخذ معه بطرس وابني زبدي وبدا يحزن ويكتيب * حينئذ قال لهم ان نفسي 38
39 حزينة حتي الموت امكثوا ههنا واسهروا معي * ثم ابتعد قليلا وخر بوجهه مصليا قائلا
40 يا ابة ان كان يستطاع فلتجزني هذه الكاس وليس كارادتي لكن كارادتك * وجاء الي تلاميذه
41 فوجدهم نياما * فقال لبطرس اما قدرتم ان تسهروا معي ساعة واحدة * اسهروا وصلوا لئلا
42 تدخلوا التجارب * اما الروح فمستبشر واما الجسد فضعيف * وايضا ثانية مضي وصلي قائلا
43 يا ابة ان كان لا يستطاع ان تعبر عني هذه الكاس حتي اشربها فلتكن مشيئتك * وجاء ايضا
44 الي التلاميذ فوجدهم نياما لان عيونهم كانت ثقيلة * فتركهم ومضي ايضا * وصلي ثالث
45 دفعة بالقول الذي قاله اولا * حينئذ جاء الي التلاميذ وقال لهم ناموا الان واستريحوا فقد
46 اقتربت الساعة * وابن الانسان يسلم في ايدي الخطاة * قوموا ننطلق فقد اقترب الذي
47 يسلمني * الفصل الثاني والتسعون * وفيما هو يتكلم اذ جاء يهوذا احد
الاثني عشر ومعه جمع كبير بسيوف وعصي من عند روساء الكهنة ومشايخ الشعب *

* *Dixit illi Petrus; Etſi coactus fuero mori tecum, non negabo te. Et ſimiliter dixerunt omnes diſcipuli.* 35

Sectio nonageſima prima.

* *Tunc venit cum illis in villam quæ vocatur Gethſemani, & dixit diſcipulis ſuis; Sedete hic, ut vadam orare illuc.* 36 *Et aſſumpſit ſecum Petrum & ambos filios Zebedæi, & cœpit contriſtari & mœſtus eſſe.* 37 *Tunc dixit illis; Certè anima mea triſtis eſt uſque ad mortem: manete hic, & vigilate mecum.* 38 *Tum receſſit paululum, & procidit in faciem ſuam, orans, ac dicens; Pater mi, ſi eſt poſſibile, prætereat me iſte calix. At non ſecundùm voluntatem meam, ſed ſecundùm voluntatem tuam.* 39 *Et venit ad diſcipulos ſuos, & invenit eos dormientes: & dixit Petro; An non potuiſtis vigilare mecum horâ unâ?* 40 *Vigilate & orate, ne intretis in tentationes. Spiritus quidem promptus eſt, at verò corpus infirmum.* 41 *Etiam ſecundò abiit, & oravit, dicens; Pater mi, ſi non eſt poſſibile ut tranſeat à me hic calix quin bibam illum, fiat voluntas tua.* 42 *Et venit iterùm ad diſcipulos, & invenit eos dormientes, quoniam oculi eorum erant gravati.* 43 *Et reliquit eos, & abiit rurſus, & oravit tertiâ vice verbis quæ protulerat anteà.* 44 *Tunc venit ad diſcipulos, & dixit eis; Dormite nunc & requieſcite: jam enim acceſſit hora, & filius hominis tradetur in manus peccatorum.* 45 *Surgite, eamus, jam enim appropinquavit qui me prodit.* 46

Sectio nonageſima ſecunda.

Et dum ipſe loqueretur, ecce venit Judas unus de duodecim, & cum eo turba magna, cum gladiis & fuſtibus, à principibus ſacerdotum, & ſenioribus populi. 47

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

35 ወይቤሎ ፡ ጴጥሮስ ፡ እመሂ ፡ ሞትኩ ፡ ምስሌከ ፡ ኢይክሕደከ ፡ ወከማሁ ፡ ይቤሉ ፡ ኵሎሙ ፡
36 አርዳኢሁ ፡፡ ወእምዝ ፡ ሖረ ፡ ምስሌሆሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ዐጸደ ፡ ወይን ፡ ዘስሙ ፡
ጌቴሴማኒ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ለአርዳኢሁ ፡ ንበሩ ፡ ዝየ ፡ እስከ ፡ ሶበ ፡ አሐውር ፡ ከሐ ፡ ዝየ ፡ ወእጼ
37 ሊ ፡፡ ወነሥኦ ፡ ለጴጥሮስ ፡ ወለክልኤሆሙ ፡ ደቂቀ ፡ ዘብዴዎስ ፡ ወአኀዘ ፡ ይቴክዝ ፡ ወይሐ
38 ዝን ፡፡ ወእምዝ ፡ ይቤሎሙ ፡ ተከዘት ፡ ነፍስየ ፡ እስከ ፡ ለሞት ፡፡ ንበሩ ፡ ዝየ ፡ እስከ ፡ አ
39 ገብእ ፡ ወትግሁ ፡ ምስሌየ ፡፡ ወተአተተ ፡ ሕቀ ፡ እምህየ ፡ ወሰገደ ፡ በገጹ ፡ ወጸለየ ፡ ወይቤ ፡ አቡ
የ ፡ ወእመሰ ፡ ይትከሀል ፡ ይኅልፍ ፡ እምኔየ ፡ ዝጽዋዕ ፡፡ ወባሕቱ ፡ ፈቃደ ፡ ዚአከ ፡ ፈቃደ ፡ ዚአየ ፡፡

በ ፡ ፫ ፡ ሰዓተ ፡ ሌሊት ፡፡

40 ወሖረ ፡ ኀበ ፡ አርዳኢሁ ፡ ወረከቦሙ ፡ እንዘ ፡ ይነውሙ ፡ ወይቤሎ ፡ ለጴጥሮስ ፡ ከመዝኑ ፡ ስ
41 እንክሙ ፡ ተጊሀ ፡ አሐተ ፡ ሰዐተ ፡ ምስሌየ ፡፡ ትግሁ ፡ ወጸልዩ ፡ ከመ ፡ ኢትባኡ ፡ ውስተ ፡
42 መንሱት ፡ መንፈስ ፡ ይፈቱ ፡ ወሥጋ ፡ ይደክም ፡፡ ወካዕበ ፡ ሖረ ፡ ደግመ ፡ ወጸለየ ፡ ወይ
43 ቤ ፡ አቡየ ፡ እመሰ ፡ ኢይትከሀለኑ ፡ ዝኅሊፍ ፡ ዘእንበለ ፡ እስትዮ ፡ ይኩን ፡ ፈቃደከ ፡፡ ወ
ገብአ ፡ ካዕበ ፡ ኀበ ፡ አርዳኢሁ ፡ ወረከቦሙ ፡ እንዘ ፡ ይነውሙ ፡ እስመ ፡ አዕይንቲሆሙ ፡ ክቡደ
44 ት ፡፡ ወሖረ ፡ ካዕበ ፡ በሣልስ ፡ ወጸለየ ፡ ኪያሁ ፡ ከመ ፡ ቃለ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡፡ ወገብ
45 አ ፡ ካዕበ ፡ ኀበ ፡ አርዳኢሁ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ኑሙ ፡ እንከሰ ፡ ወዕርፉ ፡ ናሁ ፡ በጽሐ ፡ ገዜሁ ፡
46 ወየገብእዎ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ውስተ ፡ እደ ፡ ኃጥአን ፡፡ ተንሥኡ ፡ ንሖ
ር ፡ ናሁ ፡ ቀርበ ፡ ዘያገብአኒ ፡፡

በእንተ ፡ ግብአቱ ፡ ለክርስቶስ ፡

47 ወእንዘ ፡ ዘንተ ፡ ይትናገር ፡ ናሁ ፡ ይሁዳ ፡ እምዐሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ አሐዱ ፡ መጽአ ፡ ወምስ
ሌሁ ፡ ብዙኅ ፡ ሰብእ ፡ ምስለ ፡ መጣብኅ ፡ ወዕፀው ፡ እምኀቤሆሙ ፡ ለሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወሊ
ቃናተ ፡ ሕዝብ ፡፡

Et dicit ei Petrus; Si morerer tecum, non negarem te. Et ſimiliter dicunt omnes diſcipuli ejus. 35 *Tunc venit cum iis Dominus Jeſus in prædium vini, cujus nomen Ghethſemani, & dicit diſcipulis ſuis; Sedete hic, uſquedum vadam illuc & orem.* 36 *Et aſſumpſit Petrum, & duos filios Zebedæi, & cœpit contriſtari & pavere.* 37 *Et tunc dicit iis; Contriſtata eſt anima mea uſque ad mortem. Sedete hic uſquedum revertar, & vigilate mecum.* 38 *Et profectus eſt paululùm, & inclinavit ſuper faciem ejus, & oravit, & dixit; Pater mi, ſi poſſibile eſt, tranſeat à me hic calix: veruntamen voluntas tua, voluntas mea.* 39

Ad tertiam horam noctis.

Et venit ad diſcipulos ſuos, & invenit eos dormientes: & dicit Petro, Itáne, non potuiſtis vigilare unam horam mecum? 40 *Vigilate, & orate, ne intretis in tentationem: ſpiritus deſiderat, & corpus fatigatum eſt.* 41 *Et iterum abiit ſecundò, & oravit, & dixit; Pater mi, ſi non ſit poſſibile quòd tranſeat, niſi bibam, fiat voluntas tua.* 42 *Et reverſus eſt denuò ad diſcipulos ſuos, & invenit eos dormientes: quoniam oculi eorum gravati erant.* 43 *Et abiit iterum tertiò, & oravit, eundem ſimiliter ſermonem dicens.* 44 *Et reverſus eſt iterum ad diſcipulos ſuos, & dicit iis; Dormite igitur, requieſcite: ecce appropinquavit hora, & tradent filium hominis in manum peccatorum.* 45 *Surgite, eamus: Ecce appropinquavit qui tradet me.* 46

De traditione Chriſti.

Et adhuc hoc illo loquente, ecce Judas è duodecim unus, venit, & cum illo multus populus cum gladiis & lignis, è principibus ſacerdotum & ſenioribus populi. 47

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

43 * باز آمد دید که ایشان خفته بودند * چشم ایشان در غنودن گران † شده بود *
44 * ایشانرا رها کرد ورفت سوم بار نماز کرد وهمان سخن گفت * آنکه پیش شاگردان خود 45
آمد وگفت * ازین ساعت بخسپید وبیاسایید اینك رسید آن ساعت * که فرزند ادمي در دست
46 گنه کاران سپارده شود * بر خیزید برویم اینك رسید † انك مرا در دست مي دهد

صد بیست پنج   آمدن سرهنگان وجماعت یهودیان بغوغا وگرفتن عیسي

47 * همانا که هنوز سخن مي گفت یهوداي سپارنده یکي از ان دوازده * در پیش آمد
وجماعت بسیار با او با شمشیرها وچوبها ونیزها از پیش مهتران امامان وپیران خلق *

* *Reverſus vidit illos dormientes: oculi enim eorum ſomno gravati erant.* 43 *Et eos reliquit, et abiens tertiâ vice oravit, et eundem ſermonem dixit.* 44 *Tunc ad diſcipulos ſuos venit, et dixit; Ab hac hora dormite et requieſcite: ecce pervenit hora illa, quâ filius hominis tradendus eſt in manus peccatorum.* 45 *Surgite, eamus: ecce advenit qui me in manus illorum tradit.* 46

CXXV. Adventus militum ac turbæ Judæorum cum tumultu; & comprehenſio Jeſu.

Eodem inſtanti cùm adhuc verbum loqueretur, Judas proditor unus ex duodecim in conſpectum venit, et turba multa cum eo cum gladiis, et fuſtibus, et haſtis, à principibus ſacerdotum et ſenioribus populi. 47

V 2

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΚϚʹ.

At tradens eum, dedit illis signum, dicens; Quemcunque osculatus fuero,
48 Ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων, Ὃν (β) ἂν φιλήσω, τα β
ipse est: prehendite eum. Et confestim accedens ad Jesum, dixit; Gaude, Rabbi.
49 αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν. Καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ, εἶπε, Χαῖρε Ῥαββί.
Et osculatus est eum. At Jesus ait illi; Amice, in quo ades? Tunc
50 καὶ κατεφίλησεν αὐτόν· Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἑταῖρε, (γ) ἐφ' ᾧ πάρει; τότε
accedentes injecerunt manus in Jesum, & prehenderunt eum. Et
51 προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. Καὶ τβ α
ecce unus eorum cum Jesu, extendens manum, exemit gladium suum: &
ἰδοὺ εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ· καὶ
percutiens servum principis Sacerdotum, amputavit ejus auriculam. Tunc ait
52 πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. Τότε λέγει τγ ι
illi Jesus; Converte tuum gladium in locum suum: omnes enim
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀπόστρεψόν σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς. πάντες γὰρ
accipientes gladium, in gladio peribunt. An putas quia non
53 οἱ λαβόντες μάχαιραν, (δ) ἐν μαχαίρᾳ ἀπολοῦνται· Ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ
possum nunc advocare Patrem meum, & exhibebit mihi plus quàm duodecim
δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους ἢ δώδεκα
legiones angelorum? Quomodò ergò implebuntur Scripturæ, Quia sic oportet
54 (ε) λεγεῶνας ἀγγέλων; Πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ, Ὅτι (ζ) οὕτω δεῖ
fieri? In illa hora dixit Jesus turbis; Tanquam ad latronem
55 γενέσθαι; Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις, Ὡς ἐπὶ λῃστὴν τδ α
existis cum gladiis & lignis, comprehendere me. Quotidiè apud
(η) ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, συλλαβεῖν με. καθ' ἡμέραν (θ) πρὸς

τε ς vos sedebam docens in templo: & non prehendistis me. Hoc
ὑμᾶς ἐκαθεζόμην διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. Τοῦτο 56
autem totum factum est, ut adimplerentur Scripturæ Prophetarum. Tunc discipuli
δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. τότε οἱ μαθηταὶ
τϛ α omnes relicto eo fugerunt. Illi verò tenentes Jesum, abduxerunt
πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον. Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν, ἀπήγαγον 57
ad Caipham principem Sacerdotum, ubi Scribæ, & seniores
πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ Γραμματεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι
τζ δ convenerant. At Petrus sequebatur eum à longè, usque
συνήχθησαν. Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως 58
aulam principis Sacerdotum: & ingressus intrò, sedebat cum ministris,
τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως. καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν,
τη β videre finem. At principes Sacerdotum & seniores, &
ἰδεῖν τὸ τέλος. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι, καὶ 59
consessus omnis quærebant falsum testimonium contra Jesum, ut
τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτουν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, (ι) ὅπως
eum morte afficerent: Et non invenerunt: & multis falsis testibus
αὐτὸν θανατώσωσι· Καὶ οὐχ εὗρον· καὶ πολλῶν (κ) ψευδομαρτύρων 60
τθ ς accedentibus, non invenerunt. Postremò autem advenientes duo falsi testes,
προσελθόντων, οὐχ εὗρον. ὕστερον δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες,
Dixerunt; Hic effatus est; Possum dissolvere templum Dei, & per tres
Εἶπον, Οὗτος ἔφη, Δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν 61
dies reædificare illud.
ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι αὐτόν.

MS.A. (β) ἐὰν (γ) ἐφ' ὃ πάρει; (δ) ἐν μαχαίρῃ (ε) λεγεῶνας (ζ) οὕτως (η) ἐξήλθατε (θ) ἐκαθεζόμην πρὸς ὑμᾶς διδάσκων (ι) ὅπως θανατώσουσιν αὐτόν· Καὶ οὐκ (κ) προσελθόντων ψευδομαρτύρων, οὐχ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

48 * ܘܝܗܒ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܪܙܐ ܗܘ ܡܫܠܡܢܐ ܘܐܡܪ. ܠܗܘ ܕܢܫܩ ܐܢܐ ܗܘܝܘ ܠܗ ܐܚܘܕܘܗܝ.
49
50 * ܘܡܚܕܐ ܩܪܒ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܫܠܡ ܪܒܝ. ܘܢܫܩܗ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ.
51 ܥܠ ܗܝ ܕܐܬܝܬ ܚܒܪܝ. ܗܝܕܝܢ ܐܬܩܪܒܘ. ܘܐܪܡܝܘ ܐܝܕܝܗܘܢ ܥܠ ܝܫܘܥ ܘܐܚܕܘܗܝ. * ܘܗܐ
ܚܕ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܥܡ ܝܫܘܥ. ܘܦܫܛ ܐܝܕܗ ܘܫܡܛ ܣܦܣܪܐ. ܘܡܚܝܗܝ ܠܥܒܕܗ ܕܪܒ
52 ܟܗܢܐ. ܘܫܩܠܗ ܐܕܢܗ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܗܦܟ ܣܦܣܪܐ ܠܕܘܟܬܗ. ܟܠܗܘܢ
53 ܓܝܪ ܗܢܘܢ ܕܢܣܒܘ ܣܦܣܪܐ. ܒܣܦܣܪܐ ܢܡܘܬܘܢ. * ܐܘ ܣܒܪ ܐܢܬ ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܒܥܐ
54 ܡܢ ܐܒܝ. ܘܢܩܝܡ ܠܝ ܗܫܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܬܪܥܣܪ ܠܓܝܘܢܝܢ ܕܡܠܐܟܐ. * ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ
55 ܢܬܡܠܝܢ ܟܬܒܐ. ܕܗܟܢܐ ܘܠܐ ܕܢܗܘܐ. * ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܟܢܫܐ. ܐܝܟ ܕܥܠ
ܓܝܣܐ ܢܦܩܬܘܢ. ܒܣܦܣܪܐ ܘܒܚܘܛܪܐ ܕܬܐܚܕܘܢܢܝ. ܟܠܝܘܡ ܠܘܬܟܘܢ ܒܗܝܟܠܐ ܝܬܒ
56 ܗܘܝܬ ܘܡܠܦ ܘܠܐ ܐܚܕܬܘܢܢܝ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܕܗܘܬ. ܕܢܫܬܠܡܘܢ ܟܬܒܐ ܕܢܒܝܐ. ܗܝܕܝܢ
57 ܬܠܡܝܕܐ ܟܠܗܘܢ ܫܒܩܘܗܝ ܘܥܪܩܘ. * ܘܗܢܘܢ ܕܐܚܕܘܗܝ ܠܝܫܘܥ. ܐܘܒܠܘܗܝ ܠܘܬ
58 ܩܝܦܐ ܪܒ ܟܗܢܐ. ܐܝܟܐ ܕܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ ܟܢܝܫܝܢ ܗܘܘ. * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܟܐܦܐ ܐܙܠ ܗܘܐ
ܒܬܪܗ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. ܠܡܕܪܬܐ ܕܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܥܠ ܝܬܒ ܠܗ ܥܡ ܕܚܫܐ
59 ܕܢܚܙܐ ܚܪܬܐ. * ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܘܩܫܝܫܐ ܘܟܢܘܫܬܐ ܟܠܗ. ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܥܠ
60 ܝܫܘܥ ܣܗܕܐ ܐܝܟ ܕܢܡܝܬܘܢܝܗܝ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ. * ܘܐܬܘ ܣܗܕܐ ܣܓܝܐܐ ܕܓܠܐ. ܒܚܪܬܐ
61 ܕܝܢ ܩܪܒܘ ܬܪܝܢ ܘܐܡܪܝܢ. * ܗܢܐ ܐܡܪ. ܕܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܫܪܐ ܗܝܟܠܗ ܕܐܠܗܐ.
ܘܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܐܒܢܝܘܗܝ.

48 Dederat autem eis signum Judas ille proditor, dicens; Ille quem osculatus fuero, ipse est: eum prehendite. 49 Et confestim accessit ad Jesum, & ait; Pax Rabi: eumque deosculatus est. 50 Ipse verò Jesus dixit ei; Ob id venisti, socie mi? Tunc accesserunt, injeceruntque manus suas in Jesum, & prehenderunt eum. 51 Et ecce unus ex iis qui cum Jesu erant, extendit manum suam, distrinxitque gladium, ac percussit servum summi Sacerdotis, & abstulit auriculam ejus. 52 Tunc dixit ei Jesus; Reduc gladium in locum suum, ii enim omnes qui acceperint gladios, gladiis morientur. 53 An putas me non posse petere à Patre meo, ut destinet mihi modò plusquàm duodecim legiones angelorum? 54 Quomodo igitur impleren tur Scripturæ, quum sic oporteat fieri? 55 In illa hora dixit Jesus turbis; Tanquam adversùs sicarium exivistis cum gladiis & fustibus, ut comprehendatis me. Quotidie apud vos in templo sedebam, & docebam, neque comprehendistis me. 56 Hoc autem factum est ut impleantur Scripturæ Prophetarum. Tunc discipuli omnes reliquerunt eum, & aufugerunt. 57 Illi autem qui prehenderunt Jesum, abduxerunt eum ad Caipham summum Sacerdotem, ubi Scribæ & seniores congregati erant. 58 Simon autem Cepha ibat post eum procul, usque ad atrium summi Sacerdotis: & ingressus sedit interiùs cum ministris, ut videret finem. 59 Principes autem Sacerdotum, & seniores, omnisque synagoga, quærebant adversùs Jesum testes, ut eum morti addicerent: nec invenerunt. 60 Et venerunt multi testes falsi: postremò verò accesserunt duo, & inquiunt; 61 Iste dixit; Possum dissolvere templum Dei, & triduo ædificare ipsum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

48 * يهوداي سپارنده بديشان نشان داده بود وگفت که انکس را که بوسه کنم اوست عيسي *
49 شما بگيريد * * واز انجا پيش عيسي امد * وگفت سلام بر تواي بزرك من * واورا بوسه کرد
50 * عيسي بدو گفت * براي که آمدي اي يار من * چون بديدند ديگران نزديك آمدند *
51 ودست بر عيسي نهادند واورا گرفتند * انکه يکي ازانان که با عيسي بودند * شمشير بر کشيد *
52 وبنده سرور امامانرا گوش بينداخت * * عيسي بدو اشارت کرد وگفت شمشير را در غلاف
53 دود نه * براى انك * هر کسان که بشمشير کوبند * هم بشمشير ميرند * * يا مي پنداري که
نمي توانم که از پدرم بخواهم * اين ساعت براي من پيش از دوازده تومان از ليغونان فرشتکان
54 55 بفرستد * * الا اين چنين واجب است تا کتابها تمام شود * * همان دم عيسي بدان جماعت
گفت * انچنانك بر حرامي وخونيان * بر من آمديد * بشمشيرها وچوبها ونيزها که مرا بگيريد *
56 نه هر روز در هيکل پيش شما مي نشستم ومي اموزانيدم * مرا نگرفتيد * * واين بدان شد تا
کتابهاء پيغمبران تمام شود شاگردان چون اين احوال ديدند * ازپيش او گريختند *

48 *Judas proditor illis signum dederat, & dixerat; Illum quem osculatus fuero, (ipse est Jesus) vos apprehendite.* 49 *Et evestigiò ad Jesum accessit, & dixit; Pax super te ô Magister mi, & eum osculatus est.* 50 *Jesus ei dixit, Quorsum advenisti ô amice mi? Cùm viderent reliqui propè venerunt & manus in Jesum imposuerunt, & eum prehenderunt.* 51 *Tunc unus ex illis qui cum Jesu erant, gladium eduxit, & servo principis sacerdotum aurem decussit.* 52 *Jesus ei innuit, & dixit; Gladium in vaginam ejus recondito: eò quòd omnes qui gladio feriunt, etiam gladio morientur.* 53 *Num putas quòd non possum Patrem meum exorare, ut hâc horâ mihi plusquam duodecim myriadas de legionibus Angelorum mittat?* 54 *Sed ad hunc modum oportet esse, ut Scripturæ impleantur.* 55 *Eodem momento Jesus illi turbæ dixit, Velut in prædonem & sicarium in me venistis cum gladiis, & fustibus, & hastis, ut me prehendatis? Nónne quotidie in templo apud vos sedebam & docebam, nec me prehendistis?* 56 *Hoc autem eò fit ut Scripturæ Prophetarum compleantur. Discipuli vero cùm hæc geri viderent, à conspectu ejus fugerunt.*

Verſio VULGATA LATINA.

48 Qui autem tradidit eum, dedit illis ſignum, dicens; Quemcunque oſculatus
49 fuero, ipſe eſt, tenete eum. Et confeſtim accedens ad Jeſum, dixit; Ave,
50 Rabbi. Et oſculatus eſt eum. Dixitque illi Jeſus; Amice, ad quid veniſti?
51 Tunc acceſſerunt, & manus injecerunt in Jeſum, & tenuerunt eum. Et ecce unus ex his qui erant cum Jeſu, extendens manum, exemit gladium ſuum, & percutiens ſervum principis ſacerdotum amputavit auriculam ejus.
52 Tunc ait illi Jeſus; Converte gladium tuum in locum ſuum: omnes enim
53 qui acceperint gladium, gladio peribunt. An putas, quia non poſſum rogare Patrem meum, & exhibebit mihi modò pluſquàm duodecim legiones
54 angelorum? Quomodò ergò implebuntur Scripturæ, Quia ſic oportet fieri?
55 In illa hora dixit Jeſus turbis; Tanquam ad latronem exiſtis cum gladiis & fuſtibus comprehendere me: quotidiè apud vos ſedebam docens in templo,
& non me tenuiſtis. Hoc autem totum factum eſt, ut adimplerentur Scri- 56
pturæ prophetarum. Tunc diſcipuli omnes, relicto eo, fugerunt. At illi te- 57
nentes Jeſum, duxerunt ad Caipham principem ſacerdotum, ubi Scribæ & ſeniores convenerant. Petrus autem ſequebatur eum à longè, uſque in atri- 58
um principis ſacerdotum. Et ingreſſus intrò, ſedebat cum miniſtris, ut videret finem. Principes autem ſacerdotum, & omne concilium, quærebant 59
falſum teſtimonium contra Jeſum, ut eum morti traderent: Et non invene- 60
runt, cùm multi falſi teſtes acceſſiſſent. Noviſſimè autem venerunt duo falſi
teſtes, Et dixerunt; Hic dixit; Poſſum deſtruere templum Dei, & poſt tri- 61
duum reædificare illud.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* والذي كان اسلمه اعطاهم علامة قايلا الذي اقبله هو هو فامسكوه * وللوقت جاء الي 48 49
يسوع وقال له سلام يا معلم وقبله * فقال له يسوع يا صاحب الهذا جيت * حينيذ جاوا ووضعوا 50
ايديهم علي يسوع وامسكوه * واذا واحد ممن كان مع يسوع مد يده وجرد سيفه * وضرب 51
عبد رييس الكهنة فقطع اذنه اليمني * حينيذ قال له يسوع اردد السيف الي غمده، فان كل 52
من اخذ بالسيف فبالسيف يهلك * اتظن انني لا استطيع ان اطلب الي ابي فيقيم لي اكثر 53
من اثني عشر جوقا من الملايكة * لكن كيف تكمل الكتب المعلنة ان هكذا ينبغي ان 54
يكون * وفي تلك الساعة قال يسوع للجمع هل انا مثل لص خرجتم الي بسيوف وعصي 55
لتمسكوني * وفي كل يوم كنت عندكم في الهيكل جالسا اعلم ولم تمسكوني * لكن هذا كان 56
لتكمل كتب الانبياء * حينيذ تركه التلاميذ كلهم وهربوا * اما هم فامسكوا يسوع وجاوا 57
به الي قيافا رييس الكهنة حيث اجتمع الكتبة والشيوخ * وتبعه بطرس من بعيد الي دار 58
رييس الكهنة * فدخل وجلس مع الجند لينظر الغاية *

* الفصل الثالث والتسعون * وان روساء الكهنة والشيوخ والمحفل كله كانوا 59
يطلبون علي يسوع شهادة زور ليقتلوه فلم يجدوا * فجاء شهود زور كثيرون * واخيرا اتي اثنان * 60
* قايلين هذا قال اني اقدر ان انقض هيكل الله واقيمه في ثلثة ايام * 61

Qui autem tradiderat eum, dederat illis ſignum, diceas; Quem oſculabor, 48
ipſe eſt: tenete eum. Et ſtatim adivit Jeſum, & dixit ei; Ave Magiſter. Et 49
oſculatus eſt eum. Dixit autem illi Jeſus; Heus amice, ad hoc veniſti? Tunc 50
acceſſerunt, & injecerunt manus ſuas in Jeſum, & tenuerunt eum. Et ecce unus 51
ex iis qui erant cum Jeſu, extendit manum ſuam, & exemit gladium ſuum, & percuſſit ſervum principis ſacerdotum, & amputavit auriculam ejus dextrā. Tunc 52
dixit illi Jeſus; Repone gladium in vaginam ſuam: quoniam quicunque acceperit gladium, gladio peribit. Putáſne quòd 53
ego non poſſim rogare patrem meum, & ſiſtat mihi pluſquàm duodecim turmas angelorum? Sed quomodo implebuntur 54
ſcripturæ declarantes, Quòd ſic oportet fieri? Et in illa hora dixit Jeſus turbæ; 55
Num ego ceu latro ſum, ut exieritis ad me cum gladiis & fuſtibus ad comprehendendum me? & quotidie apud vos in templo ſedens docebam, & non tenuiſtis me. Sed hoc fit, ut impleantur ſcripta 56
Prophetarum. Tunc deſeruerunt eum diſcipuli omnes, & fugerunt. At verò 57
illi tenuerunt Jeſum, & adduxerunt eum ad Caipham principem ſacerdotum, quò convenerant ſcribæ & ſeniores. Et 58
ſequutus eſt eum Petrus à longè, ad atrium principis ſacerdotum: & ingreſſus eſt, ac ſedit cum militibus ut videret finem.

Sectio nonageſima tertia.

Principes autem ſacerdotum, & ſeniores, & conſilium omne, quærebant contra 59
Jeſum teſtimonium falſum, ut occiderent eum: & non invenerunt. Et ve- 60
nerunt teſtes falſi multi. Noviſſimè autem venerunt duo, Dicentes; Hic dixit, 61
Ego poſſum deſtruere templum Dei, & erigere illud in tribus diebus.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

48 ወዘያገብኦ ፡ ወሀቦሙ ፡ ትእምርተ ፡ እንዘ ፡ ይብል፡ ዘሰዓምኩ ፡ ውእቱ ፡ ኪያሁ ፡ አኃዙ፡፡=
49 ወቀርበ ፡ ይሁዳ ፡ ኀበ ፡ እግዚእ ፡ ለኢየሱስ ፡ ወሰዐሞ ፡ ወይቤሎ ፡ ባሐ ፡ ረቢ፡= ወይቤሎ ፡
50 እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ካልእየ ፡ መጻእከኑ ፡ ወአንሥኡ ፡ እዴሆሙ ፡ ወአኃዝዎ ፡ ለእግዚእ ፡
51 ኢየሱስ፡፡= ወናሁ ፡ አሐዱ ፡ እምእለ ፡ ምስሌሁ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ሰፍሐ ፡ እዴሁ ፡
52 ወመልኀ ፡ መጥባሕቶ ፡ ወዘበጦ ፡ ለገብረ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ወመተሮ ፡ እዝኖ፡፡= ወይቤሎ ፡
እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ አግብእ ፡ መጥባሕተከ ፡ ውስተ ፡ ቤቱ ፡ እስመ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ መጥባ
53 ሕተ ፡ ያነሥኡ ፡ በመጥባሕት ፡ ይመውቱ፡= ይመስለክሙኑ ፡ ዘኢይክል ፡ አስተብቍዖቶ ፡
54 ለአቡየ ፡ ወያቅም ፡ ሊተ ፡ ፈድፋደ ፡ እምዐሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ ሰራዊተ ፡ መላእክት፡= እ
55 ፎ ፡ እንከ ፡ ይትፌጸም ፡ ቃለ ፡ መጽሐፍ ፡ ዘይቤ ፡ ከመዝ ፡ ሀለዎ ፡ ይኩን፡፡= ወይእተ ፡
ጊዜ ፡ ይቤሎሙ ፡ ለሕዝብ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ሶበሃ ፡ ከመዘ ፡ ሰራቂ ፡ ትዴግኑ ፡ መጻእክ
ሙ ፡ በዕፀው ፡ ወበመጥባሕት ፡ ትእኅዙኒ ፡ ወዘልፈ ፡ እነብር ፡ ምስሌክሙ ፡ በምኵራብ ፡ ወእ
56 ሜህር ፡ ወኢአኃዝክሙኒ፡= ወዝኵሉ ፡ ዘኮነ ፡ ከመ ፡ ይበጽሕ ፡ ቃለ ፡ ነቢያት ፡፡ ወአሎ
ዝ ፡ ኵሎሙ ፡ አርደኢሁ ፡ ኀደግዎ ፡ ወጐዩ፡፡=

በሀ፡ ሰዓተ ፡ ሌሊት፡

57 ወእለ ፡ አኃዝዎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡፡ ወወሰድዎ ፡ ኀበ፡ ቀያፋ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ወኀበ ፡ ጸሐ
58 ፍት ፡ ወተጋብኡ ፡ ሊቃናት፡፡= ወተለዎ ፡ ጴጥሮስ ፡ ባሕቲቱ ፡ እምርሑቅ ፡ እስከ ፡ ዐጸ
ደ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ወቦአ ፡ ውስጠ ፡ ወነበረ ፡ ምስለ ፡ ወዓሊ ፡ ይርአይ ፡ ማኅለቅቶ ፡ ለነገ
59 ር፡፡= ወይኃሥሡ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወጸሐፍት ፡ ወሊቃናት ፡ ወኵሉ ፡ ዐውድ ፡ ሰማዕተ ፡
60 ሐሰት ፡ በዘ ፡ ይቀትልዎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ፡= ወኢረከቡ ፡ ሎቱ ፡ ወመጽኡ ፡ ብዙኃነ ፡
61 ሰማዕተ ፡ ሐሰት ፡ ወስእኑ ፡፡ ወድኅረ ፡ መጽኡ ፡ ክልኤቱ፡= ወይቤሉ ፡ ይቤ ፡ ዝእክል ፡ ነ
ሢቶቶ ፡ ለቤተ ፡ እግዚእ ፡ ብሔር ፡ ወበሣልስት ፡ ዕለት ፡ አነሥኦ፡=

Et proditor ejus dederat illis ſignum, dicens; Quem oſculatus fuerim, ipſe 48
eſt: prehendite eum. Et acceſſit Judas ad Dominum Jeſum, & oſculatus eſt 49
eum, & dicit ei; Ave Rabi. Et dicit ei Dominus Jeſus; Amice mi, veniſtine? 50
Et levaverunt manus ſuas, & non prehenderunt Dominum Jeſum. Et ecce 51
unus ex illis qui cum Domino Jeſu erat extendit manum ſuam: & evulſit gladium ſuum: & percuſſit ſervum principis ſacerdotum, & amputavit aurem
ejus. Et dicit ei Dominus Jeſus; Converte gladium tuum in domum ejus: 52
quia omnes qui gladium accipient, per gladium morientur. Exiſtimatiſne 53
quòd non poſſim rogare Patrem meum, & ſiſtat mihi plus quàm duodecim legiones angelorum? Quomodo igitur impleretur vox ſcripturæ, quæ dicit; Sic 54
oportet fieri. Et illâ horâ dicit Dominus Jeſus populo; Illicò tanquam latro- 55
nem perſequi, veniſtis cum lignis & cum gladiis, ut prehendatis me: & ſemper
ſedebam vobiſcum in templo, & docebam, & non me prehendiſtis. Et hæc to- 56
tum factum eſt, ut impleretur verbum Prophetarum. Et tunc omnes diſcipuli
ejus reliquerunt eum, & fugerunt.

Ad nonam noctis horam.

Et illi prehenderunt Dominum Jeſum, & adduxerunt eum ad Caiapham prin- 57
cipem ſacerdotum, & ad Scribas, & congregati ſunt ſeniores. Et ſequutus 58
eſt eum Petrus ſolus è longe, uſque ad atrium principis ſacerdotum, & ingreſſus eſt intrò, & ſedit cum ſatellitibus, videre finem ſermonis. Et quæ- 59
rebant principes ſacerdotum, & Scribæ, & ſeniores, & totum conſilium teſtes
falſos, quibus occiderent Dominum Jeſum; Et non obviârunt ei: & venerunt 60
multi teſtes falſi, et non potuerunt: et poſteà venerunt duo, Et dicunt; Dixit 61
quòd poſſum deſtruere domum Dei, et in tribus diebus erigere eam.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صد بيست شش   بردن مسيح در خانهء قيافا

* وان كسان كه عيسي را كرفتند بخانهء قيافا كه بزرك امامان † بود آوردند * ونويسندكان * 57
وپيران انجا كرد شده بودند * اما شمعون صفا ازدور با عيسي مي رفت تا سراي سرور امامان * ودر 58
اندرون رفت وبا سرهنكان نشست تا سر انجام كار ببيند * * بزركان وامامان وپيران وهمه جماعت 59
بر عيسي كواهي مي خواستند * تا اورا بميرانند * ونيافتند ونيز بسيار كواهان تزوير ودروغ 60
آمدند * در اخر دو كس پيش امدند * وكفتند * كه شنيديم كه اين كه كرفته ايد 61
كفت * كه اين خانهء خداي را فرو اندازم * وويران كنم * وبعد از سوم روز * باز ابادان كنم

CXXVI. Abducitur Chriſtus in domum Caiaphæ.

Et illi homines qui Jeſum ceperunt, 57
domum Caiaphæ, qui maximus ſacerdotum erat, adduxerunt; & Scribæ & ſeniores illic congregati
erant. At Simon Cephas è longin- 58
quo cum Jeſu ivit uſque ad aulam principis ſacerdotum: & introivit & cum ſatellitibus ſedit, ut extre-
mum finem negotii videret. Magna- 59
tes autem & ſacerdotes & ſeniores & univerſus cœtus, adverſus Jeſum teſtimonium quærebant, ut
illum morte afficerent. Et non in- 60
venerunt, etiamſi multi teſtes falſi & mendaces venirent: tandem autem duo quidam in medium vene-
runt, Et dixerunt; Audivimus 61
quidem hunc quem cepiſtis dicere, Hanc domum Dei demoliar & deſolatam reddam, & poſt tertiam diem reædificabo.

Et surgens princeps Sacerdotum, ait illi; Nihil respondes? *quid* isti te
62 Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς, εἶπεν αὐτῷ, Οὐδὲν ἀποκρίνῃ; τί οὗτοί σου
contra-testificantur? *At* Jesus tacebat. Et *respondens* princeps Sacerdotum,
63 καταμαρτυροῦσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς,
ait illi; Adjuro te per Deum vivum, ut nobis dicas si tu es
εἶπεν αὐτῷ, Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς εἰ σὺ εἶ
Christus filius Dei. Dicit illi Jesus; Tu dixisti: veruntamen dico
64 ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Σὺ εἶπας. πλὴν λέγω
vobis; Amodò videbitis filium hominis sedentem à dextris *efficacitatis*,
ὑμῖν, Ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως,
& venientem in nubibus cœli. Tunc princeps Sacerdotum *disrupit*
65 καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέῤῥηξε
vestimenta sua, dicens, *Quod* blasphemavit: quid adhuc *usum habemus testium*?
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέγων, Ὅτι ἐβλασφήμησε. τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων;
Ecce nunc audistis blasphemiam ejus. Quid vobis videtur? Illi *verò*
66 ἴδε νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ. Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ
respondentes dixerunt; Reus mortis est, Tunc *inspuerunt* in faci-
67 ἀποκριθέντες εἶπον, Ἔνοχος θανάτου ἐστί. Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπ-
em ejus, & *colaphizaverunt* eum. Alii autem *percusserunt*, Dicentes,
68 ον αὐτοῦ, καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν. οἱ δὲ (λ) ἐῤῥάπισαν, Λέγοντες,
Prophetiza nobis Christe, quis est *percutiens* te? *At* Petrus foris
69 Προφήτευσον ἡμῖν Χριστὲ, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω

sedebat in atrio: & accessit ad eum una ancilla, dicens; Et tu
ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα, Καὶ σὺ
eras cum Jesu Galilæo. Ille *verò* negavit coram omnibus,
ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. Ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν (μ) πάντων, 70
dicens; Nescio quid dicis. *Exeuntem* autem *illum in vestibulum*,
λέγων, Οὐκ οἶδα τί λέγεις. Ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, 71
vidit eum alia: & ait his qui ibi; Et hic erat cum Jesu Nazareno.
εἶδεν αὐτὸν ἄλλη· καὶ λέγει (ν) τοῖς ἐκεῖ, Καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.
Et iterum negavit cum juramento, Quia non novi hominem. Post *paulùm*
Καὶ πάλιν ἠρνήσατο μεθ' ὅρκου, Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Μετὰ μικρὸν 72 73
autem accedentes stantes, dixerunt Petro; Verè & tu ex illis es:
δὲ προσελθόντες οἱ ἑστῶτες, εἶπον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ·
etenim locutio tua manifestum te facit. Tunc cœpit *devovere*
καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. Τότε ἤρξατο (ξ) καταναθεματίζειν 74
& jurare, Quia non *novi* hominem. Et continuò gallus *vociferatus est*.
καὶ ὀμνύειν, Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε. 75
Et recordatus est Petrus verbi Jesu *dicentis* ei; *Quod ante*
Καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος (ο) τοῦ Ἰησοῦ, εἰρηκότος αὐτῷ, Ὅτι (π) πρὶν
gallum vociferari, ter abnegabis me. Et egressus foràs, flevit
ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. Καὶ ἐξελθὼν ἔξω, ἔκλαυσε
amarè.
πικρῶς.

MS.A. (λ) ἐράπισαν, (μ) αὐτῶν πάντων, (ν) αὐτοῖς ἐκεῖ, (ξ) καταθεματίζειν (ο) Ἰησοῦ (π) πρὶν ἢ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

62 * ܘܩܡ ܪܒ ܟܗܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܡܦܢܐ ܐܢܬ ܦܬܓܡܐ. ܡܢܐ ܡܣܗܕܝܢ
63 ܥܠܝܟ ܗܠܝܢ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܫܬܝܩ ܗܘܐ. ܘܥܢܐ ܪܒ ܟܗܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܘܡܐ ܐܢܐ ܠܟ
64 ܒܐܠܗܐ ܚܝܐ. ܕܬܐܡܪ ܠܢ ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ.
ܐܢܬ ܐܡܪܬ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ. ܕܡܢ ܗܫܐ ܬܚܙܘܢܗ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܝܬܒ ܡܢ
65 ܝܡܝܢܐ ܕܚܝܠܐ. ܘܐܬܐ ܥܠ ܥܢܢܝ ܫܡܝܐ. * ܗܝܕܝܢ ܪܒ ܟܗܢܐ ܨܪܝ ܡܐܢܘܗܝ ܘܐܡܪ.
66 ܗܐ ܓܕܦ. ܡܢܐ ܡܛܠ ܡܬܒܥܝܢ ܠܢ ܣܗܕܐ. ܗܐ ܗܫܐ ܫܡܥܬܘܢ ܓܘܕܦܗ. * ܡܢܐ
67 ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܚܝܒ ܗܘ ܡܘܬܐ. * ܗܝܕܝܢ ܪܩܘ ܒܐܦܘܗܝ ܘܡܩܦܚܝܢ
68 ܗܘܘ ܠܗ. ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. * ܘܐܡܪܝܢ. ܐܬܢܒܐ ܠܢ ܡܫܝܚܐ ܡܢܘ ܗܘ
69 ܕܡܚܝܟ. * ܟܐܦܐ ܕܝܢ ܝܬܒ ܗܘܐ ܠܒܪ ܒܕܪܬܐ. ܘܩܪܒܬ ܠܘܬܗ ܐܡܬܐ ܚܕܐ ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܦ
70 ܐܢܬ ܥܡ ܝܫܘܥ ܗܘܝܬ ܢܨܪܝܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܟܦܪ ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢܐ
71 ܐܡܪܐ ܐܢܬܝ. * ܘܟܕ ܢܦܩ ܠܐܣܛܘܐ ܚܙܬܗ ܐܚܪܬܐ ܘܐܡܪܐ ܠܗܘܢ. ܕܬܡܢ ܗܘܐ ܐܦ ܗܢܐ
72 ܥܡ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ. * ܘܬܘܒ ܟܦܪ ܒܡܘܡܬܐ. ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ ܠܓܒܪܐ. * ܒܬܪ
73 ܩܠܝܠ ܕܝܢ. ܩܪܒܘ ܗܢܘܢ ܕܩܝܡܝܢ ܘܐܡܪܝܢ ܠܟܐܦܐ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܦ ܐܢܬ ܡܢܗܘܢ ܐܢܬ.
74 ܐܦ ܡܡܠܠܟ ܓܝܪ ܡܘܕܥ ܠܟ. * ܗܝܕܝܢ ܫܪܝ ܠܡܚܪܡܘ ܘܠܡܘܡܝܘ. ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ
75 ܠܓܒܪܐ. ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ. * ܘܐܬܕܟܪ ܟܐܦܐ ܡܠܬܗ ܕܝܫܘܥ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ.
ܕܥܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ. ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܘܪ ܒܝ. ܘܢܦܩ ܠܒܪ ܒܟܐ ܡܪܝܪܐܝܬ.

* Et surrexit summus Sacerdos, & ait ei; 62
Nullum das responsum? quid isti testifican-
tur contra te? Jesus verò tacebat, & 63
subdens summus Sacerdos, dixit ei; Adju-
ro te per Deum vivum, ut dicas nobis si
tu es Messia filius Dei. Ait illi Jesus; 64
Tu dixisti. Dico autem vobis, Ab hoc
tempore vos visuros filium hominis se-
dentem à dextera potentiæ, & venien-
tem super nubes cœli. Tunc summus sa- 65
cerdos scidit vestimenta sua, & ait; En
blasphemavit: quid ergò exquiruntur no-
bis testes? ecce nunc audistis blasphemi-
am ejus. Quid vultis? Responderunt & 66
aiunt; Reus est mortis. Tunc exspuerunt 67
in faciem ejus, & infligebant ei colaphos:
alii verò percutiebant eum, Dicentes; 68
Vaticinare nobis Messia, quis est qui te
percussit? Cephas autem sedebat extra 69
in atrio: & accessit ad eum ancilla quæ-
dam, & ait illi; Tu quoque cum Jesu e-
ras Nazareno. Ipse autem negavit coram 70
omnibus, & dixit; Nescio quid dicas.
Et quum exiisset in vestibulum, vidit eum 71
alia, & ait illis; Ibi erat etiam iste cum
Jesu Nazareno. Et rursus negavit cum 72
jurejurando, Non novi hominem illum.
Paulò post autem accesserunt ii qui ad- 73
stabant, & dixerunt Cephæ; Sanè & tu
ex ipsis es: nam & locutio tua te pro-
dit. Tunc cœpit execrari, ac jurare, 74
Non novi illum hominem. Et in ipsa
hora cantavit gallus. Et recordatus est 75
Cepha sermonis Jesu, qui dixerat ei,
Antequàm cantet gallus, tribus vicibus
abnegabis me. Et egressus foràs flevit
amarè.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

62 * سرور امامان بدو كفت * چرا جواب نمي دهي * بر آنان كه بر تو كواهي مي دهند *
63 * عيسي خاموش شده بود * وهيچ نمي كفت * باز سرور امامان اغاز كرد وبدو كفت *
64 بخداي زنده ترا سوكند مي دهم با ما راست بكوي توي مسيح فرزند خدا * عيسي
بدو كفت تو كفتي * اكنون بشما مي كويم * از اين ساعت ببينيد فرزند ادمي را
65 بر دست راست سهمناك نشسته * وبر ابر آسمان بيايد * انكه بزرك امامان جامهٔ خود را
دريد * كه اينك افتري كرد مرا كواهان چه حاجت است * اخر افتري اورا شنيديد *
66 67 * ديكر چه مي خواهيد * جواب دادند وكفتند بمرك ارزانيست * انكه در روي او خيو
68 كردند * وسيلي مي زدند * ديكران اورا مي زدند * ومي كفتند اي مسيح * براي
ما پيغمبري كن كه ترا زد * صد بيست هفت منكر شدن شمعون
69 صفا از مسيح * صفا بيرونتر در سرايي نشسته بود * كنيركي پيش او آمد وكفت
70 تو با عيسئ ناصري بودي * او وبرابر همكنان كفر كرد * وكفت نمي دانم چه ميكويي *

* *Summus sacerdotum illi dixit; Quare responsum non reddis ad eos qui contra te testimonium perhibeant.* 62 *Jesus silentium tenuit, nec quidquam dixit. Iterùm summus sacerdotum exorsus est, & ei dixit; Per Deum viventem te adjuro, ut nobis verùm dicas: túne es Christus Filius Dei?* 63 *Jesus ei dixit; Tu dixisti. Nunc vobis dico; Ab hoc tempore videbitis Filium hominis ad manum dexteram Terribilis sedentem, & super nubes cœli veniet.* 64 *Tunc maximus sacerdotum vestimentum suum laceravit, dicens; Ecce quidem blasphemavit, mihi testibus quid opus est, postquam blasphemiam illius audiveritis?* 65 *Quid ampliùs vultis? Responderunt, & dixerunt; Morte dignus est.* 66 *Tunc in faciem ejus inspuerunt, & colaphos impegerunt: alii cædebant eum,* 67 *Et dicebant; O Christe nobis vaticinare, quis te percussit.* 68

CXXVII. Abnegat Simeon Cephas Christum.

Cephâ autem exteriùs in aula sedente, puella ad eum accessit, & dixit; Tu cum Jesu Nazræo fuisti. 69 *Ille verò coram omnibus negavit, & dixit; Nescio quid dicis.* 70

Verſio VULGATA LATINA.

62 Et ſurgens princeps ſacerdotum, ait illi; Nihil reſpondes ad ea, quæ iſti
63 adverſùm te teſtificantur? Jeſus autem tacebat. Et princeps ſacerdotum ait
illi; Adjuro te per Deum vivum, ut dicas nobis ſi tu es Chriſtus filius Dei.
64 Dicit illi Jeſus; Tu dixiſti: veruntamen dico vobis; Amodò videbitis filium
hominis ſedentem à dextris virtutis Dei, & venientem in nubibus cœli.
65 Tunc princeps ſacerdotum ſcidit veſtimenta ſua, dicens; Blaſphemavit: quid
66 adhuc egemus teſtibus? ecce nunc audiſtis blaſphemiam: Quid vobis vide-
67 tur? At illi reſpondentes dixerunt; Reus eſt mortis. Tunc exſpuerunt in fa-
ciem ejus, & colaphis eum ceciderunt: alii autem palmas in faciem ejus de-
68 derunt, Dicentes; Prophetiza nobis Chriſte, quis eſt qui te percuſſit?

Petrus verò ſedebat foris in atrio: & acceſſit ad eum una ancilla, dicens; 69
Et tu cum Jeſu Galilæo eras. At ille negavit coram omnibus, dicens; Ne- 70
ſcio quid dicis. Exeunte autem illo januam, vidit eum alia ancilla, & ait 71
his qui erant ibi; Et hic erat cum Jeſu Nazareno. Et iterùm negavit cum 72
juramento; Quia non novi hominem. Et poſt puſillum acceſſerunt qui ſta- 73
bant, & dixerunt Petro; Verè & tu ex illis es: nam & loquela tua mani-
feſtum te facit. Tunc cœpit deteſtari & jurare, Quia non noviſſet hominem. 74
Et continuò gallus cantavit. Et recordatus eſt Petrus verbi Jeſu, quod dixe- 75
rat; Priùs quàm gallus cantet, ter me negabis. Et egreſſus foràs, flevit a-
maré.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

62 * فقام رييس الكهنة وقال له اما تجيب بشي عما شهد به هولاء عليك * وان يسوع كان 63
ساكتا * فقال له رييس الكهنة اقسم عليك بالله الحي ان كنت انت المسيح ابن الله الحي
64 فقل لنا * قال له يسوع انت قلت * بل اقول لكم انكم من الان ترون ابن الانسان جالسا
65 عن يمين القوة * واتيا على سحاب السماء * حينيذ شق رييس الكهنة ثيابه * وقال قد
66 جدف ما حاجتنا الى شهود * ها قد سمعتم التجديف * فماذا ترون * فاجابوا قايلين انه
67 68 لمستوجب الموت * حينيذ بصقوا في وجهه ولطموه * وضربوه * قايلين تنبا لنا ايها
69 المسيح من الذي ضربك * وكان بطرس في قاع الدار جالسا فجاءت اليه جارية فقالت له
70 وانت ايضا كنت مع يسوع الجليلي * فانكر قدام الجمع قايلا لست ادري ما تقولين *
71 *وخرج الى الباب فراته اخرى فقالت للذين كانوا هناك وهذا ايضا كان مع يسوع الناصري *
72 73 *وايضا انكر وحلف اني لست اعرف هذا الانسان * وبعد قليل جاء القيام وقالوا لبطرس
74 حقا انك انت ايضا منهم وكلامك يظهرك * حينيذ بدا يلتعن ويحلف اني ما اعرف هذا
75 الانسان * وللوقت صاح الديك * فذكر بطرس الكلام الذي قاله له يسوع انه قبل ان
يصيح الديك تنكرني ثلث مرات * فخرج خارجا وبكى بكاء مرا *

Et ſurrexit princeps ſacerdotum, & di- 62
xit ei; Non reſpondes quicquam de iis
quæ teſtati ſunt iſti contra te? Et verò 63
Jeſus tacebat. Ait illi princeps ſacer-
dotum; Adjuro te per Deum vivum, ſi
tu es Chriſtus filius Dei vivi, dic no-
bis. Ait illi Jeſus, Tu dixiſti: Immò 64
dico vobis, Quòd vos amodò videbitis
Filium hominis ſedentem à dextris vir-
tutis, et venientem ſuper nubes cœli.
Tunc ſcidit princeps ſacerdotum veſti- 65
menta ſua, et dixit; Jam blaſphemavit.
Quid opus eſt nobis teſtium? ecce jam
audiſtis blaſphemiam. Quid vobis vi- 66
detur? Reſponderunt, dicentes; Pro-
fectò reus eſt mortis. Tunc expuerunt 67
in faciem ejus, et colaphis eum cecide-
runt, et percuſſerunt eum, Dicentes; 68
Prophetiza nobis, ô Chriſte, quis eſt qui
te percuſſit? Erat autem Petrus in area 69
atrii ſedens: et acceſſit ad eum ancil-
la, et dixit ei; Et tu quoque eras cum
Jeſu Galilæo. Negavit autem coram 70
cœtu, dicens; Neſcio quid dicas. Et 71
exiit ad januam, viditque eum alia, et
dixit his qui erant ibi; Et hic etiam
erat cum Jeſu Nazareno. Et iterùm 72
negavit et juravit, quòd ego non novi
hunc hominem. Et poſt puſillum acceſſe- 73
runt adſtantes, et dixerunt Petro;
Verè tu es etiam ex eis, et loquela tua
te declarat. Tunc cœpit imprecari ſibi, 74
et jurare; Ego non cognoſco hunc homi-
nem. Et continuò cantavit gallus. Et 75
cordatus eſt Petrus ſermonis quem dixe-
rat ei Jeſus, Quòd antequam cantet
gallus, negabis me tribus vicibus. Et
egreſſus eſt foràs, et flevit fletu amaro.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

62 ወተንሥአ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ወይቤሎ ፡ ኢትሰምዕኑ ፡ ዘመጠነዝ ፡ ያስተዋድዩከ ፡፡=፡ ወኢያ
63 ውሥኦ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይቤሎ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ኣምሐልኩከ ፡ በእግዚአብሔር ፡ ሕ
ያው ፡ ከመ ፡ ትንግረኒ ፡ እመ ፡ አንተሁ ፡ ክርስቶስ ፡ ወልዱ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ሕያው ፡፡=፡
64 ወይቤሎ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ አንተ ፡ ትቤ ፡ ወባሕቱ ፡ እብለክሙ ፡ እምይእዜሰ ፡ ትሬእይ
ዎ ፡ ለወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ እንዘ ፡ ይነብር ፡ በየማነ ፡ ኀይል ፡፡ ወእንዘ ፡ ይመጽ
65 እ ፡ በደመና ፡ ሰማይ ፡፡=፡ ወሠጠጠ ፡ ኣልባሲሁ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ምንተ ፡
66 እንከ ፡ ትፈቅዱ ፡ ሎቱ ፡ ሰማዕተ ፡፡ ናሁ ፡ ጸረፈ ፡ ወሰማዕክሙ ፡ ፅርፈቶ ፡፡=፡ ምንተ ፡ እንከ ፡
67 ትብሉ ፡ ወአውሥኡ ፡ ወይቤሉ ፡፡ ይቅትልዎ ፡፡=፡ ወተፍሉ ፡ ውስተ ፡ ገጹ ፡ ወኰርዕዎ ፡ ወ
68 ጸፍዕዎ ፡፡=፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ተነበይ ፡ ለነ ፡ ክርስቶስ ፡ መኑ ፡ ውእቱ ፡ ዘጸፍዐከ ፡፡=፡

በእንተ ፡ ዘከመ ፡ ክሕደ ፡ ጴጥሮስ ፡

69 ወጴጥሮስ ፡ ይነብር ፡ አፍአ ፡ ውስተ ፡ ዐጸድ ፡ ወመጽአት ፡ ወለት ፡ ወትቤሎ ፡ አንተኒ ፡ ምስ
70 ለ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ገሊላዊ ፡ ሀለውከ ፡፡=፡ ወክሕደ ፡ በገጸ ፡ ኵሉ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ኢ
71 ያአምር ፡ ዘትብሊ ፡፡=፡ ወወፂኦ ፡ ኆኅተ ፡ ርእየቶ ፡ ካልእት ፡ ወትቤሎሙ ፡ ለእለ ፡ ህየ ፡
72 ይቀውሙ ፡ ዝኒ ፡ ሃሎ ፡ ምስለ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ናዝራዊ ፡፡=፡ ወክሕደ ፡ ካዕበ ፡ ወመሐለ ፡
73 ከመ ፡ ኢያአምሮ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡፡=፡ ወሕቀ ፡ ብዊሎ ፡ መጽኡ ፡ እለ ፡ ይቀውሙ ፡ ወይ
74 ቤልዎ ፡ ለጴጥሮስ ፡ አማን ፡ ኣንተኒ ፡ እምኔሆሙ ፡ አንተ ፡ ወነገርከ ፡ ያዐውቀ ፡፡=፡ ወአመ
ዝ ፡ ወመሐለ ፡ ወተረገመ ፡ ከመ ፡ ኢያአምሮ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡፡ ወበጊዜሃ ፡ ነቀወ ፡ ደር
75 ሆ ፡፡=፡ ወተዘከረ ፡ ጴጥሮስ ፡ ቃሎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘይቤሎ ፡ ሠልሰ ፡ ትክሕደኒ ፡ ዘ
እንበለ ፡ ይንቁ ፡ ደርሆ ፡ ወወፅአ ፡ አፍአ ፡ ወበከየ ፡ መሪረ ፡፡=፡

Et ſurrexit princeps ſacerdotum, & dicit ei; Nónne audis quantum te accu- 62
ſant? Et non reſpondebat ei Dominus Jeſus: & dicit ei princeps ſacerdotum, 63
Adjuravi te per Deum vivum, ut dicas mihi ſi tu es Chriſtus filius Dei vivi.
Et dicit ei Dominus Jeſus, Tu dicis: veruntamen dico vobis, Ab hoc tempore 64
videbitis filium hominis ſedentem in dextra virtutis, & venientem in nubibus
cœli. Et laceravit veſtimenta ſua princeps ſacerdotum, dicens; Quid igitur 65
opus habetis contra eum teſtibus? ecce blaſphemavit, & audiſtis blaſphe-
miam ejus. Quid igitur dicitis? Et reſponderunt, & dicebant; Occi- 66
dant eum. Et inſpuerunt in faciem ejus, & colaphis impegerunt ei, & 67
palmis percuſſerunt eum, Dicentes; Vaticinare nobis Chriſte, quis eſt 68
qui te percuſſit?

De abnegatione Petri.

Et Petrus ſedebat foris in atrio: & acceſſit puella, & dicit ei; Et tu cum 69
Domino Jeſu Galilæo fuiſti. Et negavit in facie omnium, dicens; Neſcio 70
quid dicis. Et exeunte illo januam, vidit eum alia puella: & dicit illis 71
qui ſtabant illic, Hic fuit cum Domino Jeſu Nazareno. Et negavit iterum 72
& juravit, quòd neſcio hunc hominem. Et paululùm loquente eo venerunt 73
aſtantes, & dicebant Petro; Verè tu ex illis es: & ſermo tuus manifeſtum fe-
cit. Tunc autem & juravit & maledixit, quòd non novi hunc hominem: & ſta- 74
tim reſonuit gallus. Et recordatus eſt Petrus ſermonis Domini Jeſu, quem 75
dixerat ei; Ter negabis me, priuſquàm reſonat gallus. Et exivit foràs, &
flevit amarè.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

71 * چون از انجا بيرونتر رفت * كنيزكي ديكر ديد وكفت بديشان اين مرد نيز با عيسي
72 73 ناصري بود * باز بسوكندها كفر كرد * كه ان مرد را نمي شناسم * *اندكي بيشتر
از انك ايستاده بودند پيش صفا آمدند * وكفتند بحقيقت † تو از ايشان هستي اينك سخنان
74 تو ترا مي نمايد * * انكه صفا اغاز كرد بنفرين وسوكندها كه ان مرد را من نمي
75 شناسم * وهماندم خروس بانك زد * * صفا كلمهٔ مسيح را كه بدو كفته بوه ياد اورد *
كه زودتر از انك خروس بانك دارد تو سه بار مرا انكار كني * از انجا بيرون رفت وتلخناك
بكريست * وكناه او عفو شد

Cùm illinc egreſſus eſſet, puella 71
altera cum vidit, et dixit illis;
Hic homo etiam cum Jeſu Naza-
reo fuit. Iterùm cum juramen- 72
tis negavit, dicens; Quia iſtum
hominem non novi. Paulò ulte- 73
riùs quidam ex eis qui aſtabant
ad Cepham venerunt, et dixe-
runt; In veritate tu ex illis es;
ecce verba tua te declarant.
Tunc Cephas cœpit cum execra- 74
tione et jurejurando aſſerere,
quòd hunc hominem ego non no-
vi: et continuò gallus vocem
emiſit. Cephas verbum Chriſti, 75
quod ei dixerat, in memoriam
revocavit; quòd priuſquàm gal-
lus vocem ediderit, tu tribus vi-
cibus me abnegabis: illinc ita-
que egreſſus eſt & amarè flevit, et
peccatum ejus remiſſum eſt.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ. ΚΕΦ. ΞΖ'.

CAP. XXVII. κζ'.

Manè autem facto, conſilium *ſumpſerunt* omnes principes Sacerdotum &
1 Πρωΐας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
ſeniores populi adverſùs Jeſum, *ita* ut morti *tradere* eum. Et *ligantes*
2 οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν. Καὶ δήσαντες
eum, *abduxerunt*, & tradiderunt *eum* Pontio Pilato præſidi. Tunc
3 αὐτὸν, ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι. Τότε
videns Judas qui *tradens (fuit)* eum, quòd damnatus eſſet, *pœnitens* retulit
ἰδὼν Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἀπέστρεψε
triginta argenteos principibus Sacerdotum, & ſenioribus, Dicens;
4 τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, Λέγων,
Peccavi, tradens ſanguinem *innoxium*. Illi *verò* dixerunt; Quid ad nos? tu videris.
Ἥμαρτον, παραδοὺς αἷμα ἀθῶον. Οἱ δὲ εἶπον, Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ (α) ὄψει.
Et *projiciens argenteos* in templo, receſſit: & abiens *ſe ſtrangulavit*. *At*
5 6 Καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. Οἱ δὲ
principes Sacerdotum *accipientes argenteos*, dixerunt; Non licet *injicere* eos in
ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια, εἶπον, Οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς
Corbanam: quia pretium ſanguinis eſt. *Conſilium* autem *ſumentes*, *mercati ſunt*
7 τὸν κορβανᾶν· ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι. Συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἠγόρασαν
ex illis agrum figuli, in ſepulturam *peregrinis*. Quapropter vocatus eſt
8 ἐξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. Διὸ ἐκλήθη

τιζ
β
τιη
α
ΞΖ'
τιθ
ι

ager ille, Ager ſanguinis, uſque *hodie*. Tunc impletum eſt *effatum* per
ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος, Ἀγρὸς αἵματος, ἕως τῆς σήμερον. Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ 9
Jeremiam Prophetam, dicentem; Et acceperunt triginta argenteos, pretium
(β) Ἱερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν
appretiati, quem appretiaverunt à filiis Iſrael: Et dederunt eos in agrum
τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ· Καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν 10
figuli, ſicut conſtituit mihi Dominus. *At* Jeſus ſtetit ante præſi-
τκ α τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγε- 11
dem: & interrogavit eum præſes, dicens; Tu es rex Judæorum?
μόνος, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;
At Jeſus *dixit* illi; Tu dicis. Et *in accuſari ipſum* à
τκα ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ, Σὺ λέγεις. Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ 12
δ principibus Sacerdotum & ſenioribus, nihil reſpondit. Tunc dicit illi
τῶν ἀρχιερέων, καὶ τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο. Τότε λέγει αὐτῷ 13
Pilatus; Non audis quanta te *contra teſtantur*? Et non reſpondit ei
ὁ Πιλάτος, Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσι; Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ 14
ad ullum verbum, ita ut *mirari præſidem* vehementer. Per autem diem
τκβ πρὸς οὐδὲ ἓν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. Κατὰ δὲ ἑορ- 15
β ſolennem conſueverat præſes *abſolvere* unum *turbæ* vinctum, quem voluiſſent.
τὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον.
τκγ *Habebant* autem tunc vinctum inſignem, *dictum Barabbam*.
δ Εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον Βαραββᾶν. 16

MS. A. (α) ὄψη. (β) Ἱηρεμίου

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܨܦܪܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܚܫܐ * ܥ * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܙ *

1 * ܟܕ ܕܝܢ ܗܘܐ ܨܦܪܐ܂ ܡܠܟܐ ܢܣܒܘ ܥܠ ܝܫܘܥ ܟܠܗܘܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܥܡܐ܂ ܐܝܟ
2 ܕܢܡܝܬܘܢܝܗܝ܂ * ܘܐܣܪܘܗܝ ܘܕܒܪܘܗܝ ܘܐܫܠܡܘܗܝ ܠܦܝܠܛܘܣ ܗܓܡܘܢܐ܂
3 * ܗܝܕܝܢ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ܂ ܟܕ ܚܙܐ ܕܐܬܚܝܒ ܝܫܘܥ܂ ܐܙܠ ܬܘܝ ܘܗܦܟ ܠܗܠܝܢ
4 ܬܠܬܝܢ ܕܟܣܦܐ ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܠܩܫܝܫܐ܂ * ܘܐܡܪ܂ ܣܟܠܬ ܕܐܫܠܡܬ ܕܡܐ ܙܟܝܐ܂ ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ
5 ܠܗ܂ ܠܢ ܡܢܐ ܠܢ܂ ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ܂ * ܘܫܕܝܗ ܠܟܣܦܐ ܒܗܝܟܠܐ ܘܫܢܝ܂ ܘܐܙܠ ܚܢܩ ܢܦܫܗ܂
6 * ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܢܣܒܘܗܝ ܠܟܣܦܐ ܘܐܡܪܘ܂ ܠܐ ܫܠܝܛ ܕܢܪܡܝܘܗܝ ܒܒܝܬ ܩܘܪܒܢܐ܂
7 ܡܛܠ ܕܛܝܡܝ ܕܡܐ ܗܘ܂ * ܘܢܣܒܘ ܡܠܟܐ܂ ܘܙܒܢܘ ܒܗ ܐܓܘܪܣܐ ܕܦܚܪܐ ܠܒܝܬ
8 ܩܒܘܪܐ ܕܐܟܣܢܝܐ܂ * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܩܪܝ ܐܓܘܪܣܐ ܗܘ܂ ܩܪܝܬܐ ܕܕܡܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ܂
9 * ܗܝܕܝܢ ܐܬܡܠܝ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ܂ ܕܢܣܒܬ ܬܠܬܝܢ ܕܟܣܦܐ ܕܡܘܗܝ
10 ܕܝܩܝܪܐ܂ ܕܦܣܩܘ ܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ܂ * ܘܝܗܒܬ ܐܢܘܢ ܠܐܓܘܪܣܐ ܕܦܚܪܐ ܐܝܟ ܕܦܩܕ ܠܝ
11 ܡܪܝܐ܂ * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܩܡ ܩܕܡ ܗܓܡܘܢܐ܂ ܘܫܐܠܗ ܗܓܡܘܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܐܢܬ ܗܘ
12 ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ܂ ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܐܢܬ ܐܡܪܬ܂ * ܘܟܕ ܡܬܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܩܪܨܘܗܝ ܪܒܝ
13 ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ܂ ܡܕܡ ܦܬܓܡܐ ܗܘ ܠܐ ܦܢܝ܂ * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܛܘܣ܂ ܠܐ ܫܡܥ
14 ܐܢܬ ܟܡܐ ܡܣܗܕܝܢ ܥܠܝܟ܂ * ܘܠܐ ܝܗܒ ܠܗ ܦܬܓܡܐ܂ ܘܠܐ ܒܚܕܐ ܡܠܐ܂ ܘܥܠ ܗܕܐ
15 ܐܬܕܡܪ ܛܒ܂ * ܒܟܠ ܥܐܕܐ ܕܝܢ ܡܥܕ ܗܘܐ ܗܓܡܘܢܐ ܕܢܫܪܐ ܐܣܝܪܐ ܚܕ ܠܥܡܐ ܐܝܢܐ
16 ܕܨܒܝܢ ܗܘܘ ܒܗ܂ * ܐܣܝܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܐܣܝܪܐ ܝܕܝܥܐ ܕܡܬܩܪܐ ܒܪ ܐܒܐ܂

Matutinis feriâ ſextâ paſſionis. 70.

CAP. XXVII.

QUum autem eſſet diluculum, conſilium 1
iniêre adverſùs Jeſum principes ſacerdotum,
& ſeniores populi, ut eum morti addice-
rent. Et vincierunt eum, eumque adduxê- 2
re, ac tradiderunt Pilato præfecto. Tunc 3
Judas proditor, quum vidiſſet damnatum
eſſe Jeſum, pœnituit, & profectus reſtituit
illos triginta argenteos principibus ſacerdo-
tum & ſenioribus. Et ait; Peccavi, quip- 4
pe qui prodiderim ſanguinem juſtum. At
illi dixerunt ei; Quid ad nos? tu noveris.
Et projecit pecuniam in templum, & diſceſ- 5
ſit; abienſque ſtrangulavit ſeſe. Principes 6
verò ſacerdotum tulerunt pecuniam, dicen-
tes; Non licet mittere ipſam in locum obla-
tionis, quoniam pretium ſanguinis eſt. Et 7
inierunt conſilium, emeruntque ex eo agrum
figuli, ad monumentum peregrinorum.
Propterea appellatus fuit ager ille, Ager ſan- 8
guinis, ad hunc uſque diem. Tunc imple- 9
tum eſt quod dictum fuerat per prophetam,
dicentem; Et accepi triginta argenteos, pre-
tium Pretioſiſſimi, de quo pacti ſunt à filiis
Iſrael. Et dedi eos pro agro figuli, ut præ- 10
cepit mihi Dominus. Ipſe verò Jeſus ſtetit 11
coram præfecto: & interrogavit eum præ-
fectus, & dixit ei; Tu es rex Judæorum? ait
illi Jeſus, Tu dixiſti. Quumque accuſarent 12
eum principes ſacerdotum & ſeniores, ne
verbum quidem ipſe reſpondit. Tunc di- 13
xit Pilatus, Non audis quàm multa teſtificen-
tur contra te? Neque reddidit ei reſponſum, 14
ne ullo quidem verbo, & hac de re admi-
ratus eſt valdè. Porrò in omni feſto con- 15
ſueverat præfectus dimittere vinctum unum
populo, quem ipſi voluiſſent. Detinebatur 16
autem ab eis vinctus famoſus, qui vocabatur
Bar-Abba.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صد بیست هشت بردن مسیح را گرفته پیش پیلاطوس

1 * چون صباح شد بزرگان امامان وپیران خلق * براي عیسي مشورت + کردند که اورا
2 بمیرانند * بستند * واورا پیش پیلاطوس زوباشي آوردند صد بیست نه
3 پشیمان شدن یهودا از کار خود *وازانجا یهوداي سپارنده * چون دید که عیسي
گرفتار مرگ شد * پشیمان شد * وپیش بزرگ امامان رفت * سي نقره را بدیشان بازگردانید *
4 5 * وگفت گناه کردم که خون پاك را سپاردم * ایشان گفتند ما کیستیم تو مي داني * مال را
6 در هیکل انداخت * ورفت خود را خبه کرد * * انکه بزرگان امامان مال را ستدند وگفتند *
7 واجب نباشد که درخانهٔ قربان اورا بیندازیم * براي انك بهاءِ خونست * * اتفاق کردند
8 وزمین کوزه گر را بدان مال خریدند * براي گورستان غریبان * * وآن زمین * تا این
9 ساعت * ده خون خوانده شود * * اینجا تمام شد انچ در پیغمبر گفته شد
نبوت سي از مال ستدم خون سنگي * بها را که از بني اسراییل شرط کردند *

CXXVIII. Adductio Chriſti capti coram Pilato.

CAP. XXVII.

Cum manè factum eſſet, ſummi 1
ſacerdotes, & ſeniores populi, de
Jeſu conſilium inierunt quomodo
eum morti traderent. Vinxerunt 2
eum, & coram Pilato præfecto ad-
duxerunt.

CXXIX. Pœnitentia Judæ propter facinus ſuum.

Tum deindè Judas proditor, quum 3
vidiſſet Jeſum morti damnari, pœ-
nitentiam egit: & ad ſummum
ſacerdotum abiens, triginta argen-
teos eis reddidit, Et dixit; Pec- 4
cavi, quia ſanguinem innocentem
vobis tradidi. Illi reſponderunt,
Nos quid ſumus? tu noveris. Et 5
pecuniam in templo projecit, & ab-
iens ſeipſum ſtrangulavit. Tunc 6
ſummi ſacerdotes pecuniam accepe-
runt, & dixerunt; Conſentaneum
non eſt ut in domum oblationum
eam conjiciamus; propterea quod
pretium ſanguinis eſt. Et conſenſu 7
facto, terram figuli ea pecunia
emerunt, in ſepulchretum peregrino-
rum. Et illa terra uſque ad hanc 8
horam, Ager ſanguinis vocatur.
Hic impletum eſt quod in Propheta 9
dictum eſt: Prophetia.
Triginta argenteos accepi, ſan-
guinem tondentes, pretium quod
à filiis Iſraëlis pacti ſunt.

Verſio VULGATA LATINA.

C A P. XXVII.

1 MAnè autem facto, conſilium inierunt omnes principes ſacerdotum & ſeniores
2 populi adverſùs Jeſum, ut eum morti traderent. Et vinctum adduxerunt eum,
3 & tradiderunt Pontio Pilato præſidi. Tunc videns Judas, qui eum tradidit, quòd
damnatus eſſet; pœnitentiâ ductus, retulit triginta argenteos principibus ſacerdotum,
4 & ſenioribus, Dicens; Peccavi, tradens ſanguinem juſtum. At illi dixerunt;
5 Quid ad nos? tu videris. Et projectis argenteis in templo, receſſit: & abiens laqueo
6 ſe ſuſpendit. Principes autem ſacerdotum, acceptis argenteis, dixerunt; Non
7 licet eos mittere in corbonam: quia pretium ſanguinis eſt. Conſilio autem inito,
8 emerunt ex illis agrum figuli, in ſepulturam peregrinorum. Propter hoc vocatus
eſt ager ille, Haceldama, hoc eſt, Ager ſanguinis, uſque in hodiernum diem. Tunc 9
impletum eſt quod dictum eſt per Jeremiam prophetam, dicentem; Et acceperunt
triginta argenteos pretium appretiati, quem appretiaverunt à filiis Iſrael: Et 10
dederunt eos in agrum figuli, ſicut conſtituit mihi Dominus. Jeſus autem ſtetit 11
ante præſidem: & interrogavit eum præſes, dicens; Tu es Rex Judæorum? Dicit
illi Jeſus; Tu dicis. Et cùm accuſaretur à principibus ſacerdotum, & ſenioribus, nihil 12
reſpondit. Tunc dicit illi Pilatus; Non audis quanta adverſùm te dicunt teſtimonia? 13
Et non reſpondit ei ad ullum verbum, ita ut miraretur præſes vehementer. 14
Per diem autem ſolennem conſueverat præſes populo dimittere unum vinctum, 15
quem voluiſſent. Habebat autem tunc vinctũ inſignem, qui dicebatur Barabbas. 16

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* الفصل الرابع والتسعون *

* ولما كان الغد تشاور جميع روساء الكهنة وشيوخ الشعب على يسوع ليقتلوه * فربطوه 1 2
ومضوا به الي فيلاطس القايد * حينيذ لما راي يهودا الذي اسلمه انه قد دين ندم * 3
واعاد الثلثين الفضة الي روساء الكهنة والشيوخ * وقال اخطات في تسليمي دما زكيا * 4
فقالوا له نحن ما علينا انت اعلم * فطرح الفضة في الهيكل ثم مضي فاختنق * فاخذ 5 6
روساء الكهنة الفضة وقالوا لا يحل لنا ان نجعلها في بيت القربان لانها ثمن دم * فتشاوروا 7
وابتاعوا بها حقل الفخار مقبرة للغرباء * ولذلك دعي ذلك الحقل حقل الدم الي اليوم * 8
* حينيذ تم ما قيل من ارمياء النبي اخذوا الثلثين الفضة ثمن الزكي الذي شارط عليه 9
بنو اسراييل * ودفعوها في حقل الفخار * كما امرني الرب كذلك اقول * فقام يسوع قدام القايد 10 11
فساله القايد قايلا انت هو ملك اليهود فقال له يسوع انت قلت * وفيما يفرق عليه روساء 12
الكهنة والشيوخ لم يجبهم بشي * حينيذ قال له فيلاطس اما تسمع ما يشهدون به عليك * 13
* فلم يجبه بكلمة فتعجب القايد جدا * 14

* الفصل الخامس والتسعون *

* وكان للقايد عادة ان يطلق للجمع في كل عيد اسيرا من ارادوا * وكان لهم حينيذ 15 16
لصا اسير يدعي باربان *

Sectio nonageſima quarta.

C A P. XXVII.

QUum autem fuiſſet manè, conſilium inierunt omnes principes ſacerdotum, & ſeniores populi adverſùs Jeſum, ut occiderent eum. 1 *Et ligaverunt eum, & abduxerunt eum ad Pilatum ducem.* 2 *Tunc cùm vidiſſet Judas qui tradidit eum, quòd jam damnatus eſſet, pœnitentiâ ductus eſt, & retulit triginta argenteos principibus ſacerdotum & ſenioribus,* 3 *Et dixit; Peccavi prodendo ſanguinem innocentem. Dixerunt ei, Nil ad nos, tu ſcis meliùs.* 4 *Et projecit argentum in templo; deindè abiit & ſuſpendit ſe.* 5 *Acceperunt autem principes ſacerdotum argentum, & dixerunt; Non licet nobis ponere illud in domo oblationis, quia eſt pretium ſanguinis.* 6 *Et conſilium inierunt, & emerunt eo agrum figuli, in ſepulturam peregrinorum.* 7 *Et propter hoc vocatus eſt ille ager, Ager ſanguinis, uſque in hodiernum diem.* 8 *Tunc impletum eſt quod dictum eſt à Jeremia propheta; Acceperunt triginta argenteos pretium innocentis, de quo pacti ſunt filii Iſrael:* 9 *Et dederunt eos in agrum figuli. Sicuti præcepit mihi Dominus, ſic dico.* 10 *Stetit autem Jeſus ante ducem: & interrogavit eum dux, dicens; An tu es rex Judæorum? Ait illi Jeſus; Tu dixiſti.* 11 *Et dum accuſarent eum principes ſacerdotum & ſeniores, non reſpondit eis quicquam.* 12 *Tunc dixit ei Pilatus, Nónne audis quid teſtificantur adverſùm te?* 13 *Nec reſpondit ei verbum. Et miratus eſt dux vehementer.* 14

Sectio nonageſima quinta.

Erat autem duci conſuetudo dimittendi turbæ quolibet feſto vinctum, quem voluiſſent. 15 *Habebant autem tunc latronem, qui vocabatur Baranban.* 16

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

በጽባሕ ፡ በዓርብ ፡፡=፡

1 ወጸቢሖ ፡ ተማከሩ ፡ ኵሎሙ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወሊቃናተ ፡ ሕዝብ ፡ ይቅትልዎ ፡ ለእግዚእ ፡
2 ኢየሱስ ፡፡=፡ ወአሲሮሙ ፡ ወሰድዎ ፡ ወመጠውዎ ፡ ለጲላጦስ ፡ ጰንጤናዊ ፡ ለመልአከ ፡ አሕዛብ ፡፡=፡

በእንተ ፡ ዘከመ ፡ ነስሐ ፡ ይሁዳ ፡፡=፡

3 ወእምዝ ፡ ሶበ ፡ ርእየ ፡ ይሁዳ ፡ ዘአግብኦ ፡ ከመ ፡ አርስሕዎ ፡ ነስሐ ፡ ወአግብአ ፡ ውእተ ፡ ሠ
4 ላሰ ፡ ብሩረ ፡ ለሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወለረበናት ፡ ወለሊቃውንተ ፡ ሕዝብ ፡=፡ እንዘ ፡ ይብል ፡
አበስኩ ፡ ዘአግባእኩ ፡ ደመ ፡ ንጹሐ ፡ ወዘአቅተልኩ ፡ ጻድቀ ፡፡ ወይቤልዎ ፡ ሚላዕሉነ ፡ አንተ ፡
5 አእምር ፡፡=፡ ወገደፉ ፡ ውእተ ፡ ብሩረ ፡ ውስተ ፡ ምኵራብ ፡ ወሖረ ፡ ወተኀንቀ ፡ ወሞተ ፡=፡
6 ወነሥእዎ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ውእተ ፡ ብሩረ ፡ ወይቤሉ ፡ ኢይከውን ፡ ነደዮ ፡ ውስተ ፡ ቍርባ
7 ን ፡ እስመ ፡ ሤጠ ፡ ደም ፡ ውእቱ ፡=፡ ወተማኪሮሙ ፡ ተሣየጡ ፡ ቦቱ ፡ ምድረ ፡ ዘለብሐዊ ፡
8 ለመቃብረ ፡ እንግደ ፡=፡ ወተሰምየ ፡ ውእቱ ፡ ምድር ፡ ምድረ ፡ ደም ፡ እስከ ፡ ዮም ፡=፡ ወ
9 ይእተ ፡ አሚረ ፡ በጽሐ ፡ ቃለ ፡ ኤርሚያስ ፡ ነቢይ ፡ ዘይቤ ፡ ወነሥኡ ፡ ሠላሰ ፡ ብሩረ ፡ ሤጠ ፡
10 ለክቡር ፡ ዘአክበሩ ፡ እምደቂቀ ፡ እስራኤል ፡=፡ ወወሀብዎ ፡ ለገራህተ ፡ ለቤሐዊ ፡ በከመ ፡ አዘዘኒ ፡
እግዚአብሔር ፡፡=፡

በዓርብ ፡ በ፫ ፡ ሰዓት ፡፡=፡

11 ወቆመ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ቅድሜሁ ፡ ለመልአከ ፡ አሕዛብ ፡ ወተስእሎ ፡ መልአከ ፡ ሕዛብ ፡
12 ወይቤሎ ፡ አንተሁ ፡ ንጉሦሙ ፡ ለአይሁድ ፡ ወይቤ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ አንተ ፡ ትቤ ፡፡=፡ ወእ
ንዘ ፡ የስተዋድይዎ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወሊቃውንተ ፡ ሕዝብ ፡ አልቦ ፡ ዘያወሥኦሙ ፡ ወሊመንተ
13 ኒ ፡=፡ ወእምዝ ፡ ይቤሎ ፡ ጲላጦስ ፡ ኢትሰምዖኑ ፡ መጠነ ፡ የስተዋድዩከ ፡ ወኢያውሥአ ፡
14 ወሊአሐተ ፡ ቃለ ፡ እስከ ፡ ያነክር ፡ መልአክ ፡ ጥቀ ፡፡=፡ ወበበ ፡ በዓል ፡ ያለምድ ፡ መልአከ ፡
15 አሕዛብ ፡ አሕይዎ ፡ አሐደ ፡ ለሕዝብ ፡ እምውስተ ፡ ሙቁሓን ፡ ዘፈቀዱ ፡ ወዘኀረዩ ፡፡=፡ ወቦ ፡ አ
16 ሜሃ ፡ ሙቁሕ ፡ ዘስሙ ፡ በርባን ፡ ስሙዕ ፡ ሊቀ ፡ ፈያት ፡ ወያአምሮ ፡ ኵሉ ፡=፡

C A P. XXVII.

Matutinis paraſceues.

ET manè conſilium inierunt omnes principes ſacerdotum, & ſeniores populi; 1 *ut occiderent Dominum Jeſum. Et ligantes* eum *adduxerunt eum, & tradiderunt eum Pilato Pontinæo principi populi.* 2

De pœnitentia Judæ.

Et tunc videns Judas qui eum prodiderat, quòd condemnâſſent eum? pœnitentiam egit: & reſtituit ipſe triginta nummos *argenteos principibus ſacerdotum, & Rabbinis, & ſenioribus populi,* 3 *Dicens; Peccavi, quòd tradiderim ſanguinem innocentem; & quòd occidi fecerim Juſtum: & dicunt ei, Quid ad nos? tu ſcito.* 4 *Et projecit hoc argentum in templo; & abiit, & ſtrangulatus fuit, & obiit.* 5 *Et acceperunt principes ſacerdotum hoc argentum, & dicunt;* 6 *Non licet projicere illud in korban, quia pretium ſanguinis eſt.* 7 *Et conſilium capientes, emerunt pro illo terram figuli in ſepulturam peregrinorum.* 8 *Et nominatur hæc terra, Terra ſanguinis, uſque hodiè.* 9 *Et hâc die venit verbum Jeremiæ prophetæ, qui dixit; Et acceperunt triginta argenteos, pretium Honorati; quem honoraverunt ex filiis Iſrael.* 10 *Et dederunt eum pro agro figuli, ſicut conſtituit mihi Dominus.*

Ad tertiam horam paraſceues.

Et ſtetit Dominus Jeſus coram præſide populi, & interrogavit eum præſes populi, & dicit ei, Túne es rex Judæorum? Et dicit Dominus Jeſus, Tu dicis. 11 *Et quum objicerent ei principes ſacerdotum, & ſeniores populi, nihil reſpondebat iis omninò.* 12 *Et tunc dicit ei Pilatus; Nónne audis quanta objiciunt tibi?* 13 *Et non reſpondebat unum verbum, uſq; dum miraretur præſes valdé.* 14 *Et ſingulis feſtis mos erat præſidi populi vitam concedere unius, populo, è vinctis, quem voluiſſent, & elegiſſent.* 15 *Et fuit tunc vinctus cujus nomen Barban; famoſus princeps latronum, & cognoſcebant eum omnes.* 16

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* وبزمين كوزه‌كر ايشانرا دادم * انچنانك خدا فرمود * * چون عيسي برابر پيلاطوس 10 11
زوباشي ايستاد * زوباشي ازو پرسيد * وكفت توي ملك يهوديان * عيسي بدو كفت تو
كفتي * * وچون سرور امامان وپيران * بروي دروغ مي كفتند * اوچيزي جواب نداد 12
* وپيلاطوس † بدو كفت نمي شنوي بر توچه كواهي مي دهند * * مسيح هيچ نكفت 13 14
وجواب نداد * بدين معني † پيلاطوس در تعجب ماند * * وزوباشي را عادت بود كه هر 15
سال روز عيد * اسيري از براي عوام آزاد مي كرد * انكس را كه ايشان مي خواستند *
* واسيري معروف نامش برابا در زندان بود * 16

Et pro terra figuli eos dedi, ſicut Deus præcepit. 10 *Jeſu ſtante coram Pilato præfecto, præfectus ab eo interrogavit, & dixit; Túne es rex Judæorum? Jeſus ei dixit, Tu dixiſti.* 11 *Cúmque ſummus ſacerdotum et ſeniores contra eum falſa dicerent, ipſe nullum reſponſum dedit.* 12 *Tunc Pilatus ei dixit, Nónne audis, contra te quod teſtimonium afferunt?* 13 *Chriſtus vero nihil dixit neque reſpondit: quocirca Pilatus miratus eſt.* 14 *Præfecto autem mos fuit, ut quolibet anno, die feſti, vinctum unum populi gratiâ dimitteret, quemcunque ipſi vellent.* 15 *Et vinctus quidam inſignis, cujus nomen Barabbas, tunc in carcere erat.* 16

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤᾺ ΜΑΤΘΑΙ͂ΟΝ.

Coactis ergò illis, dixit illis Pilatus; Quem vultis *absolvam* vobis?
17 Συνηγμένων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν;
Barabbam, an Jeſum *dictum Chriſtum?* Sciebat enim quòd per invidiam tra-
18 Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; Ἤδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρ-
didiſſent eum. Sedente autem illo *ſuper* tribunali, miſit ad eum
19 έδωκαν αὐτόν. Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν τκδ ι
uxor ejus, dicens; Nihil tibi & juſto illi: multa enim paſ-
ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα, Μηδὲν σοὶ καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔ-
ſa ſum hodiè per *ſomnium* propter eum. *At* principes ſacerdotum & ſe-
20 παθον σήμερον κατ᾽ ὄναρ δι᾽ αὐτόν. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρε- τκε α
niores perſuaſerunt *turbis*, ut peterent Barabbam, *at* Jeſum
σβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν
perderent. Reſpondens autem præſes, ait illis; Quem vultis de
21 ἀπολέσωσιν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν, εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν
duobus *abſolvam* vobis? Illi *verò* dixerunt; Barabbam. Dicit illis Pilatus, Quid
22 δύο ἀπολύσω ὑμῖν; οἱ δὲ εἶπον, Βαραββᾶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Τί τκς α
igitur faciam *Jeſum dictum Chriſtum?* Dicunt *ei* omnes; Crucifiga-
23 οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; (γ) Λέγουσιν αὐτῷ πάντες, Σταυρωθή-
tur. *At* præſes ait; Quid enim mali fecit? Illi *autem abundè* clamabant, di-
τω. ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον, λέ-
centes; Crucifigatur. Videns autem Pilatus quia nihil proficeret, ſed magis
24 γοντες, Σταυρωθήτω. Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον τκζ ι
tumultus fieret, *ſumens aquam* lavit manus coram *turba*, dicens;
θόρυβος γίνεται, λαβὼν ὕδωρ ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων,

Innocens ſum à ſanguine juſti hujus: vos videritis. Et
Ἀθῷός εἰμι ἀπὸ τοῦ (δ) αἵματος τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. Καὶ 25
reſpondens univerſus populus dixit; Sanguis ejus ſuper nos, & ſuper *natos* no-
ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε, Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ᾽ ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡ-
τκη α ſtros. Tunc *abſolvit* illis Barabbam: *at* Jeſum *flagellans*,
μῶν. Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας 26
tradidit ut crucifigeretur. Tunc milites præſidis *aſſumentes*
τκθ δ παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῇ. Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος παραλαβόντες τὸν 27
Jeſum in prætorium, *coegerunt* ad eum univerſam cohortem. Et
Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ᾽ αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν. Καὶ 28
exuentes eum, circumdederunt ei chlamydem coccineam. Et plectentes co-
ἐκδύσαντες αὐτὸν, περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην. Καὶ πλέξαντες στέ- 29
ronam de ſpinis, impoſuerunt ſuper caput ejus, & arundinem in
φανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον (ε) ἐπὶ τὴν
dextera ejus: & *genuflectentes* ante eum, illudebant ei, dicen-
δεξιὰν αὐτοῦ· καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγον-
tes, *Gaude*, rex Judæorum. Et *inſpuentes* in eum, acceperunt
τλ ς τες, Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτὸν, ἔλαβον 30
arundinem, & percutiebant *in* caput ejus. Et poſtquàm illuſerunt ei,
τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, 31
exuerunt eum chlamydem: & induerunt eum veſtimentis ejus: & *ab-*
ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ· καὶ ἀπ-
duxerunt eum *ad crucifigendum*.
ήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

MS. A. (γ) Λέγουσιν πάντες, (δ) αἵματος τούτου τοῦ δικαίου· (ε) ἐν τῇ δεξιᾷ.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 * ܘܟܕ ܟܢܝܫܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܠܡܢ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܫܪܐ ܠܟܘܢ. ܠܒܪ ܐܒܐ ܐܘ
18 ܠܝܫܘܥ ܕܡܬܩܪܐ ܡܫܝܚܐ. * ܝܕܥ ܗܘܐ ܓܝܪ ܦܝܠܛܘܣ ܕܡܢ ܚܣܡܐ ܐܫܠܡܘܗܝ. * ܟܕ
19 ܝܬܒ ܕܝܢ ܗܘܐ ܕܝܢܐ ܥܠ ܒܝܡ. ܫܕܪܬ ܠܘܬܗ ܐܢܬܬܗ ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܠܐ ܠܟ
ܘܠܗܘ ܙܕܝܩܐ. ܣܓܝ ܓܝܪ ܚܫܬ ܝܘܡܢܐ ܒܚܠܡܝ ܡܛܠܬܗ. * ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ 20
ܘܩܫܝܫܐ ܐܦܝܣܘ ܠܟܢܫܐ. ܕܢܫܐܠܘܢ ܠܒܪ ܐܒܐ. ܠܝܫܘܥ ܕܝܢ ܕܢܘܒܕܘܢ. * ܘܥܢܐ 21
ܗܓܡܘܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܡܢ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܫܪܐ ܠܟܘܢ ܡܢ ܬܪܝܗܘܢ ܗܠܝܢ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ.
22 ܒܪ ܐܒܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܘܠܝܫܘܥ ܕܡܬܩܪܐ ܡܫܝܚܐ ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܠܗ.
23 * ܐܡܪܝܢ ܟܠܗܘܢ. ܢܙܕܩܦ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܡܢܐ ܓܝܪ ܕܒܝܫܬܐ ܥܒܕ. ܗܢܘܢ
24 ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܩܥܘ ܘܐܡܪܘ. ܢܙܕܩܦ. * ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܐ ܕܡܕܡ ܠܐ ܡܘܬܪ:
ܐܠܐ ܕܝܬܝܪ ܫܓܘܫܝܐ ܗܘܐ. ܫܩܠ ܡܝܐ ܐܫܝܓ ܐܝܕܘܗܝ ܠܥܝܢܝ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪ. ܙܟܐ ܐܢܐ ܡܢ
25 ܕܡܗ ܕܗܢܐ ܙܕܝܩܐ. ܐܢܬܘܢ ܬܕܥܘܢ. * ܘܥܢܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܘܐܡܪܘ. ܕܡܗ ܥܠܝܢ ܘܥܠ
ܒܢܝܢ.

*ܩܪܝܢܐ ܕܬܠܬ ܫܥܝܢ *ܥܐ*

26 * ܗܝܕܝܢ ܫܪܐ ܠܗܘܢ ܠܒܪ ܐܒܐ. ܘܢܓܕ ܒܦܪܓܠܐ ܠܝܫܘܥ ܘܐܫܠܡܗ ܕܢܙܕܩܦ. * ܗܝܕܝܢ
27 ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܕܗܓܡܘܢܐ ܕܒܪܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܠܦܪܛܘܪܝܢ. ܘܟܢܫܘ ܥܠܘܗܝ ܠܟܠܗ
28 ܐܣܦܝܪ. * ܘܐܫܠܚܘܗܝ ܘܐܠܒܫܘܗܝ ܟܠܡܝܣ ܕܙܚܘܪܝܬܐ. * ܘܓܕܠܘ ܟܠܝܠܐ ܕܟܘܒܐ
29 ܘܣܡܘ ܒܪܫܗ. ܘܩܢܝܐ ܒܝܡܝܢܗ. ܘܒܪܟܘ ܥܠ ܒܘܪܟܝܗܘܢ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܡܒܙܚܝܢ
30 ܗܘܘ ܒܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܫܠܡ ܠܟ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܘܪܩܘ ܒܐܦܘܗܝ. ܘܢܣܒܘ ܩܢܝܐ ܘܡܡܚܝܢ
31 ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܪܫܗ. * ܘܟܕ ܒܙܚܘ ܒܗ. ܐܫܠܚܘܗܝ ܟܠܡܝܣ ܘܐܠܒܫܘܗܝ
ܢܚܬܘܗܝ. ܘܐܘܒܠܘܗܝ ܕܢܙܕܩܦ.

Quumque fuiſſent congregati, dixit eis Pilatus; Utrum vultis dimittam vobis? Bar-Abbam, an Jeſum qui vocatur Meſſia? 17 Noverat enim Pilatus quòd per invidiam tradidiſſent eum. 18 Quum autem ſediſſet Præfectus pro tribunali ſuo, miſit ad eum uxor ipſius, & ait illi; Nihil tibi rei ſit cum illo juſto; multa enim paſſa ſum in ſomnio meo hodiè propter eum. 19 Principes autem ſacerdotum & ſeniores perſuaſerunt turbis, ut ſolveret illis Bar-Abbam, Jeſum verò ut perderent. 20 Subdenſque Præfectus, ait illis; Utrum vultis dimittam vobis è duobus illis? 21 Ipſi verò dixerunt, Bar-Abbam. Dixit eis Pilatus; Ipſi verò Jeſu, qui vocatur Meſſia, quid faciam? 22 Dicunt omnes, Crucifigatur. Ait illis Pilatus, Enimverò quid mali fecit? 23 Illi verò magìs exclamaverunt, & dixerunt; Crucifigatur. Pilatus autem quum videret ſe nihil proficere, ſed magìs tumultum fieri; accipiens aquam, abluit manus ſuas in conſpectu turbæ, & ait; Innoxius ſum à ſanguine iſtius juſti: vos noveritis. 24 Et reſpondit omnis populus, & ait; Sanguis ejus ſuper nos, & ſuper filios noſtros. 25

Lectio ad tertiam horam. 71.

Tunc ſolvit eis Bar-Abbam, ac flagellis cecîdit Jeſum, eúmque tradidit ut crucifigeretur. 26 Tunc milites Præfecti duxerunt Jeſum in prætorium, & congregârunt adverſùs eum univerſam cohortem. 27 Et exuerunt eum, ac induerunt eum chlamyde coccineâ. 28 Et contexuerunt coronam rhamnorum, & impoſuêre capiti ejus, & arundinem in dexteram ejus: & genuflectentes ſeſe ſuper genua ſua coram eo, illudebant ei, dicentes; Pax, rex Judæorum. 29 Et expuerunt in faciem ejus, ceperúntque arundinem, ac percutiebant eum ſuper caput ipſius. 30 Quumque illuſiſſent ei, exuerunt eum chlamyde, induerúntque veſtimentis ſuis, & abduxerunt eum ut crucifigeretur. 31

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 * چو جماعت انبوه شد * پيلاطوس بديشان كفت كرا مي خواهيد از براي شما ازاد كنم *
18 برابا را يا عيسي انك مسيح مي خوانند اورا * سبب انك فيلاطوس دانسته بود كه از
حسودي اورا سپاردند ايشان جواب دادند كه برابا را ازاد كن * وعيسي را بما بسپار *
19 * وچون زوباشي برتخت خود نشست زن او پيش او فرستاد * وبدو كفت با ان پاك كار نداري *
20 براي انك امشب براي او در خواب بسيار زحمت كشيدم * بزركان وامامان وپيران به عوام الناس
21 فرمودند * كه برابا را بخواهند وعيسي را تباه كنند * ديكر بار زوباشي بديشان كفت * ازين هر
22 دو كرا مي خواهيد كه ازاد كنم ايشان كفتند برابا را * پيلاطوس بديشان كفت *
23 وانك يسوع مسيح خوانده شود * بدو چه كنم * همكنان كفتند بردار شود * زوباشي
24 بديشان كفت چه بدي كرد * ايشان بيشتر بانك زدند وكفتند * بردار شود * * چون
پيلاطوس ديد كه سخن سود نمي دارد ولي انبوهي زيادت مي شود * آب خواست وبرابر
جماعت دستهاء خود را شست * وكفت من از خون اين صديق بيزارم شما دانيد *

Cúmque populus in multitudinem creſceret, Pilatus eis dixit; Quem vultis propter vos dimittam? Barabbam vel Jeſum quem Chriſtum vocant? 17 *(Propterea quòd Pilatus ſciviſſet eos ex invidia eum tradidiſſe,) Illi reſponderunt, Barabbam dimitte, Jeſum autem nobis trade.* 18 *Cúmque præfectus ſuper ſolium ſuum ſederet uxor ejus ad eum miſit, & dixit ei; Cum illo Sancto negotium ne habeas; eò quòd propter eum hâc nocte in ſomnio multam anxietatem paſſa ſum.* 19 *Summi autem ſacerdotum, & ſeniores plebeiis hominibus præceperant, ut Barabbam peterent, Jeſum verò perderent.* 20 *Rurſùm præfectus eis dixit, Ex his ambobus quem vultis ut ſolvam? illi dixerunt, Barabbam.* 21 *Pilatus eis dixit, & qui Jeſus Chriſtus vocatur, quid ei faciam? univerſi dixerunt, Crucifigatur.* 22 *Præfectus eis dixit, Quod malum fecit? illi ampliùs clamorem intenderunt, & dixerunt; Crucifigatur.* 23 *Cùm Pilatus videret verba non proficere, imò tumultuationem auctam eſſe, aquam petiit, & coram turbâ manus ſuas lavit, & dixit; Ego à ſanguine hujus Juſti inſons ſum: vos cognoſcitis.* 24

Verſio VULGATA LATINA.

17 Congregatis ergò illis, dixit Pilatus ; Quem vultis dimittam vobis : Barabbam, an
18 Jeſum, qui dicitur Chriſtus ? Sciebat enim quòd per invidiam tradidiſſent eum.
19 Sedente autem illo pro tribunali, miſit ad eum uxor ejus, dicens ; Nihil tibi & juſto
20 illi : multa enim paſſa ſum hodiè per viſum propter eum. Principes autem ſacerdotum,
& ſeniores perſuaſerunt populis ut peterent Barabbam, Jeſum verò perderent.
21 Reſpondens autem præſes, ait illis ; Quem vultis vobis de duobus dimitti
22 ? At illi dixerunt ; Barabbam. Dicit illis Pilatus ; Quid igitur faciam de Jeſu,
23 qui dicitur Chriſtus ? Dicunt omnes ; Crucifigatur. Ait illis præſes ; Quid enim
24 mali fecit ? At illi magis clamabant dicentes ; Crucifigatur. Videns autem Pilatus
quia nihil proficeret, ſed magis tumultus fieret : acceptâ aquâ, lavit manus coram
populo, dicens ; Innocens ego ſum à ſanguine juſti hujus : vos videritis. Et 25
reſpondens univerſus populus, dixit ; Sanguis ejus ſuper nos, & ſuper filios noſtros.
Tunc dimiſit illis Barabbam : Jeſum autem flagellatum tradidit eis ut crucifigeretur. 26
Tunc milites præſidis ſuſcipientes Jeſum in prætorium, congregaverunt ad 27
eum univerſam cohortem : Et exuentes eum, chlamydem coccineam circumdederunt 28
ei, Et plectentes coronam de ſpinis, poſuerunt ſuper caput ejus, & arundinem 29
in dextera ejus. Et genu flexo ante eum, illudebant ei, dicentes ; Ave rex
Judæorum. Et expuentes in eum, acceperunt arundinem, & percutiebant caput 30
ejus. Et poſtquàm illuſerunt ei, exuerunt eum chlamyde, & induerunt eum veſtimentis 31
ejus, & duxerunt eum ut crucifigerent.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وفيما هم مجتمعون قال لهم فيلاطس من تريدون ان اطلق لكم * اباربان ام يسوع الذي 17
يقال له المسيح * لانه كان علم انهم انما اسلموه حسدا * وفيما هو جالس على المنبر ارسلت 18 19
مراته اليه قايلة تجنب ذلك الصديق فانني تالمت في هذه الليلة كثيرا في الحلم من اجله *
* ورؤساء الكهنة طلبوا الي الجمع ان يسالوه في باربان ويهلك يسوع * اجابهم القايد قايلا 20 21
من تريدون ان اطلق لكم من الاثنين فقالوا باربان * فقال لهم فيلاطس فما اصنع بيسوع 22
الذي يقال له المسيح فقالوا كلهم يصلب * قال لهم اي شر عمل فازدادوا صياحا قايلين 23
اصلبه * فلما راي فيلاطس انه لا ينتفع شيا لكن يزداد شجبا اخذ ماء فغسل يديه 24
قدام الجمع * وقال انني بري من دم هذا الصديق انتم اخبر * فاجاب جميع الشعب 25
قايلين دمه علينا وعلي اولادنا * حينيذ اطلق باربان وجلد يسوع واسلمه ليصلب * 26

* الفصل السادس والتسعون *

* حينيذ اخذ جند القايد يسوع الي الايوان وجمعوا عليه الجند * وعروه والبسوه لباسا 27 28
احمر * وضفروا اكليلا من شوك وتركوه على راسه * وجعلوا قصبة في يمينه * ثم جثوا 29
على ركبهم قدامه * وهزوا به قايلين سلام يا ملك اليهود * وتفلوا في وجهه * واخذوا القصبة 30
فضربوا بها راسه * فلما هزوا به نزعوا عنه اللباس [ ] والبسوه ثيابه وذهبوا به ليصلب * 31

Quæ cùm ipſi congregati eſſent, dixit 17
eis Pilatus ; Quem vultis ut dimittam
vobis ? Baranbanum, an Jeſum qui dicitur
Chriſtus ? Quoniam is ſciebat 18
quòd ipſi quidem tradidiſſent eum per invidiam.
Dumque ipſe ſederet ſuper tribunali, 19
miſit uxor ejus ad eum, dicens ;
Devita illum juſtum : nam paſſa ſum
in hac nocte multùm in ſomnio propter
eum. Et principes ſacerdotum deprecati 20
ſunt turbam, ut peterent ab eo Baranbanum,
& perderent Jeſum. Reſpondit eis 21
Dux, dicens ; Utrum vultis dimittam
vobis è duobus ? Dixerunt, Baranbanum.
Ait illis Pilatus ; Quid igitur faciam 22
de Jeſu qui dicitur Chriſtus ? Dixerunt
omnes, Crucifigatur. Dixit eis, Quod 23
malum perpetravit ? At invaluerunt clamantes,
& dicentes ; Crucifige eum.
Cùm autem vidiſſet Pilatus ſe non proficere 24
quicquam, ſed augeri tumultum, accepit
aquam, & lavit manus ſuas coram
turba, & dixit ; Equidem innoxius ſum
à ſanguine hujus juſti, vos meliùs ſcitis.
Reſpondit univerſus populus, dicentes ; 25
Sanguis ejus ſuper nos ſit & ſuper
filios noſtros. Tunc dimiſit Baranbanum, 26
& flagellavit Jeſum, & tradidit eum
ut crucifigeretur.

Sectio nonageſima ſexta.

Tunc duxerunt milites ducis Jeſum in 27
prætorium, & congregaverunt adverſùs
eum cohortem : Et exuerunt eum, & 28
veſtierunt eum veſte purpureâ. Et nexuerunt 29
coronam de ſpinis, & poſuerunt
eam ſuper caput ejus, & poſuerunt arundinem
in dextera ejus. Deinde procubuerunt
ſuper genua ſua coram eo, & illuſerunt
ei, dicentes ; Ave rex Judæorum.
Et expuerunt in faciem ejus : & 30
acceperunt arundinem, eâque percuſſerunt
caput ejus. Et cùm illuſiſſent ei, 31
exuerunt eum veſte purpureâ, & induerunt
eum veſtimentis ſuis : & duxerunt
eum ut crucifigeretur.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወእንዘ ፡ ሃላዉ ፡ ኵሎሙ ፡ ጉቡአን ፡ እሙንቱ ፡ ይቤሎሙ ፡ ጲላጦስ ፡ ለሕዝብ ፡ መኑ ፡ ትፈ
18 ቅዱ ፡ ለሐዩ ፡ ለክሙ ፡ በርባንሃኑ ፡ ወሚመ ፡ ሊየሱስሃኑ ፡ ዘስሙ ፡ ክርሰቶስ ፡=፡ እስመ ፡
19 ያአምር ፡ ከመ ፡ በቅንአቶሙ ፡ አግብእዎ ፡፡=፡ ወእንዘ ፡ ይነብር ፡ ውስተ ፡ ዐውድ ፡ ለአከት ፡
ኀቤሁ ፡ ብእሲቱ ፡ እንዘ ፡ ትብል ፡ ዑቅአ ፡ ሊተአብሶ ፡ ላዕለ ፡ ውእቱ ፡ ጻድቅ ፡ እሰምአ ፡ ብ
ዙኀአ ፡ ሐለምኩአ ፡ ዮምአ ፡ በሕልምአ ፡ በእንቲአሁአ ፡፡=፡

በደግም ፡ መስቀል ፡ ዘጾም ፡፡=፡

20 ወሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወሊቃውንት ፡ ሶሆ ፡ አበሉ ፡ ሕዝበ ፡ ከመ ፡ በርባንሃ ፡ ይስአሉ ፡ ወሊየ
21 ሱስሃ ፡ ይቅትሉ ፡=፡ ወአውሥአ ፡ መልአክ ፡ አሕዘብ ፡ እንዘ ፡ ይብሎሙ ፡ መኑሃ ፡ ትፈቅዱ ፡
22 እምክልኤሆሙ ፡ እሕዩ ፡ ለክሙ ፡፡=፡ ወይቤሉ ፡ በርባንሃ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ጲላጦስ ፡ ምንተ ፡
23 እንካ ፡ እረሲዮ ፡ ለእግዚእ ፡ ሊየሱስ ፡ ዘስሙ ፡ ክርስቶስ ፡ ወይቤሉ ፡ ኵሎሙ ፡ ስቅሎ ፡=፡ ወ
ይቤሎሙ ፡ መልአክ ፡ ምንተ ፡ እኩየ ፡ ገብረ ፡ ወአፈድፈዱ ፡ ጸሪኀ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ስቅሎ ፡
24 ስቅሎ ፡፡=፡ ወእምዝ ፡ ርእየ ፡ ጲላጦስ ፡ ከመ ፡ አልቦ ፡ ዘይበቍዕ ፡ ዘእንበለ ፡ ከመ ፡ ዲዱ ፡
ሀከክ ፡ ዘይከውን ፡ ነሥአ ፡ ማየ ፡ ወተኀፅበ ፡ እዴሁ ፡ በቅድሜሆሙ ፡ ለሕዝብ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡
25 ንጹሕ ፡ አነ ፡ እምደሙ ፡ ለዝ ፡ ጻድቅ ፡ አንትሙ ፡ አእምሩ ፡፡=፡ ወይቤሉ ፡ ኵሎሙ ፡ ሕ
26 ዝብ ፡ ደሙ ፡ ለዕሌነ ፡ ወለዕለ ፡ ውሉድነ ፡፡=፡ ወእምዝ ፡ ፈትሐ ፡ ሎሙ ፡ በርባንሃ ፡ ወቀሠ
ፎ ፡ ለእግዚእ ፡ ሊየሱስ ፡ ወመጠዎሙ ፡ ይስቅልዎ ፡፡=፡

በዓርብ ፡ በ፮ ፡ ሰዓት ፡፡=፡

27 ወእምዝ ፡ መስተራትዓተ ፡ ሐራ ፡ ነሥእዎ ፡ ለእግዚእ ፡ ሊየሱስ ፡ እምኵናኔ ፡ ወአስተጋብኡ ፡ ማኀበ
28 ሮሙ ፡=፡ ወአልበስዎ ፡ ክለሚደ ፡=፡ ወፀፈሩ ፡ ላክሊለ ፡ ዘሦክ ፡ ወአስተቀጸልዎ ፡ ውስተ ፡ ርእ
29 ሱ ፡ ወአእኀዝዎ ፡ ሕለተ ፡ ውስተ ፡ የማኑ ፡ ወአስተብረኩ ፡ ቅድሜሁ ፡ ወይሰለቁ ፡ ለዕሌሁ ፡ ወይብ
30 ልዎ ፡ ባሐ ፡ ንጉሠ ፡ አይሁድ ፡=፡ ወይወርቁ ፡ ላዕሌሁ ፡ ወይኰርዕዎ ፡ በሕለት ፡ ርእሶ ፡፡=፡ ወተሰሊ
31 ቆሙ ፡ ለዕሌሁ ፡ ሰለብዎ ፡ ውእቱ ፡ ክላሚደ ፡ ወአልበስዎ ፡ አልባሲሁ ፡ ወወሰድዎ ፡ ይስቅልዎ ፡፡=፡

Et omnibus iis coactis, dicit Pilatus populo ; Quem vultis ſalvem vobis ? 17
Barbanne, aut Jeſum cujus nomen eſt Chriſtus ? Quia ſciebat quòd propter 18
invidiam eorum tradidiſſent eum. Et ſedente eo in conven[illegible] *miſit ad eum* 19
uxor ejus, dicens ; Caveto ne offendas contra hunc juſtum : quia multa ſomniavi
hodiè in ſomno propter eum.

In ſecunda crucifixionis Quadrageſimæ.

Et principes ſacerdotum, & ſeniores etiam allocuti ſunt populum, ut Barban 20
peterent, & Jeſum occiderent. Et reſpondit præſes populi, dicens iis ; Quem 21
vultis è duobus ut ſalvem vobis ? Et dicunt, Barban. Et dicit illis Pilatus ; 22
Quid igitur faciam Domino Jeſu, cujus nomen eſt Chriſtus ? Dicunt ei omnes ;
Crucifige illum. Et dicit iis præſes populi ; *Quid mali fecit ? Et ampliârunt* 23
clamorem, dicentes ; Crucifige eum, crucifige eum. Et videns Pilatus quòd nihil 24
proficeret, ſed adhuc tumultus fieret, accepit aquam, & lavit manus ſuas
coram populo dicens ; Purus ſum à ſanguine hujus juſti : Vos attendite. Et 25
dicunt omnes populi ; Sanguis ejus ſuper nos, & ſuper filios noſtros. Et tunc 26
dimiſit iis Barban ; Et flagellavit Dominum Jeſum, & eum tradidit illis ut
crucifigerent eum.

Ad ſextam paraſceues horam.

Et tunc caſtrenſes milites ſuſceperunt Dominum Jeſum à judicatorio, & congregati 27
ſunt ſimul. Et induerunt eum chlamyde. Et plexuerunt coronam è 28
ſpinis, & in modum coronæ eam impoſuerunt capiti ejus, & eum tenere fecerunt 29
arundinem in dextra ſua : & genu flexerunt ante eum, & illudebant
ſuper eum, & dicunt ei, Ave rex Judæorum. Et expuunt in eum, & percutiunt 30
eum arundine caput ejus. Et quum illuſiſſent ſuper eum, exuerunt eum 31
chlamyde, & induerunt eum veſtimentis ejus, & duxerunt eum crucifigere eum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* ايشان بانك بر اوردند † بجمع وكفتند * خون او بر كردن ما * وازان فرزندان ما 25
* فيلاطوس چون شنيد * برابا را ازاد كرد * وعيسي را بسوط زد وسپارد كه بردار شود 26
صد سي انجا كه مسيح را ميان داورستان بردند * انكه سرهنكان روباسي *27
عيسي را در دهليز بردند * عوامان ورندان بروي كرد شدند * وبرهنه اش كردند * 28
وپيراهن سرخ اورا پوشانيدند * وازخار تاج † بافتند وبر سر او نهادند * وني در دست او 29
دادند * ودر پيش او زانو زدند * وبرو تسخر مي كردند * ومي كفتند سلام بر تو اي ملك
يهوديان * وبر روي او خيو كردند * وني را ستدند وبر سر او كوفتند * وچون تسخر را تمام كردند * 30 31
سرخ را ازو بر كندند وجامه خودش را پوشانيدند * وازانجا بردند * تا بردار اويخته شود *

Illi vocem ſimul extulerunt, & di- 25
xerunt, Sanguis ejus ſuper collum
noſtrum & filiorum noſtrorum ſit.
Pilatus cùm audiſſet, Barabbam 26
dimiſit : & Jeſum flagellavit, tra-
diditque ut in crucem ageretur.

CXXX Ubi Chriſtum in judicatorium duxerunt.

Tunc milites præfecti, Jeſum in 27
atrium duxerunt, turbis nebulonum
in eum coactis. Et nudârunt eum, 28
& tunicâ rubrâ eum induerunt. Et 29
è ſpinis coronam texentes, capiti ejus
impoſuerunt : arundinem etiam in
in manum ejus dederunt ; & coram
eo genuflectebant, cúmque illudebant,
dicentes ; Pax tibi O rex Judæorum.
Et in faciem ejus conſpuebant, 30
arundinemque accipiebant,
& ſuper caput eum percuſſerunt.
Cúmque illuſionem finiviſſent, 31
tunica *rubrâ eum ſpoliârunt : &*
veſtibus ſuis induerunt, indeque tulerunt
eum, *ut ſuper crucem ſuſpenderetur.*

Exeuntes autem invenerunt hominem Cyrenæum, nomine Simonem: hunc anga-
32 Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγά- τλα α
riaverunt, ut tolleret crucem ejus. Et venientes in locum dictum Golgotha,
33 ρευσαν, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, τλβ α
qui est dictus Calvariæ locus, Dederunt ei bibere acetum cum felle mi-
34 ὅς ἐστι λεγόμενος Κρανίου τόπος, Ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγ- τλγ δ
stum. Et gustans noluit bibere. Crucifigentes verò eum, diviserunt
35 μένον. καὶ γευσάμενος οὐκ ἤθελε πιεῖν. Σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν, διεμερίσαντο τλδ α
vestimenta ejus, jacientes sortem: ut impleretur effatum à Propheta;
τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες (ζ) κλῆρον· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου,
Dispertiti sunt vestimenta mea sibiipsis, & super vestem meam jecerunt sor-
Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆ-
36 tem. Et sedentes servabant eum illic. Et imposuerunt super ca-
37 ρον. Καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. Καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφα- τλε α
put ejus causam ejus scriptam; HIC EST JESUS
λῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην, ΟΥ̓͂ΤΟΣ ἘΣΤΙΝ ἸΗΣΟΥ͂Σ
REX JUDÆORUM. Tunc crucifixi sunt cum
38 Ὁ ΒΑΣΙΛΕῪΣ ΤΩ͂Ν ἸΟΥΔΑΙ͂ΩΝ. Τότε σταυροῦνται σὺν τλϛ α
eo duo latrones, unus à dextris, & unus à sinistris. At prætereun-
39 αὐτῷ δύο λῃσταὶ, εἷς ἐκ δεξιῶν, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων. Οἱ δὲ παραπορευό- τλζ ϛ
tes blasphemabant eum, moventes capita sua, Et dicentes; Dis-
40 μενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, Καὶ λέγοντες, Ὁ κα-
solvens templum, & in tribus diebus ædificans, serva teipsum Si filius
ταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν. εἰ υἱὸς

es Dei, descende de cruce. Similiter verò & principes Sa-
τλη β εἶ τοῦ Θεοῦ, (η) κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. (θ) Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιε- 41
cerdotum illudentes, cum Scribis, & senioribus, dice-
ρεῖς ἐμπαίζοντες, μετὰ τῶν Γραμματέων, καὶ πρεσβυτέρων, ἔλε-
bant; Alios servavit, seipsum non potest servare. Si rex Israel
γον, Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. εἰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ 42
est, descendat nunc de cruce, & credemus ei. Confidit in
ἐστι, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ (ι) πιστεύσομεν αὐτῷ. Πέποιθεν ἐπὶ 43
Deum, liberet nunc eum, si vult eum. Dixit enim; Quia Dei sum
τὸν Θεὸν, (κ) ῥυσάσθω νῦν αὐτὸν, εἰ θέλει αὐτόν. εἶπε γὰρ, Ὅτι Θεοῦ εἰμι
τλθ β filius. Id verò ipsum & latrones concrucifixi ipsi, exprobrabant ei.
υἱός. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λῃσταὶ οἱ συσταυρωθέντες αὐτῷ, ὠνείδιζον αὐτῷ. 44
A autem sexta hora tenebræ factæ sunt super universam terram, usque horam no-
τμ β Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἕως ὥρας (λ) ἐν- 45
nam. Circa verò nonam horam clamavit Jesus voce magnâ, di-
τμα ϛ νάτης. Περὶ δὲ τὴν ἐννάτην ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέ- 46
cens; Eli, Eli, lama sabachthani? hoc est; Deus meus, Deus meus, ut quid me
γων, Ἠλὶ, Ἠλὶ, (μ) λαμὰ σαβαχθανί; τοῦτ' ἔστι, Θεέ μου, Θεέ μου, ἱνατί με
dereliquisti? Quidam autem eorũ illic stantium audientes, dicebant; Quòd Eliam
ἐγκατέλιπες; Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑστώτων ἀκούσαντες, ἔλεγον, Ὅτι Ἠλίαν 47
vocat iste. Et continuò currens unus ex eis, & accipiens spongiam, implens-
τμβ β φωνεῖ οὗτος. Καὶ εὐθέως δραμὼν εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν σπόγγον, πλήσας 48
que aceti, & circumponens arundini, potabat eum.
τε ὄξους, καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν.

MS. A. (ζ) κλῆρον· ** Καὶ καθήμενοι ἐτήρουν (η) καὶ κατάβηθι (θ) Ὁμοίως οἱ (ι) πιστεύομεν (κ) ῥυσάσθω αὐτὸν, (λ) ἐνάτης. Περὶ δὲ τὴν ἐνάτην (μ) λεμὰ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܟܕ ܢܦܩܝܢ ܐܫܟܚܘ ܓܒܪܐ ܩܘܪܝܢܝܐ ܕܫܡܗ ܫܡܥܘܢ. ܠܗܢܐ ܫܚܪܘ ܕܢܫܩܘܠ 32
ܙܩܝܦܗ. * ܘܐܬܘ ܠܕܘܟܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܓܓܘܠܬܐ ܗܝ ܕܡܬܦܫܩܐ ܩܪܩܦܬܐ. * ܘܝܗܒܘ 33
ܠܗ ܕܢܫܬܐ ܚܠܐ ܕܡܚܝܛ ܒܡܪܪܬܐ. ܘܛܥܡ ܘܠܐ ܨܒܐ ܠܡܫܬܝܗ. * ܘܟܕ ܙܩܦܘܗܝ. ܦܠܓܘ 34 35
ܢܚܬܘܗܝ ܒܦܣܐ. * ܘܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܘܢܛܪܝܢ ܠܗ ܬܡܢ. * ܘܣܡܘ ܠܥܠ ܡܢ ܪܫܗ 36
ܥܠܬܐ ܕܡܘܬܗ ܒܟܬܒܐ. ܗܢܘ ܝܫܘܥ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܕܫܬ ܫܥܝܢ * ܥܒ * 37
* ܘܐܨܛܠܒܘ ܥܡܗ ܬܪܝܢ ܠܣܛܝܐ. ܚܕ ܡܢ ܝܡܝܢܗ ܘܚܕ ܡܢ ܣܡܠܗ. * ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ 38
ܕܥܒܪܝܢ ܗܘܘ. ܡܓܕܦܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ. ܘܡܢܝܕܝܢ ܪܫܝܗܘܢ. * ܘܐܡܪܝܢ. ܫܪܐ ܗܝܟܠܐ 39 40
ܘܒܢܐ ܠܗ ܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܦܨܐ ܢܦܫܟ ܐܢ ܒܪܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ ܘܚܘܬ ܡܢ ܙܩܝܦܐ.
* ܘܗܟܘܬ ܐܦ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܡܓܚܟܝܢ ܗܘܘ. ܥܡ ܣܦܪܐ ܘܥܡ ܩܫܝܫܐ ܘܦܪܝܫܐ ܘܐܡܪܝܢ. * ܠܐܚܪܢܐ 41
ܐܚܝ. ܢܦܫܗ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܚܝܘ. ܐܢ ܡܠܟܗ ܗܘ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܢܚܘܬ ܗܫܐ ܡܢ ܙܩܝܦܐ. 42
ܘܢܚܙܐ ܘܢܗܝܡܢ ܒܗ. * ܬܟܝܠ ܥܠ ܐܠܗܐ. ܢܦܪܩܝܘܗܝ ܗܫܐ ܐܢ ܨܒܐ ܒܗ. ܐܡܪ ܓܝܪ 43
ܕܒܪܗ ܐܢܐ ܕܐܠܗܐ. * ܘܗܟܘܬ ܐܦ ܠܣܛܝܐ ܗܢܘܢ ܕܐܨܛܠܒܘ ܥܡܗ ܡܚܣܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. 44
* ܕܬܫܥ ܫܥܝܢ * ܥܓ *
* ܡܢ ܫܬ ܫܥܝܢ ܕܝܢ. ܗܘܐ ܚܫܘܟܐ ܥܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܥܕܡܐ ܠܫܥܐ ܬܫܥ. * ܘܠܐܦܝ ܬܫܥ 45
ܫܥܝܢ. ܩܥܐ ܝܫܘܥ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ. ܐܝܠ ܐܝܠ ܠܡܢܐ ܫܒܩܬܢܝ. * ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ ܡܢ ܗܠܝܢ 46 47
ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܬܡܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܗܢܐ ܠܐܠܝܐ ܩܪܐ. * ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܪܗܛ ܚܕ 48
ܡܢܗܘܢ. ܘܢܣܒ ܐܣܦܘܓܐ ܘܡܠܝܗ ܚܠܐ. ܘܣܡܗ ܒܩܢܝܐ. ܘܡܫܩܐ ܗܘܐ ܠܗ.

Et quum exirent, invenerunt virum Cyrenæum, nomine Simon: hunc angariârunt ut bajularet crucem ejus. 32 Veneruntque in locum qui vocatur Gogolta, cujus interpretatio est, Cranium. 33 Et dederunt ei acetum bibendum mistum cum felle: & gustavit, noluitque bibere. 34 Quumque crucifixissent eum, partiti sunt vestimenta ejus sorte; 35 Et sedebant ac custodiebant eum illîc. 36 Et imposuerunt super caput ejus occasionem mortis ejus in scripto: HIC EST JESUS REX JUDÆORUM. 37

Ad sextam horam. 72.

Porrò crucifixi sunt cum eo duo latrones, unus à dextera ejus, & alter à sinistra ejus. 38 Illi autem qui transibant, blasphemabant adversùs eum, & movebant capita sua, 39 Dicentes; Destructor templi, & ædificans ipsum triduo, libera animam tuam, si filius Dei es; & descende de cruce. 40 Itidem & principes sacerdotum illudebant cum Scribis, & senioribus ac Pharisæis, & dicebant; 41 Alios servavit, seipsum non potest servare: si rex est Israel, descendat nunc de cruce, ut videamus, & credamus in eum. 42 Confidit in Deo, redimat eum nunc, si vult eum. Ait enim, Filius Dei sum. 43 Itidem & sicarii illi qui erant crucifixi cum eo, exprobrabant ei. 44

Ad nonam horam. 73.

A sexta autem hora factæ sunt tenebræ super universam terram usque ad horam nonam. 45 Et circiter horam nonam exclamavit Jesus voce altâ, & ait; Deus, Deus, quare dereliquisti me? 46 Quidam autem ex iis qui adstabant illîc quum audîssent, dicebant; Iste Eliam vocavit. 47 Et in illa ipsa hora excurrit unus ex eis, & accepit spongiam, eámque implevit aceto, & posuit in arundine, & propinabat ei. 48

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صد سي يك بردن مسيح را نزديك دار * چون بدر آمدند يافتند 32
مردي قوريني نامش شمعون * اورا سخره كرفتند تا صليب را بر كيرد * * واوردند اورا 33
در جايكاهي كه نامش كاغولتا بود * تفسيرش كله سر باشد * * تلخي را با سركه 34
اميختند وبخوردش مي دادند * اوچشيد ونمي خورد صد سي دو اويختن
مسيح را بر دار * * چون اورا بر دار اويختند جامهٔ اورا بقرعه بخش كردند * * وانجا 35 36
نشستند * اورا پاسباني مي كردند * وبهانهٔ مرك اورا * بر كاغذ نبشتند * وبالاءِ سر 37
او نهادند * كه اينست ييشوع ملك يهوديان * * ودو دزد ديكر باوي اويخته شدند * 38
يكي بر دست راست ويكي بر دست چپ * * وهر كساني كه انجا مي كذشتند * 39
بروي افتري مي كردند * سرخود مي جنبانند * * ومي كفتند * اي خراب كننده 40
هيكل وآبادان كردن او در سه روز خودرا برهان اكر فرزند خدا هستي وازصليب فرود اي *
* واين چنين †بزركان * واماماں * ونويسندكان و †پيران ومعتزلان * تسخر مي كردند * وميكفتند * 41

CXXXI. Adductio Christi ad crucem.

Et *quum exirent, invenerunt virum Cyrenæum cujus nomen Simeon: hunc angariârunt ut crucem sustolleret.* 32 Et *tulerunt eum in locum quendam cujus nomen Gagulta erat, cujus interpretatio, Cranium capitis est.* 33 Et *amaritudinem cum aceto miscuerunt, & bibendum ei præbuerunt:* quod *ille gustavit, sed noluit bibere.* 34

CXXXII. Suspensio Christi super crucem.

Cùm eum super crucem suspendissent, vestes ejus sorte dividebant: 35 *Et ibi sedebant, ut eum custodirent.* 36 *Et prætextum mortis ejus chartulæ inscripserunt, supráq; caput ejus posuerunt; Quia hic est Jesus rex Judæorum.* 37 *Duóque latrones insuper cum eo suspensi erant; un⁹ ad manum dextram, & alter ad manum sinistram.* 38 *Omnes autem homines qui illâc transibant, eum blasphemantes capita sua movebant:* 39 *Ac dicebant; O qui destruis templum et restaurare potes intra tres dies, teipsum libera, si filius Dei es, & à cruce descende.* 40 *Sic etiam magnates, & sacerdotes, & scribæ, & seniores, ac Pharisæi illudebant, ac dicebant;* 41

Verſio VULGATA LATINA.

32 Exeuntes autem invenerunt hominem Cyrenæum, nomine Simonem: hunc angariaverunt
33 ut tolleret crucem ejus. Et venerunt in locum, qui dicitur Golgotha,
34 quod eſt Calvariæ locus. Et dederunt ei vinum bibere cum felle miſtum. Et cùm
35 guſtâſſet, noluit bibere. Poſtquàm autem crucifixerunt eum, diviſerunt veſtimenta
ejus, ſortem mittentes: ut impleretur quod dictum eſt per prophetam dicentem;
36 Diviſerunt ſibi veſtimenta mea, & ſuper veſtem meam miſerunt ſortem.
37 Et ſedentes ſervabant eum. Et impoſuerunt ſuper caput ejus cauſam ipſius ſcriptam;
38 HIC EST JESUS REX JUDÆORUM. Tunc crucifixi ſunt cum eo duo
39 latrones: unus à dextris, & unus à ſiniſtris. Prætereuntes autem blaſphemabant
40 eum, moventes capita ſua, Et dicentes; Vah qui deſtruis templum Dei, & in triduo
41 illud reædificas: ſalva temetipſum: ſi filius Dei es, deſcende de cruce. Similiter
& principes ſacerdotum illudentes cum Scribis & ſenioribus dicebant; Alios 42
ſalvos fecit, ſeipſum non poteſt ſalvum facere: ſi rex Iſrael eſt, deſcendat nunc de
cruce, & credimus ei: Confidit in Deo: liberet nunc, ſi vult eum: dixit enim; 43
Quia filius Dei ſum. Idipſum autem & latrones, qui crucifixi erant cum eo, improperabant 44
ei. A ſexta autem hora tenebræ factæ ſunt ſuper univerſam terram 45
uſque ad horam nonam. Et circa horam nonam clamavit Jeſus voce magnâ, dicens; 46
Eli, Eli, lamma ſabacthani? hoc eſt; Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquiſti
me? Quidam autem illic ſtantes, & audientes, dicebant; Eliam vocat 47
iſte. Et continuò currens unus ex eis acceptam ſpongiam implevit aceto, & impoſuit 48
arundini, & dabat ei bibere.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

32 33 * وفيما هم خارجون وجدوا انسانا قيروانيا اسمه سمعان فسخروه ليحمل صليبه * واتوا به
34 مكانا يسمي الجاجلة وتفسيره الجمجمة * واعطوه خلا مخلوطا بمر مذاق ولم يرد ان يشرب *
35 36 * ولما صلبوه اقتسموا ثيابه بينهم واقترعوا عليها * وجلسوا هناك يحرسوه * وجعلوا فوق
37 38 راسه لوحا مكتوبا هذا هو ملك اليهود * حينئذ صلبوا معه لصين واحدا عن يمينه
39 40 واخر عن يساره * وكان المجتازون به يجدفون ويحركون روسهم * ويقولون يا ناقض الهيكل
وبانيه في ثلثة ايام خلص نفسك * وان كنت انت ابن الله فانزل عن الصليب *
41 42 * وهكذي روساء الكهنة والكتبة والشيوخ والفريسيون كانوا يهزون به قايلين * خلص
اخرين افلم يقدر ان يخلص نفسه * ان كان هو ملك اسراييل فلينزل الان عن الصليب
43 لنري ونومن به * ان كان متوكلا علي الله فلينجه الان ان كان يحبه * لانه قال انا بن الله *
44 45 * وكذلك ايضا اللصان اللذان صلبا معه كانا يعيرانه * ومن ست ساعات كانت ظلمة
علي الارض كلها الي الساعة التاسعة * الفصل السابع والتسعون *
46 47 * فلما كان وقت الساعة التاسعة صرخ يسوع بصوت عظيم قايلا الهي الهي لماذا تركتني * فقوم
48 من القيام هناك لما سمعوا قالوا انه دعا ايليا * وللوقت اسرع واحد منهم واخذ اسفنجة
فملاها خلا وجعلها علي قصبة وسقاه *

Quumque egrederentur invenerunt hominem Kiruanæum, cujus nomen Simon: & angariârunt eum ut portaret 32
crucem ejus. Et duxerunt eum in locum 33
qui vocatur Gagalat, cujus interpretatio eſt, Calvaria. Et dederunt ei acetum 34
miſtum myrrhâ, & guſtavit, noluitque bibere. Et cùm crucifixiſſent eum, 35
diviſerunt veſtimenta ejus inter ſe, & ſortem miſerunt ſuper ea: Et ſederunt 36
ibi, ut cuſtodirent eum. Et poſuerunt ſuper 37
caput ejus tabellam ſcriptam; HIC EST REX JUDÆORUM. Tunc crucifixerunt 38
cum eo latrones duos, unum à dextera ejus, & alterum à ſiniſtra ipſius. Et 39
prætereuntes ante eum, blaſphemabant, & movebant capita ſua, At que dicebant, 40
O deſtruens templum & ædificans illud in tribus diebus, ſalva temetipſum: Et
ſi tu es filius Dei, deſcende de cruce. Et 41
ſimiliter principes ſacerdotum, & ſcribæ, & ſeniores, & Phariſæi illudebant ei,
dicentes; Salvavit alios, an non poteſt 42
ſalvare ſe ipſum? Si eſt ipſe rex Iſrael, deſcendat nunc de cruce, ut videamus,
& credamus in eum: Si eſt confidens in 43
Deo, liberet eum nunc, ſi diligit eum: Nam dixit, Ego ſum filius Dei. Et ſi- 44
militer etiam duo latrones qui crucifixi fuerant cum eo, improperabant ei. Et à 45
ſextâ horâ factæ ſunt tenebræ ſuper terram univerſam uſque ad horam nonam.

Sectio nonageſima ſeptima.

Et cùm eſſet tempus horæ nonæ, clama- 46
vit Jeſus voce magnâ, dicens; Deus meus, Deus meus, quare dereliquiſti
me? Quidam autem ex aſtantibus illic, 47
quum audiſſent, dixerunt quòd vocâſſet Eliam. Et continuò cucurrit unus 48
ex illis, & accepit ſpongiam, & implevit eam aceto, & poſuit eam ſuper arundinem, & potavit eum.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

32 ወእንዘ ፡ ይወፅኡ ፡ ረከቡ ፡ ብእሴ ፡ ቀሬናዌ ፡ ዘስሙ ፡ ስምዖን ፡ ወዐበጥዎ ፡ ይጽር ፡ መስቀ
33 ሎ ፡፡=፡ ወበጺሖሙ ፡ ብሔረ ፡ ዘስሙ ፡ ጎልጎታ ፡ ዘበትርጓሜሁ ፡ ቀራንዮ ፡=፡ ወወሀብዎ ፡
34 ይስተይ ፡ ወይነ ፡ ወሐሞተ ፡ ድሙረ ፡፡ ወጥዒሞ ፡ አበየ ፡ ስቲየ ፡=፡ ወእምዝ ፡ ሰቀልዎ ፡፡ ወተ
35 ካፈሉ ፡ አልባሲሁ ፡ እንዘ ፡ ይትዓፀዉ ፡=፡ ወነበሩ ፡ የዐቅብዎ ፡ በህየ ፡=፡ ወአንበሩ ፡ መ
36 ልዕልተ ፡ ርእሱ ፡ ጽሒፎሙ ፡ ዘኮነ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ዝውእቱ ፡ ንጉሦሙ ፡ ለአይሁድ ፡ እ
37 ግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡፡=፡ ወእምዝ ፡ ተሰቅሉ ፡ ምስሌሁ ፡ ክልኤቱ ፡ ፈያት ፡ አሐዱ ፡ በየም
38 ን ፡ ወአሐዱ ፡ በፀጋም ፡፡=፡ ወእለ ፡ ይኀልፉ ፡ ይፀርፉ ፡ ላዕሌሁ ፡ እንዘ ፡ ያኀውሡ ፡ ርእሰ
39 ሙ ፡=፡ ወይብሉ ፡ ዘይነሥቶ ፡ ለምኵራብ ፡ ወየሐንጾ ፡ በሣልስት ፡ ዕለት ፡ አድኅን ፡ ርእሰ
40 ከ ፡ እመሰ ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔር ፡ አንተ ፡ ረድ ፡ እመስቀልከ ፡፡=፡ ወከማሁ ፡ ሊቃነ ፡ ካህ
41 ናትኒ ፡ ይሰለቁ ፡ ምስለ ፡ ጸሐፍት ፡ ወሊቃናት ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡=፡ ባዕደ ፡ አድኀነ ፡ ወርእ
42 ሶ ፡ ኢይክል ፡ አድኅኖ ፡ እመ ፡ ንጉሠ ፡ እስራኤል ፡ ውእቱ ፡ ይረድ ፡ ይእዜ ፡ እመስቀል ፡፡
43 ወንአመን ፡ ቦቱ ፡=፡ ዘተአመነ ፡ በእግዚአ ፡ ብሔር ፡፡ ናሁ ፡ ይእዜ ፡ ያድኅኖ ፡ እመ ፡ ይፈ
44 ቅደሁ ፡ እስመ ፡ ይብል ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔር ፡ አነ ፡፡=፡ ወከማሁ ፡ ፈያትኒ ፡ እለ ፡ ተሰቅሉ ፡
45 ምስሌሁ ፡ ይዘነጕጕዎ ፡፡=፡ ወእምስሱ ፡ ሰዐት ፡ ጸልመ ፡ ኵሉ ፡ ዓለም ፡ እስከ ፡ ተስዑ ፡
ሰዐት ፡፡=፡ በዓርብ ፡ በ፱ ፡ ሰዓት ፡፡=፡
46 ወጊዜ ፡ ሰዐተ ፡ ተሱዓት ፡ ጸርኀ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ በቃል ፡ ዐቢይ ፡፡ እንዘ ፡ ይብል ፡
ኤሎሄ ፡ ኤሎሄ ፡ ለማ ፡ ሰበቅተኒ ፡፡ ዝውእቱ ፡ ብሂል ፡ አምላኪየ ፡ አምላኪየ ፡ ለምንት ፡
47 ኀደገኒ ፡=፡ ወሰሚዖሙ ፡ እለ ፡ ይቀውሙ ፡ ህየ ፡ ይቤሉ ፡ ኤልያስሃ ፡ ይጼውዕ ፡ ዝሰ ፡፡=፡
48 ውእቱ ፡ ጊዜ ፡ ሮጸ ፡ አሐዱ ፡ እምኔሆሙ ፡ ወነሥአ ፡ ሰፍነገ ፡ ወመልኦ ፡ ብሒአ ፡ ወአሰረ ፡ ውስ
ተ ፡ ሕለት ፡ ወአሕዘዞ ፡=፡

Et exeunte illo *invenerunt hominem Cyrenæum, cujus nomen* erat *Simon: &* 32
adegerunt eum portare crucem ejus. Et quum adveniſſent ad locum cujus no- 33
men erat Golgotha, quod in expoſitione ſua eſt cranion. Et dederunt ei bi- 34
bendum vinum & ſel mixtum: & quum guſtâſſet noluit bibere. Et tunc crucifix- 35
erunt eum: & diviſerunt veſtimenta ejus, ſortem jacientes. Et ſederunt cuſtodi- 36
entes eum ibi. Et poſuerunt ſuper caput ejus inſcriptionem, quæ fuit dicentium; 37
HIC EST REX JUDÆORUM DOMINUS JESUS. Et tunc crucifixi ſunt 38
cum eo duo latrones; unus ad dextrã, alter ad ſiniſtram. Et prætereuntes blaſphe- 39
mabant ſuper eum, moventes capita ſua: Et dicunt, Deſtruens templum, & ædi- 40
ficans illud in tribus diebus, ſerva teipſum: ſi filius Dei es, deſcende è cruce tua.
Et ſimiliter principes ſacerdotum illudebant eum cum ſcribis & ſenioribus, 41
dicentes; Alios ſervavit, & ſeipſum non poteſt ſervare: ſi rex Iſrael eſt de- 42
ſcendat nunc à cruce; & credemus ei. Qui confidit in Deo, Ecce nunc ſervet 43
eum ſi vult eum: quia dicit, Filius Dei ſum. Et ſimiliter latrones qui cruci- 44
fixi erant cum eo exprobrabant ei. Et è ſexta hora tenebroſus fuit totus 45
mundus uſque, ad nonam horam.

Ad nonam horam paraſceues.

Et tempore nonæ horæ clamavit Dominus Jeſus, cum voce magna, dicens; 46
Elohi, Elohi lama ſabaktani, hoc eſt dicere; Deus meus, Deus meus quare
reliquit me? Et audientes illi qui ſtabant illic, dicunt; Eliam vocat iſte. 47
Et ſtatim cucurrit unus ex illis, & accepit ſpongiam; & implevit eam aceto, & 48
ligavit eam ſuper arundinem, & prehendit eam.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

42 * كه مردهء ديكرانرا زنده كرد * جان خودرا نتواند كه زنده كند * اكر ملك اسراييل
43 است * از صليب فرود ايد * تا خلق ببيند وبدو ايمان اورد * * وبر خدا توكل كرد * اكر
44 پسنده است اين ساعت اورا برهاند * سبب انك كفت من فرزند خدا هستم * * واين چنين ان
45 دزدان كه با وي بدار اويخته شدند بيهوده مي كفتند * * وچون شش ساعت كذشت * بر
46 همه زمين تاريكي پيدا شد * تا نهم ساعت * * ودر نهم ساعت عيسي باواز بلند نعره بر
47 آورد * وكفت ايلي ايلي چرا مرا فرو كذاشتي * * كساني كه انجا ايستاده بودند كفتند *
48 اينك ايليارا مي خواند * * وهماندم يكي از ايشان دويد ابرك ستد وبر سر ني كرد *
پر سركه * واورا مي خورانيد *

Alios quidem mortuos vivificavit, 42
animam autem *ſuam non poteſt vivificare. Si rex Iſraelis ſit, à cruce*
deſcendat, ut populus videat & in
eo credat. In Deo quidem confidit, 43
ſi gratus ſit ei, *hâc horâ eum liberet: propterea quòd dixit; Ego fi-*
lius Dei ſum. Ita etiam latrones, 44
qui cum eo ſuper crucem ſuſpenſi
erant, inania protulerunt. Sex- 45
tâ autem horâ præteritâ, ſuper totam terram tenebræ exortæ ſunt, uſ-
que ad nonam horam. Et nonâ horâ 46
Jeſus voce altâ clamorem extulit, ac
dixit; Eli Eli quare me dereliquiſti?
Quidam ex aſtantibus dixerunt, 47
Ecce Eliam vocat. Et eodem mo- 48
mento unus ex illis cucurrit, & ſpongiam accepit, ac ſummæ arundini impoſuit plenam aceto, &
ei bibendum præbebat.

49 *Verùm* cæteri dicebant; Sine, videamus an veniat Elias *liberaturus* eum. *At*
50 Οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον, Ἄφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας σώσων αὐτόν. Ὁ δὲ τμγ α
Jesus iterùm clamans voce magnâ, emisit spiritum. Et ecce
51 Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ, ἀφῆκε τὸ πνεῦμα. Καὶ ἰδοὺ τὸ τμδ β
intertexpansum templi *fissum* est in *duo*, à *sursum* usque deorsùm: & terra
καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω· ϗ ἡ γῆ τμε ι
mota est, & petræ *fissæ* sunt: Et monumenta aperta sunt, & mul-
52 ἐσείσθη, ϗ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν· Καὶ τὰ (ν) μνημεῖα ἀνεῴχθησαν, ϗ πολ-
ta corpora *dormientium* Sanctorum *excitata sunt.* Et exeuntes de
53 λὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη. Καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν
monumentis post *excitationem* ejus, venerunt in sanctam civitatem, & apparue-
μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ, εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, ϗ ἐνεφανί-
runt multis. *At* Centurio, & qui cum eo, *servantes* Jesum,
54 σθησαν πολλοῖς. Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος, ϗ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ, τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, τμϛ β
videntes terræmotum, & *facta*, timuerunt valdè, dicentes; Verè
ἰδόντες τὸν σεισμὸν, ϗ τὰ γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες, Ἀληθῶς
Dei filius erat iste. Erant autem ibi mulieres multæ à longè *spe-*
55 Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες (ξ) πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεω- τμζ ϛ
ctantes, quæ secutæ sunt Jesum à Galilæa, ministrantes ei.
ροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ·
In quibus erat Maria Magdalene, & Maria Jacobi & *Jose* mater,
56 Ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, ϗ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου ϗ Ἰωσῆ μήτηρ,

ΞΗ' & mater filiorum Zebedæi. Serò autem *facto*, venit homo
ϗ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου. Ὀψίας δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος 57
τμη α dives ab Arimathæa, nomine Joseph, qui & ipse discipulus erat Je-
πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοὔνομα Ἰωσὴφ, ὃς ϗ αὐτὸς ἐμαθήτευσε τῷ Ἰη-
su. Hic *accedens* *Pilato*, petiit corpus Jesu. Tunc
σοῦ. Οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. τότε 58
τμθ α Pilatus jussit reddi corpus. Et *accipiens* *corpus* Jo-
ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα. Καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰω- 59
seph involvit illud sindone mundâ. Et posuit illud in novo suo
σὴφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ. Καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ 60
monumento, quod exciderat in petra: & *advolvens* *lapidem* magnū *ostio*
μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· ϗ προσκυλίσας λίθον μέγαν (ο) τῇ θύρᾳ
τν ϛ monumenti, abiit. Erat autem ibi Maria Magdalene, & altera Ma-
τοῦ μνημείου, ἀπῆλθεν. Ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, (π) ϗ ἡ ἄλλη Μα- 61
τνα ι ria, sedentes contra sepulchrum. *Verùm posterâ* die, quæ est post Pa-
ρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου. Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν πα- 62
rasceuen, *coacti sunt* principes Sacerdotum & Pharisæi ad Pilatum, Di-
ρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς ϗ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον, Λέ- 63
centes; Domine, *meminimus* quia ille seductor dixit adhuc vivens; Post tres
γοντες, Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν, Μετὰ τρεῖς
dies *excitor*.
ἡμέρας ἐγείρομαι.

MS. A. (ν) μνήματα ἀνεῴχθη, ϗ (ξ) πολλαὶ μακρόθεν (ο) ἐπὶ τῇ θύρᾳ (π) ϗ ἄλλη

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

49 * ܫܪܟܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܫܒܘܩ ܢܚܙܐ ܐܢ ܐܬܐ ܐܠܝܐ ܠܡܦܪܩܗ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܀
50 ܬܘܒ ܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܫܒܩ ܪܘܚܗ. * ܘܡܚܕܐ ܐܦܝ ܬܪܥܐ ܕܗܝܟܠܐ ܐܨܛܪܝ ܠܬܪܝܢ. ܡܢ
51 ܠܥܠ ܥܕܡܐ ܠܬܚܬ. ܘܐܪܥܐ ܐܬܙܝܥܬ. ܘܫܘܥܐ ܐܨܛܪܝܘ. * ܘܩܒܪܐ ܐܬܦܬܚܘ.
52 ܘܦܓܪܐ ܣܓܝܐܐ ܕܩܕܝܫܐ ܕܕܡܝܟܝܢ ܗܘܘ ܩܡܘ. * ܘܢܦܩܘ. ܘܡܢ ܒܬܪ ܩܝܡܬܗ ܀ ܥܠܘ
53 ܠܡܕܝܢܬܐ ܩܕܝܫܬܐ ܘܐܬܚܙܝܘ ܠܣܓܝܐܐ. * ܩܢܛܪܘܢܐ ܕܝܢ ܘܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ ܕܢܛܪܝܢ ܗܘܘ ܠܝܫܘܥ ܀
54 ܟܕ ܚܙܘ ܙܘܥܐ ܘܡܕܡ ܕܗܘܐ ܀ ܕܚܠܘ ܛܒ. ܘܐܡܪܝܢ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܗܢܐ ܒܪܗ ܗܘܐ ܕܐܠܗܐ.
55 * ܐܝܬ ܗܘܝ ܕܝܢ ܬܡܢ ܀ ܢܫܐ ܣܓܝܐܬܐ ܕܚܙܝܢ ܗܘܝ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. ܗܠܝܢ ܕܐܬܝ ܗܘܝ ܒܬܪܗ
56 ܕܝܫܘܥ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܘܡܫܡܫܢ ܗܘܝ ܠܗ. * ܕܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܀ ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ.
ܘܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܥܩܘܒ ܘܕܝܘܣܐ. ܘܐܡܗܘܢ ܕܒܢܝ ܙܒܕܝ. * ܕܪܡܫܐ ܕܫܒܬܐ ܕܣܘܒܪܐ * ܟܕ
57 ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ. ܐܬܐ ܓܒܪܐ ܥܬܝܪܐ ܡܢ ܪܡܬܐ ܕܫܡܗ ܝܘܣܦ ܀ ܕܐܦ ܗܘ ܐܬܬܠܡܕ
58 ܗܘܐ ܠܝܫܘܥ. * ܗܢܐ ܩܪܒ ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܣ ܀ ܘܫܐܠ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ. ܘܦܩܕ ܦܝܠܛܘܣ
59 ܕܢܬܝܗܒ ܠܗ ܦܓܪܐ. * ܘܢܣܒܗ ܝܘܣܦ ܠܦܓܪܐ. ܘܟܪܟܗ ܒܣܘܕܪܐ ܕܟܬܢܐ ܢܩܕܐ.
60 * ܘܣܡܗ ܒܩܒܪܐ ܚܕܬܐ ܕܝܠܗ ܕܢܩܝܪ ܒܫܘܥܐ. ܘܥܓܠܘ ܟܐܦܐ ܪܒܬܐ. ܐܪܡܝܘ
61 ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܩܒܪܐ ܘܐܙܠܘ. * ܐܝܬ ܗܘܬ ܕܝܢ ܬܡܢ ܀ ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ ܘܡܪܝܡ
ܐܚܪܬܐ. ܕܝܬܒܢ ܗܘܝ ܠܘܩܒܠ ܩܒܪܐ. * ܕܨܦܪܐ ܕܫܒܬܐ ܕܣܘܒܪܐ * ܠܗ *
62 * ܠܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܡܚܪ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܬܪ ܥܪܘܒܬܐ ܀ ܐܬܟܢܫܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ ܠܘܬ
63 ܦܝܠܛܘܣ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ ܀ ܐܬܕܟܪܢ ܕܗܘ ܡܛܥܝܢܐ ܐܡܪ ܗܘܐ ܟܕ ܚܝ ܀ ܕܒܬܪ
ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܩܐܡ ܐܢܐ.

Reliqui verò dicebant, Sinite, videamus an 49 veniat Elia ad salvandum eum. Ipse verò Je- 50 sus rursum exclamavit voce altâ, & dimisit spiritum suum. Et statim superficies *respon-* 51 *dens* januæ templi, scissa est in duas partes à summo usq; ad imum, terraque commota est, & petræ scissæ. Et monumenta aperta sunt, 52 & corpora multa Sanctorum qui obdormierant, surrexerunt. Et exierunt, ac post re- 53 surrectionem ejus ingressi sunt civitatem sanctam, & apparuerunt multis. Centurio 54 autem, & qui cum eo erant, qui servabant Jesum, quum vidissent terræmotum, & ea quæ facta fuerant, timuerunt vehementer, & dixerunt; Verè iste filius erat Dei. Erant au- 55 tem illîc mulieres multæ prospicientes eminùs: quæ venerant post Jesum à Galilæa, & ministrabant ei. Quarum una erat Maria 56 Magdalena, & Maria mater Jacobi, & Josis, ac mater filiorum Zebedæi.

Ad vesperam sabbathi Annuntiationis. 74.

Quum autem esset vespera, venit vir dives à 57 Rama, nomine Joseph, qui & ipse discipulus fuerat Jesu. Is adiit Pilatum, petiitque cor- 58 pus Jesu, & præcepit Pilatus ut daretur ei corpus. Et accepit Joseph corpus, & invol- 59 vit illud fasciâ lini mundi. Illudque posuit 60 in monumento suo novo quod incisum erat in petra: & advolverunt saxum ingens, ac posuerunt super ostium monumenti, & abierunt. Erant autem illîc Maria Magdalena, 61 & Maria altera, quæ sedebant è regione sepulchri.

Matutinis Sabbathi Annuntiationis. 75.
Die verò crastinâ quæ est post Parasceuen, 62 congregati sunt principes sacerdotum, & Pharisæi apud Pilatum, Et dicunt ei; Do- 63 mine noster, meminimus seductorem illum dixisse dum viveret, Post tres dies resurgam.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

49 50 * ديكران كفتند • اورا بكذار تا ببينيم مكر ايليا بيايد • واورا برهاند • * عيسي ديكر
51 بار نعره زد وجان خود را تسليم كرد • * انكه در هيكل از بالا تا بزير بدو نيمه شكافته شد •
52 وزمين لرزيد • * وكورها كشاده شدند • وسنكها ازهم بدو نيمه شدند • وتن بسيار
53 پاكان كه شهيد كشته بودند از كور† بر خاستند • * و[بيرون آمدند وبعد از بر
54 خاستن او] در شهر مقدس اندر رفتند • وبپسياران نموده شدند • * سپه سالار وايشان
كه با وي بودند • وعيسي را پاسباني مي كردند • چون ان حالتهاء سهمناك ديدند
55 عظيم ترسيدند وكفتند راستست اين كه فرزند خداست • * وزنان پسيار كه از
56 جليل بدنبال عيسي امده بودند از دور مي ديدند وايمان مي آوردند • * واز ان
زنان يكي مريم مجدلاني • ومريم مادر يعقوب • ويوشا • ومادر فرزندان †زبدي •

Alii dicebant; Sine eum, ut vide- 49 *amus utrùm Elias veniat eùmque liberet. Jesus* autem *secundâ vice vo-* 50 *ciferatus expiravit. Tunc velum* 51 *Templi à summo ad imum in dimidias partes perruptum est: terra etiam contremuit. Et sepulchra aperta* 52 *sunt, & petræ diffissæ sunt, & corpora multorum sanctorum qui martyrium passi erant, è sepulchris surrexerunt: Et egressi sunt, & post* 53 *resurrectionem ejus in urbem sanctam ingressi sunt, ac multis manifestati sunt. Dux militum, & illi* 54 *qui cum eo erant & Jesum custodiebant, cùm ista prodigia fieri viderent, magnoperè timuerunt, ac dixerunt; Verum est hoc quòd filius Dei est. Mulieres autem quæ è Galilæa* 55 *post Jesum venerant, à longinquo spectabant, & credebant. Et ex illis* 56 *mulieribus una* erat *Maria Magdalena, & Maria mater Jacobi & Jose, & mater filiorum Zebedai.*

صد سي سه   دفن كردن مسيح در كور

CXXXIII. Sepultura Christi in monumento.

57 * چون شبهنكام شد • مردي توانكر آمد از رامه • ونامش يوسف كه او
58 نيز از جملهء شاكردان مسيح بود • * پيش پيلاطوس رفت • وتن عيسي را خواست •

Cùm autem facta esset vespera vir 57 *quidam dives venit à Ramah, (& nomen ejus Joseph, qui etiam ipse ex numero discipulorum Christi erat.) Et coram Pilato* 58 *ivit, ac corpus Jesu petiit.*

Verſio VULGATA LATINA.

49
50 Cæteri verò dicebant ;Sine, videamus an veniat Elias liberans eum. Jeſus autem
51 iterùm clamans voce magnâ, emiſit ſpiritum. Et ecce velum templi ſciſſum eſt in
52 duas partes à ſummo uſque deorſum : & terra mota eſt, & petræ ſciſſæ ſunt, Et
monumenta aperta ſunt : & multa corpora Sanctorum, qui dormierant, ſurrexe-
53 runt. Et exeuntes de monumentis poſt reſurrectionem ejus, venerunt in ſanctam
54 civitatem, & apparuerunt multis. Centurio autem, & qui cum eo erant, cuſtodi-
entes Jeſum, viſo terræmotu & his quæ fiebant, timuerunt valdè, dicentes ; Verè
55 Filius Dei erat iſte. Erant autem ibi mulieres multæ à longè, quæ ſecutæ erant Je-
56 ſum à Galilæa, miniſtrantes ei : Inter quas erat Maria Magdalene, & Maria Ja-
cobi & Joſeph mater, & mater filiorum Zebedæi. Cùm autem ſerò factum eſſet, 57
venit quidam homo dives ab Arimathea, nomine Joſeph, qui & ipſe diſcipulus erat
Jeſu. Hic acceſſit ad Pilatum, & petiit corpus Jeſu. Tunc Pilatus juſſit reddi cor- 58
pus. Et accepto corpore, Joſeph involvit illud in ſindone munda. Et poſuit il- 59
lud in monumento ſuo novo, quod exciderat in petra. Et advolvit ſaxum magnum 60
ad oſtium monumenti, & abiit. Erat autem ibi Maria Magdalene, & altera Maria, 61
ſedentes contra ſepulchrum. Alterâ autem die, quæ eſt poſt paraſceuen, convene- 62
runt principes ſacerdotum & Phariſæi ad Pilatum, Dicentes ; Domine, recordati 63
ſumus, quia ſeductor ille dixit adhuc vivens ; Poſt tres dies reſurgam.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

49 50 * والباقون قالوا دعوه لننظر هل ايليا ياتي فيخلصه * فصرخ يسوع بصوت عظيم ايضا
واسلم الروح * * الفصل الثامن والتسعون *
51 * فانشق ستر حجاب الهيكل باثنين من فوق الى اسفل * والارض تزلزلت * والصخور
52 53 تشققت * والقبور تفتحت * وكثيرون من اجساد القديسين الرقود قاموا * وخرجوا من قبورهم *
54 ومن بعد قيامتهم دخلوا المدينة المقدسة وظهروا لكثيرين * واما قايد المائة والذين
كانوا معه يحرسون يسوع لما نظروا الزلزلة وما كان خافوا جدا * وقالوا حقا ان هذا هو ابن
55 الله * وكن هناك نسوة كثيرات ينظرن من بعيد * وهن اللواتي كن يتبعن يسوع من الجليل
56 ويخدمنه * اللواتي منهن مريم المجدلية * ومريم ام يعقوب * وام يوسا * وام ابني زبدي *
* الفصل التاسع والتسعون *
57 * ولما كان المساء جاء انسان غني من الرامة يسمي يوسف وكان هو ايضا قد تتلمذ ليسوع *
58 59 * تقدم الى فيلاطس وساله جسد يسوع * حينئذ امر فيلاطس ان يعطاه * فاخذ يوسف الجسد
60 ولفه بلفايف نقية * وتركه في قبر جديد كان قد نحته لنفسه في صخرة * ثم دحرج حجرا
61 عظيما على باب القبر ومضي * وكن هناك مريم المجدلية ومريم الاخري جالستين قبالة
62 63 القبر * وفي الغد بعد الجمعة اجتمع روساء الكهنة والفريسيون الى فيلاطس * وقالوا يا
سيد ذكرنا ان ذلك الضال قال اذ كان حيا اني بعد ثلثة ايام اقوم *

Cæteri verò dixerunt, Sinite eum ut videamus, an Elias veniat, liberetque eum. 49
Clamavit autem Jeſus voce magnâ iterum, & tradidit ſpiritum. 50

Sectio nonageſima octava.

Et ſciſſum eſt velum operculi templi duas in partes, à ſummo ad imum. Et terra mota eſt, & petræ ſciſſæ ſunt, 51
Et monumenta aperta ſunt, & multa è corporibus Sanctorum dormientium ſurrexerunt, 52
Et exierunt è monumentis ſuis, & poſt reſurrectionem ſuam ingreſſi ſunt civitatem ſanctam, & apparuerunt multis. 53
At verò dux centum, & qui cum eo cuſtodiebant Jeſum, quum vidiſſent terræmotum, & quod evenerat, timuerunt valdè, & dixerunt ; Verum eſt quòd hic eſt filius Dei. 54
Et erant ibi mulieres multæ ſpectantes à longe : ſunt autem eæ quæ ſequebantur Jeſum à Galilæa & miniſtrabant ei, 55
Inter quas erat Maria Magdalene, & Maria mater Jacobi, & mater Joſis, & mater duorum filiorum Zebedæi. 56

Sectio nonageſima nona.

Cùm autem factum eſſet ſerò, venit homo quidam dives à Rama, qui vocabatur Joſeph, qui etiam ipſe diſcipulum ſe dediderat Jeſu : 57
Adiit Pilatum, & petiit ab eo corpus Jeſu. Tunc juſſit Pilatus ut donaretur illo. 58
Et accepit Joſeph corpus, & involvit illud faſciis mundis, 59
Et poſuit illud in monumento novo, quod jam exciderat ſibiipſi in petra. Deindè advolvit ſaxum magnum ad oſtium monumenti, & abiit. 60
Erat autem ibi Maria Magdalene, & Maria altera, ſedentes è regione ſepulchri. 61
Et craſtinâ die poſt paraſceuen, convenerunt principes ſacerdotum & Phariſæi apud Pilatum, 62
Et dixerunt ; Domine, recordati ſumus illum ſeductorem dixiſſe, cùm eſſet vivus ; Poſt tres dies reſurgam. 63

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

49 ወቦ፡እለ፡ይቤሉ፡ኅድግ፡ ንርአይ፡እመ፡ ይመጽእኑ፡ ኤልያስ፡ ያድኅኖ ፡ ወካልእ ፡ ካዕበ፡አሐዱ፡
50 ነሥአ ፡ ኵናተ፡ ወረገዞ፡ገቦሁ፡ወወሕዘ፡ደም፡ወማይ፡፡=፡ ወእምዝ፡ጸርኀ፡ካዕበ፡እግዚእ፡
51 ኢየሱስ፡በዓቢይ፡ቃል፡ወወፅአት፡መንፈሱ፡፡=፡ ወእምዝ፡ተሠጠ፡ መንጦላዕተ፡ቤተ፡ መቅደስ፡
እምላዕሉ ፡ እስከ ፡ ታሕቱ ፡ ክልኤተ ፡ ኮነ፡ ወአድለቅለቀ ፡ ምድር፡ ወነቅዐ ፡ ኰኵሕ፡፡=፡
52 ወተከሥቱ ፡ መቃብራት ፡ ወተንሥኡ፡ ብዙኃን፡አብድንቲሆሙ፡ ለጻድቃን፡=፡ ወወፅኡ፡እም
53 ቃብሪሆሙ፡ ወቦኡ ፡ ውስተ፡ሀገር፡ ቅድስት ፡ እምድኅረ፡ ተንሥኡ፡ ወአስተርአይዎሙ፡ለብዙ
54 ኃን፡፡=፡ ወመኰንኑ፡ምእት፡ወእለ፡ምስሌሁ ፡ያዓቅብዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ር ኢዮሙ ፡ ው
እተ ፡ ድልቅልቀ ፡ ወዘከመ ፡ ይከውን፡ ፈርሁ ፡ ጥቀ ፡ ወይቤሉ ፡ አማን ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔ
55 ር ፡ ውእቱ ፡ ዝንቱ፡፡=፡ ወሃለዋ ፡ ብዙኃት ፡ አንስት ፡ ህየ ፡ እለ ፡ ይሬእያ ፡ እምርሑቅ ፡
56 ኵሎ ፡ ዘኮነ፡እለ፡ ተለዋሁ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡እምገሊላ፡ እለ፡ይትለአክሁ፡=፡ ማርያ፡
መግደሊዊት ፡ ወማርያ፡እንተ፡የዕቆብ፡ወእሙ፡ ለዮሴፍ፡ ወእሞሙ፡ለደቂቀ ፡ ዘብዴዎስ፡፡=፡
በእንተ ፡ ዘከመ ፡ ሰአለ ፡ ሥጋሁ ፡ ለእግዚእነ፡፡=፡
57 ወመሲዮ፡ መጽአ፡ ብእሲ፡ ባዕል፡ እምአርማቲያስ ፡ ዘስሙ፡ ዮሴፍ ፡ ወውእቱሂ፡ ተፀምደ፡ ለእ
58 ግዚእ ፡ ኢየሱስ፡=፡ ወሖረ፡ ውእቱ፡ ኀበ፡ ጲላጦስ ፡ ወሰአለ፡ በድኖ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡
59 ወአዘዘ፡ ጲላጦስ፡ የሀብዎ፡በድኖ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱሰ፡፡=፡ ወነሥኦ፡ በድኖ፡ ዮሴፍ ፡ ገነዞ፡
60 በሰንዱን ፡ ንፁሕ፡=፡ ወቀበሮ ፡ ውስተ፡መቃብር ፡ሐዲስ ፡ ዘአውቀረ ፡ ውስተ፡ኰኵሕ ፡ ወአ
61 ንኰርኰረ፡ እብነ፡ ዓቢየ፡ ደበ፡ ኆኅተ፡ መቃብር፡ ወኀለፈ፡=፡ ወሃለዋ፡ ህየ፡ ማርያ ፡ መግደላ
ዊት ፡ ወካልእታሂ ፡ ማርያ ፡ ይነብራ ፡ ቅድመ ፡ መቃብር፡፡=፡
በሰንበተ ፡ እምጽኅረ፡ተቀንዩ ፡ ወዐጠኑ፡ ያነብቡ ፡ በመኃትወ ፡ ፋሲካ ፡ ነግህ፡፡=፡
62 ወበሳኒታ ፡ እንተ ፡ ይእቲ ፡ እምድኅረ ፡ ዓርብ ፡ ተጋብኡ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወረበናት ፡ ወፈሪሰ
63 ዊያን ፡ ኀበ ፡ ጲላጦስ፡፡=፡ ወይቤልዎ ፡ ተዘከር ፡ እግዚኦ ፡ ዘይቤ ፡ ዝኩ ፡ ጊጉይ ፡ አመ ፡
ሕያው ፡ ውእቱ ፡ አመ ፡ ሣልስት ፡ ዕለት ፡ እትነሣእ ፡ ይቤ፡=፡

Et fuerunt dicentes ; Sine, videamus an veniat Elias ſervare ipſum ; & iterum unus accepit lanceam, & confodit ei latus ſuum, & effluxit ſanguis & aqua. 49
Et tunc clamavit rurſus Dominus Jeſus cum magna voce, & exivit ſpiritus ejus. 50
Et tunc ſciſſum fuit velum Domûs ſanctæ, à ſummo ejus uſque ad imum ejus diviſio fuit, & mota fuit terra, & ſciſſa eſt petra. 51
Et aperta ſunt ſepulchra, & ſuſcitata ſunt multa corpora Juſtorum. 52
Et exierunt è ſepulchris ſuis, & introierunt in civitatem ſanctam, poſtquàm ſuſcitati fuiſſent, & apparuerunt multis. 53
Et centurio, & qui cum eo erant cuſtodientes Dominum Jeſum, videntes illum terræmotum, et quo modo factus fuit, timuerunt valdè, & dicunt ; Verè filius Dei eſt iſte. 54
Et fuerunt multæ mulieres illic ſpectantes è longè totum quod factum fuit, quæ ſequutæ ſunt Dominum Jeſum è Galilæa inſervientes ei, 55
Maria Magdalene, & Maria quæ Jacobi & mater Joſephi, & mater filiorum Zebedæi. 56

De eo qui poſtulabat corpus Domini noſtri.

Et quum veſper eſſet venit homo dives ab Arimathæa, cujus nomen erat Joſeph, & ipſe ſequutus eſt Dominum Jeſum. 57
Et adiit ille Pilatum, & petiit corpus Domini Jeſu : & juſſit Pilatus, ut darent illi corpus Domini Jeſu. 58
Et accipiens corpus ejus Joſeph, involvit illud in ſindone pura. 59
Et ſepelivit illud in ſepulchro novo ſuo quod effoderat in petra ; & advolvit lapidem magnum ſuper oſtium ſepulchri, & abiit. 60
Et fuerunt illic Maria Magdalene & altera Maria ſedentes ex adverſo ſepulchri. 61

In ſabbato poſteaquam officium præſtiterunt, & incenſum obtulerunt,
legent cum lampadibus matutino paſchatis.

Et ſecundâ die quæ fuit poſt paraſceuen, coacti ſunt principes ſacerdotum, & præpoſiti ; & Phariſæi ad Pilatum. 62
Et dicunt ei, Recordare domine quòd dixit hic nequam quum viveret, A tribus diebus ſuſcitatus ero, dicit. 63

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

59 * فرمود فيلاطوس كه تن را بدو بسپارند * يوسف بستد ودر لفيفهاء كتان باريك بپيچيد *
60 * ودر كور نو نهادش كه يوسف از براي خود انرا در سنك كنده بود * وسنكي
61 بزرك بر دهنه كور بينداخت * وخود برفت * مريم مجدلاني ومريم ديكر انجا برابر كور
62 نشسته بودند * ودر صباح دوم روز كه از پس ادينه باشد * بزركان امامان ونويسندكان
63 ومعتزلان پيش فيلاطوس رفتند * وبدو كفتند اي خداوند ما بياد اورديم اين فريبنده
را * وقتي كه زنده بود * كفت بعد از سه روز از كور بر خيزم *

Deinde *præcipiente Pilato ut corpus ei traderent, Joſeph accepit, & involucris lintei tenuis involvit :* 59
Et in ſepulchrum novum poſuit ipſum, quod Joſeph propter ſe in petra foderat, & ſaxum ingens ſuper os ſepulchri conjecit, ipſeque abiit. 60
Maria autem Magdalena & Maria altera è regione ſepulchri ſedebant. 61
Matutino verò ſecundæ diei, quæ poſt feriam ſextam erat, ſummi ſacerdotes & Scribæ ac Phariſæi ad Pilatum iverunt : 62
Et ei dixerunt ; O domine noſter, in memoriam adducimus iſtum impoſtorem tempore quo viveret dixiſſe, Poſt tres dies è ſepulchro ſurgam. 63

Jube ergò muniri sepulchrum usque in tertium diem, ne quando venientes
64 Κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας, μήποτε ἐλθόντες
discipuli ejus nocte, furentur eum, & dicant plebi; Excitatus est à mor-
οἱ μαθηταὶ (ρ) αὐτοῦ νυκτὸς, κλέψωσιν αὐτὸν, καὶ εἴπωσι τῷ λαῷ, Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νε-
tuis: & erit novissimus error pejor priore. Ait verò illis Pilatus;
65 κρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης. Ἔφη δὲ αὐτοῖς ὁ Πιλάτος,
Habetis custodiam, abite, munite sicut scitis. Illi autem abeun-
66 Ἔχετε κουστωδίαν, ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. Οἱ δὲ πορευθέν-
tes munierunt sepulchrum, signantes lapidem cum custodia.
τες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον μετὰ τῆς κουστωδίας.

CAP. XXVIII. κη′.

O Vespere autem Sabbatorum lucescenti in unam Sabbatorum, venit Maria τνβ
1 Ὀψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθε Μαρία ἡ α
Magdalene, & altera Maria, spectatum sepulchrum. Et ecce terræmotus fa-
2 Μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον. Καὶ ἰδοὺ σεισμὸς ἐγέ-
ctus est magnus. Angelus enim Domini descendens de cœlo, accedens revolvit la-
νετο μέγας. ἄγγελος γὰρ Κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λί-
pidem ab ostio, & sedebat super eum. Erat autem aspectus ejus sicut ful-
3 θον ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἡ ἰδέα αὐτοῦ ὡς ἀστρα-
gur, & vestimentum ejus candidum sicut nix. Præ autem timore ejus con-
4 πὴ, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών. Ἀπὸ δὲ τοῦ (α) φόβου αὐτοῦ ἐσεί-
cussi sunt servantes, & facti sunt sicut mortui. Respondens autem angelus τνγ
5 σθησαν οἱ τηροῦντες, καὶ ἐγένοντο (β) ὡσεὶ νεκροί. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος β
dixit mulieribus; Ne metuite vos: scio enim quòd Jesum crucifixum quæ-
εἶπε ταῖς γυναιξὶ, Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζη-
ritis. Non est hic. Excitatus est enim, sicut dixit. Venite, videte locum ubi
τεῖτε. Οὐκ ἔστιν ὧδε. ἠγέρθη γὰρ, καθὼς εἶπε. δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον ὅπου 6
jacebat Dominus. Et citò euntes dicite discipulis ejus, Quia surre-
ἔκειτο ὁ Κύριος. Καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ὅτι ἠγέρ- 7
xit à mortuis, & ecce præit vos in Galilæam: ibi eum videbitis:
θη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ ἰδοὺ προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε·
ecce dixi vobis. Et exeuntes citò de monumento cum timore & gaudio ma-
τνα β ἰδοὺ εἶπον ὑμῖν. Καὶ ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς με- 8
gno cucurrerunt nuntiare discipulis ejus. Cùm autem irent renuntia-
γάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖ-
re discipulis ejus, Et ecce Jesus occurrit eis, dicens; Gaudete.
τνε ι λαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Καὶ ἰδοὺ (γ) ὁ Ἰησοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς, λέγων, Χαίρετε. 9
Illæ autem accedentes, prehenderunt ejus pedes, & adoraverunt eum. Tunc
αἱ δὲ προσελθοῦσαι, ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. Τότε 10
ait illis Jesus, Ne timete: Ite, nuntiate fratribus
λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς
meis, ut abeant in Galilæam: & ibi me videbunt. Eunti-
μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· (δ) κἀκεῖ με ὄψονται. Πορευομέ- 11
bus autem illis, ecce quidam custodiæ venientes in urbem, nuntiave-
νων δὲ αὐτῶν, ἰδού τινες τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγει-
runt principibus Sacerdotum omnia facta.
λαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν (ε) ἅπαντα τὰ γενόμενα.

MS. A. (ρ) αὐτοῦ, κλέψωσιν MS. A. Κεφ. κη′. (α) * φόρου ἐσείσθησαν (β) ὡς (γ) Ἰησοῦς (δ) καὶ ὁκεῖ (ε) πάντα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܦܩܘܕ ܗܟܝܠ ܢܙܕܗܪܘܢ ܒܩܒܪܐ ܥܕܡܐ ܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܕܠܡܐ ܢܐܬܘܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ 64
ܢܓܢܒܘܢܝܗܝ ܒܠܠܝܐ. ܘܢܐܡܪܘܢ ܠܥܡܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܩܡ. ܘܬܗܘܐ ܛܘܥܝܝܐ
ܐܚܪܝܐ ܒܝܫܐ ܡܢ ܩܕܡܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ. ܙܠܘ 65
ܐܙܕܗܪܘ ܐܝܟܢܐ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܙܠܘ ܐܙܕܗܪܘ ܒܩܒܪܐ. ܘܚܬܡܘ ܠܟܐܦܐ ܗܝ 66
ܥܡ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ. * ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܩܝܡܬܐ * ܥܘ * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܚ *
* ܒܪܡܫܐ ܕܝܢ ܒܫܒܬܐ ܕܢܓܗ ܚܕ ܒܫܒܐ. ܐܬܬ ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ. ܘܡܪܝܡ 1
ܐܚܪܬܐ ܕܢܚܙܝܢ ܩܒܪܐ. * ܘܗܐ ܙܘܥܐ ܪܒܐ ܗܘܐ. ܡܠܐܟܐ ܓܝܪ ܕܡܪܝܐ ܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. 2
ܘܩܪܒ ܥܓܠ ܟܐܦܐ ܡܢ ܬܪܥܐ ܘܝܬܒ ܗܘܐ ܠܥܠ ܡܢܗ. * ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܕܝܢ ܚܙܘܗ ܐܝܟ 3
ܒܪܩܐ. ܘܠܒܘܫܗ ܚܘܪ ܗܘܐ ܐܝܟ ܬܠܓܐ. * ܘܡܢ ܕܚܠܬܗ ܐܬܬܙܝܥܘ ܐܝܠܝܢ ܕܢܛܪܝܢ 4
ܗܘܘ. ܘܗܘܘ ܐܝܟ ܡܝܬܐ. * ܥܢܐ ܕܝܢ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܢܫܐ. ܐܢܬܝܢ ܠܐ ܬܕܚܠܢ. ܝܕܥ ܐܢܐ 5
ܓܝܪ ܕܠܝܫܘܥ ܕܐܙܕܩܦ ܒܥܝܢ ܐܢܬܝܢ. * ܠܐ ܗܘܐ ܬܢܢ. ܩܡ ܠܗ ܓܝܪ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ. ܬܐܝܢ 6
ܚܙܝܝܢ ܕܘܟܬܐ ܕܣܝܡ ܗܘܐ ܒܗ ܡܪܢ. * ܘܥܓܠ ܐܙܠܝܢ ܐܡܪܝܢ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܩܡ 7
ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܗܐ ܩܕܡ ܠܟܘܢ ܠܓܠܝܠܐ ܬܡܢ ܬܚܙܘܢܝܗܝ. ܗܐ ܐܡܪܬ ܠܟܝܢ.
* ܘܐܙܠ ܥܓܠ ܡܢ ܩܒܪܐ. ܒܕܚܠܬܐ ܘܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܘܪܗܛܝ ܕܢܐܡܪܢ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. 8
* ܘܗܐ ܝܫܘܥ ܦܓܥ ܒܗܝܢ ܘܐܡܪ ܠܗܝܢ. ܫܠܡ ܠܟܝܢ. ܗܢܝܢ ܕܝܢ ܩܪܒ ܐܚܕ 9
ܪܓܠܘܗܝ ܘܣܓܕ ܠܗ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܝܢ ܝܫܘܥ ܠܐ ܬܕܚܠܢ. ܐܠܐ ܐܙܠܝܢ ܐܡܪܝܢ ܠܐܚܝ. 10
ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܓܠܝܠܐ ܘܬܡܢ ܢܚܙܘܢܢܝ. * ܟܕ ܐܙܠ ܕܝܢ. ܐܬܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ 11
ܗܢܘܢ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ ܟܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ.

Jube ergò ut observent sepulchrum ad tres 64 dies, ne fortè veniant discipuli ejus, & furentur eum noctu: dicantque populo, E mortuis surrexit: & fit error novissimus pejor priore. Dixit eis Pilatus, Habetis cu- 65 stodes: ite, cavete sicut scitis. Illi autem 66 profecti custodierunt sepulchrum: & obsignaverunt saxum illud præsentib⁹ custodibus.

Ad vesperam dominicæ resurrectionis. 76.

CAP. XXVIII.

IN vespera autem, in sabbatho, sub aurora 1 primæ diei hebdomadis, venit Maria Magdalena, & Maria altera, ut spectarent sepulchrum. Et ecce terræmotus magnus factus 2 est: Angelus enim Domini descendit de cœlo, & accedens revolvit saxum ab ostio: sedebatque super illud. Erat autem aspe- 3 ctus ejus sicut fulgur, & vestimentum ejus candidum sicut nix. Et præ timore ipsius 4 contremuerunt ii qui custodiebant, & facti sunt instar mortuorum. Respondit autem 5 angelus, & ait mulieribus; Vos, ne timeatis: scio enim Jesum, qui crucifixus est, vos quærere. Non est hîc: surrexit enim prout 6 dixit: venite, videte locum in quo positus fuerat Dominus noster. Et abite citò, dicite 7 discipulis ipsius, Surrexit è mortuis, & ecce præcedit vos in Galilæam: illîc videbitis eum: ecce dixi vobis. Et abiêre citò à 8 sepulchro cum timore & gaudio magno, & cucurrerunt ut dicerent discipulis ipsius. Et 9 ecce Jesus fit eis obviàm, dixitque eis; Pax vobis. Illæ autem accedentes prehenderunt pedes ejus, & adorârunt eum. Tunc dixit 10 eis Jesus, Ne timeatis: sed abeuntes dicite fratribus meis, ut proficiscantur in Galilæam, & illîc videbunt me. Quum autem 11 profectæ fuissent, venerunt quidam ex custodibus illis in civitatem, & dixerunt principibus sacerdotum quicquid factum fuerat.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* اکنون بفرماي تا بر کور او احتياط کنند تا سه روز نبادا شاکردان اورا بشب 64
بدزدند * وبمردم بکويند * که از ميان مردکان بر خاست * وکمراهي پسين + از اولين
پيشتر شود * پيلاطوس بديشان کفت شما مردم وسرهنکان خود داريد * برويد انچنانك مي 65
دانيد احتياط کنيد * * انکه ايشان بر سر کور رفتند * وهر چه پيشتر احتياط کردند * 66
وسنك را مهر کردند * وسرهنکان وکماشتکان نکاه مي داشتند   صد سي چهار
برخاستن مسيح از کور   * ودر شب شنبه که روز ديکر يکشنبه باشد * مريم 1
مجدلاني ومريم ديکر * آمدند تا کوررا ببينند * وانجا عظيم شکوه وسهم بود * براي انك 2
فرشتهٔ خدا از اسمان فرود آمده بود * وسنك از کور بر کرديده * وفرشته بر سنك نشسته * ديدار 3
او مثال برق * وپوشش او سپيد * همچون برق * ونور او چشم را خيره کردي * * از سهم او آنان 4
که پاسباني † مي کردند * لرزيدند * وبي خود بيفتادند * وهمچو مردکان شدند * * وفرشته پاك با 5
زنان در سخن آمد * وکفت شما مترسيد ودر پيش آييد * براي انك آشناييد * مي دانم که عيسي
رامي طلبيد * انك بر دار اويخته شد * * اينجا نيست بياييد * آنك جاي اورا ببينيد * که 6

Nunc præcipe ut super sepulchrum 64 ejus custodiam agant usque ad tertium diem: ne fortè discipuli ejus nocte surripiant eum, & hominibus dicant, quòd è mortuis surrexit, & seductio postrema, priori major fiat. Pilatus eis dixit, Vos viros & sa- 65 tellites eorum habetis, ite, sicut nôstis custodiam agite. Tunc ipsi sepul- 66 chrum adierunt, & apprimè custodiam egerunt, deindè lapidem obsignârunt: & satellites atque præpositi custodiam ejus habuerunt.

CXXXIV. Resurrectio Christi è sepulchro.

C A P. XXVIII.

NOcte autem sabbathi, cujus dies crastina prima feria esset, Maria 1 Magdalena & Maria altera venerunt ut sepulchrum spectarent. Et 2 ibi magna consternatio & timor fuit; siquidem Angelus Dei de cœlo descendisset, ac lapidem à sepulchro devolvisset; & Angelo super lapidem sedente, Aspectus ejus sicut 3 fulgur, & vestimentum ejus album erat sicut nix, & lumen ejus oculos perstringebat. Et præ timo- 4 re ejus ii qui custodiam gebant, contremebant; & in ecstasin collapsi facti sunt sicut mortui. Et angelus 5 sanctus cum mulieribus sermonem iniit, & dixit; Vos ne timeatis, sed coràm accedite, quia familiares ejus estis: scio quòd Jesum quæratis, qui super crucem suspensus fuit: Hic loci non est; veni- 6 te ut locum ejus videatis, quo

Verſio VULGATA LATINA.

64 Jube ergò cuſtodiri ſepulchrum uſque in diem tertium: ne fortè veniant diſcipuli ejus, & furentur eum, & dicant plebi; Surrexit à mortuis: & erit noviſſimus error 65 pejor priore. Ait illis Pilatus; Habetis cuſtodiam, ite, cuſtodite ſicut ſcitis. Illi 66 autem abeuntes, munierunt ſepulchrum, ſignantes lapidem, cum cuſtodibus.

CAP. XXVIII.

1 VEſpere autem Sabbati, quæ luceſcit in prima Sabbati, venit Maria Magdalene, & 2 altera Maria, videre ſepulchrum. Et ecce terræmotus factus eſt magnus. Angelus enim Domini deſcendit de cœlo: & accedens revolvit lapidem, & ſedebat ſu- 3 per eum: Erat autem aſpectus ejus ſicut fulgur: & veſtimentum ejus ſicut nix. 4 Præ timore autem ejus exterriti ſunt cuſtodes, & facti ſunt velut mortui. 5 Reſpondens autem Angelus dixit mulieribus; Nolite timere vos: ſcio enim, quòd Jeſum, qui crucifixus eſt, quæritis: 6 Non eſt hîc: ſurrexit enim, ſicut dixit: venite, & videte locum, ubi poſitus erat Dominus. 7 Et citò euntes dicite diſcipulis ejus quia ſurrexit: & ecce præcedet vos in Galilæam: ibi eum videbitis. Ecce prædixi vobis. 8 Et exierunt citò de monumento cum timore & gaudio magno, currentes nuntiare diſcipulis ejus. 9 Et ecce Jeſus occurrit illis, dicens; Avete. Illæ autem acceſſerunt, & tenuerunt pedes ejus, & adoraverunt eum. 10 Tunc ait illis Jeſus; Nolite timere: ite, nuntiate fratribus meis ut eant in Galilæam, ibi me videbunt. 11 Quæ cùm abiiſſent, ecce quidam de cuſtodibus venerunt in civitatem, & nuntiaverunt principibus ſacerdotum omnia quæ facta fuerant.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

64 * فمر بحراسة القبر الى اليوم الثالث * ليلا ياتي تلاميذه فيسرقوه ويقولوا في الشعب انه قام من
65 الاموات * فتكون الضلالة الاخيرة شرا من الاولي * فقال لهم فيلاطس عندكم حراس اذهبوا
66 واوثقوا القبر كما تعرفون * فمضوا الي القبر وختموا الحجر مع الحراس *

* الفصل المائة *

1 * وفي عشية السبوت صبحة احد السبوت جاءت مريم المجدلية ومريم الاخري لينظرا القبر *
2 * واذا زلزلة عظيمة قد كانت لان ملاك الرب نزل من السماء [] ودحرج الحجر عن باب
3 4 القبر وجلس فوقه * وكان منظره كالبرق ولباسه ابيض كالثلج * فمن خوفه اضطرب
5 الحراس وصاروا كالاموات * فقال للمرءتين لا تخافا انتما قد علمت انكما تطلبان يسوع
6 7 الذي صلب * فليس هو ههنا بل قد قام كما قال * تعاليا فانظرا حيث كان * واسرعا
واذهبا فقولا لتلاميذه انه قد قام من الاموات وهوذا يسبقكم الي الجليل فهناك ترونه * فانذا
8 قد قلت لكما * فلما مضتا من القبر بخوف وفرح عظيم كانتا مسرعتين لتخبرا تلاميذه *
9 10 * واذا يسوع قد استقبلهما وقال افرحا * فامسكتا قدميه وسجدتا له * حينيذ قال لهما
11 يسوع لا تخافا * اذهبا واعلما اخوتي ليذهبوا الي الجليل فهناك يرونني * فلما ذهبتا واذا قوم
من الحراس جاوا الي المدينة واعلموا روساء الكهنة بكلما كان *

Jube ergò cuſtodiri ſepulchrum uſque in diem tertium, ne fortè veniant diſcipuli ejus, & furentur eum, & dicant inter plebem quòd ſurrexerit à mortuis, & fiat error noviſſimus pejor priore. 64 *Dixit autem illis Pilatus; Apud vos ſunt cuſtodes, ite & munite ſepulchrum ſicut ſcitis.* 65 *Igitur abierunt ad ſepulchrum, & ſignaverunt lapidem unà cum cuſtodibus.* 66

Sectio centeſima.

CAP. XXVIII.

1 *ET in veſpere ſabbathorum, ad auroram unius ſabbathorum, venit Maria Magdalene, & Maria altera ut viderent ſepulchrum.* 2 *Et ecce terræmotus magnus accidit; quoniam angelus Domini deſcendit de cœlo, & revolvit lapidem ab oſtio monumenti, ſeditque ſuper eum.* 3 *Et erat aſpectus illius ſicut fulgur, & veſtimentum ejus album ſicut nix.* 4 *Et præ timore ejus perturbati ſunt cuſtodes, & facti ſunt velut mortui.* 5 *Dixit autem duabus mulieribus; Ne timeatis vos: jam novi quòd vos quæritis Jeſum qui crucifixus fuit.* 6 *Non eſt hic: ſed jam ſurrexit, ſicut dixit. Venite, & videte locum ubi erat.* 7 *Et properate, & ite, ac dicite diſcipulis ejus, ipſum jam ſurrexiſſe à mortuis. Et ecce præcedet vos in Galilæam: ibi videbitis eum. Ecce jam dixi vobis.* 8 *Quumque diſceſſiſſent è monumento cum timore & gaudio magno, fuerunt celeres ut nuntiarent diſcipulis ejus.* 9 *Et ecce occurrit eis Jeſus, & ait; Lætamini. Et tenuerunt pedes ejus, & adoraverunt eum.* 10 *Tunc dixit eis Jeſus, Ne timeatis, ite, & ſignificate fratribus meis, ut eant in Galilæam; nam ibi videbunt me.* 11 *Cùm autem abiiſſent, ecce quidam ex cuſtodibus venerunt in civitatem, & renuntiaverunt principibus ſacerdotum omnia quæ facta fuerant.*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

64 አዝዝ ፡ እንከ ፡ ይዕቀቡ ፡ መቃብሪሁ ፡ እስከ ፡ ሠሉስ ፡ መዋዕል ፡ ከመ፡ ኢይምጽኡ ፡ አርድ
ኢሁ ፡ ወኢይስርቅዎ ፡ ሌሊተ ፡ ወኢይበሉ ፡ ለሕዝብ፡ተንሥአ፡ እሙታን ፡ ወትከውን ፡ ደኃ
65 ሪ ፡ ጌጋዩ ፡ እንተ ፡ ተአኪ ፡ እምቀደሚት፡፨ ወይቤሎሙ ፡ ጲላጦስ ፡ ንሥኡ ፡ ሰገራተ ፡ ወ
66 ሑሩ ፡ አጽንዑ ፡ ከመ ፡ ታአምሩ፡፨ ወሖሩ ፡ ወቀተሩ ፡ መቃብሮ ፡ አጽንዑ ፡ ወኀተሙዋ፡ ለ
ይእቲ ፡ እብን ፡ ምስለ ፡ ሰገራት፡፡፨

በሞኀትወ፡ፋሲካ ፡ ወበሚካኤል፡ ዘሰንበተ፡

1 ፫፰ ወሰርክ፡ ሰንበተ፡ለጸቢሐ፡ እሑድ ፡ መጽአት፡ማርያ ፡ መግደላዊት፡ ወካልእታ ፡ ማርያ ፡
2 ይርአያ ፡ መቃብረ፡፨ ወናሁ ፡ ኮነ ፡ ድልቅልቅ ፡ ዐቢይ ፡ እስመ ፡ መልአከ ፡ እግዚአብሔር፡
3 ወረደ ፡ እምሰማይ ፡ ወቀርበ ፡ ወአንኰርኰራ ፡ ለእብን ፡ ወነበረ ፡ ዲቤሃ፡፨ ወራእዩ ፡ ከመ
4 ዝ ፡ መብረቅ ፡ ወልብሱ ፡ ጻዕደ ፡ ከመዝ ፡ በረድ፡፡፨ ወእም፡ፍርሀት ፡ ተሃውኩ ፡ ወኮኑ ፡ ከ
5 መ ፡ አበድንት ፡ እለ ፡ ይዓቅቡ፡፡፨ ወአውሥአ ፡ መልአክ ፡ ወይቤሎን ፡ ለአንስት ፡ ኢትፍ
6 ርሃ ፡ አንትንስ ፡ እስመ ፡ ኣእምር ፡ ከመ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስሃ ፡ ተኀሥሣ ፡ ዘተቀትለ፡፨ ኢ
7 ሃሎ ፡ ዝየ ፡ ተንሥአ ፡ በከመ ፡ ይቤ ፡ ነዓ ፡ ርአያ ፡ መካነ ፡ ኀበ ፡ ተቀብረ፡፨ ወፍጡነ ፡ ሑ
ራ ፡ ንግራሆሙ ፡ ለአርደኢሁ ፡ ከመ ፡ ተንሥአ ፡ እሙታን ፡ ወናሁ ፡ ይቀድመክሙ ፡ ገሊላ ፡ ወ
8 በህየ ፡ ትሬእይዎ ፡ ናሁ ፡ አይደዕኩክን፡፡፨ ወኀለፋ ፡ ፍጡነ ፡ እምኀበ ፡ መቃብር ፡ በፍ
9 ርሃት ፡ ወበረዓድ ፡ ወበፍሥሐ ፡ ዓቢይ ፡ ወሮጻ ፡ ይንግራሆሙ ፡ ለአርደኢሁ፡፨ ወእንዘ ፡ ይ
ሐውራ፡ ይንግራ ፡ ለአርደኢሁ ፡፡ ወናሁ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ተራከቦን ፡ ወይቤ ፡ በሐክን ፡፡ ወ
10 ቀርባ ፡ ወአኀዛ ፡ እገሪሁ፡ ወሰገዳ፡ ሎቱ፡፡፨ ወእምዝ፡ ይቤሎን ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኢትፍ
11 ርሃ፡ ሑራ፡ ንግራሆሙ ፡ ለአኀውየ፡ ከመ፡ ይሑሩ፡ ገሊላ ፡ ወበህየ፡ ይሬእዩኒ፡፨ ወኀሊፎን ፡ እ
ማንቱ ፡ አተው ፡ ሰገራት ፡ ሃገረ ፡ ወነገሩ ፡ ለሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ኵሎ ፡ ዘከመ ፡ ኮነ፡፨

Jube igitur ut cuſtodiant ſepulchrum ejus uſque ad tertium diem, ne veniant diſcipuli ejus, & ne furentur eum noctè, & ne dicant populo; Suſcitatus fuit è mortuis: & erit ultima nequitia ejus pejor primâ. 64 *Et dicit iis Pilatus, Accipite milites; & abite, firmate ſicut ſcitis.* 65 *Et abierunt & muniverunt ſepulchrum ejus, & firmârunt & obſignârunt hunc lapidem cum militibus.* 66

Pro lampadibus paſchatis: & pro Michaëlis ſabbatho.

CAP. XXVIII.

ET veſpere ſabbathi ad exortum primi diei *venit Maria Magdalene & altera Maria, videre ſepulchrum.* 1 *Et fuit terræmotus magnus. Quoniam angelus Domini deſcendit à cœlo, & acceſſit, & devolvit lapidem, & ſedit ſuper eum.* 2 *Et viſus ejus ſicut fulgur, & veſtimentum ejus candidum ſicut nix.* 3 *Et præ timore conturbati fuerunt, & fuerunt ſicut corpora* exanimata *cuſtodes.* 4 *Et reſpondit angelus & dixit mulieribus; Ne timeatis: quia ſcio quòd Dominum Jeſum quæritis qui occiſus eſt.* 5 *Non eſt hìc, ſuſcitatus fuit, prout dixit: venite, videte locum ubi ſepultus fuit.* 6 *Et ſtatim abite, nuntiate diſcipulis ejus, quòd ſuſcitatus eſt è mortuis: & ecce præcedet vos* in Galilæam, *& ibi videbitis eum: ecce ſcire feci vos.* 7 *Et abierunt ſtatim à ſepulchro cum timore, & cum tremore, & cum gaudio magno: & currebant ut nuntiarent diſcipulis ejus.* 8 *Et quum proficiſcerentur nuntiare diſcipulis ejus, ecce Dominus Jeſus obviàm venit iis, & dicit; Avete: & acceſſerunt, & prehenderunt pedes ejus, & adoraverunt eum.* 9 *Et tunc dicit iis Dominus Jeſus, Ne timeatis: abite, nuntiate fratribus meis ut abeant* in *Galilæam, & illic videbunt me.* 10 *Et proficiſcentibus ipſis venerunt milites* in *civitatem, & nuntiârunt principibus ſacerdotum totum quomodo factum fuerat.* 11

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

خداوند ما درو نهاده شد * وبزودي بروید بشاکردان او بکویید * که از میان مردکان † 7
برخاست * واینك پیشتر ازشما در جلیل مي رود * انجا اورا ببینید وپیشتر ازان بشما اکاه
کردم * از انجا زنان با ترس عظیم از کورستان † بدر رفتند * ودویدند تا بشاکردان او 8
بکویند * ناکاه عیسي برابر چشم ایشان † پیدا شد وبدان زنان کفت سلام † بر شما * و 9
ایشان پیش رفتند وسجود کردند * عیسي بدیشان کفت مترسید * لیکن بروید ببرادران 10
من بکویید که در جلیل روند و مرا انجا بینند * وازینجا کماشتکان وسرهنکان که 11
پاسباني کور مي کردند * با خود امدند با روي زرد وترسناك بشهر درآمدند * وهر چه
دیده بودند * ببزرکان وامامان کفتند

Dominus noſter poſitus fuit. Et citò abeuntes, diſcipulis ejus dicite quòd è mortuis ſurrexit: & ecce ante vos in Galilæam vadit; ibi eum videbitis: antea autem vobis indicavi. 7 *Deindè mulieres cum timore magno à ſepulchreto abierunt, & cucurrerunt ut diſcipulis ejus dicerent.* 8 *Derepentè Jeſus coram oculis eorum manifeſtavit ſe, ac illis mulieribus dixit; Pax vobis.* 9 *Tunc illæ coram acceſſerunt, & adorationem præſtiterunt.* 10 *Jeſus eis dixit; Ne metuatis: ſed abite, fratribus meis dicite, ut Galilæam euntes me ibi videant.* 11 *Deindè præpoſiti & præfecti, qui cuſtodiam ſepulchri agebant, ad ſe reverſi vultu pallido & timido in urbem regreſſi ſunt, & quicquid viderant, magnatibus & ſacerdotibus dicebant.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

Et congregati cum ſenioribus, *conſiliúmque* *accipientes*, *argenteos*
12 Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε λαβόντες, ἀργύρια
ſufficientes dederunt militibus, Dicentes; Dicite, Quia diſcipuli ejus
13 ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις, Λέγοντες, Εἴπατε, Ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
nocte *venientes*, furati ſunt eum nobis dormientibus. Et ſi auditum fuerit hoc
14 νυκτὸς ἐλθόντες, ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων. Καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο
à præſide, nos ſuadebimus ei, & vos ſecuros faciemus.
ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν.
Illi *autem* *accipientes* *argenteos*, fecerunt ſicut erant educti. Et divulgatum eſt
15 Οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. καὶ διεφημίσθη
verbum iſtud apud Judæos, uſque *hodiè*. *At* undecim diſcipuli
16 ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις, μέχρι τῆς σήμερον. Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ
profecti ſunt in Galilæam, in montem ubi conſtituerat illis Jeſus.
ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς.

Et videntes eum, adoraverunt *eum*: quidam autem dubitaverunt. Et
Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, προσεκύνησαν αὐτῷ· οἱ δὲ ἐδίστασαν. Καὶ 17 18
accedens Jeſus locutus eſt eis, dicens; Data eſt mihi omnis *auctoritas* in
προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέγων, Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν
cœlo, & in terra. Euntes ergò docete omnes gentes:
οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ γῆς. (ζ) Πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, 19
baptizantes eos in *nomen* Patris, & Filii, & ſancti Spiritûs,
βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος,
Docentes eos ſervare omnia quæcunque mandavi vobis. Et
Διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν. καὶ 20
ecce ego cum vobis ſum *omnes* *dies*, uſque ad conſummationem ſeculi.
ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.
Amen.
Ἀμήν.

Τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἐγράφη ἐν στίχοις βφιδ, κεφαλαίοις τνε.

MS.A. (ζ) Πορευθέντες μαθητεύσατε   Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܘܐܬܟܢܫܘ ܥܡ ܩܫܝܫܐ ܘܢܣܒܘ ܡܠܟܐ. ܘܝܗܒܘ ܟܣܦܐ ܠܐ ܙܥܘܪ ܠܩܣܛܘܢܪܐ.
13 * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ. ܐܡܪܘ ܕܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܬܘ ܓܢܒܘܗܝ ܒܠܠܝܐ ܟܕ ܕܡܟܝܢܢ. * ܘܐܢ
14 ܐܫܬܡܥܬ ܗܕܐ ܩܕܡ ܗܓܡܘܢܐ. ܚܢܢ ܡܦܝܣܝܢܢ ܠܗ. ܘܠܟܘܢ ܕܠܐ ܨܦܬܐ ܥܒܕܝܢܢ.
15 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܢܣܒܘ ܟܣܦܐ. ܥܒܕܘ ܐܝܟ ܕܐܠܦܘ ܐܢܘܢ. ܘܢܦܩܬ ܡܠܬܐ ܗܕܐ
16 ܒܝܢܝ ܝܗܘܕܝܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܢ ܚܕܥܣܪ. ܐܙܠܘ ܠܓܠܝܠܐ ܠܛܘܪܐ ܐܝܟܐ
17 ܕܘܥܕ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ. * ܘܟܕ ܚܙܐܘܗܝ ܣܓܕܘ ܠܗ. ܡܢܗܘܢ ܕܝܢ ܐܝܬ ܕܐܬܦܠܓܘ ܗܘܘ. * ܘܩܪܒ
18 ܝܫܘܥ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܠܗܘܢ ܐܬܝܗܒ ܠܝ ܟܠ ܫܘܠܛܢ ܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ.
19 ܐܝܟܢܐ ܕܫܕܪܢܝ ܐܒܝ ܐܦ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. * ܙܠܘ ܗܟܝܠ ܬܠܡܕܘ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ.
20 ܘܥܡܕܘ ܐܢܘܢ. ܒܫܡ ܐܒܐ ܘܒܪܐ ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. * ܘܐܠܦܘ ܐܢܘܢ ܕܢܛܪܘܢ ܟܠ ܡܐ
ܕܦܩܕܬܟܘܢ. ܘܗܐ ܐܢܐ ܥܡܟܘܢ ܐܢܐ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ ܐܡܝܢ.
* ܫܠܡ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܡܬܝ ܕܐܟܪܙ ܥܒܪܐܝܬ ܒܐܪܥܐ ܕܦܠܣܛܝܢܐ *

Et congregati ſunt cum ſenioribus, & conſilium inierunt, dederuntque pecuniam non modicam cuſtodibus, 12 Dicentes eis; Dicite, 13 Diſcipuli ejus venientes furati ſunt eum noctu quum dormiremus. Quòd ſi auditum 14 hoc fuerit coram præfecto, nos perſuadebimus ei, voſque ſolicitudine liberabimus. Illi autem cùm accepiſſent pecuniam, egerunt 15 ſicut docuerant eos: & exiit ſermo iſte inter Judæos uſque in hodiernum diem. Diſcipuli autem undecim profecti ſunt in 16 Galilæam, in montem ubi condixerat eis Jeſus. Et quum eum aſpexiſſent, adorârunt 17 eum: ex iis enim nonnulli dubitaverant. Et accedens Jeſus allocutus eſt eos, & dixit 18 eis; Data eſt mihi omnis poteſtas in cœlo & in terra: ſicut autem miſit me Pater meus, & ego mitto vos. Ite ergò, docete 19 omnes gentes, & baptizate eas in nomine Patris, & Filii, & Spiritûs ſanctitatis. Et 20 docete eas ut ſervent quicquid præcepi vobis; & ecce ego vobiſcum ſum omnibus diebus uſq; ad conſummationem ſeculi, Amen.

Sancti Evangelii præconii Matthæi, quod prædicavit Hebraicè in terra Palæſtina,
FINIS.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* پيران وجماعت فراهم امدند * ومشورت كردند وراي زدند وبسرهنكان مال پسيار دادند * 12
* وبديشان سپارش كردند * وكفتند بكوييد كه شاكردان او بشب درامدند * واورا 13
دزديدند * وقتي كه ما خفته بوديم * واكر اين سخن پيش زوباشي كفته شود * ازو 14
وازشما عذر بخواهيم * وبي زحمت كارساخته شود * * ايشان چون مال را ستدند انچنانك † 15
بديشان كفته بودند كردند * واين كلمه ميان يهوديان بدر آمد * وتا امروز چنين مي كويند

صد سي پنج   انجا كه مسيح خودرا بحواريون نمود

* اما يازده شاكرد او * بالاء كوه جليل رفته بودند * انجا كه عيسي بديشان اميد داده 16
بود * * چون مسيح را ديدند * براي او سجود كردند * وبعضي از ايشان دركمان بودند * 17
* مسيح پيش آمد وبا ايشان سخن كفت * كه همه سلطنت آسمان وزمين بمن داده شد 18
اكنون انچنانك پدر مرا فرستاد * من شما را مي فرستم * * برويد وهمه عالم را تعليم 19
دهيد * ودر ايمان وباوري من † بياوريد * وايشانرا عماده كنيد يعني ترسا كنيد * بنام
پدر * وپسر * وجان پاك * * وايشانرا بياموزانيد † هر چه من شما را اموختم * وبسپاريد † 20
هر چه من بشما سپردم * ونكه داشتي كنيد * واينك من با شما ام تا انتهاء وسرانجام خلق
وتا ابد الابد * امين *

تمام شد انجيل متي يكي ازجملهء دوازده حواريون

Et ſeniores & populi convenientes deliberârunt & conſilium inierunt, & ſatellitibus pecuniam multam dederunt: Eiſque mandârunt, 12 *Dicentes; Dicite, Diſcipuli ejus nocte venerunt eúmque ſurripuerunt tempore quo dormivimus.* 13 *Et ſi hoc verbum præfecto dictum fuerit, ab eo & vobis excuſationem petemus, ac ſine moleſtia res effecta erit.* 14 *Illi cùm pecuniam accepiſſent, quemadmodum eis dixerant, fecerunt: & hoc verbum inter Judæos exivit, ac uſque hodiè ita dicunt.* 15

CXXXV. Ubi Chriſtus ſe Apoſtolis oſtendit.

Undecim verò diſcipuli ejus montem Galilææ conſcenderunt ubi Jeſus ſpem illis dederat. 16 *Cùm Chriſtum vidiſſent, ei adorationem exhibuerunt: quidam autem ex illis dubitârunt.* 17 *Chriſtus acceſſit, & eis dixit, Quòd totum dominium cœli & terræ mihi datum eſt. Nunc ſicut Pater me miſit, ego vos mitto.* 18 *Ite, & totum mundum docete, ac ad religionem et fidem meam reducite; eoſque baptizate, (i.e. Chriſtianos efficite) in nomine Patris et Filii et Spiritûs ſancti.* 19 *Et eos docete quicquid ego vos docui, ac tradite eis quicquid ego vobis tradidi, et illud obſervate. Et ecce vobiſcum ſum uſque ad finem et conſummationem creaturarum, ac in æternitatem æternitatis, Amen.* 20

Abſolutum eſt Evangelium Matthæi, unius ex duodecim Apoſtolis.

Verſio VULGATA LATINA.

12 Et congregati cum ſenioribus, conſilio accepto, pecuniam copioſam dederunt
13 militibus, Dicentes; Dicite quia diſcipuli ejus nocte venerunt, & furati ſunt
14 eum, nobis dormientibus. Et ſi hoc auditum fuerit à præſide, nos ſuade-
15 bimus ei, & ſecuros vos faciemus. At illi, acceptâ pecuniâ, fecerunt ſicut
erant edocti. Et divulgatum eſt verbum iſtud apud Judæos, uſque in hodi-
16 ernum diem. Undecim autem diſcipuli abierunt in Galilæam, in montem, ubi
conſtituerat illis Jeſus. Et videntes eum adoraverunt: quidam autem dubitave- 17
runt. Et accedens Jeſus locutus eſt eis, dicens; Data eſt mihi omnis poteſtas in 18
cœlo, & in terra. Euntes ergò docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine 19
Patris, & Filii, & Spiritûs ſancti: Docentes eos ſervare omnia quæcunque man- 20
davi vobis. Et ecce ego vobiſcum ſum omnibus diebus, uſque ad conſummatio-
nem ſeculi.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 13 * واجتمعوا بالشيوخ وتشاوروا واعطوا الجند فضة مقنعة * وقالوا قولوا ان تلاميذه اتوا ليلا
14 15 وسرقوه ونحن نيام * واذا سمع هذا عند القايد اقنعناه وجعلناكم بغير لوم * فاخذوا
الفضة وصنعوا كما علموهم وذاعت هذه الكلمة في اليهود الي اليوم *
* الفصل الماية وواحد *
16 17 * فاما احد عشر التلميذ فمضوا الي الجليل الي الجبل الذي امرهم يسوع * فلما راوه
18 سجدوا له وبعضهم شك * وجاء يسوع وكلمهم قايلا اعطيت كل سلطان في السماء وعلي الارض *
19 20 * اذهبوا وتلمذوا كل الامم وعمدوهم باسم الاب والابن وروح القدس * وعلموهم حفظ جميع
ما اوصيتكم به * وهاانا معكم كل الايام والي كمال الدهور امين *

* كمل بعون الله تعالي انجيل القدس متي الكارز بحياة الابد *
بركاته تشملنا امين *

Et congregati ſunt cum ſenioribus, & conſilium ceperunt, dederuntque militibus argentum ſufficiens, Et dixerunt; 12 13
Dicite quòd diſcipuli ejus venerunt nocte, & furati ſunt eum, nobis dormientibus: Et ſi auditum fuerit hoc apud 14
ducem, ſatisfaciemus ei, & reddemus vos abſque culpa. Igitur acceperunt ar- 15
gentum, & fecerunt ſicut docuerant eos. Et divulgatum eſt hoc verbum inter Judæos uſque hodie.

Sectio centeſima prima.

At verò undecim diſcipuli abierunt in 16
Galilæam, ad montem quem præceperat illis Jeſus. Cùmque vidiſſent eum, ado- 17
raverunt eum: quidam autem eorum dubitaverant. Et venit Jeſus, & locu- 18
tus eſt eis, dicens; Donatus ſum omni poteſtate in cœlo & ſuper terram. Ite, 19
& docete omnes gentes, & baptizate eas in nomine Patris, & Filii, & Spiritûs
ſanctitatis. Et docete eas obſervantiam 20
omnium eorum quæ præcepi vobis. Et ecce ego vobiſcum ſum cunctis diebus, & ad finem ſeculorum. Amen.

Abſolutum eſt opitulante Deo excelſo Evangelium ſancti Matthæi prædicatoris vitæ æternæ. Benedictiones ejus circundent nos. Amen.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 ወተጋብኡ ፡ ወመከሩ ፡ ምስለ ፡ ሊቃውንት ፡ ወወሀብዎሙ ፡ ብዙኀ ፡ ወርቀ ፡ ለሰገራት ፡=፡ ወይ
13 ቤልዎሙ ፡ በሉ ፡ አርደኢሁ ፡ ሌሊተ ፡ መጽኡ ፡ ወሰረቅዎ ፡ እንዘ ፡ ንነውም ፡ ንሕነ ፡=፡ ወ
14 እምከመ ፡ ተሰምዐ ፡ ዝበኀበ ፡ መልአከ ፡ ሕዝብ ፡ ንሕነ ፡ ናአምን ፡ ወኪያክሙኒ ፡ እለ ፡ ዘ
15 እንበለ ፡ ሐዘን ፡ ንሬሲየክሙ ፡፡=፡ ወነሢኦሙ ፡ ብሩረ ፡ ኀለፉ ፡ ወገብሩ ፡ በከመ ፡ መሀርዎ
16 ሙ ፡ ወወፅአ ፡ ዝነገር ፡ እምኀበ ፡ አይሁድ ፡ እስከ ፡ ዮም ፡=፡ ወሖሩ ፡ ገሊላ ፡ ዐሠርቱ ፡
17 ወአሐዱ ፡ አርደኢሁ ፡ ደብረ ፡ ኀበ ፡ አዘዞሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡=፡ ወርእይዎ ፡ ወሰገ
18 ዱ ፡ ሎቱ ፡ ወናፈቁ ፡=፡ ወቀርበ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወተናገሮሙ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ተውህ
19 በ ፡ ሊተ ፡ ኵሉ ፡ ኵነኔ ፡ ሰማይ ፡ ወምድር ፡=፡ ሑሩኬ ፡ እንከ ፡ ወመሀሩ ፡ ኵሎ ፡ አሕዛ
20 በ ፡ እንዘ ፡ ታጠምቅዎሙ ፡ በሉ ፡ በስመ ፡ አብ ፡ ወወልድ ፡ ወመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡=፡ ወመሀርዎ
ሙ ፡ ኵሉ ፡ ይዕቀቡ ፡ ዘአዘዝኩክሙ ፡ ወነሁ ፡ አነ ፡ ምስሌክሙ ፡ ሀሎኩ ፡ በኵሉ ፡ መዋዕ
ል ፡ እስከ ፡ ኅልቀተ ፡ ዓለም ፡ አሜን ፡፡=፡
ተፈጸመ ፡ ወንጌል ፡ ዘማቴዎስ ፡ ቃሉ ፡ ፳፻፮

Et coacti ſunt, & conſilium inierunt cum ſenioribus, & dederunt multum auri 12
militibus. Et dicunt iis; Dicite, Diſcipuli ejus nocte venerunt, & furati ſunt 13
eum nobis dormientibus. Et ſi auditum erit hoc apud præſidem populi, nos 14
fidem faciemus, & vos à triſtitia immunes conſtituemus. Et accipientes ar- 15
gentum, profecti ſunt & fecerunt ſicut edocti erant. Et exivit hic ſermo è Ju-
dæa uſque hodiè. Et profecti ſunt in Galilæam, undecim diſcipuli ejus, in mon- 16
tem ubi conſtituerat iis Dominus Jeſus. Et viderunt eum, & adorârunt eum, 17
& dubitaverunt. Et acceſſit Dominus Jeſus, & loquutus eſt iis, dicens, Da- 18
tum eſt mihi omne judicium cœli & terræ. Itote igitur, & docete omnes ge- 19
nerationes: baptizando eas dicite, IN NOMINE PATRIS, ET FILII, ET SPI-
RITUS SANCTI. Et docendo, Omnia ſervate quæ mandavi vobis. Et ecce ego vo- 20
biſcum ſum in omnibus diebus, uſque ad finem mundi, Amen.

Finitum eſt Evangelium Matthæi. Voces ejus ſunt 2006.

(α) ΤΑ' ΚΕΦΑ'ΛΑΙΑ ΤΟΥ' ΚΑΤΑ' ΜΑ'ΡΚΟΝ 'ΕΥΑΓΓΕΛΙ'ΟΥ.

Α' περὶ τοῦ δαιμονιζομένου.
Β' περὶ τῆς πενθερᾶς (β) τοῦ Πέτρου.
Γ' περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων.
Δ' περὶ τοῦ λεπροῦ.
Ε' περὶ τοῦ παραλυτικοῦ.
ς' (γ) περὶ τοῦ Λευὶ τοῦ τελώνου.
Ζ' περὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος (δ) τὴν χεῖρα.
Η' περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐκλογῆς.
Θ' (ε) περὶ τοῦ σπόρου παραβολῆς.
Ι' περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως (ζ) τῶν ὑδάτων.
ΙΑ' περὶ τοῦ λεγεῶνος.
ΙΒ' περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου.
ΙΓ' περὶ τῆς αἱμοῤῥοούσης.
ΙΔ' περὶ τῆς (η) τῶν ἀποστόλων διαταγῆς.
ΙΕ' περὶ Ἰωάννου καὶ Ἡρώδου.
Ις' περὶ τῶν πέντε (θ) ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων.
ΙΖ' περὶ τοῦ ἐν θαλάσσῃ περιπάτου.
ΙΗ' περὶ τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ.
ΙΘ' περὶ τῆς (ι) Συροφοινίσσης.
Κ' περὶ τοῦ μογιλάλου.
ΚΑ' περὶ τῶν ἑπτὰ ἄρτων.
ΚΒ' περὶ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων.
ΚΓ' περὶ τοῦ τυφλοῦ.
ΚΔ' περὶ τῆς ἐν Καισαρείᾳ ἐπερωτήσεως.
ΚΕ' περὶ τῆς μεταμορφώσεως τοῦ Ἰησοῦ.
Κς' περὶ τοῦ σεληνιαζομένου.
ΚΖ' περὶ τῶν διαλογιζομένων τίς μείζων.
(κ) ΚΗ' περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον εἰ ἔξεστιν ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα.
ΚΘ' περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος πλουσίου τὸν Ἰησοῦν.
Λ' περὶ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.
ΛΑ' (λ) περὶ τοῦ Βαρτιμαίου.
ΛΒ' περὶ τοῦ πώλου.
ΛΓ' περὶ τῆς ξηρανθείσης συκῆς.
ΛΔ' περὶ ἀμνησικακίας.
ΛΕ' περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον ἀρχιερέων (μ) καὶ πρεσβυτέρων.
Λς' περὶ τοῦ ἀμπελῶνος.
ΛΖ' περὶ (ν) τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον διὰ τὸν κῆνσον.
ΛΗ' περὶ τῶν Σαδδουκαίων.
ΛΘ' περὶ (ξ) τοῦ γραμματέως.
Μ' περὶ τῆς τοῦ Κυρίου ἐπερωτήσεως.
ΜΑ' περὶ τῆς τὰ δύο (ο) λεπτὰ βαλούσης.
ΜΒ' περὶ συντελείας.
ΜΓ' περὶ τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας.
ΜΔ' περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον μύρῳ.
ΜΕ' περὶ τοῦ πάσχα.
Μς' (π) περὶ τῆς παραδόσεως προφητεία.
ΜΖ' (ρ) περὶ ἀρνήσεως τοῦ Πέτρου.
ΜΗ' περὶ τῆς αἰτήσεως (σ) τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου.

MS. A. (α) ΤΟΥ' ΚΑΤΑ' ΜΑ'ΡΚΟΝ 'ΕΥΑΓΓΕΛΙ'ΟΥ Α'Ι ΠΕΡΙΟΧΑ'Ι.

(β) Πέτρου. (γ) περὶ Λευὶ (δ) χεῖρα. (ε) περὶ τῆς παραβολῆς τοῦ σπόρου. (ζ) τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς θαλάσσης. (η) διαταγῆς τῶν ἀποστόλων. (θ) ἄρτων. ΙΖ' περὶ (ι) Φοινικίσσης. (κ) ΚΗ' περὶ τῶν ἐπερωτησάντων Φαρισαίων. ΚΘ' περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος αὐτὸν πλουσίου. (λ) περὶ Βαλτιμαίου. (μ) καὶ γραμματέων, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; (ν) τῶν ἐγκαθέντων διὰ τὸ (ξ) τῶν γραμματέων. (ο) λεπτά. (π) περὶ παραδόσεως (ρ) Ἄρνησις Πέτρου. (σ) τοῦ κυριακοῦ σώματος.

SECUNDUM MARCUM SANCTUM EVANGELIUM.
ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

INITIUM Evangelii Jesu Christi filii . Dei. Sicut scriptum est in
1 ΑΡΧΗ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὡς γέγραπται ἐν
2 *Prophetis* ; Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præ-
τοῖς προφήταις, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατα-
parabit viam tuam ante te. Vox clamantis in deserto; Parate
3 σκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἑτοιμάσατε
viam Domini, rectas facite semitas ejus. Fuit Joannes baptizans
4 τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων
in deserto, & prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum. Et egre-
5 ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Καὶ ἐξε-
diebatur ad eum omnis *Judea* regio, & Hierosolymitæ : & baptizabantur
πορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται, καὶ ἐβαπτίζοντο
omnes in Jordane flumine ab illo, confitentes peccata sua.
πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
Erat *autem* Joannes vestitus pilis cameli, & *zonam coriaceam* circa
6 Ἦν δὲ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ
lumbos ejus: & *edens* locustas & mel sylvestre. Et prædicabat, dicens; Venit
7 τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ· καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. Καὶ ἐκήρυσσε λέγων, Ἔρχεται
fortior me post me, cujus non sum dignus *curvatus* solvere corrigiam
ὁ (α) ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα
calceamentorum ejus. Ego *quidem* baptizavi vos *in* aqua: ille
τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. Ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς 8
verò baptizabit vos *in* Spiritu sancto. Et factum est in illis diebus,
δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ. Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, 9
venit Jesus à Nazareth Galilææ, & baptizatus est à Joanne in
ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ (β) Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου εἰς
Jordanem. Et statim ascendens de aqua, vidit *scissos* cœlos, &
τὸν Ἰορδάνην. Καὶ εὐθέως ἀναβαίνων ἀπὸ τοῦ ὕδατος, εἶδε σχιζομένους τοὺς οὐρανούς, καὶ 10
Spiritum tanquam columbam descendentem *super eum*. Et vox facta est de cœlis;
τὸ Πνεῦμα (γ) ὡσεὶ περιστερὰν καταβαῖνον ἐπ' αὐτόν. Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν, 11
Tu es filius meus dilectus, in *quo* complacui. Et statim Spiritus eum *ejicit*
Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ εὐδόκησα. Καὶ (δ) εὐθὺς τὸ Πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει 12
in desertum. Et erat *illic* in deserto *dies* quadraginta, *tentatus*
εἰς τὴν ἔρημον. Καὶ (ε) ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας (ζ) τεσσαράκοντα, πειραζόμενος 13
à Satana. Et erat cum *feris*: & angeli ministrabant illi.
ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων· (η) καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

MS.A. ⁘……ιον κατὰ Μάρκον. Κεφ. α΄. (α) * ἰσχυρὸς (β) Ναζαρὰτ (γ) ὡς (δ) εὐθέως (ε) ἦν ἐν (ζ) τεσσαράκοντα, (η) καὶ ἄγγελοι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܒܚܝܠܗ ܕܡܪܢ ܘܐܠܗܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܫܪܝܢܢ ܠܡܟܬܒ ܟܬܒܐ
ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ. ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܡܪܩܘܣ ܡܟܪܙܢܐ *

* ܩܪܝܢܐ ܕܥܐܕܐ ܕܕܢܚܐ * ܐ *   * ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

* ܪܫܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܒܐܫܥܝܐ 1 2
ܢܒܝܐ. ܕܗܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܡܠܐܟܝ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܟ. ܕܢܛܝܒ ܐܘܪܚܟ. * ܩܠܐ 3
ܕܩܪܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܛܝܒܘ ܐܘܪܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܫܘܘ ܫܒܝܠܘܗܝ. * ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ ܒܡܕܒܪܐ 4
ܡܥܡܕ ܘܡܟܪܙ. ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܬܝܒܘܬܐ ܠܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ. * ܘܢܦܩܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ 5
ܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܝܗܘܕ. ܘܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܡܥܡܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܝܘܪܕܢܢ ܢܗܪܐ.
ܟܕ ܡܘܕܝܢ ܒܚܛܗܝܗܘܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܘܚܢܢ. ܠܒܝܫ ܗܘܐ ܠܒܘܫܐ ܕܣܥܪܐ ܕܓܡܠܐ. 6
ܘܐܣܝܪ ܗܘܐ ܙܪܙܐ ܕܡܫܟܐ ܒܚܨܘܗܝ. ܘܡܐܟܘܠܬܗ ܗܘܬ ܩܡܨܐ ܘܕܒܫܐ ܕܒܪܐ.
ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܘܐܡܪ. * ܗܐ ܐܬܐ ܒܬܪܝ ܕܚܝܠܬܢ ܡܢܝ ܗܘ. ܕܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܬܓܚܢ ܐܫܪܐ 7
ܥܪܩܐ ܕܡܣܐܢܘܗܝ. * ܐܢܐ ܥܡܕܬܟܘܢ ܒܡܝܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܢܥܡܕܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. 8
* ܘܗܘܐ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܡܢ ܢܨܪܬ ܕܓܠܝܠܐ. ܘܥܡܕ ܒܝܘܪܕܢܢ ܡܢ ܝܘܚܢܢ. 9
* ܘܡܚܕܐ ܕܣܠܩ ܡܢ ܡܝܐ. ܚܙܐ ܕܐܨܛܪܝܘ ܫܡܝܐ. ܘܪܘܚܐ ܐܝܟ ܝܘܢܐ ܕܢܚܬܬ ܥܠܘܗܝ. 10
* ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܐܢܬ ܗܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ. ܒܟ ܐܨܛܒܝܬ. * ܘܡܚܕܐ ܐܦܩܬܗ 11 12
ܪܘܚܐ ܠܡܕܒܪܐ. * ܘܗܘܐ ܬܡܢ ܒܡܕܒܪܐ ܐܪܒܥܝܢ ܝܘܡܝܢ ܟܕ ܡܬܢܣܐ ܡܢ ܣܛܢܐ. 13
ܘܥܡ ܚܝܘܬܐ ܗܘܐ. ܘܡܠܐܟܐ ܡܫܡܫܝܢ ܗܘܘ ܠܗ.

IN VIRTUTE DOMINI DEIQUE nostri Jesu Christi, incipimus scribere librum Evangelii sacrosancti. Evangelium Marci Evangelistæ.

Lectio Festi Epiphaniæ. 1.

CAPUT PRIMUM.

Principium Evangelii Jesu Messiæ filii 1 Dei. Sicut scriptum est in Esaia pro- 2 pheta, Ecce mitto Angelum meum ante faciem tuam, ut dirigat viam tuam. Vox 3 clamantis in deserto, Parate viam Domini, & adæquate semitas ejus. Erat Jo- 4 hannes in deserto baptizans, & prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionem peccatorum. Et exibat ad eum uni- 5 versa regio Judææ, omnesque filii Jerusalem: & baptizabat eos in Jordane flumine, confitentes peccata sua. Ipse autem 6 Johannes indutus erat vestimento ex pilis camelorum, & erat præcinctus corrigiâ pelliceâ lumbos suos: & cibus ejus erant locustæ, & mel agreste. Et prædicabat ac dicebat; Ecce venit post me qui 7 fortior me est, cujus non sum dignus incurvari & solvere corrigias calceamentorum. Ego baptizavi vos aquâ, ille ve- 8 rò baptizabit vos in Spiritu sanctitatis. Et factum est in diebus illis ut veniret 9 Jesus à Nazaret Galilææ, & baptizatus fit in Jordane à Johanne. Statimque ut 10 ascendit ex aqua, vidit findi cœlos, & Spiritum tanquam columbam descendisse super eum. Et vox exitit de cœlis, Tu es filius 11 meus dilectus: in te complacui mihi. Et 12 confestim eduxit eum Spiritus in desertum. Fuitque illic in deserto diebus quadraginta, 13 dum tentaretur à Satana: eratque cum feris, atque ministrabant ei Angeli.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

آغاز انجيل مرقس كه در شهر رومه بزبان فرنكي نبشته است   فصل اول

* سر انجيل يشوع مسيح فرزند خدا * انچنانك در اشعياء پيغمبر نبشته شد   نبوت 1 2
اينك فرشتهٔ خود را † پيش روي تو مي فرستم * تا راه تو استوار بدارد * آواز بانك كه 3
از خرابي مي آيد * راه خدايرا خوش داريد * وهمه كذركاه او هموار بسازيد * * وآن كس 4
يوحنا بود * يعني يحيي در بيابان مي شست * وبه شستكاه براي توبت منادي مي زد *
براي ستردن كناهها * وهمهٔ اتباع ولايتهاء يهودا * وفرزندان اورشليم † همكنان 5
پيش او بدر مي آمدند * ودر رود خانهٔ اردن ايشانرا مي شست چون بكناه وكذشته
خود اعتراف مي آوردند * * اما يحيي را پوشش از پشم شتر بود * وزناري از اديم درميان 6
خود بسته * وخوردن او ملخ وانكبين بياباني * * منادي مي زد ومي كفت * اين كه 7
از پس من مي آيد * از من نيرومندترست * انك نمي برازم كه سر خود را فرو ارم
وبند كفش او بكشايم * من شما را بآب مي شويم * او بروح القدس بشويد * 8

INITIUM EVANGELII MARCI, quod in urbe Româ linguâ Latinâ scriptum est.

CAPUT. I.

Principium Evangelii Jesu Christi, Filii Dei. Quemadmodum in Esaia Propheta scriptum est: 1 2

Prophetia.

Ecce Angelum meum ante faciem tuam mitto, ut viam tuam statuminet. Vox clamoris, qui è deserto venit; Viam Dei jucundam tenete, & omnem semitam ejus planam facite. Hic autem Johannes (i.e. Jahja) erat, qui *in deserto baptizabat, & cum baptismo ad resipiscentiam præconium fecit, in deletionem peccatorum. Et omnes regiones & provinciæ Judææ, & filii Hierosolymæ universi ad eum exibant, & in fluvio Jordane eos baptizabat, cùm peccata & delicta sua confiterentur. Johannis autem vestimentum ex lana camelina* erat, *& zona pellicea lumbis ejus alligata est, & cibus ejus locusta & mel agreste* erat. *Et prædicabat, dicens; Hic qui post me venit, me validior est: cui non sum dignus ut caput inclinem, & corrigiam calceamenti ejus solvam. Ego vos aquâ baptizo, ille spiritu sancto baptizabit.* 3 4 5 6 7 8

Verſio VULGATA LATINA.

SANCTUM JESU CHRISTI
EVANGELIUM ſecundùm *MARCUM.*

CAPUT. I.

1 INitium Evangelii Jeſu Chriſti, Filii Dei. Sicut ſcriptum eſt in Iſaia
2 propheta; Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præpa-
3 rabit viam tuam ante te. Vox clamantis in deſerto; Parate viam Do-
4 mini, rectas facite ſemitas ejus. Fuit Joannes in deſerto baptizans, &
5 prædicans baptiſmum pœnitentiæ in remiſſionem peccatorum. Et egredieba-
tur ad eum omnis Judææ regio, & Jeroſolymitæ univerſi, & baptizabantur ab
6 illo in Jordanis flumine, confitentes peccata ſua. Et erat Joannes veſtitus pilis ca-
7 meli, & zona pellicea circa lumbos ejus, & locuſtas, & mel ſylveſtre edebat. Et
prædicabat, dicens; Venit fortior me poſt me: cujus non ſum dignus procum-
bens ſolvere corrigiam calceamentorum ejus. Ego baptizavi vos aquâ, ille verò 8
baptizabit vos Spiritu ſancto. Et factum eſt: in diebus illis venit Jeſus à Naza- 9
reth Galilææ: & baptizatus eſt à Joanne in Jordane. Et ſtatim aſcendens de aqua, 10
vidit cœlos apertos, et Spiritum tanquam columbam deſcendentem, & manen-
tem in ipſo. Et vox facta eſt de cœlis; Tu es filius meus dilectus, in te complacui. 11
Et ſtatim Spiritus expulit eum in deſertum. Et erat in deſerto quadraginta diebus, 12
& quadraginta noctibus: & tentabatur à Satana: erátque cum beſtiis, & angeli 13
miniſtrabant illi.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

بسم الاله الواحد الاب والابن وروح القدس • انجيل القديس مرقس الرسول كتبه روميا
بالهام روح القدس بركاته تشملنا امين • فاتحة الانجيل المجيد •

1 2 *بدو انجيل يسوع المسيح ابن الله * كما هو مكتوب في الانبياء • هانذا مرسل ملاكي امام
3 وجهك ليسهل طريقك قدامك * الصوت الصارخ في البرية اعدوا طريق الرب وسهلوا سبله •
4 5 *كان يوحنا يعمد في القفر ويكرز بعمودية التوبة لغفران الخطايا * وكان يخرج اليه جميع
6 اهل كورة يهودا وكل اهل يروسليم ويعتمدون منه في نهر الاردن معترفين بخطاياهم * وكان
7 لباس يوحنا من وبر الابل ومنتطقا بادم على حقويه • وكان طعامه الجراد وعسل البر * وكان
8 يبشر قايلا • الذي ياتي بعدي اقوى مني • ولست اهلا ان انحني لحل سيور حذايه * انا
9 اعمدكم بالماء وهو يعمدكم بروح القدس * وكان في تلك الايام جاء يسوع من ناصرة
10 الجليل واصطبغ في الاردن من يوحنا * فساعة صعد من الماء راى السموات قد انشقت
11 والروح كالحمامة قد نزل عليه * مع صوت من السموات قايلا انت ابني الحبيب الذي بك
12 13 سررت • الفصل الثاني • * وللوقت اخرجه الروح الى البرية * واقام في البرية اربعين
نهارا واربعين ليلة يجرب من الشيطان • وهو مع الوحوش والملايكة تخدمه •

In nomine Dei unius, Patris, & Filii, & Spiritûs ſanctitatis. Evangelium ſancti Marci Apoſtoli, quod ſcripſit *linguâ* Romanâ per inſpirationem Spiritûs ſanctitatis. Benedictiones ejus ambiant nos. Amen.

Initium Evangelii glorioſi.

CAPUT I.

INitium Evangelii Jeſu Chriſti filii 1
Dei. Prout eſt ſcriptum in prophetis; 2
Ecce mitto angelum meum ante faciem
tuam, ut explanet viam tuam ante te.
Vox clamans in deſerto, Parate viam 3
Domini, & complanate ſemitas ejus.
Erat Johannes baptizans in deſerto, & 4
prædicabat baptiſmum pœnitentiæ in re-
miſſionem peccatorum. Et egrediebantur 5
ad eum omnes incolæ regionis Judææ, &
omnes incolæ Jeroſolymæ, & baptiza-
bantur ab illo in flumine Jordane, con-
fitentes peccata ſua. Et erat veſtimen- 6
tum Johannis ex pilis camelorum, & erat
cinctus pelle ſuper lumbos ſuos: eratque
cibus ejus locuſtæ, & mel ſylveſtre. Et 7
evangelizabat, dicens; Qui venit poſt
me, fortior eſt me: & non ſum dignus
qui incurver ad ſolvendas corrigias cal-
ceamentorum ejus. Ego baptizo vos aquâ, 8
ille verò baptizabit vos Spiritu ſancto.
Et factum eſt in illis diebus, venit Je- 9
ſus à Nazaret Galilææ, & baptizatus eſt
in Jordane à Johanne. Et quâ horâ aſcen- 10
dit ex aqua, vidit cœlos ſciſſos eſſe, &
Spiritum tanquam columbam deſcendiſſe
ſuper eum, Cum voce de cœlis dicente; Tu 11
es filius meus dilectus in quo acquievi.

Sectio ſecunda.

Et ſtatim eduxit eum Spiritus in deſer- 12
tum. Et manſit in deſerto quadraginta 13
diebus, & quadraginta noctibus, tenta-
tus à Satana. Et ipſe erat cum beſtiis,
& angeli miniſtrabant ei.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

ወንጌል፡ ዘማርቆስ፡

1 2 ቀደሚሁ፡ ለወንጌል ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር፡፡=፡ በከመ ፡ ጽሑ
ፍ ፡ ውስተ ፡ ነቢያት ፡ ናሁ ፡ አነ ፡ እፌኑ፡ መልአክየ፡ ቅድሜ፡ ገጽከ፡ ዘይጸይሕ፡ ፍ
3 ኖተከ፡፡=፡ ቃለ፡ አዋዲ፡ ዘይሰብክ ፡ በገዳም፡ ጺሑ፡ ፍኖተ፡ እግዚአብሔር ፡ ወዐ
4 ርዩ፡ፍኖቶ፡፡=፡ ወሃለወ፡ ዮሐንስ፡ ያጠምቅ፡ በገዳም፡ ወይሰብክ፡ጥምቀተ፡ ከመ፡ ይ
5 ነስሑ ፡ ወይትኃደግ ፡ ሎሙ ፡ ኃጢአቶሙ፡፡=፡ ወይወፅኡ፡ ኀቤሁ፡ኵሉ፡ሰብአ፡ ይ
ሁዳ ፡ ወኢየሩሳሌም ፡ ወያጠምቆሙ ፡ ለኵሎሙ ፡ በፈለገ ፡ ዮርደኖስ ፡ ወይትአመ
6 ኑ ፡ ኃጢአቶሙ፡፡=፡ ወልብሱ ፡ ለዮሐንስ ፡ ዘጸጕረ ፡ ገመል ፡ ወቅናቱ ፡ ዘአዲም፡
7 ውስተ ፡ ሐቌሁ ፡ ወሲሳዩ ፡ አንበጣ ፡ ወመዐረ ፡ ገዳም፡፡=፡ ወሰበከ ፡ ወይቤ ፡ ይመጽ
እ ፡ ዘይጸንዕ ፡ እምድኅሬየ ፡ ዘኢይደልወኒ ፡ እድንን ፡ ወእፍታሕ ፡ ቶታነ ፡ አሣአ
8 ኒሁ፡=፡ ወአንሰ ፡ አጠምቀክሙ ፡ በማይ ፡ ወውእቱሰ ፡ ያጠምቀክሙ ፡ በመንፈስ፡ቅ
9 ዱስ፡፡=፡ ወይእተ ፡ አሚረ ፡ መጽአ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ እምናዝሬት፡ ዘገሊላ፡ ወ
10 አጥመቆ ፡ ዮሐንስ ፡ በፈለገ ፡ ዮርደኖስ፡፡=፡ ወወፂኦ ፡ እማይ ፡ ርእየ ፡ ተሠጥቀ ፡ ሰ
11 ማይ ፡ ወወረደ ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ ፡ ከመ ፡ ርግብ ፡ ወነበረ ፡ ዲቤሁ፡=፡ ወመጽአ ፡ ቃ
12 ል ፡ እምሰማይ ፡ ዘይብል ፡ አንተ ፡ ውእቱ ፡ ወልድየ ፡ ዘአፈቅር ፡ ወኪያከ ፡ ሠመር
13 ኩ፡፡=፡ ወአውፅኦ ፡ መንፈስ ፡ ሶቤሃ ፡ ገዳመ፡=፡ ወነበረ ፡ ሐቅለ ፡ አርብዓ ፡ መዓ
ልተ ፡ ወአርብዓ ፡ ሌሊተ ፡ ወያሜክሮ ፡ ሰይጣን ፡፡ ወነበረ ፡ ምስለ ፡ አራዊት ፡ ወይተ
ለአክዎ ፡ መላእክት፡፡=፡

EVANGELIUM. MARCI,

CAP. I.

PRincipium Evangelii Jéſu Chriſti filii Dei. Sicut ſcriptum *eſt* in prophetis; 1
Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam, qui præparabit viam tuam. 2
Vox circumeuntis qui prædicat in deſerto; Præparate viam Dei, & æqualem fa-
cite viam ejus. Et fuit Johannes baptizans in deſerto, & prædicans baptiſmū 3
ut pœnitentiam agerent, & remitterentur illis peccata ſua. Et egrediebantur 4
ad eum omnes homines Judææ, & Hieroſolymæ: & baptizabat illos omnes in 5
flumine Jordanis, & confitebantur peccata ſua. Et veſtimentum Johannis è pi- 6
lis *erat* camelorum, & zona pellicea in lumbis ſuis: & cibus ejus locuſtæ & mel
ſylveſtre. Et prædicabat, & dicebat; Veniet fortior me poſt me, cujus non 7
ſum dignus procumbens ſolvere corrigiam calceamentorum ejus. Et ego ba- 8
ptizo vos in aqua: & ipſe baptizabit vos in Spiritu ſancto. Et iſto tempore, 9
venit Dominus Jeſus è Nazareth Galilææ: & baptizavit eum Johannes in fluvio
Jordanis. Et exiens ex aqua, vidit ſciſſum cœlum, & deſcendit Spiritus ſanctus 10
ſicut columba & ſedit ſuper eum. Et venit vox è cœlo, dicens; Tu es filius 11
meus quem diligo, & te acceptum habui. Et eduxit eum Spiritus ſtatim *in* de- 12
ſertum. Et manſit *in* deſerto quadraginta dies & quadraginta noctes, & ten- 13
tabat eum ſatanas. Et manſit cum beſtiis, & miniſtrabant ei angeli.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

شسته شدن مسيح بر دست يوحنا در اردن   دوم

9 10 * ودران روزكار عيسي از ناصرهٔ جليل بيامد • وبدست يحيي در اردن شسته شد • * وچون
از آب بدر آمد يحيي ديد كه اسمان † شكافته شد • وروح القدس يعني جان پاك * همچو
11 كبوتر بر وي فرود آمد • * واز اسمان اوازشد • كه توي فرزند دوست داشتهٔ من وترا
پسنديدم

آزمايش دادن ابليس مسيح را   سوم

12 13 * انكه جان اورا در بيابان برد * وانجا مي بود چهل روز از شيطان ازموده مي شد واز
جانهاء پليد وفرشتكان † خدمتش مي كردند

II. Baptizatur Chriſtus per manum Johannis in Jordane.

Et in illis diebus Jeſus à Nazreh 9
Galilææ venit, & per manum Jo-
hannis in Jordane baptizatus eſt.
Et cum ex aqua egreſſus eſt, Johan- 10
nes vidit quòd cœlum ſinderetur &
ſpiritus ſanctus (i. e. Mens pura)
veluti columba ſuper eum deſcende-
ret. Et de cœlo vox facta eſt di- 11
cens; Tu es quidem Filius dilectus
meus, & te acceptum habeo.

III. Tentat Diabolus Chriſtum.

* *Tunc ſpiritus eum in deſertum tu-* 12
lit. Et illic erat quadraginta dies, 13
& à Satana tentabatur & à ſpiriti-
bus impuris: & Angeli miniſtra-
bant illi.

Post autem *traditum esse* Joannem, venit Jesus in Galilæam, præ-
14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι (ϑ) τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κη- η
dicans Evangelium regni Dei: Et dicens; Quoniam impletum est Λ
15 ρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ (ι) Θεοῦ· Καὶ λέγων, Ὅτι πεπλήρωται θ
tempus, & appropinquavit regnum Dei: pœnitemini, & credite *in* ς
ὁ καιρὸς, ϗ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε, ϗ πιστεύετε ἐν
Evangelio. *Deambulans autem juxta* mare Galilææ, vidit Simonem
16 τῷ εὐαγγελίῳ. Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε Σίμωνα
& Andream fratrem ejus mittentes *verriculum in mari*: (erant
ϗ Ἀνδρέαν τὸν (κ) ἀδελφὸν αὐτοῦ βάλλοντας ἀμφίβληστρον ἐν τῇ θαλάσσῃ· (ἦσαν
enim piscatores.) Et dixit eis Jesus; Venite post me, & faciam vos
17 γὰρ ἁλιεῖς.) Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε ὀπίσω μου, ϗ ποιήσω ὑμᾶς ι
fieri piscatores hominum. Et protinùs *relinquentes* retia sua, secuti sunt β
18 γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων. Καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν, ἠκολούθησαν
eum. Et progressus indè pusillùm, vidit Jacobum Zebedæi, & Joannem ια
19 αὐτῷ. Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν ὀλίγον, εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, ϗ Ἰωάννην ς
fratrem ejus, & ipsos in *navigio* componentes retia. Et sta-
20 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ϗ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα. Καὶ εὐ-
tim vocavit illos: & *relinquentes patrem suum Zebedæum* in *navigio*
θέως ἐκάλεσεν αὐτούς· ϗ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ
cum mercenariis, *abierunt post* eum. Et ingrediuntur in Capharnaum: ιβ
21 μετὰ τῶν μισθωτῶν, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ. Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καπερναούμ· η

ιγ β & statim Sabbatis ingressus in synagogam, docebat. Et *per-*
ϗ εὐθέως τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐδίδασκε. Καὶ ἐξ- 22
cellebantur super doctrina ejus. Erat enim docens eos quasi *auctoritatem* habens,
επλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων,
& non sicut Scribæ: Et erat in synagoga eorum homo in
Λ ϗ οὐχ ὡς οἱ Γραμματεῖς. Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν 23
ιδ spiritu immundo, & exclamavit, Dicens: *Ah*, Quid nobis & tibi, Jesu
η πνεύματι ἀκαθάρτῳ, ϗ ἀνέκραξε, Λέγων, (λ) Ἔα, Τί ἡμῖν καὶ σοὶ Ἰησοῦ 24
Nazarene? venisti perdere nos? *novi te quis es*, Sanctus Dei.
Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ.
Et comminatus est ei Jesus, dicens; Obmutesce, & exi *ex eo*. Et
Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Φιμώθητι, ϗ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ 25 26
discerpens eum spiritus immundus, & exclamans voce magnâ, exiit
σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, ϗ κράξαν φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν
ab eo. Et *expaverunt* omnes: ita ut *conquirere ad ipsos*, dicentes;
ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε συζητεῖν πρὸς (μ) αὐτοὺς, λέγοντας, 27
Quid est hoc? quæ doctrina nova hæc, quia *per auctoritatem &* spiri-
Τί ἐστι τοῦτο; (ν) τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξουσίαν ϗ τοῖς πνεύ-
tibus immundis imperat, & obediunt ei? *Exiit autem fama*
μασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, ϗ ὑπακούουσιν αὐτῷ; Ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ 28
ejus statim in omnem regionem Galilææ.
αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας.

MS.A. (ϑ) Ἰωάννην, ἦλθεν Ἰησοῦς (ι) Θεοῦ, Λέγων, (κ) ἀδελφὸν τοῦ Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας (λ) Αἴα, Τί ἡμῖν καί (μ) ἑαυτοὺς, λέγοντες, (ν) τίς ἡ καινὴ αὕτη διδαχὴ, ὅτι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܒ *

14 * ܒܬܪ ܕܐܫܬܠܡ ܕܝܢ ܝܘܚܢܢ .· ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܠܓܠܝܠܐ. ܘܟܪܙ ܗܘܐ ܣܒܪܬܐ
15 ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܡܪ. ܕܫܠܡ ܠܗ ܙܒܢܐ ܘܡܛܬ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܬܘܒܘ
16 ܘܗܝܡܢܘ ܒܣܒܪܬܐ. * ܘܟܕ ܡܗܠܟ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ ܕܓܠܝܠܐ .· ܚܙܐ ܠܫܡܥܘܢ ܘܠܐܢܕܪܐܘܣ
17 ܐܚܘܗܝ. ܕܪܡܝܢ ܡܨܝܕܬܐ ܒܝܡܐ. ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܨܝܕܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ.
18 ܬܘ ܒܬܪܝ .· ܘܐܥܒܕܟܘܢ ܕܬܗܘܘܢ ܨܝܕܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. * ܘܡܚܕܐ ܫܒܩܘ ܡܨܝܕܬܗܘܢ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ.
19 * ܘܟܕ ܥܒܪ ܩܠܝܠ .· ܚܙܐ ܠܝܥܩܘܒ ܒܪ ܙܒܕܝ ܘܠܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ. ܐܦ ܠܗܘܢ
20 ܒܣܦܝܢܬܐ ܕܡܬܩܢܝܢ ܡܨܝܕܬܗܘܢ. * ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ. ܘܡܚܕܐ ܫܒܩܘ ܠܙܒܕܝ ܐܒܘܗܘܢ
21 ܥܡ ܐܓܝܪܐ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ. * ܘܟܕ ܥܠܘ ܠܟܦܪܢܚܘܡ .· ܡܚܕܐ ܡܠܦ ܗܘܐ ܒܫܒܬܐ
22 ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ. * ܘܡܬܡܗܝܢ ܗܘܘ ܒܡܠܦܢܘܬܗ. ܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܓܝܪ ܐܝܟ
23 ܡܫܠܛܐ ܘܠܐ ܐܝܟ ܣܦܪܝܗܘܢ. * ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ .· ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ
24 ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ. ܘܩܥܐ ܘܐܡܪ. * ܡܢܐ ܠܢ ܘܠܟ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ. ܐܬܝܬ ܠܡܘܒܕܘܬܢ. ܝܕܥ
25 ܐܢܐ ܠܟ ܡܢܘ ܐܢܬ ܩܕܝܫܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܟܐܐ ܒܗ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܣܟܘܪ ܦܘܡܟ
26 ܘܦܘܩ ܡܢܗ. * ܘܫܚܠܦܗ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ .· ܘܩܥܬ. ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܢܦܩܬ ܡܢܗ.
27 * ܘܐܬܕܡܪܘ ܟܠܗܘܢ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ ܘܐܡܪܝܢ .· ܕܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ ܘܡܢܘ
ܗܘ ܗܢܐ ܝܘܠܦܢܐ ܚܕܬܐ. ܕܒܫܘܠܛܢܐ ܐܦ ܠܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܦܩܕ ܘܡܫܬܡܥܢ ܠܗ.
28 * ܘܡܚܕܐ ܢܦܩ ܛܒܗ ܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܓܠܝܠܐ.

Ad vesperam dominicæ post Epiphaniam. 2.

14 Postquàm autem traditus fuit in custodiam Johannes, contulit se Jesus in Galilæam, & prædicabat Evangelium regni Dei. 15 Ac dicebat, Completum est tempus, & appropinquavit regnum Dei: pœnitentiam agite, & credite Evangelio. 16 Quumque iter faceret circa mare Galilææ, conspexit Simonem & Andream fratrem ejus jacientes retia in mare: erant enim piscatores. 17 Et dixit eis Jesus, Venite post me, & efficiam vos piscatores hominum. 18 Et statim reliquerunt retia sua, & abiêre post eum. 19 Quumque prætergressus fuisset paululum, vidit Jacobum filium Zebedæi, & Johannem, ipsos quoque in navicula resarcientes retia sua: 20 Et vocavit eos: statimque reliquerunt Zebedæum patrem suum cum mercenariis, ac post eum abiêre. 21 Et quum ingressi fuissent Capharnahum, statim docebat in sabbathi in Synagogis eorum. 22 Et mirabantur doctrinam ejus: etenim docebat eos ut potestate valens, non ut Scribæ ipsorum. 23 Erat porrò in synagoga eorum homo in quo spiritus immundus: & vociferatus est, 24 & ait; Quid nobis & tibi, Jesu Nazarene? venisti ad perdendos nos? Novi te quisnam sis, Sancte Dei. 25 Et objurgavit eum Jesus, & ait; Occlude os tuum, & egredere ex eo. 26 Et prostravit eum spiritus immundus, & exclamavit voce magnâ, atque exiit ab eo. 27 Et obstupuerunt omnes: & disceptabant alius cum alio, & dicebant; Quid hoc est? & quænam est hæc doctrina nova, ut cum imperio & ipsismet spiritibus immundis præcipiat, & pareant ei? 28 Et statim exiit fama ejus in universam regionem Galilææ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهارم كزيدن مسيح شمعون را وشاكردان ديكر

14 * بعد از انك يحيي كرفتار شد * عيسي در جليل آمد * ومژده ملكوت خدا را منادی
15 مي زد * *ومي كفت روزكار تمام شد * وملكوت خدا رسيد توبه كنيد * وبدين مژده
16 ايمان بياوريد * *چون بر كنار درياي جليل مي كرديد ديد شمعون را واندراوس برادرش
17 را * دامها را در دريا مي انداختند براي انك ماهي كيران بودند * *عيسي بديشان
18 كفت از پس من بياييد * تا شما را ادمي كيران بسازم * *چون شنيدند دامهاء خود را
19 رها كردند ودر دنبال او رفتند * *چون اندكي ديكر كذشت * ديد يعقوب پسر زبدي را
20 ويوحنا برادرش را * ايشان نيز در كشتي بودند * دامهاء خودرا راست مي كردند * *مسيح
ايشانرا خواند * ايشان دام خود را با مزدوران كذاشتند * وپدر خود را زبدي را رها كردند *
ودر دنبال او رفتند

پنجم خوش كردن مرد ديوانه را

21 * وازانجا چون بكفر ناحوم در آمد بروز شنبه * در انجمنهاء ايشان تعليم مي داد * *ومردم 22
از تعليم او حيران مي ماندند * زيرا همچون مسلط وحاكم بايشان تعليم مي داد نه

IV. Eligit Christus Simeonem, & discipulos alios.

14 *Postquàm Johannes captus esset, Jesus in Galilæam venit, & Evangelium regni Dei prædicavit.* 15 *Et dixit; Tempus exactum est, & regnum Dei advenit: pœnitentiam agite, & huic Evangelio fidem adhibete.* 16 *Cùm ambularet autem in littore maris Galilææ, vidit Simeonem & Andream fratrem ejus retia in mare conjicientes, eò quòd piscium captores essent.* 17 *Jesus illis dixit; Post me venite, ut vos hominum captores faciam.* 18 *Cùm hoc audissent, retia sua reliquerunt, & post eum iverunt.* 19 *Cùm paululum processisset, vidit Jacobum filium Zebedæi & Johannem fratrem ejus; ipsi quoque in navi erant retia sua reconcinnantes.* 20 *Christus illos vocavit: illi autem retia sua cum mercenariis reliquerunt, & patrem suum Zebedæum missum facientes, eum secuti sunt.*

V. Sanatio hominis dæmoniaci.

21 *Et illinc profectus cùm Capharnahum ingressus esset, die sabbathi in synagogis eorum docuit.* 22 *Et homines à doctrina ejus percellebantur; quia tanquam princeps & judex doctrinam illis tradidit, non*

Verſio VULGATA LATINA.

14 Poſtquàm autem traditus eſt Joannes, venit Jeſus in Galilæam, prædicans
15 Evangelium regni Dei, Et dicens; Quoniam impletum eſt tempus, & appropinquavit
16 regnum Dei: pœnitemini, & credite Evangelio. Et prætereuns
ens ſecus mare Galilææ, vidit Simonem, & Andream fratrem ejus, mittentes
17 retia in mare: (erant enim piſcatores:) Et dixit eis Jeſus; Venite poſt
18 me, & faciam vos fieri piſcatores hominum. Et protinùs relictis retibus,
19 ſecuti ſunt eum. Et progreſſus indè puſillùm, vidit Jacobum Zebedæi, &
20 Joannem fratrem ejus, & ipſos componentes retia in navi: Et ſtatim vocavit
illos. Et relicto patre ſuo Zebedæo in navi cum mercenariis, ſecuti
21 ſunt eum. Et ingrediuntur Capharnaum: & ſtatim Sabbatis ingreſſus in ſynagogam,
docebat eos. Et ſtupebant ſuper doctrina ejus: erat enim docens 22
eos, quaſi poteſtatem habens, & non ſicut Scribæ. Et erat in ſynagoga 23
eorum homo in ſpiritu immundo: & exclamavit, Dicens; Quid nobis, & 24
tibi, Jeſu Nazarene: veniſti perdere nos? ſcio qui ſis, Sanctus Dei. Et 25
comminatus eſt ei Jeſus, dicens; Obmuteſce, & exi de homine. Et diſcerpens 26
eum ſpiritus immundus, & exclamans voce magnâ exiit ab eo. Et mirati 27
ſunt omnes, ita ut conquirerent inter ſe dicentes; Quidnam eſt hoc?
quænam doctrina hæc nova? quia in poteſtate etiam ſpiritibus immundis imperat,
& obediunt ei. Et proceſſit rumor ejus ſtatim in omnem regionem 28
Galilææ.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 15 * ومن بعد ان حبس يوحنا واتي يسوع الي الجليل * يكرز بانجيل ملكوت الله * قايلا قد كمل
16 الزمان وقرب ملكوت الله * فتوبوا وامنوا بالانجيل * فلما عبر علي بحر الجليل نظر سمعان
17 واندراوس اخاه يلقيان شباكهما في البحر لانهما كانا صيادين * فقال لهما يسوع اتبعاني
18 19 لاصيركما تصيدان الناس * فتركا شباكهما للوقت وتبعاه * فلما سار قليلا راي يعقوب بن
20 زبدي ويوحنا اخاه في سفينة ايضا يصلحان شباكهما * فدعاهما * فللوقت تركا اباهما
21 زبدي في السفينة مع الاجراء وتبعاه * فلما اقبل الي كفرناحوم كان يعلم في مجامعهم في
22 السبوت * فتعجبوا من تعليمه لانه كان يعلمهم كمن له سلطان لا كمثل الكتاب *

* الفصل الثالث *

23 24 * وكان في مجمعهم حينيذ رجل فيه روح نجس * فصاح * قايلا ما بالك معنا يا يسوع الناصري
25 اتيت هنا لتهلكنا * قد عرفت من انت يا قدوس الله * فانتهره يسوع قايلا اسدد فاك
26 27 واخرج منه * فصرعه الروح النجس وصاح بصوت عظيم وخرج منه * فبهت الجمع مخاطبا
بعضهم بعضا قايلين ما هو هذا التعليم الجديد * لانه بسلطان يامر الارواح النجسة
28 فتطيعه * وحينيذ ذاع خبره في كل مكان من كورة الجليل *

Et poſtquam incluſus fuit Johannes, venit Jeſus in Galilæam prædicare evangelium 14
regni Dei, Dicens; Jam expletum eſt tempus, & appropinquavit regnum Dei: convertimini igitur, & credite evangelio. 15
Et cùm tranſiſſet ſecus mare Galilææ, vidit Simonem & Andream fratrem ejus, jacientes retia ſua in mare, quippe qui eſſent piſcatores. 16
Et dixit eis Jeſus; Sequimini me, ut faciam vos piſcari homines. 17
Et reliquerunt retia ſua ſtatim, & ſecuti ſunt eum. 18
Et cùm progreſſus eſſet puſillùm, vidit Jacobum filium Zebedæi, & Johannem fratrem ejus in navi etiam, aptantes retia ſua. 19
Vocavitque eos & ſtatim reliquerunt patrem ſuum Zebedæum in navi cum mercenariis, & ſecuti ſunt eum. 20
Et cùm perveniſſet in Capharnahum, docebat in ſynagogis eorum, in ſabbathis. 21
Et admirati ſunt ob doctrinam ejus; quia ipſe docebat eos tanquam poteſtatem habens, non pro more ſcribarum. 22

Sectio tertia.

Et erat in ſynagoga eorum tunc homo, in quo erat ſpiritus immundus, qui clamavit, 23
Dicens; Quæ mens tua nobiſcum, Jeſu Nazarene? Num veniſti huc ad perdendum nos? Jam novi quis ſis, ô Sancte Dei. 24
Comminatus autem eſt ei Jeſus, dicens; Claude os tuum, & exi ab eo. 25
Ergò proſtravit eum ſpiritus immundus, & exclamavit voce magnâ, & exiit ab eo. 26
Et obſtupuit populus colloquens alter cum altero, dicentes; Quæ eſt hæc doctrina nova: quòd cum auctoritate imperat ſpiritibus immundis, & obediunt ei? 27
Et tunc emanavit fama ejus in omnem locum regionis Galilææ. 28

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 ወእምድኅረ : እሐዝዎ : ለዮሐንስ : መጽአ : እግዚእ : ኢየሱስ : ገሊለ :: ወሰበ
15 ከ : ወንጌለ : መንግሥተ : እግዚአብሔር:=፦ ወይቤ : በጽሐ : ጊዜሁ : ወቀርበት፡
16 መንግስተ : ሰማያት : ነስሑ : ወአምኑ : በወንጌል::=፦ ወእንዘ : ይኃልፍ : መንገ
ለ : ባሕረ : ገሊላ : ረከቦሙ : ለስምዖን : ወለእንድርያስ : እኁሁ : ያሠግሩ : ውስ
17 ተ : ባሕር : እስመ : መሠግራን : እሙንቱ::=፦ ወይቤሎሙ : እግዚእ : ኢየሱስ :
18 ንዑ : ትልውኒ : ወእሬስየክሙ : መሠግራነ : ሰብእ:=፦ ወኃደጉ : መሣግሪሆሙ : ወ
19 ተለውዎ : ሶቤሃ::=፦ ወኃሊፎ : እምህየ : ሕቀ : ረከቦሙ : ለያዕቆብ : ወለዮሐ
ንስ : እኁሁ : ደቂቀ : ዘብዴዎስ : ወለሊሁኒ : ምስሌሆሙ : ውስተ : ሐመር : ያስተ
20 ሠንዩ : መሣግሪሆሙ:=፦ ወጸውዖሙ : ወኃደጉ : ዘብዴዎስሃ : አባሆሙ : ምስለ : ዓሰ
21 ቡ : ውስተ : ሐመር : ወሖሩ : ወተለውዎ::=፦ ወሖሩ : ቅፍርናሖም : ወቦአ : በሰ
22 ንበተ : ምኵራበ : ወአኃዘ : ይምህሮሙ::=፦ ወአንከርዎ : መሀርቶ : እስመ : ከ
መ : መኰንን : ይሜህሮሙ : ወአኮ : ከመ : ፀሐፍቶሙ::=፦

በእንተ : ዘጋኔን::

23 ወሃሎ : ብእሲ : ዘጋኔን : ውስተ : ምኵራብ : ወአውየወ:=፦ ወይቤ : ምንት : ቢ
24 የ : ምስሌከ : እግዚእ : ኢየሱስ : ናዝራዊ : መጻእከኑ : ታጥፍአነ : ነአምር : እስ
25 መ : አንተ : ቅዱሱ : ለእግዚአብሔር : አንተ::=፦ ወገሠጾ : እግዚእ : ኢየሱስ :
26 ወይቤሎ : ተፈጸም : ወፃእ : እምኔሁ : መንፈስ: ርኩስ:=፦ ወአስተራገፀ : ውእቱ፡
27 ጋኔን : እኩይ: ወአውየወ : በዓቢይ : ቃል : ወወፅአ : እምኔሁ::=፦ ወደንገፁ : ኵ
ሎሙ : ወይቤሉ : በበይናቲሆሙ : ምንትኑ : ዝንቱ : ትምህርተ : ሐዲስ : ዘበትእዛ
28 ዝ : ይሌዝዞሙ : ለአጋንንት : ርኩሳን : ወያወፅኦሙ : በቃሉ:=፦ ወተሰምዐ : ነገ
ሩ : በኵሉ : በሐውርተ : ገሊላ::=፦

Et poſtquam prehendiſſent Johannem, venit Dominus Jeſus in Galilæam, & prædicavit 14
Evangelium regni Dei. Et dixit: Advenit tempus ejus, & appropinquavit 15
regnum cœlorum: pœnitentiam agite, & credite in Evangelio. Et prætereuns 16
juxta mare Galilææ, invenit Simonem & Andream fratrem ejus piſcantes
in mare: quia piſcatores erant: Et dixit iis Dominus Jeſus, Venite, ſequimini 17
me, & faciam vos piſcatores hominum. Et reliquerunt retia ſua, & ſequuti 18
ſunt eum ſtatim. Et recedens indè paululùm, invenit Jacobum & Johannem 19
fratrem ejus, filium Zebedæi, & ipſum etiam cum iis in nave reficientes
retia ſua. Et vocavit illos: & reliquerunt Zebedæum patrem eorum cum mercenariis 20
ejus in navi, & abeuntes ſequuti ſunt eum. Et quum perveniſſent Capernaum, 21
ingreſſus eſt in ſabbatho ſynagogam, & incepit docere illos. Et 22
admirati ſunt doctrinam ejus. Quia ſicut præpoſitus docebat illos, & non ſicut
Scribæ illorum.

De dæmoniaco.

Et fuit homo dæmoniacus in ſynagoga, & exclamavit, Et dixit; Quid mihi 23
tecum, Domine Ieſu Nazarene? veniſtine perdere nos? ſcimus quia tu Sanctus 24
Dei es. Et objurgavit eum Dominus Ieſus, & dicit ei; Obmuteſce, & exito 25
ab illo ſpiritus immunde. Et diſcerpſit eum iſte dæmon malus, & clamavit 26
cum magna voce, & exivit ab illo. Et mirati ſunt omnes: & dixerunt inter 27
ſe, Quænam eſt hæc doctrina nova, ut per mandatum imperet dæmonibus
immundis, & expellat eos voce ſuâ? Et audita eſt fama ejus in tota regione 28
Galilææ.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

23 همچون نويسندگان ايشان * ودر ميان ان جماعت * مردي بود كه جان پليد اورا
24 رنجه مي داشت * بانك زد * وكفت چه كار داري اي عيسي ناصري براي آن آمدي
25 كه مارا كم كني * ترا مي شناسم كيستي پاك خدا * عيسي برو بانك زد * وكفت
26 دهن خويشتن را ببند * وازو بدر اي * جان پليد ان مرد را انداخت * وباواز بلند بانك
27 زد وازش بدر آمد * همكنان در تعجب ماندند ويكي بيكي مي كفت اين چيست
وچه باشد اين تعليم نو بسلطنت مي ماند * وبجانهاء پليد نيز مي فرمايد وازو مي شنوند

ششم
خوش كردن مادرزن شمعونرا

28 * واز انجا خبر او در همه ولايتها فاش شد *

ſicut Scribæ illorum. Et in medio cœtûs illius homo erat, quem ſpiritus impurus vexabat: 23
& vociferatus eſt, Et dixit; Quid opus eſt tibi O Jeſu Nazarene? Propter hoc veniſti, ut nos perdas? Te novi qui ſis, Sanctus Dei. 24 73
Jeſus cum increpavit, & dixit; Os tuum occlude, & ex eo egredere. 25
Spiritus impurus hominem illum projecit, & voce altâ exclamavit, & ex illo egreſſus eſt. 26
Omnes admirabundi manſerunt, & alter alteri dixit; Hic quidnam eſt, & quænam eſt hæc doctrina nova? authoritati enim ſimilis eſt: & ſpiritibus impuris etiam imperat, & ei obediunt. 27

VI. Sanatio ſocrûs Simeonis.

Et illinc fama ejus per omnes provincias ſparſa eſt. 28

Et protinùs *ex* synagoga egredientes, venerunt in domum Simonis & An-
29 Καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀν- Β' ιη
dreæ, cum Jacobo & Joanne. *At* socrus Simonis decumbebat febricitans:
30 δρέου, μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. Ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα· β
& statim dicunt ei de illa. Et accedens *excitavit* eam, *apprehendens*
31 καὶ εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. Καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτήν, κρατήσας
manum ejus: & dimisit eam febris continuò, & ministrabat eis.
τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθέως, καὶ διηκόνει αὐτοῖς.
Vespere autem facto, cùm occidisset Sol, afferebant ad eum omnes
32 Ὀψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας Γ'
malè habentes, & *dæmoniacos*. Et civitas *tota coacta*
33 τοὺς κακῶς ἔχοντας, καὶ τοὺς δαιμονιζομένους. Καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐπισυνηγμένη
erat ad januam. Et curavit multos *malè habentes* variis *morbis*:
34 ἦν πρὸς τὴν θύραν. Καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις· ιε
& dæmonia multa ejiciebat: & non sinebat loqui *dæmonia*, *quòd nôssent* η
καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλε· καὶ οὐκ ἤφιε λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ᾔδεισαν
eum. Et *manè noctu* valdè surgens egressus *est*, *&* abiit in
35 αὐτόν. Καὶ πρωῒ ἔννυχον λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθε, καὶ ἀπῆλθεν εἰς ιζ
desertum locum, ibique orabat. Et *prosecuti sunt* eum Simon, & qui η
36 ἔρημον τόπον, (ξ) κἀκεῖ προσηύχετο. Καὶ κατεδίωξαν αὐτὸν ὁ Σίμων, καὶ οἱ
cum illo. Et *invenientes* eum, *dicunt* ei; Quia omnes quærunt te.
37 μετ' αὐτοῦ. Καὶ εὑρόντες αὐτόν, λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι (ο) πάντες ζητοῦσί σε.
Et ait illis; Eamus in *continua oppidula*, ut & ibi
38 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἄγωμεν εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα (π) κἀκεῖ

prædicem: ad hoc enim *egressus sum*. Et erat prædicans in synagogis
κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ ἐξελήλυθα. Καὶ ἦν κηρύσσων (ρ) ἐν ταῖς συναγωγαῖς 39
Δ' ιη eorum, in *omnem Galilæam*, & dæmonia ejiciens. Et venit
αὐτῶν, εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων. Καὶ ἔρχεται 40
β ad eum leprosus deprecans eum, & genu*petens eum*, *&* *dicens* ei;
πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν αὐτόν, καὶ γονυπετῶν αὐτόν, καὶ λέγων αὐτῷ,
Quòd si *velis*, potes me mundare. *At* Jesus *visceribus commotus*, *extendens*
Ὅτι ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. Ὁ δὲ Ἰησοῦς σπλαγχνισθείς, ἐκτείνας 41
manum, *tetigit* eum, *&* ait illi; Volo: mundare. Et *dicente*
τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εἰπόντος 42
eo, statim discessit ab eo lepra, & mundatus est. Et commina-
αὐτοῦ, εὐθέως ἀπῆλθεν (σ) ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. Καὶ ἐμβριμησά- 43
tus ei, statim ejecit illum: Et *dicit* ei; Vide nemini
μενος αὐτῷ, (τ) εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν· Καὶ λέγει αὐτῷ, Ὅρα (υ) μηδενὶ 44
quidquam dixeris: sed vade, *teipsum* ostende *Sacerdoti*, & offer
μηδὲν εἴπῃς· ἀλλ' ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε
pro emundatione tua quæ præcepit Moyses, in testimonium illis. Ille *verò*
ιθ περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Ὁ δὲ 45
ι egressus cœpit prædicare *multa*, & diffamare sermonem, ita ut *non ampliùs*
ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλά, καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι
ipsum posse manifestè in civitatem introire: sed foris in desertis
αὐτὸν δύνασθαι φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· (φ) ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις
locis *erat*: & conveniebant ad eum undique.
τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν (χ) παντόθεν.

MS.A. (ξ) καὶ ἐκεῖ (ο) πάντες σε ζητοῦσιν. (π) καὶ ἐκεῖ (ρ) εἰς τὰς συναγωγὰς (σ) ἡ λέπρα ἀπ' αὐτοῦ, (τ) ἐξέβαλεν αὐτὸν εὐθέως· (υ) μηδενὶ εἴπῃς· ἀλλὰ (φ) ἀλλὰ (χ) πάντοθεν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܘܢܦܩܘ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ܂ ܘܐܬܘ ܠܒܝܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܘܕܐܢܕܪܐܘܣ܂ ܥܡ ܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ܂
30 31 * ܘܚܡܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܪܡܝܐ ܗܘܬ ܒܐܫܬܐ܂ ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܥܠܝܗ܂ * ܘܩܪܒ ܐܚܕܗ ܒܐܝܕܗ
32 ܘܐܩܝܡܗ܂ ܘܡܚܕܐ ܫܒܩܬܗ ܐܫܬܗ ܘܡܫܡܫܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ܂ * ܒܪܡܫܐ ܕܝܢ ܒܡܥܪܒ ܫܡܫܐ
33 ܐܝܬܝܘ ܠܘܬܗ ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕܝܢ ܗܘܘ ܘܕܝܘܢܐ܂ * ܘܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ
34 ܟܢܝܫܐ ܗܘܬ ܠܘܬ ܬܪܥܐ܂ * ܘܐܤܝ ܠܤܓܝܐܐ ܕܒܝܫܐܝܬ ܥܒܝܕܝܢ ܗܘܘ ܟܘܪܗܢܐ ܡܫܚܠܦܐ܂
ܘܫܐܕܐ ܤܓܝܐܐ ܐܦܩ܂ ܘܠܐ ܫܒܩ ܗܘܐ ܠܫܐܕܐ ܕܢܡܠܠܘܢ܂ ܕܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ܂
35 * ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܬܪܝܢ ܕܨܘܡܐ * ܓ * ܘܒܨܦܪܐ ܩܕܡ ܛܒ ܩܡ܂ ܘܐܙܠ
36 37 ܠܐܬܪܐ ܚܪܒܐ ܘܬܡܢ ܡܨܠܐ ܗܘܐ܂ * ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܘܕܥܡܗ܂ * ܘܟܕ ܐܫܟܚܘܗܝ
38 ܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܟܠܢܫ ܒܥܝܢ ܠܟ܂ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܗܠܟܘ ܠܩܘܪܝܐ ܘܠܡܕܝܢܬܐ
39 ܕܩܪܝܒܢ܂ ܕܐܦ ܬܡܢ ܐܟܪܘܙ܂ ܠܗܕܐ ܓܝܪ ܐܬܝܬ܂ * ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ
40 ܒܟܠܗ ܓܠܝܠܐ܂ ܘܫܐܕܐ ܡܦܩ ܗܘܐ܂ * ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ ܓܪܒܐ܂ ܘܢܦܠ ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ܂ ܘܒܥܐ ܗܘܐ
41 ܡܢܗ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ܂ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܕܟܝܘܬܝ܂ * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܬܪܚܡ
42 ܥܠܘܗܝ܂ ܘܦܫܛ ܐܝܕܗ ܩܪܒ ܠܗ ܘܐܡܪ܂ ܨܒܐ ܐܢܐ ܐܬܕܟܐ܂ * ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܐܙܠ ܡܢܗ
43 44 ܓܪܒܗ ܘܐܬܕܟܝ܂ * ܘܐܟܐ ܒܗ ܘܐܦܩܗ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܚܙܝ ܠܐ ܠܐܢܫ ܬܐܡܪ܂ ܐܠܐ
ܙܠ ܚܘܐ ܢܦܫܟ ܠܟܗܢܐ܂ ܘܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ ܥܠ ܕܐܬܕܟܝܬ܂ ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܡܘܫܐ ܠܤܗܕܘܬܗܘܢ܂
45 * ܗܘ ܕܝܢ ܟܕ ܢܦܩ ܫܪܝ ܠܡܟܪܙܘ ܤܓܝ܂ ܘܐܦܪܣܝ ܡܠܬܐ܂ ܐܝܟ ܕܠܐ ܢܫܟܚ ܗܘܐ ܝܫܘܥ
ܓܠܝܐܝܬ ܠܡܥܠ ܠܡܕܝܢܬܐ܂ ܐܠܐ ܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܒܕܘܟܬܐ ܚܪܒܬܐ ܗܘܐ܂ ܘܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܡܢ ܟܠ ܕܘܟ܂

Et egressi è synagoga venerunt domum Si- 29
monis & Andreæ cum Jacobo & Johanne.
Socrus autem Simonis dejecta erat in fe- 30
brim: & dixerunt ei de illa. Accedensque 31
prehendit eam manu ejus, & erexit eam: &
illicò dimisit eam febris, & ministrabat eis.
Sub vespere autem in occasu solis, adduxe- 33
runt ad eum omnes illos qui erant malè af-
fecti, necnon dæmoniacos. Civitas autem
universa coacta erat ad portam. Et sanavit 34
quamplurimos qui malè affecti erant morbis
variis; & dæmonia multa ejecit: nec per-
mittebat ipsis dæmoniis ut loquerentur,
quòd ipsum noverant.

Matutinis dominicæ secundæ jejunii. 3.

Et manè admodum antevertens surrexit. ab- 35
iitque in locum desertum, & illîc orabat.
Quærebant autem eum Simon, quíque cum 36
eo erant. Et quum invenissent eum, dicunt 37
ei; Omnes homines quærunt te. Ait illis, 38
Ite in oppida & urbes proximas, ut & illîc
prædicem: ad hoc enim veni. Et prædi- 39
cabat in cunctis synagogis eorum in univer-
sa Galilæa: & ejiciebat dæmonia. Et ve- 40
nit ad eum leprosus, & procidit ad pedes
ejus, & precabatur eum, eique dicebat; Si
vis, potes me mundare. Ipse verò Jesus 41
misertus est ejus: & extendens manum su-
am tetigit eum, & ait; Volo, mundus esto.
Et in illa ipsa hora discessit ab eo lepra ejus, 42
ac mundus effectus est. Et inhibuit ei, & 43
ejecit eum. Et dixit ei, Vide ne fortè cui- 44
quam dicas; sed abi, ostende teipsum sacer-
dotibus, & offer oblationem pro purgatio-
ne tua, sicuti præcepit Moses, ut sit eis testi-
monio. Is autem quum exiisset, cœpit 45
prædicare vehementer, & divulgavit sermo-
nem: adeò ut nequiret Jesus apertè ingre-
di civitatem: sed foris degebat in loco de-
serto, & veniebant ad eum ex omni loco.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

29 30 * وار انجمن بيرون آمد ودرخانه شمعون واندراوس در رفت * با يعقوب ويوحنا * مادر زن†
31 شمعون درتب افتاده بود * احوال اورا بمسيح كفتند * در حال پيش زن آمد * ودست
بر وي نهاد * صحت يافت برخاست وتب اورا رها كرد * بعد ازان بندكي وخدمت مي
32 كرد * * در شبهنكام وقت فرو رفتن افتاب * رنجوران† ومصروعان† بسيار پيش او آوردند *
33 34 * وتمامت شهر انجا كرد شده بودند * ورنجوران بسيار كه در دشخواريها وهلاكت
نزديك بودند خوش كرد * وديوان بسيار از ديوانكان بيرون كرد * ورها نمي كرد كه
35 ديوان سخن كويند * براي انك اورا مي شناختند * وقت صباح بر خاست * وبجاء ويران
36 37 رفت وانجا نماز مي كرد * *شمعون وديكران كه با وي بودند اورا مي جستند * *چون
38 يافتند * بدو كفتند كه همه خلق ترا مي جويند * جواب داد كه ديهها وشهرها
39 نزديك اند برويد كه انجا نيز مژده بدهيم * كه براي اين امده ام * *ودر همه انجمنها وهمه
جليل منادي مي زد وديوانرا بدر مي كرد

Et è synagoga egressus est, & in 29
domum Simeonis & Andreæ in-
travit, cum Jacobo & Johanne.
Socrus autem *Simeonis in febrim* 30
inciderat, cujus casum Christo nar-
rant. Illicò ad mulierem accessit, 31
& manum ei imposuit, unde *salu-*
tem adepta surrexit, et febris il-
lam deseruit; post quod serviti-
um et ministerium illis *præstitit.*
Vespere, tempore occasûs Solis, 32
ægrotantes et epilepticos multos
ad eum attulerunt. Et tota civi- 33
tas ibi congregati erant. Et ægro- 34
tos multos, qui graviter labo-
rantes et exitio propinqui erant,
sanos effecit; et dæmonia multa è
dæmoniacis exegit, et non permi-
sit ut dæmonia verbum loqueren-
tur, eò quod ipsum nôssent. Tem- 35
pore matutino surrexit, et in lo-
cum desertum abiit, et illîc ora-
vit. Simeon et alii, qui cum 36
illo erant, ipsum quærebant. Cùm 37
invenissent, illi dixerunt; Omnes
quidem homines te quærunt. Re- 38
sponsum dedit, Quin pagos et ci-
vitates quæ *propinquæ sunt ad-*
ite; nam illîc etiam evangelium
prædicabimus: quia propter hoc ve-
ni. Et in omnibus synagogis et totâ 39
Galilæâ prædicavit, et dæmonia
ejecit.

Verſio VULGATA LATINA.

29 Et protinùs egredientes de ſynagoga, venerunt in domum Simonis & Andreæ, cum
30 Jacobo & Joanne. Decumbebat autem ſocrus Simonis febricitans : & ſtatim di-
31 cunt ei de illa. Et accedens elevavit eam, apprehenſâ manu ejus : & continuò di-
32 miſit eam febris, & miniſtrabat eis. Veſpere autem facto cùm occidiſſet Sol, af-
33 ferebant ad eum omnes malè habentes, & dæmonia habentes : Et erat omnis ci-
34 vitas congregata ad januam. Et curavit multos qui vexabantur variis languori-
35 bus, & dæmonia multa ejiciebat, & non ſinebat ea loqui, quoniam ſciebant eum.
36 Et diluculò valdè ſurgens, egreſſus abiit in deſertum locum, ibíque orabat. Et
37 proſecutus eſt eum Simon, & qui cum illo erant. Et cùm inveniſſent eum, dixe-
38 runt ei; Quia omnes quærunt te. Et ait illis ; Eamus in proximos vicos , & ci-
vitates, ut & ibi prædicem : ad hoc enim veni. Et erat prædicans in ſynagogis 39
eorum, & in omni Galilæa, & dæmonia ejiciens. Et venit ad eum leproſus de- 40
precans eum : & genu flexo dixit ei ; Si vis , potes me mundare. Jeſus autem 41
miſertus ejus, extendit manum ſuam : & tangens eum, ait illi ; Volo : Mundare.
Et cùm dixiſſet, ſtatim diſceſſit ab eo lepra, & mundatus eſt. Et comminatus eſt 42
ei, ſtatímque ejecit illum : Et dixit ei ; Vide, nemini dixeris : ſed vade, oſten- 43
de te principi ſacerdotum, & offer pro emundatione tua , quæ præcepit Moyſes 44
in teſtimonium illis. At ille egreſſus cœpit prædicare, & diffamare ſermonem, ita 45
ut jam non poſſet manifeſtè introire in civitatem, ſed foris in deſertis locis eſſet, &
conveniebant ad eum undique.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 30 * وللوقت خرج من المحفل ودخل بيت سمعان واندراوس * ومعه يعقوب ويوحنا * وكانت حماة
31 سمعان ملقاة محمومة * فقالوا له من اجلها * فتقدم وامسك بيدها واقامها فتركتها الحمي
32 33 حينيذ وكانت تخدمهم * ولما كان المساء قدموا اليه جميع المسقومين والمجانين * والمدينة
34 كلها اجتمعت علي الباب * فابرا كثيرين ممن كان باسوء حال باصناف الامراض * وشياطين
كثيرة اخرج ولم يدعها تنطق لمعرفتها اياه *

* الفصل الرابع *

35 36 * وبكرا جدا بالغداة قام وخرج الي البرية وكان يصلي هناك * وكان سمعان ومن معه
37 38 يطلبونه * فلما وجدوه قالوا له ان الكل يطلبونك * فقال لهم سيروا بنا الي اماكن اخر
39 من المدن القريبة منا لنكرز هناك ايضا فاني لهذا وافيت * واقبل يبشر في مجامعهم في كل
40 الجليل ويخرج الشياطين * فوافاه ابرص ساجدا له وطالبا اليه قايلا يا سيد ان شيت قدرت
41 42 ان تطهرني * فتحنن عليه ومد يده ولمسه * وقال له قد شيت فاطهر * فبرا ذلك الابرص
43 44 للوقت وطهر * فنهاه للوقت * قايلا لا تعرف احدا * بل امض فار الكاهن نفسك وقرب قربانا
45 عن تطهيرك كما اوصي موسي لشهادتهم * فلما خرج اذاع امره حتي ان يسوع لم يقدر ان
يدخل المدينة ظاهرا * فلجا الي القفر واجتمع اليه الناس من كل موضع *

Et protinùs exiit è ſynagoga, & ingreſ- 29
ſus eſt domum Simonis & Andreæ, ſicum
habens *Jacobum & Johannem. Erat q;* 30
ſocrus Simonis jactata ſebricitans, &
dixerunt ei de illa: Quare acceſſit & 31
apprehendit manum ejus, erexitque il-
lam, & reliquit eam ſebris tunc : &
miniſtrabat eis. Cùm autem ſactum eſ- 32
ſet ſerò, obtulerunt ei omnes ægros &
dæmoniacos : Et civitas omnis conve- 33
nerat ad januam. Et curavit multos ex 34
eis qui erant in miſerrimo ſtatu varia-
rum infirmitatum : Item dæmonia mul-
ta ejecit : nec permittebat eis loqui, eò
quòd agnoſcerent ipſum.

Sectio quarta.

Et ſummo manè craſtino ſurrexit, exi- 35
itque in deſertum & orabat illic. Si- 36
mon autem & qui cum illo erant, quæ-
rebant eum. Cúmque inveniſſent eum , 37
dixerunt ei, Omnes te quærunt. Ait il- 38
lis, Ducite nos in loca alia ex civita-
tibus proximis nobis, ut prædicemus ibi
quoque, nam ad hoc veni: Cœpitque præ- 39
dicare in ſynagogis eorum in tota Gali-
læa, & ejicere dæmonia, Venit autem 40
ad eum leproſus adorans eum, & depre-
cans eum, dicens : ô Domine, ſi vis ; po-
tes mundare me. Miſertúſque eſt ejus, 41
& extendit manum ſuam, & tetigit
eum, ac dixit ei, Jam volui, mundare.
Et ſanatus eſt ille leproſus illicò , & 42
mundatus eſt. Et interdixit ei protinùs, 43
Dicens ; Ne ſignificâris ulli, ſed vade , 44
& oſtende ſacerdoti teipſum, & offer
munus pro mundatione tua , ſicut præ-
cepit Moyſes, in teſtimonium eorum. At 45
quum exiiſſet , promulgavit rem ejus ,
adeò ut Jeſus non poſſet introire civita-
tem palàm : ſed recepit ſe in deſertum,
& convenerunt ad eum homines ex
omni loco.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ፡ ሐማተ፡ ጴጥሮስ፡፡=÷

29 ወወፂኦ፡ እምኵራብ፡ ቦአ፡ ቤተ፡ ስምዖን፡ ወምስሌሁ፡ እንድርያስ፡ ወያዕቆብ፡ ወዮ-
30 ሐንስ፡፡=÷ ወሐማቱ፡ ለስምዖን፡ ትፈፅን፡ ወነገርዎ፡ በእንቲአሃ፡ ወቀርበ፡ ኀቤሃ፡ ወ
31 ኣኀዛ፡ እዴሃ፡ ወአንሥአ፡ ወኀደጋ፡ ፈፀንታ፡ ሶቤሃ፡ ወተንሥአት፡ ወተልእከቶሙ፡፡=÷

በእንተ፡ እለ፡ ተፈወሱ፡ እምብዙኃ፡ ደዌ፡፡=÷

32 ወመሲዮ፡ ጊዜ፡ የዓርብ፡ ፀሐይ፡ ኣምጽኡ፡ ኀቤሁ፡ ኵሎ፡ ድዉያነ፡ ወእለሂ፡
33 ለጋንንት፡፡=÷ ወተጋብኡ፡ ኀቤሁ፡ ኵሉ፡ ሃገር፡ ኀበ፡ ኣንቀጽ፡፡=÷ ወፈወሶሙ፡
34 ለብዙኃን፡ ድዉያን፡ ወሕሙማን፡፡ ወአውፅኦሙ፡ ለብዙኃን፡ አጋንንት፡ ወኢያበ
35 ውሖሙ፡ ይንብቡ፡ እስመ፡ ያእምርዎ፡ ከመ፡ ውእቱ፡ ክርስቶስ፡፡=÷ ወበጽባሕ፡
36 ተንሥአ፡ ወእሴለየ፡ ጥቀ፡ ወፂኦ፡ ወሖረ፡ ሐቅለ፡ ወጸለየ፡ በህየ፡፡=÷ ወዴገንዎ፡
37 ስምዖን፡ ወእለ፡ ምስሌሁ፡፡=÷ ወረከብዎ፡ ወይቤልዎ፡ እንጋ፡ ኵሉ፡ የኀሥሡከ፡፡=÷
38 ይቤሎሙ፡ ተንሥኡ፡ ንሖር፡ ካልኣተኒ፡ አህጉረ፡ ከመ፡ በህየኒ፡ እስብክ፡ እስመ፡ እንበይኒ፡
39 ዝንቱ፡ ተፈነውኩ፡ ወእሰብክ፡ በምኵራቦሙ፡ ወፃእኩ፡፡=÷ ወሖረ፡ ወሰበከ፡ በምኵ
ራቦሙ፡ በኵሉ፡ ገሊላ፡ ወያወፅእ፡ አጋንንተ፡፡=÷

በእንተ፡ ዘለምጽ፡፡=÷

40 ወመጽአ፡ ዘለምጽ፡ ኀቤሁ፡ ወአስተብረከ፡ ወአስተብቍዖ፡ ወይቤሎ፡ እግዚኦ፡ እመሰ፡
41 ፈቀድከ፡ ትክል፡ አንጽሖትየ፡፡=÷ ወምሕሮ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወሰፍሐ፡ እዴሁ፡ ወ
42 ገሰሶ፡ ወይቤሎ፡ እፈቅድ፡ ንጻሕ፡፡=÷ ወብሂሎ፡ ከመዝ፡ ሐየወ፡ ለምጹ፡ ሶቤሃ፡፡=÷
43 ወገሠጾ፡ ወፈነዎ፡፡=÷ ወይቤሎ፡ ዑቅ፡ ኢትንግር፡ ወኢለመኑሂ፡ ወሑር፡ ወአፍትን፡ ርእ
44 ሰከ፡ ለካህን፡ ወአብእ፡ መባእከ፡ በእንተ፡ ዘነጻሕከ፡ በከመ፡ አዘዘ፡ ሙሴ፡ ከመ፡ ይኩን፡ ስ
45 ምዐ፡ ሳዕሌሆሙ፡፡=÷ ወወፂኦ፡ አኀዘ፡ ይሰብክ፡ ወይነግር፡ ብዙኃ፡ እስከ፡ ያነክሩ፡
ኵሉ፡ ሃገር፡ ወስእነ፡ በዊአ፡ ሃገር፡ ክሡተ፡ ኣላ፡ አፍአ፡ ገደመ፡ ይነብር፡ ወይመጽኡ፡ ኀቤሁ፡ እምኵልሄ፡፡=÷

De ſocru Petri.

Et egrediens è ſynagoga intravit domum Simonis, & cum eo Andreas, & Jaco- 29
bus, & Johannes. Et ſocrus Simonis febricitabat : & dicunt ei de illa. Et acceſſit 30
ad eam, & prehendit manum ejus, & erexit eam ; & reliquit eam febris ejus ſta- 31
tim, & reſurrexit, & miniſtravit iis.

De iis qui ſanati ſunt de multis morbis.

Et veſpere facto, tempore occidentis ſolis, attulerunt ad eum omnes morboſos, & 32
dæmoniacos. Et coacta fuit ad eum tota civitas ad oſtium. Et ſanavit multos 33
morboſos, & malè patientes, & exire fecit multos dæmones, & non ſinebat eos 34
loqui, quia ſciebant quòd ille *erat* Chriſtus. Et manè ſurrexit, & multâ nocte 35
exiit, & abiit *in* deſertum, & oravit ibi. Et ſequuti ſunt eum Simon, & qui cum 36
illo *erant*. Et invenerunt eum, & dixerunt ei, Igitur omnes quærunt te. Dicit 37
iis, Surgite eamus *ad* alias civitates, ut illîc prædicemus: quia propter hoc miſſus 38
fui, & *ut* prædicem in ſynagogis eorum exivi. Et ivit, & prædicavit in ſynago 39
gis eorum in tota Galilæa : & exire fecit dæmones. *De Leproſo.*
Et venit leproſus ad eum, & genuflexit, & oravit eum, & dicit ei; Domine, ſi vis 40
potes purgare me. Et miſertus eſt ejus Dñs Jeſus, & extendit manum ſuam, & te- 41
tigit eum, & dixit ei, Volo, mundare. Et dum loquens erat hoc modo, ſanavit le- 42
pram ejus ſtatim. Et comminatus eſt ei, & miſit eum : Et dixit ei, Vide ne dicas 43
alicui ; & abi, & accelerato te ad ſacerdotem, & offer munus tuũ propterea quòd 44
purgatus es, ſicut præcepit Moyſes, ut fiat teſtimoniũ illis. Et egreſſus cœpit præ- 45
dicare, & dicere multa, adeò ut miraretur tota civitas, & non potuit intrare *in* ci-
vitatem manifeſté: ſed foris in deſerto manebat, & venerunt ad eum undique.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

40 هفتم صحت دادن بمرد پيس • * آمد پيش مسيح † مردي كه
رنج پيسي داشت * ودر پاء او افتاد ازو درخواست كرد * وكفت اكر بخواهي تواني
41 مرا خوش كردن * عيسي بران مرد رحمت كرد * ودست خودرا سوي او كشاد * وبدو
42 43 كفت مي خواهم كه پاك شوي * همانـدم پيسي ازو رفت وپاك شد * عيسي برو بانك
44 زد * وكفت * نبادا كه بكسي بكويي * الا برو خويشتن را بكوهنان † بنماي *
45 وعوض پاك شدني تو قربان پيش كش * انچنانك موسي فرمود براي كواهي ايشان * آن مرد
چون بدر آمد باواز بلند منادي مي زد * وآن خبر را اشكارا كرد * چنانك عيسي نمي توانست
كه بشهر در ايد * بيرون مي بود در ولايات * واز هر جايي مردم پيش او مي آمدند *

VII Curatio hominis leproſi.

Et venit ad Chriſtum vir qui morbũ 40
lepræ habuit, & pedibus ejus ad-
volutus ab eo petiit, & dixit; Si vis,
potes me ſanare. Jeſus ejus viri 41
miſertus eſt, & manum ſuam ad eum
porrexit , & illi dixit ; Volo ut
mundus ſis. Eodem momento lepra ab 42
eo diſceſſit, & mundatus eſt. Jeſus 43
ei intentavit vocem, Et dixit; Vi- 44
de *ne cui dicas : ſed abi , teipſum*
ſacerdotibus oſtende ; & pro purga-
tione tui munus offer , quemadmo-
dum Moſes juſſit in teſtimonium il-
lis . Homo ille, quum egreſſus eſſet, 45
voce altâ prædicavit, & ejus rei
famam publicavit; ita ut Jeſus cum
non poſſet in urbem intrare , extra
maneret in regionibus : & ex omni
loco homines ad eum veniebant.

CAP. II. β'.

Et iterum intravit *in* Capharnaum *per* dies : & auditum eſt quòd in *domum*
1 (α) ΚΑὶ πάλιν εἰσῆλθεν εἰς Καπερναὺμ δι' ἡμερῶν· καὶ ἠκούσθη ὅτι εἰς οἶκόν — κα
eſſet : Et *confeſtim* *coacti ſunt* multi , ut non *ampliùs* *capere* neque *quæ* ad ja- α
2 ἐστι· Καὶ εὐθέως συνήχθησαν πολλοὶ, ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύ-
nuam : & loquebatur eis verbum. Et *veniunt* ad eum, paralyticum fe-
3 ραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν, παραλυτικὸν φέ- Ε'
rentes, *ſublatum* à quatuor. Et non *valentes* *appropinquare* *ei* *propter*
4 ροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. Καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσαι αὐτῷ διὰ
turbam, *detexerunt* tectum ubi erat, & *perfodientes* ſubmiſerunt graba-
τὸν ὄχλον, ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράββα-
tum, in quo paralyticus jacebat.. *Videns* autem Jeſus fidem illorum,
5 τον, ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν,
ait paralytico ; Fili, dimittuntur tibi peccata tua. Erant autem
6 λέγει τῷ παραλυτικῷ, Τέκνον, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. Ἦσαν δέ
quidam *Scribarum* illic ſedentes, & *ratiocinantes* in cordibus
τινες τῶν Γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις
ſuis ; Quid hic ſic loquitur *blaſphemias ?* Quis poteſt dimittere pecca-
7 αὐτῶν, Τί οὗτος οὕτω λαλεῖ βλασφημίας ; Τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτί-
ta, ſi *non unus* Deus ? *Et* ſtatim *agnoſcens* Jeſus ſpiritu ſuo,
8 ας, εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός ; Καὶ εὐθέως ἐπιγνοὺς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ,
quia ſic *ratiocinantur* *in* ſeipſis, *dixit* illis ; Quid iſta *ratiocinamini*
ὅτι (β) οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς, Τί ταῦτα διαλογίζεσθε
in cordibus veſtris ? Quid eſt facilius, dicere paralytico; Di-
ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν ; Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ, Ἀφ- 9
mittuntur tibi peccata : an dicere ; Surge, & tolle tuum graba-
έωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν, Ἔγειραι, καὶ (γ) ἆρόν σου τὸν κράββα-
tum, & deambula ? Ut autem ſciatis quia *auctoritatem* habet filius hominis
τον, καὶ περιπάτει ; Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου 10
dimittendi in terra peccata, (ait paralytico ;) Tibi dico, Surge,
ἀφιέναι ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας, (λέγει τῷ παραλυτικῷ,) Σοὶ λέγω, Ἔγειραι, 11
& tolle grabatum tuum, & vade in domum tuam. Et ſurrexit ſtatim, &
καὶ ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ ἠγέρθη εὐθέως, καὶ 12
tollens *grabatum,* *egreſſus eſt* coram omnibus : ita ut *obſtupeſcere* omnes, & *glori-*
ἄρας τὸν κράββατον, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξά-
ficare Deum, dicentes ; Quia nunquam ſic vidimus. Et egreſſus eſt rursùs *ſecus*
ζειν τὸν Θεὸν, λέγοντας, Ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν. Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ 13
mare : & omnis turba veniebat ad eum, & docebat eos. Et
ϛ' τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ 14
κα *prætergrediens* vidit Levi Alphæi, ſedentem ad telonium : & ait
β παράγων εἶδε Λευῒν τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον· καὶ λέγει
illi ; Sequere me. Et ſurgens ſecutus eſt eum.
αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι· καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

MS. A. (α) Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν (β) οὕτως αὐτοὶ διαλογίζονται (γ) ἆρον τὸν κράβαττόν σου,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܬܠܬ ܕܨܘܡܐ * ܕ * * ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

ܘܥܠ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܠܟܦܪܢܚܘܡ ܠܝܘܡܬܐ. ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܕܒܒܝܬܐ ܗܘ. * ܐܬܟܢܫܘ 1
ܣܓܝܐܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܢܚܘܕ ܐܢܘܢ. ܐܦܠܐ ܩܕܡ ܬܪܥܐ. ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܡܠܬܐ. 2
* ܘܐܬܘ ܠܘܬܗ. ܘܐܝܬܝܘ ܠܗ ܡܫܪܝܐ ܟܕ ܫܩܝܠ ܒܝܢ ܐܪܒܥܐ. * ܘܟܕ ܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܬܩܪܒܘ 3 4
ܠܘܬܗ ܡܛܠ ܟܢܫܐ. ܣܠܩܘ ܠܗܘܢ ܠܐܓܪܐ. ܘܫܩܠܘ ܛܛܠܝܠܐ ܕܐܬܪ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܝܫܘܥ.
ܘܫܒܩܘ ܥܪܣܐ ܕܪܡܐ ܗܘܐ ܒܗ ܡܫܪܝܐ. * ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ. ܐܡܪ 5
ܠܗ ܠܡܫܪܝܐ. ܒܪܝ ܫܒܝܩܝܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ. * ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܬܡܢ ܐܢܫܐ ܡܢ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ 6
ܕܝܬܒܝܢ. ܘܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܒܠܒܗܘܢ. * ܕܡܢܘ ܗܢܐ ܡܡܠܠ ܓܘܕܦܐ. ܡܢܘ ܡܫܟܚ 7
ܠܡܫܒܩ ܚܛܗܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܚܕ ܐܠܗܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܒܪܘܚܗ ܕܗܠܝܢ ܡܬܚܫܒܝܢ 8
ܒܢܦܫܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܠܝܢ ܒܠܒܟܘܢ. * ܐܝܕܐ ܦܫܝܩܐ 9
ܠܡܐܡܪ ܠܡܫܪܝܐ. ܕܫܒܝܩܝܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ. ܐܘ ܠܡܐܡܪ ܕܩܘܡ ܫܩܘܠ ܥܪܣܟ ܘܗܠܟ.
* ܕܬܕܥܘܢ ܕܝܢ ܕܫܠܝܛ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܐܪܥܐ ܠܡܫܒܩ ܚܛܗܐ. ܐܡܪ ܠܡܫܪܝܐ. * ܠܟ 10 11
ܐܡܪ ܐܢܐ ܩܘܡ ܫܩܘܠ ܥܪܣܟ ܘܙܠ ܠܒܝܬܟ. * ܘܩܡ ܒܪ ܫܥܬܗ. ܘܫܩܠ ܥܪܣܗ 12
ܘܢܦܩ ܠܥܝܢ ܟܠܗܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܬܕܡܪܘܢ ܟܠܗܘܢ ܘܢܫܒܚܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܟܕ ܐܡܪܝܢ.
ܕܠܐ ܡܡܬܘܡ ܚܙܝܢ ܗܟܢܐ. * ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܬܠܬ ܕܩܝܡܬܐ * ܗ *
* ܘܢܦܩ ܬܘܒ ܠܘܬ ܝܡܐ. ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܐܬܐ ܗܘܐ ܠܘܬܗ ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. * ܘܟܕ 13 14
ܥܒܪ ܚܙܐ ܠܠܘܝ ܒܪ ܚܠܦܝ ܕܝܬܒ ܒܝܬ ܡܟܣܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܬܐ ܒܬܪܝ. ܘܩܡ ܐܙܠ ܒܬܪܗ.

Ad oblationem dominicæ tertiæ jejunii. 4.

CAP. II.

ET ingreſſus eſt rurſum Jeſus in Caphar- 1
nahum ad dies. Et quum audîſſent eum domi
eſſe, Congregati ſunt quamplurimi, ita ut 2
non poſſet eos comprehendere ne veſtibulum
quidem januæ, & loquebatur cum eis ſermo-
nem. Et venerunt ad eum, & obtulerunt ei 3
paralyticum qui bajulabatur inter quatuor.
Quumque non poſſent ad eum accedere pro- 4
pter turbam, conſcenderunt tectum, & abſ-
tulerunt umbraculum loci in quo erat Jeſus,
dimiſeruntque grabbatum in quo jacebat pa-
ralyticus. Quum autem vidiſſet Jeſus fidem 5
eorum, dixit illi paralytico ; Fili mi, remit-
tuntur tibi peccata tua, Erant autem illîc 6
ex Scribis & Phariſæis quidam ſedentes : &
cogitabant in corde ſuo; Quid iſte loqui- 7
tur blaſphemiam ? quis poteſt remittere pec-
cata, niſi unus Deus ? Jeſus autem cognovit 8
ſpiritu ſuo quòd talia cogitarent apud ſe : &
dixit eis, Quid iſta cogitatis in corde veſtro?
Utrùm facilius eſt dicere paralytico , Remit- 9
tuntur tibi peccata tua ; an dicere , Surge,
tolle grabbatum tuum, & ambula ? Ut au- 10
tem cognoſcatis quia potis eſt Filius hominis
in terra remittere peccata, dixit paralytico;
Tibi dico, Surge , tolle grabbatum tuum, & 11
abi domum tuam. Et ſurrexit eo ipſo mo- 12
mento, tulitque grabbatum ſuum, & exiit in
conſpectu omnium, adeò ut mirarentur
omnes, & glorificarent Deum, dicentes;
Nunquam vidimus quicquam tale.

Matutinis dominicæ tertiæ poſt Surrectionem. 5.

Et exiit rurſum ad mare: & omnes turbæ ve- 13
niebant ad eum, & docebat eos. Quumque 14
prætergreſſus eſſet , vidit Levi filium Hal-
phæi ſedentem inter exactores : dixitque ei,
Veni poſt me : & ſurgens abiit poſt eum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

هشتم خوش كردن مبتلايي كه ازبام فرود اويختند

* ديكر بار عيسي در كفرناحوم درآمد * وروزي چند انجا بود چون شنيدند كه درخانه 1
است * * بسياران انجا كرد شدند * تا حدي كه در خانه نمي كنجيدند * ونه پيش درنيز * 2
وعيسي بديشان كلمه مي كفت * * واوردند يكي شل سست اندام * دست وپاي بي كار چهار 3
مرد اورا بر كرفته بودند * * وچال نبود ازانبوهي خلق كه اورا پيش عيسي برند * 4
عاقبت بالاي بام بردند * وشل را بر تختهٔ نهادند وچهار كوشه تخته را بچهار ريسمان
بستند * واز روزنه پيش عيسي فروكذاشتند * آنجا كه او نشسته بود * * چون عيسي اورا 5
ديد كفت فرزند من كناهان تو عفو شد * * نويسندكان ومعتزلان كه انجا 6
بودند * در دل خود مي انديشيدند * * كه كيست اين كه افتري مي كند * 7
نتواند كناه را عفو كردن بغير خدا تنها * * عيسي درون ايشانرا دانست كه چه 8
مي انديشند * بديشان كفت [در دل خود چه مي انديشيد] * كداميين اسانترست * 9
بشل كفتن تختهٔ خود بر كير وبكار خود برو * يا كفتن كه كناه تو عفو شد *

VIII. Sanatio ægroti quem de tecto ſummiſerunt.

CAP. II.

Iterum Jeſus in Caphar-nahum in- 1
travit, & dies aliquot illic erat: cùm
autem audirent eum in domo eſſe ,
Multi illuc congregati ſunt, uſque 2
adeò ut domo non caperentur, ne qui-
dem præ foribus: et Jeſus illis ſer-
monem locutus eſt. Et adduxerunt 3
quendam paralyticum , membra ſo-
lutum, manibus & pedibus mune-
re ſuo minimè fungentibus: quatuor
viri itaque illum deportabant. Et 4
cum non eſſet locus propter turbam
populi, quo illum ad Jeſum perfer-
rent, tandem ſuper tectum tulerunt;
& paralyticum lectulo impoſitum ,
quatuor angulis lectuli totidem fu-
nibus annexis per feneſtram ad Je-
ſum demiſerunt, in locum ubi ille
ſedens erat. Cùm Jeſus eum vide- 5
ret , dixit ; Fili mi , peccata tua
condonata ſunt. Scribæ & Phari- 6
ſæi qui illic erant, in corde ſuo co-
gitabant : Quiſnam hic eſt qui 7
blaſphemat ? nemo poteſt peccatum
condonare, niſi Deus ſolus. Jeſus 8
intimum eorum cognovit, quid co-
gitarent, & illis dixit ; In corde
veſtro quid cogitatis ? Utrum facili- 9
us eſt , paralytico dicere; Lectulum
tuum tolle, & ad negotium tuum
abi ; aut dicere , Peccatum tuum
remiſſum eſt ?

Verſio VULGATA LATINA.

CAP. II.

1 ET iterùm intravit Capharnaum poſt dies, 2 Et auditum eſt quòd in domo eſſet: & convenerunt multi, ita ut non caperet neque ad januam, & loquebatur
3 eis verbum. Et venerunt ad eum ferentes paralyticum, qui à quatuor portaba-
4 tur. Et cùm non poſſent offerre eum illi præ turba, nudaverunt tectum ubi erat:
5 & patefacientes ſubmiſerunt grabatum, in quo paralyticus jacebat. Cùm autem
vidiſſet Jeſus fidem illorum, ait paralytico; Fili, dimittuntur tibi peccata tua.
6 Erant autem illìc quidam de Scribis ſedentes, & cogitantes in cordibus ſuis;
7 Quìd hic ſic loquitur? blaſphemat. Quis poteſt dimittere peccata, niſi ſolus Deus? Quo ſtatim cognito Jeſus ſpiritu ſuo, quia ſic cogitarent intra ſe, dicit illis; 8
Quìd iſta cogitatis in cordibus veſtris? Quid eſt facilius, dicere paralytico; Di- 9
mittuntur tibi peccata, an dicere; Surge, tolle grabatum tuum, & ambula? Ut 10
autem ſciatis quia Filius hominis habet poteſtatem in terra dimittendi peccata, (ait
paralytico) Tibi dico; Surge, tolle grabatum tuum, & vade in domum tuam. 11
Et ſtatim ſurrexit ille: &, ſublato grabato, abiit coram omnibus, ita ut miraren- 12
tur omnes, & honorificarent Deum, dicentes; Quia nunquam ſic vidimus. Et 13
egreſſus eſt rurſùs ad mare: omniſque turba veniebat ad eum, & docebat eos. Et 14
cùm præteriret, vidit Levi Alphæi ſedentem ad telonium, & ait illi; Sequere me.
Et ſurgens ſecutus eſt eum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الخامس *

1 * ثم بعد ايام دخل كفرناحوم ايضا وسمع انه في بيت * وللوقت اجتمع اليه كثيرون 2
3 حتي لم يسعهم البيت ولا قدام الباب ايضا وكان يكلمهم * فجاوا اليه بواحد مخلع تحمله
4 اربعة * ولما لم يقدروا ان يدخلوا به اليه من اجل الجمع صعدوا على السطوح * ونقبوا
5 سقف البيت الذي كان فيه ودلوا السرير مع المخلع الذي كان راقدا عليه * فلما علم
6 يسوع امانتهم قال لذلك المخلع يا بني مغفورة لك خطاياك * وكان هناك قوم من الكتبة
7 جلوسا ففكروا في قلوبهم * لماذا هذا يجدف هكذي * من يقدر ان يغفر الخطايا الا الله
8 الواحد * فعلم يسوع بروحه فكرهم فقال لهم لم تفكرون بهذا في قلوبكم * ايما ايسر ان 9
10 يقال للمخلع مغفورة لك خطاياك او ان اقول قم واحمل سريرك واذهب * لتعلموا ان لابن
11 الانسان سلطانا علي الارض ان يغفر الخطايا * ثم قال لذلك المخلع * لك اقول قم واحمل
12 سريرك واذهب الي بيتك * فقام للوقت وحمل سريره وخرج قدام جميعهم * فبهتوا جميعهم
ومجدوا الله قائلين ما راينا قط مثل هذا *

* الفصل السادس *

13 * ثم خرج الي شاطي البحر واجتمع اليه جمع كبير وعلمهم * وبينما هو مجتازا راي لاوي 14
بن حلفاء جالسا على التعشير فقال له اتبعني فقام وتبعه *

Sectio quinta.

CAP. II.

Tum poſt dies aliquot ingreſſus eſt Capharnabum denuó: & auditum eſt eum eſſe in domo quadam. 1 *Statimque convenerunt ad eum permulti, ita ut non caperet eos domus, ne quidē ante januam etiā. Et alloquebatur eos.* 2 *Obtulerunt autem ei quendam paralyticum, quem portabant quatuor.* 3 *At quum non potuiſſent illum introducere ad eum præ turba, aſcenderunt in tecta, & perforaverunt laqueare domûs in qua erat, & ſubmiſerunt lectum cum paralytico, ſuper quo jacebat.* 4 *Cùmque cognoviſſet Jeſus fidem illorum, dixit illi paralytico; O Fili mi, dimiſſa tibi ſunt peccata tua.* 5 *Erant autem ibi nonnulli ex Scribis ſedentes, qui cogitaverunt in cordibus ſuis;* 6 *Quorſum iſte blaſphemat hoc pacto? Quis poteſt dimittere peccata, niſi Deus ſolus?* 7 *Scivit autem Jeſus in ſpiritu ſuo cogitationem eorum, & dixit eis; Quare cogitatis hoc in cordibus veſtris?* 8 *Utrùm facilius eſt dicere paralytico, Dimiſſa tibi ſunt peccata tua: an dicere, Surge, & tolle grabbatum tuum, & abi?* 9 *Ut ſciatis eſſe filio hominis poteſtatem ſuper terram dimittendi peccata, tunc ait illi paralytico, Tibi dico; Surge, tolle grabbatum tuum, & vade in domum tuam.* 10 11 *Et ſurrexit illicò, tulitque grabbatum ſuum, & exiit coram omnibus. Et obſtupuerunt omnes, atque glorificaverunt Deum, dicentes; Non vidimus unquam tale quid.* 12

Sectio ſexta.

Deindè egreſſus eſt ad litus maris, & convenit ad eum turba magna, & docuit eos. 13 *Et dum ipſe præteriret, vidit Levi filium Halphæi ſedentem ad exactionem decimarum: & dixit ei, Sequere me: & ſurrexit, ac ſecutus eſt eum.* 14

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ወበዊእ፡ ካዕበ፡ ሃገረ፡ ቅፍርናሖም፡ ጐንደየ፡ ውስተ፡ ቤት፡ ወሶበ፡ ሰምዑ፡ ከመ፡ ሀ
2 ሎ፡=፦ ወተጋብኡ፡ ብዙኃን፡ እስከ፡ ሊያገምሮሙ፡ ወሊ፡ ኀበ፡ ኆኅት፡ ወይነግሮ
ሙ፡ ቃሎ፡ ለእለ፡ መጽኡ፡ ኀቤሁ፡፡=፦

በእንተ፡ መፃጕዕ፡፡=፦

3 ወአምጽኡ፡ ድውየ፡ መፃጕዐ፡ ወይጸውርዎ፡ በዓራት፡ አርባዕቱ፡ እደው፡=፦ ወስ
4 እኑ፡ አብእቶ፡ ኀበ፡ ሃሎ፡ እስመ፡ ጽፋቅ፡ ሰብእ፡ ኀበ፡ ሃሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወነሠቱ፡
5 ጠፈረ፡ ወአውረድዎ፡ ምስለ፡ ዓራቱ፡ ዘደቤሁ፡ ይሰክብ፡ ውእቱ፡ መፃጕዕ፡=፦ ወርአ
ዮ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሃይማኖቶሙ፡ ወይቤሎ፡ ለውእቱ፡ መፃጕዕ፡ ወልድየ፡ ተኃድገ፡
6 ለከ፡ ኃጢአትከ፡፡=፦ ወሃለዉ፡ ጸሐፍት፡ ይነብሩ፡ ወሐለዩ፡ በልበሙ፡=፦ ወይቤሉ፡
7 ምንትኑ፡ ዘከመዝ፡ ይነብብ፡ ፅርፈተ፡ ወመኑ፡ ይክል፡ ኃዲገ፡ ኃጢአት፡ ዘእንበለ፡ አ
8 ሐዱ፡ እግዚአብሔር፡፡=፦ ወአእመሮሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በመንፈሱ፡ ከመ፡ ከመ
9 ዝ፡ ይሔልዩ፡ ወይቤሎሙ፡ ለምንት፡ ከመዝ፡ ትሔልዩ፡ በልብክሙ፡=፦ ምንት፡ ይቀል
ል፡ አምብዚሎቱ፡ ለዝ፡ መፃጕዕ፡ ተኃድገ፡ ለከ፡ ኃጢአትከ፡፡ አምብዚሎቱ፡ ለድውይ፡
10 ተንሥእ፡ ወንሣእ፡ ዓራተከ፡ ወሑር፡ በእግርከ፡፡=፦ ከመ፡ ታእምሩ፡ ከመ፡ ብውሕ፡
ሎቱ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ከመ፡ ይኅድግ፡ ኃጢአተ፡ ቢደበ፡ ምድር፡ ወካ
11 ዕበ፡ ይቤሎ፡ ለውእቱ፡ ድውይ፡=፦ ለከ፡ እብለከ፡ ተንሥእ፡ ወንሣእ፡ ዓራ
12 ትከ፡ ወእቱ፡ ቤትከ፡=፦ ወተንሥአ፡ ሶቤሃ፡ ወነሥአ፡ ዓራቶ፡ ወወፅአ፡ በቅድ
መ፡ ኵሉ፡ ወደንገፁ፡ ኵሎሙ፡ ወአእኰትዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወይብሉ፡ ግሙ
13 ራ፡ ሊርኢነ፡ ዘከመዝ፡፡=፦ ወእምዝ፡ ሖረ፡ ካዕበ፡ መንገለ፡ ባሕር፡ ወሖሩ፡
ኀቤሁ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡ ወይሜህሮሙ፡፡=፦

በእንተ፡ ሌዊ፡ መጸብሐዊ፡፡=፦

14 ወኃሊፎ፡ እምህየ፡ ርእዮ፡ ላሌዊ፡ ወልደ፡ እልፍዮስ፡ እንዘ፡ ይነብር፡ ኀበ፡ መጽ
ባሕ፡ ወይቤሎ፡ ትልወኒ፡ ወተንሥአ፡ ወተለዎ፡፡=፦

CAP. II.

ET intrans iterum civitatem Capernaum moram fecit in domo, & ſtatim 1
audierunt quòd adfuerat: Et coacti ſunt multi, uſque adeò ut non caperent 2
eos ne ad januam. Et loquebatur verbum ſuum venientibus ad eum.

De paralytico.

Et adduxerunt infirmum Paralyticum, & portârunt eum in lecto quatuor homi- 3
nes. Et non potuerunt inducere eum ubi erat, quia multitudo *erat* hominum, 4
ubi erat Dominus Jeſus, & perfregerunt tectum, & ſubmiſerunt eum cum lecto
ſuo ſuper quo jacebat ille paralyticus. Et vidit Dominus Jeſus fidem eorum, & 5
dixit illi paralytico; Fili mi, remittuntur tibi peccata tua. Et fuerunt ſcribæ ſe- 6
dentes, & cogitârunt in cordibus ſuis, Et dixerunt; Quare ille talem loquitur 7
blaſphemiam? & quis poteſt remittere peccata niſi unus Deus? Et cognovit Do- 8
minus Jeſus in ſpiritu ſuo quòd hujuſmodi cogitabant: & dixit iis, Quare talia
cogitatis in corde veſtro? Quid facilius eſt, utrùm dicere huic paralytico; Re- 9
mittuntur tibi peccata tua? vel dicere infirmo, Surge, & accipe lectum tuum, &
abi in pedibus tuis? Ut notum faceret, quòd permiſſum eſt illi filio hominis ut 10
remittat peccata ſuper terram, & iterum dixit illi infirmo; Tibi dico, Surge, & 11
accipe lectum tuum, & ito domum tuam. Et ſurrexit ſtatim, & accepit 12
lectum ſuum; & egreſſus eſt coram omnibus: & mirati ſunt omnes; & honori-
ficârunt Deum, & dixerunt; Nunquam vidimus talia. Et tunc egreſſus eſt iterum 13
ad mare, & venerunt ad eum omnes populi; & docebat eos.

De Levi publicano.

Et egrediens illinc vidit Levi filium Alphæi ſedentem ad telonium, & dixit 14
illi; Sequere me: & ſurrexit, & ſequutus eſt eum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

10 * تا بدانید که فرزند ادمی بر زمین حکم دارد * که گناه مردم را عفو کند * بدان شل گفت
11 * ترا می گویم برخیز تخت خود بر گیر وبخانهٔ خود برو * همانندم ان شل برابر همه 12
خلق برخاست وتختهٔ خود بر گرفت * وبخانه رفت انچنانك همه خلق در تعجب ماندند *
وخدایرا ستایش دادند * ومی گفتند که از روزگار قدیم ما این چنین ندیده ایم

نهم گزیدن مسیح لیوی بن حلفا را که متی خوانده می شود

13 * چون بار دیگر عیسی بکنار دریا رفت * وهمه جماعت پیش او می آمدند * ایشانرا
14 تعلیم می داد * *[وچون گذشت] لیوی بن حلفا را دید درمیان سود خوران وضامنان
نشسته * بدو گفت در دنبال من بیا برخاست ودر پی مسیح رفت

Ut ſciatis, quòd Filius hominis in terra poteſtatem habet, ut peccata hominum remittat: paralytico illi dixit; 10 *Tibi dico, Surge, lectum tuum tolle, & in domum tuam abi.* 11 *Continuò paralyticus ille coram omni populo ſurrexit, & lectulum ſuum ſuſtulit, & domum abiit: adeò ut univerſus populus in admiratione manerent, ac Deo laudem tribuerent & dicerent; A tempore quidem antiquo nos tale quid non vidimus.* 12

IX. Eligit Chriſtus Levi filium
Alphæi, qui Matthæus
vocatur.

Cùm iterum Jeſus ad littus maris proficiſceretur, ac tota turba ad illū accederet, illos docuit. 13 *Et cùm præteriret, Levi filium Alphæi vidit inter publicanos & mancipes ſedentem: ipſi dixit, Poſt me veni. Surrexit & Chriſtum ſecutus eſt.* 14

Et factum est *in* *accumbere* *ipsum* in domo illius, & multi publicani & pecca-
15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ (δ) ἁμαρ-
tores simul discumbebant Jesu, & discipulis ejus: erant enim multi, & sequebantur
τωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοί, καὶ ἠκολούθησαν
eum. Et Scribæ & Pharisæi videntes *eum edentem* cum publicanis
16 αὐτῷ. Καὶ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἰδόντες (ε) αὐτὸν ἐσθίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν
& peccatoribus, dicebant discipulis ejus; *Quid, quòd* cum publicanis & peccatoribus
καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Τί ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν
manducat & bibit? *Et audiens* Jesus, ait illis; Non *usum* habent va-
17 ἐσθίει καὶ πίνει; Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύ-
lentes medico, sed malè *habentes*. Non veni vocare justos, sed peccato-
οντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ (ζ) ἁμαρτω-
res *ad pœnitentiam*. Et erant discipuli Joannis, & *illi* *Pharisæorum*
18 λοὺς εἰς μετάνοιαν. Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, (η) καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων
jejunantes: & veniunt, & dicunt illi; Quarè discipuli Joannis,
νηστεύοντες· καὶ ἔρχονται, καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Διατί οἱ μαθηταὶ (θ) Ἰωάννου,
& *illi* Pharisæorum jejunant, *at tibi* discipuli non jejunant?
καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσι;
Et ait illis Jesus; Num possunt filii *thalami*, *in quo* sponsus
19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος
cum illis est, jejunare? *Quantum tempus* cum seipsis habent sponsum, non
μετ' αὐτῶν ἐστι, νηστεύειν; ὅσον χρόνον μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον, οὐ

κβ
β

possunt jejunare. Venient autem dies, cùm auferetur ab eis
δύνανται νηστεύειν. Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ 20
sponsus, & tunc jejunabunt in illis diebus. *Et* nemo *addi-*
νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν (ι) ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Καὶ οὐδεὶς ἐπί- 21
tamentum panni *impoliti* assuit *in* vestimento veteri: *si verò non,* aufert
βλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιρράπτει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μή, (κ) αἴρει τὸ
supplementum *ipsius* novum *veteris*, & *pejor* scissura fit. Et ne-
πλήρωμα αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. Καὶ οὐ- 22

κγ
β

mo *injicit* vinum novum in utres veteres: *si verò non*, *dirumpit* vinum *novum*
δεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μή, ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος
utres, & vinum *effunditur*, & utres *pereunt*: sed vinum novum in
τοὺς ἀσκούς, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς
utres novos *injiciendum*. Et factum est *prætervadere* *eum* *in* Sabba-

κδ
β

ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον. Καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάββα- 23
tis per sata, & cœperunt discipuli ejus *iter facere vellentes*
σι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς
spicas. *Et* Pharisæi dicebant ei; Ecce quid faciunt in Sabba-
στάχυας. Καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, Ἴδε τί (λ) ποιοῦσιν ἐν τοῖς σάββα- 24
tis, quod non licet? Et *ipse* ait illis; Nunquam legistis quid fece-
σιν, ὃ οὐκ ἔξεστι; Καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποί- 25
rit David, quando *usum* habuit, & esuriit ipse, & qui cum eo?
ησε Δαβίδ, ὅτε χρείαν ἔσχε, καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;

MS. A. (δ) ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο (ε) αὐτὸν μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίοντα, ἔλεγον (ζ) ἁμαρτωλούς. Καὶ ἦσαν (η) καὶ οἱ Φαρισαῖοι (θ) Ἰωάννου νηστεύουσιν, (ι) ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκκους ἀγνάφου ἐπιράπτει (κ) αἴρει ἀπ' αὐτοῦ τὸ πλήρωμα τὸ (λ) ποιοῦσιν, ὃ οὐκ ἔξεστιν τοῖς σάββασιν; Καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܣܡܝܟ ܒܒܝܬܗ . ܣܓܝܐܐ ܡܟܣܐ ܘܚܛܝܐ ܣܡܝܟܝܢ ܗܘܘ ܥܡ ܝܫܘܥ *
16 ܘܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܐܝܬ ܗܘܘ ܓܝܪ ܣܓܝܐܐ ܘܐܬܘ ܒܬܪܗ. * ܘܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܟܕ
ܚܙܐܘܗܝ ܕܐܟܠ ܥܡ ܡܟܣܐ ܘܥܡ ܚܛܝܐ . ܐܡܪܝܢ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܢܘ ܕܥܡ
17 ܡܟܣܐ ܘܚܛܝܐ ܐܟܠ ܘܫܬܐ. * ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܣܢܝܩܝܢ
ܚܠܝܡܐ ܠܐܣܝܐ. ܐܠܐ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫ ܒܝܫ ܥܒܝܕܝܢ. ܠܐ ܐܬܝܬ ܕܐܩܪܐ ܠܟܐܢܐ ܐܠܐ
18 ܠܚܛܝܐ. * ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܢ ܕܝܘܚܢܢ ܘܕܦܪܝܫܐ ܨܝܡܝܢ ܗܘܘ. ܘܐܬܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ.
19 ܠܡܢܐ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ ܘܕܦܪܝܫܐ ܨܝܡܝܢ . ܘܬܠܡܝܕܝܟ ܕܝܠܟ ܠܐ ܨܝܡܝܢ. * ܐܡܪ
ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܡܐ ܡܫܟܚܝܢ ܒܢܝ ܓܢܘܢܐ ܥܕܡܐ ܕܚܬܢܐ ܥܡܗܘܢ ܗܘ ܕܢܨܘܡܘܢ .
20 ܠܐ. * ܢܐܬܘܢ ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ . ܡܐ ܕܐܫܬܩܠ ܚܬܢܐ ܡܢܗܘܢ . ܗܝܕܝܢ ܢܨܘܡܘܢ ܒܗܘ
21 ܝܘܡܐ. * ܠܐ ܐܢܫ ܪܡܐ ܪܘܩܥܬܐ ܚܕܬܐ ܘܚܐܛ ܥܠ ܡܐܢܐ ܒܠܝܐ. ܕܠܐ ܢܫܩܘܠ ܡܠܝܘܬܗ ܗܘ
22 ܚܕܬܐ ܡܢ ܒܠܝܐ . ܘܗܘܐ ܨܪܝܐ ܪܒܐ. * ܘܠܐ ܐܢܫ ܪܡܐ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܒܙܩܐ ܒܠܝܐ. ܕܠܐ
ܢܨܪܐ ܚܡܪܐ ܙܩܐ. ܘܙܩܐ ܐܒܕܝܢ ܘܚܡܪܐ ܡܬܐܫܕ. ܐܠܐ ܪܡܝܢ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ . ܒܙܩܐ ܚܕܬܐ.

* ܕܫܒܬܐ ܕܐܪܒܥ ܕܨܘܡܐ * ܘ *

23 ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܙܠ ܝܫܘܥ ܒܫܒܬܐ ܒܝܬ ܙܪܥܐ . ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܡܗܠܟܝܢ ܗܘܘ ܘܡܠܓܝܢ *
24 25 ܫܒܠܐ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܦܪܝܫܐ. ܚܙܝ ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܒܫܒܬܐ ܡܕܡ ܕܠܐ ܫܠܝܛ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܝܫܘܥ. ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܡܢܐ ܥܒܕ ܕܘܝܕ . ܟܕ ܐܣܬܢܩ ܘܟܦܢ ܗܘ ܘܕܥܡܗ.

* Factum est autem quum discumberet in ædibus illius, ut multi telonarii & peccatores discumberent cum Jesu, & cum discipulis ejus. Erant enim permulti, & post eum ve- 16
nerant. Scribæ verò & Pharisæi quum viderent eum manducantem cum telonariis ac peccatoribus, dixerunt discipulis ipsius; Quid est quòd cum telonariis & peccatoribus manducat & bibit? Quod quum audisset 17
Jesus, ait illis; Non indigent sani medico; sed ii qui variis malis affecti sunt. Non veni vocatum justos, sed peccatores. Discipu- 18
li verò Johannis & Pharisæorum jejunabant, veneruntque, ac dicunt ei; Quare discipuli Johannis & Pharisæorum jejunant, tui verò ipsius discipuli non jejunant? Ait illis 19
Jesus, Nunquid possunt filii thalami, quamdiu sponsus cum eis est, jejunare? Minimè.
Venient autem dies quum auferetur sponsus 20
ab eis, tunc jejunabunt in illo die. Nemo 21
immittit panniculum novum, & assuit vestimento veteri, ne detrahat supplementum suum ille novus ex vetere, fiatque scissura major. Et nemo injicit vinum novum in utres 22
veteres, ne vinum disrumpat utres; & utres pereant, & vinum effundatur: sed injiciunt vinum novum in utres recentes.

Hebdomadâ quartâ jejunii. 6.

Et factum est quum iter faceret Jesus Sab- 23
batho per sata, ut discipuli ejus inter ambulandum defricarent spicas. Et dicunt ei 24
Pharisæi, Vide quid faciunt Sabbatho, id quod non licet. Ait illis Jesus, Nunquam 25
legistis quid fecerit David quum egeret ac famesceret, quique cum eo erant?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 دهم نشستن عيسي با سود خوران واعتراض معترلان بر وي *چو در خانهٔ متي
نشسته بود * بسيار † سود خوران * وضامنان * وكنه كاران * با عيسي وبا شاكردان او نشسته
16 بودند * براي انك بسياران در دنبال متي آمدند * *نويسندكان ومعترلان چون ديدند كه
با سود خوران وكنه كاران مي خورد * با شاكردان كفتند * كه بزرك شما چرا با سود خوران
17 وكنه كاران مي خورد ومي اشامد * *چون عيسي شنيد بديشان كفت * تن درستان محتاج
بزشك نيستند * الا رنجوران كه در عذاب ودشخواري باشند * نيامدم كه صديقانرا بخوانم الا
كنه كارانرا يازدهم اعتراض معترلان بر شاكردان براي روزه ومثل خيكها
18 * معترلان كفتند * كه شاكردان يحيي روزه مي داشتند وشاكردان † تو روزه نمي دارند *
19 * عيسي بديشان كفت * فرزندان عروسي چندانك داماد با ايشان باشد * روزه
20 21 ندارند * *بيايد وقتي كه داماد از ميان ايشان بر داشته شود * انكه روزه بدارند * *نشايد
كه كسي بستاند † جامهٔ نو وبر جامهٔ پوسيده وژنده بدوزد * تا نو قوت از كهن نستاند *

X. Sessio Jesu cum publicanis,
& altercatio Pharisæorum
cum eo.

Cùm autem in domo Matthæi sede- 15
ret, multi publicani, & mancipes, & peccatores cum Jesu & cum discipulis ejus sedebant: eò quòd mul-
ti Matthæum sequerentur. Scribæ 16
& Pharisæi cùm viderent quòd cum publicanis & peccatoribus comederet, discipulis dixerunt; Præceptor vero vester quare cum publicanis & peccatoribus comedit & bibit? Cùm Jesus audiret, illis 17
dixit; Corpore sanis opus medico non est, sed ægrotis, qui dolorem & ærumnam patiuntur: non veni ut justos vocarem, sed peccatores.

XI. Disceptatio Pharisæorum
cum discipulis de jejunio,
& parabola utrium.

Pharisæi dixerunt; Discipu- 18
li Johannis quidem jejunium habent, discipuli verò tui jejunium non servant. Jesus illis dixit; Fi- 19
lii thalami, quamdiu sponsus cum ipsis fuerit, non jejunant. Venturum 20
est tempus quo sponsus è medio illorum sublatus erit, tunc jejunium celebrabunt. Haud convenit ut quis- 21
piam accipiat pannum novum, & vestimento detrito & lacero insuat, ne novum robur à veteri accipiat;

Verſio VULGATA LATINA.

15 Et factum eſt, cùm accumberet in domo illius, multi publicani & peccatores ſimul
diſcumbebant cum Jeſu, & diſcipulis ejus : erant enim multi, qui & ſequebantur
16 eum. Et Scribæ & Phariſæi videntes quia manducaret cum publicanis &
peccatoribus, dicebant diſcipulis ejus ; Quarè cum publicanis & peccatoribus
17 manducat & bibit Magiſter veſter ? Hoc audito Jeſus ait illis ; Non neceſſe
habent ſani medico, ſed qui malè habent : non enim veni vocare juſtos, ſed
18 peccatores. Et erant diſcipuli Joannis & Phariſæi jejunantes : & veniunt, &
dicunt illi ; Quarè diſcipuli Joannis & Phariſæorum jejunant, tui autem diſcipuli
19 non jejunant ? Et ait illis Jeſus ; Numquid poſſunt filii nuptiarum,
quamdiù ſponſus cum illis eſt, jejunare? Quanto tempore habent ſecum ſponſum,
non poſſunt jejunare. Venient autem dies cùm auferetur ab eis ſponſus : 20
& tunc jejunabunt in illis diebus. Nemo aſſumentum panni rudis aſſuit veſtimento 21
veteri : alioquin aufert ſupplementum novum à veteri, & major ſciſſura
fit. Et nemo mittit vinum novum in utres veteres : alioquin dirumpet vinum 22
utres, & vinum effundetur, & utres peribunt : ſed vinum novum in utres novos
mitti debet. Et factum eſt iterùm cùm Dominus ſabbatis ambularet per ſata, & 23
diſcipuli ejus cœperunt progredi, & vellere ſpicas. Phariſæi autem dicebant 24
ei ; Ecce, quid faciunt ſabbatis quod non licet ? Et ait illis ; Numquid legiſtis 25
quid fecerit David, quando neceſſitatem habuit, & eſuriit ipſe, & qui
cum eo erant ?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وفيما هو متكي في بيت لاوي وكان كثيرون من العشارين والخطاة متكيين مع يسوع
16 وتلاميذه * وكان كثير قد تبعوه * كتبة وفريسيون فراوه ياكل مع الخطاة والعشارين *
17 فقالوا لتلاميذه ما بال معلمكم ياكل ويشرب مع العشارين والخطاة * فسمع يسوع ذلك
فقال لهم لا يحتاج الاصحاء الي الاطباء لكن المعذبون بالامراض * لم ات لادعوا الابرار
بل الخطاة الي التوبة *

* الفصل السابع *

18 * وكان تلاميذ يوحنا والفريسيين يصومون * فجاوا وقالوا له ما بال تلاميذ يوحنا والفريسيين
19 يصومون وتلاميذك لا يصومون * فاجابهم يسوع قايلا هل يستطيع بنوا العرس ان يصوموا
20 ما دام العروس معهم * بل ستاتي ايام اذا ارتفع العروس فحينيذ يصومون * كما انه لا يرقع
21 انسان ثوبا باليا بخرقة جديدة الا سحط الجديدة البالي فيخرقه * ولا تصب خمر حديثة في
22 رقاق قديمة الا تخرق الرقاق وتنصب الخمر * بل تصب الخمر الحديثة في رقاق جدد *

* الفصل الثامن *

23 * وكان بينما هو ماشي في يوم السبت بين الزروع بداء تلاميذه وهم ماشون يفركون سنبلا
24 وياكلون * فقال له الفريسيون انظر كيف يفعلون في يوم السبت ما لا يحل * فقال لهم
25 اما قراتم قط ما صنع داود حيث جاع واحتاج ومن معه *

Et dum ipſe accumberet in domo Levi, 15
eſſetque multi ex publicanis & peccatoribus
accumbentes cum Jeſu & diſcipulis ejus : multi quoque ſecuti fuiſſent
eum, Tum Scribæ tum Phariſæi 16
viderunt illum comedentem cum peccatoribus
& publicanis, dixeruntque
diſcipulis ejus ; Quâ mente magiſter
veſter manducat & bibit cum exactoribus
decimarum, & peccatoribus ? Audivit 17
autem Jeſus hoc, & dixit eis ;
Non egent ſani medicis, ſed vexati infirmitatibus.
Non veni vocare juſtos,
ſed peccatores ad pœnitentiam.

Sectio ſeptima.

Diſcipuli autem Johannis & Phariſæorum 18
jejunabant : & venerunt ac dixerunt
ei, Quare diſcipuli Johannis
& Phariſæorum jejunant, diſcipuli verò
tui non jejunant ? Reſpondit eis Jeſus, 19
dicens ; Num poſſunt filii nuptiarum
jejunare quandiu ſponſus adeſt cum
eis ? Sed venient dies, cùm auferetur 20
ſponſus, tunc jejunabunt. Quemadmodum 21
non reſarcit quis veſtimentum
attritum aſſumento novo, alioquin attrahet
recens attritum, & lacerabit illud.
Neque infunditur vinum novum in 22
utres veteres : alioquin diſrumpentur
utres, & effundetur vinum : verùm
infunditur vinum novum in utres
novos.

Sectio octava.

Accidit autem ut dum ipſe ambularet in 23
die ſabbathi inter ſemina, cœpiſſent diſcipuli
ejus iter facientes deſricare ſpicas,
& comedere. Quare dixerunt ei 24
Phariſæi, Vide quomodo faciant in die
ſabbathi quod non licet. Ait illis, Nonne 25
legiſtis unquam quid fecerit David,
quando eſuriit & fuit neceſſitate compulſus,
quique cum eo erant ?

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወእምዝ፡ምሰሐ፡ በቤቱ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወብዙኃን፡ ኃጥአን፡ ወመጸብሐን፡ ረፈቁ፡
ምስሌሁ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወአርደኢሁ፡ ወብዙኃን፡ እሙንቱ ፡ ወተለውዎ፡ጸሐፍ
16 ት ፡ ወፈረሰዊያን፡፡=፦ ወርእዮሙ፡ ከመ፡ ይበልዕ ፡ ምስለ ፡ ኃጥአን፡ወመጸብሐን ፡
ይቤልዎሙ ፡ ለአርደኢሁ ፡ ለምንት ፡ ሊቅክሙ ፡ ይበልዕ ፡ ምስለ ፡ ኃጥአን ፡ ወመ
17 ጸብሐን ፡ ወይሰቲ፡፡=፦ ወሰሚዖ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ይቤሎሙ ፡ ሕሙማን ፡ ይ
ፈቅድዎ ፡ ለዓቃቤ ፡ ሥራይ ፡ ወአኮ ፡ ጥዑያን ፡ ኃጥአነ ፡ መጻእኩ ፡ እጸውዕ ፡ ወ
18 አኮ ፡ ጻድቃነ፡፡=፦ ወአርደኢሁሰ ፡ ለዮሐንስ ፡ ወእለሂ ፡ ፈረሰዊያን ፡ ይከውኑ ፡
ይጸውሙ ፡ ወሖሩ ፡ ወይቤልዎ ፡ በእፎ ፡ አርደኢሁ ፡ ለዮሐንስ፡ ወአርደኢሆሙ ፡
19 ለፈረሰዊያን ፡ ይጸውሙ ፡ ወአርደኢከሰ ፡ ኢይጸውሙ፡፡=፦ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ፡
ኢየሱስ፡ ወይክሉኑ ፡ ደቂቀ ፡ ለመርዓዊ፡ ጸዊም፡ እምጠነ ፡ ሃሎ፡መርዓዊ ፡ ምስሌሆ
20 ሙ፡፡=፦ ወባሕቱ፡ ይበጽሕ፡መዋዕል፡ላመ፡ይነሥእዎ፡ ለመርዓዊ፡ እምኔሆሙ፡ ወ
21 ይእተ፡ አሚረ፡ ይጸውሙ፡፡=፦ ወአልቦ፡ ዘይጠቅብ፡ ግምደ፡ደርገሐ፡ውስተ፡ሠጠ
22 ተ፡ ልብስ፡ ብሉይ፡ ወአማእኮሰ ፡ ያነጥፆ፡ ጥቅበቶ ፡ ወያዐቢዮ ፡ ለሠጠቱ፡፡=፦ ወ
አልቦ ፡ ዘይወዲ፡ ወይነ፡ሐዲሰ ፡ውስተ፡ዝቅ ፡ብሉይ፡ እስመ፡ ያነቅዖ፡ ወይነ ፡ሐዲሰ፡
ለዝቅ ፡ ብሉይ ፡ ወወይኑሂ፡ ይትከዐው ፡ ወዝቁሂ ፡ ይትሐጐል ፡ ወለወይንሰ ፡ ሐዲስ፡
23 ውስተ ፡ ዝቅ፡ ሐዲስ ፡ ይወድይዎ፡፡=፦ ወእምዝ፡ ወፈረ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ በሰ
ንበተ፡እንተ፡ ገራውህ ፡ ወአርደኢሁኒ ፡ ምስሌሁ ፡ ወአኀዙ ፡ ይምሐው፡ ሠዊተ፡ ወይ
24 ጺሑ ፡ ሎቱ ፡ ፍኖተ፡፡=፦ ወይቤልዎ፡ፈረሰዊያን ፡ ርኢ ፡ ዘይገብሩ ፡ አርደኢከ ፡
25 ዘኢይከውን ፡ በሰንበት፡፡=፦ ወይቤሎሙ ፡ ግሙራኑ ፡ ኢያንበብክሙ ፡ ዘገብረ፡
ደዊት ፡ አመ ፡ ርኅበ ፡ ውእቱኒ ፡ ወእለሂ ፡ ምስሌሁ፡=፦

Et quum pranſus eſſet in domo ejus Dominus Jeſus, multi etiam peccato- 15
res, & publicani accumbebant cum illo (qui *pertinebant* ad Dominum Jeſum;)
& cum diſcipulis ejus, & multi erant, & ſequuti ſunt eum ſcribæ, &
Phariſæi. Et videntes quòd edebat cum peccatoribus & publicanis, di- 16
xerunt diſcipulis ejus, Quare magiſter veſter edit cum peccatoribus & pu-
blicanis, & bibit. Et audiens Dominus Jeſus dixit iis, Malè affecti in- 17
digent medico, & non ſani : peccatores veni vocare, & non juſtos. Et 18
diſcipuli Johannis & Phariſæorum jejunabant : & venerunt & dixerunt
ei ; Quare diſcipuli Johannis, & diſcipuli Phariſæorum jejunant, & di-
ſcipuli tui non jejunant? Et dixit iis Dominus Jeſus, Poſſúntne filii ſponſi je- 19
junare, quamdiu eſt ſponſus cum illis. Sed veniet tempus quum auferent ſpon- 20
ſum ab illis: & illo die jejunabunt. Et nemo eſt qui inſuit ſegmentum novum 21
in ſciſſura veſtimenti veteris, ne auferat ei inſumentum ejus, & ampliet ſciſſuram
ejus. Et nemo eſt qui injicit vinum novum in utrem veterem quia dirumpit vi- 22
num novum utrem veterem ; & vinum effunditur, & uter perit, ſed vinum no-
vum in utrem novum injiciunt. Et præteriens erat Dominus Jeſus in ſabbatho 23
per ſata, & diſcipuli ejus cum illo: & cœperunt vellere ſpicas, & præparare ei
viam. Et dixerunt ei Phariſæi; Ecce, quid faciunt diſcipuli tui quod non li- 24
cet in Sabbatho? Et dixit iis, Nunquámne legiſtis quid fecerit David, quando 25
eſuriit, ipſe & qui cum eo *erant*?

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 * ونود تر دريده شود * وكسي مي نورا در خيكهاء پوسيده ننهد * تا مي ريخته نشود
وخيكها كم كردد * ليكن مي نو را درخيكهاء نو نهند   دوازدهم   اعتراض
23 معترلان براي خوشهء كندم   * عيسي با شاكردان † بروز شنبه در ميان
كشتزار مي كرديدند * شاكردان او خوشهء كندم را مي چيدند * وپاك
24 مي كردند *معترلان بدو كفتند ببين كه شاكردان تو در روز شنبه كاره
25 نا شايست مي كنند * عيسي بديشان جواب داد وكفت * نه از قديم
خوانديد * كه داود وقتي كه بي نوا وكرسنه شد چه كرد * وايشان نيز كه با
وي بودند *

& citiùs laceretur. Nec quiſquam 22
vinum novum utribus corruptis indit,
ne vinum effundatur, & utres
pereant : ſed vinum novum utribus
novis indunt.

XII. Objectio Phariſæorum de ſpicis tritici.

Cumque Jeſus ac diſcipuli in die 23
ſabbathi inter ſegetes ambularent ;
diſcipuli ejus ſpicas tritici carpebant
& purgabant. Phariſæi dice- 24
bant ei ; Vide quomodo diſcipuli tui
in die ſabbathi opus non licitum
agunt. Jeſus illis reſponſum dedit, & 25
dixit ; Nonne jamdudum legiſtis de
Davide, quo tempore inediam ac jejunium
pateretur, quid fecit, ac illi
etiam qui cum eo erant ?

Quomodò introivit in domum Dei sub Abiathar principe Sacerdotum, & panes
26 Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ τοῦ ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους
propositionis manducavit, quos non *licet* manducare *si non* Sacerdotibus, & dedit
τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε
& iis cum eo *existentibus*? Et dicebat eis; Sabbatum propter hominem
27 καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσι; Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον κε β
factum est, non homo propter Sabbatum. Itaque dominus est filius homi-
28 ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον. Ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
nis & Sabbati.
που καὶ τοῦ σαββάτου.

CAP. III. γ'.

Et introivit iterum in synagogam, & erat ibi homo *aresfa-*
1 Καὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγήν, (α) καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμ- Ζ'
ctam habens manum. Et observabant eum, si Sabbatis curaret
2 μένην ἔχων τὴν χεῖρα. Καὶ (β) παρετήρουν αὐτόν, εἰ τοῖς σάββασι θεραπεύσει
eum: ut accusarent illum. Et ait homini *aresfactam*
3 αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. Καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένην
habenti manum; Surge in medium. Et dicit eis; Licet
4 ἔχοντι τὴν χεῖρα, Ἔγειραι εἰς τὸ μέσον. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἔξεστι (γ) τοῖς
Sabbatis benefacere, an male*facere*? animam *servare*, an perdere? Illi verò
σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ
tacebant. Et circumspiciens eos cum ira, contristatus super *callo*
5 ἐσιώπων. Καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει
cordis eorum, dicit homini; Extende manum tuam: & extendit, & re-
τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου· καὶ ἐξέτεινε, καὶ (δ) ἀπο-
κϛ δ stituta est manus *illius sana ut altera*. Et exeuntes Pharisæi, statim
ϗατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. Καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι, εὐθέως 6
cum Herodianis consilium faciebant adversùs eum, *ut* eum perde-
μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον ἐποίουν κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσω-
rent. *Et* Jesus secessit cum discipulis suis ad ma-
σι. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασ- 7
κζ α re: & multa turba à Galilæa; secuta est eum, & à
σαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, (ε) ἠκολούθησαν αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς
Judæa, Et ab Hierosolymis, & ab Idumæa, & trans Jor-
Ἰουδαίας, Καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορ- 8
danem: & qui circa Tyrum & Sidonem, multitudo magna, audientes quæ faciebat,
δάνου· καὶ οἱ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολύ, ἀκούσαντες ὅσα ἐποίει,
venerunt ad eum. Et dixit discipulis suis, ut navicula *adsisteret* sibi,
ἦλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ, 9
propter turbam, *ut* ne cõprimerent eum. Multos enim *sanaverat*, ita ut *irruere* ei,
διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ, 10
ut illum tangerent, quotquot habebãt *flagella*. Et spiritus immundi cùm il-
κη η ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, (ζ) ὅσοι εἶχον μάστιγας. Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα ὅταν αὐ- 11
lum *spectabant*, accidebant ei, & clamabant, dicentes; *Quòd* tu es filius Dei.
τὸν ἐθεώρει, (η) προσέπιπτεν αὐτῷ, καὶ ἔκραζε, λέγοντα, Ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. 12
Et *multa* comminabatur eis, ut ne illum *manifestum facerent*.
Καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ (θ) αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσι.

MS. A. (α) καὶ ἐκεῖ ἦν (β) παρετηροῦντο (γ) ἐν τοῖς (δ) ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. Καὶ ἐξελθόντες (ε) ἠκολούθησεν (ζ) καὶ ὅσοι (η) προσέπιπτον αὐτῷ, καὶ ἔκραζον (θ) φανερὸν αὐτὸν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

26 * ܐܝܟܢܐ ܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܐܠܗܐ ܟܕ ܐܒܝܬܪ ܪܒ ܟܘܡܪܐ. ܘܠܚܡܐ ܕܦܬܘܪܗ ܕܡܪܝܐ
ܐܟܠ . ܗܘ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܡܐܟܠ ܐܠܐ ܠܟܘܡܪܐ. ܘܝܗܒ ܐܦ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ
27 ܗܘܘ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܫܒܬܐ ܡܛܠ ܒܪܢܫܐ ܐܬܒܪܝܬ :. ܘܠܐ ܗܘܐ ܒܪܢܫܐ ܡܛܠ
28 ܫܒܬܐ. * ܡܪܗ ܗܘ ܓܝܪ ܐܦ ܕܫܒܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܓ *

1 * ܘܥܠ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܠܟܢܘܫܬܐ ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܝܒܝܫܐ ܐܝܕܗ. * ܘܢܛܪܝܢ
2 ܗܘܘ ܠܗ. ܕܐܢ ܡܐܣܐ ܠܗ ܒܫܒܬܐ ܕܢܐܟܠܘܢ ܩܪܨܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܕܝܒܝܫܐ
3 ܐܝܕܗ. ܩܘܡ ܒܡܨܥܬܐ. * ܐܡܪ ܕܝܢ ܐܦ ܠܗܘܢ. ܫܠܝܛ ܒܫܒܬܐ ܠܡܥܒܕ ܛܒܬܐ ܐܘ ܒܝܫܬܐ.
4 ܢܦܫܐ ܠܡܚܝܘ ܐܘ ܠܡܘܒܕܘ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܬܝܩܝܢ ܗܘܘ. * ܘܚܪ ܒܗܘܢ ܒܚܡܬܐ. ܟܕ ܟܪܝܐ
5 ܠܗ. ܥܠ ܩܫܝܘܬ ܠܒܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܦܫܘܛ ܐܝܕܟ. ܘܦܫܛ ܘܬܩܢܬ ܐܝܕܗ.
6 * ܘܢܦܩܘ ܦܪܝܫܐ ܒܫܥܬܗ ܥܡ ܕܒܝܬ ܗܪܘܕܣ . ܘܡܠܟܐ ܢܣܒܘ ܥܠܘܗܝ ܐܝܟܢܐ
7 ܕܢܘܒܕܘܢܝܗܝ. * ܘܝܫܘܥ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܙܠ ܠܗ ܠܘܬ ܝܡܐ. ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܡܢ
8 ܓܠܝܠܐ ܢܩܦܘܗܝ. ܘܡܢ ܝܗܘܕ. * ܘܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܘܡܢ ܐܕܘܡ. ܘܡܢ ܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܘܡܢ ܨܘܪ
9 ܘܡܢ ܨܝܕܢ. ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܕܫܡܥܘ ܗܘܘ ܟܠ ܕܥܒܕ ܐܬܘ ܠܘܬܗ. * ܘܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ
10 ܕܢܩܪܒܘܢ ܠܗ ܣܦܝܢܬܐ . ܡܛܠ ܟܢܫܐ ܕܠܐ ܢܚܒܨܘܢܝܗܝ. * ܣܓܝܐܐ ܓܝܪ ܡܐܣܐ ܗܘܐ.
11 ܐܝܟܢܐ ܕܢܦܠܘܢ ܥܠܘܗܝ ܡܛܠ ܕܢܬܩܪܒܘܢ ܠܗ. * ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
12 ܡܚܘܬܐ ܕܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ . ܟܕ ܕܚܙܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܢܦܠܝܢ ܗܘܘ ܘܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. * ܐܢܬ ܗܘ
ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܣܓܝ ܟܐܐ ܗܘܐ ܒܗܘܢ. ܕܠܐ ܢܓܠܘܢܝܗܝ.

Quomodo ingressus sit ædem Dei, quum 26 Abiathar esset summus sacerdos, & panem mensæ Domini comederit, quem non licet comedere nisi sacerdotibus; & dederit iis etiam qui secum erant? Et subdit eis, Sab- 27 bathum propter hominem creatum esse, non hominem propter sabbathum. Dominus est 28 ergò & sabbathi quoque Filius hominis.

CAP. III.

Et ingressus est iterum Jesus in Synago- 1 gam: eratque illîc vir quidam, cujus erat arida manus. Observabant autem eum ut si 2 sanaret illum sabbatho, deferrent eum. Et 3 ait illi viro, cujus erat arida manus; Surge in medium. Dixit autem iis quoque, Licet 4 Sabbatho facere benè, vel malè? animam servare, an perdere? ipsi verò tacebant. Et intuitus est eos cum indignatione, ægrè 5 ferens propter duritiem cordis eorum: dixitque illi homini, Extende manum tuam: & extendit; & restituta est manus ejus. Et e- 6 gressi sunt Pharisæi eo ipso momento cum domesticis Herodis, & consilium inierunt adversùs eum, ut perderent eum. Jesus ve- 7 rò cum discipulis suis profectus est ad mare, & plebs multa à Galilæa sequuta est eum, & à Judæa: Et ab Jerusalem, & ab Edom, & 8 à *regione quæ est* trans Jordanem, & à Tyro & à Sidone cœtus multi, qui audierant quæcunque faciebat, venerunt ad eum. Et 9 ait discipulis suis, ut admoverent ad se naviculam propter turbas, ne ipsum opprimerent. Multos enim sanabat, adeò ut irrue- 10 rent in eum quatenus ipsum tangerent. Il- 11 lique qui habebant plagas spirituum immundorum, quum viderent eum, procidebant, & clamabant, dicentes; Tu es filius Dei. Et 12 vehementer increpabat eos, ne ipsum revelarent.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

26 *چگونه در خانهء خدا رفتند * در جاء ابي مالخ بزرك امامان * وان خوان خدارا خوردند *
27 واجب نمي شود * كه ان نانرا كسي بخورد بغير امامان * * وبديشان كفت شنبه از براي
28. ادميان افريده شد * نه ادمي براي شنبه * * وخداوند شنبه فرزند ادمي است
1 سيزدهم خوش كردن مسيح دست خشك را *عيسي ديكربار ميان انجمن
2 درآمد * ومردي بود انجا كه يك دست او خشك بود * * واورا نكه مي داشتند * تا روز
3 شنبه عيسي † را بيازمايند * وملامت كنند * *عيسي اتفاق ايشانرا دانسته بود * اشارت
4 بدان دست خشك كرد وكفت بر خيز * دكربار بجماعت كفت * در روز شنبه واجبست كه
5 نيكي كنند يا بدي * جانرا زنده كنند * يا كم كنند * ايشان خاموش شدند وهيچ نمي كفتند
* بخشم سوي ايشان نكه كرد * واز سختيء دل ايشان دلتنك شد * وبدان مرد كفت دست
6 خودرا دراز كن * دراز كرد ودرست شد * همانذم معتزلان از انجا بدر آمدند * وبا كسان
هيروديس مشورت كردند * كه چگونه اورا كم كنند

Quomodo ingressi sint in domum 26 *Dei sub Abimelech maximo sacerdotum, et panem mensæ Dei comederint, cum licitum non esset ut illum panem quisquam comederet præter sacerdotes. Et illis dixit; Sabba-* 27 *thum propter homines creatum est, non homines propter Sabbathum. Et dominus sabbathi filius homi-* 28 *nis est.*

XIII. Sanat Christus manum aridam.

CAP. III.

Iesus rursus in medium synagogæ 1 *ingressus est: & homo ibi erat cui una manus arida fuit. Et illum ob-* 2 *servabant, ut die sabbatho Jesum tentarent & accusarent. Jesus con-* 3 *spiratione illorum intellectâ, signum illi manum aridam* habenti *fecit, & dixit, Assurge. Iterùm turbæ di-* 4 *xit; Die sabbathi oportetne bonum facere an malum? animam vivificare an perdere? Ipsi autem silentes erant, nec quidquam dixerunt. Cum* 5 *iracundia illos aspexit, & à duritie cordis eorum dolore affectus est, & homini illi dixit, Manum tuam extende: extendit, & sanata est. Eodem instanti Pharisæi illinc egres-* 6 *si sunt & cum quibusdam Herodis* asseclis *consilium inierunt, quomodo illum perderent.*

Verſio VULGATA LATINA.

26 Quomodò introivit in domum Dei ſub Abiathar principe ſacerdotum , & panes
propoſitionis manducavit, quos non licebat manducare, niſi ſacerdotibus, & dedit
27 eis qui cum eo erant? Et dicebat eis; Sabbatum propter hominem factum eſt, &
28 non homo propter Sabbatum. Itaque Dominus eſt filius hominis, etiam Sabbati.

CAP. III.

1 ET introivit iterùm in ſynagogam : & erat ibi homo habens manum aridam.
2
3 Et obſervabant eum, ſi ſabbatis curaret, ut accuſarent illum. Et ait homini ha-
4 benti manum aridam; Surge in medium. Et dicit eis; Licet ſabbatis benè face-
5 re, an malè? animam ſalvam facere, an perdere? At illi tacebant. Et circum-
ſpiciens eos cum ira, contriſtatus ſuper cæcitate cordis eorum, dicit homini; Exten-
de manum tuam. Et extendit, & reſtituta eſt manus illi. Exeuntes autem Phari- 6
ſæi, ſtatim cum Herodianis conſilium faciebant adverſus eum, quomodò eum per-
derent. Jeſus autem cum diſcipulis ſuis ſeceſſit ad mare: & multa turba à Gali- 7
læa & Judæa ſecuta eſt eum, Et ab Jeroſolymis, & ab Idumæa, & trans Jordanem: 8
& qui circa Tyrum & Sidonem, multitudo magna, audientes quæ faciebat, vene-
runt ad eum. Et dixit diſcipulis ſuis ut navicula ſibi deſerviret propter turbam, 9
ne comprimerent eum. Multos enim ſanabat, ita ut irruerent in eum ut illum tan- 10
gerent quotquot habebant plagas. Et ſpiritus immundi, cùm illum videbant, pro- 11
cidebant ei: & clamabant, dicentes; Tu es Filius Dei. Et vehementer commina- 12
batur eis ne manifeſtarent illum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * كيف دخل بيت الله اذ كان ابيثار عظيم الكهنة فاكل خبز التقدمة الذي لا يحل
27 اكله الا للكهنة فقط * واعطي الذين كانوا معه * ثم قال لهم السبت من اجل الانسان
28 كان لا الانسان لاجل السبت * فاذن ابن الانسان هو رب السبت *

* الفصل التاسع *

1 2 * ودخل ايضا مجمعهم وكان هناك رجلا يده يابسة * فجعلوا يرصدونه هل يبريه في يوم السبت
3 4 ليعرفوه * فقال للرجل اليابس اليد قم في الوسط * وقال لهم ايجوز في السبت فعل الصلاح ام
5 الشر * انفس تخلص ام تهلك * فلم يجيبوه * فنظر اليهم مغضبا حزينا لعما قلوبهم * ثم قال
6 للرجل امدد يدك فمدها فاستوت يده * فخرج الفريسيون للوقت مع اصحاب الهيرودسيين
7 متوامرين في ان يهلكوه * * الفصل العاشر * * فاما يسوع وتلاميذه
8 فانطلق الي البحر وتبعه جمع كبير من الجليل * ومن اليهودية * ومن يروسليم * ومن ادوم *
9 ومن عبر الاردن * وجمع كبير من صور وصيدا لما سمعوا بما صنع اقبلوا اليه * فامر تلاميذه
10 ان يقدموا اليه سفينة من اجل الجموع ليلا يزحموه * فانه كان قد ابرا كثيرين كانوا يزدحمون
11 عليه حتي يقعوا ليلمسوه * وكذلك الذين كانت بهم امراض * وارواح نجسة كانوا اذا راوه
12 سقطوا قدامه قايلين * انت هو ابن الله * وكان ينتهرهم كثيرا الا يظهروا فعله *

Quomodo introivit in domum Dei, cùm eſſet Abiathar ſummus ſacerdotum, & manducavit panem propoſitionis, cujus non licebat comeſtio, niſi ſacerdotibus tantùm, dederitque iis qui ſecum erant? 26 *Deindè dixit eis, Sabbathum propter hominem factum eſt, non homo propter* 27 *ſabbathum. Igitur Filius hominis eſt Dominus ſabbathi.* 28

Sectio nona.

CAP. III.

ET introivit iterum ſynagogam eorum: Et erat ibi homo cujus manus erat 1 *arida. Et cœperunt obſervare illum, an* 2 *curaret eum in die ſabbathi, ut accuſarent eum. Ait ergò homini arido manu,* 3 *Sta in medio. Tam dixit illis, Licetne* 4 *in ſabbatho operatio boni, an mali? animam ſalvam fieri, an perdi? Et non reſponderunt ei. Inſpexitque eos iratus,* 5 *triſtis de cæcitate cordium eorum: deindè dixit homini, Extende manum tuam. Et extendit eam, & reſtituta eſt manus ejus. Et exierunt Phariſæi ſtatim cum* 6 *ſodalibus Herodianorum, conſilium capientes de perdendo illo.*

Sectio decima.

At Jeſus cum diſcipulis ſuis ſeceſſit ad 7 *mare: & ſecuta eſt eum turba magna à Galilæa, & à Judæa, Et ab Jeroſoly-* 8 *mis, & ab Idumæa, & à trans Jordanem: & cœtus magnus à Tyro, & Sidone, quum audiviſſent quod fecerat, venerunt ad eum. Et præcepit diſcipulis* 9 *ſuis ut admoverent ad eum navim aliquam propter turbas, ne comprimerent eum. Quia enim curaverat multos, ir-* 10 *ruebant in eum, ita ut caderent, quatenus tangerent eum. Similiter ii quibus* 11 *inerant morbi, & ſpiritus immundi, quando videbant eum, cadebant ante eum, dicentes; Tu es filius Dei. Et in-* 12 *crepabat eos multùm, ne manifeſtarent opus ejus.*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

26 ዘከመ ፡ ቦአ ፡ ቤተ ፡ እግዚአብሔር ፡ በአብያታር ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ወበልዐ ፡ ኅብ
ስተ ፡ መሥዋዕት ፡ ዘኢይከውኖ ፡ ለበሊዕ ፡ ዘእንበለ ፡ ለካህናት ፡ ለባሕቲቶሙ ፡
27 ወወሀቦሙ ፡ ለእለ ፡ ምስሌሁ ።= ወይቤሎሙ ፡ ሰንበት ፡ በእንተ ፡ ሰብእ ፡ ተፈ
28 ጥረት ፡ ወአኮ ፡ ሰብእ ፡ በእንተ ፡ ሰንበት ።= ወእግዚአ ፡ ውእቱ ፡ ወልደ ፡ እጓ
ለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ለሰንበት ።=

በእንተ ፡ ዘየብሰት ፡ እዴሁ ።=

1 ፫ ወቦአ ፡ ካዕበ ፡ ምኵራበ ፡ ወሀሎ ፡ ህየ ፡ ብእሲ ፡ ዘየብሰት ፡ እዴሁ ።= ወይትዓቀብዎ ፡
2 ለእመ ፡ ይፌውሶ ፡ በሰንበት ፡ ከመ ፡ ያስተዋድይዎ ።= ወይቤሎ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ዘፅ
3 ውስት ፡ እዴሁ ፡ ተንሥእ ፡ ወቁም ፡ ማእከለ ።= ወይቤሎሙ ፡ ይከውንሁ ፡ በሰንበትሰ ፡
4 ገቢረ ፡ ሠናይ ፡ ኣው ፡ ገቢረ ፡ እኩይ ፡ ኣሕይዎ ፡ ነፍስ ፡ ወሚመ ፡ ቀቲል ፡ ወአርመሙ ።=
5 ወነጸሮሙ ፡ እንዘ ፡ ይትሜዓዕ ፡ ወይቴክዝ ፡ በእንተ ፡ ዑረተ ፡ ልቦሙ ፡ ወይቤሎ ፡ ለ
6 ውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ስፋሕ ፡ እዴከ ፡ ወሰፍሐ ፡ እዴሁ ፡ ወሐይወት ።= ወወፂኦሙ ፡
7 ፈሪሳውያን ፡ ምስለ ፡ ሰብአ ፡ ሄሮድስ ፡ ተማከሩ ፡ ከመ ፡ ይቅትልዎ ።= ወተግ
ሕሠ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ምስለ ፡ አርዳኢሁ ፡ መንገለ ፡ ባሕር ፡ ወተለውዎ ፡ ብ
8 ዙኃን ፡ ጥቀ ፡ እምገሊላ ፡ ወእምይሁድ ።= ወእምኢየሩሳሌም ፡ ወእምኢዶሚ
ያስ ፡ ወእማዕደተ ፡ ዮርዳኖስ ፡ ወእምጢሮስ ፡ ወእምሲዶና ፡ ወብዙኃን ፡ ጥቀ ፡ መ
9 ጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ ሰሚዖሙ ፡ ኵሎ ፡ ዘገብረ ።= ወይቤሎሙ ፡ ለአርዳኢሁ ፡ ያፅ
10 ንሑ ፡ ሎቱ ፡ ሐመረ ፡ ከመ ፡ ኢይትጋፍዕዎ ፡ ሰብእ ።= እስመ ፡ ለብዙኃን ፡ አ
11 ሕየዎሙ ፡ ወያስተበቍዕዎ ፡ ከመ ፡ ይግስስዎ ፡ ኵሎሙ ፡ ሕሙማን ።= ወእለ
ሂ ፡ እኁዛን ፡ እጋንንት ፡ ርኩሳን ፡ እምከመ ፡ ርእይዎ ፡ ይሰግዱ ፡ ሎቱ ፡ ወይጸር
12 ኁ ፡ ወይብሉ ፡ አንተ ፡ ውእቱ ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔር ።= ወብዙኀ ፡ ይገሥጾ
ሙ ፡ ከመ ፡ ገሃደ ፡ ኢይረስይዎ ።=

Quando introivit domum Dei ſub Abiathar principe ſacerdotum, & mandu- 26
cavit panem ſacrificii, quem non licet manducare, niſi ſacerdotibus ſolis, &
dedit iis qui cum eo *erant*. Et dicebat iis, Sabbathum propter hominem creatum 27
fuit, & non homo propter ſabbathum. Et Dominus eſt, filius hominis, 28
ſabbathi.

CAP. III.

De eo cui arida manus.

ET intravit iterum ſynagogam, & fuit ibi homo cujus manus arida fuit. 1
Et obſervabant eum ſi curaret in ſabbathis, ut accuſarent illum. Et dixit iſti 2
homini cujus manus clauda erat; Surge, & ſta in medio. Et dicit iis, Licétne in 3
ſabbathis facere bonum, vel facere malum; ſervare animam, aut occidere? & ta- 4
cuerunt. Et proſpiciens eos, indignatus & contriſtatus fuit propter cæcitatem 5
cordis eorum: & dixit iſti homini, Extende manum tuam, & extendit manum
ejus: & ſana fuit. Et exeuntes Phariſæi cum hominibus Herodis, conſilium 6
inierunt ut occiderent eum. Et ſeceſſit Dominus Jeſus cum diſcipulis ſuis ad 7
mare, & ſequuti ſunt eum quam plurimi è Galilæa & à Judæa. Et ab Hie- 8
roſolymis, & ab Idumæa, & ab ulteriori Jordanis, & à Tyro, & à Sidone,
& quam plurimi venerunt ad eum audientes omnia quæ feciſſet. Et dixit 9
diſcipulis ſuis, ut aſtare illi facerent navim, ut non comprimerent eum popu-
li. Quia multos ſanaverat, & orabant eum ut tangerent eum omnes *inter eos* 10
graviter afflicti. Et prehenſi dæmonibus immundis, quando videbant eum ado- 11
rabant eum, & clamabant, & dicebant; Tu es filius Dei. Et multùm commi- 12
nabatur iis ut manifeſtum non facerent eum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهار دهم   انجا كه رنجوران وديوانكان بسيار را شفا داد

7 * عيسي با شاكردان خود * بكنار دريا رفت * وخلق بسيار از جليل با وي
8 كرويدند * واز يهودا * * واز اورشليم * واز ادوم * وازان سوي اردن * واز صور * واز صيدا *
9 هرچه عيسي كرده بود * شنيدند وپيش او آمدند * * بشاكردان خود كفت * تا كشتي
10 پيش او بيارند * كه انبوهي جماعت اورا نخوابانيد * * براي انك بسيارانرا شفا مي داد * كه
11 خودرا بروي مي انداختند * سبب آنك بوي برسند * * وديوانكان * ومصروعان * از جانهاء
پليد زخمها داشتند * وقتي كه اورا مي ديدند * مي افتادند * وبانك مي زدند * ومي كفتند *
12 توي فرزند خدا * وبر بسياران بانك زد تا اورا آشكارا نكنند

XIV. Ubi ægrotis ac dæmoniacis plurimis ſanitatem reddidit.

Jeſus autem cum diſcipulis ſuis ad 7 *littus maris profectus eſt: & populus multus è Galilæo in eum crediderunt, & ex Judæa, Et ex Hiero-* 8 *ſolyma & ex Idumæa, & ab altera parte Jordanis, & ex Tyro, & ex Sidone: quæcunque Jeſus fecerat audiverant, & ad illum venerunt. Et diſcipulis ſuis dixit, ut navigi-* 9 *um ad eum admoverent, ne conferta turba illum opprimeret. Eò* 10 *quòd plurimis ſanitatem reſtituerat, qui ſe in illum conjecerant, ejus tangendi gratiâ. Et dæmoniaci, &* 11 *epileptici, à ſpiritibus impuris plagas habentes, quo tempore viderent eum, prociderunt, & vociferantes dixerunt; Tu es Filius Dei. Et* 12 *multis interminatus eſt, ne illum manifeſtum facerent.*

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. Η'.

Et *ascendit* in montem, & *advocat* quos voluit ipse: & venerunt
13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός· καὶ ἀπῆλθον
ad eum. Et fecit duodecim, ut essent cum illo: & ut mitteret e-
14 πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα ὦσι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐ-
os prædicare: Et *habere auctoritatem curare* infirmitates, & *ejicere*
15 τοὺς κηρύσσειν· Καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θεραπεύειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλλειν
dæmonia. Et imposuit Simoni nomen *Petrum*: Et Jacobum
16 17 τὰ δαιμόνια. Καὶ ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον· Καὶ Ἰάκωβον
Zebedæi, & Joannem fratrem Jacobi: (& imposuit
τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν (ι) ἀδελφὸν τοῦ Ἰακώβου· (καὶ ἐπέθηκεν
eis nomina Boanerges, quod est, Filii tonitrui:) Et Andream, &
18 αὐτοῖς ὀνόματα (κ) Βοανεργὲς, ὅ ἐστιν, Υἱοὶ βροντῆς·) Καὶ Ἀνδρέαν, καὶ
Philippum, & Bartholomæum, & Matthæum, & Thomam, & Jacobum Al-
Φίλιππον, καὶ Βαρθολομαῖον, καὶ Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλ-
phæi, & Thaddæum, & Simonem *Cananitem*: Et Judam Iscariotem,
19 φαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα τὸν Κανανίτην· Καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην,
qui & tradidit illum. Et veniunt ad domum: & convenit iterum tur-
20 ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν. Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον· καὶ συνέρχεται πάλιν (λ) ὄ-
ba, ita ut non *posse ipsos* neque panem manducare. Et *audientes qui*
21 χλος, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς (μ) μήτε ἄρτον φαγεῖν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ
ad ipsum, exierunt *prehendere* eum: dicebant enim; *Quod extra se esset.* Et Scri-
22 παρ' αὐτοῦ, ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ, Ὅτι ἐξέστη. Καὶ οἱ Γραμ-
bæ qui ab Hierosolymis *descendentes*, dicebant, Quoniam *Beelzebul* habet, &, Quia
ματεῖς οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες, ἔλεγον, Ὅτι Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ, Ὅτι
in principe dæmoniorum ejicit dæmonia. Et *advo-*
ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Καὶ προσκαλεσάμε- 23
cans eos, in parabolis dicebat illis; Quomodo potest Satanas Sata-
νος αὐτοὺς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν αὐτοῖς, Πῶς δύναται Σατανᾶς Σατα-
nam ejicere? Et si regnum in *seipsum* dividatur, non potest stare
νᾶν ἐκβάλλειν; Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι 24
regnum illud. Et si domus super semetipsam dispertiatur, non potest sta-
ἡ βασιλεία ἐκείνη. Καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται στα- 25
re domus illa. Et si Satanas consurrexerit in semetipsũ, & dispertit-
θῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη. Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν, καὶ μεμέρι- 26
est, non *potest* stare, sed finem habet. *Non* potest *aliquis*
σται, οὐ δύναται σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει. (ν) Οὐ δύναται οὐδεὶς τὰ 27
vasa fortis, ingressus in domum *ejus*, diripere, *si non* priùs
σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον
fortem alliget: & tunc domum ejus diripiet. Amen dico
τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ· καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ (ξ) διαρπάσει. Ἀμὴν λέγω 28
vobis; Quoniam omnia dimittentur peccata filiis hominum, &
ὑμῖν, Ὅτι πάντα (ο) ἀφεθήσεται τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ
blasphemiæ *quascunque* blasphemaverint. Qui autem blasphemaverit in Spiri-
βλασφημίαι ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν. Ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ Πνεῦ- 29
tum sanctum, non *habet* remissionem in æternum, sed *obnoxius est* æterni
μα τὸ ἅγιον, οὐκ ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, (π) ἀλλ' ἔνοχός ἐστιν αἰωνίου
judicii. Quoniam dicebant; Spiritum immundum habet.
κρίσεως. Ὅτι ἔλεγον, Πνεῦμα ἀκάθαρτον ἔχει. 30

MS.A. (ι) ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἰακώβου· (κ) Βοανηργὲς, (λ) ὁ ὄχλος, (μ) μηδὲ (ν) Οὐδεὶς δύναται τὰ (ξ) διαρπάσῃ. (ο) ἀφεθήσεται τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὰ ἁμαρτήματα, καὶ αἱ βλασφημίαι (π) ἀλλὰ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܚܕܒܫܒܐ ܕܫܬܐ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ *ܙ*

13 14 * ܘܣܠܩ ܠܛܘܪܐ ܘܩܪܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܨܒܐ ܗܘܐ ܘܐܬܘ ܠܘܬܗ * ܘܓܒܐ ܬܪܥܣܪ ܕܢܗܘܘܢ ܥܡܗ.
15 16 ܘܕܢܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܡܟܪܙܘ * ܘܕܢܗܘܐ ܠܗܘܢ ܫܘܠܛܢܐ ܕܢܐܣܘܢ ܟܘܪܗܢܐ ܘܢܦܩܘܢ ܫܐܕܐ * ܘܫܡܝ
17 ܠܫܡܥܘܢ ܫܡܐ ܟܐܦܐ * ܘܠܝܥܩܘܒ ܒܪ ܙܒܕܝ ܘܠܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ ܕܝܥܩܘܒ ܣܡ
18 ܠܗܘܢ ܫܡܐ ܒܢܝ ܪܓܫܝ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܢܝ ܪܥܡܐ * ܘܠܐܢܕܪܐܘܣ ܘܠܦܝܠܝܦܘܣ ܘܠܒܪ ܬܘܠܡܝ
19 ܘܠܡܬܝ ܘܠܬܐܘܡܐ ܘܠܝܥܩܘܒ ܒܪ ܚܠܦܝ ܘܠܬܕܝ ܘܠܫܡܥܘܢ ܩܢܢܝܐ * ܘܠܝܗܘܕܐ ܣܟܪܝܘܛܐ
20 ܗܘ ܕܐܫܠܡܗ * ܘܐܬܘ ܠܒܝܬܐ * ܘܐܬܟܢܫܘ ܬܘܒ ܟܢܫܐ ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܢܫܟܚܘܢ
21 ܐܦܠܐ ܠܚܡܐ ܠܡܐܟܠ * ܘܫܡܥܘ ܐܚܝܢܘܗܝ ܘܢܦܩܘ ܠܡܐܚܕܗ. ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ
22 ܕܡܢ ܪܥܝܢܗ ܢܦܩ * ܘܣܦܪܐ ܗܢܘܢ ܕܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܢܚܬܘ. ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܒܥܠܙܒܘܒ
23 ܐܝܬ ܒܗ. ܘܒܪܝܫܐ ܕܫܐܕܐ ܡܦܩ ܫܐܕܐ * ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܘܒܦܠܐܬܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܟܢܐ
24 ܡܫܟܚ ܣܛܢܐ ܠܣܛܢܐ ܠܡܦܩܘ * ܐܢ ܓܝܪ ܡܠܟܘܬܐ ܥܠ ܢܦܫܗ ܬܬܦܠܓ. ܠܐ
25 ܬܫܟܚ ܠܡܩܡ ܡܠܟܘܬܐ ܗܝ * ܘܐܢ ܒܝܬܐ ܥܠ ܢܦܫܗ ܢܬܦܠܓ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܒܝܬܐ
26 ܗܘ ܠܡܩܡ * ܘܐܢ ܣܛܢܐ ܩܡ ܥܠ ܢܦܫܗ ܘܐܬܦܠܓ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܩܡ. ܐܠܐ
27 ܫܘܠܡܗ ܗܘ * ܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܕܢܥܘܠ ܠܒܝܬܗ ܕܚܣܝܢܐ ܘܡܐܢܘܗܝ ܢܒܘܙ. ܐܠܐ ܐܢ
28 ܠܘܩܕܡ ܠܚܣܝܢܐ ܢܐܣܘܪ. ܘܗܝܕܝܢ ܒܝܬܗ ܢܒܘܙ * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠܗܘܢ
29 ܚܛܗܝܢ ܘܓܘܕܦܝܢ ܕܢܓܕܦܘܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܢܫܬܒܩܢ ܠܗܘܢ * ܡܢ ܕܝܢ ܕܢܓܕܦ ܥܠ ܪܘܚܐ
30 ܕܩܘܕܫܐ. ܠܝܬ ܠܗ ܫܘܒܩܢܐ ܠܥܠܡ. ܐܠܐ ܚܝܒ ܗܘ ܠܕܝܢܐ ܕܠܥܠܡ * ܡܛܠ
ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܐܝܬ ܒܗ.

Dominicâ sextâ post Pentecosten. 7.

Et conscendit montem, & advocavit quos 13 voluit: ad eumque venerunt. Et delegit 14 duodecim qui secum essent, & quos mitteret ut prædicarent, Haberentque potestatem 15 curandi morbos, & ejiciendi dæmonia. Et 16 nominavit Simoni nomen Cepha. Et Jaco- 17 bo filio Zebedæi & Johanni fratri Jacobi, imposuit eis nomen Benai-reghesc, quod est, Filii tonitrui. Et Andream, & Philippum, 18 & Bartholomæum, & Matthæum, & Thomam, & Jacobum filium Halphæi, & Thaddæum, & Simonem Zelotem, Et Judam Is- 19 carioten, qui ipsum prodidit. Veneruntque 20 in domum. Et congregatæ sunt turbæ iterum, adeò ut ne possent quidem panem edere. Et audierunt consanguinei ejus, & 21 exierunt ut prehenderent eum: dicebant enim eum extra mentem suam exiisse. Scribæ 22 autem illi qui ab Ierusalem descenderant, dicebant; Beelzebub in eo est, ac per principem dæmoniorum ejicit dæmonia. Et ad- 23 vocavit eos Jesus, & in parâbolis dixit eis; Quomodo potest satanas satanam ejicere? Nam si regnum contra sese divisum fuerit, 24 non poterit stare regnum illud. Et si domus 25 contra se divisa fuerit, non poterit domus illa subsistere. Et si satanas insurgit in se- 26 ipsum, & divisus est, non potest stare; sed finis ejus adest. Nemo potest ingredi ædes 27 strenui, & diripere vasa illius, nisi priùs strenuum illum vinxerit, & tunc ædes ejus diripiet. Amen dico vobis, Omnia quidem 28 peccata & blasphemiæ, quibus blasphemaverint homines, remittentur eis. At quis- 29 quis blasphemaverit in Spiritum sanctitatis, non habebit remissionem in æternum, sed reus est judicii æterni. Propterea quòd dice- 30 bant spiritum immundum in eo esse.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13 پانزدهم فرمان دادن عيسي بشاكردان ونام ايشان * واز انجا مسيح بالاء كوه
14 رفت * وان كسانرا كه مي خواست پيش خود خواند * [وپيش او آمدند] * ازميان ان جمع
دوازده كس را بركزيد * كه ملازم وي باشند * وايشانرا بفرستد * كه درعالم مژده دهند *
15 16 * ومسلط باشند * كه رنجورانرا شفا دهند وديوانرا بدر كنند * * وشمعون را صفا نام
17 كرد يعني سنك * * يعقوب پسر زبدي * ويوحنا برادر يعقوب * نام ايشانرا بني رغش نهاد *
18 كه فرزندان رعما بودند * * واندراوس * وفيليبوس * وبرتلمي ومتي * وتوما * ويعقوب پسر
19 حلفا * وتدي * وشمعون قاناني * * ويهوداي سخريوطا انك اورا سپارد شانزدهم جهودان
20 كفتند كه ببعلزبوب سرور ديوان ديوانرا بدر مي آورد * واز انجا عيسي باز بخانه آمد *
21 * وجماعت بسيار كرد شدند * چنانك نان نمي يافتند كه بخورند * * دوستانش شنيدند وبدر
22 آمدند تا اورا بكيرند * سبب انك كفته بودند * كه اين ازعقل خود بدر آمد * * ونويسندكان
وكساني كه از اورشليم بزير امده بودند * كفتند بعلزبوب درو هست * بقوت سرور ديوان ديوانرا بدر
23 مي كند * * عيسي ايشانرا خواند * وبمثلها با ايشان كفت * چكونه تواند ابليس ابليس را بيرون كردن *

XV. Mandata Jesu discipulis data, & nomina ipsorum.

Et illinc Christus monte conscendit, 13 *& quoscunque voluit ad se vocavit, & venerunt ad eum. E quorum nu-* 14 *mero duodecim homines elegit, qui eum comitarentur, & eos mitteret ut in mundo Evangelium prædicarent. Et potestate præditi essent æ-* 15 *grotos sanandi, ac dæmonia ejiciendi. Et Simeoni Cephæ nomen indi-* 16 *dit,* quod *significat petram.* Reliqui 17 erant *Jacobus filius* Zebedæi, *& Johannes frater Jacobi, ipsis nomen Beni Reg'sch imposuit, quòd filii tonitrui essent. Et Andreas, &* 18 *Philippus, & Bartholomæus,* et *Matthæus, & Thomas, & Jacobus filius Alphæi, & Thaddæus, & Simeon Cananæus. Et Judas Iscari-* 19 *otes, qui illum tradidit.*

XVI. Judæi dixerunt, Per Beelzebub principem dæmoniorum dæmonia ejicit.

Et illinc Jesus domum reversus est. 20 *Et turbæ multæ congregatæ sunt, ut* 21 *ne panem quidem reperirent ut comederent. Et amici ejus audientes* 22 *egressi sunt ut eum prehenderent: eò quòd dixerunt, Hic quidem ex intellectu suo excessit. Scribæ autem, & quidam qui ab Hierosolyma descenderant, dicebant; Beelzebub in eo est, virtute principis dæmoniorum dæmonia ejicit. Tunc Jesus illos* 23 *vocavit & in parabolis illis dixit; Quomodo potest Diabolus Diabolum ejicere?*

Verſio VULGATA LATINA.

13 Et aſcendens in montem vocavit ad ſe quos voluit ipſe: & venerunt ad eum.
14 Et fecit ut eſſent duodecim cum illo: & ut mitteret eos prædicare. Et dedit
15 illis poteſtatem curandi infirmitates, & ejiciendi dæmonia. Et impoſuit Simoni
16 nomen Petrus: Et Jacobum Zebedæi, & Joannem fratrem Jacobi, & impoſuit eis
17 nomina Boanerges, quod eſt, Filii tonitrui: Et Andream, & Philippum, & Bar-
18 tholomæum, & Matthæum, & Thomam, & Jacobum Alphæi, & Thaddæum, & Si-
19 monem Chananæum, Et Judam Iſcariotem, qui & tradidit illum. Et veniunt
20 ad domum: & convenit iterùm turba, ita ut non poſſent neque panem mandu-
21 care. Et cùm audiſſent ſui, exierunt tenere eum: dicebant enim; Quoniam in
22 furorem verſus eſt. Et Scribæ, qui ab Jeroſolymis deſcenderant, dicebant; Quoniam Beelzebub habet, &, Quia in principe dæmoniorum ejicit dæmonia. Et 23
convocatis eis, in parabolis dicebat illis; Quomodò poteſt Satanas Satanam eji- 24
cere? Et ſi regnum in ſe dividatur, non poteſt regnum illud ſtare. Et ſi domus 25
ſuper ſemetipſam diſpertiatur, non poteſt domus illa ſtare. Et ſi Satanas conſur- 26
rexerit in ſemetipſum, diſpertitus eſt, & non poterit ſtare, ſed finem habet. Ne- 27
mo poteſt vaſa fortis ingreſſus in domum diripere, niſi priùs fortem alliget, &
tunc domum ejus diripiet. Amen dico vobis; Quoniam omnia dimittentur filiis 28
hominum peccata, & blaſphemiæ quibus blaſphemaverint: Qui autem blaſphema- 29
verit in Spiritum ſanctum, non habebit remiſſionem in æternum, ſed reus erit
æterni delicti. Quoniam dicebant; Spiritum immundum habet. 30

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

• ٱلفصل ٱلحادي عشر • *ثم صعد ٱلجبل ودعا ٱلذين احبهم فاتوا اليه • 13
*وانتخب اثني عشر وسماهم رسلا ليكونوا معه • ولكي يرسلهم ليكرزوا * واعطاهم سلطانا 14 15
علي شفاء ٱلمرضي واخراج ٱلشياطين * وسمي سمعان ٱلصخرا * ويعقوب بن زبدي ويوحنا 16 17
اخاه سماهما بوانرجس ٱلذي هو ابناء ٱلرعد * واندراوس • وفيلبس • وبرتلومي • ومتي * وتوما • 18
ويعقوب بن حلفاء • وتداي • وسمعان ٱلقاناني * ويهودا ٱلاسخريوطي ٱلذي اسلمه * ودخل الي 19 20
بيت فاجتمع ايضا جمع حتي لم يقدروا علي اكل ٱلخبز * وسمع اصحابه فخرجوا ليمسكوه قايلين 21
انه ساهي ٱلقلب * فاما ٱلكتبة ٱلذين اتوا من يروسليم فقالوا ان باعل زبول معه • 22
وبرييس ٱلشياطين يخرج ٱلشياطين * فدعاهم وقال لهم بامثال كيف يقدر شيطان ان يخرج 23
شيطانا * وكل مملكة تنقسم لا تثبت تلك ٱلمملكة * واذا اختلف اهل ٱلبيت لا يثبت ذلك 24 25
ٱلبيت * فان كان ٱلشيطان قد قاوم نفسه وانقسم فلن يقدر ان يثبت لكن تلك تكون 26
له انقضاء * لا يقدر احد يدخل بيت ٱلقوي وينهب متاعه الا ان يربط ٱلقوي اولا وحينيذ 27
ينهب بيته • • ٱلفصل ٱلثاني عشر • * امين اقول لكم ان كل شي يغفر 28
لبني ٱلبشر من ٱلخطايا وٱلتجديف ٱلذي يجدفونه * وٱلمجدفون علي روح ٱلقدس لا يغفر لهم 29
الي ٱلابد بل يحل بهم ٱلعقاب ٱلدايم * لانهم يقولون ان معه روحا نجسا • 30

Sectio undecima.

Deindè conſcendit montem, & advocavit quos dilexit: & venerunt ad eum. 13
Elegitque duodecim, & vocavit eos Apoſtolos: ut eſſent cum eo, & ut mitteret eos ad prædicandum. 14
Et dedit eis poteſtatem curandi infirmos, & ejiciendi dæmonia: 15
Et nominavit Simonem Petram: 16
Et Jacobum filium Zebedæi, & Johannem fratrem ejus, appellavit Boanerges, hoc eſt, Filios tonitrui. 17
Et Andream, & Philippum, & Bartholomæum, & Matthæum, & Thomam, & Jacobum filium Halphæi, et Thaddæum, & Simonem Cananæum, 18
Et Judam Iſcariotem qui tradidit ipſum. 19
Et intravit in domum quandam; & convenit iterùm turba, ita ut non poſſent manducare panem. 20
Et audierunt ſui, egreſſique ſunt ut tenerent ipſum, dicentes eum in deliquium cordis incidiſſe. 21
At ſcribæ qui venerant ab Ieroſolymis, dixerunt; Sanè Beel-zebul eſt cum eo: & per principem dæmoniorum ejicit dæmonia. 22
Et vocavit eos, dixitque in parabolis; Quomodò poteſt dæmonium ejicere dæmonium? 23
Quandoquidem omne regnum quod dividitur, non erit ſtabile illud regnum? 24
Et quando diſcordant habitatores domûs, non erit ſtabilis illa domus? 25
Quare ſi Satanas adverſatur ſibi ipſi, & diſſidet, profectò non poterit ſubſiſtere: ſed id erit illi in exterminium. 26
Non poteſt quis intrare domum fortis, & diripere ſupellectilem ejus, niſi vinciat fortem priùs: ac tum diripiet domum ejus. 27

Sectio duodecima.

Amen dico vobis, Quòd quælibet res dimittetur filiis hominis quoad peccata, & blaſphemiam quam blaſphemaverint: 28
Blaſphemantibus verò in Spiritum ſanctum, non remittetur eis in æternum: ſed convenit eis ſupplicium æternum. 29
Quoniam dicebant, quòd haberet ſpiritum immundum. 30

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ ኅርየቶሙ ፡ ለሐዋርያት ፡፡=፡
13 ወዓርገ ፡ ደብረ ፡ ወጸውዐ ፡ እለ ፡ ፈቀደ ፡ ወሖሩ ፡ ኀቤሁ ፡፡=፡ ወሐረየ ፡ ዓሠ
14 ርተ ፡ ወክልኤተ ፡ ሐዋርያተ ፡ ወሰመዮሙ ፡ ወከመ ፡ የሀልዉ ፡ ምስሌሁ ፡ ወይፈን
15 ዎሙ ፡ ይሰብኩ ፡፡=፡ ወአብሖሙ ፡ ያውፅኡ ፡ አጋንንተ ፡ ርኩሳነ ፡ ወይፈ
16 ውሱ ፡ ድውያነ ፡=፡ ወሰመዮሙ ፡ በበ ፡ አስማቲሆሙ ፡፡ ወሰመዮ ፡ ለስም
17 ዖን ፡ ጴጥሮስ ፡=፡ ወያዕቆብ ፡ ወልደ ፡ ዘቤዴዎስ ፡ ወዮሐንስ ፡ እኁሁ ፡ ለያ
18 ዕቆብ ፡ ወሰመዮሙ ፡ በአኔርጌስ ፡ ደቂቀ ፡ ነጐድጓድ ፡ ብሂል ፡—፡ ወእንድርያስ ፡ ወፊ
ልጶስ ፡ ወበርተሎሜዎስ ፡ ወማቴዎስ ፡ ወቶማስ ፡ ወያዕቆብ ፡ ወልደ ፡ እልፍዮስ ፡ ወታዴዎስ ፡
19 ወስምዖን ፡ ቀነናዊ ፡=፡ ወይሁደ ፡ አስቆሮታዊ ፡ ዘአግብኦ ፡፡=፡ ወበዊኦሙ ፡ ቤተ ፡ መ
20 ጽኡ ፡ ካዕበ ፡ አሕዛብ ፡ ብዙኃን ፡ እስከ ፡ ኢያበውሕዎ ፡ ይብላዕ ፡ እክለ ፡=፡ ወሰሚዖ
21 ሙ ፡ አዝማዲሁ ፡ መጽኡ ፡ ይእኅዝዎ ፡ እስመ ፡ ዓብደ ፡ ይብልዎ ፡፡=፡ ወጸሐፍትኒ ፡ እ
22 ለ ፡ ወረዱ ፡ እምኢየሩሳሌም ፡ ይቤሉ ፡ በብዔል ፡ ዜቡል ፡ አኃዞ ፡ ወበመልአኮሙ ፡ ለአጋንን
23 ት ፡ ያወፅኦሙ ፡ ለአጋንንት ፡፡=፡ ወጸውዖሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወመሰለ ፡ ሎሙ ፡
24 እፎ ፡ ይክል ፡ ሰይጣን ፡ ለሰይጠን ፡ አውጽኦ ፡፡=፡ እመንግሥትኒ ፡ ዘበበይናቲሁ ፡ ይትና
25 ፈቅ ፡ ኢይቀውም ፡ ውእቱ ፡ መንግሥት ፡=፡ ወእመኒ ፡ ቤት ፡ ተናፈቀት ፡ በበይናቲሃ ፡ ኢት
26 ቀውም ፡ ይእቲ ፡ ቤት ፡፡=፡ ወሰይጠንኒ ፡ ለእመ ፡ ተንሥአ ፡ በበይናቲሁ ፡ ወተናፈቀ ፡ ኢ
27 ይቀውም ፡ ማኅለቅተ ፡ ይረክብ ፡፡=፡ ወአልቦ ፡ ዘይክል ፡ ቤተ ፡ ኃያል ፡ በዊእ ፡ ወበር
ብሮተ ፡ ንዋዮ ፡ ለእመ ፡ ኢቀደመ ፡ አሲሮቶ ፡ ለኃያል ፡ ወእምዝ ፡ በርብሮተ ፡ ቤቶ ፡፡=፡
28 አማን ፡ እብለክሙ ፡ ኵሉ ፡ ኃጢአት ፡ ወፅርፈት ፡ ይትኀደግ ፡ ለኵሉ ፡ ሰብእ ፡=፡
29 ወዘሰ ፡ ጸረፈ ፡ ዲበ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ኢይትኀደግ ፡ ሎቱ ፡ ለዓለም ፡ ወይትኴነን ፡ በደይን ፡
30 ለዘላፈ ፡=፡ እስመ ፡ ይቤሉ ፡ ጋኔን ፡ ርኩስ ፡ አኃዞ ፡፡=፡

De electione Apoſtolorum.

Et aſcendit *in* montem, & vocavit, quos voluit & venerunt ad eum. Et elegit 13
duodecim Apoſtolos & nominavit eos ut eſſent cum illo, & ut mitteret eos præ- 14
dicare. Et dedit poteſtatem illis ut ejicerent dæmones immundos, & ut cura- 15
rent infirmos. Et vocavit eos ſingulos nominibus ſuis, & vocavit Simonem 16
Petrum. Et Jacobum filium Zebedæi & Johannem fratrem Jacobi, nominavit 17
Boanerges, (quod eſt dicere) Filii tonitrui. Et Andream, & Philippum, & 18
Bartholomæum, & Matthæum, & Thomam, & Jacobum filium Alphæi, & Thadæum & Simonem Cananæum, Et Judam Iſcariotem qui tradidit illum. Et 19
intrantes domum venerunt iterùm populi multi, ita ut non permitterent ei man- 20
ducare panem. Et audientes cognati ejus venerunt prehendere eum, quia de- 21
mentem dicebant eum *fuiſſe*. Et ſcribæ qui deſcenderunt ab Hieroſolyma 22
dixerunt, Per Beelzebub prehenſus eſt, & per principem dæmonum ejicit
dæmones. Et vocavit illos Dominus Jeſus, & parabolicè loquutus eſt iis; Quo- 23
modò poteſt ſatanas ſatanam ejicere? Si regnum inter ſe dividatur, non ſtabit 24
illud regnum. Et ſi domus dividatur inter ſe, non ſtabit iſta domus. Et ſata- 25
nas ſi inſurrexerit contra ſe & diviſus ſit, non ſtabit, finem habebit. Et nemo 26
poteſt intrare domum fortis, & diripere vaſa ejus, ſi non priùs alliget fortem, & 27
tunc diripiet domum ejus. Amen dico vobis, Omne peccatum & blaſ- 28
phemia remittetur omni homini: Sed qui blaſpemaverit in Spiritum ſanctum, 29
non remittetur ei in æternum, & condemnabitur in judicio perpetuo. Quia 30
dicebant, Dæmon immundus prehendit eum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

*چون مملكت بر نفس خودش پريشان شود • مملكت او ايستادگي نكند • *واگر 24 25
خانهء نفس او پريشاني كند • نتواند كه خانه ايستادگي كند • *واگر چنانك ابليس† 26
بر نفس خود †پريشان شود وبر خيزد • نتواند كه ايستادگي كند • الا سرانجام او باشد •
*وكسي نتواند در خانهء مردي پهلوان رفتن • تا رخت او برآيد • مگر اول پهلوانرا ببندد • 27
آنگه در خانهء او تاختن كند • *راست بشما بگويم كه همه گناهها [وافتريها] كه مردم 28
افتري كنند • عفو كرده شود • *الا آنك با جان پاك افتري دارند • تا ابد عفو ندارد • 29
وداوري ابدي بر وي روا باشد • *براي آنك مي گفتند جان پليد در وي هست 30

Cùm regnum in ſemetipſum diviſum fuerit, regnum illud ſtabilitatem non obtinet. 24
Et ſi domus ſemetipſam laceſſet, fieri non poteſt ut domus illa ſtabilis ſit. 25
Similiter etiam ſi Diabolus in ſemetipſum diviſus ſit, & inſurgat, fieri non poteſt ut ſtabiliatur, ſed finis illius ſit. 26
Nec quiſquam poteſt domum viri robuſti ingredi ut ſupellectilem ejus diripiat, niſi priùs robuſtum illum liget, deindè domum illius ſpoliet. 27
Verum vobis dico, Quòd omnia peccata et blaſphemiæ, quibus homines blaſphemaverint, remittentur. 28
Qui autem in Spiritum ſanctum blaſphemaverit, in æternum non remittetur ei, ſed judicium æternum in eum competet. 29
Eò quòd dicerent, Spiritus impurus in eo eſt. 30

Venient *igitur* fratres & mater ejus: & foris ſtantes, miſerunt ad eum
31 Ἔρχονται οὖν οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ· καὶ ἔξω ἑστῶτες, ἀπέστειλαν πρὸς (ρ) αὐτὸν λε β
vocantes eum. Et ſedebat turba circa eum: *dicebant verò* ei; Ecce ma-
32 φωνοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐκάθητο (σ) ὄχλος περὶ αὐτόν· εἶπον δὲ αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡ μή-
ter tua, & fratres tui, foris quærunt te. Et *reſpondit* eis, *dicens*; Quæ
33 τηρ σου, καὶ οἱ ἀδελφοί σου, (τ) ἔξω ζητοῦσί σε. Καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, Τίς
eſt mater mea, *aut* fratres mei? Et circumſpiciens *circulo circa ſe*
34 ἐστιν ἡ μήτηρ μου, ἢ οἱ ἀδελφοί μου; Καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν
ſedentes, ait; Ecce mater mea, & fratres mei. Qui enim fecerit vo-
35 καθημένους, λέγει, (υ) Ἴδε ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου. Ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέ-
luntatem Dei, hic frater meus, & ſoror mea, & mater eſt.
λημα τοῦ Θεοῦ, οὗτος ἀδελφός μου, καὶ (φ) ἀδελφή μου, καὶ μήτηρ ἐστί.

CAP. IV. δ'.

Et iterùm cœpit docere *juxta* mare, & *coacta* eſt ad eum
1 ΚΑὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασσαν, καὶ (α) συνήχθη πρὸς αὐτὸν λϛ β
turba multa, ita ut *ipſum aſcendentem in navigium, ſedere* in mari: & omnis
ὄχλος πολύς, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον, καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ πᾶς
turba *ad* mare ſuper terram erat. Et docebat eos in parabolis
2 ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν. Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς Θ
multa, & dicebat illis in doctrina ſua; Audite: Ecce exiit ſeminans
3 πολλά, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, Ἀκούετε· Ἰδοὺ ἐξῆλθεν ὁ σπείρων
ſeminare. Et *factum eſt in ſeminando, hoc quidem* cecidit circa viam; & venerunt
4 τοῦ σπεῖραι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ ἦλθε

volucres cœli, & *devoraverunt* illud. Aliud verò cecidit ſuper petroſa, ubi
τὰ (β) πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτό. Ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου 5
non habuit terram multam, & ſtatim exortum eſt, *propter* non *habere profunditatē* terræ: *Sole*
οὐκ εἶχε γῆν πολλήν, καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς· Ἡλίου 6
autem exoriente, æſtuavit; & *ob* non *habere* radicem, exaruit. Et aliud ceci-
δὲ ἀνατείλαντος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη. Καὶ ἄλλο ἔπε- 7
dit in ſpinas, & aſcenderunt ſpinæ, & ſuffocaverunt illud, & fructum non dedit.
σεν εἰς τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ συνέπνιξαν αὐτό, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε.
Et aliud cecidit in terram *pulchram*; & dabat fructum aſcendentem & creſcentem:
Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα (γ) καὶ αὐξάνοντα· 8
& afferebat unum triginta, & unum ſexaginta, & unum centum. Et dicebat *eis*; *Habens*
καὶ ἔφερεν ἓν τριάκοντα, καὶ ἓν ἑξήκοντα, καὶ ἓν ἑκατόν. Καὶ (δ) ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὁ ἔχων 9
aures *audire*, audiat. Cùm *autem factus* eſſet *ſolus*, interrogaverũt eum qui *circa eum*
ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Ὅτε δὲ ἐγένετο καταμόνας, (ε) ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν 10
cum duodecim, parabolam. Et dicebat eis; Vobis datum eſt nôſſe myſterium
λϛ β σὺν τοῖς δώδεκα τὴν παραβολήν. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, (ζ) Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὸ μυστήριον 11
regni Dei: illis autem foris, in parabolis omnia fiunt: Ut *aſpici-*
λζ α τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω, ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα γίνεται· Ἵνα βλέ- 12
entes aſpiciant, & non videant: & audientes audiant, & non intelligãt: nequãdo convertan-
ποντες βλέπωσι, καὶ μὴ ἴδωσι· καὶ ἀκούοντες ἀκούωσι, καὶ μὴ συνιῶσι· μήποτε ἐπιστρέψω-
tur, & dimittantur eis peccata. Et ait illis; Neſcitis parabolam
σι, καὶ (η) ἀφεθῇ αὐτοῖς τὰ ἁμαρτήματα. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὐκ οἴδατε τὴν παραβολὴν 13
λη β hanc? & quomodò omnes parabolas cognoſcetis? *Seminans*, verbum ſeminat.
ταύτην; καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεσθε; Ὁ σπείρων, τὸν λόγον σπείρει. 14

MS. A. (ρ) αὐτὸν ζητοῦντες αὐτόν. (σ) περὶ αὐτὸν ὄχλος· (τ) καὶ αἱ ἀδελφαί σου, ἔξω (υ) Ἰδοὺ (φ) ἀδελφή, καὶ ΚΕΦ. δ'. MS. A. (α) συνήχθησαν (β) πετεινά, καὶ κατέφαγεν (γ) καὶ αὐξανόμενον, (δ) ἔλεγεν, Ὁ (ε) ἠρώτων (ζ) δέδοται * τὸ μυστήριον (η) ἀφεθήσεται αὐτοῖς

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܕܨܦܪܐ ܕܕܘܟܪܢܐ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ܡܪܝܡ * ܚ *

31 * ܘܐܬܘ ܐܡܗ ܘܐܚܘܗܝ ܟܕ ܩܝܡܝܢ ܠܒܪ. ܘܫܕܪܘ ܕܢܩܪܘܢܝܗܝ ܠܘܬܗܘܢ. * ܝܬܝܒ ܗܘܐ ܕܝܢ 32
ܠܘܬܗ ܟܢܫܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܗܐ ܐܡܟ ܘܐܚܝܟ ܠܒܪ ܒܥܝܢ ܠܟ. * ܘܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. 33
ܡܢܘ ܐܡܝ ܘܡܢܘ ܐܚܝ. * ܘܚܪ ܒܐܝܠܝܢ ܕܝܬܒܝܢ ܠܘܬܗ ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܡܝ ܘܗܐ ܐܚܝ. 34
* ܡܢ ܓܝܪ ܕܢܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܗܢܘ ܐܚܝ ܘܚܬܝ ܘܐܡܝ. * ܫܠܡ * ܕ * 35
* ܘܬܘܒ ܫܪܝ ܗܘܐ ܡܠܦ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ. ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܟ ܕܢܣܩ 1
ܢܬܒ ܠܗ ܒܣܦܝܢܬܐ ܒܝܡܐ. ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܥܠ ܐܪܥܐ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ. * ܘܡܠܦ 2
ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܡܬܠܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܒܝܘܠܦܢܗ. * ܫܡܥܘ. ܗܐ ܢܦܩ ܙܪܘܥܐ ܠܡܙܪܥ. 3
* ܘܟܕ ܙܪܥ. ܐܝܬ ܕܢܦܠ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ. ܘܐܬܬ ܦܪܚܬܐ ܘܐܟܠܬܗ. * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܥܠ 4 5
ܫܘܥܐ. ܐܝܟܐ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܐܪܥܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܡܚܕܐ ܝܥܐ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܥܘܡܩܐ
ܕܐܪܥܐ. * ܘܟܕ ܕܢܚ ܫܡܫܐ. ܫܚܢ. ܘܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܥܩܪܐ ܝܒܫ. * ܘܐܚܪܢܐ 6 7
ܢܦܠ ܒܝܬ ܟܘܒܐ. ܘܣܠܩܘ ܟܘܒܐ ܘܚܢܩܘܗܝ. ܘܦܐܪܐ ܠܐ ܝܗܒ. * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܥܠ 8
ܐܪܥܐ ܛܒܬܐ. ܘܣܠܩ ܘܪܒܐ ܘܝܗܒ ܦܐܪܐ. ܐܝܬ ܕܬܠܬܝܢ. ܘܐܝܬ ܕܫܬܝܢ. ܘܐܝܬ ܕܡܐܐ.
* ܘܐܡܪ ܗܘܐ. ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ. * ܟܕ ܗܘܘ ܕܝܢ ܠܚܘܕܝܗܘܢ. 9 10
ܫܐܠܘܗܝ ܗܢܘܢ ܕܥܡܗ ܥܡ ܬܪܥܣܪܬܗܘܢ ܡܬܠܐ ܗܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܟܘܢ ܝܗܝܒ 11
ܠܡܕܥ ܐܪܙܐ ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܠܒܪܝܐ ܕܝܢ ܟܠ ܡܕܡ ܒܡܬܠܐ ܗܘܐ. * ܕܟܕ ܚܙܝܢ ܢܚܙܘܢ 12
ܘܠܐ ܢܚܙܘܢ. ܘܟܕ ܫܡܥܝܢ. ܢܫܡܥܘܢ ܘܠܐ ܢܣܬܟܠܘܢ. ܕܠܡܐ ܢܬܦܢܘܢ ܘܢܫܬܒܩܘܢ
ܠܗܘܢ ܚܛܗܝܗܘܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܠܡܬܠܐ ܗܢܐ. ܘܐܝܟܢܐ 13
ܠܟܠܗܘܢ ܡܬܠܐ ܬܕܥܘܢ. * ܙܪܘܥܐ ܕܙܪܥ ܡܠܬܐ ܙܪܥ. 14

Matutinis commemorationis Deiparæ Mariæ. 8.

Porrò venerunt mater & fratres ejus ſtantes 31
foris, miſerúntque ut evocarent eum ad ſe-
ipſos. Sedebat autem circa eum turba, & 32
dixerunt ei; En mater tua & fratres tui fo-
rìs poſtulant te. Et reſpondit, ac dixit eis; 33
Quæ eſt mater mea; & quinam ſunt fratres
mei? Et reſpexit in eós qui ſedebant propè 34
ſe, & ait; Ecce mater mea, & ecce fratres
mei. Etenim qui executus fuerit volunta- 35
tem Dei, is eſt frater meus, & ſoror mea,
& mater mea. CAP. IV.
Rurſus autem cœpit docere juxta litus 1
maris: & congregati ſunt ad eum cœtus
quamplurimi, ita ut aſcenderet, ſederétque
in navi in mari, & omnis turba ſtabat humi
juxta mare. Ac docebat eos in parabolis 2
multa, dicebátque in doctrina ſua; Audite: 3
Ecce exiit ſeminator ad ſeminandum: Et 4
quum ſeminâſſet, aliud quidem cecidit juxta
viam; venítque volucris, & devoravit illud.
Aliud autem cecidit ſuper petram, ubi non 5
erat terra multa, & in momento exortum eſt,
quoniam non erat profunditas terræ. Quum 6
autem exortus eſſet ſol, incaluit; & quia
non habebat radicem, aruit. Aliud cecidit 7
inter ſpinas, & aſcenderunt ſpinæ, ac ſuffo-
caverunt illud, fructúſque non edidit. Aliud 8
autem cecidit in terram bonam; & aſcendit
crevitque, ac dedit fructus, aliud quidem
tricenos, & aliud ſexagenos, aliud denique
centenos. Et dicebat; Qui habet aures 9
ad audiendum, audiat. Quum autem eſſent 10
ſoli, interrogaverunt eum ii qui cum eo
erant unà cum duodecim ipſius de parabola
hac. Et dixit eis Jeſus; Vobis datum eſt 11
nôſſe arcanum regni Dei: extraneis verò
omnia in parabolis fiunt. Ut quum vide- 12
rint, videant, & non videant; & cùm audi-
erint, audiant, nec intelligant; nequando con-
vertantur, & remittantur eis peccata ipſo-
rum. Et dixit eis, Neſcitis parabolam hanc? 13
& quomodò cunctas parabolas ſcietis? Se- 14
minator qui ſeminavit, ſermonem ſeminat.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

31 هفدهم ایستادن مریم وبرادرانش بر در * امدند مادرش وبرادرانش
32 بیرون ایستادند وفرستادند که اورا بخوانند * وپیش عیسی جماعت بسیار بودند کسی گفت
33 مادرت وبرادرانت بر درند وترا می خوانند * بدیشان جواب داد وگفت * کیست مادرم *
34 وکیست † برادرانم * نگه سوی ایشان کرد که پیش او نشسته بودند * وگفت اینک مادرم واینک
35 برادرانم * هرکه ارادت خدا کند * اوست برادر وخواهر ومادرم هجدهم مثل تخم
1 کاشتن در زمین * باز بر کنار دریا تعلیم اغاز کرد وجماعت † بسیار پیش او
بودند * تا ان حد که بالا کشتی رفت ونشست * وجماعتهاء دیگر † بر کنار دریا ایستاده بودند *
2 3 ومثلهاء بسیار ایشانرا می اموزانید * وگفت در تعلیم خود * بشنوید * اینک کشاورز
4 بیرون امد که تخم بکارد * وچون تخم را بینداخت * چیزی بر کنار راه افتاد مرغان آمدند
5 وخوردند * دیگر بر روی سنگ افتاد * وخاک بسیار نبود برویید * [در وقت چون زمینش
6 7 نغولی نبود * وافتاب برو افتاد سوخت] و[چون بیخ نداشت] زود خشک شد * دیگر
تخم میان خار وتلو افتاد خارها بلندتر شدند * واورا خفه کردند * میوه نداد *

XVII. Stat Maria & fratres ejus ad oſtium.

Et *venientes mater ejus & fratres* 31
ejus foris ſteterunt, & miſerunt ut
eum accerſerent. Et coram Jeſu tur- 32
bâ multâ præſente quiſpiam dixit,
Mater tua & fratres tui ad fores
ſunt, & te vocant. Illis reſponſum 33
dedit, & dixit; Quænam eſt mater
mea? & quinam ſunt fratres mei?
Intuitus eſt in illos qui coram eo ſe- 34
debant, & dixit; Ecce mater mea,
& ecce fratres mei. Quicunque vo- 35
luntatem Dei facit, ipſe eſt frater,
& ſoror, & mater mea.

XVIII. Parabola ſeminis ſparſi in terram.

CAP. IV.

R*urſus in littore maris docere in-* 1
cepit, & turbæ multæ aderant ei,
uſque adeò ut in navim iret, & ſe-
deret: turbæ autem reliquæ in littore
maris ſtantes erant. Et parabolas 2
plurimas illos docuit, dixitque in
doctrina ſua; Audite: Ecce ſator 3
egreſſus eſt ut ſemen ſeminaret. Et 4
cùm ſemen projiceret, quoddam juxta
viam cecidit, & aves venientes
comederunt. Aliud in ſuperficiem pe- 5
træ cecidit, ubi terræ multum non
eſſet: & crevit ſtatim, cùm terræ
ejus profunditas non eſſet. Et Sol in 6
illud incidens aduſſit; & cùm ra-
dicem non haberet, ſtatim exaruit.
Aliud ſemen inter ſpinas & vepres 7
cecidit: & ſpinæ altiores factæ il-
lud ſuffocârunt, nec fructum dedit.

Verſio VULGATA LATINA.

31 Et veniunt mater ejus & fratres: & foris ſtantes miſerunt ad eum vocantes eum.
32 Et ſedebat circa eum turba: & dicunt ei; Ecce mater tua & fratres tui foris quæ-
33 runt te. Et reſpondens eis, ait; Quæ eſt mater mea, & fratres mei? Et circum-
34 ſpiciens eos, qui in circuitu ejus ſedebant, ait; Ecce mater mea, & fratres mei.
35 Qui enim fecerit voluntatem Dei, hic frater meus, & ſoror mea, & mater eſt.

CAP. IV.

1 ET iterùm cœpit docere ad mare: & congregata eſt ad eum turba multa, ita ut
2 navim aſcendens ſederet in mari, & omnis turba circa mare ſuper terram erat: Et
3 docebat eos in parabolis multa, & dicebat illis in doctrina ſua; Audite, Ecce
4 exiit ſeminans ad ſeminandum. Et dum ſeminat, aliud cecidit circa viam, & ve-
5 nerunt volucres cœli, & comederunt illud. Aliud verò cecidit ſuper petroſa, ubi
non habuit terram multam: & ſtatim exortum eſt, quoniam non habebat altitudi-
nem terræ: Et quando exortus eſt Sol, exæſtuavit: & eò quòd non habebat ra- 6
dicem, exaruit. Et aliud cecidit in ſpinas: & aſcenderunt ſpinæ, & ſuffocaverunt 7
illud, & fructũ non dedit. Et aliud cecidit in terram bonam: & dabat fructum aſcen- 8
dentem, & creſcentem; & afferebat unum triginta, unum ſexaginta, & unum cen- 9
tum. Et dicebat; Qui habet aures audiendi, audiat. Et cùm eſſet ſingularis, inter- 10
rogaverunt eum hi qui cum eo erant duodecim, parabolam. Et dicebat eis; Vobis 11
datum eſt nôſſe myſterium regñi Dei: illis autem, qui foris ſunt in parabolis omnia
fiunt. Ut videntes videant, & non videant: & audientes audiant, & non intelligant: 12
nequando convertantur, & dimittantur eis peccata. Et ait illis; Neſcitis parabolam 13
hanc? & quomodò omnes parabolas cognoſcetis? Qui ſeminat, verbum ſeminat. 14

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31 32 * ثم وافاه امه واخوته * فوقفوا خارجا وارسلوا اليه يدعونه * وكان الجمع جالسا حوله * فقالوا له
33 34 ها امك واخوتك خارجا يطلبونك * فاجابهم قايلا من امي واخوتي * ونظر الي الجلوس حوله
35 1 وقال ها امي واخوتي * وكل من يعمل ارادة الله هو اخي واختي وامي * وبداء ايضا *
يعلم عند البحر * فاجتمع اليه جمع كبير حتي انه ركب السفينة في البحر وجلس * وكانت
2 3 الجموع كلها علي ساحل البحر * وكان يعلمهم بامثال كثيرة * قايلا في تعليمه * اسمعوا زارع خرج
4 5 ليزرع * فبينما هو يزرع منه ما سقط علي الطريق فاتي الطير فاكله * ومنه ما سقط علي
6 الصفا حيث لم يكن له عمق ارض فلوقته نبت * واذ ليس له عمق ارض * لما اشرقت الشمس
7 واحترق جف اذ ليس له اصل * ومنه ما سقط في الشوك فخنقه الشوك لعلوه عليه فلم يات بثمر *
8 * ومنه ايضا ما سقط في ارض جيدة فاعطي ثمرة وصعد ونمي * فواحد جاء ثلثين * واخر
9 10 ستين * واخر مائة * ثم قال من له اذنان سامعتان فليسمع * فلما انفرد ساله الذين كانوا
11 حوله مع الاثني عشر عن المثل * فقال لهم انتم اعطيتم معرفة سر ملكوت الله * واوليك
12 الخارجون فبالامثال يكون لهم كل شي * لينظر الناظرون ولا يبصرون * ويسمع السامعون
13 ولا يفهمون * ليلا يرجعوا فنغفر لهم الخطايا * وقال لهم اما عرفتم هذا المثل * فكيف
14 تعرفون جميع الامثال * الزارع هو الذي يزرع الكلام *

Deindè venerunt ad eum mater ejus & fratres ejus: & ſteterunt foris, & miſerunt ad eum ut advocarent illum. 31 *(Erat autem turba ſedens circa eum) & dixerunt ei; Ecce mater tua & fratres tui foris quærunt te.* 32 *Reſpondit eis, dicens; Quæ eſt mater mea, & fratres mei?* 33 *Et reſpexit in ſedentes circa ſe, & ait; Ecce mater mea, & fratres mei.* 34 *Et quicunque fecerit voluntatem Dei, ipſe eſt frater meus, & ſoror mea, et mater mea.* 35

CAP. IV.

1 *ET cœpit iterùm docere juxta mare, et coactus eſt ad eum cœtus magnus, ita ut ipſe conſcenderet navim in mari, ac ſederet, eſſentque turbæ omnes ſecus litus maris.* 2 *Et docebat eos per parabolas multas, dicens in doctrina ſua;* 3 *Audite, Sator quidam exiit ut ſeminaret:* 4 *Dumque ipſe ſeminaret, aliud quidem cecidit ſuper viam, et venerunt volucres, et comederunt illud.* 5 *Et aliud cecidit ſuper petram, ubi non erat ei profunditas terræ, et ſtatim crevit: et quandoquidem non erat ei profunditas terræ,* 6 *Quum ortus eſſet ſol æſtuâſſetque, aruit, eò quòd non eſſet ei radix.* 7 *Et aliud cecidit inter ſpinas, et ſuffocaverunt illud ſpinæ tranſcendentes ipſum, et non protulit fructum.* 8 *Aliud denique cecidit in terram bonam, deditque fructum, aſcendens, et creſcens: atque unum quidem attulit triginta, et aliud ſexaginta, et aliud centum.* 9 *Denique ſubjunxit, Cuicunque ſunt aures audientes, audiat.* 10 *Quum autem ſeceſſiſſet, interrogaverunt eum qui erant circa eum cum duodecim, de parabola.* 11 *Et dixit eis, Vos donati eſtis cognitione myſterii regni Dei: et illis extraneis per parabolas fient eis omnia:* 12 *Ut videant videntes, et non cernant: et audiant audientes, et non intelligant, ne convertantur, et remittantur eis peccata.* 13 *Et dixit eis, Non nôſtis hanc parabolam? quomodo igitur intelligetis oẽs parabolas?* 14 *Sator eſt qui ſerit verbũ.*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

31 ወመጽኡ፡እሙ፡ ወአኃዊሁ፡ወቆሙ፡ወለአኩ፡ኀቤሁ፡ይጸውዕዎ፡፡=፡ ወይነብሩ፡ሰብእ፡
32 ብዙኃ፡መስሌሁ፡ ወይቤልዎ፡ነዮሙ፡እሙከ፡ወአኃዊከ፡ አፍአ፡ይቀውሙ፡ወይኀሥ
33 ሡከ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ ወይቤሎሙ፡ መኑ፡ ውእቱ፡ እምየ፡ ወአኃውየ፡=፡ ወነጸ
34 ሮሙ፡ለእለ፡ይነብሩ፡አውደ፡ወይቤ፡ነዮሙ፡እምየኒ፡ ወአኃውየኒ፡=፡ እስመ፡ኵሉ፡ዘ
35 ይገብር፡ፈቃደ፡ለእግዚአብሔር፡ውእቱ፡አኃውየኒ፡ወአኃትየኒ፡ወእምየኒ፡፡=፡
1 O ወአኃዘ፡ካዕበ፡ ይምህሮሙ፡ በመንገለ ፡ በሕር ፡ ወተጋብኡ ፡ ብዙኃ ፡ ሰብእ ፡ ኀ
ቤሁ ፡ እስከ ፡ የዓርግ ፡ ውስተ ፡ ሐመር ፡ ወነበረ ፡ ውስተ ፡ ሐመር ፡ ወኵሉ ፡ ሰብእ፡
ውስተ፡ምድር፡ይቀውሙ፡፡=፡

በእንተ ፡ መሰሌ፡ ዘይዘርእ፡፡=፡

2 ወመሀሮሙ ፡ ወመሰለ ፡ ሎሙ ፡ ብዙኃ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ እንዘ ፡ ይሜህሮሙ፡=፡
3 4 ሰምዑ ፡ ወፈረአ ፡ ዘይዘርእ ፡ ይዝራእ፡=፡ ወእንዘ ፡ ይዘርእ ፡ ቦዘወድቀ ፡ ውስ
5 ት ፡ ፍኖት ፡ ወመጽኡ ፡ ላዕዋፍ ፡ ወበልዕዎ፡=፡ ወቦዘወድቀ ፡ ውስተ ፡ ኰኵሕ ፡
ኀበ ፡ አልቦ ፡ መሬት ፡ ብዙኃ ፡ ወፈጠነ፡ በቈለ፡ እስመ ፡ አልቦ ፡ ዕሙቀ ፡ መሬቱ፡=፡
6 ወሠረቀ ፡ ጸሐይ ፡ አውዓዮ ፡ ወእስመ ፡ ኢኮነ ፡ ዕሙቀ ፡ መሬቱ ፡ ወአልቦ ፡ ሥርወ ፡
7 8 የብሰ፡፡=፡ ወቦ፡ ዘወድቀ ፡ ውሰተ፡ ሦክ፡፡ ወደፈኖ ፡ ሦክ ፡ ወኢፈረየ፡=፡ ወቦዘ
ወድቀ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ሠናይ ፡ ወበቈለ ፡ ወለህቀ ፡ ወፈረየ ፡ ወወሀበ ፡ ፍሬ፡ሠላ
9 ሰ ፡ ወቦ ፡ ኀበ ፡ ስሳ ፡ ወቦ ፡ ኀበ ፡ ምእት፡=፡ ወይቤ ፡ ዘቦ ፡ እዝነ ፡ ሰሚዕ ፡ ለይስ
10 ማዕ፡፡=፡ ወእምዝ ፡ በባሕቲቶሙ ፡ ተስእልዎ ፡ እሊአሁ ፡ መሰለ ፡ ዓሠርቱ ፡ ወ
11 ክልኤቱ፡አርደኢሁ፡መስሌሁ፡=፡ ወይቤሎሙ፡ለክሙ፡ተውህበ፡ታእምሩ፡ መስጢ
12 ረ፡ለመንግሥተ፡እግዚአብሔር፡፡ወለእለስ፡ለ ፍአ፡በመሰሌ፡ኵሉ፡ይከውን፡=፡ከመ፡
ይርአዩ፡ወኢያእምሩ፡ ወሰሚዐ፡ይስምዑ፡ወኢይለብዉ፡ከመ፡ኢይነስሑ፡ወኢይሠህሎ
13 ሙ፡ወኢይትኀደግ፡ሎሙ፡ኃጢአቶሙ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ኢተአምሩኑ ፡ ዘተመሰሌ፡
14 እፎ፡እንከ፡ታአምሩ፡ኵሎ፡መሰሌ፡=፡ዘይዘርእስ፡ቃለ፡እግዚአብሔር ፡ይዘርእ፡፡=፡

Et venerunt mater ejus & frater ejus, & ſteterunt & miſerunt ad eum vocare 31
eum. Et ſedebant homines multi cum eo, & dicebant ei; Ecce mater tua, 32
& fratres tui foris ſtant, & quærunt te. Et reſpondit & dicit iis, Quæ eſt 33
mater mea & fratres mei. Et circumſpexit ſedentes *in* circuitu ejus, & dixit; 34
Ecce mater mea, & fratres mei. Quia quicunque fecerit voluntatem Dei, hic 35
frater meus, & ſoror mea, & mater mea *eſt*.

CAP. IV.

ET cœpit iterum docere eos juxta mare & coacti ſunt multi homines ad 1
eum uſque dum aſcenderet in navem, & ſedit in navi, & omnes populi in
terra ſtabant. *De parabola ſeminantis.*

Et docuit eos, & parabolicè loquutus eſt iis multa: & dixit iis docens eos, 2
Audite, exivit ſeminans ſeminare. Et *dum* ſeminans *erat*, fuit quod cecidit in 3 4
via, & venerunt volucres & comederunt illud. Et fuit quod cecidit ſuper 5
petram ubi non habuit terram multam; & citò germinavit, quia non habuit
profunditatem terra ejus. Et exoriens ſol exæſtuavit: & quoniam non fuit 6
profunda terra ejus, & non habuit radicem, exaruit. Et fuit quod cecidit 7
ſuper ſpinam & cooperuit illud ſpina, & non floruit. Et fuit quod cecidit in 8
terra bona, & germinavit, & crevit, & floruit, & dedit fructum triginta, & fu-
it ad ſexaginta, & fuit ad centum. Et dixit; Qui habet aures, audiendo audi- 9
at. Et quando ſoli erant interrogârunt eum qui *erant* cum duodecim diſci- 10
pulis ejus *de* parabola ejus. Et dixit iis, Vobis datum eſt nôſſe myſterium re- 11
gni Dei: & illis qui foris ſunt, in parabolis totum erit. Ut videant, & non cog- 12
noſcant; & audiendo audiant, & non intelligant, ne pœnitentiam agant, & ne
miſericordia applicetur iis, & ne remittantur iis peccata ſua. Et dixit illis, 13
Neſcitiſne hanc parabolam? quomodo igitur cognoſcetis omnem parabolam? 14
Seminans, verbum Dei ſeminat.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 * ديكر بر زمين نيك افتاد بر آمد * وپرورده شد * وبهره داد * هست كه سي داد * وهست كه
9 10 شست داد * وبود كه صد داد * هر كه دو كوش شنوا دارد بشنود * چون خلوت شدند از
11 ايشان كه با وي بودند * شاكردان معني اين مثل را ازو پرسيدند * عيسي بديشان كفت
شما داده شد كه راز ملكوت خدارا بدانيد * اما براي بيرونيان هر چيزي بمثل باشد *
12 * براي انك نظر مي كنند ونمي بينند * بكوش مي شنوند * ودر نمي يابند * اكر از فعل
13 بد خود باز كردند * كناههاء ايشان سترده شود * * وبشاكردان كفت اين مثل را نمي
14 دانيد * مثلهاء ديكر چكونه در يابيد * * بدانك كشاورز كلمه است * كه مي كارد *

Aliud in terram bonam incidit, et exortum crevit, et fructum dedit: eſt quod triginta dedit, et eſt quod ſexaginta dedit, erat etiam quod centum dedit. 8 *Quicunque duas aures audientes habet, audiat.* 9 *Cùm privatim eſſent ab eis qui cum eo erant, diſcipuli mentem illius parabolæ ab eo quæſiverunt.* 10 *Jeſus illis dixit; Vobis datum eſt ut ſecretum regni Dei ſciatis; externis verò omnis res in parabolâ erit.* 11 *Eò ut intueantur et non videant, auribus audiant et non intelligant: ſin autem ab opere ſuo malo convertantur, peccata eorum deleta erunt.* 12 *Diſcipulis verò dixit; Hanc parabolam ignoratis? parabolas alias quomodo intelligetis?* 13 *Quoniam ſeminator verbi eſt qui ſeminat.* 14

Hi autem ſunt qui circa viam, ubi ſeminatur verbum, & cùm audierint,
15 Οὗτοι δέ εἰσιν οἱ παρὰ τὴν ὁδὸν, ὅπου σπείρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκούσωσιν,
confeſtim venit Satanas, & aufert verbum ſeminatum in cordibus
εὐθέως ἔρχεται ὁ Σατανᾶς, καὶ αἴρει τὸν λόγον τὸν ἐσπαρμένον (ϑ) ἐν ταῖς καρδίαις
eorum. Et hi ſunt ſimiliter *in* petroſa *ſeminati*, qui cùm audierint
16 αὐτῶν. Καὶ οὗτοί εἰσιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπειρόμενοι, οἳ ὅταν ἀκούσωσι
verbum, ſtatim cum gaudio accipiunt illud: Et non habent radicem in *ſeipſis*,
17 τὸν λόγον, εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐτόν. Καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς,
ſed temporales ſunt: deindè ortâ tribulatione, *aut* perſecutione propter verbum,
ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν· εἶτα γενομένης θλίψεως, ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον,
confeſtim ſcandalizantur. Et *hi* ſunt qui in *ſpinas* *ſeminati*, hi
18 εὐθέως σκανδαλίζονται. Καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας (ι) σπειρόμενοι, οὗτοί
ſunt, qui verbum *audientes*, Et *curæ* ſeculi *hujus*, & deceptio
19 εἰσιν, οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες, Καὶ αἱ μέριμναι τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη
divitiarum, & circa reliqua *cupiditates* introëuntes ſuffocant verbum,
τοῦ πλούτου, καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι εἰσπορευόμενοι συμπνίγουσι τὸν λόγον,
& *infructuoſum* efficitur. Et hi ſunt *in* terram *pulchram* ſeminati,
20 καὶ ἄκαρπος γίνεται. Καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες,
qui audiunt verbum, & ſuſcipiunt, & *fructum ferunt*, unum triginta, &
οἵτινες ἀκούουσι τὸν λόγον, καὶ παραδέχονται, καὶ καρποφοροῦσιν, ἓν τριάκοντα, καὶ
unum ſexaginta, & unum centum. Et dicebat illis; Nunquid lucerna venit, λθ
21 ἓν ἑξήκοντα, καὶ ἓν ἑκατόν. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Μήτι ὁ λύχνος ἔρχεται, β

ut ſub modio ponatur, aut ſub lecto? nónne ut ſuper candelabrum *imponatur*?
ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ, ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ;
μ Non enim eſt aliquid abſconditum, quod non manifeſtetur: nec factum eſt occultum,
β Οὐ γάρ ἐστί τι (κ) κρυπτὸν, ὃ ἐὰν μὴ φανερωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυφον, 22
ſed ut in palàm veniat. Si quis habet aures *audire*, audiat. Et dicebat
μα (λ) ἀλλ᾽ ἵνα εἰς φανερὸν ἔλθῃ. Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Καὶ ἔλεγεν 23
β illis; Videte quid audiatis. In qua menſura menſi fueritis, remetietur vobis, & 24
αὐτοῖς, Βλέπετε τί ἀκούετε. Ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ
μβ adjicietur vobis *audientibus*. Qui enim habet, dabitur illi: & qui
β προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν. Ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς 25
β non habet, & quod habet auferetur ab eo. Et dicebat; Sic eſt regnum
μγ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ. Καὶ ἔλεγεν, Οὕτως ἐστὶν ἡ βασιλεία 26
ι Dei, quemadmodùm ſi homo jaciat ſementem in terram, Et dormiat,
τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, Καὶ καθεύδῃ, 27
& *excitetur* nocte & die; & ſemen germinet, & *augeatur ut* neſcit
καὶ ἐγείρηται νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ, καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν
ille. *Spontanea* enim terra *fructum fert*, primùm herbam, deindè ſpicam,
αὐτός. (μ) Αὐτομάτη γὰρ ἡ γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα στάχυν, 28
deindè plenum frumentum in ſpica. Cùm *verò ediderit* fructus, ſtatim
εἶτα πλήρη σῖτον ἐν τῷ στάχυϊ. Ὅταν δὲ παραδῷ ὁ καρπὸς, εὐθέως 29
mittit falcem, quoniam adeſt meſſis.
ἀποστέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν ὁ θερισμός.

MS. A. (ϑ) ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν. (ι) σπειρόμενοι, οἱ τὸν (κ) κρυπτὸν ἐὰν (λ) ἀλλὰ (μ) Αὐτομάτη ἡ γῆ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܕܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ ܀ ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܡܙܕܪܥܐ ܒܗܘܢ ܡܠܬܐ. ܘܡܐ ܕܫܡܥܘ *
16 ܡܚܕܐ ܐܬܐ ܣܛܢܐ ܘܫܩܠ ܠܗ ܠܡܠܬܐ ܕܙܪܝܥܐ ܒܠܒܗܘܢ. * ܘܗܠܝܢ ܕܥܠ ܫܘܥܐ
17 ܐܙܕܪܥܘ. ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܡܐ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ. ܡܚܕܐ ܒܚܕܘܬܐ ܡܩܒܠܝܢ ܠܗ. * ܘܠܝܬ
ܠܗܘܢ ܥܩܪܐ ܒܢܦܫܗܘܢ. ܐܠܐ ܕܙܒܢܐ ܐܢܘܢ. ܘܡܐ ܕܗܘܐ ܐܘܠܨܢܐ ܐܘ ܪܕܘܦܝܐ ܡܛܠ
18 ܡܠܬܐ. ܥܓܠ ܡܬܟܫܠܝܢ. * ܘܗܠܝܢ ܕܒܝܬ ܟܘܒܐ ܐܙܕܪܥܘ. ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܫܡܥܝܢ
19 ܡܠܬܐ. * ܘܪܢܝܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܘܛܘܥܝܝ ܕܥܘܬܪܐ. ܘܫܪܟܐ ܕܪܓܝܓܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ
20 ܥܐܠܢ ܚܢܩܢ ܠܗ ܠܡܠܬܐ. ܘܕܠܐ ܦܐܪܐ ܗܘܝܐ. * ܘܗܠܝܢ ܕܒܐܪܥܐ ܛܒܬܐ ܐܙܕܪܥܘ. ܗܠܝܢ
ܐܢܘܢ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ. ܘܡܩܒܠܝܢ ܘܝܗܒܝܢ ܦܐܪܐ. ܒܬܠܬܝܢ ܘܒܫܬܝܢ ܘܒܡܐܐ.
21 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܠܡܐ ܫܪܓܐ ܐܬܐ ܕܬܚܝܬ ܣܐܬܐ ܢܬܬܣܝܡ ܐܘ ܬܚܝܬ ܥܪܣܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܕܥܠ
22 ܡܢܪܬܐ ܢܬܬܣܝܡ. * ܠܝܬ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܡܛܫܝ ܕܠܐ ܢܬܓܠܐ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܡܟܣܝܐ ܕܠܐ ܢܬܓܠܐ.
23 * ܐܢ ܐܢܫ ܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ.

* ܕܫܒܬܐ ܕܚܘܪܐ * ܛ *

24 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܙܘ ܡܢܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܒܗܝ ܟܝܠܬܐ ܕܟܝܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܬܟܝܠ
25 ܠܟܘܢ. ܘܡܬܬܘܣܦ ܠܟܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ. * ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܓܝܪ ܢܬܝܗܒ ܠܗ.
26 ܘܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ. ܐܦ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗ. * ܘܐܡܪ ܗܘܐ. ܗܟܢܐ ܗܝ
27 ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܝܟ ܐܢܫ ܕܢܪܡܐ ܙܪܥܐ ܒܐܪܥܐ. * ܘܢܕܡܟ. ܘܢܩܘܡ ܒܠܠܝܐ
28 ܘܒܐܝܡܡܐ. ܘܙܪܥܐ ܢܪܒܐ ܘܢܐܪܟ ܟܕ ܗܘ ܠܐ ܝܕܥ. * ܐܪܥܐ ܓܝܪ ܡܝܬܝܐ ܠܗ ܠܦܐܪܐ.
29 ܠܘܩܕܡ ܗܘܐ ܥܣܒܐ. ܘܒܬܪܗ ܫܒܠܐ. ܒܚܪܬܐ ܕܝܢ ܚܛܬܐ ܡܫܡܠܝܬܐ ܒܫܒܠܐ. * ܡܐ
ܕܫܡܢ ܕܝܢ ܦܐܪܐ. ܡܚܕܐ ܐܬܐ ܡܓܠܐ ܕܡܛܝ ܚܨܕܐ.

Iſti autem qui ſunt juxta viam, ii ſunt in 15
quibus ſeminatur ſermo: ſed quum audierunt, ſtatim venit Satanas, tollítque ipſum
ſermonem qui ſeminatus eſt in corde eorum.
Iſti autem qui ſuper petram ſeminati fuerant, ii ſunt qui quum audierunt ſermo- 16
nem, ſtatim cum gaudio recipiunt eum.
Et non habent radicem in anima ſua, ſed 17
temporarii ſunt: quumque acciderit oppreſſio aut perſecutio propter ſermonem,
ſtatim offenduntur. Iſti porrò qui inter 18
ſpinas ſeminantur, hi ſunt qui ſermonem
audierunt. At ſolicitudo mundi hujus, & 19
fallacia divitiarum, & reliquæ cupiditates
aliæ introëuntes ſuffocant ipſum ſermonem, & fit infructuoſus. Iſti denique qui 20
in terram bonam ſeminati fuerant, ii ſunt
qui audiunt ſermonem, recipiuntque, ac
edunt fructus tricenos, & ſexagenos, &
centenos. Et ſubdit eis; Nunquid venit 21
lucerna ut ſubter modium ponatur, aut
ſubter lectum? nónne ut candelabro imponatur? Non eſt enim quicquam occul- 22
tum quod non reveletur, nihílque fit in
abſcondito quin manifeſtetur. Si quis ha- 23
bet aures ad audiendum, audiat.

Sabbatho candidatorum. 9.

Dixítque illis; Videte quid audiatis: quâ 24
menſurâ metimini, remetietur vobis, & adjicietur vobis, qui auditis. Qui enim ha- 25
bet, dabitur ei: & qui non habet, etiam
id quod habet, tolletur ab eo. Inſuper di- 26
cebat, Ita eſt regnum Dei, ut ſi quis jaciat
ſemen in terram: Et dormiat, exurgátque 27
noctu & interdiu, & ſemen creſcat & producatur, quum ipſe neſciat. Terra enim 28
producit ipſum fructum, & primùm quidem fit herba, & deindè ſpica, poſtremò
autem frumentum perfectum in ſpica.
Quum autem pinguis eſt fructus, ſtatim ve- 29
nit falx, quoniam advenit meſſis.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 * انك بر كنار راه افتاد * كساني كه بشنوند * وبياد كيرند * ابليس بيايد وان كلمه
16 را كه در دل ايشان كاشته شد * بدر برد * * وانك بر سنك افتاد * ايشانند † كه وقتي
17 كلمه را بشنوند * بشادماني قبول كنند * * ودر نفس خود اصل ندارند * الا با روزكار
18 باشند * ووقتي كه دشخواري بشود يا دشمني * از كلمه زود منكر شوند * * وانك در
19 ميان خار وتلو افتاد * ايشانند كه كلمه را بشنوند * * غم اين عالم وفريفتنيء مال *
وتوانكري * وديكر ارزوها ومهمات * درايند وكلمه را خفه كنند * وبي بهره شود *
20 * وانك در زمين نيك كاشته شد * ايشانند كه كلمه را بشنوند * وبپذيرند *
21 وبهره بدهند * سي * وشست * وصد * * وباز بديشان كفت كه چراغ را بر افروزند * چرا زير كاسه
22 نهاده شود * يا زير كرسي * الا بر مناره بنهند * تا روشنايي او بيشتر بتابد * * نيست چيزي پوشيده *
23 الا آشكارا شود * ونيست چيزي پنهان الا معلوم شود * * اكر كسي هست كه دو كوش شنوا دارد * بشنود *

Id quod juxta viam cecidit, ho- 15
mines ſunt *qui audiunt & memoriâ tenent:* ſed *venit Diabolus,
& ſermonem illum, qui in corde
ipſorum ſeminatus eſt, aufert. Et* 16
*illud quod in petram cecidit, ii
ſunt qui dum ſermonem audiunt,
cum gaudio recipiunt. In ſe au-* 17
*tem radicem non habent, ſed temporarii ſunt: & cùm difficultas
extiterit aut inimicitia, ſermonem
brevi abnegant. Illud autem quod* 18
*inter ſpinas & vepres cecidit, ii
ſunt qui* cum *ſermonem audiverint, Solicitudo hujus mundi, &* 19
*fallacia divitiarum & opum, &
cæteræ cupiditates & ſtudia ingrediuntur, & ſermonem ſuffocant, &
infructuoſus redditur. Illud deniq;* 20
*quod in terra bona ſeminatum eſt,
illi ſunt qui audiunt ſermonem, ac
recipiunt, ac fructum reddit;
triginta, & ſexaginta, & centum.
Et rurſus illis dixit; Cùm lucer-* 21
*nam accenderint, quare ſub amphora ponatur aut ſub ſella? ſed
candelabro imponunt, ut lumen eius
latiùs ſplendeat. Non eſt quic-* 22
*quam occultum, quin manifeſtum
erit; nec eſt quicquam ſecretum,
quin innoteſcet. Si quis eſt qui* 23
aures audientes habeat, audiat.

Verſio VULGATA LATINA.

15 Hi autem ſunt, qui circa viam, ubi ſeminatur verbum, & cùm audierint, confeſtim
venit Satanas, & aufert verbum, quod ſeminatum eſt in cordibus eorum.
16 Et hi ſunt ſimiliter, qui ſuper petroſa ſeminantur: qui cùm audierint verbum,
17 ſtatim cum gaudio accipiunt illud: Et non habent radicem in ſe, ſed temporales
ſunt: deindè ortâ tribulatione & perſecutione propter verbum, confeſtim
18 ſcandalizantur. Et alii ſunt qui in ſpinis ſeminantur: hi ſunt, qui verbum audiunt,
19 Et ærumnæ ſeculi, & deceptio divitiarum, & circa reliqua concupiſcentiæ
20 introëuntes ſuffocant verbum, & ſine fructu efficitur. Et hi ſunt qui ſuper
terram bonam ſeminati ſunt, qui audiunt verbum, & ſuſcipiunt & fructificant,
21 unum triginta, unum ſexaginta, & unum centum. Et dicebat illis; Numquid
venit lucerna ut ſub modio ponatur, aut ſub lecto? nónne ut ſuper candelabrum
ponatur? Non eſt enim aliquid abſconditum, quod non manifeſtetur: nec factum 22
eſt occultum, ſed ut in palàm veniat. Si quis habet aures audiendi, audiat. 23
Et dicebat illis; Videte quid audiatis. In qua menſura menſi fueritis, remetietur 24
vobis, & adjicietur vobis. Qui enim habet, dabitur illi: & qui non habet, etiam 25
quod habet auferetur ab eo. Et dicebat; Sic eſt regnum Dei, quemadmodùm ſi 26
homo jaciat ſementem in terram, Et dormiat, & exurgat nocte & die, & ſemen 27
germinet, & increſcat dum neſcit ille. Ultrò enim terra fructificat, primùm 28
herbam, deindè ſpicam, deindè plenum frumentum in ſpica. Et cùm produxerit 29
fructus, ſtatim mittit falcem, quoniam adeſt meſſis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فَٱلَّذِي عَلَى ٱلطَّرِيقِ حَيْثُ تُزْرَعُ ٱلْكَلِمَةُ فَفِي حَالِ سَمَاعِهِمْ يَجِيءُ ٱلشَّيْطَانُ يَاخُذُ ٱلْكَلِمَةَ 15
ٱلْمُزْدَرِعَةَ فِي قُلُوبِهِمْ * وَكَذَلِكَ أَيْضًا ٱلَّذِينَ زُرِعُوا عَلَى ٱلصَّفَا هُمُ ٱلَّذِينَ إِذَا سَمِعُوا ٱلْكَلِمَةَ فَلِلْوَقْتِ 16
يَقْبَلُونَهَا بِفَرَحٍ * وَلَيْسَ لَهَا فِيهِمْ أَصْلٌ * بَلْ إِلَى زَمَنٍ يَسِيرٍ إِذَا عَرَضَ طَرْدٌ أَوْ ضِيقٌ بِسَبَبِ 17
ٱلْكَلِمَةِ فَيَشُكُّونَ لِلْوَقْتِ * وَٱلَّذِينَ زُرِعُوا فِي ٱلشَّوْكِ هُمُ ٱلَّذِينَ يَسْمَعُونَ ٱلْكَلِمَةَ * فَيَخْنُقُ 18 19
ٱلْكَلِمَةَ ٱهْتِمَامُ هَذَا ٱلدَّهْرِ * وَخَدِيعَةُ ٱلْغِنَى * وَبَقِيَّةُ ٱلشَّهَوَاتِ ٱلَّذِينَ هُمْ سَالِكُوهَا فَيَخْنُقُونَ
ٱلْكَلِمَةَ فَلَا تُثْمِرُ فِيهِمْ * وَٱلَّذِي زُرِعَ فِي ٱلْأَرْضِ ٱلْجَيِّدَةِ هُمُ ٱلَّذِينَ إِذَا سَمِعُوا ٱلْكَلِمَةَ يَقْبَلُونَهَا 20
وَيُثْمِرُونَ وَاحِدٌ ثَلَاثِينَ * وَآخَرُ سِتِّينَ * وَآخَرُ مِائَةً * وَكَانَ يَقُولُ لَهُمْ لَعَلَّ يُوقَدُ سِرَاجٌ وَيُوضَعُ 21
تَحْتَ مِكْيَالٍ أَوْ تَحْتَ سَرِيرٍ * أَلَيْسَ لِيُوضَعَ عَلَى مَنَارَةٍ * كَذَلِكَ لَيْسَ خَفِيٌّ لَا يَظْهَرُ وَلَا مَكْتُومٌ 22
لَا يُعْلَنُ * مَنْ لَهُ أُذُنَانِ سَامِعَتَانِ فَلْيَسْمَعْ * 23
* ٱلْفَصْلُ ٱلثَّالِثَ عَشَرَ * * ثُمَّ قَالَ لَهُمْ أَيْضًا ٱنْظُرُوا مَاذَا تَسْمَعُونَ * فَبِٱلْكَيْلِ 24
ٱلَّذِي تَكِيلُونَ يُكَالُ لَكُمْ وَتُزَادُونَ * لِأَنَّ مَنْ لَهُ يُعْطَى وَمَنْ لَيْسَ لَهُ فَٱلَّذِي عِنْدَهُ يُوخَذُ 25
مِنْهُ * وَقَالَ هَكَذَا مَلَكُوتُ ٱللهِ مِثْلُ إِنْسَانٍ يُلْقِي زَرْعَهُ عَلَى ٱلْأَرْضِ * وَيَنَامُ وَيَقُومُ لَيْلًا 26 27
وَنَهَارًا * وَٱلزَّرْعُ يَنْمُو وَيَطُولُ وَهُوَ لَا يَعْلَمُ * لِأَنَّ ٱلْأَرْضَ وَحْدَهَا تَاتِي بِٱلثَّمَرَةِ أَوَّلًا عُشْبًا * ثُمَّ سُنْبُلًا * ثُمَّ 28
يَمْتَلِي ٱلسُّنْبُلُ * فَإِذَا ٱنْتَهَتِ ٱلثَّمَرَةُ حِينَئِذٍ يَضَعُ ٱلْمِنْجَلَ لِأَنَّهُ بَلَغَ ٱلْحَصَادُ * 29

Et qui ſuper viam, ii ſunt ubi ſeminatur 15
verbum: & ſtatim atque audierint,
venit Satanas, & tollit verbum
ſatum in cordibus eorum. Et ſimiliter 16
quoque qui ſeminati ſunt ſuper petroſam,
ſunt qui quum audierint verbum,
ſtatim ſuſcipiunt illud cum gaudio, At 17
non habet in eis radicem: ſed poſt tempus
exiguum, quando accidit perſequutio
aut anguſtia propter verbum, ſcandalizantur
confeſtim. Et qui ſeminati ſunt 18
inter ſpinas, ſunt qui audiunt verbum.
At ſuffocat verbum cura hujus ſeculi, 19
& fallacia divitiarum, & reliquæ cupiditates
in quibus ſunt ambulantes:
& ſuffocant verbum, neque fructificat
in eis. Et quod ſeminatum eſt in terra 20
bona, ſunt qui cùm audiunt verbum,
ſuſcipiunt illud: & fructificant, unus
triginta, & alius ſexaginta, & alius
centum. Et dicebat illis, Numquid accenditur 21
lucerna, ponitúrque ſub modio,
aut ſub lecto? nónne ut ponatur ſuper
candelabrum? Pari modo, nil eſt abſconſum, 22
quin ſit conſpiciendum, & nil ſecretum
quin ſit revelandum. Cuicunque 23
ſunt aures audientes, audiat.

Sectio decimatertia.

Deindè dixit illis etiam; Conſiderate 24
quid audiatis. Menſura quâ metimini,
metietur vobis, & quidem cum augmento.
Quoniam habenti dabitur, & qui 25
non habet, etiam quod penes ipſum eſt,
auferetur ab eo. Et ſubdidit, Ita re- 26
gnum Dei eſt, velut homo qui jacit ſemen
ſuum in terram; Et dormit, & 27
exurgit nocte & die, & ſemen creſcit
ac producitur, ipſo neſciente: Nam terra 28
ex ſeipſa affert fructum: priùs herbam,
dein ſpicam, denique impletur ſpica. Et 29
cùm matureſcit fructus, tunc ponit falcem,
quoniam advenit meſſis.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወእሉ፡ እሙንቱ፡ እለ፡ ውስተ፡ ፍኖት፡ ኀበ፡ ተዘርአ፡ ቃል፡ ወእምከመ፡ ሰምዑ፡
16 ቃለ፡ ይመጽእ፡ ሰይጣን፡ ሶቤሃ፡ ወይነሥእ፡ እምልቡ፡ ቃለ፡ ዘተዘርአ፡፡=፡ ወ
እሉ፡ ካዕበ፡ እሙንቱ፡ ዘውስተ፡ ኰኵሕ፡ ተዘርአ፡ እለ፡ ይሰምዑ፡ ቃለ፡ ወይ
17 ትወክፍዎ፡ ሶቤሃ፡ በፍሥሐ፡=፡ ወአልቦሙ፡ ሥርወ፡ ለጊዜሃ፡ ይእሙ፡ እሙ
18 ንቱ፡ ወእምከመ፡ ኮነ፡ምንደቤ፡ ወሰደት፡ በእንተዝ፡ ቃል፡ ይዓልዉ፡ ሶቤሃ፡፡=፡
19 ወእሉ፡ እሙንቱ፡ እለ፡ ውስተ፡ ሦክ፡ ተዘርኡ፡ እለ፡ ሰምዕዎ፡ ለቃል፡=፡ ወ
ሕሊና፡ ዝንቱ፡ ዓለም፡ ወፍትወተ፡ በዕል፡፡ ወባዕድኒ፡ ኵሉ፡ ፍትወተ፡ ይበውእ
20 ዎ፡ ወይሐንቅዎ፡ ለቃል፡ ወኢይፈርይ፡፡=፡ ወእሉ፡ እሙንቱ፡ እለ፡ ውስተ፡
ምድር፡ ሠናይት፡ ተዘርኡ፡ እለ፡ ሰምዑ፡ ቃለ፡ ወተወክፉ፡ ወፈርዩ፡ አሐዱ፡ በ
21 ሠለሳ፡ ወአሐዱ፡ በስሳ፡ ወአሐዱ፡ በምእት፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ ቦኑ፡ ዘያኀትዉ፡
ማኅቶተ፡ ወያመጽእዋ፡ ከመ፡ ያንብርዋ፡ ታሕተ፡ ከፈር፡ ወታሕተ፡ ዓራት፡ አኮ
22 ኑ፡ ከመ፡ ያንብርዋ፡ ደበ፡ ተቅዋማ፡፡=፡ ወአልቦ፡ ኅቡእ፡ ዘይትኀበእ፡ ወአል
23 ቦ፡ ክዱን፡ ዘኢተከሠተ፡=፡ ወዘቦ፡ እዝን፡ ሰሚዕ፡ ይስማዕ፡፡=፡ ወይቤሎ
24 ሙ፡ ለብዉ፡ ዘትሰምዑ፡ በውእቱ፡ መስፈርት፡ ዘሰፈርክሙ፡ ይሰፍሩ፡ ለክሙ፡
25 ወይዌስኩክሙ፡፡=፡ ወለዘቦ፡ ይሁብዎ፡ ወይዌስክዎ፡ ወለዘስ፡ አልቦ፡ እለሂቦ፡
ይሃይድዎ፡፡=፡

በደገም፡ ሰንበት፡ ዘጽገየት፡፡=፡

26 ወይቤሎሙ፡ ከመዝ፡ ይእቲ፡ መንግሥተ፡ ሰማያት፡ ላመ፡ ብእሲ፡ዘዘርአ፡ ውስተ፡
27 ምድሬ፡=፡ ወነዊሞ፡ ይትነሣእ፡ ሞዓልተ፡ ወሌሊተ፡ ወይዌኅዮ፡ ወዘርኡ፡ ይ
28 ፈሪ፡ ወይልህቅ፡=፡ ወትሁብ፡ ፍሬሃ፡ ምድር፡ ቀደሚ፡ ሣዕር፡ ወእምዝ፡ ሰብለ፡
29 ወእምዝ፡ ፍጹም፡ ስርናየ፡ ውስተ፡ሰብል፡=፡ ወእምዝ፡ ፍጽመ፡ ፍሬያተ፡ ሶቤሃ፡
ይፌኑ፡ ማዕፀደ፡ እስመ፡ በጽሐ፡ ማእረር፡፡=፡

Et hi ſunt qui in via, ubi ſeminatum fuit verbum; & quum audierint ver- 15
bum venit ſatanas confeſtim, & aufert è corde ejus verbum quod ſeminatum
fuit. Et hi iterum ſunt, quod in petra ſeminatum fuit, qui audiunt 16
verbum, & accipiunt illud ſtatim cum gaudio: Et non habentes radicem pro 17
tempore ſolummodò ſunt, & quando fuit tribulatio & perſequutio propter
hoc verbum, prævaricantur ſtatim. Et hi ſunt illi qui in ſpina ſeminati fu- 18
erunt, qui audiunt verbum: Et cura hujus mundi, & concupiſcentia divitia- 19
rum, & reliquæ omnes concupiſcentiæ introëunt illud, & ſuffocant verbum, &
non profert fructum. Et hi ſunt qui in terra bona ſeminati ſunt, qui audiunt 20
verbum & accipiunt illud, & fructum protulerunt, unum tricena, & unum
ſexagena, & unum centena. Et dixit iis, fuítne *quis* qui accendit lucer- 21
nam, & afferet eam ut ponat eam ſub modio & ſub lecto? nonne ut ponat
eam ſuper candelabrum? Et non eſt abſconditum quod latuit; & non eſt 22
coopertum quod non manifeſtatum fuit. Et qui habet aures, audiendo au- 23
diat. Et dixit illis, Intelligite quod auditis, in illa menſura quâ metimi- 24
ni, metientur vobis & adjicient vobis. Et qui habet dabunt ei & adji- 25
cient ei: & qui non habet, quod datum fuit auferent ei.

Secundo ſabbatho florido.

Et dicit iis, Sic eſt regnum cœlorum *quemadmodum* homo qui ſeminavit 26
in terra. Et dormiens exurgit die & nocte, & expectat; & ſemen floreſcebat 27
& creſcebat. Et dabat fructum terra, primò herbam, & tunc ſpicam, & 28
tunc perfectum frumentum in ſpica. Et quando perfectus eſt fructus tunc 29
mittunt falcem, quoniam adeſt meſſis.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وبديشان كفت ببينيد چه مي شنويد بدان پيمانه † كه شما بپيمانيد * براي شما نيز 24
بدان پيموده شود * وبراي شما فزوده شود * وايشان كه بشنوند * اكنون هر كه دارد * 25
بدو داده شود وانك ندارد * ان نيز كه داشته باشد * ازو * ستده شود * * ومي كفت ملكوت 26
خداي اين چنين است همچون كسي كه در زمين تخم بكارد * * وبخسبد در شب 27
وروز برخيزد * وكشته † پرورده * ودراز شود * واو نمي داند * زمين از براي او ميوه دهد * 28
اول كياه شود * پستر خوشه كردد * در اخر كندم تمام در خوشه * * چون ميوه فربه 29
شود * انكه داس بيايد كه هنكام درويدن رسيد

* Et illis dixit; Videte quid audiatis: eadem menſurâ quâ vos me- 24
timini, vobis etiam viciſſim menſurabitur, & vobis adjicietur,
& illis qui audierint. Jam qui- 25
cunque habet, illi dabitur; &
qui non habet, illud etiam quod
habuerit ab eo auferetur. Et 26
dixit; Regnum Dei perinde eſt ac
homo qui in terra ſemen ſeminaverit,
Ac dormierit noctu, diu 27
verò ſurrexerit: ſeges interim creſcat
& progerminet, ille verò neſciverit.
Terra ipſi fructum edit: 28
primùm herba fit, deindè ſpica
evadit, poſtremò triticum perfectum
in ſpica. Fructu autem pingueſcente 29
tandem falx venit, quod tempus
metendi adſit

Ft dicebat; Cui aſſimilabimus regnum Dei, aut *in qua parabola conjici-*
30 Καὶ ἔλεγε, Τίνι ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβά- μδ β
emus illud? Sicut *grano* ſinapis, quod cùm ſeminatũ fuerit in terra, mi-
31 λωμεν αὐτήν; Ὡς (ν) κόκκῳ σινάπεως, ὃς ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρό-
nus omnibus ſeminibus eſt quæ in terra: Et cùm ſeminatũ fuerit, aſcen-
32 τερος πάντων τῶν (ξ) σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· Καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀνα-
dit, & fit omnibus oleribus majus: & facit ramos magnos, ita ut
βαίνει, καὶ γίνεται πάντων τῶν λαχάνων (ο) μείζων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥστε
poſſe ſub umbra ejus *volatilia* cœli *nidulari*. Et talibus pa-
33 δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνοῦν. Καὶ τοιαύταις πα- με ς
rabolis multis loquebatur eis *ſermonem*, prout poterant audire. Sine
34 ραβολαῖς πολλαῖς ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθὼς (π) ἠδύναντο ἀκούειν. Χωρὶς
autem parabola non loquebatur eis: *privatim* autem diſcipulis ſuis *diſſolvebat*
δὲ παραβολῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς· κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε μϛ ι
omnia. Et ait illis in illa die, ſero *facto*, Tranſeamus *in*
35 πάντα. Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὀψίας γενομένης, Διέλθωμεν εἰς μζ β
ulterius. Et dimittentes turbam, aſſumunt eum ut erat in *navigio*:
36 τὸ πέραν. Καὶ (ρ) ἀφέντες τὸν ὄχλον, παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ·
& *alia verò navigiola* erant cum illo. Et facta eſt procella venti magna: *at*
37 καὶ ἄλλα δὲ (σ) πλοιάρια ἦν μετ' αὐτοῦ. Καὶ γίνεται λαῖλαψ ἀνέμου μεγάλη· τὰ δὲ
fluctus *injiciebat* in *navigium*, ut *ipſum jam impleri*: Et erat ipſe in
38 κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι· Καὶ ἦν αὐτὸς (τ) ἐπὶ
puppi, ſuper cervical dormiens: & excitant eum, & dicunt
τῇ πρύμνῃ, ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουσιν αὐτόν, καὶ λέγουσιν
illi; Magiſter, non *curæ eſt tibi* quia perimus? Et *excitatus* objurgavit *ven-*
αὐτῷ, Διδάσκαλε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμεθα; Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέ- 39
tum, & dixit mari; *Sile*, obmuteſce. Et *quievit* ventus, & facta eſt
μῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσσῃ, Σιώπα, πεφίμωσο. Καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο
tranquillitas magna. Et ait illis; Quid timidi eſtis *ita*? *quomodò non* habetis
γαλήνη μεγάλη. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί δειλοί ἐστε (υ) οὕτω; πῶς οὐκ ἔχετε 40
fidem? Et timuerunt *timorem magnum*: & dicebant ad *invicem*; Quiſ*nam* iſte
πίστιν; Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός 41
eſt, quia & ventus & mare obediunt ei?
ἐστιν, ὅτι καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ.

CAP. V. ε.

Et venerunt *in ulterius* maris, in regionem *Gadarenorum*. Et exe-
ΙΑ' ΚΑΙ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν. Καὶ ἐξελ- 1
unti ei *ex navigio*, ſtatim occurrit *ei ex* monumentis homo in
θόντι αὐτῷ ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνημείων ἄνθρωπος ἐν 2
ſpiritu immundo; Qui domicilium habebat in monumentis, & neque
πνεύματι ἀκαθάρτῳ, Ὃς τὴν κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς (α) μνημείοις, καὶ οὔτε 3
catenis *nemo* poterat eum ligare: *Propter* eum ſæpè compedibus &
ἁλύσεσιν οὐδεὶς (β) ἠδύνατο αὐτὸν δῆσαι· Διὰ τὸ αὐτὸν πολλάκις πέδαις καὶ 4
catenis *ligatum eſſe, & diſruptas eſſe ab eo* catenas, & *pedicas contritas eſſe*:
ἁλύσεσι δεδέσθαι, καὶ διεσπάσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις, καὶ τὰς πέδας συντετρῖφθαι·
& nemo eum poterat domare.
καὶ οὐδεὶς (γ) αὐτὸν ἴσχυε δαμάσαι.

MS. A. (ν) κόκκον (ξ) σπερμάτων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἐστιν· (ο) μεῖζον, (π) ἐδύναντο (ρ) ἀφέντες * αὐτόν, παραλαμβάνουσιν αὐτὸν ὡς (σ) πλοῖα (τ) ἐν τῇ (υ) οὕτως
ΚΕΦ. ε. MS. A. (α) μνήμασιν, (β) ἐδύνατο (γ) ἴσχυεν αὐτὸν δῆσαι. Καὶ

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܘܐܡܪ ܠܡܢܐ ܢܕܡܝܗ̇ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܒܐܝܢܐ ܡܬܠܐ ܢܡܬܠܝܗ̇. * ܐܝܟ ܦܪܕܬܐ ܗܝ 30 31
ܕܚܪܕܠܐ. ܗܝ ܕܡܐ ܕܡܙܕܪܥܐ ܒܐܪܥܐ. ܙܥܘܪܐ ܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܙܪܥܘܢܐ ܕܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܡܐ 32
ܕܐܙܕܪܥܬ. ܣܠܩܐ ܘܗܘܝܐ ܪܒܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܝܪܩܘܢܐ. ܘܥܒܕܐ ܣܘܟܐ ܪܘܪܒܐ. ܐܝܟ ܕܡܫܟܚܝܢ
ܕܢܓܢܘܢ ܦܪܚܬܐ ܒܛܠܠܗ̇. * ܒܡܬܠܐ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܡܬܠܐ 33
ܐܝܟ ܕܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܠܡܫܡܥ. * ܘܕܠܐ ܡܬܠܐ ܠܐ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ. ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ 34
ܕܝܢ. ܒܝܢܘܗܝ ܠܒܝܢܝܗܘܢ ܡܦܫܩ ܗܘܐ ܟܠܡܕܡ.
ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܕܚܡܫܐ ܕܨܘܡܐ * ܝ * * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܒܪܡܫܐ. 35
ܢܥܒܪ ܠܥܒܪܐ. * ܘܫܒܩܘ ܠܟܢܫܐ. ܘܕܒܪܘܗܝ ܟܕ ܒܣܦܝܢܬܐ ܗܘ. ܘܐܦ ܣܦܝܢܐ 36
ܐܚܪܢܝܬܐ ܐܝܬ ܗܘܝ ܥܡܗܘܢ. * ܘܗܘܐ ܥܠܥܠܐ ܪܒܐ ܘܪܘܚܐ. ܘܓܠܠܐ ܢܦܠܝܢ ܗܘܘ 37
ܠܣܦܝܢܬܐ ܘܩܪܝܒܐ ܗܘܬ ܕܬܬܡܠܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܥܠ ܒܣܕܝܐ ܕܡܟ ܗܘܐ ܒܚܪܬܗ̇ 38
ܕܣܦܝܢܬܐ. ܘܐܬܘ ܐܥܝܪܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܪܒܢ ܠܐ ܒܛܝܠܐ ܠܟ ܕܐܒܕܝܢ. * ܘܩܡ ܟܐܐ 39
ܒܪܘܚܐ ܘܐܡܪ ܠܝܡܐ. ܫܠܝ ܐܬܟܠܝ. ܘܫܠܝܬ ܪܘܚܐ ܘܗܘܐ ܫܠܝܐ ܪܒܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. 40
ܠܡܢܐ ܕܚܘܠܬܢܝܢ ܗܟܢܐ. ܘܠܡܢܐ ܠܝܬ ܒܟܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ. * ܘܕܚܠܘ ܕܚܠܬܐ 41
ܪܒܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܠܚܕ. ܡܢܘ ܟܝ ܗܢܐ ܕܪܘܚܐ ܘܝܡܐ ܡܫܬܡܥܝܢ ܠܗ.
* ܕܨܦܪܐ ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ * ܕܗ̇ * ܕܨܘܡܐ * ܝܐ * * ܩܦܠܐܘܢ * ܗ *
* ܘܐܬܘ ܠܥܒܪܐ ܕܝܡܐ ܠܐܬܪܐ ܕܓܕܪܝܐ. * ܘܟܕ ܢܦܩ ܡܢ ܣܦܝܢܬܐ. ܦܓܥ ܒܗ ܡܢ ܒܝܬ 1 2
ܩܒܘܪܐ. ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ. * ܘܡܥܡܪܗ ܗܘܐ ܒܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. ܘܒܫܫܠܬܐ ܐܢܫ ܠܐ 3
ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܐܣܪܗ. * ܡܛܠ ܕܟܠ ܐܡܬܝ ܕܒܟܒܠܐ ܘܒܫܫܠܬܐ ܐܣܝܪ ܗܘܐ. 4
ܫܫܠܬܐ ܡܦܣܩ ܗܘܐ. ܘܟܒܠܐ ܡܬܒܪ ܗܘܐ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܟܒܫܗ.

Item dicebat, Cuinam comparabimus regnum Dei, aut quânam collatione conferemus illud? Velut granum eſt ſinapis, 30 quod quum ſeritur in terram, minimum eſt 31 omnium ſeminum quæ ſunt ſuper terram. Quumque ſatum eſt, aſſurgit, evadítque 32 maximum omnium olerum, edítque ramos magnos, ita ut poſſit in umbra ejus volûcris habitare. In parabolis hiſce ſimilibus al- 33 loquebatur eos Jeſus: parabolis *inquam* prout poterant audire. Et abſque parabo- 34 lis non colloquebatur eis: ſuis autem diſcipulis inter ſe & eos *(privatim)* interpretabatur omnia.

Feriâ quintâ hebdomadis quintæ jejunii. 10.

Porrò dixit eis in illo die ſub veſpera, 35 Tranſeamus in ulteriorem ripam. Et reli- 36 querunt turbas, & duxerunt eum quum eſſet in navi: naviculæ autem aliæ cum eis erant. Et factus eſt turbo magnus, ven- 37 túſque; & fluctus cadebant in navim: ac propè implebatur. Ipſe autem Jeſus ſuper 38 cervical dormierat in poſteriori parte navis: & venerunt ac excitaverunt eum, dicuntque ei; Magiſter noſter, non eſt tibi curæ quòd perimus? Surrexit itaque & objur- 39 gavit ventum; aitque mari, Sile, repreſſum tu es. Et conquievit ventus, & facta eſt tranquillitas magna. Et dixit eis, Quid 40 ita pavidi eſtis? & quare nulla eſt in vobis fides? Et timuerunt timore magno, & 41 dicebant unus ad alterum, Quiſnam quæſo iſte eſt, ut venti & mare obediant ei?

Matutinis feriæ quintæ hebdomadis quintæ jejunii. 11.

CAP. V.

VEnit autem ultra mare in regionem 1 Godaræorum. Quumque exiſſet è navi, 2 occurrit ei de monumentis homo habens ſpiritum immundum. Et degebat in mo- 3 numentis, & catenis nemo poterat eum vincire. Propterea quòd quoties compe- 4 dibus & catenis vinciebatur, catenas frangebat, compedéſque abrumpebat; ac nemo poterat eum domare.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

نوزدهم مثل دانهء خردل *وكفت بچه مانند كنيم ملكوت 30
خدارا * ويكدامين مثل عبارتش كنيم * مانند دانه خردل كه در زمين كاشته شود * از هر 31
تخمي اورا كوچكتر بيني * چون كاشته شد * بر ايد واز همه سبزيها بزركتر شود * وشاخهاء 32
بلند سازد * چنانك مرغان † زير برك او لانه كنند وايشانرا بپوشانند * بدين چنين مثلها 33
عيسي با ايشان مي كفت چنانك توانستند شنيدن * وبي مثلها بديشان سخن نمي كفت * 34
وبراي شاكردان خود در خلوت هر چيزي را تفسير مي كرد
بيست انجا كه بانك بر دريا زد موج وباد او ساكن شد * در ان روز با شاكردان 35
كفت * شبهنكام ازان سوي دريا بكذريم * جماعت را رها كردند * ودر كشتي نشستند * وراندند * 36
وديكر كشتيها با ايشان بود * * باد عظيم بر خاست * وموج دريا زياده شد * چنانك بيم هلاكت 37
وغرق † بود * عيسي در بن كشتي در كوشهء خفته بود * شاكردان آمدند 38
واورا بر خيزانيدند * [وبدو كفتند اي خداوند ما غم نمي خوري كه هلاك شديم [

XIX. Parabola grani ſinapis.

Et dixit, Cui aſſimilabimus regnum 30 Dei, aut quâ parabolâ exprimemus illud? Sicut granum ſinapis, quum 31 in terra ſeminetur, omnium ſeminum minimum illud vides. Cùm 32 autem ſeminatum ſit, exreſcit & omnium olerum maximum fit, & ramos proceros edit, adeò ut aves ſub frondes ejus nidificent, & eas tegat. Hujuſmodi parabolis Jeſus illos 33 allocutus eſt, prout poterant audire. Et abſque parabolis illis verbum 34 non dixit: diſcipulis autem ſuis privatim omnia expoſuit.

XX. Ubi mare increpuit, & fluctus ventúſque ejus ſedatus eſt.

In illo die diſcipulis dixit, Veſperi 35 ab altera parte maris tranſeamus. Turbas itaque dimiſerunt, & navim 36 conſcendentes depulerunt: alia etiam navigia cum illis erant. Ventus au- 37 tem validus exortus eſt, & fluctus maris excrevit, adeò ut periculum exitii & ſubmerſionis eſſet. Jeſus 38 interea in fundo navis in angulo obdormierat: diſcipuli verò venientes eum excitârunt, & illi dixerunt; O Domine noſter, non eſt tibi cura quòd perimus?

Verſio VULGATA LATINA.

30 Et dicebat; Cui aſſimilabimus regnum Dei? aut cui parabolæ comparabimus il-
31 lud? Sicut granum ſinapis, quòd cùm ſeminatum fuerit in terra, minus eſt omni-
32 bus ſeminibus, quæ ſunt in terra: Et cùm ſeminatum fuerit, aſcendit, & fit majus
omnibus oleribus, & facit ramos magnos, ita ut poſſint ſub umbra ejus aves cœli
33 habitare. Et talibus multis parabolis loquebatur eis verbum, prout poterant au-
34 dire: Sine parabola autem non loquebatur eis: ſeorſùm autem diſcipulis ſuis diſ-
35 ſerebat omnia. Et ait illis in illa die, cùm ſerò eſſet factum; Tranſeamus contrá.
36 Et dimittentes turbam, aſſumunt eum ita ut erat in navi: & aliæ naves erant cum
37 illo. Et facta eſt procella magna venti, & fluctus mittebat in navim, ita ut im-
38 pleretur navis. Et erat ipſe in puppi ſuper cervical dormiens: & excitant eum,
& dicunt illi; Magiſter, non ad te pertinet, quia perimus? Et exurgens commina- 39
tus eſt vento, & dixit mari; Tace, obmuteſce. Et ceſſavit ventus: & facta eſt tran-
quillitas magna. Et ait illis; Quid timidi eſtis? necdum habetis fidem? Et ti- 40
muerunt timore magno, & dicebant ad alterutrum; Quis, putas, eſt iſte, quia &
ventus & mare obediunt ei?

CAP. V.

ET venerunt trans fretum maris in regionem Geraſenorum. Et exeunti ei de 1 2
navi, ſtatim occurrit de monumentis homo in ſpiritu immundo, Qui domici- 3
lium habebat in monumentis, & neque catenis jam quiſquam poterat eum ligare:
Quoniam ſæpè compedibus & catenis vinctus, dirupiſſet catenas, & compedes 4
comminuiſſet, & nemo poterat eum domare.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * ثم قال بماذا اشبه ملكوت الله وباي مثل امثلها * تشبه حبة خردل التي اذا زرعت علي الارض
31 وهي اصغر الحبوب كلها التي علي الارض * فاذا زرعت * وصعدت * صارت اكبر من جميع 32
33 البقول * وتصنع غصونا عظاما حتي يمكن طيور السماء ان تسكن تحت ظلها * وبامثال
34 هكذي كان يكلمهم علي حسب ما كانوا يستطيعون سماعة * وبغير مثل لم يكن يكلمهم *
35 وفي الخلوة كان يفسر الجميع لتلاميذه * الفصل الرابع عشر * وقال لهم في
36 ذلك اليوم عند المساء امضوا بنا الي العبر * فتركوا الجموع واخذوه معهم في السفينة وكانت
37 معهم سفن اخر * فكانت رياح عظيمة وكانت الامواج تدخل السفينة حتي كادت تمتلي *
38 39 وهو نايم في موخرها علي وسادة * فايقظوه وقالوا له يا معلم اما يعنيك امرنا انا نهلك * فقام
40 وزجر الريح وامر البحر بالسكون فسكن وهدت الريح * وصار هدوا عظيما * ثم قال لهم لماذا
41 تخافون اما لكم امانة * فخافوا خوفا عظيما وقال بعضهم لبعض * من تري هذا الذي الريح
1 والبحر يطيعانه * الفصل الخامس عشر * وجاء الي عبر البحر الي كورة
2 3 الجرجسيين * فلما خرج من السفينة للوقت لقيه انسان من المقابر فيه روح نجس * كان
4 مسكنه القبور * ولم يكن احد يقدر ان يشده بالسلاسل * لانه دفعات كثيرة كان يربط
بالقيود والسلاسل * وكان يقطع السلاسل ويكسر القيود ولا يقدر احد ان يذلله *

Præterea dixit eis; Cui comparabo re- 30
gnum Dei? & quâ ſimilitudine referam
illud? Simile eſt grano ſinapis, quod cùm 31
fuerit ſeminatum in terra, licet ſit mi-
nimum ſeminum omnium, quæ ſunt ſuper
terrâ: Tamen ſeminatũ cùm aſcenderit, 32
fit maximum omniũ olerum, editq; ramos
magnos, ita ut poſſint volucres cœli ha-
bitare ſub umbra eorum. Et parabolis 33
hujuſcemodi alloquebatur eos, prout po-
terant audire. Et abſque parabolis non 34
alloquebatur eos. Seorſùm autem expo-
nebat omnia diſcipulis ſuis.

Sectio decima quarta.

Et dixit eis in illa die prope veſperam, 35
Ducite nos trans fretum. Igitur omiſe- 36
runt turbas, & vexerunt eum ſecum na-
vi: & erant cum illis naves aliæ. E- 37
rant autem venti maximi, & fluctus in-
grediebantur navim, adeò ut propè im-
pleretur. Et ipſe erat dormiens in puppi 38
ſuper cervical: & excitaverunt eum,
& dixerunt ei; Magiſter, nónne te pre-
mit res noſtra, quia perimus? Et ſur- 39
rexit & comminatus eſt vento, & im-
peravit mari quietem, & quievit, &
ceſſavit ventus, & facta eſt tranquilli-
tas magna. Deindè dixit eis; Quare 40
timetis? non eſt vobis fides? Et timue- 41
runt timore magno, & dixit alter ad al-
terum; Quis fortè eſt iſte, cui ventus
& mare obediunt?

Sectio decima quinta.

CAP. V.

ET venit trans fretum maris in regi- 1
onem Gergeſæorum. Et cùm exiſſet de 2
navi, ſtatim occurrit ei homo de monu-
mentis, in quo erat ſpiritus immundus;
Cujus habitatio erant ſepulchra. Et non 3
erat quiſquam qui poſſet ligare eum ca-
tenis: Quoniam vicibus multis ſtringe- 4
batur compedibus & catenis, & diſrum-
pebat catenas, frangebátque compedes:
& non poterat quiſquam ſubjicere eum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

30 ወይቤ፡ በምንት፡ ናስተማስሎ፡ ለመንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡ ወምንተ፡ ትመስል፡፡
31 ከመ፡ሕጠተ፡ሰናፔ፡እንተ፡ዘርአ፡ብእሲ፡ውስተ፡ምድር፡ ወትንእስ፡ እምኵሉ፡ እእዝ
32 ርእት፡በውስተ፡ምድር፡፡ ወእምከመ፡ ዘርእዋ፡ትበቍል፡ ወተዐቢ፡ እምኵሉ፡ አ
ሓማላት፡ ወትገብር፡አዕጹቀ፡ዐቢይተ፡እስከ፡አዕዋፈ፡ ሰማይ፡ይክሉ፡አጽልሎ፡ውስተ፡
33 አዕጹቂሃ፡፡ ወበዘከመዝ፡ ኣምሳል፡ ተናገሮሙ፡ ቃሎ፡ በአምጣነ፡ ይክሉ፡ ሰሚ
34 ዐ፡፡ ወዘእንበለስ፡ምሳሌ፡ኢተናገሮሙ፡፡ወበባሕቲቶሙ፡ይፈክር፡ለአርዳኢሁ፡ኵ
35 ሎ፡፡ ወይቤሎ፡ ለማሪ፡ መስዮ፡ ይቤሎሙ፡ ለአርዳኢሁ፡ ንዕዱ፡ ማዕደተ፡፡ ወ
36 ኃደጎሙ፡ለሕዝብ፡ ወነሥእዎ፡ በሐመር፡ወቦ፡ ካልኣት፡ አሕማረ፡ምስሌሆሙ፡፡
37 ወመጽአ፡ዓውሎ፡ዓቢይ፡ነፋስ፡ወይሰወጥ፡ማይ፡ውስተ፡ሐመር፡እምገተ፡እስከ፡መልአ፡
38 ማይ፡ ውስተ፡ ሐመር፡፡ ወውእቱሰ፡ መንገለ፡ ካወላ፡ ሐመር፡ ተተርአስ፡ ወኖመ፡፡
ወአንቅህዎ፡ ወይቤልዎ፡ ሊቅ፡ ኢያሐዝነከሁ፡ እንዘ፡ ንመውት፡፡

በእንተ፡ ዘከመ፡ ገሠጸ፡ ለባሕር፡፡

39 ወተንሥአ፡ ወገሠጾሙ፡ ለነፋሳት፡ ወይቤላ፡ለባሕር፡ ተፈጸሚ፡ ወአርምሚ፡ ወኃደገ፡
40 ነፋስ፡ወኮነ፡ዛሕን፡ዓቢይ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ምንተ፡ ያፈርሀክሙ፡ አድኩማን፡ ከመዝ
41 ኑ፡ አልብክሙ፡ ሃይማኖተ፡፡ ወፈርሁ፡ ዓቢየ፡ ፍርሀተ፡ ወተብህለ፡ በበይናቲሆሙ፡
መኑ፡እንጋ፡ውእቱ፡ዝንቱ፡ዘይትሌዘዙ፡ሎቱ፡ባሕርኒ፡ወነፋሳትኒ፡፡

በእንተ፡ ለጌዎን፡፡

1 ወበጺሖሙ፡ማዕደተ፡ብሔረ፡ ገርገሴኖን፡፡ ወወሪዶ፡እምሐመር፡ ተቀበሎ፡ሶቤሃ፡
2 ወወፅአ፡እመቃብር፡ ብእሲ፡ ዘእኩይ፡ ጋኔን፡ ላዕሌሁ፡፡ ወይነብር፡ ውስተ፡
3 መቃብር፡ ወስእንዎ፡ አወጽኦቶ፡ መዋቅሕትኒ፡ ወአልቦ፡ ዘይክል፡ አድክሞቶ፡፡
4 እስመ፡ መዋቅሕተኒ፡ ይሰብር፡ ወይቀጠቅጥ፡፡

Et dixit, Cui aſſimilabimus regnum Dei, & cui ſimile eſt. Sicut granum ſinapis 30
quod ſeminavit homo in terra, & minus erat omnibus ſeminibus in terra. Et 31
quum ſeminaverat illud, floreſcebat, & grandeſcebat, præ omnibus oleribus; & 32
faciebat ramos magnos, ita ut volucres cœli poſſent nidificare in ramis ejus. 33
Et hujuſmodi parabolis loquutus eſt iis ſermonem, prout poterant audire. Et 34
ſine parabola non loquutus eſt iis: & privatim expoſuit diſcipulis ſuis omnia. 35
Et iſtius diei veſpere dixit diſcipulis ſuis, Tranſeamus ulteriùs. Et reliquit 36
populũ, & aſſumpſerunt eum in navi, & fuerunt aliæ naves cum iis. Et venit pro- 37
cella magna venti, & effudit ſe aqua cum fluctibus in navim, adeò ut impleretur
navis aquâ. Et ipſe ad malum navis caput inclinabat, & dormivit: & excitârunt 38
eum, & dixerunt ei; Magiſter, nónne ad te ſpectat, quòd morituri ſumus.

De objurgando mare.

Et ſurrexit, & objurgavit ventos, & dixit mari; Obmuteſce, & tace: & ceſſavit 39
ventus, & fuit tranquillitas magna. Et dixit iis, Quare timetis ô infirmi! nónne 40
tantam habuiſtis fidem? Et timuerunt magno timore: & dictum fuit inter eos, 41
Quis igitur eſt hic, cui auſcultant mare & venti?

CAP. V.

De legione.

ET venientibus illis ad regionem Gargaſenorum, Et deſcendente illo è 1
navi, occurrebat ei ſtatim & exivit è ſepulchris homo ſuper quo malus dæmon 2
erat. Et habitabat in ſepulchris, & non potuerunt educere eum catenis, & 3
nemo potuit infirmum illum reddere: Quia catenas dirumpebat, & commi- 4
nuebat.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

39 * برخاست وبالا آمد * وبر موج وباد دريا بانك زد * وكفت ارام كير كه فرموده شدي * در حال باد ساكن
40 41 شد ودريا ارام كرفت * * وبديشان كفت * چرا مرا ترسانيديد * وچرا در شما ايمان نيست * * ايشان
بغايت ترسيدند * ويكي بيكي مي كفت كيست اين اين چنين كه باد وموج دريا † حكم اورا مي
شنوند * بيست يك خوش كردن ديوانهء كه لغيونان ازو بدرآورد ودر
1 2 خوكان فرستاد * وازان سوي دريا آمدند * در ولايت غدرانيان * * چون
از كشتي بيرون آمدند * از ميان كورستان ديوداري برابر او آمد * كه جان پليد در درون
3 4 او بود * * ودر ميان كورستان مي نشست * وبزنجيرها كسي اورا نمي توانست بستن * * براي
انك چند انك اورا در بند وزنجير مي كشيدند همه را مي كسست * وكسي اورا نمي توانست كردن *

Et ſurgens aſcendit & fluctum & 39
ventum maris inclamavit, & dixit;
Quietem capeſſe, cùm juſſus ſis:
continuò ventus ſedatus eſt & mare
quievit. Et eis dixit; Quid me 40
terruiſtis? & quarè vobis fides non
ineſt? Illi autem vehementer timu- 41
erunt, & alter alteri dixit; Quiſ-
nam eſt hic talis, ut ventus & flu-
ctus maris imperio illius obediant?

XXI. Sanatio dæmoniaci, è quo Legiones ejecit, & in porcos miſit.

CAP. V.

ET trans mare venerunt in regio- 1
nem Gadarenorum. Cùm autem de 2
navi egreſſi eſſent, è medio ſepul-
chreti dæmoniacus obviam ei venit,
intra quem ſpiritus impurus erat.
Et ſepulchretum incoluit, neque ca- 3
tenis quiſquam eum poterat ligare.
Etenim quotieſcunque eum compede 4
& catenâ vinxerant, omnia diſcer-
pſit, neque quiſquam potuit eum pre-
hendere.

Et per omnem noctem & diem in montibus & in monumentis erat, clamans,
5 Καὶ διὰ παντὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς (δ) ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν ἦν, κράζων,
& concidens seipsum lapidibus. Videns autem Jesum à longè, cucurrit,
6 καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν (ε) ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμε,
& adoravit eum: Et clamans voce magnâ, dixit; Quid mihi & tibi,
7 καὶ προσεκύνησεν (ϛ) αὐτῷ· Καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ, (ζ) εἶπε, Τί ἐμοὶ καὶ σοί,
Jesu fili Dei altissimi? adjuro te Deum, ne me torqueas. (Dicebat
8 Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ (η) τοῦ ὑψίστου; ὁρκίζω σε τὸν Θεόν, μή με βασανίσῃς. (Ἔλεγε
enim illi; Exi, spiritus immunde, ab homine.) Et interrogabat
9 γὰρ (θ) αὐτῷ, Ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.) Καὶ ἐπηρώτα
eum; Quod tibi nomen? Et *respondit, dicens*; Legio nomen mihi: quia multi
αὐτόν, Τί σοι ὄνομα; καὶ ἀπεκρίθη, λέγων, Λεγεὼν ὄνομά μοι· ὅτι πολλοί
sumus. Et *adpellabat eum multa*, ut ne *se mittat* extra regionem.
10 ἐσμεν. Καὶ (ι) παρεκάλει αὐτὸν πολλά, ἵνα μὴ (κ) αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.
Erat autem ibi *ad montes* grex porcorum magnus, pascens. Et *adpella-*
11 Ἦν δὲ ἐκεῖ (λ) πρὸς τὰ ὄρη ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη. Καὶ παρεκά-
12 *bant* eum *omnes dæmones*, dicentes; Mitte nos in porcos, ut in
λεσαν αὐτὸν πάντες οἱ δαίμονες, λέγοντες, Πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς
eos introëamus. Et concessit eis statim Jesus. Et exeuntes spiri-
13 αὐτοὺς εἰσέλθωμεν. Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰησοῦς. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύ-
tus immundi, introierunt in porcos: & *irruit* grex *per præcipitium*
ματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ
in mare: (*erant autem ut* duo millia:) & suffocati sunt in mari. *At*
14 εἰς τὴν θάλασσαν· (ἦσαν δὲ ὡς δισχίλιοι·) καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ. (μ) Οἱ δὲ

pascentes porcos fugerunt, & nuntiaverunt in civitatem, & in agros:
βόσκοντες τοὺς χοίρους ἔφυγον, καὶ (ν) ἀνήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς·
& egressi sunt videre quid esset factum. Et veniunt ad Jesum, & *spectant*
καὶ (ξ) ἐξῆλθον ἰδεῖν τί ἐστι τὸ γεγονός. Καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι 15
dæmoniacum sedentem & vestitum, & sanæ mentis *eum qui habuerat legionem*:
τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμένον, καὶ σωφρονοῦντα τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα·
& timuerunt. Et narraverunt illis *videntes, quomodò* factum esset *dæmo-*
καὶ ἐφοβήθησαν. Καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμο- 16
niaco, & de porcis. Et cœperunt *advocare* eum, *abire* de finibus
νιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν χοίρων. Καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων 17
μη
η
eorum. *Et ascendente ipso in navigium, advocabat* illum *dæmoniacus*,
αὐτῶν. Καὶ (ο) ἐμβάντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθείς, 18
ut esset cum illo. *At Jesus* non admisit eum, sed ait illi; Vade
(π) ἵνα ᾖ μετ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ ἀφῆκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ, Ὕπαγε 19
in domum tuam ad tuos, & annuntia illis quanta tibi Dominus *fecit*,
εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σούς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς ὅσα σοι ὁ Κύριος (ρ) ἐποίησε,
& misertus *est* tui. Et abiit, & cœpit prædicare in Decapoli, quanta fecisset
καὶ ἠλέησέ σε. Καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἤρξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει, ὅσα ἐποίησεν 20
μθ
β
ei Jesus: & omnes mirabantur. Et *trajiciente Jesu* in
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον. Καὶ διαπεράσαντος τοῦ Ἰησοῦ ἐν 21
navigio rursum *in ulterius, coacta est* turba multa ad eum: & erat *juxta*
τῷ πλοίῳ πάλιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν· καὶ ἦν παρὰ
mare.
τὴν θάλασσαν.

MS. A. (δ) μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν, (ε) μακρόθεν, (ϛ) αὐτόν· (ζ) λέγει, Τί (η) τοῦ ζῶντος; ὁρκίζω (θ) αὐτῷ, Τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἔξελθε ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου.) Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτόν, Τί ὄνομά σοι; Καὶ λέγει αὐτῷ, (ι) παρεκάλουν (κ) ἀποστείλῃ αὐτούς (λ) ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένων πρὸς τῷ ὄρει. Καὶ παρεκάλουν (μ) Καὶ οἱ βόσκοντες (ν) ἀπήγγειλαν (ξ) ἦλθον (ο) ἐμβαίνοντος (π) ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾖ. Καὶ οὐκ ἀφῆκεν (ρ) πεποίηκεν,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܘܒܟܠܙܒܢ ܒܠܠܝܐ ܘܐܝܡܡܐ . ܒܩܒܪܐ ܘܒܛܘܪܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ. ܘܩܥܐ ܗܘܐ 5
ܘܡܪܦܬ ܢܦܫܗ ܒܟܐܦܐ. * ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܠܝܫܘܥ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. ܪܗܛ ܣܓܕ ܠܗ. * ܘܩܥܐ 6 7
ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܠܝ ܘܠܟ ܝܫܘܥ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܡܪܝܡܐ. ܡܘܡܐ ܐܢܐ ܠܟ ܒܐܠܗܐ ܕܠܐ
ܬܫܢܩܢܝ. * ܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ. ܦܘܩ ܡܢ ܒܪܢܫܐ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ. * ܘܡܫܐܠ ܗܘܐ ܠܗ ܕܡܢܐ 8 9
ܫܡܟ. ܐܡܪ ܠܗ ܠܓܝܘܢ ܫܡܢ ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܐ ܚܢܢ. * ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܣܓܝ. ܕܠܐ 10
ܢܫܕܪܝܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܐܬܪܐ. * ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ ܠܘܬ ܛܘܪܐ. ܒܩܪܐ ܪܒܐ ܕܚܙܝܪܐ ܕܪܥܐ. 11
* ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܗܢܘܢ ܫܐܕܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܫܕܪ ܠܢ ܥܠ ܗܢܘܢ ܚܙܝܪܐ ܕܒܗܘܢ ܢܥܘܠ. 12
* ܘܐܦܣ ܠܗܘܢ. ܘܢܦܩܘ ܪܘܚܐ ܗܢܝܢ ܛܢܦܬܐ ܘܥܠܝ ܒܚܙܝܪܐ. ܘܪܗܛܬ ܗܝ ܒܩܪܐ 13
ܠܫܩܝܦܐ. ܘܢܦܠܬ ܒܝܡܐ ܐܝܟ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܘܐܬܚܢܩܘ ܒܡܝܐ. * ܘܗܢܘܢ ܕܪܥܝܢ ܗܘܘ 14
ܠܗܘܢ ܥܪܩܘ ܘܐܡܪܘ ܒܡܕܝܢܬܐ ܘܒܩܘܪܝܐ. ܘܢܦܩܘ ܠܡܚܙܐ ܡܢܐ ܗܘ ܕܗܘܐ. * ܘܐܬܘ ܠܘܬ 15
ܝܫܘܥ. ܘܚܙܐܘܗܝ ܠܗܘ ܕܫܐܕܘܗܝ. ܕܟܕ ܠܒܝܫ ܘܡܢܟܦ ܘܝܬܒ. ܗܘ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ
ܠܓܝܘܢ. ܘܕܚܠܘ. * ܘܐܫܬܥܝܘ ܠܗܘܢ ܗܢܘܢ ܕܚܙܘ. ܐܝܟܢܐ ܗܘܐ ܠܗܘ ܕܫܐܕܘܗܝ. ܘܥܠ 16
ܗܢܘܢ ܚܙܝܪܐ. * ܘܫܪܝܘ ܒܥܝܢ ܡܢܗ. ܕܢܐܙܠ ܠܗ ܡܢ ܬܚܘܡܗܘܢ. * ܘܟܕ ܣܠܩ 17
ܠܣܦܝܢܬܐ. ܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܗܘ ܕܫܐܕܘܗܝ ܗܘܐ. ܕܥܡܗ ܢܗܘܐ. * ܘܠܐ ܫܒܩܗ. ܐܠܐ ܐܡܪ ܠܗ. 18
ܙܠ ܠܒܝܬܟ ܠܘܬ ܐܢܫܝܟ. ܘܐܫܬܥܐ ܠܗܘܢ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܠܟ ܡܪܝܐ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝܟ. 19
* ܘܐܙܠ ܫܪܝ ܡܟܪܙ ܒܥܣܪܐ ܡܕܝܢܬܐ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܘܟܠܗܘܢ ܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ. 20
* ܩܪܝܢܐ ܕܣܗܕܐ ܘܕܥܢܝܕܐ * ܝܒ * ܘܟܕ ܥܒܪ ܝܫܘܥ ܒܣܦܝܢܬܐ 21
ܠܗܘ ܥܒܪܐ. ܬܘܒ ܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܟܕ ܐܝܬܘܗܝ ܥܠ ܝܕ ܝܡܐ. 22

Et in omni tempore noctu & interdiu in mo- 5
numentis & in montibus erat, clamabátque,
& lacerabat seipsum lapidibus. Quum au- 6
tem vidisset Jesum procul, accurrit & ado-
ravit eum: Et exclamavit voce magnâ, & 7
ait; Quid mihi & tibi, Jesu fili Dei altissi-
mi? adjuro te per Deum ne me crucies.
Dixerat enim ei, Egredere ex homine, spi- 8
ritus immunde. Et interrogavit eum, Quale 9
est nomen tuum? Inquit ei, Legio est no-
men nostrum, siquidem multi sumus. Et 10
rogabat eum enixè, ne emitteret ipsum ex-
tra illam regionem. Erat autem illîc ad 11
montem grex magnus porcorum pascens.
Et efflagitabant ab eo illi dæmones, dicen- 12
tes; Mitte nos in istos porcos, ut in eos
ingrediamur. Et permisit eis; exierúntque 13
spiritus illi immundi, & ingressi sunt por-
cos: & excurrit ille grex in rupem, & ruit
in mare, circiter bis mille, & suffocati sunt
in aquis. Illi autem qui pascebant eos, 14
fugerunt, & dixerunt in civitate & in pagis:
& exierunt ut viderent id quod factum fu-
erat. Et venerunt ad Jesum, & viderunt 15
eum qui fuerat dæmoniacus, vestitum, &
verecundum atque sedentem, eum *inquam*
in quo fuerat legio: & perterriti sunt. Et 16
qui viderant, renuntiârunt eis quomodò
actum esset cum ipso dæmoniaco, necnon de
illis porcis. Et cœperunt efflagitare ab eo, 17
ut excederet è finibus ipsorum. Quumque 18
conscendisset navim, petebat ab eo is qui
dæmoniacus fuerat, ut cum eo esset. Nec 19
permisit ei, sed dixit ei; Abi domum tuam
ad homines tuos, & renuntia eis quid fe-
cerit tibi Dominus, quódque tuî misertus
fuerit. Abiit itaque & cœpit prædicare in 20
Decapoli quid fecisset sibi Jesus: cunctíque
mirabantur.

Lectio martyrum & defunctorum. 12.

Quumque trajecisset Jesus navi in illam ulte- 21
riorem ripam, rursus congregati sunt juxta
eum cœt⁹ plurimi, dum esset juxta lit⁹ maris.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* وشب وروز در کوهها وکورستان کردیدي * وخودرا بسنکها بردي * * چون مسیح را از 5 6
دور دید * دوید پیش او سجود کرد * * وباواز بلند بانك زد وکفت چه کار داري با 7
من اي یشوع * پسر خداي بلند * بخدا ترا سوکند مي دهم که مرا تباه واواره نکني *
* عیسي برو بانك زد وکفت اي جان پلید از ادمي بدر اي * * وپرسید که نام تو چیست * 8 9
کفت نام من لغیون است * وما بسیارانیم * * ودر خواست کرد که ازین ولایت مارا 10
بیرون مفرست * ودر نزدیك ان مقام کوه بود * وکلهاء خوکان مي چریدند * * دیوان در 11 12
خواست کرد که چون مارا از آدمي مي راني اجازت ده تا در خوکان رویم * * عیسي 13
بدیشان † دستوري داد * ان جانها پلید از ادمي بیرون آمدند * ودر اندرون خوکان
رفتند * وخوکان دیوانه شدند ومي دویدند بي خود * مقدار دو هزار خوك در دریا
افتادند * وخبه شدند * * انان که خوکانرا مي چرانیدند * کریختند * ودر شهر در 14
آمدند ومردم را خبر کردند * واز دیهها خلق جمع شدند * تا ببینند انچ شده است *

Et noctu diéque in montibus & se- 5
pulchreto oberrabat, & seipsum la-
pidibus cadebat. Cùm Christum 6
autem procul vidisset, accurrens
eum adoravit. Et voce altâ excla- 7
mavit, & dixit; Quid negotii ha-
bes mecum, ô Jesu Fili Dei ex-
celsi? per Deum te adjuro, ne me
perdas aut exagites. Jesus illum 8
increpavit, & dixit; O spiritus
impure, ex homine egredere. Et 9
interrogavit; Nomen tibi quid est?
Dixit, Nomen mihi Legion est, &
nos multi sumus. Et petitionem 10
fecit, dicens; *Quin ex hac regi-*
one ne nos emittas. Et prope il- 11
lum locum mons erat, & greges
porcorum pascebant. Dæmones pre- 12
cati sunt, dicentes; *Quandoqui-*
dem nos ab homine abigis, veniam
dato ut in porcos introëamus. Je- 13
sus illis potestatem dedit; isti
itaque spiritus impuri ex homine
egressi sunt, & in porcos intrave-
runt: porci autem dæmone cor-
repti sunt, & cucurrerunt extra
se, & circiter duo millia porcorum
in mare corruentes suffocati sunt.
Qui autem porcos pascebant, fu- 14
gerunt, & in urbem ingressi ho-
mines certiores fecerunt: & ex
pagis populus congregati sunt, ut
viderent id quod factum fuerat,

Verſio VULGATA LATINA.

5 Et ſemper die ac nocte in monumentis & in montibus erat, clamans, & concidens
6 ſe lapidibus. Videns autem Jeſum à longè, cucurrit, & adoravit eum : Et cla-
7 mans voce magnâ dixit ; Quid mihi, & tibi, Jeſu fili Dei altiſſimi ? Adjuro te per
8 Deum, ne me torqueas. Dicebat enim illi ; Exi, ſpiritus immunde, ab homine.
9 Et interrogabat eum ; Quod tibi nomen eſt ? Et dicit ei ; Legio mihi nomen eſt,
10 quia multi ſumus. Et deprecabatur eum multùm, ne ſe expelleret extra regionem.
11 Erat autem ibi circa montem grex porcorum magnus, paſcens. Et deprecabantur
12 eum ſpiritus, dicentes ; Mitte nos in porcos ut in eos introëamus. Et conceſſit eis
13 ſtatìm Jeſus. Et exeuntes ſpiritus immundi introierunt in porcos : & magno im-
14 petu grex præcipitatus eſt in mare ad duo millia, & ſuffocati ſunt in mari. Qui
autem paſcebant eos, fugerunt, & nuntiaverunt in civitatem, & in agros. Et egreſ-
ſi ſunt videre quid eſſet factum : Et veniunt ad Jeſum : & vident illum, qui à dæ- 15
monio vexabatur, ſedentem, veſtitum, & ſanæ mentis, & timuerunt. Et narrave- 16
runt illis, qui viderant, qualiter factum eſſet ei qui dæmonium habuerat, & de por-
cis. Et rogare cœperunt eum ut diſcederet de finibus eorum. Cúmque aſcen- 17
deret navim, cœpit illum deprecari, qui à dæmonio vexatus fuerat, ut eſſet cum il- 18
lo : Et non admiſit eum, ſed ait illi ; Vade in domum tuam ad tuos, & annuntia 19
illis quanta tibi Dominus fecerit, & miſertus ſit tuì. Et abiit, & cœpit prædicare 20
in Decapoli, quanta ſibi feciſſet Jeſus : & omnes mirabantur. Et cùm tranſcendiſſet 21
Jeſus in navi rurſum trans fretum, convenit turba multa ad eum, & erat circa mare.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 6 * وَكُلَّ حِينٍ لَيْلًا وَنَهَارًا كَانَ يَصِيحُ فِي الْمَقَابِرِ وَالْجِبَالِ وَيَتَقَطَّعُ بِالْحِجَارَةِ * فَلَمَّا رَأَى يَسُوعَ
7 مِنْ بَعِيدٍ بَادَرَ وَسَجَدَ لَهُ * وَصَاحَ بِصَوْتٍ عَظِيمٍ قَائِلًا مَا لَكَ مَعِي يَا يَسُوعُ ابْنَ اللهِ الْعَلِيِّ *
8 9 أُقْسِمُ عَلَيْكَ بِاللهِ أَلَّا تُعَذِّبَنِي * لِأَنَّهُ كَانَ قَدْ قَالَ لَهُ اخْرُجْ أَيُّهَا الرُّوحُ النَّجِسُ مِنَ الْإِنْسَانِ * ثُمَّ
10 سَأَلَهُ مَا اسْمُكَ * فَقَالَ لَجَاوُنُ اسْمِي لِأَنَّا كَثِيرٌ * فَطَلَبَ إِلَيْهِ كَثِيرًا أَلَّا يُرْسِلَهُمْ خَارِجَ الْكُورَةِ *
11 12 * وَكَانَ هُنَاكَ نَحْوَ الْجَبَلِ قَطِيعُ خَنَازِيرَ كَثِيرٌ يَرْعَى * فَطَلَبَ إِلَيْهِ كُلُّ الشَّيَاطِينِ قَائِلِينَ
13 أَرْسِلْنَا إِلَى الْخَنَازِيرِ لِنَدْخُلَ فِيهَا * فَأَذِنَ لَهُمْ يَسُوعُ * وَلِلْوَقْتِ خَرَجَتِ الْأَرْوَاحُ النَّجِسَةُ وَدَخَلَتْ
فِي الْخَنَازِيرِ * فَتَعَالَى الْقَطِيعُ كُلُّهُ عَلَى كَهْفٍ وَوَقَعَ فِي الْبَحْرِ وَكَانُوا نَحْوَ مِنَ الْفَيْنِ وَاخْتَنَقُوا فِي
14 15 الْبَحْرِ * فَهَرَبَ رُعَاةُ الْخَنَازِيرِ وَأَخْبَرُوا مَنْ فِي الْمَدِينَةِ وَالْحُقُولِ * فَأَسْرَعُوا لِيَرَوْا مَا كَانَ * وَأَقْبَلُوا إِلَى
16 يَسُوعَ فَرَأَوْا ذَلِكَ الْمَجْنُونَ الَّذِي كَانَ بِهِ لَجَاوُنُ جَالِسًا لَابِسًا عَفِيفًا فَخَافُوا * ثُمَّ أَخْبَرَهُمُ الَّذِينَ
17 18 أَبْصَرُوا كَيْفَ كَانَ أَمْرُ الْمَجْنُونِ وَالْخَنَازِيرِ * فَبَدَأُوا يَسْأَلُونَهُ الْاِنْصِرَافَ مِنْ حُدُودِهِمْ * فَلَمَّا
19 صَعِدَ السَّفِينَةَ طَلَبَ إِلَيْهِ الْمَجْنُونُ أَنْ يَكُونَ مَعَهُ * فَلَمْ يَدَعْهُ * لَكِنْ قَالَ لَهُ امْضِ إِلَى بَيْتِكَ
20 وَعَرِّفْ أَهْلَكَ صُنْعَ الرَّبِّ بِكَ وَرَحْمَتَهُ إِيَّاكَ * فَذَهَبَ وَكَرَزَ فِي عَشْرِ الْمُدُنِ بِمَا صَنَعَ بِهِ يَسُوعُ
فَتَعَجَّبَ جَمِيعُهُمْ *

* الْفَصْلُ السَّادِسُ عَشَرَ *

21 * وَلَمَّا جَاءَ يَسُوعُ فِي السَّفِينَةِ إِلَى الْعَبْرِ أَيْضًا اجْتَمَعَ إِلَيْهِ جَمْعٌ كَثِيرٌ وَكَانَ عِنْدَ الْبَحْرِ *

Et omni tempore diu noctúque clamabat 5
in monumentis & in montibus, & conci-
debat ſe lapidibus. Cùm autem vidiſſet 6
Jeſum à longè, cucurrit & adoravit
eum : Et clamavit voce magnâ, dicens ; 7
Quid tibi mecum, Jeſu fili Dei altiſſi-
mi ? adjuro te per Deum ne torqueas me.
Jam enim dixerat illi ; Exi, ô ſpiritus 8
immunde, ab homine. Deindè interroga- 9
vit eum ; Quod eſt nomen tuum ? In-
quit, Legio eſt nomen meum, quia nos
plures ſumus. Et deprecatus eſt eum ve- 10
hementer, ne mitteret eos extra regionem.
Erat autem ibi circa montem grex por- 11
corum copioſus paſcentium : Rogave- 12
runt igitur eum omnes dæmones, dicen-
tes ; Mitte nos in porcos, ut introeamus
in eos. Et permiſit eis Jeſus. Et ſtatim 13
exierunt ſpiritus immundi, & introie-
runt in porcos ; & conſcendit grex uni-
verſus promontorium, & cecidit in mare,
(erant autem quaſi duo millia) & ſuf-
focati ſunt in mari. Et fugerunt paſtores 14
porcorum, & nuntiaverunt eis qui erant
in civitate, & ruribus. Accurrerúntque
ut viderent quod factum erat. Et vene- 15
runt ad Jeſum, & viderunt illum dæ-
moniacum in quo erat legio, ſedentem,
veſtitum, honeſtum : & timuerunt. De- 16
indè narraverunt ipſis ii qui viderant,
quomodò acta eſſet res dæmoniaci, &
porcorum : Quare cœperunt rogare eum de 17
migrando è finibus eorum. Cùm ergò a- 18
ſcendiſſet navim, deprecatus eſt eum dæ-
moniacus, ut eſſet cum eo. At non per- 19
miſit ei : ſed dixit illi, Vade in domum
tuam, & notifica domeſticis tuis benefi-
cium Domini in te, & miſericordiam
ejus erga te. Et abiit, & prædicavit in 20
Decem urbibus quod geſſerat in eum Je-
ſus : & mirati ſunt omnes.

Sectio decima ſexta.

* *Et cùm veniſſet Jeſus in navi trans* 21
fretum quoque, convenit ad eum turba
magna ; & erat ſecus mare.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 ወዘልፈ፡ የአወዩ፡ መዓልተ፡ ወሌሊተ፡ በውስተ፡ መቃብር፡ ወበውስተ፡ አድባር፡ ወይጌ
6 ምድ፡ ሥጋሁ፡ በእብን፡፡=፡ ወሶበ፡ ርእዮ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እምርሑቅ፡ ሮ
7 ጸ፡ ወሰገደ፡ ሎቱ፡፡=፡ ወጸርኀ፡ በዓቢይ፡ ቃል፡ ወይቤ፡ ምንተ፡ ብየ፡ ምስሌከ፡ እግዚ
እ፡ ኢየሱስ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር፡ ልዑል፡ አምሕለከ፡ በእግዚአብሔር፡ ሕያው፡
8 ከመ፡ ኢትሣቅየኒ፡፡=፡ እስመ፡ ይቤሎ፡ ለውእቱ፡ ጋኔን፡ እኩይ፡ ፃእ፡ እምላዕሌሁ፡፡=፡
9 ወተስእሎ፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ መኑ፡ ስምከ፡ ወይቤሎ፡ ሌጌዎን፡ ስምየ፡ እ
10 ስመ፡ ብዙኃን፡ ንሕነ፡፡=፡ ወአስተብቍዖ፡ ብዙኀ፡ ከመ፡ ኢይስድዶ፡ አፍአ፡ እም
11 ብሔር፡፡=፡ ወቦቱ፡ ህየ፡ መራዕየ፡ አሕርው፡ ብዙኀ፡ ይትረዐይ፡ መንገለ፡ ደብር፡=፡
12 ወአስተብቍዕዎ፡ ብዙኀ፡ ወይቤልዎ፡ ፈንወነ፡ ውስተ፡ አሕርው፡ ከመ፡ ንባእ፡ ላዕሌሆ
13 ሙ፡=፡ ወአብሖሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወወፂኦሙ፡ እሙንቱ፡ አጋንንት፡ በኡ፡ ላዕለ፡
14 ውእቱ፡ አሕርው፡ ወዓብዱ፡ መራዕይ፡ ወጸደፉ፡ ውስተ፡ ብሕር፡=፡ ወጐዩ፡ ኖሎት፡
15 ወዜነው፡ ለሀገር፡ ወለአዕጻደት፡ ወወፅኡ፡ ይርአዩ፡ ዘኮነ፡፡=፡ ወመጽኡ፡ ኀበ፡ እ
ግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወረከብዎ፡ ለዘ፡ ጋኔን፡ አኀዞ፡ እንዘ፡ ይነብር፡ ወገብአ፡ ልቡ፡ ወልቡ
16 ስ፡ ልብሰ፡ ለዝኩ፡ ዘአኀዞ፡ ጋኔን፡ ወፈርሁ፡፡=፡ ወዜነውዎሙ፡ እለ፡ ርእዩ፡ ዘከመ፡
17 ኮነ፡ ዘጋኔን፡ ወዘበእንተ፡ [አሕርው]፡=፡ ወአኀዙ፡ ያስተብቍዕዎ፡ ከመ፡ ይፃእ፡ እም
18 ደወሎሙ፡፡=፡ ወዓርገ፡ ሐመረ፡ ወአስተብቍዖ፡ ውእቱ፡ ዘጋኔን፡ ይሑር፡ ምስሌ
19 ሁ፡=፡ ወይቤሎ፡ እግዝእ፡ ኢየሱስ፡ ሑር፡ ቤተከ፡ ኀበ፡ እሊአከ፡ ወንግሮሙ፡ ኵሎ፡ ዘገ
20 ብረ፡ ለከ፡ እግዚአብሔር፡ ወተሣሀለከ፡፡=፡ ወሖረ፡ ወአኀዘ፡ ይስብክ፡ በዓሠሩ፡ አ
21 ህጉር፡ ኵሎ፡ ዘገብረ፡ ሎቱ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወአንከሩ፡ ኵሎሙ፡፡=፡ ወካዕ
በ፡ ዐደወ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በሐመር፡ ማዕደተ፡ ወተጋብኡ፡ ብዙኃ፡ ሰብእ፡ ኀቤሁ፡
በኀበ፡ ሐይቅ፡ ባሕር፡ በሐመር፡፡=፡

Et perpetuò clamabat die & nocte in ſepulchris & in montibus, & concidebat 5
corpus ſuum lapidibus. Et videns Dominum Jeſum è longè, cucurrit, & adora- 6
vit eum : Et clamavit voce magnâ, & dixit ; Quid habeo tecum, Domine Jeſu 7
fili Dei excelſi ? adjuro te per Deum vivum, ne me torqueas. Quia dicebat iſti 8
dæmoni malo, Exi ab illo. Et interrogabat eum, & dixit ei Dominus Jeſus ; Quid 9
eſt nomen tuum ? Et dixit ei ; Legion nomen meum *eſt*, quia multi ſumus. Et 10
deprecatus eſt eum multùm, ne ſe expelleret extra regionem. Et fuit ibi grex 11
porcorum magnus paſcens ad montem. Et precati ſunt eum multùm, & dice- 12
bant ; Mitte nos in porcos, ut eamus ſuper eos. Et permiſit iis Dominus Jeſus. 13
Et exeuntes illi dæmones aſcenderunt, & intrârunt porcos : & inſanivit grex &
præcipitatus fuit in mare. Et fugerunt paſtores, & nuntiaverunt civitatibus & 14
villis, & egreſſi ſunt videre quod factum fuit. Et venerunt ad Dominum Jeſum, 15
& invenerunt eum quem dæmon prehendiſſet ſedentem, & reſtitutum menti, &
veſtimento indutū iſtū quem prehendiſſet dæmon : & timuerunt. Et narraverunt 16
illis qui vidiſſent, quomodò factum fuit illud de dæmoniaco, & de [porcis.] Et 17
cœperunt rogare eum, ut exiret è finibus eorum. Et aſcendit *in* navim, & ro- 18
gavit eum ille dæmoniacus, ut iret cum eo. Et dixit ei Dominus Jeſus ; Abi domum 19
tuam ad tuos, & narrato omnia quæ fecit tibi Deus, & *quomodò* miſertus ſit tuì.
Et abiit, & cœpit prædicare in Decem civitatibus omnia quæ fecerat ei Do- 20
minus Jeſus, & mirati ſunt omnes. Et iterum tranſivit Dominus Jeſus in navi 21
ulteriùs : & coacti ſunt multi homines ad eum, ad litus maris in navi.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 * پيش † عيسي آمدند * ديوانه را ديدند * جامه پوشيده * شرمناك نشسته ولغيون † ازو بدر
16 رفته * جماعت ترسيدند * * وهمه را خبر شد از انچ شده بود * واحوال خوكان نيز دانستند *
17 18 * وخواستند كه عيسي از ولايت ايشان برود * * وچون مسيح بالاي كشتي رفت * ديوانه در
19 خواست كرد كه با او باشد * * قبول نكرد * الا بلكه گفت درخانهٔ خود برو پيش قوم تو وانچ
20 خدا با تو كرد * بديشان خبر ده كه بر تو رحمت كرد * * ان مرد رفت ودر شهر وده
مناد ي اغاز كرد * مردم عجايب وحيران مي شدند بيست دوم
21 خوش كردن زني را كه خون مي ريخت * چون عيسي در كشتي نشست
وازان سوي گذشت * باز جماعت بسيار بروي گرد شدند * بر كنار دريا *

* Et *ad Jeſum venientes dæmonia-* 15
cum viderunt veſte indutum, & mo-
deſtè ſedentem, Legione ex illo egreſ-
ſo, & turba timuerunt. Et omni- 16
bus innotuit quod factum fuerat, &
quæ acciderant porcis etiam reſci-
verunt. Et petierunt ut Jeſus è re- 17
gione eorum diſcederet. Et cùm 18
Chriſtus navim conſcenderet, Dæmo-
niacus petitionem fecit ut cum eo
eſſet. Non admiſit autem, ſed ei 19
dixit ; In domum tuam abi, ad tu-
os, et quod fecit tibi Dominus, eis
renuntia, quòd in te miſericordiam
exercuerit. Ille vir abiit, et in De- 20
capoli prædicare cœpit : & homi-
nes mirati ſunt et attoniti.

XXII. Sanatio mulieris quæ ſanguinem profudit.

Cùm Jeſus in navi ſederet, et ab 21
illo latere tranſiret, rurſus turbæ
multæ ad eum congregatæ ſunt
juxta mare.

Et ecce venit *unus* *Archiſynagogorum*, nomine Jairus: & videns eum, procidit ad
22 Καὶ ἰδοὺ ἔρχεται εἷς τῶν ἀρχισυναγώγων, ὀνόματι Ἰάειρος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, πίπτει πρὸς ΙΒ'
pedes ejus: Et *advocabat* eum multùm, dicens; Quoniam *filiola* mea
23 τοὺς πόδας αὐτοῦ· Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ, λέγων, Ὅτι τὸ θυγάτριόν μου
extremè habet: ut veniens imponas ei *manus*, ut *ſervetur*: & *vivet*.
ἐσχάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς (σ) αὐτῇ τὰς χεῖρας, ὅπως σωθῇ· καὶ ζήσεται.
Et abiit cum illo: & ſequebatur eum turba multa, & comprimebant eum.
24 Καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.
Et mulier *quædam exiſtens* in *fluxione* ſanguinis *annos* duodecim, Et multa perpeſſa à
25 26 Καὶ (τ) γυνή τις οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα, Καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ ΙΓ'
multis medicis, & *inſumptis quæ apud ſe omnibus, & nihil adjuta,*
πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ (υ) παρ' ἑαυτῆς πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα,
ſed magis *in* deterius *veniens*: *Audiens* de Jeſu, *veniens* in turba
27 ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα, Ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα ἐν τῷ ὄχλῳ
retrò, tetigit veſtimentum ejus. Dicebat enim; Quia ſi vel *veſtimenta* ejus tetigero,
28 ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. Ἔλεγε γὰρ, Ὅτι κἂν τῶν ἱματίων αὐτοῦ ἅψωμαι,
ſervabor. Et confeſtim ſiccatus eſt fons ſanguinis ejus: & ſenſit cor-
29 σωθήσομαι. Καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς· καὶ ἔγνω τῷ σώ-
pore, quia ſanata eſt à *flagello.* Et ſtatim Jeſus cognoſcens in ſemetipſo
30 ματι, ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος. Καὶ εὐθέως ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ
ex ſe efficacitatem profectam, converſus *in turba*, aiebat; Quis mea
τὴν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε, Τίς μου
tetigit veſtimenta? Et dicebant ei diſcipuli ſui; *Aſpicis* turbam compri-
31 ἥψατο τῶν ἱματίων; Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλί-

mentem te, & dicis; Quis me tetigit? Et circumſpiciebat videre hoc *facientem.*
βοντά σε, καὶ λέγεις, Τίς μου ἥψατο; Καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν. 32
At mulier timens & tremens, ſciens quod factum eſſet in ſe, venit & procidit
Ἡ δὲ γυνὴ φοβηθεῖσα καὶ τρέμουσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν ἐπ' αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν 33
ei, & dixit ei omnem veritatem. Ille autem dixit ei; Filia, fides
αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Θύγατερ, ἡ πίστις 34
tua *ſervavit* te: vade in pace, & eſto ſana à *flagello tuo.* Adhuc
σου σέσωκέ σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου. Ἔτι 35
eo loquente, veniunt *ab Archiſynagogo*, dicentes; Quia filia
αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγοντες, Ὅτι ἡ θυγάτηρ
tua mortua eſt, quid *adhuc* vexas magiſtrum? *At* Jeſus *ſtatim audiens ſermonem*
σου ἀπέθανε, τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εὐθέως ἀκούσας τὸν λόγον 36
dictum, ait Archiſynagogo; *Ne metue*: *ſolùm* crede. Et non
λαλούμενον, λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῳ, Μὴ φοβοῦ, μόνον πίστευε. Καὶ οὐκ 37
admiſit quenquam ſe *conſequi*, *ſi non* Petrum, & Jacobum, & Joannem
ἀφῆκεν οὐδένα αὐτῷ (φ) συνακολουθῆσαι, εἰ μὴ Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην
fratrem Jacobi. Et *venit* in domum Archiſynagogi, & videt
τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. Καὶ (χ) ἔρχεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου, καὶ θεωρεῖ 38
tumultum, flentes & ejulantes multùm. Et ingreſſus ait illis;
θόρυβον, (ψ) κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά. Καὶ εἰσελθὼν λέγει αὐτοῖς, 39
Quid *tumultuamini* & ploratis? puella non mortua eſt, ſed dormit.
Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει.

MS. A. (σ) αὐτῷ (τ) γυνὴ οὖσα (υ) παρ' αὐτῆς (φ) ἀκολουθῆσαι (χ) ἔρχονται (ψ) καὶ κλαίοντας

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܬܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܝܐܝܪܘܣ ܡܢ ܪ̈ܒܝ ܟܢܘܫܬܐ ܀ ܘܟܕ ܚܙܝܗܝ ܢܦܠ ܥܠ ܪ̈ܓܠܘܗܝ܂ 22
* ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܛܒ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܒܪܬܝ ܒܫܘܠܡܐ ܗܝ܂ ܬܐ ܣܝܡ ܐܝܕܟ ܥܠܝܗ 23
ܘܬܚܐ ܘܬܚܐ܂ * ܘܐܙܠ ܥܡܗ ܝܫܘܥ܂ ܘܢܩܦ ܗܘܐ ܠܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܘܠܚܨܝܢ 24
ܗܘܘ ܠܗ܂ * ܐܢܬܬܐ ܕܝܢ ܚܕܐ ܕܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܒܪܕܝܐ ܕܕܡܐ ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ܂ * ܘܣܓܝܐܬܐ 25 26
ܚܫܬ ܡܢ ܐܣܘܬܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܘܐܘܒܕܬ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܗ܂ ܘܡܕܡ ܠܐ ܐܬܥܕܪܬ܂
ܐܠܐ ܐܦ ܝܬܝܪܐܝܬ ܐܬܡܚܝܬ܂ * ܟܕ ܫܡܥܬ ܕܝܢ ܥܠ ܝܫܘܥ܂ ܐܬܬ ܒܐܘܠܨܢܐ ܕܟܢܫܐ ܡܢ ܒܣܬܪܗ܂ 27
ܘܩܪܒܬ ܠܠܒܘܫܗ܂ * ܐܡܪܐ ܗܘܬ ܓܝܪ܂ ܕܐܦܢ ܠܠܒܘܫܗ ܩܪܒܐ ܐܢܐ ܚܝܐ ܐܢܐ܂ * ܘܡܚܕܐ 28 29
ܝܒܫ ܡܒܘܥܐ ܕܕܡܗ܂ ܘܪܓܫܬ ܒܦܓܪܗ ܕܐܬܐܣܝܬ ܡܢ ܡܚܘܬܗ܂ * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܡܚܕܐ 30
ܝܕܥ ܒܢܦܫܗ ܕܚܝܠܐ ܢܦܩ ܡܢܗ܂ ܘܐܬܦܢܝ ܠܟܢܫܐ ܘܐܡܪ܂ ܡܢܘ ܩܪܒ ܠܢܚܬܝ܂
* ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܚܙܐ ܐܢܬ ܟܢܫܐ ܕܠܚܨܝܢ ܠܟ܂ ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܡܢܘ ܩܪܒ ܠܝ܂ 31
* ܘܚܐܪ ܗܘܐ ܕܢܚܙܐ ܡܢܘ ܗܢܐ ܕܥܒܕ܂ * ܗܝ ܕܝܢ ܐܢܬܬܐ ܟܕ ܕܚܝܠܐ ܘܪܬܝܬܐ܂ ܕܝܕܥܐ ܗܘܬ ܡܕܡ ܕܗܘܐ 32 33
ܠܗ܂ ܐܬܬ ܢܦܠܬ ܩܕܡܘܗܝ܂ ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܟܠܗ ܫܪܪܐ܂ * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܒܪܬܝ 34
ܗܝܡܢܘܬܟܝ ܐܚܝܬܟܝ ܙܠܝ ܒܫܝܢܐ܂ ܘܗܘܝ ܚܠܝܡܐ ܡܢ ܡܚܘܬܟܝ܂ * ܘܥܕ ܗܘ 35
ܡܡܠܠ܂ ܐܬܘ ܡܢ ܒܝܬ ܪܒ ܟܢܘܫܬܐ ܘܐܡܪܝܢ܂ ܕܒܪܬܟ ܡܝܬܬ܂ ܠܡܢܐ ܡܥܡܠ
ܐܢܬ ܠܡܠܦܢܐ܂ * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܫܡܥ ܠܡܠܬܐ ܕܐܡܪܝܢ܂ ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܪܒ ܟܢܘܫܬܐ܂ ܠܐ 36
ܬܕܚܠ܂ ܒܠܚܘܕ ܗܝܡܢ܂ * ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܐܢܫ ܕܢܐܙܠ ܥܡܗ܂ ܐܠܐ ܠܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ܂ ܘܠܝܥܩܘܒ 37
ܘܠܝܘܚܢܢ ܐܚܘܗܝ ܕܝܥܩܘܒ܂ * ܘܐܬܘ ܠܒܝܬܗ ܕܗܘ ܪܒ ܟܢܘܫܬܐ܂ ܘܚܙܐ ܕܡܫܓܫܝܢ 38
ܘܒܟܝܢ ܘܡܝܠܠܝܢ܂ * ܘܥܠ
ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܡܢܐ ܫܓܫܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܒܟܝܢ܂ ܛܠܝܬܐ ܠܐ ܡܝܬܬ ܐܠܐ ܕܡܟܐ ܗܝ܂ 39

Venit autem quidam nomine Jairus ex principibus 22
ſynagogæ: quumque vidiſſet eum,
procidit ad pedes ejus. Et efflagitabat ab 23
eo multùm, dicens ei, Filia mea malè affecta
eſt: veni, impone ei manum tuam, & ſanabitur,
ac vivet. Et abiit Jeſus cum eo; & 24
ſeſe adjunxit ei turba multa, & comprimebant
eum. Mulier autem quædam, quæ 25
erat in profluvio ſanguinis à duodecim annis:
Quæ quidem multa fuerat perpeſſa à 26
medicis plurimis, & expenderat quicquid
habebat, nihilque adjuta fuerat, quinimò
magìs angebatur: Quum audiſſet de Jeſu, 27
venit in compreſſione turbæ à tergo
ejus, & tetigit veſtimentum ejus. Dicebat 28
enim, Si vel veſtimentum ejus tetigero, ſervabor.
Et ſtatim exaruit fons ſanguinis 29
ejus, & ſenſit corpore ſuo ſe ſanatam eſſe à
plaga ſua. Jeſus autem ſtatim cognovit 30
apud ſe virtutem exiiſſe à ſemetipſo: & converſus
ad turbam, ait; Quis tetigit veſtimenta
mea? Dixerunt ei diſcipuli ejus, Vides 31
turbas quæ opprimunt te, & ais; Quis tetigit
me? Et circunſpiciebat ut videret quis hoc 32
feciſſet. Tunc mulier illa quum timeret ac 33
tremeret, quippe quæ nôſſet quid actû fuiſſet
cum ea, veniens procidit corã eo, & dixit ei
omnẽ veritatẽ. Ipſe verò dixit ei; Filia mea, 34
fides tua te ſervavit: Abi in pace, & eſto ſana
ex plaga tua. Et adhuc eo loquente, venerũt 35
quidam è domo principis ſynagogæ, & inquiunt,
Filia tua mortua eſt, quid ampliùs
faceſſis negotium Doctori? Jeſus autem audiit 36
ſermonem quem dicebant: & ait illi
principi ſynagogæ, Ne timeas, tantummodò
crede. Nec permiſit ut quiſquam iret ſecum, 37
niſi Simon Cepha, & Jacobus, & Johannes
frater Jacobi. Et venerunt domum illius 38
principis ſynagogæ, viditque tumultuantes,
& flentes ac ejulantes. Et introivit, 39
dixitque eis; Quid perſtrepitis ac fletis?
puella non eſt mortua, ſed dormit.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* مردي پيش او آمد نامش يوارس از جمله اميران آن گروه بود • چون عيسي را ديد در پاي او 22
افتاد • * وازو در خواست كرد و گفت • اي معلم دختر من دشخوار شده است و بمرگ نزديك 23
است • مي خواهم كه دست بروي نهي • تا درست و خوش شود • * عيسي با ان مرد رفت • و جماعت 24
بسيار بوي گرويده بودند و با او مي رفتند • تا حدي كه اورا مي خوابانيدند • * زني در پيش 25
او آمد كه مدت دوازده سال ازو خون مي رفت • * و جمله حكيمان و پزشكان در كار او عاجز 26
بودند و هر چه داشت بر خود صرف كرد و هيچ سود نمي داشت الا بيشتر مي شد * چون اين زن 27
شنيد كه عيسي با انبوه بسيار مي رود زن با سختي بسيار بر خاست * و شنيده بود كه هر كه بجامهٔ او 28
برسد صحت يابد * و آمد و خلايق را دور كرد و خودرا بجامه عيسي رسانيد ان چشمهٔ خون كه ازو 29
روان بود در حال خشك شد و آگاه شد كه ازان رنج خلاص يافت * و عيسي در نفس خود آگاه شد 30
كه نيرومندي ازو بدر آمد اشارت بجماعت كرد و گفت كيست انك بجامهٔ من
رسيد * [شاگردان او گفتند • بزرگ ما جماعت ترا تنگي مي كنند • تو مي 31
پنداري كسي بتو رسيد • * او گفت جز ازان كسي بمن رسيد] بنگريد و بينيد 32

* *Vir quidam ad eum acceſſit, cui nomen* 22
Jairus, è numero principum
ejus populi erat, & cum Jeſum videret,
ad pedem illius accidit. Et ab 23
eo petiit, & dixit; O præceptor,
Filia mea graviter cruciatur, &
morti vicina eſt: peto ut manum
illi imponas, ut integra & ſana ſit.
Jeſus cum illo homine ivit: & tur- 24
bæ multæ in eum crediderant, &
cum eo iverunt, uſque adeò ut eum
premerent. Et mulier quædam ad 25
eum venit, cui ſpatio duodecim
annorum ſanguis profluxerat. Plurimi 26
autem ſapientes & medici curationi
illius impares fuerant, &
quæcunq; erant illi ſibi impenderat;
nil tamen profecit, ſed a ſalute longiùs
aberat. Cùm hæc mulier audiſſet 27
quòd Jeſus cum turba frequenti
præteriret, mulier cum intentione
ſumma ſurrexit. Nam audierat, 28
quòd quiſquis veſtimentum ejus tetigiſſet,
ſalutem repererit. Venit 29
itaque, & ſubmotis turbis ſeipſam
veſti Jeſu applicuit, & fons ille
ſanguinis qui ab eo fluxerat ſtatim
areſactus eſt: & cognovit ſe ab
illo morbo liberatam eſſe. Jeſus 30
autem intra ſe reſcivit, quòd virtus
ex ſe exiiſſet, & nutu ad populum
facto, dixit; Quiſnam eſt qui
veſtem meam tetigit? Diſcipuli ejus 31
dixerunt; Magiſter noſter, turbæ
te comprimunt, tu putas aliquem te
tetigiſſe? Ipſe dixit; Præterea ali- 32
quis me tetigit; obſervate & videte.

Verſio VULGATA LATINA.

Et venit quidam de archiſynagogis nomine Jairus : & videns eum, procidit ad pe-
des ejus , Et deprecabatur eum multùm, dicens ; Quoniam filia mea in extremis
eſt. Veni, impone manum ſuper eam, ut ſalva ſit, & vivat. Et abiit cum illo, &
ſequebatur eum turba multa, & comprimebant eum. Et mulier, quæ erat in pro-
fluvio ſanguinis annis duodecim , Et fuerat multa perpeſſa à compluribus medicis:
& erogaverat omnia ſua, nec quidquam profecerat, ſed magìs deteriùs habebat,
Cùm audiſſet de Jeſu , venit in turba retrò , & tetigit veſtimentum ejus : Dicebat
enim ; Quia ſi vel veſtimentum ejus tetigero , ſalva ero. Et confeſtim ſiccatus eſt
fons ſanguinis ejus : & ſenſit corpore quia ſanata eſſet à plaga. Et ſtatim Jeſus in
ſemetipſo cognoſcens virtutem , quæ exierat de illo, converſus ad turbam, aiebat ;
Quis tetigit veſtimenta mea? Et dicebant ei diſcipuli ſui; Vides turbam comprimen- 31
tem te, & dicis ; Quis me tetigit? Et circumſpiciebat videre eam, quæ hoc fecerat. 32
Mulier verò timens & tremens, ſciens quod factum eſſet in ſe, venit & procidit an- 33
te eum, & dixit ei omnem veritatem. Ille autem dixit ei; Filia, fides tua te ſalvam fe- 34
cit: vade in pace, & eſto ſana à plaga tua. Adhuc eo loquente, veniunt ab archiſyn- 35
agogo, dicentes ; Quia filia tua mortua eſt: quid ultrà vexas Magiſtrum ? Jeſus autẽ 36
audito verbo ꝙ dicebatur, ait archiſynagogo ; Noli timere: tantummodò crede. Et 37
non admiſit quenquã ſe ſequi, niſi Petrum, & Jacobum, & Joannem fratrẽ Jacobi.
Et veniũt in domũ archiſynagogi, & vidit tumultũ, & flentes, & ejulantes multùm. 38
Et ingreſſus, ait illis; Quid turbamini, & ploratis? puella non eſt mortua, ſed dormit. 39

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وجاء اليه احد روساء الجماعة اسمه يايرس فلما راه سجد عند قدميه * وكان يطلب اليه 23 *
كثيرا قايلا ان ابنتي قد قاربت الموت لكن تاتي فتضع يدك عليها فتخلص وتحيا * فذهب 24
معه وتبعه جمع كثير وكانوا يزحمونه * واذا امراة بها نزيف دم منذ اثني عشرة سنة * قد 25 26
اضنيت من اطباء كثيرين وانفقت كلما لها ولم تجد راحة بل تزداد وجعا * فلما سمعت بيسوع 27
جاءت في الجمع من خلفه فلمست ثوبه * لانها كانت تفكر انها ان مست ثوبه خلصت * 28
فللوقت انقطع جريان دمها * فعلمت في جسمها انها برات من دايها * وللوقت علم يسوع 29 30 *
القوة التي خرجت منه * فالتفت في الجمع وقال من لمس ثوبي * فقال له تلاميذه اما ترى الجمع 31
يزحمك اتقول من مسني * فنظر ليري تلك التي فعلت هذا * فخافت المراة وارتعدت 32 33
لعلمها بما صنع بها * فجاءت وخرت علي رجليه وقالت له الحق * فقال لها يا ابنة ايمانك 34
خلصك فامضي بسلام وتكونين معافاة من دايك * وفيما هو يتكلم جاوا الي رييس 35
الجماعة قايلين ان ابنتك قد ماتت لم تعني المعلم * فلما سمع يسوع الكلام قال لرييس 36
الجماعة لا تخف امن فقط * ولم يدع احدا يتبعه الا بطرس ويعقوب * ويوحنا اخا يعقوب * 37
وجاء الي بيت رييس الجماعة ونظر اضطرابهم وبكايهم وولولتهم الكثيرة * فدخل وقال 38 39 *
لهم لماذا تقلقون وتبكون * الصبية لم تمت بل هي نايمة *

Et venit ad eum unus principum Syna- 22
gogæ, cujus nomen Jairus : cùmque vi-
diſſet eum , procidit ad pedes ejus , Et 23
deprecabatur eum magnoperè , dicens ;
Filia mea jam vicina eſt morti, ſed ve-
nias , & ponas manum tuam ſuper eam,
et ſalva erit, ac vivet. Itaque abiit cum 24
illo, & ſecuta eſt eum turba magna, &
comprimebant eum. Et ecce mulier in 25
qua erat profluvium ſanguinis à duode-
cim annis. Quæ jam attenuata fuerat à 26
medicis pluribus ; & impenderat quic-
quid erat ſibi , & non invenerat leva-
men , imò gravata fuerat dolore. Cùm 27
autem audiſſet de Jeſu, venit inter tur-
bam à tergo ipſius , & tetigit veſtimen-
tum ejus ; Nam putabat quòd ſi tange- 28
ret veſtimentum ejus , liberaretur. Et 29
confeſtim ceſſavit curſus ſanguinis ejus:
& cognovit in corpore ſuo quòd ſanata
eſſet ab infirmitate ſua. Et ſtatim cogno- 30
vit Jeſus virtutem quæ exierat ab eo ;
& convertit ſe inter turbam, ac dixit ;
Quis tetigit veſtimentum meum ? Et 31
dixerunt ei diſcipuli ejus ; An non vi-
des turbam te comprimentem ? & ais ,
Quis tetigit me ? Et circumſpexit ut 32
videret illam quæ fecerat hoc. Timuit 33
ergò mulier, & expavit deprehendens id
quod factum fuerat in ſe ; quapropter
venit , & procidit ante pedes ejus , &
dixit ei veritatem. Ait illi ; Filia, fi- 34
des tua ſalvam te fecit : vade in pace,
& ſis incolumis à morbo tuo. Et dum 35
ipſe loqueretur , venerunt ad principem
ſynagogæ, dicentes ; Filia tua jam mor-
tua eſt : cur vexas magiſtrum ? Cùm 36
autem audiviſſet Jeſus ſermonem, dixit
principi ſynagogæ ; Ne timeas , crede
tantummodò. Et non permiſit quenquam 37
ſequi eum, niſi Petrum, & Jacobum, &
Johannem fratrem Jacobi. Et venerunt 38
in domum principis ſynagogæ, & vidit
turbationem eorum, & fletum eorum, &
ululatum eorum multum. Et introivit, & 39
dixit eis ; Quid affligimini, & ploratis?
puella non eſt mortua, ſed eſt dormiens.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ፡ ወለተ፡ መጋቤ፡ ምኵራብ፡

22 ወመጽአ፡ ኀቤሁ፡ አሐዱ፡ ብእሲ፡ መጋቤ፡ ምኵራብ፡ ዘስሙ፡ ኢያኢሮስ፡ ወረከቦ፡ ወ
23 ሰገደ፡ ሎቱ፡ ታሕተ፡ እገሪሁ። ወብዙኀ፡ አስተብቍዖ፡ ወይቤ፡ ወለትየ፡ አልጸቀት፡
24 ትሙት፡ ወባሕቱ፡ ንዓ፡ ደይ፡ እዴከ፡ ላዕሌሃ፡ ወተሐዩ። ወሖረ፡ ምስሌሁ፡ ወተለ
ውዎ፡ ብዙኃ፡ ሰብእ፡ ወተጋፍዕዎ። በእንተ፡ እንተ፡ ይውሕዛ፡ ደም፡
25 ወመጽአት፡ ብእሲት፡ እንተ፡ ደም፡ ይውሕዛ፡ እምዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ክረምት።
26 ወብዙኃ፡ አሕመምዋ፡ ብዙኃን፡ ዐቀብተ፡ ሥራይ፡ ወአስተዋፅዐት፡ ኵሉ፡ ንዋያ፡ ወአ
27 ኀለቀት፡ ወአልቦ፡ ዘበቍዓ፡ ዘእንበለ፡ ዘአልሐማ፡ ደዌ፡ ፈድፋደ። ወሰሚዓ፡
በእንተ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ መጽአት፡ ወቦአት፡ ማእከለ፡ ሰብእ፡ ወገሰሰት፡ ጽንፈ፡ ል
28 ብሱ፡ በድኅሬሁ። እንዘ፡ ትብል፡ እመከመ፡ ገሰስኩ፡ ጽንፈ፡ ልብሱ፡ አሐዩ።
29 ወሶቤሃ፡ ነጽፈ፡ ነቅዐ፡ ደማ፡ ወአንከረት፡ ርእሳ፡ ከመ፡ ሐይወት፡ እምደዊሃ።
30 ወአእመረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሶቤሃ፡ ከመ፡ ወፅአ፡ ኀይል፡ እምኔሁ፡ ወተመይጠ፡ ኀበ፡
31 ሰብእ፡ ወይቤሎሙ፡ መኑ፡ ገሰሰኒ፡ ልብስየ። ወይቤልዎ፡ አርዳኢሁ፡ ትሬኢ፡ ሰብ
32 እ፡ ይቶጋፍዑከ፡ ወትብል፡ መኑ፡ ገሰሰኒ። ወተመይጠ፡ ከመ፡ ይርአይ፡ ዘገሰሶ፡ ዘገ
33 ብረ፡ ዘንተ። ወፈርሀት፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡ ወርዕደት፡ ጥቀ፡ እስመ፡ ላእመረት፡ ዘ
ኮነ፡ ላዕሌሃ፡ ወሖረት፡ ኀበ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወሰገደት፡ ሎቱ፡ ወነገረቶ፡ ኵሎ፡ ጽ
34 ድቀ። ወይቤላ፡ ወለትየ፡ ሃይማኖትኪ፡ አሕየወተኪ፡ ሖሪ፡ በሰላም፡ ወሕየዊ፡ እ
35 ምደዌኪ። ወእንዘ፡ ይትናገር፡ ምስሌሃ፡ መጽኡ፡ ኀበ፡ መጋቤ፡ ምኵራብ፡ ወይቤ
36 ልዎ፡ ወለትከሰ፡ ሞተት፡ ወኢታጻምዎ፡ እንከ፡ ለሊቅ። ወሰሚዖ፡ እግዚእ፡ ኢየሱ
ስ፡ እንዘ፡ ይትናገርዎ፡ ይቤሎ፡ ለመጋቤ፡ ምኵራብ፡ ኢትፍራህ፡ ተአመን፡ ዳእሙ።
37 ወካልእ፡ አልቦ፡ ዘይትልዎ፡ ዘእንበለ፡ ጴጥሮስ፡ ወያዕቆብ፡ ወዮሐንስ፡ እኁሁ፡ ለያዕ
38 ቆብ። ወቦአ፡ ቤቶ፡ ለመጋቤ፡ ምኵራብ፡ ወረከቦሙ፡ ይትሀወኩ፡ ወይበክዩ፡ ወየአው
39 ይው፡ ብዙኃ፡ ወይጸርኁ። ወቦአ፡ ወይቤሎሙ፡ ለምንት፡ ትትሀወኩ፡ ወትበክዩ፡ ኢ
ሞተት፡ ሕፃንስ፡ ትነውም።

De filia procuratoris ſynagogæ.

Et venit ad eum quidam homo procu- 22
rator ſynagogæ, cujus nomen *erat* Jairus : & invenit eum, & adoravit eum ſub
pedibus ejus. Et multum precatus eſt eum, & dixit; Filia mea vicina eſt morti : 23
ſed veni, impone manum tuam ſuper eam, & vivet. Et abiit cum illo : & ſequuti 24
ſunt eum multi homines, & comprimebant eum.

De illa quæ fluxione ſanguinis laborabat.

Et venit mulier cujus ſanguis effluebat à duodecim annis. Et multo dolore affece- 25
rant eam multi medici, & expenderat oẽs facultates ſuas, & defecerat: & nihil fuit 26
quo profecerat, abſq; eo ꝙ vana fuit, tantùmodò abundavit *morbus ejus*. Et audi- 27
ens de Dño Jeſu; venit & intravit in mediũ turbæ, & tetigit fimbriam veſtimenti
ejus retrò : Dicens, Si tetigerim fimbriã veſtimenti ejus, vivam. Et ſtatim ſicca- 28
tus eſt fons ſanguinis ejus : & mirata eſt ſecum, quòd ſana fuit à morbo ejus. Et 29
cognovit Dominus Jeſus ſtatim quòd exierat virtus ex ſe, & convertit ſe ad tur- 30
bam, & dixit illis ; Quis tetigit veſtimentum meum? Et dicunt ei diſcipuli ſui, 31
Vides turbam comprimentem te, & dicis ; Quis tetigit me? Et converſus fuit ut 32
videret *eum* qui tetigerat eum, qui hoc fecerat. Et timuit iſta mulier, & tremuit 33
valdè, quia cognovit quod factum eſſet ſuper eam : & venit ad Dominum Jeſum,
& adoravit eum, & nuntiavit ei totam veritatem. Et dixit ei ; Filia mea, fides 34
tua ſervavit te : vade in pace, & ſana eſto à morbo tuo. Et loquente *eo* cum illa, 35
venerunt ad procuratorem ſynagogæ, & dixerunt ei ; Filia tua mortua eſt, & ne
vexes igitur magiſtrum ? Et audiens Dominus Jeſus alloquentes eum, dixit 36
procuratori ſynagogæ; Ne timeas : credas ſolummodò. Et alius nemo ſequutus 37
eſt eum, præter Petrum & Jacobum, & Johannem fratrem Jacobi. Et venit ad do- 38
mum procuratoris ſynagogæ, & invenit eos turbatos, & flentes, & clamantes mul-
tùm, & vociferantes. Et intravit, & dixit illis ; Quarè turbati eſtis & fletis ? non 39
mortua eſt puella ; dormit.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* زن چون شنيد ترسيد ولرزيد آمد به پيش او در افتاد وهر چه راست بود بدو گفت * عيسي 33 34
بدان زن گفت دختر من ايمان تو ترا زنده كرد بسلامت برو و از زخمهاء خود تن درست باش

بيست سه   زنده كردن دختر يوارش

* هنوز مسيح در سخن بود كه گروهي از خانهء امير امدند وبامير گفتند معلم را زحمت مده 35
كه دختر تو بمرد * عيسي ان كلمه را كه گفتند شنيد بدان امير گفت مترس وتو تنها 36
ايمان بياور * وزها نكرد كه كسي با او مي رفت الا شمعون صفا ويعقوب ويوحنا برادر يعقوب 37
* وآمدند در خانهء سرور جماعت در آمدند وديد كه مي گريستند ومي ترسيدند ونوحه 38
مي كردند * عيسي بديشان گفت چرا ترسيديد ومي گرييد دختر نمرد است ليكن خفته است 39

Mulier, cùm hoc *audiſſet, timuit, ac* 33
tremuit ; ac *veniens in conſpectum*
illius procidit, & omnia prout ve-
rùm erat illi dixit. Jeſus illi mu- 34
lieri dixit ; Filia mea, fides tua te
ſalvam fecit : in pace abi, & à pla-
gis tuis ſana eſto.

XXIII. Vivificatio filiæ Jairi.

Adhuc Chriſto loquente nonnulli à 35
domo principis advenerunt, et prin-
cipi dixerunt ; Magiſtro moleſtiam
ne exhibeas , quia filia tua mortua
eſt. Jeſus audito illo, quem locuti 36
ſunt, ſermone , principi illi dixit ;
Ne timeas , tu ſolummodo fidem ad-
hibe. Et non permiſit quenquam ſe- 37
cum ire, niſi Simeonem Cepham, et
Jacobum, et Johannem fratrem Ja-
cobi. Et venientes in domum princi- 38
pis ſynagogæ ingreſſi ſunt, et vidit
quòd flerent, ac paverent, et plan-
ctum facerent. Jeſus illis dixit ; 39
Quare pavetis ac fletis ? puella
mortua non eſt, ſed dormit.

Et irridebant eum. Ipse verò ejectis omnibus, assumit patrem
40 Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. Ὁ δὲ ἐκβαλὼν (ω) ἅπαντας, παραλαμβάνει τὸν πατέρα
puellæ, & matrem, & qui *cum se*, & *ingreditur* ubi erat puella ja-
τοῦ παιδίου, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται (α) ὅπου ἦν τὸ παιδίον ἀ-
cens. Et *prehendens* manum puellæ, ait illi; Talitha cumi, quod est
41 νακείμενον. Καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ παιδίου, λέγει αὐτῇ, Ταλιθὰ κοῦμι, ὅ ἐστι
interpretatum, Puella, (tibi dico,) *excitare*. Et confestim surrexit puella,
42 μεθερμηνευόμενον, Τὸ κοράσιον, (Σοὶ λέγω,) ἔγειραι. Καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον,
& *de*ambulabat: erat *enim* annorum duodecim. Et obstupuerunt stupore magno. Et præ-
43 καὶ περιεπάτει. ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα· καὶ ἐξέστησαν ἐκστάσει μεγάλῃ. Καὶ διε-
cepit illis *multa*, ut nemo sciret id: & dixit dari illi manducare.
στείλατο αὐτοῖς πολλά, ἵνα μηδεὶς γνῷ τοῦτο· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

CAP. VI. ϛʹ.

Et egressus *est* indè, & *venit* in patriam suam: & *sequuntur* eum disci-
1 ΚΑὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθη-
puli sui. Et facto Sabbatho, cœpit in synagoga docere: & multi
2 ταὶ αὐτοῦ. Καὶ γενομένου σαββάτου, ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ πολλοὶ
audientes, *percellebantur*, dicentes; Undè huic hæc? & quæ sapientia data
ἀκούοντες, ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες, Πόθεν τούτῳ ταῦτα; καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα
illi, quia & *efficacitates* tales per manus ejus efficiuntur? Nónne hic est
3 (α) αὐτῷ, ὅτι καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; Οὐχ οὗτός ἐστιν
faber, filius Mariæ, frater *verò* Jacobi, & *Jose*, & Judæ, & Simonis? Et *non*
ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς Μαρίας, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, καὶ Ἰωσῆ, καὶ Ἰούδα, καὶ Σίμωνος; καὶ οὐκ
sunt sorores ejus hic *apud nos*? & scandalizabantur in illo. Dicebat
εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὧδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ἔλεγε 4
autem illis Jesus; Quia non est Propheta *inhonoratus*, *si non* in patria
δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ (β) ἐν τῇ πατρίδι
sua, & in *cognatis*, & in domo sua. Et non poterat ibi
αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς συγγενέσι, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ οὐκ (γ) ἠδύνατο ἐκεῖ 5
ullam *efficacitatem* facere, *si non paucis infirmis imponens manus*, cu-
οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας, ἐθε-
ravit. Et mirabatur propter incredulitatem eorum: & circuibat *vicos in orbem*
ράπευσε. Καὶ ἐθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν· καὶ περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ 6
docens. Et *advocat* duodecim: & cœpit eos mittere *duos*
διδάσκων. Καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα· καὶ ἤρξατο αὐτοὺς ἀποστέλλειν δύο 7
duos, & dabat illis *authoritatem* spirituum immundorum. Et præcepit
δύο, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων. Καὶ παρήγγειλεν 8
eis *ut nihil* tollerent *ad viam*, *si non* virgam tantùm: non peram,
αὐτοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδόν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ πήραν,
non panem, *non* in zona æs: Sed calceatos sandaliis:
μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν· (δ) Ἀλλ' ὑποδεδεμένους σανδάλια· 9
& ne *induimini duas tunicas*. Et dicebat eis; Quocunque introieritis
καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας. Καὶ (ε) ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅπου (ζ) ἐὰν εἰσέλθητε 10
in domum, illîc manete, donec exeatis indè.
εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μένετε, ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖθεν.

MS.A. (ω) πάντας, (α) οὗ ἦν Κεφ. ϛʹ. MS.A. (α) αὐτῷ, καὶ (β) ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι (γ) ἐδύνατο (δ) Ἀλλὰ (ε) λέγει (ζ) ἂν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܡܓܚܟܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ. ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܦܩ ܠܟܠܗܘܢ. ܘܕܒܪ ܠܐܒܘܗ̇ ܕܛܠܝܬܐ ܘܠܐܡܗ̇ 40
ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ. ܘܥܠ ܠܐܝܟܐ ܕܪܡܝܐ ܗܘܬ ܛܠܝܬܐ. * ܘܐܚܕ ܒܐܝܕܗ̇ ܕܛܠܝܬܐ ܘܐܡܪ ܠܗ̇. 41
ܛܠܝܬܐ ܩܘܡܝ. * ܘܡܚܕܐ ܩܡܬ ܛܠܝܬܐ ܘܡܗܠܟܐ ܗܘܬ. ܐܝܬܝܗ̇ ܗܘܬ ܓܝܪ ܒܪܬ ܫܢܝܢ 42
ܬܪܬܥܣܪܐ. ܘܐܬܕܡܪܘ ܗܘܘ ܬܗܪܐ ܪܒܐ. * ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ ܣܓܝ. ܕܠܐ ܐܢܫ ܢܕܥ ܗܕܐ. 43
ܘܐܡܪ ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ̇ ܠܡܐܟܠ. * ܠܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܘ * ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܝܓ *
* ܩܦܠܐܘܢ * ܘ *
ܘܢܦܩ ܡܢ ܬܡܢ ܝܫܘܥ ܘܐܬܐ ܠܡܕܝܢܬܗ. ܘܢܩܦܝܢ ܗܘܘ 1
ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܘܟܕ ܗܘܐ ܫܒܬܐ. ܫܪܝ ܡܠܦ ܒܟܢܘܫܬܐ. ܘܣܓܝܐܐ ܕܫܡܥܘ 2
ܐܬܕܡܪܘ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܡܢ ܐܝܟܐ ܠܗ ܠܗܢܐ ܗܠܝܢ. ܘܡܢܐ ܚܟܡܬܐ ܗܕܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܗ.
ܕܚܝܠܐ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܡܬܓܒܪܢ ܒܐܝܕܘܗܝ. * ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܐ ܗܘ ܢܓܪܐ ܒܪܗ̇ ܕܡܪܝܡ. ܘܐܚܘܗܝ ܕܝܥܩܘܒ 3
ܘܕܝܘܣܐ ܘܕܝܗܘܕܐ ܘܕܫܡܥܘܢ. ܘܠܐ ܗܐ ܐܚܘܬܗ ܗܪܟܐ ܐܢܝܢ ܠܘܬܢ. ܘܡܬܟܫܠܝܢ ܗܘܘ ܒܗ. * ܘܐܡܪ 4
ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܝܬ ܢܒܝܐ ܕܫܝܛ ܐܠܐ ܒܡܕܝܢܬܗ. ܘܒܝܬ ܐܚܝܢܘܗܝ ܘܒܒܝܬܗ. 5
* ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܕܢܥܒܕ ܬܡܢ ܐܦܠܐ ܚܕ ܚܝܠܐ ܐܠܐ ܕܥܠ ܟܪܝܗܐ ܩܠܝܠܐ ܣܡ ܐܝܕܗ ܘܐܣܝ. 6
* ܘܡܬܕܡܪ ܗܘܐ ܥܠ ܚܣܝܪܘܬ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ.
* ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܙ * ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܝܕ * ܘܡܚܕܪ ܗܘܐ ܒܩܘܪܝܐ ܟܕ ܡܠܦ.
* ܘܩܪܐ ܠܬܪܥܣܪܬܗܘܢ. ܘܫܪܝ ܕܢܫܕܪ ܐܢܘܢ ܬܪܝܢ ܬܪܝܢ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܪܘܚܐ 7
ܛܢܦܬܐ ܕܢܦܩܘܢ. * ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ. ܕܠܐ ܢܫܩܠܘܢ ܡܕܡ ܠܐܘܪܚܐ. ܐܠܐ ܫܒܛܐ ܒܠܚܘܕ. ܠܐ ܬܪܡܠܐ 8
ܘܠܐ ܠܚܡܐ. ܘܠܐ ܢܚܫܐ ܒܟܝܣܝܗܘܢ. * ܐܠܐ ܢܣܐܢܘܢ ܡܣܐܢܐ. ܘܠܐ ܢܠܒܫܘܢ ܬܪܬܝܢ ܟܘܬܝܢܝܢ. 9
* ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐܝܢܐ ܒܝܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܬܡܢ ܗܘܘ ܥܕܡܐ ܕܬܦܩܘܢ ܡܢ ܬܡܢ. 10

40 Et subsannabant eum. Ipse verò Jesus ejecit omnes; accepitque patrem puellæ & matrem ejus, & eos qui secum erant, & ingreditur eò ubi jacebat puella. 41 Et prehendit manum puellæ, ac dixit ei; Puella, surge: 42 Et eo momento surrexit puella, & ambulabat: erat enim filia annorum duodecim. Et mirati sunt admiratione magnâ. 43 Præcepit autem eis multùm, ne quis id rescisceret: dixitque ut darent ei *quid* ad manducandum.

Ad oblationem dominicæ sextæ post Epiphaniam. 13.

CAP. VI.

Et egressus est illinc Jesus, venítque in civitatem suam, & sese adjunxerunt ei discipuli ejus. 1 2 Quúmque esset Sabbathum, cœpit docere in synagoga; multíque qui audierunt, admirati sunt, ac dicebant; Undenam huic ista, & quænam est hæc sapientia quæ data est ei, ut virtutes tales per manus ejus fiant? 3 Nónne iste est lignarius, filius Mariæ, & frater Jacobi, & Josis, & Judæ, & Simonis? & nónne sorores ejus hîc apud nos sunt? & offendebantur in ipso. 4 Et ait illis Jesus; Non est Propheta despectus nisi in urbe sua, & inter cognatos suos, & in domo sua. 5 Et non poterat edere illîc, ne unam quidem virtutem, nisi quòd ægrotis paucis imposuit manum, atque sanavit. 6 Et mirabatur defectum fidei eorum.

Dominicâ VII post Pentecosten. 14.

Et perlustrabat pagos dum doceret. 7 Et advocavit duodecim suos, cœpítque mittere eos binos: ac dedit eis potestatem in spiritus immundos ejiciendos. 8 Ac præcepit eis ut nihil ferrent ad iter, nisi virgam tantùm: non peram, nec panem, nec æs in ipsorum marsupiis: 9 Sed ut calcearentur sandaliis, nec induerent duas tunicas. 10 Et dixit eis, In quamcunque domum introieritis, illîc estote usquedum exeatis illinc.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* ايشان بروي مي خنديدند • پس ازان عيسي همكنانرا بدركرد • وپدر ومادر دختررا با خود 40
برد • ورفتند انجا كه دختر افتاده بود • * مسيح دست دختررا كرفت • وكفت برخيز * همانذم 41 42
دختر برخاست • ومي كرديد عمر دختر دوازده ساله بود • عظيم در تعجب وحيران مي ماندند •
* وسپارش پسيار بديشان كرد كه با كس نكويند • وكفت چيزي † بدختر دهيد • تا بخورد • 43
* وعيسي ازانجا درشهر خود درآمد • وشاكردان † او بوي † كرويده بودند • * چون شنبه 1 2
شد اغاز كرد • درانجمنها تعليم مي † داد پسياران † شنيدند ودر تعجب ماندند كفتند •
اين اينها ازكجا دارد • وكدامين است آن حكمت كه بوي داده شد • كه اين احوالهاء سهمناك
بردست او مي شوند • * نه اين درودكرست پسر مريم • وبرادر يعقوب • ويوسا • ويهودا • وشمعون • نه 3
خواهران او پيش ما هستند • اين مي كفتند • وبروي افتري مي كردند * عيسي بديشان 4
كفت • پيغمبر نكوهيده نيست الا درشهر خود • ودرميان خويشاوندان خود • ودرخانه • خود •

40 *Illi ipsum deriserunt: postquàm autem Jesus omnes ejecisset, & patrem ac matrem puellæ secum assumpsisset, & ivissent illuc ubi puella jacebat,* 41 *Christus manum puellæ prehendit, & dixit; Surge.* 42 *Eodem instanti puella surrexit & ambulavit: ætas autem puellæ duodecim annorum erat. Et plurimùm admirantes & attoniti manserunt.* 43 *Et multùm mandavit eis ut nemini dicerent: dixit etiam; Aliquid puellæ date, ut comedat.*

CAP. VI.

1 *Et Jesus illinc in civitatem suam ingressus est: & discipuli ejus in eum crediderunt.* 2 *Cùm sabbathum esset, cœpit in synagogis docere: multi autem audierunt, & in admiratione manserunt, dicentes; Hæc miracula undè habet? Et quæ est ista sapientia, quæ ei data est, ut hæc prodigia per manum ejus fiant.* 3 *Nónne hic faber est, filius Mariæ, & frater Jacobi & Jose, & Judæ, & Simeonis? nónne sorores ejus apud nos sunt? Hæc dicebant, & eum probris affecerunt.* 4 *Jesus illis dixit; Propheta contemptus non est nisi in urbe sua, & inter propinquos suos, & in domo sua.*

Verſio VULGATA LATINA.

40 Et irridebant eum. Ipſe verò, ejectis omnibus, aſſumit patrem & matrem puellæ,
41 & qui ſecum erant, & ingreditur ubi puella erat jacens. Et tenens manum puellæ,
42 ait illi; Talitha cumi, quod eſt interpretatum; Puella (tibi dico) ſurge. Et con-
feſtim ſurrexit puella, & ambulabat : erat autem annorum duodecim : & obſtu-
43 puerunt ſtupore magno. Et præcepit illis vehementer ut nemo id ſciret : & dixit
dari illi manducare.

CAP. VI.

1 ET egreſſus indè, abiit in patriam ſuam : & ſequebantur eum diſcipuli ſui : Et
2 facto ſabbato cœpit in ſynagoga docere: & multi audientes admirabantur in
doctrina ejus, dicentes; Unde huic hæc omnia? & quæ eſt ſapientia, quæ data eſt
illi; & virtutes tales, quæ per manus ejus efficiuntur? Nonne hic eſt faber, filius 3
Mariæ, frater Jacobi, & Joſeph, & Judæ, & Simonis? Nonne & ſorores ejus hic
nobiſcum ſunt? Et ſcandalizabantur in illo. Et dicebat illis Jeſus; Quia non eſt 4
propheta ſine honore niſi in patria ſua, & in domo ſua, & in cognatione ſua. Et 5
non poterat ibi virtutem ullam facere, niſi paucos infirmos impoſitis manibus cura-
vit : Et mirabatur propter incredulitatem eorum, & circuibat caſtella in circui- 6
tu docens. Et vocavit duodecim : & cœpit eos mittere binos, & dabat illis po- 7
teſtatem ſpirituum immundorum. Et præcepit eis ne quid tollerent in via, niſi 8
virgam tantùm : non peram, non panem, neque in zona æs, Sed calceatos 9
ſandaliis, & ne induerentur duabus tunicis. Et dicebat eis; Quocunque intro- 10
ieritis in domum, illìc manete donec exeatis indè :

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

40 * فضحكوا لذلك. فاخرج جميعهم واخذ معه ابا الصبية وامها والذين معه. ثم دخل حيث
41 كانت الصبية * واخذ بيدها وقال لها طاليثا كوم. الذي تاويله يا صبية لك اقول قومي .
42 * وللوقت قامت الصبية ومشت وكان لها اثنتي عشرة سنة. فتعجبوا تعجبا عظيما * وامرهم 43
كثيرا الا يعلموا احدا بهذا وقال اطعموها.

الفصل السابع عشر.

1 * وخرج من هناك وجاء الى مدينته وتبعه تلاميذه * وكان سبتا وجعل يعلم في الجمع. وسمع 2
كثيرون وتعجبوا قايلين من اين له هذا التعليم كله. وهذه الحكمة التي اعطيها والقوات
3 الكاينة على يديه * اليس هذا ابن النجار وابن مريم. اخا يعقوب ويوسا ويهودا وسمعون. او ليس
4 اخواته ههنا عندنا. وكانوا يشكون فيه * فقال لهم يسوع ليس يهان نبي الا في مدينته
5 وعند انسبايه وبيته * ولم يصنع هناك قوة واحدة. غير مرضى قليلين وضع يده
6 عليهم وابراهم * وعجب من عدم ايمانهم. واقبل يجول القرى المحيطة ويعلم * ودعا 7
8 الاثني عشر وجعل يرسلهم اثنين اثنين. واعطاهم السلطان على الارواح النجسة * وامرهم
الا ياخذوا في الطريق غير عصا فقط. لا خبزا. ولا هميانا. ولا فضة. ولا نحاسا في مناطقهم.
9 * الا احذية في ارجلهم. ولا يلبسوا قميصين * وقال لهم اي بيت دخلتموه فاقيموا فيه 10
الى ان تخرجوا منه.

Et riſerunt ob hoc. Ejecit autem omnes, 40
et aſſumpſit ſecum patrem puellæ et ma-
trem ejus, et qui ſecum erant : Deindè
ingreſſus eſt ubi erat puella. Et appre- 41
hendit manum ejus, et dixit ei; Thali-
tha cumi, cujus interpretatio eſt, O Pu-
ella, tibi dico, ſurge. Et confeſtim ſur- 42
rexit puella, et ambulavit : habebat
enim duodecim annos, et admirati ſunt
admiratione maximâ. Et præcepit illis 43
vehementer ne ſignificarent cuiquam
hoc : dixitque, Cibate eam.

Sectio decima ſeptima.

CAP. VI.

ET egreſſus eſt indè, et venit in civi- 1
tatem ſuam : et ſecuti ſunt eum diſci-
puli ejus. Et erat ſabbathum, et cœpit 2
docere in ſynagoga : et audierunt multi,
atque admirati ſunt, dicentes; Unde ei
hæc doctrina tota, et hæc ſapientia, quâ
donatus eſt, et virtutes factæ per manus
ejus? Nonne hic eſt filius lignarii, et fi- 3
lius Mariæ, frater Jacobi, et Joſis, et
Judæ, et Simonis? Et nónne ſorores
ejus ſunt hic apud nos? et ſcandaliza-
bantur in eo. Et dixit illis Jeſus, Non 4
vilipenditur propheta niſi in urbe ſua,
et apud cognatos ſuos, et domum ſuam.
Et non fecit ibi virtutem ullam, niſi 5
quòd infirmis paucis impoſuit manum
ſuam, et curavit eos. Et demiratus eſt 6
penuriam fidei illorum. Et cœpit circui-
re caſtella adjacentia, et docere. Et vo- 7
cavit duodecim, et cœpit mittere eos bi-
nos: deditque illis poteſtatem in ſpiritus
immundos. Et præcepit eis ne tollerent 8
in via niſi virgam tantùm : non panem,
neque peram, neque argentum, neque æs
in zonis ſuis; Sed calceos in pedibus ſu- 9
is, et ne induerentur duabus tunicis. Et 10
dixit eis, Quamcunque domum intro-
ieritis, manete in ea, uſquedum exeatis
ex ea.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

40 ወሠሐቅዎ፡ ወሰደደ፡ ኵሎ፡ ወነሥኦሙ፡ ለአቡሃ፡ ወለእማ፡ ለሕፃን፡ወእለ፡ምስሌሆ
41 ሙ፡ ወቦአ፡ ኀበ፡ ሀለወት፡ ሕፃን፡። ወአኀዛ ፡ እዴሃ ፡ ሳሕፃን ፡ ወይቤላ፡ ጠቢታ፡ ቁ
42 ሚ፡ ተንሥኢ፡ ወለትየ፡ ብሂል፡ ዘበትርጓሜሁ፡። ወተንሥአት፡ ሶቤሃ፡ ይእቲ፡ ወለ
43 ት፡ወአንሶሰወት፡ወዓሠርቱ፡ወክልኤቱ፡ክረምት፡ወደንገፁ፡ሶቤሃ፡ዐቢየ፡ድንጋፄ፡። ወ
ገሠጸሙ፡ ብዙኀ፡ ከመ፡ ኢልቦ፡ ዘያእምር፡ ወአዘዞሙ፡ ይሁብዋ፡ዘትበልዕ፡።
1 2 ወወፂአ ፡ እምህየ፡ ቦአ፡ ሀገሮ፡ ወተለውዎ፡ አርዳኢሁ፡። ወበሰንበት ፡ መሀሮ
ሙ፡ በምኵራብ፡ ወብዙኃን፡ ያጸምእዎ፡ ወያነክሩ፡ ወይብሉ፡ እምአይቴ፡ ሎቱ ፡ ዝ
ንቱ፡ ኵሉ፡ ወምንትኑ፡ ዛቲ፡ ጥበበ፡ እንተ፡ተውህበት፡ ሎቱ፡ ወዘኒ፡ ኀይል ፡ ዘይገብ
3 ር፡ በእደዊሁ፡። አኮኑ፡ ዝንቱ፡ ውእቱ፡ ወልደ፡ጸራቢ፡ወወልደ፡ማርያም፡ ወእኁሁ፡
ያዕቆብ፡ ወዮሴፍ፡ ወይሁደ፡ ወስምዖን፡ ወአኮኑ፡ አኃቲሁኒ፡ ሀለዋ፡ ዝየ፡ ኀቤነ ፡ ወይ
4 ትዔቀፉ፡ በእንቲአሁ፡። ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ ፡ ኢኮነ፡ ምኑነ፡ ነቢይ፡ ዘ
5 እንበለ፡ በሃገሩ፡ ወበቤቱ ፡ ወፈድፋደሰ፡በኀበ፡አዝማዲሁ፡። ወኢተክህሎ፡ ገቢረ፡
ኀይል ፡ በህየ፡ ዘእንበለ ፡ ሕዳጣነ ፡ ድዉያነ፡ እለ፡ ወደየ፡ እዴሁ፡ ዲቤሆሙ ፡ ወአሕ
6 የዎሙ፡። ወአንከሮሙ፡ ኢአሚኖቶሙ፡፡ወአንሶሰዉ፡ውስተ፡አህጉረ፡አድያም፡።
በእንተ ፡ ዘአዘዞሙ ፡ ለሐዋርያት፡
7 ወጸውዖሙ፡ ለዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ወፈነዎሙ፡ በበ፡ ክልኤቱ፡ ወአብሖሙ፡ ሳዕለ፡አ
8 ጋንንት፡እኩያን፡። ወአዘዞሙ፡ከመ፡አልቦ፡ዘይነሥኡ፡ለፍኖት፡ወኢይንሥኡ፡ ዘእን
9 በለ፡ በትረ፡ ባሕቲታ፡ወኢኅብስተ፡ወኢጽፍነተ፡ወኢጸሪቀ፡ውስተ፡ቀናቶሙ፡። ዘ
10 እንበለ ፡ ለሠእነ፡ ዘውስተ፡ እገሪሆሙ፡ ወኢይልብሱ፡ ክልኤ ፡ አልባሰ፡። ወይቤሎ
ሙ፡ ቤተ፡ ኀበ፡ ቦእክሙ፡ ህየ፡ ንበሩ፡ እስከ፡ አመ፡ ትወፅኡ፡ እምህየ፡።

Et irridebant eum. Et expulit omnes, & aſſumpſit patrem & matrem puellæ, & 40
eos qui cum illis *erant* & ingreſſus eſt, ubi fuit puella. Et prehendit manũ puel- 41
læ, & dicit ei; Tabitha Kumi, ſurge filia mea, ſi dixeris hoc per interpretatio-
nem. Et ſurrexit ſtatim illa filia, & ambulavit, & duodecim annorum erat : et 42
obſtupuerunt tunc magno ſtupore. Et comminatus eſt iis multùm, ut nemo eſſet 43
qui ſciret; & præcepit iis dare ei quo veſceretur.

CAP. VI.

ET exiens indè, intravit civitatem ſuam : & ſequuti ſunt eum diſcipuli ſui. 1
Et in ſabbatho, docuit eos in ſynagoga : & multi audierunt eum, & admirati 2
ſunt : & dixerunt; Unde ei hoc totum? & quænam *eſt* hæc ſapientia quæ data eſt
illi, & hæc virtus quam facit cum manibus ſuis? Nónne hic eſt filius fabri, & fi- 3
lius Mariæ, & frater Jacobi & Joſephi & Judæ & Simonis? Et nónne ſunt ſo-
rores ejus hìc apud nos? Et offenſi erant propter illud. Et dixit illis Dominus Je- 4
ſus; Non fuit contemptus propheta, niſi in civitate ſua, & in domo ſua, & præ-
cipuè apud cognatos ſuos. Et non poterat facere virtutem ibi, niſi *in* pau- 5
cis infirmis quibus impoſuit manum ſuam, & ſanavit eos. Et miratus eſt in- 6
credulitatem eorum : & profecti ſunt in civitates vicinas.

De præcipiendis Apoſtolis.

Et vocavit duodecim, & miſit eos binos : & dedit poteſtatem iis ſuper dæmo- 7
nes malos. Et præcepit iis ut nihil ſumerent ad viam, & ne acciperent præter 8
virgam tantùm : & non panem, & non peram, & non aſſem in marſupiis ſuis :
Sed calceos qui in pedibus eorum : & non induerentur duabus tunicis. 9
Et dixit iis; Domum quamcunque introieritis, ibi manete, donec exeatis indè. 10

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 * ونمي توانست كه انجا معجزات كند ليكن بر اندك رنجوران † دست خود مي نهاد .
6 وخوش مي كرد * وبر كماسي ايمان ايشان تعجب مي ماند   بيست چهار
فرستادن شاگردانرا در اطراف عالم بهر مژده   انكه از شهر بيرون آمد . ودر ديهها
7 مي كرديد . وتعليم مي داد . * شاگردان خودرا خواند . وبديشان سپارش بسيار كرد * وهر
8 دو را † در مقامي فرستاد وحكم داد كه جانهاء پليد را بدر كنند * وسپارش كرد كه چيزي
9 براي راه نستانند مگر عصا تنها نه توشه دان ونه نان نه مس در كيسهء ايشان * وكفش را
10 دشمن دارند ودو جبه نپوشند * ونيز بديشان گفت در هر خانه كه درويد انجا باشيد
تا انكه كه بدر آييد

Neque poterat illic miracula face- 5
re, ſed paucis ægrotis manum ſuam
impoſuit, & ſanavit. Et ſuper de- 6
fectum fidei ipſorum admiratus eſt.

XXIV. Miſſio diſcipulorum in fines mundi propter Evangelium.

Tunc ex urbe egreſſus eſt, & pages
obibat & docebat. Et diſcipulos 7
ſuos vocavit, & iis multa manda-
vit, & binos in loca ſingula miſit:
& dedit eis poteſtatem ut ſpiritus
impuros ejicerent. Et mandatum fe- 8
cit ut nihil in viam ſumerent, niſi
baculum tantùm : non viatici pe-
ram, neque panem, neque æs in cru-
mena ſua. Et calceos odio haberent, 9
nec duas tunicas induerent. Et di- 10
xit etiam illis; In quamcunque do-
mum intraveritis, illic eſtote uſque-
dum exeatis.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΙΕ'.

Et quicunque non receperint vos, nec audierint vos, exeuntes indè, νε
11 Καὶ ὅσοι (η) ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, β
excutite pulverem infernè pedum vestrorum, in testimonium illis. : Amen
ἐκτινάξατε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. ἀμὴν
: dico vobis, Tolerabilius erit Sodomis aut Gomorrhis in die judicii, quàm
λέγω ὑμῖν, Ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόῤῥοις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ
12 civitati illi. Et exeuntes prædicabant ut pœniterent: Et dæmonia νγ
13 τῇ πόλει ἐκείνῃ. Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον ἵνα μετανοήσωσι· Καὶ δαιμόνια η
multa ejiciebant: & ungebant oleo multos ægros, & sanabant. Et audivit ΙΕ' ξ
14 πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀῤῥώστους, καὶ ἐθεράπευον. Καὶ ἤκουσεν νζ ς
rex Herodes: (manifestum enim factum erat nomen ejus:) & dicebat; Quia
ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης· (φανερὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ·) καὶ ἔλεγεν, Ὅτι β
Joannes baptizans à mortuis excitatus est: & propter hoc operantur efficacitates
Ἰωάννης ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν (θ) ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις
in illo. Alii dicebant; Quia Elias est. Alii verò dicebant; Quia Propheta
15 ἐν αὐτῷ. Ἄλλοι (ι) ἔλεγον, Ὅτι Ἠλίας ἐστίν. ἄλλοι δὲ ἔλεγον, Ὅτι προφήτης
est, aut quasi unus Prophetarum. Audiens autem Herodes, ait; Quia quem ego νη
16 ἐστίν, (κ) ἢ ὡς εἷς τῶν προφητῶν. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώδης, εἶπεν, Ὅτι ὃν ἐγὼ ι
decollavi Joannem, hic est: ipse excitatus est ex mortuis. Ipse enim νθ
◆ 17 ἀπεκεφάλισα Ἰωάννην, οὗτός ἐστιν· αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν. (λ) Αὐτὸς γὰρ β
Herodes delegans, prehendit Joannem, & vinxit eum in custodia
ὁ Ἡρώδης ἀποστείλας, ἐκράτησε τὸν (μ) Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ
propter Herodiadem uxorem Philippi fratris sui, quia eam duxerat.
διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.

Dicebat enim Joannes Herodi; Quòd non licet tibi habere uxorem fra-
Ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης τῷ Ἡρώδῃ, Ὅτι οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελ- 18
tris tui. At Herodias insidiabatur illi: & volebat eum occidere, & non
φοῦ σου. Ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ οὐκ 19
poterat. Nam Herodes metuebat Joannem, sciens eum virum justum
(ν) ἠδύνατο. Ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα δίκαιον 20
& sanctum: & conservabat eum, & audiens eum, multa faciebat, & suaviter
καὶ ἅγιον· καὶ συνετήρει αὐτόν, καὶ ἀκούσας αὐτοῦ, πολλὰ ἐποίει, καὶ ἡδέως
eum audiebat. Et factâ die opportunâ, cùm Herodes natalitiis suis
αὐτοῦ ἤκουε. Καὶ γενομένης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδης τοῖς γενεσίοις αὐτοῦ 21
cœnam faciebat principibus suis, & tribunis, & primis
δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτοῦ, καὶ τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς πρώτοις
Galilææ. Et ingressâ filiâ ipsius Herodiadis, & saltante
τῆς Γαλιλαίας. Καὶ εἰσελθούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος, καὶ ὀρχησαμένης, 22
& placente Herodi & unà recumbentibus, ait rex puel-
καὶ ἀρεσάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, (ξ) εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κο-
læ; Pete à me quod velis, & dabo tibi. Et juravit illi; Quia
ρασίῳ, Αἴτησόν με ὃ ἐὰν θέλῃς, καὶ δώσω σοι. Καὶ ὤμοσεν αὐτῇ, Ὅτι 23
quicquid me petieris, dabo tibi, usque dimidium regni mei. Illa verò egressa,
ὃ (ο) ἐάν με αἰτήσῃς, δώσω σοι, ἕως ἡμίσους τῆς βασιλείας μου. Ἡ δὲ ἐξελθοῦσα, 24
dixit matri suæ; Quid petam? Illa verò ait; Caput Joannis Ba-
εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς, Τί αἰτήσομαι; ἡ δὲ εἶπε, Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βα-
ptistæ.
πτιστοῦ.

MS.A. (η) ἐὰν (θ) ἀνέστη, (ι) δὲ ἔλεγον, (κ) ὡς εἷς (λ) Αὐτὸς δὲ ὁ (μ) Ἰωάννην ἐν φυλακῇ, καὶ ἔδησεν αὐτὸν διὰ (ν) ἐδύνατο. (ξ) εἶπεν δὲ ὁ (ο) ἐὰν αἰτήσῃς με,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ܦܨܘ . ܘܟܠ ܡܢ ܕܠܐ ܢܩܒܠܘܢܟܘܢ ܘܠܐ ܢܫܡܥܘܢܟܘܢ . ܡܐ ܕܢܦܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܬܡܢ *
ܚܠܐ ܕܒܬܚܝܬ ܪܓܠܝܟܘܢ ܠܣܗܕܘܬܗܘܢ . ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ . ܕܢܗܘܐ ܢܝܚ
12 ܠܣܕܘܡ ܘܠܥܡܘܪܐ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ ܐܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܝ . * ܘܢܦܩܘ ܗܘܘ ܘܡܟܪܙܝܢ ܗܘܘ ܕܢܬܘܒܘܢ .
13 * ܘܫܐܕܐ ܣܓܝܐܐ ܡܦܩܝܢ ܗܘܘ . ܘܡܫܚܝܢ ܗܘܘ ܒܡܫܚܐ ܟܪܝܗܐ ܣܓܝܐܐ ܘܡܬܐܣܝܢ ܗܘܘ .
14 ܕܨܦܪܐ ܕܦܣܩܗ ܕܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ * ܣܗ * * ܘܫܡܥ ܗܪܘܕܣ ܡܠܟܐ
ܥܠ ܝܫܘܥ . ܐܫܬܘܕܥ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ ܫܡܗ . ܘܐܡܪ ܗܘܐ . ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ
15 ܡܝܬܐ . ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܝܠܐ ܡܬܬܥܒܕܝܢ ܒܗ . * ܐܚܪܢܐ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ . ܕܐܠܝܐ ܗܘ . ܘܐܚܪܢܐ
16 ܕܢܒܝܐ ܗܘ ܐܝܟ ܚܕ ܡܢ ܢܒܝܐ . * ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܗܪܘܕܣ ܐܡܪ . ܝܘܚܢܢ ܗܘ ܕܐܢܐ ܦܣܩܬ
17 ܪܫܗ . ܗܘ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ . * ܗܘ ܓܝܪ ܗܪܘܕܣ ܫܕܪ ܗܘܐ ܐܚܕܗ ܠܝܘܚܢܢ .
18 ܘܐܣܪܗ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ . ܡܛܠ ܗܪܘܕܝܐ ܐܢܬܬܗ ܕܦܝܠܝܦܘܣ ܐܚܘܗܝ ܗܘ ܕܢܣܒܗ . * ܐܡܪ ܗܘܐ
19 ܓܝܪ ܝܘܚܢܢ ܠܗܪܘܕܣ . ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܟ ܕܬܗܘܐ ܐܢܬܬܐ ܕܐܚܘܟ . * ܗܝ ܕܝܢ ܗܪܘܕܝܐ ܒܥܠܕܒܒܐ
20 ܗܘܬ ܠܗ . ܘܨܒܝܐ ܗܘܬ ܠܡܩܛܠܗ ܘܠܐ ܡܫܟܚܐ ܗܘܬ . * ܗܪܘܕܣ ܓܝܪ ܕܚܠ ܗܘܐ ܡܢ
ܝܘܚܢܢ . ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܗܘܐ ܕܓܒܪܐ ܗܘ ܟܐܢܐ ܘܩܕܝܫܐ . ܘܢܛܪ ܗܘܐ ܠܗ . ܘܣܓܝܐܬܐ ܕܫܡܥ
21 ܗܘܐ ܠܗ ܥܒܕ . ܘܒܒܣܝܡܐܝܬ ܫܡܥ ܗܘܐ ܠܗ . * ܘܗܘܐ ܝܘܡܐ ܝܕܝܥܐ . ܟܕ ܗܪܘܕܣ
ܒܝܘܡ ܝܠܕܗ ܚܫܡܝܬܐ ܥܒܕ ܗܘܐ ܠܪܘܪܒܢܘܗܝ . ܘܠܟܠܝܪܟܐ ܘܠܪܫܝ ܓܠܝܠܐ .
22 * ܘܥܠܬ ܒܪܬܗ ܕܗܪܘܕܝܐ ܪܩܕܬ . ܘܫܦܪܬ ܠܗ ܠܗܪܘܕܣ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܤܡܝܟܝܢ ܥܡܗ .
23 ܘܐܡܪ ܡܠܟܐ ܠܛܠܝܬܐ . ܫܐܠܝ ܡܢܝ ܡܕܡ ܕܨܒܝܐ ܐܢܬܝ ܘܐܬܠ ܠܟܝ . * ܘܝܡܐ ܠܗ
24 ܕܡܕܡ ܕܬܫܐܠܝܢܢܝ ܐܬܠ ܠܟܝ . ܥܕܡܐ ܠܦܠܓܗ ܕܡܠܟܘܬܝ . * ܗܝ ܕܝܢ ܢܦܩܬ
ܘܐܡܪܐ ܠܐܡܗ . ܡܢܐ ܐܫܐܠܝܘܗܝ . ܐܡܪܐ ܠܗ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ .

Et quicunque non receperint vos, nec audi- 11
erint vos, quum egrediemini illinc, excutite
pulverem qui subest imis pedibus vestris in
testimonium ipsis. Equidem dico vobis mi-
tius fore Sodomæ & Gomorræ in die judicii,
quàm civitati illi. Et egressi sunt ac prædi- 12
cârunt ut pœnitentiam agerent *homines*.
Dæmoniaque multa ejiciebant, ungebantque 13
oleo infirmos multos, & sanabant.

Matutinis amputationis capitis Johannis Baptistæ. 15.

Audiit autem Herodes rex de Jesu, (innotu- 14
erat enim ei nomen ipsius) & dixit; Johan-
nes Baptista surrexit à mortuis, propterea
virtutes operantur in eo. Alii dicebant, 15
Elia est; & alii, Propheta est sicut unus ex
Prophetis. Quum autem audîsset Herodes, 16
ait; Johannes ille cujus amputavi caput,
ipse surrexit à mortuis. Ipse enim Herodes 17
miserat prehensum Johannem, eúmque con-
jecerat in carcerem, propter Herodiadem
uxorem Philippi fratris sui quam duxerat.
Dicebat enim Johannes Herodi, Non licet 18
tibi ducere uxorem fratris tui. Ipsa au- 19
tem Herodias odium servabat in eum,
& volebat eum interficere, nec po-
terat. Namque Herodes timebat Johan- 20
nem, propterea quòd sciebat eum esse virum
justum & sanctum: & observabat eum,
multáque audiebat ab eo, faciebátque: ac
suaviter audiebat eum. Et contigit dies no- 21
tabilis, dum Herodes in suis natalibus cœ-
nam faceret magnatibus suis, & chiliar-
chis, atque principibus Galilææ: Ingressa 22
filia Herodiadis saltavit: & placuit Hero-
di, iisque qui accumbebant cum eo: & ait
rex puellæ, Pete à me quicquid volueris, &
dabo tibi. Ac juravit, Quodcunque petie- 23
rìs à me, dabo tibi, usque ad dimidium re-
gni mei. Tunc exiit, & inquit matri suæ; 24
Quid petam ab eo? Dixit ei, Caput Johan-
nis Baptistæ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

11 * وجايي كه شمارا قبول نكنند وازشما نشنوند چون ازانجا بدر اييد كردي كه زير پاي شما
چسپيده باشد بيفشانيد براي كواهي ايشان وراست بشما بكويم در روز داوري سدوم وعامورا را
12 اسايش باشد وان شهررا نباشد * چو شنيدند بدر آمدند برخلق [منادي زدند] تا توبه كنند
13 * وديوان پسيار از مردم بدر مي آوردند وبسيار رنجورانرا بروغن مي اندودند وصحت مي
يافتند * بيست پنج بقتل اوردن يحيي بن زكريا
14 * چون هيروديس ملك معجزهاء عيسي را شنيد براي انك نامش پيش او معروف شده بود
ومي كفت يحيي شورنده از ميان مردكان برخاست براي اين نيرومنديها ازو پيدا مي شود
15 * وبعضي ديكر مي كفتند ايلياست ديكران مي كفتند پيغمبريست از جملهء پيغمبران
16 17 * هيروديس شنيد كفت كه يحيي است انك من سرش را بريدم از ميان مردكان برخيزيد * براي
انك پيش ازين هيروديس يوحنا را كرفتار كرده بود ودر زندان نهاده براي هيروديا زن
18 فيلبوس برادر هيروديس كه بستد * زيرا يحيي بهيروديس مي كفت روا نيست كه زن برادر

Quocunque autem loco vos non re- 11
ceperint, neque vobis auscultave-
rint, quum illinc egrediamini, pul-
verem qui sub pedibus vestris ad-
hæserit excutite in testimonium il-
lorum: Verum equidem vobis di-
co, In die judicii Sodomæ & Go-
morrhæ levamen erit, illi autem
civitati non erit. Cùm audissent 12
egressi sunt, & populis prædicârunt,
ut pœnitentiam agerent. Et dæmo- 13
nia multa ex hominibus ejecerunt:
& ægrotos multos oleo unxerunt,
& sanitatem adepti sunt.

XXV. Occisio Johannis filii Zachariæ.

Cùm Herodes rex miracula Jesu 14
audisset (quia nomen ejus illi in-
notuerat) tunc dixit; Johannes
Baptista de mortuis surrexit, prò-
pterea virtutes ab eo editæ sunt.
Quidam alii dicebant, Elias est: 15
alii dicebant; Propheta unus est, è
numero Prophetarum. Herodes au- 16
diens dixit; Quin Johannes est, is
cui ego caput præcidi, de mortuis
surrexit. Quia antehac Herodes 17
Johannem comprehenderat, & in
carcerem miserat, propter Hero-
diadem uxorem Philippi fratris
Herodis, quam acceperat. Jo- 18
hannes enim Herodi dixit; Li-
citum non est ut uxorem fratris

Verſio VULGATA LATINA.

11 Et quicunque non receperint vos, nec audierint vos, exeuntes indè, excutite pulve-
12 rem de pedibus veſtris in teſtimonium illis. Et exeuntes prædicabant ut pœniten-
13 tiam agerent : Et dæmonia multa ejiciebant, & ungebant oleo multos ægros, &
14 ſanabant. Et audivit rex Herodes, (manifeſtum enim factum eſt nomen ejus) &
dicebat ; Quia Joannes Baptiſta reſurrexit à mortuis : & propterea virtutes ope-
15 rantur in illo. Alii autem dicebant ; Quia Elias eſt. Alii verò dicebant ; Quia
16 propheta eſt, quaſi unus ex prophetis. Quo audito Herodes ait ; Quem ego de-
17 collavi Joannem, hic à mortuis reſurrexit. Ipſe enim Herodes miſit, ac tenuit Jo-
annem, & vinxit eum in carcere, propter Herodiadem uxorem Philippi fratris ſui,
quia duxerat eam. Dicebat enim Joannes Herodi ; Non licet tibi habere uxorem 18
fratris tui. Herodias autem inſidiabatur illi : & volebat occidere eum, nec pote- 19
rat. Herodes enim metuebat Joannem, ſciens eum virum juſtum & ſanctum : & 20
cuſtodiebat eum, & audito eo multa faciebat, & libenter eum audiebat. Et cùm 21
dies opportunus accidiſſet, Herodes natalis ſui cœnam fecit principibus, & tribunis,
& primis Galilææ. Cúmque introiſſet filia ipſius Herodiadis, & ſaltâſſet, & placu- 22
iſſet Herodi, ſimúlque recumbentibus, rex ait puellæ ; Pete à me quod vis, & dabo
tibi : Et juravit illi ; Quia quidquid petieris dabo tibi, licèt dimidium regni mei. 23
Quæ cùm exiſſet, dixit matri ſuæ ; Quid petam? At illa dixit ; Caput Joannis Baptiſtæ. 24

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * وأي موضع لم يقبلكم ولم يسمع منكم فاذا خرجتم من هناك انفضوا الغبار الذي تحت
ارجلكم للشهادة عليهم * امين اقول لكم ان سدوم وعامورا يكون لهما راحة يوم الدين
12 13 اكثر من تلك المدينة * فلما خرجوا اكرزوا بالتوبة * واخرجوا شياطين كثيرة * ومرضي
14 عدة كانوا يدهنوهم بالزيت فيشفون * * الفصل الثامن عشر * * وسمع
هيرودس الملك لان اسمه كان قد ظهر وقال ان يوحنا المعمد قام من الاموات ومن اجل ذلك
15 16 القوات تعمل به * وقال اخرون انه ايلياء * واخرون انه نبي كواحد من الانبياء * فلما سمع
17 هيرودس قال انا قطعت راس يوحنا وهوذا هو قام من الاموات * لان هيرودس كان ارسل واخذ
18 يوحنا * وحبسه من اجل هيروديا مراة اخيه فيلبس * لانه كان قد تزوجها * وكان يوحنا يقول
19 له ما يحل لك ان تاخذ مراة اخيك * وكانت هيروديا حنقة عليه وكانت تريد قتله ولم تقدر *
20 * لان هيرودس كان يخاف يوحنا لانه يعلم انه رجل صديق قديس * وكان يحفظه ويسمع منه
21 كثيرا بشهوة * فلما كان يوم مولد هيرودس اذ صنع وليمة لعظمائه ورؤسائه ومقدمي
22 الجليل * دخلت ابنة هيروديا فرقصت فاسر ذلك هيرودس وجلسائه * فقال الملك للصبية
23 سليني ما اردت فاعطيك * وحلف لها انني اعطيك ما سالت ولو كان نصف ملكي *
24 * فخرجت وقالت لامها ماذا اساله فقالت راس يوحنا المعمداني *

Et quicunque locus non receperit vos, & non audierit vos, quando egrediemini indè, excutite pulverem qui eſt ſub pedibus veſtris in teſtimonium contra eos. Amen dico vobis, quòd Sodomæ & Gomerræ erit quies die judicii potiùs quàm illi civitati. 11 *Cùm ergò exiſſent, prædicaverunt pœnitentiam,* 12 *Et ejecerunt dæmonia multa, & infirmos numeroſos ungebant oleo, & ſanabantur.* 13

Sectio decima octava.

Et audivit Herodes rex, (nam nomen ejus erat jam manifeſtum,) & dixit ; Sanè Johannes Baptiſta reſurrexit à mortuis, & propterea virtutes aguntur per eum. 14 *Et dixerunt alii, quòd ipſe eſt Elias. Et alii, quòd eſt propheta, velut unus ex prophetis.* 15 *Cùm autem audiſſet Herodes, ait ; Ego truncavi caput Johannis, & ecce ipſe ſurrexit à mortuis.* 16 *Nam Herodes miſerat, & prehenderat Johannem, & carceribus tenuerat eum propter Herodiadem uxorem fratris ſui Philippi, quia ipſe jam duxerat eam.* 17 *Johannes autem dicebat ei, Non licet tibi accipere uxorem fratris tui.* 18 *Et Herodias ſuccenſuerat illi, intendebatque necem ejus, & non poterat.* 19 *Quoniam Herodes timebat Johannem, quia ſciebat ipſum eſſe virum juſtum, & ſanctum : obſervabat eum, & audiebat ab eo multa cum voluptate.* 20 *Quum autem fuiſſet dies natalium Herodis, dum faceret convivium ſummatibus ſuis, & principibus ſuis, & primatibus Galilææ :* 21 *Ingreſſa eſt filia Herodiadis, ac ſaltavit placuitque Herodi, & conſidentibus ſuis : & ait rex puellæ, Pete à me quidquid volueris, & dabo tibi.* 22 *Et juravit illi, quòd ego dabo tibi quicquid petieris, etiamſi fuerit dimidium regni mei.* 23 *Itaque egreſſa eſt, et ait matri ſuæ, Quid petam ab eo? Et dixit, Caput Johannis Baptiſtæ.* 24

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወብሔረ: ኀበ: ኢተወክፉክሙ: ወኢሰምዑክሙ: ወፂአክሙ: እምህየ: ንግፉ:ጸበለ:
እገሪክሙ: ከመ: ይኩን: ስምዐ: ላዕሌሆሙ: አሜን: እብለክሙ: ከመ : ይረክባ : ሣ
12 ሓተ:ሰደም: ወገሞራ: አመ: ዕለተ: ደይን: እምይእቲ: ሃገር::=⁝ ወወፂአሙ : ሰበ
13 ኩ:ከመ:ኩሉ:ይነስሑ::=⁝ ወብዙኃ: አጋንንተ: ያወፅኡ: ወይቀብእዎሙ፣ ቅብአ :
ለብዙኃን : ድውያን: ወይሔይዉ::=⁝ በእንተ : ዮሐንስ: ወሄሮድስ:
14 ወሰምዐ: ሄሮድስ:ንጉሥ: እስመ: ክሡተ: ኮነ: ስምዑ: ወይቤ: ዮሐንስ: መጥምቅ :
15 ተንሥአ: እምውታን: ወበእንተዝ: ይረድኦ: ኀይል::=⁝ ወቦ: እለ:ይቤሉ:ኤሊያስ:
16 ውእቱ: ወቦ: እለ: ይቤሉ:ነቢይ: ውእቱ:ከመ: አሐዱ: እምነቢያት::=⁝ ወሰሚዖ:
ሄሮድስ: ይቤ: ዮሐንስ: ውእቱ: ዘአነ: መተርኩ: ርእሶ: ውእቱ: ተንሥአ : እምነ :
17 ምውታን::=⁝ እስመ: ውእቱ: ሄሮድስ: ፈነወ:ወአኀዞ:ለዮሐንስ:ወሞቅሖ: በእንተ:
18 ሄሮድያደ: ብእሲተ: ፊልጶስ: እኁሁ: እስመ: አውሰባ::=⁝ እስመ: ይቤሎ:ዮሐንስ:
19 ለሄሮድስ: ኢይከውነከ:ተውስብ: ብእሲተ: እኁከ:=⁝ ወተቀየመቶ: ሄሮድያደ: ወፈ
20 ቀደት: ታቅትሎ: ወስእነት:=⁝ ወይፈርሆ:ሄሮድስ: ለዮሐንስ:እስመ:ያአምር:ከመ:
ብእሲ: ጻድቅ: ወቅዱስ: ውእቱ: ወየዓቅቦ: ወብዙኃ: ሰምዐ: በኀቤሁ:ወገብረ:ወየስ
21 ተሐወዝ: ወኢፈቀደ: ይስምዖ::=⁝ ወኮነት: ዕለት: አመ: ይገብር: ሄሮድስ: በዓለ:
ዘዕለት: ተወልደ: ወአምሰሐ: መኳንንቲሁ: ወመላእክቲሁ : ወመሰፍንቲሁ : ወመገብ
22 ቶ: ወዐበይተ: ሀገረ: ገሊላ::=⁝ ወቦአት: ኀቤሁ: ወለተ: ሄሮድያደ: ወዘፈነት : ወአ
ሥመረቶ: ለሄሮድስ: ወለለ: ይረፍቁ: ምስሌሁ:: ወይቤላ: ንጉሥ: ለይእቲ: ወለት:
23 ሰአልኒ: ዘትፈቅዲ: ወእሁበኪ::=⁝ ወመሐለ: ላቲ: ከመ: የሀባ: ዘሰአለቶ : እስከ :
24 መንፈቀ: መንግሥቱ:=⁝ ወወፅአት: ወትቤላ: ለእማ: ምንተ: እስአሎ:: ወትቤላ: ር
እሶ: ለዮሐንስ: መጥምቅ::=⁝

Et loco ubi non accipiunt vos & non audiunt vos, exeuntes illinc excutite 11
pulverem pedum veſtrorum, ut fiat teſtimonium ſuper eos. Amen dico vobis,
quòd invenient remiſſionem Sodoma & Gamora in die judicii præ iſthac
civitate. Et exeuntes prædicabant ut omnes reſipiſcerent : Et multos dæ- 12
mones ejiciebant : & ungebant oleo multos ægros, & ſanabant. 13

De Johanne & Herode.

Et audivit Herodes rex, (quòd manifeſtũ factum fuit teſtimonium ejus) & dixit ; 14
Johannes baptiſta excitatus eſt è mortuis : & propterea operatur virtus. Et fue- 15
runt qui dixerunt ; Elias eſt. Et fuerunt qui dixerunt ; Propheta eſt, ſicut unus è
prophetis. Et audiens Herodes, dixit ; Johannes iſte cujus ego abſcidi caput, iſte ex- 16
citatus eſt è mortuis. Quia ipſe Herodes miſit, & prehendit Johannem, & vin- 17
xit eum propter Herodiadem uxorẽ Philippi fratris ſui, quia duxerat eam. Quia 18
dicebat Johannes Herodi ; Non licet tibi ducere uxorem fratris tui. Et adverſa- 19
ta eſt ei Herodias : & voluit occidere eum, & non poterat. Et metuebat Hero- 20
des Johannem, quia ſciebat ꝙ homo juſtus & ſanctus fuit, & cuſtodiebat eum, &
multa audivit apud eum, & fecit : & voluptatibus ſe dedit, & noluit audire eum.
Et factus eſt dies quando faciebat Herodes feſtum diei nativitatis ejus, & ad cœ- 21
nam convocavit gubernatores ejus, & principes ejus, & tribunos ejus, & diſpen-
ſatores ejus, & magnates regionis Galilææ. Et venit ad eum filia Herodiadis, & 22
ſaltavit, & placuit Herodi, & recumbentibus cum illo : & dixit rex huic filiæ, Pe-
te quod vis, & dabo tibi. Et juravit illi, quòd daret illã ꝙ peteret ab illo, uſque 23
ad dimidium regni ſui. Et exivit, & dixit matri ſuæ ; Quid petam? Et dixit, Ca- 24
put Johannis Baptiſtæ.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 خود را بستاني * وهيروديا بر يحيي كين كرفته بود ودر كشتن او مي كوشيد * ونمي توانست
20 * سبب انك [هيروديس] مي دانست . كه يحيي مرد صديق وپاك است * اورا در زندان † انداخت *
21 ونكه مي داشت وبسيار چيزها ازو مي شنيد ومي كرد وبدو شادمان بود * * تا روز زاييدن
هيروديس در رسيد * واوان روز را بزرك داشتي * بزركان وخويشان خود را جمع كرده بود * با مهتران †
22 وسروران † جليل * وبهماني وشادي مي كردند * * دختر هيروديا در آمد وبرابر او رقص كرد *
هيروديس وجمع را خوش آمد * ملك بدختر كفت كه از من چه مي خواهي بخواه كه
23 بتو بدهم * [وبا وي سوكند خورد كه هر چه از من بخواهي ترا بدهم] تا نيم مملكت خود *
24 * انكه دختر برفت واز مادر پرسيد * كه چه خواهم * مادر بدو كفت سر يحيي را بخواه شوينده *

tui accipias. Herodias igitur in Johannem iram concepit, et interficere eum ſtuduit, ſed non potuit. 19 *Eâ de cauſâ quòd cognoſceret Herodes Johannem virum juſtum et ſanctum eſſe, (quem in carcerem conjecerat) et obſervaret, et multa ab eo audiret, et faceret, et eo delectaretur.* 20 *Uſque quò dies natalis Herodis advenisset quem diem ipſe magnum habuit, convocatis magnatibus et propinquis ſuis, cum proceribus et primoribus Galilææ, qui convivium et feſtivitatem agitabant.* 21 *Filia autem Herodiadis ingreſſa eſt, et coram illo ſaltatione factâ Herodi et omnibus placuit : rex igitur puellæ dixit ; A me quidem quidvis petito, quod tibi dem.* 22 *Et illi juravit ; Quicquid petieris à me, tibi dabo, uſque ad dimidium regni mei.* 23 *Tunc puella abiit et à matre rogavit, Quid quidem petam? Mater ei dixit ; Caput pete Johannis Baptiſtæ.* 24

Et ingreſſa ſtatim cum ſtudio ad regem, petivit, dicens; Volo ut
25 Καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ᾐτήσατο, λέγουσα, Θέλω ἵνα
mihi des ex ipſa in diſco caput Joannis Baptiſtæ. Et contriſtatus fa-
26 μοι δῷς ἐξ αὐτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. Καὶ περίλυπος γενό-
ctus rex, propter juramenta, & ſimul diſcumbentes, non voluit eam
μενος ὁ βασιλεὺς, διὰ τοὺς ὅρκους, καὶ τοὺς συνανακειμένους, οὐκ ἠθέλησεν αὐτὴν
rejicere. Et ſtatim legans rex ſpeculatorem, injunxit afferri
27 ἀθετῆσαι. Καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτωρα, ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι
caput ejus, Ille autem abiens decollavit eum in carcere. Et attulit
28 τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ. Καὶ ἤνεγκε
caput ejus in diſco, & dedit illud puellæ, & puella dedit
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ, καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν
illud matri ſuæ? Et audientes diſcipuli ejus venerunt, & tulerunt cadaver
29 αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦλθον, καὶ ἦραν τὸ πτῶμα
ejus, & poſuerunt illud in monumento. Et coguntur Apoſtoli ad Je- ξα η
30 αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ (π) ἐν τῷ μνημείῳ. Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰη-
ſum, & renuntiaverunt ei omnia & quanta egerant, & quanta docuerant. Et ait il-
31 σοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα καὶ ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. Καὶ εἶπεν αὐ-
lis; Venite vos ipſi privatim in deſertum locum, & requieſcite puſillùm. ξβ ι
τοῖς, Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ (ρ) ἀναπαύεσθε ὀλίγον.
Erant enim venientes & abeuntes multi: & nec edere opportunitatem habebant.
ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοὶ, καὶ οὐδὲ φαγεῖν (σ) ηὐκαίρουν.
Et abierunt in deſertum locum navigio ſeorſùm. Et viderunt eos abe-
32 Καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. Καὶ εἶδον αὐτοὺς (τ) ὑπά-
33 untes turbæ, & cognoverunt eum multi, & pedeſtres de omnibus civitatibus con-
γοντας οἱ ὄχλοι, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτὸν πολλοὶ, καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων συν-
Ιϛ' ξγ ϛ currerunt illuc, & prævenerunt eos, & convenerunt ad eum. Et exiens
ἔδραμον ἐκεῖ, καὶ προῆλθον αὐτοὺς, (υ) καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐξελθὼν 34
vidit Jeſus multam turbam: & viſceribus cōmotus eſt ſuper eos: quia erant ſicut o-
(φ) εἶδεν ὁ Ἰησοῦς πολὺν ὄχλον· καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, ὅτι ἦσαν ὡς πρό-
ξδ α ves non habentes paſtorem: & cœpit docere illos multa. Et jam horâ
βατα μὴ ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο (χ) διδάσκειν αὐτοὺς πολλά. Καὶ ἤδη ὥρας 35
multâ factâ, advenientes ei diſcipuli ejus, dicunt; Quòd deſertus
πολλῆς γενομένης, (ψ) προσελθόντες αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγουσιν, Ὅτι ἔρημός
eſt locus, & jam hora multa: Abſolve eos, ut abeuntes in per gyrum
ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἤδη ὥρα πολλή· Ἀπόλυσον αὐτοὺς, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τοὺς κύκλῳ 36
agros & vicos, mercentur ſibi panes: quid enim edant non habent. Ille verò re-
ἀγροὺς καὶ κώμας, ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους· τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσιν. Ὁ δὲ ἀπο- 37
ſpondens, ait illis; Date illis vos manducare. Et dicunt ei; Euntes
κριθεὶς (ω) εἶπεν αὐτοῖς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Ἀπελθόντες
mercabimur ducentorum denariorum panes, & dabimus illis manducare. Ille autem dicit
ἀγοράσωμεν (α) διακοσίων δηναρίων ἄρτους, καὶ (β) δῶμεν αὐτοῖς φαγεῖν. Ὁ δὲ λέγει 38
eis; Quot panes habetis? abite & videte. Et cognoſcentes, dicunt; Quinq;, & duos piſces.
αὐτοῖς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; ὑπάγετε καὶ ἴδετε. καὶ γνόντες, λέγουσι, Πέντε, καὶ δύο ἰχθύας.
Et adordinavit eis recumbere omnes convivia convivia ſuper viridi
Καὶ ἐπέταξεν αὐτοῖς ἀνακλῖναι πάντας συμπόσια συμπόσια ἐπὶ τῷ χλωρῷ 39
fœno. Et diſcubuerunt areæ areæ, per centum & per quinquaginta.
χόρτῳ. Καὶ ἀνέπεσον πρασιαὶ πρασιαὶ, ἀνὰ ἑκατὸν καὶ ἀνὰ πεντήκοντα. 40

MS.A. (π) ἐν μνημείῳ. (ρ) ἀναπαύσασθε (σ) εὐκαίρουν. (τ) ὑπάγοντας, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτοὺς (υ) καὶ συνέδραμον πρὸς (φ) ὁ Ἰησοῦς εἶδεν (χ) αὐτοὺς διδάσκειν (ψ) προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγουσιν, (ω) εἶπεν, Δότε (α) δηναρίων διακοσίων (β) δώσομεν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 ܘܡܚܕܐ ܥܠܬ ܒܪܗܒܐ ܠܘܬ ܡܠܟܐ. ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܗܫܐ ܒܫܥܬܐ ܬܬܠ ܠܝ *
ܥܠ ܦܝܢܟܐ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. * ܘܟܪܝܬ ܠܗ ܛܒ ܠܡܠܟܐ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܡܘܡܬܐ 26
ܘܡܛܠ ܣܡܝܟܐ. ܠܐ ܨܒܐ ܕܢܕܓܠܝܗ. * ܐܠܐ ܡܚܕܐ ܫܕܪ ܡܠܟܐ ܣܦܘܩܠܛܪܐ. ܘܦܩܕ ܕܢܝܬܐ 27
ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ. ܘܐܙܠ ܦܣܩܗ ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. * ܘܐܝܬܝܗ ܒܦܝܢܟܐ ܘܝܗܒܗ 28
ܠܛܠܝܬܐ. ܘܗܝ ܛܠܝܬܐ ܝܗܒܬܗ ܠܐܡܗ. * ܘܫܡܥܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܬܘ ܫܩܠܘ ܫܠܕܗ 29
ܘܩܒܪܘܗܝ ܒܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. * ܕܩܘܪܒܐ ܕܟܠܝܘܡ * ܝܘ * ܘܐܬܟܢܫܘ ܫܠܝܚܐ ܠܘܬ 30
ܝܫܘܥ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܟܠ ܡܐ ܕܥܒܕܘ. ܘܟܠ ܡܐ ܕܐܠܦܘ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܬܘ ܢܐܙܠ ܠܢ ܠܒܪܝܬܐ 31
ܠܚܘܕܝܢ. ܘܐܬܬܢܝܚܘ ܩܠܝܠ. ܐܝܬ ܗܘܘ ܓܝܪ ܣܓܝܐܐ ܕܐܙܠܝܢ ܘܐܬܝܢ. ܘܐܦܠܐ ܗܘܐ
32 ܠܗܘܢ ܐܦܢܐ ܐܦܠܐ ܠܡܠܥܣ. * ܘܐܙܠܘ ܠܐܬܪܐ ܚܘܪܒܐ ܒܣܦܝܢܬܐ ܠܚܘܕܝܗܘܢ. * ܘܚܙܘ
33 ܐܢܘܢ ܣܓܝܐܐ ܟܕ ܐܙܠܝܢ ܘܐܫܬܘܕܥܘܗܝ ܐܢܘܢ. ܘܒܝܒܫܐ ܪܗܛܘ ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܡܕܝܢܬܐ
34 ܩܕܡܘܗܝ ܠܬܡܢ. * ܘܢܦܩ ܝܫܘܥ ܚܙܐ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝܗܘܢ. ܕܕܡܝܢ
35 ܗܘܘ ܠܥܢܐ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܪܥܝܐ. ܘܫܪܝ ܗܘܐ ܡܠܦ ܠܗܘܢ ܣܓܝܐܬܐ. * ܘܟܕ ܗܘܐ ܥܕܢܐ
ܣܓܝܐܐ. ܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܗܢܐ ܐܬܪܐ ܚܘܪܒܐ ܗܘ. ܘܥܕܢܐ ܥܒܪ.
36 * ܫܪܝ ܐܢܘܢ ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܐܓܘܪܣܐ ܕܚܕܪܝܢ ܘܠܩܘܪܝܐ. ܘܢܙܒܢܘܢ ܠܗܘܢ ܠܚܡܐ. ܠܝܬ ܠܗܘܢ
37 ܡܕܡ ܠܡܐܟܠ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܒܘ ܠܗܘܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܟܠ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ.
38 ܢܐܙܠ ܢܙܒܢ ܕܡܐܬܝܢ ܕܝܢܪܝܢ ܠܚܡܐ ܘܢܬܠ ܠܗܘܢ ܠܡܐܟܠ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܙܠܘ ܚܙܘ ܟܡܐ ܠܚܡܝܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܗܪܟܐ. ܘܟܕ ܚܙܘ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܚܡܫܐ ܠܚܡܝܢ ܘܬܪܝܢ
39 ܢܘܢܝܢ. * ܘܦܩܕ ܠܗܘܢ ܕܢܣܬܡܟܘܢ ܟܠܗܘܢ ܣܡܟܝܢ ܣܡܟܝܢ ܥܠ ܥܣܒܐ.
40 * ܘܐܣܬܡܟܘ ܣܡܟܝܢ ܣܡܟܝܢ. ܕܡܐܐ ܡܐܐ. ܘܕܚܡܫܝܢ ܚܡܫܝܢ.

* Et ſtatim ingreſſa eſt cum anxietate ad re- 25
gem, & ait illi; Volo ego ut hâc horâ des
mihi ſuper diſcum caput Johannis Baptiſtæ.
Ægrè autem admodum id tulit rex: tamen 26
propter jusjurandum, ac propter accumben-
tes, noluit ei denegare. Sed confeſtim miſit 27
rex ſpiculatorem, præcepitque ut afferret ca-
put Johannis. Profectus itaque amputavit
caput Johannis in carcere. Et attulit in di- 28
ſco, deditque puellæ, & ipſa puella dedit ma-
tri ſuæ. Et audierunt diſcipuli ejus, & vene- 29
runt, ſuſtuleruntque truncum ejus, & poſue-
runt in ſepulchro.

Ad oblationem quotidianam. 16.

Et congregati ſunt Apoſtoli ad Jeſum, & di- 30
xerunt ei quæcunque fecerant, & quæcunq;
docuerant. Et dixit eis; Venite, eamus in 31
deſertum nos ſoli; & quieſcite paululùm.
Erant enim plurimi qui ibant veniebantque;
nec erat eis commoditas ne comedendi qui-
dem. Et abierunt in locum deſertum navi- 32
gio ſolitarii. Ac viderunt eos plurimi dum 33
proficiſcerentur, & agnoverunt illos: & in
aridam concurrentes ex omnibus civitatibus
anteverterunt eū illuc. Et egreſſus Jeſus vidit 34
cœtus multos, & miſert' eſt eorū, quippe qui
ſimiles eſſent ovibus non habentibus paſto-
rem: cœpitque docere eos multa. Quumque 35
fuiſſet tempus provectum, adierunt eum di-
ſcipuli ejus, ac dicunt ei; Iſte locus deſertus
eſt, & tempus provectum. Dimitte eos ut 36
eant in agros circumjacentes, vicóſque, &
comparent ſibi panem, nihil enim habent
ad manducandum. Ipſe verò dixit eis, Da- 37
te vos ipſis ad comedendum. Dicunt ei, Ibi-
mus empturi ducentis denariis panem, & da-
bimus eis comedere? Is autem dixit eis; 38
Ite, videte quot panes habeatis hîc: quum-
que vidiſſent, dicunt ei; Quinque panes, &
duos piſces. Et præcepit eis ut facerent omnes 39
diſcumbere per accubitus ſuper gramine.
Diſcubuerunt itaque per accubitus centeni 40
& quinquageni.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 * او بنشاط وهمت پيش † ملك باز آمد * وبملك كفت * سر يحيي را مي خواهم * كه در طبقي
26 نهاده بمن دهي * همين ساعت † ملك را عظيم دشخوار آمد الا براي سوكند * وبراي
27 حاضران * نخواست كه قول خودرا بشكند * ملك جلادرا فرستاد * وفرمود كه سر يحيي را از
28 زندان بياورد * [ورفت سر يحيي را بزندان بريد] * وجلاد بياورد وبدختر داد * ودختر پيش مادر
29 برد * * شاكردان او شنيدند * امدند * وتن اورا ستدند * ودر كور † دفن كردند *

بيست شش انجاكه از پنج نان پنج هزار مرد را سير كرد

30 * شاكردان باز پيش عيسي فراهم شدند وبدو كفتند هرچه كردند واموزانيدند * مسيح
31 بديشان كفت بياييد تا در بيابان رويم واندكي بياساييم وبسياران بودند كه مي رفتند ومي
آمدند * ونداشتند چيزي كه دهن خودرا پاك كنند * يا تر كنند * ونا چيزي كه بخورند *
32 * ودر جايكاه ويران تنها در كشتي رفتند * بسياران ايشانرا ديده بودند † وقتي كه مي رفتند وخبر
33 شنيدند * از همه شهرها وديهها تا نزديك كشتي † مي دويدند * عيسي بدر آمد * خلايق انبوه ديد *
34

Illa ſedulò & ſolicitè ad regem 25
reverſa eſt, et regi dixit; caput
Johannis oro ut patinæ impoſitum
mihi des. Eâdem horâ regi valdè 26
durum obvenit: ſed propter jura-
mentum et propter præſentes noluit
promiſſum ſuum violare. Rex ita- 27
que carnificem miſit, et juſſit ut
caput Johannis è carcere adferret:
et abiens caput Johannis in carcere
præcidit. Et carnifex attulit, et 28
puellæ dedit: puella autem ad ma-
trem tulit. Et diſcipuli ejus audi- 29
entes venerunt, et corpus ejus acce-
perunt, et in monumento ſepelie-
runt.

XXVI. Ubi quinque panibus quinquies mille viros ſaturavit.

Diſcipuli rurſùs ad Jeſum congre- 30
gati ſunt, et ei retulerunt quæcun-
que feciſſent, et docuiſſent. Chriſtus 31
illis dixit; Venite, ut in deſertum
abeamus, et paululùm quieſcamus:
etenim multi erant qui abibant et
veniebant, et non habuerunt quid-
quam quo os ſuum mundarent aut
humectarent, nec aliquid quo veſce-
rentur. Et in locum deſertum ſeor- 32
ſum navigio abierunt. Et multi eos 33
viderunt tempore quo abirent, et
nuntium audiverunt ex omnibus
civitatibus et pagis, adeò ut ad
navim accurrerent. Ac Jeſus 34
egreſſus turbas ingentes vidit,

Verſio VULGATA LATINA.

25 Cúmque introiſſet ſtatim cum feſtinatione ad regem, petivit, dicens; Volo ut
26 protinùs des mihi in diſco caput Joannis Baptiſtæ. Et contriſtatus eſt rex: propter
jusjurandum, & propter ſimul diſcumbentes, noluit eam contriſtare:
27 Sed miſſo ſpiculatore præcepit afferri caput ejus in diſco. Et decollavit eum
28 in carcere, Et attulit caput ejus in diſco: & dedit illud puellæ, & puella dedit
29 matri ſuæ. Quo audito, diſcipuli ejus venerunt, & tulerunt corpus ejus:
30 & poſuerunt illud in monumento. Et convenientes Apoſtoli ad Jeſum, renuntiaverunt
31 ei omnia, quæ egerant, & docuerant. Et ait illis; Venite ſeorſùm
in deſertum locum, & requieſcite puſillùm. Erant enim qui veniebant & redibant
32 multi: & nec ſpatium manducandi habebant. Et aſcendentes in navim,
33 abierunt in deſertum locum ſeorſùm. Et viderunt eos abeuntes, & cognoverunt
multi: & pedeſtres de omnibus civitatibus concurrerunt illuc; & prævenerunt
eos. Et exiens vidit turbam multam Jeſus: & miſertus eſt ſuper eos, 34
quia erant ſicut oves non habentes paſtorem, & cœpit illos docere multa. Et 35
cùm jam hora multa fieret, acceſſerunt diſcipuli ejus, dicentes; Deſertus eſt locus
hic, & jam hora præteriit: Dimitte illos, ut euntes in proximas villas 36
& vicos, emant ſibi cibos, quos manducent. Et reſpondens ait illis; Date illis 37
vos manducare. Et dixerunt ei; Euntes emamus ducentis denariis panes, &
dabimus illis manducare. Et dicit eis; Quot panes habetis? ite, & videte. Et 38
cùm cognoviſſent, dicunt; Quinque, & duos piſces. Et præcepit illis, ut accumbere 39
facerent omnes ſecundùm contubernia ſuper viride fœnum. Et diſcubuerunt 40
in partes, per centenos & quinquagenos.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * فرجعت للوقت بسرعة الي الملك وسالته قايلة اريد ان تعطيني الآن في طبق راس يوحنا
26 المعمداني * فحزن الملك ومن اجل اليمين والمتكيين لم يرد منعها * وللوقت انفذ سيافا وامر 27
28 ان يوتي براسه في طبق * فمضي السياف وقطع راسه في الحبس * وجاء به في طبق * واعطاه
29 للصبية والصبية دفعته لامها * وسمع تلاميذه فجاوا ورفعوا جثته وجعلوها في قبر * واجتمع 30
31 الرسل الي يسوع واخبروه بجميع ما عملوا وعلموا * فقال لهم تعالوا وحدكم الي القفر لتستريحوا
قليلا * لان الذين ياتون ويذهبون كثيرون حتي انهم لم يكونوا يتفرغون للاكل *
32 * الفصل التاسع عشر * فذهبوا في السفينة مسرعين الي برية منفردين * فلما 33
34 علم بهم كثيرون فاسرعوا الي هناك من كل المدن واقبلوا اليهم * فلما خرج يسوع راي
35 جمعا كثيرا فتحنن عليهم لانهم كانوا كخراف لا راع لها فبدا يعلمهم كثيرا * وبعد
36 ساعات كثيرة جاء اليه تلاميذه وقالوا المكان قفر وقد جازت الساعة * اطلقهم ليذهبوا الي
37 القري والمدن التي حولنا ليبتاعوا لهم خبزا لانه ليس لهم ما ياكلون * فقال لهم اعطوهم
38 انتم لياكلوا * فقالوا نمضي ونبتاع خبزا بمايتي دينار ونعطيهم لياكلوا * فقال لهم كم
39 عندكم من الخبز اذهبوا وانظروا * فلما علموا قالوا خمس وسمكتان * فامرهم باجلاس
40 الجمع احزابا احزابا علي العشب الاخضر * فجلسوا زمرا زمرا * مائة مائة وخمسين خمسين *

Et reverſa eſt illicò cum celeritate ad 25
regem, & petiit ab eo, dicens; Volo ut
des mihi modò in diſco caput Johannis
Baptiſtæ. Et contriſtatus eſt rex. At propter 26
jusjurandum & diſcumbentes, noluit
negare ei. Et protinùs delegavit gladiatorem, 27
præcepitque ut afferretur caput
ejus in diſco. Abiit ergò gladiator, &
truncavit caput ejus in carcere: Et attulit 28
illud in diſco, & dedit illud puellæ:
& puella dedit illud matri ſuæ. Et audierunt 29
diſcipuli ejus, & venerunt, & tulerunt
cadaver ejus, & poſuerunt illud
in monumento. Et convenerunt Apoſtoli 30
ad Jeſum, & nuntiaverunt ei omnia quæ
fecerant & docuerant. Dixit autem eis, 31
Venite ſeorſum in deſertum, ut quieſcatis
parumper. Nam qui veniebant &
ibant, erant plurimi, adeò ut non poſſent
vacare comeſtioni.

Sectio decima nona.

Igitur abierunt in navi properantes ad 32
deſertum ſemoti: Sed quum ſciviſſent 33
multi, accurrerunt illuc ex omnibus civitatibus,
& venerunt ad eos. Et cùm 34
exiſſet Jeſus, vidit turbam magnam, &
miſertus eſt ſuper eos, quia erant ſicut
oves, quibus non eſt paſtor, & cœpit docere
eos multa. Et poſt horas multas venerunt 35
ad eum diſcipuli ejus, & dixerunt;
Locus eſt deſertus, & jam præteriit
hora. Dimitte illos, ut eant ad villas, 36
& urbes quæ circum nos ſunt, ut emant
ſibi panem: quia non eſt eis quod manducent.
Dixit eis, Date illis vos ad manducandum. 37
Et dixerunt, Ibimus & ememus
panem ducentis denariis, & dabimus
illis ad manducandum. Ait illis, 38
Quot apud vos ſunt panes? ite & videte.
Et cùm ſciviſſent, dixerunt; Quinque,
& duo piſces. Præcepitque eis ut 39
facerent ſedere turbam per turmas ſuper
herba viridi. Et ſederunt per cœtus centeni 40
& quinquageni.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

25 ወቦአት፡ሶቤሃ፡ኀበ፡ ንጉሥ፡እንዘ፡ ትጔጕእ፡ ወሰአለቶ፡ወትቤሎ፡እፈቅድ፡ይእዜ፡ተሀ
26 በኒ፡ርእሶ፡ለዮሐንስ፡መጥምቅ፡በጻሕል፡፡=፡ ወተከዘ፡ንጉሥ፡በእንተ፡ መሐላሁ፡ወ
27 በእንተ፡እለሂ፡ይረፍቁ፡ምስሌሁ፡፡ሊፈቅደ፡ይእበያ፡፡=፡ ወፈነወ፡ንጉሥ፡ሶቤሃ፡ምስ
28 ተራትዓተ፡ሐራ፡ወአዘዘ፡ ያምጽኡ፡ ርእሶ፡፡=፡ ወሖሩ፡ወመተሩ፡ርእሶ፡ለዮሐንስ፡
በቤተ፡ሞቅሕ፡ወአምጽኡ፡በጻሕል፡ ወወሀብዋ፡ ለደእቲ፡ ወለት፡ወደእቲኒ፡ ወሀበት፡ለ
29 እማ፡፡=፡ ወሰሚዖሙ፡አርዳኢሁ፡ሖሩ፡ወነሥኡ፡በድኖ፡ለዮሐንስ፡ወቀበርዎ፡፡=፡
በረክብ፡ ወበብዙኃን፡ምንባብ፡፡=፡
30 ወተጋብኡ፡ሐዋርያት፡ ኀበ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወነገርዎ፡ ኵሎ፡ዘገብሩ፡ ወዘከመ፡መሀ
31 ሩ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ ንዑ፡ንፃእ፡ገዳመ፡ባሕቲትነ፡ ወታርፉ፡ሕቀ፡እስመ፡ብዙኃን፡እ
32 ለ፡ይሐውሩ፡ወይገብኡ፡ወኢያበውሕዎሙ፡ይብልዑ፡እክለ፡እስመ፡ኢያስተርክቡ፡፡=፡
33 ወሖሩ፡ሐቅለ፡በሐመር፡ባሕቲቶሙ፡=፡ ወርእይዎሙ፡እንዘ፡ይሐውሩ፡ወአእመርዎ
ሙ፡ ብዙኃን፡ ወሖሩ፡ እንተ፡ እግር፡ ኀቤሁ፡ እምኵሉ፡ አህጉር፡ ወተቀደምዎሙ፡
ወመጽኡ፡ኀቤሁ፡፡=፡ በእንተ፡ ኃምስ፡ኅብስት፡፡=፡
34 ወፂአ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ርእየ፡ብዙኀ፡ሰብአ፡ ወመሀሮሙ፡ እስመ፡ከመ፡ አባግዕ፡ዘአ
35 ልቦ፡ኖላዊ፡እሙንቱ፡ ወአኀዘ፡ ይመሀሮሙ፡ብዙኀ፡፡=፡ ወእምድኅረ፡ብዙኅ፡ሰዐት፡
ኮነ፡መጽኡ፡ አርዳኢሁ፡ ወይቤልዎ፡ ሐቅል፡ ውእቱ፡ዝብሔር፡ ወመሰየ፡ወድአ፡ ሰዐ
36 ት፡=፡ ሰዓር፡ሕብአ፡ይሖሩ፡ውስተ፡አሁጉር፡ወአዕጻደት፡ይሣየጡ፡ሎሙ፡ ሲሳየ፡እ
37 ስመ፡አልቦሙ፡ዘይበልዑ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ ወይቤሎሙ፡ሀብዎሙ፡አንትሙ፡ዘይበል
ዑ፡ ወይቤልዎ፡ ንሑርኑ፡ ንሣየጥ፡ በክልኤ፡ ምእት፡ ዲናር፡ ኅብስተ፡ ወነሀቦሙ፡ይብል
38 ዑ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ሖሩ፡ርእዩ፡ሚመጠነ፡ብክሙ፡ ኅብስተ፡ ወይቤልዎ፡ ኃምስ፡፡
39 ወክልኤቲ፡ ዓሣ፡፡=፡ ወአዘዞሙ፡ ለኵሎሙ፡ ይርፍቁ፡ በበ፡ ምርፋቃቲሆሙ፡ ዲበ፡
40 ኀመልማለ፡ ሣዕር፡፡=፡ ወ ረፈቁ፡ ኵሎሙ፡ በበ፡ ምርፋቃቲሆሙ፡ በበ፡ ምእት፡
ወበበ፡ ኃምሳ፡፡=፡

Et ingreſſa eſt ſtatim ad regem feſtinans, & rogavit eum, & dixit ei; Volo nunc *ut* 25
des mihi caput Johannis Baptiſtæ in patina. Et contriſtatus eſt rex: propter juramentum 26
ejus, & propter recumbentes noluit recuſare eam. Et miſit rex ſtatim 27
ſpiculatores, & præcepit ut afferrent caput ejus. Et abierunt & abſciderunt 28
caput Johannis in domo vinculi, & attulerunt in patina, & dederunt illud
huic filiæ; & illa dedit matri ſuæ. Et audientes diſcipuli ſui venerunt, & tulerunt 29
cadaver Johannis, & ſepeliverunt illud.

De vacatione, & de turba ſermo.

Et coacti ſunt Apoſtoli ad Dñm Jeſum, & nuntiaverunt ei omnia quæ feciſſent, 30
& quomodo docuiſſent. Et dixit iis; Venite, exeamus *in* deſertum nos ſoli, & requieſcatis 31
puſillùm: quia multi venientes, & redeuntes *erant*; & non permittebant
iis manducare panem quia non vacabant. Et abierunt *in* deſertum navigio, ſoli. 32
Et viderunt eos abeuntes, & cognoverunt eos multi, & venerunt pedeſtres 33
ad eum ab omnibus civitatibus, & prævenerunt eos, & venerunt ad eum.

De quinque panibus.

Exiens Dñs Jeſus vidit multos homines, & docuit eos, quia ſicut oves quæ non habent 34
paſtorē *fuerunt*, & cœpit docere eos multa. Et poſtquā multa hora facta 35
fuit, venerunt diſcipuli ej⁹, & dicebant ei; Deſertus eſt hic loc⁹; & ad veſperā jam
vergit hora. Dimitte populos, ut proficiſcantur in civitates & vicos, emere ſibi 36
cibū, quoniam non habent quo veſcantur. Et reſpondit, & dixit iis; Date illis vos 37
quo veſcantur, & dixerunt ei; Abibimúſne emere cum ducentis denariis panem, &
dabimus eis manducare? Et dixit iis, Abite, videte quot habetis panes: & dixerunt 38
ei; Quinque, & duos piſces. Et præcepit iis omnibus diſcumbere ſingulis 39
ſuis accubitis ſuper viridi gramine. Et diſcubuerunt omnes illi ſingulis accubitis 40
ſuis per centenos, & quinquagenos.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

بر ایشان رحمت کرد * که مانند بودند † گوسفندانی را که ایشانرا چوپان نباشد * واغاز کرد بسیار چیزها
35 بدیشان می اموزانید * چون وقت دراز شد * شاگردان او پیش آمدند * وبدو گفتند * این
36 جایگه † ویرانست * ووقت دیر شد * ایشانرا دستوری بده * که در مزرعها ودیهها که گرداگرد
37 اینجا اند † بروند برای خود نان بخرند * برای انک چیزی خوردنی ندارند * * مسیح بشاگردان
گفت شما چیزی دهید تا بخورند * ایشان جواب دادند * که اگر بدو صد دینار نان بخریم
38 وبدیشان دهیم * بخورند وهنوز بس نکند * * عیسی بدیشان گفت ببینید چند نان دارید † اینجا
39 چون شنیدند گفتند * پنج نان داریم ودو ماهی * * مسیح بدیشان فرمود * که مردم را
40 صفی * صفی * بر علف بنشانید * * نشاندند صد صد * وپنجاه پنجاه *

in quos miſericordiâ affectus eſt,
quòd ſimiles eſſent ovibus quibus
paſtor non ſit: & initio facto multa
eos docuit. Cùm tempus prolixum 35
eſſet, diſcipuli ejus acceſſerunt, &
ei dixerunt; Hic locus deſertus eſt,
& tempus ſerum eſt. Illis veniam 36
dato, ut in agros & pagos, qui in
circuitu hujus loci ſunt, eãt ut panē
ſibi comparent: eò quod nihil quo
veſcantur habent. Chriſtus diſcipulis 37
dixit; Vos aliquid date, quo veſcantur:
illi reſponderunt; Quòd ſi ducentis
denariis panem emamus, &
illis demus ut edant, ne ſic quidem
ſat erit. Jeſus illis dixit; Videte 38
quot panes habeatis hîc: quum audiſſent
dixerunt; Quinque panes
habemus, & duos piſces. Chriſtus 39
illis juſſit, dicens; *Homines per ordines*
in herba collocate. Et eos *diſpoſuerunt* 40
per centenos & quinquagenos.

Et *accipiens* quinque *panes* & *duos pisces*, *respiciens* in cœlum, bene-
41 Καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλό-
dixit, & fregit panes, & dedit discipulis suis, ut *adponerent e-*
γησε, καὶ κατέκλασε τοὺς ἄρτους, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσιν αὐ-
is: & duos pisces divisit omnibus. Et manducaverunt omnes & saturati
42 τοῖς· καὶ τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε πᾶσι. Καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθη-
sunt. Et sustulerunt fragmentorum duodecim cophinos plenos, & de piscibus.
43 σαν. Καὶ ἦραν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.
Et erant *edentes* *panes*, *quasi* *quinquies mille* *viri*. Et statim co-
44 45 Καὶ ἦσαν οἱ φαγόντες τοὺς (γ) ἄρτους, ὡσεὶ πεντακισχίλιοι ἄνδρες. Καὶ εὐθέως (δ) ἠ-
egit discipulos suos ascendere *in navigium*, & *præcedere in ulterius*
νάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν
ad Bethsaïdam, *donec* ipse *absolveret* *turbam*. Et *dimittens* eos,
46 πρὸς Βηθσαϊδὰν, ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον. Καὶ ἀποταξάμενος αὐτοῖς
abiit in montem orare. Et sero facto, erat *navigium* in
47 ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. Καὶ ὀψίας γενομένης, ἦν τὸ πλοῖον ἐν
medio mari, & ipse solus in terra. Et *vidit* eos la-
48 μέσῳ τῆς θαλάσσης, καὶ αὐτὸς (ε) μόνος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασα-
borantes in remigando: (erat enim ventus contrarius eis:) & circa quar-
νιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν· (ἦν γὰρ (ζ) ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς·) καὶ περὶ τε-
tam *custodiam* noctis venit ad eos, *circumambulans super* mare: &
τάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς, περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ

volebat præterire eos. Illi *verò videntes* eum *circum*ambulantem super mare, putaverunt
ἤθελε παρελθεῖν αὐτούς. Οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἔδοξαν 49
phantasma esse: & exclamaverunt. Omnes enim eum viderunt, & conturbati sunt. Et statim
φάντασμα εἶναι· καὶ ἀνέκραξαν. Πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν. καὶ εὐθέως 50
locutus est cum eis, & dixit eis; Confidete: ego sum, *ne metuite*. Et ascendit ad
ἐλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. Καὶ ἀνέβη πρὸς 51
illos in *navigium*: & *quievit* ventus. Et *valdè ex abundanti in seipsis* stupebant,
αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον· καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. καὶ λίαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσταντο,
& *mirabantur*. Non enim intellexerũt de panibus: erat enim cor eorum *ob-*
καὶ ἐθαύμαζον. Οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἦν (η) γὰρ ἡ καρδία αὐτῶν πε- 52
callitum. Et *pertranseuntes* venerunt in terram Genesareth, & applicuerunt.
πωρωμένη. Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν (θ) Γεννησαρὲτ, καὶ προσωρμίσθησαν. 53
Et *exeuntibus illis è navigio*, continuò *cognoscentes* eum, *Circumcurren-*
Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἐπιγνόντες (ι) αὐτὸν, Περιδραμόν- 54 55
tes omnem circumviciniam illam, cœperunt in grabatis malè *haben-*
τες ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς (κ) κραββάτοις τοὺς κακῶς ἔχον-
tes circumferre, ubi audiebãt *quòd illic esset*. Et quocunque introibat in vicos,
τας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον ὅτι ἐκεῖ ἐστι. Καὶ ὅπου ἂν (λ) εἰσεπορεύετο εἰς κώμας, 56
vel urbes, *vel agros*, in plateis ponebant infirmos, & *advocabant* eum ut
ἢ πόλεις, ἢ ἀγροὺς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα
vel fimbriam vestimenti ejus tangerent: & quotquot tangebant eum, *servabantur*.
κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ ὅσοι ἂν ἥπτοντο αὐτοῦ, ἐσώζοντο.

MS. A. (γ) ἄρτους, πεντακισχίλιοι (δ) ἠνάγκασεν (ε) μόνος ἦν ἐπὶ (ζ) ἐναντίος ὁ ἄνεμος. (η) γὰρ αὐτῶν ἡ καρδία (θ) Γεννησαρὲτ, (ι) αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου, Περιδραμόντες (κ) κραβάττοις (λ) εἰσεπορεύοντο

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

41 * ܘܢܣܒ ܗܢܘܢ ܚܡܫܐ ܠܚܡܝܢ ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ ܘܚܪ ܒܫܡܝܐ ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܠܠܚܡܐ .
ܘܝܗܒ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܢܣܝܡܘܢ ܠܗܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ ܦܠܓܘ ܠܟܠܗܘܢ.
42 43 * ܘܐܟܠܘ ܟܠܗܘܢ ܘܣܒܥܘ. * ܘܫܩܠܘ ܩܨܝܐ ܬܪܬܥܣܪ ܩܘܦܝܢܝܢ ܟܕ ܡܠܝܢ. ܘܡܢ ܢܘܢܐ.
44 45 * ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܐܟܠܘ ܠܚܡܐ . ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ. * ܘܡܚܕܐ ܐܠܨ
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܢܣܩܘܢ ܠܣܦܝܢܬܐ . ܘܢܩܕܡܘܢܝܗܝ ܠܥܒܪܐ ܠܒܝܬ ܨܝܕܐ . ܥܕ
46 ܗܘ ܫܪܐ ܠܟܢܫܐ. * ܘܟܕ ܫܪܐ ܐܢܘܢ . ܐܙܠ ܠܛܘܪܐ ܠܡܨܠܝܘ. * ܩܪܝܢܐ ܕܟܠܝܘܡ
47 ܓܘܢܝܐ * ܡܛ * ܘܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ . ܣܦܝܢܬܐ ܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܡܨܥܬ ܝܡܐ. ܘܗܘ
48 ܠܚܘܕܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܚܙܐ ܐܢܘܢ ܕܡܫܬܢܩܝܢ ܟܕ ܕܪܝܢ. ܪܘܚܐ ܓܝܪ ܠܘܩܒܠܗܘܢ
ܗܘܬ. ܘܒܡܛܪܬܐ ܪܒܝܥܝܬܐ ܕܠܠܝܐ . ܐܬܐ ܠܘܬܗܘܢ ܝܫܘܥ ܟܕ ܡܗܠܟ ܥܠ ܡܝܐ. ܘܨܒܐ ܗܘܐ
49 ܕܢܥܒܪ ܐܢܘܢ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܚܙܐܘܗܝ ܕܡܗܠܟ ܥܠ ܡܝܐ . ܘܣܒܪܘ ܠܗܘܢ ܕܚܙܘܐ ܗܘ
50 ܕܓܠܐ. ܘܩܥܘ. * ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܚܙܐܘܗܝ ܘܐܬܕܠܚܘ. ܘܡܚܕܐ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܘܐܡܪ
51 ܠܗܘܢ. ܐܬܠܒܒܘ . ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. * ܘܣܠܩ ܠܘܬܗܘܢ ܠܣܦܝܢܬܐ ܘܫܠܝܬ ܪܘܚܐ
52 ܘܛܒ ܡܛܒ ܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܒܢܦܫܗܘܢ. * ܠܐ ܓܝܪ ܐܣܬܟܠܘ ܗܘܘ ܡܢ ܠܚܡܐ ܗܘ.
53 54 ܡܛܠ ܕܠܒܗܘܢ ܡܥܒܝ ܗܘܐ. * ܘܟܕ ܥܒܪܘ ܠܥܒܪܐ . ܐܬܘ ܠܐܪܥܐ ܕܓܢܣܪ. * ܘܟܕ ܢܦܩܘ
55 ܡܢ ܣܦܝܢܬܐ . ܡܚܕܐ ܐܫܬܘܕܥܘܗܝ ܐܢܫܐ ܕܐܬܪܐ. * ܘܪܗܛܘ ܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܗܘ
ܘܫܪܝܘ ܡܩܪܒܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫ ܒܝܫ ܥܒܝܕܝܢ . ܟܕ ܫܩܝܠܝܢ ܠܗܘܢ ܒܥܪܣܬܐ ܠܐܝܟܐ
56 ܕܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܕܐܝܬܘܗܝ. * ܘܐܝܟܐ ܕܥܐܠ ܗܘܐ ܠܩܘܪܝܐ ܘܠܡܕܝܢܬܐ . ܒܫܘܩܐ ܣܝܡܝܢ
ܗܘܘ ܟܪܝܗܐ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ . ܕܐܦ ܠܟܢܦܐ ܕܠܒܘܫܗ ܢܬܩܪܒܘܢ.
ܘܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܠܗ . ܡܬܐܣܝܢ ܗܘܘ.

Et accepit illos quinque panes & duos pisces, & suspexit in cœlum, ac benedixit, fregitque panem, & dedit discipulis suis ut apponerent eis: & illos duos pisces partiti sunt 41
inter omnes. Comederuntque omnes, & 42
saturati sunt. Et sustulerunt fragmentorum 43
duodecim cophinos plenos, & ex piscibus.
Erant autem qui comederant panem, quin- 44
quies mille viri. Et statim coëgit discipu- 45
los suos conscendere navim, & trajicere ante ipsum in ulteriorem ripam ad Bethsaidam, dum ipse dimitteret turbas. Quumq; 46
dimisisset eos, profectus est in montem ut orare.

Lectio quotidiana generaliter. 17.

Quum autem esset vespera, navis erat in me- 47
dio maris, & ipse solus in terra. Et vidit 48
eos vexatos dum sulcarent mare: ventus enim eis adversus erat. vigiliâ verò quartâ noctis venit ad eos Jesus dum ambularet super aquas: volebatque eos præterire. Illi autem 49
viderunt eum ambulantem super aquas, & reputârunt apud se visionem esse fallacem, & exclamârunt. Omnes enim viderunt eum, 50
& timuerunt. Et ipso momento collocutus est eis, & dixit eis; Bono estote animo, ego sum: ne timeatis. Et ascendit ad eos in 51
navem, & conquievit ventus: & vehementer admirabantur atque obstupescebant apud se. Non enim intellexerant ex pane illo, 52
propterea quòd cor eorum crassum erat. Quumque trajecissent, venerunt in terram Ghenesar. Et quum exissent è navi, eo mo- 53
mento senserunt eum viri regionis illius. Et 54
percurrerunt universam terram illam, cœ- 55
peruntque adducere eos qui variis malis affecti erant, bajulantes eos in grabbatis, quò loci audiebant eum esse. Et quocunque in- 56
grederetur in pagos & urbes, in plateis ponebant infirmos, efflagitabantque ab eo ut vel fimbriam tantùm vestimenti ejus tangerent: & ii omnes qui tangebant eum, sanabantur.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

41 * ان پنج نان ودو ماهي را ستد * ودر اسمان نگاه کرد * وبرکت نهاد وانرا شکست * وبشاگردان
42 خود داد تا [پیش ایشان نهادند وآن دو ماهي نیز] بریشان بخش کردند * همگان *
43 [خوردند و] سیر شدند * وافزوني نان پارها که پیش مردم مانده بود جمع کردند *
44 وازماهي نیز * دوازده سپد پر شد * وشماران مردم [که خوردند] پنج هزار بودند
45 * بیست هفت رفتن مسیح بر روي آب دریا * وازانجا بشاگردان خود † فرمود *
که در کشتي نشینند * وازو پیشتر بروند در بیت صیدا * وقتي که خلق را دستوري داد *
46 47 * وخود بر کوه رفت تا نماز کند * * چون شب در آمد کشتي در دریا بود * واو تنها بر زمین *
48 * ودید که در رفتن زحمت مي کشند * سبب انك باد برابر ایشان بود * ودر چهارم بخش از
شب عیسي † پیش ایشان آمد * بر روي اب دریا همچو بر خشکي مي رفت * مي خواست که
49 از ایشان * بگذرد * * ایشان اورا دیدند که بر روي آب مي رفت * پنداشتند † دروغ
50 وخیالست * بانك زدند * سبب انك ترسیدند * مسیح با ایشان سخن گفت * وفرمود مترسید * منم منم

Tunc *illos quinq; panes & duos pi-* 41
sces accepit, & in cœlum intuitus est, & benedictione adbibitâ panes fregit; & discipulis suis dedit, ut illis apponerent: illos quoque duos pisces partiti sunt illis. Et *omnes* 42
comederunt & saturati sunt. Et re- 43
liquias panis, fragmenta quæ coram hominibus remanserant, congregârunt, & de piscibus etiam, duodecim corbes impleti erant. Numerus 44
autem illorum virorum, qui comederant, quinque millia erant.

XXVII. Incessus Christi super faciem aquæ maris.

Ac deindè discipulis suis jussit ut 45
navigium inscenderent, & eum præcederent in Bethsaidam, tempore quo populum dimitteret. Et ipse in mon- 46
tem ascendit ut oraret. Cùm nox in- 47
isset, navigium in mari erat & ipse solus in terra. Et vidit quòd in pro- 48
grediendo ærumnam exantlarent, eâ de causa quòd ventus illis adversus esset: et in quarta parte noctis Jesus ad illos accessit, in superficie aquæ maris tanquam in arida incedens, &c voluit ab eis transire. Illi eum vi- 49
dentes, quòd in superficie aquæ incederet, putaverant quod *visio falsa & spectrum esset:* & *vociferati sunt; Eò quòd timerent. Jesus eos* 50
allocutus est, & dixit; Ne *timete, ego sum, ego sum.*

Verſio VULGATA LATINA.

41 Et acceptis quinque panibus, & duobus piſcibus, intuens in cœlum, benedixit, &
42 fregit panes, & dedit diſcipulis ſuis, ut ponerent ante eos: & duos piſces diviſit
43 omnibus. Et manducaverunt omnes, & ſaturati ſunt. Et ſuſtulerunt reliquias,
44 fragmentorum duodecim cophinos plenos, & de piſcibus. Erant autem qui man-
45 ducaverunt quinque millia virorum. Et ſtatim coëgit diſcipulos ſuos aſcendere
46 navim, ut præcederent eum trans fretum ad Bethſaidam, dum ipſe dimitteret popu-
47 lum. Et cùm dimiſiſſet eos, abiit in montem orare. Et cùm ſerò eſſet, erat navis
48 in medio mari, & ipſe ſolus in terra. Et videns eos laborantes in remigando (erat
enim ventus contrarius eis) & circa quartam vigiliam noctis venit ad eos ambulans
49 ſupra mare: & volebat præterire eos. At illi ut viderunt eum ambulantem ſupra
mare, putaverunt phantaſma eſſe, & exclamaverunt. Omnes enim viderunt eum, 50
& conturbati ſunt. Et ſtatim locutus eſt cum eis, & dixit eis; Confidite, ego ſum,
nolite timere. Et aſcendit ad illos in navim, & ceſſavit ventus. Et plus magìs in- 51
tra ſe ſtupebant: Non enim intellexerunt de panibus: erat enim cor eorum ob- 52
cæcatum. Et cùm transfretâſſent, venerunt in terram Geneſareth, & applicue- 53
runt. Cúmque egreſſi eſſent de navi, continuò cognoverunt eum: Et percurren- 54
tes univerſam regionem illam, cœperunt in grabatis eos, qui ſe malè habebant, cir- 55
cumferre, ubi audiebant eum eſſe. Et quocunque introibat, in vicos, vel in villas, 56
aut civitates, in plateis ponebant infirmos, & deprecabantur eum, ut vel fimbriam
veſtimenti ejus tangerent: & quotquot tangebant eum, ſalvi fiebant.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* واخذ الخمس الخبزات والحوتين ونظر الي السماء وبارك وكسر الخبز * واعطي تلاميذه 41
ليقدموا اليهم * وقسم الحوتين للجمع * فاكلوا جميعا وشبعوا * ورفعوا من الكسر ومن 42 43
الحوتين اثني عشر زنبيلا مملوة * وكان عدد الاكلين خمسة الف رجل * 44

* الفصل العشرون *

* وللوقت كلف تلاميذه ان يركبوا السفينة وان يسبقوه الي العبر نحو بيت صيدا لينطلق 45
هو الجماعة * فلما ودعهم ذهب الي الجبل ليصلي * فلما كان المساء كانت السفينة وسط 46 47
البحر وهو وحده قايما علي الارض * فلما راهم متعبين لان الريح كانت من قدامهم فوافاهم 48
في الهجعة الرابعة من الليل ماشيا علي البحر وكان يريد يجوزهم * فلما راوه يمشي علي البحر 49
ظنوه خيالا فصاحوا * لانهم ابصروه كلهم واضطربوا * فخاطبهم للوقت قايلا لهم تقووا انا 50
هو لا تخافوا * وصعد معهم في السفينة فسكنت الريح * فبهتوا جدا وتعجبوا * لانهم لم 51 52
يفهموا امر الخبز لان قلوبهم كانت مطموسة * فلما عبروا جاوا الي ارض جاناسر وارسوا * 53
* وخرجوا من السفينة وللوقت عرفه اهل تلك البلاد كلها * واسرعوا بالمرضي علي الاسرة 54 55
من قري ومدن وحقول الي حيث كان * وكانوا يضعون المرضي في الاسواق ويسالونه ان 56
يلمسوا طرف ثوبه * وكان كل من لمسه خلص *

Et accepit quinque panes, & duos piſces: & ſuſpexit in cœlum, & benedixit, & fregit panem, & dedit diſcipulis ſuis ut porrigerent eis: & diviſit duos piſces populo. 41 *Et manducaverunt omnes,* 42 *& ſaturati ſunt. Et ſuſtulerunt ex fragmentis & ex duobus piſcibus duodecim* 43 *cophinos plenos. Erat autem numerus* 44 *manducantium, quinque millia virorum.*

Sectio vigeſima.

Et ſtatim urſit diſcipulos ſuos ut conſcenderent navim, & præcederent eum trans fretum verſùs Bethſaida; ut dimitteret ipſe turbam. 45 *Et cùm valedixiſſet eis, recepit ſe in montem ut oraret.* 46 *Et cùm eſſet ſerò, erat navis in medio maris, & ipſe ſolus ſtans ſuper terram.* 47 *Et cùm vidiſſet eos laborantes, quia ventus erat ex adverſo illis, venit ad eos in vigilia quarta noctis ambulans ſuper mare: & volebat præterire eos.* 48 *Cúmque vidiſſent eum ambulare ſuper mare, putaverunt eum eſſe phantaſma, & exclamaverunt:* 49 *Quoniam ipſi viderunt eum omnes, & conturbati fuerunt. Sed ſtatim allocutus eſt eos, dicens illis; Roboramini, ego ſum: ne timeatis.* 50 *Et aſcendit cum eis in navim, & quievit ventus.* 51 *Et ſtupuerunt, & mirati ſunt vehementer. Quia non intellexerunt rem panis: corda enim eorum erant excæcata.* 52 *Et cùm transfretâſſent, venerunt in terram Geneſar. Et ancboras jecerunt,* 53 *Et exierunt de navi. Et continuò cognoverunt eum incolæ illius regionis totius.* 54 *Et accurrerunt cum infirmis ſuper lectos de caſtellis, & civitatibus, & agris eò loci ubi erat.* 55 *Et ponebant infirmos in plateis, & deprecabantur eum ut tangerent fimbriam veſtimenti ejus: & quicunque tetigit eum, ſalvus factus eſt.* 56

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

41 ወነሥአ፡ኀምስተ፡ኅብስተ፡ወክልኤተ፡ዓሣተ፡ወነጸረ፡ሰማየ፡ወባረከ፡ወፈተተ፡ኅ
ብስተ፡ወወሀቦሙ፡ለአርዳኢሁ፡ያቅርቡ፡ሎሙ፡ወከፈሎሙ፡ለኵሎሙ፡እምክልኤቲ፡
42 ዓሣትኒ፡፡ ወበልዑ፡ኵሎሙ፡ወጸግቡ፡፡ ወዘአግሐሡ፡ዘተርፈ፡ፍትፋተ፡መል
43 አ፡ዓሠርተ፡ወክልኤተ፡መሣይምተ፡ወእምዓሣሁኒ፡፡ ወእለሰ፡በልዕዎ፡ለውእቱ፡
44 ኅብስት፡ዕደው፡ኃምሳ፡ምእት፡፡ ወአገበሮሙ፡ሶቤሃ፡ለአርዳኢሁ፡ይዕረጉ፡ሐ
45 መረ፡ወይቅድምዎ፡ማዕደተ፡ቤተ፡ሰይደ፡እስከ፡ይስአሮሙ፡ለአሕዛብ፡፡ ወፈነዎ
46 ሙ፡ወኀለፈ፡እምህየ፡ወዓርገ፡ደብረ፡ከመ፡ይጸሊ፡፡

በእንተ፡ዘከመ፡ሖረ፡ዲበ፡ባሕር፡፡

47 ወመሰዮ፡ሀለወት፡ሐመር፡ማእከለ፡ባሕር፡ወውእቱሰ፡ባሕቲቱ፡ሀሎ፡ውስተ፡ደብር፡፡
48 ወርእዮሙ፡እንዘ፡ይትመነደቡ፡ወያሐምሞሙ፡ነፋስ፡እስመ፡ነፋስ፡እምገጾሙ፡ው
እቱ፡፡ ወበራብዕት፡ሰዐት፡ሌሊት፡መጽአ፡ኀቤሆሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡እንዘ፡ይሖውር፡
49 ዲበ፡ባሕር፡ወፈቀደ፡ይትረሐቆሙ፡፡ ወሶበ፡ርእይዎ፡ዲበ፡ባሕር፡ይሖውር፡መሰሎ
50 ሙ፡ጋኔን፡፡ ወእለሰ፡ኵሎሙ፡ርእይዎ፡ደንገፁ፡ወአውየዉ፡፡ወነበቦሙ፡ሶቤሃ፡ወይ
51 ቤሎሙ፡ተአመኑ፡ከመ፡አነ፡ውእቱ፡ወኢትፍርሁ፡፡ ወዓርገ፡ኀቤሆሙ፡ውስተ፡
52 ሐመር፡ወኀደገ፡ነፋስ፡ወፈድፋደ፡ተደሙ፡ወአንከርዎ፡፡ ወእምዝ፡ኅብስት፡ኢለበ
53 ውዎ፡እስመ፡ጽሉል፡ልቦሙ፡፡ ወዓደዉ፡ወበጽሑ፡ምድረ፡ጌንሴሬጥ፡ወአር
54 ሰዩ፡ህየ፡፡ ወወፂኦሙ፡እምሐመር፡አእመርዎ፡ሶቤሃ፡፡ ወሮጹ፡ውስ
55 ተ፡ኵሉ፡በሐውርት፡ወአምጽኡ፡ድውያነ፡በዓራታት፡ወይወስድዎ፡ኀበ፡ሰምዑ፡
56 ሀሎ፡፡ ውስተ፡አህጉር፡ወአዕጻደት፡ኀበ፡ቦአ፡ወውስተ፡መሣያጥት፡ያነብ
ርዎሙ፡ለድውያን፡ወያስተበቍዕዎ፡ከመ፡ይገሥሡ፡ጽንፈ፡ልብሱ፡፡ ወኵሎ
ሙ፡እለ፡ገሰስዎ፡ይሐይዉ፡፡

Et accepit quinque panes, & duos piſces, & reſpexit cœlum, & benedixit, & fre- 41
git panes; & dedit diſcipulis ſuis adponere eis: & diviſit omnibus de duobus 42
piſcibus. Et manducaverunt omnes, & ſaturati ſunt. Et quod ſuſtulerunt re- 43
liquiarum fragmentorum complevit duodecim cophinos, & ex piſcibus. Et 44
manducantes hunc panem viri *erant* quinquageſies centum. Et adegit ſtatim 45
diſcipulos ſuos aſcendere navim, & præcedere eum in ulterius Bethſaidæ, dum
ipſe abſolveret populos. Et dimiſit eos, & abiit illinc, & aſcendit ad montem 46
ut oraret.

De hoc quod ſuper mare ambulavit.

Et quum ſerò eſſet, fuit navis *in* medio maris, & ipſe ſolus fuit in monte. Et vidit 47
eos vexatos, & affligebat eos ventus, quoniam ventus è facie illorum erat: & in 48
quarta hora noctis acceſſit ad eos Dominus Jeſus ambulans ſuper mare; & voluit
præterire eos. Et quando vidiſſent eum ſuper mare ambulare, videbatur iis 49
quaſi dæmon. Et iſti omnes videndo eum conturbati fuerunt, & clamaverunt: 50
& loquutus eſt iis ſtatim, & dixit iis; Confidite, quòd ego ſum; & ne timete. Et 51
aſcendit ad eos in navim, & ceſſavit ventus: & magìs obſtupuerunt, & admi-
rati ſunt eum. Et de panibus non intellexerunt eum, quia obumbratum erat 52
cor eorum. Et tranſiverunt & venerunt *ad* terram Genezerat, & conſtitue- 53
runt ibi. Et exeuntes è navi ſtatim cognoverunt eum. Et cucurrerunt in 54
omnes regiones, & adduxerunt infirmos in lectis, & adducebant ubi audiviſſent 55
eum eſſe. In civitatibus, et vicis ubi intrâſſent, et in plateis ponebant infirmos, 56
et precabantur eum ut tangerent fimbriam veſtimenti ejus: et omnes qui tan-
gebant eum ſervabantur.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* پيش ايشان در كشتي بالا رفت * وباد ساكن شد * سخت بعجب † در ماندند * ودر 51
نفس خود حيران † شدند * * كه دل ايشان كند † بود ومسيح را نيك در نيافته بودند * 52
* وچون از دريا كذشتند * در زمين قنسرين آمدند * بيست هشت انجا كه رنجورانرا 53
بر تختها بر راه مي نهاد * [چون از كشتي بدر امد] كسان ان ولايت دريافتند كه 54
مسيح با شاكردان مي كذرد * * همه پيش باز دويدند * وهر كجا رنجور وبيمار بود * بر تختها 55
نهاده * وبسته * بر كذركاه او مي آوردند * وبهر ده وشهر كه در مي رفت * رنجورانرا در پاي 56
او مي آوردند * وازو مي خواستند * كه در دامن پوشش او برسند * وهر كه بدو مي رسيد
خوش مي شد *

Et ad eos in navem aſcendit, et ventus ſedatus eſt: ſumma in admiratione hæſerunt, & in ſeipſis obſtupuerunt. 51 *Nam cor illorum hebes erat, & Chriſtum bene [illegible]xerant.* 52 *Et cùm mare tranſiiſſent, in terram Kennaſrin venerunt.* 53

XXVIII. Ubi ægrotos in lectis juxta viam ponebant.

Cùm è navi egreſſus eſſet, homines illius regionis intellexerunt, quòd Chriſtus cum diſcipulis ſuis tranſiret. 54 *Et omnes ultrò citróque curſabant, & ubicunque ægrotus aut infirmus eſſet, lectis impoſitos & alligatos quò tranſiturus erat ferebant.* 55 *Et quemcunque pagum aut oppidum ingreſſus eſt, ægrotos ad pedes ejus attulerunt, & ab eo petebant ut laciniam veſtimenti ejus attingerent: & quicunque eum attigit ſalvus erat.* 56

CAP. VII. ζ.

ΙΗ΄

Et conveniunt ad eum Phariſæi, & quidam *Scribarum* venientes ab Hie-
1 ΚΑὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καί τινες τῶν Γραμματέων ἐλθόντες ἀπὸ Ἱε-
roſolymis. Et *videntes* quoſdam *diſcipulorum* ejus cōmunib⁹ manib⁹, *hoc* eſt, *illo-*
2 ροσολύμων. Καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσὶ, τοῦτ᾽ ἔστιν, ἀνί-
tis, *edentes* panes, *incuſârunt*. *Nam* Phariſæi & omnes Judæi, ſi
3 πτοις, ἐσθίοντας (α)ἄρτους, ἐμέμψαντο. Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν
non pugillatim laverint manus, non manducant, tenentes traditionem ſenio-
μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέ-
rum: Et à foro, *ſi non* baptizentur, non comedunt: & alia multa ſunt, quæ
4 ρων· Καὶ (β) ἀπὸ ἀγορᾶς, ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν, ἃ
aſſumpſerunt prehendere, *lotiones poculorum*, & *ſextariorum*, & æramentorũ, & lectorum. *De-*
5 παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων, καὶ ξεστῶν, καὶ χαλκίων, καὶ κλινῶν. Ἔ-
inde interrogant eum Phariſæi & Scribæ; Quarè diſcipuli tui non ambu-
πειτα ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς, Διατί οἱ μαθηταί σου οὐ περιπα-
lant juxta traditionem ſeniorum, ſed *illotis* manibus mãducant panem? Ille
6 τοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ἀνίπτοις χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον; Ὁ
verò reſpondens, dixit eis; *Quòd pulchrè* prophetavit *Eſaias* de vobis hypo-
δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι καλῶς προεφήτευσεν (γ) Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑπο-
critis, ſicut ſcriptum eſt; Hic populus labiis me honorat, *at* cor eorum lon-
κριτῶν, ὡς γέγραπται, Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤ-
gè *abeſt* à me. *Fruſtrà* autem colunt me, docentes doctrinas, præcepta
7 ρω ἀπέχει ἀπ᾽ ἐμοῦ. Μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα
hominum. Relinquentes enim mandatum Dei, *prehenditis traditionem* homi-
ἀνθρώπων. Ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώ- 8
num, *lotiones ſextariorum*, & *poculorum*: & alia ſimilia *ejuſmodi* multa faci-
πων, (δ)βαπτισμοὺς ξεστῶν, καὶ ποτηρίων· (ε) καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖ-
tis. Et dicebat illis; *Pulchrè abrogatis mandatum* Dei, ut traditionem
τε. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν 9
veſtram ſervetis. Moyſes enim dixit; Honora patrem tuum, & matrem tuam: &,
ὑμῶν τηρήσητε. Μωσῆς γὰρ εἶπε, Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα σου· καὶ, 10
Maledicens patri vel matri morte *finiatur*. Vos autem dicitis; Si di-
Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω. Ὑμεῖς δὲ λέγετε, (ζ) Ἐὰν εἴ- 11
xerit homo patri vel matri; Corban, (quod eſt, donum) quod *ſi* ex me, *juva-*
πῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, Κορβᾶν, (ὅ ἐστι, δῶρον) ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ, ὠφελη-
beris. Et non *ampliùs ſinitis* eum quicquam facere patri ſuo, aut matri *ſuæ*,
θῇς. Καὶ οὐκέτι ἀφίετε αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτοῦ, ἢ τῇ μητρὶ αὐτοῦ, 12
Irritum facientes verbum Dei *traditione veſtrâ* quam tradidiſtis: & ſimilia
Ἀκυροῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν ᾗ παραδώκατε· καὶ παρόμοια 13
hujuſmodi multa facitis. Et advocans *omnem* turbam, dicebat illis;
τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. Καὶ προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄχλον, ἔλεγεν αὐτοῖς, 14
Audite me omnes, & intelligite. Nihil eſt extra hominem introiens in
Ἀκούετέ μου πάντες, καὶ συνίετε. Οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς 15
eum, quod *poteſt* eum *communicare*: ſed *exeuntia ab eo*, illa ſunt
αὐτὸν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ ἐκπορευόμενα ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστι
communicantia hominem.
τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον.

MS. A. (α) ἄρτους * Οἱ γὰρ (β) ἀπ᾽ ἀγορᾶς, (γ) περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας τοῦ (δ) βαπτισμοῦ (ε) καὶ παρόμοια (ζ) Ὃς ἂν εἴπῃ

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܕܟܪܘܙܘܬܗ ܕܡܪܩܘܣ * ܚܝ * ܩܦܠܐܘܢ * ܙ *

* ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬܗ ܦܪܝܫܐ ܘܣܦܪܐ ܕܐܬܘ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. * ܘܚܙܘ ܠܐܢܫܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ 1 2
ܕܠܚܡܐ ܐܟܠܝܢ ܟܕ ܠܐ ܡܫܝܓܢ ܐܝܕܝܗܘܢ ܘܐܬܪܥܡܘ. * ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܝܗܘܕܝܐ ܘܦܪܝܫܐ. 3
ܐܢ ܗܘ ܕܒܚܦܝܛܘܬܐ ܠܐ ܡܫܝܓܝܢ ܐܝܕܝܗܘܢ. ܠܐ ܠܥܣܝܢ. ܡܛܠ ܕܐܚܝܕܝܢ ܡܫܠܡܢܘܬܐ
ܕܩܫܝܫܐ. * ܘܡܢ ܫܘܩܐ ܐܢ ܠܐ ܥܡܕܝܢ ܠܐ ܠܥܣܝܢ. ܘܣܓܝܐܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܐܝܬ ܕܩܒܠܘ 4
ܕܢܛܪܘܢ. ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܟܣܐ ܘܕܩܣܛܐ ܘܕܡܐܢܝ ܢܚܫܐ ܘܕܥܪܣܬܐ. * ܘܫܐܠܘܗܝ ܣܦܪܐ 5
ܘܦܪܝܫܐ. ܠܡܢܐ ܬܠܡܝܕܝܟ ܠܐ ܡܗܠܟܝܢ ܐܝܟ ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܩܫܝܫܐ. ܐܠܐ ܟܕ ܠܐ ܡܫܝܓܢ
ܐܝܕܝܗܘܢ ܐܟܠܝܢ ܠܚܡܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܦܝܪ ܐܬܢܒܝ ܥܠܝܟܘܢ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ 6
ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܥܡܐ ܗܢܐ ܒܣܦܘܬܗ ܗܘ ܡܝܩܪ ܠܝ. ܠܒܗܘܢ ܕܝܢ
ܣܓܝ ܪܚܝܩ ܡܢܝ. * ܘܣܪܝܩܐܝܬ ܕܚܠܝܢ ܠܝ. ܟܕ ܡܠܦܝܢ ܡܘܠܦܢܐ ܕܦܘܩܕܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. 7
* ܫܒܩܬܘܢ ܓܝܪ ܦܘܩܕܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܚܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. 8
ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܟܣܐ ܘܕܩܣܛܐ. ܘܣܓܝܐܬܐ ܐܟܘܬ ܗܠܝܢ ܕܡܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܦܝܪ 9
ܡܥܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܦܘܩܕܢܗ ܕܐܠܗܐ ܕܬܩܝܡܘܢ ܡܫܠܡܢܘܬܟܘܢ. * ܡܘܫܐ ܓܝܪ ܐܡܪ. ܝܩܪ 10
ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ. ܘܡܢ ܕܡܨܛܪܐ ܠܐܒܐ ܐܘ ܠܐܡܐ. ܡܘܬܐ ܢܡܘܬ. * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. 11
ܐܢ ܢܐܡܪ ܓܒܪܐ ܠܐܒܘܗܝ ܐܘ ܠܐܡܗ. ܩܘܪܒܢܝ ܡܕܡ ܕܬܬܗܢܐ ܡܢܝ. * ܘܠܐ ܫܒܩܝܢ ܐܢܬܘܢ 12
ܠܗ ܕܢܥܒܕ ܡܕܡ ܠܐܒܘܗܝ ܐܘ ܠܐܡܗ. * ܘܡܣܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܡܛܠ 13
ܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܐܫܠܡܬܘܢ. ܘܕܡܝܢ ܠܗܠܝܢ ܣܓܝܐܬܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ 14
ܠܟܠܗ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܡܥܘܢܝ ܟܠܟܘܢ ܘܐܣܬܟܠܘ. * ܠܝܬ ܡܕܡ ܕܠܒܪ ܡܢ 15
ܒܪܢܫܐ ܗܘ. ܘܥܐܠ ܠܗ. ܕܡܫܟܚ ܡܛܡܐ ܠܗ. ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܢܦܩ ܡܢܗ. ܗܘ ܗܘ ܡܛܡܐ ܠܒܪܢܫܐ.

Medio jejunio. 18.

CAP. VII.

ET congregati ſunt ad eum Phariſæi & 1
ſcribæ qui venerant ab Ieruſalem. Et vide- 2
runt quoſdam ex diſcipulis ejus edentes pa-
nem, illotis ipſorum manibus, & conqueſti
ſunt. Omnes enim Judæi & Phariſæi, niſi cu- 3
rioſè abluerint man⁹ ſuas, non comedunt, pro-
pterea ꝙ tenent traditionẽ ſeniorũ. Et à fo- 4
ro *empta*, niſi lavent, non comedunt: & mul-
ta alia ſunt quæ receperunt obſervanda, *nem-
pe* lotiones calicũ, & œnophororũ, vaſorum-
que æneorũ, atq; lectorum. Et interrogave- 5
runt eum Scribæ et Phariſæi, Quare diſcipuli
tui non ambulant juxta traditionẽ ſeniorũ,
ſed non lotis manib⁹ ſuis comedunt panem?
Ipſe verò dixit eis, Pulchrè vaticinat⁹ eſt cō- 6
tra vos Eſaias propheta, hypocritæ, ſicut ſcri-
ptum eſt, Popul⁹ iſte labiis me honorat, cor
autẽ eorũ admodum elongatũ eſt à me. Fru- 7
ſtráq; reverentur me, quum doceant doctri-
nas mandatorũ filiorũ hominũ. Deſeruiſtis 8
enim mandata Dei, & tenuiſtis traditionem
hominum, lotiones calicũ & lagenarũ, mul-
taque his ſimilia. Dixit eis, Bellè deprimitis 9
mandatum Dei, ut confirmetis traditionem
veſtram. Moſes enim dixit, Honora patrẽ tuũ 10
et matrẽ tuam: &, Qui maledixerit patri aut
matri, morte moriatur. Vos autẽ dicitis, Si 11
dixerit quiſpiam patri ſuo aut matri ſuæ, Ob-
latio mea id rei eſt, ut à me lucreris. Nec per- 12
mittitis ei ut quicquam præſtet patri ſuo aut
matri ſuæ. Et ſpernitis ſermonẽ Dei propter 13
traditionẽ quam tradidiſtis: & ſimilia hujuſ-
cemodi multa facitis. Et advocavit Jeſus tur- 14
bam univerſam, ac dixit eis; Audite me,
vos omnes, & intelligite: Nihil eſt quod 15
extra hominem ſit & intret in eum, poſſit eũ
contaminare: ſed quod exit ab eo, illud con-
taminat hominem.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

بيست نه   براي دست شستن وهرچه ادمي را پليد كند

* روزي معتزلان ونويسندكان * كه از اورشليم آمده † بودند * وپيش او نشسته * * بديدند كه 1 2
شاكردان بي دست شستن † نان مي خورند * ويهوديان * ومعتزلان * از پيران † پند كرفته بودند * 3
وقبول كرده * كه زودتر دست بشويند * انكه چيزي خورند * * واز بازارها تا شسته نشوند نخورند * 4
وبسيار چيزهاء † ديكر هست انك قبول † كرده بودند * چون شستن كاسه * وكوزه * والتهاء مسين *
وتختها * * نويسندكان ومعتزلان ازو پرسيدند * چرا شاكردان تو بموجب سپارش پيران روان 5
نمي شوند * الا بي دست شستن نان مي خورند * * او بديشان كفت خوش پيغمبري كرد بهر شما 6
ايشعياي † پيغمبر * اي منافقان انچنانك نبشته شد نبوت اين خلق بلب مرا حرمت مي
دارند * ودل ايشان بغايت از من دورست * * وبيهوده مرا مي پرستند * براي انك تدبيرها 7
وسپارش آدميان † مي اموزند * * وسپارشهاء خدارا رها كردند * وازان ادميانرا كرفتند * شستن 8
كاس وكوزه * ومانند اين بسيار * بديشان كفت * سپارش خدايرا كذاشتيد * وسپارش ادميانرا كرفتيد * 9

XXIX. De lotione manuum, & quid hominem polluat.

CAP. VII.

DIe quodam Phariſæi & Scri- 1
bæ, qui ex Hieroſolyma venerant,
& coram eo conſidebant, Viderunt 2
quòd diſcipuli ſine manuum lotione
panem comederent. Judæi autem, 3
& Phariſæi à ſenioribus ritum ac-
ceptum retinebant, ut priùs manus
lavarent, poſtea cibum caperent. Et à 4
foris empta, *quamdiu lota non fue-*
rint, non comederent: & multa alia
ſunt quæ acceperant; velut lotio-
nem poculorum, & urceorum, &
utenſilium æneorum, & lectorum.
Scribæ & Phariſæi ab eo perconta- 5
ti ſunt; Quare diſcipuli tui ad præ-
ſcriptum traditionis ſeniorum non
incedunt, ſed abſque manuum loti-
one panem comedunt. Ipſe illis di- 6
xit; Benè vaticinium fecit de vobis
Eſaias Propheta, ô hypocritæ, quem-
admodum ſcriptum eſt:

Prophetia.

Hic populus labio me honore affici-
unt, at cor eorum à me longiſſimè
abeſt. Fruſtrà verò me colunt, eò 7
quòd inſtituta & traditionem homi-
num doceant. Et mandata Dei de- 8
reliquerunt, & humana acceperunt,
lotionem poculorum & urceorum,
& ſimilia his multa. Dixit eti- 9
am illis; Mandatum Dei miſiſtis, &
traditionem hominum tenuiſtis.

Verſio VULGATA LATINA.

CAP. VII.

1 ET con eniunt a m Pharisæi, & quidam de Scribis, venientes ab Jeroſolymis.
2 Et cùm vidiſſent qu am ex diſcipulis ejus, communibus manibus, id eſt, non lotis,
3 ma ucare panes, vi eraverunt. Phariſæi enim, & omnes Judæi, niſi crebrò la-
4 int manus, non ma ducant, tenentes traditionem ſeniorum : Et à foro niſi ba-
tizentur, non comedu : & alia multa ſunt, quæ tradita ſunt illis ſervare, baptiſ-
mata calicum, & urceorum, & æramentorum, & lectorum : Et interrogabant e-
um Phariſæi, & Scribæ ; Quarè diſcipuli tui non ambulant juxta traditionem ſe-
6 niorum, ſed communibus manibus manducant panem ? At ille reſpondens, dixit
eis ; Benè prophetavit Iſaias de vobis hypocritis, ſicut ſcriptum eſt ; Populus hic
7 labiis me honorat, cor autem eorum longè eſt à me. In vanum autem me colunt,
docentes doctrinas & præcepta hominum. Relinquentes enim mandatum Dei, 8
tenetis traditionem hominum, baptiſma urceorum, & calicum : & alia ſimilia his fa-
citis multa. Et dicebat illis ; Benè irritum facitis præceptum Dei, ut traditionem 9
veſtram ſervetis. Moyſes enim dixit ; Honora patrem tuum, & matrem tuam. Et ; 10
Qui maledixerit patri, vel matri, morte moriatur. Vos autem dicitis ; Si dixerit 11
homo patri, aut matri ; Corban (quod eſt donum) quodcunque ex me, tibi pro-
fuerit : Et ultrà non dimittitis eum quidquam facere patri ſuo, aut matri, Reſcin- 12
dentes verbum Dei per traditionem veſtram, quam tradidiſtis : & ſimilia hujuſmo- 13
di multa facitis. Et advocans iterùm turbam, dicebat illis ; Audite me omnes, & in- 14
telligite. Nihil eſt extra hominem introiens in eum, quod poſſit eum coinquina- 15
re, ſed quæ de homine procedunt, illa ſunt quæ communicant hominem.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * الفصل الحادي والعشرون * ثم اجتمع اليه الفريسيون وقوم من الكتبة
2 الذين جاءوا من يروشليم * فنظروا الى قوم من تلاميذه ياكلون الطعام بغير غسل ايديهم
3 فلاموهم * لان الفريسيين وكل اليهود لا ياكلون الا بعد غسل ايديهم تمسكا بسنة شيوخهم *
4 * والذي يشترونه من الاسواق ان لم يغسلوه لا ياكلونه * واشياء اخر كثيرة تمسكوا بها
5 من غسل كؤوس وآلات وقصاع وقدور * وساله الكتبة والفريسيون لم لا تسير تلاميذك
6 كسنة المشيخة بل ياكلون بايدي وسخة * فاجابهم [يسوع] قائلا نعما تنبي عليكم اشعياء
7 النبي ايها المراوون * كما هو مكتوب ان هذا الشعب يكرمني بشفتيه وقلبه بعيد مني * باطلا
8 يعبدونني * اذ يعلمون تعليم وصايا الناس * لانكم تركتم وصايا الله وتمسكتم بوصايا الناس *
9 من غسل اقساط وكؤوس واواني واشياء اخر كثيرة شبه هذه تصنعون * ثم قال لهم اجيد
10 ان تتركوا وصايا الله وتحفظوا سنتكم * فان موسى قال اكرم اباك وامك ومن قال كلمة سو في
11 12 ابيه وامه فيموت موتا * وانتم تقولون ان الكرامة هي قربان * وان من لا يرفع قربانا عن ابيه
13 14 وامه فانه يهينهما * وابطلتم كلام الله من اجل سنتكم وتفعلون كثيرا مثل هذا * ثم دعا
15 الجمع الكبير وقال لهم اسمعوا مني كلكم وافهموا * ليس شي خارج عن الانسان يدخل فيه
يقدر ان ينجسه * لكن الذي يخرج من فم الانسان [هو الذي ينجس الانسان]

Sectio vigeſima prima.

CAP. VII.

DEinde convenerunt ad eum Phari- 1
ſæi & quidam è Scribis, qui venerunt
ab Jeroſolymis: Videruntq; nonnullos ex 2
diſcipulis ejus comedere cibum abſque
lotione manuum ſuarum, & arguerunt
eos. Nam Phariſæi & omnes Judæi non 3
manducant niſi poſt lotionem manuum
ſuarum, adhærentes legi ſeniorum ſuo-
rum. Et quod emunt ex plateis, ſi non 4
lavent illud, non comedunt illud; & res
alias multas obſervant circa lotionem
calicum, & vaſorum, & paropſidum,
& ollarum. Itaque interrogaverunt eum 5
Scribæ & Phariſæi, Quare non ambu-
lant diſcipuli tui juxta legem ſeniorum,
ſed comedunt manibus immundis? Re- 6
ſpondit eis Jeſus, dicens; Benè prophe-
tavit de vobis Iſaias propheta, ô hypo-
critæ, ſicut eſt ſcriptum; Quòd hic po-
pulus honorat me labiis ſuis, & cor ejus
remotum eſt à me: In vanum colunt me, 7
docentes doctrinam præceptorum homi-
num. Nam reliquiſtis mandata Dei, & 8
tenuiſtis præcepta hominum, quoad lotio-
nem urceorum, & calicum, & vaſorum:
& res alias multas, quæ ſimiles ſunt his,
facitis. Tum ſubdidit eis, Num conſen- 9
taneum eſt omittere vos mandata Dei, &
ſervare ſtatuta veſtra? Nam Moyſes di- 10
xit, Honora patrem tuum & matrem tu-
am: &, Qui dixerit verbum nequitiæ in
patrem ſuum aut matrem ſuam, moria-
tur morte. Vos autem dicitis, Quòd ho- 11
nor eſt oblatio; Et quòd, Is qui non attol- 12
lit oblationem pro patre ſuo & matre ſuâ,
deſpicit illos. Et aboluiſtis verba Dei 13
propter leges veſtras: & facitis multa
ſimilia his. Deindè vocavit turbam ma- 14
gnam, & dixit eis; Audite me omnes
vos, & intelligite. Nulla res extrinſeca 15
homini, intrans in eum, poteſt illum co-
inquinare: ſed quod exit ex ore hominis,
hoc eſt quod coinquinat hominem.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ወተጋብኡ፡ኀቤሁ፡ጸሐፍት፡ወፈረሰዊያን፡መጺኦሙ፡እሉ፡ኢየሩሰሌም፡=፡ ወርእይዎ
2 ሙ፡ለአርደኢሁ፡እንዘ፡ይበልዑ፡እክለ፡ዘእንበለ፡ ይትኀፀቡ፡ እደዊሆሙ፡=፡ እስመ፡
3 ፈረሰዊያንሰ፡ ወኵሉ፡ አይሁድ፡ለእመ፡በሕቁ፡ ኢተኀፀቡ፡እደዊሆሙ፡ኢይበልዑ፡እክ
4 ለ፡እስመ፡ይዕቅቡ፡ትምህርቶሙ፡ለረበናት፡፡=፡ ወዘሂ፡እምሠያጥ፡ኢይበልዑ፡ለእ
መ፡ኢያጥመቅዎ፡በማይ፡ወበዕደ፤፡ብዙኀ፡ሕርመት፡ ዘይትዐቀቡ፡፡ ወያጠምቁ፡ጽዋ
ዓትኒ ፡ ወኰስኰስትኒ ፡ ወጸህራትኒ ፡ ወዓራታተ፡፡=፡

በእንተ ፡ እለ ፡ ኀደጉ ፡ ትእዛዘ፡ እግዚአብሔር፡፡=፡

5 ወይቤልዎ፡ጸሐፍት፡ ወፈረሰዊያን፡ ለምንት፡ኢይሐውሩ፡ አርደኢከ፡ በከመ፡ሠርዑ፡ጸ
6 ሐፍት፡ወፈረሰዊያን፡ወዘእንበለ፡ይትኀፀቡ፡እዴሆሙ፡ ይበልዑ፡ እክለ፡፡=፡ ወይቤሎ
ሙ፡መድልዋን፡ሠናየ፡ተነበየ፡ላዕሌክሙ፡ ኢሳይያስ፡ በከመ፡ጽሑፍ፡ ዝንቱ፡ሕዝብ፡በ
7 ከናፍሪሆሙ፡ያከብሩኒ፡ወያፈቅሩኒ፤ወበልቦሙሰ፡ ነዊኀ፡ ይርሕቁ፡እምኔየ፡=፡ ወከን
8 ቶ፡ያመልኩኒ፡ወይሜህሩ፡ሥርዓታተ፡ ትእዛዛተ፡ሰብእ፡=፡ ወይኅድጉ፡ ትእዛዛተ፡
እግዚአብሔር፡ወይዕቅቡ፡ትእዛዛተ፡ እጓለ፡ እመ፡ሕያው፡ጥምቀታተ፡ኰስኰስተ፡ጸ
9 ሃርታተ፡ጽዋዓት፡ወባዕለኒ፡ብዙኀ፡ ዘይመስሉ፡ ለዝንቱ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ርቱዕኑ፡
10 ትዕልዉ፡ትእዛዘ፡እግዚአብሔር፡ከመ፡ትዕቀቡ፡ትእዛዘ፡ርእስክሙ፡፡=፡ ወሙሴ፡ይ
ቤለክሙ፡አክብር፡አባከ፡ወእመከ፡ወዘአሕሠመ፡ቃለ፡ላዕለ፡ ላቡሁ፡ወእሙ፡ሞተ፡ለይ
11 ሙት፡፡=፡ ወአንትሙሰ፡ትብሉ፡ዘይቤሎ፡ለአቡሁ፡ ወላእሙ፡ቍርባን፡ ዘረባሕከ፡እ
12 ምኔየ፡ብሂለ፡=፡ ኢታበውሕዎ፡ምንተኒ፡እንከ፡ይግበር፡ለአቡሁ፡ ወለእሙ፡=፡ ወ
13 ትስዕሩ፡ ቃለ፡እግዚአብሔር፡ በእንተ፡ትእዛዝክሙ፡ ዘሠራዕክሙ፡ ወዒዲ፡ብዙኀ፡ ዘ
14 ይመስለ፡ዝንቱ፡ዘትገብሩ፡፡=፡ ወጸውዖሙ፡ከዕበ፡ ለሕዝብ፡ ወይቤሎሙ፡ሰምዑ፡
15 ኵልክሙ፡ወለብዉ፡=፡ አልቦ፡ ዘይበውእ፡ እምአፍአ፡ውስተ፡አፈሁ፡ለሰብእ፡ወይ
ክል፡ አርኵሶቶ፡ ዘእንበለ፡ደእሙ፡ ዘይወፅእ፡ እምልቡ፡ ለሰብእ፡ ውእቱ፡ ያረኵሶ፡
ለሰብእ፡=፡

CAP. VII.

ET congregati ſunt ad eum Scribæ & Phariſæi venientes qui Hieroſolymæ 1
erant. Et viderunt diſcipulos ejus edentes panem ſine ablutione manuum 2
ſuarum. Quoniam Phariſæi, & omnes Judæi ſi in ritu ejus non lave- 3
rint manus ſuas, non edunt panem: quia obſervant doctrinam Rabbinorum. Et 4
quod è foro *venit* non edunt niſi baptizent illud in aqua, & aliæ multæ *ſunt* pro-
hibitiones quas obſervant: & lavant pocula, & calices, & æramenta, & lectos.

De iis qui præcepta Dei miſſa faciunt.

Et dixerunt ei Scribæ, & Phariſæi, Quare non ambulant diſcipuli tui juxta conſti- 5
tutiones Scribarum, & Phariſæorũ, ſed ſine ablutione manuum ſuarum edunt pa-
nem ? Et dixit iis; Hypocritæ, benè prophetavit de vobis Eſaias, ſicut ſcriptũ eſt; 6
Hi populi cum labiis ſuis honorant me, & diligunt me, & in cordibus ſuis longè
remoti ſunt ſunt à me. Et fruſtrà colunt me, & docent conſtitutiones, mandata 7
hominũ. Et relinquunt mandata Dei, & obſervant mandata filiorũ hominũ, lo- 8
tiones calicum, pecuniarum, poculorum: & præterea multa quæ ſimilia ſunt huic.
Et dixit iis, Rectène irritũ facitis mandatũ Dei, ut ſervetis mandatum veſtrum? Et 9 10
Moyſes dixit vobis, Honora patrem tuũ, & matrem tuam: &, Qui maledixerit pa-
tri ſuo & matri ſuæ, moriendo morietur. Et vos dicitis, Qui dixit patri ſuo 11
vel matri ſuæ; Donum quod lucratus es, à me dicendum eſt. Et non permitti- 12
tis eum quicquam igitur præſtare patri ſuo, & matri ſuæ. Et irritum facitis 13
verbum Dei propter mandatum veſtrum quod ſtatuiſtis : & præterea multa
ſunt hujuſmodi ſimilia quæ facitis. Et vocavit iterum populos, & dixit iis; 14
Audite omnes vos, & intelligite. Non eſt quod intrat ab extra in os hominis, 15
quod poteſt pollutum reddere eum: ſed ſolummodo quod exit è corde hominis,
hoc pollutum reddit hominem.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

10 * موسي كفت پدر ومادرت را حرمت بدار * وهر كه پدر ومادر را دشنام دهد بمرك
11 بميرد * * وشما مي كوييد * اكر كسي بمادر وپدر خود بكويد * بياييد پيش من * كه
12 13 شما را خدمت كنم * * شما نمي كذاريد [تا براي پدر ومادر چيزي كند] * وكلمهٔ خدا را مهمل
14 مي داريد * براي سپارش كه مانند شما بشما سپرد * ومانند اينها بسيار ميكنيد * * عيسي
15 همه جماعت را خواند وبديشان سپرد * شما همكنان از من بشنويد ودريابيد * * نيست چيزي
كه بيرونتر از ادمي است * بدو درايد * و اورا پليد كند * الا انچ از درون ادمي بدر
آيد * انست كه اورا پليد كند * وكناه مرك است *

Moſes dixit ; Patri & matri tuæ 10
honorem exhibeto: &, Quicunq; pa-
tri aut matri contumeliam intulerit,
morte moriatur. Vos autem dicitis; 11
Si quis matri aut patri ſuo dixerit,
Accedite ad me ut vobis miniſteri-
um præſtem. Vos non ſinitis, ut patri 12
aut matri quicquam præſtet. Et ſer- 13
monem Dei ſuſque deque habetis pro-
pter traditionem, quam vobis ſimilis
vobis tradidit : & ſimilia his mul-
ta facitis. Jeſus autem advocatâ 14
totâ turbâ, eis hoc tradidit; Vos
omnes me audite & intelligite : Ni- 15
hil eſt extra hominem, quod in eum
ingrediatur & eum polluat : ſed il-
lud quod ab interiore hominis egre-
ditur, illud eſt quod eum polluit, &
peccatum mortis eſt.

16 Si quis habet aures audiendi, audiat. Et cùm introiisset in domũ à turba, inter-
Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπη-
17 rogabant eum discipuli ejus *de* *parabola*. Et ait illis; Sic &
18 ρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τῆς παραβολῆς. Καὶ λέγει αὐτοῖς, (η) Οὕτω καὶ
vos imprudentes estis? Non *consideratis*, quia omne extrinsecùs introiens in homi-
ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε; οὐ νοεῖτε, ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν ἄνθρω-
nem, non potest eum communicare: Quia non intrat ejus in cor, sed
19 πον, οὐ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· Ὅτι οὐκ εἰσπορεύεται αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, (θ) ἀλλ᾽
in ventrem, & in secessum exit, purgans omnes escas? Dice-
20 εἰς τὴν κοιλίαν, καὶ εἰς τὸν ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται, καθαρίζον πάντα τὰ βρώματα; Ἔλε-
bat autem, *quòd* ex homine *egressum*, *illud communicat* hominem. In-
21 γε δὲ ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Ἔσω-
tùs enim, de corde hominum *ratiocinationes* malæ *egrediuntur*, adulteria,
θεν γὰρ, ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεῖαι,
fornicationes, *cædes*, Furta, avaritiæ, *malitiæ*, dolus, *lascivia*, oculus ma-
22 πορνεῖαι, φόνοι, Κλοπαὶ, πλεονεξίαι, πονηρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πο-
lus, blasphemia, superbia, *amentia*. Omnia hæc mala abintùs *egre-*
23 νηρὸς, βλασφημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη. Πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπο-
diuntur, & communicant hominem. Et indè surgens, abiit in *confinia*
24 ρεύεται, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς, ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια
Tyri & Sidonis: & ingressus *in* domum, neminẽ voluit scire, & non potuit
Τύρου καὶ Σιδῶνος· καὶ εἰσελθὼν (ι) εἰς τὴν οἰκίαν, οὐδένα ἤθελε γνῶναι, καὶ οὐκ ἠδυνήθη

οβ ϛ ΙΘ' latêre. *Audiens* enim mulier de eo, cujus habebat filia spiritum immundum,
λαθεῖν. Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, 25
intrans procidit ad pedes ejus. (Erat autem mulier *Græca*, Syro-
ἐλθοῦσα προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ. (Ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνὶς, (κ) Συρο- 26
ογ ϛ phœnissa genere.) Et rogabat eum ut dæmonium ejiceret de filia
φοίνισσα τῷ γένει·) καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον (λ) ἐκβάλλῃ ἐκ τῆς θυγατρὸς
ejus. *At Jesus ait ei*; Sine priùs saturari filios: non enim
αὐτῆς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ ἐστι
pulchrum est sumere panem filiorum, & mittere *catellis*. Illa *verò* respondit, &
καλόν ἐστι λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. Ἡ δὲ ἀπεκρίθη, καὶ
dicit illi; Utique, Dñe: *etenim* catuli sub mensa comedunt de mi-
λέγει αὐτῷ, Ναὶ Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχί-
cis puerorum. Et *dixit* illi; Propter hunc sermonem, vade: exiit
ων τῶν παιδίων. Καὶ εἶπεν αὐτῇ, Διὰ τοῦτον τὸν λόγον, ὕπαγε· ἐξελήλυθε
dæmonium à filia tua. Et *abiens* in domum suam, invenit
τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρός σου. Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὗρε τὸ
Κ' *dæmonium egressum*, & *filiam conjectam super* lectum. Et ite-
οδ ι δαιμόνιον ἐξεληλυθὸς, καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ τῆς κλίνης. Καὶ πά-
rùm exiens de finibus Tyri *& Sidonis*, venit ad mare Gali-
λιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου καὶ Σιδῶνος, ἦλθε πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γαλι-
læa, *per medium finium* Decapoleos.
λαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως.

MS. A. (η) Οὕτως (θ) ἀλλὰ (ι) εἰς οἰκίαν, (κ) Συροφοινίκισσα (λ) ἐκβάλῃ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ * ܟܕ ܕܝܢ ܥܠ ܝܫܘܥ ܠܒܝܬܐ ܡܢ ܟܢܫܐ. ܫܐܠܘܗܝ
17 ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܥܠ ܡܬܠܐ ܗܘ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܚܣܝܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܐ 18
ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܟܠ ܡܕܡ ܕܥܐܠ ܠܒܪ ܒܒܪܢܫܐ. ܠܐ ܡܫܟܚ
ܠܡܛܢܦܘܬܗ. * ܡܛܠ ܕܠܐ ܥܐܠ ܠܠܒܗ ܐܠܐ ܠܟܪܣܗ. ܘܡܫܬܕܐ ܒܡܦܘܠܬܐ 19
ܕܡܕܟܝܐ ܠܟܠܗ ܡܐܟܘܠܬܐ. * ܡܕܡ ܕܝܢ ܕܢܦܩ ܡܢ ܒܪܢܫܐ. ܗܘ ܗܘ ܡܛܢܦ ܠܒܪܢܫܐ. 20
* ܡܢ ܠܓܘ ܓܝܪ ܡܢ ܠܒܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܢܦܩܢ ܡܚܫܒܬܐ ܒܝܫܬܐ. ܓܘܪܐ. ܙܢܝܘܬܐ. 21
ܓܢܒܘܬܐ. ܩܛܠܐ. * ܥܘܠܒܢܐ. ܒܝܫܘܬܐ. ܢܟܠܐ. ܨܐܠܘܬܐ. ܥܝܢܐ ܒܝܫܬܐ. ܓܘܕܦܐ. 22
ܫܘܥܪܢܐ. ܫܛܝܘܬܐ. * ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܒܝܫܬܐ ܡܢ ܠܓܘ ܗܘ ܢܦܩܢ. ܘܡܛܢܦܢ ܠܗ 23
ܠܒܪܢܫܐ. * ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܨܘܡܐ * ܝܛ * ܡܢ ܬܡܢ ܩܡ ܝܫܘܥ. 24
ܘܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ ܕܨܘܪ ܘܕܨܝܕܢ. ܘܥܠ ܠܚܕ ܒܝܬܐ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܕܐܢܫ ܢܕܥ ܒܗ. ܘܠܐ ܐܫܟܚ
ܕܢܛܫܐ. * ܡܚܕܐ ܓܝܪ ܫܡܥܬ ܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܥܠܘܗܝ. ܕܐܝܬ ܗܘܬ ܠܒܪܬܗ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ. 25
ܘܐܬܬ ܢܦܠܬ ܩܕܡ ܪܓܠܘܗܝ. * ܗܝ ܕܝܢ ܐܢܬܬܐ ܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܚܢܦܬܐ. ܡܢ ܦܘܢܝܩܐ 26
ܕܣܘܪܝܐ. ܘܒܥܝܐ ܗܘܬ ܡܢܗ ܕܢܦܩ ܫܐܕܐ ܡܢ ܒܪܬܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܫܒܘܩܝ 27
ܠܘܩܕܡ ܢܣܒܥܘܢ ܒܢܝܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܫܦܝܪܐ ܕܢܣܒ ܠܚܡܐ ܕܒܢܝܐ ܘܢܪܡܐ ܠܟܠܒܐ.
* ܗܝ ܕܝܢ ܥܢܬ ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܝܢ ܡܪܝ. ܐܦ ܟܠܒܐ ܡܢ ܬܚܝܬ ܦܬܘܪܐ ܐܟܠܝܢ ܦܬܘܬܐ 28
ܕܒܢܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܙܠܝ. ܡܛܠ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܢܦܩ ܠܗ ܫܐܕܐ ܡܢ ܒܪܬܟܝ. * ܘܐܙܠܬ 29
30 ܠܒܝܬܗ. ܘܐܫܟܚܬ ܒܪܬܗ ܟܕ ܪܡܝܐ ܥܠ ܥܪܣܐ ܘܢܦܝܩ ܫܐܕܗ ܡܢܗ. * ܬܘܒ ܢܦܩ 31
ܝܫܘܥ ܡܢ ܬܚܘܡܐ ܕܨܘܪ ܘܕܨܝܕܢ. ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܝܡܬܐ ܕܓܠܝܠܐ ܠܡܨܥܬ ܬܚܘܡܐ ܕܥܣܪܐ ܡܕܝܢܢ.

16 * Cui sunt aures ad audiendum, audiat. Quum 17 autem ingressus esset Jesus domum præ turba, interrogaverunt eum discipuli ejus de 18 parabola illa. Dixit eis, Adeóne vos etiam rudes estis? Nonne scitis, quodcunque extrinsecùs ingreditur in hominem, non posse 19 eum contaminare? Quippe quod non intret in cor ejus, sed in ventrem ejus, & egeratur per purgationem quæ purgat omnem cibum. 20 Quod autem egreditur ex homine, illud contaminat hominem. 21 Ab interioribus enim, ex corde hominum, exeunt cogitationes malæ, adulterium, scortatio, furtum, cædes, 22 Oppressio, scelus, dolus, impudicitia, oculus malus, blasphemia, superbia, stultitia. 23 Hæc omnia scelera ex interioribus exeunt, & contaminant hominem.

Matutinis dominicæ quartæ jejunii. 19.

24 Illinc surrexit Jesus, venitque in fines Tyri & Sidonis: & introivit in domum quandam, nolebatque ut quisquam ipsum agnosceret: at non potuit latêre. 25 Statim enim audiit mulier quædam de ipso, in cujus filia erat spiritus immundus, venitque ac procidit ante pedes ipsius. 26 Ipsa autem mulier erat Gentilis, ex Phœnicia Syriæ: & efflagitabat ab eo ut ejiceret dæmonium ex filia sua. 27 Et ait illi Jesus, Permitte priùs ut saturentur filii: non enim decorum est accipere nos panem filiorum, & objicere canibus. 28 Ipsa verò respondit & dixit ei, Imò, Domine mi, etiam canes sub mensis comedunt micas filiorum. 29 Dixit ei Jesus, Abi: propter hoc verbum exiit dæmonium ex filia tua. 30 Abiit itaque domum suam, & invenit filiam suam jacentem in lecto, & egressum ab ea dæmonium ejus. 31 Rursus exiit Jesus è confinio Tyri & Sidonis, venitque ad mare Galilææ ad confinium Decapolis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

16 * هركه دو كوش شنونده دارد بشنود * چون عيسي از ميان جماعت بخانه در آمد
17 شاكردان او بهر اين كلمه ازوي پرسيدند * بديشان كفت چرا شما چنين نادان 18
شديد * نمي دانيد كه هرچه از بيرون در ادمي † در آيد نتوانند اورا پليد كردن *
براي انك درون دل او نمي رود * الا در شكم * ودر براز انداخته مي شود * كه همه 19
خوردني † را پاك مي كند * ليكن هرچه از درون ادمي بدر مي ايد از بدي * آن اورا 20
پليد مي كند * براي انك از درون † دل ادمي انديشهاء شوم زاينده مي شود * چون زنا * 21
دزدي * كشتن * تعصبي * شر * دغلي * كينه وري * بد نكريدن بچشم * افتري * تكبر * 22
دماغ داري * شوخي * وبي شرمي * از حد كذاشتن * اين همه از آدمي بدر ايند واورا پليد 23
كنند * وعيسي از انجا بدر آمد * ودر حدود صور وصيدا در آمد * ودر خانهء رفت * ونمي 24
خواست كه كسي بداند ونتوانست پنهان شدن سي خوش كردن دختر حنيفي را
25 * زني خبردار شد كه عيسي آنجاست * ودر دختر آن زن جان پليد بود * [وامد در پاي او افتاد]

Quicunque aures audientes habeat, audiat. 16 *Cùm Jesus è turba domum ingressus esset, discipuli ejus de hoc sermone eum interrogârunt.* 17 *Illis dixit;* 18 *Quare vos tam insipientes estis? nescitis, quòd quicquid ab extra in hominem ingreditur, non potest eum contaminare?* *Eò quòd in cor ejus non ingrediatur, sed in ventrem, & in stercus ejicitur, quod omnem escam purgat.* 19 *Sed quodcunque ex homine prodit mali, illud eum inquinat.* 20 *Propterea quòd ex interiore cordis hominis cogitationes malæ enascantur; ut adulterium, furtum, cædes, Pertinacia, malitia,* 21 *fraus, iracundia, malus aspectus oculi, maledicentia, superbia, amentia, petulantia & impudentia, enormitas.* 22 *Hæc omnia ex homine egrediuntur, & illum polluunt.* 23 *Ac Jesus illinc egressus est, & in terminos Tyri ac Sidonis intravit, & in domum ivit: neque volebat ut quisquam sciret, sed non potuit clàm esse.* 24

XXX. Sanatio filiæ Ethnicæ.

Et *mulier quædam certior facta est quòd Jesus illic esset: & filiæ ejus mulieris spiritus impurus inerat: veniens itaque ad pedes ejus procidit.* 25

Verſio VULGATA LATINA.

16
17 Si quis habet aures audiendi, audiat. Et cùm introîſſet in domum à turba, inter-
18 rogabant eum diſcipuli ejus parabolam. Et ait illis; Sic & vos imprudentes eſtis?
Non intelligitis, quia omne extrinſecùs introiens in hominem, non poteſt eum
19 communicare: Quia non intrat in cor ejus, ſed in ventrem vadit, & in ſeceſ-
20 ſum exit, purgans omnes eſcas? Dicebat autem, Quoniam quæ de homine ex-
21 eunt, illa communicant hominem. Abintùs enim de corde hominum malæ co-
22 gitationes procedunt, adulteria, fornicationes, homicidia, Furta, avaritiæ, ne-
quitiæ, dolus, impudicitiæ, oculus malus, blaſphemia, ſuperbia, ſtultitia.
23 Omnia hæc mala abintùs procedunt, & communicant hominem. Et indè ſur-
24 gens abiit in fines Tyri & Sidonis: & ingreſſus domum, neminem voluit ſcire,
& non potuit latêre. Mulier enim ſtatim ut audivit de eo, cujus filia habebat 25
ſpiritum immundum, intravit, & procidit ad pedes ejus. Erat enim mulier Gen- 26
tilis, Syrophœniſſa genere. Et rogabat eum ut dæmonium ejiceret de filia
ejus. Qui dixit illi; Sine priùs ſaturari filios: non eſt enim bonum ſumere 27
panem filiorum, & mittere canibus. At illa reſpondit, & dixit illi; Utique, 28
Domine: nam & catelli comedunt ſub menſa de micis puerorum. Et ait illi; 29
Propter hunc ſermonem vade, exiit dæmonium à filia tua. Et cùm abiiſſet do- 30
mum ſuam, invenit puellam jacentem ſupra lectum, & dæmonium exiiſſe. Et 31
iterùm exiens de finibus Tyri, venit per Sidonem ad mare Galilææ inter medios
fines Decapoleos.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * من له اذنان سامعتان فليسمع * فلما دخل البيت عن الجمع سأله تلاميذه عن المثل * فقال 17
18 لهم أفأنتم أيضا لم تفهموا أن كل ما كان خارجا يدخل فم الانسان لا يقدر أن ينجسه * لأنه 19
لا يصل الى القلب بل الى الجوف * ويذهب الى خارج فتنقى كل الاطعمة * وقال ان الذي 20
يخرج من فم الانسان هو الذي ينجس الانسان * لأنه من داخل قلبه يخرج * أفكار سوء * فجور 21
زنا * قتل * سرقة * شره * شر * غش * فسق * عين شريرة * تجديف * تعاظم القلب * جهل * 22
* هذا كله شر من داخل يخرج فينجس الانسان * الفصل الثاني والعشرون * 23
* ثم قام من هناك وذهب الى تخوم صور وصيدا * ودخل الى بيت وأراد ألا يعلم به أحد فلم 24
يقدر أن يختفي * فلما سمعت به امرأة كان مع ابنتها روح نجس جاءت اليه وسجدت عند 25
قدميه * وكانت يونانية سورية وجنسها من الغور * وسألته أن يخرج الشيطان من ابنتها * فقال 26 27
لها دعي البنين حتى يشبعوا أولا * لأنه لا يحسن أن يؤخذ خبز البنين فيدفع للكلاب * فأجابته 28
قائلة نعم يا رب والكلاب أيضا قد تأكل مما يسقط من المائدة من فتات الأطفال * فقال لها 29
من أجل هذه الكلمة اذهبي فقد خرج الشيطان من ابنتك * فذهبت الى بيتها فوجدت 30
الصبية على السرير والشيطان قد خرج منها * الفصل الثالث والعشرون *
* وخرج أيضا من تخوم صور وعبر من صيدا الى بحر الجليل * والى وسط تخوم عشر المدن * 31

Qui habet aures audientes, audiat. Et 16
cum introîſſet domum à turba, interro- 17
gaverunt eum diſcipuli ejus de parabo-
la. Et dixit eis, An vos quoque non in- 18
tellexiſtis quòd quicquid eſt extrinſe-
cum, ſi intret os hominis, non poteſt co-
inquinare eum? Quandoquidem non 19
pertingit cor, ſed ventrem, & vadit fo-
ràs, atque purgantur omnes cibi? Et 20
dixit, Sanè quod exit ab ore hominis, eſt
quod coinquinat hominem. Quoniam ab 21
intimo cordis ejus exeunt cogitationes
pravitatis, ſcelus, fornicatio, homici-
dium, Furtum, aviditas, nequitia, do- 22
lus, adulterium, oculus malus, blaſphe-
mia, ſuperbia cordis, ſtultitia. Hoc o- 23
mne flagitium eſt quod abintùs procedit,
& coinquinat hominem.

Sectio vigeſima ſecunda.

Deindè ſurrexit indè, & abiit in fines 24
Tyri & Sidonis: & ingreſſus eſt domum
quandam, & voluit ut non agnoſceret
eum quiſquam: ſed non potuit latêre.
Cùm enim audiſſet de ipſo mulier quæ- 25
dam, cujus filiæ inerat ſpiritus immun-
dus, venit ad eum, & adoravit ſecus pe-
des ejus. (Erat autem Græca Syriaca, 26
& genus ejus ex Ghaur) rogavitque
eum ut ejiceret dæmonium è filia ſua. Et 27
dixit ei, Sine filios ut ſaturentur priùs:
non enim conſentaneum eſt ut ſumatur
panis filiorum, & detur canibus. Re- 28
ſpondit illa, dicens; utique, Domine, &
canes etiam quandoque comedunt ex eo
quod cadit è menſa de micis puerorũ. Ait 29
illi, Propter hoc verbum, vade: jam exiit
dæmonium ex filia tua. Et abiit in domũ 30
ſuam, & invenit puellam ſuper lectum,
& dæmonium jam egreſſum ex ea.

Sectio vigeſima tertia.

Et exiit iterum de finibus Tyri, tranſi- 31
vitque à Sidone ad mare Galilææ, &
ad medium finium decem urbium.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16
17 ዘቦ፡እዝነ፡ስሚዕ፡ለይስማዕ፡፡=፡ ወበዊኦ፡ቤተ፡ተግሕሠ፡እምኀበ፡አሕዛብ፡ተስእ
18 ልዎ፡አርድእቲሁ፡ዘንተ፡እምሰለ፡=፡ ወይቤሎሙ፡ከመዝኑ፡አንትሙኒ፡ ኢትሌብዉ፡
ወኢታአምሩኑ፡ከመ፡ ኵሉ፡ዘእምአፍኣ፡ ይበውእ፡ ውስተ፡ ሰብእ፡ኢይክል፡አርኵሶ
19 ቶ፡፡=፡ እስመ፡ኢይክል፡በዊኦ፡ ውስተ፡ልቡ፡ ዘእንበለ፡ ውስተ፡ ከርሡ፡ከመ፡ይበው
20 እ፡ወጽሙ፡ይትከዓው፡እንዘ፡ያነጽሕ፡ኵሉ፡ መባልዕተ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ዘይወፅእ፡
21 እምኔሁ፡ለሰብእ፡ውእቱ፡ያረኵሶ፡ ለሰብእ፡=፡ እስመ፡እምውስጡ፡ ለሰብእ፡ ይወ
22 ፅእ፡ኵሉ፡ሕሊና፡እኩይ፡ዝውእቱ፡ ዘሙት፡=፡ ሰርቅ፡ወቀቲል፡ ወሐዊረ፡ብእሲት፡
ብእሲ፡ወትእግልት፡ወእኪይ፡ ወጕሕሉት፡ወጽልሑት፡ወፅርፈት፡ወትዕቢት፡ወሐማሜ፡
23 ዐይን፡ወእበድ፡ወተሐምሞ፡=፡ ወዝንቱ፡ ኵሉ፡እኩይ፡ዘይወፅእ፡ እምውስጥ፡ ወያ
24 ረኵሶ፡ለሰብእ፡፡=፡ ወተንሥአ፡እምህየ፡ ሖረ፡ብሔረ፡ጢሮስ፡ ወሲዶና፡ ወቦአ፡ቤተ፡
ወኢፈቀደ፡ያእምሮ፡መኑሂ፡ ወስእነ፡ተከብቶ፡፡=፡

በእንተ ፡ ብእሲት ፡ ሲሮፊኒቃዊት፡፡=፡

25 ወእምዝ፡ሰምዐት፡ብእሲት፡በእንቲአሁ፡እንተ፡ጋኔን፡እኩይ፡አኀዞ፡ሳቲ፡ ወለታ፡ ወቦአ
26 ት፡ ወሰገደት፡ሎቱ፡ታሕተ፡እገሪሁ፡=፡ ወአረማዊት፡ ይእቲ፡ብእሲት፡ ሰብአ፡ሲሮፊ
27 ኒቂስ፡ይእቲ፡፡ ወሰአለቶ፡ያውፅእ፡ጋኔነ፡እምወለታ፡=፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየ
ሱስ፡ ወይቤላ፡ ኅድጊ፡ምዕረ፡ ይጽገቡ፡ ደቂቅ፡እስመ፡ኢኮነ፡ ሠናይ፡ነሢኦ፡ኅብስተ፡
28 ውሉድ፡ወወሂብ ፡ ለከለባት፡፡=፡ ወተሰጥወቶ፡ ወትቤሎ፡ እወ፡ እግዚኦ፡ከልባትኒ፡
29 ይበልዑ፡ በታሕተ፡ ማእድ፡ፍርፋራተ፡ዘያወድቁ፡ደቅ፡፡=፡ ወይቤላ፡ በእንተዝ፡ ቃ
30 ልኪ፡ ሖሪ ፡ ወፅአ፡ ውእቱ ፡ ጋኔን፡ እምወለትኪ፡=፡ ወአተወት ፡ ቤታ ፡ ወረከበታ፡
31 ለወለታ ፡ ልብሰታ ፡ ወትነብር ፡ ውስተ፡ዓራት ፡ ወኀደጋ፡ጋኔን፡፡=፡ ወኀሊፎ፡ካዕበ፡
እምጢሮስ፡ሖረ፡እንተ፡ሲዶና፡ ሳዕለ፡ ገሊላ፡ ማእከለ፡ዓሠርቱ፡አህጉር፡፡=፡

Qui habet aures, audiendo audiat. Et intrante eo in domum, & ſeceſſum facien- 16 17
te à populo, interrogârunt eum diſcipuli, de illa parabola. Et dixit iis, Siccine vos 18
non intelligitis, & neſcitis quòd quodcunque *fuit* quod ab extrà intrat in homi-
nem non poteſt pollutum facere eum: Quia non poteſt intrare in cor ejus, ſed 19
in ventrem, ut abeat, & in latrinam effundatur, purgans omnes eſcas. Et dixit 20
iis, Quod exit ab homine hoc pollutum reddit hominem. Quia ab intùs hominis 21
exit omnis cogitatio mala: cujuſmodi ſunt fornicatio, Furtum, & cædes, et 22
adulterium, & avaritiæ, & malitia, & dolus, & fraus, & blaſphemia, & ſuper-
bia, & invidia, & dementia, & afflictio. Et hoc totum malum quod egreditur 23
ab intus, & pollutum reddit hominem. Et ſurgens indè abiit in regionem 24
Tyri & Sydonis, & intravit domum, & noluit aliquem ſcire eum: & non potuit
latêre.

De muliere Syrophœniſſâ.

Et tunc audivit mulier de illo, cujus filiam malus dæmon prehendiſſet, & venit, & 25
adoravit eum ſub pedibus ejus. Et Gentilis fuit, uxor hominis Syrophœniſſi fuit: 26
& rogavit eum ejicere dæmonem ex filia ejus. Et reſpondit Dñs Jeſus, & dixit 27
ei; Sine priùs ſaturare parvulos: quia non eſt bonũ ſumere panẽ filiorũ, & dare ca-
nibus. Et reſpondit ei, & dixit ei; Etiam Dñe, canes comedunt ſub menſa micas 28
quas projiciunt parvuli. Et dixit ei, Propter hunc ſermonem tuum, vade: exivit 29
iſte dæmon è filia tua. Et abiit *in* domum ſuam, & invenit filiam ſuam veſtitam, 30
& ſedebat in lecto, & reliquerat eam dæmon. Et exiens iterum à Tyro venit 31
per Sidonem juxta Galilæam, per medium Decem civitatum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وزن حنيفي بود * از پونيقاء سوريه يعني از حمص * واز مسيح درخواست كرد كه ديو را از 26
دختر او بيرون آرد * عيسي بدان زن كفت * رها كن كه اول فرزندان سير شوند * وخوش 27
نباشد كه نان فرزندان † ستده شود * وپيش سكان انداخته كردد * زن بدو جواب داد وكفت * 28
آري خداوند سكان نيز † زير خوان * از خرد پارهايي كه از فرزندان افتد بخورند * عيسي 29
بدو كفت * برو كه به بركت اين سخن ابليس از دختر تو بدر آمد * وچون زن بخانه آمد 30
دختر خود را ديد بر تخت افتاده * وابليس ازو بدر رفته

سي يك خوش كردن عيسي مرد كر ولال را

* باز عيسي از تخوم صور وصيدا بدر آمد * ودر درياي جليل رفت * در تخوم ده شهر * 31

Mulier autem Ethnica erat, ex 26
Phœnicia Syriæ; (i. e. ex Emiſa)
& à Chriſto petiit, ut dæmonium è
filia ejus ejiceret. Jeſus illi mulie- 27
ri dixit; Sine ut priùs filii ſatu-
rentur: neque enim bonum eſt, ut
panis liberorum ſumatur, & canibus
projiciatur. Mulier illi reſponſum 28
dedit, & dixit; Etiam Domine, ca-
nes etiam ſub menſa parvis frag-
mentis, quæ à filiis cadunt, veſcun-
tur. Jeſus illi dixit; Abi, quia cum 29
benedictione hujus ſermonis diabo-
lus è filia tua exivit. Et cùm mu- 30
lier domum veniſſet, filiam ſuam
vidit in lecto jacentem & diabolum
ex illa egreſſum.

XXXI. Sanat Jeſus hominem ſurdum ac mutum.

Rurſum Jeſus è finibus Tyri & Si- 31
donis egreſſus eſt, & in mare Gali-
lææ ivit, in confinia Decapolis.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΚΑ'.

Et ferunt ei ſurdum ægreloquentem, & invocant eum ut imponat illi
32 Καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν
manum. Et abducens eum de turba privatim, jecit di-
33 χεῖρα. Καὶ ἀπολαβόμενος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς δα-
gitos ſuos in auriculas ejus, & expuens, tetigit linguam ejus: Et ſu-
34 κτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ, καὶ πτύσας, ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ· Καὶ ἀ-
ſpiciens in cœlum, ingemuit, & ait illi, Ephphatha, quod eſt, Adaperi-
ναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξε, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐφφαθὰ, ὅ ἐστι, Διανοίχθη-
re. Et ſtatim adapertæ ſunt ejus aures, & ſolutum eſt vinculum lin-
35 τι. Καὶ εὐθέως διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ ἀκοαὶ, καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσ-
guæ ejus, & loquebatur rectè. Et præcepit illis ut nemini dicerent. Quantò
36 σης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς. Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν. ὅσον
autem ille eis præcipiebat, magis ampliùs prædicabant. Et ſupramo-
37 (μ) δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο, μᾶλλον περισσότερον ἐκήρυσσον. Καὶ ὑπερπερισ-
dùm percellebantur, dicentes, Pulchrè omnia fecit: & ſurdos facit audire, &
σῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες, Καλῶς πάντα πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ
mutos loqui.
τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

οε / η / ος / ς

CAP. VIII. η'.

In illis diebus omninò multâ turbâ exiſtente, & non habentibus quid comede-
1 ἘΝ ἐκείναις ταῖς ἡμέραις παμπόλλου ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγω-
rent, advocans Jeſus diſcipulos ſuos, dicit illis; Viſceribus com-
2 σι, (α) προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγει αὐτοῖς, Σπλαγχνί-
moveor ſuper turbam, quia jam dies tres manent apud me, & non habent quid mandu-
ζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη ἡμέρας τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγω-
cent. Et ſi abſolvam eos jejunos in domum ſuam, exolventur in via: quidā enim
3 σι. Καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· τινὲς γὰρ
eorum delongè venerunt. Et reſponderunt ei diſcipuli ſui; Undè illos
4 αὐτῶν μακρόθεν ἥκασι. Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Πόθεν τούτους
poterit quis hic ſaturare panibus in ſolitudine? Et interrogavit eos;
5 δυνήσεταί τις ὧδε χορτάσαι ἄρτων (β) ἐπ' ἐρημίας; Καὶ ἐπηρώτα αὐτοὺς,
Quot habetis panes? Illi verò dixerunt; Septem. Et præcepit turbæ diſcumbere
6 Πόσους ἔχετε ἄρτους; οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτά. Καὶ παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν
ſuper terram. Et accipiens ſeptem panes, gratias agens, fregit, & dabat diſcipulis
ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς
ſuis, ut apponerent: & appoſuerunt turbæ. Et habebāt piſciculos paucos: &
7 αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσι· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. Καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα, (γ) καὶ
benedicens, ait apponi & ipſos. Comederunt autem, & ſaturati ſunt: & ſuſtu-
8 εὐλογήσας, εἶπε παραθεῖναι καὶ αὐτά. Ἔφαγον δὲ, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦ-
lerunt redundantia fragmentorum, ſeptem ſportas. (Erant autem comedentes quaſi quatuor
9 ραν περισσεύματα κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας. (Ἦσαν δὲ οἱ φαγόντες ὡς τετρακι-
millia:) & abſolvit eos. Et ſtatim aſcendens in navigium cum di-
10 σχίλιοι·) καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς. (δ) Καὶ εὐθέως ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μα-
ſcipulis ſuis, venit in partes Dalmanutha. Et exierunt Phariſæi, & cœ-
11 θητῶν αὐτοῦ, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά. Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἤρ-
perunt conquirere eo, quærentes ab eo ſignum de cœlo, tentantes eum.
ξαντο συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν.

ΚΑ' οζ / δ

MS. A. (μ) δὲ αὐτοῖς   Κεφ. η'. MS. A. (α) προσκαλεσάμενος τοὺς (β) ἐπ' ἐρημίαις (γ) καὶ ταῦτα εὐλογήσας, εἶπεν παρατιθῆναι (δ) Καὶ ἐμβὰς εὐθέως

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 33 *ܘܐܝܬܝܘ ܠܗ ܚܪܫܐ ܚܕ ܕܓܡܓܡ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܕܢܣܝܡ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܐ. *ܘܢܦܩܗ
34 ܡܢ ܟܢܫܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. ܘܐܪܡܝ ܨܒܥܬܗ ܒܐܕܢܘܗܝ. ܘܪܩ ܘܩܪܒ ܠܠܫܢܗ. *ܘܚܪ ܒܫܡܝܐ
35 ܘܐܬܬܢܚ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܬܦܬܚ. *ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܐܬܦܬܚܘ ܐܕܢܘܗܝ. ܘܐܫܬܪܝ ܐܣܪܐ
36 ܕܠܫܢܗ ܘܡܠܠ ܦܫܝܩܐܝܬ. *ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ. ܘܟܡܐ ܕܗܘ ܡܙܗܪ ܗܘܐ
37 ܠܗܘܢ. ܗܢܘܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܡܟܪܙܝܢ ܗܘܘ. *ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܡܬܗܪܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ: ܕܟܠ ܡܕܡ
ܫܦܝܪ ܥܒܕ. ܠܚܪܫܐ ܥܒܕ ܕܫܡܥܝܢ. ܘܠܐ ܡܡܠܠܐ ܕܡܡܠܠܝܢ.

Et adduxerunt ei ſurdum quendam mutum, 32 & efflagitabant ab eo ut imponeret ei manum. Abduxitque eum è turba ſolum, & im- 33 miſit digitos ſuos in aures illius: expuitque, ac tetigit linguam ejus, Et ſuſpexit in cœ- 34 lum, ac ſuſpiravit: dixitque ei, Adaperitor. Atque in illa hora adapertæ ſunt ejus aures, 35 ſolutumque vinculum linguæ ipſius, & locu- 36 tus eſt facillimè. Et admonuit eos ne id cuiquam dicerent: ſed quantò magìs ipſe interdixerat eis, tantò magìs illi prædicabant. Magíſque obſtupeſcebant, dicentes; Omnia 37 benè facit: ſurdos facit ut audiant, & non loquentes ut loquantur.

*ܕܩܘܪܒܢܐ ܕܟܠܝܘܡ *ܟ* *ܩܦܠܐܘܢ *ܚ*

1 *ܒܗܘܢ ܕܝܢ ܒܝܘܡܬܐ. ܟܕ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܬ ܗܘܐ. ܘܠܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܕܡ ܕܢܐܟܠܘܢ. ܩܪܐ
2 ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. *ܡܬܪܚܡ ܐܢܐ ܥܠ ܟܢܫܐ ܗܢܐ. ܕܗܐ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ
3 ܩܘܝܘ ܠܘܬܝ. ܘܠܝܬ ܠܗܘܢ ܡܕܡ ܕܢܐܟܠܘܢ. *ܘܐܢ ܐܫܪܐ ܐܢܘܢ ܟܕ ܨܝܡܝܢ
4 ܠܒܬܝܗܘܢ. ܡܫܬܪܝܢ ܒܐܘܪܚܐ. ܐܢܫܝܢ ܓܝܪ ܡܢܗܘܢ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܐܬܘ. *ܐܡܪܝܢ ܠܗ
ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܢܐ ܠܗܪܟܐ ܡܫܟܚ ܐܢܫ ܒܚܘܪܒܐ. ܠܡܣܒܥܘ ܠܚܡܐ ܠܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ.
5 6 *ܘܫܐܠ ܐܢܘܢ. ܟܡܐ ܠܚܡܝܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܫܒܥܐ. *ܘܦܩܕ ܠܟܢܫܐ
ܕܢܣܬܡܟܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܢܣܒ ܗܠܝܢ ܫܒܥܐ ܠܚܡܝܢ. ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ
7 ܕܢܣܝܡܘܢ. ܘܣܡܘ ܠܟܢܫܐ. *ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܩܠܝܠ ܢܘܢܐ. ܘܐܦ ܥܠܝܗܘܢ ܒܪܟ. ܘܐܡܪ
8 9 ܕܢܣܝܡܘܢ ܐܢܘܢ. *ܘܐܟܠܘ ܘܣܒܥܘ. ܘܫܩܠܘ ܝܘܬܪܢܐ ܕܩܨܝܐ ܫܒܥܐ ܐܣܦܪܝܕܝܢ. *ܐܝܬܝܗܘܢ
10 ܗܘܘ ܕܝܢ ܐܢܫܐ ܕܐܟܠܘ. ܐܝܟ ܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ. ܘܫܪܐ ܐܢܘܢ. *ܘܣܠܩ ܠܣܦܝܢܬܐ ܥܡ
11 ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܬܐ ܠܐܬܪܐ ܕܕܠܡܢܘܬܐ. *ܒܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܚܘܪܐ *ܟܐ* *ܘܢܦܩܘ
ܦܪܝܫܐ ܘܫܪܝܘ ܠܡܬܒܥܐ ܥܡܗ. ܘܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܐܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܟܕ ܡܢܣܝܢ ܠܗ.

Ad oblationem quotidianam. 20.

CAP. VIII.

In illis autem diebus, quum turba multa 1 eſſet, nec eſſet quicquam quod ederent, advocavit diſcipulos ſuos, & ait illis; Miſericordiâ 2 commoveor ſuper turbā hanc, quia ecce tribus diebus manſerunt apud me, nec habent quod comedant. Quòd ſi dimiſero eos je- 3 junos ad domos ſuas, deficient in via: quidam enim ex eis è longinquo venerant. Di- 4 cunt ei diſcipuli ejus, Vndenam poteſt aliquis hìc in deſerto ſaturare pane hos omnes? Et 5 interrogavit eos ipſe; Quot panes habetis? Dicunt ei, Septem. Et præcepit turbis ut diſ- 6 cumberent humi: accepitq; illos ſeptem panes, & benedixit, fregitque, ac dedit diſcipulis ſuis ut apponerent: & appoſuerunt turbis. Erant & piſces pauci, ſuper quos etiam 7 benedixit; dixitque ut eos apponerent. Et 8 comederunt, & ſaturati ſunt: cæterùm ſuſtulerunt reliquias fragmentorum ſeptem ſportas. Erant autem homines qui comederant 9 circiter quater mille. Et dimiſit eos. Conſcen- 10 ditque ſtatim navem cum diſcipulis ſuis, & venit in regionem Dalmonutha.

Feriâ III hebdomadis Candidatorum. 21.

Et exierunt Phariſæi, cœperuntq; diſceptare 11 cum eo: & petebant ab eo ſignum è cœlo, cùm tentarent eum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 *وپيش او آوردند † مردي را كه لال وكر بود * ودر خواست كردند كه مسيح دست بروي
33 نهد * *عيسي مرد را تنها * از انبوه بيرون برد * وانكشت خود در دو كوش او نهاد * واب
34 دهن خود را بر زبانش انداخت * *وسوي اسمان † چشم برداشت و آسود * وبدو كفت كشاده
35 36 باش * *همانددم دو كوش او كشاده شدند * وزبان او كويا كشت * وبسخن در آمد * *وايشانرا
سپارد كه اين را بكسي نكويند * و چندانك ايشانرا مي سپارد كه نكويند * ايشان
37 بيشتر منادي مي زدند * *وبيشتر در تعجب مي ماندند * ومي كفتند كه هر چيز
نيك ميكند * كرانرا كوش مي كشايد * ولالانرا زبان مي دهد * سي دو انجا
1 كه از هفت نان واندكي ماهي چهار هزار مرد را سير كرد * ودران روزكار كه جماعت بسيار
بودند * واباداني دور بود * وچيزي نبود كه بخورند * شاكردان خود را خواند * وبديشان كفت *
2 *بدين جماعت رحمت مي كنيم * اينك سه روزست كه پيش من ماندند * وچيزي ندارند كه بخورند *
3 *واكر ايشانرا بدهن روزه بكذارم كه بروند * در راه افكار شوند * براي انك كساني * هستند كه

Et ad eum adduxerunt virum quendam qui mutus & ſurdus erat, et petebant ut Chriſtus illi manum imponeret. Jeſus hominem ſeorſum è 33 turba eduxit, & digitos ſuos in aures ejus indidit, & ſalivam ſuam linguæ ejus injecit. Et oculis in cœ- 34 lum ſublatis quievit, deindè illi dixit, apertus eſto. Eodem inſtanti 35 ambæ aures ejus apertæ ſunt, & lingua ejus loqnelâ prædita eſt, & ſermonem aggreſſa eſt. Et illis manda- 36 vit ut hoc nemini dicerent: & quo magis illis juſſit ne dicerent, illi magis prædicabant. Et majore 37 admiratione capti ſunt, & dicebant; Omnia quidem bene facit, ſurdis aures aperit, & mutis linguam reddit. 32

XXXII. Ubi ſeptem panibus, & paucis piſcibus, quater mille viros ſaturavit.

CAP. VIII.

Et in illis diebus quum turbæ 1 multæ eſſent, & habitatio longè abeſſet, nec quidquam eſſet quod comederent; diſcipulos ſuos vocavit, & illis dixit, In hanc multitudinem 2 miſericordiâ afficimur: ecce triduum eſt, quod apud me manſerunt, nec quidquam habent quod comedant. Et ſi illos ore jejunò dimit- 3 terem ut abirent, in via deficiſcerentur: quoniam aliqui ſunt, qui

Verſio VULGATA LATINA.

32 Et adducunt ei ſurdum & mutum, & deprecabantur eum, ut imponat illi manum.
33 Et apprehendens eum de turba ſeorſùm, miſit digitos ſuos in auriculas ejus : & ex-
34 ſpuens, tetigit linguam ejus : Et ſuſpiciens in cœlum, ingemuit, & ait illi; Eph-
35 phetha, quod eſt, Adaperire. Et ſtatim apertæ ſunt aures ejus, & ſolutum eſt vincu-
36 lum linguæ ejus, & loquebatur rectè. Et præcepit illis ne cui dicerent. Quantò
37 autem eis præcipiebat, tantò magìs plus prædicabant : Et eò ampliùs admiraban-
tur, dicentes; Benè omnia fecit : & ſurdos fecit audire, & mutos loqui.

CAP. VIII.

1 IN diebus illis iterùm cùm turba multa eſſet, nec haberent quod manducarent,
2 convocatis diſcipulis, ait illis; Miſereor ſuper turbam, quia ecce jam triduo ſuſtinent me, nec habent quod manducent : Et ſi dimiſero eos jejunos in domum ſu- 3
am, deficient in via : quidam enim ex eis de longè venerunt. Et reſponderunt ei 4
diſcipuli ſui; Undè illos quis poterit hìc ſaturare panibus in ſolitudine ? Et inter- 5
rogavit eos; Quot panes habetis ? Qui dixerunt; Septem. Et præcepit turbæ 6
diſcumbere ſuper terram. Et accipiens ſeptem panes, gratias agens fregit, & dabat
diſcipulis ſuis ut apponerent, & appoſuerunt turbæ. Et habebant piſciculos pau- 7
cos : & ipſos benedixit, & juſſit apponi. Et manducaverunt, & ſaturati ſunt, & 8
ſuſtulerunt quod ſuperaverat de fragmentis, ſeptem ſportas. Erant autem qui 9
manducaverunt, quaſi quatuor millia : & dimiſit eos. Et ſtatim aſcendens na- 10
vim cum diſcipulis ſuis, venit in partes Dalmanutha. Et exierunt Phariſæi, & 11
cœperunt conquirere cum eo, quærentes ab illo ſignum de cœlo, tentantes eum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 فجاوا اليه باخرس اصم وسالوه ان يضع يده عليه * فاخرجه وحده من الجمع وترك اصابعه 33
34 في اذنيه وتفل ثم مس لسانه * ونظر الي السماء وتنهد وقال افاثا الذي هو انفتح * فللوقت 35
36 انفتح سمعه وانحل رباط لسانه وتكلم مستويا * واوصاهم الا يقولوا لاحد شيا * فاما هم فكانوا
37 يكرزون كثيرا * ويبهتون جدا * قايلين ما احسن كلما يصنع الخرس يتكلمون والصم
يسمعون * الفصل الرابع والعشرون * وفي تلك الايام ايضا وافته جموع 1
كثيرة ولم يكن لهم ما ياكلون * فدعا تلاميذه وقال لهم * انا اتراف على هذا الجمع لان 2
لهم معي ثلثة ايام مقيمون وليس لهم ما ياكلون * وان انا اطلقهم الي منازلهم بلا طعام 3
ضعفوا في الطريق لان منهم من جا من بعيد * فاجابه تلاميذه من يقدر هاهنا يشبع 4
هولاء خبزا في البرية * فسالهم كم عندكم من الخبز فقالوا سبعة * فامر الجموع ان يتكيوا 5 6
على الارض * واخذ سبع الخبزات فبارك وكسر واعطي التلاميذ كيما يقدموا للجموع * وكان 7
معهم ايضا سمك يسير فباركه وامر ان يقدموا اليهم * فاكلوا وشبعوا * وجمعوا من الكسر 8
سبع قفاف * وكان الذين اكلوا اربعة الف واطلقهم * 9
الفصل الخامس والعشرون * وللوقت ركب السفينة مع تلاميذه وجا الي 10
نواحي المجدل * فخرج الفريسيون وبدوا يجادلونه ويطلبون منه اية من السماء ليجربوه * 11

Et adduxerunt ad eum mutum ſurdum : 32
& deprecati ſunt eum ut imponeret manum ſuam ſuper eum. Et eduxit eum ſe- 33
orſum ex populo, & injecit digitos ſuos in auriculas ejus : & expuit, dein tetigit linguam ejus. Et aſpexit in cœlum, 34
& ſuſpiravit ac dixit; Ephphetha, quod eſt, Aperitor. Et ſtatim apertus eſt au- 35
ditus ejus, & ſolutum eſt ligamen linguæ ejus, atque locutus eſt planè. Et præce- 36
pit eis ne dicerent ulli quicquam. At illi prædicabant multùm, : Et ſtupebant ma- 37
gnopere, dicentes; Quàm pulchrum eſt quidquid agit! muti loquuntur, & ſurdi audiunt.

Sectio vigeſima quarta.

CAP. VIII.

ET in illis diebus iterùm venerunt ad 1
eum turbæ multæ, & non erat eis quod comederent. Et vocavit diſcipulos ſuos,
& dixit illis; Ego miſereor ſuper hanc 2
turbam : quoniam ipſi ſunt mecum tribus diebus perſiſtentes, & non eſt eis quod
manducent : Et ſi ego dimiſero eos ad 3
habitacula eorum ſine cibo, deficient in via, quoniam ex eis ſunt qui venerunt è
longinquo. Et reſponderunt ei diſcipuli 4
ejus; Quis poterit hic ſaturare iſtos
pane in deſerto? Et interrogavit eos; 5
Quot apud vos ſunt panes? Dixerunt,
Septem. Præcepit ergò turbis ut diſcum- 6
berent ſuper terram. Et accepit ſeptem panes, & benedixit, ac fregit, deditque
diſcipulis, ut offerrent turbis. Et erant 7
cum eis etiam piſces pauci, quos bene-
dixit, & præcepit ut offerrent eis. Et 8
manducaverùnt, & ſaturati ſunt, & collegerunt de fragmentis ſeptem cophi-
nos. Et erant qui manducaverant, qua- 9
tuor millia, & dimiſit eos.

Sectio vigeſima quinta.

Et ſtatim conſcendit navim cum diſcipu- 10
lis ſuis, & venit in partes Magdal. Et 11
exierunt Phariſæi, & cœperunt diſceptare cum eo, & quærere ab illo ſignum de cœlo, ut tentarent eum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ በሃም ፡

32 ወአምጽኡ፡ ኀቤሁ፡ በሃመ፡ ወጽሙመ፡ ወአስተብቍዕዎ፡ ከመ ፡ ይደይ ፡ እዴሁ፡ ለዐ
33 ሌሁ። ወአግኀሦ፡ እምኀበ፡ ሰብእ፡ በባሕቲቶሙ፡ ወወደየ፡ አጻብዒሁ፡ ውስተ ፡ እ
34 ዘኒሁ፡ ወተፍአ፡ ወገሰሰ፡ ልሳኖ። ወነጸረ፡ ሰማየ፡ ወአስተምሐረ፡ ወይቤሎ፡ ኤፍታ
35 ሕ፡ ተፈታሕ፡ ተረጕሞ፡ ብሂል። ወሶቤሃ፡ ተክሥታ፡ እዕዛኒሁ ፡ ወተፈትሐ ፡ ማእሰ
36 ረ፡ ልሳኑ፡ ሶቤሃ፡ ወተናገረ፡ ርቱዐ። ወገሠጾሙ፡ ኢይንግሩ፡ ወኢለመኑሂ፡ ወመጠነ፡
37 ውእቱ፡ ይከልሎሙ፡ ፈድፋደ ፡ ይነግሩ፡ ሎቱ። ወፈድፋደ፡ ያነክሩ። ወይብሉ፡ ኵ
ሎ፡ ሠናየ፡ ገብረ፡ ለጽሙማንሂ፡ ያሰምዖሙ፡ ወለበሃማንሂ፡ ያነብቦሙ።
1 በእንተ፡ ሰብዑ፡ ኅብስት፡ ፰ ወይእተ፡ አሚረ፡ ብዙኅ፡ ሰብእ፡ ኮነ፡ ሀሎ፡ ወአ
2 ልቦሙ፡ ዘይበልዑ፡ ወጸውዖሙ፡ ለአርዳኢሁ፡ ወይቤሎሙ። ያምሕሩኒ፡ እሉ፡ ሰብ
3 እ፡ ናሁ፡ ሠለስቱ፡ ዮም፡ እንዘ፡ ይፀንሑኒ፡ ወአልቦሙ፡ ዘይበልዑ። ወእመኒ፡ ሰዐ
ርክዎሙ፡ ርኁባኒሆሙ፡ ይእትዉ፡ አብያቲሆሙ፡ ይደክሙ፡ በፍኖት፡ ወቦ፡ እለሂ፡ እም
4 ርሑቅ፡ መጽኡ። ወይቤልዎ፡ አርዳኢሁ፡ መኑ፡ ዘይክል፡ በዝየ፡ በገዳም፡ አጽግቦ
5 ቶሙ፡ ኅብስተ፡ ለኵሉ፡ ገዝንቱ፡ አሕዛብ። ወይቤሎሙ፡ ሚመጠነ፡ ኅብስተ፡ ብ
6 ክሙ፡ ወይቤልዎ፡ ሰብዐ። ወይቤሎሙ፡ ለሰብእ፡ ይርፍቁ፡ ዲበ፡ ምድር፡ ወነሥአ
ኒ፡ ለሰብዑ፡ ኅብስት፡ ወአእኰቶ፡ ፈተተ፡ ወወሀቦሙ፡ ለአርዳኢሁ፡ ያቅርቡ፡ ሎሙ፡
7 ወአቅረቡ፡ ለሰብእ። ወቦሙ፡ ዓሣሂ፡ ሕደጠ፡ ወባረከ፡ ኪያሁኒ፡ ወይቤሎሙ፡ አቅ
8 ርቡ፡ ሎሙ፡ ዘኒ። ወበልዑ፡ ወጸግቡ፡ ወአግሐሡ፡ ዘተርፈ፡ ፍተታት፡ መልአ፡ ሰብ
9 ዐተ፡ አስፈሬደት። ወእለ፡ በልዑ፡ ይእክሉ፡ አርብዓ፡ ምእተ፡ ወእምዝ፡ ፈነዎሙ፡ ሶ
10 ቤሃ፡ ወሖሩ። ወእምዝ፡ ዐርገ፡ ሐመረ፡ ምስለ፡ አርዳኢሁ፡ ወእምዝ፡ በጽሐ፡ ው
11 ስተ፡ ደወለ፡ ደልማት። ወወፅኡ፡ ፈሪሳውያን፡ ወአኀዙ፡ ይትኃሠሥዎ፡ ወይስአልዎ፡
ተእምረ፡ እምሰማይ፡ እንዘ፡ ያሜክርዎ።

De muto.

Et adduxerunt ad eum mutum & ſurdum, & orabant eum ut poneret manum ſuā 32
ſuper eum. Et ſcorſum duxit eum à populo privatim, & jecit digitos ſuos in au- 33
res ejus: & expuit, & tetigit linguam ejus. Et ſuſpexit *in* cœlum, & miſericor- 34
diâ commot' fuit, & dixit ei; Ephathah taphathah, Aperire, per interpretationē.
Et continuò adapertæ ſunt aures ej': & ſolutum fuit vinculū linguæ ej' ſtatim: & 35
loquebatur rectè. Et comminatus eſt iis ne dicerent alicui : & quantò ille pro- 36
hibebat, tantò magis loquuti ſunt de illo. Et ampliùs admirabantur, & dixe- 37
runt; Omnia bona fecit, ſurdos audire, & mutos loqui.

De ſeptem panibus. CAP. VIII.

ET iſto die iterū multi homines fuerunt, & non habuerunt quid comederent; & 1
vocavit diſcipulos ſuos, & dixit iis: Miſericordiâ commovent me hi populi: ecce 2
tres dies ſuſtinuerunt me, & non habent quid comedant. Et ſi dimiſero eos eſu- 3
rientes ire ad domus ſuas, deficient in via: & ſunt qui è longè venerunt. Et dixe- 4
runt ei diſcipuli ſui; Quis poteſt in hoc deſerto ſatiare panibus totum hunc po- 5
pulum? Et dixit iis, Quot panes habetis? Et dixerunt ei, Septem. Et præ- 6
cepit populis diſcumbere ſuper terram. Et accepit ſeptem panes, & gratias agendo, fregit : & dedit diſcipulis ſuis, offerre iis: & obtulerunt populo. Et ha- 7
buerunt piſciculos paucos: & benedixit ipſis, & præcepit iis offerre illos. Et come- 8
derunt, & ſaturati ſunt : & ſuſtulerunt quod ſupererat fragmentorum uſque ad
plenitudinem ſeptem ſportarum. Et edentes panem *erant* quadragies centum: 9
& tunc dimiſit eos ſtatim, & abierunt. Et aſcendens navim cum diſcipulis ſuis, 10
venit in regionem Dalmatha. Et exierunt Phariſæi, & cœperunt altercari 11
cum eo, & rogare ab illo ſignum è cœlo, tentantes eum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 5 ازدور آمدند * شاكردان بدو كفتند درين ويراني چكونه ايشانرا سير كنيم * عيسي از ايشان †
6 پرسيد چند نان داريد * كفتند هفت نان * [مسيح بجماعت فرمود كه بر زمين نشينند] ان هفت
7 نان را ستد * وبركت كرد وبشكست وبشاكردان مي داد * تا برجماعت † بخش كردند * وداشتند
8 اندكي ماهي نيز بركت كرد * وفرمود كه بريشان قسمت كنند * خوردند وسير شدند *
9 واز نان پارها كه زياده ماند هفت † سبد † پر داشتند * وجماعت بشمار چهار هزار مرد † بودند * ايشانرا
10 دستوري داد تا بخانه خود رفتند * ومسيح با شاكردان خود [در كشتي بالا رفت و] در ولايت
11 دلمانوث آمد * سي سه انجا كه معتزلان از عيسي ايت خواستند * معتزلان بدر آمدند *
وبي خواستند كه با او بيكاوند * اغاز كردند وكفتند * اكر تو مسيحي از اسمان مارا ايت بنماي * واورا
مي ازمودند *

ex longinquo venerunt. Diſcipuli 4
ei dixerunt; In hoc deſerto quomodò eos ſatiemus? Jeſus illos in- 5
terrogavit; Quot panes habetis?
Dixerunt, Septem panes. Chriſtus 6
multitudine juſſâ ut humi ſederent, illos ſeptem panes accepit, et
benedictione peractâ fregit, et diſcipulis dedit, ut multitudini diſtribuerent. Et habebant paucos pi- 7
ſces; & piſcibus etiam benedixit,
et juſſit ut illis partirentur. Come- 8
derunt itaque et ſaturati ſunt: et
pane fragmentorum qui ſuperfuerat, ſeptem ſportas implêrunt Et 9
multitudo numero quatuor millium
virorum erant: & illis veniam dedit
ut domum ſuam irent. Chriſtus au- 10
tem cum diſcipulis ſuis navim conſcendit, et in regionem Dalmanuth venit.

XXXIII: Ubi Phariſæi à Jeſu ſignum quæſiverunt.

Et Phariſæi egreſſi ſunt, et voluerunt cum illo diſputare: et exorſi 11
ſunt, dicentes; Si tu es Chriſtus, è
cœlo nobis ſignum oſtende: tentabant autem eum.

Et ingemiſcens ſpiritu ſuo, ait; Quid generatio iſta ſignum quærit?
12 Καὶ ἀναστενάξας τῷ πνεύματι αὐτοῦ, λέγει, Τί ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον ἐπιζητεῖ;
Amen dico vobis, Si dabitur generationi iſti ſignum. Et dimittens eos, aſcendens
13 ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Εἰ δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον. Καὶ ἀφεὶς (ε) αὐτοὺς, ἐμβὰς
rurſum in navigium, abiit in ulterius. Et obliti ſunt ſumere panes: & ſi
14 πάλιν εἰς τὸ πλοῖον, ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν. Καὶ ἐπελάθοντο λαβεῖν ἄρτους· καὶ εἰ
non unum panem non habebant cum ſe in navigio. Et præcipiebat eis, dicens;
15 μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. Καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων,
Videte, aſpicite à fermento Phariſæorum, & fermento Herodis. Et ratiocinabantur,
16 Ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου. Καὶ διελογίζοντο,
ad invicèm dicentes; Quia panes non habemus. Et cognoſcens Jeſus, ait illis;
17 πρὸς ἀλλήλους λέγοντες, Ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχομεν. Καὶ γνοὺς ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς,
Quid cogitatis, quia panes non habetis? Nondum cognoſcitis, nec intelligitis? adhuc cal-
Τί διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ συνίετε; ἔτι πεπω-
loſum habetis cor veſtrum? Oculos habentes non aſpicitis, & aures habentes
18 ρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν; Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε, καὶ ὦτα ἔχοντες
non auditis? Et non recordamini, Quando quinque panes fregi in quinquies mille,
19 οὐκ ἀκούετε; καὶ οὐ μνημονεύετε, Ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους,
quot cophinos plenos fragmentorum ſuſtuliſtis? Dicunt ei; Duodecim. Quando autem
20 πόσους κοφίνους πλήρεις κλασμάτων ἤρατε; λέγουσιν αὐτῷ, Δώδεκα. Ὅτε δὲ
ſeptem in quater mille, quot ſportarum complementa fragmentorum tuliſtis?
τοὺς ἑπτὰ εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, πόσων σπυρίδων πληρώματα κλασμάτων ἤρατε;

ΟΗ ϛ

ΚΒ' οθ β π ϛ

ΚΓ' πα ι

Illi verò dixerunt; Septem: Et dicebat eis; Quomodò non intelligitis? Et venit in
οἱ δὲ εἶπον, Ἑπτά. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, (ζ) Πῶς οὐ συνίετε; Καὶ ἔρχεται εἰς 21 22
Bethſaidam, & ferunt ei cæcum, & invocabant eum ut illum tangeret. Et
Βηθσαϊδάν, καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλὸν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται. Καὶ 23
adſumens manum cæci, eduxit eum extra vicum: & expuens in
ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης· καὶ πτύσας εἰς
oculos ejus, imponens manus ei, interrogavit eum, ſiquid videret. Et
τὰ ὄμματα αὐτοῦ, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει. Καὶ 24
ſuſpiciens ait; Video homines, quoniam velut arbores cerno, ambulantes. Deindè
ἀναβλέψας ἔλεγε, Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ, περιπατοῦντας. Εἶτα 25
iteràm impoſuit manus ſuper oculos ejus, & fecit ipſum videre:
πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι·
& reſtitutus eſt, & intuitus eſt perlucidè omnes. Et miſit illum in domum
καὶ ἀποκατεστάθη, καὶ ἐνέβλεψε τηλαυγῶς ἅπαντας. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν (η) εἰς τὸν οἶκον 26

ΚΔ' πβ α

ſuam, dicens; Neque in vicum ingrediaris, neque dixeris cuipiam in vico. Et
αὐτοῦ, λέγων, Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ. Καὶ 27
egreſſus eſt Jeſus & diſcipuli ejus in vicos Cæſareæ Philippi: & in
ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν
via interrogabat diſcipulos ſuos, dicens eis; Quem me dicunt ho-
τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς (θ) μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων αὐτοῖς, Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄν-
mines eſſe?
θρωποι εἶναι;

MS.A. (ε)* αὐτοῦ, ἐμβὰς πάλιν εἰς πλοῖον (ζ) Πῶς οὔπω (η) εἰς οἶκον (θ) μαθητὰς, λέγων

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܘܐܬܬܢܚ ܒܪܘܚܗ ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܒܥܝܐ ܐܬܐ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܬܝܗܒ
13 14 ܠܗ ܐܬܐ ܠܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. * ܘܫܒܩ ܐܢܘܢ ܘܣܠܩ ܠܣܦܝܢܬܐ. ܘܐܙܠܘ ܠܗܘ ܥܒܪܐ. * ܘܛܥܘ
15 ܕܢܣܒܘܢ ܠܚܡܐ. ܘܐܠܐ ܚܕܐ ܓܪܝܨܐ ܠܐ ܗܘܬ ܥܡܗܘܢ ܒܣܦܝܢܬܐ. * ܘܦܩܕ
ܐܢܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܙܘ ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܚܡܝܪܐ ܕܦܪܝܫܐ ܘܡܢ ܚܡܝܪܗ ܕܗܪܘܕܤ.
16 17 * ܘܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܠܚܡܐ ܠܝܬ ܠܢ. * ܝܕܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܚܡܐ ܠܝܬ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܠܗܫܐ ܣܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ.
18 ܘܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܥܕܟܝܠ ܩܫܝܐ ܠܒܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. * ܘܥܝܢܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܚܙܝܢ
19 ܐܢܬܘܢ. ܘܐܕܢܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܐ ܥܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܟܕ ܗܢܘܢ ܚܡܫܐ
ܠܚܡܝܢ ܩܨܝܬ ܠܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ. ܟܡܐ ܩܘܦܝܢܝܢ ܕܡܠܝܢ ܩܨܝܐ ܫܩܠܬܘܢ. ܐܡܪܝܢ
20 ܠܗ ܬܪܥܣܪ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܟܕ ܫܒܥܐ ܠܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ. ܟܡܐ ܐܣܦܘܪܝܕܝܢ ܕܡܠܝܢ
21 ܩܨܝܐ ܫܩܠܬܘܢ. ܐܡܪܝܢ ܫܒܥܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܠܐ ܠܗܫܐ ܡܣܬܟܠܝܢ
22 ܐܢܬܘܢ. * ܘܐܬܐ ܠܒܝܬ ܨܝܕܐ. ܘܐܝܬܝܘ ܠܗ ܣܡܝܐ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܕܢܩܪܘܒ ܠܗ.
23 * ܘܐܚܕ ܒܐܝܕܗ ܕܣܡܝܐ ܘܐܦܩܗ ܠܒܪ ܡܢ ܩܪܝܬܐ. ܘܪܩ ܒܥܝܢܘܗܝ ܘܣܡ ܐܝܕܗ. ܘܫܐܠܗ
24 25 ܕܡܢܐ ܚܙܐ. * ܘܚܪ ܘܐܡܪ. ܚܙܐ ܐܢܐ ܒܢܝܢܫܐ ܐܝܟ ܐܝܠܢܐ ܕܡܗܠܟܝܢ. * ܘܬܘܒ ܣܡ ܐܝܕܗ
26 ܥܠ ܥܝܢܘܗܝ ܘܐܬܩܢ. ܘܚܙܐ ܗܘܐ ܟܠ ܡܕܡ ܢܗܝܪܐܝܬ. * ܘܫܕܪܗ ܠܒܝܬܗ ܘܐܡܪ. ܐܦܠܐ
27 ܠܩܪܝܬܐ ܬܥܘܠ ܘܠܐ ܬܐܡܪ ܠܐܢܫ ܒܩܪܝܬܐ. * ܘܢܦܩ ܝܫܘܥ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܩܘܪܝܐ
ܕܩܣܪܝܐ ܕܦܝܠܝܦܘܣ. ܘܡܫܐܠ ܗܘܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܐܘܪܚܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܘ
ܐܡܪܝܢ ܥܠܝ ܒܢܝܢܫܐ ܕܐܢܐ.

12 Et ingemuit ſpiritu ſuo, & ait; Cur poſtulat ſignum generatio iſta? Amen dico vobis, Non dabitur ſignum generationi huic. 13 Et reliquit eos, conſcenditque navem, & abierunt in illam ulteriorem ripam. 14 Oblitique fuerant aſſumere ſecum panem, nec niſi unam placentam habebant ſecum in navi. 15 Et monuit eos, dixitque; Videte, cavete à fermento Phariſæorum, & à fermento Herodis. 16 Meditabantur itaque unus cum alio, ac dicebant; Panem non habemus. 17 Jeſus autem cognovit, & ait illis; Quid meditamini quòd panem non habetis? nondum cognoſcitis, nec intelligitis? adhuc cor durum eſt vobis? 18 Et ſunt vobis oculi, nec videtis; ſunt & aures vobis, nec auditis: nec meminiſtis, 19 Quum illos quinque panes fregi pro quinque millibus, quot cophinos fragmentorum plenos ſuſtuliſtis? dicunt ei, Duodecim. 20 Subdit eis, Et quum ſeptem pro quatuor millibus, quot ſportas fragmentorum plenas ſuſtuliſtis? dicunt, Septem. 21 Ait illis, Quomodò necdum intelligitis? 22 Venit autem in Beth-ſaidam: & adduxerunt ei cæcum, efflagitabántque ab eo ut tangeret illum. 23 Et prehendit manum cæci, & eduxit eum extra pagum, expuítque in oculos ejus, ac impoſuit manum ſuam; & interrogavit eum ecquid videret. 24 Suſpexit itaque, & ait; Video homines inſtar arborum ambulantium. 25 Rursùs impoſuit manum ſuam oculis ipſius & reſtitutus eſt, & videbat omnia dilucidè. 26 Et dimiſit eum ad domum ſuam, & ait; Nec in pagum illum introieris, neque dixeris cuiquam in pago. 27 Prodiit autem Jeſus & diſcipuli ejus in vicos Cæſareæ Philippi: & interrogabat diſcipulos ſuos in via, & dicebat eis; Quem me dicunt homines eſſe?

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * عيسي در نفس خود آسايش كرفت وكفت * اين دوده شوم † از من چه ايت مي خواهند *
13 راست بشما بكويم كه بدين دوده آيت داده نشود * * وايشانرا رها كرد * ودر بالاء [كشتي با]
14 شاكردان دركذركاه رفتند * * وفراموش كردند * كه با خود نان ببرند * ونه يك قرص * ودر
15 كشتي بايشان نان نبود * * ومسيح بديشان † سپارش كرد * كه از خمير مايه معتزلان † پرهيز كنيد *
16 17 واز خمير هيروديس * * وايشان يكي بديكي مي كفتند * نان نداريم * * عيسي درون ايشانرا †
دانست وبديشان كفت * چرا با همديكر مي كوييد * نان نداريم * راست كويم دل سخت داريد *
18 19 * چشم داريد ونمي بينيد * كوش داريد ونمي شنويد وبياد نمي اريد * كه از پنج نان كه شكستم پنج
20 هزار مرد سير شد * وچند سبد * كه افزون ماند * برداشتند * [بدو كفتند دوازده] * وان هفت
21 نان كه چهار هزار مرد خوردند * وچند سبد پر از پارها برداشتند شاكردان كفتند هفت * * بديشان
كفت چكونه تا اين ساعت درنيافتيد

سي چهار آنجا كه بر چشم نابينا كل نهاد وبينا شد

22 * [ودر بيت صيدا امد] نابينايي پيش مسيح آوردند * ودرخواست † كردند كه بدو برسد *

12 Jeſus in ſeipſo quietem cepit, & dixit; Hæc generatio prava à me cur ſignum quærunt? Verum vobis dico, quòd huic generationi ſignum non dabitur. 13 Et illos reliquit, & conſcenſâ navi ipſe cum diſcipulis in trajectum abierunt. 14 Et obliti erant ſecum panem afferre, ne unam quidem placentam: & in navi cum illis panis non erat. 15 Et Chriſtus illis præcepit, dicens; Quin à fermento Phariſæorum abſtinete, & à fermento Herodis. 16 Illi autem alter alteri dixerunt; Panem non habemus. 17 Jeſus intimum illorum cognovit, & illis dixit; Quare alter alteri dicitis, Panem non habemus? Verum dico, Cor durum habetis. 18 Oculos habetis, & non videtis; aures habetis, & non auditis, neque in memoriam reducitis: 19 Quum quinque panibus quos fregi, quinquies mille viri ſaturati ſunt, & quot corbes, qui ſupererant, ſuſtulerunt? Ei dixerunt, Duodecim. 20 Et illos ſeptem panes, quos quater mille viri comederunt, & quot corbes plenos fragmentorum ſuſtulerunt? Diſcipuli dixerunt, Septem. 21 Illis dixit, Quomodo uſque hanc horam non intellexiſtis?

XXXIV. Ubi oculis cæci lutum impoſuit, & videns factus eſt.

22 Et Bethſaidam venit ubi cæcum ad Chriſtum adduxerunt, & petitionem fecerunt ut illum tangeret.

Verſio VULGATA LATINA.

12 Et ingemiſcens ſpiritu ait; Quid generatio iſta ſignum quærit? Amen dico vobis,
13 Si dabitur generationi iſti ſignum. Et dimittens eos, aſcendit iterùm navim, & abiit
14 trans fretum. Et obliti ſunt panes ſumere: & niſi unum panem non habebant
15 ſecum in navi. Et præcipiebat eis, dicens; Videte & cavete à fermento Phariſæorum;
16 & fermento Herodis. Et cogitabant ad alterutrum, dicentes; Quia panes
17 non habemus. Quo cognito, ait illis Jeſus; Quid cogitatis, quia panes non habetis?
nondùm cognoſcitis nec intelligitis? adhuc cæcatum habetis cor veſtrum?
18 Oculos habentes non videtis? & aures habentes non auditis? Nec recordamini,
19 Quando quinque panes fregi in quinque millia: quot cophinos fragmentorum plenos
20 ſuſtuliſtis? Dicunt ei; Duodecim. Quando & ſeptem panes in quatuor
millia; quot ſportas fragmentorum tuliſtis? Et dicunt ei; Septem. Et dicebat 21
eis; Quomodò nondum intelligitis? Et veniunt Bethſaidam, & adducunt ei cæcum, 22
& rogabant eum ut illum tangeret. Et apprehenſâ manu cæci, eduxit eum 23
extra vicum: & expuens in oculos ejus impoſitis manibus ſuis, interrogavit eum, 24
ſi quid videret. Et aſpiciens, ait; Video homines velut arbores ambulantes. Deindè 25
iterùm impoſuit manus ſuper oculos ejus: & cœpit videre, & reſtitutus eſt
ita ut clarè videret omnia. Et miſit illum in domum ſuam, dicens; Vade in domum 26
tuam: & ſi in vicum introieris, nemini dixeris. Et egreſſus eſt Jeſus, & 27
diſcipuli ejus, in caſtella Cæſareæ Philippi: & in via interrogabat diſcipulos ſuos,
dicens eis; Quem me dicunt eſſe homines?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * فتنهد بالروح وقال لماذا يلتمس هذا الجيل آية * امين اقول لكم ليس يعطي هذا الجيل آية *
13 14 * ثم تركهم وركب السفينة ايضا ومضي الي العبر * ونسوا ان ياخذوا معهم خبزا ولم يكن
15 معهم في السفينة سوي رغيف واحد * فوصاهم قايلا انظروا وتحرزوا من خمير الفريسيين وخمير
16 17 هيرودس * فجعلوا يفكرون ان ليس معهم خبز * فلما علم قال لهم لماذا تفكرون انه ليس
18 معكم خبز * اما تعلمون * ولا تفهمون اقلوبكم مطموسة * وعيونكم لا تبصر ولكم سمع فلا
19 تسمعون * اما تذكرون * خمس الخبزات التي كسرتها لخمسة الف وكم قفة مملوة كسرا
20 اخذتم * فقالوا له اثني عشر * والسبع لاربعة الف وكم قفة مملوة كسرا اخذتم فقالوا
21 له سبعا * فقال لهم لماذا لا تفهمون *

* الفصل السادس والعشرون *

22 23 * ثم جاوا الي بيت صيدا فقدموا اليه اعمي وسالوه ان يلمسه * فاخذ بيد الاعمي واخرجه
24 من القرية وتفل في عينيه ووضع يده عليه وساله ماذا تنظر * فقال ابصر الناس مثل الشجر
25 26 يمشون * فوضع يده ايضا علي عينيه فابصر جيدا وبرا ونظر الي كل شي طاهرا * وارسله الي
بيته قايلا لا تدخل القرية ولا تقل لاحد من اهلها شيا *

* الفصل السابع والعشرون *

27 * ثم خرج يسوع وتلاميذه الي قري
قيسارية فيلبس * وفي الطريق سال تلاميذه قايلا ماذا تقول الناس اني انا *

Et ingemuit ſpiritu, & dixit; Ad quid 12
quærit hæc generatio ſignum? Amen dico
vobis, Non dabitur huic generationi
ſignum. Tum dimiſit eos, & conſcendit 13
navim denuò, & abiit trans fretum. Et 14
obliti ſunt accipere ſecum panem: &
non habebant in navi præter panem
unum. Et præcepit eis, dicens; Videte 15
& diſcernite fermentum Phariſæorum,
& fermentum Herodis. Et cœperunt co- 16
gitare quòd non haberent panem. Et 17
cùm cognoviſſet, dixit eis; Quare co-
gitatis, quòd non ſit vobiſcum panis?
An non ſcitis, neque intelligitis? an cor-
da veſtra cæca ſunt? Et oculi veſtri non 18
vident? Et habetis auditum, & non
auditis? Nonne recordamini Quinque 19
panum quos fregi quinque millibus? Et
quot cophinos plenos fragmentorum ſumpſiſtis?
Dixerunt ei, Duodecim. Et ſe- 20
ptem, quatuor millibus? Et quot cophinos
plenos fragmentorum ſumpſiſtis? dixerunt
ei, Septem. Ait illis, Quare non 21
intelligitis?

Sectio vigeſima ſexta.

Deindè venerunt Beth-ſaidam: & obtulerunt 22
ei cæcum, & rogaverunt eum
ut tangeret illum. Et accepit manum cæ- 23
ci, & eduxit eum è civitate, & expuit
in oculos ejus, & poſuit manum ſuam ſu-
per eum, & interrogavit eum, Quid vi-
des? Et dixit; Cerno homines velut 24
arbores ambulare. Et impoſuit manum 25
ſuam iterùm ſuper oculos ejus; & vi-
dit benè, & ſanatus eſt, & perſpexit
omnes res claré. Et miſit illum in do- 26
mum ſuam, dicens; Ne ingrediaris ci-
vitatem, neque dicas ulli ex civibus
ejus quicquam.

Sectio vigeſima ſeptima.

Poſthac egreſſus eſt Jeſus & diſcipuli 27
ejus in caſtella Cæſareæ Philippi; &
in via interrogavit diſcipulos ſuos, di-
cens; Quem dicunt homines me eſſe?

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወተከዘ፡ በመንፈሱ፡ ወይቤ፡ ምንተኑ፡ ተኃሥሥ፡ ትእምርተ፡ ዘትውልድ፡፡ አማን፡
13 እብለክሙ፡ ከመ፡ ኢይትወሀብ፡ ለዛቲ፡ ትውልድ፡ ትእምርት፡፡ ወኀደጎሙ፡ ካዕ
14 በ፡ ወዓርገ፡ ሐመረ፡ ወሖረ፡ ማዕዶተ፡፡ ወረስዑ፡ ነሢአ፡ ኅብስተ፡ ወአልቦሙ፡ ዘእ
ንበለ፡ አሐቲ፡ ኅብስት፡ ምስሌሆሙ፡ ውስተ፡ ሐመር፡፡
በእንተ፡ ብሑአ፡ ፈሪሳውያን፡፡
15 ወአዘዞሙ፡ ወይቤሎሙ፡ ዑቁ፡ ወተዓቀቡ፡ እምነ፡ ብሒአሙ፡ ለፈሪሳውያን፡ ወእምነ፡
16 ብሑአ፡ ሄሮድስ፡፡ ወሐለዩ፡ በበይናቲሆሙ፡ ወይቤሉ፡ እስመሁ፡ እንጋ፡ ኅብስተ፡
17 ኢነሣእነ፡ ይብለነ፡፡ ወአእመሮሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ምንተኑ፡ ት
ሔልዩ፡ በልብክሙ፡ እስመ፡ ኅብስተኑ፡ አልብክሙ፡፡ ዓዲኑ፡ ኢታአምሩ፡ ወኢትሌብ
18 ዉ፡ ልብክሙኒ፡ ጽሉል፡፡ ወአዕይንት፡ ብክሙ፡ ወኢትሬእዩ፡ ወእዝን፡ ብክሙ፡ ወ
19 ኢትሰምዑ፡፡ ወኢትዜከሩኑ፡፡ ዘአሜ፡ ኃምስ፡ ኅብስት፡ ወፈተትኩ፡ ለኃምስ፡ ም
እት፡ ብእሲ፡ ወሚመጠነ፡ አግሐሠክሙ፡ አክፋረ፡ ዘምልአ፡ ፍተታተ፡ ዘተርፈ፡ ወይ
20 ቤልዎ፡ ዓሠርተ፡ ወክልኤተ፡፡ ወይቤሎሙ፡ አሜኒ፡ ሰብዑ፡ ኅብስት፡ ለአርብዓ፡ ም
እት፡ ወሚመጠነ፡ አግሐሠክሙ፡ አስፈሪደ፡ ዘምልአ፡ ፍተታተ፡ ዘተርፈ፡፡ ወይቤል
21 ዎ፡ ሰብዑ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እፎ፡ እንከ፡ ዘኢትሌብዉ፡፡
22 በእንተ፡ ዕዉር፡ ወበጽሑ፡ ቤተ፡ ሳይዳ፡ ወአምጽኡ፡ ኀቤሁ፡ ዕዉረ፡
23 ወአስተብቍዕዎ፡ ይግሥሦ፡፡ ወአኀዞ፡ በእዴሁ፡ ለውእቱ፡ ዕዉር፡ ወአውፅኦ፡ አ
24 ፍአ፡ እምሀገር፡ ወተፍአ፡ ውስተ፡ አዕይንቲሁ፡ ወገሠሦ፡ ወይቤሎ፡ ምንተ፡ ትሬኢ፡፡ ወ
25 ነጸረ፡ ወይቤ፡ እሬኢ፡ ሰብአ፡ ከመ፡ ዕፀ፡ ያንሶሱ፡፡ ወገሠሦ፡ አዕይንቲሁ፡ ካዕበ፡ ወ
26 ርእየ፡ ደኅነ፡ ወነጸረ፡ ኵሎ፡ ብርሃነ፡፡ ወፈነዎ፡ ቤቶ፡ ወይቤሎ፡ ኢትባእ፡ ውስተ
ሂ፡ ለዕጸደት፡ ወአልቦ፡ ለዘ፡ ትንግር፡ ውስተ፡ ሀገርኒ፡፡
በእንተ፡ ዘተስእሎሙ፡ በቂሳርያ፡
27 ወሖረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወአርድእቲሁ፡ ውስተ፡ አህጉረ፡ ቂሳርያ፡ ዘፊልጶስ፡ ወተስአ
ሎሙ፡ ለአርድእቲሁ፡ በፍኖት፡ ወይቤሎሙ፡ መኑ፡ ይብሉኒ፡ ሰብእ፡፡

Et contriſtatus fuit in ſpiritu ſuo, & dixit; Quodnam quærit ſignum hæc genera- 12
tio? Amen dico vobis, quòd non dabitur huic generationi ſignum. Et reliquit 13
eos iterum, & aſcendit navem, & abiit in ulterius. Et obliti fuerant ſumere pa- 14
nes: & non habebant niſi unum panem ſecum in navi.

De fermento Phariſæorum.

Et præcepit iis, & dixit iis; Videte, & cavete à fermento Phariſæorum, & à fer- 15
mento Herodis. Et ratiocinati ſunt ad invicem, & dixerunt; Quia panes non 16
ſumpſimus loquutus eſt nobis. Et cognoſcebat eos Dominus Jeſus, & dixit iis; 17
Quid ratiocinamini in cordibus veſtris? Anne, quoniam panes non habetis?
Nondum cognoſcitis & non intelligitis? cor veſtrum obumbratum eſt? Et o- 18
culos habetis & non videtis, & aures habetis & non auditis? Et nonne recorda-
mini, Quando *erant* quinque panes, & fregi in quinquagies centum hominum, & 19
quot ſuſtuliſtis ſportas, quas impleverunt reliquiæ fragmentorum? Et dixerunt ei;
Duodecim. Et dixit iis, Quando ſeptem panes in quadragies centum, & quot 20
ſuſtuliſtis ſportas, quas impleverunt reliquiæ fragmentorum? Et dixerunt ei, Se- 21
ptem. Et dixit, Quomodò igitur *hæc* non intelligitis? *De cæco.*
Et venerunt Bethſaidam, & adduxerunt ad eum cæcum, & precati ſunt eum, ut 22
tangeret eum. Et prehendit in manu ſua hunc cæcum, & eduxit eum foràs, è ci- 23
vitate: & inſpuit oculis ſuis, & tetigit eum, & dixit ei; Quid vides? Et proſpexit, 24
& dixit; Video homines ſicut arbores ambulantes. Et tetigit oculos ejus iterū, 25
& viſus reſtitutus eſt, & proſpexit omnia dilucidé. Et miſit eum domum 26
ſuam, & dixit ei; Ne ingreditor in villas, & nemini dicas in civitate.

De interrogando eos in Cæſarea.

Et abiit Dominus Jeſus, & diſcipuli ejus, in civitates Cæſareæ Philippi: & inter- 27
rogavit diſcipulos ſuos in via, & dixit iis; Quem me *eſſe* dicunt homines?

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

23 * دست ان نابينا را كرفت * وازده بيرون برد * واز اب دهن خود اندكي بر چشم او زد *
24 ودست خود را برو نهاد * وازو پرسيد چه مي بيني * نابينا كفت ادميانرا مي بينم بر
25 مثال درخت * مي كردند * باز دو دست بر چشم او نهاد * نابينا همه چيز را روشن ديد *
26 * اورا بخانه خود فرستاد * وسپارد كه بده درمرو * وبا كسي مكو

سي پنج   اكاه كردن حواريون را كه كشته مي شود

27 * عيسي با شاكردان خود در ديهها قيسارية فيلبوس بدر آمدند واز شاكردان خود راه
مي پرسيد وبديشان كفت * مردم براي من چه مي كويند كه كيستم *

Manum cæci illius prehendit, & è 23
pago eduxit, & ſalivæ ſuæ parum
oculis illius injecit, et manum ſuam
illi impoſuit: et eum interrogavit,
Quid vides? Cæcus dixit; Homines 24
video ad inſtar arborum ambulantes.
Rurſum ambas manus ſuas 25
oculis illius impoſuit, & cæcus
omnia dilucidè vidit. Et eum domum 26
ſuam miſit, et ſic juſſit; Neque
in pagum ingreditor, nec cuiquam dicito.

XXXV. Indicat Apoſtolis quòd occidendus eſſet.

Jeſus autem cum diſcipulis ſuis in 27
pagos Cæſareæ Philippi egreſſi ſunt:
et à diſcipulis ſuis in via quæſivit,
et illis dixit; Homines de me quid
dicunt? quemnam me eſſe?

Illi verò responderunt; Joannem Baptiſtam, *&* alii Eliam, alii verò unum *Prophetarum.*
28 Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν, Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν, καὶ ἄλλοι Ἠλίαν, ἄλλοι δὲ ἕνα τῶν προφητῶν.
Et ipſe dicit illis; Vos verò quem me dicitis eſſe? Reſpondens *autem* Petrus, ait
29 Καὶ αὐτὸς λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; (ι) ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, λέγει
ei; Tu es Chriſtus. Et comminatus eſt eis, *ut nemini* dicerent de *eo.* Et
30 αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ Χριστός. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ λέγωσι περὶ αὐτοῦ. Καὶ — πγ β
31 cœpit docere eos, Quoniã oportet filiũ hominis multa pati, & reprobari
ἤρξατο διδάσκειν αὐτούς, Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι
à ſenioribus, & ſummis Sacerdotibus, & Scribis, & occidi, & poſt
ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἀρχιερέων, καὶ Γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ μετὰ
tres dies reſurgere. Et *libertate* verbum loquebatur. Et *aſſumens* eum
32 τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι· Καὶ παῤῥησίᾳ τὸν λόγον ἐλάλει. καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν — πδ ϛ
Petrus, cœpit increpare eum. *Ille verò* converſus, & videns diſcipulos ſuos,
33 ὁ Πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾷν αὐτῷ. (κ) Ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς, καὶ ἰδὼν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ,
increpavit Petrum, dicens; Vade *poſt* me Satana, quoniam non ſapis quæ Dei,
ἐπετίμησε τῷ Πέτρῳ, λέγων, Ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ, ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, — πζ β
ſed quæ hominum. Et *advocans turbam* cum diſcipulis ſuis,
34 ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, — πη β
dixit eis; *Quicunque* vult *poſt* me *venire*, abneget ſemetipſum, & tollat
εἶπεν αὐτοῖς, Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω
crucem ſuam, & ſequatur me. Qui enim voluerit animam ſuam *ſervare*,
35 τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι,

perdet eam: qui autem perdiderit animam ſuam *cauſâ mei* & *Evangelii*,
ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου,
hic ſervabit eam. Quid enim proderit homini, ſi lucretur mundum totum, &
οὗτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελήσει (λ) ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ 36
multetur animam ſuam? Aut quid dabit homo *compenſationem animæ ſuæ?*
ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; Ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; 37
πε β — Qui enim *erubuerit* me & *meos ſermones* in generatione iſta adultera &
Ὃς (μ) γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ 38
peccatrice, & filius hominis *erubeſcet* eum, cùm venerit in gloria Patris
ἁμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ Πατρὸς
ſui cum angelis ſanctis.
αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁγίων.

CAP. IX. θ'.

πζ β — Et dicebat illis; Amen dico vobis, Quia ſunt quidam hic *ſtantium,* qui non gu-
Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἵτινες οὐ μὴ γεύ- 1
πη β KE' — ſtabunt mortem, donec videant regnum Dei veniens in *efficacia.* Et poſt dies
σωνται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει. Καὶ μεθ' ἡμέρας 2
ſex, *aſſumit* Jeſus Petrum, & Jacobum, & Joannem, & ducit
ἕξ, (α) παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον, (β) καὶ τὸν Ἰωάννην, καὶ ἀναφέρει
illos in montem excelſum *privatim* ſolos: & transfiguratus eſt coram ipſis.
αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν μόνους· καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν.

MS.A. (ι) καὶ ἀποκριθεὶς ὁ (κ) Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπιστραφεὶς, (λ) τὸν ἄνθρωπον, (μ) γὰρ ἐπαισχυνθῇ Κεφ. θ'. MS.A. (α) ὁ Ἰησοῦς παραλαμβάνει τὸν (β) καὶ Ἰωάννην,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܕܐܠܝܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܚܕ ܡܢ ܢܒܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ
29 ܝܫܘܥ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠܝ ܕܐܝܬܝ. ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ.
30 ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ. * ܘܟܐܐ ܒܗܘܢ ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܥܠܘܗܝ. * ܘܫܪܝ ܗܘܐ
31 ܡܠܦ ܠܗܘܢ. ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܚܫ ܣܓܝ ܘܢܣܬܠܐ ܡܢ ܩܫܝܫܐ ܘܡܢ ܪܒܝ
32 ܟܗܢܐ ܘܡܢ ܣܦܪܐ. ܘܢܬܩܛܠ ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ. * ܘܓܠܝܐܝܬ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܡܠܬܐ
33 ܗܘܐ. ܘܕܒܪܗ ܟܐܦܐ ܘܫܪܝ ܡܟܐܐ ܠܗ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܬܦܢܝ ܘܚܪ ܒܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܟܐܐ
ܠܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ. ܙܠ ܠܟ ܠܒܣܬܪܝ ܣܛܢܐ. ܕܠܐ ܪܢܐ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܕܒܢܝܢܫܐ.
34 * ܩܪܝܢܐ ܕܣܗܕܐ * ܟܒ * * ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܠܟܢܫܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
35 ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܐܬܐ ܒܬܪܝ. ܢܟܦܘܪ ܒܢܦܫܗ. ܘܢܫܩܘܠ ܙܩܝܦܗ ܘܢܐܬܐ ܒܬܪܝ. * ܟܠ ܡܢ
ܓܝܪ ܕܨܒܐ ܢܦܫܗ ܢܚܐ. ܢܘܒܕܝܗ. ܘܟܠ ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ ܡܛܠܬܝ ܘܡܛܠ ܣܒܪܬܝ
36 ܢܚܝܝܗ. * ܡܢܐ ܓܝܪ ܡܬܗܢܐ ܒܪܢܫܐ. ܐܢ ܥܠܡܐ ܟܠܗ ܢܐܪܬ. ܘܢܦܫܗ ܢܚܣܪ. * ܐܘ ܡܢܐ
37 ܢܬܠ ܒܪܢܫܐ ܚܠܘܦܐ ܕܢܦܫܗ. * ܟܠ ܓܝܪ ܕܢܒܗܬ ܒܝ ܘܒܡܠܝ ܒܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܚܛܝܬܐ
38 ܘܓܝܪܬܐ. ܐܦ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܢܒܗܬ ܒܗ ܡܐ ܕܐܬܐ ܒܫܘܒܚܐ ܕܐܒܘܗܝ ܥܡ ܡܠܐܟܘܗܝ ܩܕܝܫܐ.
* ܠܩܘܪܒܐ ܕܥܐܕܐ ܕܡܛܠܐ * ܟܓ * * ܩܦܠܐܘܢ * ܛ *
1 * ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܝܬ ܐܢܫܐ ܕܩܝܡܝܢ ܬܢܢ. ܕܠܐ ܢܛܥܡܘܢ ܡܘܬܐ.
2 ܥܕܡܐ ܕܢܚܙܘܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܝܐ ܒܚܝܠܐ. * ܘܒܬܪ ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ ܕܒܪ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ
ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ. ܘܐܣܩ ܐܢܘܢ ܠܛܘܪܐ ܪܡܐ ܠܒܠܚܘܕܝܗܘܢ. ܘܐܫܬܚܠܦ ܩܕܡܝܗܘܢ.

* Illi verò dixerunt; Johannem Baptiſtam, & 28
alii Eliam, alii denique unum ex Prophetis.
Dixit eis Jeſus; Vos autem quem me dicitis 29
eſſe? Reſpondit Simon Petra, & ait illi, Tu
es Meſſia, filius Dei viventis. Et inhibuit 30
eis, ut nemini id dicerent de ſe. Cœpitque 31
docere eos, nempe Filium hominis multa
perpeſſurum, & reprobatum iri à Senioribus, & à principibus Sacerdotum, necnon à
Scribis: interficiendum denique, ac tertio
die ſurrecturum. Et apertè eum ſermonem 32
loquebatur. Et ſemovit eum Cepha, cœpitq;
eum objurgare. Ipſe verò converſus, & con- 33
ſpicatus diſcipulos ſuos, objurgavit Simonem, & ait; Abi retrorſùm à me Satana,
quippe qui non mediteris quæ Dei ſunt, ſed
quæ ſunt hominum.

Lectio Martyrum. 22.

Porrò advocavit Jeſus turbas cum diſcipulis 34
ſuis, & dixit eis; Quicunque voluerit venire poſt me, abneget ſemetipſum; & bajulet
crucem ſuam, & veniat poſt me. Etenim quiſ- 35
quis voluerit ſervare animam ſuam, perdet
eam: quiſquis autem perdiderit animam ſuam
propter me, & propter Evangelium meum,
ſervabit eam. Quid enim utilitatis percipiet 36
homo, ſi univerſum orbem lucratus fuerit,
animæ verò ſuæ detrimentum patiatur? Aut 37
quid dabit homo compenſationis pro anima
ſua? Nam quemcunque puduerit mei, meo- 38
rumq; ſermonum in generatione iſta ſcelerata & adulterâ, Filium hominis etiam pudebit ejus, quando veniet in gloria Patris ſui
cum angelis ſuis ſacroſanctis.

* *Ad oblationem feſto Tabernaculorum.* 23.

CAP. IX.

Porrò dicebat eis; Amen dico vobis, Sunt 1
quidam hîc adſtantes, qui non guſtabunt
mortem, donec viderint regnum Dei veniſſe
cum virtute. Poſt ſex autem dies accepit Je- 2
ſus Cepham, & Jacobum, & Johannem, & ſubduxit eos in montem excelſum ſolos, ac transformatus eſt ante eos.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

28 * ايشان جواب دادند* كه بعضي ميكويند* كه يحيي شوينده است* وديكران ميكويند
29 ايلياست* وقومي ديكر مي كويند كه يكي ازجمله پيغمبرانست* *عيسي بديشان
كفت شما چه مي كوييد كه كه هستم* شمعون جواب داد وبدو كفت* توي مسيح پسر خداي
30 31 زنده* *عيسي ايشانرا سپارش كرد كه بكسي نكويند † براي او* *وانكه اغاز كرد كه فرزند †
ادمي سپارده مي شود* كه ازدست مردم كناه كار بسيار زحمت كشد* واز پيران* وبزركان* وامامان*
32 نكوهيده شود* وبسخن نويسندكان كشته كردد* وسوم روز بر خيزد* *اشكارا سخن مي
33 كفت* صفا با او بخلوت كفت* حاشا اي خداوند* اكر اين چنين بشود* *مسيح التفات كرد*
ودر شاكردان خود بنكريد* وبر شمعون بانك زد وكفت* دورباش ازپيش من اي † شيطان*
34 كه ازان خدا نمي انديشي الا ازان ادميان* *وعيسي خلق را با شاكردان خود † در پيش
خواند* وكفت* هر كه مي خواهد كه درپي من بيايد* هر چه از دنياوي دارد
35 بيندازد وصليب خودرا بر كيرد* وازپس من بيايد* *هر كه مي خواهد كه جان
خودرا زنده كند* تن را هلاك كند* وهر كه براي من وبراي مژدهء من [جان]

Illi reſponderunt; Nonnulli quidem 28
dicunt, quòd Johannes Baptiſta eſt;
alii verò dicunt, Elias eſt: & quidam alii dicunt, quòd unus de numero Prophetarum eſt. Jeſus illis 29
dixit; Vos quid dicitis, quòd quis
ſim? Simeon reſponſum dedit, &
ei dixit; Tu es Chriſtus Filius Dei
viventis. Jeſus illis mandatum 30
impoſuit, ne cui hoc dicerent de eo.
Tunc etiam cœpit dicere, quòd Fi- 31
lius hominis tradendus eſſet, ut à
manibus hominum peccatorum multum cruciatum pateretur, & ſenioribus, & magnatibus, & ſacerdotibus contemptui eſſet, & ex ſententia Scribarum occideretur, &
tertio die reſurgeret. Apertè ſermo- 32
nem hunc *loquebatur. Cephas illi*
ſeorſum dixit; Abſit ô Domine
quòd hoc ita fiat. Jeſus converſus 33
eſt, & in diſcipulos ſuos intuitus eſt,
ac Simeonem increpavit & dixit;
Procul abſis à conſpectu meo ô Satana, divina enim non cogitas ſed
humana. Et advocavit Jeſus po- 34
pulum cum diſcipulis ſuis, & dixit;
Quicunque me ſequi voluerit, quicquid mundani habet abjiciat, &
crucem ſuam tollat, & poſt me veniat. Quicunque voluerit ut ani- 35
mam ſuam vivificet, corpus perdat: & quicunque propter me &
propter Evangelium meum animam

Verſio VULGATA LATINA.

28 Qui reſponderunt illi, dicentes; Joannem Baptiſtam, alii Eliam, alii verò quaſi unum
29 de prophetis. Tunc dicit illis; Vos verò quem me eſſe dicitis? Reſpondens Pe-
30 trus, ait ei; Tu es Chriſtus. Et comminatus eſt eis, ne cui dicerent de illo. Et cœ-
31 pit docere eos, Quoniam oportet filium hominis pati multa, & reprobari à ſeniori-
bus, & à ſummis ſacerdotibus, & Scribis, & occîdi: & poſt tres dies reſurgere.
32 Et palàm verbum loquebatur. Et apprehendens eum Petrus, cœpit increpare eum.
33 Qui converſus, & videns diſcipulos ſuos, comminatus eſt Petro, dicens; Vade re-
34 trò me, Satana, quoniam non ſapis quæ Dei ſunt, ſed quæ ſunt hominum. Et convo-
catâ turbâ cum diſcipulis ſuis, dixit eis; Si quis vult me ſequi, deneget ſemetipſum:
35 & tollat crucem ſuam, & ſequatur me. Qui enim voluerit animam ſuam ſalvam
facere, perdet eam: qui autem perdiderit animam ſuam propter me & Evangeli-
um, ſalvam faciet eam. Quid enim proderit homini, ſi lucretur mundum totum, 36
& detrimentum animæ ſuæ faciat? Aut quid dabit homo commutationis pro ani- 37
ma ſua? Qui enim me confuſus fuerit, & verba mea, in generatione iſta adulte- 38
ra & peccatrice: & filius hominis confundetur eum, cùm venerit in gloria patris
ſui cum angelis ſanctis. Et dicebat illis; Amen dico vobis, Quia ſunt quidam de 39
hîc ſtantibus, qui non guſtabunt mortẽ, donec videant regnũ Dei veniens in virtute.

CAP. IX.

ET poſt dies ſex aſſumit Jeſus Petrum, & Jacobum, & Joannem: & ducit illos in 1
montem excelſum ſeorſùm ſolos, & transfiguratus eſt coram ipſis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 فقالوا قوم يقولون يوحنا المعمداني * وآخرون إيليا * وآخرون أحد الأنبياء * فقال لهم فأنتم
29 ماذا تقولون إني أنا * أجاب بطرس قائلا أنت هو المسيح * فمنعهم أن يقولوا لأحد شيئا من
30 أجله * وبدأ يعلمهم أن ابن الإنسان مزمع أن يولم كثيرا * ويرذل من المشيخة ورؤساء
31 الكهنة والكتبة * ويقتلونه وفي اليوم الثالث يقوم * وعلانية كان يقول هذا * فأمسكه بطرس
32 وجعل يمنعه * فالتفت ونظر إلى تلاميذه وزجر بطرس قائلا له اذهب خلفي يا شيطان * لأنك
33 لا تفكر فيما لله لكن فيما للناس * ودعا الجمع وتلاميذه وقال لهم من أراد أن يتبعني فليكفر
34 بنفسه ويحمل صليبه ويتبعني * ومن أراد أن يخلص نفسه فليهلكها ومن أهلك نفسه
35 من أجلي ومن أجل البشارة فهو يخلصها * ماذا ينفع الإنسان لو ربح العالم كله وخسر نفسه *
36 أو ماذا يعطي الإنسان فداء نفسه * كل من استحيا أن يعترف بي وبكلامي في هذا الجيل
37 الفاسق الخاطي فابن الإنسان يفضحه إذا جاء بمجد أبيه مع ملائكته المقدسين *
38 * وقال آمين أقول لكم أن ههنا قوم من القيام لا يذوقون الموت حتى يعاينوا ملكوت
1 الله يأتي بقوة *

* الفصل الثامن والعشرون *

2 * وبعد ستة أيام أخذ يسوع
بطرس ويعقوب ويوحنا وأصعدهم على جبل عال منفردين وتجلى قدامهم *

Dixerunt, Quidam dicunt Johannem 28
Baptiſtam, & alii Eliam, & alii unum
prophetarum. Ait illis; Vos autem 29
quem dicitis me eſſe? Reſpondit Pe-
trus, dicens; Tu es Chriſtus. Et prohi- 30
buit eos ne dicerent ulli quicquam de
ipſo. Et cœpit docere eos, filium hominis 31
paſſurum multa, & deſpiciendum à ſe-
nioribus, & principibus ſacerdotum, et
Scribis, et interficiendum ab eis, et in
die tertiâ reſurrecturum. Et palàm di- 32
cebat hoc. Et apprehendit eum Petrus,
et cœpit impedire illum. Et converſus 33
eſt, et reſpexit in diſcipulos ſuos, et inter-
minatus eſt Petro, dicens ei; Vade re-
trò me Satana, quia non cogitas quæ
Dei ſunt, ſed quæ hominum. Et advoca- 34
vit turbam et diſcipulos ſuos, et dixit
eis; Quicunque voluerit ſequi me, ab-
neget ſemetipſum, et portet crucem ſuam
et ſequatur me. Et quicunque voluerit 35
ſalvare animam ſuam, perdat eam: et
quicunque perdiderit animam ſuam pro-
pter me et propter Evangeliũ, ipſe ſalva-
bit eam. Quid prodeſt homini, ſi lucre- 36
tur mundum totum, et perdat animam
ſuam? Aut quid dabit homo pro anima 37
ſua? Quicunque erubuerit confiteri 38
me, et verba mea inter hanc generatio-
nem adulteram, et peccatricem, filius ho-
minis probro exponet eum, cùm venerit
in gloria patris ſui, cum angelis ſuis
ſanctis.

CAP. IX.

ET dixit; Amen dico vobis, quòd ſunt 1
hic aliquot ex aſtantibus qui non guſta-
bunt mortem, donec videant regnum Dei
veniens cum virtute.

Sectio vigeſima octava.

Et poſt ſex dies aſſumpſit Jeſus Petrum 2
et Jacobum, et Johannem: et evexit
eos ſupra montem excelſum ſolos, et ape-
ruit ſe coram eis.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

28 ወይቤልዎ፡ ዮሐንስሃ፡ መጥምቀ፡ አው፡ ኤልያስሃ፡ አው፡ አሐዴ፡ እምነቢያት፡፡=
29 ወይቤሎሙ፡ አንትሙኬ፡ መነ፡ ትብሉኒ፡ ወተሰጥዎ፡ ጴጥሮስ፡ ወይቤሎ፡ አንተ፡ ውእ
30 ቱ፡ ክርስቶስ፡፡= ወገሠጾሙ፡ ከመ፡ አልቦ፡ ለዘ፡ ይንግሩ፡ ለመኑሂ፡፡= ወእኀዘ፡ ይ
31 መሀሮሙ፡ ከመ፡ ሀለወ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ብዙኀ፡ ያሕምምዎ፡ ወያመክ
ሩዎ፡ ረበናት፡ ወሊቃነ፡ ካህናት፡ ወጸሐፍት፡ ወይቀትልዎ፡ ወይትነሣእ፡ በሣልስት፡ ዕ
32 ለት፡፡= ወገሃደ፡ ነገሮሙ፡ ዘንተ፡ ነገረ፡፡ ወአቅረቦ፡ ጴጥሮስ፡ ወአኀዘ፡ ይገሥጾ፡፡=
33 ወተመይጠ፡ ኀበ፡ አርዳኢሁ፡ ወገሠጾ፡ ለጴጥሮስ፡ ወይቤሎ፡ ሑር፡ እምድኅሬየ፡ ሰይጣ
34 ን፡ እስመ፡ ኢትሔሊ፡ ዘእግዚአብሔር፡ ዘእንበለ፡ ዘእጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡፡= ወጸው
ዖሙ፡ ለሕዝብ፡ ወይቤሎሙ፡ ምስለ፡ አርዳኢሁ፡ ዘይፈቅድ፡ ይፅመደኒ፡ ይጽልኣ፡ ለ
35 ነፍሱ፡ ወያጥብዕ፡ ወይጹር፡ መስቀለ፡ ሞቱ፡ ወይትልወኒ፡፡= ወዘፈቀደ፡ ያድኅና፡ ለነ
36 ፍሱ፡ ለይግድፋ፡ ለነፍሱ፡ በእንተ፡ ወንጌል፡ ይረክባ፡፡= ወምንተ፡ ይበቍዖ፡ ለሰብ
37 እ፡ ለእመ፡ ኵሎ፡ ዓለመ፡ ረብሐ፡ ወነፍሶ፡ ሐጕለ፡፡= ወምንት፡ እም፡ ወሀበ፡ ሰብእ፡
38 ቤዛሃ፡ ለነፍሱ፡፡= ወለዘኒ፡ ኀፍረኒ፡ ወኀፍረ፡ ቃልየ፡ በዛቲ፡ ትውልድ፡ ዘማ፡ ወኃጥ
እት፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ይኀፍሮ፡ አመ፡ ይመጽእ፡ በስብሐተ፡ አቡሁ፡ ምስ
ለ፡ መላእክቲሁ፡ ቅዱሳን፡፡=
1 ፱ ወይቤሎሙ፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ ሀለዉ፡ ዝየ፡ ይቀውሙ፡ እለ፡ ኢይጥዕምዎ፡ ለ
ሞት፡ እስከ፡ ይሬእይዎ፡ ለመንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡ እንዘ፡ ትመጽእ፡ በኀይል፡፡=
በእንተ፡ ዘተወለጠ፡ ራእዩ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡
2 ወእም፡ ሰሱ፡ ዕለት፡ ነሥኦሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለጴጥሮስ፡ ወለያዕቆብ፡ ወለዮሐንስ፡
ወአዕረጎሙ፡ ደብረ፡ ነዋኀ፡ በባሕቲቶሙ፡ ወተወለጠ፡ ራእዩ፡ በቅድሜሆሙ፡፡=

Et dixerunt ei; Johannem Baptiſtam, aut Eliam, aut unum è prophetis. 28
Et dixit iis; Vos verò, quem dicitis me *eſſe*? Et reſpondebat ei Petrus, & dice- 29
bat; Tu es Chriſtus. Et comminatus eſt iis ut nemini dicerent quis eſſet. 30
Et cœpit docere eos, quomodò futurum eſſet, quòd filio hominis multum inju- 31
riæ inferrent, & quòd tentarent eum Rabbini, & principes ſacerdotum, & Scri-
bæ, & quòd trucidarent eum, & quòd reſurgeret tertio die. Et apertè loquutus 32
eſt iis hunc ſermonem. Et appropinquavit ei Petrus, & cœpit increpare eum.
Et converſus fuit ad diſcipulos ſuos, & increpavit Petrum, & dixit ei; Vade poſt 33
me ſatana, quoniam non ſapis quæ *ſunt* Dei, ſed quæ ſunt hominum. Et voca- 34
vit populos & dixit iis, cum diſcipulis ſuis; Qui vult adhærere mihi, odio ha-
beat animam ſuam, & promptus ſit, & portet crucem mortis ſuæ, & ſequatur me.
Et qui voluit ſervare animam ſuam, perdendo animã ſuam, propter Evangelium, 35
inveniet eam. Et quid proderit homini ſi totum mundum lucratus fuerit, & 36
animam ſuam perdiderit? Et quam daret homo redemptionem pro anima ſua? 37
Et quicunque erubuerit me, & erubuerit ſermonem meum in hac generatione 38
adulterâ & peccatrice, filius hominis erubeſcet eum, quando venerit in gloria
Patris ſui cum angelis ſuis ſanctis.

CAP. IX.

ET dixit iis; Amen dico vobis, Sunt hic ſtantes, qui non guſtabunt mortem, 1
uſquedùm viderint regnum Dei veniens in virtute.

De transfiguratione faciei Domini Jeſu.

Et à ſexto die accepit Dñs Jeſus Petrum, & Jacobum, & Johannem, & aſcendere 2
fecit eos montem excelſum ſolos: & commutata fuit facies ejus coram ipſis.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

36 خودرا هلاك بكند * اورا [زنده بكند] * * چه فايده كرده باشد + ادمي كه همه
37 دنيا را سود كند * وبا جان زيان كرده باشد * بآدمي عوض جان چه چيز داده شود * * هر كه
38 برابر اين دوده شوم * وكناه كار فاسد * براي من وبراي سخنهاء من خجالت يابد * فرزند ادمي
نيز بدو خجالت يابد * دران وقت كه بعظمت پدر خود * وفرشتكان + پاكان خود * بيايد *
1 وبديشان كفت راست بشما مي كويم * انك كفت قومي هستند كه نميرند * سي شش
كه اينجا كساني ايستاده اند كه مرك را نچشند تا آن وقت كه ملكوت خداي را ببينند
2 بنيروسندي بيايد * سي هفت تجلي مسيح بر كوه تابور * بعد از شش روز عيسي + بستد
شمعون صفا را ويعقوب ويوحنا را وبالاء كوهي بلند رفتند ومسيح برابر چشم ايشان ديكر كون شد

ſuam perdiderit, eam vivificabit.
Quid proficiet homo, qui totum 36
mundum lucri fecerit, & cum ani-
mâ damnum fecerit. Homini in 37
compenſationem animæ quæ res da-
bitur? Quicunque coram hac ge- 38
neratione pravâ & peccatrici, a-
dulterâ, mei & ſermonum meorum
pudorem habet, Filius hominis et-
iam ejus pudorem habebit, eo tem-
pore quo in majeſtate Patris ſui &
Angelorum ſanctorum ejus venerit.

XXXVI. Ubi dixit, Quidam ſunt
qui non morientur.

CAP. IX.

ET illis dixit; Verum vobis di- 1
co, quòd hic quidam ſtantes ſunt, qui
mortem non guſtabunt uſque dum
regnum Dei viderint cum virtu-
te veniens.

XXXVII. Transfiguratio Chri-
ſti in monte Tabor.

Poſt ſex dies Jeſus aſſumpſit Simo- 2
nem Cepham, & Jacobum, & Jo-
hannem, & in montem ſublimem
aſcenderunt: & Chriſtus coram
oculis ipſorum formâ mutatus eſt.

Et vestimenta ejus facta sunt *corruscantia*, candida *valdè* velut nix; qualia fullo super terram
3 Καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ (γ)ἐγένετο στίλβοντα, λευκὰ λίαν ὡς χιών, οἷα γναφεὺς ἐπὶ τῆς
non potest *dealbare*. Et apparuit illis Elias cum Moyse, & erant colloquentes
4 γῆς οὐ δύναται λευκᾶναι. Καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἠλίας σὺν Μωσεῖ, καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες
Jesu. Et respondens Petrus, ait Jesu; Rabbi, *pulchrum* est nos hic esse:
5 τῷ Ἰησοῦ. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος, λέγει τῷ Ἰησοῦ, Ῥαββί, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι·
& faciamus *umbracula* tria, tibi unum, & Moysi unum, & Eliæ unum. Non enim
6 καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ Ἠλίᾳ μίαν. Οὐ γὰρ
sciebat quid diceret: erant enim exterriti. Et facta est nubes obumbrans eos:
7 ᾔδει τί (δ)λαλήσῃ· ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι. Καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς·
& venit vox de nube, dicens; Hic est filius meus *dilectus*: illum audite.
καὶ ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός· αὐτοῦ ἀκούετε.
Et statim circumspicientes, ampliùs neminem viderunt, nisi Jesum tantùm *cum se*.
8 Καὶ ἐξάπινα περιβλεψάμενοι, οὐκέτι οὐδένα εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον μεθ' ἑαυτῶν.
Descendentibus *autem* illis de monte, *cavit* illis *ut nemini* narrarent
9 Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ διηγήσωνται
quæ *viderunt, si non* cùm filius hominis ex mortuis resurrexerit. Et verbum continuerunt
10 ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. Καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν
apud se, conquirentes, Quid *est*, ex mortuis *resurgere*? Et interrogabant
11 πρὸς ἑαυτούς, συζητοῦντες, Τί ἐστι τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι; Καὶ (ε) ἐπηρώτων
eum, dicentes; *Quòd dicunt* Scribæ, Quia Eliam oportet venire primùm?
αὐτόν, λέγοντες, Ὅτι λέγουσιν οἱ Γραμματεῖς, Ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;

πη
ι
πθ
ε

Ille verò respondens, ait illis; Elias *quidem veniens primùm*, restituet omnia:
Ὁ δὲ ἀποκριθείς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἠλίας μὲν ἐλθὼν πρῶτον, (ζ) ἀποκαθιστᾷ πάντα· 12
& quomodò scriptum est in filium hominis, ut multa patiatur, & *nihili fiat*.
καὶ πῶς γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ, καὶ ἐξουδενωθῇ.
Sed dico vobis; Quia & Elias venit, & fecerunt illi quæcunque voluerunt, sicut
Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, Ὅτι καὶ Ἠλίας ἐλήλυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς 13
scriptum est de eo. Et veniens ad discipulos, vidit turbam magnam circa
γέγραπται ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητάς, εἶδεν ὄχλον πολὺν περὶ 14
eos, & Scribas conquirentes illis. Et confestim omnis *turba videns*
αὐτούς, καὶ Γραμματεῖς συζητοῦντας αὐτοῖς. Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος ἰδὼν 15
eum, *expavit*; & accurrentes salutabant eum. Et interrogavit
αὐτόν, ἐξεθαμβήθη, καὶ (η) προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν. Καὶ ἐπηρώτησε 16
Scribas, Quid conquiritis *apud vos-ipsos*? Et respondens unus de turba,
τοὺς Γραμματεῖς, Τί συζητεῖτε πρὸς (θ)αὐτούς; Καὶ ἀποκριθεὶς εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου, 17
dixit; Magister, attuli filium meum ad te habentem spiritum *sine locutione*. Et
εἶπε, Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σε ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον· Καὶ 18
ubicunque eum apprehenderit, *lacerat* illum, & spumat, & stridet *dentes suos*,
ὅπου (ι) ἂν αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν, καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ,
& arescit: & dixi discipulis tuis ut illum ejicerent, & non *valuerunt*.
καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν.

ζ
ι

Κς´
ζα
β

MS.A. (γ) ἐγένοντο (δ) λαλήσει· (ε) ἐπηρώτησαν (ζ) ἀποκαθιστάνει πάντα· καθὼς (η) προστρέχοντες (θ) ἑαυτούς; (ι) ἐὰν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 * ܘܡܨܛܠܗܒܝܢ ܗܘܘ ܢܚܬܘܗܝ ܘܚܘܪܝܢ ܗܘܘ ܛܒ ܐܝܟ ܬܠܓܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܠܡܚܘܪܘ ܒܐܪܥܐ ܠܐ
4 ܡܫܟܚܝܢ. * ܘܐܬܚܙܝܘ ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ ܘܐܠܝܐ ܟܕ ܡܡܠܠܝܢ ܥܡ ܝܫܘܥ. * ܘܐܡܪ ܠܗ
5 ܟܐܦܐ. ܪܒܝ ܫܦܝܪ ܗܘ ܠܢ ܕܗܪܟܐ ܢܗܘܐ. ܘܢܥܒܕ ܬܠܬ ܡܛܠܝܢ. ܠܟ ܚܕܐ ܘܠܡܘܫܐ ܚܕܐ
6 ܘܠܐܠܝܐ ܚܕܐ. * ܠܐ ܓܝܪ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢܐ ܐܡܪ. ܕܒܕܚܠܬܐ ܗܘܘ ܒܪܬܝܬܐ. * ܘܗܘܐ ܥܢܢܐ
7 ܘܡܛܠܠ ܗܘܐ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܢܢܐ ܕܐܡܪ. ܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ. ܠܗ ܫܡܥܘ.
8 * ܘܡܢ ܫܠܝܐ ܟܕ ܚܪܘ ܬܠܡܝܕܐ ܠܐܢܫ ܠܐ ܚܙܘ. ܐܠܐ ܠܝܫܘܥ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܥܡܗܘܢ.
9 * ܘܟܕ ܢܚܬܝܢ ܡܢ ܛܘܪܐ. ܡܦܩܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ ܡܕܡ ܕܚܙܘ. ܐܠܐ ܡܐ ܕ
10 ܩܡ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. * ܘܐܚܕܘܗ ܠܡܠܬܐ ܒܢܦܫܗܘܢ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܕܡܢܐ ܗܝ
11 ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܕܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. * ܘܡܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܗܟܝܠ
12 ܐܡܪܝܢ ܣܦܪܐ. ܕܐܠܝܐ ܘܠܐ ܕܢܐܬܐ ܠܘܩܕܡ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܠܝܐ ܐܬܐ ܠܘܩܕܡ ܕܢܛܝܒ
13 ܟܠܡܕܡ. ܘܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ ܥܠ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܕܣܓܝܐܬܐ ܢܚܫ ܘܢܬܫܝܛ. * ܐܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
ܕܐܦ ܐܠܝܐ ܐܬܐ ܘܥܒܕܘ ܒܗ ܟܠ ܡܐ ܕܨܒܘ. ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ ܥܠܘܗܝ.

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܨܘܡܐ * ܟܕ *

14 * ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܚܙܐ ܠܘܬܗܘܢ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܣܦܪܐ ܟܕ ܕܪܫܝܢ ܥܡܗܘܢ.
15 * ܘܡܚܕܐ ܚܙܝܗܝ ܟܠܗ ܟܢܫܐ ܬܘܗܘ. ܘܪܗܛܘ ܫܐܠܝܢ ܫܠܡܗ. * ܘܫܐܠ ܗܘܐ 16
17 ܠܣܦܪܐ. ܡܢܐ ܕܪܫܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܡܗܘܢ. * ܘܥܢܐ ܚܕ ܡܢ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪ. ܡܠܦܢܐ
18 ܐܝܬܝܬ ܠܒܪܝ ܠܘܬܟ. ܕܐܝܬ ܠܗ ܪܘܚܐ ܕܠܐ ܡܡܠܠܐ. * ܘܐܝܟܐ ܕܡܕܪܟܐ ܠܗ ܡܛܪܦܐ ܠܗ
ܘܡܪܥܐ. ܘܡܚܪܩ ܫܢܘܗܝ ܘܝܒܫ. ܘܐܡܪܬ ܠܬܠܡܝܕܝܟ ܕܢܦܩܘܢܝܗܝ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ.

Et coruscans erat vestimentum ejus, ac summè candidum ut nix, quale homines dealbare in terra non possunt. 3 Et apparuerunt eis Moses & Elia loquentes cum Jesu. 4 Ac dixit ei Cepha, Rabi, bonum est nobis hic esse: & faciemus tria tabernacula, tibi unum, & Mosi unum, & Eliæ unum. 5 Nesciebat autem quid diceret: erat enim in timore. 6 Et extitit nubes, eosque obumbrabat: & vox edita est è nube, dicens; Hic est Filius meus dilectus, ipsum audite. 7 Et è vestigio cùm circumspexissent discipuli, neminem viderunt, nisi Jesum solum secum. 8 Quum verò descenderent è monte, monebat eos, ne cui dicerent quod viderant, nisi quum surrexisset Filius hominis à mortuis. 9 Continuerunt itaque illum sermonem apud se: & quærebant quid esset hic sermo, Quum surrexisset à mortuis. 10 Et interrogabant eum, dicentes; Quid igitur dicunt Scribæ, Eliam oportere priùs venire? 11 Dixit eis; Elia venturus est priùs, ut præparet omnia: &, sicut scriptum est de Filio hominis, ut multa patiatur, ac reprobetur. 12 Sed dico vobis, Et Elia venit; & egerunt in eum quicquid voluêre, sicut scriptum est de eo. 13

Dominicâ hebdomadis quarta jejunii. 24.

Quumque venisset ad discipulos suos, vidit cum eis turbam multam, & Scribas disceptantes cum eis. 14 Et illicò turba omnis vidit eum, & obstupuit: & accurrentes precati sunt ei pacem. 15 Et interrogabat Scribas, 16 Quid disceptatis cum eis? Et respondens unus ex turba, ait; Doctor, adduxi filium meum ad te, in quo est spiritus non loquens: 17 Et ubicunque arripuerit eum, concutit illum, spumátque, ac frendet dentibus suis, & exarescit: & dixi discipulis tuis ut ejicerent eum, nec potuerunt. 18

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 * پوشش اورا سپید † دیدند * مانند برف * ونور ازو مي تابید چنانك مردم نكاه نمي توانستند
4 كرد * وبدیدند موسي وايليا را كه با مسیح سخن مي كفتند * صفا بوي كفت اي خداوند 5
من * اكر فرمان دهي سه سایه بان بسازیم * یكي براي تو ویكي † براي موسي * ویكي براي
6 ايليا * وهنوز ازوهم وترس در سخن بود * كه ابر پیدا شد * وبر ایشان سایه كرد * واوازي 7
8 از ابر مي آمد * كه اینست فرزند بر كزیده عزیز من ازو بشنوید * وبعد ازان شاكردان † نكه
9 كردند * كسي دیكر ندیدند بغیر عیسي تنها با ایشان * چون از كوه فرود آمد * بدیشان و
سپارش كرد * كه با كسي نكویند * تا وقتي * كه فرزند † ادمي از میان مردكان بر خیزد *
10 * شاكردان این سخن را در دل خود كرفتند * تا ان روز وباهم مي كفتند * چیست این †
11 سخن وقتي كه ازمیان مردكان † بر خیزد * و[ازو پرسیدند وكفتند چرا] نویسندكان مي
12 كویند * اول ايليا واجب است كه بیاید * عیسي بدیشان كفت ايليا آمد پیشتر * تا هر
چیزي را استوار دارد * انچنانك بر فرزند ادمي نبشته شد كه بسیار زحمت بكشد * وخوار شود *

Vestimentum ejus candidum videbant instar nivis, & lux ab eo coruscabat, adeò ut homines eum intueri non valerent. 3 *Et viderunt Mosem & Eliam qui cum Christo loquebantur.* 4 *Cephas ei dixit; O Domine mi, si mandatum dederis, tria tabernacula parabimus; unum pro te, & unum pro Mose, & unum pro Elia.* 5 *Et adhuc præ metu concepto ac terrore in sermone erat,* 6 *Cùm nubes appareret, & eos obumbraret: & vox è nube venit; Quia hic est Filius meus delectus & charus, ipsum audite.* 7 *Et posteà discipuli aspicientes, quenquam alium non viderunt nisi Jesum solum cum eis.* 8 *Cùm è monte descenderet illis mandavit, quòd nemini dicerent, usque ad tempus quo Filius hominis de mortuis surrexerit.* 9 *Discipuli hunc sermonem in animo suo retinuerunt usque ad eum diem: & inter se dicebant, Quid est hic sermo: Tempus quo de mortuis surrexerit?* 10 *Et interrogabant eum, & dicebant; Quare Scribæ dicunt, priùs Eliam oportere venire?* 11 *Jesus illis dixit; Elias venit priùs ut omnia confirmet, quemadmodum de Filio hominis scriptum est, fore ut ærumnæ multum patiatur, & despiciatur.* 12

Verſio VULGATA LATINA.

2 Et veſtimenta ejus facta ſunt ſplendentia, & candida nimis velut nix, qualia fullo
3 non poteſt ſuper terram candida facere. Et apparuit illis Elias cum Moyſe: &
4 erant loquentes cum Jeſu. Et reſpondens Petrus, ait Jeſu; Rabbi, bonum eſt
nos hic eſſe: & faciamus tria tabernacula, Tibi unum, & Moyſi unum, & Eliæ
5 unum. Non enim ſciebat quid diceret: erant enim timore exterriti. Et facta eſt
6 nubes obumbrans eos: & venit vox de nube, dicens; Hic eſt filius meus chariſſi-
7 mus: audite illum. Et ſtatim circumſpicientes, neminem ampliùs viderunt, niſi
8 Jeſum tantùm ſecum. Et deſcendentibus illis de monte, præcepit illis ne cuiquam
9 quæ vidiſſent, narrarent: niſi cùm Filius hominis à mortuis reſurrexerit. Et ver-
bum continuerunt apud ſe, conquirentes quid eſſet; Cùm à mortuis reſurrexerit.
10 Et interrogabant eum, dicentes; Quid ergò dicunt Phariſæi & Scribæ, Quia Eli-
am oportet venire primùm? Qui reſpondens, ait illis; Elias, cùm venerit pri- 11
mò, reſtituet omnia: & quo modo ſcriptum eſt in Filium hominis, ut multa patia-
tur & contemnatur. Sed dico vobis; Quia & Elias venit, (& fecerunt illi quæ- 12
cunque voluerunt,) ſicut ſcriptum eſt de eo. Et veniens ad diſcipulos ſuos, vidit 13
turbam magnam circa eos, & Scribas conquirentes cùm illis. Et confeſtim omnis 14
populus videns Jeſum, ſtupefactus eſt, & expaverunt, & accurrentes ſalutabant
eum. Et interrogavit eos; Quid inter vos conquiritis? Et reſpondens unus 15
de turba, dixit; Magiſter, attuli filium meum ad te habentem ſpiritum mutum: 16
Qui ubicunque eum apprehenderit, allidit illum, & ſpumat, & ſtridet denti- 17
bus, & areſcit: & dixi diſcipulis tuis ut ejicerent illum, & non potuerunt.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * وكانت ثيابه تلمع بيضا جدا مثل الثلج * الذي لا يقدر مبيض على الارض ان يبيض
4 5 كذلك * وظهر لهم موسي وايلياء يخاطبان يسوع * فقال بطرس ليسوع يا معلم حسن بنا ان
6 نكون ههنا ونصنع ثلث مظال واحدة لك وواحدة لموسي وواحدة لايليا * ولم يكن يدري
7 ما يقول لانهم كانوا مخوفين * وسحابة ظللتهم * وكان صوت من السحابة قايلا هذا ابني
8 9 الحبيب فاسمعوا له * ونظروا بغتة فلم يروا الا يسوع وحده معهم * وبينما هم نازلون من الجبل
10 نهاهم قايلا لا تخبروا احدا بما رايتم حتي يقوم ابن الانسان من بين الاموات * فامسكوا
11 الكلمة فيهم قايلين ما هو هذا القيام من بين الاموات * ثم سالوه قايلين لم تقول الكتبة
12 ان ايلياء ياتي اولا * فاجابهم ان ايلياء ياتي اولا ويعدل كل شي ويعلن ما هو مكتوب على
13 ابن الانسان انه يتوجع كثيرا ويرذل * لكن اقول لكم ان ايلياء قد جاء وصنعوا به ما
احبوا كما هو مكتوب من اجله * الفصل التاسع والعشرون *
14 15 * وجاء الي التلاميذ فراي جمعا كثيرا حولهم وكتبة يسايلونهم * فلما راه الجموع خافوا
16 17 واسرعوا فسلموا عليه * فسال الكتبة ماذا تطلبون منهم * اجاب واحد من الجمع وقال يا
18 معلم قد اتيتك بابني وبه روح ابكم * وحيثما ادركه صرعه وازبده وصرر اسنانه وتركه
يابسا * وقلت لتلاميذك ان يخرجوه فلم يقدروا *

Et veſtimenta ejus ſplendebant alba admodum ſicut nix, qualia non poteſt dealbator ſuper terram dealbare ſimiliter. 3
Et apparuit eis Moſes & Elias, loquentes cum Jeſu. 4 *Ait autem Petrus ad Jeſum; Magiſter, bonum eſt nobis manere hic; faciemúſque tria tabernacula, unum tibi, & unum Moſi, & unum Eliæ.* 5
Et neſciebat quid diceret; quoniam erant exterriti. 6 *Et nubes obumbraverat eos: & facta eſt vox de nube; Hic eſt filius meus dilectus, audite illum.* 7 *Et reſpexerunt illicò, & non viderunt niſi Jeſum ſolum ſecum.* 8 *Et dum ipſi deſcenderent de monte, prohibuit eos, dicens; Ne narretis cuiquam quod vidiſtis, donec reſurgat filius hominis de medio mortuorum.* 9 *Et retinuerunt verbum apud ſe, dicentes; Quid eſt hæc reſurrectio de medio mortuorum?* 10 *Deindè interrogaverunt eum, dicentes; Quare dicunt Scribæ quòd Elias veniet priùs?* 11 *Reſpondit illis, Certè Elias venturus eſt priùs, & complanaturus omnia, & declaraturus quod ſcriptum eſt de filio hominis, quòd ſcilicet doloribus afficietur multis, & contemnetur.* 12 *Sed dico vobis, quòd Elias jam venit & exercuerunt in eum quicquid voluerunt, ſicut ſcriptum eſt de ipſo.* 13

Sectio vigeſima nona.

Et venit ad diſcipulos viditque turbam magnam circa eos, et Scribas interrogantes eos. 14 *Cùm autem vidiſſent eum turbæ, timuerunt, et cucurrerunt ac ſalutaverunt eum.* 15 *Et interrogavit Scribas, Quid quæritis ab eis?* 16 *Reſpondit unus de turba, et dixit; Magiſter adduxi ad te filium meum, in quo eſt ſpiritus mutus.* 17 *Et quoties arripit eum, allidit eum, et ſpumare facit eum, atque ſtridere dentibus ſuis, redditque eum aridum. Et dixi diſcipulis tuis ut ejicerent illum, et non potuerunt.* 18

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ወአልባሲሁኒ፡ በረቀ፡ ወጻዕደወ፡ ዘኢይክል፡ መሃፒል፡ ከማሁ፡ አጻዕድዎቶ፡ በምድ
4 ር። ወአስተርአይዎሙ፡ ሙሴ፡ ወኤልያስ፡ እንዘ፡ ይትናገሩ፡ ምስለ፡ እግዚእ፡ ኢየ
5 ሱስ። ወአውሥአ፡ ጴጥሮስ፡ ወይቤሎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ረቢ፡ ይኄይሰነ፡ ንንበ
ር፡ ዝየ፡ ወንግበር፡ ሠለስተ፡ መኃድረ፡ አሐደ፡ ለከ፡ ወአሐደ፡ ለሙሴ፡ ወአሐደ፡ ለኤ
6 ልያስ። ወኢያእምር፡ ዘይብል፡ እስመ፡ ድንጉፃን፡ እሙንቱ። ወመጽአ፡ ደመና፡
7 ወጸለሎሙ፡ ወመጽአ፡ ቃል፡ እምደመና፡ ዘይብል፡ ዝንቱ፡ ውእቱ፡ ወልድየ፡ ዘአፈቅ
8 ር፡ ወሎቱ፡ ስምዕዎ። ወእምዝ፡ ግብተ፡ ነጸሩ፡ አልቦ፡ ዘርእዩ፡ ዘእንበላ፡ ኢየ
9 ሱስሃ፡ ቦሕቲቶ፡ ምስሌሆሙ። ወእንዘ፡ ይወርዱ፡ እምደብር፡ አዘዞሙ፡ ኢይንግሩ፡
ወኢለመኑሂ፡ ዘርእዩ፡ ዘእንበለ፡ አመ፡ ተንሥአ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ እም
10 ነ፡ ምዉታን፡፡። ወዐቀቡ፡ ቃሎ፡ ወኃሠሠዎ፡ ምንት፡ ውእቱ፡ ተንሥኦ፡ እምነ፡ም
11 ዉታን፡፡። ወተስእልዎ፡ ወይቤልዎ፡ ይብሉ፡ ጸሐፍት፡ ኤልያስአ፡ ይቀድም፡ መጺ
12 አ፡፡። ወአውሥአ፡ ወይቤሎሙ፡ ኤልያስ፡ ይመጽእ፡ ወያስተራትዕ፡ ኵሎ፡ ወእሮ፡
ጽሑፍ፡ በእንተ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ አመ፡ ብዙኀ፡ ያሐምምዎ፡ ወይሜንኖ
13 ዎ፡፡። ወባሕቱ፡ እብለክሙ፡ ኤልያስ፡ መጽአ፡ ወገብሩ፡ ለዕሌሁ፡ ኵሎ፡ ዘፈቀዱ፡
14 በከመ፡ ጽሑፍ፡ በእንቲኣሁ፡፡። ወበጽሐ፡ ኀበ፡ አርደኢሁ፡ ወረከበ፡ ብዙኀ፡ሰብአ፡
15 ኀቤሆሙ፡፡። ወሶበ፡ ርእይዎ፡ ኵሉ፡ ሰብእ፡ ደንገፁ፡ ወሮጹ፡ ሳቤሃ፡ ወአምኅዎ፡፡።
16 ወይቤሎሙ፡ ምንተኑ፡ ትትኃሠሠዎሙ፡ ወተስእሉሙ፡ ምንተ፡ ይትኃሠሠዎሙ፡፡።

በእንተ፡ ዘነገርጋር።

17 ወአውሥአ፡ አሐዱ፡ እምውስተ፡ አሕዛብ፡ ወይቤሎ፡ሊቃ፡ አምጻእክዎ፡ ለወልድየ፡
18 ኀቤከ፡ እስመ፡ ጋኔን፡በሃም፡ አኀዞ። ወኀበ፡ረከቦ፡ ይነፅሮ፡ ወያስተራግፆ፡ ወያሁዉ
ኖ፡ ወያሐቅዮ፡ ስነኒሁ፡ ወየየብሶ፡ ወእቤሎሙ፡ ለአርድኢከ፡ ወስእንዎ፡ ፈውሶቶ።

Et veſtimentum ejus refulſit, & album fuit ita, ut non potuit fullo ſimiliter deal- 3
bare in terra. Et apparuerunt iis Moyſes, & Elias loquentes cum Domino Jeſu. 4
Et reſpondit Petrus, & dixit ei; Rabi, melius erit nobis manere hîc: & faci- 5
emus tria hoſpitia, unum Tibi, & unum Moyſi, & unum Eliæ. Et neſciebat quid 6
loquebatur, quia timore erant perculſi. Et venit nubes & obumbravit eos, & 7
venit vox è nube, dicens; Hic eſt filius meus quem diligo, & eum audite. Et 8
ſtatim proſpicientes, nemo fuit, quem viderunt, niſi Jeſus ſolus ſecum. Et 9
deſcendentibus è monte, præcepit iis, ne narrarent cuiquam quod vidiſſent, an-
tequàm reſurgeret filius hominis è mortuis. Et obſervârunt ſermonem ejus, & 10
inquiſiverunt, quid eſſet reſurrectio è mortuis. Et interrogârunt eum, & dixe- 11
runt ei; Dicunt ſcribæ, Eliam priùs venturum. Et reſpondit, & dixit iis; Elias 12
veniet, & reſtituet omnia: & etiam ſcriptum *fuit* de filio hominis, quòd multo
injuriæ afficient eum, & nihili facient eum. Sed dico vobis, Elias venit, & fe- 13
cerunt contra eum quodcunque voluerunt, ſicut ſcriptum fuit de illo. Et ve- 14
nit ad diſcipulos ſuos, & invenit multum populum apud eos. Et quando vi- 15
diſſent eum, omnes populi admirati ſunt: & cucurrerunt ſtatim & ſalutârunt
eum. Et dixit iis, Quid altercamini cum illis? et quid poſtulatis ab iis? quid quæ- 16
ritur ab iis?

De obmurmurante.

Et reſpondit unus è populo, & dixit ei; Magiſter, adduxi filium meum ad te, 17
quia dæmon mutus prehendit eum. Et ubi invenit eum proſternit eum, & diſ- 18
cerpit eum, & ſpumare facit eum, & ſtridere facit dentes ejus, & exiccat eum:
& dixi diſcipulis tuis, & non potuerunt ſanare eum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13 * الا بشما مي كويم كه ايليا نيز آمد * وهر چه خواستند† بدو كردند انچنانك بروي نبشته شد *

سي هشت خوش كردن عيسي كودك صرعي را

14 * چون ازانجا مسيح پيش شاكردان آمد * پيش ايشان جماعت بسيار ديد * ونويسندكان †
15 با ايشان بحث مي كردند * * چون جماعت مسيح را ديدند شكوهيدند * وپيش باز دويدند *
16 17 وسلامش دادند * * نويسندكانرا پرسيد چه بحث مي كنيد با ايشان * * يكي از جماعت
18 جواب داد وكفت اي معلم فرزند† خود را پيش تو اوردم كه جان دارد بي سخن * * هر كجا
كه برابرش مي افتد * اورا مي اندازد * ومي لرزد * ودندانها برهم مي سايد * وخشك مي
شود * بشاكردان تو كفتم * اورا نتوانستند پاك كردن *

Sed vobis dico, quòd Elias jam venit, & quicquid voluerunt cum eo fecerunt, quemadmodum de eo ſcriptum eſt. 13

XXXVIII. Sanat Jeſus puerum epilepticum.

Cùm illinc Chriſtus veniſſet ad diſcipulos ſuos; apud illos turbam multam vidit, et Scribæ cum illis diſceptabant. 14 *Cùm turba Chriſtum vidiſſent perculſi ſunt, et rurſum prorſum curſabant, et ſalutaverunt eum.* 15 *Et Scribas interrogavit, Quid diſputatis cum illis?* 16 *Unus è turba reſponſum dedit et dixit; O præceptor, filium meum ad te adduxi, quia ſpiritum habet mutum.* 17 *Ubicunque in eum irruerit, eum proſternit; et trepidat, et dentes concutit, et exareſcit: diſcipulis autem tuis dixi, ſed non potuerunt eum purgare.* 18

Ille autem respondens ei, dicit; O generatio incredula, quousque apud vos ero?
19 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς (κ)αὐτῷ, λέγει, Ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι;
quousque tolerabo vos? ferte ipsum ad me. Et attulerunt eum ad ipsum.
20 ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με. Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν.
Et videns eum, statim spiritus convulsit illum: & cadens in terram, volutabatur
καὶ ἰδὼν αὐτὸν, εὐθέως τὸ πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν· καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο
spumans. Et interrogavit patrem ejus; Quantum temporis est, ut hoc factum est
21 ἀφρίζων. Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ, Πόσος χρόνος ἐστὶν, ὡς τοῦτο γέγονεν
ei. Ille verò ait; Ab infantia. Et frequenter eum & in ignem jecit,
22 αὐτῷ; ὁ δὲ εἶπε, Παιδιόθεν· Καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ (λ) εἰς πῦρ ἔβαλε,
& in aquas, ut perderet eum: sed siquid potes, succurre nobis visceribus
καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν. ἀλλ᾽ εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν σπλαγ-
commotus super nos. At Jesus ait illi; Illud, si potes credere, omnia
23 χνισθεὶς ἐφ᾽ ἡμᾶς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τὸ, εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα
possibilia credenti. Et continuò exclamans pater pueri, cum lachrymis aiebat;
24 δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. Καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου μετὰ δακρύων ἔλεγε,
Credo, Domine: succurre meæ incredulitati. Videns autem Jesus quòd concurreret turba,
25 (μ) Πιστεύω Κύριε· βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος,
increpavit spiritum immundum, dicens illi; Spiritus sine locutione & surde,
ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέγων αὐτῷ, Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφὸν,
ego tibi impero, Exi ex eo, & ne ampliùs introëas in eum. Et exclamans,
26 ἐγώ σοι ἐπιτάσσω, Ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν. Καὶ κράξαν,

& multùm discerpens eum, exiit: & factus est sicut mortuus, ut multos dicere;
καὶ πολλὰ σπαράξαν αὐτὸν, ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νεκρὸς, ὥστε (ν)πολλοὺς λέγειν,
Quia mortuus est. At Jesus prehendens eum manu, excitavit eum, & surrexit.
Ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτὸν, καὶ ἀνέστη. 27
ζβ ι Et introeuntem eum in domum, discipuli ejus interrogabant eum privatim;
Καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν (ξ) εἰς οἶκον, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ᾽ ἰδίαν, 28
Quia nos non potuimus ejicere eum? Et dixit illis; Hoc genus
(ο) Ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο τὸ γένος 29
ζγ β in nullo potest exire, si non in oratione & jejunio. Et indè exeuntes
ἐν οὐδενὶ δύναται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ. Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες
prætergrediebantur per Galilæam: & non voluit ut quis sciret. Docebat enim di- 30
παρεπορεύοντο διὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα τὶς γνῷ. Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μα- 31
scipulos suos, & dicebat illis; Quoniam filius hominis tradetur in manus ho-
θητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀν-
minum, & occident eum: & occisus tertiâ die resurget. Illi
θρώπων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. Οἱ 32
ΚΖʹ ζδ ι verò ignorabant verbum, & timebant eum interrogare. Et venit ad Capharnaum.
δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. Καὶ ἦλθεν εἰς Καπερναούμ. 33
Et in domo factus, interrogabat eos; Quid in via ad vosipsos ratiocinabamini?
καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ γενόμενος, ἐπηρώτα αὐτούς, Τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς ἑαυτοὺς διελογίζεσθε;

MS. A. (κ) αὐτοῖς, (λ) εἰς τὸ πῦρ (μ) Πιστεύω· βοήθει (ν) τοὺς πολλοὺς (ξ) εἰς τὸν οἶκον, (ο) Διατί ἡμεῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܘ ܫܪܒܬܐ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܐ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܐܗܘܐ ܥܡܟܘܢ.
20 ܘܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܐܣܝܒܪܟܘܢ. ܐܝܬܘܗܝ ܠܘܬܝ. * ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬܗ. ܘܟܕ ܚܙܬܗ ܪܘܚܐ
21 ܫܓܫܬܗ ܡܚܕܐ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܡܬܦܟܦܟ ܗܘܐ ܘܡܪܒܐ. * ܘܫܐܠ ܝܫܘܥ ܠܐܒܘܗܝ
22 ܘܟܡܐ ܙܒܢܐ ܐܝܬ ܠܗ ܡܢ ܕܗܘܐ ܗܕܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܗܐ. ܡܢ ܛܠܝܘܬܗ. * ܘܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ
ܐܪܡܝܬܗ ܒܢܘܪܐ ܘܒܡܝܐ ܕܬܘܒܕܝܘܗܝ. ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܡܫܟܚ ܐܢܬ ܥܕܪܝܢܝ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝ.
23 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܕܬܗܝܡܢ. ܟܠ ܡܕܡ ܡܫܟܚ ܕܢܗܘܐ ܠܗܘ ܕܡܗܝܡܢ.
24 * ܘܡܚܕܐ ܩܥܐ ܐܒܘܗܝ ܕܛܠܝܐ ܟܕ ܒܟܐ ܘܐܡܪ. ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ ܥܕܪ ܠܚܣܝܪܘܬ
25 ܗܝܡܢܘܬܝ. * ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܕܪܗܛ ܥܡܐ ܘܡܬܟܢܫܝܢ ܠܘܬܗ. ܟܐܐ ܒܗ ܒܪܘܚܐ
ܛܢܦܬܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܘܚܐ ܚܪܫܬܐ ܕܠܐ ܡܡܠܠܐ. ܐܢܐ ܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟܝ. ܦܘܩܝ ܡܢܗ ܘܬܘܒ ܠܐ
26 ܬܥܠܝܢ ܒܗ. * ܘܩܥܬ ܣܓܝ ܗܝ ܫܐܕܐ ܘܡܚܬܗ ܘܢܦܩܬ. ܘܗܘܐ ܐܝܟ ܡܝܬܐ. ܐܝܟ ܕܣܓܝܐܐ
27 ܢܐܡܪܘܢ ܕܡܝܬ ܠܗ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܚܕܗ ܒܐܝܕܗ ܘܐܩܝܡܗ. * ܟܕ ܥܠ ܕܝܢ ܝܫܘܥ
28 ܠܒܝܬܐ. ܫܐܠܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܝܢܝܗܘܢ. ܠܡܢܐ ܚܢܢ ܠܐ ܐܫܟܚܢ ܠܡܦܩܗ.
29 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܢܐ ܓܢܣܐ ܒܡܕܡ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܦܩ. ܐܠܐ ܒܨܘܡܐ ܘܒܨܠܘܬܐ. * ܘܟܕ
30 ܢܦܩܘ ܡܢ ܬܡܢ. ܥܒܪܝܢ ܗܘܘ ܒܓܠܝܠܐ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܕܐܢܫ ܢܕܥ ܒܗ. * ܡܠܦ ܗܘܐ ܓܝܪ
31 ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ ܒܐܝܕܝ ܒܢܝܢܫܐ. ܘܢܩܛܠܘܢܗ.
32 ܘܡܐ ܕܐܬܩܛܠ. ܒܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܡܠܬܐ. ܘܕܚܠܝܢ
ܗܘܘ ܕܢܫܐܠܘܢܝܗܝ. * ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܗ * ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܐ * ܩܘ *
33 * ܘܐܬܘ ܠܟܦܪܢܚܘܡ. ܘܟܕ ܥܠܘ ܠܒܝܬܐ ܫܐܠ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܕܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܒܐܘܪܚܐ ܒܝܢܬܟܘܢ.

Respondit Jesus, & dixit ei; Heus generatio 19
incredula, quousq; tandem ero vobiscum, &
quousq; tandem sustinebo vos? adducite eum
ad me. Adduxerunt itaq; ad eum: quumque 20
vidisset eum spiritus, statim concussit eum, ce-
cidítque in terrã: & calcitrabat atq; spuma-
bat. Et interrogavit Jesus patrẽ illius, quan- 21
tùm temporis jam esset ex quo ita se haberet.
Dixit ei, Jam à pueritia sua. Ac pluries abje- 22
cit eum in ignẽ & in aquas, ut perderet eum.
Sed quoad potes, adjuva me, & miserere mei.
dixit ei Jesus, Si tu potes credere, omnia pos- 23
sunt fieri credenti. Et confestim clamavit pa- 24
ter pueri flens, & ait; Credo ego, succurre de-
fectui fidei meæ. Quum autem vidisset Jesus 25
accurrere populũ & congregari ad se, objur-
gavit spiritũ illũ immundũ, & ait illi; Spiri-
tus surde, qui non loqueris, ego præcipio ti-
bi, Exi ab eo, nec ampliùs ingrediaris in eũ.
Et clamavit dæmonium illud multùm, atque 26
contudit eum, & exiit: & factus est instar mor-
tui, ita ut multi dicerent eum mortuum esse.
Ipse verò Jesus prehendit manum ejus, & 27
erexit eum. Quum autem Jesus ingressus esset 28
domũ, interrogârunt eum discipuli ejus pri-
vatim, Quare nos non potuimus ejicere illud?
Dixit eis, Hoc genus nullo modo exire potest, 29
nisi jejunio & oratione. Quumq; exiisset il- 30
linc, transibant in Galilæam, nolebátque cui-
quam innotescere. Docebat enim discipulos 31
suos, & dicebat eis; Filius hominis tradendus
est in manus hominum, & interiment eum:
quumq; interemptus fuerit, die tertio resur-
get. Illi verò nesciebant hunc sermonem, 32
timebantque eum interrogare.

Dominicâ quintâ post Pentecosten, 20.

Venerunt autem in Capharnahum: quumque 33
domum ingressi fuissent, interrogabat eos,
Qua de re ratiocinabamini in via inter vos?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 * عيسي جواب داد • وبديشان كفت • اي دوده كه ايمان نداريد • تا كي پيش شما باشم •
20 وتا كي شما را تعليم دهم • كودك را پيش من بياوريد • * چون جان عيسي را ديد • همان
21 ساعت اورا انداخت † بر زمين ونعره مي زد • ودست وپاي او مي لرزيد • * عيسي از پدر او
22 پرسيد كه چند وقت است كه چنين شد • كفت از وقت كوچكي تا اين ساعت * وچند
23 بار اورا در آتش † وآب انداخت تا كم كند • اكنون هرچه زودتر مرا ياري بده • * عيسي بدو
24 كفت اكر بتواني كه ايمان بياوري • هر چيزي كه خواهي ممكن † شود • * پدر آن
25 كودك ايمان † بياورد وكريست • وكفت ايمان † اوردم بضعيفي ايمان من ياري ده • * وعيسي
ديد كه خلق مي كريختند • وباز پيش او كرد مي شدند • مسيح بر جان پليد بانك زد •
26 وكفت اي جان لال ونا كوينده • من ترا مي فرمايم • ازو بيرون رو • وديكر پيش او ميا • * آن
ديو بسيار بانك † زد واورا كوفت • وبيرون آمد • وكودك بيفتاد • وبي خود شد • چنانك بسياران
27 پنداشتند • كه مرد • * انكه عيسي دست كودك را كرفت • وبر خيزانيد • وكودك خوش شد

Jesus responsum dedit, & illis di- 19
xit; O generatio quæ fidem non
habetis, quousque apud vos ero?
& quousque vos docebo? puerum ad
me adducite. Cùm spiritus Jesum 20
videret, eodem momento illum
prostravit in terram, & vocifera-
tus est: & manus & pedes ejus
tremebant. Jesus patrem ejus in- 21
terrogavit, quantum temporis esset,
quod sic fuit: dixit, A tempore
pueritiæ usque ad hanc horam.
Et aliquoties eum in ignem & in 22
aquam conjicit, ut perdat: Nunc
quàm primùm mihi opem præbe.
Jesus illi dixit; Si possis fidem 23
adhibere, quicquid petieris fieri
possit. Pater illius pueri fidem ha- 24
buit et flevit, et dixit; Fidem ha-
beo, imbecillitati fidei meæ opem
da. Et Jesus vidit quòd populus 25
fugerent, & rursùs ad eum con-
gregarentur: & Christus spiri-
tum imonrum increpavit, & di-
xit; O spiritus mute & non lo-
quens, ego tibi jubeo, Ab eo
exi, rursus ad eum ne veni. Il- 26
le dæmon magnâ voce clamavit,
et eum pulsavit, et exivit: et
puer cecidit, et extra se factus
est, adeò ut multi putarent,
quòd mortuus esset. Tunc Je- 27
sus manum pueri prehendit, et
erexit eum, et puer sanatus est.

Verſio VULGATA LATINA.

18 Qui reſpondens eis, dixit; O generatio incredula, quamdiu apud vos ero? quam-
19 diu vos patiar? afferte illum ad me. Et attulerunt eum. Et cùm vidiſſet eum,
20 ſtatim ſpiritus conturbavit illum: & eliſus in terram, volutabatur ſpumans. Et
interrogavit patrem ejus; Quantum temporis eſt ex quo ei hoc accidit? At ille
21 ait; Ab infantia: Et frequenter eum in ignem, & in aquas miſit, ut eum per-
22 deret: ſed ſi quid potes, adjuva nos, miſertus noſtri. Jeſus autem ait illi; Si po-
23 tes credere, omnia poſſibilia ſunt credenti. Et continuò exclamans pater pueri,
24 cum lachrymis aiebat; Credo, Domine: adjuva incredulitatem meam. Et cùm
videret Jeſus concurrentem turbam, comminatus eſt ſpiritui immundo, dicens illi;
Surde & mute ſpiritus, ego præcipio tibi, exi ab eo: & ampliùs ne introëas
in eum. Et exclamans, & multùm diſcerpens eum, exiit ab eo: & factus eſt 25
ſicut mortuus, ita ut multi dicerent; Quia mortuus eſt. Jeſus autem tenens ma- 26
num ejus, elevavit eum, & ſurrexit. Et cùm introiſſet in domum, diſcipuli ejus 27
ſecretò interrogabant eum; Quarè nos non potuimus ejicere eum? Et dixit il- 28
lis; Hoc genus in nullo poteſt exire, niſi in oratione, & jejunio. Et indè pro- 29
fecti prætergrediebantur Galilæam: nec volebat quenquam ſcire. Docebat au- 30
tem diſcipulos ſuos, & dicebat illis; Quoniam filius hominis tradetur in manus
hominum, & occident eum, & occiſus tertiâ die reſurget. At illi ignorabant ver- 31
bum: & timebant interrogare eum. Et venerunt Capharnaum. Qui cùm domi 32
eſſent, interrogabat eos; Quid in via tractabatis?

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فاجابهم قايلا ايها الجيل غير المومن الي متي اكون معكم وحتي متي احتملكم ايتوني به * 19
* فقدموه اليه * فلما راه الروح فللوقت صرعه وسقط علي الارض مرتعدا مزبدا * ثم سال اباه 20 21
كم سنة منذ اصابه هذا فقال له منذ صبايه * ومرارا كثيرة يلقيه في النار وفي الماء ليهلكه * 22
لكن ما استطعت اعنا وتحنن علينا * فقال له يسوع ما هو قولك ما استطعت * كل شي 23
مستطاع للمومن * فصاح ابو الصبي للوقت بدموع قايلا انا اومن فاعن ضعف ايماني * فلما 24 25
راي يسوع تكاثر الجمع انتهر الروح النجس قايلا ايها الروح الاصم الابكم انا امرك ان
تخرج منه ولا تدخل فيه ايضا * فصرخ ولبطه كثيرا وخرج منه وصار كالميت * حتي ان 26
كثيرين قالوا انه قد مات * فامسك يسوع بيده واقامه * الفصل الثلثون * 27
* فلما دخل البيت ساله تلاميذه وحدهم لماذا لم نقدر نحن ان نخرجه * فقال لهم 28 29
هذا الجنس لا يستطاع ان يخرج بشي الا بالصلاة والصوم * ثم خرج من هناك 30
مجتازا بالجليل ولم يحب ان يعلم به احد * واعلم تلاميذه قايلا لهم ان ابن الانسان 31
سيسلم في ايدي الناس * ويقتلونه وفي اليوم الثالث يقوم * وكانوا غير فهمين لهذا 32
الكلام وخافوا ان يسالوه * وجاء الي كفرناحوم فلما دخل البيت سالهم ماذا كنتم 33
تفكرون في الطريق *

Reſpondit eis, dicens; O generatio incre- 19
dula, quamdiu ero vobiſcum? & uſque-
quò patiar vos? Adducite eum ad me.
Et adduxerunt eum ad illum. Et cùm 20
vidiſſet eum ſpiritus, repentè alliſit eum,
& cecidit in terram agitans ſe, deſpu-
mans. Tum interrogavit patrē ejus; Quot 21
anni ſunt ex quo accidit ei hoc? Ait illi,
Ab infantia ipſius. Et vicibus multis 22
projicit eum in ignem & in aquam, ut
perdat eum. Sed quoad potes, adjuva nos,
& miſerere noſtri. Dixit ei Jeſus, Qua- 23
liſnam eſt ſermo tuus, quoad potes?
Omnia poſſibilia ſunt credenti. Et ex- 24
clamavit pater pueri ſtatim cum lachry-
mis, dicens; Ego credo: adjuva debili-
tatem fidei meæ. Et cùm vidiſſet Jeſus 25
concurſum turbæ, interminatus eſt ſpiri-
tui immundo, dicens; O ſpiritus ſurde,
mute, ego præcipio tibi ut exeas ab eo,
& ne intres in eum ulteriùs. Quare ex- 26
clamavit et exagitavit eum multùm, &
exiit ab eo: & factus eſt velut mortu-
us: Ita ut multi dixerint quòd jam mor-
tuus eſſet. Tenuit autem Jeſus manum 27
ejus, & erexit eum.

Sectio trigeſima.

Et cùm ingreſſus eſſet domum, interro- 28
gaverunt eum diſcipuli ejus ſeorſum,
Quare non potuimus nos ejicere eum?
Ait illis, Hoc genus non poteſt ejici aliâ 29
re, quàm oratione & jejunio. Poſt hæc 30
egreſſus eſt indè tranſiens per Galilæam,
& nolebat ut ſciret de ſe quiſpiam. Et 31
ſignificavit diſcipulis ſuis, dicens eis;
Sanè filius hominis tradetur in manus
hominum, & occident eum, & in die
tertia reſurget. Et erant non intelligentes 32
hoc verbum: ſed timuerunt interrogare
eum. Venit autem in Capharnahum; & 33
quum intráſſet domum, interrogavit eos,
Quid cogitabatis in via?

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 ወአውሥአ፡ ወይቤሎሙ፡ ኦትውልድ፡ እንተ፡ አልቦ፡ ሃይማኖተ፡ እስከ፡ ማእዜኑ፡ እ
20 ሄሉ፡ምስሌክሙ፡እስከ፡ማእዜኑ፡ እትዔገሠክሙ፡ አምጽእዎ፡ዝየ፡ኀቤየ፡=፡ ወወሰ
ድዎ፡ኀቤሁ፡ ወሶበ፡ርእዮ፡ውእቱ፡ጋኔን፡ ነፅሖ፡ውስተ፡ምድር፡ ሶቤሃ፡ ወአስተራገፆ፡
21 ወአሠወኖ፡፡=፡ ወተስእሎ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለአቡሁ፡ ወይቤሎ፡ ማእዜ፡ እምዘ፡
22 አኀዞ፡፡ ወይቤሎ፡ እምንእሱ፡=፡ ወዘልፈ፡ ያወድቆ፡ በጸድፍ፡ ወውስተ፡ እሳት፡ ወ
23 ማይ፡ከመ፡ይቅትሎ፡ ወበሕቱ፡በዘ፡ትክል፡ረድአኒ፡=፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
24 እስመ፡ትቤ፡እመ፡ ትክል፡ ኵሉ፡ ይትከሀል፡ለዘ፡ ይአምን፡=፡ ወጸርኀ፡አቡሁ፡ለው
25 እቱ፡ወልድ፡ ወይቤ፡ አአምን፡ ረድኦ፡ ለኢአሚኖትየ፡፡=፡ ወርእዮ፡እግዚእ፡ ኢየሱ
ስ፡ከመ፡ይትረወጹ፡ሰብእ፡ገሠጾ፡ለውእቱ፡ጋኔን፡እኩይ፡ ወይቤሎ፡ ጋኔን፡በሃም፡ ወጽ
26 ሙም፡ አነ፡እኤዝዘከ፡ትፃእ፡ እምላዕሌሁ፡ ወኢትግባእ፡ዲቤሁ፡እንከ፡=፡ ወአግዓ
27 ሮ፡እንከ፡ ብዙኀ፡ ወአስተራገፆ፡ ወወፅአ፡ ወኮነ፡ከመ፡በድን፡ እስከ፡ ይብሉ፡ብዙኃን፡
28 ሞተ፡=፡ ወአኀዞ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እዴሁ፡ወአንሥኦ፡ ወተንሥአ፡፡=፡ ወበዊኦ
29 ሙ፡ቤተ፡ይቤልዎ፡አርድኢሁ፡በባሕቲቶሙ፡በእፎ፡ ንሕነ፡ስእነ፡አውፅኦቶ፡=፡ ወይ
30 ቤሎሙ፡ ዝንቱ፡ዘመድ፡ኢይክል፡አውፅኦቶ፡ዘእንበለ፡ በጾም፡ ወበጸሎት፡፡=፡ ወወ
31 ፂኦ፡እምዚየ፡ሖረ፡ እንተ፡ ገሊላ፡ ወፈቀደ፡ኢያእምርዎ፡=፡ ወመሀሮሙ፡ለአርድኢ
ሁ፡ ወይቤሎሙ፡ ሀለዎ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ሕያው፡ ይግባእ፡ ውስተ፡ እደ፡ ሰብእ፡
32 ወይቀትልዎ፡ ወቀቲሎሙ፡ በሣልስት፡ ዕለት፡ ይትነሣእ፡=፡ ወኢያእመሩ፡ ዘይቤ
ሎሙ፡ ወይፈርህዎ፡ ተስእሎቶ፡፡=፡

በእንተ፡ እለ፡ ይቤሉ፡ መኑ፡ ዓቢ፡፡=፡

ወበጺሖ፡ ቀፈርናሆም፡ ወበዊኦ፡ ቤተ፡ ይቤሎሙ፡ ምንተኑ፡ ሐሰይክሙ፡ በፍኖት፡
33 በበይናቲክሙ፡፡=፡

Et reſpondit, & dixit iis; O generatio incredula, quouſque ero vobiſcum? quouſ- 19
que tolerabo vos? adducite eum hic ad me. Et attulerunt eum ad ipſum, & vi- 20
dens eum iſte dæmon projecit eum in terram ſtatim, & diſcerpſit eum, & ſpuma-
re fecit eum. Et interrogavit Dominus Jeſus patrem ejus, & dixit ei; Quantum 21
temporis fuit ex quo prehendit eum? & dixit ei, A juventute ejus. Et ſæpe pro- 22
jicit eum in profundum, & in ignem, & in aquam, ut occidat eum: veruntamen
in quo potes adiuva me. Et dixit ei Dn̄s Jeſus, Quia dicis; Si potes, quodcunque 23
fieri poteſt credenti. Et clamavit pater hujus filii, & dixit; Credo, adjuva incre- 24
dulitatem meam. Et videns Dn̄s Jeſus quòd concurrebant homines, increpa- 25
vit hoc dæmonium malum, & dixit ei; Dæmon mute & ſurde, ego præcipio tibi
exire ab illo, & ne revertaris ſuper eum ampliùs. Et ingemiſcere fecit eum igi- 26
tur multùm, & divulſit eum, & exivit, & factus eſt *filius* ſicut cadaver, adeò ut
multi dicerent; Mortuus eſt. Et prehendit Dominus Jeſus manum ejus, & erexit 27
eum, & ſurrexit. Et quum introiſſent domum, dixerunt ei diſcipuli ejus priva- 28
tim inter ſe; Quare nos non potuimus ejicere eum? Et dixit iis, Hoc genus non 29
poſſibile eſt ejicere, niſi in jejunio, & oratione. Et exiens inde profectus eſt per 30
Galilæam: & voluit *ut* non cognoſcerent eum. Et docuit diſcipulos ſuos, & 31
dixit illis; Futurum eſt, quòd Filius hominis tradetur in manus hominum,
& occident eum, & occiſus ab iis tertiâ die reſurget. Et ignorabant quod di- 32
cebat, & timebant interrogare eum.

De dicentibus quis eſſet major.

Et veniens Capernaum, & introiens domum, dixit iis; Quid diſceptaviſtis in via 33
inter vos?

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* چون عيسي بخانه درآمد * شاكردان ازو پرسيدند كه چرا ما نتوانستيم اورا خوش كردن * 28
* بديشان كفت * ازين شيوه جنس را نتوان † بدر اوردن * مكر بروزه * ونماز * * چون از انجا بدر 29 30
امدند در جليل مي كذشتند * ونمي خواست كه كسي اورا بداند * * شاكردان خودرا مي 31
اموزانيد * ومي كفت * كه فرزند ادمي در دست مردم كناه كار وعاصي * سپارده مي شود * واورا
كشند * ودر كور بنهاكنند در سوم روز برخيزد * * ايشان † اين سخن را ندانستند * وترسيدند 32
ازوي پرسيدن   سي نه   انجا كه كفت هركه بزركي خواهد همچو كودكان فروتن وساده
دل باشد   * وازانجا در كفرناحوم درامد چون در خانه در رفت * از شاكردان پرسيد * 33
كه در راه چه مي انديشيديد † بايكديكر *

Cùm Jeſus domum ingreſſus eſſet, 28
diſcipuli ab eo rogârunt; Quare nos
non potuimus eum ſanare? Illis di- 29
xit; quæ ſunt hujuſmodi generis
non poſſunt ejici niſi jejunio & ora-
tione. Cùm illinc egreſſi eſſent, in 30
Galilæam tranſierunt: nec volebat
ut quiſquam eum ſciret. Docebat 31
enim diſcipulos ſuos, & dicebat;
Filius hominis quidem traditur in
manus hominum peccatorum & re-
bellium, & eum occident, & in ſepul-
chrum condent, ac tertiâ die reſur-
get. Illi hunc ſermonem ignorabant, 32
& timuerunt ab eo interrogare.

XXXIX. Ubi dixit; Quicunque
magnus eſſe vult, veluti pu-
eruli humilis & ſimplex
corde ſit.

Et illinc in Caphar-nahum ingreſſus 33
eſt: ubi *quum in domum intrâſſet à*
diſcipulis percontatus eſt; Quid in
via inter vos ratiocinati eſtis?

Illi autem tacebant: ad invicem enim ratiocinati erant in via, quis major. Et ſe-
34 35 Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλλήλους γὰρ (π) διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων. Καὶ καθί-
dens vocavit duodecim, & ait illis; Si quis vult primus eſſe, erit omnium noviſ-
σας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχα-
ſimus, & omnium miniſter. Et accipiens puerum, ſtatuit eum in medio eorum, & ulnis
36 τος, καὶ πάντων διάκονος. Καὶ λαβὼν παιδίον, ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ ἐναγ-
continens eum, ait illis; Quiſquis unum hujuſmodi puerulorum exceperit in
37 καλισάμενος αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς, Ὃς (ς) ἐὰν ἓν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ
nomine meo, me excipit: & quicunque me exceperit, non me excipit, ſed le-
τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀ-
gantem me. Reſpondit verò illi Joannes, dicens; Magiſter, vidimus quen-
38 ποστείλαντά με. Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ (σ) ὁ Ἰωάννης, λέγων, Διδάσκαλε, εἴδομέν τι-
dam nomine tuo ejicientem dæmonia, qui non ſequitur nos: & prohibuimus
να τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια, ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν· καὶ ἐκωλύσαμεν
eum, quia non ſequitur nos. At Jeſus ait; Ne prohibete eum. Nemo enim
39 αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε, Μὴ κωλύετε αὐτόν. οὐδεὶς γάρ
eſt qui faciat efficaciam in nomine meo, & poſſit citò maledicere mihi.
ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με.
Qui enim non eſt adverſùm vos, pro vobis eſt. Qui enim potaverit vos poculum a-
40 41 Ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστιν. Ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕ-
quæ in nomine meo, quia Chriſti eſtis: Amen dico vobis; Non perdiderit
δατος (τ) ἐν τῷ ὀνόματί μου, ὅτι Χριστοῦ ἐστε· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ μὴ ἀπολέσῃ
mercedem ſuam. Et quiſquis ſcandalizaverit unum puſillorum credentium
τὸν μισθὸν αὐτοῦ. Καὶ ὃς (υ) ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν (φ) μικρῶν τῶν πιστευόντων 42
in me, pulchrum eſt ei magis, ſi circumponeretur lapis molaris circa col-
εἰς ἐμὲ, (χ) καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον, εἰ περίκειται λίθος μυλικὸς περὶ τὸν τράχη-
lum ejus, & jaceretur in mare. Et ſi ſcandalizaverit te manus tua,
λον αὐτοῦ, καὶ βέβληται εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐὰν σκανδαλίζῃ σε ἡ χείρ σου, 43
abſcinde illam: pulchrum tibi eſt mancum in vitam introire, quā duas
ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν σοι ἐστὶ κυλλὸν (ψ) εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο
manus habentem abire in gehennam, in ignem inextinguibilem: Ubi ver-
χεῖρας ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον· Ὅπου ὁ σκώ- 44
mis eorū non finitur, & ignis non extinguitur. Et ſi pes tuus ſcandalizat te, ampu-
ληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκο- 45
ta illum: pulchrum eſt tibi introire in vitam claudū, quā duos pedes habentem ja-
ψον αὐτόν· (ω) καλόν ἐστί σοι εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βλη-
ci in gehennā, in ignem inextinguibilem: Ubi vermis eorum non finitur, &
θῆναι εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον· Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ 46
ignis non extinguitur. Et ſi oculus tuus ſcandalizat te, ejice eum: pulchrum tibi eſt
πῦρ οὐ σβέννυται. Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σοι ἐστὶ 47
unoculum introire in regnum Dei, quā duos oculos habentem jaci
μονόφθαλμον (α) εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι
in gehennam ignis: Ubi vermis eorum non finitur, & ignis non extinguitur.
εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός· Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται. 48

MS.A. (π) διελέχθησαν, τίς μείζων. (ς) ἂν (σ) Ἰωάννης, (τ) ἐν ὀνόματι, ὅτι Χριστοῦ (υ) ἐὰν (φ) μικρῶν τούτων τῶν (χ) καλὸν αὐτῷ ἐστιν (ψ) εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, (ω) καλὸν γάρ ἐστίν σε (α) εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܬܝܩܝܢ ܗܘܘ܂ ܐܬܚܪܝܘ ܗܘܘ ܓܝܪ ܒܐܘܪܚܐ ܚܕ ܥܡ ܚܕ܂ ܕܡܢܘ ܪܒ ܒܗܘܢ܂
35 * ܘܝܬܒ ܝܫܘܥ܂ ܘܩܪܐ ܠܬܪܥܣܪܬܗ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܗܘܐ ܩܕܡܝܐ܂ ܢܗܘܐ ܐܚܪܝܐ
ܕܟܠܢܫ ܘܡܫܡܫܢܐ ܕܟܠܢܫ܂ * ܘܢܣܒ ܛܠܝܐ ܚܕ ܘܐܩܝܡܗ ܒܡܨܥܬܐ܂ ܘܫܩܠܗ ܥܠ 36
ܕܪܥܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ *ܟܠ ܡܢ ܕܢܩܒܠ ܐܝܟ ܗܢܐ ܛܠܝܐ ܒܫܡܝ܂ ܠܝ ܗܘ ܡܩܒܠ܂ ܘܡܢ 37
ܕܠܝ ܡܩܒܠ܂ ܠܐ ܗܘܐ ܠܝ ܡܩܒܠ ܐܠܐ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ܂ *ܐܡܪ ܠܗ ܝܘܚܢܢ܂ ܪܒܢ܂ ܚܙܝܢ܂ 38
ܐܢܫ ܕܒܫܡܟ ܫܐܕܐ ܡܦܩ܂ ܘܟܠܝܢܝܗܝ ܕܠܐ ܢܩܦ ܠܢ܂ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܠܐ 39
ܬܟܠܘܢܝܗܝ܂ ܠܝܬ ܓܝܪ ܐܢܫ ܕܥܒܕ ܚܝܠܐ ܒܫܡܝ܂ ܘܡܫܟܚ ܥܓܠ ܠܡܐܡܪ ܥܠܝ ܒܝܫܬܐ܂
40 41 * ܡܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܠܘܩܒܠܟܘܢ ܚܠܦܝܟܘܢ ܗܘ܂ * ܟܠ ܓܝܪ ܕܢܫܩܝܟܘܢ ܟܣܐ ܕܡܝܐ
ܒܠܚܘܕ܂ ܥܠ ܫܡ ܕܡܫܝܚܐ ܐܢܬܘܢ܂ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܕܠܐ ܢܐܒܕ ܐܓܪܗ܂ * ܘܟܠ 42
ܡܢ ܕܢܟܫܠ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܝ܂ ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗ ܐܠܘ ܪܚܝܐ
ܕܚܡܪܐ ܬܠܝܐ ܒܨܘܪܗ ܘܫܕܐ ܒܝܡܐ܂ * ܘܐܢ ܡܟܫܠܐ ܠܟ ܐܝܕܟ ܦܣܘܩܝܗ܂ ܦܩܚ ܗܘ ܠܟ 43
ܕܚܓܝܣܐ ܬܥܘܠ ܠܚܝܐ܂ ܐܘ ܟܕ ܐܝܬ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܐܝܕܝܢ ܬܐܙܠ ܠܓܗܢܐ܂ * ܐܝܟܐ ܕܬܘܠܥܬܗܘܢ 44
ܠܐ ܡܝܬܐ ܘܢܘܪܗܘܢ ܠܐ ܕܥܟܐ܂ * ܘܐܢ ܪܓܠܟ ܡܟܫܠܐ ܠܟ ܦܣܘܩܝܗ܂ ܦܩܚ ܗܘ ܠܟ 45
ܕܚܓܝܣܐ ܬܥܘܠ ܠܚܝܐ܂ ܐܘ ܟܕ ܐܝܬ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܪܓܠܝܢ ܬܦܠ ܒܓܗܢܐ܂ * ܐܝܟܐ 46
ܕܬܘܠܥܬܗܘܢ ܠܐ ܡܝܬܐ ܘܢܘܪܗܘܢ ܠܐ ܕܥܟܐ܂ * ܘܐܢ ܥܝܢܟ ܡܟܫܠܐ ܠܟ ܚܨܝܗ܂ ܦܩܚ ܗܘ 47
ܠܟ ܕܒܚܕܐ ܥܝܢܐ ܬܥܘܠ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܂ ܐܘ ܟܕ ܐܝܬ ܠܟ ܬܪܬܝܢ ܥܝܢܝܢ ܬܦܠ 48
ܒܓܗܢܐ ܕܢܘܪܐ܂ * ܐܝܟܐ ܕܬܘܠܥܬܗܘܢ ܠܐ ܡܝܬܐ ܘܢܘܪܗܘܢ ܠܐ ܕܥܟܐ܂

Ipſi verò tacebant: contenderant enim in via 34 unus cum alio, quis eſſet maximus eorum. Et 35 conſedit Jeſus, vocavitque duodecim, ac dixit eis; Qui voluerit eſſe primus, erit poſtremus omnium, & omnium miniſter. Et accepit 36 puerulum quendam, eumq; ſtatuit in medio; tulitque eum ſuper brachia ſua, & dixit eis; Quiſquis excipit ſimilem huic puerulo in no- 37 mine meo, me excipit: & quiſquis me excipit, non me excipit, ſed eum qui miſit me. Dixit ei Johannes; Magiſter mi, vidimus ho- 38 minem ejicientem dæmonia in nomine tuo, & prohibuimus eum, propterea quòd non adhæſerit nobis. Dixit eis Jeſus; Ne prohi- 39 beatis eum, nemo enim eſt qui edat virtutes in nomine meo, & poſſit citò dicere de me malum. Quicunque ergò non fuerit contra 40 vos, pro vobis eſt. Quiſquis enim propina- 41 verit vobis calicem aquæ tantùm, eo nomine quòd Chriſti ſitis; Amen dico vobis, Nequaquam perierit merces ejus. Et quiſquis of- 42 fendiculo fuerit uni ex iſtis parvulis qui credunt in me, ſatius ei foret, ſi imponeretur mola aſini collo ipſius, & projiceretur in mare. Quòd ſi offendiculo tibi fuerit manus 43 tua, eam amputato: ſatius tibi fuerit mancum ingredi ad vitam, quàm cum habueris duas manus, abeas in gehennam: Ubi vermis 44 eorum non moritur, nec ignis eorum extinguitur. Et ſi pes tuus offendiculo tibi fuerit, 45 abſcinde eum: melius tibi fuerit ingredi ad vitam claudum, quàm quum habueris duos pedes, cadas in gehennam: Ubi vermis eorum 46 non moritur, nec ignis eorum extinguitur. Denique ſi oculus tuus offendiculo tibi fu- 47 erit, eum effodito: ſatius tibi fuerit cum uno oculo ingredi ad regnum Dei: quàm, quum habueris duos oculos, cadas in gehennam ignis: Ubi vermis eorum non moritur, nec 48 ignis eorum extinguitur.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

34 * ايشان خاموش شدند براي انك در راه مي انديشيدند كه ميان ايشان بزرك كيست•
35 * عيسي نشست وهر دوازده راپيش خود خواند • وكفت هر كه مي خواهد • كه
36 پيشتر از هر كسي باشد پستر شود * وهمه كس را بندكي كند• * كودكي انجا بود•
37 دست اورا كرفت ودر ميان ايستانيد • وكفت * هر كه اين كودك را ومانند
اورا بنام من قبول كند • مرا قبول كرده باشد • وهر كه مرا قبول مي كند نه
آنست كه مرا قبول مي كند الا انرا كه مرا فرستاد

Illi ſiluerunt; eò quòd in via ratiocinati eſſent quis inter eos maximus 34 *eſſet. Jeſus conſedit, & omnes duodecim ad ſe vocavit, & dixit;* 35 *Quicunque voluerit ut omnium primus ſit, poſtremus eſto, & unicuique miniſterium præſtato. Puerulus illic erat, cujus manum prehendit, & in medio ſtatuit, & dixit;* 36 *Quicunque hunc puerulum, aut ei ſimilem, in nomine meo recipit, me recepit: & quicunque me recipit, ipſe non eſt qui me tantum recipit, ſed eum qui miſit me.* 37

چهل انجا كه كفت بهترست كه يك اندام هلاك شود از انك همه تن

XL. Ubi dixit; Melius eſt ut unum membrum pereat, quàm totum corpus.

38 * يوحنا كفت اي معلم كسي ديديم كه بنام † تو ابليسانرا بدر مي
39 كرد * واورا منع كرديم براي انك درپي ما نيامد • * عيسي بديشان كفت • اورا منع مكنيد•
براي انك نيست كسي كه بنام من نيرومندي كند • وباز بتواند كه مرا بدي
40 41 كويد • * اكنون هر كه با شما برابري نكند • عوض شماست • * هر كه با شما يك
كاسه تنها آب بخوراند كه ازان مسيح هستيد • راست بشما بكويم كه مزد او كم نشود•

Johannes dixit, O præceptor, quendam vidimus qui in nomine tuo diabolos ejecit, & eum prohibuimus, quòd nos non ſequatur. 38 *Jeſus illis dixit; Eum ne prohibeatis: eò quòd nemo ſit qui in nomine meo virtutem edat, & rurſus poſſit mihi malè dicere.* 39 *Jam quicunque vobis non adverſatur, pro vobis eſt.* 40 *Quicunque vos uno calice tantùm aquæ potaverit, quòd Chriſti eſtis, certum vobis dico, quòd merces ejus non peribit.* 41

Verſio VULGATA LATINA.

33
34 At illi tacebant: ſiquidem in via inter ſe diſputaverant, quis eorum major eſſet. Et
reſidens vocavit duodecim, & ait illis; Si quis vult primus eſſe, erit omnium noviſſimus,
35 & omnium miniſter. Et accipiens puerum, ſtatuit eum in medio eorum :
36 quẽ cùm complexꝰ eſſet, ait illis ; Quiſquis unum ex hujuſmodi pueris receperit in
nomine meo, me recipit : & quicunq; me ſuſceperit, non me ſuſcipit, ſed eum, qui
37 miſit me. Reſpondit illi Joannes, dicens; Magiſter, vidimꝰ quendã in nomine tuo ejicientẽ
38 dæmonia, qui non ſequitur nos, & prohibuimꝰ eum. Jeſus autem ait; Nolite
prohibere eum: nemo eſt enim qui faciat virtutẽ in nomine meo, & poſſit citò malè
39 loqui de me. Qui enim non eſt adverſùm vos, pro vobis eſt. Quiſquis enim potũ dederit
40 vobis calicẽ aquæ in nomine meo, quia Chriſti eſtis : amen dico vobis, non
perdet mercedem ſuã. Et quiſquis ſcandalizaverit unum ex his puſillis credentibus 41
in me : bonũ eſt ei magis ſi circumdaretur mola aſinaria collo ejꝰ, & in mare mitteretur.
Et ſi ſcandalizaverit te manꝰ tua, abſcide illam: bonũ eſt tibi debilẽ introire 42
in vitã, quã duas manꝰ habentẽ ire in gehennã, in ignẽ inextinguibilẽ : Ubi vermis 43
eorũ non moritur, & ignis non extinguitur. Et ſi pes tuꝰ te ſcandalizat, amputa 44
illum: bonũ eſt tibi claudũ introire in vitam æternã, quàm duos pedes habentẽ mitti
in gehennã ignis inextinguibilis: Ubi vermis eorũ non moritur, & ignis non extinguitur. 45
Quòd ſi oculus tuus ſcandalizat te, ejice eum : bonum eſt tibi luſcum introire 46
in regnum Dei, quàm duos oculos habentem mitti in gehennam ignis : Ubi 47
vermis eorum non moritur, & ignis non extinguitur.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

34 35 * فسكتوا * لانهم كانوا يقولون في الطريق من هو العظيم فيهم * فجلس ودعي الاثني عشر
36 وقال لهم من اراد ان يكون اولا فليكن اخر وخادما للجميع * واخذ صبيا فاقامه وسطهم
37 وامسكه * وقال لهم * كل من يقبل واحدا مثل هذا الصبي باسمي فقد قبلني * ومن يقبلني
38 فليس يقبلني فقط بل والذي ارسلني * فقال له يوحنا يا معلم راينا واحدا يخرج الشياطين
39 باسمك فمنعناه لانه لم يتبعنا * فقال لهم يسوع لا تمنعوه فليس احد يصنع قوة باسمي ويقدر
40 41 سريعا ان يقول علي الشر * لانه كل من ليس هو عليكم فهو معكم * ومن سقاكم كاس ماء
42 باسمي اي انكم للمسيح امين اقول لكم ان اجره لا يضيع * ومن شكك احد هولاء الصغار
43 المومنين بي فخير له ان يعلق حجر الرحي في عنقه ويطرح في البحر * فان شككتك يدك
فاقطعها * فخير لك ان تدخل الحياة وانت اعسم من ان تكون لك يدان وتذهب الي جهنم
44 45 في النار * حيث دودهم لا يموت ونارهم لا تطفي * وان شككتك رجلك فاقطعها * فخير لك
45 ان تدخل الحياة اعرج من ان تكون لك رجلان وتلقي في جهنم في النار * حيث دودهم لا يموت
47 ونارهم لا تطفا * وان شككتك عينك فاقلعها * فخير لك ان تدخل ملكوت
48 الله بعين واحدة من ان يكون لك عينان وتلقي في جهنم * حيث دودهم لا يموت
ونارهم لا تطفي *

Et tacuerunt, quoniam dicebant in via, 34
Quis eſſet major inter eos. Igitur ſedit, 35
& advocavit duodecim, & dixit eis ;
Qui voluerit eſſe primus, ſit ultimus, &
miniſter omnibus. Et accepit parvulum, 36
& ſtatuit eum in medio eorum: & tenuit
illum, ac dixit eis ; Quicunq; receperit 37
aliquem ſimilem huic parvulo in nomine
meo, jam me recepit. Et qui ſuſcipit me,
non ſuſcipit me tantùm, ſed & eum qui
miſit me. Et dixit ei Johannes ; Magiſter, 38
vidimus quendam ejicientem dæmonia in nomine tuo, & prohibuimus eum,
quia non ſequebatur nos. Dixit eis Jeſus, 39
Ne prohibeatis eum : nam nemo edit
virtutem in nomine meo, et poteſt mox dicere
de me malum. Quicunq; enim non 40
eſt contra vos, ipſe eſt vobiſcum. Et qui 41
potaverit vos calice aquæ in nomine meo,
videlicet quia pertinetis ad Chriſtum,
Amen dico vobis, Quia merces ejus non
peribit. Et qui ſcandalizaverit unum iſtorum 42
parvulorum credentium in me, conſultius eſſet ei ſuſpendi lapidem molarem
in collo ejus, & projici in mare. Si ſcandalizaverit 43
te manus tua, abſcinde illã:
melius enim eſt tibi introire vitã, quum
fueris mancꝰ, quàm habere te manus duas,
et abire in gehennã ad ignem: Ubi vermis 44
eorum non moritur, & ignis eorũ non
extinguitur. Et ſi ſcandalizaverit te pes 45
tuus, abſcinde eum : melius enim eſt tibi
introire vitã claudꝰ, quàm eſſe tibi duos
pedes, & projici in gehennã in ignẽ: Ubi 46
vermis eorum non moritur, & ignis eorũ
non extinguitur. Et ſi ſcandalizaverit te 47
oculus tuus, erue eum : melius enim eſt
tibi introire regnum Dei cum oculo
uno, quàm eſſe tibi oculos duos, & projici
in gehennam : Ubi vermis eorum 48
non moritur, & ignis eorum non extinguitur.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

34 ወአርመሙ፡እስመ፡ተባሀሉ፡በቤናቲሆሙ፡ በፍኖት፡ መኑ፡እንጋ፡ይዓቢ፡እምኔሆሙ፡፡=፡
35 ወነበረ፡ ወጸውዖሙ ፡ ለዐሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ ወይቤሎሙ፡ ዘይፈቅድ፡ ልሂቀ፡ ይኩን፡
36 ለያትሕት፡ ርእሶ፡ለኵሉ፡፡ ወይኩን፡ላእከ፡ለኵሉ፡=፡ ወነሥአ፡ሕፃነ፡ ወአቀሞ፡
37 ማእከሎሙ ፡ ወአንበሮ ፡ ውስተ፡ ሕፅኑ፡፡ ወይቤሎሙ፡=፡ ዘተወክፈ ፡ መጠነ፡ ዝ
ሕፃን፡፡ በስምየ ፡ ኪያየ፡ ተወክፈ፡፡ ወዘኒ፡ ኪያየ፡ ተወክፈ፡ አኮ፡ኪያየ፡ ዘተወክፈኒ፡
38 ዘእንበለ፡ዘፈነወኒ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ ዮሐንስ፡ ወይቤሉ፡ሊቅ፡ ቦዘርአነ፡ዘያወፅእ፡
39 ጋኔነ፡በስምከ፡ወከላእናሁ፡ እስመ፡ ኢተለወከ፡ ምስሌነ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡
ኢየሱስ፡ ኢትክልእዎ፡ እስመ፡አልቦ፡ዘይገብር ፡ ኃይለ፡በስምየ ፡ ወይክል ፡ ፍጡነ፡አ
40 ሕሥሞ፡ ቃለ፡ ላዕሌየ፡=፡ እስመ፡ አመከመ፡ ኢኮነ፡ ዕድውክሙ፡ ቢጽክሙ፡ ውእ
41 ቱ፡=፡ ወዘአስተየክሙ፡ ጽዋዐ፡ማይ፡በስምየ፡እስመ፡አለ፡ክርስቶስ፡አንትሙ፡አሚ
42 ን፡ እብለክሙ፡ኢይሐጕል፡ዕሴቶ፡፡=፡ ወዘአስሐቶሙ፡ ለአሐዱ፡ እምእሉ፡ ንኡሰ
ን፡ እለ፡ ይአምኑ፡ ብየ፡ይኄይሶ፡ ይእስሩ፡ ማሕረጸ፡ አድግ፡ በክሳዱ፡ ወያስጥምዎ፡
43 ውስተ፡ባሕር፡፡=፡ ወእመኒ፡ እዴከ፡ ታስሕተከ፡፡ምትራ፡ ይኄይሰከ፡ ምቱረ፡ እድ፡
ትባእ፡ ውስተ፡ ሕይወት፡ እምትባእ፡ ውስተ ፡ እሳተ ፡ ገሃነም፡ ምስለ፡ ክልኤሆን፡ አ
44 ደዊከ፡=፡ ኀበ፡እሳቱ፡ ኢይጠፍእ፡ ወዕፄሁ፡ ኢይነውም፡፡=፡ ወእመኒ፡እግርከ፡
45 ያስሕተከ፡ምትራ፡ይኄይሰከ፡ ሐንካሰከ፡ ትባእ፡ውስተ፡ ሕይወት፡ እምትባእ፡ ውስተ፡
46 ገሃነም፡ምስለ፡ ክልኤሆን፡እገሪከ፡ ውስተ፡ እሳት፡ዘኢይጠፍእ፡፡=፡ ወኀበ፡ ዕፄሁ፡
47 ኢይነውም፡፡=፡ ወእመኒ፡ ዓይንከ፡ ታስሕተከ፡ ምሰኃ፡ ይኄይሰከ፡ ነቋርከ፡ ትባእ፡
ውስተ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡ እምትባእ ፡ ውስተ፡ ገሃነም ፡ ዘእሳት፡ምስለ ፡
48 ክልኤሆን፡አዕይንቲከ፡፡=፡ ኀበ፡ዕፄሁ፡ኢይነውም፡ወእሳቱ፡ኢይጠፍእ፡=፡

Et tacuerunt, quia loquebantur inter ſe in via quis major eſſet ihter eos. Et 34 35
ſedit & vocavit duodecim, & dixit iis ; Qui vult ſupremus eſſe, ſubjiciat ſe omnibus,
& ſit ſervus omnibus. Et accepit parvulum, & ſtatuit eum medio eorum, 36
& poſuit eum in ſinu ſuo, & dixit illis ; Qui receperit hujuſmodi parvulum in 37
nomine meo, me recepit : & qui me recipit, non me recipit, ſed eum qui miſit
me. Et reſpondit Johannes, & dixit ei ; Magiſter, quendam vidimus ejicientem 38
dæmonem in nomine tuo, & prohibuimus eum, quia non ſequutus eſt te nobiſcum.
Et dixit iis Dominus Jeſus, Ne prohibite illum : quoniam nemo eſt qui 39
faciat virtutem in nomine meo, & poſſit citò maledicere mihi. Quia ſi 40
non fuit contra vos, amicus veſter eſt. Et qui potum dederit vobis poculum aquæ 41
in nomine meo, eò quòd Chriſti ſitis, Amen dico vobis; Non perdet mercedẽ
ſuam. Et qui errare fecit unum ex his parvulis qui credunt in me, melius eſſet 42
ei, ut ligarent molam aſini circa collum ejus, & immergerent eum in mare. Et 43
ſi manus tua errare te fecerit, abſcinde eam: melius erit tibi abſciſſâ manu introire
in vitam, quàm ut introeas in ignem gehennæ cum duabus manibus. Ubi 44
ignis ejus eſt inextinguibilis, & vermis ejus non requieſcit. Et ſi pes tuus errare 45
te fecerit, abſcinde eum: melius erit tibi claudum ingredi in vitam, quàm ingredi
in gehennam cum duobus pedibus tuis, in ignem inextinguibilem: Et ubi 46
vermis ejus non requieſcit. Et ſi oculus tuus errare te fecerit, evelle eum: melius 47
erit tibi, excavatum te intrare in regnum Dei, quàm intrare in gehennam
ignis cum duobus oculis tuis. Ubi vermis ejus non requieſcet, & 48
ignis ejus non extinguetur.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

42 * وهر كه يك كودك ازاينان كه بمن ايمان آوردند پريشان كند * لايقست كه
43 خراسياب دركردنش اويخته * واورا در دريا اندازند * * اكر دست تو ترا پريشان دارد
اورا ببر وازخود دور انداز * بهتر باشد ترا كه بيك دست * در زندكاني ابد روي ازانك
44 45 با دو دست دردوزخ * * در جايي كه كرم او نميرد واتش او نخسپد * * واكر پاي تو
ترا پريشان دارد * اورا ببران بهتر كه بپاي لنك درزندكاني روي * ازانك بدو پاي
46 47 دردوزخ * * كه رستكاري ازانجا ممكن نيست * * واكر چشم تو ترا پريشاني دهد * اورا بكن
ان بهتر كه بيك چشم در ملكوت [خدا] روي ازانك بدو چشم در آتش جاويد
48 * كه هركز خلاص نيابي *

Et quicunque unum parvulum, eo- 42
rum qui mihi fidem habuerunt, mœ-
ſtum reddiderit, dignus eſt, ut molâ
aſinariâ collo ejus appenſâ eum in
mare projiciant. Si manus tua te 43
offendat, eam abſcinde, & à te pro-
cul abjice : melius tibi fuerit ut
cum unâ manu in vitam ingredia-
ris, quàm cum ambabus manibus
in infernum : In locum, cujus ver- 44
mis non moritur, & ignis ejus non
ſopitur. Et ſi pes tuus te offenderit, 45
eum abſcinde : hoc melius ut pede
claudꝰ in vitam eas, quàm cum duo-
bus pedibus in infernum : Quòd il- 46
liac liberatio nulla fieri poteſt. Et 47
ſi oculus tuus tibi offenſionem de-
derit, eum erue : Hoc melius ut cum
uno oculo in regnum Dei eas, quàm
cum duobus oculis in ignem æter-
num : Unde nunquam redemptionem 48
invenies.

Omnis enim igne ſalietur, & omnis victima ſale ſalietur. Pulchrum ſal: ſi
49 Πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, καὶ πᾶσα θυσία ἁλὶ ἁλισθήσεται. Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν
vero ſal inſulſum fiat, in quo illud condietis? Habete in vobis ſal, & pa-
50 δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ εἰ-
cem habete in invicem.
ρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις.

CAP. X. ί.

Et indè exurgens venit in fines Judææ, per ulterius Jordanis: & con-
1 Κἀκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, διὰ τοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου. καὶ συμ-
veniunt iterum turbæ ad eum: &, ſicut conſueverat, iterũ docebat illos. Et
2 πορεύονται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· καὶ, ὡς εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ
accedentes Phariſæi interrogabãt eum; Si licet viro uxorem abſolvere? ten-
προσελθόντες (α) οἱ Φαρισαῖοι ἐπηρώτησαν αὐτόν, εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι; πει-
tantes eum. Ille autem reſpondens, dixit eis; Quid vobis præcepit Moyſes? Illi verò di-
3 ράζοντες αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς, Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωσῆς; Οἱ δὲ εἶ-
4 xerũt; Moyſes permiſit libellum abſceſſionis ſcribere, & abſolvere. Et reſpondens Je-
5 πον, Μωσῆς ἐπέτρεψε βιβλίον ἀποστασίου γράψαι, καὶ ἀπολῦσαι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη-
ſus, ait eis; Ad duritiam cordis veſtri ſcripſit vobis præceptum iſtud.
σοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην.
Ab autem initio creationis, maſculũ & fœminam fecit eos Deus. Cauſâ
6 Ἀπὸ δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ Θεός· Ἕνεκεν
7 hujus relinquet homo patrem ſuum, & matrem, & adglutinabitur ad
τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται (β) πρὸς
uxorem ſuam: Et erunt duo in carnem unam. Itaque non amplius ſunt duo,
τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· Καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, 8
ſed una caro. Quod ergò Deus conjunxit, homo non ſeparet. Et in
(γ) ἀλλὰ μία σάρξ. Ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. Καὶ ἐν τῇ 9
domo iterum diſcipuli ejus de eodem interrogaverũt eum. Et ait illis; 10
οἰκίᾳ πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ (δ) περὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπηρώτησαν αὐτόν. Καὶ λέγει αὐτοῖς, 11
Quicunque abſolverit uxorem ſuam, & duxerit aliam, adulterat in eam. Et
Ὃς ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν. Καὶ 12
ſi uxor abſolverit virum ſuum, & nupſerit alii, mœchatur. Et offerebant illi
ἐὰν γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ, μοιχᾶται. Καὶ προσέφερον αὐτῷ 13
puerulos, ut tangeret illos. Verùm diſcipuli increpabant offerentes. Videns verò
παιδία, ἵνα ἅψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν. Ἰδὼν δὲ 14
Jeſus, indignatus eſt, & ait illis; Sinite puerulos venire ad me, &
ὁ Ἰησοῦς, ἠγανάκτησε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ
ne prohibueritis eos. Nam talium eſt regnum Dei. Amen dico vobis,
μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 15
Quiſquis non receperit regnum Dei velut puerulus, non intrabit in il-
Ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐ-
lud. Et ulnis complexus eos, imponens manus ſuper illos, benedicebat e-
τήν. Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτὰ, τιθεὶς τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὰ, (ε) ηὐλόγει αὐ- 16
os. Et egrediente eo in viam, adcurrens unus, & genupetens e-
τά. Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν, (ζ) προσδραμὼν εἷς, καὶ γονυπετήσας αὐ- 17
um, rogabat eum; Magiſter bone, quid faciam ut vitam æternam hæreditem?
τὸν, ἐπηρώτα αὐτὸν, Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσω ἵνα ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

MS. A. (α) Φαρισαῖοι (β) τῇ γυναικὶ (γ) ἀλλὰ σὰρξ μία. Ὃ οὖν Θεὸς (δ) περὶ τούτου (ε) εὐλόγει (ζ) ἰδού τις πλούσιος προσδραμὼν, καὶ

Verſio *SIRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

49 * ܟܠ ܓܝܪ ܒܢܘܪܐ ܡܬܡܠܚ. ܘܟܠ ܕܒܚܐ ܒܡܠܚܐ ܡܬܡܠܚ. * ܛܒܐ ܗܝ ܡܠܚܐ.
50 ܐܢ ܕܝܢ ܡܠܚܐ ܬܦܟܗ ܒܡܢܐ ܬܬܡܠܚ. ܢܗܘܐ ܒܟܘܢ ܡܠܚܐ. ܘܒܫܠܡܐ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ.
1 * ܒܘܪܟܐ ܕܚܬܢܐ ܘܟܠܬܐ * ܟܘ * ܩܦܠܐܘܢ * ܝ * ܘܩܡ ܡܢ ܬܡܢ. ܘܐܬܐ ܠܬܚܘܡܐ
ܕܝܗܘܕ ܠܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܘܐܙܠܘ ܠܘܬܗ ܬܡܢ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ
2 ܬܘܒ ܐܝܟ ܕܡܥܕ ܗܘܐ. * ܘܩܪܒܘ ܦܪܝܫܐ ܡܢܣܝܢ ܠܗ ܘܡܫܐܠܝܢ. ܕܐܢ ܫܠܝܛ ܠܓܒܪܐ
3 4 ܕܢܫܒܘܩ ܐܢܬܬܗ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܦܩܕܟܘܢ ܡܘܫܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ. ܡܘܫܐ
5 ܐܦܣ ܠܢ. ܕܢܟܬܘܒ ܟܬܒܐ ܕܫܘܒܩܢܐ ܘܢܫܪܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܘܩܒܠ
6 ܩܫܝܘܬ ܠܒܟܘܢ. ܟܬܒ ܠܟܘܢ ܦܘܩܕܢܐ ܗܢܐ. * ܡܢ ܒܪܫܝܬ ܕܝܢ ܕܟܪܐ ܘܢܩܒܬܐ ܥܒܕ
7 8 ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܫܒܘܩ ܓܒܪܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܘܢܩܦ ܠܐܢܬܬܗ. * ܘܢܗܘܘܢ
9 ܬܪܝܗܘܢ ܚܕ ܒܣܪ. ܡܟܝܠ ܠܐ ܗܘܘ ܬܪܝܢ ܐܠܐ ܚܕ ܒܣܪ. * ܡܕܡ ܕܐܠܗܐ ܨܡܕ ܒܪܢܫܐ
10 11 ܠܐ ܢܦܪܫ. * ܘܫܐܠܘܗܝ ܬܘܒ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܒܝܬܐ ܥܠ ܗܕܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܠ
12 ܡܢ ܕܫܒܩ ܐܢܬܬܗ ܘܢܣܒ ܐܚܪܬܐ ܓܐܪ. * ܘܐܢ ܐܢܬܬܐ ܬܫܒܘܩ ܠܒܥܠܗ ܘܬܗܘܐ ܠܐܚܪܢܐ ܓܝܪܐ.
13 * ܘܡܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܛܠܝܐ ܕܢܩܪܘܒ ܠܗܘܢ. ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܢ ܟܐܐܝܢ ܗܘܘ ܒܐܝܠܝܢ
14 ܕܡܩܪܒܝܢ ܠܗܘܢ. * ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܬܒܐܫ ܠܗ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܒܘܩܘ ܛܠܝܐ ܢܐܬܘܢ
ܠܘܬܝ ܘܠܐ ܬܟܠܘܢ ܐܢܘܢ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ. ܐܝܬܝܗ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ.
15 * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܕܠܐ ܢܩܒܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܟ ܛܠܝܐ. ܠܐ ܢܥܘܠ ܠܗ.
16 * ܘܫܩܠ ܐܢܘܢ ܥܠ ܕܪܥܘܗܝ ܘܣܡ ܐܝܕܗ ܥܠܝܗܘܢ ܘܒܪܟ ܐܢܘܢ. * ܠܪܡܫܐ ܕܚܕ
17 ܒܫܒܐ * ܕ * ܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܩܙ * ܘܟܕ ܪܕܐ ܒܐܘܪܚܐ. ܪܗܛ ܚܕ ܢܦܠ ܥܠ ܒܘܪܟܘܗܝ.
ܘܡܫܐܠ ܗܘܐ ܠܗ ܘܐܡܪ. ܡܠܦܢܐ ܛܒܐ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܐܐܪܬ.

Quodlibet enim igne ſalietur, & omne ſacrificium ſale ſalietur. Bonus eſt ſal: ſed ſi ſal inſipidus fuerit, quonam ſalietur? Sit in vobis ſal, & in pace eſtote unus cum alio. 49 50

Benedictione ſponſi & ſponſæ. 26.

CAP. X.

Et ſurrexit illinc, venitque in fines Judææ ultra Jordanem: & adierunt eum illuc turbæ multæ; ac docebat eos iterum, uti conſueverat. Acceſſerunt autem Phariſæi tentantes eum, & interrogantes, an liceret viro dimittere uxorem ſuam. Dixit eis, Quid præcepit vobis Moſes? Illi verò dicunt; Moſes permiſit nobis ſcribere libellum repudii, & *uxorem* dimittere. Reſpondit Jeſus, & dixit eis; Ad obſiſtendum duritiei cordis veſtri, ſcripſit vobis præceptum iſtud. Ab initio verò maſculum & fœminam condidit eos Deus. Propterea relinquet vir patrem ſuum & matrem ſuam, & adhærebit uxori ſuæ. Et erunt ambo una caro: Itaque nequaquam duo ſunt, ſed una caro. Quod ergò Deus copulavit, homo ne ſeparet. Et interrogârunt eum rurſus diſcipuli ſui domi hac de re. Et dixit eis; Quicunque dimiſerit uxorem ſuam, & duxerit aliam, mœchatur. Quòd ſi mulier dimiſerit maritum ſuum, fueritque alterius, mœchatur. Cæterùm offerebant ei pueros, ut tangeret eos: diſcipuli verò ipſius objurgabant eos qui ipſos offerebant. Jeſus autem quum hoc vidiſſet, diſplicuit ei: & ait illis, Sinite pueros venire ad me, nec prohibeatis eos: talium enim, quales hi ſunt, eſt regnum Dei. Amen dico vobis, Quicunque non exceperit regnum Dei ſicut puerulus, non ingredietur illud. Quumq; tuliſſet eos ſuper brachia ſua, impoſuit eis manum ſuam, ac benedixit eis. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

Ad veſperam dominica quarta poſt Epiphaniam. 27.

Quumque iter faceret, accurrens quidam procidit in genua ſua, & interrogabat eum, ac dicebat; Doctor bone, quid faciam ut hæreditate poſſideam vitam æternam? 17

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

49 50 *وهر ذبيحت يعني بسمل كرده كه در دنيا باشد بنمك اورا خوش طعم كنند * واكر
چنانك نمك فاسد شود اورا بچه چيز بصلاح آرند *مي بايد كه درميان شما نمك باشد * وبا
1 يكديكر بسلامت باشيد چهل يك بهر طلاق پرسيدند * وازانجا برخاست
ودر تخوم يهودا آمد * در كدركاه اردن * وپيش او جماعت بسيار رفتند وهمچون خويكر بديشان
2 تعليم مي داد *معتزلان امدند * واورا مي آزمودند *وپرسيدند كه واجب باشد كه مرد زن
3 4 خودرا رها كند وطلاق دهد *مسيح بديشان كفت * موسي بشما چه فرمود * ايشان كفتند
5 موسي بما فرمود * كه طلاق نامه بنويسيم * واورا رها كنيم * بديشان جواب داد وكفت * براي سختي
6 7 دل شما موسي بهر شما اين را نبشت * سبب آنك كه خدا از اغاز نر وماده افريد * براي اين
8 مرد پدر ومادر وبرادر وخواهر خود را رها كند * وبا زن خود يكي باشد * وهر دو يك كوشت
9 باشند * اكنون دو تن نيستند الا يك تن * وهرچه خدا اورا جفت كرد * ادمي چكونه جدا كند *
10 11 * باز شاكردان او درخانه براي اين معني ازو پرسيدند * بديشان كفت * هر كه زن خودرا
12 رها كند وديكري بستاند * زناكار باشد * واكر زن طلاق داده را كسي بستاند هم دركناه باشد *

Et omne ſacrificium (i. e. mactatum) quod in mundo fuerit, ſale illud boni ſaporis reddunt. Quòd ſi accidat ſal corruptum eſſe, cum quâ re ad integritatem reſtituent? oportet ut in medio veſtri ſal ſit, & alter cum altero in pace ſitis. 49 50

XLI. De repudio interrogârunt.

CAP. X.

Et illinc ſurrexit, & in terminos Judææ venit, in tranſitum Jordanis: & ad eum turbæ multæ iverunt, & ſicut conſueverat eos docuit. Et Phariſæi venerunt eum tentantes, & interrogârunt, num conveniret ut vir uxorem ſuam repudio renuntiato dimitteret. Chriſtus illis dixit; Quid Moſes vobis præcepit? Illi dicebant; Moſes nobis juſſit, ut repudii libellum ſcriberemus & eam dimitteremus. Illis reſponſum dedit, & dixit; Propter duritiam cordis veſtri Moſes vobis hoc ſcripſit. Quandoquidem Deus ab initio maſculum & fœminam creavit. Propterea vir patrē & matrem & fratres & ſorores ſuas relinquit, & cum uxore ſua unus fit. Et ambo una caro ſiunt: Jam duo corpora non ſunt, ſed unum corpus. Quicquid autem Deus copulavit, homo quomodo illud ſeparet? Rurſus diſcipuli ejus in domo de hac re eum interrogârunt. Et illis dixit; Quicunque uxorem ſuam dimiſerit, & aliam acceperit, adulter eſt. Et ſi mulierem dimiſſam quiſpiam duxerit, pariter in peccato erit. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Verſio VULGATA LATINA.

48
49 Omnis enim igne ſalietur, & omnis victima ſale ſalietur. Bonum eſt ſal: quòd
ſi ſal inſulſum fuerit: in quo illud condietis? Habete in vobis ſal, & pacem habe-
te inter vos.

CAP. X.

1 ET indè exurgens venit in fines Judææ ultra Jordanem: & conveniunt iterùm
2 turbæ ad eum: & ſicut conſueverat, iterùm docebat illos. Et accedentes Pha-
3 riſæi interrogabant eum; Si licet viro uxorem dimittere: tentantes eum. At ille
4 reſpondens, dixit eis; Quid vobis præcepit Moyſes? Qui dixerunt; Moyſes per-
5 miſit libellum repudii ſcribere, & dimittere. Quibus reſpondens Jeſus, ait; Ad
6 duritiam cordis veſtri ſcripſit vobis præceptum iſtud. Ab initio autem creaturæ,
7 maſculum & fœminam fecit eos Deus. Propter hoc relinquet homo patrem ſuum
8 & matrem, & adhærebit ad uxorem ſuam: Et erunt duo in carne una. Itaque jam
non ſunt duo, ſed una caro. Quod ergò Deus conjunxit, homo non ſeparet. Et 9 10
in domo iterùm diſcipuli ejus de eodem interrogaverunt eum. Et ait illis; Qui- 11
cunque dimiſerit uxorem ſuam, & aliam duxerit, adulterium committit ſuper eam. 12
Et ſi uxor dimiſerit virum ſuum, & alii nupſerit, mœchatur. Et offerebant illi par- 13
vulos ut tangeret illos. Diſcipuli autem comminabantur offerentibus. Quos cùm 14
videret Jeſus, indignè tulit, & ait illis; Sinite parvulos venire ad me, & ne prohi-
bueritis eos: talium enim eſt regnum Dei. Amen dico vobis; Quiſquis non re- 15
ceperit regnum Dei velut parvulus, non intrabit in illud. Et complexans eos, & 16
imponens manus ſuper illos, benedicebat eos. Et cùm egreſſus eſſet in viam, pro- 17
currens quidam genu flexo ante eum, rogabat eum; Magiſter bone, quid faciam ut
vitam æternam percipiam?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

49 50 *كل شي بالنار يملح وكل ذبيحة تملح بالملح *جيد هو الملح فان فسد الملح فماذا يملح *
فليكن فيكم الملح ويسالم بعضكم بعضا * الفصل الحادي والثلثون * ثم قام من 1
هناك وجاء الي تخوم يهودا والي عبر الاردن *فاتي اليه ايضا جموع وكان يعلمهم كعادته ايضا *
2 3 *وجاء اليه الفريسيون ليجربوه *فسالوه هل يحل للرجل ان يطلق مراته * اجابهم قايلا ماذا
4 5 اوصاكم موسي *قالوا امر موسي ان يكتب كتاب الطلاق ويخلي *فاجابهم يسوع قايلا من
6 اجل قسوة قلوبكم كتب لكم هذه الوصية *لانهما في بدء الخليقة خلقهما الله ذكرا وانثي *
7 8 *ولذلك يترك الرجل اباه وامه ويلصق بمراته *ويكون كلاهما جسدا واحدا *لانهما ليس اثنين
9 10 لكنهما جسدا واحدا *والذي الفه الله فلا يفرقه الانسان *وفي البيت ايضا ساله تلاميذه عن
11 12 هذا *فقال لهم من طلق مراته وتزوج اخري فقد زني بها * وان هي خلت زوجها وتزوجت
13 14 اخر فهي زانية * واحضروا اليه صبيانا ليضع يده عليهم فانتهر التلاميذ محضريهم * فلما
راي يسوع تالم قلبه وقال لهم دعوا الصبيان ياتوا الي ولا تمنعوهم لان ملكوت الله لمثل هولاء
15 16 *امين اقول لكم ان من لا يقبل ملكوت الله مثل صبي لا يدخلها * ثم احتضنهم ووضع
17 يده عليهم وباركهم * الفصل الثاني والثلثون * وبينما هو ساير في طريق اسرع
اليه انسان وجثي علي ركبتيه * وساله قايلا ايها المعلم الصالح ماذا اصنع لارث الحياة الدايمة *

Omnis res igne ſalitur, & omnis victima ſalitur ſale. Bonum eſt ſal: at ſi depravetur ſal, quâ re ſalitur? Sit igitur in vobis ſal, & concordet alter veſtrûm cum altero. Sectio trigeſima prima. 49 50

CAP. X.

DEinde ſurrexit indè, & venit in fines Judæ, & ad ulteriorem ripam Jordanis, & convenerunt ad eum turbæ iterum, docebâtque eos pro more ſuo etiam. 1 *Et venerunt ad eum Phariſæi ut tentarent eũ: & interrogaverunt eũ, an liceat viro dimittere uxorem ſuam.* 2 *Reſpondit eis, dicens; Quid præcepit vobis Moſes?* 3 *Dixerunt, Præcepit Moſes ut ſcriberetur libellus repudii, & deſtitueretur.* 4 *Reſpondit eis Jeſus, dicens; Propter crudelitatem cordium veſtrorum ſcripſit vobis hoc præceptum.* 5 *Quoniam in principio creationis creavit ambos Deus maſculum & fœminam.* 6 *Et propter hoc relinquet vir patrem ſuum & matrem ſuam, & adhærebit uxori ſuæ:* 7 *Et erunt ambo corpus unum: quoniam ipſi non ſunt duo, ſed ambo corpus unum.* 8 *Et quod conjunxit Deus, ne ſeparet homo.* 9 *Et in domo iterum interrogaverunt eum diſcipuli ejus de hoc.* 10 *Et dixit eis, Qui repudiaverit uxorem ſuam, & duxerit aliam, jam fornicatus eſt in ea.* 11 *Et ſi ipſa dimittat conjugem ſuum, & ducat alium, ipſa eſt fornicaria.* 12 *Et obtulerunt ei parvulos ut poneret manum ſuam ſuper illos: & increpaverunt diſcipuli offerentes eos.* 13 *Cúmque vidiſſet Jeſus, doluit cor ejus, & dixit eis; Sinite parvulos venire ad me, & ne prohibeatis eos: quoniam regnum Dei eſt hiſce ſimilibus.* 14 *Amen dico vobis, Quia qui non recipit regnum Dei velut parvul⁹, non intrabit illud.* 15 *Deindè amplexatus eſt eos, & poſuit manum ſuam ſuper eos, et benedixit illis.* 16 Sectio trigeſima ſecunda. *Et dũ ipſe ambularet in via, accurrit ad eũ homo quidã, & procubuit in genua ſua, & rogavit eum dicens; O magiſter bone, quid faciam ut hæres fiam vitæ æternæ.* 17

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

49 እስመ፡ኵሉ፡በእሳት፡ይሜልሕዎ፡ወኵሉ፡ዘይጠባሕ፡ይትሜላሕ፡፡=፡ ሠናይ፡ውእ
50 ቱ፡ጼው፡ወእመሰ፡ጼው፡ለስሐ፡በምንት፡እንከ፡ይቄስምዎ፡ጼወ፡ረክቡ፡በበይናቲክሙ፡
1 ዘተሰናአው፡፡=፡ 1 ወተንሢኦ፡እምህየ፡ሖረ፡ብሔረ፡ይሁደ፡እንተ፡ማዕዶተ፡ዮ
ርደናስ፡ወሖሩ፡ካዕበ፡ምስሌሁ፡ሕዝብ፡ወመሀሮሙ፡በከመ፡ያለምድ፡፡=፡
በእንተ፡እለ፡ተስእሉ፡ይክውንኑ፡ኀደገ፡ብእሲት፡፡=፡
2 ወመጽኡ፡ካዕበ፡ፈሪሰውያን፡ወተስእልዎ፡እመ፡ይከውኖሁ፡ለብእሲ፡ኀዲገ፡ብእሲቶ፡፡
3 4 እንዘ፡ያሜክርዎ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ወይቤሎሙ፡ምንተኑመ፡አዘዘክሙ፡ሙሴ፡፡=፡ ወ
5 ይቤልዎ፡አዘዘነ፡ሙሴ፡ንጽሐፍ፡ሎቱ፡መጽሐፈ፡ኀደጋቲሃ፡ወንድኅራ፡=፡ ወአውሥ
አ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎሙ፡በከመ፡እከየ፡ልብክሙ፡ወሀበክሙ፡ሙሴ፡ዘንተ፡ትእ
6 ዛዘ፡ትድኅሩ፡አንስቲያክሙ፡=፡ ወእምፍጥረትሰ፡ተባዕተ፡ወአንስተ፡ገብረ፡እግዚ
7 አብሔር፡=፡ ወበእንተ፡ዝንቱ፡ይኀድግ፡ብእሲ፡አባሁ፡ወእሞ፡ወይተልዋ፡ለብእሲ
ቱ፡=፡ ወይከውኑ፡ክልኤሆሙ፡አሐደ፡ሥጋ፡ናሁኬ፡ኢኮኑ፡ክልኤተ፡ወአሐዱ፡ሥጋ፡=፡
8 9 እሙንቱ፡ዘእግዚአብሔር፡እንከ፡አስተፀመረ፡ሰብእ፡ኢይፈልጥ፡፡=፡ ወበቤት፡ካዕበ፡
10 ተስእልዎ፡አርዳኢሁ፡በእንተ፡ዝንቱ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ዘደኀረ፡ብእሲቶ፡ወሖረ፡ክል
11 እተ፡ዘመወ፡ላዕሌሃ፡፡=፡ ወእንተኒ፡ደኀረ፡ምታ፡ወሖረት፡ካልአ፡ዘመወት፡፡=፡ ወአ
12 ምጽኡ፡ሕፃናተ፡ኀቤሁ፡ይግስሶሙ፡ወገሠጽዎሙ፡አርዳኢሁ፡ለእለ፡አቅረቡ፡=፡ ወ
13 ርእዮ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ተምዕዐ፡ወይቤሎሙ፡ኅድጉ፡ሕፃናተ፡ይምጽኡ፡ኀቤየ፡ወኢ
14 ትክልእዎሙ፡እስመ፡ለዘ፡ከመ፡እሉ፡ይእቲ፡መንግሥተ፡እግዚአብሔር፡፡=፡ አሜን፡
15 እብለክሙ፡ዘኢተቀበላ፡ለመንግሥተ፡እግዚአብሔር፡ከመ፡ሕፃን፡ኢይበውኣ፡፡=፡ ወ
16 አንበሮሙ፡ውስተ፡ሕፅኑ፡ወባረኮሙ፡ወወደየ፡እዴሁ፡ዲቤሆሙ፡፡=፡
በእንተ፡ዘከልኦ፡ተሊወ፡፡=፡ ወእንዘ፡ይሐውር፡በፍኖት፡መጽአ፡አሐዱ፡ወሰገደ፡
17 ሎቱ፡ወይቤሎ፡ሊቅ፡ኄር፡ምንተ፡እገብር፡ከመ፡እረስ፡ሕይወተ፡ዘለዓለም፡=፡

Quia omnem igne ſaliet, & omne quod mactatum erit ſalietur. Bonum eſt ſal, 49
& ſi ſal periit: in quo igitur condient illud. Sal acquirite inter vos quo pacem 50
habeatis.

CAP. X.

ET ſurgens indè venit in terram Judææ, quæ *eſt* ultra Jordanem, & venerunt 1
iterum cum illo populi, & docuit eos ſicut conſueverat.

De interrogantibus num liceat dimittere uxorem.

Et venerunt iterũ Phariſæi, & interrogârunt eum, ſi licet viro relinquere uxorem 2
ſuam: tentantes eum. Et reſpondit, & dixit iis; Quid præcepit vobis Moyſes? 3
Et dixerunt illi, Præcepit nobis Moyſes ſcribere ei ſcripturã abſceſſionis, & dimit- 4
tere eam. Et reſpondit Dñs Jeſus, & dixit iis; Secundũ malitiã cordis veſtri, dedit 5
vobis Moyſes hoc mandatum dimittendi uxores veſtras. Et è creatione maſcu- 6
lum & fœminã fecit De⁹. Et propterea, relinquet vir patrẽ ſuum & matrem ſuã 7
& adhærebit uxori ſuæ, Et erunt duo caro una: ecce igitur, non ſunt duo, ſed una 8
caro. Quos igitur Deus conjunxit, homo non ſeparet. Et in domo iterũ inter- 9
rogârunt eum diſcipuli ejus de hoc. Et dixit iis, Qui dimiſit uxorẽ ſuam, & ivit *ad* 10
alteram, fornicatus eſt contra eam. Et quæ *mulier* dimiſit maritũ ſuum, & ivit ad 11
alterũ, fornicata eſt. Et adduxerunt parvulos ad eum, ut tangeret eos: & objurga- 12
bant diſcipuli ejus eos qui obtuliſſent. Et videns Dñs Jeſus, indignatus eſt, & 13
dixit iis; Sinite parvulos venire ad me, & ne prohibeatis eos: quoniam talium eſt 14
regnum Dei. Amen dico vobis, Qui non receperit regnũ Dei ſicut parvulus, non 15
ingredietur *in* illud. Et collocavit eos in ſinu ſuo, & benedixit iis, & poſuit ma- 16
nus ſuper eos.

De eo quem à ſequendo repulit.

Et proficiſcente *illo* in via venit quidam, & adcravit eum, & dixit ei; Magiſter 17
bone, quid faciam ut vitam æternam poſſideam?

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل دو انجا كه كودكانرا دعا كرد *كودكان پيش او امدند تا بر ايشان دعا 13
كند * شاكردان ايشانرا منع مي كردند * عيسي انرا بديد واورا نا خوش آمد * 14
وبشاكردان كفت كودكانرا رها كنيد تا پيش من ايند * وايشانرا منع مكنيد * سبب انك
ملكوت خدا براي ايشانست * كه مانند † اين كودكان باشند * * راست بشما بكويم هر كه مانند 15
اين كودكان ملكوت † خدارا قبول نكند * بدو اندر نرود * * ايشانرا ببر خود بر كرفت * ودست خودرا 16
بر ايشان كذرانيد * وبر ايشان دعا كرد چهل سه انك از مسيح پرسيد كه چكنم كه رستكار باشم
* چون در راه مي رفت شخصي دويد پيش او آمد * واورا سجود كرد * وازو پرسيد 17
وكفت * اي معلم نيك چكنم كه زندكاني جاويد را ميراث يابم *

XLII. Ubi pueris benedixit.

Et pueri ad eum venerunt, ut illis benediceret: diſcipuli autem eos prohibebant. 13 *Jeſus illud vidit, & ei diſplicuit, & diſcipulis dixit; Pueros ſinite ut ad me veniant, & eos ne probibete: eâ de cauſa quòd regnum Dei propter eos eſt, qui ſimiles hiſce puerulis fuerint.* 14 *Verum vobis dico; Quicunque ſicut hi pueruli regnum Dei non acceperit, in illud non ingredietur.* 15 *Eos itaque in ſinum ſuum ſuſcepit, & manum ſuam ſuper illos traduxit, & illis benedixit.* 16

XLIII. Is qui Chriſtum interrogavit, Quid faciam ut ſalvus ſim.

Cùm in via iret, quidam accurrens ad eum venit, & eum adoravit, & ab eo interrogavit, & dixit; O præceptor bone, quid faciam ut vitæ æternæ hæreditatem obtineam. 17

At Jesus dixit ei; Quid me dicis bonum? Nemo bonus, *si non* unus, Deus.
18 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός.
Præcepta nôsti; Ne adulteres, Ne occidas, Ne fureris, Ne *falsò teste-*
19 Τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύσῃς, Μὴ φονεύσῃς, Μὴ κλέψῃς, Μὴ ψευδομαρτυρή-
ris, Ne *damnum dederis*: Honora patrem tuum & matrem. Ille *autem* respondens,
20 σῃς, Μὴ ἀποστερήσῃς· Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
ait ei; Magister, hæc omnia observavi à juventute mea. *At*
21 εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα πάντα (η) ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. (θ) Ὁ δὲ ρη β
Jesus intuitus eum, dilexit eum, & dixit ei; Unum tibi deest: Vade,
Ἰησοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἕν σοι ὑστερεῖ· ὕπαγε,
quæcunq; habes vende, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cœlo: &
ὅσα ἔχεις πώλησον, καὶ (ι) δὸς τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ ρι β
veni sequere me, *tollens crucem*. *Ille verò mœstus* in verbo, abiit *con-*
22 δεῦρο ἀκολούθει μοι, ἄρας τὸν σταυρόν. Ὁ δὲ στυγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἀπῆλθε λυ- ςθ β
tristatus: erat enim habens *facultates* multas. Et circumspiciens Jesus, ait
23 πούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά. Καὶ περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς, λέγει
discipulis suis; Quàm difficilè *opes habentes* in regnum
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ
Dei introibunt! *At* discipuli *expaverunt* in verbis ejus. At Jesus
24 Θεοῦ εἰσελεύσονται. Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐθαμβοῦντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. (κ) ὁ δὲ Ἰησοῦς
rursùs respondens, ait illis; *Nati, quomodò* difficile est, confidentes in
πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Τέκνα, πῶς δύσκολόν ἐστι τοὺς πεποιθότας (λ) ἐπὶ ρια β
opibus, in regnum Dei introire. Facilius est, camelum
τοῖς χρήμασιν, εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν. (μ) Εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον 25
per foramen acûs transire, quàm divitem in regnum Dei
διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ
intrare. *Illi verò abundanter percellebantur*, dicentes ad semetipsos; Et quis potest *serva-*
εἰσελθεῖν. Οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες πρὸς ἑαυτούς, Καὶ τίς δύναται σωθῆ- 26
ri? Intuens *autem* illos Jesus, ait; Apud homines impossibile, sed non
ναι; Ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγει, Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' οὐ 27
apud Deum. Omnia enim possibilia sunt apud Deum. Et cœpit Petrus dicere
παρὰ τῷ Θεῷ· πάντα γὰρ δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ. (ν) Καὶ ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγειν 28
ei; Ecce nos dimisimus omnia, & secuti sumus te. Respondens *autem* Jesus,
αὐτῷ, Ἰδοὺ ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. (ξ) Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, 29
ait; Amen dico vobis; Nemo est qui reliquerit domũ, aut fratres, aut sorores, aut
εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, (ο) Οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ
patrem, aut matrem, *aut uxorem*, aut filios, aut agros, *causâ mei* & *Evangelii*:
πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου·
Si non accipiet *centuplicia* nunc in tempore hoc, domos, & fratres, & so-
Ἐὰν μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφούς, καὶ ἀ- 30
rores, & matres, & filios, & agros, cum persecutionibus, & in seculo
δελφάς, καὶ (π) μητέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἀγρούς, μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι
venturo vitam æternam. Multi autem erunt primi novissimi, & novissimi primi.
τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον. Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, (ρ) καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι. 31

MS. A. (η) ἐφύλαξα (θ) Ὁ δὲ ἐμβλέψας (ι) δὸς πτωχοῖς, (κ) Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς, Τεκνία, (λ) ἐπὶ χρήμασιν, (μ) Εὐκοπώτερον δέ ἐστιν κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος.
(ν) Ἤρξατο ὁ (ξ) Ἀποκριθεὶς ὁ (ο) Οὐδείς (π) μητέρα, (ρ) καὶ ἔσχατοι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 19 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܢܐ ܩܪܐ ܐܢܬ ܠܝ ܛܒܐ. ܠܝܬ ܛܒܐ ܐܠܐ ܐܢ ܚܕ ܐܠܗܐ. * ܦܘܩܕܢܐ
ܝܕܥ ܐܢܬ. ܠܐ ܬܓܘܪ. ܠܐ ܬܓܢܘܒ. ܠܐ ܬܩܛܘܠ. ܠܐ ܬܤܗܕ ܤܗܕܘܬܐ ܕܓܠܐ. ܠܐ ܬܛܠܘܡ. ܝܩܪ
20 ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ. * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ. ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܢܛܪܬ ܐܢܝܢ ܡܢ
21 ܛܠܝܘܬܝ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܚܪ ܒܗ ܘܐܚܒܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܚܕܐ ܚܤܝܪܐ ܠܟ. ܙܠ ܙܒܢ ܟܠ ܡܐ
ܕܐܝܬ ܠܟ ܘܗܒ ܠܡܤܟܢܐ. ܘܬܗܘܐ ܠܟ ܤܝܡܬܐ ܒܫܡܝܐ. ܘܫܩܘܠ ܙܩܝܦܟ ܘܬܐ ܒܬܪܝ.
22 * ܗܘ ܕܝܢ ܐܬܟܡܪ ܥܠ ܗܕܐ ܡܠܬܐ. ܘܐܙܠ ܟܕ ܟܪܝܐ ܠܗ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ ܢܟܤܐ ܤܓܝܐܐ.
23 * ܘܚܪ ܝܫܘܥ ܒܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܥܛܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܢܟܤܐ.
24 ܕܢܥܠܘܢ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܢ ܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܡܠܘܗܝ. ܘܥܢܐ ܬܘܒ
ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܒܢܝ. ܐܝܟܢܐ ܥܛܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܬܟܝܠܝܢ ܥܠ ܢܟܤܝܗܘܢ ܕܢܥܠܘܢ
25 ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܦܫܝܩ ܗܘ ܠܓܡܠܐ ܕܒܚܪܘܪܐ ܕܡܚܛܐ ܢܥܘܠ. ܐܘ ܥܬܝܪܐ
26 ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ ܒܝܢܝܗܘܢ.
27 ܡܢܘ ܡܫܟܚ ܠܡܚܐ. * ܚܪ ܒܗܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܘܬ ܒܢܝܢܫܐ ܗܕܐ ܠܐ ܡܫܟܚܐ.
ܐܠܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܟܠ ܡܕܡ ܓܝܪ ܡܫܟܚܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. * ܘܫܪܝ ܟܐܦܐ ܠܡܐܡܪ
28 * ܗܐ ܚܢܢ ܫܒܩܢ ܟܠ ܡܕܡ ܘܐܬܝܢ ܒܬܪܟ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ.
29 * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܠܝܬ ܐܢܫ ܕܫܒܩ ܒܬܐ. ܐܘ ܐܚܐ. ܐܘ ܐܚܘܬܐ. ܐܘ ܐܒܐ. ܐܘ
30 ܐܡܐ. ܐܘ ܐܢܬܬܐ. ܐܘ ܒܢܝܐ. ܐܘ ܩܘܪܝܐ ܡܛܠܬܝ ܘܡܛܠ ܤܒܪܬܝ. * ܕܠܐ ܢܩܒܠ ܚܕ
31 ܒܡܐܐ. ܗܫܐ ܒܙܒܢܐ ܗܢܐ. ܒܬܐ ܘܐܚܐ ܘܐܚܘܬܐ. ܘܐܡܗܬܐ. ܘܒܢܝܐ ܘܩܘܪܝܐ. ܥܡ ܪܕܘܦܝܐ.
ܘܒܥܠܡܐ ܕܐܬܐ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. * ܤܓܝܐܐ ܕܝܢ ܩܕܡܝܐ ܕܢܗܘܘܢ ܐܚܪܝܐ. ܘܐܚܪܝܐ ܩܕܡܝܐ.

Dixit ei Jesus; Quid me vocas bonum? non 18 est bonus, nisi unus Deus. Mandata nôsti, 19 Non mœchaberis, Non furaberis, Non occides, Nec testaberis testimonium falsum, Non inferes injuriam, Honora patrem tuum, & matrem tuam. Ille verò respondit, & dixit 20 ei; Doctor, hæc omnia observavi à pueritia mea. Jesus autem eum conspicatus, dilexit 21 eum, & ait illi; Unum tibi deest, Abi, vende omnia quæ habes, & da pauperibus; & futurus est tibi thesaurus in cœlis: & accipe crucem tuam, ac post me venito. Ille verò 22 contristatus est hoc sermone, & abiit mœstus: habebat enim divitias multas. Respici- 23 ens autem Jesus discipulos suos, dixit eis; Quàm difficile est iis, quibus sunt divitiæ, ingredi regnum Dei! Discipuli verò obstu- 24 pescebant ad hos sermones ipsius. Et subdit iterum Jesus, ac dixit eis; Filii mei, quàm difficile est iis, qui confidunt divitiis suis, ingredi regnum Dei! Facilius est camelum 25 intrare per foramen acûs, quàm divitem in regnum Dei ingredi. Illi verò magìs obstu- 26 pescebant, & dicebant inter se, Quis potest servari? Conspicatus autem eos Jesus, dixit 27 eis; Apud homines hoc possibile non est, sed apud Deum: omnia enim possibilia sunt apud Deum.

Petri Apostoli. 28.

Cœpit autem Cepha dicere, Ecce nos reli- 28 quimus omnia, & adhæsimus tibi. Respon- 29 dit Jesus, & ait; Amen dico vobis, Nemo est qui relinquat domos, aut fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut liberos, aut latifundia propter me, & propter Evangelium meum: Quin accipiat 30 pro uno centum; nunc tempore isto, domos, & fratres, & sorores, & matres, & liberos, latifundia cum persecutione: & in seculo venturo vitam perennem. Multi au- 31 tem primi sunt, qui erunt postremi; & postremi, primi.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

18 19 * عيسي كفت چرا مرا نيك خواندي * ونيك نيست بجز يكي خدا * * وصايا را مي داني كناه
مكن * دزدي مكن * خون مكن * كواهي دروغ مده * ظلم مكن * پدر ومادر را حرمت بدار *
20 21 * او جواب داد * وكفت * اين همه از كودكي نكه داشتم * * عيسي سوي ان مرد نكاه كرد
وكفت همه نيكست ليكن يك چيز ديكر ترا كمست * او پرسيد چه چيزست كفت برو هر
چه داري بفروش وبمسكينان † وفرو ماندكان بده * تا براي تو در اسمان كنج شود * وبردار
22 صليب خودرا وبدنبال من بيا * * او درين سخن غمناك شد * ودلتنك رفت * براي انك مال
23 ومكنت بسيار داشت * دلش نداد كه ترك كند * * عيسي بشاكردان نكه كرد وكفت *
24 دشخوارست اكر مال داران در ملكوت خدا توانند رفت * * شاكردان بر سخن وي تعجب كردند *
باز عيسي بديشان نكه كرد * وكفت فرزندان من * دشخوار كاريست بران كسان كه بر مال خود †
25 تكيه كردند * وملكوت خدا را مي طلبند * * شتر در سوفار سوزن اسانتر كذرد * از انك
26 توانكر در ملكوت خدا اندر رود * * شاكردان در سخن او حيران مي ماندند *
ودر دل خود فكر مي كردند * كه تواند اين كس كه زنده شود *

Jesus dixit; Cur me bonum vocas? 18 *bonus quidem non est, nisi unus, Deus. Mandata nôsti; Peccatum ne* 19 *committas, Furtum ne facias, Cædem ne perpetres, Testimonium falsum ne des, Ne iniquè agas, Patri & matri honorem exhibe. Ille retu-* 20 *lit, ac dixit; Hæc omnia à pueritia observavi. Jesus in illum hominem* 21 *intuitus est, & dixit; Omne bene se habet, sed una res adhuc tibi deest: Ille quæsivit, Quænam res est?* Je*sus dixit; Abi, quicquid habes vende, & pauperibus & afflictis dato, ut tibi in cœlis thesaurus sit: & tolle crucem tuam, & post me veni. Ille hoc sermone dolore affectus est,* 22 *& mœstus abiit: eò quòd opes & facultates amplas habens non ferret animus ejus relinquere. Jesus di-* 23 *scipulos intuitus est, & dixit; Difficile est, si* modo *divites in regnum Dei possint ingredi. Discipuli super* 24 *verbo illius admirati sunt. Rursus Jesus illos intuitus est, & dixit; Filii mei, difficile opus est eis qui in opibus suis fiduciam habent, & regnum Dei quærunt. Camelus per* 25 *foramen acûs faciliùs transeat, quàm dives in regnum Dei ingrediatur. Discipuli ad sermonem ejus* 26 *obstupuerunt, & in animo suo cogitationem* hanc *agitabant; Qui fieri potest ut iste homo salvus sit?*

Verſio VULGATA LATINA.

18
19 Jeſus autem dixit ei; Quid me dicis bonum? Nemo bonus, niſi unus Deus. Præ-
cepta nôſti: Ne adulteres, Ne occìdas, Ne fureris, Ne falſum teſtimonium dixeris,
20 Ne fraudem feceris, Honora patrem tuum & matrem. At ille reſpondens, ait illi;
21 Magiſter, hæc omnia obſervavi à juventute mea. Jeſus autem intuitus eum, dile-
xit eum, & dixit ei; Unum tibi deeſt: vade, quæcunque habes vende, & da paupe-
22 ribus, & habebis theſaurum in cœlo: & veni, ſequere me. Qui contriſtatus in ver-
23 bo, abiit mœrens: erat enim habens multas poſſeſſiones. Et circumſpiciens Je-
ſus, ait diſcipulis ſuis; Quàm difficilè qui pecunias habent, in regnum Dei introi-
24 bunt! Diſcipuli autem obſtupeſcebant in verbis ejus. At Jeſus rurſùs reſpondens
ait illis; Filioli, quàm difficile eſt, confidentes in pecuniis, in regnum Dei introi-
re! Facilius eſt, camelum per foramen acûs tranſire, quàm divitem intrare in re- 25
gnum Dei. Qui magis admirabantur, dicentes ad ſemetipſos; Et quis poteſt ſalvus 26
fieri? Et intuens illos Jeſus, ait; Apud homines impoſſibile eſt, ſed non apud De- 27
um: omnia enim poſſibilia ſunt apud Deum. Et cœpit ei Petrus dicere; Ecce 28
nos dimiſimus omnia, & ſecuti ſumus te. Reſpondens Jeſus, ait; Amen dico vo- 29
bis; Nemo eſt, qui reliquerit domum, aut fratres, aut ſorores, aut patrem, aut ma-
trem, aut filios, aut agros, propter me, & propter evangelium, Qui non accipiat 30
centies tantum, nunc in tempore hoc, domos, & fratres, & ſorores, & matres, &
filios, & agros, cum perſecutionibus, & in ſeculo futuro vitam æternam. Mul- 31
ti autem erunt primi noviſſimi, & noviſſimi primi.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

18 19 * فَقَالَ لَهُ يَسُوعُ لِمَ تَقُولُ لِي صَالِحًا وَلَيْسَ صَالِحًا اِلَّا اَللّٰهُ اَلْوَاحِدُ * اَنْتَ تَعْرِفُ اَلْوَصَايَا لَا تَقْتُلْ *
20 لَا تَزْنِ * لَا تَسْرِقْ * لَا تَشْهَدْ بِالزُّورِ * [لَا تَجُرْ] اَكْرِمْ اَبَاكَ وَاُمَّكَ * فَقَالَ لَهُ يَا مُعَلِّمُ هٰذَا كُلُّهُ قَدْ
21 حَفِظْتُهُ مِنْ صِغَرِي * فَنَظَرَ اِلَيْهِ يَسُوعُ وَاَحَبَّهُ وَقَالَ لَهُ وَاحِدَةٌ بَقِيَتْ عَلَيْكَ * اِمْضِ وَبِعْ كُلَّمَا
22 لَكَ وَاَعْطِهِ لِلْمَسَاكِينِ وَاَكْنِزْهُ فِي اَلسَّمَاءِ وَتَعَالَ اِتْبَعْنِي وَاحْمِلِ اَلصَّلِيبَ * فَعَبَسَ لِاَجْلِ
23 اَلْكَلَامِ وَمَضَى حَزِينًا لِاَنَّهُ كَانَ ذَا مَالٍ كَثِيرٍ * فَنَظَرَ يَسُوعُ وَقَالَ لِتَلَامِيذِهِ كَيْفَ عَسِرٌ عَلَى
24 اَلْمَوْجُودِينَ اَلدُّخُولُ اِلَى مَلَكُوتِ اَللّٰهِ * فَبُهِتَ تَلَامِيذُهُ لِكَلَامِهِ * اَجَابَهُمْ يَسُوعُ وَقَالَ لَهُمْ يَا
25 بَنِيَّ هُوَ عَسِرٌ اَنْ يَدْخُلَ اَلْمُتَوَكِّلُونَ عَلَى اَلْاَمْوَالِ مَلَكُوتَ اَللّٰهِ * اِنَّ دُخُولَ اَلْجَمَلِ فِي حَرْمِ
26 اَلْاِبْرَةِ لَاَيْسَرُ مِنْ دُخُولِ غَنِيٍّ مَلَكُوتَ اَللّٰهِ * فَازْدَادُوا تَعَجُّبًا قَايِلِينَ لَهُ فَمَنْ يَقْدِرُ اَنْ يَخْلُصَ *
27 * فَنَظَرَ اِلَيْهِمْ يَسُوعُ وَقَالَ اَمَّا عِنْدَ اَلنَّاسِ فَلَا يُسْتَطَاعُ لٰكِنْ لَيْسَ عِنْدَ اَللّٰهِ * لِاَنَّ كُلًّا عِنْدَ
28 اَللّٰهِ مُسْتَطَاعٌ * فَبَدَاءَ بُطْرُسُ يَقُولُ لَهُ هَا نَحْنُ قَدْ تَرَكْنَا كُلَّ شَيٍّ وَتَبِعْنَاكَ * فَاَجَابَهُ يَسُوعُ قَايِلًا *
29 * اَمِينَ اَقُولُ لَكَ اَنَّهُ لَيْسَ اَحَدٌ يَتْرُكُ بُيُوتًا اَوْ اِخْوَةً * اَوْ اَخَوَاتٍ * اَوْ اَبًا * اَوْ اُمًّا * اَوْ مَرَاةً * اَوْ
30 بَنِينَ * اَوْ حَقْلًا لِاَجْلِي وَلِاَجْلِ اَلْبُشْرَى * اِلَّا وَيَاخُذُ مِايَةَ ضِعْفٍ * فِي هٰذَا اَلزَّمَانِ مَنَازِلَ وَاِخْوَةً
31 وَاَخَوَاتٍ وَاَبَاءً وَاُمَّهَاتٍ وَبَنِينَ وَحُقُولًا فِي اَلشَّدَايِدِ * وَفِي اَلدَّهْرِ اَلْاَتِي اَلْحَيَاةَ اَلْمُوَبَّدَةَ * اَوَّلُونَ
كَثِيرُونَ يَكُونُونَ اَخِرِينَ وَاَخِرُونَ اَوَّلِينَ *

Ait illi Jeſus; Quare dicis mihi, Bone, 18
quum non ſit bonus niſi Deus unus? Tu 19
nôſti præcepta: Ne occidas, Ne fornica-
beris, Ne fureris, Ne teſtificeris cum fal-
ſitate, [Ne fraudem feceris,] Honora pa-
trem tuum & matrem tuam. Dixit ei, 20
Magiſter, hæc omnia ſervavi à pueri-
tia mea. Inſpexit autem in eum Jeſus, 21
dilexitque eum, & dixit ei; unum re-
ſtat tibi: Vade & vende quicquid habes,
& da illud pauperibus, & theſauriza
illud in cœlo: & veni, ſequere me, &
porta crucem. Contriſtatus eſt autem 22
propter ſermonem, & abiit mæſtus: quia
erat habens opes multas. Viditque Je- 23
ſus, & ait diſcipulis ſuis; Quomodo
difficilis eſt divitibus ingreſſus in re-
gnum Dei! Et obſtupuerunt diſcipuli 24
ejus ob ſermonem ipſius. Reſpondit eis
Jeſus, & dixit illis; O filiï mei, eſt dif-
ficile introire fidentes divitiis in regnum
Dei. Profectò introitus cameli in fora- 25
men acûs, facilior eſt ingreſſu divitis in
regnum Dei. Et creverunt in admiratio- 26
ne, dicentes ei; Quis ergò poteſt ſalva-
ri? Reſpexit eos Jeſus, & ait; Apud 27
homines quidem eſt impoſſibile, ſed non
apud Deum, quia omnia apud Deum
ſunt poſſibilia. Et cœpit Petrus dicere 28
ei, Ecce nos jam reliquimus omnia, &
ſecuti ſumus te. Reſpondit ei Jeſus, di-
cens; Amen dico tibi, Quòd non eſt ullus 29
qui relinquat domos, aut fratres, aut ſo-
rores, aut patrem, aut matrem, aut uxo-
rem, aut filios, aut agrum propter me et
propter evangelium; Quin accipiat cen- 30
tuplum: in hoc tempore domos, et fra-
tres, et ſorores, et patres, et matres, et
filios, et agros inter tribulationes: et in
ſeculo venturo vitam æternam. Primi 31
multi, erunt noviſſimi: et noviſſimi,
primi.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

18 ወይቤሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ምንተ፡ትብለኒ፡ ኄር፡ አልቦ፡ ኄረ፡ዘእንበለ፡ አሐዱ፡እግዚ
19 አብሔር፡፡=፡ ታአምር፡ ትእዛዞ፡ኢትሑር፡ ብእሲተ፡ብእሲ፡ ኢትቅትል፡ ነፍሰ፡ኢት
20 ሰርቅ፡ ወኢትኩን፡ሰማዐ፡በሐሰት፡ ወኢትሂድ፡ ወአክብር፡አበከ፡ ወእመከ፡፡=፡ ወአ
21 ውሥአ፡ወይቤሎ፡ሊቅ፡ዘንተ፡ ኵሎ፡ ዐቀብኩ፡ እምንእስየ፡፡=፡ ወነጸሮ፡እግዚእ፡
ኢየሱስ፡ወአፍቀሮ፡ወይቤሎ፡እመ፡ትፈቅድ፡ ፍጽመ፡ ትኩን፡ አሐቲ፡ ተርፈተከ፡፡ ሑ
ር፡ወሢጥ፡ኵሎ፡ዘብከ፡ ወሀብ፡ለነዳይ፡ ወትረክብ፡መዝገበ፡በሰማይ፡ወጹር፡መስቀለ፡
22 ሞትከ፡ወንዓ፡ትልወኒ፡፡=፡ ወተከዘ፡በእንተ፡ ዝንቱ፡ነገር፡ ወሖረ፡ ትኩዞ፡እስመ፡ ብ
23 ዙኅ፡ጥሪቱ፡፡=፡ ወነጸሮሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ለአርደኢሁ፡ወይቤሎሙ፡እፎ፡ዕጹብ፡
24 ለዘቦ፡ንዋየ፡በዊእ፡ውስተ፡መንግሥተ፡ሰማያት፡፡=፡ አንከሩ፡ አርደኢሁ፡ዘንተ፡ነገረ፡
ወካዕበ፡ይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለአርደኢሁ፡ ደቂቅየ፡እፎ፡ ዕጹብ፡እለ፡ቦሙ፡
25 ንዋየ፡በዊእ፡መንግሥተ፡እግዚአብሔር፡፡=፡ ይቀልል፡ ገመል፡ይኅልፍ፡እንተ፡ሰቍረ
26 ተ፡መርፍእ፡እምባዕል፡ይባእ፡ውስተ፡መንግሥት፡ እግዚአብሔር፡፡=፡ ወፈድፋደ፡
27 አንከሩ፡ ወተባሀሉ፡ በበይናቲሆሙ፡ ወይቤሉ፡መኑ፡ይክል፡ድኂነ፡፡=፡ ወነጸሮሙ፡እግ
ዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎሙ፡በኀበ፡ሰብእ፡ ዘኢይትከሃል፡ ወበኀበ፡ እግዚአብሔርሰ፡ኵ
28 ሉ፡ይትከሀል፡፡=፡ ወአኀዘ፡ጴጥሮስ፡ይቤሉ፡ናሁኬ፡ ንሕነ፡ኃደግነ፡ ኵሎ፡ወተለውና
29 ከ፡፡=፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡አሜን፡ እብለክሙ፡አልቦ፡ዘይ
ኃድግ፡በአብያተ፡ወአኃወ፡ ወአኃተ፡ ወአበ፡ ወእመ፡ ወብእሲተ፡ወውሉደ፡ወገራውሀ፡በ
30 እንቲአየ፡ወበእንተ፡ወንጌል፡፡=፡ ዘኢይትዓሰይ፡ ምእተ፡ መክዕቢተ፡በዝንቱ፡ዓለም፡
አብያተ፡ ወአኃወ፡ ወአኃተ፡ ወአበ፡ወእመ፡ ወውሉደ፡ ወገራውሀ፡ በሰደት፡ወበዓለ
31 ም፡ ዘይመጽእ፡ ሕይወተ፡ዘለዓለም፡፡=፡ ወብዙኃን፡ ቀደምት፡ ይካውኑ፡ ደኃርተ፡
ወደኃርትኒ፡ ይገብኡ፡ ቅድመ፡፡=፡

Et dixit ei Domin' Jeſus, Quid dicis me bonum? nemo eſt bonus, niſi unus, Deus. 18
Cognoſcis mandata: Non ibis ad uxorem hominis; Non occîdes animam; Non 19
furaberis; &: Non facies teſtimonium falſum; &, Non violenter rapies; &, Honora
patrem tuum, & matrem tuam. Et reſpondit ei, & dixit ei; Magiſter, hoc totum 20
obſervavi à juventute mea. Et intuitus eſt eum Dominus Jeſus, & dilexit 21
eum, & dixit ei; Si vis perfectus eſſe, unum tibi deeſt: vade & vende totum quod
habes, & dato pauperibus, & obtinebis theſaurum in cœlo, & portato crucem
mortis tuæ, & veni, ſequere me. Et mœſtus fuit propter hunc ſermonem, & 22
abiit mœrens, quia copioſa fuit poſſeſſio ejus. Et intuitus eſt Dominus Jeſus di- 23
ſcipulos ſuos, & dixit iis; Quàm difficile eſt illi qui habet divitias intrare in re-
gnum cœlorum! Mirati ſunt diſcipuli ejus hunc ſermonem: & iterum dixit Do- 24
minus diſcipulis ſuis; Filii mei, quàm difficile eſt illis qui habent divitias intrare
in regnum Dei! Facilius erit quòd camelus tranſeat per foramen acûs, quàm 25
ut dives ingrediatur in regnum Dei. Et ampliùs mirati ſunt, & loquuti ſunt in- 26
ter ſe, & dicebant; Quis poteſt ſervari? Et intuitus eſt eos Dominus Jeſus, & 27
dixit iis; Apud homines hoc impoſſibile eſt: ſed apud Deum quodcunq; poſſibile
eſt. Et cœpit Petrus dicere ei; Ecce igitur, nos reliquimus omnia, & ſequuti 28
ſumus te. Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit iis; Amen dico vobis, Nemo eſt 29
qui reliquerit domus, & fratrem, & ſororem, & patrem, & matrem, & uxorem,
& filios, & agros propter me & evangelium, Qui non præmio recipiet centu- 30
plicia, in hoc mundo domus, & fratrem, & ſororem, & patrem, & matrem, & fili-
os, & agros in perſecutione: & in mundo futuro vitam æternam. Et multi pri- 31
mi erunt ultimi, & ultimi convertentur primò.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

27 * عيسي سوي ايشان بنكريد وكفت * كه اين پيش ادميان يافت نمي شود * الا پيش خدا

چهل وچهار هر كه در دنيا چيزي دوست مي دارد دنياوي خلاص نيابد

28 * بعد ازان صفا اغاز كرد كه اينك ما هر چيزي كه در دنيا داشتيم رها كرديم ودر پي تو آمديم *
29 * عيسي بديشان جواب داد وكفت راست بشما بكويم * كسي نباشد كه در دنيا خانه رها كند
30 يا مال وملك وديهها * براي من وبراي سپارش من يا برادر * وخواهر * يا زن * وفرزند * * وعوض
نستاند يكي در صد * درين زمان ودرين وقت خانها * وبرادران * وخواهران * ومال وملك *
وغلام وكنيزك * همه غم وغصه اند * وكذرنده * دران جهان زندكاني جاويد † را بايد طلبيد *
31 * بسيار مردم † اول اخران † شوند * واخريان اول شوند *

Jeſus in illos aſpexit, & dixit; 27
Hoc quidem apud homines compertum non eſt, ſed apud Deum.

XLIV. Quicunque in mundo
aliquid diligit mundanum,
ſalutem non aſſequitur.

Poſt hoc Cephas exorſus eſt dicere; 28
Ecce nos quidem quicquid in mundo
habuimus, miſſum fecimus, & ve-
ſtigiis tuis inſiſtimus. Jeſus illis 29
reſponſum dedit, & dixit; Verum
vobis dico, Nemo eſt qui in mundo
domum reliquerit, aut opes, & poſ-
ſeſſiones, & agros propter me & pro-
pter mandatum meum, aut fratrem,
& ſororem, aut uxorem, & liberos,
Quin compenſationem accepturus 30
ſit centuplicem hoc ſeculo, & hoc
tempore, domos, & fratres, & ſoro-
res, & divitias, & poſſeſſiones, &
pueros, & ancillas. Omnia anxietas
& ægritudo ſunt, & fluxa: in
altero ſeculo vitam æternam oportet
quærere. Multi viri primi poſtre- 31
mi erunt: & poſtremi, primi erunt.

Erant autem in via ascendentes *in* Hierosolymam, & *erat præcedens eos* Je-
32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰη- ριβ β
sus, & *mirabantur*: & sequentes *expavescebant*. Et assumens iteràm
σοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο, καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο. καὶ παραλαβὼν πάλιν τοὺς
duodecim, cœpit *eis* dicere *futura ipsi evenire*. Quia ecce a-
33 δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν. Ὅτι ἰδοὺ ἀνα-
scendimus *in* Hierosolymam, & filius hominis tradetur principibus Sa-
βαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιε-
cerdotum, & Scribis, & damnabunt eum morte, & tradent
ρεῦσι, καὶ τοῖς γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν ριδ β
eum gentibus, Et illudent ei, & flagellabunt eum, & inspu-
34 αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι, Καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν, καὶ ἐμπτύ-
ent *ei*, & *occident* eum, & tertiâ die resurget. Et ac- Λ'
35 σουσιν (σ) αὐτῷ, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. Καὶ προσ- ριγ ς
cedunt ad eum Jacobus & Joannes, filii Zebedæi, dicentes; Ma-
πορεύονται αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, (τ) οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες, Διδά-
gister, volumus ut quodcunque petierimus, facias nobis. Ille *verò* dixit e-
36 σκαλε, θέλομεν ἵνα ὃ ἐὰν (υ) αἰτήσωμεν, ποιήσῃς ἡμῖν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
is; Quid vultis *facere me* vobis. *Illi autem* dixerunt *ei*; Da nobis, ut unus
37 τοῖς, Τί θέλετε ποιῆσαί με ὑμῖν. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Δὸς ἡμῖν, ἵνα εἷς
ex dexteris tuis, & unus ex sinistris tuis sedeamus in gloria tua. *At*
38 ἐκ δεξιῶν σου, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου. Ὁ δὲ

Jesus ait eis; Nescitis quid petatis: potestis bibere *poculum quod* ego bibo,
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω,
& baptismo quo ego baptizor, baptizari? Illi *autem* dixerunt ei; Possumus.
καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Δυνάμεθα. 39
At Jesus ait eis; Quidē calicem quem ego bibo, bibetis, & baptismo quo ego
ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, πίεσθε, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ
baptizor, baptizabimini: *At* sedere *ex dexteris meis, & ex sinistris meis*, non est
βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε· Τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου, καὶ ἐξ εὐωνύμων μου, οὐκ ἔστιν 40
meum dare, sed quibus paratū est. Et audientes decem, cœperunt indignari
ριδ β ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα, (φ) ἤρξαντο ἀγανακτεῖν 41
de Jacobo & Joanne. *At* Jesus *advocans* eos, ait illis;
περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, λέγει αὐτοῖς, 42
Scitis quia *existimantes* principari gentibus dominantur *eorum*, & *magni* eo-
Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες ἄρχειν τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐ-
rum *licentiâ utuntur* eorum. Non ita autem *erit* in vobis: sed quicunque
τῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐκ (χ) οὕτω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν 43
voluerit fieri *magnus in vobis*, erit minister vester. Et quicunq; voluerit *vestrū*
θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, (ψ) ἔσται διάκονος ὑμῶν. Καὶ ὃς ἂν θέλῃ ὑμῶν 44
fieri primus, erit omnium servus. Et*enim* filius hominis non venit *mi-*
ριε δ γενέσθαι πρῶτος, ἔσται πάντων δοῦλος. Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε δια- 45
nistrari, sed *ministrare*, & *dare* animam suam *solutionem* pro multis.
κονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

MS. A. (σ) αὐτῷ, · · · · καὶ τῇ (τ) υἱοὶ (υ) αἰτήσωμέν σε, (φ) ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. Ὁ δὲ (χ) οὕτως (ψ) ἔσται ὑμῶν διάκονος.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 * ܟܕ ܣܠܩܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܒܐܘܪܚܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܗܘ ܝܫܘܥ ܩܕܝܡ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܘܡܬܕܡܪܝܢ
ܗܘܘ ܘܐܙܠܝܢ ܒܬܪܗ ܟܕ ܕܚܠܝܢ. ܘܕܒܪ ܬܪܥܣܪܬܗ. ܘܫܪܝ ܕܢܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܕܡ ܕܥܬܝܕ
33 ܕܢܗܘܐ ܠܗ. * ܕܗܐ ܣܠܩܝܢ ܚܢܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܡܫܬܠܡ ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ
34 ܘܠܣܦܪܐ. ܘܢܚܝܒܘܢܝܗܝ ܒܡܘܬܐ. ܘܢܫܠܡܘܢܝܗܝ ܠܥܡܡܐ. * ܘܢܒܙܚܘܢ ܒܗ
ܘܢܢܓܕܘܢܝܗܝ ܘܢܪܩܘܢ ܒܐܦܘܗܝ. ܘܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ.
35 ܘܩܪܒܘ ܠܘܬܗ ܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ * ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܘ * ܕܨܘܡܐ * ܟܛ *
36 ܒܢܝ ܙܒܕܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ. ܨܒܝܢ ܚܢܢ ܕܟܠ ܕܢܫܐܠ ܬܥܒܕ ܠܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
37 ܡܢܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܥܒܕ ܠܟܘܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܗܒ ܠܢ ܕܚܕ ܢܬܒ ܡܢ ܝܡܝܢܟ ܘܚܕ
38 ܡܢ ܣܡܠܟ ܒܫܘܒܚܟ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢܐ ܫܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ.
ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܫܬܐ ܟܣܐ ܕܐܢܐ ܫܬܐ ܐܢܐ. ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܐܢܐ ܥܡܕ ܐܢܐ ܠܡܥܡܕ.
39 * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܡܫܟܚܝܢܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܟܣܐ ܕܫܬܐ ܐܢܐ ܬܫܬܘܢ. ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ
40 ܕܐܢܐ ܥܡܕ ܐܢܐ ܬܥܡܕܘܢ. * ܕܬܬܒܘܢ ܕܝܢ ܡܢ ܝܡܝܢܝ ܘܡܢ ܣܡܠܝ. ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܠܝ
41 ܠܡܬܠ. ܐܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܛܝܒܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܥܣܪܐ ܪܛܢܘ ܥܠ ܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ.
42 * ܘܩܪܐ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܬܚܫܒܝܢ ܕܪܫܐ ܕܥܡܡܐ.
43 ܡܪܝܗܘܢ ܐܢܘܢ. ܘܪܘܪܒܢܝܗܘܢ ܫܠܝܛܝܢ ܥܠܝܗܘܢ. * ܠܐ ܕܝܢ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܝܢܬܟܘܢ.
44 ܐܠܐ ܡܢ ܕܨܒܐ ܒܟܘܢ ܕܢܗܘܐ ܪܒܐ. ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܡܫܡܫܢܐ. * ܘܐܝܢܐ ܡܢܟܘܢ ܕܨܒܐ
45 ܕܢܗܘܐ ܩܕܡܝܐ. ܢܗܘܐ ܥܒܕܐ ܕܟܠܢܫ. * ܐܦ ܒܪܗ ܓܝܪ ܕܐܢܫܐ. ܠܐ ܐܬܐ ܕܢܫܬܡܫ. ܐܠܐ
ܕܢܫܡܫ. ܘܢܬܠ ܢܦܫܗ ܦܘܪܩܢܐ ܚܠܦ ܣܓܝܐܐ.

Quum ascenderent autem per viam ad Jerusalem, ipse Jesus anteibat eis, & percellebantur, ibantque post eum timentes. 32 Et assumpsit suos duodecim, cœpitque eis dicere id quod sibi futurum erat. 33 Ecce ascendimus ad Jerusalem, & filius hominis tradetur principibus sacerdotum, Scribisque: & condemnabunt eum ad mortem, ac tradent eum Gentibus: 34 Et illudent ei, cædentque flagellis, & conspuent in faciem ejus, eum denique interficient, & tertiâ die resurget.

Ad oblationem dominicâ VI jejunii. 29.

35 Accesserunt autem ad eum Jacobus & Johannes filii Zebedæi, & dicunt ei; Magister, volumus ut quicquid postulaverimus, facias nobis. 36 Dixit eis, Quid vultis vobis faciam? 37 Dicunt ei, Da nobis ut unus sedeat à dextera tua, & alter à sinistra tua in gloria tua. 38 Ipse verò dixit eis, Nescitis quid postuletis. Potestis bibere calicem, quem ego bibo, & baptismate quo ego baptizor, baptizabimini? 39 Dicunt ei, Possumus. Subdit eis Jesus, Calicem quem ego bibo, bibituri estis; & baptismate quo ego baptizor, baptizabimini. 40 Ut sedeatis autem à dextera mea & à sinistra mea, non est meum dare, nisi iis quibus id paratum est. 41 Quæ quum audissent decem, cœperunt obmurmurare contra Jacobum & Johannem. 42 Et advocavit eos Jesus, ac dixit eis; Scitis eos qui existimantur principes Gentium, dominos earum esse; & magnates earum, potestatem in eas exercere. 43 At non ita erit inter vos: sed quicunq; 44 voluerit inter vos fieri magnus, sit vobis minister. Et quisquis ex vobis voluerit fieri primus, sit servus omnium. 45 Nam & Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, & dare animam suam redemptionem pro multis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 * وچون درراه بالا مي رفتند * سوء اورشليم * عيسي از ايشان پيشتر مي رفت * شاكردان
حيران شده بودند * ودر دنبال او ترسناك مي رفتند † هر دوازده * وچون پارهء راه رفتند *
33 عيسي اغاز كرد * وهر چه شدني بود * بديشان كفت * * اينك در اورشليم † بالا مي
رويم * و فرزند آدمي در دست امامان ونويسندكان سپارده شود * كه مرك بروي روا
34 دارند * واورا بدست عوام بسپارند * وبروي † تسخر كنند * وچوب برنند * ودر روي
او خيو اندازند * واورا بكشند * ودر كور نهند * سوم روز از ميان مردكان † برخيزد *
35 * بعد ازان يعقوب ويوحنا پسران زبدي * پيش او آمدند * وبدو كفتند * اي معلم * هر
36 چه از تو بطلبيم ودرخواست كنيم بما بدهي * بديشان كفت چه مي خواهيد تا براي شما آن
37 كنم * بدو كفتند اجازت ده * تا وقت عظمت تو * ما هر دو * يكي بر دست راست تو * ويكي بر
38 دست چپ تو * بنشينيم * عيسي بديشان كفت نمي دانيد كه چه مي خواهيد * آن پياله كه
من مي خورم * شما توانيد † خوردن * وبهر چه † من شسته شوم * شما توانيد شسته شدن *
39 * ايشان كفتند بشويم * عيسي بديشان كفت * پياله من بخوريد * وبشستن من شسته بشويد *

Et cùm in viâ ascenderent Hierosolymam versùs, Jesus illos præcedebat: discipuli autem *attoniti facti erant, & eum pavidi sequebantur omnes duodecim: & quum partem viæ confecerant, Jesus initium fecit, & quidquid futurum erant illis dixit.* 32 *Ecce,* inquit, *Hierosolymam ascendimus, & Filius hominis in manus sacerdotum et scribarum traditus erit, qui morte eum dignum censebunt, & eum in manum vulgi tradent.* 33 *Et illi illudent, & virgas infligent, & in vultum ejus sputum injicient, & illum occident, & in sepulchro ponent, tertiâ* autem *die de mortuis resurget.* 34 *Post hæc Jacobus & Johannes filii Zebedæi ad illum venerunt, & ei dixerunt; O præceptor, quicquid à te petimus & in votis habemus, nobis da.* 35 *Illis dixit; Quid vultis, ut propter vos faciam? Ei dixerunt;* 36 37 *Nobis potestatem concede, ut tempore majestatis tuæ nos ambo unus ad manum dextram tuam, & alter ad manum sinistram tuam sedeamus. Jesus illis dixit; Nescitis quid petatis: poculum illud quod ego bibo, vos potestis bibere? & quocunque ego lavor vos potestis lavari?* 38 *Illi dixerunt, Possumus. Jesus illis dixit; Poculum meum bibetis, & lotione meâ loti eritis.* 39

Verſio VULGATA LATINA.

32 Erant autem in via aſcendentes Jeroſolymam : & præcedebat illos Jeſus, & ſtupebant :
& ſequentes timebant. Et aſſumens iterùm duodecim, cœpit illis dicere
33 quæ eſſent ei eventura. Quia ecce aſcendimus Jeroſolymam, & Filius hominis tradetur
principibus ſacerdotum, & Scribis, & ſenioribus, & damnabunt eum morte,
34 & tradent eum gentibus : Et illudent ei, & conſpuent eum, & flagellabunt eum,
35 & interficient eum : & tertiâ die reſurget. Et accedunt ad eum Jacobus & Joannes
filii Zebedæi, dicentes ; Magiſter, volumus, ut quodcunque petierimus, facias
36 nobis. At ille dixit eis ; Quid vultis ut faciam vobis ? Et dixerunt ; Da nobis,
37 ut unus ad dexteram tuam, & alius ad ſiniſtram tuam, ſedeamus in gloria tua.
38 Jeſus autem ait eis ; Neſcitis quid petatis : poteſtis bibere calicem, quem ego bibo ;
aut baptiſmo, quo ego baptizor, baptizari ? At illi dixerunt ei ; Poſſumus. 39
Jeſus autem ait eis ; Calicem quidem, quem ego bibo, bibetis ; & baptiſmo, quo
ego baptizor, baptizabimini : Sedere autem ad dexteram meam, vel ad ſiniſtram, 40
non eſt meum dare vobis, ſed quibus paratum eſt. Et audientes decem, cœpe- 41
runt indignari de Jacobo, & Joanne. Jeſus autem vocans eos, ait illis ; Scitis quia 42
hi, qui videntur principari gentibus, dominantur eis : & principes eorum poteſtatem
habent ipſorum. Non ita eſt autem in vobis, ſed quicunque voluerit fieri 43
major, erit veſter miniſter : Et quicunque voluerit in vobis primus eſſe, erit 44
omnium ſervus. Nam & Filius hominis non venit ut miniſtraretur ei, ſed ut 45
miniſtraret, & daret animam ſuam redemptionem pro multis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 * وكانوا في الطريق صاعدين الي يروسليم وكان يسوع يسير قدامهم * وكانوا هم والذين يتبعونه
33 خايفين * فاخذ الاثني عشر ايضا وقال لهم ما يعرض له * ها نحن صاعدون الي يروسليم * وابن
34 الانسان يسلم الي روساء الكهنة والكتبة * ويحكمون عليه بالموت * ويسلمونه الي الامم * ويهزون به
ويتفلون عليه * ويضربونه * ويقتلونه * ويقوم في اليوم الثالث * الفصل الثالث والثلثون *
35 36 * ويتقدم اليه يعقوب ويوحنا ابنا زبدي قايلين له يا معلم نريد ان تعطينا ما نسالك * فقال
37 لهما ما تريدان ان اصنع لكما * فقالا له اعطنا ان نجلس احدنا عن يمينك والاخر عن
38 يسارك في مجدك * فقال لهما يسوع لستما تدريان ما تسالان * اتقدران ان تشربا الكاس التي
39 اشربها او تصطبغا الصبغة التي اصطبغها * فقالا له نحن نقدر * فقال لهما يسوع اما الكاس
40 التي اشرب فتشربان والصبغة التي اصطبغ تصطبغان * واما جلوسكما عن يميني وعن
41 يساري فليس لي ان اعطيه الا للذين اعد لهم * فلما سمع العشرة بدوا يتذمرون علي يعقوب
42 ويوحنا * فدعاهم يسوع وقال لهم قد علمتم ان الذين يظنون انهم روساء الامم هم ارباب لهم
43 وعظماوهم مسلطون عليهم * فلا يكون هكذي فيكم * بل من يريد ان يكون فيكم عظيما
44 45 فليكن لكم خادما * ومن اراد ان يكون فيكم اولا فليكن للكل عبدا * فان ابن الانسان
لم يات ليخدم * بل ليخدم ويبذل نفسه خلاصا عن كثيرين *

Et erant in via, aſcendentes in Jeruſalem, & Jeſus præcedebat eos : & erant 32
ipſi, & qui ſequebantur eum, pavidi. Et aſſumpſit duodecim iterùm, & dixit eis
quod eventurũ erat ſibi. Ecce nos aſcendimus in Jeroſolymam, & filius hominis 33
tradetur principibus ſacerdotum, et Scribis, & judicabunt eum ad mortem, &
tradent eum gentibus. Et illudent ei, & conſpuent in eum, & flagellabunt eum, et 34
occident eum, & reſurget in die tertia.

Sectio trigeſima tertia.

Et acceſſerunt ad eum Jacobus & Johannes, ambo filii Zebedæi, dicentes ei ; 35
Magiſter, volumus ut des nobis quod petemus à te. Ait illis ; Quid vultis ut fa- 36
ciam vobis ? Dixerunt ei ; Da nobis ut 37
ſedeat unus noſtrûm ad dexteram tuam, & alter ad ſiniſtram tuam in gloria tua.
Inquit eis Jeſus, Neſcitis quid petatis: 38
poteſtisne bibere calicem quem bibam, & tingi tincturâ quâ tingar? Dixerunt 39
ei ; Nos poſſumus. Ait illis Jeſus ; Calicem quidem quem bibam, bibetis, &
tincturâ quâ tingar, tingemini : At verò 40
ſedere vos à dextris meis, & à ſiniſtris meis, non eſt meum dare, niſi iis quibus
paratum eſt. Cùm autem audiſſent de- 41
cem, cœperunt muſſitare contra Jacobum & Johannem. At vocavit eos Jeſus, & 42
dixit eis ; Jam noſtis quòd qui cenſentur eſſe principes populorum, ſunt domini
eorum : et magnates eorum, præpoſiti ſunt ſuper eos. At nequaquam erit ſic 43
inter vos ; ſed qui vult eſſe inter vos maximus, ſit vobis miniſter : Et qui vo- 44
luerit eſſe inter vos primus, ſit omnibus ſervus. Nam filius hominis non venit 45
ut miniſtretur ſibi, ſed ut miniſtret ; et permutet animam in ſalutem pro multis.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA:

32 ወበፍኖት፡እንዘ፡ይዓርግ፡ ሊየሩሳሌም፡ ወይቀድሞሙ፡እግዚእ፡ ሊየሱስ፡ ደንገፁ፡ወእ
ሉሂ፡ይተልውዎ፡ፈርሁ፡ ወነሥኦሙ፡ ለዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ወአኀዘ፡ይንግሮሙ፡ ዘሀ
33 ለወ፡ይርከብ፨ ወይቤሎሙ፡ ናሁ፡ንዐርግ፡ ሊየሩሳሌም፡ ወይእኅዝዎ፡ ለወልደ፡
እጓለ፡እመ፡ሕያው፡ሊቃነ፡ካህናት፡ ወጸሐፍት፡ወይኴንንዎ፡ በሞት፡ ወይሜጥውዎ፡
34 ለአሕዛብ፨ ወይሰለቁ፡ ላዕሌሁ፡ ወይወርቅዎ፡ ወይቀሥፍዎ፡ ወይቀትልዎ፡
ወይትነሣእ፡ በሣልስት፡ ዕለት፨

በእንተ፡ ደቂቀ፡ ዘብዴዎስ፨

35 ወእንዘ፡ይሐውሩ፡ምስሌሁ፡ያዕቆብ፡ወዮሐንስ፡ ክልኤሆሙ፡ ደቂቀ፡ ዘብዴዎስ፡ይቤል
36 ዎ፡ሊቅ፡ንፈቅድ፡ ትግበር፡ ለነ፡ ዘሰአልናከ፨ ወይቤሎሙ፡ ምንተ፡ትፈቅዱ፡ እግ
37 በር፡ ላክሙ፨ ወይቤልዎ፡ሀበነ፡ንንበር፡ አሐደነ፡ በየማንከ፡ወአሐደነ፡በፀጋምከ፡
38 በውስተ፡ስብሐቲከ፨ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ሊየሱስ፡ሊታአምሩ፡ዘትስእሉ፡ትክ
ሉኑ፡እንከ፡ሰቲየ፡ ጽዋዐ፡ዘአነ፡እሰቲ፡ወጥምቀተ፡ዘአነ፡ እጠመቅ፡ ትጠመቁኑ፨
39 ወይቤልዎ፡ንክል። ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ሊየሱስ፡ ጽዋዕየሰ፡ ዘእሰቲ፡ አነ፡ትሰትዩ፡
40 ወጥምቀትየኒ፡ ዘአነ፡እጠመቅ፡ትጠመቁ፨ ወነቢረ፡በየማንየሰ፡ ወበፀጋምየ፡ አኮ፡
41 አነ፡ዘእሁበክሙ። ለክልኣን፡ አስተደለውዎ፨ ወሰሚዖሙ፡ዘዐሠርቱ፡ተምዕዑ፡
42 ዲበ፡ክልኤቱ፡ ለያዕቆብ፡ ወለዮሐንስ፨ ወጸውዖሙ፡ እግዚእ፡ ሊየሱስ፡ወይቤሎ
ሙ፡ታአምሩኑ፡ከመ፡መላእክቲሆሙ፡ ለአሕዛብ፡ ይኴንንዎሙ፡ ወዓቢይቶሙ፡ይቀንዩ
43 ዎሙ፨ ወለክሙሰ፡ አኮ፡ከማሁ፡ዘይፈቅድ፡እምኔክሙ፡ ይኩን፡ ሊቀ፡ይኩንክሙ፡
44 ገብረ፨ ወዘይፈቅድ፡ እምኔክሙ፡ ይኩን፡ ዐቢየ፡ ይኩንክሙ፡ ላእከ፨
45 እስመ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመሕያው፡ ኢመጽአ፡ ካመ፡ ይትለአክዎ፡ ዘእንበለ፡
ደእሙ፡ ለብዙኃን፡ በነፍሱ፡ ያድኅን፨

Et in via aſcendentes erant in Hieroſolymam, & præcedente eos Domino Jeſu 32
mirati ſunt ; & illi qui ſequuti ſunt eum timuerunt. Et aſſumpſit duodecim, & cœpit
iis dicere quod futurum erat accidere. Et dixit iis, Ecce aſcendemus Hieroſolymam, 33
& prehendent filium hominis principes ſacerdotum, & ſcribæ, & condemnabunt
eum in morte, & tradent eum populo. Et illudent ſuper eum, & 34
inſpuent ei, & flagellabunt eum: & occîdent eum, & ſurget tertiâ die.

De filiis Zebedæi.

Et proficiſcentes cum eo Jacobus, & Johannes duo filii Zebedæi, dixerunt ei ; 35
Magiſter, volumus ut facias nobis quod petierimus à te. Et dixit iis Quid 36
vultis ut faciam vobis. Et dixerunt ei, Da nobis ut ſedeamus, unus noſtrûm ad 37
dextram tuam, & unus noſtrûm ad ſiniſtram tuam in gloria tua. Et dixit iis 38
Dominus Jeſus, Neſcitis quid petitis : poteſtíſne igitur bibere calicem quem ego
bibo ; & baptiſmo quo ego baptizor, baptizabimininé. Et dixerunt ei, Poſſu- 39
mus. Et dixit iis Dominus Jeſus, Calicem meum quem bibo ego, bibetis ; & baptiſmo
meo quo ego baptizor, baptizabimini. Sed ſedere ad dextram meam, 40
& ad ſiniſtram meam, non ego ſum daturus vobis: aliis paratum eſt. Et audien- 41
tes decem indignati ſunt contra duos, Jacobum & Johannem. Et vocavit eos 42
Dñs Jeſus, & dixit iis ; Scitíſne quòd principes gentium exercent in eos poteſtatem,
& magnates eorum dominantur iis ? Sed vobis non ſic *erit*, qui vult è vobis 43
fieri magiſter, erit vobis ſervus. Et qui vult è vobis fieri magnus, ſit vobis 44
miniſter. Quia filius hominis non venit vobis, ut miniſtraretur ei ; ſed ſolum- 45
modò ut multos cum anima ſua liberaret.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

40 * اما بر دست راست وچپ من * شمارا نشستن * از من نيست كه بدهم * الا براي ايشان *
41 كه اماده شده است * * چون ده ديكر شنيدند * بر يعقوب * ويوحنا * دمدمه † مي زدند *
42 * عيسي ايشانرا خواند * وبديشان كفت * شما مي دانيد * كه اهل دنيارا * سروران وبزركان
43 بريشان حاكم اند * * ونمي بايد * كه در ميان شما اين چنين باشد * الا هر كه خواهد * كه از
44 ميان † شما مهتر باشد * بندكي همه † او بيشتر كند * * وهر كه از شما خواهد * كه پيش رو
45 باشد * بندهٔ همه كس بشود * * فرزند ادمي نيامد * كه اورا بندكي كنند * الا او ديكرانرا
بندكي كند * وجان خودرا عوض رستكاري † بسياران † فدي كند *

Sed ad manum dexteram et ſiniſtrã meam vobis ſedere, meum non eſt ut 40
concedam, niſi illis quibus paratum eſt. Cùm decem reliqui au- 41
diſſent, de Jacobo et Johanne indignati ſunt. Jeſus illos vocavit, 42
et dixit illis ; Vos ſcitis quòd in populum mundi principes et magnates
authoritate præſunt. Non opor- 43
tet autem ut inter vos ita ſit : ſed quicunque voluerit ut è vobis maximus
ſit, miniſterium omnibus ipſe inprimis præſtet. Et quicunque è 44
vobis voluerit ut dux ſit, ſervus uniuſcujuſque ſit. Filius hominis 45
non venit ut ei miniſtrent, ſed ipſe aliis miniſtret, et animam ſuam pro
ſalute multorum lytrum faciat.

Et veniunt in Hiericho: & proficiſcente eo de Hiericho, & diſcipulis ejus, ΛΑ'
46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχώ· καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἀπὸ Ἱεριχὼ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ϛιε
& *turba copioſâ*, filius Timæi Bartimæus cæcus, ſedebat juxta viam mendicans. β
καὶ ὄχλου ἱκανοῦ, υἱὸς Τιμαίου Βαρτίμαιος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν.
Et audiens quia Jeſus Nazarenus eſt, cœpit clamare & dicere; Fili David
47 Καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέγειν, Ὁ υἱὸς Δαβὶδ
Jeſu, miſerere mei. Et *objurgabant eum* multi ut taceret: Ille *autem* multò ma-
48 Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. Καὶ ἐπετίμων αὐτῷ πολλοὶ ἵνα σιωπήσῃ· Ὁ δὲ πολλῷ μᾶλ- ριη
gis clamabat; Fili David, miſerere mei. Et ſtans Jeſus, *ait* illum vocari. Et β
49 λον ἔκραζεν, Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με. Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι. καὶ
vocant cæcum, dicentes ei; *Confide, excitare*: vocat te. *Ille autem abjiciens*
50 φωνοῦσι τὸν τυφλὸν, λέγοντες αὐτῷ, Θάρσει, ἔγειραι· φωνεῖ σε. Ὁ δὲ ἀποβαλὼν
pallium ſuum, reſurgens venit ad *Jeſum*. Et reſpondens *dicit* ei Jeſus;
51 τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Καὶ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
Quid vis faciam tibi? *At* cæcus dixit ei; Rabboni, ut videam. *At*
52 Τί θέλεις ποιήσω σοι; ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ, (ω) Ῥαββονὶ, ἵνα ἀναβλέψω. Ὁ δὲ
Jeſus ait illi; Vade: fides tua *ſervavit* te: & confeſtim vidit: & ſeque-
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ὕπαγε· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψε· καὶ (α) ἠκο-
batur *Jeſum* in via.
λούθει τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ. ϛιθ α

CAP. XI. ια.

Et cùm appropinquarent *ad Hieroſolymam, ad Bethphage & Bethaniam* ad montem ΛΒ'
1 Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ, (α εἰς Βηθφαγῆ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος ριζ
Olivarum, mittit duos *diſcipulorum ſuorum*, Et *dicit* illis; *Abite* in β
2 τῶν ἐλαιῶν, ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς

vicum contra vos: & ſtatim introeuntes *in eum*, invenietis pullum
τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτὴν, εὑρήσετε πῶλον
ligatum, ſuper quem *nullus* hominum ſedit: *ſolventes* illum, adducite. Et
δεδεμένον, ἐφ' ὃν (β) οὐδεὶς ἀνθρώπων κεκάθικε· λύσαντες αὐτὸν, ἀγάγετε. Καὶ 3
ſi quis vobis dixerit; Quid facitis *hoc*? dicite: Quia *Dominus eo opus habet*:
ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Τί ποιεῖτε τοῦτο; εἴπατε, Ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει·
& continuò illum dimittet huc. *Abierunt autem &* invenerunt pullum ligatum
καὶ εὐθέως αὐτὸν ἀποστελεῖ ὧδε. Ἀπῆλθον δὲ καὶ εὗρον (γ) τὸν πῶλον δεδεμένον 4
ad januam foris in bivio: & ſolvunt eum. Et quidam illic *ſtantium*,
πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου· καὶ λύουσιν αὐτόν. Καί τινες τῶν ἐκεῖ ἑστηκότων, 5
dicebant illis; Quid facitis, ſolventes pullum? *Illi verò* dixerunt eis ſicut
ἔλεγον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; Οἱ δὲ (δ) εἶπον αὐτοῖς καθὼς 6
præceperat Jeſus: & dimiſerunt eis. Et duxerunt pullum ad Jeſum: &
ἐνετείλατο ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς. Καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ 7
ſuperinjecerunt illi veſtimenta ſua: & ſedit ſuper eum. Multi autem veſtimenta
ἐπέβαλον αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ. Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια 8
ſua ſtraverunt in *viam*: alii autem frondes cædebant *ex* arboribus, & ſterne-
αὐτῶν ἔστρωσαν (ε) εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ στοιβάδας ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρών-
bant in via. Et *præeuntes* & *ſequentes* clamabant, dicentes; Hoſan-
νυον εἰς τὴν ὁδόν. Καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες, Ὡσαν- 9
na: Benedictus *veniens* in nomine Domini: Benedictum *veniens*
νά· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· (ζ) εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη 10
regnum *in nomine Domini*, patris noſtri David: Hoſanna in *altiſſimis*.
βασιλεία ἐν ὀνόματι Κυρίου, τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβὶδ· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

MS. A. (ω) Ῥαββουνί, (α) ἠκολούθει αὐτῷ ἐν ΚΕΦ. ια. MS. A. (α) καὶ εἰς (β) οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων (γ) πῶλον (δ) εἶπαν (ε) ἐν τῇ ὁδῷ· (ζ) καὶ εὐλογημένη

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA

46 ܘܐܬܘ ܠܐܝܪܝܚܘ ܘܟܕ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܐܝܪܝܚܘ ܗܘ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܛܝܡܝ ܒܪ ܛܝܡܝ ܣܡܝܐ ܝܬܒ ܗܘܐ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ ܘܡܚܕܪ ܗܘܐ܂
47 ܘܫܡܥ ܕܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ ܗܘ ܘܫܪܝ ܠܡܩܥܐ ܘܠܡܐܡܪ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ܂
48 ܘܟܐܐܝܢ ܗܘܘ ܒܗ ܣܓܝܐܐ ܕܢܫܬܘܩ ܗܘ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܩܥܐ ܗܘܐ ܘܐܡܪ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ܂
49 ܘܩܡ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܩܪܘܗܝ ܘܩܪܘܗܝ ܠܣܡܝܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܬܠܒܒ ܩܘܡ ܩܪܐ ܠܟ܂
50 ܗܘ ܕܝܢ ܣܡܝܐ ܫܕܐ ܬܟܣܝܬܗ ܘܩܡ ܐܬܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ܂
51 ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܡܢܐ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܐܥܒܕ ܠܟ ܗܘ ܕܝܢ ܣܡܝܐ ܐܡܪ ܠܗ ܪܒܝ ܕܐܬܚܙܐ܂
52 ܘܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ ܚܙܝ ܗܝܡܢܘܬܟ ܐܚܝܬܟ ܘܡܚܕܐ ܚܙܐ ܘܐܙܠ ܗܘܐ ܒܐܘܪܚܐ܂ * ܠܠ *
1 ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܐܘܪܫܠܡ ܠܘܬ ܒܝܬ ܦܐܓܐ ܘܒܝܬ ܥܢܝܐ ܠܘܬ ܛܘܪܐ ܕܒܝܬ ܙܝܬܐ ܫܕܪ ܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂
2 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܙܠܘ ܠܩܪܝܬܐ ܗܝ ܕܠܩܘܒܠܢ ܘܡܚܕܐ ܕܥܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܝܠܐ ܕܐܣܝܪ ܕܐܢܫ ܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܠܐ ܪܟܒ ܫܪܘ ܐܝܬܘܗܝ܂
3 ܘܐܢ ܐܢܫ ܢܐܡܪ ܠܟܘܢ ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܕܐ ܐܡܪܘ ܠܗ ܕܠܡܪܢ ܡܬܒܥܐ ܘܡܚܕܐ ܠܗܪܟܐ ܡܫܕܪ ܠܗ܂
4 ܘܐܙܠܘ ܐܫܟܚܘ ܥܝܠܐ ܕܐܣܝܪ ܠܘܬ ܬܪܥܐ ܠܒܪ ܒܫܘܩܐ ܘܟܕ ܫܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗ܂
5 ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܐܡܪܘ ܠܗܘܢ ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܫܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܥܝܠܐ܂
6 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ ܠܗܘܢ ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ ܘܫܒܩܘ ܐܢܘܢ܂
7 ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܥܝܠܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܐܪܡܝܘ ܥܠܘܗܝ ܢܚܬܝܗܘܢ ܘܪܟܒ ܥܠܘܗܝ ܝܫܘܥ܂
8 ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ ܡܫܘܝܢ ܗܘܘ ܡܐܢܝܗܘܢ ܒܐܘܪܚܐ ܘܐܚܪܢܐ ܦܣܩܝܢ ܗܘܘ ܣܘܟܐ ܡܢ ܐܝܠܢܐ ܘܡܫܘܝܢ ܗܘܘ ܒܐܘܪܚܐ܂
9 ܘܐܝܠܝܢ ܕܩܕܡܘܗܝ ܘܒܬܪܗ ܐܬܝܢ ܗܘܘ ܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ ܐܘܫܥܢܐ ܒܪܝܟ ܗܘ ܕܐܬܐ ܒܫܡܐ ܕܡܪܝܐ܂
10 ܘܒܪܝܟܐ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܬܝܐ ܕܐܒܘܢ ܕܘܝܕ ܐܘܫܥܢܐ ܒܡܪܘܡܐ܂

Venerunt autem Jericho: quumq; exiret Jeſus ab Iericho, ipſe & diſcipuli ejus, turbáque multa, Timai filius Timai cæcus ſedebat juxta viam, atque mendicabat. 46 Et audiit eſſe Jeſum Nazarenum, cœpítq; clamare ac dicere; Fili David, miſerere mei. 47 Et objurgabant eum multi ut taceret: ille verò magis clamabat, & dicebat; Fili David, miſerere mei. 48 Subſtitit autem Jeſus, ac præcepit eum accerſiri: accerſunt itaq; cæcum, & dicunt ei; Bono ſis animo, ſurge, vocat te. 49 Ipſe verò cæcus projecit pallium ſuum, & ſurgens venit ad Jeſum. 50 Dixit ei Jeſus; Quid vis faciam tibi? ille verò cæcus dixit ei; Domine mi, ut videam. 51 Jeſus autem dixit ei; Vide, fides tua te ſervavit, & illicò recepit viſum, & ambulabat per viam. 52

CAP. XI.

Matutinis dominicæ palmarum. 30.

Quumque appropinquaret Jeroſolymis ſecus Beth-Phage & Beth-Aniam, prope montem Olivarum, miſit duos è diſcipulis ſuis, 1 Et dixit eis; Ite in pagum illum qui eſt nobis è regione, & eo momento quo ingrediemini in eum, reperietis pullum vinctũ, in quo null⁹ ex filiis hominum equitavit: ſolvite, eúmq; adducite. 2 Quòd ſi quiſpiam dixerit vobis, Cur facitis hoc? dicite ei, Quia Domino noſtro requiritur: & ſtatìm huc mittet eum. 3 Profecti autem invenêre pullũ vinctum juxta portam foris in platea: quumque ſolverent, 4 Quidam ex iis qui aſtabant dixerunt eis; Quid facitis, quòd ſolvitis pullum? 5 Illi verò dixerũt eis prout præceperat eis Jeſus, & permiſerunt eis. 6 Adduxerúntq; pullum ad Jeſum, & injecerunt ei veſtimenta ſua, & equitavit in eo Jeſus. 7 Multi verò ſternebant pallia ſua per viam, alii autem amputabant ramos ex arboribus, & ſternebant in via. 8 Illíque qui ante eum, quíque poſt ipſum *erant*, clamabant & dicebant; Hoſciaana, Benedictus qui venit in nomine Domini. 9 Et benedictum regnum veniens patris noſtri David. Hoſciaana in excelſis. 10

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل پنج   بینایي دادن طیمي پسر طیمي نابینارا   *وچون در ایریخو 46
آمد * واز انجا بجاي † دیکر مي رفت * با شاکردان خود * طیمي نابینا * پسر طیمي * بر کنارهٔ
راه نشسته بود * کوش داشت وشنید * که عیسي ناصري مي کذرد * نعره بر آورد * وبانك مي 47
زد * که فرزند داود * بر من رحمت کن * *بسیاران † بروي بانك زدند * تا خاموش † شود او 48
بیشتر بانك † مي زد ومي کفت * فرزند داود * بر من رحمت کن * *عیسي بایستاد * وفرمود که 49
اورا بخوانید نابینا را خواندند * وبدو کفتند دل خوش دار * که بزرك ما ترا مي خواند * *نابینا 50
جامهٔ خودرا بینداخت * وپیش عیسي آمد * *عیسي بدو کفت چه مي خواهي که با تو کنم * 51
نابینا جواب داد که اي بزرکوار † من مي خواهم * که بینا شوم * *عیسي بدو کفت ایمان تو 52
ترا † بینایي دهد * وزنده کرداند * در حال هر دو چشم او بدیدند ودر راه مي رفت

چهل شش   بر خر نشستن مسیح ورفتن در اورشلیم   *چون نزدیك اورشلیم 1
رسیدند * بر کنار بیت فاجي * وبیت عینا * بر کوه زیتون از شاکردان خود † دو کس را فرستاد *
*وبدیشان کفت * بروید درین ده که برابر ماست * خر کرهٔ بسته بینید * که هر کز کسي † 2

XLV. Reſtitutio viſûs Timæo filio Timæi cæco.

Cúmq; in Jericho veniſſet, & illinc in locum alium iret cum diſcipulis ſuis, Timæus cæcus filius Timæi juxta viam ſedebat. 46 *Aurem præbuit & audivit, quòd Jeſus Nazræus præteriret, & clamore ſublato vociferatus eſt; Quin tu Fili David in me miſericordiam fac.* 47 *Multi eum inclamabant ut ſileret: at ille intentiùs vociferatus eſt, & dixit; Fili David in me miſericordiam fac.* 48 *Jeſus ſtetit, & juſſit, Illum vocate: cæcum itaque vocârunt, & ipſi dixerunt; Animum bonum habe, magiſter enim noſter te vocat.* 49 *Cæcus veſtimentum ſuum abjecit, & ad Jeſum venit.* 50 *Jeſus ei dixit; Quid vis ut tibi faciam? Cæcus reſpondit, O magiſter mi, peto ut videns ſim.* 51 *Jeſus illi dixit; Fides tua tibi viſum dedit, & ſalvum te fecit. Statim ambo oculi ejus viderunt, & in via ivit.* 52

XLVI. Inſidet aſino Chriſtus, & intrat Hieroſolymam.

CAP. XI.

Cum Hieroſolymam appropinquarent, juxta Beth-phage & Beth-aniam, in monte Olivarum, è diſcipulis ſuis duos miſit. 1 *Et illis dixit; Ite in hunc pagum, qui è regione nobis eſt: pullum aſininum ligatum videbitis, cui quiſpiam unquam* 2

Verſio VULGATA LATINA.

46 Et veniunt Jericho, & proficiſcente eo de Jericho, & diſcipulis ejus, & plurimâ
47 multitudine, filius Timæi Bartimæus cæcus, ſedebat juxta viam mendicans. Qui
cùm audîſſet quia Jeſus Nazarenus eſt, cœpit clamare, & dicere; Jeſu fili David,
48 miſerere meî. Et comminabantur ei multi ut taceret. At ille multò magis clama-
49 bat; Fili David, miſerere meî. Et ſtans Jeſus præcepit illum vocari. Et vocant
50 cæcum, dicentes ei; Animæquior eſto: ſurge, vocat te. Qui projecto veſtimento
51 ſuo exiliens, venit ad eum. Et reſpondens Jeſus dixit illi; Quid tibi vis faciam?
52 Cæcus autem dixit ei; Rabboni, ut videam. Jeſus autem ait illi; Vade, fides tua
te ſalvum fecit. Et confeſtim vidit, & ſequebatur eum in via.

CAP. XI.

1 ET cùm appropinquarent Jeroſolymæ & Bethaniæ ad montem Olivarum, mittit
duos ex diſcipulis ſuis, Et ait illis; Ite in caſtellum, quod contra vos eſt, & 2
ſtatim introeuntes illuc, invenietis pullum ligatum, ſuper quem nemo adhuc ho-
minum ſedit: ſolvite illum, & adducite. Et ſi quis vobis dixerit; Quid facitis? 3
dicite, quia Domino neceſſarius eſt: & continuò illum dimittet huc. Et abeuntes 4
invenerunt pullum ligatum ante januam foris in bivio: & ſolvunt eum. Et quidam 5
de illic ſtantibus dicebant illis; Quid facitis ſolventes pullum? Qui dixerunt eis 6
ſicut præceperat illis Jeſus, & dimiſerunt eis. Et duxerunt pullum ad Jeſum: & impo- 7
nunt illi veſtimenta ſua, & ſedit ſuper eum. Multi autem veſtimenta ſua ſtraverunt in 8
via: alii autem frondes cædebant de arborib', & ſternebant in via. Et qui præibant, 9
& qui ſequebantur, clamabant, dicentes; Hoſanna: Benedictus qui venit in nomine 10
Domini: Benedictum quod venit regnum patris noſtri David: Hoſanna in excelſis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

46 * الفصل الرابع والثلثون * ثم جاوا الي اريحا * ولما خرج من اريحا هو وتلاميذه وجمع
47 كثير واذا طيما ابن طيما الاعمي جالس علي الطريق يتسول * فلما سمع بان يسوع الناصري
48 مقبل بدا يصيح قايلا يا يسوع ابن داود ارحمني * فانتهره كثيرون ليسكت فازداد صياحا قايلا
49 يا ابن داود ارحمني * فوقف يسوع وقال ادعوه * فدعوا الاعمي وقالوا له ثق وقم فانه يدعوك *
50 51 فطرح ثوبه وقام وجاء الي يسوع * فاجابه يسوع قايلا ما تريد ان اصنع بك فقال له الاعمي يا
52 معلم ان ابصر * فقال له يسوع اذهب ايمانك خلصك وللوقت ابصر وتبعه في الطريق *
1 * الفصل الخامس والثلثون * فلما قربوا من يروسليم عند بيت فاجي وبيت عنيا
2 جانب طور الزيتون ارسل اثنين من تلاميذه * وقال لهما امضيا الي هذه القرية التي امامكما
3 وعند دخولكما اليها تجدان جحشا مربوطا لم يركبه احد من الناس قط حلاه وايتيا به * فان قال
4 لكما احد ما تفعلان بهذا فقولا ان الرب يحتاج اليه فمن ساعته يرسله الي ههنا * فذهبا
5 ووجدا عفوا مربوطا عند الباب خارجا علي الطريق فحلاه * فقال لهما قوم من القيام هناك
6 7 ماذا تصنعان اذ تحلان العفو * فقالا لهم كما قال يسوع فتركوهما * وجاا بالعفو الي يسوع والقيا
8 عليه ثيابهما وجلس فوقهما * وكثيرون بسطوا ثيابهم في الطريق * واخرون قطعوا اغصانا
9 من الشجر وفرشوها في الطريق * والذين كانوا يمشون امامه ووراه صرخوا قايلين هوسعنا
10 مبارك الاتي باسم الرب * ومباركة المملكة الاتية لابينا داود هوسعنا في العلي *

Sectio trigeſima quarta.

Deindè venerunt in Jericho, & quum 46
egreſſus eſſet è Jericho ipſe & diſcipuli
ejus, at turba magna, ecce Tima fili' Ti-
ma cæcus, ſedens ſecus viam mendicabat.
Cùmq; audiſſet quòd Jeſus Nazarenus 47
veniret, cœpit clamare, dicens; Jeſu fili
David, miſerere mei. Increpaverunt au- 48
tem eum multi ut taceret: verùm auxit
clamorem, dicens; Fili David, miſerere
mei. Stetit ergò Jeſus, & dixit; Vocate 49
eum: & vocaverunt cæcum, & dixerunt
ei; Confide, & ſurge, quia ipſe vocat te.
Et projecit veſtimentū ſuum, et ſurrexit, 50
& venit ad Jeſum. Reſpondit ei Jeſus, 51
dicens; Quid vis ut faciam tibi? Ait illi
cæcus; Magiſter, ut videam. Dixit ei Je- 52
ſus; Vade, fides tua te ſalvavit: & con-
feſtim vidit, & ſecutus eſt eum in via.

Sectio trigeſima quinta.

CAP. XI.

ET cùm appropinquâſſent Jeroſolymæ 1
prope Beth-phage et Beth-ania, ſecus mon-
tem Olivarum, miſit duos ex diſcipulis
ſuis, Et dixit eis; Ite in hoc caſtellum 2
quod contra vos eſt, & ad ingreſſum ve-
ſtrum in illud, invenietis pullum ligatū,
quem non conſcendit quiſquam ex homi-
nibus unquam: ſolvite illum, et adducite
mibi eum. Et ſi dixerit vobis aliquis; 3
Quid facitis de hoc? dicite, quia Domin'
indiget eo: & continuò mittet illum hûc.
Et abierunt & invenerunt pullum liga- 4
tum prope januā foris in via; et ſolverūt
illum. Dixerunt autem eis quidam ex 5
aſtantibus ibi; Quid facitis ſolventes
pullum? Et dixerunt eis, ſicut dixerat 6
Jeſus: & dimiſerunt eos. Et duxerunt 7
pullum ad Jeſum: & impoſuerunt ſuper
illum veſtimenta ſua, & ſedit ſuper il-
lum. Et multi ſtraverunt veſtimenta ſua 8
in via: & alii ceciderunt ramos ex ar-
boribus, & ſtraverunt eos in via. Et qui 9
ambulabant ante eum & poſt eū, clama-
verunt, dicentes; Hoſanna, benedictus
veniens in nomine Domini: Et benedi- 10
ctum regnum veniens patri noſtro David,
Hoſanna in excelſis.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

46 በእንተ፡ ወልደ፡በርጤሜዎስ፡ዕዉር፡=፡ ወበዊአሙ፡ሊያሪሐ፡ወፅአ፡እምሊያሪ
ሐ፡ ወአርደኢሁ፡ምስሌሁ፡ወሰብእ፡ብዙኅ፡ወይቤሉ፡ ወልደ፡በርጤሜዎስ፡ዕዉር፡
47 ውስተ፡ፍኖት፡ወይስእል፡፡=፡ ወሰሚዖ፡ከመ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ናዝራዊ፡ውእቱ፡ከለ
48 ሐ፡ ወይቤ፡ ተሣሀለኒ፡ እግዚኦ፡ ኢየሱስ፡ ወልደ፡ ዳዊት፡=፡ ወገሠጽዎ፡ብዙኃን፡ከ
49 መ፡ ያርምም፡ ወአፈድፈደ፡ ከሊሐ፡ ወይቤ፡ ወልደ፡ዳዊት፡ተሣሀለኒ፡፡=፡ ወቆመ፡እ
50 ግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤ፡ ይጸውዕዎ፡ወጸውዕዎ፡ ለውእቱ፡ ዕዉር፡ወይቤልዎ፡ ሖማኝ፡ይ
51 ጼውዓከ፡፡=፡ ወተንሥአ፡ወለብሰ፡ልብሶ፡ወመጽአ፡ኀበ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡=፡ ወ
አውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡ምንተ፡ትፈቅድ፡እግበር፡ላከ፡፡ ወይቤ፡ውእቱ፡
52 ዕዉር፡ረቢኒ፡ከመ፡እርአይ፡=፡ ወይቤሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ሑር፡ሃይማኖትከ፡አሕየ
ወተከ፡ ወርእየ፡ሶቤሃ፡ ወተለዎ፡በፍኖት፡፡=፡ በእንተ፡ ዕዋል፡፡=፡
1 ወአልጺቆ፡ለኢየሩሳሌም፡በቤተፋጌ፡ ወበቢታንያ፡ በኀበ፡ደብረ፡ ዘይት፡ፈነወ፡ክልኤተ፡
2 እምአርደኢሁ፡=፡ ወይቤሎሙ፡ ሑሩ፡ ሀገረ፡እንተ፡ ቅድሜክሙ፡ወበዊአክሙ፡ትረ
ክቡ፡ሶቤሃ፡ዕዋለ፡እሱረ፡ዘኢተጽዕነ፡ሰብእ፡ዲቤሁ፡፡ ወፍትሕዎ፡ ወአምጽእዎ፡ ሊ
3 ተ፡=፡ወለእመቦ፡ዘይቤለክሙ፡ምንተ፡ትገብሩ፡በሉ፡እግዚኡ፡ይፈቅዶ፡ወሶቤሃ፡ካዕበ፡
4 ይፈንዎ፡ዝየ፡፡=፡ ወሖሩ፡ ወረከቡ፡ ዕዋለ፡እሱረ፡ኀበ፡አንቀጽ፡ኀበ፡እደዋት፡ ወፈ
5 ትሕዎ፡=፡ ወይቤልዎሙ፡እለ፡ይበውኡ፡ህየ፡ምንተ፡ትገብሩ፡ትፈትሑ፡ዕዋለ፡፡=፡
6 7 ወይቤልዎሙ፡በከመ፡ይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወኅደግዎሙ፡=፡ ወወሰድዎ፡ ለዕዋ
8 ል፡ኀበ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወረሐኑ፡ አልባሲሆሙ፡ወአጽዓንዎ፡=፡ ወብዙኃን፡ እለ፡
9 ነፀፉ፡ላቀኊጽለ፡መቲሮሙ፡፡ ወቦ፡እለ፡ነፀፉ፡አልባሲሆሙ፡ውስተ፡ፍኖት፡፡=፡ ወከለ
አንዊ፡ ይመርሑ፡ ወእለሂ፡ ይተልዉ፡ ይኬልሑ፡ ወይብሉ፡ ሆሳዕና፡ ቡሩክ፡ዘይመጽእ፡
10 በስመ፡ እግዚአብሔር፡=፡ ወቡሩክት፡ እንተ፡ ትመጽእ፡ መንግሥት፡ በስመ፡ እግዚ
አብሔር፡ እንተ፡ አቡነ፡ ዳዊት፡፡ ሆሳዕና፡በርያም፡፡=፡

De filio Bartimæi cæco.

Et intrantibus illis in Hierico, exivit è Hierico, & diſcipuli ſui eum illo, & turba 46
multa: & loquutus eſt ei filius Bartimæi cæcus in via, & mendicabat. Et audiens 47
quòd Dñs Jeſus Nazarenus erat, clamavit, & dixit; Miſerere meî Domine Jeſu, fili
David. Et objurgabant eum multi, ut ſileret, & magìs clamavit, & dixit; Fili Da- 48
vid miſerere meî. Et ſtetit Dñs Jeſus, & præcepit vocare eum: & vocârunt hunc 49
cæcum, & dixerunt ei; Confide, vocat te. Et ſurrexit, & induit veſtimentum ſu- 50
um, & venit ad Dominum Jeſum. Et reſpondit ei Dñs Jeſus, & dixit ei; Quid vis 51
ut faciam tibi? & dixit iſte cæcus, Raboni ut videam. Et dixit ei Dominus Jeſus; 52
Abi, fides tua ſervavit te: & vidit ſtatim, & ſequutus eſt eum in via.

CAP. XI. *De pullo* aſinæ.

ET appropinquante illo Hieroſolymæ in Bethphage, & in Bethania ad mon- 1
tem olivarum miſit duos è diſcipulis ſuis. Et dixit iis, Ite *in* civitatem quæ con- 2
tra vos *eſt*, & ingredientes invenietis ſtatim pullum ligatum ſuper quem non ſe-
dit homo: ſolvite eum, & adducite eum mihi. Et ſi *quis* fuerit qui dicet vobis, 3
Quid facitis? dicite, Dñs deſiderat eum: & continuò remittet illum hìc. Et abie- 4
runt, & invenerunt pullū ligatum ad portam ad tranſitum, & ſolverunt eum. Et 5
dixerunt qui ambulabant ibi; Quid facitis ſolvendo pullum? Et dixerunt iis ſicut 6
dixerat illis Dñs Jeſus, & dimiſerunt eos. Et adduxerunt pullum ad Dñm Jeſum, 7
& superinjecerunt veſtimenta ſua, & aſcendere fecerunt eum. Et multi *fuerunt* 8
qui ſtraverunt frondes cædendo eas, & fuerunt *alii* qui ſtraverunt veſtimenta in
via. Et alii præibant, & qui ſequebantur, clamabant, & dicebant; Hoſana, bene- 9
dictus qui venit in nomine Dei. Et benedictum quod venit regnum in nomine 10
Dei, *quod fuit* patris noſtri David, Hoſana in excelſis.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

3 بر وي نه نشسته باشد * اورا بگشاييد * وپيش من † بياوريد * واگر كسي شمارا گويد * كه كجا مي
4 بريد * بدو بگوييد * كه براي خداوند ما دربايست است * چون بشنوند رها كنند * * شاگردان
5 رفتند * وخر كره را ديدند * در كوچهء † بيرون در بسته * چون اورا مي كشادند * مردم پرسيدند *
6 كه كجا مي بريد * * ايشان احوال گفتند * انچنانك عيسي سپارش كرد * چون شنيدند *
7 8 رها كردند * خر كره را پيش عيسي آوردند * عيسي جامهء خود را برو نهاد * وبر نشست * * مردم بسيار
جامه خود را از تن مي كندند * وبر راه مي گستريدند * ديگران شاخهاء درخت زيتون † را مي
9 شكستند * وبر راه مي انداختند * * وآنان كه پيشتر وپستر مي رفتند * بانك مي زدند ومي گفتند * اوشعنا * يعني الحمد *
10 وخجسته است * انك بنام خدا مي آيد * * وخجسته است اين مملكت كه مي آيد * ازان پدر ما داود * الحمد † در بلندي *

non inſederit; illum ſolvite et ad
me adducite. Et ſi quis vobis dixerit; 3
Quo fertis? ei dicite, Domino noſtro
op' eſt eo: & cùm audierint, dimittet.
Diſcipuli abierunt, et pullum aſininū 4
viderunt in platea foris ligatū. Cùm
eum ſolverent, Homines interrogârūt, 5
Quo fertis? Illi res ennarrârunt, quē- 6
admodū Jeſus præceperat: & cùm au-
diſſent, dimiſerūt. Pullum aſininū ad 7
Jeſum adduxerūt: Jeſus veſtimentū
ſuum ei impoſuit, & inſedit. Et ho- 8
mines plurimi veſtimenta ſua ſibi ex-
uebant, & in via ſternebant: alii ra-
mos arboris olivæ frangebant, & in
via projiciebant. Et illi qui antè & 9
ponè ibant, vociferabantur, dicentes;
Hoſanna, (i.e. Laus,) & beatus eſt
ille, qui in nomine Dei venit. Et be- 10
nedictū eſt regnū hoc quod venit pa-
tris noſtri Davidis: Laus in excelſo.

Et introivit *in* Hierosolymam *Jesus*, & in templum: & *circumspiciens omnia*,
11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψάμενος πάντα, ϛκ
vesperè jam *existente* horâ, exiit in Bethaniam cum duodecim. Et *posterâ* die *exe-* ς
12 ὀψίας ἤδη οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα. Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξελ- ΛΓ'
euntibus illis de Bethania, esuriit. *Et videns* ficum à longè, habentem
13 θόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, ἐπείνασε. Καὶ ἰδὼν συκῆν (η) μακρόθεν, ἔχουσαν
folia, venit, si fortè inveniret quid in ea. Et *veniens* ad eam, nihil invenit *si*
φύλλα, ἦλθεν εἰ ἄρα (θ) εὑρήσει τι ἐν αὐτῇ. καὶ ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν, οὐδὲν εὗρεν εἰ
non folia: non enim erat tempus ficorum. Et respondens *Jesus*, dixit ei;
14 μὴ φύλλα· οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύκων. Καὶ (ι) ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ,
Non ampliùs ex te in æternum *nemo* fructum manducet. Et audiebant discipuli ejus.
Μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα μηδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
Et veniunt *in* Hierosolymam: & *ingressus Jesus* in templum, cœpit ejicere
15 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ εἰσελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν ρκα
vendentes & ementes in templo: & mensas nummulariorum, α
(κ) τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν,
& cathedras vendentium columbas, evertit. Et non sinebat, ut
16 καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστερὰς, κατέστρεψε. Καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα
quisquam transferret vas per templum. Et docebat, dicens eis; Nónne
17 τὶς διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ. Καὶ ἐδίδασκε, λέγων αὐτοῖς, Οὐ
scriptum est; Quia domus mea, domus orationis vocabitur omnibus gentibus?
γέγραπται, Ὅτι ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν;
vos autem fecistis eam speluncam latronum. *Et audierunt* Scribæ, ϛκβ
18 ὑμεῖς δὲ (λ) ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον λῃστῶν. Καὶ ἤκουσαν (μ) οἱ Γραμματεῖς, α

& principes Sacerdotũ, & quærebant quomodò eum perderent: timebant enim eum, *quia*
καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέσουσιν· ἐφοβοῦντο (ν) γὰρ αὐτὸν, ὅτι
omnis turba admirabatur super doctrina ejus. Et cùm vespera facta esset,
ϛκγ πᾶς ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. Καὶ ὅτε ὀψὲ (ξ) ἐγένετο, 19
ι egrediebatur *ex* civitate. Et manè *adambulantes*, viderunt ficum *are-*
ἐξεπορεύετο ἔξω τῆς πόλεως. Καὶ πρωῒ παραπορευόμενοι, εἶδον τὴν συκῆν ἐξη- 20
factam à radicibus. Et recordatus Petrus, *dicit* ei; Rabbi, ecce ficus
ραμμένην ἐκ ῥιζῶν. Καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ Πέτρος, λέγει αὐτῷ, Ῥαββὶ, ἴδε ἡ συκῆ 21
cui maledixisti, aruit. Et respondens Jesus, ait illis; Habete fidem
ρκδ ἣν κατηράσω, ἐξήρανται. Καὶ ἀποκριθεὶς (ο) Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς, Ἔχετε πίστιν 22
ς Dei. Amen *enim* dico vobis; Quia quicunque dixerit monti huic; Tollere, &
Θεοῦ. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, Ὅτι ὃς (π) ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τούτῳ, Ἄρθητι, καὶ 23
mittere in mare: & non hæsitaverit in corde suo, sed crediderit quia
βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι
quæ dicit fiant, fiet ei *quod dixerit*. Propter hoc dico vobis; Omnia quæcunque
ρκε ἃ λέγει γίνεται, ἔσται αὐτῷ ὃ ἐὰν εἴπῃ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πάντα ὅσα 24
δ orantes petitis, credite quia *accipitis*, & *erunt* vobis. Et cùm stabitis
ΛΔ' ἂν προσευχόμενοι αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε, καὶ ἔσται ὑμῖν. Καὶ ὅταν στήκητε 25
orantes, dimittite si quid habetis adversùs aliquem, ut & Pater vester qui in
ϛκϛ προσευχόμενοι, ἀφίετε εἴ τι ἔχετε κατά τινος, ἵνα καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν
ς cœlis, dimittat vobis *lapsus vestros*. Si *verò* vos non dimiseritis, nec
τοῖς οὐρανοῖς, ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπτώματα ὑμῶν. Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ 26
Pater vester qui in cœlis, dimittet *lapsus vestros*.
ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

MS. A. (η) ἀπὸ μακρόθεν, (θ) τι εὑρήσει (ι) ἀποκριθεὶς, εἶπεν (κ) καὶ τοὺς πωλοῦντας καὶ τοὺς ἀγοράζοντας ἐν αὐτῷ· (λ) αὐτὸν ἐποιήσατε (μ) οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ Γραμματεῖς,
(ν) γὰρ, ὅτι (ξ) ἐγίνετο, ἐξεπορεύοντο (ο) ὁ Ἰησοῦς, (π) ἐὰν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 * ܘܥܠ ܝܫܘܥ ܠܐܘܪܫܠܡ ܠܗܝܟܠܐ. ܘܚܙܐ ܟܠܡܕܡ. ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܕܢܐ ܕܪܡܫܐ. ܢܦܩ
12 ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ ܥܡ ܬܪܥܣܪܬܗܘܢ. * ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܟܕ ܢܦܩ ܡܢ ܒܝܬ ܥܢܝܐ ܟܦܢ. * ܘܚܙܐ ܬܐܬܐ
13 ܚܕܐ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. ܕܐܝܬ ܒܗ ܛܪܦܐ. ܘܐܬܐ ܠܘܬܗ ܕܢܫܟܚ ܒܗ ܡܕܡ. ܘܟܕ ܐܬܐ. ܠܐ
14 ܐܫܟܚ ܒܗ ܐܠܐ ܐܢ ܛܪܦܐ. ܙܒܢܐ ܓܝܪ ܠܐ ܗܘܐ ܗܘܐ ܕܬܐܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܟܝܠ ܘܠܥܠܡ
15 ܐܢܫ ܡܢܟܝ ܦܐܪܐ ܠܐ ܢܐܟܘܠ. ܘܫܡܥܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܘܐܬܘ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܘܥܠ ܝܫܘܥ
ܠܗܝܟܠܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܫܪܝ ܠܡܦܩܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܙܒܢܝܢ ܘܙܒܢܝܢ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܦܬܘܪܐ
16 ܕܡܥܪܦܢܐ. ܘܟܘܪܣܘܬܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܙܒܢܝܢ ܗܘܘ ܝܘܢܐ ܗܦܟ. * ܘܠܐ ܫܒܩ ܗܘܐ ܕܐܢܫ ܢܥܒܪ ܡܐܢܐ ܒܓܘ
17 ܗܝܟܠܐ. * ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܟܬܝܒ ܕܒܝܬܝ ܒܝܬ ܨܠܘܬܐ ܢܬܩܪܐ ܠܟܠܗܘܢ
18 ܥܡܡܐ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܥܒܕܬܘܢܝܗܝ ܡܥܪܬܐ ܕܠܣܛܝܐ. * ܘܫܡܥܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ.
ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܐܝܟܢܐ ܢܘܒܕܘܢܝܗܝ. ܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܡܢܗ. ܡܛܠ ܕܟܠܗ ܥܡܐ
19 ܬܡܝܗ ܗܘܐ ܒܝܘܠܦܢܗ. * ܕܫܒܬܐ ܬܪܬܝܢ ܕܨܘܡܐ * ܠܐ * ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ.
20 ܢܦܩܘ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. * ܘܒܨܦܪܐ ܟܕ ܥܒܪܝܢ. ܚܙܘ ܬܐܬܐ ܗܝ ܟܕ ܝܒܝܫܐ ܡܢ ܥܩܪܝܗ.
21 * ܘܐܬܕܟܪ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܒܝ. ܗܐ ܬܐܬܐ ܗܝ ܕܠܛܬ. ܝܒܫܬ. * ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ
22
23 ܠܗܘܢ. ܬܗܘܐ ܒܟܘܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܢܐܡܪ ܠܛܘܪܐ
ܗܢܐ ܕܐܫܬܩܠ ܘܦܠ ܒܝܡܐ. ܘܠܐ ܢܬܦܠܓ ܒܠܒܗ. ܐܠܐ ܢܗܝܡܢ ܕܗܘܐ ܗܘ ܡܕܡ ܕܐܡܪ.
24 ܢܗܘܐ ܠܗ ܡܕܡ ܕܐܡܪ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܡܕܡ ܕܡܨܠܝܢ ܐܢܬܘܢ
25 ܘܫܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܗܝܡܢܘ ܕܢܣܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܢܗܘܐ ܠܟܘܢ. * ܘܡܐ ܕܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܡܨܠܝܘ. ܫܒܘܩܘ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܠ ܐܢܫ. ܕܐܦ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܢܫܒܘܩ ܠܟܘܢ
26 ܣܟܠܘܬܟܘܢ. * ܐܢ ܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܫܒܩܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܦܠܐ ܐܒܘܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܢܫܒܘܩ ܠܟܘܢ ܣܟܠܘܬܟܘܢ.

Et ingressus est Jesus Jerosolymam in templum, & conspexit omnia. Quum autem esset tempus vespertinum, exiit ad Beth-Aniam cum duodecim. 11
Et postero die quum exiisset è Beth-Ania, esuriit. 12
Et conspicatus ficum quandam è longinquo, in qua erant folia, venit ad eam, num reperiret in ea quicquam: quumque venisset, nihil reperit in ea nisi folia: non enim tempus erat ficuum. 13
Et ait illi; Posthac & in æternum nemo ex te fruct' comedat: & audierunt discipuli ejus. 14
Venerunt autem in Jerusalem, & ingressus est Jesus in templum Dei: cœpítque ejicere eos qui emebant & vendebant in templo, & subvertit mensas trapezitarum, & cathedras eorum qui vendebant columbas. 15
Nec permittebat ut quisquam transferret vasa intra templum. 16
Docebátque, ac dicebat eis; Nónne scriptum est, Domus mea, domus orationis vocabitur ab omnibus gentibus? vos autem eam fecistis speluncam latronum. 17
Et audierunt principes sacerdotum, & Scribæ, quærebántq; quomodo perderent eum: timebant enim ab eo, propterea quòd universus populus percelleretur ob doctrinam ejus. 18

Sabbatho secundo jejunii. 31.

Quumque esset vespera, exierunt extra civitatem. 19
Manè autem quum transirent, viderunt ficum illam arefactam radicitús. 20
Et recordatus est Simon, & dixit ei; Domine mi, ecce ficus illa, cui imprecatus es, exaruit. 21
Et respondit Jesus, & ait illis; Sit in vobis fides Dei. 22
Amen dico vobis, Quicunq; dixerit monti huic; Tollitor, & cade in mare; nec dubitaverit in corde suo, sed crediderit futurũ id quod dicit, fiet ei quicquid dixerit. 23
Propterea dico vobis, Quicquid oraveritis et petieritis, credite vos accepturos, & fiet vobis. 24
Et quum adstiteritis ad fundendas preces, remittite si quid habetis adversùs aliquẽ, ut & Pater vester qui est in cœlis, remittat vobis offensas vestras. 25
Sin autem vos non remiseritis, nec etiam Pater vester qui in cœlis est, remittet vobis delicta vestra. 26

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 * وعيسي باورشليم دررفت. در كنشت * وهرچه درو بود ديد * وقت شب هنكام * بجانب بيت عينا
بدر رفت با دوازده شاكرد خود * چهل هفت خشك شدن درخت انجير
12 13 * روز ديكر چون از بيت عينا بدر آمد [كرسنه شد] * از دور درخت انجير ديد * پيش
14 آمد * كه مكر درو ميوه يابد * بغير از برك چيز ديكر نيافت * براي انك هنكام انجير نبود * وبدان
درخت كفت ازين ساعت * وتا ابد كسي از تو ميوه نخورد * شاكردان او اين سخن را شنيدند *
15 * واز انجا باورشليم دررفت * وعيسي در هيكل خدا در آمد. وديد كساني† را كه در هيكل خريد
وفروخت† مي كردند * مسيح بانك بر ايشان زد * وهمه را بدر مي كرد * طبقها صرافانرا وتختهاء
16 * كبوتر فروشانرا بر كردانيد * * ورها نكرد كه كسي† چيز ديكر فروختني در† هيكل برد *
17 * ايشانرا تعليم مي داد وكفت * كه نه نبشته شد * كه خانهء من خانهء نمازكاه خلق خوانده
18 * شود * شما اكنون مغارهء دزدان ساخته ايد * وخريد وفروخت مي كنيد * بزركان وامامان *
ومعتزلان چون شنيدند. مي خواستند * كه اورا كم كنند ديكر بار ازو ترسيدند * براي انك
19 * همه خلق در تعليم او† حيران مي شدند * * وچون شب شد * از شهر بدر رفت *

Et Jesus Hierosolymam ingressus est, in templum, & quicquid in illo erat vidit: tempore autem vespertino Bethaniam versùs egressus est cum duodecim discipulis suis. 11

XLVII. Arefactio arboris ficûs.

Die postero cùm è Bethania egrederetur, esuriit. 12 *E longinquo* autem *arborem ficûs vidit*, quam *adiit visurus num forsan in eo fructum inveniret: sed præter folia nihil aliud reperit; eò quòd tempus ficuum non esset.* 13 *Illi igitur arbori dixit;* 14 *Ab hac hora & in æternum quisquam ex te fructum non comedat, discipulis ejus hunc sermonem audientibus.* *Et illinc Hierosolymam ingressus est:* 15 *Jesus autem in templum Dei intravit, & vidit eos qui in templo emebant & vendebant, quos increpavit Jesus & omnes ejecit,* & *mensas nummulariorum, et sellas vendentium columbas evertit.* *Neque sinebat ut quispiam rem aliam venalem per templum deportaret.* 16 *Et docebat eos, dicens; Nónne scriptum est, Domus mea quidem domus oratorii populis vocabitur? vos autem speluncam latronum fecistis* cam, *et emistis et vendidistis* in ea. 17 *Magnates et sacerdotes et Pharisæi cùm audissent, quærebant ut eum perderent:* & *rursus ab eo timebant, eò quòd totus populus doctrinâ ejus percellerentur.* 18 *Et cùm nox esset, ex urbe egressus est.* 19

Verſio VULGATA LATINA.

11 Et introivit Jeroſolymam in templum : & circumſpectis omnibus, cùm jam veſpera
12 eſſet hora, exiit in Bethaniam cum duodecim. Et aliâ die cùm exirent à Bethania,
13 eſuriit. Cúmque vidiſſet à longè ficum habentem folia, venit ſi quid fortè in-
veniret in ea : & cùm veniſſet ad eam, nihil invenit præter folia : non enim erat
14 tempus ficorum. Et reſpondens dixit ei ; Jam non ampliùs in æternum ex te fru-
15 ctum quiſquam manducet. Et audiebant diſcipuli ejus. Et veniunt Jeroſolymam.
Et cùm introiſſet in templum, cœpit ejicere vendentes & ementes in templo : &
16 menſas numulariorum, & cathedras vendentium columbas evertit. Et non ſinebat
17 ut quiſquam transferret vas per templum : Et docebat, dicens eis ; Nónne ſcriptum
eſt ; Quia domus mea, domus orationis vocabitur omnibus gentibus ? Vos autem
18 fecistis eam ſpeluncam latronum. Quo audito, principes Sacerdotum & Scribæ
quærebant quomodò eum perderent : timebant enim eum, quoniam univerſa turba
19 admirabatur ſuper doctrina ejus. Et cùm veſpera facta eſſet, egrediebatur de ci-
20 vitate. Et cùm manè tranſirent, viderunt ficum aridam factam à radicibus. Et
21 recordatus Petrus, dixit ei ; Rabbi, ecce ficus, cui maledixiſti, aruit. Et reſpon-
22 dens Jeſus ait illis ; Habete fidem Dei. Amen dico vobis, Quia quicunque dixerit
23 huic monti ; Tollere, & mittere in mare ; & non hæſitaverit in corde ſuo, ſed cre-
diderit, quia quodcunque dixerit, fiat, fiet ei. Propterea dico vobis ; Omnia quæ- 24
cunque orantes petitis, credite quia accipietis, & evenient vobis. Et cùm ſtabi- 25
tis ad orandum, dimittite ſi quid habetis adverſùs aliquem : ut & Pater veſter qui
in cœlis eſt, dimittat vobis peccata veſtra. Quòd ſi vos non dimiſeritis : nec 26
Pater veſter, qui in cœlis eſt, dimittet vobis peccata veſtra.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ودخل يسوع الي يروسليم ودخل الهيكل فنظر الجميع * ولما كان المساء فللوقت خرج الي بيت 11
عنيا مع الاثني عشر * الفصل السادس والثلثون * وللغد خرجوا من بيت عنيا 12
فجاع * ونظر الي تينة من بعد وفيها ورق * فلما جاء اليها فلم يجد فيها شيا الا ورقا فقط لانه 13
لم يكن زمن التين * فقال لها لا ياكل منك احد ثمرة الي الابد وسمع تلاميذه * ثم جاوا الي 14 15
يروسليم فدخل يسوع الي الهيكل وبدا يخرج الباعة والمبتاعين من الهيكل * وقلب موايد
الصيارف وكراسي باعة الحمام * ولم يدع احدا يدخل بمتاع الي الهيكل * وكان يعلمهم قايلا 16 17
مكتوب ان بيتي بيت الصلاة يدعي لجميع الامم وانتم فصيرتموه مغارة للصوص * فسمع روسا 18
الكهنة والكتبة وطلبوا كيف يهلكونه لانهم كانوا يخافونه * لان الشعب كله كان يبهت من
تعليمه * ولما كان المساء خرج خارج المدينة * وجاوا غدوة فنظروا التينة يابسة من اصلها * 19 20
* فذكر بطرس وقال له يا معلم ها التينة التي لعنتها قد يبست * اجابه يسوع قايلا امنوا بالله * 21 22
* فاني حقا اقول لكم ان من قال لهذا الجبل انتقل واسقط في البحر ولا يشك في قلبه بل يومن 23
ان الذي يقوله يكون فيكون له * فلهذا اقول لكم ان كلما تسالونه في الصلاة امنوا انكم 24
تسالونه فيكون لكم * واذا قمتم للصلاة فاغفروا لكل من لكم عليه كي ابوكم الذي 25
في السموات يغفر لكم ذنوبكم ايضا * فان انتم لم تغفروا ولا ابوكم السماي يغفر لكم ذنوبكم * 26

Et introivit Jeſus in Jeroſolymam, & ingreſſus eſt templum : & conſideravit omnia. Et cùm eſſet veſpera, ſtatim exiit in Bethaniam cum duodecim. 11

Sectio trigeſima ſexta.

Et in craſtino exierũt à Bethania, et eſuriit. 12 *Et aſpexit in ficum à longè, in qua erant folia. At cùm veniſſet ad eam, non invenit in ea quicquam præter folia tantùm, quoniam non erat tempus ficuum.* 13 *Et dixit ei ; Non comedat ex te quiſquam fructum in æternum. Et audierunt diſcipuli ejus.* 14 *Tum venerunt Jeroſolymã.* 15 *Et introivit Jeſus in templum, et cœpit ejicere vendentes & ementes in templo, & evertit menſas numulariorum & cathedras vendentiũ columbas.* 16 *Et non permiſit cuiquam introire cum mercib⁹ in templum.* 17 *Et docebat eos, dicens ; Scriptum eſt, Quia domus mea domus orationis vocabitur omnibus gentibus : vos autem feciſtis eam ſpeluncam latronibus.* 18 *Et audierunt principes ſacerdotum & Scribæ, & quæſierunt quomodo perderent eum : quoniã timebant eum, quia populus univerſus admirabatur ob doctrinam ejus.* 19 *Et cùm facta eſſet veſpera, exiit extra civitatem.* 20 *Et venerunt manè, & viderunt ficum aridam ab radice ſua.* 21 *Et recordatus eſt Petrus, & dixit ei, Magiſter, ecce ficus cui maledixiſti, jam exaruit.* 22 *Reſpondit ei Jeſus, dicens ; Credite in Deum :* 23 *Nam verè dico vobis, Quòd quicunq; dixerit huic monti, Diſcede, & cade in mare ; nec hæſitaverit in corde ſuo, ſed crediderit quod dixerit futurũ, fiet ei.* 24 *Propterea dico vobis quicquid petetis in oratione, credite vos conſequuturos : & erit vobis.* 25 *Et cùm ſtabitis ad orandũ, dimittite omnibus iis contra quos aliquid habetis, ut Pater veſter qui eſt in cœlis, dimittat vobis debita veſtra etiam.* 26 *Nam ſi vos non dimiſeritis, neq; Pater veſter cœleſtis dimittet vobis peccata veſtra.*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወቦአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኢየሩሳሌም፡ቤተ፡መቅደስ፡ ወርእዮ፡ ኵሎ፡ሶበ፡መስየ፡ሖረ፡
ቢታንያ፡ምስለ፡ዐሠርቱ፡ወክልኤቱ፡፡=፦ በእንተ፡እንተ፡የብሰተ፡በለስ፡፡=፦
12 ወበሳኒታ፡ ወፂኦሙ፡ እምቢታንያ፡ ርኅበ፡=፦ ወርእየ ፡ በለሰ፡ እምርሑቅ ፡ ወባቲ፡
13 ቈጽለ፡ ወሖረ፡ ይርአይ፡ እመቦ፡ዘይረክብ፡ፍሬ፡ በውስቴታ፡፡ ወበጺሖ፡ኀቤሃ፡ አልቦ፡
14 ዘረከበ፡ ዘእንበለ፡ ቈጽል፡ ባሕቲቱ፡ እስመ፡ ኢኮነ፡ጊዜሁ፡ለበለስ፡፡=፦ ወአውሥ
ኣ፡ወይቤላ፡ለዓለም፡አልቦ፡ዘይበልዕ፡ፍሬ፡እምኔኪ፡እንከ፡ወሰምዑ፡አርዳኢሁ፡=፦
15 ወበጽሐ፡ኢየሩሳሌም፡ወቦአ፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ወአኀዘ፡ይስድድ፡እለ፡ይሠይጡ፡ወይሣ
ይጡ፡ በምኵራብ፡ ወገፍትአ፡ ማእደቲሆሙ፡ ለመወልጣን፡ ወመናብርቲሆሙ፡ ለእለ፡
16 ይሠይጡ፡ ርግበ፡፡=፦ ወከልአ፡ ለ ልቦ ፡ ዘያኅልፍ ፡ ንዋየ፡እንተ ፡ ምኵራብ፡፡=፦
17 ወመሀሮሙ፡ወይቤሎሙ፡ አኮኑ፡ጽሑፍ፡ ይብል፡ቤትየሰ፡ቤተ፡ ጸሎት፡ይኩን፡ ለኵሉ፡
18 አሕዛብ፡ወአንትሙሰ፡ረሰይክሙዎ፡ በዓተ፡ ፈያት፡፡=፦ ወሰምዑ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡
ወጸሐፍት፡ ወኀሠሡ፡እንተ፡ኀበ፡ይቅትልዎ፡ ወይፈርህዎ፡ እስመ፡ኵሉ፡ሕዝብ፡ያነክ
19 ሮ፡ምህሮቶ፡፡=፦ ወእምከመ፡መስየ፡ይወፅእ፡ አፍአ ፡ እምሀገር፡=፦ ወገብአቶ
20 ሙ፡በነግህ፡ ረከብዋ፡ ለይእቲ፡ በለስ፡ይብሰት፡እምሥርዋ፡=፦ ወተዘከረ፡ጴጥሮስ፡
21 ወይቤሎ፡ሊቅ፡ነያ፡እንትኩ፡በለስ፡ እንተ፡ረገምካ፡ የብሰት፡፡=፦ ወአውሥአ፡እግዚ
22 እ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎሙ፡ሃይማኖተ፡እግዚአብሔር፡ርከቡ፡=፦ ወአሜን፡እብለክሙ፡
23 እመ፡ትቤልዎ፡ለዝ፡ ደብር፡ ተንሥእ፡ ወተወረው፡ ውስተ፡ባሕር፡ወኢናፈቅሙ፡በልብክ
24 ሙ፡ ወተአመንክሙ፡ከመ፡ዘነበብክሙ፡ ይከውን፡ትረክቡ፡፡=፦ ወበእንተ፡ዝንቱ፡እብ
ለክሙ፡ኵሉ፡ዘጸለይክሙ፡ወዘሰአልክሙ፡እንዘ፡ትትአመኑ፡ ከመ፡ትረክቡ፡ይከውንክ
25 ሙ፡፡=፦ በእንተ፡ኢተዘክሮ፡ እከይ፡ለቢጽ፡፡=፦ ወሶበሂ፡ትጼልዩ፡ኅድጉ፡ለቢጽ
ክሙ፡ዘተላየስክሙዎሙ፡ ከመ፡ይኅድግ፡ለክሙ፡አቡክሙ፡ዘበሰማያት፡አበሳክሙ፡፡=፦

⁂

Et introivit Dñs Jeſus *in* Hieroſolymam *in* domũ ſanctã, & circumſpectis omnib' 11
quando ſerò fuit, venit Bethaniam cum duodecim. *De ficu areſacta.*
Et in altera *die* quum exiiſſent è Bethania, eſuriit. Et vidit ficum è longe haben- 12
tem folia : & venit videre ſi fuiſſet quem inveniret fructus in ea, & veniens ad 13
eam, nihil fuit quod invenit præter folia ſolummodò, quia non erat tempus fici.
Et reſpondit ei, & dixit ei ; In æternum nemo ſit, qui manducet fructum ex te 14
ampliùs, & audierunt diſcipuli ejus. Et venit Hieroſolymam, & intravit *in* 15
domum ſanctam, & cœpit ejicere venditores & emptores in templo, & evertit
tabulas commutantium, & cathedras vendentium columbas. Et prohibuit ne 16
quiſquam transferret vas per templum. Et docuit eos, & dixit iis ; Nónne ſcri- 17
ptum eſt, Dixit ; Domus mea, domus orationis erit omnibus gentibus ? & vos fe-
ciſtis eam ſpeluncam latronum. Et audierunt eum principes ſacerdotum & 18
Scribæ, & quæſiverunt quomodò occiderent eum : & timebant eum, quia omnis
turba mirabatur doctrinam ejus. Et quando veſpera fuit, exibat foris à civitate. 19
Et regreſſi manè invenerunt hanc ficum aridam factam à radicibus. Et recor- 20
datus eſt eam Petrus, & dixit ei ; Magiſter, ecce hæc ficus cui maledixiſti aruit. 21
Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit iis ; Fidem Dei acquirite. Et Amen dico vo- 22
bis, Si dixeritis huic monti ; Tollitor, & projicitor in mare, & non dubitantes *ſitis* 23
in cordibus veſtris, & credentes *ſitis* ut quod loquutus ſum vobis fiet, obtinebitis.
Propter hoc dico vobis, Quæcunque oraviſtis & quodcunque petiiſtis credentes 24
vos obtenturos, fiet vobis. *De non retinendo proximi ſui malitiam in memoria.*
Et quando oratis remittite proximis veſtris illud quo prævaluiſtis iis, ut remittat vobis pater veſter qui in cœlis eſt peccata veſtra. 25

Deeſt hic verſus in codice Æthiopico.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* ودر صباح كه مي كذشتند * آن درخت انجير را ديدند * از بيخ وبنياد خشك شده * * شمعون 20 21
بياد اورد * وبعيسي كفت * اي بزرك من اينك ان درخت انجير كه نفرين كردي خشك شد *
* عيسي جواب داد وبديشان كفت * اكر ايمان خدا در شما باشد * * نه اين درخت انجير 22 23
اكر بكوه بكوييد * كه بر داشته شو * ودر دريا بيفت * فرمان ببرد * وپريشان نشود * ليكن ايمان
بياورد * هر چه طلب كنيد * براي اين راست بشما مي كويم * كه هر چيزي كه نماز كنيد وايمان 24
بياوريد * بخواهيد بشما داده شود * وبراي شما ساخته كردد * * وچون در نماز بر خيزيد * فرو كذاريد 25
هر كناهي كه كسي ديكر † با شما كرده باشد * تا پدر شما كه در آسمانست كناه شما را
فرو كذارد * وعفو كند * واكر چنانك شما فرو نكذاريد * پدر شما نيز كناه شما را عفو نكنند 26

Manè autem cùm tranſirent, illam arborem ficus viderunt ab imâ radice areſactam. 20 *Simeon in memoriam reduxit, et Jeſu dixit ; O magiſter mi, ecce illa arbor ficus cui maledixiſti, exaruit.* 21 *Jeſus reſponſum dedit, et illis dixit ;* 22 *Si fides Dei in vobis fuerit. Non huic arbori ficus tantum, ſed ſi monti dixeritis, Suſtollere et in mare cade, imperium feret : itemq; ne dubitet quis ſed fidem habeat, quodcunque petatis.* 23 *Propter hoc verum vobis dico, Quicquid prece facta et fide adhibita petieritis, vobis datum erit, et vobis effectum reddetur.* 24 *Et cùm in orationes ſurrexeritis remittite quodcunque delictum alius quiſpiam in vos admiſerit : ut Pater veſter, qui in cœlis eſt peccatum veſtrum remittat, et condonet.* 25 *Sin autem vos ita non remiſeritis, Pater veſter etiam peccatum veſtrum non condonabit.* 26

ΛΕ'
ρκζ
β

Et veniunt rursus in Hierosolymam: Et in templo deambulante ipso, accedunt
27 Καὶ ἔρχονται πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἐν τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐτοῦ, ἔρχονται
ad eum summi Sacerdotes, & Scribæ, & seniores: Et dicunt
28 πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι· Καὶ λέγουσιν
ei; In qua auctoritate hæc facis? & quis tibi auctoritatem hanc dedit, ut
αὐτῷ, Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδωκεν, ἵνα
ista facias? At Jesus respondens, ait illis; Interrogabo vos & ego
29 ταῦτα ποιῇς; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἐπερωτήσω (ς) ὑμᾶς κἀγὼ
unum verbum, & respondete mihi, & dicam vobis in qua auctoritate hæc faciam.
ἕνα λόγον, καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἐρῶ ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
30 Baptismus Joannis, de cœlo erat, an ex hominibus? Respondete mihi. Et ratiocinabantur
31 Τὸ βάπτισμα (σ) Ἰωάννου, ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι. Καὶ ἐλογίζοντο
apud seipsos, dicentes; Si dixerimus, De cœlo, dicet, Propter quid ergò
πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, (τ) Διατί οὖν
non credidistis ei? Sed si dicamus, Ex hominibus, timebant populum.
32 οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; (υ) Ἀλλ' ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, ἐφοβοῦντο τὸν λαόν.
Omnes enim habebant Joannem, quia verè Propheta erat. Et respondentes
33 ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι ὄντως προφήτης ἦν. Καὶ ἀποκριθέντες
dicunt Jesu; Nescimus: Et Jesus respondens, ait illis; Neque
λέγουσι τῷ Ἰησοῦ, Οὐκ οἴδαμεν· καὶ (φ) ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτοῖς, Οὐδὲ
ego dico vobis in qua auctoritate hæc faciam.
ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

CAP. XII. ιϚ'.

ΛϚ'
ρκη
β

Et cœpit illis in parabolis dicere: Vineam plantavit homo, &
1 ΚΑὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς λέγειν· Ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος, καὶ
circumposuit sepem, & fodit lacum, & ædificavit turrim, & elocavit eam
περιέθηκε φραγμὸν, καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν
agricolis: & peregrè profectus est. Et misit ad agricolas tempore servum,
γεωργοῖς· καὶ ἀπεδήμησε. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον, 2
ut ab agricolis acciperet de fructu vineæ: Illi autem sumentes
ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος· Οἱ δὲ λαβόντες 3
eum ceciderunt; & dimiserunt vacuum. Et iterùm misit ad illos alium servum:
αὐτὸν ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν κενόν. Καὶ πάλιν ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· 4
& illum lapidantes, in capite vulneraverunt, & ablegaverunt inhonoratum. Et
κἀκεῖνον λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν, καὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον. Καὶ 5
rursùm alium misit: & illum occiderunt, & plures alios, hos quidem cædentes,
πάλιν ἄλλον ἀπέστειλε· κἀκεῖνον ἀπέκτειναν, καὶ πολλοὺς ἄλλους, τοὺς μὲν δέροντες,
hos verò occidentes. Adhuc ergò unum filium habens dilectum suum, misit
τοὺς δὲ (α) ἀποκτείνοντες. Ἔτι οὖν ἕνα (β) υἱὸν ἔχων ἀγαπητὸν αὐτοῦ, ἀπέστειλε 6
& illum ad eos novissimum, dicens; Quia reverebuntur filium meum. Illi
καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς ἔσχατον, λέγων, Ὅτι ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. Ἐκεῖνοι 7
verò agricolæ dixerunt apud seipsos; Quòd hic est hæres: venite, occidamus
δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυτοὺς, Ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν
eum, & nostra erit hæreditas. Et apprehendentes eum, occiderunt, &
αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. Καὶ λαβόντες αὐτὸν, ἀπέκτειναν, καὶ 8
ejecerunt extra vineam.
(γ) ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος.

MS. A. (ς) κἀγὼ ὑμᾶς (σ) τὸ Ἰωάννου, (τ) Διατί οὐκ (υ) Ἀλλὰ εἴπωμεν, (φ) ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, ΚΕΦ. ιβ'. MS. A. (α) ἀποκτέννοντες. (β) ἔχων υἱὸν (γ) ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 * ܘܐܬܘ ܬܘܒ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܟܕ ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܒܗܝܟܠܐ. ܐܬܘ ܠܘܬܗ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ
28 ܘܩܫܝܫܐ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܬ. ܘܡܢܘ ܝܗܒ ܠܟ
29 ܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ ܕܗܠܝܢ ܬܥܒܕ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܫܐܠܟܘܢ ܐܦ ܐܢܐ ܡܠܬܐ
30 ܚܕܐ ܕܬܐܡܪܘܢ ܠܝ. ܘܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ. * ܡܥܡܘܕܝܬܗ
31 ܕܝܘܚܢܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܘܬ. ܡܢ ܫܡܝܐ ܐܘ ܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. ܐܡܪܘ ܠܝ. * ܘܐܬܚܫܒܘ ܒܢܦܫܗܘܢ
32 ܘܐܡܪܝܢ. ܐܢ ܢܐܡܪ ܠܗ ܕܡܢ ܫܡܝܐ. ܐܡܪ ܠܢ ܘܡܛܠܢܐ ܠܐ ܗܝܡܢܬܘܢܝܗܝ. * ܘܐܢ ܢܐܡܪ
ܕܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. ܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܥܡܐ. ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܝܘܚܢܢ.
33 ܕܫܪܝܪܐܝܬ ܢܒܝܐ ܗܘ. * ܘܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܠܝܫܘܥ. ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܐܦܠܐ ܐܢܐ
ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܒ *

1 * ܘܫܪܝ ܠܡܡܠܠܘ ܥܡܗܘܢ ܒܡܬܠܐ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܢܨܒ ܟܪܡܐ. ܘܐܣܚܪܗ ܣܝܓܐ. ܘܚܦܪ ܒܗ
2 ܥܨܪܬܐ. ܘܒܢܐ ܒܗ ܡܓܕܠܐ. ܘܐܘܚܕܗ ܠܦܠܚܐ ܘܚܙܩ. * ܘܫܕܪ ܠܥܒܕܗ ܠܘܬ ܦܠܚܐ ܒܥܕܢܗ
3 ܕܢܣܒ ܡܢ ܦܐܪܐ ܕܟܪܡܗ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܚܐܘܗܝ ܘܫܕܪܘܗܝ ܣܦܝܩ. * ܘܫܕܪ
4 ܬܘܒ ܠܘܬܗܘܢ ܥܒܕܐ ܐܚܪܢܐ. ܐܦ ܠܗܘ ܪܓܡܘܗܝ ܘܦܨܥܘܗܝ ܘܫܕܪܘܗܝ ܒܨܥܪܐ.
5 * ܘܫܕܪ ܬܘܒ ܐܚܪܢܐ. ܘܠܗܘ ܩܛܠܘܗܝ. ܘܫܕܪ ܥܒܕܐ ܐܚܪܢܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܡܢܗܘܢ
6 ܡܚܘ. ܘܡܢܗܘܢ ܩܛܠܘ. * ܠܚܪܬܐ ܕܝܢ. ܚܕ ܒܪܐ ܚܒܝܒܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ. ܘܫܕܪܗ
7 ܠܘܬܗܘܢ ܒܚܪܬܐ. ܐܡܪ ܓܝܪ. ܢܒܗܬܘܢ ܡܢ ܒܪܝ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܦܠܚܐ ܐܡܪܘ
8 ܒܢܦܫܗܘܢ. ܗܢܘ ܝܪܬܐ. ܬܘ ܢܩܛܠܝܘܗܝ. ܘܕܝܠܢ ܬܗܘܐ ܝܪܬܘܬܐ. * ܘܢܣܒܘܗܝ ܩܛܠܘܗܝ
ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܟܪܡܐ.

Et venerunt rursus in Jerusalem: quumque ambularet in templo, venerunt ad eum principes sacerdotum, & Scribæ, & seniores, 27
Ac dicunt ei; Quânam auctoritate hæc facis? & quis dedit tibi auctoritatem istam ut hæc facias? 28
Ipse verò Jesus ait illis; Interrogabo vos & ego verbum unum, ut dicatis mihi: & ego vobis dicam, quânam auctoritate hæc facio. 29
Baptisma Johannis undenam est? E cœlo, an ex hominibus? Dicite mihi. 30
Et ratiocinabantur apud se, ac dicebant; Si dixerimus, E cœlo, dicet nobis; Quarè ergò fidem ei non adhibuistis? 31
Quòd si dixerimus, Ex hominibus, timor imminet à populo; omnes enim tenebant Johannem verè esse prophetam. 32
Responderunt itaque ac dicunt ipsi Jesu, Nescimus. Subdit eis; Nec ego dicam vobis, quânam auctoritate hæc facio. 33

CAP. XII.

ET cœpit colloqui eis per parabolas; Vir quidam plantavit vineam, & obvallavit eam sepimento, & fodit in ea torcular, exstruxitque in ea turrim, & elocavit eam agricolis, ac peregrè profectus est. 1
Misitq; servum suum ad agricolas suo tempore, ut de fructibus vineæ acciperet. 2
Illi verò percusserunt eum, vacuúmque dimisêre. 3
Et misit rursus ad eos servum alium: sed & illum lapidaverunt, & vulnerârunt, eúmque dimiserunt cum ignominia. 4
Et misit rursus alium, sed & eum interfecerunt. Multos denique servos alios misit, quorum nonnullos percusserunt, cæteros verò trucidârunt. 5
Tandem verò unicum filium dilectum habebat, quem misit ad eos ultimó: dixit enim, Forsitan reverebuntur filium meum. 6
Illi verò agricolæ dixerunt apud se; Hic est hæres, venite, interficiamus eum, & nostra erit hæreditas. 7
Prehenderunt itaque, trucidârunt eum, eúmq; ejecerunt extra vineam. 8

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل هشت   پرسیدن معتزلان از مسیح که بکدامین سلطنت این را می کنی

27 * چون دیگر بار در اورشلیم آمد ودر هیکل می کردید • آمدند پیش او بزرکان• وامامان
28 ومعتزلان ونویسندکان وپیران• * وبدو کفتند• بکدامین سلطنت اینها را می کنی وکیست انك
29 بتو این فرمان داد• * عیسی بدیشان کفت• من نیز یك سخن از شما می پرسم بمن
30 بکویید• انکه بکویم که بکدامین † سلطنت اینهارا می کنم• * وکفت که بمن بکویید
31 که معمودیت یحیی یعنی شستکاه• از کجاست• از آسمانست یا از ادمیان• * ایشان در درون
خود اندیشیدند• وکفتند اکر بدو بکوییم که از آسمانست• بما بکوید چرا اورا باور نداشتید•
32 * واکر از ادمیان کوییم از عوام بیم است که همکنان یحیی را قبول کرده بودند که بحقیقت
33 پیغمبرست• * جواب دادند بعیسی وکفتند نمی دانیم• عیسی بدیشان کفت من نیز
نکویم که بکدامین سلطنت این را می کنم   چهل نه   مثل باغ وکشتن
1 فرزند خداوند باغ   * وبعد ازان عیسی اغاز کرد• وبمثلها با ایشان سخن می
کفت• که مردی باغ نشانید• با درختان بسیار• وکرداکرد او بارو ساخت ودر باغ معصره

XLVIII. Interrogant Pharisæi Christum, Quânam authoritate hæc agis?

Cùm alio tempore Hierosolymam venisset, & in templo ambularet, venerunt ad eum magnates, & sacerdotes, & Pharisæi, & Scribæ, & seniores. 27
Et ei dixerunt; Quâ authoritate hæc facis? & quis est qui tibi hoc mandatum dedit? 28
Jesus illis dixit; Ego etiam unum verbum à vobis interrogo, mihi dicite, tunc dicam quâ authoritate hæc faciam. 29
Et dixit; Mihi quidem dicite, Baptisma Johannis (i. e. lavacrum) undénam est? è cælo est, an ex hominibus? 30
Illi intra se cogitabant, ac dicebant; Si ei dixerimus quòd è cœlo est, nobis dicet; Quarè ei fidem non habuistis? 31
Sin autem ex hominibus dicamus, à populo metus est: quia omnes Johannem acceperant, quòd in veritate Propheta esset. 32
Responsum dederunt Jesu, ac dixerunt; Nescimus. Jesus illis dixit; Ego etiam non dicam, quâ authoritate hæc faciam. 33

XLIX. Parabola vineæ, & occisionis filii domini vineæ.

CAP. XII.

ET *post hæc Jesus exorsus est, & parabolis eos allocutus est; Vir quidam, inquit, vineam plantavit arboribus quamplurimis, & in circuitu ejus muri fecit; et in vinea torcular* 1

Verſio VULGATA LATINA.

27 Et veniunt rurſus Jeroſolymam. Et cùm ambularet in templo, accedunt ad eum
28 ſummi ſacerdotes, & Scribæ, & ſeniores : Et dicunt ei ; In qua poteſtate hæc fa-
29 cis ? & quis dedit tibi hanc poteſtatem ut iſta facias ? Jeſus autem reſpondens,
ait illis ; Interrogabo vos & ego unum verbum, & reſpondete mihi : & dicam
30 vobis in qua poteſtate hæc faciam. Baptiſmus Joannis, de cœlo erat, an ex ho-
31 minibus ? Reſpondete mihi. At illi cogitabant ſecum, dicentes ; Si dixerimus,
32 De cœlo, dicet ; Quarè ergò non credidiſtis ei ? Si dixerimus, Ex hominibus, ti-
33 memus populum : omnes enim habebant Joannem quia verè propheta eſſet. Et
reſpondentes dicunt Jeſu ; Neſcimus. Et reſpondens Jeſus ait illis ; Neque ego
dico vobis in qua poteſtate hæc faciam.

CAP. XII.

ET cœpit illis in parabolis loqui : Vineam paſtinavit homo, & circumdedit 1
ſepem, & fodit lacum, & ædificavit turrim, & locavit eam agricolis, & peregrè
profectus eſt. Et miſit ad agricolas in tempore ſervum, ut ab agricolis acciperet 2
de fructu vineæ. Qui apprehenſum eum ceciderunt, & dimiſerunt vacuum. 3
Et iterùm miſit ad illos alium ſervum : & illum in capite vulneraverunt, & contu- 4
meliis affecerunt. Et rurſum alium miſit, & illum occiderunt: & plures alios: quoſ- 5
dam cædentes, alios verò occidentes. Adhuc ergò unum habens filium chariſſimũ, 6
& illum miſit ad eos noviſſimum, dicentes ; Quia reverebuntur filium meum. Co- 7
loni autem dixerunt ad invicem ; Hic eſt hæres : venite, occidamus eum : & noſtra
erit hæreditas. Et apprehendentes eum, occiderunt : & ejecerunt extra vineam. 8

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

• الفصل السابع والثلثون • * ثم جاوا [ايضا] الي يروسليم وبينما هو يمشي في الهيكل 27
اقبل اليه روساء الكهنة والكتبة والشيوخ * وقالوا له باي سلطان تفعل هذا ومن اعطاك هذا 28
السلطان * اجابهم يسوع قايلا انا اسلكم عن كلمة واحدة اجيبوني • وانا اقول لكم باي سلطان 29
افعل هذا * امعمودية يوحنا من السماء كانت ام من الناس اجيبوني * ففكروا في نفوسهم 30 31
هكذي ان قلنا من السماء كانت فيقول لنا لماذا لم تومنوا به * وان قلنا من الناس نخاف 32
من الجمع لان جميعهم كان يقول ان يوحنا نبي * فاجابوا يسوع قايلين لا نعلم • فقال لهم 33
يسوع ولا انا ايضا اقول لكم باي سلطان افعل هذا • • الفصل الثامن والثلثون •
* ثم بدا يكلمهم بامثال قايلا انسان غرس كرما وحاط به سياجا • وحفر فيه معصرة * 1
وبني فيه برجا • ودفعه الي فعلة وسافر * ثم انفذ الي الفعلة في زمان عبدا لياخذ من 2
الفعلة من ثمار الكرم * فاخذوه وضربوه وارسلوه فارغا * فارسل اليهم ايضا عبدا اخر 3 4
فجرحوه وشجوه وردوه مهانا * وارسل ايضا اخر فقتلوه • وارسل عبيدا كثيرين اخرين 5
فضربوا بعضا • وقتلوا بعضا * وكان له ابن واحد حبيب له فارسله اليهم اخيرا قايلا لعلهم 6
يستحيون من ابني * فقالت الفعلة بعضهم لبعض هذا هو الوارث تعالوا نقتله فيصير 7
لنا الميراث * فاخذوه وقتلوه وطرحوه خارج الكرم • 8

Sectio trigeſima ſeptima.

Tum venerunt iterum Jeroſolymam. Et 27
dum ipſe ambularet in templo, acceſſe-
runt ad eum principes ſacerdotum, &
Scribæ, & ſeniores, Et dixerunt ei; 28
Quâ poteſtate facis hoc ? & quis dedit
tibi hanc poteſtatem ? Reſpondit eis Je- 29
ſus, dicens ; Ego interrogabo vos de ver-
bo uno : reſpondete mihi, & ego dicam
vobis quâ poteſtate facio hoc. Baptiſmus 30
Johannis, de cœlo erat, an ex homini-
bus ? Reſpondete mihi. Et cogitaverunt 31
apud ſemetipſos ſic : Si dixerimus, De
cœlo erat ; dicet nobis, Quare non cre-
didiſtis in eum ? Et ſi dixerimus, Ex ho- 32
minibus, timemus turbam : omnes enim
dicebant Johannem eſſe prophetam. Ita- 33
que reſponderunt Jeſu, dicentes ; Neſci-
mus. Ait illis Jeſus ; Neque ego etiam
dicam vobis quâ poteſtate facio hoc.

Sectio trigeſima octava.

CAP. XII.

DEinde cœpit loqui illis in parabo- 1
lis, dicens ; Homo plantavit vineam, &
circundedit eam ſepe, & fodit in ea tor-
cular, & ædificavit in ea turrim, &
tradidit eam operariis : & iter fecit.
Tum miſit ad operarios in tempore ſer- 2
vum, ut acciperet ab operariis de fructi-
bus vineæ : Sed apprehenderunt eum, et 3
ceciderunt eum, & miſerunt eum vacu-
um. Et miſit ad eos rurſus ſervum aliũ : 4
& vulneraverunt eum, & plagis affece-
runt eum, & remiſerunt eum dedecora-
tum. Et miſit iterùm alium, & occide- 5
runt illum: Et miſit ſervos multos alios,
& percuſſerunt quoſdam, & occiderunt
quoſdam. Erat autem ei filius unus di- 6
lectus ipſi, et miſit illum ad eos poſtremò,
dicens ; Forſitan reverebuntur filiũ meũ.
Et dixerũt agricolæ alii ad alios ; Hic eſt 7
hæres, venite, occidamꝰ eum, et fiet nobis
hæreditas. Et apprehenderunt eũ, et occi- 8
derunt eũ, et projecerũt eum extra vineã.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ እለ ፡ ተስእልዎ ፡ ለእግዚእነ፡ በመባሕተ፡ መኑ፡ትገብር ፡ ዘንተ፡፡=፡
27 ወሖረ፡ካዕበ፡ኢየሩሳሌም፡ ወእንዘ፡ያንሶሱ፡ በምኵራብ፡ መጽኡ፡ኀቤሁ፡ ሊቃነ፡ካህ
28 ናት፡ ወጸሐፍት፡ወረባናት፡=፡ ወይቤልዎ፡በመባሕተ፡መኑ፡ትገብር፡ከመዝ፡ ወመኑ፡
29 አብሐከ፡ ትግበር፡ ዘንተ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አንሂ፡ እሴአለክሙ፡
አሐተ፡ነገረ፡ወንግሩኒ፡፡ ወአነሂ፡እነግረክሙ፡ በመባሕተ፡ መኑ፡ እገብር፡ ከመዝ፡=፡
30 ጥምቀቱ፡ ለዮሐንስ፡ እምአይቴኑ፡ እምሰማይኑ፡ አው፡ እምእጓለ፡ እመ፡ሕያው ኑ፡
31 አይድዑኒ፡፡=፡ ወተባሀሉ፡ በበይናቲሆሙ፡ ለእመ፡ንቤሎ፡ እምሰማይ፡ ይብለነ፡እፎ፡
32 ኢአመንክምዎ፡፡=፡ ወእመሂ፡ ንቤሎ፡ እምእጓለ፡ እመ፡ሕያው፡ንፈርሆሙ፡ለሕዝ
33 ብ፡እስመ፡ከመ፡ነቢይ፡ኵሎሙ፡ይሬእይዎ፡ ለዮሐንስ፡፡=፡ ወአውሥኡ፡ ወይቤሉ፡
ኢናአምር፡፡ ወአውሥኦሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ አነኒ፡ ኢይነግረክሙ፡
በመባሕተ ፡ መኑ ፡ እገብር ፡ ከመዝ፡፡=፡

በእንተ፡ ዐጸደ ፡ ወይን፡ ፡=፡

1 ፲፪ ወአኀዘ፡ይምስል፡ ሎሙ፡ ወይቤሎሙ፡ብእሲ፡ተከለ፡፡ ወይነ ፡ ወፀቀሞ፡ወከረየ፡
ሞክያደ፡ወሐነጸ፡መሕፈደ፡ውስቴቱ፡ወሤመ፡ሎቱ፡ገባረ፡ ወዐቀብተ፡ ወይን፡ወነገደ፡=፡
2 ወፈነወ፡ገብሮ፡ኀበ፡ ዐቀብተ፡ ወይን፡ በጊዜሁ፡ ያምጽኡ፡ ሎቱ፡እምፍሬ፡ወይኑ፡፡=፡
3 4 ወአኀዝዎ፡ወቀሠፍዎ፡ ወፈነውዎ፡ዕራቆ፡፡=፡ ወካዕበ፡ ፈነወ፡ ካልአ፡ ገብሮ፡ኀቤሆ
5 ሙ፡ ወካዕበ፡ኪያሁኒ፡ ወገረፍዎ፡ወኰርዕዎ፡ወፈነውዎ፡አሳሲሮሙ፡=፡ ወፈነወ፡ካልአ
6 ኒ፡ ወኪያሁኒ፡ቀተልዎ፡ወባዕደኒሂ፡ብዙኃነ፡ወቦ፡ዘቀሠፉ፡ ወቦ፡ ዘቀተሉ፡፡=፡ ወቦቱ፡
አሐደ፡ወልደ፡ዘያፈቅር፡ወፈነዎ፡ ኀቤሆሙ፡ድኅረ፡ ኵሉ፡ እንዘ፡ ይብል፡ ይኄፍርዎ፡ለ
7 ወልድየሰ፡=፡ ወይቤሉ፡፡ አግብርት፡ዝንቱ፡ውእቱ፡ ወራሲ፡ ንዑ፡ ንቅትሎ፡ ወንረክ
8 ብ፡ርስቶ፡፡=፡ ወአኀዝዎ፡ወአውፅእዎ፡አፍአ፡እምዓጸደ፡ወይን፡ወቀተልዎ፡፡=፡

De iis qui interrogabant Dominum noſtrum, Quâ authoritate efficis iſthac ?

Et venit iterum Hieroſolymam, & ambulantes in templo, venerunt ad eum prin- 27
cipes ſacerdotum, & Scribæ, & magiſtri. Et dixerunt ei, In authoritate cujus 28
facis ſic? & quis authoritatem commiſit tibi hoc facere ? Et dixit iis Dominus 29
Jeſus, Ego interrogabo vos unum verbum : & dicite mihi, & ego dicam vobis in
authoritate cujus facio ſic. Baptiſmus Johannis, unde fuit ? è cœlóne, an ex filiis 30
hominũ ? demonſtrate mihi. Et dixerunt inter ſe, Si dixerimus è cœlo; dicet nobis, 31
Quare non credidiſtis ei ? Et ſi dixerimus, E filiis hominum, timemus populum: 32
quia ſicut prophetam, omnes reſpiciunt Johannem. Et reſponderunt, & dixe- 33
runt; Neſcimus : & reſpondit iis Dominus Jeſus, & dixit iis ; Ego etiam non di-
cam vobis in authoritate cujus facio ſic.

CAP. XII. *De vinea.*

ET cœpit parabolicè loqui iis, & dixit iis ; Vir quidam plantavit vineam, & 1
ſepivit eam ; fodit torcular, & ædificavit turrim in ea, & præpoſuit ei factorem,
& cuſtodes vineæ, & peregrinatus fuit. Et miſit ſervum ſuum ad cuſtodes 2
vineæ in tempore ſuo, ut afferrent ei de fructu vineæ ſuæ. Et prehenderunt 3
eum, & percuſſerunt eum, & dimiſerunt eum vacuum. Et iterum miſit alium ſer- 4
vum ad eos, & iterum ipſum lapidibus obruerunt, & percuſſerunt eum, & dimi-
ſerunt eum contemnentes. Et miſit alium, & eum occíderunt, & alios etiã mul- 5
tos ; & fuerunt quos flagellârunt, & fuerúnt quos occíderunt. Et habuit unum fi- 6
lium, qué diligebat, & miſit eum ad illos poſt omnes, dicens ; Reverebuntur filiũ
meũ. Et dixerũt ſervi; Hic eſt hæres, venite, trucidemꝰ eum, & obtinebimꝰ hæredi- 7
tatẽ ejus. Et prehenderunt eum, & ejecerunt eum foris è vinea, & trucidàrunt eũ. 8

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

كند * وسرايي بنا كرد * وبعد ازان باغ را بباغبانان سپرد * تا احتياط كرده نكاه دارند * * چون 2
هنكام ميوه رسيد * بندهٔ خود را پيش باغبانان فرستاد * كه ميوهٔ باغ را بستانند * * ايشان † بنده را 3
زدند وتهي باز فرستادند * * باز بندهٔ ديكر پيش ايشان فرستاد * اورا نيز سنكسار كردند * 4
وزخمناك وبدشنام * وخلاقت * باز كردانيدند * * ديكري فرستاد اورا كشتند * وديكر بسيار 5
بندكان مي فرستاد * بعضي را زدند * وبعضي را كشتند * * در آخر فرزند ارجمند وكرامي 6
داشت * اورا فرستاد * وكفت مكر از پسر من شرم دارند * * چون باغبانان پسر خداوند رز را 7
ديدند * در درون خود فكر كردند كه وارث باغ اينست * بياييد اورا بكشيم تا باغ مارا
ميراث ماند * * اورا كرفتند وكشتند * واز باغ بيرون † انداختند * 8

fodit, & arcem ædificavit, & poſtea
vineam vinitoribus tradidit, ut eo
peregrè profecto cuſtodirent. Cùm 2
tempus fructûs adveniſſet, ſervum
ſuum ad vinitores miſit, ut fructum
vineæ acciperet. Illi autem ſervum 3
verberârunt, & vacuum remiſerunt.
Rurſum ſervum alium ad eos miſit : 4
illum etiam lapidârunt, & ſaucium,
& contumeliâ affectum, & ludibrio,
remiſerunt. Et alium miſit, quem in- 5
terfecerunt : & alios plurimos ſer-
vos miſit, quoſdam cædebant, &
quoſdam occidebant. Poſtremò fili- 6
um charum & egregium habuit,
quem miſit, & dixit ; Forſan à
filio meo pudorem habebunt. Cùm 7
vinitores filium domini vineæ vide-
rent, intra ſe cogitabant, Hæres
quidem vineæ hic eſt ; venite, eum
occidamus, ut vinea nobis in hæ-
reditatem cedat. Et eum captum 8
trucidârunt, & extra vineam eje-
cerunt.

Quid ergò faciet dominus vineæ? Veniet, & perdet colonos,
9 Τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; ἐλεύσεται, καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς,
& dabit vineam aliis. Nec ſcripturam hanc legiſtis? Lapidem quem
10 καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε; Λίθον ὃν
reprobaverunt ædificantes, hic factus eſt in caput anguli: A Domino
11 ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· Παρὰ Κυρίου
factum eſt iſtud, & eſt mirabile in oculis noſtris. Et quærebant eum prehendere, ρκθ α
12 ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι,
& timuerunt turbam: cognoverunt enim quoniam ad eos parabolam dixerit.
καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ (δ) ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε.
Et ſinentes eum abierunt. Et mittunt ad eum quoſdam Phariſæorum & ΛΖ'
13 καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον. Καὶ ἀποστέλλουσι πρὸς αὐτόν τινας τῶν Φαρισαίων καὶ ρλ β
Herodianorum, ut eum caparent ſermone. Illi autem venientes dicunt ei;
14 τῶν Ἡρῳδιανῶν, ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι λόγῳ. Οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ,
Magiſter, ſcimus quia verax es, & non cura eſt tibi de nullo: non enim aſpicis
Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις
in faciem hominum, ſed in veritate viam Dei doces. Licet cenſum
εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. Ἔξεστι κῆνσον
Cæſari dare, an non? dabimus, an non demus? Ille verò ſciens eorum hypocriſim,
15 Καίσαρι δοῦναι, ἢ οὔ; δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν; Ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν,
ait illis; Quid me tentatis? Afferte mihi denarium, ut videam. Illi autem attulerunt.
16 εἶπεν αὐτοῖς, Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω. Οἱ δὲ ἤνεγκαν.

Et ait illis; Cujus imago hæc & inſcriptio? Illi autem dixerunt ei; Cæ-
καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; (ε) οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Καί-
ſaris. Et reſpondens Jeſus, dixit illis; Reddite quæ Cæſaris Cæſari;
σαρος. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι, 17
& quæ Dei Deo. Et mirabantur ſuper eo. Et veniunt Sadducæi ad
ΛΗ' καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. καὶ ἐθαύμασαν ἐπ᾽ αὐτῷ. Καὶ ἔρχονται Σαδδουκαῖοι πρὸς 18
eum, qui dicunt reſurrectionem non eſſe, & interrogabant eum, dicentes;
αὐτὸν, οἵτινες λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες,
Magiſter, Moyſes ſcripſit nobis, quòd ſi cujus frater mortuus fuerit, & dimiſerit
Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, ὅτι ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ καταλίπῃ 19
uxorem, & natos non reliquerit, ut accipiat frater ejus uxorem ipſius, & reſuſci-
γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἀφῇ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ (ζ) ἐξανα-
tet ſemen fratri ſuo. Septem fratres erant, & primus accepit uxorem,
στήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν, καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα, 20
& moriens non reliquit ſemen. Et ſecundus accepit eam, & mortuus eſt,
καὶ ἀποθνήσκων οὐκ ἀφῆκε σπέρμα. Καὶ ὁ δεύτερος ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ ἀπέθανε, 21
& nec iſte reliquit ſemen: & tertius ſimiliter. Et acceperunt eam ſeptem,
καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε σπέρμα· καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως. Καὶ ἔλαβον (η) αὐτὴν οἱ ἑπτὰ, 22
& non reliquerunt ſemen. Noviſſima omnium defuncta eſt & mulier. In ergò reſur-
καὶ οὐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ἐσχάτη πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῇ οὖν ἀνα- 23
rectione, cùm reſurrexerint, cujus eorum erit uxor? nam ſeptem habuerūt eam uxorem.
στάσει, ὅταν ἀναστῶσι, τίνος αὐτῶν ἔσται γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

MS. A. (δ) ὅτι τὴν παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς εἶπεν. (ε) λέγουσιν αὐτῷ, (ζ) ἐξαναστήσει (η) αὐτὴν ὡσαύτως καὶ οἱ ἑπτὰ,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܥܒܕ ܡܪܐ ܟܪܡܐ. ܢܐܬܐ ܢܘܒܕ ܠܦܠܚܐ ܗܢܘܢ. ܘܢܬܠܝܗ ܠܟܪܡܐ 9
ܠܐܚܪܢܐ. * ܐܦܠܐ ܗܕܐ ܟܬܒܐ ܩܪܝܬܘܢ. ܕܟܐܦܐ ܕܐܣܠܝܘ ܒܢܝܐ. ܗܝ ܗܘܬ ܠܪܝܫ ܩܪܢܬܐ. 10
* ܡܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܗܘܬ ܗܕܐ. ܘܐܝܬܝܗ ܬܕܡܘܪܬܐ ܒܥܝܢܝܢ. * ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܐܚܕܗ ܘܕܚܠܘ 11 12
ܡܢ ܟܢܫܐ. ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܕܥܠܝܗܘܢ ܐܡܪ ܡܬܠܐ ܗܢܐ. ܘܫܒܩܘܗܝ ܘܐܙܠܘ. * ܘܫܕܪܘ ܠܘܬܗ 13
ܐܢܫܐ ܡܢ ܤܦܪܐ ܘܡܢ ܒܝܬ ܗܪܘܕܤ ܕܢܬܚܕܘܢܝܗܝ ܒܡܠܬܐ. * ܘܐܬܘ ܗܢܘܢ ܘܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. 14
ܡܠܦܢܐ. ܝܕܥܝܢ ܚܢܢ ܕܫܪܝܪ ܐܢܬ. ܘܠܐ ܐܟܦܐ ܠܟ ܥܠ ܐܢܫ. ܠܐ ܓܝܪ ܢܤܒ ܐܢܬ ܒܐܦܐ
ܕܒܢܝܢܫܐ. ܐܠܐ ܒܩܘܫܬܐ ܐܘܪܚܗ ܕܐܠܗܐ ܡܠܦ ܐܢܬ. ܫܠܝܛ ܠܢ ܠܡܬܠ ܟܤܦ ܪܫܐ ܠܩܤܪ ܐܘ
ܠܐ. ܢܬܠ ܐܘ ܠܐ ܢܬܠ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܕܥ ܢܟܠܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܡܢܤܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. 15
ܐܝܬܘ ܠܝ ܕܝܢܪܐ ܐܚܙܐ. * ܘܐܝܬܝܘ ܠܗ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܡܢܘ ܨܠܡܐ ܗܢܐ ܘܟܬܒܐ. ܗܢܘܢ 16
ܕܝܢ ܐܡܪܘ ܕܩܤܪ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܕܩܤܪ ܗܒܘ ܠܩܤܪ. ܘܕܐܠܗܐ ܠܐܠܗܐ. ܘܐܬܕܡܪܘ 17
ܗܘܘ ܒܗ. * ܠܒ * ܕܩܘܪܒܢܐ ܕܥܢܝܕܐ * ܘܐܬܘ ܙܕܘܩܝܐ ܠܘܬܗ. ܗܢܘܢ ܕܐܡܪܝܢ 18
ܕܩܝܡܬܐ ܠܝܬ. ܘܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ. * ܡܠܦܢܐ. ܡܘܫܐ ܟܬܒ ܠܢ. ܕܐܢ ܢܡܘܬ 19
ܐܚܘܗܝ ܕܐܢܫ. ܘܫܒܩ ܐܢܬܬܗ ܘܒܢܝܐ ܠܐ ܫܒܩ. ܢܤܒ ܐܚܘܗܝ ܐܢܬܬܗ ܘܢܩܝܡ ܙܪܥܐ
ܠܐܚܘܗܝ. * ܫܒܥܐ ܐܚܝܢ ܐܝܬ ܗܘܘ. ܩܕܡܝܐ ܢܤܒ ܐܢܬܬܐ ܘܡܝܬ ܘܠܐ ܫܒܩ ܙܪܥܐ. * ܘܕܬܪܝܢ 20 21
ܢܤܒܗ. ܘܡܝܬ ܐܦ ܠܐ ܗܘ ܫܒܩ ܙܪܥܐ. ܘܕܬܠܬܐ ܗܟܘܬ. * ܘܫܒܥܬܝܗܘܢ ܢܤܒܘܗ 22
ܘܠܐ ܫܒܩܘ ܙܪܥܐ. ܒܚܪܬܐ ܕܟܠܗܘܢ ܡܝܬܬ ܐܦ ܗܝ ܐܢܬܬܐ. * ܒܩܝܡܬܐ ܗܟܝܠ ܕܐܢܫܐ 23
ܡܢܗܘܢ ܬܗܘܐ ܐܢܬܬܐ. ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܫܒܥܬܝܗܘܢ ܢܤܒܘܗ.

Quid ergò faciet dominus vineæ? veniet, 9 perdet agricolas illos, dabítque ipſam vineam aliis. Ne hanc quidem ſcripturam legi- 10 ſtis? Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, is factus eſt in caput anguli. A Do- 11 mino factum eſt iſtud, & eſt miraculum in oculis noſtris. Et quærebant eum prehen- 12 dere, ſed timuerunt à populo: ſciebant enim adverſùs ipſos eum dixiſſe hanc parabolam, & reliquerunt eum, atq; abiêre. Porrò miſe- 13 runt ad eum quoſdam è Scribis, & ex domeſticis Herodis, ut aucuparentur eum in ſermone. Illi autem venerunt, & interrogave- 14 runt eum; Doctor, novimus te veracem eſſe, nulliúſq; curam gerere; nec enim reſpicis in facies hominum, ſed in veritate viam Dei doces: Licet dare pecuniam capitatim Cæſari, necne? demus, an non demus? Ipſe verò 15 cognovit fraudem eorum, & ait illis; Quid me tentatis? adferte mihi denarium ut videam. Et protulerunt ei: & ait illis; Cujus 16 eſt imago hæc & inſcriptio? Illi autem dixerunt, Cæſaris. Ait illis Jeſus, Quæ ſunt Cæſa- 17 ris, date Cæſari; & quæ Dei, Deo. Et admirabantur ſuper eo.

Ad oblationem defunctorum. 32.

Venerunt porrò Saducæi ad eum, ii qui di- 18 cunt non eſſe reſurrectionem: & interrogabant eum, dicentes; Doctor, Moſes ſcripſit 19 nobis, Si mortuus fuerit frater alicujus, & reliquerit uxorē, liberos autem non reliquerit; accipiat ipſius frater uxorem ejus, & ſuſcitet ſemen fratri ſuo. Septem erant fratres, 20 primus duxit uxorem, & mortuus eſt, nec reliquit ſemen. Et ſecundus accepit eam, & 21 mortuus eſt, quum nec ipſe reliquiſſet ſemen: & tertius itidem. Denique acceperunt eam 22 ſeptem illi, nec reliquerunt ſemen: poſtrema omnium mortua eſt & ipſa mulier. In reſur- 23 rectione ergò, cujuſnam ex eis futura eſt uxor? ſiquidem ſeptem illi duxerunt eam.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* چون خداوند باغ این حالترا همه دریابد * باغبانانرا هلاك وکم کند * وباغ را بدیکران 9
بسپارد * واین کتاب خواندید نبوت که ان سنك که بنایان اورا خوار انداختند 10
عاقبت آن سنك شد † کوشهٔ رکن وعمارت * این از پیش خدا شد * ودر چشم ما عجب است * 11
* مي خواستند که اورا بکیرند * باز از عوام مي ترسیدند * براي انك دانستند که این مثل را 12
براي ایشان مي کوید * اورا رها کردند ورفتند پنجاه پرسیدند از بهر جزیه
یعني خراج * وکساني از نویسندکان پیش او فرستادند * واز خاندان هیرودیس * 13
که اورا بسخن بکیرند * * آمدند واز عیسي پرسیدند وکفتند اي معلم مي دانیم که سخن شما 14
راست است وبراي کسي * غلط نمي کذراني * وروي ودل کسي † را نمي بیني * الا بحقیقت راه
خدایرا مي † اموزاني * رواست که جزیه سر بقیصر بدهیم * یا نه * * عیسي بدي درون ایشانرا 15
دریافت * بدیشان کفت اي منافقان چرا مرا مي آزمایید * دیناري پیش من بیاورید * تا ببینم *
* آوردند * بدیشان کفت این صورت واین خط ازان کیست * کفتند * ازان قیصر * * عیسي بدیشان 16 17
کفت * انچ ازان قیصرست بقیصر بدهید * وانچ ازان خدا بخدا * این سخن بدو حیران شدند

Cùm Dominus vineæ hanc rem to- 9 tam intellexerit, vinitores funditùs perdet, et vineam aliis tradet. Et 10 hanc Scripturam legiſtis:

Prophetia.

Quem quidem lapidem ædificatores ut vilem abjecerunt, idem lapis tandem factus eſt angulus baſis atque ædificii. Hoc à facie Domini fa- 11 ctum eſt, et in oculis noſtris mirabile eſt. Et quærebant ut eum ca- 12 perent, populum tamen timebant: eò quòd ſciebant quòd hanc parabolam de ipſis dixiſſet: et omiſſo eo abierunt.

L. Interrogabant de cenſu, i.e. tributo.

Et quoſdam ex Scribis ad eum mi- 13 ſerunt, et è domeſticis Herodis, ut eum in ſermone captarent. Et veni- 14 entes Jeſum interrogârunt, et dixerunt; O præceptor, ſcimus quòd ſermo veſter verus ſit, nec propter quenquam errori parcis, et faciem et animum cujuſpiam non reſpicis, ſed in veritate viam Dei doces: Licitúmne eſt ut cenſum capitis Cæſari demus an non? Jeſus mali- 15 tiâ internâ eorum intellectâ illis dixit; O hypocritæ, quid me tentatis? Denarium ad me afferte, ut videam. Cum attuliſſent illis di- 16 xit; Hæc imago et inſcriptio cujus eſt? Dixerunt, Cæſaris. Jeſus il- 17 lis dixit; Quod Cæſaris eſt, Cæſari date: et quæ Dei ſunt, Deo. Propter hunc ſermonem ab eo attoniti fuerunt.

Verſio VULGATA LATINA.

9 Quid ergò faciet Dominus vineæ? Veniet, & perdet colonos: & dabit vineam ali-
10 is. Nec ſcripturam hanc legiſtis; Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic
11 factus eſt in caput anguli: A Domino factum eſt iſtud, & eſt mirabile in oculis no-
12 ſtris? Et quærebant eum tenere: & timuerunt turbam: cognoverunt enim quoniam
13 ad eos parabolam hanc dixerit. Et relicto eo abierunt. Et mittunt ad eum quoſdam
14 ex Phariſæis, & Herodianis, ut eum caperent in verbo. Qui venientes dicunt ei;
Magiſter, ſcimus quia verax es, & non curas quenquam: nec enim vides in faciem
hominum, ſed in veritate viam Dei doces: licet dari tributum Cæſari, an non dabi-
15 mus? Qui ſciens verſutiam illorum, ait illis; Quid me tentatis? afferte mihi dena-
16 rium ut videam. At illi attulerunt ei. Et ait illis; Cujus eſt imago hæc, & inſcriptio?
Dicunt ei; Cæſaris. Reſpondens autem Jeſus dixit illis; Reddite igitur quæ ſunt 17
Cæſaris, Cæſari: & quæ ſunt Dei, Deo. Et mirabantur ſuper eo. Et venerunt ad 18
eum Sadducæi, qui dicunt reſurrectionem non eſſe: & interrogabant eum dicentes;
Magiſter, Moyſes nobis ſcripſit, ut ſi cujus frater mortuus fuerit, & dimiſerit uxo- 19
rem, & filios non reliquerit, accipiat frater ejus uxorem ipſius, & reſuſcitet ſemen
fratri ſuo. Septem ergò fratres erant: & primus accepit uxórem, & mortuus eſt 20
non relicto ſemine. Et ſecundus accepit eam, & mortuus eſt: Et nec iſte reliquit 21
ſemen. Et tertius ſimiliter. Et acceperunt eam ſimiliter ſeptem: & non relique- 22
runt ſemé. Noviſſima omnium defuncta eſt & mulier. In reſurrectione ergò cùm 23
reſurrexerint, cujus de his erit uxor? Septem enim habuerunt eam uxorem.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * فماذا يفعل بهم رب الكرم * اليس ياتي فيهلك اولئك الاكرة ويسلم الكرم الي اخرين *
10 11 * اما قراتم في الكتاب ان الحجر الذي رذله البانون هذا صار راس الزاوية * من قبل الرب
12 كان هذا وهو عجيب في عيوننا * فارادوا ان يمسكوه فخافوا الجمع * لانهم علموا انه قال هذا
13 المثل من اجلهم فتركوه ومضوا * الفصل التاسع والثلثون * ثم ارسلوا اليه
14 قوما من الفريسيين والهيرودسيين ليصطادوه بكلمة * فجاوا وقالوا له يا معلم قد علمنا انك
محق ولا تبالي باحد لانك لا تنظر بوجه انسان * لكنك بالحق تعلم طريق الله * اعلمنا ايجوز
15 لنا ان نعطي الجزية لقيصر ام لا * فلما علم رياهم قال لهم لم تجربوني ايتوني بدينار كي
16 17 انظره * فقدموه اليه * فقال لهم لمن هذه الصورة والكتابة * اماهم فقالوا لقيصر * فاجابهم
يسوع قايلا اعطوا ما للملك للملك وما لله لله * فتعجبوا منه * الفصل الاربعون *
18 19 * ثم وافاه الزنادقة الذين يقولون ليس تكون قيامة * وسالوه قايلين * يا معلم موسي كتب
لنا ان مات احد وخلف مراه ولم يترك زرعا وكان له اخ فلياخذ اخوه مراته وليقم زرعا لاخيه *
20 21 * وكان عندنا سبعة اخوة * فتزوج الاول مراه ومات ولم يخلف زرعا * واخذها الثاني ومات ولم
22 يترك زرعا * والثالث مثل ذلك ايضا * الي السابع ولم يتركوا زرعا * واخر الكل ماتت المراه
23 ايضا * ففي القيامة لمن منهم تكون المراه لان السبعة اخذوها مراه *

Quid igitur faciet eis dominus vineæ? 9
Nónne veniet & perdet eos agricolas, & tradet vineam aliis? Nónne legiſtis in 10
Scriptura, Quia lapis quem reprobaverunt ædificantes, hic factus eſt caput anguli? A Domino factum eſt hoc, & eſt 11
mirabile in oculis noſtris. Et voluerunt 12
tenere eum: ſed timuerunt turbam; noverunt enim quòd ipſe dixerat hanc parabolam propter eos: & reliquerunt eum, & abierunt.

Sectio trigeſima nona.

Tum miſerunt ad eum quoſdam ex Phariſæis, & Herodianis; ut venarentur 13
eum in verbo. Et venerunt, & dixerunt 14
ei; Magiſter, ſcimus eſſe te veracem, & non curare quenquam: quia non conſideras faciem hominis, ſed in veritate doces viam Dei: Indica nobis, an liceat nobis dare tributum Cæſari, an non?
Cúmque ſcivîſſet ſimultatem eorum, di- 15
xit eis; Quid tentatis me? afferte mihi denarium aliquem, ut videam eum.
Et obtulerunt eum illi. Et dixit eis, Cu- 16
jus eſt hæc imago, & inſcriptio? Ipſi
autem dixerunt, Cæſaris. Reſpondit eis 17
Jeſus, dicens; Date quod eſt regis, regi; et quod eſt Dei, Deo. Et admirati ſunt eum.

Sectio quadrageſima.

Item venerunt ad eum Saducæi, qui di- 18
cunt; Non erit reſurrectio: et interrogaverunt eum dicentes; O magiſter, Moyſes 19
ſcripſit nobis, Si mortuus fuerit aliquis, et reliquerit uxorem, et non reliquerit ſemen, fueritq; ei frater, accipiat frater ejus uxorem illius, et ſuſcitet ſemen fratri ſuo.
Fuerunt autem apud nos ſeptem fratres, 20
duxitq; primus uxorem, et mortuus eſt, et
non reliquit ſemen. Et accepit eam ſe- 21
cundus, et mortuus eſt: et non reliquit ſe-
men. Et tertius ſimiliter. Etiam uſque 22
ad ſeptimum: et non reliquerunt ſemen. Et poſt omnes mortua eſt mulier etiam.
Igitur in reſurrectione, cujus ex ipſis 23
erit mulier? quoniam ſeptem duxerunt eam uxorem.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ሙንት፡ እንከ፡ ይሬስዮሙ፡ ባዕለ፡ ወይኑ፡፡ ይመጽእ፡ ወይቀትሎሙ፡ ለእለኩቱ፡ ኣግብ
10 ርት፡ወይሁብ፡ ወይኖ፡ ለካልኣን፡፡ ወዘኒ፡ ኢያንበብክሙኑ፡ ውስተ፡መጽሐፍ፡ እብ
11 ን፡እንተ፡መነንዋ፡ነደቅት፡ይእቲ፡ኮነት፡ውስተ፡ርእሰ፡ ማእዘንት፡፡ ወእምኀበ፡ እግ
12 ዚአብሔር፡ ኮነት፡ይእቲ፡ ወነከር፡ይእቲ፡ለኣዕይንቲነ፡፡ ወፈቀዱ፡ይእኀዝዎ፡ወፈ
ርህዎሙ፡ለአሕዛብ፡ እስመ፡አእመሩ፡ከመ፡ በእንቲአሆሙ፡ ይብል፡ዘንተ፡አምሳለ፡ወ
ኀደግዎ፡ወሖሩ፡፡

በእንተ፡እለ፡ተስእልዎ፡በእንተ፡ዲናር፡

13 ወፈነዉ፡ኀቤሁ፡ እምፈሪሳውያን፡፡ምስለ፡ሰብአ፡ ሄሮድስ፡ ከመ፡ያስሕትዎ፡በቃሉ፡፡
14 ወመጽኡ፡ኀቤሁ፡ወይቤልዎ፡፡ሊቅ፡ ንአምር፡ ከመ፡ጻድቅ፡አንተ፡ ወአልቦ፡ ዘያሐዝነ
ከ፡ ወኢመኑሂ፡ ወኢታደሉ፡ ለገጸ፡ ሰብእ፡ ወበጽድቅ፡ ትሜህር፡ ፍኖተ፡ እግዚአብሔ
15 ር፡፡ይከውነነሁ፡ ንሁብ፡ጸባሕተ፡ዲናር፡ ለንጉሥ፡ ኣው፡ አልቦ፡፡ ወአእመሮሙ፡ እ
ግዚእ፡ኢየሱስ፡ ጕሕሉቶሙ፡ ወይቤሎሙ፡ምንተኑ፡ ታሜክሩኒ፡አምጽኡ፡ዲናሮ፡ኣ
16 ርእዩኒ፡፡ ወአምጽኡ፡ ሎቱ፡ ወይቤሎሙ፡ ዘመኑ፡ መልክዑ፡ ዝንቱ፡ ወመጽሐፉ፡፡
17 ወይቤልዎ፡ ዘንጉሥ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሀቡ፡ ዘንጉሥ፡ ለንጉሥ፡ ወዘ
እግዚአብሔርኒ፡ ግበሩ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወአንከርዎ፡፡

በእንተ፡ ሰዱቃውያን፡ እለ፡ ይብሉ፡ አልቦ፡ ትንሣኤ፡ ምዉታን፡፡

18 ወመጽኡ፡ሰዱቃውያን፡ እለ፡ይብሉ፡ኢይሐይዉ፡ ምዉታን፡ወተስእልዎ፡ወይቤልዎ፡፡
19 ሊቅ፡ሙሴ፡ጸሐፈ፡ለነ፡ለእመቦ፡ዘሞተ፡እኁሁ፡ ወኀደገ፡ብእሲቶ፡ ወአልቦ፡ውሉደ፡ እ
20 ኁሁ፡ያውስባ፡ ለብእሲቱ፡ወያቅም፡ ዘርአ፡ ለእኁሁ፡፡ ሀለው፡ እንከ፡ሰብዓቱ፡ አኀ
21 ው፡ወአውሰባ፡ዘይልህቅ፡ወሞተ፡እንዘ፡አልቦ፡ውሉደ፡፡ ወአውሰባ፡ ካልኡኒ፡ወሞተ፡
22 እንዘ፡አልቦ፡ውሉደ፡ወሣልሱኒ፡ከማሁ፡፡ ወእስከ፡ሰብዓቲሆሙ፡አውሰብዋ፡ወኢኀደ
23 ጉ፡ውሉደ፡፡ወድኅረ፡ኵሎሙ፡ሞተት፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡፡ አመ፡ይሐይው፡ እንከ፡
ምዉታን፡ለመኑ፡እምኔሆሙ፡ትከውን፡ብእሲቶ፡እስመ፡ ሰብዓቲሆሙ፡ አውሰብዋ፡፡

Quid igitur faciet iis Dominus vineæ? Veniet, & trucidabit illos ſervos, & da- 9
bit vineam ſuam aliis. Et hoc nónne legiſtis in Scriptura, Lapis quem reproba- 10
verunt ædificatores, ille eſt in caput anguli: Et à Domino factum eſt hoc, & mira- 11
bile eſt oculis noſtris. Et voluerunt prehendere eum, & timuerunt populos: quo- 12
niam cognoverunt quòd de illis dixerat hanc parabolam. Et reliquerunt eum, &
abierunt.

De iis qui interrogabant eum de denario.

Et miſerunt ad eum *quoſdam* è Phariſæis cum hominibus Herodis, ut ſeducerent 13
eum in eloquio ſuo. Et venerunt ad eum, & dixerunt ei; Magiſter, ſcimus quòd 14
verax es, & non curas quemquam, neque accommodas *te* vultui hominum, & in veritate doces viam Dei: Licétne dare tributum denarii regi, vel
non? Et ſcivit Dominus Jeſus aſtutiam eorum, & dixit iis; Quarè tentatis me? 15
Afferte denarium, & oſtendite mihi. Et attulerunt ei, & dixit iis; Cujus *eſt* imago 16
hæc, & ſcriptura? & dixerunt ei; Regis. Et dixit iis Dominus Jeſus; Date quæ 17
ſunt regis, regi; & quæ *ſunt* Dei, præſtate Deo. Et admirati ſunt eum.

De Saducæis qui affirmant nullam fore mortuorum reſurrectionem.

Et venerunt Saducæi, qui dicunt *quòd* non vivent mortui: & interrogârunt 18
eum, & dixerunt ei; Magiſter, Moyſes ſcripſit nobis, Si ſit aliquis cujus frater 19
obiit, & reliquit uxorem ſuam, & non habuit filios, frater ipſius accipiat uxorem ejus, & reſuſcitet ſemen fratri ſuo. Fuerunt igitur ſeptem fratres: & uxo- 20
rem duxit ſenior, & obiit, non habens filios. Et duxit eam ſecundus, & obiit, 21
non habens filios: & tertius ſimiliter: Et uſque ad ſeptimum duxerunt eam, & 22
non reliquerunt filios. Et poſt omnes illos mortua eſt ipſa mulier. Quando vi- 23
vent igitur mortui, cui illorum erit uxor ejus? quia ſeptem illi uxorem eam
duxerunt.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

پنجاه يك   مثل هفت برادر كه يك زن ستدند

18 * زنادقه پيش او امدند وايشان قومي اند كه مي كويند * قيامت نيست * از عيسي پرسيدند *
19 وكفتند * اي معلم موسي از براي ما نبشت * كه اكر كسي را برادر بميرد * وزن او بماند
20 وفرزندانش نباشد * برادر او زن † برادر را بستاند * وتخم برادر را برخيزاند * اكنون هفت برادر
21 بودند * اولين زن ستد ومرد تخم رها نكرد * دوم نيز اورا ستد وبي تخم مرد * سوم * وچهارم *
22 23 وپنجم * وتا هفتم † همچنين * مردند هيچ كدام فرزند نكذاشت * روز قيامت اين زن از ان
كدامين برادر باشد * سبب انك هفت برادر اين زنرا ستدند *

LI. Parabola ſeptem fratrum qui unam uxorem acceperunt.

Et Sadducæi ad eum venerunt; il- 18
li autem ſecta ſunt qui dicunt, reſurrectionem nullam eſſe: & interrogârunt Jeſum, dicentes; O 19
Præceptor, Moſes nobis ſcripſit, quòd ſicui frater mortuus fuerit, & uxore ejus ſuperſtite liberi ei non ſint, frater ejus uxorem fratris accipiat, & ſemen fratri ſuſcitet. Jam ſe- 20
ptem fratres erant: primus uxorem accepit & mortuus ſemen non reliquit. Secundus etiam eam accepit, 21
& ſine ſemine mortuus eſt: tertius, & quartus, & quintus, Et uſque 22
ad ſeptimum ſimiliter, mortui ſunt, nemine filium relinquente. Die re- 23
ſurrectionis hæc mulier cujuſce fratris erit? quoniam ſeptem fratres eam uxorem acceperant.

Et respondens Jesus, ait illis; *Non propter hoc* erratis, non scientes scri-
24 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γρα-
pturas, neque *efficaciam* Dei? Cùm enim à mortuis resurrexerint, neque *nubunt*,
25 φὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ; Ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, οὔτε γαμοῦσιν,
neque *nubuntur*, sed sunt sicut angeli *qui* in cœlis. De autem mortuis,
26 οὔτε (θ) γαμίσκονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν,
quòd *excitantur*, non legistis in libro Moysi, super rubum quomodò dixerit
ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωσέως, ἐπὶ τῆς βάτου ὡς εἶπεν
illi Deus, inquiens; Ego Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob?
αὐτῷ ὁ Θεὸς, λέγων, Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ;
Non est Deus mortuorum, sed *Deus* vivorum. Vos ergò multùm erratis.
27 Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν, (ι) ἀλλὰ Θεὸς ζώντων. ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶσθε.
Et *accedens* unus *Scribarum*, *audiens* illos conquirentes, videns *quòd pulchrè* ΛΘ'
28 Καὶ προσελθὼν εἷς τῶν Γραμματέων, ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων, εἰδὼς ὅτι καλῶς
illis responderit, interrogavit eum; Quod esset primum omnium mandatum? *At* ρλα
29 αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτὸν, Ποία ἐστὶ (κ) πρώτη πασῶν ἐντολή; Ὁ δὲ ϛ
Jesus respondit ei, Quia primum omnium *mandatorum*, Audi Israel; Dominus
Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ, Ὅτι (λ) πρώτη πασῶν τῶν ἐντολῶν, Ἄκουε Ἰσραὴλ, Κύριος
Deus *noster*, *Dominus* unus est. Et diliges Dominum Deum tuum ex toto corde
30 ὁ Θεὸς ἡμῶν, Κύριος εἷς ἐστι. Καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας
tuo, & ex tota anima tua, & ex tota *cogitatione* tua, & ex tota virtute tua:
σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς (μ) ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου·

Hoc primum mandatum. *Et* secundum simile *hoc*; Diliges proximum tuum *ut* tei-
αὕτη πρώτη ἐντολή. Καὶ δευτέρα ὁμοία, αὕτη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυ- 31
ρλβ psum. Majus horum aliud mandatum non est. Et ait illi Scriba; *Pulchrè*,
ι τόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστι. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Γραμματεὺς, Καλῶς, 32
Magister, in veritate dixisti: quia unus est Deus, & non est alius præter eum. Et
διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς (ν) ἐστι Θεὸς, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ. Καὶ 33
diligere eum ex toto corde, & ex toto intellectu, & ex tota anima,
τὸ ἀγαπᾷν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς,
& ex tota fortitudine: & diligere proximum *ut* seipsum, *plus* est omnibus
καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾷν τὸν πλησίον ὡς (ξ) ἑαυτὸν, πλεῖόν ἐστι πάντων
holocautomatibus & sacrificiis. *Et* Jesus videns eum quòd *cordatè* respon-
τῶν ὁλοκαυτωμάτων (ο) καὶ τῶν θυσιῶν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν ὅτι νουνεχῶς ἀπε- 34
ρλγ disset, dixit illi; Non longè es à regno Dei. Et nemo *non ampliùs* audebat
β κρίθη, εἶπεν αὐτῷ, Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ οὐδεὶς οὐκέτι ἐτόλμα
Μ' eum interrogare. Et respondens Jesus, dicebat, docens in templo; Quomodò
αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, Πῶς 35
ρλδ dicunt Scribæ, *Quòd Christus filius est* David? Ipse enim David *dixit*
β λέγουσιν οἱ Γραμματεῖς, Ὅτι ὁ Χριστὸς υἱός ἐστι Δαβίδ; Αὐτὸς γὰρ Δαβὶδ εἶπεν 36
in Spiritu sancto; Dixit Dominus Domino meo; Sede à dextris meis,
(π) ἐν τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ, Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
donec ponam inimicos tuos, scabellum pedum tuorum.
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου, ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

MS.A. (θ) ἐκγαμίσκονται, (ι) ἀλλὰ ζώντων. (κ) πρώτη πάντων ἐντολή; (λ) πρώτη πάντων ἐντολὴ, Ἄκουε (μ) διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, (ν) ἐστιν, καὶ (ξ) σεαυτὸν,
(ο) καὶ θυσιῶν. (π) ἐν Πνεύματι ἁγίῳ, Λέγει ὁ Κύριος

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܗܕܐ ܛܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܟܬܒܐ ܘܠܐ ܚܝܠܗ *
25 ܕܐܠܗܐ. * ܟܕ ܓܝܪ ܢܩܘܡܘܢ ܡܢ ܡܝܬܐ ܠܐ ܢܣܒܝܢ ܢܫܐ. ܘܠܐ ܢܫܐ ܗܘܝܢ ܠܓܒܪܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ
26 ܡܠܐܟܐ ܕܒܫܡܝܐ ܐܝܬܝܗܘܢ. * ܥܠ ܡܝܬܐ ܕܝܢ ܕܩܝܡܝܢ. ܠܐ ܩܪܝܬܘܢ ܒܟܬܒܐ ܕܡܘܫܐ.
ܐܝܟܢܐ ܡܢ ܣܢܝܐ ܐܡܪ ܠܗ ܐܠܗܐ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ ܘܐܠܗܗ ܕܐܝܣܚܩ
27 ܘܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ. * ܘܠܐ ܗܘܐ ܐܠܗܐ ܕܡܝܬܐ ܐܠܐ ܕܚܝܐ. ܐܢܬܘܢ ܗܟܝܠ ܣܓܝ ܛܥܝܢ ܐܢܬܘܢ.
28 * ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܕ * ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܠܓ * * ܘܩܪܒ ܚܕ ܡܢ ܣܦܪܐ ܘܫܡܥ
ܐܢܘܢ ܕܕܪܫܝܢ. ܘܚܙܐ ܕܫܦܝܪ ܐܦܢܝ ܠܗܘܢ ܦܬܓܡܐ. ܘܫܐܠܗ. ܐܝܕܐ ܦܘܩܕܢܐ ܩܕܡܝܐ
29 ܕܟܠܗܘܢ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܩܕܡܝܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܦܘܩܕܢܐ. ܫܡܥ ܐܝܣܪܝܠ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܢ
30 ܡܪܝܐ ܚܕ ܗܘ. * ܘܬܪܚܡ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܟ. ܘܡܢ
31 ܟܠܗ ܪܥܝܢܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܚܝܠܟ. ܗܢܘ ܦܘܩܕܢܐ ܩܕܡܝܐ. * ܘܕܬܪܝܢ ܕܕܡܐ ܠܗ. ܕܬܪܚܡ
32 ܠܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ. ܦܘܩܕܢܐ ܐܚܪܢܐ ܕܪܒ ܡܢ ܗܠܝܢ ܠܝܬ. * ܐܡܪ ܠܗ ܗܘ ܣܦܪܐ. ܫܦܝܪ
33 ܪܒܝ ܒܩܘܫܬܐ ܐܡܪܬ. ܕܚܕ ܗܘ ܘܠܝܬ ܐܚܪܝܢ ܒܪ ܡܢܗ. * ܘܕܢܪܚܡܝܘܗܝ ܐܢܫ ܡܢ ܟܠܗ
ܠܒܐ ܘܡܢ ܟܠܗ ܪܥܝܢܐ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܐ ܘܡܢ ܟܠܗ ܚܝܠܐ. ܘܕܢܪܚܡ ܠܩܪܝܒܗ ܐܝܟ
34 ܢܦܫܗ. ܝܬܝܪܐ ܗܝ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܡܩܪܒܬܐ ܘܕܒܚܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܝܗܝ ܕܚܟܝܡܐܝܬ ܦܢܝ
ܦܬܓܡܐ. ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܗܘܝܬ ܪܚܝܩ ܡܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܡܪܚ ܬܘܒ
35 ܠܡܫܐܠܘܗܝ. * ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܟܕ ܡܠܦ ܒܗܝܟܠܐ. ܐܝܟܢܐ ܐܡܪܝܢ ܣܦܪܐ.
36 ܕܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܗܘ ܕܕܘܝܕ. * ܗܘ ܓܝܪ ܕܘܝܕ ܐܡܪ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܪܝ.
ܬܒ ܠܟ ܡܢ ܝܡܝܢܝ. ܥܕܡܐ ܕܐܣܝܡ ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܟܘܒܫܐ ܬܚܝܬ ܪܓܠܝܟ.

Dixit eis Jesus; An non propterea erratis, 24
quòd nesciatis Scripturas, neque virtutem
Dei? Quum enim resurrexerint à mortuis, 25
nec ducent uxores, nec sunt fœminæ viris,
sed sunt instar angelorum qui in cœlis sunt.
De mortuis verò quòd resurgant, non legi- 26
stis in libro Mosis; quomodò è rhamno di-
xerit ei Deus, Ego sum Deus Abraham, &
Deus Isaac, & Deus Jacob? Nec est Deus 27
mortuorum, sed viventium: vos ergò mul-
tùm erratis.

Matutinis dominicæ quartæ post Epiphaniam. 33.

Et accessit unus è Scribis, & audivit eos dis- 28
ceptantes, viditque eum illis perbellè reddi-
disse rationem, & interrogavit eum, quod-
nam esset præceptum primum omnium. Ait 29
illi Jesus; Primum omnium præceptorum
est; Audi Israel, Dominus Deus noster, Do-
minus unus est. Item, Diliges Dominum 30
Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota ani-
ma tua, & ex tota mente tua, & ex tota vir-
tute tua: istud est præceptum primum. Et 31
secundum ei simile, Diliges proximum tuum
sicut animam tuam: præceptum aliud majus
istis non est. Dixit ei Scriba ille; Bene, 32
Domine mi, verúmque dixisti; siquidem
unus est *Deus*, nec est alius præter eum.
Quem si diligat homo ex toto corde, & ex 33
tota mente, & ex tota anima, & ex tota
virtute; diligátque proximum suum sicut se-
ipsum, plus est quàm omnia holocausta, &
sacrificia. Jesus autem videns eum sapien- 34
tèr reddidisse rationem, respondit & ait illi;
Non es procul à regno Dei. Et nemo ausus
est ampliùs eum interrogare. Et respondit 35
Jesus, & ait quum doceret in templo; Quo-
modò dicunt Scribæ Christum esse filium Da-
vid? Quandoquidem ipsemet David ait 36
per Spiritum sanctitatis; Dixit Dominus
Domino meo, Sede à dextera mea, donec po-
nam hostes tuos scabellum subter pedes tuos.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24 * عيسي بديشان كفت براي اين كمراه شك ايد * وكتابها خدا را نمي دانيد ودرنمي
25 يابيد † قدرت خدا را * * در قيامت چون مردكان بر خيزند نه مردانرا زن باشد * ونه زنانرا شوهر *
26 الا بر مثال فرشتكان باشند * * نخوانديد در كتاب موسي * انچنانك از درخت تلو خدا بدو
27 كفت * منم منم † خداي † ابرهيم * وخداي اسحق * وخداي يعقوب * * وخداي مردكان نشد
28 الا خداي † زندكان * واكنون شما عظيم كمراهيد * * چون اين سخن تمام شد * پيش آمد † يكي
از نويسندكان * وبحث ايشانرا شنيد * وديد كه جواب خوش بديشان داد * ازو پرسيد كدامين
29 وصيت است * از همه وصيتها بيشتر * * عيسي بدو كفت * از همه وصيتها بيشتر اسراييل
30 بشنو * خداء خداوند ما يكيست * * وخداء خداوند ترا دوست داري * از همه دل خود * واز همه
31 جان خود * واز همه انديشه * ونيروي خود * اولين سپارش اينست * * ودوم كه مانند اينست * كه
32 يار خودرا همچو جان خود دوست بدار * ازين بزركتر سپارش نيست * * آن نويسنده بدو كفت
اي بزرك من بحقيقت نيك كفتي كه يكيست * وبيرون ازو چيز ديكر نيست *

Jesus illis dixit; Propterea in errore estis, & Scripturas Dei nescitis neque intelligitis potentiam Divinam. 24 *In resurrectione, cùm mortui surrexerint, nec viris uxor erit, neque mulieribus vir, sed ad modum Angelorum erunt.* 25 *Nónne legistis in libro Mosis, quomodò ex arbore rubi Deus illum alloquutus sit; Ego sum, ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob?* 26 *Deus autem mortuorum non est, sed Deus viventium: vos ergò multùm erratis.* 27 *Cùm hic sermo absolutus esset, accessit unus è Scribis, & auditâ disputatione illorum vidit quòd responsum bonum illis dedisset: interrogavit* itaque *illum, quodnam præceptum esset ex omnibus præceptis præcipuum.* 28 *Jesus ei dixit; ex omnibus præceptis præcipuum* est, *Israel audi, Deus Dominus noster unus est.* 29 *Et Deum Dominum tuum diliges ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota cogitatione & virtute tuâ: primum mandatum hoc est.* 30 *Et secundum quod ei simile est, Proximum sicut teipsum charum habeto: his majus mandatum non est.* 31 *Scriba ille dixit ei; O magister mi in veritate rectum dixisti, quòd Unus est, & extra eum res alia non est.* 32

Verſio VULGATA LATINA.

24 Et reſpondens Jeſus, ait illis; Nónne ideò erratis, non ſcientes Scripturas, neque
25 virtutem Dei? Cùm enim à mortuis reſurrexerint, neque nubent, neque nubentur,
26 ſed ſunt ſicut angeli in cœlis. De mortuis autem quòd reſurgant, non legiſtis in libro Moyſi, ſuper rubum quomodò dixerit illi Deus, inquiens; Ego ſum Deus Abra-
27 ham, & Deus Iſaac, & Deus Jacob? Non eſt Deus mortuorum, ſed vivorum. Vos
28 ergò multùm erratis. Et acceſſit unus de Scribis, qui audierat illos conquirentes, & videns quoniam benè illis reſponderit, interrogavit eum quod eſſet primum omni-
29 um mandatum. Jeſus autem reſpondit ei, Quia primum omnium mandatum eſt;
30 Audi Iſraël, Dominus Deus tuus, Deus unus eſt: Et diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & ex tota virtute tua.
Hoc eſt primum mandatum. Secundum autem ſimile eſt illi; Diliges proximum tu- 31
um tanquam teipſum. Majus horum aliud mandatum non eſt. Et ait illi Scriba; Be- 32
nè Magiſter, in veritate dixiſti, quia unus eſt Deus, & non eſt alius præter eum.
Et ut diligatur ex toto corde, & ex toto intellectu, & ex tota anima, & ex tota for- 33
titudine: & diligere proximum tanquam ſeipſum, majus eſt omnibus holocautomatibus, & ſacrificiis. Jeſus autem videns quòd ſapienter reſpondiſſet, dixit illi; 34
Non es longè à regno Dei. Et nemo jam audebat eum interrogare. Et reſpondens 35
Jeſus dicebat, docens in templo; Quomodò dicunt Scribæ Chriſtum filium eſſe David? Ipſe enim David dicit in Spiritu ſancto; Dixit Dominus Domino meo, Sede 36
à dextris meis, donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedum tuorum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 25 * فقال لهم يسوع أليس من أجل هذا أنتم ضالون. لم تعرفوا الكتب ولا قوة الله * لأنه إذا قام
26 الأموات لا يتزوجون ولا يتزوجن. بل يكونون كالملايكة في السموات * وأما من أجل الموتي وأنهم
يقومون أما قرأتم في سفر موسي * وقول الله على العوسج أنا إله إبرهيم وإله إسحق وإله يعقوب *
27 * وليس إله أموات لكن أحياء * وأنتم فضللتم جدا * الفصل الحادي والأربعون *
28 * فجاء إليه واحد من الكتبة لما سمعهم يتجادلون وعلم حسن إجابته إياهم * فسأله أية وصية
29 30 أول الكل * أجابه يسوع إن أول كل الوصايا اسمع يا إسرائيل الرب إلهك إله واحد هو * وتحب
الرب إلهك من كل قلبك * ومن كل نفسك * ومن كل نيتك * ومن كل قوتك * هذه أول الوصايا
31 32 كلها * والثانية التي مثلها أن تحب قريبك مثلك * ليست وصية أعظم من هاتين * فقال له
33 الكاتب يا معلم ما أحسن ما قلت * حقا أن الله واحد هو وليس آخر سواه * وأن تحبه من كل القلب *
ومن كل النية * ومن كل النفس * ومن كل القوة * وتحب القريب مثلك * هذه أفضل من كل
34 الذبايح والمحرقات * فلما رأي يسوع أنه قد أجاب بعقل أجابه قايلا لست ببعيد من ملكوت
35 الله * فلم يستجر أحد أيضا أن يسأله بعد * ثم أجاب يسوع وهو يعلم في الهيكل قايلا كيف
36 يقول الكتبة أن المسيح ابن داود هو * وداود قد قال بروح القدس قال الرب لربي اجلس عن
يميني * حتي أضع أعداك تحت قدميك *

Dixit eis Jeſus; Nónne propter hoc vos 24
errantes eſtis? non noſtis ſcripturas, ne-
que virtutem Dei. Quoniam cùm reſur- 25
rexerint mortui, non nubent neque mari-
tos ducent, ſed erunt ſicut angeli in cœ-
lis. At verò quoad mortuos, & quòd ipſi 26
reſurrecturi ſint, nónne legiſtis in libro
Moſis, & ſermonem Dei ſuper rhamnum?
Ego ſum Deus Abraham, & Deus Iſaac,
& Deus Jacob? At non eſt Deus mor- 27
tuorum, ſed vivorum. Et vos quidem
erratis vehementer.

Sectio quadrageſima prima.

Et venit ad eum unus de Scribis, cùm 28
audiſſet eos diſputantes, & cognoviſſet
aptitudinem reſponſionis ejus ad ipſos, &
interrogavit eum; Quod eſt mandatum
primum omnium? Reſpondit ei Jeſus, 29
quòd primum omnium mandatorum eſt;
Audi Iſrael, Dominus Deus tuus, Deus
unus eſt. Et diliges Dominum Deum tu- 30
um ex toto corde tuo, & ex tota anima
tua & ex tota mente tua, & ex tota vir-
tute tua. Hoc eſt primum mandatorum
omnium. Secundum autem quod eſt ſi- 31
mile huic, ut diligas proximum tuum ſi-
cut teipſum. Non eſt mandatum majus
his duobus. Ait illi Scriba; O magiſter, 32
quàm rectum eſt quod dixiſti, vere Deus
unus eſt, & non eſt alius præter eũ: Et di- 33
ligere eũ ex toto corde, et ex tota mente,
& ex tota anima, & ex tota virtute: &
diligere proximũ ut teipſum, hoc excel-
lentius eſt omnibus ſacrificiis & holo-
cauſtis. Cùm autem vidiſſet Jeſus quòd 34
ipſe reſpondiſſet prudenter, reſpondit illi,
dicens; Non es remotus à regno Dei. Et
non eſt auſus quiſquam interrogare eum
deinceps. Tum reſpondit Jeſus dum ipſe 35
doceret in templo, dicens; Quomodò di-
cunt Scribæ quòd Chriſtus filius David
ſit? Quum David jam dixerit in Spi- 36
ritu ſancto; Dixit Dominus Domino
meo, Sede à dextera mea, donec ponam
inimicos tuos ſub pedibus tuis?

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ አኮኑ፡ በእንተዝ፡ ትስሕቱ፡ በኢያእም
25 ሮ፡ መጻሕፍት፡ወኢኀይለ፡ እግዚአብሔር፡፡=፡ እመ፡ይሐይዉ፡ምዉታን፡ ኢያውስ
26 ቡ፡ ወኢይትዋሰቡ፡ አላ፡ከመ፡መላእክተ፡ እግዚአብሔር፡እሙንቱ፡በሰማያት፡፡=፡ ወ
ከመስ፡ ይሐይዉ፡ምዉታን፡ኢያንበብክሙኑ፡ በውስተ፡ መጽሐፈ፡ሙሴ፡ ዘይቤሎ፡ እግ
ዚአብሔር፡ በኀበ፡ዕፀ፡ ጳጦስ፡ እንዘ፡ይብል፡ አነ፡ውእቱ፡ እግዚአብሔር፡ አምላከ፡
27 አብርሃም፡ ወአምላከ፡ ይስሐቅ፡ወአምላከ፡ያዕቆብ፡=፡ ኢኮነኬ፡ አምላከ፡ ምዉታ
ን፡ አምላከ፡ሕያዋን፡ ውእቱ፡፡ ወአንትሙስ፡ ብዙኀ፡ ትጌግዩ፡፡=፡

በእንተ ፡ ጸሐፊ ፡ ዘተስእሎ፡

28 ወመጽአ፡ አሐዱ፡ጸሐፊ ፡ሰሚዖ፡ ከመ፡ተኃሠሠዎ፡ ሰበ ፡ ርእዮ፡ ከመ፡ ሠናየ፡ ተሰ
29 ጥዎሙ፡ወተስእሎ፡ ወይቤሎ፡ እይኑ፡ ትእዛዝ፡ ቀዳሚት፡ እምኵሉ፡=፡ ወአውሥ
አ፡ ወይቤሎ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ዛቲ፡ ይእቲ፡ ቀዳሚት፡ እምኵሉ፡ ትእዛዝ፡፡ስማዕ፡
30 እስራኤል፡ እግዚአብሔር፡ አምላክከ፡ እግዚአብሔር፡ አሐዱ፡ ውእቱ፡=፡ ወአፍቅ
ር፡ለእግዚአብሔር፡ አምላክከ፡ በኵሉ፡ልብከ፡ወበኵሉ፡ ነፍስከ፡ ወበኵሉ፡ ሕሊና
31 ከ፡ ወበኵሉ፡ ኀይልከ፡፡ዛቲ፡ይእቲ፡ቀዳሚት፡ ትእዛዝ፡=፡ ወካልእታሂ፡ እንተ፡ ትመ
32 ስሎ፡ አፍቅር፡ ቢጸከ፡ ከመ፡ነፍስከ፡ዘይዓቢ፡ እምዝ፡ትእዛዝ፡አልቦ፡፡=፡ ወይቤሎ፡
ውእቱ፡ ጸሐፊ ፡ ሠናየ ፡ ትቤ፡ሊቅ፡ አማን፡ አሐዱ፡ ውእቱ፡ ወአልቦ፡ ባዕድ፡ ዘእንበሌ
33 ሁ፡፡=፡ወከመ፡ታፍቅሮ፡በኵሉ፡ልብከ፡ወበኵሉ፡ነፍስከ፡ ወበኵሉ፡ሕሊናከ፡ወበኵ
ሉ፡ኀይልከ፡ ወከመ፡ታፍቅር ፡ ቢጸከ፡ከመ፡ ነፍስከ፡ወዝንቱ፡ ይኄይስ፡ እምኵሉ፡ መ
34 በአ፡ ወእምኵሉ፡ መሥዋዕት፡=፡ ወርእዮ፡ከመ፡ጠቢብ፡ውእቱ፡ይቤሎ፡ እግዚእ፡
ኢየሱስ፡ ኢኮንከ፡ ርሑቀ፡ እመንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡ ላልቦ፡እንከ፡ዘተኀበለ፡ ይ
35 ስአሎ፡፡=፡ በእንተ፡ ዘተስእሎሙ፡ ክርስቶስ፡=፡ ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡
ኢየሱስ፡፡እንዘ፡ይሜህሮሙ፡በምኵራብ፡እፎ፡ይብሉ፡ ጸሐፍት፡ ወልደ፡ ደዊት፡ ው
36 እቱ፡ክርስቶስ፡=፡ ወለሊሁስ፡ደዊት፡ይቤ፡በመንፈስ፡ቅዱስ፡፡ይቤሎ፡እግዚእ፡ ለእግዚእ
የ፡ነበር፡በየማንየ፡ እስከ፡አገብኦሙ፡ለጸላእትከ፡ታሕተ፡ መከየደ፡ እገሪከ፡፡=፡

Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit iis; Nónne propter hoc erratis, in non cog- 24
noſcendo Scripturas, neque poteſtatem Dei? Quando vivent mortui, non nu- 25
bent, neque nubentur, ſed ſicut angeli Dei qui in cœlis. Et quòd vivent mor- 26
tui, nónne legiſtis in libro Moyſis, quod dixit illi Deus apud rubum, dicens; Ego
ſum Dominus Deus Abraham, & Deus Iſaac, & Deus Jacob: Non eſt igitur 27
Deus mortuorum, Deus viventium eſt. Et vos multùm erratis.

De Scriba qui interrogavit eum.

Et acceſſit unus Scribarum, audiens quod perſcrutabantur eum, & quando vide- 28
bat quòd benè reſpondiſſet iis, interrogavit eum, & dixit ei; Quodnam manda-
tum eſt primum omnium? Et reſpondit ei, & dixit ei Dominus Jeſus; Hoc eſt 29
primum præ omnibus mandatis: Audi Iſrael; Dominus Deus tuus, Dominus u-
nus eſt. Et dilige Dominum Deum tuum in toto corde tuo, & in tota anima 30
tua, & in tota cogitatione tua, & in tota virtute tua. Hoc eſt mandatum pri-
mum. Et ſecundum quod ſimile eſt ei; Dilige proximum tuum ſicut teipſum. 31
Quod majus eſt hoc mandato nullum eſt. Et dixit ei ille Scriba; Benè dixiſti, 32
Magiſter: verè Unus eſt, & non eſt alius præter eum. Et ut diligas eum in toto 33
corde tuo, & in tota anima tua, & in tota cogitatione tua, & in tota virtute tua;
& ut diligas proximum tuum ſicut teipſum: & hoc majus eſt omnibus oblationi-
bus, & omnibus ſacrificiis. Et videns quod intelligens erat, dixit ei Dominus Je- 34
ſus; Non longè es à regno Dei. Et nemo ampliùs auſus fuit interrogare eum.

De eo quod interrogat eos Chriſtus.

Et dixit iis Do- 35
minus Jeſus docens eos in templo; Quomodò dicunt Scribæ, Filius David eſt
Chriſtus? Et ipſe David dicit in Spiritu ſancto, Dixit Dominus Domino meo 36
Sede in dextra mea, donec retulero inimicos tuos ſub ſcabello pedum tuorum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

33 * واکر کسي اورا دوست † دارد از همه دل * و از همه انديشه * و از همه جان * و از همه
قوت * و يار خود را همچو جان خود دوست دارد * از همهء بخورها * و از همه بسملها * وقربانها
34 معظمترست * * چون عيسي † اورا ديد که بحکمت پاسخ مي دهد * بدو کفت از ملکوت
35 خدا دور نيستي * کسي ديکر بارکستاخي نکرد که ازو چيزي پرسد * * وچون عيسي
در هيکل تعليم مي داد * اغاز کرد و کفت نويسندکان چکونه مي کويند * که مسيح
36 فرزند داودست * * براي انک داود از جان پاك کفت * که خدا بخداوند من کفت بر دست
راست من بنشين * تا انکه که دشمنان ترا زير پاي تو خوابانيده کنم *

Et ſi quis eum diligat ex toto 33
corde, et ex tota cogitatione,
et ex tota virtute; et proximum
ſuum velut animam ſuam dilectum habeat; omnibus ſuffimentis,
et omnibus victimis et ſacrificiis majus eſt. Cùm Jeſus eum 34
vidiſſet, quòd ſapienter reſponſum dediſſet, ei dixit; A regno
Dei longè non abes. Et nemo
ampliùs auſus eſt ut eum quid
interrogaret. Et quum Jeſus in 35
templo doceret, exorſus eſt, et
dixit; Scribæ quomodò dicunt,
quòd Chriſtus filius David eſt?
Eò quòd David per Spiritum 36
ſanctum dixerit; Deus Domino
meo dixit, Ad manum dextram
meam ſede, uſque quò inimicos
tuos ſub pedibus tuis conculcandos
poſuero.

Ipse ergò David dicit eum Dominum: & undè filius ejus est? Et multa turba
37 Αὐτὸς οὖν Δαβὶδ λέγει αὐτὸν Κύριον· καὶ πόθεν υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; καὶ ὁ πολὺς ὄχλος
audiebat eum libenter. Et dicebat eis in doctrina sua; Respicite à Scri-
38 ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, Βλέπετε ἀπὸ τῶν Γραμ- ρλε
bis volentibus in stolis deambulare, & salutationes in foris, Et præ- β
39 ματέων τῶν θελόντων ἐν στολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, Καὶ πρω-
sessiones in synagogis, & præcubitus in cœnis: Devorantes
40 τοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ (ρ) πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· Οἱ κατεσθίοντες ρλϛ
domos viduarum, & specie longâ orantes: hi accipient abundantius η
τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· οὗτοι λήψονται περισσότερον
Judicium. Et sedens Jesus contra gazophylacium, aspiciebat quomodò turba
41 κρίμα. Καὶ καθίσας ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου, ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος ΜΑ΄
jactaret æs in gazophylacium: & multi divites jactabant multa. Et
42 βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον πολλά. Καὶ
veniens una vidua pauper, injecit minuta duo, quod est quadrans. Et advocans
43 ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχὴ, ἔβαλε λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης. Καὶ προσκαλεσάμενος
discipulos suos, dicit illis; Amen dico vobis, Quoniam vidua hæc pauper
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, (σ) λέγει αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἡ πτωχὴ
plus omnibus injecit injicientibus in gazophylacium. Omnes enim ex
44 πλεῖον πάντων (τ) βέβληκε τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. Πάντες γὰρ ἐκ
redundante sibi injecerunt: hæc verò ex penuria sua omnia quæ habuit
τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν
jecit, totum victum suum.
ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

CAP. XIII. ιγ΄.

Et egrediente illo ex templo, ait illi unus discipulorum suorum; Magi-
ρλζ β ΚΑὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει αὐτῷ εἷς (α) τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Διδά- 1
ster, aspice quales lapides, & qualia ædificia. Et Jesus respondens, ait
σκαλε, ἴδε ποταποὶ λίθοι, καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. Καὶ (β) ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν 2
illi; Vides hæc magna ædificia? Non relinquetur lapis super lapidem,
αὐτῷ, Βλέπεις ταύτας τὰς μεγάλας οἰκοδομάς; Οὐ μὴ ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθῳ,
ΜΒ΄ qui non dissolvatur. Et sedente ipso in monte Olivarum, contra
ρλη β ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ. Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, κατέναντι 3
templum, interrogabant eum privatim Petrus, & Jacobus, & Joannes, & Andreas;
τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ᾽ ἰδίαν Πέτρος, καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἀνδρέας,
Dic nobis, quando ista erunt, & quod signum quando futurum est omnia hæc
Εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται; καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ (γ) πάντα ταῦτα 4
consummari? At Jesus respondens illis, cœpit dicere; Aspicite ne quis
συντελεῖσθαι; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, ἤρξατο λέγειν, Βλέπετε μή τις 5
vos seducat. Multi enim venient in nomine meo, dicentes; Quia ego
ὑμᾶς πλανήσῃ. Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ὅτι ἐγώ 6
sum: & multos seducent.
εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.

MS.A. (ρ) πρωτοκλησίας (σ) εἶπεν αὐτοῖς, (τ) ἔβαλεν τῶν

Κεφ. ιγ΄. MS.A. (α) ἐκ τῶν (β) ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς (γ) ταῦτα πάντα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܗܘ ܗܟܝܠ ܕܘܝܕ ܩܪܐ ܠܗ ܡܪܝ. ܘܐܝܟܢܐ ܒܪܗ ܗܘ. ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܫܡܥ ܗܘܐ 37
ܠܗ ܒܒܣܝܡܘܬܐ. * ܘܒܡܠܦܢܘܬܗ ܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܣܦܪܐ ܕܨܒܝܢ ܕܒܐܣܛܠܐ 38
ܢܗܠܟܘܢ. ܘܪܚܡܝܢ ܫܠܡܐ ܒܫܘܩܐ. * ܘܪܝܫ ܡܘܬܒܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܘܪܝܫ ܣܡܟܐ 39
ܒܚܫܡܝܬܐ. * ܗܢܘܢ ܕܐܟܠܝܢ ܒܬܐ ܕܐܪܡܠܬܐ. ܒܥܠܬܐ ܕܡܘܪܟܝܢ ܨܠܘܬܗܘܢ. ܗܢܘܢ 40
ܢܩܒܠܘܢ ܕܝܢܐ ܝܬܝܪܐ. * ܕܨܦܪܐ ܕܥܐܕܐ ܕܨܠܝܒܐ * ܠܕ * ܘܟܕ ܝܬܒ ܝܫܘܥ 41
ܠܘܩܒܠ ܒܝܬ ܓܙܐ. ܚܙܐ ܗܘܐ ܐܝܟܢܐ ܟܢܫܐ ܪܡܝܢ ܟܣܦܐ ܠܒܝܬ ܓܙܐ. ܘܥܬܝܪܐ ܣܓܝܐܐ
ܪܡܝܢ ܗܘܘ ܣܓܝ. * ܘܐܬܬ ܚܕܐ ܐܪܡܠܬܐ ܡܣܟܢܬܐ. ܘܐܪܡܝܬ ܬܪܬܝܢ ܡܢܝܢ ܕܐܝܬܝܗܝܢ 42
ܫܡܘܢܐ. * ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܗܕܐ 43
ܐܪܡܠܬܐ ܡܣܟܢܬܐ. ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܐܢܫܐ ܕܪܡܝܢ ܐܪܡܝܬ ܒܝܬ ܓܙܐ. * ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ 44
ܡܢ ܡܕܡ ܕܝܬܝܪ ܠܗܘܢ ܐܪܡܝܘ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܡܢ ܚܣܝܪܘܬܗ. ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ
ܐܪܡܝܬܗ ܟܠܗ ܩܢܝܢܗ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܓ * ܘܟܕ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܗܝܟܠܐ. 1
ܐܡܪ ܠܗ ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܠܦܢܐ. ܗܐ ܚܙܝ ܐܝܠܝܢ ܟܐܦܐ ܘܐܝܠܝܢ ܒܢܝܢܐ.
* ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܚܙܐ ܐܢܬ ܗܠܝܢ ܒܢܝܢܐ ܪܘܪܒܐ. ܠܐ ܡܫܬܒܩܐ ܗܪܟܐ ܟܐܦܐ ܥܠ 2
ܟܐܦ ܕܠܐ ܡܫܬܪܝܐ. * ܘܟܕ ܝܬܒ ܝܫܘܥ ܒܛܘܪܐ ܕܙܝܬܐ ܠܘܩܒܠ ܗܝܟܠܐ. ܫܐܠܘܗܝ 3
ܟܐܦܐ ܘܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ ܘܐܢܕܪܐܘܣ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ. * ܐܡܪ ܠܢ ܐܡܬܝ ܗܠܝܢ ܢܗܘܝܢ. 4
ܘܡܢܐ ܗܝ ܐܬܐ ܡܐ ܕܡܩܪܒܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܠܡܫܬܠܡܘ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܫܪܝ 5
ܠܡܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܙܘ ܕܠܡܐ ܐܢܫ ܢܛܥܝܟܘܢ. * ܣܓܝܐܐ ܓܝܪ ܢܐܬܘܢ ܒܫܡܝ. ܘܢܐܡܪܘܢ 6
ܕܐܢܐ ܐܢܐ. ܘܠܣܓܝܐܐ ܢܛܥܘܢ.

Ipse ergò David vocat eum, Dominum me- 37
um: & quomodò filius ejus est? Et omnis
turba audiebat eum perjucundé. Porrò in 38
doctrina sua dicebat eis; Cavete à Scribis
qui volunt cum stolis incedere, amántque sa-
lutationem in compitis, primósque consef- 39
sus in synagogis: & primos accubitus in
cœnis. Qui devorant ædes viduarum, eâ 40
occasione quòd prorogent preces suas: isti
recepturi sunt judicium majus.

Matutinis festi crucis. 34.

Dumque sederet Jesus è regione gazophyla- 41
cii, spectabat quomodò turbæ injicerent pe-
cuniam in gazophylacium, multíque divites
injiciebant multúm. Veniens autem vidua 42
quædam pauperrima, injecit duo minuta, hoc
est, obolos. Et advocavit Jesus discipulos 43
suos, & ait illis; Amen dico vobis, Ista vi-
dua pauperrima plusquàm omnes homines
qui conjiciunt, conjecit in gazophylacium:
Cuncti siquidem ex eo quod sibiipsis redun- 44
dat, conjecêre; at ista è penuria sua, quic-
quid habebat, conjecit, omnem possessionem
suam.

CAP. XIII.

Quumque exiisset Jesus è templo, dixit ei 1
unus ex discipulis suis; Magister, ecce vi-
de quales lapides, & qualia ædificia. Jesus 2
autem dixit ei; Vides ista ædificia magnifi-
ca? non relinquetur hîc lapis super lapi-
dem qui non destruatur. Et quum sedisset 3
Jesus in Monte olivarum è regione templi,
interrogârunt eum Cepha, & Jacob, & Jo-
hannes, & Andreas soli; Dic nobis quan- 4
dò hæc futura sunt, & quod est signum,
quum appropinquabunt hæc omnia ad con-
summationem? Ipse verò Jesus cœpit 5
eis dicere, Videte ne quis inducat vos in
errorem. Multi siquidem venturi sunt in 6
nomine meo, dicturique, Ego sum: &
multos aberrare facient.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* چون داود اورا خداوند خود خواند • پس چكونه مسيح فرزند داود باشد همه• جماعت † 37
ازو خوش مي شنيدند • * وتعليم خود بديشان مي كفت • ونيز فرمود كه از نويسندكان † 38
پرهيز داريد • كه مي خواهند • كه بفرجي و لباسها فاخر وطيلسانها بكردند • ودر بازارها
سلام را دوست † دارند • * ودر انجمنها بالاتر نشينند • ودر مهماني جايكاه صدررا بكزينند • 39
* وخانهاء بيوه زنانرا بخورند بحجت ان † نماز خود را دراز كشند • تا بداني كه ايشان فراوان 40
پاداش پذيرند   پنجاه دو   انجا كه زن ريسمان در خزينه انداخت
* وعيسي برابر خزينه نشسته بود • مي ديد كه خلق چكونه زكوة † در خزينه مي 41
اندازند • توانكران چيزهاء بسيار مي انداختند • از انواع • * آمد بيوه زني مسكين • ودو 42
كروهه• ريسمان داشت • انرا در خزينه † انداخت • * عيسي † بشاكردان خود كفت • راست 43
بشما بكويم • اين بيوه زن † مسكين † از همه بيشتر در خزينه انداخت • * زيرا ديكران ازانچه پيش 44
ايشان افزونست انداختند • واين زن از بي نوايي خود پيش ازان ريسمان † نداشت • انرا بينداخت •
پس صواب او بيشترست •

Quum David illum Dominum su- 37
um vocet, porrò quomodò Christus
filius David fit? Et universa
turba lubenter illum audiebant. Et 38
doctrinam suam illis locutus est, ac
etiam jussit; A Scribis cavete, qui
affectant ut in tunicis & vesti-
bus conspicuis & stolis ambu-
lent, & in foris salutationem
amant. Et in synagogis supremi 39
sedent, & in convivio locum
præcipuum eligunt. Et domos vi- 40
duarum devorant, quod ad ex-
cusandum preces suas in longum
protrahunt, ut scias illos ampliorem
retributionem accepturos.

LII. Ubi mulier filum in gazophylacium injecit.

Et cum Jesus ex adverso gazo- 41
phylacii sederet, spectabat quo-
modò populus oblationes in gazo-
phylacium injicerent. Divites
multa injiciebant variorum gene-
rum. Et venit vidua pauper quæ 42
duos glomos fili habuit, quos in
gazophylacium injecit. Jesus di- 43
scipulis suis dixit; Verum vo-
bis dico, Hæc vidua pauper
plus quàm omnes in gazophyla-
cium injecit. Alii enim ex illo 44
quod apud eos abundat injece-
runt: at hæc mulier ex penuria
sua plus quàm hoc filum non
habuit, illo injecto itaque retribu-
do ejus major est.

Verſio VULGATA LATINA.

37 Ipſe ergò David dicit eum Dominum, & undè eſt filius ejus? Et multa turba eum
38 libenter audivit. Et dicebat eis in doctrina ſua; Cavete à Scribis, qui volunt in
39 ſtolis ambulare, & ſalutari in foro, Et in primis cathedris ſedere in ſynagogis, &
40 primos diſcubitus in cœnis: Qui devorant domos viduarum ſub obtentu pro-
41 lixæ orationis: hi accipient prolixius judicium. Et ſedens Jeſus contra gazophy-
lacium, aſpiciebat quomodò turba jactaret æs in gazyphylacium, & multi divites
42 jactabant multa. Cùm veniſſet autem vidua una pauper, miſit duo minuta, quod eſt
43 quadrans, Et convocans diſcipulos ſuos, ait illis; Amen dico vobis, Quoni-
am vidua hæc pauper plus omnibus miſit, qui miſerunt in gazophylacium.
44 Omnes enim ex eo, quod abundabat illis, miſerunt: hæc verò de penuria ſua omnia quæ habuit miſit, totum victum ſuum.

CAP. XIII.

ET cùm egrederetur de templo, ait illi unus ex diſcipulis ſuis; Magiſter, aſpice 1
quales lapides, & quales ſtructuræ. Et reſpondens Jeſus, ait illi; Vides has 2
omnes magnas ædificationes? Non relinquetur lapis ſuper lapidem, qui non de-
ſtruatur. Et cùm ſederet in Monte olivarum contra templum, interrogabant 3
eum ſeparatim Petrus, & Jacobus, & Joannes, & Andreas; Dic nobis, 4
quando iſta fient? & quod ſignum erit, quando hæc omnia incipient conſum-
mari? Et reſpondens Jeſus cœpit dicere illis; Videte ne quis vos ſeducat: 5
Multi enim venient in nomine meo, dicentes; Quia ego ſum: & multos ſeducent. 6

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 فداود يقول انه ربه فكيف هو ابنه * وكان الجمع الكبير يسمع منه بلذه * 38 فقال لهم في
تعليمه احذروا من الكتبة الذين يحبون يمشون بالحلل * والسلم في الاسواق * 39 ويجلسون مع
روساء الجماعة * ويتكيون في صدور المجالس واوايل المتكات في الولايم * 40 الذين ياكلون
بيوت الارامل بتطويل صلواتهم هولاء ياخذون عقابا دايما * 41 ثم جلس يسوع عند باب الخزانة
ينظر الجمع كيف يلقي نحاسا في الخزانة * واغنياء كثيرون القوا كثيرا * 42 فجاءت مراه ارملة
مسكينة فالقت فلسين ليس لها سواهما * 43 فاستدعي تلاميذه وقال لهم امين اقول لكم ان
هذه الارملة المسكينة القت اكثر من كل الذين القوا في الخزانة * 44 لان الكل القوا من فضل
ما عندهم وهذه القت مع مسكنتها كلما لها وكل معيشتها *

1 * ثم خرج من الهيكل فقال له واحد من تلاميذه يا معلم انظر الي هذه الحجارة العظيمة
وهذا البناء * 2 فاجاب يسوع قايلا اتري هذه الحجارة العظيمة * لا يترك ههنا حجر علي حجر
الا وينقض * * الفصل الثاني والاربعون * 3 * وبينما هو جالس علي جبل الزيتون
قدام الهيكل ساله بطرس ويعقوب ويوحنا واندراوس في خفية * 4 قل لنا متي تكون هذه
الاشياء واي شي هو العلامة الدالة علي كمال ذلك * 5 فقال لهم يسوع انظروا لا يضلكم احد *
6 * فان كثيرين ياتون باسمي قايلين اني انا هو ويضلون كثيرين *

Ergò David dicit eum eſſe Dominum ſu- 37
um: quomodò igitur eſt filius ejus? Et
turba ingens audiebat eum cum delecta-
tione. Et dixit eis inter doctrinam ſu- 38
am; Cavete à Scribis, qui amant am-
bulare in ſtolis, & ſalutationem in pla-
teis, Et ſedere cum principibus ſynago- 39
gæ, & recumbere in primis cathedris &
primis accubitibus in conviviis. Qui 40
comedunt domos viduarum in prolixi-
tate orationum ſuarum. Iſti ſunt acce-
pturi ſupplicium æternum. Deindè ſedit 41
Jeſus ad oſtium gazophylacii, conſide-
rans turbam quomodo jactaret æs in ga-
zophylacium, & divites multi projece-
runt multùm. Venit autem mulier vi- 42
dua pauper, & projecit duo minuta, nil
habens præter illa. Et convocavit di- 43
ſcipulos ſuos, & dixit eis; Amen dico
vobis, quia hæc vidua pauper projecit
plus omnibus qui miſerunt in gazophy-
lacium. Quoniam omnes projecerunt 44
ex ſuperabundantia eorum quæ habent,
& hæc injecit cum inopia ſua quicquid
habebat, & omnem victum ſuum.

CAP. XIII.

ET egreſſus eſt de templo, & dixit 1
ei unus ex diſcipulis ſuis; Magiſter,
intuere hos lapides magnos, & hanc ſtru-
cturam. Reſpondit Jeſus, dicens; Vi- 2
déſne hos lapides magnos? Non relin-
quetur hic lapis ſuper lapidem quin de-
ſtruatur.

Sectio quadrageſima ſecunda.

Et dum eſſet ſedens ſuper montem oliva- 3
rum contra templum, interrogaverunt
eum Petrus, & Jacobus, & Johannes,
& Andreas ſecretò; Dic nobis quando 4
erunt hæ res, & quæ res eſt ſignum in-
dicans finem horum? Ait illis Jeſus; 5
Videte, ne ſeducat vos aliquis: Etenim 6
multi venient in nomine meo, dicentes;
Quia ego ſum: & ſeducent multos.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

37 ዘለሊሁ: እንከ: ደዊት: እግዚእየ: ይቤሎ: እፎ: እንከ: ወልዶ: ይከውና:ወኵሉ:ሕ
38 ዝብ: ሠናየ:ያጸምእዎ::=፦ ወይቤሎሙ: እንዘ:ይሜህሮሙ:ዑቁ: እምጸሐፍት:እ
39 ለ: ይፈቅዱ:ያንሶስዉ: ተሳቢሶሙ: ወይትኤምኅዎሙ:በመሠያጠት:=፦ ወይነብሩ:
40 ፍጽመ: በውስተ: አዕዋደት:ሠርእሰ: መርፋቅት:በውስተ:መሰሐት::=፦ እለ:ይውኅ
ጥዎን: ለአብያተ: መበለታት: ወይትሜየኑ: ነዋኀ:መክንያተ: ወይረክቡ: ዘይዓቢ:
ኵነኔ::=፦ በእንተ: ክልኤ: ጸሪቅ:
41 ወነቢሮ: እግዚእ:ኢየሱስ:መንጸረ: ሙደየ:መጽዋት: ይሬኢ: ሰብአ: ዘያበውእ: ጸሪ
ቀ:ወይወድዩ:ውስተ:ሙደየ:መጽዋት: ወብዙኃን:አብዕልት: እለ:አብኡ:ብዙኃ:=፦
42 ወመጽአት: አሐቲ: ብእሲት: ነዳይት: መበለት: ወአብአት: ክልኤተ: ጸሪቀ: ዘይብል
43 ዎ:ቆድራጢስ::=፦ ወጸውዖሙ: ለአርዳኢሁ: ወይቤሎሙ:አሜን: እብለክሙ:ዘቲ:
ነዳይት: መበለት: አብዝኀት: አብኦ: እምኵሎሙ: እለ: አብኡ : ውስተ : ሙደየ:
44 መጽዋት:=፦ እስመ : እሉ: ኵሎሙ: እለ: አብኡ: እምተረፎሙ : አብኡ: ወይእ
ቲስ: እምተፀናሳ: ኵሎ: ዘባ: አብአት: ወኵሉ: ንብረታ::=፦
1 ፲፫ ወወፂኦሙ: እምኵራብ: ይቤሎ: አሐዱ: እምአርዳኢሁ: ሊቅ: ርኢ: መንተ:
2 ይመስል : ንድቁ: ወእበኒሁ:=፦ ወአውሥአ: እግዚእ: ኢየሱስ: ወይቤሎ: ትሬኢኑ:
ዘንተ: ኵሎ: ንድቀ: ዓቢየ: ኢይትኃደግ: እብን: ዲበ:እብን:ዝየ :ዘኢይትነሠት:=፦
3 በእንተ: ኅልቀት: ዓለም: ወእንዘ: ይነብር: ውስተ: ደብረ: ዘይት: አንጻረ:
ምኵራብ: ተስእልዎ: በባሕቲቶሙ:ጴጥሮስ:ወያዕቆብ:ወዮሐንስ:ወእንድርያስ::=፦
4 ወይቤልዎ:ንግረነ:ማእዜ:ይከውን:ዝንቱ:ወምንት:ትእምርቱ:አመ:ይከውን:ዝንቱ:
5 ኵሉ:=፦ ወአውሥአ:እግዚእ:ኢየሱስ:ወአኀዘ:ይቤሎሙ:ዑቁ:ኢያስሕቱክሙ:=፦
6 ብዙኃን: ይመጽኡ: በስምየ: ወይብሉ: አነ: ውእቱ: ወያስሕትዎሙ : ለብዙኃን:=፦

Ipſe ergò David, Dominus meus dicit ei: quomodo igitur filius ejus erit? Et totus 37
populus jucundè audiebat eum. Et dixit iis docens eos; Cavete à ſcribis qui 38
volunt ambulare ſtolati, & ſalutari in foris, Et ſedere primò in conventibus, & 39
primũ accubitum in conviviis: Qui devorant domus viduarum, & circumveniunt 40
longè artificiis, & recipient gravius judicium.

De duobus minutis.

Et ſedens Dominus Jeſus contra arcam eleemoſynarum, videbat hominem qui 41
offerebat minutum: & projiciebant in arcam eleemoſynarum: & multi divites
fuerunt qui obtulerunt multum. Et acceſſit una mulier, pauper vidua, & obtu- 42
lit duo minuta, quæ dicuntur kodratis. Et vocavit diſcipulos ſuos, & dixit iis; 43
Amen dico vobis, Hæc pauper vidua abundantiùs obtulit, quàm omnes illi qui
obtulerunt in arca eleemoſynarum. Quoniam hi omnes qui obtulerunt, ex ſuper- 44
fluitate ſua obtulerunt: & hæc ex penuria ſua, totum quod habuit obtulit, & to-
tam ſuſtentationem ſuam.

CAP. XIII.

ET egredientibus illis è templo, dixit ei unus ex diſcipulis ſuis; Magiſter, ecce 1
quid ſignificat ſtructura ejus, & lapides ejus? Et reſpondit Dominus Jeſus, & 2
dixit; Vidéſne hoc totum ædificium magnum? Non relinquetur lapis ſuper lapi-
dem, qui non deſtruetur.

De conſummatione ſeculi.

Et ſedens in Monte olivarum, ex adverſo templi, interrogârunt eum privatim 3
Petrus, & Jacobus, & Johannes, & Andræas: Et dixerũt ei; Dic nobis, quando erit 4
hoc? & quid ſignum ejus quando erit hoc totum? Et reſpondit Dominus Jeſus, & 5
cœpit dicere iis; Cavete, ne ſeducant vos. Multi venient in nomine meo, & 6
dicent; Ego ſum: & ſeducent multos.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

1 * وچون عيسي از كنشت بدر آمد شاگردان بدو گفتند معلم ببين چه سنگهاست *
2 وچه عمارتها * عيسي † بديشان گفت مي بينيد اين عمارتهاء معظم را سنك بر سنك
گذاشته نشود الا از يكديگر † بر انداخته گردد پنجاه سه نشان
3 پيغمبران دروغ وخرابي اورشليم كه ظاهر شود * چون عيسي بر كوه زيتون
4 نشست برابر كنشت صفا ويعقوب ويوحنا واندراوس بخلوت ازو پرسيدند * بگو بما
اينها كي بشوند * وچيست آيت * ونشان او * دران وقت كه اينها نزديك شوند * وكي تمام
5 6 شوند * * عيسي بديشان گفت نيك ببينيد نبادا كسي شما را بفريباند * * بسياران بنام
من بيايند وبگويند كه منم منم * وبسيارانرا گمراه كنند *

CAP. XIII.

ET cùm Jeſus è templo egrederetur, diſcipuli ei dixerunt; Præce- 1
ptor, vide quales lapides ſunt, &
qualia ædificia. Jeſus illis dixit; 2
Videtis hæc ædificia magna? lapis
ſuper lapidem non relictus erit, quin
unus ab alio diſjiciatur.

LIII. Signum Prophetarum falſorum & deſtructionis Hieroſolymæ, quod appariturum erat.

Quum Jeſus in monte Olivarum 3
ſederet è regione templi, Cephas, &
Jacobus, & Johannes, & Andre-
as privatim illum interrogabant:
Dic nobis quando hæc erunt, & 4
quodnam eſt ſignum & indicium
illius temporis quo hæc propinqua
erunt, & quando finita erunt. Je- 5
ſus illis dixit; Diligenter videte
ne quis vos decipiat. Multi in no- 6
mine meo venient, & dicent; Ego
quidem ſum, ego ſum: & multos
ſeducent.

Cùm autem audieritis bella, & *auditiones* bellorum, ne *turbemini*: oportet enim fieri:
7 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους, καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ γενέσθαι·
ſed nondum finis. *Excitabitur* enim gens *in* gentem, & regnum ſuper re-
8 ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος. Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασι-
gnum: & erunt terræmotus per loca, & *erunt* fames *&* *turbæ*. *Initia* dolorum
λείαν· καὶ ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί. ἀρχαὶ ὠδίνων
hæc. *Aſpicite* autem voſmetipſos. Tradent enim vos *ad* *conſeſſus*, & in
9 ταῦτα. Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ εἰς ρλθ α
ſynagogas: *cædemini*, & *ad* *duces* & reges *ſiſtemini* *cauſâ* *mei*, in
συναγωγὰς δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων (δ) καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς
teſtimonium illis. Et in omnes gentes oportet primùm prædicari Evange-
10 μαρτύριον αὐτοῖς. Καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ Εὐαγγέ- ρμ ς
lium. Cùm *autem* duxerint vos tradentes, *ne* *præanxiemini* quid loquamini,
11 λιον. Ὅταν δὲ (ε) ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, ρμα β
nec *præmeditemini*: ſed quod datum fuerit vobis in illa hora, id loquimini:
μηδὲ μελετᾶτε· ἀλλ' ὃ (ζ) ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λαλεῖτε·
non enim eſtis vos loquentes, ſed Spiritus ſanctus. Tradet autem frater
12 οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς
fratrem in mortem, & pater *natum*, & inſurgent *nati* in parentes, &
ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον, καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ
morte afficient eos. Et eritis *exoſi* *ab* omnibus propter nomen meum:
13 θανατώσουσιν αὐτούς. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου·

At *permanens* in finem, hic ſalvus erit. Cùm autem videritis abominationem deſo-
ρμβ ς ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρη- 14
lationis, *prolatam* *à* *Daniele* *Propheta*, ſtantem ubi non *oportet*: (*legens*
μώσεως, τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου, ἑστὼς ὅπου οὐ δεῖ· (ὁ ἀναγινώσκων
intelligat,) tunc qui in Judæa fugiant in montes. Qui *autem* ſuper *domum*,
ρμγ β νοείτω·) τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη. Ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος, 15
ne deſcendat in domum, nec introëat *tollere* quid de domo ſua. Et
μὴ καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν, μηδὲ (η) εἰσελθέτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ. Καὶ 16
ρμδ qui in *agrum* *exiſtens*, non revertatur *in* *quæ* *poſt*, tollere veſtimentum ſuum. Væ
β ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὤν, μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω, ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. Οὐαὶ 17
ρμε autem *in* *utero* *habentibus* & nutrientibus in illis diebus. Orate verò
δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Προσεύχεσθε δὲ 18
ς ut non *fiat* *fuga* *veſtra* hyeme. Erunt enim dies illi *tribulatio*,
ρμς ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος. Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψις, 19
β *qualis* non *facta eſt* *talis* ab initio *conditionis*, quam condidit Deus, uſque nunc, *&* *non*
οἵα οὐ γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως, ἧς ἔκτισεν ὁ Θεὸς, ἕως τοῦ νῦν, καὶ οὐ μὴ
fiet. Et *ſi* *non* Dominus *contraxiſſet* dies, non *ſervaretur* omnis caro:
ρμζ γένηται. Καὶ εἰ μὴ Κύριος ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· 20
ς ſed propter electos, quos elegit, *contraxit* dies.
ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς, οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας.

MS. A. (δ) δὲ καὶ (ε) ἄγωσιν (ζ) ἂν (η) εἰσελθάτω

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 * ܡܐ ܕܝܢ ܕܫܡܥܬܘܢ ܩܪ̈ܒܐ. ܘܫܘܥܝ̈ܐ ܕܩܪ̈ܒܐ. ܠܐ ܬܙܘܥܘܢ. ܕܘܠܐ ܗܘ ܓܝܪ ܕܢܗܘܝܢ. ܐܠܐ ܠܐ
8 ܥܕܟܝܠ ܚܘܪܬܐ. * ܢܩܘܡ ܓܝܪ ܥܡܐ ܥܠ ܥܡܐ. ܘܡܠܟܘ ܥܠ ܡܠܟܘ. ܘܢܗܘܘܢ ܙܘܥܐ
ܒܐܬܪ ܐܬܪ. ܘܢܗܘܘܢ ܟܦܢ̈ܐ ܘܫܓܘܫܝ̈ܐ. ܗܠܝܢ ܪܫܐ ܐܢܝܢ ܕܚܒ̈ܠܐ. * ܚܙܘ ܕܝܢ ܐܢܬܘܢ 9
ܢܦܫܟܘܢ. ܢܫܠܡܘܢܟܘܢ ܓܝܪ ܠܒܝܬ ܕܝܢܐ ܘܒܟܢܘܫܬܗܘܢ ܢܢܓܕܘܢܟܘܢ. ܘܩܕܡ ܡܠ̈ܟܐ
ܘܗܓܡܢ̈ܐ ܬܩܘܡܘܢ ܡܛܠܬܝ ܠܣܗܕܘܬܗܘܢ. * ܠܟܠܗܘܢ ܕܝܢ ܥܡ̈ܡܐ ܠܘܩܕܡ ܘܠܐ ܕܬܬܟܪܙ ܣܒܪܬܝ 10
11 * ܡܐ ܕܝܢ ܕܡܩܪܒܝܢ ܠܟܘܢ ܕܢܫܠܡܘܢܟܘܢ. ܠܐ ܬܩܕܡܘܢ ܬܐܨܦܘܢ
ܡܢܐ ܬܡܠܠܘܢ. ܘܠܐ ܬܪܢܘܢ. ܐܠܐ ܗܘ ܡܐ ܕܡܬܝܗܒ ܠܟܘܢ ܒܗܝ ܫܥܬܐ ܗܝܘ ܡܠܠܘ. ܠܐ
12 ܗܘܐ ܓܝܪ ܐܢܬܘܢ ܡܡܠܠܝܢ. ܐܠܐ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. * ܢܫܠܡ ܕܝܢ ܐܚܐ ܠܐܚܘܗܝ ܠܡܘܬܐ. ܘܐܒܐ
13 ܠܒܪܗ. ܘܢܩܘܡܘܢ ܒܢܝ̈ܐ ܥܠ ܐܒܗ̈ܝܗܘܢ. ܘܢܡܝܬܘܢ ܐܢܘܢ. * ܘܬܗܘܘܢ ܣܢܝܐܝܢ ܡܢ
14 ܟܠܢܫ ܡܛܠ ܫܡܝ. ܡܢ ܕܝܢ ܕܢܣܝܒܪ ܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ ܗܘ ܢܚܐ. * ܡܐ ܕܝܢ ܕܚܙܝܬܘܢ
ܐܬܐ ܛܢܦܬܐ ܕܚܘܪܒܐ ܗܝ ܕܐܬܐܡܪܬ ܒܕܢܝܐܝܠ ܢܒܝܐ. ܕܩܝܡܐ ܐܝܟܐ ܕܠܐ ܘܠܐ. ܗܘ ܕܩܪܐ
15 ܢܣܬܟܠ. ܗܝܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܗܘܕ ܐܢܘܢ. ܢܥܪܩܘܢ ܠܛܘܪܐ. * ܘܡܢ ܕܒܐܓܪܐ ܗܘ. ܠܐ ܢܚܘܬ
16 ܘܠܐ ܢܥܘܠ ܠܡܫܩܠ ܡܕܡ ܡܢ ܒܝܬܗ. * ܘܡܢ ܕܒܚܩܠܐ ܗܘ. ܠܐ ܢܗܦܘܟ ܠܒܣܬܪܗ
17 18 ܠܡܫܩܠ ܠܒܘܫܗ. * ܘܝ ܕܝܢ ܠܒ̈ܛܢܬܐ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܡܝܢܩܢ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ. * ܨܠܘ ܕܝܢ
19 ܕܠܐ ܬܗܘܐ ܥܪܘܩܝܬܟܘܢ ܒܣܬܘܐ. * ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ ܐܘܠܨܢܐ. ܕܠܐ ܗܘܐ ܐܟܘܬܗ ܡܢ
20 ܪܫܝܬܗ ܕܒܪܝܬܐ ܕܒܪܐ ܐܠܗܐ ܘܥܕܡܐ ܠܗܫܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ. * ܘܐܠܘ ܠܐ ܡܪܝܐ ܟܪܝ ܝܘܡܬܐ
ܗܢܘܢ. ܠܐ ܚܝܐ ܗܘܐ ܟܠ ܒܣܪ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܓܒ̈ܝܐ ܕܓܒܐ. ܟܪܝ ܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ.

Quum autem audieritis prælia, & rumorem 7
bellorum, ne timeatis futurum: eſt enim ut
hæc fiant, ſed nondum finis. Surget enim 8
gens in gentem, & regnum in regnum, fi-
entque terræmotus in ſingulis locis, & erunt
fames & tumultus. Hæc ſunt initium dolo- 9
rum. Cavete autem vobiſmetpſis: tradent
enim vos judicibus, & in ſynagogis eorum
flagellis cædemini, & coram regibus & præ-
fectis ſiſtemini propter me, ut ſit eis teſtimo-
nio. Priùs autem prædicandum eſt Evan- 10
gelium meum in omnibus gentibus. Quum 11
autem tradendos vos adducent, ne ſitis ſoli-
citi quid loquamini, néve meditemini:
ſed id ipſum quod datum fuerit vobis illâ
ipſâ horâ, eloquimini, non enim vos loque-
mini, ſed Spiritus ſanctitatis. Tradet au- 12
tem frater fratrem ſuum ad mortem, & pa-
ter filium ſuum: & inſurgent filii contra
patres ſuos, & enecabunt eos. Et eritis 13
exoſi omnibus propter nomen meum. Qui
verò ſuſtinuerit uſque in finem, hic ſalvus
erit. Quum autem videritis portentum il- 14
lud immundum vaſtationis, quod dictum eſt
per Danielem prophetam, ſtans ubi non
oportet, (qui legit, intelligat) tunc illi qui
fuerint in Judæa, fugiant in montem. Et 15
qui fuerit in tecto, ne deſcendat, nec ingre-
diatur ut auferat quicquam ex ædibus ſuis.
Et qui fuerit in agro, is ne revertatur retrò 16
ut tollat veſtimentum ſuum. Væ autem gra- 17
vidis, & iis quæ lactaverint per illos dies. 18
Orate verò ne fiat fuga veſtra hyeme. Erit 19
enim illis diebus oppreſſio, qualis non exſti-
tit à principio creaturæ quam creavit Deus,
nunc uſque, nec erit. Et niſi Dominus de- 20
curtâſſet dies illos, nulla viveret caro: ſed
propter electos quos elegit, decurtavit dies
illos.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* اکنون چون جنکها بشنوید وخبرهاء اراجیف مترسید * سبب انك البته خواهد شدن الا 7
هنوز فرجام نیست * *زیرا که خلق بر خلق بر خیزند * ومملکت بر مملکت* ودر بعضي † 8
ولایتها ترس وبیم باشد * تنکي وکرسنکي ظاهر شود * ودر میان مردم اشفتکي بشود * *اینها
همه اول شورش وتباهي اند * *شما در نفس خود استوار باشید * ودل خودرا قوي دارید * 9
براي انك شمارا بدست داوریها بسپارند* ودر مجمع ایشان † شمارا برنند * وشکنجه کنند * باید
که شما برابر ملکان * وشحنکان دلیر باشید * وبراي من کواهي دهید * *وهر چه زودتر 10
سپارشهاء من در اطراف عالم کفته شود * *چون شمارا پیش کشند * وبسپارند اندیشه 11
مکنید * که چه کویید * وغم مخورید * الا انچ دران ساعت بشما داده شود * انرا بکویید * دران
ساعت شما نباشید که سخن میکویید الا روح القدس * یعني جان پاك * *برادر برادررا در مرك 12
سپارد * وپدر فرزند را* وفرزندان بر پدران خود بر خیزند * وایشانرا بمیرانند* *براي نام من از 13
هر کس دشمن داشته شوید * وانك تا آخر بشکیبد زنده جاوید او باشد* *وقتي که 14
بینید ایت پلید خرابي را * انك در دانیال پیغمبر کفته شد در انجا که ناشایست است

Cùm igitur bella audieritis & ru- 7
mores tumultuum, ne timeatis: eò
quod omnimodò futurum eſt, ſed
nondum finis eſt. Quoniam popu- 8
lus in populum inſurget, & regnum
in regnum, & in quibuſdam regio-
nibus terror & metus erit, anguſtia
& fames exorietur, et inter homi-
mines conſternatio erit. Hæc omnia
principium perturbationis & per-
niciei ſunt. Vos in anima veſtra 9
confirmati eſtote, & cor veſtrum
fortificate; eò quòd vos in poteſta-
tem judiciorum traditurì ſint, et
in conventu illorum vos verbera-
bunt et tormento afficient: oportet
ut vos coram regibus et præſidibus
animoſi ſitis, et mihi teſtimonium
perhibeatis. Et primùm omnium 10
præcepta mea in extrema mundi
promulgata erunt. Cùm vos attra- 11
xerint et tradiderint, cogitationem
hanc *ne agitetis, quid ſcilicet di-*
cturi ſitis, neque ſolicitudine affici-
amini: ſed id quod in illa hora vo-
bis datum fuerit, illud loquimini;
in illa enim *horâ vos non eſtis qui*
loquimini, ſed Spiritus ſanctus, i.e.
Mens pura. Frater fratrem in mor- 12
tem tradet, et pater filios: et filii
in patres ſuos inſurgent, et eos mor-
*te afficient.*Et *propter nomē meū ab* 13
omni homine odio habiti eritis: ille
autem qui ad finem perſeveraverit,
vivens æternùm ipſe erit. Quo tem- 14
pore videritis ſignum impurum de-
ſolationis, quod in Daniele propheta
dictum eſt, in eo loco quo non oportet

Verſio VULGATA LATINA.

7 Cùm audieritis autem bella, & opiniones bellorum, ne timueritis: oportet
8 enim hæc fieri: ſed nondum finis. Exurget enim gens contra gentem, & regnum
ſuper regnum, & erunt terræmotus per loca, & fames. Initium dolorum
9 hæc. Videte autem voſmetipſos. Tradent enim vos in conciliis, & in ſynagogis
vapulabitis, & ante præſides & reges ſtabitis propter me, in teſtimonium illis.
10 Et in omnes gentes primùm oportet prædicari Evangelium. Et cùm duxerint vos
11 tradentes, nolite præcogitare quid loquamini: ſed quod datum vobis fuerit
in illa hora, id loquimini: non enim vos eſtis loquentes, ſed Spiritus ſanctus.
12 Tradet autem frater fratrem in mortem, & pater filium: & conſurgent filii in
13 parentes, & morte afficient eos. Et eritis odio omnibus propter nomen meum.
Qui autem ſuſtinuerit in finem, hic ſalvus erit. Cùm autem videritis abominationem 14
deſolationis, ſtantem ubi non debet: (qui legit, intelligat:) tunc
qui in Judæa ſunt, fugiant in montes: Et qui ſuper tectum, ne deſcendat in 15
domum, nec introëat ut tollat quid de domo ſua: Et qui in agro erit, non 16
revertatur retrò tollere veſtimentum ſuum. Væ autem prægnantibus & nutrientibus 17
in illis diebus. Orate verò ut hyeme non fiant. Erunt enim 18
dies illi tribulationes tales, quales non fuerunt ab initio creaturæ, quam condidit 19
Deus, uſque nunc, neque fient. Et niſi breviâſſet Dominus dies, non 20
fuiſſet ſalva omnis caro: ſed propter electos, quos elegit, breviavit dies.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فاذا سمعتم بالحروب واخبار الحروب فلا تضطربوا فانه ينبغي ان يكون لكن لم يات الانقضي * 7
* وان امة تقوم على امة ومملكة على مملكة ويكون الزلازل في مواضع * ويكون مجاعات 8
وهيوج وهذه بداية الطلق * الفصل الثالث والاربعون * فانظروا انتم ايهم 9
سيسلمونكم الى المحاكم فتضربون وتقامون امام الملوك والقواد من اجلي شهادة لهم *
* ولكل الامم * ينبغي اولا ان يكرز بالانجيل * فاذا قدموكم واسلموكم فلا تهتموا بماذا تقولون 10 11
ولا بما تجيبون * فانكم تعطون في تلك الساعة ما به تتكلمون * ولستم المتكلمين لكن روح
القدس * وسيسلم الاخ اخاه الى الموت والاب ابنه ويثب الابناء على ابائهم فيقتلونهم * 12
* وتكونون مبغضين من الكل من اجل اسمي والذي يصبر الى المنتهي يخلص * فاذا 13 14
رايتم نجس الخراب المذكور في دانيال النبي قايما حيث لا يجوز فليفهم القاري * حينئذ
الذين في اليهودية يهربون الى الجبال * والذي على السطح لا ينزل الى بيته لياخذ منه شيا * 15
* والذي في الحقل لا يرجع الى ورايه لياخذ لباسه * فالويل للحبالي والمرضعات في تلك 16 17
الايام * فصلوا لئلا يكون هربكم في شتاء * لانه يكون في تلك الايام ضيق لم يكن مثله 18 19
من البدء الذي خلق الله الى الان ولا يكون * ولولا ان الرب قصر تلك الايام لم يخلص 20
ذو جسد * لكن من اجل المختارين الذين اختيروا قصر تلك الايام *

Cùm autem audieritis bella, & famas 7
bellorum, ne turbemini. Oportet enim
hoc fieri: ſed non venit finis. Et verò 8
gens ſurget contra gentem, & regnum
contra regnum, & erunt terræmotus in
locis diverſis, & erunt fames, ac furores: & hoc erit initium doloris.

Sectio quadrageſima tertia.

Quare advertite vos, nam ſunt proditu- 9
ri vos prætoriis, & vapulabitis, & ſiſtemini
ante reges & præſides propter me, in teſtimonium illis, Et cunctis 10
gentibus. Oportet autem primùm prædicari
evangelium. Cùm autem obtulerint 11
vos, & tradiderint vos, ne anxii ſitis
quid loquamini, neque quid reſpondeatis;
quoniam vos donabimini in illa hora eo,
quod loquemini: & non eritis vos loquentes,
ſed Spiritus ſanctus. Et tradet 12
frater fratrem ſuum morti, & pater filium
ſuum: & irruent filii in parentes ſuos,
& occident eos: Et eritis exoſi apud 13
omnes propter nomen meum. Et qui ſuſtinebit
uſque in finem, ſalvabitur.
Cùm autem videritis contaminationem 14
ruinæ commemoratam in Daniele propheta,
ſtantem ubi non decet (intelligat
legens.) Tunc qui in Judæa ſunt, fugient
in montes: Et qui ſuper tectum, non 15
deſcendet in domum ſuam, ut tollat ex
ea quidquam: Et qui in agro, non re- 16
vertetur retrò ſe, ut tollat veſtimentum
ſuum. Væ autem prægnantibus, & 17
lactantibus in illis diebus. Orate igitur 18
ne ſit fuga veſtra in hyeme: Quoniam 19
erit in illis diebus angaſtia, cui non fuit
ſimilis ab initio quo creavit Deus
uſque nunc, neque erit. Et niſi Domi- 20
nus abbreviâſſet illos dies, non ſalvaretur
corporeus quiſquam: ſed propter
electos, qui electi ſunt, breviati ſunt
illi dies.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 ወእም: ሰማዕክሙ: ፀብአተ: ወድምፀ: ፀባኢተ: ኢትደንግፁ: እስመ : ሀለዎ: ይኩ-
8 ን: ዝንቱ: ወአኮ: ባሕቱ:ሶቤሃ: ዘየኀልቅ:=: ወይትነሣእ : ሕዝብ: ደበ: ሕዝብ :
ወነገሥት: ደበ: ነገሥት: ወይመጽእ: ድልቅልቅ: በበ: ብሔሩ: ወይመጽእ: ረኃብ:
9 ወዝንቱ:ቀደሚሁ:ለጻዕር::=: ወአንትሙሰ:ዑቁ:ርእሰክሙ:ይወስዱክሙ:ለዕዋደተ:
ወይቀሠፉክሙ: በምኵራብት: ወይትባጽሑክሙ: ኀበ: መሳእክት : ወነገሥት : በእን
10 ቲአየ: ከመ: ይኩን: ስምዐ: ላዕሌሆሙ::=: ወለኵሉሙ : አሕዛብ : ወይቀድሙ:
11 ይስብክዎ: ለወንጌል::=: ወሶበ: ያበጽሑክሙ: ኢትሐልዩ: ኢትቅድሙ : ዘትብሉ:
ወዘትነቡ: ዘአንበበክሙ: ሶቤሃ: ንቡ: እስመ: ኢኮንክሙ: አንትሙ: ዘትነቡ: ዘእንበ
12 ለ: መንፈስ: ቅዱስ:=: ወያገብእ:እኁው: እኁዋሁ: ለሞት: ወአብ: ወሉዶ: ወወሉ
13 ድ: ይትነሥኡ: ደበ: አዝማዲሆሙ : ወይቀትልወሙ:=: ወትከውኑ: ጽሉአን:በኀ
14 በ:ኵሉ: በእንተ:ስምየ::ወዘስ: አዘለፈ:ትዕግስቶ: ውእቱ: ዘይድኅን::=: ወሶበ:
ርኢክሙ: ኀሰሮ: ለሙሰና: ዘይቤ: ደንኤል: ነቢይ: ዘይቀውም: ውስተ: መካን: ቅዱ
15 ስ:: ኀበ: ኢይከውን: ወዘያነብብ: ለይለቡ:: ይእተ: አሚረ: እለ: ውስተ: ይሁደ: ይ
16 ጕዩ:ውስተ:አድባር:=: ወዘ፤:ውስተ: ናሕስ: ኢይረድ:ውስተ:ቤት: ወኢይበ[illegible]: ይን
17 ሣእ: ዘኮነ: እምቤት:=: ወዘ፤: ገደም: ሀሎ: ኢይትመየጥ: ድኅሬሁ: ይንሣእ:ልብ
18 ሶ::=: ወብሕቱ: ለሴሉን: ለፅኑሳት: ወለእለ: ይሐፅና: ውእተ: አሚረ::=: ወጸል
19 ዩ: ከመ: ኢይኩን: ጕያክሙ: በክረምት::=: ወይከውን፡:ውእተ: ዕለተ: ዓቢየ: ሕ
ማም: ዘእምአመ: ኮነ: ዓለም: ኢኮነ: ከማሁ:ወእምአመ: ፈጠረ: እግዚአብሔር:
20 ወኢሂ: ኮነ::=: ወሶበ: አኮ: ዘአኅጸሮን: እግዚአብሔር: ለእማንቱ : መዋዕል : እ
ም: ኢድኅነ: ኵሉ: ዘነፍስ: ወባሕቱ: በእንተ : ኀሩያኒሁ : እለ : ኀረየ: እግዚአብ
ሔር: ይኀጽራ: እማንቱ: መዋዕል::=:

Et quum audieritis bella, & rumorem bellorum, ne conturbemini: quia oportet 7
fieri hoc, ſed non continuò finis erit. Et exurget gens contra gentem, & reges 8
contra reges: & veniet terræ motus in ſingulis locis, & veniet fames: et hoc 9
principium doloris. Et vos cavete vobis: adducẽt vos conventibus, & flagellabunt
vos in ſynagogis, & ducent vos ad principes & reges propter me, ut fiat teſtimonium
contra illos. Et omnibus gentib⁹ primò prædicabunt evangeliũ. Et quando 10
adducẽt vos, ne præcogitete quid dicetis, & quid loquemini: ꝙ dicã vobis tunc, 11
dicite: quia non eſtis vos qui loquimini, ſed Spirit⁹ ſanctus. Et tradet frater fratrẽ 12
ſuum ad mortẽ, & pater filium ſuum; & filii conſurgent contra parentes ſuos, &
occîdent eos. Et eritis exoſi apud omnes propter nomen meũ, & qui perpetuavit 13
patientiam ſuam, ipſe *eſt* qui ſervabitur. Et quando videritis turpitudinem 14
deſolationis, *de* qua dixit Daniel Propheta, quæ ſtabit in loco ſancto ubi non
oportet, (& qui legit intelligat eum) iſto die qui ſunt in Judæa fugient in montes.
Et qui in tecto *fuerit* non deſcendet in domum, nec ingredietur ſumere 15
quod fuit in domo. Et qui *in* campo fuerit, non revertetur retrò, tollere veſtimentum 16
ſuum. Sed væ prægnantibus & ſinu portantibus iſto die. Et orate 17
quòd non ſit fuga veſtra in hyeme. Et erit iſto die magna tribulatio, cui ex quo 18
tempore factus eſt mundus, non fuit ſimilis; & ex quo creavit Deus, non fuit. 19
Et niſi contraxiſſet Deus illos dies, non fuiſſet ſalva omnis anima: ſed propter 20
electos, quos elegit Deus, contrahuntur iſti dies.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

بايستد * انك بخواند * دريابد * كساني كه در يهودا باشند بكوه بگريزند * * وانك بر بام باشد * 15
فرو نيايد * ونه تواند امدن واز خانهٔ خود چيزي + ستادن * * انك در كشتزار باشد * واپس 26
نگردد كه جامهٔ خود بستاند * * واي بر زنان ابستن * وآنان كه بچكانرا شير مي دهند + دران روزها 17
* نماز كنيد * و زاري * كه گريختني شما بر زمستان نباشد * ونه در روز شنبه * * ودران 18 19
روزگار * دشخواري * وتنگي بشود * كه هر گز چشم كس نديده باشد واز اول كه خدا دنيارا
آفريد * وتا اين وقت نشده باشد * ونشود * * واگر نه خدا آن + روزهارا كوتاه مي كرد * 20
هيچ گوشتمندي زنده نمي ماند الا براي پاكان * وگزيدگان * ان روزها كوتاه شدند *

ſtans, qui legit intelligat: ii qui in
Judaa fuerint in montem fugiant.
Et qui ſuper tectum fuerit, ne de- 15
ſcendat: neque enim poterit venire,
& aliquid è domo ſua ſumere.
Qui in agro fuerit, ne revertatur 16
ut veſtem ſuam capiat. Væ autem 17
mulieribus prægnantibus, & eis
quæ infantes lactaverint in illis
diebus. Preces facite & ſupplica- 18
tionem, ut fuga veſtra in hyeme
non ſit, neque in die Sabbathi.
Nam in illo tempore calamitas et 19
anguſtia erit, qualem oculus cujuſquam
nunquam vidit, et ab initio,
quando Deus mundum creavit,
uſque ad hoc tempus non fuit, neque
erit. Et niſi Deus illos dies con- 20
traxiſſet, nullum carne conſtans vivum
maneret: ſed propter ſanctos
et electos illi dies abbreviati ſunt.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ. ΚΕΦ. ΜΒ'. ΜΓ'.

Et tunc si quis vobis dixerit; Ecce hic Christus, *aut*, ecce illic, ne credideritis.
21 Καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ, Ἰδοὺ ὧδε ὁ Χριστὸς, ἢ, ἰδοὺ ἐκεῖ, μὴ (θ)πιστεύσητε. ϛμη β
Excitabuntur enim pseudochristi & pseudoprophetæ, & dabunt signa & portenta, ad
22 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς ϛμθ ϛ
seducendos, si *possibile*, & electos. Vos *autem aspicite*: ecce prædixi vobis
23 τὸ ἀποπλανᾷν, εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. Ὑμεῖς δὲ βλέπετε· ἰδοὺ προείρηκα ὑμῖν ΜΓ'
omnia. Sed in illis diebus, post tribulationem illam Sol contenebrabitur,
24 (ι) πάντα. Ἀλλ᾽ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλῖψιν ἐκείνην ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, ϛν β ϛνβ ϛ
& Luna non dabit splendorem suum. Et stellæ cœli erunt deci-
25 καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς· Καὶ οἱ (κ) ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπί- ϛνγ ϛ
dentes, & *efficaciæ* quæ in cœlis *concutientur*. Et tunc videbunt filium
26 πτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς σαλευθήσονται. Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν ρνα β ρνδ β
hominis venientem in nubibus cum *efficacia* multa & gloria. Et tunc
27 τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις μετὰ (λ)δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. Καὶ τότε
mittet angelos suos, & congregabit electos suos à quatuor ventis,
ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ϛνε β
ab extremo terræ usque *extremum* cœli. A autem ficu discite parabolam:
28 ἀπ᾽ ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου οὐρανοῦ. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν·
Cùm ejus jam ramus tener fuerit, & *germinet* folia, cognoscitis quia
(μ) ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλάδος ἁπαλὸς γένηται, καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα, γινώσκετε ὅτι
propè æstas *est*: Sic & vos, cùm hæc videritis *facta*, *cognoscite*
29 ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν· (ν) Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν (ξ) ταῦτα ἴδητε γινόμενα, γινώσκετε
quòd *propè est ad fores*. Amen dico vobis, Quoniam non *præteribit* generatio
ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ 30
hæc, *usque quò* omnia ista fiant. Cœlum & terra *præteribunt*:
αὕτη, μέχρις οὗ πάντα ταῦτα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ (ο)παρελεύσονται· 31
at verba mea non *præteribunt*. De autem die illo &
οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης (π) καὶ 32
hora, nemo scit, neque angeli, *qui* in cœlo, neque Filius, *si non*
τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι οἱ ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ ὁ υἱὸς, εἰ μὴ
Pater. *Aspicite*, vigilate, & orate: nescitis enim quando
ὁ πατήρ. Βλέπετε, ἀγρυπνεῖτε καὶ προσεύχεσθε· οὐκ οἴδατε γὰρ πότε 33
tempus *est*. Sicut homo peregrè profectus *relinquens* domum suam, & *dans*
ὁ καιρός ἐστιν. Ὡς ἄνθρωπος ἀπόδημος ἀφεὶς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δοὺς 34
servis suis *auctoritatem, & cuique opus suum*: & janitori præcepit ut
τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἑκάστῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ· καὶ τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα
vigilet. Vigilate ergò: (nescitis enim quando dominus domûs veniat; *vesperè*,
γρηγορῇ. Γρηγορεῖτε οὖν· (οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται), ὀψὲ, 35
an mediâ nocte, an galli cantu, an manè:) Ne *veniens* repentè, inveniat vos
ἢ μεσονυκτίου, ἢ ἀλεκτοροφωνίας, ἢ πρωΐ·) Μὴ ἐλθὼν ἐξαίφνης, εὕρῃ ὑμᾶς 36
dormientes. *Quæ* autem vobis dico, omnibus dico; Vigilate.
καθεύδοντας. Ἃ δὲ ὑμῖν λέγω, πᾶσι λέγω, Γρηγορεῖτε. 37

MS. A. (θ) πιστεύετε. (ι) ἅπαντα. (κ) ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐκπίπτοντες, (λ) δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. (μ) ὅταν ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς ἁπαλὸς (ν) Οὕτως (ξ) ἴδητε ταῦτα (ο) παρελεύσεται· (π) ἢ ὥρας

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 * ܗܝܕܝܢ ܐܢ ܐܢܫ ܢܐܡܪ ܠܟܘܢ ܕܗܐ ܗܪܟܐ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܐܘ ܗܐ ܠܗܠ. ܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢ.
22 * ܢܩܘܡܘܢ ܓܝܪ ܡܫܝܚܐ ܕܕܓܠܘܬܐ. ܘܢܒܝܐ ܕܕܓܠܘܬܐ. ܘܢܬܠܘܢ ܐܬܘܬܐ ܘܬܕܡܪܬܐ. ܘܢܛܥܘܢ
23 ܐܢ ܡܫܟܚܐ ܐܦ ܠܓܒܝܐ. * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܙܕܗܪܘ. ܗܐ ܩܕܡܬ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܟܠ ܡܕܡ
24 * ܒܗܘܢ ܕܝܢ ܒܝܘܡܬܐ ܡܢ ܒܬܪ ܐܘܠܨܢܐ ܗܘ. ܫܡܫܐ ܢܚܫܟ. ܘܣܗܪܐ ܠܐ ܢܬܠ ܢܘܗܪܗ.
25 26 * ܘܟܘܟܒܐ ܢܦܠܘܢ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܚܝܠܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܢܬܬܙܝܥܘܢ. * ܘܗܝܕܝܢ ܢܚܙܘܢܝܗܝ
27 ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܟܕ ܐܬܐ ܒܥܢܢܐ. ܥܡ ܚܝܠܐ ܣܓܝܐܐ ܘܥܡ ܫܘܒܚܐ. * ܘܗܝܕܝܢ ܢܫܕܪ ܡܠܐܟܘܗܝ.
ܘܢܟܢܫ ܠܓܒܝܘܗܝ ܡܢ ܐܪܒܥܬܗܘܢ ܪܘܚܐ. ܡܢ ܪܫܗ ܕܐܪܥܐ ܘܥܕܡܐ ܠܪܫܗ ܕܫܡܝܐ.
28 * ܡܢ ܬܬܐ ܕܝܢ ܝܠܦܘ ܦܠܐܬܐ ܕܡܐ ܕܪܟܢ ܣܘܟܝܗ ܘܦܪܥܘ ܛܪܦܝܗ. ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܛܐ
29 ܩܝܛܐ. * ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ. ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܗܠܝܢ ܕܗܘܝܢ. ܕܥܘ ܕܩܪܝܒܐ ܗܝ ܥܠ ܬܪܥܐ.
30 * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܥܒܪ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. ܥܕܡܐ ܕܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܢܗܘܝܢ.
31 * ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܢܥܒܪܘܢ. ܘܡܠܝ ܠܐ ܢܥܒܪܢ. * ܥܠ ܕܝܢ ܝܘܡܐ ܗܘ ܘܥܠ ܫܥܬܐ ܗܝ.
32 ܐܢܫ ܠܐ ܝܕܥ. ܐܦܠܐ ܡܠܐܟܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܠܐ ܒܪܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܐܒܐ. * ܚܙܘ ܐܬܬܥܝܪܘ ܘܨܠܘ. ܠܐ ܓܝܪ
33 ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܡܬܝ ܗܘ ܙܒܢܐ. * ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܓܝܪ ܕܢܦܩ ܠܡܪܚܩ ܘܫܒܩ ܒܝܬܗ. ܘܝܗܒ
34 ܫܘܠܛܢܐ ܠܥܒܕܘܗܝ. ܘܠܐܢܫ ܐܢܫ ܥܒܕܗ. ܘܠܬܪܥܐ ܦܩܕ ܕܢܗܘܐ ܥܝܪ. * ܐܬܬܥܝܪܘ
35 ܗܟܝܠ. ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܡܬܝ ܐܬܐ ܡܪܗ ܕܒܝܬܐ. ܒܪܡܫܐ ܐܘ ܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ. ܐܘ
36 ܒܩܪܝܬ ܬܪܢܓܠܐ. ܐܘ ܒܨܦܪܐ. * ܕܠܡܐ ܢܐܬܐ ܡܢ ܫܠܝ ܘܢܫܟܚܟܘܢ ܟܕ ܕܡܟܝܢ ܐܢܬܘܢ.
37 * ܡܕܡ ܕܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܠܟܘܢ ܗܘ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܗܘܝܬܘܢ ܥܝܪܝܢ.

Tunc siquis dixerit vobis, Ecce hîc est 21
Christus, & ecce illîc, ne credatis. Surgent 22
enim Pseudochristi, & pseudoprophetæ, &
edent signa & miracula, & seducent, si pos-
sit fieri, etiam electos. Vos autem cavete, 23
ecce prædixi vobis omnia. Porrò in illis
diebus post miseriam illam sol obscurabi- 24
tur, nec luna dabit splendorem suum. Et 25
stellæ cadent è cœlo, & virtutes cœlorum
commovebuntur. Túncque videbunt Fili- 26
um hominis venientem in nubibus cum vir-
tute magna, & cum gloria. Et tunc mit- 27
tet angelos suos, & congregabit electos
suos à quatuor ventis, ab extremo terræ ad
extremum usque cœli. A ficu autem disci- 28
te parabolam. Quum ejus tenerescunt ra-
mi, & germinant folia, scitis advenisse æsta-
tem. Ita & vos quum videritis hæc fieri, 29
scitote propè esse ad valvas. Amen dico 30
vobis, Nequaquam præterierit generatio
ista, usquedum hæc omnia fiant. Cælum 31
& terra præteribunt, ac sermones mei non
præteribunt. Cæterùm de die illo & illa 32
hora nemo novit, ne angeli quidem cœlo-
rum, nec ipse Filius, sed Pater. Cavete, 33
vigilate, & orate: nescitis enim quando
futurum sit tempus. Est enim tanquam 34
vir qui peregrè profectus est, reliquitque
domum suam, ac dedit potestatem servis
suis, & unicuique opus suum: janitori
verò præcepit ut vigilans esset. Vigilate 35
ergò, quippe qui nesciatis quando ven-
turus sit dominus domûs, vesperéne,
an mediâ nocte, an in cantu galli, an
mané. Ne quum venerit derepentè, in- 36
veniat vos dormientes. Quod autem vo- 37
bis dico, vobis omnibus idipsum dico,
Estote vigilantes.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 22 * وبعد ازان اکر کسي بشما بکويد . که مسيح اينجاست . يا انجا باور مداريد * *براي انك
مسيحان دروغي پيدا شوند * وپيغمبران زور وناراست . وايتها وشکفتها بدهند * که بفريبانند *
23 اکر توانند کزيدکانرا نيز *شما ازايشان † پرهيز کنيد * اينك هرچيزرا پيشتر بشما خبر کردم

پنجاه چهار خبر قيامت وخرابي اورشليم

24 25 * ودران روزکار پستر ازان دشخواري * افتاب تاريك شود * وماه روشنايي ندهد * *وستارکان
26 ازاسمان فرو ريزند * ونيرومندان † آسماني بلرزند * * انکه فرزند ادمي †را ببينند بر ابر ابرها
27 بيايد * با بزرکي * ونيرومندي * وشکوه * وعظمت * *وازان پس فرستکان خودرا بفرستد
28 وکزيدکان خودرا ازچهار ارواح کرد کند * ازروي زمين تا سر آسمان * *وشما ازدرخت
انجير مثلها بياموزيد وقتي که شاخهاء او تازه † شوند * وبرکهاء او برويند * شما بدانيد که
29 تابستان رسيد * *اينچنين شما نيز ببينيد که اين همه شده باشد * بدانيد که بر در نزديك
30 31 شد * *راست بشما بکويم اين کروه نکذرد تا اين همه را نبينيد * *آسمان وزمين † بکذرند

Posteà autem si quis vobis dixerit; Christus quidem hic est, aut illic: ne credatis. Eò quòd Christi falsi ap- 21
parebunt, & Prophetæ falsi & adulterini, & signa & prodigia edent, ut decipiant, si possent, electos et- 22
iam. Vos ab eis cavete: ecce rem omnem vobis præmonstravi. 23

LIV. Prædictio reſurrectionis & excidii Hieroſolymæ.

Et in illis diebus post afflictionem Sol obtenebrabitur, & Luna lumen 24
non dabit. Et stellæ de cœlo deci- 25
dent, & potentia cœlorum contremiscent. Tunc Filium hominis vi- 26
debunt, qui super nubes ætheris veniet cum majestate, & virtute, & terrore, & magnificentiâ. Et post- 27
cà Angelos suos mittet, & electos suos à quatuor ventis congregabit, à superficie terræ usque ad verticem cœli. Vos autem ab ar- 28
bore ficûs parabolas discite, tempore quo rami ejus teneri fuerint, & folia ejus germinaverint, vos scitis æstatem adesse. Sic vos etiam 29
cum videritis hæc omnia fieri, scitote quòd ad ostium propè sit. Ve- 30
rum vobis dico, Hæc generatio non præteribit, quin hæc omnia videritis. Cælum & terra præteribunt, 31

Verſio VULGATA LATINA.

21
22 Et tunc ſi quis vobis dixerit; Ecce hic eſt Chriſtus, ecce illìc, ne credideritis. Ex-
urgent enim pſeudochriſti, & pſeudoprophetæ, & dabunt ſigna & portenta ad ſe-
23 ducendos, ſi fieri poteſt, etiam electos. Vos ergò videte: ecce prædixi vobis
24 omnia. Sed in illis diebus, poſt tribulationem illam, Sol contenebrabitur, & Lu-
25 na non dabit ſplendorem ſuum: Et ſtellæ cœli erunt decidentes, & virtutes, quæ
26 in cœlis ſunt, movebuntur. Et tunc videbunt filium hominis venientem in nubi-
27 bus cum virtute multa, & gloria. Et tunc mittet angelos ſuos, & congregabit
28 electos ſuos à quatuor ventis. à ſummo terræ, uſque ad ſummum cœli. A ficu au-
tem diſcite parabolam. Cùm jam ramus ejus tener fuerit, & nata fuerint folia, cog-
29 noſcitis quia in proximo ſit æſtas: Sic & vos cùm videritis hæc fieri, ſcitote quòd
in proximo ſit in oſtiis. Amen dico vobis; Quoniam non tranſibit ge- 30
neratio hæc, donec omnia iſta fiant. Cœlum & terra tranſibunt, ver- 31
ba autem mea non tranſibunt. De die autem illo vel hora nemo ſcit, 32
neque angeli in cœlo, neque Filius, niſi Pater. Videte, vigilate, & ora- 33
te: neſcitis enim quando tempus ſit. Sicut homo, qui peregrè pro- 34
fectus reliquit domum ſuam, & dedit ſervis ſuis poteſtatem cujuſque operis, &
janitori præcepit ut vigilet. Vigilate ergò, (neſcitis enim quando Domi- 35
nus domûs veniat: ſerò, an mediâ nocte, an galli cantu, an manè,) Ne cùm 36
venerit repentè, inveniat vos dormientes. Quod autem vobis dico, omnibus di- 37
co; Vigilate.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 22 * فان قال لكم احد حينئذ ان المسيح هاهنا او هناك فلا تصدقوا * فانه سيقوم مسيحوا كذب *
23 وانبياء كذبة ويصنعون علامات وعجائب ليضلوا المختارين ان قدروا * فانظروا انتم فهذا
24 قد بدات واخبرتكم بكل شي * لكن في تلك الايام بعد ذلك الضيق الشمس تظلم والقمر
25 26 لا يعطي ضوءه * والكواكب تتساقط من السماء * وقوات السماء تضطرب * حينئذ ينظرون ابن
27 الانسان اتيا في السحاب مع قوات ومجد عظيم * حينئذ يرسل ملائكته فيجمع مختاريه من
28 جهات اربع الرياح من اقصي الارض الي اقصاها * فمن التينة اعلموا المثل * اذا رايتم اغصانها
29 لانت وظهرت اوراقها علمتم ان الصيف قد دنا * كذلك انتم ايضا اذا رايتم هذه قد كانت
30 فاعلموا انه قد قرب على الابواب * امين اقول لكم ان هذا الجيل لا يزول حتي يكون
31 هذا كله * والسماء والارض تزولان وكلامي لا يزول * الفصل الرابع والاربعون *
32 * فاما ذلك اليوم وتلك الساعة لا يعرفها احد ولا الملائكة الذين في السماء * ولا الابن الا
33 34 الاب * فانظروا واسهروا وصلوا لانكم لا تعلمون متي يكون الزمان * مثل انسان سافر وترك
35 بيته * واعطي عبيده السلطان لكل واحد عمله * واوصي البواب بالتيقظ * فاسهروا فانكم
36 لا تعلمون متي ياتي رب البيت * بالعشي كان او نصف الليل او صياح الديك او بالغداة * ليلا
37 ياتي بغتة فيجدكم نياما * والذي اقوله لكم فللجميع اقوله فاسهروا *

Et ſi dixerit vobis aliquis tunc quòd 21
Chriſtus eſt hic, vel illìc, ne credatis.
Nam exurgent Chriſti mendacii, & pro- 22
phetæ mendaces, & facient ſigna, & mi-
racula, ut ſeducant electos, ſi poſſint. Ad- 23
vertite ergò vos, nam ecce præveni, &
annuntiavi vobis omnia. Verùm in illis 24
diebus poſt illam anguſtiam, ſol obtene-
brabitur, & luna non dabit lumen ſuum,
Et ſtellæ dilabentur de cœlo, & virtutes 25
cœli conturbabuntur. Tunc videbitis fi- 26
lium hominis venientem in nubibus, cum
virtutibus & gloriâ magnâ. Tunc mit- 27
tet angelos ſuos, & congregabit electos
ſuos ex partibus quatuor ventorum, ab
extremitate terræ uſque ad extremita-
tes ejus. A ficu verò diſcite parabolam. 28
Quando videtis ramos ejus tenereſcere,
& apparere folia ipſius, noſtis quod æſtas
jam appropinquavit. Ita vos etiam 29
cùm videritis hæc jam accidiſſe, ſcitote
jam acceſſiſſe ad oſtia. Amen dico vobis, 30
quòd hæc generatio non tranſibit, donec
fiant hæc omnia. Et cœlum & terra 31
tranſibunt, & verba mea non tranſibunt.

Sectio quadrageſima quarta.

* *At verò illum diem, & illam horam non* 32
novit quiſquam, ne quidem angeli qui
ſunt in cœlo, at ne Filius, ſed Pater. Ad- 33
vertite, & vigilate, & orate, quoniam
vos neſcitis quando futurum ſit tempus.
Sicut homo, qui migravit & reliquit 34
domum ſuam, deditque ſervis ſuis pote-
ſtatem, unicuique opus ſuum, & præce-
pit janitori vigilantiam. Vigilate, quia 35
vos neſcitis, quando ſit venturus domi-
nus domûs: ſerône an mediâ nocte, an
cantu galli, an in matutino. Ut ne veni- 36
at repentè, & inveniat vos dormientes.
Quod autem dico vobis, omnibus id 37
dico; Vigilate.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 ወይእተ፡ኣሚረ፡እመቦ፡ ዘይቤለክሙ፡ነዋ፡ዝየ፡ሀሎ፡ክርስቶስ፡ወነዋ፡ከሐከ፡ኢትእመ
22 ኑ፡፡=÷ እስመ፡ይመጽኡ፡ ሐሰዊያን፡ መሲሕ፡ ወሐሰዊያን፡ነቢያት፡ወይገብሩ፡ተኣም
23 ረ፡ወመንክረ፡ከመ፡ ያስሕቱ፡ ወሶበሰ፡ይትከሀል ፡ ወለኅሩያንሂ፡፡=÷ ወአንትሙ፡ዑቁ፡
24 ናሁ፡ኣቅደምኩ፡ነገርኩክሙ፡ኵሎ፡፡=÷ ዑቁ፡እተወ፡ኣሚረ፡ ምስለ፡ኵሉ፡ ሕማ
25 ም፡ፀሐይ፡ይጸልም፡ወወርኅኒ፡ኢይሁብ፡ ብርሃኖ፡፡=÷ ወከዋክብትኒ፡ ይወድቁ፡ እ
26 ምሰማይ፡ወይትከወስ፡ሀይለ፡ሰማያት፡፡=÷ ወይእተ፡ኣሚረ፡ይሬእይዎ፡ ለወልደ፡እጓ
ለ፡ እመ፡ ሕያው፡ እንዘ፡ ይመጽእ፡ በደመና፡ ሰማይ፡ ኀይል፡፡ ወስብሐት፡ብዙኅ፡፡=÷
27 ወይእተ፡ኣሚረ፡ይፌኑዎሙ፡ለመላእክቲሁ፡ወያስተጋብእዎሙ፡ ለኅሩያኒሁ፡ እምአር
28 ባዕቱ፡ነፋሳት፡እምአጽናፈ፡ምድር፡እስከ፡አጽናፈ፡ሰማይ፡፡=÷ ወእም፡ በለስ፡ አአ
ምሩ፡አምሳሊሁ፡እምከመ፡ሳምለመ፡አዕጹቂሃ፡ ወሠረጸ፡ ቈጽላ፡ ይትዐወቅ፡ከመ፡
29 አልጸቀ፡ማእረር፡፡=÷ ከማሁኬ፡አንትሙኒ፡ እምከመ፡ርኢክሙ፡ ዘንተ፡ኵሎ፡ኮነ፡
30 አእምሩ፡ከመ፡በጽሐ፡ኀኆኅት፡=÷ አሜን፡እብለክሙ፡ከመ፡ኢትኀልቅ፡ዛቲ፡ተውል
31 ድ፡ዘእንበለ፡ይኩን፡ ዝንቱ፡ ኵሉ፡=÷ ሰማይ፡ ወምድር፡ ይኀልፉ፡ ወቃልየሰ፡ኢይኀ
32 ልፍ፡፡=÷ በእንተ ፡ ሰዓት፡ወዕለት፡፡=÷ ወበእንተሰ፡ይእቲ፡ዕለት፤ ወይእቲ፡ ሰዓ
ት፡አልቦ፡ዘያእምራ፡ወኢመላእክተ፡ሰማይ፡ ወኢወልድ፡ዘእንበለ፡አብ፡ባሕቲቱ፡፡=÷
33 ወባሕቱ፡ዑቁ፡ወትግሁ፡ወጸልዩ፡እስመ፡ኢታአምሩ፡ማእዜ፡መዋዕለ፡ጊዜሁ፡፡=÷ ከ
34 መ፡ብእሲ፡ዘይነግድ፡ወይኅድግ፡ቤቶ፡ወይሁቦሙ፡ ግብሮሙ፡ ለአግብርቲሁ፡ ለለ፡ አሐ
35 ዱ፡እምኔሆሙ፡ወይኤዝዞ፡ለዓጻዊ፡ከመ፡ይትጋህ፡፡=÷ትግሁ፡ እንከ፡ እስመ፡ኢታአም
ሩ፡ማእዜ፡ይመጽእ፡ባዕለ፡ቤት፡እመሂ፡ሰርከ፡ ወእመሂ፡ መንፈቀ፡ ሌሊት፡ ወእመሂ፡ጊ
36 ዜ፡ይነቅ፡ ደርሆ፡ ወእመኒ፡ ጸቢሐ፡=÷ ኢይምጻእክሙ፡ ግብተ ፡ ወኢይርከብክሙ፡
37 እንዘ ፡ ትነውሙ፡=÷ ወነሁ ፡ እብለክሙ ፡ ለኵልክሙ ፡ ትግሁ፡=÷

21
Et iſto die ſi quis dicet vobis, Ecce hìc eſt Chriſtus; &, Ecce illìc, ne credite. Quo- 22
niam venient pſeudochriſti, & pſeudoprohetæ, & facient ſigna & miracula, ut
ſeducant, & ſi fieri poterit, etiã electos. Et vos cavete: ecce prædixi vobis omnia. 23
Attendite, venit hora cum omni tribulatione: ſol obſcurabitur, & luna non dabit 24
ſplendorem ſuum. Et ſtellæ decident è cœlo, & movebitur poteſtas cœlorum. 25
Et iſto die videbunt filium hominis venientem in nubibus cœli, poteſtate & 26
gloriâ multâ. Et iſto die mittet angelos ſuos, & congregabunt electos ſuos è 27
quatuor ventis, ab extremitatibus terræ uſque extremitates cœli. Et è ficu 28
diſcite parabolam ejus; Quum teneri *ſunt* rami ejus, & germinat folia, notum eſt
quòd appropinquavit meſſis. Sic igitur vos quum videritis hoc totum fieri 29
ſcitote quòd advenit ad oſtia. Amen dico vobis, quòd non præterierit hæc 30
generatio, antequàm fiat hoc totum. Cœlum, & terra tranſibit, & verbum 31
meum non tranſibit.

De horâ & die.

Et de iſto die & iſtâ horâ nemo eſt qui ſcit, neque angeli cœli, neque Fili- 32
us, ſed Pater ſolus. Sed cavete, & vigilate, & orate, quia neſcitis quan- 33
do *erit dies* temporis ejus. Sicut homo qui peregrè proficiſcitur, & re- 34
linquit domum ſuam, & aſſignat ſingulis ſervis opera ſua, & mandat ja-
nitori ut vigilaret. Vigilate igitur, quia neſcitis quando veniet Dominus 35
domûs; utrùm veſperâ, utrùm mediâ nocte, utrùm in gallicinio, utrùm mané: 36
Ne veniat vobis repentè, & ne inveniat vos dormientes. Et ecce dico vobis 37
omnibus, Vigilate.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 وسخنان من نگذرند * و ان روز و ان ساعت را كسي نداند * نه از ادميان * ونه فرشتگان
33 آسمان * ونه پسر نيز * مگر پدر تنها * ببينيد * وبيدار باشيد * ونماز كنيد * براي انك آن
34 روزرا نمي دانيد * همچو آن † مرد كه احتياط كرد * وخانه خود را رها كرد * وبندگان
خود فرمان داد وهر يكي را † كردار خود سپارش كرد * وفرمود كه هميشه در بسته باشد *
35 * اكنون بيدار باشيد * براي انك نمي دانيد كه خداوند خانه كي مي آيد * شب هنگام
36 يا نيم شب * يا وقت صبح * كه خروس بانك زند * يا بامداد * * نبادا ناكاه بيايد وشمارا
37 خفته بيند * انچ ازان شماست بشما همگنان مي گويم آگاه باشيد

at verba mea non præteribunt. Di- 32
em autem illum & horam illam
quiſpiam non novit, neque hominum
neque Angelorum cœli: neque Fi-
lius etiam; ſed Pater ſolus. Videte, 33
& vigilate, & orate; eo quòd il-
lum diem ignoratis. Perindè ac ille 34
vir qui iter ſuſcepit, & domum ſu-
am reliquit, & ſervis ſuis mandata
dedit, & unicuique opus ſuum aſſi-
gnavit, juſſitque ut janua ſemper
clauſa eſſet. Vigiles itaque eſtote, 35
eò quòd ignoratis quando Dominus
domûs venturus ſit, veſpere, an me-
diâ nocte, an tempore diluculi cùm
gallus vocem emiſerit; an mané.
Ne repentè veniat, & vos dormien- 36
tes videat. Quod veſtrâ intereſt 37
vobis omnibus dico, Moniti eſtote.

CAP. XIV. ιδʹ.

Erat autem Paſcha, & Azyma poſt *duos dies*: & quærebant ſummi Sacerdotes, ρϛ α
1 ἮΝ δὲ τὸ πάσχα, καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς,
& Scribæ, quomodò eum *in* dolo *prehendentes*, occiderent. Dicebant *autē*;
2 καὶ οἱ Γραμματεῖς, πῶς αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες, ἀποκτείνωσιν. Ἔλεγον δὲ, ρζ ϛ
Non in feſto, ne *quando* tumultus *ſit populi*. Et *exiſtente eo in Bethania*,
3 Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ἔσται τοῦ λαοῦ. Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ, ΜΔ
in domo Simonis leproſi, *accumbente eo*, venit mulier habens alabaſtrum
ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον ρνη α
unguenti nardi *probati multi pretii*: & *confringens alabaſtrum*, effudit
μύρου, νάρδου πιστικῆς (α) πολυτελοῦς· καὶ συντρίψασα (β) τὸ ἀλάβαστρον, κατέχεεν
ei juxta caput. Erant autem quidam *indignati apud* ſemetipſos, & dicen-
4 αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς. Ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς, καὶ λέγον-
tes; *Ad* quid perditio iſta unguenti facta eſt? Poterat enim iſtud venundari
5 τες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; Ἠδύνατο γὰρ (γ) τοῦτο πραθῆναι
ſuper trecentis denariis, & dari pauperibus: Et fremebant *ei*.
ἐπάνω τριακοσίων δηναρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς· καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ.
At Jeſus dixit, Sinite eam: quid illi *moleſtias exhibetis*? *Pulchrum* opus operata eſt
6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε αὐτήν· τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον εἰργάσατο
in me. Semper enim pauperes habetis *cum vobis*, & cùm volueritis, poteſtis ρνθ
7 (δ) εἰς ἐμέ. Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ ὅταν θέλητε, δύνασθε δ
illis benefacere: me autem non ſemper habetis. Quod habuit hæc, fecit:
αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Ὃ (ε) εἶχεν αὕτη, ἐποίησε· 8
præoccupavit ungere meum corpus in ſepulturam. Amen dico vobis; Ubi-
προέλαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅ- 9
cunque prædicatum fuerit Evangelium iſtud in *totum mundum*, & quod fecit
που (ζ) ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν
hæc, narrabitur in memoriam ejus. Et Judas Iſcariotes, unus
ξβ αὕτη, λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. (η) Καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, εἷς 10
duodecim, abiit ad *principes Sacerdotum*, ut proderet eum illis. 11
τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς. (θ) Οἱ 11
verò audientes gaviſi ſunt, & *polliciti ſunt* ei *argentum dare*. Et quærebat
δὲ ἀκούσαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ (ι) ἀργύριον δοῦναι. καὶ ἐζήτει
quomodò opportunè illum traderet. Et primo die Azymorum, quando
ΜΕ πῶς (κ) εὐκαίρως αὐτὸν παραδῷ. Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε 12
Paſcha *mactabant*, dicunt ei diſcipuli *ejus*; Quò vis *abeuntes* pare-
τὸ πάσχα ἔθυον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοιμά-
mus ut manduces Paſcha? Et mittit duos *diſcipulorum ſuorum*, & dicit
σωμεν ἵνα φάγῃς τὸ πάσχα; Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ λέγει 13
eis; Ite in civitatem, & occurret vobis homo lagenam aquæ
αὐτοῖς, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος
bajulans: ſequimini eum:
βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ·

MS.A. (α) πολυτίμου· (β) τὸν (γ) τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι (δ) ἐν ἐμοί. (ε) ἔσχεν (ζ) ἐὰν (η) Καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης ἀπῆλθεν (θ) Καὶ ἀκούσαντες (ι) ἀργύρια (κ) αὐτὸν εὐκαίρως

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܪܝܢܐ ܕܩܘܕܫ ܡܘܪܘܢ * ܒܗ * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܕ *

1 * ܒܬܪ ܕܝܢ ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ ܦܨܚܐ ܗܘܐ ܕܦܛܝܪܐ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ. 1
ܐܝܟܢܐ ܒܢܟܠܐ ܢܐܚܕܘܢܝܗܝ ܘܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐ ܒܥܐܕܐ. ܕܠܡܐ ܢܗܘܐ 2
ܫܓܘܫܝܐ ܒܥܡܐ. * ܘܟܕ ܗܘ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܒܒܝܬ ܥܢܝܐ ܒܒܝܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܓܪܒܐ. 3
ܟܕ ܣܡܝܟ. ܐܬܬ ܐܢܬܬܐ ܕܐܝܬ ܥܡܗ ܫܛܝܦܬܐ ܕܒܣܡܐ ܕܢܪܕܝܢ ܪܫܐ ܣܓܝ ܕܡܝܐ
ܘܦܬܚܬܗ ܘܐܫܦܥܬܗ ܥܠ ܪܫܗ ܕܝܫܘܥ. * ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܐܢܫܐ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܐܬܒܐܫ 4
ܠܗܘܢ ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܡܢܐ ܗܘܐ ܐܒܕܢܐ ܕܗܢܐ ܒܣܡܐ. * ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܓܝܪ 5
ܕܢܙܕܒܢ ܒܝܬܝܪ ܡܢ ܬܠܬܡܐܐ ܕܝܢܪܝܢ ܘܢܬܝܗܒ ܠܡܣܟܢܐ. ܘܡܬܚܡܬܝܢ ܗܘܘ
ܒܗ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ. ܫܒܩܘܗ ܡܢܐ ܡܗܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܥܒܕܐ ܫܦܝܪܐ ܥܒܕܬ 6
ܠܘܬܝ. * ܒܟܠܙܒܢ ܓܝܪ ܡܣܟܢܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܡܟܘܢ. ܘܐܡܬܝ ܕܨܒܝܬܘܢ ܡܫܟܚܝܢ 7
ܐܢܬܘܢ ܠܡܥܒܕ ܠܗܘܢ ܛܒܬܐ. ܠܝ ܕܝܢ ܠܐ ܒܟܠܙܒܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. * ܗܕܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ 8
ܠܗ ܥܒܕܬ. ܘܐܩܕܡܬ ܐܝܟ ܠܩܒܘܪܐ ܒܣܡܬ ܦܓܪܝ. * ܘܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ 9
ܠܟܘܢ. ܕܐܝܟܐ ܕܬܬܟܪܙ ܣܒܪܬܝ ܗܕܐ ܒܟܠܗ ܥܠܡܐ. ܐܦ ܗܕܐ ܕܥܒܕܬ ܗܕܐ ܬܬܡܠܠ
ܠܕܘܟܪܢܗ. * ܝܗܘܕܐ ܕܝܢ ܣܟܪܝܘܛܐ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪ. ܐܙܠ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܐܝܟ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ 10
ܠܗܘܢ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܚܕܝܘ. ܘܐܫܬܘܕܝܘܗܝ ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ ܟܣܦܐ. ܘܒܥܐ 11
ܗܘܐ ܠܗ ܦܠܐܬܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ. * ܘܒܝܘܡܐ ܩܕܡܝܐ ܕܦܛܝܪܐ. ܕܒܗ ܕܒܚܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ ܦܨܚܐ. 12
ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܐܝܟܐ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܢܐܙܠ ܢܛܝܒ ܠܟ ܕܬܐܟܘܠ ܦܨܚܐ. * ܘܫܕܪ ܬܪܝܢ 13
ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܗܐ ܦܓܥ ܒܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܫܩܝܠ ܡܐܢܐ ܕܡܝܐ. ܙܠܘ ܒܬܪܗ.

Lectio in conſecratione Chriſmatis. 35.

CAP. XIV.

Duobus autem pòſt diebus futurum erat 1 Paſcha Azymorum, & quærebant principes ſacerdotum, & Scribæ quomodo dolo prehenderent eum, & eum interficerent. Dicebantque; 2 Non in feſto, ne fiat tumultus in populo. Et quum ipſe eſſet in Beth-Ania in 3 ædibus Simonis leproſi, dum accumberet, venit mulier habens ſecum alabaſtrum aromatis nardi præſtantiſſimæ, multi pretii: & aperuit illud, effuditque ſuper caput ipſius Jeſu. Erant autem quidam ex diſcipulis qui- 4 bus id diſplicuit apud ſe, & dixerunt; Quorſum facta eſt perditio hujus aromatis? Po- 5 terat enim venundari amplius quàm trecentis denariis, & dari pauperibus, & inſultabant in eam. Ipſe verò Jeſus dixit, Omitti- 6 te eam: quid ei moleſti eſtis? bonum opus operata eſt in me. Nam omni tempore pau- 7 peres habebitis vobiſcum: & quandocunq; volueritis, poteſtis eis benefacere: ego verò non omni tempore ero apud vos. Hæc quod 8 habuit, egit: & præoccupavit, tanquam ad ſepulturam, aromate condiit corpus meum. Equidem dico vobis, Ubicunque prædica- 9 bitur hoc Evangelium meum in univerſo mundo, id etiam quod iſta egit, narrabitur in memoriam ipſius. Judas autem Iſcariotes 10 unus ex duodecim, abiit ad principes ſacerdotum, ut proderet eis Jeſum. Illi verò 11 quum hæc audiſſent, lætati ſunt: & polliciti ſunt argentum ei ſe daturos: proinde quærebat ſibi opportunitatem prodendi eum. Et primo die Azymo- 12 rum, quo ſacrificant Judæi Paſcha, dicunt ei diſcipuli ipſius; Quò loci vis ut eamus tibi paraturi ut comedas Paſcha? Et miſit duos 13 è diſcipulis ſuis, dixitque eis; Ite in civitatem, & ecce occurret vobis homo bajulans vas aquale, ite poſt eum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

1 * وبعد از دو روز فصح   انجا كه زن روغن غاليه بر مسيح ريخت   پنجاه پنج
فطير خوران شد • بزركان واامامان ونويسندكان † مي خواستند كه اورا بكيرند † بحيلت •
2 وبكشند • * ومي كفتند در عيد † نشود كه در عالم آشوب افتد • * وچون او در بيت عينا در 3
خانه شمعون ابرص نشسته بود • زني آمد وشيشه † پر از روغن غاليه ونادين خوش بوي †
4 بياورد • وسر شيشه را كشاد • و ان روغن را بر سر مسيح ريخت • * وكساني از شاكردان † انجا
بودند • وايشانرا نا خوش آمد در نفس خود † كفتند چرا اين † روغن خوش بوي كم شد •
5 * مي شايست بيشتر از سه صد دينار اورا فرختن • وبدرويشان † داده مي شد • وزنرا ملامت مي
6 دادند • * انكه عيسي † بشاكردان كفت • چرا اورا خجل مي كردانيد كردار نيك كرد پيش
7 من • * براي انك بهر وقتي مسكينان † ودرويشان پيش شما هستند • وبهر وقتي † با ايشان نيكي
8 توانيد كردن • اما من بهر وقتي در ميان شما نيستم • * انچ اين † زن داشت نيكي كرد •
9 وبيشتر † از دفن كردن مرا معطر كرد • * وراست بشما بكويم • كه در هر كجا
كه مژده من كفته شود كردار اين † زن † نيز كفته شود • در جمله اطراف عالم •

LV. Ubi mulier unguentum galiæ in Chriſtum effudit.

CAP. XIV.

ET poſt biduum Paſcha feſtum 1 *azymorum erat: magnates, & ſacerdotes & ſcribæ quærebant, ut eum prehenderent dolo, & interficerent. Ac dicebant; In feſto ne fiat, quia in* 2 *populo tumultus accideret. Et cùm* 3 *ipſe in Bethania, in domo Simeonis leproſi ſederet, mulier venit, & ampullam plenam unguento galiæ & nardi præſtantis odoris attulit; et caput ampullæ aperuit, & unguentum illud in caput Chriſti effudit. Et* 4 *quidam ex diſcipulis illic erant, & illis diſplicuit apud ſeſe: Quorſum, aiebant, iſtud unguentum præſtantis odoris perditur? Licuiſſet* 5 *plusquàm trecentis denariis venditum & pauperibus datum eſſe. Et mulieri vitio dabant. Tunc Jeſus* 6 *diſcipulis dixit; Quare illam pudore afficitis? Opus bonum operata eſt erga me. Eò quòd omni tem-* 7 *pore pauperes & egeni apud vos ſunt, & quovis tempore illis benefacere poteſtis: ego verò omni tempore inter vos non ſum. Quantum hu-* 8 *ic mulieri ſuppetebat bonum fecit, et ante ſepulturam me aromate condivit. Et certè vobis dico, quòd in* 9 *quocunque loco Evangelium meum prædicatum fuerit, factum hujus mulieris etiam narrabitur in omnes fines mundi.*

Verſio VULGATA LATINA.

CAP. XIV.

1 ERat autem Paſcha & Azyma poſt biduum : & quærebant ſummi ſacerdotes, &
2 Scribæ, quomodò eum dolo tenerent, & occiderent. Dicebant autem ; Non in die
3 feſto, ne fortè tumultus fieret in populo. Et cùm eſſet Bethaniæ in domo Simo-
nis leproſi, & recumberet : venit mulier habens alabaſtrum unguenti nardi ſpi-
4 cati pretioſi ; & fracto alabaſtro, effudit ſuper caput ejus. Erant autem quidam
indignè ferentes intra ſemetipſos, & dicentes ; Ut quid perditio iſta unguenti
5 facta eſt ? Poterat enim unguentum iſtud venumdari plus quàm trecentis denari-
6 is, & dari pauperibus. Et fremebant in eam. Jeſus autem dixit ; Sinite eam,
7 quìd illi moleſti eſtis ? Bonum opus operata eſt in me. Semper enim pauperes
habetis vobiſcum : & cùm volueritis, poteſtis illis benefacere : me autem non
ſemper habetis. Quod habuit hæc, fecit : prævenit ungere corpus meum in 8
ſepulturam. Amen dico vobis ; Ubicunque prædicatum fuerit Evangelium iſtud 9
in univerſo mundo, & quod fecit hæc, narrabitur in memoriam ejus. Et Ju- 10
das Iſcariotes unus de duodecim, abiit ad ſummos ſacerdotes, ut proderet eum
illis. Qui audientes gaviſi ſunt : & promiſerunt ei pecuniam ſe daturos. Et 11
quærebat quomodò illum opportunè traderet. Et primo die Azymorum quando 12
Paſcha immolabant, dicunt ei diſcipuli ; Quò vis eamus, & paremus tibi ut man-
duces Paſcha ? Et mittit duos ex diſcipulis ſuis, & dicit eis ; Ite in civitatem : 13
& occurret vobis homo lagenam aquæ bajulans, ſequimini eum :

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 * وكان الفصح والفطير بعد يومين * فطلب رؤساء الكهنة والكتبة كيف يمسكونه بمكر
2 ليقتلوه * وكانوا يقولون ليس في العيد لئلا يكون شغب في الشعب *
3 * الفصل الخامس والاربعون * وبينما هو في بيت عنيا في بيت سمعان الابرص
4 متكئ جاءت امراة معها اناء فيه طيب ناردين فائق ثمين فافرغته على راسه * وكان اناس
5 متذمرين في انفسهم قائلين لم تلف هذا الطيب * قد كان ينبغي ان يباع باكثر من
6 ثلثماية دينار ويدفع للمساكين وانتهروها * فقال لهم يسوع دعوها لم تؤذونها نعم العمل
7 عملت بي * لان المساكين عندكم كل حين فاذا اردتم قدرتم ان تحسنوا اليهم * واما انا
8 فلست عندكم كل حين * فالذي كان لها قد فعلته لانها بدأت فطيبت جسدي لدفني *
9 * امين اقول لكم انه حيثما يكرز بهذا الانجيل في جميع العالم ينطق بما صنعت
10 هذه تذكارا لها * وان يهوذا الاسخريوطي احد الاثني عشر ذهب الى رؤساء الكهنة ليسلمه
11 اليهم * فلما سمعوا فرحوا ووعدوه بعطية الفضة * وكان يطلب فرصة كيف يسلمه اليهم *
12 * الفصل السادس والاربعون * وفي اول يوم من الفطير اذ كانوا يذبحون
13 الفصح قال له تلاميذه اين تريد ان نمضي ونعد لتأكل الفصح * فارسل اثنين من
تلاميذه وقال لهما امضيا الى المدينة * فسيلقاكما انسان حامل جرة ماء اتبعاه *

CAP. XIV.

ERat autem Paſcha, & azyma, poſt 1
duos dies : & quæſierunt principes ſa-
cerdotum & Scribæ, quomodo tenerent
eum dolo, ut occiderent eum. Et dice- 2
bant, Non in die feſto, ne fortè fiat tu-
mor in populo.

Sectio quadrageſima quinta.

Et cùm eſſet in Beth-ania in domo Simo- 3
nis leproſi recumbens, venit mulier ſe-
cum habens vas, in quo erat unguentum
nardi excellens, pretioſum, & vacuavit
illud ſuper caput ejus. Fuerunt autem 4
aliqui murmurantes intra ſemetipſos,
dicentes, Quare periit hoc unguentum?
Potiùs expediebat vendi pluris quàm 5
trecentis denariis & dari pauperibus :
& reprehenderunt eam. Ait illis Je- 6
ſus, Sinite illam. Cur offenditis eam ?
optimum opus operata eſt in me : Quo- 7
niam pauperes ſunt apud vos in omni
tempore, cumque volueritis, poteritis be-
nefacere illis : at ego non ſum apud vos
omni tempore. Quod habuit fecit, quo- 8
niam ipſa prævenit, & unxit corpus me-
um ad ſepulturam meam. Amen dico 9
vobis, quòd ubicunq; prædicabitur iſtud
Evangelium in univerſo mundo, profere-
tur quod fecit hæc, in memoriam ejus. Et 10
verò Judas Iſcariotes unus de duode-
cim, abiit ad principes ſacerdotum ut
traderet eum illis : Cùmque audiſſent, 11
gaviſi ſunt, & promiſerunt ei munus ar-
genti. Et quærebat opportunitatem, quo-
modo traderet eum illis.

Sectio quadrageſima ſexta.

Et primo die azymorum dum immolarent 12
Paſcha, dixerunt ei diſcipuli ejus: Quò
vis ut eamus, & paremus, ut manduces
paſcha ? Miſitque duos ex diſcipulis ſu- 13
is, & dixit eis, Ite ad urbem, occurret-
que vobis homo portans lagenam aquæ ;
ſequimini eum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ወእስከ፡ሰኑይ፡ መዋዕል፡ ፋሲካ፡በዓለ፡መጸለት። ወኃሠሡ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ ወጸሐ
2 ፍት፡ ይትመየንዎ፡ ወይእኅዝዎ፡ ወይቅትልዎ።=፦ ወይቤሉ፡ አኮ፡ በበዓል፡
ከመ፡ ኢይትሀወኩ፡ ሕዝብ።=፦
በእንተ፡ እንተ፡ ቀብአቶ፡ ዕፍረተ።=፦
3 ወእንዘ፡ ሀሎ፡ ቢታንያ፡ ቤተ፡ ስምዖን፡ ዘለምጽ፡ እንዘ፡ ይረፍቅ፡ መጽአት፡
ብእሲት፡ ወአምጽአት፡ ዕፍረተ፡ ዘአልበስጥሮስ፡ ዘናርዱ፡ ቅደው፡ ዘዕጹብ፡ ሤጡ፡
4 ወአክሰቶ፡ወሶጠት፡ዲበ፡ ርእሱ።=፦ ወቦ፡ እለ፡ ተምዑ፡ ወይቤሉ፡ ለምንት፡ መጠኑ
5 ዝ፡ አሕጕልት፡ለዝ፡ ዕፍረት።=፦ እም፡ ኢትክሃለኑ፡ ይሠየጥ፡ዝንቱ፡ ዕፍረት፡ፈድ
6 ፈደ፡በሠለስቱ፡ምእት፡ዲናር፡ወይሁቡ፡ ለነዳይ፡ ወገሠጽዋ።=፦ ወይቤሎሙ፡እግዚ
እ፡ኢየሱስ፡ ኅድግዋ፡ ለብእሲት፡ ኢታሠርሕዋ፡ ሠናየ፡ ግብረ፡ ገብረት፡ ላዕሌየ።=፦
7 ወለነዳያንሰ፡ ዘልፈ፡ትረክብዎሙ፡ኀቤክሙ፡ ወጊዜ፡ ፈቀድክሙ፡ታሤንዩ፡ላዕሌሆሙ፡
8 ወኪያየሰ፡ አኮ፡ ዘልፈ፡ ዘትረክቡኒ።=፦ ወዘቲኒ፡ ዘባቲ፡ ገብረት። ወአቅደመት፡ ወ
9 ቀብአተኒ፡ ሥጋየ፡ ለቀበርየ።=፦ አሜን፡ እብለክሙ፡ ኀበ፡ ሰብክዋ፡ለዘቲ፡ ወንጌል፡
10 ውስተ፡ኵሉ፡ ዓለም፡ይንግሩ፡ዘገብረት፡ዛቲኒ፡ ወይዘክርዋ።=፦ ወይሁዳ፡አስቆሮ
ታዊ፡ አሐዱ፡ እምዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ሖረ፡ ኀበ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ ከመ፡ ያግብኦ፡
11 ሎሙ።=፦ ወሰሚዖሙ፡ ተፈሥሑ፡ ወተናገርዎ፡ ይሁብዎ፡ ሠላሰ፡ ብሩረ።
ወፈቀደ፡ በጽሚት፡ያግብኦ፡ ሎሙ።=፦
12 በእንተ፡ ፋሲካ።=፦ ወአመ፡ ቀደሚት፡ ዕለት፡ በዓለ፡ መጸለት፡ ፋሲክ፡
አመ፡ይጠብሑ፡ፋስሐ፡ወይቤልዎ፡አርድኢሁ፡ ባአይቴ፡ ትፈቅድ፡ ናስተደሉ፡ ለከ፡ፋስ
13 ሐ፡ ትብላዕ።=፦ ወፈነወ፡ ክልኤተ፡ እምአርድኢሁ፡ ወይቤሎሙ፡ ሖሩ፡ ሀገረ፡
ወትረክቡ፡ ብእሴ፡ ዘይጸውር፡ ጸሕበ፡ ማይ፡ ወትልውዎ፡ ኀበ፡ ቦአ።=፦

CAP. XIV.

ET uſque duos dies paſchæ, feſtum Azymorum, & quæſiverunt principes ſa- 1
cerdotum & ſcribæ circumvenire eum, & prehendere eum, & occidere eum.
Et dicebant ; Non in feſto, ne conturbentur populi. 2

De illa quæ unguento unxit Chriſtum.

Et quum eſſet Bethaniæ, in domo Simonis leproſi accumbens, venit mulier, & 3
attulit albaſtrum unguenti nardi fragrantis, grandis pretii, & aperuit illud ; &
effudit ſuper caput ejus. Et quidam indignati ſunt, & dixerunt ; Quare hujuſ- 4
modi perditio hujus unguenti. Nónne poterat vendi hoc unguentum ampliùs 5
quàm trecentis denariis, & dari pauperibus ? & corripuerunt eam. Et dixit iis 6
Dominus Jeſus, Sinite mulierem, ne moleſti ſitis, operata eſt bonum opus erga
me. Et pauperes ſemper invenietis apud vos, & *quo* tempore volueritis bene- 7
faciatis ſuper eos: & me non ſemper *erit* quòd inveniatis. Et hæc quod habuit 8
fecit, & præunxit corpus meum, in ſepulturam meam. Amen dico vobis, Ubi 9
prædicabunt hoc Evangelium in toto mundo, nuntiabunt quòd fecit iſta,
& memores erunt ejus. Et Judas Iſcariotes unus ex duodecim, abiit ad 10
principes ſacerdotum ut proderet eum iis. Et audientes gaviſi ſunt, & promi- 11
ſerunt dare ei triginta argenteos, & voluit occultè tradere eum illis.

De paſchate.

Et quando primus erat dies feſti Azymorum, paſcha, quando mactabant paſcha 12
dixerunt ei diſcipuli ejus; Ubi vis ut paremus tibi, ut paſcha manduces. Et mi- 13
ſit duos è diſcipulis ſuis, & dixit iis; Ite *in* civitatem, & invenietis hominem por-
tantem vas aquæ, & ſequemini eum, ubicunque introibit.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

10 * اما يهوداي سخريوطا يكي از دوازده پيش بزركان امامان رفت * براي انك عيسي† را در
11 دست ايشان † بسپارد * وقتي كه شنيدند شاد شدند * وبر خود قبول كردند * كه بدو
مال دهند * واز دست او بر مي خواست تا عيسي را بسپارد

پنجاه شش   خوردن مسيح فصح در روز پنجشنبه

12 * ودر نخستين روز فطير * كه يهوديان درو فصح را بكشند * شاكردان او بدو كفتند *
13 كجا خواهي كه براي تو جايكه سازيم * كه فصح خوري * * از شاكردان خود دو
كس را فرستاد * وسپارش كرد * كه در شهر رويد برابر شما مردي آيد * وخيكي آب
بر كرفته باشد * از پس او برويد *

Judas autem Iſcariotes, unus ex 10
duodecim, ad maximos ſacerdotum
ivit, ut Jeſum in manum illorum
proderet. Quo tempore audiſſent 11
gaviſi ſunt, & receperunt ſe ei pe-
cuniam daturos : & continuò ille
quærebat ut Jeſum proderet.

LVI. Comedit Chriſtus Paſcha
feriâ quintâ.

Et in primo die azymorum, quo Ju- 12
dæi Paſcha mactant, diſcipuli ejus
ei dixerunt ; Ubi vis ut tibi locum
paremus, ut Paſcha comedas. Et è 13
diſcipulis ſuis duos quoſdam miſit,
& mandavit eis ; In civitatem
quidem itote, obviàm vobis vir qui-
dam veniet, & utrem aquæ bajula-
bit : eum ſequimini.

Et quocunque introierit, dicite domûs domino, Quia Magiſter dicit,
14 Καὶ ὅπου (λ) ἐὰν εἰσέλθῃ, εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ, Ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει,
Ubi eſt *diverſorium*, ubi Paſcha cum diſcipulis meis manducem? Et ipſe vobis
15 Ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; Καὶ αὐτὸς ὑμῖν
demonſtrabit cœnaculum grande ſtratum, *paratum:* illic parate nobis. Et *ex-*
16 δείξει (μ) ἀνώγεον μέγα ἐστρωμένον, ἕτοιμον· ἐκεῖ ἑτοιμάσατε ἡμῖν. Καὶ ἐξ-
ierunt diſcipuli ejus, & venerunt in civitatẽ: & invenerunt ſicut dixerat illis, &
ῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ϗ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν· ϗ εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς, ϗ
paraverunt Paſcha. *Et* veſpere facto, venit cum duodecim. Et diſcumbentibus Μϛ'
17 18 ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. Καὶ ὀψίας γενομένης, ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. Καὶ ἀνακειμένων ρξα
illis & manducantib⁹, ait Jeſus; Amen dico vobis; Quia unus ex vobis tradet me, δ
αὐτῶν ϗ ἐσθιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με,
manducans cum me. Illi *autem* cœperunt contriſtari, & dicere ei *unus ad unum*; Nunquid ρξβ
19 ὁ ἐσθίων μετ' ἐμοῦ. Οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι, ϗ λέγειν αὐτῷ εἷς καθ' εἷς, (ν) Μήτι α
ego? *& alius, Nunquid ego? Ipſe autem reſpondens* ait illis; Unus ex duodecim *in-*
20 ἐγώ; ϗ ἄλλος, Μήτι ἐγώ; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Εἷς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ ἐμβα- ρξγ β
tingens cum me in catinum. Ipſe quidẽ filius hominis vadit, ſicut ſcri-
21 πτόμενος (ξ) μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον. Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέ-
ptum eſt de eo: Væ autem homini illi, per quem filius hominis *prodi-* ρξδ ϛ
γραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδί-
tur. *Pulchrum* erat ei, ſi non eſſet natus homo ille. Et manducantib⁹ illis, *ſu-* ρξε α
22 δοται. καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ (ʺ) ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, λα-

mens Jeſus panem, benedicens fregit, & dedit eis: & ait; Sumite, *comedite:*
βὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, εὐλογήσας ἔκλασε, ϗ ἔδωκεν αὐτοῖς, ϗ εἶπε, (ο) Λάβετε, φάγετε·
ρξϛ hoc eſt corpus meum. Et *accipiens calicem,* gratias agens dedit eis: & biberũt
β τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς· ϗ ἔπιον 23
ex illo omnes. Et ait illis; Hic eſt ſanguis meus novi teſtamenti, qui
ἐξ αὐτοῦ πάντες. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ 24
pro multis *effuſum.* Amen dico vobis, Quia *non ampliùs* non bibam de ge-
περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ πίω ἐκ τοῦ (π) γεν- 25
nimine vitis, uſque in diem illum, cùm illud bibam novum in re-
ήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ βασι-
ρξζ gno Dei. Et hymno dicto, exierunt in montem Olivarum. Et ait eis
ϛ λείᾳ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Καὶ λέγει αὐτοῖς 26 27
ρξη Jeſus; *Quòd* omnes ſcandalizabimini in me in nocte iſta: quia ſcriptum eſt;
δ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι πάντες σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· ὅτι γέγραπται,
ρξθ Percutiam paſtorem, & diſpergentur oves. Sed *poſt reſurrexiſſe*
Πατάξω τὸν ποιμένα, ϗ (ϙ) διασκορπισθήσονται τὰ πρόβατα. Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆναί 28
ϛ *me,* præcedam vos in Galilæam. *At* Petrus ait *ei*; Et ſi omnes ſcan-
ρο με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ὁ δὲ Πέτρος ἔφη αὐτῷ, Καὶ εἰ πάντες σκαν- 29
α dalizati fuerint, ſed non ego. Et ait illi Jeſus; Amen dico tibi; Quia
ροα δαλισθήσονται, ἀλλ' οὐκ ἐγώ. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι, Ὅτι 30
ϛ hodiè in nocte hac, priùs quã bis *gallum vociferari,* ter *negabis* me.
(σ) Σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ, πρὶν ἢ δὶς ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με.

MS. A. (λ) ἂν (μ) ἀνάγαιον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ (ν) Μήτι ἐγώ εἰμι, Ῥαββί; ϗ (ξ) μετ' ἐμοῦ τὴν χεῖρα εἰς τὸ (ʺ) ἐγεννήθη (ο) Λάβετε· τοῦτο (π) γενήματος (ϙ) διασκορπισθήσονται (σ) σὺ Σίμων

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 * ܘܐܝܟܐ ܕܥܐܠ ܐܡܪܘ ܠܡܪܐ ܒܝܬܐ. ܕܪܒܢ ܐܡܪ. ܐܝܟܘ ܒܝܬ ܡܫܪܝܐ ܐܝܟܐ ܕܐܟܘܠ ܥܡ
15 ܬܠܡܝܕܝ ܦܨܚܐ. * ܘܗܐ ܗܘ ܡܚܘܐ ܠܟܘܢ ܥܠܝܬܐ ܪܒܬܐ ܕܫܘܝܐ ܘܡܛܝܒܐ. ܬܡܢ ܛܝܒܘ
16 ܠܢ. * ܘܢܦܩܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܬܘ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܫܟܚܘ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܛܝܒܘ
17 18 ܦܨܚܐ. * ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ. ܐܬܐ ܥܡ ܬܪܥܣܪܬܗ. * ܘܟܕ ܣܡܝܟܝܢ ܘܠܥܣܝܢ ܐܡܪ ܝܫܘܥ.
19 ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܚܕ ܡܢܟܘܢ ܕܐܟܠ ܥܡܝ ܗܘ ܢܫܠܡܢܝ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܪܝܘ
20 ܠܡܬܟܪܝܘ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܚܕ ܚܕ. ܠܡܐ ܐܢܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪܐ
21 ܗܘ ܕܨܒܥ ܥܡܝ ܒܠܓܬܐ. * ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܐܙܠ ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ ܥܠܘܗܝ. ܘܝ ܕܝܢ ܠܓܒܪܐ
ܗܘ ܕܒܐܝܕܗ ܡܫܬܠܡ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܗܘ
22 ܐܠܘ ܠܐ ܐܬܝܠܕ. * ܘܟܕ ܗܢܘܢ ܠܥܣܝܢ. ܢܣܒ ܝܫܘܥ ܠܚܡܐ. ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ
23 ܠܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܣܒܘ. ܗܢܘ ܦܓܪܝ. * ܘܢܣܒ ܟܣܐ ܘܐܘܕܝ. ܘܒܪܟ ܘܝܗܒ
24 ܠܗܘܢ. ܘܫܬܘ ܡܢܗ ܟܠܗܘܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܢܘ ܕܡܝ ܕܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ.
25 ܕܚܠܦ ܣܓܝܐܐ ܡܬܐܫܕ. * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܬܘܒ ܠܐ ܐܫܬܐ ܡܢ ܝܠܕܐ ܕܓܦܬܐ
26 ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܗܘ ܕܒܗ ܐܫܬܝܘܗܝ ܚܕܬܐ ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܫܒܚܘ
ܘܢܦܩܘ ܠܛܘܪ ܙܝܬܐ.

* ܒܠܠܝܐ ܕܨܠܝܒܘܬܐ * ܠܘ *

27 * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܟܠܟܘܢ ܬܬܟܫܠܘܢ ܒܝ ܒܗܢܐ ܠܠܝܐ. ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܕܐܡܚܐ
28 29 ܠܪܥܝܐ ܘܢܬܒܕܪܘܢ ܐܡܪܘܗܝ. * ܐܠܐ ܡܐ ܕܩܡܬ. ܩܕܡ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܠܓܠܝܠܐ. * ܐܡܪ
30 ܠܗ ܟܐܦܐ. ܐܢ ܟܠܗܘܢ ܢܬܟܫܠܘܢ. ܐܠܐ ܠܐ ܐܢܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟ. ܕܐܢܬ ܝܘܡܢܐ ܒܗܢܐ ܠܠܝܐ. ܩܕܡ ܕܢܩܪܐ ܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ ܬܪܢܓܠܐ. ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܘܪ ܒܝ.

Et quò loci ingreſſur⁹ eſt, dicite dño domûs; 14
Magiſter noſter ait; Ubi eſt domicilium, ubi
comedam cum diſcipulis meis Paſcha? Et 15
ecce oſtendet vobis cœnaculum magnum
ſtratum ac præparatum: illîc parate nobis.
Exierunt itaque diſcipuli ejus, & venerunt 16
in civitatem, & repererunt prout dixerat eis,
paraveruntque Paſcha. Quumq; eſſet veſpe- 17
ra, venit cum dodecade ſua, Et quum accum- 18
berent, ac manducarent, dixit Jeſus; Amen
dico vobis, Unus ex vobis qui comedit me-
cum, ipſe prodet me. Illi verò cœperunt an- 19
gi, & dicunt ei ſigillatim; Nunquid ego
ſum? Ipſe verò ait illis, Unus è duodecim 20
qui intingit mecum in paropſide. Et Filius 21
hominis abit, ſicut ſcriptum eſt de eo: Væ au-
tem homini illi per quem proditur Filius ho-
minis: præſtaret homini illi, ſi natus non fu-
iſſet. Quumque illi manducarent, accepit 22
Jeſus panem & benedixit, fregitque, ac de-
dit eis, & ait illis; Accipite, Hoc eſt corpus
meum. Et accepit calicem, & gratias egit, 23
benedixitque ac dedit eis: & biberunt ex eo
omnes. Et dixit eis, Hic eſt ſanguis meus te- 24
ſtamenti novi, qui pro multis effunditur.
Amen dico vobis me ampliùs non bibitu- 25
rum ex generatione vitis, uſque ad diem il-
lum, quo bibam eam recenter in regno Dei.
Et laudes cantârunt, exieruntque in Montem 26
olivarum.

Nocte crucifixionis. 36.

Et dixit eis Jeſus, Vos omnes offendemini 27
in me iſtâ nocte. Scriptum eſt enim, Percu-
tiam paſtorem, & diſpergentur agni ipſius.
Sed quum ſurrexero, præibo vobis in Gali- 28
læam. Dixit ei Cepha, Si omnes offendan- 29
tur, ego verò non item. Ait illi Jeſus, 30
Amen dico tibi; Hodie nocte iſtâ priuſquàm
cantaverit gallus duabus vicibus, ter nega-
bis me.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 *هر كجا كه در رود * بخداوند خانه بكوييد * كه بزرك ما مي كويد كجاست †جاي مجلس كه
15 با شاكردان خود فصح بخورم * *او بشما بنمايد وروارهٔ بزرك آراسته ومعد داشته * دران جايكاه
16 † براي ما بسازيد * *شاكردان بدر آمدند * ودر شهر رفتند * انچنانك بديشان كفت * يافتند *
17 18 وفصح را معد داشتند * *وقت شبهنكام با دوازده شاكرد خود * انجا آمد *چون نشستند * ومي
خوردند * عيسي كفت راست بشما بكويم * يكي از شما كه با من مي خورد * مرا در دست دهد *
19 20 *شاكردان غمكين †شدند * وهر كسي بخود كمان مي برد كه مكر منم * *عيسي بديشان
21 كفت كه از دوازده يكي انكس است * كه با من دست در كاسه نهد * *اما فرزند ادمي برود
انچنانك نبشته شد * ليكن واي بران مرد * كه فرزند ادمي †بدست او سپارده شود *
22 آن بهتر مي بود كه آن مرد زاينده نمي شد * *وچون ايشان مي خوردند عيسي
نان را ستد * وبركت كرد وشكست * وبديشان داد وكفت بستانيد اينست تن من *
23 *وپياله ستد * واعتراف † كرد * وبركت نهاد وبديشان داد * وهمكنان ازو خوردند *
24 *بديشان كفت * اينست خون من عهد نو * كه عوض پسياران ريخته شود *

Quocunque introierit, patri famili- 14
âs dicite; Magiſter noſter dicit,
Ubi eſt locus convivii ut cum diſci-
pulis meis Paſcha comedam? Ille 15
vobis oſtendet cœnaculum magnum
inſtructum & paratum: in eo loco
nobis apparate. Diſcipuli egreſſi 16
ſunt, & in civitatem venerunt: &
quemadmodum illis dixerat invene-
runt, & Paſcha parârunt. Tempore 17
veſpertino cum duodecim diſcipulis
ſuis illuc venit. Quum conſediſſent 18
& ederent, Jeſus dixit; Verum vobis
dico, Unus è vobis qui mecum com-
edit, me in manus hoſtium *tradet.*
Diſcipuli contriſtati ſunt, & unuſ- 19
quiſque ſecum reputavit, Numquid
ego ſum? Jeſus illis dixit; E duo- 20
decim quidem unus, is eſt qui me-
cum manum in catinum indit. Fili- 21
us autem hominis abit, quemadmo-
dum ſcriptum eſt: ſed væ illi viro
per cujus manum Filius hominis
traditus fuerit: meliùs eſſet quòd
iſte vir natus non fuiſſet. Et cùm 22
illi ederent, Jeſus panem accepit, &
benedixit, & fregit, & illis dedit, &
dixit; Accipite, Hoc eſt corpus me-
um. Et poculum accepit, & gratias 23
egit & benedixit, & illis dedit:
& omnes ex eo biberunt. Et il- 24
lis dixit, Hic eſt ſanguis meus teſta-
menti novi, qui pro multis effunditur.

Verſio VULGATA LATINA.

14 Et quocunque introierit, dicite domino domûs, Quia magiſter dicit; Ubi eſt refe-
15 ctio mea, ubi Paſcha cum diſcipulis meis manducem? Et ipſe vobis demonſtra-
16 bit cœnaculum grande, ſtratum: & illîc parate nobis. Et abierunt diſcipuli ejus,
& venerunt in civitatem: & invenerunt ſicut dixerat illis, & paraverunt Paſcha.
17 Veſpere autem facto, venit cum duodecim. Et diſcumbentibus eis, & mandu-
18 cantibus, ait Jeſus; Amen dico vobis, Quia unus ex vobis tradet me, qui mandu-
19 cat mecum. At illi cœperunt contriſtari, & dicere ei ſingulatìm; Numquid ego?
20 Qui ait illis; Unus ex duodecim, qui intingit mecum manum in catino. Et Fi-
21 lius quidem hominis vadit, ſicut ſcriptum eſt de eo: væ autem homini illi, per
22 quem Filius hominis tradetur: bonum erat ei, ſi non eſſet natus homo ille. Et
manducantibus illis, accepit Jeſus panem: & benedicens fregit, & dedit eis, &
ait; Sumite, hoc eſt corpus meum. Et accepto calice, gratias agens dedit 23
eis: & biberunt ex illo omnes. Et ait illis; Hic eſt ſanguis meus novi teſtamenti, 24
qui pro multis effundetur. Amen dico vobis; Quia jam non bibam de hoc genimine 25
vitis, uſque in diem illum, cùm illud bibam novum in regno Dei. Et hymno di- 26
cto, exierunt in Montem olivarum. Et ait eis Jeſus; Omnes ſcandalizabimini in 27
me in nocte iſta: quia ſcriptum eſt; Percutiam paſtorem, & diſpergentur oves. 28
Sed poſtquàm reſurrexero, præcedam vos in Galilæam. Petrus autem ait illi; Et ſi 29
omnes ſcandalizati fuerint in te, ſed non ego. Et ait illi Jeſus; Amen dico tibi, Quia 30
tu hodiè in nocte hac, priuſquàm gallus vocem bis dederit, ter me es negaturus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * الي حيث يدخل * فقولا لرب البيت ان المعلم يقول لك اين موضع الراحة حيث اكل الفصح
15 16 مع تلاميذي * فهو يريكما غرفة كبيرة مفروشة معدة فاعدا لنا هناك * فلما اتيا التلميذان
17 18 الي المدينة فوجدا كما قال لهما واعدا الفصح * ولما كان المساء جاء ومعه الاثني عشر * فاتكاوا
19 لياكلوا فقال يسوع امين اقول لكم ان واحد منكم يسلمني وهو الذي ياكل معي * فحزنوا
20 وقال كل واحد منهم لعلي انا هو * فاجابهم قايلا واحد من الاثني عشر هو الذي يضع يده
21 معي في القصعة * لان ابن الانسان يمضي كما هو مكتوب من اجله * والويل لذلك الانسان
22 الذي يسلم ابن الانسان * خير لذلك الانسان الا يولد * فبينما هم ياكلون اخذ يسوع خبزا
23 فبارك وكسر واعطاهم وقال خذوا هذا هو جسدي * واخذ كاسا فشكر واعطاهم فشربوا منه
24 25 كلهم * وقال لهم هذا هو دمي العهد الجديد الذي يراق عن كثيرين * امين اقول لكم
اني لا اشرب من عصير الكرمة الي ذلك اليوم اذا ما شربته جديدا في ملكوت الله *
26 27 * الفصل السابع والاربعون * ثم سبحوا وخرجوا الي جبل الزيتون * فقال لهم [يسوع]
28 كلكم تشكون في هذه الليلة * لانه مكتوب اني اضرب الراعي فتتفرق الغنم * لكنني لما
29 30 اقوم اسبقكم الي الجليل * قال له بطرس ان شكوا كلهم فلست انا * فقال له يسوع امين
اقول لك انك انت اليوم في هذه الليلة قبل ان يصيح الديك مرتين تكفر بي ثلث *

Quocunque introierit, & dicite domino domûs, Magiſter dicit tibi, Ubi eſt locus requiei, ubi comedam Paſcha cum diſcipulis meis? 14 *Et ipſe oſtendet vobis cubiculum grande ſtratum, paratum: parate nobis ibi.* 15 *Quum ergò veniſſent duo diſcipuli ad urbem, invenerunt ſicut dixerat illis, & paraverunt Paſcha.* 16 *Et quum eſſet ſerum, venit, & cum eo duodecim:* 17 *Et diſcubuerunt, ut comederent. Dixit verò Jeſus, Amen dico vobis, quòd unus ex vobis tradet me, & eſt qui manducat mecum.* 18 *Quare contriſtati ſunt, & dixit unuſquiſque ex eis, Num ego ſum?* 19 *Reſpondit eis, dicens; Unus ex duodecim, is qui ponit manum ſuam mecum in catino.* 20 *Filius enim hominis vadit, ſicut eſt ſcriptum de eo; ſed væ illi homini, qui tradet filium hominis. Bonum fuiſſet illi homini ut non fuiſſet natus.* 21 *Et dum ipſi comederent, accepit Jeſus panem, & benedixit, & fregit, deditque eis, ac dixit; Accipite, Hoc eſt corpus meum.* 22 *Et accepit calicem, & gratias egit, & dedit eis: & biberunt ex eo omnes;* 23 *& ait illis, Hic eſt ſanguis meus fœdus novum, qui effundetur pro multis.* 24 *Amen dico vobis, quia ego non bibam de ſucco vitis, uſque in illum diem, quando bibam illum novum in regno Dei.* 25

Sectio quadrageſima ſeptima.

Tum laudes dederunt, & exierunt in Montem olivarum. 26 *Dixitque eis Jeſus, Omnes vos ſcandalizabimini in me iſtâ nocte: quia ſcriptum eſt, Percutiam paſtorem, & diſpergentur oves.* 27 *Sed cùm reſurrexero, præcedam vos in Galilæam.* 28 *Dixit ei Petrus, Si ſcandalizati fuerint omnes, at non ego.* 29 *Ait illi Jeſus; Amen dico tibi, quòd tu hodiè in hac nocte antequàm cantet gallus duabus vicibus, negabis me tribus.* 30

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ወበልዎ፡ለባዕለ፡ቤቱ፡ይቤለከ፡ሊቅ፡፡ እይቴኑ፡ጽርሕ፡ኀበ፡ እበልዕ፡ፋሲሐ፡ምስለ፡ አ
15 ርደሊየ፡፡ ወውእቱ፡ያርእየክሙ፡ጽርሐ፡ዓቢየ፡ወንጹፈ፡ወርሱየ፡ወበየ፡አስተደልዉ፡
16 ለነ፡፡ ወሖሩ፡አርዳኢሁ፡ሀገረ፡ ወረከቡ፡በከመ፡ይቤሎሙ፡ወአስተደለዉ፡
ሎቱ፡ፋሲሐ፡፡ በቀዳሚት፡ሰዓት፡ሌሊት፡፡
17 18 ወመሲዮ፡ሖረ፡ምስለ፡ዐሠርቱ፡ወክልኤቱ፡አርዳኢሁ፡፡ ወእንዘ፡ይረፍቁ፡ወይበ
ልዑ፡ይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አማን፡እብለክሙ፡አሐዱ፡እምኔክሙ፡ያገብአኒ፡
19 ዘይበልዕ፡ምስሌየ፡፡ ወአኀዙ፡ይትከዙ፡ወይቤልዎ፡በበ፡አሐዱ፡አነኑ፡እንጋ፡ ው
20 እቱ፡፡ ወአውሥአ፡ወይቤሎሙ፡አሐዱ፡እምዐሠርቱ፡ወክልኤቱ፡ዘጸብኀ፡ምስ
21 ሌየ፡ውስተ፡መጽብኅየ፡፡ ወወልደ፡እጓለ፡እም፡ሖየውስ፡ይሐውር፡በከመ፡ጽሑ
ፍ፡በእንቲአሁ፡ወባሕቱ፡አሌሎቱ፡ለውእቱ፡ብእሲ፡ዘበኀበሁ፡ይትሜጠው፡ለወል
22 ደ፡እጓለ፡እም፡ሕያው፡፡ እምኀየሶ፡ሶበ፡ኢተወልደ፡ሳውእቱ፡ብእሲ፡፡ ወእንዘ፡
ይበልዑ፡ነሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኅብስተ፡ወባረከ፡ወፈተተ፡ወወሀቦሙ፡ወይቤሎሙ፡
23 ንሥኡ፡ዝውእቱ፡ሥጋየ፡፡ ወነሥአ፡ጽዋዐ፡አእኰቶ፡ወሀቦሙ፡ወሰትዩ፡እም
24 ኔሁ፡ኵልሆሙ፡፡ ወይቤሎሙ፡ዝውእቱ፡ደምየ፡ዘሐዲስ፡ሥርዓት፡ዘይትከዐው፡
25 በእንተ፡ብዙኃን፡፡ አማን፡እብለክሙ፡ኢይሰትዮ፡እምዝ፡ፋሬ፡ወይን፡እስከ፡
እንታክቲ፡ዕለት፡እም፡እሰትዮ፡ሐዲሰ፡በመንግሥተ፡እግዚአብሔር፡፡
26 በ፫ ሰዓት፡ሌሊት፡፡ ወአንበቦሙ፡ወፅኡ፡ውስተ፡ደብረ፡ዘይት፡፡ ወይቤ
27 ሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኵልክሙ፡ትክሕዱኒ፡በዛቲ፡ሌሊት፡፡ እስመ፡ይብል፡መጽሐ
28 ፍ፡እቀትሎ፡ለኖላዊ፡ወእዘርዎን፡ለአባግዒሁ፡፡ ወእምድኅረ፡ተንሣኡ፡እቀድመ
29 ክሙ፡ገሊላ፡፡ ወይቤሎ፡ጴጥሮስ፡ለእመ፡ኵሎሙ፡ክሕዱከሰ፡አንሰ፡ኢይክ
30 ሕደከ፡፡ ወይቤሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አማን፡እብለከ፡አንተ፡ትክሕደኒ፡ዮም፡ሠል
ስ፡በዛቲ፡ሌሊት፡ዘእንበለ፡ይንቁ፡ደርሆ፡፡

Et dicite domino domûs ejus, Dicit tibi Magiſter; Ubi *eſt* cœnaculum, ubi edam 14
paſcha cùm diſcipulis meis? Et ipſe demonſtrabit vobis cœnaculum magnum, 15
& ſtratum, & poſitum: & ibi parate nobis. Et abierunt diſcipuli ejus *in* civi- 16
tatem, & invenerunt ſicut dixerat illis: & paraverunt illi paſcha.

Primâ noctis horâ.

Et veſpere facto abiit cum duodecim diſcipulis ſuis. Et ſedentibus illis, & come- 17
dentib⁹, dixit iis Dñs Jeſus; Amen dico vobis, Un⁹ è vobis prodet me qui edit me- 18
cum. Et cœperunt contriſtari, & dixerunt ei ſigillatim; Egóne igitur ſum. Et re- 19
ſpondit, & dixit iis; Un⁹ ex duodecim qui intinxit mecũ in embaphio meo. Et fi- 20
li⁹ hominis abit ſicut ſcriptũ *eſt* de illo, ſed væ illi homini per quem tradetur filius 21
homin⁹: melius fuiſſet ei ſi non fuiſſet natus iſte homo. Et edentibus *illis* accepit 22
Dñs Jeſus panem, & benedixit, & fregit, & dedit iis, & dixit iis; Accipite, hoc eſt
corpus meum. Et accepit calicem, & benedixit ei, & dedit iis: & biberunt ex il- 23
lo omnes illi. Et dixit illis, Hic eſt ſanguis meus novi teſtamenti, qui effunditur 24
propter multos. Amen dico vobis, Non bibam ex hoc fructu vitis, uſque ad illum 25
diem quum bibam novum in regno Dei.

Tertiâ noctis horâ.

Et meditantes exierunt in montem olivarum. Et dixit iis Dominus Jeſus, 26
Omnes vos negabitis me in hac nocte: quoniam dicit Scriptura, Occîdam paſto- 27
rem, & diſpergam oves. Et poſtquàm ſurrexerim, præcedam vos in Galilæam. 28
Et dixit ei Petrus, Etſi omnes negaverint te, ego non negabo te. 29
Et dixit ei Dominus Jeſus, Amen dico tibi; Tu negabis me hodiè ter in hac 30
nocte, priuſquàm cecinerit gallus.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 * راست بشما بگویم * دیگر این فرزند مورا با شما نخورم تا ان روز بتازگي * در ملکوت خدا
26 بخورمش * * وستایش داد * ودر کوه زیتون بدر رفت پنجاه هفت
27 اگاه کردن مسیح حواریون را که بگریزند وشمعون منکر شود * ودران جایگاه عیسي
بدیشان گفت که شما همگنان امشب † مرا منکر شوید * زیرا که نبشته است که چوبانرا
28 بگیرند وبزنند گوسفندان او پراکنده شوند * لیکن چون † برخیزم زودتر از † شما در جلیل
29 30 روم * * صفا گفت * اگر همگنان † با تو دودل باشند * من نباشم * * عیسي گفت راست
بتو بگویم * درامشب زودتر ازانک خروس دو نوبت بانگ دارد * تو سه بار منکر من شوي *

Utique vobis dico, Ampliùs hunc fœtum uvæ vobiſcum non bibam, uſque ad illum diem quo recenter in regno Dei bibam illud. 25 *Et laude datâ in montem Olivarum egreſſus eſt.* 26

LVII. Indicat Chriſtus Apoſtolis, fore ut fugerent, & Simeon *eum* abnegaret.

Et in eo loco Jeſus illis dixit; Vos quidem omnes hâc nocte me inficiaturi eſtis: quoniam ſcriptum eſt, Paſtorem capient & percutient, & oves ejus diſperſæ erunt. 27 *Sed cùm ſurrexero, præcedam vos in Galilæam.* 28 *Cephas dixit; Si omnes in te duplici animo fuerint, ego non ero.* 29 *Jeſus dixit; Certò tibi dico, Hâc nocte priuſquàm gallus duabus vicibus vocem extulerit, tu tribus vicibus me inficiaberis.* 30

Ille autem ex abundanti dicebat magis; Si me oportuerit commori tibi, non te ne-
31 (τ) Ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ ἔλεγε μᾶλλον, (υ) Ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν σοι, οὐ μή σε ἀ-
gabo. Similiter autem & omnes dicebant. Et veniunt in locum cui nomen
32 παρνήσομαι· ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον. Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον οὗ τὸ ὄνομα
Gethſemani: & ait diſcipulis ſuis; Sedete hic, donec o-
(φ) Γεθσημανῆ· καὶ λέγει τοῖς (χ) μαθηταῖς αὐτοῦ, Καθίσατε ὧδε, ἕως προσεύξω-
rem. Et aſſumit Petrum & Jacobum & Joannem cum ſe, & cœ-
33 μαι. Καὶ παραλαμβάνει τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ (ψ) Ἰωάννην μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ ἤρ-
pit expaveſcere & angi. Et ait eis, Undiquaque triſtis eſt anima mea
34 ξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή μου
uſque ad mortem: manete hic, & vigilate. Et progreſſus paululùm, pro-
35 ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε. Καὶ (ω) προελθὼν μικρὸν, ἔπε-
cidit ſuper terram, & orabat, ut ſi poſſibile eſt, tranſiret ab eo hora. Et di-
36 σεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσηύχετο, ἵνα εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ ἡ ὥρα. Καὶ ἔ-
xit; Abba Pater, omnia poſſibilia tibi: transfer calicem à me
λεγεν, Ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον (α) ἀπ' ἐμοῦ
hunc: ſed non quid ego volo, ſed quid tu. Et venit, & invenit eos dormi-
37 τοῦτο· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ. Καὶ ἔρχεται, καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύ-
entes: & ait Petro; Simon, dormis? Non potuiſti unam horam vi-
δοντας· (β) καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Σίμων, καθεύδεις; Οὐκ ἴσχυσας μίαν ὥραν γρηγο-
gilare? Vigilate, & orate, ut non intretis in tentationem: ipſe quidem ſpi-
38 ρῆσαι; Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦ-
ritus promptus, at caro infirma. Et iterum abiens oravit, eundem
39 μα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο, τὸν αὐτὸν
ſermonē dicens. Et reverſus invenit eos denuò dormientes: (erant enim ocu-
λόγον εἰπών. Καὶ ὑποστρέψας εὗρεν αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· (ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλ- 40
li eorum gravati·) & non ſciebant quid ei reſponderent. Et ve-
μοὶ αὐτῶν (γ) βεβαρημένοι·) καὶ οὐκ ᾔδεισαν (δ) τί αὐτῷ ἀποκριθῶσι. Καὶ ἔρ- 41
nit tertiò, & ait illis; Dormitis reliquùm, & requieſcitis. Sufficit:
χεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε (ᵈ) τὸ λοιπὸν, καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει·
venit hora: ecce traditur filius hominis in manus peccato-
ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς (ε) τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτω-
rum. Surgite, eamus: ecce tradens me appropinquavit. Et ſtatim, adhuc eo
λῶν. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ ὁ παραδιδούς με ἤγγικε. Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ 42 43
loquente, adeſt Judas unus exiſtens duodecim, & cum eo turba mul-
λαλοῦντος, παραγίνεται (ζ) Ἰούδας εἷς ὢν τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πο-
ta cum gladiis & lignis, à ſummis Sacerdotibꝰ, & Scribis, & ſeniori-
λὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, παρὰ τῶν ἀρχιερέων (η) καὶ τῶν Γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέ-
bus. Dederat autē tradens eum conſignum eis, dicens; Quēcunq; oſculatꝰ fuero, ipſe
ρων. Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, σύσσημον αὐτοῖς, λέγων, Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός 44
eſt: prehendite eum, & abducite tutò. Et veniens, ſtatim accedens ad eum ait;
ἐστι· κρατήσατε αὐτὸν, καὶ ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς. Καὶ ἐλθὼν, εὐθέως προσελθὼν αὐτῷ λέγει, 45
Rabbi, Rabbi: & oſculatus eſt eum. Illi verò injecerunt in eum manus ſu-
Ῥαββί, Ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Οἱ δὲ ἐπέβαλον (θ) ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας αὐ- 46
as, & prehenderunt eum. Unus autem quidam aſtantium exerens gla-
τῶν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν. (ι) Εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων σπασάμενος τὴν μά- 47
dium, percuſſit ſervum ſummi Sacerdotis, & abſtulit illius auriculam.
χαιραν, ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον.

MS. A. (τ) Ὁ δὲ Πέτρος ἐκ (υ) Ἐὰν δέῃ με (φ) Γεθσημανεῖ· (χ) μαθηταῖς, Καθίσατε (ψ) τὸν Ἰωάννην (ω) προσελθὼν (α) τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· (β) λέγει Πέτρῳ, (γ) καταβαρυνόμενοι (δ) τί ἀποκριθῶσιν αὐτῷ. (ᵈ) λοιπὸν, (ε) χεῖρας (ζ) ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης εἷς τῶν (η) καὶ Γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων. (θ) τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπ' αὐτὸν, (ι) Εἷς δὲ τῶν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 * ܗܘ ܕܝܢ ܡܝܬܪܐܝܬ ܐܡܪ ܗܘܐ. ܐܢ ܢܗܘܐ ܠܝ ܠܡܡܬ ܥܡܟ. ܠܐ ܐܟܦܘܪ ܒܟ ܡܪܝ.
32 ܘܗܟܘܬ ܐܦ ܟܠܗܘܢ ܬܠܡܝܕܐ ܐܡܪܘ. * ܘܐܬܘ ܠܕܘܟܬܐ ܐܝܟܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܓܕܣܡܢ. ܘܐܡܪ
33 ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܬܒܘ ܗܪܟܐ ܥܕ ܡܨܠܐ ܐܢܐ. * ܘܕܒܪ ܥܡܗ ܠܟܐܦܐ ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ
34 ܘܫܪܝ ܠܡܬܡܗܘ ܘܠܡܬܥܩܬܘ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܪܝܐ ܗܝ ܠܗ ܢܦܫܝ
35 ܥܕܡܐ ܠܡܘܬܐ. ܩܘܘ ܠܝ ܗܪܟܐ ܘܐܬܬܥܝܪܘ. * ܘܩܪܒ ܩܠܝܠ ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܡܨܠܐ
36 ܗܘܐ ܕܐܢ ܡܫܟܚܐ ܬܥܒܪ ܡܢܗ ܫܥܬܐ. * ܘܐܡܪ ܐܒܐ ܐܒܝ. ܟܠ ܡܕܡ ܡܫܟܚ ܐܢܬ.
37 ܐܥܒܪ ܡܢܝ ܟܣܐ ܗܢܐ. ܐܠܐ ܠܐ ܨܒܝܢܝ ܐܠܐ ܕܝܠܟ. * ܘܐܬܐ ܐܫܟܚ ܐܢܘܢ ܟܕ ܕܡܟܝܢ.
38 ܘܐܡܪ ܠܟܐܦܐ. ܫܡܥܘܢ ܕܡܟ ܐܢܬ. ܠܐ ܐܫܟܚܬ ܚܕܐ ܫܥܐ ܠܡܬܬܥܪܘ. * ܐܬܬܥܝܪܘ
39 ܘܨܠܘ ܕܠܐ ܬܥܠܘܢ ܠܢܣܝܘܢܐ. ܪܘܚܐ ܨܒܝܐ ܘܡܛܝܒܐ. ܐܠܐ ܦܓܪܐ ܟܪܝܗ. * ܘܐܙܠ ܬܘܒ ܨܠܝ
40 ܘܗܝ ܗܝ ܡܠܬܐ ܐܡܪ. * ܘܗܦܟ ܬܘܒ ܐܬܐ ܐܫܟܚ ܐܢܘܢ ܟܕ ܕܡܟܝܢ. ܡܛܠ ܕܝܩܝܪܢ
41 ܥܝܢܝܗܘܢ ܗܘܝ. ܘܠܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܐ ܢܐܡܪܘܢ ܠܗ. * ܘܐܬܐ ܕܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܕܡܟܘ ܡܟܝܠ ܘܐܬܢܝܚܘ. ܡܛܬ ܫܠܡܐ ܘܐܬܬ ܫܥܬܐ. ܘܗܐ ܡܫܬܠܡ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
42 ܒܐܝܕܝܗܘܢ ܕܚܛܝܐ. * ܩܘܡܘ ܢܐܙܠ. ܗܐ ܡܛܐ ܗܘ ܕܡܫܠܡ ܠܝ. * ܘܥܕ ܗܘ ܡܡܠܠ.
43 ܐܬܐ ܝܗܘܕܐ ܣܟܪܝܘܛܐ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪ. ܘܥܡܐ ܣܓܝܐܐ ܥܡ ܣܦܣܪܐ ܘܚܘܛܪܐ. ܡܢ
44 ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ. * ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܐܬܐ ܗܘ ܡܫܠܡܢܐ ܘܐܡܪ.
45 ܗܘ ܕܢܫܩ ܐܢܐ ܗܘܝܘ. ܐܚܘܕܘܗܝ ܙܗܝܪܐܝܬ ܘܐܘܒܠܘܗܝ. * ܘܡܚܕܐ ܩܪܒ ܘܐܡܪ ܠܗ.
46 ܪܒܝ ܪܒܝ ܘܢܫܩܗ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܪܡܝܘ ܐܝܕܝܗܘܢ ܥܠܘܗܝ ܘܐܚܕܘܗܝ. * ܚܕ ܕܝܢ ܡܢ ܗܢܘܢ
47 ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܫܡܛ ܣܦܣܪܐ ܘܡܚܝܗܝ ܠܥܒܕܐ ܕܪܒ ܟܗܢܐ ܘܫܩܠܗ ܐܕܢܗ.

Ille verò magìs dicebat , Etiamſi mihi mo- 31
riendum ſit tecum, non negabo te, Domine
mi: dixerunt autem ut ipſe & omnes diſci-
puli. Et venerunt in locum qui vocatur 32
Ghedſiman, aitque diſcipulis ſuis; Sedete
hîc, donec preces fudero. Et duxit ſecum 33
Cepham, & Jacobum, & Johannem: cœ-
pitque contriſtari & angi. Et ait illis, Af- 34
flicta eſt anima mea uſque ad mortem, ex-
pectate me hîc, & vigilate. Et acceſſit pau- 35
lulùm, prociditque in terram, & orabat, ut, ſi
fieri poſſet, tranſiret ab eo *illa* hora. Et ait; 36
Pater, Pater mi, tu potes omnia, transfer à me
calicem iſtum: veruntamen non voluntas
mea, mei *inquam* ipſius, ſed tua *fiat*. Ve- 37
niens autem invenit eos dormientes, aitque
Cephæ; Simon dormîſti? non potuiſti unâ
horâ vigilare? Vigilate & orate, ne intre- 38
tis in tentationem: Spiritus vult, & prom-
ptus eſt, ſed corpus infirmum. Et profectus 39
iterum oravit, & eundem ſermonem dixit.
Et reverſus rurſum veniens invenit eos dor- 40
mientes, propterea quòd eorum oculi grava-
ti erant, neque ſciebant quid ei dicerent.
Venit autem tertiâ vice, & ait illis; Dormi- 41
te ergò & requieſcite: propè eſt finis, ve-
nitque hora, & ecce traditur Filius hominis
in manus flagitioſorum. Surgite, eamus: 42
ecce appropinquavit is qui prodit me. Et 43
adhuc ipſo loquente venit Judas Iſcariotes
unus ex duodecim, & turba multa cum en-
ſibus & fuſtibus, à principibus ſacerdo-
tum, & Scribis, & ſenioribus. Dede- 44
rat autem eis ſignum proditor, ille *inquam*
qui prodebat, ac dixerat; Quemcunque oſcu-
latus fuero, ipſe eſt, prehendite eum cautè,
eúmque abducite. Et eo momento appro- 45
pinquavit, & dixit ei, Rabbi, Rabbi, eumq;
deoſculatus eſt. Illi verò injecerunt in eum 46
manus, & prehenderunt eum. Unus autem 47
ex iis qui adſtabant, diſtrinxit gladium, ac
percuſſit ſervum principis ſacerdotum, abſtu-
litque ejus auriculam.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 * صفا جواب [داد] وكفت اي خداوند • اكر رسيده است، با تو بميرم * ومنكر تو نشوم *
32 وشاكردان ديكر همه چنين كفتند * وآمدند † درجايكاهي كه نامش كسماني است • وبا شاكردان
33 خود كفت • اينجا بنشينيد • تا من نماز كنم * وبا خود برد صفا • ويعقوب • ويوحنارا • ودر
34 دلبستكي واندوه اغاز كرد * وبديشان كفت جان من تا مرك عظيم اندوهناك شد • براي من
35 اينجا بايستيد • وبيدار باشيد * اندكي پيشتر رفت • وبر زمين افتاد • ونماز مي كرد • مكر
36 باشد كه ان ساعت بكذرد * وكفت اي پدر من • بر هر چيزي توانا هستي • اين پياله از من بكذران
37 ليكن † نه ارادت من الا ارادت تو * وباز امد • ايشانرا خفته † ديد • بصفا كفت • شمعون خفتي *
38 نتوانستيد يك ساعت با من بيدار بودن * بيدار باشيد • ونماز كنيد • تا در آزمايش
39 وبلا نيفتيد • جانم مستعد • واستوارست • ليكن تن ضعيف ورنجورست * باز رفت نماز
40 كرد • وهمان سخن كفت * وباز كرديد ايشانرا خفته ديد • براي انك سر ايشان † كران شده بود
41 ونمي دانستند † چه مي كويد * سوم بار آمد وبديشان كفت • اكنون بخسپيد • وبياساييد •
كه كار باخر رسيد • وساعت در آمد • اينك فرزند ادمي † در دست † كنه كاران سپارده † شود *

Cephas reſpondit, & dixit; O Do- 31
mine, ſi eò deventum ſit tecum mori-
ar, at abnegator tui non ero. Et di-
ſcipuli reliqui omnes ſimiliter dice-
bant. Et venerunt in locum cujus 32
nomen eſt Ghesmani, & diſcipulis
ſuis dixit; Hîc ſedete donec ego
orationem fecero. Et ſecum aſſum- 33
pſit Cepham, & Jacobum, & Jo-
hannem: & animo comprimi ac dole-
re cœpit. Et illis dixit; Anima mea 34
ad mortem uſque valdè triſtis eſt:
me hic præſtolamini & vigiles eſto-
te. Paululum proceſſit, & in terram 35
procidit, & oravit, ſi forſan futu-
rum eſſet ut hora illa tranſiret. Et 36
dixit; O pater mi, ſuper omnem rem
potens es, hoc poculum à me tranſ-
ire fac: veruntamen non voluntas
mea fiat, *ſed voluntas tua. Et rever-* 37
ſus illos dormientes vidit: Cephæ
dixit, Simeon dormis? non potui-
ſtis unam horam mecum vigilare.
Vigilate & orate, ut in tentationem 38
& tribulationem non incidatis: ani-
mus meus paratus ac firmus eſt, ſed
corpus infirmum & languidum eſt.
Et *rurſus abiens oravit, & eun-* 39
dem ſermonem dixit. Et reverſus 40
illos dormientes vidit, eò quod caput
eorum gravatum eſſet, neque ſcirent
quid diceret. Tertiò venit, & illis 41
dixit; Nunc dormite, & quieſcite:
res enim ad extremum pertigit, &
hora venit: ecce Filius hominis
in manus peccatorum traditur.

Verſio VULGATA LATINA.

31 At ille ampliùs loquebatur; Et ſi oportuerit me ſimul commori tibi, non te nega-
32 bo. Similiter autem & omnes dicebant. Et veniunt in prædium, cui nomen Geth-
33 ſemani. Et ait diſcipulis ſuis; Sedete hìc donec orem. Et aſſumit Petrum, &
34 Jacobum, & Joannem ſecum: & cœpit pavere, & tædere. Et ait illis; Triſtis
35 eſt anima mea uſque ad mortem: ſuſtinete hìc, & vigilate. Et cùm proceſſiſſet
paululùm, procidit ſuper terram: & orabat, ut ſi fieri poſſet, tranſiret ab eo hora:
36 Et dixit; Abba pater, omnia tibi poſſibilia ſunt: transfer calicem hunc à me, ſed non
37 quod ego volo, ſed quod tu. Et venit, & invenit eos dormientes. Et ait Petro;
38 Simon dormis? non potuiſti unâ horâ vigilare? Vigilate, & orate ut non intretis
39 in tentationem. Spiritus quidem promptus eſt, caro verò infirma. Et iterùm abi-
40 ens oravit, eundem ſermonem dicens. Et reverſus denuò, invenit eos dormientes:
(erant enim oculi eorum gravati:) & ignorabant quid reſponderent ei. Et venit 41
tertiò, & ait illis; Dormite jam, & requieſcite. Sufficit: venit hora: ecce Filius ho-
minis tradetur in manus peccatorum. Surgite, eamus: ecce qui me tradet, propè 42
eſt. Et, adhuc eo loquente, venit Judas Iſcariotes unus de duodecim, & cum eo 43
turba multa, cum gladiis & lignis, à ſummis ſacerdotibus, & Scribis, & ſeniori-
bus. Dederat autem traditor ejus ſignum eis, dicens; Quemcunque oſculatus fuero, 44
ipſe eſt, tenete eum, & ducite cautè. Et cùm veniſſet, ſtatim accedens ad eum, ait; 45
Ave Rabbi: & oſculatus eſt eum. At illi manus injecerunt in eum, & tenuerunt 46
eum. Unus autem quidam de circumſtantibus educens gladium, percuſſit ſervum 47
ſummi ſacerdotis: & amputavit illi auriculam.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فتمادي بطرس وقال له وان اضطررت الي ان اموت معك لا اكفر بك * وكذلك قال جميعهم * 31
* الفصل الثامن والاربعون * * ثم جاوا الي حقل يدعي جدسماني * فقال لتلاميذه 32
اجلسوا ههنا حتي اصلي * ثم اخذ بطرس ويعقوب ويوحنا وبدا يحزن ويعبس * وقال لهم ان 33 34
نفسي حزينة حتي الموت فاقيموا ههنا واسهروا * ثم تقدم قليلا وخر علي الارض مصليا قايلا * 35
هل يستطاع ان تعبر عني هذه الساعة * وكان يقول ايها الاب كل شي بقدرتك اجز عني هذه 36
الكاس * لكن ليس كما اريد انا بل انت * ثم جاء فوجدهم نياما * فقال لبطرس يا سمعان انت نايم 37
الم تقدر ان تسهر معي ساعة * اسهروا وصلوا لئلا تدخلوا التجارب * اما الروح فمستعدة واما 38
الجسد فضعيف * ثم مضي ايضا وصلي وكان يقول هذه الكلمة * وجاء ايضا فوجدهم نياما لان 39 40
اعينهم ثقيلة ولم يكونوا يدرون ما يجيبونه * وجاء ثالثة فقال لهم ناموا الان واستريحوا فقد 41
حضرت الغاية * وجاءت الساعة ليسلم ابن الانسان في ايدي الخطاة * قوموا بنا نذهب فقد 42
قرب الذي يسلمني * * الفصل التاسع والاربعون * * وبينما هو يتكلم جاء يهوذا 43
الاسخريوطي احد الاثني عشر ومعه جمع بسيوف وعصي من رووساء الكهنة والكتبة
والمشيخة * وكان مسلمه قد اعطاهم علامة ان الذي اقبله هو هو فامسكوه واوثقوه * فلما 44 45
جاء ودنا منه قال له يا معلم يا معلم وقبله * فالقوا ايديهم عليه وامسكوه * وان احد 46 47
القيام انتضي سيفا وضرب عبد رييس الكهنة فقطع اذنه *

Et longiùs diffundens ſe Petrus, dixit 31
ei; Et ſi compellar ad moriendum tecum,
non negabo te. Et ſimiliter dixerunt
omnes. Sectio quadrageſima octava.
Deindè venerunt ad agrum, qui vocatur 32
Gedſemani. Et dixit diſcipulis ſuis, Se-
dete hic donec orem. Tum aſſumpſit Pe- 33
trum, & Jacobum, & Johannem, & cœ-
pit contriſtari, & mœrere. Et dixit eis, 34
Anima quidem mea triſtis eſt uſque ad
mortem: Manete hic, & vigilate. Et 35
proceſſit paululùm, & procidit ſuper ter-
ram, orans, dicens; Eſtne poſſibile ut
tranſeat à me iſta hora? Et dicebat; O 36
Pater, omnis res in poteſtate tua eſt,
transfer à me hunc calicem: verùm non
ſicut volo ego, ſed tu. Poſteà venit, & 37
invenit eos dormientes: dixitque Petro,
Simon, tu es dormiens? non potuiſti vigi-
lare mecum horâ unâ? Vigilate, & ora- 38
te, ne intretis in tentationes. Spiritus qui-
dem promptus eſt, at corpus debile. Dein- 39
dè abiit iterùm & oravit, & dicebat
idem verbum. Et venit, & invenit eos 40
etiam dormientes, quia oculi eorum
erant gravati, & neſciebant quid reſpon-
derent ei. Et venit tertiò, & dixit eis; 41
Dormite nunc, & requieſcite: jam adeſt
finis, & venit hora, ut tradatur filius
hominis in manus peccatorum. Surgite, 42
eamus: jam advenit qui tradet me.
Sectio quadrageſima nona.
Et dum ipſe loqueretur, venit Judas Iſca- 43
riotes unus de duodecim, et ſecum tur-
ba cum gladiis, & fuſtibus à principibus
ſacerdotum, & Scribis, & ſenioribus.
Traditor autem ejus jam dederat illis 44
ſignum; Quem oſculatus fuero, ipſe eſt; te-
nete eum, & ligate illum. Et cùm ve- 45
niſſet & acceſſiſſet ad eum, dixit ei;
O magiſter, ô magiſter: & oſculatus eſt
eum. Et injecerunt manus ſuas in eum, 46
& tenuerunt eum. Unus autem adſtan- 47
tium exemit gladium, & percuſſit ſer-
vum principis ſacerdotum, & amputa-
vit auriculam ejus.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

31 ወአፈድፈደ:ተናልኆተ:ጴጥሮስ:እንዘ: ይብል: እሞውትሂ:ምስሌከ: ወኢይክሕደከ:
32 ወከማሁ: ይቤሉ: ኵሎሙ::=: ወሖሩ: ዐጸደ: ወይን: እንተ:ስማ: ጌትሴማኒ:ወይ
33 ቤሎሙ:ለአርደኢሁ:: ንበሩ:ዝየ:እስከ: አሐውር:እጼሊ:=: ወነሥአሙ : ለጴ
34 ጥሮስ: ወለያዕቆብ: ወለዮሐንስ:ምስሌሁ:ወአኀዘ:ይተክዝ: ወየሐዝን::=: ወይቤ
35 ሎሙ: ተከዛት: ነፍስየ: እስከ: ለሞት:ንበሩ:ዝየ: ወትግሁ: እንከ::=: ወእምዝ:
ተአተተ:ሕቀ:ወሰገደ:ውስተ:ምድር: ወጸለየ:ከመ: ትኅልፍ:እምኔሁ: ይእቲ:ሰዓት:
36 ለእመ:ይትከሀል::=: ወይቤ:አባ:ወአቡየ:ኵሉ: ይትከሀለከ: አኅልፍ: እምኔየ:
37 ለዝ:ጽዋዐ:: ወበሕቱ:ፈቃደ:ዚአከ:ለይኩን: ወአኮ:ፈቃደ: ዚአየ:=: ወገቢኦ:
ረከቦሙ:ይነውሙ:ወይቤሎ: ለጴጥሮስ: ስምዖን: ትነውሙኑ; ወኢትክል: ተዓግሶ:አ
38 ሐተ: ሰዐተ:=: ትግሁ:ወጸልዩ:ከመ:ኢትባኡ:ውስተ: መንሱት:: እስመ:መንፈስ:
39 ይፈቅድ:ወሥጋ:ይደክም:=: ወሖረ:ካዕበ: ወጸለየ: ወከማሁ:ክመ:ይቤ::=: ወ
40 ገቢኦ:ካዕበ:ረከቦሙ: ይነውሙ:እስመ: ክቡደ:አዕይንቲሆሙ:ወኢያአምሩ:ዘይነብ
41 ቡ::=: ወመጽአ:በሣልስ: ወይቤሎሙ:ኑሙ:እንከ:ወአዕርፉ:ምዕረ:እስመ:ናሁ:በጽ
ሐ:ጊዜሁ::ወናሁ: ያገብእዎ:ለወልደ:እጓለ:እመ: ሕያው: ውስተ: እደ: ኃጥኣን:=:
42 ተንሥኡ:ንሑር:ናሁ:በጽሐ:ዘያገብአኒ::=: በእንተ:ዘከመ:አግብኦ:ይሁዳ::=:
43 ወእንዘ;ይነግሮሙ:በጽሐ:ሶቤሃ:ይሁዳ: አስቆሮታዊ: አሐዱ: እምዓሠርቱ: ወምስሌ
44 ሁ:ብዙኃን: ምስለ: መጠብላ: ወዕፀው: እምኀበ:ሊቃነ: ካህናት: ወጸሐፍት:ወረበና
45 ት:::=: ወወሀቦሙ:ተእምርተ:ዘያገብኦ:ወይቤሎሙ:ዘሰዓምክዎ: ውእቱ: አኀዝ
46 ዎ:ወአጽንዕዎ:: ወስድዎ:=: ወሶቤሃ:መጽአ:ኀቤሁ ; ወይቤሎ:ረቢ : ወሰዓሞ:=:
47 ወሰፍሑ : እደዊሆሙ : ወአኀዝዎ::=: ወመልኀ : መጥባኅቶ : አሐዱ : እምእለ:
ይቀውሙ : ወዘበጦ : ለገብረ : ሊቀ : ካህናት: ወመተሮ: እዝኖ::=:

Et in ampliorem tranſivit ſermonem Petrus, dicens; Moriar etiam tecum, & non 31
negabo te: & ſimiliter dicebant omnes. Et veniunt in vineam cujus nomen 32
erat Gethſemani, & dixit diſcipulis ſuis; Sedete hìc donec abiero orare. Et aſ- 33
ſumpſit Petrum, & Jacobum, & Johannem ſecum; & cœpit expaveſcere, & con-
triſtari. Et dixit iis, Triſtis eſt anima mea uſque ad mortem: manete hìc, & vigi- 34
late igitur. Et tunc proceſſit paululùm, & flexit ſe in terram: & oravit, ut tranſ- 35
iret ab eo iſta hora, ſi poſſibile eſſet. Et dixit, Pater; &, Pater meus omnia poſſi- 36
bilia ſunt tibi, transfer à me hunc calicem: ſed voluntas tua fiat, & non voluntas
mea. Et revertens invenit eos dormientes, & dixit Petro; Simon, dormíſne, & 37
non potuiſti ſuſtinere unam horam? Vigilate, & orate ut non intretis in tentati- 38
onem: quia ſpiritus eſt volens, & caro infirma eſt. Et abiit iterum, & oravit, & 39
ſimiliter idē dixit. Et revertens iterū invenit eos dormientes, quia gravati erant 40
oculi eorum, & neſciebant quod loquebantur. Et venit tertiò, & dixit iis; Dor- 41
mite igitur, & requieſcite modò, quoniā ecce venit tempus ejus; & ecce, tradent
Filium hominis in manus peccatorum. Surgite, eamus: ecce venit qui tradet me. 42

De traditione Judæ.

Et eo loquente illis, venit ſtatim Judas Iſcariotes unus è decem, & cum eo multi 43
cum gladiis, & fuſtibus, à principibus ſacerdotum, & ſcribis, & magiſtris. Et de- 44
derat iis ſignum traditor ejus, & dixerat iis; Quem oſculat⁹ fuero, is eſt; prehendite
eum, & cuſtodite eum, & perſequimini eum. Et ſtatim venit ad eum, & dixit 45
ei; Rabi, & oſculatus eſt eum. Et extenderunt manus ſuas, & prehenderunt eum. 46
Et eduxit gladium ſuum quidam ex circumſtantibus, & percuſſit ſervum princi- 47
pis ſacerdotum, & amputavit illi aurem ejus.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* برخيزيد برويم اينك رسيد † انك مرا در دست خواهد سپاردن پنجاه هشت آمدن 42
غوغا وسرهنگان بگرفتن مسيح * هنوز در سخن گفتن بود كه آمد يهوداي † 43
سخريوطا يكي از دوازده * وجماعت بسيار * با شمشيرها وچوبها ونيزها * از پيش بزرگان
وامامان ونويسندگان وپيران * * وسپارنده † بديشان † نشان داده بود * كه هر كس را † من 44
بوسه كنم اوست عيسي * اورا بگيريد * وببريد * * وهماندم يهودا پيش مسيح آمد وگفت بزرك 45
من بزرك من * و اورا بوسه كرد * * ايشان پيش امدند واورا † گرفتند * * يكي از ايشان * كه 46 47
ايستاده بودند * شمشير كشيد * وغلام سرور امامانرا گوش بستد *

Surgite, eamus: ecce advenit ille qui 42
me in manus eorum traditurus eſt.

LVIII. Adventus turbæ & ſa-
tellitum ad prehendendum
Chriſtum.

Adhuc eo ſermonem loquente, ve- 43
nit Judas Iſcariotes, unus ex duo-
decim, & turba multa cum gladiis,
& fuſtibus, & lanceis, à magnati-
bus, & Sacerdotibus, & Scribis,
& ſenioribus. Proditor autem illis 44
ſignum dederat, dicens; Quemcunq;
ego oſculatus fuero, ille eſt Jeſus,
ipſum prehendite & abducite. Et 45
eodem momento Judas ad Chriſtum
acceſſit, & dixit; Magiſter mi, ma-
giſter mi, & eum oſculatus eſt. Et 46
illi acceſſerunt, & illum prehende-
runt. Unus autem ex illis, qui aſtan- 47
tes erant, gladium ſtrinxit, & pueri
principis ſacerdotum aurem abſtulit.

Et reſpondens Jeſus, ait illis; Tanquàm ad latronem exiſtis cum
48 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Ὡς ἐπὶ λῃστὴν (κ) ἐξήλθετε μετὰ ρπδ α
gladiis & lignis comprehendere me? Quotidiè eram apud vos in tem-
49 μαχαιρῶν ϗ ξύλων συλλαβεῖν με; Καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱε-
plo docens, & non prehendiſtis me: Sed ut impleantur Scripturæ. Et
50 ρῷ διδάσκων, ϗ οὐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί. Καὶ ρπε ς
relinquentes eum, omnes fugerunt. Et unus quidam juvenis ſequebatur eum,
51 ἀφέντες αὐτὸν πάντες ἔφυγον. Καὶ εἷς τις νεανίσκος (λ) ἠκολούθει αὐτῷ, ρπς ι
amictus ſindone ſuper nudo: & tenent eum juvenes. Ille autem
52 περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· ϗ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι. Ὁ δὲ
relinquens ſindonem, nudus profugit ab eis. Et abduxerunt Je-
53 καταλιπὼν τὴν σινδόνα, γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν. Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰη- ρπζ α
ſum ad ſummum Sacerdotem: & conveniunt eo omnes ſummi Sacerdotes, &
σοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα (μ)· ϗ συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς, ϗ
ſeniores, & Scribæ. Et Petrus à longè ſecutus
54 οἱ (ν) πρεσβύτεροι, ϗ οἱ γραμματεῖς. Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθη- ρπη δ
eſt eum, uſque intrò in atrium ſummi Sacerdotis, & erat conſidens cum
σεν αὐτῷ, ἕως ἔσω εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, ϗ ἦν συγκαθήμενος μετὰ
miniſtris, & calefaciens ſe ad lumen. At ſummi Sacerdotes &
55 τῶν ὑπηρετῶν, ϗ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ρπθ β
omnis conſeſſus quærebant adversùs Jeſum teſtimonium, ad morte afficiendum eum: &
ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ (ξ) μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν· ϗ

non inveniebant. Multi enim teſtimonium falſum dicebant adversùs eum, & paria teſtimo-
ρϟ ς οὐχ εὕρισκον. Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, ϗ ἴσαι αἱ μαρτυ- 56
nia non erant. Et quidam ſurgentes falſum teſtimonium ferebant adversùs eum, dicen-
ρίαι οὐκ ἦσαν. Καί τινες ἀναστάντες ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, λέγον- 57
tes; Quoniam nos audivimus eum dicentem; Quòd ego diſſolvam templum hoc ma-
τες, Ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν αὐτοῦ λέγοντος, Ὅτι ἐγὼ καταλύσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χει- 58
nu factum, & per tres dies aliud non manu factum ædificabo. Et nec ſic par
ροποίητον, ϗ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδομήσω. Καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση 59
erat teſtimonium illorum. Et exurgens ſummus Sacerdos in medium, interrogavit Je-
ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν. Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς (ο) εἰς τὸ μέσον, ἐπηρώτησε τὸν Ἰη- 60
ſum, dicens; Non reſpondes quicquā? quid hi te adversùm teſtantur? Ille autem tacebat, &
σοῦν, λέγων, Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; (π) Ὁ δὲ ἐσιώπα, ϗ 61
nihil reſpondit. Rursùm ſummus Sacerdos interrogabat eum, & dicit ei? Tu es Chri-
οὐδὲν ἀπεκρίνατο. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτόν, ϗ λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ Χρι-
ſtus filius Benedicti? At Jeſus dixit; Ego ſum: & videbitis filium hominis
ρϟα α στὸς ὁ υἱὸς (ρ) τοῦ Εὐλογητοῦ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐγώ εἰμι· ϗ ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου 62
ſedentem à dextris virtutis, & venientem cum nubibus cœli. At ſum-
ρϟβ ς καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως, ϗ ἐρχόμενον μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ δὲ ἀρ- 63
mus Sacerdos diſrumpens veſtes ſuas, ait; Quid adhuc uſum habemus teſtium? Audi-
ρϟγ β χιερεὺς διαῤῥήξας τοὺς χιτῶνας αὐτοῦ, λέγει, Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύρων; Ἠκούσα- 64
ſtis blaſphemiam: quid vobis videtur? Ii autē omnes condēnaverūt eū eſſe obnoxium mortis.
τε (σ) τῆς βλασφημίας. τί ὑμῖν φαίνεται; οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν εἶναι ἔνοχον θανάτου.

MS. A. (κ) ἐξήλθατε (λ) ἠκολούθησεν (μ) Καϊάφαν· (ν) Γραμματεῖς, ϗ οἱ πρεσβύτεροι. (ξ) ψευδομαρτυρίαν, (ο) εἰς μέσον, (π) Ὁ δὲ Ἰησοῦς (ρ) τοῦ Θεοῦ τοῦ εὐλογητοῦ; (σ) τὴν βλασφημίαν.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

48 * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܥܠ ܓܝܣܐ ܢܦܩܬܘܢ ܥܠܝ ܒܣܦܣܪܐ ܘܒܚܘܛܪܐ
49 ܕܬܐܚܕܘܢܢܝ. * ܟܠܝܘܡ ܠܘܬܟܘܢ ܗܘܝܬ ܟܕ ܡܠܦ ܐܢܐ ܒܗܝܟܠܐ ܘܠܐ ܐܚܕܬܘܢܢܝ. ܐܠܐ
50 51 ܕܢܬܡܠܘܢ ܟܬܒܐ ܗܘܬ ܗܕܐ. * ܗܝܕܝܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܫܒܩܘܗܝ ܘܥܪܩܘ. * ܘܥܠܝܡܐ ܚܕ ܐܙܠ
52 ܗܘܐ ܒܬܪܗ. ܘܥܛܝܦ ܗܘܐ ܣܕܘܢܐ ܥܪܛܠܝܐ. ܘܐܚܕܘܗܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܫܒܩ ܣܕܘܢܐ ܘܥܪܩ
53 ܥܪܛܠܝܐ. * ܘܕܒܪܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܠܘܬ ܩܝܦܐ ܪܒ ܟܘܡܪܐ. ܘܐܬܟܢܫܘ ܠܘܬܗ ܟܠܗܘܢ ܪܒܝ
54 ܟܘܡܪܐ ܘܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ. * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ. ܥܕܡܐ ܠܕܪܬܗ
55 ܕܪܒ ܟܘܡܪܐ. ܘܝܬܒ ܗܘܐ ܥܡ ܡܫܡܫܢܐ ܘܫܚܢ ܠܘܩܒܠ ܢܘܪܐ. * ܪܒܝ ܟܘܡܪܐ ܕܝܢ
ܘܟܠܗ ܟܢܘܫܬܗܘܢ. ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܝܫܘܥ ܣܗܕܘܬܐ ܕܢܡܝܬܘܢܝܗܝ. ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ.
56 57 * ܟܕ ܣܓܝܐܐ ܓܝܪ ܣܗܕܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ. ܠܐ ܫܘܝܢ ܗܘܝ ܣܗܕܘܬܗܘܢ. * ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ ܩܡܘ
58 ܥܠܘܗܝ ܣܗܕܐ ܕܫܘܩܪܐ ܘܐܡܪܝܢ. * ܕܚܢܢ ܫܡܥܢܝܗܝ ܕܐܡܪ. ܕܐܢܐ ܫܪܐ ܐܢܐ ܗܝܟܠܐ ܗܢܐ
59 ܕܒܐܝܕܝܐ ܥܒܝܕ. ܘܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܒܢܐ ܐܢܐ ܐܚܪܢܐ ܕܠܐ ܒܐܝܕܝܐ. * ܘܐܦ ܠܐ ܗܟܢܐ
60 ܫܘܝܐ ܗܘܬ ܣܗܕܘܬܗܘܢ. * ܘܩܡ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܒܡܨܥܬܐ. ܘܫܐܠܗ ܠܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܡܦܢܐ
61 ܐܢܬ ܦܬܓܡܐ. ܡܢܐ ܣܗܕܝܢ ܥܠܝܟ ܗܠܝܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܫܬܝܩ ܗܘܐ. ܘܡܕܡ
62 ܠܐ ܐܦܢܝܗܝ. ܘܬܘܒ ܫܐܠܗ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܘܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܡܒܪܟܐ. * ܗܘ
ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܐ ܐܢܐ. ܘܬܚܙܘܢ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܝܬܒ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܚܝܠܐ. ܘܐܬܐ
63 ܥܠ ܥܢܢܝ ܫܡܝܐ. * ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܕܝܢ ܨܪܐ ܟܘܬܝܢܗ ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܣܢܝܩܝܢܢ ܠܢ
64 ܠܣܗܕܐ. * ܗܐ ܡܢ ܦܘܡܗ ܫܡܥܬܘܢ ܓܘܕܦܐ. ܡܢܐ ܡܬܚܙܐ ܠܟܘܢ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ
ܟܠܗܘܢ ܚܝܒܘܗܝ ܕܚܝܒ ܗܘ ܡܘܬܐ.

48 Ipſe verò Jeſus reſpondit, & ait eis; Tanquam adverſus ſicarium exîſtis contra me cum gladiis & fuſtibus ut prehendatis me. 49 Quotidie apud vos eram dum docebam in templo, neque prehendiſtis me. Sed ut adimplerentur Scripturæ, hoc factum eſt. 50 Tunc dereliquerunt eum diſcipuli ipſius, & aufugerunt. 51 Quidam autem adoleſcens veniebat poſt eum, eratque amictus ſindone nudus, & prehenderunt eum. 52 Ipſe verò reliquit ſindonem, & aufugit nudus. 53 Et abduxerunt Jeſum ad Caipham ſummum ſacerdotem: & congregati ſunt apud eum cuncti principes ſacerdotum, & Scribæ, & ſeniores. 54 Simon autem procul veniebat poſt eum adintus uſq; atrii ſummi ſacerdotis, & ſedebat cum miniſtris, atque calefaciebat ſe ante ignem. 55 Principes autem ſacerdotum, & omnis eorum ſynagoga quærebat adverſus Jeſum teſtimonium, ut eum morti addicerent, nec inveniebant. 56 Quum enim multi teſtificarentur adverſus eum, non erant æqualia eorum teſtimonia. 57 Quidam autem inſurrexerunt in eum teſtes falſi, & dixerunt. 58 Nos audivimus eum dicentem, Ego diſſolvam templum hoc manibus factum, & tribus diebus ædificabo aliud non factum manibus. 59 Sed ne ſic quidem æquale erat eorum teſtimonium. 60 Porrò ſurrexit ſummus ſacerdos in medium, & interrogavit Jeſum & ait; Ne verbum quidem reſpondes? quid iſti teſtificantur contra te? 61 Ipſe verò Jeſus tacebat, & nihil ei reſpondit. Et rurſus interrogavit eum ſummus ſacerdos, & ait; Túne es Chriſtus filius Benedicti? 62 Ipſe verò Jeſus dixit ei, Ego ſum; & videbitis Filium hominis ſedentē à dextera virtutis, & venientem ſuper nubes cœlorum. 63 Summus autem ſacerdos ſcidit tunicam ſuam, & ait; Quorſum modò requiruntur nobis teſtes? 64 En ex ore ipſius audîſtis blaſphemiam: quid vobis videtur? Ipſi verò omnes judicârunt eum eſſe reum mortis.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

48 * عيسي† بدان جماعت كفت كه انچنانك بر دزدان بشمشير چوبها روند • شما بر من آمديد •
49 تا مرا بكيريد • * همه روزنه پيش شما بودم • ودر هيكل تعليم مي دادم • چرا مرا
50 نكرفتيد • الا براي آنك تا كتابها تمام شود اين كار شد • * چون شاكردان ان حال
51 ديدند • مسيح را رها كردند • وكريختند • * يك جوان ازپس عيسي بود كه خويشتن ميزر
52 پيچيده بود • اورا كرفتند • * ميزر در دست ايشان رها كرد • وخود برهنه كريخت •
53 پنجاه نه مسيح رابردند بخانه قيافا * واوردند عيسي را بخانه قيافا سرور امامان •
54 نويسندكان وپيران وامامان • همه† انجا كرد شدند • * وشمعون الصفا ازپس او از دور مي
55 آمد • تا سراي سرور امامان • وبا خدمتكاران† برابر آتش نشست وكرم مي شد • * جماعت
56 امامان وغير بر عيسي كواهي مي طلبيدند • كه اورا بميرانند • ونيافتند • * براي
57 آنك بسياران بروي† كواهي مي دادند • كه بكواهي نمي ارزيدند • * كسان ديكر بر
58 خيزانيدند† كواهان† دروغ • وكفتند • * ما شنيديم كه كفت من اين هيكل را كه
بدستها† مردم عمارت شدست ويران كنم و تا سه روز ديكر بي دستها ابادان كنم •

48 *Jeſus illi turbæ dixit; Quemadmodum in latronem cum gladiis & fuſtibus eunt, vos in me venitis, ut me prehendatis.* 49 *Quotidie nónne apud vos eram, & in templo docebā? Quare me non prehendiſtis? Sed propterea ut Scripturæ impleantur hoc factum eſt.* 50 *Cùm diſcipuli hanc rem viderent, Chriſtum reliquerunt, & fugerunt.* 51 *Unus* autem *adoleſcens Jeſum ſequebatur, qui ſeipſum ſindone involverat: quem* cum *prehenderent,* 52 *Sindonem in manu illorum reliquit, & ipſe nudus effugit.*

LIX. Chriſtum tulerunt in domum Caiaphæ.

53 *Et adduxerunt Jeſum in domum Caiaphæ principis ſacerdotum: & Scribæ, & ſeniores, & ſacerdotes, omnes illic congregati ſunt.* 54 *Simeon autem Cephas poſt eum è longinquo venit, uſque ad aulam principis ſacerdotum & cum miniſtris coram igni ſedebat, & calefiebat.* 55 *Cœtus ſacerdotum & alii in Jeſum teſtimonium quærebant, ut eum morte afficerent, & non invenerunt.* 56 *Eò quòd multi in eum teſtimonium darent, qui teſtimonio pares non erant.* 57 *Quidam* igitur *alii ſubornârunt teſtes falſos, & dicebant;* 58 *Nos audivimus quòd dixit, Ego hoc templum, quod manibus hominum fabrefactum eſt deſtruam, & intra triduum aliud ſine manibus ædificabo.*

Verſio VULGATA LATINA.

48 Et reſpondens Jeſus, ait illis; Tanquam ad latronem exiſtis cum gladiis & lignis
49 comprehendere me? Quotidiè eram apud vos in templo docens, & non me tenu-
50 iſtis. Sed ut impleantur Scripturæ. Tunc diſcipuli ejus relinquentes eum, omnes
51 fugerunt. Adoleſcens autem quidam ſequebatur eum amictus ſindone ſuper nudo:
52 & tenuerunt eum. At ille rejectâ ſindone, nudus profugit ab eis. Et adduxerunt
53 Jeſum ad ſummum ſacerdotem: & convenerunt omnes ſacerdotes, & Scribæ, &
54 ſeniores. Petrus autem à longè ſecutus eſt eum, uſque intrò in atrium ſummi ſa-
55 cerdotis: & ſedebat cum miniſtris ad ignem, & calefaciebat ſe. Summi verò ſa-
cerdotes, & omne concilium quærebant adverſùs Jeſum teſtimonium, ut eum morti
56 traderent, nec inveniebant. Multi enim teſtimonium falſum dicebant adverſùs
57 eum: & convenientia teſtimonia non erant. Et quidam ſurgentes, falſum teſti-
monium ferebant adverſùs eum, dicentes; Quoniam nos audivimus eum di- 58
centem; Ego diſſolvam templum hoc manu factum, & per triduum aliud non
manu factum ædificabo. Et non erat conveniens teſtimonium illorum. 59
Et exurgens ſummus ſacerdos in medium, interrogavit Jeſum, dicens; Non re- 60
ſpondes quidquam ad ea, quæ tibi objiciuntur ab his? Ille autem tacebat, 61
& nihil reſpondit. Rursùm ſummus ſacerdos interrogabat eum, & dixit ei;
Tu es Chriſtus filius Dei benedicti? Jeſus autem dixit illi; Ego ſum: & vi- 62
debitis Filium hominis ſedentem à dextris virtutis Dei, & venientem cum nu-
bibus cœli. Summus igitur ſacerdos ſcindens veſtimenta ſua, ait; Quid ad- 63
huc deſideramus teſtes? Audiſtis blaſphemiã: quid vobis videtur? Qui omnes 64
condemnaverunt eum eſſe reum mortis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

48 49 * فاجابهم يسوع قايلا امثل لص انا خرجتم بسيوف وعصي لتاخذوني * وفي كل يوم كنت
50 51 معكم في الهيكل اعلم ولم تمسكوني. ذلك ليتم الكتاب * فتركه التلاميذ وهربوا كلهم * وكان
52 53 يتبعه شاب عليه ازار على عرية فامسكوه * فترك الازار وفر عاريا * فجاوا بيسوع الي قيافا ريس
54 الكهنة واجتمع اليه رووساء الكهنة والكتبة والمشيخة * وكان بطرس يتبعه من بعيد الي
داخل دار ريس الكهنة وجلس مع الخدام عند النار يصطلي *

الفصل الخمسون *

55 56 * فاما رووساء الكهنة والمحفل فكانوا يطلبون شهادة علي يسوع ليقتلوه فلم يجدوا * وكثير
57 58 شهدوا عليه زورا ولم تتفق شهاداتهم * فاقاموا قوما شهدوا عليه زورا قايلين * نحن سمعنا هذا
يقول اني احل هذا الهيكل الذي صنعته الايدي وبعد ثلثة ايام اقيم اخر غير مصنوع
59 60 بالايدي * ولا هولاء اتفقت شهاداتهم * فقام ريس الكهنة في الوسط وسال يسوع قايلا اما تجيب
61 بشي عما يشهد به هولاء عليك * فلم يجب بشي بل كان ساكتا. فساله ايضا ريس الكهنة
62 وقال له انت هو المسيح ابن المبارك * فقال له يسوع انا هو. وسترون ابن الانسان جالسا عن
63 يمين القوة جايبا على سحاب السماء * فمزق عظيم الكهنة ثيابه. وقال ماذا تحتاجون الي شهادة.
64 * قد سمعتم التجديف ظاهرا لكم. فحكم عليه جميعهم بانه مستوجب الموت *

Et reſpondit eis Jeſus, dicens; Num pro 48
latrone ſum, ut exieritis cum gladiis, &
fuſtibus, ad comprehendendum me? Et 49
ſingulis diebus eram vobiſcum in templo
docens, & non tenuiſtis me. Hoc, ut
adimpleatur ſcriptura. Et reliquerunt 50
eum diſcipuli, & fugerunt omnes. Et ſe- 51
quebatur eum adoleſcens, ſuper quo erat
ſindon ſuper nudum: & tenuerunt eum.
Et reliquit ſindonem, & aufugit nudus. 52
Adduxerunt autem Jeſum ad Caipham 53
principem ſacerdotum. Et convenerunt
ad eum principes ſacerdotum, & Scri-
bæ, & ſeniores. Petrus autem ſequeba- 54
tur eum à longè, ad intus atrium princi-
pis ſacerdotum, & ſedit cum miniſtris
apud ignem ad calefaciendum ſe.

Sectio quinquageſima.

Principes verò ſacerdotum, & concili- 55
um quærebant teſtimonium adverſùs Je-
ſum, ut occiderent eum, & non invene-
runt. Et multi teſtificati ſunt contra 56
eum falſum, et non conveniebat teſti-
monium eorum. Et ſuſcitaverunt 57
quoſdam qui teſtati ſunt contra eum
falſum, dicentes; Nos audivimus 58
hunc dicere, Ego diſſolvam hoc templum,
quod fecerunt manus, & poſt tres dies eri-
gam aliud non factum manibus. At ne 59
horum conveniebat teſtimonium. Sur- 60
rexit autem princeps Sacerdotum in me-
dium, & interrogavit Jeſum, dicens;
Non reſpondes quicquam ad ea quæ teſti-
ficantur iſti contra te? Et non reſpondit 61
quicquam, ſed tacebat. Et interrogavit
eum rursùs princeps ſacerdotum, & di-
xit ei; Tu es Chriſtus filius Benedicti?
Dixit ei Jeſus, Ego ſum: Et videbitis 62
filium hominis ſedentem à dextera vir-
tutis, venientem ſuper nubibus cœli. Sci- 63
dit autem ſummus ſacerdotum veſtimen-
ta ſua, & ait; Quid indigetis teſtimo-
nio? Jam audiſtis blaſphemiam mani- 64
feſtam vobis. Igitur judicaverunt eum
omnes dignum morte.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

48 ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ከመዘ፡ ሰራቂ፡ ትዴግኑ፡ መፃእክሙ፡ መ
49 ስለ፡ መጥብሓ፡ ወኣብትር፡ ትእኅዙኒ፡፡ ወኵሎ፡ እሚረ፡ ሀለውኩ፡ ምስሌክሙ፡
እሜህር፡ በምኵራብ፡ ወኢአኃዝክሙኒ፡ ወባሕቱ፡ ከመ፡ ይብጻሕ፡ ዘውስተ፡ መጻሕ
50 ፍት፡፡ ወኃደግዎ፡ ኵሎሙ፡ አርደኢሁ፡ ወጐዩ፡፡ ወተለዎ፡ አሐዱ፡ ወሬዛ፡
51 ዕራቁ፡ ወይትዓፀፍ፡ ሰንደና፡ ወአኃዝዎ፡ ወራዙት፡፡ ወኃደገ፡ ሰንደና፡ ወጐየ፡ ዕራ
52 ቁ፡፡ በምስቀል፡ ዘጾም፡ ሀ፱፡ ሰዐተ፡ ሌሊት፡፡
53 ወወሰድዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኀበ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ ወተጋብኡ፡ ኵሎሙ፡ ሊቃነ፡ ካ
54 ህናት፡ ወጸሐፍት፡ ወረበናት፡፡ ወተለዎ፡ ስምዖን፡ ጴጥሮስ፡ እምርሑቅ፡ እስከ፡
ውስተ፡ ዓጸደ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ወነበረ፡ ምስለ፡ ውዓሊሆሙ፡ ይስሓን፡ መንገለ፡ በርህ፡፡
55 ወኃሠሡ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ ወኵሉ፡ ዓውድ፡ ዘያስተዋድይዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወ
56 ኃጥኡ፡፡ ወብዙኃን፡ አስተዋደይዎ፡ ወኢኃበሩ፡ ኵሎሙ፡፡ ወቦ፡ እለ፡ ተንሥ
57 ኡ፡ ሰማዕተ፡ ሐሰት፡ ወነበቡ፡፡ ወይቤሉ፡ ንሕነ፡ ሰማዕናሁ፡ እንዘ፡ ይብል፡ አነ፡ እነሥ
58 ቶ፡ ለዝንቱ፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ዘእደ፡ ገብሮ፡ ወበሠሉስ፡ አሐንጽ፡ ካልአ፡ ዘእደ፡ ኢገብ
59 ሮ፡፡ ወምስለዝኒ፡ ኢኃበረ፡ ስምዖሙ፡፡ ወተንሥአ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ወሐተቶ፡ ለ
60 እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ኣልቦኑ፡ ዘትሰጠው፡ እንዘ፡ ማጠኔዝ፡ ያስተዋድዩከ፡፡
61 ኢየሱስ፡ ወአርመመ፡ ወኢተሰጥወ፡ ወኢምንተኒ፡፡ ወካዕበ፡ ሐተቶ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ወይቤ
62 ሎ፡ አንትኑ፡ ውእቱ፡ ክርስቶስ፡ ወልዱ፡ ለቡሩክ፡፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እ
መ፡ አነ፡ ውእቱ፡ ትሬእይዎ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ይነብር፡ በየማነ፡ ኃይል፡ ወ
63 ይመጽእ፡ በደመና፡ ሰማይ፡፡ ወሠጠጠ፡ አልባሲሁ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡፡ ወይቤ፡ ምንተ፡
64 እንከ፡ ትፈቅዱ፡ ሎቱ፡ ስማዕተ፡፡ ናሁ፡ ለሊክሙ፡ ሰማዕክሙ፡ ፀርፈቶ፡ ምንተ፡ እ
ንከ፡ ትብሉ፡፡ ወአግብኡ፡ ፍትሐ፡ ኵሎሙ፡ ወይቤሉ፡ ይቅትልዎ፡፡

Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit iis; Sicut illi qui furem perſequuntur, ve- 48
niſtis cum gladiis & baculis comprehendere me? Et toto die fui vobiſcum do- 49
cens in templo, & non comprehendiſtis me, ſed ut impleatur quod eſt in Scriptu- 50
ris. Et reliquerunt eum omnes diſcipuli ejus, & fugerunt. Et ſequutus eſt eum 51
quidam juvenis nudus *exiſtens* & involutus erat ſindone: & prehenderunt eum
juvenes. Et reliquit ſindonem & fugit nudus. 52

Crucifixione jejunii nonâ noctis horâ.

Et adduxerunt Dominum Jeſum ad principes ſacerdotum, & congregati erant 53
omnes principes ſacerdotum, & ſcribæ, & Magiſtri. Et ſequutus eſt eum Simon 54
Petrus è longè uſque in atrium principis ſacerdotum, & manſit cum miniſtris, ca- 55
lefaciens ſe ad flammam. Et quærebant principes ſacerdotũ & totus conceſſus quod 56
objicerent Domino Jeſu, & non potuerunt. Et multi accuſârunt eum, & non con- 57
ſenſerunt omnes. Et ſurrexerunt teſtes falſi, & loquuti ſunt, Et dixerunt; Nos
audivimus eum dicentem; Ego deſtruam hanc domum ſanctam quam manus fe- 58
cerunt, & triduo ædificabo aliam, quam manus non fecerunt. Et cum hoc non 59
conveniebat teſtimonium eorum. Et ſurrexit princeps ſacerdotum, & interro- 60
gavit Dominum Jeſum, & dixit ei; Nónne habes quo reſpondeas, hoc modo ac-
cuſantib' te? Et Jeſus ſiluit, & reſpondit nihil. Et iterum interrogavit eum prin- 61
ceps ſacerdotum, & dixit ei; Túne es Chriſtus filius Benedicti? Et dixit ei Dñs
Jeſus; Si ego ſum, videbitis filium hominis ſedentem in dextra potentiæ, & ve- 62
nientem in nubibus cœli. Et laceravit veſtimenta ſua princeps ſacerdotum, & 63
dixit; Quid ampliùs deſideratis adverſùs eum teſtes? Ecce voſmetipſi audîſtis 64
blaſphemiam ejus, quid igitur dicitis? Et retulerunt judicium omnes, & dixerunt;
Occidant eum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

59 60 * بدين نيز بگواهي خود نمي ارزيدند * * سرور امامان از ميان بر خاست واز عيسي پرسيد *
61 كه چرا جواب نمي دهي بدين كسان كه در حق تو گواهي مي دهند * * عيسي خاموش
شده بود وبدو هيچ جواب نداد * باز سرور امامان † ازو پرسيد * وگفت توي مسيح * پسر
62 خجسته * * عيسي جواب داد وبدو گفت * منم منم فرزند ادمي † بر دست [راست] ان سهمناك
63 نشسته * وخواهيد ديدن كه برابر آسمان بيايد * * سرور امامان چون شنيد * جبه خود را دريد *
64 وگفت مرا گواهان چه در كارست * * اينك بزبان خود برابر ما و شما افتري مي كند *
بشما چه مي بينيد ايشان † همگنان حكم كردند كه مرگ بر وي واجب است *

Neque in hoc teſtimonio ſuo pares 59
erant. Princeps ſacerdotum è medio 60
ſurrexit, et Jeſum interrogavit,
dicens; Quare reſponſum non das
his hominibus, qui in causâ tuâ
teſtimonium dant? Jeſus tacebat, 61
et ei nullum reſponſum dedit. Rur-
sùs princeps ſacerdotum eum inter-
rogavit, et dixit; Tune es Chri-
ſtus Filius Benedicti? Jeſus re- 62
ſpondit et ei dixit; Ego ſum, ego
ſum: Filius hominis ad manum
dextram Terribilis ſedebit, et vi-
debitis quòd in nube cœli venit.
Princeps ſacerdotum cùm audiret, 63
tunicam ſuam laceravit, et dixit;
Mihi teſtium quid opus eſt? Ecce 64
linguâ ſuâ coram nobis et vobis
blaſphemavit: vobis quid videtur?
Illi omnes judicium tulerunt, quòd
mors ei debita eſſet.

Et cœperunt quidam conſpuere eum, & velare faciem ejus, & colaphizare
65 Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπτύειν αὐτῷ, καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολαφίζειν ρξδ α
eum, & dicere ei; Propheti za: Et miniſtri alapis eum impetebant.
αὐτὸν, καὶ λέγειν αὐτῷ, Προφήτευσον· Καὶ οἱ ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν (τ) ἔβαλλον.
Et exiſtente Petro in aula inferiùs, venit una ancillarum ſummi Sacerdotis:
66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἔρχεται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως· ΜΖ'
Et videns Petrum calefacientem ſe, intuita illum, ait; Et tu cum Nazareno
67 Καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ, λέγει, Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ ρξε α
Jeſu eras. Ille autem negavit, dicens; Non novi, neque ſcio quid tu dicis.
68 Ἰησοῦ ἦσθα. Ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων, Οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπίσταμαι τί σὺ λέγεις.
Et exiit forâs in veſtibulum: & gallus cantavit. Et ancilla videns
69 καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον· καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα ρξς α
eum rurſum, cœpit dicere adſtantibus; Quia hic ex illis eſt. Ille autem iterum
70 αὐτὸν πάλιν, ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν, Ὅτι οὗτος ἐξ αὐτῶν ἐστιν. Ὁ δὲ πάλιν
negavit. Et poſt puſillum rurſus adſtantes dicebant Petro; Verè ex illis
ἠρνεῖτο. καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν
es: Etenim Galilæus es, & locutio tua ſimilat. Ille autem cœpit anathematizare
71 εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ, καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει. Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθεματίζειν
& jurare; Quia non novi hominem iſtum, quem dicitis. Et ex ſecundo
72 καὶ ὀμνύειν, Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ὃν λέγετε. Καὶ ἐκ δευτέρου ρξζ β
gallus cantavit. Et recordatus eſt Petrus verbi, quod dixerat ei Jeſus;
ἀλέκτωρ ἐφώνησε. καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος (υ) τοῦ ῥήματος, οὗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
Quòd ante gallum vociferari bis, negabis me ter. Et ſeparans [ſe] flevit.
Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι δὶς, ἀπαρνήσῃ με τρίς. καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιε.

CAP. XV. ιε'.

ρξη β Et confeſtim in manè conſilium facientes ſummi Sacerdotes cum ſenioribus
ΚΑὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρωῒ συμβούλιον ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων 1
ρξθ α & Scribis, & univerſus conſeſſus, vincientes Jeſum abduxerunt, & tradiderunt
καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήνεγκαν, καὶ παρέδωκαν
Pilato. Et interrogavit eum Pilatus; Tu es rex Judæorum?
σ τῷ Πιλάτῳ. Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; 2
α Ille autem reſpondens ait illi; Tu dicis. Et accuſabant eum ſummi Sacerdotes
σα ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ, Σὺ λέγεις. Καὶ κατηγόρουν αὐτοῦ οἱ ἀρχιερεῖς 3
δ multa. At Pilatus rurſum interrogavit eum, dicens; Non
πολλά. Ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων, Οὐκ 4
reſpondes quicquam? vide quanta te adverſùm teſtantur. At Jeſus ampliùs
ἀποκρίνῃ οὐδέν; ἴδε πόσα σου καταμαρτυροῦσιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι 5
nihil reſpondit, ita ut mirari Pilatum. Juxta verò feſtum ſolvebat illis
οὐδὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλάτον. Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς 6
σβ unum vinctum, quemcunque petiiſſent.
β ἕνα δέσμιον, (α) ὅνπερ ᾐτοῦντο.

MS.A. (τ) *ἔλαβον. (υ) τὸ ῥῆμα, ὡς εἶπεν   Κεφ. ιε'. MS.A. (α) ὃν παρῃτοῦντο.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

65 * ܘܫܪܝܘ ܐܢܫܝܢ ܪܩܝܢ ܒܦܪܨܘܦܗ. ܘܡܚܦܝܢ ܐܦܘܗܝ. ܘܡܩܦܚܝܢ ܠܗ. ܘܐܡܪܝܢ ܐܬܢܒܐ.
66 ܘܕܚܫܐ ܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܦܟܘܗܝ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘܢ ܠܬܚܬ ܒܕܪܬܐ. ܐܬܬ ܚܕܐ ܥܠܝܡܬܐ
67 ܕܪܒ ܟܗܢܐ. * ܚܙܬܗ ܕܫܚܢ. ܘܚܪܬ ܒܗ ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܦ ܐܢܬ ܥܡ ܝܫܘܥ ܗܘܝܬ ܢܨܪܝܐ.
68 * ܗܘ ܕܝܢ ܟܦܪ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢܐ ܐܡܪܐ ܐܢܬܝ. ܘܢܦܩ ܠܒܪ ܠܐܣܛܘܐ ܘܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ.
69 * ܘܚܙܬܗ ܬܘܒ ܗܝ ܥܠܝܡܬܐ. ܘܫܪܝܬ ܠܡܐܡܪ ܠܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ. ܕܐܦ ܗܢܐ ܡܢܗܘܢ ܗܘ.
70 * ܗܘ ܕܝܢ ܬܘܒ ܟܦܪ. ܘܒܬܪ ܩܠܝܠ. ܬܘܒ ܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܐܡܪܘ ܠܟܐܦܐ. ܫܪܝܪܐܝܬ
71 ܡܢܗܘܢ ܐܢܬ. ܐܦ ܓܝܪ ܓܠܝܠܝܐ ܐܢܬ ܘܡܡܠܠܟ ܕܡܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܫܪܝ ܗܘܐ ܡܚܪܡ ܘܡܘܐ.
73 ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܗܢܐ ܕܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܕܬܪܬܝܢ
ܙܒܢܝܢ. ܘܐܬܕܟܪ ܫܡܥܘܢ ܡܠܬܐ ܕܝܫܘܥ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ. ܕܥܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ.
ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܘܪ ܒܝ. ܘܫܪܝ ܠܡܒܟܐ. * ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܙܩܝܦܘܬܐ * ܠܙ *
* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܗ * ܘܡܚܕܐ ܒܨܦܪܐ ܥܒܕܘ ܡܠܟܐ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܥܡ 1
ܩܫܝܫܐ ܘܥܡ ܣܦܪܐ ܘܥܡ ܟܠܗ ܟܢܘܫܬܐ. ܘܐܣܪܘܗܝ ܠܝܫܘܥ. ܘܐܘܒܠܘܗܝ
2 ܘܐܫܠܡܘܗܝ ܠܦܝܠܛܘܣ ܗܓܡܘܢܐ. * ܘܫܐܠܗ ܦܝܠܛܘܣ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܗܘ ܕܝܢ
3 ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܐܡܪܬ. * ܘܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܩܪܨܘܗܝ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܒܣܓܝܐܬܐ.
4 * ܗܘ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܬܘܒ ܫܐܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܡܦܢܐ ܐܢܬ ܦܬܓܡܐ. ܚܙܝ
5 ܟܡܐ ܡܣܗܕܝܢ ܠܘܩܒܠܟ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܡܕܡ ܦܬܓܡܐ ܠܐ ܝܗܒ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܬܕܡܪ
6 ܦܝܠܛܘܣ. * ܡܢܗܓ ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܟܠ ܥܐܕܐ ܠܡܫܪܐ ܠܗܘܢ ܐܣܝܪܐ ܚܕ ܐܝܢܐ ܕܫܐܠܝܢ.

Et cœperunt quidam conſpuere in vultum 65
ipſius, & velare faciem ejus, & alapis eum
cædere, ac dicere; Vaticinare. Miniſtri quo-
que percutiebant eum ſuper maxillas ipſius.
Quumque Simon eſſet inferiùs in atrio, ve- 66
nit quædam puella ſummi ſacerdotis, Vi- 67
ditque eum calefacientem ſeſe, & reſpiciens
in eum, dixit ei; Et tu cum Jeſu Nazareno
eras. Ipſe verò inficiatus eſt, & ait; Ne- 68
ſcio quid tu dicas. Et exivit extra in veſti-
bulum, & cantavit gallus. Et rurſùs eum 69
conſpicata puella illa, cœpit dicere iis qui
adſtabant; Iſte quoque ex ipſis eſt. Ipſe ve- 70
rò rurſùm negavit. Et paulò poſt iterùm ii
qui adſtabant, dixerunt Cephæ; Verè ex
ipſis es: namque Galilæus es, & ſermo tuus ſi-
milis eſt. Ipſe autem cœpit ſe devovere & 71
jurare, Non novi hominem iſtum quem dici-
tis. Et in illa ipſa hora gallus cantavit ſe- 72
cundâ vice. Et recordatus eſt Simon ſermo-
nis Jeſu quem dixerat ei, Priuſquàm cantave-
rit gallus duabus vicibus, ter me negabis:
cœpitque flere.

Lectio ad matutinas in Paraſceue Crucifixionis. 37.

CAP. XV.

STatim autem diluculò conſilium inierunt 1
principes ſacerdotum cum ſenioribus, &
cum Scribis, & cum tota ſynagoga; ac vin-
xerunt Jeſum, cumque abduxêre, & tradide-
runt Pilato præſidi. Interrogavit autem 2
eum Pilatus, Túne es rex Judæorum? Ipſe
verò reſpondit, & ait ei; Tu dixiſti. Et ac- 3
cuſabant eum principes ſacerdotum in mul-
tis. Ipſe verò Pilatus rurſùs interrogavit 4
eum, & dixit ei; Ne verbum quidem re-
ſpondes? vide quàm multa teſtificantur con-
tra te. Ipſe autem Jeſus nullum reſponſum 5
dedit, ita ut miraretur Pilatus. Conſue- 6
verat autem quocunque feſto dimittere eis
vinctum unum, quem ipſi poſtulâſſent.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

65 * وكسان ديكر بر روي او خيو زدند * و روي اورا مي پوشانيدند * وكروهي ديكر چپله
مي زدند * ومي كفتند پيغمبري كن * وخود را برهان * وسرهنكان نيز اورا مي زدند

ششت منكر شدن شمعون وبانك كردن خروس

66 67 * شمعون دران جايكاه * زير برده بود نشسته كنيزكي ازان بزرك امامان * * شمعون را نكه
68 كرد * وبدو كفت تو نيز † با عيسي ناصري بودي * * او انكار كرد * وكفت نمي دانم چه
69 ميكويي * واز دهليز بيرون † رفت خروس بانك كرد * بازآن كنيزك اورا ديد * و بديشان كه ايستاده
70 بودند مي كفت * اين نيز از ايشانست * * او ديكر باره انكار كرد * واندكي پستر ايشان *
كه ايستاده بودند * رفت * ايشان بصفا كفتند بحقيقت تو از ايشاني واز جليلي وسخن تو
71 بسخن ايشان مي ماند * * چون شمعون شنيد خويشتن را لعنت † مي كرد * وسوكند مي خورد
72 كه اين مرد را نمي شناسم كه شما مي كوييد * خروس دوم بار بانك زد * انكه شمعون كلمهٔ عيسي را
كه بدو كفته بود بياد † آورد وكريستن وزاري اغاز كرد واز كفتهٔ خود پشيمان شد و برفت

Et quidam alii in faciem ejus ex- 65
puebant, & vultum ejus obtegebant:
& aliquot alii colaphos infflige-
bant, & dicebant, Vaticinare, &
teipſum libera: & ſatellites etiam
eum cædebant.

LX. Abnegatio Cephæ, & vociferatio galli.

Simeon interea in illo loco inferiùs 66
erat ſedens: & ancilla quædam
maximi ſacerdotum Simeonem in- 67
tuita eſt, & ei dixit; Tu etiam
cum Jeſu Nazaræo eras. Ille nega- 68
vit, & dixit; Neſcio quid dicas:
& cum ex atrio egreſſus eſt, gallus
vocem extulit. Rurſùs ea ancilla il- 69
lum vidit, & eis qui aſtabant dixit;
Hic etiam ex illis eſt. Ille iterùm 70
negavit. Et paululùm poſt eos qui
aſtabant ivit, illi etiam Cephæ dice-
bant; In veritate tu ex eis es, & ex
Galilæa es, etenim ſermo tuus ſer-
monem illorum refert. Cùm Simeon 71
hoc audiſſet, ſeipſum devovit, ac
dejeravit; Hunc quidem hominem
non novi, quem vos dicitis. Et gal- 72
lus ſecundâ vice vocem emiſit:
Tunc Simeon verbum Jeſu, quod
ei dixerat, in memoriam revocavit,
& flere & lugere cœpit, & dicti
ſui pœnitens factus abiit.

Verſio VULGATA LATINA.

65 Et cœperunt quidam conſpuere eum, & velare faciem ejus, & colaphis eum cædere,
66 & dicere ei; Prophetiza: & miniſtri alapis eum cædebant. Et cùm eſſet Petrus
67 in atrio deorſùm, venit una ex ancillis ſummi ſacerdotis: Et cùm vidiſſet Petrum
68 calefacientem ſe, aſpiciens illum, ait; Et tu cum Jeſu Nazareno eras. At ille
negavit, dicens; Neque ſcio, neque novi quid dicas. Et exiit foràs ante atrium,
69 & gallus cantavit. Rurſùs autem cùm vidiſſet illum ancilla, cœpit dicere
70 circumſtantibus; Quia hic ex illis eſt. At ille iterùm negavit. Et poſt puſillum
71 rurſùs qui aſtabant, dicebant Petro; Verè ex illis es: nàm & Galilæus es. Ille
autem cœpit anathematizare, & jurare; Quia neſcio hominem iſtum, quem dicitis.
72 Et ſtatim gallus iterùm cantavit. Et recordatus eſt Petrus verbi, quod
dixerat ei Jeſus; Prius quàm gallus cantet bis, ter me negabis. Et cœpit flere.

CAP. XV.

ET confeſtim manè conſilium facientes ſummi ſacerdotes, cum ſenioribus, & 1
Scribis, & univerſo concilio, vincientes Jeſum, duxerunt, & tradiderunt Pilato.
Et interrogavit eum Pilatus; Tu es rex Judæorum? at ille reſpondens, ait illi; Tu 2
dicis. Et accuſabant eum ſummi ſacerdotes in multis. Pilatus autem rurſùm 3
interrogavit eum, dicens; Non reſpondes quidquam? vide in quantis te accuſant. 4
Jeſus autem ampliùs nihil reſpondit, ita ut miraretur Pilatus. Per diem autem feſtum 5
ſolebat dimittere illis unum ex vinctis, quemcunque petiſſent. 6

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* وبدا قوم يتفلون عليه * ويغطون وجهه ويلطمونه ويقولون له تنبا لنا ايها المسيح من هو 65
الذي لطمك الان * وكان الخدام يلطمونه جدا * وفيما بطرس اسفل الدار جاءت فتاة من 66
جواري رييس الكهنة * راته يصطلي فلما راته قالت له وانت ايضا قد كنت مع يسوع 67
الناصري * فانكر قايلا لست ادري ولا اعرف ما تقولين * وخرج الى خارج الدار فصاح 68
الديك * وراته فتاة اخرى فقالت للقيام ان هذا منهم * فانكر ايضا * وبعد قليل قال القيام 69 70
لبطرس حقا انك منهم وانت جليلي وكلامك يشبه كلامهم * فبدا يلتعن ويحلف انه ما 71
يعرف هذا الانسان الذي تقولون * ثم مكانه صاح الديك ثانية * فذكر بطرس قول يسوع 72
انك قبل ان يصيح الديك مرتين تنكرني ثلث فتحول يبكي *

Et cœperunt quidam conſpuere in eum, 65
& velare faciem ejus, & colaphizare
eum, ac dicere ei; Prophetiza nobis, O
Chriſte, quis eſt qui te colaphizavit modò: Et miniſtri cædebant eum alapis
vehementer. Et dum eſſet Petrus in imo 66
atrio, venit puella quædam ex ancillis
principis ſacerdotum, Vidit eum cale- 67
facientem ſe: & cùm vidiſſet eum,
dixit illi; Et tu quoque eras cum Jeſu Nazareno. At negavit, dicens; Ne- 68
ſcio & ignoro quid dicas. Et egreſſus eſt
extra atrium, & cantavit gallus. Vi- 69
ditque eum puella alia, & dixit aſtantibus; Certè iſte eſt ex illis. Et nega- 70
vit iterùm. Et poſt puſillum dixerunt
aſtantes Petro; Verè tu es ex illis, &
tu es Galilæus, & loquela tua ſimilis eſt
loquelæ eorum. Et cœpit anathematiza- 71
re ſe, & jurare, ſe non cognoſcere hunc
hominem quem dicitis. Et ibidem can- 72
tavit gallus ſecundò. Et recordatus eſt
Petrus ſermonis Jeſu, Quia tu antequàm
cantet gallus bis, negabis me ter, & con-
vertit ſe ad flendum.

* الفصل الحادي والخمسون *

Sectio quinquageſima prima.

* فلما اصبحوا ايتمر روساء الكهنة مع المشيخة والكتبة ومع ساير الجموع * فاوثقوا يسوع 1
ومضوا به الى فيلاطس * فساله فيلاطس انت ملك اليهود * فاجابه قايلا انت قلت * وقرفه 2 3
روساء الكهنة كثيرا * ثم ساله فيلاطس ايضا اما تجيب بشي انظر كم يشكونك * فلم 4 5
يجبه يسوع بشي حتى ان فيلاطس تعجب *

CAP. XV.

Cum autem manè ſurrexiſſent, conſi- 1
lium fecerunt principes ſacerdotum
cum ſenioribus, & Scribis, & cum re-
liquis turbis: & vinxerunt Jeſum, &
duxerunt eum ad Pilatum. Et interro- 2
gavit eum Pilatus, Túne es rex Judæ-
orum? Reſpondit ei, dicens; Tu di-
xiſti. Et accuſaverunt eum principes ſa- 3
cerdotum multipliciter. Et interrogavit 4
eum Pilatus iterùm; Non reſpondes
quicquam? Vide quantis accuſent te.
Et non reſpondit ei Jeſus quicquam, ita 5
ut Pilatus miraretur.

* الفصل الثاني والخمسون *

Sectio quinquageſima ſecunda.

* وكان في كل عيد يطلق لهم اسيرا من احبوا * 6

Et in omni feſto dimittebat eis vinctum 6
qualem voluiſſent.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

65 ወአኀዙ፡ እምውስቴቶሙ፡ ይወርቅዎ፡ ወይጸፍዕዎ፡ ገጾ፡ ወይኰርዕዎ፡ ወይብልዎ፡
ተነበይ፡ ለነ፡ ክርስቶስ፡ መኑ፡ ጸፍዐከ፡፡ ፨
በእንተ፡ ዘክሖ፡ ክሕደ፡ ጴጥሮስ፡ ፨
66 ወእንዘ፡ ሀሎ፡ ጴጥሮስ፡ ታሕተ፡ ውስተ፡ ዓጸድ፡ መጽአት፡ አሐቲ፡ ወለተ፡ ሊቀ፡ ካህ
67 ናት፡፡ ፨ ወርእየቶ፡ ለጴጥሮስ፡ ይስኅን፡ ወነጸረቶ፡ ወትቤሎ፡ አንተኒ፡ ምስለ፡ እግዚ
68 እ፡ ኢየሱስ፡ ናዝራዊ፡ ሀለውከ፡፡ ፨ ወይቤላ፡ ኢያአምር፡ ወኢይጤይቅ፡ ዘትብሊ፡፡
69 ወወፅአ፡ አፍአ፡ ኀበ፡ ጸናፊ፡ ዓጸድ፡ ወነቀወ፡ ደርሆ፡ ሳቤሃ፡፡ ፨ ወርእየቶ፡ ካዕበ፡ ወ
70 ለት፡ ወትቤሎሙ፡ ለእለ፡ ይቀውሙ፡ ሃየ፡ ዝኒ፡ እምኔሆሙ፡ ውእቱ፡ ፨ ወክሕደ፡
ካዕበ፡፡ ወእምድኅረ፡ ሕቅ፡ ካዕበ፡ ይቤልዎ፡ ለጴጥሮስ፡ እለ፡ ይቀውሙ፡ አማን፡ እ
71 ምኔሆሙ፡ አንተ፡ ወገሊላዊ፡ አንተ፡ ወቃልከ፡ ያዓውቀከ፡፡ ፨ ወአኀዘ፡ ይትረገም፡
72 ወይምሐል፡ ከመ፡ ኢያአምሮ፡ ለውእቱ፡ ብእሲ፡ ዘትብሉ፡፡ ፨ ወሶቤሃ፡ ነቀወ፡ ካዕ
በ፡ ደርሆ፡ ወተዘከረ፡ ጴጥሮስ፡ ቃሎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ዘይቤሎ፡ ሠልሰ፡ ትክሕ
ደኒ፡ ዘእንበለ፡ ይንቁ፡ ደርሆ፡ ወበከየ፡፡ ፨

በጽባሕ፡ ዓርብ፡

1 ፲፭ ወሶበ፡ ጸብሐ፡ ተማከሩ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ ወረበናት፡ ወጸሐፍት፡ ወኵሉ፡ ዓውድ፡
2 ወወመይዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወወሰድዎ፡ ወመጠውዎ፡ ለጲላጦስ፡፡ ፨ ወተስእሎ፡
ጲላጦስ፡ አንተኑ፡ ንጉሦሙ፡ ለአይሁድ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡
3 አንተ፡ ትቤ፡ ፨ ወአስተዋደይዎ፡፡ ሊቃነ፡ ካሕናት፡ ብዙኀ፡ ወውእቱሰ፡ አልቦ፡ ዘአው
4 ሥአ፡፡ ፨ ወሐተቶ፡ ካዕበ፡ ጲላጦስ፡ ወይቤሎ፡ አልቦኑ፡ ዘትሰጠው፡ እንዘ፡ መጠነ
5 ዝ፡ ያስተዋድዩከ፡ ፨ ወኢተሰጥዎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወኢምንተኒ፡ ወአንከሮ፡ ጲ
6 ላጦስ፡፡ ፨ ወለለ፡ በዓል፡ ያሐዩ፡ ሎሙ፡ አሐደ፡ እምነ፡ ሙቁሓን፡ አሐደ፡ ዘአብ
ደሩ፡፡ ፨

Et cœperunt *quidam* ex illis conſpuere in eum, & palmis percutere faciem ejus, 65
& colaphos impingere ei, & dixerunt ei; Prophetiza nobis Chriſte, quis palmâ percuſſit te.

De abnegatione Petri.

Et exiſtente Petro inferiùs in atrio, venit quædam filia principis ſacerdotum, 66
Et vidit Petrum calefacientem ſeipſum: & aſpexit eum, & dixit ei; Tu cum Do- 67
mino Jeſu Nazareno fuiſti. Et *ipſe* dixit ei, Neſcio & non capio quod dicis. Et 68
exivit foràs ad extremitatem atrii: & cantavit gallus ſtatim. Et vidit eum ite- 69
rum filia, & dixit aſtantibus ibi; Hic ex illis *eſt*. Et negavit iterum. Et poſteà 70
paululùm, rurſus dixerunt Petro aſtantes; Amen ex illis es: Et Galilæus es, & lo-
quutio tua manifeſtum te facit. Et cœpit execrari, & jurare; Neſcio hominem 71
illum quem dicitis. Et ſtatim cantavit iterum gallus: et recordatus eſt Petrus 72
eloquii Domini Jeſu, qui dixerat ei; Ter negabis me, priuſquàm cantaverit gallus: & flevit.

CAP. XV.

Matutino Paraſceues.

ET quando diluculum erat, conſilium inierunt principes ſacerdotum, & magi- 1
ſtri, & ſcribæ, & totus conſeſſus, & vinxerunt Dominum Jeſum, & adduxerunt
eum, & tradiderunt eum Pilato. Et interrogavit eum Pilatus; Túne *es* rex Ju- 2
dæorum? Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit ei; Tù dicis. Et accuſabant eum 3
principes ſacerdotum multúm: ipſe autem nihil reſpondit. Et interrogavit eum 4
rurſus Pilatus, & dixit ei; Nónne habes quid reſpondeas hoc modo te accu-
ſantibus? Et non reſpondit Dominus Jeſus aliquid: & miratus eſt eum Pilatus. 5
Et unoquoque feſto ſervabant eis unum ex vinctis, quemcunque voluiſſent. 6

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

شست يك

بردند مسيح را بخانهء پيلاطوس

LXI. Abduxerunt Chriſtum in domum Pilati.

* وچون صباح شد بزرگان * وامامان * با پيران ونويسندكان مشورت كردند * وراي زدند 1
با همه جماعت وعوام * وعيسي را بستند * وبردند * در دست بيلاطوس زوباشي سپاردند *
* بيلاطوس ازو پرسيد * توي ملك يهوديان * او جواب داد وكفت تو كفتي * وبه بسيار 2 3
چيزها بزركان وامامان + برو بدي مي كفتند * باز پيلاطوس بدو كفت جواب نمي دهي 4
ببين بر تو چند كواهي مي دهند * اما عيسي هيچ جواب نمي داد چنانك بيلاطوس 5
حيران ماند * وپيلاطوس را عادت بود * كه در هر عيد اسيري * از بهر ايشان آزاد مي 6
كرد * هر انكس را كه ايشان + مي خواستند *

CAP. XV.

ET cùm mane eſſet, magnates, & 1
ſacerdotes, cum ſenioribus et ſcribis
conſilium agitabant, & ſententias
penſabant cum totâ congregatione
& populo: et Jeſum ligaverunt,
et abducentes in manum Pilati præ-
ſidis tradiderunt. Pilatus eum in- 2
terrogavit, Túne es rex Judæorum?
Ille reſponſum dedit, et dixit; Tu
dixiſti. Et in rebus multis magna- 3
tes et ſacerdotes de eo malum dice-
bant. Rurſùs Pilatus ei dixit; 4
Reſponſum non das? Vide contra te
quot teſtificentur. Veruntamen Je- 5
ſus nullum reſponſum dedit, adeò ut
Pilatus attonitus maneret. Pilato 6
autem mos erat, ut omni feſto vin-
ctum unum eorum gratiâ liberum
faceret, quemcunque ipſi poſtularent.

Erat autem *dictus* Barabbas cum seditiosis vinctus, qui in seditione σγ
7 Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συστασιαστῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ στάσει δ
homicidium fecerant. Et *vociferata* turba, cœpit *postulare*, sicut semper faciebat
8 φόνον πεποιήκεισαν. Καὶ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος, ἤρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς ἀεὶ ἐποίει
illis. *At* Pilatus respondit eis, *dicens*; Vultis *absolvam* vobis
9 αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς, λέγων, Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν
regem Judæorum? (Sciebat enim quòd per invidiam tradidissent
10 τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; (β) (Ἐγίνωσκε γὰρ ὅτι διὰ φθόνον (γ) παραδεδώκεισαν
eum summi Sacerdotes.) *At summi Sacerdotes* concitaverunt turbam, ut magis σδ
11 αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς.) Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον α
Barabbam *absolveret* eis. *At* Pilatus respondens, iterum ait illis; σε
12 τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀποκριθεὶς, πάλιν εἶπεν αὐτοῖς, α
Quid ergò vultis faciam *quem dicitis regem* Judæorum? Illi *autem* iterum
13 Τί οὖν θέλετε (δ) ποιήσω ὃν λέγετε βασιλέα τῶν Ἰουδαίων; Οἱ δὲ πάλιν
clamaverunt; Crucifige eum. *At* Pilatus dicebat illis; Quid enim *malum*
14 (ε) ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλεγεν αὐτοῖς, Τί γὰρ κακὸν
fecit? Illi *autem abundantiùs* clamabant; Crucifige eum. *At* Pilatus σς
15 ἐποίησεν; οἱ δὲ (ζ) περισσοτέρως ἔκραξαν, Σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ Πιλάτος α
volens populo *sufficiens* facere, *absolvit* illis Barabbam: &
βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· καὶ
tradidit Jesum *flagellans*, ut crucifigeretur. *At* milites abduxerunt eum σζ
16 παρέδωκε τὸν Ἰησοῦν φραγελλώσας, ἵνα σταυρωθῇ. Οἱ δὲ στρατιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν δ

intra aulam, quod est prætorium, & convocant totam cohortem: Et induunt eum σγ
ἔσω τῆς αὐλῆς, ὅ ἐστι πραιτώριον, καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν σπεῖραν· Καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν 17 δ
purpuram, & *circum*ponunt ei plectentes spineam coronam. Et cœperunt salu-
πορφύραν, καὶ περιτιθέασιν αὐτῷ πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον. Καὶ ἤρξαντο ἀσπά- 18
tare eum; *Gaude*, rex Judæorum. Et percutiebant ejus caput
ζεσθαι αὐτὸν, Χαῖρε (η) βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ἔτυπτον αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν 19
arundine: & conspuebant eum, & ponentes genua adorabant eum. Et postquàm ση
καλάμῳ, καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνατα προσεκύνουν αὐτῷ. Καὶ ὅτε 20 ς
illuserunt ei, exuerunt illum *purpuram*, & induerunt eum *vestimenta propria*:
ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια·
& educunt illum ut crucifigerent eum. Et *angariant* prætereuntem quempiam σθ
καὶ (θ) ἐξάγουσιν αὐτὸν ἵνα (ι) σταυρώσωσιν αὐτόν. Καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα 21 α
Simonem Cyrenæum, (venientem *ex agro*, patrem Alexandri & Rufi,) ut tolleret
Σίμωνα Κυρηναῖον, (ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάνδρου καὶ Ῥούφου,) ἵνα ἄρῃ
crucem ejus. Et perducunt illum in Golgotha locum: quod est interpretatum, σι
τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. Καὶ φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, 22 α
Calvariæ locus. Et dabant ei bibere myrrhatum vinum: *is verò* non accepit. σια
Κρανίου τόπος. Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον· ὁ δὲ οὐκ ἔλαβε. 23 δ
Et crucifigentes eum, diviserunt vestimenta ejus, mittentes sortem super σιβ
Καὶ σταυρώσαντες αὐτὸν, (κ) διεμέριζον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' 24 α
eis, quis quid tolleret.
αὐτὰ, τίς τί ἄρῃ.

MS. A. (β) Ἐπεγίνωσκεν (γ) παραδεδώκεισαν (δ) ποιήσω τὸν βασιλέα (ε) ἔκραξαν, λέγοντες, (ζ) περισσῶς ἔκραζον, (η) ὁ βασιλεὺς (θ) ἄγουσιν (ι) σταυρώσουσιν (κ) διαμερίζονται

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܚܕ ܕܡܬܩܪܐ ܗܘܐ ܒܪ ܐܒܐ. ܕܐܣܝܪ ܗܘܐ ܥܡ ܥܒܕܝ ܐܣܛܣܝܣ ܗܢܘܢ ܕܩܛܠܐ
8 ܒܐܣܛܣܝܣ ܥܒܕܘ. * ܘܩܥܐ ܥܡܐ. ܘܫܪܝ ܠܡܫܐܠ ܐܝܟ ܕܡܥܕܕ ܗܘܐ ܥܒܕ ܠܗܘܢ.
9 10 * ܗܘ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܫܪܐ ܠܟܘܢ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܝܕܥ
11 ܗܘܐ ܓܝܪ ܦܝܠܛܘܣ ܕܡܢ ܚܣܡܐ ܐܫܠܡܘܗܝ ܪܒܝ ܟܗܢܐ. * ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ
12 ܢܦܝܣܘ ܠܟܢܫܐ. ܕܠܒܪ ܐܒܐ ܢܫܪܐ ܠܗܘܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ
13 ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܥܒܕ ܠܗܢܐ ܕܩܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܘܗܢܘܢ ܬܘܒ ܩܥܘ
14 ܙܩܘܦܝܗܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܓܝܪ ܒܝܫܬܐ ܥܒܕ. ܘܗܢܘܢ ܝܬܝܪܐܝܬ
15 ܩܥܝܢ ܗܘܘ ܙܩܘܦܝܗܝ. * ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܨܒܐ ܕܢܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܟܢܫܐ. ܘܫܪܐ ܠܗܘܢ ܠܒܪ
16 ܐܒܐ. ܘܐܫܠܡ ܠܗܘܢ ܠܝܫܘܥ ܟܕ ܢܓܝܕ ܕܢܙܕܩܦ. * ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܕܝܢ ܐܘܒܠܘܗܝ
17 ܠܓܘ ܕܪܬܐ ܕܐܝܬܝܗ ܦܪܛܘܪܝܢ. ܘܩܪܘ ܠܟܠܗ ܐܣܦܝܪ. * ܘܐܠܒܫܘܗܝ ܐܪܓܘܢܐ. ܘܓܕܠܘ
18 19 ܘܣܡܘ ܥܠܘܗܝ ܟܠܝܠܐ ܕܟܘܒܐ. * ܘܫܪܝܘ ܠܡܫܐܠ ܒܫܠܡܗ. ܫܠܡ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܘܡܡܚܝܢ
ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܪܫܗ ܒܩܢܝܐ. ܘܪܩܝܢ ܗܘܘ ܒܦܪܨܘܦܗ. ܘܒܪܟܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܒܘܪܟܝܗܘܢ:
20 ܘܣܓܕܝܢ ܠܗ. * ܘܟܕ ܒܙܚܘ ܒܗ. ܐܫܠܚܘܗܝ ܐܪܓܘܢܐ. ܘܐܠܒܫܘܗܝ ܢܚܬܘܗܝ.
21 ܘܐܦܩܘܗܝ ܕܢܙܩܦܘܢܝܗܝ. * ܠܬܠܬ ܫܥܝܢ * ܠܚ * ܘܫܚܪܘ ܚܕ ܕܥܒܪ ܗܘܐ.
ܫܡܥܘܢ ܩܘܪܝܢܝܐ. ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܡܢ ܩܪܝܬܐ. ܐܒܘܗܝ ܕܐܠܟܣܢܕܪܘܣ ܘܕܪܘܦܘܣ. ܕܢܫܩܘܠ
22 23 ܙܩܝܦܗ. * ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܓܓܘܠܬܐ. ܕܘܟܬܐ ܕܡܬܦܫܩܐ ܩܪܩܦܬܐ. * ܘܝܗܒܘ
24 ܠܗ ܠܡܫܬܐ ܚܡܪܐ ܕܡܙܝܓ ܒܡܘܪܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܠܐ ܢܣܒ. * ܘܟܕ ܙܩܦܘܗܝ. ܦܠܓܘ
ܢܚܬܘܗܝ. ܘܐܪܡܝܘ ܥܠܝܗܘܢ ܦܣܐ. ܡܢܘ ܡܢܐ ܢܫܩܘܠ.

Erat autem quidam qui vocabatur Bar-Abba 7
vinctus cum seditiosis illis qui cædem in seditione
fecerant. Et vociferatus est populus, 8
cœpítque postulare quod consueverat
ipsis facere. Ipse verò Pilatus respondit, & 9
ait; Vultis dimittam vobis regem Judæorum?
Noverat enim Pilatus quod per invidiam 10
tradiderant eum principes sacerdotum.
Principes autem sacerdotum nimiùm solicitârunt 11
turbas ut dimitteret Bar-Abbam. At 12
ipse Pilatus dixit eis; Quid igitur vultis faciam
isti, quem vos vocatis Regem Judæorum?
Illi verò rursùs vociferati sunt, Crucifige 13
eum. Ipse autem Pilatus subdit eis; 14
Quid enim mali fecit? Illi verò magìs clamabant,
Crucifige eum. Pilatus autem 15
voluit facere rem gratam populis, & solvit
eis Bar-Abbam, tradidítque eis Jesum, cùm
flagellatus esset, ut crucifigeretur. Cæterùm 16
milites introduxerunt eum in atrium quod
est prætorium, & advocaverunt totam catervam.
Et induerunt eum purpurâ, & 17
implexam imposuerunt ei coronam spineam.
Cœperúntque eum salutare, *dicentes*; Ave 18
rex Judæorum. Et percutiebant eum in caput 19
ipsius calamo, & conspuebant in faciem
ejus, ac summittebant genua sua, & adorabant
eum. Quumque illusissent ei, exuerunt 20
eum purpurâ, & induerunt eum vestimentis
ipsius, eúmque abduxerunt ut cruci suffigerent.

Ad horam tertiam. 38.

Porrò angariârunt quendam prætereuntem 21
Simonem Cyrenæum venientem ex pago,
patrem Alexandri, & Rufi, ut bajularet crucem
ejus. Et adduxerunt eum in Gogulta 22
locum, qui exponitur, Cranium capitis. Et 23
dederunt ei bibendum vinum mistum cum
myrrha: ipse verò non sumpsit. Quúmque 24
cruci suffixissent eum, partiti sunt vestimenta
ejus, & jecerunt super ea sortem,
quid quis acciperet.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

7 *واسيري در زندان بود نام او برابا * با ايشان كه فتنه كرده بودند ودر فتنه كشندكي † نيز كرده
8 9 بودند * *عوام بانك ونعره بر او زدند * وعادت هر سالي را مي طلبيدند * *پيلاطوس جواب †
10 داد كه مي خواهيد * كه ملك يهوديانرا آزاد كنم * *براي انك پيلاطوس معلوم كرده
11 بود * كه سرور امامان اورا از حسودي بدست داده بود * *وبزرك امامان † بخلق سپارش مي
12 كرد كه باتفاق همه بكويند كه برابا را آزاد كن * وايشان چنين كردند * *بار دوم بيلاطوس
13 بديشان كفت * كه چكنم † با اين كس كه اورا ملك يهوديان مي خوانيد * *بانك بر او زدند *
14 كه اورا بر دار كن * *بيلاطوس كفت چه بدي كرده است ايشان دكر بار بانك † بر
15 او زدند كه بر دار كن * *وبيلاطوس بارادت عوام يكي بود برابا را آزاد كرد * وعيسي بعد از
خلاقت كردن وزدن بديشان سپرد شست دو سپردن فيلاطوس مسيح را
16 تا بر دار كنند *انكه سرهنكان اورا بيرون بردند * در دهليز † سراي * اوباش وعوام
17 برو جمع شدند * *واورا جامهٔ سرخ پوشانيدند * وازتلو تاجي بافتند وبر سر او نهادند *
18 *وهرزه كفتن اغاز كردند * وسلام مي دادند * وكفتند سلام بر تو اي ملك يهوديان *

Et vinctus quidam in carcere erat, 7
cui nomen Barabbas, cum illis qui
seditionem fecerant, & per seditionem
cædem etiam patraverant. Populus 8
igitur clamore & vociferatione
eum adorti sunt, & consuetudinem
singulorum annorum postulabant.
Pilatus responsum dedit; Num 9
vultis ut regem Judæorum dimittam?
Eò quòd Pilatus certior factus 10
esset, quod princeps sacerdotum
illum ex invidia in manum ejus
tradidisset. At princeps sacerdotum 11
populo mandatum fecerat, ut consensu
uno dicerent, Quin Barabbam
dimitte. Illi itaque sic fecerunt.
Vice secundâ Pilatus illis dixit; 12
Quid igitur faciam cum illo
homine, quem regem Judæorum vocatis?
Clamorem ei retulerunt, Illum 13
quidem in crucem age. Pilatus 14
dixit; Quid mali fecit? At illi
rursùs eum inclamârunt; Quin
in crucem agas. Pilatus autem voluntati 15
populi assentiens, Barabbam
solvit, & Jesum post ludificationem
& verberationem illis tradidit.

LXII. Tradit Pilatus Christum ut in crucem agerent.

Tunc satellites eum eduxerunt in 16
atrium aulæ, turbis vulgi in eum
congregatis. Et ei vestem rubram 17
induerunt, & ex spinis coronam
texentes capiti ejus imposuerunt.
Et subsannare cœperunt, & salutabant 18
dicentes; Salve, ô rex Judæorum.

Verſio VULGATA LATINA.

7 Erat autem qui dicebatur Barabbas, qui cum ſeditioſis erat vinctus, qui in ſeditio-
8 ne fecerat homicidium. Et cùm aſcendiſſet turba, cœpit rogare, ſicut ſemper fa-
9 ciebat illis. Pilatus autem reſpondit eis, & dixit; Vultis dimittam vobis regem
10 Judæorum? Sciebat enim quòd per invidiam tradidiſſent eum ſummi ſacerdotes.
11 Pontifices autem concitaverunt turbam, ut magìs Barabbam dimitteret eis. Pila-
12 tus autem iterùm reſpondens, ait illis; Quid ergò vultis faciam regi Judæorum?
13 At illi iterùm clamaverunt; Crucifige eum. Pilatus verò dicebat illis; Quid
14 enim mali fecit? At illi magìs clamabant; Crucifige eum. Pilatus autem vo-
15 lens populo ſatisfacere, dimiſit illis Barabbam, & tradidit Jeſum flagellis cæſum,
16 ut crucifigeretur. Milites autem duxerunt eum in atrium prætorii, & convocant
totam cohortem, Et induunt eum purpurâ, & imponunt ei plectentes ſpineam 17
coronam. Et cœperunt ſalutare eum; Ave, rex Judæorum. Et percutiebant 18
caput ejus arundine: & conſpuebant eum, & ponentes genua, adorabant eum. 19
Et poſtquàm illuſerunt ei, exuerunt illum purpurâ, & induerunt eum veſtimentis 20
ſuis: & educunt illum ut crucifigerent eum. Et angariaverunt prætereuntem 21
quempiam, Simonem Cyrenæum, venientem de villa, patrem Alexandri & Rufi,
ut tolleret crucem ejus. Et perducunt illum in Golgotha locum: quod eſt inter- 22
pretatum, Calvariæ locus. Et dabant ei bibere myrrhatum vinum: & non acce- 23
pit. Et crucifigentes eum, diviſerunt veſtimenta ejus, mittentes ſortem ſuper eis, 24
quis quid tolleret.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 8 * وكان الذي يقال له باربان اسيرا من المنافقين الذين كانوا قتلوا في الفتنة * فصاحت
9 الجماعة وبدات تسال كما قد كان يصنع لهم * فاجابهم فيلاطس قايلا اتريدون ان اطلق
10 11 لكم ملك اليهود * لانه كان قد علم ان رووساء الكهنة انما اسلموه حسدا * وان رووساء
12 الكهنة حركت الجماعة بان يسالوه بزيادة ان يطلق لهم باربان * فاجابهم فيلاطس ايضا
13 قايلا ماذا تحبون ان اصنع بالذي تقولون عنه انه ملك اليهود * فصاحوا ايضا اصلبه *
14 15 * فقال لهم فيلاطس اي شر فعل فازدادوا صياحا اصلبه * فاراد فيلاطس ان يرضي الجماعة *
16 فاطلق لهم باربان واسلم اليهم يسوع ليضرب ويصلب * فذهب به الشرط الي داخل الدار
17 الابروطوريون الذي هو دار الولاية وجمعوا عليه العسكر * ثم البسوه لباسا برفيرا * وضفروا
18 اكليلا من شوك ووضعوه علي راسه * وبدوا يسلمون عليه قايلين * السلام يا ملك اليهود *
19 20 * ويضربون راسه بقصبة * ويتفلون في وجهه * ويسجدون له علي ركبهم * فلما هزوا به عروه
21 ثياب البرفير والبسوه ثيابه * ثم اخرجوه ليصلبوه * وسخروا واحدا قيروانيا يسمي سمعان جاييا
22 من الحقل وهو ابو الاكسندرس وروفس ليحمل صليبه * واتوا به الي موضع الجلجلة التي
23 24 تاويلها الجمجمة * واعطوه خمرا ممزوجا بمر ليشرب فلم ياخذه * ولما صلبوه اقتسموا بينهم
ثيابه واقترعوا عليها *

Et erat qui vocabatur Baranban vinctus, ex flagitioſis qui cædem commiſerant in ſeditione. 7
Clamavit ergò turba, & cœpit petere prout faciebat illis. 8
Reſpondit illis Pilatus, dicens; Vultiſne, ut dimittam vobis regem Judæorum? 9
Nam ipſe jam noverat quòd principes ſacerdotum certò tradidiſſent eum ex invidia. 10
Principes autem ſacerdotum concitaverunt turbam, ut rogarent eum enixiùs ut dimitteret eis Baranban. 11
Et reſpondit eis Pilatus iterùm, dicens; Quid cupitis ut faciam de illo quem dicitis eſſe regem Judæorum? 12
Clamaverunt iterùm, Crucifige eum. 13
Ait illis Pilatus, Quid mali fecit? Et adjecerunt, clamantes; Crucifige eum. 14
Voluit ergò Pilatus ſatisfacere turbæ, dimiſitque eis Baranban; & tradidit illis Jeſum ut flagellaretur, & crucifigeretur. 15
Quare duxerunt eum cohortes intra atrium prætorii, qui eſt locus præſidialis, & congregaverunt contra eum exercitum; 16
Tum induerunt eum veſte purpureâ, & plexuerunt coronam de ſpinis, et poſuerunt eam ſuper caput ejus, 17
Et cœperunt ſalutare eum, dicentes; Salve O rex Judæorum: 18
Et percutiebant caput ejus arundine, et conſpuebant in faciem ejus, et adorabant eum ſuper genua ſua. 19
Quumque illuſiſſent ei, exuerunt illum veſte purpureâ, et induerunt eum veſtimentis ſuis, et eduxerunt eum ut crucifigerent illum. 20
Et angariaverunt quendam Cyrenæum qui vocabatur Simon, venientem de rure (et iſte pater erat Alexandri et Rufi) ut ferret crucem ejus. 21
Et adduxerunt eum ad locum Gagalat, cujus interpretatio eſt, Calvaria. 22
Et dederunt ei vinum miſtum cum myrrha, ut biberet; at non ſumpſit illud. 23
Et cùm crucifixiſſent eum, diviſerunt inter ſe veſtimenta ejus, et ſortem jecerunt ſuper illa. 24

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ወሀሎ፡ ሙቁሕ፡ ዘስሙ፡ በረባን፡ ምስሳ፡ እለ፡ ገብሩ፡ ሀከክ፡ ወምስለ ፡ ቀትልት፡ ነፍ
8 ስ፡፡=፡ ወዓርጉ፡ ሕዝብ፡ ወከልሑ፡ ወሰአሉ፡ ይግበር፡ሎሙ፡ በከመ፡ ያለምድ፡፡=፡
9 ወአውሥአ፡ ጲላጦስ፡ ወይቤሎሙ፡ ትፈቅዱኑ፡ አሕይዎ፡ ሳክሙ ፡ ለንጉሠ ፡ ኢይሁ
10 ድ፡=፡ እስመ፡ ያአምሮሙ፡ ከመ ፡ በቅንአቶሙ ፡ አግብእዎ ፡ ሊቃነ ፡ ክህናት፡፡=፡
11 ወሊቃነ ፡ ካህናትሰ ፡ ሆከምዎሙ ፡ ለሕዝብ ፡ ከመ ፡ በረባንሃ ፡ ይሰአሉ ፡ ያሕይዉ ፡ ሎ
12 ሙ፡፡=፡ ወካዕበ፡ አውሥአ፡ ጲላጦስ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ምንተ ፡ እንከ፡ ትፈቅዱ፡ እረ
13 ሲዮ፡ ለዘ፡ ትብህሉ፡ ንጉሠ፡ ኢይሁድ፡=፡ ወካዕበ ፡ ከልሑ ፡ ኵሎሙ፡ ወይቤሉ፡ ስ
14 ቅሎ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ ጲላጦስ፡ ምንተ፡ እኩየ፡ ገብረ፡ ወፈድፈደ ፡ ጸርኁ ፡ ወይቤ
15 ሉ፡ ስቅሎ፡፡=፡ ወመከረ፡ ጲላጦስ፡ ይግበር፡ ፈቃደሙ፡ ለሕዝብ፡ወአሕየወ፡ሎሙ፡
በረባንሃ፡ ወቀሠፎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወወሀቦ፡ ይስቅልዎ፡፡=፡

በዓርብ ፡ በ፫ ፡ ሰዓት፡=፡

16 ወአብእዎ ፡ ሐራ ፡ ወስጤ ፡ ዐጸደ ፡ ኀበ ፡ መኰንን ፡ ወጸውዑ፡ ኵሎ፡ ሰራዊተ፡ ሰጺ
17 ራ፡=፡ ወአልበስዎ፡ ሜላተ፡ ወፀፈሩ፡ አክሊለ፡ ዘሦክ፡ወአስተቀጸልዎ፡ ወይሰለቁ፡=፡
18 ወይብልዎ፡ ባሐ፡ ንጉሦሙ፡ ለአይሁድ፡=፡ ወይኰርዕዎ፡ ርእሶ፡ በሕለተ፡ ወይወርቅ
19 ዎ፡ ወየስተበርኩ፡ ወይሰግዱ፡ሎቱ፡፡=፡ ወሶበ፡ ተሰለቁ፡ ሳዕሌሁ ፡ ሰለብዎ፡ ውእተ፡
20 ሜላተ፡ ወአልበስዎ፡ አልባሲሆ፡ ወወሰድዎ፡ ኀበ፡ ይስቅልዎ፡፡=፡ ወዐበጡ፡ አሐደ፡
21 ኃላፌተ፡ ስምዖንሃ፡ ቀሬናዌ፡ እትወቶ፡ እምሐቅል፡ ኣቡሁ ፡ ለእለክሰንድሮስ ፡ ወለሩ
22 ፎን፡ ከመ፡ ይጹር፡ መስቀሎ፡፡=፡ ወወሰድዎ፡ብሔረ፡ ጎልጎታ፡ ዘበትር ጓሜሁ፡ይብል
23 ዎ፡ ቀራንዮ፡ መካን፡፡=፡ ወወሀብዎ፡ ይስተይ፡ ወይነ፡ ምስለ፡ ከርቤ ፡ ቱሡሕ ፡ ወአበ
24 የ፡፡=፡ ወሰቀልዎ፡ ወተዓፀዉ፡ ውእተ፡ አልባሲሁ፡ ወተካፈሉ፡ ዘከሙ፡ ይነሥኡ፡፡=፡

Et fuit vinctus *homo* cujus nomen erat Barabas, cum ſeditioſis & homi- 7
cîdis. Et aſcenderunt populi, & clamârunt, & rogârunt, ut faceret iis ſicut 8
conſuèverat. Et reſpondit Pilatus, & dixit iis; Vultíſne ut ſervem vobis regem 9
Judæorum? Quoniam ſciebat quòd per invidiam tradidiſſent eum principes 10
ſacerdotum. Et principes ſacerdotum concitârunt populos, ut Barabam pete- 11
rent ſervari iis. Et iterum reſpondit Pilatus, & dixit iis; Quid igitur vultis fa- 12
ciam ei qui dicitur rex Judæorum? Et iterum clamârunt omnes, & dixerunt; 13
Crucifige eum. Et dixit iis Pilatus; Quid mali fecit? Et ampliùs clamârunt, 14
& dicebant; Crucifige eum. Et conſultò conſtituit Pilatus facere *ſecundùm* 15
voluntatem populorum, & ſervavit iis Barabam: & flagellavit Dominum Jeſum,
& tradidit eum, ut crucifigerent eum.

Tertiâ horâ paraſceues.

Et duxerunt eum milites intra atrium, ad judicem, & convocârunt totum agmen, 16
ſcilicet, ſpiram: Et induerunt eum purpurâ, & plexerunt coronam ſpinoſam. 17
Et coronaverunt eum, & deriſerunt: Et dixerunt ei; Ave rex Judæorum. 18
Et verberabant caput ejus calamo: & conſpuebant ei, & genuflectebant, & 19
adorabant eum. Et quum illuſiſſent ſuper eum, exuerunt eum iſtâ purpurâ, & 20
induerunt eum veſtimentis ſuis: & adduxerunt eum ubi crucifigebant eum.
Et angariârunt quendam prætereuntium, Simonem Cyrenæum, (venientem *ex* 21
agro, patrem Alexandri & Rufi) ut portaret crucem ejus. Et duxerunt eum *in* 22
locum Golgotha: quod in expoſitione ejus vocant, Cranii locum. Et dederunt 23
ei bibendum vinum myrrhâ commixtum: & recuſavit. Et crucifixerunt eum, 24
& ſortem miſerunt ſuper veſtimentis ſuis, & diviſerunt, quemadmodum accepiſſent.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 * وني را بر سرش مي زدند * ودر روي او خيو مي انداختند وبزانو در مي امدند و اورا
20 سجود مي كردند * * وچون اين همه تسخر كردند * جامهء سرخ را ازو بركندند * وجامهء خودش
21 پوشانيدند * وبدر اوردند * تا بر دار شود * * وشخصي بكذار بود * نام او شمعون † قوريني * اورا
بسخره كرفتند * واين كس از ده [امده وپدر] الكسندروس و روفس بود * وصليب را
22 بر كول او بار كردند * * وامدند در مقامي كه نام ان كغولتاست * وتفسيرش كله سر *
23 وسركه را با تلخي بياميختند وبدو دادند كه بخورد ونستد *

24 * چون اورا بر صليب

شست سوم

اويختن مسيح را بر صليب

اويختند * جامهء اورا بخش كردند [وبرو قرعه انداختند كه چه هر كسي ستاند]

Et calamum in caput ejus impegerunt, & in vultum ejus ſputum injecerunt, & genibus ingreſſi ſunt, & adorationem illi præſtiterunt. 19
Cùmque his omnibus illuſiſſent, veſte rubrâ exutum veſtimentis ſuis induerunt, & eduxerunt ut in crucem ageretur. 20
Et quidam tranſibat, cui nomen Simeon Cyrenæus, quem angariabant; homo autem ille ex agro veniebat, & pater Alexandri & Rufi erat: & crucem tergo illius imponebant. 21
Et venerunt in locum, cui nomen Gagulta eſt, & interpretatio ejus eſt Cranium. 22
Et acetum cum felle miſcuerunt, & ei dederunt ut biberet, ſed non accepit. 23

LXIII. Suſpenſio Christi in cruce.

Cùm eum in cruce ſuſpendiſſent, veſtimenta ejus partiti ſunt, & ſuper ea ſortem jecerunt, quid quiſque acciperet. 24

Erat autem hora tertia, & crucifixerunt eum. Et erat *inscriptio* causæ ejus
25 26 Ἦν δὲ (λ) ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτοῦ σιγ
inscripta: REX JUDÆORUM. Et cum ι
27 ἐπιγεγραμμένη, Ὁ ΒΑΣΙΛΕΥ͂Σ ΤΩ͂Ν ἸΟΥΔΑΙ͂ΩΝ. Καὶ σὺν σιδ
eo crucifigunt duos latrones: unum à dextris, & *unum* à sinistris ejus. Et α
28 αὐτῷ σταυροῦσι δύο λῃστάς, ἕνα ἐκ δεξιῶν, καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων (μ) αὐτοῦ. Καὶ σιε
impleta est scriptura, *dicens*; Et cum iniquis reputatus est. Et prætereuntes α
29 ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. Καὶ οἱ παραπορευόμενοι σιϛ
blasphemabant eum, moventes capita sua, & dicentes; Vah, *destruens* η
ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες, Οὐὰ, ὁ καταλύων σιζ
templum, & in tribus diebus *ædificans*, *Serva* temetipsum, *&* *descende* de ϛ
30 τὸν ναόν, (ν) καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, Σῶσον σεαυτόν, καὶ κατάβα ἀπὸ
cruce. Similiter *autem* & summi Sacerdotes illudentes, ad alterutrum cum
31 τοῦ σταυροῦ. Ὁμοίως (ξ) δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες, πρὸς ἀλλήλους μετὰ σιη
Scribis dicebant; Alios *servavit*, seipsum non potest *servare*. Christus β
32 τῶν γραμματέων ἔλεγον, Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. Ὁ Χριστὸς σιθ
rex Israel descendat nunc de cruce, ut videamus & credamus. Et β
ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμεν. καὶ σκ
concrucifixi *ei* *exprobrabant* *ei*. Factâ *autem* horâ sextâ, tenebræ β
33 οἱ συνεσταυρωμένοι αὐτῷ ὠνείδιζον αὐτόν. Γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης, σκότος
factæ sunt per totam terram, usque in horam nonam. Et horâ nonâ σκα
34 ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας (ο) ἐννάτης. Καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ (π) ἐννάτῃ ϛ

exclamavit Jesus voce magnâ; dicens, Eloi, eloi, lamma sabachthani?
ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, Ἐλωΐ, Ἐλωΐ, (ρ) λαμμᾶ σαβαχθανί;
quod est interpretatum; Deus meus, Deus meus, *in* quid me dereliquisti?
ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, (σ) Ὁ Θεός μου, ὁ Θεός μου, εἰς τί με ἐγκατέλιπες;
Et quidam *astantium* audientes, dicebant; Ecce Eliam vocat. Currens
σκβ Καί τινες τῶν (τ) παρεστηκότων ἀκούσαντες, ἔλεγον, Ἰδοὺ Ἠλίαν φωνεῖ. Δραμὼν 35
β autem unus, & implens spongiam aceto, circumponénsque *e* calamo, potum dabat 36
δὲ εἷς, καὶ γεμίσας σπόγγον ὄξους, περιθείς τε καλάμῳ, ἐπότιζεν
σκγ ei, dicens; Sinite, videamus si veniat Elias *detrahere* eum. *At* Jesus
α αὐτόν, λέγων, Ἄφετε, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας καθελεῖν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 37
emittens vocem magnam, expiravit. Et *interexpansum* templi scissum est *in*
σκδ ἀφεὶς φωνὴν μεγάλην, ἐξέπνευσε. Καὶ τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς 38
β duo à *sursum* usque deorsum. Videns autem Centurio *astans* ex adverso
σκε δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων ὁ παρεστηκὼς ἐξ ἐναντίας 39
β *ejus*, quia sic clamans expirâsset, ait; Verè homo hic, filius erat
αὐτοῦ, ὅτι (υ) οὕτω κράξας ἐξέπνευσεν, εἶπεν, Ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος υἱὸς ἦν
Dei. Erant autem & mulieres de longè *spectantes*, *in quibus* erat Maria Mag-
σκϛ Θεοῦ. Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγ- 40
ϛ dalene, & Maria Jacobi *parvi*, & *Jose* mater, & Salome.
δαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ, καὶ Ἰωσῆ μήτηρ, καὶ Σαλώμη.

MS.A. (λ) τρίτη ὥρα, (μ) αὐτοῦ. *** Καὶ οἱ παραπορευόμενοι (ν) καὶ τρισίν, (ξ) καὶ οἱ (ο) ἐνάτης. (π) ἐνάτῃ (ρ) λιμᾶ σιβακθανεί; (σ) Ὁ Θεός, ὁ Θεός μου, (τ) ἐκεῖ ἑστηκότων (υ) οὕτως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 26 * ܐܝܬܝܗ̇ ܗܘܬ ܕܝܢ ܫܥܐ ܕܬܠܬ ܟܕ ܙܩܦܘܗܝ. * ܘܟܬܝܒܐ ܗܘܬ ܥܠܬܐ ܕܡܘܬܗ ܒܟܬܒܐ
27 ܗܢܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܘܙܩܦܘ ܥܡܗ ܬܪܝܢ ܓܝܣܐ ܚܕ ܡܢ ܝܡܝܢܗ ܘܚܕ ܡܢ ܣܡܠܗ.
28 * ܘܫܠܡ ܟܬܒܐ ܕܐܡܪ ܕܥܡ ܥܘܠܐ ܐܬܡܢܝ. * ܒܦܠܓܗ ܕܝܘܡܐ * ܠܛ
29 * ܐܦ ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܥܒܪܝܢ ܗܘܘ ܡܓܕܦܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ ܘܡܢܝܕܝܢ ܪܫܝܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ.
30 ܐܘ ܣܬܪ ܗܝܟܠܐ ܘܒܢܐ ܠܗ ܒܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. * ܦܨܐ ܢܦܫܟ ܘܚܘܬ ܡܢ ܙܩܝܦܐ. * ܘܗܟܢܐ
31 ܐܦ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܡܓܚܟܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ ܘܣܦܪܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܚܪܢܐ ܐܚܝ. ܢܦܫܗ ܠܐ
32 ܡܫܟܚ ܠܡܚܝܘ. * ܡܫܝܚܐ ܡܠܟܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܢܚܘܬ ܗܫܐ ܡܢ ܙܩܝܦܐ ܕܢܚܙܐ ܘܢܗܝܡܢ
ܒܗ. ܘܐܦ ܗܢܘܢ ܕܙܩܝܦܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ. ܡܚܣܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. * ܠܬܫܥ ܫܥܝܢ * ܡ
33 * ܘܟܕ ܗܘܬ ܫܬ ܫܥܝܢ. ܗܘܐ ܚܫܘܟܐ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܥܕܡܐ ܠܫܥܐ ܬܫܥ.
34 * ܘܒܬܫܥ ܫܥܝܢ. ܩܥܐ ܝܫܘܥ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ. ܐܝܠ ܐܝܠ ܠܡܢܐ ܫܒܩܬܢܝ. ܕܐܝܬܘܗܝ
35 ܐܠܗܝ ܐܠܗܝ ܠܡܢܐ ܫܒܩܬܢܝ. * ܘܐܢܫܝܢ ܕܫܡܥܘ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܐܡܪܝܢ
36 ܗܘܘ. ܠܐܠܝܐ ܩܪܐ. * ܘܪܗܛ ܚܕ ܘܡܠܐ ܐܣܦܘܓܐ ܚܠܐ ܘܐܪܟܢ ܒܩܢܝܐ ܕܢܫܩܝܘܗܝ.
37 ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܫܒܘܩܘ ܢܚܙܐ ܐܢ ܐܬܐ ܐܠܝܐ ܠܡܚܬܘܬܗ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ
38 39 ܘܫܠܡ. * ܘܐܦܐ ܕܬܪܥܐ ܕܗܝܟܠܐ ܐܨܛܪܝ ܠܬܪܝܢ. ܡܢ ܠܥܠ ܠܬܚܬ. * ܟܕ ܚܙܐ
ܕܝܢ ܩܢܛܪܘܢܐ ܗܘ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܠܘܬܗ. ܕܗܟܢܐ ܩܥܐ ܘܫܠܡ. ܐܡܪ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܗܢܐ
40 ܓܒܪܐ ܒܪܗ ܗܘܐ ܕܐܠܗܐ. * ܐܝܬ ܗܘܝ ܕܝܢ ܐܦ ܢܫܐ ܕܚܙܝܢ ܗܘܝ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. ܡܪܝܡ
ܡܓܕܠܝܬܐ. ܘܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܥܩܘܒ ܙܥܘܪܐ ܘܕܝܘܣܐ ܘܫܠܘܡ.

Erat autem hora tertia, quum cruci affixerunt 25
eum. Erátque inscripta occasio mortis ipsi- 26
us in codicillo, Hic est Jesus rex Judæorum.
Insuper crucifixerunt cum eo duos latrones, 27
unum à dextera ejus, & alterum ab ejus sini-
stra. Et impleta est scriptura quæ dicit; 28
Cum flagitiosis annumeratus est.

Mediâ die. 39.

Quinetiã ii qui præteribant, blasphemabant 29
in eum, & motantes capita sua, dicebant; O
tu qui dissolvis templum & ædificas illud tri-
duo, Libera teipsum, & descende de cruce. 30
Similiter autem & principes sacerdotum ri- 31
debant unus cum alio, necnon Scribæ, & di-
cebant; Alios servavit, seipsum non potest
servare. Messias rex Israel descendat nunc 32
de cruce, ut videamus & credamus ei: Quin-
etiam illi qui erant crucifixi cum eo, expro-
brabant ei.

Ad nonam horam. 40.

Quumque essent sex horæ, factæ sunt tenebræ 33
super universam terram usque ad horam no-
nam. Et horâ nonâ exclamavit Jesus altâ
voce, & ait; Il, Il, lemono scebacton; hoc est, 34
Deus mi, Deus mi, quare dereliquisti me?
Quidam autem qui audierunt ex iis qui ad- 35
stabant, dicebant; Eliam vocavit. Cucur- 36
rit autem quidam, & implevit spongiam ace-
to, alligavítque calamo ut propinaret ei. Et
dicebant; Sinite, videamus an veniat Elia
descensum ei præbiturus. Ipse verò Jesus 37
clamavit altâ voce, & finivit. Et superfici- 38
es valvarum templi scissa est in duas partes,
à summo usque ad imum. Quum vidisset 39
autem Centurio ille qui stabat apud ipsum,
eum ita clamâsse, & finiisse, dixit; Verè ho-
mo iste erat filius Dei. Erant autem mulie- 40
res procul spectantes, Maria Magdalena, &
Maria mater Jacobi minoris, & Jose, & Sa-
lomis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 26 * وچون اورا بر صليب كردند • در سوم ساعت • كه اورا بر صليب اويختند * بهانه
27 مرك اورا در كتاب † نبشته شد • كه اينست ملك يهوديان • * ودو دزد با وي † اويختند
28 يكي بر دست † راست † او ويكي بر دست † چپ † او * تا تمام شود كتاب كه
29 كفت با كنه كاران شمارده شود • * وايشان نيز كه مي كذشتند • بر وي افتري †
مي كردند • وسر مي جنبانيدند • ومي كفتند اي خراب كننده هيكل وتا سه
30 31 روز † ابادان كن • * اكر مي تواني نفس خودرا برهان • واز صليب فرو بيا • * واين
چنين بزركان وامامان نيز با يكديكر مي خنديدند • ونويسندكان مي كفتند • كه ديكرانرا
32 زنده كرد نمي تواند خودرا زنده كردن • * بانك مي زدند اي مسيح ملك اسراييل از صليب
فرو بيا • تا ببينيم وبتو ايمان بياوريم • وان دو دزد نيز كه با وي بدار كرده بودند •
33 بر وي عيب مي كردند • * ودر ششم ساعت بر همه روي زمين تاريكي پيدا شد •
34 تا نهم ساعت • * ودر نهم ساعت عيسي † باواز بلند نعرهٔ زد وكفت • ايلي
ايلي چرا مرا فرو كذاشتي • ومعني آن خداي من چرا مرا كذاشتي •

Et cùm eum in crucem egissent, 25
in tertiâ horâ postquàm eum in
cruce suspendissent, Prætextus 26
mortis ejus in libello scriptus est,
quòd, Hic est rex Judæorum.
Et duos latrones cum eo suspen- 27
derunt; unum ad manum dex-
tram ejus, & alterum ad ma-
num sinistram ejus. Ut implere- 28
tur Scriptura, quæ dicit, Cùm
peccatoribus numeratus est. Et 29
illi etiam qui transibant, ei con-
vitiabantur, & caput moventes
dicebant; O qui demoliris tem-
plum & intra tres dies ædificas,
Si potes teipsum libera, & de 30
cruce descende. Et similiter ma- 31
gnates & sacerdotes etiam ali-
us cum alio ridebant, & Scri-
bæ dicebant; Alios quidem vi-
vos fecit, non potest seipsum
vivum servare. Et clamabant; 32
O Christe rex Israel, de cruce de-
scende, ut videamus, & tibi fi-
dem habeamus: & isti duo la-
trones etiam, qui cum eo in
crucem acti erant, cum probris
affecerunt. Et in sexta hora 33
universæ faciei terræ caligo ob-
orta est, usque ad nonam ho-
ram. Et in nona hora Jesus 34
voce altâ exclamavit, Et di-
xit; Eli, Eli, cur me dereli-
quisti? cujus significatio est, Deus
mi, Deus mi, quare me deseruisti?

Verſio VULGATA LATINA.

25
26 Erat autem hora tertia : & crucifixerunt eum. Et erat titulus cauſæ ejus inſcriptus ;
27 REX JUDÆORUM. Et cum eo crucifigunt duos latrones ; unum à
28 dextris, & alium à ſiniſtris ejus. Et impleta eſt ſcriptura quæ dicit ; Et cum
29 iniquis reputatus eſt. Et prætereuntes blaſphemabant eum, moventes capita
ſua, & dicentes ; Vah, qui deſtruis templum Dei, & in tribus diebus reædificas :
30 Salvum fac temetipſum deſcendens de cruce. Similiter & ſummi ſacerdotes
31 illudentes, ad alterutrum cum Scribis dicebant ; Alios ſalvos fecit,
32 ſeipſum non poteſt ſalvum facere. Chriſtus rex Iſraël deſcendat nunc de cruce,
ut videamus, & credamus. Et qui cum eo crucifixi erant, convitiabantur
33 ei. Et factâ horâ ſextâ, tenebræ factæ ſunt per totam terram uſque in
horam nonam. Et horâ nonâ exclamavit Jeſus voce magnâ, dicens ; Eloi, 34
Eloi, lamma ſabacthâni ? quod eſt interpretatum ; Deus meus, Deus meus,
ut quid dereliquiſti me ? Et quidam de circumſtantibus audientes, dicebant ; 35
Ecce Eliam vocat. Currens autem unus, & implens ſpongiam aceto, circumponénſque 36
calamo, potum dabat ei, dicens ; Sinite, videamus ſi veniat
Elias ad deponendum eum. Jeſus autem emiſſâ voce magnâ expiravit. Et velum 37
templi ſciſſum eſt in duo, à ſummo uſque deorſúm. Videns autem Centurio, qui 38
ex adverſo ſtabat, quia ſic clamans expirâſſet, ait ; Verè hic homo Filius Dei erat. 39
Erant autem & mulieres de longè aſpicientes : inter quas erat Maria Magdalene, 40
& Maria Jacobi minoris & Joſeph mater, & Salome :

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 26 * وكان وقت الساعة الثالثة وصلب • الفصل الثالث والخمسون • * وكانت عليه
27 28 صفحه مكتوبة انه ملك اليهود * وصلبوا معه لصين واحدا عن يمينه واخر عن يساره * وتم
29 الكتاب القايل انه يحصي مع الاثمة * والذين كانوا يمرون به يجدفون عليه ويحركون
30 روسهم ويقولون يا من يحل الهيكل ويبنيه في ثلثة ايام * خلص وانزل من الصليب •
31 * وكان روساء الكهنة يهزاون بعضهم مع بعض وكذلك الكتبة • قايلين خلص اخرين اما
32 يقدر ان يخلص نفسه * ان كان هو المسيح ملك اسراييل ينزل الان من الصليب لننظره
33 ونومن به • والذان صلبا معه كانا يعيرانه ايضا * فلما كان وقت الساعة السادسة صارت
34 ظلمة على الارض كلها الى وقت الساعة التاسعة • الفصل الرابع والخمسون • * وفي
وقت الساعة التاسعة صرخ يسوع بصوت عال قايلا ايلي ايلي لما عزبتاني الذي تاويله
35 36 الهي الهي لماذا تركتني * ولما سمع قوم من القيام • قالوا هوذا يدعوا ايليا • * وبادر واحد فملا
37 اسفنجة خلا ورفعها على قصبة وسقاه • قايلا خلوه لننظر هل ايليا ياتي لينزله * فصرخ يسوع
38 بصوت عال واسلم الروح * فانشق سجف الهيكل باثنين من فوق الى اسفل * فلما راى قايد
39 40 المائة الذي كان قايما قدامه انه قد اسلم الروح قال حقا ان هذا الانسان هو ابن الله * وكن
نسوة ينظرن من بعيد • منهن مريم المجدلية ومريم ام يعقوب الصغير • وام يوسا • وسالومي •

Erat autem tempus horæ tertiæ, & crucifixus fuit. 25

Sectio quinquageſima tertia.

Et erat ſuper illũ titulus ſcriptus, Quòd 26
ipſe eſſet rex Judæorum. Et crucifixerunt 27
cum eo duos latrones, unum à dextera
ejus, & alterum à ſiniſtra ipſius. Et 28
completa eſt ſcriptura dicens, Eum fore
numerandum inter ſceleſtos. Et qui præteribant 29
ante eum, blaſphemabant eum, et
movebant capita ſua, ac dicebant; O qui
diſſolvit templum, & ædificat illud in
tribus diebus, Salvum te fac, & deſcende 30
de cruce. Et principes ſacerdotum 31
deridebant alter cum altero, itidemque
Scribæ, dicẽtes; Salvavit alios, nonne poteſt
ſalvare ſeipſum? Si eſt ipſe Chriſtus 32
rex Iſrael, deſcendat nunc de cruce, ut videamus
eum, & credamus in eum. Et qui
crucifixi fuerant cum eo, convitiabantur
ei ſimiliter. Cùm autem fuiſſet tempus 33
horæ ſextæ, factæ ſunt tenebræ ſuper terrã
univerſam uſq; ad tempus horæ nonæ.

Sectio quinquageſima quarta.

Et tempore horæ nonæ exclamavit Jeſus 34
voce altâ, dicens; Ili, Ili, lamma azabtani?
cujus interpretatio eſt, Deus meus,
Deus meus, quare dereliquiſti me? Et 35
quum audiſſent quidam ex aſtantibus,
dixerunt; Ecce, vocat Eliam. Et cucurrit 36
unus & implevit ſpongiam aceto, &
extulit eam ſuper arundinem, & potavit
eum, dicens; Sinite eum, ut videamus
utrùm Elia veniat ad deponendum eum.
Exclamavit autem Jeſus voce altâ, & 37
tradidit ſpiritum. Et ſciſſum eſt velum 38
operculi templi in duo, à ſummo ad imũ.
Cùm autem vidiſſet Dux centum qui ſtabat 39
ex adverſo ipſius, quòd jam tradidiſſet
ſpiritum, ait; Verè quidem hic homo
eſt filius Dei. Et mulieres aſpiciebant 40
à longè: ex quibus erat Maria
Magdalene, et Maria mater Jacobi minoris,
et mater Joſis, et Salome.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በዓርብ ፡ በ፮ ፡ ሰዓት፡

25 26 ወእድከቱ፡ ሰዓት፡ ሶቤሃ፡ ጊዜ፡ ይሰቅልዎ፡፡=፦ ወይብል፡መጽሐፈ፡ ጌጋዩ፡ ንጉሦሙ፡
ለአይሁድ፡፡=፦ ወሰቀሉ፡ ምስሌሁ፡ ክልኤተ፡ ፈያተ፡አሐደ፡ በየማኑ፡ወአሐደ፡ በፀጋ
27 28 ሙ፡፡=፦ ወተፈጸመ፡ መጽሐፍ፡ ዘይቤ፡ ተኈለቈ፡ ምስለ፡ ዓማፂያን፡፡=፦ ወኃለፊትኒ፡
29 ይፀርፉ፡ ላዕሌሁ፡ ወይኋውሱ፡ ርእሶሙ፡ ወይብልዎ፡ ዘይነሥቶ ፡ ለቤተ ፡ መቅደስ ፡ ወ
30 በሠሉስ፡ መዋዕል፡ ይሐንጾ፡=፦ አድኅን፡ ርእሰከ፡ ወርደአ፡ ወረድ፡ እምስቀልከ፡፡=፦
31 ወከማሁ፡ ሊቃነ፡ ካህናትኒ፡ ወጸሐፍት፡ ይሳለቁ፡ ላዕሌሁ ፡ ወይብልዎ፡ ዘባዕደ ፡ ያድ
32 ኅን፡ ወርእሶ፡ ሊ ይክል፡ ስአነ፡ አድኅኖ፡=፦ ወክርስቶስ፡ ውእቱ፡ ንጉሠ፡ እስራኤ
ል፡ ይረድኬ፡ ይእዜ፡ እምነ፡ መስቀሉ፡ ወንርአይ፡ ወንእመን፡ ቦቱ፡፡ ወእለሂ፡ ትሰቅሉ፡
33 ምስሌሁ፡ ይዘነጕጕዎ፡፡=፦ ወሰበ፡ ኮነ፡ ጊዜ፡ ቀትር፡ ጸልመ፡ ጸሐይ፡ ወኵሉ፡ ዓለ
ም፡ ጸልመ፡ እስከ፡ ተሱዓት፡፡=፦ በዓርብ፡በ፱፡ ሰዓት፡፡=፦
34 ወጊዜ፡ ተሰዓት፡ ከዓት፡ ገዓረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በዓቢይ፡ ቃል፡ወይቤ፡ ኤሎሄ፡ ኤሎ
35 ሄ፡ ለማ፡ ሰበቅተኒ ፡ ወበትርጓሜሁ ፡ ይብል ፡ አምላኪየ፡ አምላኪየ፡ ለምንት፡ ኃደግ
36 ከኒ፡=፦ ወቦ፡ እለ፡ ይቤሉ፡ እምእለ፡ ይቀውሙ፡ ኤልያስሃ፡ ይጼውዕ፡፡=፦ ወሮጸ፡ አሐ
ዱ፡ ወመልአ፡ ስፍንገ፡ ብሒአ፡ ወአሰራ፡ በሕለት፡ ወአስተዮ፡ ወይቤሉ፡ኅድጉ፡ ንር
37 አዮ፡ ለእመ፡ ይመጽእ፡ ኤልያስ፡ ያውርዶ፡፡=፦ ወገዓረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በዓቢይ፡
38 ቃል፡ ወወፅአት፡ መንፈሱ፡ ሶቤሃ፡፡=፦ ወተሠጠ፡ መንጠላዕተ፡ ምኵራብ፡ ለክልኤ፡አ
39 ምላዕሉ፡ እስከ፡ ታሕቱ፡፡=፦ ወርእዮ፡ ሐራዊ፡ ዘይቀውም፡ መንጸረ፡ ከመ፡ ከመዝ፡
40 ገዓሮ፡ ሞተ ፡ ይቤ፡ ላማን፡ ዝንቱ፡ ብእሲ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር ፡ ውእቱ፡፡=፦ ወሀ
ለዋ፡ አንስት፡ ይቀውማ፡ ወይኔጽራ ፡ እምርሑቅ ፡ ማርያ፡ መግደላዊት፡ ወማርያ፡ እን
ተ፡ ያዕቆብ፡ ዘይንእስ፡ ወእሙ፡ ለዮሴፍ ፡ ወሰሎሜ፡=፦

Sextâ horâ paraſcenes.

Et ſexta hora *erat* quando crucifigebant eum. Et dicebat inſcriptio criminis ejus, 25
REX JUDÆORUM. Et crucifixerunt cum illo duos latrones; unum ad dextrã 26
ejus, & unum ad ſiniſtram ejus. Et impleta fuit ſcriptura, quæ dicit ; Numerat 27
eſt cum iniquis. Et prætereuntes blaſphemabant contra eum, & movebant capita 28
ſua, & dicebant ei ;Deſtruens Domũ ſanctam, & triduo ædificans, Libera teipſum 29
& adjuvato, & deſcende à cruce tua. Et ſimiliter principes ſacerdotum 30
& ſcribæ illudebant ſuper eum, & dicebant ; Qui alium ſervat, & ſeipſum non 31
potuit ſervare. Et Chriſtus ille rex Iſrael deſcendat igitur nunc è cruce ejus, 32
& videbimus & credemus in illo. Et qui crucifixi erant cum eo exprobrabant
ei. Et quum meridies eſſet, ſol tenebroſus fuit, & totus mundus tenebroſus fuit, 33
uſque ad nonam *horam*. *Nonâ horâ paraſcenes.*
Et tempore horæ nonæ exclamavit Dominus Jeſus magnâ voce, & dixit ; Elohe, 34
Elohe, lama ſabacthani ? & in expoſitione ſua dicit, Deus meus, Deus meus,
quare reliquiſti me? Et fuerunt quidam qui dicebant ex adſtantibus ; Eliam vocat. 35
Et cucurrit quidam, & implevit ſpongiam aceto, & alligavit eum calamo, & 36
potum dedit, & dixit ; Sinite, videamus ſi veniat Elias deponere eum. Et clamavit 37
Dominus Jeſus cum magna voce, & exivit ſpiritus ejus ſtatim. Et ſciſſum fuit 38
velum templi in duas partes, à ſummo uſque ad imum. Et videns miles qui ſtabat 39
ex adverſo, quòd ſic clamans obiiſſet, dixit ; Amen hic homo filius Dei eſt.
Et erant mulieres ſtantes & ſpectantes procul, Maria Magdalene, & Maria quæ 40
erat Jacobi Minoris, & mater Joſephi, & Salome.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

35 36 * وكساني كه ازان جماعت ايستاده بودند كفتند ايليارا مي خوانند * دويد يكي وابرك را
پر سركه كرد • وبر سر ني نهاد • تا اورا بخوراند كفتند • اورا بكذار تا ببينيم • مكر ايليا بيايد
37 38 واورا برهاند • * انكه عيسي نعره زد وجانرا سپارد • * همان دم روي دركذشت • بدونيمه
39 شكافت • از بالا تا زير • * سپه سالار كه انجا حاضر بود • چون اوازشنيد • وان حال بديد • ايمان
40 آورد وكفت راست است كه اين مرد فرزند خداست • * وبودند زناني چند • كه از
دور نكه مي كردند • چون مريم مجدلاني • ومريم مادر† يعقوب † كوچك • ويوشا •
وشلوم •

Et quidam, qui ex turba aſtantes 35
erant, dicebant; Eliam vocat.
Cucurrit unus, & ſpongiam 36
aceto implevit, & ſummæ
arundini impoſuit, ut eum potaret:
dicebant; Sine, ut videamus,
num Elias veniat & eum
liberet. Tunc Jeſus clamorem 37
emiſit, & animam reddidit.
Eodem momento facies portæ 38
templi in duas partes ſciſſa eſt,
à ſummo ad imum. Militum 39
dux qui illic aderat, cum vocem
audiſſet, & hæc vidiſſet,
fidem habuit & dixit; Certum
eſt, quòd hic vir Filius
Dei eſt. Erant autem mulieres aliquot, 40
quæ è longinquo ſpectabant,
ut Maria Magdalene, et Maria mater
Jacobi parvuli & Joſe, & Salome.

Quæ & cùm eſſet in Galilæa, ſequebantur eum & miniſtrabant ei: &
41 (φ) Αἳ καὶ ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ἠκολούθουν αὐτῷ, καὶ διηκόνουν αὐτῷ· (χ) καὶ
alias multæ illæ ſimul conſcenſæ ei in Hieroſolymam. Et jam ſero facto,
42 ἄλλαι πολλαὶ αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα. Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης, ΜΗ' σκζ
(quia erat Paraſceue, quod eſt ante-Sabbatum,) Venit Joſeph ab Ari-
43 (ψ) (ἐπεὶ ἦν παρασκευὴ, ὅ ἐστι (ω) προσάββατον,) Ἦλθεν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀρι- α
mathæa, honeſtus conſul qui & ipſe erat expectans regnum
μαθαίας, εὐσχήμων βουλευτὴς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν
Dei, auſus introivit ad Pilatum, & petiit corpus Jeſu.
τοῦ Θεοῦ, τολμήσας εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον, καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
At Pilatus mirabatur ſi jam mortuus fuiſſet. Et advocans Centurionem,
44 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐθαύμασεν εἰ ἤδη τέθνηκε. καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, σλβ β
interrogavit eum ſi dudum mortuus eſſet. Et cognoſcens à Centurione, donavit
45 ἐπηρώτησεν αὐτὸν εἰ πάλαι ἀπέθανε. Καὶ γνοὺς ἀπὸ τοῦ κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο
corpus Joſeph. Et mercatus ſindonem, & detrahens eum, involvit ſin-
46 τὸ σῶμα τῷ Ἰωσήφ. Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ καθελὼν αὐτὸν, ἐνείλησε τῇ σιν- σκη α
done; & poſuit eum in monumento, quod erat exciſum de petra: &
δόνι, καὶ (α) κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ
advolvit lapidem ad oſtium monumenti. At Maria Magdalene, &
47 προσεκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. Ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, (β) καὶ σκθ ε
Maria Joſe ſpectabant ubi poneretur.
Μαρία Ἰωσῆ ἐθεώρουν ποῦ (γ) τίθεται.

CAP. XVI. ιϛ'.

Et peracto Sabbato, Maria Magdalene, & Maria quæ Jacobi, & σλ η
1 ΚΑὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου, καὶ
Salome, emerunt aromata, ut venientes ungerent ipſum. Et valdè manè unâ
σλα α Σαλώμη, ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν. Καὶ λίαν πρωῒ τῆς μιᾶς 2
Sabbatorum veniunt ad monumentum, exorto Sole. Et dicebant
σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. Καὶ ἔλεγον 3
ad ſeſe; Quis revolvet nobis lapidem ab oſtio monumenti? (Et
πρὸς ἑαυτὰς, Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ τῆς θύρας τοῦ μνημείου; (Καὶ 4
reſpicientes ſpectant quòd devolutus eſſet lapis.) Erat quippe magnus valdè.
ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος.) ἦν γὰρ μέγας σφόδρα.
Et introëuntes in monumentum, viderunt juvenem ſedentem in dextris,
Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, 5
circumamictum ſtolam candidam: & obſtupuerunt. Ille verò dicit illis; Ne
σλβ β περιβεβλημένον στολὴν λευκήν· καὶ ἐξεθαμβήθησαν. Ὁ δὲ λέγει αὐταῖς, Μὴ 6
expaveſcite: Jeſum quæritis Nazarenum crucifixum: ſurrexit, non eſt
ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν
hic: ecce locus ubi poſuerunt eum. Sed ite, dicite diſcipulis
ὧδε· ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. (α) Ἀλλ' ὑπάγετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς 7
ejus, & Petro, quia præcedit vos in Galilæam: ibi eum videbitis,
αὐτοῦ, καὶ τῷ Πέτρῳ, ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε,
ſicut dixit vobis. Et exeuntes citò fugerunt à monumento: tenebat autem
σλγ β καθὼς εἶπεν ὑμῖν. Καὶ (β) ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε δὲ 8
eas tremor & ſtupor: & nemini nihil dixerunt: timebant enim.
αὐτὰς τρόμος καὶ ἔκστασις· καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ.

MS.A. (φ) Καὶ ὅτε (χ) καὶ αἱτέραι πολλαὶ (ψ) (ἐπειδὴ (ω) προσάββατον,) Ἐλθὼν (α) καθῆκεν αὐτὸ (β) καὶ Μαρία ἡ Ἰωσὴφ (γ) τέθειται. MS.A. Κεφ. ιϛ'. (α) Ἀλλὰ (β) ἐξελθοῦσαι ἔφυγον

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

41 * ܗܠܝܢ ܕܟܕ ܗܘܐ ܒܓܠܝܠܐ ܢܩܝܦܢ ܗܘܝ ܠܗ ܘܡܫܡܫܢ ܠܗ. ܘܐܚܪܢܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ
ܕܣܠܩܢ ܗܘܝ ܥܡܗ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܕܪܡܫܐ ܕܫܒܬܐ * ܡܐ * ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ ܕܥܪܘܒܬܐ 42
ܕܐܝܬܝܗ ܩܕܡ ܫܒܬܐ. * ܐܬܐ ܝܘܣܦ ܗܘ ܕܡܢ ܪܡܬܐ ܡܝܩܪܐ ܒܘܠܘܛܐ. ܐܝܢܐ ܕܐܦ ܗܘ 43
ܡܣܟܐ ܗܘܐ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܘܐܡܪܚ ܘܥܠ ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܣ. ܘܫܐܠ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ.
* ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܐܬܕܡܪ ܕܡܢ ܟܕܘ ܡܝܬ. ܘܩܪܐ ܠܩܢܛܪܘܢܐ. ܘܫܐܠܗ ܕܐܢ ܩܕܡ ܙܒܢܗ 44
ܡܝܬ. * ܘܟܕ ܝܠܦ ܝܗܒ ܦܓܪܗ ܠܝܘܣܦ. * ܘܙܒܢ ܝܘܣܦ ܟܬܢܐ. ܘܐܚܬܗ 45
ܘܟܪܟܗ ܒܗ. ܘܣܡܗ ܒܩܒܪܐ ܕܢܩܝܪ ܗܘܐ ܒܫܘܥܐ. ܘܥܓܠ ܟܐܦܐ ܥܠ ܬܪܥܗ ܕܩܒܪܐ. 46
* ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܡܓܕܠܝܬܐ ܘܡܪܝܡ ܗܝ ܕܝܘܣܐ. ܚܙܝ ܐܝܟܐ ܕܐܬܬܣܝܡ. 47
* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܘ * ܘܟܕ ܥܒܪܬ ܫܒܬܐ. ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ ܘܡܪܝܡ ܕܝܥܩܘܒ 1
ܘܫܠܘܡ. ܙܒܢ ܗܪܘܡܐ ܕܢܐܬܝܢ ܢܡܫܚܢܝܗܝ. * ܩܘܪܒܐ ܕܩܝܡܬܐ ܡܪܢܝܬܐ * ܡܒ *
* ܒܨܦܪܐ ܕܝܢ ܒܚܕ ܒܫܒܐ. ܐܬܝ ܠܒܝܬ ܩܒܪܐ ܟܕ ܕܢܚ ܫܡܫܐ. * ܘܐܡܪܢ ܗܘܝ 2 3
ܒܢܦܫܗܝܢ. ܡܢܘ ܕܝܢ ܡܥܓܠ ܠܢ ܟܐܦܐ ܡܢ ܬܪܥܗ ܕܩܒܪܐ. * ܘܚܪܝ ܚܙܝ ܕܡܥܓܠܐ 4
ܗܝ ܟܐܦܐ. ܪܒܐ ܗܘܬ ܓܝܪ ܛܒ. * ܘܥܠܝ ܠܩܒܪܐ. ܘܚܙܝ ܠܥܠܝܡܐ ܕܝܬܒ ܡܢ 5
ܝܡܝܢܐ. ܘܥܛܝܦ ܐܣܛܠܐ ܚܘܪܬܐ. ܘܐܬܕܡܪ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܝܢ. ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ. ܠܝܫܘܥ 6
ܢܨܪܝܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܝܢ ܗܘ ܕܐܙܕܩܦ. ܩܡ ܠܗ ܠܐ ܗܘܐ ܬܢܢ. ܗܐ ܕܘܟܬܐ ܐܝܟܐ ܕܣܝܡ ܗܘܐ.
* ܐܠܐ ܙܠܝܢ ܐܡܪܝܢ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܠܟܐܦܐ. ܕܗܐ ܩܕܡ ܠܟܘܢ ܠܓܠܝܠܐ. ܬܡܢ 7
ܬܚܙܘܢܝܗܝ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ ܠܟܘܢ. * ܘܟܕ ܫܡܥ ܥܪܩܝ ܘܢܦܩܝ ܡܢ ܩܒܪܐ. ܐܚܝܕ 8
ܗܘܐ ܠܗܝܢ ܓܝܪ ܬܗܪܐ ܘܪܬܝܬܐ. ܘܠܐܢܫ ܡܕܡ ܠܐ ܐܡܪܝ. ܕܕܚܝܠܢ ܗܘܝ ܓܝܪ.

Quæ, quum ipſe in Galilæa, adhærentes ei erant, & miniſtrabant illi, aliæque quamplurimæ quæ aſcenderant cum eo ad Ieruſalem. 41

Ad veſperam ſabbathi. 41.

Et quum eſſet veſpera paraſceues, præcedentis ſabbathum, 42 Venit Joſeph ille qui ex Rama, honorabilis ſenator, qui & ipſe præſtolabatur regnum Dei: & confidens introiit ad Pilatum, petiitque corpus Jeſu. 43 Pilatus autẽ miratus eſt ſi jam dudũ mortuus eſſet, & advocavit Centurionẽ, & interrogavit eum num ante tempus mortuus eſſet. 44 Quũmque didiciſſet, dedit corpus ipſius Joſepho. 45 Emítque Joſeph linteum, & ipſum detractum involvit eo: ac depoſuit in ſepulchro quod exciſum erat in rupe: & advolvit ſaxum ad oſtium ſepulchri. 46 Maria verò Magdalena, & Maria illa Joſis *mater* viderunt ubi poſitus fuit. 47

CAP. XVI.

ET quum præteriiſſet ſabbathum, Maria Magdalena, & Maria Jacobi, & Salome, emerunt aromata, ut venirent eum uncturæ. 1

Oblatio dominicæ reſurrectionis. 42.

Diluculò verò primâ ſabbathi venerunt ad monumentum quum ſol eſſet exortus. 2 Et dicebant apud ſe, O quis revolvat nobis ſaxum ab oſtio monumenti? 3 Et reſpicientes vident devolutum ſaxum: erat enim ingens admodùm. 4 Ingreſſæ itaque in monumentum conſpicantur adoleſcentem ſedentem à dextera, & indutum ſtolâ candidâ, & perculſæ ſunt. 5 Is autem dixit eis; Ne timeatis, Jeſum Nazarenum quæritis, illum qui fuit crucifixus: ſurrexit, non eſt hìc: en locus ubi poſitus fuerat. 6 Sed abite, dicite diſcipulis ipſius, & Cephæ; Ecce præit vobis in Galilæam, illìc eum videbitis, ſicut dixit vobis. 7 Quod quum audiſſent, fugientes exilierunt è ſepulchro: tenebat enim eas ſtupor & tremor, & nemini quicquam dixerunt, quippe quæ pavidæ eſſent. 8

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

41 * ایشان در جلیل مدام با مسیح ملازم بودند * واورا خدمت مي کردند * وزنان بسیار نیز با ایشان
در اورشلیم بالا امده بودند   شست چهار   دفن کردن مسیح را در کور
42 43 * وچون روز ادینه شب شد * که از شنبه پیشترست * آمد یوسف که از رامه است * که
بولیطا خوانند شود * انك او نیز در امید ملك خدا بود * کستاخي کرد * وپیش پیلاطوس در
44 رفت * وتن عیسي را خواست * پیلاطوس متحیر شد * که چون در اول مرد * خواند سپه سالار را
45 46 وازو پرسید * او کفت در اول وقت مرد * * چون معلوم کرد * تن اورا بیوسف داد * * یوسف کتان
باریك حاصل کرد * وتن مسیح را از دار فرود آورد * ودر کفن بپیچید * ودر کور نهاد * که از سنك
47 کنده بود * وسنکي دیکر عظیم بر دهنهء کور نهاد * * مریم مجدلاني * ومریم مادر یوشا دیدند *
1 کجا نهاده شد * * چون شنبه کذشت * مریم مجدلاني * ومریم یعقوب وشالوم * روغن
2 خوش بوي خریدند * تا بیارند * واورا اندوده کنند * * ودر صباح روز یکشنبه * در کور آمدند * وقتي
3 که افتاب اشراق کرده * * ودر نفس خود مي کفتند * کرا یابیم از براي ما سنك را از کور بر کرداند *

Illæ in Galilæa aſſiduè Chriſtum comitabantur, & illi miniſtrabant: & mulieres multæ etiam cum illis Hieroſolymam aſcenderant. 41

LXIV. Sepultura Chriſti in monumento.

Cùmque feriæ ſextæ nox eſſet, quæ ante Sabbathum eſt, 42 *Venit Joſephus, qui de Rama erat, qui Bouleutes dictus eſt, qui ipſe etiam in ſpe regni Dei erat: audacter fecit, & ad Pilatum ingreſſus eſt, & corpus Jeſu petiit.* 43 *Pilatus attonitus eſt, quòd tam citò mortuus eſſet, vocavit itaq; militum præfectum, & ab eo ſciſcitatus eſt: ille dixit, Quàm primùm mortuus eſt.* 44 *Cùm certior factus eſſet, corpus ejus Joſepho dedit.* 45 *Joſephus linteum tenue comparavit, & corpus Chriſti de cruce deſumpſit, et faſciâ obvolutum in ſepulchro poſuit, quod è ſaxo exciſum erat, et ſaxum aliud ingens ori ſepulchri impoſuit.* 46 *Et Maria Magdalene et Maria mater Joſe viderunt ubi poſitus eſſet.* 47

CAP. XVI.

CUm Sabbathũ præteriiſſet, Maria Magdalene, et Maria Jacobi, et Salome unguentũ præſtantis odoris emerũt, ut afferrẽt et eũ ungerẽt. 1 *Et in matutino feriæ primæ ad ſepulchrũ venerũt, cum ſol oriretur.* 2 *Et intra ſeſe dicebãt; Quẽ inveniem⁹ qui pro nobis ſaxũ à ſepulchro devolvat?* 3

Verſio VULGATA LATINA.

41 Et cùm eſſet in Galilæa, ſequebantur eum, & miniſtrabant ei, & aliæ multæ, quæ ſimul
42 cum eo aſcenderant Jeroſolymam. Et cùm jam ſerò eſſet factum, (quia erat
43 paraſceue, quod eſt antè ſabbatum,) Venit Joſeph ab Arimathæa nobilis decurio,
qui & ipſe erat expectans regnũ Dei, & audacter introivit ad Pilatum, & petiit corpus
44 Jeſu. Pilatus autem mirabatur ſi jam obiiſſet. Et accerſito centurione, interrogavit
45 eum ſi jam mortuus eſſet. Et cùm cognoviſſet à centurione, donavit corpus
46 Joſeph. Joſeph autem mercatus ſindonem, & deponens eum involvit ſindone,
& poſuit eum in monumento, ꝙ erat exciſum de petra, & advolvit lapidem ad oſtium
47 monumenti. Maria autẽ Magdalene, & Maria Joſeph, aſpiciebant ubi poneretur.

CAP. XVI.

1 ET cùm tranſiſſet ſabbatum, Maria Magdalene, & Maria Jacobi, & Salome emerunt
aromata ut venientes ungerent Jeſum. Et valdè manè unâ ſabbatorum, 2
veniunt ad monumentum, orto jam Sole. Et dicebant ad invicèm; Quis re- 3
volvet nobis lapidem ab oſtio monumenti? Et reſpicientes viderunt revolu- 4
tum lapidem. Erat quippe magnus valdè. Et introeuntes in monumentum vi- 5
derunt juvenem ſedentem in dextris, coopertum ſtolâ candidâ: & obſtupuerunt.
Qui dicit illis; Nolite expaveſcere: Jeſum quæritis Nazarenum, 6
crucifixum: ſurrexit, non eſt hîc, ecce locus ubi poſuerunt eum. Sed 7
ite, dicite diſcipulis ejus, & Petro, quia præcedet vos in Galilæam: ibi
eum videbitis, ſicut dixit vobis. At illæ exeuntes, fugerunt de monumento: 8
invaſerat enim eas tremor & pavor: & nemini quidquam dixerunt: timebant enim.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

41 * هولاء هن اللواتي كن يتبعنه من الجليل ويخدمنه * واخريات كثيرات صعدن معه الي
42 يروسليم * فلما كان المساء لانها كانت الجمعة التي هي قبل السبت * واتي يوسف من الرامة
43 وكان حسن الزي مهابا ذا راي وكان ايضا يترجي ملكوت الله * جسر ودخل الي فيلاطس
44 وطلب منه جسد يسوع * فاما فيلاطس فتعجب اذ كان مات منذ انف * فاستدعا قايد المائة
45 واستفهم منه ان كان مات انفا * فلما علم امره من قبل القايد دفع جسد يسوع الي يوسف *
45. * فاشتري لفافة وانزله ولفه بها * ووضعه في جدث منقور في صخرة * حجرا علي باب القبر *
47 * وكانت مريم المجدلية ومريم ام يوسا تنظران اين ترك * فلما كان السبت ابتاعت مريم
1 المجدلية ومريم ام يعقوب وسالومي طيبا ليطيبن القبر * وفي احد السبوت باكرا جدا
2 وافين القبر اذ طلعت الشمس * قايلات بعضهن لبعض من يدحرج لنا الحجر عن باب
3 القبر * فتطلعن ونظرن الحجر قد دحرج لانه كان عظيما جدا * فلما دخلن القبر نظرن
4 5 شابا جالسا عن اليمين عليه لباس ابيض فخفن * فقال لهن لا تخافن انطلبن يسوع الناصري
6 الذي صلب قد قام ليس هو ههنا * وها الموضع الذي وضع فيه * لكن اذهبن وقلن
7 لتلاميذه ولبطرس انه يسبقكم الي الجليل فهناك ترونه كما قال لكم * فخرجن مسرعات
8 من القبر لان الرعدة والحيرة اخذتهن * فلم يقلن لاحد شيا لانهن خفن *

Hæ ſunt quæ ſequebantur eum à Galilæa, & miniſtrabant illi: & aliæ multæ, quæ aſcenderant cum eo ad Jeroſolymam. Et cùm eſſet ſerum, quia erat Paraſceue, quod eſt ante ſabbathum, Venit 41 42 43
Joſeph qui erat à Rama (erat autem decorus ſpecie, venerandus, præditus judicio, & præterea expectabat regnum Dei) auſus eſt, & introivit ad Pilatum, & petiit ab eo corpus Jeſu. Pilatus autem miratus eſt, quòd eſſet mortuus jamdudum: & vocari juſſit Centurionem et percontatus eſt ab eo, an mortuus eſſet 44
jam. Et cùm cognoviſſet rem ejus à Centurione, conceſſit corpus Jeſu Joſepho. 45
Emitque faſciam, & depoſuit illud atq; involvit illud in ea, & poſuit illud in monumento exciſo in petra, poſuitque lapidem ad oſtium monumenti. 46
Maria autem Magdalene, & Maria mater Joſis ſpectabant ubi poneretur. 47

CAP. XVI.

ET cùm eſſet ſabbatum, emerunt Maria Magdalene, & Maria mater Jacobi, & Salome aromata, ut condirent ſepulchrum. 1
Et in una ſabbathorum manè valdè pervenerunt ad monumentum orto ſole, Dicentes una earum ad aliam; 2
Quis revolvet nobis lapidem ab oſtio monumenti? 3
Et intuitæ ſunt ac viderunt lapidem jam avolutum: nam erat magnus admodùm. 4
Cúmque introiſſent monumentum, viderunt juvenem ſedentem à dextera, ſuper quem erat veſtimentum candidum: & perterritæ ſunt. 5
Dixit verò eis, Ne timeatis uſquam: Quæritiſne Jeſum Nazarenum qui crucifixus eſt? jam ſurrexit, non eſt hîc: & ecce locus, in quo poſitus fuerat. 6
Sed ite, & dicite diſcipulis ejus, & Petro, quòd ipſe præcedet vos in Galilæam: ibi videbitis eum, ut dixerat vobis. 7
Igitur egreſſæ ſunt properantes è ſepulchro: quoniam tremor & ſtupor apprehenderat eas, & non dixerunt cuiquam quicquam quia timuerant. 8

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

41 እለ:ተለዋሁ: እምገሊላ: ወተልእካሁ: ወባዕደትኒ: በዙኃት: እለ: ዓርጋ:ምስሌሁ:
42 ሊየሩሰሌም::=: በእንተ:ስእለት:ሠጋሁ:ለእግዚእነ::=: ወመሲዮ:ዓርብ:
43 ሶሜሁ:በአት:ሰንበት::=: ወአቱ:መጽአ:ዮሴፍ:እምአርማቲያስ:ብእሲ: ኄር: ወ
ጠቢብ:ወውእቱኒ:ይሴፈው:መንግሥተ:እግዚአብሔር: ወተኀበለ: ወቦአ:ኀበ:ጲላጦ
44 ስ:ወሰአሎ:በድኖ:ለእግዚእ:ኢየሱስ::=: ወአንከረ:ጲላጦስ:እፎ:ሞተ: ወጸውዓ:
45 ለሐራዊ:ወይቤሎ: ወድአኑ:ሞተ:ወይቤ:እወ: ሞተ::=: ወአእሚሮ: በኀበ:ሐራዊ:
46 ከመ:ሞተ:ጸገዎ:ለዮሴፍ:በድኖ:ሶቤሃ::=: ወተሠየጠ:ሰንዱናተ: ወአውረዶ:ወገን
ዞ: በሰንዱናት: ወቀበሮ: ውስተ: መቃብር: ዘአውቀሩ: ውስተ: ኰኵሕ: ወአንኰር
47 ኰረ: እብነ: ውስተ:አፈ:መቃብር::=: ወማርያ:መግደላዊት: ወማርያ: እንተ: ዮ
ሴፍ: ርእያ: ኀበ: ቀበርዎ::=:
1 ፲፮ ወኀለፈት: ሰንበት:ወማርያ:መግደላዊት:ወማርያ:እንተ:ያዕቆብ:ወሰሎሜ:ተሣየ
2 ጡ:አፈው:ከመ:ይምጽአ:ወይቅብአሁ:በድኖ::=: ወሖሩ:ወአንገሁ:ጥቀ:ሐዊረ:ኀበ:
3 መቃብር:በእሑድ:ሰንበት: ወሶበ:ሠረቀ:ፀሐይ:=: ይቤላ:በቤናቲሆን:መኑ:ይከሥ
4 ታ: ለነ: ለእብን:እምኆኅተ:መቃብር::=: ወረዊጾን:ርእያሃ: ለእብን: ኀበ: እንኰ
5 ርኰረት: ወዓቢይ: ይእቲ: ጥቀ::=: ወበዊአን: ውስተ: መቃብር:ረከባ: አሐደ:ወሬ
6 ዛ:እንዘ:ይነብር:መንገለ:የማን: ወይለብስ: ንጹሐ:አልባሰ:ወደንገፃ:=: ወይቤሎን:
ኢትደንግፃ:ኢየሱስሃኑ:ናዝራዊ:ተኀሥሣ: ዘተሰቅለ: ተንሥአ: ወኢሀሎ: ዝየሰ: ወና
7 ሁ: መካኑ: ኀበ: ተቀብረ:=: ወሖረ: ንግራሆሙ: ለአርደኢሁ: ወለጴጥሮስ:
8 ከመ: ይቀድሞሙ: ገሊላ: ወበህየ: ይሬእይዎ: በከመ: ይቤሎሙ::=: ወወ
ፅኣ: እምነ: መቃብር: ወጕያ: እስመ: አኀዞን: ርዓድ; ወደንጋፄ; ወኢነገራ:
ወኢለመኑሂ: እስመ: ፈርሃ::=:

Quæ ſequutæ fuerant eum è Galilæa, & miniſtraverant ei, & aliæ multæ quæ 41
aſcenderant cum eo Hieroſolyma. *De petendo corpus Domini noſtri.*
Et quum veſper eſſet paraſceues quando intravit Sabbathum, Venit ille Joſeph 42
ex Arimathæa vir bonus & intelligens, & ipſe expectabat regnum Dei, & 43
confidentiâ fretus erat, & introiit ad Pilatum, & petiit corpus Domini Jeſu. Et 44
miratus eſt Pilatus, quomodo mortuus eſſet, & vocavit militem, & dixit ei; Anne
jam mortuus eſt? & dixit; Etiam, mortus eſt. Et quum cognoviſſet à milite quòd 45
obiiſſet, gratis conceſſit Joſepho corpus ejus ſtatim. Et emit ſindonem, & depoſuit 46
eum, & involvit eum in ſindone: & ſepelivit eum in ſepulchro quod exciderant
in Petra, & advolvit lapidem in os ſepulchri. Et Maria Magdalene, & Maria quæ 47
mater erat Joſephi videbant ubi ſepeliviſſent eum.

CAP. XVI.

ET tranſivit ſabbathum, & Maria Magdalene, & Maria quæ *erat* Jacobi: & 1
Salome emerunt aromata, ut venirent, & ungerent corpus ejus. Et abierunt, & 2
manicaverunt valdè, veniendo ad ſepulchrum primo ſabbathi: & quum exortus
eſſet ſol, Dixerunt inter ſe; Quis revolvet nobis lapidem ab oſtio ſepulchri? 3
Et accurrentes viderunt lapidem, ubi devolutus erat, & valdè magnus erat. 4
Et intrantes in ſepulchrum invenerunt quendam juvenem ſedentem verſùs dextram, 5
& amictum ſtolâ candidâ, & obſtupuerunt. Et dixit iis; Ne expaveſcite, 6
Jeſum Nazarenũ quæritis qui crucifixus fuit; ſurrexit, & non eſt hîc: & ecce locum
ubi ſepultus fuit. Et ite, nuntiate diſcipulis ejus & Petro, ut præcedat eos *in* Ga- 7
lilæam, & ibi videbunt eum ſicut dixit iis. Et exierunt è ſepulchro, & fugerunt 8
quoniã prehendiſſet eos tremor & pavor: & nuntiaverũt nemini, quia timebant.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 * چون نزديك امدند * ونظر كردند كور باز بود * وسنك بر كرديده * ايشان متوهم شدند * سبب
5 انك سنك سخت بزرك بود * * چون در كور آمدند جواني ديدند * بر دست راست نشسته * لباس
6 او سپيد * ونور ازو مي تابيد * زنان حيران شدند * * آن شخص بديشان كفت مترسيد * عيسي
ناصري را مي خواهيد * انك بر دار شده بود * از كور بر خاست * اينجا نيست * واينك جايكه
7 كه درو نهاده شد * * الا شما برويد وبا صفا وديكر شاكردان † بكوييد * كه مسيح پيشتر از
8 شما بجليل مي رود * اورا انجا بينيد * چنانك در اول بشما كفت * * چون شنيدند ترسناك
از كور بدر آمدند زيرا عجب ولرز ايشانرا كرفته بود * با كسي سخن نمي كفتند *
ومي ترسيدند

Cùm propè veniſſent & aſpexiſſent, 4
ſepulchrum apertum erat & ſaxum devolutum: ipſæ exanimatæ erant, ea de cauſâ quòd ſaxum valdè grande eſſet. Cùm in ſepulchrum veniſſent, 5
juvenem viderunt ad manum dexteram ſedentem; veſtitus ejus albus erat, & lumen ab eo fulgebat: mulieres autem attonitæ erant. Ipſe vero eis dixit; Ne timete, 6
Jeſum Nazræum quæritis, qui crucifixus eſt: è ſepulchro ſurrexit, hîc non eſt, ecce quidem locus ubi poſitus erat. Vos autem abite, & 7
Cephæ & reliquis diſcipulis dicite, quòd Chriſtus præcedit vos in Galilæam, eum illic videbitis, quemadmodum in initio vobis dixit. Cùm 8
audiſſent, paventes è ſepulchro egreſſæ ſunt, quia admiratio & tremor eas ocupaverat: ſed nemini verbum dicebant, quòd timerent.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ.

Reſurgens autem manè primâ Sabbati, apparuit *primùm* Mariæ Magdalenæ,
9 Ἀναστὰς δὲ πρωῒ πρώτῃ σαββάτου, ἐφάνη πρῶτον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ,
ex qua ejecerat ſeptem dæmonia. Illa *profecta* nuntiavit his cum eo
10 ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια. Ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς μετ' αὐτοῦ
exiſtentibus, lugentibus & flentibus. Et illi audientes, quia viveret, & viſus eſſet ab σλδ
11 γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαίουσι. Κἀκεῖνοι ἀκούσαντες, ὅτι ζῇ, καὶ ἐθεάθη ὑπ' ι
ea, non crediderunt. Poſt autem hæc duobus ex *ipſis* deambulantibus *apparuit* in
12 αὐτῆς, ἠπίστησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν σλε
alia *forma*, euntibus in *agrum*. Et illi abeuntes nuntiaverunt η
13 ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. Κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς
reliquis: nec illis crediderunt. *Poſterius*, recumbentibus illis unde-
14 λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. (γ) Ὕστερον, ἀνακειμένοις αὐτοῖς τοῖς ἕνδε- σλς
cim apparuit, & exprobravit incredulitatem eorũ, & duritiam cordis, quia vi- η
κα ἐφανερώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν, καὶ σκληροκαρδίαν, ὅτι τοῖς θεα-
dentibus eum *exſuſcitatum*, non crediderunt. Et dixit eis; Euntes
15 σαμένοις αὐτὸν (δ) ἐγηγερμένον, οὐκ ἐπίστευσαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες

in mundum univerſum, prædicate Evangelium omni creaturæ. *Credens* &
εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει. Ὁ πιστεύσας καὶ 16
baptizatus, *ſalvabitur*: *at non credens*, condemnabitur. Signa autem *cre-*
βαπτισθεὶς, σωθήσεται· ὁ δὲ ἀπιστήσας, κατακριθήσεται. Σημεῖα δὲ τοῖς πι- 17
dentibus, hæc ſequentur; In nomine meo dæmonia ejicient:
στεύσασι, (ε) ταῦτα παρακολουθήσει, Ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι·
linguis loquentur novis: Serpentes tollent: & ſi mortiferum quid biberint, non
γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς· Ὄφεις ἀροῦσι· κἂν θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ 18
eis nocebit: ſuper ægros manus imponent, & *pulchrè* habebunt. Quidem
αὐτοὺς (ζ) βλάψει· ἐπὶ ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ καλῶς ἕξουσι. Ὁ μὲν 19
igitur Dominus, *poſt loqui* eis, aſſumpt' eſt in cœlum, & *ſedit* à dex-
οὖν Κύριος, μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ἀνελήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐκάθισεν ἐκ δε-
tris Dei. Illi autem *egreſſi*, prædicaverunt ubique, Domino coo-
ξιῶν τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες, ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνερ- 20
perante, & ſermonem confirmante *per ſubſequentia ſigna. Amen.*
γοῦντος, καὶ τὸν λόγον βεβαιοῦντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων (η) σημείων. Ἀμήν.

Τὸ κατὰ Μάρκον εὐαγγέλιον ἐγράφη ἐν στίχοις α,φζ, κεφαλαίοις σλς.

MS.A. (γ) Ὕστερον δὲ, (δ) ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, οὐκ (ε) ἀκολουθήσει ταῦτα, (ζ) βλάψῃ· (η) σημείων.

Εὐαγγέλιον κατὰ Μάρκον.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܒܨܦܪܐ ܕܝܢ ܒܚܕ ܒܫܒܐ ܀ ܩܡ ܘܐܬܚܙܝ ܠܘܩܕܡ ܠܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ. ܗܝ ܕܫܒܥܐ 9
ܫܐܕܝܢ ܐܦܩ ܗܘܐ ܡܢܗ ܀ ܘܗܝ ܐܙܠܬ ܣܒܪܬ ܠܗܠܝܢ ܕܥܡܗ ܗܘܘ ܕܐܒܝܠܝܢ ܗܘܘ ܘܒܟܝܢ ܀ 10
ܘܗܢܘܢ ܟܕ ܫܡܥܘ ܕܐܡܪܝܢ ܕܚܝ ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܝܢ ܀ ܠܐ ܗܝܡܢܘ ܐܢܝܢ. * ܒܬܪ ܗܠܝܢ 11 12
ܐܬܚܙܝ ܠܬܪܝܢ ܡܢܗܘܢ ܒܕܡܘܬܐ ܐܚܪܬܐ. ܟܕ ܡܗܠܟܝܢ ܘܐܙܠܝܢ ܠܩܪܝܬܐ. * ܘܗܢܘܢ 13
ܐܙܠܘ ܐܡܪܘ ܠܫܪܟܐ. ܐܦܠܐ ܠܗܠܝܢ ܗܝܡܢܘ. * ܕܩܘܪܒܐ ܕܣܘܠܩܐ * ܡܓ *
* ܐܚܪܝܬ ܕܝܢ ܐܬܚܙܝ ܠܚܕܥܣܪ ܟܕ ܣܡܝܟܝܢ ܀ ܘܚܣܕ ܒܚܣܝܪܘܬ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ. ܘܒܩܫܝܘܬ 14
ܠܒܗܘܢ ܀ ܕܠܗܠܝܢ ܕܚܙܐܘܗܝ ܕܩܡ ܠܐ ܗܝܡܢܘ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܠܥܠܡܐ ܟܠܗ. 15
ܘܐܟܪܙܘ ܣܒܪܬܝ ܒܟܠܗ ܒܪܝܬܐ. * ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܘܥܡܕ ܚܝܐ. ܘܡܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ 16
ܡܬܚܝܒ. * ܐܬܘܬܐ ܕܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܗܠܝܢ ܢܩܦܢ. ܒܫܡܝ ܫܐܕܐ ܢܦܩܘܢ. 17
ܘܒܠܫܢܐ ܚܕܬܐ ܢܡܠܠܘܢ. * ܘܚܘܘܬܐ ܢܫܩܠܘܢ. ܘܐܢ ܣܡܐ ܕܡܘܬܐ ܢܫܬܘܢ. ܠܐ ܢܗܪ ܐܢܘܢ. 18
ܘܐܝܕܝܗܘܢ ܢܣܝܡܘܢ ܥܠ ܟܪܝܗܐ ܘܢܬܚܠܡܘܢ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܡܪܢ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܡܠܠ 19
ܥܡܗܘܢ. ܠܫܡܝܐ ܣܠܩ. ܘܝܬܒ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܢܦܩܘ ܘܐܟܪܙܘ ܒܟܠ 20
ܕܘܟ. ܘܡܪܢ ܡܥܕܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܀ ܘܡܫܪܪ ܡܠܝܗܘܢ. ܒܐܬܘܬܐ ܕܥܒܕܝܢ ܗܘܘ.

* ܫܠܡ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܀ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܡܪܩܘܣ ܕܡܠܠ ܘܐܟܪܙ ܪܗܘܡܐܝܬ ܒܪܗܘܡܐ *

Diluculò autem primâ ſabbathi reſurrexit, 9
& apparuit primùm Mariæ Magdalenæ, ex
qua ſeptem dæmonia ejecerat. Et ipſa pro- 10
fecta annunciavit iis, qui cum eo fuerant,
lugentibus ac flentibus. Qui quum audiſſent 11
eas dicentes ipſum vivere, & apparuiſſe ſibi,
fidem eis haudquaquam adhibuêre. Poſteà 12
apparuit duobus ex ipſis aliâ ſpecie, quum
ambularent & proficiſcerentur in villam. Et 13
illi profecti dixerunt cæteris, at ne iis quidem
crediderunt. *Ad oblationem Aſcenſionis*. 43.
Poſtremò verò apparuit ipſis undecim quum 14
diſcumberent, & exprobravit penuriam fidei
eorum, & duritiem cordis ipſorum, quippe
qui iis qui conſpexerant eum ſuſcitatum, non
credidiſſent. Et ait illis, Proficiſcimini in 15
univerſum mundum, & prædicate Evangeli-
um meum per totum creatum. Qui credide- 16
rit & baptizatus fuerit, ſalvus erit: qui verò
non crediderit, condemnabitur. Signa au- 17
tem eos qui crediderint hæc ſequentur: In
nomine meo dæmonia ejicient, & linguis
novis loquentur: Et ſerpentes tollent: &, ſi 18
toxicum mortiferum biberint, non nocebit
eis: Manus ſuas imponent ægrotis, & ſani-
tati reſtituentur. Porrò Jeſus Dominus no- 19
ſter poſtquàm locutus cum eis fuiſſet, cœlos
conſcendit, conſeditque à dextera Dei. Illi 20
verò exierunt ac prædicârunt ubique, & Do-
minus noſter adjuvabat eos, & confirmabat
ſermones eorum per ſigna quæ ipſi edebant.

Evangelii ſacroſancti, præconii Marci, quod Latinè locutus eſt & annuntiavit Romæ,

FINIS.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

شست پنج بر خاستن مسيح از كور ورفتن او بالا در آسمان * ومسيح در صباح روز و
يكشنبه • از ميان مردكان † بر خاست • ونودتر بمريم مجدلاني † نموده شد • آنك هفت ديو ازو
بدر اورده بود • * او رفت وديكرانرا كه با وي † بودند مژده داد • كه اندوهناك † شده بودند 10
ومي كريستند • * وچون شنيدند كه زنده شد • باور نداشتند • * وبعد ازان براي دو از ايشان 11 12
نموده شد † بديكر شيوه • وقتي كه مي كشتند ودر ده مي رفتند • * ايشان رفتند • وبهمه كفتند • 13
باز ايشان † نيز باور نداشتند * وباخر بهر يازده نموده شد • كه با هم جمع نشسته بودند • 14
وبر كماسي ايمان ايشان عيب كرد • وبر سختيء دل ايشان • كه اورا بر خاسته ديدند
وباور نمي داشتند • * وسپارش بديشان كرد • كه در همه اطراف عالم برويد وبمردم من 15
منادي زنيد • * انك باور كند وايمان بياورد • وآب ترسا شود زنده شود • وانك ايمان نياورد در 16
كناه است • * وايتها • وشكفتها بدانان كه ايمان نياورند بنماييد • ديوانرا بدر كنيد • وبرانيد • 17
وبزبان نو سخن بكوييد • * واكر ماران † زهرناك رابكيريد • كه نيش ايشان † بر شما كار نكند • 18
ودست بر رنجوران نهيد • شفا يابند • وهرچه بنام [من] خواهيد بشما داده شود * اين سپارش با 19
حواريون كرد • وبالاء اسمان رفت • وبر دست راست خدا نشست • * انكه ايشان بدر امدند • 20
وبهر جايي منادي مي زدند وخداوند † ما ايشانرا ياري مي داد • وايات ونشان † كه مي
كردند • سخن ايشان درست مي شد بياري خداوند ما

تمام شد انجيل مرقس

LXV. Surrectio Chriſti è ſepulchro, & aſcenſio ejus in cœlum.

Meſſias itaque in aurora feriæ pri- 9
mæ de mortuis ſurrexit, & primùm
Mariæ Magdalenæ conſpectus eſt,
ex qua ſeptem dæmonia ejecerat. Et 10
illa profecta aliis qui cum ipſa fue-
rant annuntiavit, qui contriſtati
erant & flebant. Et cùm audiſſent 11
quòd vivus eſſet, fidem non habue-
runt. Et poſt hæc duobus ex illis 12
conſpectus eſt aliâ formâ, cùm am-
bularent & in agrum irent. Et illi 13
abeuntes omnibus dixerunt, rurſus
illis etiam fidem non habuerunt.
Poſtremò autem omnibus undecim 14
conſpectus eſt, qui unà congregati
ſedentes erant: & incredulitatem
eorum eis exprobravit, & duritiem
cordis illorum, quòd eum ſuſcitatum
vidiſſent, & fidem non habuiſſent.
Et mandavit illis, In omnes fines 15
mundi ite, & Evangelium meum præ-
dicate. Is qui crediderit, & fidem 16
habuerit, & aquâ Chriſtianus fa-
ctus fuerit, ſalvus erit: & qui fi-
dem non habet, in peccato eſt. Et ſi- 17
gna & miracula illis qui fidem non
habuerint oſtendetis: dæmonia eji-
cietis & fugabitis, & linguis novis
ſermonem loquemini: Et ſi ſerpentes 18
venenoſos tollatis, punctura quidem
ipſorum in vobis nihil efficiet; &
manus ægrotis imponatis, valetu-
dinem adipiſcentur: & quicquid in
nomine meo petieritis, vobis datum
erit. Hæc Apoſtolis mandavit, & in 19
cœlum aſcendit, & ad manum dex-
tram Dei ſedit. Tunc illi egreſſi 20
ſunt, & in omni loco prædicaverunt;
& Dominus noſter illis opem dedit,
& miraculis & ſignis, quæ facie-
bant, ſermo eorum confirmatus eſt,
auxilio Domini noſtri.

Abſolutum eſt Evangelium
MARCI.

Verſio VULGATA LATINA.

9 Surgens autem manè, primâ ſabbati, apparuit primò Mariæ Magdalene, de
10 qua ejecerat ſeptem dæmonia. Illa vadens nuntiavit his, qui cum eo fue-
11 rant, lugentibus & flentibus. Et illi audientes quia viveret, & viſus eſſet
12 ab ea, non crediderunt. Poſt hæc autem duobus ex his ambulantibus oſten-
13 ſus eſt in alia effigie, euntibus in villam: Et illi euntes nuntiaverunt cæ-
14 teris: nec illis crediderunt. Noviſſimè recumbentibus illis undecim appparu-
it: & exprobravit incredulitatem eorum & duritiam cordis; quia iis, qui
15 viderant eum reſurrexiſſe, non crediderunt. Et dixit eis; Euntes in mundum
univerſum prædicate Evangelium omni creaturæ. Qui crediderit, & baptiza- 16
tus fuerit, ſalvus erit: qui verò non crediderit, condemnabitur. Signa autem 17
eos, qui crediderint, hæc ſequentur: In nomine meo dæmonia ejicient: linguis
loquentur novis: Serpentes tollent: & ſi mortiferum quid biberint, non eis no- 18
cebit: ſuper ægros manus imponent, & benè habebunt. Et Dominus quidem Je- 19
ſus poſtquàm locutus eſt eis, aſſumptus eſt in cœlum, & ſedet à dextris Dei. Il- 20
li autem profecti prædicaverunt ubique, Domino cooperante, & ſermonem con-
firmante, ſequentibus ſignis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* وقام باكر احد السبوت * وظهر اولا لمريم المجدلية التي اخرج منها سبعة شياطين * 9
* فانطلقت واخبرت الذين كانوا معه الذين كانوا ينوحون ويبكون * فلما سمع اوليك انه 10 11
حي وانها ابصرته لم يصدقوا * ومن بعد ظهوره لها كان اثنان منهم ماشيين في طريق 12
فظهر لهما في شبه اخر في حقل * فمضيا واخبرا البقية * ولا لهذين ايضا صدقوا * وبعد ذلك 13 14
والاحد عشر مجتمعين ظهر لهم وبكتهم لقلة ايمانهم وقسوة قلوبهم لانهم لم يصدقوا الذين
ابصروه انه قام من الاموات * وقال لهم انطلقوا الي العالم اجمع واكرزوا بالانجيل في الخليقة 15
كلها * فمن امن واعتمد خلص ومن لم يومن يدان * وهذه الايات تتبع المومنين باسمي * 16 17
يخرجون الشياطين * ويتكلمون بالسنة جديدة * ويحملون بايديهم الحيات فلا تؤذيهم * وان 18
شربوا السم القاتل فلا يضرهم * ويضعون ايديهم على المرضي فيبرون * ومن بعد ما كلمهم 19
الرب ايضا ارتفع الي السماء وجلس عن يمين الله * وخرج اوليك فكرزوا في كل مكان * وكان 20
الرب يعمل معهم ويحقق كلامهم بالايات التابعة اياهم * كمل بعون الله تعالي ختم
انجيل القديس مار مرقس السليح الكارز بحياة الابد * بركاته تشملنا امين *

Surrexit autem diluculo primæ ſabbatorum, & apparuit inprimis Mariæ Magdalenæ, ex qua ejecerat ſeptem dæmonia. 9 *Abiitque ipſa, et annunciavit iis qui fuerant cum eo: qui lamentabantur & flebant.* 10 *Cùm autem audiſſent illi ipſum eſſe vivum, & ipſam vidiſſe eum; non crediderunt.* 11 *Et poſtquàm apparuit illi, erant duo ex eis ambulantes in via, & apparuit ambobus ſub figura alia, in rure quodam.* 12 *Et ipſi abierunt, & narraverunt cæteris. At neque his etiam duobus crediderunt.* 13 *Præterea dum eſſent undecim congregati, apparuit eis, & corripuit eos ob penuriam fidei eorum, & duritiam cordium ipſorum, eò quòd non credidiſſent iis qui viderant eum ſurrexiſſe à mortuis.* 14 *Et dixit eis; Ite in mundum univerſum, et prædicate Evangelium in creato univerſo.* 15 *Quique crediderit & baptizatus fuerit, ſalvus erit: qui verò non crediderit, condemnabitur.* 16 *Et hæc ſigna ſequentur credentes in nomine meo. Ejicient dæmonia, & loquentur linguas novas:* 17 *Et tollent manibus ſuis ſerpentes, & non nocebunt eis: & ſi biberint venenum mortiferum, non nocebit eis: & ponent manus ſuas ſuper ægros, & ſanabuntur.* 18 *Et poſtquàm allocutus eſt eos Dominus etiam, aſcendit in cœlum, & ſedit ad dexteram Dei.* 19 *Et exierunt illi, & prædicaverunt in omni loco. Et Dominus operabatur cum illis, et confirmabat ſermonem eorum ſignis ſequentibus ipſos.* 20

Abſoluta eſt, opitulante Deo excelſo, impreſſio Evangelii ſacroſancti Divi Marci Apoſtoli, præconis vitæ æternæ, cujus benedictiones circundent nos, Amen.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 ወተንሢኦ፡ በጽባሕ፡ በእሑድ፡ ስንበት፡ ኣስተርአያ፡ ቅድመ፡ ለማርያ፡ መግደላዊት፡
10 እንተ፡ እምኔሃ፡ ኣውፅአ፡ ሰብዓተ፡ አጋንንተ፡፨ ወደእቲ፡ ሐዊራ፡ ዜነወቶሙ፡
11 ለእለ፡ ምስሌሁ፡ ሀለው፡ ቀዲሙ፡ እንዘ፡ ሀለዉ፡ ይላሕዉ፡ ወይበክዩ፡፨ ወእሙንቱ
12 ቱሂ፡ ሰበ፡ ሰምዑ፡ ከመ፡ ኣስተርኣያ፡ ወሕያው፡ ውእቱ፡ ኢኣምንዋ፡፡፨ ወእምዝ፡
ኣስተርአዮሙ፡ ለክልኤቱ፡ እምኔሆሙ፡ በካልእ፡ ራእይ፡ እንዘ፡ የሐውሩ፡ ሐቅለ፡፨
13 ወሖሩ፡ እሙንቱሂ፡ ወዜነገሩ፡ ለቢጾሙ፡፡ ወሎሙኒ፡ ኢአምንዎሙ፡፡፨ ወእምዝ፡
14 ድኅረ፡ ካዕበ፡ እንዘ፡ ይረፍቁ፡ ዓሠርቱ፡ ወኣሐዱ፡ አስተርአዮሙ፡ ወግእዘ፡ ጽንዐ፡ ልቦ
15 ሙ፡ ወኢአሚኖቶሙ፡ እስመ፡ ለእላ፡ ርእይዎ፡ ከመ፡ ተንሥአ፡ ኢኣመንዎሙ፡፡፨ ወ
16 ይቤሎሙ፡ ሖሩ፡ ውስተ፡ ኵሉ፡ ዓለም፡ ወስብኩ፡ ወንጌለ፡ ለኵሉ፡ ፍጥረት፡፨ ዘአመ
17 ነ፡ ወተጠመቀ፡ ይድኅን፡ ወዘሰ፡ ኢኣመነ፡ ይደያን፡፨ ታኣምረ፡ በሕቱ፡ ለእለ፡ ኣመ
ኑ፡ ይገብሩ፡ በስመ፡ ዚኣየ፡ አጋንንተ፡ ያወፅኡ፡ ወበካል፡ ልሳን፡ ይትናገሩ፡ ሐዲሰ፡፨
18 ወአራዊተ፡ ምድር፡ ይእኅዙ፡፡ ወዘሂ፡ ይቀትል፡ እመ፡ ሰትዩ፡ ኢልቦ፡ ዘይነክዮሙ፡ ወደ
19 ቦ፡ ድውያን፡ እደዊሆሙ፡ ያነብሩ፡ ወይጼንዑ፡፨ ወእግዚእነሰ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
እምድኅረ፡ ተናገሮሙ፡ ዓርገ፡ ውስተ፡ ሰማይ፡ ወነበረ፡ በየማነ፡ እግዚአብሔር፡ አቡ
20 ሁ፡፡፨ ወፂኦሙ፡ እሙንቱ፡ ሰበኩ፡ ኵለሄ፡ እንዘ፡ እግዚአብሔር፡ ይረድእ፡
ወቃሉ፡ ያጸንዕ፡ በተኣምረ፡ ዘይተሉ፡ ኣሜን፡፡፨
ወተፈጸመ፡ ወንጌል፡ ዘማርቆስ፡ ወቃሉ፡ ፲፻ ፯፻፡፡፨

Et ſurgens manè in primo ſabbathi apparuit primò Mariæ Magdalenæ, ex qua 9
ejecerat ſeptem dæmones. Et illa vadens nuntiavit iis qui cum eo fuerant 10
olim, lugentibus, & flentibus. Et illi quum audiviſſent quòd aparuiſſet ei, & 11
quòd vivus eſſet, fidem non adhibuerunt ei. Et tunc apparuit duobus ex ipſis 12
in alia ſpecie euntibus rus. Et abierunt illi, & nuntiaverunt ſociis ſuis, & illis 13
non crediderunt. Et poſtremò iterum, recumbentibus ipſis undecim apparuit; 14
& exprobravit duritiem cordis eorum, & incredulitatem eorum: quia iis qui
vidiſſent eum, quòd reſurrexiſſet è mortuis, non crediderunt. Et dixit iis, Ite in 15
totum mundum, & prædicate Evangelium omni creaturæ. Qui crediderit, & 16
baptizatus fuerit ſervabitur, & qui non crediderit condemnabitur. Signa tan- 17
tùm credentibus ſubjicientur. In nomine meo dæmones ejicient, & omninò lin-
guâ loquentur novâ. Et ſerpentes prehendent, & lethale ſi biberint non noce- 18
bit iis, & ſuper ægrotos manus ſuas imponent, & reſtituent. Et Domi- 19
nus quidem noſter, Dominus Jeſus, poſtquàm loquutus eſſet iis, aſcendit in cœ-
lum; & ſedit ad dexteram Dei patris ſui. Et exeuntes illi prædicârunt ubique, 20
Deo adjuvante, & ſermonem confirmante per ſigna ſubſequentia, Amen.

Abſolutum eſt Evangelium S. Marci.
Et voces ejus, 1700.

(α) ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.

Α' Περὶ τῆς ἀπογραφῆς.
Β' περὶ τῶν ἀγραυλούντων ποιμένων.
Γ' (β) περὶ τοῦ Συμεῶνος.
Δ' περὶ (γ) Ἄννης τῆς προφήτιδος.
Ε' περὶ τοῦ γενομένου ῥήματος πρὸς Ἰωάννην.
ς' περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Ἰωάννην.
Ζ' περὶ τοῦ πειρασμοῦ (δ) τοῦ Χριστοῦ.
Η' περὶ τοῦ ἔχοντος πνεῦμα δαιμονίου.
Θ' περὶ τῆς πενθερᾶς (ε) τοῦ Πέτρου.
Ι' περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων.
ΙΑ' περὶ τῆς ἄγρας τῶν ἰχθύων.
ΙΒ' περὶ τοῦ λεπροῦ.
ΙΓ' περὶ τοῦ παραλυτικοῦ.
ΙΔ περὶ Λευὶ τοῦ τελώνου.
ΙΕ' περὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος (ζ) τὴν χεῖρα.
Ις' περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐκλογῆς.
ΙΖ' περὶ τῶν μακαρισμῶν.
ΙΗ' περὶ τοῦ ἑκατοντάρχου.
ΙΘ' περὶ τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας.
Κ' περὶ τῶν ἀποσταλέντων (η) παρὰ Ἰωάννου.
ΚΑ' περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον μύρῳ.
ΚΒ' περὶ τῆς παραβολῆς τοῦ σπείροντος.
ΚΓ' περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως τῶν ὑδάτων.
ΚΔ' περὶ τοῦ λεγεῶνος.
ΚΕ' περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχισυναγώγου.
Κς' περὶ τῆς αἱμοῤῥούσης.
ΚΖ' περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν δώδεκα.
ΚΗ' περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων.
ΚΘ' περὶ τῆς (θ) τοῦ Κυρίου ἐπερωτήσεως.
Λ' περὶ τῆς μεταμορφώσεως (ι) τοῦ Κυρίου.
ΛΑ' περὶ τοῦ σεληνιαζομένου.
ΛΒ' περὶ τῶν διαλογιζομένων τίς μείζων.
ΛΓ' περὶ τοῦ μὴ ἐπιτρεπομένου ἀκολουθεῖν.
ΛΔ' περὶ τῶν ἀναδειχθέντων ἑβδομήκοντα.
ΛΕ' περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος νομικοῦ.
(κ) Λς' περὶ τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς.
ΛΖ' περὶ Μάρθας καὶ Μαρίας.
ΛΗ' περὶ προσευχῆς.
ΛΘ' περὶ τοῦ ἔχοντος δαιμόνιον κωφόν.
Μ' περὶ τῆς ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπαρασης φωνήν.
ΜΑ' περὶ τῶν αἰτούντων σημεῖον.
ΜΒ' περὶ τοῦ Φαρισαίου τοῦ καλέσαντος (λ) τὸν Κύριον.
ΜΓ' περὶ τοῦ ταλανισμοῦ τῶν νομικῶν.
ΜΔ' περὶ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων.
ΜΕ' περὶ τοῦ θέλοντος μερίσασθαι τὴν (μ) κληρονομίαν.
Μς' περὶ οὗ (ν) εὐφόρησεν ἡ χώρα πλουσίου.
ΜΖ' περὶ τῶν Γαλιλαίων καὶ τῶν ἐν τῷ Σιλωάμ.
ΜΗ' περὶ τῆς ἐχούσης πνεῦμα ἀσθενείας.
ΜΘ' περὶ τῶν παραβολῶν.
Ν περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι.
ΝΑ' περὶ τῶν εἰπόντων τῷ Ἰησοῦ διὰ Ἡρώδην.
ΝΒ' περὶ τοῦ ὑδρωπικοῦ.
ΝΓ' περὶ τοῦ μὴ ἀγαπᾷν τὰς πρωτοκλισίας.
ΝΔ περὶ τῶν κεκλημένων (ξ) εἰς τὸ δεῖπνον.
(ο) ΝΕ' περὶ οἰκοδομῆς πύργου παραβολή.
Νς' περὶ τῶν ἑκατὸν προβάτων παραβολή.
ΝΖ' περὶ τοῦ ἀποδημήσαντος (π) εἰς χώραν μακράν.
ΝΗ' περὶ τοῦ οἰκονόμου τῆς ἀδικίας.
ΝΘ' (ρ) περὶ τοῦ πλουσίου καὶ τοῦ Λαζάρου.
Ξ' περὶ τῶν δέκα λεπρῶν.
ΞΑ' περὶ τοῦ κριτοῦ τῆς ἀδικίας.
ΞΒ' περὶ τοῦ Φαρισαίου καὶ τοῦ τελώνου.
ΞΓ' περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος (σ) πλουσίου τὸν Ἰησοῦν.
ΞΔ' περὶ τοῦ τυφλοῦ.
ΞΕ' (τ) περὶ τοῦ Ζακχαίου.
Ξς' περὶ τοῦ πορευθέντος λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν.
ΞΖ' περὶ τῶν λαβόντων (υ) τὰς μνᾶς.
ΞΗ' περὶ τοῦ πώλου.
ΞΘ' (φ) περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον ἀρχιερέων καὶ Γραμματέων.
Ο' περὶ τοῦ ἀμπελῶνος παραβολή.
ΟΑ' περὶ τῶν ἐγκαθέτων διὰ τὸν κῆνσον.
ΟΒ' περὶ τῶν Σαδδουκαίων.
ΟΓ' (χ) περὶ τοῦ, Πῶς υἱὸς Δαβὶδ ἐστὶν ὁ Χριστός.
ΟΔ' περὶ τῆς τὰ δύο (ψ) λεπτὰ βαλούσης.
ΟΕ' περὶ τῆς συντελείας ἐρώτησις.
Ος' περὶ τοῦ πάσχα.
ΟΖ' περὶ τῶν φιλονεικησάντων τίς μείζων.
ΟΗ' περὶ τῆς ἐξαιτήσεως τοῦ (ω) σατανᾶ, καὶ ἀρνήσεως Πέτρου.
ΟΘ' περὶ τῆς παρ' Ἡρώδου ἐξουθενήσεως.
Π' περὶ τῶν κοπτομένων γυναικῶν.
ΠΑ' περὶ τοῦ μετανοήσαντος λῃστοῦ.
ΠΒ' περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου.
ΠΓ' (α) περὶ τοῦ Κλεόπα.

MS. A. (α) Abſcinditur Capitulorum inſcriptio: ſine titulo ſic ſequuntur, Περὶ τῆς ἀπογραφῆς. (β) περὶ Συμεών. (γ) Ἄννας (δ) τοῦ Σωτῆρος. (ε) Πέτρου. (ζ) χεῖρα. (η) ὑπὸ (θ) * τῶν μαθητῶν (ι) τοῦ Ἰησοῦ. (κ) Λς'. Cap. hoc diſlocatur in MS. A. & ponitur poſt Cap. περὶ τοῦ ἔχοντος δαιμόνιον κωφόν. (λ) τὸν Ἰησοῦν. (μ) οὐσίαν. (ν) ηὐφόρησεν (ξ) ἐν τῷ δείπνῳ. (ο) ΝΕ'. παραβολὴ περὶ οἰκοδομῆς πύργου. Νς'. παραβολὴ περὶ ἑκατὸν προβάτων. (π) υἱοῦ εἰς (ρ) περὶ πλουσίου καὶ Λαζάρου. (σ) τὸν Ἰησοῦν πλουσίου. (τ) περὶ Ζακχαίου. (υ) τὰς δέκα μνᾶς. (φ) περὶ ὧν ἠρώτησαν τὸν Ἰησοῦν ἀρχιερεῖς καὶ πρεσβύτεροι. Ο'. παραβολὴ ἀμπελῶνος. ΟΑ'. ἐπερώτησις διὰ τὸν κῆνσον. (χ) ἐπερώτησις, Πῶς ἐστιν υἱὸς Δαβὶδ ὁ Χριστός. (ψ) λεπτὰ *. ΟΕ'. ἐπερώτησις περὶ συντελείας. (ω) Σατανᾶ. ΟΘ'. ἐξουθένησις Ἡρώδου. (α) ΠΓ'. περὶ Κλεόπα.
Τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου τὰ κεφάλαια.

SECUNDUM LUCAM SANCTUM EVANGELIUM.
ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

CAP. I. α΄.

QUONIAM multi conati sunt reordinare narrationem de imple-
1 ἘΠΕΙΔΗΠΕΡ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορη-
tis in nobis rebus, Sicut tradiderunt nobis ab initio ipsi oculati & mi-
2 μένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων, Καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ᾽ ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπη-
nistri existentes sermonis: Visum est & mihi assecuto altius omnia dili-
3 ρέται γενόμενοι τοῦ λόγου· Ἔδοξε κἀμοὶ παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκρι-
genter, secundùm ordinem tibi scribere, optime Theophile, Ut agnoscas, de quibus instru-
4 βῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε, Ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατη-
ctus es, sermonum firmitudinem.
χήθης, λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

FACTUM est in diebus Herodis regis Judææ, Sacerdos quidam
5 ἘΓΕΝΕΤΟ ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρῴδου τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, ἱερεύς τις
nomine Zacharias, ex vice Abia: & uxor illius ex filiabus Aaron,
ὀνόματι Ζαχαρίας, ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά· καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρὼν,
& nomen ejus Elisabeth. Erant autem justi ambo ante Deum,
6 (α) καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ. Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ,
incedentes in omnibus mandatis & justificationibus Domini irreprehensibiles. Et non erat
7 πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασι τοῦ Κυρίου ἄμεμπτοι. Καὶ οὐκ ἦν
illis natus, eò quòd Elisabeth erat sterilis, & ambo provecti in die-
αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ Ἐλισάβετ ἦν στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέ-
bus suis erant. Factum est autem in Sacerdotio fungendo ipsum in ordine vi-
ραις αὐτῶν ἦσαν. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημε- 8
cis suæ ante Deum, Secundùm consuetudinē Sacerdotii, sortitus est suffire,
ρίας αὐτοῦ (β) ἔναντι τοῦ Θεοῦ, Κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι, 9
ingressus in templum Domini. Et omnis multitudo populi erat orans
εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου. Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν προσευχόμενον 10
foris horâ incensi. Visus est autem illi angelus Domini, stans à dextris al-
ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος. Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου, ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυ- 11
taris incensi. Et turbatus est Zacharias videns, & timor incidit in eum.
σιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. Καὶ ἐταράχθη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ᾽ αὐτόν. 12
Ait autem ad illum angelus; Ne timeas, Zacharia: quoniā exaudita est petitio tua: &
Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβοῦ Ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου· καὶ 13
uxor tua Elisabeth gignet filium tibi, & vocabis nomen ejus, Joannem. Et
ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. Καὶ 14
erit gaudium tibi & exultatio, & multi in nativitate ejus gaudebunt.
ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ (γ) γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται.

MS. A. Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν. (α) καὶ ὄνομα (β) ἐναντίον (γ) γενέσει

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܒܫܡ ܡܪܢ ܘܐܠܗܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܛܒܥܝܢܢ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܠܘܩܐ
ܡܣܒܪܢܐ ܕܡܠܠ ܘܐܟܪܙ ܝܘܢܐܝܬ ܒܐܠܟܣܢܕܪܝܐ ܪܒܬܐ.
* ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܣܘܒܪܗ ܕܙܟܪܝܐ * ܐ *
* ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܐ ܨܒܘ ܕܢܟܬܒܘܢ ܬܫܥܝܬܐ ܕܣܘܥܪܢܐ ܐܝܠܝܢ ܕܚܢܢ ܡܦܝܣܝܢܢ ܒܗܘܢ. 1
* ܐܝܟ ܡܕܡ ܕܐܫܠܡܘ ܠܢ ܗܢܘܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܗܘܘ ܚܙܝܐ ܘܡܫܡܫܢܐ ܕܡܠܬܐ. 2
* ܐܬܚܙܝ ܐܦ ܠܝ ܡܛܠ ܕܩܪܝܒ ܗܘܝܬ ܢܟܦܐܝܬ ܠܟܠܗܘܢ. ܕܟܠ ܡܕܡ ܒܛܟܣܗ 3
ܐܟܬܘܒ ܠܟ ܢܨܝܚܐ ܬܐܘܦܝܠܐ. * ܕܬܕܥ ܫܪܪܐ ܕܡܠܐ ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܬܠܡܕܬ ܒܗܝܢ. 4
* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *
* ܗܘܐ ܒܝܘܡܬܗ ܕܗܪܘܕܣ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܐ. ܟܗܢܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܙܟܪܝܐ. ܡܢ ܬܫܡܫܬܐ 5
ܕܒܝܬ ܐܒܝܐ. ܘܐܢܬܬܗ ܡܢ ܒܢܬܗ ܕܐܗܪܘܢ. ܫܡܗ ܗܘܐ ܐܠܝܫܒܥ. * ܘܬܪܝܗܘܢ ܟܐܢܝܢ 6
ܗܘܘ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. ܘܡܗܠܟܝܢ ܒܟܠܗܘܢ ܦܘܩܕܢܘܗܝ. ܘܒܟܐܢܘܬܗ ܕܡܪܝܐ ܕܠܐ ܥܕܠܐ.
* ܒܪܐ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܐܠܝܫܒܥ ܥܩܪܐ ܗܘܬ. ܘܬܪܝܗܘܢ ܣܓܝܐܝܢ 7
ܒܝܘܡܬܗܘܢ ܗܘܘ. * ܘܗܘܐ ܕܝܢ ܟܕ ܡܟܗܢ ܗܘܐ ܒܛܟܣܐ ܕܬܫܡܫܬܗ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. 8
* ܒܥܝܕܐ ܕܟܗܢܘܬܐ. ܡܛܝܗ ܕܢܣܝܡ ܒܣܡܐ. ܘܥܠ ܠܗܝܟܠܗ ܕܡܪܝܐ. * ܘܟܠܗ 9
10
ܟܢܫܐ ܕܥܡܐ. ܡܨܠܐ ܗܘܐ ܠܒܪ ܒܥܕܢܐ ܕܒܣܡܐ. * ܘܐܬܚܙܝ ܠܗ ܠܙܟܪܝܐ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ. ܕܩܐܡ 11
ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܡܕܒܚܐ ܕܒܣܡܐ. * ܘܐܬܕܠܚ ܙܟܪܝܐ ܟܕ ܚܙܝܗ. ܘܕܚܠܬܐ ܢܦܠܬ ܥܠܘܗܝ. 12
* ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟܐ. ܠܐ ܬܕܚܠ ܙܟܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܐܫܬܡܥܬ ܨܠܘܬܟ. ܘܐܢܬܬܟ ܐܠܝܫܒܥ ܬܐܠܕ 13
ܠܟ ܒܪܐ. ܘܬܩܪܐ ܫܡܗ ܝܘܚܢܢ. * ܘܢܗܘܐ ܠܟ ܚܕܘܬܐ ܘܪܘܙܐ. ܘܣܓܝܐܐ ܢܚܕܘܢ ܒܡܘܠܕܗ. 14

IN NOMINE DOMINI DEIQUE nostri Jesu Christi, excudimus Evangelium sacrosanctum, præconium Lucæ Evangelistæ, quod locutus est, & annuntiavit Græcè in Alexandria magna.

Lectio matutinis Annuntiationis Zachariæ.

Quoniam plurimi voluerunt scribere nar- 1
rationes earum actionum, de quibus nos cer-
ti sumus; Utpote rebus quas tradiderunt no- 2
bis ii, qui à principio spectatores ac mini-
stri fuerunt ejusmet sermonis: Visum est 3
etiam mihi, quippe qui fuerim impensè pro-
ximus illis omnibus, ordine suo cuncta ad te
scribere, celeberrime Theophile. Ut recog- 4
noscas veritatem eorum sermonum, quibus te
discipulum exhibuisti.

CAPUT I.

Fuit in diebus Herodis regis Judæ sacer- 5
dos quidam nomine Zacharias ex ministerio
domûs Abia: uxor autem ejus ex filiabus
Aharon, cujus nomen erat Elisebá. Erant au- 6
tem ambo justi coram Deo, & ambulantes in
omnibus mandatis ejus, & in justitia Domini
sine reprehensione. Nullum porrò habebant 7
filium, quandoquidem Elisebà erat sterilis,
amboque erant multorum dierum. Factum 8
est autem quum ipse sacerdotio fungeretur
in ordine ministerii sui coram Deo: Ritu sa- 9
cerdotii accidit ei, ut adoleret incensum: &
ingressus est templum Domini. Tota verò 10
turba populi orabat foris tempore suffitûs.
Et apparuit ipsi Zachariæ angelus Domini 11
stans à dextera altaris suffimenti. Et contur- 12
batus est Zacharias quum vidisset eum, &
tremor irruit in eum. Dixit autem ei ange- 13
lus, Ne timeas Zacharia, quoniam exaudita
est oratio tua, & uxor tua Elisebà pariet ti-
bi filium, & vocabis nomen ejus Johan- 14
nem. Eritque tibi gaudio & exultationi, ac
plurimi gaudebunt ipsius nativitate.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

انجيل لوقا كه بزبان يوناني قبطي در اسكندريه نبشت
* براي انك پسياران خواستند * كه بنويسند داستا شكفتها كه ما بدان مقر * ومعترف هستيم * 1
* همچو چيزي كه بما سپارده شد از ايشان كه از قديم مي ديدند وكلمه را بندكي مي 2
كردند * * بمن نيز نموده شد * كه من بهمت وكوشش با همكنان عظيم نزديك بودم * كه هر 3
چيزي را بر قرار خود براي تو بنويسم * تاوفيلا موتمن * تا بداني حقيقت كه سخنها براي ايشان 4
مريد وشنونده شدي دوم مژده دادن فرشته زكريا را براي يحيي
* بود در روزكار هيروديس ملك يهود * شخصي كوهون يعني كشيش * نامش زكريا ازخدمت 5
قوم ابيا وزن او از خاندان هرون * نامش اليشبع * * هردو شايستهٔ خدا * وبا خدا راست بودند * 6
ودر همه سپارشهاء † او روان مي شدند * ودر عدل خداوند بي ترس وعيب * وفرزند 7
نداشتند * براي انك اليشبع عاقر بود * وهر دو را روزكار كذشته * وپرسال بودند *

EVANGELIUM *LUCÆ*,
quod linguâ Græcâ Ægyptiacâ
in Alexandria scripsit.

CAPUT I.

Eo quòd multi voluerunt scribere 1
historiam mirorum, quæ nos firmiter
credimus & profitemur: Juxta il- 2
lud quod nobis traditum fuit ab iis,
qui ab initio viderunt, & sermoni
ministerium fecerunt. Mihi etiam 3
visum est, ut qui curâ & studio om-
nibus quàm proximus fui, res singu-
las loco suo tibi perscribere, Theophi-
le fidelissime: Ut scias certitudinem 4
sermonum, quibus benevolè affectus
& auditor fuisti.

II. Annuntiat Angelus Zachariæ de Johanne.

Fuit in diebus Herodis regis Ju- 5
dææ quidam Cohon, (i. e. sacerdos)
cui nomen Zacharias, de ministerio
gentis Abiæ: & uxor ejus erat *de*
familia Aaron, & nomen ejus Elise-
ba. Ambo Deo digni, & cum Deo 6
recti erant, & in omnibus manda-
tis ejus incedebant, & in justitia
Domini absque timore aut vitio Et 7
filium non habebant, eò quòd Eli-
seba sterilis esset, & ambo ætate
provecti & pleni annorum essent.

Verſio VULGATA LATINA.

SANCTUM JESU CHRISTI
EVANGELIUM ſecundùm *LUCAM.*

CAPUT I.

1 Quoniam quidem multi conati ſunt ordinare narrationem, quæ in nobis completæ
2 ſunt, rerum: Sicut tradiderunt nobis, qui ab initio ipſi viderunt, & miniſtri
3 fuerunt ſermonis: Viſum eſt & mihi, aſſecuto omnia à principio diligenter, ex
4 ordine tibi ſcribere, optime Theophile, Ut cognoſcas eorum verborum, de quibus
5 eruditus es, veritatem. Fuit in diebus Herodis, regis Judææ, ſacerdos quidam
nomine Zacharias, de vice Abia; & uxor illius de filiabus Aaron, & nomen
6 ejus Eliſabeth. Erant autem juſti ambo ante Deum, incedentes in omnibus mandatis
7 & juſtificationibus Domini ſine querela. Et non erat illis filius, eò quòd eſſet
Eliſabeth ſterilis, & ambo proceſſiſſent in diebus ſuis. Factum eſt autem, 8
cùm ſacerdotio fungeretur in ordine vicis ſuæ ante Deum, Secundùm conſuetudinem 9
ſacerdotii, ſorte exiit ut incenſum poneret, ingreſſus in templum Domini: 10
Et omnis multitudo populi erat orans foris horâ incenſi. Apparuit autem illi 11
Angelus Domini, ſtans à dextris altaris incenſi. Et Zacharias turbatus eſt videns, 12
& timor irruit ſuper eum. Ait autem ad illum Angelus; Ne timeas, Zacharia, quoniam 13
exaudita eſt deprecatio tua: & uxor tua Eliſabeth pariet tibi filium, & vocabis
nomen ejus, Joannem: Et erit gaudium tibi, & exultatio, & multi in nativitate 14
ejus gaudebunt:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* بسم الاله الواحد الاب والابن وروح القدس • انجيل القديس لوقا الحكيم احد السبعين
كتبه يونانيا بالهام روح القدس بركاته تشملنا امين * فاتحة الانجيل المجيد *
1 2 * لاجل ان كثيرين راموا كتب قصص الامور التي نحن بها عارفون * كما عهد الينا اوليك
الاولون الذين كانوا من قبل معاينين وكانوا خداما للكلمة * رايت انا ايضا اذ كنت تابعا 3
4 لكل شي بتحقيق ان اكتب اليك ايها العزيز تاوفيلا * ليعرف حقايق الكلام الذي وعظت
5 به * كان في ايام هيرودس ملك اليهودية كاهن اسمه زكريا من خدمة آل ابيا • وكانت
6 مراته من بنات هرون واسمها اليصابات * وكان كلاهما بارين قدام الله سايرين في جميع الوصايا
7 وحقوق الرب بغير ميل * ولم يكن لهما ولد لان اليصابات كانت عاقرا • وكانا كلاهما قد طعنا في
8 9 ايامهما * فبينما هو يكهن في ايام ترتيب خدمته امام الله * كعادة الكهنوت اذ بلغته نوبة وضع
10 11 البخور • فدخل هيكل الرب * وكان جميع الشعب يصلون خارجا وقت البخور * فظهر له ملك
12 13 الرب قايما عن يمين مذبح البخور * فلما راه زكريا اضطرب وغشيه خوف عظيم * فقال له
الملك لا تخف يا زكريا فقد سمعت طلبتك * ومراتك اليصابات تلد لك ابنا وتسميه يوحنا
14 * ويكون لك فرح عظيم وتهليل • وكثيرون يفرحون بمولده *

In nomine Dei uni˚, Patris, & Filii, & Spiritûs ſancti. Evangeliũ ſancti Lucæ medici, unius ex Septuaginta, quod ſcripſit Græcè, inſpirante Spiritu ſancto. Benedictiones ejus complectantur nos, Amen.

Initium Evangelii glorioſi.

Quoniam multi meditati ſunt ſcriptionem hiſtoriarum rerum quatum nos ſumus gnari; Prout teſtatum reliquerunt 1 2 *nobis ii priores qui fuerunt anteà ſpectatores & fuerunt miniſtri verbi: Viſum* 3 *eſt mihi etiam, quippe qui fuerim inhærens cuilibet rei cum firmitate, ſcribere ad te, ô chariſſime Theophile, Ut cognoſcas veritates ſermonis quo es eruditus.* 4

CAPUT I.

Fuit in diebus Herodis regis Judææ, 5 *ſacerdos cui nomen erat Zacharias de miniſterio familiæ Abiæ: & erat uxor ejus de filiabus Haron, & nomen ej˚ Elizabeth. Et erant ambo juſti ante Deum,* 6 *incedentes in omnibus mandatis & ſtatutis Domini ſine obliquitate: Et non* 7 *erat eis filius, eò quòd Elizabeth eſſet ſterilis, & eſſent ambo jam provecti in diebus ſuis. Dum autem ipſe ſacerdotio* 8 *fungeretur in diebus ordinis miniſterii ſui ante Deum, Secundùm conſuetudinem* 9 *ſacerdotii: cùm pertinuiſſent ad eum vices ponendi incenſum, ingreſſus eſt templum Domini. Et omnis populus orabat* 10 *foris tempore incenſi. Et apparuit illi* 11 *angelus Domini ſtans à dextera altaris incenſi. Cùmque vidiſſet eum Zacharias,* 12 *turbatus eſt, & obvolvit eum timor magnus. Et dixit ei angelus, Ne timeas, ô* 13 *Zacharia, jàm exaudita eſt deprecatio tua: & uxor tua Elizabeth pariet tibi filium, & vocabis eum Johannem. Eritque* 14 *tibi gaudium magnum, & jubilatio: & multi gaudebunt in nativitate ejus.*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

ወንጌል፡ ዘሉቃስ፡

1 እስመ፡ ብዙኃን፡ እለ፡ ወጠኑ፡ ይንግሩ፡ ወይምሀሩ፡ በእንተ፡ ግብር፡ ዘአመኑ፡ በላዕሌ
2 ነ። በከመ፡ መሀሩነ፡ እለ፡ ቀደሙ፡ ርእዮቶ፡ ወተልእክዎ፡ በቃሉ።
3 ወረትዐኒ፡ ሊተኒ፡ እትልዎ፡ እምጥንቱ፡ ወጥዩቀ፡ ኵሎ፡ በበ፡ ሙትልው፡ እጽሕፍ፡
4 ለከ፡ ዐዚዝ፡ ቴዎፊሌ። ከመ፡ ታእምር፡ ጥዩቀ፡ በእንተ፡ ኵሉ፡ ኀይለ፡
5 ነገር፡ ትምህርተ፡ ዘተመሀርከ። ወኮነ፡ በመዋዕለ፡ ሄሮድስ፡ ንጉሠ፡ ይሁዳ። ሀሎ፡
አሐዱ፡ ካህን፡ ዘስሙ፡ ዘካርያስ፡ በመዋዕለ፡ አቢያ። ወብእሲቱ፡ እምአዋልደ፡
6 አሮን፡ ወስማ፡ ኤልሳቤጥ። ወክልኤሆሙ፡ ጻድቃን፡ እሙንቱ፡ በቅድመ፡ እግዚ
አብሔር፡ ወየሐውሩ፡ በኵሉ፡ ትእዛዙ፡ ወኵነኔሁ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወንጹሓን፡
7 እሙንቱ። ወአልቦሙ፡ ውሉደ፡ እስመ፡ መካን፡ ይእቲ፡ ኤሊሳቤጥ፡ ወክልኤሆሙ፡
8 ልሂቃን፤ እሙንቱ፡ ወኀለፈ፡ መዋዕሊሆሙ። ወእምዝ፡ አመ፡ ይገብር፡ ግብረ፡
9 ክህነት፡ በእብሬቱ፡ ቅድመ፡ እግዚአብሔር። በከመ፡ ይገብሩ፡ ካህናት፡ ወበጽ
10 ሐ፡ ጊዜ፡ ይዕጥን፡ ወቦአ፡ ቤተ፡ መቅደሱ፡ ለእግዚአብሔር። ወኵሎሙ፡
11 ሕዝብ፡ ሀለዉ፡ በምልአሙ፡ ይጼልዩ፡ በአፍአ፡ ጊዜ፡ ሰዐተ፡ ዕጣን። ወአስተር
12 አዮ፡ መልአከ፡ እግዚአብሔር፡ በመንገለ፡ የማኑ፡ ምሥዋዕ፡ ዕጣን። ወሶበ፡ ርእ
13 የ፡ ደንገፀ፡ ዘካርያስ፡ ፍርሀት፡ ወረዐድ፡ ወረደ፤ ላዕሌሁ። ወይቤሎ፡ መልአክ፡
ኢትፍራህ፡ ዘካርያስ፡ እስመ፡ ተሰምዐ፡ ጸሎትከ፡ ወብእሲትከኒ፡ ኤሊሳቤጥ፡ ት
14 ወልድ፡ ለከ፡ ወልደ፡ ወትሰምዮ፡ ስሞ፡ ዮሐንስ። ወይከውነከ፡ ትፍሥሕተ፡
ወሐሤተ፡ ወብዙኃን፡ ይትፌሥሑ፡ በልደቱ።

EVANGELIUM LUCÆ.

CAPUT I.

Quoniam multi *ſunt* qui conati ſunt narrare, & docere de re cui crediderunt 1
de nobis: Sicut docuerunt nos qui primò viderunt eum, & miniſtrârunt ei in 2
ſermone ſuo: Et opportunum viſum eſt mihi ſequi ab initio, & diligenter to- 3
tum ſecundùm ordinem ſcribere tibi, optime Theophile. Ut cognoſcas accuratè 4
de tota virtute verbi, doctrinam *in* qua eruditus es. Et factum eſt in diebus He- 5
rodis Regis Judææ, *quòd* fuit quidam ſacerdos cujus nomen *erat* Zacharias in
diebus Abia; & uxor ejus ex filiabus Aaron, & nomen ejus Elizabeth. Et ambo 6
juſti erant coram Deo, & ambulabant in omnibus mandatis & judiciis Dei, &
innocentes erant. Et non habuerunt filios quia ſterilis fuit Elizabeth, & ambo 7
grandævi erant: & progreſſi erant dies eorum. Et quum fungeretur officio 8
ſacerdotali vice ſuâ coram Deo, Sicut faciebant ſacerdotes: & quum 9
veniret tempus incenſum adolendi, & introiret domum ſanctam Dei, 10
Et omnes populi eſſent plenâ congregatione orantes foris tempore horæ 11
ſuffitûs; apparuit angelus Dei ad dextram altaris ſuffitûs. Et dixit ei 12
angelus, Ne timeas Zacharia, quoniam exaudita eſt petitio tua, & uxor tua 13
Elizabeth pariet tibi filium, & vocabis nomen ejus, Johannem. Et erit tibi 14
gaudium, & exultatio, & multi gaudebunt in nativitate ejus.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

8 * روزي آمد • كه زكريا بر عادت خود • به پيرايهٔ بندكي خود • برابر خدا كشيشي ميكرد •
9 * بشيوهٔ كوهني *يعني عبادت ونماز• چون هنكام بخور انداختن رسيد • در هيكل خدا در رفت •
10 11 * وهمه جماعت بيرون نماز مي كردند • * فرشتهٔ خدا بزكريا نموده شد • ايستاده بر
12 دست راست † مذبح از براي بخور • * چون † زكريا فرشته را ديد اشفته شد • وهيبت برو
13 افتاد • * فرشته † بزكريا كفت • اي زكريا مترس • سبب انك نماز تو شنوده شد • واليشبع †
14 براي تو پسر زايد ونام اورا يوحنا † خواني • * وترا ازو خرمي وشادماني بشود * ودر
زايدنش بسياران شادمان كردند

Dies autem *venit, quo Zacharias* 8 *pro conſuetudine ſua, in ornatu miniſterii ſui, coram Deo ſacerdotio fungeretur.* Itaque *juxta ritum ſa-* 9 *cerdotii (i. e. cultûs & orationis) cùm tempus ſuffiminis injiciendi veniſſet, in templum Dei ingreſſus eſt: Et tota congregatio foris preca-* 10 *batur.* Tunc *Angelus Dei Zachariæ* 11 *conſpectus eſt, ſtans ad manum dextram altaris ad ſuffitum. Cùm Za-* 12 *charias Angelum videret, conturbatus eſt, & terror in eum incidit. Angelus* igitur *Zachariæ dixit, O* 13 *Zacharia ne time, eâ de cauſa quòd oratio tua exaudita eſt; & Eliſeba tibi filium pariet, & nomen ejus Johannem vocabis. Et tibi de eo gau-* 14 *dium & lætitia erit: & nativitate ejus multi lætabuntur.*

Erit enim magnus coram Domino: & vinum & ſiceram non bibet, & Spiri-
15 Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον (δ) τοῦ Κυρίου, καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ, καὶ Πνεύμα-
tu ſancto replebitur adhuc ex utero matris ſuæ. Et multos filiorum Iſ-
16 τος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ. Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσ-
rael convertet ad Dominum Deum ipſorum. Et ipſe præcedet ante
17 ραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν. Καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον
illum in ſpiritu & virtute Eliæ, *convertere* corda patrum in *natos*, & in-
αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀ-
ſuaſibiles in prudentiam juſtorum, parare Domino plebem *expeditam*. Et
18 πειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι (ε) Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον. Καὶ
dixit Zacharias ad angelum; *Juxta quid* ſciam hoc? ego enim ſum ſe-
εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον, Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρε-
nex, & uxor mea *provecta* in diebus ſuis. Et reſpondens
19 σβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. Καὶ ἀποκριθεὶς
angelus dixit ei; Ego ſum Gabriel *aſtans* ante Deum: & miſ-
ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπε-
ſus ſum loqui ad te, & evangelizare tibi hæc. Et ecce eris tacens,
20 στάλην λαλῆσαι πρός σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. Καὶ ἰδοὺ ἔσῃ σιωπῶν,
& non *potens* loqui uſque quo *die* fiant hæc, pro *quibus* non cre-
καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἐπί-
didiſti verbis meis, quæ implebuntur in *tempus ipſorum*. Et erat
21 στευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. Καὶ ἦν
plebs expectans Zachariam: & mirabantur *in tardare ipſum* in templo.
ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν· καὶ ἐθαύμαζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ.
Egreſſus autem non poterat loqui *illis*: & cognoverunt quòd viſionem vidiſſet in
Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν 22
templo. Et ipſe erat innuens illis: & permanſit mutus. Et factum eſt, ut
τῷ ναῷ. καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενε κωφός. Καὶ ἐγένετο, ὡς 23
impleti ſunt dies *miniſtrationis* ejus, abiit in domum ſuam. Poſt
ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Μετὰ 24
autem hos dies concepit Eliſabeth uxor ejus, & occultabat *ſeipſam*
δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν
menſes quinque, dicens; Quia ſic mihi fecit Dominus in diebus,
μῆνας πέντε, λέγουσα, Ὅτι (ζ) οὕτω μοι πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις, 25
quibus *inſpexit* auferre opprobrium meum *in hominibus*. In autem menſe ſex-
αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις. Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕ- 26
to miſſus eſt angelus Gabriel à Deo in civitatē Galilææ, cui nomen
κτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ᾗ ὄνομα
Nazareth, Ad virginem deſponſatam viro, cui nomen Joſeph, de
(η) Ναζαρέτ, Πρὸς παρθένον (θ) μεμνηστευμένην ἀνδρί, ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ 27
domo David: & nomen virginis, Maria. Et ingreſſus angelus ad
οἴκου Δαβίδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου, Μαριάμ. Καὶ εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς 28
eam, dixit; *Gaude*, gratiâ plena, Dominus *cum te*: benedicta tu in mulieribus.
αὐτὴν, εἶπε, Χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν.

MS. A. (δ) Κυρίου, (ε) τῷ Κυρίῳ (ζ) οὕτως (η) Ναζαρὰθ, (θ) ἐμνηστευμένην

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 * ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܪܒܐ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܚܡܪܐ ܘܫܟܪܐ ܠܐ ܢܫܬܐ. ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܢܬܡܠܐ ܟܕ ܗܘ
16 ܒܟܪܣܐ ܕܐܡܗ. * ܘܣܓܝܐܐ ܡܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܢܦܢܐ ܠܘܬ ܡܪܝܐ ܐܠܗܗܘܢ. * ܘܗܘ
17 ܢܐܙܠ ܩܕܡܘܗܝ ܒܪܘܚܐ ܘܒܚܝܠܐ ܕܐܠܝܐ ܢܒܝܐ. ܕܢܦܢܐ ܠܒܐ ܕܐܒܗܬܐ ܥܠ ܒܢܝܐ. ܘܠܐܝܠܝܢ
18 ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܠܡܕܥܐ ܕܟܐܢܐ. ܘܢܛܝܒ ܠܡܪܝܐ ܥܡܐ ܓܡܝܪܐ. * ܘܐܡܪ ܙܟܪܝܐ
ܠܡܠܐܟܐ. ܐܝܟܢܐ ܐܕܥ ܗܕܐ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܣܒܬ ܠܝ. ܘܐܢܬܬܝ ܣܓܝܐܬ ܒܝܘܡܬܗ ܗܝ.
19 * ܘܥܢܐ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܓܒܪܝܐܝܠ ܕܩܐܡ ܐܢܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. ܘܐܫܬܠܚܬ
20 ܕܐܡܠܠ ܥܡܟ ܘܐܣܒܪܟ ܗܠܝܢ. * ܡܟܝܠ ܬܗܘܐ ܫܬܝܩ ܘܠܐ ܬܫܟܚ ܠܡܡܠܠܘ. ܥܕܡܐ
21 ܠܝܘܡܐ ܕܗܘܝܢ ܗܠܝܢ. ܚܠܦ ܕܠܐ ܗܝܡܢܬ ܠܡܠܝ ܗܠܝܢ ܕܡܬܡܠܝܢ ܒܙܒܢܗܘܢ. * ܘܥܡܐ
22 ܩܐܡ ܗܘܐ ܘܡܣܟܐ ܠܙܟܪܝܐ. ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܡܘܚܪܗ ܕܒܗܝܟܠܐ. * ܟܕ ܢܦܩ ܕܝܢ
ܙܟܪܝܐ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܕܢܡܠܠ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܣܬܟܠܘ ܕܚܙܘܐ ܚܙܐ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܗܘ ܡܪܡܙ
23 ܪܡܙ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܘܩܘܝ ܟܕ ܚܪܫ. * ܘܟܕ ܐܬܡܠܝܘ ܝܘܡܬܐ ܕܬܫܡܫܬܗ. ܐܙܠ ܠܒܝܬܗ.
24 * ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ. ܒܛܢܬ ܐܠܝܫܒܥ ܐܢܬܬܗ. ܘܡܛܫܝܐ ܗܘܬ ܢܦܫܗ
25 ܝܪܚܐ ܚܡܫܐ ܘܐܡܪܐ ܗܘܬ. * ܕܗܠܝܢ ܥܒܕ ܠܝ ܡܪܝܐ ܒܝܘܡܬܐ ܕܚܪ ܒܝ. ܠܡܥܒܪܘ
ܚܣܕܝ ܕܒܝܬ ܒܢܝܢܫܐ.
* ܕܣܘܒܪܗ ܕܝܘܚܢܢ ܫܠܡ * ܩ *
26 * ܒܝܪܚܐ ܕܝܢ ܕܫܬܐ ܐܫܬܕܪ ܓܒܪܝܐܝܠ ܡܠܐܟܐ ܡܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܠܓܠܝܠܐ
27 ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܗ ܢܨܪܬ. * ܠܘܬ ܒܬܘܠܬܐ ܕܡܟܝܪܐ ܠܓܒܪܐ ܕܫܡܗ ܝܘܣܦ. ܡܢ
28 ܒܝܬܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܫܡܗ ܕܒܬܘܠܬܐ ܡܪܝܡ. * ܘܥܠ ܠܘܬܗ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܫܠܡ
ܠܟܝ ܡܠܝܬ ܛܝܒܘܬܐ. ܡܪܢ ܥܡܟܝ. ܡܒܪܟܬܐ ܒܢܫܐ.

Etenim futurus eſt magnus coram Domino; 15
nec vinum, nec ſiceram bibet; & Spiritu ſan-
ctitatis replebitur adhuc exiſtens in utero
matris ſuæ: Multoſque ex filiis Iſrael conver- 16
tet ad Dominum Deum ipſorum. Et ipſe 17
præcedet eum in ſpiritu & virtute Eliæ pro-
phetæ, ut convertat cor patrũ in filios, eoſq;
qui ſunt inobedientes, ad ſcientiam recto-
rum; ac præparet Domino populum perfe-
ctum. Et ait Zacharias angelo, Quomodo 18
iſtud ſciam? ego enim ſum ſenex, & uxor
mea provecta in diebus ſuis. Et reſpondit 19
angelus, ac dixit ei; Ego ſum Gabriel qui
adſto coram Deo, & miſſus ſum ut te allo-
quar, & hæc tibi evangelizem. Deinceps ſi- 20
lebis, nec poteris loqui, ad eum uſque diem
quo hæc fiant: quia non credidiſti hiſce ſer-
monibus meis, qui implebuntur tempore
ſuo. Populus autem ſtabat, ac præſtolaba- 21
tur Zachariam, & mirabantur moram ipſius
in templo. Quum exiſſet autem Zacharias, 22
non poterat alloqui eos, & intellexerunt eum
viſionem vidiſſe in templo, & ipſe nutu in-
nuebat eis: & manſit mutus. Quumque im- 23
pleti fuiſſent dies miniſterii ejus, venit do-
mum ſuam. Et factum eſt poſt dies illos ut 24
conciperet Eliſebà uxor ipſius, & occultaret
ſeſe quinque menſibus, ac diceret; Nempe 25
iſta fecit mihi Dominus diebus quibus reſpe-
xit me, ut auferret opprobrium meum, quod
mihi erat inter homines.

Ad Annuntiationem Deiparæ. 2.

Menſe autem ſexto miſſus eſt Gabriel ange- 26
lus à Deo in Galilæam, in urbem nomine
Nazareth, Ad virginem deſponſatam viro, 27
nomine Joſeph, è domo David, & nomen
virginis erat Maria. Et ingreſſus eſt ad eam 28
angelus, & dixit ei; Pax tibi, ô plena gra-
tiâ, Dominus noſter tecum, benedicta es
inter mulieres.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 * پيش خداوند بزرك شود ومي ومستي كننده را نخورد ودر شكم مادر از روح القدس پر
16 17 شود * وبسياران از اسراييل پيش خداوند وخداي ايشان باز كرداند * وپيش خدا برود
بجان وبقوت ايلياء پيغمبر ودل پدران بر پسران باز كرداند وايشان نيز كه بمهر داناي
18 وراستي سر فرو نمي آورند وتمامت خلق را بمهر خدا اماده دارد * وزكريا با فرشته كفت
19 چكونه من اين را بدانم كه من پيرم وزن مرا روزكار كذشته است * جواب داد
فرشته وكفت منم جبرييل كه برابر خدا ايستاده ام وفرستاده شدم كه با تو بكويم
20 واين خبرها را بتو بسپارم * اكنون خاموش باشي ونتواني سخن كفتن تا ان روز كه
21 اينها بشود براي انك درين سخنان من كه براي تو كفتم باور نداشتي * وخلق در
22 انتظار زكريا ايستاده بودند وبراي ديري كشيدن او درهيكل متفكر شده * چون زكريا
بيرون آمد با ايشان سخن نمي يارست كفتن مردم در يافتند كه در هيكل
ديدار ديد وبعد ازان سخن باشارت ورمز كفتي سبب انك زبانش كنك بود

Coram Domino magnus erit, & vi- 15
num & inebrians quid non bibet: &
in utero matris ſuæ Spiritu ſancto
implebitur. Et multos ex Iſrael ad 16
Dominum & Deum ſuum reducet.
Et ante Deum ibit in ſpiritu & in 17
virtute Eliæ prophetæ, et cor patrum
ad filios convertet, & eos eti-
am qui ſcientiæ & veritati ca-
put non ſubmittunt: & univerſum
populum pro Deo præparabit. Et Za- 18
charias Angelo dixit, Quomodo ego
iſtud noſcam, cùm ego ſenex ſim, &
uxor mea ætate provecta ſit: Re- 19
ſponſum dedit Angelus, & dixit; Ego
ſum Gabriel, qui Deo aſtans ſum,
& miſſus ſum ut loquar tecum, &
hæc tibi annuntiem. Porrò mutus 20
eris, nec poteris verbum loqui, uſque
illum diem quo hæc fiant, eò quòd
his verbis meis, quæ tibi dixi, fi-
dem non habuiſti. Populus autem 21
in expectatione Zachariæ ſtantes
erant, & ob moram ejus in templo
protractam cogitabundi facti. Cùm 22
Zacharias egreſſus eſſet, cum illis
verbum non potuit loqui; unde ho-
mines intellexerunt quòd in templo
viſionem vidiſſet: poſtea autem lo-
quelam per ſigna & nutus exprime-
bat, ea de cauſa quòd lingua ejus
muta eſſet.

Verſio VULGATA LATINA.

15 Erit enim magnus coram Domino : & vinum & ſiceram non bibet, & Spiritu ſan-
16 cto replebitur adhuc ex utero matris ſuæ : Et multos filiorum Iſrael convertet ad
17 Dominum Deum ipſorum : Et ipſe præcedet ante illum in ſpiritu & virtute
Eliæ : ut convertat corda patrum in filios, & incredulos ad prudentiam juſto-
18 rum, parare Domino plebem perfectam. Et dixit Zacharias ad Angelum; Un-
19 de hoc ſciam? ego enim ſum ſenex, & uxor mea proceſſit in diebus ſuis. Et
reſpondens Angelus dixit ei; Ego ſum Gabriel, qui aſto ante Deum : & miſ-
20 ſus ſum loqui ad te, & hæc tibi evangelizare. Et ecce eris tacens, & non po-
teris loqui, uſque in diem quo hæc fiant, pro eo quòd non credidiſti verbis
21 meis, quæ implebuntur in tempore ſuo. Et erat plebs expectans Zachariam :
& mirabantur quòd tardaret ipſe in templo. Egreſſus autem non poterat lo- 22
qui ad illos, & cognoverunt quòd viſionem vidiſſet in templo. Et ipſe erat in-
nuens illis, & permanſit mutus. Et factum eſt ut impleti ſunt dies officii ejus, 23
abiit in domum ſuam : Poſt hæc autem dies concepit Eliſabeth uxor ejus, & oc- 24
cultabat ſe menſibus quinque, dicens; Quia ſic fecit mihi Dominus in diebus, 25
quibus reſpexit auferre opprobrium meum inter homines. In menſe autem ſex- 26
to, miſſus eſt Angelus Gabriel à Deo in civitatem Galilææ, cui nomen Naza-
reth, Ad Virginem deſponſatam viro, cui nomen erat Joſeph, de domo David: 27
& nomen Virginis, Maria. Et ingreſſus Angelus ad eam dixit; Ave, gratiâ ple- 28
na : Dominus tecum : Benedicta tu in mulieribus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وَيَكُونُ عَظِيمًا قُدَّامَ ٱلرَّبِّ* لَا يَشْرَبُ خَمْرًا وَلَا مُسْكِرًا* وَيَمْتَلِي مِنْ رُوحِ ٱلْقُدُسِ وَهُوَ فِي بَطْنِ
16 أُمِّهِ * وَيَعِيدُ كَثِيرًا مِنْ بَنِي إِسْرَايِيلَ إِلَى ٱلرَّبِّ إِلَهِهِمْ *وَهُوَ يَتَقَدَّمُ أَمَامَهُ بِٱلرُّوحِ وَبِقُوَّةِ إِيلِيَّا*
17 وَيُقْبِلُ بِقُلُوبِ ٱلْآبَاءِ عَلَى ٱلْأَبْنَاءِ وَٱلَّذِينَ لَا يُطِيعُونَ إِلَى عِلْمِ ٱلْأَبْرَارِ* وَيُعِدُّ لِلرَّبِّ شَعْبًا مُسْتَقِيمًا*
18 *فَقَالَ زَكَرِيَّا لِلْمَلَكِ كَيْفَ أَعْلَمُ هَذَا وَأَنَا شَيْخٌ وَٱمْرَأَتِي قَدْ طَعَنَتْ فِي أَيَّامِهَا *فَأَجَابَهُ ٱلْمَلَكُ
19 قَائِلًا أَنَا هُوَ جِبْرَايِيلُ ٱلْوَاقِفُ قُدَّامَ ٱللهِ أُرْسِلْتُ لِأُكَلِّمَكَ بِهَذَا وَأُبَشِّرَكَ *وَمِنَ ٱلْآنَ تَكُونُ صَامِتًا 20
لَا تَسْتَطِيعُ أَنْ تَتَكَلَّمَ إِلَى ٱلْيَوْمِ ٱلَّذِي فِيهِ يَكُونُ هَذَا* لِأَنَّكَ لَمْ تُؤْمِنْ بِكَلَامِي ٱلَّذِي يَتِمُّ
21 فِي أَوَانِهِ * وَكَانَ ٱلشَّعْبُ مُنْتَظِرِينَ زَكَرِيَّا مُتَعَجِّبِينَ مِنْ بُطْئِهِ فِي ٱلْهَيْكَلِ *فَلَمَّا خَرَجَ فَلَمْ يَقْدِرْ
22 أَنْ يُكَلِّمَهُمْ فَعَلِمُوا أَنَّهُ قَدْ رَأَى رُؤْيَا فِي ٱلْهَيْكَلِ* وَكَانَ يُشِيرُ إِلَيْهِمْ وَأَقَامَ صَامِتًا * فَلَمَّا كَمُلَتْ 23
24 أَيَّامُ خِدْمَتِهِ مَضَى إِلَى بَيْتِهِ * وَمِنْ بَعْدِ تِلْكَ ٱلْأَيَّامِ حَبِلَتْ أَلِيصَابَاتُ ٱمْرَأَتُهُ* وَكَتَمَتْ حَبَلَهَا
25 خَمْسَةَ أَشْهُرٍ قَائِلَةً *هَذَا مَا صَنَعَ بِي ٱلرَّبُّ فِي ٱلْأَيَّامِ ٱلَّتِي نَظَرَ إِلَيَّ فِيهَا لِيَنْزِعَ عَنِّي عَارِي بَيْنَ
26 ٱلنَّاسِ * ٱلْفَصْلُ ٱلثَّانِي * وَفِي ٱلشَّهْرِ ٱلسَّادِسِ *
27 أُرْسِلَ جِبْرَايِلُ ٱلْمَلَاكُ مِنْ عِنْدِ ٱللهِ إِلَى مَدِينَةٍ فِي ٱلْجَلِيلِ تُسَمَّى نَاصِرَةَ* إِلَى عَذْرَاءَ خَطِيبَةٍ
28 لِرَجُلٍ ٱسْمُهُ يُوسُفُ مِنْ بَيْتِ دَاوُدَ وَٱسْمُ ٱلْعَذْرَاءِ مَرْيَمُ *فَلَمَّا دَخَلَ إِلَيْهَا ٱلْمَلَكُ قَالَ لَهَا ٱلسَّلَامُ
لَكِ يَا مُمْتَلِئَةً نِعْمَةً ٱلرَّبُّ مَعَكِ مُبَارَكَةٌ أَنْتِ فِي ٱلنِّسَاءِ *

Et erit magnus coram Domino. Non bi- 15
bet vinum, nec quicquam inebrians, &
replebitur Spiritu ſancto adhuc exiſtens
in ventre matris ſuæ. Et reducet multos 16
ex filiis Iſrael ad Dominum Deum eo-
rum : Et ipſe præcedet ante illum in ſpi- 17
ritu, & in virtute Eliæ : & convertet
corda patrum in filios, et eos qui non obe-
diunt, ad ſcientiam juſtorum : & para-
bit Domino populum rectum. Et dixit Za- 18
charias angelo; Quomodo ſciam hoc,
cùm ſim ſenex, & uxor mea jam ſit pro-
vecta in diebus ſuis? Reſpondit ei an- 19
gelus, dicens; Ego ſum Gabriel ſtans an-
te Deum, miſſus ſum ut loquar tecum
hoc, & annuntiem tibi. Et ex nunc eris 20
mutus; non poteris loqui uſque in diem
in quo fiet hoc, propterea quòd non cre-
didiſti verbis meis, quæ implebuntur in
tempore ſuo. Et erat plebs expectantes 21
Zachariam, admirati tarditatem ejus in
templo. Cùm autem egreſſus eſſet, non 22
poterat loqui ad illos : & intellexerunt
quòd vidiſſet viſionem in templo. Et in-
nuebat illis : & permanſit mutus. Et 23
cùm impleti eſſent dies miniſterii ſui, ab-
iit in domum ſuam. Et poſt illos dies, 24
concepit Elizabeth uxor ejus, & abſcon-
dit graviditatem ſuam quinq; menſibus,
dicens; Hoc eſt quod fecit in me Dominus 25
in diebus, quibus reſpexit in me, ad au-
ferendum à me opprobrium inter homines.

Sectio ſecunda.

In menſe autem ſexto, miſſus eſt Gabri- 26
el angelus à Deo ad quandã civitatem in
Galilæa, quæ vocatur Nazareth, Ad 27
virginem deſponſatam viro, cujus nomen
erat Joſeph, de domo David: & nomen
virginis, Maria. Et cùm ingreſſus eſ- 28
ſet ad eam angelus, dixit ei; Pax tibi,
ô plena gratiâ, Dominus tecum : Benedi-
cta tu in mulieribus.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 እስመ፡ዐቢይ፡ውእቱ፡ በቅድመ፡ እግዚአብሔር ፡ወኢይሰቲ፡ ወይነ፡ወሜሰ፡ወይመልእ፡
16 ሳዕሌሁ፡መንፈስ፡ቅዱስ፡እምከርሠ፡ እሙ፡=፥ ወብዙኃን፡ እምደቂቀ፡ይሰራኤል፡
17 ይሜይጦሙ፡ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ አምላኮሙ፡=፥ ወውእቱ፡ ይሐውር፡ቀድሜሁ፡በ
መንፈስ፡ወበኀይለ፡ኤልያስ፡ከመ፡ይሚጥ፡ልበ፡አበው፡ኀበ፡ ውሉድ፡ ወለከሐድያን፡ ው
18 ስተ፡ሕሊና፡ጻድቃን፡ከመ፡ይሠርዕ፡ ሕዝብ፡ዘድልወ፡ ለእግዚአብሔር፡፡=፥ ወይቤ
ሎ፡ዘከርያስ፡ለመልአከ፡እግዚአብሔር፡ በምንት፡ አአምር፡ከመ፡ይከውን፡ዝንቱ፡አነ
19 ሰ፡ልሂቅ፡ ወብእሲትየኒ፡ኀለፈ፡ መዋዕሊሃ፡፡=፥ ወተሰጥዎ፡ መልአክ፡ወይቤሎ፡አነ፡
ውእቱ፡ገብርኤል፡ዘእቀውም፡ ቅድመ፡እግዚአብሔር፡ ወተፈነውኩ፡ኀቤከ፡እንግርከ፡
20 ወእዜኑከ፡ዘንተ፡፡=፥ ወናሁ፡ትከውን፡ በሃም፡ ወትስእን፡ ወኢትክል፡ ነቢበ፡ እስከ፡
ኣመ፡ይከውን፡ ዝንቱ፡ እስመ፡ ኢአመንከ፡ ነገርየ፡ ዘይከውን፡ ወይትፌጸም፡ በዕድሜ
21 ሁ፡፡=፥ ወሃለዉ፡ሕዝብሰ፡ይጼልዩ፡ ወይፀንሕዎ፡ለዘካርያስ፡ ወአንከሩ፡እስመ፡ጐነ
22 ደየ፡ውስተ፡ቤተ፡መቅደስ፡፡=፥ ወወፂአ፡ ኀቤሆሙ፡ አፍአ፡ ስእነ፡ተናግሮቶሙ፡ ወአ
እምርዎ፡ከመቦ፡ዘአስተርአዮ፡በቤተ፡መቅደስ፡፡ወነበረ፡ ከማሁ እንዘ፡ በሃም፡ውእቱ፡
23 ወይሔምሮሙ፡በእዴሁ፡፡=፥ ወእምዝ፡ ፈጺሞ፡መዋእለ፡ሰብሬቶ፡አተወ፡ቤቶ፡፡=፥
ወእምድኅረ፡ክልኤ፡መዋዕል፡ፀንሰት፡ኤልሰቤጥ፡ብእሲቱ፡ ወከበተት፡ርእሳ፡ኃምስተ፡
24 አውራኀ፡እንዘ፡ትብል፡=፥ ከመዝኑ፡ረሰየኒ፡ እግዚአብሔር፡አመ፡ኀወጸኒ፡ያእትት፡
25 ዝንጓጊየ፡እምሰብእ፡፡=፥ በደግም፡ሰንበት፡ዘቅድመ፡ጌና፡ ወበማርያም፡ ወበገበር
26 ኤል፡በሰብካተ፡=፥ ወበሳድስ፡ ወርኅ፡ተፈነወ፡መልአክ፡ገብርኤል፡እምኀበ፡እግዚ
27 አብሔር፡፡ ሀገረ፡ገሊላ፡እንተ፡ስማ፡ናዝሬት፡=፥ ኀበ፡ድንግል፡እንተ፡ተፍኅረት፡ለብ
እሲ ፡ ዘስሙ ፡ ዮሴፍ ፡ ዘእምቤተ ፡ ደዊት፡ ወስማ ፡ ለይእቲ፡ድንግል ፡ ማርያም፡=፥
28 ወቦአ ፡ መልአክ ፡ ኀቤሃ ፡ ወይቤላ ፡ ተፈሥሒ ፡ ፍሥሕት ፡ እግዚአብሔር ፡
ምስሌኪ ፡ ወቡርክት ፡ አንቲ ፡ እምአንስት፡=፥

Quoniam magnus eſt coram Domino, & non bibet vinum, & ſiceram : & abun- 15
dabit ſuper eum Spiritus ſanctus ab utero matris ſuæ. Et multos filiorum Iſrael 16
convertet ad Dominum Deum ipſorum. Et ipſe ibit ante illum in ſpiritu & 17
virtute Eliæ, ut convertat corda patrum ad filios, & contradicentes ad intelli-
gentiam juſtorum, ut paret populum gratum Domino. Et dixit Zacha- 18
rias angelo Dei, Per quod ſciam quòd factum erit hoc? ego *ſum* ſenex; &
uxor mea, proceſſerunt dies ſuæ. Et reſpondit ei angelus, & dixit ei; Ego 19
ſum Gabriel qui adſto coram Deo, & miſſus ſum ad te, ut te alloquar : & annun-
tiem tibi hoc. Et ecce eris mutus, & deficies, & non poteris loqui uſque quo 20
fiat hoc; quia non credidiſti verbum meum, quod erit, & implebitur in tempore
ſuo. Et erant populi orantes, & expectantes Zachariam, & mirati ſunt quòd 21
tardaret in Domo ſancta. Et exiens ad eos foràs non potuit loqui illis: & cogno- 22
verunt quòd illi aliquid apparuiſſet in Domo ſancta : & permanſit ſicut mutus,
& innuebat iis cum manu ſua. Et quum impleti eſſent dies vicis ſuæ adiit 23
domum ſuam : Et poſt duos dies concepit Elizabeth uxor ejus, & occultavit ſe 24
quinque menſibus, dicens; Siccine fecit mihi Deus quando intuitus eſt me, 25
auferre convicium meum ab hominibus?

Secundo ſabbato quod præcedit confeſſionem : & de Maria, &
Gabrielis prædicatione.

Et in ſexto menſe miſſus eſt angelus Gabriel à Deo *in* civitatem Galilææ, 26
cujus nomen Nazaret, Ad virginem quæ erat deſponſata viro, cujus no- 27
men *erat* Joſephus, qui è domo David *erat* : & nomen hujus virginis *erat*
Maria. Et ingreſſus eſt angelus ad eam, & dixit ei; Gaude gaudio, Deus 28
tecum, & benedicta *es* tu è mulieribus.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

23 * وچون روزكار خدمت او در خانهٔ خدا تمام شد باز كرديد وبخانهٔ خود رفت * وبعد ازان
24
25 روزها اليشبع زن لوابستن شد ومدت پنج ماه ابستني خودرا پوشانيد ومي كفت * اينست
كردار خداوند من كه بعد از روزكار من با من كرد تا عار از من بر داشته شود درميان خلق
سوم مرده دادن فرشته مريم را براي مسيح
26 * ودر ششم ماه فرشته
27 جبرييل ازپيش خدا فرستاده شد درجليل درشهري كه [نامش] ناصره است * پيش
بكري كه اورا با مرد كرده بودند بمردي نامش يوسف ازخاندان داود ونام آن بكر
28 مريم * فرشته پيش مريم درآمد وبدو كفت سلام بر تو اي پر ازنعمت خداوند ما با تو
خجسته هستي در زنان

Et cùm tempus miniſterii ejus in 23
domo Dei impletum eſſet, reverſus eſt,
& in domum ſuam ivit. Et poſt eos 24
dies Eliſeba uxor ejus gravida fa-
cta eſt, & ſpatio quinque menſium
graviditatem ſuam celabat, ac dice-
bat; Hoc eſt opus Domini mei, quod 25
poſt tempus meum mecum fecit, ut
opprobrium à me auferretur inter
homines.

III. Annuntiatio Angeli Mariæ
de Chriſto.

Et in ſexto menſe Angelus Gabriel 26
à Deo miſſus eſt in Galilæam, in
civitatem cui nomen eſt Nazreh, Ad 27
virginem quam viro deſponſave-
rant, cui nomen Joſeph de ſamilia
David: nomen autem illius virgi-
nis erat *Maria. Angelus* itaque *ad* 28
Mariam ingreſſus eſt, & ei dixit;
Pax ſuper te, O plena gratiâ, Do-
minus noſter tecum : beata es inter
mulieres.

Illa verò videns perturbata est in sermone ejus: & *ratiocinabatur* qualis esset sa-
29 Ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ, καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἴη ὁ ἀ-
lutatio ista. Et ait angelus ei; Ne *pave* Maria: invenisti enim gra-
30 σπασμὸς οὗτος. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ, Μὴ φοβοῦ Μαριάμ· εὗρες γὰρ χά-
tiam apud Deum. *Et* ecce concipies in utero, & paries filium: & vocabis no-
31 ριν παρὰ τῷ Θεῷ. Καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱὸν, καὶ καλέσεις τὸ ὄ-
men ejus, JESUM. Hic erit magnus, & Filius Altissimi vocabitur, & da-
32 νομα αὐτοῦ, ἸΗΣΟΥ͂Ν. Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ Υἱὸς Ὑψίστου κληθήσεται, καὶ δώ-
bit ei Dominus Deus sedem David patris ejus: Et regnabit in
33 σει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· Καὶ βασιλεύσει ἐπὶ
domo Jacob in æternum, & regni ejus non erit finis. Dixit
34 τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. Εἶπε
autem Maria ad angelum; Quomodò *erit* istud, quoniam virum non cognosco? Et
35 δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον, Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω; Καὶ
respondens angelus dixit ei; Spiritus sanctus superveniet in te, & *efficien-*
ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ, Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ, καὶ δύνα-
tia Altissimi obumbrabit tibi: Ideóque *natum* Sanctum, vocabitur Filius
μις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον Ἅγιον, κληθήσεται Υἱὸς
Dei. Et ecce Elisabeth cognata tua, & ipsa *concipiens* [*fuit*] filium in
36 Θεοῦ. Καὶ ἰδοὺ Ἐλισάβετ ἡ (ι) συγγενής σου, καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν
senectute sua: & hic mensis sextus est illi *vocatæ sterili*: Quia
37 (κ) γήρᾳ αὐτῆς· καὶ οὗτος (λ) μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ· Ὅτι

non erit impossibile apud Deum omne verbum. Dixit autem Maria; Ecce ancilla
οὐκ ἀδυνατήσει παρὰ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα. Εἶπε δὲ Μαριὰμ, Ἰδοὺ ἡ δούλη 38
Domini: fiat mihi secundùm verbum tuum. Et discessit ab illa angelus.
Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.
Exurgens autem Maria in diebus illis, abiit in *montanam* cum
(μ) Ἀναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ 39
festinatione, in civitatem Juda: Et intravit in domum Zachariæ, & saluta-
σπουδῆς, εἰς πόλιν Ἰούδα· Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσα- 40
vit Elisabeth. Et factum est, ut audivit Elisabeth salutationem Ma-
το τὴν Ἐλισάβετ. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μα- 41
riæ, exultavit infans in utero ejus: & repleta est Spiritu sancto
ρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη Πνεύματος ἁγίου ἡ
Elisabeth: Et exclamavit voce magnâ, & dixit; Benedicta tu *in mulieri-*
Ἐλισάβετ· Καὶ ἀνεφώνησε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν, Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναι- 42
bus, & benedictus fructus *uteri* tui. Et undè mihi hoc, ut veniat ma-
ξὶ, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. Καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μή- 43
ter Domini mei ad me? Ecce enim ut facta est vox salutationis tuæ in
τηρ τοῦ Κυρίου μου πρὸς με; Ἰδοὺ γὰρ ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ 44
aures meas, exultauit in gaudio infans in utero meo. Et be-
ὦτά μου, ἐσκίρτησεν (ν) ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου. Καὶ μα- 45
ata *credens: quòd erit perfectio effatis* ei à Domino.
καρία ἡ πιστεύσασα· ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου.

MS. A. (ι) Συγγενὶς (κ) γήρει (λ) ὁ μὴν (μ) Καὶ ἀναστᾶσα (ν) τὸ βρέφος ἐν ἀγαλλιάσει ἐν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 30 * ܗܝ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܬ ܐܫܬܓܫܬ ܒܡܠܬܗ܂ ܘܡܬܚܫܒܐ ܗܘܬ ܕܡܢܐ ܗܝ ܫܠܡܐ ܗܢܐ܂ * ܘܐܡܪ
31 ܠܗ ܡܠܐܟܐ܂ ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ ܡܪܝܡ܂ ܐܫܟܚܬܝ ܠܗ ܓܝܪ ܛܝܒܘܬܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ܂ * ܗܐ ܓܝܪ
32 ܡܩܒܠܐ ܐܢܬܝ ܒܛܢܐ ܘܝܠܕܐ ܐܢܬܝ ܒܪܐ܂ ܘܬܩܪܝܢ ܫܡܗ ܝܫܘܥ܂ * ܗܢܐ ܢܗܘܐ ܪܒܐ ܘܒܪܗ ܕܥܠܝܐ
33 ܢܬܩܪܐ܂ ܘܢܬܠ ܠܗ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܟܘܪܤܝܐ ܕܕܘܝܕ ܐܒܘܗܝ܂ * ܘܢܡܠܘܟ ܥܠ ܒܝܬܗ
34 ܕܝܥܩܘܒ ܠܥܠܡ܂ ܘܠܡܠܟܘܬܗ ܣܟܐ ܠܐ ܢܗܘܐ܂ * ܐܡܪܐ ܡܪܝܡ ܠܡܠܐܟܐ܂ ܐܝܟܢܐ ܬܗܘܐ ܗܕܐ
35 ܕܓܒܪܐ ܠܐ ܝܕܝܥ ܠܝ܂ * ܥܢܐ ܡܠܐܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܬܐܬܐ܂ ܘܚܝܠܗ ܕܥܠܝܐ
ܢܓܢ ܥܠܝܟܝ܂ ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘ ܕܡܬܝܠܕ ܡܢܟܝ ܩܕܝܫܐ ܗܘ ܘܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܢܬܩܪܐ܂
36 * ܘܗܐ ܐܠܝܫܒܥ ܐܚܝܢܬܟܝ ܐܦ ܗܝ ܒܛܢܐ ܒܪܐ ܒܣܝܒܘܬܗ܂ ܘܗܢܐ ܝܪܚܐ ܫܬܝܬܝܐ ܠܗ
37 38 ܠܗܝ ܕܡܬܩܪܝܐ ܥܩܪܬܐ܂ * ܡܛܠ ܕܠܐ ܥܛܠܐ ܠܐܠܗܐ ܡܕܡ܂ * ܐܡܪܐ ܡܪܝܡ ܗܐ ܐܢܐ ܐܡܬܗ
ܕܡܪܝܐ܂ ܢܗܘܐ ܠܝ ܐܝܟ ܡܠܬܟ܂ ܘܐܙܠ ܡܠܐܟܐ ܡܢ ܠܘܬܗ܂

Illa verò quum vidisset, turbata est ejus ser- 29
mone, & meditabatur qualis esset salutatio
ista. Et dixit ei angelus; Ne timeas, Maria, 30
invenisti enim gratiam apud Deum. Ecce 31
enim concipies utero, & paries filium, & vo-
cabis nomen ejus Jesum. Hic erit magnus, 32
& filius Altissimi vocabitur, eique dabit Do-
minus Deus thronum David patris ipsius:
Et regnabit super domum Jacob in æter- 33
num, & regni ejus non erit finis. Dixit 34
Maria ad angelum; Quomodo fiet istud,
quandoquidem vir non est mihi cognitus?
Respondit angelus, & dixit ei; Spiritus san- 35
ctitatis veniet, & virtus Altissimi recumbet
super te: propterea is qui nasciturus est ex
te, Sanctus est, ac Filius Dei vocabitur. Et 36
ecce Elisebà cognata tua etiam ipsa concepit
filium in senectute sua, & hic est mensis sex-
tus ei quæ vocatur sterilis. Quoniam Deo 37
nihil est difficile. Ait Maria; Ecce me an- 38
cillam Domini, fiat mihi secundùm verbum
tuum. Et abiit angelus ab ea.

ܡܐܙܠܗ ܕܡܪܝܡ ܠܘܬ ܐܠܝܫܒܥ * ܓ *

Profectio Mariæ ad Elisebá. 3.

39 * ܩܡܬ ܕܝܢ ܡܪܝܡ ܒܗܘܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ܂ ܘܐܙܠܬ ܒܛܠܝܚܘ ܠܛܘܪܐ ܠܡܕܝܢܬܐ
40 41 ܕܝܗܘܕ܂ * ܘܥܠܬ ܠܒܝܬܗ ܕܙܟܪܝܐ܂ ܘܫܐܠܬ ܫܠܡܗ ܕܐܠܝܫܒܥ܂ * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܫܡܥܬ
42 ܐܠܝܫܒܥ ܫܠܡܗ ܕܡܪܝܡ܂ ܕܨ ܥܘܠܐ ܒܟܪܣܗ܂ ܘܐܬܡܠܝܬ ܐܠܝܫܒܥ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ܂ * ܘܩܥܬ
ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪܐ ܠܡܪܝܡ܂ ܡܒܪܟܬܐ ܐܢܬܝ ܒܢܫܐ܂ ܘܡܒܪܟ ܗܘ ܦܐܪܐ ܕܒܟܪܣܟܝ܂
43 44 * ܡܢܐܟܐ ܠܝ ܗܕܐ ܕܐܡܗ ܕܡܪܝ ܬܐܬܐ ܠܘܬܝ܂ * ܗܐ ܓܝܪ ܡܐ ܕܢܦܠ ܩܠܐ ܕܫܠܡܟܝ ܒܐܕܢܝ܂
45 ܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܕܨ ܥܘܠܐ ܒܟܪܣܝ܂ * ܘܛܘܒܝܗ ܠܗܝ ܕܗܝܡܢܬ܂ ܕܢܗܘܐ ܫܘܡܠܝܐ ܠܗܠܝܢ
ܕܐܬܡܠܠ ܥܡܗ ܡܢ ܠܘܬ ܡܪܝܐ܂

Surrexit autem Maria in illismet diebus, & 39
profecta est studiosè in montem in civitatem
Judææ. Et ingressa domum Zachariæ, pe- 40
tiit pacem ipsius Elisebá. Et factum est 41
quum audisset Elisebà salutationem Mariæ,
ut exultaret fœtus in utero ejus: Et reple-
ta est Spiritu sanctitatis. Exclamavitque 42
altâ voce, & dixit Mariæ; Benedicta tu in-
ter mulieres, & benedictus est fructus qui
est in utero tuo. Undenam hoc mihi, ut 43
mater Domini mei veniat ad me? Ecce 44
enim quum incidit vox salutationis tuæ in
aures meas, gaudio magno subsultavit fœ-
tus in utero meo. Et ô felix quæ credidit, 45
quia futurum est complementum earum re-
rum, quæ dictæ sunt ei à Domino!

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

29 * وچون مريم فرشته را ديد از سخنان او نهيب كرفت ومي انديشيد كه اين سلام
30 31 چيست * فرشته بدو كفت اي مريم مترس زيرا از پيش خدا نعمت يافتي * اينك آبستني
32 مي پذيري وپسري براي نامش ييشوع بخواني * او بزرك شود وفرزند خداي بلند خوانده
33 شود وخداي بزرك تخت مملكت داود پدرش را بدو دهد * وبر خاندان يعقوب پادشاهي
34 كند تا ابد ومملكتش را فرجام نباشد * مريم بفرشته كفت چكونه اين بشود كه مرد بمن
35 نرسيده است * فرشته جواب داد كه روح القدس بيايد ونيرومندي بلند
را بر تو حلول كند براي انك از تو زاينده مي شود پاكست وپسر خدا
36 خوانده شود * واينك اليشبع خالهٔ تو او نيز بپيري خود بپسر آبستن است واين
ششم ماه است ازان او از براي انك عاقر خوانده مي شود يعني نا زاينده
37 38 * ودر قدرت خدا چيزي دشخوار نيست * مريم كفت كه كنيزكي ام ازان
خدا انچ امر وفرمان اوست بشود · چون اين سخن كفت فرشته ازپيش او برفت

Et cùm Maria Angelum vidisset, à 29
verbis ejus consternata est, & cogi-
tabat; Hæc quidem salutatio quid
est? Angelus ei dixit; O Maria ne 30
timeas: quoniam apud Deum gra-
tiam invenisti. Ecce imprægnaris, et 31
filium paries, cujus nomen Jesum
vocabis. Ipse magnus erit, & Fili- 32
us Dei excelsi vocabitur, & Deus
magnus solium regni David patris
ejus ei dabit. Et super domum Ja- 33
cob regnabit in æternum, & regno
ejus finis non erit. Maria angelo di-
xit; Quomodo istud fiat, cùm vir ad 34
me non accesserit? Angelus respon- 35
sum dedit; Spiritus sanctus quidem
veniet et virtus Excelsi super te re-
sidebit: Qui enim ex te nascitur,
Sanctus est, & Filius Dei vocabi-
tur. Et ecce Eliseba matertera tua, 36
ipsa etiam in senectute sua filio gra-
vida est: & hic sextus mensis est
ejus, pro eo quod sterilis vocata fu-
erit, i. e. non pariens. Et in poten- 37
tia Dei quicquam difficile non est.
Maria dixit, Ancilla quidem 38
Dei sum, quod ejus dictum et man-
datum est, fiat: & cum hoc verbum
dixisset, Angelus ab ea discessit.

Verſio VULGATA LATINA.

Quæ cùm audiſſet, turbata eſt in ſermone ejus, & cogitabat qualis eſſet iſta ſalutatio.
Et ait Angelus ei; Ne timeas Maria: inveniſti enim gratiam apud Deum:
Ecce concipies in utero, & paries filium, & vocabis nomen ejus, JESUM.
Hic erit magnus, & Filius Altiſſimi vocabitur, & dabit illi Dominus Deus ſedem
David patris ejus: & regnabit in domo Jacob in æternum, Et regni ejus non
erit finis. Dixit autem Maria ad Angelum; Quomodò fiet iſtud, quoniam virum
non cognoſco? Et reſpondens Angelus dixit ei; Spiritus ſanctus ſupervenict
in te, & virtus Altiſſimi obumbrabit tibi. Ideóque & quod naſcetur ex te
Sanctum vocabitur Filius Dei. Et ecce Eliſabeth cognata tua, & ipſa concepit
filium in ſenectute ſua: & hic menſis ſextus eſt illi, quæ vocatur ſterilis: Quia
non erit impoſſibile apud Deum omne verbum. Dixit autem Maria; Ecce ancilla 38
Domini, fiat mihi ſecundùm verbum tuum. Et diſceſſit ab illa Angelus.
Exurgens autem Maria in diebus illis abiit in montana cum feſtinatione, in civitatem 39
Juda: Et intravit in domum Zachariæ, & ſalutavit Eliſabeth. Et factum 40
eſt, ut audivit ſalutationem Mariæ Eliſabeth, exultavit infans in utero ejus: & 41
repleta eſt Spirito ſancto Eliſabeth: Et exclamavit voce magnâ, & dixit; Benedicta 42
tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui. Et undè hoc mihi ut 43
veniat mater Domini mei ad me? Ecce enim ut facta eſt vox ſalutationis tuæ 44
in auribus meis, exultavit in gaudio infans in utero meo: Et beata, quæ credidiſti, 45
quoniam perficientur ea, quæ dicta ſunt tibi à Domino.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 0 * فلما راته اضطربت من كلامه وفكرت ما هذا السلام * فقال لها الملك لا تخافي يا مريم
1 2 فقد ظفرت بنعمة من عند الله * وانت تحبلين وتلدين ابنا وتدعين اسمه يسوع * هذا
3 يكون عظيما وابن العلي يدعي * ويعطيه الرب الاله كرسي داود ابيه * ويملك علي بيت
4 يعقوب الي الابد ولا يكون لملكه انقضآء * فقالت مريم للملك كيف يكون هذا ولم اعرف بعلا *
5 * فاجابها الملك قايلا روح القدس يحل عليك وقوة العلي تظللك * لهذا المولود منك
6 قدوس وابن الله يدعي * وهي ده اليصابات نسيبتك حبلي بابن علي كبر سنها * وهذا
7 8 الشهر السادس لتلك التي تدعي عاقرا * لانه ليس عند الله كلمة بغير قوة * فقالت مريم
[للملاك] هانذا عبدة للرب فليكن لي كقولك وانصرف عنها الملك *

* الفصل الثالث *

39 * فقامت مريم في تلك الايام ومضت مسرعة الي الجبل الي
40 41 مدينة يهودا * ودخلت بيت زكريا وسلمت علي اليصابات * فلما سمعت اليصابات صوت
42 سلام مريم تحرك الجنين في بطنها * فامتلات اليصابات من روح القدس * وصرخت بصوت
3 عظيم قايلة مباركة انت في النسآء ومباركة ثمرة بطنك * من اين لي هذا ان تاتي ام ربي
44 الي * لانه مذ وقع صوت سلامك في اذني تحرك الجنين بتهليل في بطني * فطوبي للتي
4 امنت ان يتم لها ما قيل من قبل الرب *

Cùm autem vidiſſet eum, turbata eſt ob 29
ſermonem ejus, & cogitavit quæ eſſet
iſta ſalutatio. Ait illi angelus; Ne timeas, 30
Maria, jam enim præpolles
gratiâ apud Deum. Et tu concipies & 31
paries filium, & vocabis nomen ejus
Jeſum. Hic erit magnus, & filius Altiſſimi 32
vocabitur: & dabit illi Dominus
Deus ſedem David patris ejus, Et 33
regnabit ſuper domum Jacob in æternum,
& non erit regno ejus finis. Dixit verò 34
Maria angelo; Quomodò fiet hoc, cùm
non cognoverim maritum? Reſpondit ei 35
angelus, dicens; Spiritus ſanctus deſcendet
ſuper te, & virtus Altiſſimi obumbrabit
te: propterea naſciturus ex
te, Sanctus, & filius Dei vocabitur. Et 36
ecce Elizabeth cognata tua gravida eſt
filio in provectione ætatis ſuæ, & hic
menſis, ſextus eſt ei quæ vocatur ſterilis;
Quoniam non eſt apud Deum verbum 37
ſine virtute. Dixit Maria ad angelum; 38
Ecce me ancillam Domino, fiat
mihi ſecundùm ſermonem tuum, & diſceſſit
ab ea angelus.

Sectio tertia.

Et ſurrexit Maria in illis diebus, et 39
abiit feſtina ad montem, in civitatem
Juda: Et intravit domum Zachariæ, 40
& ſalutavit Elizabeth. Cùmque audiſſet 41
Elizabeth vocem ſalutationis Mariæ,
ſubſiliit infantulus in utero ejus; et
repleta eſt Elizabeth Spiritu ſancto: Et 42
exclamavit voce magnâ, dicens; Benedicta
tu in mulieribus, et benedictus
fructus ventris tui. Unde mihi hoc, ut 43
veniat mater Domini mei ad me? ubi 44
enim cecidit vox ſalutationis tuæ in
aures meas, ſubſiliit infantulus cum
exultatione in utero meo. Et beata quæ 45
credidit, perficiendum eſſe ſibi quod dictum
eſt à Domino.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

29 ወርእያ፡ደንገፀት፡እምቃሉ፡ወትቤ፡እፎኑ፡ዘከመዝ፡አምኃ፡፡ ወይቤላ፡መልአክ፡
30 ኢትፍርሂ፡ማርያም፡እስመ፡ረከብኪ፡ ሞገሰ፡ በኀበ፡እግዚአብሔር፡፡ ወናሁ፡ትፀ
31 ንሲ፡ ወትወልዲ፡ወልደ፡ወትሰምይዮ፡ስሞ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡ ውእቱ፡ዐቢይ፡ወይ
32 ሰመይ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር፡ ልዑል፡ ወይሁቦ፡ እግዚአብሔር፡ አምላክ፡ መንበረ፡
33 ዳዊት፡አቡሁ፡፡ ወይነግሥ፡ለዐለ፡ቤተ፡ያዕቆብ፡ለዓለም፡ወአልቦ፡ መኃለቅተ፡ ለ
34 መንግሥቱ፡፡ ወትቤሎ፡ ማርያም፡ ለመልአክ፡ እፎ፡ ይከውነኒ፡ዝንቱ፡እንዘ፡ኢ
35 ያአምር፡ብእሴ፡፡ ወአውሥአ፡ መልአክ፡ወይቤላ፡ መንፈስ፡ እግዚአብሔር፡ ቅዱ
ስ፡ይመጽእ፡ላዕሌኪ፡ ወኃይለ፡ልዑል፡ይጼልለኪ፡ ወዘኒ፡ ይትወለድ፡ እምኔኪ፡ቅዱስ፡
36 ውእቱ፡ ወይሰመይ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር፡ ልዑል፡፡ ወናሁ፡ኤልሳቤጥኒ፡እንተ፡
እም፡አዝማድኪ፡ይእቲኒ፡ፀንሰት፡ወረከበት፡ወልደ፡ በልህቃናቲሃ፡ ወናሁ ፡ ሳድስ፡ዝ
37 ንቱ፡ ወርኅ፡ለእንተ፡ይብልዋ፡ መካን፡፡ እስመ፡ አልቦ፡ ነገር ፡ ዘይስአኖ፡ ለእግዚአ
38 ብሔር፡፡ ወትቤሎ ፡ ማርያም፡ ነየ፡ አመተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወይኩነኒ፡ በከመ፡
39 ትቤለኒ፡፡ ወሖረ ፡ እምኀቤሃ ፡ መልአክ፡፡ ወተንሥአት ፡ ማርያም፡ በውእቱ፡
40 መዋዕል፡ወሖረት፡ደወለ፡በጽሐት፡ፍጡነ፡ ሀገረ፡ ይሁደ፡፡ ወቦአት፡ቤተ፡ዘካርያ
41 ስ፡ ወአምኃታ ፡ ለኤልሳቤጥ፡፡ ወሶበ ፡ ሰምዐት ፡ ኤሊሳቤጥ ፡ ቃሎ ፡ ለማርያም፡
እንዘ ፡ ትትአምኆ፡አንፈርዐጸ፡እጓላ፡ በውስተ፡ ከርሣ፡፡ ወመልአ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ፡
42 ላዕለ ፡ ኤልሳቤጥ፡፡ ወከልሐት፡ በዐቢይ፡ቃል፡ ወትቤ፡ቡርክት፡ አንቲ፡እምአንስት፡
43 ወቡሩክ፡ፍሬ፡ ከርሥኪ፡፡ ወምንትኑ፡ ላነ፡ከመ፡ ትምጽኢ ፡ እሙ ፡ ለእግዚእየ፡
44 ኀቤየ፡፡ እስመ፡ናሁ፡ሶበ፡ሰማዕኩ፡ ቃለኪ፡ እንዘ፡ ትትአምኅኒ፡ አንፈርዐጸ ፡ እጓ
45 ለ፡በውስተ፡ከርሥየ፡በፍሥሐ ፡ ወበሐሤት፡፡ ወብፅዕት፡ አንቲ፡ እንተ፡ ተአምነ፡
ከመ፡ ይከውን፡ ቃለ፡ ዘነገሩኪ፡ እምኀበ ፡ እግዚአብሔር፡፡

Et quum vidiſſet, eum turbata fuit à voce ejus, & dixit; Qualis eſt hujuſmodi ſalu- 29
tatio? Et dixit ei angelus; Ne time, Maria, quia inveniſti gratiam apud Deum. 30
Et ecce concipies, & parturies filium, & vocabis nomen ejus Dominum Jeſum. 31
Hic *erat* magnus, & vocabitur filius Domini excelſi: & dabit ei Dominus Deus 32
ſedem David patris ipſius. Et regnabit ſuper domum Jacob, in æternum, & nul- 33
lus eſt finis regni ejus. Et dixit Maria angelo, Quomodo fiet mihi iſtud, non cog- 34
noſcenti hominem? Et reſpondit angelus, & dixit ei; Spiritus Dei ſanctus ve- 35
niet ſuper te, & virtus Supereminentis obumbrabit tibi, & qui naſcetur à te
Sanctus eſt, & vocabitur, Filius Dei altiſſimi. Et ecce Elizabeth quæ ex cognatis 36
tuis *eſt*, ipſa concepit, & obtinuit filium in ſenectute ſua, & ecce ſextus hic men-
ſis illi *eſt*, quam vocant ſterilem: Quia non eſt verbum quod non poteſt Deus. 37
Et dixit ei Maria, Ecce ancilla Domini, & fiat mihi ſicut dicis, & abiit ab ea ange- 38
lus. Et ſurrexit Maria in iſto die, & abiit in regionem, & venit citò in civita- 39
tem Juda. Et ingreſſa eſt domum Zachariæ, & ſalutavit Elizabetham. 40
Et quum audiſſet Elizabeth vocem Mariæ ſalutantis eam, exultavit fœtus in 41
utero ejus; & abundavit Spiritus ſanctus ſuper Elizabeth. Et exclamavit 42
magnâ voce, & dixit; Benedicta tu è mulieribus, & benedictus fructus uteri tui.
Et quæ ego ſum, ut veniat mater Domini mei ad me? Quia ecce ut au- 43
divi vocem tuam ſalutantem me, exultavit fœtus in utero meo, cum gaudio 44
& exultatione. Et beata tu es quæ credis, quòd fiet verbum, quod nun- 45
tiârunt tibi à Domino.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

39 40 * ودران روزها مريم بجانب كوه روان شد وآمد بشهر يهود * * ودر خانهء زكريا در رفت *
41 وبر اليسبع سلام كرد * *چون اليسبع سلام † مريم را شنيد * بچه در شكم او فرخنده ونشاط
42 در جنبش آمد واليسبع پرشد از روح القدس * * باواز بلند بانك زد * وبمريم كفت اي
43 خجسته † در زنان * وخجسته است † ميوهء كه در شكم توست * * اين را از كجا دارم كه
44 مادر خداوند † من پيش من بيايد * * همان دم * كه سلام تو † دردو كوش من در
45 افتاد * بشادماني بزرك بچه † در شكم من فرخنده شد * * وخنك جان انك باور داشت * كه
كماليت شد مر ايشانرا * كه از پيش خدا با وي سخن كفته شد *

Et in illis diebus Maria montem 39
verſus profecta eſt, et venit in civitatem
Judææ. Et in domum Zachariæ 40
ingreſſa eſt, & Eliſebam ſalutavit.
Cum Eliſeba ſalutationem Ma- 41
riæ audiret, fœtus in utero ejus exultanter
& cum alacritate commovit
ſe: & Eliſeba impleta fuit Spiritu
ſancto. Voce itaque elatâ ex- 42
clamavit, & Mariæ dixit; O benedicta
inter mulieres, benedictus etiam
eſt fructus, qui in ventre tuo eſt.
Hoc unde habeo, ut mater Domini 43
mei ad me veniat. Eodem momento, 44
quo ſalutatio tua in aures meas incidit,
cum gaudio magno fœtus in
ventre meo exultavit. Et beata ani- 45
ma ejus quæ credidit, quòd complementum
ſit iis, quæ à Deo illi annuntiata
fuerant:

Et ait Maria; Magnificat anima mea Dominum: Et exultavit ſpiritus meus
46 Καὶ εἶπε Μαριάμ, Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον· Καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου
47 in Deo ſalutari meo. Quia reſpexit *in* humilitatem ancillæ ſuæ:
48 ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρί μου. Ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ·
ecce enim ex hoc *nunc* beatam dicent me omnes generationes. Quia fecit mihi magna
49 ἰδοὺ γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί. Ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα
potens, & ſanctum nomen ejus. Et miſericordia ejus *in generationes generationum*
50 ὁ δυνατὸς, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς γενεῶν
timentibus eum. Fecit *robur* in brachio ſuo: *diſſipavit* ſuper-
51 τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. Ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπισεν ὑπερηφά-
bos *cogitatione* cordis *eorum*. *Detraxit* potentes de *thronis*, & exaltavit humiles.
52 νους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν. Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινούς.
Eſurientes implevit bonis, & divites dimiſit inanes. Suſcepit
53 Πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλε κενούς. Ἀντελάβετο
54 Iſrael puerum ſuum, *memorari* miſericordiæ, (Sicut locutus eſt ad patres
55 Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, (Καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας
noſtros, Abraham & ſemini ejus) in *ſeculum*. Manſit autem Maria cum
56 ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ) εἰς τὸν αἰῶνα. Ἔμεινε δὲ Μαριὰμ σὺν
illa quaſi *menſes tres*: & reverſa eſt in domum ſuam. *Verùm* Eliſabeth
57 αὐτῇ ὡσεὶ μῆνας τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Τῇ δὲ Ἐλισάβετ
impletum eſt tempus *parere ipſam*, & *genuit* filium. Et audierunt vicini
58 ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν. Καὶ ἤκουσαν οἱ περίοικοι
& cognati ejus, quia magnificavit Dominus miſericordiam ſuam cum illa, &
καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ

congratulabantur ei. Et factum eſt, in octavo die venerunt circumcidere
συνέχαιρον αὐτῇ. Καὶ ἐγένετο, ἐν τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἦλθον περιτεμεῖν 59
puerum, & vocabant eum *in* nomine patris ſui, Zachariam. Et
τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, Ζαχαρίαν. Καὶ 60
reſpondens mater ejus, dixit; Nequaquam, ſed vocabitur Joannes. Et
ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ, εἶπεν, Οὐχί, ἀλλὰ κληθήσεται Ἰωάννης. Καὶ 61
dixerunt ad illam, Quia nemo eſt in cognatione tua, qui vocetur no-
εἶπον πρὸς αὐτήν, Ὅτι οὐδείς ἐστιν (ξ) ἐν τῇ συγγενείᾳ σου, ὃς καλεῖται τῷ ὀνό-
mine hoc. Innuebant autem patri ejus, *hoc, quid* vellet vocari eum.
ματι τούτῳ. Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ, τί ἂν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. 62
Et poſtulans *tabellam*, ſcripſit, dicens; Joannes eſt nomen ejus: Et mirati
Καὶ αἰτήσας πινακίδιον, ἔγραψε, λέγων, Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἐθαύμα- 63
ſunt univerſi. Apertum eſt autem os ejus illicò, & lingua ejus,
σαν πάντες. Ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, 64
& loquebatur benedicens Deum. Et factus eſt ſuper omnes timor
καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν Θεόν. (ο) Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάντας φόβος 65
vicinos eorum: & *in omni* montana Judææ divulgabantur omnia
τοὺς περιοικοῦντας αὐτούς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα
verba hæc. Et poſuerunt omnes *audientes* in corde ſuo,
τὰ ῥήματα ταῦτα. Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, 66
dicentes; *Quiſnam puerulus* iſte erit? Et manus Domini erat cum illo. Et
λέγοντες, Τί ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; καὶ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ. Καὶ 67
Zacharias pater ejus repletus eſt Spiritu ſancto, & prophetavit, dicens;
Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη Πνεύματος ἁγίου, καὶ (π) προεφήτευσε, λέγων,

MS. A. (ξ) ἐκ τῆς συγγενείας σου, (ο) Ἐγένετο δὲ (π) ἐπροφήτευσεν,

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

46 47 * ܘܐܡܪܬ ܡܪܝܡ. ܡܪܘܪܒܐ ܢܦܫܝ ܠܡܪܝܐ. * ܘܚܕܝܬ ܪܘܚܝ ܒܐܠܗܐ ܡܚܝܢܝ. * ܕܚܪ
48 49 ܒܡܟܝܟܘܬܐ ܕܐܡܬܗ. ܗܐ ܓܝܪ ܡܢ ܗܫܐ. ܢܛܘܒܢܢܝ ܟܠܗܘܢ ܫܪܒܬܐ. * ܕܥܒܕ
50 ܠܝ ܪܘܪܒܬܐ ܗܘ ܕܚܝܠܬܢ. ܘܩܕܝܫ ܫܡܗ. * ܘܚܢܢܗ ܠܕܪܐ ܘܠܫܪܒܬܐ ܥܠ ܐܝܠܝܢ
51 52 ܕܕܚܠܝܢ ܠܗ. * ܥܒܕ ܙܟܘܬܐ ܒܕܪܥܗ. ܘܒܕܪ ܠܡܫܬܥܠܝܢ ܒܬܪܥܝܬܐ ܕܠܒܗܘܢ. * ܫܪܐ
53 ܐܚܝܕܝ ܫܘܠܛܢܐ ܡܢ ܟܘܪܣܘܬܐ. ܘܐܪܝܡ ܠܡܟܝܟܐ. * ܟܦܢܐ ܣܒܥ ܛܒܬܐ. ܘܡܥܬܪܢܐ ܫܪܐ
54 55 ܣܦܝܩܐܝܬ. * ܣܥܕ ܠܐܝܣܪܝܠ ܥܒܕܗ. ܘܐܬܕܟܪ ܚܢܢܗ. * ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܥܡ ܐܒܗܝܢ.
56 ܥܡ ܐܒܪܗܡ ܘܥܡ ܙܪܥܗ ܠܥܠܡ. * ܩܘܝܬ ܕܝܢ ܡܪܝܡ ܠܘܬ ܐܠܝܫܒܥ ܐܝܟ ܝܪܚܐ
ܬܠܬܐ. ܘܗܦܟܬ ܠܒܝܬܗ.   * ܕܨܦܪܐ ܕܡܘܠܕܗ ܕܝܘܚܢܢ * ܕ *
57 58 * ܠܐܠܝܫܒܥ ܕܝܢ ܡܛܝ ܗܘܐ ܠܗ ܙܒܢܐ ܕܬܐܠܕ. ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ. * ܘܫܡܥܘ ܫܒܒܝܗ ܘܒܢܝ
59 ܛܘܗܡܗ. ܕܐܣܓܝ ܐܠܗܐ ܚܢܢܗ ܥܠܝܗ. ܘܚܕܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ. * ܘܗܘܐ ܒܝܘܡܐ
60 ܕܬܡܢܝܐ. ܐܬܘ ܠܡܓܙܪܗ ܠܛܠܝܐ. ܘܩܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܒܫܡܐ ܕܐܒܘܗܝ ܙܟܪܝܐ. * ܘܥܢܬ
61 ܐܡܗ ܘܐܡܪܬ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܗܟܢܐ. ܐܠܐ ܢܬܩܪܐ ܝܘܚܢܢ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܕܠܝܬ ܐܢܫ ܒܫܪܒܬܟܝ
62 ܕܡܬܩܪܐ ܒܫܡܐ ܗܢܐ. * ܘܪܡܙܘ ܠܐܒܘܗܝ ܕܐܝܟܢܐ ܨܒܐ ܕܢܫܡܗܝܘܗܝ. * ܘܫܐܠ ܦܢܩܝܬܐ
63 64 ܘܟܬܒ. ܘܐܡܪ ܝܘܚܢܢ ܗܘ ܫܡܗ. ܘܐܬܕܡܪ ܟܠܢܫ. * ܘܡܚܕܐ ܐܬܦܬܚ ܦܘܡܗ ܘܠܫܢܗ.
65 ܘܡܠܠ ܘܒܪܟ ܠܐܠܗܐ. * ܘܗܘܬ ܕܚܠܬܐ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܫܒܒܝܗܘܢ. ܘܒܟܠܗ ܛܘܪܐ ܕܝܗܘܕ.
66 ܡܬܡܠܠܢ ܗܘܝ ܗܠܝܢ. * ܘܟܠܗܘܢ ܕܫܡܥܘ ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܒܠܒܗܘܢ. ܘܐܡܪܝܢ.
67 ܡܢܐ ܟܝ ܢܗܘܐ ܛܠܝܐ ܗܢܐ. ܘܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ ܥܡܗ ܗܘܬ. * ܘܐܬܡܠܝ ܪܘܚܐ
ܕܩܘܕܫܐ ܙܟܪܝܐ ܐܒܘܗܝ. ܘܐܬܢܒܝ ܘܐܡܪ.

Et ait Maria; Magnificat anima mea Domi- 46
num. Et exultavit ſpiritus meus in Deo Ser- 47
vatore meo. Quia reſpexit humilitatem an- 48
cillæ ſuæ: ecce enim ex hoc tempore beatitudinem mihi tribuent omnes generationes.
Quia egit apud me magnifica ille qui potens 49
eſt, cujuſq; nomen ſanctum: Et miſericordia 50
ejᵘ in ætates & generationes ſuper eos, qui timent ipſum. Fecit victoriam brachio ſuo, & 51
diſſipavit ſuperbos mente cordis ipſorum.
Deturbavit potentes de cathedris, & exalta- 52
vit humiles. Eſurientes ſaturavit bonis, & 53
divites dimiſit inaniter. Adjuvit Iſraelem ſer- 54
vum ſuum, et recordatᵘ eſt miſericordiæ ſuæ.
Sicut locutᵘ fuerat cum patribus noſtris, cum 55
Abraham, & cum ſemine ejus in ſeculum.
Manſit autem Maria apud Eliſebà quaſi 56
menſes tres, & reverſa eſt domum ſuam.

Matutinis nativitatis Johannis. 4.

Ipſi autem Eliſebà advenerat tempus pari- 57
endi: & peperit filium. Et audierunt vicini, 58
filiiq; cognationis ejus, Deum multiplicâſſe
gratiam ſuam erga eam, & congratulabantur
ei. Et factum eſt die octavo ut venerint cir- 59
cunciſuri puerulū, & vocabant eum nomine
patris ipſius, Zachariam. Et reſpondit mater 60
ejus, ac dixit eis; Non ita, ſed vocabitur Johannes. Et dicunt ei; Nemo eſt in proſapia 61
tua qui vocetur hoc nomine. Innuerunt itaq; 62
patri ejus quomodò vellet ei nomen imponi.
Petiitq; codicillum, & ſcripſit, inquiens; Jo- 63
hannes eſt nomen ejus. Et miratus eſt unuſquiſque. Et illicò apertum eſt os ejus, & ejus 64
lingua, & loquutus eſt, benedixitque Deo. Et 65
extitit pavor ſuper omnes vicinos eorum, &
in univerſo monte Judææ iſta narrabantur.
Omnes autem qui audierunt, cogitabant in 66
corde ſuo, ac dicebant; Quiſnam futurus eſt
puerulus iſte? & manus Domini erat cum
eo. Et repletus eſt Zacharias pater ejus Spi- 67
ritu ſanctitatis, ac vaticinatus eſt, dicens;

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

46 47 * وگفت مريم * مر خدايرا جان † من ستايش دهد * وشادناك شد جان من بخداي * زندكاني †
48 دهنده ء من * كه در فروتني تواضع كنيزك خود نكه كرد * اينك ازين ساعت * تمامت دودمانها
49 50 مرا ستايش دهند * كه بزركواريها پيش من كرد * كه نيرومند وپاكست نام او * ورحمت
51 او تا ابد † درورزكارها بر ايشان كه ازو بترسند * ببازوي خود پيروزكاري ساخت * ومفتخرانرا
52 باروي دل ايشان * ايشانرا پراكنده كرد * * نيرومندانرا از تختهاء خود بر انداخت *
53 وفروتنانرا بلند كرد * * كرسنكانرا از خيرات خود سير كرد * وتوانكرانرا تهي كردانيد *
54 * باسراييل بنده ء خود ياري داد * ورحمت * ومهرباني خود † بياد آورد * * كه با پدران ما كفت *
56 بابراهيم وبا تخم او تا ابد * * وماند مريم پيش اليشبع قدر سه ماه ودر خانه ء خود بازكرديد

چهارم   زايدن يوحنا يعني رحمت خدا وبلغت عرب يحيي كويندش

57 58 * وچون هنكام وضع اليشبع تمام شد * بپسر زاييد * * همسايكان * وقوم † قبيله ء † او شنيدند *
59 كه خدا رحمت † خودرا درخانه ء † زكريا فرو ريخت * باوي شاد مي † شدند * * ودروز
هشتم † روز † جمع شدند * وكودك را ختنه † كردند * وبنام پدر او * زكريا مي خواندند *

Et dixit Maria; Deo anima mea 46
laudem tribuit. Et lætatur anima 47
mea in Deo vitam dante mihi. Quia 48
in humilitatem demiſſionis ancillæ ſuæ intuitum fecit: ecce ab hoc tempore omnes generationes me laudabunt. Quia magnalia apud me 49
fecit is cui Potens & Sanctus nomen eſt. Et miſericordia ejus in æter- 50
num & ſecula eſt ſuper eos, qui ab ipſo timent. Brachio ſuo victoriam 51
fecit: & glorioſos in deſiderio cordis ipſorum diſſipavit. Potentes à 52
ſoliis ſuis deturbavit, & humiles exaltavit. Eſurientes bonis ſuis ſatu- 53
ravit, et divites vacuos redire fecit. Iſraeli ſervo ſuo opem tulit, et cle- 54
mentiam atque miſericordiam ſuam in memoriam reduxit. Quod patri- 55
bus noſtris loquutus eſt, Abrahamo et ſemini ejus in æternum. Et manſit 56
Maria apud Eliſebam circiter tres menſes: & in domū ſuam reverſa eſt.

IV. Nativitas Johannis, (quod
ſignificat, Miſericordia Dei)
quem linguâ Arabicâ
Jahja appellant.

Et cùm tempus partûs Eliſebæ ex- 57
pletum eſſet, filium peperit. Vicini 58
itaque et tribules ejus audientes quòd Deus miſericordiam ſuā in domū Zachariæ defudiſſet, cum eo lætati ſunt. Et in octavo die congregati 59
ſunt, et puerum circunciderunt: et nomine patris ſui Zachariam vocabāt.

Verſio VULGATA LATINA.

46
47 Et ait Maria; Magnificat anima mea Dominum: Et exultavit ſpiritus meus in
48 Deo ſalutari meo. Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ: ecce enim ex hoc be-
49 atam me dicent omnes generationes: Quia fecit mihi magna qui potens eſt, &
50 ſanctum nomen ejus. Et miſericordia ejus à progenie in progenies timentibus
51 eum. Fecit potentiam in brachio ſuo: diſperſit ſuperbos mente cordis ſui.
52 Depoſuit potentes de ſede, & exaltavit humiles. Eſurientes implevit bonis: &
53 divites dimiſit inanes. Suſcepit Iſrael puerum ſuum, recordatus miſericordiæ
54 ſuæ. Sicut locutus eſt ad patres noſtros, Abraham, & ſemini ejus in ſecula.
55 Manſit autem Maria cum illa quaſi menſibus tribus: & reverſa eſt in domum
56 ſuam. Eliſabeth autem impletum eſt tempus pariendi, & peperit filium.
57 Et audierunt vicini & cognati ejus, quia magnificavit Dominus miſericordiam
58 ſuam cum illa, & congratulabantur ei. Et factum eſt in die octavo, venerunt 59
circumcidere puerum, & vocabant eum nomine patris ſui, Zachariam. Et reſpon- 60
dens mater ejus, dixit; Nequaquàm, ſed vocabitur Joannes. Et dixerunt ad il- 61
lam; Quia nemo eſt in cognatione tua, qui vocetur hoc nomine. Innuebant au- 62
tem patri ejus, quem vellet vocari eum. Et poſtulans pugillarem ſcripſit, di- 63
cens; Joannes eſt nomen ejus. Et mirati ſunt univerſi. Apertum eſt autem illicò 64
os ejus, & lingua ejus, & loquebatur benedicens Deum. Et factus eſt timor 65
ſuper omnes vicinos eorum: & ſuper omnia montana Judææ divulgabantur omnia
verba hæc: Et poſuerunt omnes qui audierant in corde ſuo, dicentes; Quis, 66
putas, puer iſte erit? Etenim manus Domini erat cum illo. Et Zacharias pater 67
ejus repletus eſt Spiritu ſancto: & prophetavit, dicens;

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

46 47 * فقالت مريم تعظم نفسي الرب * وروحي تهلل بالله مخلصي * لانه نظر الي تواضع امته.
48 49 ان من الان يعطيني الطوبي جميع الاجيال * لان القوي صنع بي عظايم فقدوس اسمه *
50 51 * ورحمته كاينة من اجيال الي اجيال لخايفيه * صنع القوة بذراعه وفرق المستكبرين
52 53 بفكر قلوبهم * انزل الاقوياء عن الكراسي ورفع المتواضعين * اشبع الجياع من الخيرات
54 55 وارسل الاغنياء فرغا * عضد اسراييل فتاه وذكر رحمته * كالذي قال لابايىا ابرهيم وزرعه
56 الي الابد * واقامت مريم عندها نحو من ثلثة اشهر وعادت الي بيتها *
57 58 * الفصل الرابع * ولما تم زمن النصابات لتلد فولدت ابنا * وسمع جيرانها
59 واقرباوها ان الرب قد عظم رحمته لها ففرحوا معها * فلما كان في اليوم الثامن جاوا ليختنوا
60 61 الصبي ودعوه باسم ابيه زكريا * فاجابت امه قايلة لا لكن ادعوه يوحنا * فقالوا لها ليس
62 63 احد في جنسك يدعي بهذا الاسم * فاشاروا الي ابيه ماذا تريد ان تسميه * فطلب لوحا
64 وكتب قايلا اسمه يوحنا فتعجب جميعهم * وللوقت انفتح فمه وانطلق لسانه وتكلم وبارك الله *
65 66 * وصار خوف علي جميع جيرانهم وتحدث بهذا الكلام في جميع تخوم يهودا * وفكر جميع
67 السامعين في قلوبهم قايلين تري ماذا يكون من هذا الصبي * ويد الرب كانت معه * فامتلا
زكريا ابوه من روح القدس وتنبي قايلا *

Et ait Maria; Magnificet anima mea 46
Dominum. Et ſpiritus meus exultet in 47
Deo ſalvatore meo: Quia reſpexit hu- 48
militatem ancillæ ſuæ. Etenim ex nunc
dabunt mihi beatitudinem omnes gene-
rationes: Quia Potens fecit in me ma- 49
gna. Nam ſanctum nomen ejus: Et mi- 50
ſericordia ejus exiſtens à generationi-
bus ad generationem timentibus eum.
Fecit virtutem brachio ſuo, & diſperſit 51
ſuperbos in cogitatione cordium eorum.
Depoſuit potentes de ſedibus, & exalta- 52
vit humiles. Satiavit eſurientes bonis, 53
& dimiſit divites, inanes. Fulſit Iſrae- 54
lem puerum ſuum, & recordatus eſt mi-
ſericordiæ ſuæ. Juxta id quod dixerat 55
patribus noſtris, Abraham & ſemini ejus
in ſeculum. Et manſit Maria apud eam 56
quaſi tribus menſibus: & reverſa eſt in
domum ſuam. Sectio quarta.
Cùm autem impletum eſſet tempus Eliſa- 57
beth ut pareret, peperit filium: Et au- 58
dierunt vicini ejus, & cognati ejus quòd
Dominus magnificaverat miſericordiam
ſuam erga illam: & congratulati ſunt ei.
Et cùm eſſet in die octavo, venerunt ut 59
circumciderent puerum, & vocaverunt
eum nomine patris ſui, Zachariam. Re- 60
ſpondit mater ejus, dicens; Nequaquam,
ſed vocate eum Johannem. Dixerunt 61
ei; Non eſt quiſquam in genere tuo qui
vocetur hoc nomine. Et innuerunt patri 62
ejus; Quomodò vis vocare eum? Et 63
poſtulavit tabellam, ſcripſitque, dicens;
Nomen ejus eſt Johannes. Et mirati
ſunt univerſi. Et illicò apertum eſt os 64
ejus, & ſoluta eſt lingua ipſius, & lo-
cutus eſt, & benedixit Deum. Et factus 65
eſt timor ſuper omnes vicinos eorum: &
narrata fuerunt hæc verba in omnibus
finibus Judææ: Et cogitaverunt omnes 66
audientes in cordibus ſuis, dicentes;
Quid putas futurum eſſe de hoc puero?
Et manus Domini erat cum illo. Et re- 67
pletus eſt Zacharias pater ejus Spiritu
ſancto, & prophetavit, dicens;

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

46
47 ወትቤ፡ ማርያም፡ ታዐቢዮ፡ ነፍስየ፡ ለእግዚአብሔር፡፡=፡ ወትትሐሠይ ፡ መንፈስየ፡
48 በአምላክየ፡ወመድኃኒየ፡=፡ እስመ፡ርእየ፡ሕማማ፡ለአመቱ፡፡ ወናሁ፡እምይእዜሰ፡
49 ያስተበፅዑኒ፡ኵሉ፡ትውልድ፡፡=፡ እስመ፡ገብረ፡ ሊተ፡ ኃይለ፡ ዓቢያተ፡ ወቅዱስ፡ ስ
50 ሙ፡፡=፡ ወሣህሉኒ፡ለትውልደ፡ትውልድ፡ለእለ፡ይፈርህዎ፡፡=፡ ወገብረ፡ኃይለ፡ በ
51 መዝራዕቱ፡ወዘረዎሙ፡ ለእለ፡ ያዐብዩ፡ ሕሊና፡ ልቦሙ፡፡=፡ ወነሠቶሙ፡ ለኃያላን፡
52 እመናብርቲሆሙ፡፡ ወአዕበዮሙ፡ለትሑታን፡፡=፡ ወአጽገቦሙ፡እምበረከቱ፡ለርኁ
53 ባን፡ ወፈነዎሙ፡ዕራቆሙ፡ለብዑላን፡=፡ ወተወክፎ፡ ለእስራኤል፡ ቍልዔሁ፡ወተዘከ
54 ረ፡ሣህሎ፡=፡ ዘይቤሎሙ ፡ ለአበዊነ፡ለአብርሃም፡ወለዘርኡ፡እስከ፡ለዓለም፡፡=፡
55 56 ወነበረት፡ ማርያም፡ ኀቤሃ ፡ መጠነ፡ ሠለስቱ፡ አውራኅ ፡ ወእምድኅረዝ ፡ አተወት፡
ቤታ፡፡=፡ በሰንበት ፡ ዘቅድመ ፡ ጌና፡፡=፡
57 ወበጽሐ ፡ ወርኃ ፡ ለኤሊሳቤጥ ፡ ወወለደት ፡ ወልደ፡=፡ ወሰምዑ ፡ አዝማ
58 ዲሃ ፡ ወሰብአ ፡ ቤታ ፡ ከመ ፡ አዕበየ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሣህሎ ፡ ላዕሌሃ ፡ ወተ
59 ፈሥሑ ፡ ላቲ፡=፡ ወእምዝ ፡ አመ ፡ ሰሙን ፡ ዕለት ፡ ወሰድዎ ፡ ለሕፃን ፡ ከመ ፡ ይ
60 ግዝርዎ፡ወሰመይዎ፡በስመ፡ አቡሁ፡ዘካርያስ፡=፡ ወአውሥአት፡ እሙ፡ ወትቤ፡ አል
61 ቦ፡ዮሐንስ፡ይሰመይ፡=፡ ወይቤልዋ፡አልቦ፡እምአዝማዲኪ፡ዘከማሁ፡ስሙ፡=፡ ወቀ
62 ጸብዎ፡ለአቡሁ፡ወይቤልዎ፡ምንተ፡ትፈቅድ፡ይስሚይዎ፡=፡ ወሰአለ፡ መጽሐፈ፡ እን
63 ዘ፡ይብል፡ዮሐንስ፡ስሙ፡ወአንከሩ፡ ኵሎሙ፡፡=፡ ወተከሥተ፡ አፉሁ፡ወልሳኑ፡ስቤ
64 ሃ፡ወነበበ፡ወሰብሐ፡ለእግዚአብሔር፡=፡ ወኮነ፡ፍርሀት፡ላዕለ፡ ኵሉ፡ ሰብአ፡ ዘውእ
65 ቱ፡ብሔር ፡ወለዕለ፡ኵሉ፡ደወለ፡ይሁደ፡ወተናገርዎ፡ለዝንቱ፡ ነገር፡ በኵሉ፡ ብሔረ፡
66 ይሁደ፡፡=፡ ወአዐቀብዎ ፡ በልቦሙ፡ ኵሎሙ ፡ እለ፡ ሰምዕዎ፡ ወይቤሉ፡ ምንትኑ፡
67 እንጋ፡ውእቱ፡ ገዝንቱ፡ ሕፃን፡ እስመ፡ እደ፡ እግዚአብሔር፡ ላዕሌሁ፡=፡ ወዘካርያስ፡
አቡሁ ፡ መልአ፡ መንፈሰ፡ ቅዱስ ፡ ላዕሌሁ፡ ወተነበየ፡ ወይቤ፡፡=፡

46
Et dixit Maria; Magnificat anima mea Dominum: Et exultat ſpiritus meus in 47
Deo meo & ſalvatore meo. Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ: & ecce ex 48
nunc beatam dicent me omnes generationes. Quoniam fecit mihi fortis ma- 49
gna, & ſanctum nomen ejus. Et miſericordia ejus progeniei progenierum ti- 50
mentibus eum. Et fecit virtutem in brachio ſuo, & diſperſit *eos* qui magnifi- 51
cant cogitationes cordis ipſorum. Et ſuſtulit potentes è thronis eorum, & ma- 52
gnificavit humiles. Et implevit benedictione ſuâ eſurientes & dimiſit inanes, 53
divites. Et ſuſcepit Iſraelem puerum ſuum, & recordatus eſt miſericordiæ ſuæ, 54
Quam locutus fuerat patribus noſtris, Abrahamo & ſemini ſuo uſq; in æternum. 55
Et manſit Maria apud eam circiter tres menſes: & poſtea ivit *ad* domum ſuam. 56

Sabbato præcedente ante confeſſionem.

Et acceſſit Luna Elizabethæ, & peperit filium. Et audierunt cognati, & homi- 57
nes domûs ejus, quòd magnificâſſet Deus miſericordiam ſuam ſuper eam, & 58
congratulati ſunt ei. Et tunc quando octavus dies *erat*, duxerunt parvulum ut 59
circumciderent eum: & vocârunt eum in nomine patris ſui, Zachariam. Et 60
reſpondit mater ejus, & dixit; Nequaquam, Johannes vocabitur. Et dixerunt ei, 61
Nemo ex progenie tua tali gaudet nomine. Et innuebant patri ejus, & dicebant 62
ei; Quid vis vocari eum. Et petiit librum, dicens; Johannes nomen ejus: & mirati 63
ſunt omnes. Et apertum eſt os ejus, & lingua ejus ſtatim, et loquutus eſt, & lauda- 64
vit Deum. Et factus eſt timor ſuper omnes homines iſtius loci, & ſup omnem re- 65
gionem Judææ: et nuntiaverunt hunc ſermonem in omni loco Judææ. Et cuſtodie- 66
runt in cordibus ſuis omnia quæ audiverant: et dixerunt, Quis igitur eſt hic par-
vulus, quoniam manus Dei *eſt* ſuper eum? Et abundavit Spiritus ſanctus ſuper Za- 67
chariam patrem ejus: & prophetavit, & dixit;

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

60 61 * مادرش بديشان كفت * نه اين چنين باشد * الا يوحنا خوانده شود * بدو كفتند * در
62 اسراييل توكسي بدين نام نيست * * وازانجا پيش پدرش † زكريا رفتند * وبدي اشارت كردند *
63 64 كه نام پسرت چه نهيم * * او مركب خواست وبنبشت كه نام او يوحنا باشد * * وچون اين كلمة را
65 بنبشت * زبان او كويا شد * وخدا را شكر كرد * * وازين حالت * سهم وهيبت * بر حاضران *
66 وهمسايكان * افتاد * ودر تمامت كوه يهودا * اين † خبر كفته مي شد * وهر كه مي شنيد * در
دل خود مي انديشيد * ومي كفتند چكونه خواهد † شدن اين كودك ودست † خدا با وي
بود پيغمبري زكريا * واز ان پس * زكريا پدرش * از جان پاك پر شد * 67
وپيغمبري كرد * وكفت *

Mater ejus illis dixit; Haud ita 60
ſit, ſed Johannes vocabitur. Ei 61
dixerunt; In Iſraele tuo quiſpiam
hoc nomine non eſt. Et illinc ad 62
patrem ejus Zachariam iverunt,
& ei ſigno facto dixerunt; Quod
nomen filio tuo imponemus? Ille 63
atramentum petiit, & ſcripſit, quod
nomen ejus Johannes eſſet. Et cùm 64
hoc verbum ſcripſiſſet, lingua ejus
loquelâ prædita eſt, & Deo gratias
egit. Et ab hoc facto terror & 65
pavor ſuper præſentes & vicinos
cecidit: & in toto monte Judææ
hujus rei fama percrebuit. Et 66
quicunque audivit, in corde ſuo
reputavit: & dicebant, Qualis
futurus eſt hic puer? Et manus Dei
cum eo fuit.

Prophetia Zachariæ.

Et poſt hæc Zacharias pater ejus 67
Spiritu ſancto plenus fuit, & vati-
cinatus eſt, ac dixit;

Benedictus Dominus Deus Iſraël: quia viſitavit & fecit redemptionem
68 Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ· ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν
plebi ſuæ. Et erexit cornu ſalutis nobis in domo David pueri ſui.
69 τῷ λαῷ αὐτοῦ. Καὶ ἤγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ Δαβὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ.
Sicut locutus eſt per os ſanctorum qui à ſeculo Prophetarum ejus, Salutem
70 Καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ᾽ αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ, Σωτηρίαν
ex inimicis noſtris, & de manu omnium *odio habentium* nos: *Facere* miſericordiam cum
71 72 ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς· Ποιῆσαι ἔλεος μετὰ
patribus noſtris, & memorari teſtamenti ſancti ſui: Jusjurandum quod juravit ad
73 τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ μνησθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτοῦ· Ὅρκον ὃν ὤμοσε πρὸς
Abraham patrem noſtrum, *dare* nobis, *Impavidè* ex manu inimicorũ noſtrorũ
74 Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν, Ἀφόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν
liberatos, *ſervire* illi, In ſanctitate & juſtitia coram ipſo, *omnes*
75 ῥυσθέντας, λατρεύειν αὐτῷ, Ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ, πάσας
dies vitæ noſtræ. Et tu, puer, Propheta Altiſſimi vocaberis: præibis
76 τὰς (ρ) ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν. Καὶ σὺ παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ
enim ante faciem Domini, parare vias ejus: Ad dandam ſcientiam ſalutis
77 γὰρ πρὸ προσώπου Κυρίου, ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ· Τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας
plebi ejus, in remiſſionem peccatorum eorum: Per viſcera miſericordia Dei noſtri,
78 τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν (σ) αὐτῶν· Διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν,
in quibus viſitavit nos Oriens ex alto: *Apparere iis* qui in tenebris, & umbra
79 ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους· Ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει, καὶ σκιᾷ

mortis *ſedentibus:* *Dirigere* pedes noſtros in viam pacis. *At puerulus*
θανάτου καθημένοις· τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης. Τὸ δὲ παιδίον 80
creſcebat & *corroborabatur* ſpiritu: & erat in deſertis uſq; in diem oſtenſionis ſuæ
ηὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι· καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ
ad Iſrael.
πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

CAP. II. β'.

Factũ eſt autem in diebus illis, exiit edictum à Cæſare Auguſto,
Α' (α) Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, 1
deſcribi omnem habitatam. Hæc deſcriptio prima facta eſt præſide
ἀπογράφεσθαι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη ἐγένετο ἡγεμονεύοντος 2
Syriæ *Cyrenio.* Et ibant omnes *deſcribi*, *unuſquiſque*
τῆς Συρίας (β) Κυρηνίου. Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος 3
in *propriam* civitatem. Aſcendit autem & Joſeph à Galilæa, *ex* civitate Nazareth,
εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως (γ) Ναζαρὲτ, 4
in Judæam, in civitatem David, quæ vocatur Bethlehem, *propter eſſe*
εἰς τὴν Ἰουδαίαν, εἰς πόλιν Δαβὶδ, ἥτις καλεῖται Βηθλεέμ, διὰ τὸ εἶναι
ipſum ex domo & familia David: *Deſcribi* cum Maria deſponſata
αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαβίδ· (δ) Ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ (ε) μεμνηστευμένῃ 5
ſibi uxore, *exiſtente* prægnante. Factum eſt autem *in eſſe eos* ibi,
αὐτῷ γυναικὶ, οὔσῃ ἐγκύῳ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, 6
impleti ſunt dies *parere ipſam.*
ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν.

MS. A. (ρ) ἡμέρας ἡμῶν. (σ) ἡμῶν· Διὰ MS. A. ΚΕΦ. β'. (α) Ἐγένετο ἐν (β) Κηρυνίου. (γ) Ναζαρέθ, (δ) Ἀπογράφεσθαι (ε) ἐμνηστευμένῃ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

68 69 * ܡܒܪܟ ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܀ ܕܣܥܪ ܥܡܗ ܘܥܒܕ ܠܗ ܦܘܪܩܢܐ܂ * ܘܐܩܝܡ ܠܢ
70 ܩܪܢܐ ܕܦܘܪܩܢܐ ܒܒܝܬܗ ܕܕܘܝܕ ܥܒܕܗ܂ * ܐܝܟ ܕܡܠܠ ܒܦܘܡܐ ܕܢܒܝܘܗܝ ܩܕܝܫܐ ܕܡܢ
71 72 ܥܠܡ܂ * ܕܢܦܪܩܢ ܡܢ ܒܥܠܕܒܒܝܢ܂ ܘܡܢ ܐܝܕܐ ܕܟܠܗܘܢ ܣܢܐܝܢ܂ * ܘܥܒܕ ܚܢܢܗ
73 ܥܡ ܐܒܗܝܢ܂ ܘܐܬܕܟܪ ܩܝܡܘܗܝ ܩܕܝܫܐ܂ * ܘܡܘܡܬܐ ܕܝܡܐ ܠܐܒܪܗܡ ܐܒܘܢ܂
74 ܕܢܬܠ ܠܢ܂ * ܕܢܬܦܪܩ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܒܥܠܕܒܒܝܢ܂ ܘܕܠܐ ܕܚܠܐ ܢܫܡܫ ܩܕܡܘܗܝ܂
75 76 * ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܝܢ ܀ ܒܟܐܢܘܬܐ܂ * ܘܐܢܬ ܛܠܝܐ ܢܒܝܐ ܕܥܠܝܐ ܬܬܩܪܐ܂ ܬܐܙܠ ܓܝܪ ܩܕܡ
77 ܐܦܘܗܝ ܕܡܪܝܐ ܕܬܛܝܒ ܐܘܪܚܗ܂ * ܕܬܬܠ ܡܕܥܐ ܕܚܝܐ ܠܥܡܗ ܒܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܝܗܘܢ܂
78 79 * ܒܪܚܡܐ ܕܚܢܢܐ ܕܐܠܗܢ܂ ܕܒܗܘܢ ܢܣܥܪܢ ܕܢܚܐ ܡܢ ܪܘܡܐ܂ * ܠܡܢܗܪܘ ܠܐܝܠܝܢ
80 ܕܒܚܫܘܟܐ ܘܒܛܠܠܐ ܕܡܘܬܐ ܝܬܒܝܢ܂ ܕܢܬܪܘܨ ܪܓܠܝܢ ܒܐܘܪܚܐ ܕܫܠܡܐ܂ * ܛܠܝܐ ܕܝܢ ܪܒܐ
ܗܘܐ ܘܡܬܚܝܠ ܒܪܘܚܐ܂ ܘܒܚܘܪܒܐ ܗܘܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܐܬܚܘܝ ܠܒܝܬ
ܐܝܣܪܝܠ܂ * ܕܨܦܪܐ ܕܥܐܕܐ ܕܝܠܕܐ * ܗ * * ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *
1 * ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ ܀ ܘܢܦܩ ܦܘܩܕܢܐ ܡܢ ܐܓܘܣܛܘܣ ܩܣܪ܂ ܕܢܬܟܬܒ ܟܠܗ
2 ܥܡܐ ܕܐܘܚܕܢܗ܂ * ܗܕܐ ܡܟܬܒܢܘܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܗܘܬ ܀ ܒܗܓܡܘܢܘܬܐ ܕܩܘܪܝܢܘܣ
3 ܒܣܘܪܝܐ܂ * ܘܐܙܠ ܗܘܐ ܟܠܢܫ ܕܢܬܟܬܒ ܒܡܕܝܢܬܗ܂ * ܣܠܩ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܝܘܣܦ
4 ܡܢ ܢܨܪܬ ܕܓܠܝܠܐ ܠܝܗܘܕ ܀ ܠܡܕܝܢܬܗ ܕܕܘܝܕ ܕܡܬܩܪܝܐ ܒܝܬ ܠܚܡ܂ ܡܛܠ
5 ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܒܝܬܗ ܘܡܢ ܫܪܒܬܗ ܕܕܘܝܕ܂ * ܥܡ ܡܪܝܡ ܡܟܝܪܬܗ ܟܕ ܒܛܢܐ܂
6 ܕܬܡܢ ܢܬܟܬܒ܂ * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܬܡܢ ܐܢܘܢ ܀ ܐܬܡܠܝܘ ܝܘܡܝܗ ܕܬܐܠܕ܂

Benedictus Dominus Deus Iſraelis, quippe 68
qui viſitaverit populum ſuum, feceritque ei
redemptionem, Et erexerit nobis cornu ſalutis 69
in domo David ſervi ſui. Sicut locutus 70
eſt per os vatum ſuorum ſanctorum, qui à
ſeculo *fuerunt*, Se nos liberaturum ab hoſtibus 71
noſtris, & è manu omnium oſorum
noſtrorum. Inſuper miſericordiam ſuam egerit 72
cum patribus noſtris, memorq; fuerit teſtamentorum
ſuorum ſanctorum. Necnon jurisjurandi 73
quod juravit Abrahæ patri noſtro;
Nempe ſe conceſſurũ nobis, Ut liberaremur 74
de manu inimicorum noſtrorum, & abſque
timore ſerviremus coram eo, Omnibus diebus 75
noſtris cum juſtitia. Tuque, puerule, Propheta 76
Altiſſimi vocaberis, quandoquidem
ambulabis ante faciem Domini, ut pares viam
ejus: Quatenus det cognitionem vitæ populo 77
per remiſſionem peccatorum eorum: Ex 78
viſceribus miſericordiæ Dei noſtri, quibus
inviſet nos Splendor ex alto: Ut luceat eis 79
qui ſunt in tenebris, & in umbris mortis ſedent,
ut dirigat pedes noſtros in viam pacis.
Puerulus autem creſcebat, & corroborabatur 80
Spiritu, & in deſerto degebat uſque ad
diem apparitionis ſuæ apud Iſraelem.

Matutinis feſto Nativitatis.5.

CAP. II.

FActum eſt autem in diebus illis, ut exiret 1
edictum ab Auguſto Cæſare, ut deſcriberetur
univerſus populus ditionis ejus. Hæc 2
deſcriptio prima facta eſt ſub præfectura Cyrini
in Syria. Et proficiſcebatur unuſquiſq; 3
ut deſcriberetur in civitate propria. Aſcendit 4
autem & Joſeph à Nazareth Galilææ ad Judæam
in civitatem David, quæ vocatur Bethlehem,
(quandoquidem erat ex domo, & ex
proſapia ipſius David,) Cum Maria ſponſa 5
ſua prægnante, ut illic deſcriberetur. Et factum 6
eſt dum illic eſſent, ut implerentur
dies, quibus ipſa pareret.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

68 * خجسته است خداوند خداي † اسراييل • كه رعيت خودرا تيمار داشت • وايشانرا رستكاري
69 70 كرد • * [وشاخ رستكاري را براي ما برخيزانيد] از خاندان داود • بندهٔ او • * انچنانك از دهن
71 پيغمبران † پاكانش سخن كفت • * كه از ازل از دشمنان † ما مارا رستكاري دهد • وازدست هر
72 كه مارا دشمن دارد • برهاند • * ورحمت ومهرباني خود با پدران ما كرد • وصيت † ووعدهٔ
73 74 پاك خودرا بياد آورد • * وسوكندها كه براي ابرهيم † پدر ما خورد • كه بما بدهد • * كه از
75 دست دشمنان † ما برهيم • وبي ترس * تمامت † روزكار ما پيش او پرستكاري كنيم • وبجاي
76 آوريم بعدل وبراستي • وبصدق • * وتو اي پسر پيغمبر خدا خوانده شوي • وپيش روي خداوند †
77 بروي • وراهش را † هموار سازي • * كه برعيت خود فهم زندكاني دهد • بستردن كناههاي
78 ايشان • * برحمت ومهربانئ خداي ما • كه بدان مارا تيمار † دارد • وروشنايي كه از بلندي †
79 بيفروزد • * براي ايشان كه در تاريكي وسايهٔ مرك † نشسته اند • كه در راه سلامتي
80 پايهاي ما استوار دارد • * وكودك پروده مي شد وبجان † نيرومندي مي يافت • ودر بيابان
وويراني † مي بود • تا آن روز كه پيش اسراييل پيدا شد •

Benedictus eſt Dominus Deus Iſrael, 68
qui populi ſui curam gerit, & eis
ſalutem fecit. Et cornu ſalutis nobis 69
erexit de familia Davidis ſervi
ſui. Quemadmodum per os Prophetarum 70
ſanctorum ſuorum verbum
dixit: Quòd ab æterno ab 71
inimicis noſtris nobis ſalutem daret,
& è manu omnium, qui nos
odio habent, liberaret. Et clementiam 72
& miſericordiam ſuam cum patribus
noſtris exercuit, & teſtamentum &
promiſſum ſanctum ſuum in memoriam
revocavit: Et juramenta 73
quæ Abrahamo patri noſtro juravit,
quòd nobis daret, Ut è manu 74
inimicorum noſtrorum evadamus, &
ſine metu Omnibus diebus noſtris 75
coram eo ſervitium faciamus &
præſtemus in æquitate, & rectitudine,
& juſtitiâ. Et tu ô fili, Propheta 76
Dei vocatus eris: & ante
faciem Domini ibis, & viam ejus
planam reddes. Ut populo ſuo intellectum 77
vitæ det, abolendo peccata
illorum: Per clementiam & miſericordiam 78
Dei noſtri, quibus noſtri
curam agit: & lumen quod ex alto
Accenſum eſt, iis qui in obſcuritate 79
& umbrâ mortis ſedent, ut in via
pacis pedes noſtros confirmet. Et puer 80
enutritus eſt, & ſpiritu virtutem obtinuit:
& in ſolitudine & deſerto
erat, uſque ad eum diem quo Iſraeli
manifeſtatus eſt.

Verſio VULGATA LATINA.

68
69 Benedictus Dominus Deus Iſrael, quia viſitavit & fecit redemptionem plebis ſuæ:
70 Et erexit cornu ſalutis nobis, in domo David pueri ſui. Sicut locutus eſt per os
71 ſanctorum, qui à ſeculo ſunt, prophetarum ejus: Salutem ex inimicis noſtris, &
72 de manu omnium qui oderunt nos: Ad faciendam miſericordiam cum patribus
73 noſtris: & memorari teſtamenti ſui ſancti. Jusjurandum quod juravit ad Abraham
74 patrem noſtrum, daturum ſe nobis: Ut ſine timore, de manu inimicorum
75 noſtrorum liberati, ſerviamus illi; In ſanctitate & juſtitia coram ipſo, omnibus
76 diebus noſtris. Et tu, puer, propheta Altiſſimi vocaberis: præibis enim ante
77 faciem Domini parare vias ejus: Ad dandam ſcientiam ſalutis plebi ejus, in remiſſionem
78 peccatorum eorum: Per viſcera miſericordiæ Dei noſtri: in quibus
79 viſitavit nos, Oriens ex alto: Illuminare his, qui in tenebris, & in umbra mortis
ſedent: ad dirigendos pedes noſtros in viam pacis. Puer autem creſcebat, 80
& confortabatur ſpiritu: & erat in deſertis uſque in diem oſtenſionis ſuæ ad
Iſraël.

CAP. II.

FActum eſt autem in diebus illis, exiit edictum à Cæſare Auguſto, ut deſcriberetur 1
univerſus orbis. Hæc deſcriptio prima, facta eſt à præſide Syriæ Cyrino: 2
Et ibant omnes ut profiterentur ſinguli in ſuam civitatem. Aſcendit autem & 3
Joſeph à Galilæa de civitate Nazareth, in Judæam in civitatem David, quæ vocatur 4
Bethlehem: eò quòd eſſet de domo & familia David, Ut profiteretur cum Maria 5
deſponſata ſibi uxore prægnante. Factum eſt autem, cùm eſſent ibi, impleti 6
ſunt dies ut pareret.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

68 69 * مبارك الرب اله اسراييل لانه افتقد وصنع خلاصا لشعبه * واقام لنا قرن خلاص من بيت
70 71 داود فتاه * كالذي تكلم علي افواه انبيايه القديسين من الابد * خلاص من اعداينا ومن
72 73 ايدي كل مبغضينا * ليصنع رحمة مع ابايينا * ذكر عهده القدوس * القسم الذي اقسم به
74 75 لابرهيم ابينا * ليعطينا * بلا خوف الخلاص من ايدي اعداينا * لنخدمه * بالطهر والعدل
76 قدامه كل ايام حياتنا * وانت ايها الصبي نبي العلي تدعا وتنطلق قدام وجه الرب
77 78 لتعد طرقه * لتعطي علم الخلاص لشعبه بمغفرة خطاياهم * من اجل تحنن رحمة الهنا الذي
79 افتقدنا مشرق من العلو * ليضيء للجالسين في الظلمة وظلال الموت * لتستقيم ارجلنا لسبيل
80 السلامة * فاما الصبي فكان يشب ويتقوي بالروح * واقام في البراري الي يوم ظهوره لاسراييل *

* الفصل الخامس *

1 * ولما كان في تلك الايام خرج امر من اوغسطس الملك بان تكتتب اسماء جميع المسكونة *
2 3 * وهذه الكتابة الاولي في ولاية قيريانوس علي الشام * فمضي جميعهم ليكتتب كل واحد
4 منهم اسمه في مدينته * فصعد يوسف ايضا من الجليل من مدينة الناصرة الي اليهودية الي
5 مدينة داود التي تدعي بيت لحم * لانه كان من بيت داود وقبيلته * ليكتتب مع مريم
6 خطيبته وهي حبلي * فبينما هما هناك اذ تمت ايام ولادها لتلد *

Benedictus Dominus Deus Iſrael: quia 68
viſitavit, & fecit ſalutem populo ſuo:
Et erexit nobis cornu ſalutis, de domo 69
David pueri ſui: Juxta id quod locutus 70
eſt per ora prophetarum ejus ſanctorum
ab æterno: Salutem ex inimicis 71
noſtris, & de manibus omnium odientium
nos. Ad faciendam miſericordiam 72
cum patribus noſtris, recordatus eſt teſtamenti
ſui ſancti; Juramenti quod juravit 73
Abrahæ patri noſtro ſe daturum
nobis, Sine timore ſalutem de manibus 74
inimicorum noſtrorum. Ut ſerviamus
illi, Cum puritate & juſtitiâ coram 75
ipſo, omnibus diebus vitæ noſtræ. Et tu, 76
ô puer, propheta Altiſſimi vocaberis: &
ibis ante faciem Domini, ad præparandas
vias ejus. Ut det ſcientiam ſalutis populo 77
ſuo, in remiſſionem peccatorum eorum:
Ob clementiam miſericordiæ Dei 78
noſtri, qui viſitavit nos oriens ab alto.
Ut luceat ſedentibus in tenebris, & umbrâ 79
mortis: ut dirigantur pedes noſtri
in viam pacis. Puer autem adoleſcebat 80
& confortabatur ſpiritu, & commoratus
eſt in deſertis uſque ad diem apparitionis
ſuæ Iſraeli.

Sectio quinta.

CAP. II.

ET cùm eſſet in illis diebus, exiit 1
edictum ab Auguſto rege, ut deſciberentur
nomina totius habitatæ. Et iſta de- 2
ſcriptio prima fuit ſub dominio Cyrinæi
ſuper Syriam. Et abierunt omnes, ut 3
ſcriberet unuſquiſque ex eis nomen ſuum
in civitate ſua. Aſcendit autem Joſeph 4
quoque à Galilæa de civitate Nazareth,
in Judæam, in civitatem David, quæ
vocatur Bethlehem, eò quòd eſſet de domo
David & tribu ejus, Ut deſcriberetur 5
cum Maria ſponſa ſua, dum ipſa eſſet
prægnans. Et dum ambo eſſent ibi, cùm 6
impleti eſſent dies partûs ejus ut pareret,

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

68 ይትባረክ፡ እግዚአብሔር፡ አምላከ፡ እስራኤል፡ ዘተሣሀለነ፡ ወገብረ፡ መድኀኒተ፡ ለሕዝ
69 ብ፡ ዚአሁ፡፡=፡ ወአንሥአ፡ ለነ፡ ቀርነ፡ መድኀኒትነ፡ እምቤተ፡ ደዊት፡ ቍልዔሁ፡፡=፡ በ
70 ከመ፡ ነበበ፡ በአፈሆሙ፡ ለቅዱሳን፡ ነቢያቲሁ፡ እለ፡ እምዓለም፡፡=፡ ከመ፡ ያድኅነነ፡
71 እምፀርነ፡ ወእምእደሆሙ፡ ለኵሎሙ፡ ጸላእትነ፡=፡ ከመ፡ ይግበር፡ ሣህሎ፡ ምስለ፡
72 አበዊነ፡ ወይዘከር፡ ኪዳኖ፡ ቅዱሰ፡፡=፡ ወመሐለ፡ ዘመሐለ፡ ለአብርሃም፡ አቡነ፡ ከመ፡
73 የሀበነ፡=፡ በዘ፡ ኢንፈርህ፡ እምእደ፡ ፀርነ፡ ወያድኅነነ፡ ወናመልኮ፡=፡ በጽድቅ፡ ወ
74 በርትዕ፡፡=፡ በቅድሜሁ፡ ወበኵሉ፡ መዋዕሊነ፡=፡ ወአንተኒ፡ ሕፃን፡ ነቢየ፡ ልዑል፡ ትሰ
75 መይ፡ እስመ፡ ተሐውር፡ ቅድመ፡ ገጹ፡ ለእግዚአብሔር፡ ትጺሕ፡ ፍናቶ፡=፡ ከመ፡ ተሀቦሙ፡
76 ያእምሩ፡ መድኀኒቶሙ፡ ለአሕዛብ፡ በዘ፡ ይትኀደግ፡ ሎሙ፡ ኀጢአቶሙ፡=፡ በሣሃ
77 ሉ፡ ወበምሕረቱ፡ ለአምላክነ፡ ለዘ፡ ኀወጸነ፡ እምአርያም፡፡ ወሠረቀ፡=፡ ከመ፡ ያር
78 እዮሙ፡ ብርሃኖ፡ ለእለ፡ ይነብሩ፡ ውስተ፡ ጽልመት፡ ወጽላሎተ፡ ሞት፡ ከመ፡ ያርትዕ፡ እገ
79 ሪነ፡ ውስተ፡ ፍኖተ፡ ሰላም፡፡=፡ ወልህቀ፡ ሕፃን፡ ወጸንዐ፡ በኀይል፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡
80 ወነበረ፡ ሐቅለ፡ እስከ፡ አመ፡ ያገይሠወ፡ ኀበ፡ ይስራኤል፡፡=፡

በሰንተ፡ ይጽሐፍ፡፡=፡

1 ፪ ወኮነ፡ በውእቱ፡ መዋዕል፡ ወፅአ፡ ትእዛዝ፡ እምኀበ፡ ቄሳር፡ ንጉሥ፡ ከመ፡ ይጽሐፍ፡ ኵ
2 ሉ፡ ዓለም፡፡=፡ ወውእቱ፡ ጸሐፍ፡ ቀደሚ፡ ውእቱ፡ አመ፡ ቂሬኔዎስ፡ መስፍነ፡ ሶርያ፡=፡
3 4 ወሖሩ፡ ኵሉ፡ ሰብእ፡ ይጸሐፉ፡ በበ፡ ሃገሮሙ፡፡=፡ ወዓርገ፡ ዮሴፍኒ፡ እምገሊላ፡ እም
ሃገረ፡ ናዝሬት፡ መንገለ፡ ይሁደ፡ ለሃገረ፡ ደዊት፡ እንተ፡ ስማ፡ ቤተ፡ ልሔም፡ እስመ፡ እም
5 ሃገረ፡ ደዊት፡ ወእምአዝማደ፡ ቤቶሙ፡ ውእቱ፡=፡ ወሖረ፡ ይጸሐፍ፡ ምስለ፡ ማርያ
6 ም፡ እንተ፡ ፈኀረ፡ ሎቱ፡ ብእሲተ፡ እንዘ፡ ፀንሰት፡ ይእቲ፡=፡ ወእምዝ፡ እንከ፡ እን
ዘ፡ ሀለዉ፡ ህየ፡ በጽሐ፡ ዕለተ፡ ወሊዶታ፡=፡

Benedictus ſit Dominus Deus Iſrael qui miſertus eſt nobis, & fecit redemptionem 68
populo ſuo. Et erexit nobis cornu redemptionis noſtræ, è domo David 69
pueri ſui: Sicut loquutus eſt per os ſanctorum prophetarum qui à ſeculo *fuerant*. 70
Ut ſervaret nos ab inimicis noſtris, & è manibus omnium oſorum noſtrorum. 71
Ut faceret miſericordiam cùm patribus noſtris, & memor eſſet teſtamenti 72
ſui ſancti. Et jurisjurandi quòd juravit Abrahamo patri noſtro, quòd daret 73
nobis: In quo non timebimus à manu inimicorum noſtrorum: & *quòd* liberaret 74
nos, & ſerviremus ei, In juſtitia & æquitate in conſpectu ejus; & in 75
omnibus diebus noſtris. Et tu parvule, Propheta altiſſimi vocaberis: quia ibis 76
coram facie Dei parare vias ejus: Ut des illis cognoſcere redemptionem gentium, 77
in qua remittuntur iis peccata ſua. In commiſeratione & miſericordiâ Dei 78
noſtri, qui reſpexit nos ex alto, & exortus eſt: Ut oſtenderet ſplendorem ſuum iis 79
qui ſedent in tenebris, & umbrâ mortis: ut dirigat pedes noſtros in viam pacis.
Et crevit parvulus, & corroboratus eſt in virtute in Spiritu ſancto: & manſit *in* 80
deſerto uſque dum oſtenderet ſe ad Iſrael.

CAP. II. *De deſcriptione.*

ET factum eſt in illo die, venit mandatum à Cæſare rege, ut deſcriberetur totus 1
mundus. Et hæc deſcriptio primò fuit, quando Cyrenus præſes *erat* Syriæ. 2
Et ibant omnes homines deſcribi, in propriis ſuis civitatibus. Et aſcendit Joſeph 3
à Galilæa ex urbe Nazareth in Judæam in civitatem David, cujus nomen Bethlehem:
quoniam à civitate David, & ex familia eorum erat. Et profectus eſt 4
deſcribi cum Maria (quam deſponſaverat ſibi uxorem) quæ prægnans erat. 5
Quum autem eſſent ibi, completus eſt dies parere ipſam. 6

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

1 2 * ودران روزكار فرمان اغسطوس قيصر شد * كه تمامت رعيت مملكت اورا بنويسند * * واين
3 نخستين شماره بود * در نيابت قورينوس در سوريا * * وهر كسي مي رفت تا در شهر خود
4 نبشته شود * * يوسف نيز از شهر ناصره جليل بالا رفت * در يهود * در شهر داود * كه از
قوم او بود وان شهر * بيت اللحم خوانده شود * براي انك يوسف † از خاندان داود
5 بود * واز قوم او * * با مريم كه با وي مهر بريده شد * وقتي كه از جان † پاك
6 آبستن شد * تا در انجايكه نبشته شود * * وچون انجا ساكن شدند * روزكار آبستني او تمام
شد * وميلاد در رسيد *

CAP. II.

ET in illis diebus edictum Au- 1
guſti Cæſaris erat, ut omnes ſubditos
regni ejus deſcriberent. Et hæc pri- 2
ma recenſio fuit in præfectura Cy-
rini in Syria. Et unuſquiſque ivit 3
ut in urbe ſua deſcriberetur. Jo- 4
ſeph etiam ex urbe Nazreth Gali-
læx aſcendit in Judæam, in civi-
tatem David, quæ generis illius
erat, & illa civitas Bethlehem
vocatur, eò quòd Joſeph ex fami-
lia David erat, & ex genere ejus,
Cum Maria, quæ illi deſponſata 5
erat, quo tempore ex Spiritu ſan-
cto prægnans eſſet: ut in illo loco
deſcriberetur. Dum autem illic 6
commorabantur, tempus prægnatio-
nis ejus expletum eſt, & partus in-
ſtabat.

Et peperit filium ſuum primogenitum, & *faſciavit* eum, & reclinavit eum
7 Καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐσπαργάνωσεν αὐτὸν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν
in *præſepi*, quia non erat *eis* locus in diverſorio. Et paſtores
8 (ζ) ἐν τῇ φάτνῃ, διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι. Καὶ ποιμένες
erant in regione eadem *in agro agentes*, & cuſtodientes *cuſtodias* noctis ſuper
ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες, καὶ φυλάσσοντες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ
gregem ſuum. Et ecce angelus Domini *aſſtitit eis*, & *gloria Domini* circumfulſit
9 τὴν ποίμνην αὐτῶν. Καὶ ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη αὐτοῖς, καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν
illos: & timuerunt timore magno. Et dixit illis angelus; *Ne pavete.*
10 αὐτούς· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβεῖσθε.
Ecce enim evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo:
Ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ·
Quia natus eſt vobis hodiè Salvator, qui eſt Chriſtus Dominus, in civitate David.
11 Ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον Σωτὴρ, ὅς ἐστι Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαβίδ.
Et hoc vobis ſignum; Invenietis infantem *faſciatum*, *jacentem* in
12 Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον, Εὑρήσετε βρέφος ἐσπαργανωμένον, κείμενον (η) ἐν
præſepio. Et ſubitò facta eſt, cum angelo multitudo *exercitûs* cœleſtis, laudantium
13 τῇ φάτνῃ. Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανίου, αἰνούντων
Deum, & dicentium; Gloria in altiſſimis Deo, & in terra pax, *in hominibus*
14 τὸν Θεὸν, καὶ λεγόντων, Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις
beneplacitum. Et factum eſt, ut diſceſſerunt ab eis in cœlum
15 (θ) εὐδοκία. Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν
angeli, & *homines* paſtores *dicebant* ad invicem; Tranſeamus *jam* uſque
οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Διέλθωμεν δὴ ἕως

Bethlehem, & videamus verbum hoc *factum*, quod Dominus oſtendit nobis.
Βηθλεέμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονὸς, ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν.
Et venerunt feſtinantes, & invenerunt *&* Mariam & Joſeph, & infantem *jacentem*
16 Καὶ ἦλθον σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον
in præſepio. Videntes autem cognoverunt de verbo *dicto*
17 ἐν τῇ φάτνῃ. Ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος
illis de *puerulo* hoc. Et omnes *audientes* mirati ſunt *de dictis*
18 αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέντων
à paſtoribus ad ipſos. *At* Maria omnia conſervabat verba
19 ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτούς. Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα
hæc, conferens in corde ſuo. Et reverſi ſunt paſtores, glorificantes
20 ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ (ι) ἐπέστρεψαν οἱ ποιμένες, δοξάζοντες
& laudantes Deum, in omnibus quæ audierant & viderant, ſicut dictum eſt ad
καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεὸν, ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς
illos. Et *quando impleti* ſunt dies octo *circumcidendi puerulum*, *&* vocatum eſt
21 αὐτούς. Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ (κ) περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκλήθη
nomen ejus JESUS, vocatum ab angelo *ante concipi*
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἸΗΣΟΥ͂Σ, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι
eum in utero. Et *cùm* impleti ſunt dies purgationis *eorum*,
22 αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ. Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν,
ſecundùm legem Moyſi, tulerunt illum in Hieruſalem, *ſiſtere*
κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι
Domino.
τῷ Κυρίῳ.

MS. A. (ζ) ἐν φάτνῃ, (η) ἐν φάτνῃ. (θ) εὐδοκίας. (ι) ὑπέστρεψαν (κ) περιτεμεῖν αὐτὸν, καὶ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܝܠܕܬ ܒܪܗ ܒܘܟܪܐ. ܘܥܛܦܬܗ ܒܥܙܪܘܪܐ ܘܐܪܡܝܬܗ ܒܐܘܪܝܐ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ 7
ܕܘܟܬܐ ܐܝܟܐ ܕܫܪܝܢ ܗܘܘ. * ܪܥܘܬܐ ܕܝܢ ܐܝܬ ܗܘܘ ܒܗ ܒܐܬܪܐ ܕܫܪܝܢ ܗܘܘ ܬܡܢ. ܘܢܛܪܝܢ 8
ܗܘܘ ܡܛܪܬܐ ܕܠܠܝܐ ܥܠ ܡܪܥܝܬܗܘܢ. * ܘܗܐ ܡܠܐܟܐ ܕܐܠܗܐ ܐܬܐ ܠܘܬܗܘܢ. ܘܫܘܒܚܗ ܕܡܪܝܐ 9
ܐܢܗܪ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܕܚܠܘ ܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܠܐܟܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. ܗܐ ܓܝܪ 10
ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ. ܕܬܗܘܐ ܠܟܠܗ ܥܠܡܐ. * ܐܬܝܠܕ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܝܘܡܢܐ 11
ܦܪܘܩܐ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܪܝܐ ܡܫܝܚܐ ܒܡܕܝܢܬܗ ܕܕܘܝܕ. * ܘܗܕܐ ܠܟܘܢ ܐܬܐ. ܡܫܟܚܝܢ 12
ܐܢܬܘܢ ܥܘܠܐ ܕܟܪܝܟ ܒܥܙܪܘܪܐ ܘܣܝܡ ܒܐܘܪܝܐ. * ܘܡܢ ܫܠܝ ܐܬܚܙܝܘ ܥܡ ܡܠܐܟܐ. ܚܝܠܘܬܐ 13
ܣܓܝܐܐ ܕܫܡܝܐ. ܟܕ ܡܫܒܚܝܢ ܠܐܠܗܐ ܘܐܡܪܝܢ. * ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܐܠܗܐ ܒܡܪܘܡܐ. ܘܥܠ ܐܪܥܐ 14
ܫܠܡܐ. ܘܣܒܪܐ ܛܒܐ ܠܒܢܝܢܫܐ. * ܘܗܘܐ ܟܕ ܐܙܠܘ ܡܢ ܠܘܬܗܘܢ ܡܠܐܟܐ ܠܫܡܝܐ. 15
ܡܠܠܘ ܪܥܘܬܐ ܚܕ ܥܡ ܚܕ ܘܐܡܪܝܢ. ܢܪܕܐ ܥܕܡܐ ܠܒܝܬ ܠܚܡ. ܘܢܚܙܐ ܠܡܠܬܐ ܗܕܐ
ܕܗܘܬ ܐܝܟ ܕܡܪܝܐ ܐܘܕܥܢ. * ܘܐܬܘ ܡܣܪܗܒܐܝܬ. ܘܐܫܟܚܘ ܠܡܪܝܡ ܘܠܝܘܣܦ ܘܠܥܘܠܐ 16
ܕܣܝܡ ܒܐܘܪܝܐ. * ܘܟܕ ܚܙܘ. ܐܘܕܥܘ ܠܡܠܬܐ ܕܐܬܡܠܠܬ ܥܡܗܘܢ ܥܠܘܗܝ ܥܠ ܛܠܝܐ. 17
* ܘܟܠܗܘܢ ܕܫܡܥܘ. ܐܬܕܡܪܘ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܡܠܠ ܠܗܘܢ ܡܢ ܪܥܘܬܐ. * ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܢܛܪܐ 18 19
ܗܘܬ ܟܠܗܝܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܘܡܦܚܡܐ ܒܠܒܗ. * ܘܗܦܟܘ ܪܥܘܬܐ ܗܢܘܢ. ܟܕ ܡܫܒܚܝܢ 20
ܘܡܗܠܠܝܢ ܠܐܠܗܐ. ܥܠ ܟܠ ܕܚܙܘ ܘܫܡܥܘ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܬܡܠܠ ܥܡܗܘܢ.
* ܕܨܦܪܐ ܕܡܥܠܢܗ ܕܡܪܢ ܠܗܝܟܠܐ *ܘ* ܘܟܕ ܡܠܘ ܬܡܢܝܐ ܝܘܡܝܢ ܕܢܬܓܙܪ ܛܠܝܐ. 21
ܐܬܩܪܝ ܫܡܗ ܝܫܘܥ ܕܐܬܩܪܝ ܡܢ ܡܠܐܟܐ ܩܕܡ ܕܢܬܒܛܢ ܒܟܪܣܐ. * ܘܟܕ ܐܬܡܠܝܘ ܝܘܡܬܐ 22
ܕܬܕܟܝܬܗܘܢ ܐܝܟ ܢܡܘܣܐ ܕܡܘܫܐ. ܐܣܩܘܗܝ ܠܐܘܪܫܠܡ ܕܢܩܝܡܘܢܝܗܝ ܩܕܡ ܡܪܝܐ.

Peperítq; filium ſuum primogenitum, ac involvit 7
eum faſciis, & reclinavit eum in præſepi,
quia non erat eis locus ubi habitabant.
Erant autem paſtores in ea regione qui degebant 8
illîc, & cuſtodiebant cuſtodias noctis
ſuper greges ſuos. Et ecce angelus Dei venit 9
ad eos, gloriáq; Domini illuxit eis, ac timuerunt
timore magno. Et dixit eis angelus; 10
Ne timeatis: ecce enim annuntio vobis gaudium
magnum, quod futurum eſt toti mundo.
Natus eſt enim vobis hodiè Redemptor qui 11
eſt Dominus Meſſias in civitate David. Et 12
hoc vobis ſignum: Invenietis infantem involutum
faſciis, & poſitum in præſepi. Et 13
derepentè apparuerunt cum angelo multi
exercitus cœleſtes glorificantes Deum, ac dicentes;
Gloria Deo in excelſis, & ſuper terram 14
pax, & ſpes bona hominibus. Et factum 15
eſt, quum diſceſſiſſent ab eis angeli
in cœlos, ut locuti ſint paſtores unus ad alium,
dixeríntque; Proficiſcam[illegible]ſq; in Bethlehem,
& videamus ſermonem iſtum qui factus
eſt, prout Dominus patefecit nobis.
Venerunt itaque feſtinanter, & invenerunt 16
Mariam, & Joſeph, & infantem poſitum in
præſepi. Quumq; vidiſſent, notum fecerunt 17
ſermonem, qui dictus eis fuerat ſuper illo
puerulo. Et omnes qui audierunt mirati ſunt 18
ſuper iis quæ ſibi dicta fuerant à paſtoribus.
Maria verò conſervabat hos omnes ſermones, 19
& conferebat in corde ſuo. Et reverſi 20
ſunt paſtores illi glorificantes ac laudantes
Deum ſuper omnibus quæ viderant & audierant,
prout dictum fuerat eis.

Matutinis introitus Domini noſtri in templum. 6.

Quumq; completi fuiſſent octo dies, ut circumcideretur 21
puerulus, vocatum eſt nomen
ejus Jeſus, quod vocatum fuerat ab angelo,
priuſquàm conceptus fuiſſet in utero. Et 22
quum impleti fuiſſent dies purgationis eorũ
ſecundùm legem Moſis, adduxerunt eum in
Jeruſalem, ut ſiſterent eum coram Domino.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

پنجم زاینده شدن مسیح در بیت اللحم *چو مریم پاك فرزند یکانهء بکر 7
خود را زایید * وبقماطها ورکوها اورا در پیچید * در میان آخر نهاد * در جایي† که چهار پایانرا
علف دهند * براي آنك درانجا که فرود امده بودند * کهواره نداشتند * وان مقام که 8
نشسته بودند * ازان شبانان بود * ونوبت پاسباني خود * بر گله نگاه مي داشتند * وناگاه 9
فرشتهء خدا میان شبانان † نزول کرد * وبستایش خدا ایشانرا بر افروخت ایشان عظیم شکوهیدند *
* وفرشته بشبانان کفت مترسید * اینك بشما مژده مي دهم * بشادماني بزرك که براي همه 10
خلق بشود * * سبب انك امروز براي شما خلاص کننده زاینده شد * که خداوندست مسیح * 11
در شهر داود * *واینست براي شما نشان بچهء بیابید * در رکوها پیچیده ودر آخر نهاده * 12
* ناکهان با فرشتکان اورا بینند * وبا بسیار نیرومندان اسماني * خدایرا تسبیح دهید وبکویید 13
*مر خدایرا در بلندي ستایش * وسلامت بر زمین * وخوش امیدواري ادمیانرا * واین 14 15
بکفت وفرشته باسمان رفت * شبانان † با هم دیکر بسخن آمدند * وکفتند * تا بیت
اللحم برویم * واین کلمه را که شد ببینیم * انچنانك خدا بما خبر داد * *وشتاب امدند * 16

V. Nativitas Chriſti in Bethlehem.

Cùm Maria ſancta filium unicum 7
primogenitum ſuum peperiſſet, &
faſciis & pannis eum involviſſet,
in medium præſepis poſuit, in loco
quo jumentis pabulum dabant: eò
quòd in loco quò devenerant cunas
non haberent. Locus autem, ubi 8
conſederant, paſtorum erat, & vice
vigiliæ ſuæ pro grege excubias habebant.
Et ſubitò Angelus Dei 9
inter paſtores deſcendit, & laude divinâ
illos accendit, at illi valdè
timuerunt. Et Angelus paſtoribus 10
dixit, Ne timeatis: ecce vobis nuntium
fero cum gaudio magno, quod
omni populo erit. Proptereà quòd 11
hodiè vobis ſervator naſcitur, qui
Dominus eſt Chriſtus, in civitate
David. Et hoc eſt vobis ſignum: 12
Infantem invenietis pannis involutum,
& in præſepi poſitum. Re- 13
pentè cum Angelis eum videbant,
& cum multis potentibus cœlorum
dicentem; Laus Deo tribuite, &
dicite: Deo in excelſo laus, & 14
pax ſuper terram, & bona ſpes hominibus.
Et cum hoc dixiſſet, An- 15
gelus in cœlum abiit: paſtores autem
inter ſe ſermonem inierunt, &
dixerunt; Ad Bethlehem eamus, &
hoc verbum quod factum eſt videamus,
quemadmodum Deus nobis indicavit.
Et cum feſtinatione venerunt, 16

Verſio VULGATA LATINA.

7 Et peperit filium ſuum primogenitum, & pannis eum involvit, & reclinavit eum
8 in præſepio: quia non erat ei locus in diverſorio. Et paſtores erant in regione
9 eadem vigilantes, & cuſtodientes vigilias noctis ſuper gregem ſuum. Et ecce Angelus Domini ſtetit juxta illos, & claritas Dei circumfulſit illos, & timuerunt ti-
10 more magno. Et dixit illis Angelus; Nolite timere: ecce enim evangelizo vobis
11 gaudium magnum, quod erit omni populo: Quia natus eſt vobis hodiè Salvator,
12 qui eſt Chriſtus Dominus, in civitate David. Et hoc vobis ſignum; Invenietis
13 infantem pannis involutum, & poſitum in præſepio. Et ſubitò facta eſt cum An-
14 gelo multitudo militiæ cœleſtis, laudantium Deum, & dicentium; Gloria in al-
15 tiſſimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis. Et factum eſt, ut
diſceſſerunt ab eis Angeli in cœlum, paſtores loquebantur ad invicèm; Transea-

mus uſque Bethlehem, & videamus hoc verbum, quod factum eſt, quod Dominus
oſtendit nobis. Et venerunt feſtinantes: & invenerunt Mariam, & Joſeph, & 16
infantem poſitum in præſepio. Videntes autem cognoverunt de verbo, quod 17
dictum erat illis de puero hoc. Et omnes, qui audierunt, mirati ſunt: & de his 18
quæ dicta erant à paſtoribus ad ipſos. Maria autem conſervabat omnia verba 19
hæc, conferens in corde ſuo. Et reverſi ſunt paſtores glorificantes & laudantes 20
Deum, in omnibus quæ audierant & viderant, ſicut dictum eſt ad illos. Et poſt- 21
quàm conſummati ſunt dies octo ut circumcideretur puer: vocatum eſt nomen
ejus Jeſus, quod vocatum eſt ab angelo priùs quàm in utero conciperetur. Et 22
poſtquàm impleti ſunt dies purgationis ejus ſecundùm legem Moyſi, tulerunt
illum in Jeruſalem, ut ſiſterent eum Domino.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 8 * وولدت ابنها البكر ولففته وبركته في مذود * لانه لم يكن لهما موضع حيث حلا * وكان
9 في تلك الكورة رعاة يرعون ويسهرون حراسة الليل نوبا علي مراعيهم * واذا ملك الرب قد و
10 وقف بهم ومجد الرب اشرق عليهم * فخافوا خوفا عظيما * فقال لهم الملك لا تخافوا لان هاانذا
11 ابشركم بفرح عظيم هذا يكون لجميع الشعب * لانه قد ولد لكم اليوم مخلص الذي هو
12 المسيح الرب في مدينة داود * وهذه علامة لكم انكم تجدون طفلا ملفوفا موضوعا في مذود *
13 14 * وبغتة تراي مع الملك جنود كثيرة سمائيون يسبحون الله قايلين * المجد لله في الاعالي *
15 وعلي الارض السلام * وفي الناس المسرة * الفصل السادس * فلما ذهب
الملايكة عنهم الي السماء قال بعض الرعاة لبعض نمضي الي بيت لحم لننظر هذا الامر
16 الحادث الذي اعلمنا به الرب * فجاوا مسرعين فوجدوا مريم ويوسف والطفل موضوعا في مذود .
17 18 * فلما راوه علموا ان الكلام الذي قيل لهم من اجل الطفل * وكل من سمع تعجب مما تكلم به
19 20 الرعاة معهم * وكانت مريم تحفظ هذا الكلام كله وتفكر في قلبها * ورجع الرعاة يمجدون الله
21 ويسبحون علي كلما سمعوا وعاينوا كما قيل لهم * الفصل السابع * فلما تمت
22 ثمانية ايام ليختن دعوا اسمه يسوع كالذي دعاه الملاك قبل ان يحبل به في البطن * فلما
كملت ايام التطهير كناموس موسي صعدوا به الي يروسليم ليقيموه للرب *

Peperit filium ſuum primogenitum, & 7
involvit eum & poſuit eum in præſepio,
quia non erat eis locus ubi diverſati fuerant. Et erant in illa regione paſtores 8
qui paſcebant, & vigilabant cuſtodiam
noctis alternatim ſuper greges ſuos. Et 9
ecce angelus Domini adſtitit eis, et gloria
Domini orta eſt ſuper illos: & timuerunt
timore magno. Et inquit illis angelus, Ne 10
timeatis: ecce evangelizo vobis gaudium
magnũ hoc quod erit in omni populo: quia 11
jam nat⁹ eſt vobis hodiè Salvator, qui eſt
Chriſtus Dominus, in civitate David. Et 12
hoc ſignum vobis; Nam invenietis infantem involutum, poſitum in præſepio.
Et ſubitò apparuerunt cum angelo exer- 13
citus multi cœleſtes, qui laudabant Deũ,
dicentes; Gloria Deo in excelſis, & ſuper 14
terram pax, & in hominibus hilaritas.

Sectio ſexta.

Cùm autem diſceſſiſſent angeli ab eis in 15
cœlum, dixerunt nonnulli paſtores ad alios, Eamus in Beth-lehem, ut videamus
hanc rem quæ contigit, quam notificavit nobis Dominus. Et venerunt feſti- 16
nantes, & invenerunt Mariam & Joſeph, & infantem poſitum in præſepio.
Cùm autem vidiſſent eum, cognoverunt 17
quòd ſermo qui dictus fuerat eis, eſſet de
puero. Et omnes qui audierunt, mirati 18
ſunt de eo quod locuti ſunt paſtores cum
eis. Maria autem conſervabat hæc ver- 19
ba omnia, & diligenter expendebat ea
in corde ſuo. Et reverſi ſunt paſtores, 20
glorificantes Deum, & laudantes pro
omnibus quæ audierant & viderant,
ſicut dictum fuerat ad eos.

Sectio ſeptima.

Cùm autem completi eſſent octo dies ut 21
circumcideretur, vocaverunt nomen ejus
Jeſum, prout vocaverat illum angelus,
antequàm conciperetur in utero. Quum- 22
que impleti eſſent dies purificationis ſecundùm legem Moſis, tulerunt illum in
Jeruſalem, ut ſiſterent eum Domino.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ወወለደት፡ወልደ፡ዘበኵሩ፡ወአሰረቶ፡መንኮቢያቲሁ፡ወአስከበቶ፡ ውስተ፡ጎል፡እስመ፡አ
ልቦሙ፡ መካን፡ውስተ፡ መሓደርሙ፡፡=፡ በእንተ፡እሉ፡ይሔልዉ፡ ኖሎት፡=፡
8 ወሀለዉ፡ኖሎት፡ውስተ፡ውእቱ፡ብሔር፡ ወይተግሁ፡ ወይሔልዉ፡ወይዓቅቡ፡ መራዕይሆ
9 ሙ፡=፡ ወቆመ፡መልአከ፡ እግዚአብሔር፡ኀቤሆሙ፡ወስብሐተ፡እግዚአብሔር፡ ሠረቀ፡
10 ላዕሌሆሙ፡ወፈርሁ፡ዓቢየ፡ፍርሃተ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ መልአክ፡ ኢትፍርሁ፡ እስመ፡
11 ናሁ፡ለዜንወክሙ፡ዓቢየ፡ዜና፡ዘይከውን፡ፍሥሐ፡ለኵሉ፡ ሕዝብ፡=፡ እስመ፡ናሁ፡
ተወልደ፡ ለክሙ፡ ዮም፡ መድኀን፡ ዘውእቱ፡ ክርስቶስ፡ እግዚእ፡ ቡሩክ፡ በሀገረ፡ ደዊ
12 ት፡፡=፡ ወከመዝ፡ትእምርቱ፡ትረክቡ፡ሕፃነ፡እሱረ፡መንኮቢያቲሁ፡ወስኩበ፡ውስተ፡
13 ጎል፡=፡ ወግብተ፡ መጽኡ፡ ምስለ፡ ውእቱ፡ መልአክ፡ ብዙኃ፡ ሐራ፡ ሰማይ፡ ይሴ
14 ብሕዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወይብሉ፡=፡ ስብሐት፡ለእግዚአብሔር፡ በሰማያት፡ ወሰ
15 ላም፡በምድር፡ለወልደ፡እጓለ፡እም፡ ሕያው፡ ሥምረቱ፡፡=፡ ወእምዝ፡ዓረጉ፡መ
ላእክት፡ኀበ፡እምኀቤሆሙ፡ወዓርጉ፡ውስተ፡ሰማይ፡ወይቤሉ፡እሙንቱ፡ሰብእ፡ኖሎ
ት፡በበይናቲሆሙ፡ንሑር፡ንንሶሱ፡ እስከ፡ ቤተ፡ልሔም፡ ወናእምር፡ዘንተ፡ነገረ፡ዘአርአ
16 የነ፡እግዚአብሔር፡፡=፡ ወሖሩ፡ፍጡነ፡ ወረከብዎሙ፡ ለማርያም፡ ወለዮሴፍ፡ ወ
17 ለሕፃን፡ ይስኩብ፡ ውስተ፡ጎል፡=፡ ወርእዮሙ፡ አእመሩ፡ በእንተ፡ ሕፃን፡ ዘነገርዎ
18 ሙ፡፡=፡ ወኵሎሙ፡እለ፡ ሰምዑ፡አንከሩ፡ ዘነገርዎሙ፡ ኖሎት፡፡=፡ ወማርያም
19 ሰ፡እሙ፡ተዓቅብ፡ዘንተ፡ኵሎ፡ነገረ፡ወትወዲ፡ ውስተ፡ ልባ፡፡=፡ ወተመይጡ፡ ወአ
20 ተዉ፡ኖሎት፡እንዘ፡ይሴብሕዎ፡ወያአኵትዎ፡ለእግዚአብሔር፡በእንተ፡ኵሉ፡ዘርእዩ፡
21 ወሰምዑ፡ዘከመ፡ይቤልዎሙ፡፡=፡ በሰንበት፡ዘድኅረ፡ጌና፡ወበማርያም፡=፡ ወአመ፡
ተፈጸመ፡ሰሙን፡ዕለት፡ወሰድዋ፡ለሕፃን፡ከመ፡ይግዝርዎ፡ ወሰመይዎ፡ስሞ፡እግዚእ፡ኢ
22 የሱስ፡ዘሰመዮ፡መልአክ፡ዘእንበለ፡ትፅነሶ፡ በከርሣ፡፡=፡ ወአመ፡ተፈጸመ፡መዋዕለ፡ንጽ
ሖሙ፡በሕገ፡ሙሴ፡ወሰድዎ፡ኢየሩሳሌም፡ያቅምዎ፡ቅድመ፡ እግዚአብሔር፡፡=፡

Et peperit filium primogenitum ſuum & ligavit pollicem ejus, & reclinavit eum 7
in præſepi, quia nullus iis erat locus in diverſorio eorum.

De quibus meditati ſunt paſtores.

Et erant paſtores in ea regione, & vigilabant et intenti erant, & cuſtodiebant gre- 8
gem ſuum. Et ſtetit angelus Dei juxta illos, & gloria Dei orta eſt ſuper eos, & ti- 9
muerunt magno timore. Et dixit iis angel⁹; Ne timeatis, quia ecce annuntio vobis 10
magnam annuntiationem, quæ erit gaudium omni populo. Quoniam ecce natus 11
eſt vobis hodiè ſervator qui eſt Chriſtus Dñs benedict⁹ in civitate David. Et hu- 12
juſmodi ſignum ejus; invenietis parvulum ligatum pollice ejus, & recumbentem
in præſepi. Et ſubitò venerunt cum illo angelo multitudo exercituum cœli, lau- 13
dantium Deum et dicentium; Gloria Deo in cœlis, et pax in terra, filiis hominum 14
voluntas ejus. Et tunc aſcendentes angeli deceſſerunt ab iis et aſcenderunt in cœ- 15
lum, et dixerant ii homines paſtores inter ſe; Eamus, ambulemus uſq; Bethlehem,
& intelligamus ſermonem, quem notũ fecit nobis Dominus. Et iverunt ſtatim, et 16
invenerunt Mariam et Joſephum, et parvulum jacentem in præſepi. Et videntes 17
intellexerunt de parvulo ꝙ dictum fuiſſet iis. Et omnes qui audierunt mirati ſunt 18
ea quæ dixiſſent iis paſtores. Et Maria mater conſervabat hunc totum ſermonem 19
et immiſit in cor ſuũ. Et reverſi ſunt & venerunt paſtores laudantes et glorifican- 20
tes Deum, quia totum hoc vidiſſent & audiviſſent, ſicut dictum fuiſſet iis.

Sabbato ſequente poſt confeſſionem: & de Maria. Et quum 21
conſummatus eſſet octavus dies, adduxerunt parvulum ut circumciderent eum: et
vocârunt nomen ejus Dominum Jeſum, quod nomen impoſuiſſet ei angelus pri-
uſquã conciperetur in utero. Et quum conſummat⁹ eſſet dies purificationis eorum 22
ſecundùm legẽ Moſis, adduxerunt eum Hieroſolymam ſiſtere eum corã Domino.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 ومريم ويوسف را يافتند * وبچه در آخر نهاده * وچون ديدند براي كلمه خبر دادند * وهر چه
18 19 از فرشته شنيده بودند * همه باز گفتند * هر كه مي شنيد عجب مي ماند * * ومريم اين
20 سخنها همه در دل خود مي نگاشت [وقياس مي كرد] * * وآن شبانان باز گشتند * وخدايرا
21 سپاس وستايش مي دادند * كه ديدند * وشنيدند * انچنانك برايشان گفته شد * * وچون
هشتم روز شد * كه كودك را ختنه كنند * نامش را يشوع † خواندند انچنانك فرشته گفته
22 بود * زودتر ازانك در شكم حلول كرد * * وچون روزگار طهور ايشان تمام شد * يعني پاك شدن *
بر ناموس موسي * عيسي را در اورشليم بالا بردند * تا اورا برابر خداوند † بايستانند *

& Mariam & Joſeph invenerunt, & infantem in præſepi poſitum. Et cùm vidiſſent, verbum 17
enuntiàrunt, & quæcunque ab Angelo audiverant, omnia retulerunt.
Et quicunque audivit admirabun- 18
dus hæſit. Maria autem hæc verba 19
omnia cordi ſuo inſculpebat, &
conferebat. Et illi paſtores reverſi 20
ſunt, & Deo gratias & laudes tribuerunt, quòd vidiſſent & audiſſent quemadmodum eis dictum fuerat. Et cùm octavus dies adeſſet, 21
quo puerum circumciderent, nomen
ejus Jeſum vocârunt, quemadmodum
Angelus dixerat, priuſquam in uterum deſcendiſſet. Et cùm tempus pu- 22
rificationis eorum expletum eſſet,
i. e. mundificationis, juxta legem
Moſis, Jeſum Hieroſolymam ſuſtulerunt ut eum coram Domino ſiſterent.

(Sicut scriptum est in lege Domini; Quia omne masculinum adaperiens vulvam, ſanctum
23 (Καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου, Ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν, ἅγιον
Domino vocabitur.) Et *dare* hoſtiam, ſecundùm dictum in lege Do-
24 τῷ Κυρίῳ κληθήσεται.) Καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ Κυ-
mini, par turturum, aut duos pullos columbarum. Et ecce erat homo in
25 ρίου, ζεῦγος τρυγόνων, ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν. Καὶ ἰδοὺ ἦν ἄνθρωπος ἐν Γ'
Hieruſalem, cui nomen Simeon, & homo iſte juſtus & *religioſus*, expe-
Ἱερουσαλήμ, ᾧ ὄνομα Συμεών, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ εὐλαβής, προσδε-
ctans conſolationem Iſrael: & Spiritus ſanctus erat in eo. Et *erat*
26 χόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ· καὶ Πνεῦμα (λ) ἅγιον ἦν ἐπ' αὐτόν. Καὶ ἦν
ei reſponſum à Spiritu ſancto, non *videre* mortem *priùs quàm*
αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον πρὶν ἢ
videret Chriſtum Domini. Et venit in ſpiritu in templum: Et *in*
27 ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου. Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν· καὶ ἐν
inferre *parentes* puerum Jeſum, *ad facere ipſos* ſecundùm *conſu-*
τῷ (μ) εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ (ν) εἰθι-
etum legis *circa eum:* Et ipſe accepit eum in ulnas ſuas, &
28 σμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ· Καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ
benedixit Deum, & dixit; Nunc dimittis ſervum tuum, Domine, ſecundùm ver-
29 εὐλόγησε τὸν Θεόν, καὶ εἶπε, Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου Δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆ-
bum tuum, in pace: Quia viderunt oculi mei Salutare tuum, Quod pa-
30 μά σου, ἐν εἰρήνῃ· Ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, Ὃ ἡτοί-
31 râſti ante faciem omnium populorum: Lumen ad revelationem Gentium, & gloriam
32 μασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν· Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν

plebis tuæ Iſrael. Et erat *Joſeph* & mater ejus mirantes ſuper *di-*
λαοῦ σου Ἰσραήλ. Καὶ ἦν (ξ) Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλου- 33
ctis de illo. Et benedixit illis Simeon, & dixit ad Mariam matrem
μένοις περὶ αὐτοῦ. Καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Συμεών, καὶ εἶπε πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα 34
ejus; Ecce hic *jacet* in *caſum*, & reſurrectionem multorum in Iſraël, & in
αὐτοῦ, Ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ εἰς
ſignum *contradictum:* (Et tuam *vero* ipſius animam pertranſibit gladius:) ut
σημεῖον ἀντιλεγόμενον· (Καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία·) ὅπως 35
revelentur ex multis cordibus *ratiocinationes*. Et erat Anna Prophetiſſa,
Δ' ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. Καὶ ἦν Ἄννα προφῆτις, 36
filia Phanuël, *ex* tribu Aſer: hæc *progreſſa* in diebus multis, *vivens*
θυγάτηρ Φανουήλ, ἐκ φυλῆς Ἀσήρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα
annos cum viro ſeptem à virginitate ſua. Et hæc vidua *quaſi*
(ο) ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς. Καὶ αὕτη χήρα (π) ὡς 37
annorum octoginta quatuor, quæ non diſcedebat à templo, jejuniis, & obſecrationibus
ἐτῶν ὀγδοηκοντατεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις καὶ δεήσεσι
ſerviens nocte ac die. Et hæc ipſâ horâ ſuperveniens, *viciſſim* confitebatur
λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. (ρ) Καὶ αὕτη αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα, ἀνθωμολογεῖτο 38
Domino, & loquebatur de illo omnibus *expectantibus* redemptionem *in*
τῷ Κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν
Hieruſalem. Et ut perfecerunt omnia *quæ* ſecundùm legem Domini, reverſi ſunt
Ἱερουσαλήμ. Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ὑπέστρεψαν 39
in Galilæam in civitatem ſuam Nazareth.
εἰς τὴν Γαλιλαίαν εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν Ναζαρέτ.

MS. A. (λ) ἦν ἅγιον (μ) εἰσάγειν (ν) ἠθισμένον (ξ) ὁ Ἰωσὴφ (ο) ἔτη ἑπτὰ μετὰ ἀνδρὸς ἀπὸ (π) ἕως (ρ) Καὶ αὐτῇ τῇ

Verſio *SIRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

23 *ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܒܢܡܘܣܐ ܕܡܪܝܐ. ܕܟܠ ܕܟܪܐ ܦܬܚ ܡܪܒܥܐ. ܩܕܝܫܐ ܕܡܪܝܐ ܢܬܩܪܐ.
24 *ܘܢܬܠܘܢ ܕܒܚܬܐ ܐܝܟ ܕܐܡܝܪ ܒܢܡܘܣܐ ܕܡܪܝܐ. ܙܘܓܐ ܕܫܦܢܢܐ. ܐܘ ܬܪܝܢ ܦܪܘܓܐ
25 ܕܝܘܢܐ. *ܓܒܪܐ ܕܝܢ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܫܡܗ ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ. ܘܓܒܪܐ ܗܢܐ ܟܐܢ ܗܘܐ
26 ܘܙܕܝܩ. ܘܡܣܟܐ ܗܘܐ ܠܒܘܝܐܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܐܝܬܝܗ̇ ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ. *ܘܐܡܝܪ ܗܘܐ
27 ܠܗ ܡܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܕܠܐ ܢܚܙܐ ܡܘܬܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܚܙܐ ܠܡܫܝܚܗ ܕܡܪܝܐ. *ܗܢܐ ܐܬܐ
ܗܘܐ ܒܪܘܚܐ ܠܗܝܟܠܐ. ܘܟܕ ܡܥܠܝܢ ܠܗ ܐܒܗܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܛܠܝܐ. ܕܢܥܒܕܘܢ ܚܠܦܘܗܝ
28
29 ܐܝܟ ܕܦܩܝܕ ܒܢܡܘܣܐ. *ܩܒܠܗ ܥܠ ܕܪܥܘܗܝ. ܘܒܪܟ ܠܐܠܗܐ ܘܐܡܪ. *ܡܟܝܠ ܫܪܐ
30 ܐܢܬ ܠܗ ܠܥܒܕܟ ܡܪܝ ܐܝܟ ܡܠܬܟ ܒܫܠܡܐ. *ܕܗܐ ܚܙܝ ܥܝܢܝ ܚܢܢܟ. *ܗܘ ܕܛܝܒܬ
31
32 ܒܦܪܨܘܦܐ ܕܟܠܗܘܢ ܐܡܘܬܐ. *ܢܘܗܪܐ ܠܓܠܝܢܐ ܕܥܡܡܐ. ܘܫܘܒܚܐ ܠܥܡܟ ܐܝܣܪܝܠ.
33
34 *ܝܘܣܦ ܕܝܢ ܘܐܡܗ. ܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܡܬܡܠܠܢ ܗܘܝ ܥܠܘܗܝ. *ܘܒܪܟ
ܐܢܘܢ ܫܡܥܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܡܪܝܡ ܐܡܗ. ܗܐ ܗܢܐ ܣܝܡ. ܠܡܦܘܠܬܐ ܘܠܡܩܝܡܬܐ ܕܣܓܝܐܐ
35 ܒܐܝܣܪܝܠ. ܘܠܐܬܐ ܕܚܪܝܢܐ. *ܘܒܢܦܫܟܝ ܕܝܢ ܕܝܠܟܝ ܬܥܒܪ ܪܘܡܚܐ. ܐܝܟ ܕܢܬܓܠܝܢ
36 ܡܚܫܒܬܐ ܕܠܒܘܬܐ ܕܣܓܝܐܐ. *ܕܩܘܪܒܐ ܕܡܥܠܬܗ ܕܡܪܢ *ܙ* *ܘܚܢܐ ܕܝܢ ܢܒܝܬܐ
ܒܪܬ ܦܢܘܐܝܠ ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܐܫܝܪ. ܐܦ ܗܝ ܩܫܝܫܐ ܗܘܬ ܒܝܘܡܬܗ̇. ܘܫܒܥ ܫܢܝܢ
37 ܥܡ ܒܥܠܗ̇ ܚܝܬ ܡܢ ܒܬܘܠܘܬܗ̇. *ܘܗܘܬ ܐܪܡܠܬܐ ܐܝܟ ܫܢܝܢ ܬܡܢܐܢ ܘܐܪܒܥ.
38 ܘܠܐ ܦܪܩܐ ܗܘܬ ܡܢ ܗܝܟܠܐ. ܘܒܨܘܡܐ ܘܒܨܠܘܬܐ ܦܠܚܐ ܗܘܬ ܒܐܝܡܡܐ ܘܒܠܠܝܐ. *ܘܐܦ
ܗܝ ܩܡܬ ܒܗ̇ ܒܫܥܬܐ ܘܐܘܕܝܬ ܠܡܪܝܐ. ܘܡܡܠܠܐ ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ. ܥܡ ܟܠ ܐܢܫ
39 ܕܡܣܟܐ ܗܘܐ ܠܦܘܪܩܢܗ̇ ܕܐܘܪܫܠܡ. *ܘܟܕ ܓܡܪܘ ܟܠ ܡܕܡ ܐܝܟ ܕܒܢܡܘܣܐ ܕܡܪܝܐ.
ܗܦܟܘ ܠܓܠܝܠܐ. ܠܢܨܪܬ ܡܕܝܢܬܗܘܢ.

Sicut ſcriptum eſt in lege Domini; Omnis 23
maſculus aperiens vulvam, Sanctus Domini
vocabitur. Et ut darent ſacrificium, prout 24
dictum eſt in lege Domini, par turturum, aut
duos pullos columbæ. Erat autem vir qui- 25
dam in Jeruſalem, cujus nomen erat Simeon:
& vir iſte rectus erat & juſtus, ac præſtolaba-
tur conſolationem Iſraelis: Spiritúſque ſan-
ctitatis erat ſuper eo. Ac dictum ei fuerat 26
à Spiritu ſanctitatis ipſum non viſurum
mortem uſque dum vidiſſet Meſſiam Domini.
Hic idem venerat per Spiritum in templum: 27
quumque introducerent parentes Jeſum pue-
rulum, ut agerent pro eo ſicuti præceptum
eſt in lege, Suſcepit eum in ulnas ſuas, & 28
benedixit Deo, & ait; Nunc dimitte ſervum 29
tuum, Domine mi, ſecundùm verbum tuum,
in pace. Ecce enim viderunt oculi mei il- 30
lam tuam clementiam, Quam præparâſti in 31
conſpectu omnium populorum. Lumen ad 32
revelationem gentium, & gloriam populo
tuo Iſraeli. Joſeph autem & mater ejus mi- 33
rabantur ſuper iis, quæ dicebantur de eo.
Et benedixit eis Simeon, & dixit Mariæ 34
matri ipſius; Ecce hic poſitus eſt in ruinam,
& reſurrectionem multorum in Iſrael, & in
ſignum jurgii. Cæterùm animam tui ipſius 35
trajiciet lancea, ut revelentur cogitationes
cordium multorum.

Ad oblationem introitûs Domini noſtri. 7.

Porrò Hanna Prophetiſſa filia Phanuelis de 36
tribu Aſer, & ipſa erat decrepita diebus, an-
niſque ſeptem cum marito ſuo vixerat à vir-
ginitate ſua. Et manſit vidua annos circi- 37
ter octoginta & quatuor, nec diſcedebat à
templo: ſed jejunio & oratione colebat
Deum die noctéque. Quin etiam ipſa 38
ſurrexit eâ ipſâ horâ, & gratias egit Domi-
no, ac loquebatur de eo cum quolibet præ-
ſtolante redemptionem Jeroſolymæ. Quum- 39
que perfeciſſent omnia ſecundùm legem
Domini, reverſi ſunt in Galilæam in Na-
zareth civitatem ſuam.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

23 *چنانك در ناموس خداوند فرمود * كه هر نري كه در اول از شكم مادر † زاينده
24 شود * پاك خدا خوانده شود * *وقربان نيز بدهند * چنانك فرموده شد * جفتي از شفنين * يا دو
كبوتر بچه

ششم امدن شمعون پير در هيكل ومسيح را در بر كرفتن

25 *بود شخصي در شهر اورشليم نامش شمعون * واو مردي عادل وراست وبا انصاف بود *
26 وهميشه بر اميد غمكساري اسراييل مي كوشد * *واز روح القدس بوي شنوانيده شد * كه
مركش نباشد * تا انكه كه روي مسيح بيند * وبدين اميد عمر او كذشته وعظيم † پير
27 وفرتوت كشته * *چون شنيد كه مسيح را در هيكل آوردند * تا ناموس را تمام كنند *
28
29 شمعون درآمد * *ومسيح را در بر كرفت * وخداي را ستايش داد * كفت * اكنون خداوند
30 من بنده خود را بسلامت † ازاد كن * همچون سخن تو * *اينك دو چشم من رحمت ترا
31
32 ديدند * *انك بروي همه طوايفها معد داشتي * *ونور براي خلق آشكارا كردي * وستايش
33 مر قوم تو اسراييل را * *ويوسف ومادرش واله شده بودند * بر انچ بروي كفته مي شد *

Quemadmodum in lege Dominus 23
juſſerat, quòd omnis maſculus, qui
primùm ex ventre matris naſceretur,
Sanctus Dei vocatus eſſet. Et obla- 24
tionem etiam darent, quemadmodum
præceptum erat, par turturum aut
duos columbæ pullos.

VI. Adventus Simeonis ſenis in templum, & Chriſti in ſinum ſuſceptio.

Erat quidam in urbe Hieroſolyma, 25
cui nomen Simeon: & homo iſte
juſtus & rectus, et æquitatem colens
erat, et aſſiduè ſuper ſpe conſolatio-
nis Iſraelis perdurabat. Et à Spiritu 26
ſancto ei revelatū erat, mortem ejus
non futuram uſque dum faciem Chri-
ſti vidiſſet: et hac ſpe ætatem ſuam
tranſegerat, et valdè ſenex et decre-
pitus factus erat. Cùm audiſſet, 27
quòd Chriſtum in templum introdu-
xiſſent, ut Legem implerent, Simeon
ingreſſus eſt: Et Chriſtum in ſinum 28
ſuſcepit, et Deo laudem dedit, di-
cens; Nunc Domine mi, ſervum tu- 29
um in pace dimitte, ſecundùm ver-
bum tuum. Ecce oculi mei miſeri- 30
cordiam tuam viderunt, Quam in 31
conſpectu omnium populorum paraſti.
Et lumen gentibus manifeſtaſti, et lau- 32
dem populo tuo Iſraeli. Et Joſeph et 33
mater ejus perculſi erant ſuper eo
quod de illo dicebantur

Verſio VULGATA LATINA.

23 Sicut ſcriptum eſt in lege Domini; Quia omne maſculinum adaperiens vulvam,
24 ſanctum Domino vocabitur: Et ut darent hoſtiam ſecundùm quod dictum eſt in
25 lege Domini, par turturum, aut duos pullos columbarum. Et ecce homo erat in
Jeruſalem, cui nomen Simeon, & homo iſte juſtus, & timoratus, expectans conſo-
26 lationem Iſraël, & Spiritus ſanctus erat in eo. Et reſponſum acceperat à Spiritu
27 ſancto, non viſurum ſe mortem, niſi priùs videret Chriſtum Domini. Et venit in
28 Spiritu in templum. Et cùm inducerent puerum Jeſum parentes ejus, ut facerent
29 ſecundùm conſuetudinem legis pro eo: Et ipſe accepit eum in ulnas ſuas, & be-
30 nedixit Deum, & dixit; Nunc dimittis ſervum tuũ, Dñe, ſecundùm verbum tuũ in
31 pace: Quia viderunt oculi mei ſalutare tuum, Quod paráſti ante faciem omnium
32 populorum; Lumen ad revelationem gentium, & gloriam plebis tuæ Iſraël.

Et erat pater ejus & mater mirantes ſuper his, quæ dicebantur de illo. Et benedixit 33
illis Simeon: & dixit ad Mariam matrem ejus; Ecce poſitus eſt hic in ruinam, & 34
in reſurrectionem multorum in Iſraël; & in ſignum, cui contradicetur: Et tuam 35
ipſius animam pertranſibit gladius, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes.
Et erat Anna prophetiſſa, filia Phanuel, de tribu Aſer: hæc proceſſerat in die- 36
bus multis, & vixerat cum viro ſuo annis ſeptem à virginitate ſua. Et hæc vidua 37
uſque ad annos octoginta quatuor: quæ non diſcedebat de templo, jejuniis &
obſecrationibus ſerviens nocte ac die. Et hæc, ipſâ horâ ſuperveniens, confi- 38
tebatur Domino: & loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptio-
nem Iſraël. Et ut perfecerunt omnia ſecundùm legem Domini, reverſi ſunt in Ga- 39
lilæam in civitatem ſuam Nazareth.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* كما هو مكتوب في ناموس الرب ان كل ذكر فاتح رحما يدعي قدوس الرب * ويقرب عنه كما 23 24
كتب في ناموس الرب زوجا يمام او فرخا حمام * وكان انسان بيروسليم اسمه سمعان * وكان رجلا 25
بارا تقيا يرجوا عزا اسرائيل وروح القدس كان عليه * وكان قد اوحي اليه من روح القدس انه 26
لا يعاين الموت حتي يعاين المسيح الرب * فاقبل بالروح الي الهيكل * فعندما دخل بالطفل 27
يسوع ابواه ليصنعا عنه كما يجب في الناموس * حمله علي ذراعيه وبارك الله قايلا * الآن يا سيد 28 29
اطلق عبدك بسلام كمثل كلامك * لان عيني قد ابصرتا خلاصك * الذي اعددته 30 31
قدام وجه جميع الشعوب * نورا استعلن للامم ومجدا لشعبك اسرائيل * وكان يوسف وامه 32 33
يتعجبان مما كان يقال من اجله * وباركهما سمعان وقال لمريم امه هاهوذا هذا موضوع 34
لسقوط وقيام كثير من بني اسرائيل وعلامة المعانده * وانت ايضا فسيجوز رمح الشك في 35
نفسك ليظهر افكار في قلوب كثيره * وكانت حنا النبيه ابنه فانويل من سبط اشير قد 36
طعنت في ايام كثيرة * عاشت مع زوجها سبع سنين بعد بكوريتها * وترملت الي اربع 37
وثمانين سنة غير مفارقة للهيكل * عابدة بالصوم والصلاة ليلا ونهارا * وفي تلك الساعة جات 38
قدامه معترفة لله * وكانت تتكلم من اجله عند كل من يترجي خلاص يروسليم * فلما اكملا 39
كل شي كناموس الرب رجعا الي الجليل الي مدينتهما الناصرة *

Sicut ſcriptum eſt in lege Domini, Quòd 23
omnis maſculus aperiens vulvam, voca-
bitur ſanctus Domini: Et offeretur pro 24
eo, ſicut ſcriptum eſt in lege Domini, par
turturum aut duo pulli columbarum.
Erat autem homo in Jeruſalem, cujus 25
nomen Simeon, & erat vir juſtus, reli-
gioſus, ſperans conſolationem Iſrael: &
Spiritus ſanctus erat ſuper eum. Et re- 26
velatum fuerat ei à Spiritu ſancto quòd
non videret mortem, uſquedum videret
Chriſtum Domini. Ivit ergò per Spiri- 27
tum in templum: & quum introduxiſ-
ſent infantem Jeſum parentes ejus, ut
facerent pro eo ſicut oportebat in lege,
Geſtavit eum in ulnas ſuas, & benedixit 28
Deum, dicens; Nunc, ô Domine, dimitte 29
ſervum tuum in pace, ſecundùm ſermo-
nem tuum; Quia oculi mei viderunt 30
ſalutare tuum, Quod paráſti ante faci- 31
em omnium populorum; Lumen quod de- 32
tectum eſt gentibus, & gloriam plebi tuæ
Iſraeli. Et Joſeph ac mater ejus mira- 33
bantur de eo quod dicebatur de illo. Et 34
benedixit utriq; Simeon, & dixit Mariæ
matri ejus; Ecce hic poſitus eſt in caſum
& reſurrectionem multorum ex filiis Iſ-
rael, & in ſignum contradictionis: Et 35
tu quoque, pertranſibit lancea ſcandali
animam tuam, ut manifeſtentur cogita-
tiones in cordibus multis. Erat autem 36
Hanna Prophetiſſa filia Phanuel, de tri-
bu Aſer, (quæ jam provecta erat in dies
multos, vixerat cum conjuge ſuo ſeptem
annis poſt virginitatem ſuam, Et vidua 37
facta eſt uſque ad quatuor & octoginta
annos) non recedens à templo, ſerviens
cum jejunio & obſecratione nocte ac
die. Et in illa hora venit ante eum con- 38
fitens Deo, & loquebatur de illo apud
unumquemq; qui ſperabat redemptionem
Jeruſalem. Et cùm perfeciſſent omnia 39
ſecundùm legem Domini, reverſi ſunt in
Galilæam in civitatem ſuam Nazareth.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 በከመ፡ ጽሑፍ፡ውስተ፡ ሕገ፡ እግዚአብሔር፡፡ኵሉ፡ ተባዕት፡ ዘይፈትሕ፡ማሕፀነ፡እ
24 ሙ፡ ቅዱስ፡ ይሰመይ፡ለእግዚአብሔር፡። ወከመ፡ያብእ፡ መሥዋዕተ፡ለእግዚአብሔ
ር፡ በከመ፡ ተብህለ፡ውስተ፡ ሕገ፡ እግዚአብሔር፡ዘውገ፡ማዕነቅ፡ ወእማኰ፡ክልኤቲ፡
እጕለ፡ ርግብ፡፡። በእንተ ፡ ስምዖን፡።
25 ወሃሎ፡ብእሲ፡ በኢየሩሳሌም፡ ዘስሙ፡ ስምዖን፡ ወውእቱ፡ብእሲ፡ ጻድቅ፡ ወየዋህ፡ ወ
26 ይሴፈው፡ ፍሥሓሆሙ፡ ለእስራኤል፡ ወመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ሳዕሌሁ፡። ወአርአዮ፡ መን
27 ፈስ፡ ቅዱስ፡ ከመ፡ ኢይመውት፡ ዘእንበለ፡ ይርአይ፡ መሲሐ፡ ለእግዚአብሔር፡። ወ
ወሰደ፡ መንፈስ፡ ምኵራብ፡፡ወሶበ፡ አብእዎ፡ አዝማዲሁ፡ ለሕፃን፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱ
28 ስ፡ ከመ፡ ይግበሩ፡ ሎቱ፡ ዘበሕግ፡፡። ወተወክፎ፡ውእቱ፡ ወአንበሮ፡ ውስተ፡ ሕፅ
29 ኑ፡ ወባረኮ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወይቤ፡። ናሁ፡ ይእዜ ፡ ስዐሮ፡ ለገብርከ ፡ በከመ፡ ነ
30 ቢብከ፡ እግዚኦ፡ በሰላም፡። እስመ፡ ርእያ፡ አዕይንትየ፡ አድኅኖተከ፡። ዘአስተ
31 ደለውከ፡ ቅድመ፡ ኵሉ፡ ሕዝብከ፡። ከመ፡ ትክሥት፡ ብርሃነ፡ ለአሕዛብ ፡ ወክብ
32 ረ፡ ለሕዝብከ፡እስራኤል፡፡። ወዮሴፍሰ፡ አቡሁ፡ ወእሙ፡ ያነክሩ፡ በእንተ፡ ዘይነብ
33 ቡ፡ ሳዕሌሁ፡። ወባረኮሙ፡ ስምዖን፡ ወይቤላ፡ ለእሙ፡ ማርያም፡ ናሁ፡ዝንቱ፡ ሥዩ
34 ም፡ ለድቀቶሙ፡ወለተንሥኦቶሙ፡ ለብዙኃን፡ በውስተ፡ ይስራኤል ፡፡ ወለትእምርት፡
35 ለዘ፡ይትዋቀሡ፡። ወለነፍስ፡ እንተ፡ትበውእ፡ኲናት፡ከመ፡ይክሥት፡ሕሊና፡ልቦሙ፡
ለብዙኃን፡፡። በእንተ፡ሐና፡ ነቢት፡። ወሀለወት፡ ሐና፡ ነቢይ
36 ት፡ ወለተ፡ፋኑኤል፡ እንተ፡ነገደ፡አሴር፡ወኀለፈ፡ መዋዕሊሃ፡ ወምስለ፡ምታ፡ሰብዓተ፡
37 ዓመተ፡ነበረት፡እም፡ድንግልናሃ፡። ወመዕስብት፡ ሰማንያ፡ ወአርባዕተ፡ክረምተ፡ ወ
38 ኢትወፅእ፡ እምኵራብ፡ መዓልተ፡ ወሌሊተ፡በጾም፡ ወበጸሎት፡፡። ወተንሥአት፡ ሶ
ቤሃ፡ ወገነየት፡ ወአእኰተቶ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወነገረት፡ በእንቲአሁ፡ ለኵሎሙ፡ እ
39 ለ፡ ይሴፈዉ፡ መድኀኒተ፡ ለኢየሩሳሌም፡፡። ወፈጸምዎ ፡ ኵሎ ፡ ዘበሕገ፡ እግዚ
አብሔር፡ አተዉ፡ ገሊላ፡ ሃገሮሙ፡ ናዝሬት፡፡።

Sicut ſcriptum eſt in lege Dei; Omnis maſculus aperiens uterum matris ſuæ, 23
ſanctus vocabitur Domino: Et ut offerret hoſtiam Deo; ſicut dictum eſt in lege 24
Dei, par turturum, aut duos pullos columbæ.

De Simeone.

Et fuit homo in Hieruſalem, cujus nomen Simeon: & ille *fuit* juſtus & humi- 25
lis, & expectabat gaudium Iſraelis: & Spiritus ſanctus erat ſuper eum. Et ma- 26
nifeſtaverat ei ſánctus Spiritus, quòd non moreretur, priuſquàm videret Meſiach
Domini. Et adduxit eum Spiritus *in* templum. Et quum inducerent parentes e- 27
jus parvulum Dominum Jeſum, ut facerent ei quod in lege *ſtatuitur*: Et accepit 28
eum ille, & poſuit eum in ſinu ſuo, & benedixit Deo, & dixit; Ecce nunc di- 29
mitte ſervum tuum, ſecundùm verbum tuum Domine, in pace: Quia viderunt 30
oculi mei ſalutem tuam, Quam paráſti coram toto populo tuo; Ut manifeſtes 31
lumen Gentium, & gloriam populi tui Iſrael. Et Joſeph pater ejus & mater ejus 32
mirabantur propter ea quæ dicebantur de eo. Et benedixit eis Simeon, & di- 33
xit matri ejus Mariæ; Ecce hic poſitus eſt in caſum & in reſurrectionem multo- 34
rum in Iſrael, & in ſignum contradicentium. Et tu, in animam intrabit gladius: 35
ut manifeſtet cogitationem cordis multorum.

De Hanna prophetiſſa.

Et fuit Hanna prophetiſſa, filia Phanuel, quæ à tribu Aſer: & proceſſerunt dies 36
ſui, & cum viro ſuo ſeptem annis manſit à virginitate ſua. Et vidua fuit octo- 37
ginta & quatuor annorum: & non exivit à templo die, & nocte in jejunio & ob-
ſecratione. Et ſurrexit tunc, & confitebatur & gratias agebat Deo: & loque- 38
batur de eo, omnibus qui expectabant redemptionem Hieruſalem. Et ut per- 39
fecerunt omnia quæ in lege Domini, venerunt in Galilæam in urbem ſuam
Nazareth.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* شمعون پير ايشانرا دعا كرد * وكفت بمريم مادرش * اينك اين پاك† نهاده شد * براي 34
افتادن و بر خاستن پسياران در اسراييل وايت * وفتنه انكيزي * درجان تو نايش† در رود* 35
چنانك انديشه پسياران آشكارا شود * *وحانا پيغمبر دختر فانويل از سبط اشير * او نيز در 36
روزكار خود كوهين بود * وهفت سال با شوهر خود † [از] بكر زندكاني كرد * * وقدر هشتاد وچهار 37
سال بيوه ماند * وازهيكل خدا نمي شد * وشب وروز در نماز وروزه بسر بردي * وخدارا عبادت
كردي * * او نيز دران ساعت كه مسيح را در اوردند * ايستاده بود * مر خدايرا اعتراف آورد وبا 38
طفل سخن كفت * وبا هر كسي * كه در اميد رستكاي اسرائيل بود * وچون هر چيزي را تمام 39
كردند * انچنانك در ناموس خداوند بود * سوي جليل واصين باز كرديدند * كه شهر ايشان بود

Et Simeon ſenex illis benedixit; ac 34
dixit Mariæ matri ejus; Ecce hic
Sanctus poſitus eſt in caſum & re-
ſurrectionem multorum in Iſraele,
& ſignum, & diſcordiæ ſuſcitatio-
nem. In animam autem tuam lan- 35
cea intrabit, adeò ut cogitationes
multorum pateſiant. Et Hanna Pro- 36
phetiſſa, filia Phanuel, ex tribu
Aſer, ipſa etiã in tempore ſuo ſeni-
or erat, et ſeptem annos cum viro ſuo
à virginitate vitam egerat. Et cir- 37
citer octoginta & quatuor annos
vidua manſerat, & à templo Dei
non abſcedebat, & noctes diéſque
in oratione & jejunio tranſigebat,
et cultui Divino vacabat. Ipſa quoq; 38
in illa hora, quâ Chriſtum intro-
duxerunt, aſtabat: ac Deo gratias
egit, & puerulum allocutus eſt, &
omnem hominem, qui in expectatione
liberationis Iſraelis erat. Et cùm 39
omnia perfeciſſent, quemadmodum
in lege Domini erat, in Galilæam,
& Nazreth reverſi ſunt, quæ civitas
eorum erat.

At puer creſcebat, & *corroborabatur ſpiritu*, plenus ſapientiâ: & gratia
40 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε, ϗ ἐκραταιοῦτο πνεύματι, πληρούμενον σοφίας· ϗ χάρις
Dei erat in illo. Et ibant parentes ejus per *annum* in Hieruſalem
41 Θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό. Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ
feſto Paſchæ. Et cùm factus eſſet annorum duodecim, aſcendentibus illis
42 τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν δώδεκα, (σ) ἀναβάντων αὐτῶν
in Hieroſolymam, ſecundùm conſuetudinem feſti, *Et conſummantibus dies*, *in*
43 εἰς Ἱεροσόλυμα, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς, Καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν
reverti ipſos, remanſit Jeſus puer in Hieruſalem: & non *cognovit Joſeph*
τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς, ὑπέμεινεν Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλήμ· ϗ οὐκ ἔγνω Ἰωσὴφ
& mater ejus. Exiſtimantes autem illum in comitatu eſſe, venerunt diei iter,
44 ϗ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν,
& requirebant eum *in cognatis*, & *in notis*. Et non invenientes
45 ϗ ἀνεζήτουν αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι, (τ) ϗ ἐν τοῖς γνωστοῖς· Καὶ μὴ εὑρόντες
eum, regreſſi ſunt in Hieruſalem, *quærentes* eum. Et factum eſt, poſt dies
46 αὐτὸν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, ζητοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο, μεθ' ἡμέρας
tres invenerunt illum in templo ſedentem in medio doctorum, & audientem
τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, ϗ ἀκούοντα
illos, & interrogantem eos. Stupebant autem omnes *audientes* eum, ſuper
47 αὐτῶν, ϗ ἐπερωτῶντα αὐτούς. Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ
intelligentia & reſponſis ejus. Et videntes *ipſum, attoniti fuerunt*. Et ad illum
48 τῇ συνέσει ϗ ταῖς ἀποκρίσεσιν αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, ἐξεπλάγησαν· ϗ πρὸς αὐτὸν
mater ejus dixit; Fili, quid feciſti nobis ſic? ecce pater tuus & ego dolentes
ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε, Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ ὀδυνώμενοι
quærebamus te. Et ait ad illos, Quid quòd quærebatis me? neſciebatis quia in
ἐζητοῦμέν σε. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν 49
his Patris mei oportet eſſe me? Et ipſi non intellexerũt verbũ quod locutus eſt ad eos.
τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν αὐτοῖς. 50
Et deſcendit cum eis, & venit in Nazareth: & erat ſubditus illis. Et
Καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν, ϗ ἦλθεν εἰς (υ) Ναζαρέτ· ϗ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς. ϗ 51
mater ejus conſervabat omnia verba hæc in corde ſuo. Et Jeſus
ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει (φ) πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ Ἰησοῦς 52
proficiebat ſapientiâ & ætate, & gratiâ apud Deum & homines.
προέκοπτε σοφίᾳ ϗ ἡλικίᾳ, ϗ χάριτι παρὰ Θεῷ ϗ ἀνθρώποις.

CAP. III. γ'.

En anno autem quintodecimo imperii Tiberii Cæſaris, *præſidente*
ΕΝ ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος 1
Pontio Pilato *Judææ*, *&* tetrarchâ Galilææ Herode, Philippo
Ποντίου Πιλάτου τῆς Ἰουδαίας, ϗ τετραρχοῦντος (α) τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, Φιλίππου
autem fratre ejus tetrarchâ Ituræe, & Trachonitidis regionis,
δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας, ϗ Τραχωνίτιδος χώρας,
& Lyſaniâ Abilinæ tetrarchâ,
ϗ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος,

MS.A. (σ) ἀναβαινόντων (τ) ϗ τοῖς (υ) Ναζαρέτ· (φ) τὰ ῥήματα ἅπαντα ταῦτα ἐν MS.A. Κεφ. γ'. (α) Ἡρώδου τῆς Γαλιλαίας,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

40 * ܛܠܝܐ ܕܝܢ ܪܒܐ ܗܘܐ ܘܡܬܚܝܠ ܒܪܘܚܐ. ܘܡܬܡܠܐ ܚܟܡܬܐ. ܘܛܝܒܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܗܘܬ
41 ܥܠܘܗܝ. * ܘܐܢܫܘܗܝ ܟܠ ܫܢܐ ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܠܐܘܪܫܠܡ ܒܥܐܕܐ ܕܦܨܚܐ.
42 * ܕܒܬܪ ܝܠܕܐ ܕܡܪܢ * ܬܢ * ܘܟܕ ܗܘܐ ܒܪ ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ. ܣܠܩܘ ܐܝܟ
43 ܕܡܥܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܥܐܕܐ. * ܘܟܕ ܫܠܡܘ ܝܘܡܬܐ. ܗܦܟܘ ܠܗܘܢ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܛܠܝܐ ܦܫ
44 ܠܗ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܝܘܣܦ ܘܐܡܗ ܠܐ ܝܕܥܘ. * ܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܕܥܡ ܒܢܝ ܠܘܝܬܗܘܢ
45 ܗܘ. ܘܟܕ ܐܬܘ ܡܪܕܝܬܐ ܝܘܡܐ ܚܕ. ܒܥܐܘܗܝ ܠܘܬ ܐܢܫܝܗܘܢ. ܘܠܘܬ ܡܢ ܕܝܕܥ ܠܗܘܢ. * ܘܠܐ
46 ܐܫܟܚܘܗܝ. ܘܗܦܟܘ ܠܗܘܢ ܬܘܒ ܠܐܘܪܫܠܡ ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. * ܘܡܢ ܒܬܪ ܬܠܬܐ
ܝܘܡܝܢ. ܐܫܟܚܘܗܝ ܒܗܝܟܠܐ ܟܕ ܝܬܒ ܡܨܥܬ ܡܠܦܢܐ. ܘܫܡܥ ܡܢܗܘܢ. ܘܡܫܐܠ
47 ܠܗܘܢ. * ܘܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܒܚܟܡܬܗ ܘ
48 ܒܦܬܓܡܘܗܝ. * ܘܟܕ ܚܙܐܘܗܝ ܬܡܗܘ. ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܐܡܗ. ܒܪܝ. ܠܡܢܐ ܥܒܕܬ ܠܢ
49 ܗܟܢܐ. ܕܗܐ ܐܢܐ ܘܐܒܘܟ ܒܫܓܘܫܝܐ ܣܓܝܐܐ ܒܥܝܢ ܗܘܝܢ ܠܟ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ
50 ܒܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܝ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܒܒܝܬ ܐܒܝ ܘܠܐ ܠܝ ܠܡܗܘܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܐܣܬܟܠܘ
51 ܒܡܠܬܐ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ. * ܘܢܚܬ ܥܡܗܘܢ ܘܐܬܐ ܠܢܨܪܬ. ܘܡܫܬܥܒܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܐܡܗ
52 ܕܝܢ ܢܛܪܐ ܗܘܬ ܟܠܗܘܢ ܡܠܐ ܒܠܒܗ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܪܒܐ ܗܘܐ ܒܩܘܡܬܗ ܘܒܚܟܡܬܗ
ܘܒܛܝܒܘܬܐ. ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܘܒܢܝܢܫܐ. * ܕܩܘܪܒܐ ܕܥܐܕܐ ܕܕܢܚܐ * ܛ *
1 * ܩܦܠܐܘܢ * ܓ * * ܒܫܢܬ ܚܡܫܥܣܪܐ ܕܝܢ ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܛܝܒܪܝܘܣ ܩܣܪ. ܒܗܓܡܘܢܘܬܗ
ܕܦܢܛܝܘܣ ܦܝܠܛܘܣ ܒܝܗܘܕ. ܟܕ ܪܝܫ ܐܪܒܥܐ ܗܘܐ ܗܪܘܕܣ ܒܓܠܝܠܐ. ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܐܚܘܗܝ
ܪܝܫ ܐܪܒܥܐ ܒܐܝܛܘܪܝܐ. ܘܒܐܬܪܐ ܕܛܪܟܘܢܐ. ܘܠܘܣܢܝܘܣ ܪܝܫ ܐܪܒܥܐ ܕܐܒܝܠܝܢܐ.

Puerulus autem creſcebat, & corroborabatur Spiritu, ac replebatur ſapientiâ, & gratia Dei erat ſuper eum. 40 Et homines (*i.* parentes) ejus quotannis adibant Jeroſolymam in feſto Paſchæ. 41

Dominicâ poſt Nativitatem. 8.

Quumque eſſet filius annorum duodecim, aſcenderunt prout conſueverant ad feſtum. 42 Et quum peregiſſent dies, reverſi ſunt: Jeſus verò puer remanſit in Jeruſalem, Joſepho & matre ejus neſcientibus. 43 Putabant enim eum eſſe cum comitibus ſuis. Quumque veniſſent iter diei unius, quæſierunt eum apud ſuos homines, & apud eos qui noverant ipſos: 44 Nec invenerunt eum. Et reverſi ſunt rurſùs ad Jeruſalem, ac requirebant eum. 45 Tribus verò poſt diebus invenerunt eum in templo ſedentem in medio doctorum, & audientem ab eis, ac interrogantem eos. 46 Et demirabantur ii omnes qui audiebant eum, ſapientiam & reſponſa ipſius. 47 Utque viderunt eum, mirati ſunt: & ait illi mater ipſius; Fili mi, cur ita feciſti nobis? quoniam ecce ego & pater tuus cum multa anxietate quærebamus te. 48 Dixit eis; Cur quærebatis me? neſcitis quòd in domo patris mei oportet me eſſe? 49 Illi verò non intellexerunt ſermonem quem dixit eis. 50 Et deſcendit cum eis, venítque Nazareth: & ſubjectus erat eis: mater verò ipſius conſervabat omnes ſermones in corde ſuo. 51 Porrò Jeſus creſcebat ſtaturâ & ſapientiâ ſuâ, nec non gratiâ apud Deum & homines. 52

Ab Oblationem feſti Epiphaniæ. 9.

CAP. III.

ANno autem decimoquinto regni Tiberii Cæſaris, ſub præfectura Pontii Pilati in Judæa, dum eſſet tetrarcha Herodes in Galilæa, & Philippus frater ejus tetrarcha in Ituria, & in regione Trachonitide: & Lyſania tetrarcha Abilenes, 1

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

هفتم بزرك شدن مسيح در اورسليم

40 * وپس ازان كودك پرورده مي شد * وبروح القدس قوت مي كرفت وازحكمت ونعمت خدا
41 پر مي شد * ودر زيادتي مي رفت * * وقوم او هر سال در عيد فصح * باورسليم مي رفتند *
42 43 * چون دوازده ساله شد * در روز عيد بالا رفتند * بر مثالي كه عادت داشتند * *چون روزها
تمام شدند بازكشتند * اما عيسي كودك بود در اورسليم ماند * ويوسف * ومادر عيسي * نمي
44 دانستند * *مي پنداشتند * كه با فرزندان محلهء ايشانست * چون يك روزه راه آمدند *
45 وانجا كه كمان داشتند * پيش خويشان * ودوستان ؛ خود نيافتند * *باز كرديدند * در
46 اورسليم بطلب عيسي * ومي جستند * بعد از سه روز * اورا در هيكل يافتند * در ميان
47 معلمان نشسته از ايشان مي شنيد * واز ايشان سخن مي پرسيد * * وهر كه سخن
48 اورا مي شنيد بحكمت وجواب او متحير مي شد * *يوسف ومادرش چون اورا ديدند * مادرش
كفت فرزند من چرا مرا اين چنين كردي * اركي باز من وپدرت ترا مي جستيم * بپسيار رنج *
49 * عيسي بديشان كفت * چرا مرا مي جستيد نمي دانيد كه مرا مي برازد كه درخانهء پدر باشم *

VII. Magiſtrum ſe præbet Chriſtus Hieroſolymæ.

Poſt hæc autem puer creſcebat, & in Spiritu ſancto corroborabatur, & ſapientiâ & gratiâ Divinâ plenus erat, & ampliùs progrediebatur. 40 *Et propinqui ejus quolibet anno in feſto Paſchatis Hieroſolymam ibant.* 41 *Quumque duodecim annos natus eſſet, die feſto aſcenderunt, quemadmodum conſuetudinem habuerant.* 42 *Cùm autem completi eſſent dies, reverſi ſunt: ſed Jeſus puer in Hieroſolyma remanſit, & Joſeph, & mater Jeſu neſciebant.* 43 *Exiſtimabant enim quòd cum liberis viciniæ eorum eſſet: ſed cùm diei unius itinere iviſſent, & ubi rati erant, apud cognatos & amicos ſuos non inveniſſent:* 44 *Reverſi ſunt Hieroſolymam ad quærendum Jeſum, & inquirebant.* 45 *Poſt tres dies illum in templo invenerunt, inter doctores ſedentem: quos audiebat & ab eis viciſſim verba rogabat.* 46 *Et quicunque ſermonem ejus audiebat, ſapientiâ & reſponſis ejus obſtupeſcebat.* 47 *Cùmque Joſeph & mater ejus eum viderent, mater ejus dixit; Fili mi, quare mihi ſic feciſti? Quamdiu ego & pater tuus te quæſivimus cum multo dolore?* 48 *Jeſus illis dixit; Quare me quærebatis? Neſciebatis quòd mihi convenit ut in domo patris ſim?* 49

Verſio VULGATA LATINA.

40 Puer autem creſcebat & confortabatur, plenus ſapientiâ: & gratia Dei erat in illo.
41 Et ibant parentes ejus per omnes annos in Jeruſalem, in die ſolenni Paſchæ.
42 Et cùm factus eſſet annorum duodecim, aſcendentibus illis Jeroſolymam ſecundùm
43 conſuetudinem diei feſti, Conſummatíſque diebus, cùm redirent, remanſit
44 puer Jeſus in Jeruſalem, & non cognoverunt parentes ejus. Exiſtimantes autem
illum eſſe in comitatu, venerunt iter diei, & requirebant eum inter cognatos &
45 notos. Et non invenientes, regreſſi ſunt in Jeruſalem, requirentes eum.
46 Et factum eſt, poſt triduum invenerunt illum in templo, ſedentem in medio docto-
47 rum, audientem illos, & interrogantem eos. Stupebant autem omnes, qui
48 eum audiebant, ſuper prudentia & reſponſis ejus. Et videntes admirati ſunt.
Et dixit mater ejus ad illum; Fili, quìd feciſti nobis ſic? ecce pater tuus & ego
dolentes quærebamus te. Et ait ad illos; Quid eſt quòd me quærebatis? neſcie- 49
batis quià in his, quæ patris mei ſunt, oportet me eſſe? Et ipſi non intellexe- 50
runt verbum, quod locutus eſt ad eos. Et deſcendit cum eis, & venit Nazareth: 51
& erat ſubditus illis. Et mater ejus conſervabat omnia verba hæc in corde ſuo.
Et Jeſus proficiebat ſapientiâ, & ætate, & gratiâ apud Deum & homines. 52

CAP. III.

ANno autem quintodecimo imperii Tiberii Cæſaris, procurante Pontio Pilato 1
Judæam, tetrarchâ autem Galilææ Herode, Philippo autem fratre ejus tetrarchâ
Ituræ, & Trachonitidis regionis, & Lyſaniâ Abilinæ tetrarchâ,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

• الفصل الثامن • * فاما الصبي فكان ينشو ويتقوي بالروح * ممتليا بالحكمة 40
ونعمة الله كانت عليه * وابواه كانا يمضيان الي يروشليم كل سنة في عيد الفصح * فلما تمت 41 42
له اثنتا عشر سنة مضيا الي يروشليم الي العيد كالعادة * فلما كملت الايام ليعودا تخلف 43
عنهما الصبي يسوع في يروشليم ولم تعلم امه ويوسف * لانهما كانا يظنان انه مع السايرين في 44
الطريق * ولما سارا نحو يوم طلباه عند اقربايهما ومعارفهما * فلم يجداه فرجعا الي يروشليم 45
يطلبانه * وبعد ثلثة ايام وجداه في الهيكل جالسا في وسط المعلمين يسمع منهم ويسالهم • 46
* وكان كل من يسمعه مبهوتين من علمه واجابته * فلما ابصراه بهتا * فقالت له امه يا بني ما 47 48
هذا الذي صنعت بنا هكذي * لان اباك وانا كنا نطلبك باجتهاد معذبين * فقال لهما لم 49
تطلباني * اما تعلمان انه ينبغي ان اكون في الذي لابي * فاما هما فلم يفهما الكلام 50
الذي قاله لهما * ثم نزل معهما الي الناصرة وكان يخضع لهما * وكانت امه تحفظ جميع هذا 51
الكلام في قلبها * وكان يسوع ينمو في القامة والحكمة والنعمة عند الله والناس • 52
• الفصل التاسع • * وفي سنة خمس عشرة من ولاية طيباريوس قيصر 1
في ولاية فيلاطس البنطي علي اليهودية * وهيرودس رييس علي ربع الجليل * وفيلبس اخوه
رييس علي ربع انطوريا وبلاد انطرخون * وليسانيوس رييس علي ربع الابلية •

Sectio octava.

At verò puer creſcebat & corroborabatur 40
ſpiritu, & implebatur ſapientiâ, & gra-
tia Dei erat ſuper eum. Et parentes ejus 41
ibant in Jeruſalem ſingulis annis in feſto
Paſchæ. Quumque completi fuiſſent ei 42
duodecim anni, abierunt in Jeruſalem
ad feſtum, ſecundùm conſuetudinem. Et 43
cùm conſummati eſſent dies ut redirent,
remoratus eſt ab eis puer Jeſus in Jeru-
ſalem, & non ſcivit mater ejus & Jo-
ſeph: Quia ambo exiſtimabant eum eſſe 44
cum euntibus in via. Et cùm ambulâſ-
ſent quaſi diem unum, quæſiverunt eum
apud cognatos ſuos, & notos ſuos, Et 45
non invenerunt eum: quare reverſi ſunt
in Jeruſalem, quærentes eum. Et poſt 46
tres dies invenerunt eum in templo, ſe-
dentem in medio doctorum, audientem
eos, & interrogantem illos. Et omnes qui 47
audiebant eum, ſtupebant de ſcientia ejus
& reſponſione ipſius. Quumque vidiſſent 48
eum, obſtupuerunt. Et dixit illi mater
ejus; Fili mi, quid eſt hoc quod feciſti
nobis ſic? Pater enim tuus & ego quæ-
rebamus te cum ſolicitudine afflicti. Ait 49
illis, Cur quæritis me? Nónne ſcitis quia
oportet me eſſe in iis quæ Patris
mei ſunt? Ipſi autem non intellexerunt 50
ſermonem quem dixit eis. Tum deſcen- 51
dit cum eis in Nazareth: erátque ſub-
ditus illis. Et mater ejus conſervabat
omnia hæc verba in corde ſuo. Jeſus 52
autem creſcebat in ſtatura, & ſapientiâ,
& gratiâ apud Deum & homines.

Sectio nona.

CAP. III.

ET in anno quinto decimo imperii Ti- 1
berii Cæſaris ſub dominio Pilati Pontii
ſuper Judaam, dum Herodes eſſet prin-
ceps ſuper quartam partem Galilææ, &
Philippus frater ejus princeps ſuper
quartam partem Anturiæ & regionis
Antarchon: & Lyſanius princeps ſuper
quartam partem Iliæ,

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በሰንበት፡ ዘቅድመ፡ ኤፒፋንያ፡=÷
40 ወልህቀ፡ ሕፃን፡ ወጸንዐ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ወምሉአ፡ ጥበበ፡ ወፍፁመ፡ በጸጋ፡ እግዚ
አብሔር፡ ዘላዕሌሁ።=÷ ወበራብዕት፡ ዝክረምት፡=÷
41 ወይሐውሩ፡ አዝማዲሁ፡ በበ፡ በዓል፡ ኢየሩሳሌም፡ ለለ፡ ዓመት፡ ለበዓለ፡ ፋሲክ።=÷
42 ወአመ፡ ኮነ፡ ፍጹመ፡ ሎቱ፡ ዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ክረምቱ፡ ዓርጉ፡ ለበዓል፡ ኢየሩሳሌ
43 ም፡ በከመ፡ ያለምዱ፡=÷ ወሰሊጦሙ፡ ግብሮሙ፡ አተዉ፡ ወሕፃንስ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
44 ነበረ፡ ኢየሩሳሌም፡ ወኢያእመሩ፡ ዮሴፍ፡ ወእሙ።=÷ ወይመስሎሙ፡ ዘበፍኖት፡ ሃ
ሎ፡ ምስለ፡ ሰብእ፡ ወበጺሖሙ፡ ኀሠሠዎ፡ በዕለት፡ ኀበ፡ አዝማዲሁ፡ ወኀበ፡ እለ፡
45 ያአምርዎ፡=÷ ወኢረኪቦሙ፡ ገብኡ፡ ኢየሩሳሌም፡ ይኅሥሥዎ።=÷ ወእምዝ፡ በ
46 ሣልስት፡ ረከብዎ፡ በምኵራብ፡ እንዘ፡ ይነብር፡ ማእከለ፡ ሊቃናት፡ ወያጸምኦሙ፡ ወ
47 ይሴአሎሙ።=÷ ወያነክርዎ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ ሰምዕዎ፡ ጥበቦ፡ ወአውሥኦቶ።=÷
48 ወሶበ፡ ርእይዎ፡ ደንገፁ፡ ወትቤሎ፡ እሙ፡ ወልድየ፡ ለምንት፡ ከመዝ፡ ረሰይከነ፡ አስመ፡
49 ናሁ፡ አቡከ፡ ወአነኒ፡ ሠራሕነ፡ እንዘ፡ ነኀሥሠከ።=÷ ወይቤሎሙ፡ ምንት፡ ተኀሠሥሱ
50 ኒ፡ ኢያአመርክሙኑ፡ ከመ፡ ውስተ፡ ዘአቡየ፡ ሀለውኩ።=÷ ወእሙንቱስ፡ ኢለበዉ፡ ቃ
51 ሎ፡ ዘይቤሎሙ፡ ወሖረ፡=÷ ወወረደ፡ ምስሌሆሙ፡ ናዝሬት፡ ወይትኤዘዝ፡ ሎሙ፡ ወተ
52 ዓቅብ፡ እሙ፡ ዘንተ፡ ኵሎ፡ ነገረ፡ ውስተ፡ ልባ።=÷ ወእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ልህቀ፡ በጥ
በብ፡ ወበምክር፡ ወዐቢየ፡ በጸጋ፡ በኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ወበኀበ፡ ሰብእ።=÷
1 በእንተ፡ ቃል፡ ዘኮነ፡ ኀበ፡ ዮሐንስ፡=÷ ፫ ወአመ፡ ዓሠ
ርቱ፡ ወኀምስቱ፡ ዓመት፡ መንግሥቱ፡ ለጢባርዮስ፡ ቄሳር፡ ወጲላጦስ፡ ጰንጤናዊ፡ መል
አክ፡ ይሁዳ፡ ወሄሮድስ፡ ንጉሠ፡ ገሊላ፡ ወፊልጶስ፡ እኁሁ፡ መልአከ፡ ኢጡርያስ፡ ወለ
ብሔረ፡ ጥራኮኒደስ፡ ወለልስንዩ፡ አንተ፡ ሰቢላኔስ፡ መስፍኖሙ፡ ውእቱ።=÷

Sabbato Epiphaniam præcedente.

Et crevit parvulus, & corroboratus eſt in Spiritu ſancto, et plenus *fuit* intelligen- 40
tiâ: & perfectus *fuit* in gratia Dei quæ ſuper eum *erat*.

Et in quartam anni partem. Et ibant parentes ejus ſingulis 41
feſtis Hieroſolymam, quotannis ad feſtũ paſchæ. Et quum eſſet conſummatus illi 42
duodecimus annᵘˢ ejus, aſcenderunt ad feſtum Hieroſolymam, ſicut conſueti erant.
Et conſummantes opus eorũ abierunt, & puer Dñs Jeſus remanſit Hieroſolymæ: 43
& non cognoverũt Joſeph & mater ejᵘˢ. Et cogitantes quòd in via erat cum po- 44
pulo: & proficiſcentes quæſiverunt eum in die apud cognatos ejus, & apud eos
qui noverant eum. Et non invenientes, regreſſi ſunt Hieroſolymam, quærere eũ. 45
Et poſt triduum invenerunt eum in templo ſedentem *in* medio magiſtrorum, & 46
audientem eos, & interrogantem eos. Et mirati ſunt omnes audientes eum in- 47
telligentiam ejus, & reſponſa ejus. Et videntes eum, attoniti ſunt. Et dixit ei ma- 48
ter ejus; Fili mi, quarè ita feciſti nobis? quoniam ecce pater tuus & ego laboravi-
mus, quærentes te. Et dixit iis; Quarè quærebatis me? neſciebatiſne quod in iis quæ 49
ſunt Patris mei fui? Et ipſi non intellexerunt ſermonem quem loquutus eſt iis: & 50
abiit. Et deſcendit cum iis *in* Nazareth; & ſubjectus erat iis. Et cuſtodiebat 51
mater ejus, hunc totum ſermonem in corde ſuo. Et Dominus Jeſus profectus eſt 52
in intelligentia & in prudentia, & magna fuit in gratia apud Deum & homines.

CAP. III. *De ſermone qui habitus eſt à Johanne.*

IN anno quinto decimo imperii Tiberii Cæſaris, & Pilatus Pontius princeps 1
erat Judææ, & Herodes rex *erat* Galilææ, & Philippus frater ejus princeps erat
Ituræ, & regionis Trachonitidis: & Lalſaniᵘˢ *illius* quæ eſt Sabilanes præſes erat:

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* ايشان فهم نكردند كلمه را كه بديشان كفت * *وبا ايشان فرود آمد † در ناصره * ودر 50 51
طاعت ايشان بود * ومادرش سخنهاء اورا در دل خود نكه مي داشت * *عيسي قد وبالا 52
بر كشيد ودر حكمت ونعمت خدا پرورده مي شد

هشتم ظاهر شدن يحيي بن زكريا

* ودر پانزدهم سال از مملكت طباريوس قيصر * بنيابت پنطوس † پيلاطوس دريهود بود * 1
وقتي كه هيروديس در جليل چهارم سرور بود * وفيليبوس برادرش سرور چهارم † در طوريا *
ودر ولايت طركونا * و لوسنيا † چهارم سرور † در ابيلاني *

At illi non intellexerunt ſermonem, 50
quem ipſis locutus eſt. Et cum 51
eis deſcendit in Nazreh, & in
obſequio illorum erat. Mater au-
tem ejus verba illius in corde
ſuo conſervabat. Et Jeſus ſta- 52
turâ & proceritate auctus, ſapi-
entiâ etiam & gratiâ Dei crevit.

VIII. Manifeſtatio Johannis filii Zachariæ.

CAP. III.

ANno autem decimo quinto regni 1
Tiberii Cæſaris, in præfectura Pon-
tii Pilati in Judæa fuit, quo tem-
pore Herodes in Galilæa tetrarcha
eſſet, & Philippus frater ejus te-
trarcha in Turia & regione Tracu-
tæ, et Lyſanias tetrarcha in Abi-
lene,

Sub principibus Sacerdotum Anna & Caiapha: factum eſt verbum *Dei* *ad* Joannem
2 (β) Ἐπ' ἀρχιερέων Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην
Zachariæ filium in deſerto. Et venit in omnem *circa*regionem Jor-
3 (γ) τὸν τοῦ Ζαχαρίου υἱὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ ἦλθεν εἰς (δ) πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορ-
danis, prædicans baptiſmum pœnitentiæ in remiſſionem peccatorum: Sicut ſcriptum eſt in
4 δάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν· Ὡς γέγραπται ἐν
libro ſermonum *Eſaiæ* prophetæ, *dicentis*; Vox clamantis in deſerto, Parate
βίβλῳ λόγων Ἠσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Ἑτοιμάσατε
viam Domini: rectas facite ſemitas ejus. Omnis vallis implebitur,
5 τὴν ὁδὸν (ε) Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται,
& omnis mons & collis humiliabitur: & erunt prava in *directum*, & *aſperæ*
καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν, καὶ αἱ τραχεῖαι
6 in vias planas: Et videbit omnis caro Salutare Dei. Dicebat ergò
7 εἰς ὁδοὺς λείας· Καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ. Ἔλεγεν οὖν
exeuntibus *turbis* *baptizari* ab ipſo; Genimina viperarum, quis
τοῖς ἐκπορευομένοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς
oſtendit vobis fugere à ventura ira? Facite ergò fructus dignos
8 ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς; Ποιήσατε οὖν καρποὺς ἀξίους
pœnitentiæ, & ne cœperitis dicere *in vobiſipſis*; Patrem habemus Abraham. Dico
τῆς μετανοίας, καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ. Λέγω
enim vobis, Quia *poteſt* Deus de lapidibus iſtis ſuſcitare filios Abrahæ.
γὰρ ὑμῖν, Ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

Jam *verò* & ſecuris ad radicem arborum poſita eſt. Omnis ergò arbor
Ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων κεῖται. πᾶν οὖν δένδρον 9
non faciens fructum *pulchrum*, *exciditur*, & in ignem *mittitur*. Et interrogabant
μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Καὶ ἐπηρώτων 10
eum turbæ, dicentes; Quid ergò faciemus? Reſpondens autem, dicebat illis,
αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες, Τί οὖν (ς) ποιήσομεν; Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς, 11
Habens duas tunicas, *tradat* non habenti: & *habens* *eſcas*, ſimiliter
Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας, μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων βρώματα, ὁμοίως
faciat. Venerunt autem & publicani *baptizari*: & dixerunt ad illum; Magiſter,
ποιείτω. Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι· καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, 12
quid faciemus? Ille *autem* dixit ad eos; Nihil amplius *præter* conſtitu-
τί (ζ) ποιήσομεν; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, (η) Μηδὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγ- 13
tum vobis *exigite*. Interrogabant autem eum & milites, dicentes; Et nos
μένον ὑμῖν πράσσετε. Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες, Καὶ ἡμεῖς 14
quid faciemus? Et ait *ad* *eos*, Neminem concutiatis, neque *calumniaveritis*:
τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μηδένα διασείσητε, μηδὲ συκοφαντήσητε·
& contenti eſtote ſtipendiis veſtris. *Expectante* autem populo, & *ratiocinantibus*
καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων 15
omnibus in cordibus ſuis de Joanne, ne fortè ipſe eſſet Chriſtus,
πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός,

MS.A. (β) Ἐπὶ ἀρχιερέως (γ) τοῦ Ζαχαρίου (δ) πᾶσαν περίχωρον (ε) τοῦ Κυρίου,
(ς) ποιήσωμεν; (ζ) ποιήσωμεν; (η) Μηθὲν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܒܪܒܘܬ ܟܗܢܘܬܐ ܕܚܢܢ ܘܕܩܝܦܐ. ܗܘܬ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܥܠ ܝܘܚܢܢ ܒܪ ܙܟܪܝܐ ܒܡܕܒܪܐ. 2
* ܘܐܬܐ ܠܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܚܕܪܝ ܝܘܪܕܢܢ. ܟܕ ܡܟܪܙ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܬܝܒܘܬܐ ܠܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ. 3
* ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܒܟܬܒܐ ܕܡܠܐ ܕܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ. ܩܠܐ ܕܩܪܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܛܝܒܘ ܐܘܪܚܗ 4
ܕܡܪܝܐ. ܘܐܬܪܨܘ ܒܦܩܥܬܐ ܫܒܝܠܐ ܠܐܠܗܢ. * ܟܠܗܘܢ ܢܚܠܐ ܢܬܡܠܘܢ. ܘܟܠܗܘܢ ܛܘܪܐ 5
ܘܪܡܬܐ ܢܬܡܟܟܘܢ. ܘܢܗܘܐ ܥܪܡܐ ܦܫܝܛܐ. ܘܐܬܪܐ ܥܣܩܐ ܦܩܥܬܐ. * ܘܢܚܙܐ ܟܠ 6
ܒܣܪ ܚܝܐ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܟܢܫܐ ܕܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܠܡܥܡܕ. ܝܠܕܐ ܕܐܟܕܢܐ. 7
ܡܢܘ ܚܘܝܟܘܢ ܠܡܥܪܩ ܡܢ ܪܘܓܙܐ ܕܥܬܝܕ. * ܥܒܕܘ ܗܟܝܠ ܦܐܪܐ ܕܫܘܝܢ ܠܬܝܒܘܬܐ. 8
ܘܠܐ ܬܫܪܘܢ ܠܡܐܡܪ ܒܢܦܫܟܘܢ. ܕܐܒܐ ܐܝܬ ܠܢ ܐܒܪܗܡ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ. ܕܡܢ
ܗܠܝܢ ܟܐܦܐ ܡܫܟܚ ܐܠܗܐ ܠܡܩܡܘ ܒܢܝܐ ܠܐܒܪܗܡ. * ܗܐ ܕܝܢ ܢܪܓܐ ܣܝܡ ܥܠ 9
ܥܩܪܐ ܕܐܝܠܢܐ. ܟܠ ܐܝܠܢ ܗܟܝܠ ܕܦܐܪܐ ܛܒܐ ܠܐ ܥܒܕ. ܡܬܦܣܩ ܘܒܢܘܪܐ ܢܦܠ.
* ܘܡܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܥܒܕ. * ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢ 10 11
ܕܐܝܬ ܠܗ ܬܪܬܝܢ ܟܘܬܝܢܝܢ. ܢܬܠ ܠܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ. ܘܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܣܝܒܪܬܐ ܗܟܢܐ
ܢܥܒܕ. * ܘܐܬܘ ܐܦ ܡܟܣܐ ܠܡܥܡܕ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܡܠܦܢܐ. ܡܢܐ ܢܥܒܕ. * ܗܘ ܕܝܢ 12 13
ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܬܬܒܥܘܢ ܡܕܡ ܝܬܝܪ ܥܠ ܡܐ ܕܦܩܝܕ ܠܟܘܢ ܠܡܬܒܥ. * ܘܡܫܐܠܝܢ 14
ܗܘܘ ܠܗ ܦܠܚܐ ܕܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܐܦ ܚܢܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܠܐܢܫ
ܬܥܫܩܘܢ. ܘܠܐ ܬܛܠܡܘܢ. ܘܢܣܦܩܘܢ ܠܟܘܢ ܐܘܦܣܢܝܟܘܢ. * ܟܕ ܕܝܢ ܡܣܟܐ ܗܘܐ 15
ܥܡܐ ܥܠ ܝܘܚܢܢ. ܘܟܠܗܘܢ ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܒܠܒܗܘܢ. ܕܠܡܐ ܗܘܝܘ ܡܫܝܚܐ.

Sub Pontificatu Hannæ & Caiphæ factus 2
eſt ſermo Dei ſuper Johannem filium Zachariæ,
in deſerto. Venitque in univerſam 3
regionem circumjacentem Jordani, prædicans
baptiſmum pœnitentiæ in remiſſionem
peccatorum. Sicut ſcriptum eſt in libro 4
ſermonum Eſaiæ prophetæ, dicentis;
Vox clamans in deſerto, Parate viam Domini,
& dirigite in planitie ſemitas Deo noſtro.
Omnes valles implebuntur, omnéſque 5
montes & colles deprimentur: & fiet
turgidum leve, & locus aſper planities. Videbitque 6
omnis caro vitam Dei. Porrò 7
dicebat turbis illis qui ad ipſum veniebant
ut baptizarentur, Progenies viperarum,
quis indicavit vobis ut fugeretis à futura ira?
Edite ergò fructus dignos pœnitentiâ, nec 8
incipiatis dicere apud voſmetipſos; Eſt nobis
pater Abraham: dico enim vobis, ex
iſtis lapidibus poſſe Deum ſuſcitare filios
Abrahamo. Ecce autem ſecuris poſita eſt 9
ad radicem arborum: omnis igitur arbor
fructus bonos non edens, exciditur, & in
ignem corruit. Et interrogabant eum turbæ, 10
dicentes; Quid igitur faciemus? Reſpondit, 11
& ait illis; Qui habet duas tunicas,
det non habenti: & qui habet cibum,
itidem faciat. Quinetiam venerunt publicani 12
ut baptizarentur, ac dicunt ei; Doctor,
quid faciemus? Ipſe verò dixit eis; Ne 13
exegeritis plus quàm juſſum eſt vobis exigendum.
Et interrogaverunt eum cultores 14
militiæ, dicúntque; Nos etiam quid faciemus?
dixit eis; Ne in quemquam inſoleſcatis,
& neminem opprimatis: & ſufficiant
vobis ſtipendia veſtra. Quum autem ſentiret 15
populus de Johanne, & omnes cogitarent
in corde ſuo, quod forſan eſſet ipſe
Chriſtus;

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* ودر سروري حنان وقيافا بر امامان * كلمهٔ خدا بر يحيي بن زكريا نزول كرد * در ويراني 2
* وآمد در همه ولايتها كه پيرامون اردن است * وبراي شستن مردم وتوبت منادي مي زد * 3
عفو كردن كناهها را * *انچنانك ، در كتاب اشعياء پيغمبر نبشته شد وكفت * اواز كه 4
در خرابي بانك مي زند * آماده داريد راه خدا * وهموار بداريد صحرا * كه در كذركاه خداي
ما * *همه درها پر شوند * وهمه كوهها وسر بالاها فرو نشينند * هر چه دشخوارست اسان 5
كردد * وهر چه درشت است نرم شود * *وهر كوشتمندي كه عظمت خدا را ببينند * 6
*وبدان جماعت كه پيش او مي آمدند * كه شسته شوند مي كفت * اي فرزندان مارافاعي * 7
كيست انك با شما نمود كه بكريزيد از خشم كه مي آيد * *اكنون ميوهٔ بسازيد * كه 8
بتوبت برزد * ومغرور مشويد در نفس خود وبكوييد * كه پدر ما ابرهيم است * قادرست خدا *
كه ازين سنكها فرزندان * ابر براي ابرهيم بايستاند * *اينك تبر در بيخ درختان نهاده شد * 9
وهر درختي كه ميوهٔ نيك بار نياورد * بريده شود ودر اتش سوخته كردد

Et in principatu Annæ & Caiaphæ 2
in ſacerdotes, ſermo Dei ſuper
Johannem filium Zachariæ deſcendit in deſerto. Et venit in 3
univerſas regiones, quæ circa
Jordanem ſunt, & de baptiſmo
hominum & reſipiſcentiâ prædicavit in remiſſionem peccatorum.
Quemadmodum in libro Eſaiæ 4
prophetæ ſcriptum eſt, ubi dicit;
Vox quæ in deſerto reſonat, Parate viam Dei, & complanate
ſolitudinem, quæ in ſemita Dei
noſtri eſt. Omnes valles implebuntur, 5
& omnes montes & colles ſubſidebunt: quicquid difficile
eſt, facile fiet, & quicquid rigidum eſt lentum evadet. Et omne 6
quod carne conſtat majeſtatem Dei
videbit. Et turbis illis, quæ ad 7
eum veniebat ut baptizarentur,
dicebat; O filii viperarum, quis
indicavit vobis ut fugeretis ab
ira venienti? Fructum igitur facite, 8
qui reſipiſcentiâ dignus ſit:
& ne ſuperbiatis in anima veſtra
& dicatis; Pater quidem noſter
Abrahamus eſt: nam potens eſt
Deus, ut ex his lapidibus filios
Abrahamo ſuſcitet. Ecce ſecuris 9
ad radicem arborum poſita
eſt: & omnis arbor quæ fructum
bonum non reddiderit, ſuccidetur,
& in ignem comburetur.

Verſio VULGATA LATINA.

2 Sub principibus ſacerdotum Anna & Caipha : factum eſt verbum Domini
3 ſuper Joannem , Zachariæ filium , in deſerto. Et venit in omnem regionem
4 Jordanis, prædicans baptiſmum pœnitentiæ in remiſſionem peccatorum , Sicut ſcriptum eſt in libro ſermonum Iſaiæ prophetæ ; Vox clamantis in deſer-
5 to, Parate viam Domini : rectas facite ſemitas ejus : Omnis vallis implebitur : & omnis mons, & collis humiliabitur : & erunt prava in directa , & aſpe-
6 ra in vias planas : Et videbit omnis caro ſalutare Dei. Dicebat ergò ad
7 turbas quæ exibant ut baptizarentur ab ipſo ; Genimina viperarum , quis
8 oſtendit vobis fugere à ventura ira ? Facite ergò fructus dignos pœnitentiæ, & ne cœperitis dicere ; Patrem habemus Abraham. Dico enim vobis , quia
9 potens eſt Deus de lapidibus iſtis ſuſcitare filios Abrahæ. Jam enim ſecuris ad radicem arborum poſita eſt. Omnis ergò arbor non faciens fructum bonum , excidetur , & in ignem mittetur. Et interrogabant eum turbæ , di- 10
centes ; Quid ergò faciemus ? Reſpondens autem dicebat illis ; Qui habet 11
duas tunicas, det non habenti : & qui habet eſcas , ſimiliter faciat. Vene- 12
runt autem & publicani ut baptizarentur , & dixerunt ad illum ; Magiſter,
quid faciemus ? At ille dixit ad eos ; Nihil ampliùs , quàm quod conſtitu- 13
tum eſt vobis , faciatis. Interrogabant autem eum & milites , dicentes ; 14
Quid faciemus & nos ? Et ait illis ; Neminem concutiatis , neque calumniam
faciatis : & contenti eſtote ſtipendiis veſtris. Exiſtimante autem populo , & co- 15
gitantibus omnibus in cordibus ſuis de Joanne, ne fortè ipſe eſſet Chriſtus :

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 * وحنان وقيافا رييسا الكهنة * حلت كلمة الله على يوحنا بن زكريا في البرية * فجاء الي كل 3
4 البلاد المحيطة بالاردن يكرز بعمودية التوبة لمغفرة الخطايا * كما هو مكتوب في سفر كلام اشعيا
5 النبي هكذي * صوت صارخ في البرية اعدوا طريق الرب ووسعوا سبله * جميع الاودية
6 تمتلي وجميع الجبال والاكام تتواضع * ويصير الوعر سهلا والخشنة الي طريق سهلة * ويعاين
7 كل ذي جسد خلاص الله * فقال للجمع الذين ياتون اليه ويعتمدون منه يا اولاد الافاعي
8 من دلكم علي الهرب من الغضب الاتي * اعملوا الان ثمارا تستحق التوبة ولا تبتدوا ان
تقولوا في نفوسكم ان ابانا ابرهيم * اقول لكم ان الله لقادر ان يقيم من هذه الحجارة بنين
9 لابرهيم * ها الفاس موضوع علي اصول الشجر * فكل شجرة لا تثمر ثمرة صالحة تقطع
10 وتلقي في النار * وسالته الجموع قايلين فماذا نصنع * فاجابهم قايلا من كان له ثوبان فليعط 11
12 من ليس له * ومن كان له طعام فكذلك ايضا يصنع * فاتي عشارون ليعتمدوا منه فقالوا له يا
13 معلم ماذا نصنع * فقال لهم لا تعملوا اكثر مما امرتم به * وسالته ايضا جند قايلين ماذا 14
15 نصنع نحن ايضا * فقال لهم لا تعنفوا احدا ولا تظلموا احدا واكتفوا بارزاقكم * وان
جميع الشعب فكروا في قلوبهم وظنوا ان يوحنا هو المسيح *

Et Hanna, & Caipha principes ſacerdotum : inhabitavit verbum Dei ſuper Johannem filium Zachariæ in deſerto. 2
Et venit in omnes regiones circumjacentes Jordani prædicare baptiſmum pœnitentiæ in remiſſionem peccatorum. 3
Sicut eſt ſcriptum in libro ſermonum Iſaiæ prophetæ ſic ; Vox clamans in deſerto, Parate viam Domini, & dirigite ſemitas ejus. 4
Omnes valles implebuntur, & omnes montes & colles humiliabuntur : & fiet arduum facile, & aſperum in viâ planâ. 5
Et videbit omnis præditus corpore ſalutare Dei. 6
Dixit autem turbis quæ veniebant ad eum & baptizabantur ab eo; O filii viperarum, quis oſtendit vobis fugere ab ira ventura? 7
Facite igitur fructus qui ſint digni pœnitentiâ, & ne cœperitis dicere intra voſmetipſos ; Sanè pater noſter eſt Abraham. Dico vobis, quòd Deus potens eſt ſuſcitare de iſtis lapidibus filios Abrahæ. 8
Ecce ſecuris poſita eſt ad radices arborum. Et omnis arbor , quæ non fructificat fructum bonum, excidetur & injicietur in ignem. 9
Et interrogaverunt eum turbæ, dicentes; 10
Quid igitur faciemus? Reſpondit eis, dicens ; Qui habet duas tunicas, det non habenti : & qui habet eſcam, ſimiliter etiam faciat. 11
Venerunt autem publicani ut baptizarentur ab eo, & dixerunt ei ; Magiſter, quid faciemus ? 12
Dixit illis, Ne faciatis plus eo, quod præceptum eſt vobis. 13
Et interrogaverunt eum etiam milites, dicentes ; Quid faciemus nos etiam ? Ait illis, Ne concutiatis quemquam , neque opprimatis quemquam, & contenti eſtote opibus veſtris. 14
Omnis autem populus cogitaverunt in cordibus ſuis, & exiſtimaverunt quòd Johannes eſſet Chriſtus. 15

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 ወአመ፡ ሐና፡ ወቀያፋ፡ ሊቀ፡ ክህናት፡ መጽአ፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር ፡ ላዕለ ፡ ዮሐንስ፡
3 ወልደ፡ ዘካርያስ፡ በገደም፡፡=፦ ወአደ፡ አድያመ፡ ዮርዳኖስ፡ ወሰበከ፡ጥምቀተ፡ ለንስ
4 ሓ፡በዘ፡ ይትኃደግ፡ ኀጢአት፡፡=፦ በከመ፡ ይብል፡ ቃለ፡ መጽሐፍ፡ ኢሳይያስ፡ ነቢይ፡
ዘይቤ፡ ናሁ፡ ቃለ፡አዋዲ፡ በገደም፡ ጺሑ፡ፍኖተ፡ እግዚአብሔር፡ ወዓርዩ፡ መጽያሕ
5 ቶ፡=፦ ኵሉ፡ ማዕምቅ፡ ይምላእ፡ ወኵሉ፡ደብር፡ወወግር፡ ይትሐት፡ ወይኩን፡ መብ
6 እስ፡ መጽያሕተ፡ ርቱዐ፡ ወይዓሪ፡ ፍኖተ፡ መብእስ፡=፦ ወይርአይ፡ ኵሉ፡ ዘሥጋ፡አ
7 ድኅኖቶ፡ ለእግዚአብሔር፡፡=፦ ወይቤሎሙ፡ ዮሐንስ፡ ለሕዝብ፡ እለ፡ መጽኡ፡ ኀቤ
ሁ፡ ያጥምቆሙ፡ ትውልደ፡ ሰብድዐት፡ መኑ፡ ነገረክሙ፡ ታምስጡ፡ እመቅሠፍት፡ዘይ
8 መጽእ፡=፦ ግበሩ፡ እንከ፡ ፍሬ፡ ዘይደልወክሙ፡ ለንስሐ፡ ወኢይምሰልክሙ፡ በብሂለ፡
ሀሎ፡ ላቡነ፡ አብርሃም፡ እብለክሙ፡ ይክል፡ እግዚአብሔር፡ አንሥአ፡ ውሉደ፡ ለአ
9 ብርሃም፡ እምእሉንቱ፡ አእባን፡፡=፦ እስመ፡ ወድአ፡ ተሠይመ፡ ጕድብ፡ኀበ፡ጕንደ፡
ዕፀው፡ወኵሉ፡ ዕፀው፡ዘኢይፈሪ፡ሠናየ፡ ፍሬ፡ ይገዝምዎ፡ ወውስተ፡ እሳት፡ ይወድይ
ዎ፡፡=፦ በእንተ፡ እለ ፡ ተስእልዎ፡ ለዮሐንስ፡=፦
10 ወተስእልዎ፡ ሕዝብ፡ ወይቤልዎ፡ ምንተ፡ ንግበር ፡=፦ ወአውሥአ፡ ወይቤሎሙ፡ ዘቦ
11 ቱ፡ ክልኤተ፡ ልብሰ፡ ክደናት፡ የሀብ፡ አሐደ፡ ለዘ፡አልቦ፡ ወዘሂቦ፡ እክለ፡ ከማሁ፡ ይግ
12 በር፡፡=፦ ወመጽኡ ፡ መጸብሐያን ፡ ጥምቀት ፡ ወተስእልዎ፡ ወይቤልዎ፡ ሊቅ፡ ምን
13 ተ፡ ንግበር፡=፦ ወይቤሎሙ፡ አልቦ፡ ፈድፋደ፡ ዘትገብሩ፡ እምኑ፡ ዘተአዘዝክሙ፡=፦
14 ወተስእልዎ፡ ሐራኒ፡ ወይቤልዎ፡ ንሕነኒ፡ምንተ፡ ንግበር፡፡ወይቤሎሙ ፡ ኢትትአገሉ፡
15 ወኢለመኑሂ፡ ወኢትሂዱ፡ ወንበሩ፡ በሲሳይክሙ፡፡=፦ ወሐለዩ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡ በልቦ
ሙ፡ ወመሰሎሙ፡ ዮሐንስ፡ ዘውእቱ፡ ክርስቶስ፡፡=፦

Et quando Hana & Caipha principes ſacerdotum *erant*, venit verbum Domini 2
ſuper Johannem filium Zachariæ in deſerto. Et circumivit regiones Jordanis,& 3
prædicavit baptiſmum pœnitentiæ in qua remittitur peccatum : Sicut dicit vox 4
libri Eſaiæ prophetæ, qui dixit ; Ecce vox circumeuntis in deſerto, parate viam
Domini,& æquales facite ſemitas ejus. Omnis vallis implebitur,& omnis mons 5
& collis deprimetur : & erit prava ſemita recta,& plana erit prava via. Et vi- 6
debit omnis qui ex carne eſt, ſalutem Dei. Et dixit Johannes populis qui venie- 7
bant ad eum ut baptizaret eos ; Generatio viperarum, quis dixit vobis ut fugeretis à pœna futura ? Facite igitur fructum qui diſponat vos ad pœnitentiam ; 8
& ne exiſtimetis dicere ; Fuit pater noſter Abraham. Dico vobis, Poteſt Deus
excitare filios Abrahamo, ex hiſce lapidibus. Quia jam ponitur ſecuris ad trun- 9
cum arboris : et omnis arbor quæ non fert fructum bonum,excîdent eam, & in
ignem conjicient eam.

De iis qui Johannem interrogabant.

10 Et interrogaverunt eum populi, & dicebant ei ; Quid faciemus? Et reſpondit,
11 & dixit iis ; Qui habet duas veſtes interiores,det unam non habenti : & qui ha-
bet panem,ſimiliter faciat. Et venerunt publicani ut baptizaret eos : & inter- 12
rogârunt eum, & dixerunt ei ; Magiſter, quid faciemus? Et dixit iis ; Nihil am- 13
plius ſit quod faciatis,quàm quod conſtitutum eſt vobis. Et interrogârunt eum 14
milites, & dixerunt ei ; Nos igitur quid faciemus ? Et dixit iis ; Ne opprimatis
aliquem,neque rapiatis : & contenti eſtote ſtipendiis veſtris. Et cogitaverunt 15
omnes populi in cordibus ſuis, & exiſtimârunt quòd Johannes eſſet Chriſtus.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

تعليم دادن يحيي جماعت را نهم

10 * جماعت ازو پرسيدند * كه ما چه مي كنيم * بديشان جواب داد وگفت * هر كه دو 11
12 جبه دارد * يكي بدان دهد كه ندارد * و ان نيز كه توشه دارد چنين كند * سودخوران
13 نيز مي آمدند * كه شسته شوند * وبدو گفتند اي معلم چه كنيم * گفت زياده تر ازان
14 نخواهيد كه بشما فرموده شد * كه انرا بطلبيد * خدمت كاران وسرهنگان ازو مي پرسيدند *
كه ما نيز چكنيم * بديشان گفت با مردم بدي مكاويد * وزحمت زياده مدهيد * مرسوم شما
15 شما را بس است * خلايق انبوه چون پيش او مي آمدند * در خود فكر و انديشه مي كردند *
كه مگر اوست مسيح *

IX. Docet Johannes turbas.

Deindè turbæ ab eo rogabant , 10
Itaque nos quid faciemus ? Illis 11
reſponſum dedit , & dixit ; quicunque duas tunicas habet , unam illi det qui non habet : & ille etiam qui cibum habet , ſimiliter faciat.
Publicani etiam venerunt ut baptizarentur , et dixerunt ; O præceptor , quid faciemus ? 12
Dixit eis ; Plus eo ne petatis quod vobis mandatum eſt, ut illud quæratis. 13
Miniſtri etiam et ſatellites eum interrogabant ; Quinetiam nos quid faciemus ? Illis dixit ; Cùm quoquam improbè ne contenditis , et moleſtiam ampliùs ne exhibeatis: ſtipendium veſtrum vobis ſat eſt. 14
Turbæ autem plurimæ cùm ad eum venirent , intra ſe cogitabant et opinati ſunt , quòd forſen ipſe eſſet Chriſtus 15

Respondit Joannes omnibus, dicens; Ego quidem aquâ baptizo vos: venit
16 Ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης ἅπασι, λέγων, Ἐγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται
autem fortior me, cujus non sum dignus solvere corrigiam calceamentorum ejus:
δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ·
ipse vos baptizabit in Spiritu sancto & igni. Cujus ventilabrum in manu
17 αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ
ejus, & perpurgabit aream suam, & congregabit triticum in horreum suum:
αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ·
at paleam comburet igni inextinguibili. Multa quidem igitur & alia exhor-
18 τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἕτερα παρακα-
tans, evangelizabat populum. At Herodes tetrarcha, correptus ab illo
19 λῶν, εὐηγγελίζετο τὸν λαόν. Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ
de Herodiade uxore Philippi fratris sui, & de omnibus quæ fecit
περὶ Ἡρωδιάδος τῆς γυναικὸς Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησε
malis Herodes, Adjecit & hoc super omnia, & inclusit Joannem
20 πονηρῶν ὁ Ἡρώδης, Προσέθηκε καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσι, καὶ κατέκλεισε τὸν Ἰωάννην
in carcere. Factum est autem in baptizari omnem populum,
21 ἐν τῇ φυλακῇ. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν,
& Jesu baptizato, & orante, apertum esse cœlum, Et
22 καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος, καὶ προσευχομένου, ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, Καὶ
descendisse Spiritum sanctum corporali specie sicut columbam in ipsum: &
καταβῆναι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ εἴδει ὡσεὶ περιστερὰν ἐπ' αὐτόν· καὶ
vocem de cœlo fieri, dicentem; Tu es filius meus dilectus: in te
φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν, Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ
complacui. Et ipse erat Jesus quasi annorum triginta incipiens,
ηὐδόκησα. Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, 23
existens (ut existimabatur) filius Joseph, Heli, Mathat, Levi,
ὢν (ὡς ἐνομίζετο) υἱὸς Ἰωσήφ, τοῦ Ἠλί, τοῦ Ματθάτ, Τοῦ Λευΐ, 24
Melchi, Janne, Joseph, Mattathiæ, Amos, Naum,
τοῦ Μελχί, τοῦ Ἰαννά, τοῦ Ἰωσήφ, Τοῦ Ματταθίου, τοῦ Ἀμώς, τοῦ Ναούμ, 25
Hesli, Nagge, Mahath, Mattathiæ, Semei, Joseph,
τοῦ Ἐσλί, τοῦ (ϑ) Ναγγαί, Τοῦ Μαάθ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Σεμεΐ, τοῦ Ἰωσήφ, 26
Juda, Joanna, Resa, Zorobabel, Salathiel,
τοῦ Ἰούδα, Τοῦ (ι) Ἰωαννᾶ, τοῦ Ῥησά, τοῦ (κ) Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ, 27
Neri, Melchi, Addi, Cosan, Elmadan, Her, Jose,
τοῦ Νηρί, Τοῦ Μελχί, τοῦ Ἀδδί, τοῦ Κωσάμ, τοῦ Ἐλμωδάμ, τοῦ Ἤρ, Τοῦ Ἰωσῆ, 28 29
Eliezer, Joreim, Mathat, Levi, Simeon, Juda, Joseph,
τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ Ἰωρείμ, τοῦ (λ) Ματθάτ. τοῦ Λευΐ, Τοῦ Συμεών, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσήφ, 30
Jona, Eliacim Melea, Menna, Matthatha, Nathan,
τοῦ Ἰωνάν, τοῦ Ἐλιακείμ, Τοῦ (μ) Μελεᾶ, τοῦ Μαϊνάν, τοῦ Ματταθά, τοῦ Ναθάν, 31
David,
τοῦ (ν) Δαβίδ,

MS.A. (ϑ) Ναγαί, (ι) Ἰωανᾶν, (κ) Ζορομβάβελ, (λ) Ματθάθ, (μ) Μελεᾶ, * τοῦ Ματταθά, (ν) Δαυΐδ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܥܢܐ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܐ ܐܢܐ ܡܥܡܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܡܝܐ. ܐܬܐ ܕܝܢ ܗܘ
17 ܕܚܝܠܬܢ ܡܢܝ ܗܘ ܕܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܫܪܐ ܥܪ̈ܩܐ ܕܡܣܢܘ̈ܗܝ. ܗܘ ܢܥܡܕܟܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ
18 ܘܒܢܘܪܐ. * ܗܘ ܕܪܦܫܐ ܒܐܝܕܗ ܘܡܕܟܐ ܐܕܪ̈ܘܗܝ. ܘܚܛܐ ܟܢܫ ܠܐܘܨܪ̈ܘܗܝ. ܘܬܒܢܐ ܢܘܩܕ
19 ܒܢܘܪܐ ܕܠܐ ܕܥܟܐ. * ܐܦ ܐܚܪ̈ܢܝܬܐ ܣܓܝ̈ܐܬܐ ܡܠܦ ܗܘܐ ܘܡܣܒܪ ܠܥܡܐ. * ܗܪܘܕܣ
ܕܝܢ ܛܛܪܪܟܐ. ܡܛܠ ܕܡܬܟܣܣ ܗܘܐ ܡܢ ܝܘܚܢܢ ܥܠ ܗܪܘܕܝܐ ܐܢܬܬ ܦܝܠܝܦܘܣ
20 ܐܚܘܗܝ. ܘܥܠ ܟܠܗܝܢ ܒܝ̈ܫܬܐ ܕܥܒܕ ܗܘܐ. * ܐܘܣܦ ܐܦ ܗܕܐ ܥܠ ܟܠܗܝܢ. ܘܚܒܫܗ
21 ܠܝܘܚܢܢ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪ̈ܐ. * ܗܘܐ ܕܝܢ ܟܕ ܥܡܕ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܐܦ ܝܫܘܥ ܥܡܕ. ܘܟܕ ܡܨܠܐ
22 ܐܬܦܬܚܘ ܫܡܝܐ. * ܘܢܚܬܬ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܥܠܘܗܝ ܒܕܡܘܬ ܓܘܫܡܐ ܕܝܘܢܐ. ܘܩܠܐ ܗܘܐ
ܡܢ ܫܡܝܐ ܕܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܕܒܟ ܐܨܛܒܝܬ.

* ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܬܪܝܢ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܝ *

23 * ܘܗܘ ܝܫܘܥ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܐܝܟ ܒܪ ܫܢ̈ܝܢ ܬܠܬܝܢ. ܘܡܣܬܒܪ ܗܘܐ ܒܪ ܝܘܣܦ ܒܪ
24 ܗܠܝ. * ܒܪ ܡܛܬ. ܒܪ ܠܘܝ ܒܪ ܡܠܟܝ. ܒܪ ܝܢܝ. ܒܪ ܝܘܣܦ. * ܒܪ ܡܬܬܝܐ. ܒܪ ܥܡܘܨ.
25 26 ܒܪ ܢܚܘܡ. ܒܪ ܚܣܠܝ. ܒܪ ܢܓܝ. * ܒܪ ܡܐܬ. ܒܪ ܡܛܬ. ܒܪ ܫܡܥܝ. ܒܪ ܝܘܣܦ. ܒܪ
27 28 ܝܗܘܕܐ. * ܒܪ ܝܘܚܢܢ. ܒܪ ܪܝܣܐ. ܒܪ ܙܘܪܒܒܠ. ܒܪ ܫܠܬܐܝܠ. ܒܪ ܢܪܝ. * ܒܪ ܡܠܟܝ ܒܪ
29 ܐܕܝ ܒܪ ܩܘܣܡ. ܒܪ ܐܠܡܘܕܕ. ܒܪ ܥܝܪ. * ܒܪ ܝܘܣܐ. ܒܪ ܐܠܝܥܙܪ. ܒܪ ܝܘܪܡ. ܒܪ ܡܛܬܐ.
30 31 ܒܪ ܠܘܝ. * ܒܪ ܫܡܥܘܢ. ܒܪ ܝܗܘܕܐ. ܒܪ ܝܘܣܦ. ܒܪ ܝܘܢܡ. ܒܪ ܐܠܝܩܝܡ. * ܒܪ ܡܠܝܐ.
ܒܪ ܡܢܝ ܒܪ ܡܛܬܐ. ܒܪ ܢܬܢ. ܒܪ ܕܘܝܕ.

Respondit Johannes, & ait illis; Ecce ego 16 baptizo vos aquâ: venit autem post me is qui potentior me est, ille cujus non sum dignus qui solvam corrigiam calceamentorũ, ipse baptizabit vos in Spiritu sanctitatis, & igni. Ille qui tenet palam manu suâ, & re- 17 purgat areas suas, ac triticum colligit in horrea sua, & paleas comburet igni inextinguibili. Quinetiam alia multa docebat, & an- 18 nuntiabat populo. Herodes autem Tetrar- 19 cha, propterea quòd argueretur à Johanne de Herodiade uxore Philippi fratris ejus, ac de omnibus flagitiis, quæ patrabat; Ad- 20 didit & hoc supra omnia, & inclusit Johannem in carcere. Factum est autem quum 21 baptizatus esset omnis populus, ut & Jesus baptizaretur; ac dum oraret, aperiretur cœlum, Descenderétque Spiritus sancti- 22 tatis supra eum specie corporis columbæ, & vox ederetur de cœlis, dicens; Tu es filius meus dilectus, in te mihi complacui.

Ad vesperam dominica secunda post Epiphaniam. 10.

Ipse verò Jesus erat quasi filius annorum 23 triginta: & existimabatur filius Joseph, filii Heli, Filii Matethath, filii Levi, filii Mel- 24 chi, filii Jani, filii Joseph, Filii Mathetha, 25 filii Amos, filii Nahum, filii Hesli, filii Nagi, Filii Moth, filii Matath, filii Semei, filii Jo- 26 seph, filii Judæ, Filii Johannis, filii Resa, 27 filii Zorobabel, filii Selathiel, filii Niri, Filii Melchi, filii Adai, filii Kosam, filii 28 Elmoded, filii Ir, Filii Josi, filii Elea- 29 zar, filii Joram, filii Mathitha, filii Levi, Filii Simeon, filii Judæ, filii Joseph, filii 30 Jonam, filii Eliacim, Filii Malia, filii 31 Mani, filii Matetha, filii Nathan, filii David,

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

16 • * جواب داد يحيي وبديشان گفت • من شما را بآب مي شويم • وانك درپس من آيد •
توانا ترست وقادر انك نيستم† مستحق كه بند كفش اورا بگشايم • اوست انك شما را بروح
17 القدس يعني جان پاك وبآتش بشويد • * انك يارو بدست گرفت • كه جملهٔ خرمنها را
پاك كند • گندم را در انبارهاء خود فراهم آرد • و كاه را در آتشي† بسوزاند كه هرگز†
18 نخسبد • * وديگر چيزهاء †بسيار ايشانرا مي اموزانيد • ومژده مي داد جملهٔ عالم را

دهم زندان نهادن يحيي

19 * بعد ازمدتي هيروديس
باسقاق با يحيي كين گرفته بود • براي هيروديا زن فيلبوس • برادراو• ازبهر انك شويها
20 بسيار† مي كرد * واين نيزرا بر سر افزود • يحيي را گرفت ودر زندان نهاد •

يازدهم شسته شدن مسيح بر دست يوحنا در اردن

21 * وچون شستن يحيي ظاهر شد وهمهٔ جماعت بدست اوشسته مي شدند عيسي نيز انجا
22 بگاه آمد و شسته شد وچون نمازمي كرد اسمان گشاده شد * و روح القدس بروي

Responsum igitur dedit Johannes, 16 *& illis dixit, Ego vos aquâ lavo; qui autem post me venit, validior est, & potens, adeò ut non sum dignus ut corrigiam calceamenti ejus solvam: ipse est qui vos spiritu sancto, (i. e. Mente purâ) & igni baptizabit. Qui palam manu pre-* 17 *hendit ut omnes areas suas purget: & triticum in horrea sua congreget, & paleam in igni comburat, qui nunquam extinguetur. Et alia mul-* 18 *ta eos docuit, & evangelizabat toto populo.*

X. Incarceratio Johannis.

Aliquantò post Herodes præfectus 19 *cum Johanne simultatem suscepit, propter Herodiadem uxorem Philippi, fratris sui; cujus gratiâ mala multa perpetrâsset: Et hoc* 20 *etiam ad summam adjecit, Johannem prehendit, & carceri indidit.*

XI. Baptizatio Christi per manum Johannis in Jordane.

Cúmque baptismus Johannis palàm 21 *fieret, & universa multitudo per manum illius baptizarentur, Jesus etiam eò loci venit, & baptizatus est: et cùm oraret, cœlum apertum est. Et spiritus sanctus super eum* 22

Verſio VULGATA LATINA.

16 Reſpondit Joannes, dicens omnibus; Ego quidem aquâ baptizo vos: veniet
autem fortior me, cujus non ſum dignus ſolvere corrigiam calceamentorum
17 ejus: ipſe vos baptizabit in Spiritu ſancto, & igni: Cujus ventilabrum
in manu ejus, & purgabit aream ſuam, & congregabit triticum in horreum
18 ſuum, paleas autem comburet igni inextinguibili. Multa quidem & alia exhortans
19 evangelizabat populo. Herodes autem tetrarcha, cùm corriperetur
20 ab illo de Herodiade uxore fratris ſui, & de omnibus malis quæ fecit Herodes,
21 Adjecit & hoc ſuper omnia, & incluſit Joannem in carcere. Factum
eſt autem cùm baptizaretur omnis populus, & Jeſu baptizato, & orante,
22 apertum eſt cœlum: Et deſcendit Spiritus ſanctus corporali ſpecie ſicut columba
in ipſum: & vox de cœlo facta eſt; Tu es filius meus dilectus, in
te complacui mihi. Et ipſe Jeſus erat incipiens quaſi annorum triginta, ut 23
putabatur, filius Joſeph, qui fuit Heli, qui fuit Mathat, Qui fuit Levi, 24
qui fuit Melchi, qui fuit Janne, qui fuit Joſeph, Qui fuit Mathathiæ, qui 25
fuit Amos, qui fuit Nahum, qui fuit Heſli, qui fuit Nagge, Qui fuit 26
Mahath, qui fuit Mathathiæ, qui fuit Semei, qui fuit Joſeph, qui fuit Juda,
Qui fuit Joanna, qui fuit Reſa, qui fuit Zorobabel, qui fuit Salathiel, qui 27
fuit Neri, Qui fuit Melchi, qui fuit Addi, qui fuit Coſan, qui fuit Elmadan, 28
qui fuit Her, Qui fuit Jeſu, qui fuit Eliezer, qui fuit Jorim, qui 29
fuit Mathar, qui fuit Levi, Qui fuit Simeon, qui fuit Juda, qui fuit Joſeph, 30
qui fuit Jona, qui fuit Eliakim, Qui fuit Melea, qui fuit Menna, qui 31
fuit Mathatha, qui fuit Nathan, qui fuit David,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * أجابهم يوحنا أجمعين قايلا أما أنا فأعمدكم بالماء * وسياتي من هو أقوى مني الذي لا
17 أستحق أن أحل سيور حذائه وهو يعمد بروح القدس والنار * الذي بيده المذرى ينقي
18 بيدره ويجمع القمح إلى أهرايه ويحرق التبن بالنار التي لا تطفأ * وكان يخبر الشعب ويبشرهم
19 بأشياء كثيرة * فأما هيرودس رييس الربع فكان يوحنا يبكته من أجل هيروديا مرأة فيلبس
20 أخيه ولأجل الشر الذي كان هيرودس يفعله * وزاد على ذلك أنه طرح يوحنا في السجن *

الفصل العاشر *

21 22 * وكان لما أعمد جميع الشعب واعتمد يسوع أيضا فبينما هو يصلي انفتحت السماء * ونزل
عليه روح القدس شبه جسد حمامة * وإذا صوت من السماء قايلا أنت ابني الحبيب الذي
23 بك سررت * وكان يسوع قد بدأ يصير في ثلثين سنة * وكان يظن أنه ابن يوسف * بن هالي *
24 25 بن مطثت * بن لاوي * بن ملكي * بن يونا * بن يوسف * بن مطاثيوا * بن عاموص * بن
26 ناحوم * بن حسلي * بن نجا * بن ماات * بن مطاثيوا * بن سمعي * بن يوسف * بن يهوذا *
27 28 * بن يوحانن * بن ريسا * بن زورابابل * بن شلاثيال * بن نيري * بن ملكي * بن أدي * بن
29 قوصام * بن الماصان * بن اير * بن يوسا * بن اليعازر * بن يورام * بن مطات * بن لاوي *
30 31 * بن سمعون * بن يهوذا * بن يوسف * بن يونان * بن الياقيم * بن مليا * بن منتان * بن مطاثا * بن ناثان * بن داود *

Reſpondit eis Johannes omnibus, dicens; 16
Ego quidem baptizo vos aquâ: veniet
autem qui eſt fortior me, cujus non ſum
dignus ſolvere corrigias calceamentorum:
Et ipſe baptizabit in Spiritu ſancto &
igni. Cujus in manu eſt ventilabrum, 17
purgans aream ſuam, & congregans triticum
in horreum ſuum, & comburens
paleas igni qui non extinguetur. Et monebat 18
populum, & evangelizabat eis res
multas. Herodem autem tetrarcham Johannes 19
corripiebat propter Herodiadem
uxorem Philippi fratris ejus, & propter
malum quod Herodes perpetrabat. Adjecit 20
etiam his, quòd injecit Johannem
in carcerem.

Sectio decima.

Et factum eſt cùm baptizatus eſſet omnis 21
populus, baptizatus eſt etiam Jeſus.
Et dum ipſe oraret, apertum eſt cœlum.
Et deſcendit ſuper eum Spiritus ſanctus 22
in ſimilitudinem corporis columbæ: &
ecce vox de cœlo, dicens; Tu es filius
meus dilectus, in quo mihi complacui.
Et Jeſus cœperat ingredi in trigeſimum 23
annum, et putabatur eſſe filius Joſeph,
filii Heli, Filii Matthat, filii Levi, 24
filii Melchi, filii Joanna, filii Joſeph,
Filii Matthatiæ, filii Amos, filii Nahum, 25
filii Heſli, filii Nagge; Filii Maat, 26
filii Matthatiæ, filii Semei, filii
Joſeph, filii Juda, Filii Jochanan, 27
filii Reſa, filii Zorobabel, filii Salathiel,
filii Neri. Filii Melchi, filii Addi, filii 28
Coſam, filii Elmadan, filii Ir, Filii Joſe, 29
filii Eliezer, filii Joram, filii Matthath,
filii Levi, Filii Simeon, filii Juda, 30
filii Joſeph, filii Jona, filii Eliacim,
Filii Malia, filii Mattan, filii 31
Matthata, filii Nathan, filii David,

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ወአውሥአ፡ ዮሐንስ፡ ወይቤሎሙ፡ ለኵሎሙ፡ አንሰ፡ በማይ፡ አጠምቀክሙ፡ ወይመ
ጽእ፡ ዘይጸንዓኒ፡ ዘኢይደልወኒ፡ እፍታሕ፡ ላሣእኒሁ፡ ወውእቱ፡ ያጠምቀክሙ፡ በመ
17 ንፈስ፡ ቅዱስ፡ ወበእሳት፡፡=፡ ዘመሥሌ፡ ውስተ፡ እዴሁ፡ ወያነጽሕ፡ ዓውደ፡ እክሉ፡
18 ወያስተጋብእ፡ ስርናዮ፡ ውስተ፡ መዝገቡ፡ ወሐሠሮሰ፡ ያውዒ፡ በእሳት፡ ዘኢይጠፋ
እ፡=፡ ወባዕደኒ፡ ብዙኀ፡ መሀሮሙ፡ ለሕዝብ፡ ወገሠጾሙ፡፡=፡ ወእስመ፡ ገሠጾ፡
19 ለሄሮድስ፡ ወዘለፎ፡ በእንተ፡ ሄሮድያደ፡ ብእሲተ፡ ፊልጶስ፡ እኁሁ፡ ወበእንተ፡ ኵ
20 ሉ፡ እኩይ፡ ዘገብረ፡ ሄሮድስ፡=፡ ዓዲ፡ ወሰከ፡ እንበይነ፡ ዝኒ፡ ተቀየሞ፡ ወዓጸዎ፡ ለ
21 ዮሐንስ፡ ውስተ፡ ቤተ፡ ሞቅሕ፡፡=፡ ወእምድኅረ፡ ተጠምቁ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡ ተጠ
22 ምቀ፡ ሊየሱስኒ፡ ወእንዘ፡ ይጼሊ፡ ተርኅወ፡ ሰማይ፡=፡ ወወረደ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ላዕ
23 ሌሁ፡ በሥጋ፡ ከመ፡ ርእየተ፡ ርግብ፡፡ ወመጽአ፡ ቃል፡ እምሰማይ፡ ዘይብል፡ አንተ፡ ው
እቱ፡ ወልድየ፡ ዘአፈቅር፡ ወኪያከ፡ ሠምርኩ፡፡=፡ ወይአክል፡ ሠላሳ፡ ክረምቱ፡ ለእ
24 ግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይመስሎሙ፡ ወልደ፡ ዮሴፍ፡ ውእቱ፡፡=፡
25 ዘሔሊ፡ ዘማቲ፡ ዘሌዊ፡ ዘሜሌኪ፡ ዘዮና፡ ዘዮሴፍ፡=፡ ዘሚታቲዩ፡ ዘአ
26 ሞጽ፡ ዘናሆም፡ ዘኤሲሊም፡ ዘናጊ፡=፡ ዘማአት፡ ዘማታቲዩ፡ ዘሴሜይ፡
27 ዘዮሴፍ፡ ዘዮደ፡=፡ ዘዮናን፡ ዘሬሳ፡ ዘዘሮባቤል፡ ዘሰላትየል፡ ዘኔሪ፡=፡ ዘ
28 ሜልኪ፡ ዘሐዲ፡ ዘቆሳም፡ ዘኤልሞደም፡ ዘኤር፡=፡ ዘዮሰዕ፡ ዘአልዓዘር፡
29 ዘዮረም፡ ዘመጠታ፡ ዘሌዊ፡=፡ ዘስምዖን፡ ዘይሁደ፡ ዘዮሴፍ፡ ዘዮናን፡
30 ዘኤሊያቄም፡=፡ ዘሜሌያ፡ ዘማይናን፡ ዘማጠት፡ ዘናታ፡ ዘደዊት፡ ዘሰ
31 ሎሞን፡=፡

Et reſpondit Johannes, & dixit omnibus illis; Ego in aqua baptizo vos: & veniet 16
qui fortior me eſt, cujus non ſum dignus ſolvere calceamenta ejus: & ipſe
baptizabit vos in Spiritu ſancto & igni. Cujus ventilabrum in manu ejus, & 17
purgabit caſtrum frumenti ſui, & colliget triticum in theſaurum ſuum: & paleas
comburet in igne inextinguibili. Et alia multa docuit populos, & erudivit 18
eos. Et quia erudiebat Herodem, & arguebat eum de Herodiade uxore 19
Philippi fratris ejus, & de omni malo quod fecerat Herodes: Ulteriùs adjecit 20
ad hanc menſuram, & incluſit Johannem in domo vinculi. Et poſtquàm baptizati 21
erant omnes populi, baptizatus eſt Jeſus: & orante *illo* apertum eſt cœlum:
Et deſcendit Spiritus ſanctus ſuper eum in corpore ſicut ſpecies columbæ: & 22
venit vox è cœlo, dicens; Tu es filius meus quem diligo: & te acceptum habeo.
Et ſufficiebat trigeſimus annus Domino Jeſu, & videbatur iis filius Joſephi, qui 23
fuit
Eli, qui fuit Mati, qui fuit Levi, qui fuit Melechi, qui fuit Jona, qui fuit Joſeph, 24
Qui fuit Matatiæ, qui fuit Amos, qui fuit Nahom, qui fuit Eſilim, qui fuit Nagi, 25
Qui fuit Maat, qui fuit Matatiæ, qui fuit Semei, qui fuit Joſeph, qui fuit Juda, 26
Qui fuit Jonan, qui fuit Raſa, qui fuit Zorobabel, qui fuit Salathiel, qui fuit 27
Neri, Qui fuit Melchi, qui fuit Hadi, qui fuit Koſam, qui fuit Elmodam, qui 28
fuit Er, Qui fuit Jeſo, qui fuit Eliezer, qui fuit Joram, qui fuit Matata, qui fuit 29
Levi, Qui fuit Simeon, qui fuit Juda, qui fuit Joſeph. qui fuit Jonan, qui fuit 30
Eliakim, Qui fuit Meleia, qui fuit Mainan, qui fuit Matat, qui fuit Nati, qui 31
fuit Dvaid, qui fuit Salomon,

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

فرود آمد مانند كبوتر اوازشد از آسمان وگفت توي فرزند عزيز من ترا خواستم *

دوازدهم نسبت عيسي جسماني ازپشت بر پشت تا آدم

23 24 * وبود عيسي قدرسي ساله * وگمان مي بردند كه پسر يوسف است * پسر هالي * * پسر
25 مطث * پسر ليوي * پسر ملكي * پسر ياني * پسر يوسف * * پسر متثا * پسر عاموص * پسر ناحوم *
26 27 پسر حسلي * پسر نجي * * پسر ماث * پسر مطث * پسر شمعي * پسر يوسف * پسر يهودا * * پسر
28 يوحنا * پسر رسا * پسر زورابيل * پسر شالثاييل * پسر نري * * پسر ملكي * پسر ادي * پسر
29 30 قوسم * پسر الموده * پسر عير * پسر يوسا * پسر اليعاذر * پسر يورام * پسر متيثا پسر ليوي * * پسر شمعون *
31 پسر يهودا * پسر يوسف * پسر يونام * پسر الياقيم * * پسر مليا * پسر ماني * پسر مطثا * پسر ناثان * پسر داود *

descendit ſimilis columbæ: & vox
facta de cœlo dixit; Tu es Filius
charus meus, te volui.

XII. Genealogia Chriſti corporea per ſingulas perſonas uſque ad Adam.

Et erat Jeſus circiter triginta annos 23
natus, et reputabant quòd Filius
Joſeph eſſet, filii Heli, Filii 24
Mattath, filii Levi, filii Melchi,
filii Jani, filii Joſeph, Filii Matetha, 25
filii Amos, filii Nahum, filii
Heſli, filii Naggi, Filii Math, filii 26
Mattath, filii Semei, filii Joſeph,
filii Jehuda, Filii Johanna, filii 27
Reſa, filii Zorobabel, filii Salathael,
filii Neri. Filii Melchi, filii 28
Adi, filii Coſam, filii Elmodad, filii
Ir, Filii Joſe, filii Eliazar, filii 29
Joram, filii Mattitha, filii Levi,
Filii Simeon, filii Jehuda, filii Joſeph, 30
filii Jonam, filii Eliakim, Filii 31
Malia, filii Mani, filii Matetha,
filii Nathan, filii David.

Jeſſe, Obed, Booz, Salmon, Naaſſon, Aminadab,
32 33 Τοῦ Ἰεσσαὶ, τοῦ (ξ) Ὠβὴδ, τοῦ (ο) Βοὸζ, τοῦ Σαλμὼν, τοῦ Ναασσὼν, Τοῦ Ἀμιναδὰβ,
Aram, Eſron, Phares, Judæ, Jacob, Iſaac, Abrahæ,
34 τοῦ Ἀρὰμ, τοῦ (π) Ἐσρὼμ, τοῦ Φαρὲς, τοῦ Ἰούδα, Τοῦ Ἰακὼβ, τοῦ Ἰσαὰκ, τοῦ Ἀβραὰμ,
Thare, Nachor, Sarug, Ragau, Phaleg, Heber, Sale,
35 τοῦ Θάρα, τοῦ Ναχὼρ, Τοῦ (ρ) Σαροὺχ, τοῦ Ῥαγαῦ, τοῦ Φαλὲκ, τοῦ Ἑβὲρ, τοῦ Σαλὰ,
Cainan, Arphaxad, Sem, Noë, Lamech, Mathuſale,
36 37 Τοῦ Καϊνὰν, τοῦ Ἀρφαξὰδ, τοῦ Σὴμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ, Τοῦ Μαθουσάλα,
Henoch, Jared, Malaleel, Cainan, Henos, Seth,
38 τοῦ (σ) Ἐνὼχ, τοῦ (τ) Ἰαρὲδ, τοῦ (υ) Μαλελεὴλ, τοῦ Καϊνὰν, Τοῦ (φ) Ἐνὼς, τοῦ (χ) Σὴθ,
Adam, Dei.
τοῦ Ἀδὰμ, τοῦ Θεοῦ.

CAP. IV. δ'.

Jeſus autem Spiritu ſancto plenus, regreſſus eſt à Jordane: & agebatur *in* Ζ'
1 Ἰησοῦς δὲ Πνεύματος ἁγίου πλήρης, ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου· καὶ ἤγετο ἐν ιε
Spiritu in *deſertum*, Diebus quadraginta *tentatus* à dia- β
2 τῷ Πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον, Ἡμέρας (α) τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ δια-
bolo: Et *non* manducavit *quicquam* in diebus illis: & conſummatis illis, ιε
βόλου· καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, ς
poſteà eſuriit. Et dixit illi diabolus; Si filius es Dei, dic lapidi huic
3 ὕστερον ἐπείνασε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ
ut fiat panis. Et reſpondit Jeſus ad illum, *dicens*; Scriptum eſt, Quia
ἵνα γένηται ἄρτος. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, λέγων, Γέγραπται, Ὅτι 4
non in pane ſolo *vivet* homo, ſed in omni verbo Dei. Et *ſub-*
οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ. Καὶ ἀνα- 5
ducens illum diabolus in montem excelſum, oſtendit illi omnia regna
γαγὼν αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν, ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας
habitatæ in *puncto* temporis. Et ait illi *diabolus*; Tibi dabo *authoritatem*
τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν 6
hanc univerſam, & gloriam illorum: quia mihi tradita *eſt*, & cui volo do
ταύτην ἅπασαν, καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ᾧ ἐὰν θέλω δίδωμι
eam. Tu ergò ſi adoraveris coram me, erunt tua omnia. Et reſpondens
αὐτήν. Σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου, ἔσται σου (β) πάντα. Καὶ ἀποκριθεὶς 7 8
illi dixit Jeſus; *Abſcede retro me, Satana*: Scriptum eſt *enim*; Adorabis
(γ) αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ· (δ) γέγραπται γὰρ, Προσκυνήσεις
Ζ' Dominum Deum tuum, & illi ſoli ſervies: Et duxit illum in Hieruſalem,
ιε Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, 9
β & ſtatuit eum ſuper pinnam templi, & dixit illi; Si filius es Dei, *jace*
καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, (ε) Εἰ ὁ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε
ιε *teipſum* hinc deorſum: Scriptum eſt enim, Quòd angelis ſuis *mandabit* de
ς σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω· Γέγραπται γὰρ, Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ 10
te, *cuſtodire* te.
σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε.

MS. A. (ξ) Ἰωβὴδ, (ο) Βοὸς, (π) Ἐσρὼμ, * τοῦ Ἰούδα, (ρ) Σερούχ, (σ) Αἰνὼχ, (τ) Ἰαρὲθ, (υ) Μελελεὴλ, (φ) Αἰνὼς, (χ) *Σὴμ; Κεφ. δ'. MS. A. (α) τεσσεράκοντα
(β) πᾶσα. (γ) εἶπεν αὐτῷ (δ) γέγραπται, Προσκυνήσεις (ε) Εἰ υἱὸς

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 33 * ܒܪ ܐܝܫܝ. ܒܪ ܥܘܒܝܕ. ܒܪ ܒܥܙ. ܒܪ ܣܠܡܘܢ. ܒܪ ܢܚܫܘܢ. * ܒܪ ܥܡܝܢܕܒ. ܒܪ ܐܪܡ.
ܒܪ ܚܨܪܘܢ. ܒܪ ܦܪܨ. ܒܪ ܝܗܘܕܐ. * ܒܪ ܝܥܩܘܒ. ܒܪ ܐܝܣܚܩ. ܒܪ ܐܒܪܗܡ. ܒܪ ܬܪܚ. ܒܪ ܢܚܘܪ.
34 35 * ܒܪ ܣܪܘܓ. ܒܪ ܐܪܥܘ. ܒܪ ܦܠܓ. ܒܪ ܥܒܪ. ܒܪ ܫܠܚ. * ܒܪ ܩܝܢܢ. ܒܪ ܐܪܦܟܫܕ. ܒܪ
36 ܫܡ. ܒܪ ܢܘܚ. ܒܪ ܠܡܟ. * ܒܪ ܡܬܘܫܠܚ. ܒܪ ܚܢܘܟ. ܒܪ ܝܪܕ. ܒܪ ܡܗܠܠܐܝܠ. ܒܪ
37 ܩܝܢܢ. * ܒܪ ܐܢܘܫ ܒܪ ܫܝܬ. ܒܪ ܐܕܡ ܕܡܢ ܐܠܗܐ.

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܡܥܠܢܐ ܕܨܘܡܐ * ܝܐ * * ܩܦܠܐܘܢ * ܕ *

1 * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܡܠܐ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܗܦܟ ܡܢ ܝܘܪܕܢܢ. ܘܕܒܪܬܗ ܪܘܚܐ ܠܡܕܒܪܐ.
2 * ܝܘܡܬܐ ܐܪܒܥܝܢ. ܕܢܬܢܣܐ ܡܢ ܐܟܠܩܪܨܐ. ܘܠܐ ܠܥܣ ܡܕܡ ܒܗܘܢ ܒܝܘܡܬܐ. ܘܟܕ ܫܠܡ
3 ܐܢܘܢ. ܒܬܪܟܢ ܟܦܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܟܠܩܪܨܐ. ܐܢ ܒܪܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ. ܐܡܪ ܠܟܐܦܐ ܗܕܐ.
4 ܕܬܗܘܐ ܠܚܡܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܟܬܝܒ ܗܘ ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܠܚܡܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܚܐܐ
5 ܒܪܢܫܐ. ܐܠܐ ܒܟܠ ܡܠܐ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܣܩܗ ܣܛܢܐ ܠܛܘܪܐ ܪܡܐ. ܘܚܘܝܗ ܟܠܗܝܢ
6 ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܪܥܐ ܒܙܒܢܐ ܙܥܘܪܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܟܠܩܪܨܐ. ܠܟ ܐܬܠ ܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ
7 ܟܠܗ ܘܫܘܒܚܗ ܕܠܝ ܡܫܠܡ. ܘܠܡܢ ܕܨܒܐ ܐܢܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܗ. * ܐܢ ܗܟܝܠ ܬܣܓܘܕ
8 ܩܕܡܝ. ܕܝܠܟ ܬܗܘܐ ܟܠܗ. * ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܟܬܝܒ ܗܘ ܕܠܡܪܝܐ
9 ܐܠܗܟ ܬܣܓܘܕ. ܘܠܗ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܬܦܠܘܚ. * ܘܐܝܬܝܗ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܩܝܡܗ ܥܠ
10 ܟܢܦܐ ܕܗܝܟܠܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢ ܒܪܗ ܐܢܬ ܕܐܠܗܐ. ܐܪܡܐ ܢܦܫܟ ܡܢ ܗܪܟܐ ܠܬܚܬ.
* ܟܬܝܒ ܗܘ ܓܝܪ. ܕܠܡܠܐܟܘܗܝ ܢܦܩܕ ܥܠܝܟ ܕܢܛܪܘܢܟ.

Filii Jeſſe, filii Obed, filii Booz, filii Salmon, filii Nahſon, Filii Aminadab, filii 32 33
Aram, filii Heſron, filii Phares, filii Judæ:
Filii Jacob, filii Iſaac, filii Abraham, filii 34
Tareh, filii Nahor: Filii Sarug, filii Arù, 35
filii Phaleg, filii Heber, filii Saleh: Filii 36
Cainan, Filii Arphaxar, filii Sem, filii Nohe,
filii Lamech: Filii Mathuſaleh, filii Henoch 37
filii Jared, filii Mahlalael, filii Cainan: Filii 38
Enos, filii Seth, filii Adam, qui ex Deo.

Dominicâ ingreſſûs Jejunii. 11.

CAP. IV.

Porrò Jeſus quum plenus eſſet Spiritu ſanctitatis, reverſus eſt à Jordane, & duxit eum 1
ſpiritus in deſertum, Diebus quadraginta, 2
ut tentaretur à diabolo. Neque comedit
quicquam in illis diebus; quumque exacti
eſſent, tum demum eſuriit. Et dixit ei diabolus; 3
Si filius Dei es, dic lapidi huic ut fiat
panis. Reſpondit Jeſus, & dixit ei; Scriptum eſt, 4
Non pane tantummodò vivit filius
hominis, ſed quolibet ſermone Dei. Et 5
ſubduxit eum Satanas in montem excelſum,
& oſtendit ei omnia regna terræ modico
tempore. Aitque ei diabolus, Tibi dabo 6
poteſtatem hanc univerſam, & gloriam ejus;
quæ mihi tradita eſt, & cuicunque voluero,
do eam. Si ergò adoraveris coram me, tua 7
erunt omnia. Reſpondit autem Jeſus, ac 8
dixit ei; Scriptum eſt, Dominum Deum tuum
adorabis, eúmque ſolum coles. Et adduxit 9
eum in Jeruſalem, eúmque ſtatuit ſuper
pinnaculum templi, & ait ei; Si tu es
Filius Dei, dejice teipſum hinc deorſum.
Scriptum eſt enim, Angelis ſuis præcipiet de 10
te, ut cuſtodiant te.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 33 * پسر ايشاي * پسر عوبيد * پسر باعاز * پسر سلمون * پسر نحشون * * پسر عميناداب * پسر
34 ارام * پسر حسرون * پسر بارص * پسر يهودا * * پسر يعقوب * پسر اسحق * پسر ابرهيم * پسر
35 36 تارح * پسر ناحور * * پسر ساروغ * پسر ارعو * پسر بالغ * پسر عبر * پسر شالح * * پسر
37 قينان * پسر ارفخشد پسر شيم * پسر نوح * پسر لمك * * پسر متوشلح * پسر اخنوخ * پسر يارد
38 پسر مهلالاييل * پسر قينان * * پسر انوش * پسر شيث * پسر آدم كه از قدرت خدا آفريده شد

سيزدهم آزمودن ابليس مسيح را

1 2 * چون عيسي از روح القدس پر شد * از اردن باز كشت * وجان اورا بويراني برد * * چهل روز *
وازمعتاب * يعني از ابليس آزموده مي شد * ودرين روزها چيزي نمي خورد * چون تمام كرد در
3 4 آخر كرسنه شد * * ابليس بدو كفت * اكر توي پسر خدا * بدين سنك بكو تا نان بشود * * عيسي
بدو جواب داد وكفت نبشته شد * كه زندكاني ادمي از نان نيست * الا بهر سپارشي كه از خداست

Filii Iſai, filii Obed, filii Boaz, filii Salmon, filii Nahſon, 32
Filii Aminadab, filii Aram, filii Heſron, filii Pares, filii Jehuda, 33
Filii Jaakob, filii Iſaak, filii Abraham, filii Tarach, filii Nachor, 34
Filii Sarug, filii Arn, filii Paleg, filii Eber, filii Salch, 35
Filii Kainan, filii Arphachſad, filii Sem, filii Noach, filii Lamech, 36
Filii Matuſelah, filii Achnoch, filii Jared, filii Mahalalael, filii Kainan, 37
Filii Enos, filii Seth, filii Adam, qui potentiâ Divinâ creatus eſt. 38

XIII. Tentat Diabolus Chriſtum.

CAP. IV.

Cùm Jeſus Spiritu ſancto plenus eſſet, à Jordane reverſus eſt, & Spiritus eum in deſertum tulit, 1
Quadraginta diebus, & à Calumniatore (i.e. à Diabolo) tentatus eſt, & in iſtis diebus nihil comedit: cùm autem conſummâſſet, in fine eſuriit. 2
Diabolus illi dixit; Si tu es filius Dei, huic lapidi dic ut panis fiat. 3
Jeſus illi reſponſum dedit, ac dixit; Scriptum eſt, quòd vita hominis ex pane non eſt, ſed in omni mandato quod à Deo eſt. 4

Verſio VULGATA LATINA.

32 Qui fuit Jeſſe, qui fuit Obed, qui fuit Booz, qui fuit Salmon, qui fuit Naaſſon,
33 Qui fuit Aminadab, qui fuit Aram, qui fuit Eſron, qui fuit Phares, qui fuit Ju-
34 dæ, Qui fuit Jacob, qui fuit Iſaac, qui fuit Abrahæ, qui fuit Thare, qui fuit
35 Nachor, Qui fuit Sarug, qui fuit Ragau, qui fuit Phaleg, qui fuit Heber, qui
36 fuit Sale, Qui fuit Cainan, qui fuit Arphaxad, qui fuit Sem, qui fuit Noe, qui
37 fuit Lamech, Qui fuit Mathuſale, qui fuit Henoch, qui fuit Jared, qui fuit Ma-
38 laleel, qui fuit Cainan, Qui fuit Henos, qui fuit Seth, qui fuit Adam, qui
fuit Dei.

CAP. IV.

1 JEſus autem plenus Spiritu ſancto regreſſus eſt à Jordane: & agebatur à Spiritu
2 in deſertum Diebus quadraginta, & tentabatur à diabolo. Et nihil manducavit
in diebus illis: & conſummatis illis eſuriit. Dixit autem illi diabolus; Si filius 3
Dei es, dic lapidi huic ut panis fiat. Et reſpondit ad illum Jeſus, Scriptum eſt; 4
Quia non in ſolo pane vivit homo, ſed in omni verbo Dei. Et duxit illum diabo- 5
lus in montem excelſum, & oſtendit illi omnia regna orbis terræ in momento tem-
poris, Et ait illi; Tibi dabo poteſtatem hanc univerſam, & gloriam illorum: 6
quia mihi tradita ſunt, & cui volo do illa. Tu ergò ſi adoraveris coram me, erunt 7
tua omnia. Et reſpondens Jeſus, dixit illi, Scriptum eſt; Dominum Deum tuum 8
adorabis, & illi ſoli ſervies. Et duxit illum in Jeruſalem, & ſtatuit eum ſuper 9
pinnam templi, & dixit illi; Si filius Dei es, mitte te hinc deorſum. Scriptum eſt 10
enim, Quòd Angelis ſuis mandavit de te, ut conſervent te:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

32 33 بن ايسي * بن عوبيد * بن باعاز * بن سلمون * بن نحشون * بن عميناداب * بن ارام * بن يورام * بن
34 حصرون * بن فارص * بن يهودا * بن يعقوب * بن اسحق * بن ابرهيم * بن تارح * بن ناحور * بن
35 36 ساروح * بن ارعو * بن فالق * ابن عابر * بن صالا * بن قينان * بن ارفخشد * بن سام * بن نوح * بن
37 38 لامخ * بن متوسلخ * بن حنوخ * بن يرد * بن مهلاليل * بن قينان * بن انوش * بن شيث * بن آدم
الذي من الله * الفصل الحادي عشر * وان يسوع كان ممتليا من روح 1
2 القدس رجع من الاردن * وانطلق به الروح الي البرية * اربعين يوما يجربه ابليس * لم ياكل
3 شيا في تلك الايام * ولما تمت جاع اخيرا * فقال له ابليس ان كنت انت ابن الله فقل لهذا
4 الحجر يصير خبزا * فاجابه يسوع قايلا مكتوب انه ليس بالخبز وحده يحيي الانسان بل
5 وبكل كلمة تخرج من فم الله * فاصعده ابليس الي جبل عال واراه جميع مملكات المسكونة
6 في اسرع وقت * وقال له ابليس اياك اعطي هذا السلطان كله ومجده لانه دفع الي وانا
7 8 اعطيه لمن احب * وانت ان سجدت امامي يكن لك جميعه * فاجابه يسوع قايلا اعرب عني
9 يا شيطان مكتوب للرب الهك تسجد واياه وحده تعبد * فجاء به الي يروشليم واقامه على
10 جناح الهيكل وقال له ان كنت ابن الله فانطرح من ههنا الي اسفل * لانه مكتوب انه
يامر ملايكته من اجلك ليحفظوك *

* *Filii Jeſſe, filii Obed, filii Booz, filii* 32 *Salmon filii Naaſſon, Filii Aminadab,* 33 *filii Aram, filii Joram, filii Heſron, filii Phares, filii Judæ, Filii Jacob, filii* 34 *Iſaac, filii Abrahæ, filii Tareh, filii Nahor, Filii Sruch, filii Ragau, filii* 35 *Phalec, filii Heber, filii Sale, Filii Cai-* 36 *nan, filii Arphaxad, filii Sem, filii Noe, filii Lamech. Filii Mathuſaleh, filii* 37 *Henoch, filii Jared, filii Mahlalail, filii Cainan, Filii Enos, filii Seth, filii* 38 *Adam, qui fuit à Deo.*

Sectio undecima.

CAP. IIII.

JEſus autem plenus Spiritu ſancto regreſſus eſt à Jordane: & duxit eum ſpiritus in deſertum, 1 *Quadraginta diebus* 2 *tentante eum diabolo. Non manducavit quicquam illis diebus: & cùm conſummati eſſent, eſuriit ultimò. Dixit autem* 3 *ei diabolus; Si es filius Dei, dic huic lapidi, fiat panis. Reſpondit illi Jeſus,* 4 *dicens; Scriptum eſt, quòd non in pane ſolo vivit homo, ſed et in omni verbo prodeunte ex ore Dei. Et aſſumpſit eum dia-* 5 *bolus in montem excelſum, & oſtendit ei omnia regna habitatæ breviſſimo tempore. Et dixit illi diabolus, Tibi dabo hoc* 6 *imperium univerſum, & gloriam ejus: quia traditum eſt mihi, & ego dabo illud cui voluero: Et tu, ſi adoraveris coram* 7 *me, habebis illud totum. Reſpondit ei Je-* 8 *ſus, dicens; Evaneſce à me, Satan: ſcriptum eſt, Dominum Deum tuum adorabis, & illi ſoli ſervies. Et duxit illum* 9 *in Jeruſalem, & ſtatuit eum ſuper alam templi, & dixit illi, Si es filius Dei, pro-* 10 *jice teipſum hinc deorſum: Quia ſcriptum eſt, Quòd mandabit angelis ſuis de te, ut conſervent te.*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

32
33 ዘእሴይ ፡ ዘዮቤድ ፡ ዘቦዔስ ፡ ዘሰላ ፡ ዘናእሶ ፡ ዘአደም፡=፦ ዘአሚናደብ ፡
34 ዘአራም ፡ ዘኦሪኒ ፡ ዘኤስሮም ፡ ዘፋሬስ ፡ ዘይሁደ፡፡=፦ ዘያዕቆብ ፡ ዘይ
35 ስሐቅ ፡ ዘአብርሃም ፡ ዘታራ ፡ ዘናኮር፡፡=፦ ዘሴሩሓ ፡ ዘራጋው ፡ ዘፋሌቅ፡
36 ዘእቤር ፡ ዘሰላ፡=፦ ዘቃይናም ፡ ዘአርፋክስድ ፡ ዘሲም ፡ ዘኖሕ ፡ ዘላሜሓ፡
37 ዘማቱሰላ ፡ ዘሄኖክ ፡ ዘያሬድ ፡ ዘማሌልኤል ፡ ዘቃይናን፡፡=፦ ዘሄኖስ ፡ ዘሴት ፡
38 ዘአደም ፡ ዘእግዚአብሔር፡፡=፦

ዐ በእንተ ፡ ዘከመ ፡ ተመከረ ፡ መድኅኔነ፡፡=፦

1 ወመልአ፡መንፈስ፡ቅዱስ፡ላዕለ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወተመይጠ፡ እምነ፡ ዮርደኖስ፡ ወወ
2 ሰደ፡መንፈስ፡ገደመ፡=፦ አርብዓ፡መዓልተ፡ወአርብዓ፡ሌሊተ፡ወያሜክሮ፡ ሰይጠን፡ ወ
3 ኢበልዐ፡ ምንተኒ፡ውእተ፡መዋዕለ፡፡ ወተፈጸሞ፡ እማንቱ፡ መዋዕል፡ርኅበ፡፡=፦ ወ
ይቤሎ፡ሰይጠን፡ለእመ፡ወልደ፡እግዚአብሔር፡ አንተ፡በል፡ ዝንቱ፡ እብን፡ይኩን፡ ኅብስ
4 ተ፡፡=፦ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ ፡ ወይቤሎ፡ ጽሑፍ፡ ዘይብል፡ አኮ፡በኅብስ
ት፡ከመ፡ዘይሐዩ፡ሰብእ፡አላ፡በኵሉ፡ ቃል፡ዘይወፅእ፡እምአፈሁ፡ለእግዚአብሔር=፦
5 ወአዕረጎ፡ሰይጠን፡ውስተ፡ደብር፡ ነዋኅ፡ ወአርአዮ፡መንግሥተ፡ኵሉ፡ዓለም፡ከመ፡
6 ወሊምንት፡=፦ ወይቤሎ፡ሰይጠን፡ዘንተ፡ኵሎ፡ምኵናነ፡ወክብረ፡ለከ፡ እሁበከ፡ እ
7 ስመ፡ሊተ፡ተውህበ፡ወለዘ፡ፈቀድኩ፡እሁብ፡=፦ ወእምከመ፡ሰገድከ፡ ሊተ፡ ላንተ፡ቅ
8 ድሜየ፡ይኩንከ፡ለከ፡ኵሉ፡፡=፦ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ጽሑፍ፡ ለእግዚአብ
9 ሔር ፡አምላክከ፡ትስግድ፡ወኪያሁ፡ ባሕቲቶ፡ታምልክ፡፡=፦ ወወሰዶ፡ኢየሩሳሌም፡
ወአቀሞ፡ ዲበ፡ርእሰ ፡ ማእዝንተ፡ ምኵራብ ፡ ወይቤሎ፡ ለእመ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔ
10 ር ፡አንተ ፡ ረድ ፡ ለሲከ ፡ ታሕተ ፡ እምዝየ፡፡=፦ እስመ፡ ጽሑፍ ፡ ለመላእክቲሁ፡
ይኤዝዞሙ ፡ በእንቲአከ ፡ ከመ ፡ ይዕቀቡከ፡=፦

Qui fuit Eſui, qui fuit Jobed, qui fuit Boaz, qui fuit Sala, qui fuit Naaſa, qui fuit 32
Adam, Qui fuit Aminadab, qui fuit Aram, qui fuit Orini, qui fuit Eſrom, qui 33
fuit Phares, qui fuit Juda, Qui fuit Jacob qui fuit Iſaac, qui fuit Abraham, qui 34
fuit Tara, qui fuit Nachor, Qui fuit Seruh, qui fuit Ragau, qui fuit Phalec, qui 35
fuit Heber, qui fuit Saba. Qui fuit Kainam, qui fuit Arphaxad, qui fuit, Sim, qui 36
fuit Noë, qui fuit Lamech. Qui fuit Methuſala, qui fuit Henoch, qui fuit Jared, 37
qui fuit Maleleel, qui fuit Kenan, Qui fuit Henos, qui fuit Seth, qui fuit Adam, 38
qui Dei.

CAP. IV. *De eo quòd tentatus eſt Salvator noſter.*

ET plenitudo Spiritûs ſancti fuit ſuper Dominum Jeſum, & regreſſus eſt à Jor- 1
dane, & duxit eum Spirit' in deſertum Quadraginta dies, & quadraginta noctes, 2
& tentabat eum Satanas: & non manducavit quicquam *per* illud tempus, & com-
pletis iſtis diebus, eſuriit. Et dixit ei Satanas, Si filius Dei es, dic huic lapidi, 3
Fiat panis. Et reſpondit ei Dominus Jeſus, & recitavit ei Scriptum quod dicit; 4
Non in pane *eſt* ut vivat homo, ſed in omni verbo, quod exit ab ore Dei. Et a- 5
ſcendere fecit eum Satanas in montem excelſum, & oſtendit *ei* regna totius mun-
di in momento. Et dixit ei Satanas, Hanc univerſam poteſtatem, & gloriam tibi 6
dabo, quoniam mihi tradita eſt, & cuicunque volo, dabo eam. Et ſi adoraveris 7
me in conſpectu meo, erit tibi tuum totum. Et dixit ei Dominus Jeſus, Scriptum 8
eſt; Dominum Deum tuum adorabis, & illi ſoli ſervies. Et duxit illum in Hieru- 9
ſalem, & ſtatuit eum ſuper caput anguli templi, & dixit illi; Si filius Dei es,
projice te ipſum deorſum hinc. Quia ſcriptum eſt, Angelis ſuis mandabat de te, 10
ut cuſtodiant te,

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 6 * وابليس اورا بالاء كوه بلند بر آورد * ودر اندك وقت تمامت ممالك زمين بدو نمود * وبعيسي
كفت * اين همه سلطنت وعظمت بتو مي دهم * كه بمن سپارده شد * وبهر كه خواهم
7 8 بدهم * اكر چنانست * كه پيش من سجود كني اين همه ازان تو باشد * عيسي جواب†
داد * وبدو كفت * كه نبشته شد است * كه خداوند خودرا تو† تنها سجود كن * واورا تنها
9 بندكي كنن * * بعد ازان اورا در اوروشليم آورد * وبر كنكره†هيكل بايستانيد * وكفت اكر
10 فرزند خدا هستي * خودرا ازين هيكل فرو انداز * سبب انك نبشته شد * كه فرشتكانرا سپارش
كنند كه ترا نكه دارند *

Et Diabolus eum in montem ſublimem ſubduxit, & in paululo temporis omnia regna terræ illi oſtendit. 5 *Et Jeſu dixit; Hanc univerſam po-* 6 *teſtatem & gloriam tibi dabo: quia mihi tradita eſt, & cuicunque voluero, do. Si tantummodò me adorave-* 7 *ris, hoc omne tuum erit.* 8 *Jeſus reſponſum dedit, et ei dixit; Scriptum quidem eſt, quòd Dominum tuum tu ſolum adores, & illi ſoli ſervias. Poſt hoc eum in Hieroſolymam ad-* 9 *duxit, & ſuper pinnam templi ſtatuit, & dixit; Si Filius Dei es, teipſum ab hoc templo dejice. Eò quòd* 10 *ſcriptum ſit, quòd Angelis præcipiet ut te cuſtodiant:*

Et quia in manibus tollent te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum. Et
11 Καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. Καὶ
12 respondens ait illi Jeſus, Quòd dictum eſt, Non tentabis Dominum Deum tuũ.
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι εἴρηται, Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.
Et finiens omnem tentationem diabolus, receſſit ab illo uſque ad tempus. Et
13 Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος, ἀπέστη ἀπ᾽ αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ. Καὶ
14 regreſſus eſt Jeſus in virtute Spiritûs in Galilæam, & fama ex- ιζ α
ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ φήμη ἐξ-
iit per univerſam circaregionẽ de illo. Et ipſe docebat in ſyna-
15 ῆλθε καθ᾽ ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. (ζ) Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συνα-
gogis eorum, glorificatus ab omnibus. Et venit in Nazareth, ubi ιη ι
16 γωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων. Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν (η) Ναζαρέτ, οὗ
erat nutritus: & intravit ſecundũ conſuetum ſibi, in die Sabbatorum in
ἦν τεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς
ſynagogam, & ſurrexit legere. Et traditus eſt illi liber Eſaiæ
17 τὴν συναγωγὴν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. Καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ
prophetæ. Et explicans librum, invenit locum ubi erat ſcri-
προφήτου. Καὶ (θ) ἀναπτύξας τὸ βιβλίον, εὗρε τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμέ-
ptum; Spiritus Domini ſuper me, cujus gratiâ unxit me, evangelizare pauperibus
18 νον, Πνεῦμα Κυρίου ἐπ᾽ ἐμέ, οὗ (ι) ἕνεκεν ἔχρισέ με, (κ) εὐαγγελίζεσθαι πτωχοῖς
miſit me, ſanare contritos corde, Prædicare captivis
19 ἀπέσταλκέ με, ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, Κηρύξαι αἰχμαλώτοις
remiſſionẽ, & cæcis reſtitutionem viſûs, ligare confractos in remiſſionem, prædicare an-
ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρύξαι ἐνι-
num Domini acceptum. Et plicans librum, reddens miniſtro, ſedit: &
αυτὸν Κυρίου δεκτόν. Καὶ πτύξας τὸ βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισε· καὶ 20
omnium in ſynagoga oculi erant intendentes ei. Cœpit autẽ di-
πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ (λ) οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. Ἤρξατο δὲ λέ- 21
ιθ α cere ad illos; Quia hodiè impleta eſt ſcriptura hæc in auribꝰ veſtris: Et omnes
γειν πρὸς αὐτοὺς, Ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. Καὶ πάντες 22
teſtificabantur ei, & mirabantur in verbis gratiæ, exeuntibus ex o-
ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος, τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στό-
re ipſius, & dicebant; Nónne hic eſt filius Joſeph? Et ait ad illos;
ματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, 23
κ ι Omninò dicetis mihi ſimilitudinem hanc; Medice, cura teipſum: quanta au-
Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην, Ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκού-
κα α divimus facta in Capharnaum, fac & hic in patria tua. Ait autem,
σαμεν γενόμενα (μ) ἐν τῇ Καπερναοὺμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. Εἶπε δὲ, 24
κβ ι Amen dico vobis; Quia nemo Propheta acceptus eſt in patria ſua. In veritate
(ν) Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. Ἐπ᾽ ἀληθείας 25
autẽ dico vobis; Multæ viduæ erant in diebus Eliæ in Iſrael, quando clauſum eſt
δὲ λέγω ὑμῖν, Πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἠλίου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείσθη
cœlum ad annos tres & menſes ſex, ut facta eſſet fames magna in omnem terram.
ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.

MS.A. (ζ) Καὶ ἐδίδασκεν (η) Ναζαράτ, (θ) ἀνοίξας τὸ (ι) εἵνεκεν (κ) εὐαγγελίσασθαι (λ) ἦσαν οἱ ὀφθαλμοὶ (μ) ἐν Καπερναοὺμ, (ν) Ἀμὴν ὑμῖν λέγω,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܘܥܠ ܐܝܕܝܗܘܢ ܢܫܩܠܘܢܟ܂ ܕܠܐ ܬܬܩܠ ܪܓܠܟ ܒܟܐܦܐ܂ * ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ܂
12 ܕܐܡܝܪ ܗܘ ܕܠܐ ܬܢܣܐ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ܂ * ܘܟܕ ܫܠܡ ܐܟܠܩܪܨܐ ܟܠܗܘܢ ܢܣܝܘܢܘܗܝ܀
13 ܦܪܩ ܡܢܗ ܥܕܡܐ ܠܙܒܢܐ܂ * ܓܙܘܪܬܗ ܕܡܪܢ * ܡܛ * ܘܗܦܟ ܝܫܘܥ ܒܚܝܠܐ
14 ܕܪܘܚܐ ܠܓܠܝܠܐ܂ ܘܢܦܩ ܥܠܘܗܝ ܫܘܥܐ ܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܚܕܪܝܗܘܢ܂ * ܘܗܘ ܡܠܦ ܗܘܐ
15 ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ܀ ܘܡܫܬܒܚ ܗܘܐ ܡܢ ܟܠ ܐܢܫ܂ * ܘܐܬܐ ܠܢܨܪܬ ܐܝܟܐ ܕܐܬܪܒܝ܀ ܘܥܠ
16 ܐܝܟܢܐ ܕܡܥܕ ܗܘܐ ܠܒܝܬ ܟܢܘܫܬܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ܂ ܘܩܡ ܠܡܩܪܐ܂ * ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ ܣܦܪܐ
17 ܕܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ܂ ܘܦܬܚ ܝܫܘܥ ܣܦܪܐ ܘܐܫܟܚ ܕܘܟܬܐ ܐܝܟܐ ܕܟܬܝܒ܂ * ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ
18 ܥܠܝ܂ ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܡܫܚܢܝ ܠܡܣܒܪܘ ܠܡܣܟܢܐ܂ ܘܫܠܚܢܝ ܠܡܐܣܝܘ ܠܬܒܝܪܝ
ܠܒܐ܂ * ܘܠܡܟܪܙܘ ܠܫܒܝܐ ܫܘܒܩܢܐ܂ ܘܠܥܘܝܪܐ ܚܙܝܐ܂ ܘܠܡܫܪܐ ܠܬܒܝܪܐ ܒܫܘܒܩܢܐ܂
19 ܘܠܡܟܪܙܘ ܫܢܬܐ ܡܩܒܠܬܐ ܠܡܪܝܐ܂ * ܘܟܪܟ ܣܦܪܐ ܘܝܗܒܗ ܠܡܫܡܫܢܐ ܘܐܙܠ ܝܬܒ܂
20 ܘܟܠܗܘܢ ܕܒܟܢܘܫܬܐ ܥܝܢܝܗܘܢ ܚܝܪܢ ܗܘܝ ܒܗ܂ * ܘܫܪܝ ܠܡܐܡܪ ܠܗܘܢ܀
21 ܕܝܘܡܢܐ ܐܬܡܠܝ ܟܬܒܐ ܗܢܐ ܕܒܐܕܢܝܟܘܢ܀ * ܘܣܗܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܟܠܗܘܢ܀ ܘܬܡܗܝܢ
22 ܗܘܘ ܒܡܠܐ ܕܛܝܒܘܬܐ ܕܢܦܩܢ ܗܘܝ ܡܢ ܦܘܡܗ܂ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ܂ ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܐ ܒܪ ܝܘܣܦ܀
23 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܀ ܟܒܪ ܬܐܡܪܘܢ ܠܝ ܡܬܠܐ ܗܢܐ܂ ܐܣܝܐ ܐܣܐ ܢܦܫܟ܂ ܘܟܠ ܕܫܡܥܢ
24 ܕܥܒܕܬ ܒܟܦܪܢܚܘܡ܀ ܥܒܕ ܐܦ ܗܪܟܐ ܒܡܕܝܢܬܟ܂ * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ܂ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
25 ܠܟܘܢ܀ ܕܠܝܬ ܢܒܝܐ ܕܡܬܩܒܠ ܒܡܕܝܢܬܗ܂ * ܒܩܘܫܬܐ ܓܝܪ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܀ ܕܣܓܝܐܢ
ܐܪܡܠܬܐ ܐܝܬ ܗܘܝ ܒܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ܂ ܒܝܘܡܝ ܐܠܝܐ ܢܒܝܐ܀ ܟܕ ܐܬܐܚܕܘ ܫܡܝܐ ܫܢܝܢ
ܬܠܬ ܘܝܪܚܐ ܫܬܐ܀ ܘܗܘܐ ܟܦܢܐ ܪܒܐ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ܂

Et in ulnis ſuis tollent te, ne offendas pedem 11
tuum lapide. Subdit autem Jeſus, & ait ei; 12
Dictum eſt, Non tentabis Dominum Deum
tuum. Quumque abſolviſſet diabolus omnes 13
tentationes ſuas, ſeceſſit ab eo uſq; ad temp᾽.

Circuncisio Domini noſtri. 11

Et reverſus eſt Jeſus cum virtute Spiritûs in 14
Galilæam, exiitque de eo fama in univerſam
regionem circumjacentem. Et ipſe docebat 15
in ſynagogis eorum, & celebrabatur ab
omnibus. Venit autem Nazareth, ubi fuerat 16
nutritus & ingreſſus eſt de more in ſynagogam
die ſabbathi, ſurrexitque ad legendum.
Et datus eſt ei liber Eſaiæ prophetæ, aperto- 17
que Jeſus libro, invenit locum ubi ſcriptum
erat; Spiritus Domini ſuper me, & propter- 18
ea unxit me ut evangelizem pauperibus, &
miſit me ut ſanitati reſtituam contritos corde:
Et prædicem captivis remiſſionem, & 19
cæcis viſum, & conſolidem confractos per
veniam: denique ut prædicem annum acceptum
Domino. Et complicavit librum, tra- 20
diditque miniſtro, & ſeſſum abiit. Omnium
autem, qui erant in ſynagoga, oculi conſpicabantur
eum. Et cœpit dicere ad eos, Ho- 21
diè impleta eſt ſcriptura hæc quæ eſt in auribus
veſtris. Et perhibebant ei teſtimonium 22
cuncti, ac mirabantur ob ſermones gratiæ
qui prodibant ex ore ipſius, dicebantque;
Nónne iſte eſt filius Joſeph? Ait illis Jeſus, 23
Forſitan dicetis mihi hanc parabolam; Medice,
cura teipſum: &, Quæcunque audivimus
te exequutum fuiſſe in Capharnahum,
exequere & hîc in civitate tua. Ipſe verò 24
inquit, Amen dico vobis, nullum eſſe prophetam,
qui recipiatur in urbe ſua. Verita- 25
tem etenim dico vobis, multas extitiſſe viduas
in domo Iſrael in diebus Eliæ prophetæ,
quum clauſi ſunt cœli annis tribus & menſibus
ſex, ita ut fuerit fames magna in univerſa
terra.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

11 12 * وبپرهاء خود ترا بر دارند • تا پاي تو† بر سنك نيايد • * عيسي بدو جواب† داد • كه نبشته
13 است • كه خداي خودرا ازمايش مكن • * وچون ابليس همه آزمايش خودرا تمام كرد • و سود
14 نداشت • از پيش مسيح بازكشت • و جدا شد • * وعيسي بجليل بازكرديد • ودر ولايتي • كه
15 كرداكرد† ايشانست وخبر او فاش شد • * و درانجمنهاء ايشان تعليم مي داد • وازهر كسي
ستوده مي شد

چهاردهم تعليم دادن مسيح در ناصره

16 * وازانجا درناصره آمد درشهري كه پرورده شد • وبنوعي كه عادت داشت • بروز شنبه دردر
17 انجمن رفت • وبرخاست • كه بخواند • * ودر دست† او داده شد† كتاب اشعيا پيغمبر • عيسي كتاب
18 راكشاد • وديد جايكاهي كه نبشته شد است نبوت * كه جان خدا براي† اين مرا اندود • كه
مسكينانرا مژده دهم • ومرا فرستاد كه دل شكستكانرا خوش كنم • وبرآزادي اسيران منادي بزنم •
19 كورانرا بينايي شكستكانرا بمغفرت استوار بدارم • * وشريعت پذيرفته را مر خدايرا • منادي بزنم •
20 * وكتابرا درنورديد • وبدست خدمتكار دادش ورفت نشست • هركه دران انجمن بود • سوي
21 اونكاه مي كردند * وآغاز كرد پيش ايشان مي كفت امروز اين كتاب تمام† شد بكوش شما •

Et alis ſuis te tollent, ut pes tuus in 11
lapidem non offendat. Jeſus illi re- 12
ſponſum dedit; Imò ſcriptum eſt,
quòd Deum tuum ne tentes. Et cùm 13
Diabolus omnem tentationem ſuam
abſolviſſet, & nihil profeciſſet, à
Chriſto receſſit, & ſeparatus eſt. Et 14
Jeſus in Galilæam reverſus eſt, &
in regionem quæ in circuitu illis eſt,
& fama ejus divulgata eſt. Et in 15
ſynagogis eorum docuit, & ab unoquoque
laudatus eſt.

XIV, Docet Chriſtus in Nazreh.

Et illinc in Nazreh venit, in qua ci- 16
vitate educatus fuerat: & quemadmodum
conſuetudinem habuit die
ſabbathi oſtium ſynagogæ ingreſſus
eſt: & ſurrexit ut legeret. Et in ma- 17
num ejus datus eſt liber Eſaiæ prophetæ:
Jeſus librum aperuit, & vidit
locum quo ſcriptum eſt:

Prophetia.

Spiritus quidem Dei ob hoc me un- 18
xit, ut pauperibus Evangelium annuntiem;
& me miſit, ut corde contritos
ſanem, & liberationem captivis
prædicem, & cæcis viſum, &
confractos per remiſſionem confirmem:
Et legem acceptam Deo præ- 19
dicem. Et librum complicuit, & in 20
manum miniſtri dedit eum, et abiens
ſedit: & omnes qui in Synagoga
erant eum intuebantur. Et cœpit ad 21
eos dicere; Hodie hæc ſcriptura impleta
eſt in auribus veſtris.

Verſio VULGATA LATINA.

11
12 Et quia in manibus tollent te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum. Et re-
13 ſpondens Jeſus, ait illi; Dictum eſt, Non tentabis Dominum Deum tuum. Et
14 conſummatâ omni tentatione, diabolus receſſit ab illo, uſque ad tempus. Et regreſ-
ſus eſt Jeſus in virtute Spiritûs in Galilæam, & fama exiit per univerſam regionem
15 de illo. Et ipſe docebat in ſynagogis eorum, & magnificabatur ab omnibus.
16 Et venit Nazareth, ubi erat nutrit⁹, & intravit ſecundùm conſuetudinē ſuam die
17 ſabbati in ſynagogam, & ſurrexit legere. Et traditus eſt illi Liber Iſaiæ prophe-
18 tæ. Et ut revolvit librum, invenit locum ubi ſcriptum erat; Spiritus Domini ſu-
per me: propter quod unxit me, evangelizare pauperibus miſit me, ſanare contritos
19 corde, Prædicare captivis remiſſionem, & cæcis viſum, dimittere confractos in
remiſſionem, prædicare annum Domini acceptum, & diem retributionis. Et cùm 20
plicuiſſet librum, reddidit miniſtro, & ſedit. Et omnium in ſynagoga oculi erant
intendentes in eum. Cœpit autem dicere ad illos; Quia hodiè impleta eſt hæc ſcri- 21
ptura in auribus veſtris. Et omnes teſtimonium illi dabant: & mirabantur in 22
verbis gratiæ, quæ procedebant de ore ipſius, & dicebant; Nónne hic eſt filius Jo-
ſeph? Et ait illis; Utique dicetis mihi hanc ſimilitudinem; Medice, cura teipſum: 23
quanta audivimus facta in Capharnaum, fac & hîc in patria tua. Ait autem; 24
Amen dico vobis, Quia nemo propheta acceptus eſt in patria ſua. In veritate dico 25
vobis, multæ viduæ erant in diebus Eliæ in Iſrael, quando clauſum eſt cœlum annis
tribus, & menſibus ſex, cùm facta eſſet fames magna in omni terra:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 12 * وعلي ايديهم يحملونك ليلا تعثر رجلك بحجر * اجابه يسوع قايلا قد قيل لا تجرب الرب
13 الهك * فلما اكمل ابليس كل التجارب مضي عنه الي زمان * الفصل الثاني عشر *
14 15 * ثم رجع يسوع بقوة الروح الي الجليل وذاع خبره في جميع البلاد * وكان يعلم في مجامعهم
16 ممجدا من الكل * وجاء الي الناصر حيث تربي * ودخل كعادته الي الجمع يوم السبت وقام
17 18 ليقرا * فدفع اليه سفر اشعياء النبي * فلما فتح السفر وجد الموضع المكتوب فيه * روح الرب
19 علي من اجل هذا مسحني وارسلني لابشر المساكين * واشفي منكسري القلوب * وانذر
المسبيين بالرجوع * والعميان بالنظر * وارسل الي المربوطين بالانطلاق * واكرز بالسنة المقبولة
20 للرب * ويوم المجازاة للرب الهنا * ثم طوي السفر ودفعه الي الخادم وجلس وكل من كان في
21 الجمع كانت عيونهم تحدق اليه * فبدا يقول لهم اليوم كمل هذا الكتاب في اسماعكم
22 * وكان جميعهم يشهدون له ويتعجبون من كلمات النعمة التي كانت تخرج من فيه * وكانوا
23 يقولون اليس هذا ابن يوسف * فقال لهم لعلكم تقولون في هذا المثل ايها المتطبب اشف
24 نفسك * والذي سمعنا انك صنعته في كفرناحوم افعله ايضا في مدينتك * ثم قال لهم امين
25 اقول لكم انه لا يقبل نبي في مدينته * امين اقول لكم ان ارامل كثيرات كن في اسرائيل في
ايام ايلياء النبي اذ اغلقت السماء ثلث سنين وستة اشهر حتي صار جوع عظيم في الارض كلها *

Et ſuper manus ſuas portabunt te, ne of- 11
fendat pes tuus ad lapidem. Reſpondit ei 12
Jeſus, dicens; Jam dictum eſt, Non ten-
tabis Dominum Deum tuum. Et cùm 13
conſummâſſet diabolus omnes tentatio-
nes, abiit ab eo ad tempus.

Sectio duodecima.

Deindè reverſus eſt Jeſus in virtute 14
Spiritûs ad Galilæam: & promulgata eſt
fama ejus in omnem regionem. Et doce- 15
bat in ſynagogis eorum, glorificatus ab
omnibus. Et venit Nazareth, ubi fuerat 16
educatus: & intravit ſecundùm conſue-
tudinem ſuam in ſynagogam die ſabba-
thi: & ſurrexit ad legendum. Et tradi- 17
tus eſt ei liber Iſaiæ prophetæ: & cùm
aperuiſſet librum, invenit locum, in quo
ſcriptum erat; Spiritus Domini ſuper me, 18
propter hoc unxit me, & miſit me, ut
evangelizarem pauperibus, & ſanarem
contritos cordibus, Et prædicarem capti- 19
vis reditum & cæcis viſum, & dimitte-
rem vinctos in libertatem, & prædica-
rem annum acceptum Domino, & diem
retributionis Domini Dei noſtri. Deindè 20
plicuit librum, & tradidit illum mini-
ſtro, & ſedit. Et omnium qui erant in ſy-
nagoga oculi intenti erant in eum. Et cœ- 21
pit dicere eis, Hodiè completa eſt hæc
ſcriptura in auribus veſtris. Et omnes 22
exhibebant teſtimonium illi, et miraban-
tur de verbis gratiæ quæ exibant de ore
ejus. Et dicebant, Nónne hic eſt filius
Joſeph? Ait illis, Forſan dicetis in me 23
hoc proverbium; O medice, cura te-
ipſum: & quod audivimus te feciſſe in
Capharnahum, fac illud hîc etiam in ci-
vitate tua. Prætereà dixit eis, Amen 24
dico vobis, quòd non recipitur propheta
in civitate ſua. Amen dico vobis, quòd 25
viduæ multæ erant in Iſrael, in diebus
Eliæ prophetæ, quando clauſum fuit cæ-
lum tribus annis & ſex menſibus, ita ut
acciderit fames magna in terra univerſa:

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወበእደዊሆሙ ፡ ከመ ፡ ያንሥኡከ ፡ ከመ ፡ ኢትትዓቀፍ ፡ በእብን ፡ እግረከ ፡፡ =፥
12 ወአውሥአ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይቤሎ ፡ ኢታመክሮ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ አም
13 ላክከ ፡ በከመ ፡ ተብህለ ፡፡ =፥ ወፈጺሞ ፡ ሰይጣን ፡ አመክሮቶ ፡ በኵሉ ፡ ኀይሉ ፡ ኀደጎ ፡
እስከ ፡ ጊዜሁ ፡፡ =፥ በሠሉስ ፡ ኤጲፋንያ ፡፡ =፥
14 ወተመይጠ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ገሊላ ፡ በኀይለ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ወተሰምዐ ፡
15 ነገሩ ፡ በኵሉ ፡ በሐውርት ፡ =፥ ወይሜህሮሙ ፡ በኵሉ ፡ ምኵራባቲሆሙ ፡ ወያ
16 ነክሩ ፡ ምህሮቶ ፡ ወይሴብሕዎ ፡ ኵሉ ፡፡ =፥ ወሖረ ፡ ናዝሬት ፡ ኀበ ፡ ተሐፅነ ፡ ወቦአ ፡
17 ምኵራበ ፡ በዕለተ ፡ ሰንበት ፡ በከመ ፡ ያለምድ ፡ ወተንሥአ ፡ ያንብብ ፡ =፥ ወወሀብዎ ፡ መጽ
ሐፈ ፡ ኢሳይያስ ፡ ነቢይ ፡፡ ወከሢቶ ፡ መጽሐፈ ፡ ረከበ ፡ መካነ ፡ ኀበ ፡ ጽሑፍ ፡ ዘይብ
18 ል ፡ =፥ መንፈሰ ፡ እግዚአብሔር ፡ ላዕሌየ ፡ ዘበእንቲአሁ ፡ ቀብአኒ ፡ እዜንዎሙ ፡ ለነዳያን ፡
ፈነወኒ ፡ ወእሰብክ ፡ ሎሙ ፡ ግዕዛነ ፡ ለፂዉዋን ፡ ወይርአዩ ፡ ዕዉራን ፡ ወአንግሮሙ ፡ ለግፉዓ
19 ን ፡ =፥ ወእስብክ ፡ ዓመተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ኅሪተ ፡፡ =፥ ወከደነ ፡ መጽሐፈ ፡ ወመጠዎ ፡ ለ
20 ላእክ ፡ ወነበረ ፡ ወአንሥኡ ፡ አዕይንቲሆሙ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ሀለዉ ፡ ውስተ ፡ ምኵራብ ፡ ወነ
21 ጸርዎ ፡ =፥ ወአኀዘ ፡ ይበሎሙ ፡ ዮም ፡ በጽሐ ፡ ቃለ ፡ ዝንቱ ፡ መጽሐፍ ፡ ወተሰልጠ ፡ ውስተ ፡
22 እዘኒክሙ ፡፡ =፥ ወሰምዕዎ ፡ ኵሎሙ ፡ ወአንከርዎ ፡ ሞገሰ ፡ ቃሉ ፡ ወሠእዛአ ፡ እፉሁ ፡ ወ
23 ይቤሉ ፡ አኮኑ ፡ ዝንቱ ፡ ውእቱ ፡ ወልደ ፡ ዮሴፍ ፡፡ =፥ ወይቤሎሙ ፡ ግብር ፡ ዘትብሉኒ ፡ ኵ
ልክሙ ፡ ዛተ ፡ ምሳሌ ፡ ዓቃቤ ፡ ሥራይ ፡ ፈውስ ፡ ርእሰከ ፡ ወይቤልዎ ፡ ወኵሎ ፡ ዘሰማዕነ ፡ በቀ
24 ፍርናሖም ፡ ዘገበርከ ፡ ግበር ፡ በዝየኒ ፡ ወበሃገርከ ፡፡ =፥ ወይቤሎሙ ፡ አማን ፡ እብለክሙ ፡
25 ኢይከብር ፡ ነቢይ ፡ በሃገሩ ፡፡ =፥ ወአማን ፡ እብለክሙ ፡ ብዙኃት ፡ መበለታት ፡ ሃለዋ ፡ ውስ
ተ ፡ እስራኤል ፡ በመዋዕለ ፡ ኤልያስ ፡ አመ ፡ ዓጸወ ፡ ሰማይ ፡ ሠለስተ ፡ ፡ ዓመተ ፡ ወስድስተ ፡
አውራኀ ፡ አመ ፡ ኮነ ፡ ረኃብ ፡ ዓቢይ ፡ ውስተ ፡ ኵሉ ፡ ምድር ፡ =፥

Et in manibus ſuis ut tollant te, ne offendantur in lapidem pedes tui. Et reſpon- 11 12
dit Dominus Jeſus, & dixit ei; Non tentabis Dominum Deum tuum, ſicut dictum
fuit. Et perficiente ſatanâ tentationem ſuam in tota poteſtate ſua, reliquit eum 13
uſque ad tempus ejus. *Tertio Epiphaniæ.*
Et reverſus eſt Dominus Jeſus *in* Galilæam in virtute Spiritûs ſancti, & audita eſt 14
fama ejus in omnib⁹ regionibus. Et docebat eos in omnibus ſynagogis eorum, & 15
mirati ſunt doctrinam ejus, & laudaverunt eum omnes. Et venit Nazaret ubi nu- 16
tritus fuit, & intravit templum in die ſabbathi, prout conſueverat: & ſurrexit ut
legeret. Et dederunt ei librum Eſaiæ prophetæ, & aperiens librum, invenit lo- 17
cum ubi ſcriptum erat quod dixit; Spiritus Dñi ſuper me, per quem unxit me; ut 18
evangelizem pauperib⁹ miſit me, & ut prædicem libertatem captivis, & ut vide-
ant cæci, & ut dimittam oppreſſos, Et ut prædicem annum Domini electum. 19
Et operuit librum, & tradidit eum miniſtro, & ſedit: & elevârunt oculos ſuos 20
omnes exiſtentes in ſynagoga, & reſpiciebant eum. Et cœpit dicere iis, Hodiè 21
impleta eſt vox hujus ſcripturæ, & perfecta eſt in auribus veſtris. Et audierunt 22
eum omnes illi, & mirati ſunt gratiam ſermonis ejus, & procedentia ex ore ejus:
& dixerunt, Nónne hic eſt filius Joſephi? Et dixit iis, Forſan dicetis mihi omnes 23
vos hanc ſimilitudinem; Medice, cura teipſum: & dixerunt ei; Quodcunque
audivimus in Capernaum quod feciſti, fac hîc etiam, & in civitate tua. Et 24
dixit iis, Amen dico vobis; Non honore afficitur proheta in civitate ſua. Et 25
Amen dico vobis, Multæ viduæ fuerunt in Iſrael in diebus Eliæ, quando clauſum
fuit cœlum tribus annis & ſex menſibus, quando fuit fames magna in tota
terra:

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 * وهمكنان † براي او كواهي مي دادند * ودر سخنان نعمتي كه از دهن او بدر مي آمد *
23 حيران مي شدند وعجب مي ماندند * وميكفتند نه اينست † عيسي پسر يوسف * عيسي
كفت * باز اين مثل را با من مي كوييد * اي طبيب خودرا شفا بك * وهرچه شنيديم * كه در
24 كفرناحوم كردي اينجا درشهر خود بكن * وباز بديشان كفت نيست پيغمبر كه در شهر خود
25 مقبول شود * اكنون راست بشما مي كويم * كه در روزكار ايلياي پيغمبر * بسيار بيوه زنان
در بني اسراييل بودند * چون آسمان سه سال وشش ماه بسته شد * در همه روي زمين تنكي
وكرسنكي عظيم شد *

Et omnes ei teſtimonium dabant, & 22
verbis gratioſis, quæ ex ore illius
exibant, percellebantur, & admira-
tione capti erant, dicebántque; Nón-
ne iſte eſt Jeſus filius Joſeph? Je- 23
ſus dixit; Denuò hoc proverbium
mihi dicetis, O medice teipſum ſa-
na: & quicquid audivimus quod
in Capharnahum feciſti, hîc in ci-
vitate tua fac. Et rurſus illis di- 24
xit; Non eſt propheta qui in civi-
tate ſua acceptus ſit. Jam verum 25
dico vobis, quòd in tempore Eliæ
prophetæ, multæ viduæ in filiis Iſra-
el erant; cùm, cælo tribus annis &
ſex menſibus clauſo, in univerſa
ſuperficie terræ anguſtia & fames
magna erat.

Et ad nullam illarum missus est Elias, *si non* in Sarepta *Sidonis*, ad
26 Καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλίας, εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδῶνος, πρὸς
mulierem viduam. Et multi leprosi erant sub Eliseo propheta in
27 γυναῖκα χήραν. Καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ (ξ) Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ
Israel, & nemo *ex iis* mundatus est *si non* *Neeman* Syrus. Et repleti
28 Ἰσραήλ, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ (ο) Νεεμὰν ὁ Σύρος. Καὶ ἐπλήσθη-
sunt omnes irâ in synagoga, audientes hæc. Et *surgentes* ejecerunt
29 σαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀκούοντες ταῦτα. Καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον
illum extra civitatem, & duxerunt illum usque ad supercilium montis, super quē
αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν (π) ἕως τῆς ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ' οὗ ἡ
civitas illorum erat ædificata, *ad præcipitandum* eum. Ipse autem transiens per me-
30 πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο, εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν. Αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέ-
dium illorum, *profectus est*. Et descendit in Capharnaum civitatem Galilææ: *&*
31 σου αὐτῶν, ἐπορεύετο. Καὶ κατῆλθεν εἰς Καπερναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαίας· καὶ
erat docens illos *in* Sabbatis. Et *percellebantur* in doctrina ejus:
32 ἦν διδάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς σάββασι. Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ,
quia in *auctoritate* erat sermo ipsius. Et in synagoga erat homo habens
33 ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν ἄνθρωπος ἔχων
spiritum dæmonii immundi: & exclamavit voce magnâ, Dicens; Sine, quid nobis
34 πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου· καὶ ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ, Λέγων, Ἔα, τί ἡμῖν
& tibi, Jesu Nazarene? venisti perdere nos? scio te quis sis, Sanctus Dei.
καὶ σοί Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ Ἅγιος τοῦ Θεοῦ.

κγ η κδ β Η' κε η

Et *objurgavit* illum Jesus, dicens; Obmutesce, & exi ab eo. Et *projiciens* il-
Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. καὶ ῥίψαν αὐ- 35
lum dæmonium in medium, exiit ab illo, *nihil nocens ei*. Et
τὸν τὸ δαιμόνιον εἰς τὸ μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. Καὶ 36
factus est pavor in *omnes*: & colloquebantur ad invicèm, dicentes; Quod
ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας· καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, Τίς ὁ
verbum hoc, quia in *auctoritate* & *efficacia* imperat immundis spiritibus, &
λόγος οὗτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι, καὶ
exeunt? Et *exiit resonantia* de illo in omnem locum *circumre-*
ἐξέρχονται; Καὶ ἐξεπορεύετο ἦχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς περιχώ- 37
Θ' gionis. Surgens autem *ex* synagoga, introivit in domum Simonis:
κς ρου. Ἀναστὰς δὲ ἐκ τῆς (ρ) συναγωγῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος· 38
Socrus autem Simonis *erat detenta febri magnâ*: & rogaverunt illum
β (σ) ἡ πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν
de ea. Et *adstans* super illam, imperavit febri: & dimisit illam:
περὶ αὐτῆς. Καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ· καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· 39
Continuò *autem* surgens ministrabat illis. *Occidente* autem *Sole*, omnes
Ι' παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς. Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες 40
quotquot habebant infirmos *morbis* variis, ducebant illos ad eum. *Verùm*
ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις, (τ) ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν. Ὁ δὲ
uni singulo ipsorum manus imponens, curabat eos.
ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεὶς, ἐθεράπευσεν αὐτούς.

MS. A. (ξ) Ἐλισαίου (ο) Ναϊμὰν (π) ἕως ὀφρύος (ρ) συναγωγῆς ὁ Ἰησοῦς εἰσῆλθεν (σ) πενθερὰ (τ) καὶ ἤγαγον

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 * ܘܠܘܬ ܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܠܐ ܐܫܬܕܪ ܐܠܝܐ ܐܠܐ ܠܨܪܦܬ ܕܨܝܕܢ. ܠܘܬ ܐܢܬܬܐ ܐܪܡܠܬܐ.
27 * ܘܣܓܝܐܐ ܓܪܒܐ ܐܝܬ ܗܘܘ ܒܐܝܣܪܝܠ ܒܝܘܡܝ ܐܠܝܫܥ ܢܒܝܐ. ܘܚܕ ܡܢܗܘܢ ܠܐ
28 ܐܬܕܟܝ. ܐܠܐ ܢܥܡܢ ܐܪܡܝܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ ܕܒܟܢܘܫܬܐ ܐܬܡܠܝܘ
29 ܚܡܬܐ ܟܠܗܘܢ. * ܘܩܡܘ ܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܥܕܡܐ ܠܓܒܝܢܐ
30 ܕܛܘܪܐ. ܗܘ ܕܡܕܝܢܬܗܘܢ ܒܢܝܐ ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ ܕܢܫܕܘܢܝܗܝ ܡܢ ܫܩܝܦܐ. * ܗܘ ܕܝܢ
ܥܒܪ ܒܝܢܬܗܘܢ ܘܐܙܠ. * ܕܪܡܫܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܬܐ * ܕܗ * ܕܨܘܡܐ * ܝܓ *
31 32 * ܘܢܚܬ ܠܟܦܪܢܚܘܡ ܡܕܝܢܬܐ ܕܓܠܝܠܐ. ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܫܒܬܐ. * ܘܡܬܗܪܝܢ
33 ܗܘܘ ܒܡܘܠܦܢܗ. ܕܒܫܘܠܛܢܐ ܗܘܐ ܡܠܬܗ. * ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܐ. ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ
34 ܗܘܐ ܒܗ ܪܘܚܐ ܕܫܐܕܐ ܛܢܦܐ. ܘܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ. * ܘܐܡܪ. ܫܒܘܩܝܢ. ܡܢܐ ܠܢ ܘܠܟ
35 ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ. ܐܬܝܬ ܠܡܘܒܕܘܬܢ. ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܟ ܡܢ ܐܢܬ ܩܕܝܫܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܟܐܐ ܒܗ
ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܣܟܘܪ ܦܘܡܟ ܘܦܘܩ ܡܢܗ. ܘܫܕܝܗܝ ܫܐܕܐ ܒܡܨܥܬܐ. ܘܢܦܩ ܡܢܗ
36 ܟܕ ܡܕܡ ܠܐ ܐܗܪܗ. * ܘܐܚܕܬ ܬܗܪܐ ܠܟܠܢܫ. ܘܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܥܡ ܚܕܕܐ ܘܐܡܪܝܢ.
ܡܢܐ ܗܝ ܟܝ ܗܕܐ ܡܠܬܐ. ܕܒܫܘܠܛܢܐ ܘܒܚܝܠܐ ܦܩܕ ܠܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܘܢܦܩܝܢ.
37 38 * ܘܢܦܩ ܥܠܘܗܝ ܫܡܥܐ ܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܚܕܪܝܗܘܢ. * ܘܟܕ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ. ܥܠ
ܠܒܝܬܗ ܕܫܡܥܘܢ. ܘܚܡܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܐܚܝܕܐ ܗܘܬ ܒܐܫܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܒܥܘ ܡܢܗ
39 ܡܛܠܬܗ. * ܘܩܡ ܥܠܝܗ ܘܟܐܐ ܒܐܫܬܗ ܘܫܒܩܬܗ. ܘܡܚܕܐ ܩܡܬ ܘܡܫܡܫܐ
40 ܗܘܬ ܠܗܘܢ. * ܘܠܡܥܪܒ ܫܡܫܐ. ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܟܪܝܗܐ
ܒܟܘܪܗܢܐ ܡܫܚܠܦܐ. ܐܝܬܝܘ ܐܢܘܢ ܠܘܬܗ. ܗܘ ܕܝܢ ܥܠ ܚܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܣܐܡ ܗܘܐ ܐܝܕܗ ܘܡܐܣܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ.

Sed ad nullam earum missum fuisse Eliam, 26
nisi ad Sareptam Sidoniæ ad mulierem vidu-
am. Plurimíque fuêre leprosi in Israel die- 27
bus Elisæi vatis, & ne unus quidem ex eis
purgatus est, nisi Naaman Aramæus. Quum- 28
que hæc audîssent ii qui erant in synagoga,
cuncti repleti sunt furore. Et surrexerunt, 29
ac ejecerunt eum extra civitatem, eumq; ad-
duxêre usque ad supercilium montis supra
quem civitas eorum erat exstructa, ut eum
dejicerent de rupe. Ipse verò transiit per 30
medium eorum, & abiit.

Ad vesperas feriâ sextâ hebdomadis quintæ Jejunii. 13.

Et descendit in Capharnahum civitatem Ga- 31
lilææ, & docebat eos in sabbathis. Et mi- 32
rabantur ob doctrinam ejus, quippe cujus
sermo auctoritate polleret. Erat autem in 33
synagoga vir habens spiritum dæmonii im-
mundi, & exclamavit altâ voce, Aitque; 34
Omitte me, quid nobis & tibi, Jesu Naza-
rene? venisti nos perditum? novi te quis
sis, Sancte Dei. Et ipsum objurgavit Jesus, 35
dixitque; Claude os tuum, & exi ab eo: eum
itaque abjecit dæmonium in medium, & ex-
iit ab eo, nihil in eum perversi agens. Et 36
stupor invasit omnes, & colloquebantur adin-
vicem, dicentes; Quid hoc rei est, quòd cum
imperio & virtute præcipiat spiritibus im-
mundis, & exeant? Et pervasit de eo fama 37
in totam regionem circumjacentem. Quum- 38
que egressus fuisset Jesus è synagoga, introi-
vit domum Simonis: socrus autem Simonis
premebatur febre maximâ, & rogârunt eum
in gratiam illius. Adstans itaque supra eam, 39
objurgavit febrem, & dimisit eam: statím-
que ipsa surrexit, & ministrabat eis. Occi- 40
dente verò sole, ii omnes qui habebant in-
firmos variis affectos morbis, adducebant il-
los ad eum: ipse verò unicuique eorum
manum suam imponebat, eosque sanitati re-
stituebat.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

26 27 *پيش يكي از ايشان ايليا فرستاده نشد الا در صور وصيدا *پيش بيوه زن *وبسيار پيسان
دربني اسراييل بودند *در روزكار ايليشع پيغمبر ويكي از ايشان پاك نشد الا نعمان ارماني *
28 29 *اهل انجمن چون اين سخن شنيدند همكان † از خشم پر شدند *بر خاستند *وعيسي را
بيرون شهر بردند *واوردند † بر كنار دهار ان كوه كه شهر ايشان † بروي عمارت كرده
30 31 بود *وخواستند كه عيسي † را از دهار بيندازند *او از ميان ايشان در كذشت ورفت *در
32 كفرناحوم بزير آمد *شهر جليل *ودر روز شنبه ايشانرا تعليم مي داد *ومردم در تعليم او
واله وحيران مي شدند *كه از سخن خود نفاذ يافت پانزدهم خلاص كردن مسيح ديوانه را از ديو
33 *وبود دران انجمن مردي كه در وجان پليد بود وديو اورا زحمت دادي نعره بر اورد باواز بلند
34 *وكفت مارا بكذار چه كار داري با ما اي يشوع ناصري براي تباهي ما امدي ترا مي شناسم كيستي
35 پاك ازان خدا *عيسي بران ديو بانك زد وكفت دهن خود را ببند و ازو بدر اي ديو اورا در ميان
36 انداخت وبدر رفت بي انك دروكزند كند *جماعت كه انجا بودند حيرت بر ايشان افتاد وبا همديكر
كفتند چيست اين سخن كه بسلطنت ونيرومندي كه برجانهاء پليد فرمان مي دهد وبدر مي روند

Ad nullam tamen earum Elias 26
missus est, sed in Tyrum & Sidonem,
ad viduam. Et multi leprosi in fi- 27
liis Israel erant tempore Elisæi pro-
phetæ, & nemo eorum mundatus est,
nisi Naaman Syrus. Qui aderant in 28
Synagoga, cum hunc sermonem au-
dissent, omnes irâ repleti sunt. Sur- 29
gentes itaque Jesum extra civita-
tem tulerunt, et adduxerunt ad mar-
ginem prærupti montis illius, super
quem civitas eorum ædificata erat,
& voluerunt ut Jesum de rupe deji-
cerent. Ipse autem transiit per me- 30
dium eorum, & abiit. Et in Caphar- 31
nahum descendit civitatem Gali-
lææ, & in die Sabbathi illos docuit.
Et homines doctrinâ ejus percelle- 32
bantur & obstupescebant: quòd ser-
mone suo illos *penetraret.*

XV. Liberat Christus dæmoniacum à dæmonio.

Et erat in synagoga illa homo in quo 33
spiritus impurus erat, & dæmoni-
um eum vexabat; & clamorem sus-
tulit voce elatâ, Et dixit, Nos sine: 34
quid negotii habes nobiscum, O Jesu
Nazaræe? Ad perdendum nos veni-
sti? Te novi qui sis, Sanctus Dei.
Jesus autem *dæmonium illud objur-* 35
gavit, ac dixit; Os tuum occlude,
& ab eo exi. Dæmonium igitur *il-*
lum in medium projecit, & exivit,
absque eo quòd illi noxam faceret.
Et *omnes qui illîc aderant stupor in-* 36
vasit, & alii aliis dicebant; Quis-
nam est hic sermo, qui authoritate
& virtute pollet? *Quia spiritibus*
impuris mandatum dat, & exeunt.

Verſio VULGATA LATINA.

26 Et ad nullam illarum miſſus eſt Elias, niſi in Sarepta Sidoniæ, ad mulierem vidu-
27 am. Et multi leproſi erant in Iſrael ſub Eliſeo propheta : & nemo eorum mun-
28 datus eſt niſi Naaman Syrus. Et repleti ſunt omnes in ſynagoga irâ, hæc audien-
29 tes. Et ſurrexerunt, & ejecerunt illum extra civitatem : & duxerunt illum uſque
30 ad ſupercilium montis, ſuper quem civitas illorum erat ædificata, ut præcipita-
31 rent eum. Ipſe autem tranſiens per medium illorum, ibat. Et deſcendit in Ca-
32 pharnaum civitatem Galilææ, ibique docebat illos ſabbatis. Et ſtupebant in
33 doctrina ejus, quia in poteſtate erat ſermo ipſius. Et in ſynagoga erat homo
34 habens dæmonium immundum, & exclamavit voce magnâ, Dicens ; Sine, quid
nobis, & tibi, Jeſu Nazarene ? veniſti perdere nos ? ſcio te quis ſis, Sanctus Dei.

Et increpavit illum Jeſus, dicens ; Obmuteſce, & exi ab eo. Et cùm projeciſ- 35
ſet illum dæmonium in medium, exiit ab illo, nihilque illum nocuit. Et factus 36
eſt pavor in omnibus, & colloquebantur ad invicem, dicentes; Quod eſt hoc
verbum, quia in poteſtate & virtute imperat immundis ſpiritibus, & exeunt ? Et 37
divulgabatur fama de illo in omnem locum regionis. Surgens autem Jeſus de 38
Synagoga, introivit in domum Simonis. Socrus autem Simonis tenebatur magnis
febribus : & rogaverunt illum pro ea. Et ſtans ſuper illam, imperavit febri : & 39
dimiſit illam. Et continuò ſurgens miniſtrabat illis. Cùm autem Sol occidiſſet, 40
omnes qui habebant infirmos variis languoribus, ducebant illos ad eum. At ille
ſingulis manus imponens, curabat eos.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 27 وَلَمْ يُرْسَلْ ايليَّا الي واحدة منهن الّا الي مراة ارملة في صارفية صيدا * وبرص كثيرون
28 كانوا في اسرائيل على عهد اليسع النبي * ولم يطهر واحد منهم الّا نعمان السرياني * فامتلا
29 جميعهم غضبا عندما سمعوا هذا * وقاموا فاخرجوه خارج المدينة وجاوا به الي اعلي الجبل
30 الذي كانت مدينتهم مبنية عليه ليطرحوه الي اسفل * فاما هو فجاز في وسطهم ومضي *

* الفصل الثالث عشر *

31 32 ثم نزل الي كفرناحوم مدينة في الجليل وكان يعلمهم في السبوت * فبهتوا من تعليمه لان
33 34 كلامه كان بسلطان * وكان في المجمع رجل فيه روح نجس * فصاح بصوت عظيم * قايلا ما لك
35 معنا يا يسوع الناصري اتيت لتهلكنا * قد عرفت من انت يا قدوس الله * فانتهره يسوع قايلا
36 اسدد فاك واخرج منه * فطرحه الشيطان في وسطهم وخرج منه ولم يولمه * فخاف جميعهم * وكان
بعضهم يخاطب بعضا قايلين ما هذه الكلمة * لانه بسلطان وقوة يامر الارواح النجسة بالخروج
37 38 فتخرج * وذاع خبره في جميع تلك البلاد * فقام من المجمع ودخل بيت سمعان * وكانت حماة
39 سمعان بحمي عظيمة * فسالوه من اجلها * فوقف عليها وزجر الحمي فتركتها وللوقت قامت
40 تخدمهم * وعند غروب الشمس كان كل الذين عندهم مرضي باصناف الامراض يقدموهم
اليه * فكان يضع يده على واحد واحد منهم فيشفيه *

Et tamen non fuit miſſus Elias ad ullam 26
earum, niſi ad mulierem viduam in Sa-
repta Sidonis. Et leproſi multi erant in 27
Iſrael, in tempore Eliſæi prophetæ: & non
fuit mundatus quiſquam ex eis, niſi Na-
aman Syrus. Et repleti ſunt omnes irâ, 28
quum audiſſent hoc. Et ſurrexerunt, & 29
eduxerunt eum extra civitatem, & du-
xerunt eum uſq; ad ſummitatem montis,
ſuper quo erat civitas eorum ædificata,
ut præcipitarent eum deorſum. At ipſe 30
tranſiit per medium illorum, & abiit.

Sectio decima tertia.

Tum deſcendit in Capharnahum civita- 31
tem quandam in Galilæa, & docebat eos
ſabbathis. Et ſtupuerunt de doctrina ej': 32
quia ſermo ejus erat cum poteſtate. Et 33
erat in ſynagoga vir, in quo erat ſpiritus
immundus, & clamavit voce magnâ; Di- 34
cens ; Quid tibi nobiſcum, ô Jeſu Na-
zarene? veniſti ut perderes nos ? Jam
novi quis ſis, ô Sancte Dei. Et increpa- 35
vit illum Jeſus, dicens; Claude os tuum,
& exi ab eo. Et projecit illum dæmoni-
um in medium eorum, & exiit ab eo, &
non cruciavit illū. Et timuerunt omnes, 36
& unus ex eis alloquebatur alium, di-
centes; Quod eſt hoc verbum ? nam cum
auctoritate et virtute imperat ſpiritibus
immundis egreſſum, & egrediuntur. Et 37
divulgata eſt fama ejus in omnes illas
regiones. Et ſurrexit de ſynagoga, & in- 38
troivit domum Simonis : & erat ſocrus
Simonis in febre magna, & rogaverunt
eum pro ipſa. Et ſtetit ſuper eam, & impe- 39
ravit febri, & dimiſit illam. Et illicò
ſurrexit, & miniſtravit eis. Et ad occa- 40
ſum ſolis, omnes apud quos erant infirmi
generibus morborum, offerebant eos
ipſi. Et imponebat manum ſuam ſuper
ſingulos ex ipſis, & curabat eos.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

26 ወኢተፈነወ፡ኤልያስ፡ ወኢኀበ፡አሐቲ፡ እምኔሆን፡ ዘእንበለ፡ በሰሬጵታ፡ ዘሲዶና፡፡ኀበ፡
27 ብእሲት፡መበለት፡፡=፡ ወብዙኃን፡እለ፡ለምጽ፡ሀለዉ፡ውስተ፡ይስራኤል፡ላዕሌልሳዕ፡
28 ነቢይ፡ወኢነጽሐ፡አሐዱ፡እምኔሆሙ፡ዘእንበለ፡ንዕማን፡ሶርያዊ፡፡=፡ ወተምዕዑ፡
29 ኵሎሙ፡ በምኵራብ፡ ሰሚዖሙ፡ዘንተ፡=፡ ወተንሥኡ፡ወአውፅእዎ፡ለፍአ፡እም
ሃገር፡ወወሰድዎ፡ወአብጽሕዎ፡ ውስተ፡ሕፅነ፡ ርእሰ፡ደብር፡ ኀበ፡ ሃገሮሙ፡ዘንድቅ፡ከ
30 መ፡ ያጽድፍዎ፡=፡ ወውእቱሰ፡ ኀለፈ፡ እንተ፡ ማእከሎሙ፡ ወሖረ፡፡=፡
31 በ፯ ሰንበት፡ ውትረ፡፡=፡ ወወረደ፡ቀፊረናሖም፡ሃገረ፡ገሊላ፡ ወመሃሮሙ፡ በሰንበ
32 ት፡፡=፡ ወያነክሩ፡ምህሮቶ፡እስመ፡በትእዛዝ፡ውእቱ፡ቃሉ፡፡=፡ በእንተ፡ዘጋኔን፡=፡
33 ወሃሎ፡ ብእሲ፡ በምኵራብ፡ ዘጋኔን፡ እኩይ፡ ወከልሐ፡በዓቢይ፡ቃል፡=፡ ወይቤ፡ምን
34 ት፡ብየ፡ምስሌከ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ናዝራዊ፡መጻእከኑ፡ተጥፋአኒ፡ኣላምረከ፡መኑ፡
35 አንተ፡ቅዱሱ፡ለእግዚአብሔር፡፡=፡ ወገሠጾ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡ ተፈፀም፡
ወፃእ፡ እምኔሁ፡፡ ወነፅኆ፡ ጋኔኑ፡ ማእከለ፡ ምኵራብ፡ ወወፅአ፡ እምኔሁ፡ ወአል
36 ቦ፡ዘረሰዮ፡ ወኢነከዮ፡ ወእምንተ፤፡=፡ ወደንገፁ፡ ኵሎሙ፡ ወተናገሩ፡ በበይናቲሆ
ሙ፡ ወይቤሉ፡ ምንትኑዝ፡ ነገር፡ ትእዛዝ፡በኀይል፡ይእዝዞሙ፡ለአጋንንት፡እኩያን፡ወ
37 ይወፅኡ፡፡=፡ ወወፅአ፡ ወተሰምዐ፡ ነገሩ፡በኵሉ፡ በሐውርተ፡ አድያም፡፡=፡
38 በእንተ፡ሐማተ፡ጴጥሮስ፡=፡ ወወፂኦ፡እምኵራብ፡ቦአ፡ቤተ፡ስምዖን፡ወሐማቱ፡ለስ
39 ምዖን፡ተሐምም፡ዓቢየ፡ ፈፀንተ፡ ወነገርዎ፡በእንቲአሃ፡=፡ ወቀርበ፡ሃቤሃ፡ወገሠጸ፡
ለፈፀንታ፡ ወኀደጋ፡ ወተንሥአት፡ ሶቤሃ፡ ወተልእከቶሙ፡፡=፡
በእንተ፡ እለ፡ ሀይዉ፡ እምብዙኅ፡ ደዌ፡፡=፡
40 ወሶበ፡ይዓርብ፡ፀሐይ፡ ኣምጽኡ፡ ኀቤሁ፡ ኵሎሙ፡እለ፡ በሙ፡ ድውያን፡ ወህሙማን፡
ወለለ፡ኣሐዱ፡እምኔሆሙ፡ወደየ፡እዴሁ፡ዲቤሆሙ፡ወፈወሶሙ፡ወአሕየዎሙ፡፡=፡

Et non miſſus fuit Elias neque ad unam illarum, niſi in Sarepta Sidoniæ ad muli- 26
erem viduam. Et multi leproſi fuerunt in Iſrael, quando Eliſæus propheta *fuit*: & 27
non emundatus fuit vel unus ex illis, niſi Naaman Syrus. Et indignati ſunt omnes 28
in ſynagoga audientes hoc. Et ſurrexerunt, & ejecerunt eum extra urbem: & 29
duxerunt eum, & attulerunt eum in ſinum cacuminis montis, ubi civitas illorum
exædificata fuit, ut præcipitarent eum. Et ipſi tranſivit per medium illorum & 30
abiit.

Veſpere ſexti ſabbati.

Et deſcendit *in* Capernaum civitatem Galilææ, & docuit eos in ſabbatis. Et 31
mirati ſunt doctrinam ejus, quia in mandato fuit ſermo ejus. 32

De dæmoniaco.

Et fuit homo in ſynagoga dæmoniacus malus, & exclamavit in magnâ voce, Et 33
dixit; Quid habeo tecum Domine Jeſu Nazarene? veniſtíne perdere me? ſcio te quis 34
ſis, Sanctus Dei. Et objurgavit eum Dominus Jeſus, & dixit ei; Obmuteſce, & exi 35
ab eo: et projecit illum dæmon medio ſynagogæ, & exiit ab illo, & nihil fuit quod
fecit, & non nocuit alicui. Et expaverunt omnes, & colloquuti ſunt inter ſe, & 36
dixerunt; Quid eſt hoc verbum mandatorium ? in poteſtate imperat dæmonibus
malis, & exeunt. Et exivit, & auditus fuit ſermo ejus in omnibus regionibus 37
vicinis.

De ſocru Petri.

Et exiens è ſynagoga, introivit domum Simonis ; & ſocrus Simonis afflicta fuit 38
magnâ febri : & nuntiaverunt ei de illa. Et acceſſit ad eam, & objurgavit fe- 39
brim, & dimiſit eam : & ſurrexit ſtatim, & miniſtravit illis.

De iis qui ſani facti ſunt à multis morbis.

Et quum occidiſſet 40
ſol, adduxerunt ad eum quotquot habuiſſent infirmos & morboſos : & unicuiq;
ex illis impoſuit manum ſuam ſuper ipſos, & ſanavit eos, & vivere fecit eos.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

37 ودر همه ولايتي كه كرداكرد ايشانست اين خبر فاش شد *

شانزدهم خوش كردن مادر زن شمعونرا

38 چون عيسي ازان انجمن بدر آمد بخانه شمعون دررفت ومادر زن شمعون در تب دشخوار *
39 بود ازمسيح درخواست كردند كه اورا شفا بخشد * عيسي بر سر او بايستاد وبانك زد
40 تب او زايل شد وزن درست كشت برخاست وايشانرا خدمت مي كرد * ودرهنكام زوال
افتاب هر كس را كه رنجور و دردمند بود وعلتهاء كوناكون ايشانرا پيش مسيح آوردند او بر هر
كه از ايشان دست مي نهاد خوش مي شدند

Et in omnem regionem circumja- 37
centem illis hæc fama dimanavit.

XVI. Sanatio ſocrûs Simeonis.

Cùm Jeſus è ſynagoga exiiſſet, in 38
domum Simeonis ingreſſus eſt : ſo-
crus autem Simeonis in febri gravi
erat, rogaverunt itaque Chriſtum ut
illam valetudine donaret. Jeſus ca- 39
piti ejus aſtitit, & objurgavit fe-
brim illius ; quâ abſcedente ſanata
fuit, & ſurgens illis miniſtrabat.
Et in tempore occaſûs ſolis, quicun- 40
que ægrotus & infirmus erat, &
morbis variis laborantes, *eos ad*
Chriſtum adduxerunt : in quoſ-
cunque autem *ex eis ille manum im-*
poneret, ſanati ſunt.

Exibant autem & dæmonia à multis, clamantia & dicentia; Quia tu es
41 Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, (υ) κράζοντα καὶ λέγοντα, Ὅτι σὺ εἶ ὁ κζ η
Christus filius Dei. Et increpans, non sinebat ea loqui, quia sciebant Christum
Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν
ipsum esse. Factâ autem die, egressus ibat in desertum locum: & turbæ
42 αὐτὸν εἶναι. Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον· καὶ οἱ ὄχλοι κη η
requirebant eum, & venerunt usq; ad ipsū: & detinebant illum, non proficisci ab eis.
(φ) ἐζήτουν αὐτὸν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ· καὶ κατεῖχον αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν.
Ille verò ait ad eos; Quia & aliis civitatibus evangelizare me oportet re-
43 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ὅτι καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασι-
gnum Dei: quia ad hoc missus sum. Et erat prædicans in synagogis
44 λείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι. Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς
Galilææ.
τῆς Γαλιλαίας.

CAP. V. έ.

Factū est autem in eo turbam superjacere ei ad audiendum verbum Dei, &
1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ θ ι
ipse erat stans juxta stagnum Genesareth. Et vidit duo navigia stantia se-
2 αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ. Καὶ εἶδε δύο (α) πλοῖα ἑστῶτα πα-
cus stagnum: at piscatores descendentes ex eis, abluebant retia.
ρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀποβάντες ἀπ' αὐτῶν, ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα.
Ascendens autem in unam navium, quæ erat Simonis, rogavit eum à terra
3 Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς

ΙΑ' λ θ reducere pusillùm. Et sedens docebat ex navigio turbas. Ut
(β) ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον. καὶ καθίσας ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. Ὡς 4
autem cessavit loquens, dixit ad Simonem; Deduc in altum, & la-
δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα, Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χα-
xate retia vestra in capturam. Et respondens Simon dixit illi; Præ-
λάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ, Ἐπι- 5
ceptor, per totam noctem laborantes, nihil cepimus: In autem verbo
στάτα, δι' (γ) ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες, οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί
tuo laxabo rete. Et hoc facientes concluserunt piscium multitu-
σου χαλάσω τὸ δίκτυον. Καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν (δ) ἰχθύων πλῆ- 6
dine multam: dirumpebatur autem rete eorum. Et annuerunt so-
θος πολύ· (ε) διεῤῥήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν. Καὶ κατένευσαν τοῖς μετό- 7
ciis qui in alio navigio, ut venientes simul caperent ipsis. Et venerunt,
χοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι αὐτοῖς. Καὶ ἦλθον,
λα ι & impleverunt ambo navigia, ita ut mergi ipsa. Videns autem Simon Pe-
καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά. Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέ- 8
trus, accidit genibus Jesu, dicens; Exi à me, quia homo pecca-
τρος, προσέπεσε τοῖς γόνασι τοῦ Ἰησοῦ, λέγων, Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρ-
tor sum, Domine. Stupor enim occupaverat eum, & omnes qui cum illo,
τωλός εἰμι, Κύριε. Θάμβος γὰρ περιέσχεν αὐτὸν, καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ, 9
in captura piscium, quam simul ceperant.
ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων, ᾗ συνέλαβον.

MS. A. (υ) κραυγάζοντα (φ) ἐπεζήτουν Κεφ. έ. MS. A. (α) πλοιάρια (β) ἐπανάγειν (γ) ὅλης νυκτὸς (δ) πλῆθος ἰχθύων (ε) διερήγνυτο

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

41 * ܘܢܦܩܝܢ ܗܘܘ ܐܦ ܫܐܕܐ ܡܢ ܣܓܝܐܐ. ܟܕ ܡܩܥܝܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ
ܕܐܠܗܐ. ܘܟܐܐ ܗܘܐ ܒܗܘܢ. ܘܠܐ ܫܒܩ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܢܐܡܪܘܢ ܕܝܕܥܝܢ ܠܗ ܕܗܘܝܘ ܡܫܝܚܐ.
42 * ܘܡܐ ܕܗܘܐ ܨܦܪܐ ܢܦܩ ܐܙܠ ܠܗ ܠܐܬܪܐ ܚܪܒܐ. ܘܟܢܫܐ ܡܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܘܐܬܘ ܥܕܡܐ
43 ܠܘܬܗ. ܘܐܚܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܕܠܐ ܢܐܙܠ ܡܢ ܠܘܬܗܘܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܐܦ
ܠܡܕܝܢܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܘܠܐ ܠܝ ܠܡܤܒܪܘ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܕܥܠ ܗܕܐ ܗܘ ܐܫܬܠܚܬ.
44 * ܘܗܘܐ ܡܟܪܙ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܕܓܠܝܠܐ. * ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܒ * ܕܒܬܪ ܩܝܡܬܐ * ܝܕ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܗ *

1 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܟܢܫܐ ܕܚܩ ܗܘܐ ܠܗ ܠܡܫܡܥ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܗܘ ܩܐܡ ܗܘܐ ܥܠ ܓܦ
2 ܝܡܬܐ ܕܓܢܤܪ. * ܘܚܙܐ ܤܦܝܢܬܐ ܬܪܬܝܢ ܕܩܝܡܢ ܥܠ ܓܦ ܝܡܬܐ. ܘܨܝܕܐ ܕܢܚܬܘ ܡܢܗܝܢ
3 ܡܫܝܓܝܢ ܗܘܘ ܡܨܝܕܬܗܘܢ. * ܘܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܕܫܡܥܘܢ ܗܘܬ ܟܐܦܐ. ܘܤܠܩ ܝܫܘܥ ܝܬܒ
ܒܗ̇. ܘܐܡܪ ܕܢܕܒܪܘܢܗ̇ ܩܠܝܠ ܡܢ ܝܒܫܐ ܠܡܝܐ. ܘܝܬܒ ܗܘܐ ܘܡܠܦ ܡܢ ܤܦܝܢܬܐ
4 ܠܟܢܫܐ. * ܘܟܕ ܫܠܝ ܡܢ ܡܡܠܠܘ ܐܡܪ ܠܫܡܥܘܢ. ܕܒܪܘ ܠܥܘܡܩܐ ܘܐܪܡܘ ܡܨܝܕܬܟܘܢ
5 ܠܨܝܕܐ. * ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܒܝ ܟܠܗ ܠܠܝܐ ܠܐܝܢ ܘܡܕܡ ܠܐ ܐܚܕܢ. ܒܡܠܬܟ
6 ܕܝܢ ܪܡܐ ܐܢܐ ܡܨܝܕܬܐ. * ܘܟܕ ܗܕܐ ܥܒܕܘ. ܐܚܕܘ ܢܘܢܐ ܤܓܝܐܐ ܛܒ. ܘܡܨܝܕܬܗܘܢ
7 ܡܬܦܪܬܐ ܗܘܬ. * ܘܪܡܙܘ ܠܚܒܪܝܗܘܢ ܕܒܤܦܝܢܬܐ ܐܚܪܬܐ ܕܢܐܬܘܢ ܢܥܕܪܘܢ ܐܢܘܢ. ܘܟܕ ܐܬܘ.
8 ܡܠܘ ܬܪܬܝܗܝܢ ܤܦܝܢܬܐ ܐܝܟ ܕܩܪܝܒܢ ܗܘܝ ܠܡܛܒܥ. * ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܫܡܥܘܢ
9 ܟܐܦܐ. ܢܦܠ ܩܕܡ ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܡܪܝ ܕܦܪܘܩ ܠܟ ܡܢܝ.
ܡܛܠ ܕܓܒܪܐ ܚܛܝܐ ܐܢܐ. * ܬܗܪܐ ܓܝܪ ܐܚܕܗ ܗܘܐ ܘܠܟܠܗܘܢ ܕܥܡܗ. ܡܛܠ ܨܝܕܐ ܗܘ ܕܢܘܢܐ ܕܨܕܘ.

Quinetiam exibant dæmonia ex quamplurimis, vociferantia ac dicentia; Tu es Christus filius Dei: & increpabat eos, nec permittebat eis dicere nôsse se, quòd ipse esset Christus. 41 Sub diluculo autem diei egressus abiit in locum desertum: & turbæ quærebant eum, veneruntque usque ad ipsum, & tenuerunt eum, ne ab ipsis discederet. 42 Ipse verò Jesus dixit eis; Quin & aliis civitatibus oportet me annuntiare regnum Dei, quum ad hoc missus sim. 43 Et is prædicabat in synagogis Galilææ. 44

Matutinis dominica secunda post surrectionem. 14.

CAP. V.

FActum est autem cùm coacta esset ad eum turba ad audiendum sermonem Dei, ut ipse staret juxta litus maris Genesar. 1 Et vidit duas naves stantes super crepidinem laci, & piscatores qui descenderant ex iis, eluebantque retia sua. 2 Una autem earum erat Simonis Cephæ. 3 Ascendensq; Jesus, sedit in ea, & dixit ut proveherent eam paululùm ab arida in aquas: sedebatq; ac docebat turbam è navi. 4 Quumque cessâsset loqui, dixit Simoni; Ducite in profundum, & projicite rete vestrum ad piscandum. 5 Respondit Simon & dixit ei; Rabi, totâ nocte fatigati sumus, nihilq; cepimus, tamen fretus verbo tuo projicio rete. 6 Et quum hoc fecissent, concluserunt multos admodùm pisces, ita ut disrumperetur rete eorum. 7 Et innuerunt sociis suis qui erant in alia navicula, ut venirent sibi opem laturi: quumque venissent, impleverunt ambas illas naviculas, ita ut propè mergerentur. 8 Quum autem hoc vidisset Simon Cephas, procidit coram Jesu, & dixit ei; Peto à te, Domine mi, discedas à me, quippe qui homo peccator sim. 9 Etenim pavor invaserat eum, omnésque qui cum eo erant, propter capturam illam piscium, quam comprehenderant.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

41 * وازبسيار كسان ديوان بدر مي كردند بانك مي زدند ومي كفتند توي مسيح پسر
خداي مسيح برايشان تند مي شد ونمي كذاشت كه بكويند وبدانند كه اوست
42 مسيح * دوم روز برخاست ودرجايكاه ويران رفت وجماعت اورا مي جستند چون بدانستند
43 پيش او آمدند وخواستند * كه اورا بازكيرند * تا ازپيش ايشان نرود * * عيسي بديشان
كفت * واجب است كه درشهرهاء ديكر † نيز منادي بزنم بملكوت خدا * وبراي اين
44 فرستاده شدم * * وازان پس در انجمنهاء جليل منادي مي زد *

هفدهم نشستن مسيح در كشتي وكرويدن شمعون ويوحنا با وي

1 * چون جماعت بسيار برو كرد شدند كه كلمهء خدا را بشنوند واو بر كنار درياي
2 قنسرين ايستاده بود * * دو كشتي ديد * بر كنار دريا ايستاده وماهي كيران ازش بدر
3 آمدند * ودامها خودرا مي شستند * * وآن دو كشتي يكي ازان شمعون صفا
بود * عيسي بران كشتي بالا رفت ونشست وكفت كشتي را از خشكي †
اندكي در دريا كشيد * چون فرمان بردند نشست واهل كشتي را تعليم مي داد *

Et è multis dæmonia exibant, & vociferantia dicebant; Tu es Christus Filius Dei. Christus in ea severus fuit, nec permittebat ea loqui: sciebant autem quòd ipse esset Christus. 41 *Postero die surrexit, & in locum desertum abiit, & turbæ eum quærebant: quum autem rescivissent, ad eum venerunt; & voluerunt eum retinere ne ab eis discederet.* 42 *Jesus illis dixit; Oportet ut in civitatibus aliis etiam prædicem regnum Dei, & ob hoc missus sum.* 43 *Et post hæc in synagogis Galilææ prædicavit.* 44

XVII. Insidet Christus navi, & credunt in um Simeon & Johannes.

CAP. V.

QUum turbæ magnæ ad eum congregatæ essent, ut verbum Dei audirent, & ipse ad litus maris Kennasrin staret: 1 *Duo navigia vidit ad litus maris stantia, & piscatores ex illis exierant, & retia sua lavabant.* 2 *Eorum autem duorum navigiorum unum Simeonis Cephæ erat:* 3 *Jesus illud navigium conscendit, & sedit, dixitque; Navigium ab arida paululùm in mare diducite: cùm jussum ejus executi essent, sedebat & populum navis docebat.*

Verſio VULGATA LATINA.

41 Exibant autem dæmonia à multis, clamantia & dicentia; Quia tu es filius Dei: &
42 increpans non ſinebat ea loqui, quia ſciebant ipſum eſſe Chriſtum. Factâ autem
die egreſſus ibat in deſertum locum, & turbæ requirebant eum, & venerunt uſque
43 ad ipſum: & detinebant illum ne diſcederet ab eis. Quibus ille ait; Quia &
44 aliis civitatibus oportet me evangelizare regnum Dei: quia ideò miſſus ſum. Et
erat prædicans in ſynagogis Galilææ.

CAP. V.

1 FActum eſt autem, cùm turbæ irruerent in eum, ut audirent verbum Dei, & ipſe
2 ſtabat ſecus ſtagnum Geneſareth. Et vidit duas naves ſtantes ſecus ſtagnum: piſ-
3 catores autem deſcenderant, & lavabant retia. Aſcendens autem in unam navim,
quæ erat Simonis, rogavit eum à terra reducere puſillùm. Et ſedens docebat de
4 navicula turbas. Ut ceſſavit autem loqui, dixit ad Simonem; Duc in altum, & la-
5 xate retia veſtra in capturam. Et reſpondens Simon, dixit illi; Præceptor, per
6 totam noctem laborantes nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rete. Et cùm
hoc feciſſent, concluſerunt piſcium multitudinem copioſam: rumpebatur autem rete
7 eorum. Et annuerunt ſociis, qui erant in alia navi, ut venirent, & adjuvarent
8 éos. Et venerunt, & impleverunt ambas naviculas, ita ut penè mergerentur. Quod
cùm videret Simon Petrus, procidit ad genua Jeſu, dicens; Exi à me, quia homo
9 peccator ſum, Domine. Stupor enim circumdederat eum, & omnes qui cum illo
erant, in captura piſcium, quam ceperant:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

41 * وكانت ايضا شياطين تخرج من كثيرين وتصرخ قايلة انت هو ابن الله * وكان ينتهرهم ولم
42 يدعهم ينطقون لانهم عرفوا انه المسيح * ولما كان النهار خرج وذهب الي موضع قفر وكان
43 الجمع يطلبونه * فجاوا اليه وامسكوه لئلا يمضي من عندهم * فقال لهم انه ينبغي لي ان
44 ابشر في المدن الاخر بملكوت الله * لانني لهذا ارسلت * وكان يكرز في مجامع الجليل *

* الفصل الرابع عشر *

1 * وكان لما اجتمع اليه الجموع ليسمعوا كلام الله كان هو واقفا علي بحيرة جانسر * فراي
2 سفينتين مرسيتين علي شاط البحيرة والصيادون قد طلعوا عليها ليغسلوا شباكهم * فصعد
3 الي احداهما التي لسمعان وامره ان يبعدها من الشاط قليلا وجلس يعلم الجمع من السفينة *
4 * ولما اكمل كلامه قال لسمعان تقدم الي العمق والقوا شباككم للصيد * فاجابه سمعان
5 قايلا يا معلم قد تعبنا الليل كله ولم ناخذ شيا * وبكلمتك نحن نلقي الشباك * فلما فعلوا
6 ذلك اخذوا سمكا كثيرا وكادت شباكهم تتخرق * فاشاروا الي شركايهم في السفينة الاخري
7 لياتوا فيعينوهم * فلما ان جاوا ملاوا السفينتين حتي كادتا تغرقان * فلما راي سمعان ذلك خر
8 عند قدمي يسوع وقال ابعد عني يا سيدي فاني رجل خاطي * لان الخوف اعتراه وكل من
9 معه لاجل الحيتان التي صادوا *

Item dæmones exibant à multis, & clamabant, dicentes; Tu es filius Dei: & increpabat eos, & non ſinebat eos loqui: quoniam ſciebant ipſum eſſe Chriſtum. 41
Et cùm facta eſſet dies, exiit & abiit in locum deſertum: & turbæ quærebant eum, & venerunt ad eum, & tenuerunt eum ne abiret ab eis. 42
Et dixit eis, Equidem oportet me prædicare in civitatibus aliis regnum Dei, quia propter hoc miſſus ſum. 43
Et prædicabat in ſynagogis Galilææ. 44

Sectio decima quarta.

CAP. V.

FActum eſt autem cùm congregatæ eſſent ad eum turbæ ut audirent ſermonem Dei, erat ipſe ſtans ſecus ſtagnum Geneſareth. 1
Et vidit duas naves anchoris detentas ſecus litus ſtagni, & piſcatores jam aſcendiſſe ſuper eas, ut lavarent retia ſua. 2
Aſcendit autem in unam earum quæ erat Simonis, & præcepit ei ut amoveret eam à litore parumper: & ſedit docens turbam de navicula. 3
Et cùm abſolviſſet ſermonem ſuum, dixit Simoni; Progredere ad profundum, & laxate retia veſtra ad piſcationem. 4
Reſpondit ei Simon, dicens; Magiſter jam laboravimus nocte totâ, & non cepimus quicquam: in verbo autem tuo nos laxabimus retia. 5
Et cùm feciſſent id, ceperunt piſces multos, & parum abfuit quin retia eorum rumperentur. 6
Et annuerunt ſociis ſuis qui erant *in navi altera, ut venirent & adjuvarent eos. Et cùm veniſſent, impleverunt ambas naviculas, ita ut propè mergerentur.* 7
Et cùm vidiſſet Simon id, procidit ad pedes Jeſu, & ait; Recede à me, ô Domine mi, quia homo peccator ſum. 8
Nam timor invaſerat eum & omnes qui erant cum illo, propter piſces quos ceperant. 9

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

41 ወብዙኃን፡አጋንንት፡ይወፅኡ፡ ወይኬልሑ፡ ወይብልዎ፡አንተ፡ውእቱ፡ክርስቶስ፡ ወልደ፡
እግዚአብሔር፡ ልዑል፡ ወይጌሥጽዎሙ፡ ወኢያበውሖሙ፡ ይንብቡ፡እስመ፡ያአምርዎ፡
42 ከመ፡ውእቱ፡ክርስቶስ፡፡=፡ ወጸቢሖ፡ ወፅአ፡ ወሖረ፡ ውስተ፡ ገደም፡ መካን፡ወኃሠ
ሥዎ፡ ሕዝብ፡ ወሖሩ፡ ኀቤሁ፡ ወአኀዝዎ፡ ወአቀምዎ፡ ከመ ፡ ኢያምስጥ፡ እምኔሆ
43 ሙ፡=፡ ወይቤሎሙ፡ለካልኣትኒ፡ኣህጉር፡ሃለወኒ፡ ከመ፡እዜንዎን፡በእንተ፡መንግሠ
44 ተ፡እግዚአብሔር፡ እስመ፡ እምበይነ ፡ ዝንቱ፡ተፈነውኩ፡=፡ ወይሰብክ፡ በመኵራብ
ተ ፡ ገሊላ ፡ ዘንተ፡፡=፡

1 ፭ ወሃለዉ፡ኀቤሁ፡ሰብእ፡ብዙኃን፡ወያጸምእዎ፡ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ወይቀውም፡መ
2 ንገለ፡ሐይቀ፡ጌኔሰሬጥ፡=፡ ወርእየ፡ክልኤተ፡አሕማረ፡ ኀበ ፡ ውእቱ ፡ ሐይቅ ፡ ወወ
3 ረዱ፡እምኔሆን፡መሠግራን፡ ይኅፅቡ፡ መሣግሪሆሙ፡፡=፡ ወዓርገ፡ውስተ፡አሐቲ፡ይእ
ቲ፡ሐመር፡እንተ፡ስምዖን፡ወአዘዞ፡ወይቤሎ፡ የርሕቃ፡ ሕቀ፡ እምነ፡ ምድር፡ ወነበረ፡
ውስተ፡ሐመር፡ወመሀሮሙ፡ለሕዝብ፡፡=፡ በእንተ፡ዘከመ፡ተሠግረ፡ዓሣት፡፡=፡
4 ወአርሚሞ፡እምዝ፡ይቤሎ፡ ለስምዖን፡ ያእትቱ፡ መንገለ፡ባሕር፡ ወያውርዱ፡መሣግሪ
5 ሆሙ፡ወያሥግሩ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ስምዖን፡ወይቤሎ፡ሊቅ፡ሠራሕነ፡ኵሎ፡ ሌሊተ፡
እንዘ፡ናወርድ፡መሣግሪነ፡ወአልቦ፡ ዘአኀዝነ፡ ወባሕቱ፡ እመሰ፡ ኣዘዝከነ፡ ናወርድ፡መ
6 ሣግሪነ፡=፡ ወገቢሮሙ፡ከማሁ፡ተአኅዘ፡ ብዙኅ፡ ዓሣት፡ፈድፋደ፡እስከ፡ይትበተክ፡
7 መሣግሪሆሙ፡=፡ ወጸውዕዎሙ፡ለቢጾሙ፡እለ፡ውስተ፡ካልእ፡ሐመር፡ይርድእዎሙ፡
8 ወመጽኡ፡ወአርድእዎሙ፡ ወመልኡ፡ ክልኤነ ፡ ኣሕማረ ፡ እስከ፡ ይስጠማ፡፡=፡ ወር
እዮ፡ስምዖን፡ ጴጥሮስ፡ ኣስተብረከ፡ ወሰገደ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ኅድገኒ፡
9 እግዚኦ፡ወሑር፡እምኔየ፡እስመ፡ብእሲ፡ኃጥእ፡አነ፡=፡ እስመ፡ ደንገፀ፡ ወኵሎሙ፡
እለ፡ምስሌሁ፡ከማሁ፡ደንገፁ፡በእንተ፡ ውእቱ፡ዓሣት፡ዘተሠግረ፡፡=፡

Et multi dæmones exibant, & exclamabant, & dicebant; Tu es Chriſtus filius Dei 41
excelſi: & objurgabat eos, & non ſinebat eos loqui, quoniam cognoſcebant
quòd Chriſtus erat. Et manè exivit, & abiit in deſertum locum, & quæſiverunt 42
eum populi, & venerunt ad eum: & apprehenderunt eum, & ſtatuerunt eum ut
non fugeret ab illis. Et dixit iis, Aliis civitatibus oportet me ut prædicem de 43
regno Dei, quia propter hoc miſſus ſum, Et prædicare in ſynagogis Galilææ 44
hujus.

CAP. V.

ET fuerunt apud eum homines multi, & audiebant verbum Dei, & ſtabat *ipſe* 1
ad litus Geneſaret. Et vidit duas naves juxta illud litus, & deſcenderunt ex 2
illis piſcatores lavare retia ſua. Et aſcendit in unam, iſtam navim *viz.* quæ Si- 3
monis *erat*, & præcepit ei, & dixit ei; Recede paululùm à terra: & ſedit in navi,
& docuit populos. *De captura piſcium.*
Et ut tacuiſſet, tunc dixit Simoni ut irent ad mare, & ut ſubmitterent retia ſua; & 4
piſcarentur. Et reſpondit Simon, & dixit ei; Magiſter laboravimus totam noctē 5
demittentes retia noſtra, & nihil fuit quod cepimus: veruntamen ſi imperave-
ris nobis, demittemus retia noſtra. Et quum feciſſent ita, comprehenſa fuit mul- 6
titudo piſcium magna, adeò ut rumperetur rete eorum. Et vocârunt ſocios 7
ſuos qui in altera navi *erant*, opitulari ipſis: & venerunt, & opitulati ſunt ipſis, &
impleverunt ambas naves, ita ut mergerentur. Et videns Simon Petrus genu- 8
flexit, & adoravit Dominum Jeſum, & dixit ei; Dimitte me, Domine, & abi à me,
quia homo peccator ſum. Quoniam obſtupuit, & omnes illi qui cum illo, ſi- 9
militer obſtupuerunt propter illud piſcium quod comprehenſum erat.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 * چون از سخن خود خاموش شد بشمعون گفت کشتي را درنغلي ببريد * ودام خودرا براي
5 شكار † بيندازيد * شمعون جواب داد وگفت اي بزرگ من * همه شب خستگي كشيديم وچيزي
6 نگرفتيم * وبر سخن تو اكنون دام مي اندازيم * ودام را انداخت وبي قياس ماهي گرفت *
7 كه ازبسياري دام ايشان دريك مي شد * بياران خود كه در كشتيء ديگر بودند * اشارت كرد
تا ياري دهند چون آمدند * هر دو كشتي را از ماهي پر كردند * چنانك نزديك بود كه فرو روند *
8 وغرق شوند * شمعون صفا ان بديد * ودر پاي عيسي افتاد وگفت اي خداوند * از پيش من
9 دور باش سبب آنك مردي گناكارم واروانى نيستم كه تو پيش من باشي * براي آنك عجب
وحيرت بر ايشان كار كرد ازبسياري † شكار ماهي *

Quum à ſermone ſuo ſiluiſſet, Simeoni dixit; Navigium in altum provehite, & rete veſtrū ad capturā projicite. 4
Simeon reſpondit, et dixit; O Magiſter mi, totâ nocte laborem exantlavimus, & nihil cepimus: in ſermone autem tuo nunc rete projiciemus. 5
Et rete projecit, & innumeros piſces cepit, ut præ multitudine rete illorum dilaceratum eſſet. 6
Sociis igitur ſuis, qui in navigio altero erant, innuit, ut opem ferrent: & cùm veniſſent, ambo navigia piſcibus implêrunt, adeò ut propemodum ſubſiderent & demergerentur. 7
Simeon Cephas hoc vidit, & ad pedes Jeſu procidit, & dixit; O Domine, à me procul eſto, eâ de cauſa quòd homo peccator ſum, & dignus non ſum ut tu apud me ſis. 8
Eò quòd admiratio & ſtupor in eos operatus eſſet, præ multitudine capturæ piſcium. 9

Similiter autem & Jacobum & Joannem, filios Zebedæi, qui erant socii Si-
10 Ὁμοίως δὲ καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ τῷ Σί-
monis. Et ait ad Simonem Jesus; Ne *time*: ab hoc jam homines eris λβ
μωνι. καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ β
capiens. Et *subducentes navigia super* terram, *relinquentes omnia* secu-
11 ζωγρῶν. Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἅπαντα ἠκολού-
ti sunt eum. Et factum est in *esse ipsum* in una civitatum, & ecce vir IB'
12 θησαν αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πόλεων, καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ λγ
plenus leprâ: & videns Jesum, procidens in faciem, rogavit eum, dicens; β
πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτοῦ, λέγων,
Domine, si vis, potes me mundare. Et extendens manum, tetigit e-
13 Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθαρίσαι. Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐ-
um, dicens; Volo: mundare. Et confestim lepra discessit ab illo. Et
14 τοῦ, εἰπών, Θέλω· καθαρίσθητι. καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ
ipse præcepit illi, nemini *dicere*: sed *abiens* ostende *teipsum* Sacerdoti,
αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν· ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ,
& offer pro emundatione tua, sicut præcepit Moyses, in testimoni-
καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου, καθὼς προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύρι-
um illis. Perambulabat autem magis sermo de illo, & conveniebant turbæ λδ
15 ον αὐτοῖς. Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ, καὶ συνήρχοντο ὄχλοι α
multæ *audire*, & *curari ab ipso* ab infirmitatibus suis. Ipse
16 πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι (ζ) ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν. Αὐτὸς

λε autem *erat secedens* in *desertis*, & *orans*. Et factum est in una
δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ προσευχόμενος. Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ 17
β dierum, & ipse *erat* docens. Et erant sedentes Pharisæi & legis do-
λϛ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων. καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδά-
β ctores, qui *erant venientes* ex omni *vico* Galilææ, & Judææ, & Hie-
σκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας, καὶ Ἰουδαίας, καὶ Ἱε-
IΓ' rusalem: & *efficacia* Domini erat *in sanare* eos. Et ecce viri *ferentes*
ρουσαλήμ· καὶ δύναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς. Καὶ ἰδοὺ ἄνδρες φέροντες 18
λζ in lecto hominem, qui erat paralyticus: & quærebant eum inferre, & po-
α ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον, ὃς ἦν παραλελυμένος· καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν, καὶ θεῖ-
nere ante eum: Et non invenientes à quâ parte inferrent illum, *propter*
ναι ἐνώπιον αὐτοῦ. Καὶ μὴ (η) εὑρόντες διὰ ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτόν, διὰ τὸν 19
turbam, *ascendentes* super tectum, per tegulas summiserunt eum cum *le-*
ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλι-
ctulo, in medium ante Jesum. *Et videns* fidem *eorum*, dixit *ei*;
νιδίῳ, εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἰδὼν τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῷ, 20
Homo, remittuntur tibi peccata tua. Et cœperunt *ratiocinare* Scri-
Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ Γραμ- 21
bæ & Pharisæi, dicentes; Quis est hic, qui loquitur blasphemias? Quis po-
λδ ματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, λέγοντες, Τίς ἐστιν οὗτος, ὃς λαλεῖ βλασφημίας; Τίς δύ-
α test dimittere peccata, *si non* solus Deus?
ναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ μόνος ὁ Θεός;

MS. A. (ζ) ἀπ' αὐτοῦ (η) εὑρόντες ποίας

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܗܟܘܬ ܕܝܢ ܐܦ ܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ ܒܢܝ ܙܒܕܝ܂ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܫܘܬܦܐ ܕܫܡܥܘܢ܂ 10
ܐܡܪ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܫܡܥܘܢ܂ ܠܐ ܬܕܚܠ܂ ܡܢ ܗܫܐ ܬܗܘܐ ܨܐܕ ܒܢܝܢܫܐ ܠܚܝܐ܂ * ܘܩܪܒܘ ܐܢܝܢ ܣܦܝܢܬܐ 11
ܠܝܒܫܐ܂ ܘܫܒܩܘ ܟܠ ܡܕܡ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ܂ *ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܚܕܒܫܒܐ * ܕܗ * ܕܨܘܡܐ * ܝܗ*
* ܘܟܕ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܚܕܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ܂ ܐܬܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܡܠܐ ܟܠܗ ܓܪܒܐ܂ ܚܙܐ ܠܝܫܘܥ 12
ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ܂ ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܡܪܝ܂ ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܡܫܟܚ ܐܢܬ
ܠܡܕܟܝܘܬܝ܂ * ܘܦܫܛ ܝܫܘܥ ܐܝܕܗ ܩܪܒ ܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܨܒܐ ܐܢܐ ܐܬܕܟܐ܂ ܘܡܚܕܐ 13
ܐܙܠ ܓܪܒܗ ܡܢܗ܂ * ܘܗܘ ܦܩܕܗ ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܬܐܡܪ܂ ܐܠܐ ܙܠ ܚܘܐ ܢܦܫܟ ܠܟܗܢܐ܂ ܘܩܪܒ 14
ܩܘܪܒܢܐ ܥܠ ܕܟܝܘܬܟ܂ ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕ ܡܘܫܐ ܠܣܗܕܘܬܗܘܢ܂ * ܘܢܦܩܬ ܠܗ ܫܡܥܐ 15
ܝܬܝܪܐܝܬ܂ ܘܡܬܟܢܫܝܢ ܗܘܘ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܠܡܫܡܥ ܡܢܗ܂ ܘܠܡܬܐܣܝܘ ܡܢ
ܟܘܪܗܢܝܗܘܢ܂ * ܘܗܘ ܕܝܢ ܡܫܬܢܐ ܗܘܐ ܒܡܕܒܪܐ ܘܡܨܠܐ܂ *ܘܗܘܐ ܒܚܕ ܡܢ ܝܘܡܬܐ ܟܕ ܡܠܦ 16 17
ܗܘܐ ܝܫܘܥ܂ ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܦܪܝܫܐ ܘܡܠܦܝ ܢܡܘܣܐ܂ ܕܐܬܘ ܗܘܘ ܡܢ ܟܠ ܩܘܪܝܐ ܕܓܠܝܠܐ
ܘܕܝܗܘܕ܂ ܘܕܐܘܪܫܠܡ܂ ܘܚܝܠܐ ܕܡܪܝܐ ܗܘܐ ܠܡܐܣܝܘܬܗܘܢ܂ * ܘܐܢܫܐ ܐܝܬܝܘ 18
ܒܥܪܣܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܫܪܝܐ܂ ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܕܢܥܠܘܢܝܗܝ ܢܣܝܡܘܢܝܗܝ ܩܕܡܘܗܝ܂ * ܘܟܕ ܠܐ 19
ܐܫܟܚܘ ܕܐܝܟܢܐ ܢܥܠܘܢܝܗܝ ܡܛܠ ܣܓܝܐܘܬ ܟܢܫܐ܂ ܣܠܩܘ ܠܗܘܢ ܠܐܓܪܐ܂ ܘܫܒܩܘܗܝ
ܥܡ ܥܪܣܗ ܡܢ ܛܝܠܐ ܠܡܨܥܬܐ ܩܕܡܘܗܝ ܕܝܫܘܥ܂ * ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ 20
ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ܂ ܐܡܪ ܠܗܘ ܡܫܪܝܐ܂ ܓܒܪܐ܂ ܡܫܬܒܩܝܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ܂ * ܘܫܪܝܘ ܣܦܪܐ 21
ܘܦܪܝܫܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܘܐܡܪܝܢ܂ ܡܢܘ ܗܢܐ ܕܡܡܠܠ ܓܘܕܦܐ܂ ܡܢܘ ܡܫܟܚ
ܠܡܫܒܩ ܚܛܗܐ܂ ܐܠܐ ܐܢ ܐܠܗܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ܂

10 Itidem autem & Jacobum & Johannem filios Zebedæi qui erant participes Simonis. Dixit autem Jesus; Ne timeas, posthac piscaturus es homines ad vitam. 11 Et impulerunt illas naves ad terram, omniaque reliquerunt, ac post eum abiêre.

Matutinis dominica V. Jejunii. 15.

12 Quumque Jesus esset in una urbium, veniens vir quidam plenus omninò leprâ, vidit Jesum, prociditque in faciem suam, & efflagitabat ab eo, ac dicebat ei; Domine mi, si vis, potes me mundare. 13 Et extendens manum suam Jesus, tetigit eum & dixit ei; Volo ego, mundus esto. Et eo momento discessit ab eo lepra ipsius. 14 Et præcepit ei; Nemini dixeris, sed ito, ostende tete sacerdotibus, & offer oblationem pro purgatione tui, sicut præcepit Moses, *ut hoc sit* eis testimonio. 15 Exiit autem de eo fama magìs, & congregabatur populus multus ut audiret ab eo, sanitatique restitueretur à morbis suis. 16 Ipse verò secedebat in desertum, & orabat. 17 Et factum est quodam die quum doceret Jesus, ut sederent Pharisæi, & Doctores legis, qui venerant ex omnibus pagis Galilææ, & Judææ, & Jerusalem, & virtus Domini adesset ad sanandum eos. 18 Quidam autem attulerunt in lecto virum quendam paralyticum, & quærebant eum inferre, sisteréq; coram eo. 19 Quumque non invenirent quomodo inferrent eum propter multitudinem populi, ascenderunt in tectum, ac demiserunt eum cum lecto ipsius è laqueari in medium coram ipso Jesu. 20 Quum vidisset autem Jesus fidem eorum, dixit paralytico illi; O homo, remittuntur tibi peccata tua. 21 Et cœperunt Scribæ & Pharisæi ratiocinari, dicentes; Quis est iste, qui loquitur blasphemiam? Quis potest remittere peccata, nisi Deus solus?

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* واین چنین نیز یوحنا * ویعقوب * پسران زبدي * که انبازان† شمعون بودند * وبشمعون کفت 10
[مترس] ازین پس شکارکیر ادمیان باشي براي زندکاني * * وکشتیها را بکنار 11
اوردند * وهرچه داشتند رها کردند * ودر دنبال مسیح آمدند *
هجدهم خوش کردن مرد پیس را *چون در شهر ازجملهٔ شهرها 12
تعلیم مي داد * مردي پیش او آمد که تنش پر بود ازبرص * بروي درافتاد * وبعیسي کفت
اي خداوند * اکر خواهي تواني مرا پاك کردن * *عیسي دست خود نزدیك او آورد * وبدو 13
کفت خواستم پاك شو * ودر حال برص ازو رفت وتن او پاك شد * *وبدو کفت با کسي مکو 14
الا برو خودرا بکوهنان بنماي * وعوض پاك شدن خود قربان کن چنانك† موسي فرمود * براي
کواهي ایشان * *خبر بیشتر برو فاش شد * وبسیار خلق کرد مي شدند که ازو بشنوند * 15
تا ایشان نیز از رنجهاء خود خوش شوند * *وعیسي در بیابان دور مي رفت * ونماز مي کرد * 16
*وروزي بر قرار خود عیسي تعلیم مي داد * معتزلان درانجا مردم را شریعت مي اموزانیدند * 17
وازهمه دیهها جلیل * وازیهودا * وازاورشلیم * جماعت امده بودند ونیرومندي خدا بهر شفاء ایشان مي آمد *

10 *Et similiter etiam in Johannem et Jacobum filios Zebdæi, qui participes Simeonis erant. Et Simeoni dixit; Ne timeas, posthac venator hominum eris ad vitam.* 11 *Et navigia ad litus appulerunt, et quicquid habebant reliquerunt, & Christum secuti sunt.*

XVIII. Sanatio hominis leprosi.

12 *Cùm in una quadam ex civitatibus doceret, vir quidam ad eum accessit, cujus corpus plenum erat leprâ: & in faciem procidens Jesu dixit; O Domine, si velis, potes me mundare.* 13 *Jesus manum suam ad eum admovit, & ei dixit; Volo, mundus esto: et continuò lepra ab eo discessit, & corpus ejus mundatum est.* 14 *Et ei dixit; Ne cui dixeris: sed abi, teipsum sacerdotibus ostende, & pro mundatione tua oblationem fac, prout Moses præcepit in testimonium illis.* 15 *At fama magìs de eo percrebuit: & homines multi congregati sunt ut eum audirent, atque ut ipsi etiam à morbis suis sanarentur.* 16 *Jesus autem in desertum secessit, & oravit.* 17 *Et quodam die pro more suo Jesu doctrinam dante, Pharisæi eódem loci homines legem docebant: & ex omnibus pagis Galilææ, & ex Judæa, et ab Hierosolyma turbæ venerant, & virtus Dei ad sanandum eas aderat.*

Verſio VULGATA LATINA.

10 Similiter autem Jacobum & Joannem, filios Zebedæi, qui erant ſocii Simonis.
Et ait ad Simonem Jeſus; Noli timere: ex hoc jam homines eris capiens.
11 Et ſubductis ad terram navibus, relictis omnibus ſecuti ſunt eum.
12 Et factum eſt, cùm eſſet in una civitatum, & ecce vir plenus leprâ, & videns
Jeſum, & procidens in faciem, rogavit eum, dicens; Domine, ſi vis,
13 potes me mundare. Et extendens manum, tetigit eum, dicens; Volo: Mundare.
14 Et confeſtim lepra diſceſſit ab illo. Et ipſe præcepit illi ut nemini
diceret: ſed, Vade, oſtende te ſacerdoti, & offer pro emundatione tua,
15 ſicut præcepit Moyſes, in teſtimonium illis. Perambulabat autem magìs ſermo
de illo: & conveniebant turbæ multæ ut audirent, & curarentur ab infirmitatibus ſuis. Ipſe autem ſecedebat in deſertum, & orabat. Et factum 16
eſt in una dierum, & ipſe ſedebat docens. Et erant Phariſæi ſedentes, & 17
legis doctores, qui venerant ex omni caſtello Galilææ, & Judææ, & Jeruſalem:
& virtus Domini erat ad ſanandum eos. Et ecce viri portantes in 18
lecto hominem, qui erat paralyticus: & quærebant eum inferre, & ponere
ante eum. Et non invenientes quâ parte illum inferrent præ turba, aſcenderunt 19
ſupra tectum, & per tegulas ſummiſerunt eum cum lecto in medium
ante Jeſum. Quorum fidem ut vidit, dixit; Homo, remittuntur tibi peccata 20
tua. Et cœperunt cogitare Scribæ, & Phariſæi, dicentes; Quis eſt hic, 21
qui loquitur blaſphemias? Quis poteſt dimittere peccata, niſi ſolus Deus?

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 *وكذلك ايضا اعتري يعقوب ويوحنا ابني زبدي اللذان كانا شريكي سمعان * فقال يسوع
11 لسمعان لا تخف لانك مذ الان تكون صيادا تصيد الناس * فجذبوا السفن الي الشاط وتركوا
12 كل شي وتبعوه * الفصل الخامس عشر * فلما دخل احدى المدن واذا برجل
مملوء برصا فلما راي يسوع خر علي وجهه * وساله قايلا يا رب ان شيت فانت قادر ان
13 14 تطهرني * فمد يده ولمسه وقال قد شيت فاطهر وللوقت ذهب عنه البرص * ونهاه قايلا لا تقل
15 لاحد. لكن اذهب فار نفسك للكاهن وقرب عن تطهيرك كما امر موسي لشهاداتهم * فذاع
16 عنه الكلام وزاد * واجتمع جمع كبير ليسمعوا منه ويستشفوا من امراضهم * فاما هو فكان
17 يمضي الي البراري ويصلي هناك * الفصل السادس عشر * وكان في احد الايام
وهو يعلم وكان الفريسيون ومعلموا الناموس الذين اتوا من جميع قري الجليل واليهودية
18 ويروشليم جالسين * وكانت قوة الرب في برءهم * واذا بناس قد جاوا اليه برجل مخلع علي
19 سرير * وكانوا يريدون الدخول به ويضعونه قدامه * فلما لم يقدروا علي الدنو منه لكثرة
20 الجمع صعدوا السطح ودلوه مع سريره من السقف في الوسط قدام يسوع * فلما راي ايمانهم
21 قال لذلك المخلع ايها الانسان مغفورة لك خطاياك * فبداء الكتبة والفريسيون يفكرون قايلين
من هو هذا الذي يتكلم بالتجديف * من يقدر ان يغفر الخطايا الا الله وحده *

Et ſimiliter etiam invaſit Jacobum & Johannem; duos filios Zebedæi, qui erant ſocii Simonis. Et dixit Jeſus Si- 10
moni; Ne timeas, quia ex nunc eris piſcator piſcans hominus. Et traxerunt 11
naves ad litus, & reliquerunt omnia, & ſecuti ſunt eum.

Sectio decima quinta.

Et cùm intrâſſet quandam civitatem, 12
ecce vir plenus leprâ; qui cùm vidiſſet Jeſum, procidit in faciem ſuam, & rogavit eum, dicens; Domine, ſi vis, tu
potes mundare me. Et extendit manum 13
ſuam, & tetigit eum, & ait; Volo, mundare: & confeſtim diſceſſit ab eo
lepra. Et interdixit ei, dicens; Ne di- 14
xeris cuiquam: Sed vade, & oſtende te ipſum ſacerdoti, & ſacrifica pro mundatione tua, ſicut præcepit Moſes, in te-
ſtimonia eorum. Divulgatus eſt autem 15
de eo ſermo, & crevit. Et convenerunt turbæ multæ, ut audirent ab eo, & cu-
rarentur ex infirmitatibus ſuis. Ipſe ve- 16
rò ibat in ſolitudines deſertas, et orabat illic.

Sectio decima ſexta.

Et factum eſt in una dierum, dum ipſe 17
doceret, et eſſent Phariſæi atque doctores legis, qui venerant ex omnibus caſtellis Galilææ, et Judææ, et Jeruſalem, ſedentes; eſſetque virtus Domini ad ſa-
nandum eos: Et ecce homines quidam 18
attulerunt ad eum virum paralyticum ſuper lecto, et volebant introducere eum,
et ponere illum ante eum. Sed cùm non 19
potuiſſent appropinquare ad eum præ multitudine turbæ, conſcenderunt tectum, et ſubmiſerunt eum cum lecto ſuo è
laqueari in medium, ante Jeſum. Et 20
cùm vidiſſet fidem eorum, dixit illi paralytico, O homo, remiſſa ſunt tibi pecca-
ta tua. Cœperunt autem Scribæ et Pha- 21
riſæi cogitare, dicentes; Quis eſt hic qui loquitur blaſphemiam? quis poteſt dimittere peccata, niſi Deus ſolus?

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 ወከማሁ፡ ያዕቆብኒ፡ ወዮሐንስ፡ ደቂቀ፡ዘብዴዎስ፡ እዕርክቲሁ፡ ለስምዖን፡፡ወይቤሎ፡
11 እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለስምዖን፡ኢትፍራህ፡ እምይእዜሰ፡ሰብአ፡ ታሤግር፡፡ ወአውፅኡ፡ አሕማሪሆሙ፡ውስተ፡ ምድር፡ ወኀደጉ፡ኵሎ፡ ወተለውዎ፡፡
12 በእንተ፡ ዘለምጽ፡፡ ወእንዘ፡ ሃሎ፡ውስተ፡ አሐቲ፡ ሀገር፡ መጽአ፡
አሐዱ፡ብእሲ፡ ዘለምጽ፡ኵለንታሁ፡ ወሶበ፡ ርእዮ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ሰገደ፡ ሎቱ፡
13 በገጹ፡ ወአስተብቍዖ፡ ወይቤሎ፡ እግዚኦ፡ እመሰ፡ፈቀድከ፡ትክል፡አንጽሖትየ፡፡ ወ
14 ሰፍሐ፡ እዴሁ፡ወገሰሶ፡፡ወይቤሎ፡ እፈቅድ፡ ንጻሕ፡ ወኀደጎ፡ ለምጹ፡ሶቤሃ፡፡ ወከ
ልኦ፡ኢይንግር፡ ወኢለመኑሂ፡ወይቤሎ፡ ሑር፡ወአርኢ፡ርእሰከ፡ ኀበ፡ ካህን፡ወአብእ፡
15 በእንተ፡ ዘነጻሕከ፡ በከመ፡ አዘዘ፡ ሙሴ፡ ከመ፡ ይኩን፡ስምዐ፡ ላዕሌሆሙ፡፡ ወተ
16 ሰምዐ፡ ነገሩ፡ፈድፋደ፡ ወይመጽእ፡ ሰብእ፡ ብዙኅ፡ ወይሰምዕዎ፡ ወይትፌወሱ፡ እምደ
17 ዌሆሙ፡፡ ወውእቱሰ፡ ይወፅእ፡ገዳመ፡ ወይጼሊ፡፡ ወእምዝ፡ ኮነ፡ በአሐቲ፡ እ
ም፡ መዋዕል፡ ሃሎ፡ይሜህሮሙ፡ ወይነብሩ፡ ፈሪሳውያን፡ ወሊቃነ፡ኦሪት፡ እለ፡ መጽኡ፡
እምገሊላ፡ ወእምኵሉ፡ አህጉረ፡ ይሁደ፡ ወኢየሩሳሌም፡ ወኀይለ፡ እግዚአብሔር፡
ውእቱ፡በዘ፡ ይፌውስ፡፡ በእንተ፡ መፃጕዕ፡፡
18 ወአምጽኡ፡ብእሴ፡ ድውየ፡ መፃጕዐ፡ ይጸውርዎ፡ በዓራት፡ አርባዕቱ፡ ዕደው፡ ወኀሠ
19 ሡ፡ እንተ፡ ኀበ፡ ያበውእዎ፡ኀበ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ይፈውሶ፡፡ ወኀጥኡ፡ እንተ፡ ኀ
በ፡ያበውእዎ፡ እስመ፡ ጽፉቅ፡ ሰብእ፡ ወዓርጉ፡ ናሕሰ፡ ወነሠቱ፡ጠፈረ፡ ወአውረድዎ፡
20 ምስለ፡ዓራቱ፡ ውስተ፡ቤት፡ ቅድሜሁ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ ወርእዮ፡ ሃይማኖቶ
21 ሙ፡ ይቤሎ፡ ለውእቱ፡ ብእሲ፡ ድዉይ፡ ተኀድገ፡ ለከ፡ኀጢአትከ፡፡ ወአኀዙ፡ ይ
ሐልዩ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡ ወይቤሉ፡ መንትኑ፡ ውእቱ፡ ዝንቱ፡ ዘይፀርፍ፡ ፀርፈ
ተ፡ መኑ፡ ይክል፡ ኀዲገ፡ ኀጢአት፡ ዘእንበለ፡ እግዚአብሔር፡ በሕቲቱ፡፡

Et ſimiliter Jacobus & Johannes filii Zebedæi, ſocii Simonis: & dixit Dominus 10
Jeſus Simoni; Ne metuas: ex hoc *tempore* homines capies. Et deduxerunt naves 11
ſuas in terram, & reliquerunt omnia & ſequuti ſunt eum.

De Leproſo.

Et quum eſſet in quadam urbe, venit 12
quidam homo leproſus totalitate ſua: & quum vidiſſet Dominum Jeſum, adoravit eum in faciem, & interrogavit eum, & dixit ei; Domine, ſi vis, potes purgare me. Et extendit manum ſuam, & tetigit eum, & dixit ei; Volo, purgator. 13
Et reliquit eum lepra ej' ſtatim. Et prohibuit ei ne diceret ulli; & dixit ei, Ito & 14
probato te ipſum apud ſacerdotem, & offer, eò quòd purgatus es, ſicut præcepit
Moſes, ut fiat teſtimonium ſuper eos. Et exauditus fuit ſermo ejus multùm: & 15
veniebat populus multus, & audiebant eum, & ſanati erant à morbis ſuis. Et 16
ipſe exibat *in* deſertum, & orabat. Et tunc factum fuit, in una ex diebus doce- 17
bat eos, & ſedebant Phariſæi, et magiſtri legis, qui venerant à Galilæa, & ab omni civitate Judææ, & Hieroſolymæ, & potentiâ Dei fuit in qua ſanabat.

De paralytico.

Et attulerunt hominem infirmum paralyticū, & portabant eum in lecto quatuor 18
homines & quæſiverunt per quem locum inferrent eum ad Dominum Jeſum ut
ſanaret eum. Et non potuerunt *invenire* per quem locum inferrent eum, præ 19
multitudine hominum: & aſcenderunt *in* tectum, & deſtruxerunt tegulas, & demiſerunt eum cum lecto ſuo, in domum ante Dominum Jeſum. Et videns fidem 20
eorum, dixit iſti homini infirmo; Remiſſa ſunt tibi peccata tua. Et cœperunt 21
cogitare Scribæ & Phariſæi, & dicebant; Quis eſt hic, qui loquitur blaſphemias?
Quis poteſt remittere peccata, niſi Deus ſolus?

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

نوزدهم   بر خيزانيدن ان اشل را كه نامش اليقوديموس بود سي ودو سال بود كه
18 افتاده بود * مردم اورا بر تخته بسته اوردند از بهر انك اشل وسست اندام بود ومي خواستند
19 كه دراينند پيش عيسي * از بسياري † انبوه † چاره نيافتند * كه دربرند * بالاي بام
20 بردند * وريسمان درتخته انداختند * واز روزن اورا پيش عيسي فرو كذاشتند * چون
21 عيسي ايمان † ايشان ديد * بدان مرد شل كفت * كناهان تو عفو شدند * معيرلان *
ونويسندكان چون شنيدند * كفتند كيست اين كه افتري مي كويد * كه تواند كناهانرا
عفو كردن مكر خدا تنها *

XIX. Suſcitatio illius paralytici, qui, nominè Alicodemus,
jam triginta duos annos
decubuerat.

Et *viri quendam lectulo alligatum* 18
afferebant, eò quòd paralyticus, & membra ſolutus eſſet, & voluerunt
ut ad Jeſum ingrederentur: Ob 19
confertam tamen *turbam rationem non invenerunt, ut inferrent; ſupra tectum* igitur *tulerunt, & funiculis lectulo injectis per feneſtram illum ad Jeſum demiſerunt. Cùm* 20
Jeſus fidem illorum videret, hominì illi paralytico dixit; Peccata tua remiſſa ſunt. Phariſæi & 21
Scribæ cùm audiſſent, dicebant; Quis eſt hic qui blaſphemiam loquitur? Quis poteſt peccata remittere, niſi Deus ſolus?

Cognoſcens autem Jeſus ratiocinationes eorum, reſpondens dixit ad illos, Quid
22 Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί
ratiocinamini in cordibus veſtris? Quid eſt facilius, dicere; Dimittuntur tibi
23 διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σοι
peccata tua: an dicere; Surge & deambula? Ut autem ſciatis quia auctoritatem
24 αἱ ἁμαρτίαι σου· ἢ εἰπεῖν, Ἔγειραι καὶ περιπάτει; Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν
habet filius hominis in terra dimittendi peccata: (ait paralytico:) Tibi
ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας· (εἶπε τῷ παραλελυμένῳ,) Σοὶ
dico, Surge: & tollens lectulum tuum, vade in domum tuam. Et con-
25 λέγω, Ἔγειραι· καὶ ἄρας τὸ κλινίδιόν σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ παρα-
feſtim reſurgens coram illis, tollens in quo jacebat, abiit in domum
χρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας (ϑ) ἐφ᾽ ᾧ κατέκειτο, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
ſuam, glorificans Deum. Et ſtupor cepit omnes, & glorificabant Deum:
26 αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν. Καὶ ἔκστασις ἔλαβεν (ι) ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν,
& repleti ſunt timore, dicentes; Quia vidimus inopinata hodiè. Et poſt hæc
27 καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες, Ὅτι εἴδομεν παράδοξα σήμερον. Καὶ μετὰ ταῦτα
exiit, & conſpexit publicanum nomine Levi, ſedentem ad telonium, &
ἐξῆλθε, (κ) καὶ ἐθεάσατο τελώνην ὀνόματι Λευΐν, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ
ait illi; Sequere me. Et relinquens omnia, ſurgens ſecutus eſt eum.
28 εἶπεν αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. Καὶ καταλιπὼν ἅπαντα, ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.
Et fecit convivium magnum Levi ei in domo ſua: & erat turba
29 Καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην (λ) ὁ Λευῒς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. καὶ ἦν ὄχλος
publicanorum multa, & aliorum qui erant cum illis diſcumbentes. Et murmurabant
30 τελωνῶν πολύς, καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ᾽ αὐτῶν κατακείμενοι. Καὶ ἐγόγγυζον

ΙΔ′
λη
β

λθ
β

μ
β

Scribæ eorum & Phariſæi ad diſcipulos ejus, dicentes; Quarè cum
οἱ Γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες, Διατί μετὰ
publicanis & peccatoribus manducatis & bibitis? Et reſpondens Jeſus dixit ad
(μ) τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς 31
illos, Non uſum habent ſani medico, ſed malè habentes. Non
αὐτούς, Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, (ν) ἀλλ᾽ οἱ κακῶς ἔχοντες. Οὐκ 32
veni vocare juſtos, ſed peccatores ad pœnitentiam. Illi autem dixerunt ad
ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. Οἱ δὲ εἶπον πρὸς 33
eum; Quarè diſcipuli Joannis jejunant frequenter, & obſecrationes faciunt, ſimiliter
αὐτόν, Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσι πυκνά, καὶ δεήσεις ποιοῦνται, ὁμοίως
& ii Phariſæorum: at tui edunt & bibunt? Is verò ait ad ipſos; Non
καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς, Μὴ 34
poteſtis filios thalami, in quo ſponſus cum illis eſt, facere jejunare?
δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ᾽ αὐτῶν ἐστι, ποιῆσαι νηστεύειν;
Venient autem dies, & cùm ablatus fuerit ab illis ſponſus, tunc jejunabunt
Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσουσιν 35
in illis diebus. Dicebat autem & ſimilitudinem ad illos; Quia nemo adjectionem
ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, Ὅτι οὐδεὶς ἐπίβλημα 36
veſtimenti novi adjicit in veſtimentum vetus: ſi verò non, & novum ſcindit, &
ἱματίου καινοῦ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν σχίζει, καὶ
veteri non convenit commiſſura à novo.
τῷ παλαιῷ οὐ (ξ) συμφωνεῖ ἐπίβλημα τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.

MS. A. (ϑ) ἐφ᾽ ὃ (ι) ἅπαντας, καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες, (κ) καὶ εἶδεν (λ) Λευεὶς (μ) τῶν τελωνῶν (ν) ἀλλὰ (ξ) συμφωνήσει τὸ ἀπὸ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܠܒܟܘܢ .·
23 24 * ܐܝܕܐ ܦܫܝܩܐ ܠܡܐܡܪ ܕܫܒܝܩܝܢ ܠܟ ܚܛܗܝܟ .· ܐܘ ܠܡܐܡܪ ܕܩܘܡ ܗܠܟ. * ܕܬܕܥܘܢ
ܕܝܢ ܕܫܠܝܛ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܐܪܥܐ ܠܡܫܒܩ ܚܛܗܐ. ܐܡܪ ܠܡܫܪܝܐ. ܠܟ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܩܘܡ
25 ܫܩܘܠ ܥܪܣܟ ܘܙܠ ܠܒܝܬܟ. * ܘܡܚܕܐ ܩܡ ܠܥܝܢܝܗܘܢ. ܘܫܩܠ ܥܪܣܗ ܘܐܙܠ
26 ܠܒܝܬܗ ܟܕ ܡܫܒܚ ܠܐܠܗܐ. * ܘܬܗܪܐ ܐܚܕ ܠܟܠܢܫ. ܘܡܫܒܚܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ.
27 ܘܐܬܡܠܝܘ ܕܚܠܬܐ ܘܐܡܪܝܢ .· ܕܚܙܝܢ ܝܘܡܢܐ ܬܡܝܗܬܐ. * ܒܬܪ ܗܠܝܢ .· ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܘܚܙܐ
28 ܡܟܣܐ ܕܫܡܗ ܠܘܝ ܕܝܬܒ ܒܝܬ ܡܟܣܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܬܐ ܒܬܪܝ. * ܘܫܒܩ ܟܠ ܡܕܡ
29 ܘܩܡ ܐܙܠ ܒܬܪܗ. * ܘܥܒܕ ܠܗ ܠܘܝ ܒܒܝܬܗ ܩܘܒܠܐ ܪܒܐ. ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ
30 ܕܡܟܣܐ .· ܘܕܐܚܪܢܐ ܕܣܡܝܟܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗܘܢ. * ܘܪܛܢܝܢ ܗܘܘ ܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܘܐܡܪܝܢ
31 ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܠܡܢܐ ܥܡ ܡܟܣܐ ܘܚܛܝܐ ܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܫܬܝܢ. * ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ
32 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܡܬܒܥܐ ܐܣܝܐ ܠܚܠܝܡܐ. ܐܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܝܫ ܒܝܫ ܥܒܝܕܝܢ. * ܠܐ ܐܬܝܬ
33 ܕܐܩܪܐ ܠܙܕܝܩܐ .· ܐܠܐ ܠܚܛܝܐ ܠܬܝܒܘܬܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܢܐ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
34 ܕܝܘܚܢܢ ܨܝܡܝܢ ܐܢܫܝܐܝܬ ܘܡܨܠܝܢ ܐܦ ܕܦܪܝܫܐ .· ܕܝܠܟ ܕܝܢ ܐܟܠܝܢ ܘܫܬܝܢ. * ܗܘ ܕܝܢ
ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܢܝ ܓܢܘܢܐ ܥܕܡܐ ܕܚܬܢܐ ܥܡܗܘܢ ܠܡܥܒܕ
35 ܕܢܨܘܡܘܢ. * ܢܐܬܘܢ ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ .· ܡܐ ܕܐܫܬܩܠ ܚܬܢܐ ܡܢܗܘܢ .· ܗܝܕܝܢ ܢܨܘܡܘܢ ܒܗܢܘܢ
36 ܝܘܡܬܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܬܠܐ. ܕܠܐ ܐܢܫ ܡܨܪܐ ܪܘܩܥܬܐ ܡܢ ܡܐܢܐ ܚܕܬܐ ܘܪܡܐ ܥܠ ܡܐܢܐ
ܒܠܝܐ. ܕܠܐ ܢܨܪܐ ܚܕܬܐ .· ܘܠܡܐܢܐ ܒܠܝܐ ܠܐ ܫܠܡܐ ܪܘܩܥܬܐ ܕܡܢ ܚܕܬܐ.

Jeſus verò ſciens cogitationes eorum, ait 22
illis; Quid cogitatis in corde veſtro?
Utrum facilius eſt dicere, Remittuntur tibi 23
peccata tua; an dicere, Surge, ambula?
Ut autem cognoſcatis Filium hominis po- 24
teſtatem habere in terra dimittendi pecca-
ta, ait paralytico; Tibi dico, Surge, tolle
lectum tuum, & abi domum tuam. Et ſta- 25
tim ſurrexit coram eis, tulítque lectum ſu-
um, & abiit domum ſuam glorificans Deum.
Stupor autem invaſit omnes, & glorifica- 26
bant Deum; repletíque ſunt timore, & in-
quiunt, Sanè vidimus hodiè miranda. Poſt- 27
hæc exiit Jeſus, & conſpicatus publicanum
nomine Levi, ſedentem inter publicanos,
dixit ei; Veni poſt me. Itaque reliquit 28
omnia, & ſurgens poſt eum abiit. Et fecit 29
ei Levi domi ſuæ epulum opiparum, erátque
cœtus multus publicanorum & aliorum cum
eis accumbentium. Et murmurabant Scri- 30
bæ & Phariſæi, dicebántque diſcipulis ejus,
Cur cum publicanis & peccatoribus editis
& bibitis? Et reſpondit Jeſus, & ait il- 31
lis; Non requiritur ſanis medicus, ſed iis
qui variis morbis affligtantur. Non veni 32
ut vocarem juſtos, ſed peccatores ad pœni-
tentiam. Illi autem dicunt ei; Quarè di- 33
ſcipuli Johannis jejunant perſeveranter, &
orant, etiam Phariſæorum: tui verò edunt
& bibunt? Ipſe autem dixit eis; Num po- 34
teſtis efficere ut filii thalami, quandiu ſpon-
ſus cum ipſis eſt, jejunent? Venient autem 35
dies quum attolletur ſponſus ab eis, tunc
jejunabunt illis diebus. Dixitque eis para- 36
bolam; Nemo abſcindit fruſtum è veſti-
mento novo, & immittit in veſtem attritam,
ne novum abſcindat, & attritæ non compe-
tat fruſtum quod è recenti *ſumptum eſt*.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 * وعيسي انديشهٔ ايشانرا دريافت * اغاز كرد وبديشان كفت در دل خود چه مي انديشيد *
23 24 * كدامين آسانترست * كفتن كناهان [تو] عفو شدند * يا كفتن بر خيز وبرو * *تا بدانيد
كه فرزند † ادمي در زمين مسلط است * كه كناهانرا عفو كند * وبدان شل كفت ترا مي
25 كويم بر خيز وتخت خود بر كير وبخانهٔ خود رو * *همانساعت * اشل بپاي خاست * وتخت
26 خود را بكول كرفت ورفت † بكار خود * وخدايرا حمد وستايش مي داد * *وكساني كه انجا حاضر
بودند حيرت اوردند * وخدا را سپاس كفتند * واز نهيب پر شدند ومي كفتند امروز عجب ديديم
27 بيستم مهماني كردن ليوي كه متي خوانده شد مسيح را * بعد ازان
عيسي بدر آمد * وديد سود خوري * نام او ليوي * در ميان سود خوران نشسته * بدو كفت همه
28 چيز رها كن * وبدنبال من بيا * *او هر كار ومهمي كه داشت رها كرد وبا مسيح رفت *
29 * ومسيح را در خانهٔ خود مهماني بزرك كرد * واز سود خوران ومردم ديكر †بسياران † دران
30 مهماني بودند * * نويسندكان * ومعتزلان * دمدمه كردند وكفتند † با شاكردان
او كه چرا با سود خوران * وبا كنه كاران * مي خوريد * ومي اشاميد *

Et Jeſus cogitatione eorum intel- 22
lectâ exorſus eſt, & illis dixit; In
cordibus veſtris quid cogitatis?
Utrum facilius eſt, dicere, Peccata 23
tua remiſſa ſunt; an dicere, Surge
& ambula? Ut ſciatis autem *quòd* 24
Filius hominis in terra potens eſt
ut peccata remittat: & paralytico
illi dixit; Tibi dico, Surge & le-
ctulum tuum tolle, & in domum
tuam abi. Eâdem horâ paralyticus 25
in pedes ſurrexit, & lectulum ſuum
in tergum ſuſtulit, & ad negotium
ſuum abiit, & Deo laudem & glo-
riam tribuit. Et homines qui illic 26
aderant obſtupeſcebant, ac Deo lau-
des dicebant: & timore impleti
ſunt, ac dixerunt; Hodie miracu-
lum vidimus.

XX. Convivium facit Levi (qui Matthæus dictus eſt) Christo.

Poſt hæc Jeſus egreſſus eſt, & vidit 27
publicanum, cujus nomen Levi, in-
ter publicanos ſedentem: ei dixit;
Omnia relinque & poſt me veni.
Ille omne opus & negotium grave 28
quo diſtinebatur omiſit, et cum
Christo ivit. Et Christo domi ſuæ 29
convivium magnum fecit: et
publicanorum et hominum alio-
rum multi in eo convivio fue-
runt. Scribæ et Phariſæi murmura- 30
bant, et dicebant diſcipulis ejus;
Quamobrem cum publicanis et cum
peccatoribus comeditis et bibitis?

Verſio VULGATA LATINA.

22 Ut cognovit autem Jeſus cogitationes eorum, reſpondens, dixit ad illos; Quid cogi-
tatis in cordibus veſtris? Quid eſt facilius, dicere; Dimittuntur tibi peccata: an di-
23 cere; Surge, & ambula? Ut autem ſciatis quia Filius hominis habet poteſtatem in
24 terra dimittendi peccata (ait paralytico;) Tibi dico, Surge, tolle lectum tuum, &
25 vade in domum tuam. Et confeſtim conſurgens coram illis, tulit lectum, in quo ja-
26 cebat: & abiit in domum ſuam magnificans Deum. Et ſtupor apprehendit omnes,
& magnificabant Deum. Et repleti ſunt timore, dicentes; Quia vidimus mirabilia
27 hodié. Et poſt hæc exiit, & vidit publicanum nomine Levi, ſedentem ad teloni-
28 um, & ait illi; Sequere me. Et relictis omnibus, ſurgens ſecutus eſt eum. Et fecit
29 ei convivium magnum Levi in domo ſua: & erat turba multa publicanorum, &
30 aliorum, qui cum illis erant diſcumbentes. Et murmurabant Phariſæi & Scribæ
eorum, dicentes ad diſcipulos ejus; Quarè cum publicanis & peccatoribus man-
ducatis & bibitis? Et reſpondens Jeſus, dixit ad illos; Non egent qui ſani ſunt 31
medico, ſed qui malè habent. Non veni vocare juſtos, ſed peccatores ad pœni- 32
tentiam. At illi dixerunt ad eum; Quarè diſcipuli Joannis jejunant frequenter, 33
& obſecrationes faciunt, ſimiliter & Phariſæorum: tui autem edunt & bi-
bunt? Quibus ipſe ait; Nunquid poteſtis filios ſponſi, dum cum illis eſt ſpon- 34
ſus, facere jejunare? Venient autem dies, cùm ablatus fuerit ab illis ſponſus: 35
tunc jejunabunt in illis diebus. Dicebat autem & ſimilitudinem ad illos; Quia 36
nemo commiſſuram à novo veſtimento immittit in veſtimentum vetus: alioquin
& novum rumpit, & veteri non convenit commiſſura à novo.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 فعلم يسوع فكرهم فاجابهم قايلا لم تفكرون في قلوبكم * ايما اسهل ان اقول مغفور لك خطاياك
23
24 او ان اقول قم فامش * لتعلموا ان لابن الانسان سلطانا على الارض ان يغفر الخطايا * وقال
25 للمخلع لك اقول قم واحمل سريرك واذهب الى بيتك * وللوقت قام قدامهم وحمل ما كان
26 راقدا عليه ومضى الى بيته ممجدا الله * فبهت جميعهم ومجدوا الله وامتلوا خوفا * وقالوا قد
27 راينا اليوم عجبا * الفصل السابع عشر * وبعد هذا خرج فنظر عشارا اسمه
28 لاوي جالسا بين العشارين فقال له اتبعني * فترك كل شي وتبعه * وصنع له لاوي في بيته
29
30 وليمة عظيمة * وكان جمع عظيم من العشارين واخرون متكيين معهم * فتغمغم الفريسيون
31 والكتبة على تلاميذه قايلين لماذا تاكلون وتشربون مع العشارين والخطاة * اجابهم يسوع
32 قايلا لا يحتاج الاصحاء الى الطبيب لكن المرضى * لم ات لادعو الصديقين لكن الخطاة الى
33 التوبة * فقالوا له ما بال تلاميذ يوحنا يكثرون الصوم والطلبة وكذلك اصحاب الفريسيين واما
34 تلاميذك فياكلون ويشربون * فقال لهم يسوع هل تقدرون ان تكلفوا بني العرس ان يصوموا
35 ما دام العروس معهم * ستاتي ايام اذا ارتفع العروس عنهم فحينيذ يصومون في تلك الايام *
36 وكان يقول لهم مثلا انه ليس احد ياخذ خرقة من ثوب جديد فيرقع بها ثوبا باليا لئلا
تقطع الجديدة البالي * ولا توافق البالي الخرقة الماخوذة من الجديد *

Cognovitque Jeſus cogitationem eorum, 22
& reſpondit eis, dicens; Quare cogita-
tis in cordibus veſtris? Mirum eſt faci- 23
lius, dicere me, Remiſſa ſunt tibi peccata
tua; an dicere, Surge & ambula? Ut 24
cognoſcatis quia filius hominis habet po-
teſtatem ſuper terram dimittendi pecca-
ta, item dixit paralytico; Tibi dico ſur-
ge, & tolle lectum tuum, & vade in do-
mum tuam. Et confeſtim ſurrexit coram 25
illis, et tulit id ſuper quo jacebat, et ab-
iit in domum ſuam glorificans Deum.
Et ſtupuerunt omnes, et laudaverunt De- 26
um, et repleti ſunt timore, et dixerunt;
Vidimus hodiè mirum.

Sectio decimaſeptima:

Et poſt hæc exiit et vidit exactorem de- 27
cimarum, cujus nomen Levi, ſedentem
inter exactores decimarum, et ait illi;
Sequere me. Et reliquit omnia, et ſecu- 28
tus eſt eum. Et fecit ei Levi in domo ſua 29
convivium magnum: et erat cœtus
magnus publicanorum, et alii diſcum-
bentes cum illis. Et murmuraverunt 30
Phariſæi et Scribæ contra diſcipulos
ejus, dicentes; Quaré manducatis et
bibitis cum publicanis et peccatoribus?
Reſpondit eis Jeſus, dicens; Non egent 31
ſani medico, ſed infirmi. Non veni ut 32
vocarem juſtos, ſed peccatores ad pœni-
tentiam. Dixerunt autem ei, Quare di- 33
ſcipuli Johannis multiplicant jejunium,
& obſecrationem, et ii ſimiliter qui ſunt
Phariſæorum: diſcipuli autem tui edunt
et bibunt? Dixit eis Jeſus; Nunquid 34
poteſtis compellere filios nuptiarum ad
jejunandum quandiu ſponſus cum illis eſt?
Venient dies cùm auferetur ſponſus ab 35
eis, et tunc jejunabunt in illis diebus.
Et dicebat illis ſimilitudinem, Nemo qui- 36
dem accipit aſſumentum à veſtimento
novo, eoque reſarcit veſtimentum attri-
tum: ne ſcindat novũ attritũ, neq; coa-
ptetur attrito aſſumentũ deſumptũ à novo.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

22 ወአእመሮሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ዘይሔልዩ፡ ወይቤሎሙ፡ ምንተኑ፡ ትሔልዩ፡ እኩየ፡
23 በልብክሙ፡፡፨ ምንት፡ ይቀልል፡ እሙብሂል፡ ተኅድገ፡ ለከ፡ ኃጢአትከ፡እሙብሃለ፡
24 ተንሣእ፡ ወሑር፡፡፨ ከመ፡ ታእምሩ፡ ከመ፡ብውሕ፡ለወልደ፡ እጓለ፡ እም፡ሕያው፡ይ
ኅድግ፡ ኃጢአተ፡በዲበ፡ ምድር፡ ወይቤሎ፡ለውእቱ፡ድውይ፡ለከ፡ እብለከ፡ተንሣእ፡
25 ወንሣእ፡ዓራትከ፡ ወእቱ፡ ቤትከ፡፡፨ ወተንሥአ፡ሶቤሃ፡ ወነሥአ፡ ዓራቶ፡ዘዲቤሁ፡ይ
26 ሰክብ፡ በቅድሜሆሙ፡ወአተወ፡ ቤቶ፡ እንዘ፡ይሴብሕ፡ ለእግዚአብሔር፡፡፨ ወደንገ
ፁ፡ ኵሎሙ፡ ወአእኰትዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወፈርሁ፡ ብዙኀ፡ ወይቤሉ፡ ርኢነ፡ መ
ንክረ፡ ዮም፡፡፨ በእንተ፡ ሌዊ፡ መጸብሐዊ፡፨
27 ወእምዝ፡ ወፂኦ፡ እምህየ፡ርእየ፡ብእሴ፡ መጸብሐዌ፡ ዘስሙ፡ ሌዊ፡ይነብር፡ኀበ፡መጽ
28 ባሕ፡ ወይቤሎ፡ ትልወኒ፡፡፨ ወኀደገ፡ ኵሎ፡ወተለዎ፡፡፨ ወተንሢኦ፡ገብረ፡ሎቱ፡ሌ
29 ዊ፡ ዓቢየ፡ምሳሐ፡ በቤቱ፡ ወብዙኃን፡ ሰብእ፡ ምስሌሁ፡ መጸብሐን፡ ወኃጥአን፡ ወባዕ
30 ደን፡ብዙኃን፡ እለ፡ ረፈቁ፡ ምስሌሆሙ፡፡፨ ወአንጐርጐሩ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡
ልዕሌሁ፡ ወይቤልዎሙ፡ለአርዳኢሁ፡ ለምንት፡ምስለ፡መጸብሐን፡ ወኃጥኣን፡ ይበልዕ፡
31 ወይሰቲ፡ ሊቅክሙ፡፡፨ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ወይቤሎሙ፡ሕሙማን፡ ይፈ
32 ቅድዎ፡ ለዓቃቤ፡ሥራይ፡ ወአኮ፡ ጥዑያን፡፡፨ ኢመጻእኩ፡ እጸውዕ፡ጻድቃነ፡አላ፡ኃ
33 ጥኣነ፡ለንስሐ፡፡፨ ወይቤልዎ፡ ለምንት፡ አርዳኢሁሰ፡ ለዮሐንስ፡ይጠምቁ፡ ጽፉቀ፡
ይጸውሙ፡ወጸሎተ፡ ይገብሩ፡ወከማሁ፡ እለሂ፡ፈሪሳውያን፡ወአርዳኢከሰ፡ እሊአከ፡ ይ
34 በልዑ፡ወይሰትዩ፡፡፨ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ኢይክሉ፡ ደቂቀ፡ ለመርዓዊ፡ጸዊ
35 ም፡ እንዘ፡ሀሎ፡ መርዓዊ፡ ምስሌሆሙ፡፡፨ ወባሕቱ፡ይበጽሕ፡መዋዕል፡ አመ፡ ይነሥ
36 እዎ፡ ለመርዓዊ፡ እምኔሆሙ፡ ወይእተ፡አሚረ፡ ይፀውሙ፡፡፨ ወይቤሎሙ፡ ምስሌ፡
አልቦ፡ ዘይጠቅብ፡ ግምደ፡ ድርግሐ፡ ልብስ፡ ውስተ፡ሠባነተ፡ብሉይ፡ ወእማእኮሰ፡ ሐ
ዲስ፡ ሠጢጦ፡ ወይልሕቆ፡ ምስለ፡ ብሉይ፡ ኢይዔሪ፡፡፨

Et cognovit Dominus Jeſus quid cogitabant, & dixit iis; Quid cogitatis mali in 22
cordibus veſtris? Quid facilius eſt, utrum dicere, Remittitur tibi peccatum tuũ; 23
an dicere, Surge, & ambula? Ut ſciatis quòd filius hominis poteſtatem habet re- 24
mittere peccata ſuper terram, & dixit huic infirmo; Tibi dico; Surge, & tolle le-
ctum tuum, & proficiſcere domum tuam. Et ſurrexit ſtatim, & ſuſtulit lectum 25
ſuum ſuper quem jacuerat in conſpectu illorum, & profect⁹ eſt domum ſuam, glo-
rificans Deum. Et obſtupuerunt omnes: & gratias egerunt Deo: & metuerunt 26
multùm, & dixerunt; Vidimus mirabile hodié.

De Levi publicanò.

Et exiens illinc, vidit hominem publicanum cujus nomen Levi, ſedentem ad te- 27
lonium, & dixit ei; Sequere me. Et reliquit omnia, & ſequutus eſt eum: 28
Et ſurgens fecit ei Levi magnum convivium in domo ſua: & multi populi cum 29
illo *erant*, publicani, & peccatores, & alii multi diſcumbentes cum illo. Et mur- 30
murabant Scribæ & Phariſæi adverſùs eum, & dicebant diſcipulis ejus; Quarè
cum publicanis & peccatoribus edit & bibit Magiſter veſter? Et reſpondit Do- 31
minus Jeſus, & dixit iis; Infirmi egent medico, & non ſani. Non veni vocare 32
juſtos, ſed peccatores ad pœnitentiam. Et dixerunt ei; Quarè diſcipuli Johan- 33
nis baptizant frequenter, jejunant, & orationes faciunt, ſimiliter etiam *diſcipuli*
Phariſæorum: verùm diſcipuli tui edunt & bibunt? Et dixit iis Dominus Je- 34
ſus; Non poſſunt filii ſponſi jejunare, dum adeſt ſponſus cum illis. Sed veniet 35
tempus, quum tollent ſponſum ab eis, & iſto die jejunabunt. Et loquutus eſt 36
iis parabolicè; Nemo aſſuit panniculum novi veſtimenti ſciſſuræ veteris: alio-
quin, recens findit illud, & adjunctum veteri non convenit.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 * عيسي جواب داد † وبديشان كفت * تن درستانرا حاجت بزشك نيست * الا ايشانرا كه سخت
32 رنجورانند * * نيامدم كه صديقانرا بخوانم * الا كنه كارانرا * براي توبت * * ايشان كفتند *
33
چرا شاكردان يحيي هميشه † روزه مي دارند * ونماز مي كزارند * واران معتزلان نيز * واران
34 تو مي خورند * ومي اشامند * * بديشان كفت فرزندان عروسي * چندانك داماد † با ايشان
35 باشد * نتوانند † روزه داشتن * * روزها بيايد * كه داماد از ايشان † بر داشته شود * انكه دران †
روزها روزه دارند بيست يك اميختن دين نو با دين كهن
36 * واين مثل بديشان كفت كسي نبرد از جامه ژنده وكهنه وبر جامه نو دوزد نبادا در
آخر نو كهن را كشد وپاره كه نو باشد كهن را سود ندارد

Jeſus reſponſum dedit, & illis di- 31
xit; Corpore ſanis opus medico non
eſt, ſed iis qui graviter ægrotant.
Non veni ut juſtos vocarem, ſed pec- 32
catores ad reſipiſcentiam. Illi di- 33
xerunt; Quare diſcipuli Johannis
jugiter jejunium celebrant, & pre-
ces peragunt, & Phariſæorum et-
iam: tui autem comedunt & bi-
bunt. Illis dixit; Filii thalami, 34
quamdiu ſponſus cum eis fuerit, non
poſſunt jejunare. Dies venient, 35
quando ſponſus ab eis tolletur, tunc
in illis diebus jejunium habebunt.

XXI. Mixtio religionis novæ cum religione veteri.

Et hanc parabolam illis dixit; Ne- 36
mo exſcindit pannum *ex veſte de-*
trita & veteri, & in veſtimentum
novum inſuit; ne tandem novum
vetus trahat, & pars illa quæ ꝛ̃o-
va fuerit, veteri nihil proſit.

Et nemo *conjicit* vinum novum in utres veteres: *si autem non,* rumpet novum vinum
37 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος
utres, & ipſum effundetur, & utres peribunt. Sed vinum novum in
38 τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· Ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς
utres novos *injiciendum,* & utraque conſervantur. Et nemò bibens vetus,
39 ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον, καὶ ἀμφότεροι συντηροῦνται. Καὶ οὐδεὶς πιὼν παλαιόν,
ſtatim vult novum: dicit enim, Vetus *utilius* eſt.
εὐθέως θέλει νέον· λέγει γάρ, Ὁ παλαιὸς χρηστότερός ἐστιν.

CAP. VI. ϛ'.

Factũ eſt autem in Sabbato ſecundo primo, *tranſire ipſum* per ſata:
1 Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύεσθαι αὐτὸν (α) διὰ τῶν σπορίμων· μα β
& vellebant diſcipuli ejus ſpicas, & manducabant, confricantes manibus. Quidam
2 καὶ ἔτιλλον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας, καὶ ἤσθιον, ψώχοντες ταῖς χερσί. Τινὲς
autem Phariſæorum dicebant illis; Quid facitis quod non licet *facere* in Sabbatis?
δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν τοῖς σάββασι;
Et reſpondens ad eos dixit Jeſus; Nec hoc legiſtis quod fecit David,
3 Καὶ (β) ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποίησε Δαβίδ,
cùm eſuriſſet ipſe, & cum *ipſo exiſtentes*: Quomodò intravit in domum Dei,
4 ὁπότε ἐπείνασεν αὐτός, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες· Ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ,
& panes propoſitionis ſumpſit, & manducavit, & dedit & his cum ipſo, quos non
καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλαβε, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὓς οὐκ
licet manducare *ſi non ſolos Sacerdotes?* Et dicebat illis; Quia Dominus eſt filius
ἔξεστι φαγεῖν εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς; Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς 5
IE' μβ β
hominis & Sabbati. Factum eſt autem & in alio Sabbato *intrare ipſum* in
τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου. Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς 6
ſynagogam, & *docere*: Et erat ibi homo, & manus ejus dextera erat
τὴν συναγωγήν, καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν
arida. Obſervabant autem *eum* Scribæ & Phariſæi, ſi in Sabbato
ξηρά. (γ) Παρετήρουν δὲ αὐτὸν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ 7
curaret: ut invenirent *accuſationem ipſius*: Ipſe verò ſciebat *ratio-*
(δ) θεραπεύσει, ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν αὐτοῦ· Αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλο- 8
cinationes eorum: & ait homini aridam *habenti* manum; Surge, & ſta in
γισμοὺς αὐτῶν· καὶ εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τῷ (ε) ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα, Ἔγειραι, καὶ στῆθι εἰς
medium. *Is autem* ſurgens ſtetit. Ait *ergò* Jeſus ad illos; *Interrogabo vos,*
τὸ μέσον. Ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, Ἐπερωτήσω ὑμᾶς, 9
quid licet Sabbatis benefacere, an male*facere*? animam *ſervare*, an perdere?
τί ἔξεστι τοῖς σάββασιν, ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ ἀπολέσαι;
Et *circumſpiciens omnes eos,* dixit homini; Extende manum tuam.
Καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτούς, (ζ) εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. 10
Is autem fecit ita. Et reſtituta eſt manus ejus *ſana ut altera.* Ipſi
Ὁ δὲ (η) ἐποίησεν οὕτω· καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη. Αὐτοὶ 11
autem repleti ſunt *amentiâ*: & colloquebantur ad invicem, quidnam facerent Jeſu.
δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας· καὶ διελάλουν πρὸς (θ) ἀλλήλους, τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.

MS.A. Κεφ. ϛ'. (α) διὰ σπορίμων. (β) ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Οὐδὲ (γ) Παρετηροῦντο δὲ οἱ (δ) θεραπεύει, ἵνα (ε) τὴν ξηρὰν (ζ) εἶπεν αὐτῷ, Ἔκτεινον (η) ἐποίησεν· καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὡς (θ) ἀλλήλους, λέγοντες, τί ἂν ποιήσειεν τῷ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 ܘܠܐ ܐܢܫ ܪܡܐ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܒܙܩܐ ܒܠܝܐ. ܘܐܠܐ ܡܨܪܐ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܠܙܩܐ. ܘܗܘ ܚܡܪܐ
38 ܡܬܐܫܕ ܘܙܩܐ ܐܒܕܝܢ. * ܐܠܐ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܒܙܩܐ ܚܕܬܬܐ ܪܡܝܢ. ܘܬܪܝܗܘܢ ܡܬܢܛܪܝܢ. * ܘܠܐ ܐܢܫ
39 ܫܬܐ ܚܡܪܐ ܥܬܝܩܐ ܘܡܚܕܐ ܨܒܐ ܚܕܬܐ. ܐܡܪ ܓܝܪ. ܥܬܝܩܐ ܒܣܝܡ.

* ܕܨܦܪܐ ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ * ܕܗ * ܕܨܘܡܐ * ܝܘ *   * ܩܦܠܐܘܢ * ܘ *

1 * ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܫܒܬܐ ܟܕ ܡܗܠܟ ܝܫܘܥ ܒܝܬ ܙܪܥܐ. ܘܡܠܩܛܝܢ ܗܘܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܫܒܠܐ.
2 ܘܦܪܟܝܢ ܗܘܘ ܒܐܝܕܝܗܘܢ ܘܐܟܠܝܢ. * ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ
3 ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܡܕܡ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܡܥܒܕ ܒܫܒܬܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܠܐ
4 ܗܕܐ ܩܪܝܬܘܢ. ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܕܘܝܕ ܟܕ ܟܦܢ ܗܘ ܘܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ. * ܐܝܟܢܐ ܥܠ ܠܒܝܬܗ
ܕܐܠܗܐ. ܘܠܚܡܐ ܕܦܬܘܪܗ ܕܡܪܝܐ ܢܣܒ ܐܟܠ. ܘܝܗܒ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ. ܗܘ ܕܠܐ ܫܠܝܛ
5 ܗܘܐ ܠܡܐܟܠ. ܐܠܐ ܠܟܗܢܐ ܒܠܚܘܕ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܡܪܗ ܗܘ ܕܫܒܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.
6 * ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܫܒܬܐ ܐܚܪܬܐ. ܥܠ ܠܟܢܘܫܬܐ ܘܡܠܦ ܗܘܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܕܗ
7 ܕܝܡܝܢܐ ܝܒܝܫܐ ܗܘܬ. * ܘܣܦܪܐ ܘܦܪܝܫܐ ܢܛܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܕܐܢ ܡܐܣܐ ܒܫܒܬܐ
8 ܕܢܫܟܚܘܢ ܠܡܐܟܠ ܩܪܨܘܗܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܚܫܒܬܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘ ܓܒܪܐ
9 ܕܝܒܝܫܐ ܐܝܕܗ. ܩܘܡ ܬܐ ܠܡܨܥܬ ܟܢܘܫܬܐ. ܘܟܕ ܐܬܐ ܘܩܡ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܐܠ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܡܢܐ ܫܠܝܛ ܒܫܒܬܐ ܠܡܥܒܕ. ܕܛܒ ܐܘ ܕܒܝܫ. ܢܦܫܐ ܠܡܚܝܘ ܐܘ ܠܡܘܒܕܘ.
10 * ܘܚܪ ܒܗܘܢ ܒܟܠܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܦܫܘܛ ܐܝܕܟ. ܘܦܫܛ ܘܐܬܩܢܬ ܐܝܕܗ ܐܝܟ ܚܒܪܬܗ.
11 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܬܡܠܝܘ ܚܣܡܐ. ܘܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ. ܡܢܐ ܢܥܒܕܘܢ ܠܗ ܠܝܫܘܥ.

37 Et nemo injicit vinum recens in utres detritos, alioquin diſrumpit vinum recens utres, ipſumque vinum effunditur, & utres pereunt. 38 Sed vinum recens in utres novos injiciunt, & ambo conſervantur. 39 Nemóque bibit vinum vetus, & ſtatim petit novum: dicit enim, Vetus eſt ſuavius.

Matutinis feriâ III hebdom. V. Jejunii.16.

CAP. VI.

1 FActum eſt autem ſabbatho quum ambularet Jeſus per ſata, ut diſcipuli ejus vellerent ſpicas, confricarentque manibus ſuis, atque comederent. 2 Quidam autem ex Phariſæis dicunt eis, Cur facitis quod ſabbatho illicitum eſt factu? 3 Reſpondit Jeſus, & ait illis; Ne hoc quidem legiſtis quod fecit David cùm eſuriret ipſe, & ii qui cum eo erant? 4 Quòd introierit in ædem Dei, & panem menſæ Domini ſumpſerit, ederit, dederitque iis qui ſecum erant: quem non licebat comedere, niſi ſacerdotibus tantúm? 5 Et ſubdit eis, Quin & Dominus eſt ſabbathi Filius hominis. 6 Factum eſt autem alio ſabbatho ut ingrederetur in ſynagogam, doceretque. Erat autem ibi homo, cujus manus dextera arida erat. 7 Et Scribæ & Phariſæi obſervabant eum, an ipſum curaret ſabbatho, ut poſſent caluminiari eum. 8 Ipſe verò, qui cognoſcebat cogitationes eorum, dixit homini illi, cujus manus erat arida; Surge, prodi in medium ſynagogæ. 9 Quumque veniſſet, ſtaretque, Ait illis Jeſus; Interrogabo vos, Quid licet ſabbatho facere? bonum, an malum? animam ſervare, an perdere? 10 Et intuitus eſt eos omnes, & dixit ei; Extende manum tuam. Extenditque, & reſtituta eſt manus ejus ſicut ſocia ipſius. 11 Illi verò repleti ſunt invidiâ, & colloquebantur unus cum alio, quid facerent ipſi Jeſu.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

37 * وكسي مي نو را در خيكها ريهيك وكهن شك نريزد نبادا مي نو خيكهاء كهن را سوراخ
38 كند ومي ريخته كردد وخيكها كم شود * الا مي نو را در خيكهاء نو نهند تا هر دو نكاه
39 داشته شود * وكسي مي كهن را نخورد وانكه نورا بخواهد الا بكويد كهن خوشترست

بيست دوم   انجا كه شاكردان خوشهء كندم مي خوردند

1 * در روز شنبه عيسي ميان كشتزارها مي كرديد شاكردان او خوشهء كندم را بدست مي
2 ماليدند ومي خوردند * كساني از معتزلان بديشان كفتند چرا در روز شنبه چيز مي
3 كنيد كه واجب نيست * عيسي بديشان جواب داد وكفت نخوانده ايد كه وقتي كه داود
4 كرسنه شد چه كرد وايشان كه با وي بودند * چون در خانهء خدا در آمد * وان خوان
خداي † را ستد * وخورد * وبديشان نيز كه با وي بودند * داد * واجب نباشد * كه كسي
5 انرا بخورد * مكر كوهنيان تنها * * وبديشان كفت * خداوند شنبه فرزند ادميست *

بيست سوم   درست كردن مسيح دست خشك را

6 † * وروز شنبه ديكر در انجمن در رفت * وتعليم مي داد * ودران جمع مردي بود * كه دست

37 *Nec quiſquam vinum novũ in utres infirmos & inveteratos infundit ne vinum novum utres veteres diſrumpat, & vinum effundatur & utres pereant.* 38 *Sed vinum novum in utres novos indunt, ut utraque conſerventur.* 39 *Nequ quiſquam vinum vetus bibit, & continuò novum vult: ſed dicit, Vetus gratius eſt.*

XXII. Ubi diſcipuli ſpicas frumenti comedebant.

CAP. VI.

1 *DIe ſabbathi Jeſus per ſata ambulabat: diſcipuli autem ejus ſpicas tritici manibus confricabant, & edebant.* 2 *Quidam è Phariſæis illis dicebant; Quare in die ſabbathi rem facitis, quam non oportet?* 3 *Jeſus illis reſponſum dedit, & dixit; Nónne legiſtis, quo tempore David eſuriret, quid fecerit, & illi qui cum ipſo erant?* 4 *Quomodo in domum Dei ingreſſus eſt, & panem menſæ Dei cepit & comedit, & illis etiam qui cum ipſo erant dedit; quem non oportebat quenquam comedere, niſi ſacerdotes ſolos.* 5 *Et illis dixit, Dominus ſabbathi filius hominis eſt.*

XXIII. Sanat Chriſtus manum aridam.

6 *Et die ſabbathi alio in ſynagogam ingreſſus eſt, & docuit: & in illo cœtu vir erat, cujus manus*

Verſio VULGATA LATINA.

37 Et nemo mittit vinum novum in utres veteres: alioquin rumpet vinum novum
38 utres, & ipſum effundetur, & utres peribunt. Sed vinum novum in utres novos
39 mittendum eſt, & utraque conſervantur. Et nemo bibens vetus, ſtatim vult novum: dicit enim; Vetus melius eſt.

CAP. VI.

1 FActum eſt autem in ſabbato ſecundo, primo, cùm tranſiret per ſata, vellebant di-
2 ſcipuli ejus ſpicas, & manducabant confricantes manibus. Quidam autem Phari-
3 ſæorum dicebant illis; Quid facitis quod non licet in ſabbatis? Et reſpondens Je-
ſus ad eos, dixit; Nec hoc legiſtis quod fecit David, cùm eſuriſſet ipſe, & qui cum
4 illo erant: Quomodò intravit in domum Dei, & panes propoſitionis ſumpſit, &
manducavit, & dedit his qui cum ipſo erant: quos non licet manducare niſi tantùm
ſacerdotibus? Et dicebat illis; Quia Dominus eſt Filius hominis, etiam ſabbati. 5
Factum eſt autem & in alio ſabbato, ut intraret in ſynagogam, & doceret. Et erat 6
ibi homo, & manus ejus dextra erat arida. Obſervabant autem Scribæ, & Pha- 7
riſæi, ſi in ſabbato curaret: ut invenirent undè accuſarent eum. Ipſe verò ſciebat 8
cogitationes eorum: & ait homini, qui habebat manum aridam; Surge, & ſta in
medium. Et ſurgens ſtetit. Ait autem ad illos Jeſus; Interrogo vos, ſi licet ſab- 9
batis benefacere, an malè; animam ſalvam facere, an perdere? Et circumſpectis 10
omnibus dixit homini; Extende manum tuam. Et extendit: & reſtituta eſt man⁹ ejus.
Ipſi autẽ repleti ſunt inſipientiâ, et colloquebantur ad invicẽ, quidnã facerent Jeſu. 11

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

37 * وَلَيْسَ أَحَدٌ يَجْعَلُ حَمْرًا جَدِيدَةً فِي زِقَاقٍ قَدِيمٍ أَلَّا تَشُقَّ ٱلْخَمْرُ ٱلْجَدِيدَةُ ٱلزِّقَاقَ وَتُهْرَاقُ هِيَ
38 وَتَهْلَكَ ٱلزِّقَاقُ * لَكِنْ تُجْعَلُ خَمْرٌ جَدِيدَةٌ فِي زِقَاقٍ جُدُدٍ فَيُحْفَظَانِ جَمِيعًا * وَمَا مِنْ أَحَدٍ 39
يَشْرَبُ قَدِيمًا فَيُحِبُّ ٱلْجَدِيدَةَ * لِأَنَّهُ يَقُولُ أَنَّ ٱلْقَدِيمَ أَطْيَبُ *

1 * اَلْفَصْلُ ٱلثَّامِنَ عَشَرَ * وَكَانَ فِي ٱلسَّبْتِ جَائِزًا بَيْنَ ٱلزُّرُوعِ وَكَانَ تَلَامِيذُهُ يَقْطَعُونَ
2 ٱلسُّنْبُلَ وَيَفْرُكُونَهُ بِأَيْدِيهِمْ وَيَأْكُلُونَهُ * فَقَالَ لَهُمْ قَوْمٌ مِنَ ٱلْفَرِيسِيِّينَ لِمَاذَا تَفْعَلُونَ مَا لَا يَحِلُّ أَنْ
3 يُفْعَلَ فِي ٱلسُّبُوتِ * فَأَجَابَهُمْ يَسُوعُ قَائِلًا أَمَا قَرَأْتُمْ مَا فَعَلَ دَاوُدُ إِذْ جَاعَ هُوَ وَٱلَّذِينَ مَعَهُ * كَيْفَ 4
دَخَلَ بَيْتَ ٱللهِ وَأَخَذَ خُبْزَ ٱلتَّقْدِمَةِ وَأَكَلَهُ * وَأَعْطَى ٱلَّذِينَ مَعَهُ * ذَلِكَ ٱلَّذِي لَا يَحِلُّ أَنْ يَأْكُلَهُ
5 إِلَّا ٱلْكَهَنَةُ فَقَطْ * ثُمَّ قَالَ لَهُمْ إِنَّ رَبَّ ٱلسَّبْتِ هُوَ ٱبْنُ ٱلْإِنْسَانِ * ٱلْفَصْلُ ٱلتَّاسِعَ عَشَرَ *
6 * وَكَانَ فِي سَبْتٍ آخَرَ وَقَدْ دَخَلَ إِلَى مَجْمَعِهِمْ وَكَانَ يُعَلِّمُ * وَكَانَ هُنَاكَ إِنْسَانٌ يَدُهُ ٱلْيُمْنَى يَابِسَةٌ *
7 * وَكَانَ ٱلْكَتَبَةُ وَٱلْفَرِيسِيُّونَ يَتَرَصَّدُونَهُ هَلْ يُبْرِئُهُ فِي ٱلسَّبْتِ لِيَجِدُوا مَا يَفْتَرُونَهُ * فَأَمَّا هُوَ فَكَانَ 8
9 عَالِمًا بِأَفْكَارِهِمْ * فَقَالَ لِلرَّجُلِ ٱلْيَابِسِ ٱلْيَدِ قُمْ قِفْ فِي ٱلْوَسَطِ فَقَامَ وَوَقَفَ * وَقَالَ لَهُمْ يَسُوعُ أَسْأَلُكُمْ
10 مَاذَا يَحِلُّ أَنْ يُعْمَلَ فِي ٱلسَّبْتِ أَخَيْرٌ أَمْ شَرٌّ * أَنَفْسٌ تَخْلُصُ أَمْ تَهْلِكُ فَسَكَتُوا * فَنَظَرَ إِلَى جَمِيعِهِمْ
11 بِغَضَبٍ وَقَالَ لِلْإِنْسَانِ ٱبْسُطْ يَدَكَ فَمَدَّهَا فَصَحَّتْ مِثْلَ ٱلْأُخْرَى * فَٱمْتَلَأُوا جَهْلًا وَقَالَ بَعْضُهُمْ
لِبَعْضٍ مَاذَا نَصْنَعُ بِيَسُوعَ *

Et nemo ponit vinum novum in utres 37 *veteres, ut ne rumpat vinum novum utres, & effundatur ipſum, & pereant utres: Sed ponitur vinum novum in* 38 *utres novos, & conſervantur ſimul. Et nemo bibit vetus, et optat novum.* 39 *Dicit enim, quòd vetus eſt ſuavius.*

Sectio decimaoctava.

CAP. VI.

ET erat in ſabbatho tranſiens inter ſe- 1 *mina, et diſcipuli ejus ſecabant ſpicas, et confricabant manibus ſuis, & comedebant eas. Dixerunt autem eis quidam ex* 2 *Phariſæis, Quare facitis quod non licet fieri in ſabbathis? Reſpondit eis Je-* 3 *ſus, dicens; An non legiſtis quod fecit David cùm eſuriſſet ipſe & qui cum illo erant? Quomodo intraverit domum Dei,* 4 *& ſumpſerit panem oblationis, et manducaverit illum, ac dederit his qui cum ipſo erant id quod non licet manducare, niſi ſacerdotibus tantùm? Deindè dixit* 5 *illis, Certè Dominus ſabbathi eſt filius hominis.*

Sectio decima nona.

Et factum eſt in ſabbatho alio, & in- 6 *troivit in ſynagogam eorum, & docebat. Et erat ibi homo, cujus manus dextera erat arida. Et Scribæ, atque Phariſæi* 7 *cavilloſè obſervabant eum, an ſanaret illum in ſabbatho: ut invenirent id quo accuſarent eum. At verò ipſe ſciebat* 8 *cogitationes eorum: & ait homini arido manu; Surge, & ſta in medio: et ſurrexit, ac ſtetit. Et dixit illis Jeſus; Peto à* 9 *vobis, quid licet fieri in ſabbatho? bonúmne, an malum? animam ſalvari, an perdi? et tacuerunt. Et intuitus eſt in* 10 *omnes cum ira, et dixit homini, Extende manũ tuã. Et extendit illã, et ſanata eſt manus ejus ſicut altera. Et repleti ſunt* 11 *amentiâ, et dixit alter ad alterũ, Quid facimus de Jeſu?*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

37 ወአልቦ፡ ዘይወዲ፡ ወይነ፡ ሐዲሰ፡ ውስተ፡ ዝቅ፡ ብሉይ፡ ወእማእኮ፡ ያንቅዖ፡ ወወይኑ
38 ሂ፡ ይትከዐው፡ ወዝቁሂ፡ ይትሐጐል፡፡ ወለወይንሰ፡ ሐዲስ፡ ውስተ፡ ዝቅ፡ ሐዲስ፡ ይ
39 ወድይዎ፡ ወይትዓቀቡ፡ በበይናቲሆሙ፡፡ ወአልቦ፡ ዘይሰቲ፡ ከራሜ፡ እንዘ፡ ይፈቅድ፡ ጸ
ዐሬ፡ እስመ፡ ኮራሚ፡ ይኄይስ፡፡

በሰንበት፡ ወትረ፡፡

1 ፮ ወእምዝ፡ ካዕበ፡ ወፈረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በሰንበት፡ እንተ፡ ገራውህ፡ ወመሐው፡
2 ሠዊተ፡ አርድእቲሁ፡ ወሐሠዩ፡ በእደዊሆሙ፡ ወበልዑ፡፡ ወይቤልዎሙ፡ ፈሪሳውያን፡ ም
3 ንተኑ፡ ትገብሩ፡ ዘኢይከውን፡ ገቢረ፡ በሰንበት፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወ
ይቤሎሙ፡ ኢያንበብክሙኑ፡ ዘገብረ፡ ደዊት፡ ላመ፡ ረኀበ፡ ውእቱሂ፡ ወእለ፡ ምስሌሁ፡፡
4 ዘከመ፡ ቦአ፡ ቤተ፡ እግዚአብሔር፡ ወበልዐ፡ ኅብስተ፡ ዘይሠርዑ፡ ውእቱኒ፡ ወወሀቦሙ፡
5 ለእለሂ፡ ምስሌሁ፡ ዘኢይከውኖሙ፡ ለበሊዕ፡ ዘእንበለ፡ ለካህናት፡ ለባሕቲቶሙ፡፡ ወ
ይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ውእቱ፡ ለሰንበት፡ ወልእጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡፡

በእንተ፡ ዘየብስት፡ እዴሁ፡፡

6 ወእምዝ፡ በካልእተ፡ ሰንበት፡ ቦአ፡ ወመሀሮሙ፡ በምኵራብ፡ ወሀሎ፡ ብእሲ፡ ዘይብስ
7 ት፡ እዴሁ፡ እንተ፡ የማን፡፡ ወይትዓቀብዎ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡ ለእመ፡ ይፈው
8 ሶ፡ በሰንበት፡ ከመ፡ ይርከቡ፡ በዘ፡ ያስተዋድይዎ፡፡ ወውእቱሰ፡ ያአምር፡ ዘይሔልዩ፡
ወይቤሎ፡ ለውእቱ፡ ብእሲ፡ ዘይብስት፡ እዴሁ፡ ተንሥእ፡ ወቁም፡ ማእከለ፡ ወ
9 ተንሥአ፡ ወቆመ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እሴአለክሙ፡ ዘይከው
ን፡ በሰንበት፡ ገቢረ፡ ሠናይኑ፡ ላው፡ ገቢረ፡ እኩይኑ፡ ነፍሰ፡ አሕይዎኑ፡ ወሚመ፡ ቀ
10 ቲልኑ፡፡ ወነጺሮ፡ ኵሎሙ፡ በመዓት፡ ይቤሎ፡ ለውእቱ፡ ብእሲ፡ ስፋሕ፡ እደከ፡
11 ወሰፍሐ፡ ወሐይወት፡ እዴሁ፡ ሶቤሃ፡ ከመ፡ ካልእታ፡፡ ወእሙንቱሰ፡ ፈድፋደ፡ ይ
አብዱ፡ ወተማከሩ፡ በበይናቲሆሙ፡ ዘከመ፡ ይሬስይዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡

Et nemo injicit vinum novum in utrem veterem: alioquin, diſrumpet eum, & 37
vinum effundetur, & uter peribit. Sed vinum novum in utrem novum injici- 38
unt, & conſervantur inter ſe. Et nemo bibens *vinum* purum deſiderat poſteà 39
expreſſum: quoniam purum præſtantius eſt.

CAP. VI. *Veſpere ſabbati.*

ET tunc iterum tranſivit Dominus Jeſus in ſabbatho per ſata: & vulſerunt 1
ſpicas diſcipuli ejus, & confricârunt in manibus ſuis, & comederunt. Et dixerunt 2
iis Phariſæi, Quid faciunt quod non licet facere in ſabbatho? Et reſpondit Do- 3
minus Jeſus, & dixit iis; Nónne legiſtis quod fecit David, quum eſuriret ipſe, &
qui cum illo *erant*: Quomodò introierit domum Dei, & ederit panes ordinatos 4
ipſe, & dederit illis qui cum illo *erant*, quos non licet edere niſi ſacerdotibus ſo-
lis? Et dixit iis; Dominus eſt ſabbathi, & filii hominis. 5

De areſacta manu.

Et tunc in alio ſabbatho introiit, & docuit eos in ſynagoga, & fuit homo cujus 6
arida fuit manus *ejus* dextera. Et obſervabant eum Scribæ & Phariſæi ſi ſanatu- 7
rus eſſet illum in ſabbatho: ut invenirent in quo accuſarent eum. Et ipſe ſcie- 8
bat quid cogitabant: & dixit iſti homini cujus arida erat manus ejus; Surge, &
ſta medio: et ſurrexit, & ſtetit. Et dixit iis Dominus Jeſus; Interrogabo vos, 9
Quid licet in ſabbatho, facere bonum, aut facere malum? animam ſervare, aut
occidere? Et circumſpiciens omnes illos in indignatione, dixit iſti homini; Ex- 10
tende manum tuam. Et extendit, & viva facta fuit manus ejus confeſtim ſicut al-
tera. Et illi magìs inſaniverunt: & conſilium inierunt inter ſe, quomodò fa- 11
cerent Domino Jeſu.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 راست + او خشك بود * ونويسندكان ومعتزلان اورا نكاه مي داشتند * مكر مسيح اورا در شنبه
8 خوش كند * وايشان بروي نكته كيرند * عيسي انديشهٔ ايشانرا دريافت * واشارت بدان
9 مرد دست خشك كرد * وكفت در ميان + جماعت بيا او بيامد * وبايستاد * عيسي بديشان
كفت از شما سخن مي پرسم * كدامين + واجب است كه در شنبه كنند * نيك يا بد *
10 وجانرا زنده كنند * يا كم كنند * ودر همكان + نكه كرد * وبدو كفت * دست خودرا دراز كن *
11 او دست دراز كرد * درست وبا سلامت همچو دست ديكر * معتزلان از حسودي وبدي پر
شدند * وبا يكديكر مي كفتند با عيسي چه چاره كنيم

dextra arida erat. Et ſcribæ & 7 *Phariſæi illum obſervabant, num Chriſtus eum in ſabbatho ſanaret: illi autem in eum aliquid captabant. Jeſus cogitationem eorum* 8 *intellexit, & homini illi manu aridâ innuens dixit; In medium cœtum veni: ille venit & ſtetit. Jeſus illis dixit; A vobis verbum* 9 *rogabo, utrum oporteat in ſabbatho facere, bonum an malum; animam in vita ſervare, an perdere? Et omnes intuitus eſt, & illi di-* 10 *xit; Manum tuam protende: ille manum protendit, integram & ſanam inſtar manûs alterius. Phariſæi invidiâ & malitiâ impleti* 11 *ſunt, & alter alteri dicebant; Cum Jeſu quâ ratione agemus?*

Factum est autem in diebus illis, exiit in montem orare, &
12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, (ι) ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι, καὶ
erat pernoctans in oratione Dei. Et cùm factus esset dies, ad-
13 ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, προσ-
vocavit discipulos suos: & *eligens* ex ipsis duodecim, quos & Apostolos
εφώνησε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ᾽ αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ Ἀποστόλους
nominavit: (Simonem, quem & *nominavit* Petrum, & Andream fratrem ejus, Jacobum
14 ὠνόμασε· (Σίμωνα, ὃν καὶ ὠνόμασε Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ἰάκωβον
& Joannem, Philippum & Bartholomæum, Matthæum & Thomam, Jacobum
15 καὶ Ἰωάννην, Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον, Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ἰάκωβον
Alphæi, & Simonem *vocatum Zeloten*, Judam Jacobi, & Judam
16 τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτὴν, Ἰούδαν Ἰακώβου, καὶ Ἰούδαν
Iscariotem, qui *&* fuit proditor:) Et descendens cum illis, stetit in loco
17 Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ ἐγένετο προδότης·) Καὶ καταβὰς μετ᾽ αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου
campestri: & turba discipulorum ejus, & multitudo copiosa plebis ab omni Judæa,
πεδινοῦ· καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας,
& Hierusalem, & maritimâ Tyri & Sidonis, Qui venerant *audire* eum, &
18 καὶ Ἱερουσαλὴμ, καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, Οἳ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ
sanari à languoribus suis, & *vexati* à spiritibus immundis:
ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν, καὶ οἱ (κ) ὀχλούμενοι ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων·
& curabantur. Et omnis turba quærebat tangere eum: quia virtus de
19 καὶ ἐθεραπεύοντο. Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ, ὅτι δύναμις παρ᾽
illo exibat, & sanabat omnes. Et ipse *elevans oculos suos* in
αὐτοῦ ἐξήρχετο, καὶ ἰᾶτο πάντας. Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς 20
discipulos suos, dicebat; Beati pauperes: quia vestrum est regnum
τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, ἔλεγε, Μακάριοι οἱ πτωχοί· ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βασιλεία
Dei. Beati *esurientes* nunc: quia saturabimini. Beati
τοῦ Θεοῦ. Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν· ὅτι χορτασθήσεσθε. μακάριοι 21
flentes nunc: quia ridebitis. Beati eritis, cùm oderint vos
οἱ κλαίοντες νῦν· ὅτι γελάσετε. Μακάριοί ἐστε, ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς 22
homines, & cùm separaverint vos, & exprobaverint, & ejecerint nomen
οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὸ ὄνομα
vestrum tanquam malum, propter filium hominis. Gaudete in illa die
ὑμῶν ὡς πονηρὸν, ἕνεκεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. (λ) Χαίρετε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ 23
& exultate: ecce enim merces vestra multa in cœlo: secundùm hæc enim
καὶ σκιρτήσατε· ἰδοὺ γὰρ ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ ταῦτα γὰρ
faciebant Prophetis patres eorum. Veruntamen væ vobis divitibus:
ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς πλουσίοις· 24
quia habetis consolationem vestram. Væ vobis *impleti*: quia esurietis.
ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι· ὅτι πεινάσετε. 25
Væ vobis *ridentes* nunc: quia lugebitis & flebitis.
οὐαὶ ὑμῖν οἱ γελῶντες νῦν· ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε.

MS.A. (ι) ἐξελθεῖν αὐτὸν εἰς (κ) ἐνοχλούμενοι ἀπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων ἐθεραπεύοντο. (λ) Χάρητε

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 * ܕܫܠܝܚܐ ܘܕܣܗܕܐ * ܝܙ * ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ܂ ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܠܛܘܪܐ
13 ܕܢܨܠܐ܂ ܘܬܡܢ ܐܒܝܬ ܗܘܐ ܒܨܠܘܬܗ ܕܐܠܗܐ܂ * ܘܟܕ ܢܓܗ ܩܪܐ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ܂
14 ܘܓܒܐ ܡܢܗܘܢ ܬܪܥܣܪ܂ ܗܠܝܢ ܕܫܠܝܚܐ ܩܪܐ ܐܢܘܢ܂ * ܫܡܥܘܢ ܗܘ ܕܩܪܐ ܟܐܦܐ܂
15 ܘܐܢܕܪܐܘܣ ܐܚܘܗܝ܂ ܘܝܥܩܘܒ ܘܝܘܚܢܢ܂ ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܘܒܪ ܬܘܠܡܝ܂ * ܘܡܬܝ ܘܬܐܘܡܐ܂
16 ܘܝܥܩܘܒ ܒܪ ܚܠܦܝ܂ ܘܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܛܢܢܐ܂ * ܘܝܗܘܕܐ ܒܪ ܝܥܩܘܒ܂ ܘܝܗܘܕܐ
17 ܣܟܪܝܘܛܐ ܗܘ ܕܗܘܐ ܡܫܠܡܢܐ܂ * ܘܢܚܬ ܥܡܗܘܢ ܝܫܘܥ ܘܩܡ ܒܦܩܥܬܐ ܘܟܢܫܐ
ܣܓܝܐܐ ܕܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܣܘܓܐܐ ܕܟܢܫܐ ܕܥܡܐ܂ ܡܢ ܟܠܗ ܝܗܘܕ ܘܡܢ ܐܘܪܫܠܡ܂ ܘܡܢ
18 ܣܦܪ ܝܡܐ ܕܨܘܪ ܘܕܨܝܕܢ܂ * ܕܐܬܘ ܕܢܫܡܥܘܢ ܡܠܬܗ܂ ܘܢܬܐܣܘܢ ܡܢ ܟܘܪܗܢܝܗܘܢ܂
19 ܘܐܝܠܝܢ ܕܡܫܬܢܩܝܢ ܡܢ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܘܡܬܐܣܝܢ ܗܘܘ܂ * ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܒܥܝܢ ܗܘܘ
ܠܡܬܩܪܒܘ ܠܗ܂ ܚܝܠܐ ܓܝܪ ܢܦܩ ܗܘܐ ܡܢܗ܂ ܘܠܟܠܗܘܢ ܡܐܣܐ ܗܘܐ܂
20 * ܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܘܥܐ * ܕܕ * ܕܨܘܡܐ * ܝܚ * ܘܐܪܝܡ ܥܝܢܘܗܝ ܥܠ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
21 ܘܐܡܪ܂ ܛܘܒܝܟܘܢ ܡܣܟܢܐ ܕܕܝܠܟܘܢ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ܂ * ܛܘܒܝܟܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܟܦܢܝܢ
22 ܗܫܐ ܕܬܣܒܥܘܢ܂ ܛܘܒܝܟܘܢ ܠܟܘܢ ܕܒܟܝܢ ܗܫܐ ܕܬܓܚܟܘܢ܂ * ܛܘܒܝܟܘܢ ܡܐ ܕܣܢܝܢ ܠܟܘܢ
ܒܢܝܢܫܐ܂ ܘܡܦܪܫܝܢ ܠܟܘܢ܂ ܘܡܚܣܕܝܢ ܠܟܘܢ܂ ܘܡܦܩܝܢ ܫܡܟܘܢ ܐܝܟ ܒܝܫܐ ܚܠܦ
23 ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂ * ܚܕܘ ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܘܕܘܨܘ܂ ܕܐܓܪܟܘܢ ܣܓܝ ܒܫܡܝܐ܂ ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܥܒܕܝܢ
24 25 ܗܘܘ ܐܒܗܝܗܘܢ ܠܢܒܝܐ܂ * ܒܪܡ ܘܝ ܠܟܘܢ ܥܬܝܪܐ ܕܩܒܠܬܘܢ ܒܘܝܐܟܘܢ܂ * ܘܝ
ܠܟܘܢ ܣܒܥܐ ܕܬܟܦܢܘܢ܂ ܘܝ ܠܟܘܢ ܠܕܓܚܟܝܢ ܗܫܐ ܕܬܬܐܒܠܘܢ ܘܬܒܟܘܢ܂

Apostolorum & Martyrum. 17.

Factum est autem in diebus illis, ut exiret Jesus in montem, precandi gratiâ: illicque pernoctavit in oratione. 12 Et quum illuxisset, 13 advocavit discipulos suos, & selegit ex eis duodecim, quos Apostolos nominavit: Simonem illum, 14 quem nominavit Petrum, & Andream fratrem ejus: & Jacobum, & Johannem, & Philippum, & Bartholomæum: Et Matthæum, 15 & Thomam, & Jacobum filium Halphæi, & Simonem, qui vocatur Zelotes: Et Judam filium Jacobi, 16 & Judam Iscariotem, illum qui fuit proditor. Et descendit 17 cum eis Jesus, stetitque in planitie: & cœtus multus discipulorum ejus, & multitudo turbæ populi ex tota Judæa, & ex Jerusalem, & ex ora maritima Tyri & Sidonis: Qui venerant ut audirent sermonem ejus, & sanarentur à morbis suis. Et ii, qui vexabantur 18 à spiritibus immundis, etiam sanabantur. Totáque turba quærebat ad eum accedere: 19 virtus enim prodibat ex eo, omnesque sanabat.

Feriâ VI. hebdomadis IV. Jejunii. 18.

Et sublatis oculis suis ad discipulos suos, ait; 20 O vos beati pauperes, quoniam vestrum est regnum Dei. O vos beati qui nunc esuritis, 21 quippe qui saturabimini. O vos beati, qui nunc fletis, quippe qui ridebitis. O vos beati 22 quum oderint vos homines, & separaverint vos, vobisque conviciati fuerint, & ejecerint nomen vestrum tanquam improborum propter Filium hominis. Gaudete 23 in illo die & exultate, quoniã merces vestra aucta est in cœlis: sic enim faciebant patres eorũ prophetis. Sed væ vobis divitibus, quoniam 24 recepistis consolationem vestram. Væ 25 vobis O saturi, quoniam esurietis. Væ vobis nunc ridentibus, quoniam flebitis, & lugebitis.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

بيست چهار ذكر نام شاكردان مسيح دوازده

12 * ودران روزها عيسي † بالاى كوه رفت ٭ از بهر نماز ٭ وانجا معتكف شده بود ٭ براي نماز ٭ * وقت
13 صباح شاكردان خود را خواند ٭ وازايشان † دوازده را بر كزيد ٭ آنان كه نام † ايشانرا رسولان
14 خواند ٭ * اول شمعون كه نامش صفا نهاد ٭ واندراوس برادر او ٭ ويعقوب ٭ ويوحنا ٭ وبرتلمي ٭
15 و فيليبوس ٭ * ومتي ٭ وتوما ٭ ويعقوب پسر حلفي ٭ وشمعون كه غيور † خوانده شد ٭ يعني با رشك ٭
16 17 * ويهودا يعقوب ٭ ويهوداي سخريوطا † سپارنده ٭ * عيسي با ايشان فرود آمد ٭ ودر دشت † بايستاد ٭
وجماعت بسيار از شاكردان ٭ وديكران ٭ كه از يهود ٭ واورشليم † واز ساحل دريا ٭ وصور وصيدا ٭
18 امده بودند ٭ تا سخنان † او بشنوند ٭ واز رنجهاء † خود خوش شوند ٭ * وآنان كه از جان پليد †
19 رحمت مي كشيدند ٭ وخوش مي شدند ٭ * وهمه جماعت مي خواستند ٭ كه نزديك او †
بيايند ٭ سبب انك قوت ونيرو ازو بدر مي آمد ٭ وهمكنانرا خوش مي كرد

بيست پنج تعليم دادن مسيح شاكردانرا

20 * انكه مسيح بدو چشم نظر بر شاكردان كرد ٭ وكفت خنك شما † مسكينان ٭ كه ملكوت خدا ازان شماست ٭

XXIV. Recensio nominum discipulorum Christi duodecim.

Et in illis diebus Jesus in montem ascendit ad orandum; & illic immoratus est orationi. 12 *Tempore matutino discipulos suos vocavit, & ex illis duodecim elegit, quos nomine Apostolorum vocavit.* 13 *Primum Simeonem, cui nomen Cepham indidit, & Andream fratrem ejus, & Jacobum, & Johannem, & Bartholomæum &* 14 *Philippum: Et Matthæum & Thomam & Jacobum filium Alphæi, & Simeonem, qui Zelotes dictus est,* 15 *i.e. cum zelo vivens. Et Judam Jacobi, & Judam Iscariotem proditorẽ.* 16 *Jesus cum illis descendit, et in planitie stetit: et turba multa discipulorum, et aliorum, qui ex Judæa et Hierosolyma, et à littore maris, et Tyro et Sidone, venerant ut audirent sermones ejus, et ab ægritudinibus suis sanarentur.* 17 *Et ii qui à spiritu impuro affligebantur: et sanati sunt.* 18 *Et omnis turba quærebant, ut ad eum accederent: eâ de causâ quòd potentia et virtus ab eo exiret, et omnes sanaret.* 19

XXV. Docet Christus discipulos.

Tunc Christus oculis intuitus est discipulos, et dixit; Beati vos pauperes: quia regnum Dei vestrum est. 20

Verſio VULGATA LATINA.

12 Factum eſt autem in illis diebus, exiit in montem orare, & erat pernoctans
13 in oratione Dei. Et cùm dies factus eſſet, vocavit diſcipulos ſuos: & ele-
14 git duodecim ex ipſis (quos & Apoſtolos nominavit) Simonem, quem
cognominavit Petrum, & Andream fratrem ejus, Jacobum, & Johannem,
15 Philippum, & Bartholomæum, Matthæum, & Thomam, Jacobum Alphæi,
16 & Simonem, qui vocatur Zelotes, Et Judam Jacobi, & Judam Iſcariotem,
17 qui fuit proditor. Et deſcendens cum illis, ſtetit in loco campeſtri, & tur-
ba diſcipulorum ejus, & multitudo copioſa plebis ab omni Judæa, & Jeru-
18 ſalem, & Maritima, & Tyri, & Sidonis, Qui venerant ut audirent eum,
& ſanarentur à languoribus ſuis. Et qui vexabantur à ſpiritibus immundis,

curabantur. Et omnis turba quærebat eum tangere: quia virtus de illo exi- 19
bat, & ſanabat omnes. Et ipſe elevatis oculis in diſcipulos ſuos, dicebat; 20
Beati pauperes: quia veſtrum eſt regnum Dei. Beati, qui nunc eſuritis: 21
quia ſaturabimini. Beati, qui nunc fletis: quia ridebitis. Beati eritis cùm 22
vos oderint homines, & cùm ſeparaverint vos, & exprobraverint, & ejece-
rint nomen veſtrum tanquam malum, propter Filium hominis. Gaudete in 23
illa die, & exultate: ecce enim merces veſtra multa eſt in cœlo: ſecundùm
hæc enim faciebant prophetis patres eorum. Veruntamen væ vobis divitibus, 24
quia habetis conſolationem veſtram, Væ vobis qui ſaturati eſtis: quia eſuri- 25
etis. Væ vobis, qui ridetis nunc: quia lugebitis & flebitis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* الفصل العشرون *

Sectio vigeſima.

12 وكان في تلك الايام قد خرج ليصلي علي الجبل وكان
13 ساهرا في صلاة الله * فلما كان النهار دعا تلاميذه واختار منهم اثني عشر اوليك الذين سماهم
14 رسلا * هم سمعان الذي سماه الصخرة * واندراوس اخوه * ويعقوب * ويوحنا اخوه * وفيلبس
15 16 وبرتولوماوس * ومتي * وتوما * ويعقوب بن حلفا * وسمعان المدعو الغيور * ويهودا بن يعقوب * ويهودا
17 الاسخريوطي الذي صار مسلما * ثم نزل معهم ووقف في موضع مرج مع جمع تلاميذه
18 وكثيرين من الشعب * ومن جميع اليهودية ويروسليم وساحل صور وصيدا * الموافين ليسمعوا
19 منه ويشفيهم من امراضهم * والذين كانوا معذبين من الارواح النجسة كان يبريهم * وكان
20 الجمع يطلبون ان يلمسوه لان قوة كانت تخرج منه وتبري جميعهم * ورفع عينيه الي
21 تلاميذه وقال لهم طوباكم ايها المساكين بالروح فان لكم ملكوت الله * طوباكم ايها الجياع
22 الان فانكم تشبعون * طوباكم ايها الباكون الان فانكم ستضحكون * طوباكم اذا ابغضكم
23 الناس وطردوكم وعيروكم واخرجوا اسماءكم مثل الاشرار من اجل ابن الانسان * افرحوا في ذلك
24 اليوم وتهللوا فان اجركم عظيم في السماء * هكذا ايضا كان اباوهم يصنعون بالانبياء * لكن
25 الويل لكم ايها الاغنياء * فانكم قد اخذتم عزاكم * الويل لكم ايها الشباع الان فانكم
ستجوعون * الويل لكم ايها الضاحكون الان فانكم ستبكون وتحزنون *

Et factum eſt in illis diebus, exiit ad 12
orandum ſupra montem, & erat vigilans
in oratione Dei. Et cùm factus eſſet di- 13
es, vocavit diſcipulos ſuos, & elegit ex
eis duodecim illos quos nominavit Apo-
ſtolos. Et ſunt, Simon, quem vocavit 14
Petram, & Andreas frater ejus, & Ja-
cobus, & Johannes frater ejus, & Phi-
lippus, et Bartholomæus, Et Matthæus, 15
et Thomas, et Jacobus filius Halphæi,
et Simon vocatus Zelotes, Et Judas fi- 16
lius Jacobi, et Judas Iſcariotes, qui ſe
fecit proditorem. Deindè deſcendit cum 17
eis, et ſtetit in loco prat. cum cœtu diſci-
pulorum ſuorum, et multis de populo, et
ex tota Judæa, et Jeruſalem, et mari-
timis Tyri, et Sydonis, Venientibus ut 18
audirent ab eo, et ſanaret eos ab infirmi-
tatibus eorum: et qui erant vexati à
ſpiritibus immundis, curabat eos. Et 19
turba quærebat tangere eum, quia virtus
exibat de illo, et ſanabat omnes. Et 20
elevavit oculos ſuos in diſcipulos ſuos,
et dixit eis; Beatos vos ô pauperes in
ſpiritu, quoniam veſtrum eſt regnum
Dei. Beati vos ô eſurientes nunc; quo- 21
niam vos ſaturabimini. Beati vos ô
flentes nunc, quoniam ridebitis. Bea- 22
ti vos cùm oderint homines, et perſe-
cuti fuerint vos, et contumeliis affe-
cerint vos, et produxerint nomina ve-
ſtra tanquam improborum, propter fi-
lium hominis. Gaudete in illa die, 23
et exultate, quoniam merces veſtra
magna eſt in cœlo. Sic etiam patres
eorum faciebant prophetis. Verùm væ 24
vobis ô divites: quia jam recepiſtis
conſolationem veſtram. Væ vobis ô
ſaturi nunc, quia vos eſurietis. Væ 25
vobis, ô ridentes nunc; quia vos
flebitis, et triſtabimini.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 ወእምዝ፡ ኮነ፡ በውእቱ፡ መዋዕል፡ ዓርገ፡ ውስተ፡ ደብር፡ ይጸሊ ፡ ወያሴሲ፡ በጸሎት፡
ኀበ፡ እግዚአብሔር፡፡=፦ በእንተ፡ ዘከመ፡ አዘዞሙ ፡ ለሐዋርያት፡=፦
13 ወጸቢሖ፡ ጸውዖሙ፡ለአርደኢሁ፡ ወሀረየ፡ ዓሠርተ፡ወክልኤተ፡ እምኔሆሙ ፡ ወሰመዮ
14 ሙ፡ሐዋርያተ፡=፦ ስምዖን፡ ዘተሰምየ፡ ጴጥሮስ፡ ወእንድርያስ፡ እኁሁ፡ያዕቆብ፡ወዮ
15 ሐንስ፡ እኁሁ፡ወፊልጶስ፡ወበርተ፡ሎሜዎስ፡=፦ ወማቴዎስ፡ ወቶማስ፡ ወያዕቆብ፡ ዘእ
16 ልፍዮስ፡ወስምዖን፡ ዘይብልዎ፡ ቀናኢ፡=፦ ወይሁደ፡ ዘያዕቆብ፡ወይሁደ፡ ሰስቆሮታዊ፡
17 ዘዓለዎ፡ ለ[illegible]ብኦ፡፡=፦ ወወረደ፡ምስሌሆሙ፡ ወቆመ፡ ውስተ፡ገደም፡ወብዙኃ፡ሰብ
እ፡ እምአርደኢሁ፡ ወብዙኃን፡ ጥቀ፡ እምሕዝብ፡ወእምኵሉ፡ይሁደ፡ ወኢየሩሳሌ
18 ም፡ ወጲሬዴ፡ ወጳራልያስ፡ ወጢሮስ፡ ወሲደና ፡ እለ፡መጽኡ ፡ ይስምዕዎ፡ ወይትፈወ
19 ሱ፡ እምደዌሆሙ፡=፦ ወእለሂ፡አጋንንት፡ እኩያን፡ የሐይዉ፡=፦ ወኵሎሙ፡ ሰሕዘ
ብ፡ ይፈቅድዎ፡ ይገስስዎ፡ እስመ፡ኃይል፡ ይወፅእ፡ እምኔሁ፡ ወያሐዩ፡ለኵሉ፡፡=፦
በእንተ፡ ብፁዓን፡=፦ ወውእቱሰ፡ ላን
20 ሥአ፡ ላዕይንቲሁ፡ ኀበ፡ ላርደኢሁ፡ ወይቤሎሙ፡ ብፁዓን፡ ነዳያን፡ እስመ ፡ ሎሙ፡ ይ
21 እቲ፡መንግሥት፡ እግዚአብሔር፡፡=፦ ብፁዓን፡ እለ፡ ይርኅቡ፡ ይእዜ፡ እስመ ፡ ይጸ
22 ግቡ ፡፡ ብፁዓን፡ እለ፡ ይበኪዩ፡ ይእዜ፡ እስመ፡ ይትፌሥሑ፡ ወይሥሕቁ፡፡=፦ ብፁዓ
ን፡ አንትሙ፡ ሶበ፡ ይጸልሉክሙ፡ ሰብእ፡ ወይፈልጡክሙ፡ወይዔአሉክሙ፡ ወያወፅኡ፡
23 ለክሙ፡ ስመ፡ እኩየ፡ በእንተ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡=፦ ተፈሥሑ፡ ወተሐሠ
ዩ፡ ይእተ፡ አሚረ፡ ወአንፈርዐጹ፡ እስመ ፡ ብዙኅ፡ ዕሴትክሙ፡ በሰማያት፡ እስመ ፡ ከ
24 ማሁ፡ ረሰይዎሙ፡ ለነቢያት፡ አበዊሆሙ፡፡=፦ ወባሕቱ፡ ላሌለክሙ፡ ለአብዕልት፡እ
25 ስመ፡ ሰሳጥክሙ፡ ትፍሥሕተክሙ፡=፦ ላሌለክሙ፡ እለ፡ ትጸግቡ፡ ይእዜ፡ እስመ፡ ት
ርኅቡ፡፡ላሌለክሙ፡ ለእለ፡ ትሥሕቁ፡ ይእዜ፡ እስመ፡ ትበኪዩ፡ ወትላሐዉ፡፡=፦

Et tunc factum eſt in illo tempore, aſcendit in montem orare: & pernoctabat 12
in oratione apud Deum. *De præcipiendis Apoſtolis.*
Et manè vocavit diſcipulos ſuos, & elegit duodecim ex illis, & nominavit eos 13
Apoſtolos: Simonem, qui nominatus eſt Petrus, & Andream fratrem ejus, Ja- 14
cobum & Johannem fratrem ejus, & Philippum, & Barthlomæum, Et Mathæum, 15
& Thomam, & Jacobum Alphæi, & Simonem quem vocant æmulatorem, Et 16
Jehudam Jacobi, & Jehudam Iſcariotem, qui perfidè egit & prodidit eum. Et 17
deſcendit cum iis, & ſtetit in deſerto, & multi homines à diſcipulis ſuis, & per-
multi ex populo, & ex tota Judæa, & Hieruſalem, & Piralio, & Piraliâ, & Tyro
& Sidone: Qui venerunt audire eum, & ſanari à morbis ſuis: Et *qui vexaban-* 18
tur dæmonibus malis, ſaneſcebant. Et totus populus quærebat tangere eum: quia 19
virtus exibat ab illo, & ſanabat omnes.

De Beatitudinibus.

Et ipſe levavit oculos ſuos ad diſcipulos ſuos, & dixit iis; Beati pauperes: quia 20
illorum eſt regnum Dei. Beati eſurientes nunc: quoniam ſaturabuntur. Beati 21
flentes nunc: quia gaudebunt & ridebunt. Beati vos *eritis*; quum oderint vos 22
homines, & ſeparaverint vos, & exprobraverint vobis, & emiſerint de vobis
nomen malum propter Filium hominis. Gaudete & exultate illo die, & ſalite: 23
quia multa *eſt* merces veſtra in cœlis, quoniam ſimiliter fecerunt prophetis
patres eorum. Sed væ vobis divitibus: quia plenè recepiſtis conſolationem ve- 24
ſtram. Væ vobis qui ſaturati eſtis nunc: quia eſurietis. Væ vobis ridentibus 25
nunc: quia flebitis & lugebitis.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 خنك شما كه اين ساعت گرسنه شديد * كه سير شويد * خنك شما كه اين ساعت † در
22 گريستيد * كه بخنديد * * خنك شما وقتي † كه مردم شمارا دشمن دارند * وشمارا دور
23 اندازند * وبر شما عيب كنند * ونام شما بشومي † بدر اورند * عوض فرزند آدمي * * دران روز
شاد وخرم شويد * كه مزد شما در اسمان † بسيارست * وپدران ايشان نيز اين چنين با پيغمبران
مي كردند * بيست ششم در نكوهش توانگران ومال داران
24 25 * واي بر شما توانگران كه كراي شما يافتيد * * واي بر شما سيران كه گرسنه شويد * واي
بر شما كه در خنك ايد عاقبت † بگرييد * واندوهناك شويد *

Beati vos qui hâc horâ eſuritis: 21
quia ſaturabimini. Beati vos qui
hâc horâ in fletu eſtis, quia ride-
bitis: Beati eſtis, quo tempore 22
etiam homines vos odio habue-
rint, et expulerint vos, et vos igno-
miniâ affecerint, et nomen veſtrum
malignè extulerint propter Filium
hominis. In illo die gaudete et læ- 23
tamini; quia merces veſtra in cœ-
lo multa eſt: et patres eorum et-
iam ſimiliter cum prophetis ege-
runt.

XXVI. In vituperationem di-
vitum & opulentorum.

Væ vobis divitibus, quia merce- 24
dem veſtram repertiſtis. Væ vobis 25
ſaturis, quia eſurietis. Væ vobis
qui in riſu eſtis: poſteà lugebitis
et mæſti eritis.

Væ vobis cùm benè vobis dixerint *omnes* homines: secundùm hæc enim fa-
26 (μ) Οὐαὶ ὑμῖν ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι πάντες οἱ ἄνθρωποι· κατὰ ταῦτα γὰρ ἐ-
ciebant pseudoprophetis patres eorum. Sed vobis dico *audientibus*;
27 ποίουν τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. (ν) Ἀλλ᾽ ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, ρβ ε
Diligite inimicos vestros, benefacite *odio habentibus* vos: Benedicite
28 Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς· Εὐλογεῖτε
maledicentibus vobis, & orate pro calumniantibus vos.
τοὺς καταρωμένους (ξ) ὑμῖν, ϗ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς.
Percutienti te in maxillam, præbe & alteram. Et ab *auferente tuum*
29 Τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε ϗ τὴν ἄλλην· ϗ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου ργ ε
vestimentum, *&* tunicam *ne prohibueris*: Omni autem petenti te, *da*: &
30 τὸ ἱμάτιον, ϗ τὸν (ο) χιτῶνα μὴ κωλύσῃς· Παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε, δίδου· ϗ
ab *auferente* tua, ne repetas. Et prout vultis ut faciant vobis
31 ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ, μὴ ἀπαίτει. Καὶ καθὼς θέλετε (π) ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν ρδ ε
homines, & vos facite illis similiter. Et si diligitis *diligentes*
32 οἱ ἄνθρωποι, ϗ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ρε ε
vos, quæ vobis gratia est? *etenim* peccatores diligentes se diligunt.
ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; ϗ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτοὺς ἀγαπῶσι.
Et si benefeceritis *benefacientibus* vobis, quæ vobis gratia est? *etenim* pecca-
33 Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; ϗ γὰρ οἱ ἁμαρ-
tores hoc *ipsum* faciunt. Et si mutuum dederitis à quibus speratis recipere, quæ
34 τωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσι. Καὶ ἐὰν (ρ) δανείζητε παρ᾽ ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία
vobis gratia est? *Etenim* peccatores peccatoribus fœnerantur, ut recipiant
ὑμῖν χάρις ἐστί; ϗ γὰρ (σ) οἱ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσι
æqualia. Veruntamen diligite inimicos vestros, *&* benefacite, & mutuum date,
τὰ ἴσα. Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, ϗ ἀγαθοποιεῖτε, ϗ δανείζετε, 35
nihil sperantes: & erit merces vestra multa, & eritis filii Altissimi:
μηδὲν ἀπελπίζοντες· ϗ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν (τ) πολὺς, ϗ ἔσεσθε υἱοὶ (υ) τοῦ ὑψίστου·
quia ipse benignus est super ingratos & malos. Estote ergò misericordes,
ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους ϗ πονηρούς. Γίνεσθε οὖν οἰκτίρμονες, 36
ρϛ β sicut & Pater vester misericors est. *Et ne judicate*, & non judicabimini:
καθὼς ϗ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστί. Καὶ μὴ (φ) κρίνετε, ϗ οὐ μὴ κριθῆτε· 37
Ne condemnate, & non condemnabimini: *Absolvite*, & *absolvemini*. Date,
μὴ καταδικάζετε, ϗ οὐ μὴ καταδικασθῆτε· ἀπολύετε, ϗ ἀπολυθήσεσθε. Δίδοτε, 38
& dabitur vobis: Mensuram bonam, confertam, & coagitatam, &
ϗ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον καλὸν, πεπιεσμένον, ϗ σεσαλευμένον, ϗ
supereffluentem dabunt in sinum vestrum. Quippe eâ mensurâ quâ mensi fueritis,
ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. Τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ μετρεῖτε,
ρζ ε remetietur vobis. Dicebat autem similitudinem *ipsis*; Nunquid potest cæcus
ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. Εἶπε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς, Μήτι δύναται τυφλὸς 39
cæcum ducere? nónne ambo in foveam *cadent*?
τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται;

MS. A. (μ) Οὐαὶ ὅταν καλῶς εἴπωσιν ὑμᾶς πάντες (ν) Ἀλλὰ (ξ) ὑμᾶς, προσεύχεσθαι (ο) χιτῶνά σου μὴ (π) ἵνα ποιοῦσιν ὑμᾶς οἱ (ρ) δανίζετε (σ) ἁμαρτωλοὶ (τ) πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ϗ (υ) ὑψίστου· (φ) κρείνετε, ἵνα μὴ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܝ ܠܟܘܢ ܟܕ ܢܗܘܘܢ ܐܡܪܝܢ ܥܠܝܟܘܢ ܒܢܝܢܫܐ ܫܦܝܪܬܐ. ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܠܢܒܝܐ 26
ܕܓܠܐ ܐܒܗܝܗܘܢ. * ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܕܫܡܥܝܢ. ܐܚܒܘ ܠܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ. 27
ܘܥܒܕܘ ܕܛܒ ܠܐܝܠܝܢ ܕܣܢܝܢ ܠܟܘܢ. * ܘܒܪܟܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܝܛܝܢ ܠܟܘܢ. ܘܨܠܘ ܥܠ 28
ܐܝܠܝܢ ܕܕܒܪܝܢ ܠܟܘܢ ܒܩܛܝܪܐ. * ܘܠܡܢ ܕܡܚܐ ܠܟ ܥܠ ܦܟܟ. ܩܪܒ ܠܗ ܐܚܪܢܝܐ. ܘܡܢ ܡܢ 29
ܕܫܩܠ ܡܪܛܘܛܟ. ܠܐ ܬܟܠܐ ܐܦ ܟܘܬܝܢܟ. * ܠܟܠ ܕܫܐܠ ܠܟ ܗܒ ܠܗ. ܘܡܢ ܡܢ ܕܫܩܠ 30
ܕܝܠܟ ܠܐ ܬܬܒܥ. * ܘܐܝܟܢܐ ܕܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܢܥܒܕܘܢ ܠܟܘܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܗܟܢܐ ܥܒܕܘ 31
ܠܗܘܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ. * ܐܢ ܓܝܪ ܪܚܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡܝܢ ܠܟܘܢ. ܐܝܢܐ ܗܝ 32
ܛܝܒܘܬܟܘܢ. ܐܦ ܓܝܪ ܚܛܝܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡܝܢ ܠܗܘܢ ܪܚܡܝܢ. * ܘܐܢ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ 33
ܕܛܒ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܛܐܒܝܢ ܠܟܘܢ. ܐܝܢܐ ܗܝ ܛܝܒܘܬܟܘܢ. ܐܦ ܚܛܝܐ ܓܝܪ ܗܟܢܐ ܥܒܕܝܢ.
* ܘܐܢ ܡܘܙܦܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܢ ܕܡܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܬܬܦܪܥܘܢ ܡܢܗ. ܐܝܢܐ ܗܝ ܛܝܒܘܬܟܘܢ. 34
ܐܦ ܚܛܝܐ ܓܝܪ ܠܚܛܝܐ ܡܘܙܦܝܢ ܕܗܟܘܬ ܢܬܦܪܥܘܢ. * ܒܪܡ ܐܚܒܘ ܠܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ 35
ܘܐܛܐܒܘ ܠܗܘܢ. ܘܐܘܙܦܘ ܘܠܐ ܬܦܣܩܘܢ ܣܒܪܐ ܕܐܢܫ. ܘܢܗܘܐ ܐܓܪܟܘܢ ܣܓܝܐ. ܘܬܗܘܘܢ
ܒܢܘܗܝ ܕܡܪܝܡܐ. ܕܗܘ ܒܣܝܡ ܗܘ ܥܠ ܒܝܫܐ ܘܥܠ ܟܦܘܪܐ. * ܗܘܘ ܗܟܝܠ ܡܪܚܡܢܐ. 36
ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܐܒܘܟܘܢ ܡܪܚܡܢܐ ܗܘ. * ܕܪܡܫܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܫܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ 37
ܘܕܐܒܗܬܐ * ܝܛ * ܠܐ ܬܕܘܢܘܢ ܘܠܐ ܡܬܕܝܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܐ ܬܚܝܒܘܢ ܘܠܐ ܡܬܚܝܒܝܢ 38
ܐܢܬܘܢ. ܫܪܘ ܘܡܫܬܪܐ ܠܟܘܢ. * ܗܒܘ ܘܡܬܝܗܒ ܠܟܘܢ. ܒܟܝܠܬܐ ܛܒܬܐ ܘܪܟܝܒܬܐ ܘܡܫܦܥܬܐ
ܢܪܡܘܢ ܒܥܘܒܟܘܢ. ܒܗܝ ܓܝܪ ܟܝܠܬܐ ܕܟܝܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܬܟܝܠ ܠܟܘܢ. * ܘܐܡܪ ܗܘܐ 39
ܠܗܘܢ ܡܬܠܐ. ܠܡܐ ܡܫܟܚ ܣܡܝܐ ܠܣܡܝܐ ܠܡܕܒܪܘ. ܠܐ ܬܪܝܗܘܢ ܒܓܘܡܬܐ ܢܦܠܝܢ.

Væ vobis, quum benè dixerint de vobis homines; sic enim faciebant pseudoprophetis patres eorum. 26
At vobis dico qui auditis, Diligite inimicos vestros, & benefacite iis qui oderunt vos. 27
Et benedicite iis, qui vobis malè precantur; & orate pro iis, qui vos per vim abducunt. 28
Et qui percusserit tibi maxillam, præbe ei alteram: & ab eo qui abstulerit pallium tuum, ne tuam etiam tunicam prohibeto. 29
Cuilibet poscenti à te, dato: & ab eo qui abstulerit quod tuum est, ne repetito. 30
Et prout vultis faciant vobis homines, itidem & vos eis facite. 31
Si enim diligitis eos qui diligunt vos, quænam est gratia vestra? quandoquidem & peccatores, eos à quibus diliguntur, amant. 32
Et si benefeceritis iis, qui benefaciunt vobis, quænam est gratia vestra? quandoquidem & peccatores itidem faciunt. 33
Et si mutuum dederitis ei, à quo putatis vobis repensum iri, quænam est gratia vestra? Nam etiam flagitiosi flagitiosis mutuũ dant, ut æquè recipiant. 34
Verùm diligite inimicos vestros, & benefacite eis, mutuúmque date, neque frustretis expectationem ullius: & erit copiosa merces vestra, eritísque filii Altissimi, quippe qui suavis sit erga improbos & ingratos. 35
Estote ergò misericordes, sicut & pater vester misericors est. 36

Ad vesperas quartâ Feriâ hebdomadis primæ Jejunii, ac de Patribus. 19.

Ne judicate, & non judicabimini: ne condemnate, & non condemnabimini; absolvite, & absolvemini. 37
Date, & dabitur vobis: mensurâ optimâ & compressâ, profusâque injicient in sinum vestrum. Eâdem enim mensurâ quâ metimini, remensum fiet vobis. 38
Et subdidit eis Jesus parabolam, Num potest cæcus cæcum ducere? nónne ambo in foveam cadent? 39

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* واي بران دم كه مردم براي شما نيكي كويند * زيرا پدران ايشان با پيغمبران † دروغ چنان 26
مي كردند   بيست هفت   پيش همه كس فروتن بودن
* شما را مي كويم اي شنوندكان دشمنان خود را دوست داريد * وهر چه نيكترست بكنيد † 27
با ايشان * كه شما را نخواهند * * وافرين كنيد † بر ايشان * كه بر شما † نفرين كنند * ونماز 28
كنيد بر ايشان كه شما را بقهر † وسخره برند *   بيست هشت   براي بردباري
* هر كه بر روي تو بزند * تو روي ديكر پيش او دار * وهر كه قباي † تو بستاند * تو پيراهنت 29
نيز بدو ده * * وهر كه از تو بخواهد * بدو ببخش * وهر كه چيز ترا بستاند اورا تقاضا مكن * 30
* انچنانك مي خواهيد كه مردم ديكر با شما كنند * شما نيز با ايشان كنيد * * واكر 31 32
دوست داريد آن كسانرا كه شما را دوست دارند فضل شما كداميست * كنه كاران
نيز درين كارند * * واكر نيكي بديشان كنيد كه با شما نيكي كنند * فضل 33
شما چه باشد * كنه كاران نيز همين مي كنند * * واكر بكسي قرض دهيد باميد * 34
انك باز خواهيد * چه ثواب شما را باشد * كنه كاران وسود خوران نيز قرض دهند * وباز ستانند *

Væ illi momento, quo homines de vobis bonum dixerint: quoniam patres ipsorum cum pseudoprophetis sic fecerunt. 26

XXVII. Coram omni homine demitti.

Vobis dico, ô auditores, inimicos vestros diligite, & optimum quid facite cum eis, qui vobis bene non volunt. 27
Et benedicite iis, qui vobis maledicunt, & orate pro iis, qui vos vi & compulsione ferunt. 28

XXVIII. De patientia.

Quicunque tibi maxillam percusserit, tu maxillam alteram ei præbe: & quicunque tunicam tuam tollit, tu indusium tuum etiam illi da. 29
Et quicunque à te petierit, illi largitor: & quicunque rem tuam abstulerit, ab eo ne exigas. 30
Quemadmodum vultis ut homines alii vobiscum agant, vos etiam cum illis agite. 31
Si enim amore complectimini eos, qui vos amore complectuntur, quid eximii vobis est? Peccatores etiam idem exercent. 32
Et si bonum illis facitis, qui vobis bonum faciunt, excellentia vestra quænam erit? Peccatores etiam idem faciunt. 33
Et sicut mutuò datis, cum spe hac, fore ut repetatis, quid præmii vobis erit? Peccatores & publicani etiam mutuò dant, & recipiunt. 34

Verſio VULGATA LATINA.

26 Væ cùm benedixerint vobis homines: ſecundùm hæc enim faciebant pſeudopro-
27 phetis patres eorum. Sed vobis dico, qui auditis; Diligite inimicos veſtros, be-
28 nefacite his qui oderunt vos. Benedicite maledicentibus vobis, & orate pro
29 calumniantibus vos. Et qui te percutit in maxillam, præbe & alteram. Et ab
30 eo, qui aufert tibi veſtimentum, etiam tunicam noli prohibere. Omni autem
31 petenti te, tribue: & qui aufert quæ tua ſunt, ne repetas. Et prout vultis ut faci-
32 ant vobis homines, & vos facite illis ſimiliter. Et ſi diligitis eos, qui vos dili-
33 gunt, quæ vobis eſt gratia? nam & peccatores diligentes ſe diligunt. Et ſi benefeceritis his, qui vobis benefaciunt, quæ vobis eſt gratia? ſiquidem & pecca-
34 tores hoc faciunt. Et ſi mutuum dederitis his, à quibus ſperatis recipere: quæ gratia eſt vobis? nam & peccatores peccatoribus fœnerantur, ut recipiant
æqualia. Veruntamen diligite inimicos veſtros: benefacite, & mutuum date, 35
nihil indè ſperantes: & erit merces veſtra multa, & eritis filii Altiſſimi; quia
ipſe benignus eſt ſuper ingratos & malos. Eſtote ergò miſericordes, ſicut & 36
Pater veſter miſericors eſt. Nolite judicare, & non judicabimini: nolite con- 37
demnare, & non condemnabimini. Dimittite, & dimittemini. Date, & dabi- 38
tur vobis: menſuram bonam, & confertam, & coagitatam, & ſupereffluentem
dabunt in ſinum veſtrum. Eâdem quippe menſurâ, quâ menſi fueritis, remeti-
etur vobis. Dicebat autem illis & ſimilitudinem; Numquid poteſt cæcus cæ- 39
cum ducere? nónne ambo in foveam cadunt?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الويل لكم اذا قال الناس فيكم قولا حسنا فان اباءهم هكذي فعلوا بالانبياء الكذبة * 26
* لكنني اقول لكم ايها السامعون احبوا اعداءكم واحسنوا الي من يبغضكم * باركوا 27 28
لاعنيكم وصلوا علي من يطردكم * ومن لطمك علي خدك حول له الاخر * ومن اخذ 29
ثوبك فلا تمنعه رداءك * وكل من سالك فاعطه ولا تطالب من ياخذ مالك * وكما تحبون ان 30 31
يفعل الناس بكم فكذلك اصنعوا انتم بهم * فان كنتم انما تحبون من يحبكم فاي اجر 32
لكم * ان الخطاة يحبون من يحبهم * وان كنتم انما تحسنون الي من يحسن اليكم فاي فضل 33
لكم * ان الخطاة ايضا يصنعون هكذي * فان كنتم انما تقرضون الذين تؤملون ان 34
تستوفوا منهم فاي فضل لكم * ان الخطاة ايضا يقرضون الخطاة لياخذوا منهم العوض *
* لكن احبوا اعداءكم واحسنوا اليهم * واقرضوا ولا تقطعوا رجاء احد * ليكون اجركم 35
كبيرا وتكونوا بني العلي * لانه رحيم علي غير المنعمين والاشرار * وكونوا رحماء مثل ابيكم 36
الرحيم * لا تدينوا * فما تدانوا * [ولا توجبوا الحكم علي احد فما يحكم عليكم *] اغفروا يغفر 37
لكم * اعطوا فتعطوا بمكيال صالح مملو فايض مهزوز ملق في حضونكم * لانه بالكيل 38
الذي تكيلون يكال لكم * الفصل الحادي والعشرون * ثم قال لهم * 39
مثلا اخر هل يستطيع اعمي ان يقود اعمي اليس يقعان كلاهما في حفر *

Væ vobis cùm dixerint homines de vobis verbum jucundum, quia patres eorum ſic fecerunt prophetis falſis. 26
Sed ego dico vobis, O auditores, Diligite inimicos veſtros, & benefacite iis qui oderunt vos. 27
Benedicite maledicentibus vobis, et orate pro iis qui perſequuntur vos. 28
Et qui percuſſerit te ſuper genam tuam, verte ei alteram: & ei qui acceperit veſtem tuam, ne deneges pallium tuum. 29
Et quicunque petierit à te, da illi: & ne repetas ab eo qui accipit bona tua. 30
Et quemadmodum optatis ut faciant homines erga vos, ſic agite vos erga illos. 31
Et verò ſi diligatis eos qui diligunt vos, quæ merces erit vobis? nam peccatores diligunt eum qui diligit eos. 32
Et ſi bene feceritis eis, qui benefaciunt vobis, quæ excellentia erit vobis? Sanè peccatores etiam faciunt ſic. 33
Et quidem ſi mutuum dederitis iis, à quibus ſperatis vos recuperaturos, quæ præſtantia erit vobis? nam peccatores etiam mutuum dant peccatoribus, ut accipiant ab eis compenſationem. 34
Verùm diligite inimicos veſtros, & benefacite illis: & mutuum date: & ne fraudetis ſpem ullius: ut ſit merces veſtra magna, & ſitis filii Altiſſimi, quia ipſe eſt miſericors erga non beneficos & malos. 35
Eſtote igitur miſericordes inſtar patris veſtri miſericordis. 36
Ne judicetis, & non judicabimini: [& nè condemnetis aliquem, & non condemnabimini.] Dimittite, & dimittetur vobis. 37
Date, et dabitur vobis in menſura bona, plenâ, ſuperabundante, agitatâ, projecta in ſinus veſtros. Quoniam in menſura qua metiemini, metietur vobis. 38

Sectio vigeſima prima.

Deindè dixit illis ſimilitudinem aliam: Nunquid poteſt cæcus ducere cæcum? nónne cadent ambo in foveam? 39

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

26 ላሌ፡ለክሙ፡ሶበ፡ሠናየ፡ይብል፡ሰብእ፡ላዕሌክሙ፡እስመ፡ከማሁ፡ረሰይዎሙ፡ ሐሰዊያነ፡
27 ነቢያት፡ለአበዊሆሙ፡፡=፡ ወለክሙሰ፡ እብለክሙ፡ለእለ፡ትሰምዑኒ፡አፍቅሩ፡ ጸላእት
28 ክሙ፡ወግበሩ፡ሠናየ፡ለእለ፡ይፀርሩክሙ፡=፡ [ባርክዎሙ]፡ ለእለ፡ይረግሙክሙ፡ ወጸ
29 ልዩ፡ ዲበ፡ እለ፡ ይትሌገሉክሙ፡፡=፡ ወለዘኒ፡ ጸፍዐከ፡ መልተሒተከ፡ መጥዎ፡
30 ካልእታ፡፡ ወለዘኒ፡ ነሥአከ፡ ልብሰከ፡ ክደንከኒ፡ ኢትክልኦ፡=፡ ለኩሉ፡ ዘሰአ
31 ለከ፡ሀቦ፡ወለዘኒ፡ ሄደከ፡ ንዋየከ፡ ኢትክልኦ፡፡=፡ ወበከመ፡ ትፈቅዱ፡ ይግበር፡ ለ
32 ክሙ፡ሰብእ፡ከማሁ፡ግበሩ፡ሎሙ፡አንትሙኒ፡፡=፡ ወእመሰ፡ ደእሙ፡ ዘአፍቀረክሙ፡
አፍቀርዎሙ፡ምንትኑ፡እንከ፡ዕሴትክሙ፡ኃጥኣንኒ፡ ዘሰ፡ይገብሩ፡ዘአፍቀሮሙ፡ ያፈቅ
33 ሩ፡=፡ ወእመኒ፡አሠናይክሙ፡ለእለ፡ያሤንዩ፡ለክሙ፡ምንትኑ፡እንከ፡ዕሴትክሙ፡ኃጥአ
34 ንኒ፡ ከማሁሰ፡ይገብሩ፡፡=፡ ወእመኒ፡ለቃሕክሙ፡ እምኀበ፡ ዘትሴፈዉ፡ ትትፈደዩ፡
ምንትኑ፡ ዕሴትክሙ፡ ኃጥአንኒ፡ ይሌቅሕዎሙ፡ ለኃጥኣን፡ ከመ፡ ይትፈደይዎሙ፡
35 ዕረየ፡፡=፡ ወይእዜኒ፡ አፍቅሩ፡ ጸላእተክሙ፡ ወአሠንዩ፡ ሎሙ፡ ወለቅሑ፡ እንዘ፡
ኢትሴፈዉ፡ ትትፈደዩ፡ ወይከውን፡ ብዙኀ፡ ዕሴትክሙ፡ ወትከውኑ፡ ውሉደ፡ ልዑል፡
36 እስመ፡ ውእቱ፡ ኄር፡ላዕለ፡ ኄራን፡ ወላዕለ፡እኩያን፡፡=፡ ወኩኑ፡ መሐርያነ፡ ከመ፡
37 አቡክሙ፡ ሰማያዊ፡እስመ፡መሐሪ፡ ውእቱ፡=፡ ወኢትኰንኑ፡ ከመ፡ ኢትትኰነኑ፡፡
38 ወኢትግፍዑ፡ ወኢይገፍዑክሙ፡ ላሕይዉ፡ ወያሕይዉክሙ፡=፡ ሀቡ፡ ወይሁቡ
ክሙ፡ መሰፈርተ፡ ሠናየ፡ ወምሉአ፡ ምሉአ፡ ወዝሕዙሐ፡ ወንሕኑሐ፡ ይሁቡክሙ፡
39 ውስተ፡ ሕፅንክሙ፡ ወበመስፈርተ፡ ዘሰፈርክሙ፡ ይሰፍሩ፡ ለክሙ፡፡=፡ ወመሰለ፡ሎ
ሙ፡ ወይቤሎሙ፡ ይክልኑ፡ ዕውር፡ ለዕውር፡ መሪሖቶ፡ አኮኑ፡ ክልኤሆሙ፡
ይወድቁ፡ ውስተ፡ ግብ፡፡=፡

Væ vobis quum bonum dixerit populus de vobis: quia ſimiliter fecerunt 26
pſeudoprophetis patres eorum. Et vobis dico audientibus me, Diligite ini- 27
micos veſtros, & facite bonum iis qui oderunt vos. [Benedicite] maledicenti- 28
bus vobis, & orate pro calumniantibus vos. Et percutienti te *in* maxillam 29
tuam præbe alteram, & ab eo qui abſtulit tibi veſtimentum, tunicam tuam etiam
ne prohibeas. Omni qui petiit te, dato; & ei qui abſtulit tibi bona tua, ne pro- 30
hibeas. Et prout vultis ut faciat vobis homo, ſimiliter facite illis vos. Et ſi 31
ſolummmodò eos qui dilexerunt vos dilexiſtis, quæ igitur merces veſtra? peccato- 32
res etiam hoc faciunt, ſe diligentes diligunt. Et ſi benefeceritis iis qui benefa- 33
ciunt vobis; quænam igitur merces veſtra? peccatores ſimiliter faciunt. Et ſi 34
mutuum dederitis his à quibus ſperatis quod retribuent, quænam merces veſtra?
peccatores mutuum dant peccatoribus, ut retribuant iis æqualia. Et nunc diligi- 35
te inimicos veſtros, & benefacite iis, & mutuum date non ſperantes quòd retri-
buetur, & erit magna mercés veſtra, & eritis filii Altiſſimi, quia ipſe bonus
eſt ſuper bonos & ſuper malos. Et eſtote miſericordes ſicut pater veſter 36
cœleſtis, quia miſericors eſt. Et ne judicate ut ne judicemini, ne faciatis 37
injuriam & non facient injuriam vobis; ſerva, & ſervabunt vos. Date, &
dabunt vobis: menſuram bonam & plenam plenam, & impulſam, & coagitatam 38
dabunt in ſinum veſtrum: & in qua menſura menſi eſtis, metientur vobis. Et 39
parabolicè loquutus eſt iis, & dixit iis; Potéſtne cæcus cæcum ducere? nónne
ambo cadent in foveam?

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* بايد كه شما دشمنان خودرا دوست داريد * وبا ايشان خوش باشيد * وقرضشان† بدهيد * وكسي 35
را نا اميد مكردانيد * كه مزد شما بسيار شود * وفرزندان بلندي خوانده شويد * بر بدان
وبر كافران * خير انديشيد * وبا شفقت باشيد * چنانك پدر شما بر همه شفقت مي كند 36
بيست نه سپارش براي داوري * داوري مكنيد * تا در داوري نيفتيد * 37
بر كسي كناه مكيريد * تا كسي بر شما كناه نكيرد * ازاد كنيد * تا شما نيز آزاد شويد *
* ببخشيد * تا شما را نيز ببخشند * ودر پيمانهٔ نيك وفراخ * ومالامال * در دامن شما بريزند * بدان 38
پيمانه كه بپيماييد براي شما پيموده شود سي مثل نا بينا * * وبراي ايشان † 39
مثلي آورد * كه چون نا بينا راهبر ودليل† نا بينا شود * زود بيني كه هر دو† در چاه افتند *

Oportet ut vos inimicos veſtros diligatis, & illis benigni ſitis, & mutuò illis detis, & quempiam deſperabundum ne faciatis: quia merces veſtra multa erit, & filii Excelſi vocati eritis. 35
In malos & ingratos Benevoli & miſericordiâ affecti eſtote, quemadmodum Pater veſter omnibus miſericordiam facit. 36

XXIX. Præceptum de judicio.

Judicium ne faciatis, ut in judicium non incidatis: cuiquam crimen ne inferatis, ne quis vobis crimen inferat: abſolvatis, ut vos etiam abſoluti ſitis. 37
Donate ut vobis etiam donent, & menſurâ bonâ, & amplâ, & redundante, in ſinum veſtrum infundant: eâdem enim menſurâ quâ metimini, vobis menſuratum erit. 38

XXX. Parabola cæci.

Et illis parabolam protulit; Cùm cæcus, inquit, viæ dux & monſtrator cæco fuerit, citò videbis, quòd ambo in foveam cadant. 39

Non eſt diſcipulus ſuper magiſtrum *ſuum*: perfectus autē omnis erit ſicut ma-
40 Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ· κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ δι-
giſter ejus. Quid autem vides feſtucam *quæ* in oculo fratris tui,
41 δάσκαλος αὐτοῦ. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου,
at trabem quæ in *proprio* oculo non *animadvertis*? Aut quomodò potes dicere
42 τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; Ἢ πῶς δύνασαι λέγειν
fratri tuo; Frater, ſine ejiciam feſtucam *quæ* in oculo tuo, ipſe
τῷ ἀδελφῷ σου, Ἀδελφέ, ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς
in oculo tuo trabem non videns? Hypocrita, ejice primùm trabem
τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων; Ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν
de oculo tuo, & tunc perſpicies *ejicere* feſtucam *in* oculo
ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ
fratris tui. Non enim eſt arbor *pulchra faciens fructum putrem*: Neque arbor
43 ἀδελφοῦ σου. Οὐ γάρ ἐστι δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν· οὐδὲ δένδρον
putris faciens fructum *pulchrum*. Unaquæque enim arbor de *proprio* fructu cogno-
44 σαπρὸν ποιοῦν καρπὸν καλόν. Ἕκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου καρποῦ γινώ-
ſcitur: *Non* enim de ſpinis colligunt ficus, neque de rubo vindemiant uvam.
σκεται· Οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσι σταφυλήν.
Bonus homo de bono theſauro cordis ſui profert bonum:
45 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν·
& malus homo de malo theſauro *cordis ſui* profert ma-
καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ πονη-
lum. Ex enim abundantia cordis loquitur os *ejus*. Quid autem
46 ρόν. ἐκ (χ) γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ. Τί δέ
me vocatis; Domine, Domine: & non facitis quæ dico? Omnis *veniens* ad
με καλεῖτε, Κύριε, Κύριε· καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός 47
me, & *audiens* meos ſermones, & *faciens* eos, oſtendam vobis cui ſit ſimilis.
με, καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων, καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος.
Similis eſt homini ædificanti domum, qui fodit *& profundam fecit*, & poſuit fun-
Ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε, καὶ ἔθηκε θε- 48
damentum ſupra petram: Inundatione autem factâ, illiſum eſt flumen
μέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ γενομένης, προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ
domui illi, & non potuit movere eam: fundata erat enim ſupra petram.
οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλεῦσαι αὐτήν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.
At audiens & non *faciens*, ſimilis eſt homini ædificanti domum ſuper terram
Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας, ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν 49
ſine fundamento, *cui* illiſus eſt fluvius, & continuò cecidit: & facta eſt ruina
χωρὶς θεμελίου, ᾗ προσέρρηξεν ὁ ποταμός, καὶ εὐθέως ἔπεσε καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα
domûs illius magna.
τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

CAP. VII. ζ΄.

Poſtquàm autem *implevit* omnia verba ſua in aures plebis, intra-
(α) Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλ- 1
vit *in* Capharnaum. Centurionis autem cujuſdā ſervus malè habens *futurus*
θεν εἰς Καπερναούμ. Ἑκατοντάρχου δέ τινος δοῦλος κακῶς ἔχων ἤμελ- 2
erat *interire*, qui erat illi pretioſus.
λε τελευτᾷν, ὃς ἦν αὐτῷ ἔντιμος.

MS.A. (χ) γὰρ περισσεύματος καρδίας   Κεφ. ζ΄. MS.A. (α) Ἐπειδὴ ἐπλήρωσεν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

40 * ܠܝܬ ܬܠܡܝܕܐ ܕܡܝܬܪ ܡܢ ܪܒܗ. ܟܠܢܫ ܓܝܪ ܕܡܫܡܠܝ ܢܗܘܐ ܐܝܟ ܪܒܗ. * ܡܢܐ ܕܝܢ
41 ܚܙܐ ܐܢܬ ܓܠܐ ܕܒܥܝܢܗ ܕܐܚܘܟ. ܩܪܝܬܐ ܕܝܢ ܕܒܥܝܢܟ ܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܟ. * ܐܘ ܐܝܟܢܐ
42 ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܐܡܪ ܠܐܚܘܟ. ܐܚܝ ܫܒܘܩ ܐܦܩ ܓܠܐ ܡܢ ܥܝܢܟ. ܘܗܐ ܩܪܝܬܐ
ܕܒܥܝܢܟ ܕܝܠܟ ܠܐ ܡܬܚܙܝܐ ܠܟ. ܢܣܒ ܒܐܦܐ. ܐܦܩ ܠܘܩܕܡ ܩܪܝܬܐ ܡܢ ܥܝܢܟ.
ܘܗܝܕܝܢ ܢܬܚܙܐ ܠܟ ܠܡܦܩܘ ܓܠܐ ܡܢ ܥܝܢܗ ܕܐܚܘܟ. * ܠܐ ܐܝܬ ܐܝܠܢܐ ܛܒܐ ܕܥܒܕ 43
44 ܦܐܪܐ ܒܝܫܐ. ܐܦܠܐ ܐܝܠܢܐ ܒܝܫܐ ܕܥܒܕ ܦܐܪܐ ܛܒܐ. * ܟܠ ܐܝܠܢܐ ܓܝܪ ܡܢ ܦܐܪܘܗܝ ܗܘ
45 ܡܬܝܕܥ. ܠܐ ܓܝܪ ܠܩܛܝܢ ܡܢ ܟܘܒܐ ܬܐܢܐ. ܐܦܠܐ ܡܢ ܣܢܝܐ ܩܛܦܝܢ ܥܢܒܐ. * ܓܒܪܐ
ܛܒܐ ܡܢ ܣܝܡܬܐ ܛܒܬܐ ܕܒܠܒܗ ܡܦܩ ܛܒܬܐ. ܘܓܒܪܐ ܒܝܫܐ ܡܢ ܣܝܡܬܐ ܒܝܫܬܐ
46 ܕܒܠܒܗ ܡܦܩ ܒܝܫܬܐ. ܡܢ ܝܘܬܪܢܐ ܓܝܪ ܕܠܒܐ ܡܡܠܠܢ ܣܦܘܬܐ. * ܡܢܐ ܩܪܝܢ ܐܢܬܘܢ
47 ܠܝ ܡܪܝ ܡܪܝ. ܘܡܕܡ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܠܐ ܥܒܕܝܬܘܢ. * ܟܠ ܐܢܫ ܕܐܬܐ ܠܘܬܝ. ܘܫܡܥ
48 ܡܠܝ ܘܥܒܕ ܠܗܝܢ. ܐܚܘܐ ܠܟܘܢ ܠܡܢܐ ܕܡܐ. * ܕܡܐ ܠܓܒܪܐ ܕܒܢܐ ܒܝܬܐ. ܘܚܦܪ
ܘܥܡܩ ܘܣܡ ܫܬܐܣܬܐ ܥܠ ܫܘܥܐ. ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܡܠܐܐ. ܐܬܛܪܝ ܢܗܪܐ ܒܒܝܬܐ ܗܘ. ܘܠܐ
49 ܐܫܟܚ ܠܡܙܝܥܘܬܗ. ܫܬܐܣܬܗ ܓܝܪ ܥܠ ܫܘܥܐ ܣܝܡܐ ܗܘܬ. * ܘܗܘ ܕܫܡܥ ܘܠܐ ܥܒܕ.
ܕܡܐ ܠܓܒܪܐ ܕܒܢܐ ܒܝܬܗ ܥܠ ܥܦܪܐ ܕܠܐ ܫܬܐܣܬܐ. ܘܟܕ ܐܬܛܪܝ ܒܗ ܢܗܪܐ. ܡܚܕܐ
ܢܦܠ. ܘܗܘܬ ܡܦܘܠܬܗ ܪܒܐ ܕܒܝܬܐ ܗܘ. * ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕ̄ * ܕܨܘܡܐ * ܝ̄ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܙ̄ *

1 * ܘܟܕ ܫܠܡ ܟܠܗܝܢ ܡܠܘܗܝ ܠܡܫܡܥܬܗ ܕܥܡܐ. ܥܠ ܠܟܦܪܢܚܘܡ. * ܥܒܕܗ ܕܝܢ
2 ܕܩܢܛܪܘܢܐ ܚܕ ܕܚܒܝܒ ܗܘܐ ܠܗ ܟܪܝܗ ܗܘܐ. ܘܩܪܝܒ ܗܘܐ ܠܡܡܬ.

Non eſt diſcipulus præſtantior magiſtro: verùm enimverò quiſquis perfectiſſimus, erit inſtar magiſtri ſui. 40 Quid enim intueris feſtucam, quæ eſt in oculo fratris tui, trabs autem quæ eſt in oculo tuo, non apparet tibi? 41 Vel quomodo potes dicere fratri tuo, Frater mi, ſine ejiciam feſtucam ex oculo tuo; quum ecce trabs quæ eſt in oculo tui ipſius, non appareat tibi? Simulator, educito primùm trabem ex oculo tuo, & tunc perſpicies (*lumen acquires*) ad educendum feſtucam ex oculo fratris tui. 42 Non eſt arbor bona, quæ edat fructus malos; nec arbor mala, quæ edat fructus bonos. 43 Omnis enim arbor ex fructibus ſuis dignoſcitur. Nunquid enim colligunt è ſpinis ficus? nec etiam è rubo vindemiant uvas. 44 Vir bonus è bonis theſauris cordis ſui depromit bona, & homo nequam ex theſauris malis cordis ſui depromit mala: ſiquidem ex reliquiis cordis loquuntur labia. 45 Quid me vocatis, Domine mi, Domine mi, & quod dico non facitis? 46 Quicunque venit ad me, & audit ſermones meos, eoſque exequitur, oſtendam vobis cui ſimilis ſit. 47 Similis eſt viro ædificanti domum, qui fodit & excavavit, poſuitque fundamentum ſuper petram. Cùm autem ingruiſſet inundatio, impegit inundatio in domum illam, nec potuit eam concutere: poſitum enim erat ejus fundamentum ſuper petram. 48 Is autem qui audit, & non exequitur, ſimilis eſt viro ædificanti domum ſuper pulverem abſque fundamento: quumque impegiſſet in eam flumen, illicò cecidit, fuitque caſus domûs illius maximus. 49

Ad oblationem dominicæ IV. Jejunii. 10.

CAP. VII.

Quumque abſolviſſet hos omnes ſermones audiente populo, ingreſſus eſt Jeſus Capharnahum. 1 Servus autem Centurionis cujuſdam malè affectus erat, qui quidem erat ipſi charus, ac propè moribundus. 2

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

40 *نيست شاكرد بيشتر† از خداوند خود * هر شاكرد كه تمامي خواهد همچون†
41 خداوند خود بشود * سي يك سپارش براي اعتراض *چكونه خاشاك را
كه درچشم برادر تست مي بيني * [وان ستونرا كه درچشم تست نمي نكري *
42 *يا چكونه ببرادر خود بكويي بكذار مرا تا آن خاشاك از چشم تو بدر آرم*] وار ستوني كه در
چشم تست * غم نمي خوري * وترا نموده نمي شود *اي منافق نخست† ستونرا ازچشم خود †
43 بدر اور * وانكه غم خاشاك چشم برادرت ميكن * *هر كز درخت نيك ميوهٔ بد ندهد * ونه
44 نيز درخت شوم وبد ميوهٔ نيك دهد * *براي انك هر درختي از ميوهٔ خود †شناخته † شود
هر كز كسي از درخت خار انجير نچينند * ونه از عوسج يعني تلو انكور خورد *
45 * مرد نيك انديش از كنج دل خود نيكها بدر آرد * ومرد بد وشوم از خبثهاء *
46 وشوميها كه در دل اوست * بيرون كند * از افزوني دل لبها سخن كويند * *چه فايك
كه مرا خداوند * خداوند * مي خوانيد * وبهر چه بشما مي كويم * فرمان نمي بريد *
47 *كساني پيش سي دو مثل خانه وبنياد برسنك
من بيايند * وسخنان مرا بشنوند، وبدان كاركنند ،من برشما روشن كنم كه مانند كيستند،

Non eſt diſcipulus præſtantior domino ſuo: omnis diſcipulus qui perfectionem cupierit, velut dominus ſuus erit. 40

XXXI. Præceptum de objectione culpæ.

Quomodo feſtucam, quæ in oculo fratris tui eſt, vides; columnã autem illã, quæ in oculo tuo eſt non cernis? 41 *Aut quomodo fratri tuo dicas, Sine me ut feſtucam ex oculo tuo eximam, de columna autem, quæ in oculo tuo eſt, non es ſolicitus, neque tibi videtur? O hypocrita, primùm trabem ex oculo proprio extrahe, deinde curam feſtucæ oculi fratris tui age.* 42 *Haud unquam arbor bona fructum malum dat, neque etiam arbor prava & mala fructum bonum dat.* 43 *Eò quod omnis arbor ex fructu ſuo cognitus ſit.* 44 *Nemo unquam ex arbore ſpinæ colligit ficus, neque ex rhamno (i. e. rubo) comedit* quiſquam *uvas.* *Homo boni ſtudioſus ex theſauro cordis ſui bona profert: & homo malus & pravus ex improbitatibus & pravitatibus, quæ in corde ejus ſunt, profert: ex abundantia cordis labia loquuntur.* 45 *Quid prodeſt, quòd me Domine, Domine, vocetis: in omni autem quod vobis dico mandatum* meum *non fertis?* 46

XXXII. Parabola domûs & fundamenti in petra.

Qui ad me veniunt, et ſermones meos audiunt, et eos opere præſtant, ego vobis clarum faciã cui ſimiles ſint. 47

Verſio VULGATA LATINA.

40 Non eſt diſcipulus ſuper magiſtrum : perfectus autem omnis erit, ſi ſit ſicut magi-
41 ſter ejus. Quid autem vides feſtucam in oculo fratris tui, trabem autem, quæ in
42 oculo tuo eſt, non conſideras? Aut quomodò potes dicere fratri tuo ; Frater, ſine
ejiciam feſtucam de oculo tuo : ipſe in oculo tuo trabem non videns ? Hypocrita,
ejice primùm trabem de oculo tuo : & tunc perſpicies ut educas feſtucam de oculo
43 fratris tui. Non eſt enim arbor bona, quæ facit fructus malos : neque arbor mala,
44 faciens fructum bonum. Unaquæque enim arbor de fructu ſuo cognoſcitur. Neque
45 enim de ſpinis colligunt ficus, neque de rubo vindemiant uvam. Bonus homo de
bono theſauro cordis ſui profert bonum : & malus homo de malo theſauro profert
46 malum. Ex abundantia enim cordis os loquitur. Quid autem vocatis me, Domine,
Domine : & non facitis, quæ dico? Omnis qui venit ad me, & audit ſermones 47
meos, & facit eos : oſtendam vobis cui ſimilis ſit : Similis eſt homini ædificanti 48
domum, qui fodit in altum, & poſuit fundamentum ſuper petram : inundatione autem
facta, illiſum eſt flumen domui illi, & non potuit eam movere : fundata enim erat
ſuper petram. Qui autem audit, & non facit, ſimilis eſt homini ædificanti domum 49
ſuam ſuper terram ſine fundamento : in quam illiſus eſt fluvius, & continuò cecidit :
& facta eſt ruina domûs illius magna.

CAP. VII.

Cum autem implêſſet omnia verba ſua in aures plebis, intravit Capharnaum. Cen- 1
turionis autem cujuſdam ſervus malè habens, erat moriturus : qui illi erat pretioſus. 2

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

40 لَيْسَ تِلْمِيذٌ أَفْضَلَ مِنْ مُعَلِّمِهِ * فَلْيَكُنْ كُلُّ أَحَدٍ مُسْتَعِدًّا مِثْلَ مُعَلِّمِهِ * لِمَاذَا تَنْظُرُ ٱلْقَذَا 41
ٱلَّذِي فِي عَيْنِ أَخِيكَ وَلَا تَتَأَمَّلُ ٱلسَّارِيَةَ ٱلَّتِي فِي عَيْنِكَ * أَوْ كَيْفَ تَسْتَطِيعُ أَنْ تَقُولَ لِأَخِيكَ 42
[يَا أَخِي] دَعْنِي أُخْرِجُ ٱلْقَذَا مِنْ عَيْنِكَ وَأَنْتَ لَا تَنْظُرُ ٱلْخَشَبَةَ ٱلَّتِي فِي عَيْنِكَ * يَا مُرَائِي
ٱبْدَأْ بِإِخْرَاجِ ٱلْخَشَبَةِ مِنْ عَيْنِكَ وَحِينَئِذٍ تَنْظُرُ أَنْ تُخْرِجَ ٱلْقَذَا مِنْ عَيْنِ أَخِيكَ * لَيْسَتْ شَجَرَةٌ 43
صَالِحَةٌ تُخْرِجُ ثَمَرًا رَدِيًّا وَلَا أَيْضًا شَجَرَةٌ رَدِيَّةٌ تُثْمِرُ ثَمَرًا صَالِحًا * وَكُلُّ شَجَرَةٍ تُعْرَفُ مِنْ ثَمَرِهَا * 44
لِأَنَّهُ لَيْسَ يُجْمَعُ مِنَ ٱلشَّوْكِ تِينٌ وَلَا يُقْطَفُ مِنَ ٱلْعُلَّيْقِ عِنَبٌ * ٱلرَّجُلُ ٱلصَّالِحُ مِنَ ٱلذَّخَائِرِ 45
ٱلصَّالِحَةِ ٱلَّتِي فِي قَلْبِهِ يُخْرِجُ ٱلصَّالِحَاتِ * وَٱلشِّرِّيرُ مِنَ ٱلذَّخَائِرِ ٱلشِّرِّيرَةِ يُخْرِجُ ٱلشُّرُورَ * لِأَنَّ ٱلْفَمَ
46 يَنْطِقُ بِفَضْلِ مَا فِي ٱلْقَلْبِ * لِمَاذَا تَدْعُونَنِي يَا رَبُّ [يَا رَبّ] وَلَا تَفْعَلُونَ مَا أَقُولُهُ * كُلُّ مَنْ يَأْتِي
47 إِلَيَّ وَيَسْمَعُ كَلَامِي وَيَعْمَلُ بِهِ أُعَلِّمُكُمْ عَمَّاذَا يُشْبِهُ * يُشْبِهُ رَجُلًا بَنَى بَيْتًا بَعْدَ أَنْ حَفَرَ وَعَمَّقَ 48
وَوَضَعَ ٱلْأَسَاسَ عَلَى صَخْرٍ * فَلَمَّا جَاءَ ٱلْمَطَرُ ٱلْكَثِيرُ وَصَدَمَ ٱلنَّهْرُ ذَلِكَ ٱلْبَيْتَ فَلَمْ يَقْوَ أَنْ يُحَرِّكَهُ *
لِأَنَّ أَسَاسَهُ كَانَ مَبْنِيًّا جَيِّدًا عَلَى صَخْرٍ * وَٱلَّذِي يَسْمَعُ وَلَا يَعْمَلُ يُشْبِهُ رَجُلًا بَنَى بَيْتًا عَلَى 49
ٱلْأَرْضِ بِغَيْرِ أَسَاسٍ * فَلَمَّا صَدَمَهُ ٱلنَّهْرُ سَقَطَ لِوَقْتِهِ * وَكَانَ سُقُوطُ ذَلِكَ ٱلْبَيْتِ عَظِيمًا *

* ٱلْفَصْلُ ٱلثَّانِي وَٱلْعِشْرُونَ *

1 وَلَمَّا أَكْمَلَ كَلَامَهُ فِي مَسَامِعِ ٱلشَّعْبِ دَخَلَ
2 كَفَرْنَاحُومَ * وَكَانَ عَبْدٌ لِقَائِدِ ٱلْمِائَةِ مَرِيضًا قَدْ قَارَبَ ٱلْمَوْتَ وَكَانَ كَرِيمًا عِنْدَهُ *

Non eſt diſcipulus excellentior magiſtro ſuo: ſed ſit unuſquiſque aptus ſicut magiſter ſuus. 40 *Quid intueris feſtucam quæ eſt in oculo fratris tui, & non perpendis trabem quæ eſt in oculo tuo?* 41 *Aut quomodo potes dicere fratri tuo, [frater mi,] Sine me ejicere feſtucam de oculo tuo: & tu non percipis trabem quæ in oculo tuo? O Hypocrita, incipe ejicere trabem de oculo tuo, & tunc ſatages ut extrahas feſtucam de oculo fratris tui.* 42 *Non eſt arbor bona quæ producit fructum malum: neq; etiam arbor mala fructificat fructum bonum.* 43 *Et omnis arbor cognoſcitur ex fructu ſuo. Non enim colliguntur ex ſpinis ficus, neque vindemiatur de rubo uva.* 44 *Vir bonus de theſauris bonis, qui ſunt in corde ipſius, profert bona: & malus de theſauris malis, profert mala: quoniam os loquitur ex abundantia ejus quod eſt in corde.* 45 *Quare vocatis me, O Domine, ó Domine, & non facitis quæ dico?* 46 *Quicunque venit ad me, & audit ſermones meos, & facit eos: ſignificabo vobis cui rei comparetur.* 47 *Comparatur homini qui ædificavit domum, Poſteaquam fodit, & altè cavavit, & poſuit fundamentum ſupra petram: cúmque veniſſet pluvia multa, & alliſiſſet flumen illam domum, non valuit dimovere eam, quia fundamentum ejus erat ædificatum benè ſupra petram.* 48 *At qui audit, & non facit, aſſimilatur homini, qui ædificavit domum ſuper terram ſine fundamento: & cùm alliſiſſet eam flumen, cecidit ſtatìm. Et fuit caſus illius domûs magnus.* 49

Sectio vigeſima ſecunda.

CAP. VII.

Et cùm abſolviſſet verba ſua in auribus plebis, intravit Capharnahum. 1 *Et erat ſervus quidam Centurionis infirmus, jam proximus morti, & erat carus apud eum.* 2

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

40 አልቦ ፡ ረድእ ፡ ዘይሔይስ ፡ እምሊቁ ፡ መጠኑ ፡ ለኵሉ ፡ ይኩን ፡ ከመ ፡ ሊቁ ።
41 ምንትኑ ፡ ትኔጽር ፡ ሐሠረ ፡ ዘውስተ ፡ ዓይኑ ፡ ቢጽከ ፡ ወኢትሬኢ ፡ ሰረዌ ፡ ዘውስተ ፡
42 ዓይንከ ። ወእፎ ፡ ትክል ፡ ብሂሎቶ ፡ ለቢጽከ ፡ ተዐገሥ ፡ እኁየ ፡ አውፅእ ፡
ሐሠረ ፡ እምዓይንከ ፡ ወኢሬኢ ፡ ሰረዌ ፡ ዘውስተ ፡ ዓይንከ ። መድልው ፡ አውጽእ ፡ ቅ
ድመ ፡ ሰረዌ ፡ እምዓይንከ ፡ ወእምዝ ፡ ትኔጽር ፡ ታውፅእ ፡ ሐሠረ ፡ እምዓይኑ ፡ ቢጽ
43 ከ ። አልቦ ፡ ዕፅ ፡ ሠናይ ፡ ዘይፈሪ ፡ እኩየ ፡ ወአልቦ ፡ ዕፅ ፡ እኩይ ፡ ዘይፈሪ ፡ ሠናየ ።
44 ወኵሉ ፡ ዕፅ ፡ እምፍሬሁ ፡ ይትዓወቅ ። ወኢይአርሩ ፡ በለስ ፡ እምአሥዋክ ፡ ወኢ
45 ይቀሥሙ ፡ አስካለ ፡ እምአሜከላ ። ኄር ፡ ብእሲ ፡ እምሠናይ ፡ መዝገበ ፡ ልቡ ፡
ያወፅእ ፡ ለሠናይት ፡ ወእኩይሰ ፡ ብእሲ ፡ እምእኩይ ፡ መዝገበ ፡ ልቡ ፡ ያወፅእ ፡ ለእኪት ፡
46 እስመ ፡ ዘእምተረፈ ፡ ልብ ፡ ይነብብ ፡ አፍ ። ለምንትኑ ፡ ትብሉኒ ፡ እግዚኦ ፡
47 እግዚአብሔር ፡ ወኢትገብሩ ፡ ዘአቤለክሙ ። ኵሉ ፡ ዘይመጽእ ፡ ኀቤየ ፡ ወይሰ
48 ምዕ ፡ ቃልየ ፡ ወይገብሮ ፡ አርእየክሙ ፡ ዘይመስል ። ይመስል ፡ ብእሲ ፡ ጠ
ቢበ ፡ ዘሐነጸ ፡ ቤቶ ፡ ወከረዮ ፡ ወአዕመቀ ፡ ወሰረረ ፡ መሰረቶ ፡ ደበ ፡ ኰኵሕ ፡
ወብዙኃ ፡ አፍላግ ፡ መጺኦሙ ፡ ገፍዕዎ ፡ ለውእቱ ፡ ቤት ፡ ወስእንዎ ፡ አንቀልቅሎ
49 ቶ ፡ እስመ ፡ ደበ ፡ ኰኵሕ ፡ ተሰረረ ፡ ወሠናየ ፡ ተሐንጸ ። ወዘሰ ፡ ይሰምዓኒ ፡
ቃልየ ፡ ወኢይገብሮ ፡ ይመስል ፡ ብእሴ ፡ ዘሐነጸ ፡ ቤቶ ፡ መልዕልተ ፡ ምድር ፡ ዘእንበለ ፡
መሰረት ፡ ወገፍዕዎ ፡ ወሐይዝት ፡ ወወድቀ ፡ ሶቤሃ ፡ ወኮነ ፡ ዓቢይ ፡ ድቀቱ ።

1 በእንተ ፡ መስፍን ።
2 ወፈጺሞ ፡ ነገሮቶሙ ፡ ቃሎ ፡ ለሕዝብ ፡ ቦአ ፡ ቀፈረናሐም ። ወሃሎ ፡ አሐዱ ፡
መስፍን ፡ ወገብሩ ፡ ይደዊ ፡ ወአልጸቀ ፡ ይሙት ፡ ወክቡር ፡ ውእቱ ፡ በኀቤሁ ።

Non eſt diſcipulus qui major eſt magiſtro ſuo: nónne ſufficit unicuique eſſe ſicut 40
magiſter ejus ? Quid aſpicis paleam quæ *eſt* in oculo fratris tui ; & non vides 41
trabem quæ *eſt* in oculo tuo ? Et quomodo potes dicere fratri tuo ; Sine frater 42
mi, educam paleam ex oculo tuo ; & non vides trabem quæ *eſt* in oculo tuo?
Hypocrita, educito primùm trabem ex oculo tuo, & tunc perſpicies ut educas paleam ex oculo proximi tui. Non eſt arbor bona quæ facit fructum ma- 43
lum ; & non eſt arbor mala quæ facit fructum bonum. Et omnis arbor ex 44
fructu ſuo cognoſcitur : & non demetunt ficus è ſpinis, & non vindemiant uvas
è rubo. Bonus homo ex bono theſauro cordis ſui educit bonitatem ; & malus 45
homo ex malo theſauro cordis ſui, educit malitiam : quoniam ex abundantia
cordis loquitur os. Quid vocatis me, Domine Deus, & non facitis quæ dico 46
vobis ? Omnis qui venit ad me, & audit ſermonem meum, & facit eum ; in- 47
dicabo vobis cui ſimilis ſit : Similis eſt homini prudenti, qui ædificavit domum 48
ſuam, & fodit, & profundam fecit eam : & poſuit fundamen ejus ſuper petram,
& multa flumina venientia opprimebant iſtam domum, & non potuerunt
quatere eam, quia ſuper petram fundata fuit, & bene ædificata fuit. Et qui au- 49
dit ſermonem meum, & non facit eum, ſimilis eſt homini qui ædificavit domum
ſuam ſuper terram ſine fundamine, & oppreſſerunt eam flumina, & cecidit
ſtatim : & fuit magnus caſus ejus.

CAP. VII. *De Centurione.*

Et quum finiſſet loqui populo, intravit Capernaum. Et fuit quidam centurio, 1
& ſervus ejus ægrotabat, & proximè moriturus erat : & pretioſus fuit apud eum. 2

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

48 * مردي را مانند * كه اساس عمارت كند * وبنياد انرا بسنك واهك براورد * وخانه را بران
محكم كرد * بعد ازان بارندكي شد * وسيلاب سخت درسيد * ودران خانه بجهيد * هيچ
آفت بدان خانه نرسيد سبب انك بنياد واساس ان بر سنك بود * وانك سخن من بشنود وبدان 49
كار نكند * مانند مرديست كه بنياد خانهٔ اورا بر خاك نهد * بي اساس * چون سيلاب
بدان بجهيد همانندم افتاد * وافتادن آن دشخوار باشد

سي سه خوش كردن مسيح پسر اميرصد را

1 * وچون عيسي سخن خود را تمام كرد * ازانجا بكفرناحوم در آمد * بندهٔ ازان امير شهر سخت
2 دشخوار رنجور بود * وبمرك نزديك شد * واين بنده را عظيم دوست داشتي * وپيش او عزيز بود *

Homini ſimiles ſunt, qui initium ædificii fecit, & fundamentum ejus petræ & calci impoſuit, & domum ſuper illud firmiter ſtruxit: poſtea imber factus eſt, & torrens vehementer ingruebat, & in domum illam illiſus eſt: ſed nihil mali illi domui contigit, eâ de causâ quòd fundamentum & ſubſtructio ejus ſuper petram eſſet. 48 *Et is qui ſermonem meum audierit, & illud in opus non redigit, ſimilis eſt homini qui baſim domûs ſuæ terræ impoſuit abſque fundamento: cùmque torrens ei illideretur illicò cecidit, & ruina ejus gravis erat.* 49

XXXIII. Sanat Chriſtus puerum Centurionis.

CAP. VII.

Et cùm Jeſus ſermonem ſuum abſolviſſet, illinc profectus Capharnahum ingreſſus eſt. 1 *Servus autem præfecti civitatis graviſſimo morbo laborabat; & morti propinquus factus eſt: & hunc ſervum maximè dilectum habuit, et ei charus fuit.* 2

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΙΗ'. ΙΘ'.

Audiens autem de Jesu, misit ad eum seniores Judæorum, ro-
3 Ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαίων, ἐρω-
gans eum ut *veniens servaret* servum ejus. Illi *verò advenientes* ad
4 τῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. Οἱ δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὸν
Jesum, *precabantur* eum *studiosè*, dicentes; Quia dignus est *cui* *præ-*
Ἰησοῦν, (β) παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, (γ) λέγοντες, Ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ (δ) παρ-
beret hoc. Diligit enim gentem nostram, & synagogam ipse ædifica-
5 έξει τοῦτο· Ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτὸς ᾠκοδόμη-
vit nobis. *At* Jesus ibat cum illis. Jam *verò eo* non longè *ab-*
6 σεν ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. Ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν ἀπ-
sente à domo, misit ad eum Centurio amicos, dicens *ei*;
έχοντος ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψε (ε) πρὸς αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φίλους, λέγων αὐτῷ,
Domine, Ne *vexeris*: non enim ſum dignus ut ſub tectum meum intres. *Ideò*
7 Κύριε, Μὴ σκύλλου· οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς. Διὸ
neque meipſum ſũ dignũ arbitrat' ad te *venire*: ſed dic verbo, & ſanabitur puer meus.
οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠξίωσα πρός σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου.
Etenim ego homo ſum ſub poteſtate conſtitutus, habens ſub me milites, &
8 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ
dico huic; Vade, & vadit: & alii; Veni, & venit: & ſervo meo;
λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου,
Fac hoc, & facit. *Audiens autem hæc* Jeſus, miratus eſt *eum*. & con-
9 Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, ἐθαύμασεν αὐτόν. καὶ στρα-

verſus, *ſequenti* ſe *turbæ* dixit; Dico vobis, Nec in Iſrael tan-
φεὶς, τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε, Λέγω (ζ) ὑμῖν, Οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύ-
tam fidem inveni. Et reverſi miſſi *in* domum, invenerunt *lan-*
ξς̄ την πίστιν εὗρον. Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον, εὗρον τὸν ἀ- 10
guentem ſervum ſanum. Et factum eſt *in* deinceps ibat in civitatē
ϛ ΙΘ' σθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα. Καὶ ἐγένετο (η) ἐν τῇ ἑξῆς ἐπορεύετο εἰς πόλιν 11
vocatam Naim: & *ſimul* ibant *ipſi* diſcipuli ejus *multi*, & turba co-
ξζ̄ καλουμένην Ναΐν, καὶ (θ) συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοί, καὶ ὄχλος πο-
ι pioſa. *Ut verò appropinquavit* portæ civitatis, *&* ecce efferebatur defunctus filius
λύς. Ὡς δὲ ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ (ι) ἐξεκομίζετο τεθνηκὼς υἱὸς 12
unigenitus matri ſuæ: & hæc erat vidua: & turba civitatis multa cum
μονογενὴς τῇ μητρὶ αὐτοῦ, καὶ (κ) αὕτη ἦν χήρα· καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς σὺν
illa. Et *videns eam* Dominus, *viſceribus* motus *eſt* ſuper eam, *&* dixit illi; Ne
αὐτῇ. Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος, ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Μὴ 13
fle. Et *accedens* tetigit loculum: (*At portantes* ſteterunt:) Et ait; Adoleſcens,
κλαῖε. Καὶ προσελθὼν ἥψατο τῆς σοροῦ· (οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν·) καὶ εἶπε, Νεανίσκε, 14
tibi dico; Surge. Et reſedit mortuus, & cœpit loqui. Et dedit illũ
σοὶ λέγω, Ἐγέρθητι. Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν. καὶ (λ) ἔδωκεν αὐτὸν 15
matri ſuæ. Accepit autem timor omnes: & *glorificabant* Deum, dicentes,
τῇ μητρὶ αὐτοῦ. Ἔλαβε δὲ φόβος ἅπαντας· καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν, λέγοντες, 16
Quia Propheta magnus ſurrexit in nobis: &, Quia viſitavit Deus plebem ſuã.
Ὅτι προφήτης μέγας (μ) ἐγήγερται ἐν ἡμῖν· καὶ, Ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ.

MS. A. (β) παρεκάλεσαν (γ) λέγοντες αὐτῷ, Ὅτι (δ) παρέξῃ (ε) ἐπ' αὐτὸν (ζ) ὑμῖν, Ὅτι οὐδὲ (η) ἐν τῷ (θ) συνεπορεύοντο οἱ (ι) ἐξεκομίζετο υἱὸς (κ) αὕτη χήρα· (λ) ἀπέδωκεν
(μ) ἠγέρθη

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܫܡܥ ܥܠ ܝܫܘܥ . ܘܫܕܪ ܠܘܬܗ ܩܫܝܫܐ ܕܝܗܘܕܝܐ . ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܐܝܟ ܕܢܐܬܐ ܢܚܐ 3
ܠܥܒܕܗ . * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܐܬܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ . ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܒܬܘܟܠܢܐ ܘܐܡܪܝܢ . ܫܘܐ 4
ܗܘ ܕܬܥܒܕ ܠܗ ܗܕܐ . * ܪܚܡ ܓܝܪ ܠܥܡܢ . ܘܐܦ ܒܝܬ ܟܢܘܫܬܐ ܗܘ ܒܢܐ ܠܢ . * ܝܫܘܥ 5 6
ܕܝܢ ܐܙܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ . ܟܕ ܕܝܢ ܠܐ ܪܚܝܩ ܣܓܝ ܡܢ ܒܝܬܐ . ܫܕܪ ܠܘܬܗ ܩܢܛܪܘܢܐ
ܪܚܡܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗ . ܡܪܝ ܠܐ ܬܬܥܡܠ . ܠܐ ܓܝܪ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܬܥܘܠ ܬܚܝܬ ܛܠܠܝ . * ܡܛܠ 7
ܗܢܐ ܠܐ ܫܘܝܬ ܕܐܬܐ ܠܘܬܟ . ܐܠܐ ܐܡܪ ܒܡܠܬܐ ܘܢܬܐܣܐ ܛܠܝܝ . * ܐܦ ܐܢܐ ܓܝܪ ܓܒܪܐ ܐܢܐ 8
ܕܡܫܥܒܕ ܐܢܐ ܠܫܘܠܛܢܐ . ܘܐܝܬ ܬܚܝܬ ܐܝܕܝ ܦܠܚܐ . ܘܐܡܪ ܐܢܐ ܠܗܢܐ ܕܙܠ
ܘܐܙܠ . ܘܠܐܚܪܢܐ ܕܬܐ ܘܐܬܐ . ܘܠܥܒܕܝ ܕܥܒܕ ܗܕܐ ܘܥܒܕ . * ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܗܠܝܢ ܐܬܕܡܪ 9
ܒܗ . ܘܐܬܦܢܝ ܘܐܡܪ ܠܟܢܫܐ ܕܐܬܐ ܒܬܪܗ . ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ . ܕܐܦ ܠܐ ܒܐܝܣܪܝܠ
ܐܫܟܚܬ ܐܝܟ ܗܕܐ ܗܝܡܢܘܬܐ . * ܘܗܦܟܘ ܗܢܘܢ ܕܐܫܬܕܪܘ ܠܒܝܬܐ . ܘܐܫܟܚܘ ܠܥܒܕܐ 10
ܗܘ ܕܟܪܝܗ ܗܘܐ ܟܕ ܚܠܝܡ . * ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܗ * ܕܨܘܡܐ * ܟܐ *
* ܘܗܘܐ ܕܒܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ . ܐܙܠ ܗܘܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܗ ܢܐܝܢ . ܘܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ 11
ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ . * ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ . ܚܙܐ ܟܕ ܡܘܒܠܝܢ ܠܡܝܬܐ ܕܝܚܝܕܝܐ ܗܘܐ 12
ܠܐܡܗ . ܘܐܡܗ ܐܪܡܠܬܐ ܗܘܬ . ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܒܢܝ ܡܕܝܢܬܐ ܥܡܗ . * ܘܚܙܐ ܗ̇ 13
ܝܫܘܥ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܝܗ̇ . ܘܐܡܪ ܠܗ̇ ܠܐ ܬܒܟܝܢ . * ܘܐܙܠ ܩܪܒ ܠܥܪܣܐ . ܘܗܢܘܢ ܕܫܩܝܠܝܢ 14
ܗܘܘ ܠܗ ܩܡܘ . ܘܐܡܪ . ܥܠܝܡܐ ܠܟ ܐܡܪ ܐܢܐ ܩܘܡ . * ܘܝܬܒ ܗܘ ܡܝܬܐ ܘܫܪܝ 15
ܠܡܡܠܠܘ . ܘܝܗܒܗ ܠܐܡܗ . * ܘܐܚܕܬ ܕܚܠܬܐ ܠܐܢܫܐ ܟܠܗܘܢ . ܘܡܫܒܚܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ 16
ܘܐܡܪܝܢ . ܕܢܒܝܐ ܪܒܐ ܩܡ ܠܢ . ܘܣܥܪܗ ܐܠܗܐ ܠܥܡܗ .

Audiitque de Jeſu, & miſit ad eum Seniores 3 Judæorum, & efflagitabat ab eo ut veniret ſervum ſuum ſervaturus. Illi autem quum 4 veniſſent ad Jeſum, efflagitabant ab eo ſtudioſè, ac dicebant; Dignus eſt cui hoc facias. Diligit enim gentem noſtram, quinetiam do- 5 mum ſynagogæ ipſe extruxit nobis. Porrò 6 Jeſus iter faciebat cum eis. Quum autem non longè abeſſet à domo, miſit ad eum Centurio amicos ſuos, & ait illi; Domine mi, ne fatigeris, non enim dignus ſum ut intres ſub tectum meum. Propterea indignus ego fui 7 qui venirem ad te: ſed dic verbo, & ſanabitur puer meus. Quandoquidem & ego 8 ſum homo poteſtati ſubjectus, ſuntq; ſub manibus meis milites: & dico huic; Ito, & abit: & alteri; Venito, venitque: & ſervo meo; Hoc facito, & facit. Quum autem hæc au- 9 diſſet Jeſus, admiratus eſt eum, & converſus dixit turbæ poſt ſe venienti; Dico vobis, ne inter Iſraelitas quidem inveniſſe me fidem huic ſimilem. Et reverſi ſunt domum ii qui 10 miſſi fuerant, inveneruntque ſervum illum, qui æger fuerat, ſanitati reſtitutum.

Ad oblationem dominicæ V. Jejunii. 21.

Et factum eſt poſtero die ut proficiſceretur in 11 civitatem nomine Nain, et diſcipuli ejus cum eo, cœtuſque multus. Et quum appropin- 12 quâſſet portæ civitatis, vidit comitantes mortuum, qui unicus fuerat matri ſuæ, ipſa verò mater erat vidua: & turba multa civium erat cum ea. Vidit autem eam Jeſus, 13 & miſertus eſt ejus, dixitque ei; Ne fleas. Et 14 profectus tetigit loculum: ii autem qui bajulabant eum, ſubſtitêre, & ait; Adoleſcens, tibi dico, Surge. Et reſedit defunctus ille, 15 cœpitque loqui, & dedit eum matri ſuæ. Et invaſit omnes homines timor, & glorifi- 16 cabant Deum, ac dicebant; Sanè propheta maximus ſurrexit inter nos, & inviſit Deus populum ſuum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* پیران یهودرا شفاعت کرد * وپیش عیسي فرستاد * ومي خواست که مسیح بنك اورا 3
شفا بخشد * * پیران آمدند * وشفاعت بجد کردند * وگفتند این امیر مستحق است هر نیکي 4
که با وي کني * * سبب انك قوم ما را دوست مي دارد * وبراي ما نمازگاه بساخت * * عیسي 5 6
با ایشان اندکي راه برفت * امیر دوستان خودرا پیش † مسیح † فرستاد وگفت * خداوند زحمت
مکش * ارزاني نیستم که زیر سقف خانهٔ من درايي * * وبراي ان خودرا نیز ارزاني ندیدم 7
که پیش تو بیایم * الا ایمان دارم که سخن بگویي * وکودك من خوش شود * * که من 8
نیز مردي بنك فرمانم وسپاهیان پسیار زیر دست منند * بهر که بگویم برو * برود وبهر
که بیا بیاید * وبه بنك خود بگویم بکن بکند * * عیسي چون این را شنید روي بدیشان 9
کرد که با او بدند * وگفت راست بشما بگویم درمیان † بني اسراییل * این چنین ایمان
یافته نشد * * چون فرستادگان بازگردیدند * ودرخانه آمدند ان † بنك رنجور خوش شك بود 10

سي چهار زنك گردانیدن مسیح پسر بیوه زنرا

* روز دوم مسیح بشهري رفت نامش نابلیس با شاگردان خود * وجماعت پسیار با ایشان * 11

Seniores itaque Judæorum exora- 3 *tos fecit, & ad Jeſum miſit, & petebat ut Chriſtus ſervum ejus valetudine donaret. Seniores venerunt* 4 *& inſtanter orabant, dicentes; Hic præfectus dignus eſt cui quidvis boni facias: Ea de cauſa quòd populum* 5 *noſtrum amore proſequitur, & nobis oratorium extruxit. Jeſus cum il-* 6 *lis paululum viæ ivit, at præfectus amicos ſuos ad Chriſtum miſit, & dixit; Domine, moleſtiam ne trahas: dignus non ſum ut tectum domûs meæ ſubeas. Propterea etiam mei-* 7 *pſum dignum non aſpexi qui ad te venirem: ſed fidem habeo, quòd verbum dices & ſervus meus convaleſcet. Quia ipſe etiam homo ſubditus* 8 *imperio ſum, & milites multi mihi parent: cuicunque dixero, Ito, ibit; cuicunque verò* dixero, *Veni, veniet; & ſi ſervo meo dixero, Fac, faciet. Jeſus cùm hoc audiſſet, faciem ad* 9 *eos convertit qui cum eo erant, & dixit; Verum vobis dico, Inter filios Iſrael hujuſmodi fides non inventa fuit. Cùm miſſi reverſi eſſent,* 10 *& in domum ingreſſi, ſervus ille ægrotus ſanatus erat.*

XXXIV. Vivificat Chriſtus filium viduæ.

Die ſecundo Chriſtus in civitatē pro- 11 *fect' eſt, cui nomen Neapolis, cum diſcipulis ſuis et turba multa cum eis.*

Verſio VULGATA LATINA.

3 Et cùm audiſſet de Jeſu, miſit ad eum ſeniores Judæorum, rogans eum ut veniret,
4 & ſalvaret ſervum ejus. At illi cùm veniſſent ad Jeſum, rogabant eum ſolici-
5 tè, dicentes ei; Quia dignus eſt ut hoc illi præſtes. Diligit enim gentem no-
6 ſtram: & Synagogam ipſe ædificavit nobis. Jeſus autem ibat cum illis. Et cùm
jam non longè eſſet à domo, miſit ad eum Centurio amicos, dicens; Domine,
7 noli vexari: Non enim ſum dignus ut ſub tectum meum intres. Propter quod
& meipſum non ſum dignum arbitratus ut venirem ad te: ſed dic verbo, & ſa-
8 nabitur puer meus. Nam & ego homo ſum ſub poteſtate conſtitutus, habens ſub
me milites: & dico huic, Vade, & vadit: & alii, Veni, & venit: & ſervo meo,
9 Fac hoc, & facit. Quo audito Jeſus miratus eſt: & converſus ſequentibus ſe turbis, dixit; Amen dico vobis, Nec in Iſrael tantam fidem inveni. Et reverſi, qui 10
miſſi fuerant, domum, invenerunt ſervum, qui languerat, ſanum. Et factum eſt: 11
deinceps ibat in civitatem, quæ vocatur Naim: & ibant cum eo diſcipuli ejus, &
turba copioſa. Cùm autem appropinquaret portæ civitatis, ecce defunctus effe- 12
rebatur filius unicus matris ſuæ: & hæc vidua erat: & turba civitatis multa cum
illa. Quam cùm vidiſſet Dominus, miſericordiâ motus ſuper eam, dixit illi; No- 13
li flere. Et acceſſit & tetigit loculum. (Hi autem, qui portabant, ſteterunt.) Et 14
ait; Adoleſcens, tibi dico, Surge. Et reſedit qui erat mortuus, & cœpit loqui. 15
Et dedit illum matri ſuæ. Accepit autem omnes timor: & magnificabant Deum, di- 16
centes; Quia propheta magnus ſurrexit in nobis: &, Quia Deus viſitavit plebem ſuam.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فلما سمع يسوع ارسل اليه شيوخ اليهود يسالونه المجي ليخلص عبده * فلما جاوا الي 3 4
يسوع وسالوه باجتهاد وقالوا انه مستحق ان يفعل له هذا * لانه يحب لامتنا وقد بني لنا 5
كنيسة * فمضي يسوع معهم * ولما قرب من البيت ارسل اليه قايد المائة اصدقاه قايلا يا 6
رب لا تتعن فاني لا استحق ان تدخل تحت سقف بيتي * من اجل هذا لم استحق انا ان 7
اجي اليك * لكن قل كلمة فيبرا فتاي * فاني رجل من جهة سلطان وتحت يدي جند * 8
واقول لهذا امض فيمضي * ولاخر تعال فياتي * ولعبدي اصنع هذا فيصنع * فلما سمع 9
يسوع هذا تعجب منه * والتفت الي الجمع الذي يتبعه وقال امين اقول لكم اني لم اجد في
جميع اسراييل مثل هذه الامانة * فرجع اوليك المرسلون الي البيت فوجدوا العبد المريض 10
قد برا * الفصل الثالث والعشرون * وفي غد كان يسوع ماضيا 11
الي مدينة اسمها نايين وتبعه تلاميذه اجمعون وجمع كبير * فلما قرب من باب المدينة واذا 12
ميت محمول ابن وحيد لامه وكانت ارملة * وكان معها جمع كبير من اهل المدينة * فلما 13
راها يسوع تحنن عليها وقال لها لا تبكي * وتقدم فلمس النعش فوقف الحاملون * فقال ايها 14
الشاب لك اقول قم * فجلس الميت وبدا يتكلم فدفعه الي امه * واخذهم خوف ومجدوا الله 15 16
قايلين لقد قام فينا نبي عظيم وتعهد الله شعبه بصلاح *

Cùmque audiſſet de Jeſu, miſit ad eum 3
ſeniores Judæorum ut rogarent eum de
adventu ad ſalvandum ſervum ſuum. Et 4
cùm veniſſent ad Jeſum, rogâſſentque
eum ſolicitè, atque dixiſſent, Sanè di-
gnus eſt ut fiat ei hoc, Quia eſt amicus 5
gentis noſtræ, & ædificavit nobis tem-
plum; abiit Jeſus cum illis. Et cùm ac- 6
ceſſiſſet ad domum, miſit ad eum Centu-
rio amicos ſuos, dicens; Domine, ne ve-
xêris, quia non ſum dignus ut intres ſub
tectum domûs meæ: Propter hoc non me- 7
rui ego venire ad te: ſed dic verbum
unum, & ſanabitur puer meus. Et qui- 8
dem homo ſum pertinens imperatori, &
ſub manu mea ſunt milites: et dico huic;
Vade, & vadit: & alteri; Veni, & ve-
nit: & ſervo meo; Fac hoc, & facit. Et 9
cùm audiſſet Jeſus hoc, admiratus eſt
eum: & converſus eſt ad turbam quæ
ſequebatur eum, & ait; Amen dico vo-
bis, quòd non inveni in toto Iſrael ſimilem
huic fidei. Et reverſi ſunt illi miſſi, in 10
domum, & invenerunt ſervum infir-
mum, jam ſanatum.

Sectio vigeſima tertia.

Et in craſtino erat Jeſus proficiſcens in 11
civitatem, cujus nomen Nain: & ſecu-
ti ſunt cum diſcipuli ejus omnes, & tur-
ba magna. Cùmque appropinquâſſet ad 12
portam civitatis, ecce mortuum porta-
tum, filium unicum matri ſuæ, quæ erat
vidua: erátque cum ea turba magna ex
incolis civitatis. Et cùm vidiſſet eam 13
Jeſus, miſertus eſt illius, & dixit ei; Ne
plangas. Et acceſſit & tetigit feretrum 14
(ſteterunt autem portitores) & ait, O
adoleſcens, tibi dico, Surge. Et ſedit 15
mortuus, & cœpit loqui: & dedit illum
matri ejus. Et aſſecutus eſt eos timor, et 16
glorificaverunt Deum, dicentes; Profe-
ctò jam ſurrexit in nobis propheta ma-
gnus: & viſitavit Deus plebem ſuam
in bonum.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 ወሰሚዖ:በእንተ:እግዚእ:ኢየሱስ: ከመ: መጽአ: ለአከ: ኀቤሁ:ረባናተ:አይሁድ: ወ
4 አስተብቍዕዎ:ከመ:ይምጻእ:ወያሕዩ:ሎቱ: ቍልዔሁ::=: ወመጽኡ:ኀበ:እግዚ
እ: ኢየሱስ:ወአስተብቍዕዎ:ለእግዚእ:ኢየሱስ:ወይቤልዎ:ፍጡነ:ረድ:እስመ:ይደ
5 ልዎ: ዘገበርከ: ሎቱ::=: እስመ: ያፈቅር:ሕዝበነ: ወምኵራበኒ: ውእቱ: ሐነጸ:ለ
6 ነ::=: ወሖረ:እግዚእ:ኢየሱስ:ምስሌሆሙ:ወአልጺቆ:ኀበ: ቤቱ: ለአከ: ላዕሌከ
ቲሁ:ውእቱ:መስፍን:ኀቤሁ:ወይቤሎ:: እግዚኦ: ኢትጻሙ: እስመ: ኢይደልወ
7 ኒ:ከመ:ትባእ:ታሕተ:ጠፈረ:ቤትየ:አንተ::=: ወለሊየኒ:ኢይደልወኒ
8 ኒ:እምጻእ:ኀቤከ:አዝዝ:በቃልከ: ወይሐዩ:ቍልዔየ::=: እስመ:
አነሂ:ብእሲ: መኰንን:አነ: ወብየ:ወዓሌ:ወእብሎ:ለዝንቱ:ሖር:ወ
ይሐውር:ወለክልኡኒ:ነዓ: ወይመጽእ:ወለገብርየኒ:ግበር:ከመዝ: ወይ
9 ገብር::=: ወሰሚዖ:እግዚእ:ኢየሱስ:አንከረ:ሃይማኖቶሙ:ተመይጠ: ወይቤሎ
ሙ:ለሕዝብ: እለ:ተለውዎ:ግሙራ:ኢረከብኩ:ዘከመዝ: ይትአመን: በውስተ:እስራ
10 ኤል::=: ወአቲዎሙ: ቤቶሙ: እለ: ተፈነዉ: ረከብዎ: ለገብሩ: በዘ:ሐይወ::=:
11 ወበሳኒታ: ሖረ: ወቦአ: ሀገረ: እንተ: ስማ: ናይን: ወሕዝብኒ: ብዙኅ::=:

በእንተ: ወልደ: መበለት::=:

12 ወበጺሖ: ኀበ: አንቀጸ: ሀገር:ረከበ:ቀበረ: ዘወልደ:ብእሲት:መበለት:ወብዙኅ:ሰብአ:
13 ሀገር:ሃለው: ምስሌሃ:=: ወርእያ: እግዚእ: ኢየሱስ: ወምሕራ: ወይቤላ:ኢትብ
14 ክዪ:=: ወቀርበ: ወአኀዞ: ነፍቆ: ወቆሙ: እለ:ይጸውሩ: ወይቤሎ: ለከ: እብለከ:
15 ወሬዛ: ተንሥእ: ወተንሥአ=: ወነበረ: ውእቱ: በድን: ወተናገረ: ወአወፈዮ: ለእ
16 ሙ:=: ወፈርሁ: ኵሎሙ: ወሰብሕዎ: ለእግዚአብሔር: ወይቤሉ: ዐቢይ:ነቢይ:
ተንሥአ: ለነ:: ወተሣሀሎሙ: እግዚአብሔር : ለሕዝቡ::=:

Et quum audiſſet de Domino Jeſu quòd veniſſet, miſit ad eum magiſtros Judæ- 3
orum, & rogavit eum ut veniret, & ſervaret ei ſervum ſuum. Et venerunt ad 4
Dominum Jeſum: & rogârunt Dominum Jeſum, & dixerunt ei; Citò deſcende,
quia dignus eſt cui facias hoc. Quoniam diligit gentem noſtram, & ſynago- 5
gam ipſe ædificavit nobis. Et profectus eſt Dominus Jeſus cum iis: & appro- 6
pinquante illo ad domum ejus, miſit amicos ejus iſte centurio ad eum: & dixit ei,
Domine, ne accedas, quia non convenit mihi ut venias ſub tectum domûs meæ tu.
Et ipſe ego, non convenit mihi ut veniam ad te: præcipe in verbo tuo, & vivet 7
ſervus meus. Quoniam ego *ſum* homo præpoſitus, & habeo milites: & dico 8
hûic; Proficiſcere, & proficiſcitur: & alteri; Veni, & venit: & ſervo meo; Facies
hoc modo, & facit. Et quum audiviſſet Dominus Jeſus, admirans fidem illorum 9
converſus fuit, & dixit populis qui ſequuti ſunt eum; Nunquâ inveni tam fidelem
in Iſrael. Et accedentes ad domum ſuam qui miſſi fuerant, invenerunt ſervum 10
ejus ſanum. Et alterâ die profectus eſt, & ingreſſus eſt civitatem, cujus nomen 11
erat Nain, & populi multi *cum eo*.

De filio viduæ.

Et accedens ad portam civitatis invenit ſepulchrum filii mulieris viduæ, & 12
multa turba civitatis fuit cum ea. Et vidit eam Dominus Jeſus, & miſertus eſt 13
ejus, & dixit illi; Ne fleto. Et acceſſit, & prehendit loculum ejus: & ſubſtite- 14
runt qui portabant eum: & dixit ei, Tibi dico; Adoleſcens ſurge, & ſurrexit. Et 15
ſedit *qui* mortuus *fuerat*, & loquutus eſt: & dedit eum matri ſuæ. Et timue- 16
runt omnes, & glorificârunt Deum, & dixerunt; Magnus propheta ſurrexit nobis,
& miſertus eſt Deus populorum ſuorum.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* چون نزديك دروازه رسيد * مردهء را ديد كه بنماز وزاري * مي بردند * وان مرده 12
يكانهء مادر خود بود * ومادرش بيوه بود * جماعت انبوه از مردم شهر زن ومرد با او * عيسي 13
آن زنرا ديد * بروي رحمت كرد * وبدو كفت مكري * وزاري مكن * پيش جنازه رفت * ومردم 14
راكه بر كرفته بودند * باز داشت * وكفت اي جوان بتو ميكويم بر خيز * مرده در حال 15
نشست وسخن كفتن اغاز كرد * واورا بمادرش سپارد * بر همهء خلق نهيب † وعظمت پيدا شد * 16
ومر خدايرا † ستايش مي دادند * وشكر مي كفتند * كه پيغمبر بزرك در ميان ما ظاهر شد *
خدا بر خلق خود نكاه كرد * وتيمار داشت *

Cùmque ad portam propè acceſſiſſet, 12
mortuum vidit, quem cum oratione
& planctu efferebant: mortuus
autem ille unicus erat matris ſuæ,
& mater ejus vidua erat, ac tur-
ba multa hominum civitatis fœmi-
næ & viri cum eo. Jeſus eam mu- 13
lierem vidit, & ejus miſertus et di-
xit; Ne fleas, & planctum ne fa-
cias. Tunc *ad feretrum ivit, &* 14
viros qui portabant remoratus eſt,
ac dixit; O juvenis, tibi dico, Sur-
ge. Mortuus continuò reſedit, & 15
loqui cœpit: & eum matri ſuæ tra-
didit. Et *omni populo terror & ad-* 16
miratio exorta eſt, & Deo laudem
dabant, & gratias agentes *dice-*
bant; Propheta magnus quidem in-
ter nos manifeſtatus eſt, Deus popu-
lum ſuum intuitus eſt, & eorum
curam habet.

Et exiit ſermo hic in *univerſa* *Judæa* de eo, & in *omni* circa*regione*.
17 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.
18 Et nuntiaverunt Joanni diſcipuli ejus de omnibus his. Et *advo*-
19 Καὶ ἀπήγγειλαν (υ) Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. Καὶ προσκα-
cans duos *quoſdam* *diſcipulorum ſuorum* Joannes, miſit ad Jeſum, di-
λεσάμενος δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης, ἔπεμψε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέ-
cens; Tu es *veniens*, aut alium expectamus? *Accedentes* autem ad eum
20 γων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; Παραγενόμενοι δὲ πρὸς αὐτὸν
viri, dixerunt; Joannes Baptiſta miſit nos ad te, dicens; Tu es
οἱ ἄνδρες, εἶπον, Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε, λέγων, Σὺ εἶ ὁ
veniens, an alium expectamus? (In ipſa autem hora curavit multos
21 ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; (Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς
à *morbis* & *flagellis*, & ſpiritibus malis: & cæcis multis donavit
ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων, καὶ πνευμάτων πονηρῶν· καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο (ξ) τὸ
videre.) Et reſpondens *Jeſus*, dixit illis; Euntes renuntiate
22 βλέπειν.) Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἀπαγγείλατε
Joanni quæ vidiſtis & audiſtis: Quia cæci vident, claudi ambulant, leproſi
(ο) Ἰωάννῃ ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε· ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ
mundantur, ſurdi audiunt, mortui reſurgunt, pauperes evangelizantur. Et bea-
23 καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται. Καὶ μα-
tus eſt quicunque non ſcandalizatus fuerit in me. *Abeuntibus autem nun*-
24 κάριός ἐστιν ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. Ἀπελθόντων δὲ τῶν ἀγγέ-

tiis Joannis, cœpit dicere; ad *turbas* de Joanne; Quid exiſtis in
λων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς ὄχλους περὶ Ἰωάννου, (π) Τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν
deſertum *ſpectare*? arundinem à vento *quaſſatam*? Sed quid exi-
ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; Ἀλλὰ (ρ) τί ἐξελη- 25
ſtis videre? hominem *in* mollibus veſtimentis *amictum*? Ecce qui in *ve*-
λύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; Ἰδοὺ οἱ ἐν ἱμα-
ſte glorioſa & *luxu* *exiſtentes*, in domibus regum ſunt. Sed quid exi-
τισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες, ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν. Ἀλλὰ τί ἐξε- 26
ſtis videre? Prophetam? Utique dico vobis, & *abundantius* *Prophetâ*. Hic
ληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; Ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. Οὗτός 27
eſt de quo ſcriptum eſt; Ecce *ego* mitto angelum meum ante faciem tuam,
ἐστι περὶ οὗ γέγραπται, Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου,
qui præparabit viam tuam ante te. Dico enim vobis; Major *in ge*-
ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. Λέγω γὰρ ὑμῖν, Μείζων ἐν γεν- 28
nitis mulierum Prophetâ Joanne Baptiſtâ nemo eſt: qui autē minor in
νητοῖς γυναικῶν προφήτης Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὐδείς ἐστιν· ὁ δὲ μικρότερος ἐν
regno Dei, major illo eſt. Et omnis populus audiens & publicani,
τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, μείζων αὐτοῦ ἐστι. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι, 29
juſtificaverunt Deum, baptizati *baptiſmum* Joannis. *At* Phariſæi &
ἐδικαίωσαν τὸν Θεὸν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ 30
legiſperiti conſilium Dei ſpreverunt in ſemetipſos, non baptizati ab eo.
οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν εἰς ἑαυτοὺς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' (σ) αὐτοῦ.

MS. A. (υ) Ἰωάννει (ξ) βλέπειν. (ο) Ἰωάννει (π) Τί ἐξήλθατε εἰς (ρ) τί ἐξήλθατε (σ) αὐτοῦ. Τίνι

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 * ܘܢܦܩܬ ܥܠܘܗܝ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܒܟܠܗ ܝܗܘܕ. ܘܒܟܠܗ ܐܬܪܐ ܕܚܕܪܝܗܘܢ. * ܘܐܘܕܥܘܗܝ
18 ܠܝܘܚܢܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܥܠ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. * ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܟܐ *
19 * ܘܩܪܐ ܝܘܚܢܢ ܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܗܘ
20 ܕܐܬܐ. ܐܘ ܠܐܚܪܝܢ ܗܘ ܡܣܟܝܢܢ. * ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ
21 ܫܕܪܢ ܠܘܬܟ ܘܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܗܘ ܕܐܬܐ. ܐܘ ܠܐܚܪܝܢ ܗܘ ܡܣܟܝܢܢ. * ܒܗ ܕܝܢ ܒܗ
ܒܫܥܬܐ. ܣܓܝܐܐ ܐܣܝ ܡܢ ܟܘܪܗܢܐ. ܘܡܢ ܡܚܘܢ ܘܡܢ ܪܘܚܐ ܒܝܫܬܐ. ܘܠܣܓܝܐܐ
22 ܥܘܝܪܐ ܝܗܒ ܗܘܐ ܠܡܚܙܐ. * ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܐܡܪܘ ܠܝܘܚܢܢ ܟܠ ܡܕܡ
ܕܚܙܝܬܘܢ ܘܫܡܥܬܘܢ. ܕܥܘܝܪܐ ܚܙܝܢ. ܘܚܓܝܪܐ ܡܗܠܟܝܢ. ܘܓܪܒܐ ܡܬܕܟܝܢ. ܘܚܪܫܐ
23 ܫܡܥܝܢ. ܘܡܝܬܐ ܩܝܡܝܢ. ܘܡܣܟܢܐ ܡܬܣܒܪܝܢ. * ܘܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܕܠܐ ܢܬܟܫܠ ܒܝ.
24 * ܟܕ ܕܝܢ ܐܙܠܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ. ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܐܡܪ ܠܟܢܫܐ ܥܠ ܝܘܚܢܢ.
25 ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܕܒܪܐ ܠܡܚܙܐ. ܩܢܝܐ ܕܡܢ ܪܘܚܐ ܡܬܬܙܝܥ. * ܘܐܠܐ. ܡܢܐ
ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܚܙܐ. ܓܒܪܐ ܕܢܚܬܐ ܪܟܝܟܐ ܠܒܝܫ. ܗܐ ܐܝܠܝܢ ܕܒܠܒܘܫܐ ܡܫܒܚܐ
26 ܘܒܦܘܢܩܐ ܐܝܬܝܗܘܢ. ܒܒܝܬ ܡܠܟܐ ܐܢܘܢ. * ܘܐܠܐ. ܡܢܐ ܢܦܩܬܘܢ ܠܡܚܙܐ. ܢܒܝܐ.
27 ܐܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܘܝܬܝܪ ܡܢ ܢܒܝܐ. * ܗܢܘ ܕܥܠܘܗܝ ܟܬܝܒ. ܕܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ
28 ܡܠܐܟܝ ܩܕܡ ܐܦܝܟ. ܕܢܛܝܒ ܐܘܪܚܐ ܩܕܡܝܟ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܝܬ ܢܒܝܐ
ܒܝܠܝܕܝ ܢܫܐ ܕܪܒ ܡܢ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ. ܙܥܘܪܐ ܕܝܢ ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܪܒ ܗܘ ܡܢܗ.
29 * ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܫܡܥ ܐܦ ܡܟܣܐ. ܙܕܩܘ ܠܐܠܗܐ ܕܐܬܥܡܕܘ ܡܥܡܘܕܝܬܗ ܕܝܘܚܢܢ. * ܦܪܝܫܐ
30 ܕܝܢ ܘܣܦܪܐ. ܛܠܡܘ ܒܢܦܫܗܘܢ ܨܒܝܢܐ ܕܐܠܗܐ ܕܠܐ ܐܬܥܡܕܘ ܡܢܗ.

Et exiit de eo ſermo iſte in univerſam Judæ- 17
am, & in univerſam regionem circumjacen-
tem. Et narraverunt Johanni diſcipuli ejus 18
hæc omnia.

Dominicâ poſt Epiphaniam. 21.

Et advocavit Johannes duos ex diſcipulis 19
ſuis, eoſque miſit ad Jeſum, & ait; Túne is es
qui venturus eſt, an alium expectamus? Et 20
venerunt ad Jeſum, dicuntque ei; Johannes
Baptiſta miſit nos ad te, & ait; Tu is es qui
venturus erat, an alium expectamus? Illâ au- 21
tem ipſâ horâ multos ſanaverat à morbis &
à plagis, & à ſpiritibus malis, multiſque cæ-
cis tribuerat viſum. Et reſpondit Jeſus, & 22
dixit eis; Ite, dicite Johanni quæcunque vi-
diſtis & audiſtis: quòd cæci videant, & clau-
di ambulent, & leproſi mundentur, & ſurdi
audiant, & mortui reſurgant, pauperibus de-
nique evangelizetur. Et beatus eſt qui non 23
impegerit in me. Quum autem abiiſſent di- 24
ſcipuli Johannis, cœpit Jeſus verba facere
ad turbas de Johanne, Quid exiſtis in deſer-
tum viſuri? Arundinem vento agitatam?
Sin autem, quid viſum exiſtis? Virum molli- 25
bus veſtimentis indutum? Ecce ii qui veſti-
mentis glorioſis & deliciis utuntur, in aulis
regum degunt. Sin minus, quid viſum exi- 26
ſtis? Prophetam? Certè dico vobis, & pro-
phetâ præſtantiorem. Hic eſt de quo ſcri- 27
ptum eſt; Ecce ego mitto angelum meum
ante faciem tuam, ut complanet viam coram
te. Dico vobis, Non eſt propheta inter na- 28
tos mulierum major Johanne Baptiſtâ: mi-
nimus autem in regno Dei, major eſt eo. Et 29
totus populus qui audivit, publicani quoque,
juſtificârunt Deum, quòd baptizati eſſent
baptiſmo Johannis. Phariſæi verò & Scribæ 30
oppreſſerunt in ſeipſis voluntatem Dei, eò
quòd non baptizati fuerint ab eo.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 * اين كلمه ميان همه يهود * وهمه ولايتها كه پيرامون اردنست فاش شد
سي پنج فرستادن يحيي پيش مسيح وسخن پرسيدن
18 19 * شاكردان يحيي هرچه مسيح مي كرد يحيي را معلوم كردند * ويحيي دو كس از شاكردان
خود * پيش عيسي فرستاد وپرسيد * توي انك مي آيد * يا كسي ديكر را نكران باشيم *
20 * شاكردان پيش عيسي امدند * وكفتند يحيي شوينك مارا فرستاد وازتو اين سخن مي پرسد *
21 * وعيسي دران ساعت كه ايشان حاضر بودند * بسيار رنجورانرا شفا داد * وبعضي ديوانكانرا
22 ازجانهاء شوم رهانيد * وبسيار نابينايانرا بينايي داد * وبعد ازان بشاكردان † عيسي جواب
داد وكفت * برويد هرچه ديديد * وشنيديد همه را به يحيي بكوييد * كوران مي بينند * وشلان
روان مي روند * وپيسان پاك مي شوند * وكران مي شنوند * و مردكان زنده مي شوند *
23 ومسكينان اميدوار مي شوند * وخنك انك بر من بشك وكمان نباشد
24 † سي هفت مدح كردن عيسي يحيي را * چون شاكردان يحيي رفتند عيسي
برابر جماعت براي يحيي مي كفت * چرا درويراني بدر آمديد تا بينيد † ني را كه ازباد مي لرزد *

* Atque *hic ſermo in omnem Judæam* 17
& omnes regiones quæ Jordani cir-
cumjacent ſparſus eſt.

XXXV. Miſſio Johannis ad
Chriſtum, & interro-
gatio verbi.

* *Diſcipuli* interea *Johannis quic-* 18
quid Chriſtus fecit Johanni notum
fecerunt. Et Johannes duos quoſdam 19
è diſcipulis ſuis ad Jeſum miſit, &
interrogavit; Túne es ille qui ve-
nit, an quempiam alium expecte-
mus? Diſcipuli *ad Jeſum venerunt,* 20
& dicebant; Johannes Baptiſta *nos*
miſit, & à te hoc verbum inquirit.

XXXVI.

* *Jeſus autem, in eadem hora quâ il-* 21
li aderant, multis ægrotis ſanitatem
reddidit, & quoſdam dæmoniacos à
ſpiritibus malis liberavit, & multis
cæcis viſum dedit. Et poſtea Jeſus 22
diſcipulis reſponſum dedit, & dixit;
Ite, quicquid vidiſtis, & audivi-
ſtis, totum Johanni dicite: Cæci
vident, luxati firmiter incedunt, &
leproſi mundantur, et ſurdi audiunt,
& mortui vivificantur, et pauperes
in ſpem adducuntur. Et beatus ille 23
qui de me in ſcandalum & dubita-
tionem adductus *non fuerit.*

XXXVII. Laudat Chriſtus
Johannem.

Quum diſcipuli Johannis abiiſſent, 24
Jeſus turbæ de Johanne dixit; Qua-
re in deſertum exiiſtis? Ut videre-
tis arundinem à vento trementem?

Verſio VULGATA LATINA.

17 Et exiit hic ſermo in univerſam Judæam de eo, & in omnem circa regionem.
18 Et nuntiaverunt Joanni diſcipuli ejus de omnibus his. Et convocavit duos de
19 diſcipulis ſuis Joannes, & miſit ad Jeſum, dicens; Tu es qui venturus es, an
20 alium expectamus? Cùm autem veniſſent ad eum viri, dixerunt; Joannes
Baptiſta miſit nos ad te, dicens; Tu es, qui venturus es, an alium expectamus?
21 (In ipſa autem hora multos curavit à languoribus, & plagis, & ſpiritibus malis,
22 & cæcis multis donavit viſum.) Et reſpondens, dixit illis; Euntes renuntiate
Joanni quæ audiſtis, & vidiſtis. Quia cæci vident, claudi ambulant, leproſi mun-
23 dantur, ſurdi audiunt, mortui reſurgunt, pauperes evangelizantur: Et beatus
24 eſt quicunque non fuerit ſcandalizatus in me. Et cùm diſceſſiſſent nuntii Joannis, cœpit de Joanne dicere ad turbas; Quid exiſtis in deſertum videre? arun-
dinem vento agitatam? Sed quid exiſtis videre? hominem mollibus veſtimen- 25
tis indutum? Ecce qui in veſte pretioſa ſunt & deliciis, in domibus regum ſunt.
Sed quid exiſtis videre? prophetam? Utique dico vobis, & pluſquàm prophe- 26
tam: Hic eſt, de quo ſcriptum eſt; Ecce mitto angelum meum ante faciem tu- 27
am, qui præparabit viam tuam ante te. Dico enim vobis; Major inter natos mu- 28
lierum prophetâ Joanne Baptiſtâ nemo eſt: qui autem minor eſt in regno Dei, ma-
jor eſt illo. Et omnis populus audiens & publicani, juſtificaverunt Deum, ba- 29
ptizati baptiſmo Joannis. Phariſæi autem, & legis periti conſilium Dei ſpreve- 30
runt in ſemetipſos, non baptizati ab eo.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 فذاع هذا الكلام في جميع بلاد اليهودية * [وكل الكور التي حولها]
18 19 الفصل الرابع والعشرون * واخبر يوحنا تلاميذه بهذا كله * فدعا يوحنا اثنين
20 من تلاميذه وارسلهما الي يسوع قايلا انت هو الاتي ام ننتظر اخر * فلما جاء اليه الرجلان
21 قالا له ان يوحنا المعمداني ارسلنا اليك قايلا انت هو الاتي ام ننتظر اخر * وفي تلك الساعة
22 ابرا كثيرين من امراض واوجاع وارواح شريرة ووهب النظر لعميان كثيرين * ثم اجابهما
يسوع قايلا امضيا فاخبرا يوحنا بما رايتما وسمعتما. ان عميان يبصرون * ومقعدين يمشون * وبرصا
23 24 يتطهرون * وصما يسمعون * وموتي يقومون * ومساكين يبشرون * فطوبي من لا يشك في * فلما
ذهب تلميذا يوحنا بدا يسوع يقول للجمع من اجل يوحنا ماذا خرجتم الي البرية تنظرون *
25 اقصبة تحركها الريح * او ماذا خرجتم تنظرون * انسانا عليه لباس ناعم * ان الذين عليهم
26 لباس المجد والنعيم هم في بيوت الملوك * او ماذا خرجتم تنظرون انبيا * نعم اقول لكم انه
27 افضل من نبي * هذا هو الذي كتب من اجله هانذا مرسل ملكي قدام وجهك ليصلح
28 طريقك امامك * اقول لكم انه ليس في مواليد النساء افضل من يوحنا المعمدان والصغير في
29 ملكوت السموات اعظم منه * فلما سمع جميع الشعب والعشارون شكروا الله اذا اعتمدوا في
30 معمودية يوحنا * فاما الفريسيون والكتاب فعلموا انهم رفضوا امر الله اياهم اذ لم يعتمدوا منه *

Et divulgatus eſt hic ſermo per univer- 17
ſam regionem Judææ, [& omnem re-
gionem quæ erat circa eam.]

Sectio vigeſima quarta.

Et nuntiaverunt Johanni diſcipuli ejus 18
hæc omnia: Quare advocavit Johan- 19
nes duos ex diſcipulis ſuis, & miſit eos
ad Jeſum, dicens; Tu es ille venturus,
an ſperamus alium? Cùmque veniſſent 20
ad eum illi duo viri, dixerunt ei; Johan-
nes Baptiſta miſit nos ad te, dicens;
Túne es ille venturus, an ſperamus ali-
um? Et in illa hora curavit multos ab 21
infirmitatibus, & doloribus, & ſpiriti-
bus malis, & donavit viſum cæcis mul-
tis. Deindè reſpondit utrique Jeſus, di- 22
cens; Ite, referte Johanni quæ vidiſtis
& audiſtis: Quòd cæci vident, & clau-
di ambulant, & leproſi mundantur, &
ſurdi audiunt, & mortui reſurgunt, &
pauperes evangelizantur: Beatus qui non 23
dubitat de me. Et cùm abiiſſent duo di- 24
ſcipuli Johannis, cœpit Jeſus dicere tur-
bæ de Johanne; Quid exiſtis in deſertũ
videre? num arundinem quam agitat
ventus? Aut quid exiſtis videre? num 25
hominem ſuper quem eſt veſtimentum de-
licioſum? Certè ii ſuper quos eſt veſti-
mentum gloriæ & deliciarum ſunt in do-
mibus regum. Aut quid exiſtis videre? 26
num prophetam? Equidem dico vobis
ipſum eſſe præſtantiorem prophetâ. Hic eſt 27
de quo ſcriptum eſt, Ecce ego mitto ange-
lum meum ante faciem tuam ad præpa-
randam viam tuam ante te. Dico vobis, 28
quòd non eſt inter natos mulierum excel-
lentior Johanne Baptiſtâ: tamen minor
in regno cœlorum, major eſt illo. Et quum 29
audiſſet omnis populus, & publicani gra-
tias egerunt Deo quòd baptizati eſſent
baptiſmate Johannis. Phariſæi autem et 30
legis periti cognoverunt ſe rejeciſſe præ-
ceptum Dei ad illos, cùm non eſſent ba-
ptizati ab eo.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወተሰምዐ፡ነገሩ፡በኵሉ፡በሐውርተ፡ይሁደ፡ወበኵሉ፡አድያሚሃ፡በእንቲአሁ፡፡=፡
በእንተ፡ እለ ፡ ተፈነዉ ፡ እምኀበ ፡ ዮሐንስ፡፡=፡
18 ወነገርዎ፡ለዮሐንስ፡አርድአቲሁ፡ዘንተ፡ኵሎ፡=፡ ወጸውዐ፡ ዮሐንስ፡ክልኤተ፡እም
19 አርደኢሁ፡ወለአኮሙ፡ኀበ፡እግዚእነ፡ ወይቤ፡ አንተኑ፡ ዘይመጽእ፡ ወሚመ፡ ወቦኑ
20 ላ፡ካልእ፡ዘንሴፈዎ፡፡=፡ ወበጺሖሙ፡እለ፡ለአኩ፡ ኀበ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይቤ
ልዎ፡ዮሐንስ፡መጥምቅ፡ ለአከነ፡ ኀቤከ፡ ወይቤ፡ አንተኑ፡ዘይመጽእ፡ወቦኑ፡ካል
21 እላ፡ዘነሴፎ፡=፡ ወፈወሶሙ፡ለብዙኃን፡ ሶቤሃ፡ እምደዌሆሙ፡ ወእምአጋንንት፡እ
22 ኩያን፡ወለብዙኃን፡ዕውራን፡ጸገዎሙ፡ ይርአዩ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
ወይቤሎሙ፡ሑሩ፡ንግርዎ፡ለዮሐንስ፡ዘሰማዕክሙ፡ወዘርኢክሙ፡ዕውራን፡ ይሬእዩ፡ ሰ
ቡራን፡ይሐውሩ፡ወእለ፡ለምጽ፡ይነጽሑ፡ወጽሙማን፡ይሰምዑ፡ ወምውታንሂ፡ ይትነ
23 ሥኡ፡ ወነደያንሂ፡ይትፌሥሑ፡=፡ ወብፁዓን፡ እለ፡ኢይክሕዱኒ ፡ ወኢተዓቅፉ ፡ ብ
24 የ፡፡=፡ ወኀሊፎሙ፡ወዓሊሁ፡ለዮሐንስ፡አኀዘ፡ይበሎሙ፡ ለሕዝብ፡ በእንተ፡ዮሐን
25 ስ፡ምንተ፡ወፃእክሙ፡ገዳመ፡ትርአዩ፡ ብርዐኑ፡ ዘይትኃወሥ፡ እምነፋስ፡=፡ ወምንተ
ኑ፡ወፃእክሙ፡ትርአዩ፡ብእሴኑ፡ ዘርሱይ፡በቀጠንት፡አልባስ፡፡ ናሁኬ፡እለሰ፡ርሱያ
26 ት፡አልባሰ፡ክብር፡ ውስተ፡ አብያተ፡ ነገሥት፡ ሀለዉ፡=፡ ወምንተኑ፡ ወፃእክሙ፡
27 ትርአዩ፡ነቢየኑ፡እወ፡ እብለክሙ፡ ወየዓቢ፡ እምነቢያት፡፡=፡ ዝውእቱ፡ዘበእንቲአ
ሁ፡ተጽሕፈ፡ናሁ፡አነ፡ እፌኑ፡ መልአክየ፡ቅድመ፡ ገጽከ፡ ዘይጸይሕ፡ ፍኖተከ፡ በቅድ
28 ሜከ፡፡=፡ አሜን፡እብለክሙ፡ ኢይትነሣእ፡ እምትውልደ፡አንስት፡ ዘየዓቢ፡እምዮ
ሐንስ፡መጥምቅ፡ወኢሞኑሂ፡ወበመንግሥተ፡እግዚአብሔርሰ፡ ዘይንእስ፡ይዓቢዮ፡፡=፡
29 ወሰሚዖሙ ፡ ኵሎሙ፡ ሕዝብ፡ ወመጸብሐን፡ አጸደቅዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ተጠሚ
30 ቆሙ ፡ ጥምቀተ ፡ ዮሐንስ፡፡=፡ ወፈሪሳውያንሰ፡ ወጸሐፍተ ፡ ሃገር፡ዐለዉ ፡ ትእዛዘ፡
ለእግዚአብሔር ፡ ወኢተጠምቁ ፡ በኀቤሁ፡፡=፡

Et auditus eſt ſermo ejus in omni regione Judææ, & in omni vico ejus, de illo. 17

De iis qui miſſi ſunt à Johanne.

Et nuntiaverunt Johanni diſcipuli ejus hoc totum, & vocavit Johannes duos è 18
diſcipulis ſuis. Et miſit eos ad Dominum noſtrum, & dixit; Túne is es qui ven- 19
turus *erat*, aut éſtne alius quem expectabimus? Et venientes illi quos miſerat ad 20
Dominum Jeſum, dixerunt ei; Johannes Baptiſta miſit nos ad te, & dixit; Túne
es qui venturus erat, aut eſtne alius quem expectabimus? Et ſanavit multos ſtatim 21
à morbis eorum, & à dæmonibus malis, & multis cæcis dedit viſum. Et reſpon- 22
dit Dominus Jeſus, & dixit iis, Ite nuntiate Johanni quæ audiſtis, & quæ vidiſtis:
cœci vident, claudi ambulant, leproſi purgantur, & ſurdi audiunt, & mortui
reſurgunt; & pauperes etiam lætificantur. Et beati *ſunt* qui non negant me, 23
& non offenſi fuerunt in me. Et quum abiiſſent nuntii Johannis, cœpit dicere 24
populis de Johanne; Quid exiviſtis *in* deſertum videre, arundinémne quæ move-
tur à vento? Et quid exiviſtis videre, hominémne amictum goſſipinis veſti- 25
mentis? Ecce igitur qui amicti ſunt veſtimentis honorificis, in domibus regum
ſunt. Et quid exiſtis videre? prophetámne? etiam dico vobis, & majorem pro- 26
phetis. Hic eſt de quo ſcriptum eſt, Ecce ego mitto angelum meum ante faciem 27
tuam, qui præparabit viam tuam coram te. Amen dico vobis, Non ſuſcitabitur 28
à progenie mulierum, major Johanne Baptiſtâ ullus: & in regno Dei qui minor
eſt, illo major erit. Et audientes omnes populi, & publicani juſtificâ- 29
runt Deum baptizati baptiſmo Johannis. Et Phariſæi, & Scribæ civita- 30
tis ſpreverunt mandatum Dei; & non baptizati fuerunt apud eum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 * واكر نه چرا بدر آمديد * كه بينيد مردي زيبا پيرايه پوشيده * اينك ايشان كه پيرايه†
26 زيبا دارند بزيورها در† سراي پادشاهانند * واكر [نه] چرا بدر امديد كه بينيد† پيغامبر *
27 اري بشما مي كويم * و از پيغمبر بهتر * اينست كه براي او نبشته شد * نبوت اينك من
28 فرشته خودرا پيش روي† تو مي فرستم * كه راه تو برابر تو استوار دارد * بشما راست
كويم نيست پيغمبر در زاده زنان بزركتر از يحيي شوينده * وكوچكترين كسي در ملكوت†
29 آسمان از و بزركترست * جماعتي كه انجا بودند تا سودخوران و ضامنان نيز خدايرا شكر
30 وثنا مي كزاردند * كه از معموديت يوحنا عماده شده بودند * اما معتزلان * ونويسندكان *
ارادت خدايرا درنفس خود ظلم كردند * وازو عماده نشدند

Sin minus quare exiviſtis? Ut vi- 25
deretis hominem ſplendido ornatu
indutum? Ecce illi qui ſplendide
exornantur ornamentis, in aulis re-
gum ſunt. Sin minus autem, quare 26
exiiſtis? Ut videretis prophetam?
Imò vobis dico, & prophetâ præſtan-
tiorem. Hic eſt de quo ſcriptum eſt: 27

Prophetia.

Ecce ego angelum meum ante faciem
tuam mitto, qui viam tuam ante te
confirmet. Vobis verum dico, Non 28
eſt Propheta in natis mulierum ma-
jor Johanne Baptiſtâ: Minimus au-
tem quis in regno cœlorum eo major
eſt. Et cœtus, qui illic aderant, uſ- 29
que ad publicanos & mancipes et-
iam, Deum gratiis & laudibus pro-
ſequebantur, qui baptiſmo Johannis
baptizati fuerant. Sed Phariſæi 30
& Scribæ voluntati Dei in ſeipſis
iniquè fecerunt, & ab eo non bapti-
zati ſunt.

Ait autem Dominus; Cui ergò *aſſimilabo* homines generationis hujus?
31 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης;
& cui ſunt ſimiles? Similes ſunt pueris in foro ſedentibus, &
32 καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; Ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ
loquentibus adinvicèm, & dicentibus; Cantavimus tibiis vobis, & non ſaltâſtis:
προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε·
lamentavimus *vobis*, & non ploràſtis. Venit enim Joannes Baptiſta neque
33 ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε. Ἐλήλυθε γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μήτε
panem manducans, neque vinum bibens, & dicitis; Dæmonium habet. Venit
34 ἄρτον ἐσθίων, μήτε οἶνον πίνων, καὶ λέγετε, Δαιμόνιον ἔχει. Ἐλήλυθεν
filius hominis manducans & bibens, & dicitis; Ecce homo *edax* &
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε, Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ
vinum bibens, publicanorum amicus & peccatorum. Et juſtificata eſt ſapientia à
35 οἰνοπότης, (τ) τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ
filiis ſuis omnibus. Rogabat autem quidam illum *Phariſæorum*, ut
36 τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων. Ἠρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων, ἵνα
manducaret cum illo: Et ingreſſus *in* domum Phariſæi, diſcubuit. Et ecce
37 φάγῃ μετ᾽ αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου, ἀνεκλίθη. Καὶ ἰδοὺ
mulier in civitate, quæ erat peccatrix, *cognoſcens* quòd *accubuit* in domo
γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν ἁμαρτωλός, (υ) ἐπιγνοῦσα ὅτι ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ
Phariſæi, *afferens* alabaſtrum unguenti: Et ſtans ſecus pedes ejus
38 τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου· Καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας (φ) αὐτοῦ

ογ
ε

ΚΑ'
οδ
α

retrò *flens*, cœpit rigare pedes ejus lachrymis, & capillis
ὀπίσω κλαίουσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσι, καὶ ταῖς θριξὶ
capitis ſui extergebat, & oſculabatur pedes ejus, & ungebat
τῆς κεφαλῆς αὐτῆς (χ) ἐξέμασσε, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειφε
unguento. Videns autem Phariſæus *vocans* eum, ait *in* ſeipſo,
τῷ μύρῳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν, εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, 39
dicens; Hic ſi eſſet Propheta, ſciret utique quæ & qualis mulier, quæ
λέγων, Οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ, ἥτις
tangit eum, quia peccatrix eſt. Et reſpondens Jeſus, dixit ad illum;
ἅπτεται αὐτοῦ, ὅτι ἁμαρτωλός ἐστι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς αὐτὸν, 40
Simon, habeo tibi aliquid dicere. *Is verò* ait; Magiſter, dic. Duo
Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. (ψ) Ὁ δέ φησι, Διδάσκαλε, εἰπέ. Δύο 41
debitores erant fœneratori cuidam: unus debebat denarios quingentos,
(ω) χρεωφειλέται ἦσαν δανειστῇ τινι· ὁ εἷς ὤφειλε δηνάρια πεντακόσια,
at alter quinquaginta. Non habentibus *autem* illis *reddere*, *ambobus*
ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα. Μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις 42
gratis donavit. Quis ergò *eorum*, *dic*, plus *eum* *diliget*? Reſpondens
ἐχαρίσατο. Τίς οὖν (α) αὐτῶν, εἰπὲ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει; Ἀποκριθεὶς 43
autem Simon, dixit; *Subſumo* *quòd* cui plus donavit. Ille
δὲ ὁ Σίμων, εἶπεν, Ὑπολαμβάνω ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο. Ὁ
autem dixit ei; Rectè judicâſti.
δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ὀρθῶς ἔκρινας.

MS. A. (τ) φίλος τελωνῶν (υ) καὶ ἐπιγνοῦσα ὅτι κατάκειται (φ) τοῦ Ἰησοῦ (χ) ἐξέμαξεν, (ψ) Ὁ δὲ ἔφη, (ω) χρεοφειλέται (α) αὐτῶν ἐπὶ πλεῖον αὐτὸν

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

31 32 * ܠܡܢ ܗܟܝܠ ܐܕܡܐ ܠܐܢܫܐ ܕܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. ܘܠܡܢ ܕܡܝܢ. * ܕܡܝܢ ܠܛܠܝܐ ܕܝܬܒܝܢ
ܒܫܘܩܐ. ܘܩܥܝܢ ܠܚܒܪܝܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܙܡܪܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܪܩܕܬܘܢ. ܘܐܠܝܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ
33 ܒܟܝܬܘܢ. * ܐܬܐ ܓܝܪ ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ ܠܐ ܐܟܠ ܠܚܡܐ ܘܠܐ ܫܬܐ ܚܡܪܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ.
34 ܫܐܕܐ ܐܝܬ ܠܗ. * ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܐܟܠ ܘܫܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܗܐ ܓܒܪܐ ܐܟܘܠܐ ܘܫܬܐ
35 ܚܡܪܐ. ܘܪܚܡܐ ܕܡܟܣܐ ܘܕܚܛܝܐ. * ܘܐܙܕܕܩܬ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܗ.

* ܕܬܠܬ ܫܥܝܢ ܕܚܡܫܐ ܕܐܪܙܐ * ܟܓ *

36 * ܐܬܐ ܕܝܢ ܚܕ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܒܥܐ ܡܢܗ ܕܢܠܥܣ ܥܡܗ. ܘܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܦܪܝܫܐ ܗܘ ܐܣܬܡܟ.
37 * ܘܐܢܬܬܐ ܚܛܝܬܐ ܐܝܬ ܗܘܬ ܒܗ ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܝ. ܘܟܕ ܝܕܥܬ ܕܒܒܝܬܗ ܕܦܪܝܫܐ ܗܘ ܣܡܝܟ.
38 ܢܣܒܬ ܫܛܝܦܬܐ ܕܒܣܡܐ. * ܘܩܡܬ ܠܒܣܬܪܗ ܠܘܬ ܪܓܠܘܗܝ. ܘܒܟܝܐ ܗܘܬ. ܘܫܪܝܬ
ܒܕܡܥܝܗ ܡܨܒܥܐ ܗܘܬ ܪܓܠܘܗܝ. ܘܒܣܥܪܐ ܕܪܫܗ ܡܫܘܝܐ ܠܗܝܢ. ܘܡܢܫܩܐ ܗܘܬ
39 ܪܓܠܘܗܝ. ܘܡܫܚܐ ܒܒܣܡܐ. * ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܦܪܝܫܐ ܗܘ ܕܩܪܝܗܝ. ܐܬܚܫܒ ܒܢܦܫܗ
ܘܐܡܪ. ܗܢܐ ܐܠܘ ܢܒܝܐ ܗܘܐ. ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢ ܗܝ ܘܡܢܐ ܛܒܗ. ܕܚܛܝܬܐ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܗܝ
40 ܕܩܪܒܬ ܠܗ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܫܡܥܘܢ. ܡܕܡ ܐܝܬ ܠܝ ܠܡܐܡܪ ܠܟ. ܐܡܪ ܠܗ.
41 ܐܡܪ ܪܒܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܬܪܝܢ ܚܝܒܐ ܐܝܬ ܗܘܘ ܠܚܕ ܡܪܐ ܚܘܒܐ. ܚܕ ܚܝܒ ܗܘܐ
42 ܠܗ ܕܝܢܪܐ ܚܡܫ ܡܐܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܕܝܢܪܐ ܚܡܫܝܢ. * ܘܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܡܦܪܥ.
43 ܠܬܪܝܗܘܢ ܫܒܩ. ܐܝܢܐ ܗܟܝܠ ܡܢܗܘܢ ܝܬܝܪ ܢܚܒܝܘܗܝ. * ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ.
ܣܒܪ ܐܢܐ ܕܗܘ ܕܐܫܬܒܩ ܠܗ ܣܓܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܬܪܝܨܐܝܬ ܕܢܬ.

Cuinam igitur aſſimilabo homines generationis hujus? & cui ſimiles ſunt? Similes ſunt pueris ſedentibus in platea, & inclamantibus ad ſocios ſuos, dicentibuſque; Cecinimus vobis, neque ſaltâſtis; ac lamentum edidimus vobis, neque fleviſtis. Venit enim Johannes Baptiſta, panem non edens, nec bibens vinum, & dicitis; Dæmonium in eo eſt. Venit Filius hominis edens & bibens, & dicitis, Ecce vir helluo, & bibax vini, amicuſque publicanorum & flagitioſorum. Sed juſtificata eſt ſapientia ab omnibus filiis ſuis. 31 32 33 34 35

Ad horam tertiam, Feriâ quintâ Arcanorum. 23.

Venit autem unus ex Phariſæis efflagitans ab eo, ut ſecum manducaret: ingreſſus itaq; domum Phariſæi illius, diſcubuit. Et mulier peccatrix erat in illa civitate, quæ quum nôſſet in domo Phariſæi eum eſſe accumbentem, accepit alabaſtrum unguenti; Et ſtans retrò ad pedes ejus, flebat, cœpitque lachrymis ſuis irrigare pedes ejus, piliſque capitis ſui abſtergebat eos, & deoſculabatur pedes ejus, & ungebat aromate. Quum autem vidiſſet Phariſæus ille qui vocaverat eum, cogitavit apud ſe, & ait; Iſte ſi eſſet propheta, nôſſet quænam ſit, & qualis rumor ipſius: ſiquidem peccatrix eſt mulier illa quæ tetigit ipſum. Reſpondit autem Jeſus, & dixit ei; Simon, habeo quiddam tibi dicendum. Ait ei, Dic Rabi. Subdit ei Jeſus, Duo debitores erant eidem creditori: unus debebat ei denarios quingentos, alter verò denarios quinquaginta. Quumque eſſent non ſolvendo, utriſque remiſit debitum: uter igitur eorum magìs eum diliget? Reſpondit Simon, & ait; Puto eum cui multa remiſſa ſunt. Dixit ei Jeſus, Rectè judicâſti. 36 37 38 39 40 41 42 43

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

31 سي هشت مثل كودكان بر كنار راه *بكدامين كسان † اين دودهرا
32 مانند كنم * مي مانند بكودكاني • كه بر كنار راه نشسته اند * و با ياران خود بانك مي
زنند • ومي كويند * براي شما سرود ميكوييم * پرواز و رقص نمي كنيد • نوحه و زاري كرديم
33 34 كريستيد • *شوينك آمد نان نمي خورد* وشراب نمي آشاميد • كفتيد درو ديو هست * آمد فرزند
آدمي ميخورد* ومي اشامد • كفتيد * اين كس خورنك واشامنك است سودخوران * و كنه كارانرا *
35 دوست مي دارد • * حكمت از همكنان فرزندان خود درست وفرخنك شد
36 سي نه معتزلي مسيح را مهماني كرد و[زني] روغن غاليه بر سراو ريخت *معتزلي
پيش مسيح آمد • و ازو در خواست كرد كه باوي نان بخورد * مسيح درخانه او در آمد •
37 ونشست * دران شهر بود زني پليد • چون دانست كه عيسي † درخانهٔ معتزلي نشسته
38 است • شيشهٔ • پر روغن غاليه • بر كرفت • * ودر پس عيسي نزديك پاي او
بايستاد • كريستن اغاز كرد واشك دو چشم خود پاي مسيح را تر مي كرد وبموي
خود دو پاي اورا مي ماليد وبوسه مي كرد * و روغن غاليه را بر † پايهاش مي † اندود •

XXXVIII. Parabola puerorum juxta viam.

Cujuſmodi hominibus hanc generationem aſſimilabo? Similes ſunt pueris, qui ad latus viæ ſedent, & ad ſocios ſuos clamant, & dicunt; Vobis cantum diximus, ſaltationem & chorum non egiſtis: luctum & planctũ fecimus, non fleviſtis. Baptiſta venit, panem non comedit, neque vinum bibit: Dixiſtis; In eo dæmonium eſt. Venit Filius hominis, comedit ac bibit: Dixiſtis; Hic homo edax & bibax eſt, Publicanos & peccatores amat. Sapientia autem *ab omnibus filiis ſuis juſtificata & beata eſt.* 31 32 33 34 35

XXXIX. Phariſæus Chriſto convivium facit, & mulier unguentum galiæ in caput ejus effundit.

Phariſæus quidam ad Chriſtum acceſſit & ab eo petiit, ut cum eo panem comederet: Chriſtus itaque *in domum ejus ingreſſus eſt, & ſedit. In civitate* autem *illa erat mulier quædam impura, quæ, cognito Jeſum in domo Phariſæi ſedere, ampullam plenam unguento galiæ tulit: Et ponè Jeſum ad pedes ejus ſtetit, & flere incipiens lachrymis oculorum ſuorum pedes Chriſti rigavit, & crine ſuo pedes ejus extergebat & oſculabatur, & unguentum galiæ pedibus ejus inunxit.* 36 37 38

Verſio VULGATA LATINA.

31 Ait autem Dominus; Cui ergò ſimiles dicam homines generationis hujus? &
32 cui ſimiles ſunt? Similes ſunt pueris ſedentibus in foro, & loquentibus adinvicèm, & dicentibus; Cantavimus vobis tibiis, & non ſaltâſtis: lamentavimus, &
33 non ploráſtis. Venit enim Joannes Baptiſta, neq; manducans panem, neq, bibens
34 vinum, & dicitis; Dæmonium habet. Venit filius hominis manducans, & bibens, & dicitis; Ecce homo devorator, & bibens vinum: amicus publicanorum, & pec-
35 catorum. Et juſtificata eſt ſapientia ab omnibus filiis ſuis. Rogabat autem il-
36 lum quidam de Phariſæis ut manducaret cum illo. Et ingreſſus domum Phariſæi
37 diſcubuit. Et ecce mulier quæ erat in civitate peccatrix, ut cognovit quod ac-
38 cubuiſſet in domo Phariſæi, attulit alabaſtrum unguenti: Et ſtans retrò ſecus pedes ejus, lachrymis cœpit rigare pedes ejus, & capillis capitis ſui tergebat, & oſculabatur pedes ejus, & unguento ungebat. Videns autem Phariſæus, qui 39
vocaverat eum, ait intra ſe, dicens; Hic ſi eſſet propheta, ſciret utique, quæ, &
qualis eſt mulier, quæ tangit eum: quia peccatrix eſt. Et reſpondens Jeſus, 40
dixit ad illum; Simon, habeo tibi aliquid dicere. At ille ait; Magiſter, dic.
Duo debitores erant cuidam fœneratori: unus debebat denarios quingentos, & 41
alius quinquaginta. Non habentibus illis undè redderent, donavit utriſque. 42
Quis ergò eum plùs diligit? Reſpondens Simon dixit; Æſtimo quia is, cui plus 43
donavit. At ille dixit ei; Rectè judicâſti.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31 * بمن اشبه رجال هذه القبيلة وعمادا يشبهون * يشبهون صبيانا جلوسا في السوق ينادي
32 33 بعضهم بعضا قايلين زمرنا لكم فلم ترقصوا ونحنا لكم فلم تبكوا * لان يوحنا المعمدان
34 جاء لا ياكل خبزا ولا يشرب خمرا فقلتم هذا به شيطان * وجاء ابن الانسان ياكل ويشرب
35 فقلتم هذا انسان اكول شريب الخمر خليل العشارين والخطاة * فتبررت الحكمة من جميع
بنيها •

الفصل الخامس والعشرون •

36 37 * ثم ساءله واحد من الفريسيين ان ياكل معه فدخل بيت ذلك الفريسي واتكي * وكانت في
38 المدينة امراة خاطية • فلما علمت انه متكي في بيت الفريسي اخذت قارورة طيب * ووقفت
من ورايه عند رجليه باكية • وبدات تبل قدميه بدموعها وتمسحهما بشعر راسها •
39 وكانت تقبل قدميه وتدهنهما بالطيب * فلما راي ذلك الفريسي الذي دعاه فكر في نفسه
40 قايلا لو كان هذا نبيا لعلم ما هذه • وكيف حال هذه المراة التي لمسته فانها خاطية * فاجابه
41 يسوع قايلا يا سمعان عندي كلام اقوله لك • اما هو فقال قله يا معلم * فقال غريمان عليهما
42 لانسان دين • على الواحد خمس مائة دينار وعلى الاخر خمسون * ولم يكن لهما ما يوفيان
43 فوهب لهما • فايهما اكثر حبا له * اجاب سمعان قايلا اظن الذي وهب له الاكثر • فقال
له بالحق حكمت •

Cui comparabo homines hujus genera- 31
tionis, & cui comparantur? Compa- 32
rantur pueris ſedentibus in foro, qui acclamant alter ad alterum, dicentes; Pſallimus vobis, & non ſaltâſtis: & lamentavimus vobis, & non planxiſtis.
Nam Johannes Baptiſta venit non man- 33
ducans panem, neque bibens vinum, & dixiſtis; Hic habet dæmonium. Et ve- 34
nit filius hominis manducans & bibens, & dixiſtis; Hic homo eſt vorator, potator vini, amator publicanorum et peccatorum. Et aliena facta eſt ſapientia 35
ab omnibus filiis ſuis.

Sectio vigeſima quinta.

Tum rogavit illum unus ex Phariſæis 36
ut manducaret cum illo: itaq; ingreſſus eſt domum illius Phariſæi, & innixus
eſt. Erat autem in civitate mulier pec- 37
catrix, quæ quum cognoviſſet ipſum eſſe innixũ in domo Phariſæi, accepit alabaſtrũ unguenti: Et ſtetit à tergo ipſius ſec⁹ 38
pedes ejus plorans, & cœpit rigare pedes ejus lachrymis ſuis, et tergere eos capillis capitis ſui, & oſculabatur pedes ejus, &
ungebat eos unguento. Et cùm vidiſſet 39
id Phariſæus qui invitaverat eum, cogitavit intra ſe, dicens; Si eſſet hic propheta, certè ſciret quid ſit hæc, & qualis conditio hujus mulieris quæ tetigit eum, quandoquidem eſt peccatrix.
Reſpondit ei Jeſus, dicens; O Simon, 40
habeo ſermonem dicendum tibi. At ille
inquit; Dic eum, magiſter. Ait ergò, 41
Duo debitores debebant cuidam debitum: unus quingentorum denariorum, et
alter quinquaginta. Et non habuerunt 42
quod ſolverent; quapropter donavit utriſque. Uter illorum plus amoris in
eum habebit? Reſpondit Simon, dicens; 43
Æſtimo cui donatum eſt plus. Ait illi, Juxta veritatem judicâſti.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

31 32 በመንት ፡ እስተማስሎሙ ፡ ለሰብእ ፡ ዛቲ ፡ ትውልድ ፡ ወመኑ ፡ ይመስሉ ፡፡ ይመስሉ ፡
ደቂ ፡ እለ ፡ ይነብሩ ፡ ውስተ ፡ መሠያጥ ፡ ወይጸውዑ ፡ ቢጸሙ ፡ ወይብልዎሙ ፡ ሐለይነ ፡
33 ለክሙ ፡ ወኢዘፈንክሙ ፡ ወአስቆቀውነ ፡ ለክሙ ፡ ወኢበከይክሙ ፡፡ እስመ ፡
34 መጽአ ፡ ዮሐንስ ፡ መጥምቅ ፡ ኢይበልዕ ፡ ወኢይሰቲ ፡ ወትቤልዎ ፡ ጋኔነ ፡፡ ወመጽአ ፡
ወልደ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ይበልዕ ፡ ወይሰቲ ፡ ወትቤሉ ፡ ነዋ ፡ ብእሲ ፡ በላዒ ፡ ወሰታዪ ፡
35 ወይን ፡ ዓርከ ፡ መጸብሐን ፡ ወኃጥኣን ፡፡ ወጸድቀት ፡ ጥበብ ፡ እምኵሉ ፡ ውሉዳ ፡፡
36 ወይቤሎ ፡ አሐዱ ፡ እምፈሪሳውያን ፡ ከመ ፡ ያምስሕ ፡ በኀቤሁ ፡ ወቦአ ፡ ቤቶ ፡ ለፈሪሳዊ ፡
ወረፈቀ ፡፡

በእንተ ፡ እንተ ፡ ቀብአቶ ፡ ለእግዚእነ ፡ ዕፍረተ ፡፡

37 ወመጽአት ፡ ብእሲት ፡ ኃጥእት ፡ እምሰብአ ፡ ይእቲ ፡ ሃገር ፡ ለአሚራ ፡ ከመ ፡ ይመስሕ ፡
እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ውስተ ፡ ይእቲ ፡ ሃገር ፡ ቤተ ፡ ፈሪሳዊ ፡ ተሣየጠት ፡ ዕፍረተ ፡ ዘላልበ
38 ስጥሮስ ፡፡ ወቆመት ፡ ድኅሬሁ ፡ ኀበ ፡ እገሪሁ ፡ ወትበኪ ፡ ወአርኀሰት ፡ እገሪሁ ፡ በአንብ
ዓ ፡ ወትመዘምዝ ፡ በሥዕርተ ፡ ርእሳ ፡ ወትስዕሞ ፡ እገሪሁ ፡ ወትቀብኦ ፡ ዕፍረተ ፡፡
39 ወርእዮ ፡ ፈሪሳዊ ፡ ዘጸውዖ ፡ ሐለየ ፡ በልቡ ፡ ወይቤ ፡ ሶበሁ ፡ ነቢይ ፡ ውእቱ ፡ ዝንቱ ፡ እመ ፡
ኢያእመረኑ ፡ ምንት ፡ ብእሲት ፡ ወዘከመ ፡ እፎ ፡ ይእቲ ፡ እንተ ፡ ከመ ፡ ኃጥእት ፡
40 ይእቲ ፡ ዛቲ ፡ ብእሲት ፡ እንተ ፡ ትገስሶ ፡፡ ወአውሥአ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይቤሎ ፡
41 ስምዖን ፡ ብየ ፡ ነገር ፡ ዘእብለከ ፡ ወይቤሎ ፡ ሊቅ ፡ በል ፡፡ ወይቤሎ ፡ ክልኤቱ ፡ ይፈ
ድይዎ ፡ ለአሐዱ ፡ በዐለ ፡ ዕዳ ፡ ላሐዱ ፡ ይፈድዮ ፡ ኃምስተ ፡ ምእተ ፡ ዲናረ ፡ ወካልኡ ፡ ኃ
42 ምሳ ፡፡ ወኃጢአሙ ፡ ዘይፈድይዎ ፡ ኃደገ ፡ ሎሙ ፡ ለክልኤሆሙ ፡ መኑ ፡ እንከ ፡
43 ርቱዕ ፡ ፈድፋደ ፡ ያፍቅሮ ፡፡ ወተሰጥዎ ፡ ስምዖን ፡ ወይቤሎ ፡ እብል ፡ ዘብዙኀ ፡
ኃደገ ፡ ሎቱ ፡ ወይቤሎ ፡ ሠናየ ፡ ፍትሐ ፡ ፈታሕከ ፡፡

In quo aſſimilabo homines generationis hujus, & cui ſimiles ſunt? Similes 31 32
ſunt puerulis qui ſedent in foro, & acclamant ſociis ſuis, & dicunt iis; Cecinimus vobis, & non ſaltâſtis; lamentati ſumus etiam vobis, & non fleviſtis. Quia ve- 33
nit Johannes Baptiſta neque edens neque bibens, & dicitis *de* illo; Dæmonem
habet. Et venit filius hominis edens, & bibens, & dicitis; Ecce homo edax 34
& potator vini, amicus publicanorum & peccatorum. Et juſtificata eſt ſapi- 35
entia ab omnibus filiis ſuis. Et dixit ei quidam ex Phariſæis, quòd pran- 36
deret apud ipſum: & ingreſſus eſt domum Phariſæi, & diſcubuit.

De ea quæ unxit Dominum noſtrum unguento.

Et venit mulier peccatrix de hominibus iſtius civitatis, ut cognoviſſet quòd 37
pranderet Dominus Jeſus in iſta civitate domo Phariſæi: emit unguentum
Alabaſtri. Et ſtetit poſt eum apud pedes ejus, & flebat, & rigavit pedes ejus 38
cum lachrymis ſuis, & tergebat cum capillis capitis ſui; & oſculabatur pedes
ejus, & ungebat eum unguento. Et quum vidiſſet Phariſæus qui vocaverat 39
eum, cogitavit in corde ſuo, & dixit; Si eſſet propheta hic, nonne ſciret quæ
mulier, & quomodo iſthæc etiam peccatrix eſt, *nempe* mulier hæc ſit iſta, quæ
tangit ipſum? Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit ei; Simeon, habeo verbum 40
quòd dicam tibi, & dixit ei; Magiſter, dic. Et dixit ei, Duo debitores erant 41
cuidam Domino debiti, unus debebat quingentos denarios, & alter quinquaginta. Et quum non poſſent ſolvere illi, dimiſit eos utroſque: quem igitur oportet 42
plus diligere illum? Et reſpondit ei Simon, & dixit ei; Exiſtimo eum cui mul- 43
tum remiſſum fuit: & dixit ei, Bonum judicium judicâſti.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

39 * ان معتزل که اورا خوانك بود • در دل خود اندیشید وگفت • که اگر این پیغمبر می بود •
40 می دانست این کیست • وچیست وخبر گناهان اورا می داد • چون پیش او نزدیك شد • * عیسی
انرا دریافت • وگفت شمعون • چیزی گفتنی دارم • با تو بگویم • ان مرد بدو گفت • بگوای بزرك
41 من • * عیسی گفت دو مرد † وام دار بودند • بران یکی بانصد دینار قرض داشت • وبر یکی
42 دیگر پنجاه دینار * وهر دو نداشتند † چیزی که بگزارند • صاحب وام † وام هر دو را بخشید •
43 اکنون ازان هر دو کدامین زا بیشتر دوست داشته باشد • * شمعون بدو گفت می
پندارم • انك بیشتر برای او رها کرده شد • عیسی گفت • راست حکم کردی •

Phariſæus ille, qui eum invitave- 39
rat, in animo ſuo cogitavit, & dixit; Siquidem hic Propheta eſſet, ſciret hanc quæ ſit, & qualis ſit, & peccata ejus enarraret,
cùm prope eum ſit. Jeſus hoc in- 40
tellexit, & dixit; Simeon, ſermonem quendam habeo quem tibi dicam: homo ille ei dixit; Lo-
quere, O magiſter mi. Jeſus dixit, 41
Duo viri debitores erant; uni quingenti denarii æris alieni erant, al-
teri verò quinquaginta denarii. Et 42
cum neutri haberent quicquam quo ſolverent, creditor debitum utrique condonavit. Jam ex ambobus illis
uter magis dilectus erit? Simeon 43
ei dixit; Exiſtimo ei, cui plus remiſſum eſt. Jeſus dixit; Rectè judicium feciſti.

Et conversus ad mulierem, Simoni dixit; Vides hanc mulierem?
44 Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη, Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα;
Intravi tuam in domum, aquam *ad* *pedes meos* non dedisti: hæc autem
εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ
lachrymis rigavit meos pedes, & capillis *capitis* *sui* extersit.
τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς (β) θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξε.
Osculum mihi non dedisti: hæc autem ex quo *intravi*, non cessavit *osculans*
45 Φίλημά μοι οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ ἀφ᾽ ἧς εἰσῆλθον, οὐ διέλιπε καταφιλοῦσά
meos pedes. Oleo caput meum non unxisti: hæc autem unguento unxit οϛ
46 μου τοὺς πόδας. Ἐλαίῳ τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέ β
meos pedes. *Cujus gratiâ*, dico tibi; Remittuntur peccata *ejus*
47 μου τοὺς πόδας. Οὗ χάριν, λέγω σοι, Ἀφέωνται (γ) αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς
multa, quoniam dilexit multùm. Cui autem *paululùm* dimittitur, *paululùm* diligit.
αἱ πολλαὶ, ὅτι ἠγάπησε πολύ. ᾯ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ.
Dixit autem ad illam; Remittuntur *tua* peccata. Et cœperunt simul *accumbentes*
48 Εἶπε δὲ αὐτῇ, Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι. Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι
49 dicere *in seipsis*: Quis hic est, qui & peccata dimittit? Dixit autem ad
50 λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; Εἶπε δὲ πρὸς
mulierem; Fides tua *servavit* te: vado in pacem.
τὴν γυναῖκα, Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς εἰρήνην.

CAP. VIII. η'.

Et factum est *in* deincèps, & ipse iter faciebat per *civitatem* & *castellum*, prædicans οϛ
1 ΚΑὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων ι
& evangelizans regnum Dei: & duodecim cum illo: Et mulieres
καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ· Καὶ γυναῖκές 2
aliquæ, quæ erant curatæ à spiritibus malignis, & infirmitatibus: Maria
τινες, αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ ἀσθενειῶν· Μαρία
vocata Magdalene, de qua dæmonia septem exierant: Et Joanna
ἡ καλουμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ᾽ ἧς δαιμόνια ἑπτὰ ἐξεληλύθει· Καὶ Ἰωάννα 3
uxor Chusæ procuratoris Herodis: & Susanna, & aliæ multæ, quæ ministrabant
γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου· καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαὶ, αἵτινες διηκόνουν
ei de facultatibus suis. *Conveniente* autem turbâ plurimâ, & *secundùm*
αὐτῷ (α) ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς. Συνιόντος δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ 4
civitatem *advenientibus* ad eum, dixit per similitudinem: Exiit *seminans*
πόλιν ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτὸν, εἶπε διὰ παραβολῆς· Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων 5
seminare semen suum: & *in* *seminando* *eum*, *hoc quidem* cecidit secus
τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον (β) αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ
viam, & conculcatum est: & volucres cœli comederunt illud. Et aliud
τὴν ὁδὸν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν αὐτό. Καὶ ἕτερον 6
cecidit supra petram: & natum exaruit, *propter* non *habere* humorem. Et
ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα. Καὶ 7
aliud cecidit *in medio* *spinarum*: & simul *enatæ* spinæ suffocaverunt
ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν
illud.
αὐτό.

MS. A. (β) θριξὶν αὐτῆς ἐξέμαξεν. (γ) αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι
MS. A. ΚΕΦ. η'. (α) ἐκ (β) ἑαυτοῦ·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܘܐܡܪ ܠܫܡܥܘܢ. ܚܙܐ ܐܢܬ ܐܢܬܬܐ ܗܕܐ . ܠܒܝܬܟ ܥܠܬ. 44
ܡܝܐ ܠܪܓܠܝ ܠܐ ܝܗܒܬ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܒܕܡܥܝܗ ܪܓܠܝ ܨܒܥܬ. ܘܒܣܥܪܗ ܫܘܝܬ ܐܢܝܢ.
* ܐܢܬ ܠܐ ܢܫܩܬܢܝ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܗܐ ܡܢ ܕܥܠܬ . ܠܐ ܫܠܝܬ ܪܓܠܝ ܠܡܢܫܩܘ. * ܐܢܬ ܡܫܚܐ 45
ܪܫܝ ܠܐ ܡܫܚܬ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܒܡܫܚܐ ܕܒܣܡܐ ܪܓܠܝ ܡܫܚܬ. * ܚܠܦ ܗܕܐ ܐܡܪ ܐܢܐ 46 47
ܠܟ . ܕܫܒܝܩܝܢ ܠܗ ܚܛܗܝܗ ܣܓܝܐܐ . ܡܛܠ ܕܐܚܒܬ ܣܓܝ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܩܠܝܠ
ܡܫܬܒܩ ܠܗ. ܩܠܝܠ ܡܚܒ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܗܝ ܐܢܬܬܐ. ܫܒܝܩܝܢ ܠܟܝ ܚܛܗܝܟܝ. 48
* ܫܪܝܘ ܕܝܢ ܗܢܘܢ ܕܣܡܝܟܝܢ ܐܡܪܝܢ ܒܢܦܫܗܘܢ. ܡܢܘ ܗܢܐ ܕܐܦ ܚܛܗܐ ܫܒܩ. * ܝܫܘܥ 49 50
ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ ܠܗܝ ܐܢܬܬܐ. ܗܝܡܢܘܬܟܝ ܐܚܝܬܟܝ ܙܠܝ ܒܫܠܡܐ.

* ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܕܬܪܝܢ ܕܨܘܡܐ * ܟܕ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܬ *

* ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܡܟܪܟ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܡܕܝܢܬܐ ܘܒܩܘܪܝܐ . ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ 1
ܘܡܣܒܪ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܬܪܥܣܪܬܝܗܘܢ ܥܡܗ. * ܘܢܫܐ ܗܠܝܢ ܕܐܬܐܣܝ ܡܢ ܟܘܪܗܢܐ ܘܡܢ 2
ܪܘܚܐ ܒܝܫܬܐ. ܡܪܝܡ ܕܡܬܩܪܝܐ ܡܓܕܠܝܬܐ. ܗܝ ܕܫܒܥܐ ܫܐܕܝܢ ܢܦܩܘ ܡܢܗ. * ܘܝܘܚܢ 3
ܐܢܬܬܗ ܕܟܘܙܐ ܪܒܗ ܕܒܝܬܗ ܕܗܪܘܕܣ. ܘܫܘܫܢ. ܘܐܚܪܢܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܗܠܝܢ ܕܡܫܡܫܢ ܗܘܝ
ܠܗܘܢ ܡܢ ܩܢܝܢܗܝܢ. * ܘܟܕ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܟܢܝܫ ܗܘܐ. ܘܡܢ ܟܠ ܡܕܝܢܢ ܐܬܝܢ ܗܘܘ 4
ܠܘܬܗ. ܐܡܪ ܒܡܬܠܐ. * ܢܦܩ ܙܪܘܥܐ ܠܡܙܪܥ ܙܪܥܗ. ܘܟܕ ܙܪܥ. ܐܝܬ ܕܢܦܠ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ. 5
ܘܐܬܕܝܫ. ܘܦܪܚܬܐ ܐܟܠܬܗ. * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܥܠ ܫܘܥܐ. ܘܡܢ ܫܥܬܗ ܝܥܐ. ܘܝܒܫ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ 6
ܠܗ ܠܚܘܬܐ. * ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܒܝܬ ܟܘܒܐ. ܘܝܥܘ ܥܡܗ ܟܘܒܐ ܘܚܢܩܘܗܝ. 7

Et conversus ad mulierem illam, dixit Simo- 44
ni, Vides hanc mulierem? domum tuam
ingressus sum, aquam pedibus meis non de-
disti: hæc autem lachrymis suis pedes meos
tinxit, & capillis suis abstersit eos. Tu non 45
es osculatus me: hæc autem ecce ex quo
ingressa est, non desiit pedes meos deoscu-
lari. Tu oleo caput meum non unxisti: hæc 46
autem oleo aromatico pedes meos unxit.
Propterea dico tibi, remissa esse ei scelera 47
ejus multa, eò quòd multùm dilexerit: is
autem cui paululùm remittitur, paululùm di-
ligit. Et dixit mulieri illi; Remittuntur tibi 48
scelera tua. Cœperunt autem ii qui accum- 49
bebant dicere apud se; Quis est iste qui et-
iam scelera remittit? Jesus verò dixit ei 50
mulieri, Fides tua te servavit: ito in pace.

Feriâ V. hebdomadis secundæ jejunii. 24.

CAP. VIII.

ET factum est post hæc, ut perlustraret 1
Jesus urbes & vicos, prædicarétque, ac
evangelizaret regnum Dei, & duodecim
ejus erant cum eo: Necnon mulieres illæ 2
quæ sanatæ fuerant à morbis, & à spiriti-
bus malis, Maria quæ vocatur Madgalena,
ea ex qua septem dæmonia exierant: Et 3
Johan uxor Chuzæ præfecti domui Herodis,
& Susanna, aliæque plurimæ, quæ ministra-
bant eis ex facultatibus suis. Quumque 4
multa turba coacta esset, & ex omnibus
civitatibus convenirent ad eum, dixit per
parabolas; Exiit seminator quidam ad se- 5
minandum semen suum: quumque seminâs-
set, aliud cecidit juxta viam, & conculca-
tum est, ac volucres comederunt illud. Ali- 6
ud autem cecidit super petram, & illicò
germinavit, & quia non habebat humorem,
exaruit. Aliud autem cecidit inter spinas, & 7
germinârunt cum eo spinæ, ac suffocârunt
illud.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وسوي ان زن التفات كرد وبشمعون كفت • اين زنرا مي بيني * چون بخانهٔ تو در آمدم 44
تو آب بر پاي من نريختي • اين زن باشك دو چشم خود پاي مرا شست * وبموي خود پاك
كرد • * تو مرا بوسه نكردي • اين ازان وقت كه در آمدم • ازبوسيدن † دو پاي من 45
خاموش نشد • * تو سر من بروغن نينذودي اين بروغن غاليه دو پاي مرا اندود • 46
* بدو مي كويم عوض اين كه كرد كناهان او [بسيار] سترده شدند • سبب انك 47
بسيار سزاوار شد • وانذك براي او سترده شود • وانذكي سزاوار باشد • * وبدان زن كفت برو كه 48
كناهان تو عفو شدند • * ايشان كه نشسته بودند • اغاز كردند • ودر درون خود مي كفتند • 49
كيست اين كه كناهانرا نيز عفو مي كند • * عيسي بدان زن كفت • ايمان تو ترا زنك كرد 50
برو بسلامت • * بعد ازين عيسي در شهرها وديهها مي كرديد • ومنادي مي 1
زد • وبمردهٔ ملكوت خداي تعليم مي داد • با دوازده شاكرد خود • * وزناني كه از رنجها خوش 2
شدند • وازجانهاء شوم وپليد رهيدند • چون مريم مجدلاني كه هفت ديو ازو بدر آورد •

Et ad mulierem illam conversus est, 44
et Simeoni dixit, Hanc mulierem
vides? Cùm in domum tuam in-
trarem, tu aquam pedibus meis non
infudisti: hæc mulier lachrymis
oculorum suorum pedes meos lavit,
et crine suo mundavit. Tu me non 45
osculatus es: hæc ex quo tempore
ingressus sum, ab osculando pedes
meos non destitit. Tu caput meum 46
oleo non unxisti: hæc unguento ga-
liæ pedes meos unxit. Tibi dico; 47
Pro hoc quod fecit, peccata ejus
multa remissa sunt, eâ de causa
quod multùm digna fuit: et parum
ei remittetur, qui parum dignus
fuerit. Et illi mulieri dixit; Abi, 48
quia peccata tua condonata sunt.
Illi qui considentes erant, incepe- 49
runt, et intra se dicebant; Quis-
nam est hic, qui peccata etiam condo-
nat. Jesus illi mulieri dixit; Fi- 50
des tua te servavit, abi in pace.

CAP. VIII.

POst hæc Jesus per civitates et 1
pagos circuibat, et prædicabat, et
Evangelium regni Dei docebat, cum
duodecim discipulis suis: Et mu- 2
lieribus quæ à morbis sanatæ fue-
rant, et à spiritibus malis et impu-
ris liberatæ erant: ut Maria Mag-
dalene, ex qua septem dæmonia
ejecerat:

Verſio VULGATA LATINA.

44 Et converſus ad mulierem, dixit Simoni ; Vides hanc mulierem ? Intravì in do-
mum tuam, aquam pedibus meis non dediſti : hæc autem lachrymis rigavit pedes
45 meos, & capillis ſuis terſit. Oſculum mihi non dediſti : hæc autem ex quo in-
46 travit, non ceſſavit oſculari pedes meos. Oleo caput meum non unxiſti : hæc
47 autem unguento unxit pedes meos. Propter quod dico tibi ; Remittuntur ei
48 peccata multa, quoniam dilexit multùm. Cui autem minus dimittitur, minùs di-
49 ligit. Dixit autem ad illam ; Remittuntur tibi peccata. Et cœperunt qui ſimul
50 accumbebant, dicere intra ſe ; Quis eſt hic, qui etiam peccata dimittit ? Dixit
autem ad mulierem ; Fides tua te ſalvam fecit : Vade in pace.

CAP. VIII.

1 Et factum eſt deincèps, & ipſe iter faciebat per civitates & caſtella, prædicans
& evangelizans regnum Dei : & duodecim cum illo, Et mulieres aliquæ, quæ 2
erant curatæ à ſpiritibus malignis, & infirmitatibus : Maria, quæ vocatur
Magdalene, de qua ſeptem dæmonia exierant, Et Joanna uxor Chuſæ procura- 3
toris Herodis, & Suſanna, & aliæ multæ, quæ miniſtrabant ei de facultatibus ſuis.
Cùm autem turba plurima convenirent, & de civitatibus properarent ad eum, 4
dixit per ſimilitudinem ; Exiit qui ſeminat, ſeminare ſemen ſuum : & dum 5
ſeminat, aliud cecidit ſecus viam, & conculcatum eſt, & volucres cœli com-
ederunt illud. Et aliud cecidit ſupra petram : & natum aruit, quia non ha- 6
bebat humorem. Et aliud cecidit inter ſpinas, & ſimul exortæ ſpinæ ſuffoca- 7
verunt illud.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

44 * ثم التفت الى المراة وقال لسمعان اتري هذه المراة * دخلت بيتك فلم تسكب على رجلي
45 ماء وهذه بلت رجلي بالدموع ومسحتهما بشعر راسها * انت لم تقبلني وهذه منذ دخلت
46 لم تكفف من تقبيل قدمي * انت لم تدهن راسي بزيت وهذه بالطيب دهنت قدمي *
47 * لاجل ذلك اقول لك ان خطاياها الكثيرة مغفورة لها لانها احبت كثيرا * والذي يترك له
48 49 قليل يحب قليلا * ثم قال لها مغفورة لك خطاياك * فبدا المتكئون يقولون في نفوسهم من
50 هذا الذي يغفر الخطايا * فقال للمراة اذهبي بسلام ايمانك خلصك *

1 * الفصل السادس والعشرون * . * وكان بعد ذلك يسير الى كل مدينة
2 وقرية ويكرز ويبشر بملكوت الله * ومعه الاثنا عشر * ونسوة اخريات كان ابراهن من امراض
3 وارواح خبيثة * مريم التي تدعى المجدلية التي اخرج منها سبعة شياطين * ويونا امراة
جوزي خازن هيرودس * وسوسنة * واخريات كثيرات كن يخدمنه باموالهن *

4 * الفصل السابع والعشرون * * واجتمع اليه جمع كثير مع الذين كانوا ياتون اليه
5 من كل مدينة * فقال لهم مثلا * خرج الزارع ليزرع [زرعه] وفيما هو يزرع منه ما وقع على
6 الطريق فديس واكله طير السماء * واخر وقع على الصخر فلما نبت يبس لانه لم يكن
7 له تربة * واخر وقع في وسط الشوك فنبت معه الشوك وخنقه *

Deindè converſus eſt ad mulierem, & dixit Simoni ; Anne vides hanc mulie- 44
rem ? Intravi domum tuam, & non ſu-
diſti ſuper pedes meos aquam : & hæc
madeſecit pedes meos lachrymis, & terſit
eos capillis capitis ſui. Tu non oſcula- 45
tus es me : & hæc ex quo intravi, non
ceſſavit ab oſculatione pedum meorum.
Tu non unxiſti caput meum oleo : & 46
hæc unguento unxit pedes meos. Propter- 47
eà dico tibi quòd peccata ejus multa re-
miſſa ſunt illi, quoniam dilexit multùm:
et cui dimittitur paucum, diligit parum.
Deindè dixit ad illam, Remiſſa ſunt tibi 48
peccata tua. Et cœperunt innixi dicere 49
intra ſe ; Quis eſt hic qui dimittit pec-
cata ? Dixit autem mulieri ; Vade in 50
pace, fides tua te ſalvavit.

Sectio vigeſima ſexta.

CAP. VIII.

Et poſt hoc iter faciebat ad omnem 1
civitatem & caſtellum, & prædicabat
atque evangelizabat regnum Dei: comi-
tantibus eum duodecim, Et mulieribus 2
aliis quas curaverat ab infirmitatibus,
& ſpiritibus malignis : Mariâ quæ vo-
catur Magdalena, è qua ejecerat ſeptem
dæmonia: Et Junâ uxore Chuzæ the- 3
ſaurarii Herodis, & Suſannâ, & aliis
multis, quæ miniſtrabant ei de faculta-
tibus ſuis.

Sectio vigeſima ſeptima.

Et convenit ad eum turba magna, cum 4
iis qui veniebant ad illum ex omni civi-
tate : & dixit eis parabolam. Exiit 5
ſeminator ut ſeminaret ſemen ſuum : &
dum ipſe ſeminaret, ex eo aliquod ceci-
dit ſuper viam, & conculcatum eſt, &
comederunt illud volucres cœli. Et aliud 6
cecidit ſuper petram, et cùm germinâſſet,
aruit, quia non erat ei tellus. Et aliud 7
cecidit in medio ſpinarum, & natæ ſunt
cum eo ſpinæ, & ſuffocaverunt illud.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

44 ወተመይጠ ፡ ኀበ ፡ ይእቲ ፡ ብእሲት ፡ ወይቤሎ ፡ ለስምዖን ፡ ትሬኢያኑ ፡ ለዛቲ ፡
ብእሲት ፡ እምከመ ፡ ቦእኩ ፡ ቤተከ ፡ ወኢወሀብከኒ ፡ ማየ ፡ ጥቀ ፡ ለእግርየ ፡ ወይእቲሰ ፡
45 በአንብዓ ፡ አርኀሰት ፡ እገሪየ ፡ ወበሠዕርታ ፡ መዝመዘት ፡፡=፥ ወአንተ
46 ሰ ፡ ኢተአምኃከኒ ፡ ወይእቲሰ ፡ እምጊዜ ፡ ቦእኩ ፡ ኢየንተገት ፡ እገሪየ ፡ ስዒመ ፡፡=፥ ወ
አንተሰ ፡ ቅብአ ፡ ርእስየ ፡ ወእገሪየ ፡ ኢቀባእከኒ ፡ ወይእቲሰ ፡ ዕፍረተ ፡ ቀብአተኒ ፡
47 እገሪየ ፡፡=፥ በእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ተኀደገ ፡ ላቲ ፡ ኀጢአታ ፡ ብዙኅ ፡ እስመ ፡ ብዙኀ ፡ አ
48 ፍቀረተኒ ፡ ወዘሰ ፡ ውሑደ ፡ አፍቀረኒ ፡ ውሑደ ፡ ይትኀደግ ፡ ሎቱ ፡፡=፥ ወይቤላ ፡ ተኀደ
49 ገ ፡ ለኪ ፡ ኀጢአትኪ ፡፡=፥ ወአኀዙ ፡ ይበሉ ፡ እለ ፡ ይረፍቁ ፡ በበይናቲሆሙ ፡ መኑ ፡ ው
50 እቱ ፡ ዝንቱ ፡ ዘይኀድግ ፡ ኀጢአተ ፡፡=፥ ወይቤላ ፡ ለይእቲ ፡ ብእሲት ፡ ሃይማኖትኪ ፡
አሕየወተኪ ፡ ሑሪ ፡ እትዊ ፡ በሰላም ፡፡=፥
1 ፰ ወእምዝ ፡ በሰኒታ ፡ አንሶሰወ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ውስተ ፡ አህጉረ ፡ ኣዕጻደት ፡ ወሰበከ ፡
ሎሙ ፡ ወመሀሮሙ ፡ በእንተ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወዓሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ ምስ
2 ሌሁ ፡፡=፥ ወአንስትኒ ፡ እለ ፡ ኣሕየዎን ፡ እምኣጋንንት ፡ እኩያን ፡ ወእምደዌሆን ፡ ማር
3 ያ ፡ እንተ ፡ ይብልዋ ፡ መግደላዊት ፡ እንተ ፡ ሰብዓቱ ፡ ኣጋንንት ፡ ወፅኡ ፡ እምኔሃ ፡፡=፥ ወዮ
ሐና ፡ ብእሲተ ፡ ኩዝ ፡ መጋቢሁ ፡ ለሄሮድስ ፡ ወሶስና ፡ ወካልኣትኒ ፡ ብዙኃት ፡ እለ ፡ ተልእ
ካሁ ፡ በንዋዮን ፡፡=፥ በእንተ ፡ ምስሌ ፡ ዘይዘርእ ፡፡=፥
4 ወእንዘ ፡ ያጸምእዎ ፡ ኵሉ ፡ ሕዝብ ፡ ወእለሂ ፡ መጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ እምኣህጉር ፡ ወይቤሎ
5 ሙ ፡ ምስሌ ፡ እንተ ፡ ከመዝ ፡፡=፥ ወፈረ ፡ ዘይዘርእ ፡ ከመ ፡ ይዝራእ ፡ ዘርኦ ፡ ወዘሪኦ ፡
6 ቦዘወድቀ ፡ ውስተ ፡ ፍኖት ፡ ወኬድዎ ፡ ወበልዕዎ ፡ አዕዋፈ ፡ ሰማይ ፡፡=፥ ወቦ ፡ ዘወድቀ ፡
7 ውስተ ፡ ኰኵሕ ፡ ወበቈሎ ፡ የብሰ ፡ እስመ ፡ ኣልቦ ፡ ሠርወ ፡፡=፥ ወቦ ፡ ዘወድቀ ፡
ውስተ ፡ ሦክ ፡ ወበቈሎ ፡ ጠበቆ ፡ ሦክ ፡፡=፥

Et converſus fuit ad iſtam mulierem, & dixit Simoni; Vidéſne hanc mulierem ? Ex 44
quo ingreſſus ſum domum tuam non dediſti mihi aquam ne pedi meo ; & hæc
flevit & in lachrymis ſuis rigavit pedes meos, & capillis ſuis exterſit. Et tu non 45
ſalutâſti me ; & hæc ex *quo* tempore ingreſſus ſum, non ceſſavit pedes meos oſ-
culari. Et tu oleo caput meum & pedes meos non unxiſti , & hæc unguento 46
unxit me ad pedes meos. Propterea remittuntur ei peccata ejus multa, quia 47
multùm dilexit me : & qui parùm me diligit, parum remittetur ei. Et dixit ei 48
remittuntur tibi peccata tua. Et cœperunt dicere accumbentes inter ſe, Quis eſt 49
hic qui remittit peccata ? Et dixit huic mulieri; Fides tua ſervavit te, abi, vade in 50
pace.

CAP. VIII.

Et tunc iterum iter fecit Dominus Jeſus per civitates, & prædia, & prædica- 1
vit iis, & docuit eos de regno Dei, & duodecim cum eo : Et mulieres etiam 2
quas ſanaverat à dæmonibus malis & à morbis ſuis, Maria quam vocant Mag-
dalenem, ex qua ſeptem dæmones exierant : Et Johanna uxor Chuſæ procura- 3
toris Herodis, & Soſana, & aliæ multæ quæ miniſtrabant ei in facultatibus ſuis.

De parabola ſeminantis.

Et quum audiret eum totus populus, & qui veniſſent ad eum ex civitatibus, di- 4
xit iis parabolam, quæ ſic *ſe habet* : Exivit qui ſeminabat ut ſeminaret ſemen 5
ſuum ; & ſeminando, fuit quod cecidit in via: & calcârunt illud, & comederunt
illud volucres cœli. Et fuit quod cecidit ſuper petram : & floreſcendo exaru- 6
it, quia non habebat radicem. Et fuit quod cecidit inter ſpinas: & floreſcen- 7
do ſuffocârunt illud ſpinæ.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

3 * ويوحان زن كوز * از خاندان هيروديس * وشوشان * وزنان ديگر بسيار كه از مقتناء خويش *
مسيح را وشاگردانش را خدمت مي كردند   چهل   مثل تخم كاشتن
4 * چون جماعت بسيار از هر شهري پيش عيسي مي آمدند * عيسي بمثل با ايشان سخن
5 مي گفت * * كه برزگري زميني اختيار كرد ودر انجا تخم مي كاشت * ازان تخم چيزي †
6 ميان راه افتاد * وزير پاي كوفته شد * ومرغان خوردند * * ديگر بر سنگ افتاد * وزود
7 برويد چون اصل نداشت خشك شد * * ديگر ميان خار افتاد * وخارها با وي روييدند
وكشت را خبه كردند *

Et Johanna uxor Chuzæ à familia 3
Herodis, & Suſanna, & mulieres
aliæ multæ, quæ de poſſeſſione ſua
Chriſto & diſcipulis ſuis miniſtra-
bant.

XL. Parabola ſemen ſeminandi.

Cùm turba multa ex omni civitate 4
ad Jeſum venirent, Jeſus in para-
bolis cum illis verbum locutus eſt.
Quòd ſeminator terram elegit, & 5
illic ſemen ſeminavit : de eo ſe-
mine quoddam in viam cecidit, &
ſub pedibus conculcatum eſt, & aves
comederunt. Aliud in petram ce- 6
cidit, & protinùs crevit : ſed quia
radicem non habebat, exaruit. Ali- 7
ud inter ſpinas cecidit : & ſpinæ
cum eo creverunt, & ſemen ſuffocâ-
runt.

Et aliud cecidit in terram bonam, & *enatum* fecit fructum cen-
8 Καὶ ἕτερον ἔπεσεν (γ) ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατοντα-
tuplum. Hæc dicens, clamabat; *Habens* aures *audire*, audiat. Interrogabant
9 πλασίονα. ταῦτα λέγων, ἐφώνει, Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Ἐπηρώτων
autem eum discipuli ejus, *dicentes* quæ esset parabola hæc. *Is verò* dixit;
10 δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη. Ὁ δὲ εἶπεν,
Vobis datum est nôsse *mysteria* regni Dei: *at* cæteris in para-
οζ α Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παρα-
bolis, ut videntes non videant, & audientes non intelligant. Est autem
11 βολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ (δ) ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. Ἔστι δὲ
hæc parabola: Semen est verbum Dei. Qui autem secus viam, sunt
οη β 12 αὕτη ἡ παραβολή· Ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν, εἰσὶν
audientes: deindè venit diabolus, & tollit verbum de corde eorum,
οἱ ἀκούοντες· εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος, καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν,
ut ne credentes *serventur*. Qui *verò* supra petram, qui cùm audierint, cum
13 ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἳ ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ
gaudio suscipiunt verbum: & hi *radicem* non habent, qui ad tempus credunt,
χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ οὗτοι ῥίζαν οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι,
& in tempore tentationis *absistunt*. Quod autem in spinas *cadens*, hi sunt qui
14 καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται. Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσὸν, οὗτοί εἰσιν οἱ
audientes, & à solicitudinibus & divitiis, & voluptatibus vitæ, *profecti*
ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου, καὶ (ε) ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι

suffocantur, & non referunt fructum. Quod autem in *pulchram* terram, hi sunt qui
συμπνίγονται, καὶ οὐ τελεσφοροῦσι. Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, οὗτοί εἰσιν οἵτινες 15
in corde *pulchro* & bono, audientes verbum, retinent, & fructum afferunt in
ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες τὸν λόγον, κατέχουσι, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν
patientia. Nemo autem lucernam accendens, operit eam vase, aut subtus
οθ β ὑπομονῇ. Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας, καλύπτει αὐτὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω 16
lectum ponit: sed supra candelabrum ponit, ut intrantes *aspiciant*
κλίνης τίθησιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσι
lumen. Non enim est occultum, quod non *manifestum fiet*: nec absconditum, quod
π β τὸ φῶς. Οὐ γάρ ἐστι κρυπτὸν ὃ οὐ φανερὸν γενήσεται· οὐδὲ ἀπόκρυφον, ὃ 17
non *cognoscetur*, & in palàm veniat. *Aspicite* ergò quomodò *auditis*. Qui enim
οὐ γνωσθήσεται, καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ. Βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε. ὃς γὰρ 18
habeat, dabitur illi: & *qui* non *habeat*, & quod *videtur* habere, auferetur
πα ε (ζ) ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρθήσεται
ab illo. Venerunt autem ad illum mater & fratres ejus, & non
πβ β ἀπ' αὐτοῦ. Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ 19
poterant *contingere* eum *propter turbam*. Et nuntiatum est illi, *dicentibus*;
ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. Καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, λεγόντων, 20
Mater tua & fratres tui stant foris, videre te volentes.
Ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἑστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε θέλοντες.

MS. A. (γ) εἰς (δ) ἀκούσαντες (ε) ὑπὸ ἡδονῶν (ζ) ἐὰν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܚܪܢܐ ܢܦܠ ܒܐܪܥܐ ܛܒܬܐ ܘܫܦܝܪܬܐ. ܘܐܘܥܐ ܘܥܒܕ ܦܐܪܐ ܚܕ ܒܡܐܐ. ܘܟܕ ܐܡܪ 8
ܗܠܝܢ ܩܥܐ ܗܘܐ. ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ. * ܘܫܐܠܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܡܢܐ ܗܝ ܡܬܠܐ 9
ܗܕܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܟܘܢ ܗܘ ܝܗܝܒ ܠܡܕܥ ܐܪܙܐ ܕܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. 10
ܠܗܠܝܢ ܕܝܢ ܕܠܒܪ ܒܡܬܠܐ ܡܬܐܡܪ. ܕܟܕ ܚܙܝܢ ܠܐ ܢܚܙܘܢ. ܘܟܕ ܫܡܥܝܢ ܠܐ ܢܣܬܟܠܘܢ.
* ܗܝ ܕܝܢ ܡܬܠܐ. ܙܪܥܐ ܐܝܬܘܗܝ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ. ܐܝܠܝܢ ܐܢܘܢ 11 12
ܗܢܘܢ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ. ܘܐܬܐ ܒܥܠܕܒܒܐ ܫܩܠ ܡܠܬܐ ܡܢ ܠܒܗܘܢ. ܕܠܐ ܢܗܝܡܢܘܢ
ܘܢܐܚܘܢ. * ܘܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܥܠ ܫܘܥܐ. ܗܢܘܢ ܐܢܘܢ ܕܡܐ ܕܫܡܥܘ ܒܚܕܘܬܐ ܡܩܒܠܝܢ 13
ܠܗ ܠܡܠܬܐ. ܘܥܩܪܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ. ܐܠܐ ܕܙܒܢܐ ܗܝ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ. ܘܒܥܕܢ ܢܣܝܘܢܐ
ܡܬܟܫܠܝܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܢܦܠ ܒܝܬ ܟܘܒܐ. ܗܢܘܢ ܐܢܘܢ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ. 14
ܘܒܨܦܬܐ ܘܒܥܘܬܪܐ ܘܒܪܓܝܓܬܐ ܕܥܠܡܐ ܡܬܚܢܩܝܢ. ܘܦܐܪܐ ܠܐ ܡܝܬܝܢ. * ܗܘ ܕܝܢ 15
ܕܒܐܪܥܐ ܛܒܬܐ. ܗܢܘܢ ܐܢܘܢ ܕܒܠܒܐ ܫܦܝܐ ܘܛܒܐ ܫܡܥܝܢ ܡܠܬܐ. ܘܐܚܝܕܝܢ
ܘܝܗܒܝܢ ܦܐܪܐ ܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ. * ܕܘܟܪܢܐ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ܡܪܝܡ * ܫܠܡ *
* ܠܐ ܐܢܫ ܢܘܗܪܐ ܡܢܗܪ ܘܡܟܣܐ ܠܗ ܒܡܐܢܐ. ܐܘ ܣܐܡ ܠܗ ܠܬܚܬ ܥܪܣܐ. ܐܠܐ ܣܐܡ 16
ܠܗ ܥܠ ܡܢܪܬܐ. ܕܟܠ ܕܥܐܠ ܢܚܙܐ ܢܘܗܪܗ. * ܠܝܬ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܟܣܐ ܕܠܐ ܢܬܓܠܐ. 17
ܘܠܐ ܕܡܛܫܐ ܕܠܐ ܢܬܝܕܥ ܘܢܐܬܐ ܠܓܠܝܐ. * ܚܙܘ ܗܟܝܠ ܐܝܟܢܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܓܝܪ 18
ܢܬܝܗܒ ܠܗ. ܘܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ. ܐܦ ܗܘ ܕܣܒܪ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ ܡܢܗ. * ܐܬܘ ܕܝܢ 19
ܠܘܬܗ ܐܡܗ ܘܐܚܘܗܝ. ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܕܢܬܡܠܠܘܢ ܥܡܗ ܡܛܠ ܟܢܫܐ. * ܘܐܡܪܘ 20
ܠܗ. ܐܡܟ ܘܐܚܝܟ ܩܝܡܝܢ ܠܒܪ ܘܨܒܝܢ ܠܡܚܙܝܟ.

8 Aliud denique cecidit in terram bonam & pulchram, ac germinavit, & edidit fructum pro uno centum. Hæc quum diceret, clamabat; Qui habet aures ad audiendum, audiat.
9 Et interrogaverunt eum discipuli ejus, quæ esset ista parabola.
10 Ipse verò dixit eis; Vobis quidem datum est nôsse arcana regni Dei, cæteris autem illis per parabolas proponitur, ut videntes non videant, & audientes non intelligant.
11 Est autem hæc parabola: Semen, est sermo Dei.
12 Ii autem qui secus viam, sunt qui audiunt sermonem, & veniens inimicus tollit sermonem ex cordibus eorum, ne credant, & salvi fiant.
13 Qui autem super petram, ii sunt qui cùm audierint, cum gaudio excipiunt sermonem, & radicem non habent, sed temporaria est fides eorum, & tempore tentationis impingunt.
14 Quod autem inter spinas cecidit, ii sunt qui audiunt sermonem, sed in solicitudine, divitiísque, & concupiscentiis mundi suffocantur, fructúsq; non edunt.
15 Quod autem in terram bonam, ii sunt qui corde limpido bonóque audiunt sermonem, & amplectuntur, edúntque fructus in patientia.

Commemoratione Deiparæ Mariæ. 25.

16 Nemo accendit lucernam, et operit eam vase, aut ponit eam subter lectum, sed eam imponit candelabro, ut quicunque ingreditur, videat lumen ejus.
17 Nihil est enim occultum, quod non revelетur, nec absconditum, quod non cognoscatur, & veniat in apertum.
18 Videte quomodò audieritis. Qui enim habet, dabitur ei: & qui non habet, etiam id quod putat se habere, tolletur ab eo.
19 Venerunt autem ad eum mater & fratres ejus, nec poterant eum alloqui propter turbam.
20 Et dicunt ei; Mater tua & fratres tui stant foris, volúntque te videre.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* دیگر در زمین نیك افتاد • وبکام خود رسته کشت • وتخم داد • و بهره • یکي در صد • چون 8
اینهارا کفت • بانك زد که هر که کوش شنونك دارد بشنود • * شاکردان ازو پرسیدند • چیست 9
این مثل * مسیح بدیشان کفت بشما داده شد • که راز ملکوت خدایرا بدانید • وبدیشان 10
همکنان بمثل کفته شود • مي نکرند ونمي بینند • چون مي شنوند • درنمي یابند • * اما این 11
مثل که تخم کاشته مي شود کلمهء خداست • * انك بر کنار زمین افتاد • ایشانند که 12
کلمهرا بشنود • ودشمن بیاید • ان کلمهرا ازدل ایشان برباید • تا ایمان نیاورند ورستکار
نشوند • * انك بر سنك افتاد • ایشانند که کلمهرا بشنوند • وبشادي قبول کنند • واصل 13
ندارند • در وقت شنیدن باشد ایمان ایشان • وچون ازمایش شود زود منکر شوند • * وانك در 14
میان خار افتاد ایشانند که کلمهرا بشنوند • چون غم وشغل دنیاوي • وتوانکري •
وارزوهاء کوناکون • درایند • وکلمهرا درمیان کیرند • وخبه کنند • نکذارند که بکمال
رسد وتخم وبهره دهد • * وانك در زمین نیك افتاد • انانند که بدل کشاده ونیك کلمهرا 15
قبول کنند • ونکاه دارند وبدان کارکنند • تا ایشانرا بهره دهد یکي در صد

8 *Aliud in terram bonam cecidit, & ex animo suo crevit, & semen dedit & fructum centuplicem. Cùm hæc dixisset, clamabat, quòd quicunque aures audientes haberet, audiret.*
9 *Discipuli ab eo rogabant, quænam esset hæc parabola.*
10 *Jesus illis dixit, Vobis datum est ut mysterium regni Dei sciatis: illis autem omnibus per parabolas dictum erit. Intuentur, & non vident; quando audiunt, non intelligunt.*
11 *Hac autem parabolâ semen quod seminatur, verbum Dei est.*
12 *Id quod ad oras terræ cecidit, ii sunt qui verbum audiunt, & inimicus veniens verbum illud è corde illorum rapit, ne fidem habeant, et serventur.*
13 *Id quod in petram cecidit, ii sunt qui verbum audiunt, & cum gaudio excipiunt, & radicem non habent: tempore audiendi fides illis est, sed cùm tentatio fuerit, citò apostatæ fiunt.*
14 *Illud verò quod inter spinas cecidit, ii sunt qui verbum audiunt, cùm solicitudo & cura mundana, et divitiæ, et concupiscentiæ variæ ingrediuntur, & verbum intercipiunt, & suffocant, nec sinunt ut ad maturitatem veniat, & semen & fructum reddat.*
15 *Id autem quod in terram bonam cecidit, ii sunt qui corde aperto & bono verbum excipiunt, & observant, et in eo opus faciant, adeò ut eis fructum det centuplicem.*

Verſio VULGATA LATINA.

8 Et aliud cecidit in terram bonam : & ortum fecit fructum centuplum. Hæc dicens
9 clamabat ; Qui habet aures audiendi, audiat. Interrogabant autem eum diſci-
10 puli ejus, quæ eſſet hæc parabola. Quibus ipſe dixit ; Vobis datum eſt nôſſe
myſterium regni Dei, cæteris autem in parabolis : ut videntes non videant, &
11 audientes non intelligant. Eſt autem hæc parabola : Semen eſt verbum Dei.
12 Qui autem ſecus viam, hi ſunt qui audiunt : deindè venit diabolus, & tollit ver-
13 bum de corde eorum, ne credentes ſalvi fiant. Nam qui ſupra petram : qui cùm
audierint, cum gaudio ſuſcipiunt verbum : & hi radices non habent : qui ad tem-
14 pus credunt, & in tempore tentationis recedunt. Quod autem in ſpinas cecidit :
hi ſunt, qui audierunt, & à ſolicitudinibus, & divitiis, & voluptatibus vitæ, euntes, ſuffocantur, & non referunt fructum. Quod autem in bonam terram : hi 15
ſunt, qui in corde bono & optimo audientes verbum retinent, & fructum affe-
runt in patientia. Nemo autem lucernam accendens, operit eam vaſe, aut ſubtus 16
lectum ponit : ſed ſupra candelabrum ponit, ut intrantes videant lumen. Non 17
eſt enìm occultum, quod non manifeſtetur : nec abſconditum, quod non cognoſca-
tur, & in palàm veniat. Videte ergò quomodò audiatis. Qui enim habet, da- 18
bitur illi : & quicunque non habet, etiam quod putat ſe habere, auferetur ab
illo. Venerunt autem ad illum mater & fratres ejus, & non poterant adire 19
eum præ turba. Et nuntiatum eſt illi ; Mater tua, & fratres tui ſtant foris, vo- 20
lentes te videre.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * واخر وقع علي الارض الصالحة فاثمر مايه ضعف * فلما قال هذا نادي من له اذنان سامعتان
9 فليسمع * ثم ساله تلاميذه قايلين ما هو هذا المثل * فقال لهم لكم اعطي علم سراير
10 ملكوت الله * فاما الباقون فبامثال * كي ينظروا فلا يبصرون * ويسمعوا فلا يسمعون ولا
11 يفهمون * وهذا معني المثل * الزرع هو كلام الله * فالذي وقع علي الطريق هم الذين يسمعون 12
13 الكلمة فياتي ابليس فينزع الكلمة من قلوبهم ليلا يومنوا فيخلصوا * واما الذي وقع علي
الصخر فهم الذين يسمعون الكلمة ويقبلونها بفرح وهولاء لا اصل لهم * وهم انما يومنون
14 زمنا يسيرا وفي زمن التجربة يتركونها * والذي وقع في الشوك هم الذين يسمعون الكلمة
15 فيخنقهم الاهتمام والغني وشهوات معيشتهم الذاهبين فيها فلا ياتون بثمر * واما الذي
وقع في الارض الصالحة فهم الذين يسمعون الكلمة بقلب صالح جيد فيحفظونها ويثمرون
16 بالصبر * الفصل الثامن والعشرون * ليس احد يوقد سراجا فيغطيه باناء ولا
17 يجعله تحت سرير * لكن يضعه علي المنارة فيري الداخلون النور * لانه ليس خفي لا يظهر
18 ولا مكتوم لا يعلن * انظروا الان كيف تسمعون * من له يعطي ومن ليس له فالذي يظن
19 انه له ينزع منه * ثم جاء اليه امه واخوته فلم يستطيعوا الوصول اليه لاجل الجمع * فقالوا له
20 امك واخوتك قيام خارجا يريدون ان ينظروك *

Et aliud cecidit ſuper terram bonam, & fructum fecit centuplum. Et cùm dixiſſet hoc, clamavit ; Is cui ſunt aures audientes, audiat. 8 *Deindè interrogaverunt eum diſcipuli ejus, dicentes ; Quæ eſt hæc parabola ?* 9 *Dixit eis ; Vobis data eſt ſcientia myſteriorum regni Dei :* 10 *at verò cæteris per parabolas, ut videant & non videant, & audiant & non audiant, neque intelligant.* *Et hic eſt ſenſus parabolæ : Semen, eſt verbum Dei :* 11 *Et quod cecidit ſuper viam, ſunt qui audiunt verbum, ſed venit diabolus, & tollit verbum de cordibus eorum ne credant, & ſalventur.* 12 *Quod autem cecidit ſuper petram, ſunt qui audiunt verbum, & ſuſcipiunt illud cum gaudio, & his non eſt radix : Hi enim credunt tempore exiguo, & in tempore tentationis deſerunt illud.* 13 *Et quod cecidit in ſpinas, ſunt qui audiunt verbum, at ſuffocat eos cura, & divitiæ, atque voluptates vitæ ſuæ quam ſequuntur, & non afferunt fructum.* 14 *At verò quod cecidit in terram bonam, ſunt qui audiunt verbum corde bono, optimo, & conſervant illud, & fructificant in patientia.* 15

Sectio vigeſima octava.

Nemo accendit lucernam, & operit eam vaſe, neque ponit eam ſub lecto : ſed ponit illam ſuper candelabrum, & vident introeuntes lumen. 16 *Quia non eſt abſconditum, quin appareat : neque occultum, quin reveletur.* 17 *Conſiderate ergò quomodò audiatis. Ei enim qui habet, dabitur : & ab eo qui non habet, etiam quod cenſebitur habere, auferetur.* 18 *Deindè venerunt ad illum mater ejus, & fratres ejus, & non potuerunt pervenire ad eum præ turba.* 19 *Dixerunt ergò ei ; Mater tua & fratres tui ſtantes foris, volunt videre te.* 20

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወቦ፡ዘወድቀ፡ውስተ፡ምድር፡ ሠናይ፡ ወበቈለ፡ ወፈረየ፡ምእተ፡ ምክዕቢተ፡ ወቦ፡
9 ኀበ፡ሠላሳ፡ ወቦ፡ኀበ፡ስሳ፡ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ ይቤሎሙ፡ ዘቦ፡እዝነ፡ሰሚዕ፡ይስማዕ፡፡
10 ወተስእልዎ፡አርዳኢሁ፡ ወይቤልዎ፡ምንትኑ፡ ይእቲ፡ዛቲ፡ምሳሌ፡፡ ወይቤሎሙ፡
ለክሙ፡ተውህበ፡ታእምሩ፡ ምስጢራ፡ ለመንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወለሰብኡቱ
11 ስ፡በምሳሌ፡ከመ፡ርእዮሙ፡ኢይርአዩ፡ወሰሚዖሙ፡ኢይስምዑ፡ወኢይለብዉ፡፡
12 ወከመዝ፡ይእቲ፡ምሳሌሃ፡ዘርእሰ፡ቃሉ፡ለእግዚአብሔር፡ውእቱ፡፡ ዘሰ፡ውስተ፡
ፍኖት፡ ወድቀ፡ እሉ፡ ለሙንቱ፡እለ፡ ይሰምዑ፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ ወይመጽእ፡ሰይ
13 ጣን፡ ወይነሥእ፡ ለቃል፡ እምልቦሙ፡ ከመ፡ ኢየእምኑ፡ ወኢይሕየዉ፡፡ ወዘሰ፡
ውስተ፡ኰኵሕ፡ወድቀ፡እሉ፡ እሙንቱ፡ እለ፡ ሰሚዖሙ፡ ወይትወከፍዎ፡ ለነገር፡ በፍ
ሥሐ፡ልብ፡ለገቢር፡ ወባሕቱ፡ሥርው፡አልቦሙ፡ ለሶቤሃ፡ ይእሙ፡ የአምኑ፡ ወአመከ
14 ሙ፡ተመንደቡ፡የዐልዉ፡፡ ወዘሰ፡ ውስተ፡ ሦክ፡ ወድቀ፡ እሉ፡ እሙንቱ፡እለ፡ይሰም
ዑ፡ ወይትዌከፉ፡ወይሔልዩ፡ብዕለ፡ዘትካዝ፡ መንበርት፡ ወሐውዝ፡ መንበርት፡ ወሐው
15 ዝ፡ተደልዎ፡ወፈገዕ፡የበውቅሙ፡ወኢይገብሩ፡፡ ወዘሰ፡ ውስተ፡ ሠናይ፡ምድር፡
እሉ፡እሙንቱ፡እለ፡ይሰምዑ፡በሠናይ፡ ልብ፡ ወበጥቡዕ፡ ወይትዔገሡ፡ ወያጠብዑ፡ ወ
16 ይፈርዩ፡፡ ወአልቦ፡ ዘያኀቱ፡ ማኅቶተ፡ ወይከድኖ፡ ንዋየ፡ወያነብራ፡ታሕተ፡ዓራ
17 ት፡ዘእንበለ፡ደበ፡ተቀዋሚ፡ከመ፡ይርአዩ፡ብርሃነ፡እለ፡ያንሶስው፡፡ ወአልቦ፡ ኅቡ
18 እ፡ዘኢተክሥተ፡ወአልቦ፡ ክዱን፡ ዘኢያስተርኢ፡ ወገሃደ፡ ይከውን፡፡ ወአእም
ሩ፡ እንከ፡ ዘከመ፡ ትሰምዑ፡ ለዘቦ፡ ይሁብዎ፡ ወለዘሰ፡ አልቦ፡ እለሂ፡ ይሃይድ
19 ዎ፡፡ ወመጽኡ፡ ኀቤሁ፡ እሙ፡ ወአኀዊሁ፡ ወስአኑ፡ ረኪቦቶ፡ እስመ፡ ጽ
20 ፋቅ፡ወብዙኅ፡ ሰብእ፡፡ ወይቤልዎ፡ እምከ፡ ወአኀዊከ፡እፍአ፡ሃለው፡ይቀውሙ፡
ወይፈቅዱ፡ ይርአዩከ፡፡

Et fuit quod cecidit in terram bonam, & floruit, & fructum edidit centuplum, 8
& fuit ad triginta, & fuit ad ſexaginta : Et hoc dicens, dixit ; Qui habet aures, au-
diendo audiat. Et interrogârunt eum diſcipuli ejus, & dicebant ei ; Quænam eſt 9
hæc parabola ? Et dixit iis ; Vobis datum eſt nôſſe myſteria regni Dei, & illis in 10
parabolis : ut videntes non videant ; audientes non audiãt, neq; intelligãt. Et ſic *ſe* 11
habet hæc parabola, Semen verbũ Dei eſt. Et ꝙ in via cecidit, ii ſunt qui audiũt 12
verbũ Dei, & venit ſatanas, & tollit verbũ è corde eorũ, ut non credant neq; vi-
vant. Et quod ſuper petram cecidit, ii ſunt qui audientes ſuſcipiunt verbum in 13
gaudio cordis ad faciendum : ſed radicem non habentes, ad tempus tantùm cre-
dunt ; & quando perſecutionem patiuntur, prævaricantur. Et quod in ſpinas 14
cecidit ii ſunt qui audiunt & ſuſcipiunt, & ſapiunt divitias ; & ſolicitudo ſecu-
li, & voluptas ſeculi, & voluptas dignitatis, & deliciæ urgent eos, & non ope-
rantur. Et quod in bonam terram, ii ſunt qui audiunt in bono corde, & in para- 15
to ; & perſeverant, & fixos ſe reddunt, & fructum adferunt. Et nemo eſt qui 16
accendit lucernam, & operit eam vaſe, & ponit eam ſubter lectum ; ſed ſupra
candelabrum, ut videant lucem qui intrant. Et non eſt occultum quod non re- 17
velatum fuerit, & non eſt coopertum quod non videbitur & manifeſtum fiet.
Et intelligite igitur quomodo audiatis : ei qui habet dabunt ei, & ei qui non ha- 18
bet quod datum fuit ei auferent ei. Et venerunt ad eum mater ejus, & fratres 19
ejus, & non potuerunt adire eum præ turba & multitudine hominum. Et di- 20
xerunt ei, Mater tua & fratres tui foris ſunt ſtantes, & cupiunt videre te.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل يك   مثل چراغ افروختن

16 * كسي چراغ نيفروزد * وانرا بتغاري
يا طشتي * بپوشاند * يا اورا زير تخت نهد * الا چراغ بيفروزد وبر مناره نهد * تا هر كه درآيد *
17 ازو روشنائي بيند * * هرگز چيز پوشيده نباشد * الا اشكارا شود * ونه نيز پنهان * الا
18 دانسته شود * وهويدا نموده شود * * ببينيد كه چون †شنيديد * انك دارد * ديگر بدو داده
شود وانك ندارد * آن نيز كه دارد ازو ستده شود

چهل دو   انك كفتند مادرت و برادرانت بر درند

19 * مادر وبرادرانش بر درآمدند * بسبب بسياري خلق نتوانستند كه با او سخن كويند *
20 * كسي كفت مادر و برادرانت بيرون ايستاده اند * ومي خواهند كه ترا بينند *

XLI. Parabola lucernam accendendi.

Quiſquam lucernam non accendit, et hydriâ conchâve tegit, aut eam lecto ſupponit : ſed lucernam accendit, et ſuper candelabrum ponit, ut quicunque ingreſſus fuerit, ab eo lumen videat. 16 *Haud unquam aliquid opertum erit, quin manifeſtetur ; neque etiam ſecretum, quin innoteſcat et apertè oſtendatur.* 17 *Videte quomodo audiatis : ille qui habet, amplius ei datum erit ; et is qui non habet, illud etiam quod habet ei ablatum erit.* 18

XLII. De eis qui dicebant, Mater tua & fratres tui ad oſtium ſunt.

Et mater & fratres ejus ad oſtium venerunt, ſed præ multitudine populi non potuerunt cum eo loqui. 19 *Quidam dixit ; Mater & fratres tui foris ſtant, & cupiunt ut te videant.* 20

Qui *autem* respondens dixit ad eos; Mater mea & fratres mei hi sunt
21 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς, Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν
verbum Dei *audientes*, & *facientes ipsum*. Et factum est in una die-
22 οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες, καὶ (η)ποιοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμε- ΚΓ' πγ β
rum, & ipse ascendit in naviculam, & discipuli ejus: & ait ad illos; *Trans-*
ρῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη εἰς πλοῖον, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Διέλ-
eamus in ulterius stagni. Et *provecti sunt*. Navigantibus *autem* illis, *sopitus*
23 θωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης· καὶ ἀνήχθησαν. Πλεόντων δὲ αὐτῶν, ἀφύπνω-
est: & descendit procella venti in stagnum, & complebantur, & periclitabantur.
σε· καὶ κατέβη λαῖλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνευον.
Accedentes autem suscitaverunt eum, dicentes; Præceptor, *præceptor*, perimus.
24 Προσελθόντες δὲ διήγειραν αὐτόν, λέγοντες, Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα.
Ille *autem excitatus objurgavit* ventum & *fluctuationem* aquæ: & *cessaverunt*,
ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο,
& facta est tranquillitas. Dixit autem illis; Ubi est fides vestra? Timen-
25 καὶ ἐγένετο γαλήνη. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, (θ)Ποῦ ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν; φοβηθέν-
tes *autem* mirati sunt, dicentes ad invicem; Quis*nam* hic est, quia &
τες δὲ ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ
ventis imperat & mari, & obediunt ei? Et navigaverunt ad
26 τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ; Καὶ κατέπλευσαν εἰς
regionem *Gadarenorum*, quæ est contra Galilæam. *Exeunti autem*
27 τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ἥτις ἐστὶν ἀντιπέραν τῆς Γαλιλαίας. Ἐξελθόντι δὲ ΚΔ'
ipsi ad terram, occurrit illi vir quidam *ex urbe*, qui habebat
αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχε
dæmonia ex temporibus multis: & vestimento non induebatur, & in domo *non*
δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν· καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ
manebat, sed in monumentis. *Videns verò* Jesum, & exclamans, procidit
ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀνακράξας, προσέπεσεν 28
illi, & voce magnâ dixit; Quid mihi & tibi, Jesu fili Dei altissimi? obsecro
αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε, Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου; δέομαί
te, ne me torqueas. Præcipiebat enim spiritui immundo, *exire*
σου, μή με βασανίσῃς. Παρήγγελλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, ἐξελθεῖν 29
ab homine. Multis enim temporibus arripiebat illum, & vinciebatur catenis,
ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου. πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεῖτο ἁλύσεσι,
& compedibus custoditus: & *perrumpens vincula*, *agitabatur* à dæmonio
καὶ πέδαις φυλασσόμενος· καὶ διαρρήσσων τὰ δεσμά, ἠλαύνετο ὑπὸ τοῦ δαίμονος
in deserta. Interrogavit autem illum Jesus, dicens; Quod tibi est nomen?
εἰς τὰς ἐρήμους. Ἐπηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Τί σοι ἐστὶν ὄνομα; 30
is autem dixit, Legio: quia dæmonia multa *intraverunt* in eum. Et *rogaverunt*
ὁ δὲ εἶπε, Λεγεών· ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. Καὶ παρεκάλει 31
illum *ut non* imperaret illis in abyssum *abire*. Erat autem ibi grex
αὐτὸν ἵνα μὴ (ι)ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν. Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη 32
porcorum multorum pascentium in monte: & rogabant eum ut permitteret
χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐτὸν (κ) ἵνα ἐπιτρέψῃ
eis in illos ingredi: & permisit illis.
αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν· καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.

MS.A. (η)ποιοῦντες. Ἐγένετο δὲ ἐν (θ)Ποῦ ἡ πίστις (ι)ἐπιτάξῃ (κ)ἵνα *μὴ ἐπιτρέψῃ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܐܡܝ ܘܐܚܝ. ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ
22 ܘܥܒܕܝܢ ܠܗ. * ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܗ * ܕܨܘܡܐ * ܟܘ * ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܚܕ ܡܢ
ܝܘܡܬܐ. ܣܠܩ ܝܫܘܥ ܝܬܒ ܒܐܠܦܐ ܗܘ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܢܥܒܪ ܠܗܘ
23 ܥܒܪܐ ܕܝܡܬܐ. * ܘܟܕ ܪܕܝܢ ܕܡܟ ܠܗ ܗܘ ܝܫܘܥ. ܘܗܘܐ ܥܠܥܠܐ ܕܪܘܚܐ ܒܝܡܬܐ. ܘܩܪܝܒܐ
24 ܗܘܬ ܐܠܦܐ ܠܡܛܒܥ. * ܘܩܪܒܘ ܐܥܝܪܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܪܒܢ ܪܒܢ ܐܒܕܝܢܢ. ܗܘ ܕܝܢ
25 ܩܡ ܘܟܐܐ ܒܪܘܚܐ ܘܒܡܫܘܫܝܬܐ ܕܡܝܐ. ܘܢܚܘ ܘܗܘܐ ܫܠܝܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܟܐ ܗܝ
ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܕܚܠܝܢ. ܬܡܗܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ ܚܕ ܠܚܕ. ܡܢܘ ܟܝ ܗܢܐ
26 ܕܐܦ ܠܪܘܚܐ ܦܩܕ. ܘܠܡܫܘܫܝܬܐ ܘܠܝܡܐ. ܘܡܫܬܡܥܝܢ ܠܗ. * ܘܪܕܘ ܘܐܬܘ ܠܐܬܪܐ ܕܓܕܪܝܐ.
27 ܕܐܝܬܘܗܝ ܠܥܒܪܐ ܠܘܩܒܠ ܓܠܝܠܐ. * ܘܟܕ ܢܦܩ ܠܐܪܥܐ. ܦܓܥ ܒܗ ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܢ
ܡܕܝܢܬܐ. ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܫܐܕܐ ܡܢ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܡܐܢܐ ܠܐ ܠܒܫ ܗܘܐ. ܘܒܒܝܬܐ ܠܐ ܥܡܪ
28 ܗܘܐ. ܐܠܐ ܒܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. * ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܠܝܫܘܥ. ܩܥܐ ܘܢܦܠ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܒܩܠܐ ܪܡܐ ܐܡܪ.
29 ܡܢܐ ܠܝ ܘܠܟ ܝܫܘܥ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܡܪܝܡܐ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܠܐ ܬܫܢܩܢܝ. * ܦܩܕ ܗܘܐ ܠܗ
ܓܝܪ ܝܫܘܥ ܠܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ ܠܡܦܩ ܡܢ ܒܪܢܫܐ. ܣܓܝ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ ܙܒܢܐ ܗܘ ܡܢ
ܕܫܒܐ ܗܘܐ ܠܗ. ܘܡܬܐܣܪ ܗܘܐ ܒܫܫܠܬܐ. ܘܒܟܒܠܐ ܡܬܢܛܪ ܗܘܐ. ܘܡܦܣܩ ܗܘܐ
30 ܐܣܘܪܘܗܝ. ܘܡܬܕܒܪ ܗܘܐ ܡܢ ܫܐܕܐ ܠܚܘܪܒܐ. * ܫܐܠܗ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܡܢܐ ܫܡܟ. ܐܡܪ ܠܗ
31 ܠܓܝܘܢ. ܡܛܠ ܕܫܐܕܐ ܣܓܝܐܐ ܥܠܝܢ ܗܘܘ ܒܗ. * ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ. ܕܠܐ ܢܦܩܘܕ
32 ܠܗܘܢ ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܬܗܘܡܐ. * ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ. ܒܩܪܐ ܕܚܙܝܪܐ ܣܓܝܐܐ ܕܪܥܝܐ ܒܛܘܪܐ.
ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ. ܕܢܦܣ ܠܗܘܢ ܕܒܚܙܝܪܐ ܢܥܠܘܢ. ܘܐܦܣ ܠܗܘܢ.

21 Ipse verò respondit & ait illis; Ii sunt mater mea, & fratres mei, qui audiunt sermonem Dei, cúmque exequuntur.

Ad vesperam dominicæ V. jejunii. 26.

22 Porrò factum est quodam die, ut Jesus conscensâ navi sederet in ea, ipse ac discipuli sui: & dixit eis, Transeamus in ulteriorem ripam laci. 23 Quumque navigarent, somno se dedit ipse Jesus, & factus est turbo venti in lacu, & propè erat navis ut mergeretur. 24 Et accedentes excitârunt eum, dicúntque ei; Magister noster, Magister noster, perimus. Ipse verò surrexit, & objurgavit ventos, & fluctus aquarum, & quieverunt, ac facta est tranquillitas. 25 Et dixit eis, Ubi est fides vestra? Hi autem quum expavescerent, mirabantur, dicentes unus ad alium; Quisnam iste est, qui & ventis imperat, fluctibúsque, & mari, & obediunt ei? 26 Porrò navigârunt venerúntque in regionem Godaræorum, quæ est in ulteriori ripa ex adverso Galilææ. 27 Quumque exîsset in terram, occurrit ei homo quidam ex urbe, in quo erat dæmonium à tempore multo, & vestimento non amiciebatur, nec in ædibus degebat, sed in monumentis. 28 Quum autem vidisset Jesum, exclamavit & procidit coram eo, & altâ voce dixit; Quid nobis & tibi, Jesu fili Dei Altissimi? peto à te ne me crucies. 29 Præcipiebat enim Jesus spiritui immundo ut exiret ab homine: multum enim jam temporis fuerat, ex quo captivus detinebatur ab eo: & vinciebatur catenis, compedibúsque custodiebatur: & frangebat vincula sua, & ducebatur à dæmonio in desertum. 30 Interrogavit autem eum Jesus; Quod est nomen tuum? dixit ei, Legio: quandoquidē dæmonia multa ingressa erant in eum. 31 Et efflagitabant ab eo, ne præciperet ipsos abire in abyssum. 32 Erat autem ibi grex porcorum multorum pascens in monte, & efflagitabant ab eo ut permitteret ipsis in porcos ingredi. Et permisit eis.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 * عيسي بديشان جواب داد وكفت * مادر وبرادران من ايشانند * كه سخن خدارا بشنوند *
22 وبدان كار كنند چهل سه رفتن مسيح در كشتي * واتفاق شد
ميان روزها كه مسيح † بالاء كشتي رفت * ونشست * وبا شاكردان كفت در كذركاه يكك
23 بكذريم * * وچون كشتي † روان شد * عيسي لحظهٔ خفت * ناكاه دريا در شورش † آمد وباد
24 جنبيد * وموج عظيم مي زد * ونزديك آمد * كه كشتي غرق شود * * شاكردان اورا بيدار كردند *
بدو كفتند * بزرك ما * بزرك ما كم شديم * مسيح برخاست وبر باد † بانك زد * موج ساكن
25 شد * ودريا ارام كرفت * * وبديشان كفت * ايمان شما كجاست * ايشان از ترس † سخن نداشتند *
ومتعجب شدند * ويكي با يكي مي كفت * كوي كه باشد اين كه باد وموجهاء دريا در فرمان
اويند * وازو مي شنوند چهل چهار انجا كه ديوانرا بخوكان فرستاد
26 27 * وازانجا در ولايت غدرانيان آمدند كه در كذركاهست برابر جليل * * [چون برزمين بدر
آمدند مردي از شهر بيرون مي امد برابر عيسي رسيد واز روزكار دراز † در درون او ديو بود *
جامه نمي پوشيد * ودر اباداني نمي نشست * ودايم در ويراني وكورستان † كرديدي *

21 *Jesus illis responsum dedit, & dixit; Mater & fratres mei, ii sunt, qui verbum Dei audiūnt, et juxta illud opus faciūt.*

XLIII. Ingressus Christi in navem.

22 *Accidit autem inter* hos *dies ut Christus navem conscenderet, et sederet, et discipulis dixit; Per transitum lacûs trajiciamus.* 23 *Et cùm navis progrederetur, Jesus protinus dormivit: subitò mare concitatum est, et ventus commotus est, et fluctus ingentes illidebantur, et parum aberat quin navis mergeretur.* 24 *Discipuli cum expergefecerunt, ei dicentes; Magister noster, magister noster, perimus. Christus surrexit, et ventum increpavit: æstus* itaque *sedatus est et mare quievit.* 25 *Et illis dixit, Fides vestra ubi est? Illi præ pavore sermonem non habuerunt: admirati sunt autem, et alter alteri dixit; Cujusmodi hic est, quòd ventus et fluctus maris illius imperio parent, et ei auscultant?*

XLIV. Ubi dæmones in porcos misit.

26 *Et illinc in regionem Gadarenorum venerunt, quæ trajicientibus è regione Galilææ est,* 27 *Cùm in terram egressi essent, homo quidam ex civitate egressus Jesu occurrit, et à tempore longo dæmonium in eo fuerat: vestimentum non induerat, et ædificiũ non incoluerat, sed assiduus in deserto et sepulchreto oberrabat.*

Verſio VULGATA LATINA.

21 Qui reſpondens, dixit ad eos; Mater mea, & fratres mei hi ſunt, qui verbum Dei
22 audiunt & faciunt. Factum eſt autem in una dierum: & ipſe aſcendit in navi-
culam, & diſcipuli ejus, & ait ad illos; Transfretemus trans ſtagnum. Et aſcen-
23 derunt. Et navigantibus illis, obdormivit, & deſcendit procella venti in ſtagnum,
24 & complebantur, & periclitabantur. Accedentes autem ſuſcitaverunt eum, di-
centes; Præceptor, perimus. At ille ſurgens, increpavit ventum, & tempeſtatem
25 aquæ, & ceſſavit: & facta eſt tranquillitas. Dixit autem illis; Ubi eſt fides veſtra?
Qui timentes, mirati ſunt ad invicèm, dicentes; Quis putas hic eſt, quia & ven-
26 tis & mari imperat, & obediunt ei? Et navigaverunt ad regionem Geraſeno-
27 rum, quæ eſt contra Galilæam. Et cùm egreſſus eſſet ad terram, occurrit illi vir
quidam, qui habebat dæmonium jam temporibus multis, & veſtimento non induebatur, neque in domo manebat, ſed in monumentis. Is, ut vidit Jeſum, pro- 28
cidit ante illum: & exclamans voce magnâ, dixit; Quid mihi, & tibi eſt, Jeſu
Fili Dei Altiſſimi? obſecro te, ne me torqueas. Præcipiebat enim ſpiritui im- 29
mundo ut exiret ab homine. Multis enim temporibus arripiebat illum, & vincie-
batur catenis & compedibus cuſtoditus: & ruptis vinculis agebatur à dæmonio
in deſerta. Interrogavit autem illum Jeſus, dicens; Quod tibi nomen eſt? At 30
ille dixit; Legio: quia intraverant dæmonia multa in eum. Et rogabant illum 31
ne imperaret illis ut in abyſſum irent. Erat autem ibi grex porcorum multorum 32
paſcentium in monte: & rogabant eum, ut permitteret eis in illos ingredi. Et
permiſit illis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 * فَاجَابَهُمْ قَايِلًا اُمِّي وَاِخْوَتِي هُمْ هَوُلَآءِ ٱلَّذِينَ يَسْمَعُونَ كَلِمَةَ ٱللّٰهِ وَيَعْمَلُونَ بِهَا •

22 * ٱلْفَصْلُ ٱلتَّاسِعُ وَٱلْعِشْرُونَ • * وَكَانَ فِي اَحَدِ ٱلْاَيَّامِ قَدْ صَعِدَ اِلَي سَفِينَةٍ وَمَعَهُ تَلَامِيذُهُ •

23 وَقَالَ لَهُمْ اُمْضُوا بِنَا اِلَي عَبْرِ ٱلْبُحَيْرَةِ فَسَارُوا * وَفِيمَا هُمْ سَايِرُونَ نَامَ • فَنَزَلَ فِي ٱلْبُحَيْرَةِ رِيحٌ عَاصِفَةٌ

24 وَاَحَاطَتْ بِهِمْ وَكَانُوا فِي شِدَّةٍ * فَدَنَوْا اِلَيْهِ وَاَيْقَظُوهُ قَايِلِينَ يَا مُعَلِّمُ هَلَكْنَا • فَقَامَ وَٱنْتَهَرَ ٱلرِّيحَ

25 وَٱلْاَمْوَاجَ فَسَكَنَتْ وَكَانَ هُدُوًّا عَظِيمًا * وَقَالَ لَهُمْ اَيْنَ اِيمَانُكُمْ فَخَافُوا وَتَعَجَّبُوا وَقَالَ بَعْضُهُمْ

لِبَعْضٍ مَنْ تَرَي هٰذَا ٱلَّذِي يَاْمُرُ ٱلرِّيَاحَ وَٱلْمَآءَ فَيُطِيعُونَهُ • * ٱلْفَصْلُ ٱلثَّلَاثُونَ •

26 * ثُمَّ عَبَرَ اِلَي كُورَةِ ٱلْجَرْجَسِيِّينَ ٱلَّتِي هِيَ مُقَابِلَ عَبْرِ ٱلْجَلِيلِ * فَلَمَّا خَرَجَ اِلَي ٱلْاَرْضِ ٱسْتَقْبَلَهُ

27 اِنْسَانٌ مِنَ ٱلْمَدِينَةِ كَانَ بِهِ شَيْطَانٌ مُنْذُ زَمَانٍ كَبِيرٍ • وَلَمْ يَكُنْ يَلْبَسُ ثَوْبًا وَلَا يَاْوِي بَيْتًا لٰكِنْ

28 فِي ٱلْمَقَابِرِ * فَلَمَّا رَاَي يَسُوعَ خَرَّ قُدَّامَهُ وَصَاحَ بِصَوْتٍ عَالٍ قَايِلًا مَا لَكَ مَعِي يَا يَسُوعُ ٱبْنَ

29 ٱللّٰهِ ٱلْعَلِيِّ • اَنَا اَسْاَلُكَ اَلَّا تُعَذِّبَنِي * لِاَنَّهُ كَانَ اَمَرَ ٱلرُّوحَ ٱلنَّجِسَ اَنْ يَخْرُجَ مِنَ ٱلْاِنْسَانِ • فَاِنَّهُ

كَانَ قَدِ ٱخْتَطَفَهُ مُنْذُ سِنِينَ كَثِيرَةٍ • وَكَانَ يُرْبَطُ بِٱلسَّلَاسِلِ وَٱلْقُيُودِ وَيُحْبَسُ • فَيَقْطَعُ ٱلرِّبَاطَ

30 وَيَسُوقُهُ ٱلشَّيْطَانُ اِلَي ٱلْبَرَارِي * فَسَاَلَهُ يَسُوعُ قَايِلًا مَا ٱسْمُكَ فَقَالَ لَجَاوُنُ • لِاَنَّهُ قَدْ دَخَلَ فِيهِ

31 شَيَاطِينُ كَثِيرَةٌ * فَطَلَبُوا اِلَيْهِ اَلَّا يَاْمُرَهُمْ بِٱلذَّهَابِ اِلَي ٱلْعُمْقِ * وَكَانَ هُنَاكَ قَطِيعُ خَنَازِيرَ

32 كَثِيرَةٍ تَرْعَي فِي ٱلْجَبَلِ • فَسَاَلُوهُ اَنْ يَاْذَنَ لَهُمْ بِٱلدُّخُولِ فِيهَا فَتَرَكَهُمْ •

Reſpondit eis, dicens; Mater mea, & fratres mei, ſunt hi qui audiunt verbum Dei, & faciunt illud. 21

Sectio vigeſima nona.

Et in una dierum aſcenderat in naviculam, & ſecum diſcipuli ejus: & dixit eis; Ducite nos ad oppoſitum litus ſtagni: & velaſecerunt. 22 *Et dum ipſi navigarent, dormivit. Irruit autem in ſtagnum ventus procelloſus, & obſedit eos, & erant in anguſtia.* 23 *Et acceſſerunt ad eum, & ſuſcitaverunt eum, dicentes; O præceptor, interivimus. Et ſurrexit, & increpavit ventum & fluctus: & quieverunt, & facta eſt tranquillitas magna.* 24 *Et dixit illis; Ubi eſt fides veſtra? Et timuerunt, & mirati ſunt, & dixit alter eorum ad alterum; Quis putas eſt hic, qui imperat ventis & aquæ, & obediunt illi?* 25

Sectio trigeſima.

Deindè transfretavit in regionem Gergeſæorum, quæ eſt contra fretum Galilææ. 26 *Et cùm egreſſus eſſet ad terram, occurrit illi homo quidam de civitate in quo erat dæmonium à tempore magno, et non induebatur veſte, neque habitabat domum, ſed inter ſepulchra.* 27 *Cùm autem vidiſſet Jeſum, procidit ante illum, et exclamavit voce altâ, dicens; Quid tibi mecum, Jeſu fili Dei altiſſimi? Ego obſecro te ne torqueas me.* 28 *Nam præceperat ſpiritui immundo ut exiret ab homine: arripuerat enim eum ab annis multis: et vinciebatur catenis & compedibus, et detinebatur carceribus; ac rumpebat vinculum, et abigebat eum dæmonium in deſerta.* 29 *Et interrogavit illum Jeſus, dicens; Quod eſt nomen tuum? Dixit, Legio: quia intraverant in eum dæmonia multa.* 30 *Et rogaverunt illum ne imperaret eis ire in imum.* 31 *Et erat ibi grex porcorum multorum qui paſcebant in monte. Igitur rogaverunt illum ut permitteret eis intrare in illos. Et permiſit illis.* 32

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 ወአውሥአ፡ ወይቤሎሙ፡ እምየ፡ ወአኀዊየ፡ እሉ፡ እሙንቱ፡ እለ፡ይሰምዑ፡ቃለ፡እግ
ዚአብሔር፡ ወይገብሩ፡፡=፦ በእንተ ፡ ዘከመ ፡ ገሠጸ ፡ ማያተ፡፡=፦
22 ወኮነ፡በአሐቲ፡ዕለት፡ውእቱኒ፡ ዓርገ፡ ውስተ፡ ሐመር ፡ምስለ፡ አርዳኢሁ፡ወይቤሎሙ፡
23 ንዑ፡ንዕዱ፡ማዕደተ፡ቀላይ፡ወሖሩ፡=፦ ወእንዘ፡የሐውሩ፡ኖመ፡ ወመጽአ፡ነፋስ ፡ዓው
24 ሎ፡ወመልአ፡ማየ፡ሐመሮሙ፡ወተመንደቡ፡፡=፦ ወሖሩ ፡ ወአንቅህዎ ፡ ወይቤልዎ፡ ሊ
ቅ፡ንትሐጐል፡ ወተንሥአ፡ ወገሠጾሙ፡ለነፋሳትኒ፡ወለማዕበለ፡ማይ፡ ወአርመሙ፡ወኮነ፡
25 ዘሐን፡ዓቢይ፡፡=፦ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ሊየሱስ፡ አይቴኑመ፡ሃይማኖትክሙ፡ወፈር
ሁ፡ወአንከሩ፡ወይቤሉ፡ሙኑ፡እንጋ፡ ውእቱ፡ ዝንቱ ፡ ዘይትኤዘዙ፡ ሎቱ፡ ማያትኒ፡ ወነ
26 ፋሳትኒ፡፡=፦ በእንተ ፡ ዘሌጌዎን ፡ አኀዘ፡=፦ ወነገዱ፡ ብሔረ፡ገርጌሴኖን፡ዘ
27 አንጻረ፡ማዕደተ፡ገሊላ፡=፦ ወወሪዶሙ፡ምድረ፡መጽአ፡ወተቀበሎ፡ብእሲ፡ዘጋኔን፡እም
ሃገር፡ ወጕንዱይ፡ መዋዕል ፡ እምዘ፡ሊለብሰ፡ ልብሶ፡ ወኢቦአ፡ቤተ፡ዘእንበለ፡ ውስተ፡
28 መቃብር፡ደአሙ፡ይነብር፡፡=፦ ወሶበ፡ ርእዮ፡ ለእግዚእ፡ ሊየሱስ፡ ከልሐ፡ ወሮጸ፡ ወ
ስገደ፡ሎቱ፡ ወአውየወ፡በዓቢይ፡ቃል፡ ወይቤ፡ ምንተ፡ብየ፡ ምስሌከ፡እግዚእ፡ሊየሱስ፡
29 ወልደ፡ እግዚአብሔር፡ ልዑል፡ ወአስተብቍዖ፡ ኢይሣቅዮ፡=፦ ወአዘዞ ፡ ለውእቱ ፡
ጋኔን፡እኩይ፡ፀዋግ፡ይፃእ፡እምላዕለ፡ውእቱ፡ ብእሲ፡፡ ወዘልፈ፡ ያዓብዶ ፡ ወይሞቅሕ
ዎ፡ በመዋቅሕት፡ ወያዓቅብዎ፡ ደቂ፡ ወይሰብር ፡ መዋቅሕቲሁ ፡ ወያረውጾ ፡ ጋኔኑ ፡ ገ
30 ደመ፡=፦ ወተሰእሎ፡እግዚእ፡ሊየሱስ፡ወይቤሎ፡ሙኑ፡ ስምከ ፡ ወይቤሎ፡ ሌጌዎን፡ ስ
31 ምየ ፡ እስመ ፡ በዙኃን ፡ አጋንንት ፡ አኀዝዎ፡፡=፦ ወአስተብቍዕዎ ፡ ኢይፈንዎ
32 ሙ ፡ ከመ ፡ ኢይረዱ ፡ ውስተ ፡ ሲኦል፡፡=፦ ወቦቱ ፡ ህየ ፡ መራዕየ ፡ አሕርው ፡ ብዙ
ኃ ፡ ይትረዓይ ፡ ውስተ ፡ ደብር ፡ ወአስተብቍዕዎ ፡ ይባኡ ፡ ሳዕሌሆሙ ፡ ያብሖ
ሙ ፡ ወአብሖሙ፡፡=፦

Et reſpondit, & dixit iis, Mater mea & fratres mei ii ſunt qui audiunt verbum 21
Dei, & faciunt. *De objurgando aquas.* Et factum eſt in quodam 22
die ipſe aſcendit in navim cum diſcipulis ſuis, & dixit iis; Agite, tranſeamus in ul-
terius voraginis: & profecti ſunt. Et proficiſcentibus *illis* ſopitus eſt, & venit 23
venti procella, & completa fuit aquâ navis eorum, & afflicti ſunt. Et acceſſerunt, 24
& expergefecerunt eum, & dixerunt ei; Magiſter, perditi ſumus: & ſurrexit, & ob-
jurgavit ventum & fluctuationem aquæ, & ceſſaverunt, & facta eſt tranquillitas
magna. Et dixit iis Dñs Jeſus, Ubi eſt fides veſtra? Et timuerunt, & mirati ſunt, 25
& dixerunt; Quis igitur eſt hic cui obtemperant aquæ & venti?
De eo quem poſſedit Legio. Et profecti ſunt *in* regionem Gargeſenorum quæ 26
reſpicit ex adverſo Galilæam. Et deſcendentibus illis *in* terram, venit & occur- 27
rit ei homo dæmoniacus ex urbe, & longum tempus erat ex quo non fuit indutus
veſtimento ſuo, neque intravit domum, ſed in ſepulchro ſolummodò manebat.
Et quum vidiſſet Dñm Jeſum, clamavit, & cucurrit, et adoravit eum, & exclama- 28
vit in magnâ voce, & dixit; Quid habeo tecum Domine Jeſu, fili Dei altiſſimi? Et
obſecravit eum ne torqueret eum. Et præcepit huic dæmoni malo nequam, ut 29
exiret ab illo homine: & perpetuò inſanire fecit eum, & vinciebant eum
catenis, & cuſtodiebant eum parvuli: & dirupit vincula ſua: & currere fecit 30
eum dæmonium in deſertum. Et interrogavit eum Dominus Jeſus, & dixit ei;
Quid *eſt* nomen tuum, & dixit ei; Legion *eſt* nomen meum: quoniam multi dæmo-
nes prehendiſſent eum. Et obſecraverunt eum ne emitteret eos, ne deſcende- 31
rent in infernum. Et fuit ibi grex porcorum magnus paſcens in monte, & roga- 32
bant eum ut intrare illos permitteret iis: & permiſit iis.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

28 * چون عيسي را ديد • بانك زد • و بروي در افتاد • وباواز بلند كفت • چه كار داري با ما اي

29 عيسي • پسر خداي بلند • خواهم از تو كه مارا اواره نكني • * عيسي بدان جان پليد † فرمان

كرد كه بدر رو ازين مرد • و روزكار بسيار بود كه درو بود • * بزنجير و بندهاء اهنين اورا مي

30 بستند • تا خودرا هلاك نكند • وتنها از دست ابليسان † بويراني مي رفت • * وپرسيد عيسي

31 كه نامت چيست كفت لغيون • براي انك ديوان بسيار † بدو در رفته بودند • * ونمي

32 خواستند كه ايشانرا بقعر تغلي بفرستد • * و در انجا كله خوكان بسيار مي چريدند

از مسيح درخواست كردند • كه ايشانرا † بدان كلهء خوكان † فرستد مسيح اجازت داد •

Cùm Jeſum autem vidiſſet, vociferatus eſt, et in vultum procidit, et voce altâ dixit; Quid negotii habes nobiſcum, O Jeſu Fili Dei excelſi? peto abs te ne me exagites. 28 *At Jeſus illi ſpiritui impuro imperavit, Quòd exeas ab hoc homine; tempus enim multum fuerat, quo in eo fuiſſet: & catenâ, et vinculis ferreis eum ligaverant, ne ſeipſum perderet; aliquoties tamen per manum diabolorum in deſertum abierat.* 29 *Et interrogavit Jeſus, Nomen tuum quid eſt? Dixit, Legion: eò quòd dæmonia multa in eum ingreſſa fuerant.* 30 *Et deprecabantur quo minùs ea in imum profundi mitteret.* 31 *Et illic grex porcorum multorum paſcebant: & à Chriſto petebant, ut ipſa in illum gregem porcorum mitteret. Chriſtus illis permiſſionem dedit.* 32

Exeuntia autem dæmonia ab homine, intraverunt in porcos: &
33 Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, (λ) εἰσῆλθεν εἰς τοὺς χοίρους· καὶ
impetu abiit grex per præceps in ſtagnum, & ſuffocatus eſt. Videntes
34 ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη. Ἰδόντες
autem paſcentes factum, fugerunt: & abeuntes nuntiaverunt in
δὲ οἱ βόσκοντες (μ) τὸ γεγενημένον, ἔφυγον· καὶ ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν εἰς
civitatem, & in agros. Exierunt autem videre factum, & venerunt
35 τὴν πόλιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός, καὶ ἦλθον
ad Jeſum: & invenerunt ſedentem hominem à quo dæmonia exierant,
πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει,
veſtitum, ac ſanâ mente, ad pedes Jeſu: & timuerunt.
ἱματισμένον, καὶ σωφρονοῦντα, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἐφοβήθησαν.
Nuntiaverunt autem illis & videntes, quomodò ſervatus eſſet dæmoniacus.
36 Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς.
Et rogaverunt illum omnis multitudo circumregionis Gadarenorum abire
37 Καὶ (ν) ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν
ab ipſis: quia timore magno ſimul tenebantur: ipſe autem aſcendens in navim,
ἀπ' αὐτῶν· ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· (ξ) αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον,
reverſus eſt. Rogavit autem illum vir, à quo exierant dæmonia, eſſe
38 ὑπέστρεψεν. (ο) Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ, ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι
cum eo: dimiſit autem eum Jeſus, dicens; Redi in domum
39 σὺν αὐτῷ· ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Ὑπόστρεφε εἰς τὸν οἶκόν
tuam, & narra quanta fecit tibi Deus. Et abiit per univerſam civitatem,
σου, καὶ διηγοῦ ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. καὶ ἀπῆλθε καθ' ὅλην τὴν πόλιν,
ΚΕ' πε β
prædicans quanta feciſſet illi Jeſus. Factum eſt autem in redire
κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι 40
Jeſum, excepit illum turba: erant enim omnes expectantes eum.
τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.
Et ecce venit vir, cui nomen Jairus, & ipſe princeps ſynagogæ
Καὶ ἰδοὺ ἦλθεν ἀνὴρ, ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς 41
erat: & cadens ad pedes Jeſu, rogabat eum intrare in
ὑπῆρχε· καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς
domum ſuam: Quia filia unigenita erat ei ut annorum duodecim, &
τὸν οἶκον αὐτοῦ· Ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ 42
hæc moriebatur. (In verò ire ipſum, turbæ comprimebant eum. Et
αὕτη ἀπέθνησκεν. (ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν, οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν. Καὶ 43
mulier exiſtens in fluxu ſanguinis ab annis duodecim, quæ in medicos impendens
Κϛ' γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις (π) εἰς ἰατροὺς προσαναλώσασα
omnem vitam, non potuit ab ullo curari: Accedens
ὅλον τὸν βίον, οὐκ ἴσχυσεν (ϛ) ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι· Προσελθοῦσα 44
retrò, tetigit fimbriam veſtimenti ejus, & confeſtim ſtetit fluxus
ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις
ſanguinis ejus.
τοῦ αἵματος αὐτῆς.

MS. A. (λ) εἰσῆλθον (μ) τὸ γεγονὸς, ἔφυγον· καὶ ἀπήγγειλαν (ν) ἠρώτησεν (ξ) αὐτὸς ἐμβὰς (ο) Ἐδεῖτο (π) ἰατροῖς (ϛ) ἀπ' οὐδενὸς

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

33 * ܘܢܦܩܘ ܫܐܕܐ ܡܢ ܓܒܪܐ ܘܥܠܘ ܒܚܙܝܪܐ. ܘܪܗܛܬ ܗܝ ܒܩܪܐ ܟܠܗ ܠܫܩܝܦܐ. ܘܢܦܠܘ
34 ܒܝܡܐ ܘܐܬܚܢܩܘ. * ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ ܪܥܘܬܐ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. ܥܪܩܘ ܘܐܫܬܥܝܘ ܒܡܕܝܢܬܐ
35 ܘܒܩܘܪܝܐ. * ܘܢܦܩܘ ܐܢܫܐ ܕܢܚܙܘܢ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. ܘܐܫܟܚܘܗܝ ܠܓܒܪܐ
ܗܘ ܕܢܦܩܘ ܫܐܕܘܗܝ. ܟܕ ܠܒܝܫ ܘܡܢܟܦ ܘܝܬܒ ܠܘܬ ܪ̈ܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ. ܘܕܚܠܘ.
36 * ܘܐܫܬܥܝܘ ܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܚܙܘ. ܐܝܟܢܐ ܐܬܐܣܝ ܓܒܪܐ ܗܘ ܕܫܐܕܐ. * ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ
37 ܟܠܗ ܟܢܫܐ ܕܓܕܪ̈ܝܐ ܕܢܐܙܠ ܠܗ ܡܢ ܠܘܬܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ ܐܚܝܕܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ. ܗܘ ܕܝܢ
38 ܝܫܘܥ. ܣܠܩ ܠܣܦܝܢܬܐ ܘܗܦܟ ܡܢ ܠܘܬܗܘܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܓܒܪܐ ܕܢܦܩܘ ܡܢܗ
39 ܫܐܕܐ. ܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ ܕܢܗܘܐ ܠܘܬܗ. ܘܫܪܝܗܝ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. * ܗܦܘܟ ܠܒܝܬܟ.
ܘܐܫܬܥܐ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܠܟ ܐܠܗܐ. ܘܐܙܠ. ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܒܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ ܡܕܡ ܕܥܒܕ
ܠܗ ܝܫܘܥ. * ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܗ * ܕܨܘܡܐ * ܟܙ *
40 * ܟܕ ܗܦܟ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܩܒܠܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܠܗ ܡܣܟܝܢ ܗܘܘ.
41 * ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܝܘܐܪܫ ܪܝܫ ܟܢܘܫܬܐ. ܢܦܠ ܩܕܡ ܪ̈ܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ
42 ܡܢܗ ܕܢܥܘܠ ܠܒܝܬܗ. * ܒܪܬܐ ܓܝܪ ܝܚܝܕܝܬܐ ܐܝܬ ܗܘܬ ܠܗ. ܐܝܟ ܒܪܬ ܬܪܬܥܣܪܐ
ܫܢܝܢ. ܘܩܪܝܒܐ ܗܘܬ ܠܡܡܬ. ܘܟܕ ܐܙܠ ܠܘܬܗ ܗܘ ܝܫܘܥ. ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ
43 ܫܚܩ ܗܘܐ ܠܗ. * ܐܢܬܬܐ ܕܝܢ ܚܕܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܪܕܝܐ ܕܕܡܐ ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܢܝܢ. ܗܝ ܕܒܐܣ̈ܘܬܐ
44 ܦܠܓܬ ܟܠܗ ܩܢܝܢܗ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܬ ܕܬܬܐܣܐ ܡܢ ܐܢܫ. * ܐܬܩܪܒܬ ܡܢ ܒܣܬܪܗ.
ܘܩܪܒܬ ܠܟܢܦܐ ܕܢܚܬܗ. ܘܡܚܕܐ ܩܡܬ ܡܪܕܝܬܐ ܕܕܡܗ.

Et exierunt dæmones ex homine, & ingreſſi 33 ſunt in porcos: & rectà contendit totus ille grex ad rupem, & ceciderunt in mare, ac ſuffocati ſunt. Quum autem vidiſſent pa- 34 ſtores quod factum fuerat, fugerunt, renuntiarúntque in civitates, & in pagos. Et ex- 35 ierunt homines ut viderent quod factum fuerat, venerúntque ad Jeſum, & invenerunt hominem illum à quo exierant dæmonia, veſtitum & verecundum, ac ſedentem ad pedes ipſius Jeſu: & timuerunt. Et recitârunt eis 36 illi qui viderant, quomodò ſanitati reſtitutus fuerat homo ille dæmoniacus. Et efflagita- 37 bant ab eo univerſi cœtus Godaræorum ut abſcederet à ſe, quippe quos timor magnus invaſerat: ipſe autem Jeſus conſcendit navem, & reverſus eſt ab eis. Porrò vir ille 38 à quo exierant dæmonia, efflagitabat ab eo, ut cum eo eſſet: ſed dimiſit eum Jeſus, & dixit ei; Revertere domum tuam, & recita 39 id quod fecit tibi Deus. Abiit itaque & prædicabat per totam civitatem quod fecerat ei Jeſus.

Matutinis dominicæ V. jejunii. 27.

Quum autem rediiſſet Jeſus, excepit eum 40 turba multa, omnes enim præſtolabantur eum. Ac vir quidam nomine Jairus prin- 41 ceps ſynagogæ, procidit ante pedes ipſius Jeſu, & poſtulabat ab eo, ut ingrederetur ædes ipſius. Erat enim ei unica filia circiter 42 annos duodecim nata, ac prope erat ut moreretur. Quum autem abiret cum eo ipſe 43 Jeſus, turba multa comprimebat eum. Quædam verò mulier, cujus eruperat ſanguis ab annis duodecim, quæ quidem in medicos totam ſubſtantiam ſuam impenderat, nec potuerat à quoquam curari: Acceſſit à 44 tergo ipſius, tetigítque oram veſtimenti ejus, & ſtatim ſubſtitit profluvium ſanguinis ejus.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

33 * ديوان ازان مرد بيرون آمدند. ودر خوكان † رفتند كله خوك رسيدند. وبر سر دهار
34 رفتند. وخودرا در دريا انداختند. وخبه شدند. * خوكبانان چون ان حال بديدند.
35 كريختند. ودر شهر وده خبر كردند. * مردم بيرون امدند. تا بينند. چه حالست. پيش
عيسي نزديك شدند. وان مردرا ديدند. كه ديوان ازو بدر رفته بودند. لباس پوشيده
36 شرمناك پيش پاي عيسي نشسته ترسيدند * ومعلوم كردند [انان كه ديدند] كه
37 چكونه. ان مرد از ابليسان پاك شد. * بعد ازان جماعت غدرانيان از مسيح در خواست
كردند. كه از انجا برود. براي انك بسيار شكوه بر ايشان افتاد.

Dæmonia itaque ex eo homine 33 *egreſſa ſunt, & in porcos iverunt: grex porcorum horreſcebant, & in ſummam rupem abierunt, & ſe in mare præcipitârunt, & ſuffocati ſunt. Subulci cùm hunc caſum vi-* 34 *diſſent, fugerunt, & in civitatem & pagos renuntiârunt. Homines* 35 *autem exiverunt, ut viderent quid rei eſſet: & ad Jeſum appropinquaverunt, & hominem illum viderunt, ex quo dæmonia egreſſa fuerant, veſtimento indutum modeſtè ad pedes Jeſu ſedentem; ac timuerunt. Et certiores fecerunt, ii* 36 *qui viderant, quomodò homo ille à dæmoniis purgatus fuerat. Poſteà* 37 *cœtus Gadarenorum à Chriſto petebant ut illinc abiret, eò quòd multus pavor in eos ceciderat.*

چهل پنج خواستن مرد ديوانه كه درپي مسيح رود

XLV. Petitio hominis dæmoniaci ut Chriſtum ſequeretur.

38 چون عيسي در كشتي مي نشست تا باز كردد * آن مرد كه ديو † ازو بدر رفته بود
39 كفت. من نيز با تو مي ايم. عيسي كفت * در خانهء خود باز كرد. وخبر ده
بدانچ خدا با تو كرد. ان مرد از پيش عيسي برفت ودر همه شهر وولايت † منادي مي
زد. بدانچ عيسي بدو كرد

Cùm autem Jeſus navi inſideret, ut reverteretur: Ille homo, ex quo 38 *dæmonium egreſſum erat, dixit; Ego etiam tecum veniam. Jeſus dixit; In domum tuam revertere,* 39 *& enarra id quod Deus tecum fecit. Homo itaque ille à Jeſu abſceſſit, & per omnem civitatem & regionem prædicabat illud, quod fecerat ipſi Jeſus.*

Verſio VULGATA LATINA.

33 Exierunt ergò dæmonia ab homine,& intraverunt in porcos : & impetu abiit grex
34 per præceps in ſtagnum , & ſuffocatus eſt. Quod ut viderunt factum qui paſce-
35 bant, fugerunt, & nuntiaverunt in civitatem, & in villas. Exierunt autem videre
quod factum eſt, & venerunt ad Jeſum : & invenerunt hominem ſedentem, à quo
36 dæmonia exierant, veſtitum, ac ſanâ mente, ad pedes ejus, & timuerunt. Nuntia-
37 verunt autem illis & qui viderant, quomodò ſanus factus eſſet à legione : Et ro-
gaverunt illum omnis multitudo regionis Geraſenorum ut diſcederet ab ipſis : quia
38 magno timore tenebantur. Ipſe autem aſcendens navim,reverſus eſt. Et rogabat
illum vir, à quo dæmonia exierant , ut cum eo eſſet. Dimiſit autem eum Jeſus , di-
cens ; Redi in domum tuam, & narrà quanta tibi fecit Deus. Et abiit per univer- 39
ſam civitatem, prædicans quanta illi feciſſet Jeſus. Factum eſt autem cùm rediiſ- 40
ſet Jeſus, excepit illum turba : erant enim omnes expectantes eum. Et ecce venit 41
vir , cui nomen Jairus , & ipſe princeps ſynagogæ erat : & cecidit ad pedes Jeſu,
rogans eum ut intraret in domum ejus , Quia unica filia erat ei ferè annorum du- 42
odecim, & hæc moriebatur. Et contigit, dum iret , à turbis comprimebatur. Et 43
mulier quædam erat in fluxu ſanguinis ab annis duodecim , quæ in medicos eroga-
verat omnem ſubſtantiam ſuam, nec ab ullo potuit curari : Acceſſit retrò, & teti- 44
git fimbriam veſtimenti ejus : & confeſtim ſtetit fluxus ſanguinis ejus.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* فخرجت الشياطين من الانسان ودخلت في الخنازير فرامي قطيع الخنازير * من جرف في 33
البحيرة فاختنقوا * فلما نظر الرعاة ذلك هربوا واخبروا الذين في المدينة وفي الحقول * فخرجوا 34 35
ليروا ما كان وجاءوا الى يسوع * فوجدوا ذلك الذي خرجت منه الشياطين جالسا عاقلا لابس
ثيابه عند رجلي يسوع فخافوا * واخبرهم الذين عاينوا كيف خلص الذي كانت 36
الشياطين معه * فساله كل جموع كورة الجرجسيين ان يذهب من عندهم لانهم خافوا خوفا 37
عظيما * فركب السفينة ورجع * فساله الرجل الذي خرجت منه الشياطين ان يقيم معه 38
فصرفه يسوع قايلا له * ارجع الى بيتك فاخبر بالذي صنع الله بك * فذهب وكان يكرز 39
في المدينة كلها بكلما صنعه به يسوع *

Et exierunt dæmonia ab homine, & in- 33
traverunt in porcos : & projecit ſe grex
porcorum à ſyrte in ſtagnum, & ſuffoca-
ti ſunt. Cum autem vidiſſent paſtores 34
hoc , fugerunt , & nuntiaverunt iis qui
in civitate erant & in agris. Exierunt- 35
que ut viderent quod factum fuerat : &
venerunt ad Jeſum , & invenerunt il-
lum hominem à quo exierant dæmonia,
ſedentem , mentis compotem , veſtitum
veſtibus ſuis , apud pedes Jeſu : & ti-
muerunt. Et narraverunt illis ii qui vi- 36
derant, quomodo liberatus fuerit ille cum
quo erant dæmonia. Et rogaverunt il- 37
lum omnes turbæ regionis Gergeſæorum
ut diſcederet ab eis : quoniam timue-
rant timore magnò. Quare conſcendit
navim, & reverſus eſt. Rogavit autem 38
illum homo, à quo exierant dæmonia, ut
remaneret cum eo : ſed remiſit eum Je-
ſus, dicens ei ; Redi in domum tuam, & 39
narra quod fecit Deus tibi. Et abiit, &
prædicabat in civitate univerſa quic-
quid fecit ei Jeſus.

* الفصل الحادي والثلثون *

Sectio trigeſima prima.

* فلما رجع يسوع استقبله الجموع لانهم كانوا منتظرينه اجمعون * وجاء اليه انسان يسمي 40 41
يايرس وكان رييس الجماعة فخر عند قدمي يسوع وساله ان يدخل بيته * لانه كانت له ابنة 42
وحيدة لها اثني عشر سنة، وكانت هذه قد ماتت، فبينما هو منطلق معه كان الجمع يرحمه،
* واذا مرءة بها نزيف دم منذ اثني عشر سنة * وكانت قد انفقت جميع مالها للاطباء فلم 43
يقدر احد ان يشفيها * فجاءت من ورايه وامسكت طرف ثوبه فللوقت وقف الدم * 44

Cùm autem rediiſſet Jeſus, occurrerunt 40
ei turbæ : quia erant expectantes eum
omnes. Et venit ad eum homo qui vo- 41
cabatur Jairus, & erat princeps ſyna-
gogæ ; & procidit ad pedes Jeſu, & ro-
gavit eum , ut intraret domum ejus.
Nam erat ei filia unica habens duode- 42
cim annos , & hæc jam mortua fuerat.
Et dum Jeſus iret cum eo , compreſſit
eum turba. Et ecce mulier cui inerat 43
fluxus ſanguinis à duodecim annis , &
jam impenderat omnes opes ſuas in me-
dicos, nec potuit quiſquam curare eam :
Venit à tergo ipſius , & tenuit extremi- 44
tatem veſtis ejus : & confeſtim ſubſti-
tit ſanguis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

33 ወወ[illegible]ኦሙ፡ እሙንቱ፡ አጋንንት፡ እምሳዕለ፡ውእቱ፡ብእሲ፡ቦኡ፡ሳዕለ፡ አሕረው፡ ወዓ
34 ብደ፡ መራዕይ፡ ወወድቀ፡ውስተ፡ ቀላይ፡ ወጸድፈ፡ ወሞተ፡፡=፡ ወርእዮሙ፡ኖሎት፡ዘኮ
35 ነ፡ኈየ፡ ወሖሩ፡ ወአተዉ፡ ወነገሩ፡ለአህጉር፡ ወለአዕፃደት፡፡=፡ ወወፅኡ፡ ከመ፡ይር
አዩ፡ ወያእምሩ፡ ዘኮነ፡ ወሖሩ፡ ወበጽሑ፡ ኀበ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወረከብዎ፡ለውእ
ቱ፡ብእሲ፡ ዘወፅኡ፡ እምኔሁ፡አጋንንት፡ ይነብር፡ኀበ፡ እገሪሁ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱ
36 ስ፡ወልቡሶ፡ ልብስ፡ወገብአ፡ ልቡ፡ ወፈርሁ፡=፡ ወነገርዎሙ፡ እለ፡ርእዩ፡ ዘከመ፡ ሐይ
37 ወ፡ ዘጋኔን፡፡=፡ ወይቤልዎ፡ኵሉ፡ ሰብአ፡ አድያም፡ ዘጌርጌሴኖን፡ወአስተብቍዕዎ፡
ከመ፡ይሑር፡ እምኀቤሆሙ፡ እስመ፡ ፍርሃት፡ዓቢይ፡ አኀዞሙ፡፡ወዓርገ፡ ሐመረ፡ ወተሰ
38 ውጠ፡=፡ ወአስተብቍዖ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ውእቱ፡ብእሲ፡ ዘወፅኡ፡ እምኔሁ፡አ
39 ጋንንት፡ ከመ፡ይሑር፡ምስሌሁ፡ ወፈነዎ፡ወይቤሎ፡=፡ እቱ፡ ቤተከ፡ ወንግር፡ ኵሎ፡ዘ
ገብረ፡ ለከ፡ እግዚአብሔር፡ወሖረ፡ ውስተ፡ኵሉ፡ አህጉር፡ወነገረ፡ኵሎ፡ ዘገብረ፡ሎ
40 ቱ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡፡=፡ ወተመይጠ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወተቀበልዎ፡ሕዝብ፡እስመ፡
ኵሎሙ፡ ይፀንሕዎ፡፡=፡ በእንተ፡ ወለተ፡መጋቤ፡ ምኵራብ፡=፡
41 ወመጽአ፡ ብእሲ፡ ዘስሙ፡ ያኢሮስ፡ ወውእቱ፡ መጋቤ፡ ምኵራብ፡ ወሰገደ፡ ታሕተ፡ እ
42 ገሪሁ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወያስተበቍዖ፡ ይባእ፡ ቤቶ፡=፡ እስመ፡ ቦቱ፡ ወለተ፡ ዋ
ሕደ፡ ወዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ክረምታ፡ ወይእቲ፡ አልጸቀት፡ ትሙት፡፡
በእንተ፡ እንተ፡ ይውሕዛ፡ ደም፡=፡
43 ወእምዝ፡ እንዘ፡ ይሐውር፡ ይትጋፍዕዎ፡ሰብእ፡=፡ ወመጽአት፡ብእሲት፡ እንተ፡ይው
ሕዛ፡ ደም፡ እምዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ክረምት፡ ወአኅለቀት፡ ንዋያ፡ ለዓቀብተ፡ ሥራ
44 ይ፡ ወአልቦ፡ ዘከሀለ፡ ፈውሶታ፡=፡ ወቀርበት፡ ወቆመት፡ እንተ፡ ድኅሬሁ፡ለእግዚእ፡
ኢየሱስ፡ ወገሰሰት፡ ጽንፈ፡ልብሱ፡ ወቆመ፡ ሶቤሃ፡ ውሕዘተ፡ ደማ፡፡=፡

Et exeuntes illi dæmones ex eo homine,ingreſſi ſunt in porcos:& inſanivit grex 33
& cecidit in voraginem, & in profundum miſſus eſt, & mortuus eſt. Et viden- 34
tes paſtores quod factum fuerat; fugerunt : & profecti ſunt,& venerunt,& nun-
tiaverunt in civitatibus & villis. Et exierunt ut viderent & ſcirent quod factum 35
fuerat;& profecti ſunt & venerunt ad Dominũ Jeſum:& invenerunt illum homi-
nem ex quo exiiſſent dæmones, ſedentem ad pedes Domini Jeſu, & veſtitum ve-
ſtimento, & reſtitutum cordi ſuo, & timuerunt. Et nuntiaverunt iis qui vidiſ- 36
ſent quomodò ſanus factus eſſet dæmoniacus. Et dixerunt ei omnes homines re- 37
gionis Gargeſenorum,& rogârunt eum ut diſcederet ab iis ; quia timor magnus
prehendiſſet eos : & aſcendit *in* navim, & reverſus eſt. Et rogavit Dominum 38
Jeſum ille vir, ex quo exiiſſent dæmones,ut iret cum eo : & dimiſit eum, & dixit
ei ; Ito domum tuam, & narrà totum quod fecit tibi Deus:& abiit in omnes ci- 39
vitates, & narravit totum quod feciſſet ipſi Dñs Jeſus. Et reverſus eſt Dominus 40
Jeſus, & exceperunt eum populi : quia omnes illi expectabant eum.

De filia procutatoris ſynagoga. Et venit homo, cujus nomen *erat* Jairus, 41
& ille erat procurator ſynagogæ:& adoravit ſub pedibus Domini Jeſu, & roga-
vit eum ut intraret in domum ipſius: Quoniam habebat filiam unicam & duo- 42
decim annorum *fuit*,& fuit mox moritura.

De illa quæ fluxum ſanguinis paſſa eſt. Et tunc dum iret comprimebat eum 43
populus. Et venit mulier cujus effluxiſſet ſanguis à duodecim annis, & conſum-
pſerat ſubſtantiam ſuam in medicos,& nemo potuit curare ipſam : Et acceſſit, 44
& ſtetit poſt Dominum Jeſum,& tetigit extremitatem veſtimenti ejus,& ſubſtitit
ſtatim fluxio ſanguinis ejus.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

چهل شش بر خيزانيدن دختر يوارش وشفا دادن زني را كه دوازده سال
خون مي ريخت * چون عيسي باز كشت جماعت بسيار پيش باز او آمدند * واز 40
چند كاه نكران او بدند * شخصي نامش يوارش * سرور جماعت بود امد سر در پاي عيسي 41
نهاد * ودر خواست كرد * كه مسيح در خانهٔ او رود * براي آنك دختر دوازده ساله عمر 42
داشت * بيمارش بود وبمرك نزديك كشته * عيسي با او رفت * واز انبوهي خلق † بيم
بود كه اورا زير پاي كيرند * ودران شهر زني بود كه مدت دوازده † سال از خون روان 43
بود * وهر چه داشته بود * بر طبيبان خرج كرده بود * وفايده نديد * از پس عيسي 44
در آمد * وخودرا † بر جامهٔ او ماليد * درحال خون † باز ايستاد وشفا يافت

XLVI. Suſcitatio filiæ Jairi, & ſanatio mulieris, quæ duodecim annos ſanguinis profluvio laboraverat.

Cùm Jeſus regreſſus eſſet; turba 40
plurima ultrò citròq; ad eum veni-
ebant : undique enim eum expecta-
bant. Quidam nomine Jairus prin- 41
ceps ſynagogæ erat, qui venit et ca-
pite ad pedes Jeſu inclinato peti-
it,ut Chriſtus domum ejus iret : Eò 42
quòd filiam duodecim annorum æta-
tis haberet,quæ ægrota erat et morti
vicina. Jeſus cum eo abivit:à tur-
ba autem hominum diſcrimen erat,
ne eum ſub pedibus conculcarent.
Et in ea civitate mulier erat , ex 43
qua ſpatio duodecim annorum ſan-
guis emanârat ; et quæcunque ha-
buerat in medicos erogaverat, nullo
emolumento percepto. A tergo Jeſu 44
ingreſſa eſt , et ſeipſam veſtimento
ejus affricuit : et illicò ſanguis
ſiſtebatur, et ſanitatem adepta eſt.

Et ait Jeſus; Quis *tangens* me? Negantibus autem omnibus, dixit Petrus &
45 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Τίς ὁ ἁψάμενός μου; ἀρνουμένων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ
qui cum illo; Præceptor, turbæ comprimunt te, & affligunt, & dicis; Quis *tangens*
οἱ (σ) μετ᾽ αὐτοῦ, Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε, καὶ ἀποθλίβουσι, καὶ λέγεις, Τίς ὁ ἁψάμενός
me? *At* Jeſus dixit; Tetigit me aliquis: ego *enim* novi virtutem *exeuntem* de
46 μου; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἥψατό μού τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ᾽
me. Videns autem mulier quia non latuit, tremens venit, & *adlabens* ei, ob quam
47 ἐμοῦ. Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι᾽ ἣν
cauſam tetigerit eum, indicavit *illi* coram omni populo, & quemadmodũ ſanata ſit
αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ (τ) ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη
confeſtim. Ipſe *autem* dixit ei; *Confide* filia: fides tua *ſervavit* te: vade in
48 παραχρῆμα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Θάρσει θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου εἰς
pace.) Adhuc illo loquente, venit quidam à *principe* ſynagogæ, dicens
49 εἰρήνην.) Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις (υ) παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων
ei; Quia mortua eſt filia tua: *ne vexa magiſtrum.* *At* Jeſus *audiens*,
50 αὐτῷ, Ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλε τὸν διδάσκαλον. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας,
reſpondit *illi*, *dicens*; Ne *time*: tantùm crede, & *ſervabitur*: *Ingreſſus autem*
51 ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων, Μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται. (φ) Εἰσελθὼν δὲ
in domum, non permiſit intrare *neminem ſi non* Petrum & Jacobum, & Joannem, &
εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην, καὶ
patrem puellæ, & matrem. Flebant autem omnes, & plangebant illam.
52 τὸν πατέρα τῆς παιδὸς, καὶ τὴν μητέρα. Ἔκλαιον δὲ πάντες, καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν.

Ille *autem* dixit, Ne *flete*: non eſt mortua, ſed dormit. Et deridebant eum,
ὁ δὲ εἶπε, Μὴ κλαίετε· οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, 53
ſcientes quòd mortua eſſet. Ipſe autem *ejiciens forâs omnes*, *&* tenens manum
εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. Αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν (χ) ἔξω πάντας, καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς 54
ejus, clamavit, dicens; Puella, ſurge. Et reverſus eſt ſpiritus ejus, &
αὐτῆς, ἐφώνησε, λέγων, Ἡ παῖς, ἐγείρου. Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ 55
ſurrexit continuò: & *ordinavit* illi dari manducare. Et ſtupuerunt parentes ejus:
ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς· 56
ille autem præcepit *illis nemini dicere* factum.
ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

CAP. IX. θ′.

ΚΖ′ πϛ β *Convocans* autem duodecim *diſcipulos ſuos*, dedit illis virtutem &
Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς (α) δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ 1
poteſtatem ſuper omnia dæmonia, & languores *curare.* Et miſit illos
ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς 2
prædicare regnum Dei, & ſanare infirmos. Et ait ad illos;
κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι τοὺς (β) ἀσθενοῦντας. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, 3
Nihil tuleritis in via, neque *virgas*, neque peram, neque panem, neque *argentum*:
πζ β Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδὸν, μήτε ῥάβδους, μήτε πήραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον·
neque *ſinguli* duas tunicas *habere*.
μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν.

MS.A. (σ) Σὺν αὐτῷ, (τ) ἀπήγγειλεν ἐνώπιον (υ) ἀπὸ τοῦ (φ) Ἐλθὼν (χ) πάντας ἔξω, MS.A. Κεφ. θ′. (α) δώδεκα, ἔδωκεν (β) ἀσθενεῖς.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

45 ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܡܢܘ ܩܪܒ ܠܝ. ܘܟܕ ܟܠܗܘܢ ܟܦܪܝܢ܆ ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ *
46 ܘܕܥܡܗ. ܪܒܢ. ܟܢܫܐ ܐܠܨܝܢ ܠܟ ܘܚܒܨܝܢ ܠܟ܆ ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܡܢܘ ܩܪܒ ܠܝ܆ * ܗܘ ܕܝܢ
47 ܐܡܪ. ܐܢܫ ܩܪܒ ܠܝ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܝܕܥܬ ܕܚܝܠܐ ܢܦܩ ܡܢܝ. * ܗܝ ܕܝܢ ܐܢܬܬܐ ܟܕ ܚܙܬ ܕܠܐ
ܛܫܬ ܠܗ. ܐܬܬ ܟܕ ܪܬܝܬܐ ܘܢܦܠܬ ܣܓܕܬ ܠܗ. ܘܐܡܪܬ ܩܕܡ ܟܠܗ ܥܡܐ ܡܛܠ ܐܝܕܐ
48 ܥܠܬܐ ܩܪܒܬ. ܘܐܝܟܢܐ ܒܚܕܐ ܫܥܐ ܐܬܐܣܝܬ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ܆ ܐܬܠܒܒܝ ܒܪܬܝ.
49 ܗܝܡܢܘܬܟܝ ܐܚܝܬܟܝ. ܙܠܝ ܒܫܠܡܐ. * ܘܟܕ ܗܘ ܡܡܠܠ ܐܬܐ ܐܢܫ ܡܢ ܒܝܬ ܪܝܫ
50 ܟܢܘܫܬܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܕܡܝܬܬ ܠܗ ܒܪܬܟ. ܠܐ ܬܕܠܚ ܠܡܠܦܢܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܫܡܥ ܘܐܡܪ
51 ܠܐܒܘܗ ܕܛܠܝܬܐ. ܠܐ ܬܕܚܠ. ܗܝܡܢ ܒܠܚܘܕ ܘܚܝܐ. * ܐܬܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܒܝܬܐ܆ ܘܠܐ ܫܒܩ ܠܐܢܫ
ܕܢܥܘܠ ܥܡܗ܆ ܐܠܐ ܠܫܡܥܘܢ ܘܠܝܥܩܘܒ ܘܠܝܘܚܢܢ ܘܠܐܒܘܗ ܕܛܠܝܬܐ ܘܠܐܡܗ.
52 * ܟܠܗܘܢ ܕܝܢ ܒܟܝܢ ܗܘܘ ܘܡܪܩܕܝܢ ܥܠܝܗ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܠܐ ܬܒܟܘܢ܆ ܠܐ ܓܝܪ ܡܝܬܬ
53 54 ܐܠܐ ܕܡܟܐ ܗܝ. * ܘܓܚܟܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ ܕܝܕܥܝܢ ܕܡܝܬܬ ܠܗ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܦܩ ܠܟܠܢܫ
55 ܠܒܪ. ܘܐܚܕܗ ܒܐܝܕܗ ܘܩܪܗ ܘܐܡܪ. ܛܠܝܬܐ ܩܘܡܝ. * ܘܗܦܟܬ ܪܘܚܗ ܘܡܚܕܐ ܩܡܬ.
56 ܘܦܩܕ ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ ܠܡܐܟܠ. * ܘܐܬܕܡܪܘ ܐܒܗܝܗ. ܗܘ ܕܝܢ ܙܗܪ ܐܢܘܢ܆ ܕܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ
ܡܕܡ ܕܗܘܐ. * ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܗ * ܕܒܬܪ ܩܝܡܬܐ ܘܕܫܠܝܚܐ * ܟܚ *
* ܩܦܠܐܘܢ * ܛ *
1 * ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܠܬܪܬܥܣܪܬܗ܆ ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܚܝܠܐ
2 ܘܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܫܐܕܐ ܘܟܘܪܗܢܐ ܠܡܐܣܝܘ. * ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܡܟܪܙܘ ܡܠܟܘܬܗ
3 ܕܐܠܗܐ ܘܠܡܐܣܝܘ ܟܪܝܗܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܕܡ ܠܐ ܬܫܩܠܘܢ ܠܐܘܪܚܐ. ܠܐ ܫܒܛܐ ܘܠܐ
ܬܪܡܠܐ. ܘܠܐ ܠܚܡܐ ܘܠܐ ܟܣܦܐ. ܘܠܐ ܬܗܘܝܢ ܠܟܘܢ ܬܪܬܝܢ ܟܘܬܝܢܝܢ.

Et dixit Jeſus, Quis tetigit me? Quumque 45
omnes negarent, dixit ei Simon Cepha, &
qui cum eo erant; Magiſter noſter, turbæ te
conſtringunt, & opprimunt: & ais, Quis
tetigit me? Ipſe verò ſubdit, Aliquis tetigit 46
me, ego ſiquidem novi virtutem à me exiiſſe.
Illa porrò mulier, quum videret quòd ex ejus 47
memoria haud excidiſſet, venit tremens, &
procidens adoravit eum, dixitque in
conſpectu totius populi, quam ob cauſam tetigiſſet,
& quomodo ſtatim ſanitati fuiſſet reſtituta.
Ipſe verò Jeſus dixit ei; Bono ſis 48
animo filia mea, fides tua te ſervavit: abi
in pace. Et adhuc eo loquente, venit 49
quidam ex domeſticis principis ſynagogæ,
& dixit ei; Mortua eſt filia tua, ne
laborem exhibeas Doctori. Jeſus verò 50
audiit, & dixit patri puellæ; Ne timeas,
tantummodò crede, & ſervabitur. Venit autem 51
Jeſus domum, nec permiſit quemquam
introire ſecum, niſi Simonem, & Jacobum, &
Johannem, & patrem puellæ ac matrem ejus.
Omnes autem flebant & plangebant ſupra 52
eam. Jeſus verò dixit; Ne fleveritis, nec enim
mortua eſt, ſed ſoporata. Et irridebant eum, 53
quippe qui ſcirent eam mortuam eſſe. Ipſe 54
verò ejecit omnes forâs, & apprehendit
manum ejus, vocavítque eam & dixit; Puella,
ſurge. Et reverſus eſt ſpiritus ejus, ac 55
illicò ſurrexit: & præcepit ut darent ei ad
manducandum. Et obſtupuerunt parentes 56
ejus. Ipſe verò admonuit eos, ut nemini
dicerent quod factum fuerat.

Ad veſperam dominica V. poſt ſurrectionem, ac de Apoſtolis. 28.

CAP. IX.

ET advocavit Jeſus dodecadem ſuam, & 1
dedit eis virtutem & imperium in omnia
dæmonia, & morbos curandi. Miſitque eos ut 2
prædicarent regnum Dei, & ſanarent
infirmos. Et dixit eis; Nihil feretis ad iter, non 3
ſcipionem, neque peram, neque eſcam, neque
argentum, neque duas tunicas habebitis.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

45 * عيسي كفت كيست † انك نزديك من رسيد • وهمكنان † انكار مي كردند شمعون صفا
و ديكر جماعت • كفتند بزرك ما جماعت ترا تنكي مي كنند • وبيم است كه بيندازند •
46 تو مي پنداري كسي بتو رسيد • * او كفت جز ازان كسي بمن رسيد [براي انك من
47 دانستم كه نيرومندي از من بدر آمد] * زن چون ديد كه بر وي پوشيده نشد • با ترس و لرز
پيش مسيح † آمد • واورا سجود كرد • وبرابر همه خلق كفت كه براي چه علت رسيد • وچكونه خوش
48 شد * عيسي بدو كفت دختر من دلخوش دار ايمان تو ترا خوش كرد • ونيك شدي برو بسلامت •
49 * هنوز مسيح درين سخن بود • كه كسان خانه سرور كروه امدند • وكفتند دخترت † از دنيا كذشت •
50 معلم را زحمت مده • * عيسي شنيد • بپدر دختر كفت • مترس * وتنها ايمان بياور • نيك شود •
51 * و از انجا عيسي بخانه او در آمد • و رها نكرد كه كسي ديكر با وي در رود • الا شمعون • ويعقوب •
52 و يوحنا • * پدر ومادر دختر • با اهل خانه • مي كريستند و برو نوحه مي كردند • مسيح كفت
53 مكرييد • مرده نيست الا خفته است • * برو مي خنديدند • براي انك دانسته بودند كه مرده •

Jeſus dixit; Quiſnam eſt qui me 45
attigit? Omnibus autem negantibus,
Simeon Cephas & reliqua turba
dixerunt; Magiſter noſter,
turba te comprimunt, & metuendum
eſt ne dejiciant: tu putas
quempiam te tetigiſſe? Ipſe dixit; 46
Præterea quiſpiam me tetigit:
Quoniam ego cognovi, quòd virtus à me
exivit. Mulier, cùm vidiſſet quòd 47
eum non lateret, cum timore & tremore
coram Chriſto venit, & eum
adoravit: & coram toto populo
dixit quam ob cauſam acceſſiſſet, &
quomodo ſanata eſſet. Jeſus ei 48
dixit; Filia mea animum bonum
habe, fides tua te ſanavit, &
ſervata es: abi in pace. Adhuc 49
Chriſtus in hoc ſermone erat cùm
domeſtici principis aliquot venirent, &
dicerent; Filia tua è mundo
deceſſit, Magiſtro moleſtiam ne
exhibeas. Jeſus audiens patri puellæ 50
dixit; Ne timeas: tantummodò
fidem habeas & ſervabitur. Illinc 51
itaque Jeſus in domum ejus
ingreſſus eſt, & non permiſit ut quiſpiam
alius ſecum ingrederetur, niſi
Simeon, & Jacobus, et Johannes.
Pater autem *et mater puellæ,* 52
cum domeſticis, flebant, et eam
deplorabant: Jeſus dixit; Ne
fleatis: mortua non eſt, ſed
ſopita eſt. Eum igitur *irridebant* 53
eò quòd ſcirent eam mortuam eſſe.

Verſio VULGATA LATINA.

45 Et ait Jeſus; Quis eſt, qui me tetigit? Negantibus autem omnibus, dixit Petrus, & qui cum illo erant; Præceptor, turbæ te comprimunt, & affligunt, & dicis; Quis
46 me tetigit? Et dixit Jeſus; Tetigit me aliquis: nam ego novi virtutem de me exiiſſe.
47 Videns autem mulier, quia non latuit, tremens venit, & procidit ante pedes ejus: & ob quam cauſam tetigerit eum, indicavit coram omni populo: & quem-
48 admodùm confeſtim ſanata ſit. At ipſe dixit ei; Filia, fides tua ſalvam te fecit: vade
49 in pace. Adhuc illo loquente, venit quidam ad principem ſynagogæ, dicens ei; Quia
50 mortua eſt filia tua, noli vexare illum. Jeſus autem, audito hoc verbo, reſpondit patri
51 puellæ; Noli timere, crede tantùm, & ſalva erit. Et cùm veniſſet domum, non permiſit intrare ſecum quenquam, niſi Petrum, & Jacobum, & Joannem, & patrem & matrem puellæ. Flebant autem omnes, & plangebant illam. At ille dixit; Nolite 52
flere: non eſt mortua puella, ſed dormit. Et deridebant eum, ſcientes quòd mortua 53
eſſet. Ipſe autem tenens manum ejus clamavit, dicens; Puella, ſurge. Et reverſus 54
eſt ſpiritus ejus, & ſurrexit continuò. Et juſſit illi dari manducare. Et ſtupuerunt 55
parentes ejus, quibus præcepit ne alicui dicerent quod factum erat. 56

CAP. IX.

CONvocatis autem duodecim Apoſtolis, dedit illis virtutem, & poteſtatem ſuper 1
omnia dæmonia, & ut languores curarent. Et miſit illos prædicare regnum Dei, 2
& ſanare infirmos. Et ait ad illos; Nihil tuleritis in via, neque virgam, neque 3
peram, neque panem, neque pecuniam, neque duas tunicas habeatis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* فقال يسوع من لمسني فانكر جميعهم * فقال بطرس والذين معه يا معلم ان الجمع يحيطون 45
بك ويضغطون عليك افتقول من لمسني * فقال يسوع قد لمسني انسان لاني علمت ان قوة 46
خرجت مني * فلما رات المراه انه لم ينسها جات مرتعدة وخرت علي رجليه * واعترفت قدام 47
الشعب جميعه لاية علة لمسته وكيف برات للوقت * فقال لها ثقي يا ابنة ايمانك خلصك 48
اذهبي بسلام * وفيما هو يتكلم جاء واحد الي رييس الجماعة وقال له قد ماتت ابنتك فلا 49
تعني المعلم * فلما سمع يسوع اجابه قايلا لا تخف آمن فقط فتحيي * وجاء الي البيت 50 51
ولم يدع احدا يدخل معه سوي بطرس ويوحنا ويعقوب وابي الصبية وامها * وكان جميعهم 52
يبكي وينوح عليها * فقال لهم لا تبكوا فان الصبية لم تمت لكنها نايمة * فضحكوا منه 53
لعلمهم بموتها * فاخرج الجمع خارجا وامسك بيدها وصاح قايلا يا صبية قومي * فرجعت 54 55
روحها اليها وقامت للوقت وامر ان تعطي لتاكل * فبهت ابواها ونهاهما قايلا لا تخبرا احدا بما 56
كان * الفصل الثاني والثلثون *

* ثم دعا الاثني عشر رسولا واعطاهم قوة وسلطانا على جميع الشياطين وشفاء الامراض * 1
* وارسلهم يكرزون بملكوت الله ويشفون المرضي * وقال لهم لا تحملوا شيا في الطريق * لا 2 3
عصا * ولا مزودا * ولا خبزا * ولا فضة * ولا يكن لكم ثوبان *

Et ait Jeſus; Quis tetigit me? & negaverunt omnes. Dixit autem Petrus & qui cum illo erant; Magiſter, turbæ obſident te, & comprimunt te, & ais; Quis me tetigit? Et dixit Jeſus; Tetigit me aliquis, quia novi quòd virtus exiit à me. Et cùm vidiſſet mulier quòd non oblitus eſſet ejus, venit tremens, & procidit ad pedes illius, & faſſa eſt coram populo toto quam ob cauſam tetigiſſet eum, & quomodo ſanata eſſet continuò. Dixit ei; Tuta eſto, filia, fides tua te ſalvavit: vade in pace. Et dum ipſe loqueretur, venit quidam ad principem ſynagogæ, et dixit ei; Jam mortua eſt filia tua, ne vexes Magiſtrum. Et cùm audiſſet Jeſus, reſpondit illi, dicens; Ne timeas, crede tantùm, et vivet. Et venit in domum, et non permiſit cuiquam intrare ſecum, præterquam Petro, & Johanni, & Jacobo, & patri puellæ ac matri ejus. Et omnes flebant & plangebant ſuper eam. Et dixit illis; Ne fleatis, quia puella non eſt mortua, ſed dormit. Et riſerunt eum, quòd ſcirent mortem illius. Et ejecit turbam foràs, & tenuit manum ejus, & clamavit dicens; Puella, ſurge. Et reverſus eſt ſpiritus ejus ad eam, & ſurrexit illicò, & juſſit ut daretur ei ad edendum. Et ſtupuerunt parentes ejus, & inhibuit eis, dicens; Ne referatis cuiquam quod factum eſt. 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56

Sectio trigeſima ſecunda.

CAP. IX.

DEindè vocavit duodecim Apoſtolos, & dedit eis virtutem & poteſtatem ſuper omnia dæmonia, & curationem morborum. Et miſit illos prædicare regnum Dei, & ſanare ægrotos. Et dixit illis; Ne portetis quicquam in via: non fuſtim, neque peram, neq; panem, neq; argentum, neque ſint vobis duæ tunicæ. 1 2 3

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

45 ወይቤ: እግዚእ: ኢየሱስ: መኑ: ገሰሰኒ: ወክሕዱ: ኵሎሙ: ወይቤልዎ: ጴጥሮስ:ወ
እለሂ: ምስሌሁ: ሊቅ: አኮሁ: ሰብእ: ይጠወቅ: ወይትቃዐኑ: ወትብል: መኑ: ገሰሰኒ:
46 ልብስየ:=፡ ወይቤሎሙ: እግዚእ:ኢየሱስ: ቦዘገሰሰኒ: እስመ: ሊተ: ኣእምር:ኀይለ:
47 ዘወፅአ: እምልዕሌየ::=፡ ወርእያ: ይእቲ: ብእሲት: ከመ:ኢተከብተ: ርዕደት:ወሐ
48 ረት: ወሰገደት: ሎቱ:ወነገረት:በቅድመ:ኵሉ:ሕዝብ:ዘከመ:ሐይወት:ሶቤሃ::=፡ ወ
49 ይቤላ: እመኒ: ወለትየ: ሃይማኖትኪ:አሕየወተኪ: እተዊ:በሰላም::=፡ ወእንዘ: ይነ
ገር: መጽአ: አሐዱ: እምቤተ: መገቤ: ምኵራብ: ወይቤሎ: ወለትከሰ: ሞተት: ወ
50 ኢታጻምዎ: እንከ: ለኢየሱስ:=፡ ወሰሚዖ: እግዚእ: ኢየሱስ: ይቤሎ: ለአቡሃ: ለ
51 ሕፃን: ኢትፍራህ:ደእሙ:ተኣመን: ወተሐዩ::=፡ ወበዊኦ: ቤተ:ከልአ:ኢይባእ:ወኢ
መኑሂ: ምስሌሁ:ዘእንበለ: ጴጥሮስ: ወያዕቆብ፡ ወዮሐንስ: ወአቡሃ: ወእማ: ለሕፃ
52 ን:=፡ ወኵሎሙ:ይበኪይዋ: ወያስቆቅውዋ: ወይቤሎሙ: እግዚእ:ኢየሱስ:ኢትብክ
53 ዩ: ኢሞተት: ሕፃን: ኣላ: ትነውም:=፡ ወሠሐቅዎ: እስመ: ኣእመሩ: ከመ: ሞተ
54 ት::=፡ ወአኀዛ: በእዴሃ:ወጸውዓ: ወይቤላ: ተንሥኢ: ወለትየ:=፡ ወሶቤሃ: ገብአ:
55 ነፍሳ: ወተሰውጠ፡ ነፍሳ:ወተንሥአት: ሶቤሃ: ወአዘዘ:የሀብዋ: ዘትበልዕ:=፡ ወደነገ
56 ፁ: አዝማዲሃ: ወከልአሙ:ኢይንግሩ: ዘገብረ: ወኢለመኑሂ: ዘኮነ::=፡
በእንተ: ዘከመ: አዘዞሙ: ለዓሠርቱ: ወክልኤቱ: ሐዋርያት:=፡
1 ፱ ወጸውዖሙ : ለዐሠርቱ : ወክልኤቱ : ሐዋርያት : ወወሀቦሙ : ኀይለ : ወእብሐ
2 ሙ: ሳዕለ: ኵሉ: ኣጋንንት: ከመ: ያሐይዉ : ድዉያነ:=፡ ወፈነዎሙ: ይስብኩ: መ
3 ንግሥተ: እግዚአብሔር : ወይፈውሱ: ድዉያነ : ወኵሎ : ሕሙማነ::=፡ ወይቤሎ
ሙ: ኢትሥንቁ: ለፍኖት: ወኢበትረ: ወኢጸፈነተ: ወኢእክለ:ወኢወርቀ: ወኢክልኤ:
ክደናተ:=፡

Et dixit Dominus Jeſus; Quis tetigit me? & negârunt omnes, & dixit ei Petrus & qui cum illo *erant*; Magiſter, nonne turba comprimit & trudit, & dicis; Quis tetigit veſtimentum meum? Et dixit iis Dominus Jeſus, Fuit *aliquis* qui tetigit me: quoniam ego cognoſco virtutem quæ exivit à me. Et videns iſta mulier quòd non latuiſſet, tremuit, & venit & adoravit eum, & nuntiavit coram tota turba, quomodo ſanata fuit confeſtim. Et dixit ei; Confide filia mea: fides tua vivere te fecit: vade in pace. Et adhuc *eo* loquente, venit quidam à domo procuratoris ſynagogæ, & dixit ei; Filia tua mortua eſt, & ne vexes igitur Jeſum. Et audiens Dominus Jeſus, dixit patri puellæ; Ne metuas: crede tantùm, & vivet. Et ingrediens domum, prohibuit ne ingrederetur cum illo aliquis præter Petrum & Jacobum, & Johannem, & patrem & matrem puellæ. Et omnes illi plorabant eam, & plangebant eam. Et dixit iis Dominus Jeſus; Ne ploretis: non mortua eſt puella, ſed dormit. Et deridebant eum, quia cognoverunt quòd mortua fuit. Et prehendit eam, per manum ſuam, & vocavit eam, & dixit ei; Surge, filia mea. Et ſtatim reverſa eſt anima ejus, & reingreſſa eſt; & ſurrexit illicò: & præcepit dare ei quod manducaret. Et mirati ſunt parentes ejus: & prohibuit eos ne dicerent quod feciſſet, neque quidpiam quod factum fuiſſet. 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56

CAP. IX. *De præcipiendis duodecim Apoſtolis.*

ET convocavit duodecim Apoſtolos, & dedit iis virtutem, & poteſtatem conceſſit iis ſuper omnes dæmones, ut ſanarent infirmos. Et miſit eos prædicare regnum Dei, & ſanare infirmos & omnes malè patientes. Et dixit iis; Ne tuleritis in viam, neque virgam, neque peram, neque cibum, neque pecuniam, neque duas tunicas. 1 2 3

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* عيسي خلايق را بيرون كرد * ودست دختر را گرفت * وبانك برزد * وكفت اي دختر 54
بر خيز * در حال بر خاست * وجان او باز آمد * وعيسي فرمود * كه بوي خوردني دهند * 55
* پدر ومادرش دران كار حيران شدند * ايشانرا سپارش كرد كه با كسي نكويند انچ شد 56

چهل هفت   فرستادن دوازده حواريون را بمژده دادن

* وعيسي هر دوازده شاكرد خودرا خواند * وبديشان † قوت وسلطنت داد * بر همه ديوان 1
وجانها پليد * [ورنجها خوش كردن * وايشانرا فرستاد كه بملكوت خدا منادي زنند] 2
ورنجورانرا شفا دهند * * وسپارش بديشان كرد * كه براي راه چيزي بر مكيريد * نه عصا * 3
ونه توشه دان * ونه نان * ونه مال * ونه دو پيراهن † شما را باشد *

Jeſus autem turbas ejecit, et manum puellæ prehendit, et inclamavit eam, ac dixit; O puella, ſurge. Et illicò ſurrexit reverſo ſpiritu ejus: et Jeſus præcepit, ut ei cibum darent. Pater et mater ejus hoc opere obſtupuerunt: illis autem mandavit, ne cui dicerent id quod factum fuerat. 54 55 56

XLVII. Miſſio duodecim Apoſtolorum ad prædicandum Evangelium.

CAP. IX.

JEſus autem omnes duodecim diſcipulos ſuos vocavit, et eis virtutem et poteſtatem dedit in omnia dæmonia et ſpiritus impuros, et morbos ſanandi. Et illos miſit, ut regnum Dei prædicarent, et ægrotis ſanitatem darent. Et eis præcepit, dicens; In viam quidem nihil aſſumite; neque baculum, neque viatici peram, neque panem, neque pecuniam: neque duæ tunicæ vobis ſint. 1 2 3

Et in quamcunque domum intraveritis, ibi manete, & indè *exite*. Et quicunque
4 5 Καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. Καὶ ὅσοι
non receperint vos, exeuntes de civitate illa, etiam pulverem à
ἂν μὴ (ς) δέξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ πη β
pedibus vestris excutite in testimonium supra illos. Egressi autem *perambulabant*
6 τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε εἰς μαρτύριον ἐπ' αὐτούς. Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο πθ
per vicos, evangelizantes & curantes ubique. Audivit autem Herodes
7 κατὰ τὰς κώμας, εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες πανταχοῦ. Ἤκουσε δὲ Ἡρώδης η ζ
tetrarcha *facta* ab eo omnia: & hæsitabat, *propter dici* à
ὁ τετράρχης τὰ (δ) γινόμενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα· καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό β
quibusdam; Quia Joannes surrexit à mortuis: A quibusdam verò; Quia Elias
8 τινων, Ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν. Ὑπό τινων δέ, Ὅτι Ἠλίας
apparuit: aliis autem, Quia Propheta unus *antiquorum* resurrexit. Et ait Hero-
9 ἐφάνη· ἄλλων δέ, Ὅτι προφήτης εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. Καὶ (ε) εἶπεν ὁ Ἡρώ-
des; Joannem ego *decapitavi*: quis autem est iste, de quo ego audio talia? &
δης, Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος, περὶ οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; καὶ
quærebat videre eum. Et reversi Apostoli narraverunt illi quæcunque
10 ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν. Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ ὅσα ζα η
fecerunt: & *assumens illos*, secessit seorsim in locum desertum *urbis*
(ζ) ἐποίησαν· καὶ παραλαβὼν αὐτούς, ὑπεχώρησε κατ' ἰδίαν (η) εἰς τόπον ἔρημον πόλεως ζβ
vocatæ Bethsaida. *At turba cognoscentes*, secutæ sunt illum: & *excipiens*
11 καλουμένης (θ) Βηθσαϊδά. Οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες, ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ δεξάμενος γ

eos, loquebatur illis de regno Dei, & *opus habentes curâ* sanabat.
αὐτούς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶτο.
ΚΗ' ζγ α
At dies cœperat declinare. Accedentes *autem* duodecim, dixerunt illi; Dimitte *tur-*
12 Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα, εἶπον αὐτῷ, Ἀπόλυσον τὸν ὄ-
bam, ut abeuntes in *qui in circuitu vicos & agros*, divertant, & inveniant
χλον, (ι) ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς ἀγρούς, καταλύσωσι, καὶ εὕρωσιν
cibarium: quia hic in deserto loco sumus. Ait autem ad illos; Date illis vos
13 ἐπισιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσμέν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς
manducare. Illi *autem* dixerunt; Non sunt nobis plus quàm quinq; panes, & duo pisces: *si*
φαγεῖν. Οἱ δὲ εἶπον, Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι (κ) καὶ δύο ἰχθύες· εἰ
non quid euntes nos emamus in omnem *populum hunc* escas. Erant *enim*
14 μή τι πορευθέντες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. Ἦσαν γὰρ
ferè viri quinque millia. Ait autem ad discipulos suos; Facite discumbere illos *discu-*
ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Κατακλίνατε αὐτοὺς κλι-
bitus per quinquagenos. Et fecerunt ita, & discumbere fecerunt omnes. *Accipiens* autem
15 σίας ἀνὰ πεντήκοντα. Καὶ ἐποίησαν (λ) οὕτω, καὶ ἀνέκλιναν ἅπαντας. Λαβὼν δὲ
16 quinque *panes*, & *duos pisces*, *respiciens* in cœlum, benedixit illis, &
τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, (μ) εὐλόγησεν αὐτούς, καὶ
fregit, & *dedit* discipulis *apponere turbæ*. Et manducaverunt, & satu-
17 κατέκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι τῷ ὄχλῳ. Καὶ ἔφαγον, καὶ ἐχορ-
rati sunt omnes. Et sublatum est *abundans* illis fragmentorum cophini duodecim.
τάσθησαν πάντες. καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων κόφινοι δώδεκα.

MS.A. (ς) δέχωνται (δ) γενόμενα (ε) εἶπεν Ἡρώδης, (ζ) ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν· καὶ παραλαβὼν (η) εἰς ἔρημον τόπον (θ) Βηθσαϊδάν. (ι) ἵνα πορευθέντες εἰς (κ) καὶ ἰχθύες δύο, (λ) οὕτως, (μ) ηὐλόγησεν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 5 ܘܠܐܝܢܐ ܒܝܬܐ ܕܬܥܠܘܢ ܬܡܢ ܗܘܘ ܘܡܢ ܬܡܢ ܦܘܩܘ. * ܘܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܩܒܠܝܢ *
ܠܟܘܢ. ܡܐ ܕܢܦܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܗܝ. ܐܦ ܚܠܐ ܡܢ ܪܓܠܝܟܘܢ ܦܨܘ ܒܗܘܢ
6 ܠܣܗܕܘܬܐ. * ܘܢܦܩܘ ܫܠܝܚܐ ܘܡܬܟܪܟܝܢ ܗܘܘ ܒܩܘܪܝܐ ܘܒܡܕܝܢܬܐ. ܘܡܣܒܪܝܢ ܗܘܘ
7 ܘܡܐܣܝܢ ܒܟܠ ܕܘܟ. * ܫܡܥ ܕܝܢ ܗܪܘܕܣ ܛܛܪܪܟܐ ܟܠܗܝܢ ܕܗܘܝܢ ܗܘܝ ܒܐܝܕܗ. ܘܡܬܕܡܪ
8 ܗܘܐ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܐܢܫܝܢ ܕܝܘܚܢܢ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. * ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ
9 ܕܐܠܝܐ ܐܬܚܙܝ. ܘܐܚܪܢܐ ܕܢܒܝܐ ܡܢ ܢܒܝܐ ܩܕܡܝܐ ܩܡ. * ܘܐܡܪ ܗܪܘܕܣ. ܪܫܗ ܕܝܘܚܢܢ
10 ܐܢܐ ܦܣܩܬ. ܡܢܘ ܕܝܢ ܗܢܐ ܕܫܡܥ ܐܢܐ ܥܠܘܗܝ ܗܠܝܢ. ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܚܙܝܘܗܝ. * ܘܟܕ
ܗܦܟܘ ܫܠܝܚܐ. ܐܫܬܥܝܘ ܠܝܫܘܥ ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕܘ. ܘܕܒܪ ܐܢܘܢ ܠܚܘܕܝܗܘܢ ܠܐܬܪܐ
11 ܚܘܪܒܐ ܕܒܝܬ ܨܝܕܐ. * ܟܢܫܐ ܕܝܢ ܟܕ ܝܕܥܘ ܐܙܠܘ ܒܬܪܗ. ܘܩܒܠ ܐܢܘܢ. ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ
ܥܡܗܘܢ ܥܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܣܢܝܩܝܢ ܗܘܘ ܠܐܣܝܘܬܐ ܡܐܣܐ ܗܘܐ.

12 * ܕܩܘܪܒܢܐ ܕܟܠܝܘܡ * ܟܛ * ܟܕ ܕܝܢ ܢܓܗ ܝܘܡܐ ܠܡܥܪܒ. ܩܪܒܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ
ܠܗ. ܫܪܝ ܠܟܢܫܐ ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܩܘܪܝܐ ܕܚܕܪܝܢ ܘܠܡܙܪܥܬܐ. ܕܢܒܝܬܘܢ ܒܗܘܢ. ܘܢܫܟܚܘܢ
13 ܠܗܘܢ ܣܝܒܪܬܐ. ܡܛܠ ܕܒܐܬܪܐ ܚܪܒܐ ܐܝܬܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܗܒܘ ܠܗܘܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܡܐܟܠ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ. ܠܝܬ ܠܢ ܝܬܝܪ ܡܢ ܚܡܫ ܓܪܝܨܢ ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ. ܐܠܐ
14 ܐܢ ܢܐܙܠ ܢܙܒܢ ܡܝܟܘܠܬܐ ܠܟܠܗ ܥܡܐ ܗܢܐ. * ܐܝܬ ܗܘܘ ܓܝܪ ܐܝܟ ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ
15 ܓܒܪܝܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܐܣܬܡܟܘ ܐܢܘܢ ܣܡܟܐ ܣܡܟܐ ܚܡܫܝܢ ܐܢܫܝܢ ܒܣܡܟܐ. * ܘܥܒܕܘ
16 ܗܟܢܐ ܬܠܡܝܕܐ. ܘܐܣܡܟܘ ܐܢܘܢ ܟܠܗܘܢ. * ܘܢܣܒ ܝܫܘܥ ܠܗܠܝܢ ܚܡܫ ܓܪܝܨܢ ܘܬܪܝܢ
17 ܢܘܢܝܢ. ܘܚܪ ܒܫܡܝܐ. ܘܒܪܟ ܥܠܝܗܝܢ ܘܩܨܐ. ܘܝܗܒ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܢܣܝܡܘܢ ܠܟܢܫܐ. * ܘܐܟܠܘ
ܟܠܗܘܢ ܘܣܒܥܘ. ܘܫܩܠܘ ܩܨܝܐ ܕܐܘܬܪܘ. ܬܪܥܣܪ ܩܘܦܝܢܝܢ.

Et in quamcunque domum introieritis, illic estote, & illinc exite. Et quicunque non exceperint vos quum egrediemini ex illa civitate, etiam pulverem à pedibus vestris excutite adversùs eos in testimonium. 4 5 Exierunt itaque Apostoli, & perlustrabant pagos & civitates, & evangelizabant, sanabántque in omni loco. 6 Audiit autem Herodes Tetrarcha quæcunque fiebant per eum, & mirabatur. 7 Propterea quòd quidam dicebant Johannem surrexisse à mortuis: Alii verò dicebant Eliam apparuisse: alii denique prophetam ex prophetis antiquis resurrexisse. 8 Et ait Herodes; Caput Johannis ego amputavi, quis est autem iste de quo hæc audio? Et volebat eum videre. 9 Quumque reversi essent Apostoli, narraverunt Jesu quicquid fecerant. Et duxit eos solos in locum desertum Beth-saidæ. 10 Turbæ autem quum cognovissent, profectæ sunt post eum: & excepit eos, & colloquebatur eis de regno Dei, eósque qui sanatione egebant, sanabat. 11

Oblationis quotidianæ. 29.

Quum autem cœpisset dies inclinare, accesserunt discipuli ejus, & dicunt ei; Dimitte cœtus ut proficiscantur in pagos circumjacentes & oppida, ut divertant in eis, inveniántque sibi cibum, quia in loco deserto sumus. 12 Ait illis Jesus; Date eis vos quid edendum. 13 Ipsi verò dixerunt; Non sunt nobis plusquàm quinque panes & duo pisces, nisi tamen proficiscamur & emamus cibum toti huic populo. Aderant enim quasi quinque millia virorum. 14 Dixit eis Jesus; Facite eos discumbere per discubitus, & in *unoquoque* discubitu homines quinquaginta. Et ita fecerunt discipuli, & fecerunt discumbere omnes. 15 Et accepit Jesus illos quinque panes & duos pisces, & suspexit in cœlum, benedíxítque, & fregit, ac dedit discipulis suis, ut apponerent turbis. 16 Comederuntque omnes & expleti sunt: & sustulerunt fragmentorum aliquot, quæ reliquerunt, duodecim cophinos. 17

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 5 * بهر خانه كه در رويد. انجا باشيد * و از انجا بدر نرويد * * واكر جايي شمارا قبول نكنند * وقتي
كه ازان شهر بدر اييد * كرد كه بر پاي شما چسپيده باشد * بريشان بيفشانيد† براي
6 كواهي * * رسولان از انجا روان † شدند * ودر شهر و ده مي كرديدند * و بهر جا كه مي
7 رفتند * مژده مي دادند * وشفا مي بخشيدند * * وهر معجزاتي كه بر دست عيسي مي شد *
هيروديس نايب را معلوم كردند * او عجب ماند * براي انك مردم مي كفتند * كه يحيي† از ميان
8 مردكان† بر خاست * * قومي ديكر مي كفتند كه ايليا نموده شد * وبعضي مي كفتند * پيغمبري * از
9 پيغمبران † قديم * بر خاست * * هيروديس كفت * سر يحيي† را من بريدم * اين كه باشد * كه
10 اين همه ازو باز ميكويند * مي خواست كه عيسي را ببينند * * وحواريون باز كشتند هر چه
كرده بودند بعيسي كفتند * عيسي ايشانرا بر كرفت * ودر ولايت † ويران [بيت] صيدا
11 برد * * چون مردم دانستند * جماعت انبوه با ايشان رفت * مسيح ايشانرا قبول كرد * و از ملكوت
خدا با ايشان تعليم مي داد * وهر كه بشفا محتاج بودند * ايشانرا شفا بخشيد .

In quamcunque domum intraveritis, illic estote, & illinc ne egrediamini. 4 *Et si quo loco vos non receperint, quando ex ea civitate exieritis, pulverem qui pedibus vestris adhæserit, in eos excutite in testimonium.* 5 *Apostoli itaque illinc profecti sunt, & civitates & pagos obibant, & quocunque pergerent evangelizabant, & sanitatem conferebant.* 6 Cum *autem omnia miracula, quæ per manum Jesu fiebant, Herodi præfecto innotuissent, ille mirans hæsitabat: eò quòd homines dicerent, quòd Johannes à mortuis surrexisset.* 7 *Quidam alii tamen dicebant, quòd Elias apparuisset: nonnulli verò dicebant; Propheta unus ex Prophetis antiquis surrexit.* 8 *Herodes dixit; Caput Johannis ego amputavi, hic quis sit, de quo hæc omnia referunt? cupiebat itaque ut Jesum videret.* 9 *Et Apostoli reversi sunt* & *quæcunque fecerant Jesu narraverunt. Jesus illos assumpsit, & in regionem desertam Bethsaida duxit.* 10 *Cùm homines cognovissent, turba magna cum eis ivit:* & *Christus excepit eos, & de regno Dei illis documentum dedit; & quicunque sanatione indigebant, illis sanitatem donabat.* 11

Verſio VULGATA LATINA.

4 Et in quamcunq; domum intraveritis, ibi manete, & indè ne exeatis. Et quicunq;
5 non receperint vos: exeuntes de civitate illa, etiã pulverẽ pedũ veſtrorũ excutite in
6 teſtimoniũ ſupra illos. Egreſſi autẽ circuibãt per caſtella, evangelizantes & curantes
7 ubique. Audivit autẽ Herodes tetrarcha omnia quæ fiebãt ab eo, & hæſitabat, eò
8 quòd diceretur à quibuſdã; Quia Joannes ſurrexit à mortuis: A quibuſdã verò;
9 Quia Elias apparuit: ab aliis autẽ; Quia propheta unꝰ de antiquis ſurrexit. Et ait
Herodes; Joannẽ ego decollavi: Quis eſt autẽ iſte, de quo ego talia audio? Et quærebat
10 videre eũ. Et reverſi Apoſtoli, narraverũt illi quæcunq; fecerũt: & aſſumptis
11 illis ſeceſſit ſeorſùm in locũ deſertũ, qui eſt Bethſaidæ. Quod cùm cognoviſſent turbæ,
ſecutæ ſunt illũ: & excepit eos, & loquebatur illis de regno Dei, & eos, qui curâ
indigebant, ſanabat. Dies autem cœperat declinare. Et accedentes duodecim dixerunt 12
illi; Dimitte turbas, ut euntes in caſtella villáſq; quæ circà ſunt, divertant, & inveniant
eſcas: quia hìc in loco deſerto ſumus. Ait autem ad illos; Vos date illis manducare. 13
At illi dixerunt; Non ſunt nobis plus quàm quinq; panes, & duo piſces: niſi
fortè nos eamus, & emamus in omnem hanc turbam eſcas. Erant autem ferè viri 14
quinq; millia. Ait autem ad diſcipulos ſuos; Facite illos diſcumbere per convivia
quinquagenos. Et ita fecerunt: & diſcumbere fecerunt omnes. Acceptis autem 15
quinq; panibus, & duobus piſcibus, reſpexit in cœlum, & benedixit illis: & fregit, & 16
diſtribuit diſcipulis ſuis, ut ponerent ante turbas. Et manducaverunt omnes, & ſaturati 17
ſunt. Et ſublatum eſt quod ſuperfuit illis, fragmentorum cophini duodecim.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 5 وَاَيّ بيت دخلتموه امكثوا فيه الي حين خروجكم * ومن لم يقبلكم فاذا خرجتم من تلك
6 المدينة انفضوا غبار ارجلكم شهادة عليهم * فلما خرجوا كانوا يطوفون كل قرية ويبشرون
7 ويشفون في كل موضع * الفصل الثالث والثلثون * فسمع هيرودس رييس الربع
8 بجميع ما كان فتحير واتكد * لان كثيرين كانوا يقولون ان يوحنا قام من الاموات * واخرون
9 يقولون ان ايلياء ظهر * واخرون يقولون نبي من الاولين قام * فقال هيرودس انا قطعت راس
10 يوحنا فمن هذا الذي اسمع عنه هكذا وطلب ان يراه * فلما رجع الرسل اعلموه بجميع ما
11 صنعوا * فانطلق بهم الي برية بيت صيدا * فلما علم الجمع تبعه فقبلهم وخاطبهم من اجل
12 ملكوت الله والذين كانوا يحتاجين ليبرؤا كان يشفيهم * وبدا النهار يميل * فجآء اليه الاثني
عشر قايلين اطلق الجمع ليذهبوا الي القري والحقول التي حولنا ليستريحوا او يجدوا ما ياكلون
13 لان هذا الموضع قفر * فقال لهم اعطوهم انتم لياكلوا * فقالوا ليس معنا اكثر من خمس
14 خبزات وحوتين * الا ان نمضي ونبتاع لهذا الشعب كله طعاما * وكانوا نحو خمسة الف رجل *
15 16 فقال لتلاميذه ليجلس في كل موضع خمسون * ففعلوا كذلك وجلسوا جميعا * واخذ خمس
17 الخبزات والحوتين ونظر الي السماء وباركها وكسر واعطي التلاميذ ليضعوا قدام الجمع * فاكل
جميعهم وشبعوا واخذوا ما فضل عنهم من الكسر اثني عشر سلا مملوة *

Et quamcunq; domum intraveritis, permanete 4
in ea uſque ad tempus exitûs veſtri.
Et quicunque non receperint vos, 5
quando exieritis ex illa civitate, excutite
pulverem pedum veſtrorum in teſtimonium
contra eos. Igitur egreſſi cùm 6
fuiſſent, circuibant omne caſtellum, &
evangelizabãt, & ſanabant in omni loco.

Sectio trigeſima tertia.

Audivit autem Herodes princeps quartæ 7
partis omnia quæ facta fuerant: & obſtupuit,
& anxiatus eſt, quia multi dicebant,
quòd Johannes ſurrexerat à mortuis: Et 8
alii dicebant, quòd Elias apparuerat: &
alii dicebant, Propheta ex antiquis ſurrexit.
Et dixit Herodes, Ego amputavi 9
caput Johannis: quis ergò eſt hic, de quo
audio talia? & optavit videre eum. Et 10
cùm reverſi fuiſſent Apoſtoli, ſignificaverunt
ei omnia quæ fecerant. Et duxit illos
ad deſertum Bet-Saidæ. Cùm autem 11
cognoviſſet populus, ſecutus eſt illum: &
excepit eos, allocutúſque eſt eos de regno
Dei: & eos qui indigebant curari, ſanabat.
Et cœpit dies declinare. Et venerunt 12
ad eum duodecim, dicentes; Dimitte
turbam ut abeant in caſtella, & villas,
quæ ſunt circa nos ut quieſcant aut inveniant
quod manducent: quia hic locus
deſertus eſt. Ait ad illos; Date eis vos ut 13
manducent. Et dixerunt; Non ſunt nobiſcum
plures quàm quinque panes & duo
piſces: niſi certè eamus & emamus huic
populo univerſo cibum. Et erant ferè 14
quinq; millia virorum. Et dixit diſcipulis
ſuis, Sedeant in quolibet loco quinquaginta.
Et fecerunt ita, & ſederunt 15
omnes. Et accepit quinq; illos panes & 16
duos piſces, & reſpexit in cœlum, & benedixit
eos, & fregit, ac dedit diſcipulis,
ut ponerent coram populo. Et manducaverunt 17
omnes, & ſaturati ſunt. Et acceperunt
quod ſuperfuit illis de fragmentis,
duodecim cophinos plenos.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወቤተ፡ ኀበ፡ ቦእክሙ፡ ህየ፡ ኅድሩ፡ ወኢትፃኡ፡ እምህየ፡ እስከ፡ ትወፅኡ፡፡=፡
5 ወዘስ፡ ኢተወክፈክሙ፡ ወፂአክሙ፡ እምይእቲ፡ ሀገር፡ ንግፉ፡ ጸበለ፡ እገሪክሙ፡ ከመ፡ ይኩን፡
6 ስምዐ፡ ላዕሌሆሙ፡፡=፡ ወወፂአሙ፡ አተዩ፡ አህጉረ፡ ወአድያም፡ ዖዱ፡ ወመሀሩ፡
7 ወሰበኩ፡ ወፈወሱ፡ በኵለሄ፡፡=፡ ወሰምዐ፡ ሄሮድስ፡ ንጉሥ፡ ኵሎ፡ ዘኮነ፡ ወዘከመ፡ ገብረ፡
ወይኀጥኦ፡ ዘይብል፡ እስመቦ፡ እለ፡ ይብሉ፡ ዮሐንስ፡ ተንሥአ፡ እምነ፡ ምዉታን፡=፡
8 ወቦ፡ እለ፡ ይብሉ፡ ኤልያስ፡ አስተርአየ፡ ወቦ፡ እለ፡ ይብሉ፡ አሐዱ፡ እምነቢያት፡ እለ፡
9 ቀደምት፡ ተንሥአ፡፡=፡ ወይቤ፡ ሄሮድስ፡ ለዮሐንስ፡ አነ፡ መተርኩ፡ ርእሶ፡ ማኑ፡ እንከ፡
10 ውእቱ፡ ዝንቱ፡ ዘእሰምዕ፡ በእንቲአሁ፡ ወይፈቅድ፡ ይርአዮ፡፡=፡ ወተመይጡ፡ ሐዋርያት፡
ወነገርዎ፡ ኵሎ፡ ዘገብሩ፡፡ ወነሥኦሙ፡ በባሕቲቶሙ፡ ወተገሕሡ፡ ወወፅኡ፡ ሐቅለ፡
11 ሀገር፡ እንተ፡ ስማ፡ ቤተ፡ ሰይደ፡=፡ ወአእሚሮሙ፡ ሕዝብ፡ ተለውዎ፡ ወተቀበሎሙ፡
ወነገሮሙ፡ በእንተ፡ መንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡ ወለእለሂ፡ ይፈቅዱ፡ ይትፈወሱ፡
ኣሕየዎሙ፡፡=፡

በእንተ፡ ኃምስ፡ ኅብስት፡ ወክልኤቲ፡ ዓሣት፡=፡

12 ወተቀልቀለ፡ ፀሐይ፡ መጽኡ፡ ዐሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ አርደኢሁ፡ ወይቤልዎ፡ ፈኑ፡ ሰብእ፡
ይእትዉ፡ አህጉረ፡ አድያም፡ ይቢቱ፡ ውስተ፡ አዕጻደት፡ ወይርከቡ፡ ዘይበልዑ፡ እስመ፡
13 ሐቅል፡ ወገዳም፡ ውእቱ፡ ኀበ፡ ሀለውነ፡=፡ ወይቤሎሙ፡ ሀብዎሙ፡ አንትሙ፡ ዘይበልዑ፡
ወይቤልዎ፡ አልብነ፡ ዘእንበለ፡ ኃምስ፡ ኅብስት፡ ወክልኤቲ፡ ዓሣት፡ እመ፡ ኢሖርነ፡
14 ንስየጥ፡ መብልዐ፡ ለኵሉ፡ ዝንቱ፡ ሕዝብ፡፡=፡ ወይአክሉ፡ ዕደው፡ ኃምስ፡ ምእት፡
15 ወይቤሎሙ፡ ለአርደኢሁ፡ አርፍቅዎሙ፡ በበ፡ ኃምሳ፡ ለለ፡ ምርፋቆሙ፡=፡ ወገብሩ፡ ከማሁ፡
16 ወረፈቁ፡ ኵሎሙ፡=፡ ወነሥአ፡ ለኃምስ፡ ኅብስት፡ ወለክልኤቲ፡ ዓሣት፡ ነጸረ፡
17 ሰማየ፡ ወባረከ፡ ወፈተተ፡ ወወሀቦሙ፡ ለአርደኢሁ፡ ያቅርቡ፡ ለሰብእ፡=፡ ወበልዑ፡ ወጸግቡ፡
ኵሎሙ፡ ወዘአግኀሡ፡ ዘተርፈ፡ ፍተታት፡ መልአ፡ ዐሠርተ፡ ወክልኤተ፡ መሣይምተ፡፡=፡

Et ubicunque domum intraveritis, ibi manete, & ne exeatis illinc donec diſcedatis. 4
Et qui non receperint vos, exeuntes ex illa urbe, excutite pulverem pedum 5
veſtrorum, ut fiat teſtimonio ſupra illos. Et exeuntes, civitates & vicos circumibant, 6
& docebant, & prædicabant & ſanabant ubique. Et audivit Herodes rex 7
totum quod factum fuerat, & quomodò feciſſet: et defuit ei quid diceret, quoniam
quidam dicebant, Johannes ſurrexit à mortuis. Et quidam dicebant, Elias apparuit: 8
& quidam dicebant, Unus ex prophetis antiquis reſurrexit. Et ait Herodes, 9
Ego Johannem decollavi, quis igitur eſt hic, de quo audio? & deſideravit videre
eum. Et reverſi ſunt Apoſtoli, & narraverunt ei quæcunque feciſſent: & 10
aſſumpſit illos privatim, & ſeceſſerunt & exierunt *in* deſertum urbis cujus nomen,
Bethſaida. Et quum cognoviſſent populi, ſequuti ſunt eum: & excepit eos, 11
& loquutus eſt iis de regno Dei, & eos qui indigebant curâ, ſanavit.

De quinque panibus, & duobus piſcibus.

Et declinante ſole venerunt duodecim diſcipuli ejus, & dixerunt ei; Dimitte populos, 12
ut abeant in civitates vicinas, ut divertant in prædia, & inveniant quod
manducent: quoniam deſertum & eremus eſt, ubi ſumus. Et dixit illis; Date iis 13
vos quo veſcantur, & dixerunt ei; Nihil habemus præter quinque panes & duos
piſces, niſi eamus emere cibum toti huic turbæ. Et ſufficiebant hominibus quinquageſies 14
centum. Et dixit diſcipulis ſuis; Diſcumbere facite illos ſingulos quinquagenarios
per ſingulos accubitus ſuos. Et fecerunt ita: & diſcubuerunt omnes 15
illi. Et accipiens quinque panes, & duos piſces, ſuſpexit *in* cœlum, & benedixit 16
& fregit, & dedit eos diſcipulis ſuis, *ut* apponerent turbæ. Et comederunt, 17
& ſaturati ſunt omnes illi: & quod ſuſtulerunt *ex iis* quæ ſupererant fragmentis,
implevit duodecim cophinos.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل هشت   انجا که از پنج نان و دو ماهي پنج هزار مرد را سير کرد

12 * چون شب هنگام در آمد * شاکردان † پيش عيسي آمدند * وبدو کفتند * جماعت را
آزاد کن * که در ديهها * ومزرعها که کرداکرد ماست بروند * فرود ايند * و از بهر خود
13 خورش حاصل کنند * براي انك اين † جايكه که ماييم ويرانست * *عيسي بشاکردان
کفت * که بديشان چيزي دهيد * تا بخورند ايشان کفتند نداريم بغير پنج نان * و دو ماهي *
14 مکر بروييم وبخريم * *براي انك جماعت پنج هزار مرد بودند * عيسي بديشان کفت * که مردم را
15 16 صف صف بنشانيد * پنجاه * پنجاه * *شاکردان فرمان بردند * وچنين کردند * *عيسي ان
پنج نان و دو ماهي را ستند و در اسمان نگه کرد و برکت نهاد و پاره کرد * بشاکردان داد تا برجماعت †
17 بخش کردند * همکنان خوردند و سير شدند و پارها که افزون مانده بود برداشتند * دوازده سبد

XLVIII. Ubi quinque panibus & duobus piſcibus quinquies mille homines ſaturavit.

Cùm tempus veſpertinum adventaret, 12
diſcipuli ad Jeſum acceſſerunt,
& ei dicebant; Turbam dimitte,
ut in pagos & agros, qui in circuitu
nobis ſunt, euntes diverſentur,
& ſibimet cibum comparent: eò
quòd hic locus, quo nos ſumus, deſertus
eſt. Jeſus diſcipulis dixit; 13
Quin illis quidpiam date, ut comedant.
Illi dicebant, Nihil habemus
præter quinque panes & duos piſces,
niſi eamus & emamus. Eò 14
quòd cœtus quinquies mille homines
erant. Jeſus illis dixit; Homines
per ordines diſponite, quinquagenos.
Diſcipuli, mandato recepto, ita fecerunt. 15
Jeſus illos quinque panes 16
& duos piſces accepit, & in cœlum
intuitus benedixit, & confringens
diſcipulis dedit, ut multitudini diſtribuerent.
Et omnes comederunt 17
& ſaturati ſunt: et fragmentorum,
quæ ſupererant, ſuſtulerunt duodecim ſportas.

Et factum eſt *in eſſe ipſum orantem ſolitariè*, *ſimul* erant *ei* diſcipuli, ΚΘ΄
18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, ϟδ
& interrogavit illos, dicens; Quem me dicunt turbæ eſſe? Illi *autem reſpondentes*
19 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς, λέγων, Τίνα με λέγουσιν (ν) οἱ ὄχλοι εἶναι; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες α
dixerunt: Joannem Baptiſtam: alii autem Eliam: alii verò, Quia propheta *quidam*
εἶπον, Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ Ἠλίαν· ἄλλοι δέ, Ὅτι προφήτης τὶς
antiquorum reſurrexit. Dixit autem illis; Vos autem quem me dicitis eſſe? Reſpondens *autem*
20 τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ἀποκριθεὶς δὲ
Petrus, dixit; Chriſtum Dei. Ille *autem* increpans illos, præcepit *nemini*
21 ὁ Πέτρος, εἶπε, Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς, παρήγγειλε μηδενὶ ϟε β
dicere hoc, Dicens; Quia oportet filium hominis multa pati, & reprobari
22 (ξ) εἰπεῖν τοῦτο, Εἰπών, Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι
à ſenioribus, & principibꝰ ſacerdotū, & Scribis, & occidi, & tertiâ
ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ἀρχιερέων, καὶ Γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ
die reſurgere. Dicebat autem ad omnes; Si quis vult poſt me venire,
23 ἡμέρᾳ (ο) ἐγερθῆναι. Ἔλεγε δὲ πρὸς πάντας, Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου (π) ἐλθεῖν, ϟϛ β
abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam quotidiè, & ſequatur me.
ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν, καὶ ἀκολουθείτω μοι.
Qui enim voluerit animam ſuam *ſervare*, perdet illam: qui *autem* perdiderit
24 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ
animam ſuam propter me, *hic ſervabit* illam. Quid enim proficit homo, *lucratus*
25 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, κερδήσας

ϟζ β mundum univerſum, ſeipſum autem *perdens*, *aut damno affectus?* Qui *enim* erubuerit
τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσας, ἢ ζημιωθείς; Ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ 26
me & meos ſermones, hunc filius hominis erubeſcet, cùm venerit in *gloria*
με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ
ſua, & Patris, & ſanctorum angelorum. Dico autem vobis verè, Sunt aliqui
ϟη β αὐτοῦ, καὶ τοῦ πατρός, καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, Εἰσί τινες 27
hic *ſtantium*, qui non guſtabunt mortem, donec videant regnum Dei.
• τῶν ὧδε (ρ) ἑστηκότων, οἳ οὐ μὴ (σ) γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
Factum eſt autem poſt verba hæc ferè dies octo, & *aſſumens* Petrum &
Λ΄ Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτώ, καὶ παραλαβὼν (τ) τὸν Πέτρον καὶ 28
Joannem, & Jacobum, aſcendit in montem *orare*. Et facta eſt, *in*
Ἰωάννην, καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι. Καὶ ἐγένετο, ἐν 29
orando ipſum, ſpecies vultûs ejus altera, & veſtitus ejus albus
τῷ προσεύχεσθαι αὐτόν, τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς
refulgens. Et ecce viri duo *colloquebantur illi*, *qui* erant Moyſes & Elias:
ἐξαστράπτων. Καὶ ἰδού, ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἠλίας· 30
Qui viſi in *gloria*, dicebant *exodum* ejus, *quam futurus* erat *implere* in Hieruſalem.
Οἳ ὀφθέντες (υ) ἐν δόξῃ, ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν (φ) ἔμελλε πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. 31
At Petrus & qui eum illo erant gravati ſomno: evigilantes *autem* viderunt
Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον 32
gloriam ejus, & *duos* viros *ſimul ſtantes* illi.
τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ.

MS.A. (ν) οἱ ἄνθρωποι εἶναι; (ξ) λέγειν τοῦτο, (ο) ἀναστῆναι. (π) ἔρχεσθαι, ἀρνησάσθω (ρ) ἑστώτων, οἵτινες (σ) γεύσωνται (τ) Πέτρον (υ) ἐν τῇ δόξῃ, (φ) ἤμελλεν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

18 * ܒܥܐܕܐ ܕܫܠܝܚܐ * ܠ * ܘܟܕ ܡܨܠܐ ܗܘܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܥܡܗ. ܫܐܠ
19 ܐܢܘܢ ܘܐܡܪ. ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ ܥܠܝ ܟܢܫܐ ܕܐܢܐ. * ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ.
20 ܘܐܚܪܢܐ ܐܠܝܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܕܢܒܝܐ ܚܕ ܡܢ ܢܒܝܐ ܩܕܡܝܐ ܩܡ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ
21 ܡܢܘ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܢܐ. ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ. ܡܫܝܚܗ ܕܐܠܗܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܟܐܐ ܒܗܘܢ
22 ܘܦܩܕ ܐܢܘܢ. ܕܐܦܠܐ ܠܐܢܫ ܠܐ ܢܐܡܪܘܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܣܓܝܐܬܐ ܢܚܫ.
ܘܢܣܬܠܐ ܡܢ ܩܫܝܫܐ ܘܡܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ. ܘܣܦܪܐ. ܘܢܩܛܠܘܢܝܗܝ ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ.
23 * ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܩܕܡ ܟܠܢܫ. ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܐܬܐ ܒܬܪܝ. ܢܟܦܘܪ ܒܢܦܫܗ. ܘܢܫܩܘܠ ܙܩܝܦܗ
24 ܟܠܝܘܡ ܘܢܐܬܐ ܒܬܪܝ. * ܡܢ ܓܝܪ ܕܨܒܐ ܕܢܚܐ ܢܦܫܗ. ܢܘܒܕܝܗ. ܘܡܢ ܕܝܢ ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ
25 ܡܛܠܬܝ. ܗܢܐ ܢܚܝܝܗ. * ܡܢܐ ܓܝܪ ܡܬܗܢܐ ܒܪܢܫܐ ܕܢܐܬܪ ܟܠܗ ܥܠܡܐ. ܘܢܦܫܗ
26 ܕܝܢ ܢܘܒܕ ܐܘ ܢܬܚܣܪ. * ܡܢ ܕܢܒܗܬ ܒܝ ܘܒܡܠܝ. ܢܒܗܬ ܒܗ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܡܐ ܕܐܬܐ
27 ܒܫܘܒܚܐ ܕܐܒܘܗܝ ܥܡ ܡܠܐܟܘܗܝ ܩܕܝܫܐ. * ܕܨܦܪܐ ܕܥܐܕܐ ܕܡܛܠܐ * ܠܐ * * ܫܪܝܪܐ ܐܡܪ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܝܬ ܐܢܫܐ ܕܩܝܡܝܢ ܗܪܟܐ. ܕܠܐ ܢܛܥܡܘܢ ܡܘܬܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܚܙܘܢ ܡܠܟܘܬܗ
28 ܕܐܠܗܐ. * ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܬܪ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܐܝܟ ܝܘܡܬܐ ܬܡܢܝܐ. ܕܒܪ ܝܫܘܥ ܠܫܡܥܘܢ ܘܠܝܥܩܘܒ
29 ܘܠܝܘܚܢܢ. ܘܣܠܩ ܠܛܘܪܐ ܠܡܨܠܝܘ. * ܘܟܕ ܗܘ ܡܨܠܐ. ܐܫܬܚܠܦ ܚܙܘܐ ܕܐܦܘܗܝ.
30 ܘܠܒܘܫܘܗܝ ܚܘܪܘ ܘܡܒܪܩܝܢ ܗܘܘ. * ܘܗܐ ܓܒܪܝܢ ܬܪܝܢ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ.
31 ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܡܘܫܐ ܘܐܠܝܐ. * ܕܐܬܚܙܝܘ ܒܫܘܒܚܐ. ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ. ܥܠ ܡܦܩܢܗ
32 ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܫܬܠܡ ܒܐܘܪܫܠܡ. * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܘܗܢܘܢ ܕܥܡܗ. ܝܩܝܪܝܢ ܗܘܘ ܒܫܢܬܐ.
ܘܟܕ ܐܬܥܝܪܘ ܚܙܘ ܫܘܒܚܗ. ܘܠܓܒܪܝܢ ܬܪܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ.

Feſto Apoſtolorum. 30.

Quumq; oraret ſolus, & diſcipuli ejus eſſent 18
cum eo, interrogavit eos, & ait; Quem me dicunt eſſe cœtus? Reſponderunt & dicunt ei; 19
Johannem Baptiſtam: alii autem Eliam: alii
deniq; prophetam ex antiquis prophetis reſurrexiſſe. Dixit eis; Vos autem quem me di- 20
citis eſſe? Reſpondit Simon, & ait; Meſſiam
Dei. Ipſe verò increpavit eos, eóſq; admo- 21
nuit ut nemini hoc dicerent. Et ait illis; Fu- 22
turum eſt ut Fili⁹ hominis multa perpetiatur,
& reprobetur à ſenioribus & principibus ſacerdotum, Scribíſque: & ut interimant eum,
ac die tertiâ reſurgat. Dicebat autem coram 23
omnibus, Quicunq; voluerit venire poſt me,
abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam
quotidiè, & veniat poſt me. Quiſquis enim 24
voluerit animam ſuam ſervare, perdet eam:
quiſquis autem perdet animam ſuam propter
me, is ſervabit eam. Quid enim juvat homi- 25
nem lucrari mundum univerſum, animam verò ſuam perdere aut amittere? Quem autem 26
puduerit mei, meorúmq; ſermonum, pudebit
ejus Filius hominis, quum venerit in gloria
patris ſui, cum angelis ipſius ſacroſanctis.

Matutinis feſto Tabernaculorum. 31.

Veritatem dico vobis, ſunt quidam qui hîc 27
adſtant, qui non guſtabunt mortem uſquedum
viderint regnum Dei. Factum eſt autem poſt 28
hæc verba circiter octo dies, ut aſſumpſerit
Jeſus Simonem, & Jacobum, & Johannem,
conſcenderítq; montem ut oraret. Quúmq; 29
precaretur, mutata eſt ſpecies vultûs ejus, &
veſtimenta ejus facta ſunt candida, atq; coruſcabant. Et ecce duo viri colloquebantur ei, 30
qui erant Moſes, & Elias, Qui apparuerant 31
in gloria: cæterùm verba faciebant de ipſius
exitu, quem completurus erat in Jeruſalem.
Erant autem gravati ſomno Simon & ii qui 32
cum eo erant, víxque experrecti ſunt ac viderunt gloriam ejus, & duos illos viros qui
ſtabant juxta eum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل نه اقرار كردن شمعون صفا بر راستيء مسيح

18 * مسيح چون تنها نماز مي كرد و شاكردان او با او • از ايشان پرسيد و كفت • جماعت از
19 بهر من چه مي كويند • كه كيستم • * جواب دادند وكفتند • كه بعضي مي كويند
يحيي † شوينك است • وديكران مي كويند. ايلياست • وقومي ديكر كفتند • كه يكي از
20 پيغمبران قديم بر خاست • * عيسي بشاكردان كفت شما ازبهر من چه ميكوييد • شمعون
21 پاسخ داد وكفت • توي مسيح خدا • * عيسي بر ايشان بانك زد • و فرمود كه با كسي نكويند •
22 * وبديشان كفت • فرزند ادمي † بسيار زحمت خواهد كشيدن • و از پيران و سرور امامان
23 ونويسندكان خار شود • اورا بكشند • وبعد از سه روز برخيزد • * وپيش حاضران ميكفت •
هر كه خواهد كه درپي من بيايد جان خود را فراموش كند • و هر روز صليب خود را † بر دوش
24 خود بر كيرد • و در دنبال من بيايد • * هركه خواهد كه جان خودرا زنك كند • خودرا هلاك كند •
25 و هر كه خودرا براي من هلاك كند • اوست كه جان خودرا زنده كرده باشد • * بكوييد كه
ادمي را چه فايك باشد • كه همه دنيا را سود كند • وجان خودرا زيان كند • وهلاك شود •

XLIX. Confitetur Simeon Cephas rectè de Chriſto.

Chriſtus, cùm ſolus oraret, et diſcipuli ejus cum eo, ab eis interrogavit, et dixit; Turbæ de me 18
quid dicunt? quòd quis ſim? Reſponderunt, et dixerunt; Nonnulli 19
quidem dicunt, Johannes Baptiſta
eſt: alii verò dicunt, Elias eſt: et
quidam alii dicunt, quòd unus è
Prophetis antiquis ſurrexit. Jeſus 20
diſcipulis dixit; Vos de me quid
dicitis? Simeon reſponſum dedit,
et dixit; Tu es Chriſtus Deus. Je- 21
ſus illis vocem intentavit, et juſſit,
ut nemini dicerent. Et illis dixit; 22
Filius hominis multum doloris
paſſurus eſt, et à ſenioribus, et principe ſacerdotum, et ſcribis ſpretus
erit, & eum interficient: et poſt
tres dies reſurget. Et ad præſentes 23
dixit; Quicunque voluerit veſtigiis meis inſiſtere, animam ſuam
obliviſcatur, et quotidiè crucem
ſuam in humeros ſuos tollat, et poſt
me veniat. Quicunque voluerit 24
animam ſuam vivificare, ſeipſum
perdat: Et quicunque ſeipſum
propter me perdiderit, ipſe eſt
qui animam ſuam vivificavit.
Dicite, quid homini profuturum 25
ſit, quòd totum mundum
lucrifecerit, et animæ ſuæ
jacturam faciat et pereat.

Verſio VULGATA LATINA.

18 Et factum eſt, cùm ſolus eſſet orans, erant cum illo & diſcipuli: & interrogavit illos,
19 dicens; Quem me dicunt eſſe turbæ? At illi reſponderunt, & dixerunt; Joannem Baptiſtam,
20 alii autem Eliam, alii verò quia unus Propheta de prioribus ſurrexit. Dixit
autem illis; Vos autem quem me eſſe dicitis? Reſpondens Simon Petrus dixit; Chriſtum
21 Dei. At ille increpans illos, præcepit ne cui dicerent hoc, Dicens; Quia oportet
22 filium hominis multa pati, & reprobari à ſenioribus, & principibus ſacerdotum,
23 & Scribis, & occidi, & tertiâ die reſurgere. Dicebat autem ad omnes; Si quis vult
poſt me venire, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam quotidiè, & ſequatur me.
24 Qui enim voluerit animam ſuam ſalvam facere, perdet illam: nam qui perdiderit
25 animam ſuam propter me, ſalvam faciet illam. Quid enim proficit homo, ſi lucretur
univerſum mundum, ſe autem ipſum perdat, & detrimentum ſui faciat? Nam qui 26
me erubuerit, & meos ſermones: hunc Filius hominis erubeſcet, cùm venerit in
majeſtate ſua, & Patris, & ſanctorum Angelorum. Dico autem vobis verè; Sunt 27
aliqui hîc ſtantes, qui non guſtabunt mortem donec videant regnum Dei. Factum 28
eſt autem poſt hæc verba ferè dies octo, & aſſumpſit Petrum, & Jacobum, & Joannem,
& aſcendit in montem ut oraret. Et facta eſt, dum oraret, ſpecies vultûs 29
ejus altera: & veſtitus ejus albus & refulgens. Et ecce duo viri loquebantur cum 30
illo. Erant autem Moyſes & Elias, Viſi in majeſtate: & dicebant exceſſum ejus, 31
quem completurus erat in Jeruſalem. Petrus verò, & qui cum illo erant, gravati erant 32
ſomno. Et evigilantes viderunt majeſtatem ejus, & duos viros, qui ſtabant cum illo.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

الفصل الرابع والثلثون * *واذ كان في موضع يصلي ومعه تلاميذه 18
سالهم قايلا ماذا تقول الناس اني انا * فاجابوا قايلين يوحنا المعمداني * واخرون ايليا * واخرون 19
نبي من الاولين قام * فقال لهم فانتم ماذا تقولون اني انا * اجاب بطرس قايلا انت مسيح الله * 20
* فانتهرهم وحذرهم الا يقولوا هذا لاحد * وقال ان ابن الانسان لمزمع ان يولم كثيرا * ويرذل 21 22
من المشيخة ورؤساء الكهنة والكتبة ويقتلونه * ويقوم في اليوم الثالث * وقال للجمع من اراد ان 23
يتبعني فليكفر بنفسه ويحمل صليبه كل يوم ويتبعني * ومن اراد ان يخلص نفسه فليهلكها 24
ومن اهلك نفسه من اجلي فهو يخلصها * ماذا ينفع الانسان لو ربح العالم كله ويهلك 25
نفسه ويخسرها * الذي يخزى بي وبكلامي هذا فابن الانسان يخزيه اذا جاء في مجده ومجد ابيه 26
مع ملايكته المقدسين * امين اقول لكم ان هاهنا قوما من القيام لا يذوقون الموت حتي 27
يعاينوا ملكوت الله * وكان بعد هذا الكلام بنحو ثمانية ايام اخذ بطرس ويعقوب ويوحنا 28
وصعد الي الجبل ليصلي * وكان فيما هو يصلي تغير منظر وجهه وابيضت ثيابه ولمعت 29
كالبرق * واذا رجلان يكلمانه هما موسي وايليا * ظهرا في مجد * وكانا يقولان على خروجه 30 31
الذي كان مزمعا ان يكمله بيروشليم * وبطرس والذين معه ثقلوا بالنوم * ولما استيقظوا 32
نظروا مجده والرجلين الذان كانا واقفين معه *

Sectio trigeſima quarta.

Et cùm eſſet in loco quodam ut oraret, & 18
ſecum diſcipuli ſui, interrogavit illos, dicens;
Quem dicunt homines me eſſe? Re- 19
ſponderunt, dicentes; Johannem Baptiſtam:
& alii, Eliam: & alii, Prophetam
ex prioribus ſurrexiſſe. Dixit eis, Vos 20
autem quem dicitis me eſſe? Reſpondit
Petrus dicens; Tu es Chriſtus Dei. Et 21
increpavit illos, & monuit eos, ne dicerent
hoc cuiquam. Et ait, Certè filius 22
hominis futurus eſt ut patiatur multa: &
vilipendetur à ſenioribus & principibus
ſacerdotum et Scribis: et occident illum,
et reſurget in die tertia. Et dixit turbæ, 23
Qui voluerit ſequi me, abneget ſemetipſum,
et portet crucem ſuam quotidie, et
ſequatur me. Et qui voluerit ſalvam facere 24
animam ſuam, perdat eam: Et qui
perdiderit animam ſuam propter me,
ipſe ſalvabit illam. Quid proficit homini, 25
ſi lucratus fuerit mundum totum, et
perdiderit animam ſuam, ejúſque jacturam
fecerit? Qui deridet me, et ſermonem 26
meum iſtum, Filius hominis confundet
eum, quando veniet in gloria ſua, et
gloriâ Patris ſui, unà cum Angelis ſuis
ſanctis. Amen dico vobis, quòd ſunt hîc 27
nonnulli ex aſtantibus qui non guſtabunt
morte, donec videant regnum Dei. Factū 28
eſt autem poſt hunc ſermonē circiter octo
diebus, aſſumpſit Petrum, et Jacobum, et
Johannem, et aſcendit in montem ad
orandum. Et factum eſt dum ipſe oraret, 29
mutatus eſt aſpectus vultûs ejus, et albæ
factæ ſunt veſtes ejus, et refulſerunt ſicut
fulgur. Et ecce viri duo alloquebantur 30
eum (erant Moyſes et Elias, Qui 31
apparuerunt in gloria.) Et loquebantur
de exitu ipſius, quem impleturus erat in
Jeruſalem. Et Petrus, et qui cum eo 32
erant, gravati erant ſomno. Et cùm evigilâſſent,
viderunt gloriam ejus, et duos
viros qui ſtabant cum illo.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

18 በእንተ፡ ዘከመ፡ ተስእሎሙ፡ ለአርዳኢሁ፡፡=፡ ወእምዝ፡ እንዘ፡ ይጼሊ፡
በባሕቲቱ፡ ወአርዳኢሁኒ፡ ምስሌሁ፡ ወተስእሎሙ፡ ወይቤሎሙ፡ መኑ፡ ይብሉኒ፡ ሰብ
19 እ፡፡=፡ ወተሰጥዎ፡ ወይቤልዎ፡ ዮሐንስሃ፡ መጥምቀ፡ ወቦ፡ እለ፡ ይብሉከ፡ ኤልያስሃ፡
20 ወቦ፡ እለ፡ ይብሉከ፡ አሐዱ፡ እምነቢያት፡ ቀደምት፡ ተንሥአ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ አንት
ሙኬ፡ መኑ፡ ትብሉኒ፡ ወተሰጥዎ፡ ጴጥሮስ፡ ወይቤሎ፡ አንተ፡ መሲሑ፡ ለእግዚአብሔ
21 ር፡፡=፡ ወገሠጾሙ፡ ወከልኦሙ፡ ኢይንግሩ፡ ወኢለመኑሂ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ ሀለወ፡ ለ
22 ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ብዙኀ፡ ያሕምምዎ፡ ወያመክርዎ፡ ረበናት፡ ወሊቃነ፡
23 ካህናት፡ ወጸሐፍት፡ ወይቀትልዎ፡ ወይትነሣእ፡ በሣልስት፡ ዕለት፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡
ለኵሎሙ፡ ዘይፈቅድ፡ ይትልወኒ፡ ይጽልኣ፡ ለነፍሱ፡ ወያጥብዕ፡ ወይንሣእ፡ መስቀለ፡
24 ሞቶ፡ ወኵሎ፡ ዕለተ፡ ይትልወኒ፡፡=፡ ወዘሰ፡ ይፈቅድ፡ ያድኅና፡ ለነፍሱ፡ ይገድፋ፡
25 ወዘሰ፡ ገደፋ፡ ለነፍሱ፡ በእንቲአየ፡ ያድኅና፡፡=፡ ወምንተ፡ ይበቍዖ፡ ለሰብእ፡ ለለ
26 ም፡ ኵሎ፡ ዓለመ፡ ረብሐ፡ ወነፍሶ፡ ሐጕለ፡፡=፡ ወለዘኒ፡ ኀፍረኒ፡ ወኀፍረ፡ ቃልየ፡ የ
ኀፍሮ፡ ሎቱኒ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ አመ፡ ይመጽእ፡ በስብሐቲሁ፡፡ ወዘ፡ አ
27 ቡሁ፡ ወዘቅዱሳን፡ መላእክቲሁ፡፡=፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ ሀለዉ፡ ዝየ፡ ይቀውሙ፡ እለ፡
ኢይጥዕምዋ፡ ለሞት፡ እስከ፡ ይሬእይዋ፡ ለመንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡
28 በእንተ፡ ዘከመ፡ ተወለጠ፡ ራእዩ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡=፡ ወእምድኅረ፡ ዝንቱ፡
ነገር፡ አመ፡ ሰመንት፡ ነሥኦሙ፡ ለጴጥሮስ፡ ወለያዕቆብ፡ ወለዮሐንስ፡ ወዐርገ፡ ደብረ፡ ይ
29 ጸሊ፡፡=፡ ወእንዘ፡ ይጼሊ፡ ተወለጠ፡ ራእየ፡ ገጹ፡ ወጸዐደወ፡ አልባሲሁ፡ ወይበርቅ፡፡=፡
30 ወናሁ፡ መጽኡ፡ ክልኤ፡ ዕደው፡ ይትናገሩ፡ ምስሌሁ፡ እሉ፡ እሙንቱ፡ ሙሴ፡ ወኤልያስ፡፡=፡
31 እለ፡ አስተርአዩ፡ በስብሐት፡ ወነገሩ፡ ስብሐቲሁ፡ ዘሃሎ፡ ይኩን፡ በኢየሩሳሌም፡፡=፡ ወ
32 ፀአቶኒ፡ ረከበ፡ ጴጥሮስሃ፡ ወእለሂ፡ ምስሌሁ፡ ክቡደን፡ በንዋም፡ አዕይንቲሆሙ፡ በድ
ቃስ፡ ወነቂሆሙ፡ ርእዩ፡ ስብሐቲሁ፡ ወዕደወኒ፡ ክልኤቲ፡ እንዘ፡ ይቀውሙ፡ ምስሌሁ፡፡=፡

De interrogando diſcipulos ejus.

Et tunc quum orans eſſet ſolus, di- 18
ſcipuli ejus cum eo *erant*, & interrogavit eos, & dixit iis; Quem dicit me *eſſe* populus?
Et reſponderunt ei, & dixerunt ei; Johannem Baptiſtam: & ſunt qui di- 19
cunt te Eliam eſſe: & ſunt qui *de* te dicunt, Un’ex prophetis antiquis reſurrexit.
Et dixit iis; Vos verò quem dicitis me eſſe? & reſpondit ei Petrus, & dixit ei; 20
Meſſiam illum Dei. Et increpavit illos, & prohibuit eos ne dicerent alicui. 21
Et dixit iis; Futurum eſt quòd filium hominis multùm affligent & tentabunt 22
magiſtri & principes ſacerdotum, & Scribæ, & occident eum, & reſurget in ter-
tio die. Et dixit iis omnibus; Qui vult ſequi me, odio habeat animam ſuam, & 23
paratus ſit, & tollat crucem mortis ſuæ, & quotidie ſequatur me. Et qui vult 24
ſervare animam ſuam, perdet eam: & qui perdidit animam ſuam propter me,
ſervabit eam. Et quid prodeſt homini ſi totum mundum lucratus eſt, & animā 25
ſuam perdidit? Et quem puduerit mei, & puduerit ſermonis mei, pudebit ejus 26
filium hominis, quando venerit in gloria ſua, & Patris, & ſanctorum angelorum
ejus. Amen dico vobis, Sunt hîc ſtantes, qui non guſtabunt mortem, uſquedum 27
viderit regnum Dei.

De transformatione aſpectûs Domini Jeſu.

Et poſt hunc ſermonem circa 28
octo *dies*, aſſumpſit Petrum, & Jacobum, & Johannem, & aſcendit *in* montem ut
oraret. Et dum oraret transmutata fuit ſpecies vultûs ejus, & candidum fuit ve- 29
ſtimentum ejus, & fulgebat. Et ecce venerunt duo homines loquentes cum eo, 30
qui erant Moyſes & Elias. Qui apparuerunt in gloria, & nuntiabant gloriam 31
ejus, quæ futura erat in Hieruſalem. Exeundo verò invenit Petrum & illos qui 32
cum eo erant, gravatos in ſomno, *habentes* oculos ſuos in dormitatione: & evi-
gilantes viderunt gloriam ejus, & homines etiam duos ſtantes cum eo.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* هر كه بر من * و بر سخنان من انكار كند * فرزند ادمي نيز اورا منكر شود * وقتي كه با عظمت 26
وبا فرشتكان پاكان خود بيايد * راست راست با شما مي كويم * كساني اينجا حاضر† 27
ايستاده اند * كه مرك را نچشند * تا انكه كه ملكوت †خدا را ببينند پنجاه تجلي مسيح
بر كوه تابور وخود را ديكر كون نمودن * وبعد ازين سخنها بقدر هشت روز عيسي بر كرفت† 28
شمعون صفا را * ويعقوب * ويوحنا * وبر بالاء كوه رفتند تا نماز كنند * ودر ميان نماز مسيح † 29
صورت خود را ديكر كون† كرد * و پوشش او سپيد شد * ومانند برق مي تابيد * و نموده شد 30
كه دو مرد با او سخن مي كفتند * وايشان موسي * و ايليا بودند * * كه بعظمت نموده شد * 31
و بر ظهور او مي كفتند كه اماده است كه در اورشليم سپارده شود * *شمعون و ياران در 32
خواب رفته بودند * ناكهان بيدار شدند * ديدند اين دو مرد† با عيسي ايستاده *

Quicunq; me et ſermones meos ab- 26
negaverit, Filius hominis etiam
eum abnegabit quo tempore cum
magnificentia, et cum Angelis ſanctis
ſuis venerit. Verè, verè vobis 27
dico; Quidam hîc præſentes aſtant,
qui mortem non guſtabunt, uſquedum
regnum Dei viderint.

L. Transfiguratur Chriſtus in
monte Tabor, & ſeipſum
aliâ formâ oſtendit.

∴ *Et poſt hos ſermones, quaſi octo dies,* 28
Jeſus aſſumpſit Simeonem Cepham,
et Jacobum, et Johannem, et in
montem aſcenderunt, ut orarent. Et 29
inter orandum Chriſtus formam ſuam
mutavit, et veſtitus ſuus candidus
fuit, et inſtar fulguris coruſcabat.
Et viſum eſt quòd duo viri cum 30
eo colloquebantur: ii autem Moſes
et Elias erant: Qui in gloria ap- 31
parebant, et de exitu illius loque-
bantur; quòd futurum eſſet ut in
Hieroſolyma traderetur. Simeon et 32
ſocii ejus in ſomnum delapſi erant,
& ſubitò expergefacti viderunt hos
duos viros cum Jeſu ſtantes.

Et factum est in discedere ipsos ab illo, ait Petrus ad Jesum;
33 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν (χ) ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν,
Præceptor, pulchrum est nos hic esse; & faciamus tabernacula tria, unum tibi, & Moysi
Ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ, καὶ (ψ) Μωσεῖ
unum, & unum Eliæ, non sciens quid diceret. Hæc autem illo dicente, facta est
34 μίαν, καὶ μίαν Ἠλίᾳ, μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο
nubes, & obumbravit eos: timuerunt autem in illos intrare in nubem.
νεφέλη, καὶ ἐπεσκίασεν αὐτούς. ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην.
Et vox facta est de nube, dicens; Hic est filius meus dilectus, ipsum
35 Καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, αὐτοῦ
audite. Et in fieri vocem, inventus est Jesus solus: & ipsi tacuerunt,
36 ἀκούετε. Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν, εὑρέθη (ω) ὁ Ἰησοῦς μόνος. καὶ αὐτοὶ ἐσίγησαν,
& nemini enuntiaverunt in illis diebus nihil eorum quæ viderant. Factum est autem in ζθ
37 καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑωράκασιν. Ἐγένετο δὲ ἐν β
sequenti die, descendentibus illis de monte, occurrit illi turba multa.
τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς.
Et ecce vir de turba exclamavit, dicens; Magister, obsecro te, respice
38 Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησε, λέγων, Διδάσκαλε, δέομαί σου, (α) ἐπίβλεψον ΛΑ'
in filium meum, quia unigenitus est mihi. Et ecce spiritus apprehendit eum, &
39 ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι (β) μονογενής ἐστί μοι. Καὶ ἰδοὺ πνεῦμα λαμβάνει αὐτὸν, καὶ
subitò clamat, & discerpit eum cum spuma, & vix discedit ab ipso, conterens
ἐξαίφνης κράζει, καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, συντρῖβον

eum. Et rogavi discipulos tuos ut ejicerent illum, & non potuerunt.
αὐτόν. Καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου ἵνα (γ) ἐκβάλλωσιν αὐτὸ, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. 40
Respondens autem Jesus, dixit; O generatio infidelis & perversa, usquequò ero
Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι 41
apud vos, & patiar vos? Adduc huc filium tuum. Adhuc etiam accedente
πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε (δ) ὧδε τὸν υἱόν σου. Ἔτι δὲ προσερχομένου 42
eo, laceravit illum dæmonium, & dissipavit. Increpavit autem Jesus
αὐτοῦ, ἔρρηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον, καὶ συνεσπάραξεν. Ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς 43
spiritum immundum, & sanavit puerum, & reddidit illum patri ejus.
τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ.
ϛ Stupebant autem omnes in magnitudine Dei: omnibus autem mirantibus
Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ. πάντων δὲ θαυμαζόντων 44
η in omnibus quæ faciebat Jesus, dixit ad discipulos suos; Ponite vos
ϛα ἐπὶ πᾶσιν οἷς (ε) ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Θέσθε ὑμεῖς
β in aures vestras sermones istos: nam filius hominis futurus est tradi in
εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους. ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς
manus hominum. Illi autem ignorabāt verbum istud, & erat occultum ab ipsis,
χεῖρας ἀνθρώπων. Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, 45
ut non sentirent illud: & timebant interrogare eum de verbo hoc.
ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

MS A. (χ) Πέτρος. (ψ) μίαν Μωσεῖ, (ω) Ἰησοῦς (α) ἐπίβλεψαι (β) μονογενής μοι ἐστιν.
(γ) ἐκβάλωσιν (δ) τὸν υἱόν σου ὧδε. (ε) ἐποίει

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 * ܘܟܕ ܫܪܝܘ ܠܡܦܪܫ ܡܢܗ. ܐܡܪ ܫܡܥܘܢ ܠܝܫܘܥ. ܪܒܝ. ܫܦܝܪ ܗܘ ܠܢ ܕܗܪܟܐ ܢܗܘܐ.
ܘܢܥܒܕ ܬܠܬ ܡܛܠܝܢ. ܚܕܐ ܠܟ ܘܚܕܐ ܠܡܘܫܐ ܘܚܕܐ ܠܐܠܝܐ. ܘܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢܐ ܐܡܪ.
34 * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ. ܗܘܐ ܥܢܢܐ ܘܐܛܠܠ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܕܚܠܘ ܟܕ ܚܙܘ ܠܡܘܫܐ ܘܠܐܠܝܐ
35 36 ܕܥܠܘ ܠܥܢܢܐ. * ܘܩܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܢܢܐ ܕܐܡܪ. ܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܠܗ ܫܡܥܘ. * ܘܟܕ
ܗܘܐ ܩܠܐ. ܐܫܬܟܚ ܝܫܘܥ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. ܘܗܢܘܢ ܫܬܩܘ ܘܠܐܢܫ ܠܐ ܐܡܪܘ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ
ܡܕܡ ܕܚܙܘ. * ܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ * ܕܒ * ܕܨܘܡܐ * ܠܒ *
37 * ܘܗܘܐ ܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ ܟܕ ܢܚܬܘ ܡܢ ܛܘܪܐ. ܦܓܥ ܒܗܘܢ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. * ܘܓܒܪܐ 38
ܚܕ ܡܢ ܟܢܫܐ ܗܘ ܩܥܐ ܘܐܡܪ. ܡܠܦܢܐ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܐܬܦܢܐ ܠܘܬܝ. ܒܪܝ ܕܝܚܝܕܝܐ ܗܘ
39 ܠܝ. * ܘܪܘܚܐ ܐܚܕܐ ܠܗ. ܘܡܢ ܫܠܝ ܩܥܐ. ܘܡܚܪܩ ܫܢܘܗܝ ܘܡܪܥܐ.
40 ܘܒܥܡܠܐ ܦܪܩܐ ܡܢܗ ܡܐ ܕܪܥܥܬܗ. * ܘܒܥܝܬ ܡܢ ܬܠܡܝܕܝܟ ܕܢܦܩܘܢܝܗ ܘܠܐ
41 ܐܫܟܚܘ. * ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܐܘ ܫܪܒܬܐ ܕܠܐ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܡܥܩܡܬܐ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ
42 ܐܗܘܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܘܐܣܝܒܪܟܘܢ. ܩܪܒܝܗܝ ܠܗܪܟܐ ܠܒܪܟ. * ܘܟܕ ܡܩܪܒ ܠܗ. ܐܪܡܝܗ ܫܐܕܐ
ܗܘ ܘܫܚܩܗ. ܘܟܐܐ ܝܫܘܥ ܒܪܘܚܐ ܗܝ ܛܢܦܬܐ. ܘܐܣܝܗ ܠܛܠܝܐ ܘܐܫܠܡܗ ܠܐܒܘܗܝ.
43 * ܘܬܡܗܘ ܟܠܗܘܢ ܒܪܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܟܕ ܡܬܕܡܪ ܗܘܐ ܟܠ ܐܢܫ ܥܠ ܟܠ ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ.
44 ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܣܝܡܘ ܐܢܘܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܒܐܕܢܝܟܘܢ. ܒܪܗ ܓܝܪ ܕܐܢܫܐ. ܥܬܝܕ
45 ܕܢܫܬܠܡ ܒܐܝܕܝ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܐܣܬܟܠܘ ܠܗ ܠܡܠܬܐ ܗܕܐ ܡܛܠ ܕܡܟܣܝܐ
ܗܘܬ ܡܢܗܘܢ ܕܠܐ ܢܕܥܘܢܝܗ. ܘܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܕܢܫܐܠܘܢܝܗ ܥܠ ܡܠܬܐ ܗܕܐ.

Quumque cœpissent discedere ab eo, dixit 33
Simon ad Jesum; Magister mi, Bonum est
nos hic esse: & faciamus tria tabernacula,
tibi unum, & Mosi unum, & Eliæ
unum: & nesciebat quid diceret. Quumque 34
hæc dixisset, extitit nubes, & operuit eos:
& timuerunt quum vidissent Mosem & Eliam
ingressos nubem. Et vox extitit de nube, 35
dicens; Hic est Filius meus dilectus, eum
audite. Quumque vox illa extitisset, inventus 36
est Jesus solus: Ipsi verò siluerunt, nemínique
dixerunt illis diebus quod cònspicati
fuerant.

Feriâ II. hebdomada II. Jejunii. 32.

Et factum est postero die quum descenderent 37
de monte, ut occurreret eis turba multa.
Et vir quidam è turba illa exclamâsset, ac dixisset; 38
Doctor, peto à te, respice in me. Filium
meum, qui unicus est mihi, Tum spiritus 39
invadit, tum derepentè vociferatur, frendetque
dentibus suis, spumatque; & vix discedit
ab eo, postquam contrivit illum. Et efflagitavi 40
à discipulis tuis ut ejicerent eum, neque
potuerunt. Respondit autem Jesus; & ait; 41
O generatio incredula & perversa, quousq;
tandem ero apud vos, & sustinebo vos? Adducito
huc filium tuum. Quumque adduceret 42
eum, prostravit eum dæmonium illud,
dejecitque eum: & objurgavit Jesus spiritum
illum immundum, & sanavit puerum, eumque
reddidit patri suo. Et demirati sunt 43
omnes magnificentiam Dei. Quumque unusquisque
percelleretur super omnibus quæ faciebat
Jesus, dixit discipulis suis; Reponite 44
vos sermones istos in aures vestras: Futurum
est enim ut Filius hominis tradatur in manus
hominum. Illi autem non assecuti sunt cognitione 45
hunc sermonem, propterea quòd erat
occultus ab eis ne cognoscerent eum: timebantq;
eum interrogare de hoc sermone.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

33 * چون خواستند • كه جدا شوند • شمعون بعيسي كفت اي بزرك لايق باشد † ما را كه
اينجا باشيم • وسه سايه كاه سازيم • يكي براي تو ويكي براي موسي • ويكي براي ايليا •
34 ونمي دانست چه مي كفت • * وچون سخن تمام كفت • ابر آمد وايشانرا سايه كرد • وچون
35 ديدند ترسيدند • موسي وايليا در ابر رفتند • * واز ابر آواز آمد وكفت • اينست فرزند
36 دوست داشته وعزيز من • ازو بشنويد • * وبعد از اواز عيسي تنها ماند • ايشان خاموش
شدند • ودران † روزها با كسي چيزي نكفتند • از انچ ديدند •

پنجاه يك
خوش كردن مسيح كودك ديوانه را

37 * روز دوم كه از كوه بزير مي آمدند •
38 بسيار جماعت برابر ايشان افتاد • * يك مرد † ازان جماعت بانك زد وكفت اي معلم از تو مي
39 خواهم • بر من التفات كني • فرزند يكانهٔ دارم • * جان پليد بروي مي جهد • ناكاهان
بانك مي زند • ودندانها برهم مي سايد • ومي لرزد وتا اورا كوفته وخسته نكند •
40 دور نشود • * از شاكردان تو درخواست كردم • بدر نياوردند • * عيسي روي بشاكردان
41 كرد • وكفت اي دوده كه ايمان نداريد وپيچيك • تا كي پيش شما باشم • وشمارا

Cùm autem vellent discedere, Simeon 33
Jesu dixit; O magister, convenit
nobis hic esse: tria igitur
tabernacula faciamus; unum pro
te, & unum pro Mose, & unum
pro Elia. Et nesciebat quid diceret.
Et cùm sermonem absolvisset, 34
nubes venit & eos obumbravit:
cúmque viderent, timuerunt; Moses
autem & Elias in nubem ingressi
sunt. Et è nube vox venit, & 35
dixit; Hic est filius dilectus &
charus meus, ipsum audite. Et post 36
vocem Jesus solus remansit: ipsi
vero tacuerunt, & per hos dies nemini
quicquam dixerunt eorum
quæ viderant.

LI. Sanat Christus puerum dæmoniacum.

Die secundo, cùm ex monte descendissent, 37
multa turba illis occurrit.
Et unus homo de turba illa vociferatus 38
est, ac dixit; O magister, à
te rogo ut in me respicias: filium
unicum habeo, Qui spiritu impuro 39
eum invadente, subito exclamat,
& dentes concutit, & tremit: &
nisi eum quassatum & saucium
reddiderit, non discedit. A discipulis 40
autem tuis petii, sed
non ejecerunt. Jesus vultum 41
ad discipulos convertit et dixit;
O generatio, qui fidem
non habetis, et perversa: usque
quo apud vos ero, et vobis

Verſio VULGATA LATINA.

33 Et factum eſt cùm diſcederent ab illo, ait Petrus ad Jeſum; Præceptor, bonum
eſt nos hìc eſſe: & faciamus tria tabernacula, unum Tibi, & unum Moyſi, &
34 unum Eliæ: neſciens quid diceret. Hæc autem illo loquente, facta eſt nubes, &
35 obumbravit eos: & timuerunt, intrantibus illis in nubem. Et vox facta eſt de
36 nube, dicens; Hic eſt filius meus dilectus, ipſum audite. Et dum fieret vox,
inventus eſt Jeſus ſolus. Et ipſi tacuerunt, & nemini dixerunt in illis diebus
37 quidquam ex his quæ viderant. Factum eſt autem in ſequenti die, deſcendenti-
38 bus illis de monte, occurrit illis turba multa. Et ecce vir de turba exclamavit,
39 dicens; Magiſter, obſecro te, reſpice in filium meum, quia unicus eſt mihi: Et
ecce ſpiritus apprehendit eum, & ſubitò clamat, & elidit, & diſſipat eum cum
ſpuma, & vix diſcedit dilanians eum: Et rogavi diſcipulos tuos ut ejicerent il- 40
lum, & non potuerunt. Reſpondens autem Jeſus, dixit; O generatio infidelis 41
& perverſa, uſquequò ero apud vos, & patiar vos? Adduc huc filium tuum. Et 42
cùm accederet, eliſit illum dæmonium, & diſſipavit. Et increpavit Jeſus ſpiri- 43
tum immundum, & ſanavit puerum, & reddidit illum patri ejus. Stupebant au- 44
tem omnes in magnitudine Dei: omnibuſque mirantibus in omnibus quæ facie-
bat, dixit ad diſcipulos ſuos; Ponite vos in cordibus veſtris ſermones iſtos: Fi-
lius enim hominis futurum eſt ut tradatur in manus hominum. At illi ignorabant 45
verbum iſtud, & erat velatum ante eos ut non ſentirent illud: & timebant eum
interrogare de hoc verbo.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 * ولما ارادا مفارقته قال بطرس ليسوع يا معلم جيد ان نكون ههنا ونصنع ثلث مظال
34 واحدة لك وواحدة لموسي وواحدة لايليا ولم يكن يعلم ما يقول * فلما قال هذا واذا سحابة
35 ظللتهم فخافوا لما دخلوا في السحابة * وكان صوت من السحابة قايلا هذا ابني الحبيب له
36 فاسمعوا * ولما كان الصوت وجدوا يسوع وحده * فسكتوا ولم يخبروا احدا في تلك الايام عما
37 ابصروا * الفصل الخامس والثلثون * وكان في الغد لما نزلوا
38 من الجبل استقبله جمع كبير * واذا انسان من الجمع صاح قايلا يا معلم اضرع اليك
39 ان تنظر الي ابني وحيدي * فان روحا ياخذه فيصرخ بغتة ويقلقه * ويصرعه فيزبد فوه
40 41 وبجهد ينصرف عنه ويتركه مهشما * وسالت تلاميذك ان يخرجوه فلم يقدروا * فاجابهم
يسوع قايلا ايها الجيل غير المومن الملتوي حتي متي اكون معكم واحتملكم قدم ابنك الي
42 ههنا * وفيما هو يقدمه اليه صرعه الشيطان واقلقه * فانتهر يسوع ذلك الروح النجس وابرا
43 الصبي ودفعه الي ابيه * فبهت جميعهم من عظايم الله وهم متعجبون مما فعل يسوع *
44 * الفصل السادس والثلثون * وقال لتلاميذه * ضعوا هذا الكلام في قلوبكم
45 ان ابن الانسان يسلم في ايدي الناس * فاما هم فلم يفهموا هذه الكلمة وكانت مخفية عنهم *
وكانوا يخافون ان يسالوه عن هذه الكلمة *

Et cùm vellent diſcedere ab eo, ait Pe- 33
trus ad Jeſum; O præceptor, bonum eſt
ut ſimus hic: & faciamus tria taberna-
cula, unum tibi, & unum Moyſi, &
unum Eliæ: & non ſciebat quid diceret.
Et cùm dixiſſet hoc, ecce nubes obumbra- 34
vit eos: & timuerunt cùm intrâſſent nu-
bem. Et facta eſt vox de nube, dicens; 35
Hic eſt filius meus dilectus; ipſum audi-
te. Et cùm facta eſſet vox, invenerunt 36
Jeſum ſolum: et tacuerunt, & non indi-
caverunt cuiquam in illis diebus, quod
viderant.

Sectio trigeſima quinta.

Et factum eſt poſtridie, quum deſcendiſ- 37
ſent de monte, occurrit illi turba magna.
Et ecce homo de turba clamavit, dicens; 38
Magiſter, obſecro te ut reſpicias in fili-
um meum, unicum meum: Nam ſpiritus 39
arripit illum, & exclamat ſubitò, & ex-
agitat eum, et proſternit illum, deſpumát-
que os ejus, & vix abſcedit ab illo, &
relinquit eum confractum. Et rogavi 40
diſcipulos tuos ut ejicerent illum, & non
potuerunt. Reſpondit eis Jeſus, dicens; 41
O generatio haud fidelis, perverſa, uſque-
quò ero vobiſcum, & patiar vos? Ad-
duc filium tuum ad me huc. Et dum ipſe 42
adduceret eum ad ipſum, proſtravit eum
dæmonium, & exagitavit eum. Et in-
crepavit Jeſus illum ſpiritum immun-
dum, & ſanavit puerum, deditque eum
patri ſuo. Et ſtupuerunt omnes de ma- 43
gnitudinibus Dei: admirantes quod fe-
cerat Jeſus.

Sectio trigeſima ſexta.

Et dixit diſcipulis ſuis, Ponite hunc 44
ſermonem in cordibus veſtris, quòd Filius
hominis tradetur in manus hominum. At 45
ipſi non intellexerunt hoc verbum: &
erat abſconditum ab eis, & timebant
interrogare illum de hoc verbo.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

33 ወእምዝ፡ ሶበ፡ ኀደግዎ፡ ይቤሎ፡ ጴጥሮስ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሊቅ፡ ይኄይሰነ፡ ዝየ፡ ን
ንበር፡ ወንግበር፡ ሠለስተ፡ ማኅደረ፡ አሐደ፡ ለከ፡ ወአሐደ፡ ለሙሴ፡ ወአሐደ፡ ለኤልያስ፡
34 ወኢያአምር፡ ዘይነብብ። ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ ጸለሎሙ፡ ደመና፡ ወፈርሁ፡ ሶበ፡
35 ቦኡ፡ ውስተ፡ ደመና። ወመጽአ፡ ቃል፡ እምደመና፡ ዘይብል፡ ዝንቱ፡ ውእቱ፡ ወልድ
36 የ፡ ዘአፈቅር፡ ዘኀረይኩ፡ ሎቱ፡ ስምዕዎ። ወመጺአ፡ ቃል፡ ተረክበ፡ እግዚእ፡ ኢየ
ሱስ፡ ባሕቲቱ፡ ወእሙንቱሰ፡ አርመሙ፡ ወኢነገሩ፡ ወኢለመኑሂ፡ ዘርእዩ፡ ወዘሰምዑ፡ ይ
37 እተ፡ ዕለተ። ወእምዝ፡ በሳኒታ፡ ዕለት፡ ወረዱ፡ እምደብር፡ ወተቀበልዎ፡ ሕዝ
ብ፡ ብዙኃን። በእንተ፡ ዘነጐርጓር።
38 ወአውየወ፡ አሐዱ፡ ብእሲ፡ በማእከለ፡ ሕዝብ፡ ወይቤሎ፡ ሊቅ፡ ርኢ፡ ሊተ፡ ወልድየ፡ ብ
39 ቍዓኒ፡ እስመ፡ አሐዱ፡ ሊተ፡ ውእቱ። ወናሁ፡ ጋኔን፡ የሀይደኒዮ፡ ወያወግቦ፡ ወይነፅሩ፡
40 ወያስተራግፆ፡ ወያሐውኖ፡ ወእምዕጹብ፡ ይኀድጎ፡ ቀጥቂጦ። ወአስተብቍዖክዎ
41 ሙ፡ ለአርዳኢከ፡ የውፅእዎ፡ ወስእንዎ፡ ፈውሶቶ። ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱ
ስ፡ ወይቤ፡ ኦትውልድ፡ ዕሉት፡ እንተ፡ አልቦ፡ ሃይማኖተ፡ እስከ፡ ማእዜኑ፡ እሄሉ፡ ምስ
42 ሌክሙ፡ ወእትዔገሠክሙ፡ አምጽኦ፡ ዝየ፡ ኀቤየ፡ ለወልድከ። ወእንዘ፡ ያመጽኦ፡ ነፀ
ሖ፡ ጋኔኑ፡ ሶቤሃ፡ ወአስተራግፆ። ወገሠጾ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለውእቱ፡ ጋኔን፡ እኩይ፡
43 ወአሕየዎ፡ ለውእቱ፡ ወልድ፡ ወአወፈዮ፡ ለአቡሁ። ወአንከሩ፡ ኵሎሙ፡ ከመ፡
ያዐቢዮ፡ ለእግዚአብሔር። ወአንከሩ፡ ኵሎሙ፡ በእንተ፡ ኵሉ፡ ዘይገብር፡ እግ
44 ዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ለአርዳኢሁ። አንትሙሰ፡ ደይዎ፡ ለዝንቱ፡ ውስተ፡
ልብክሙ፡ ለዝንቱ፡ ነገር፡ እስመ፡ ሀለዎ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ይግባእ፡ ውስተ፡
45 እደ፡ ሰብእ። ወኢለበውዎ፡ ለዝንቱ፡ ነገር፡ እስመ፡ ሰዉር፡ ውእቱ፡ እምኔሆሙ፡
ከመ፡ ኢይሕስስዎ፡ ወኢፈርህዎ፡ ተሰአሎቶ፡ በእንተ፡ ዝንቱ፡ ነገር።

Et tunc quum reliquiſſent eum, dixit Petrus Domino Jeſu; Magiſter, bonum eſt 33
nobis hîc manere, & facere tria hoſpitia, unum tibi, & unum Moyſi, & unum
Eliæ: & neſciebat quid loquebatur. Hæc autem *ipſo* dicente, inumbravit eos nu- 34
bes, & timuerunt quando intrabant in nubem. Et venit vox è nube dicens; 35
Hic eſt filius meus quem diligo, quem elegi, ipſum audite. Et veniente voce in- 36
ventus eſt Dominus Jeſus ſolus: & ipſi ſiluerunt, & non declarârunt ulli quid vi-
diſſent, & quid audiviſſent illâ die. Et tunc in altera die deſcenderunt de mon- 37
te, & occurrebant ei populi multi.

De obmurmuratore.

Et exclamavit quidam homo in medio populi, & dixit ei; Magiſter, reſpice mihi 38
filium meum, obſecro, quia unicus mihi eſt: Et ecce dæmon apprehendit eum, 39
& concidere facit eum, & allidit eum, & diſcerpit eum, & ſpumare facit eum,
& vix relinquit eum conterens eum. Et rogavi diſcipulos tuos ut abigerent eum, 40
& non potuerunt ſanare eum. Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit; O generatio 41
prava non habens fidem, uſquequò ero cum vobis, & tolerabo vos? Adducito
huc ad me filium tuum. Et quando adducentes erant eum, proſtravit eum dæ- 42
mon ſtatim, & diſcerpſit eum: & objurgavit Dominus Jeſus iſtum dæmonem
malum, & ſanavit iſtum filium, & tradidit eum patri ſuo. Et mirati ſunt omnes 43
illi, quòd *ita* magnificaret Deum, & mirati ſunt omnes illud ſuper omnibus quæ
faciebat Dñs Jeſus: & dixit diſcipulis ſuis, Vos ponite iſtud in cordibus veſtris, 44
ſermonem *inquam* hunc, quia futurum eſt ut Filium hominis tradant in manus ho-
minum. Et non intellexerunt hunc ſermonem, quia abſconditus fuit ab iis ut 45
non ſentirent eum, & non timuerunt eum interrogando eum de hoc ſermone.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

42 تعليم دهم * وبدان مرد كفت * فرزندترا پيش بياور * چون پيش اورد * ديو كودك را
انداخت * وعظيم خسته وشكسته اش كرد * عيسي بر ان جان پليد بانك زد * درحال
43 كودك را رها كرد * وخوش شد * اورا بپدرش سپرد * وبر بزركي خدا همكنان در تعجب
ماندند * وچون خلايق در كارهاء عيسي حيرت مي اوردند و واله كشته * عيسي
44 بشاكردان خود كفت * كه اين سخنها در كوش خود نهاديد * فرزند ادمي بدست مردم†
45 سپارده مي شود * ايشان اين كلمه را در [نمي] يافتند * سبب انك از ايشان † پوشيده بود
كه اوراندانند * ومي ترسيدند كه اورا براي اين سخن بپرسند

doctrinam impertiam? Et homini
illi dixit; Filium tuum in medium
adduc. Cùm in medium adduxiſſet, 42
dæmonium puerum projecit, & ma-
gnopere ſaucium & confractum eum
reddidit: Jeſus illum ſpiritum im-
purum increpavit, & ſtatim puerum
reliquit; & ſanatum eum patri ſuo
tradidit. Et ſuper magnificentiam 43
Dei omnes admiratione capti ſunt.
Dum homines autem operibus Jeſu
obſtupeſcerent, & percellerentur, Je-
ſus diſcipulis ſuis dixit; Hos quidem 44
ſermones in auribus veſtris ponite:
Filius hominis in manus hominum
tradetur. Ipſi hunc ſermonem non in- 45
tellexerunt; propterea quòd ab illis
abſconditus erat, ne illum cognoſce-
rent, & timebant eum de hoc ſermo-
ne interrogare.

Intravit autē ratiocinatio in eos, hæc, quis esset major eorum. At Jesus videns
46 Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν τὸν
47 ratiocinationem cordis illorum, assumens puerum, statuit illum secus se. Et
48 διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ. Καὶ
ait illis; Quicunque susceperit istum puerum in nomine meo, me recipit:
εἶπεν αὐτοῖς, Ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται·
& quicunque me receperit, recipit mittentem me. Qui enim minor in omnibus vo-
καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑ-
bis existens, hic erit magnus. Respondens autem Joannes dixit; Præceptor, vidimus
49 μῖν ὑπάρχων, οὗτος ἔσται μέγας. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν, Ἐπιστάτα, εἴδομέν
quendam in nomine tuo ejicientem dæmonia, & prohibuimus eum, quia non
τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα τὰ δαιμόνια, καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ
sequitur nobiscum. Et ait ad illum Jesus, Ne prohibete: qui enim non est
50 ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Μὴ κωλύετε· ὃς γὰρ οὐκ ἔστι
adversùs nos, pro nobis est. Factum est autem in compleri dies
51 καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς
assumptionis ejus, & ipse faciem suam firmavit ad ire in Hierusa-
ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξε τοῦ πορεύεσθαι (η) εἰς Ἱερουσα-
lem. Et misit nuntios ante conspectum suum: & euntes intraverunt in
52 λήμ. Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου (θ) αὐτοῦ· καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς
vicum Samaritanorum, ut pararent illi. Et non receperunt eum, quia faci-
53 κώμην Σαμαρειτῶν, ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ. Καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσω-
es ejus erat iens in Hierusalem. Videntes autem discipuli ejus Jacobus
54 πον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος

ΛΒ'
ρβ
β
ργ
η
ρδ
ι
ΛΓ'
ρε
ι
ϛε
ι

& Joannes, dixerunt; Domine, vis dicamus ignem descendere de cœlo, & consumere
καὶ Ἰωάννης, εἶπον, Κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι
illos, ut & Elias fecit? Conversus autem increpavit illos, & dixit; Non sci-
αὐτούς, ὡς καὶ Ἠλίας ἐποίησε; Στραφεὶς δὲ ἐπετίμησεν (ι) αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, Οὐκ οἴ- 55
vistis cujus spiritûs estis vos. Nam filius hominis non venit animas hominum
δατε οἵου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς. Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀνθρώπων 56
perdere, sed salvare. Et abierunt in alium vicum. Factum est autem, ambulan-
ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην. Ἐγένετο δὲ, πορευομέ- 57
tibus illis in via, dixit quidam ad illum; Sequar te quocunque abieris,
νων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ, εἶπέ τις πρὸς αὐτὸν, Ἀκολουθήσω σοι ὅπου (κ) ἂν ἀπέρχῃ,
Domine. Et dixit illi Jesus; Vulpes foveas habent, & volucres cœli
Κύριε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ 58
nidos: verùm fili⁹ hominis non habet ubi caput reclinet. Ait autem ad
κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ. Εἶπε δὲ πρὸς 59
alterum; Sequere me. Ille autē dixit; Domine, permitte mihi abeunti primùm se-
ἕτερον, Ἀκολούθει μοι. ὁ δὲ εἶπε, Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι (λ) ἀπελθόντι πρῶτον θά-
pelire patrem meum: Dixit autem ei Jesus; Sine mortuos sepelire suos mor-
ψαι τὸν πατέρα μου. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νε- 60
tuos. Tu autem abiens annuntia regnum Dei. Ait autem & alter;
κρούς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος, 61
Sequar te, Domine: primùm autem permitte mihi renuntiare his qui ad domum meam.
Ἀκολουθήσω σοι, Κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου.

MS.A. (η) ἐν (θ) ἑαυτοῦ· (ι) αὐτοῖς, * * * * καὶ ἐπορεύθησαν (κ) ἐὰν (λ) ἀπελθεῖν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

46 47 * ܘܥܠܬ ܒܗܘܢ ܡܚܫܒܬܐ ܕܡܢܘ ܟܝ ܪܒ ܒܗܘܢ܀ * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܐ
48 ܕܠܒܗܘܢ܆ ܘܢܣܒ ܛܠܝܐ ܘܐܩܝܡܗ ܠܘܬܗ܀ * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܆ ܟܠ ܡܢ ܕܢܩܒܠ ܛܠܝܐ
ܐܝܟ ܗܢܐ ܒܫܡܝ ܠܝ ܗܘ ܡܩܒܠ. ܘܡܢ ܕܠܝ ܡܩܒܠ ܡܩܒܠ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. ܡܢ ܕܙܥܘܪ
49 ܒܟܘܠܟܘܢ܆ ܗܢܐ ܢܗܘܐ ܪܒ܀ * ܘܥܢܐ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ܆ ܪܒܢ܆ ܚܙܝܢ ܐܢܫ ܕܒܫܡܟ ܡܦܩ ܫܐܕܐ
50 ܘܟܠܝܢܝܗܝ ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܬܐ ܒܬܪܟ ܥܡܢ܀ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܬܟܠܘܢ܆ ܡܢ ܓܝܪ
ܕܠܐ ܗܘܐ ܠܘܩܒܠܟܘܢ܆ ܚܠܦܝܟܘܢ ܗܘ܀ * ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ *ܘ* ܕܒܬܪ ܩܝܡܬܐ *ܠܓ*
51 52 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܡܫܬܡܠܝܢ ܝܘܡܬܐ ܕܡܣܬܠܩܢܘܬܗ܆ ܐܬܩܢ ܦܪܨܘܦܗ ܕܢܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܘܫܕܪ
53 ܡܠܐܟܐ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܗ. ܘܐܙܠܘ ܥܠܘ ܠܩܪܝܬܐ ܕܫܡܪܝܐ ܐܝܟ ܕܢܛܝܒܘܢ ܠܗ. * ܘܠܐ
54 ܩܒܠܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܦܪܨܘܦܗ ܠܐܘܪܫܠܡ ܚܫܝܚ ܗܘܐ ܠܡܐܙܠ. * ܘܟܕ ܚܙܘ ܝܥܩܘܒ
ܘܝܘܚܢܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܆ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ܆ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܢܐܡܪ ܘܬܚܘܬ ܢܘܪܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܬܫܝܨ
55 ܐܢܘܢ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܐܠܝܐ ܥܒܕ܀ * ܘܐܬܦܢܝ ܘܟܐܐ ܒܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܝܕܥܝܬܘܢ ܕܐܝܢܐ ܪܘܚܐ
56 ܐܝܬܝܟܘܢ ܐܢܬܘܢ. * ܒܪܗ ܓܝܪ ܕܐܢܫܐ܆ ܠܐ ܐܬܐ ܠܡܘܒܕܘ ܢܦܫܬܐ ܐܠܐ ܠܡܚܝܘ. ܘܐܙܠܘ
57 ܠܗܘܢ ܠܩܪܝܬܐ ܐܚܪܬܐ. * ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܒܐܘܪܚܐ܆ ܐܡܪ ܠܗ ܐܢܫ. ܐܬܐ ܒܬܪܟ ܠܐܬܪ ܕܐܙܠ ܐܢܬ
58 ܡܪܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܠܬܥܠܐ ܢܩܝܥܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ. ܘܠܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܡܛܠܠܐ.
59 ܠܒܪܗ ܕܝܢ ܕܐܢܫܐ ܠܝܬ ܠܗ ܐܝܟܐ ܕܢܣܡܘܟ ܪܝܫܗ. * ܘܐܡܪ ܠܐܚܪܢܐ. ܬܐ ܒܬܪܝ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ
60 ܠܗ. ܡܪܝ. ܐܦܣ ܠܝ ܠܘܩܕܡ ܐܙܠ ܐܩܒܘܪ ܠܐܒܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܫܒܘܩ ܡܝܬܐ
61 ܩܒܪܝܢ ܠܡܝܬܝܗܘܢ. ܘܐܢܬ ܙܠ ܣܒܪ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܐܚܪܢܐ. ܐܬܐ
ܒܬܪܟ ܡܪܝ. ܠܘܩܕܡ ܕܝܢ ܐܦܣ ܠܝ ܐܙܠ ܐܫܐܠ ܒܒܢܝ ܒܝܬܝ. ܘܐܬܐ.

Et intravit in eos cogitatio, quisnam esset 46
eorum maximus. At Jesus cognitâ cogitati- 47
one cordis eorum, accepit puerulum, & sta-
tuit eum apud se. Et dixit eis; Quicún- 48
que exceperit puerulum huic similem in no-
mine meo, me excipit: & quisquis me exce-
perit, excipit eum qui misit me. Etenim qui
minimus est inter vos omnes, is erit maximus.
Et respondit Johannes, & ait; Magister no- 49
ster, vidimus quendam ejicientem dæmonia
in nomine tuo: & prohibuimus eum, quia
non venit nobiscum te sequuturus. Dixit eis 50
Jesus, Ne prohibeatis: qui enim non est ad-
versum vos, pro vobis est.

Ad vesperas dominicæ sextæ post resurrectionem. 33.

Et factum est quum implerentur dies Ascen- 51
sionis ejus, præparavit vultum suum ut pro-
ficisceretur ad Jerusalem. Misitque nuntios 52
ante faciem suam, & profecti introierunt
in pagum Samaritanorum, ut præpararent ei.
At non receperunt eum, quoniam mens ejus 53
erat eundi in Jerusalem. Quod quum vidis- 54
sent Jacobus & Johannes, ejus discipuli, di-
xerunt ei; Dñe noster, vis dicamus ut descen-
dat ignis de cœlo, et consumat eos, sicut & E-
lia fecit? Et conversus objurgavit eos, & ait; 55
Nescitis qualis spiritûs vos sitis. Filius enim 56
hominis non venit ut perderet animas, sed ut
servaret. Profecti sunt itaque in pagum ali-
um. Quumque iter facerent, dixit ei quidam; 57
Post te veniā ad locum quo pergis, Dñe mi.
Dixit ei Jesus; Vulpes lustra habent, & vo- 58
lucres cœli umbraculum: Filius autem ho-
minis non habet ubi reclinet caput suum. Et 59
ait ad alium, Post me venito. Ille verò di-
xit ei; Dñe mi, permitte mihi ut priùs abeam
sepultū patrē meum. Dixit ei Jesus, Sine ut 60
mortui sepeliant mortuos suos: tu verò, ito,
evangeliza regnum Dei. Dixit ei alius; Post te 61
ibo, Dñe mi: sed permitte mihi priùs ut pro-
ficiscar compositurus domesticos meos, & ve-
niam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

پنجاه دو انجا كه مسيح فرمود كه هر كه كودكانرا قبول كند مرا قبول كرده باشد
46 47 * روزي درميان شاكردان فكري شد كه كدامين درميان ايشان بزركترست * * عيسي
48 انديشه † درون ايشانرا † دريافت * كودكي انجا ايستاده بود * دستش † را كرفت * وكفت * هر
كه اين كودكرا بنام من قبول كرده باشد * مرا قبول كرده باشد * وهر كه مرا قبول كند انرا
قبول كرده باشد كه مرا فرستاد * وانك درميان † شما كوچكترست * او بزرك شود
49 پنجاه سه سخن پرسيدن يوحنا بهر كسي * يوحنا اغاز كرد وكفت * بزرك ما ديديم
كسي كه بنام تو ديوان † بدر مي كرد * و اورا † منع كرديم * براي انك او با ما در دنبال تو نمي آيد *
50 * عيسي بديشان كفت * اورا هيچ منع مكنيد * هر كه با شما برابري نكند عوض شماست
51 پنجاه چهار رفتن مسيح در ولايت سامريان * * وچون تمام شد روزكار بالا
52 رفتن او * عزيمت استوار كرد * كه در اورشليم رود * * وفرشتكان برابر روي خود
فرستاد * رفتند تا شهر سامريان * چون در درون شهر امدند * ومي خواستند كه بهر
53 او جاي راست كنند * * اهل شهر قبول نكردند * براي انك روي خود † سوي
54 اورشليم نهاده بود * كه برود * * چون يعقوب * و يوحنا * وشاكردان * چنان ديدند *

LII. Ubi Christus pronuntiavit; Quicunque parvulos exceperit, me excepit.

Die quodam inter discipulos cogita- 46
tio fuit, quisnam inter eos maxi-
mus esset. Jesus cogitatione inter- 47
nâ eorum intellectâ, pueri illic
astantis manum prebendit: Et dixit; 48
Quicunque hunc puerum in nomine
meo exceperit, me excepit: Et qui-
cunque me receperit, eum recepit
qui me misit. Ille enim qui inter
vos minimus est, ipse magnus erit.

LIII. Interrogatio Johannis de quodam.

Deinde *Johannes exorsus est, ac* 49
dixit; Magister noster, vidimus
quendam, qui in nomine tuo dæmo-
nia ejecit, et eum prohibuimus, quòd
nobiscum te non sequatur. Jesus il- 50
lis dixit; Eum haudquaquam prohi-
beatis: quicunque vobis oppositio-
nem non facit pro vobis est.

LIV. Ingressus Christi in regionem Samaritanorum.

Cùm autem impletum esset tempus 51
ascensionis ejus, propositum firmum
fecit ut Hierosolymam proficiscere-
tur. Et Apostolos ante faciem suam 52
misit, qui *profecti sunt in civitatem*
Samaritanorum: cúmque intra ci-
vitatem venissent, voluerunt pro eo
locum parare. Sed *incolæ civitatis* 53
eum *non exceperunt, eò* quòd *facies*
ejus Hierosolymā versùs posita esset,
ut illuc *iret. Cùm Jacob⁹ & Johan-* 54
nes et alii *discipuli hoc vidissent,*

Verſio VULGATA LATINA.

45
47 Intravit autem cogitatio in eos, quis eorum major eſſet. At Jeſus videns cogitatio-
48 nes cordis illorum, apprehendit puerũ, & ſtatuit illũ ſecus ſe, Et ait illis; Quicunq;
ſuſceperit puerũ iſtũ in nomine meo, me recipit: & quicunq; me receperit, recipit
49 eum, qui me miſit. Nam qui minor eſt inter vos omnes, hic major eſt. Reſpondens
autẽ Joannes, dixit; Præceptor, vidim' quendã in nomine tuo ejicientẽ dæmonia,
50 & prohibuim' eum: quia non ſequitur nobiſcũ. Et ait ad illum Jeſus; Nolite pro-
51 hibere: qui enim non eſt adverſùm vos, pro vobis eſt. Factũ eſt autẽ dum comple-
52 rentur dies aſſumptionis ejus, & ipſe faciem ſuam firmavit ut iret in Jeruſalem. Et
miſit nuntios ante conſpectum ſuum: & euntes intraverunt in civitatem Samaritano-
53 rum ut pararent illi. Et non receperunt eum, quia facies ejus erat euntis in Jeruſa-
lem. Cùm vidiſſent autẽ diſcipuli ejus Jacobus & Joannes, dixerunt; Domine, vis 54
dicimus ut ignis deſcendat de cœlo, & conſumat illos. Et converſus increpavit illos, 55
dicens; Neſcitis cujus ſpiritûs eſtis. Filius hominis non venit animas perdere, ſed ſal- 56
vare. Et abierunt in aliud caſtellum. Factum eſt autem: ambulantibus illis in via, 57
dixit quidam ad illum; Sequar te quocunq; ieris. Dixit illi Jeſus; Vulpes foveas 58
habent, et volucres cœli nidos: Fili' autẽ hominis non habet ubi caput reclinet. Ait 59
autẽ ad alterũ; Sequere me. Ille autẽ dixit; Dñe, permitte mihi primùm ire, & ſe-
pelire patrem meum. Dixítque ei Jeſus; Sine ut mortui ſepeliant mortuos ſuos: 60
tu autem vade, & annuntia regnum Dei. Et ait alter; Sequar te, Domine, ſed per- 61
mitte mihi primùm renuntiare his quæ domi ſunt.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

46 ثم داخلهم فكر من هو العظيم فيهم * فعلم يسوع فكر قلوبهم فاخذ صبيا واقامه عنده *
47
48 وقال لهم من قبل مثل هذا الصبي باسمي فقد قبلني * ومن قبلني فقد قبل الذي ارسلني *
49 والذي هو صغير فيكم هو الاكبر * اجاب يوحنا قايلا يا معلم راينا واحدا يخرج الشياطين
50 باسمك فمنعناه لانه لم يصحبنا * فقال لهم يسوع لا تمنعوه لانه كل من ليس هو عليكم فهو
51 معكم * الفصل السابع والثلثون * ولما اكمل ايام صعوده اقبل بوجهه
52 الي يروسليم * وارسل مخبرين قدامه فمضوا ودخلوا قرية السامرة ليعدوا له * فلم يقبلوه لانه
53
54 كان متوجها الي يروسليم * فراي تلميذاه يعقوب ويوحنا فقالا يا رب اتريد ان نقول فتنزل
55 نار من السماء فتحرقهم كما فعل ايليا * فالتفت وانتهرهما قايلا لستما تعرفان لاي روح انتما *
56 لان ابن البشر لم يات ليهلك بل ليخلص * ومضوا الي قرية اخري * وبينما هم ماشون في
57
58 الطريق قال له واحد اتبعك الي حيث تمضي يا سيد * فقال له يسوع ان للثعالب اجحرة ولطير
59 السماء اوكار * وابن البشر فليس له موضع يسند راسه * وقال لاخر اتبعني فقال له يا رب ايذن
60 لي اولا ان اذهب لادفن ابي * فقال له يسوع دع الموتي يدفنون موتاهم * وامض انت وبشر
61 بملكوت الله * وقال له اخر يا رب اتبعك بل تاذن لي اولا ان ارتب اهل بيتي *

Præterea ſubintravit eos cogitatio, quis 46
eſſet maximus inter eos. Et cognovit Je- 47
ſus cogitationem cordium eorum: & ap-
prehendit puerum, & ſtatuit illum apud
ſe, Et dixit illis; Quicunque ſuſceperit 48
ſimilem huic puero in nomine meo, jam
me recepit. Et quicunq; receperit me, jam
recepit eum qui miſit me. Et qui eſt par-
vus inter vos, ipſe eſt maximus. Reſpon- 49
dit Johannes, dicens; Magiſter, vidimus
quendam ejicientem dæmonia in nomine
tuo, & prohibuimus eum, quia non ſequu-
tus eſt nos. Ait illis Jeſus, Ne prohibea- 50
tis eum, quia quicunque non eſt contra
vos, ipſe eſt vobiſcum.

Sectio trigeſima ſeptima.

Et cùm compleviſſet dies aſcenſionis ſuæ, 51
vertit vultum ſuum ad Jeruſalem: Et 52
miſit nuntios ante ſe, & abierunt, & in-
traverunt in caſtellum Samariæ, ut pa-
rarent ei. At non receperunt eum, quia 53
ipſe tendebat in Jeruſalem. Viderunt 54
duo diſcipuli ejus, Jacobus & Johan-
nes, & dixerunt; Domine, vis ut dica-
mus, & deſcendat ignis de cælo, & am-
burat illos, ſicut fecit Elias? Et conver- 55
ſus eſt, & increpavit illos, dicens; Non
ſcitis qualis ſpiritûs vos eſtis. Filius 56
enim hominis non venit ut perderet, ſed
ut ſalvaret. Et profecti ſunt in caſtellum
aliud. Et dum eſſent gradientes in itine- 57
re, dixit illi quidam; Sequárne te quò
pergis, Domine? Dixit illi Jeſus, Vul- 58
pibus quidem luſtra ſunt, & volucribus
cœli, nidi: Filius autem hominis non ha-
bet locum reclinandi caput ſuum. Et di- 59
xit alteri, Sequere me. Ait illi; Domi-
ne, permitte mihi primùm ire ſepultum
patrem meum. Inquit ei Jeſus, Sine 60
mortuos ſepelire mortuos ſuos: & vade
tu, & evangeliza regnum Dei. Et dixit 61
ei alius; Domine, ſequar te, ſed permittas mihi primùm ut diſponam familiaribus domûs meæ.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

46 ባእንተ:እለ:ሐለዩ:ወይቤሉ:መኑ:ይዓቢ::=፦ ወሐለዩ:በቤናቲሆሙ:እንዘ:ይ
47 ብሉ:መኑ:የዓቢ:እምኔሆሙ:=፦ ወአእመሮሙ:እግዚእ:ኢየሱስ:ዘይሔልዩ:በልበ
48 ሙ:ወነሥአ:ሕፃነ:ወአቀሞ:ቅድሜሆሙ:=፦ ወይቤሎሙ:ዘተወክፈ:ዘንተ:ሕፃነ:
በስምየ:ኪያየ:ተወክፈ:ወዘሂ:ኪያየ:ተወክፈ:ተወክሮ:ለዘ:ፈነወኒ:እስመ:ዘአትሐተ:
49 ርእሶ:ዘእምኵሉ:ይንእስ:ውእቱ:ይዓቢ::=፦ ወተሰጥዎ:ዮሐንስ:ወይቤሎ:ሊቅ:
ቦዘርኢነ:እንዘ:ያወፅእ:አጋንንተ:በስምከ:ወከላእናሁ:እስመ:ኢተለወከ:ምስሌ
50 ነ::=፦ ወይቤሎሙ:እግዚእ:ኢየሱስ:ኢትክልእዎ:እምከመ:ኢኮነ:ዕድውክሙ:ዘ
51 ምስሌክሙ:ውእቱ::=፦ ወተፈጺሞ:መዋዕለ:ዕርገቱ:አጽንዐ:ውእቱኒ:ገጾ:ለሐ
52 ዊረ:ኢየሩሳሌም:=፦ ወፈነወ:ሐዋርያተ:ቅድመ:ገጹ:ወሐዊሮሙ:በኡ:ሃገረ:ሰም
53 ር:ከመ:ያስተደልዉ:ሎቱ:=፦ ወኢተወክፍዎሙ:እስመ:ሖሩ:ገጾሙ:ለኢየሩሳ
54 ሌም::=፦ ወርእዮሙ:አርደኢሁ:ያዕቆብ:ወዮሐንስ:ወይቤልዎ:እግዚኦ:ትፈቅድ
55 ኑ:ንበል:ይረድ:እሳት:እምሰማይ:ወያጥፍኦሙ:በከመ:ገብረ:ኤልያስ:=፦ ወተመይጠ
56 ሙ:ወገሠጾሙ::=፦ ፨ ወሖረ:ካልእተ:ሃገረ::=፦ በእንተ:ዘከልአ:ኢይትልዎ:=፦
57 ወሐዊሮሙ:በፍኖት:ይቤሉ:አሐዱ:ሊቅ:እተሉከኑ:ኀበ:ሖርከ:=፦ ወይቤሎ:እግ
58 ዚእ:ኢየሱስ:ቈናጽልኒ:ቦሙ:ግበበ:ወአዕዋፈ:ሰማይኒ:ምጽላለ:ወወልደ:እጓለ:እመ:
ሕያውሰ:አልቦ:ኀበ:ያሰምክ:ርእሶ::=፦ ወይቤሎ:ካልኡኒ:እተሉከኑ:ወይቤሎ:
59 እግዚኦ:አብሐኒ:እሖር:እቅድም:እቅብሮ:ለአቡየ:=፦ ወይቤሎ:እግዚእ:ኢየሱስ:
60 ኅድጎሙ:ለምዉታን:ይቅብሩ:ምዉቶሙ:ወአንተሰ:ሖር:ስብክ:መንግሥተ:እግዚ
61 አብሔር::=፦ ወይቤሎ:ሣልሱኒ:እተሉከኑ:እግዚኦ:ወባሕቱ:አብሐኒ:እሖር:
እሠርዕ:ኵሉ:ሰብአ:ቤትየ::=፦

De eo quòd meditati ſunt & locuti, Quiſnam eſſet maximus.
46
Et cogitârunt inter ſe, dicentes quis eſſet eorum maximus. Et cognovit Domi- 47
nus Jeſus, quid cogitabant in cordibus ſuis, & accepit puerulum, & ſtatuit *cum*
ante eos, Et dixit iis; Quicunque ſuſceperit hunc puerulum in nomine meo, me 48
ſuſcepit: & qui me ſuſcepit, ſuſcepit eum qui miſit me. Quoniam qui humilem ſe
fecit, qui omnibus minor eſt, ille magnus erit. Et reſpondit ei Johannes, & 49
dixit ei; Magiſter, fuit *homo* quem vidimus abigentem dæmones in nomine tuo, &
prohibuimus eum, quia non ſequutus eſt te nobiſcum. Et dixit iis Dominus 50
Jeſus, Ne prohibeatis illum ſi non fuit inimicus veſter, qui vobiſcum eſt. Et quum 51
impleretur tempus aſcenſionis ejus firmavit ille faciem ut iret *ad* Hieruſalem. Et 52
miſit Apoſtolos ante faciem ſuam, & euntes intraverunt *in* civitatem Samaritano-
rum ut pararent illi. Et non receperunt illos, quia progreſſa eſt facies illorum 53
verſùs Hieruſalem. Et viderunt eos diſcipuli ejus Jacobus, & Johannes, & di- 54
xerunt ei; Dñe, vis dicam' ut deſcendat ignis de cœlo, & conſumat illos ſicut fecit
Elias. Et converſus fuit *ad* eos, & objurgavit eos. *Deeſt pars verſuum*. 55, 56. 55
Et abiit *in* aliam civitatẽ. *De eo quem repulit ne ſequeretur eum.* Et profici- 56
ſcentib' illis in via, dixit ei quidã; Magiſter ſequárne te ubi ieris? Et dixit ei Dñs 57
Jeſus, Vulpes habent foveas, & volucres cœli nidos: & fili' hominis non habet ubi 58
reclinet caput ſuum. Et dixit ei alius, Sequárne te? & dixit ei; Domine, permitte 59
mihi ut abeam priùs ſepelire patrem meum. Et dixit ei Dñs Jeſus, Sine ut mortui 60
ſepeliant mortuos ſuos: & tu vade, prædicato regnũ Dei. Et dixit ei tertius; Sequár- 61
ne te, Domine? ſed permitte mihi ut abeam diſponere omnes homines domi meæ.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

بدو كفتند خداوند مي خواهي كه بكوييم كه از آسمان آتش درين شهر افتد * و ايشانرا بسوزاند *
55 انچنانك ايليا كرد * عيسي سوي ايشان نكاه كرد و بتنديد * وكفت شما نمي دانيد كه حال چونست *
56 * فرزند ادمي نيامد كه جانهارا كم كند * الا كه زنده كند و از انجا در ده ديكر رفتند
57 * چون عيسي براه مي رفت كسي خواست معتزلي كه درپي عيسي برود پنجاه پنج
58 بدو كفت * خداوند در دنبال تو بيايم * هركه بروي * عيسي بدو كفت روباهان خانه دارند *
59 ومرغان لانه * و فرزند ادمي را چندان جاي نيست كه شب سر خود بنهد * و به يكي ديكر كفت * در دنبال
60 من بيا او بعيسي كفت اول دستوري ده تا بروم پدرم را دفن كنم انكه بيايم * عيسي كفت بكذار
61 تا مردكان †مرده خودرا بيا كنند * وتو برو بملكوت خدا مژده بده * يكي ديكر كفت اي خداوند *
من در دنبال تو بيايم * اما زودتر بفرما تا بروم و اهل خانه خودرا بدرود كنم * وسپارش وانكه بيايم *

ei dixerunt; Domine, vis ut dica-
mus, ut è cœlo ignis in hanc civita-
tem cadat, & eos comburat, quem-
admodum Elias fecit. Jeſus in eos 55
intuitum fecit, & increpavit, & di-
xit; Vos neſcitis quomodo ſe res ha-
beat. Filius hominis non venit, ut 56
animas perdat, ſed ut ſervet. Et il-
linc in pagum alium abierunt.

LV. Petitio Phariſæi ut Jeſum ſequeretur.

Cùm Jeſus in via proficiſceretur, 57
quidam ei dixit; Domine poſt te ibo
quocunque iveris. Jeſus ei dixit; 58
Vulpes domicilia habent, & aves ni-
dos: Filio autem hominis tantum lo-
ci non eſt, quo nocte caput ſuum po-
nat. Et ad quendam alium dixit, 59
Poſt me veni: Ille ad Jeſum dixit;
Primùm permitte ut abiens patrem
ſepeliam, tum veniam. Jeſus dixit; 60
Sine ut mortui mortuos ſuos ſepeli-
ant: tu verò vade, regnũ Dei annun-
tia. Quidã alter dixit; O Domine, ego 61
poſt te veniã: ſed priùs jube ut eam,
& domeſticis meis valedicam, &
præcepta tradam, & tunc veniam.

Ait *autem* ad illum Jeſus; Nemo *immittens* manum ſuam ad ara-
26 Εἶπε δὲ (μ) πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδεὶς (ν) ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ᾽ ἄρο-
trum, & reſpiciens in *quæ* retrò, aptus eſt *ad* regnum Dei.
τρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

CAP. X. ί. ΛΔ'

Poſt autem hæc deſignavit Dominus & alios ſeptuaginta, & miſit illos
1 Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἑτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ρζ ι
per binos ante faciem ſuam, in omnem civitatem & locum, quò *futurus* erat ipſe
ἀνὰ δύο πρὸ προσώπου αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον, οὗ (α) ἔμελλεν αὐτὸς
venire. Dicebat *igitur ad illos*; *Ipſa* quidem meſſis multa, *at* operarii pauci:
2 ἔρχεσθαι. Ἔλεγεν οὖν πρὸς αὐτούς, Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι· ρη θ
rogate ergò dominum meſſis, ut emittat operarios in meſſem ſuam.
δεήθητε οὖν τοῦ Κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως (β) ἐκβάλλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.
Ite: ecce ego mitto vos, ſicut agnos *in medio luporum*. *Ne por-*
3 Ὑπάγετε· (γ) ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς, ὡς (δ) ἄρνας ἐν μέσῳ λύκων. Μὴ βα- ρθ ε
4 *tate marſupium, non* peram, neque calceamenta: & neminem per viam ſalutaveritis.
στάζετε βαλάντιον, μὴ πήραν, μηδὲ ὑποδήματα· καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. ρι β
In quamcunque domum intraveritis, primùm dicite; Pax domui huic. Et
5 Εἰς ἣν δ᾽ ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον λέγετε, Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. Καὶ ρια ε
6 ſi *quidem* fuerit ibi filius pacis, requieſcet ſuper illum pax veſtra: *ſi*
(ε) ἐὰν μὲν ᾖ ἐκεῖ ὁ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται ἐπ᾽ αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ
verò non, ad vos revertetur. In eadem autem domo manete, edentes & bi-
7 δὲ μήγε, ἐφ᾽ ὑμᾶς ἀνακάμψει. Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πί- ριβ β

bentes quæ apud illos: dignus enim operarius mercede ſuâ eſt. *Ne tranſite* de
νοντες τὰ παρ᾽ αὐτῶν· ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστι. μὴ μεταβαίνετε ἐξ
domo in domum. Et in quamcunque civitatē intraveritis, & ſuſceperint vos, manducate
ριγ ι οἰκίας εἰς οἰκίαν. Καὶ εἰς ἣν δ᾽ ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε 8
appoſita vobis. Et curate qui in illa infirmos, & dicite illis;
τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν. Καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς, 9
Appropinquavit in vos regnum Dei. In quācunq; autē civitatē intraveritis, & non
ριδ β Ἤγγικεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Εἰς ἣν δ᾽ ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ μὴ 10
ſuſceperint vos, exeuntes in plateas ejus, dicite; Etiam pulverem *ad-*
δέχωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς, εἴπατε, Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολ- 11
hærentem nobis de civitate veſtra, *abſtergimus vobis*: tamen hoc ſcitote, quia appro-
ληθέντα ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως (ζ) ὑμῶν, ἀπομασσόμεθα ὑμῖν· πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγι-
pinquavit *ſuper vos* regnum Dei. Dico *autem* vobis: Quia Sodomis in die
κεν ἐφ᾽ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. (η) Λέγω δὲ ὑμῖν, Ὅτι Σοδόμοις (θ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ 12
illa remiſſius erit, quā civitati illi. Væ tibi *Chorazin*, væ tibi Bethſaida, quia
ριε ε ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ. Οὐαί σοι (ι) Χοραζίν, οὐαί σοι Βηθσαϊδά, ὅτι 13
ſi in Tyro & Sidone factæ fuiſſent virtutes, quæ factæ in vobis, olim *utiq;* in cilicio
εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ
& cinere ſedentes *pænituiſſent*. Veruntamen Tyro & Sidoni remiſſius erit in
καὶ σποδῷ (κ) καθήμεναι μετενόησαν. Πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν 14
judicio, quàm vobis.
τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν.

MS. A. (μ) ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, (ν) ἐπιβάλλων

MS. A. Κεφ. ί. (α) ἤμελλεν αὐτὸς εἰσέρχεσθαι. (β) ἐκβάλῃ (γ) ἰδοὺ ἀποστέλλω (δ) πρόβατα ἐν μέσῳ (ε) ἐὰν δὲ ᾖ (ζ) ὑμῶν εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν, ἀπομασσόμεθα (η) Λέγω ὑμῖν, (θ) ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἢ (ι) Χοραζείν, οὐαί σοι Βηδσαϊδά, (κ) καθήμενοι

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

62 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܐܢܫ ܪܡܐ ܐܝܕܗ ܥܠ ܚܪܒܐ ܕܦܕܢܐ ܘܚܐܪ ܠܒܣܬܪܗ. ܘܫܘܐ
ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܕܝܘܡ ܐܪܒܥܐ ܕܫܒܬܐ ܕܡܥܡܕܢܐ * ܡܢ * ܩܦܠܐܘܢ * ܝ *
1 * ܒܬܪ ܗܠܝܢ. ܦܪܫ ܝܫܘܥ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܚܪܢܐ ܫܒܥܝܢ. ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܬܪܝܢ ܬܪܝܢ
2 ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܗ. ܠܟܠ ܐܬܪ ܘܡܕܝܢܬܐ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܠܡܐܙܠ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܨܕܐ ܣܓܝ
3 ܘܦܥܠܐ ܙܥܘܪܝܢ. ܒܥܘ ܗܟܝܠ ܡܢ ܡܪܐ ܚܨܕܐ ܕܢܦܩ ܦܥܠܐ ܠܚܨܕܗ. * ܙܠܘ. ܗܐ ܐܢܐ ܡܫܕܪ
4 ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܐܝܟ ܐܡܪܐ ܒܝܬ ܕܐܒܐ. * ܠܐ ܬܫܩܠܘܢ ܠܟܘܢ ܟܝܣܐ. ܘܠܐ ܬܪܡܠܐ. ܘܠܐ ܡܣܐܢܐ.
5 ܘܫܠܡܐ ܕܐܢܫ ܒܐܘܪܚܐ ܠܐ ܬܫܐܠܘܢ. * ܘܠܐܝܢܐ ܒܝܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܘܩܕܡ ܐܡܪܘ
6 ܫܠܡܐ ܠܒܝܬܐ. * ܘܐܢ ܐܝܬ ܬܡܢ ܒܪ ܫܠܡܐ. ܢܬܬܢܝܚ ܥܠܘܗܝ ܫܠܡܟܘܢ. ܘܐܢ ܕܝܢ ܠܐ.
7 ܫܠܡܟܘܢ ܥܠܝܟܘܢ ܢܗܦܘܟ. * ܒܗ ܕܝܢ ܒܒܝܬܐ ܗܘܘ. ܟܕ ܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܫܬܝܢ
8 ܡܢ ܕܝܠܗܘܢ. ܫܘܐ ܗܘ ܓܝܪ ܦܥܠܐ ܐܓܪܗ. ܘܠܐ ܬܫܢܘܢ ܡܢ ܒܝܬܐ ܠܒܝܬܐ. * ܘܠܐܝܕܐ
ܡܕܝܢܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܡܩܒܠܝܢ ܠܟܘܢ. ܐܟܘܠܘ ܡܕܡ ܕܡܬܬܣܝܡ ܠܟܘܢ.
9 * ܘܐܣܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܟܪܝܗܝܢ ܒܗ. ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܩܪܒܬ ܠܟܘܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ.
10 * ܠܐܝܕܐ ܕܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܐ ܡܩܒܠܝܢ ܠܟܘܢ. ܦܘܩܘ ܠܟܘܢ ܠܫܘܩܐ ܘܐܡܪܘ.
11 * ܘܐܦ ܚܠܐ ܕܐܬܕܒܩ ܠܢ ܒܪܓܠܝܢ ܡܢ ܡܕܝܢܬܟܘܢ. ܢܦܨܝܢܢ ܠܟܘܢ. ܒܪܡ ܗܕܐ ܕܥܘ.
12 ܕܩܪܒܬ ܠܟܘܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܣܕܘܡ ܢܗܘܐ ܢܝܚ
13 ܒܝܘܡܐ ܗܘ. ܐܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܝ. * ܘܝ ܠܟܝ ܟܘܪܙܝܢ. ܘܝ ܠܟܝ ܒܝܬ ܨܝܕܐ. ܕܐܠܘ ܒܨܘܪ
14 ܘܒܨܝܕܢ ܗܘܝ ܚܝܠܐ ܕܗܘܘ ܒܟܝܢ. ܟܒܪ ܕܝܢ ܒܣܩܐ ܘܒܩܛܡܐ ܬܒܘ. * ܒܪܡ ܠܨܘܪ ܘܠܨܝܕܢ
ܢܗܘܐ ܢܝܚ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ ܐܘ ܠܟܘܢ.

Dixit ei Jeſus, Nemo admovet manum ſu- 62
am ad vomerem aratri, & reſpicit à tergo,
& aptus eſt ad regnum Dei.

Feriâ quartâ ſeptimanæ Candidatorum. 34.

CAP. X.

Poſt hæc ſecrevit Jeſus è diſcipulis ſuis 1
alios ſeptuaginta; miſitque eos binos ante
faciem ſuam in omnem locum & civitatem
quò futurum erat ut ipſe abiret. Et dixit eis, 2
Meſſis quidem multa, operarii verò pauci:
petite igitur à Domino meſſis, ut emittat
operarios in meſſem ſuam. Ite, ecce ego 3
mitto vos tanquam oves inter lupos. Ne por- 4
taveritis vobis marſupia, neque peras, neque
calceos: & pacem ullius in via ne petieritis.
(& neminem in via ſalutaveritis.) Et in 5
quamcunque domum introieritis, primùm di-
cite; Pax domui. Quòd ſi fuerit illîc filius 6
pacis, requieſcet ſuper eum pax veſtra: ſin
minùs, pax veſtra ad vos revertetur. In ea 7
autem ipſa domo eſtote edentes & biben-
tes ex propriis eorum: dignus eſt enim ope-
rarius mercede ſuâ. Nec tranſieritis de domo
in domum. Et in quamcunque urbem introi- 8
eritis, & exceperint vos, edite quod appoſi-
tum fuerit vobis. Et ſanate eos qui ægroti 9
fuerint in ea: & dicite eis, Appropinquavit
ad vos regnum Dei. In quamcunque autem 10
civitatem introieritis, nec exceperint vos, ex-
ite in plateam, & dicite; Sed & pulverem 11
qui adhæſit nobis in pedibus noſtris ex urbe
veſtra, excutimus vobis: veruntamen hoc ſci-
tote, appropinquâſſe ad vos regnum Dei. Di- 12
co vobis cum Sodoma mitiùs actum iri in
die illo, quàm cum illa civitate. Væ tibi 13
Corazin, væ tibi Beth-zajodo: nam ſi in
Tyro & Sidone editæ fuiſſent virtutes quæ
editæ ſunt in vobis; fortaſſe quidem cum ſac-
co & cinere pœnitentiam egiſſent. Verùm 14
cum Tyro & Sidone pacatiùs agetur in die
judicii, quàm vobiſcum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

62 * عيسي بدو كفت كسي نتواند كه دست † خودرا † برچوب ايمذ نهد * ودرپس خود نكاه
كند. وان كس ملكوت خدايرا برازد   پنجاه شش   فرستادن مسيح هفتاد شاكردان
1 خودرا در اطراف كه مژده دهند   * بعد ازين عيسي از ديكر شاكردان * هفتاد و دو
جدا كرد * وبرابر روي خود ايشانرا دو دو فرستاد * ودر هر شهر و ولايتي كه مي خواست
2 انجا روند. * وبديشان كفت كشته † بسيارست * و درويدكان كم اند * وشما از خداوند كشت †
3 بخواهيد * كه براي غلهء خود * مزدوران † بدر آورد * * برويد. اينك من شمارا مي فرستم *
4 همچون برهاء كوسفند * ميان كركان * * بر مكيريد † با خود * نه كيسه * ونه توشه † دان *
5 ونه كفشها * و در راه بركسي سلام مدهيد * * ودر هر خانه كه در رويد اول بكوييد سلام
6 برين خانه * * اكر درانجا كسي از فرزندان سلام باشد * سلام شما بروي † حلول كند *
7 واكر نباشد * سلام شما بر شما باز كردد * * دران خانه بخوريد * وازيشان † بياشاميد زيرا
مزدور مزد خودرا ارزانيست * و ازان خانه در خانهء ديكر نقل مكنيد *
8 * ودر شهري كه در رويد وشمارا قبول كنند * هر چه پيش شما خورش بيارند بخوريد

Jeſus ei dixit; Quiſquam non po- 62
teſt, ut manum ſuam ſtivæ aratri
admoveat, & retro ſe reſpiciat, &
idem homo regno Dei idoneus ſit.

LVI. Mittit Chriſtus ſeptuaginta diſcipulos ſuos in *diverſas* partes ad Evangelium prædicandum.

CAP. X.

Poſt hæc Jeſus è reliquis diſcipu- 1
lis ſeptuaginta & duos ſeparavit,
& ante faciem ſuam illos binos mi-
ſit: & in omnem civitatem & re-
gionem quo vellet, illuc iverunt. Et 2
illis dixit; Seges multa eſt, et meſ-
ſores pauci ſunt: Vos itaque à Do-
mino ſegetis petite, ut in proventum
ſuum operarios educat. Abite: ec- 3
ce ego vos mitto tanquam agnos ovi-
um inter lupos. Ne aſſumite vobiſ- 4
cum, neque crumenam, neque viatici
peram, neque calceamenta: & in via
quempiam ne ſalutaveritis. Et in 5
quamcunque domum introieritis,
primùm dicite, Pax ſuper hanc do-
mum. Si inibi quiſquam ex filiis pa- 6
cis fuerit, pax veſtra ſuper eum re-
ſidebit: & ſi non fuerit, pax veſtra
in vos revertetur. In ea autem *do-* 7
mo edite, & de eo quod *illorum eſt*
bibite; quoniam operarius dignus
eſt mercede ſuâ: & ex illa domo in
domum aliam ne migretis. Et in ci- 8
vitate, quam ingredimini, & vos
recipiunt, quemcunque vobis ci-
bum appoſuerint, comedite.

Verſio VULGATA LATINA.

62 Ait ad illum Jeſus; Nemo mittens manum ſuam ad aratrum, & reſpiciens retrò, aptus eſt regno Dei.

CAP. X.

1 Poſt hæc autem deſignavit Dominus & alios ſeptuaginta duos: & miſit illos bi-
2 nos ante faciem ſuam, in omnem civitatem & locum, quò erat ipſe venturus. Et
dicebat illis; Meſſis quidem multa, operarii autem pauci. Rogate ergò domi-
3 num meſſis, ut mittat operarios in meſſem ſuam. Ite: ecce ego mitto vos ſicut
4 agnos inter lupos. Nolite portare ſacculum, neque peram, neque calceamenta,
5 & neminem per viam ſalutaveritis. In quamcunque domum intraveritis, pri-
6 mùm dicite; Pax huic domui: Et ſi ibi fuerit filius pacis, requieſcet ſuper
7 illum pax veſtra: ſin autem, ad vos revertetur. In eadem autem domo manete,
edentes & bibentes quæ apud illos ſunt: dignus eſt enim operarius mercede ſuâ.
Nolite tranſire de domo in domum. Et in quamcunque civitatem intraveritis, & 8
ſuſceperint vos, manducate quæ apponuntur vobis: Et curate infirmos, qui in 9
illa ſunt, & dicite illis; Appropinquavit in vos regnum Dei. In quamcunque 10
autem civitatem intraveritis, & non ſuſceperint vos, exeuntes in plateas ejus, di-
cite; Etiam pulverem, qui adhæſit nobis de civitate veſtra, extergimus in vos: 11
tamen hoc ſcitote, quia appropinquavit regnum Dei. Dico vobis, Quia Sodo- 12
mis in die illa remiſſiùs erit, quàm illi civitati. Væ tibi Corozain, væ tibi Beth- 13
ſaida: quia ſi in Tyro & Sidone factæ fuiſſent virtutes, quæ factæ ſunt in vo-
bis, olim in cilicio & cinere ſedentes pœniterent. Veruntamen Tyro & Sidoni 14
remiſſiùs erit in judicio, quàm vobis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فقال له يسوع ما من احد يضع يده على المحراث وينظر الى ورائه يكون مستقيما في 62
ملكوت الله * الفصل الثامن والثلثون * وبعد هذا ايضا ميز الرب سبعين اخر 1
وارسلهم اثنين اثنين قدامه الى كل مدينة وكل موضع ازمع ان ياتيه * وقال لهم الحصاد 2
كثير والفعلة قليل. اطلبوا الى رب الحصاد ان يخرج فعلة لحصاده * اذهبوا هاانذا مرسلكم 3
كالخراف بين الذئاب * لا تحملوا كيسا ولا مزودا ولا حذاء ولا تقبلوا احدا في الطريق * 4
* واي بيت دخلتموه فقولوا اولا السلم لاهل هذا البيت * فان كان هناك ابن سلامكم فان 5 6
سلامكم يحل عليه * والا فسلامكم راجع اليكم * وتكونوا في ذلك البيت تاكلون وتشربون من 7
عندهم فان الفاعل مستحق اجرته * ولا تنتقلوا من بيت الى بيت * واية مدينة دخلتموها 8
وقبلكم اهلها فكلوا مما يقدم لكم * واشفوا المرضى الذين فيها * وقولوا لهم قد قرب منكم 9
ملكوت الله * واي مدينة دخلتموها ولا يقبلونكم اخرجوا من شوارعها * وقولوا * نحن ننفض 10 11
لكم الغبار الذي لصق بارجلنا من مدينتكم لكن هذا اعلموه ان ملكوت الله قد قرب
منكم * اقول لكم ان سدوم في ذلك اليوم لها راحة اكثر من تلك المدينة * الويل لك 12 13
يا كورزين والويل لك يا بيت صيدا * لانه لو كان في صور وصيدا القوات التي كن فيكما
لجلسوا وتابوا بالمسوح والرماد * واما صور وصيدا فلهما راحة في الدينونة اكثر منكما * 14

Dixit illi Jeſus; Nemo qui ponit manum ſuam ſuper aratrum, & reſpicit retro ſe, erit rectus in regno Dei. 62

Sectio trigeſima octava.

CAP. X.

ET poſt hoc etiam ſegregavit Dominus ſeptuaginta alios: & miſit eos binos, binos ante ſe in omnem civitatem et omnem locum quò propoſuerat venire. 1 *Et dixit illis, Meſſis multa eſt, & operarii pauci: Rogate dominum meſſis, ut educat operarios in meſſem ſuam.* 2 *Ite, ecce mitto vos ſicut agnos inter lupos.* 3 *Ne portetis ſacculum, neque peram, neque calceamenta: & ne oſculemini quenquam in via.* 4 *Et in quamcunque domum intraveritis, dicite primùm; Pax genti hujus domûs.* 5 *Et ſi fuerit ibi filius pacis veſtræ, profectò pax veſtra habitabit ſuper illum: alioqui pax veſtra revertetur ad vos.* 6 *Et eritis in illa domo, comedentes & bibentes ex bonis eorum; nam operarius dignus eſt mercede ſuâ: & ne vagemini de domo in domum.* 7 *Et quamcunque civitatem intraveritis, & receperint vos habitatores ejus, comedite ex iis quæ offerentur vobis:* 8 *Et curate infirmos qui ſunt in ea, & dicite illis; Jam appropinquavit ad vos regnum Dei.* 9 *Et quamcunque civitatem intraveritis, & non receperint vos, exite à plateis ejus, & dicite;* 10 *Nos excutimus vobis pulverem qui adhæſit pedibus noſtris de civitate veſtra: ſed hoc ſcitote, quòd regnum Dei appropinquavit ad vos.* 11 *Dico vobis, quòd Sodomis in die illa erit quies potiùs quàm illi civitati.* 12 *Væ tibi Corozain, væ tibi Bethſaida: quia ſi factæ fuiſſent in Tyro & Sidone virtutes quæ factæ ſunt in vobis, certè ſediſſent & pœnitentiam egiſſent in ciliciis & cinere.* 13 *Veruntamen Tyro & Sidoni erit requies in judicio potiùs quàm vobis.* 14

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

62 ወይቤሎ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ አልቦ ፡ ዘይእኅዝ ፡ ዕርፈ ፡ ወይሐርስ ፡ ድኅሬተ ፡
ረትዕት ፡ ይእቲ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡፡=፡
በእንተ ፡ ዘከመ ፡ አርአየ ፡ እግዚእነ ፡ ካልአነ ፡ ሰብዓ ፡፡=፡
1 ወእምዝ ፡ አርአየ ፡ እግዚእነ ፡ ካልኣነ ፡ ሰብዓ ፡ ወፈነዎሙ ፡ በበ ፡ ክልኤቱ ፡ ቅድሜ ፡ ገ
2 ጹ ፡ ውስተ ፡ ኵሉ ፡ አህጉር ፡ ወብሔር ፡ ኀበ ፡ ሀለዉ ፡ ከመ ፡ ይበሉ ፡፡=፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚ
እ ፡ ኢየሱስ ፡ ማእረረሰ ፡ ብዙኅ ፡ ወገባሩ ፡ ሕዳጥ ፡ ሰአልዎ ፡ እንከ ፡ ለባዕለ ፡ ማእረር ፡ ከመ ፡
3 ይወስክ ፡ ወይፌኑ ፡ ገባሬ ፡ ለማእረሩ ፡፡=፡ ወሑሩ ፡ ናሁ ፡ አነ ፡ እፌንወክሙ ፡ ከመ ፡ አባግዐ ፡
4 ማእከለ ፡ ተኵላት ፡፡=፡ ወኢትጹሩ ፡ ቍናመተ ፡ ወኢጽፍነተ ፡ ወኢአሣእነ ፡ ወኢምን
5 ተኒ ፡ ወኢትትአምኁ ፡ ወኢመኑሂ ፡ በፍኖት ፡፡=፡ ወቤተ ፡ ኀበ ፡ ቦእክሙ ፡ ቅድመ ፡ በሉ ፡
6 ሰላም ፡ ለዝንቱ ፡ ቤት ፡=፡ ወእመሂቦ ፡ ህየ ፡ ውሉደ ፡ ሰላም ፡ ያዕርፍ ፡ ሰላምክሙ ፡ ለዕ
7 ሌሁ ፡ ወእማእኮሰ ፡ ይገብእ ፡ ሰላምክሙ ፡ ለዕሌክሙ ፡፡=፡ ውስተ ፡ ውእቱ ፡ ቤት ፡ ንበሩ ፡
እንዘ ፡ ትበልዑ ፡ ወትሰትዩ ፡ እምኀቤሆሙ ፡ እስመ ፡ ይደልዎ ፡ ዓስቡ ፡ ለዘ ፡ ይትቀነይ ፡ ወኢት
8 ፍልሱ ፡ እምቤት ፡ ለቤት ፡=፡ ወሀገረኒ ፡ ኀበ ፡ ቦእክሙ ፡ ወተወክፈክሙ ፡ ብልዑ ፡ ዘአቅረ
9 ቡ ፡ ለክሙ ፡=፡ ወፈውሱ ፡ ድውያነ ፡ እለ ፡ ውስቴታ ፡ ወበልዎሙ ፡ ቀርበት ፡ መንግሥተ ፡
10 እግዚአብሔር ፡ ኀቤክሙ ፡፡=፡ ወሀገረስ ፡ ኀበ ፡ ቦእክሙ ፡ ወኢተወክፈክሙ ፡ ወፂአክሙ ፡
ንግፉ ፡ ጸበለ ፡ እገሪክሙ ፡ ውስተ ፡ መርሕባ ፡=፡ እንዘ ፡ ትብሉ ፡ ጸበልክሙ ፡ ዘተለወነ ፡ እ
11 ምሀገርክሙ ፡ ነነግፍ ፡ ለክሙ ፡፡=፡ ባሕቱ ፡ ዛንተ ፡ አእምሩ ፡ ከመ ፡ ቀርበት ፡ መንግሥ
12 ተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለዕሌክሙ ፡=፡ እብለክሙ ፡ ከመ ፡ ሰዶም ፡ ትኄይስ ፡ በዕለተ ፡ ደይን ፡
13 ወትረክብ ፡ ሣህለ ፡ ፈድፋደ ፡ እምይእቲ ፡ ሀገር ፡፡=፡ አሌ ለኪ ፡ ኮራዚ ፡ አሌ ለኪ ፡ ቤተ ፡ ሰ
ይደ ፡ ሶበ ፡ በጢሮስ ፡ ወበሲዶና ፡ ተገብረ ፡ ኀይል ፡ ዘተገብረ ፡ በውስቴትክን ፡ ሠቀ ፡ እምለብ
14 ሱ ፡ ወውስተ ፡ ሐመድ ፡ እምነበሩ ፡ ወእምነስሑ ፡፡=፡ ወባሕቱ ፡ ጢሮስ ፡ ወሲዶና ፡
ይኄይሳ ፡ እምኔክን ፡ በዕለተ ፡ ደይን ፡፡=፡

Et dixit ei Dominus Jeſus, Nemo eſt qui apprehendit aratrum, & arat retrò; *cui* rectum eſt regnum Dei. 62

CAP. X.

Quomodo deſignavit Dominus noſter alios ſeptuaginta.

ET tunc deſignavit Dominus noſter alios ſeptuaginta, & miſit eos binos ante faciem ſuam in omnes civitates, & regiones quò ituri erant. 1 Et dixit iis Dominus Jeſus, Meſſis multa, & operarii pauci: rogate igitur Dominum meſſis ut adjiciat, & emittat operarios in meſſem ſuam. 2 Et abite, ecce ego mitto vos ut agnos *in* medium luporum. 3 Et non portabitis crumenam, neque peram, neque calceamenta, neque quidquam; & non ſalutabitis quenquam in via. 4 Et domum quamcunque intraveritis, primùm dicite; Pax huic domui. 5 Et ſi fuerit ibi filius pacis, requieſcet pax veſtra ſuper eum: & ſi non, revertetur pax veſtra ſuper vos. 6 In ea domo manete, edentes & bibentes apud eos; quia convenit merces ei qui ſervit: & non migrabitis à domo ad domum. 7 Et civitatem quamcunque ingreſſi fueritis, & exceperint vos, edite quæ apponunt vobis. 8 Et ſanate ægrotos qui *ſunt* in ea, & dicite iis; Appropinquavit regnum Dei apud vos. 9 Civitatem autē quamcunque ingreſſi eſtis, & non ſuſceperunt vos, exeuntes 10 projicite pulverem pedum veſtrorum in plateas ejus, Dicentes; Pulverem veſtram quæ adhæſit nobis de civitate veſtra, projicimus vobis: ſed hoc ſcitote, quòd appropinquavit regnum Dei ſuper vos. 11 Dico vobis, quòd Sodoma præſtantior erit in die judicii, & inveniet miſericordiam potiùs quàm hæc civitas. 12 Væ tibi Chorazin, væ tibi Bethſaida: ſi in Tyro, & Sidone edita fuiſſet virtus quæ edita fuit inter vos, ſacco ſe induiſſent, & in cinere ſediſſent, & reſipuiſſent. 13 Veruntamen Tyrus & Sidon potiores erunt vobis in die judicii. 14

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* و رنجوران ايشانرا شفا بخشيد * وبديشان بگوييد * كه ملكوت خدا بر شما نزديك شد * 9
* واگر در شهري رويد وشمارا قبول نكنند * در بازار بدر اييد * وبگوييد * اينك * گرد كه 10 11
از شهر شما بر پاي †ما چسبيك شد * بر شما مي افشانيم * اكنون اين را بدانيد كه
ملكوت خدا بر شما نزديك شد * * با شما ميگويم * دران روز براي سدوم * وعامورا * اسايش 12
سود * وبراي ان شهر نسود
پنجاه هفت نفرين شهرهايي كه بمسيح
ايمان نياوردند
وگفت واي بر تو كورزين * واي بر تو بيت صيادا * كه 13
اگر در صور وصيدا مي شد * اين نيروسنديها كه در شما شد * بر پلاسها وخاكستر
توبه مي كردند * * و در روز داوري صور وصيدا را آسايش باشد * وشمارا نسود * 14

Et ægrotis eorum valetudinem donate, & illis dicite; utiq; regnum Dei vobis propinquum eſt. 9 *Sin autem in civitatem intraveritis, & vos non exceperint, in forum exeatis, & dicatis;* 10 *Ecce, pulverem qui ex civitate veſtra pedibus noſtris adhæſit, in vos expergimus: Jam hoc ſcitote, quòd regnum Dei vobis propinquum fuit.* 11 *Vobis dico; In illo die Sodomæ & Gomorrhæ levamen erit, illi autem civitati non erit.* 12

LVII. Maledictio civitatum, quæ in Chriſto fidem non habuerunt.

Et dixit; Væ tibi Chorazin, væ tibi Bethſaida: quia ſi in Tyro & Sidone factæ fuiſſent hæ virtutes, quæ in vobis factæ ſunt, in ciliciis et cinere pœnitentiam egiſſent. 13 *In die autem judicii Tyro & Sidoni levamen erit, & vobis non erit.* 14

Et tu Capharnaum usque ad cœlum exaltata, usque ad infernum demergêris.
15 Καὶ σὺ Καπερναοὺμ ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ.
Audiens vos, me audit: & *spernens* vos, me spernit: *at me sper-*
16 (λ) Ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀ- ρις α ριθ γ
nens, spernit *mittentem* me. Reversi sunt autem septuaginta cum
17 θετῶν, ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά με. Ὑπέστρεψαν δὲ (μ) οἱ ἑβδομήκοντα μετὰ ριζ ι
gaudio, dicentes; Domine, etiam dæmonia subjiciuntur nobis in nomine
χαρᾶς, λέγοντες, Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί ρκ ε
tuo. Ait *autem* illis; Videbam Satanam, sicut fulgur, de cœlo
18 σου. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν, ὡς ἀστραπὴν, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
cadentem. Ecce *do* vobis potestatem calcandi supra serpentes & scor-
19 πεσόντα. Ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορ-
piones, & super omnem virtutem inimici: & nihil vobis *non* noce-
πίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ (ν) ἀδική-
bit. Veruntamen in hoc *ne gaudete*, quia spiritus vobis subjiciuntur:
20 σῃ. Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ πνεύματα ὑμῖν ὑποτάσσεται·
gaudete autem *magis*, quòd nomina vestra scripta sunt in cœlis.
(ξ) χαίρετε δὲ μᾶλλον, ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
In ipsa hora exultavit spiritu *Jesus*, & dixit; Con-
21 (ο) Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, Ἐξομο- ρια ε
fiteor tibi, Pater, Domine cœli & terræ, quòd abscondisti hæc à
λογοῦμαί σοι, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ
sapientibus & prudentibus, & revelâsti ea parvulis. Etiam Pater, quoniã sic *factum est*
σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. ναὶ ὁ πατὴρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο
beneplacitum ante te. *Et conversus ad discipulos, dixit*; Omnia tradita sunt mihi
εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶπε, Πάντα (π) παρεδόθη μοι 22
à Patre meo: & nemo scit quis sit Filius, *si non* Pater: & quis est
ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ· καὶ τίς ἐστιν
Pater, *si non* Filius, & cui voluerit Filius revelare. Et conversus
ὁ πατὴρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν (ρ) βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. Καὶ στραφεὶς 23
ad discipulos, *privatim* dixit; Beati oculi *viden-*
πρὸς τοὺς μαθητὰς, κατ᾽ ἰδίαν εἶπε, Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέπον-
tes quæ videtis. Dico enim vobis; Quòd multi prophetæ & reges volue-
τες ἃ βλέπετε. Λέγω γὰρ ὑμῖν, Ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέ- 24
runt videre quæ vos videtis, & non viderunt: & audire quæ auditis, & non au-
λησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤ-
ΛΕ' dierunt. Et ecce legisperitus quidam surrexit, tentans illum, & di-
ρκα κουσαν. Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτὸν, καὶ λέ- 25
β cens; Magister, quid *faciens* vitam æternam possidebo? Ille *autem*
γων, Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Ὁ δὲ 26
dixit ad eum; In lege quid scriptum est? quomodò legis?
εἶπε πρὸς αὐτὸν, Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις;

MS. A. (λ) Ὁ ὑμῶν ἀκούων, (μ) μετὰ χαρᾶς οἱ ἑβδομήκοντα, (ν) ἀδικήσει. (ξ) χαίρετε δὲ ὅτι (ο) Ἐν ταύτῃ (π) μοι παρεδόθη (ρ) βούλεται

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 * ܘܐܢܬܝ ܟܦܪܢܚܘܡ ܗܝ ܕܥܕܡܐ ܠܫܡܝܐ ܐܬܪܝܡܬܝ . ܥܕܡܐ ܠܫܝܘܠ ܬܬܡܟܟܝܢ.
16 * ܡܢ ܕܫܡܥ ܠܟܘܢ ܠܝ ܫܡܥ. ܘܡܢ ܕܛܠܡ ܠܟܘܢ ܠܝ ܗܘ ܛܠܡ. ܘܡܢ ܕܠܝ ܛܠܡ
17 ܛܠܡ ܠܡܢ ܕܫܠܚܢܝ. * ܘܗܦܟܘ ܗܢܘܢ ܫܒܥܝܢ ܕܫܕܪ ܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ.
18 ܡܪܢ . ܐܦ ܫܐܕܐ ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܠܢ ܒܫܡܟ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܙܐ ܗܘܝܬ ܠܗ
19 ܠܣܛܢܐ . ܕܢܦܠ ܐܝܟ ܒܪܩܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. * ܗܐ ܝܗܒܬ ܠܟܘܢ ܫܘܠܛܢܐ . ܕܬܕܝܫܘܢ
20 ܚܘܘܬܐ ܘܥܩܪܒܐ . ܘܟܠܗ ܚܝܠܗ ܕܒܥܠܕܒܒܐ. ܘܡܕܡ ܠܐ ܢܗܪܟܘܢ. * ܒܪܡ ܒܗܕܐ
21 ܠܐ ܬܚܕܘܢ ܕܫܐܕܐ ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܚܕܘ ܕܫܡܗܝܟܘܢ ܐܬܟܬܒܘ ܒܫܡܝܐ. * ܒܗ
ܒܫܥܬܐ . ܪܘܙ ܝܫܘܥ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܐܡܪ. ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܟ ܐܒܝ ܡܪܐ ܕܫܡܝܐ ܘܕܐܪܥܐ.
ܕܟܣܝܬ ܗܠܝܢ ܡܢ ܚܟܝܡܐ ܘܣܟܘܠܬܢܐ . ܘܓܠܝܬ ܐܢܝܢ ܠܝܠܘܕܐ. ܐܝܢ ܐܒܝ ܕܗܟܢܐ
22 ܗܘܐ ܨܒܝܢܐ ܩܕܡܝܟ. * ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܠ ܡܕܡ ܐܫܬܠܡ
ܠܝ ܡܢ ܐܒܝ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܝܕܥ ܡܢܘ ܒܪܐ ܐܠܐ ܐܢ ܐܒܐ. ܘܡܢܘ ܐܒܐ ܐܠܐ ܐܢ ܒܪܐ. ܘܠܡܢ ܕܨܒܐ
23 ܒܪܐ ܕܢܓܠܐ. * ܘܐܬܦܢܝ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܚܘܕܝܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܛܘܒܝܗܝܢ ܠܥܝܢܐ
24 ܕܚܙܝܢ ܡܕܡ ܕܐܢܬܘܢ ܚܙܝܢ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ. ܕܢܒܝܐ ܣܓܝܐܐ ܘܡܠܟܐ ܪܓܒܘ
ܕܢܚܙܘܢ ܡܕܡ ܕܐܢܬܘܢ ܚܙܝܢ. ܘܠܐ ܚܙܘ. ܘܠܡܫܡܥ ܡܕܡ ܕܐܢܬܘܢ ܫܡܥܝܢ. ܘܠܐ ܫܡܥܘ.

* ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܘ * ܕܨܘܡܐ * ܠܗ *

25 * ܘܗܐ ܣܦܪܐ ܚܕ ܩܡ ܕܢܢܣܝܘܗܝ ܘܐܡܪ. ܡܠܦܢܐ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܐܐܪܬ.
26 * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܒܢܡܘܣܐ ܐܝܟܢܐ ܟܬܝܒ. ܐܝܟܢܐ ܩܪܐ ܐܢܬ.

Et tu, Capharnahum, quæ ad cœlum usque exaltata es, ad inferos usque deprimêris. 15
Qui vos audit, me audit: & qui vos opprimit, me opprimit: & qui me opprimit, opprimit eum qui misit me. 16
Porrò reversi sunt septuaginta illi quos miserat, cum gaudio magno, & dicunt ei; Domine noster, etiam dæmonia subjiciuntur nobis in nomine tuo. 17
Ipse verò dixit eis, Conspicabar Satanam instar fulguris cadentem è cœlo. 18
Ecce do vobis potestatem calcandi serpentes, & scorpiones, & omnem vim inimici: & nihil vos lædet. 19
Verùm in hoc ne gaudeatis, quòd dæmonia subjiciantur vobis: sed gaudete quòd nomina vestra scripta sint in cœlis. 20
Eâ ipsâ horâ exultavit Jesus Spiritu sanctitatis, & ait; Confiteor tibi, Pater mi, Domine cœli & terræ, quòd hæc absconderis à sapientibus, & intelligentibus, & revelaveris ea infantibus: etiam, Pater mi, quia talis fuit voluntas coram te. 21
Et conversus ad discipulos suos, dixit eis; Omnia tradita sunt mihi à Patre meo: & nemo novit quis sit Filius, nisi Pater; & quis sit Pater, nisi Filius, & si cui voluerit Filius revelare. 22
Item conversus ad discipulos suos seorsim, dixit; Felices oculi qui vident quod vos videtis. 23
Etenim dico vobis, multos prophetas & reges voluisse videre quod videtis, neque vidisse: & audire quod auditis, nec audisse. 24

Ad vesperas dominicæ sextæ Jejunii. 35.

Ecce autem Scriba quidam surrexit ut tentaret eum, & ait; Doctor, quid faciam, ut hæreditate possideam vitam æternam? 25
Ipse verò Jesus dixit ei; In Lege quomodo scriptum est, quomodo legis? 26

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 16 * وتو اي كفرناحوم * كه تا اسمان بلند شدي * تا دوزخ † فرو روي * * هر كه ازشما بشنود *
ازمن شنيده باشد * و هر كه شما را ظلم كند * مرا ظلم كرده باشد * و هر مرا ظلم كند *
17 بر فرستاننده من ظلم كرده باشد * * باز آمدند ان هفتاد و دو وبشادماني بزرگ * وبدو گفتند
18 خداوند ما * ابليسان بنام تو مطيع ما مي باشند * * عيسي بديشان گفت ابليس را ديدم همچون
19 برق از اسمان فرو افتاد * * اينك شمارا فرمان مي دهم * كه بر ماران * وكژدمان * وديگر حشرات †
20 زيانكار ودشمن * پاي بنهيد * وبساويد * كه شمارا گزند † نكنند * * اكنون بدين شاد † مباشيد *
كه ديوان مطيع فرمان شما باشند * الا شاد † شويد * كه نامهاء شما دراسمان نبشته شدند *
21 * دران ساعت بروح القدس عيسي مناجات كرد * وگفت * اعتراف ميكنم مر
ترا اي پدرم * خداوند اسمان * و زمين * كه اينهارا از حكيمان و خردمندان * پوشيده
داشتي * وبراي بچگان * و كودكان آشكارا كردي اري پدرم ارادت † پيش
22 تو چنين بود * * اشارت بسوء شاگردان † كرد * و گفت هر چيزي † از پدرم بمن سپارده شد *
وكسي نداند * پسر كيست مگر پدر * ونه پدر مگر پسر * و براي هر كه خواهد پسر اشكارا كند *

Et tu O Caphar-nahum, quæ ad cœlum elata es, usque ad infernum pessum ibis. 15
Quicunque vos audierit, me audivit; & qui vos injuriâ affecerit, me injuriâ affecit: & quisquis me injuriâ affecerit, in eum qui misit me injuriam fecit. 16
Reversi sunt autem illi septuaginta & duo, idq; cum lætitia magna, & ei dixerunt; Domine noster, diaboli in nomine tuo nobis obsequuntur. 17
Jesus illis dixit; Diabolum vidi, instar fulguris de cœlo decidentem. 18
Ecce vobis authoritatem do, ut serpentibus, & scorpiis, & aliis animalculis nocivis & infensis, pedes imponatis, & conteratis, ne vobis lædant. 19
In hoc autem ne lætemini, quòd dæmones imperio vestro pareant: sed læti estote, quòd nomina vestra in cœlo scripta sint. 20
In illa hora cum Spiritu sancto Jesus collocutus est, ac dixit; Confiteor tibi, O pater mi, Domine cœli ac terræ, quòd hæc à sapientibus & prudentibus abscondisti, et infantibus et puerulis declarâsti: etiam, Pater mi, voluntas apud te ita fuit. 21
Et annuens discipulis dixit; Omnis res à Patre meo mihi tradita est: & nemo novit quis sit Filius, nisi Pater; nec quis *sit Pater, nisi Filius: cuicunque autem vult Filius, revelat.* 22

Verſio VULGATA LATINA.

15
16 Et tu Capharnaum uſque ad cœlum exaltata, uſque ad infernum demergêris. Qui
vos audit, me audit: & qui vos ſpernit, me ſpernit. Qui autem me ſpernit, ſper-
17 nit eum, qui miſit me. Reverſi ſunt autem ſeptuaginta duo cum gaudio, dicen-
18 tes; Domine, etiam dæmonia ſubjiciuntur nobis in nomine tuo. Et ait illis; Vi-
19 debam ſatanam ſicut fulgur de cœlo cadentem. Ecce dedi vobis poteſtatem cal-
candi ſupra ſerpentes, & ſcorpiones, & ſuper omnem virtutem inimici: & nihil
20 vobis nocebit. Veruntamen in hoc nolite gaudere, quia ſpiritus vobis ſubjiciun-
21 tur: gaudete autem, quòd nomina veſtra ſcripta ſunt in cœlis. In ipſa hora ex-
ultavit Spiritu ſancto, & dixit; Confiteor tibi pater, Domine cœli & terræ, quòd
abſcondiſti hæc à ſapientibus, & prudentibus, & revelâſti ea parvulis. Etiam, Pa-
ter: quoniam ſic placuit ante te. Omnia mihi tradita ſunt à Patre meo. Et 22
nemo ſcit quis ſit Filius, niſi Pater; & quis ſit Pater, niſi Filius, & cui voluerit
Filius revelare. Et converſus ad diſcipulos ſuos, dixit; Beati oculi, qui vident 23
quæ vos videtis. Dico enim vobis; Quòd multi prophetæ & reges voluerunt vi- 24
dere quæ vos videtis, & non viderunt: & audire quæ auditis, & non audierunt.
Et ecce quidam Legiſperitus ſurrexit tentans illum, & dicens; Magiſter, quid fa- 25
ciendo vitam æternam poſſidebo? At ille dixit ad eum; In lege quid ſcriptum eſt? 26
quomodo legis?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وانت ايضا يا كفرناحوم الذي ارتفعت الي السماء سوف تهبط الي الجحيم * من سمع منكم
16 فقد سمع مني ومن جحدكم فقد جحدني * ومن جحدني فقد جحد الذي ارسلني * فرجع اليه 17
السبعون بفرح قايلين يا رب والشياطين ايضا تخضع لنا باسمك * فقال لهم قد رايت الشيطان 18
قد سقط من السماء مثل البرق * الفصل التاسع والثلثون *

Et tu etiam, ô Capharnahum, quæ te ex- 15
altâſti uſque ad cœlum, cades in infer-
num. Qui audit vos, audit me: & qui 16
negat vos, me negat: & qui negat me,
negat illum qui miſit me. Et reverſi ſunt 17
ad eum ſeptuaginta cum gaudio, dicen-
tes; Domine, dæmonia quoque ſubjiciun-
tur nobis in nomine tuo. Ait illis, Jam 18
vidi dæmonium cecidiſſe de cœlo ſicut
fulgur.

Sectio trigeſima nona.

* وهاانذا قد اعطيتكم سلطانا لتدوسوا الحيات والعقارب وكل قوة العدو ولا يضركم شي * 19
* لكن لا تفرحوا بهذا ان الارواح تخضع لكم لكن افرحوا لان اسماكم مكتوبة في السموات * 20
* وفي تلك الساعة تهلل يسوع بالروح * وقال اعترف لك يا ابه رب السماء والارض * لانك اخفيت 21
هذه عن الحكماء والفهماء واظهرتها للاطفال * نعم يا ابه ان هذه المسرة كانت امامك * ثم
التفت الي تلاميذه وقال * كل شي قد دفع الي من ابي * فليس احد يعرف من هو الابن الا 22
الاب ولا من هو الاب الا الابن * ولمن يشاء الابن ان يظهر له * ثم عاد الي تلاميذه خاصة وقال 23
طوبي للعيون التي تري ما رايتم * اقول لكم ان انبياء كثيرين وملوكا اشتهوا ان ينظروا ما 24
نظرتم فلم ينظروا وان يسمعوا ما سمعتم فلم يسمعوا * الفصل الاربعون *

Et ecce ego dedi vobis poteſtatem calcan- 19
di ſerpentes & ſcorpiones, & omnem
virtutem inimici: & non nocebit vobis
quicquam. Veruntamen ne gaudeatis in 20
hoc quòd ſpiritus ſubjiciuntur vobis, ſed
gaudete quòd nomina veſtra ſcripta ſunt
in cœlis. Et in illa hora jubilavit Jeſus 21
ſpiritu, & dixit; Confiteor tibi, Pater mi,
Domine cœli & terræ, quòd abſconderis
hæc à ſapientibus & prudentibus, & re-
velaveris ea parvulis. Benè, Pater mi,
hoc enim eſt beneplacitum coram te. De-
indè converſus eſt ad diſcipulos ſuos, &
ait; Omnis res jam tradita eſt mihi à 22
Patre meo: nam nemo ſcit quis ſit Filius,
niſi Pater: neque quis ſit Pater niſi Fili-
us: & cui vult Filius revelare. Tum 23
vertit ſe ad diſcipulos ſuos peculiariter,
& dixit; Beati oculi qui vident ea quæ
vidiſtis. Dico vobis, quòd prophetæ mul- 24
ti & reges deſideraverunt videre quæ
vidiſtis, & non viderunt: & audire quæ
audiſtis, & non audierunt.

Sectio quadrageſima.

25
26 * واذا بناموسي قام ليجربه فقال يا معلم ماذا اصنع لارث حياة الابد * فقال ما هو
مكتوب في الشريعة وكيف تقرا *

Et ecce quidam legis peritus ſurrexit ad 25
tentandum eum, & dixit; Magiſter, quid
faciam ut hæres fiam vitæ æternæ? Ait, 26
Quid eſt ſcriptum in lege? & quomodo
legis?

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወአንቲኒ፡ ቀፍረናሖም፡ መሰልኪኑ፡ እስከ፡ ሰማይ፡ ትትሌዓሊ፡ እስከ፡ ሲኦል፡ ትወር
16 ዲ፡፡=፡ ዘኪያክሙ፡ሰምዐ፡ኪያየ፡ሰምዐ፡፡ወዘለክሙ፡አበየ፡ሊተ፡አበየ፡ወዘሊተ፡አ
17 በየ፡አበዮ፡ለዘ፡ፈነወኒ፡ወዘኪያየ፡ሰምዐ፡ሰምዖ፡ለዘ፡ፈነወኒ፡፡=፡ ወተመይጡ፡እልክ
ቱ፡ ሰብዓ፡እንዘ፡ይትፌሥሑ፡ ወይብሉ፡ እግዚኦ፡ አጋንንትኒ፡ይትኤዘዙ፡ ለነ፡ በስም
18 ከ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ ርኢክዎ፡ ለሰይጣን፡ ከመ፡ መብረቅ፡ ወድቀ፡ እምሰማይ፡=፡
19 ወነሁ፡ ወሀብኩክሙ፡ሰልጣነ፡ትኪዱ፡ደበ፡ ዓቃርብት፡ ወሳዕለ፡ አራዊተ፡ ምድር፡ ወዲ
20 በ፡ኵሉ፡ኀይለ፡ጸላኢ፡ወአልቦ፡ ዘይኔክየክሙ፡፡=፡ ወበሕቱ፡ በዝሰ፡ኢትትፌሥሑ፡
እስመ፡አጋንንት፡ይገንዩ፡ለክሙ፡ ተፈሥሑ፡ ባሕቱ፡ እስተጽሕፈ፡ አስማቲክሙ፡ በሰማ
21 ያት፡፡=፡ ወበይእቲ፡ ሰዓት፡ ተፈሥሐ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ወይቤ፡
ኣአምነከ፡ አባ፡ እግዚኦ፡ ሰማይ፡ ወምድር፡ ዘኀባእከ፡ ለዝንቱ፡ እምጠቢባን፡ ወለባ
ዊያን፡ወከሠትከ፡ለሕፃናት፡እወ፡አባ፡እስመ፡ከማሁ፡ኮነ፡ሥምረትከ፡በቅድሜከ፡፡=፡
22 ኵሉ፡ ተውህበ፡ ሊተ፡ እምኀበ፡ አቡየ፡ ወአልቦ፡ ዘያአምሮ፡ለወልድ፡ዘእንበለ፡ኣብ፡
ወመኑ፡ ውእቱ፡ አብ፡ አልቦ፡ ዘያአምሮ፡ ለአብ፡ ዘእንበለ፡ ወልድ፡ ወለዘ፡ ፈቀደ፡
23 ወልድ፡ ይክሥት፡ ሎቱ፡፡=፡ ወተመይጠ፡ ወይቤሎሙ፡ ለአርደኢሁ፡ እንተ፡ ባሕ
24 ቲቶሙ፡ብፁዓት፡አዕይንት፡እለ፡ይሬኢያ፡ዘትሬኢዩ፡አንትሙ፡፡=፡ እብለክሙ፡ከመ፡
ብዙኃን፡ ነቢያት፡ ወነገሥት፡ ፈቀዱ፡ ይርአዩ፡ ዘትሬእዩ፡ አንትሙ፡ ወኢርእዩ፡ ወ
ይስምዑ፡ ዘትሰምዑ፡ አንትሙ፡ ወኢሰምዑ፡፡=፡

በእንተ፡ ዘከመ፡ ተሰአሎ፡ ጸሐፊ፡ ሃገር፡፡=፡

25 ወእምዝ፡ ተንሥአ፡ ኣሐዱ፡ ጸሐፊ፡ሀገር፡ ያመክሮ፡ ወይቤሎ፡ሊቅ፡ ምንተ፡ ገቢርየ፡
26 ሕይወተ፡ ዘለዓለም፡ አወርስ፡፡=፡ ወይቤሎ፡ ውስተ፡ ኦሪትከ፡ ምንተ፡ ጽሑፍ፡
ወእፎ፡ ታነብብ፡፡=፡

Et tu Capernaum, exiſtimâſtine uſque *ad* cœlum exaltari? uſque *ad* infernum 15
deſcendes. Qui vos audivit, me audivit; & qui vos ſprevit, me ſprevit; & qui 16
me ſprevit, ſprevit eum qui miſit me: & qui me audivit, audivit eum qui miſit
me. Et reverſi ſunt illi ſeptuaginta, gaudentes, & dicentes; Domine, dæmones 17
etiam ſubjiciuntur nobis in nomine tuo. Et dixit iis, Vidi Satanam, ut fulgur, è 18
cœlo cadentem. Et ecce dedi vobis poteſtatem, ut calcetis ſuper ſcorpiones, 19
& ſuper ſerpentes, & ſuper omnem vim inimici: & nihil eſt quod nocebit vo-
bis. Veruntamen in hoc ne gaudeatis, quia dæmones ſubjiciuntur vobis: gaude- 20
te autem quia ſcripta ſunt nomina veſtra in cœlis. Et in hac hora gaviſus eſt 21
Dominus Jeſus in Spiritu ſancto, & dixit; Confiteor tibi pater, Domine cœli &
terræ, quòd abſcondiſti hoc à ſapientibus, & prudentibus, & revelâſti illud par-
vulis: etiam Pater, quia ita fuit voluntas tua in conſpectu tuo. Univerſa 22
data ſunt mihi à Patre meo: & nemo eſt qui noſcit Filium, niſi Pater; & quis ſit
Pater, nemo eſt qui noſcit [Patrem] niſi Filius, & cuicunque voluerit Filius reve-
lare ei. Et converſus fuit, & dixit diſcipulis ſuis ſeorſum; Beati oculi qui vi- 23
dent, quæ videtis vos. Dico vobis, quòd multi prophetæ & reges deſidera- 24
verunt videre quæ videtis vos, & non viderunt: & audire quæ auditis vos, &
non audierunt.

De eo quòd interrogat eum ſcriba civitatis.

Et tunc ſurrexit quidam ſcriba civitatis tentare eum, & dicebat ei; Magiſter, 25
quid faciens vitam æternam poſſidebo? Et dixit ei, In lege tua quid ſcriptum 26
eſt, & quomodo legis?

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

23 * وباز روي خود سوي شاكردان خود تنها نهاد * و كفت خنك چشمهايي * كه
24 * ديد انچ شما ديديد * * اكنون بشما مي كويم * كه بسيار پيغمبران. و بزركان
وملكان * خواستند كه بينند انچ شما ديديد * ونديدند * وشنوند * انچ شما شنيديد *
ونشنيدند پنجاه هشت پرسيدن معتزلي ازبراي زندكاني جاويد
25 * وقتي نويسنده * از براي آزمايش * از عيسي † سوال كرد كه اي معلم چكنم
26 كه زندكاني جاويد مرا باشد *. * عيسي بدو كفت * در ناموس چكونه نبشته شده است
و چكونه خواندي *

Et rurſus vultum ſuum in diſcipu- 23
los ſuos ſeorſum defixit, & dixit;
Beati oculi qui vident, id quod vos
videtis. Jam vobis dico, quòd mul- 24
ti prophetæ, & magnates, & reges,
deſiderârunt ut viderent id quod vos
videtis, & non viderunt: & audi-
rent id quòd vos auditis, & non
audiverunt.

LVIII. Quæſtio Phariſæi de vitâ æternâ.

Tunc Scriba quidam *tentandi gra-* 25
tiâ à Jeſu ſciſcitatus eſt, inqui-
ens; *O præceptor, quid faciam ut*
vita æterna mihi ſit? Jeſus ei di- 26
xit; In lege quomodo ſcriptum eſt?
& quomodo legis?

Ille autē respondens dixit; Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex
27 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ
tota anima tua, & ex tota fortitudine tua, & ex omni cogitatione tua: & proxi-
ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου· καὶ τὸν πλησί-
mū tuum ſicut teipſum. Dixit autem illi; Rectè reſpondiſti: hoc fac, & vives.
28 ον σου (σ) ὡς σεαυτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ, Ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.
Ille autem volens juſtificare ſeipſum, dixit ad Jeſum; Et quis eſt meus proximus?
29 Ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν ἑαυτὸν, εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Καὶ τίς ἐστί μου πλησίον; ρκβ
Suſcipiens autem Jeſus, dixit; Homo quidam deſcendebat ab Hieruſalem in Je-
30 Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱε- Λϛ
richo, & latronibus incidit: Qui etiam exeuntes eum, & plagas imponentes abierunt,
ριχὼ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν· οἳ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν, καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον,
relinquentes ſemivivum exiſtentem. Secundùm ſortem autem ſacerdos quidam deſcendit in
31 ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις κατέβαινεν ἐν
via illa: & videns illum, præterivit. Similiter autē & Levita, factus ſecundùm
32 τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἀντιπαρῆλθεν. Ὁμοίως δὲ καὶ Λευΐτης, γενόμενος κατὰ
locum, veniens & videns, pertranſiit. Samaritanus autem quidā iter faciens, venit ſecus
33 τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ (τ) ἰδὼν, ἀντιπαρῆλθεν. Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων, ἦλθε κατ'
eum, & videns eū, viſceribus commot' eſt. Et accedens alligavit vulnera ejus, in-
34 αὐτὸν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἐσπλαγχνίσθη. Καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπι-
fundēs oleum & vinū: aſcendere faciens autē illū in proprium jumentum, duxit illum in diver-
χέων ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς παν-

ΛΖ'

ſorium, & curam egit ejus. Et in craſtinū exiens, ejiciens duos denarios dedit
δοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. Καὶ (υ) ἐπὶ τὴν αὔριον ἐξελθὼν, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε 35
tabernario, & ait illi; Curam habe illius, & quodcunque adinſumpſeris, ego in
τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὅ,τι ἂν προσδαπανήσῃς, ἐγὼ ἐν
redire me, reddam tibi. Quis igitur horum trium videtur tibi proxi-
τῷ ἐπανέρχεσθαί με, ἀποδώσω σοι. Τίς οὖν τούτων τῶν τριῶν (φ) δοκεῖ σοι πλησί- 36
mus fuiſſe incidentis in latrones? Ille autē dixit; Faciens miſericordiam
ον γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος 37
cum illo. Ait ergò illi Jeſus; Vade, & tu fac ſimiliter. Factum eſt autē
μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου, καὶ σὺ ποίει ὁμοίως. Ἐγένετο δὲ 38
in ire eos, & ipſe intravit in vicum quendam: mulier autē quædā nomine
ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι
Martha, excepit illum in domū ſuam. Et huic erat ſoror vocata Ma-
Μάρθα, ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μα- 39
ria, quæ etiam ſedens ſecus pedes Jeſu, audiebat verbum illius. At
ρία, ἣ καὶ (χ) παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἡ δὲ 40
Martha diſtrahebatur circa multum miniſterium: ſtans autem ait; Domine, non curæ eſt tibi quòd
Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε, Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι
ſoror mea ſolam me reliquit miniſtrare? dic ergò illi ut mihi ſimul ſuſcipiat.
ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα μοι συναντιλάβηται.
Reſpondens autem dixit illi Jeſus; Martha, Martha, ſolicita es, & turbaris circa multa.
Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾷς, καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά. 41

MS. A. (σ) ὡς ἑαυτόν. (τ) ἰδὼν αὐτόν, (υ) ἐπὶ τῇ αὔριον (φ) πλησίον δοκεῖ σοι (χ) παρακαθεσθεῖσα

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 * ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܕܬܪܚܡ ܠܡܪܝܐ ܐܠܗܟ. ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܟ ܘܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܟ. ܘܡܢ
28 ܟܠܗ ܚܝܠܟ. ܘܡܢ ܟܠܗ ܪܥܝܢܟ. ܘܠܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܬܪܝܨܐܝܬ
29 ܐܡܪܬ. ܗܕܐ ܥܒܕ ܘܬܚܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܟܕ ܨܒܐ ܠܡܙܕܕܩܘ ܢܦܫܗ ܐܡܪ ܠܗ. ܘܡܢܘ ܩܪܝܒܝ.
30 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܢܚܬ ܗܘܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܠܐܝܪܝܚܘ. ܘܢܦܠܘ ܥܠܘܗܝ
ܓܝܣܐ. ܘܫܠܚܘܗܝ ܘܡܚܐܘܗܝ. ܘܫܒܩܘܗܝ ܟܕ ܩܠܝܠ ܩܢܝܐ ܒܗ ܢܦܫܗ. ܘܐܙܠܘ.
31 32 * ܘܓܕܫ ܟܘܡܪܐ ܚܕ ܢܚܬ ܗܘܐ ܒܐܘܪܚܐ ܗܝ. ܘܚܙܝܗܝ ܘܥܒܪ. * ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܠܘܝܐ. ܐܬܐ
33 ܡܛܐ ܠܗ ܠܕܘܟܬܐ ܘܚܙܝܗܝ ܘܥܒܪ. * ܐܢܫ ܕܝܢ ܫܡܪܝܐ ܟܕ ܪܕܐ ܗܘܐ. ܐܬܐ ܐܝܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ
34 ܗܘܐ ܘܚܙܝܗܝ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܘܗܝ. * ܘܩܪܒ ܘܥܨܒ ܡܚܘܬܗ. ܘܐܪܡܝ ܥܠܝܗܝܢ ܚܡܪܐ
35 ܘܡܫܚܐ. ܘܐܪܟܒܗ ܥܠ ܚܡܪܗ. ܘܐܝܬܝܗ ܠܦܘܢܕܩܐ. ܘܐܬܒܛܠ ܠܗ. * ܘܠܨܦܪܗ
ܕܝܘܡܐ. ܐܦܩ ܬܪܝܢ ܕܝܢܪܝܢ ܝܗܒ ܠܦܘܢܕܩܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܬܒܛܠ ܠܗ. ܘܐܢ ܬܘܣܦ
36 ܬܦܩ. ܡܐ ܕܗܦܟ ܐܢܐ ܦܪܥ ܐܢܐ ܠܟ. * ܡܢܘ ܗܟܝܠ ܡܢ ܗܠܝܢ ܬܠܬܐ ܡܬܚܙܐ ܠܟ ܕܗܘܐ ܩܪܝܒܐ
37 ܠܗܘ ܕܢܦܠ ܒܐܝܕܝ ܓܝܣܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܗܘ ܕܐܬܪܚܡ ܥܠܘܗܝ. ܐܡܪ
ܠܗ ܝܫܘܥ ܙܠ. ܐܦ ܐܢܬ ܗܘܝ ܥܒܕ ܗܟܘܬ. * ܩܪܝܢܐ ܕܥܘܗܕܢܐ ܕܢܫܐ ܩܕܝܫܬܐ *
38 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܗܢܘܢ ܪܕܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܠܚܕܐ ܩܪܝܐ. ܘܐܢܬܬܐ ܕܫܡܗ ܡܪܬܐ ܩܒܠܬܗ
39 ܒܒܝܬܗ. * ܘܠܗ ܐܝܬ ܗܘܬ ܚܬܐ ܕܫܡܗ ܡܪܝܡ. ܘܐܬܬ ܝܬܒܬ ܠܘܬ ܪܓܠܘܗܝ
40 ܕܡܪܢ. ܘܫܡܥܐ ܗܘܬ ܡܠܘܗܝ. * ܡܪܬܐ ܕܝܢ ܚܒܝܫܐ ܗܘܬ ܒܬܫܡܫܬܐ ܣܓܝܐܬܐ.
ܘܐܬܬ ܐܡܪܐ ܠܗ. ܡܪܝ. ܠܐ ܒܛܝܠܐ ܠܟ ܕܚܬܝ ܫܒܩܬܢܝ ܠܒܠܚܘܕܝ ܕܐܫܡܫ. ܐܡܪ ܠܗ
41 ܕܬܥܕܪܢܝ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܬܐ ܡܪܬܐ. ܝܨܦܐ ܐܢܬܝ ܘܪܘܫܐ ܥܠ ܣܓܝܐܬܐ.

Et reſpondit & dixit ei; Diliges Dominum 27
Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota
anima tua, & ex totis viribus tuis, & ex tota
mente tua: & proximum tuum ſicut teipſum.
Dixit ei Jeſus, Rectè dixiſti: hoc age, & vi- 28
ves. Ille autem quum vellet juſtificare ſemet- 29
ipſum, dixit ei; Ecquis eſt proximus meus?
Subdit ei Jeſus, Vir quidam deſcendebat ab 30
Jeruſalem in Jericho; & irruerunt in eum
latrones, & expoliârunt eum, vulnerâruntque;
& miſſum eum fecerunt quum vix ſubſiſteret in eo anima: atque abiêre. Accidit 31
autem ut ſacerdos quidam deſcenderet per
illam viam; & vidit eum, ac præteriit. Simi- 32
liter & Levita veniens acceſſit ad illum locum;
& vidit eum, ac præteriit. Quidam au- 33
tem Samaritanus, quum iter faceret, venit
quò loci erat; viditque eum, & miſertus eſt
ejus. Acceſſit itaque, & obligavit vulnera 34
ejus; infuditque in ea vinum & oleum: ac
impoſuit eum aſino ſuo, & adduxit in diverſorium,
& ejus curam egit. Manè autem diei 35
proferens duos denarios, dedit hoſpiti; & dixit
ei, Curam illius age: & ſiquid ſuprà impenderis,
quum revertar, ego reddam tibi.
Quis igitur horum trium videtur tibi proxi- 36
mus fuiſſe illi qui incidit in manus latronum?
Ille verò dixit, Is qui miſertus eſt ejus. Sub- 37
dit ei Jeſus; Abi, & tu fac ſimiliter.

Lectio in commemorationem mulierum ſanctarum. 36.

Et factum eſt quum ipſi iter facerent ut in- 38
troierit in vicum quendam, & mulier Martha
nomine exceperit eum domi ſuæ. Erat 39
autem ei ſoror nomine Maria, quæ veniens
conſedit ad pedes Domini noſtri, & audiebat
ſermones ejus. Martha autem anxia erat 40
in multo miniſterio: & veniens dixit ei;
Dn̄e mi, non eſt tibi curæ quòd ſoror mea reliquit
me ſolam miniſtrare? dic ei opem mihi
ferat. Reſpondit Jeſus, & dixit ei; Martha, 41
Martha, ſolicita es & inquieta circa plurima.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 * نویسنك بدو جواب داد و كفت * خداوند وخداي ترا دوست دار * از همه دل خود و از همه
جان خود * واز همه قوت خود * و از همه اندیشهٔ خود * و یار خودرا همچو † جان خود دوست
28 29 دار * * عیسي بدو كفت راست كفتي این را بكن * زنده شدي * * او چون مي خواست كه
30 نفس خودرا بالاباند * بعیسي كفت كیست یار من * * عیسي بدو كفت كه مردي از
اورشلیم تا اریحو فرود آمد * حرامیان بروي افتادند * و اورا برهنه كردند * و زدند * و بحال
31 مرك انداختند * چنانك اندكي جان † درو مانده بود ورفتند * * يك كوهين دران راه مي
32 33 كذشت * اورا دید رها كرد * و رفت * * و اینچنین لیوي † نیز بدو رسید وكذشت * * بعد از
34 ایشان یكي از سامریان انجا رسید * اورا افتاده دید * برو رحمت كرد * * و پیش او آمد * و زخمهاء
اورا بست * وشراب * و روغن * بر زخمش نهاد * و بر خر خود نشاند * و در كاروانسرایش در آورد *
35 غمخواركي او كرد * * صباح دوم روز * دو دینار بدر آورد * و بكاروانسرادار داد * و كفت
36 انچ اورا در بایست باشد بدو ده * و اكر چیزي افزونتر † باید من بتو بدهم * * اكنون
ازین سه † كس كه نام بردیم * كدامین صواب كرده باشد * بدین مرد حرامي زده *

Scriba ei reſponſum dedit ac dixit; 27
Dominum ac Deum tuum diligas ex
toto corde tuo, et ex tota anima tua,
& ex tota virtute tua, & ex tota
cogitatione tua: & proximum tuum
veluti teipſum charum habeas. Je- 28
ſus ei dixit; Rectum dixiſti: hoc
fac, & vives. Ille, cùm vellet ſeſe 29
prædicare, Jeſu dixit; Quis eſt proximus
meus? Jeſus ei dixit; Vir 30
quidam ab Hieroſolyma in Hiericho
deſcendit, in quem latrones incide-
runt, & nudatum cæſumque in ſtatum
mortis adegerunt, adeò ut parum
animæ in eo remaneret, & abierunt.
Sacerdos quidam per illam viam 31
præteriit, cumque viſum omiſit, &
abiit. Et ſimiliter Levita etiam ad 32
eum acceſſit, & præteriit. Poſt eos 33
quidam ex Samaritanis illuc perveniens
eum jacentem vidit, & ejus
miſertus eſt. Et ad eum acceſſit, & 34
vulnera ejus obligavit, & vinum
& oleum vulneri ejus indidit: &
aſino ſuo impoſitum in diverſorium
ſuum adduxit, & ejus curam
egit. Manè ſecundi diei duos de- 35
narios deprompſit, & pandocheo dedit,
& dixit; Id quod opus
ei fuerit, illi dato, & ſi quid amplius
requiſitum erit, tibi dabo.
Jam ex his tribus hominibus, 36
quos nominavimus, quis rectum fecit
ei homini à latronibus percuſſo?

Verſio VULGATA LATINA.

27 Ille reſpondens dixit; Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota
anima tua,& ex omnibus viribus tuis,& ex omni mente tua: & proximum tuum ſicut
28 teipſum. Dixitq; illi; Rectè reſpondiſti: hoc fac,& vives. Ille autem volens juſtificare
29 ſeipſum, dixit ad Jeſum; Et quis eſt meus proximus? Suſcipiens autem Jeſus,
30 dixit; Homo quidam deſcendebat ab Jeruſalem in Jericho, & incidit in latrones,qui
31 etiam deſpoliaverunt eum: & plagis impoſitis abierunt, ſemivivo relicto. Accidit
32 autem ut ſacerdos quidam deſcenderet eâdem viâ: & viſo illo præterivit. Similiter
33 & Levita,cùm eſſet ſecus locum,& videret eum,pertranſiit: Samaritanus autem quidam
34 iter faciens,venit ſecus eum: & videns eum,miſericordiâ motus eſt. Et appropians
alligavit vulnera ejus,infundens oleum,& vinum: & imponens illum in jumentũ
ſuũ, duxit in ſtabulũ,& curã ejꝰ egit. Et alterâ die protulit duos denarios,& dedit 35
ſtabulario,& ait; Curã illiꝰ habe: & quodcunq; ſupererogaveris,ego cùm rediero
reddã tibi. Quis horũ triũ videtur tibi proximus fuiſſe illi,qui incidit in latrones? 36
At ille dixit; Qui fecit miſericordiã in illũ. Et ait illi Jeſus; Vade,& tu fac ſimiliter. 37
Factũ eſt autẽ,dum irẽt,& ipſe intravit in quoddã caſtellũ: & mulier quædã 38
Martha nomine,excepit illũ in domũ ſuã: Et huic erat ſoror nomine Maria,quæ 39
etiã ſedẽs ſecꝰ pedes Dñi,audiebat verbũ illiꝰ. Martha autẽ ſatagebat circa frequẽs 40
miniſterium: quæ ſtetit, & ait; Domine, non eſt tibi curæ, quòd ſoror mea reliquit
me ſolam miniſtrare? dic ergò illi, ut me adjuvet. Et reſpondens dixit illi 41
Dominus; Martha, Martha, ſolicita es, & turbaris erga plurima.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

27 * فاجابه قايلا تحب الرب الهك من كل قلبك * ومن كل نفسك * ومن كل قوتك * ومن كل نيتك *
28 29 وقريبك مثل نفسك * فقال له يسوع بالصواب اجبت افعل هذا فتحيا * فاراد ان يزكي
30 نفسه فقال ليسوع ومن هو قريبي * فاجابه يسوع قايلا رجل كان نازلا من يروشليم الي اريحا
31 فوقع بين اللصوص * فسلبوه وجرحوه ومضوا وتركوه قريب الموت * واتفق ان كاهنا كان نازلا
32 33 في تلك الطريق فابصره وجاز * وكذلك لاوي جاء الي المكان وابصره وجاز * وان سامريا جاز به
34 فلما رآه تحنن عليه * ودنا منه وضمد جراحه وصب عليها زيتا وخمرا * وحمله علي دابته
35 وجاء به الي الفندق وعني بامره * وفي الغد اخرج دينارين اعطاهما لصاحب الفندق وقال له
36 اهتم به بهذين * فان انفقت عليه اكثر مهما دفعت لك عند عودتي * فمن من الثلثة
37 تظن انه قد صار قريبا للذي وقع بين اللصوص * فقال له الذي صنع معه رحمة * فقال
له يسوع اذهب انت وافعل هكذي * * الفصل الحادي والاربعون *
38 39 * وفيما هم يسيرون دخل قرية فقبلته مراة في بيتها اسمها مرتا * وكانت لها اخت تدعي
40 مريم جلست عند قدمي الرب تسمع كلامه * ومرتا كانت تجتهده تخدم كثيرا * فقامت وقالت
41 يا رب اما يعنيك امري * ان اختي تركتني اخدم وحدي قل لها تعينني * اجابها يسوع
قايلا مرتا مرتا انك تجتهده مهتمه في امور كثيرة *

Reſpondit ei, dicens; Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo,& ex tota anima tua,& ex tota virtute tua,& ex tota mente tua: & proximum tuum ſicut te ipſum. 27
Et dixit illi Jeſus; Rectè reſpondiſti: fac hoc,& vives. 28
Voluit autem juſtificare ſeipſum, & dixit ad Jeſum; Et quis eſt proximus meus? 29
Reſpondit ei Jeſus,dicens; Homo quidam erat deſcendens ab Jeruſalem in Jericho,& incidit inter latrones, & deſpoliaverunt eum, & vulneraverunt eum, & abierunt, & reliquerunt illum propinquum morti. 30
Et accidit ut ſacerdos, qui deſcendebat per illam viam,vidiſſet illũ,& præteriiſſet. 31
Et ſimiliter Levita quidam venit in locum,& vidit illum,& pertranſiit. 32
Et verò Samaritanus quidam tranſiit ſecus illum, & cùm vidiſſet eum, miſertus eſt ipſius. 33
Et acceſſit ad illum,& alligavit vulnera ejus, & fudit ſuper ea oleum & vinum: & impoſuit eum ſuper jumentum ſuum,& duxit illum in diverſorium, & ſuſcepit curam illius. 34
Et poſtridie protulit duos denarios,& dedit eos domino diverſorii,& ait illi; Curam illius habeto his duobus: & ſi expenderis pro eo plus iſtis duobus,dabo tibi ad reditum meum. 35
Quem ergò ex tribus putas factum fuiſſe proximum illi qui cecidit inter latrones? 36
Ait illi; Qui fecit in illum miſericordiam. Dixit illi Jeſus; Vade tu, et fac ſimiliter. 37

Sectio quadrageſima prima.

Et dum ipſi ambularent,intravit in quoddam caſtellum,et excepit illum mulier in domum ſuam, cujus nomen Martha. 38
Et erat ei ſoror, quæ vocabatur Maria, quæ ſedit ſecus pedes Domini, auditura verbum ejus. 39
Martha autem erat anxia, miniſtrans plurimùm. Et ſtetit,ac dixit; Domine, nonne gravat te rês mea, quòd ſoror mea reliquerit me miniſtrare ſolã? Dic igitur illi ut adjuvet me. 40
Reſpondit ei Jeſus,dicens; Martha,Martha,tu quidem anxia et ſolicita es in rebus multis, 41

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

27 ወአውሥኦ፡ ወይቤሎ፡ አፍቅር፡ ለእግዚአብሔር፡ አምላክከ፡ በኵሉ፡ ልብከ፡ ወበ
ኵሉ፡ ነፍስከ፡ ወበኵሉ፡ ኃይልከ፡ ወበኵሉ፡ ሕሊናከ፡ ወአፍቅር፡ ቢጸከ፡ ከመ፡ ነፍስ
28 ከ። ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሠናየ፡ ትቤ፡ ከማሁኬ፡ ግበር፡ ወተሐዩ። ወይ
29 ቤሎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ዘኬ፡ ፈቀደ፡ ያፈደፍድ፡ ጸድቀ፡ ወመኑ፡ እሙንቱ፡ ቢጽየ።
በእንተ፡ ዘዘበጥዎ፡ ፈያት።
30 ወተሰጥዎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ አሐዱ፡ ብእሲ፡ ይሐውር፡ እምኢየሩሳሌም፡
31 ለኢያሪሖ፡ ወረከብዎ፡ ፈያት፡ ወዘበጥዎ፡ ወሰለብዎ፡ ወኃለፉ፡ ወኀደፍዎ፡ በድኖ። ወ
32 ተደየቀ፡ አሐዱ፡ ካህን፡ እንዘ፡ ይወርድ፡ ይእተ፡ ፍኖተ፡ ወርእዮ፡ ወኃለፈ። ወከማሁ፡
33 ሌዋዊ፡ ረከቦ፡ በውእቱ፡ ክም፡ ገጽ፡ ወርእዮ፡ ወኃለፈ። ወረከበ፡ ለሓዱ፡ ሰምራዊ፡
34 እንዘ፡ የሐውር፡ ይረድ፡ ኪያሃ፡ ፍኖተ፡ ርእዮ፡ ወምሕሮ። ወቀርበ፡ ኀቤሁ፡ ወሶጠ፡
ወይነ፡ ወቅብአ፡ ላዕሌሁ፡ ውስተ፡ ቍስሉ፡ ወጸዐኖ፡ ዲበ፡ አድጉ፡ ወወሰዶ፡ ኀበ፡ ዓቃቤ፡
35 ነግድ፡ ከመ፡ ይፈውሶ። ወበሳኒታ፡ አውፅአ፡ ክልኤተ፡ ዲናረ፡ ወወሀቦ፡ ለዓቃቤ፡ ነግ
ድ፡ እንዘ፡ ይብሎ፡ ፈውሶ፡ ሊተ፡ ወአነ፡ እፈድየከ፡ ኵሎ፡ ዘአስተወፃእከ፡ ላዕሌሁ፡ እ
36 ፈድየከ፡ አነ፡ ግብአትየ። መኑ፡ እንከ፡ እምእሉ፡ ሠለስቱ፡ ዘይከውን፡ ቢጾ፡ ለዘ፡
37 ዘበጥዎ፡ ፈያት። ወይቤ፡ ዘገብረ፡ ምሕረተ፡ ላዕሌሁ። ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
ሑርኬ፡ አንተኒ፡ ግበር፡ ከማሁ። በእንተ፡ ማርያ፡ ወማርታ።
38 ወእምዝ፡ ሐዊሮሙ፡ ቦኡ፡ አሐተ፡ ሃገረ፡ ወተቀበለቶ፡ አሐቲ፡ ብእሲት፡ በቤታ፡ እንተ፡
39 ስማ፡ ማርታ። ወስማ፡ እኅታ፡ ማርያ፡ እንተ፡ ነበረት፡ ኀበ፡ እገሪሁ፡ ለእግዚእነ፡ ወሰም
40 ዓቶ፡ ቃሎ። ወማርታሰ፡ ትሠርሕ፡ በአስተደልዎ፡ ብዙኅ፡ ወቆመት፡ ወትቤሎ፡ እግዚእ
41 የ፡ ኢያጽህቀከኑ፡ ዘተኃደገኒ፡ እኅትየ፡ ባሕቲትየ፡ አስተደሉ፡ በላ፡ ታርድአኒ። ወአው
ሥኦ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤላ፡ ማርታ፡ ማርታ፡ ትሠርሒ፡ ወብዙኀ፡ ተስተደልዊ።

Et reſpondit ei, & dixit ei; Dilige Dominum Deum tuum in toto corde tuò, & 27
in tota anima tua,& in totâ virtute tua, & in tota cogitatione tua: & dilige proximum tuum ſicut teipſum. Et dixit ei Dñs Jeſus; Bene dicis: ſic igitur fac, & 28
vives. Et dixit Dño Jeſu ille volens magis juſtificari, Et quinam ſunt proximi 29
mei? *De eo quem latrones vulnerârunt.*
Et reſpondit ei Dominus Jeſus,& dixit ei; Quidam homo ibat ab Hieruſalem ad 30
Hiericho,& invenerunt eum latrones,& vulnerârunt eum & deſpoliaverunt eũ,
& abierunt, & reliquerunt ei corpus ſuum. Et accidit,quidam ſacerdos dum de- 31
ſcenderet per iſtam viam,vidit eum, & præterivit. Et ſimiliter Levita invenit 32
eum in eodemmet habitu, & vidit eum,& præteriit. Et contigit, quidam Sama- 33
ritanus iter faciens, deſcendit *per* eandem viam: viditque eum, & miſertus eſt
ejus: Et acceſſit ad eum,& infudit vinum & oleum ſuper eum in vulnera ejus,& 34
impoſuit eum ſuper aſinũ ſuum,& duxit eum ad cuſtodem peregrinorũ,ut ſanaret
eum. Et alterâ die eduxit duos denarios,& dedit eũ cuſtodi peregrinorũ,dicens 35
ei; Sanato eum mihi,& ego retribuam tibi totum quod erogaveris ſuper eum,retribuã *dico* tibi ego,quum rediero. Quis igitur ex his tribus *eſt*,qui eſt proximus 36
ei quem vulnerârunt latrones? Et dixit ei; Qui fecit miſericordiã ſuper eum. Et 37
dixit ei Dñs Jeſus; Vade igitur,tu etiã fac ſimiliter. *De Maria & Martha.*
Et tunc proficiſcentes ingreſſi ſunt *in* quandam civitatẽ, & excepit eum quædam 38
mulier in domum ſuam,cujus nomen *erat* Martha. Et nomen ſororis ejus Maria, 39
quæ ſedit ad pedes Domini noſtri,& audivit ſermonem ipſius. Et Martha labo- 40
rabat, præparando ei multa: & ſtetit, & dixit ei; Domine mi, nonne eſt *tibi* curæ,
quòd reliquit me ſoror mea ſolam,ut præparem? dic ei ut adjuvet me. Et reſpon- 41
dit Dominus Jeſus, & dixit ei; Martha, Martha, laboras, & multùm præparas:

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

37 * اوگفت آنك بر وي رحمت كرد * عيسي بدو گفت برو تو نيز اينچنين كن

پنجاه نه   مهماني كردن مريم ومرتا مسيح را

38 * ودر راه كه مي رفتند * امدند در دهي زني * نامش مرتا * مسيح را در خانه خود قبول كرد *
39 * ومرتا را خواهري بود نامش مريم * آمد پيش پاي خداوند ما نشست * و سخنهاء اورا مي
40 شنيد * ومرتا در ترتيب اش ومهماني كردن مشغول بود * و زحمت مي كشيد آمد بعيسي
گفت * اي خداوندم غم من نمي خوري * كه خواهرم در بندگي مرا تنها رها كرد *
41 بدو بگوكه بمن ياري دهد * عيسي بدو جواب داد * وگفت مرتا مرتا * در همه چيزي
اراسته * وبر بسيار زنان شرف داري *

Ille dixit; Is qui miſericordiâ in eum uſus eſt. Jeſus ei dixit; Abi, tu etiam ſimiliter fac. 37

LIX. Convivium faciunt Maria & Martha Chriſto.

Et in via quâ iverunt, venerunt in pagum quendam: ubi *mulier, cui nomen Martha, Chriſtum in domum ſuam excepit.* 38
Et Marthæ ſoror erat nomine Maria,quæ accedens ad pedes Domini noſtri ſedit, ac ſermones ejus audiebat. 39
Martha autem in apparatu cibi et convivio faciendo occupata erat, et moleſtiam ferebat: veniens itaque *ad Jeſum dixit; O Domine mi, curam mei non habes, quòd ſoror mea in miniſterio me ſolam reliquit? Dic ei ut mihi opẽ ferat.* 40
Jeſus ei reſponſum dedit, & dixit; Martha, Martha, in omnibꝰ rebus exornata es, et ſuper plurimas mulieres præcellentiam habes. 41

Unius verò est usus. Maria autem bonam partem elegit, quæ non auferetur
42 Ἑνὸς δέ ἐστι χρεία. Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται
ab ea.
ἀπ' αὐτῆς.

CAP. XI. ια'.

Et factũ est in esse ipsum in loco quodam orantem, ut cessavit, dixit quidam ΛΗ'
1 (α) Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις ξκγ
discipulorum ejus ad eum; Domine, doce nos orare, sicut & Joannes ε
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν, Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης
docuit discipulos suos. Ait autem illis; Cùm oratis, dicite; Pater
2 ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ὅταν (β) προσεύχησθε, λέγετε, Πάτερ ρκε ε
noster qui in cælis, sanctificetur nomen tuum: adveniat regnum tuum: fiat
ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω
voluntas tua, sicut in cælo, & in terra. Panem nostrum quotidianum da
3 τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ (γ) ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου
nobis juxta diem. Et dimitte nobis peccata nostra: & enim ipsi dimittimus
4 ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν. Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν· καὶ γὰρ αὐτοὶ (δ) ἀφίεμεν
omni debenti nobis: & ne inducas nos in tentationem: sed libera nos à
παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν· ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ
malo: Et ait ad illos; Quis ex vobis habebit amicum, & ibit ad ρκδ
5 τοῦ πονηροῦ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς ι
illum mediâ nocte, & dicet illi; Amice, commoda mihi tres panes: Quoniam
αὐτὸν μεσονυκτίου, (ε) καὶ εἴπῃ αὐτῷ, Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς ἄρτους· Ἐπειδὴ 6
amicus meus venit de via ad me, & non habeo quod apponam ei. Et ille
φίλος μου παρεγένετο ἐξ ὁδοῦ πρός με, καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ. Κἀκεῖνος 7
deintùs respondens, dicat; Ne mihi molestiam exhibe: jam ostium clausum est, & pueri
ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ, Μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία
mei mecum in cubili sunt: non possum surgens dare tibi. Dico vobis; Si & non
μου μετ' ἐμοῦ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. Λέγω ὑμῖν, Εἰ καὶ οὐ 8
dederit ei surgens, propter esse illius amicum, propter improbitatem ejus excitatus
δώσει αὐτῷ ἀναστὰς, διὰ τὸ εἶναι (ζ) αὐτοῦ φίλον, διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς
dabit illi quotquot habet opus. Et ego vobis dico; Petite, & dabitur vobis: quærite,
δώσει αὐτῷ ὅσων χρῄζει. Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, 9
& invenietis: pulsate, & aperietur vobis. Omnis enim petens accipit, & quærens
καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν 10
invenit, & pulsanti aperietur. Quem autem vestrûm patrem petet filius panem,
εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι (η) ἀνοιγήσεται. Τίνα δὲ (θ) ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, 11
non lapidem dabit illi? si & piscem, non pro pisce serpentem dabit illi? Aut
μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; (ι) εἰ καὶ ἰχθὺν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; Ἢ 12
& si petierit ovum, non dabit illi scorpionem?
καὶ (κ) ἐὰν αἰτήσῃ ᾠὸν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον;

MS. A. Κεφ. ια'. (α) Ἐγένετο δὲ (β) προσεύχεσθε, (γ) ἐπὶ γῆς. (δ) ἀφίομεν (ε) καὶ ἐρεῖ αὐτῷ, (ζ) αὐτὸν φίλον, (η) ἀνοιχθήσεται. (θ) ἐξ ὑμῶν (ι) ἢ καὶ (κ) ἂν αἰτήσει

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

42 * ܚܕܐ ܗܝ ܕܝܢ ܕܡܬܒܥܝܐ. ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܡܢܬܐ ܛܒܬܐ ܓܒܬ ܠܗ. ܗܝ ܕܠܐ ܬܫܬܩܠ ܡܢܗ.
* ܕܪܡܫܐ ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܠܙ * * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ *
1 * ܘܗܘܐ ܟܕ ܡܨܠܐ ܗܘܐ ܒܕܘܟܬܐ ܚܕܐ. ܟܕ ܫܠܡ ܐܡܪ ܠܗ ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܪܢ. ܐܠܦܝܢ
2 ܠܡܨܠܝܘ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܝܘܚܢܢ ܐܠܦ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܡܬܝ
ܕܡܨܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܗܟܢܐ ܗܘܝܬܘܢ ܐܡܪܝܢ. ܐܒܘܢ ܕܒܫܡܝܐ. ܢܬܩܕܫ ܫܡܟ. ܬܐܬܐ
3 ܡܠܟܘܬܟ. ܢܗܘܐ ܨܒܝܢܟ. ܐܝܟܢܐ ܕܒܫܡܝܐ ܐܦ ܒܐܪܥܐ. * ܗܒ ܠܢ ܠܚܡܐ ܕܣܘܢܩܢܢ
4 ܝܘܡܢܐ. * ܘܫܒܘܩ ܠܢ ܚܛܗܝܢ. ܐܦ ܚܢܢ ܓܝܪ ܫܒܩܢ ܠܟܠ ܕܚܝܒܝܢ ܠܢ. ܘܠܐ ܬܥܠܢ
5 ܠܢܣܝܘܢܐ. ܐܠܐ ܦܨܢ ܡܢ ܒܝܫܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܪܚܡܐ.
ܘܐܙܠ ܠܘܬܗ ܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ ܘܢܐܡܪ ܠܗ. ܪܚܡܝ. ܐܫܐܠܝܢܝ ܬܠܬ ܓܪܝܨܢ.
6
7 * ܡܛܠ ܕܪܚܡܐ ܐܬܐ ܠܘܬܝ ܡܢ ܐܘܪܚܐ. ܘܠܝܬ ܠܝ ܡܕܡ ܕܐܣܝܡ ܠܗ. * ܘܗܘ ܪܚܡܗ
ܡܢ ܠܓܘ ܢܥܢܐ ܘܢܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܬܗܪܝܢܝ. ܕܗܐ ܬܪܥܐ ܐܚܝܕ ܗܘ. ܘܒܢܝ ܥܡܝ ܒܥܪܣܐ. ܠܐ
8 ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܩܘܡ ܘܐܬܠ ܠܟ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܡܛܠ ܪܚܡܘܬܗ ܠܐ ܢܬܠ ܠܗ.
9 ܡܛܠ ܚܨܝܦܘܬܗ ܢܩܘܡ ܘܢܬܠ ܠܗ ܟܡܐ ܕܡܬܒܥܐ ܠܗ. * ܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܫܐܠܘ
10 ܘܢܬܝܗܒ ܠܟܘܢ. ܒܥܘ ܘܬܫܟܚܘܢ. ܢܩܘܫܘ ܘܢܬܦܬܚ ܠܟܘܢ. * ܟܠ ܓܝܪ ܕܫܐܠ ܢܣܒ.
11 ܘܕܒܥܐ ܡܫܟܚ. ܘܕܢܩܫ ܡܬܦܬܚ ܠܗ. * ܐܝܢܐ ܓܝܪ ܡܢܟܘܢ ܐܒܐ ܕܢܫܐܠܝܘܗܝ ܒܪܗ
ܠܚܡܐ. ܠܡܐ ܟܐܦܐ ܡܘܫܛ ܠܗ. ܘܐܢ ܢܘܢܐ ܢܫܐܠܝܘܗܝ. ܠܡܐ ܚܠܦ ܢܘܢܐ ܚܘܝܐ
12 ܡܘܫܛ ܠܗ. * ܘܐܢ ܒܝܥܬܐ ܢܫܐܠܝܘܗܝ. ܠܡܐ ܗܘ ܥܩܪܒܐ ܡܘܫܛ ܠܗ.

At unum est quod requiritur. Maria verò 42 partem bonam elegit sibi, quæ non auferetur ab ea.

Ad vesperas, feriâ tertiâ hebdomadis primæ Jejunii. 37.

CAP. XI.

Et factum est, quum ipse oraret quodam 1 in loco, ut absolvit, dixit ei unus è discipulis suis; Domine noster, doce nos orare, sicut & Johannes docuit discipulos suos. Dixit 2 eis Jesus; Quum oratis, sic dicite; Pater noster qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum: Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, ut in cœlo, & in terra. Da no- 3 bis panem egestatis nostræ quotidiè. Et re- 4 mitte nobis peccata nostra: nam & nos remisimus omnibus qui debent nobis. Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos à maligno. Et subdidit eis, Quis vestrûm 5 habebit amicum, & proficiscetur ad eum mediâ nocte, & dicet ei; Amice mi, da mihi mutuò tres panes: Quandoquidem amicus 6 venit ad me ab itinere, & non habeo quod apponam ei. Et ille amicus ejus intus re- 7 spondeat, & dicat ei; Ne mihi molestiam exhibeas: ecce enim ostium clausum est, & filii mei mecum sunt in lecto, non possum surgere ut dem tibi. Dico vobis; Etiamsi 8 propter amicitiam non dederit, at propter importunitatem surget, & dabit quantum ei requiritur. Ego quoque dico vobis; Peti- 9 te, & dabitur vobis: quærite, & invenietis: pulsate, & aperietur vobis. Quisquis 10 enim petit, accipit: & qui quærit, invenit: & pulsanti aperietur. Quis enim ex vobis 11 pater, si petierit ab eo filius ejus panem, nunquid lapidem porriget ei? &, si piscem rogaverit eum, nunquid pro pisce porriget ei 12 serpentem? Et, si ovum ab eo petierit, nunquid ipse scorpionem ei porriget?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

42 * الا يك چيز ترا در بايست است * اكنون مريم مايهٔ نيك + ازبراي خود كزيد كه ازو
ستك نشود *
1 * وبعد ازان * درجايكاهي نمازمي كرد * شاكردان او
بدو كفتند * خداوند مارا بياموز + نمازكنيم * انچنانك يحيي شاكردان خود را اموزانيد
شست تعليم نمازكفتن
2 * عيسي بديشان كفت * وقتي كه
نماز كنيد اين كلمه را بكوييد * پدر ما كه بر اسماني * مقدس است نام تو * بيايد ملكوت تو *
3 4 بشود كام تو * انچنانك در آسمان * و زمين داري * * بك روزي + ما بر دوام * هر روز * * وعفو
كردان كناه مارا * انچنانك ما كناهان ديكرانرا كه بر ما كردند عفو كرديم * ومك
مارا در ازمايش * ليكن از شر مارا برهان
شست يك
5 * وبديشان كفت كيست
مثل آن مرد كه در نيم شب بيايد ونان طلبد
ازشما كه دوستي دارد * ودر نيم شب پيش او بزود * وبدو بكويد * اي دوست سه نان از
6 تو مي خواهم * براي انك دوستي مرا ازراه رسيك است * وچيزي ندارم كه پيش او بنهم *

Sed una res tibi necessaria est: Ma- 42 *ria autem sortem bonam sibi delegit, quæ ab ea ablata non erit.*

CAP. XI.

Et posthac cum in loco quodam 1 *oráſſet, discipuli ejus ei dixerunt; Domine, nos doce quomodo orationem instituamus, quemadmodum Johannes discipulos suos docuit.*

LX. Doctrina orandi.

Jesus illis dixit; quo tempore ora- 2 *tis, hunc sermonem dicite: Pater noster, qui in cœlis es, sanctum est nomen tuum: veniat regnum tuum: fiat voluntas tua, sicut in cœlo terræ etiam potiris. Da victum* 3 *nostrum jugiter quoque die. Et con-* 4 *dona peccatum nostrum, quemadmodum nos peccatis aliorum, quæ in nos committunt, ignoscimus. Et ne des nos in tentationem: sed à malo nos libera.*

LXI. Parabola ejus viri, qui mediâ nocte venit & panem petiit.

Et illis dixit; Quis est è vobis 5 *qui amicum habeat, & mediâ nocte ad eum proficiscatur, & ei dicat; O amice, tres panes à te peto. Propterea quòd amicus* 6 *mihi de via pervenit, & quidquam non habeo quod ei apponam.*

Verſio VULGATA LATINA.

42 Porrò unum eſt neceſſarium. Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea.

CAP. XI.

1 ET factum eſt: cùm eſſet in quodam loco orans, ut ceſſavit, dixit unus ex diſcipulis ejus ad eum; Domine, doce nos orare, ſicut docuit & Joannes diſcipulos ſuos. 2 Et ait illis; Cùm oratis, dicite; Pater, ſanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. 3 Panem noſtrum quotidianum da nobis hodié. 4 Et dimitte nobis peccata noſtra, ſiquidem & ipſi dimittimus omni debenti nobis. Et ne nos inducas in tentationem. 5 Et ait ad illos; Quis veſtrûm habebit amicum, & ibit ad illum mediâ nocte, & dicet illi; Amice, commoda mihi tres panes, 6 Quoniam amicus meus venit de via ad me, & non habeo quod ponam ante illum, 7 Et ille deintùs reſpondens dicat; Noli mihi moleſtus eſſe, jam oſtium clauſum eſt, & pueri mei mecum ſunt in cubili, non poſſum ſurgere, & dare tibi. 8 Et ſi ille perſeveraverit pulſans: dico vobis; Et ſi non dabit illi ſurgens eò quòd amicus ejus ſit, propter improbitatem tamen ejus ſurget, & dabit illi quotquot habet neceſſarios. 9 Et ego dico vobis; Petite, & dabitur vobis: quærite, & invenietis: pulſate, & aperietur vobis. 10 Omnis enim qui petit, accipit: & qui quærit, invenit: & pulſanti aperietur. 11 Quis autem ex vobis patrem petit panem, numquid lapidem dabit illi? aut piſcem: numquid pro piſce ſerpentem dabit illi? 12 Aut ſi petierit ovum: numquid porriget illi ſcorpionem?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

42 * وَالَّذِي يُحْتَاجُ إِلَيْهِ يَسِيرٌ * فَأَمَّا مَرْيَمُ فَاخْتَارَتْ لَهَا نَصِيبًا صَالِحًا لَا يُنْزَعُ مِنْهَا *

* الْفَصْلُ الثَّانِي وَالْأَرْبَعُونَ *

1 * وَكَانَ فِيمَا هُوَ يُصَلِّي فِي مَوْضِعٍ قَفْرٍ فَلَمَّا فَرَغَ قَالَ لَهُ وَاحِدٌ مِنْ تَلَامِيذِهِ * يَا رَبُّ عَلِّمْنَا نُصَلِّي

2 كَمَا عَلَّمَ يُوحَنَّا تَلَامِيذَهُ * فَقَالَ لَهُمْ إِذَا صَلَّيْتُمْ فَقُولُوا يَا أَبَانَا الَّذِي فِي السَّمَوَاتِ يَتَقَدَّسُ اسْمُكَ *

3 يَأْتِي مَلَكُوتُكَ * تَكُونُ مَشِيئَتُكَ كَمَا فِي السَّمَاءِ وَعَلَى الْأَرْضِ * خُبْزَنَا الْآتِيَ أَعْطِنَا كُلَّ يَوْمٍ * وَاغْفِرْ لَنَا

4 خَطَايَانَا لِأَنَّنَا نَغْفِرُ لِمَنْ لَنَا عَلَيْهِ * وَلَا تُدْخِلْنَا التَّجَارِبَ لَكِنْ نَجِّنَا مِنَ الشِّرِّيرِ * ثُمَّ قَالَ لَهُمْ مَنْ

5 مِنْكُمْ لَهُ صَدِيقٌ يَمْضِي إِلَيْهِ نِصْفَ اللَّيْلِ وَيَقُولُ لَهُ يَا صَدِيقُ أَقْرِضْنِي ثَلَاثَ خُبْزَاتٍ * فَإِنَّ

6 صَدِيقًا لِي جَاءَنِي مِنْ طَرِيقٍ وَلَيْسَ لِي مَا أُقَدِّمُ لَهُ * فَيُجِيبُهُ ذَاكَ مِنْ دَاخِلٍ قَائِلًا لَا تُتْعِبْنِي

7 فَقَدْ أُغْلِقَ بَابِي وَأَوْلَادِي مَعِي عَلَى مَرْقَدِي وَلَا أَقْدِرُ أَقُومُ فَأُعْطِيكَ * أَقُولُ لَكُمْ إِنْ لَمْ يَقُمْ

8 وَيُعْطِهِ مِنْ أَجْلِ الصَّدَاقَةِ فَهُوَ مِنْ أَجْلِ اللَّجَاجَةِ يَقُومُ وَيُعْطِيهِ مَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ * وَأَنَا أَيْضًا أَقُولُ 9

10 لَكُمْ سَلُوا فَتُعْطَوْا * اُطْلُبُوا فَتَجِدُوا * اِقْرَعُوا فَيُفْتَحَ لَكُمْ * لِأَنَّ كُلَّ مَنْ سَأَلَ أَخَذَ * وَمَنْ طَلَبَ

11 وَجَدَ * وَمَنْ يَقْرَعُ يُفْتَحُ لَهُ * أَيُّ أَبٍ مِنْكُمْ يَسْأَلُهُ ابْنُهُ خُبْزًا فَيُعْطِيهِ حَجَرًا * أَوْ يَسْأَلُهُ حُوتًا أَفَيُعْطِيهِ

12 بَدَلَ الْحُوتِ حَيَّةً * أَوْ يَسْأَلُهُ بَيْضَةً أَفَيُعْطِيهِ عَقْرَبًا *

Quum id quo opus eſt, exiguum ſit. Et verò Maria elegit ſibi partem bonam, quæ non auferetur ab ea. 41

Sectio quadrageſima ſecunda.

CAP. XI.

1 *FT factum eſt dum ipſe oraret in loco deſerto: cùmque ceſſaſſet, dixit illi unus ex diſcipulis ſuis; Domine, doce nos orare, ſicut docuit Johannes diſcipulos ſuos.* 2 *Ait illis; Cùm oraveritis, dicite; O Pater noſter, qui es in cœlis, Sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, ſicut in cœlo, & ſuper terram.* 3 *Panem noſtrum provenientem concede nobis ſingulis diebus.* 4 *Et dimitte nobis peccata noſtra, quoniam nos dimittimus iis qui debent nobis. Et ne inducas nos in tentationes, ſed libera nos à maligno.* 5 *Deindè dixit illis; Quis veſtrûm habens amicum, ibit ad illum mediâ nocte, & dicet ei; Amice, commoda mihi tres panes,* 6 *Quoniam amicus quidam meus venit ad me de via, & non habeo quod apponam illi:* 7 *Et ei reſpondeat ille deintus, dicens; Ne me fatiges, jam enim clauſi oſtium meum, & filii mei ſunt mecum ſuper cubili meo, & non poſſum ſurgere & dare tibi.* 8 *Dico vobis, Si non ſurgat & det ei propter amicitiam, ipſe propter inſtantiam ſurget, & dabit ei id quo indiget.* 9 *Et ego etiam dico vobis, Petite, & donabimini: quærite, & invenietis: pulſate, & aperietur vobis.* 10 *Quia omnis qui petit, accipit: & qui quærit, invenit: & qui pulſat, aperietur ei.* 11 *Quis autem pater ex vobis eſt, à quo petat filius ſuus panem, & det illi lapidem? aut petat ab eo piſcem, num dabit illi pro piſce ſerpentem?* 12 *Aut petat ab eo ovum, num dabit illi ſcorpionem?*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

42 ወሕደጥ ፡ ይእክል ፡ ወእሞአኮ ፡ እሐተኒ ፡ ወማርያሰ ፡ መክፈልተ፡ ሠናየ፡ ኀረየት፡ ለ
ቲ ፡ ዘእልቦ ፡ ዘየሃይደ፡፡=፦

በእንተ ፡ ጸሎት፡=፦

1 1ል ወእምዝ፡ ጸለየ፡ በአሐቲ፡ መካን፡ ወፈጺሞ፡ ጸሎቶ፡ ይቤሎ፡ አሐዱ፡ እምአርደ
2 ኢሁ፡ እግዚኦ፡ መሀረነ፡ ጸሎተ፡ ከመ፡ መሀሮሙ፡ ዮሐንስ፡ ለአርደኢሁ፡፡=፦ ወይቤ
ሎሙ፡ ሶበ፡ ትጼሊዩ፡ ከመዝ፡ በሉ፡፡አቡነ፡ ዘበ፡ ሰማያት፡ ይትቀደስ፡ ስምከ፡ ትምጻ
3 እ፡ መንግሥትከ፡ ወይኩን፡ ፈቃደከ፡ በከመ፡ በሰማይ፤ ከማሁ፡ በምድርኒ፡=፦ ሲሰየነ፡
4 ዘለለ፡ ዕለትነ፡ ሃበነ፡ ዮም፡=፦ ወኅድግ፡ ለነ፡ አበሳነ፡ ወጊጋየነ፡ ከመ፡ ንሕነኒ፡ ንኅ
ድግ፡ ለዘ፡ አበስ፡ ለነ፡ ወኢታብአነ፡ ውስተ፡ መንሱት፡ አላ፡አድኅነነ፡ እምኵሉ፡ እ
5 ኩይ፡፡=፦ ወይቤሎሙ፡ ለእመቦ፡ ዘቦ፡ እምኔክሙ፡ ዓርከ፡ ወሖረ፡ ኀቤሁ ፡ መንፈቀ፡
6 ሌሊት፡ ወይቤሎ፡ ዓርክየ፡ ለቅሐኒ፡ ሠለስ፡ ኅብስተ፡=፦ እስመ ፡ በጽሐኒ ፡ መኅፈር
7 የ፡ እምሐቅል፡ ወአልብየ፡ ዘአቀርብ፡ ሎቱ፡ ዘአሠብጦ፡=፦ ወይስጠዎ ፡ ዝኩ፡ ዓር
ኩ፡ እምውስጥ፡ ወይቤሎ፡ ኢታንጥየኒ፡ ወደአነ፡ ኆኅተኒ፡ ቀተርነ፡ ወደቂኒ፡ ይሰክቡ፡
8 ምስሌየ፡ ውስተ፡ ዓራት፡ ወኢይክል፡ተንሢአ፡ለሀብከ፡=፦ እብለክሙ፡ እመኒ፡ ኢተን
ሢአ፡ የሀቦ፡ እስመ፡ ዓርኩ፡ ውእቱ፡ ከመ፡ኢያንጥዮ፡ ይትነሣእ፡ ወይሁቦ፡ መጠነ፡ ፈቀ
9 ደ፡፡=፦ ወአነሂ፡ እብለክሙ፡ ሰአሉ፡ ወይሁቡክሙ ፡ ጐድጕዱ፡ ወይትረኀወክሙ፡ ኅ
10 ሡ፡ ወትረክቡ፡=፦ እስመ፡ ኵሉ፡ ዘሰአለ፡ ይነሥእ፡ ወዘኃ፡ ኀሠሠ፡ይረክብ፡ ወለዘ
11 ኒ፡ ጐድጐደ፡ ያርኅውዎ፡፡=፦ ወእመቦ፡ እምውስቴትክሙ፡ ዘሰአሎ፡ ወልዱ፡ለአቡ
ሁ፡ ኅብስተ፡ እብነኑ ፡ ይሁቦ ፡፡ ወእመኒ፡ ዓሣ፡ ሰአሎ፡ አርዌ፡ ምድርኑ፡ ይሁቦ፡ ህየ
12 ተ፡ ዓሣ፡=፦ ወእመኒ፡ አንቆቅሖ፡ ሰአሎ፡ ዓቅረበኑ፡ ይሁቦ፡ ህየቴሁ፡፡=፦

42 Et parum ſufficiet, imò res unica. Et Maria partem bonam elegit ſibi, quam nemo auferet ei.

De oratione.

CAP. XI.

1 ET tunc oravit in quodam loco: & completâ oratione ſuâ, dixit ei quidam ex diſcipulis ejus; Domine, doce nos orare, ſicut docuit Johannes diſcipulos ſuos. 2 Et dixit iis; Quum oratis, ſic dicite; Pater noſter qui *es* in cœlis, ſanctificetur nomen tuum: veniat regnum tuum: & fiat voluntas tua, ſicut in cœlo, ſic in terra etiam. 3 Cibũ noſtrũ cujuſque diei noſtri da nobis hodié. 4 Et remitte nobis delicta noſtra & errores noſtros, ſicut nos etiam remittimus ei, qui deliquit erga nos: & ne inducas nos in tentationem, ſed libera nos ab omni malo. 5 Et dixit iis; Si *quis* fuit, qui habuit ex vobis amicum, & profectus eſt ad eum mediâ nocte, & dixit ei; Amice, da mihi mutuò tres panes: 6 Quia venit *ad* me amicus meus ex rure & non habeo quod apponã ei, quod offeram illi: 7 Et reſpondit hic amicus ab intus, & dixit ei; Ne ſis moleſtus mihi, jam oſtium clauſimus, & pueruli mei decumbunt mecum in lecto: & non poſſum ſurgere dare tibi. 8 Dico vobis, Etiamſi non ſurrexerit dare illi quia amicus eſt; ut non ſit moleſtus ei, ſurget & dabit ei quotquot neceſſaria habuit. 9 Et ego dico vobis; Petite, & dabunt vobis: pulſate, & aperietur vobis: quærite, & invenietis. 10 Quia omnis qui petiit accipiet; & qui quæſivit inveniet; & ei qui pulſavit, aperient ei. 11 Et ſi quis pater fuit ex vobis à quo petiit filius ejus panem, nunquid lapidem dabit ei? & ſi piſcem petiit ab eo, numquid ſerpentem dabit ei pro piſce? 12 Et ſi ovum petiit ab eo, num ſcorpionem dabit ei loco ejus?

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

7 * وآن دوست او از اندرون اواز دهد * و بگويد مرا زحمت مده * كه در بسته است * و فرزندان

8 من بر تخت خفته اند * نمي توانم برخاستن و بتو چيزي دادن * راست بشما بگويم چون براي

دوستي بدو چيزي † نداد * مي بايست براي انك گستاخي كرد * هر چه خواست بدو مي داد.

ششت دو   انك فرمود بطلبيد تا بيابيد

9 * من نيز با شما ميگويم * بخواهيد

تا شمارا داده شود * بجوييد تا بيابيد * درا بزنيد تا براي شما گشوده شود *

ششت سه   نوازش فرزندان

10 * كيست از شما كه فرزندش ازو نيكي خواهد * و او عوض نيكي †

11 بدي دهد * يا كدامين است از شما كه فرزند ازو نان خواهد * و او سنگ دهد * واگر نه

12 ماهي خواهد * و عوض ماهي مار دهد * واگر نه ازو تخمي مرغ خواهد * بدو عقرب دهد *

7 *Et ille amicus ejus ab intus vocem reddat, & dicat; Mihi moleſtiam ne exhibeas, quia oſtium clauſum eſt, & liberi mei in lecto dormientes ſunt, non poſſum ſurgere & tibi aliquid dare.* 8 *Certè vobis dico, Licèt propter amicitiam ei nihil det, neceſſe eſt, propterea quod importunè agit, ut quicquid petat ei det.*

LXII. Quod juſſit, Quærite ut inveniatis.

9 *Ego etiam vobis dico; Petite, ut vobis datum ſit: quærite, ut inveniatis: oſtium pulſate, ut vobis aperiatur.*

LXIII. Beneficentia in liberos.

10 *Quis eſt è vobis, à quo filius ejus bonum petierit, & ille pro bono malum det.* 11 *Aut quiſnam eſt è vobis, à quo filius panem petierit, & ille lapidem det? ſin verò piſcem petierit, & pro piſce ſerpentem det?* 12 *Sin autem ovum petierit, ei ſcorpium det?*

Si ergò vos mali *ſubſiſtentes*, nôſtis bona *dona* dare filiis
13 Εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες, οἴδατε (λ) ἀγαθὰ δόματα διδόναι τοῖς τέκνοις
veſtris, quantò magis Pater de cælo dabit Spiritum *ſanctum* petentibus ſe?
ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει Πνεῦμα ἅγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;
Et erat ejiciens dæmonium, & illud erat mutum. *Factum eſt autem dæmonio* ΛΘ'
14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν. ἐγένετο δὲ τοῦ (μ) δαιμονίου ρκϛ
egreſſo, locutus eſt mutus: & admiratæ ſunt turbæ. Quidam autem ex eis ε
15 ἐξελθόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ρκζ
dixerunt; In Beelzebub principe dæmoniorum ejicit dæmonia. Alii *autem* β
16 εἶπον, Ἐν Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ (ν) δαιμόνια. Ἕτεροι δὲ
tentantes, ſignum ab eo quærebant de cœlo. Ipſe autem *videns* eorum ρκη
17 πειράζοντες, (ξ) σημεῖον παρ' αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ. Αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν ε
cogitationes, dixit eis; Omne regnum in ſeipſum diviſum, *deſolatur*: ρκθ
τὰ διανοήματα, εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα (ο) βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα, ἐρημοῦται· β
& domus ſupra domum, *cadit*. Si autem & Satanas in ſeipſum diviſus eſt, quomodò
18 καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον, πίπτει. Εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς
ſtabit regnum ejus? quia dicitis, in Beelzebub ejicere me dæmonia.
σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; ὅτι λέγετε, ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια.
Si autem ego in Beelzebub ejicio dæmonia, filii veſtri in quo ejiciunt?
19 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, (π) οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσι;
propter hoc judices veſtri ipſi erunt. Si *autem* in digito Dei ejicio
20 διὰ τοῦτο (ρ) κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται. Εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐκβάλλω

dæmonia, profectò *prævenit* in vos regnum Dei. Cùm fortis
τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς 21
armatus cuſtodit ſuum atrium, in pace ſunt *obtingentia ipſius*.
καθωπλισμένος φυλάσσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.
Poſtquàm autem fortior eo ſuperveniens vicerit eum, *omnem armaturam* ejus *tollit*,
Ἐπὰν δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἴρει, 22
in *qua* confidebat, & ſpolia ejus *diſtribuit*. Non *exiſtens* mecum, contra me eſt:
ἐφ' ᾗ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι· 23
ρλ & non *colligens* mecum, diſpergit. Cùm immundus ſpiritus exierit *ab*
ε καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει. Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ 24
homine, *perambulat per* inaquoſa loca, quærens requiem: & non inveniens,
τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὑρίσκον,
dicit, Revertar in domum meam, undè exivi. Et *veniens* invenit ſcopis *verſam*
λέγει, Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει σεσαρωμένον 25
& ornatam. Tunc vadit & aſſumit ſeptem alios ſpiritus nequiores
καὶ κεκοσμημένον. Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα 26
ſeipſo, & ingreſſi habitant ibi: & fiunt noviſſima hominis illius pejora
ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα
prioribus.
τῶν πρώτων.

MS. A. (λ) δόματα ἀγαθὰ (μ) δαιμονίου ἐκβληθέντος, (ν) δαιμόνια. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν; Ἕτεροι (ξ) σημεῖον ἐξ οὐρανοῦ ἐζήτουν παρ' αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ ἰδὼν τὰ διανοήματα αὐτῶν, εἶπεν (ο) βασιλεία διαμερισθεῖσα ἐφ' ἑαυτὴν ἐρημοῦται, (π) υἱοὶ (ρ) αὐτοὶ κριταὶ ὑμῶν ἔσονται.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܐܢ ܗܟܝܠ ܐܢܬܘܢ ܕܒܝܫܐ ܐܝܬܝܟܘܢ . ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܘܗܒܬܐ ܛܒܬܐ ܠܡܬܠ ܠܒܢܝܟܘܢ .
ܟܡܐ ܝܬܝܪ ܐܒܘܟܘܢ ܡܢ ܫܡܝܐ . ܢܬܠ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܐܠܝܢ ܠܗ .
* ܕܨܘܡ ܠܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܫܬܐ * ܕܗ * ܩܪܝܢܐ * ܠܚ *
14 * ܘܟܕ ܡܦܩ ܫܐܕܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܚܪܫܐ . ܗܘܐ ܕܟܕ ܢܦܩ ܗܘ ܫܐܕܐ ܡܠܠ ܗܘ ܚܪܫܐ . ܘܐܬܕܡܪܘ
15 ܟܢܫܐ . * ܐܢܫܐ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܐܡܪܘ . ܒܒܥܠܙܒܘܒ ܪܝܫܐ ܕܫܐܕܐ ܡܦܩ ܗܢܐ ܫܐܕܐ .
16 * ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܟܕ ܡܢܣܝܢ ܠܗ . ܐܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ . * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ 17
ܗܘܐ ܡܚܫܒܬܗܘܢ . ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ . ܟܠ ܡܠܟܘ ܕܬܬܦܠܓ ܥܠ ܢܦܫܗ ܬܚܪܒ . ܘܒܝܬܐ
18 ܕܥܠ ܩܢܘܡܗ ܡܬܦܠܓ ܢܦܠ . * ܘܐܢ ܣܛܢܐ ܥܠ ܢܦܫܗ ܐܬܦܠܓ . ܐܝܟܢܐ ܬܩܘܡ
19 ܡܠܟܘܬܗ . ܕܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܒܒܥܠܙܒܘܒ ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ . * ܘܐܢ ܐܢܐ ܒܒܥܠܙܒܘܒ
ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ . ܒܢܝܟܘܢ ܒܡܢܐ ܡܦܩܝܢ . ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܢܘܢ ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ ܕܝܢܐ
20 * ܐܢ ܕܝܢ ܒܨܒܥܐ ܕܐܠܗܐ ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ . ܩܪܒܬ ܠܗ ܠܘܬܟܘܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ .
21 * ܐܡܬܝ ܕܚܣܝܢܐ ܟܕ ܡܙܝܢ ܢܛܪ ܕܪܬܗ . ܒܫܝܢܐ ܗܘ ܩܢܝܢܗ . * ܐܢ ܕܝܢ ܢܐܬܐ ܗܘ ܕܚܣܝܢ 22
ܡܢܗ ܢܙܟܝܘܗܝ . ܟܠܗ ܙܝܢܗ ܫܩܠ ܗܘ ܕܬܟܝܠ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ . ܘܒܙܬܗ ܡܦܠܓ . * ܡܢ 23
24 ܕܠܐ ܗܘܐ ܥܡܝ ܠܘܩܒܠܝ ܗܘ . ܘܡܢ ܕܠܐ ܟܢܫ ܥܡܝ ܡܒܕܪܘ ܡܒܕܪ . * ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ
ܡܐ ܕܢܦܩܐ ܡܢ ܒܪܢܫܐ . ܐܙܠܐ ܡܬܟܪܟܐ ܒܐܬܪܘܬܐ ܕܠܝܬ ܒܗܘܢ ܡܝܐ . ܕܬܒܥܐ ܠܗ
25 ܢܝܚܐ . ܘܡܐ ܕܠܐ ܡܫܟܚܐ ܐܡܪܐ . ܐܗܦܘܟ ܠܒܝܬܝ ܡܟܐ ܕܢܦܩܬ . * ܘܐܢ ܐܬܝܐ ܡܫܟܚܐ ܠܗ
26 ܕܡܟܢܫ ܘܡܨܒܬ . * ܗܝܕܝܢ ܐܙܠܐ ܕܒܪܐ ܫܒܥ ܪܘܚܝܢ ܐܚܪܢܝܢ ܕܒܝܫܢ ܡܢܗ . ܘܥܐܠܢ
ܘܥܡܪܢ ܬܡܢ . ܘܗܘܝܐ ܚܪܬܗ ܕܒܪܢܫܐ ܗܘ ܒܝܫܐ ܡܢ ܩܕܡܝܬܗ .

13 Si vos igitur quum ſitis mali, nôſtis munera bona dare filiis veſtris, quantò magis Pater veſter è cœlis dabit Spiritum ſanctitatis iis qui rogaverint eum?

Feria tertia hebdomadis ſextæ Jejunii. 38.

14 Quumque ejiceret dæmonium quod erat mutum, factum eſt poſtquàm exiiſſet dæmonium illud, ut loqueretur mutus ille: & mirati ſunt cœtus. 15 Quidam verò ex iis dixerunt; Per Beelzebub principem dæmoniorum ejicit iſte dæmonia. 16 Alii verò quum tentarent eum, ſignum è cœlo petebant ab eo. 17 Jeſus verò qui ſciebat cogitationes eorum, dixit eis; Omne regnum diviſum adverſùs ſemetipſum, vaſtabitur: & domus quæ in ſeipſam diſſidet, cadet. 18 Quòd ſi Satanas in ſeipſum diviſus eſt, quomodo ſubſiſtet regnum ejus? nam dicitis per Beelzebub ejicere me dæmonia. 19 Quòd ſi ego per Beelzebub ejicio dæmonia, filii veſtri per quid ejiciunt? Propterea ipſi erunt vobis judices. 20 Sin autem digito Dei ejicio dæmonia, pervenit adverſùm vos regnum Dei. 21 Quum ſtrenuus quiſpiam armatus cuſtodit atrium ſuum, in pace eſt poſſeſſio ejus. 22 Sin autem venerit aliquis fortior eo, eúmque vicerit, univerſam ejus armaturam aufert quâ ipſe confidebat, & ſpolia ejus dividit. 23 Qui non eſt mecum, contra me eſt; quíque non colligit mecum, ſpargit ſpargendo. 24 Spiritus impurus quùm exierit ab homine, profectus perluſtrat loca aquis carentia, ut quærat ſibi requiem: quumque non invenit, ait; Revertar domum meam unde ſum egreſſus. 25 Si veniens autem inveniat eam ſcopatam & paratam; 26 Tunc profectus adducit ſeptem ſpiritus alios ſeipſo nequiores: & ingrediuntur, ac degunt illìc: fitque finis hominis illius longè deterior ejus principio.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13 * چون شما كه بد وخبيث ايد بخشايشهاء نيك را مي دانيد * كه بفرزند خود دهيد * تا چند
بيشتر باشد از شما + پدر كه بر اسمانست * روح القدس را بدان كسان دهد كه ازو بخواهند
شست چهار   كفتن جماعت كه بسرور ديوان ديوانرا بيرون مي كند
14 * وچون ازان + لال كه ديوش زده بود * ودر درون او مقام كرفته * عيسي نظر بروي كرد
ديو ازو بكريخت * وزبان او كويا شد * جماعتي كه انجا بودند متعجب شدند * وهر كسي
15 16 خيري ميكفت * *بعضي كفتند * به بعلزبوب سرور ديوان * ديوانرا بدر مي كند * *وديكران
17 اورا مي آزمودند * و از اسمان آيت مي خواستند * *عيسي انديشهء ايشانرا مي دانست *
وبديشان كفت * هر مملكتي كه بر خود پريشان شود خراب كردد * و خانهء كه از بنياد پريشان
18 باشد بيفتد * *واكر شيطان * بر نفس خود پريشاني كند * مملكتش چكونه بپايد * مي
19 كوييد كه ببعلزبوب * ديوانرا بدر مي كنم * *فرزندان شما بچه چيز بدر ميكنند * براي
20 اين * ايشانند كه شما را + بداوري كيرند * *واكر چنانست كه بانكشت خدا ديوانرا بدر
21 مي كنم * ملكوت خدا بر شما نزديك شده باشد * *چون پهلوان سلاح بپوشد * ورخت خانهء

13 *Cùm vos qui mali, & pravi eſtis, dona bona nôſtis filiis veſtris dare: Quanto vobis præſtat Pater qui in cœlis eſt, ut Spiritum ſanctum illis det qui ab eo petunt?*

LXIV. Dictio turbæ, quòd per principem dæmoniorum dæmonia ejiceret.

14 *Cúmque mutum quendam, quem dæmonium corripuerat, & intra eum locum ceperat, Jeſus inſpexiſſet, dæmonium ab eo fugit, & lingua ejus loquelâ prædita eſt: turbæ autem, quæ illìc aderant, admiratæ ſunt, & unuſquiſque bonum dixit.* 15 *Quidam* tamen *dixerunt; Per Beelzebub principem dæmoniorum, dæmonia ejicit.* 16 *Alii verò eum tentabant, & è cœlo ſignum petebant.* 17 *Jeſus cogitationem eorum ſcivit, & illis dixit; Omne regnum, quod in ſeipſo diviſum fuerit, deſolatum fit: et domus quæ à fundamento diviſa fuerit, cadit.* 18 *Et ſi Satanas in ſemetipſum diſſidium exercet, regnum ejus quomodo ſtabilietur? Dicitis quòd per Beelzebub dæmonia ejiciam:* 19 *Filii veſtri* igitur *per quam rem ejiciunt? propter hoc ipſi ſunt qui in vos judicium capeſſent.* 20 *Sin autem ita eſt, quòd per digitum Dei dæmonia ejiciam, regnum Dei vobis propinquum factum eſt.* 21 *Cùm robuſtus arma induerit, et ſupellectilem domûs*

Verſio VULGATA LATINA.

13 Si ergò vos cùm ſitis mali, nôſtis bona data dare filiis veſtris: quantò magìs Pater
14 veſter de cœlo dabit Spiritum bonum petentibus ſe? Et erat ejiciens dæmonium,
& illud erat mutum. Et cùm ejeciſſet dæmonium, locutus eſt mutus, & admiratæ
15 ſunt turbæ. Quidam autem ex eis dixerunt; In Beelzebub principe dæmoniorum
16 ejicit dæmonia. Et alii tentantes, ſignum de cœlo quærebant ab eo. Ipſe autem
17 ut vidit cogitationes eorum, dixit eis; Omne regnum in ſeipſum diviſum, deſolabi-
18 tur: & domus ſupra domum, cadet. Si autem & Satanas in ſeipſum diviſus eſt, quo-
19 modò ſtabit regnum ejus? quia dicitis in Beelzebub me ejicere dæmonia. Si au-
tem ego in Beelzebub ejicio dæmonia: filii veſtri in quo ejiciunt? Ideò ipſi judi-
ces veſtri erunt. Porrò ſi in digito Dei ejicio dæmonia: profectò pervenit in vos 20
regnum Dei. Cùm fortis armatus cuſtodit atrium ſuum, in pace ſunt ea quæ poſſi- 21
det. Si autem fortior eo ſuperveniens vicerit eum, univerſa arma ejus auferet, in 22
quibus confidebat, & ſpolia ejus diſtribuet. Qui non eſt mecum, contra me eſt: & 23
qui non colligit mecum, diſpergit. Cùm immundus ſpiritus exierit de homine, am- 24
bulat per loca inaquoſa, quærens requiem: & non inveniens dicit; Revertar in
domum meam undè exivi. Et cùm venerit, invenit eam ſcopis mundatam, & or- 25
natam. Tunc vadit, & aſſumit ſeptem alios ſpiritus ſecum, nequiores ſe, & in- 26
greſſi habitant ibi. Et ſunt noviſſima hominis illius pejora prioribus.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فاذا كنتم انتم ايها الاشرار تحسنون ان تعطوا العطايا الصالحة لابنايكم فكم بالحري الاب 13
يعطي روح القدس من السماء للذين يسالونه * الفصل الثالث والاربعون * وبينما 14
هو يخرج شيطانا من اخرس فلما اخرج الشيطان تكلم الاخرس فبهت الجمع * وقال قوم منهم 15
انه بباعل زبول رييس الشياطين يخرج الشياطين * واخرون يجربونه كانوا يطلبون اية من 16
السماء * فعلم فكرهم فقال لهم كل مملكة تنقسم تخرب او بيت على بيت فهو يسقط * فان كان 17 18
الشيطان ينقسم على نفسه فكيف تثبت مملكته * لانكم قلتم انني اخرج الشياطين بباعل
زبول * فان كنت انا اخرج الشياطين بباعل زبول فابناوكم بماذا يخرجون * من اجل هذا 19
يكونون حكاما عليكم * وان كنت انا اخرج الشياطين باصبع الله * فقد قربت منكم ملكوت 20
الله * اذا تسلح القوي وحفظ منزله فان امتعته تكون في سلامة * واذا جاء من هو اقوى منه 21 22
فانه يغلبه وياخذ سلاحه الذي هو متكل عليه ويقسم غنيمته * من لم يكن معي فهو 23
علي ومن لا يجمع معي فهو يفرق * اذا خرج الروح النجس من الانسان فيجتاز بامكنة عديمة 24
الماء * يطلب راحة ولا يجد فيقول ارجع الى بيتي الذي خرجت منه * واذا جاء ووجده فارغا 25
مكنوسا مزينا * حينيذ يمضي وياخذ معه سبعة ارواح اخر شرا منه ويدخلون ويسكنون 26
هناك * فتكون اواخر ذلك الانسان شرا من اوايله *

Si ergò vos, O mali, poteſtis dare data 13
bona filiis veſtris, quantò potiùs Pater
dabit Spiritum ſanctum de cœlo iis qui
petent ab eo?

Sectio quadrageſima tertia.

Et dum ipſe ejiceret dæmonium à muto 14
quodam, cùm ejeciſſet dæmonium, locu-
tus eſt mutus: & obſtupuit turba. Et 15
dixerunt quidam ex eis, quòd per Beel-
zebul principem dæmoniorum ejicit dæ-
monia. Et alii tentantes petebant ſi- 16
gnum de cœlo. Cognovit autem cogitati- 17
onem eorum, & dixit illis; Omne re-
gnum quod dividitur, deſtruetur: aut
domus contra domum, corruet. Quòd ſi 18
Satanas dividatur in ſeipſum, quomo-
do ſtabit regnum ejus? quia dixiſtis me
ejicere dæmonia per Beel-zebul. Si au- 19
tem ego ejicio dæmonia per Beel-zebul,
filii veſtri per quid ejiciunt? Propter
hoc erunt judices adverſùm vos. Sed 20
ſi ego ejicio dæmonia per digitum Dei,
profectò jam appropinquavit ad vos re-
gnum Dei. Quando armaverit ſeſe for- 21
tis, & cuſtodierit habitaculum ſuum,
planè ſupellectilia ejus erunt in pace.
At quando venerit qui fortior eſt ipſo, 22
certè ſuperat eum, & accipit arma ejus
in quibus ipſe confidit, & dividit ſpolia
ejus. Qui non eſt mecum, ipſe eſt con- 23
tra me: & qui non colligit mecum, ipſe
diſpergit. Cùm exierit ſpiritus immun- 24
dus ab homine & pertranſierit per loca
carentia aquâ, quærens requiem, nec in-
venerit, dicit; Revertar in domum me-
am è qua exivi: Quumque venerit & 25
repererit eam vacuam, verſam, orna-
tam: Tunc vadit & aſſumit ſecum ſe- 26
ptem ſpiritus alios nequiores ſe, & in-
grediuntur, & commorantur ibi: ſiúnt-
que poſtrema illius hominis pejora prin-
cipiis ejus.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 ወሶበ፡ አንትሙ፡ እኩያን፡ ታአምሩ፡ሠናየ፡ ሃብተ፡ወሂበ፡ ለውሉድክሙ፡እፎ፡ፈድፋ
ደ፡ አቡክሙ፡ ሰማያዊ፡ይሁብ፡ ሠናየ፡ ሀብተ፡መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ለእለ፡ ይስእልዎ፡፡=፡
በእንተ ፡ ዘአኃዞ ፡ ጋኔን ፡ ጽሙም፡=፡
14 ወሃሎ፡ያወፅእ፡ ጋኔነ፡ ጽሙመ፡ወበሃመ፡ወወፂኦ፡ጋኔኑ፡ ነበበ፡በሃም፡፡ወአንከርዎ፡ ሰብ
15 እ፡=፡ ወቦ፡ እምውስቴቶሙ፡ እለ፡ይብሉ፡ በብዔል፡ዜቡል፡በምልአኮሙ፡ለአጋንንት፡
16 ያወፅኦሙ፡ለአጋንንት፡፡ወአውሥአ፡ ወይቤ፡እፎ፡ይክል፡ ሰይጣን፡ ለሰይጣን፡አውፅኦ
17 ቱ፡፡=፡ ወቦ፡ እለ፡ያሜክርዎ፡ ወይኃሥሡ፡ ትእምርተ፡ በኀቤሁ፡፡=፡ ወውእቱሰ፡
አእምሮሙ፡ ዘይሔልዩ፡ ወይቤሎሙ፡ ኵሉ፡ መንግሥት፡ እንተ፡ ትትናፈቅ፡ በቤይናቲ
18 ሃ፡ትማስን፡ወቤትኒ፡ይወድቅ፡ ዲበ፡ ቤት፡=፡ ወእመሰ፡ ሰይጣን፡ ተናፈቀ፡በቤናቲሁ፡እ
ፎ፡ ትቀውም፡ መንግሥቱ፡፡ወእስመ፡ ትብሉ፡ በቤዔል፡ ዜቡል፡ በምልአኮሙ፡ ለአጋን
19 ንት፡ያወፅኦሙ፡ ለአጋንንት፡=፡ ወለመሰ፡ አነ፡በቤዔል፡ ዜቡል፡ አወፅኦሙ፡ ለጋንንት፡
20 ደቂቅክሙ፡ በምንት፡ያወፅእዎሙ፡ ወበእንተ፡ዝንቱ፡ እሙንቱ፡ይዘልፉክሙ፡=፡ ወእ
መሰ፡አነ፡ በእጽባዕተ፡ እግዚአብሔር፡ አወፅኦሙ፡ ለአጋንንት፡ ዮጊኬ፡ በጽሐ፡ እንከ
21 ሰ፡ ኀቤክሙ፡ መንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡=፡ ወአመጠነ፡የዓቅብ፡ኃያል፡ዓጺደ፡ ርሴ
22 ዩ፡ በንዋየ ፡ ሐቅሉ፡ደኅን፡ ኵሉ፡ ንዋዩ፡፡=፡ ወእመሰ፡ መጽአ፡ ዘይኄይሎ፡ ወይመው
23 ኦ፡ ወይሰልቦ፡ ንዋዮ፡ ይክል፡ በርበሮ፡ በዘ፡ ቦቱ፡ ይትአመን፡፡=፡ ዘኢሃሎ፡ምስሌየ፡ ፀ
24 ድውየ፡ ውእቱ፡ ወዘኢይትጋባእ፡ ምስሌየ፡ ይዘርዎ፡፡=፡ ወሶበ፡ ይወፅእ፡ጋኔን፡እኩ
ይ፡ እምሰብእ፡የአውድ፡ በድወ፡ ወይኃሥሥ፡ መካነ፡ ኀበ፡ያዓርፍ፡ ወእመከመ፡ ኢረ
25 ከበ፡ ይብል፡ አገብእ፡ ቤትየ፡ እምኀበ፡ ወፃእኩ፡=፡ ወመጺኦ፡ ይረክቦ፡ እንዘ፡ የስተ
26 ረክብ፡ እድው፡ ወኵስቱረ፡፡=፡ ወእምዝ፡ይሐውር፡ ወያመጽእ፡ ሰብዓተ፡ ቢጾ፡እለ፡
የአኪይዎ፡ አጋንንተ፡ ወይበውኡ፡ ለዕሌሁ፡ ወይኃድሩ፡ ይብእሶ፡ለውእቱ፡ብእሲ፡ደኃሪ
ቱ፡ እምቀደሚቱ፡፡=፡

Et ſi vos mali noſcitis bonum donum dare liberis veſtris, quantò magìs Pater 13
veſter cœleſtis dabit bonum donum Spiritûs ſancti petentibus eum?

De eo quem poſſedit dæmon ſurdus.

Et erat ejiciens dæmonem ſurdum, & mutum: et egreſſo dæmone, loquutus eſt 14
mutus: & admirati ſunt populi. Et fuerunt ex illis qui dicebant; Per Beelze- 15
bul principem dæmonum ejicit dæmones. Et reſpondit, & dixit; Quomodo po-
teſt Satanas Satanam ejicere? Et fuerunt qui tentabant eum, & quærebant ſignũ 16
apud eum. Et ipſe ſciebat quid cogitabant, & dicebat iis; Omne regnum quod 17
diviſum fuit in ſeipſum, deſolabitur: & domus etiam ſupra domum, cadet. Et ſi 18
Satanas diviſus ſit in ſeipſum, quomodò ſtabit regnum ejus? Quia dicitis, Per
Beelzebul principem dæmonum ejicit dæmones. Et ſi ego per Beelzebul ejicio 19
dæmones, filii veſtri per quid ejiciunt eos? & propterea ipſi arguent vos. Et ſi 20
ego per digitum Dei ejicio dæmones, profecto pervenit igitur ad vos regnum
Dei. Et quandiu cuſtodit potens atrium ſuum amictus armis, ſervat totam ſub- 21
ſtantiam ſuam. Et ſi venit fortior eo, & vicerit eum, & exuerit eum armaturâ, 22
poteſt diripere ei illud in quo confidebat. Qui non eſt mecum, contra me eſt: 23
& qui non colligit mecum, diſſipat. Et quum exierit dæmon malus ex homine, 24
circumdat deſertum, & quærit locum ubi requieſcat: & dum non invenit, dicit;
Revertar domum meam unde exivi. Et veniens invenit eam viris vacantem, 25
& ſcopis mundatam. Et tunc vadit & duxit ſeptem conſodales ejus, pejores 26
ſeipſo dæmones, & ſupergrediuntur eum: & habitantes, pejora reddunt ejus
hominis noviſſima prioribus.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

خود را نكاه دارد * رخت او بسلامت بماند * * و اكر چنانست كه ازو زورمندتر بيايد * و اورا 22
بشكنند و ان سلاح را كه بروي† اعتماد كرده باشد * بستانند * انكه مالش را بپراكنند * * هر كه 23
برابر من نباشد * با من برابرست * وهر كه با من جمع نكند پراكنك كنست پراكنك كن
ششت پنج مثل جان پليد كه از كسي بدر ايد باز كردد با هفت ديكر
* و چون از ادمي جان پليد بدر آيد * برود * در ولايتهايي † كردد كه درو اب واباداني نباشد * 24
تا براي خود† آسايش جويد * چون نيافت * بكويد بخانه خود باز كردم * در انجا كه اول بودم * و از انجا
بدر آمدم * * چون بيايد * جاي كرم و آراسته بيند * * برود هفت جان ديكر ازو شومتر و بتر 25 26
بياورد * در ايند و بدان † جايكه† مقام كيرند * و بشود آخر ان مرد * از اول بتر و شومتر *

ſua cuſtodierit, ſupellex ejus in pa-
ce manet. Quod ſi contingat ut for- 22
tior eo veniat, et eum frangat, et ar-
maturam illam, in qua confidebat,
auferat: Tunc facultates ejus di-
ripiet. Quicunque pro me non fue- 23
rit, mihi adverſatur: et quicunque
mecum non colligit, diſpergendo diſ-
pergit.

LXV. Parabola ſpiritûs impuri, qui ex quopiam egreſſus revertitur cum ſeptem aliis.

Cùm autem ex homine ſpiritus im- 24
purus exierit, abiens per regiones
oberrat, in quibus nec aqua nec ha-
bitatio eſt, ut ſibi requiem quærat:
quum non invenit, dicit; In domum
meam revertar, ubi primùm eram,
et undè egreſſus ſum. Cùm venit, 25
locum calefactum et paratum videt.
Abiens itaque ſeptem ſpiritus alios 26
ſe deteriores et pejores adducit, qui
ingrediuntur, et in eo loco habitant:
et fit poſtremum illius viri primo
pejus et miſerius.

Factum eſt autem in *dicere ipſum* hæc, extollens quædam mulier vocem *ex* turba, Μ'
27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου, ϛλα
dixit illi; Beatus *uterus portans* te, & ubera quæ ſuxiſti. Ille *autem* ι
28 εἶπεν αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. Αὐτὸς δὲ
dixit; Quinimò beati *audientes* verbum Dei, & *cuſtodientes* illud.
εἶπε, (ρ) Μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ (σ) φυλάσσοντες αὐτόν.
At turbis *congregatis,* cœpit dicere; Generatio hæc *mala* eſt: ſignum ΜΑ'
29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν, Ἡ γενεὰ αὕτη (τ) πονηρά ἐστι· σημεῖον ρλβ
quærit, & ſignum non dabitur ei, *ſi non* ſignum Jonæ prophetæ. Sicut ϛ
30 (υ) ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. Καθὼς
enim factus eſt Jonas ſignum Ninivitis, ita erit & filius hominis
γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς σημεῖον τοῖς Νινευΐταις, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
generationi iſti. Regina Auſtri *excitabitur* in judicio cum viris generationis
31 τῇ γενεᾷ ταύτῃ. Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς γενεᾶς
hujus, & condemnabit illos: quia venit à *terminis* terræ audire ſapientiam Sa-
ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν (φ) Σο-
lomonis: & ecce plus *Salomone* hic. Viri Ninivitæ *reſurgent* in
32 λομῶντος· καὶ ἰδοὺ πλεῖον (χ) Σολομῶντος ὧδε. Ἄνδρες (ψ) Νινευῒ ἀναστήσονται ἐν
judicio cum generatione hac, & condemnabunt illam: quia pœnitentiam egerunt ad
τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς
prædicationem Jonæ: & ecce plus *Jona* hic. Nemo *autem* lucernam *accendens,* in
33 τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε. Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας, εἰς

abſcondito ponit, neque ſub modio, ſed ſupra candelabrum, ut *ingredientes*
(ω) κρυπτὸν τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι
lumen videant. Lucerna corporis eſt oculus: *cùm ergò* o-
τὸ φέγγος βλέπωσιν. Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ (α) ὀφθαλμός· ὅταν οὖν ὁ ὀ- 34
culus tuus ſimplex fuerit, *&* totum corpus tuum lucidum *eſt*: ſi autem *ſceleratus* fuerit,
φθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν ἐστιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ,
et iam corpus tuum tenebroſum. *Adverte* ergò ne lumen quod in te, tenebræ ſint.
καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. Σκόπει οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοί, σκότος ἐστίν. 35
Si ergò corpus tuum totum lucidum, non habens aliquam partem *tenebroſam*, erit lucidum
Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν, μὴ ἔχον (β) τι μέρος σκοτεινόν, ἔσται φωτεινὸν 36
totum, *ut cùm* lucerna *fulgore illuminat* te. *In autem loqui,* rogavit
ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε. Ἐν δὲ τῷ (γ) λαλῆσαι, ἠρώτα 37
illum Phariſæus quidam, ut pranderet apud ſe: ingreſſus *autem* recubuit. *At*
αὐτὸν Φαρισαῖός τις, ὅπως ἀριστήσῃ παρ᾽ αὐτῷ· εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. Ὁ δὲ 38
Phariſæus *videns admiratus eſt, quòd non priùs ablutus eſſet* ante prandium. Ait autem
Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν, ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. Εἶπε δὲ 39
Dominus ad illum; Nunc vos Phariſæi quod deforis calicis & catini,
ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν, Νῦν ὑμεῖς οἱ Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος,
mundatis: quod autem intus veſtrûm, plenum eſt rapinâ & iniquitate.
καθαρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν ὑμῶν, γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονηρίας.

MS. A. (ρ) Μενοῦν μακάριοι (σ) φυλάσσοντες. Τῶν (τ) γενεὰ πονηρά (υ) ζητεῖ, (φ) Σολομῶνος· (χ) Σολομῶνος (ψ) Νινευῖται (ω) κρυπτὴν (α) ὀφθαλμός σου· (β) μέρος τι σκοτινόν, (γ) λαλῆσαι αὐτόν, ἠρώτα αὐτὸν

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

27 * ܩܪܝܢܐ ܕܥܐܕܐ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ܡܪܝܡ * ܕܝܠ * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܡܡܠܠ ܗܘܐ܂ ܐܪܝܡܬ
ܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܩܠܗ ܡܢ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪܐ ܠܗ܂ ܛܘܒܝܗ ܠܟܪܣܐ ܕܛܥܢܬܟ܂ ܘܠܬܕܝܐ ܕܐܝܢܩܬ܂
28 * ܐܡܪ ܠܗ ܗܘ܂ ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܢܛܪܝܢ ܠܗ܂ * ܘܟܕ
29 ܡܬܟܢܫܝܢ ܗܘܘ ܟܢܫܐ ܫܪܝ ܠܡܐܡܪ܂ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܒܝܫܬܐ ܐܝܬܝܗ܂ ܘܐܬܐ ܒܥܝܐ܂ ܘܐܬܐ ܠܐ ܡܬܝܗܒܐ ܠܗ܂
30 ܐܠܐ ܐܢ ܐܬܐ ܕܝܘܢܢ ܢܒܝܐ܂ * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܗܘܐ ܝܘܢܢ ܐܬܐ ܠܢܝܢܘܝܐ܂ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܐܦ ܒܪܗ
31 ܕܐܢܫܐ ܠܫܪܒܬܐ ܗܕܐ܂ * ܡܠܟܬܐ ܕܬܝܡܢܐ ܬܩܘܡ ܒܕܝܢܐ ܥܡ ܐܢܫܐ ܕܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܘܬܚܝܒ
ܐܢܘܢ܂ ܕܐܬܬ ܡܢ ܥܒܪܝܗ ܕܐܪܥܐ ܕܬܫܡܥ ܚܟܡܬܗ ܕܫܠܝܡܘܢ܂ ܘܗܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܫܠܝܡܘܢ
32 ܬܢܢ܂ * ܓܒܪܐ ܢܝܢܘܝܐ ܢܩܘܡܘܢ ܒܕܝܢܐ ܥܡ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܘܢܚܝܒܘܢܗ܂ ܕܐܢܘܢ ܬܒܘ ܒܟܪܘܙܘܬܗ
33 ܕܝܘܢܢ܂ ܘܗܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܝܘܢܢ ܬܢܢ܂ * ܠܐ ܐܢܫ ܡܢܗܪ ܫܪܓܐ ܘܣܐܡ ܠܗ ܒܛܘܫܝܐ܂ ܐܦ
34 ܠܐ ܬܚܝܬ ܣܐܬܐ܂ ܐܠܐ ܥܠ ܡܢܪܬܐ܂ ܕܟܠܗܘܢ ܕܥܐܠܝܢ ܢܚܙܘܢ ܢܘܗܪܗ܂ * ܫܪܓܗ ܕܦܓܪܐ
ܐܝܬܘܗܝ ܥܝܢܟ܂ ܐܡܬܝ ܕܝܢ ܕܥܝܢܟ ܬܗܘܐ ܦܫܝܛܐ܂ ܐܦ ܟܠܗ ܦܓܪܟ ܢܗܘܐ ܢܗܝܪ܂ ܐܢ ܕܝܢ
35 ܬܗܘܐ ܒܝܫܐ܂ ܐܦ ܦܓܪܟ ܢܗܘܐ ܚܫܘܟ܂ * ܐܙܕܗܪ ܗܟܝܠ ܕܠܡܐ ܢܘܗܪܐ ܕܒܟ ܚܫܘܟܐ ܗܘ܂
36 * ܘܐܢ ܟܠܗ ܦܓܪܟ ܢܗܝܪ ܗܘ܂ ܘܠܝܬ ܒܗ ܡܢܬܐ ܡܕܡ ܚܫܘܟܐ܂ ܢܗܘܐ ܡܢܗܪ ܟܠܗ܂
ܐܝܟ ܕܫܪܓܐ ܒܙܠܓܗ ܡܢܗܪ ܠܟ܂ * ܫܘܠܡܐ ܕܩܪܝܢܐ * ܕܘ * ܕܨܘܡܐ * ܩܪ *
37 * ܟܕ ܕܝܢ ܡܡܠܠ܂ ܒܥܐ ܡܢܗ ܦܪܝܫܐ ܚܕ ܕܢܫܪܘܐ ܠܘܬܗ܂ ܘܥܠ ܐܣܬܡܟ܂
38 * ܗܘ ܕܝܢ ܦܪܝܫܐ ܟܕ ܚܙܝܗ܂ ܐܬܕܡܪ ܕܠܐ ܥܡܕ ܠܘܩܕܡ ܩܕܡ ܫܪܘܘܗ܂
39 * ܐܡܪ ܠܗ ܕܝܢ ܝܫܘܥ܂ ܗܫܐ ܐܢܬܘܢ ܦܪܝܫܐ ܒܪܗ ܕܟܣܐ ܘܕܦܝܢܟܐ ܡܕܟܝܢ ܐܢܬܘܢ܂
ܓܘܗ ܕܝܢ ܕܝܠܟܘܢ ܡܠܐ ܚܛܘܦܝܐ ܘܥܘܠܐ܂

Lectio in Feſto Deiparæ Mariæ. 39.

Quumque hæc loqueretur, attollit mulier 27 quædam vocem ſuam è turba, & dixit ei; Beatus uterus qui te portavit, & ubera quæ lactaverunt te. Dixit ei ipſe; Beati illi qui 28 audiunt ſermonem Dei, & cuſtodiunt eum. Quumque congregarentur cœtus, cœpit di- 29 cere; Generatio hæc ſceleſta ſignum requirit, & ſignum non dabitur ei, niſi ſignum Jonæ prophetæ. Quemadmodum enim fuit Jo- 30 nas ſignum Ninivitis, ita erit & Filius hominis generationi huic. Regina Auſtri ſur- 31 get in judicio cum hominibus generationis iſtius, eóſque reos peraget, quippe quæ venerit ab ulterioribus terræ partibus, ut audiret ſapientiam Salomonis: & ecce qui præſtantior Salomone, hîc eſt. Viri Nini- 32 vitæ ſurgent in judicio cum generatione iſta, eámque peragent ream, quippe qui pœnitentiam egerint prædicatione Jonæ: & ecce qui præſtantior Jonâ, hîc eſt. Nemo ac- 33 cendit lucernam, eámque ponit in abdito, aut ſubter modium; ſed ſuper candelabrum, ut ii qui introeunt, videant lumen ejus. Lu- 34 cerna corporis tui eſt oculus tuus. Cùm igitur oculus tuus fuerit ſimplex, etiam totũ corpus tuum erit lucidum: ſin autem fuerit malus, & corpus tuũ erit tenebroſum. Cave igitur 35 ne lumen quod in te eſt, tenebræ ſint. Ve- 36 rùm ſi totum corpus tuum lucidum fuerit, nec habuerit ullam partem tenebroſam, erit lucidum totum inſtar lucernæ, quæ ſuo ſplendore te illuſtrat.

Feriâ IV. hebdomadis VI. Jejunii. 40.

Dum autem loqueretur, efflagitavit ab eo 37 Phariſæus quidam ut epularetur apud ſe: & ingreſſus diſcubuit. Ille verò Phariſæus 38 quum vidiſſet eum, miratus eſt, quòd non priùs abluiſſet ſeſe ante epulas. Dixit au- 39 tem ei Jeſus; Igitur vos Phariſæi exteriorem calicis paropſidíſque partem purgatis; at quod intra vos eſt, plenũ eſt rapinâ & ſcelere.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

27 * چون مسيح † اين سخنها را تمام كرد * زني از ميان جمع آواز بر آورد و بمسيح مي گفت * خنك
28 ان شكم كه بتو باردار شد * وخنك ان † پستانها كه از و شير مزيدي * *مسيح بدان زن گفت
خنك كساني * كه كلمهٔ خدا را بشنوند ونگاه دارند شست شش ايت خواستن
29 معتزلان از مسيح *وچون جماعت گرد مي شدند عيسي اغاز گفتن كرد * كه اين
دوده شوم ناكس * از من آيت † مي خواهند * و ايت داده نشود مگر ايت † يونان پيغمبر *
30 *بران مثال كه يونان † براي اهل نينوي ايت شد * فرزند ادمي نيز براي اين دوده بشود
31 *ملكه تيمن يعني حبشه * در داوري † با اين دوده بايستد * و ايشانرا در گناه اندازد * كه
از آخر † زمين آمد * تا حكمت سليمانرا بشنود * واينك اينجا هست كسي * كه از سليمان
32 بزرگترست * *مردمان نينوي † در داوري با اين دوده بايستند وايشانرا هر گناه اندازند * كه
ايشان به پند يونان † توبه كردند * واينك اينجا كسي هست * كه از يونان † بزرگترست
33 شست هفت مثل روشنايي چراغ *نشايد كسي چراغ بر افروزد و اورا پنهان
دارد * يا در زير كاسه † يا تغاري بنهد * الا بر بلندي † يا مناره نهد * تا هر كه در ايد * روشنايي بيند *

* *Cùm Chriſtus hos ſermones abſolviſſet, mulier quædam è turba vocem extulit, & Chriſto dixit; Beatus ille venter, qui te gravidus fuit, & beata illa ubera, ex quibus lac ſuxiſti. Chriſtus illi mulieri dixit; Beati illi, qui verbum Dei audiunt & ſervant.* 27 28

LXVI. Signum petunt Phariſæi à Chriſto.

Et cum turbæ congregatæ eſſent, Jeſus cœpit dicere; Generatio quidem hæc mala & nequam à me ſignum petunt, ſignum autem eis non dabitur, niſi ſignum Jonæ prophetæ. Perindè ac Jonas populo Ninive ſignum fuit, Filius hominis etiam huic generationi erit. Regina Auſtri (i. e. Æthiopiæ) in judicio cum hac generatione ſtabit, & eos in reatum conjiciet; quòd ab extremo terræ venerit, ut ſapientiam Salomonis audiret: & ecce hic eſt quidam, qui Salomone major eſt. Homines Ninive in judicio ſtabunt cum hac generatione, & eos in reatum conjicient; quia illi ad monitum Jonæ pœnitentiam egerunt: & ecce hic quidam eſt, qui Jonâ major eſt. 29 30 31 32

LXVII. Parabola luminis lucernæ.

Non convenit ut quiſpiam lucernam accendat, & eam occultet, aut ſub amphora hydriave ponat; ſed in alto aut candelabro ponat, ut quicunq; ingredientur lumen videat. 33

Cap. XI.

Verſio ÆT

Verſio PERSI

Verſio VULGATA LATINA.

27 Factum eſt autem, cùm hæc diceret: extollens vocem quædam mulier de turba, di-
28 xit illi; Beatus venter, qui te portavit; & ubera, quæ ſuxiſti. At ille dixit; Quin-
29 immò beati, qui audiunt verbum Dei, & cuſtodiunt illud. Turbis autem concur-
rentibus cœpit dicere; Generatio hæc, generatio nequam eſt: ſignum quærit, &
30 ſignum non dabitur ei, niſi ſignum Jonæ prophetæ. Nam ſicut fuit Jonas ſignum
31 Ninivitis: ita erit & Filius hominis generationi iſti. Regina Auſtri ſurget in ju-
dicio cum viris generationis hujus, & condemnabit illos: quia venit à finibus ter-
32 ræ audire ſapientiam Salomonis: & ecce plus quàm Salomon hîc. Viri Ninivitæ
ſurgent in judicio cum generatione hac, & condemnabunt illam: quia pœnitenti-
33 am egerunt ad prædicationem Jonæ: & ecce plus quàm Jonas hîc. Nemo lucer-
nam accendit, & in abſcondito ponit, neque ſub modio; ſed ſupra candelabrum, ut
qui ingrediuntur, lumen videant. Lucerna corporis tui, eſt oculus tuus. Si oculus 34
tuus fuerit ſimplex, totum corpus tuum lucidum erit: ſi autem nequam fuerit, et-
iam corpus tuum tenebroſum erit. Vide ergò ne lumen, quod in te eſt, tenebræ 35
ſint. Si ergò corpus tuum totum lucidum fuerit, non habens aliquam partem te- 36
nebrarum, erit lucidum totum, & ſicut lucerna fulgoris illuminabit te. Et cùm lo- 37
queretur, rogavit illum quidam Phariſæus ut pranderet apud ſe. Et ingreſſus re-
cubuit. Phariſæus autem cœpit intra ſe reputans dicere, quarè non baptizatus eſ- 38
ſet ante prandium. Et ait Dominus ad illum; Nunc vos Phariſæi, quod deforis eſt 39
calicis & catini, mundatis: quod autem intus eſt veſtrũ, plenum eſt rapinâ, & iniquitate.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * الفصل الرابع والاربعون * وفيما هو يتكلم بهذا رفعت مراة من الجمع صوتها
28 قايلة له طوبي للبطن الذي حملك والثديين اللذان ارضعاك * فاما هو فقال لها مهلا طوبي
29 لمن يسمع كلام الله ويحفظه * وفيما كان الجمع متكثرا بدا يقول ان هذا الجيل جيل شرير
30 يطلب اية وليس يعطي اية الا اية يونان النبي * وكما كان يونان اية لاهل نينوي كذلك ايضا
31 يكون ابن الانسان لهذا الجيل اية * ملكة التيمن تقوم في الحكم مع رجال هذا الجيل
32 وتدينهم لانها اتت من اقصي الارض لتسمع حكمة سليمان وههنا افضل من سليمان * رجال
نينوي يقومون في الدين مع هذا الجيل ويحاكمونهم لانهم تابوا بانذار يونان * وههنا افضل
33 من يونان * ليس احد يوقد سراجا ويضعه في خفية ولا تحت مكيال * بل علي المنارة لينظره
34 الداخلون نوره * سراج جسدك هو عينك * فاذا كانت عينك سليمة فجسدك كله نير * وان كانت
35 36 شريرة فجسدك كله يكون مظلما * احرص الا يكون النور الذي فيك ظلمة * فان كان جميع
جسدك نيرا وليس فيه جزء مظلما فانه يكون كله نيرا * كما ان السراج يضي لك بلمعه *
37 * الفصل الخامس والاربعون * وفيما هو يتكلم سالة فريسي ان ياكل عنده فدخل
38 وجلس * فلما راي الفريسي انه لم يغتسل قبل الاكل تعجب * فقال له الرب انتم الان
39 معشر الفريسيين تطهرون خارج الكاس والاناء فاما باطنكم فانه مملو اغتصابا وشرا *

Sectio quadrageſima quarta.

Et dum ipſe loqueretur hæc, extulit mu- 27
lier quædam de turbâ vocem ſuam, dicens
ei; Beatus venter qui te portavit, &
ubera quæ te lactaverunt. At ipſe dixit 28
ei; Imò beatus qui audit ſermonem Dei,
& cuſtodit illum. Et quum turba eſſet 29
affluens, cœpit dicere; Hæc quidem
generatio, generatio eſt peſſima: quæ-
rit ſignum, et non dabitur ei ſignum,
niſi ſignum Jonæ prophetæ. Et ſic- 30
ut fuit Jonas ſignum Ninivitis, ita et-
iam erit Filius hominis huic generatio-
ni ſignum. Regina Auſtri ſurget in judi- 31
cio cum viris hujus generationis, & con-
demnabit eos; quia ipſa venit ab extimo
terræ ut audiret ſapientiam Salomonis:
& hic adeſt excellentior Salomone. Viri 32
Ninive ſurgent in judicio cum hac gene-
ratione, & contendent cum eis; quia illi
pœnitentiã egerũt ad prædicationẽ Jonæ:
& hic adeſt excellentior quàm Jona. Ne- 33
mo accendit lucernam, & ponit eam in
abſcondito, neq; ſub modio, ſed ſuper can-
delabrum: ut videant introeuntes lumen
ejus. Lucerna corporis tui eſt oculus tu- 34
us: quum igitur fuerit oculus tuus placi-
dus, corpus tuum totum erit lucidum. at
ſi fuerit iniquus, corpus tuum totum erit
tenebroſum. Cave ne ſit lumen quod in te 35
eſt, tenebræ. Si verò fuerit totum corpus 36
tuum lucidum, & non fuerit in eo pars
tenebroſa, profectò erit totũ lucidũ, quem-
admodũ lucerna ſplendet tibi fulgore ſuo.

Sectio quadrageſima quinta.

Et dum ipſe loqueretur, rogavit illum 37
quidam Phariſæus ut comederet apud ſe.
Itaque ingreſſus eſt ac ſedit. Quumque 38
vidiſſet Phariſæus eum non laviſſe ſe
ante comeſtionem, admiratus eſt. Dixit 39
autem illi Dominus; Vos nunc, ô cœtus
Phariſæorum, mundatis extrinſecum ca-
licis, & vaſis: intrinſecum autem ve-
ſtrum plenum eſt violentiâ & ſcelere.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

27 በእንተ፡እንተ፡በማእከለ፡ እሕዛብ፡ብእሲት፡ ጸርኀት፡ ወእምዝ፡ እንዘ፡ዘንቱ፡ይ
ነግር፡ከልሐት፡እሐቲ፡ብእሲት፡በማእከለ፡ሕዝብ፡ወትቤሎ፡ብፁዕት፡ከርሥ፡እንተ፡ጸሬ
28 ተከ፡ወአጥባት፡ እለ፡ ሐፀናከ። ወይቤላ፡ውእቱ፡ ብፁዓንሰ፡ እለ፡ ይሰምዑ፡ቃለ፡
እግዚአብሔር፡ወየአምኑ፡ ወየዓቅቡ። በእንተ፡እለ፡ይስእሉ፡ትእምርተ።
29 ወእንዘ፡ ይትጋወኡ፡ሕዝብ፡ አኀዘ፡ይበሎሙ፡ ዛትውልድ፡ እኪት፡ይእቲ፡ትእምርተ፡ተ
30 ኀሥሥ፡ወትእምርትሰ፡ ኢይሁብዋ፡ዘእንበለ፡ትእምርተ፡ዮናስ፡ ነቢይ። ወበከመ፡
ዮናስ፡ ኮነ፡ ትእምርተ፡ለሰብአ፡ ነነዌ፡ከማሁ፡ይከውን፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያ
31 ው፡ ለዛቲ፡ ትውልድ። ንግሥተ፡ኣዜብ፡ትትነሣእ፡ምስለ፡ ዛቲ፡ ትውልድ፡ኣሜ፡
ፍዳ፡ ወተኳንኖሙ፡እስመ፡ መጽአት፡ እምአጽናፈ፡ ምድር፡ትስማዕ፡ ጥበቢሁ፡ ለሰሎ
32 ሞን፡ ወናሁ፡ዘይዓቢ፡ እምሰሎሞን፡ዝየ። ሰብአ፡ ነነዌ፡ይትነሥኡ፡ ኣሜ፡ ፍዳ፡
ምስለ፡ ዛቲ፡ትውልድ፡፡ወይኴንንዋ፡ እስመ፡ ነስሑ፡አመ፡ ሰበከ፡ሎሙ፡ ዮናስ፡ ወናሁ፡
33 ዝየ፡ ዘየዓቢ፡ እምዮናስ። ወአልቦ፡ ዘያኅቱ፡ ማኅቶተ፡ ከመ፡ ያንብራ፡ በኅቡእ፡
ወእመሰኒ፡ታሕተ፡ ከፈር፡ዘእንበለ፡ዲበ፡ተቅዋም፡ ከመ፡ይርአዩ፡ብርሃነ፡ እለ፡ያንሶስ
34 ዉ። ማኅቶቱ፡ ለሥጋከ፡ዓይንከ፡ ውእቱ፡ለእመ፡ጥዕት፡ ዓይንከ፡ብሩህ፡ኵሉ፡ ነፍስ
35 ትከ፡ብሩህ፡ውእቱ፡፡ወእመሰ፡ዓይንከ፡ሕሙም፡ኵሉ፡ነፍስትከ፡ጽልመት፡ውእቱ።
36 ዑቁ፡ እንከ፡ብርሃንክሙ፡ ጽልመተ፡ኢይኩን። ወእምከመሰ፡ኵሉ፡ነፍስትከ፡ብሩህ፡
ውእቱ፡አልቦ፡ምንተኒ፡ጽልመተ፡ ሳዕሌከ፡ይከውን፡ኵለንታከ፡ ከመ፡ማኅቶተ፡ መብረ
ቅ፡ያበርሃከ። በእንተ፡ፈረሳዊ፡ዘጸውዖ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ውስተ፡ምሳሕ።
37 ወእንዘ፡ ይነግሮሙ፡ ዘንተ ፡ ይቤሎ ፡ አሐዱ፡ ፈረሳዊ ፡ ያምስሕ፡ ወቦአ፡ ይረፍቅ።
38 ወርእዮ፡ እንከ፡ ፈረስዊ፡ ኣንከረ፡ እስመ፡ ኢተኀፅበ፡ እዴሁ፡ ለመሲሕ። ወይቤሎ፡
39 እግዚእ፡ኢየሱስ፡ አንትሙሰ፡ ፈረስዊያን፡ይእዜ፡ እንተ፡ኣፍኣ፡ ተኀፅብዎ፡ ወታነጽሕ
ዎ፡ ለጽዋዕ፡ወለጸሐልኒ፡ ወእንተ፡ ውስጡሰ፡ ምሉእ፡ ሃይድ፡ወእኪይ።

De muliere quæ in medio turbæ exclamavit. Et tunc quum hæc diceret, 27
exclamavit quædam mulier in medio turbæ, & dixit ei; Beat' uterus qui te porta-
vit, & ubera quæ lactaverunt te. Et dixit ei ipſe; Beati qui audiunt ſermonẽ Dei, 28
& fidem faciunt, & cuſtodiunt; *De iis qui quærebant ſigna.*
Et quum concitatus erat populus, cœpit dicere iis; Hæc generatio prava, hoc ſi 29
gnum quærit: & ſignum non dabitur ei, niſi ſignum Jonæ prophetæ. Et ſicut Jo- 30
nas fuit ſignum hominibus Ninives, ſic erit filius hominis huic generationi. Re- 31
gina Auſtri ſurget cum hac generatione, quando retributio *erit*, & condemnabit
eam: quia venit ab extremitatibus terræ ut audiret ſapientiam Salomonis: & ecce
major Salomone *eſt* hîc. Viri Ninives ſurgẽt, quando retributio *erit*, cum hac ge- 32
neratione, & condemnabunt eam: quia reſipuerunt quando prædicabat iis Jonas:
& ecce hîc major Jonâ *eſt*. Et nemo accendit lucernam, ut ponat eam in abſcon- 33
dito, neque ſub modio, ſed ſuper candelabrum, ut videant ſplendorem intrantes.
Lucerna corporis tui oculus tuus eſt: & quamdiu oculus tuus lucidus *erit*, tota a- 34
nima tua lucida erit: & ſi oculus tuus dolore afflictus fuerit, tota anima tua te- 35
nebræ erunt. Cavete igitur lumen veſtrum, tenebræ ne ſit. Et ſi tota anima tua 36
lux fuerit non habens aliquid tenebrarum, ſuper te erit totalitas tua, ſicut lucer-
na fulgore illuſtrans te.

De Phariſæo qui invitavit Dominum Jeſum ad prandium.

Et quum loqueretur iis hæc, dixit ei quidam Phariſæus quòd prandere eum fa- 37
ceret: & ingreſſus diſcubuit. Et videns eum igitur Phariſæus admiratus eſt, 38
quòd non lotæ eſſent manus ejus in prandium. Et dixit ei Dominus Jeſus, Vos 39
Phariſæi nunc deforis lavatis & purgatis calicem & patinam: & quod intus eſt,
plenum eſt rapinæ & iniquitatis.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

34 * چراغ تن تو چشم تست * چون تن تو درست است * چشم تو نیز روشن است واگر تن تو
35 رنجور و نا توانست * چشم تو نیز تاریك شود * اکنون پرهیز دار نبادا ان روشنايي * كه در
36 تن تست تاريك گردد * واگر تن تو روشن باشد * و از تاريكي درو اثري نماند * همه
عضو تو روشنايي دهد * مثال چراغ * وبراي تو بتابد شست هست
37 * چون عيسي سخن مهماني كردن معتزلي مسيح را و سخن بر دست شستن
38 ميگفت * معتزلي ازو خواست * كه پيش او فرود ايد * مسيح در امد ونشست * چون معتزل
39 اورا ديد * كه پيشتر از خوردن دست نشست * تغير شد * عيسي بدو گفت * شما اي
معتزلان * كاسه و طبق را از بيرون بشوييد * و درون شما از چرك و خبث پرست *

Lucerna corporis tui oculus tuus eſt: 34
cùm corpus tuum ſanum ſit, oculus
etiam tuus lucidus eſt; ſin autem
corpus tuum ægrotum & infirmum
ſit, oculus etiam tuus tenebroſus
erit. Cave ergò ne illud lumen, quod 35
in corpore tuo eſt, tenebroſum fiat.
Sin verò corpus tuum lucidum fue- 36
rit, & tenebrarum in eo veſtigium
non manſerit, omne membrum tuum
lumen dabit, veluti lucerna, & ti-
bi lucebit.

LXVIII. Convivium facit Phariſæus Chriſto, & ſermo fit de manuum lotione.

Cùm Jeſus loqueretur, Phariſæus 37
quidam ab eo petiit, ut ad eum de-
ſcenderet: Chriſtus itaque ingreſſus
eſt & ſedit. Cùm autem Phariſæ- 38
us eum videret, quòd antequàm
ederet manus non laviſſet, commo-
tus eſt. Jeſus ei dixit; Vos ô Pha- 39
riſæi, poculum & patinam exteri-
ùs lavate, intimum autem veſtrum
ſordibus & improbitate plenum eſt.

Stulti, nónne *faciens* quòd deforis, *&* quod deintùs fecit? Veruntamen *inexiſtentia,*
40 Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, ϗ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε; Πλὴν τὰ ἐνόντα
41 date eleemoſynam, & ecce omnia munda vobis ſunt. Sed væ vobis Phariſæis, —
42 δότε ἐλεημοσύνην, ϗ ἰδοὺ πάντα καθαρὰ ὑμῖν ἐστιν. Ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ρλϛ
quia decimatis mentham, & rutam, & omne olus, & præteritis ε
ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον, ϗ τὸ πήγανον, ϗ πᾶν λάχανον, ϗ παρέρχεσθε
judicium & charitatem Dei. Hæc oportuit facere, & illa non omittere.
τὴν κρίσιν ϗ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. ταῦτα (δ) ἔδει ποιῆσαι, (ε) κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι. —
Væ vobis Phariſæis, quia diligitis *primam ſeſſionem* in ſynagogis, & ρλζ
43 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγωγαῖς, ϗ β
ſalutationes in *foris.* Væ vobis *Scribæ & Phariſæi hypocritæ:* ρλη
44 τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. Οὐαὶ ὑμῖν Γραμματεῖς ϗ Φαρισαῖοι ὑποκριταί· ε
quia eſtis ut monumenta *non apparentia,* & homines *deambulantes* ſuprà *non*
ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, ϗ οἱ ἄνθρωποι (ζ) οἱ περιπατοῦντες ἐπάνω οὐκ
ſciunt. Reſpondens autem quidam Legiſ*peritorum,* ait illi; Magiſter, hæc —
45 οἴδασιν. Ἀποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν, λέγει αὐτῷ, Διδάσκαλε, ταῦτα ρλθ
dicens *& nos notas.* Ille *autem* ait; Et vobis Legiſperitis væ: quia oneratis ε
46 λέγων ϗ ἡμᾶς ὑβρίζεις. Ὁ δὲ εἶπε, Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί· ὅτι φορτίζετε ΜΓ'
homines oneribus *difficiliter portabilibus,* & ipſi uno *digitorum veſtrorum* non *at-*
τοὺς ἀνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, ϗ αὐτοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσ- —
tingitis onera. Væ vobis, *quia* ædificatis monumenta Prophetarum: at ρμ
47 ψαύετε τοῖς φορτίοις. Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν· οἱ δὲ ε

patres veſtri occiderunt illos. Profectò teſtificamini, *&* conſentitis operibus
πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. Ἄρα μαρτυρεῖτε, ϗ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις 48
patrum veſtrorum: quoniam ipſi quidem occiderunt eos, vos autem ædificatis
— τῶν πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτοὺς, ὑμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε
ρμα eorum ſepulchra. *Propter hoc* & ſapientia Dei dixit; Mittam ad illos
ε αὐτῶν τὰ μνημεῖα. Διὰ τοῦτο ϗ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ εἶπεν, Ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς 49
Prophetas & Apoſtolos: & ex illis occident, & perſequentur: Ut
προφήτας ϗ ἀποστόλους· (η) ϗ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενοῦσι, ϗ ἐκδιώξουσιν· Ἵνα 50
inquiratur ſanguis omnium Prophetarum, effuſus à conſtitutione mundi,
ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων τῶν προφητῶν, τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς κόσμου,
à generatione iſta: A ſanguine Abel, uſque ad ſanguinem Zacha-
ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης· Ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ, ἕως τοῦ αἵματος Ζαχα- 51
riæ *perditi* inter altare & ædem: *Etiam* dico vobis; Re-
ρίου τοῦ ἀπολομένου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου ϗ τοῦ οἴκου. ναὶ λέγω ὑμῖν, Ἐκ-
— quiretur à generatione hac. Væ vobis Legiſperitis, quia
ρμβ ζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι 52
ε tuliſtis clavem ſcientiæ: ipſi non introiſtis, & *introeuntes*
ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ οὐκ (θ) εἰσήλθετε, ϗ τοὺς εἰσερχομένους
prohibuiſtis.
ἐκωλύσατε.

MS.A. (δ) δεῖ (ε) καὶ κεῖναι μὴ παραφιέναι. (ζ) περιπατοῦντες (η) ἐξ αὐτῶν (θ) εἰσήλθατε,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

40 * ܚܣܝܪ̈ܝ ܪܥܝܢܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܕܥܒܕ ܕܠܒܪ ܘܕܠܓܘ ܗܘ ܥܒܕ. * ܒܪܡ ܡܕܡ ܕܐܝܬ
41 ܗܒܘ ܙܕܩܬܐ. ܘܗܐ ܟܠܡܕܡ ܕܟܐ ܗܘ ܠܟܘܢ. * ܐܠܐ ܘܝ ܠܟܘܢ ܦܪ̈ܝܫܐ. ܕܡܥܣܪܝܢ
42 ܐܢܬܘܢ ܢܢܥܐ ܘܦܓܢܐ ܘܟܠ ܝܪܩܐ. ܘܥܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܕܝܢܐ ܘܥܠ ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ.
ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܡܥܒܕ ܘܗܠܝܢ ܠܐ ܠܡܫܒܩ. * ܘܝ ܠܟܘܢ ܦܪ̈ܝܫܐ ܕܪܚܡܝܢ ܐܢܬܘܢ 43
ܪܝܫ ܡܘܬܒܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܘܫܠܡܐ ܒܫܘܩܐ. * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪ̈ܐ ܘܦܪ̈ܝܫܐ ܢܣ̈ܒܝ ܒܐܦ̈ܐ. 44
ܕܐܝܬܝܟܘܢ ܐܝܟ ܩܒܪ̈ܐ ܕܠܐ ܝܕܝܥܝܢ. ܘܒܢܝܢܫܐ ܡܗܠܟܝܢ ܠܥܠ ܡܢܗܘܢ ܘܠܐ ܝܕܥܝܢ. * ܘܥܢܐ 45
ܚܕ ܡܢ ܣܦܪ̈ܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ. ܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܐܢܬ ܐܦ ܠܢ ܡܨܥܪ ܐܢܬ. * ܗܘ ܕܝܢ 46
ܐܡܪ. ܐܦ ܠܟܘܢ ܣܦܪ̈ܐ ܘܝ. ܕܡܛܥܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܢ̈ܝܢܫܐ ܡܘܒ̈ܠܐ ܝܩܝܪ̈ܐ. ܘܐܢܬܘܢ
ܒܚܕܐ ܡܢ ܨܒܥ̈ܬܟܘܢ. ܠܐ ܩܪܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗܘܢ ܠܡܘܒ̈ܠܐ. * ܘܝ ܠܟܘܢ. ܕܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ 47
ܩܒܪ̈ܐ ܕܢܒܝ̈ܐ. ܕܐܒܗ̈ܝܟܘܢ ܩܛܠܘ ܐܢܘܢ. * ܣܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܡܨܛܒܝܢ ܐܢܬܘܢ 48
ܒܥܒ̈ܕܐ ܕܐܒܗ̈ܝܟܘܢ ܕܗܢܘܢ ܩܛܠܘ ܐܢܘܢ. ܘܐܢܬܘܢ ܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܩܒܪ̈ܝܗܘܢ.

* ܩܪܝܢܐ ܕܩܘܪܒܐ ܕܣܘܒܪܗ ܕܙܟܪܝܐ. * ܡܐ *

49 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܚܟܡܬܗ ܕܐܠܗܐ ܐܡܪܬ. ܕܗܐ ܐܫܕܪ ܠܘܬܗܘܢ ܢܒܝ̈ܐ ܘܫܠܝܚ̈ܐ. ܘܡܢܗܘܢ
50 ܢܪܕܦܘܢ ܘܢܩܛܠܘܢ. * ܕܢܬܬܒܥ ܕܡܐ ܕܟܠܗܘܢ ܢܒܝ̈ܐ ܕܐܫܬܦܟ. ܡܢ ܕܐܬܬܣܝܡ ܥܠܡܐ. ܡܢ
51 ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. * ܡܢ ܕܡܗ ܕܗܒܝܠ. ܘܥܕܡܐ ܠܕܡܗ ܕܙܟܪܝܐ. ܗܘ ܕܐܬܩܛܠ ܒܝܬ ܡܕܒܚܐ
52 ܠܒܝܬ ܩܘܕܫܐ. ܐܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܢܬܬܒܥ ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ. * ܘܝ ܠܟܘܢ ܣܦܪ̈ܐ.
ܕܫܩܠܬܘܢ ܩܠܝܕܐ ܕܝܕܥܬܐ. ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܥܠܬܘܢ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܥܐܠܝܢ ܟܠܝܬܘܢ.

Expertes rationis, nónne qui fecit quod forìs eſt, idem & quod intùs eſt, fecit? 40 Verùm quod ſuppetit, date in eleemoſynam, 41 & ecce omnia erunt vobis munda. Sed væ 42 vobis Phariſæis, quippe qui decimetis mentham, & rutam, & omne olus; præterîtis autem judicium & charitatem Dei. Hæc autem oporteret ut faceretis, & illa non omitteretis. Væ vobis Phariſæis, quippe qui 43 diligatis primos conſeſſus in ſynagogis, & ſalutationem in plateis. Væ vobis, Scribæ 44 & Phariſæi ſimulatores, quippe qui ſitis inſtar ſepulchrorum quæ non innoteſcunt, & ſuper ea ambulant homines, nec nôrunt. Reſpondit autem unus è Scribis, & dixit ei; 45 Doctor quum iſta dicis, nos quoque probro afficis. Ipſe verò dixit; Væ etiam vobis 46 Scribæ, quippe qui oneretis homines oneribus graviſſimis, vos autem ne uno quidem ex digitis veſtris attingitis onera illa. Væ 47 vobis, quippe qui exſtruatis ſepulchra Prophetarum, quos patres veſtri interemerunt. Vos igitur teſtes eſtis, & acquie- 48 ſcitis operibus patrum veſtrorum: ii enim interfecerunt eos, vos autem extruitis ſepulchra eorum.

Lectio ad oblationem Annuntiationis Zachariæ. 41.

Propterea & Sapientia dixit; Ecce ego mit- 49 tam ad eos Prophetas & Apoſtolos, quorum alios perſequentur, & *alios* trucidabunt. Ut requiratur ſanguis omnium Pro- 50 phetarum qui effuſus eſt ex quo conditus eſt mundus, à generatione iſta: A ſanguine 51 Habel, uſque ad ſanguinem Zachariæ illius, qui interfectus eſt inter templum & altare. Sanè dico vobis, Requiretur ab iſta generatione. Væ vobis Scribæ, quippe qui ſuſtu- 52 leritis claves ſcientiæ, nec vos introîſtis, imò eos qui introibant, prohibuiſtis.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* اي كم فهمان • نه انك بيرونرا ساخت • درونرا† نيز اوساخت • * ازانچ بشما داده شد 40 41
صدقه † بدرويشان دهيد • پاك شويد • وهر چيزي † براي شما پاك شود •

شست نه   نفرين معتزلان وكوهنان

* واي بر شما اي معتزلان كه نعناع وشبت وسبزيهارا بهره مي ستانيد • وبر داوري 42
ودوستي خدا مي كذريد • واجبست كه انهارا كنيد • و اينهارا فروكذاريد • * واي بر 43
شما معتزلان كه در انجمن صدر† نشستكاه را دوست † داريد • وسلام در بازارها* واي† 44
بر شما نويسندكان • و معتزلان• منافقان • كه مانند كورهاييد • از روي زمين نا پيدا •
كه خلق بر ايشان مي كذرند • ونمي دانند• * يكي از نويسندكان كفت اي معلم 45
چون اينها را ميكويي مارا دشنام مي دهي• * عيسي كفت شمارا نيز مي كويم اي نويسندكان• 46
واي بر شما كه بر ادمي بارهاء كران مي نهيد • وشما بيك انكشت • از انكشتان †
شما ياري نمي دهيد • و نه آن بارها را سودن * واي بر شما كه كورهاء پيغمبرانرا† 47
عمارت مي كنيد • كه پدران شما ايشانرا كشتند • * اكنون شما كواهي 48

O parum intelligentes, nónne is qui 40 *fecit exterius, interius etiam idem fecit? De eo quod vobis datum* 41 *eſt eleemoſynam pauperibus date: mundi eſtote, et omnis res vobis munda erit.*

LXIX. Maledictio Phariſæorum & Sacerdotum.

Væ vobis ô Phariſæi, qui menthæ et anethi et olerum omnium 42 decimam *partem excipitis, judicium autem et amorem Dei præteritis:* num *oportet ut illa faciatis, hæc verò negligatis? Væ* 43 *vobis Phariſæi, qui in Synagoga præcipuam ſedem amatis, et ſalutationem in foris. Væ vobis* 44 *Scribæ et Phariſæi hypocritæ, qui ſimiles eſtis ſepulchris à ſuperficie terræ non conſpicuis, ſuper quæ homines tranſeunt et neſciunt. Unus è ſcribis dixit; O Præ-* 45 *ceptor, cùm hæc dicis nobis contumeliam ingeris. Jeſus dixit; Vobis* 46 *etiam dico, ô Scribæ, væ vobis, quia hominibus onera gravia imponitis, ipſi autem uno digitorum veſtrorum opem non fertis, ne onera illa quidem tangendo. Væ vobis qui monumenta Prophe-* 47 *tarum ædificatis, quos patres veſtri occiderunt. Nunc vos teſtimonium* 48

Verſio VULGATA LATINA.

40
41 Stulti, nónne qui fecit quod deforìs eſt, etiam id quod deintùs eſt, fecit? Verun-
42 tamen quod ſupereſt, date eleëmoſynam: & ecce omnia munda ſunt vobis. Sed
væ vobis Phariſæis, quia decimatis mentham, & rutam, & omne olus, & præterî-
tis judicium & charitatem Dei: hæc autem oportuit facere, & illa non omittere.
43 Væ vobis Phariſæis, quia diligitis primas cathedras in ſynagogis, & ſalutationes in
44 foro. Væ vobis, quia eſtis ut monumenta quæ non apparent, & homines ambulan-
45 tes ſuprà, neſciunt. Reſpondens autem quidam ex Legiſperitis, ait illi; Magiſter,
46 hæc dicens etiam contumeliam nobis facis. At ille ait; Et vobis Legiſperitis væ:
quia oneratis homines oneribus, quæ portare non poſſunt, & ipſi uno digito veſtro
non tangitis ſarcinas. Væ vobis, qui ædificatis monumenta Prophetarum: patres 47
autem veſtri occiderunt illos. Profectò teſtificamini quòd conſentitis operibus pa- 48
trum veſtrorum: quoniam ipſi quidem eos occiderunt, vos autem ædificatis eorum
ſepulchra. Propterea & ſapientia Dei dixit; Mittam ad illos Prophetas, & Apo- 49
ſtolos, & ex illis occìdent, & perſequentur: Ut inquiratur ſanguis omnium Pro- 50
phetarum, qui effuſus eſt à conſtitutione mundi, à generatione iſta, A ſanguine Abel, 51
uſque ad ſanguinem Zachariæ, qui periit inter altare & ædem. Ita dico vobis; Requi-
retur ab hac generatione. Væ vobis Legiſperitis, quia tuliſtis clavem ſcientiæ: ipſi 52
non introiſtis, & eos, qui introibant, prohibuiſtis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* يا جهال أليس الذي صنع الظاهر هو صنع الباطن * قبل كل شي اعطوا رحمة وكل شي 40 41
يتطهر لكم * لكن الويل لكم ايها الفريسيون لانكم تعشرون النعناع والسذاب وكل البقول 42
وترفضون حكم الله ومحبته * قد كان ينبغي ان تفعلوا هذا والآخر لا تتركوهم عنكم *
* الويل لكم ايها الفريسيون لانكم تحبون اوايل المجالس في المجامع والسلم في الاسواق * 43
* الويل لكم يا كتبة ويا فريسيين يا مرائين لانكم مثل القبور المخفية والناس يمشون 44
عليها ولا يعلمون * الفصل السادس والاربعون * فاجابه واحد من 45
الناموسيين قايلا يا معلم اذا قلت هذا فشتمنا نحن * فقال لهم وانتم ايها الكتبة الويل 46
لكم لانكم تحملون الناس اوساقا ثقالا وانتم لا تدنون منها احدى اصابعكم * الويل لكم 47
لانكم تبنون قبور الانبياء الذين قتلهم اباوكم * فانتم اذن تشهدون وتسرون باعمال 48
ابايكم * لانهم قتلوهم وانتم تبنون قبورهم * ولهذا قالت حكمة الله هانذا ارسل اليهم انبياء 49
ورسلا * فيقتلون منهم ويطردونهم * لينتقم عن دم جميع الانبياء الذي اريق من اول العالم 50
الي هذا الجيل * من دم هابيل الصديق الي دم زكريا بن براشيا الذي اهلكوه بين المذبح 51
والبيت * نعم اقول لكم انه يطلب من هذا الجيل * الويل لكم يا كتبة لانكم اخذتم 52
مفاتيح المعرفة * فما دخلتم والداخلون منعتموهم *

O ſtulti, nónne qui fecit extrinſecum, ipſe 40
fecit intrinſecum? Ante omnem rem date 41
miſericordiam, & omnis res proinde
mundabitur vobis. Sed væ vobis, ô Pha- 42
riſæi, quia decimatis mentham, & ru-
tam, & omnia olera, & reſpuitis judi-
cium Dei, & charitatem ipſius. Equi-
dem oportebat ut faceretis hoc, & alia
non rejiceretis à vobis. Væ vobis, ô 43
Phariſæi, quia diligitis primatus con-
ſeſſuum in ſynagogis, & ſalutationem in
foris. Væ vobis, ô Scribæ & ô Phari- 44
ſæi ô hypocritæ, quia eſtis veluti monu-
menta latentia, & homines ambulant ſu-
per ea, & neſciunt.

Sectio quadrageſima ſexta.

Reſpondit autem ei unus ex Legiſperitis, 45
dicens; Magiſter, cùm dicis hoc, contu-
meliâ nos afficis. Ait illis; Et vobis, 46
ô Scribæ, væ vobis: quia oneratis ho-
mines oneribus gravibus, & vos non ad-
movetis ad ea unum digitorum veſtro-
rum. Væ vobis, quia ædificatis monu- 47
menta prophetarum, quos occiderunt pa-
tres veſtri. Vos ergò teſtificamini, & ob- 48
lectamini operibus patrum veſtrorum:
quoniam ipſi occiderunt eos, & vos ædi-
ficatis ſepulchra eorum. Propterea di- 49
xit ſapientia Dei, Ecce ego mittam ad
illos Prophetas & Apoſtolos, & occìdent
ex illis, & perſequentur illos: Ut vin- 50
dicetur ſanguis omnium prophetarum, qui
effuſus eſt à principio mundi uſque ad
hanc generationem: A ſanguine Abel ju- 51
ſti uſque ad ſanguinem Zachariæ filii
Baraſciæ, quem peremerunt inter alta-
re & ædem. Sanè dico vobis, quòd re-
quiretur ab hac generatione. Væ vobis, 52
ô Scribæ, quia accepiſtis claves cogniti-
onis, & non introiſtis, & introëuntes
prohibuiſtis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

40 ኦብደን፡አኮሁ፡ ዘፈጠረ፡አፍአ፡እንተ፡ ውስጥኒ፡ ፈጠረ፡፡=፡ ወባሕቱ፡ዘይትፈቀድ
41 ሰ፡ሃቡ፡ለምጽዋት፡ ወኵሉ፡ ንጹሕ፡ ይከውነክሙ፡፡=፡ አሌለክሙ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪ
42 ሰዊያን፡እለ፡ታበውኡ፡ዓሥራተ፡እጼሁ፡ ለአዛብ፡ ወለኵሉ፡ አሓማላት፡ ወጼናታም፡
ወትትዔወርዎ፡ለጽድቅ፡ ወለፍቅረ፡ እግዚአብሔር፡ ወዘኒ፡ ርቱዕ፡ ትግበሩ፡ ወዘንተኒ፡
43 ኢትኅድጉ፡፡=፡ አሌለክሙ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪስዊያን፡ መድልዋን፡ እስመ፡ ታፈቅሩ፡
44 ነቢረ፡ ፍጽመ፡ በውስተ፡ አዕጻደት፡ ወታአምኆ፡ በመሥያጠት፡፡=፡ አሌለክ
ሙ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪሰዊያን፡ መደልዋን፡ እስመ፡ ከመ፡ መቃብር፡ ዘኢይትዓወቅ፡
45 አንትሙ፡ ዘያንሶሱ፡ ሰብእ፡ ላዕሌሁ፡ አንትሙ፡ ወኢያአምሮ፡፡=፡ ወይቤሎ፡ አ
46 ሐዱ፡ ጸሐፈ፡ ሃገር፡ ዘንተ፡ ዘትብል፡ ኪያነኑ፡ ትፄእል፡፡=፡ ወይቤሎ፡ ለክሙሂ፡
ለጸሐፍተ፡ ሃገር፡ አሌለክሙ፡ እስመ፡ ታጸውርዎ፡ ጾረ፡ ክቡደ፡ ለሰብእ፡ ወልሲክሙ
47 ሰ፡ ኢትለክፍዎ፡ በአሐቲ፡ አጽባዕትክሙ፡ ለውእቱ፡ ጾር፡፡=፡ አሌለክሙ፡ እ
48 ስመ፡ ተሐንጹ፡ መቃብሪሆሙ፡ ለነቢያት፡ ወአበዊክሙ፡ ቀተልዎሙ፡፡=፡ አደሞ
ክሙኑ፡ ምግባሮሙ፡ ለአበዊክሙ፡ ወለሊክሙ፡ ሰማዕቶሙ፡ ዘእሙንቱ፡ ቀተሉ፡ ለእን
49 ትሙ፡ መቃብሪሆሙ፡ ተሐንጹ፡፡=፡ ወበእንተ፡ ዝንቱ፡ ይቤ፡ ጥበቢሁ፡ ለእግዚ
አብሔር፡ እፌኑ፡ ኀቤክሙ፡ ነቢያተ፡ ወሐዋርያተ፡ ወይቀትሉ፡፡ እምኔሆሙ፡ ወ
50 ይሰድዱ፡=፡ ከመ፡ ይትበቀልዎሙ፡ በእንተ፡ ደመ፡ ኵሉ፡ ነቢያት፡ዘተክዕወ፡=፡
51 እምደመ፡ አቤል፡ እስከ፡ ደመ፡ ዘካርያስ፡ ዘቀተሉ፡ በማእከለ፡ ቤት፡ መቅደስ፡ ወ
ምሥዋዕ፡ ዘእምፍጥረተ፡ ዓለም፡ እምዘቲ፡ ትውልድ፡ እወ፡ እብለክሙ፡
52 ይትኀሠሠዋ፡ ለዘቲ፡ ትውልድ፡፡=፡ አሌለክሙ፡ ጸሐፍተ፡ ሀገር፡ ወፈሪሰዊያን፡
እስመ፡ ነሣእክሙ፡ መራኁተ፡ ጽድቅ፡ ወተኀብኡ፡ ወለሊክሙሂ፡ ኢትበውኡ፡
ወእለሂ፡ ይበውኡ፡ ትከልእዎሙ፡፡=፡

Dementes, nónne qui creavit *quod* foris *eſt*, quod intus eſt creavit? Verunta- 40 41
men quod neceſſarium eſt date in eleemoſynam, & totum purum erit vobis.
Væ vobis Scribis & Phariſæis, qui offertis decimam partem hyſſopi, & omnium 42
olerum, & herbarum: & tanquam cæci præterîtis juſtitiam, & charitatem
Dei: & hæc oportet ut faciatis, & hoc non omittatis. Væ vobis, Scribæ & 43
Phariſæi hypocritæ, quia diligitis ſedere ſummo *loco* in ſynagogis, & ſalù-
tationem in foris. Væ vobis, Scribæ & Phariſæi hypocritæ, quia ſicut ſepul- 44
chrum quod non eſt ſignatum, vos *eſtis*, ſuper quod ambulant homines, vos *inquã*,
& neſciunt illud. Et dixit ei quidam Scriba civitatis; Hoc quod dicis, nónne 45
nos injuriâ afficit? Et dixit ei, Vobis etiam Scribis civitatis, væ vobis: quia 46
oneratis onere gravi homines, & vos ipſi non attingitis uno digitorum veſtro-
rum hoc onus. Væ vobis, quia ædificatis monumenta prophetarum, & pa- 47
tres veſtri trucidârunt illos. Placuerúntne vobis facta patrum veſtro- 48
rum? & vos ipſi teſtes eorum, quos ipſi trucidârunt, vos ſepulchra eorum
ædificatis. Et propterea dixit ſapientia Dei, Mittam ad vos prophetas, 49
& Apoſtolos, & trucidabunt ex ipſis *quoſdam*, & perſequentur: Ut retri- 50
buatur iis propter ſanguinem omnium prophetarum qui effuſus fuit, A ſanguine 51
Abel uſque ad ſanguinem Zachariæ, quem trucidârunt inter Domum ſanctam, &
altare, à creatione mundi uſq; ad hanc generationem: etiam dico vobis, Perſcru-
tabunt hanc generationem. Væ vobis Scribæ civitatis, & Phariſæi, quia ſuſtu- 52
liſtis clavem juſtitiæ & abſcondiſtis: & vos ipſi non introitis & introëuntes
prohibetis.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

مي دهيد * وبكردار خود پسنديك هستيد * كه انان ايشانرا كشتند * وشما كورهاء ايشانرا
ابادان مي كنيد * * براي اين حكمت خدا كفت اينك من پيش شما پيغمبران * 49
ورسولان مي فرستم * از ايشان دشمن داريد * وبكشيد * * وخون همه پيغمبران * ازان 50
روز باز كه خداي دنيارا بيافريد * تا امروز خواسته شود † ازين دوده * * از خون هابيل * 51
بي كناه * تا خون زكريا * كه درميان هيكل ومذبح كشته شد * اري راست بشما بكويم كه
همه † ازين دوده خواسته شود * * واي بر شما نويسندكان كه كليد معرفت † را ستديد * 52
شما اندرون † نرفتيد * وايشانرا كه در مي رفتند * نكذاشتيد *

datis, & opere eorum vobis compla-
citum eſt, quòd illi eos trucidârunt;
vos itaque monumenta eorum ex-
truitis. Propter hoc ſapientia Dei 49
dixit; Ecce ego ad vos Prophetas, &
Apoſtolos mitto, & ex ipſis odio ha-
bebitis, & interficietis. Et ſanguis 50
omnium Prophetarum, deinceps ab
eo die quo Deus mundum creavit,
uſque in hodiernum diem, requiretur
ab hac generatione: A ſanguine 51
Abel inſontis uſque ad ſanguinem
Zachariæ, qui inter templum & al-
tare interfectus eſt, utique verum
vobis dico, quòd omnis ab iſta gene-
ratione requiretur. Væ vobis Scri- 52
bæ, qui clavem ſcientiæ ſuſtuliſtis:
vos non introiſtis, & eos qui intro-
ibant non ſiviſtis.

Dicente autem illo hæc ad illos, cœperunt Scribæ & Pharisæi gra-
53 Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτοὺς, ἤρξαντο οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι δει- σμγ ι
viter insistere, & obtundere ipsum de multis: Insidiantes ei,
54 νῶς ἐνέχειν, καὶ ἀποστοματίζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων· Ἐνεδρεύοντες αὐτὸν,
& quærentes venari aliquid de ore ejus, ut accusarent eum.
(ι) καὶ ζητοῦντες θηρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἵνα (κ) κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

CAP. XII. ιβ'.

In quibus adcongregatis myriadibus turbæ, ut conculcare alii alios, cœpit
1 ΕΝ. οἷς ἐπισυναχθεισῶν τῶν μυριάδων τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλήλους, ἤρξατο ΜΔ'
dicere ad discipulos suos primùm; Attendite vobisipsis à fermento Phari-
λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον, Προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρι- σμδ β ρμς β
sæorum, quod est hypocrisis. Nihil autem coopertum est, quod non revele-
2 σαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις. Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον ἐστὶν, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθή- ρμε ε
tur: & absconditũ, quod non sciatur. Propter quæ quæ in tenebris dixistis, in
3 σεται· καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ γνωσθήσεται. Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ
lumine audientur: & quod ad aurē locuti estis in cubiculis, prædicabitur supra
φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ πρὸς τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν
domos. Dico autē vobis amicis meis; Ne timeatis ab occidentibus
4 δωμάτων. Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φίλοις μου, Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν (α) ἀποκτεινόντων τὸ
corpus, & post hæc non habentibus abundantius quid facere. Ostendam autē vobis,
5 σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων (β) περισσότερόν τι ποιῆσαι. Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν,

quem timeatis. Timete illum post occidere, potestatē habentem injicere in ge-
τίνα φοβηθῆτε. φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι, (γ) ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέ-
hennam: ita dico vobis; Hunc timete. Nónne quinque passeres veneunt assariis
εενναν· ναὶ λέγω ὑμῖν, Τοῦτον φοβήθητε. Οὐχὶ πέντε στρουθία πωλεῖται ἀσσαρίων 6
duobus? & unus ex illis non est in oblivione coram Deo. Sed & capilli
δύο; καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες 7
capitis vestri omnes numerati sunt. Ne ergò timete: multis passeribus præstatis.
τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. μὴ οὖν φοβεῖσθε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε.
Dico autem vobis; Omnis quicunque confessus fuerit in me coram hominibus, &
Λέγω δὲ ὑμῖν, Πᾶς ὃς ἂν (δ) ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ 8
filius hominis confitebitur in illo coram angelis Dei. At ne-
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ ἀρνη- 9
gans me coram hominibus, negabitur coram angelis Dei. Et
σάμενός με (ε) ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ. Καὶ 10
omnis qui dicit verbũ in filium hominis, remittetur illi: at in sanctũ Spi-
σμζ β πᾶς ὃς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦ-
ritum blasphemanti, non remittetur. Cùm autem adduxerint vos in syn-
ρμη β μα βλασφημήσαντι, οὐκ ἀφεθήσεται. Ὅταν δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συν- 11
agogas & principatus, & potestates, ne curate qualiter aut quid excusetis,
αγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς, καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε,
aut quid dicatis. Nam sanct° Spiritus docebit vos in ipsa hora, quæ oporteat dicere.
ἢ τί εἴπητε. Τὸ γὰρ ἅγιον Πνεῦμα (ζ) διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν. 12

MS. A. (ι) ζητοῦντες (κ) κατηγορήσουσιν Κεφ. ιβ'. MS. A. (α) ἀποκτεννόντων (β) περισσόν τι (γ) ἔχοντα ἐξουσίαν (δ) ὁμολογήσει (ε) ἔμπροσθεν (ζ) διδάξῃ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

53 * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ܂ ܫܪܝܘ ܦܪܝܫܐ ܒܝܫܐܝܬ ܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ܂ ܘܡܬܚܡܬܝܢ
54 ܗܘܘ ܘܡܟܣܝܢ ܡܠܘܗܝ܂ * ܘܢܟܠܝܢ ܠܗ ܒܣܓܝܐܬܐ܂ ܟܕ ܒܥܝܢ ܠܡܨܕ ܡܕܡ ܡܢ
ܦܘܡܗ܂ ܕܢܫܟܚܘܢ ܢܐܟܠܘܢ ܩܪܨܘܗܝ܂ * ܩܪܝܢܐ ܕܕܘܟܪܢܐ ܕܣܗܕܐ * ܡܒ *
1 * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܒ * ܘܟܕ ܐܬܟܢܫܘ ܪ̈ܒܘܬܐ ܕܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܐܝܟܢܐ ܕܢܕܘܫܘܢ ܚܕ ܠܚܕ܂
ܫܪܝ ܝܫܘܥ ܠܡܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܠܘܩܕܡ ܐܙܕܗܪܘ ܒܢܦܫܟܘܢ܂ ܡܢ ܚܡܝܪܐ ܕܦܪܝܫܐ
2 ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܣܒ ܒܐܦܐ܂ * ܠܝܬ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܟܣܐ ܕܠܐ ܢܬܓܠܐ܂ ܘܠܐ ܕܡܛܫܝ ܕܠܐ ܢܬܝܕܥ܂ * ܟܠ
3 ܚܠܦ ܕܒܚܫܘܟܐ ܐܡܪܬܘܢ܂ ܒܢܘܗܪܐ ܢܫܬܡܥ܂ ܘܡܕܡ ܕܠܚܫܬܘܢ ܒܐܕܢܐ ܒܬܘܢܐ܂ ܥܠ ܐܓܪܐ
4 ܢܬܟܪܙ܂ * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܪ̈ܚܡܝ܂ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܛܠܝܢ ܦܓܪܐ܂ ܘܒܬܪ
5 ܟܢ ܠܝܬ ܠܗܘܢ ܡܕܡ ܝܬܝܪ ܠܡܥܒܕ܂ * ܐܚܘܝܟܘܢ ܕܝܢ ܡܢ ܡܢ ܬܕܚܠܘܢ܂ ܡܢ
ܗܘ ܕܡܢ ܒܬܪ ܕܩܛܠ܂ ܫܠܝܛ ܠܡܪܡܝܘ ܒܓܗܢܐ܂ ܐܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܡܢ ܗܢܐ
6 ܕܚܠܘ܂ * ܠܐ ܚܡܫ ܨܦܪ̈ܝܢ ܡܙܕܒܢ̈ܢ ܒܬܪ̈ܝܢ ܐܣܪ̈ܝܢ܂ ܘܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܠܐ ܛܥܝܐ ܩܕܡ
7 ܐܠܗܐ܂ * ܕܝܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܡܢܝܢܐ ܕܣܥܪܐ ܕܪܫܟܘܢ ܡܢܝܢ ܐܢܘܢ܂ ܠܐ ܗܟܝܠ
8 ܬܕܚܠܘܢ܂ ܕܡܢ ܨܦܪ̈ܐ ܣܓܝܐܐ ܡܝܬܪܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ܂ ܕܟܠ ܕܢܘܕܐ ܒܝ
9 ܩܕܡ ܒܢܝ̈ܢܫܐ܂ ܐܦ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܢܘܕܐ ܒܗ ܩܕܡ ܡܠܐܟܘܗܝ ܕܐܠܗܐ܂ * ܐܝܢܐ ܕܝܢ ܕܢܟܦܘܪ ܒܝ
10 ܩܕܡ ܒܢܝ̈ܢܫܐ܂ ܢܬܟܦܪ ܒܗ ܩܕܡ ܡܠܐܟܘܗܝ ܕܐܠܗܐ܂ * ܘܟܠ ܕܢܐܡܪ ܡܠܬܐ ܥܠ ܒܪܗ
11 ܕܐܢܫܐ܂ ܢܫܬܒܩ ܠܗ܂ ܡܢ ܕܥܠ ܪܘܚܐ ܕܝܢ ܕܩܘܕܫܐ ܢܓܕܦ܂ ܠܐ ܢܫܬܒܩ ܠܗ܂ * ܡܐ
ܕܡܩܪܒܝܢ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܠܟܢܘܫܬܐ܂ ܩܕܡ ܪ̈ܫܢܐ ܘܫܠܝܛ̈ܢܐ܂ ܠܐ ܬܬܦܠܓܘܢ ܐܝܟܢܐ ܬܦܩܘܢ ܪܘܚܐ
12 ܐܘ ܡܢܐ ܬܐܡܪܘܢ܂ * ܪܘܚܐ ܓܝܪ ܕܩܘܕܫܐ ܬܠܦܟܘܢ ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܡܕܡ ܕܘܠܐ ܠܡܐܡܪ܂

Quumque hæc eis dixisset, cœperunt Phari- 53
sæi id ægrè ferre, & corripiebantur furore,
& arguebant sermones ejus. Dolumque ei 54
nectebant in multis, dum quærerent carpere
quidpiã ex ore ipsius, ut possent eum deferre.
Lectio in commemorationem Martyrum. 42.

CAP. XII.

Quum autem congregatæ essent myriades 1
cœtuum plurimorum, adeò ut alii alios conculcarent, cœpit Jesus dicere discipulis suis;
Inprimis cavete vobisipsis à fermento Pharisæorum, quod est simulatio. Nihil enim 2
opertum est, quod non reveletur; neque occultum, quod non innotescat. Quoniam 3
quæcunque in tenebris dixistis, in luce audientur; & quod in penetralibus in aures susurrástis, supra tecta prædicabitur. Dico au- 4
tem vobis amicis meis, Ne timueritis ab iis
qui interficiunt corpus, & posteà nil possunt amplius facere. Ostendam autem vo- 5
bis quem timeatis, eum qui postquam interfecerit, potens est ut conjiciat in gehennam:
etiam dico vobis, Hunc timete. Nónne quin- 6
que passeres veneunt duobus obolis? & unus
ex eis non datur oblivioni coram Deo.
Quinimò omnes pili comæ capitis vestri nu- 7
merati sunt: ne igitur timueritis, nam multitudine passerũ præstantiores estis. Dico au- 8
tem vobis, Quicunque confessus me fuerit coram hominibus, etiam Filius hominis confitebitur eum coram angelis Dei. Qui verò 9
abnegaverit me coram hominibus, abnegabitur ipse coram angelis Dei. Et quisquis 10
proferet sermonem adversùs Filium hominis,
remittetur ei: qui verò adversùs Spiritum
Sanctitatis blasphemaverit, non remittetur
ei. Quum autem stiterint vos in synagogis 11
coram principibus & præsidibus, ne soliciti
sitis quomodo deprometis spiritum, (*defensione utemini*) aut quid dicetis. Spiritus 12
enim sanctitatis docebit vos illâ horâ, quæ
vos oporteat dicere.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

53 * چون اين همه بديشان كفت * دانشمندان ومعتزلانرا ناخوش † آمد * وهرچه ديكر مي كفت بخشم
54 وكين مي شنيدند * ومي پوشانيدند * و بسيار چيزي * بسكاليدن ازو مي كشيدند * مكر ازدهن
وي نكتهٔ بشنوند وبدان اورا بكيرند هفتاد پرهيز داشتن ازخمير معتزلان
1 * وچون جماعت بي حساب وبي شمار † انبوه خلايق كرد شدند * چنانك يكديكررا بزير پاي مي
كوفتند و مي سائيدند * عيسي اغاز كرد وبشاكردان خود مي كفت * هرچه زودتر نفس خودرا
2 ازخمير مايهٔ معتزلان † پرهيز داريد * براي انك ايشان منافقانند * * اكنون نيست چيزي پوشيده *
3 الا كشاده كردد * ونه پنهان الا دانسته شود * * وهرچه درتاريكي كفتيد بروشنائي † شنوده شود هرچه
4 درخلوت كوش داشتيد * بربامها منادي † زده شود * * اكنون بشما مي كويم دوستان † منيد *
5 مترسيد ازايشان كه تن را بكشند * وبعد ازان چارهٔ ديكر ندانند كردن * * اكنون بشما بنمايم
كه ازكه ترسيد * ازانك تن شمارا بكشد * ومسلطست كه جان شما را دردوزخ † اندازد * آري بشما مي
كويم * ازو ترسيد هفتاد يك مثل نمودن مردم را به پنجشكان
6 * نه پنج پنجشك بدو جو فروخته شود * ويكي ازايشان پيش خدا كم نشود *

Cùm hæc omnia illis diceret, sapientibus & Pharisæis displicuit, & quicquid præterea dixit, cum ira et indignatione audiebant, & occultabant. 53 *Et multas res infenso animo ab eo extrahebant, quo forsan dictum* aliquid *ex ore ejus audirent, & eo illum caperent.* 54

LXX. Cavendum à fermento Pharisæorum.

Cúmque turbæ absque modo & numero consertæ mortalium congregatæ essent, adeò ut alii alios sub pedibus conculcarent & contererent, Jesus exorsus est & discipulis suis dixit; Ante omnia vobismet à fermento Pharisæorum cavete, eò quòd ipsi hypocritæ sint. 1 *Jam non est quicquam opertum quin patefaciendum sit, neque secretum quin sit cognoscendum.* 2 *Quicquid enim in tenebris dixistis, in luce audietur: & quicquid in conclavi in aurem accepistis, in tectis prædicabitur.* 3 *Dico autem vobis* qui *amici mei estis; Ne timeatis ab eis qui corpus occidunt: postea verò rationem ulteriorem agendi nesciunt.* 4 *Nunc vobis ostendam à quo timeatis: ab eo qui* postquam *corp° vestrum occiderit, potens est etiam ut animã vestrã in infernũ conjiciat: equidem vobis dico, ab eo timete.* 5

LXXI. Comparatio hominum cum passeribus.

Nónne quinque passeres duobus granis hordeaceis venduntur, & unus ex iis coram Deo non peribit. 6

Verſio VULGATA LATINA.

53 Cùm autem hæc ad illos diceret, cœperunt Phariſæi & Legiſperiti graviter inſiſtere,
54 & os ejus opprimere de multis, Inſidiantes ei, & quærentes aliquid capere
de ore ejus, ut accuſarent eum.

CAP. XII.

1 Multis autem turbis circumſtantibus, ita ut ſe invicèm conculcarent, cœpit
dicere ad diſcipulos ſuos; Attendite à fermento Phariſæorum, quod eſt hypocriſis.
2 Nihil autem opertum eſt, quod non reveletur: neque abſconditum, quod non
3 ſciatur. Quoniam quæ in tenebris dixiſtis, in lumine dicentur: & quod in aurem
4 locuti eſtis in cubiculis, prædicabitur in tectis. Dico autem vobis amicis meis;
Ne terreamini ab his qui occîdunt corpus, & poſt hæc non habent amplius
5 quid faciant. Oſtendam autem vobis quem timeatis: timete eum, qui, poſtquàm
occiderit, habet poteſtatem mittere in gehennam: ita dico vobis, Hunc timete.
Nónne quinque paſſeres væneunt dipondio, & unus ex illis non eſt in oblivione 6
coram Deo? Sed & capilli capitis veſtri omnes numerati ſunt. Nolite ergò timere: 7
multis paſſeribus pluris eſtis vos. Dico autem vobis; Omnis quicunque 8
confeſſus fuerit me coram hominibus, & Filius hominis confitebitur illum coram
Angelis Dei: Qui autem negaverit me coram hominibus, negabitur coram Angelis 9
Dei. Et omnis qui dicit verbum in Filium hominis, remittetur illi: ei autem, 10
qui in Spiritum ſanctum blaſphemaverit, non remittetur. Cùm autem inducent 11
vos in ſynagogas, & ad magiſtratus & poteſtates, nolite ſoliciti eſſe qualiter
aut quid reſpondeatis, aut quid dicatis. Spiritus enim ſanctus docebit vos in ipſa 12
hora, quid oporteat vos dicere.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فَلَمَّا قَالَ هَذَا قُدَّامَ ٱلشَّعْبِ بَدَاءَ ٱلْكَتَبَةُ وَٱلْفَرِيسِيُّونَ يَتَعَلَّقُونَ عَلَيْهِ بِٱلرَّدِيِّ * وَيُكَلِّمُونَهُ فِي 53
أُمُورٍ كَثِيرَةٍ * بِمَكْرٍ وَيَصْطَادُونَهُ بِكَلِمَةٍ مِنْ فِيهِ لِيَعْرِفُوهُ * فَلَمَّا ٱجْتَمَعَ رِبْوَاتُ جُمُوعٍ حَتَّى 54
دَاسَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا * بَدَاءَ يَسُوعُ يَقُولُ لِتَلَامِيذِهِ أَوَّلًا تَحَرَّزُوا لِنُفُوسِكُمْ مِنْ خَمِيرِ ٱلْفَرِيسِيِّينَ 1
ٱلَّذِي هُوَ ٱلرِّيَاءُ * لِأَنَّهُ لَيْسَ خَفِيٌّ لَا يَظْهَرُ وَلَا مَكْتُومٌ لَا يُعْلَمُ * ٱلَّذِي تَقُولُونَهُ فِي ٱلظَّلَامِ 2
سَيُسْمَعُ فِي ٱلنُّورِ * وَٱلَّذِي تُسَارِرُونَ بِهِ فِي ٱلْمَخَادِعِ سَيُنَادَى بِهِ عَلَى ٱلسُّطُوحِ * أَقُولُ لَكُمْ يَا 3 4
أَحِبَّائِي لَا تَخَافُوا مِمَّنْ يَقْتُلُ ٱلْجَسَدَ وَبَعْدَ ذَلِكَ لَيْسَ لَهُمْ أَنْ يَفْعَلُوا أَكْثَرَ * أَنَا أُعَلِّمُكُمْ 5
مِمَّنْ تَخَافُونَ * خَافُوا مِمَّنْ إِذَا قَتَلَ لَهُ سُلْطَانٌ أَنْ يُلْقِيَ فِي جَهَنَّمَ * نَعَمْ أَقُولُ لَكُمْ خَافُوا
هَذَا * أَلَيْسَ خَمْسَةُ عَصَافِيرَ يُبَاعُونَ بِفَلْسَيْنِ * وَوَاحِدٌ مِنْهَا لَا يُنْسَى قُدَّامَ ٱللهِ * لَكِنْ 6 7
جَمِيعُ شُعُورِ رُؤُوسِكُمْ مُحْصَاةٌ * فَلَا تَخَافُوا فَإِنَّكُمْ أَفْضَلُ مِنْ عَصَافِيرَ كَثِيرَةٍ * أَقُولُ 8
لَكُمْ أَنَّ كُلَّ مَنِ ٱعْتَرَفَ بِي قُدَّامَ ٱلنَّاسِ فَٱبْنُ ٱلْإِنْسَانِ يَعْتَرِفُ بِهِ أَيْضًا قُدَّامَ مَلَائِكَةِ ٱللهِ *
* وَمَنْ أَنْكَرَنِي قُدَّامَ ٱلنَّاسِ أُنْكِرُهُ أَيْضًا قُدَّامَ مَلَائِكَةِ ٱللهِ * وَكُلُّ مَنْ يَقُولُ كَلِمَةً فِي 9 10
ٱبْنِ ٱلْإِنْسَانِ يُغْفَرُ لَهُ * وَمَنْ يُجَدِّفُ عَلَى رُوحِ ٱلْقُدُسِ لَا يُغْفَرُ لَهُ * إِذَا قَدَّمْتُمْ إِلَى ٱلْمَجَامِعِ 11
وَٱلرُّؤَسَاءِ وَٱلسَّلَاطِينِ فَلَا تَهْتَمُّوا بِمَا تَقُولُونَ وَلَا بِمَا تُجِيبُونَ * فَإِنَّ رُوحَ ٱلْقُدُسِ يُعَلِّمُكُمْ 12
فِي تِلْكَ ٱلسَّاعَةِ مَا يَنْبَغِي أَنْ تَقُولُوهُ *

Cùm autem dixiſſet hoc coram populo, 53
cœperunt Scribæ & Phariſæi aggredi
eum cum nequitia, & alloqui illum de
rebus multis Cum dolo, & captare illum 54
in verbo ex ore ipſius, ut accuſarent
illum.

CAP. XII.

Cum autem congregatæ eſſent myriades 1
turbarum, ita ut conculcarent alii
alios, cœpit Jeſus dicere diſcipulis ſuis,
Inprimis cavete vobiſmetipſis à fermento
Phariſæorum, quod eſt hypocriſis. Quoniam 2
non eſt abſconditum quod non manifeſtetur,
neque opertum quod non ſciatur.
Quod dicitis in tenebris, audietur 3
in lumine: & quicquid ſecretò tractaveritis
in penetralibus, prædicabitur ſuper
tecta. Dico vobis, ô amici mei, Ne timeatis 4
eos qui occîdunt corpus, & poſtea
non eſt ipſorum ut faciant amplius. Ego 5
docebo vos quem timeatis: Timete eum
qui cùm occiderit, habet poteſtatem injiciendi
in gehennam: Equidem dico vobis,
Timete hunc. Nónne quinque aviculæ veneunt 6
dipondio? et una ex illis non eſt in
oblivione coram Deo? Imò verò omnes 7
capilli capitum veſtrorum numerati ſunt.
Ne ergò timeatis, quia præſtantiores eſtis
aviculis multis. Dico vobis, quòd quicunque 8
confeſſus fuerit me coram hominibus,
filius hominis confitebitur illum
etiam coram Angelis Dei. Et qui negaverit 9
me coram hominibus, negabo eum etiam
coram Angelis Dei. Et quicunque 10
dixerit verbum in filium hominis, remittetur
illi: at qui blaſphemaverit in Spiritum
ſanctum, non remittetur ei. Cùm 11
oblati fueritis ſynagogis & principibus
& poteſtatibus, ne ſoliciti ſitis de eo
quod dicturi, neque de eo quod reſponſuri
ſitis: Nam Spiritus ſanctus docebit 12
vos in illa hora quid expediat vos dicere.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

53 ወእንዘ፡ይነግሮሙ፡ዘንተ፡በቅድመ፡ኵሉ፡ሕዝብ፡አኀዙ፡ ጸሐፍት፡ ወፈረሰዊያን፡ ያም
54 ነዝዝዎ፡ ወይትቄየምዎ፡፡=፦ ወይነዕውዎ፡ ወያስሕትዎ፡ በቃለ፡ አፉሁ፡፡=፦
1 *16* ወተጋብኡ፡ ኀቤሁ አሕዛብ፡ብዙኃ፡ እስከ፡ ገዘትከየዱ፡በበይናቲሆሙ፡፡=፦
በእንተ ፡ ብሕሉሙ ፡ ለፈረሰዊያን፡፡=፦
ወአኀዘ፡ይበሎሙ፡ለአርደኢሁ፡ቅድሙ፡ተዓቀቡ፡እምነ፡በሕሉሙ፡ ለፈረሰዊያን፡ ወእ
2 ምአድልዎ፡፡=፦ ወአልቦ፡ ክዱን፡ዘኢይትከሠት፡ወአልቦ፡ኅቡእ፡ዘኢያስተርኢ፡=፦
3 ወዘተናገሩ፡በጽልመት፡ይትናገርዎ፡ በብርሃን፡ ወዘሂ፡ ተልኅዋሰሱ፡ በእዝን፡ይሰብክዎ፡
4 በአጽራሕ፡ ወበአንሕስት፡=፦ እብለክሙ፡ለክሙ፡ ለአዕርክትየ፡ ኢትፍርህዎሙ፡ ለእ
5 ለ፡ይቀትሉክሙ፡ነፍሳቲክሙ፡ወእምዝ፡አልቦ፡ፈድፋደ፡ዘይክሉ፡ገቢረ፡=፦ ወአርእየ
ክሙ፡ዘትፈርሁ፡ ፍርህዎ፡ለዘ፡እምድኅረ፡ቀተለ፡ ብውሕ፡ ሎቱ፡ ይደይ፡ ውስተ፡ ገሃነ
6 ም፡እወ፡እብለክሙ፡ኪያሁ፡ፍርህዎ፡፡=፦ ኢኮኑ፡ኃምሰ፡ አዕዋፈ፡ ይሠይጡ፡ በክል
ኤቲ፡ጸሪቅ፡አሶርዮን፡ወኢአሐቲ፡እምኔሆን፡ኢትትረሰዕ፡በቅድመ፡እግዚአብሔር፡=፦
7 ወለክሙሰ፡ ሠዕርተ፡ ርእስክሙኒ፡ ኵሉ፡ ኍሉቅ፡ ውእቱ፡ኢትፍርሁ፡ለእንከ፡እስመ፡አ
8 ምብዙኃ፡አዕዋፍ፡ ትኄይሱ፡ አንትሙ፡=፦ እብለክሙ ፡ ኵሉ ፡ ዘይአምን ፡ ብየ፡
በቅድመ፡ እጓለ፡ እም፡ ሕያው፡ አአምኖ፡ አነሂ፡ በቅድመ፡ መላእክተ፡ እግዚአብሔ
9 ር፡፡=፦ ወዘሰ፡ክሕደኒ፡በቅድመ፡እጓለ፡እም፡ ሕያው፡ እክሕዶ፡ አነሂ፡ በቅድመ፡ መ
10 ላእክተ፡እግዚአብሔር፡፡=፦ ወኵሉ ፡ ዘነበበ፡ ቃለ፡ ፅርፈት፡ ላዕለ፡ ወልደ፡ እጓለ፡
እም፡ሕያው፡ይትኀደግ፡ሎቱ፡ወዘሰ፡ፀረፈ፡ላዕለ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ኢይትኀደግ፡ ሎቱ፡
11 ኢበዝ ፡ዓለም ፡ወኢበዘ ፡ይመጽእ፡፡=፦ ወሶበሂ ፡ ይወስዱክሙ ፡አዕዋደት ፡ወኀበሂ፡
መላእክት፡ወነገሥት፡ወመኳንንት፡ኢትትሐለዩ፡ዘከመ፡ ትብሉ፡ ወዘከመ፡ ትትናገሩ፡=፦
12 እስመ፡መንፈስ፡ቅዱስ፡ውእቱ፡ ዘይነብብ፡ በላዕሌክሙ፡ሶቤሃ፡፡=፦

Et quum diceret hæc coram toto populo, cœperunt Scribæ et Phariſæi exprobrare 53
eum, & inſurgere in eum, Et inſidiari ei, & falſitatis eum arguere in ſermone 54
oris ſui.

CAP. XII.

Et congregati ſunt ad eum populi multi adeò ut ſe invicèm conculcarent. 1

De fermento Phariſæorum.

Et cœpit dicere diſcipulis ſuis, Inprimis cavete à fermento Phariſæorũ, & ab hypocriſi.
Et nihil eſt opertum quod non revelatum erit, & nihil abſconditum 2
quod non videbitur. Et quæ dicta ſunt in tenebris, pronuntiata erunt in luce: 3
& quæ inſuſurrata ſunt auri, prædicabunt in templis & tectis. Dico vobis amicis 4
meis, Ne timeatis eos qui trucîdant vos corporibus veſtris, & tunc non habent
amplius quod poſſunt facere. Et oſtendam vobis quem timeatis, Timete eum 5
qui poſtquàm trucidârit, habet poteſtatem projicere in Gehennam: etiam dico
vobis, Timete eum. Nónne quinque paſſeres væneunt duobus minutis, 1ſarion, & 6
una ex illis non tradetur oblivioni coram Deo. Et vobis capillus capitis veſtri 7
totus numeratus eſt: ne timeatis igitur, quia multis paſſeribus præſtatis vos. Dico 8
vobis, Omnis qui confitebitur me coram hominibus, confitebor eum ego etiam
coram angelis Dei. Et qui negaverit me coram hominibus, negabo eum ego 9
etiam coram angelis Dei. Et quicunque loquutus eſt verbum blaſphemiæ contra 10
filium hominis, remittetur ei: & qui blaſphemaverit contra Spiritum ſanctum,
non remittetur ei, neq; in hoc mundo neq; in futuro. Et quũ adduxerint vos *ad* 11
ſynagogas, & ad principes, & reges, & judices, ne ſoliciti eſtote quomodo dicetis,
& quomodo loquemini. Quia Spiritus ſanctus eſt qui loquetur pro vobis tunc. 12

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

*اما موي سر شما شمار و حساب † دارد * اكنون مترسيد * كه به پسيار از كنجشكان بهتريد * 7
* با شما مي كويم * هر كه برابر خلق بمن اقرار † بياورد * فرزند ادمي نيز برابر فرشتكان † 8
بدو اقرار بياورد هفتاد دو ازبراي منكري * و هر كه برابر خلق مرا 9
انكار كند * برابر فرشتكان † خدا من نيز اورا انكار كنم * و هر كه براي فرزند ادمي سخن 10
كويد * براي او عفو شود * و هر كه بروح القدس افتري كند * براي او عفو نشود *
* وقتي كه شما را در انجمنها ايشان بكشند * برابر سروران و سلطانان * مينديشيد * كه 11
چكونه جواب دهيد * يا چه كوييد * روح القدس دران ساعت † شمارا بياموزاند كه 12
بكوييد انچ واجب است *

Veruntamen crines capitis veſtri 7
numerum & rationem habent. Ne
timeatis igitur, quia multitudine
paſſerum præſtantiores eſtis. Vobis 8
autem *dico; Quicunque coram hominibus*
me confeſſus fuerit, Filius
hominis etiam coram Angelis eum
confitebitur.

LXXII. De abnegatione.

Et quicunque coram hominibus me 9
abnegaverit, coram Angelis Dei ego
illum etiam abnegabo. Et quicunq; 10
de Filio hominis verbum dixerit,
ei condonabitur: quicunque autem
in Spiritum ſanctum convitium fecerit,
ei cond[illegible]tum non erit. Quo 11
tempore vos in conventus ſuos traxerint,
& coram principibus & regibus,
ne reputetis quomodo reſponſum
detis, aut quid dicatis. Spiritus 12
ſanctus in illa hora vos
docebit ut dicatis quod expediens
erit.

Ait autem quidam ei de turba; Magiſter, dic fratri meo *partiri* ΜΕ´
13 Εἶπε δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου, Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι ϛμθ
mecum hæreditatem. Ille *autem* dixit ei; Homo, Quis me conſtituit ι
14 μετ᾽ ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε
judicem aut diviſorem ſuper vos? Dixit *autem* ad illos; Videte & cavete
15 δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ᾽ ὑμᾶς; Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε
ab avaritia: quia non in *redundare cuiquam* vita ejus eſt ex *ſub-*
(η) ἀπὸ τῆς πλεονεξίας· ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπ-
ſtantiis ipſius. Dixit autem ſimilitudinem ad illos, dicens; Hominis cujuſdam
16 αρχόντων αὐτοῦ. Εἶπε δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων, Ἀνθρώπου τινὸς Μϛ´
divitis *benè tulit regio.* Et *ratiocinabatur in ſeipſo,* dicens; Quid fa-
17 πλουσίου (θ) εὐφόρησεν ἡ χώρα. Καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ, λέγων, Τί ποι-
ciam, quia non habeo quò congregem fructus meos? Et dixit; Hoc faciam:
18 ήσω, ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς καρπούς μου; Καὶ εἶπε, Τοῦτο ποιήσω·
Deſtruam mea horrea, & majora *ædificabo,* & congregabo illuc omnia
καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, ϗ μείζονας οἰκοδομήσω, ϗ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ
nata *mea,* & bona mea. Et dicam animæ meæ; Anima, habes
19 (ι) γεννήματά μου, ϗ τὰ ἀγαθά μου. Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ μου, Ψυχή, ἔχεις
multa bona poſita in annos plurimos: requieſce, comede, bibe, *oblectare.* Di-
20 πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. Εἶ-
xit autem illi Deus, Stulte, hâc nocte animam tuam repetunt à te:
πε δὲ (κ) αὐτῷ ὁ Θεός, Ἄφρων, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ·

quæ autem paraſti, *cui erunt?* Sic *theſaurizans ſibiipſi,* & non in Deum
ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, ϗ μὴ εἰς Θεὸν 21
diteſcens. Dixit *autem* ad diſcipulos ſuos; Ideò vobis dico; Ne ſoli-
πλουτῶν. Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, Μὴ μερι- 22
citi *ſitis* animæ veſtræ, quid manducetis: neq; corpori, quid induamini. A-
μνᾶτε τῇ (λ) ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε· μηδὲ τῷ σώματι, τί ἐνδύσησθε. Ἡ ψυ- 23
nima plus eſt *alimento,* & corpus *veſtimento.* Conſiderate cor-
χὴ πλεῖόν ἐστι τῆς τροφῆς, ϗ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. Κατανοήσατε τοὺς κόρα- 24
vos, quia non ſeminant, neque metunt, quibus non eſt cellarium, neque horreum: &
κας, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οἷς οὐκ ἔστι ταμεῖον, οὐδὲ ἀποθήκη· καὶ
Deus *alit* illos: quantò magis vos *præſtatis volucribus?* Quis
ὁ Θεὸς τρέφει αὐτούς· πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε τῶν πετεινῶν; Τίς 25
autem *ex vobis cogitans ſolicitè* poteſt *apponere* ad ſtaturam ſuam cubitum unum?
δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;
Si ergò neque minimum poteſtis, quid de cæteris ſoliciti eſtis? Conſiderate
Εἰ οὖν οὔτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; Κατανοήσατε 26
lilia, quomodò creſcunt: non laborant, neque nent. Dico autem vobis; Neque 27
τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει. λέγω δὲ ὑμῖν, (μ) Οὐδὲ
Salomon in omni gloria ſua *circumamiciebatur* ſicut unum *iſtorum.*
Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τούτων.

MS.A. (η) ἀπὸ πάσης πλεονεξίας· (θ) ηὐφόρησεν (ι) γενήματά (κ) αὐτῷ ὁ Κύριος, Ἄφρων, (λ) ψυχῇ, τί (μ) Ὅτι οὐδὲ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܬܐ ܕܬܠܬ ܕܨܘܡܐ * ܩܢܝ *

13 * ܐܡܪ ܠܗ ܕܝܢ ܐܢܫ ܡܢ ܗܘ ܟܢܫܐ. ܡܠܦܢܐ. ܐܡܪ ܠܐܚܝ ܕܢܦܠܓ ܥܡܝ ܝܪܬܘܬܐ. * ܝܫܘܥ 14
ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܓܒܪܐ. ܡܢܘ ܐܩܝܡܢܝ ܥܠܝܟܘܢ ܕܝܢܐ ܘܡܦܠܓܢܐ. * ܘܐܡܪ 15
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܟܠܗ ܥܠܘܒܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܡܝܬܪܘܬ ܩܢܝܢܐ ܗܝ
ܚܝܐ. * ܘܐܡܪ ܡܬܠܐ ܠܘܬܗܘܢ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܥܬܝܪܐ. ܐܥܠܬ ܠܗ ܐܪܥܗ ܥܠܠܬܐ ܣܓܝܐܬܐ. 16
* ܘܡܬܚܫܒ ܗܘܐ ܒܢܦܫܗ ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܠܝܬ ܠܝ ܐܝܟܐ ܕܐܟܢܫ ܥܠܠܬܝ. 17
* ܘܐܡܪ. ܗܕܐ ܐܥܒܕ. ܐܣܬܘܪ ܒܝܬ ܩܒܘܣܝ. ܘܐܒܢܐ ܘܐܪܘܚ ܐܢܘܢ. ܘܐܟܢܫ ܬܡܢ 18
ܟܠܗ ܥܒܘܪܝ ܘܛܒܬܝ. * ܘܐܡܪ ܠܢܦܫܝ. ܢܦܫܝ. ܐܝܬ ܠܟܝ ܛܒܬܐ ܣܓܝܐܬܐ. 19
ܕܣܝܡܢ ܠܫܢܝܐ ܣܓܝܐܬܐ. ܐܬܬܢܝܚܝ. ܐܟܘܠܝ. ܐܫܬܝ. ܐܬܒܣܡܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܕܝܢ 20
ܐܠܗܐ. ܚܣܝܪ ܪܥܝܢܐ. ܒܗܢܐ ܠܠܝܐ ܢܦܫܟ ܬܒܥܝܢ ܠܗ ܡܢܟ. ܘܗܠܝܢ ܕܛܝܒܬ ܠܡܢ 21
ܢܗܘܝܢ. * ܗܟܢܐ ܗܘ ܡܢ ܕܣܐܡ ܠܗ ܣܝܡܬܐ ܘܒܐܠܗܐ ܠܐ ܥܬܪ. * ܘܐܡܪ 22
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܟܘܢ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܠܐ ܬܐܨܦܘܢ ܠܢܦܫܟܘܢ ܡܢܐ ܬܐܟܠܘܢ.
ܘܠܐ ܠܦܓܪܟܘܢ ܡܢܐ ܬܠܒܫܘܢ. * ܢܦܫܐ ܓܝܪ ܝܬܝܪܐ ܡܢ ܣܝܒܪܬܐ ܘܦܓܪܐ ܡܢ 23
ܠܒܘܫܐ. * ܐܬܒܩܘ ܒܥܘܪܒܐ. ܕܠܐ ܙܪܥܝܢ ܘܠܐ ܚܨܕܝܢ. ܘܠܝܬ ܠܗܘܢ ܬܘܢܐ ܘܒܝܬ ܩܒܘܣܐ. 24
ܘܐܠܗܐ ܡܬܪܣܐ ܠܗܘܢ. ܟܡܐ ܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܝܬܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܦܪܚܬܐ. * ܐܝܢܐ ܕܝܢ 25
ܡܢܟܘܢ ܟܕ ܝܨܦ. ܡܫܟܚ ܠܩܘܡܬܗ ܠܐ ܡܘܣܦ ܐܡܬܐ ܚܕܐ. * ܐܢ ܕܝܢ ܐܦܠܐ ܠܒܨܝܪܬܐ 26
ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܡܢܐ ܥܠ ܫܪܟܐ ܝܨܦܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܐܬܒܩܘ ܒܫܘܫܢܐ ܐܝܟܢܐ ܪܒܝܢ. 27
ܕܠܐ ܠܐܝܢ ܘܠܐ ܙܩܪܢ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ. ܕܐܦܠܐ ܫܠܝܡܘܢ ܒܟܠܗ ܫܘܒܚܗ ܐܬܟܣܝ ܐܝܟ ܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ.

Feriâ ſextâ hebdomadæ III. Jejunii. 43.

Dixit autem ei quidam è turba illa; Doctor, 13
dic fratri meo, ut dividat mecum hæreditatem. Jeſus autem dixit ei; Heus vir, quis me 14
conſtituit ſuper vos judicem, & partitorem?
Et ait diſcipulis ſuis, Cavete ab omni cupi- 15
ditate: neque enim in abundantia divitiarum
eſt vita. Dixitq; eis parabolam; Viro cuidam 16
diviti protulit terra ſua multos proventus:
Et animo verſabat, & dicebat; Quid faci- 17
am? quandoquidem non habeo ubi cogam
proventus meos. Subditque, Hoc faciam, di- 18
ruam horrea mea, & ædificabo ac dilatabo
ea, & cogam illuc totum frumentum meum
& bona mea: Et dicam animæ meæ; Anima 19
mea, ſunt tibi bona plurima repoſita in multos annos: requieſce, ede, bibe, oblectare.
Inquit autem ei Deus; Expers rationis, hâc 20
nocte animam tuam repetunt abs te; & quæ
paraſti, cujuſnam futura ſunt? Ita eſt qui re- 21
ponit ſibi theſauros, & in Deo non eſt dives.
Et ait diſcipulis ſuis, Propterea dico vobis; 22
Ne ſoliciti ſitis de anima veſtra, quid eſuri ſitis; nec de corpore veſtro, quid induturi.
Quandoquidem anima præſtantior eſt cibo, 23
& corpus indumento. Conſiderate corvos, 24
qui nec ſeminant nec metunt, quibus nec eſt
receptaculum nec horreum, Deus tamen alit
eos: quanto igitur vos præſtatis volucribus? Quis autem ex vobis, quamvis anxius, 25
poteſt addere ad ſtaturam ſuam cubitum
unum? Quòd ſi ne rem quidem minimam 26
poteſtis, quid de cæteris ſoliciti eſtis? Con- 27
ſiderate lilia quomodo creſcant, quæ nec laborant, neque nent: dico autem vobis, ne
Salomonem quidem in tota gloria ſua amictum fuiſſe ut unum ex eis.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13 هفتاد سه سوال براي ميراث * يكي از ميان جماعت بعيسي كفت اي معلم *
14 بكو ببرادرم كه ميراث بمن بخشد * عيسي بدو كفت اي مرد * كيست انك مرا † براي شما
15 داوري كن * يا بخشاينده ايستانيد * وبشاكردان خود كفت * از همه † شري دوستي مال را
بتر دانيد وازش بيشتر پرهيز كنيد * براي انك نه بپسياري كله وجانورها زندكاني
حاصل شود هفتاد چهار مثل توانكر كه نفس خودرا اميد مي داد
16 * وبعد ازين عيسي مثلي پيش ايشان كفت * كه مردي توانكر بود * واب وزمين داشت دران
17 سال زمين † او دخل وارتفاع بسيار داد * * درنفس خود مي كفت * چه چاره سازم كه
18 چندان جاء ندارم * كه دخل ودانه من انجا كنجد * * درخود فكر كرد كه خانه انبار † را
19 خراب كند * و بزركتر سازد * كه اين دخل درانجا بكنجد * وخانه وخدمت كارانرا انجا برم * وبجان
خود بكويم * اي جان نعمتهاء بسيار و فراوان داري * وتا سالهاء بسيار ترا بس است * بنشين وبخور
20 وبياشام * وبياسا * خداوند كويد اي كم عقل * درانشب جان ترا ازتن تو بدر كنند * اينك
21 نعمت † داشتي براي كه خواهد ماندن * وايچنين هركس كه درزمين ذخيره * وانبار نهد بهرخود * از خدا اميد † بريده باشد *

LXXIII. Petitio de hæreditate.
Et *quidam de medio turbæ ad Jeſum dixit; O præceptor, dic fratri* 13
meo ut hæreditatem mecum partiatur. Jeſus ei dixit; O homo, quis eſt 14
qui me vobis judicem aut partitorem conſtituit? Et diſcipulis ſuis 15
dixit; Omni malo amorem divitiarũ pejorem ſcitote, & ab eo potiſſimùm cavete: eò quòd non in abundantia gregum & animalium vita conſtet.

LXXIV. Parabola divitis qui animæ ſuæ ſpem dedit.
Et poſt hæc Jeſus parabolam coram 16
eis protulit; Divitem quendam fuiſſe, qui aquam & terram habuit: eo autem *anno ſolum ejus reditum & proventum multum dedit. In ani-* 17
mo igitur *ſuo dixit; Quomodo faciam, quum tantum loci non habeam, quo proventus & fruges meæ condantur? Apud ſe ergo cogitavit,* 18
quòd domum repoſitorii deſtrueret, & majorem pararet, quò hic proventus cogeretur: & familiam, inquit *& miniſtros* meos *illuc transferam: Et animæ meæ dicam; O ani-* 19
ma, opes multas & copioſas habes, & in annos multos tibi ſatis eſt: Sede, & comede, & bibe, et otiare. Do- 20
minus ei dicit; O inſipiens, hâc nocte animam tuam è corpore tuo exigent: hoc quod paratum habes, cui manebit? Eodem autem modo omnis ho- 21
mo, qui in terra theſaurũ & proventum reponit ſibi, à Deo ſpem præcidit.

Verſio VULGATA LATINA.

13 Ait autem ei quidam de turba; Magiſter, dic fratri meo ut dividat mecum hære-
14 ditatem. At ille dixit illi; Homo, quis me conſtituit judicem aut diviſorem ſu-
15 per vos? Dixítque ad illos; Videte, & cavete ab omni avaritia: quia non in
16 abundantia cujuſquam vita ejus eſt, ex his quæ poſſidet. Dixit autem ſimilitudi-
17 nem ad illos, dicens; Hominis cujuſdam divitis uberes fructus ager attulit: Et
cogitabat intra ſe dicens; Quid faciam, quia non habeo quò congregem fructus
18 meos? Et dixit; Hoc faciam: Deſtruam horrea mea, & majora faciam: & il-
19 luc congregabo omnia quæ nata ſunt mihi, & bona mea, Et dicam animæ meæ;
Anima, habes multa bona poſita in annos plurimos: requieſce, comede, bibe,
20 epulare. Dixit autem illi Deus; Stulte, hâc nocte animam tuam repetunt à te:
quæ autem paráſti, cujus erunt? Sic eſt qui ſibi theſaurizat, & non eſt in Deum 21
dives. Dixítque ad diſcipulos ſuos; Ideò dico vobis; Nolite ſoliciti eſſe ani- 22
mæ veſtræ quid manducetis, neque corpori quid induamini. Anima plùs eſt quàm 23
eſca, & corpus plus quàm veſtimentum. Conſiderate corvos, quia non ſeminant 24
neque metunt, quibus non eſt cellarium neque horreum, & Deus paſcit illos. Quan-
tò magis vos pluris eſtis illis? Quis autem veſtrûm cogitando poteſt adjicere ad 25
ſtaturam ſuam cubitum unum? Si ergò neque quod minimum eſt poteſtis, quid 26
de cæteris ſoliciti eſtis? Conſiderate lilia quomodò creſcunt: non laborant, ne- 27
que nent: dico autem vobis; Nec Salomon in omni gloria ſua veſtiebatur ſicut
unum ex iſtis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السابع والاربعون * ثم قال له واحد من الجمع يا معلم قل لاخي 13
يقاسمني الميراث * فقال له يا انسان من اقامني عليكم حاكما او مقسما * ثم قال لهم انظروا 14 15
وتحفظوا من كل الشرّ * لانه ليست الحياة للانسان بكثرة ماله * ثم قال لهم مثلا انسان غني 16
اخصبت له كورة * ففكر في نفسه هكذي ماذا اصنع اذ ليس لي حيث اضع غلاتي * 17
* ثم قال افعل هكذا * اهدم اهري وابنيها متسعة * واخزن هناك جميع غلاتي وخيراتي * واقول 18 19
لنفسي يا نفس لك خيرات كثيرة موضوعة لسنين كثيرة * فاستريحي وكلي واشربي
وافرحي * فقال له الله يا جاهل في هذه الليلة تنزع نفسك منك * فهذا الذي جمعته لمن 20
يكون * هكذا كل من يذخر ذخاير وليس هو غنيا بالله * * الفصل الثامن والاربعون * 21
* ثم قال لتلاميذه من اجل هذا اقول لكم لا تهتموا لنفوسكم بما تاكلون ولا 22
لاجسادكم بما تلبس * لان النفس افضل من الطعام والجسد افضل من اللباس * 23
* تاملوا فراخ الغربان التي لا تزرع ولا تحصد وليس لها مخازن ولا اهراء والله يقوتها * 24
فكم بالحري انتم افضل من الطيور * من منكم اذا اهتم يقدر ان يزيد على قامته ذراعا 25
واحدا * فان كنتم لا تستطيعون صغيرة فكيف تهتمون بالباقي * تاملوا الزهر كيف ينموا 26 27
ولا يتعب ولا يعمل * اقول لكم ان سليمن في كل مجده لم يلبس كواحدة منها *

Sectio quadrageſima ſeptima.

Tum dixit ei quidam de turba; Magi- 13
ſter, dic fratri meo dividat mecum hæ-
reditatem. Ait illi; Heus homo, quis 14
conſtituit me ſuper vos judicem aut di-
viſorem? Præterea dixit eis, Videte 15
& cavete ab omni aviditate: quia non
eſt vita homini in copia opum ſuarum.
Item dixit illis ſimilitudinem; Homini 16
cuidam diviti exuberaverunt regiones
ſuæ: Quapropter cogitavit intra ſe hoc 17
modo: Quid faciam cùm non ſit mihi
ubi ponam fruges meas? Tum dixit, Fa- 18
ciam ſic: Deſtruam horrea mea, & ædi-
ficabo illa capaciſſima, & condam ibi
omnes fruges meas, & bona mea: Et di- 19
cam animæ meæ, O anima, habes bona
multa poſita in annos plurimos: requie-
ſce ergò, & comede, et bibe, & gaude. Di- 20
xit autem illi Deus; O ſtulte, in hac no-
cte auferetur anima tua abs te, & hæc
quæ cumulâſti, cui erunt? Talis eſt qui 21
recondit theſauros, & non eſt dives in
Deo.

Sectio quadrageſima octava.

Præterea dixit diſcipulis ſuis, Propter 22
hoc dico vobis; Ne procuretis animabus
veſtris quid manducetis, neque corpori-
bus veſtris quid induantur. Nam anima 23
præſtantior eſt quàm eſca, & corpus præ-
ſtantius quàm veſtimentum. Conſiderate 24
pullos corvorum qui non ſeminant, neque
metunt, & non ſunt eis cellaria neque
horrea, & Deus paſcit illos. Quanto
magìs vos præſtantiores eſtis volucri-
bus? Quis ex vobis cùm ſe cruciave- 25
rit, poteſt adjicere ad ſtaturam ſuam cu-
bitum unum? Si ergò non poteſtis rem 26
minimam, quomodo cruciamini de reli-
quis? Contemplamini flores quomodo 27
creſcunt: & non laborant, neque operan-
tur. Dico vobis, quòd Salomon in omni
gloria ſua non fuit veſtitus ſicut unus
ex illis.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ ዘፈቀደ ፡ ይትከፈል ፡ ርስተ ፡፡=፡
13 ወይቤሎ፡አሐዱ፡እምሕዝብ፡ሊቅ፡በሎ፡ለእኁየ፡ይክፍለኒ፡ርስትየ፡=፡ ወይቤሎ፡እግ
14 ዚእ፡ኢየሱስ፡አንተ፡ዓርክየ፡መኑ፡ሤመኒ፡ከፋሌ፡ወመኰንነ፡ ላዕሌክሙ፡፡=፡ ወይቤሎ
15 ሙ፡ዑቁ፡ ወተዐቀቡ፡እምኵሉ፡ትዕግልት፡እስመ፡አኮ፡ በብዝኀ፡ ንዋዩ፡ዘይሐዩ፡
ሰብእ፡፡=፡ በእንተ ፡ ባዕል ፡ ዘአስመረ ፡ ገራህቶ፡፡=፡
16 ወመሰለ፡ሎሙ፡ወይቤሎሙ፡አሐዱ፡ብእሲ፡ባዕል፡ወሰምሮ፡ሎቱ፡ተግባር፡ወደለዎ፡ብ
17 ሑር፡=፡ ወሐለየ፡በልቡ፡ወይቤ፡ምንተ፡እሬሲ፡ዘአልብየ፡ኀበ፡ እዘግብ፡ማእረርየ፡=፡
18 ወይቤ፡ከመዝ፡እገብር፡፡ እነሥት፡ ዘትካት፡መዛግብትየ፡ ወአሐንጽ፡ዘይዓቢ፡ወእዘግ
19 ብ፡ህየ፡እክልየ፡ወበረከትየ፡=፡ ወእብላ፡ለነፍስየ፡ነፍስየ፡ ብኪ፡ብዙኅ፡በረከት፡ዘዘገ
ብኩ፡ለኪ፡ዘይአክለኪ፡ለብዙኅ፡ዐመታት፡ አዕርፊ፡ እንከ፡ ብልዒ፡ ወስተዪ፡ ወተፈሥ
20 ሒ፡፡=፡ ወይቤሎ፡እግዚእ፡ብሑር፡ኦአብድ፡በዛቲ፡ሌሊት፡ይነሥእዋ፡ለነፍስከ፡እ
21 ምላዕሌከ፡ለመኑ፡እንከ፡ይከውን፡ዘአስተደለውከ፡፡=፡ ከማሁኬ፡ዘይዘግብ፡ ሎቱ፡
22 ወኢኮነ፡እምእግዚአብሔር፡ብዑለ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ለአርደኢሁ፡በእንተ፡ዝንቱ፡
እብለክሙ፡ኢትሀልዩ፡ለነፍስክሙ፡ ዘትበልዑ፡ ወዘትሰትዩ ፡ ወለነፍስክሙኒ፡ ዘትለብ
23 ሱ፡=፡ እስመ፡ነፍስ፡ይዓጽብ፡እምሲሳይ፡ወነፍስትክሙ፡ተዓጽብ፡እምዓራዝክሙ፡፡=፡
24 ርእዩ፡ ቋዓተ፡ ዘኢይዘርኡ፡ ወኢየአርሩ፡ ወአልቦሙ፡ መዛግብተ፡ ወውሰጥያተ፡ወእግ
25 ዚአብሔር፡ይሴስዮሙ፡እፎ፡እንከ፡ፈድፋደ፡ትኄይሱ፡አንትሙ፡ እምአዕዋፍ፡፡=፡ በ
26 ሁ፡እምውስቴትክሙ፡ሐሊዮ፡ዘይክል፡ወስኮ፡አሐተ፡ እመተ፡ደበ፡ቆሙ፡=፡ ሶበ፡ኢት
27 ክሉ፡ዘንተ፡ዘይቀልል፡ ለምንት፡ ትሔልዩ፡ ዘይዓጽብ፡=፡ ናሁ፡ ጽጌያተ፡ ርእዩ፡ ዘከ
መ ፡ ይልህቁ ፡ ኢይፈትሉ ፡ ወኢይጸምዉ፡፡ እብለክሙ ፡ ሰሎሞን ፡ ጥቀ ፡ ኢለበሰ ፡
ከመ፡ አሐዱ ፡ እምእሉ ፡ በኵሉ ፡ መዋዕለ ፡ ክብሩ፡፡=፡

De eo qui voluit partitam iri hæreditatem.

Et dixit ei quidam è populo; Magiſter, dic fratri meo, ut partiatur mihi hæredita- 13
tem meam. Et dixit ei Dominus Jeſus; Tu amice mi, quis conſtituit me partito- 14
rem & judicem ſuper vos? Et dixit iis; Videte, & cavete ab omni avaritia: quia 15
non in multitudine divitiarum *eſt* quòd vivet homo.

De poſſeſſore cui pergratum fuit prædium ejus.

Et ſimilitudinem dixit iis: & dixit iis, Quidam homo poſſeſſor *fuit*, & gratum fu- 16
it ei opus ejus, & proſperum fuit ei prædium. Et cogitavit in corde ſuo, & 17
dixit; Quid faciam quia non habeo quo reponam meſſem meam? Et dixit; Sic fa- 18
ciam, deſtruam fundamentum horrei mei, & ædificabo majus; & reponam ibi fru-
mentum meum, & benedictionem meam: Et dicam animæ meæ; Anima mea, 19
habes multas benedictiones quas repoſui tibi, quæ ſufficient tibi in plurimos an-
nos, requieſce igitur, comede & bibe, & gaudeto. Et dixit ei Deus, O demens, 20
in hac nocte accipient animam tuam à te: cujus igitur erit quod paráſti? Sic 21
igitur *eſt* qui theſaurizat ſibi, & non fuit à Deo opulentia ejus. Et dixit diſcipulis 22
ſuis, Propterea dico vobis; Ne ſoliciti eſtote de anima veſtra quid manducetis, &
quid bibatis, & de anima veſtra quid induatis. Quia anima plus eſt quàm eſca, & 23
corpus veſtrum plus eſt quàm veſtimentum veſtrum. Videte corvos qui non ſe- 24
minant neque metunt, & neque habent theſauros, & cellas, & Deus alit illos:
quanto igitur magìs potiores eſtis vos quàm volucres? Eſtne à vobis ſolicitè 25
cogitans *aliquis*, qui poteſt adjicere unum cubitum ſupra ſtaturam ſuam? Si non 26
poteſtis ꝙ leve eſt, quare ſoliciti eſtis de eo quod difficile eſt? Ecce lilia, videte 27
quomodo creſcunt: non nent neque laborant. Dico vobis; Ne Salomon quidem
veſtitus fuit, ſicut unum ex iſtis, in toto tempore gloriæ ſuæ.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

هفتاد پنج   غم خوردن وپوشيدن   * عيسي بشاگردان خود گفت بهر 22
اين بشما مي كويم كه براي نفس خود مينديشيد * كه چه خوريم * يا چه پوشيم * براي انك جان از 23
خوردني بهترست * وتن از پوشيدني * بمرغان پرنك نكريد كه نكارند * ونه درونند * ونه انبار 24
دارند * وخدا ايشانرا سير ميكند * اكنون بنكريد كه تا چند شما از مرغان بهتريد *
* وچه كس باشد كه [بغم خود] بر قد وبالاء خود يك كز زيادت كند * چون بر اندك چيزي † 25 26
توانا نيستيد * چرا بر همه غم مي خوريد * * در كل وسوسنها صحرا بنكريد * كه چگونه 27
پرورده مي شوند * نمي ريسند * ورحمت نمي كشند * اكنون بشما مي كويم كه سليمان *
با ان همه عظمت خود * مانند يكي از ايشان نپوشيد *

LXXV. Cura victûs & veſtitûs.

Porro *Jeſus diſcipulis ſuis dixit;* 22
Propter hoc vobis dico, quòd de ani-
ma veſtra ne cogitetis, nempe quid
comedemus? aut quid induemus?
Eò quod anima cibo præſtantior eſt, 23
& corpus veſtitu. Aves volatiles 24
intueamini, quæ non ſerunt, neque
metunt, neque repoſitorium habent,
& Deus illas ſaturat: jam conſide-
rate, quanto vos avibus præſtantio-
res eſtis. Quis autem homo eſt, qui 25
ſolicitudine ſuâ ſtaturæ & altitudi-
ni ſuæ unum cubitum adjiciat?
Cùm in re minima potentes non ſi- 26
tis, quare de omnibus ſoliciti eſtis?
Roſas & lilia agri intueamini quo- 27
modo creſcant: neque nent, neque
moleſtiam tolerant: vobis autem
dico, quòd Salomon in omni illa ma-
gnificentia ſua inſtar unius ex illis
non amictus fuit.

Si autem fœnum in agro hodiè *exiſtens*, & cras in clibanum *miſ-*
28 Εἰ δὲ τὸν χόρτον (υ) ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμε-
ſum, Deus ſic *circumamicit*, quantò magis vos, *exiguæ* fidei? Et vos *ne quæ-*
29 νον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσι, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; Καὶ ὑμεῖς μὴ ζη-
rite quid manducetis, aut quid bibatis, & *ne ſuſpendamini ex ſublimi*. Hæc enim omnia
30 τεῖτε τί φάγητε, ἢ τί πίητε, καὶ μὴ μετεωρίζεσθε. Ταῦτα γὰρ πάντα τὰ
gentes mundi quærunt. Veſter autē pater ſcit quoniam indigetis his. Veruntamen
31 ἔθνη τοῦ κόσμου ἐπιζητεῖ. ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρῄζετε τούτων. Πλὴν
quærite regnum Dei, & hæc omnia adjicientur vobis. *Ne time*,
32 ζητεῖτε τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν. Μὴ φοβοῦ, ρνα ι
pusillus grex: quia *benè viſum eſt* Patri veſtro dare vobis regnum. Ven-
33 τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. Πω- ρνβ β
dite *ſubſtantias veſtras*, & date eleemoſynam. facite vobis *crume-*
λήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε ἐλεημοσύνην. ποιήσατε ἑαυτοῖς (ξ) βαλάν- ρνγ ε
nas non *veteraſcentes*, theſaurum non deficientem in cœlis, quò fur nō appro-
τια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης οὐκ ἐγγί-
piat, neque tinea corrumpit. Ubi enim eſt theſaurus veſter, ibi & cor veſtrum
34 ζει, οὐδὲ σὴς διαφθείρει. Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἡ καρδία ὑμῶν
erit. Sint veſtri lumbi præcincti, & lucernæ *accenſæ*: Et
35 36 ἔσται. Ἔστωσαν (ο) ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, καὶ οἱ λύχνοι καιόμενοι· Καὶ ρνδ ι
vos ſimiles hominibus expectantibus dominum ſuum, quando *revertetur* à
ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε (π) ἀναλύσει ἐκ τῶν

ρνε ε nuptiis, ut *veniente* & *pulſante*, confeſtim aperiant ei. Beati ſer-
γάμων, ἵνα ἐλθόντος καὶ (ρ) κρούσαντος, εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. Μακάριοι οἱ δοῦ- 37
vi illi, quos *veniens* dominus invenerit vigilantes. Amen dico vobis; Quòd *cir-*
λοι ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι περι-
cumcinget, & faciet diſcumbere illos, & *prodiens* miniſtrabit illis. Et ſi venerit
ζώσεται καὶ ἀνακλινεῖ αὐτούς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. Καὶ ἐὰν ἔλθῃ 38
in ſecunda vigilia, & in tertia vigilia venerit, & invenerit ita, beati
ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ (σ) φυλακῇ ἔλθῃ, καὶ εὕρῃ οὕτω, μακάριοί
ſunt ſervi illi. Hoc autem ſcitote, quoniam ſi ſciret paterfamiliâs quâ
ρνς β εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ 39
horâ fur veniret, vigilaret utique, & non *utique* ſineret perfodi domū
ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν ἀφῆκε διορυγῆναι τὸν οἶκον
ſuam. Et vos *igitur* eſtote parati: quia quâ horâ non putatis, filius homi-
αὐτοῦ. Καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ- 40
nis *venit*. Ait autem ei Petrus; Domine, ad nos parabolam hanc
που ἔρχεται. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην 41
dicis, an & ad omnes? Dixit autem Dominus; Quis *nam* eſt fidelis diſ-
ρνζ ε λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας; Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Τίς ἄρα (τ) ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκο- 42
penſator & prudens, quem conſtituit dominus *ſuper famulitio ſuo*, *ad dandum* in
νόμος καὶ φρόνιμος, ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν
tempore tritici menſuram?
καιρῷ τὸ σιτομέτριον;

MS. A. (υ) σήμερον ἐν ἀγρῷ ὄντα, καὶ (ξ) βαλλάντια (ο) αἱ ὀσφύες ὑμῶν (π) ἀναλύσῃ (ρ) κρούσαντος αὐτοῦ, εὐθέως (σ) φυλακῇ, καὶ ἐλθὼν εὕρῃ οὕτως, (τ) ἔσται

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

28 * ܘܐܢ ܠܥܡܒܐ ܕܝܘܡܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܒܚܩܠܐ. ܘܡܚܪ ܢܦܠ ܒܬܢܘܪܐ. ܐܠܗܐ ܗܟܢܐ
29 ܡܠܒܫ. ܟܡܐ ܝܬܝܪ ܠܟܘܢ ܙܥܘܪܝ ܗܝܡܢܘܬܐ. * ܘܐܢܬܘܢ ܠܐ ܬܒܥܘܢ ܡܢܐ ܬܐܟܠܘܢ
30 ܘܡܢܐ ܬܫܬܘܢ. ܘܠܐ ܢܦܠܓ ܪܥܝܢܟܘܢ ܒܗܠܝܢ. * ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܟܠܗܝܢ ܥܡܡܐ ܗܘ
31 ܕܥܠܡܐ ܒܥܝܢ. ܐܦ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܒܘܟܘܢ ܝܕܥ ܕܡܬܒܥܝܢ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ. * ܒܪܡ ܒܥܘ
ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܡܬܬܘܣܦܢ ܠܟܘܢ. * ܩܪܝܢܐ ܕܐܦܝܣܩܘܦܐ * ܡܕ *
32 33 * ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܪܥܝܬܐ ܙܥܘܪܬܐ. ܕܨܒܐ ܐܒܘܟܘܢ ܕܢܬܠ ܠܟܘܢ ܡܠܟܘܬܐ. * ܙܒܢܘ ܩܢܝܢܟܘܢ ܘܗܒܘ
ܙܕܩܬܐ. ܥܒܕܘ ܠܟܘܢ ܟܝܣܐ ܕܠܐ ܒܠܝܢ. ܘܣܝܡܬܐ ܕܠܐ ܚܣܪܐ ܒܫܡܝܐ. ܐܝܟܐ ܕܓܢܒܐ ܠܐ ܩܪܒ
34 ܘܣܣܐ ܠܐ ܡܚܒܠ. * ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܣܝܡܬܟܘܢ. ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܐܦ ܠܒܟܘܢ.
35 36 * ܢܗܘܘܢ ܐܣܝܪܝܢ ܚܨܝܟܘܢ. ܘܫܪܓܝܟܘܢ ܕܠܝܩܝܢ. * ܘܗܘܘ ܕܡܝܢ ܠܐܢܫܐ ܕܡܣܟܝܢ
ܠܡܪܗܘܢ. ܐܡܬܝ ܢܦܢܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܫܬܘܬܐ. ܕܡܐ ܕܐܬܐ ܘܢܩܫ. ܡܚܕܐ ܢܦܬܚܘܢ ܠܗ.
37 * ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܥܒܕܐ ܗܢܘܢ. ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܐ ܡܪܗܘܢ ܘܢܫܟܚ ܐܢܘܢ ܟܕ ܥܝܪܝܢ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ
38 ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܢܐܣܘܪ ܚܨܘܗܝ ܘܢܣܡܟ ܐܢܘܢ. ܘܢܥܒܪ ܢܫܡܫ ܐܢܘܢ. * ܘܐܢ ܒܡܛܪܬܐ
39 ܕܬܪܬܝܢ ܐܘ ܕܬܠܬ ܢܐܬܐ ܘܢܫܟܚ ܗܟܢܐ. ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܥܒܕܐ ܗܢܘܢ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܕܥܘ. ܕܐܠܘ
ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܪܐ ܒܝܬܐ ܒܐܝܕܐ ܡܛܪܬܐ ܐܬܐ ܓܢܒܐ. ܡܬܬܥܝܪ ܗܘܐ ܘܠܐ ܫܒܩ ܗܘܐ ܕܢܬܦܠܫ
40 ܒܝܬܗ. * ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܗܘܘ ܡܛܝܒܝܢ. ܕܒܫܥܬܐ ܕܠܐ ܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܬܐ ܒܪܗ
41 ܕܐܢܫܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܡܪܢ. ܠܘܬܢ ܐܡܪ ܐܢܬ ܗܢܐ ܡܬܠܐ. ܐܘ ܐܦ
42 ܠܟܠ ܐܢܫ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܢܘ ܟܝ ܕܐܝܬܘܗܝ ܪܒ ܒܝܬܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܚܟܝܡܐ
ܕܢܩܝܡܝܘܗܝ ܡܪܗ ܥܠ ܬܫܡܫܬܗ. ܕܢܬܠ ܦܣܬܐ ܒܥܕܢܗ.

Quòd ſi herbam, quæ hodiè eſt in agro, cras verò conjicitur in clibanum, Deus ita circumveſtit; quantò magìs vos, modicâ fide præditi? 28 Vos itaq; ne quæſieritis quid edatis aut quid bibatis, nec diſtrahatur mens veſtra in iſtis. 29 Hæc enim omnia gentes mundanæ requirunt. Pater autem veſter novit & vobis hæc deſiderari. 30 Verùm quærite regnum Dei, & hæc omnia adjicientur vobis. 31

Lectio Epiſcoporum. 44.

Ne timueris, ô parve grex, quia libuit Patri veſtro dare vobis regnum. 32 Vendite poſſeſſionem veſtram, & date eleemoſynam: facite vobis marſupia quæ non veteraſcunt, & theſaurum qui non deficit, in cœlis; quò fur non appropinquat, & ubi tinea non corrumpit. 33 Ubi enim eſt theſaurus veſter, ibi erit & cor veſtrum. 34 Sint præcincti lumbi veſtri, & accenſæ lucernæ veſtræ. 35 Et eſtote ſimiles hominibus præſtolantibus dominum ſuum, quando reverſurus ſit è convivio: ut quum venerit, ac pulſaverit, confeſtim aperiant ei. 36 Felices ſervi illi, quos quum venerit Dominus ipſorum, inveniet vigilantes. Amen dico vobis, Præcinctus lumbos faciet ut diſcumbant, & tranſiens miniſtrabit eis. 37 Et ſi vigiliâ ſecundâ aut tertiâ venerit, & ita invenerit, felices ſervi illi. 38 Hoc autem ſcitote, ſi ſciret dominus domûs quânam vigiliâ venturus ſit fur, vigilaret, nec ſineret perfodi domum ſuam. 39 Et vos igitur eſtote parati, quoniam quâ horâ non putatis, venturus eſt Filius hominis. 40 Dixit ei Simon Petra; Domine noſter, nobis dicis parabolam hanc, an etiam omnibus? 41 Dixit ei Jeſus, Quiſnam eſt præfectus domûs fidelis & ſapiens, quem conſtituet dominus ejus ſuper famulitium ſuum, ut det demenſum in tempore ſuo? 42

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

28 * چون کیاه را که امروز در کشترارست * وفردا در تنور بیفتد * خدا اینچنین بپوشاند * تا چند
29 شما بران † افزونترید * اي کم ایمانان * بجویید شما چه خورید * وچه اشامید تا خاطر شما
30 دران مانده نشود * * عوام الناس انهارا مي خواهند * اما ازان شما پدر شما مي داند * که این
31 همه شما را در بایست است * * اکنون ملکوت خدایرا بخواهید † خود اینها همه بر شما افزونتر
32 شوند * * اي کلهٔ کوچك مترس که خدا را خواست است که بتو ملکوت دهد
33 هفتاد شش جهت صدقه * هرچه دارید بفروشید وصدقه دهید * کیسهٔ ساخته
باشید * که هرکز نپوسد * وکنجي که کم نشود در آسمان * جاي که نه دزد برد * ونه کرم
34 خورد * * وهر کجا کنج شما باشد دل شما نیز انجا باشد هفتاد هفت مثل خداوند
35 36 که بندکان خودرا بیدار بیند * میانهاء شما را ببندید * وچراغها را برافروزید * * تا مانند
آن کسان باشید * که نکران † خداوند خودند * تا چون خداوند † ازعروسي † باز کردد * وبیاید *
37 دررا بزند * براي او بکشایید * * خنك آن بندکانرا که چون خداوند ایشان † بیاید ایشانرا بیدار
بیند * راست بشما بکویم میان خودرا ببندد ودر اید ایشانرا بنشاند * وبندکي کند *

Cùm gramen, quod hodie in agro eſt, & cras in clibanum cadit, Deus ſic veſtiat: quanto vos illo excellentiores eſtis, ô parum fideles? 28 *Ne quæratis vos quid edatis, aut quid bibatis, ne animus veſter in illis immoretur.* 29 *Vulgus hominum hæc omnia quærunt: quod ad vos autem, Pater veſter novit quòd hæc omnia vobis opus ſint.* 30 *Regnum autem Dei quærite voſmet, & hæc omnia vobis abundantiùs erunt.* 31 *O grex puſille ne timeas, quia Dei voluntas eſt, ut tibi regnum det.* 32

LXXVI. De eleemoſyna.

Quicquid habetis vendite, & eleemoſynam date. Crumenam parate, quæ nunquam corrumpatur, & theſaurum qui non deficiat in cœlis; ubi neque fur auferat, neque tinea erodat. 33 *Ubicunque enim theſaurus veſter fuerit, cor veſtrum etiam ibi erit.* 34

LXXVII. Parabola domini, qui ſervos ſuos vigilantes vidit.

Lumbos veſtros accingatis, & lucernas accendatis. 35 *Ut ſimiles eis hominibus ſitis, qui præſtolantes dominum ſuum ſunt: ut cum Dominus à nuptiis reverſus fuerit, & veniens oſtium pulſaverit, ei aperiatis.* 36 *Beati illi ſervi, quorum dominus, cùm venerit, illos vigilantes videat: certè vobis dico, Lumbos ſuos accinget, & ingrediens eos ſedere faciet, & illis miniſtrabit.* 37

Verſio VULGATA LATINA.

28 Si autem fœnum, quod hodiè eſt in agro, & cras in clibanum mittitur, Deus ſic
29 veſtit: quantò magìs vos, puſillæ fidei? Et vos nolite quærere quid manducetis,
30 aut quid bibatis: & nolite in ſublime tolli: Hæc enim omnia gentes mundi quæ-
31 runt. Pater autem veſter ſcit quoniam his indigetis. Veruntamen quærite primùm
31 regnum Dei, & juſtitiam ejus: & hæc omnia adjicientur vobis. Nolite timere,
33 puſillus grex, quia complacuit patri veſtro dare vobis regnum. Vendite quæ poſ-
ſidetis, & date eleëmoſynam. Facite vobis ſacculos qui non veteraſcunt, theſau-
34 rum non deficientem in cœlis: quò fur non appropiat, neque tinea corrumpit. Ubi
35 enim theſaurus veſter eſt, ibi & cor veſtrum erit. Sint lumbi veſtri præcin-
35 cti, & lucernæ ardentes in manibus veſtris, Et vos ſimiles hominibus expectanti-
bus dominum ſuum quando revertatur à nuptiis: ut, cùm venerit, & pulſaverit,
confeſtim aperiant ei. Beati ſervi illi, quos cùm venerit dominus, invenerit vigi- 37
lantes: amen dico vobis, quòd præcinget ſe, & faciet illos diſcumbere, & tranſi-
ens miniſtrabit illis. Et ſi venerit in ſecunda vigilia, & ſi in tertia vigilia venerit, 38
& ita invenerit, beati ſunt ſervi illi. Hoc autem ſcitote, quoniam ſi ſciret pater- 39
familiâs, quâ horâ fur veniret, vigilaret utique, & non ſineret perfodi domum ſu- 40
am. Et vos eſtote parati: quia quâ horâ non putatis, Filius hominis veniet. Ait 41
autem ei Petrus; Domine, ad nos dicis hanc parabolam, an & ad omnes? Dixit au- 42
tem Dominus; Quis, putas, eſt fidelis diſpenſator, & prudens, quem conſtituit Do-
minus ſupra familiam ſuam, ut det illis in tempore tritici menſuram?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

28 * فان كان العشب الذي هو اليوم في الحقل وفي غد يطرح في التنور يلبسه الله هكذي فكم
29 بالحري انتم يا قليلي الايمان * وانتم فلا تطلبوا ما تاكلون ولا ما تشربون ولا تهتموا * لان هذا 30
31 كله امم العالم تطلبه * فاما انتم فابوكم يعلم انكم تحتاجون الى هذا * بل اطلبوا ملكوته وهذا
32 كله يعطى لكم * الفصل التاسع والاربعون * لا تخف ايها القطيع الصغير فان
33 اباكم قد سر ان يعطيكم الملكوت * بيعوا امتعتكم واعطوا رحمة * واجعلوا لكم اكياسا لا
34 تبلى وكنوزا في السموات لا تفنى * حيث لا يصل اليها سارق ولا يفسدها سوس * حيث تكون
35 كنوزكم فهناك تكون قلوبكم * تكون اوساطكم مشدودة وسرجكم موقودة * وكونوا متشبهين 36
37 باناس ينتظرون سيدهم متى يرجع من العرس * كي اذا جاء وقرع يفتحون له للوقت * طوبى
اوليك العبيد الذين اذا جاء سيدهم فيجدهم مستيقظين * امين اقول لكم انه يشد وسطه
38 ويتكيهم ويقف يخدمهم * فاذا جاء في الهجعة الثانية او الثالثة فيجدهم يفعلون هكذي طوبى
39 اوليك العبيد * هذا اعلموه لو كان رب البيت يعلم في اية ساعة ياتي السارق لكان يستيقظ
40 ولا يدع بيته ينقب * فكونوا انتم ايضا مستعدين فان ابن الانسان ياتي في ساعة لا تعرفونها *
41 * فقال له بطرس يا رب الينا قلت هذا المثل ام للجميع * فقال الرب من هو ترى الوكيل 42
الامين الحكيم الذي يقيمه سيده على عبيده ليعطيهم طعامهم في حينه *

Igitur ſi herbam, quæ eſt hodie in agro, & in craſtinam projicitur in clibanum, veſtit Deus ſic: quantò magìs vos, ô puſilli fide? Et vos ne quæratis quid manducetis, neque quid bibatis: & ne ſolicitì ſitis. Nam hoc totum gentes mundi quærunt: At vos, Pater quidem veſter ſcit quòd indigetis his. Verùm quærite regnum illius, & hæc omnia dabuntur vobis. 28 29 30 31

Sectio quadrageſima nona.

Ne timeas, ô grex puſille, quia Patri veſtro jam placuit dare vobis regnum. Vendite ſupellectilia veſtra, & date miſericordiam: facite vobis ſacculos qui non conſumuntur, & theſauros in cœlis, qui non finiunt: ubi non pertingit ad eos fur, neque corrumpit illos tinea. Ubi enim fuerint theſauri veſtri, ibi erunt corda veſtra. Sint lumbi veſtri præcincti, et lucernæ veſtræ accenſæ, Et eſtote ſimiles hominibus qui expectant dominum ſuum quando revertatur à nuptiis: ut cùm venerit & pulſaverit, aperiant ei confeſtim. Beati illi ſervi, quos cùm venerit dominus eorum, invenerit eos vigilantes. Amen dico vobis, quòd cinget lumbos ſuos, & faciet diſcumbere illos, & ſtabit ad miniſtrandum illis. Et, ſi venerit in excubia ſecunda aut tertia, & invenerit eos facientes ſic, beati illi ſervi. Hoc ſcitote, ſi dominus domûs ſciret in qua hora veniret fur, vigilaret & non ſineret domum ſuam perfodi. Igitur eſtote vos etiam parati, quia filius hominis veniet in hora quam non nôſtis. Ait autem illi Petrus; O Domine, nobiſne dixiſti hanc parabolam, an omnibus? Dixit Dominus; Quis eſt, putas, diſpenſator fidelis, prudens, quem conſtituit dominus ejus ſuper ſervos ſuos, ut det illis cibum eorum in tempore ſuo? 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

28 ናሁ፡ ርእዩ፡ ሣዕረ፡ ዘገዳም፡ ዮም፡ ሃሎ፡ ወጌሠመ፡ ውስተ፡ እሳት፡ ይትወደይ፡ ከ
ማሁኬ፡ ይሬሲ፡ እግዚአብሔር፡ እፎ፡ እንከ፡ ፈድፋደ፡ ለክሙ፡ ኅጹጻነ፡ ሃይማኖት፡፡=፡
29 አንትሙኒ፡ ኢትኅሥሡ፡ ዘትበልዑ፡ ወዘትሰትዩ፡ ወኢትትፈለሱ፡=፡ እስመ፡ ዘንተ፡ ኵ
30 ሎ፡ አሕዛበ፡ ዓለም፡ ይኀሥሥዎ፡፡ ወለክሙሰ፡ ያአምር፡ አቡክሙ፡ ከመ፡ ትኀሥሥዎ፡
31 ለዝ፡ ኵሉ፡=፡ ወበህቱ፡ ኅሡ፡ መንግሥቶ፡ ወጽድቆ፡ ወዘንተሰ፡ ኵሉ፡ ይትዌሰከክሙ፡፡=፡
32 ኢተስተፀብእዋ፡ ኦንእስ፡ መርዔት፡፡ እስመ፡ ሠምረ፡ ለአቡክሙ፡ ይሃብክሙ፡ መንግሥ
33 ቶ፡፡=፡ ሢጡ፡ ንዋየክሙ፡ ወሃቡ፡ ምጽዋተ፡ ግበሩ፡ ለክሙ፡ ቍናማተ፡ ዘኢይበሊ፡ ወ
34 ኢይኀልቅ፡ መዝገብተ፡ በሰማያት፡ ኅበ፡ ኢይከርዮ፡ ሰረቅት፡ ወኢያማስኖ፡ ፀፄ፡ ወኢቍ
35 ንቍኔ፡=፡ ወኅበ፡ ሃሎ፡ መዝገብክሙ፡ ህየ፡ ሃሎ፡ ልብክሙ፡፡=፡ ወይኩን፡ ቅኑተ፡ ሐቌ
36 ክሙ፡ ወኅትወ፡ መኀትዊክሙ፡=፡ ወአንትሙኒ፡ ኩኑ፡ ከመ፡ ዕደው፡ እለ፡ ይፀንሑ፡ እግ
ዚኦሙ፡ እስከ፡ ይአቱ፡ እምከብካብ፡ ከመ፡ መጺኦ፡ ወጐድጕዶ፡ ሶቤሃ፡ ያርኅውዎ፡፡=፡
37 ብፁዓን፡ እሙንቱ፡ አግብርት፡ እለ፡ ይረክቦሙ፡ መጺኦ፡ እግዚኦሙ፡ እንዘ፡ ከመዝ፡ ይገ
ብሩ፡ ወይተግሁ፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ ከመ፡ ይቀንት፡ ወያረፍቆሙ፡ ወያንሶሱ፡ ወይሜጥ
38 ዎሙ፡=፡ እመኒ፡ በካልእት፡ ወእመኒ፡ በሣልስት፡ ሰዓት፡ ሌሊት፡ መጺኦ፡ ወረከቦሙ፡ ከ
39 መዝ፡ ብፁዓን፡ እሙንቱ፡ እልክቱ፡ አግብርት፡፡=፡ ወዘንተ፡ በሕቱ፡ አእምሩ፡ ሶቤሁ፡
ያአምር፡ በዐለ፡ ቤት፡ ሶበ፡ እንተ፡ ጊዜ፡ ይመጽእ፡ ሰረቂ፡ እምተግሀ፡ ወእምሐለወ፡ ወእ
40 ምኢያብሖ፡ ይክርዩ፡ ቤቶ፡=፡ ወአንትሙኒ፡ ድልዋኒክሙ፡ ሀልዉ፡ እስመ፡ በጊዜ፡
41 ኢትትሐዘቡ፡ ይመጽእ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡፡=፡ ወይቤሉ፡ ጴጥሮስ፡ እግዚ
42 ኦ፡ ለነሁ፡ ደእሙ፡ ትሜህር፡ ዘንተ፡ ወሚመ፡ ለኵሉኑ፡፡=፡ ወይቤሎ፡ እግዚእነ፡ መኑ፡
እንጋ፡ ውእቱ፡ ማጋቤ፡ ኄር፡ ምእመን፡ ወጠቢብ፡ ዘይሠይሞ፡ እግዚኡ፡ ላዕለ፡ ኵሉ፡
ቤቱ፡ ካመ፡ ይሀቦሙ፡ ሲሳዮሙ፡ በበ፡ ጊዜሁ፡=፡

Ecce, videte herbam campi, hodiè eſt, & cras in ignem mittitur (ſic igitur faciet 28
Deus) quantò magìs vobis, minimæ fidei. Vos etiam, ne quærite quid manduce- 29
tis, & quid bibatis, neque vagante animo eſtote. Quia hoc totum gentes mundi 30
quærunt; & vos cognoſcit Pater veſter, quòd quæritis hoc totum. Veruntamen 31
quærite regnũ ejus, & juſtitiã, & hoc totũ adjicietur vobis. Ne eſtote pavefacti, 32
O parve grex, quia complacuit Patri veſtro dare vobis regnum ſuum. Vendite 33
bona veſtra, & date eleemoſynam: facite vobis crumenas quæ non veteraſcunt:
& non deficiet theſaurus in cœlis, ubi non perfodiunt fures, neque corrumpunt
eum tineæ neque cancer. Et ubi eſt theſaurus veſter, ibi eſt cor veſtrum. Fiat 34
zona lumbis veſtris, & accendite lucernas veſtras. Et vos eſtote ſicut viri qui 35
expectant dominum eorum, uſquequò *veniat* à nuptiis: ut venienti, & pulſanti 36
confeſtim aperiant ei. Beati illi ſervi, quos invenerit veniens dominus eo- 37
rum, ſic facientes, & vigilantes: Amen dico vobis, quòd præcinget *ſe*, & diſcum-
bere faciet eos, & prodibit, & miniſtrabit illis. Si in ſecunda, &, ſi in tertia ho- 38
ra noctis veniens *ſit*, & invenerit eos ita, beati ſunt illi ſervi. Et hoc tantùm 39
ſcitote, ſi ſciviſſet dominus domûs quo tempore veniret fur, vigilâſſet, man-
ſiſſet, & non permiſiſſet perfodi domum ſuam. Et vos parati eſtote, quia in 40
tempore *quo* non putatis veniet Filius hominis. Et dixit ei Petrus; Nóſne 41
tantùm doces hoc, an omnes? Et dixit ei Dominus noſter, Quis igitur 42
eſt diſpenſator bonus, fidelis, & ſapiens, quem conſtituet dominus ejus
ſuper totam domum ſuam, ut det cibum ſingulis tempore ſuo?

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38 * واكر دوم بخش † ازشب يا سوم * بيايد وايشانرا اين چنين بيابد * خنك ان † بندكان
39 * ليكن اكاه باشيد * كه اكر خداوند خانه مي دانست * كه دركدامين نوبت ازشب دزد
40 مي آيد * بيدار مي بود ونمي كذاشت كه خانه او بتاراج رود * * اكنون شما نيز بيدار
وحاضر باشيد سبب انك نينديشيد باشيد * ونه دانيد كه فرزند ادمي كي مي آيد

هفتاد هشت مثل آن بنك كه خداوندش برخانهٔ خود كماشته كرد

41 * شمعون صفا كفت اي خداوند ما اين مثل را پيش ما مي كويي يا پيش هر كسي *
42 * عيسي بدو كفت كدامينست مهتر خانه * ومؤتمن ودانا كه خداوندش † اورا بر حشم
خود بكمارد * كه هرچيزي بهنكام خود † بديشان دهد *

* *Et ſi ſecundâ parte noctis, aut tertiâ, venerit, & illos ita invenerit, beati illi ſervi.* 38 * *Sed certiores eſtote, quòd ſi dominus domûs ſciret in qua vigilia noctis fur veniret, vigilaret, & non ſineret ut domus ſua in prædam cederet.* 39 *Jam vos etiam vigiles & prompti eſtote, ea de cauſa quòd nec conjecturâ aſſecuti ſitis neque ſciatis, quando Filius hominis veniat.* 40

LXXVIII. Parabola illius ſervi, quem dominus ejus domui ſuæ præfecit.

* *Simeon Cephas dixit; O Domine noſter, parabolam hanc ad nos dicis, an ad omnem hominem?* 41 * *Jeſus ei dixit; Quiſnam eſt maximus domûs, & fidus, & prudens, ut Dominus ejus eum famulitio ſuo præficiat, ut omnem rem in tempore ſuo illis det.* 42

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Beatus servus ille, quem *veniens* dominus *ejus* invenerit facientem ita.
43 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.
Verè dico vobis; Quoniam *super omnibus substantiis ipsius* constituet illum.
44 Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.
Si *autem* dixerit servus ille in corde suo; *Tardat* dominus
45 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει ὁ κύριός ρνη ε
meus venire, & cœperit percutere *pueros* & ancillas, edereque
μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐσθίειν τε
& bibere & inebriari: Veniet dominus servi illius in die
46 καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι· Ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ
quâ non *expectat*, & in hora quâ *non cognoscit*, & *dissecabit* eum, & partem
ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος
ejus cum infidelibus ponet. Ille autem servus *noscens* voluntatem
47 αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει. Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα ρνθ ι ξξα ε
domini sui, & non *apparans*, *neque faciens ad* voluntatem ejus,
τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ ἑτοιμάσας μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ,
cædetur multis: Qui autem non *noscens*, *faciens autem* digna plagis, *cædetur*
48 δαρήσεται πολλάς· Ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται
paucis. Omni autem cui datum est multum, multum quæretur ab eo:
ὀλίγας. Παντὶ δὲ ᾧ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ᾽ αὐτοῦ·
& cui *deposuerunt* multum, *abundantius reposcent eum*. Ignem veni *jacere*
49 καὶ ᾧ παρέθεντο πολύ, περισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. Πῦρ ἦλθον βαλεῖν ρξ ε
in terram, & quid volo *si jam* accendatur? Baptisma autẽ habeo baptizari,
(υ) εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη; Βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, 50
& quomodò coarctor usque *quò* perficiatur? Putatis quia pacem veni dare
καὶ πῶς συνέχομαι (φ) ἕως οὗ τελεσθῇ; Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην δοῦναι 51
in *terra*? Non, dico vobis, sed *dissidium*. Erunt enim ex nunc
ἐν τῇ γῇ; Οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ᾽ ἢ διαμερισμόν. Ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ 52
quinque in domo una *dispartiti*, tres in duos, & duo in tres.
νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἑνὶ διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσί, καὶ δύο ἐπὶ τρισί.
Dispartietur pater in filium, & filius in patrem: mater in filiam, & filia
Διαμερισθήσεται πατὴρ ἐφ᾽ υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ θυγατρί, καὶ θυγάτηρ 53
in matrem: socrus in nurum suam, & nurus in socrum suam.
ἐπὶ μητρί· πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς.
Dicebat autem & *turbis*; Cùm videritis nubem orientem
Ἔλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις, Ὅταν ἴδητε (χ) τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν 54
ab *Occasibus*, statim dicitis; *Imber* venit: & fit ita.
ἀπὸ δυσμῶν, εὐθέως λέγετε, (ψ) Ὄμβρος ἔρχεται· καὶ γίνεται (ω) οὕτω.
Et cùm Austrum flantem, dicitis; Quia æstus erit: & fit. Hypocritæ,
Καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε, Ὅτι καύσων ἔσται· καὶ γίνεται. Ὑποκριταί, 55
faciem terræ & cœli nôstis probare, *at* tempus hoc 56
τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν, τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον
quomodò non probatis? Quid autem & *à* vobisipsis non judicatis quod justum?
πῶς οὐ δοκιμάζετε; Τί δὲ καὶ ἀφ᾽ ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ δίκαιον; 57

MS. A. (υ) ἐπὶ τὴν (φ) ἕως ὅτου (χ) νεφέλην (ψ) Ὅτι ὄμβρος (ω) οὕτως.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

43 ܛܘܒܘܗܝ ܠܥܒܕܐ ܗܘ ܕܢܐܬܐ ܡܪܗ ܢܫܟܚܝܘܗܝ ܕܥܒܕ ܗܟܢܐ. * ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܡܪ ܐܢܐ
44 ܠܟܘܢ. ܕܥܠ ܟܠܗ ܩܢܝܢܗ ܢܩܝܡܝܘܗܝ. * ܐܢ ܕܝܢ ܢܐܡܪ ܥܒܕܐ ܗܘ ܒܠܒܗ. ܕܡܘܚܪ
45 ܡܪܝ ܠܡܐܬܐ. ܘܢܫܪܐ ܠܡܡܚܐ ܠܥܒܕܐ ܘܠܐܡܗܬܐ ܕܡܪܗ. ܘܢܫܪܐ ܠܡܐܟܠ ܘܠܡܫܬܐ
ܘܠܡܪܘܐ. * ܢܐܬܐ ܡܪܗ ܕܥܒܕܐ ܗܘ ܒܝܘܡܐ ܕܠܐ ܣܒܪ. ܘܒܫܥܬܐ ܕܠܐ ܝܕܥ. ܘܢܦܠܓܝܘܗܝ.
46 ܘܢܣܝܡ ܡܢܬܗ ܥܡ ܗܢܘܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ. * ܥܒܕܐ ܕܝܢ ܕܝܕܥ ܨܒܝܢܐ ܕܡܪܗ.
47 ܘܠܐ ܛܝܒ ܠܗ ܐܝܟ ܨܒܝܢܗ. ܢܬܢܓܕ ܣܓܝܐܬܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܠܐ ܝܕܥ. ܘܥܒܕ ܡܕܡ ܕܫܘܐ
48 ܠܡܚܘܬܐ. ܢܬܢܓܕ ܡܚܘܬܐ ܙܥܘܪܝܬܐ. ܟܠ ܡܢ ܕܐܬܝܗܒ ܠܗ ܣܓܝ. ܣܓܝ ܢܬܒܥܐ
ܡܢܗ. ܘܡܢ ܕܐܬܓܥܠ ܠܗ ܣܓܝ. ܝܬܝܪܐܝܬ ܢܬܒܥܘܢ ܡܢ ܐܝܕܗ. * ܩܪܝܢܐ
49 ܕܨܠܘܬܐ * ܡܗ * ܢܘܪܐ ܐܬܝܬ ܕܐܪܡܐ ܒܐܪܥܐ. ܘܨܒܐ ܐܢܐ ܐܠܘ ܡܢ ܟܕܘ ܝܩܕܬ.
50 ܘܡܥܡܘܕܝܬܐ ܐܝܬ ܠܝ ܕܐܥܡܕ. ܘܣܓܝ ܐܠܝܨ ܐܢܐ ܥܕܡܐ ܕܬܫܬܠܡ. * ܣܒܪܝܢ
51 ܐܢܬܘܢ ܕܫܠܡܐ ܐܬܝܬ ܕܐܪܡܐ ܒܐܪܥܐ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܐܠܐ ܦܠܓܘܬܐ. * ܡܢ ܗܫܐ ܓܝܪ
52 ܢܗܘܘܢ ܚܡܫܐ ܒܒܝܬܐ ܚܕ. ܕܦܠܝܓܝܢ ܬܠܬܐ ܥܠ ܬܪܝܢ. ܘܬܪܝܢ ܥܠ ܬܠܬܐ. * ܢܬܦܠܓ
53 ܓܝܪ ܐܒܐ ܥܠ ܒܪܗ. ܘܒܪܐ ܥܠ ܐܒܘܗܝ. ܘܐܡܐ ܥܠ ܒܪܬܗ. ܘܒܪܬܐ ܥܠ ܐܡܗ. ܘܚܡܬܐ ܥܠ
ܟܠܬܗ. ܘܟܠܬܐ ܥܠ ܚܡܬܗ. * ܘܐܡܪ ܠܟܢܫܐ. ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܥܢܢܐ ܕܕܢܚ ܡܢ
54 ܡܥܪܒܐ. ܡܚܕܐ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܛܪܐ ܐܬܐ. ܘܗܘܐ ܗܟܢܐ. * ܘܡܐ ܕܢܫܒܐ ܬܝܡܢܐ. ܐܡܪܝܢ
55 ܐܢܬܘܢ ܕܫܘܒܐ ܗܘܐ. ܘܗܘܐ. * ܢܣܒܝ ܒܐܦܐ. ܐܦܝ ܐܪܥܐ ܘܕܫܡܝܐ ܝܕܥܝܢ
56 ܐܢܬܘܢ ܠܡܒܩܐ. ܙܒܢܐ ܕܝܢ ܗܢܐ ܐܝܟܢܐ ܠܐ ܦܪܫܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܠܡܢܐ ܕܝܢ ܡܢ ܢܦܫܟܘܢ
57 ܠܐ ܕܐܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܩܘܫܬܐ.

Fœlix ille servus, quem veniens dominus ejus, 43
inveniet ita facientem. Verè dico vobis, 44
Constituet eum super universam possessionẽ
suam. Sin autem dixerit servus ille in corde 45
suo, Dominus meus tardat adventum: cœperitque
percutere servos & ancillas domini
sui, & cœperit edere, bibere, & inebriari:
Veniet dominus servi illius die quo non putat, 46
& horâ quam non novit: & separabit
eum, & ponet partem ejus cum iis qui sunt
infideles. Porrò servus ille qui novit mentem 47
domini sui, nec apparavit ei juxta voluntatem
ipsius, vapulabit multis. Is verò qui 48
non novit, & committit aliquid dignum plagis,
vapulabit plagis paucis. Nam cuicunque
multum datum est, multum repetetur ab eo:
& apud quem multum depositum est, amplius
reposcent ab ipsius manu.

Lectio Precum. 45.

Ignem veni projecturus in terram, & vellem 49
ut pridem exarsisset. Sed baptismo oportet 50
me baptizari, multúmque premor quousque
adimpleatur. Putatis me pacem venisse ut 51
mittam in terram? dico vobis, Minimè, sed
dissidia. Posthac enim erunt quinque in 52
domo una, quorum tres dissidebunt adversus
duos, & duo adversus tres. Siquidem dissidebit 53
pater adversus filium suum, & filius
adversus patrem suum: mater adversus filiam
suam, & filia adversus matrem suam: socrus
adversus nurum suam, & nurus adversus
socrum suam. Et dicebat turbis, Quando 54
videritis nubem exorientem ab Occasu,
statim dicitis; Venit pluvia: & ita fit.
Quùmque flantem Austrum, dicitis, Æstus 55
erit: & fit. Hypocritæ, faciem cœli & 56
terræ nôstis discernere, hoc autem tempus
quomodo non dijudicatis? Cur autem per 57
vosmetipsos non judicatis veritatem?

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

43 * خنك ان بنك كه خداوندش بيايد * وبيند كه اين چنين مي كند * راست بشما بكويم *
44 بر هرچه دارد اورا كماشته كند * واكر آن بنك بكويد * كه خداوند من * در امدن دير
45 ودراز خواهد † كشيدن * واو فضولي اغاز كند * خواجه طاشان † خودرا از غلام وكنيزك برنجاند *
46 ودر خوردن * ومتلفي مشغول كردد * وشب وروز مست باشد * خداوند خانه بيايد * در روزي
كه نينديشيك باشد * ودر ساعتي كه نه دانسته باشد * اورا از خود † جدا كند *
47 وبخش اورا با كافران بسازد * * بنك كه وايهٔ خداوند خود دانست * ومراد او بجا نياورده
48 باشد * بسيار پشيماني † وحسرت خورد * * وانك نداند * وبكند * چوب ادب * وردن † بخورد *
بهر كه بدو بسيار داده شد * بسيار ازو خواسته شود * وهر كه بدو بسيار
سپارده شد * افزونتر بدست † او خواسته شود هفتاد نه انجا كه كفت
49 نيامدم كه آشتي بيندازم * امدم كه در زمين آتش در اندازم * ومي خواستم
50 از اول دريجد * * شستكاه دارم كه بشويم * وليكن بسيار مي شكيبم بدرد تا تمام شود *

Beatus ille servus, quem dominus ejus veniens viderit quòd ita faciat. 43
Certè vobis dico, Omnibus quæ habet eum præficiet. 44
Sin autem servus ille dixerit; Dominus meus in veniendo diu & longùm tardabit: & ipse excessum incipiens conservos suos, tum pueros, tum ancillas, vexaverit, & comessando et profundendo occupatus sit, & nocte dieque ebrius fuerit: 45
Dominus domûs veniet in die quâ non putavit, & in hora quâ non novit, & eum à se separabit, & partem ejus cum infidelibus assignabit. 46
Servus qui mentem domini sui novit, & voluntatem ejus non executus fuerit, multum pœnitentiæ ac doloris devorabit. 47
Ille verò qui non noverit, & fecerit ita; virgæ castigationem & flagra subibit. Cuicunque multum datum est, multum ab eo requiretur: & cui multum traditum est, plus ab ejus manu petetur. 48

LXXIX. Ubi dixit; Non veni
ut pacem immittam.

Veni ut in terram ignem injiciam, & vellem quod jam pridem flagrasset. 49
Baptismum habeo quo baptizer: veruntamen multum sustineo doloris donec perficiatur. 50

Verſio VULGATA LATINA.

43
44 Beatus ille ſervus, quem cùm venerit dominus invenerit ita facientem. Verè
45 dico vobis; Quoniam ſupra omnia quæ poſſidet, conſtituet illum. Quòd ſi dixe-
rit ſervus ille in corde ſuo; Moram facit dominus meus venire: & cœperit per-
45 cutere ſervos & ancillas, & edere, & bibere, & inebriari: Veniet dominus ſervi
illius, in die quâ non ſperat, & horâ quâ neſcit, & dividet eum, partémque ejus
47 cum infidelibus ponet. Ille autem ſervus, qui cognovit voluntatem domini ſui,
& non præparavit, & non fecit ſecundùm voluntatem ejus, vapulabit multis:
48 Qui autem non cognovit, & fecit digna plagis, vapulabit paucis. Omni au-
tem cui multum datum eſt, multum quæretur ab eo: & cui commendaverunt
49 multum, plus petent ab eo. Ignem veni mittere in terram, & quid volo niſi ut
accendatur? Baptiſmo autem habeo baptizari: & quomodò coarctor uſque dum 50
perficiatur? Putatis quia pacem veni dare in terram? Non, dico vobis, ſed ſe- 51
parationem: Erunt enim ex hoc quinque in domo una diviſi, tres in duos, & 52
duo in tres Dividentur: pater in filium, & filius in patrem ſuum, mater in fili- 53
am, & filia in matrem, ſocrus in nurum ſuam, & nurus in ſocrum ſuam. Dice- 54
bat autem & ad turbas; Cùm videritis nubem orientem ab Occaſu, ſtatim dici-
tis; Nimbus venit: & ita fit. Et cum auſtrum flantem, dicitis; Quia æſtus 55
erit: & fit. Hypocritæ, faciem cœli & terræ nôſtis probare: hoc autem tempus 56
quo modo non probatis? Quid autem & à vobis ipſis non judicatis quod 57
juſtum eſt?

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* طوبي ذلك العبد الذي اذا جاء سيده فيجده قد فعل هكذي * امين اقول لكم انه 43 44
يقيمه علي جميع ماله * فان قال ذلك العبد الشرير في قلبه ان سيدي يبطي قدومه 45
ويبدا يضرب عبيد سيده وامايه ويأكل ويشرب ويسكر * فيأتي سيد ذلك العبد في يوم 46
لا يظنه وساعة لا يعلمها فيشقه من وسطه ويجعل نصيبه مع غير المومنين * فاما ذلك 47
العبد الذي يعلم ارادة سيده ولم يستعد ويعمل ارادته يضرب كثيرا * والذي لا يعلم 48
ويعمل ما يستوجب به الضرب يضرب يسيرا • لان كل من اعطي كثيرا يطلب منه كثير
والذي استودع كثيرا يطالب بكثير * جيت لالقي نارا علي الارض وما اريد الا اضطرامها • 49
* ولي صبغة اصطبغها وانا اجتهد لتكمل * هل تظنون اني جيت لالقي سلامة 50 51
علي الارض لا • اقول لكم لكن افتراقا * من الان تكون خمسة في بيت واحد يخالف 52
ثلثة اثنين واثنان ثلثة * يخالف الاب ابنه • والابن اباه • والام ابنتها • والابنة امها والحماة 53
كنتها • والكنة حماتها * ثم قال للجمع اذا رأيتم سحابة طلعت من المغرب قلتم للوقت 54
ان المطر يأتي فيكون كذلك * واذا هبت ريح الجنوب قلتم سيكون حر فيكون * يا مرائين 55 56
تعرفون تجربون وجه السماء والارض وهذا الزمان كيف لا تجربونه * لم لا تحكمون بالصدق 57
من قبل نفوسكم •

* *Beatus ille ſervus, quem cùm venerit* 43
dominus ejus, inveniet feciſſe ſic. Amen 44
dico vobis, quòd conſtituet eum ſuper
univerſas opes ſuas. Quòd ſi dixerit 45
ille ſervus malus in corde ſuo; Domini
mei retardabitur adventus: & incipiet
percutere ſervos domini ſui, & ancillas
ejus, & comedere, & bibere, & inebri-
ari: Veniet dominus illius ſervi die 46
quâ non putabit, & horâ quam neſcit,
& ſecabit eum medium, & ſtatuet par-
tem ejus cum infidelibus. At ille ſer- 47
vus, qui cognoſcit voluntatem domini
ſui, & non accingit ſe, & facit volun-
tatem illius, vapulabit multùm. Qui 48
autem neſcit, & facit id ob quod mere-
tur verbera, vapulabit parùm. Quia
quicunque donatus eſt multis, requiren-
tur ab eo multa. Et ille, cui commiſſa
ſunt multa, repetentur ab eo multa. Veni 49
ut jacerem ignem in terram, & nil volo,
niſi accenſionem ejus. Et eſt mihi in- 50
* *tinctio quâ tingendus ſum: & ego la-*
boro ut perficiatur. An putatis quòd ve- 51
nerim jacere pacem in terram? Non, di-
co vobis, ſed ſeparationem. Et nunc 52
erunt quinque in domo una, adverſabun-
tur tres duobus, & duo tribus. Adver- 53
ſabitur pater filio ſuo, & filius patri
ſuo, & mater filiæ ſuæ, & filia matri
ſuæ, & ſocrus nurui ſuæ, & nurus ſo-
crui ſuæ. Deindè dixit turbæ; Cùm 54
videtis nubem ortam ab Occaſu, dicitis
ſtatim; Pluvia veniet: & fit ita. Et 55
cùm flaverit ventus Auſtri, dicitis;
Erit æſtus: & eſt. O hypocritæ, nôſtis 56
probare faciem cœli & terræ: & hoc
tempus, quomodò non probatis illud?
Quid non judicatis juſtum à vobiſmet- 57
ipſis?

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

43 ብፁዕ፡ ውእቱ፡ ገብር፡ ዘመጺኦ፡ እግዚኡ፡ ይረክቦ፡እንዘ፡ከመዝ፡ይገብር፡፡=፡ አሜ
44 ን፡እብለክሙ፡ ላዕለ፡ ኵሉ፡ንዋዩ፡ ያመግቦ፡፡=፡ ወእመሰ፡ ይቤ፡ ውእቱ፡ እኩይ፡ ገ
45 ብር፡በልቡ፡ ይጐነዲ፡አቲወ፡ እግዚእየ፡ወይእኅዝ፡ያመንዝዝ፡ ደቀ፡ ወአዋልደ፡ዘቤተ፡
46 እግዚኡ፡ ወይበልዕ፡ወይሰቲ፡ ምስለ፡ሰካርያን፡ ወይሰክር፡፡=፡ ወይመጽእ፡ እግዚኡ፡
ለውእቱ፡ ገብር፡በዕለተ፡ ኢይትሐዘበ፡ ወበጊዜ፡ ኢያአምሮ፡ ወይመትሮ፡ ወያገብእ፡ መ
47 ክፈልቶ፡ ምስለ፡እለ፡ኢይአምኑ፡፡=፡ ወለገብርሰ፡ ዘያአምር፡ ፈቃደ፡ እግዚኡ፡ ወ
48 ኢይገብር፡ወኢያስተደሉ፡ዘከመ፡ ይፈቅድ፡ ብዙኃ፡ መቅሠፍቱ፡፡=፡ ወዘሰ፡ ኢያእ
ምር፡ለእመ፡ ኢገብረ፡ ሕዳጥ፡ መቅሠፍቱ፡፡ ወለኵሉ፡ ዘብዙኀ፡ አገብእዎ፡ ብዙኀ፡
49 ይኀሥሥዎ፡ ወለዘሂ፡ ፈድፋደ፡ አመሐፀንዎ፡ ፈድፋደ፡ ይትሌዓልዎ፡፡=፡ እሳተ፡አ
50 ምጻእኩ፡ለብሔር፡ወምንተ፡እፈቅድ፡ለእመ፡ወድአት፡ ነደት፡=፡ ጥምቀት፡ቢየ፡
51 ዘእጠመቅ፡ ወእፎ፡ እትዓገሥ፡ እስከ፡ እፌጽማ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ ለሕዝብ፡ ይ
መስለክሙኑ፡ ሰላመ፡ ዘአምጻእኩ፡ ለብሔር፡ አልቦ፡ እብለክሙ፡ ዘእንበለ፡ መጥ
52 ባሕተ፡ ከመ፡ እፍልጥ፡ ወሌሊ፡ አምይእዜሰ፡፡=፡ ለእመ፡ ኃምስቱ፡ ሃለዉ፡ ው
ስተ፡ ቤት፡ ይትፈለጡ፡ ክልኤቱ፡ እምሠለስቱ፡ ወይትፈለጥ፡ አሐዱ፡ እምክልኤ
53 ቱ፡፡=፡ ይትፈለጥ፡ አብ፡ እምወልዱ፡ ወወልድኒ፡ እምአቡሁ፡፡ ወትትፈለጥ፡እም፡
እምወለታ፡ ወወለትኒ፡ እምእማ፡ ወሐማት፡ እመርዓታ፡ ወመርዓት፡ እምሐማታ፡፡=፡
54 ወይቤሎሙ፡ ለሕዝብ፡ ሶበ፡ ትሬእዩ፡ ደመና፡ ዘይዴምን፡ መንገለ፡ ዐረብ፡ ዝናም፡
55 ለመጺእ፡ ከመዝ፡ ይከውን፡ ትብሉ፡፡=፡ ወሶበ፡ ይነፍኅ፡ነፋስ፡ አዜብ፡ ዋዕ
56 ይ፡ ለመጺእ፡ ከመዝ፡ ይከውን፡ ትብሉ፡፡=፡ መደልዋን፡ በገጸ፡ ሰማይኑ፡
ወምድር፡ ታአምሩኑ፡ አመክሮ፡ ወእፎ፡ ኢታአምሩ፡ አመክሮቶን፡ ለእለ
57 ንቱ፡ መዋዕል፡፡=፡ ወለምንትኑ፡ ለሊክሙ፡ ኢትፈትሑ፡ ጽድቀ፡=፡

Beatus eſt ſervus quem veniens dominus ejus inveniet ſic facientem. Amen 43 44
dico vobis, Super omnia bona ſua diſpenſatorem conſtituet eum. Et ſi dixe- 45
rit iſte malus ſervus in corde ſuo, Moram facit venire dominus meus: cœperit-
que exprobrare filios & filias domûs domini ſui, & edere & bibere cum ebri-
oſis, & inebriari; Et veniet Dominus iſtius ſervi in die quo non putavit, & in 46
tempore *quod* non novit, & abſcindet eum, & tradet portionem ejus cum iis qui
non credunt. Et illi ſervo qui cognoſcit voluntatem domini ſui, & non facit, & 47
non adaptat ſe ſecundùm quod vult, multæ *erunt* plagæ ejus: Et qui neſcit, ſi 48
non fecit, paucæ erunt plagæ ejus. Et cuicunque multum tradiderunt, multum re-
quirent ab illo: & ab eo qui abundavit, è ſinu ejus abundantius conſequentur. 49
Ignem adduxi in terram, & quid volo ſi jam accenſus eſt? Baptiſmum habeo quo 50
baptizabo: et quomodo patiar uſquequo perfecero eum? Et dixit populis, Putatiſ- 51
ne quòd pacem adduxi ad terram? Minimè, dico vobis; ſed gladium ut dividam;
& væ ex nunc. Si quinque erunt in domo, ſeparabuntur duo à tribus, & ſepara- 52
bitur unus à duobus. Separabitur pater à filio ſuo, & filius à patre ſuo, & ſepa- 53
rabitur mater à filia ſua, & filia à matre ſua, & ſocrus à nuru ſua, & nurus à ſo-
cru ſua. Et dixit populis, Quum videritis nubem nubilantem verſùs Occaſum, 54
pluvia ventura eſt: ſic erit, dicitis: Et quando flat ventus Auſtralis, æſtus eſt fu- 55
turus: ſic erit, dicitis. Hypocritæ, num faciem cœli & terræ nôſtis probare, & 56
quomodo neſcitis probare hæc tempora? Et quare vos ipſi non judicatis ju- 57
ſtitiam?

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* مي پنداريد كه آمدم كه بر زمين سلامتي • وارامي • پيدا كنم • مي كويم بشما نه • الا 51
پراكندكي • * ازين ساعت • پنج در يك خانه باشد • دو بر سه پراكنده شوند • وسه بر دو 52
* و پدر از فرزند جدا شود • وفرزند از پدر • ومادر از دختر † بيكانه شود • ودختر از مادر • 53
وخسرك † وعروس مخالف شوند • * وروي بجماعت كرد • وكفت • وقتي ببينيد • كه ابر از 54
سوي مغرب پيدا شد • بكوييد كه باران خواهد † باريد • وچنين بشود • * وچون باد جنوب 55
بجنبد • بكوييد كرمي خواهد شد • وبشود • * اي منافقان احوال اسمان وزمين را مي دانيد واز 56
يكديكر جدا مي كنيد • چكونه اين روزكار را جدا نمي توانيد كردن • * چرا از درون 57
خود راستي نمي اندوزيد

* *Putatis quòd venerim ut in terra* 51
pacem & tranquillitatem produ-
cam? Dico vobis, Minimè, ſed di-
viſionem. Ab hac hora quinque in 52
una domo erunt; duo in tres diviſi
erunt, & tres in duos. Et pater à 53
* *filio diviſus erit, & filius à patre:*
& mater à filia aliena fiet, & filia
à matre: & ſocrus & ſponſa con-
trariæ erunt. Et vultum ad turbam 54
convertit, & dixit; Quandò vide-
ritis quòd nubes à plaga Occiden-
tali oriatur, dicetis quòd pluvia
futura eſt ut pluat, & ita fiet. Et 55
cùm ventus Auſtralis flârit dicetis,
Æſtus futurus eſt, et fiet. O hypo- 56
critæ, ſtatus cœli ac terræ nôſtis, et
à ſe invicèm diſcernitis: quomodò
hoc tempus non poteſtis diſcernere?
Cur ex interiore veſtri veritatem 57
non aſſequimini?

Cùm *enim* vadis cum adversario tuo ad principem, in via da operam
58 Ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργασίαν ϛξβ ε
liberari ab illo: ne fortè trahat te ad judicem, & judex te
(α) ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ· μήποτε κατασύρῃ σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε
tradat exactori, & exactor te *jaciat* in carcerem. Dico tibi;
59 (β) παραδῷ τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε (γ) βάλλῃ εἰς φυλακήν. Λέγω σοι,
Non *egredieris illinc*, *usquequò* etiam novissimum minutum reddas.
Οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, (δ) ἕως οὗ καὶ τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς.

CAP. XIII. ιγ'.

Aderant autem quidam in ipso tempore nuntiantes illi de Galilæis, ΜΖ'
1 Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ϛξγ
quorum sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiis eorum. Et respondens *Jesus*
2 ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ε
dixit illis; Putatis quòd Galilæi hi peccatores præ omnibus Galilæis
εἶπεν αὐτοῖς, Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους
fuerint, quia talia passi sunt? Non, dico vobis: sed *si non pœnite-*
3 ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν; Οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ (α) μετα-
amini, omnes similiter peribitis. *Vel* illi decem & octo, supra quos cecidit
4 νοῆτε, πάντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε. Ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτώ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν
turris in *Siloam*, & occidit eos: putatis quia ipsi debitores fue-
ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωάμ, καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς· δοκεῖτε ὅτι (β) οὗτοι ὀφειλέται ἐγέ-
rint præter omnes homines habitantes in Jerusalem? Non, dico
νοντο παρὰ (γ) πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Ἱερουσαλήμ; Οὐχί, λέγω 5
vobis: sed si non *pœnitueritis*, omnes similiter peribitis. Dicebat autem hanc
ϛξδ ε ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ (δ) μετανοῆτε, πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε. Ἔλεγε δὲ ταύτην 6
similitudinem; *Ficum* habebat quidam in vinea sua plantatam: & venit
τὴν παραβολήν, Συκῆν εἶχέ τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ πεφυτευμένην· καὶ ἦλθε
fructum quærens in illa, & non invenit. Dixit autem ad *vinitorem*; Ecce
(ε) καρπὸν ζητῶν ἐν αὐτῇ, καὶ οὐχ εὗρεν. Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν, Ἰδοὺ 7
tres *annos* venio quærens fructum in ficulnea hac, & non invenio: *Excinde*
τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον
illam: ut quid etiam terram occupat? *Is autem* respondens, dicit illi;
(ζ) αὐτήν· ἱνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, λέγει αὐτῷ, 8
Domine, *relinque eam & hunc annum*, usque dum fodiam circa illam, & mittam
Κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ ἔτος, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν, καὶ βάλω
stercus. Et si quidem fecerit fructum: *si verò non*, in futurum *excindes*
(η) κοπρίαν. Κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις 9
eam. Erat autem docens in *una synagogarum in* Sabbatis. Et ecce
ΜΗ' αὐτήν. Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασι. Καὶ ἰδοὺ 10
mulier erat spiritum *habens* infirmitatis *annos* decem & octo: & erat *concurvata*, *& non*
ϛξε β γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ· καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ 11
potens recurvare in omnino.
δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές.

MS. A. (α) ἀπαλλάχθαι (β) παραδώσει (γ) βάλῃ (δ) ἕως οὗ καὶ τὸ ἔσχατον MS. A. ΚΕΦ. ιγ'. (α) μετανοήσητε, (β) αὐτοὶ (γ) πάντας τοὺς ἀνθρώπους (δ) μετανοήσητε, (ε) ζητῶν καρπὸν ἐν (ζ) οὖν αὐτήν· (η) κόπρια.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܐ ܕܝܢ ܕܐܙܠ ܐܢܬ ܥܡ ܒܥܠܕܝܢܟ ܠܘܬ ܐܪܟܘܢܐ. ܥܕ ܒܐܘܪܚܐ ܐܢܬ. ܗܒ ܬܐܓܘܪܬܐ 58
ܘܐܫܬܪܐ ܡܢܗ. ܕܠܐ ܢܓܪܟ ܠܘܬ ܕܝܢܐ. ܘܕܝܢܐ ܢܫܠܡܟ ܠܡܐܣܘܪܐ. ܘܡܐܣܘܪܐ ܢܪܡܝܟ
ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. * ܘܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܠܐ ܬܦܘܩ ܡܢ ܬܡܢ. ܥܕܡܐ ܕܬܬܠ ܫܡܘܢܐ ܐܚܪܝܐ. 59
* ܩܪܝܢܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܬ * ܕܒܬܪ ܥܐܕܐ ܕܨܠܝܒܐ * ܡܘ * ܫܘܠܡܗ * ܚܝ *
* ܒܗܘ ܕܝܢ ܙܒܢܐ. ܐܬܘ ܐܢܫܝܢ ܐܡܪܘ ܠܗ ܥܠ ܓܠܝܠܝܐ. ܗܢܘܢ ܕܦܝܠܛܘܣ ܚܠܛ 1
ܕܡܗܘܢ ܥܡ ܕܒܚܝܗܘܢ. * ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܗܠܝܢ ܓܠܝܠܝܐ. 2
ܚܛܝܝܢ ܗܘܘ ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܓܠܝܠܝܐ. ܕܗܟܢܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. * ܠܐ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܐܦ. 3
ܟܠܟܘܢ ܐܢ ܠܐ ܬܬܘܒܘܢ. ܗܟܢܐ ܬܐܒܕܘܢ. * ܐܘ ܗܠܝܢ ܬܡܢܬܥܣܪ ܕܢܦܠ ܥܠܝܗܘܢ 4
ܡܓܕܠܐ ܒܫܝܠܘܚܐ ܘܩܛܠ ܐܢܘܢ. ܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܚܝܒܝܢ ܗܘܘ ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ
ܒܢܝܢܫܐ ܕܥܡܪܝܢ ܒܐܘܪܫܠܡ. * ܠܐ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܐܦ. ܐܢ ܠܐ ܬܬܘܒܘܢ. ܟܠܟܘܢ ܐܟܘܬܗܘܢ 5
ܬܐܒܕܘܢ. * ܘܐܡܪ ܗܕܐ ܡܬܠܐ. ܬܐܬܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܐܢܫ ܕܢܨܝܒܐ ܒܟܪܡܗ. ܘܐܬܐ ܕܢܒܥܐ ܒܗ ܦܐܪܐ ܘܠܐ 6
ܐܫܟܚ. * ܘܐܡܪ ܠܦܠܚܐ. ܗܐ ܬܠܬ ܫܢܝܢ ܐܬܐ ܐܢܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܦܐܪܐ ܒܬܐܬܐ ܗܕܐ ܘܠܐ 7
ܡܫܟܚ ܐܢܐ. ܦܣܘܩܝܗ. ܠܡܢܐ ܡܒܛܠܐ ܐܪܥܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܦܠܚܐ. ܡܪܝ. ܫܒܘܩܝܗ 8
ܐܦ ܗܕܐ ܫܢܬܐ. ܥܕ ܐܦܠܚܝܗ ܘܐܙܒܠܝܗ. * ܘܐܢ ܥܒܕܐ ܦܐܪܐ. ܘܐܢ ܠܐ ܠܫܢܬܐ 9
ܐܦܣܩܝܗ. * ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܫܒܬܐ * ܕܗ * ܕܨܘܡܐ * ܡܙ * ܟܕ ܕܝܢ ܡܠܦ 10
ܝܫܘܥ ܒܫܒܬܐ ܒܚܕܐ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ. * ܐܝܬ ܗܘܬ ܬܡܢ ܐܢܬܬܐ. ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܪܘܚܐ 11
ܕܟܘܪܗܢܐ. ܫܢܝܢ ܬܡܢܥܣܪܐ. ܘܟܦܝܦܐ ܗܘܬ ܘܠܐ ܡܫܟܚܐ ܗܘܬ ܕܬܬܦܫܛ ܟܠ ܥܕܢ.

58 Quum enim proficisceris cum adversario tuo ad magistratum, interea dum es in via, renuntia mercibus, & recede ab eo; ne abducat te ad judicem, et judex tradat te exactori, & exactor conjiciat te in carcerem. 59 Equidem dico tibi; Non exibis illinc, usquequo reddideris ultimum obolum.

Lectio dominicæ secundæ post festum crucis. 46.

CAP. XIII.

1 Eo autem tempore venientes quidam, renuntiârunt ei de Galilæis illis, quorum Pilatus miscuerat sanguinem cum ipsorum sacrificiis. 2 Et respondit Jesus, ac dixit eis; Putatis hos Galilæos sceleratiores fuisse omnibus Galilæis, quòd talia contigerint eis? 3 Non. Imò verò dico vobis, etiam vos omnes, nisi pœnitentiam egeritis, similiter perituros. 4 Aut illos octodecim super quos cecidit turris in Silohe, & necavit eos, putatis flagitiosiores fuisse omnibus hominibus qui degunt in Jerusalem? 5 Minimé: dico autem vobis, Nisi pœnitentiam egeritis omnes, instar ipsorum peribitis. 6 Porrò dixit parabolam hanc: Ficum habebat quidam plantatam in vinea sua, & venit quærens in ea fructus, nec invenit. 7 Et dixit agricolæ; Ecce tribus annis venio quærens fructus in ficu ista, nec invenio: exscinde eam; quorsùm terram otiosam detinet? 8 Dixit ei agricola; Domine mi, dimitte eam & hoc anno, usquequò excoluero eam, ac stercoravero: 9 Et si quidem ediderit fructus, *benè est*: sin minùs, postea exscindes eam.

Lectio ad vesperas Sabbathi V. jejunii. 47.

10 Quum autem doceret Jesus in Sabbatho in una ex synagogis, 11 Erat illìc mulier habens spiritum invaletudinis ab annis octodecim, & incurvata erat, nec poterat ullatenùs extendi.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

هشتاد حاضر باش از غریم خود * چون با غریم خود پیش حاکم بروي . 58
چندانك در راهي مايه او بده . تا ازو برهي * نبادا ترا پيش قاضي برد . وقاضي† ترا بدست
شحنه دهد . وشحنه ترا در زندان بيندازد . * وراست بتو بگويم . ازانجا بدر نيايي تا همه حق اورا 59
بگزاري چنانك پولي نماند هشتاد يك براي امامان كه بيلاطوس كشت ايشانرا
* ودران روزگار كساني † امدند . براي جليليان† بعيسي گفتند كه بيلاطوس† خون چند كس 1
را با قربان† اميخته كرد . * عيسي جواب داد وبديشان گفت . مي پنداريد . كه جليليان 2
از همه خلق بيشتر گناه دارند . كه اين چنين شدند * نه . اكنون بشما مي گويم . اگر 3
شما بجمع توبه نكنيد . اين چنين هلاك شويد . * يا ان هجده . كه در شيلوحا† برج بر ايشان 4
افتاد . وكشت شما مي پنداريد . كه ايشان . از جمله جماعت† اورشليم گناه‌كارترند . * نه . 5
ديگر بار با شما مي گويم . اگر شما همه همچو ايشان توبه نكنيد . هلاك شويد .
هشتاد دو براي درخت انجير كه ميوه نداد * وعيسي اين مثل را پيش آورد . وگفت 6
درختي بود ازان كسي . در باغ خودش نشانده . اتفاقا خداوند† باغ آمد . وازو ميوه خواست . نيافت .

LXXX. Cautus esto à creditore tuo.

58 *Quando cum creditore tuo coram principe vadis, dum adhuc in via es, pecuniam ei da ut ab eo libereris: ne te ad judicem ferat, et judex te in manum quæstoris tradat, et quæstor te in carcerem conjiciat.* 59 *Utique tibi dico, Illinc non exibis, donec totum debitum ejus persolveris, adeò ut quadrans non restet.*

LXXXI. De sacerdotibus quos Pilatus interfecit.

CAP. XIII.

1 *Eodem autem tempore quidam venientes, de Galilæis ad Jesum dixerunt, quorum Pilatus aliquot hominū sanguinem cum sacrificio* ipsorum *miscuerat.* 2 *Jesus responsum dedit, et illis dixit; Putatis quòd* hi *Galilæi præ omni populo plurimum peccati habuerint, quòd ita* tractati *fuerint?* 3 *Nequaquam: vobis autem dico; Nisi vos omnes pœnitentiam egeritis, similiter peribitis.* 4 *Aut illi duodecim, super quos in Siloha turris cecidit, et occidit eos, vos putatis quòd ipsi omni multitudine Hierosolymæ sceleratiores fuerint?* 5 *Nequaquam: iterùm dico vobis; Si vos omnes (quemadmodum illi) pœnitentiam non egeritis, peribitis.*

LXXXII. De arbore ficûs quæ fructum non dedit.

6 *Et Jesus hanc parabolam protulit, et dixit; Arbor erat cuidam, quam in horto suo plantaverat: Fortè dominus horti venit, et ex ea fructum quærens non invenit.*

Verſio VULGATA LATINA.

58 Cùm autem vadis cum adverſario tuo ad principem, in via da operam liberari ab illo, ne fortè trahat te ad judicem, & judex tradat te exactori, & exactor mit- 59 tat te in carcerem. Dico tibi; Non exies indè, donec etiam noviſſimum minutum reddas.

CAP. XIII.

1 ADerant autem quidam ipſo in tempore, nuntiantes illi de Galilæis, quorum 2 ſanguinem Pilatus miſcuit cum ſacrificiis eorum. Et reſpondens dixit illis; Putatis quòd hi Galilæi præ omnibus Galilæis peccatores fuerint, quia talia paſſi 3 ſunt? Non, dico vobis: ſed niſi pœnitentiam habueritis, omnes ſimiliter peri- 4 bitis. Sicut illi decem & octo, ſupra quos cecidit turris in Siloë, & occîdit eos: putatis quia & ipſi debitores fuerint præter omnes homines habitantes in Jeruſalem? 5 Non, dico vobis: ſed ſi pœnitentiam non egeritis, omnes ſimiliter peribitis. 6 Dicebat autem & hanc ſimilitudinem; Arborem fici habebat quidam plantatam in vinea ſua, & venit quærens fructum in illa, & non invenit. 7 Dixit autem ad cultorem vineæ; Ecce anni tres ſunt ex quo venio quærens fructum in ficulnea hac, & non invenio: ſuccide ergò illam: ut quid etiam terram occupat? 8 At ille reſpondens, dicit illi; Domine dimitte illam & hoc anno, uſque dum fodiam circa illam, & mittam ſtercora: 9 Et ſiquidem fecerit fructum: ſin autem, in futurum ſuccides eam. 10 Erat autem docens in ſynagoga eorum ſabbatis. 11 Et ecce mulier, quæ habebat ſpiritum infirmitatis annis decem & octo: & erat inclinata, nec omninò poterat ſurſum reſpicere.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

58 * لانك اذا ذهبت مع خصمك الي الرييس فاعط في الطريق ما تتخلص به منه * ليلا
59 يوصلك الي الحاكم * والحاكم يدفعك الي المستخرج ويلقيك المستخرج في السجن * اقول
لك انك لا تخرج من هناك حتي تودي اخر فلس * الفصل الخمسون *
1 * وفي ذلك الزمان جاء اليه قوم واخبروه بالجليليين الذين خلط فيلاطس دماءهم مع
2 ذبايحهم * فاجابهم يسوع قايلا اتظنون ان اوليك الجليليين كانوا وحدهم خطاة دون
3 جميع الجليليين اذا صابهم هذه الاوجاع * كلا * لكني اقول لكم ان لم تتوبوا جميعكم
4 كذلك تهلكون * واوليك الثمنية عشر الذين سقط عليهم البرج في سيلوحا فقتلهم اتظنون
5 انهم كانوا مجرمين دون جميع الناس السكان بيروسليم * كلا * لكني اقول لكم انكم ان لم
6 تتوبوا جميعكم كذلك تهلكون * وقال لهم هذا المثل انسان كانت له شجرة تين مغروسة في
7 كرمه جاء يطلب فيها ثمرا فلم يجد * فقال للكرام ها هي ذه ثلث سنين اتي واطلب
8 ثمرا في هذه التينة فلا اجد * اقطعها ليلا تعطل الارض * فاجابه قايلا يا رب دعها هذه
9 السنة ايضا لافلحها واصلحها * لعلها تثمر في السنة الاتية فان لم تثمر فاقطعها *
10 11 * الفصل الحادي والخمسون * وفيما هو يعلم في احد المجامع في السبت * واذا امراة
معها روح مرض منذ ثماني عشرة سنة * وكانت منحنية لا تقدر ان تستقيم البتة *

Quoniam cùm ieris cum adverſario tuo ad principem, da in via aliquid per quod libereris ab eo: ne perducat te ad judicem, & judex tradat te exactori, & projiciat te exactor in carcerem. 58 *Dico tibi, quòd non exibis indè, quouſque ſolvas ultimum denariolum.* 59

Sectio quinquageſima.

CAP. XIII.

ET in eo tempore venerunt ad eum quidam, & retulerunt ei de Galilæis, quorum miſcuit Pilatus ſanguinem cum ſacrificiis eorum. 1 *Reſpondit eis Jeſus, dicens; Putatiſne illos Galilæos fuiſſe ſolos peccatores præ omnibus Galilæis, eò quòd aſſecuti ſint eos tales dolores?* 2 *Nequaquam. Sed dico vobis, Si non pœnitentiam egeritis, omnes pariter peribitis.* 3 *Et illos decem & octo, ſupra quos cecidit turris in Siloë, & occidit eos: putatiſne fuiſſe ſceleratos præ cunctis hominibus habitantibus in Jeruſalem?* 4 *Nequaquam. Sed dico vobis, Quòd niſi pœnitentiam egeritis, omnes peribitis ſimiliter.* 5 *Et dixit illis hanc ſimilitudinem; Quidam qui habebat arborem fici plantatam in vinea ſua, venit quærere in ea fructum, & non invenit:* 6 *Quare dixit vinitori, Ecce tribus annis venio, & quæro fructum in hac ficu, & non invenio: ſuccide illam, ne inutilem reddat terram.* 7 *Reſpondit ei, dicens; Domine, dimitte illam iſto anno etiam, ut colam eam, & reparem eam:* 8 *Forſitan fructum afferet in anno venturo; quòd ſi non afferat fructum, ſuccidam illam.* 9

Sectio quinquageſima prima.

Et dum ipſe doceret in una ſynagogarum in ſabbatho, 10 *Ecce mulier, cum qua erat ſpiritus infirmitatis à decem & octo annis: & erat curva, nec poterat erigere ſe ullo modo.* 11

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

58 ሶበ ፡ ይትባጽሐከ ፡ ዕደውከ ፡ ኀበ ፡ መኰንን ፡ ተዓረቅ ፡ በፍናት ፡ ወሰልጥ ፡ ዘትፈደ
ዮ፡ከመ፡ ኢይትበጸሐከ፡ ኀበ፡መኰንን፡ወመኰንን፡ ይሜጥወከ፡ለወዓሊሁ፡ ወወዓሊሁ፡
59 ይሞቅሑከ፡እብለከ፡ከመ፡ኢትወፅእ፡እምህየ፡ እስከ፡ትሰልጥ፡ደኀሪተ፡ገመሰ፡፡=፡
በእንተ፡ገሊላውያን፡ ወእለ፡ውስተ፡ ሰሊሖም፡፡=፡
1 ፲፫ ወቦ፡ እለ፡መጽኡ፡ኀቤሁ፡አሜሁ፡ወዜነውዎ፡በእንተ፡ገሊላውያን፡እለ፡ደመረ፡ጲላ
2 ጦስ፡ደሞሙ፡ ምስለ፡ መሥዋዕቶሙ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ
ሙ፡ይመስለክሙኑ፡እሙንቱ፡ከመ፡ገሊላውያን፡ኃጥአን፡እምኵሉ፡ሰብእ፡ገሊላ፡እስመ፡
3 ዘቲ፡ረከበቶሙ፡፡=፡ አልቦ፡ እብለክሙ፡ ለመሰ፡ኢነሰሐክሙ፡ከማሆሙ፡ትትሐጐሉ፡
4 ኵልክሙ፡፡=፡ ወይመስለክሙኑ፡ እልክቱ፡ ዓሠርቱ፡ ወሰመንቱ፡ እለ፡ ወድቀ፡ ማሕ
ፈድ፡ሳዕሌሆሙ፡በሰሊሖም፡ ወቀተሎሙ፡ እሙንቱኒ፡ ከመ፡ ኃጥአን፡ እስመ፡ ዘቲ፡ረከ
በቶሙ፡ ወይመስለክሙኑ፡እሙንቱ፡ከመ፡ኃጥአን፡እምኵሉ፡ሰብእ፡ ኢየሩሳሌም፡፡=፡
5 አልቦ፡ እብለክሙ፡ እመሰ፡ ኢነሳሕክሙ፡ ከማሆሙ፡ ትትሐጐሉ፡ኵልክሙ፡፡=፡
6 በ፫ ሰንበት፡ዘጽገያት፡ወበሰንበት፡ወትረ፡፡=፡ ወመሰለ፡ሎሙ፡ወይቤሎሙ፡ብእሲ፡
ቦበለሰ፡ውስተ፡ዐጸደ፡ወይኑ፡ ወይሐውር፡ይንሣእ፡ፍሬሃ፡ወኢይረክብ፡ እንተ፡ሐረ፡፡=፡
7 ወይቤሎ፡ ለዐቃቤ፡ ወይን፡ ነዩ፡ሠለስተ፡ ዐመት፡እምዘ፡እመጽእ፡ እንሣእ፡ ፍሬሃ፡ ወ
8 ኢአረክብ፡ግዝማ፡እንከሰ፡ለምንት፡ታፀርዕ፡ለነ፡ምድረነሂ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ ወይ
9 ቤሎ፡ኅድጋ፡እግዚኦ፡ ኀሪፈኒ፡ እስከ፡ እከሪ፡ ታሕቴሃ፡ ወአደይ፡ምሬተ፡፡=፡ እመቦ፡ከ
10 መ፡ትፈሪይ፡ ለዓሙ፡ ወአማእኮሰ፡ ነገዝማ፡፡=፡ በሰንበት ፡ ወትረ፡፡=፡
ወመሀሮሙ ፡ በሰንበት ፡ በአሐዱ ፡ ምኵራብ፡=፡
በእንተ፡ ብእሲት፡ እንተ ፡ ደወየት፡፡=፡
11 ወሃለወት፡አሐቲ፡ብእሲት፡ እንተ፡ አድወያ፡ ጋኔን፡ ዓሠርተ፡ወሰመንተ፡ዐመተ፡ ወጐሕ
ቆት ፡ ወኢትክል ፡ ቀዊመ ፡ ርቱዐ ፡ ግሙራ፡፡=፡

Dum te ducturus ſit adverſarius tuus ad judicem, reconciliator in via, & tranſige quid reddas ei, ne ducat te ad judicem, & judex tradat te militibus, & milites incarcerent te. 58 Dico tibi, Non exibis illinc, uſquequò reddideris ultimum minutum. 59

CAP. XIII. *De Galilæis & Salehomitis.*

ET fuerunt qui venerunt ad eum tunc, & annuntiaverunt ei de Galilæis quorum ſanguinem miſcuerat Pilatus cum ſacrificiis eorum. 1 Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit iis; Putatíſne quòd hi Galilæi peccatores fuerunt præ omnibus hominibus Galilææ, quia hoc contigit iis? 2 Non, dico vobis: ſi non reſipiſcatis, ſicut illi peribitis omnes. 3 Et putatíſne, hi decem & octo ſuper quos cecidit turris in Salihom, & trucidavit eos, quòd peccatores fuerunt quia hoc contigit iis? & putatíſne quòd hi peccatores fuerunt præ omnibus hominibus Hieruſalem? 4 Non, dico vobis: ſi non reſipiſcatis, ſicut illi peribitis omnes. 5 *Tertio Sabbato florum: Et veſpere Sabbati.* Et parabolicè loquutus eſt iis, & dixit iis; Quidam homo habuit ficum in vinea ſua, & venit accipere fructum ejus, & nihil inveniens, abiit: 6 Et dixit cuſtodi vineæ, Ecce tres annos venio, accipere fructum ejus, & non invenio: excinde eam igitur, quare otioſam reddit nobis terram noſtram? 7 Et reſpondit, & dixit ei; Dimitte eam Domine, in hyemem, uſquequò fodero ſubter eam, & appoſuero terram. 8 Si fuerit quòd fructum feret, bene eſt; alioquin excindemus eam. 9 *Veſpere Sabbati.* Et docuit eos in Sabbato in quadam ſynagoga. 10

De muliere quæ infirma fuit.

Et fuit quædam mulier quam infirmam reddidiſſet dæmon, decem & octo annis, & gibboſa fuit, & non potuit ſtare rectè unquam. 11

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

7 * بباغبانان گفت * اينك سه سالست كه مي آيم * وازين درخت † انجير † ميوه مي طلبم
8 نمي يابم * اورا از بيخ ببريد * كه زمين را باطل كرد * * باغبان گفتند * اي خداوند
امسال نيز اورا بگذار * تا گرداگرد اورا بيل بزنيم * وسرگين بيندازيم * واورا تيمار داريم *
9 * اگر ميوه داد ماند * واگرنه اورا در † اينك سال ببريم
هشتاد سه   خوش كردن عيسي زني را كه هجده سال درهم پيچيده شد
10 11 * چون عيسي در روز شنبه † بانجمنها مي گرديد * وتعليم مي داد * در انجمني † زني بود كه
دردمندي داشت * مدت هجده سال ان زن درهم پيچيده بود * نمي توانست دست وپاي † دراز كردن *

Hortulanis itaque dixit; Ecce tertius annus eſt quo venio, et ex hac arbore ficûs fructum quæro, ſed non invenio: eam radicitùs excindite, quia terram otioſam reddit. 7 *Hortulani dixerunt; O domine, hoc anno etiam illam ſine, ut circumcirca eam paſtinemus, et ſtercus adjiciamus, et ejus curam habeamus.* 8 *Si fructum dederit, maneat: ſin minùs, eam anno veniente ſuccidemus.* 9

LXXXIII. Sanat Jeſus mulierem quæ octodecim annos incurvata fuerat.

Cùm Jeſus in die Sabbathi in ſynagogis verſaretur, et doceret; 10 *In ſynagoga quadam mulier erat, quæ infirmitatem habuerat ſpatio octodecim annorũ: mulier illa complicata erat, nec potuit manũ pedémve extendere.* 11

Videns autem eam Jeſus, *advocavit*, & ait illi; Mulier, *abſoluta es*
12 Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς, προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Γύναι, ἀπολέλυσαι
infirmitatis tuæ. Et impoſuit illi manus, & confeſtim erecta eſt, &
13 τῆς ἀσθενείας σου. Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ
glorificabat Deum. Reſpondens autem archiſynagogus, indignans quia
14 ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι
Sabbato curâſſet Jeſus, dicebat turbæ; Sex dies ſunt, in quibus
τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ, Ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς
oportet operari: in his ergò *venientes* curamini, & non die
δεῖ ἐργάζεσθαι· (θ) ἐν ταύταις οὖν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ
Sabbati. *Reſpondit ergò ei* Dominus, & dixit; Hypocrita, unuſquiſque
15 τοῦ σαββάτου. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν, (ι) Ὑποκριτά, ἕκαστος
veſtrûm Sabbato non ſolvit bovem ſuum, aut aſinum à præſepio, &
ὑμῶν (κ) τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ, ἢ (λ) τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ
abducens potum dat? Hanc autem filiam Abrahæ *exiſtentem*, quam *ligavit* Sa-
16 ἀπαγαγὼν ποτίζει; Ταύτην δὲ θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ Σα-
tanas, ecce decem & octo *annos*, non oportuit ſolvi à vinculo iſto die
τανᾶς, ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ
Sabbati? Et hæc *dicente eo*, erubeſcebant omnes *oppoſiti*
17 τοῦ σαββάτου; Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατῃσχύνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι ρξς
ei: & omnis *turba* gaudebat in univerſis *glorioſis factis* ab ι
αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ'

ΜΘʹ eo. Dicebat *autem*, Cui ſimile eſt regnum Dei, & cui *ſimilabo* illud?
αὐτοῦ. Ἔλεγε δέ, Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; 18
ρξζ Simile eſt grano ſinapis, quod *accipiens* homo miſit in hortum ſuum: &
β Ὁμοία ἐστὶ κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον ἑαυτοῦ· καὶ 19
crevit, & factum eſt in arborem magnam: & volucres cœli *nidulati ſunt*
ηὔξησε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα· καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ (μ) κατεσκήνωσεν
in ramis ejus. Et iterùm dixit; Cui *ſimilabo* regnum Dei?
ρξη ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. (ν) Καὶ πάλιν εἶπε, Τίνι ὁμοιώσω τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; 20
ε Simile eſt fermento, quod *accipiens* mulier abſcondit in farinæ ſata tria, donec *fermenta-*
Ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυ- 21
ρξθ *tum eſt* totum. Et *tranſibat* per civitates & *vicos*, docens, & iter faciens
β μώθη ὅλον. Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας, διδάσκων, καὶ πορείαν ποιούμενος 22
in Hieruſalem. Ait autem quidam illi; Domine, ſi pauci *ſervati?* Ipſe autē dixit
Νʹ εἰς Ἱερουσαλήμ. Εἶπε δέ τις αὐτῷ, Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; ὁ δὲ εἶπε 23
ρο ad illos; Contendite intrare per anguſtam portam: quia multi, dico
ε πρὸς αὐτούς, Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πολλοί, λέγω 24
vobis, quærent intrare, & non poterunt. *Ex quo* autem *ſurrexerit* paterfamiliâs,
ροα ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. Ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, 25
ε & clauſerit oſtium, & *cœperitis* foris ſtare, & pulſare oſtium, dicentes;
καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύραν, καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι, καὶ κρούειν τὴν θύραν, λέγοντες,
Domine, Domine, aperi nobis: & reſpondens dicet vobis; *Non novi* vos undè ſitis.
Κύριε, Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ.

MS. A. (θ) ἐν αὐταῖς συνερχόμενοι (ι) Ὑποκριταί, (κ) ἐν τῷ (λ) τὸν ὄνον (μ) κατεσκήνουν (ν) Πάλιν εἶπεν,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 13 * ܚܙܗ̇ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܩܪܗ̇ ܘܐܡܪ ܠܗ̇. ܐܢܬܬܐ ܫܪܝܬܝ ܡܢ ܟܘܪܗܢܟܝ. * ܘܣܡ ܐܝܕܗ ܥܠܝܗ̇.
14 ܘܡܚܕܐ ܐܬܦܫܛܬ. ܘܫܒܚܬ ܠܐܠܗܐ. * ܥܢܐ ܕܝܢ ܪܫ ܟܢܘܫܬܐ ܟܕ ܡܬܚܡܬ. ܥܠ ܕܐܣܝ
ܒܫܒܬܐ ܝܫܘܥ. ܘܐܡܪ ܠܟܢܫܐ. ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ ܐܝܬ ܒܗܘܢ ܕܘܠܐ ܠܡܦܠܚ. ܒܗܘܢ ܗܘܝܬܘܢ
15 ܐܬܝܢ ܘܡܬܐܣܝܢ ܘܠܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܢܣܒ ܒܐܦܐ. ܚܕ ܚܕ
16 ܡܢܟܘܢ ܒܫܒܬܐ. ܠܐ ܫܪܐ ܬܘܪܗ ܐܘ ܚܡܪܗ ܡܢ ܐܘܪܝܐ. ܘܐܙܠ ܡܫܩܐ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܕܒܪܬܗ ܗܝ
ܕܐܒܪܗܡ. ܘܐܣܝܪܐ ܗܘܬ ܠܗ̇ ܣܛܢܐ ܗܐ ܫܢܝܢ ܬܡܢܥܣܪܐ. ܠܐ ܘܠܐ ܗܘܐ ܕܢܫܬܪܐ ܡܢ ܗܢܐ ܐܣܘܪܐ
17 ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ. * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܗܘܐ. ܒܗܬܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ
18 ܠܘܩܒܠܗ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܚܕܐ ܗܘܐ ܒܟܠܗܝܢ ܬܕܡܪܬܐ ܕܡܬܥܒܕܢ ܗܘܝ ܒܐܝܕܗ. * ܐܡܪ ܗܘܐ
19 ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܠܡܢܐ ܕܡܝܐ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܡܢܐ ܐܕܡܝܗ̇. * ܕܡܝܐ ܠܦܪܕܬܐ ܕܚܪܕܠܐ. ܗܝ
ܕܢܣܒ ܓܒܪܐ ܐܪܡܝܗ̇ ܒܓܢܬܗ. ܘܪܒܬ ܘܗܘܬ ܐܝܠܢܐ ܪܒܐ. ܘܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ ܐܫܟܢܬ
20 ܒܣܘܟܝܗ̇. * ܬܘܒ ܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܠܡܢܐ ܐܕܡܝܗ̇ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܕܡܝܐ ܠܚܡܝܪܐ ܗܝ
21 22 ܕܢܣܒܬ ܐܢܬܬܐ ܛܡܪܬ ܒܩܡܚܐ ܕܬܠܬ ܣܐܝܢ. ܥܕܡܐ ܕܟܠܗ ܚܡܥ. * ܘܡܬܟܪܟ ܗܘܐ ܒܡܕܝܢܬܐ
ܘܒܩܘܪܝܐ ܟܕ ܡܠܦ ܘܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܩܪܝܢܐ ܕܥܘܗܕܢܐ ܕܙܕܝܩܐ ܘܕܐܒܗܬܐ * ܡܚ
23 * ܘܫܐܠܗ ܕܝܢ ܐܢܫ. ܕܐܢ ܙܥܘܪܝܢ ܐܢܘܢ ܕܚܝܝܢ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ.
24 * ܐܬܟܬܫܘ ܠܡܥܠ ܒܬܪܥܐ ܩܛܝܢܐ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ. ܕܣܓܝܐܐ ܢܒܥܘܢ ܠܡܥܠ
25 ܘܠܐ ܢܫܟܚܘܢ. * ܡܢ ܫܥܬܐ ܕܢܩܘܡ ܡܪܐ ܒܝܬܐ ܘܢܐܚܘܕ ܬܪܥܐ. ܘܬܗܘܘܢ ܩܝܡܝܢ ܠܒܪ
ܘܢܩܫܝܢ ܠܬܪܥܐ. ܘܬܫܪܘܢ ܠܡܐܡܪ. ܡܪܢ ܡܪܢ ܦܬܚ ܠܢ. ܘܢܥܢܐ ܗܘ ܘܢܐܡܪ. ܐܡܪ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܐܝܟܐ ܐܢܬܘܢ.

Viditque eam Jeſus, & eam advocavit, ac 12
dixit ei; Mulier, abſoluta es ab invaletudine
tua. Et impoſuit ei manum ſuam, & illicò 13
extendit ſeſe, & glorificavit Deum. Reſpondit 14
autem princeps ſynagogæ cùm excanduiſſet,
quòd ſanâſſet Sabbatho Jeſus, &
ait turbis; Sex ſunt dies quibus oportet operari,
in his venite ſanitatem recepturi, & non
in die Sabbathi. Jeſus verò reſpondit & 15
dixit ei; Simulator, unuſquiſque veſtrûm
Sabbatho, nónne ſolvit bovem ſuum aut
aſinum ſuum à præſepi, & abit aquatum?
Hanc autem quæ eſt filia Abrahæ, & quam 16
vinxerat diabolus jam ab octodecim annis,
nónne decebat ſolvi ab iſto vinculo die Sabbathi?
Quúmque hæc diceret, pudore ſuffuſi 17
ſunt ii omnes qui adverſabantur ei: totus
verò populus gaudebat ſuper omnibus
miraculis quæ fiebant per manum ipſius.
Porrò dicebat Jeſus; Cui rei ſimile eſt regnum 18
Dei, & cui rei aſſimilabo illud? Simile 19
eſt grano ſinapis, quod acceptum vir
projecit in hortum ſuum, & crevit, evaſitque
in arborem magnam; & volatile cœli nidificavit
in ejus ramis. Rurſum dixit Jeſus; 20
Cui rei comparabo regnum Dei? Simile eſt 21
fermento quod acceptum mulier abdidit in
farinæ ſatis tribus, donec tota fermentaretur.
Cæterùm peragrabat per pagos & urbes, 22
dum doceret ac pergeret in Jeruſalem.

Lectio in commemorationem juſtorum & Patrum. 48.

Interrogavit autem eum quidam, Num 23
pauci ſint illi qui ſerventur? Jeſus autem
dixit eis; Contendite intrare portam anguſtam: 24
ſiquidem dico vobis, Multi ſtudebunt
intrare, nec poterunt. Ex qua hora ſurrexerit 25
dominus domûs, & occluſerit oſtium,
eritis ſtantes foris & pulſantes ad oſtium, &
incipietis dicere; Domine noſter, Domine
noſter, aperi nobis: tum is reſpondebit &
inquiet; Dico vobis, non novi undè vos ſitis.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 13 * عيسي ان زنرا ديد • نزديك خود خواند • وبدو كفت • اي زن از دردها رهيدي • * ودست
14 خود بروي نهاد • همانـدم كشاده شد • وزن خدايرا ستايش مي داد • * براي انك عيسي آن زنرا در
روز شنبه † خوش كرد • سرور جماعت طيره شد • وبجماعت كفت شش † روز در هفتهء هست • كه
واجب است بدان روزها كار كنند • دران روزها بياييد وخوش شويد • نه در روز شنبه
15 * عيسي جواب داد وبدو كفت • اي منافق هيچ باشد يكي از شما كه خر † خودرا از آخر
16 كشايد † در روز شنبه • واب دهد • * اينك اين زن دختر ابراهيم است • وهجده سال اورا ابليس
17 در بسته بود • واجب نباشد كه در روز شنبه اين بند كشاده شود • * چون عيسي اين سخن
بكفت • هر كه انجا ايستاده † بودند • حيران ماندند • ومردم شادمان مي شدند • بر معجزهايي
كه از دست او بر مي آمد

هشتاد چهار

مثل خردل دانه

18 19 * وبعد ازان عيسي كفت • ملكوت خدايرا بچه مانند كنم • * مانند دانهء خردل • كه كسي
آنرا ستد باشد • ودر باغچهء خود انداخته • وان دانه درخت بزرك وپرورده شد • انچنانك مرغ
20 آسمان زير بركهاء او لانه كردند • * ديكر بار عيسي كفت ملكوت خدا را بچه مانند كنم •

Jeſus illam mulierem vidit & ad ſe 12
vocavit, & ei dixit; O mulier, ab
infirmitatibus tuis *liberata es. Et* 13
manum ſuam ei impoſuit, ſtatimque
ſoluta eſt, & mulier Deo laudem dedit.
Quoniam autem *Jeſus mulierem* 14
illam in die Sabbathi ſanaviſſet,
princeps ſynagogæ iratus eſt, & turbæ
dixit; Sex dies in ſeptimana ſunt,
in quibus diebus oportet opus facere:
in eis diebus venite & ſanamini,
non in die Sabbathi. Jeſus reſponſum 15
dedit, & ei dixit; O hypocrita,
Nunquid è vobis eſt quiſquam,
qui aſinum ſuum à præſepi non ſolvat
in die Sabbathi, & aquam det?
Ecce hæc mulier filia Abrahami 16
eſt, & duodecim annos eam Diabolus
ligavit, nónne oportuit ut in
die Sabbathi hoc vinculum ſolutum
eſſet. Cùm Jeſus hunc ſermonem 17
dixiſſet, quicunque illic ſtantes
erant attoniti manſerunt: & homines
lætati ſunt ſuper miracula, quæ
à manu ejus procedebant.

LXXXIV. Parabola grani ſinapis.

Poſt hæc autem Jeſus dixit; Regnum 18
Dei cui aſſimilabo? Simile 19
eſt grano ſinapis, quod homo accepit,
& in hortum ſuum jecit: &
granum illud arbor magna evaſit,
& crevit, adeò ut volucres cœlorum
ſub foliis ejus nidos facerent. Rurſus 20
Jeſus dixit; Regnum Dei cui
aſſimilabo?

Verſio VULGATA LATINA.

12 Quam cùm videret Jeſus, vocavit eam ad ſe, & ait illi; Mulier, dimiſſa es ab in-
13 firmitate tua. Et impoſuit illi manus, & confeſtim erecta eſt, & glorificabat De-
14 um. Reſpondens autem archiſynagogus, indignans quia ſabbato curâſſet Jeſus,
dicebat turbæ; Sex dies ſunt, in quibus oportet operari: in his ergò venite, &
15 curamini, & non in die ſabbati. Reſpondens autem ad illum Dominus dixit; Hy-
pocritæ, unuſquiſque veſtrûm ſabbato non ſolvit bovem ſuum aut aſinum à præ-
16 ſepio, & ducit adaquare? Hanc autem filiam Abrahæ, quam alligavit ſatanas,
17 ecce decem & octo annis, non oportuit ſolvi à vinculo iſto die ſabbati? Et cùm
hæc diceret, erubeſcebant omnes adverſarii ejus: & omnis populus gaudebat in
18 univerſis, quæ glorioſè fiebant ab eo. Dicebat ergò; Cui ſimile eſt regnum
Dei, & cui ſimile æſtimabo illud? Simile eſt grano ſinapis, quod acceptum ho- 19
mo miſit in hortum ſuum, & crevit, & factum eſt in arborem magnam: & volucres
cœli requieverunt in ramis ejus. Et iterùm dixit; Cui ſimile æſtimabo regnum Dei? 20
Simile eſt fermento, quod acceptum mulier abſcondit in farinæ ſata tria, donec 21
fermentaretur totum. Et ibat per civitates & caſtella, docens, & iter faciens in 22
Jeruſalem. Ait autem illi quidam; Domine, ſi pauci ſunt, qui ſalvantur? Ipſe 23
autem dixit ad illos; Contendite intrare per anguſtam portam: quia multi, dico 24
vobis, quærent intrare, & non poterunt. Cùm autem intraverit paterfamiliâs, & 25
clauſerit oſtium, incipietis foris ſtare, & pulſare oſtium, dicentes; Domine, aperi
nobis: & reſpondens dicet vobis; Neſcio vos undè ſitis:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 13 * فنظر اليها يسوع وناداها قايلا يا مراءه انت محلوله من مرضك * ووضع يده عليها فاستقامت
14 للوقت ومجدت الله * اجاب رييس الجماعة وهو معضب لان يسوع ابراءها يوم السبت وقال للجمع
15 لكم سته ايام ينبغي العمل فيها وفيها تاتون وتستشفون وفي يوم السبت لا * فاجابه الرب قايلا
يا مرايين اليس كل واحد منكم يحل ثوره او حماره من العلف في السبت ويذهب فيسقيه *
16 * وهذه التي هي ابنه ابراهيم ربطها الشيطان منذ ثماني عشر سنه اما كان يحل ان تطلق
17 من هذا الرباط في يوم السبت * ولما قال هذا اخزي جميع مقاوميه * وكان جميع الشعب
18 يفرحون بالاعمال الحسنة التي كانت منه * وكان يقول ماذا تشبه ملكوت الله وبماذا اشبهها *
19 * تشبه حبه خردل اخذها انسان وزرعها في بستانه * فنمت وصارت شجره عظيمه يسكن طير
20 21 السماء في اغصانها * ثم قال ايضا بماذا اشبه ملكوت الله * تشبه خميرا اخذته مراءه وخباته
22 في ثلثه اكيال دقيق فاختمر جميعه * الفصل الثاني والخمسون * وكان يسير في
23 المدن والقري ويعلم متوجها الي يروسليم * فقال له واحد يا رب قليل هم الذين يخلصون * فقال
24 لهم * اجتهدوا علي الدخول من الباب الضيق فاني اقول لكم ان كثيرين يريدون الدخول منه
25 فلا يستطيعون * فاذا قام رب البيت واغلق الباب فعند ذلك تقفون خارجا وتقرعون الباب
وتقولون يا رب يا رب افتح لنا * فيجيبكم قايلا لا اعرفكم من اين انتم *

Reſpexit autem eam Jeſus, & inclamavit eam, ac dixit illi; Mulier, ſoluta 12
es ab infirmitate tua. Et impoſuit manum ſuam ſuper eam, & erecta eſt conti- 13
nuò, & glorificavit Deum. Reſpondit 14
princeps ſynagogæ, indignatus quòd Jeſus curâſſet eam in die ſabbathi, & dixit turbæ; Sunt vobis ſex dies, quibus licèt operari, & in illis venietis, & ſanitatem quæretis: at in die ſabbathi minimè.
Reſpondit ei Dominus, dicens; O hypo- 15
critæ, nónne unuſquiſque veſtrûm ſolvit bovem ſuum & aſinum ſuum in ſabbatho à præſepio, & abit, & potat illum? Et 16
hanc quæ eſt filia Abrahæ, quam ligaverat ſatanas à decem & octo annis, nónne licebat liberari ab iſto vinculo in die
ſabbathi? Et cùm dixiſſet hæc, confudit 17
omnes adverſarios ſuos: & omnis populus gaudebant de operibus bonis quæ fiebant ab illo. Et dicebat; Cui rei aſſi- 18
milatur regnum Dei, & cui rei aſſimilabo illud? Aſſimilatur grano ſinapis, 19
quod accepit homo, & ſeminavit illud in horto ſuo, & crevit, & factum eſt arbor magna, quatenus requieſcerent volucres cœli in ramis ejus. Deindè dixit 20
iterùm, Cui aſſimilabo regnum Dei? Aſ- 21
ſimilatur fermento quod accepit mulier, & abſcondit illum in tribus menſuris farinæ, & fermentata eſt tota.

Sectio quinquageſima ſecunda.

Et ibat per civitates & caſtella, & 22
docebat pergens ad Jeruſalem. Et dixit 23
illi quidam; Domine, pauci ſunt qui ſalvantur? Inquit eis; Certate de in- 24
greſſu per portam anguſtam: quia dico vobis, quòd multi volent intrare per illam, & non poterunt. Cùm autem ſtete- 25
rit dominus domûs, & clauſerit oſtium, tunc remanebitis foris, & pulſabitis oſtium, & dicetis; Domine, Domine, aperi nobis. Et reſpondebit vobis, dicens; Non cognoſco vos, undè eſtis?

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 ወርእዮ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወጸውዓ፡ ወይቤላ፡ ተሰዐርኪ፡ ብእሲቶ፡ እምደዌኪ፨
13 ወአንበረ፡ እዴሁ፡ ላዕሌሃ፡ ወረትዓት፡ ሶቤሃ፡ ወአእኰተቶ፡ ለእግዚአብሔር፡፡፨ ወተ
14 ምዑ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ እስመ፡ ፈወሰ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በሰንበት፡ ወይቤልዎሙ፡ ለሕ
ዝብ፡ አኮኑ፡ ስዱስ፡ መዋዕለ፡ ውእቱ፡ በዘ፡ ትገብሩ፡ ግብረክሙ፡ ውእተ፡ ዕለተ፡ ንዑ፡ ተፈወ
15 ሱ፡ አኮ፡ በዕለተ፡ ሰንበት፡፡፨ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ መድልዋን፡
አንትሙሰ፡ ኢትፈትሑኑ፡ አድግክሙ፡ ወላህምክሙ፡ እምነ፡ ምቅማሒሁ፡ ወኢትወስድዎ
16 ኑ፡ ታስተይዎ፡ በዕለተ፡ ሰንበት፡፡፨ ወዛቲ፡ ወለተ፡ አብርሃም፡ እንተ፡ አሰራ፡ ሰይጣን፡
ናሁ፡ ዓሠርቱ፡ ወሰማንቱ፡ ዓመት፡ አኮኑ፡ ርቱዕ፡ ትትፈታሕ፡ ይእቲኒ፡ በሰንበት፡ እምአሰ
17 ራ፡፡፨ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ ተኃፍሩ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ ቆሙ፡ ላዕሌሁ፡ ወተፈሥሑ፡ ኵሉ፡
ሕዝብ፡ በእንተ፡ ኵሉ፡ መንክር፡ ዘይትገበር፡ በላዕሌሁ፡፡፨ በእንተ፡ ምሰሌ፡፡፨
18 ወይቤሎሙ፡ ምንተ፡ ትመስል፡ መንግሥተ፡ ሰማያት፡ ወበምንት፡ አስተመስላ፨ ትመስ
19 ል፡ መንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡ ሕጠተ፡ ሰናፔ፡ እንተ፡ ነሥአ፡ ብእሲ፡ ወዘርአ፡ ውስተ፡ ገ
20 ራህቱ፡ ወልህቀት፡ ወኮነት፡ ዕፀ፡ ዐቢየ፡ ወአጽለሉ፡ ውስቴታ፡ አዕዋፈ፡ ሰማይ፡ ውስተ፡ አዕ
21 ጹቂሃ፡፡፨ ወካዕበ፡ ይቤ፡ በምንት፡ አስተመስላ፡ ለመንግሥተ፡ ሰማያት፨ ትማስል፡
ብሑአ፡ ዘነሥአት፡ ብእሲት፡ ወደፈነቶ፡ ውስተ፡ ሐሪጽ፡ ዘሠላስቱ፡ መሥልስ፡ ወአብሐአ፡
22 ኵሎ፡፡፨ ወይሐውር፡ አህጉረ፡ ወአዕጻደተ፡ ያንሶሱ፡ በኢየሩሳሌም፡ ወይሜህር፡፡፨
በእንተ፡ ዘተስእለ፡ ውሑደኑ፡ እንጋ፡ እለ፡ ይድኅኑ፡፡፨
23 ወይቤሎ፡ አሐዱ፡ እግዚኦ፡ ውሑደኑ፡ እንጋ፡ እሙንቱ፡ እለ፡ ይድኅኑ፨ ወይቤሎ፡ ተ
24 ኃየሉ፡ ትባኡ፡ እንተ፡ ጸባብ፡ አንቀጽ፡፡ እብለክሙ፡ ብዙኃን፡ እለ፡ ይኃሥሡ፡ ይባኡ፡
25 ወኢይክሉ፡፡፨ እስመ፡ ይትነሣእ፡ ባዓለ፡ ቤት፡ ወያአጹ፡ ኆኅተ፡ ወይእተ፡ ጊዜ፡ ይጐ
ደጕዱ፡ ቀዊሞሙ፡ አፍአ፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ እግዚኦ፡ እግዚኦ፡ አርኅወነ፡ ወአውሥኦሙ፡
ወይቤሎሙ፡ ኢያአምረክሙ፡ እምአይቴ፡ አንትሙ፨

Vidit eam Dominus Jeſus, & vocavit eam, & dixit ei; Abſoluta es, ô mulier ab 12
infirmitate tua. Et poſuit manum ſuam ſuper eam, & recta fuit ſtatim, & glori- 13
ficavit Deum. Et indignati ſunt principes ſacerdotum quòd ſanâſſet Dominus 14
Jeſus in ſabbato, & dixerunt populis; Nónne ſextus dies eſt in quo facietis opera
veſtra? iſto die venite, & ſanamini, non in die ſabbati. Et reſpondit Dominus 15
Jeſus, & dixit iis; Hypocritæ, vos nónne ſolvitis aſinum veſtrum, & bovem veſtrũ
è vinculo ſuo? & nonne ducitis eum ut potare faciatis eum in die ſabbati? Et 16
hæc filia Abrahami quam vinxerat ſatanas, ecce decem & octo annos, nónne
oportuit ut ſolveretur illa in ſabbato à vinculo ſuo? Et quum hoc diceret, pu- 17
dore afficiebantur omnes opponentes ei, & gaviſi ſunt omnes populi propter to-
tum miraculum quòd factum erat per eum. *De parabolis.*
Et dixit iis, Cui ſimile eſt regnum cœlorum, & cui aſſimilabo illud? Simile eſt re- 18
gnum Dei grano ſinapis quod accepit homo, & ſeminavit in agro ſuo, & crevit, 19
& fuit arbor magna, & nidificaverunt in ea volucres cœli in ramis ejus. Et 20
iterum dixit, Cui aſſimilabo regnum cœlorũ? Simile eſt fermento quòd accepit 21
mulier, & condidit illud in farinæ tribus ſatis, & fermentavit totum. Et ibat *per* 22
civitates & ſynagogas, iter faciens in Hieroſolymam, & docebat.

De eo qui interrogavit, Paucíne igitur ſunt qui ſerventur?

Et dixit ei quidam; Domine, paucíne igitur ſunt qui ſerventur? Et dixit ei, Vi- 23 24
ribus contendite intrare per anguſtam portam: dico vobis multi *ſunt*, qui quæ-
rent intrare, & non poterunt. Quia ſurget dominus domûs, & claudet oſtium: 25.
& tunc pulſabunt foris ſtantes, dicentes; Domine, Domine, aperi nobis: & re-
ſpondebit iis, & dicet iis; Neſcio vos unde ſitis.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 * مانند خمیر مایه که اورن ستك باشد * ودر سه قفیز ارد امیخته * تا انکه که همه ترش کشت
22 ورسید * ودر شهرها * ودیهها * مي کشت * وتعلیم مي داد * ودر اورشلیم † رفت
23 هشتاد پنج انجا که فرمود که از در تنك در آیید * یکي از عیسي پرسید که
24 کمند † ایشان که زنده شوند * عیسي بدو کفت جهد کن تا بدري تنك در روي * بشما
مي کویم بسیاران خواهند * که اندر ایند * ونتوانند هشتاد شش فرمود کمند که
25 تنك شوند * کفت ازساعت که خداوند † خانه برخیزد * ودر را ببندد * وشما از
بیرون ایستاده باشید * ودررا بزنید * و بکویید * خداوند ما خداوند ما * براي ما دررا بکشا * او
جواب دهد * که بروید که من شمارا نمي شناسم * که از کجایید

Simile eſt fermento, quod mulier accepit, & tribus ſatis farinæ immiſcuit, donec totum aceſceret, & 21
fermentatum evaderet. Et in ci- 22
vitatibus & pagis obibat, et docebat: et Hieroſolymam ivit.

LXXXV. Ubi juſſit, Per oſtium anguſtam intrate.

Quidam à Jeſu ſciſcitatus eſt, Num 23
pauci ſunt, qui ſervandi ſunt? Je- 24
ſus ei dixit; Contende ut per portam anguſtam ingrediaris: vobis enim dico; Multi cupient ut intrent, et non poterunt.

LXXXVI. Pronuntiat paucos eſſe qui ſervandi ſint.

Dixit præterea; Ex qua hora do- 25
minus domûs ſurrexerit, et oſtium clauſerit, vos autem foris ſteteritis, et oſtium pulſaveritis, et dixeritis; Domine noſter, Domine noſter, vobis oſtium aperi: ipſe reſponſum dabit; Quin abeatis, quia ego vos non novi undè ſitis.

Tunc incipietis dicere; Manducavimus coram te, & bibimus: & in plateis
26 Τότε (ξ) ἄρξεσθε λέγειν, Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου, καὶ ἐπίομεν· καὶ ἐν ταῖς πλατείαις
nostris docuisti. Et dicet; *Dico* vobis, *Non novi* vos undè sitis: *Abscedite*
27 ἡμῶν ἐδίδαξας. Καὶ ἐρεῖ, Λέγω ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ· Ἀπόστητε — ροε
à me omnes operarii iniquitatis. Ibi erit fletus & stridor ε
28 ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας. Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς
dentium, cùm videritis Abraham & Isaac & Jacob, & omnes Prophetas, —
τῶν ὀδόντων, ὅταν ὄψησθε Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, καὶ πάντας τοὺς προφήτας, ροβ
in regno Dei, vos autem *expulsos* foràs. Et venient ab *Orienti-* ε
29 ἐν τῇ (ο) βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. Καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνατο-
bus, & *Occidentibus*, & *ab* Aquilone, & Austro: & recumbent in regno
λῶν, καὶ δυσμῶν, (π) καὶ ἀπὸ βοῤῥᾶ, καὶ νότου· καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ —
Dei. Et ecce sunt novissimi qui erunt primi, & sunt primi qui erunt ρογ
30 τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἔσχατοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶ πρῶτοι οἳ ἔσονται β
novissimi. In ipsa die accesserunt quidam *Pharisæi*, dicentes illi; ΝΑ'
31 ἔσχατοι. Ἐν αὐτῇ (ρ) τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ, —
Exi, & vade hinc: quia Herodes vult te occidere. Et ait ροδ
32 Ἔξελθε, καὶ πορεύου ἐντεῦθεν· ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. Καὶ εἶπεν ι
illis; *Euntes*. dicite vulpi illi; Ecce ejicio dæmonia, & sanitates
αὐτοῖς, Πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ, Ἰδοὺ ἐκβάλλω δαιμόνια, καὶ ἰάσεις
perficio hodiè & cras, & tertiâ consummor. Veruntamen oportet me hodiè &
33 ἐπιτελῶ σήμερον καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. Πλὴν δεῖ με σήμερον καὶ

cras & *perendie* ambulare: quia non capit Prophetam perire extra Hieru-
αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱερου-
— salem. Hierusalem, Hierusalem, *occidens* Prophetas, & *lapidans*
ροε σαλήμ. Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα 34
ε *missos* ad te, quoties volui congregare filios tuos, quem-
τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτὴν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν
admodum avis *suam pullitiem* sub *alas*, & *non voluistis*? Ecce
τρόπον ὄρνις (σ) τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε; Ἰδοὺ 35
relinquitur vobis domus vestra deserta. *Amen* autem dico vobis; Quia non me
ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος (τ) ὑμῶν ἔρημος. ἀμὴν δὲ λέγω ὑμῖν, Ὅτι οὐ (υ) μή με
videbitis, donec veniat cùm dicetis; Benedictus *veniens* in nomine Domini.
ἴδητε, ἕως ἂν (φ) ἥξῃ ὅτε εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

CAP. XIV. ιδ'.

— Et factum est *in venire eum* in domum cujusdam *principum* Phari-
ρος ΚΑὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς (α) οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φαρι- 1
ι sæorum Sabbato manducare panem, & ipsi *erant observantes* eum. Et ecce
ΝΒ' σαίων σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ 2
— homo quidam erat hydropicus ante illum. Et respondens Jesus dixit
ροζ ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε 3
β ad Legisperitos & Pharisæos, dicens, Si licet Sabbato curare?
πρὸς τοὺς νομικοὺς καὶ Φαρισαίους, λέγων, Εἰ ἔξεστι τῷ σαββάτῳ θεραπεύειν;

MS. A. (ξ) ἄρξησθε (ο) βασιλείᾳ αὐτοῦ, ὑμᾶς (π) καὶ βοῤῥᾶ, (ρ) τῇ ὥρᾳ προσῆλθον (σ) τὰ ἑαυτῆς νοσσία (τ) ὑμῶν. λέγω δὲ ὑμῖν, (υ) μὴ ἴδητέ με, (φ) ἥξει MS. A. ΚΕΦ. ιδ'. (α) τὸν οἶκον

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 27 * ܘܬܫܪܘܢ ܠܡܐܡܪ. ܩܕܡܝܟ ܐܟܠܢ ܘܐܫܬܝܢ ܘܒܫܘܩܝܢ ܐܠܦܬ. * ܘܢܐܡܪ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܝܕܥ
28 ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܐܝܟܐ ܐܢܬܘܢ. ܦܪܘܩܘ ܠܟܘܢ ܡܢܝ ܦܥܠܝ ܫܘܩܪܐ. * ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܒܟܝܐ
ܘܚܘܪܩ ܫܢܐ ܡܐ ܕܬܚܙܘܢ ܠܐܒܪܗܡ ܘܠܐܝܣܚܩ ܘܠܝܥܩܘܒ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ ܒܡܠܟܘܬܗ
29 ܕܐܠܗܐ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܢܗܘܘܢ ܡܦܩܝܢ ܠܒܪ. * ܘܢܐܬܘܢ ܡܢ ܡܕܢܚܐ ܘܡܢ ܡܥܪܒܐ ܘܡܢ
30 ܬܝܡܢܐ ܘܡܢ ܓܪܒܝܐ. ܘܢܣܬܡܟܘܢ ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܗܐ ܐܝܬ ܐܚܪܝܐ ܕܢܗܘܘܢ
31 ܩܕܡܝܐ. ܘܐܝܬ ܩܕܡܝܐ ܕܢܗܘܘܢ ܐܚܪܝܐ. * ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܩܪܒܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܘܐܡܪܝܢ
32 ܠܗ. ܦܘܩ ܙܠ ܠܟ ܡܟܐ. ܡܛܠ ܕܗܪܘܕܣ ܨܒܐ ܠܡܩܛܠܟ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܙܠܘ
ܐܡܪܘ ܠܗ ܠܬܥܠܐ ܗܢܐ. ܕܗܐ ܡܦܩ ܐܢܐ ܫܐܕܐ. ܘܐܣܝܘܬܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܝܘܡܢܐ ܘܡܚܪ. ܘܠܝܘܡܐ
33 ܕܬܠܬܐ ܡܫܬܡܠܐ ܐܢܐ. * ܒܪܡ ܘܠܐ ܠܝ ܕܝܘܡܢܐ ܘܡܚܪ ܐܗܠܟ. ܘܠܝܘܡܐ ܕܐܚܪܢܐ ܐܙܠ.
34 ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܫܟܚܐ ܕܢܒܝܐ ܢܐܒܕ ܠܒܪ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. * ܐܘܪܫܠܡ ܐܘܪܫܠܡ. ܩܛܠܬ
ܢܒܝܐ ܘܪܓܡܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܠܝܚܝܢ ܠܘܬܗ. ܟܡܐ ܙܒܢܝܢ ܨܒܝܬ ܠܡܟܢܫܘ ܒܢܝܟܝ. ܐܝܟ
35 ܬܪܢܓܠܬܐ ܕܟܢܫܐ ܦܪܘܓܝܗ ܬܚܝܬ ܓܦܝܗ. ܘܠܐ ܨܒܝܬܘܢ. * ܗܐ ܡܫܬܒܩ ܠܟܘܢ
ܒܝܬܟܘܢ ܚܪܒܐ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ. ܕܠܐ ܬܚܙܘܢܢܝ ܥܕܡܐ ܕܬܐܡܪܘܢ ܒܪܝܟ ܗܘ ܕܐܬܐ
ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. * ܩܪܝܢܐ ܕܝܘܡ * ܓ̄ * ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ * ܕ̄ * ܕܨܘܡܐ * ܡܛ̄ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܕ̄ *

1 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܥܠ ܠܒܝܬܐ ܕܚܕ ܡܢ ܪܫܝܐ ܕܦܪܝܫܐ ܠܡܐܟܠ ܠܚܡܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ.
2 ܘܗܢܘܢ ܢܛܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. * ܘܗܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܚܒܝܫ ܗܘܐ ܡܝܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܩܕܡܘܗܝ.
3 * ܘܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܣܦܪܐ ܘܠܦܪܝܫܐ. ܐܢ ܫܠܝܛ ܒܫܒܬܐ ܠܡܐܣܝܘ.

Et incipietis dicere, Coram te comedimus 26
& bibimus, & in plateis nostris docuisti.
Et dicet vobis, Non novi undè vos sitis: 27
discedite à me operatores mendacii. Illic 28
erit fletus & stridor dentium, quum videritis
Abraham, & Isaac, & Jacob, omnésque
Prophetas in regno Dei, vos autem ejici-
emini forás. Et venient ab Oriente, & ab 29
Occidente, & à Meridie, & ab Aquilone,
ac discumbent in regno Dei. Et ecce sunt 30
ultimi qui erunt primi, & sunt primi qui
erunt ultimi. Eo ipso die accesserunt qui- 31
dam ex Pharisæis, & dicunt ei; Exi, abi
hinc, quoniam Herodes vult te trucidare.
Dixit eis Jesus; Ite, renuntiate vulpi huic, 32
Ecce ejicio dæmonia, & sanationes perago
hodiè & cras, & tertiâ die consummabor.
Veruntamèn oportet me hodiè & cras ope- 33
rari, & alterâ die discedam, quia fieri non
potest ut Propheta pereat extra Jerusalem.
Jerusalem, Jerusalem, trucidans Prophetas, 34
& lapidibus obruens eos qui ad eam missi
sunt: quoties volui congregare filios tuos,
sicut gallina quæ congregat pullos suos sub-
ter alas suas, & nóluistis? En relinquitur 35
vobis domus vestra deserta. Etenim dico
vobis, Non videbitis me, quousque dicatis;
Benedictus qui venit in nomine Domini.

Lectio feriâ III. hebdomadis IV. jejunii. 49.

CAP. XIV.

Et factum est, quum ingressus fuisset do- 1
mum unius ex primoribus Pharisæorum, ut
ederet panem die Sabbathi, ipsi observa-
bant eum. Et ecce homo quidam refertus 2
aquis erat coram eo. Et respondit Jesus, 3
& dixit Scribis & Pharisæis, Num liceret
Sabbatho sanare?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* شما بگوييد * پيش تو خورديم * واشاميديم * ودر بازارها مارا اموزانيدي * ديگر بار بشما بگويد * 26 27
برويد از پيش من ودور باشيد † از در من * كه من شما را نمي شناسم كه از كجاييد *
اي تزوير كنندگان * واي طراران * * انجا شود نوميدي وگريستن * وحسرت وپشيماني * 28
ودندانها برهم سايدن * وچون † ابراهيم * واسحق * ويعقوبرا † ببينيد * وديگر همه پيغمبرانرا
در ملكوت † خدا * وشما بخاري بيرون انداخته باشيد * [وبيايند] از مغرب * ومشرق * وجنوب * 29
وشمال * ودر ملكوت خدا ارام گيرند * وبنشينند * وبياسايند * * اوليان آخريان شوند * وآخريان 30
اوليان گردند هشتاد هفت گفتن يهوديان عيسي را كه هيروديس ترا
خواهد كشتن * ودر ان روزها بعضي † از معتزلان آمدند * وبعيسي گفتند 31
كه اينجا بدر رو * براي انك هيروديس مي خواهد كه ترا بكشد * عيسي بديشان گفت برويد * 32
بدين روباه بگوييد * كه ديوانرا بدر ميكنم وتن درستي را بسيار مي گردانم * امروز وفردا ودر سوم
روز تمام بپردازم * * اكنون مرا واجب است * كه امروز * وفردا تيمار كنم ودر ديگر روز † بروم 33
زيرا نشايد كه پيغمبر بيرونتر از اورشليم هلاك شود * * اورشليم * اورشليم * كشندهٔ † پيغمبران * 34

Vos autem *dicetis; Coram te com-* 26
edimus & bibimus, & in plateis
nostris *nos docuisti. Iterùm vobis* 27
dicet, Abite à conspectu meo, &
procul este ab ostio meo, quia ego vos
non novi undè sitis, ô mendacii ope-
rarii, & ô impostores. Ibi erit de- 28
speratio, & fletus, & dolor, et pæ-
nitudo, et dentium collisio: idque
cùm Abrahamum, et Isaacum, et
Jacobum videritis, et reliquos
omnes Prophetas in regno Dei, et
vos cum ignominia ejecti fueritis.
Et venient ab Occidente, et Ori- 29
ente, et Austro, et Aquilone, et in
regno Dei quietem capient, et sede-
bunt, et requiescent. Primi autem 30
ultimi erunt, et ultimi primi fient.

LXXXVII. Dicunt Judæi Jesu, Herodes te vult occidere.

Et in illis diebus quidam è Pha- 31
risæis venerunt, et ad Jesum dixe-
runt; Hinc exeas, eò quòd Herodes
quærit ut te occidat. Jesus illis 32
dixit; Ite, huic vulpi dicite, quòd
dæmonia ejicio, et sanos multos fa-
cio hodiè, et cras, et in die tertiâ
perfectè consummabor. Veruntamen 33
me oportet ut hodiè, et cras curati-
onem agam, et alterâ die abeam:
quia non convenit ut Propheta extra
Hierosolymam pereat. Hierosolyma, 34
Hierosolyma, interfectrix Prophetarũ,

Verſio VULGATA LATINA.

26 Tunc incipietis dicere; Manducavimus coram te, & bibimus, & in plateis noſtris
27 docuiſti. Et dicet vobis; Neſcio vos undè ſitis: diſcedite à me omnes operarii
28 iniquitatis. Ibi erit fletus, & ſtridor dentium: cùm videritis Abraham, & Iſaac,
29 & Jacob, & omnes Prophetas in regno Dei, vos autem expelli foràs. Et venient ab Oriente, & Occidente, & Aquilone, & Auſtro, & accumbent in regno Dei.
30 Et ecce ſunt noviſſimi qui erunt primi, & ſunt primi qui erunt noviſſimi. In ipſa
31 die acceſſerunt quidam Phariſæorum, dicentes illi; Exi, & vade hinc: quia Herodes vult te occidere.
32 Et ait illis; Ite, & dicite vulpi illi; Ecce ejicio dæmonia, & ſanitates perficio hodiè & cras, & tertiâ die conſummor.
33 Veruntamen oportet me hodiè & cras & ſequenti die ambulare: quia non capit prophetam perire extra Jeruſalem.
34 Jeruſalem, Jeruſalem, quæ occîdis Prophetas, & lapidas eos, qui mittuntur ad te, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodùm avis nidum ſuum ſub pennis, & noluiſti?
35 Ecce relinquetur vobis domus veſtra deſerta. Dico autem vobis; Quia non videbitis me, donec veniat cùm dicetis; Benedictus, qui venit in nomine Domini.

CAP. XIV.

1 Et factum eſt cùm intraret Jeſus in domum cujuſdam principis Phariſæorum ſabbato manducare panem, & ipſi obſervabant eum.
2 Et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum.
3 Et reſpondens Jeſus dixit ad Legiſperitos, & Phariſæos, dicens; Si licet ſabbato curare?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 * حينئذ تبتدون قايلين اكلنا قدامك وشربنا وعلمت في شوارعنا * فيقول لكم ما اعرفكم
27 من اين انتم انصرفوا عني يا فعلة الظلم * حيث البكاء وصرير الاسنان * لما تنظروا ابرهيم 28
29 واسحق ويعقوب وكل الانبياء في ملكوت الله وانتم تطردون خارجا * ثم ياتون من المشرق
30 والمغرب والشمال واليمين فيتكون في ملكوت الله * ويصير الاولون اخرين والاخرون اولين *
31 الفصل الثالث والخمسون * وفي ذلك اليوم جاء اليه اناس من الفريسيين
32 وقالوا له اخرج واذهب من ههنا فان هيرودس يريد قتلك * فقال لهم امضوا فقولوا لهذا
33 الثعلب هاانذا اخرج الشياطين واتم الشفاء اليوم وغدا وفي اليوم الثالث اكمل * وينبغي
34 لي ان اعمل اليوم وغدا وفي الاتي اذهب * فانه لا نبي يهلك خارجا عن يروسليم * يروسليم
يروسليم يا قاتلة الانبياء وراجمة المرسلين اليها كم مرة اردت ان اجمع بنيك كطاير
35 يجمع فراخه تحت جناحيه فلم تريدوا * هاانذا اترك لكم بيتا خرابا * اقول لكم انكم
لا ترونني من الان حتى تقولوا مبارك الاتي باسم الرب *

1 * وكان لما دخل الى بيت احد روساء الفريسيين في سبت لياكل خبزا وهم كانوا يرصدونه *
2 * واذا بانسان مستسقي كان قدامه * فاجاب يسوع قايلا للكتبة والفريسيين هل يحل فعل 3
الخير في السبت ام لا *

Tunc incipietis dicere; Manducavimus coram te, & bibimus, & docuiſti in compitis noſtris. 26
Et dicet vobis; Non cognoſco vos, undè eſtis: abſcedite à me, ô perpetrantes ſcelus, Illuc, ubi fletus, & ſtridor dentium. 27
Quando videbitis Abraham, et Iſaac, et Jacob, & omnes prophetas in regno Dei, vos autem expellemini foràs. 28
Et venient ab Oriente, & Occidente, & Aquilone, & Auſtro, & accumbent in regno Dei. 29
Et fient primi noviſſimi, & noviſſimi primi. 30

Sectio quinquageſima tertia.

In illa autem die venerunt ad eum quidam ex Phariſæis, & dixerunt ei; Exi, & vade hinc, quia Herodes vult necem tuam. 31
Ait illis; Ite & dicite huic vulpi, Ecce ego ejicio dæmonia, & perficio ſanitatem hodiè & cras, & die tertiâ conſummabor. 32
Oportétque me operari hodiè & cras, & in poſterum diſcedam: quia non peribit propheta extra Jeruſalem. 33
Jeruſalem, Jeruſalem, ô mactatrix prophetarum & lapidatrix miſſorum ad eam, quot vicibus volui congregare filios tuos ut avis quæ congregat pullos ſuos ſub alis ſuis, et noluiſtis? 34
Ecce ego relinquo vobis domum deſertam. Dico vobis, quòd non videbitis me amodò, quoad dicatis; Benedictus veniens in nomine Domini. 35

CAP. XIV.

Et factum eſt cùm intrâſſet in domum cujuſdam ex principibus Phariſæorum in ſabbatho, ut manducaret panem, ipſi obſervabant eum. 1
Et ecce homo hydropicus aderat ante illum. 2
Et reſpondit Jeſus, dicens Scribis et Phariſæis; Num licita eſt operatio boni in ſabbatho, an non? 3

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

26 ወእምዝ፡ ትኅዙ፡ ይበልዎ፡ በለዕነሂ፡ ወሰተይነሂ፡ በቅድሜከ፡ ወመሀርከ፡ በመራሕብቲነ
27 ኗ።፨ ወይቤሎሙ፡ እብለክሙ፡ ኢያእምረክሙ፡ እመ ይቴ፡ አንትሙ፡ ረሐቁ፡ እምኔየ፡
28 ኵልክሙ፡ ገበርተ፡ ዐመፃ።፨ ሖሩ፡ ውስተ፡ ብካይ፡ ወሐቂየ፡ ስነን። አመ፡ ርኢክሙ
ሙ፡ ለአብርሃም፡ ወለይስሐቅ፡ ወለያዕቆብ፡ ወለኵሎሙ፡ ነቢያት፡ በመንግሥተ፡ እግዚ
29 አብሔር። ወለክሙሰ፡ ያወፅኡክሙ፡ አፍአ።፨ ወይመጽኡ፡ እምጽባሕ፡ ወእምዕ
ራብ፡ ወእምደቡብ፡ ወእምሰሜን፡ ወይትፈሥሑ፡ በመንግሥተ፡ እግዚአብሔር።፨
30 ወይከውኑ ፡ ደኃርት ፡ ቀደምተ ፡ ወቀደምት ፡ ድኅረ ፡ ይገብኡ።፨
በእንተ ፡ እለ ፡ ነገርዎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ በእንተ ፡ ሄሮድስ።፨
31 ወበይእቱ፡ ዕለት፡ መጽኡ፡ ፈሪሰዊያን፡ ወይቤልዎ፡ ለእግዚአብሔር ፡ እምዝየ፡ እስመ፡
32 ሄሮድስ፡ ይፈቅድ፡ ይቅትልከ።፨ ወይቤሎሙ፡ ሑሩ፡ በልዋ፡ ለዛቲ፡ ቈንጽል፡ ናሁ፡ አ
33 ወፅእ፡ አጋንንተ፡ ወእሁብ፡ ሕይወተ፡ ዮም፡ ጌሠመ፡ ወሣልስተ፡ እፈጽም።፨ ወባሕቱ፡
ዮምሰ፡ ወጌሠመ፡ አሐውር። እስመ፡ ኢይደልዎ፡ ለነቢይ፡ መዊት፡
34 በአፍአ፡ ዘእንበለ፡ በኢየሩሳሌም።፨ ኢየሩሳሌም፡ ኢየሩሳሌም፡ እንተ፡ ትቀትሎ
ሙ፡ ለነቢያቲሃ፡ ወትዌግሮሙ፡ ለሐዋርያቲሃ፡ ሚመጠነ፡ ፈቀድኩ፡ አስተጋብኦሙ፡ ለደቂ
ቅኪ፡ ከመ፡ እንተ፡ ታስተጋብእ፡ ደርሆ፡ እጓሊሃ፡ ታሕተ፡ ክነፊሃ፡ ወአበይክሙ፡ ወኢፈቀድ
35 ክሙ።፨ ናሁ፡ ይትኀደግ፡ ለክሙ፡ ቤትክሙ፡ ገደመ። እብለክሙ፡ ከመ፡ ኢትርእዩኒ፡
እምይእዜ፡ እስከ፡ አመ፡ ትብሉ፡ ቡሩክ፡ የይመጽእ፡ በስመ፡ እግዚአብሔር ።፨
10 በእንተ ፡ ቅብው።፨ ወእምዝ፡ ሖረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወኮነ፡ ሶበ፡ መ
1 ጽአ፡ ቤተ፡ አሐዱ፡ ብእሲ፡ እምነ፡ መልአኮሙ፡ ለፈረሰዊያን፡ ከመ፡ ይምስሕ፡ በሰንበት፡
2 ወይብላዕ፡ እክለ፡ ወእሙንቱሰ፡ ይትዐቀብዎ።፨ ወሃሎ፡ ብእሲ፡ ቅብው፡ ቅድሜሁ።፨
3 ወአውሥአ፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለጸሐፍተ፡ ሀገር፡ ወለፈረሰዊያን፡ እንዘ፡
ይብል፡ ይከውንሁ፡ በሰንበት፡ ፈውሶ፡ ወሚመ። ኢይከውን።፨

Et tunc cœperunt dìcere ei, Edimus & bibimus in conſpectu tuî, & docuiſti *in* plateis noſtris. 26
Et dixit iis, Dico vobis; Neſcio vos unde ſitis: longè diſcedite à me omnes vos operarii iniquitatis. 27
Ite in fletum & ſtridorem dentium: quum videritis Abraham, & Iſaac, & Jacob, & omnes prophetas in regno Dei, vos autem, ejicient vos foràs. 28
Et venient ab Oriente & Occidente & ab Aquilone & ab Auſtro, & gaudebunt in regno Dei. 29
Et erunt ultimi primi, & primi *in* ultimos convertentur. 30

De iis qui narrabant Domino Jeſu de Herode.

Et in iſto die venerunt Phariſæi & dixerunt Domino; Abi hinc, quia Herodes vult trucidare te. 31
Et dixit iis; Ite, dicite huic vulpi, Ecce ejiciam dæmones, & dabo vitam hodiè, cras; & tertio *die* finiam. 32
Sed hodiè & cras permanſurus ſum, & tertio die abibo, quia non oportet prophetam mori foràs, ſed in Hieruſalem. 33
Hieruſalem, Hieruſalem, quæ trucîdas prophetas ejus, & lapidas Apoſtolos ejus, quoties volui congregare filios tuos, ſicut congregat gallina pullitiem ſuam ſub alas ſuas, & recuſâſtis & noluiſtis? 34
Ecce relinquetur vobis domus veſtra ſolitaria: dico vobis, quòd non videbitis me ab hoc tempore uſquedum dicatis; Beatus qui venit in nomine Dei. 35

De hydropico.

CAP. XIV.

Et tunc abiit Dominus Jeſus, & factum eſt, quum intraret domum cujuſdam hominis ex principibus Phariſæorum, ut pranderet in ſabbato, & ederet panem, & ipſi obſervarent eum. 1
Et fuit homo hydropicus coram eo. 2
Et reſpondit & dixit Dominus Jeſus Scribis civitatis & Phariſæis, dicens; Licétne in ſabbato ſanare, vel non licet? 3

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

وسنگسار کننده ایشان * که پیش تو فرستاده شدند * چند بار خواستم که فرزندان ترا فراهم کنم
وگرد اورم * همچو ماکیان که بچکان خودرا زیر دو بال خود در پناه گیرند * وازباد وسرما
35 نگاه دارند * ونخواستید * * اینک خانهٔ شما براي شما ویران ماند * اکنون بشما مي گویم
نخواهید مرا دیدن * تا انکه که بگویید خجسته است آنك بنام خدا مي آید

1 هشتاد هشت خوش کردن مسیح مستسقي را * اتفاق شد که روزي مسیح درخانهٔ
2 سرور معتزلان درامد * که نان بخورد در روز شنبه وایشان اورا نگاه مي داشتند * ومردي بود
3 مستسقي † بیمار انجا * ومستسقي † آماس همه تن باشد * عیسي اورا دید وبدانشمندان ومعتزلان
روي کرد * وگفت * واجب باشد در روز شنبه † اورا خوش کردن *

& lapidatrix eorum qui ad te miſſi ſunt: quoties volui ut filios tuos congregarem & colligerem, velut gallinæ, quæ pullos ſuos ſub alas ſuas in tutum recipiunt, & à vento & frigore protegunt, & noluiſtis?
Ecce domus veſtra vobis deſerta manet. Nunc vobis dico; Non eſtis me viſuri, donec dicatis, Benedictus eſt ille qui in nomine Domini venit. 35

LXXXVIII. Sanat Chriſtus hydropicum.

CAP. XIV.

Accidit ut quodam die Chriſtus in domum principis Phariſæorum introiret, ut panem comederet in die Sabbathi: & ipſi eum obſervabant. 1
Et vir quidam erat hydropiſi laborans ibi: (hydropicus autem tumefactus toto corpore eſt.) 2
Jeſus illum vidit, & in ſapientes et Phariſæos vultum convertit, & dixit; Licitum eſt in die ſabbathi eum ſanare? 3

Illi autem tacuerunt. Et apprehendens ſanavit eum, & dimiſit. Et reſpondens
4 Οἱ δὲ ἡσύχασαν. καὶ ἐπιλαβόμενος ἰάσατο αὐτὸν, καὶ ἀπέλυσε. Καὶ ἀποκριθεὶς
5 ad illos, dixit; Cujus veſtrûm aſinus aut bos in puteum cadet,
(β) πρὸς αὐτοὺς, εἶπε, Τίνος (γ) ὑμῶν ὄνος ἢ βοῦς εἰς φρέαρ (δ) ἐμπεσεῖται,
& non continuò extrahet illum in die Sabbati? Et non poterant
6 καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει (ε) αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; Καὶ οὐκ ἴσχυσαν
reſpondere illi ad hæc. Dicebat autem ad vocatos parabolam, ΝΓʹ
7 ἀνταποκριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα. Ἔλεγε δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν, ρον
attendens quomodò primos accubitus eligerent, dicens ad illos; Cùm ε
8 ἐπέχων πῶς τὰς (ζ) πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτοὺς, Ὅταν
vocatus fueris ab aliquo ad nuptias, ne diſcumbas in primo accubitu, ne quando
κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν (η) πρωτοκλισίαν, μήποτε
honoratior te ſit vocatus ab illo: Et veniens te & illum vocans,
9 ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ· Καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας,
dicat tibi; Da huic locum: & tunc incipias cum pudore ultimum locum
ἐρεῖ σοι, Δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον
obtinere. Sed cùm vocatus fueris, vadens recumbe in noviſſimum locum,
10 κατέχειν. Ἀλλ' ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς (θ) ἀνάπεσον εἰς τὸν ἔσχατον τόπον,
ut cùm venerit invitans te, dicat tibi; Amice, aſcende ſuperiùs:
ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε, εἴπῃ σοι, Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον· —
tunc erit tibi gloria coram ſimul diſcumbentibus tibi: Quia omnis extollens ρο𝛝
11 τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον (ι) τῶν συνανακειμένων σοι· Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ε

— ſeipſum humiliabitur, & humilians ſeipſum exaltabitur. Dicebat autem & vocanti ipſum;
ρπ ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. Ἔλεγε δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτὸν, 12
ε Cùm facis prandium aut cœnam, ne voca amicos tuos, neque
Ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει τοὺς φίλους σου, μηδὲ
fratres tuos, neque cognatos tuos, neque vicinos divites, ne quando &
τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου, μηδὲ γείτονας πλουσίους, μήποτε καὶ
ipſi te reinvitent, & fiat tibi retributio. Sed cùm facis epulum,
αὐτοί σε ἀντικαλέσωσι, καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα. Ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχὴν, 13
voca pauperes, mancos, claudos, cæcos: Et beatus eris, quia non habent
κάλει πτωχοὺς, ἀναπήρους, χωλοὺς, τυφλούς· Καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν 14
retribuere tibi: retribuetur enim tibi in reſurrectione juſtorum.
ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.
Audiens autem quidam ſimul recumbentium hæc, dixit illi; Beatus qui
Ἀκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος ὃς 15
ΝΔʹ manducabit panem in regno Dei. Ipſe autem dixit ei; Homo
— φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπός 16
ρπα quidam fecit cœnam magnam, & vocavit multos. Et miſit ſervum
ε τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλούς. Καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦλον 17
ſuum horâ cœnæ dicere invitatis, Venite: quia jam parata
αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, Ἔρχεσθε· ὅτι ἤδη ἕτοιμά
ſunt omnia.
ἐστι πάντα.

MS. A. (β) εἶπεν πρὸς αὐτοὺς, (γ) ὑμῶν ὁ υἱὸς ἢ βοῦς (δ) πεσεῖται, (ε) αὐτὸ τῇ (ζ) πρωτοκλησίας (η) πρωτοκλησίαν, (θ) ἀνάπεσε (ι) πάντων τῶν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܫܠܝܘ * ܘܐܚܕܗ ܗܘ ܘܐܣܝܗ ܘܫܪܝܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܕܢܦܠ
5
ܒܪܗ ܐܘ ܬܘܪܗ ܒܓܘܒܐ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ. ܘܠܐ ܡܚܕܐ ܕܠܐ ܡܣܩ ܠܗ. * ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܬܠ 6
ܠܗ ܦܬܓܡܐ ܥܠ ܗܕܐ. * ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܡܬܠܐ ܠܘܬ ܗܢܘܢ ܕܡܙܡܢܝܢ ܬܡܢ. ܡܛܠ ܕܚܙܐ 7
ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܓܒܝܢ ܕܘܟܝܬܐ ܕܪܝܫ ܣܡܟܐ. * ܐܡܬܝ ܕܡܙܕܡܢ ܐܢܬ ܡܢ ܐܢܫ ܠܒܝܬ 8
ܡܫܬܘܬܐ. ܠܐ ܬܐܙܠ ܬܣܬܡܟ ܠܟ ܒܪܝܫ ܣܡܟܐ. ܕܠܡܐ ܢܗܘܐ ܡܙܡܢ ܬܡܢ ܐܢܫ ܕܡܝܩܪ
ܡܢܟ. * ܘܢܐܬܐ ܗܘ ܕܩܪܟ ܠܟ ܘܠܗ. ܘܢܐܡܪ ܠܟ ܕܗܒ ܕܘܟܬܐ ܠܗܢܐ. ܘܬܒܗܬ ܟܕ 9
ܩܐܡ ܐܢܬ ܘܢܣܒ ܐܢܬ ܕܘܟܬܐ ܐܚܪܝܬܐ. * ܐܠܐ ܡܐ ܕܐܙܕܡܢܬ. ܙܠ ܐܣܬܡܟ ܠܟ ܒܚܪܬܐ. ܕܡܐ 10
ܕܐܬܐ ܗܘ ܕܩܪܝܟ ܢܐܡܪ ܠܟ. ܪܚܡܝ ܐܣܩ ܠܥܠ ܘܐܣܬܡܟ. ܘܢܗܘܐ ܠܟ ܬܫܒܘܚܬܐ ܩܕܡ
ܟܠܗܘܢ ܕܣܡܝܟܝܢ ܥܡܟ. * ܡܛܠ ܕܟܠ ܕܡܪܝܡ ܢܦܫܗ ܢܬܡܟܟ. ܘܟܠ ܕܡܟܟ 11
ܢܦܫܗ ܢܬܪܝܡ. * ܘܐܡܪ ܕܝܢ ܠܗܘ ܕܩܪܝܗ. ܡܐ ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܫܪܘܬܐ ܐܘ ܚܫܡܝܬܐ. ܠܐ 12
ܬܗܘܐ ܩܪܐ ܠܪܚܡܝܟ. ܐܦܠܐ ܠܐܚܝܟ ܐܘ ܠܐܚܝܢܝܟ. ܘܠܐ ܠܫܒܒܝܟ ܥܬܝܪܐ. ܕܠܡܐ ܐܦ ܗܢܘܢ
ܢܩܪܘܢܟ. ܘܬܗܘܐ ܠܟ ܗܕܐ ܦܘܪܥܢܐ. * ܐܠܐ ܡܐ ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܩܘܒܠܐ. ܩܪܝ ܠܡܣܟܢܐ. 13
ܠܡܚܝܠܐ. ܠܚܓܝܣܐ. ܠܥܘܝܪܐ. * ܘܛܘܒܝܟ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܠܡܦܪܥܟ. ܢܗܘܐ ܓܝܪ 14
ܦܘܪܥܢܟ ܒܩܝܡܬܐ ܕܙܕܝܩܐ. * ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܚܕ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܣܡܝܟܝܢ ܗܠܝܢ. ܐܡܪ ܠܗ. 15
ܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܕܢܐܟܘܠ ܠܚܡܐ ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܓܒܪܐ ܚܕ 16
ܥܒܕ ܚܫܡܝܬܐ ܪܒܬܐ. ܘܩܪܐ ܠܣܓܝܐܐ. * ܘܫܕܪ ܥܒܕܗ ܒܥܕܢܐ ܕܚܫܡܝܬܐ ܕܢܐܡܪ ܠܐܝܠܝܢ 17
ܕܩܪܝܢ. ܗܐ ܟܠ ܡܕܡ ܡܛܝܒ ܠܟܘܢ ܬܘ.

Ipſi verò tacuerunt. Et prehendit eum ipſe, 4
ac ſanavit eum, dimiſitque. Et ſubdit eis; 5
Quis eſt ex vobis cujus incidat filius aut
bos ejus in puteum die Sabbathi, & non
ſtatim hauriens educat eum? Et non pote- 6
rant ei dare reſponſum ſuper hac re. Dice- 7
bat autem parabolam apud eos qui fuerant
illîc invitati, eò quòd conſpiceret eos eligentes loca primorum acccubituum. Quum 8
invitatus fueris ab aliquo ad convivium, ne
abieris accubitum primo conſeſſu, ne fortè
illîc ſit invitatus aliquis te honoratior. Ve- 9
niatque is qui te & eum vocavit, ac dicat
tibi; Da huic locum: & pudore ſuffundaris, quum aſſurrexeris & obtinueris locum
poſtremum. Sed quum invitatus fueris, va- 10
de diſcubitum in ultimum locum, ut quum
venerit is qui te vocavit, dicat tibi; Amice
mi, aſcende ſuperiùs & diſcumbe, & erit
tibi gloria coram omnibus qui tecum diſcumbunt. Quoniam omnis qui extollit ſeſe, 11
deprimetur: & qui ſeſe depreſſerit, extolletur. Porrò dixit ei qui ipſum vocaverat; 12
Quum facis prandium aut cœnam, ne vocaveris amicos tuos, nec etiam fratres tuos,
aut cognatos tuos, neque vicinos tuos divites, ne & ipſi vocent te, & fiat tibi hæc
compenſatio. Sed quum facis epulum, vo- 13
ca pauperes, mancos, claudos, cæcos: Et 14
beatus eris; quia non habent undè tibi rependant: fiet enim tua retributio in reſurrectione juſtorum. Hæc autem quum au- 15
diſſet quidam ex iis qui diſcumbebant,
dixit ei; Beatus ille qui comedet panem in
regno Dei. Dixit ei Jeſus; Vir quidam 16
fecit cœnam magnam, & convocavit multos. Miſitque ſervum tempore cœnæ, ut 17
diceret iis qui convocati erant, Ecce omnia
parata ſunt vobis: venite.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

4 * ايشان خاموش شدند • در حال بيماررا پيش خواند وبر وي نظر كرد خوش شد • انكه رها
5 كردش • * وبديشان كفت كيست از شما • كر پسرش يا كاوش • بروز شنبه † در جاه افتد •
6 وهماندم اورا بيرون نياورد • * اين سخن را جواب † نتوانستند كفت

هشتاد نه براي انك صدقه بدرويشان واجب است دادن

7 * واغاز كرد عيسي
وبدان † جماعت • كه حاضر † بودند كفت • از براي انك ديد • هر يكي جاء نشستن خود را
8 بلند † مي جستند • كه بنشينند • وعيسي تعليم اغاز كرد وكفت • * چون از كسي بمهماني
9 خوانده شوي • در جاي بالا منشين • نبادا يكي ديكر از تو بزرك تر • خوانده شود * وترا از انجا
10 برخيزانند • وتو شرمسار شوي • وفروتر نشيني • * ليكن چون خوانده شوي • زيرتر از همه
بنشين تا وقتي كه صاحب خانه بيايد • وترا انجا بيند • بتو بكويد • اي دوست بالاتر نشين •
11 انكه ترا حرمت باشد • برابر همه † كه نشسته باشند • * براي انك هر كه نفس خودرا †
12 بلند بيند • پست كردد • وهر كه پست بيند بلند شود * وباز بدان مرد كفت •
كه اورا خوانده بود • وقتي كه نان صدقه دهي يا خواهي † كه مهماني كني •

Illis tacentibus ſtatim ægrotum ad- 4
vocavit, et in eum intuitus eſt, et
ſanatum illicò dimiſit. Et illis 5
dixit; Quis eſt è vobis cujus filius
aut bos in die Sabbathi in puteum
incidat, et eodem inſtanti eum non
educat? Huic dicto reſpondere non 6
potuerunt.

LXXXIX. Quòd eleemoſynam
pauperibus oportet dare.

Et exorſus eſt Jeſus, et turbæ illi, 7
qui aderant, locutus eſt, eò quòd
videret unumquemque locum ſeſſionis ſuæ altum quærere, quo ſederent:
Jeſus itaque docendi initium fecit,
et dixit; Cùm ab aliquo ad convi- 8
vium vocatus fueris, in loco ſupremo
ne ſedeas, ne quiſpiam alius te ma-
jor vocatus ſit: Et te illinc ſuſci- 9
tent, et tu pudefactus inferiùs ſe-
deas. Sed cùm vocatus fueris, in- 10
fra omnes ſede, ut quando dominus
domûs venerit, et te illic videat,
tibi dicat; O amice, ſuperiùs ſede:
tunc tibi honor erit coram omnibus,
qui aſſederint. Eò quòd omnis qui 11
ſemetipſum ſuſpicit, deprimetur;
omnis verò qui deorſum aſpicit,
excelſus erit. Et rurſus homini 12
illi dixit, qui eum vocaverat;
Quando panem eleemoſynæ das, aut
vis convivium facere,

Verſio VULGATA LATINA.

4 At illi tacuerunt. Ipſe verò apprehenſum ſanavit eum, ac dimiſit. Et reſpondens
5 ad illos, dixit; Cujus veſtrûm aſinus aut bos in puteum cadet, & non continuò
6 extrahet illum die ſabbati? Et non poterant ad hæc reſpondere illi. Dicebat
7 autem & ad invitatos parabolam, intendens quomodò primos accubitus eligerent,
8 dicens ad illos; Cùm invitatus fueris ad nuptias, non diſcumbas in primo loco,
9 ne fortè honoratior te ſit invitatus ab illo: Et veniens is, qui te & illum vocavit,
dicat tibi; Da huic locum: & tunc incipias cum rubore noviſſimum locum
10 tenere. Sed cùm vocatus fueris, vade, recumbe in noviſſimo loco: ut,
cùm venerit qui te invitavit, dicat tibi; Amice, aſcende ſuperiùs. Tunc erit
11 tibi gloria coram ſimul diſcumbentibus: Quia omnis qui ſe exaltat, humiliabitur:
& qui ſe humiliat, exaltabitur: Dicebat autem & ei, qui ſe invitaverat; Cùm facis 12
prandium, aut cœnam, noli vocare amicos tuos, neq; fratres tuos, neque cognatos,
neq; vicinos divites: ne fortè te & ipſi reinvitent, & fiat tibi retributio. Sed cùm facis 13
convivium, voca pauperes, debiles, claudos, & cæcos: Et beatus eris, 14
quia non habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi in reſurrectione juſtorum.
Hæc cùm audiſſet quidam de ſimul diſcumbentibus, dixit illi; Beatus, qui manducabit 15
panem in regno Dei. At ipſe dixit ei; Homo quidam fecit cœnam 16
magnam, & vocavit multos. Et miſit ſervum ſuum horâ cœnæ dicere invitatis 17
ut venirent, quia jam parata ſunt omnia.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 5 * فسكتوا * فأخذه وابراه واطلقه * ثم قال لهم من منكم يقع ثور في بير يوم السبت فلا
6 7 يصعده للوقت * فلم يقدروا ان يجيبوه عن هذا * الفصل الرابع والخمسون * وقال
8 مثلا للمدعوين لانهم كانوا يختيرون اوايل المتكآت هكذي * متي دعاك احد الي عرس فلا
9 تتكي في اول الجماعة * فلعله قد دعا هناك واحدا اكرم منك عليه * فياتي الذي دعاك
10 واياه فيقول لك دع المكان لهذا * فتخزي وتقوم فتجلس في الموضع الاخير * لكن اذا دعيت
فاذهب واتكي في اخر موضع * لكي اذا جاء الذي دعاك يقول لك يا صاح ارتفع الي فوق
11 حينيذ يكون لك مجد امام المتكيين معك * لان كل من يرتفع يتضع وكل من يتضع
12 يرتفع * وقال للذي دعاه اذا صنعت وليمة او عشاء فلا تدع اصدقاءك * ولا اخوتك * ولا
13 اقاربك * ولا اغنياء جيرانك * فلعلهم يدعونك فتكون لك مكافاة * لكن اذا صنعت وليمة
14 ادع المساكين * والضعفاء * والمقعدين * والعميان * وطوباك اذ ليس لهم ما يكافونك * ومجازاتك
15 تكون في قيامة الصديقين * فلما سمع هذا احد المتكيين معه قال طوبي لمن ياكل خبزا
في ملكوت الله * الفصل الخامس والخمسون *
16 17 * فقال له انسان صنع وليمة عظيمة ودعا كثيرين * وارسل عبده وقت العشاء يقول للمدعوين
تعالوا فهوذا كل شي معد *

Et tacuerunt. Quare apprehendit illum, 4
& curavit eum, ac dimiſit illum.
Deindè dixit illis; Cujus veſtrûm cadit 5
bos in puteum die ſabbathi, & non
extrahit illum ſubitò? Et non potuerunt 6
reſpondere ei circa hoc.

Sectio quinquageſima quarta.

Dixit autem parabolam ad invitatos, 7
quia ipſi eligebant primos accubitus, his
verbis: Quando vocaverit te aliquis 8
ad nuptias, ne nitaris in capite ſodalitatis,
quia fortè jam vocavit illuc aliquem
honoratiorem te ſibi, Et veniet 9
qui te vocavit & illum, dicetque tibi;
Cede locum huic: & erubeſces, & surges,
& ſedebis in loco noviſſimo. Sed 10
cùm vocatus fueris, vade & incumbe
in poſtremo loco: ut cùm venerit qui
invitavit te, dicat tibi, O amice, aſcende
ſuperiùs. Et tunc erit tibi gloria coram
iunxis tecum. Quia omnis qui ſe 11
exaltat, humiliabitur: & omnis qui ſe
humiliat, exaltabitur. Tum dixit illi 12
qui vocaverat ipſum, Cùm feceris convivium
aut cœnam, ne voces amicos tuos,
neque fratres tuos, neque cognatos tuos,
neque divites vicinos tuos; nam fortè
ipſi te vocabunt, & erit tibi retributio.
Sed cùm feceris convivium, voca 13
pauperes, & debiles, & claudos, & cæcos.
Et fælicem te, quum non habeant 14
quod retribuant tibi: & retributio tua
erit in reſurrectione juſtorum. Quumque 15
audiſſet hoc unus diſcumbentium
cum eo, dixit; Beatus qui manducabit
panem in regno Dei.

Sectio quinquageſima quinta.

Dixit autem ei, Homo quidam fecit 16
convivium magnum, & vocavit multos.
Et miſit ſervum ſuum horâ cœnæ, ut diceret 17
vocatis; Venite, quia ecce omnia
parata ſunt.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወአርመሙ፡፡ወነሥኦ፡ወአሕየዎ፡ ወፈነዎ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ እመቦ፡አሐዱ፡ እምው
5 ስቴትክሙ፡ዘወድቀ፡ ሰህሙ፡ላው፡ አድግ፡ውስተ፡ ዓዘቅት፡ላኮኑ፡ ሶቤሃ፡ያወፅኦ፡በጊ
6 ዜሃ፡ በዕለተ፡ ሰንበት፡=፡ ወኃጥኡ፡ ዘይብልዎ፡ በእንተዝ፡ ነገር፡፡=፡
7 በእንተ፡ኢያፍቅሮ፡ ርእስ፡ምርፋቅ፡=፡ ወመሰለ፡ ሎሙ፡ወይቤሎሙ፡፡ለእለ፡ሀ
ለው፡ ውስተ፡ምሳሕ፡ወመስለ፡ሎሙ፡ወመሃሮሙ፡እስመ፡ ይትባደሩ፡ውስተ፡ርእሰ፡ምር
8 ፋቅ፡=፡ወይቤሎሙ፡ለእመቦ፡ዘጸውዐከ፡ውስተ፡ምሳሕ፡ኢትርፋቅ፡ውስተ፡ርእሰ፡ምር
9 ፋቅ፡ክቡር፡ዮጊ፡ይመጽእ፡ዘይከብረከ፡=፡ እመ፡ዘጸውዐከ፡መጺኦ፡ድኅረ፡ይብለከ፡
ዘኩ፡ዘጸውዐከ፡ኅድግ፡ሎቱ፡ዘንተ፡ገጸ፡ወትገብእ፡ትትኀፈር፡ይእተ፡ጊዜ፡ወትወርድ፡
10 ደበ፡ዘይቴሐት፡ምርፋቅ፡ትረፍቅ፡፡=፡ ወእመሰቦ፡ዘጸውዓከ፡ወሖርከ፡ውስተ፡ ዘይቴ
ሐት፡ምርፋቅ፡ረፍቅ፡ከመ፡መጺኦ፡ዘጸውዓከ፡ ይብለከ፡ግባእ፡ ውስተ፡ ዘይዓቢ፡ምር
ፋቅ፡ወውእተ፡ጊዜ፡ ይከውነከ፡ክብረ፡ ሶቤሃ፡በቅድመ፡ኵሎሙ፡ እለ፡ይረፍቁ፡ወይም
11 ሳሑ፡ምስሌከ፡፡=፡ እስመ፡ኵሉ፡ዘያለዕል፡ርእሶ፡ ይቴሐት፡ወኵሉ፡ ዘያቴሕት፡ርእ
12 ሶ፡ ይትሌዓል፡፡=፡ ወይቤሎ፡ለዘ፡ጸውዖ፡ሶበ፡ትገብር፡በዓለከ፡ወምስሐ፡አው፡ድሪረ፡
ኢትጸውዕ፡ እዕርክቲከ፡ ወመኃፈረከ፡ወቢጸከ፡ወአኃዊከ፡ ወአዝማዲከ፡ወጎረከ፡ አብ
13 ዕልተ፡ከመ፡ኢይጸውዑከ፡ እሙንቱሂ፡ወይከውነከ፡ፍደከ፡በኀቤሆሙ፡፡=፡ አላ፡ ሶበ፡
14 ትገብር፡በዓለከ፡ወምሰሐ፡አላ፡ጸውዕ፡ ነደያነ፡ወምስኪናነ፡ወዕውራነ፡ወሰቡራነ፡=፡ወ
ብፁዕ፡አንተ፡ እስመ፡አልቦሙ፡ዘይፈድዩከ፡ባሕቱ፡ወትትዓሰይ፡ለመ፡ ይትነሥኡ፡ጻድ
15 ቃን፡፡=፡ ወሰሚዖ፡ዘንተ፡አሐዱ፡ አምእለ፡ ይመስሑ፡ወይረፍቁ፡ ይቤሎ፡ብፁዕ፡ውእ
ቱ፡ዘይበልዕ፡ኅብስተ፡በመንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡=፡ በእንተ፡እለ፡ተፀውዑ፡
16 ውስተ፡ድራር፡=፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡አሐዱ፡ብእሲ፡ገብረ፡ምሳሕ
17 ሐ፡በዓለ፡ዓቢየ፡ወዓሠሮሙ፡ለብዙኃን፡፡=፡ወሶበ፡በጽሐ፡ዓሡር፡ፈነወ፡ገብሮ፡ይ
ጸውዖሙ፡ለእለ፡ዓሠሮሙ፡ሶበ፡ በጽሐ፡ጊዜ፡ ምሳሕ፡፡ወሖረ፡ወይቤሎሙ፡ሳእለ፡ዓ
ሠርዎሙ፡ነዑ፡እስመ፡ወደእነ፡ኵሎ፡አስተደለውነ፡ምሳሐ፡ነዑ፡፡=፡

Et tacuerunt: & accepit eum, & ſanavit eum, & dimiſit eum. Et dixit iis, Si fuerit 4
quis ex vobis, cujus bos aut aſin' in puteũ ceciderit, nónne licet tunc extrahere 5
eum ſtatim in die ſabbati? Et deficiebant iis quæ dicerent ei de hoc ſermone. 6

De non ambiendo primũ accubitũ.

Et parabolicè loquutus eſt iis: & dixit 7
iis qui erant in convivio, & parabolicè loquut' eſt iis, & docuit eos, quia delectationẽ
habuerunt in primo accubito. Et dixit iis; Si quis fuerit qui vocaverit te in 8
prandiũ, ne accũbito in primo accubito, honorabilis ne veniat qui honorabilior
ſit te: Tunc qui vocavit te veniẽs, poſtea dicit tibi, ille *inqua* qui vocavit te, Cede 9
huic perſonæ: & reverteris pudore affect' tunc temporis, & deſcendes in inferi'
accubitũ accumbere. Et ſiquis vocaverit te, & iveris; in inferiori accubito diſcũbe, 10
ut veniens qui vocavit te, dicat tibi; Te conferas in ſuperius accubitũ: & tunc
erit tibi gloria ſtatim coram omnib' diſcumbentibus, & prandentib' tecũ. Quia 11
omnis qui extollit ſe, deprimetur; & omnis qui deprimit ſe, extolletur. Et dixit 12
ei qui vocaverat eũ, Quum facis conviviũ tuum, et prandiũ aut cœnam, ne vocato
ſocios tuos, & amicos tuos, & proximos tuos, & fratres tuos, & cognatos tuos,
& vicinos tuos divites, ne vocent te ipſi etiam, & fiat tibi retributio tua apud eos.
Sed quando facis conviviũ tuum, & prandium, voca pauperes, & mendicos, & cæcos, 13
& claudos: Et beatus es, quia non ſunt qui retribuant tibi: veruntamen remuneratus 14
eris quando ſurgent juſti. Et audiens hoc quidam ex prandentibus & diſcumbentibus, 15
dixit ei; Beatus eſt qui comedit panem in regno Dei.

De iis qui vocati ſunt ad cœnam.

Et dixit ei Dominus Jeſus; Quidam homo fecit prandium, convivium magnum, 16
& invitavit multos: Et quum adeſſet invitamenti *dies*, miſit ſervum ſuum vocare 17
invitatos, quando veniebat tempus prandii, & abiit, & dixit invitatis; Venite, quia
jam totum paravimus prandium, venite.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

برادران و دوستان * و نزديكان خودرا مخوان و نه همسايه توانگر * تا ايشان نيز ترا نخوانند *
13 وهمچون قرض باشد * ليكن وقتي كه صدقه كني * مسكينانرا * و فرومانندگان *
14 وشلان و نابينايانرا بخوان * تا صدقه * ومهماني † ترا بخورند * وخنك ترا كه ايشانرا عوض
15 نيست * كه بتو بگزارند * مكافات † تو در مقام صديقان باشد * * از ايشان * كه حاضر
بودند * يكي گفت كه خنك انك در ملكوت خدا نان بخورد *

نود مثل مهماني وان كسان كه نيامدند

16 17 * عيسي گفت * مردي مهماني بزرك كرد * و كاو و گوسفند * وديگر ترتيبها آماده داشت * *بعد
ازان خدمتكاران خود را فرستاد * كه مردم مهماني را بخوانند *

fratres, & amicos, & propinquos
tuos ne vocato, neque vicinos divites:
ne ipſi etiam te vocent, &
quaſi mutuum ſit. Sed quando eleemoſynam 13
feceris, pauperes, & inopes,
& luxatos, & cæcos vocato,
ut eleemoſynam & convivium tuum
edant. Et beatus eris: quia 14
illis compenſatio non eſt, quam tibi
rependeant; retributio tua in loco juſtorum
erit. Ex illis qui præſentes 15
erant unus dixit; Beatus quidem
ille, qui in regno Dei panem comederit.

XC. Parabola convivii, & illorum hominum qui non venerunt.

Jeſus dixit; Vir quidam convivium 16
magnum fecit, & boves,
oves, & alias dapes apparavit.
Poſteà miniſtros ſuos miſit, ut convivas 17
vocarent.

Et cœperunt *ab uno* excuſare omnes. Primus dixit ei; *Agrum* emi,
18 Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, Ἀγρὸν ἠγόρασα,
& habeo neceſſe exire, & videre *illum*: rogo te, habe me excuſatum. Et alter
19 καὶ ἔχω ἀνάγκην ἐξελθεῖν, καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. Καὶ ἕτερος
dixit; Juga boum emi quinque, & eo probare illa: rogo te, habe me
εἶπε, Ζεύγη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐρωτῶ σε, ἔχε με
excuſatum. Et alius dixit; Uxorem duxi, & *propter hoc* non poſſum venire.
20 παρῃτημένον. Καὶ ἕτερος εἶπε, Γυναῖκα ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν.
Et *adveniens* ſervus ille nuntiavit domino ſuo hæc. Tunc
21 Καὶ παραγενόμενος ὁ (κ) δοῦλος ἐκεῖνος ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε
iratus paterfamilias dixit ſervo ſuo; Exi citò in plateas & vi-
ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ, Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύ-
cos civitatis: & pauperes, & *mancos*, & claudos, & cæcos introduc huc.
μας τῆς πόλεως· καὶ τοὺς πτωχοὺς, καὶ (λ) ἀναπήρους, καὶ χωλοὺς, καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε ὧδε.
Et ait ſervus; Domine, factum eſt ut imperaſti, & adhuc locus eſt. Et ait
22 Καὶ (μ) εἶπεν ὁ δοῦλος, Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστί. Καὶ εἶπεν 23
dominus *ad ſervum*; Exi in vias & ſepes, & *coge* intrare,
ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον, Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν,
ut impleatur domus mea. Dico *enim* vobis; *Quòd* nemo virorum illorum *voca-*
24 ἵνα γεμισθῇ (ν) ὁ οἶκός μου. Λέγω γὰρ ὑμῖν, Ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλη-
torum guſtabit meam cœnam. Ibant autem cum eo turbæ multæ: & converſus ρπβ
25 μένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου. Συνεπορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ στραφεὶς ϛ

dixit ad illos; Si quis venit ad me, & non odit patrem ſuum, & ma-
εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Εἴ τις ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα (ξ) ἑαυτοῦ, καὶ τὴν μη- 26
trem, & uxorem, & filios, & fratres, & ſorores, adhuc autem &
τέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τὰς ἀδελφὰς, ἔτι δὲ καὶ
ſuam animam, non poteſt meus diſcipulus eſſe. Et qui non bajulat crucem ſuam,
τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναταί μου μαθητὴς εἶναι. Καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν σταυρὸν (ο) αὐτοῦ, 27
ΝΕ' & venit poſt me, non poteſt meus eſſe diſcipulus. Quis enim ex vobis, volens turrim
καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής. Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων πύργον 28
ρπγ ædificare, nónne priùs ſedens computat *ſumptum*, ſi habeat *ea quæ* ad *perfectionem*:
ι οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει τὰ (π) πρὸς ἀπαρτισμόν·
Ut ne *quando, ponente ipſo* fundamentum, & non *potente* perficere, omnes *videntes*
Ἵνα μήποτε, θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες 29
incipiant illudere ei, Dicentes; Quia hic homo cœpit ædificare,
ἄρξωνται (ρ) ἐμπαίζειν αὐτῷ, Λέγοντες, Ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, 30
& non potuit conſummare. Aut quis rex iturus committere *alteri regi*
καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι. Ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος (σ) συμβαλεῖν ἑτέρῳ βασιλεῖ 31
in bellum, non ſedens priùs *conſultat* ſi *potens eſt in* decem millibus oc-
εἰς πόλεμον, οὐχὶ καθίσας πρῶτον βουλεύεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν (τ) ἀπ-
currere cum viginti millibus *venienti* ad ſe? *Si autem non*, adhuc illo
αντῆσαι τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ᾽ αὐτόν; Εἰ δὲ μήγε, ἔτι (υ) αὐτοῦ 32
longè *exiſtente*, legationem mittens rogat quæ *ad* pacem.
πόῤῥω ὄντος, πρεσβείαν ἀποστείλας ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην.

MS. A. (κ) δοῦλος ἀπήγγειλεν (λ) ἀναπείρους, καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε (μ) εἶπεν αὐτῷ ὁ (ν) μου ὁ οἶκος. (ξ) αὐτοῦ, (ο) ἑαυτοῦ, (π) εἰς (ρ) αὐτῷ ἐμπαίζειν, (σ) ἑτέρῳ βασιλεῖ συμβαλεῖν (τ) ὑπαντῆσαι (υ) πόῤῥω αὐτοῦ

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

18 * ܘܫܪܝܘ ܡܢ ܚܕ ܟܠܗܘܢ ܠܡܫܬܐܠܘ. ܐܡܪ ܠܗ ܩܕܡܝܐ. ܩܪܝܬܐ ܙܒܢܬ. ܘܐܠܝܨ ܐܢܐ
19 ܕܐܦܘܩ ܐܚܙܝܗ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܫܒܘܩܝܢܝ ܕܡܫܬܐܠ ܐܢܐ. * ܐܚܪܢܐ ܐܡܪ. ܚܡܫܐ ܙܘܓܝܢ ܬܘܪܐ
20 ܙܒܢܬ. ܘܐܙܠ ܐܢܐ ܕܐܒܩܐ ܐܢܘܢ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܫܒܘܩܝܢܝ ܕܡܫܬܐܠ ܐܢܐ. * ܐܚܪܢܐ
21 ܐܡܪ. ܐܢܬܬܐ ܢܣܒܬ. ܘܡܛܠܗܕܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܬܐ. * ܘܐܬܐ ܗܘ ܥܒܕܐ ܘܐܡܪ ܠܡܪܗ
ܗܠܝܢ. ܗܝܕܝܢ ܪܓܙ ܡܪܐ ܒܝܬܐ ܘܐܡܪ ܠܥܒܕܗ. ܦܘܩ ܒܥܓܠ ܠܫܘܩܐ ܘܠܒܪܝܬܐ
22 ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܥܠ ܠܟܐ ܠܡܣܟܢܐ ܘܠܡܟܐܒܐ. ܘܠܡܚܓܪܐ ܘܠܣܡܝܐ. * ܘܐܡܪ ܥܒܕܐ.
23 ܡܪܝ. ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܦܩܕܬ. ܘܬܘܒ ܐܝܬ ܐܬܪܐ. * ܘܐܡܪ ܡܪܐ ܠܥܒܕܗ. ܦܘܩ ܠܐܘܪܚܬܐ ܘܠܒܝܬ
24 ܣܝܓܐ. ܘܐܠܘܨ ܕܢܥܠܘܢ ܕܢܬܡܠܐ ܒܝܬܝ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ. ܕܐܢܫ ܡܢ ܗܢܘܢ ܓܒܪܐ
ܕܩܪܝܢ ܗܘܘ. ܠܐ ܢܛܥܡ ܡܢ ܚܫܡܝܬܝ. * ܩܪܝܢܐ ܕܥܘܗܕܢܐ ܕܕܝܪܝܐ * ܢ *
25 26 * ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܐܬܦܢܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. * ܡܢ ܕܐܬܐ ܠܘܬܝ ܘܠܐ ܣܢܐ
ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ. ܘܠܐܚܘܗܝ ܘܠܚܬܘܬܗ. ܘܠܐܢܬܬܗ ܘܠܒܢܘܗܝ ܘܐܦ ܠܢܦܫܗ. ܬܠܡܝܕܐ
27 ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܗܘܐ ܠܝ. * ܘܡܢ ܕܠܐ ܫܩܠ ܙܩܝܦܗ ܘܐܬܐ ܒܬܪܝ. ܬܠܡܝܕܐ ܠܐ ܡܫܟܚ
28 ܕܢܗܘܐ ܠܝ. * ܡܢܘ ܓܝܪ ܡܢܟܘܢ ܕܨܒܐ ܕܢܒܢܐ ܡܓܕܠܐ. ܘܠܐ ܩܕܡܝܐ ܝܬܒ ܚܫܒ
29 ܢܦܩܬܗ. ܐܢ ܐܝܬ ܠܗ ܠܡܫܠܡܘܬܗ. * ܕܠܐ ܟܕ ܢܣܝܡ ܫܬܐܤܬܐ ܘܠܐ ܢܫܟܚ
30 ܠܡܫܠܡܘܬܗ. ܟܠ ܕܚܙܝܢ ܢܗܘܘܢ ܡܒܙܚܝܢ ܒܗ. * ܘܐܡܪܝܢ. ܕܗܢܐ ܓܒܪܐ ܫܪܝ ܠܡܒܢܐ.
31 ܘܠܐ ܐܫܟܚ ܠܡܫܠܡܘ. * ܐܘ ܡܢܘ ܡܠܟܐ ܕܐܙܠ ܠܡܩܪܒ ܩܪܒܐ ܥܡ ܡܠܟܐ ܚܒܪܗ.
ܘܠܐ ܩܕܡܝܐ ܡܬܪܥܐ. ܐܢ ܡܫܟܚ ܒܥܣܪܐ ܐܠܦܝܢ ܠܡܐܪܥ ܠܗܘ ܕܐܬܐ ܠܘܬܗ ܒܥܣܪܝܢ
32 ܐܠܦܝܢ. * ܘܐܢ ܕܝܢ ܠܐ. ܥܕ ܗܘ ܪܚܝܩ ܡܢܗ. ܡܫܕܪ ܐܝܙܓܕܐ ܘܒܥܐ ܥܠ ܫܠܡܐ.

Et cœperunt ab uno omnes ſe excuſare. 18 Dixit ei primus; Villam emi, & conſtringor exire eam viſurus: rogo te me ſinas, nam excuſationem affero. Alter dixit; 19 Quinque juga boum emi, & vado probatum eos: te precor, ſine me, nam excuſationem adduco. Alius dixit; Uxorem duxi, 20 & propterea non poſſum venire. Venit 21 itaque ſervus ille, & hæc renuntiavit domino ſuo. Tunc excanduit dominus domûs, dixítque ſervo ſuo, Exi citò in plateas & vicos urbis, húcque introducito pauperes & dolore affectos, claudóſque & cæcos. Et 22 ait ſervus; Domine mi, factum eſt ut præcepiſti, & adhuc eſt locus. Et dixit Domi- 23 nus ſervo ſuo; Exi in vias & inter ſepes, & coge intrare, ut impleatur domus mea. Di- 24 co enim vobis, ne unum quidem ex iis hominibus qui vocati fuerant, guſtaturum ex cœna mea.

Lectio commemoratione Monachorum. 50.

Quúmque iter facerent cùm eo cœtus multi, 25 converſus dixit eis; Qui venit ad me, & non 26 odit patrem ſuum, & matrem ſuam, & fratres ſuos, & ſorores ſuas, & uxorem ſuam, & liberos ſuos, atque adeò animam ſuam, diſcipulus mihi eſſe non poteſt. Et qui non ba- 27 julat crucem ſuam, & poſt me venit, diſcipulus mihi non poteſt eſſe. Quis enim ex 28 vobis velit ædificare turrim, quin priùs ſedens computet ſumptus ſuos, an habeat unde perficiat eam? Ne quum poſuerit funda- 29 mentum, & non potuerit perficere, omnes ſpectatores illudant ei: Dicántque, Homo 30 iſte cœpit ædificare, & non potuit perficere. Aut quis rex pergens ad bellum dimicaturus 31 cum rege ſocio ſuo, non priùs cogitet num poſſit cum decem millibus occurrere ei, qui venit adverſùs ipſum cum viginti millibus? Sin minùs, dum adhuc eſt procul ab eo, mit- 32 tit caduceatores, & expoſtulat pacem.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

18 * وان مردم چون حال دانستند * هر يكي حجتي پيش كرفتند * وخود را بازكشيدند *
اولين كفت ده خريدم مي شتابم كه بروم وببينم * ومي خواهم ازتو كه مرا رها كني *
19 بدين سخن خود را بازكشيد * ديكري كفت پنج جفت كاو خريدم * مي روم تا ايشانرا
20 21 بيازمايم * مرا رها كن * * ديكري كفت زن ستده ام * وبراي اين نمي توانم آمدن * * ان
بندك باز كرديد * وهر چه شنيده بود بخداوند كفت * خداوند خانه خشم † كرد وبندك
خود كفت * هر چه زودتر بدر رو * در بازارها * وبيرون شهر * وكوشها هر كرا بيني *
22 از لنكان * وكوران * وغريبان * ايشان همه را بخوان * * بندك † فرمان برد ورفت * خداوند
23 بندك ديكر را درپي او فرستاد * وكفت هنوز بكاهست * بيرون شهر رو * ودر ميان † ديوار
24 باغها هر كه ببيني جهد كن * وبياور * تا خانهء من پر شود * * اكنون بشما مي كويم * كه ازانان كه
اول خوانده شدند يكي مهماني من نچشد نوديك فرمود كه هر كه صليب خود را نستاند
25 ودر دنبال من نيايد مرا نمي برازد * وچون جماعت بسيار درپس او مي رفتند * باز بديشان كفت *

Illi autem homines cum rem cogno- 18 *ſcerent, ſinguli excuſationem prætendebant, et ſe ſubtrahebant. Primus dixit; Agrum emi, & feſtino ut eam et videam, peto igitur à te ut me miſſum facias: hoc ſermone ſeipſum ſubduxit. Alius dixit;* 19 *Quinque juga boum emi, proficiſcor ut ea probem: me miſſum facito. Alius dixit; uxorem accepi, et* 10 *propter hoc non poſſum venire. Ser-* 21 *vus ille reverſus eſt, et quicquid audiverat domino dixit: dominus domûs iratus eſt, et ſervo ſuo dixit; Quamprimùm exi in plateas et extra civitatem, et in angulos, quoſcunque videris, claudos, et cæcos, et peregrinos, eos univerſos vocato. Servus mandatum tulit, et abiit: Do-* 22 *minus ſervum alium poſt eum miſit, et dixit; Adhuc locus eſt:* *Extra civitatem ito, et inter mace-* 23 *rias vinearum; quoſcunque videris urge et adduc, ut domus mea impleatur. Jam vobis dico, quòd ex* 24 *eis, qui primùm vocati ſunt ne unus* quidem *convivium meum guſtabit.*

XCI. Pronuntiat *hoc*, Quicunq; crucem ſuam non ſuſtulerit, & me ſecutus non fuerit, me non eſt dignus.

Et cùm turbæ multæ eum ſe- 25 *querentur, rurſùs illis dixit;*

Verſio VULGATA LATINA.

18 Et cœperunt ſimul omnes excuſare. Primus dixit ei; Villam emi, & neceſſe ha-
19 beo exire, & videre illam: rogo te, habe me excuſatum. Et alter dixit; Juga bo-
20 um emi quinque, & eo probare illa: rogo te, habe me excuſatum. Et alius dixit;
21 Uxorem duxi, & ideò non poſſum venire. Et reverſus ſervus nuntiavit hæc domi-
no ſuo. Tunc iratus paterfamiliâs, dixit ſervo ſuo; Exi citò in plateas & vicos ci-
22 vitatis: & pauperes, ac debiles, & cœcos, & claudos introduc huc. Et ait ſer-
23 vus; Domine, factum eſt ut imperâſti, & adhuc locus eſt. Et ait Dominus ſervo;
24 Exi in vias, & ſepes: & compelle intrare, ut impleatur domus mea. Dico autem
25 vobis; Quòd nemo virorum illorum qui vocati ſunt, guſtabit cœnam meam. Ibant
26 autem turbæ multæ cum eo: & converſus dixit ad illos; Si quis venit ad me, &
non odit patrem ſuum, & matrem, & uxorem, & filios, & fratres, & ſorores, ad-
huc autem & animam ſuam, non poteſt meus eſſe diſcipulus. Et qui non bajulat 27
crucem ſuam, & venit poſt me, non poteſt meus eſſe diſcipulus. Quis enim ex vo- 28
bis volens turrim ædificare, non priùs ſedens computat ſumptus, qui neceſſarii
ſunt, ſi habeat ad perficiendum: Ne, poſteaquàm poſuerit fundamentum, & non 29
potuerit perficere, omnes qui vident, incipiant illudere ei, Dicentes; Quia hic 30
homo cœpit ædificare, & non potuit conſummare? Aut quis rex iturus commit- 31
tere bellum adverſùs alium regem, non ſedens priùs cogitat, ſi poſſit cum decem
millibus occurrere ei, qui cum viginti millibus venit ad ſe? Alioquin adhuc illo 32
longè agente, legationem mittens, rogat ea quæ pacis ſunt.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

18 فبدوا جميعهم يستعفون * فالاول قال اني اشتريت حقلا والضروره تدعوني الي الخروج اليه

19 ونظره واسالك ان تعفيني * وقال اخر قد اشتريت خمسه ازواج بقر وانا ماض اجربها اسالك ان

20 21 تعفيني * وقال اخر قد تزوجت مراه ولاجل ذلك لا امضي * فاتي العبد واخبر سيده بهذا *

حينيذ غضب رب البيت وقال لعبده اخرج مسرعا الي الطريق وشوارع المدينه وادع

22 المساكين والمعورين والعميان والمقعدين الي ههنا * فقال العبد يا سيد قد فعلت ما امرت

23 به وههنا ايضا مكان * فقال السيد للعبد اخرج الي الطرق والسياجات واضطرهم ان يدخلوا

24 25 ليمتلي بيتي * اقول لكم انه ولا واحد من اوليك الناس المدعوين يذوق لي عشاء * وكان

26 جمع كبير منطلقا معه فالتفت وقال لهم * من ياتي الي ولا يبغض اباه وامه وامراته وبنيه

27 واخوته واخواته نعم حتي نفسه فلا يقدر ان يكون لي تلميذا * ومن لا يحمل صليبه ويتبعني فلا

28 يقدر ان يكون لي تلميذا * الفصل السادس والخمسون * من منكم يريد ان يبني

29 برجا افلا يجلس اولا ويحسب نفقته وهل له ما يكمله * لكيما اذا وضع الاساس ولم يقدر علي كماله

30 فكل الناظرين يبتدون يستهزيون به * ويقولون ان هذا الانسان بدا بنياه ولم يقدر علي كماله *

31 * او اي ملك يمضي الي محاربة ملك اخر افلا يجلس اولا ويفكر هل يستطيع بعشرة الف ان

32 يلقي الموافي اليه في عشرين الفا * والا فما دام بعيدا منه يرسل رسلا ويسل سلامه *

Et cœperunt omnes veniam petere. Et primus dixit, Equidem emi rus, & neceſſitas vocat me ad exeundum ad illud, & videndum illud: & rogo te ut me eximas. 18
Et dixit alter; Emi quinq; juga boum, & ego vado probare illa: rogo te ut me eximas. 19
Et dixit alius; Duxi uxorem, & propter hoc non abibo. 20
Et venit ſervus, & nuntiavit domino ſuo hoc. Tunc iratus eſt dominus domûs, & dixit ſervo ſuo; Exi feſtinus in vias & compita civitatis, & voca pauperes, & egenos, & cæcos, & claudos huc. 21
Et dixit ſervus; Domine, jam feci quod imperâſti, & hîc adhuc locus eſt. 22
Ait dominus ſervo; Exi in vias & ſepes, & compelle eos ut intrent, quatenus impleatur domus mea. 23
Dico vobis, quòd ne unus quidem ex illis hominibus vocatis guſtabit mihi cœnam. 24
Et erat turba magna abiens cum eo, & converſus eſt, & dixit illis; 25
Quicunque venit ad me, & non odit patrem ſuum, & matrem ſuam, & uxorem ſuam, & filios ſuos, & fratres ſuos, & ſorores ſuas, ſanè vel animam ſuam; non poteſt eſſe mihi diſcipulus. 26
Et quicunque non portat crucem ſuam et ſequitur me, non poteſt eſſe mihi diſcipulus. 27

Sectio quinquageſima ſexta.

Quis ex vobis volens ædificare turrim, nònne ſedet primùm, et computat impenſam ejus, et an habeat quo perficiat illam. 28
Ne poſtquam poſuerit fundamentum, et non valuerit perficere eam, omnes aſpicientes incipiant illudere ei, 29
Et dicere; Hic homo cœpit ædificium, et non potuit perficere illud. 30
Aut quis rex iturus ad oppugnandum regem alterum, nònne ſedebit priùs, et cogitabit an poſſit cum decem millibus occurrere venienti ad ſe cum viginti millibus. 31
Alioquin quandiu remotus eſt ab eo, mittet nuntios, et rogabit pacem ejus. 32

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

18 ወአበይዎ፡ኵሎሙ፡ኅቡረ፡ በአሐዱ፡ቃል፡ ወይቤሉ፡ቀደማዊ፡ ገራህተ፡ ተሣየጥኩ፡
19 ወእጽሕቅ፡ እፃእ፡ እሑር፡ እርአያ፡ወበሉ፡ረሲአ፡ሲተ፡ ከመዘ፡ ሊአበይኩ፡፡=፡ ወካ
ልኡ፡ይቤሉ፡ ኃምስተ፡ፅምደ፡አሐ፡ ተሣየጥኩ፡ወአሐውር፡ እርአዮሙ፡ ወአመክሮ
20 ሙ፡ወበሉ፡ረሲ፡ሲተ፡ከመዘ፡መጻእኩ፡ወሊአበይኩ፡፡=፡ ወሣልሱ፤ ይቤሉ፡ብእሲተ፡
ላውሰብኩ፡ወበእንተዝ፡ሊይክል፡ መጺአ፡ እብለከ፡ ረሲ፡ሲተ፡ከመዘ፡ሊአበይኩ፡፡=፡
21 ወገቢኦ፡ገብሩ፡ ወነገሮ፡ከማዝ፡ ለእግዚኡ፡ወእምዝ፡ ተምዕዐ፡ በዕለ፡ ቤት፡ውእተ፡
ጊዜ፡ ወይቤሉ፡ ለገብሩ፡ሑር፡ፍጡነ፡ ውስተ፡ ምራሕብት፡ ወውስተ፡ አስኳተ፡ ሃገር፡
22 ወአምጽእ፡ሊተ፡ ነደያነ፡ ወፅኑሳነ፡ዕውራነ፡ ወስቡራነ፡ወምስኪናነ፡፡=፡ ወእምዝ፡ይ
23 ቤሉ፡ገብሩ፡ ገበርኩ፡ እግዚኦ፡ በከመ፡ አዘዝከኒ፡ወዓዲቦ፡ መካን፡=፡ ወይቤሉ፡ እግ
ዚኡ፡ለገብሩ፡ሑር፡ ፍጡነ፡ውስተ፡ፍናው፡ ወውስተ፡ጥቅም፡ሃገር፡ወበግብር፡ ኣብእ፡
24 ከመ፡ይምላእ፡ ቤትየ፡፡=፡ እብለክሙ፡ አሐዱሂ፡ ኢይጥዕሞ፡ለበዓልየ፡ እለ፡ዓሠር
25 ናሆሙ፡፡=፡ ወእምዝ፡ እንዘ፡ይሐውር፡ምስሌሁ፡ ሰብእ፡ብዙኅ፡ተመይጠ፡ወይቤሎ
26 ሙ፡=፡ ዘይመጽእ፡ኀቤየ፡ ዘይፈቅድ፡ ይትልወኒ፡ይጽላእ፡አባሁ፡ ወእሞ፡ ለብእሲቶ፡
27 ወቤቶ፡ ወውሉዶ፡ወአኀዊሁ፡ ወአኃቲሁ፡ወዓዲ፡ ነፍስዊ፡ እንቲአሁ፡፡=፡ ኢይክል፡ ከ
ዊነ፡ረድእየ፡ዘኢያጥብዐ፡ ወኢነሥአ፡መስቀለ፡ሞቱ፡ ኢይክል፡ ተፀምደኒ፡፡=፡
28 በእንተ፡ ምሳሌ፡ ዘሕንጸ፡ ማሕፈድ፡=፡ ወእመቦ፡ እምውስቴትክሙ፡ዘይፈ
ቅድ፡ ይሕንጽ፡ማሕፈደ፡ኢኮኑ፡ይቀድም፡ ይነብር፡ወይሔስብ፡ፀእፃኦ፡ እመ፡ይእክሎ፡
29 ከመ፡ ይሰርር፡መሰረቶ፡፡=፡ ከመ፡ ሰሪሮ፡መሰረተ፡ እመ፡ስእነ፡ፈጽሞ፡ኵሉ፡ዘርእዮ፡
30 ይሰለቅ፡ላዕሌሁ፡=፡ እንዘ፡ይብሉ፡ ዝኬ፡ብእሲ፡አኃዘ፡ይሕንጽ፡ ወስእነ፡ፈጽሞ፡፡=፡
31 ወእመኒ፡ ፈቀደ፡ንጉሠ፡ይሑር፡ ይፅብኦ፡ለካልእ፡ ንጉሠ፡ኢኮኑ፡ ይነብር፡ወይሜክር፡
32 ይቀድም፡ እመ፡ይክል፡ በእልፍ፡ፀቢአቱ፡ለዘ፡ በክልኤ፡ እልፍ፡ ይትቄበሉ፡=፡ ወእማ
እኮሰ፡ በርሑቅ፡ ይፈኑ፡ ሐዋርያተ፡ኀቤሁ፡ ወይዜንዎ፡ደኅና፡ በሰላም፡፡=፡

Et recuſârunt eum omnes ſimul in una voce, & dixit ei primus; Agrum emi, & cu- 18
pio ut exeam, ire ut videã eũ: & dixit ei; Facias me quemadmodũ non recuſâſſẽ.
Et ſecundus dixit ei; Quinque juga boum emi, & eo ut videã eos & probẽ eos: & 19
dixit ei; Facias me quemadmodũ veniſſem, & non recuſâſſem. Et tertius dixit ei; 20
Uxorẽ duxi, & propterea non poſſum venire: dico tibi; Facias me quemadmodum
non recuſâſſẽ. Et reverſus ſervus ejus nuntiavit ſimiliter dño ſuo. Et tunc iratus 21
fuit dñs domûs iſto tempore, & dixit ſervo ſuo; Abi citò in plateas & vicos civi-
tatis, & introduc mihi pauperes & indigentes, cæcos, & claudos, & mendicos. Et 22
tunc dixit ei ſerv⁹ ejus; Feci dñe, ſicut præcepiſti me, & adhuc eſt locus. Et dixit 23
dñs ſervo ſuo; Abi citò in vias, & in mœnia civitatis, & in coactione introducito,
ut impleatur domus mea. Dico vobis, Ne unus *eorum* guſtabit convivium meum, 24
quos invitavimus. Et tunc proficiſcente cum eo turbâ multâ, converſus fuit, & 25
dixit iis; Qui veniet ad me, qui vult ſequi me, odio habebit patrem ſuum, & ma- 26
trem ſuam, & uxorẽ ſuam, & domũ ſuam, & liberos ſuos, & fratres ſuos, & ſoro-
res ſuas, & etiam ſuam ipſius animam. Non poteſt eſſe diſcipulus meus, qui non 27
eſt paratus: & *qui* non aſſumpſit crucem mortis ſuæ, non poteſt adhærere mihi.

De parabola hominis *qui ædificavit turrim.*

Et ſi fuerit ex vobis, qui vult ædificare turrim, nònne priùs ſedet, & computat 28
ſumptus, an potis ſit ut ponat fundamentũ ejus? Sicuti poſito fundamento, ſi non 29
potuit perficere eam, omnis ſpectans ridebit ſuper eum, Dicens; Hic homo cœpit 30
ædificare, & non potuit perficere. Et ſi voluit rex proficiſci, ut bellum inferat 31
alteri regi, nònne ſedebit & conſultabit priùs, utrùm poſſit cum decem millib⁹
bellum inferre ei qui cum viginti millibus occurrit ei? Alioquin, *illo* longè *a-* 32
gente, mittet legatos ad eum, & annuntiabit ei ſalutem in pace.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

26 • * هر كه پدر ومادر خودرا * وبرادر * وخواهر * وزن * وفرزند * وجان خودرا نيز * نكذارد

27 • وترك نكند • او شاكرد من نمي شود * وهر كه صليب خود نستاند • ودر دنبال من نيايد

28 نه • او مرا نتواند † شاكرد شدن • * كيست از شما كه او خواهد • كه سرايي عمارت كند

* زودتر بنشيند وخرجش را حساب كند • اكر دارد قوت انك عمارت † را تمام كند • اساس بنهد

29 30 * واكر ندارد • واجب نيست كه اساس نهد • تا مردم نكيرند • * وبا همديكر † كويند • فلان كس

31 • اين بنياد نهاد • و نتوانست تمام كردن • * يا ملكي خواهد كه با ملك ديكر مصاف كند

32 زودتر ببيند • كه قوت ولشكر دارد كه با دشمن برايد • انكه جنك كند • * واكر

قوت ولشكر † ندارد • چندانك از دشمن خود دورست • پيغام فرستد • وايمني • وصلح جويد •

Quicunque patrem, et matrem ſuam, et fratres, et ſorores, et uxorem, et liberos, et animam ſuam etiam non præterierit neq; reliquerit, ille diſcipulus meus non fiet. 26
Et quicunque crucem ſuam non ſuſtulerit, et poſt me non venerit, ipſe mihi non poteſt diſcipulus eſſe. 27
Quis eſt è vobis, qui cum voluerit ut arcem ædificet, non priùs ſedeat et ſumptum ejus computet, ut, ſi habeat facultatem quâ ædificium perficiat, fundamentum ponat? 28
Si enim non habuerit, non expedit ut fundamentum ponat, ne homines prætereant, 29
Et inter ſe dicant; Iſte quidam hoc fundamentum poſuit, et non potuit perficere. 30
Aut ſi rex aliquis voluerit cum rege alio aciem comittere, priùs deſpiciet num robur et exercitum habeat, quo in hoſtem prodeat, tunc bellum facit. 31
Quòd ſi robur et exercitum non habeat, dum ab hoſte ſuo procul eſt, legationem mittit, et ſecuritatem et pacem petit: 32

Ergò omnis ex vobis, qui non renuntiat omnibus *ſuis* *ſubſtantiis*, non poteſt
33 πᾶς ἐξ ὑμῶν, ὃς οὐκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν, οὐ δύναταί ξπδ α
diſcipulus. Bonum ſal: ſi autem ſal *infatuetur*, in quo condietur?
αθητής. Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυθήσεται; ξπε β
terram, neque in ſterquilinium, *appoſitum* eſt: foràs *mittunt* *illud*. *Habens* aures
γῆν, οὔτε εἰς κοπρίαν, εὔθετόν ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὦτα
audiat.
ἀκουέτω.

CAP. XV. ιε′.

Erant autem appropinquantes ei *omnes* publicani & peccatores, *audire* illum.
1 Ἦσαν δὲ (α) ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοί, ἀκούειν αὐτοῦ. ξπϛ β
Et murmurabant Phariſæi & Scribæ, dicentes; Quia hic peccatores
2 Καὶ διεγόγγυζον (β) οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς, λέγοντες, Ὅτι οὗτος ἁμαρτωλοὺς
recipit, & manducat cum illis. Ait *autem* ad illos parabolam iſtam, Nϛ′
3 προσδέχεται καὶ συνεσθίει αὐτοῖς. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, ξπζ α
dicens; Quis homo ex vobis *habens* centum oves, & *perdens* unam ex illis,
4 λέγων, Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας ἓν ἐξ αὐτῶν,
nónne dimittit nonagintanovem in deſerto, & vadit ad *perditam*,
οὐ καταλείπει τὰ (γ) ἐννενηκονταεννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός,
donec inveniat eam? Et *inveniens* imponit in humeros ſuos gaudens:
5 (δ) ἕως εὕρῃ αὐτό; Καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ χαίρων·

Et veniens *in* domum, convocat amicos & vicinos, dicens illis; Congratulamini
Καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων αὐτοῖς, Συγχάρητέ 6
mihi, quia inveni ovem meam *perditam*. Dico vobis; Quòd ita gaudium erit
μοι, ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. Λέγω ὑμῖν, Ὅτι (ε) οὕτω χαρὰ ἔσται 7
in cœlo ſuper uno peccatore *pœnitenti*, quàm ſuper nonogintanovem juſtis,
ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἢ ἐπὶ (ζ) ἐννενηκονταεννέα δικαίοις,
ξπη ι qui non *opus* *habent* pœnitentii. Aut quæ mulier drachmas habens decem, ſi perdiderit
οἵτινες οὐ χρείαν ἔχουσι μετανοίας. Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ 8
drachmam unam, nónne accendit lucernam, & everrit domum, & quærit diligenter, *uſque*
δραχμὴν μίαν, οὐχὶ ἅπτει λύχνον, καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς, ἕως
quò inveniat? Et *inveniens* convocat amicas & vicinas, dicens; Congratulamini
ὅτου εὕρῃ; Καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖται τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας, λέγουσα, Συγχάρητέ 9
ξπθ ι mihi, quia inveni drachmam quam perdideram. Ita, dico vobis, gaudium *fit* coram
μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα. (η) Οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον 10
NZ′ angelis Dei ſuper uno peccatore *pœnitenti*. Ait autem; Homo quidam habuit
τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. Εἶπε δέ, Ἄνθρωπός τις εἶχε 11
ρζ ι duos filios. Et dixit *junior* *eorum* patri; Pater, da mihi *adjectam*
δύο υἱούς. Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί, Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον 12
partem ſubſtantiæ. Et diviſit illis *vitam*.
μέρος τῆς οὐσίας. (θ) καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον.

MS. A. Κεφ. ιε′. (α) αὐτῷ ἐγγίσοντες (β) οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, (γ) ἐνενηκονταεννέα (δ) ἕως οὗ εὕρῃ (ε) οὕτως (ζ) ἐνενηκονταεννέα (η) Οὕτως, (θ) ὁ δὲ διεῖλεν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 * ܗܟܢܐ ܟܠ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܕܠܐ ܫܒܩ ܟܠܗ ܩܢܝܢܗ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܗܘܐ ܠܝ ܬܠܡܝܕܐ.
34 35 * ܛܒܐ ܗܘ ܡܠܚܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܐܦ ܡܠܚܐ ܢܦܟܗ ܒܡܢܐ ܬܬܡܠܚ. * ܠܐ ܠܐܪܥܐ ܘܠܐ ܠܙܒܠܐ
ܚܫܚܐ. ܠܒܪ ܫܕܝܢ ܠܗ. ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܕܢܫܡܥ ܢܫܡܥ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܗ *

1 2 * ܘܡܬܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܡܟܣܐ ܘܚܛܝܐ ܕܢܫܡܥܘܢ ܡܠܬܗ. * ܘܦܪܝܫܐ ܘܣܦܪܐ ܪܛܢܝܢ
ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܗܢܐ ܠܚܛܝܐ ܡܩܒܠ ܘܐܟܠ ܥܡܗܘܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܡܬܠܐ ܗܢܐ. 3
4 * ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܡܐܐ ܥܪܒܝܢ. ܘܐܢ ܢܐܒܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ. ܠܐ ܫܒܩ ܬܫܥܝܢ
ܘܬܫܥܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܘܐܙܠ ܒܥܐ ܠܗܘ ܕܐܒܝܕ ܥܕܡܐ ܕܢܫܟܚܝܘܗܝ. * ܘܡܐ ܕܐܫܟܚܗ ܚܕܐ. ܘܫܩܠ 5
ܠܗ ܥܠ ܟܬܦܬܗ. * ܘܐܬܐ ܠܒܝܬܗ. ܘܩܪܐ ܠܪܚܡܘܗܝ ܘܠܫܒܒܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. 6
ܚܕܘ ܥܡܝ ܕܐܫܟܚܬ ܐܡܪܝ ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܗܟܢܐ ܬܗܘܐ ܚܕܘܬܐ ܒܫܡܝܐ
ܥܠ ܚܕ ܚܛܝܐ ܕܬܐܒ. ܐܘ ܥܠ ܬܫܥܝܢ ܘܬܫܥܐ ܟܐܢܝܢ ܕܠܐ ܡܬܒܥܝܐ ܠܗܘܢ ܬܝܒܘܬܐ.
ܐܘ ܐܝܕܐ ܐܢܬܬܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܣܪܐ ܙܘܙܝܢ ܘܬܐܒܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ. ܠܐ ܡܢܗܪܐ ܫܪܓܐ ܘܡܟܢܫܐ
ܒܝܬܐ. ܘܒܥܝܐ ܠܗ ܒܚܦܝܛܘܬܐ ܥܕܡܐ ܕܬܫܟܚܝܘܗܝ. * ܘܡܐ ܕܐܫܟܚܬܗ.
ܩܪܝܐ ܠܪ̈ܚܡܬܗ ܘܠܫ̈ܒܒܬܗ ܘܐܡܪܐ ܠܗܝܢ. ܚܕܝܝܢ ܥܡܝ ܕܐܫܟܚܬ ܙܘܙܝ ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ. * ܐܡܪ 10
ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܗܟܢܐ ܗܘܝܐ ܚܕܘܬܐ ܩܕܡ ܡܠܐܟܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. ܥܠ ܚܕ ܚܛܝܐ ܕܬܐܒ.

* ܕܪܡܫܐ ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܩܕܡܝܐ ܕܨܘܡܐ * ܢܐ *

11 12 * ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܬܘܒ ܝܫܘܥ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܬܪܝܢ ܒܢܝܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܒܪܗ
ܙܥܘܪܐ. ܐܒܝ. ܗܒ ܠܝ ܦܠܓܘܬܐ ܕܡܛܝܐ ܠܝ ܡܢ ܒܝܬܟ. ܘܦܠܓ ܠܗܘܢ ܩܢܝܢܗ.

Ita quiſquis ex vobis non relinquit omnem 33
poſſeſſionem ſuam, non poteſt mihi eſſe diſcipulus.
Bonus eſt ſal : ſi verò & ipſe ſal 34
inſipidus fuerit factus, quo ſalietur? Neque 35
terræ, neque ſterquilinio utilis eſt: foràs
eum abjiciunt. Cui ſunt aures ad audiendum, audiat.

CAP. XV.

Accedebant autem ad eum Publicani & 1
peccatores, ut ipſum audirent. Et Scribæ ac 2
Phariſæi murmurabant, & dicebant; Iſte
peccatores ſuſcipit, & cum eis eſitat. Et 3
dixit eis Jeſus hanc parabolam; Quis eſt 4
vir ex vobis habens centum oves, qui ſi perdiderit
unam ex illis, non relinquat nonaginta
novem in deſerto, & proficiſcatur
quæſiturus eam quæ periit, uſquedum invenerit
eam? Quúmque invenit eam, lætatur, 5
& bajulat eam ſuper humeros ſuos:
Venítque domum ſuam, & convocat amicos 6
ſuos & vicinos ſuos, & ait illis; Gaudete
mecum, quippe qui invenerim ovem meam
quæ perierat. Dico vobis ita fore gaudium 7
in cœlo pro uno peccatore quem pœniteat,
majus quàm ſuper nonaginta novem
juſtis, qui non egent pœnitentiâ. Aut quænam 8
eſt mulier habens decem numos, & perdiderit
unum ex illis, quæ non accendat lucernam,
& ſcopet domum, & quærátque illum
accuratiſſimè, uſquedum invenerit eum?
At quum invenit eum, convocat amicas & 9
vicinas ſuas, & ait illis; Lætamini mecum,
quippe quæ invenerim numum meum qui
perditus fuerat. Dico vobis, ita forè gaudium 10
coram angelis Dei ſuper uno peccatore
pœnitente.

Ad veſperas. feriâ quintâ hebdomadis primæ Jejunii. 51.

Et dicebat eis rurſum Jeſus; Vir quidam habebat 11
filios duos: Et dixit ei filius ejus minor 12
natu, Pater mi, da mihi partem quæ mihi
contingit ex domo tua. Diviſit itaque ei
poſſeſſionem ſuam.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

33 34 * واين چنين ازشما نيز هر كسي * تا هر چه دارد ترك نكند * مرا شاكرد † نشود * * هر چيز را
35 بنمك خوش كنند * وچون نمك كنك شود * [اورا بچه نمك كنند] * لايق نباشد مكر
اورا بيرون † اندازند * هر كه دو كوش شنونك دارد بشنود   نود دو   مثل صد كوسفند
1 2 * سود خوران * وكنه كاران * پيش عيسي † مي آمدند * كه ازو تعليم † بشنوند * * دانشمندان
ومعتزلانرا خوش نمي آمد * با همديكر چيزي † [دمدمه كردند] مي كفتند كه اين كس
كنه كاران * و سود خورانرا * قبول مي كند * و با ايشان † مي خورد * * عيسي دريافت * 3
واين مثل بديشان كفت * * مردي ازشما صد † كوسفند داشت * ويكي ازايشان كم † 4
كرد * نود ونه را در بيابان رها كرد * وبدنبال ان كم شك رفت * تا انكه كه يافت * * وچون 5
كوسفند كم شك خودرا ديد * شاد شد * وبر دوش خود بر كرفت * * وبخانهٔ خود آورد * 6
ودوستان * و همسايكان خودرا بخواند * وبديشان كفت * با من شاد باشيد * كه كوسفند †
كم شك خودرا يافتم * * بشما مي كويم * كه در آسمان نيز اينچنين شادي شود * دران وقت 7
كه كنه كاري از كناه خود توبه كند * بيشتر از نود ونه * كه توبت ايشان † در بايست نيست

Eodemque modo è vobis etiam quilibet, 33
quamdiu quicquid habuerit
non relinquit, mihi diſcipulus non
erit. Quamque rem ſale ſapidam 34
faciunt: quum autem ſal inſulſus
fuerit, cum quo ſalient? Dignus 35
non eſt niſi ut extrà jaciant. Quicunque
aures audientes habet, audiat.

XCII. Parabola centum ovium.

CAP. XV.

P*ublicani* autem, *& peccatores* 1
ad Jeſum venerunt, ut ab eo doctrinam
audirent. Sed *ſapientibus* 2
& Phariſæis haud placuit, alii
igitur ad alios aliquid murmurantes
dicebant; Hic quidem homo
publicanos & peccatores recipit,
& cum eis veſcitur. Jeſus intellexit, 3
& hanc parabolam illis dixit.
Quidam è vobis centum oves 4
habuit, & unam ex illis amiſit:
nonaginta itaque & novem in deſerto
reliquit, & poſt illam amiſſam
ivit, uſquequò inveniſſet. Cùm autem 5
ovem amiſſam ſuam videret,
Lætatus eſt, & in humeros ſuos ſuſtulit.
Et in domum ſuam adduxit, 6
& amicos & vicinos ſuos vocavit,
& illis dixit; Mecum læti eſtote,
quia ovem amiſſam meam reperi.
Vobis dico, quòd in cœlo etiam eodem 7
modo lætitia erit, eo tempore
quo peccator à peccato ſuo pœnitentiam
egerit, magìs quàm ob *nonaginta*
novem quibus pœnitentia non
opus eſt.

Verſio VULGATA LATINA.

33 Sic ergò omnis ex vobis, qui non renuntiat omnibus quæ poſſidet, non poteſt meus
34 eſſe diſcipulus. Bonum eſt ſal. Si autem ſal evanuerit, in quo condietur? Ne-
35 que in terram, neque in ſterquilinium utile eſt, ſed foràs mittetur. Qui habet aures
audiendi, audiat.

CAP. XV.

1 ERant autem appropinquantes ei publicani, & peccatores, ut audirent illum. Et
2 murmurabant Phariſæi, & Scribæ, dicentes; Quia hic peccatores recipit, & man-
3 ducat cum illis. Et ait ad illos parabolam iſtam, dicens; Quis ex vobis homo,
4 qui habet centum oves: & ſi perdiderit unam ex illis, nónne dimittit nonaginta-
5 novem in deſerto, & vadit ad illam quæ perierat, donec inveniat eam? Et cùm
inveniat eam, imponit in humeros ſuos gaudens: Et veniens domum convocat 6
amicos & vicinos, dicens illis; Congratulamini mihi, quia inveni ovem meam,
quæ perierat? Dico vobis, Quòd ita gaudium erit in cœlo ſuper uno peccatore 7
pœnitentiam agente, quàm ſuper nonagintanovem juſtis, qui non indigent pœni-
tentiâ. Aut quæ mulier habens drachmas decem, ſi perdiderit drachmam unam, 8
nónne accendit lucernam, & everrit domum, & quærit diligenter, donec inveni-
at? Et cùm invenerit, convocat amicas & vicinas, dicens; Congratulamini mihi, 9
quia inveni drachmam, quam perdideram? Ita dico vobis; Gaudium erit coram 10
angelis Dei ſuper uno peccatore pœnitentiam agente. Ait autem; Homo qui- 11
dam habuit duos filios: Et dixit adoleſcentior ex illis patri; Pater, da mihi por- 12
tionem ſubſtantiæ quæ me contingit. Et diviſit illis ſubſtantiam.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 * فهكذا كل واحد منكم ان لم يرفض كل ما له فلا يقدر ان يكون لي تلميذا * جيد هو الملح *
34
35 فان فسد الملح عاذا يملح * لا للارض ولا للمزبلة يصلح لكن يطرح خارجا * من له اذنان
سامعتان فليسمع *

1 * ودنا منه جميع العشارين والخطاة ليسمعوا منه * فتذمر الفريسيون والكتبة قايلين هذا
2
3 يقبل الخطاة وياكل معهم * الفصل السابع والخمسون * فقال هذا المثل مخاطبا *
4 * اي رجل منكم له مية خروف فيتلف منها واحد اليس يترك التسعة والتسعين في البرية
5 ويمضي في طلب الضال حتي يجده * فاذا وجده حمله على منكبيه فرحا * وياتي به الي بيته *
6
7 ويدعوا اصدقاءه وجيرانه ويقول لهم افرحوا معي جميعا لوجودي خروفي الضال * اقول لكم
انه يكون فرح في السماء بخاطي واحد يتوب اكثر من الفرح بالتسعة والتسعين صديقا
8 الذين لا يحتاجون الي توبة * واية مراة لها عشرة دراهم يتلف منها واحد اليس توقد
9 سراجا وتكنس بيتها وتطلبه مجتهدة حتي تجده * فاذا وجدته دعت احبابها وجاراتها قايلة
10 افرحن معي لوجودي درهمي التالف * اقول لكم انه هكذي يكون فرح عظيم قدام
11 ملايكة الله بخاطي واحد يتوب * الفصل الثامن والخمسون * وقال انسان كان له
12 ابنان * فقال اصغرهما لابيه يا ابة اعطني نصيبي من مالك فقسم بينهما ماله *

Sic unuſquiſq; ex vobis ſi non renuntiaverit omnibus quæ habet, non poteſt eſſe mihi diſcipulus. 33 *Bonum eſt ſal: at ſi corrumpatur ſal, quâ re ſalietur?* 34 *Non terræ,* 35 *neq; ſterquilinio prodeſt, ſed projicitur foràs. Cui ſunt aures audientes, audiat.*

CAP. XV.

ET appropinquaverunt ad eum omnes 1 *publicani & peccatores, ut audirent ab eo. Et murmuraverunt Phariſæi &* 2 *Scribæ, dicentes; Hic recipit peccatores, & manducat cum illis.*

Sectio quadrageſima ſeptima.

Et dixit hanc parabolam confabulans; 3 *Quis homo ex vobis habeat centum* 4 *oves, & perdatur ex illis una, nónne relinquet nonaginta novem in deſerto, & vadet quæſitum perditam donec inveniat eam? Et cùm invenerit eam, portabit* 5 *eam ſuper humeros ſuos hilaris. Et af-* 6 *feret eam ad domum ſuam, & vocabit amicos ſuos & vicinos ſuos, & dicet illis; Congratulamini mihi omnes ob inventam ovem meam perditam. Dico* 7 *vobis, quòd erit gaudium in cœlo de peccatore uno qui pœnitentiam agit, majus quàm gaudium de nonaginta novem juſtis qui non indigent pœnitentiâ. Et quæ* 8 *mulier eſt, cui quum ſint decem drachmæ, perdatur ex eis una, nónne accendit lucernam, & verrit domum ſuam, & quærit eam ſolicita donec inveniat eam? Cùm autē invenerit eam, vocat dilectas* 9 *ſuas, & vicinas ſuas, dicens; Congratulamini mihi ob inventam drachmam meam perditam. Dico vobis, quòd ita erit gau-* 10 *dium maximum coram angelis Dei de peccatore uno, qui pœnitentiam agit.*

Sectio quinquageſima octava.

Et dixit; Homini cuidam erant filii duo: 11 *Et dixit minor ex illis patri ſuo; Pater,* 12 *da mihi portionem meam de facultatibus tuis. Et diviſit inter utrumque facultates ſuas.*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

33 ወከማሁኬ፡ኵሉ፡ ዘእምውስቴትክሙ፡ ዘኢወፅአ፡ እምኵሉ፡ ንዋዩ፡ ኢይክል፡ ተፀ
34 ምደትየ፡፡=፡ ሠናይ፡ ውእቱ፡ ጼው፡ወለእመሰ፡ ጼው፡ለስኰ፡በምንት፡ እንከ፡ይቄስም
35 ዎ፡=፡ ኢኮኑ፡ይገድፍዎ፡ ላፍኣ፡ውስተ፡ምሬት፡ ወዘቦ፡እዝን፡ ሰሚዐ፡ይስማዕ፡፡=፡
1 ፲፭ ወይቀርብዎ፡ ለኢየሱስ፡ኃጥኣን፡ ወመጸብሕያን፡ይስምዕዎ፡፡=፡ ወአንጐርጐሩ፡
2 ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡ወይቤሉ፡ ኃጥኣነ፡ይትወከፍ፡ ወይበልዕ፡ምስሌሆሙ፡፡=፡
በእንተ፡ ምስሌ፡ ዘምእት፡ አባግዕ፡=፡
3 ወምስለ፡ሎሙ፡ ከመዝ፡ ወይቤሎሙ፡=፡ እመቦ፡ብእሲ፡እምውስቴትክሙ፡ ዘቦ፡ ምእ
4 ተ፡ አባግዐ፡ ወለእመ፡ተገድፈቶ፡ አሐቲ፡ እምውስቴቶን፡አኮኑ፡ይኃድግ፡ተስዓ፡ወተስ
5 ዓተ፡ውስተ፡ ገደም፡ ወየሐውር፡ኃበ፡ እንተ፡ ተገድፈቶ፡ እስከ፡ ይረክባ፡=፡ ወእምድ
6 ኅረ፡ ረከባ፡ይጸውራ፡ ዲበ፡መትከፍቱ፡ ወይትፌሣሕ፡=፡ ወይበጽሕ፡ቤቶ፡ወይጼውዕ፡
ዐርኮቶሁ፡ ወጎሮ፡ ወይብሎሙ፡ተፈሥሑ፡ሊተ፡ እስመ፡ረከብኩ፡በግዕየ፡ እንተ፡ተገድ
7 ፈተኒ፡፡=፡ እብለክሙ፡ከማሁ፡ይከውን፡ ፍሥሓሁ፡ በሰማያት፡በእንተ፡ አሐዱ፡ኃጥእ፡
8 ዘይትኔሰሕ፡ፈድፋደ፡ እምተስዓ፡ወ ፱፡ ጻድቃን፡ እለ፡ ኢይፈቅድዎ፡ ለንስሓ፡፡=፡ ወ
ከማሁ፡ብእሲትኒ፡ ለእመባቲ፡ዓሠሩ፡ ጠፋልሖተ፡አግሙሰ፡ ወተገድፈታ፡አሓቲ፡ጠፍ
ላሕት፡ላኮኑ፡ ታኃቱ፡ማኅቶተ፡ወተሀውክ፡ኵሎ፡ዘውስተ፡ቤታ፡ ወትፌነቅል፡ወተኃሥ
9 ሥ፡ ላስተሐሚማ፡ እስከ፡ትረክብ፡፡=፡ ወእምከመ፡ ረከበት፡ትጼውዕ፡ዓሩክቲሃ፡ወ
10 ጎራ፡ወትብሎን፡ ተፈሥሐ፡ሊት፡ እስመ፡ ረከብኩ፡ ገምስየ፡ እንተ፡ተገድፈተኒ፡፡=፡ እ
ብለክሙ፡ከማሁ፡ ይከውን፡ፍሥሐ፡ በቅድመ፡መላእክተ፡ እግዚአብሔር፡ በእንተ፡ አ
11 ሐዱ፡ኃጥእ፡ ዘይትኔሰሕ፡፡=፡ በእንተ፡ ዘነገደ፡ ወልዱ፡ ርሑቀ፡ ብሔረ፡=፡
12 ወይቤሎሙ፡አሐዱ፡ብእሲ፡ ቦቱ፡ክልኤተ፡ደቂ፡=፡ ወይቤሎ፡ ዘይንእሳ፡ ለአቡሁ፡አ
ባ፡ሀበኒ፡ መክፈልተ፡ ርስትየ፡ ዘይረክበኒ ፡፡ ወከፈሎ፡ መክፈልቶ፡ ንዋዮ፡=፡

Et ſic igitur quicunque è vobis, qui non diſceſſit ab omnibus bonis ſuis, non po- 33
teſt adhærere mihi. Bonus eſt ſal: & ſi ſal evanuerit, cum quo igitur condient il- 34
lum? Nónne abjicient eum foràs in terra: Et qui habet aurem, audiendo audiat. 35

CAP. XV.

ET appropinquabant Jeſu peccatores & publicani, ut audirent eum. Et mur- 1
muraverunt Scribæ & Phariſæi, & dixerunt; Peccatores recipit, & veſcitur cum 2
iis. *De parabola* hominis *cui centum oves.*
Et hujuſmodi parabolam loquutus eſt iis, & dixit iis; Si fuerit homo ex vobis 3
qui habuit centum oves, & ſi perdita fuerit una ex iis, nónne relinquet nonagin- 4
ta novem in deſerto, & ibit ad deperditam, uſquedum inveniat eam? Et poſtea- 5
quàm invenerit eam, portabit eam ſuper humeros ſuos, & gaudebit: Et veniet 6
domum ſuam, & vocabit amicos ſuos, & vicinos ſuos, & dicet iis; Gratulamini
mihi, quia inveni ovem meam quæ deperdita fuit. Dico vobis, Ita erit gaudiũ e- 7
jus in cœlis propter unum peccatorem qui pœnitentiam egit, majus quàm pro-
pter nonaginta & novem juſtos, qui non indigent pœnitentiâ. Et ſimiliter mulier 8
ſi habeat decem annulos minutorũ, & perdiderit unum annulorũ, nónne accen-
dit lucernam, & commovet omnia quæ ſunt in domo, & verrit, & quærit attentè
ſcrutando, uſquequò inveniat? Et quum invenerit, vocat amicas ejus, & vicinas 9
ejus, & dicit iis; Gratulamini mihi, quoniam inveni minutũ meum, ꝙ deperditum
fuit. Dico vobis, Similiter erit gaudiũ corã angelis Dei propter unum peccatorẽ 10
qui pœnitentiã agit. *De filio qui peregrè profectus eſt in longinquã regionẽ.*
Et dixit iis; Quidam homo habuit duos filios. Et dixit junior patri ſuo; Pater, da 11
mihi portionẽ hæreditatis meæ quæ cõtingit mihi: & diviſit ei portionẽ ſubſtãtiæ. 12

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 نود سه مثل ده درم * يا كدامين است † ان
زن كه ده درم دارد * ويكي از انها كم كند * چراغ بر افروزد * وخانه را بروبد * وبجد اورا بجويد *
9 تا انكه كه بيابد * * [وچون اورا بيابد] دوستان * وهمسايكان خودرا بخوانند * وبديشان بكويد *
10 با من شاد باشيد كه كم شده درم خودرا يافتم * * راست بشما بكويم * كه در اسمان نيز شادي
شود ميان فرشتكان † خدا بهر يك كناه كار * كه توبه كند نود چهار
11 مثل ان پسر كه بخش ميراث خودرا ستد وخرج كرد * وباز عيسي بديشان كفت *
12 كه شخصي دو پسر داشت * * فرزند كوچكتر † بپدر كفت بخشي كه از خانهٔ تو بمن مي
رسد بده * پدر هر چه داشت † برد و فرزند † خود بخش كرد *

XCIII. Parabola decem drachmarum.

Aut quæcunque eſt illa mulier, quæ 8 *decem drachmas habuerit, et unam ex illis amiſerit: lucernam accendet, et domum verret, et diligenter eam quæret, donec inveniat. Et* 9 *cùm eam invenerit, amicas et vicinas ſuas vocabit, et illis dicet; Mecum lætæ eſtote, quia drachmam amiſſam meam inveni. Verùm vo-* 10 *bis dico, quòd in cœlo etiam lætitia erit inter Angelos Dei ob unumquemque peccatorem qui pœnitentiam egerit.*

XCIV. Parabola ejus filii qui partem hæreditatis ſuam accepit, & abſumpſit.

Et rurſus Jeſus illis dixit; Homo 11 *quidem duos filios habuit. Filius* 12 *minor patri dixit; Partem quæ ex domo tua ad me redit,* mihi dato. *Pater quæcunque habuit tulit, et filiis ſuis partitus eſt.*

Et poſt non multos dies *congregans omnia junior* filius, peregrè profectus eſt in
13 Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς, ἀπεδήμησεν εἰς
regionem longinquam, & ibi diſſipavit ſubſtantiam ſuam, *vivens profuſè. Conſumente*
14 χώραν μακρὰν, καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως. Δαπανήσαντος
autem ipſo omnia, facta eſt fames valida *per regionem illam*, & ipſe cœpit
δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο (ι) λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο
defici. Et *abiens* adhæſit uni civium regionis illius: & miſit
15 (κ) ὑστερεῖσθαι. Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν
illum in *agros ſuos paſcere* porcos. Et *deſiderabat* implere ventrem ſuum de
16 αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. Καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ
ſiliquis quas manducabant porci: & nemo dabat illi. In ſe autem *veniens*,
17 τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν,
dixit; *Quot* mercenarii patris mei abundant panibus, ego autem fame pereo.
εἶπε, Πόσοι μίσθιοι τοῦ πατρός μου (λ) περισσεύουσιν ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ ἀπόλλυμαι.
Surgens ibo ad patrem meum, & dicam ei; Pater, peccavi in cœlum,
18 Ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ, Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν,
& coram te: *Et* non *ampliùs* ſum dignus vocari filius tuus: fac me ſicut unum
19 καὶ ἐνώπιόν (μ) σου· Καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα
mercenariorum tuorum. Et ſurgens venit ad patrem ſuum. Adhuc autem *eo* longè
20 τῶν μισθίων σου. Καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰν
abſente, vidit illum pater ipſius, & miſericordiâ motus eſt: & *currens* cecidit ſuper
ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη· καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ

collum ejus, & oſculatus eſt eum. Dixit *autem* ei filius; Pater, peccavi in
τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱὸς, Πάτερ, ἥμαρτον εἰς 21
cœlum, & coram te, *&* non *ampliùs* ſum dignus vocari filius tuus. Dixit autem
τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐνώπιόν (ν) σου, καὶ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου. Εἶπε δὲ 22
pater ad ſervos ſuos; *Efferte* ſtolam primam, & induite illum,
ὁ πατὴρ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ, (ξ) Ἐξενέγκατε τὴν στολὴν τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν,
& date annulum in manum ejus, & calceamenta in pedes. Et *afferentes*
καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας. Καὶ ἐνέγκαντες 23
vitulum ſaginatum occidite, & *comedentes oblectemur*. Quia hic filius meus mortuus
τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε, καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν. Ὅτι (ο) οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς 24
erat & revixit: *& perditus fuerat*, & inventus eſt: & cœperunt *oblectari*. Erat
ἦν, καὶ ἀνέζησε· (π) καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὑρέθη· καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. Ἦν 25
autem filius ejus ſenior in agro: & *ut veniens appropinquavit* domui, audivit
δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε
ſymphoniam & *choros*. Et *advocans* unum *puerorum ejus*, interrogavit quid
συμφωνίας καὶ χορῶν. Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν (ρ) παίδων αὐτοῦ, ἐπυνθάνετο τί 26
eſſent hæc. Is *autem* dixit illi; *Quia* frater tuus venit: & occidit pater tuus
εἴη ταῦτα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου 27
vitulum ſaginatum: quia *valentem* illum recepit. Indignatus eſt autem, *& non vole-*
τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν. Ὠργίσθη δὲ, καὶ οὐκ (σ) ἤθε- 28
bat introire. Ergò pater illius egreſſus, *advocabat* illum.
λεν εἰσελθεῖν. Ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν, παρεκάλει αὐτόν.

MS.A. (ι) λιμὸς ἰσχυρὰ (κ) τοῦ ὑστερεῖσθαι. (λ) περισσεύονται (μ) σου· Οὐκέτι (ν) σου· οὐκέτι (ξ) Ἐξενέγκαντες στολὴν τὴν πρώτην, ἐνδύσατε (ο) οὗτός μου ὁ υἱὸς (π) ἦν ἀπολωλὼς, καὶ εὑρέθη· (ρ) παίδων, ἐπυνθάνετο (σ) ἠθέλησεν εἰσελθεῖν. ὁ δὲ πατὴρ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 ܘܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܩܠܝܠ ܟܢܫ ܟܠ ܡܕܡ ܕܡܛܝܗܝ ܒܪܗ ܙܥܘܪܐ . ܘܐܙܠ *
14 ܠܐܬܪܐ ܪܚܝܩܐ . ܘܬܡܢ ܦܙܪ ܩܢܝܢܗ ܟܕ ܚܝܐ ܒܐܣܘܛܘܬܐ . * ܘܟܕ ܓܡܪ ܟܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܠܗ ܗܘܐ
15 ܟܦܢܐ ܪܒܐ ܒܐܬܪܐ ܗܘ . ܘܫܪܝ ܕܢܚܣܪ ܠܗ . * ܘܐܙܠ ܢܩܦ ܠܗ ܠܚܕ ܡܢ ܒܢܝ
16 ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܬܪܐ ܗܘ . ܘܗܘ ܫܕܪܗ ܠܩܪܝܬܐ ܠܡܪܥܐ ܚܙܝܪܐ . * ܘܡܬܪܓܪܓ ܗܘܐ ܕܢܡܠܐ
17 ܟܪܣܗ ܡܢ ܚܪܘܒܐ ܗܠܝܢ ܕܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܚܙܝܪܐ . ܘܠܐ ܐܢܫ ܝܗܒ ܗܘܐ ܠܗ . * ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܘܬ
ܢܦܫܗ ܐܡܪ . ܟܡܐ ܐܝܬ ܗܫܐ ܐܓܝܪܐ ܒܒܝܬ ܐܒܝ ܕܝܬܝܪ ܠܗܘܢ ܠܚܡܐ . ܘܐܢܐ ܗܪܟܐ
18 ܒܟܦܢܐ ܐܒܕ ܐܢܐ . * ܐܩܘܡ ܐܙܠ ܠܘܬ ܐܒܝ ܘܐܡܪ ܠܗ . ܐܒܝ . ܚܛܝܬ ܒܫܡܝܐ
19 20 ܘܩܕܡܝܟ . * ܘܠܐ ܬܘܒ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܒܪܟ ܐܬܩܪܐ . ܥܒܕܝܢܝ ܐܝܟ ܚܕ ܡܢ ܐܓܝܪܝܟ . * ܘܩܡ
ܐܬܐ ܠܘܬ ܐܒܘܗܝ . ܘܥܕ ܪܚܝܩ ܠܗ . ܚܙܝܗܝ ܐܒܘܗܝ ܘܐܬܪܚܡ ܥܠܘܗܝ . ܘܪܗܛ ܢܦܠ ܥܠ
21 ܨܘܪܗ ܘܢܫܩܗ . * ܘܐܡܪ ܠܗ ܒܪܗ . ܐܒܝ . ܚܛܝܬ ܒܫܡܝܐ ܘܩܕܡܝܟ . ܘܠܐ ܬܘܒ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܒܪܟ
22 ܐܬܩܪܐ . * ܐܡܪ ܕܝܢ ܐܒܘܗܝ ܠܥܒܕܘܗܝ . ܐܦܩܘ ܐܣܛܠܐ ܪܝܫܝܬܐ ܐܠܒܫܘܗܝ . ܘܣܝܡܘ
23 ܥܙܩܬܐ ܒܐܝܕܗ . ܘܐܣܐܢܘܗܝ ܡܣܐܢܐ . * ܘܐܝܬܘ ܩܛܘܠܘ ܬܘܪܐ ܕܦܛܡܐ . ܘܢܐܟܘܠ
24 ܘܢܬܒܣܡ . * ܕܗܢܐ ܒܪܝ ܡܝܬܐ ܗܘܐ ܘܚܝܐ . ܘܐܒܝܕܐ ܗܘܐ ܘܐܫܬܟܚ . ܘܫܪܝܘ
25 ܠܡܬܒܣܡܘ . * ܗܘ ܕܝܢ ܒܪܗ ܩܫܝܫܐ ܒܩܪܝܬܐ ܗܘܐ . ܘܟܕ ܐܬܐ ܘܩܪܒ ܠܘܬ ܒܝܬܐ
26 27 ܫܡܥ ܩܠ ܙܡܪܐ ܣܓܝܐܐ . * ܘܩܪܐ ܠܚܕ ܡܢ ܛܠܝܐ . ܘܫܐܠܗ ܡܢܘ ܗܕܐ . * ܐܡܪ
28 ܠܗ . ܐܚܘܟ ܐܬܐ . ܘܢܟܣ ܐܒܘܟ ܬܘܪܐ ܕܦܛܡܐ . ܕܟܕ ܚܠܝܡ ܩܒܠܗ . * ܘܪܓܙ ܘܠܐ ܨܒܐ
ܗܘܐ ܕܢܥܘܠ . ܘܢܦܩ ܐܒܘܗܝ ܒܥܐ ܡܢܗ .

Paucis autem pòſt diebus collegit filius ille minor quæcunque ad ſe pervenerant & profectus eſt in regionem longinquam; & illic prodegit opes ſuas dum profusè viveret. 13 Quumque conſumpſiſſet quicquid habebat, 14 fuit fames magna in regione illa, & cœpit egere. Abiens itaque ſeſe adjunxit uni ex ci- 15 vibus loci illius; ipſéque miſit eum in villam, ut paſceret ſues. Et concupiſcebat 16 implere ventrem ſuum ex ſiliquis illis quas edebant ſues; & nemo ei dabat. Quúmque 17 ad ſe rediiſſet, ait; Quot ſunt nunc mercenarii in domo patris mei, qui abundant pane, ego verò hic fame pereo! Surgam, profici- 18 ſcar ad patrem meum, & dicam ei; Pater mi, peccavi in cœlum, & coram te: Neque 19 ampliùs ſum dignus qui vocer filius tuus: fac me ut unum ex mercenariis tuis. Igitur ſur- 20 gens venit ad patrem ſuum: quúmque adhuc longè abeſſet, vidit eum pater ipſius, & miſertus eſt ejus: & accurrens incidit in collum ejus, & eum deoſculatus eſt. Dixit au- 21 tem ei filius ejus; Pater mi, peccavi in cœlum, & coram te; neque ſum dignus qui vocer filius tuus. Dixit verò pater ipſius ſer- 22 vis ſuis, Depromite ſtolam præcipuam, & ponite annulum in manum ejus, & calceate eum calceis. Et adducite, mactate bovem 23 ſaginatum, & edamus, ac oblectemur. Quia 24 iſte filius meus mortuus erat, & revixit; perierat & inventus eſt, cœperuntque oblectari. Ille autem filius ejus ſenior erat in 25 villa, quúmque veniſſet & appropinquâſſet domui, audivit vocem concentûs multorum. Et advocavit unum ex pueris, & ſciſcitatus 26 eſt ab eo, quid iſtud eſſet. Dixit ei; Frater 27 tuus venit, & mactavit pater tuus bovem ſaginatum, quòd ſanum eum offenderit. Et in- 28 dignatus eſt, nolebatque introire: egreſſus autem pater ejus, efflagitavit ab eo.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13 * برادر بزرك بخش خودرا† ستد ونكاه داشت * وكارمي فرمود * اما برادر كوجك * بولايت
بيرون† رفت وازانجا سفر كرد * وهر چه† بدو رسيد بود * پراكند كرد * درعيش وتفرج
14 وحريفان† ناشايست * *تا اورا هيج نماند * وهر چه داشت سپري شد * ودران ولايت† كرسنكي *
15 وتنكي پيدا شد * * واين پسر از بي نوايي * ودست تنكي * با يكي از فرزندان† ولايت رفت *
16 تا اورا بك خود برد * رفت وخوكانرا مي چرانيد * * وراضي شد * كه ازان خرنوب خار كه
17 علف خوكانست شكم خودرا سير كند * ونمي شد [كه بداد] * * وپسر ازعاجزي† با خود
آمد * وكفت اين ساعت† چند مزدور† درخانه پدرم هستند * كه نان ازايشان افزونست *
18 ومن اينجا دركرسنكي تباه مي شوم * *برخيزم پيش پدرم بروم وبدو بكويم * اي پدرم *
19 درآسمان * وپيش تو كناه كردم * * وازين ساعت نمي برازم كه فرزند تو خواند شوم *
20 همچو يكي از بندكان تو مرا بساز * * وبرخاست وپيش پدر آمد * هنوز دور بود * چون پدر اورا
21 ديد * بروي رحمت كرد [پيش دويد] وپسررا بوسيد * * فرزند او بدو كفت * پدرمرا
عفو كن * كه درآسمان وپيش تو كناه كردم * ونيستم ارزاني * كه پسر تو خواند شوم *

Frater major portionem ſuam accepit et aſſervavit, et negotiationi mandavit: ſed frater minor in regionem exivit, et illinc iter fecit; et quicquid ei contigerat dilapidavit, victu, & voluptate, & ſociis illicitis: Donec ei nihil reſtaret, 13 14 *& quicquid habuit abſumptum eſſet, & in illa regione fames & anguſtia oriretur. Iſte itaque filius* 15 *præ penuria & inopia ad quendam ex provincialibus ivit, ut eum in agrum ſuum mitteret: abienſque porcos pavit. Et contentus eſſet ut* 16 *ex ſiliquis ſpinæ, quod porcorum pabulum eſt, ventrem ſuum impleret, ſed non erat qui daret. Et filius præ* 17 *calamitate ad ſe venit, & dixit; Hâc horâ quot mercenarii in domo patris mei ſunt, quibus panis redundat, ego verò hic fame pereo. Surgam, & ad patrem meum ibo,* 18 *& ei dicam; O pater mi, in cœlum & coram te peccavi: Et* 19 *ab hac hora non ſum dignus qui filius tuus vocer, ſicut unum ex ſervis tuis me fac. Surrexit itaque & ad patrem venit. Et* 20 *adhuc procul erat, cùm pater eum videns ejus miſertus eſt, et accurrens filium oſculatus eſt. Filius ejus ei dixit; Pater, mi-* 21 *hi ignoſce, quia in cœlum et coram te peccavi, et non ſum dignus qui filius tuus vocer.*

Verſio VULGATA LATINA.

13 Et non poſt multos dies, congregatis omnibus, adoleſcentior filius peregrè
profectus eſt in regionem longinquam, & ibi diſſipavit ſubſtantiam ſuam vivendo
14 luxurioſé. Et poſtquàm omnia conſummâſſet, facta eſt fames valida in regione
15 illa, & ipſe cœpit egere. Et abiit, & adhæſit uni civium regionis illius. Et
16 miſit illum in villam ſuam, ut paſceret porcos. Et cupiebat implere ventrem
17 ſuum de ſiliquis, quas porci manducabant: & nemo illi dabat. In ſe autem reverſus,
dixit; Quanti mercenarii in domo patris mei abundant panibus, ego
18 autem hîc fame pereo! Surgam, & ibo ad patrem meum, & dicam ei; Pater,
19 peccavi in cœlum, & coram te: Jam non ſum dignus vocari filius tuus: fac
20 me ſicut unum de mercenariis tuis. Et ſurgens venit ad patrem ſuum. Cùm
autem adhuc longè eſſet, vidit illum pater ipſius, & miſericordiâ motus eſt, &
accurrens cecidit ſuper collum ejus, & oſculatus eſt eum. Dixítque ei filius; 21
Pater, peccavi in cœlum, & coram te, jam non ſum dignus vocari filius tuus.
Dixit autem pater ad ſervos ſuos; Citò proferte ſtolam primam, & induite illum, 22
& date annulum in manum ejus, & calceamenta in pedes ejus: Et adducite vitulum 23
ſaginatum, & occidite, & manducemus, & epulemur: Quia hic filius 24
meus mortuus erat, & revixit; perierat, & inventus eſt. Et cœperunt epulari.
Erat autem filius ejus ſenior in agro: & cùm veniret, & appropinquaret 25
domui, audivit ſymphoniam & chorum: Et vocavit unum de ſervis, & interrogavit 26
quid hæc eſſent. Iſque dixit illi; Frater tuus venit, & occidit pater 27
tuus vitulum ſaginatum, quia ſalvum illum recepit. Indignatus eſt autem, & nolebat 28
introire. Pater ergò illius egreſſus, cœpit rogare illum.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 وبعد ايام قلايل جمع الابن الاصغر كل شي وسافر الي بلاد بعيده وبدد ماله هناك يعيش
14 15 بذخ * فلما نفد كل شي حدث جوع شديد في تلك البلاد • فافتقر * وانقطع
16 الي رجل من عظماء تلك البلاد فارسله الي حقله ليرعي خنازير * وكان يشتهي ان
17 يملا بطنه من الخروب الذي كانت الخنازير تاكله فلا يعطي ذلك * فلما تفطن
18 قال كم من اجراء لابي يفضل عنهم الخبز وانا فهاهنا اهلك جوعا * اقوم وامضي
19 الي ابي واقول له يا ابه اخطات في السماء وقدامك * ولست مستحقا ان ادعا لك ابنا •
20 لكن اجعلني كاحد اجرايك * فقام وجاء الي ابيه وفيما هو بعيد نظره ابوه فتحنن
21 واسرع واعتنقه وقبله * فقال له ابنه يا ابه اخطات في السماء وقدامك ولست مستحقا
22 ان ادعي لك ابنا * فقال ابوه لعبيده قدموا الحله الاولي والبسوه اياها عاجلا • واعطوه
23 24 خاتما في يده وحذاء لرجليه * وقدموا العجل المعلوف واذبحوه وناكل ونفرح * لان
25 ابني هذا كان ميتا فعاش وضالا فوجد • وبدوا يفرحون * وكان ابنه الاكبر في الحقل •
26 فلما جاء وقرب من البيت سمع اصواتا متفقه ورقصا * دعا احد الفتيان وساله ما هذا •
27 28 * فقال له ان اخاك قدم وذبح ابوك العجل المعلوف لانه قبله معافا * فغضب ولم يرد ان
يدخل • فخرج ابوه وطلب اليه •

Et poſt dies paucos, congregavit filius 13
minor omnia, & iter fecit in regionem
longinquam, & diſſipavit ſubſtantiam
ſuam ibi in victu ſuperbo. Cùm 14
autem conſumpſiſſet omnia, accidit fames
valida in illa regione: et factus
pauper Seceſſit ad unum ex magnatibus 15
illius regionis. Et miſit illum in
agrum ſuum paſcere porcos. Et deſiderabat 16
implere ventrem ſuum de ſiliquis,
quas porci manducabant: nec obtinebat
illas. Quumque reſipuiſſet, ait; Quot 17
mercenarii patri meo ſunt, quibus ſupereſt
panis, et ego hic pereo fame! Surgam, 18
et ibo ad patrem meum, et dicam ei;
O pater, peccavi in cœlum, et coram te.
Et non ſum dignus vocari tibi filius: Sed 19
fac me ſicut unum mercenariorum tuorum.
Et ſurrexit, et venit ad patrem 20
ſuum. Et dum eſſet procul, vidit illum
pater ſuus, et miſericordiâ motus eſt: et
feſtinavit, et complexus eſt eum, et oſculatus
eſt illum. Dixitque illi filius 21
ejus; O pater, peccavi in cœlum et coram
te; et non ſum dignus vocari tibi filius.
Dixit autem pater ejus ad ſervos 22
ſuos; Proferte ſtolam primam, et induite
eum illâ citò: et date illi annulum
in manu ejus, et calceamenta in pedes
ejus. Et adducite vitulum ſaginatum, 23
et jugulate eum; et manducemus, et lætemur.
Quia filius meus hic erat mor- 24
tuus, atque revixit: et perditus, atque
inventus eſt. Et cœperunt lætari. Et 25
erat filius ejus major in agro; et cùm
veniſſet, et appropinquâſſet domui, et audiſſet
voces conſonas, et tripudium, Vocavit 26
unum de pueris, & interrogavit illum,
quid hoc eſſet. Dixit ei; Frater 27
tuus venit, et jugulavit pater tuus vitulum
ſaginatum, eo quòd receperit illum
incolumem. Iratus eſt autem, et noluit 28
introire. Exivit ergò pater ejus, et rogavit
illum.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 ወእምድኅረ፡ ጕንዱይ፡ ዕለት፡ አስተጋብአ፡ ኵሎ፡ ንዋዮ፡ ዝኩ፡ ወልዱ፡ ዘይንእስ፡ ወ
ሖረ፡ወነገደ፡ርሑቀ፡ብሔረ፡ ወበህየ፡ ዘረወ ፡ ወአማሰነ ፡ ኵሎ፡ ንዋዮ፡ እንዘ፡ይሐዩ፡
14 በምርዓት፡=፡ ወአኅሊቆ፡ኵሎ፡ መጽአ፡ ረኃብ፡ ዓቢይ፡ውስተ፡ ውእቱ፡ ብሔር፡ወተ
15 ፅነሰ፡=፡ ወሖረ፡ ወተፀምደ፡ኀበ፡ኣሐዱ፡ እምሰብአ፡ ውእቱ፡ ብሔር፡ ወፈነዎ፡ ውስ
16 ተ፡ ዓጸደ፡ወፈረ፡ ይርዓይ፡ ኣሕርወ፡፡=፡ ወፈቀደ፡ ይጽገብ፡ እምሐመረ፡ ጽራእ፡ዘይ
17 ሴሰዩ፡ኣሕርው፡ ወኣልቦ፡ዘይሁቦ፡፡=፡ ወሐለየ፡ በልቡ፡ ወይቤ፡ ሚመጠን፡ ኣግብርቲ
ሁ፡ ወገባእቱ፡ለኣቡየ፡ እለ፡ያተርፍዎ፡ለእክል፡ወአንሰ፡ እመውት፡በዝየ፡በረኃብ፡=፡
18 እትነሣእ፡ ወኣሐውር፡ኀበ፡ ኣቡየ፡፡ወእብሎ፡ አባ፡ አበስኩ፡ በሰማይኒ፡ ወበቅድሜከ
19 ኒ፡=፡ ኢይደልወኒ ፡ እንከ ፡ እሰመይ፡ ወልደከ፡ ረስየኒ፡ ከመ፡ አሐዱ፡ እምኣግብርቲ
20 ከ፡=፡ ወተንሥአ፡ ወሖረ፡ ኀበ፡ ኣቡሁ፡ ወርእዮ ፡ ኣቡሁ፡ እምርሑቅ፡ ወምሕሮ፡
21 ወሮጸ፡ ወሐቀፎ፡ ክሳደ፡ ወሰዓሞ፡፡=፡ ወይቤሎ፡ ወልዱ ፡ እባ ፡ አበስኩ ፡ በሰማይኒ፡
ወበቅድሜከኒ፡ ኢይደልወኒ፡ እንከ፡ እሰመይ፡ ወልደከ፡ ረስየኒ፡ ከመ፡አሐዱ፡ እምኣግ
22 ብርቲከ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ አቡሁ፡ ለኣግብርቲሁ ፡ ኣፍጥኑ፡ አምጽኡ፡ኣልባሰ፡ ቀ
ደውተ፡ ወአልብስዎ፡ ወደዩ ፡ ሕልቀተ ፡ ውስተ፡ ኣጻብዒሁ፡ ወኣሣእነ፡ ውስተ፡ እገሪ
23 ሁ፡=፡ ወአምጽኡ ፡ መግዝአ ፡ ሳህመ ፡ ወጥብሑ ፡ ወንብላዕ ፡ ወንትፈሣሕ፡፡=፡
24 እስመ፡ ዝንቱ፡ ወልድየ፡ ሞተሂ፡ ወሐይወሂ፡ ተገድፈሂ፡ ወተረክበ፡፡ወአኃዙ፡ ይትፈሥ
25 ሑ፡=፡ ወወልዱሰ፡ዘይልህቅ፡ ሐቅለ፡ ሃሎ፡ ወበጺሖ፡ ጽንፈ፡ ሃገር ፡ ሰምዐ፡ ዕንዚራ፡
26 ወማኅሌተ፡፡=፡ ወጸውዐ፡ እሐደ፡ እምአግብርቲሆሙ፡ ወይቤሎ ፡ ምንትኑዝ ፡ ዘእ
27 ሰምዕ፡፡=፡ ወይቤሎ፡ እስመ፡ አተወ፡ እኁከ፡ ጠብሐ፡ መግዝአ ፡ ሳህመ ፡ አቡከ፡ እ
28 ስመ፡ ረከቦ፡ ሕያወ፡=፡ ወተምዕዐ ፡ ወእባየ ፡ በዊአ ፡ ወወፅአ፡ አቡሁ፡ ወአስተብ
ቍዖ፡፡=፡

Et poſt longum tempus coëgit totam ſubſtantiam iſte filius junior, & abiit per- 13
egréq; profect' eſt *in* longinquã regionẽ, & ibi diſſipavit & perdidit totam ſub-
ſtantiã, vivens in luxoria. Et conſumpto toto, venit fames magna in iſtam regionẽ 14
& eguit. Et abiit & adhæſit ad unũ ex hominibus iſtius regionis: & miſit eum 15
in prædium ſuum, & egreſſus eſt *ut* paſceret porcos. Et voluit ſaturari de ſili- 16
quis quas edebant porci: & nemo fuit qui dabat ei. Et cogitavit in corde ſuo, 17
& dixit; Quot ſervi, & ancillæ ſunt patris mei qui abundant pane, & ego mo-
riar hic in fame! Surgam & ibo ad patrem meum, & dicam ei; Pater, peccavi 18
in cœlum & coram te: Non ſum dignus igitur vocari filius tuus: fac me ſicut 19
unum de ſervis tuis. Et ſurrexit, & profectus eſt ad patrem ſuum: & vidit eum 20
pater ejus è longinquo, & miſertus eſt ejus, & cucurrit, & amplexus eſt collum e-
jus, & oſculatus eſt eum. Et dixit ei filius ejus; Pater, peccavi in cœlum, & 21
coram te, non dignus ſum igitur vocari filius tuus: fac me ſicut unum ex ſervis
tuis. Et dixit pater ejus ſervis ſuis; Feſtinate, adducite veſtimenta fragrantia, 22
& induite eum, & ponite annulum in digitos ejus, & calceamenta in pedes ejus.
Et adducite ſaginatum bovem, & mactate, & manducabimus, & gaudebimus. 23
Quia hic filius meus mortuus erat, & revixit; perierat, & inventus eſt: & cœpe- 24
runt oblectari. Et filius ejus ſenior *in* agro fuit: & veniens ad terminum ci- 25
vitatis audivit tibias, & cantica. Et vocavit unum ex ſervis, & dixit ei; Quid 26
eſt hoc quod audio. Et dixit ei; Quoniam venit frater tuus, mactavit ſagina- 27
tum bovem pater tuus, quia invenit eum vivum. Et indignatus eſt, & recu- 28
ſavit introire: & exivit pater ejus, & rogavit eum.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 * انكه پدرش ببندكان خود كفت * كه برويد * وخلعتي زيبا اورا بپوشانيد * ودردست
23 او انكشتري * و در پاي او كفش بنهيد * * ونره كاوان فربه را بكشيد * تا بخوريم وخوش
24 باشيم * * كه اين فرزند من مرده بود * وزنده كشت * كم شده بود اورا † يافتم * ودر
25 خوشي عيش اغاز كردند * * اما پسر بزركين † در ده بود * چون بخانه نزديك شد غلبه
26 27 مردم * و اواز سرود شنيد * * يكي ازان جوانان † خواند * و ازو پرسيد * كه چيست * * بدو
28 كفتند * برادرت † آمد و پدرت نر كاوان كشته است * ومهماني كرد * * برادر بزرك
خشم كرد * ونخواست † كه درون رود * پدرش بيرون آمد وكفت * چرا در نمي ايي *

Tunc pater ejus ſervis ſuis dixit; 22
Abite, et togâ ſplendidâ
eum induite, et manui ejus annulum,
et pedibus ejus calceos
indite. Et boves ſaginatos ma- 23
ctate, ut comedamus et jucundi
ſimus. Quia hic filius meus mor- 24
tuus erat, et in vitam rediit;
amiſſus erat, & eum inveni. Et
jucundè convivari cœperunt. Fi- 25
lius autem major in agro erat,
qui *cum domui appropinquaret,*
turbam hominum, et vocem can-
tûs audivit. Unum itaque *ex pu-* 26
eris vocavit, et ab eo ſciſcitatus
eſt quidnam eſſet. Ei dixe- 27
runt; Frater tuus venit, et pater
tuus boves mactavit, et convivium
fecit. Frater major iratus eſt, & 28
noluit intrare: pater ejus igi-
tur egreſſus eſt et dixit; Quare non
ingrederis?

Is autem reſpondens, dixit patri; Ecce tot *annos* ſervio tibi, & nunquam mandatū
29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε τῷ (τ) πατρὶ, Ἰδοὺ τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν
tuum præterivi: & mihi nunquam dediſti hœdum, ut cum amicis meis *oblectarer.*
σου παρῆλθον· καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου εὐφρανθῶ.
Cùm autem filius tuus hic, *devorans tuum vitam* cum meretricibus, venit, occidiſti illi
30 Ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγών σου τὸν βίον (υ) μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔθυσας αὐτῷ
vitulum ſaginatum. *Is autem* dixit illi; Fili, tu ſemper cum me es, & omnia
31 τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ᾽ ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα
mea tua ſunt. *Oblectari* autem & gaudere oportebat: quia frater tuus hic mortuus
32 τὰ ἐμὰ σά ἐστιν. Εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει· ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς
erat, & revixit: & *periens erat,* & inventus eſt.
ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ (φ) ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὑρέθη.

CAP. XVI. ιϛʹ.

Dicebat autem & ad diſcipulos ſuos; Homo quidam erat dives, qui habebat
1 Ἔλεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν ΝΗʹ
diſpenſatorem: & hic *delatus eſt ei, ut diſſipans ſubſtantias* ipſius. Et *vocans*
2 οἰκονόμον· καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ, ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. Καὶ φωνήσας
illum, ait illi; Quid hoc audio de te? redde rationem *diſpenſationis*
αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς (α) οἰκονομίας
tuæ: non enim poteris *adhuc diſpenſare.* Ait autem *in ſeipſo diſpenſator*; Quid faciam,
3 σου· οὐ γὰρ δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν. Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος, Τί ποιήσω,
quia dominus meus auſert *diſpenſationem* à me? fodere non valeo, mendicare erubeſco.
ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ᾽ ἐμοῦ; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι.
Scio quid faciam, ut cùm amotus fuero *diſpenſatione*, recipiant me in
Ἔγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς 4
domos ſuas. *Et convocans unumquemque debitorum* domini
τοὺς οἴκους αὐτῶν. Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν (β) χρεωφειλετῶν τοῦ κυρίου 5
ſui, dicebat primo; Quantum debes domino meo? *Is autem* dixit; Centum *batos*
ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ πρώτῳ, Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου; Ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν βάτους 6
olei. *Et* dixit illi: Accipe *tuum ſcriptum*, & *ſedens* citò ſcribe quinquaginta.
ἐλαίου. (γ) Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ καθίσας ταχέως γράψον πεντήκοντα.
Deindè alii dixit; Tu verò quantum debes? *Is autem* ait; Centum coros
Ἔπειτα ἑτέρῳ εἶπε, Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; Ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν κόρους 7
tritici. *Et* ait illi; Accipe tuas literas, & ſcribe octoginta. Et laudavit
σίτου. Καὶ λέγει αὐτῷ, Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. Καὶ ἐπῄνεσεν 8
Dominus *diſpenſatorem injuſtitiæ*, quia prudenter feciſſet: quia filii ſeculi hujus
ΝΗʹ ὁ Κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου
prudentiores *ſuper filios* lucis in *generationem ſuam* ſunt. Et ego vobis dico,
φρονιμώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσι. Κἀγὼ ὑμῖν λέγω, 9
Facite vobis *ipſis* amicos de mammona *injuſtitiæ*: ut cùm defeceritis, recipiant
Ποιήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας· ἵνα ὅταν (δ) ἐκλίπητε, δέξωνται
vos in æterna tabernacula.
ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.

MS.A. (τ) παρὰ αὐτοῦ, Ἰδοὺ (υ) μετὰ τῶν πορνῶν, (φ) ἀπολωλὼς, καὶ ηὑρέθη.

MS.A. Κεφ. ιϛʹ. (α) οἰκονομίας· οὐ γὰρ (β) χρεοφιλετῶν (γ) ὁ δὲ εἶπεν (δ) ἐκλείπῃ,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܐܒܘܗܝ. ܗܐ ܟܡܐ ܫܢܝܢ ܦܠܚ ܐܢܐ ܠܟ ܦܘܠܚܢܐ. ܘܠܐ ܡܡܬܘܡ ܥܒܪܬ
30 ܦܘܩܕܢܟ. ܘܠܐ ܡܡܬܘܡ ܝܗܒܬ ܠܝ ܓܕܝܐ ܕܐܬܒܣܡ ܥܡ ܪܚܡܝ. * ܠܒܪܟ ܕܝܢ ܗܢܐ. ܟܕ
31 ܐܒܕ ܩܢܝܢܟ ܥܡ ܙܢܝܬܐ ܘܐܬܐ. ܢܟܣܬ ܠܗ ܬܘܪܐ ܕܦܛܡܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܘܗܝ. ܒܪܝ.
32 ܐܢܬ ܒܟܠܙܒܢ ܥܡܝ ܐܢܬ. ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܝܠܝ ܕܝܠܟ ܗܘ. * ܠܡܬܒܣܡܘ ܕܝܢ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܢ
ܘܠܡܚܕܐ. ܕܐܚܘܟ ܗܢܐ ܡܝܬܐ ܗܘܐ ܘܚܝܐ. ܘܐܒܝܕܐ ܗܘܐ ܘܐܫܬܟܚ. * ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ
1 ܒܫܒܐ ܕܡܥܠܝ ܨܘܡܐ * ܢܒ * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܘ * ܘܐܡܪ ܡܬܠܐ ܠܗܘܢ
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܥܬܝܪܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܪܒ ܒܝܬܐ. ܘܐܬܐܟܠܘ ܠܗ
2 ܩܪܨܘܗܝ ܕܩܢܝܢܗ ܡܦܪܚ. * ܘܩܪܝܗܝ ܡܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ ܕܫܡܥ ܐܢܐ ܥܠܝܟ. ܗܒ
3 ܠܝ ܚܘܫܒܢܐ ܕܪܒܝܬܘܬܟ. ܠܐ ܓܝܪ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܡܟܝܠ ܪܒܝܬܐ ܕܬܗܘܐ ܠܝ. * ܐܡܪ
ܗܘ ܪܒ ܒܝܬܐ ܒܢܦܫܗ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܡܪܝ ܫܩܠ ܠܗ ܡܢܝ ܪܒ ܒܝܬܘܬܐ. ܠܡܦܠܚ ܠܐ
4 ܡܫܟܚ ܐܢܐ. ܘܠܡܚܕܪ ܥܠ ܬܪܥܐ ܒܗܬ ܐܢܐ. * ܝܕܥܬ ܡܢܐ ܐܥܒܕ. ܕܡܐ ܕܢܦܩܬ ܡܢ ܪܒ ܒܝܬܘܬܐ
5 ܢܩܒܠܘܢܢܝ ܒܒܬܝܗܘܢ. * ܘܩܪܐ ܠܚܕ ܚܕ ܡܢ ܚܝܒܐ ܕܡܪܗ. ܘܐܡܪ ܠܩܕܡܝܐ. ܟܡܐ
6 ܚܝܒ ܐܢܬ ܠܡܪܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܡܐܐ ܡܬܪܝܢ ܡܫܚܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܣܒ ܟܬܒܟ. ܘܬܒ ܟܬܘܒ ܒܥܓܠ
7 ܚܡܫܝܢ ܡܬܪܝܢ. * ܘܐܡܪ ܠܐܚܪܢܐ ܘܐܢܬ ܟܡܐ ܚܝܒ ܐܢܬ ܠܡܪܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܡܐܐ
8 ܟܘܪܝܢ ܚܛܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܣܒ ܟܬܒܟ. ܘܬܒ ܟܬܘܒ ܬܡܢܐܝܢ ܟܘܪܝܢ. * ܘܫܒܚ ܡܪܢ ܠܪܒ
ܒܝܬܐ ܕܥܘܠܐ ܕܚܟܝܡܐܝܬ ܥܒܕ. ܒܢܘܗܝ ܓܝܪ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ. ܚܟܝܡܝܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܒܢܘܗܝ
9 ܕܢܘܗܪܐ ܒܫܪܒܬܗܘܢ ܗܕܐ. * ܐܦ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܥܒܕܘ ܠܟܘܢ ܪܚܡܐ ܡܢ
ܡܡܘܢܐ ܗܢܐ ܕܥܘܠܐ. ܕܡܐ ܕܓܡܪ ܢܩܒܠܘܢܟܘܢ ܒܡܛܠܝܗܘܢ ܕܠܥܠܡ.

Is verò dixit patri ſuo; Ecce, tot annos ſervio 29
tibi ſervitutem; nec unquam tranſgreſſus
ſum mandatum tuum, nec unquam dediſti
mihi hœdum, ut oblectarer cum amicis
meis. Huic autem filio tuo, poſtquàm profudit 30
poſſeſſionem tuam cum meretricibus, &
venit, mactâſti ei bovem ſaginatum. Dicit 31
ei pater ipſius; Fili mi, in omni tempore tu
es mecum; & omnia mea tua ſunt. Oblectari 32
autem nos decebat & gaudere, quòd
iſte frater tuus mortuus erat, & revixit;
perierat, & inventus eſt.

Lectio matutinis dominicæ quæ præcedit ingreſſum jejunii. 52.

CAP. XVI.

Porrò dixit parabolam ad diſcipulos ſuos: 1
Homo quidam erat dives, & habebat præfectum
domûs; & delatus eſt apud eum, ut
qui ſubſtantiam ejus profunderet. Itaque 2
vocavit eum dominus ejus, & dixit ei; Quid
iſtud eſt quod audio de te? redde mihi
rationem diſpenſationis tuæ. Non enim poteris
poſthac mihi eſſe præfectus domûs. Dixit 3
ille præfectus domûs apud ſe; Quid faciam
quum dominus meus auferat à me diſpenſationem?
fodere non poſſum, & mendicare
pudet. Novi quid faciam, ut quum 4
exierim à diſpenſatione, recipiant me in domos
ſuas. Et convocavit unumquemque ex 5
debitoribus domini ſui: dixitque primo,
Quantum debes tu domino meo? Dixit ei, 6
Centum metretas olei. Ait illi; Accipe librum
tuum, & ſede citò, ſcribe quinquaginta
metretas. Et dixit alii; Tu verò 7
quantum debes domino meo? Dixit ei,
Centum coros frumenti. Ait illi; Accipe
librum tuum, & ſede, ſcribe octoginta coros.
Et laudavit Dominus noſter præfectum domûs 8
iniquum, quòd prudenter feciſſet. Filii
enim hujus ſeculi prudentiores ſunt filiis lucis
in hac generatione ſua. Sed & ego vobis 9
dico, Facite vobis amicos ex hiſce divitiis
iniquitatis, ut quum *eæ* defecerint, *ipſi*
recipiant vos in tabernacula ſua ſempiterna.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* پسر کفت چند سالست * که در بندکي تو خدمت مي کنم * وهر کز از فرمان تو در 29
نکذشتم * تويك بزغاله بمن ندادي * تا من بدوستان خود مي خوردم * وبراي اين پسر ناخلف * 30
که مال ترا تلف کرد و فرمان ترا نبرد * چون بيامد براي او † نره کاوان فربه کشتي *
* پدرش بدو کفت من و تو بهمه † وقت باهميم * وهر چه ازان منست ان تست * * اکنون † 31 32
مارا واجب است که خوشي کنيم * و شادماني * که برادر تو مرده بود * زنده کشت * کم شد
بود يافته شد نود پنج مثل نايب خيانت کر و بخشش وام دارانرا
* و باز عيسي † پيش شاکردان خود مثل کفت * که مردي توانکر بود و کسي ديکر † 1
بر مال ملك خود † کماشته بود * بران مرد غمازي کردند * که مال مخدوم را تلف † و پراکنده
مي کند * * مخدوم اورا خواند * وبدو کفت * چيست اين که در حق تو مي شنوم * حساب 2
کدخدايي خود بمن بده * از امروز باز ديکر براي من کدخدايي نتواني کردن * * ان 3
کدخدا در نفس خود کفت * چکنم که مخدوم من کدخدايي از من ستد * زمين
کندن نمي دانم * و از کدايي شرم مي دارم * * دانستم که چه بايد کرد * چون 4

Filius dixit; Quot anni ſunt, qui- 29
bus in ſervitio tuo miniſterium egi,
nec unquam mandatum tuum tranſgreſſus
ſum, tu tamen *unum hœdum*
mihi non dediſti, ut ego cum amicis
meis comederem. Huic autem filio 30
degeneri, qui ſubſtantiam tuam
prodegit, neq; tibi morem geſſit, ſimulac
venit, ei boves ſaginatos mactaſti.
Pater ejus ei dixit; Ego & tu 31
omni tempore unà ſum, & quicquid*
meum eſt tuum eſt. Nunc æquum eſt 32
ut nos lætitiam agamus & feſtivitatem,
quia frater tuus mortuus erat,
& revixit; perierat, & inventus eſt.

XCV. Parabola de procuratore fraudulento, & condonatione ejus debitoribus.

CAP. XVI.

Et rurſùs Jeſus ad diſcipulos 1
ſuos parabolam dixit, quòd vir dives
erat, & quidam alius ſubſtantiæ
poſſeſſionis ejus præpoſitus erat:
in illum hominem criminationem fecerunt,
quòd facultates domini
prodigeret ac dilapidaret. Dominus 2
eum vocavit, & ei dixit; Quid
eſt hoc, quod adverſùs te audio?
rationem diſpenſationis tuæ mihi
redde, ob hac die deinceps mihi
diſpenſationem non potes facere.
Ille diſpenſator in animo ſuo 3
dixit; Quid faciam, cùm dominus
meus à me diſpenſationem
auferat? terram fodere neſcio,
mendicare mihi pudor eſt.
Novi quid conducat facere, ut cum 4

Verſio VULGATA LATINA.

29 At ille reſpondens, dixit patri ſuo; Ecce tot annis ſervio tibi, & nunquam man-
datum tuum præterivi, & nunquam dediſti mihi hœdum ut cum amicis meis epu-
30 larer: Sed poſtquàm filius tuus hic, qui devoravit ſubſtantiam ſuam cum mere-
31 tricibus, venit, occidiſti illi vitulum ſaginatum. At ipſe dixit illi; Fili, tu ſem-
32 per mecum es, & omnia mea tua ſunt: Epulari autem & gaudere oportebat,
quia frater tuus hic, mortuus erat, & revixit; perierat, & inventus eſt.

CAP. XVI.

1 DIcebat autem & ad diſcipulos ſuos; Homo quidam erat dives, qui habebat
2 villicum: & hic diffamatus eſt apud illum quaſi diſſipâſſet bona ipſius. Et voca-
vit illum, & ait illi; Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ:
jam enim non poteris villicare. Ait autem villicus intra ſe; Quid faciam quia 3
dominus meus aufert à me villicationem? fodere non valeo, mendicare erubeſco.
Scio quid faciam, ut, cùm amotus fuero à villicatione, recipiant me in domos ſu- 4
as. Convocatis itaque ſingulis debitoribus domini ſui, dicebat primo; Quan- 5
tum debes domino meo? At ille dixit; Centum cados olei. Dixitque illi; Acci- 6
pe cautionem tuam: & ſede citò, ſcribe quinquaginta. Deinde alii dixit; Tu ve- 7
rò quantùm debes? Qui ait; Centum coros tritici. Ait illi; Accipe litteras tuas,
& ſcribe octoginta. Et laudavit Dominus villicum iniquitatis, quia prudenter fe- 8
ciſſet: quia filii hujus ſeculi prudentiores filiis lucis in generatione ſua ſunt. Et 9
ego vobis dico; Facite vobis amicos de mammona iniquitatis: ut, cùm defeceri-
tis, recipiant vos in æterna tabernacula.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

29 * فاجاب اباه قايلا كم من سنة اخدمك ولم اخالف لك وصية قط * ولم تعطني جديا ابدا
30 لاتنعم به مع اصدقاي * فلما جاء ابنك هذا الذي اكل مالك مع الزناة ذبحت له
31 32 العجل المعلوف * فقال له يا بني انت معي كل حين وكل شي فهو لك * وينبغي ان
نسر ونفرح * لان اخاك هذا كان ميتا فعاش وضالا فوجد *

* الفصل التاسع والخمسون *

1 * ثم قال لتلاميذه انسان كان غنيا وكان له وكيل * فسعي به عنده انه يبذر ماله *
2 * فاستدعاه وقال له ما هذا الذي اسمع عنك * اعطني حساب وكالتك فانك لا تكون لي
3 بعد وكيلا * فقال الوكيل في نفسه ماذا اصنع اذا اخذ مني سيدي الوكالة ولست استطيع
4 الفلاحة واستحي ان اسول * قد علمت ماذا اصنع حتي اذا خرجت عن الوكالة يقبلوني في
5 6 بيوتهم * فدعا واحدا [واحدا] من غرماء سيده * وقال للاول كم لسيدي عليك * فقال مائة قفيز
7 زيتا * فقال له خذ كتابك واجلس مسرعا واكتب خمسين * ثم قال للاخر وانت كم عليك
8 فقال مائة كر قمحا فقال له خذ كتابك واكتب ثمانين * فمدح الرب وكيل الظلم لانه
9 بحكمة صنع * لان بني هذا الدهر احكم من بني النور في جيلهم * وانا ايضا اقول لكم
اتخذوا لكم اصدقاء من مال الظلم كي اذا نفدتم يقبلونكم في مظالهم الابدية *

Reſpondit patri ſuo, dicens; Quot an- 29
nis ſervio tibi, & non ſum refragatus
tuo præcepto unquam, & non dediſti mi-
hi hœdum unquam, quo fruerer cum
amicis meis? Cùm autem veniſſet filius 30
tuus hic, qui devoravit ſubſtantiam tu-
am cum meretricibus, mactâſti ei vitulũ
ſaginatum. Ait illi; Fili mi, tu mecum 31
es omni tempore, & omnia ſunt tua. At 32
oportet nos gaudere & lætari, quia fra-
ter tuus hic erat mortuus, & revixit:
& perditus, ac inventus eſt.

Sectio quinquageſima nona.

CAP. XVI.

PRæterea dixit diſcipulis ſuis; Homo 1
quidam erat dives, & erat ei admini-
ſtrator, & delatus eſt apud eum quòd diſ-
ſiparet bona ipſius. Juſſit ergò vocari il- 2
lum, & dixit ei, Quid eſt hoc quod au-
dio de te? redde mihi rationem curatu-
ræ tuæ: quia tu non eris mihi ulteriùs
curator. Dixit autem curator intra ſe; 3
Quid faciam quum auferet à me domi-
nus meus curaturam, & non poſſim ara-
re, & erubeſcam mendicare? Jam novi 4
quid faciam, ut cùm receſſerit à me cu-
ratura, recipiant me in domos ſuas. Et 5
vocavit ſingulos debitores domini ſui, &
dixit primo; Quantum domino meo de-
bes? Dixit autem, Centum cados olei. 6
Et dixit illi; Accipe librum tuum, &
ſede citò, & ſcribe quinquaginta. De- 7
indè dixit alii, Et tu quantum debes?
Ait, Centum coros tritici. Dixit illi,
Accipe librum tuum, & ſcribe octoginta.
Et laudavit Dominus curatorem iniqui- 8
tatis, quòd ſapienter egiſſet: quia filii
hujus ſeculi ſapientiores ſunt filiis lucis
in generatione ſua. Et ego etiam dico vo- 9
bis, Conciliate vobis amicos de pecunia
iniquitatis: ut cùm finieritis, recipiant
vos in tabernacula ſua æterna.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

29 ወአውሥአ፡ወይቤሎ፡ለአቡሁ፡ናሁ፡መጠነዝ፡ዓመተ፡ተቀነይኩ፡ለከ፡ወግሙረ፡ኢኃለ
ፍኩ፡እምትእዛዝከ፡ወኢተሰ፡ግሙረ፡ኢረከበኒ፡ምጽዋትከ፡ወኢወሀብከኒ፡ማሕስ
30 አ፡ጠሊ፡ጥቀ፡በዘ፡እትፌሣሕ፡ምስለ፡ለዕርክቲየ፡ወቢጽየ፡። ወአቲዎሰ፡ዝንቱ፡
ወልድከ፡ዘበልዐ፡ኵሉ፡መንበርተከ፡ምስለ፡ዘማት፡ጠባሓከ፡ሎቱ፡መግዝአ፡ላህ
31 ም፡። ወይቤሎ፡አቡሁ፡ወልድየ፡አንተሰ፡ምስሌየ፡ሃለውከ፡ዘልፈ፡ወኵሉ፡ዚአየ፡
32 ዚአከ፡ውእቱ፡። ወባሕቱ፡ርቱዕ፡ንትፌሣሕ፡እስመ፡ዝ፡ወልድ፡እኁከ፡ሞተሂ፡
ወሐይወሂ፡ተሐጕለሂ፡ወተረክበ፡።

በእንተ፡መጋቤ፡ዐመፃ፡።

1 ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ለአርዳኢሁ፡አሐዱ፡ብእሲ፡ባዕል፡ቦቱ፡መጋቤ፡ ⁘
2 ወከመዝ፡ያማስን፡ሎቱ፡ንዋዮ፡። ወጸውዖ፡እግዚኡ፡ወይቤሎ፡ምንትኑ፡ዝእሰም
ዕ፡በእንቲኣከ፡ኣዕሉ፡እንከሰ፡ወንትሐሰብ፡መግባከ፡እስመ፡ኢትክል፡እንከ፡መጊበ፡ሊ
3 ተ፡። ወሐለየ፡ውእቱ፡መጋቢ፡ወይቤ፡ምንተ፡እሬሲ፡ናሁ፡ይሰዕረኒ፡እግዚእየ፡
4 እምግብየ፡ወሐሪሰሂ፡ኢይክል፡ወስኢለኒ፡ኣኃፍር፡። ኣእመርኩ፡እንከሰ፡ዘእገብር፡
5 እምከመ፡ሰዐረኒ፡እግዚእየ፡እምግብየ፡ከመ፡ይትወከፉኒ፡በአብያቲሆሙ፡። ወጸው
ዖሙ፡ለእለ፡ይፈድእዎ፡ዕዳ፡ለእግዚኡ፡ወይቤሎ፡ለቀዳማዊ፡ሚመጠነ፡ዕዳ፡ትፈዲዮ፡
6 ለእግዚእየ፡። ወይቤሎ፡ምእተ፡በመስፈርተ፡ባዶስ፡ቅብእ፡ወይቤሎ፡ናሁኬ፡መጽሐ
7 ፍከ፡ንበር፡ወጸሐፍ፡ፍጡነ፡ኃምሳ፡ለዕሌከ፡። ወይቤሎ፡ለካልኡሂ፡አንትኬ፡ሚ
መጠነ፡ትፈዲዮ፡ለእግዚእየ፡ወይቤሎ፡ምእተ፡በመስፈርተ፡ቆሮስ፡ቦሰርንየ፡ወይቤሎ፡ና
8 ሁኬ፡መጽሐፍከ፡ንበር፡ወጸሐፍ፡ፍጡነ፡ሰማንየ፡ለዕሌከ፡። ወንእደ፡እግዚአ፡ብሔር፡
ለመጋቤ፡ዓመፃ፡እስመ፡ከመ፡ጠቢብ፡ገብረ፡እስመ፡ውሉደዝ፡ዓለም፡ይጠብቡ፡እም
9 ውሉደ፡ብርሃን፡በዓለሞሙ፡። ወአነሂ፡እብለክሙ፡ግበሩ፡ለክሙ፡ኣዕርክተ፡እ
ምንዋየ፡ዐመፃ፡ከመ፡ኣመ፡ይኃልቅ፡ይትወከፉክሙ፡እሙንቱሂ፡ውስተ፡አብያቲሆ
ሙ፡ዘለዓለም፡።

Et reſpondit, & dixit patri ſuo; Ecce tot annos ſervivi tibi, & nunquam receſſi á 29
mandato tuo; & mihi nunquam contigit eleemoſyna tua, & non dediſti mihi vel
hœdulum, in quo oblectarer cum amicis meis, & proximis meis. Et veniente hoc 30
filio tuo qui devoravit totas facultates tuas cum meretricibus, mactâſti ei ſagina-
tum bovem. Et dixit ei pater ejus; Fili mi, tu mecum fuiſti ſemper, & quod- 31
cunque meum eſt, tuum eſt. Veruntamen oportet ut oblectemur, quia hic filius, 32
frater tuus, mortuus erat, & revixit: perditus erat, & inventus fuit.

CAP. XVI. *De iniquo procuratore.*

ET dixit Dominus Jeſus diſcipulis ſuis, Quidam homo dives habuit procurato- 1
rem, & *delatus eſt apud eum* ut qui diſſiparet bona ſua. Et vocavit eum domi- 2
nus ejus, & dixit ei; Quid eſt hoc quod audio de te, accede igitur, & computemus
rationem diſpenſationis tuæ, quoniam non potes ampliùs diſpenſare mihi. Et 3
cogitavit iſte procurator, & dixit; Quid faciam? ecce, dimittet me dominus meus
à diſpenſatione mea: & fodere non poſſum, & mendicare erubeſco. Novi igi- 4
tur quid faciam, quando dimiſit me dominus meus à diſpenſatione mea ut recipi-
ant me in domos ſuas. Et vocavit eos qui ſoluturi erant debitum domino ſuo, 5
& dixit primo; Quantum debiti ſolutur' es domino meo? Et dixit, Centum pro 6
menſura bati olei: & dixit ei; Ecce igitur librum tuum & ſede, & ſcribe citò
quinquagintá ſupra te. Et dixit alteri, Tu verò quantum ſoluturus es domino 7
meo? & dixit ei, Centum pro menſura cori tritici: & dixit ei, Ecce igitur librum
tuum, ſede, & citò ſcribe te debitoré octoginta. Et laudavit Deus procuratorem 8
iniquitatis, quia ſicut prudens feciſſet: quia filii hujus ſeculi prudentiores ſunt
filiis lucis in ſeculis ſuis. Et ego dico vobis, Facite vobis amicos ex ſupellectile 9
iniquitatis: ut quando deficiat, recipiant vos illi in domos ſuas quæ in æternum
erunt.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 از كدخدايي بدر افتادم مرا در خانهٔ خود قبول كنند • * وخواند يك يك را از قرض داران
6 † مخدوم خود • واولين كفت • بر تو چند † واجب است † ازان خداوند من • * كفت صد پيمانه
7 روغن • كفت قبالهٔ خود بستان • وبنويس پنجاه پيمانه * وبيكي ديكر كفت • بر تو چند † واجب
است † ازان مخدوم • او كفت صد جريب كندم • بدو كفت • قبالهٔ خود بستان • وبنويس
8 هشتاد † جريب * خدا ان كدخداي ظالم را ستوده كرد • كه حكمت بجاء آورد • زيرا فرزندان اين
9 جهان از فرزندان نور • بحكمت ترند • درين دودهٔ خود • * من نيز بشما † مي كويم • اين پس
باز † كناه شمارا براي خود رحمت سازيد • تا وقتي كه پرداخته شود • در خانهٔ خود تا ابد
شمارا قبول كنند •

diſpenſationi excidero, me in do-
mus ſuas recipiant. Et vocavit 5
unumquemque ex debitoribus domi-
ni ſui, & primo dixit; Tibi quan-
tum incumbit debitum domini mei?
Dixit, Centum menſuræ olei. Dixit 6
diſpenſator; *Syngraphum tuum ac-*
cipe, & ſcribe quinquaginta menſu-
ras. Et cuidam alteri dixit; Tu 7
in quanto obſtrictus es domino? Il-
le dixit; Centum coris tritici. Ei
dixit, Syngraphum tuum accipe, &
ſcribe ſeptuaginta coros. Dominus 8
illum diſpenſatorem iniquum laude
affecit, quòd prudentiâ uſus eſſet:
quia filii hujus mundi filiis lucis
prudentiores ſunt in hac generatio-
ne ſua. Ego etiam vobis dico; Dein- 9
ceps peccato veſtro vobis miſericor-
diam acquirite, ut quando conſum-
matum fuerit, in domum ſuam in
æternum vos recipiant.

Fidelis in minimo, & in *multo* fidelis est: & in modico *injustus*,
10 Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίστῳ, καὶ ἐν πολλῷ πιστός ἐστι· καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδικος,
& in *multo injustus* est. Si ergò in *injusto* mammona fideles non fui-
11 καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν. Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένε-
stis, verum quis vobis credet? Et si in alieno fideles non fui-
12 σθε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύσει; Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγέ-
stis, vestrum quis vobis dabit? Nemo servus potest duobus dominis
13 νεσθε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει; Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυσὶ κυρίοις ρξα ε
servire: aut enim unum odiet, & alterum diliget: aut uni adhære-
δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξε-
bit, & alterum contemnet. Non potestis Deo servire & mammonæ.
ται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε (ε) τῷ Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.
Audiebant autem hæc omnia & Pharisæi avari *subsistentes*, & deri-
14 Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ ἐξεμυ- ρξβ ι
debant illum. Et ait illis; Vos estis *justificantes vosipsos* co-
15 κτήριζον αὐτόν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώ-
ram hominibus, *at* Deus novit corda vestra: quia quod *in* ho-
πιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀν-
minibus altum, abominatio ante Deum est. Lex & Pro-
16 θρώποις ὑψηλόν, βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ (ζ) Θεοῦ ἐστιν. Ὁ νόμος καὶ οἱ προ- ρξγ ε
Phetæ usq; ad Joannem: *à tunc* regnum Dei evangelizatur, & omnis in il-
φῆται ἕως Ἰωάννου· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐ-

ρξδ ε lud vim facit. Facilius autem est, cœlum & terram præterire,
τὴν βιάζεται. Εὐκοπώτερον δέ ἐστι, τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, 17
quàm *Legis* unum apicem cadere. Omnis *absolvens* uxorem suam,
ρξε β ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, 18
& *ducens* alteram, mœchatur: & *omnis* dimissam à viro *ducens*, mœ-
καὶ γαμῶν ἑτέραν, μοιχεύει· καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν, μοι-
ΝΘ΄ chatur. Homo *autem* quidam erat dives, & induebatur *purpuram* & *bys-*
ρξϛ ι χεύει. Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσ- 19
sum, *oblectatus* quotidiè splendidè. *Pauper autem* quidam erat no-
σον, εὐφραινόμενος καθ᾽ ἡμέραν λαμπρῶς. Πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνό- 20
mine Lazarus, qui *ejectus erat* ad januam ejus *ulcerosus*. Et cu-
ματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος. Καὶ ἐπι- 21
piens saturari de micis *cadentibus* de mensa di-
θυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλου-
vitis: sed & canes *venientes* lingebant ulcera ejus. Fa-
σίου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι (η) ἀπέλειχον τὰ ἕλκη αὐτοῦ. Ἐγέ- 22
ctum est autem *mori pauperem*, & *asportari eum* ab ange-
νετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχόν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέ-
lis in sinum Abrahæ. Mortuus est autem & dives, & sepultus est.
λων εἰς τὸν κόλπον (θ) τοῦ Ἀβραάμ. ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη.

MS. A. (ε) Θεῷ (ζ) Θεοῦ. Ὁ νόμος (η) ἐπέλειχον (θ) Ἀβραάμ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܡܢ ܕܒܩܠܝܠ ܡܗܝܡܢ ܗܘ. ܐܦ ܒܣܓܝ ܡܗܝܡܢ ܗܘ. ܘܡܢ ܕܒܩܠܝܠ ܥܘܠ. ܐܦ
11 ܒܣܓܝ ܥܘܠ ܗܘ. * ܐܢ ܗܘ ܕܝܢ ܒܡܡܘܢܐ ܕܥܘܠܐ ܡܗܝܡܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ. ܫܪܪܐ ܠܟܘܢ
12 ܡܢܘ ܢܗܝܡܢ. * ܘܐܢ ܒܕܠܐ ܕܝܠܟܘܢ ܠܐ ܐܫܬܟܚܬܘܢ ܡܗܝܡܢܐ. ܕܝܠܟܘܢ ܡܢܘ ܢܬܠ
13 ܠܟܘܢ. * ܠܝܬ ܥܒܕܐ ܕܡܫܟܚ ܠܬܪܝܢ ܡܪܘܢ ܠܡܦܠܚ. ܐܘ ܓܝܪ ܠܚܕ ܢܣܢܐ
ܘܠܐܚܪܢܐ ܢܪܚܡ. ܐܘ ܠܚܕ ܢܝܩܪ ܘܠܐܚܪܢܐ ܢܫܘܛ. ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܦܠܚ ܠܐܠܗܐ
14 ܘܠܡܡܘܢܐ. * ܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܦܪܝܫܐ. ܡܛܠ ܕܪܚܡܝܢ ܗܘܘ ܟܣܦܐ
15 ܘܡܒܙܚܝܢ ܗܘܘ ܒܗ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܕܡܙܕܕܩܝܢ ܢܦܫܗܘܢ ܩܕܡ
ܒܢܝܢܫܐ. ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܝܕܥ ܠܒܘܬܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܡܕܡ ܕܪܡ ܒܒܢܝܢܫܐ. ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܛܢܦ
16 ܗܘ. * ܢܡܘܣܐ ܘܢܒܝܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܚܢܢ. ܡܢ ܗܝܕܝܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܡܣܬܒܪܐ. ܘܟܠ
17 ܠܗ ܐܠܨ ܕܢܥܘܠ. * ܦܫܝܩ ܗܘ ܕܝܢ ܕܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܢܥܒܪܘܢ. ܐܘ ܐܬܘܬܐ ܚܕܐ ܡܢ
18 ܢܡܘܣܐ ܬܥܒܪ. * ܟܠ ܡܢ ܕܫܒܩ ܐܢܬܬܗ ܘܢܣܒ ܐܚܪܬܐ ܓܐܪ. ܘܟܠ ܡܢ ܕܢܣܒ
ܫܒܝܩܬܐ ܓܐܪ. * ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܥܢܝܕܐ * ܢܓ *
19 * ܓܒܪܐ ܕܝܢ ܚܕ ܥܬܝܪܐ ܐܝܬ ܗܘܐ. ܘܠܒܫ ܗܘܐ ܒܘܨܐ ܘܐܪܓܘܢܐ. ܘܟܠܝܘܡ ܡܬܒܣܡ ܗܘܐ
20 ܢܨܝܚܐܝܬ. * ܘܡܣܟܢܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܫܡܗ ܠܥܙܪ. ܘܪܡܐ ܗܘܐ ܠܘܬ ܬܪܥܗ ܕܗܘ ܥܬܝܪܐ.
21 ܟܕ ܡܚܝܠ ܒܫܘܚܢܐ. * ܘܡܬܪܓܪܓ ܗܘܐ ܕܢܣܒܥ ܟܪܣܗ ܡܢ ܦܬܘܬܐ ܕܢܦܠܝܢ ܡܢ
22 ܦܬܘܪܗ ܕܗܘ ܥܬܝܪܐ. ܐܠܐ ܐܦ ܟܠܒܐ ܐܬܝܢ ܗܘܘ ܡܠܚܟܝܢ ܫܘܚܢܘܗܝ. * ܗܘܐ ܕܝܢ ܘܡܝܬ
ܗܘ ܡܣܟܢܐ. ܘܐܘܒܠܘܗܝ ܡܠܐܟܐ ܠܥܘܒܗ ܕܐܒܪܗܡ. ܐܦ ܗܘ ܕܝܢ ܥܬܝܪܐ ܡܝܬ ܘܐܬܩܒܪ.

10 Qui in modico fidelis est, & in multo fidelis est: & qui in modico iniquus est, etiam in multo iniquus est. 11 Si ergò in divitiis iniquitatis fideles non estis, veritatem quis credet vobis? 12 Et si in eo quod vestrum non est, non estis inventi fideles, quod vestrum est quis dabit vobis? 13 Nullus est servus qui valeat duobus dominis servire: aut enim unum odio habebit, & alterum diliget; aut unum honorabit, et alterum contemnet. Non potestis Deo servire, & divitiis. 14 Pharisæi autem quum hæc omnia audissent, propterea quòd amabant pecuniam, irridebant eum. 15 Jesus verò dixit eis; Vos estis ii qui justificant seipsos coram hominibus; Deus autem novit corda vestra. Quod enim elatum est inter homines, coram Deo abominationi est. 16 Lex & Prophetæ usque ad Johannem: ab eo tempore regnum Dei evangelizatur, & quivis ad ipsũ perrumpit ut introëat. 17 Facilius est autem cœlum & terram transire, quàm elementum unum è Lege præterire. 18 Quisquis dimittit uxorem suam, & ducit aliam, mœchatur: & quisquis ducit derelictam, mœchatur.

Lectio ad vesperas dominicæ defunctorum. 53.

19 Porrò vir quidam dives erat, & amiciebatur bysso & purpurâ; & quotidiè sese oblectabat magnificé. 20 Et pauper quidam erat nomine Lazarus, eratque projectus ad portam illius divitis, perculsus ulceribus: 21 Et desiderabat explere ventrem suum ex micis quæ cadebant à mensa divitis illius: sed & canes veniebant lambentes ulcera ejus. 22 Factum est autem ut moreretur pauper ille, & perduxerint eum angeli in sinum Abrahami: quin etiam dives ille mortuus est, ac sepultus.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

10 *هركه بر اندك امانتدارست بر بسيار نيز† امانت دار باشد * وهركه بر اندك خيانتكرست،
11 بر بسيار نيز خيانتكرست * *چون بر مقتنا ظلم را امانت دار نشديد * راستي را بر شما
12 كه اعتماد كند * *وچون بدانچ ازان شما نيست * امانت دار نشديد * درانچ كه ازان
شماست * كيست كه بشما بدهد ∴ نود شش ∴ بندهٔ دو مخدوم را خدمت
13 نتواند كرد *نيست درجهان† بندهٔ كه دو خداوند را تواند† خدمت كردن *
مكر يكي را دشمن† دارد ويكي را دوست * يا يكي را حرمت دارد * ويكي را خوار * نتوانيد†
14 خدايرا ومال و مقتنارا† بندگي كردن * *چون معتزلان اين همه† شنيدند * سبب انك مال را
15 دوست مي داشتند * بروي افسوس مي زدند * *عيسي بديشان كفت * شماييد كه خودرا
پيش آدميان ستوده مي داريد * براي انك خداست كه دل شما مي داند * كه هرچه
16 پيش ادميان بلندست * پيش خدا نژندست * *ناموس وپيغمبران† تا امدن يحيي است *
و ازانكه باز ملكوت خداي در اميدست * وهمه جماعت مي كوشند * كه بدو در رود *
17 *آسان ترست * كه آسمان و زمين * بكذرند * از انك يك ايت از ناموس بكذرد *

10 *Quicunque in parvo fidelis est, in multo etiam fidelis erit: & quicunq; in parvo fraudulentus est, in multo etiam fraudulentus erit.* 11 *Cùm in peculio iniquitatis fideles non fueritis, verum quis vobis concredet?* 12 *Et cùm in eo quod vestrum non est, fideles non fueritis, illud quod vestrum est, quis est qui vobis det?*

XCVI. Servus duobus dominis non potest servire.

13 *Non est in mundo servus qui duobus dominis possit servire, quin unum exosum habeat, & alterum dilectum: aut uni honorem exhibeat, alterum verò vili* pendat. *Non potestis Deo & pecuniæ possessionique servire.* 14 *Cùm Pharisæi hæc omnia audirent, ea de causa quod pecuniam amarent, eum scommate petebant.* 15 *Jesus illis dixit; vos estis qui vosmetipsos coram hominibus laudatos habetis, eò quòd Deus est qui cor vestrum novit: nam quicquid apud homines sublime est, coram Deo abominandum est.* 16 *Lex & Prophetæ usque adventum Johannis sunt, deinceps autem regnum Dei in spe est, & universa multitudo contendit ut in illud ingrediatur.* 17 *Facilius est ut cœlum et terra prætereant, quam ut unus apex de lege transeat.*

Verſio VULGATA LATINA.

10 Qui fidelis eſt in minimo, & in majori fidelis eſt: & qui in modico iniquus eſt, &
11 in majori iniquus eſt. Si ergò in iniquo mammona fideles non fuiſtis: quod ve-
12 rum eſt, quis credet vobis? Et ſi in alieno fideles non fuiſtis: quod veſtrum eſt,
13 quis dabit vobis? Nemo ſervus poteſt duobus dominis ſervire: aut enim unum
odiet, & alterum diliget: aut uni adhærebit, & alterum contemnet: non pote-
14 ſtis Deo ſervire & mammonæ. Audiebant autem omnia hæc Phariſæi, qui erant
15 avari: & deridebant illum. Et ait illis; Vos eſtis, qui juſtificatis vos coram
hominibus: Deus autem novit corda veſtra: quia quod hominibus altum eſt, abo-
16 minatio eſt ante Deum. Lex & prophetæ, uſque ad Joannem: ex eo regnum
Dei evangelizatur, & omnis in illud vim facit. Facilius eſt autem cœlum & ter- 17
ram præterire, quàm de Lege unum apicem cadere. Omnis qui dimittit uxorem 18
ſuam, & alteram ducit, mœchatur: & qui dimiſſam à viro ducit, mœchatur. Ho- 19
mo quidam erat dives, qui induebatur purpurâ & byſſo: & epulabatur quotidiè
ſplendidè. Et erat quidam mendicus, nomine Lazarus, qui jacebat ad januam 20
ejus, ulceribus plenus, Cupiens ſaturari de micis, quæ cadebant de menſa divi- 21
tis, & nemo illi dabat: ſed & canes veniebant, & lingebant ulcera ejus. Factum 22
eſt autem ut moreretur mendicus, & portaretur ab Angelis in ſinum Abrahæ. Mortuus eſt autem & dives, & ſepultus eſt in inferno.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 الفصل الستون * الامين في القليل يكون امينا ايضا في الكثير والظالم في
11 القليل ظالم ايضا في الكثير * فان كنتم غير امناء في مال الظلم فمن يامنكم في الحق *
12 وان كنتم فيما ليس لكم غير امناء فمن يعطيكم ما لكم * 13 لا يستطيع احد
ان يعبد ربين الا ان يبغض الواحد ويحب الاخر ويطيع الواحد ويرفض الاخر * لا تقدرون
14 ان تعبدوا الله والمال * وكانوا الفريسيون محبين للفضة فلما سمعوا هذا كله فبدوا يستهزون
15 به * فقال لهم انتم الذين تزكون نفوسكم قدام الناس والله عارف بقلوبكم * لان المتعظم
16 في الناس مرذول قدام الله * الناموس والانبياء الي يوحنا ومنه حينيذ يبشر بملكوت الله *
17 وكل احد اليها مضطر * وزوال السماء والارض اسهل من ان يبطل من الناموس حرف واحد *
18 كل من يطلق امراته ويتزوج اخري فهو زان [وكل] من يتزوج مطلقة من زوجها فهو زان *
19 الفصل الحادي والستون * رجل كان غنيا ويلبس الحرير
20 والارجوان * وكان يتنعم كل يوم بزينته * ومسكين كان اسمه لعازر كان مطروحا عند بابه
21 مضروبا بالقروح * وكان يشتهي ان يملا بطنه من الفتات الذي يسقط من مايدة ذلك
22 الغني * وكانت الكلاب تاتي وتلحس قروحه * فلما مات ذلك المسكين حملته الملايكة
الي حضن ابرهيم * ثم مات ايضا ذلك الغني وقبر *

Sectio ſexageſima.

Fidelis in modico, erit fidelis etiam in 10
multo. Et injuſtus in modico, erit inju-
ſtus etiam in multo. Si ergò fueritis in- 11
fideles in opibus iniquitatis, quis fidet
vobis veras? Et ſi fueritis in eo quod 12
non eſt veſtrum, infideles; ecquis dabit
vobis quod eſt veſtrum? Non poteſt quiſ- 13
quam ſervire duobus dominis, quin odio
habeat unum, & diligat alterum: &
obtemperet uni, & contemnat alterum.
Non poteſtis ſervire Deo & opibus.
Erant autem Phariſæi amantes argenti, 14
quumque audiſſent hæc omnia, cœperunt
deridere illum. Et ait illis, Vos eſtis 15
qui juſtificatis voſmetipſos coram homi-
nibus: Deus autem novit corda veſtra,
quia quod magnificum eſt inter homines,
abominandum eſt ante Deum. Lex & 16
Prophetæ uſque ad Johannem: & ab
ipſo tunc evangelizabitur regnum Dei.
Et unuſquiſque eſt ad illud obligatus.
Et conſumptio cœli & terræ facilior eſt 17
quàm ut aboleatur de lege literula una.
Omnis qui repudiat uxorem ſuam, & 18
ducit alteram, profectò ipſe mœchus eſt:
& omnis qui ducit repudiatam à viro
ſuo, profectò ipſe mœchus eſt.

Sectio ſexageſima prima.

Homo quidam erat dives, & induebatur 19
ſerico & purpurâ, & jucundabatur quo-
tidiè in faſtu ſuo. Et pauper quidam cu- 20
jus nomen erat Lazarus, erat projectus
ad oſtium illius, percuſſus ulceribus:
Et cupiebat implere ventrem ſuum de 21
micis quæ cadebant è menſa illius divi-
tis: & canes veniebant & linge-
bant ulcera ejus. Cùm autem mortuus 22
eſſet ille pauper, tulerunt eum angeli in
ſinum Abrahæ. Deindè mortuus eſt et-
iam ille dives, & ſepultus eſt.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ወዘስ : በውሑድ : መእመን : በብዙኅኒ : መእመን : ውእቱ : ወዘስ : በሕደጥ : ሐማፂ :
11 በብዙኅኒ : ዐማፂ : ውእቱ ::=: ወሶበ : በንዋየ : ዓመፃ : ለልብክሙ : ሃይማኖተ :
12 መኑ : ይትአመነክሙ : በንዋየ : ጽድቅ ::=: ወሶበ : በንዋየ : ባዕድ : አልብክሙ :
13 ሃይማኖተ : መኑ : እንከ : ይሁበክሙ : ዚአሁ ::=: አልቦ : ገብር : ዘይክል : ለክልኤቱ :
አጋእዝት : ተቀንዮ :: ወእማእኮ : አሐደ : ያፈቅር : ወካልአ : ይጸልእ : ወእማእኮ :
ለአሐዱ : ይትአዘዝ : ወለካልኡ : ይአቢ : ሊትክሉኬ : ለእግዚአብሔር : ተቀንዮ : ተፀ
14 ምደተ : ንዋየ : እንዘ : ታፈቅሩ ::=: ወሰሚዖሙ : ዘንተ : ኵሎሙ : ፈሪሳውያን : መ
15 ፍቀሬነ : ንዋይ : ተቃጸብዎ ::=: ወይቤሎሙ : አንትሙሰ : ትጼደቁ : ለዓይነ : ሰብእ :
ወእግዚአብሔር : ያአምር : ልበክሙ : እስመ : ዘበኀበ : ሰብእ : ዓቢይ : በቅድመ :
16 እግዚአብሔር : ትሑት : ወርኩስ ::=: ወኦሪትኒ : ወነቢያትኒ : እስከ : ዮሐንስ :
እምትካት : ሰበኩ : በእንተ : መንግሥተ : እግዚአብሔር : ወኵሉ : ይትገፋዕ : በ
17 እንቲአሃ ::=: ወባሕቱ : ይቀልል : ሰማይ : ወምድር : የኃልፍ : እምአሐቲ : ቃ
18 ለ : ኦሪት : ትደቅ ::=: ወኵሉ : ዘይድሕር : ብእሲቶ : ወያወስብ : ካልእታ : ዘመወ ;
ወእንተኒ : ደሐራ : ምታ : ለእመ : ቀርበት : ካልእ : ዘመወት ::=:
በእንተ : ባዕል : ወአልዓዛር ::=:
19 አሐዱ : ብእሲ : ባዕል : ወይለብስ : ሜላተ : ወልብሰ : ቢሶን : ወቀጠንተ : አልባስ :
20 ወይትፌሣሕ : ኵሎ : አሚረ : ወይፈግዕ ::=: ወአሐዱ : ነደይ : ዘስሙ : አልዓዘ
21 ር : ወግዱፍ : ውስተ : ዴዴሁ : ለባዕል : ወይሰክብ ::=: ወይፈቱ : ይጽገብ : እም
ፍርፋራት : ዘይወድቅ : እማእዱ : ለባዕል : ወከለባትሂ : ይመጽኡ : ወይልሕሱ : ቍ
22 ስሊሁ ::=: ወእምዝ : ሞተ : ውእቱ : ነደይ : ወወሰድዎ : መላእክት : ውስተ :
ሕፅነ : አብርሃም :: ወሞተ : ባዕልኒ : ወተቀብረ :=:

Et qui in pauco fidelis *eſt*, in multo fidelis eſt: & qui in pauco iniquus *eſt*, in 10
multo iniquus eſt. Et ſi in ſupellectile iniquitatis non habetis fidem, quis cre- 11
det vobis in ſupellectile juſtitiæ? Et ſi in ſupellectile alterius non habuiſtis fi- 12
dem, quis igitur dabit vobis ſuam? Non eſt ſervus qui poteſt duobus dominis 13
ſervire: aut enim unum diliget, & alterum odio habebit; aut uni obediet, &
alteri recuſabit: non poteſtis igitur Deo ſervire, adhæſionem divitiis diligentes.
Et audientes hoc omnes Phariſæi amatores divitiarum, deriſerunt eum. Et dixit 14
iis; Vos juſti eſtis coram oculis hominum, & Deus cognoſcit corda veſtra: quo- 15
niam quod apud homines magnum eſt, coram Deo vile & profanum *eſt*.
Et lex & prophetæ uſque ad Johannem, ab initio, prædicârunt de regno Dei, 16
& quivis opprimitur propter illud. Sed facilius eſt cœlum, & terram præ- 17
terire, quam unam vocem legis cadere. Et quicunque dimittit uxorem ſu- 18
am, & ducit alteram, mœchatus eſt: & quæ dimittit virum ſuum, ſi acceſſit alteri,
mœchata eſt.

De divite & Eleazar.

Quidam homo dives *erat*, & induebatur purpurâ, & veſtimentum *ejus* byſſus, 19
& goſſipinæ erant tunicæ ejus: & gaudebat quotidiè, & epulabatur. Et qui- 20
dam mendicus *erat*, cujus nomen Eleazar: & projectus fuit ad oſtium divitis,
& decubuit. Et deſiderabat ſaturari de micis quæ cadebant è menſa divi- 21
tis: & canes veniebant, & lingebant ulcera ejus. Et tunc obiit iſte pauper, 22
& attulerunt eum angeli in ſinum Abrahami: & obiit dives etiam, &
ſepultus eſt.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

18 * هر كه زن خود را† رها كند * وزني† ديكر ستاند زنا كرده باشد [وهر كه رها كرده
19 بستاند زنا كارست] نود هفت مثل توانكر و غازر مسكين * مردي بود توانكر
20 ومالدار لباسها ديبا واطلس پوشيدي * وعمر خود بتكبر وخوشي كذرانيدي * وبود
21 درويش مسكين نامش غازر * بر در توانكر افتاده * ريشناك ودردمند * ودر ارزوي آن مي بود *
كه ازخرده ريزهاء [كه از] خوان توانكر مي افتيد * شكم خودرا سير كند * وبا اين همه
22 سكان نيز ريش درويش را مي ليسيدند * بعد از مدتي * غازر مسكين بمرد فرشتكان †
روح اورا بردند و در دامن ابراهيم † جاي كردند * وبعد ازان توانكر نيز بمرد *
وچون دفن شد *

Quicunque uxorem ſuam dimiſerit, 18
et uxorem aliam duxerit, adulterium
commiſit: & quiſquis dimiſſam du-
xerit, adulter eſt.

XCVII. Parabola divitis & Gazari pauperis.

Homo quidam erat dives, & opu- 19
lentus, qui veſtimentis holoſericis
& bombycinis veſtiebatur, & æta-
tem ſuam faſtu & voluptate tranſi-
gebat. Erat etiam pauper inops, 20
nomine Gazarus, ad oſtium divitis
delapſus, ſaucius & æger. Et in de- 21
ſiderio ejus erat ut minutis micis,
quæ de menſa divitis cadebant, ven-
trem ſuum expleret: & præter hæc
omnia canes etiam vulnera pauperis
lingebant: Et aliquantò pòſt Gaza- 22
rus pauper mortuus eſt, & Angeli
ſpiritum ejus tulerunt, & in ſinu
Abrahæ collocârunt: poſtcà verò di-
ves etiam mortuus eſt. Et cùm ſe-
pultus eſſet,

Et in inferno elevans oculos ſuos, *exiſtens* in tormentis, *videt* A-
23 Καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν Ἀ-
braham à longè, & Lazarum in *gremiis* ejus. Et ipſe clamans
24 βραὰμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λάζαρον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς φωνήσας
dixit; Pater Abraham, miſerere mei, & mitte Lazarum, ut intingat extremũ
εἶπε, Πάτερ Ἀβραὰμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον
digiti ſui *aquâ,* & refrigeret linguam meam: quia crucior in
τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ
flamma hac. Dixit *autem* Abraham; Fili, recordare quia recepiſti *tu*
25 φλογὶ ταύτῃ. Εἶπε δὲ Ἀβραὰμ, Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέλαβες (ι) σὺ
bona *tua* in vita tua, & Lazarus ſimiliter mala: nunc *autem* hic con-
τὰ ἀγαθά σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν δὲ ὅδε παρα-
ſolatur, tu verò cruciaris. Et in omnibus his, inter nos & vos
26 καλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι. Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν
hiatus magnus confirmatus eſt, ut *volentes* tranſire hinc ad vos,
χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι (κ) ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς,
non poſſint: neque *qui* indè *ad nos tranſmeent.* Ait *autem*; Rogo
27 μὴ δύνωνται· μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. Εἶπε δὲ, Ἐρωτῶ
ergò te, pater, ut mittas eum in domum patris mei: Habeo
28 (λ) οὖν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου· Ἔχω
enim quinq; fratres, ut teſtetur illis, *ut non* & ipſi veniant in locum
γὰρ πέντε ἀδελφοὺς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον
hunc *tormenti.* Ait illi Abraham; Habent Moyſen, & Prophetas: au-
τοῦτον τῆς βασάνου. (μ) Λέγει αὐτῷ Ἀβραὰμ, Ἔχουσι Μωσέα, καὶ τοὺς προφήτας· ἀκου- 29
diant illos. *Is autem* dixit; Non, pater Abraham: ſed ſi quis ex mortuis
σάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχὶ, πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν 30
ierit ad eos, *pœnitebunt.* Ait autem illi; Si Moyſen & Prophetas
πορευθῇ πρὸς αὐτοὺς, μετανοήσουσιν. Εἶπε δὲ αὐτῷ, Εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν 31
non audiunt, neque ſi quis ex mortuis reſurrexerit, credent.
οὐκ ἀκούουσιν, (ν) οὐδὲ ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, πεισθήσονται.

CAP. XVII. ιζʹ.

Ait *autem* ad diſcipulos; Impoſſibile eſt non *venire* ſcandala: væ
ρξζ β Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς (α) μαθητὰς, Ἀνένδεκτόν ἐστι τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· οὐαὶ 1
autẽ p quẽ veniunt. *Expedit* illi, ſi *mola aſinaria circum*ponatur circa collum ejus,
δὲ δι' οὗ ἔρχεται. Λυσιτελεῖ αὐτῷ, εἰ μύλος ὀνικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, 2
& projiciatur in mare, quàm ut ſcandalizet unum *parvorum illorum.* At-
καὶ ἔρριπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων. Προσ- 3
tendite vobis*ipſis:* Si *verò* peccaverit in te frater tuus, increpa illum: & ſi
ρξη ϛ ἔχετε ἑαυτοῖς· ἐὰν δὲ (β) ἁμάρτῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ (γ) ἐὰν
pœnituerit, dimitte illi: Et ſi ſepties die peccaverit in te,
ρξθ ϛ μετανοήσῃ, ἄφες αὐτῷ. Καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡμέρας (δ) ἁμάρτῃ εἰς σὲ, 4
& ſepties die converſus fuerit ad te, dicens; *Pœniteo, dimittes* illi.
καὶ (ε) ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ (ζ) ἐπί σε, λέγων, Μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

MS. A. (ι) τὰ ἀγαθά σου σὺ ἐν (κ) ἔνθεν (λ) σε οὖν, (μ) Λέγει δὲ αὐτῷ (ν) οὐδ' ἐὰν
Κεφ. ιζʹ. MS. A. (α) μαθητὰς αὐτοῦ, (β) ἁμάρτῃ ὁ ἀδελφός (γ) ἐὰν μὴ μετανοήσῃ,
(δ) ἁμαρτήσῃ (ε) ἐὰν ἑπτάκις (ζ) πρὸς σέ,

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

*ܘܟܕ ܡܫܬܢܩ ܒܫܝܘܠ. ܐܪܝܡ ܥܝܢܘܗܝ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. ܘܚܙܐ ܠܐܒܪܗܡ ܘܠܠܥܙܪ ܒܥܘܒܗ. 23
* ܘܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ. ܐܒܝ ܐܒܪܗܡ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ. ܘܫܕܪ ܠܠܥܙܪ ܕܢܨܒܘܥ ܪܝܫ ܨܒܥܗ 24
ܒܡܝܐ ܘܢܪܛܒ ܠܝ ܠܫܢܝ. ܕܗܐ ܡܫܬܢܩ ܐܢܐ ܒܫܠܗܒܝܬܐ ܗܕܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܪܗܡ. 25
ܒܪܝ. ܐܬܕܟܪ ܕܩܒܠܬ ܛܒܬܟ ܒܚܝܝܟ. ܘܠܥܙܪ ܒܝܫܬܗ. ܘܗܫܐ ܗܐ ܗܘ ܡܬܒܝܐ ܗܪܟܐ ܘܐܢܬ
ܡܫܬܢܩ ܐܢܬ. * ܘܥܡ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. ܦܚܬܐ ܪܒܐ ܣܝܡ ܒܝܢܝܢ ܠܟܘܢ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܨܒܝܢ 26
ܠܡܥܒܪ ܡܟܐ ܠܘܬܟܘܢ ܠܐ ܢܫܟܚܘܢ. ܘܐܦܠܐ ܕܡܢ ܬܡܢ ܠܘܬܢ ܢܥܒܪܘܢ. * ܐܡܪ ܠܗ. ܡܟܝܠ 27
ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܐܒܝ. ܕܬܫܕܪܝܘܗܝ ܠܒܝܬ ܐܒܝ. * ܚܡܫܐ ܓܝܪ ܐܚܝܢ ܐܝܬ ܠܝ. ܢܐܙܠ 28
ܢܣܗܕ ܐܢܘܢ. ܕܠܐ ܐܦ ܗܢܘܢ ܢܐܬܘܢ ܠܕܘܟܬܐ ܗܕܐ ܕܫܘܢܩܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܪܗܡ. ܐܝܬ 29
ܠܗܘܢ ܡܘܫܐ ܘܢܒܝܐ. ܢܫܡܥܘܢ ܐܢܘܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܐܒܝ ܐܒܪܗܡ. ܐܠܐ ܐܢ ܐܢܫ 30
ܡܢ ܡܝܬܐ ܢܐܙܠ ܠܘܬܗܘܢ ܬܝܒܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗ ܐܒܪܗܡ. ܐܢ ܠܡܘܫܐ ܘܠܢܒܝܐ ܠܐ 31
ܫܡܥܝܢ. ܐܦܠܐ ܐܢ ܐܢܫ ܡܢ ܡܝܬܐ ܢܩܘܡ ܡܗܝܡܢܝܢ ܠܗ. * ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ
ܕܥܪܘܒܬܐ. ܕܫܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܢܕ * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܙ *
* ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܕܠܐ ܢܐܬܘܢ ܡܟܫܘܠܐ. ܘܝ ܕܝܢ ܠܗܘ 1
ܕܒܐܝܕܗ ܢܐܬܘܢ. * ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗ ܐܠܘ ܟܐܦܐ ܕܚܡܪܐ ܬܠܝܐ ܒܨܘܪܗ ܘܫܕܐ ܒܝܡܐ. ܐܘ 2
ܕܢܟܫܠ ܠܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܙܥܘܪܐ. * ܐܙܕܗܪܘ ܒܢܦܫܟܘܢ. ܐܢ ܢܣܟܠ ܐܚܘܟ ܟܐܐ ܒܗ. ܘܐܢ 3
ܬܐܒ ܫܒܘܩ ܠܗ. * ܘܐܢ ܫܒܥ ܙܒܢܝܢ ܒܝܘܡܐ ܢܣܟܠ ܒܟ. ܘܫܒܥ ܙܒܢܝܢ ܒܝܘܡܐ 4
ܢܬܦܢܐ ܠܘܬܟ ܘܢܐܡܪ. ܕܬܐܒ ܐܢܐ. ܫܒܘܩ ܠܗ.

Quúmque torqueretur in inferis, elevavit 23 oculos ſuos eminùs, viditque Abrahamum & Lazarum in ſinu ejus. Et clamavit altâ vo- 24 ce, aitque; Pater mi Abraham, miſerere mei, & mitte Lazarum ut intingat extremum digitum ſuum in aquam, & humectet mihi linguam meam: ecce enim crucior in hac 25 flamma. Dixit ei Abraham; Fili mi, recordare te recepiſſe bona tua in vita tua, & Lazarum mala ſua: nunc autem ecce requieſcit hìc, tu verò cruciaris. Et cum his omni- 26 bus, eſt ingens præcipitium poſitum inter nos & vos, ut ii qui velint hinc tranſire ad vos, non poſſint; nec etiam illinc tranſire ad nos. Dixit ei; Ergò efflagito à te, Pater 27 mi, ut eum mittas domum patris mei: Sunt 28 enim mihi quinque fratres: abeat conteſtari eos, ne & ipſi veniant in hunc locum cruciatûs. Dixit ei Abraham, Habent Moſem & 29 Prophetas: audiant eos. Ille verò dixit ei; 30 Non, pater mi Abraham, ſed ſi quiſpiam ex mortuis proficiſcatur ad eos, pœnitentiam acturi ſunt. Dixit ei Abraham, Si Moſem & 31 Prophetas non audiunt; nec ſi quiſpiam ex mortuis ſurrexerit, credituri ſunt ei.

Lectio ad veſperas, feriâ VI. hebdomadis prima Jejunii.54.

CAP. XVII.

Dicebat autem Jeſus diſcipulis ſuis; Non 1 poteſt quin eveniant ſcandala: væ autem ei per quem eveniunt. Satius ei foret ſi molâ 2 aſinariâ collo ipſius appenſâ, jaceret in mare dejectus, quàm ut ſit offendiculo uni ex iſtis puſillis. Cavete vobiſipſis. Si peccaverit 3 frater tuus, increpa eum; & ſi converſus fuerit, remitte ei. Et, ſi ſepties in die offenderit 4 te, & ſepties in die revertatur ad te, & dixerit, Pœnitet me; remitte ei.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* روح † اورا بدوزخ بردند * و شکنجه مي کشيد * حجاب برداشته شد * توانکر چشم خودرا 23
کشود و ازدور † ابرهيم را ديد * و غازر † در دامن او * * باواز بلند † بانك زد و كفت * اي 24
پدر من ابرهيم * بر من رحمت كن * و غازررا پيش من فرست * كه سر انكشت خودرا تر كند *
و بدهان من بچكاند * اينك دران حسرت مي سوزم * * ابرهيم كفت فرزند من * بياد 25
آور * كه تو نعمت خود را † در زندكاني خود قبول كردي * و غازر نيز شر و عذاب خود *
اين ساعت او اينجا در اسايش است * و تو انجا عذاب مي كشي * * با اين همه نغول هاويهٔ 26
در ميان † ما و شما شك است ازينجا انجا نتوان آمد * ونه از انجا اينجا بكذرند *
* بدو كفت اي پدرم از تو مي خواهم * كه غازررا در خانهٔ پدرم بفرستي * * تا برود 27 28
و پنج برادر مرا اكاه كند * تا ايشان † درين جايكاه † عذابرا نيايند * * ابرهيم بدو كفت 29
موسي و پيغمبران و كتاب دارند * از انجا بشنوند * * توانكر كفت اي پدرم ابرهيم * 30
اكر كسي از مردكان † پيش ايشان رود توبه بكنند * * ابرهيم بدو كفت * 31
چون از موسي و پيغمبران نشنيدند * از مردكان نيز اكر كسي بر خيزد باور نكنند *

Spiritum ejus in infernum tulerunt, & tormentum ſuſtinuit: velo autem *ſublato dives oculos ſuos aperuit, & è longinquo Abraham vidit, & Gazarum in ſinu ejus.* 23 *Voce* itaque *elatâ vociferatus eſt,* 24 *& dixit; O pater mi Abraham, mei miſerere, & Gazarum ad me mitte, ut verticem digiti ſui humectet, & ori meo inſtillet: ecce in hoc dolore ardeo. Abraham dixit;* 25 *Fili mi in memoriam reduc, quòd tu delectationem tuam in vita tuâ acceperis, & Gazarus etiam malum et cruciatum ſuum: hâc horâ ille hic in requie eſt, tu verò illic torqueris. Ad hæc omnia profundum barathrum inter nos & vos factum eſt: hinc illuc nemo poteſt accedere, neque illinc huc tranſeunt.* 26 *Ei dixit; O pater mi, à te peto, ut Gazarum in domum patris mei mittas:* 27 *Ut eat, & quinque fratres meos moneat, ne illi in hunc locum tormenti veniant.* 28 *Abraham ei dixit; Moſen & Prophetas, & Scripturam habent, illinc audiant.* 29 *Dives dixit; O Pater mi Abraham, ſi quis ex mortuis ad eos eat, pœnitentiam agent.* 30 *Abraham ei dixit; Si Moſen & prophetas non audiunt, à mortuis etiam ſiquis ſurrexerit, ei non credent.* 31

Verſio VULGATA LATINA.

23 Elevans autem oculos ſuos, cùm eſſet in tormentis, vidit Abraham à longè, & La-
24 zarum in ſinu ejus: Et ipſe clamans dixit; Pater Abraham, miſerere meî, &
mitte Lazarum, ut intingat extremum digiti ſui in aquam, ut refrigeret linguam
25 meam, quia crucior in hac flamma. Et dixit illi Abraham; Fili, recordare quia
recepiſti bona in vita tua, & Lazarus ſimiliter mala: nunc autem hic conſolatur,
26 tu verò cruciaris. Et in his omnibus, inter nos & vos chaos magnum firmatum
27 eſt: ut hi, qui volunt hinc tranſire ad vos, non poſſint, neque indè huc tranſmeare.
28 Et ait; Rogo ergò te, pater, ut mittas eum in domum patris mei: Habeo enim
29 quinque fratres, ut teſtetur illis, ne & ipſi veniant in hunc locum tormentorum.
30 Et ait illi Abraham; Habent Moyſen, & prophetas: audiant illos. At ille di-
xit; Non, pater Abraham: ſed ſi quis ex mortuis ierit ad eos, pœnitentiam agent.
Ait autem illi; Si Moyſen & prophetas non audiunt, neque ſi quis ex mortuis re- 31
ſurrexerit, credent.

CAP. XVII.

ET ait ad diſcipulos ſuos; Impoſſibile eſt ut non veniant ſcandala: væ autem 1
illi, per quem veniunt. Utilius eſt illi, ſi lapis molaris imponatur circa collum ejus, 2
& projiciatur in mare, quàm ut ſcandalizet unum de puſillis iſtis. Attendite vo- 3
bis: Si peccaverit in te frater tuus, increpa illum: & ſi pœnitentiam egerit, di-
mitte illi. Et ſi ſepties in die peccaverit in te, & ſepties in die converſus fuerit 4
ad te, dicens; Pœnitet me: dimitte illi.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فرفع عينيه وهو معذب في الجحيم فنظر ابرهيم من بعيد ولعازر في حضنه * فنادي قايلا 23 24
يا ابه ابرهيم ارحمني * وارسل لعازر ليبل طرف اصبعه بماء يبرد به لساني لانني معذب في
هذا اللهيب * فقال له ابرهيم يا بني اذكر انك قد قبلت خيراتك في حياتك ولعازر في 25
بلاياه * والان فهو يستريح ههنا وانت تعذب * ومع هذا كله فبيننا وبينكم هوة عظيمة * 26
لا يقدر احد علي العبور من ههنا اليكم ولا من هناك الينا * فقال له اسالك يا ابه ان 27
ترسله الي بيت ابي * فان لي خمسة اخوة حتي يشهد لهم لئلا ياتوا ايضا الي موضع هذا 28
العذاب * فقال له ابرهيم عندهم موسي والانبياء فيسمعون منهم * فقال له لا يا ابه 29 30
ابرهيم ان لم يمض اليهم واحد من الاموات ما يتوبون * فقال له ان كانوا لا يسمعون 31
من موسي والانبياء فلا ان قام واحد من الاموات يصدقونه *

* الفصل الثاني والستون *

* ثم قال لتلاميذه سوف تاتي الشكوك والويل للذي تاتي الشكوك من قبله * خير له لو 1 2
علق حجر رحي في عنقه ويطرح في البحر افضل من ان يشكك واحدا من هولاء الصغار *
* انظروا الان ان اخطا اليك اخوك فانهه وان تاب فاغفر له * وان اخطا اليك سبع 3 4
مرات في اليوم ورجع اليك سبع دفعات ويقول انا تايب فاغفر له *

*Et elevavit oculos ſuos dum cruciare- 23
tur in inferno, & vidit Abraham à lon-
gè, & Lazarum in ſinu ejus. Et clama- 24
vit, dicens; O pater mi Abraham, miſe-
rere mei & mitte Lazarum ut intingat
extremitatem digiti ſui in aquam, eâque
refrigeret linguam meam, quia crucior
in hac flamma. Dixit ei Abraham; O 25
fili mi, recordare quòd tu receperis bo-
na tua in vita tua, dum Lazarus eſſet
in afflictione ſua: & nunc ipſe quieſcit
hic, tu verò torqueris. Et cum his omni- 26
bus, inter nos & vos præcipitium eſt
magnum, nec poteſt quiſquam tranſire
hinc ad vos, neque inde ad nos. Dixit 27
illi; Rogo te, pater mi, ut mittas eum
in domum patris mei. Quia ſunt mihi 28
quinque fratres ut teſtificetur illis, ne
veniant etiam in locum hunc tormenti.
Dixit autem illi Abraham, Apud illos 29
Moyſes & prophetæ ſunt, audiant illos.
Ait illi; Non, pater mi Abraham: niſi 30
ierit ad illos aliquis ex mortuis, non
agent pœnitentiam. Inquit illi; Si non 31
audiunt Moyſen, & Prophetas, neque ſi
ſurrexerit aliquis ex mortuis, credent ei.*

Sectio ſexageſima ſecunda.

CAP. XVII.

*DEindè dixit diſcipulis ſuis, Ven- 1
tura ſunt ſcandala: væ autem illi, à quo
venient ſcandala. Melius eſſet ei, ſi ſuſ- 2
penderetur lapis molaris in collo ejus,
& projiceretur in mare, quàm ut ſcan-
dalizet unum ex iſtis puſillis. Adverti- 3
te modò: Si peccaverit in te frater tuus,
reprime eum: & ſi pœnitentiam egerit,
dimitte illi. Et ſi peccaverit in te ſe- 4
ptem vicibus in die, & converſus fue-
rit ad te ſeptem vicibus, & dixerit,
Ego pœnitens ſum, dimitte illi.*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 ወበተ፡ ሲኦል፡ ላንሥአ፡ አዕይንቲሁ፡ እንዘ፡ ሃሎ፡ ውስተ፡ ሕማም፡ ወርእዮ፡ ለአብ
24 ርሃም፡ እምርሑቅ፡ ወኢልዓዛርሂ፡ ውስተ፡ ሕፅኑ፡፡=፡ ወጸውዖ፡ ወይቤ፡ አባ፡ አብር
ሃም፡ ተሣሀለኒ፡ ወፈንዎ፡ ለአልዓዛር፡ ከመ፡ ይጥማዕ፡ ማየ፡ ጽንፈ፡ አጽባዕቱ፡ ወያቍርር
25 ኒ፡ ልሳንየ፡ እስመ፡ ሐመምኩ፡ በዝ፡ እሳት፡፡=፡ ወይቤሎ፡ አብርሃም፡ ተዘከር፡ ወል
ድየ፡ ዘከመ፡ ፈጋዕከ፡ ወተፈሣሕከ፡ በሕይወትከ፡ ወአልዓዛርሰ፡ ከማሁ፡ ክመ፡ በተፀና
26 ሰ፡ ወይእዜሰ፡ ከማሁ፡ ክመ፡ ውእቱ፡ ይትፌሣሕ፡ በዝየ፡ ወአንተሰ፡ ተሐመም፡=፡ ወም
ስለዝ፡ ኵሉ፡ ጸድፍ፡ ዓቢይ፡ ይከልአነ፡ ምእከሌነ፡ ወማእከሌክሙ፡ ከመ፡ እለሂ፡ ይፈቅ
ዱ፡ እምለፌ፡ ይኅልፉ፡ ኀቤክሙ፡ ኢይክህሉ፡ መጺአ፡ ኀቤክሙ፡ ወእለሂ፡ መንገሌክሙ፡
27 ኢይዓድዉ፡ ኀቤነ፡፡=፡ ወይቤሎ፡ እብለከ፡ አባ፡ አብርሃም፡ ትፈንዎ፡ ለአልዓዛር፡
28 ቤተ፡ አቡየ፡=፡ ሃለዉ፡ ኃምስቱ፡ ላኃዊየ፡ ይንግሮሙ፡ ይስምዑ፡ ወኢይምጽኡ፡ እሙ
29 ንቱሂ፡ ውስተዝ፡ ብሔረ፡ ሕማም፡፡=፡ ወይቤሎ፡ አብርሃም፡ ቦሙ፡ ሞሴሃ፡ ወነቢያ
30 ተ፡ ለይስምዑ፡ ኪያሆሙ፡=፡ ወይቤሎ፡ አልቦ፡ አባ፡ አብርሃም፡ እምነ፡ ምው
ታን፡ ለእመ፡ ሊሖረ፡ ኀቤሆሙ፡ ወለእመ፡ ሊነገሮሙ፡ ኢይኣምኑ፡ ወኢይኔስሑ፡፡=፡
31 ወይቤሎ፡ አብርሃም፡ ለእመሰኬ፡ ሞሴሃ፡ ወነቢያተ፡ ኪያሆሙ፡ ኢሰምዑ፡ እመሂበ፡
እምውታን፡ ዘተንሥአ፡ እምውታን፡ ኢይኣምንዎ፡፡=፡
1 ፲፯ ወይቤሎሙ፡ ለአርድእቲሁ፡ ባሕቱ፡ ግብር፡ ይምጽእ፡ መንሱት፡ ወላሌሎቱ፡ ባሕቱ፡
2 ለዘ፡ ያመጽኣ፡ ለመንሱት፡=፡ እምኀየሶ፡ ይእስሩ፡ በክሳዱ፡ ማሕረጸ፡ አድግ፡ ወያ
ስጥምዎ፡ ውስተ፡ ቀላየ፡ ባሕር፡ እምያስሕቶሙ፡ ለአሐዱ፡ እምእሉ፡ ንኡሳን፡=፡
3 ዑቁ፡ ርእሰክሙ፡ ለእመ፡ አበሰ፡ ለክሙ፡ ቢጽክሙ፡ ገሥጽዎ፡ በቤናቲትክሙ፡
4 ወለእመሰ፡ ነስሐ፡ ኅድጉ፡ ሎቱ፡፡=፡ ወእመኒ፡ ስብዕ፡ ለለዕለቱ፡ አበሰ፡ ወስብዕ፡ ለለዕለቱ፡
ተጋነየ፡ ኅድጉ፡ ሎቱ፡፡=፡

In inferno elevavit oculos ſuos, quum eſſet in cruciatu, & vidit Abrahamum à 23
longè, & Eleazarum in ſinu ejus. Et vocavit eum, & dixit; O Pater Abra- 24
ham, miſerere meî, & mitte Eleazarum, ut intingat aquæ extremitatem digiti ſui,
& refrigeret mihi linguam meam, quia cruciatus ſum in hoc igne. Et dixit ei 25
Abraham; Recordare fili mi, quomodo epulatus es, & gaviſus es in vita tua: &
Eleazarus quomodo *fuit* in penuria: & nunc quomodo ille ſolatio fruitur hîc, &
tu cruciaris. Et cum hiſce omnibus, abyſſus magna prohibet nos, inter nos 26
& vos: ita ut volentes à latere tranſire ad vos, non poſſunt ire ad vos; neque
illi qui apud vos *ſunt* venire ad nos. Et dixit ei, Dico tibi pater Abraham, 27
ut mittas Eleazarum *ad* domum patris mei. Sunt quinque fratres mei: annun- 28
tiet iis, ut audiant, & non veniant illi in hunc locum cruciatûs. Et dixit ei 29
Abraham; Habent Moſen & prophetas, audiant eos. Et dixit ei; Minimè, O 30
pater Abraham, à mortuis ſi non abierit ad eos, & non annuntiaverit iis, non
credent, neque pœnitentiam agent. Et dixit ei Abraham; Si igitur Moſen & pro- 31
phetas, ipſos *inquam*, non audierunt; ſi quiſpiam eſſet ex mortuis, qui ſurgeret
etiam ex mortuis, non crederent ei.

CAP. XVII.

ET dixit diſcipulis ſuis, Verùm neceſſe eſt ut veniat tentatio, ſed væ ei qui venire 1
faciet tentationem. Melius eſſet ei, ſi ligarent ad collum ejus molam aſini, & 2
demergerent eum in abyſſo maris, quàm ut in errorem induceret unum ex hiſce
parvulis. Cavete vobis; Si peccaverit in vos frater veſter objurgate eum inter vos; 3
& ſi reſipuerit, remittite ei. Et ſi ſepties unaquâque die peccaverit, & ſepties 4
unaquâque die confeſſus fuerit, remitte ei.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وعيسي بار با شاكردان خود كفت * بديها خواهد شدن * الا واي بران كسي • 1
كه بر دست او صادر شود * بهتر مي بود † براي آن كس * كه خر آسياب † در كردنش 2
اويخته † مي شد ودر درياش مي انداختند * ازانك كودكي را غمكين كند وبرنجانيد
نود هشت براي بردباري * در نفس خود پرهيزكار باشيد * 3
وخلق خوش پيش كيريد * اكر برادرت كناه كند * اورا ملامت ده * اكر توبه كند * اورا
عفو كن * * واكر هر روز هفت بار با تو جدل † و خصومت كند * و باز هفت بار پيش 4
تو بيايد * استغفار بكويد و توبه كند * اورا عفو كن

C A P. XVII.

*ET Jeſus rurſus diſcipulis ſuis 1
dixit; Mala futura ſunt, ſed væ
illi homini, per cujus manum ve-
nient. Melius eſſet ei homini ut 2
aſinaria mola ad collum ejus appen-
deretur, & eum in mare projice-
rent, quàm ut parvulum unum tri-
ſtem reddat, ac dolore afficiat.*

XCVIII. De patientia.

*Animis veſtris cavete, & mores 3
bonos exhibete: ſi frater tuus pec-
catum fecerit, eum reprehende; ſi
pœnitentiam egerit, ei condona. Et 4
ſi quotidie ſeptem vicibus tecum
contentionem & litem faciat, &
rurſus ſepties ad te veniens veniam
petat, & pœnitentiam egerit, ei
remitte.*

Et dixerunt Apoſtoli Domino; *Appone* nobis fidem. Dixit autem Dominus; Si
5 Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ, Πρόσθες ἡμῖν πίστιν. 6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Εἰ
haberetis fidem ſicut granum ſinapis, *diceretis utique ſycamino* huic; Eradica-
ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκαμίνῳ ταύτῃ, Ἐκριζώθη-
re, & *plantator* in mare: & *obediret utique* vobis. Quis autē *ex vobis*
7 τι, καὶ φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ· καὶ (η) ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν
ſervum habens arantem aut paſcentem, qui regreſſo de agro dicat ſtatim;
δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ εὐθέως,
Adveniens recumbe. *Imò nónne dicet* ei; Para quod cœnem, & *circum-*
8 Παρελθὼν ἀνάπεσαι. Ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περι-
cinctus miniſtra mihi, donec manducē & bibam, & poſt hæc manducabis & bibes
ζωσάμενος διακόνει μοι, (θ) ἕως φάγω καὶ πίω, καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι
tu? *Non* gratiam habet ſervo illi, quia fecit *præcepta* ei? Non
9 σύ; Μὴ χάριν ἔχει τῷ (ι) δούλῳ ἐκείνῳ, ὅτι ἐποίησε τὰ (κ) διαταχθέντα αὐτῷ; οὐ
puto. Sic & vos, cùm feceritis omnia præcepta vobis, dicite;
10 δοκῶ. (λ) Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε (μ) πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, (ν) λέγετε,
Quòd ſervi inutiles ſumus: *quia* quod debuimus facere, fecimus. Et factum eſt
11 Ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· ὅτι ὃ ὠφείλομεν ποιῆσαι, πεποιήκαμεν. Καὶ ἐγένετο
in proficiſci ipſum in Hieruſalem, *& is* tranſibat per *medium Samariæ* &
ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρείας καὶ
Galilææ. Et *ingrediente eo in quendam vicum,* occurrerunt ei decem le-
12 Γαλιλαίας. Καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λε-
proſi viri, qui ſteterunt à longè. Et *ipſi* levaverunt vocem, dicentes; Jeſu
προὶ ἄνδρες, οἳ ἔστησαν πόρρωθεν. Καὶ αὐτοὶ ἦραν φωνήν, λέγοντες, Ἰησοῦ 13
præceptor, miſerere noſtri. *Et videns* dixit *eis*; *Euntes* oſtendite vos
ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς 14
ſacerdotibus. Et factum eſt *in abeundo illos*, mundati ſunt. Unus autem
τοῖς ἱερεῦσι. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἐκαθαρίσθησαν. Εἷς δὲ 15
ex illis *videns quòd ſanatus eſſet, reverſus* eſt, cum voce magna *glorificans* Deum. Et
ἐξ αὐτῶν ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν. Καὶ 16
cecidit in faciem ante pedes ejus, gratias agens *ei*: & hic erat Samari-
ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρεί-
tanus. Reſpondens autem Jeſus dixit; Nónne decem mundati ſunt? *at*
της. (ξ) Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐχὶ οἱ (ο) δέκα ἐκαθαρίσθησαν; οἱ δὲ 17
novem ubi? Non *ſunt inventi redeuntes*. *dare* gloriam Deo, *ſi non* alienigena
ἐννέα ποῦ; Οὐχ εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς 18
hic. Et ait illi; *Surgens* vade: fides tua *ſervavit* te. In-
οὗτος. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Ἐπ- 19 20
terrogatus autem à Phariſæis quandò venit regnum Dei, *re-*
ερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπε-
ſpondit eis, & dixit; Non venit regnum Dei cum obſervatione:
κρίθη αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως.

MS. A. (η) ὑπήκουσεν ὑμῖν. (θ) ἕως ἂν (ι) δούλῳ, ὅτι (κ) διαταχθέντα; οὐ (λ) Οὕτως (μ) πάντα ταῦτα τὰ (ν) λέγετε, Δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· ὃ (ξ) Ἀποκριθεὶς ὁ (ο) δέκα οὗτοι ἐκαθαρίσθησαν; οἱ ἐννέα

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 6 * ܘܐܡܪܘ ܫܠܝܚܐ ܠܡܪܢ. ܐܘܣܦ ܠܢ ܗܝܡܢܘܬܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܟܘܢ
ܗܝܡܢܘܬܐ. ܐܝܟ ܦܪܕܬܐ ܕܚܪܕܠܐ. ܐܡܪܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܬܘܬܐ ܗܢܐ. ܕܐܬܥܩܪܝ ܘܐܬܢܨܒܝ ܒܝܡܐ
7 ܘܡܫܬܡܥܐ ܗܘܬ ܠܟܘܢ. * ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܒܕܐ ܕܕܒܪ ܦܕܢܐ ܐܘ ܕܪܥܐ ܥܢܐ. ܘܐܢ
8 ܢܐܬܐ ܡܢ ܚܩܠܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܡܚܕܐ ܥܒܪ ܐܣܬܡܟ. * ܐܠܐ ܐܡܪ ܠܗ. ܛܝܒ ܠܝ ܡܕܡ ܕܐܚܫܡ.
ܘܐܣܘܪ ܚܨܝܟ ܫܡܫܝܢܝ. ܥܕܡܐ ܕܐܠܥܣ ܘܐܫܬܐ. ܘܡܟܝܠ ܐܦ ܐܢܬ ܬܠܥܣ ܘܬܫܬܐ.
9 10 * ܠܡܐ ܛܝܒܘܬܗ ܡܩܒܠ ܗܘ ܥܒܕܐ ܕܥܒܕ ܡܕܡ ܕܐܬܦܩܕ ܠܗ. ܠܐ ܣܒܪ ܐܢܐ. * ܗܟܢܐ
ܐܦ ܐܢܬܘܢ. ܡܐ ܕܥܒܕܬܘܢ ܟܠܗܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܦܩܝܕܢ ܠܟܘܢ. ܐܡܪܘ ܕܥܒܕܐ ܒܛܝܠܐ ܚܢܢ.
ܕܡܕܡ ܕܚܝܒܝܢ ܗܘܝܢ ܠܡܥܒܕ ܥܒܕܢ. * ܦܘܪܫܐ ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܨܘܡܐ *ܢܗ*
11 12 * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܥܒܪ ܗܘܐ ܒܝܬ ܫܡܪܝܐ ܠܓܠܝܠܐ. * ܘܟܕ ܩܪܝܒ
13 ܠܡܥܠ ܠܩܪܝܬܐ ܚܕܐ. ܐܪܥܘܗܝ ܥܣܪܐ ܓܒܪܝܢ ܓܪܒܐ. ܘܩܡܘ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. * ܘܐܪܝܡܘ
14 ܩܠܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܪܒܢ ܝܫܘܥ. ܐܬܪܚܡ ܥܠܝܢ. * ܘܟܕ ܚܙܐ ܐܢܘܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܚܘܘ
15 ܢܦܫܟܘܢ ܠܟܗܢܐ. ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܐܬܕܟܝܘ. * ܚܕ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܟܕ ܚܙܐ ܕܐܬܕܟܝ ܗܦܟ ܠܗ.
16 ܘܒܩܠܐ ܪܡܐ ܡܫܒܚ ܗܘܐ ܠܐܠܗܐ. * ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܩܕܡ ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ ܟܕ ܡܘܕܐ
17 ܠܗ. ܘܗܢܐ ܗܘܐ ܫܡܪܝܐ ܗܘܐ. * ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܗܘܐ ܥܣܪܐ ܗܢܘܢ ܗܠܝܢ ܕܐܬܕܟܝܘ.
18 ܐܝܟܐ ܐܢܘܢ ܬܫܥܐ. * ܠܡܐ ܦܪܫܘ ܕܢܐܬܘܢ ܢܬܠܘܢ ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܗܢܐ ܕܡܢ ܥܡܐ ܗܘ
19 ܢܘܟܪܝܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܘܡ ܙܠ ܗܝܡܢܘܬܟ ܐܚܝܬܟ. * ܦܘܪܫܐ ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ
20 ܕܫܒܬܐ *ܕܓ* ܕܨܘܡܐ *ܢܘ* * ܘܟܕ ܫܐܠܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܡܢ ܦܪܝܫܐ. ܐܡܬܝ ܐܬܝܐ
ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܐܬܝܐ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܒܢܛܘܪܬܐ.

Et dixerunt Apoſtoli Domino noſtro, Adauge nobis fidem. 5 Dixit eis, Si haberetis fidem 6 inſtar grani ſinapis, diceretis huic moro; Eradicator, plantator in mari: & obediret vobis. Quis ex vobis habet ſervum du- 7 centem jugum boum, aut paſcentem oves, cui regreſſo ab agro dicat ſtatim, Tranſi, diſcumbe? Sed dicit ei, Para mihi quod cœ- 8 nem, & præcinctus lumbos miniſtra mihi, uſquedum edero ac bibero, & poſteà tu quoque edes ac bibes. Nunquid gratias agit illi 9 ſervo, quia fecit quod ipſi injunctum fuerat? Non puto. Ita & vos, quum feceritis ea 10 omnia quæ injuncta ſunt vobis, dicite; Servi inutiles ſumus, nam quod debebamus facere, fecimus.

Ad oblationem dominicæ hebdomadis ſecundæ Jejunii. 55.

Et factum eſt cùm proficiſceretur Jeſus ad Jeruſalem, 11 tranſiret inter Samaritanos & Galilæam. Quumque propè ingrederetur vi- 12 cum quendam, occurrerunt ei decem viri leproſi, & ſteterunt procul. Et extulerunt vo- 13 cem ſuam, dicentes; Magiſter Jeſu, miſerere noſtrî. Et quum vidiſſet eos, dixit eis; Ite, 14 oſtendite vos ſacerdotibus. Et dum proficiſcerentur, mundati ſunt. Unus autem ex 15 ipſis, ut vidit ſe eſſe mundatum, reverſus eſt, & altâ voce glorificabat Deum. Proციditque 16 in faciem ſuam ante pedes Jeſu, gratias ei agens. Erat autem iſte Samaritanus. Reſpon- 17 dit autem Jeſus, & ait; Nónne decem erant illi qui mundati ſunt, ubi ſunt novem? Nun- 18 quid exempti ſunt, quin veniant reddantque Deo laudem, præter iſtum qui eſt ex populo extraneo? Et dixit ei; Surge, abi: fides 19 tua te ſervavit.

Lectio feriâ quintâ hebdomadis tertiæ Jejunii. 56.

Quumque interrogarent Jeſum quidam ex 20 Phariſæis, quando venturum eſſet regnum Dei; reſpondit & dixit eis, Non veniet regnum Dei cum obſervationibus.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

نود نه براي ايمان و اعتقاد ودانه خردل * حواريون كفتند • اي 5
خداوند ما • ايمان مارا بيفزاي • * عيسي بديشان كفت اكر شمارا چند† دانه خردل امانت 6
بودي • بدين بلندي وسر فراز مي كفتيد اينجا بر كنك شو • ودر دريا فرو رو • از شما
مي شنيد • * كيست از شما كه بنك دارد كه جفت اهن † براند • يا كوسفند بچراند • ويا از 7
كشتزار بيايد • از اول بدو بكويد • درا بنشين • * ليكن بدو بكويد • براي من بساز چيزي 8
تا شامكاه بخورم • و بياشامم • وبعد ازان • تو نيز بخور • وبياشام • * البته ان بنك نيكي يابد • كه 9
بر موجبي كه نخدوم اش† بدو فرموده باشد او بكزارد • نمي پندارم * چنين† شما نيز هرچه فرموده 10
شد • بكنيد • وبكوييد • بندكان جهانرا • كه انچ واجب ما بود • كه بكنيم كرديم
صد خوش كردن مسيح ده مرد پيس را * وچون عيسي در اورشليم مي رفت • درميان 11
سامريان سوي جليل كذشت • * نزديك شد كه بك درود • ده مرد پيس برابر او افتادند • واز دور 12
ايستادند • * اواز بلند بر كشيدند • وكفتند بزرك ما عيسي بر ما رحمت كن • * مسيح چون ايشانرا 13 14
ديد كفت • برويد وخودرا باماماں بنماييد • چون رفتند • ونمودند • پاك شد بودند •

XCIX. De fide, & perſuaſione, & grano ſinapis.

Et Apoſtoli dixerunt, O Domine noſter, nobis fidem adauge. Jeſus illis 5 6 *dixit; Si vobis, quantum* eſt *granū ſinapis, fides eſſet, huic ſublimitati et vertici excelſo diceretis, Hinc erutus eſto, & in mare peſſum eas, & vobis obediret. Quis è vobis eſt qui* 7 *ſervum habuerit, qui aratrum agit, aut oves paſcit, & ſi ex agro venerit, primùm ei dicet; Ingredere, & ſede. Sed ei dicet; Mihi appara* 8 *aliquid, ut veſperi edam & bibam: & poſtea tu etiam ede & bibe. Nunquid ille ſervus gratiam inve-* 9 *niet, quòd prout requirebat, quod dominus ejus juſſerat, ipſe præſtiterit? Haud exiſtimo. Ita vos quicquid* 10 *juſſum eſt facite, & dicite; Servi mundi* ſumus; *Quia quod oportuit nos facere, fecimus.*

C. Sanat Chriſtus decem homines leproſos.

Et cùm Jeſus Hieroſolymam pro- 11 *ficiſceretur, per medium Samaritanorum in Galilæam tranſiens: Et* 12 *propè eſſet ut in pagum ingrederetur, decem homines leproſi ei occurrerunt, & procul ſteterunt. Et vo-* 13 *cem in altum efferentes, dixerunt; Magiſter noſter Jeſu, noſtrì miſerere. Chriſtus cùm illos videret, dixit;* 14 *Ite, et voſmet Sacerdotibus oſtendite: cùm irent et oſtenderent, mundati ſunt.*

Verſio VULGATA LATINA.

5
6 Et dixerunt Apoſtoli Domino; Adauge nobis fidem. Dixit autem Dominus; Si
habueritis fidem, ſicut granum ſinapis, dicetis huic arbori moro; Eradicare, &
7 tranſplantare in mare: & obediet vobis. Quis autem veſtrûm habens ſer-
vum arantem aut paſcentem, qui regreſſo de agro dicat illi; Statim tranſi, re-
8 cumbe: Et non dicat ei; Para quod cœnem, & præcinge te, & miniſtra mi-
9 hi donec manducem & bibam, & poſt hæc tu manducabis & bibes? Numquid
10 gratiam habet ſervo illi, quia fecit quæ ei imperaverat? Non puto. Sic & vos,
cùm feceritis omnia quæ præcepta ſunt vobis, dicite; Servi inutiles ſumus:
11 quod debuimus facere, fecimus. Et factum eſt, dum iret in Jeruſalem, tranſi-
12 bat per mediam Samariam & Galilæam. Et cùm ingrederetur quoddam caſtel-
lum, occurrerunt ei decem viri leproſi, qui ſteterunt à longé: Et levave- 13
runt vocem, dicentes; Jeſu præceptor, miſerere noſtrî. Quos ut vidit, dixit; 14
Ite, oſtendite vos ſacerdotibus. Et factum eſt, dum irent, mundati ſunt. Unus 15
autem ex illis, ut vidit quia mundatus eſt, regreſſus eſt, cum magna voce ma-
gnificans Deum, Et cecidit in faciem ante pedes ejus, gratias agens: & hic 16
erat Samaritanus. Reſpondens autem Jeſus, dixit; Nónne decem mundati 17
ſunt? & novem ubi ſunt? Non eſt inventus qui rediret, & daret gloriam Deo, 18
niſi hic alienigena. Et ait illi; Surge, vade: quia fides tua te ſalvum fecit. 19
Interrogatus autem à Phariſæis; Quando venit regnum Dei? reſpóndens eis, 20
dixit; Non venit regnum Dei cum obſervatione:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فقال الرسل للرب زدنا ايمانا * فقال لهم الرب لو كان لكم ايمانا مثل حبة خردل لكنتم تقولون 5 6
لهذه الجميزة انقلعي وانغرسي في البحر فكانت تطيعكم * من منكم له عبد يحرث او 7
يرعى فان جاء من الحقل اتري يقول له للوقت اصعد فاتكي * او ليس يقول له * اعدد لي ما 8
اكله واشدد حقويك واخدمني حتى اكل واشرب * ومن بعد ذلك تاكل انت وتشرب * فهل 9
لذلك العبد فضل عنده ما فعل ما امر به ما اظن * كذلك انتم اذا فعلتم كلما امرتم به 10
فقولوا انا عبيد بطالون انما عملنا ما يجب علينا * وكان بينما هو منطلق الى يوروشليم 11
اجتاز بين السامرة والجليل * وبينما هو داخل الى احدى القرى استقبله عشرة رجال 12
برص * فوقفوا من بعيد * ورفعوا اصواتهم قائلين يا يسوع المعلم ارحمنا * فنظر وقال 13 14
لهم اذهبوا فاروا نفوسكم للكهنة * وفيما هم منطلقون طهروا * فلما راي احدهم 15
انه قد طهر رجع بصوت عظيم ممجدا لله * وخر على وجهه عند قدميه شاكرا له 16
وكان سامريا * فقال يسوع اليس العشرة قد طهروا فاين التسعة * الم يوجدوا ليرجعوا 17 18
ويمجدوا الله * ما خلا هذا الغريب الجنس * ثم قال له قم فامض ايمانك خلصك * 19
* فلما ساله الفريسيون متى ياتي ملكوت الله اجابهم قائلا ليس ياتي ملكوت 20
الله برصد *

Et dixerunt Apoſtoli Domino, Adauge 5
nobis fidem. Ait illis Dominus, Si eſſet 6
vobis fides ſicut granum ſinapis, certè diceretis huic ſycomoro, Diſcede & plantare in mari: & obediret vobis. Quis 7
ex vobis habet ſervum arantem aut paſcentem? & ſi veniat ex agro, nunquid dicet illi ſtatim, Aſcende, & incumbe?
An non dicet ei, Para mihi quod man- 8
ducem, & præcinge lumbos tuos & miniſtra mihi, donec manducem & bibam: & deindè manducabis tu & bibes?
Nunquid ei ſervo beneficio tribuetur 9
poſtquàm egerit quod imperatum eſt illi?
Non puto. Sic vos cùm feceritis omnia 10
quæ præcepta ſunt vobis, dicite; Equidem ſervi ſumus inutiles, fecimus enim
quod nos decebat. Et factum eſt dum 11
ipſe iret in Jeruſalem, tranſiit inter Samariam, & Galilæam. Et dum ipſe in- 12
grederetur quoddam caſtellum, occurrerunt ei decem viri leproſi: & ſteterunt
à longe: Et elevaverunt voces ſuas, di- 13
centes; Jeſu præceptor, miſerere noſtrî. Et reſpexit, & dixit illis; Ite, 14
& oſtendite vosipſos ſacerdotibus. Et
dum ipſi irent, mundati ſunt. Cùm au- 15
tem vidiſſet unus eorum quòd jam mundatus eſſet, regreſſus eſt, cum voce magna glorificans Deum. Et cecidit in fa- 16
ciem ſuam ad pedes ejus, gratias agens
illi: & erat Samaritanus. Dixit verò 17
Jeſus, Nónne decem mundati ſunt? &
ubi ſunt novem? Annon inventi ſunt 18
ut redirent & glorificarent Deum, niſi
hic alieni generis? Deindè dixit illi; 19
Surge, vade, fides tua te ſalvavit. Cùm 20
autem interrogâſſent eum Phariſæi, quandonam eſſet venturum regnum Dei; reſpondit eis, dicens; Non veniet regnum Dei cum obſervatione:

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5
6 ወይቤልዎ፡ ሐዋርያት ፡ ለእግዚእነ፡ ወሰከነ ፡ ሃይማኖተ፡፡=፦ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ
ነ፡ለእመ፡ብክሙ፡ሃይማኖተ፡ መጠነ፡ ሕጠተ፡ ሰናፔ፡ ወትቤልዋ፡ ለዛቲ፡ ሰግላ፡ ተመል
7 ኂ ፡ እምሠረውኪ፡ ወተተከሊ፡ውስተ፡ ባሕር፡ ትትኤዘዝ፡ ለክሙ፡፡=፦ ወእመቦ፡ዘ
8 ቦ፡ግብረ፡ ሐረሳዊ ፡ ወእመኒ፡ኖላዊ፡ላቴዎ፡እምወፍሩ፡ይብሎኑ፡ ዕረግ፡ ረፍቅ፡=፦ አ
ኮኑ፡ ይብሎ፡ አስተደሉ፡ሊተ፡ዘእዴረር ፡ወቅንት፡ ወመጥዐኒ፡ እስከ፡ እበልዕ፡ ወእሰቲ፡
9 ወእምዝ፡ብላዕ፡ወስተይ፡አንተሂ፡፡=፦ ቦኑ፡እንጋ፡ምዝጋና፡ውእቱ፡ ገብር፡ለእመ፡ ገ
10 ብረ፡ግብሮ፡ዘአዘዞ፡እግዚኡ፡፡=፦ ከማሁኒ፡ አንትሙኒ፡ ገቢረክሙ፡ ኵሎ፡ ዘአዝ
11 ዙክሙ፡በሉ፡አግብርት፡ንሕነ፡ወዘይደልወነ፡ ለገቢር ፡ገበርነ፡ግብርነ፡፡=፦ ወእምዝ፡
እንዘ፡ይሐውሩ፡ሊየሩሰሌም፡ ኀለፉ፡እንተ፡ማእከለ፡ሰማርያ፡ወገሊላ፡፡=፦
12 በእንተ ፡ ዓሠርቱ ፡ እለ ፡ ለምጽ፡፡=፦
13 ወቦአ፡አሐተ፡ሃገረ፡ወተቀበልዎ፡ዓሠርቱ፡እለ፡ለምጽ፡ዕደው፡እለ፡እምርሑቅ፡=፦ ወአ
14 ውየዉ፡ወይቤሉ፡እግዚእ፡ሊየሱስ፡ሊቅ፡ተሣሀለነ፡፡=፦ ወርእዮሙ፡ ወይቤሎሙ፡ሐ
15 ሩ፡ኀበ፡ካህን፡ወአፍትኑ፡ ርእስክሙ፡ ወእንዘ፡፡ ይሐውሩ፡ነጽሑ፡=፦ ወርእዮ፡አሐ
ዱ፡እምውስቴቶሙ፡ከመ፡ነጽሐ፡ተመይጠ፡እንዘ፡ያአኵቶ፡ለእግዚአብሔር፡በዓቢይ፡
16 ቃል፡=፦ ወሰገደ፡ በገጹ፡ ታሕተ፡ እገሪሁ፡ ለእግዚእ፡ ሊየሱስ ፡ ወአእኰቶ፡በዓቢይ፡
17 ቃል፡ ወሰምራዊ፡ ብእሲሁ፡፡=፦ ወአውሥአ፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ሊየሱስ፡ አኮኑ፡
18 ዓሠርቱ፡ እሙንቱ፡ እለ፡ ነጻሕክሙ፡ አይቴ፡ እንከ፡ ተስዓቱ፡=፦ ሎሙሰ፡ ተስእኖሙ
19 ኑ፡ተመይጦ፡ ወአእኵቶ፡ እግዚአብሔር፡ ዘእንበለዝ፡ ዘካልእ፡ ሕዝቡ፡=፦ ወይቤ
20 ሎ፡ ተንሥእ፡ ወሑር፡ሃይማኖትከ፡አሕየወተከ፡፡=፦ ወተስእልዎ፡ ፈሪሳውያን፡ ወይቤ
ልዎ፡ ማእዜ፡ ትመጽእ ፡ መንግሥተ ፡ ሰማያት፡፡ ወአውሥአ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ኢታስ
ተርኢ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡ በተዓቅቦ፡=፦

Et dixerunt Apoſtoli Domino noſtro, Adde nobis fidem. Et dixit iis Dominus 5 6
noſter, Si haberetis fidem, quantulum eſt granum ſinapis, & diceretis huic moro;
Eradicator, & plantator in mari, obediret vobis. Et ſi quis ſit, qui habet ſer- 7
vum aratorem, aut paſtorem venientem ab agro, num dicet; Aſcende, diſcumbe?
Nónne dicet ei, Para mihi quod cœnem, & cinge *te*, & miniſtra mihi, uſquedum 8
edero & bibero, & tunc edito & bibito tu etiam? Habétne igitur præmium 9
ille ſervus, ſi fecerit opus ſuum, quod imperaverat ei dominus ejus? Sic igitur 10
& vos, facientes vos omnia quæ præcepi vobis, dicite; Servi nos ſumus, & quod
oportet nos facere, fecimus opus noſtrum. Et tunc euntes ad Hieruſalem, 11
tranſiverunt per mediam Samariam & Galilæam.

De decem leproſis.

Et ingreſſus eſt quandam civitatem, & occurrerunt ei decem leproſi homines, 12
qui *ſteterunt* à longé: Et exclamârunt, & dixerunt; Domine Jeſu, Magiſter, 13
miſerere noſtrî. Et vidit eos, & dixit iis; Ite ad ſacerdotem, & ſcrutari facite vos- 14
metipſos: & dum irent, mundati erant. Et videns unus ex iis quod mun- 15
dus fuit, reverſus eſt glorificans Deum in magna voce. Et procidit in faciem 16
ejus ſub pedibus Domini Jeſu, & glorificavit eum in magna voce: & Samari-
tanus homo fuit. Et reſpondit, & dixit ei Dominus Jeſus; Nónne decem fuiſtis 17
qui purgati eſtis, ubi igitur novem? Illíſne impoſſibile erat redire, & glori- 18
ficare Deum, niſi huic alienigenæ? Et dixit ei, Surge & abi, fides tua ſervavit 19
te. Et interrogârunt eum Phariſæi, & dixerunt ei; Quando veniet regnum cœ- 20
lorum? & reſpondit, & dixit iis; Non apparebit regnum Dei obſervando.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* يكي از ايشان * چون خودرا از پيسي †پاك ديد * باز كرديد * وباواز بلند خدارا ستايش مي 15
داد * * وآمد روي را در پاي عيسي بر خاك ماليد * و مر اورا شكر كرد * واين مرد سامري 16
بود * * عيسي كفت * نه ايشان كه پاك شدند * ده مرد بودند * نه ديگر كجا اند * چرا 17 18
جدا شدند * تا نيايند * وخدايرا ستايش دهند * ليكن اين مرد كه از قوم بيگانه است * وبدو 19
كفت * برخيز ايمان تو ترا رنك كرد
صد يك پرسيدن معتزلي بهر ملكوت خدا
* يكي از معتزلان پرسيد * كه ملكوت خدا كي بيايد * جواب داد عيسي و بديشان 20
كفت * ملكوت خدا وقت معلوم ندارد

Unus ex illis, cum ſeſe à lepra mun- 15
datum videret, reverſus eſt, & voce elatâ Deo laudem dedit. Et ve- 16
niens faciem ad pedes Jeſu in terram proſtravit, & ei gratias egit:
& hic vir Samaritanus erat. Je- 17
ſus dixit; Nónne illi qui mundati ſunt, decem homines erant? Novem reliqui ubi ſunt? Quare ſe- 18
parati ſunt, ut non venirent, ac Deo laudem tribuerent, niſi hic vir qui
ex populo alieno eſt? Et ei dixit; 19
Surge, fides tua te ſervavit.

CI. Quæſtio Phariſæi de regno Dei.

Quidam è Phariſæis percontatatus 20
eſt, Regnum autem Dei quando veniet? Reſponſum dedit Jeſus, & illis dixit; Regnum Dei tempus notum non habet:

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ.

Neque dicent; Ecce hic, aut, ecce illic: ecce enim regnum Dei intra vos est.
21 Οὐδὲ ἐροῦσιν, Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, ἰδοὺ ἐκεῖ· ἰδοὺ γὰρ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν.
Ait *autem* ad discipulos; Venient dies quando desideretis unum
22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς (π) μαθητάς, Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν
dierum filii hominis videre: & non videbitis. Et dicent vobis; Ecce hic, *aut*,
23 ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἰδεῖν· καὶ οὐκ ὄψεσθε. Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ ὧδε, ἤ,
ecce illic: *ne abeatis*, neque sectemini. Sicut *enim* fulgur coruscans *ex*
24 ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε. Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἡ ἀστράπτουσα ἐκ
ipsa quæ sub cœlo in *eam* quæ sub cœlo fulget, ita erit & filius homi-
τῆς (ρ) ὑπ' οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως (σ) ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
nis in die sua. Primùm autem oportet illum multa pati, & re-
25 που ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. Πρῶτον δὲ δεῖ (τ) αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδο-
probari à generatione hac. Et sicut factum est in diebus
26 κιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν ταῖς (υ) ἡμέραις
Noe, ita erit & in diebus filii hominis. Edebant, bibebant,
27 τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ἤσθιον, ἔπινον,
uxores ducebant, *nubebant*, usque quâ *die* intravit Noe in arcam, &
ἐγάμουν, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, καὶ
venit diluvium, & perdidit omnes. Similiter & sicut factû est in
28 ἦλθεν ὁ κατακλυσμός, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. Ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς
diebus Lot: edebant, bibebant, emebant, vendebant, plantabant, ædificabant: Quâ
29 ἡμέραις Λώτ· ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδόμουν· Ἧ
autem die exiit Lot à Sodomis, pluit ignem & sulphur de cœlo, &
δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθε Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, (φ) ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ
perdidit omnes. Secundùm hæc erit quâ *die* filius hominis *reve-*
ἀπώλεσεν ἅπαντας. Κατὰ ταῦτα ἔσται ᾗ ἡμέρᾳ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύ- 30
latur. In illa *die*, qui fuerit *super domum*, & vasa ejus in
πτεται. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώματος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ 31
domo, ne descendat tollere illa: & qui in agro, similiter non redeat *in*
οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω ἆραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς
quæ retró. Memores estote uxoris Lot. Quicunque quæsierit animam suam
τὰ ὀπίσω. Μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ 32
servare, perdet illam: & quicunque perdiderit illam, vivificabit eam. Dico 33
σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὃς ἐὰν (χ) ἀπολέσῃ αὐτήν, ζωογονήσει αὐτήν. Λέγω 34
vobis; Illâ nocte erunt duo in lecto uno: unus assumetur,
ὑμῖν, Ταύτῃ τῇ νυκτὶ (ψ) ἔσονται δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· (ω) ὁ εἷς παραληφθήσεται,
& alter relinquetur. Duæ erunt molentes in *idem*: una assume-
καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. Δύο ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· μία παραληφθή- 35
tur, & altera relinquetur. *Et* respondentes dicunt illi; Ubi, Do-
σεται, καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται. Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ, Ποῦ, Κύ- 36
mine? *Is autem* dixit illis; *Ubi* corpus, illuc congregabuntur aquilæ.
ριε; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. 37

MS.A. (π) μαθητὰς αὐτοῦ, (ρ) ὑπὸ τὸν οὐρανὸν (σ) ἔσται ὁ (τ) πολλὰ παθεῖν αὐτόν, (υ) ἡμέραις Νῶε, (φ) ἔβρεξεν θεῖον καὶ πῦρ ἀπ' (χ) ἀπολέσει (ψ) δύο ἔσονται (ω) ὁ εἷς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܘܠܐ ܐܡܪܝܢ ܗܐ ܗܪܟܐ ܗܝ܂ ܐܘ ܗܐ ܗܪܝܟ ܗܝ܂ ܗܐ ܓܝܪ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܠܓܘ ܡܢܟܘܢ
22 ܗܝ܂ * ܘܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܢܐܬܘܢ ܝܘܡܬܐ ܕܬܬܪܓܪܓܘܢ ܠܡܚܙܐ ܚܕ ܡܢ ܝܘܡܬܗ ܕܒܪܗ
23 ܕܐܢܫܐ ܘܠܐ ܬܚܙܘܢ܂ * ܘܐܢ ܢܐܡܪܘܢ ܠܟܘܢ ܗܐ ܗܪܟܐ ܗܘ܂ ܘܗܐ ܗܪܝܟ ܗܘ ܠܐ ܬܐܙܠܘܢ܂
24 * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܒܪܩܐ ܒܪܩ ܡܢ ܫܡܝܐ܂ ܘܟܠܗ ܬܚܝܬ ܫܡܝܐ ܡܢܗܪ܂ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ
25 ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܒܝܘܡܗ܂ * ܠܘܩܕܡ ܕܝܢ ܥܬܝܕ ܗܘ ܕܢܚܫ ܣܓܝܐܬܐ܂ ܘܢܣܬܠܐ ܡܢ ܫܪܒܬܐ
26 ܗܕܐ܂ * ܘܐܝܟܢܐ ܕܗܘܐ ܒܝܘܡܬܗ ܕܢܘܚ܂ ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܝܘܡܬܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂ * ܕܐܟܠܝܢ
27 ܗܘܘ ܘܫܬܝܢ܂ ܘܢܣܒܝܢ ܢܫܐ܂ ܘܝܗܒܝܢ ܠܓܒܪܐ܂ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܕܥܠ ܢܘܚ ܠܩܒܘܬܐ܂
28 ܘܐܬܐ ܛܘܦܢܐ ܘܐܘܒܕ ܠܟܠܗܘܢ܂ * ܘܐܝܟܢܐ ܬܘܒ ܕܗܘܐ ܒܝܘܡܬܗ ܕܠܘܛ܂ ܕܐܟܠܝܢ ܗܘܘ
29 ܘܫܬܝܢ ܘܙܒܢܝܢ ܘܡܙܒܢܝܢ܂ ܘܢܨܒܝܢ ܘܒܢܝܢ ܗܘܘ܂ * ܒܝܘܡܐ ܕܝܢ ܕܢܦܩ ܠܘܛ ܡܢ
30 ܣܕܘܡ܂ ܐܡܛܪ ܡܪܝܐ ܢܘܪܐ ܘܟܒܪܝܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܘܐܘܒܕ ܠܟܠܗܘܢ܂ * ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ
31 ܒܝܘܡܐ ܕܡܬܓܠܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂ * ܒܗܘ ܝܘܡܐ܂ ܡܢ ܕܒܐܓܪܐ ܗܘ ܘܡܐܢܘܗܝ ܒܒܝܬܐ܂
32 ܠܐ ܢܚܘܬ ܕܢܫܩܘܠ ܐܢܘܢ܂ ܘܡܢ ܕܒܚܩܠܐ ܗܘ ܠܐ ܢܬܗܦܟ ܠܒܣܬܪܗ܂ * ܐܬܕܟܪܘ ܠܐܢܬܬܗ
34 ܕܠܘܛ܂ * ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܚܐ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ܂ ܘܡܢ ܕܢܘܒܕ ܢܦܫܗ ܢܚܝܝܗ܂ * ܐܡܪ ܐܢܐ
35 ܠܟܘܢ ܕܒܗ ܒܠܠܝܐ܂ ܬܪܝܢ ܢܗܘܘܢ ܒܥܪܣܐ ܚܕ܂ ܚܕ ܢܬܕܒܪ ܘܚܕ ܢܫܬܒܩ܂ * ܘܬܪܬܝܢ
36 ܢܗܘܝܢ ܛܚܢܢ ܐܟܚܕܐ܂ ܚܕܐ ܬܬܕܒܪ ܘܚܕܐ ܬܫܬܒܩ܂ * ܬܪܝܢ ܢܗܘܘܢ ܒܚܩܠܐ܂ ܚܕ ܢܬܕܒܪ
37 ܘܚܕ ܢܫܬܒܩ܂ * ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܠܐܝܟܐ ܡܪܢ܂ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܐܝܟܐ ܕܦܓܪܐ
ܬܡܢ ܢܬܟܢܫܘܢ ܢܫܪܐ܀

Neque dicent, Ecce hîc est, & ecce illîc est. 21
Ecce enim regnum Dei intra vos est. Dixit 22
autem discipulis suis, Venient dies quum desiderabitis videre unum ex diebus filii hominis, nec videbitis. Et si dixerint vobis; Ec- 23
ce hîc est, & ecce illîc est, ne abieritis. Nam 24
quemadmodum fulgur coruscat è cœlo, & quicquid sub cœlo est illustrat; ita erit Filius hominis in die suo. Priùs autem futu- 25
rum est ut patiatur multa, & reprobetur ab hac generatione. Et prout factum est in 26
diebus Noë, ita futurum est in diebus Filii hominis. Edebant enim & bibebant, & 27
ducebant uxores, dabantque viris, usque ad diem quo ingressus est Noë in arcam; venitque diluvium & perdidit omnes. Et quem- 28
admodum rursus factum est in diebus Lot: edebant enim & bibebant, & emebant ac vendebant, & plantabât, ac ædificabant. Quo 29
autem die Lot excessit è Sodoma, pluit Dominus ignem & sulphur è cœlo, & perdidit omnes. Ita futurum est quo die revelabi- 30
tur Filius hominis. In illo die, qui fuerit in 31
tecto, & vasa ejus in ipsa domo, ne descendat ut sumat ea: & qui in agro fuerit, non revertatur retró. Memineritis uxoris Lot. 32
Quisquis voluerit servare animam suam, 33
perdet eam: & qui perdiderit animam suam, servabit eam. Dico vobis, Illâ nocte duo 34
erunt in uno lecto; unus assumetur, & alter relinquetur. Item duæ erunt mo- 35
tes simul; una assumetur, & altera relinquetur. Duo erunt in agro; unus 36
assumetur, & alter relinquetur. Respon- 37
derunt, & dicunt ei; Quò, Domine noster? Dixit eis, Ubi erit corpus, illuc congregabuntur aquilæ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

21 * وبكويند اينجاست • يا انجاست • اينك ملكوت † خدا در شما درست * وبشاكردان خود 22
كفت • بيايند † روزها • كه شمارا ارزو باشد • در روزها كه فرزند ادمي † را ببينيد • [ونبينيد]
23 * واكر بشما كويند اينجاست • يا انجاست مرويد * انچنانك بخنوه از آسمان † بتابد • هرچه زير 24
اسمانست † روشن شود • انچنان بشود فرزند ادمي در روز خود • * هرچه زودتر آماده است • 25
كه بسيار زحمت كشد • واين دوده نكوهيك • وخوار شود • * انچنانك در روزكار نوح شد • درين 26
روزكار نيز چنين † شود * در روزهاء نوح † مي خوردند • ومي اشاميدند • وزن مي خواستند • 27
عروسي ودامادي مي كردند • وغافل بودند • تا ان روز كه نوح † در كشتي رفت •
وطوفان آمد • وهمه را هلاك † كرد • * وانچنانك در روزكار لوط شد • كه مي خوردند • ومي 28
اشاميدند • ومي خريدند ومي فروختند • ودرختها مي نشاندند • وعمارت مي كردند •
* تا ان روز كه لوط † از سدوم بدر رفت • خدا اتش وكوكرد † از اسمان باريد • و همه را 29
هلاك كرد • * اين چنين بشود دران † روز كه فرزند ادمي † اشكارا و پيدا شود 30
صد دو نشان امدن مسيح باردوم * [دران روز] هركه بربام باشد • وجامه 31

Neque dicent, Hic est, aut illic est. 21
Ecce regnum Dei in vobis inest. Et 22
discipulis suis dixit; Venient dies, quando vobis desiderium erit erga dies, quibus filium hominis videatis, & non videbitis. Et si vobis 23
dixerint; Hic est, aut illic est: ne eatis. Quemadmodum fulmine à 24
cœlo emicante quicquid sub cœlo est collustratur; eodem modo erit Filius hominis in die suo. Sed primùm 25
omnium statutum est ut multum doloris patiatur, & ab hac generatione contemptus & vili factus sit. Quemadmodum in diebus Noab erat, 26
in his diebus etiam ita erit: In di- 27
ebus Noab edebant, et bibebant, uxores ambiebant, nuptias & sponsalia agebant, & oscitantes erant, usque in illum diem quo Noab in navem ivit, & diluvium venit, & omnes perdidit. Et quemadmodum in di- 28
ebus Lot erat, quando comedebant, & bibebant, & emebant, & vendebant, & arbores plantabant, & 29
ædificabant: Usque ad illum diem quo Lot è Sodom egressus est, et Deus ignem & sulphur è cœlo depluit, & omnes perdidit. Similiter erit in 30
illo die, quo filius hominis apparebit & revelabitur.

CII. Signum adventûs Christi vice secundâ.

In illo die quicunque in tecto fue- 31
rit, & vestis

Verſio VULGATA LATINA.

21
22 Neque dicent; Ecce hic, aut ecce illic. Ecce enim regnum Dei intra vos eſt. Et
ait ad diſcipulos ſuos; Venient dies quando deſideretis videre unum diem Filii
23 hominis, & non videbitis. Et dicent vobis; Ecce hic, & ecce illic. Nolite
24 ire, neque ſectemini. Nam, ſicut fulgur coruſcans de ſub cœlo, in ea quæ
25 ſub cœlo ſunt, fulget: ita erit Filius hominis in die ſua. Primùm autem opor-
26 tet illum multa pati, & reprobari à generatione hac. Et ſicut factum eſt in die-
27 bus Noë, ita erit & in diebus Filii hominis. Edebant, & bibebant: uxores
ducebant, & dabantur ad nuptias, uſque in diem, quâ intravit Noë in arcam:
28 & venit diluvium, & perdidit omnes. Similiter ſicut factum eſt in diebus Lot:
Edebant, & bibebant: emebant, & vendebant: plantabant, & ædificabant:

Quâ die autem exiit Lot à Sodomis, pluit ignem & ſulphur de cœlo, & omnes 29
perdidit: Secundùm hæc erit quâ die Filius hominis revelabitur. In illa hora, 30
qui fuerit in tecto, & vaſa ejus in domo, ne deſcendat tollere illa: & qui in 31
agro, ſimiliter non redeat retrò. Memores eſtote uxoris Lot. Quicunque quæ- 32
ſierit animam ſuam ſalvam facere, perdet illam: & quicunque perdiderit illam, 33
vivificabit eam. Dico vobis; In illa nocte erunt duo in lecto uno: unus aſſume- 34
tur, & alter relinquetur. Duæ erunt molentes in unum: una aſſumetur, & 35
altera relinquetur. Duo in agro: unus aſſumetur, & alter relinquetur. Reſpon- 36
dentes dicunt illi; Ubi Domine? Qui dixit illis; Ubicunque fuerit corpus, illuc 37
congregabuntur & aquilæ.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 22 * ولا يقال هي ده هي هنا او هناك * ها ملكوت الله داخلكم * ثم قال لتلاميذه ستاتي ايام
23 تشتهون ان تروا يوما واحدا من ايام ابن الانسان فلا ترون * فان قالوا لكم هوذا هو ههنا او
24 هناك فلا تذهبوا ولا تسرعوا * فانه كما ان البرق يظهر في السماء فيضيء تحت السماء فكذلك
25 26 يكون ابن البشر في يومه * وقبل هذا يقبل الاما كثيرة ويرذل من هذا الجيل * وكما كان في
27 ايام نوح كذلك يكون في ايام ابن البشر * لانهم كانوا ياكلون ويشربون ويتزوجون ويزوجون
28 الى اليوم الذي دخل فيه نوح الى السفينة فجاء الطوفان واهلك الجميع * وكما كان في ايام
29 لوط كانوا ياكلون ويشربون ويبيعون ويشترون ويغرسون ويبنون * الى اليوم الذي خرج فيه
30 لوط من سدوم * فامطر من السماء نار وكبريت فاهلك جميعهم * كذلك يكون في اليوم
31 الذي يظهر فيه ابن الانسان * في ذلك اليوم من كان في السطح والته في البيت لا ينزل
32 33 ياخذها * وكذلك ايضا من كان في الحقل فلا يرجع الى ورائه * اذكروا امراة لوط * من اراد ان
34 يخلص نفسه فليهلكها ومن يهلكها يحييها * واقول لكم ان في تلك الليلة يكون اثنان على
35 سرير واحد يوخذ الواحد ويترك الاخر * ويكون اثنتان تطحنان جميعا توخذ الواحدة ويترك
36 37 الاخرى * اثنان في الحقل يوخذ الواحد ويترك الاخر * اجابوه قايلين الى اين يا رب * فقال
لهم حيث تكون الجثة فهناك تجمع النسور *

Neque dicetur, Ecce eſt hic, aut 21
illic. Ecce regnum Dei intra vos eſt.
Deindè dixit diſcipulis ſuis; Venient 22
dies quibus *optabitis videre diem*
unum ex diebus Filii hominis, &
non videbitis. Et ſi dixerint vobis; 23
Ecce eſt hic aut illic, ne eatis,
neque feſtinetis. Quoniam quemad- 24
modum fulgur apparet in cœlo, &
illuminat quæ ſub cœlo ſunt, ita erit
Filius hominis in die ſua. Sed ante hoc 25
recipiet paſſionem multam, & vilipen-
detur ab hac generatione. Et ſicut fa- 26
ctum eſt in diebus Noe, ita erit in diebus
Filii hominis. Nam comedebant & bibe- 27
bant, connubebant & nuptum dabant,
uſque in diem quâ intravit Noe in na-
vim; & venit diluvium, & perdidit
omnes. Et quemadmodum factum eſt in 28
diebus Lot. Edebant & bibebant, &
vendebant & emebant, & plantabant
& ædificabant: Uſque in diem quâ ex- 29
iit Lot è Sodomis, & pluit de cœlo ignis
& ſulphur, & perdidit omnes: Ita erit 30
in die quâ apparebit Filius hominis. In 31
illa die, qui fuerit in tecto, & inſtru-
menta ejus in domo, ne deſcendat tollere
illa. Et ſimiliter etiam qui fuerit in
agro, ne redeat retro ſe. Memores eſtote 32
uxoris Loth. Quicunque voluerit ſal- 33
vare animam ſuam, perdat illam: &
quicunque perdiderit eam, vivifica-
bit eam. Dico autem vobis, quòd in illa 34
nocte erunt duo ſuper lecto eodem: aſ-
ſumetur unus, & relinquetur alter;
Et erunt duæ molentes ſimul: aſſume- 35
tur una, & relinquetur altera. Duo 36
in agro: aſſumetur unus, & relin-
quetur alter. Reſponderunt ei, di- 37
centes; Quò, Domine? Ait illis,
Ubi fuerit cadaver, illuc convenient
aquilæ.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 ወኢይብልዋ፡ነያ፡ዝየ፡ወነያ፡ክሐክ፡መንግሥተ፡ እግዚአብሔርሰ፡ ነየ፡ማእከሌክሙ፡
22 ይእቲ፡፡=፥ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለአርዳኢሁ፡ ይመጽኡ፡ መዋዕል፡ አመ፡
ትፈትዉ፡ ትርአዩ፡አሐተ፡ዕለተ፡ እመዋዕሊሁ፡ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ሕያው፡ወኢትሬ
23 እዩ፡፡=፥ ወይብሉክሙ፡ ነዋ፡ ዝየ፡ ወነዋ፡ ክሐክ፡ኢትፃኡ፡ ወኢትደግኑ፡፡=፥ እስ
24 መ፡ ከመ፡መብረቅ፡ ዘይበርቅ፡ወያበርህ፡ እምአጽናፈ፡ ሰማይ፡ እስከ፡ አጽናፈ፡ሰማይ፡
25 ከማሁ፡ውእቱ፡ምጽአቱ፡ ለወልደ፡እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡፡=፥ ወባሕቱ፡ ይቀድም፡ ብ
26 ዙኀ፡ ይሐምም፡ ወታሜክሮ፡ ዛቲ፡ ትውልድ፡፡=፥ ወበከመ፡ በመዋዕሊሁ፡ ለኖኅ፡ ከ
27 ማሁ፡ይከውን፡ በምጽአቱ፡ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ሕያው፡=፥ እንዘ፡ ይበልዑ፡ ወይሰ
ትዩ፡ ወያወስቡ፡ ወይትዋሰቡ፡ እስከ፡አመ፡ ቦአ፡ ኖኅ፡ውስተ፡ ነፍቀ፡ ታቦት፡ዘመጽአ፡
28 ማየ፡አይኅ፡ ወአጥፍአ፡ኵሎ፡ኅቡረ፡፡=፥ ወበከመ፡ኮነ፡በመዋዕሊሁ፡ለሎጥ፡ እንዘ፡
29 ይበልዑ፡ ወይሰትዩ፡ወይሐንጹ፡ ወይተክሉ፡ ወይሠይጡ፡ ወይሣየጡ፡፡=፥ እስከ፡ ዕለ
ተ፡ወፅአ፡ሎጥ፡እምሰዶም፡ወዝነመ፡ እምሰማይ፡ እሳት፡ወተይ፡ወአጥፍአ፡ኵሎ፡=፥
30 ከማሁ፡ ውእቱ፡ምጽአቱ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ኢይትዐወቅ፡፡=፥ ውእተ፡
31 ዕለተ፡ ዘሃሎ፡ውስተ፡ ናሕስ፡ ወንዋዩ፡ውስተ፡ ቤት፡ኢይረድ፡ ይንሣእ፡፡ወዘሂ፡ ገዳም፡
32 ሃሎ፡ኢይግባእ፡ድኅሬሁ፡=፥ ተዘከርዋ፡ ለብእሲተ፡ሎጥ፡=፥ እስመ፡ዘይፈቅድ፡ያድ
33 ኅን፡ለነፍሱ፡ ለይግድፋ፡ወዘሰ፡ገደፋ፡ ለነፍሱ፡ በእንቲአየ፡ያሐይዋ፡፡=፥ እብለክሙ፡
34 በይእቲ፡ሌሊት፡ ክልኤቱ፡ ሃለዉ፡ውስተ፡አሐቲ፡ ዓራት፡አሐደ፡ ይነሥኡ፡ ወካልአ፡ይ
35 ኀድጉ፡=፥ ወክልኤቲ፡ ይሐርጻ፡ በአሐቲ፡መሐረጽ፡ አሐተ፡ ይነሥኡ፡ ወካልእታ፡ ይ
37 ኀድጉ፡፡=፥ ⁘⁘⁘ ወአውሥኡ፡ ወይቤልዎ፡ በአይቴኑ፡ እግዚኦ፡ ወይቤሎሙ፡
እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኀበ፡ ሃሎ፡ ገደለ፡ ህየ፡ ይትጋብኡ፡ አንስርት፡፡=፥

Neque dicetis, Ecce hîc, & ecce illîc: regnum Dei ecce medio veſtrûm eſt. 21
Et dixit Dominus Jeſus diſcipulis ſuis; Venient tempora quum deſiderabitis vi- 22
dere unam diem de tempore Filii hominis, & non videbitis. Et dicent vobis, 23
Ecce hîc, & ecce illîc: ne exeatis, neque ſectemini. Quia ſicut fulgur fulgurans, 24
& coruſcans ab extremitatibus cœli, uſque ad extremitates cœli, ſic erit adven-
tus Filii hominis. Veruntamen priùs, multùm vexabit & tentabit eum hæc ge- 25
neratio. Et ſicut *factum fuit* in diebus Noë, ita erit in adventu Filii hominis. 26
Edentes, & bibentes, & uxores ducentes, & nuptum datæ erant, uſquequò in- 27
troiit Noë in medium arcæ, & venit aqua diluvii, & perdidit omnes ſimul. Et 28
ſicut fuit in diebus Lot: edentes, & bibentes, & ædificantes, & plantantes, &
vendentes, & ementes erant: Uſque diem *quo* exiit Lot à Sodoma, & pluvit à 29
cœlo, igni & ſulphure, & perdidit omnes. Sic erit adventus Filii hominis, in- 30
cognitus erit. Iſtâ die, qui fuerit in tecto, & vaſa ejus in domo, ne deſcendat 31
tollere ea: & qui *in* deſerto fuerit, non redeat retró: Memores eſtote uxoris 32
Lot. Quia qui quæſierit ſervare animam ſuam, perdat eam: & qui perdiderit 33
animam ſuam propter me, ſervabit eam. Dico vobis, In hac nocte duo erunt 34
in uno lecto; unum accipient, & alterum relinquent. Et duæ molent in una 35
mola; unam accipient, & alteram relinquent. Et reſponderunt, & dixerunt 37
ei; Ubi Domine? & dixit iis Dominus Jeſus, Ubi fuerit certamen, illuc con-
gregabuntur aquilæ.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

او در خانه باشد * فرو نيايد و جامهٔ خودرا ستاند * و انك در كشتزار باشد * باز پس نكردد *
32 33 * بياد آوريد زن لوط را * * هر كه خواهد كه جان خودرا زنك كند * اورا كم كند
34 وهر كه اورا كم كند جان خودرا زنك كند * * بشما بكويم * دران شب دو بر يك تخت
35 باشند يكي ربوده شود * ويكي بماند * [ودو زن با هم سايند باشند يكي ستك شود ويكي
36 37 بماند * دو كس در ده باشند يكي ستك شود ويكي بماند] * بعيسي كفتند تا كجا
اي خداوند ما * بديشان كفت هر كجا مردار باشد * كركسان انجا كرد شوند

ejus in domo fuerit, ne deſcendat
et veſtem ſuam capiat: et ille qui
in agro fuerit, denuò ne revertatur.
In memoriam reducite uxorem Lot. 32
Quicunque cupierit ut animam 33
ſuam vivificet, eam perdat: &
quicunque eam perdiderit, animam
ſuam vivificabit. Vobis dico; In 34
ea nocte duo in uno lecto erunt:
unus abreptus erit, et unus ma-
nebit. Et duo mulieres ſimul mo- 35
lentes erunt; una accipietur et
una manebit. Duo homines in 36
agro erunt; unus accipietur, et
unus manebit. Ad Jeſum dixe- 37
runt; Quorſùm Domine noſter? Illis
dixit; Ubicunque cadaver fue-
rit, vultures ibi congregabuntur.

CAP. XVIII. ιη'.

ΞΑ' — σιδ ι

Dicebat autem & parabolam *illis*, ad *oportere* semper orare, & non
1 Ἔλεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς, πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε (α) προσεύχεσθαι, καὶ μὴ
segnescere, Dicens; Judex quidam erat in quadam civitate, Deum non *timens*, &
2 ἐκκακεῖν, Λέγων, Κριτής τις ἦν ἔν τινι πόλει, τὸν Θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ
hominem non *reveritus*. Vidua autem erat in civitate illa, & veniebat ad
3 ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος. Χήρα δὲ ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς
eum, dicens; Vindica me de adversario meo. Et *non volebat ad* tem-
4 αὐτὸν, λέγουσα, Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου μου. Καὶ οὐκ (β) ἠθέλησεν ἐπὶ χρό-
pus. Post autem hæc dixit *in ſeipſo*; *Si &* Deum non timeo, *&* hominem *non* reve-
νον. μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέ-
reor: *Propter præbere* mihi *moleſtiam viduam hanc*, vindicabo illam, ne
5 πομαι· Διά γε τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν, ἵνα μὴ
in *finem* veniens ſugillet me. Ait autem Dominus; Audite quid judex
6 εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς
injuſtitiæ dicit. *At* Deus non faciet vindictam electorum ſuorum claman-
7 τῆς ἀδικίας λέγει. Ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοών-
tium ad ſe die *&* nocte, & *longanimus ſuper illos*? Dico vobis,
8 των πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, καὶ (γ) μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς; Λέγω ὑμῖν,
Quia faciet vindictam illorum *in celeritate*. Veruntamem filius* hominis veniens, *num*
Ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. Πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα
inveniet fidem in terra? Dixit autem & ad quoſdam *perſuaſos* in ſeipſis,
ΞΒ' εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς; Εἶπε δὲ καὶ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς, 9
quòd eſſent juſti, & *nihili facientes* cæteros, parabolam iſtam: Homines
ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς, τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωποι 10
duo aſcendebant in templum *orare*, unus Phariſæus, & alter publicanus.
δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι, ὁ εἷς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης.
Phariſæus ſtans, apud ſe hæc orabat; Deus, gratias ago tibi, quia non
Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς, πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο, Ὁ Θεὸς εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ 11
ſum ſicut cæteri hominum, raptores, injuſti, adulteri, *aut & ut* hic publica-
εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοὶ, ἢ καὶ (δ) ὡς οὗτος ὁ τελώ-
nus. Jejuno bis Sabbato, *decimo omnia* quæ poſſideo. Et publicanus
νης. Νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι. Καὶ ὁ τελώνης 12
à longè ſtans *non volebat* nec oculos ad cœlum levare, ſed percutiebat 13
μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι, ἀλλ' ἔτυπτεν
in pectus ſuum, dicens; Deus, propitius eſto mihi peccatori. Dico vobis;
εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ, λέγων, Ὁ Θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. Λέγω ὑμῖν, 14
— σιε ε Deſcendit hic juſtificatus in domum ſuam, *quàm ille*: quia omnis *exaltans* ſeipſum,
Κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, (ε) ἢ ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν,
humiliabitur: *at humilians* ſeipſum, exaltabitur.
ταπεινωθήσεται· (ζ) ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

MS.A. (α) προσεύχεσθαι αὐτοὺς, καὶ (β) ἤθελεν (γ) μακροθυμεῖ (δ) ὡς ὁ τελώνης οὗτος. (ε) ἢ γὰρ ἐκεῖνος. (ζ) καὶ ὁ ταπεινῶν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܫܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܢܙ * ܩܦܠܐܘܢ * ܢܚ *

1 *ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܡܬܠܐ. ܕܒܟܠ ܥܕܢ ܢܨܠܘܢ. ܘܠܐ ܢܡܐܢܘܢ. * ܕܝܢܐ ܚܕ ܐܝܬ ܗܘܐ
2 3 ܒܡܕܝܢܬܐ ܚܕܐ. ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܠܐ ܕܚܠ ܗܘܐ. ܘܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܡܬܟܚܡ ܗܘܐ. *ܐܪܡܠܬܐ ܕܝܢ
4 ܚܕܐ ܐܝܬ ܗܘܬ ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܝ. ܘܐܬܝܐ ܗܘܬ ܠܘܬܗ ܘܐܡܪܐ. ܐܬܒܥܝܘܗܝ ܡܢ ܒܥܠ ܕܝܢܝ. *ܘܠܐ
ܨܒܐ ܗܘܐ ܙܒܢܐ ܤܓܝܐܐ. ܒܬܪܟܢ ܕܝܢ ܐܡܪ ܒܢܦܫܗ. ܐܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܠܐ ܕܚܠ ܐܢܐ. ܘܡܢ
5 ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܡܬܟܚܡ ܐܢܐ. * ܐܦܢ ܡܛܠ ܕܡܠܐܝܐ ܠܝ ܗܕܐ ܐܪܡܠܬܐ. ܐܬܒܥܝܗ ܕܠܐ ܒܟܠ
6 ܥܕܢ ܬܐܬܐ ܬܗܘܐ ܡܘܚܐ ܠܝ. * ܘܐܡܪ ܡܪܢ. ܫܡܥܘ ܡܢܐ ܐܡܪ ܕܝܢܐ ܕܥܘܠܐ. * ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܠܐ
7 ܡܚܕܐ ܥܒܕ ܬܒܥܬܐ ܠܓܒܝܐ ܕܝܠܗ. ܕܩܪܝܢ ܠܗ ܒܐܝܡܡܐ ܘܒܠܠܝܐ. ܘܡܓܪܓ ܪܘܚܗ
8 ܥܠܝܗܘܢ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܥܒܕ ܬܒܥܬܗܘܢ ܒܥܓܠ. ܒܪܡ ܐܬܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
9 ܘܢܫܟܚ ܟܝ ܗܝܡܢܘܬܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܡܬܠܐ ܗܢܐ. ܠܘܩܒܠ ܐܢܫܐ ܐܝܠܝܢ
10 ܕܬܟܝܠܝܢ ܥܠ ܢܦܫܗܘܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܙܕܝܩܐ ܘܫܐܛܝܢ ܠܟܠ ܐܢܫ. * ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܤܠܩܘ
11 ܠܗܝܟܠܐ ܠܡܨܠܝܘ. ܚܕ ܦܪܝܫܐ ܘܐܚܪܢܐ ܡܟܤܐ. * ܘܗܘ ܦܪܝܫܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܒܝܢܘܗܝ
ܠܢܦܫܗ. ܘܗܠܝܢ ܡܨܠܐ ܗܘܐ. ܐܠܗܐ ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܐܝܟ ܫܪܟܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܚܛܘܦܐ
12 ܘܥܠܘܒܐ ܘܡܓܪܐ. ܘܠܐ ܐܝܟ ܗܢܐ ܡܟܤܐ. * ܐܠܐ ܨܐܡ ܐܢܐ ܬܪܝܢ ܒܫܒܬܐ. ܘܡܥܫܪ ܐܢܐ ܟܠ
13 ܡܕܡ ܕܩܢܐ ܐܢܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܡܟܤܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. ܘܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܐܦܠܐ ܥܝܢܘܗܝ
14 ܢܪܝܡ ܠܫܡܝܐ. ܐܠܐ ܡܩܦ ܗܘܐ ܥܠ ܚܕܝܗ ܘܐܡܪ. ܐܠܗܐ ܚܘܤ ܥܠܝ ܚܛܝܐ. * ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ. ܕܢܚܬ ܗܢܐ ܡܙܕܕܩ ܠܒܝܬܗ ܝܬܝܪ ܡܢ ܗܘ ܦܪܝܫܐ. ܟܠ ܓܝܪ ܕܡܪܝܡ
ܢܦܫܗ ܢܬܡܟܟ. ܘܟܠ ܡܢ ܕܡܟܟ ܢܦܫܗ ܢܬܪܝܡ.

Lectio in veſpera ſabbathi primi Quadrageſimæ. 57.

CAP. XVIII.

Dixit autem etiam eis parabolam, ut omni 1 tempore orarent, nec ipſis eſſet tædio. Judex quidam erat in quadam urbe, qui nec 2 Deum timebat, nec homines erubeſcebat. Porrò vidua quædam erat in illa urbe, & 3 veniebat ad eum, aiebátque; Vindica me ab adverſario meo. Nolebat autem per 4 multum tempus: poſt hæc verò dixit apud ſe; Etſi Deum non timeam, nec homines erubeſcam; Saltem quia me fatigat hæc vi- 5 dua, vindicabo eam, ne omni tempore veniens, negotium mihi faceſſat. Et ſubdidit 6 Dominus noſter, Audite quid dixerit judex ille iniquus. Deus autem nónne magìs fa- 7 ciet vindictam electorum ſuorum, clamantium ad ipſum die ac nocte, & longanimis erit erga illos? Dico vobis; Faciet vindictam 8 eorum citó. Veruntamen veniet Filius hominis, & num reperturus eſt fidem in terra? Porrò dixit hanc parabolam adverſùs eos qui 9 ſibi confidunt ſe eſſe juſtos, omnéſque deſpiciunt. Duo homines aſcenderunt in tem- 10 plum ut preces funderent, unus Phariſæus, & alter Publicanus: Et ille Phariſæus 11 ſtans ſeorſim, hæc precabatur; Deus, gratias ago tibi, quòd non ſim ſicut cæteri homines, rapaces, & oppreſſores, & mœchi: nec ſicut iſte Publicanus. Sed jejuno bis in 12 hebdomade, & decimas do omnium quæ poſſideo. Ille verò Publicanus ſtabat pro- 13 cul, nolebátque vel oculos ſuos in cœlum attollere: ſed percutiebat pectus ſuum, dicebátque; Deus, propitius eſto mihi peccatori. Dico vobis, Deſcendit iſte juſtificatus 14 domum ſuam, potiùs quàm Phariſæus ille. Nam quicunque ſe extollit, deprimetur; & quicunque ſe deprimit, extolletur.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صد سه مثل قاضيء ظالم * باز بديشان مثل كفت • كه همه وقت نماز كنند • 1
وكاهلي نورزند • * قاضيء بود در شهري كه از خدا نمي ترسيد • واز مردم شرم نمي داشت • 2
* ودران شهر بيوه زني بود • كه پيش او مي آمد • ومي كفت • كه داد من از غريم من 3
بستان * وقاضي نمي خواست • مدتي بدين كار بر آمد • قاضي در نفس خود كفت • 4
چون از خدا نمي ترسم • واز مردم شرم نمي دارم • * باري براي امدن ‡ ورفتن بيوه زن • 5
كه مرا زحمت مي دهد • كارش بكزارم • تا در هر وقتي نيايد • ومرا ملالت دهد • * وخداوند ما 6
كفت • بشنويد انچ قاضيء ظالم كفت • * نه خدا بيشتر داد بستاند براي كزيدكان او • 7
كه در روز وشب ‡ ازو بخواهند • وجان خودرا بلطف بريشان پيوسته ‡ دارد • * [بشما مي 8
كويم هرچه زودتر داد ايشان بستاند] اكنون فرزند بيايد وبر زمين ايمان نيابد

صد وچهار نماز كردن معتزلي با سودخور

* واين مثل را براي ‡ آنان كفت كه بر نفس خود اعتماد كرده بودند • وپندارند كه و 9
نيك اند • وبر همه كس افسوس زنند • * دو مرد در كنشت رفتند • تا نماز كنند • يكي 10
معتزل بود • وديكر سودخور وضامن • * معتزل مي كفت مر ترا اي خدا شكر مي كنم • 11

CIII, Parabola Judicis iniqui.

CAP. XVIII.

Rurſus illis parabolam dixit, ut omni tempore orarent, et non pigreſcerent. 1 *Judex erat in civitate quadam qui à Deo non timebat, nec ab homine pudorem habebat.* 2 *Et in illa civitate vidua quædam erat, quæ ad eum venit, & dixit; Oro ut jus meum ab adverſario meo capias.* 3 *Judex autem noluit: ſed aliquanto tempore hoc modo tranſacto, judex apud ſe dixit; Licet à Deo non timeam, & ab hominibus pudorem non habeam:* 4 *Jam propter aditum reditúmque hujus viduæ, quæ mihi moleſtiam exhibet, negotium ejus tranſigam, ne omni tempore veniens tædium mihi det.* 5 *Et Dominus noſter dixit; Audite id quod judex iniquus dicit.* 6 *Nónne Deus magìs jus capiet propter electos ſuos, qui die ac nocte ab eo petunt, & animum ſuum benignè in illos affectum habebit. Vobis dico, Quàm primùm jus eorum capiet. Jam Filius veniet, & in terra fidem non inveniet.* 7 8

CIV. Oratio Phariſæi cum publicano.

Et hanc parabolam ob illos dixit, qui in ſemet ipſis confidebant, exiſtimantes ſe bonos eſſe, & in omnem hominem contemptum injiciebant. 9 *Duo homines in templum ibant, ut orarent; unus Phariſæus erat, & alter Publicanus [illegible].* 10 *Phariſæus dixit; Tibi, ô Deus gratias ago,* 11

Verſio VULGATA LATINA.

CAP. XVIII.

1 DIcebat autem & parabolam ad illos, quoniam oportet ſemper orare & non
2 deficere, Dicens; Judex quidam erat in quadam civitate, qui Deum non time-
3 bat, & hominem non reverebatur. Vidua autem quædam erat in civitate illa, &
4 veniebat ad eum, dicens; Vindica me de adverſario meo. Et nolebat per multum
tempus. Poſt hæc autem dixit intra ſe; Etſi Deum non timeo, nec hominem
5 revereor: Tamen quia moleſta eſt mihi hæc vidua, vindicabo illam, ne in no-
6 viſſimo veniens ſugillet me. Ait autem Dominus; Audite quid judex iniquitatis
7 dicit: Deus autem non faciet vindictam electorum ſuorum clamantium ad ſe die
8 ac nocte, & patientiam habebit in illis? Dico vobis, Quia citò faciet vindictam
illorum. Veruntamen Filius hominis veniens, putas, inveniet fidem in terra?
Dixit autem & ad quoſdam, qui in ſe confidebant tanquam juſti, & aſpernaban- 9
tur cæteros, parabolam iſtam: Duo homines aſcenderunt in templum ut ora- 10
rent: unus Phariſæus, & alter publicanus. Phariſæus ſtans, hæc apud ſe ora- 11
bat; Deus, gratias ago tibi quia non ſum ſicut cæteri hominum: raptores, injuſti,
adulteri: velut etiam hic publicanus. Jejuno bis in ſabbato: decimas do omni- 12
um quæ poſſideo. Et publicanus à longè ſtans, nolebat nec oculos ad cœlum le- 13
vare: ſed percutiebat pectus ſuum, dicens; Deus propitius eſto mihi peccatori.
Dico vobis, deſcendit hic juſtificatus in domum ſuam ab illo: quia omnis qui ſe ex- 14
altat, humiliabitur: & qui ſe humiliat, exaltabitur.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 2 * الفصل الثالث والستون * ثم قال لهم مثلا ليصلوا كل حين ولا يملوا* قال كان
3 قاض في مدينة لا يخاف الله ولا يستحيي من الناس * وكانت في تلك المدينة ارملة وكانت
4 تاتي اليه وتقول له انصفني ممن ظلمني* ولم يكن يشاء الي زمان* وبعد ذلك قال في نفسه ان
5 كنت لا اخاف الله ولا استحيي من الناس * لكن كون هذه الارملة تتعبني انتقم لها لئلا
6 7 تاتي الي كل حين لتتعبني* ثم قال الرب اسمعوا ما قال قاضي الظلم * افليس الله احري ان
8 ينتقم لمختاريه الذين يدعونه نهارا وليلا ويتاني عليهم* نعم اقول لكم انه ينتقم لهم سريعا*
9 اذا جاء ابن الانسان اتري يجد ايمانا على الارض * الفصل الرابع والستون * ثم
10 قال لهم من اجل اقوام يقولون انهم صديقون ويحتقرون البقية هذا المثل* رجلان صعدا الي
11 الهيكل ليصليا. احدهما فريسي والاخر عشار* فاما الفريسي فوقف يصلي بهذا في نفسه
اللهم اني اشكرك لاني لست مثل باقي الناس العاصين الظلمة الفجار ولا مثل هذا
12 13 العشار* اصوم يومين في كل اسبوع واعشر جميع مالي * فاما ذلك العشار فكان قائما من
بعيد ولا يشاء ان يرفع عينيه الي السماء * لكن كان يضرب على صدره ويقول اللهم اغفر
14 لي فاني خاطي* اقول لكم ان هذا نزل الي بيته ابر من ذاك. لان كل من يرفع نفسه يتضع
وكل من يضع نفسه يرتفع *

Sectio ſexageſima tertia.

CAP. XVIII.

PRæterea dixit eis parabolam, ut ora- 1
rent omni tempore, & non teperent. Di- 2
xit; Erat judex in civitate quadam,
qui non timebat Deum, neque reverēba-
tur homines. Et erat in illa civitate vi- 3
dua quædam, veniebátque ad eum, &
dicebat ei; Vindica me ab eo qui me
oppreſſit; At renuerat uſque ad aliquod 4
tempus. Et poſt hoc dixit in ſeipſo, Si
non timeo Deum neque revereor homines:
Tamen quandoquidem hæc vidua me ve- 5
xat, vindicabo illam, ne veniat ad me
ſingulis momentis ad fatigandam me.
Tum dixit Dominus; Audite quid dixe- 6
rit judex iniquitatis. Nónne ergò Deus 7
potiùs vindicabit electos ſuos, qui invo-
cabunt eum diu noctúque, & patienter
feret illos? Imò dico vobis, quòd vindi- 8
cabit illos citò. Quando veniet Filius
hominis, putáſne inveniet fidem ſuper
terram?

Sectio ſexageſima quarta.

Deindè dixit illis propter nonnullos qui 9
dicebant ſe eſſe juſtos, & aſpernabantur
cæteros, hanc parabolam; Duo homines 10
aſcenderunt in templum ut orarent: unus
eorum erat Phariſæus, & alter decima-
rum exactor. Et verò Phariſæus ſtetit 11
orans hoc intra ſe; Deus, equidem gra-
tias ago tibi, quia non ſum ſicut cæteri
homines, violenti, oppreſſores, adulteri:
neq; ſicut iſte decimarum exactor. Jeju- 12
no duobus diebus in qualibet ſeptimana,
& decimo cunctas opes meas. At ille 13
Publicanus ſtabat à longè, & nolebat
elevare oculos ſuos ad cœlum, ſed percu-
tiebat pectus ſuum, & aiebat; Deus,
parce mihi, quia peccator ſum. Dico vo- 14
bis, quòd hic deſcendit in domum ſuam
juſtificatior illo. Quia omnis qui exal-
tat ſeipſum, humiliabitur: & omnis
qui humiliat ſeipſum, exaltabitur.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ፲፰ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለአርዳኢሁ፡ ከመ፡ ይጸልዩ፡ ዘልፈ፡ ወኢይትሀከ
ዩ፡፡=፡

በእንተ፡ መኰንን፡ ዓመፃ፡=፡

2 ወይቤሎሙ፡ ኢየሱስ፡፡ አሐዱ፡ መኰንን፡ ሀሎ፡ በአሐቲ፡ ሀገር፡ ዘኢይፈርህ፡ እግዚ
3 አብሔር፡ ወኢይኀፍር፡ ሰብአ፡፡=፡ ወሀለወት፡ አሐቲ፡ እቤር፡ በይእቲ፡ ሀገር፡ ወትመ
4 ጽእ፡ ኀቤሁ፡ ወትብሎ፡ ኰንነኒ፡ እምዕድውየ፡=፡ ወአበያ፡ ወአጕንደያ፡ ወእምዝ፡ ሐ
5 ለየ፡ ወይቤ፡ እመ፡ ኢይፈርህ፡ እግዚአብሔር፡ ወኢይኀፍር፡ ሰብአ፡=፡ ከመ፡ ኢታንጥ
6 የኒ፡ ዛቲ፡ እቤር፡ እኰንና፡ ከመ፡ ኢትምጻእ፡ ወኢታሠርሐኒ፡ ዘልፈ፡=፡ ወይቤሎሙ፡
7 እግዚእነ፡ ስምዑ፡ ዘይቤ፡ መኰንን፡ ዓመፃ፡፡=፡ ወእግዚአብሔርኑ፡ እንከ፡ ኢይፈትሕ፡
ለኅሩያኒሁ፡ እለ፡ ይግዕሩ፡ ኀቤሁ፡ መዓልተ፡ ወሌሊተ፡ ወይትዔገሦሙ፡፡=፡ እብለክሙ፡
8 ከመ፡ ይፈትሕ፡ ሎሙ፡ ፍጡነ፡፡ ወባሕቱ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ መጺኦ፡ ይረክብ
ኑ፡ እንጋ፡ ሃይማኖተ፡ ዲበ፡ ምድር፡፡=፡

በእንተ፡ ፈሪሳዊ፡ ወመጸብሐዊ፡=፡

9 10 ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እለ፡ ያጸድቁ፡ ርእሶሙ፡ ወይሜንኑ፡ ቢጾሙ፡=፡ ወመ
ሰለ፡ ሎሙ፡ ከመዝ፡ ክልኤቱ፡ ዕደው፡ ዓርጉ፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ይጸልዩ፡ አሐዱ፡ ፈሪሳዊ፡
11 ወካልኡ፡ መጸብሕዊ፡፡=፡ ወቆመ፡ ፈሪሳዊ፡ ወጸለየ፡ ወይቤ፡ ኣአኵተከ፡ እግዚኦ፡ ዘ
ኢረሰይከኒ፡ ከመ፡ ባዕደን፡ ሰብእ፡ ሃያድንያ፡ ወዓማፂያን፡ ወይሐውሩ፡ ብእሲተ፡ ብእሲ፡
12 ወኢከመ፡ ዝንቱ፡ መጸብሐዊ፡፡=፡ እጸውም፡ ካዕበ፡ ለሰንበት፡ ወአበውእ፡ ዓሥራተ፡ እ
13 ዴሁ፡ ለኵሉ፡ ዘአጥረይኩ፡፡=፡ ወመጸብሐዊስ፡ ቆመ፡ እምርሑቅ፡ ወኢፈቀደ፡ ያንሥ
እ፡ አዕይንቲሁ፡ ውስተ፡ ሰማይ፡ ወጐድአ፡ እንግድዓሁ፡ ወይቤ፡ ስረይ፡ ሊተ፡ ለኃጥእ፡ እ
14 ግዚኦ፡=፡ ወእብለክሙ፡ አተወ፡ ቤቶ፡ ዝንቱ፡ እንዘ፡ ይጸድቅ፡ እምዝኩ፡፡ እስ
መ፡ ኵሉ፡ ዘአዕበየ፡ ርእሶ፡ የኀስር፡ ወዘአትሐተ፡ ርእሶ፡ ይከብር፡፡=፡

CAP. XVIII.

ET dixit Dominus Jeſus diſcipulis ſuis, ut orarent ſemper & non deficerent. 1
De judice iniquo. Et dixit iis Jeſus; Quidam judex fuit in quadam 2
urbe, qui non timebat Deum, & non reverebatur hominem. Et fuit quædam vi- 3
dua in illa urbe, & venit ad eum, & dicit ei; Vindica me ab adverſario meo. Et 4
recuſavit eam, & moram fecit ei: & tunc cogitavit, & dixit ei; Etſi non metuo
Deum, & non revereor hominem, Ut non moleſtiam ferat mihi hæc vidua, vin- 5
dicabo eam, ut non veniat, & non affligat me ſemper. Et dixit iis Dominus no- 6
ſter; Audite quod dicit judex iniquus. Et Deus nónne igitur vindicabit electos 7
ſuos qui clamant ad eum die & nocte, & patientiam exhibebit illis? Dico vo- 8
bis, quòd vindicabit eos citó: veruntamen Filius hominis veniens, reperiétne
igitur fidem ſuper terram?

De Phariſæo & publicano.

Et dixit Dominᵘˢ Jeſus *iis* qui juſtificant ſeipſos, & ſpernunt proximos ſuos: & pa- 9
rabolicè loquutus eſt iis in hunc modum; Duo homines aſcenderunt *in* Domum 10
ſanctam ut orarent, unus Phariſæus & alter Publicanus. Et ſtetit Phariſæus, 11
& oravit, & dixit; Gratias ago tibi Domine, quòd non feciſti me ſicut alios homi-
nes, rapaces, & iniquos, & adulteros, & non ſicut hunc Publicanum. Jejuno 12
iterum ſabbato, & offero decimam partem omnium quæ poſſideo. Et Publica- 13
nus ſtetit à longinquo, & noluit attollere oculos ſuos in cœlum, & percuſſit pe-
ctus ſuum, & dixit; Propitius eſto mihi peccatori, Domine. Et dico vobis, Ivit do- 14
mum ſuam hic, juſtificatus potiùs quàm ille: quia quicunque magnificat ſeipſum,
vilis erit: & qui deprimit ſeipſum, honoratus erit.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

كه همچون همه خلق نيستم * رباينك و فريبنك و فساد كننك * و نه همچون اين سود خور
12 13 * ليكن بهفتهٔ دو روز روزه مي دارم * واز هر چه دارم * ده يكي بدر مي آورم * وسود خور
از دور ايستاده بود * نمي خواست كه چشم خود سوي اسمان † بر دارد ليكن بزانو در آمد *
وسر خودرا بر زمين مي كوفت * ومي كفت * اي خدا بر كنه كاران † شفقت ورحمت
14 كن * * اكنون راست بشما بكويم * كه اين مرد در خانهٔ خود راستتر كشت † ازان
معتزلي هر كس كه خودرا بلند بيند خوار شود * و هر كه خودرا فروتن دارد *
بلند شود *

quòd ſicut omnes homines non ſum,
raptor, & deceptor, & adulter,
neque velut hic Publicanus. Sed 12
in ſeptimana duobus diebus jeju-
nium habeo, & ex omnibus quæ
habeo decimas deduco. Publica- 13
nus verò è longinquo ſtabat, ne-
que volebat oculos in cælum at-
tollere, ſed in genua ſe dabat,
& capite ſuo terram pulſabat,
& dicebat; O Deus, in pecca-
tores miſericordiam & gratiam
fac. Jam vobis verum dico, quòd 14
hic vir in domum ſuam juſtior re-
verſus eſt, quàm Phariſæus. Qui-
cunque ſeipſum ſuſpicit, deſpectus
erit; & quicunque ſeipſum humili-
at, excelſus erit.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤᾺ ΛΟΥΚᾶΝ. ΚΕΦ. ΞΓ'.

Afferebant autem ei & infantes, ut eos tangeret. *Videntes autem* diſcipuli
15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν ἅπτηται. ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ σις β
increpabant illos. *At* Jeſus *advocans* illos, dixit; Sinite pueros
16 ἐπετίμησαν αὐτοῖς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ, εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδία
venire ad me, & *ne probibete* eos: nam talium eſt regnum Dei.
ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
Amen dico vobis, Quicunque non acceperit regnum Dei ſicut puer, non intrabit σιζ
17 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ β
in illud. Et interrogavit quidam eum princeps, dicens; Magiſter bone, quid faci- ΞΓ'
18 εἰς αὐτήν. Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων, Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιή-
ens vitam æternam poſſidebo? Dixit autem ei Jeſus; Quid me dicis bonum? σιη
19 σας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί με λέγεις ἀγαθόν; β
nemo bonus, *ſi non unus,* Deus. Mandata nôſti, *Ne mœcheris,* Ne *occidas,*
20 οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. Τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύσῃς, Μὴ φονεύσῃς,
Ne *fureris,* Ne *falsò teſteris:* Honora patrem tuum, & matrem *tuam.*
Μὴ κλέψῃς, Μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν (η) μητέρα σου.
21 *Is autem* ait; Hæc omnia cuſtodivi à juventute mea. *Audiens autem hæc* σιθ
22 Ὁ δὲ εἶπε, Ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. Ἀκούσας δὲ ταῦτα β
Jeſus, ait *illi;* Adhuc unum tibi deeſt: omnia quæcunque habes vende,
ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ, Ἔτι ἕν σοι λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον,
& da pauperibus, & habebis theſaurum in cœlo: & veni, ſequere me.
(θ) καὶ διάδος πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν (ι) ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.

σκ β Ille *autem audiens hæc,* pertriſtis *factus* eſt: erat enim dives valdè. Videns
Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. Ἰδὼν 23
autem illum Jeſus pertriſtem factum, dixit; Quàm difficilè pecunias 24
δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον γενόμενον, εἶπε, Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα
habentes intrabunt in regnum Dei! Facilius enim eſt camelum
ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Εὐκοπώτερον γάρ ἐστι κάμηλον 25
per foramen acûs tranſire, quàm divitem in regnum Dei intrare.
διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος (κ) εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.
Dixerunt *autem audientes;* Et quis poteſt *ſervari?* *Is autem* ait; Impoſſibilia
Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ὁ δὲ εἶπε, Τὰ ἀδύνατα 26 27
apud homines, poſſibilia ſunt apud Deum. Ait autem Petrus; Ecce, nos
παρὰ ἀνθρώποις, δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ. Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, Ἰδοὺ, ἡμεῖς 28
σκα β dimiſimus omnia, & ſecuti ſumus te. *Is autem* dixit eis; Amen dico vobis;
ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 29
Quòd nemo eſt qui reliquit domum, aut parentes, aut fratres, aut uxorem, aut filios,
Ὅτι οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφοὺς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα,
propter regnum Dei, *Qui* non recipiat multò plura in tempore
ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, Ὃς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα ἐν τῷ καιρῷ 30
hoc, & in ſeculo *veniente* vitam æternam.
τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

MS. A. (η) μητέρα. Ὁ δὲ εἶπεν, Πάντα ταῦτα ἐφύλαξα (θ) καὶ δὸς (ι) ἐν οὐρανοῖς· (κ) διελθεῖν,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܡܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܕܝܢ ܛܠܝܐ ܕܢܩܪܘܒ ܠܗܘܢ. ܚܙܘ ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܟܐܝܘ ܒܗܘܢ.
16 * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܩܪܐ ܐܢܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܒܘܩܘ ܛܠܝܐ ܢܐܬܘܢ ܠܘܬܝ ܘܠܐ ܬܟܠܘܢ ܐܢܘܢ.
17 ܕܕܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܐܟܘܬ ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ. ܕܝܠܗܘܢ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ.
ܕܡܢ ܕܠܐ ܢܩܒܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܟ ܛܠܝܐ. ܠܐ ܢܥܘܠ ܠܗ.

18 * ܩܪܝܢܐ ܕܐܒܐ ܐܢܛܘܢܝܘܣ ܘܕܟܢܘܬܗ * ܢܚ * ܘܫܐܠܗ ܚܕ ܡܢ ܪܫܢܐ
19 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ ܛܒܐ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܐܐܪܬ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܢܐ ܩܪܐ
20 ܐܢܬ ܠܝ ܛܒܐ. ܠܝܬ ܛܒܐ ܐܠܐ ܐܢ ܚܕ ܐܠܗܐ. * ܦܘܩܕܢܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܠܐ ܬܩܛܘܠ. ܘܠܐ ܬܓܘܪ.
21 ܘܠܐ ܬܓܢܘܒ ܘܠܐ ܬܣܗܕ ܣܗܕܘܬܐ ܕܫܘܩܪܐ. ܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ. * ܐܡܪ ܠܗ. ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ
22 ܢܛܪܬ ܐܢܝܢ ܡܢ ܛܠܝܘܬܝ. * ܟܕ ܫܡܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ. ܚܕܐ ܚܣܝܪܐ ܠܟ. ܙܠ ܙܒܢ ܟܠ
23 ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܟ ܘܗܒ ܠܡܣܟܢܐ. ܘܬܗܘܐ ܠܟ ܣܝܡܬܐ ܒܫܡܝܐ ܘܬܐ ܒܬܪܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܟܕ
24 ܫܡܥ ܗܠܝܢ ܟܪܝܬ ܠܗ. ܥܬܝܪ ܗܘܐ ܓܝܪ ܛܒ. * ܘܟܕ ܚܙܐ ܝܫܘܥ ܕܟܪܝܬ ܠܗ ܐܡܪ.
25 ܐܝܟܢܐ ܥܛܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܢܟܣܐ ܕܢܥܠܘܢ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܕܦܫܝܩ ܗܘ
26 ܠܓܡܠܐ ܕܒܚܪܘܪܐ ܕܡܚܛܐ ܢܥܘܠ. ܐܘ ܥܬܝܪܐ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ
27 ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܘ. ܘܡܢܘ ܡܫܟܚ ܕܢܚܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܐܝܠܝܢ ܕܠܘܬ ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ
28 ܡܫܟܚܢ. ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܡܫܟܚܢ ܠܡܗܘܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܗܐ ܚܢܢ ܫܒܩܢ
29 ܟܠ ܡܕܡ ܘܐܬܝܢ ܒܬܪܟ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܝܬ ܐܢܫ ܕܫܒܩ
30 ܒܬܐ ܐܘ ܐܒܗܐ ܐܘ ܐܚܐ ܐܘ ܐܢܬܬܐ ܐܘ ܒܢܝܐ. ܡܛܠ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܠܐ ܢܩܒܠ
ܥܦܝܦܐ ܣܓܝܐܐ ܒܗܢܐ ܙܒܢܐ. ܘܒܥܠܡܐ ܕܐܬܐ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.

Obtulerunt autem ei infantes, ut tangeret 15
eos: & viderunt eos diſcipuli ejus, eóſque
objurgârunt. Ipſe verò Jeſus advocavit eos, 16
dixítque eis, Sinite puerulos venire ad me,
nec prohibeatis eos: eorum enim, qui ſicut
iſti ſunt, eorum *inquam,* eſt regnum cœlo-
rum. Amen dico vobis, Quicunque non ac- 17
ceperit regnum Dei tanquam puerulus, non
ingredietur illud.

Lectio patris Antonii & conſervorum ejus. 58.

Et interrogavit eum unus ex primoribus, 18
dixítque ei; Doctor bone, quid faciam ut
hæreditate poſſideam vitam æternam? Di- 19
xit ei Jeſus, Cur me vocas bonum? cùm ne-
mo ſit bonus, niſi unus Deus. Mandata 20
nôſti: Non occides, Nec mœchaberis, Nec
furaberis, Nec perhibebis teſtimonium falſ-
ſum: Honora patrem tuum & matrem tu-
am. Dixit ei, Hæc omnia obſervavi à pu- 21
eritia mea. Quod quum audiſſet Jeſus, di- 22
xit ei; Unum tibi deeſt: Vade, vende omnia
quæ habes, & da pauperibus, & erit tibi
theſaurus in cœlo; atque poſt me venito.
Ipſe verò quum hæc audiſſet, mœrore af- 23
fectus eſt: erat enim dives admodùm.
Quúmque vidiſſet Jeſus eum mœrore af- 24
fectum, ait; Quomodò difficile eſt iis qui ha-
bent divitias ingredi regnum Dei! Facilius 25
eſt camelum per foramen acûs introire, quàm
divitem in regnum Dei. Dicunt ei ii qui 26
audierant, Ecquis poteſt ſalvus fieri? Jeſus 27
verò ait; Ea quæ apud homines impoſſibilia
ſunt, apud Deum poſſunt fieri. Dixit ei 28
Simon Cepha, Ecce nos reliquimus omnia,
& venimus poſt te. Dixit ei Jeſus, Amen 29
dico vobis; Nemo eſt qui relinquat domos,
aut parentes, aut fratres, aut uxorem, aut
filios propter regnum Dei; Quin recepturus 30
ſit multis cum duplicibus hoc tempore, & in
ſeculo venturo vitam æternam.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 * كودكان پيش مسيح آمدند * كه دست خودرا† بر ايشان نهد و دعا كند شاكردان †
16 بر ايشان† بانك زدند * *عيسي† بشاكردان كفت * بكذاريد تا كودكان پيش من ايند *
و ايشانرا منع مكنيد * براي انك كساني * كه بر مثال اين كودكانند * ملكوت خداي † آن
17 ايشانست * *بشما مي كويم * هر كه همچون كودكان ملكوت خدارا قبول نكنند * درو در
نروند صد پنج كسي پرسيد كه اي معلم چكنم كه زنده شوم
18 * از سروران ان جماعت †يكي پرسيد * وكفت اي معلم نيك چكنم * كه زندكاني جاويد بميراث
19 20 كيرم * *عيسي بدو كفت * چرا مرا نيك خوانده‌ي * ونيك نيست بجز يكي خدا * *وكفت
بدان مرد * كه ناموس را مي داني * مكش * زنا مكن * دزدي † مكن * كواهي دروغ مده *
21 22 پدرت و مادرت را حرمت دار * *بعيسي كفت اين همه از كودكي نكه داشته ام * *عيسي
شنيد وكفت يك چيز ترا كمست انرا نيز مي كن * برو هرچه داري بفروش وبدرويشان
23 بده * تا براي تو در آسمان كنج شود * ودر دنبال من بيا * *چون اين سخن شنيد * اورا خوش

Et pueri ad Chriſtum veniebant, ut manum ſuam illis imponeret, & benediceret: diſcipuli autem *eos objurgabant. Jeſus diſcipulis dixit;* 15 16
Sinite ut pueruli ad me veniant, & eos ne probibeatis: propterea quòd homines qui ad inſtar horum puerulorum fuerint, regnum Dei ipſorum eſt. Vobis dico; Quicunque regnum Dei tanquam parvuli non acceperint, in illud non intrabunt. 17

CV. Quidam interrogavit, O præceptor, quid faciam ut vivam?

Ex primoribus ejus cœtûs quidam interrogavit, & dixit; O præceptor bone, quid faciam ut vitam æternam hæreditate accipiam. Jeſus ei dixit; Quare me bonum vocas, & bonus non eſt niſi unus Deus? Et dixit illi homini; Legem quidem nôſti, Ne occidas, Adulterium ne committas, Furtum ne facias, Teſtimonium falſum ne des, Patri tuo & matri tuæ honorem habeas. Ad Jeſum dixit; Hæc omnia à pueritia obſervavi. Jeſus audivit, & dixit; Una res tibi deeſt, illam etiam fac: abi, quicquid habes vende, & pauperibus da, ut tibi in cœlo theſaurus ſit, & poſt me veni. Quum hunc ſermonem audiſſet, ei ingratus 18 19 20 21 22 23

Verſio VULGATA LATINA.

15 Afferebant autem ad illum & infantes, ut eos tangeret. Quod cùm viderent di-
16 ſcipuli, increpabant illos. Jeſus autem convocans illos, dixit; Sinite pueros
17 venire ad me, & nolite vetare eos: talium eſt enim regnum Dei. Amen dico vo-
18 bis; Quicunque non acceperit regnum Dei ſicut puer, non intrabit in illud. Et
interrogavit eum quidam princeps, dicens; Magiſter bone, quid faciens vitam
19 æternam poſſidebo? Dixit autem ei Jeſus; Quid me dicis bonum? nemo bonus
20 niſi ſolus Deus. Mandata nôſti; Non occides: Non mœchaberis: Non furtum
21 facies: Non falſum teſtimonium dices: Honora patrem tuum & matrem. Qui
22 ait; Hæc omnia cuſtodivi à juventute mea. Quo audito, Jeſus ait ei; Adhuc
unum tibi deeſt: omnia quæcunque habes vende, & da pauperibus, & habe-

bis theſaurum in cœlo: & veni, ſequere me. His ille auditis, contriſtatus 23
eſt: quia dives erat valdé. Videns autem Jeſus illum triſtem factum, dixit; 24
Quàm difficilè, qui pecunias habent, in regnum Dei intrabunt! Facilius eſt 25
enim camelum per foramen acûs tranſire, quàm divitem intrare in regnum Dei. 26
Et dixerunt qui audiebant; Et quis poteſt ſalvus fieri? Ait illis; Quæ impoſſi- 27
bilia ſunt apud homines, poſſibilia ſunt apud Deum. Ait autem Petrus; Ecce 28
nos dimiſimus omnia, & ſecuti ſumus te. Qui dixit eis; Amen dico vobis, Nemo 29
eſt, qui reliquit domum, aut parentes, aut fratres, aut uxorem, aut filios,
propter regnum Dei, Et non recipiat multò plura in hoc tempore, & in ſeculo 30
venturo vitam æternam.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * الفصل الخامس والستون * ثم قدموا اليه صبيانا ليضع يده عليهم فلما ابصرهم
16 التلاميذ انتهروهم * فدعاهم يسوع وقال دعوا الصبيان يأتون الي ولا تمنعوهم لان ملكوت
17 18 الله لمثل هولاء * امين اقول لكم ان من لا يقبل ملكوت الله مثل صبي لا يدخلها * فساله
19 واحد من الروساء قايلا ايها المعلم الصالح ماذا افعل لارث حياة الابد * فقال له يسوع لماذا
20 تقول لي صالحا وليس صالحا الا الله وحده * انت تعرف الوصايا لا تزن * لا تقتل * لا تسرق لا
21 22 تشهد بالزور * اكرم اباك وامك * اما هو فقال هذه كلها قد حفظتها من صباي * فلما سمع
يسوع هذا قال له واحدة تعوزك بع كلما لك واعطه للمساكين ليكون لك ذلك كنزا في السماء
23 24 وتعال فاتبعني * فلما سمع ذلك حزن لانه كان غنيا جدا * فعلم يسوع حزنه فقال كيف يعسر
25 على الذين لهم الاموال ان يدخلوا ملكوت الله * ان دخول الجمل في ثقب الابرة لايسر من
26 27 دخول غني ملكوت الله * فقال الذين سمعوا فمن يقدر ان يخلص * فقال الذي لا يستطاع
28 عند الناس فهو مستطاع عند الله * قال له بطرس ها نحن قد تركنا كل شي لنا وتبعناك *
29 فقال لهم امين اقول لكم انه ما من احد يترك منزلا * او والدين * او اخوة * او مراة * او
30 اولادا من اجل ملكوت الله * الا وينال العوض اضعافا كثيرة في هذا الدهر * وفي الدهر
الاتي حياة الابد *

Sectio ſexageſima quinta.

Deindè obtulerunt ei pueros, ut poneret manum ſuam ſuper illos. Cùm autem vidiſſent eos diſcipuli, increpaverunt 15
illos. Vocavit autem illos Jeſus, & dixit; Sinite pueros venire ad me, & ne impediatis illos, quia regnum Dei eſt 16
ſimilibus hiſce. Amen dico vobis, quòd qui non recipit regnum Dei ſicut puer, non intrabit illud. 17
Interrogavit autem illum unus ex principibus, dicens; Magiſter bone, quid faciam ut hæres fiam vitæ æternæ? 18
Ait illi Jeſus; Quamobrem dicis me bonum, cùm non ſit bonus, niſi Deus ſolus? 19
Tu ſcis mandata, Non ſcortaberis, Non occides, Non furaberis, Non teſtificaberis falſum, Honora patrem tuum & matrem tuam. 20
At ille dixit; Hæc omnia cuſtodivi à pueritia mea. 21
Cùm autem audiſſet Jeſus hoc, dixit ei; Unum deeſt tibi: Vende quæcunque ſunt tibi, & da ea pauperibus, ut ſint ea tibi theſaurus in cœlo: & veni, ſequere me. 22
Cùm autem audiſſet hoc, contriſtatus eſt: quia erat dives valdè. 23
Et novit Jeſus triſtitiam ejus, & dixit; Quomodò difficile eſt illis, qui habent divitias, intrare in regnum Dei! 24
Sanè ingreſſus cameli per foramen acûs, facilior eſt ingreſſu divitis in regnum Dei. 25
Dixerunt autem qui audierunt, Quis ergò poterit ſalvari? 26
Ait, Quod non eſt poſſibile apud homines, illud poſſibile eſt apud Deum. 27
Dixit illi Petrus; Ecce nos reliquimus omnia noſtra, & ſecuti ſumus te. 28
Dixit illis; Amen dico vobis, quòd nemo relinquet domum, aut parentes, aut fratres, aut uxorem, aut filios 29
propter regnum Dei: Quin aſſequatur viciſſitudinem cum duplicibus multis in hoc ſeculo, & in ſeculo futuro vitam æternam. 30

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወአምጽኡ፡ ኀቤሁ፡ ሕፃናተ፡ ይግሥሦሙ፡ ወርእዮሙ፡ አርዳኢሁ፡ ገሠጽዎሙ፡=፡
16 ወጸውዖሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለአርዳኢሁ፡ ወገሠጾሙ፡ ወይቤሎሙ፡ ኅድጉ፡ ሕፃናተ፡
ይምጽኡ፡ ኀቤየ፡ ወኢትክልእዎሙ፡ እስመ፡ ለዘ፡ ከመ፡ መጠነ፡ እሉ፡ ይእቲ፡ መንግሥ
17 ተ፡ እግዚአብሔር፡፡=፡ ኣሜን፡ እብለክሙ፡ ዘኢተቀበላ፡ ለመንግሥተ፡ እግዚአብሔ
ር፡ ከመ፡ ሕፃናት፡ ኢይበውኣ፡፡=፡ በእንተ፡ ባዕል፡ ዘተስእሎ፡=፡
18 ወተስእሎ፡ አሐዱ፡ መልአክ፡ ወይቤሎ፡ ሊቅ፡ ኄር፡ ምንተ፡ ሠናየ፡ ገቢርየ፡ እረክብ፡ ሕይ
19 ወተ፡ ዘለዓለም፡፡=፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ምንተ፡ ትብለኒ፡ ኄር፡ አልቦ፡ ኄረ፡ ዘእ
20 ንበለ፡ አሐዱ፡ እግዚአብሔር፡=፡ ታአምር፡ ትእዛዘ፡ ለእግዚአብሔር፡ ኢትቅትል፡ ነፍ
ስ፡ ወኢትሑር፡ ብእሲተ፡ ብእሲ፡ ወኢትስርቅ፡ ወኢትኩን፡ ስምዐ፡ በሐሰተ፡ ወአክብር፡ አባ
21 ከ፡ ወእመከ፡፡=፡ ወይቤሎ፡ ዘንተ፡ ኵሎ፡ ዓቀብኩ፡ እምንእሰየ፡ እስከ፡ ይእዜ፡፡=፡ ወሰ
22 ሚዖ፡ ዘንተ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይቤሎ፡ አሐቲ፡ ተረፈተከ፡፡ ሑር፡ ወሢጥ፡ ኵሎ፡ ዘብከ፡
23 ንዋየ፡ ወሀብ፡ ለነዳይ፡ ወትረክብ፡ መዝገበ፡ በሰማያት፡ ወነዓ፡ ትልወኒ፡፡=፡ ወሰሚዖ፡ ዘን
24 ተ፡ ተከዘ፡ ፈድፋደ፡ እስመ፡ ባዕል፡ ውእቱ፡ ጥቀ፡፡=፡ ወርእዮ፡ ትኩዘ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
ይቤ፡ እፎ፡ ዕጹብ፡ ለእለ፡ ቦሙ፡ ንዋየ፡ በዊእ፡ ውስተ፡ መንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡=፡
25 ይቀልል፡ ገመል፡ ይኅልፍ፡ እንተ፡ ስቍረተ፡ መርፍእ፡ እምባዕል፡ ይባእ፡ ውስተ፡ መንግሥ
26 ተ፡ እግዚአብሔር፡፡=፡ ወይቤሉ፡ እለ፡ ሰምዑ፡ መኑ፡ እንከ፡ ይክል፡ ሐይወ፡፡=፡ ወይቤ
27 ሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ዘበኀበ፡ ሰብእ፡ ይሰአን፡ ወበኀበ፡ እግዚአብሔርሰ፡ ኵሉ፡ ይትከ
28 ሃል፡፡=፡ ወይቤሎ፡ ጴጥሮስ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ናሁኬ፡ ንሕነ፡ ኀደግነ፡ ኵሎ፡ ወተለው
29 ናከ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለአርዳኢሁ፡ ኣሜን፡ እብለክሙ፡ አልቦ፡ ዘየ
ኅድግ፡ ቤቶ፡ ወአዝማዲሁ፡ ወአኃዊሁ፡ ወብእሲቶ፡ ወውሉደ፡ በእንተ፡ መንግሥተ፡ እግ
30 ዚአብሔር፡=፡ ዘኢይትዓሰይ፡ ብዙኀ፡ መክዕቢተ፡ በዝ፡ ዓለም፡ ወበዓለምሰ፡ ዘይመጽእ፡ ሕይወተ፡ ዘለዓለም፡፡=፡

Et adduxerunt ad eum parvulos, ut tangeret eos. Et videntes eos diſcipuli ejus 15
objurgârunt eos. Et vocavit Domin⁹ Jeſus diſcipulos ejus, & objurgavit eos, & 16
dixit iis; Sinite parvulos venire ad me, & ne prohibeatis eos: quia talium eſt re-
gnum Dei. Amen dico vobis, Qui non acceperit regnum Dei ſicut parvuli, non 17
ingredietur illud. *De divite qui interrogavit eum.* Et inter- 18
rogavit eum quidam princeps, & dixit ei; Magiſter bone, quid faciens ego inven-
turus ſum vitam æternã? Et dixit ei Dñs Jeſus; Quid me dicis bonũ? non eſt bonus 19
præter unum Deum. Nôſti mandata Dei, Non occîdes animã; &, Non ibis ad uxo- 20
rem hominis, Non furtum facies; &, Non eris teſtis in falſo; &, Honora patrẽ tuũ
& matrem tuam. Et dixit ei; Hæc omnia obſervavi à juventute mea uſque nunc. 21
Et audiens hoc Dñs Jeſus, dixit; Unum deeſt tibi: ito, & vende quæcunque habes 22
bona, & dato pauperibus, & invenies theſaurum in cœlis, & veni, ſequere me. Et 23
audiens hoc, triſtis factus eſt valdé: quia dives erat valdé. Et videns eum triſtem 24
Dñs Jeſus, dixit; Quàm difficile eſt habentib⁹ divitias, ut introëant in regnũ Dei!
Facilius eſt camelũ tranſire per foramen acûs, quàm divitẽ intrare in regnũ Dei. 25
Et dixerũt qui audiebant; Quis igitur poteſt vivere? Et dixit iis Dñs Jeſus; Quod 26
apud homines impoſſibile eſt, & apud Deum quodcunque poteſt fieri. Et dixit 27
Petrus Dño Jeſu; Ecce igitur, nos reliquimus omnia, & ſequuti ſumus te. Et dixit 28
Dñs Jeſus diſcipulis ſuis, Amen dico vobis; Nemo eſt qui relinquit domum ſuam, 29
& parentes ſuos, & fratres ſuos, & uxorem ſuam, aut liberos propter regnum
Dei, Qui non præmio recipiet multiplicia in hoc ſeculo, & in ſeculo futuro 30
vitam æternam.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24 و دشخوار آمد* سبب آنك توانكر بود* *چون عيسي ضمير اورا در يافت* كفت سخت دشخوارست †
25 بر توانكر * كه مال ومكنت دارد * و در ملكوت خدا در رود * *شتر در سوفار سوزن † اسانتر
26 كذرد * كه مرد † توانكر † در ملكوت † خدا در رود * *ايشان كه شنيدند بدو كفتند *
27 بتواند كه زنك شود * *عيسي كفت هر چه † پيش ادميان ممكن نباشد * پيش خدا شدن
28 29 آن † آسانست * *شمعون صفا كفت ما هر چيزي † رها كرديم * و در پي † تو امديم * *عيسي † بدو
كفت راست بشما بكويم كسي نباشد * كه خانها † رها كند * يا پدر * يا برادران * يا زن * يا فرزند
30 براي ملكوت خدا * *[الا] عوض ان بستاند † درين زمان * و در آينك روزكار زندكاني تا ابد *

& durus obvenit: eò quòd dives eſſet. 24 *Cùm Jeſus mentem ejus pertentâſſet, dixit; Valdè difficile eſt diviti, qui opes & facultates habet, & in regnum Dei ingreditur.* 25 *Camelus per foramen acûs facilius tranſit, quàm vir dives in regnum Dei ingreditur.* 26 *Illi qui audierunt ei dixerunt; Fieri poteſt ut quiſquam ſervetur?* 27 *Jeſus dixit; Quicquid apud homines poſſibile non eſt, apud Deum illud fieri facile eſt.* 28 *Simeon Cephas dixit; Nos omnia reliquimus, & poſt te venimus.* 29 *Jeſus ei dixit; Verùm vobis dico, Quiſquam non erit, qui domos reliquerit, aut patrem, aut fratres, aut uxorem, aut filios, propter regnum Dei,* 30 *Quin compenſationem ejus recipiet in hoc tempore, & in futuro ſeculo vitam in æternum.*

Aſſumens autem duodecim, ait *ad illos*; Ecce aſcendimus *in* Hieroſolymam, & σκβ β
31 Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἰδοὺ ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, ϗ
conſummabuntur omnia ſcripta per Prophetas filio hominis.
τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου.
Tradetur enim gentibus, & illudetur, & *contumeliâ afficietur*, & conſpuetur:
32 Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, ϗ ἐμπαιχθήσεται, ϗ ὑβρισθήσεται, ϗ ἐμπτυσθήσεται·
Et *flagellantes* occident eum, & die tertiâ reſurget. Et ipſi σκγ ι
33 Καὶ μαστιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν, ϗ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται. Καὶ αὐτοὶ
34 nihil horum intellexerunt: & erat verbum iſtud abſconditum ab eis, & non *cognoverunt*
οὐδὲν τούτων συνῆκαν· ϗ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ᾽ αὐτῶν, ϗ οὐκ ἐγίνωσκον
dicta. Factum eſt autem *in appropinquare ipſum in* Jericho, cæcus quidam ſede- ΞΔ' σκδ β
35 τὰ λεγόμενα. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχὼ, τυφλός τις ἐκά-
bat ſecus viam, mendicans. *Audiens autem* turbam prætereuntem, interrogabat quid eſſet
36 θητο παρὰ τὴν ὁδὸν, προσαιτῶν. Ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο τί εἴη
37 hoc. *Nuntiaverunt* autem ei, quòd Jeſus Nazarenus tranſiret. Et clamavit
38 τοῦτο. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. Καὶ ἐβόησε
dicens; Jeſu fili David, miſerere mei. Et *præeuntes* increpabant eum
39 (λ) λέγων, Ἰησοῦ υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με. Καὶ οἱ (μ) προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ
ut taceret: Ipſe verò multò magis clamabat; Fili David, miſerere mei. Stans
40 ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, Υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με. Σταθεὶς
autem Jeſus juſſit illum adduci ad ſe. *Appropinquante autem eo*, interrogavit
(ν) δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν. ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν

illum, Dicens; Quid tibi vis faciam? Ille *autem* dixit; Domine, ut *reſpiciam*.
αὐτὸν, Λέγων, Τί σοι θέλεις ποιήσω; ὁ δὲ εἶπε, Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω. 41
Et Jeſus dixit illi; Reſpice: fides tua *ſervavit* te. Et confeſtim
Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάβλεψον. ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ παραχρῆμα 42
reſpexit, & ſequebatur illum, *glorificans* Deum. Et omnis *populus videns* dedit laudem 43
ἀνέβλεψε, ϗ ἠκολούθει αὐτῷ, δοξάζων τὸν Θεόν. ϗ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἶνον
Deo.
τῷ Θεῷ.

CAP. XIX. ιθ'.

ΞΕ' σκε ι
Et ingreſſus *pertranſibat* Jericho. Et ecce vir nomine *vocatus* Zacchæus,
ΚΑὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ. Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος, 1 2
& hic erat princeps publicanorum, & ipſe *erat* dives. Et quærebat videre Jeſum
ϗ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, ϗ οὗτος ἦν πλούσιος. Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν 3
quis eſſet, & non poterat præ turba, quia ſtaturâ puſillus erat. Et præcurrens *co-*
τίς ἐστι, ϗ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. Καὶ προδραμὼν ἔμ- 4
ram, aſcendit in ſycomorum, ut videret eum: quia *per illam futurus* erat *tranſire*.
προσθεν, ἀνέβη ἐπὶ συκομωραίαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν· (α) ὅτι δι᾽ ἐκείνης ἤμελλε διέρχεσθαι.
Et *ut venit* ad locum, ſuſpiciens Jeſus vidit illum, & dixit ad eum;
Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτὸν, ϗ εἶπε πρὸς αὐτὸν, 5
Zacchæ, feſtinans deſcende: hodiè *enim* in domo tua oportet me manere.
Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖναι.

MS.A. (λ) λέγων, Υἱὲ (μ) παράγοντες ἐπετίμων (ν) δὲ ἐκέλευσεν Κεφ. ιθ'. MS.A. (α) ὅτι ἔμελλεν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 * ܕܚܡܫܒܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܫܬܐ * ܕܨܘܡܐ * ܢܛ * ܘܕܒܪ ܝܫܘܥ ܠܬܪܥܣܪܬܗ
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܐ ܣܠܩܝܢܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܡܫܬܠܡܢ ܟܠܗܝܢ ܕܟܬܝܒܢ ܒܢܒܝܐ ܥܠ
32 ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. * ܢܫܬܠܡ ܓܝܪ ܠܥܡܡܐ. ܘܢܒܙܚܘܢ ܒܗ ܘܢܪܩܘܢ ܒܐܦܘܗܝ.
33 34 ܘܢܢܓܕܘܢܝܗܝ. * ܘܢܨܥܪܘܢܝܗܝ. ܘܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. ܘܒܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ ܢܩܘܡ. * ܘܗܢܘܢ ܐܦ
ܚܕܐ ܡܢ ܗܠܝܢ ܠܐ ܐܣܬܟܠܘ. ܐܠܐ ܡܟܣܝܐ ܗܘܬ ܡܢܗܘܢ ܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܘܠܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܗܠܝܢ
35 ܕܡܬܐܡܪܢ ܠܗܘܢ. * ܘܟܕ ܩܪܝܒ ܠܐܝܪܝܚܘ. ܣܡܝܐ ܚܕ ܝܬܒ ܗܘܐ ܥܠ ܝܕ ܐܘܪܚܐ ܘܡܫܐܠ.
36 37 * ܘܫܡܥ ܩܠܐ ܕܟܢܫܐ ܕܥܒܪ. ܘܡܫܐܠ ܗܘܐ ܕܡܢܘ ܗܢܐ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ ܥܒܪ.
38 * ܘܩܥܐ ܘܐܡܪ. ܝܫܘܥ ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ. * ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܩܕܡܘܗܝ ܕܝܫܘܥ.
39 40 ܟܐܝܢ ܗܘܘ ܒܗ ܕܢܫܬܘܩ. ܗܘ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܩܥܐ ܗܘܐ. ܒܪܗ ܕܕܘܝܕ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ. * ܘܩܡ
41 ܝܫܘܥ ܘܦܩܕ ܕܢܝܬܘܢܝܗܝ ܠܘܬܗ. ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܘܬܗ. ܫܐܠܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܨܒܐ
42 ܐܢܬ ܕܐܥܒܕ ܠܟ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܡܪܝ ܕܐܚܙܐ. * ܘܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ. ܚܙܝ. ܗܝܡܢܘܬܟ ܐܚܝܬܟ.
43 * ܘܡܢ ܫܥܬܗ ܚܙܐ ܘܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ. ܘܡܫܒܚ ܗܘܐ ܠܐܠܗܐ. ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܕܚܙܐ. ܝܗܒ
1 ܗܘܐ ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܐܠܗܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܛ * ܘܟܕ ܥܠ ܝܫܘܥ ܘܥܒܪ ܒܐܝܪܝܚܘ.
2 * ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܙܟܝ. ܥܬܝܪܐ ܗܘܐ ܘܪܒ ܡܟܣܐ. * ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܚܙܐ ܠܝܫܘܥ
3 4 ܡܢܘ. ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܡܢ ܟܢܫܐ. ܡܛܠ ܕܙܥܘܪ ܗܘܐ ܒܩܘܡܬܗ ܙܟܝ. * ܘܪܗܛ ܠܗ
ܩܕܡܘܗܝ ܠܝܫܘܥ. ܘܣܠܩ ܠܗ ܠܬܝܬܐ ܦܟܝܗܬܐ ܕܢܚܙܝܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܒܗ ܗܘܐ ܥܬܝܕ
5 ܗܘܐ ܕܢܥܒܪ. * ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܗܘ ܕܘܟܬܐ ܝܫܘܥ. ܚܙܝܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܣܬܪܗܒ ܚܘܬ
ܙܟܝ. ܝܘܡܢܐ ܓܝܪ ܘܠܐ ܕܒܒܝܬܟ ܐܗܘܐ.

Feriâ V. hebdomadis VI. Jejunii. 59.
Et accepit Jeſus dodecadem ſuam, & dixit 31
eis, Ecce aſcendimus Hieroſolymam, &
perficientur omnia quæ ſcripta ſunt in pro-
phetis circa Filium hominis. Tradetur enim 32
gentibus; & illudent ei, & conſpuent in
vultum ejus, ac flagellis cædent eum. Et 33
afficient eum ignominiâ, cúmque trucida-
bunt; ac die tertiâ reſurget. Illi autem ne 34
unum quidem ex his intellexerunt: ſed la-
tebat eos ſermo iſte, & neſciebant hæc quæ
dicebantur eis. Porrò quum proximus eſ- 35
ſet Jericho, cæcus quidam ſedebat juxta vi-
am, & mendicabat. Et audiit vocem tur- 36
bæ tranſeuntis; & ſciſcitatus eſt quid hoc eſ-
ſet. Dicunt ei; Jeſus Nazarenus tranſit. 37
Clamavit itaque, & ait; Jeſu fili David, mi- 38
ſerere meî. Ii autem qui iter faciebant an- 39
te ipſum Jeſum, objurgabant eum ut tace-
ret: ille verò magìs clamabat; Fili David,
miſerere meî. Et ſubſtitit Jeſus, juſſitque 40
eum ad ſe adduci; quúmque ei appropin-
quâſſet, interrogavit eum, Dixitque ei; 41
Quid vis faciam tibi? Ille verò dixit, Do-
mine mi, ut videam. At Jeſus dixit ei, Vi- 42
deto: fides tua te ſervavit. Eóque mo- 43
mento vidit; ac veniebat poſt eum, & glo-
rificabat Deum: totúſque populus qui vi-
derat, tribuit laudem Deo.

CAP. XIX.

Quumque ingreſſus eſſet Jeſus, & tranſiret 1
per Jericho: Vir quidam nomine Zacchæ- 2
us dives erat, & maximus Publicanorum.
Et volebat videre Jeſum quiſnam eſſet, nec 3
poterat præ turba, quòd ſtaturâ parvus eſſet
Zacchæus. Et currens præceſſit Jeſum, con- 4
ſcenditque ficum inſipidam, *ſycomorum*, ut
eum conſpicaretur, quoniam ita futurum
erat ut tranſiret. Ut autem venit ad eum lo- 5
cum Jeſus, vidit eum; & dixit ei, Feſtina,
deſcende, Zacchæ: hodiè enim oportet me
domi tuæ adeſſe.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 * وبرد عيسي دوازده شاكرد† خودرا* وبديشان كفت اينك در اورشليم† بالا مي رويم*
32 وهر چه در پيغمبران† بر فرزند ادمي نبشته است تمام شود* *ودر دست عوام سپارده شود*
33 بروي تسخر كنند* وبر روي او خيو بيندازند* *واورا بزنند* ودشنام† بدهند* وبكشند*
34 ودر سوم روز بر خيزد* *ايشان† ازين همه يكي درنيافتند* ليكن اين كلمه را از ايشان
پوشيده بود* واينها كه بديشان كفته شد* ندانستند

صد شش
روشنايي دادن نا بينارا

35 *چون نزديك ايريخو رسيد* نابينايي† بر كنار راه مي
36 37 نشست* *كوش داشت اواز مردم شنيد* كه مي كذشتند* پرسيد كيست* *كفتند عيسي
38 ناصريست* مي كذرد* *نابينا بانك زد وكفت† بيشوع پسر داود* بر من رحمت كن*
39 *[وايشان كه در پيش عيسي مي رفتند بروي بانك مي زدند تا خاموش شود او بيشتر بانك مي
40 زد پسر داود بر من رحمت كن] *عيسي بايستاد* وفرمود كه اورا پيش آورند* چون نزديك
41 شد عيسي ازو پرسيد* وكفت چه مي خواهي† با تو كنم* كفت خداوند* مي خواهم كه ببينم*

Et tulit Jeſus duodecim diſcipulos 31
ſuos, & illis dixit; Ecce Hieroſo-
lymam aſcendimus, & quodcunque
in Prophetis de Filio hominis ſcri-
ptum eſt, perficietur. Et in manum 32
vulgi tradetur, & ei illudent, &
in faciem ejus ſputum projicient.
Et eum cædent, & contumeliâ affi- 33
cient, & occident: & tertiâ die
reſurget. Ipſi ex his omnibus unum 34
non intellexerunt, ſed hic ſermo ab
eis abſconditus erat, & hæc quæ
illis dicta ſunt, neſciebant.

CVI. Lumen datur cæco.

Cùm propè Hiericho accederet, cæ- 35
cus juxta viam ſedebat: Auſcul- 36
tans vocem hominum audivit, qui
præteribant, & interrogavit quid
eſſet. Dixerunt, Jeſus Nazræus 37
eſt, qui præterit. Cæcus vocifera- 38
tus eſt, & dixit ad Jeſum; Fili
David mei miſerere. Et illi qui 39
proficiſcebantur ante Jeſum, eum
objurgabant ut taceret: ipſe ma-
gìs vociferatus eſt, Fili David mei
miſerere. Jeſus ſtetit, & juſſit ut 40
eum adducerent: cùm propè eſſet,
Jeſus eum interrogavit, Et di- 41
xit; Quid vis ut tibi faciam?
Dixit; Domine, peto ut videam.

Versio VULGATA LATINA.

31 Aſſumpſit autem Jeſus duodecim , & ait illis; Ecce aſcendimus Jeroſolymam , &
32 conſummabuntur omnia , quæ ſcripta ſunt per Prophetas de Filio hominis. Tra-
33 detur enim Gentibus, & illudetur, & flagellabitur, & conſpuetur : Et poſtquàm
34 flagellaverint, occident eum, & tertiâ die reſurget. Et ipſi nihil horum intellexe-
35 runt, & erat verbum iſtud abſconditum ab eis, & non intelligebant quæ diceban-
36 tur. Factum eſt autem, cùm appropinquaret Jericho, cæcus quidam ſedebat ſe-
37 cus viam , mendicans. Et cùm audiret turbam prætereuntem , interrogabat quid
38 hoc eſſet. Dixerunt autem ei, quòd Jeſus Nazarenus tranſiret. Et clamavit , di-
39 cens ; Jeſu fili David, miſerere mei. Et qui præibant, increpabant eum ut tace-
40 ret. Ipſe verò multò magìs clamabat; Fili David, miſerere mei. Stans autem Je-
41 ſus juſſit illum adduci ad ſe. Et cùm appropinquâſſet , interrogavit illum , Di-
cens ; Quid tibi vis faciam ? At ille dixit ; Domine, ut videam. Et Jeſus dixit 42
illi ; Reſpice, fides tua te ſalvum fecit. Et confeſtim vidit , & ſequebatur illum 43
magnificans Deum. Et omnis plebs ut vidit, dedit laudem Deo.

CAP XIX.

ET ingreſſus perambulabat Jericho. Et ecce vir nomine Zachæus : & hic prin- 1
ceps erat publicanorum , & ipſe dives : Et quærebat videre Jeſum , quis eſſet : 2
& non poterat præ turba , quia ſtaturâ puſillus erat. Et præcurrens aſcendit in 3
arborem ſycomorum ut videret eum : quia indè erat tranſiturus. Et cùm veniſſet 4
ad locum, ſuſpiciens Jeſus vidit illum, & dixit ad eum ; Zachæe feſtinans deſcende: 5
quia hodiè in domo tua oportet me manere.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

31 • الفصل السادس والستون • ثم احضر اليه الاثني عشر وقال لهم ها نحن صاعدون
32 الي يروسليم * ويكمل جميع المكتوب في الانبياء على ابن الانسان * لانه يسلم الي الامم ويهزون
33 34 به * ويسخر * ويتفلون عليه * ويضربونه * ويقتلونه * ويقوم في اليوم الثالث * فلم يفهموا من
35 هذا شيا وكان هذا الكلام مخفيا عنهم ولم يكونوا يعلمون ما يقوله لهم * ولما قرب من اريحا
36 37 واذا اعمي جالسا خارج الطريق يتسول * فسمع صوت الجمع المجتاز فسال ما هذا * فاخبروه ان
38 39 يسوع الناصري جايز * فصرخ قايلا يا يسوع بن داود ارحمني * فانتهره المتقدمون ليسكت
40 41 فازداد صياحا يا بن داود ارحمني * فوقف يسوع وامر ان يقدم اليه * فلما قرب منه ساله * قايلا
42 43 ما تريد ان اصنع بك فقال يا رب ان ابصر * فقال له يسوع ابصر ايمانك خلصك * فابصر
للوقت وتبعه ممجدا لله * وكان جميع الشعب الذين راوا يسبحون الله *

• الفصل السابع والستون *

1 2 * ولما دخل مجتازا في اريحا * واذا برجل اسمه زكا كان رييس العشارين وكان غنيا * ويطلب
3 4 ان يري يسوع ليعلم من هو * ولم يقدر من الجمع لانه كان قصير القامة * فتقدم مسرعا
5 وصعد علي جميزة ليراه لانه كان مجتازا بها * فلما انتهي الي ذلك الموضع نظر اليه يسوع
وقال له يا زكا اسرع وانزل فاليوم ينبغي ان اكون في بيتك *

Sectio ſexageſima ſexta.

Deindè accivit ad ſe duodecim , & ait 31
illis ; Ecce nos aſcenſuri ſumus in Jeruſalem,
& conſummabuntur omnia quæ
ſcripta ſunt in prophetis de filio hominis.
Nam tradendus eſt gentibus , & illudendus , 32
& opprobriis afficiendus : & conſpuent
in eum , Et flagellabunt eum, & 33
occident eum : & reſurget die tertiâ. At 34
non intellexerunt ex his quicquam , &
erat hic ſermo abſconditus ab eis, & non
intelligebant quæ dicebat eis. Et cùm 35
appropinquâſſet Jericho, en cæcus ſedens
extra viam , mendicans. Et audivit 36
ſtrepitum turbæ prætereuntis, & interrogavit
quid eſſet hoc. Et nuntiaverunt ei, 37
quòd Jeſus Nazarenus tranſiret. Igitur 38
exclamavit, dicens ; Jeſu fili David,
miſerere mei. Increpaverunt autem eum 39
qui præcedebant, ut taceret. Sed auxit
clamorem, dicens ; Fili David, miſerere
mei. Stetit autem Jeſus , & juſſit ut 40
adduceretur ad ſe. Et cùm acceſſiſſet ad
eum, interrogavit eum, Dicens ; Quid 41
vis ut faciam tibi ? Et dixit, Domine,
ut videam. Ait illi Jeſus, Vide, fides 42
tua te ſalvavit. Et vidit confeſtim, & 43
ſecutus eſt illum glorificans Deum. Et
omnis populus qui viderant , laudabant
Deum.

Sectio ſexageſima ſeptima.

CAP. XIX.

ET cùm introiſſet præteriens per Jericho ; 1
Ecce vir cujus nomen erat Zachæus, 2
erat princeps publicanorum, & erat
dives : Et quærebat videre Jeſum , ut 3
ſciret quiſnam eſſet , & non poterat præ
turba, quia erat brevis ſtaturæ. Quare 4
præceſſit feſtinans , & aſcendit ſycomorum ,
ut videret illum : quia ipſe erat
tranſiturus ſub ea. Quùmq; perveniſſet 5
ad illum locū, aſpexit in illum Jeſus, &
dixit illi ; Zachæe, feſtina & deſcende, hodiè
namque oportet me eſſe in domo tua.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

31 ወነሥኦሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ለዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ወይቤሎሙ፡ ናሁ፡ነዓርግ፡ኢየሩ
ሳሌም፡ ወይትፌጸም፡ኵሉ፡ ዘጽሑፍ፡ውስተ፡ ነቢያት፡ ሳዕለ፡ወልደ፡ እጓለ፡ እም፡ሕ
32 ያው፡=፡ ወይሜጥውዎ፡ ለሕዝብ፡ወይሰሳቁ፡ላዕሊሁ፡ ወይዄሰልዎ፡ ወይወርቅዎ፡=፡
33 ወይቀሥፍዎ፡ ወይቀትልዎ፡ወይትነሣእ፡ በሣልስት፡ዕለት፡፡=፡ ወእሙንቱሰ፡ አልቦ፡ዘ
34 ለበዉ፡ እምዝ፡ይቤሎሙ፡ ወስዉር፡ውእቱ፡ ዝነገር፡ እምኀቤሆሙ፡፡=፡
35 በእንተ፡ ዕዉር፡=፡ ወበጺሖሙ፡ኢየሪሖ፡ሃሎ፡ አሐዱ፡ዕውር፡ይነብር፡
36 ውስተ፡ፍኖት፡ ወይስእል፡ምፅዋተ፡=፡ ወሰሚዖ፡ድምፀ፡ ሰብእ፡ ዘይኀልፍ፡ ይቤ፡ምንት
37 ትኑ፡ዝ፡=፡ ወይቤልዎ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ናዝራዊ፡ ይኀልፍ፡=፡ ወአውየወ፡ ወይቤ፡ እ
38 ግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወልደ፡ዳዊት፡ ተሰሀለኒ፡፡=፡ ወገሠጽዎ፡ እለ፡ ይመርሕዎ፡ከመ፡ያር
39 ምም፡ ወአፈድፈደ፡አውየወ፡ወይቤ፡ወልደ፡ዳዊት፡ተሣሀለኒ፡=፡ ወቆመ፡ እግዚእ፡ኢ
40 የሱስ፡ ወአዘዘ፡ያምጽእዎ፡ኀቤሁ፡፡ወበጺሖ፡ ኀቤሁ፡ይቤሎ፡=፡ ምንተ፡ትፈቅድ፡ እ
41 ግበር፡ለከ፡ ወይቤሎ፡ከመ፡ ይርአያ፡ አዕይንትየ፡ እግዚኦ፡፡=፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ኢ
42 የሱስ፡ርኢ፡ ሃይማኖትከ፡አሕየወተከ፡=፡ ወርእየ፡ ሶቤሃ፡ ወተለዎ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱ
43 ስ፡ ወአእኰተ፡ እግዚአብሔርሃ፡፡ወርእዮሙ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡ ሰብሕዎ፡ ለእግዚአብ
ሔር፡፡=፡ በእንተ፡ ዘኬዎስ፡=፡
1 ፲፱ ወቦአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኢያሪሖ፡ ወአንሶሰወ፡=፡ ወናሁ፡ረከበ፡ብእሴ፡ ዘስሙ፡ዘ
2 ኬዎስ፡መልአኮሙ፡ለመጸብሐውያን፡ ወባዕል፡ውእቱ፡=፡ ወየኀሥሥ፡ይርአዮ፡ለእግ
3 ዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይብል፡መኑ፡ውእቱ፡ ወኢያበውሖ፡ ሰብእ፡ እስመ፡ ኀጺር፡ ውእቱ፡በ
4 ቆሙ፡=፡ ወሮጸ፡ቅድሜሁ፡ ወዓርገ፡ ሰግላ፡ከመ፡ይርአዮ፡ እስመ፡ እንተ፡ህየ፡ፍኖት፡
5 ይኀልፍ፡፡=፡ ወበጺሖ፡ ህየ፡ ነጸሮ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ዝኬዎስ፡ አፍጥን፡
ረድ፡ እስመ፡ ዮም፡ ሀለወኒ፡ አዓል፡ ቤትከ፡፡=፡

Et aſſumpſit Dominus Jeſus duodecim, & dixit iis; Ecce aſcendimus Hieroſoly- 31
mam, & perficietur totum quod ſcriptum fuit in prophetis de Filio hominis. Et 32
tradent eum populis, & illudent ei, & probris afficient eum, & inſpuent ei: Et 33
flagellabunt eum, & occîdent eum, & ſurget in tertio die. Et illi nihil intellexe- 34
runt : tunc dixit iis, Et occultus eſt hic ſermo à vobis?

De Cæco. Et quum appropinquarent Jericho, fuit quidam cæ- 35
cus ſedens in via rogans eleemoſynam. Et audiens ſtrepitum turbæ prætereun- 36
tis, dixit; Quid eſt hoc? Et dixerunt ei, Dominus Jeſus Nazarenus tranſit. Et cla- 37
mavit, & dixit; Domine Jeſu, fili David, miſerere mei. Et objurgârunt eum ii qui 38
ducebant eum, ut ſileret: & magìs clamavit, & dixit ; Fili David, miſerere mei. 39
Et ſtetit Dominus Jeſus, & juſſit ut adducerent eum ad ſe : & quum appropin- 40
quâſſet, dixit ei ; Quid vis ut faciam tibi ? Et dixit ei ; Ut videant oculi mei, Do- 41
mine. Et dixit ei Dominus Jeſus, Reſpice : fides tua ſervavit te. Et vidit ſtatim, 42
& ſequutus eſt Dominum Jeſum, & gratias egit Deo : & quum vidiſſent omnes 43
populi, laudaverunt Deum. *De Zachæo.*

CAP. XIX.

ET ingreſſus eſt Dominus Jeſus Jericho, & ambulavit. Et ecce invenit homi- 1
nem cujus nomen *erat* Zachæus, magiſtrum Publicanorū, & dives erat. Et quæ- 2
rebat videre Dominum Jeſum, & dixit; Quis eſt ? & non permittebat ei turba, 3
quia parvus erat in ſtatura. Et præcurrit ei, & aſcendit *in* morum, ut videret : 4
quia illâc tranſiturus erat. Et quum veniſſet illuc, vidit eum Dominus Jeſus, 5
& dixit ei ; Zachæe, feſtinanter deſcende : quia hodiè oportet me tranſmigrare in domum tuam.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

42 43 * بدو كفت ببين • ايمان تو ترا زنك كرد * همان دم ديد * ودر دنبال او مي آمد • ومر خدايرا
ستايش مي داد * وهمه خلق كه ديدند * خدارا ستايش مي دادند، وشكر مي كردند

صد هفت انجا كه زكي تمغادار مسيح را مهماني كرد

1 2 * وچون عيسي در ايريخو در آمد وكذشت • مردي نام او زكي * توانكري محتشم بود * وبزرك
3 ضامنان • * در دل اورد كه عيسي را ببيند • واز بسياري † غلبه نمي توانست • واين زكي
4 ببالا كوتاه بود • * پيشتر از عيسي براه † دويد • و بالاء درخت انجير بر آمد • تا ديدار مسيح را
5 ببيند • واين زكي از دير كه خو كرده بود كه وقت عيسي كذشتي او چنين † كردي • * عيسي
بدانجا رسيد * واورا بديد • وكفت بشتاب * فرود بيا زكي * كه امروز واجب است كه درخانهء تو باشم *

Ei dixit ; Videto : fides tua te 42
ſervavit. Eodem momento vidit, et 43
poſt eum venit, et Deo laudem tribuit :
et univerſus populus qui viderant,
Deo laudem dabant, et gratias
agebant.

CVII. Ubi Zachæus publicanus
Chriſto convivium fecit.

CAP. XIX.

ET cùm Jeſus Hiericho ingreſſus 1
eſſet, et tranſiret : Vir quidam, cui 2
nomen Zachæus, dives magno famulitio
erat , et princeps mancipum :
In animum ſuum induxerat ut Je- 3
ſum videret , ſed præ multitudine
turbæ non potuit : hic enim Zachæus
ſtaturâ brevis erat. Ante Jeſum 4
igitur in via cucurrit , et ſuper arborem
ficûs aſcendit ut aſpectum
Chriſti videret : hoc autem Zachæus
nuper conſueverat, ut cum Jeſus
tranſiret ille ita faceret. Jeſus ad 5
eum locum pervenit, et cum vidit,
et dixit; Feſtina, deſcende Zachæe:
quia hodiè oportet ut domi tuæ ſim.

6 Et festinans descendit,& excepit illum gaudens. Et *videntes* omnes murmurabant,
7 Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων. Καὶ ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον,
dicentes, Quòd ad peccatorem hominem *introivit diversari*. Stans autem Zacchæus,
8 λέγοντες, Ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀνδρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι. Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος,
dixit ad Dominum; Ecce *dimidia substantiarum mearum*, Domine, do paupe-
εἶπε πρὸς τὸν Κύριον, Ἰδοὺ τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς πτω-
ribus: & si aliquem quid defraudavi, reddo quadruplum. Ait *autem* ad eum
9 χοῖς· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλοῦν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν
Jesus; Quia hodiè salus domui huic facta est, eò quòd & ipse filius
ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι σήμερον σωτηρία (β) τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς
Abrahæ sit. Venit enim filius hominis quærere & *servare perditum*. σκϛ
10 Ἀβραάμ ἐστιν. Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός. ι
Audientibus *autem* illis hæc, adjiciens dixit parabolam, *propter* propè *eum esse* σκζ
11 Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς εἶπε παραβολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν εἶναι ι
Hierusalem, & *videri eis* quòd confestim *futurum esset* regnum . Dei *apparere*.
Ἱερουσαλὴμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.
Dixit ergò; Homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam, accipere sibi *ipsi*
12 Εἶπεν οὖν, Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακρὰν, λαβεῖν ἑαυτῷ Ξϛʹ
regnum, & reverti. *Vocans* autem decem *servos suos*, dedit eis decem σκη
13 βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι. Καλέσας δὲ δέκα δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα β

ΞΖʹ mnas, & ait ad illos; Negotiamini dum venio. *At cives*
σκθ μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Πραγματεύσασθε (γ) ἕως ἔρχομαι. Οἱ δὲ πολῖται 14
ejus oderant eum, & miserunt legationem post illum, dicentes; *Non volumus*
ι αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτὸν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες, Οὐ θέλομεν
hunc regnare super nos. Et factum est *in redire ipsum accipientem*
τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα 15
regnum, & *ait* vocari *sibi* servos hos, quibus dedit *argentum*,
τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ἔδωκε τὸ ἀργύριον,
ut sciret quis *quid* negotiatus esset. *Adfuit* autem primus, dicens;
ἵνα γνῷ τίς τί διεπραγματεύσατο. Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶτος, λέγων, 16
Domine, mna tua acquisivit decem mnas. Et ait illi, Euge bone
Κύριε, ἡ μνᾶ σου (δ) προσειργάσατο δέκα μνᾶς. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εὖ ἀγαθὲ 17
serve: quia in modico fidelis fuisti, *esto* potestatem habens super decem civitates.
δοῦλε· ὅτι ἐν ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα πόλεων.
Et venit *secundus*, dicens; Domine, mna tua fecit quinque mnas. Ait *autem*
Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς. Εἶπε δὲ 18
& huic; Et, tu esto super quinque civitates. Et alter venit, dicens; Domine, 19
καὶ τούτῳ, Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων. Καὶ ἕτερος ἦλθε, λέγων, Κύριε, 20
ecce mna tua, quam habui repositam in sudario.
ἰδοὺ ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ.

MS. A. (β) ἐν τῷ (γ) ἐν ᾧ ἔρχομαι. (δ) προσηργάσατο

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܣܬܪܗܒ ܢܚܬ ܘܩܒܠܗ ܟܕ ܚܕܐ. * ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ ܟܠܗܘܢ. ܪܛܢܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. 6
ܕܠܘܬ ܓܒܪܐ ܚܛܝܐ ܥܠ ܫܪܐ. * ܩܡ ܕܝܢ ܙܟܝ ܘܐܡܪ ܠܝܫܘܥ. ܗܐ ܡܪܝ ܦܠܓܘܬ 7 8
ܢܟܣܝ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܡܣܟܢܐ. ܘܠܟܠ ܐܢܫ ܡܕܡ ܕܥܠܒܬܗ ܡܪܒܥܐ ܦܪܥ ܐܢܐ.
* ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܝܘܡܢܐ ܗܘܐ ܚܝܐ ܠܒܝܬܐ ܗܢܐ. ܡܛܠ ܕܐܦ ܗܢܐ ܒܪܗ ܗܘ 9
ܕܐܒܪܗܡ. * ܐܬܐ ܓܝܪ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܒܥܐ ܘܢܚܐ ܗܘ ܡܕܡ ܕܐܒܝܕ ܗܘܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥܝܢ 10 11
ܗܘܘ ܗܠܝܢ. * ܐܘܣܦ ܒܡܬܠܐ ܡܛܠ ܕܩܪܝܒ ܗܘܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܡܣܒܪܝܢ ܗܘܘ
ܕܒܗܝ ܫܥܬܐ ܥܬܝܕܐ ܕܬܬܓܠܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܡܪ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܒܪ ܛܘܗܡܐ ܪܒܐ. 12
ܐܙܠ ܠܐܬܪܐ ܪܚܝܩܐ. ܕܢܣܒ ܠܗ ܡܠܟܘܬܐ ܘܢܗܦܘܟ. * ܘܩܪܐ ܥܣܪܐ ܥܒܕܘܗܝ. ܘܝܗܒ 13
ܠܗܘܢ ܥܣܪ ܡܢܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܬܬܓܪܘ ܥܕ ܐܬܐ ܐܢܐ. * ܒܢܝ ܡܕܝܢܬܗ ܕܝܢ 14
ܣܢܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܘܫܕܪܘ ܐܝܙܓܕܐ ܒܬܪܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܐ ܨܒܝܢܢ ܕܢܡܠܟ ܥܠܝܢ ܗܢܐ.
* ܘܟܕ ܢܣܒ ܡܠܟܘܬܐ ܘܗܦܟ. ܐܡܪ ܕܢܩܪܘܢ ܠܗ ܗܢܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܝܗܒ ܠܗܘܢ 15
ܟܣܦܐ. ܕܢܕܥ ܡܢܐ ܟܠ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܐܬܬܓܪ. * ܘܐܬܐ ܩܕܡܝܐ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ. ܡܢܝܟ 16
ܥܣܪ ܡܢܝܢ ܐܘܬܪ. * ܐܡܪ ܠܗ. ܐܘܐ ܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܕܒܩܠܝܠ ܐܫܬܟܚܬ ܡܗܝܡܢ. 17
ܗܘܐ ܫܠܝܛ ܥܠ ܥܣܪ ܟܪܟܝܢ. * ܘܐܬܐ ܕܬܪܝܢ ܘܐܡܪ. ܡܪܝ. ܡܢܝܟ ܚܡܫ ܡܢܝܢ 18
ܥܒܕ. * ܐܡܪ ܐܦ ܠܗܢܐ. ܐܦ ܐܢܬ ܗܘܐ ܫܠܝܛ ܥܠ ܚܡܫ ܟܪܟܝܢ. * ܘܐܬܐ ܐܚܪܢܐ ܘܐܡܪ. 19 20
ܡܪܝ. ܗܐ ܡܢܝܟ ܗܝ ܕܐܝܬ ܗܘܬ ܠܘܬܝ ܟܕ ܣܝܡܐ ܒܣܘܕܪܐ.

Festinans itaque descendit, & excepit eum 6 gaudens. Quum autem hoc vidissent omnes, 7 murmurabant, dicentes; Apud hominem peccatorem ingressus divertit. Stetit 8 autem Zacchæus, & dixit ad Jesum; Ecce, Domine mi, dimidium facultatum mearum do pauperibus: & unicuique quod per vim rapui, quadruplum retribuo. Dixit 9 ei Jesus, Hodiè facta est salus huic domui, eò quòd iste quoque est filius Abraham. Venit 10 enim Filius hominis ut quærat, & servet quod perierat. Et quum hæc audirent, contexuit 11 sermoni parabolam, eò quòd esset prope Hierosolymam, & putarent fore ut eo momento appareret regnum Dei: Et 12 ait, Vir quidam maximo stemmate natus, profectus est in regionem longinquam, ut compararet sibi regnum, & reverteretur. Et advocavit decem servos suos, dedit- 13 que eis decem minas, & dixit eis; Negotiamini donec veniam. Concives autem 14 ipsius oderant eum; miseruntque legatos post eum, & inquiunt, Nolumus hunc regnare super nos. Quumque comparâsset 15 regnum, & reversus fuisset, jussit vocari ad se servos illos quibus dederat argentum, ut cognosceret quid unusquisque ex eis negotiatus fuisset. Venit autem primus, & 16 ait; Domine mi, mina tua decem minas lucrifecit. Dixit ei, Euge serve bone, quia 17 in minimo inventus es fidelis, dominaberis super decem pagos. Et venit secundus, & 18 ait; Domine mi, mina tua quinque minas protulit. Dixit & isti, Tu quoque domi- 19 naberis super quinque pagos. Alius autem 20 venit, & ait; Domine mi, ecce mina illa tua quæ penes me erat, posita in sindone.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* [وبشتاب فرود امد وبشادي اورا قبول كرد] * مردم وجماعت كه باوي بودند * در نفس 6 7
خود † تغير شدند * ومي كفتند كه در خانه كنه‌كار فرود مي آيد * * زكي فرود آمد * 8
وبعيسي كفت * اي خداوند من * نيمهٔ مال خودرا بمسكينان † مي دهم واز هر كس كه
بناحق چيزي ستده باشم * يكي درچهار باز كردانم * * عيسي بجماعت وشاكردان كفت و 9
كه امروز براي اين خانه † زندكاني † بزرك شد * براي انك اين مرد از فرزندان ابرهيم بود وكم
شده * * فرزند ادمي براي آن آمده است * كه كم شدكانرا بجويد وزنده كند 10

صد هشت مثل ملك كه برود ومملكت بكيرد

* ومسيح درمثلها افزود * سبب انك باورشليم † نزديك شد * ومي پنداشتند كه دران 11
ساعت ملكوت † خدا اشكارا شود * * عيسي كفت بزرك زادهٔ از اهل بزرك بالشكر بسيار در 12
ولايت دور رفت كه مملكت بستاند وبازكردد

صد نه مثل بازركان ومال بي قياس وبندهٔ كاهل

* كفت بازركاني † بندكان خودرا خواند * 13
وده تومان مال بديشان داد * وكفت بازركاني كنيد * تا ان وقت كه من بيايم

Et festinanter descendit & cum gaudio illum excepit. Homines & 7 *turba, qui cum eo erant, in animo suo commoti sunt, & dixerunt; In domum peccatoris divertit. Zachæus* 8 *accessit, & ad Jesum dixit; O Domine mi, dimidium facultatum mearum pauperibus do: & à quocunque per injuriam aliquid abstuli, quadruplum restituo. Jesus turbæ* 9 *ac discipulis dixit; Hodiè quidem huic domui salus magna facta est, eò quòd hic homo de filiis Abrahami erat, & perierat. Filius hominis* 10 *ob hoc venit, ut amissos quærat & servet.*

CVIII. Parabola regis qui abiit & regnum accepit.

Et Christus ad parabolas adjecit, 11 *eò quòd Hierosolymæ propinquus esset, et existimarent quòd in ipsa hora regnum Dei manifestaretur. Jesus dixit; Magnus* quidam, 12 *natus genere magno, cum exercitu multo in regionem longinquam profectus est, ut regnum acciperet et reverteretur.*

CIX. Parabola mercatoris, & pecuniæ immensæ, & servi pigri.

Dixit insuper; *Mercator quidã ser-* 13 *vos suos vocavit, et decẽ minas pecuniæ illis dedit, et dixit; Mercaturam facite usquequò ego venero.*

Verſio VULGATA LATINA.

6
7 Et feſtinans deſcendit, & excepit illum gaudens. Et cùm viderent omnes, mur-
8 murabant, dicentes quòd ad hominem peccatorem divertiſſet. Stans autem Za-
chæus, dixit ad Dominum; Ecce dimidium bonorum meorum, Domine, do paupe-
9 ribus: & ſi quid aliquem defraudavi, reddo quadruplum. Ait Jeſus ad eum;
10 Quia hodiè ſalus domui huic facta eſt: eò quòd & ipſe filius ſit Abrahæ. Venit
11 enim Filius hominis quærere & ſalvum facere quod perierat. Hæc illis audien-
tibus, adjiciens dixit parabolam, eò quòd eſſet prope Jeruſalem: & quia exiſtima-
12 rent quòd confeſtim regnum Dei manifeſtaretur. Dixit ergò; Homo quidam no-
13 bilis abiit in regionem longinquam accipere ſibi regnum, & reverti. Vocatis au-
tem decem ſervis ſuis, dedit eis decem mnas, & ait ad illos; Negotiamini dum
venio. Cives autem ejus oderant eum: & miſerunt legationem poſt illum, di- 14
centes; Nolumus hunc regnare ſuper nos. Et factum eſt ut rediret accepto re- 15
gno: & juſſit vocari ſervos, quibus dedit pecuniam, ut ſciret quantum quiſque
negotiatus eſſet. Venit autem primus, dicens; Domine, mna tua decem mnas ac- 16
quiſivit. Et ait illi; Euge bone ſerve, quia in modico fuiſti fidelis, eris poteſta- 17
tem habens ſuper decem civitates. Et alter venit, dicens; Domine, mna tua fe- 18
cit quinque mnas. Et huic ait; Et tu eſto ſuper quinque civitates. Et alter ve- 19
nit, dicens; Domine, ecce mna tua, quam habui repoſitam in ſudario: 20

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فاسرع ونزل وقبله فرحا * فلما ابصر جميعهم ذلك تغمغموا وقالوا انه دخل بيت رجل 6 7
خاطي * فوقف زكا وقال للرب هانذا يا سيد اعطي المساكين نصف مالي ومن غصبته شيا 8
اعوضه اربعة اضعاف * فقال له يسوع اليوم وجب الخلاص لاهل هذا البيت لانه ايضا ابن ابرهيم * 9
* لان ابن البشر انما جاء يطلب ويحيي من كان ضالا * الفصل الثامن والستون * 10
* وفيما هم يسمعون هذا ضرب لهم مثلا لما قرب من يروشليم وكانوا يظنون ان ملكوت الله 11
تظهر للوقت * قايلا انسان ذو جنس شريف ذهب الى كورة بعيدة لياخذ الملك لنفسه 12
ويعود * فاستدعي عشرة عبيد له واعطاهم عشرة امناء * قايلا لهم اتجروا في هولاء الى حين 13
موافاتي * وكان اهل مدينته يبغضونه فارسلوا في اثره رسلا قايلين ما نريد ان يملك هذا 14
علينا * فلما اخذ الملك ورجع امر ان يدعي له عبيده الذين اعطاهم الفضة ليعرف ما 15
قد تجروا * فجاء الاول وقال يا سيد مناك قد صار عشرة امناء * فقال له جيدا ايها العبد 16 17
الصالح * الفيت امينا على القليل يكون لك سلطان على عشر مدن * وجاء الثاني وقال يا سيد 18
مناك قد صار خمسة امناء * فقال للاخر وانت تكون على خمس مدن * فجاء الاخر وقال 19 20
يا سيد ان مناك موضوع عندي في منديل *

Et feſtinavit, ac deſcendit, & excepit 6
illum lætus. Et cùm vidiſſent omnes hoc, 7
murmuraverunt, & dixerunt eum in-
greſſum eſſe domum viri peccatoris. Ste- 8
tit autem Zachæus, & dixit Domino;
Ecce ego Domine, do pauperibus dimi-
dium bonorum meorum, & illi à quo vi-
olenter aliquid accepi, rependo quatuor
duplicia. Dixit ei Jeſus, Hodiè com- 9
petit ſalus habitatoribus hujus domûs,
quia etiam ipſe eſt filius Abrahæ. Quia 10
filius hominis venit quærere, & ſalvare
eos qui perditi fuerant.

Sectio ſexageſima octava.

Et dum illi audirent hoc, protulit eis 11
proverbium, quando appropinquaverat ad
Jeruſalem, et exiſtimabant quòd regnum
Dei manifeſtandum eſſet confeſtim: Di- 12
cens, Homo quidam genere nobili abiit
in regionem longinquam ut acciperet re-
gnum ſibi, & rediret. Et advocavit de- 13
cem ſervos ſuos, & dedit illis decem mi-
nas, dicens illis; Mercamini his uſque
ad tempus reditûs mei. Verùm incolæ 14
urbis ipſius oderant eum: & miſerunt
per veſtigia ejus nuntios, dicentes; No-
lumus regnare hunc ſuper nos. Et cùm 15
accepiſſet regnum, & reverſus fuiſſet,
juſſit vocari ad ſe ſervos ſuos, quibus
dederat argentum: ut ſciret quid jam ne-
gotiati eſſent. Venit itaque primus, & 16
dixit, O domine, mina tua jam facta eſt
decem minæ. Ait illi, Optimè, ô ſerve 17
bone, inventus es fidelis in modico, erit
tibi poteſtas ſuper decem civitates. Et 18
venit ſecundus, & dixit; Domine, mina
tua facta eſt quinque minæ. Dixitque 19
alteri, Et tu eris ſuper quinque civita-
tes. Et venit alius, & dixit; O domi- 20
ne, mina tua repoſita eſt apud me in
ſudario;

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6
7 ወአፍጠነ፡ወረደ፡ ወአግሐዎ፡እንዘ፡ይትፌሣሕ፡፡= ወርእዮሙ፡ ኵሎሙ፡ አንጐር
8 ጐሩ፡ወይቤሉ፡ኀበ፡ብእሲ፡ኃጥእ፡ቦአ፡የዓልፍ፡፡= ወቆመ፡ዘኬዎስ፡ ወይቤሎ፡ለእግዚ
9 እነ፡ናሁ፡መንፈቀ፡ንዋይየ፡ እሁብ፡ ለነዳይ፡ ወእመኒቦ፡ለዘ፡ገፋዕክዎ፡ እፈድዮ፡ትርብዕ
10 ተ፡፡= ወይቤሎ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ዮም፡ሕይወት፡ኮነ፡ለዝንቱ፡ቤት፡እስመ፡ላንተ
11 ሂ፡ ወልደ፡አብርሃም፡ላንተ፡፡=እስመ፡መጽአ፡ ወልደ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው፡ይኅሥሥ፡
ወያድኅን፡ዘተሐጕለ፡፡= ወእንዘ፡ይሰምዑ፡መሰለ፡ሎሙ፡ዘንተ፡ወይቤሎሙ፡እስመ፡
ቅሩብ፡ውእቱ፡ለኢየሩሳሌም፡ ወይሜስል፡ሎሙ፡ከመ፡ ሶቤሃ፡ ታስተርኢ፡ መንግሥቱ፡
ለእግዚአብሔር፡፡= በእንተ፡ዘሖረ፡ይንሣእ፡ሎቱ፡መንግሥተ፡፡=
12 ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ላሐዱ፡ብእሲ፡ ክቡር፡ ወሖረ፡ ርሑቀ፡ ብሔረ፡ይንሣ
እ፡ሎቱ፡ መንግሥተ፡ ወያንግሥዎ፡ ወይሰወጥ፡፡=
በእንተ፡ እለ፡ ነሥኡ፡ ዓሠርተ፡ ምናናተ፡፡=
13 ወጸውዐ፡ አግብርቲሁ፡ ዓሠርተ፡ ወወሀቦሙ፡ዓሠርተ፡ ምናናተ፡፡ወይቤሎሙ፡ተገበሩ፡
14 እንከ፡እስከ፡ላላቱ፡፡= ወይጸልእዎ፡ሰብአ፡ሃገሩ፡ወፈነዉ፡ተናብለ፡እምድኅሬሁ፡
15 እንዘ፡ይብሉ፡ኢንፈቅዶ፡ለዝንቱ፡ ይንግሥ፡ላዕሌነ፡፡= ወእምዝ፡አቲዎ፡ወ
ነሢኦ፡መንግሥተ፡አዘዘ፡ ያምጽእዎሙ፡ ለአግብርቲሁ፡ለእለ፡ወሀቦሙ፡ ወርቀ፡ከመ፡
16 ያእምር፡ዘከመ፡ተገበሩ፡፡= ወመጽአ፡ቀደማዊ፡ ወይቤሎ፡እግዚኦ፡ምናንከ፡ ዓሠር
17 ቱ፡ወዓሠርተ፡መናናከ፡ዘረብሕኩ፡፡= ወይቤሎ፡እግዚኡ፡ኦገብር፡ምእመን፡ዘበውሑ
ድ፡ምእመነ፡ኮንከ፡ሳዕለ፡ ብዙኅ፡እሠይመከ፡ተሠየም፡ሳዕለ፡ዓሠርቱ፡አህጉር፡፡=
18 ወመጽአ፡ካልኡ፡ወይቤሎ፡እግዚኦ፡ምናንከ፡ኃምስቱ፡ወኃምስተ፡ምናነ፡ረብሕኩ፡፡=
19 ወይቤሎ፡ሎቱኒ፡አንተኒ፡ተሠየም፡ሳዕለ፡ኃምስቱ፡ አህጉር፡፡= ወመጽአ፡ ሣልስኒ፡
20 ወይቤሎ፡እግዚኦ፡ ነያ፡ ምናንከ፡እንተ፡ ኀቤየ፡አንበርክዋ፡ውስተ፡ሰበንየ፡=

Et feſtinans deſcendit, & excepit eum gaudens. Et quum vidiſſent omnes, 6 7
murmurârunt, & dixerunt; Ad hominem peccatorem ingreſſus eſt tranſmi-
grare. Et ſtetit Zachæus, & dixit Domino noſtro; Ecce dimidium bo- 8
norum meorum do pauperibus: & ſi quis fuerit cui injuriam feci, reddo quadru-
plum. Et dixit ei Dominus Jeſus; Hodiè ſalus contigit huic domui, quòd & ipſe 9
filius Abrahami ſit. Quia venit Filius hominis quærere, & ſervare quod perdi- 10
tum erat. Et quum audientes erant, parabolam dixit iis hanc: & dixit iis, quia 11
propè fuit Hieruſalem, & videbatur illis quòd ſtatim appareret regnum Dei.

De eo qui profectus eſt ut acciperet ſibi regnum.

Et dixit iis Dominus Jeſus, Quidam homo nobilis *fuit*, & profectus eſt *in* longin- 12
quam regionem, ut acciperet regnum, & ut regem facerent eum, & ut reverte-
tur:

De iis qui acceperunt decem minas.

Et vocavit ſervos ſuos decem, & dedit iis decem minas, & dixit iis; Negotiamini 13
igitur donec veniam. Et odio habebant eum homines civitatis ejus, & miſe- 14
runt legationem poſt eum, dicentes; Nolumus hunc regnare ſupra nos. Et tunc 15
veniente eo, & accepto regno, juſſit ut adducerent ſervos, quibus dederat pecu-
niam ejus, ut cognoſceret quomodo negotiati eſſent. Et venit primus, 16
& dixit ei; Domine, minæ tuæ decem, & decem minæ tuæ quas acquiſivi. Et 17
dixit ei Dominus ejus, Serve fidele, qui in modico fidelis fuiſti, ſuper multa con-
ſtituam te: conſtitutus eſto ſuper decem civitates. Et venit alius, & dixit ei; 18
Domine, minæ tuæ quinque, & quinque minas acquiſivi. Et dixit ei, Tu et- 19
iam conſtitutus eſto ſuper quinque civitates. Et venit tertius, & dixit ei; Do- 20
mine, ecce minam tuam quam apud me depoſui in ſudario meo:

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* مردم شهر اورا دشمن مي داشتند * درپس او نامه فرستادند * وكفتند نمي خواهيم * كه 14
اين كس بر ما ملك باشد * * وچون ملك مملكت † را ستد * وباز كرديد * فرمود † كه 15
بندكان † پيش او ايند * ومالي كه † ستده بودند * از بهر سود حساب باز دهند * * اولين 16
آمد وكفت * خداوندم * تومان تو † ده تومان ديكر سود كرد * * ملك بدو كفت * اي بنده 17
نيك * بر اندك امانت دار بودي * بر بسيار نيز امين ومعتمد باشي * وبر ده ولايت بزرك
وسرور باشي * * دوم آمد وكفت خداوندم تومان تو پنج تومان † سود كرد * * بدين نيز 18 19
كفت * بر پنج ولايت بزرك و سرور باشي * * سه ديكر آمد وكفت خداوندم اينك تومان تو * 20
كه پيش من بود در كوشه † پنهان كرده بودم *

Homines autem *civitatis illum* 14
odio habentes poſt eum epiſtolam
miſerunt, & dixerunt; Nolumus ut
hic homo ſuper nos rex ſit. Cúmq; 15
rex regnum accepiſſet, & reverſus
eſſet, juſſit ut ſervi ad illum veni-
rent, & pecuniæ, quam acceperant
quæſtûs gratiâ, rationem redderent.
Primus venit, & dixit; Domine 16
mi, mina tua decem minas alias lu-
crifecit. Rex ei dixit; O ſerve bo- 17
ne, in parvo fidelis fuiſti, ſuper mul-
tum etiam præfectus & conſtitutus
eris, & ſuper decem provincias ma-
ximus & princeps eris. Secundus 18
venit & dixit; Domine mi, mina tua
quinque minas lucrifecit. Huic et- 19
iam dixit; Super quinque provinci-
as maximus & princeps eris. Ter- 20
tiò alius venit, & dixit; Domine
mi, ecce, minam tuam, quæ apud
me erat, in angulo abſcondi.

Timui enim te, quia homo austerus es: tollis quod non posuisti, & metis
21 Ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις
quod non seminâsti. Dicit *autem* ei; De ore tuo *judicabo* te, *scelerate* serve:
22 ὃ οὐκ ἔσπειρας. Λέγει δὲ αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε·
sciebas quòd ego homo austerus sum, tollens quod non posui, & metens quod non se-
ᾔδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔ-
minavi. Et quarè non dedisti *argentum meum* ad mensam, & ego veniens
23 σπειρα. Καὶ διὰ τί οὐκ (ε)ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ἐγὼ ἐλθὼν
cum *usura* utique exegissem *illud*? Et astantibus dixit; Auferte ab illo
24 σὺν τόκῳ ἂν (ζ)ἔπραξα αὐτό; Καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν, Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ
mnam, & date decem mnas *habenti*. Et dixerunt ei; Domine, habet decem
25 τὴν μνᾶν, καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. Καὶ εἶπον αὐτῷ, Κύριε, ἔχει δέκα
mnas. Dico *enim* vobis; Quia omni habenti dabitur: ab autem non *ha-*
26 μνᾶς. Λέγω γὰρ ὑμῖν, Ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔ- σλ β
bente, & quod habet, auferetur ab eo. Veruntamen inimicos meos illos,
27 χοντος, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου ἐκείνους, σλα α
non volentes me regnare super se, adducite huc, & *jugulate* an-
τοὺς μὴ θελήσαντάς με βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε ἔμ- σλδ α
te me. Et *dicens hæc*, *ibat ante*, ascendens in Hierosoly-
28 προσθέν μου. Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυ- σλβ β
mam. Et factum est, cùm appropinquâsset ad Bethphage & Bethaniam, ad montē
29 μα. Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν, εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος ΞΗ'

vocatum Olivarum, misit duos *discipulorum suorum*, Dicens; Ite in
τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Εἰπὼν, Ὑπάγετε εἰς 30
contrà *vicum*: in *quo*, introeuntes invenietis pullum alligatum, *super quem*
τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ᾗ, εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον δεδεμένον, ἐφ' ὃν
nemo unquam hominum sedit: *solventes* illum adducite. Et si quis vos
οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισε· λύσαντες (η)αὐτὸν ἀγάγετε. Καὶ ἐάν τις ὑμᾶς 31
interrogaverit, Quarè solvitis? sic dicetis ei; Quia Dominus ejus *opus habet*. *Ab-*
ἐρωτᾷ, Διὰ τί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ, Ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. Ἀπ- 32
euntes autem missi, invenerunt sicut dixit illis. Solventibus autem illis
σλγ β ελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι, εὗρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. Λυόντων δὲ αὐτῶν 33
pullum, dixerunt domini ejus ad illos; Quid solvitis pullum? Illi *autem*
τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτοὺς, Τί λύετε τὸν πῶλον; Οἱ δὲ 34
dixerunt; Dominus *ejus opus* habet. Et duxerunt illum ad Jesum: &
εἶπον, (θ)Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει. Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ 35
injicientes sua *ipsorum* vestimenta supra pullum, imposuerunt Jesum. E-
(ι)ἐπιρρίψαντες ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν. Πο- 36
unte autem illo, substernebant vestimenta sua in via. *Appropinquante*
ρευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια (κ)αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ. Ἐγγίζοντος 37
autem eo jam ad descensum montis *Olearum*, cœperunt *omnis turba*
δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, ἤρξαντο ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν
discipulorū gaudentes laudare Deum voce magnâ, *de* omnibus, quas viderant, virtutibus,
μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ περὶ πασῶν, ὧν εἶδον δυνάμεων,

MS. A. (ε)ἔδωκάς μου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τράπεζαν. (ζ) αὐτὸ ἀνέπραξα; (η) ἀγάγετε αὐτόν. (θ) Ὅτι ὁ Κύριος (ι) ἐπιρρίψαντες (κ) ἑαυτῶν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܕܚܠܬ ܓܝܪ ܡܢܟ ܕܓܒܪܐ ܐܢܬ ܩܫܝܐ. ܘܫܩܠ ܐܢܬ ܡܕܡ ܕܠܐ ܣܡܬ. ܘܚܨܕ ܐܢܬ ܡܕܡ
22 ܕܠܐ ܙܪܥܬ. * ܐܡܪ ܠܗ. ܡܢ ܦܘܡܟ ܐܕܘܢܟ ܥܒܕܐ ܒܝܫܐ. ܝܕܥ ܗܘܝܬ ܠܝ ܕܓܒܪܐ ܐܢܐ
23 ܩܫܝܐ. ܘܫܩܠ ܐܢܐ ܡܕܡ ܕܠܐ ܣܡܬ. ܘܚܨܕ ܐܢܐ ܡܕܡ ܕܠܐ ܙܪܥܬ. * ܠܡܢܐ ܠܐ ܝܗܒܬ ܟܣܦܝ
24 ܥܠ ܦܬܘܪܐ. ܘܐܢܐ ܐܬܐ ܗܘܝܬ ܬܒܥ ܗܘܝܬ ܠܗ ܥܡ ܪܒܝܬܗ. * ܘܠܗܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܩܕܡܘܗܝ
25 ܐܡܪ. ܣܒܘ ܡܢܗ ܡܢܝܐ. ܘܗܒܘ ܠܗܘ ܕܐܝܬ ܠܘܬܗ ܥܣܪ ܡܢܝܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ.
26 ܡܪܢ. ܐܝܬ ܠܘܬܗ ܥܣܪ ܡܢܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܡܢ
ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܬܝܗܒ ܠܗ. ܘܡܢ ܗܘ ܕܠܝܬ ܠܗ. ܐܦ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܢܫܬܩܠ
27 ܡܢܗ. * ܒܪܡ ܠܗܠܝܢ ܒܥܠܕܒܒܝ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܨܒܘ ܕܐܡܠܟ ܥܠܝܗܘܢ. ܐܝܬܘ ܐܢܘܢ
28 ܘܩܛܘܠܘ ܐܢܘܢ ܩܕܡܝ. * ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܘܫܥܢܐ * ܩܝ * ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ ܝܫܘܥ.
29 ܢܦܩ ܠܩܕܡܘܗܝ ܕܢܣܩ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܘܟܕ ܡܛܐ ܠܒܝܬ ܦܐܓܐ ܘܠܒܝܬ ܥܢܝܐ.
30 ܥܠ ܓܢܒ ܛܘܪܐ ܕܡܬܩܪܐ ܒܝܬ ܙܝܬܐ. ܫܕܪ ܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ
ܠܩܪܝܬܐ ܗܝ ܕܠܘܩܒܠܢ. ܘܟܕ ܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܗܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܝܠܐ ܕܐܣܝܪ. ܕܐܢܫ ܡܢ
31 ܡܕܡ ܠܐ ܪܟܒ ܥܠܘܗܝ. ܫܪܘ ܐܝܬܘܗܝ. * ܘܐܢ ܐܢܫ ܢܫܐܠ ܠܟܘܢ. ܡܛܠ ܡܢܐ ܫܪܝܢ ܐܢܬܘܢ
32 ܠܗ. ܗܟܢܐ ܐܡܪܘ ܠܗ. ܕܠܡܪܢ ܡܬܒܥܐ. * ܘܐܙܠܘ ܗܢܘܢ ܕܐܫܬܠܚܘ. ܘܐܫܟܚܘ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ
33 ܠܗܘܢ. * ܘܟܕ ܫܪܝܢ ܠܗ ܠܥܝܠܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ ܡܪܘܗܝ. ܡܢܐ ܫܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܥܝܠܐ ܗܢܐ.
34 35 * ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܕܠܡܪܢ ܡܬܒܥܐ. * ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. ܘܐܪܡܝܘ ܥܠ ܥܝܠܐ ܢܚܬܝܗܘܢ.
36 ܘܐܪܟܒܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܥܠܘܗܝ. * ܘܟܕ ܐܙܠ. ܦܪܣܝܢ ܗܘܘ ܢܚܬܝܗܘܢ ܒܐܘܪܚܐ. * ܘܟܕ ܡܛܐ
37 ܠܡܚܬܢܐ ܕܛܘܪܐ ܕܒܝܬ ܙܝܬܐ. ܫܪܝܘ ܟܠܗ ܟܢܫܐ ܕܬܠܡܝܕܐ ܚܕܝܢ. ܘܡܫܒܚܝܢ ܠܐܠܗܐ
ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܥܠ ܟܠ ܚܝܠܐ ܕܚܙܘ.

Timui enim à te, quippe qui homo durus sis, 21 & auferas id quod non deposuisti, ac metas quod non seminâsti. Dixit ei, Ex ore tuo te 22 judicabo, serve nequam. Noveras me esse hominem durum, qui auferam quod non deposui, & metam quod non seminavi. Quare 23 non dedisti argentum meum super mensam, & ego venissem & illud repetissem cum suis usuris? Illis autem qui adstabant co- 24 ram se dixit, Tollite ab eo minam, & date ei penes quem sunt decem minæ. Dicunt ei; 25 Domine noster, habet decem minas. Ait 26 illis, Dico vobis; Unicuique habenti, dabitur: ei autem qui nihil habet, id etiam quod habet, auferetur ab eo. Verùm meos illos in- 27 imicos qui noluerunt me regnare supra se, adducite eos, & trucidate eos coram me.

Dominicâ Palmarum. 60.

Quumque hæc dixisset Jesus, progressus est 28 ut proficisceretur ad Jerusalem. Et quum 29 devenisset Beth-Phage & Beth-Aniam, ad latus montis, qui vocatur Oliveti, misit duos ex discipulis suis; Et dixit eis, Ite in pa- 30 gum illum qui nobis est è regione: quumque ingressi fueritis, ecce invenietis pullum alligatum, in quo nemo unquam equitavit; solvite, adducite eum. Et si quis vos inter- 31 rogaverit, Quare solvitis eum? sic dicetis ei, Domino nostro requiritur. Et profecti 32 sunt ii qui missi fuerant, & invenerunt prout dixerat eis. Quumque solverent pullum 33 illum, dicunt eis domini ejus, Quare solvitis pullum hunc? Dixerunt eis, Quia Domino 34 nostro requiritur. Et adduxerunt eum ad 35 Jesum, & injecerunt super pullum vestes suas, & equitare fecerunt Jesum in eo. Quum 36 autem iter faceret, substernebant vestes suas in via. Quumque appropinquâsset ad 37 clivum montis domûs Oliveti, cœpit omnis cœtus discipulorum lætari, & glorificare Deum altâ voce de omnibus virtutibus quas viderant.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

21 * سبب انك از تو سخت ترسيدم* كه مردي هستي* كه چيزي كه جايي ننهاده بستاني* وانچ نكشته
22 بدروي * * بدو كفت اي بنك خبيث * از تقرير تو† ترا پاداش كنم* مرا مي شناختي كه مردي
23 سختم* وچيزي كه ننهاده باشم بستانم* وانچ نكشته باشم بدروم* *چرا مال من برخوان† من ننيداختي*
24 كه من مي امدم* وسود مال خود طلب مي كردم* *وبكسان خود كه حاضر بودند ملك فرمود* كه
25 ان يك تومانرا ازو بستانيد* وبدهيد بدانك ده تومان دارد* *ايشان كفتند خداوندما ده تومان
26 پيش اوهست* *مسيح كفت با شما مي كويم* هركه دارد ونكاه داشت* بدو ديكر† داده شود* وهركه
27 ندارد ونكاه نداشت ان نيز كه دارد* ازو ستده شود* *اكنون ان دشمنانرا كه نخواستند كه بر
28 ايشان ملكي كنم ايشانرا پيش من آوريد* وبرابر من† ايشانرا بكشيد* *وچون عيسي اين مثلهارا
تمام كرد* پيشتر رفت كه در اورشليم برود صد ده فرستادن مسيح دو شاكرد را براي خر
29 * چون در بيت فاجي وبيت عينا رسيد آمد بر كنار كوه زيتون* دو از شاكردان خود† فرستاد*
30 * وبديشان كفت* كه درين ده رويد* كه برابر ماست* چون اندرون رويد* بيابيد خر كره بسته*

Eò quòd à te valdè timerem, quòd 21 *homo sis, qui rem, quam* in *loco non posueras, tollis; & quod non seminâsti, metis. Et dixit; O serve prave,* 22 *ex confessione tua tibi pœnam statuam: me noveras quòd homo durus sim, & rem, quam non posueram, tollam; & quod non seminavi, metam. Quare pecuniam meam in* 23 *mensam meam non injecisti, ut ego venissem, & lucrum pecuniæ meæ exegissem. Et quibusdam suorum* 24 *qui præsentes erant rex jussit;* Illam *unam minam ab eo auferte, & date ei qui decem minas habet. Illi di-* 25 *xerunt; Domine noster, decem minæ penes hunc sunt. Christus dixit;* 26 *Vobis dico, Quicunque habet & servat, ei aliud datum erit: qui verò non habet, neque servat, illud etiam quod habet ab eo ablatum erit. Nunc illos inimicos, qui nolu-* 27 *erunt ut super eos regnarem, ipsos ad me adducite, & coram me eos interficite. Et cùm Jesus has para-* 28 *bolas absolvisset, progressus est ut Hierosolymam proficisceretur.*

CX. Mittit Christos duos discipulos pro asino.

Cùm in Bethphage & Bethaniam 29 *pervenisset, ad latus montis Olivarum, duos ex discipulis suis misit: Et illis dixit; Ite* 30 *in hunc pagum, qui è regione nobis est: cùm intraveritis, invenietis asininum pullum ligatum,*

Verſio VULGATA LATINA.

21 Timui enim te, quia homo auſterus es : tollis quod non poſuiſti, & metis quod non
22 ſeminâſti. Dicit ei ; De ore tuo te judico, ſerve nequam: ſciebas quòd ego homo
23 auſterus ſum, tollens quod non poſui, et metens quod non ſeminavi : Et quarè non
dediſti pecuniam meam ad menſam, ut ego veniens cum uſuris utique exegiſſem
24 illam ? Et aſtantibus dixit ; Auferte ab illo mnam, & date illi qui decem
25 mnas habet. Et dixerunt ei ; Domine, habet decem mnas. Dico autem vo-
26 bis; Quia omni habenti dabitur, & abundabit : ab eo autem qui non habet,
27 & quod habet auferetur ab eo. Veruntamen inimicos meos illos, qui nolue-
28 runt me regnare ſuper ſe, adducite huc, & interficite ante me. Et his dictis,
29 præcedebat aſcendens Jeroſolymam. Et factum eſt, cùm appropinquâſſet ad
Bethphage & Bethaniam, ad montem qui vocatur Oliveti, miſit duos diſcipu-
los ſuos, Dicens ; Ite in caſtellum, quod contrà eſt : in quod introëuntes, 30
invenietis pullum aſinæ alligatum, cui nemo unquam hominum ſedit : ſolvi-
te illum, & adducite. Et ſi quis vos interrogaverit ; Quarè ſolvitis ? ſic 31
dicetis ei ; Quia Dominus operam ejus deſiderat. Abierunt autem qui miſſi 32
erant : & invenerunt, ſicut dixit illis, ſtantem pullum. Solventibus autem 33
illis pullum, dixerunt domini ejus ad illos ; Quid ſolvitis pullum ? At illi 34
dixerunt ; Quia Dominus eum neceſſarium habet. Et duxerunt illum ad Je- 35
ſum. Et jactantes veſtimenta ſua ſupra pullum, impoſuerunt Jeſum. Eunte 36
autem illo, ſubſternebant veſtimenta ſua in via. Et cùm appropinquaret jam ad 37
deſcenſum Montis oliveti, cœperunt omnes turbæ diſcipulorum gaudentes laudare
Deum voce magnâ ſuper omnibus, quas viderant, virtutibus,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 22 * لاني خفت منك * اذ انت انسان قاس تاخذ ما لم تضع وتحصد ما لم تزرع * فقال له من
فمك اذينك ايها العبد السو * لما عرفت اني رجلا قاسيا اخذ ما لم اضع واحصد ما لم ازرع *
23 24 * فلم لم تدع فضتي على مايدة وكنت اجي واتقاضاها مع ارباحها * ثم قال للقيام انزعوا
25 26 منه المنا واعطوه للذي له عشرة امناء * فقالوا له يا رب عنده عشر امناء * فقال لهم اقول
27 لكم ان كل من له يعطي ومن ليس له فالذي معه يوخذ منه * فاما اعداي اوليك الذين
لم يريدوا ان املك عليهم ايتوني بهم ههنا واذبحوهم قدامي * • الفصل التاسع والستون •
28 29 * فلما قال هذا مضي صاعدا الي يروسليم * وكان لما قرب من بيت فاجي وبيت عنيا عند
30 الجبل الذي يدعي جبل الزيتون ارسل اثنين من تلاميذه * قايلا امضيا الي هذه القرية
31 التي امامكما فتجدان جحشا مربوطا لم يركبه انسان قط حلاه وايتيا به * فان قال لكما احد
32 33 لم تحلانه فقولا له هكذا ان الرب يحتاج اليه * ولما ذهب المرسلان فوجدا كما قال لهما * وفيما
34 35 هما يحلان الجحش قال لهما اربابه * لم تحلان الجحش * فقالا لهم ان الرب يحتاج اليه * واتيا
36 به الي يسوع والقيا ثيابهما على الجحش واركبوا يسوع عليه * وفيما هم يسيرون بسطوا
37 ثيابهم في الطريق * ولما قرب من منحدر جبل الزيتون بدا جميع الملا والتلاميذ يفرحون
ويسبحون الله بصوت عظيم من اجل جميع القوات التي نظروا *

Quia timus te, cùm ſis homo crudelis, tollens quod non poſuiſti, & metens quod non ſeminâſti. 21 *Dixit autem illi, Ex ore tuo judicabo te, ô ſerve nequam. Quandoquidem noſti me eſſe hominem crudelem, tollentem quod non poſui, & metentem quod non ſeminavi:* 22 *Quare non reliquiſti argentum meum ſuper menſam, ut venirem & exigerem illud cum fœnoribus ſuis ?* 23 *Deinde dixit aſtantibus, Auferte ab eo minam, & date eam illi qui habet decem minas.* 24 *Et dixerunt ei ; Domine, habet decem minas.* 25 *Ait illis ; Dico vobis, quòd cuilibet habenti dabitur : & ab eo qui non habet, ſanè quod cum eo eſt, auferetur.* 26 *Veruntamen inimicos meos illos, qui non voluerunt ut regnarem ſuper eos, adducite ad me illos huc, & jugulate illos coram me.* 27

Sectio ſexageſima nona.

Et cùm dixiſſet hoc, abiit aſcendens ad Jeruſalem. 28 *Et factum eſt, cùm appropinquâſſet ad Bethphage, & Beth-aniam, prope montem qui vocatur Mons olivarum, miſit duos ex diſcipulis ſuis,* 29 *Dicens; Ite ad hoc caſtellum quod contra vos eſt, & invenietis aſellum alligatum, quem non conſcendit homo unquam : ſolvite illum, & adducite illum.* 30 *Et ſi dixerit vobis aliquis, Quare ſolvitis eum ? dicite ei ſic, Quia Dominus eget illo.* 31 *Et cùm abiiſſent qui miſſi fuerant, invenerunt ſicut dixerat eis.* 32 *Et dum ipſi ſolverent aſellum, dixerunt eis domini ipſius; Quare ſolvitis aſellum ?* 33 *Inquiunt illis, Quia Dominus eget illius.* 34 *Et duxerunt illum ad Jeſum, & jecerunt veſtimenta ſua ſuper pullum, et equitare fecerunt Jeſum ſuper illum.* 35 *Et dùm ipſi ambularent, ſternebant veſtimenta ſua in via.* 36 *Et cùm appropinquâſſet ad declivitatem Montis olivarum, cœpit univerſa turba & diſcipuli gaudere, & laudare Deum voce magnâ propter omnes virtutes quas viderunt,* 37

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 እስመ፡ፈራህኩከ፡እስመ፡ኣእምረከ፡ከመ፡ዕጹብ፡ብእሲ፡አንተ፡ወትነሥእ፡ዘኢያንበ
22 ርከ፡ወተአርር፡ዘኢዘራእከ፡ወተስተጋብእ፡ዘኢዘረውከ፡፡=፡ ወይቤሎ፡እግዚኡ፡በከ
መ፡ቃልከ፡እኴንነከ፡ገብር፡እኩይ፡ወሃኪይ፡ታአምረኒ፡ከመ፡ብእሲ፡ዕጹብ፡አነ፡ወ
እነሥእ፡ዘኢያንበርኩ፡ወአአርር፡ዘኢዘራእኩ፡ወአስተጋብእ፡ዘኢዘረው
23 ኩ፡፡=፡ ወለምንት፡ኢያገባእከ፡ወርቅየ፡ውስተ፡ማእድ፡ወሰኢየ፡አቲውየ፡
24 እምአስተገበርክዎ፡በሲሳይ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ለእለ፡ደቀውሙ፡ህየ፡ንሥ
25 ኡ፡እምኔሁ፡ዘንተ፡ምናነ፡ወሀብዎ፡ለዘቦ፡ዓሠርተ፡ምናናተ፡=፡ ወይቤልዎ፡እግ
26 ዚኦ፡እኮኑ፡ቦቱ፡ዓሠርተ፡ምናናተ፡፡ ወይቤሎሙ፡=፡ እብለክሙ፡ለኲሉ፡ለዘቦ፡
27 ይሁብዎ፡ወይዌስክዎ፡ወለዘሰ፡አልቦ፡እለሂ፡ቦ፡ይነሥእዎ፡፡=፡ ወባሕቱ፡ለእልክቱሰ፡
ጸላእትየ፡እለ፡ኢይፈቅዱ፡ያንግሡኒ፡ያምጽእዎሙ፡ወይርግዝዎሙ፡በቅድሜየ፡፡=፡
28 በእንተ፡ዕዋል፡፡=፡ ወዘንተ፡ብሂሎ፡አመለለ፡ቅድመ፡ወዓርገ፡ኢየሩሳሌም፡=፡
29 ወሶበ፡በጽሐ፡ቤተ፡ፋጌ፡ወቢታንያ፡ኀበ፡ደብረ፡ወስሙ፡ሌሴዎን፡ፈነወ፡ክልኤተ፡እምአ
30 ርደኢሁ፡=፡ ወይቤሎሙ፡ሑሩ፡ሃገረ፡ዘቅድሜክሙ፡ወበዊእክሙ፡ትረክቡ፡ዕዋለ፡
31 እሱረ፡ዘኢተጽዕና፡ሰብእ፡ወፍትሕዎ፡ወአምጽእዎ፡=፡ ወሸመቦ፡ዘይቤለክሙ፡ለ
32 ምንት፡ትፈትሕዎ፡በሉ፡እግዚኡ፡ይፈቅዶ፡፡=፡ ወሐዋርሙ፡እለ፡ተፈነዉ፡ረከቡ፡በከ
33 መ፡ይቤሎሙ፡ትቀውም፡ዕዋል፡=፡ ወፈትሑ፡ዕዋለ፡ወእንዘ፡ይፈትሑ፡ዕዋለ፡ይቤል
34 ዎሙ፡አግእዝቲሁ፡ለምንት፡ትፈትሕዎ፡ለዕዋል፡=፡ ወይቤሉ፡እግዚኡ፡ይፈቅዶ፡፡=፡
35 ወነሥኡ፡ወወሰድዎ፡ኀበ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወረሐኑ፡ላዕሌሁ፡አልባሲሆሙ፡ዲበ፡ዕዋ
36 ል፡ወአጽዕንዎ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡፡=፡ ወእንዘ፡ይሐውሩ፡ይነፅፉ፡አልባሲሆሙ፡ው
37 ስተ፡ፍኖት፡፡=፡ ወበጺሖሙ፡ኀበ፡ሙራደ፡ዓቀብ፡ዘደብረ፡ዘይት፡ለኀዙ፡ኵሎሙ፡
አርዳኢሁ፡ይትፈሥሑ፡ወይሴብሕዎ፡ለእግዚአብሔር፡በዓቢይ፡ቃል፡በእንተ፡
ኵሉ፡ዘርእዩ፡ኀይል፡በዓቢይ፡ቃል፡=፡

Quia timui te, quia cognoſco te quòd durus homo es, & tollis quod non depo- 21
ſuiſti, & metis quod non ſeminâſti, & colligis quod non ſparſiſti. Et dixit ei dñs 22
ejus, Secundùm ſermonem tuum judicabo te, ſerve male & piger: ſciebas me, quòd
homo durus ſum, & tollo quod non depoſui, & meto quod non ſeminavi, &
colligo quod non ſparſi : Et quare non tradidiſti pecuniam meam in menſam, & 23
ipſe ego veniens exegiſſem eam cum uſura. Et dixit aſtantibus ibi, Tollite ab eo 24
hanc minam, & date eam illi qui habet decem minas. Et dixerùnt ei; Dñe, nónne 25
habet decem minas ? Et dixit iis, Dico vobis; Omni qui habet, dabunt ei, & 26
adjicient ei; & ei qui non habet, quod datum eſt ei, adiment. Veruntamen illos 27
inimicos meos, qui nolunt regnare me, adducite & transfigite coram me.

De pullo.

Et hoc dicens antegreſſus eſt, & aſcendit Hieruſalem. Et quum appropinquâſſet 28
Bethphage & Bethaniæ, ad montem cujus nomen *erat* Elaion, miſit duos ex di- 29
ſcipulis ejus. Et dixit iis, Ite *in* civitatem quæ vobis ex adverſo eſt, & introëun- 30
tes, invenietis pullum ligatum, cui non inſedit homo, & ſolvite illum, & ad-
ducite illum. Et ſi quis fuerit qui dicet vobis, Quare ſolvitis eum, dicite; Domi- 31
nus indiget eo. Et proficiſcentes qui miſſi erant, invenerunt ſicut dixiſſet iis 32
ſtantem pullum. Et ſolverunt pullum : & *quum* ſolventes *erant* pullum, 33
dixerunt iis domini ejus; Quare ſolvitis pullum? Et dixerunt, Dominus indiget 34
eo. Et acceperunt, & adduxerunt eum, ad Dominum Jeſum, & injecerunt ſuper 35
eum veſtimenta ſua, ſuper pullum : & inſidere fecerunt ei Dominum Jeſum.
Et proficiſcentes ſtraverunt veſtimenta ſua, in via. Et accedentes ad deſcen- 36
ſum termini Montis olearum, cœperunt omnes diſcipuli ejus gaudere, & laudare 37
Deum in magna voce, propter omnes quas vidiſſent virtutes, voce *inquam* magnâ.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 كه هنوز كسي بروي نه نشسته است * اورا بكشاييد * واكر بپرسند كه چرا مي كشاييد *
32 بكوييد خداوند مارا † در بايست است * [ايشان كه فرستاده بودند رفتند وانچنانكه بديشان كفته
33 بود يافتند * وچون كره را مي كشادند خداوندان او بديشان كفتند چرا آن كره را مي كشاييد
34 35 * وبديشان كفتند كه براي خداوند ما در بايست است] * خر كره را پيش عيسي اوردند عيسي
جامه خودرا بر پشت او نهاد وبر نشست   صد يازده   آمدن مسيح در اورشليم
36 * وچون مسيح † از انجا روانه شد * مردم جامهٔ خود را † مي كندند * وبر راه مي انداختند *
37 تا او برش مي كذشت * * وچون در سر نشيب كوه زيتون آمد * شاكردان † وجماعت اواز بر
كشيدند * وخدا را ستايش † در بلندي † مي كفتند * [بر همه نيرومنديهاي كه ديدند]

ſuper quem nondum quiſpiam ſedit, eum ſolvite. *Et ſi interrogaverint,* 31 *Quare ſolvitis? Dicite, Domino noſtro opus ejus eſt.* *Ii qui miſſi ſunt* 32 *abierunt, & quemadmodum illis dixerat, invenerunt.* *Cúmque pullum* 33 *ſolverent, domini ejus eis dixerunt, Quare pullum iſtum ſolvitis?* *Et eis* 34 *dixerunt ; Quia Domino noſtro eo opus eſt.* *Et pullum ad Jeſum ad-* 35 *duxerunt : Jeſus veſtimentum ſuum tergo ejus impoſuit, & inſedit.*

CXI. Adventus Chriſti Hieroſolymam.

Et cùm Chriſtus illinc proficiſceretur, homines veſtimenta ſua exuebant, & in via projiciebant, ut ille ſuper ea tranſiret. 36 *Et cùm ad ſummum deſcenſûs montis Olivarum veniſſet, diſcipuli & turba vocem extulerunt, & Deo laudem in excelſo dixerunt, ſuper omnibus virtutibus quas viderant.* 37

Dicentes; Benedictus *veniens* rex in nomine Domini: pax in
38 Λέγοντες, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου· εἰρήνη (λ) ἐν
cœlo, & gloria in excelſis. Et quidam Phariſæorum de *turba* dixerunt
39 οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. Καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου (μ) εἶπον σλε ϛ
ad illum; Magiſter, increpa diſcipulos tuos. Et *reſpondens*
40 πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. Καὶ ἀποκριθεὶς
ait *illis*, Dico vobis; Quia ſi hi tacuerint, lapides clamabunt. Et
41 εἶπεν αὐτοῖς, Λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἐὰν οὗτοι (ν) σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται. Καὶ
ut appropinquavit, videns civitatem, flevit ſuper illam, Dicens; Quia ſi cogno-
42 ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν (ξ) ἐπ᾽ αὐτῇ, Λέγων, Ὅτι εἰ ἔ- σλϛ ι
viſſes & tu, & quidem in die tua hac, quæ ad pacem *tuam*: nunc autem
γνως καὶ σύ, καίγε ἐν τῇ (ο) ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰρήνην σου· νῦν δὲ
abſcondita ſunt ab oculis tuis. Quia venient dies in te, & circundabunt
43 ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. Ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ περιβαλοῦσιν οἱ
inimici tui *vallum tibi*, & *circumcingent* te, & coanguſtabunt te undique: Et
44 ἐχθροί σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε πάντοθεν· Καὶ
ſolo æquabunt te, & filios tuos in te: & non relinquent in te lapidem ſuper lapidem:
ἐδαφιοῦσί σε, καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί· καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ· σλζ β
eò quòd non cognoveris tempus viſitationis tuæ. Et ingreſſus in templũ, cœ-
45 ἀνθ᾽ ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς σου. Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν, ἤρ- σλη α
pit ejicere vendentes in illo, & ementes, Dicens illis; Scriptũ eſt,
46 ξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας ἐν αὐτῷ, καὶ ἀγοράζοντας, Λέγων αὐτοῖς, Γέγραπται,

Domus mea, domus orationis eſt: vos autem illam feciſtis ſpeluncam latronũ.
(π) Ὁ οἶκός μου, οἶκος προσευχῆς ἐστίν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον λῃστῶν.
σλθ α Et erat docens *per diem* in templo: *at* principes ſacerdotũ & Scri-
Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ᾽ ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς (ρ) καὶ οἱ Γραμμα- 47
bæ quærebant illum perdere, & *primi* plebis. Et non inveniebant quid fa-
τεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ. Καὶ οὐχ εὕρισκον τό, τί ποιή- 48
cerent: populus enim omnis ſuſpenſus erat, illum audiens.
σωσιν· ὁ λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

CAP. XX. κ´.

ΞΘ´ σμ β Et factum eſt in una dierum *illorum* docente illo populũ in templo,
ΚΑὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ, 1
& evangelizante, *ſuperſtiterunt* principes ſacerdotũ & Scribæ cum ſe-
καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν (α) οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς σὺν τοῖς πρε-
nioribus, Et aiunt ad illum, dicentes; Dic nobis in qua poteſtate hæc
σβυτέροις, Καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, λέγοντες, Εἰπὲ ἡμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα 2
facis, aut quis eſt *dans* tibi poteſtatem hanc. Reſpondens autem dixit
ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην. Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε 3
ad illos; Interrogabo vos & ego unum verbũ, *& dicite* mihi: Baptiſmus
πρὸς αὐτούς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ (β) ἕνα λόγον, καὶ εἴπατέ μοι· Τὸ βάπτισμα 4
Joannis ex cœlo erat, an ex hominibus?
Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων;

MS. A. (λ) ἐν οὐρανοῖς, (μ) εἶπαν (ν) σιωπήσουσιν, (ξ) ἐπ᾽ αὐτήν, (ο) ἡμέρᾳ ταύτῃ, (π) Ὅτι ὁ οἶκος (ρ) καὶ Γραμματεῖς Κεφ. κ´. MS. A. (α) οἱ ἱερεῖς καὶ Γραμματεῖς
(β) λόγον ἕνα,

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ . ܒܪܝܟ ܗܘ ܡܠܟܐ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ. ܫܠܡܐ ܒܫܡܝܐ ܘܬܫܒܘܚܬܐ 38
ܒܡܪܘܡܐ. * ܐܢܫܐ ܕܝܢ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܡܢ ܓܘ ܟܢܫܐ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܪܒܝ ܟܐܐ ܒܬܠܡܝܕܝܟ. 39
* ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܗܠܝܢ ܢܫܬܩܘܢ. ܟܐܦܐ ܢܩܥܝܢ. * ܕܪܡܫܐ ܕܬܪܝܢ 40
ܒܫܒܐ ܕܚܫܐ. * ܣܐ * ܘܟܕ ܩܪܒ ܘܚܙܐ ܠܡܕܝܢܬܐ . ܒܟܐ ܥܠܝܗ. * ܘܐܡܪ. 41 42
ܐܠܘ ܗܘܝܬܝ ܝܕܥܐ ܡܕܡ ܕܫܠܡܟܝ ܐܦ ܒܗܢܐ ܝܘܡܟܝ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܬܟܣܝ
ܠܗܘܢ ܡܢ ܥܝܢܝܟܝ . * ܢܐܬܘܢ ܕܝܢ ܝܘܡܬܐ . ܕܢܚܕܪܘܢܟܝ ܒܥܠܕܒܒܝܟܝ. 43
ܘܢܐܠܨܘܢܟܝ ܡܢ ܟܠ ܕܘܟ. * ܘܢܣܚܦܘܢܟܝ ܘܠܒܢܝܟܝ ܒܓܘܟܝ. ܘܠܐ ܢܫܒܩܘܢ 44
ܒܟܝ ܟܐܦ ܥܠ ܟܐܦ. ܚܠܦ ܕܠܐ ܝܕܥܬܝ ܙܒܢܐ ܕܣܘܥܪܢܟܝ. * ܘܟܕ ܥܠ ܠܗܝܟܠܐ. ܫܪܝ 45
ܠܡܦܩܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܙܒܢܝܢ ܒܗ ܘܡܙܒܢܝܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܟܬܝܒ ܕܒܝܬܝ ܒܝܬ ܨܠܘܬܐ 46
ܗܘ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܥܒܕܬܘܢܝܗܝ ܡܥܪܬܐ ܕܓܝܣܐ. * ܘܗܘ ܡܠܦ ܗܘܐ ܟܠ ܝܘܡ 47
ܒܗܝܟܠܐ. ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܘܣܦܪܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܥܡܐ. ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܘܒܕܘܬܗ. * ܘܠܐ 48
ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܡܢܐ ܢܥܒܕܘܢ ܠܗ. ܟܠܗ ܓܝܪ ܥܡܐ ܬܠܐ ܗܘܐ ܒܗ ܠܡܫܡܥܗ.
* ܕܩܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܠܠܝܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܚܫܐ. * ܣܒ * * ܩܦܠܐܘܢ * ܟ *
* ܘܗܘܐ ܒܚܕ ܡܢ ܝܘܡܬܐ. ܟܕ ܡܠܦ ܠܥܡܐ ܒܗܝܟܠܐ ܘܡܣܒܪ. ܩܡܘ ܥܠܘܗܝ ܪܒܝ 1
ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܥܡ ܩܫܝܫܐ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܡܪ ܠܢ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ 2
ܐܢܬ. ܘܡܢܘ ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܟ ܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܫܐܠܟܘܢ ܐܦ 3
ܐܢܐ ܡܠܬܐ ܘܐܡܪܘ ܠܝ. * ܡܥܡܘܕܝܬܗ ܕܝܘܚܢܢ ܡܢ ܫܡܝܐ ܗܘܬ ܐܘ ܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. 4

Et dicebant, Benedictus rex qui venit in nomine Domini: pax in cœlo, & gloria in excelſis. 38 Quidam autem ex Phariſæis è media turba dicunt ei; Rabi, objurga diſcipulos tuos. 39 Ait illis, Dico vobis; Si ſiluerint iſti, lapides clamabunt. 40

Ad veſperas ſecundâ feriâ hebdomadis Paſſionis 61.

Quumque appropinquâſſet, vidiſſetque civitatem, flevit ſuper ea: 41 Et ait, O ſi nôſſes ea quæ pertinent ad pacem tuam, vel ſaltem iſto die tuo, nunc autem occulta ſunt ab oculis tuis. 42 Advenient autem tibi dies, quibus cingent te hoſtes tui, & conſtringent te ab omni loco. 43 Et evertent te, filioſque tuos intra te: neque relinquent in te lapidem ſuper lapidem, pro eo quòd non noveris tempus viſitationis tuæ. 44 Quumque ingreſſus eſſet in templum, cœpit ejicere eos qui emebant in eo & vendebant: 45 Et ait illis, Scriptum eſt, Domus mea, domus orationis eſt: vos autem feciſtis eam ſpeluncam latronum. 46 Et ipſe docebat quotidiè in templo. Principes autem ſacerdotum, & Scribæ & ſeniores populi ſtudebant eum perdere. 47 Nec inveniebant quid agerent ei: omnis enim populus pendebat ab eo, ut ipſum audiret. 48

Ad ſtationem tertiam noctis tertiæ Paſſionis. 62.

CAP. XX.

ET factum eſt quâdam die, quum doceret in templo populum, & evangelizaret, ut inſurrexerint in eum principes ſacerdotum & Scribæ cum ſenioribus: 1 Et dicunt ei, Dic nobis quânam poteſtate hæc facias, & quis eſt ille qui dedit tibi hanc poteſtatem? 2 Reſpondit Jeſus, & dixit eis; Interrogabo vos & ego ſermonem, ac dicite mihi: 3 Baptiſma Johannis, è cœlo erat, an ex hominibus? 4

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ومي كفتند • خجسته است ملك • كه بنام خدا مي آيد • سلام † بر آسمان • وستايش 38
بر بلندي • * كساني از معتزلان بميان جماعت بعيسي كفتند • بزرك شاكردانت را خاموش 39
كن • * جواب بديشان داد وكفت • بشما راست بكويم • هر كه كه ايشان † خاموش شوند سنكها 40
و كلوخ باواز ايند صد دوازده كريستن مسيح بر اورشليم
* وچون نزديك رسيد وشهر را ديد • بر شهر بكريست • * وكفت اورشليم تا كي نشناسي ان 41 42
كسانرا • كه رحمت وسلامتي ايشان آن تواند • اينك امروز رحمتها از ديدار تو † پوشيده شدند •
* برسر تو روزها بيايد • كه دشمنان † بر كرداكرد تو مسلط شوند • وهر سوي ترا مضايقه 43
كنند • * و بنياد ترا خراب كنند • وفرزندان ترا در درون تو نيست كنند • وسنك بر سنك نكذارند • 44
عوض انك روزكار † راحت وتيمار † خود نشناختي • * چون در هيكل در آمد • ديد بعضي 45
مردم كه درو خريد و فروخت مي كردند • * مسيح ايشانرا بدر كرد • وبديشان كفت نبشته 46
شد خانه من خانه نمازست و طاعت شما اورا مغاره † دزدان † ساخته ايد • ومقام طراران •

Et dicebant; Benedictus eſt rex, qui in nomine Dei venit: pax in cœlo, & laus in excelſo. 38 *Quidam è Phariſæis inter turbam ad Jeſum dixerunt; Magiſter, diſcipulis tuis ſilentium fac.* 39 *Reſponſum illis dedit, & dixit; Vobis verum dico, quandocunque hi tacebunt, lapides & ceſpites in vocem devenient.* 40

CXII. Fletus Chriſti ſuper Hieroſolymam.

Et cùm appropinquaret, & urbem videret, ſuper urbem flevit: 41 *Ac dixit; Hieroſolyma, quamdiu neſcies illos, quorum miſericordia & ſalus tua ſunt? Ecce hodie miſericordiæ ab aſpectu tuo occultatæ ſunt.* 42 *In caput tuum dies venient, quibus inimici in circuitu tui prævalebunt, & undique te coarctabunt.* 43 *Et fundamentum tuum deſtruent, & filios tuos intra te conficient, & lapidem ſuper lapidem non relinquent: eò quòd tempus requietis & viſitationis tuæ non cognoveris.* 44 *Cùm autem in templum ingreſſus eſſet, vidit quoſdam homines, qui in eo emptionem & venditionem faciebant.* 45 *Chriſtus illos ejecit, & illis dixit; Scriptum eſt, Domus mea domus orationis eſt, & obedientiæ, vos eam ſpeluncam latronum effeciſtis, & locum crumeniſecarum.* 46

Verſio VULGATA LATINA.

38 Dicentes; Benedictus, qui venit rex in nomine Domini: pax in cœlo, & gloria in
39 excelſis. Et quidam Phariſæorum de turbis, dixerunt ad illum; Magiſter, increpa
40 diſcipulos tuos. Quibus ipſe ait; Dico vobis, Quia ſi hi tacuerint, lapides cla-
41 mabunt. Et ut appropinquavit, videns civitatem flevit ſuper illam, dicens;
42 Quia ſi cognoviſſes & tu, & quidem in hac die tua, quæ ad pacem tibi: nunc au-
43 tem abſcondita ſunt ab oculis tuis. Quia venient dies in te: & circumdabunt te
44 inimici tui vallo, & circumdabunt te: & coanguſtabunt te undique: Et ad ter-
ram proſternent te, & filios tuos, qui in te ſunt, & non relinquent in te lapidem
45 ſuper lapidem: eò quòd non cognoveris tempus viſitationis tuæ. Et ingreſſus in
46 templum, cœpit ejicere vendentes in illo, & ementes, Dicens illis; Scriptum eſt,
Quia domus mea domus orationis eſt. Vos autem feciſtis illam ſpeluncam latro-
num. Et erat docens quotidiè in templo. Principes autem ſacerdotum, & Scri- 47
bæ, & Principes plebis quærebant illum perdere: Et non inveniebant quid fa- 48
cerent illi. Omnis enim populus ſuſpenſus erat, audiens illum.

CAP. XX.

ET factum eſt in una dierum, docente illo populum in templo, & evangelizante, 1
convenerunt Principes ſacerdotum, & Scribæ cum ſenioribus, Et aiunt dicentes 2
ad illum; Dic nobis, in qua poteſtate hæc facis? aut: Quis eſt, qui dedit tibi
hanc poteſtatem? Reſpondens autem Jeſus, dixit ad illos; Interrogabo vos & 3
ego unum verbum. Reſpondete mihi: Baptiſmus Joannis de cœlo erat, an ex 4
hominibus?

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* قايلين مبارك الملك الاتي باسم الرب . السلام في السماء . والمجد في العلاء * وان قوما من 38 39
الفريسيين من بين الجمع قالوا له يا معلم انتهر تلاميذك * اجابهم قايلا اقول لكم ان سكت 40
هولاء نطقت الحجارة * فلما قرب ونظر المدينة بكي عليها وقال * لو علمت في هذا اليوم ما 41 42
لك فيه من السلامة فاما الان فانه قد خفي عن عينيك * وسوف تاتي ايام يلقي اعداوك 43
معالمك ويحيط بك فيها اعداوك ويحاصرونك من كل ناحية * ويقلبونك وبنيك فيك . ولا 44
يتركون فيك حجرا على حجر لانك لم تعلمي زمان تعهدك * ولما دخل الهيكل بدا يخرج 45
الذين يبيعون ويشترون فيه * وقال لهم مكتوب ان بيتي هو بيت الصلاة وانتم جعلتموه 46
مغارة للصوص * وكان كل يوم يعلم في الهيكل وكان روساء الكهنة والكتبة ومقدموا الشعب 47
يطلبون هلاكه * فلم يجدوا ما يصنعون لان جميع الشعب كان متعلقا به يسمع منه * 48

. الفصل السبعون .

* وكان في احد الايام اذ هو يعلم الشعب في الهيكل 1
ويبشر وقف روساء الكهنة والكتاب والشيوخ * وقالوا له قل لنا باي سلطان تفعل هذا 2
او من اعطاك هذا السلطان * فاجابهم قايلا انا اسلكم عن كلمة فاجيبوني * امعمودية 3 4
يوحنا كانت من السماء ام من الناس *

Dicentes; Benedictus rex veniens in 38
nomine Domini, pax in cælo, & gloria in
excelſis. Et verò quidam ex Phariſæis 39
de medio turbæ dixerunt ei; Magiſter,
increpa diſcipulos tuos. Reſpondit eis, 40
dicens; Dico vobis, Si tacuerint iſti, lo-
quentur lapides. Cùm autem appropin- 41
quâſſet & vidiſſet civitatem, flevit ſu-
per illam, & dixit; Si ſcires in hac die 42
quantùm ſit tibi in ea pacis, verùm nunc
abſconditum eſt ab oculis tuis. Et qui- 43
dem venient dies, quibus dejicient ini-
mici tui vexilla tua, & quibus circun-
dabunt te inimici tui, & obſidebunt te
undique. Et ſubvertent te, & filios tuos 44
intra te. Et non relinquent in te lapidem
ſuper lapidem: quia non cognoviſti tem-
pus viſitationis tuæ. Et cùm ingreſſus 45
eſſet templum, cœpit expellere eos qui
vendebant & emebant in eo: Et dixit 46
illis; Scriptum eſt, quòd domus mea eſt
domus orationis: vos autem feciſtis eam
ſpeluncam latronibus. Et ſingulis diebus 47
docebat in templo. Et principes ſacerdo-
tum, & ſcribæ, & primates plebis quæ-
rebant interitum ejus. At non invenie- 48
bant quid facerent, quia totus populus
pendens erat ab illo, audiebatque eum.

Sectio ſeptuageſima.

CAP. XX.

ET accidit in una dierum, dum ipſe 1
doceret populum in templo & annuntia-
ret, ut ſteterint principes ſacerdotum, &
ſcribæ, & ſeniores, Ac dixerint ei; Dic 2
nobis quâ auctoritate facis hoc, aut quis
dedit tibi hanc auctoritatem? Reſpondit 3
eis, dicens; Ego interrogabo vos ver-
bum unum, & reſpondete mihi: Baptiſ- 4
mus Johannis, erat de cælo, an ex ho-
minibus?

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

38 ወይብሉ፡ቡሩክ፡ዘይመጽእ፡በስመ፡እግዚአብሔር፡ቡሩክ፡ንጉሠ፡እስራኤል፡ ወሰላም፡
39 በሰማያት፡ወስብሐት፡በአርያም፡፡=፡ ወቦ፡ እምፈሪሳውያን፡ እምሕዝብ፡ እለ፡ይቤ
40 ልዎ፡ሊቅ፡ገሥጾሙ፡ለአርዳኢከ፡፡=፡ ወአውሥኦሙ፡ወይቤሎሙ፡እብለክሙ፡ለእ
41 መ፡አርመሙ፡እሉ፡እሉንቱ፡እእበን፡ ይኬልሑ፡፡=፡ ወበጺሖ፡ርእያ፡ለሀገር፡ወበከያ፡
42 ላዕሌሃ፡=፡ ወይቤላ፡ ሶበ፡ ታአምሪ፡ ዮም፡ሰላምኪ፡ አንትኒ፡ወበሕቱ፡ይእዜሰ፡ተሰወ
43 ረ፡እምአዕይንትኪ፡፡=፡ ወይበጽሐኪ፡ መዋዕል፡እመ፡ይዔግቱኪ፡ፀርኪ፡ ወይትዓየኑ
44 ኪ፡ወይሐጽሩ፡ ላዕሌኪ፡ ወያስተጋብሉኪ፡ እምኵልሄ፡=፡ ወይነፅቱኪ፡ ወውሉድ
ኪሂ፡ምስሌኪ፡፡ ወኢይኀድጉ፡እብነ፡ ደበ፡ እብን፡ በውስቴትኪ፡እስመ፡ኢያእመርኪ፡
መዋዕለ፡ሣህልኪ፡፡=፡ በእንተ፡እለ፡ሰደደ፡እለ፡ይሠይጡ፡በቤተ፡መቅደስ፡፡=፡
45 ወቦአ፡ምኵራበ፡ወሰደደ፡ኵሎ፡ እለ፡ ይሠይጡ፡ ወይሣየጡ፡ በቤተ፡መቅደስ፡ ወገፍት
አ፡ማእደቲሆሙ፡ለመዋልጠን፡ ወመናብርቲሆሙ፡ ለእለ፡ ይሠይጡ፡ርግበ፡ገንጸለ፡=፡
46 ወይቤሎሙ፡ጽሑፍ፡ዘይብል፡ቤትየሰ፡ቤተ፡ጸሎት፡ ይሰመይ፡ ወአንትሙሰ፡ ትሬስዩ፡በዓ
47 ተ፡ፈያት፡ ወሰረቅት፡፡=፡ ወኵሎ፡ ዕለተ፡ ይሜህሮሙ፡ በምኵራብ፡ ወይኀሥሡ
48 ዎ፡ሊቃነ፡ካህናት፡ ወጸሐፍት፡ወሊቃነ፡ሕዝብ፡ በዘ፡ ይቀትልዎ፡=፡ ወየኀጥኡ፡ ዘይ
ሬስይዎ፡ እስመ፡ኵሎሙ፡ሕዝብ፡ይሰቅሉ፡ በአጽምኦቱ፡፡=፡
በእንተ፡እለ፡ተስእልዎ፡ለእግዚእነ፡ሊቃነ፡ካህናት፡ወጸሐፍት፡በመበሕተ፡
ሙኑ፡ ትገብር፡ ከመዝ፡፡=፡
1 ፳ ወእምዝ ፡ አሐተ ፡ ዕለተ ፡ እንዘ ፡ ይሜህሮሙ ፡ ለሕዝብ ፡ በምኵራብ፡
2 ወይነግሮሙ ፡ ቆሙ ፡ ላዕሌሁ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወጸሐፍት ፡ ወረበናት፡፡=፡ ወይቤ
ልዎ፡ንግረነ፡በመበሕተ፡ ሙኑ፡ ትገብር፡ከመዝ፡ ወመኑ፡ አበሐከ፡ ትግበር፡ ዘንተ፡፡=፡
3 ወአውሥኦሙ፡ወይቤሎሙ፡እሴአለክሙ፡አንሂ፡አሐተ፡ነገረ፡ ዘትነግሩኒ፡=፡ ጥም
4 ቀቱ፡ለዮሐንስ፡ዘእምአይቴ፡ይእቲ፡ እምሰማይኑ፡ ወሚመ፡ዘእምሰብእኑ፡=፡

Et dixerunt, Benedictus qui venit in nomine Dei, benedictus rex Iſrael, & pax in 38
cœlis, & gloria in excelſis. Et fuerunt ex Phariſæis è turba, qui dixerunt ei; 39
Magiſter, objurga diſcipulos tuos. Et reſpondit iis, & dixit iis, Dico vobis; Si ſi- 40
luerint illi, hi lapides exclamabunt. Et approprinquans vidit civitatem, & fle- 41
vit ſuper ea. Et dixit ei, Si cognoviſſes diem pacis tuæ, etiam tu, verùm nunc 42
latitavit ab oculis tuis. Et continget tibi dies quando circumcingent te inimici 43
tui: & circundabunt te, & circumvallabunt te, & coanguſtabunt te undique: Et 44
proſternent te *in terram*, & filios tuos tecum, & non relinquent lapidem ſuper
lapidem in te: eò quòd non noveris tempus reconciliationis tuæ.

De expellendo eos qui vendebant in Domo ſancta.

Et intravit templū, & expulit omnes qui vendebant & emebant in Domo ſancta, 45
& ſubvertit menſas commutatorum, & cathedras eorum qui vendebant colum-
bas. Et recitavit iis ſcripturam quæ dicit, Domus mea domus orationis nomina- 46
tur, & vos facitis eam ſpeluncam furum & latronum. Et quotidiè docebat eos 47
in templo, & quærebant principes ſacerdotum, & Scribæ; & principes plebis, in
quo trucidarent eum. Et non potuerunt quid facere ei, quia omnes populi ſuſ- 48
penſi erant, audiendo eum.

CAP. XX.

De principibus ſacerdotum, & ſcribis qui Dominum noſtrum interrogabant;
Quâ auhoritate efficis hujuſmodi?

ET tunc quodā die quū doceret populos in templo, & loqueretur iis, inſurre- 1
xerunt in eum principes ſacerdotum, & Scribæ, & doctores: Et dixerunt ei, Dic 2
nobis in qua authoritate facis ſic, & quis permiſit tibi ut facias hoc? Et reſpon- 3
dit iis, & dixit iis; Interrogabo vos ego etiam unum verbum, quod dicetis mihi.
Baptiſmus Johannis unde eſt? è cœlóne, vel ab hominibus? 4

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* و ازان پس هر روز† در هيكل تعليم مي داد . اما بزركان امامان و پيران و نويسندكان * و جماعت 47
عوام * مي خواستند * كه اورا هلك كنند * و چاره نمي يافتند† كه چه كنند * براي 48
انك همه عالم† نكران سخن او بودند كه بشنوند

صد سيزده سوال كردن ازمسيح كه بكدام سلطنت اين چيزها مي كني

* روزي بر عادت خود مسيح در كنشت تعليم مي داد * و مردم را ببشارت ملكوت اميدوار مي كرد * 1
بزركان و امامان * و پيران * و عوام * برو غلو كردند * [وكفتند] كه تو اين همه بكدامين سلطنت مي 2
كني * [واين حكم را بتو كه داد] * عيسي بديشان جواب داد وكفت من نيز از شما كلمه مي پرسم * 3
بمن بكوييد * كه معموديت† يحيي يعني شستكاه او * ازاسمان بود يا از ادميان * 4

Et abhinc deinceps quotidie in tem- 47
plo docebat: ſed maximi ſacerdo-
tes, & ſeniores, & ſcribæ, & mul-
titudo populi quærebant ut eum
perderent. Et rationem non inve- 48
nerunt quâ quid agerent: eò quòd
univerſus populus expectantes ſer-
monem ejus erant, ut audirent.

CXIII. Interrogant Chriſtum, Quâ authoritate hæc agis?

CAP. XX.

DIe quodam juxta conſuetudinem 1
ſuam Chriſtus in templo docebat, &
homines in Evangelio regni ſperare
fecit: magnates autem & ſacerdo-
tes, & ſeniores, & vulgus in eum
impetum fecerunt: Et dixerunt; 2
Tu verò hæc omnia quâ authoritate
facis? Et hanc poteſtatem quis tibi
dedit? Jeſus illis reſponſum dedit, 3
& dixit; Ego etiam à vobis ver-
bum interrogabo, mihi dicite: Ba- 4
ptiſmus Johannis (i. e. Lavacrum
ejus) è cœlo erat an ex hominibus?

Illi *autem conratiocinabantur apud* ſeipſos, dicentes; Quia ſi dixerimus, De cœlo, dicet;
5 Οἱ δὲ συνελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, Ὅτι ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ,
Quarè ergò non credidiſtis illi? Si autem dixerimus; Ex hominibus, *omnis populus*
6 Διατί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς
lapidabit nos: *perſuaſus* enim *eſt* Joannem Prophetam eſſe. Et reſpon-
7 καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. Καὶ ἀπεκρί-
derunt *non ſcire* undè. Et Jeſus ait illis; Neque ego dico vobis in
8 θησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν
qua poteſtate hæc facio. Cœpit autem ad *populum* dicere parabolam
9 ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν
hanc; Homo *quidā* plantavit vineam, & elocavit eam colonis, & peregrè
ταύτην· Ἄνθρωπός τις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδή-
fuit *tempora ſufficientia*. Et in tempore miſit ad cultores ſervum, ut de
10 μησε χρόνους ἱκανούς. Καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ
fructu vineæ darent illi: *at coloni cædentes* eum, dimiſe-
τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος (γ) δῶσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐτὸν, ἐξαπέστει-
runt inanem. Et addidit mittere alterum ſervum: illi autem *& illum* cæden-
11 λαν κενόν. Καὶ προσέθετο (δ) πέμψαι ἕτερον δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον δείραν-
tes & *inhonorantes*, dimiſerunt inanem. Et addidit mittere tertium: *illi*
12 τες καὶ ἀτιμάσαντες, ἐξαπέστειλαν κενόν. Καὶ προσέθετο πέμψαι τρίτον· οἱ
autem & *hunc* vulnerantes ejecerunt. Dixit autē dominus vineæ; Quid
13 δὲ (ε) καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον. Εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, Τί

Ο'
σμα
β

faciam? mittam filium meum dilectum: forſitan hunc *videntes* verebuntur.
ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον ἰδόντες ἐντραπήσονται.
Videntes autem illum coloni, *ratiocinabantur ad* ſeipſos, dicentes; Hic eſt
Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ, (ζ) διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες, Οὗτός ἐστιν 14
hæres: *venite*, occidamus illum, ut noſtra fiat hæreditas. Et
ὁ (η) κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία. Καὶ 15
ejicientes illum extra vineam, occiderunt. Quid ergò faciet illis dominus
ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος
vineæ? Veniet & perdet colonos iſtos, & dabit vi-
τοῦ ἀμπελῶνος; Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπε- 16
neam aliis. *Audientes autem* dixerunt; Ne *fiat*. Ille autem aſpiciens eos,
λῶνα ἄλλοις. (θ) Ἀκούσαντες δὲ εἶπον, Μὴ γένοιτο. Ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς, 17
ait; Quid ergò eſt ſcriptum *hoc*; Lapidem quem reprobaverunt ædificantes,
εἶπε, Τί οὖν ἐστι τὸ γεγραμμένον τοῦτο, Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
hic factus eſt in caput anguli? Omnis *cadens* ſuper illum lapidem, conquaſ-
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας; Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον, συνθλα- 18
ſabitur: ſuper quem autem ceciderit, comminuet illum. Et quærebant principes
σθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν. Καὶ ἐζήτησαν (ι) οἱ ἀρχ-
Sacerdotum & Scribæ mittere in illum manus *in* illa hora: & ti-
ιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ· καὶ ἐφο- 19
muerunt populum: cognoverunt enim quòd ad ipſos ſimilitudinem hanc dixerit.
βήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε.

ΟΛ'
σμβ
α

MS.A. (γ) δώσουσιν (δ) ἕτερον πέμψαι δοῦλον· (ε) κἀκεῖνον (ζ) διελογίσαντο (η) κληρονόμος· ἀποκτείνωμεν (θ) οἱ δὲ ἀκούσαντες (ι) οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχιερεῖς

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܐܢ ܢܐܡܪ ܕܡܢ ܫܡܝܐ. ܐܡܪ ܠܢ
6 ܘܠܡܢܐ ܠܐ ܗܝܡܢܬܘܢܝܗܝ. * ܘܐܢ ܢܐܡܪ ܕܡܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܪܓܡ ܠܢ
7 8 ܟܠܗ ܥܡܐ. ܡܦܣ ܓܝܪ ܒܗܘܢ ܕܝܘܚܢܢ ܢܒܝܐ ܗܘܐ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܝ. * ܐܡܪ
9 ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܦܠܐ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܐܝܢܐ ܫܘܠܛܢܐ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ. * ܘܫܪܝ ܠܡܐܡܪ
ܠܘܬ ܥܡܐ ܡܬܠܐ ܗܢܐ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܢܨܒ ܟܪܡܐ ܘܐܘܚܕܗ ܠܦܠܚܐ. ܘܐܙܠ ܥܒܕ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ.
10 * ܘܒܙܒܢܐ ܫܕܪ ܥܒܕܗ ܠܘܬ ܦܠܚܐ. ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ ܡܢ ܦܐܪܐ ܕܟܪܡܐ. ܦܠܚܐ ܕܝܢ
11 ܡܚܐܘܗܝ ܘܫܪܚܘܗܝ ܣܦܝܩܐܝܬ. * ܘܐܘܣܦ ܫܕܪ ܥܒܕܐ ܐܚܪܢܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܠܗ ܠܗܘ
12 ܡܚܐܘܗܝ ܘܨܥܪܘܗܝ ܘܫܕܪܘܗܝ ܣܦܝܩܐܝܬ. * ܘܐܘܣܦ ܫܕܪ ܕܬܠܬܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܦ
ܠܗܢܐ ܡܚܐܘܗܝ ܘܐܦܩܘܗܝ. * ܐܡܪ ܡܪܗ ܕܟܪܡܐ. ܡܢܐ ܐܥܒܕ. ܐܫܕܪ ܠܒܪܝ ܚܒܝܒܐ.
14 ܟܒܪ ܢܚܙܘܢܗ ܘܢܒܗܬܘܢ ܡܢܗ. * ܟܕ ܚܙܐܘܗܝ ܕܝܢ ܦܠܚܐ. ܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ
15 ܒܢܦܫܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܗܢܘ ܝܪܬܐ. ܬܘ ܢܩܛܠܝܘܗܝ ܘܬܗܘܐ ܝܪܬܘܬܗ ܕܝܠܢ. * ܘܐܦܩܘܗܝ
16 ܠܒܪ ܡܢ ܟܪܡܐ ܘܩܛܠܘܗܝ. ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܥܒܕ ܠܗܘܢ ܡܪܗ ܕܟܪܡܐ. * ܢܐܬܐ ܘܢܘܒܕ
17 ܠܦܠܚܐ ܗܠܝܢ. ܘܢܬܠ ܟܪܡܐ ܠܐܚܪܢܐ. ܟܕ ܫܡܥܘ ܕܝܢ ܐܡܪܘ. ܠܐ ܬܗܘܐ ܗܕܐ. * ܗܘ ܕܝܢ
ܚܪ ܒܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܘܡܢܘ ܗܘ ܗܢܐ ܕܟܬܝܒ. ܕܟܐܦܐ ܕܐܣܠܝܘܗ ܒܢܝܐ. ܗܝ ܗܘܬ ܠܪܫ
18 ܩܪܢܐ ܕܙܘܝܬܐ. * ܘܟܠ ܡܢ ܕܢܦܠ ܥܠ ܗܝ ܟܐܦܐ ܢܬܪܥܥ. ܘܟܠ ܡܢ ܕܗܝ ܬܦܠ ܥܠܘܗܝ
19 ܬܕܪܝܘܗܝ. * ܘܒܥܘ ܗܘܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ ܕܢܪܡܘܢ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܝܐ ܒܗ ܒܫܥܬܐ.
ܘܕܚܠܘ ܡܢ ܥܡܐ. ܝܕܥܘ ܓܝܪ ܕܥܠܝܗܘܢ ܐܡܪ ܡܬܠܐ ܗܢܐ.

Illi autem cogitabant apud ſe, & dicebant, 5 Si dixerimus, è cœlo; dicet nobis, Quare ergò fidem ei non adhibuiſtis? Sin autem di- 6 xerimus, Ex hominibus, lapidibus obruet nos omnis populus: perſuaſum enim habent Johannem prophetam eſſe. Et dixerunt ei, 7 Neſcimus unde ſit. Ait illis Jeſus; Nec ego 8 dico vobis, quânam poteſtate hæc faciam. Porrò cœpit dicere ad populum parabolam 9 hanc: Vir quidam plantavit vineam, & elocavit eam agricolis, & peregrè abſuit multum tempus. Et in tempore miſit ſervum 10 ſuum ad agricolas, ut darent ei ex fructibus vineæ: agricolæ verò ceciderunt eum, ac dimiſerunt inanem. Et addidit, miſitque 11 alterum ſervum ſuum: illi verò eum verberibus & ignominiâ affectum ablegaverunt inanem. Adjecit itaque, & miſit tertium: at 12 illi & iſtum vulneraverunt, atque ejecerunt. Ait dominus vineæ, Quid faciam? mittam 13 filium meum dilectum, forſitan ſpectabunt eum, & reverebuntur. Quum autem vidiſ- 14 ſent eum agricolæ, ratiocinati ſunt apud ſe, & inquiunt; Iſte eſt hæres, venite, trucidemus eum, noſtraque futura eſt hæreditas. Et 15 ejecerunt eum extra vineam, ac trucidârunt. Quid igitur eis faciet dominus vineæ? Ve- 16 niet, & perdet agricolas illos, dabitque vineam aliis. Hoc autem quum audîſſent, dixerunt; Nequaquam hoc fiet. Ille verò intu- 17 itus eos, dixit, Ecquid eſt illud quod ſcriptum eſt, Lapis quem reprobaverunt ædificantes, ipſe factus eſt in caput cornu anguli? Et 18 quiſquis ceciderit ſuper eum lapidem, confringetur; & in quemcunque cadet, diſſipabit eum. Studuerunt autem principes ſacer- 19 dotum & Scribæ injicere in eum manus eo momento, ſed ſibi timuerunt à populo: cognoverunt enim contra ipſos eum dixiſſe hanc parabolam.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

5 * ایشان در درون خود فکر کردند * ومي کفتند * اکر بکوییم * از اسمان بود * بما بکوید چرا
6 اورا باور نداشتید * واکر بکوییم * که از ادمیان بود * عوام مارا سنکسار کنند * برای انك
7 همهٔ خلق ایمان اورده بودند * که یحیی پیغمبر است * کفتند نمي دانیم † از کجاست *
8 * عیسي بدیشان کفت * من نیز نمي کویم * بکدامین سلطنت † اینها مي کنم
9 صد چهارده مثل عمارت باغ وکشتن پسر خداوندش * واغاز کرد با جماعت و
این مثل میکفت * که مردي بنیاد باغ کرد * و درختها نشاند * و کردش دیوار کشید * و ان باغ را
10 بباغبانان † سپرد * که میوهٔ باغ بهنکام بدو دهند * مدتي برین درکذشت * صاحب باغ
بندهٔ خودرا † پیش باغبانان فرستاد * تا میوهٔ باغ را بسپارند * باغبانان بنده را زدند * وبي حرمت
11 کردند * وتهي باز فرستادند * بعد ازان بندهٔ دیکر فرستاد * اورا نیز باغبانان † زنجانیدند * ودشنام
12 دادند * وبزدند * وباز فرستادند * * سوم بار فرستاد * زخمناك کردند * و ازپیش خود راندند *
13 14 * خداوند باغ کفت چکنم * فرزند عزیز خودرا بفرستم * مکر اورا ببینند وشرم † دارند * چون باغبانان †
اورا دیدند * درنفس خود † اندیشیدند * وکفتند وارث اینست * بیایید اورا بکشیم * ومیراث او ازان † ما باشد *

Illi intra ſe cogitabant, & dicebant; 5 *Si dixerimus, E cœlo erat: nobis dicet, Quare illi fidem non habuiſtis? Et ſi dixerimus quòd ex ho-* 6 *minibus erat, multitudo nos lapidabunt: eò quòd univerſus populus fidem haberent, quòd Johannes Propheta eſſet. Dixerunt* itaque; *Non* 7 *novimus unde ſit. Jeſus illis dixit;* 8 *Ego etiam non dico, quâ poteſtate hæc faciam.*

CXIV. Parabola ædificationis vineæ, & occiſionis filii domini ejus.

Et exordio facto turbæ hanc para- 9 *bolam dixit: Vir quidam fundamentum vineæ fecit, & arbores plantavit, & circum eam murum duxit, & ipſam vineam vinitoribus tradidit, ut fructum vineæ in tempore ei darent. Aliquanto temporis* 10 *hoc modo tranſacto, dominus vineæ ſervum ſuum ad vinitores miſit, ut fructum vineæ traderent: vinitores autem ſervum percuſſerunt, & contumeliâ affecerunt, & vacuum remiſerunt. Poſteà ſervum alium* 11 *miſit: illum etiam vinitores exagitârunt, et convitiis affectum, caſumq; remiſerunt. Tertiâ vice miſit:* 12 illum *ſauciârunt, & à ſe abegerunt. Dominus vineæ dixit, Quid faci-* 13 *am? Filium meum charum mittam: forſan eo viſo pudorem concipient. Cùm vinitores eum viderent, apud* 14 *ſe cogitabant, & dicebant; Hæres hic eſt: venite, eum interficiamus, & hæreditas ejus noſtra erit.*

Verſio VULGATA LATINA.

5 At illi cogitabant intra ſe, dicentes; Quia ſi dixerimus, De cœlo, dicet, Quarè er-
6 gò non credidiſtis illi? Si autem dixerimus, Ex hominibus, plebs univerſa lapida-
7 bit nos: certi ſunt enim, Joannem prophetam eſſe. Et reſponderunt ſe neſcire
8 undè eſſet. Et Jeſus ait illis; Neque ego dico vobis in qua poteſtate hæc facio.
9 Cœpit autem dicere ad plebem parabolam hanc: Homo plantavit vineam, & lo-
10 cavit eam colonis: & ipſe peregrè fuit multis temporibus. Et in tempore miſit ad
cultores ſervum, ut de fructu vineæ darent illi. Qui cæſum dimiſerunt eum inanem.
11 Et addidit alterum ſervum mittere. Illi autem hunc quoque cædentes, & afficientes
12 contumeliâ, dimiſerunt inanem. Et addidit tertium mittere: qui & illum vulne-
13 rantes ejecerunt. Dixit autem dominus vineæ; Quid faciam? mittam filium meum
dilectum: forſitan, cùm hunc viderint, verebuntur. Quem cùm vidiſſent colo- 14
ni, cogitaverunt intra ſe, dicentes; Hic eſt hæres, occidamus illum, ut noſtra fiat
hæreditas. Et ejectum illum extra vineam, occiderunt. Quid ergò faciet illis do- 15
minus vineæ? Veniet, & perdet colonos iſtos, & dabit vineam aliis. Quo audi- 16
to, dixerunt illi; Abſit. Ille autem aſpiciens eos, ait; Quid eſt ergò hoc, quod 17
ſcriptum eſt; Lapidem quem reprobaverunt ædificantes, hic factus eſt in caput
anguli? Omnis qui ceciderit ſuper illum lapidem, conquaſſabitur: ſuper quem 18
autem ceciderit, comminuet illum. Et quærebant principes ſacerdotum, & Scri- 19
bæ, mittere in illum manus illâ horâ: & timuerunt populum: cognoverunt enim
quòd ad ipſos dixerit ſimilitudinem hanc.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اما هم فتشاور بعضهم مع بعض وقالوا ان قلنا من السماء يقول لنا فلم لم تومنوا به * 5
* وان قلنا من الناس فان جميع الشعب يرجمنا لانهم تيقنوا ان يوحنا هو نبي * فاجابوا 6 7
قايلين ما نعلم من اين هي * فقال لهم يسوع ولا انا اقول لكم باي سلطان افعل هذا * 8

* الفصل الحادي والسبعون *

* وبدا يقول للشعب هذا المثل انسان غرس كرما ودفعه الي عاملين وسافر زمانا كبيرا * 9
* وفي الزمان ارسل عبدا الي العاملين ليعطوه من ثمار الكرم * فضربه الكرامون وارسلوه 10
فارغا * فعاد ايضا وارسل عبدا اخر * فضربوه وشتموه وارسلوه فارغا * وعاد ايضا وارسل ثالثا * 11 12
فجرحوا الاخر واخرجوه * فقال رب الكرم ما اصنع * ارسل ابني الحبيب لعلهم اذا راوه يستحيون 13
منه * فلما راه الكرامون تشاوروا بينهم وقالوا هذا هو الوارث تعالوا نقتله ويصير لنا ميراثه * 14
* فاخرجوه خارج الكرم وقتلوه * فماذا يصنع بهم رب الكرم * اليس ياتي فيهلك اوليك 15 16
الكرامين ويدفع الكرم الي اخرين * فلما سمعوا قالوا لا يكون هذا * فنظر اليهم وقال اما هو 17
هذا المكتوب ان الحجر الذي رذله البانون هذا صار راس الزاوية * كل من يسقط علي ذلك 18
الحجر يترضض وكل من يسقط عليه يكسره * فطلب روساء الكهنة والكتبة ان يضعوا 19
ايديهم عليه في تلك الساعة فخافوا الشعب لانهم علموا انه من اجلهم قال هذا المثل *

At illi conſilium inierunt alii cum aliis, 5
& dixerunt; Si dixerimus, De cælo:
dicet nobis, Quare ergò non credidiſtis
illi? Et ſi dixerimus, Ex hominibus: 6
certè univerſa plebs lapidabit nos, quum
ipſi certi ſint quòd Johannes Baptiſta ſit
propheta. Itaque reſponderunt, dicentes; 7
Non novim⁹ unde ſit. Ait illis Jeſus, Neq; 8
ego dica vobis, quâ auctoritate facio hoc.

Sectio ſeptuageſima prima.

Et cœpit dicere ad populum hanc para- 9
bolam; Homo quidam plantavit vineam,
& dedit illam operariis, & peragravit
tempore multo. Et in tempore ſtatuto 10
miſit ſervum ad operarios, ut darent illi
de fructibus vineæ. At verberaverunt
illum vinitores, & dimiſerunt illum va-
cuum. Et iteravit quoque, miſitque ſer- 11
vum alium: ſed verberaverunt illum,
& contumeliis affecerunt illum, & mi-
ſerunt illum inanem. Et rediit etiam, ac 12
miſit tertiò: & vulnerârunt alium, &
ejecerunt illum. Dixit autem dominus 13
vineæ, Quid faciam? mittam filium
meum dilectum: forſitan quando vide-
rint illum, verebuntur eum. Verùm 14
quum vidiſſent illum vinitores, conſul-
taverunt inter ſe, & dixerunt; Hic eſt
hæres, venite, occidamus eum, & fiet
noſtra hæreditas illius. Et eduxerunt 15
illum extra vineam, & occiderunt il-
lum. Quid ergò faciet illis dominus vi- 16
neæ? Nónne veniet & perdet illos vi-
nitores, & credet vineam aliis? Cùm-
que audiviſſent, dixerunt; Non erit hoc.
Reſpexit autem illos, & dixit; Nónne 17
eſt hoc quod ſcriptum eſt, quòd lapis,
quem reprobaverunt ædificantes, hic fa-
ctus eſt caput anguli? Omnis qui ceci- 18
derit ſuper illum lapidem, contundetur:
& omnem, ſuper quem ceciderit, per-
fringet. Et voluerunt principes ſacer- 19
dotum & Scribæ ponere manus ſuas ſu-
per eum in illa hora, ſed timuerunt po-
pulum: cognoverant enim, quòd de ipſis
dixerat hanc ſimilitudinem.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወተባሀሉ፡በቤናቲሆሙ፡እመሂ፡ንብሎ፡ እምሰማይ፡ ይብለነ፡እፎ፡ ኢአመንክምዎ፡=፡
6 ወእመሂ፡ንብሎ፡እምሰብእ፡ይወግሩነ፡ኵሉ፡ ሕዝብ፡ ንፈርሆሙ፡፡ እስመ፡ ኵሎሙ፡
7 ነቢየ፡ይሬስይዎ፡ለዮሐንስ፡፡=፡ ወአውሥእዎ፡ወይቤልዎ፡ ኢናአምር፡ እምኀበ፡ኮ
8 ነ፡=፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አነሂ፡ ኢይነግረክሙ፡ በመብሐተ፡ ሞኑ፡ እገ
ብር፡ ከመዝ፡፡=፡ በእንተ፡ ዓጸደ፡ ወይን፡=፡
9 ወመሰለ፡ ሎሙ፡ ለሕዝብ፡ ወይቤሎሙ፡ ብእሲ፡ ተከለ፡ ወይነ፡ወአንበረ፡ሎቱ፡ዓቂብ
ተ፡ወይን፡ ወአክረየ፡ ምክያደ፡ ወሐነጸ፡ ማሕፈደ፡ ወናገደ፡ ርሑቀ፡ ብሔረ፡ ወጐንደየ፡
10 አቲወ፡፡=፡ ወአመ፡ኮነ፡ጊዜ፡ፍሬሁ፡ ፈነወ፡ ገብሮ፡ ኀበ፡ ዓቀብተ፡ ወይን፡ ከመ፡ ይፈ
ንዉ፡ሎቱ፡እምፍሬ፡ወይኑ፡፡ወዘበጥዎ፡ዓቀብተ፡ወይን፡ለገብሩ፡ወፈነውዎ፡ዕራቆ፡፡=፡
11 ወደገመ፡ፈነወ፡ካልአ፡ገብሮ፡ ወኪያሁኒ፡ ዘበጥዎ፡ወአሳሰርዎ፡ ወፈነውዎ፡ዕራቆ፡፡=፡
12 ወፈነወ፡ ሣልሶሂ፡ ገብሮ፡ ወኪያሁኒ፡ ፈቅእዎ፡ ወሰደድዎ፡=፡ ወይቤ፡ ባዕለ፡ ወይን፡
13 ምንተ፡እንከ፡እሬሲ፡እፌኑ፡ወልድየ፡ዘአፈቅር፡ ለእመቦ፡ ከመ፡ኪያሁ፡ ይኀፍሩ፡ርእዮ
14 ሙ፡፡=፡ ወፈነዎ፡ ወርእይዎ፡ ዓቀብተ፡ ወይን፡ ወይቤሉ፡ዝውእቱ፡ ወልዱ፡ ወራሲ፡ን
15 ዑ፡ንቅትሎ፡ወንርክብ፡ርስቶ፡፡=፡ ወአውፅእዎ፡ አፍአ፡ እምዓጸደ፡ ወይን፡ ወቀተል
16 ዎ፡፡ምንተ፡እንከ፡ይሬስዮሙ፡መጺአ፡ባዕለ፡ዓጸደ፡ወይን፡=፡ ይመጽእ፡ወይቀትሎሙ፡
ለእልክቱ፡ዓቀብተ፡ዓጸደ፡ወይን፡ ይመጽእ፡ወይሁብ፡ወይናሂ፡ለካልኣን፡፡ ወሰሚዖሙ፡
17 ይቤልዎ፡ሐሰ፡፡=፡ ወነጸሮሙ፡ወይቤሎሙ፡ምንትኑ፡ጽሑፍ፡ ዘይብል፡ እብንአ፡አ
18 ንተ፡መነንዋ፡ነደቅት፡ይእቲ፡ኮነት፡ውስተ፡ርእሰ፡ማእዝንት፡፡=፡ ወኵሉ፡ ዘወድቀ፡
ዲበ፡ይእቲ፡እብን፡ይትቀጠቀጥ፡ወለዘሂ፡ወድቀት፡ላዕሌሁ፡ትቀጠቅጦ፡=፡ ወፈቀዱ፡
ጸሐፍት፡ወሊቃነ፡ ካህናት፡ ይእኅዝዎ፡ ሶቤሃ፡ ወፈርህዎሙ፡ ለሕዝብ፡እስመ፡ ኣእመ
19 ሩ፡ከመ፡ በእንቲአሆሙ፡ መሰለ፡ከመዝ፡፡=፡

Et dixerunt inter ſe, Si dixerimus, E cœlo; dicet nobis, Quare non credidiſtis ei? 5
Et ſi dixerimus, Ab hominibus, lapidabunt nos omnes populi, quos timemus: quia 6
omnes illi prophetam fecerunt Johannem. Et reſponderunt ei, & dixerunt ei; 7
Neſcimus unde fuit. Et dixit iis Dominus Jeſus, Ego etiam non dicam vobis, in 8
qua auctoritate facio ſic.

De vinea.

Et parabolicè loquutus eſt populis, & dixit iis; Homo quidam plantavit vineam, 9
& præpoſuit ei cuſtodes vineæ, & fodit torcular, & ædificavit turrim: & pere-
grinatus eſt *in* remotam regionem, & moram fecit venire. Et quum tempus erat 10
fructûs, miſit ſervum ſuum ad cuſtodes vineæ ut mitterent ei ex fructu vineæ ſuæ:
& percuſſerunt cuſtodes vineæ ſervum ejus, & dimiſerunt eum inanem. Et iterum 11
miſit aliū ſervum, & ipſū percuſſerunt, & ſpreverunt eū, & dimiſerunt inanem. Et 12
miſit tertium ſervum ſuum, & ipſum etiam ſuperaverunt, & expulerunt. Et 13
dixit dominus vineæ; Quid igitur faciam? mittam filium meum quem diligo: for-
ſan ita erit, quòd ipſum reverebuntur videntes. Et miſit eum, & viderunt eum 14
cuſtodes vineæ, & dixerunt; Hic eſt filius ejus hæres, venite, trucidemus eum, &
acquiremus hæreditatem ejus. Et ejecerunt eum foràs à prædio vineæ, & trucidâ- 15
runt eum: quid igitur faciet iis quū venerit Dn̄s prædii vineæ? Veniet, & trucida- 16
bit iſtos cuſtodes prædii vineæ, veniet *inquā*, & dabit vineā ſuā aliis: & audien-
tes dixerunt ei, Abſit. Et inſpexit eos, & dixit iis; Quid eſt ſcriptum ꝙ dicit, Lapis 17
quem reprobaverunt ædificatores, is factus eſt in caput anguli. Et quicunq; ce- 18
ciderit ſuper hunc lapidē, conteretur; & eum etiā ſuper quem ceciderit, conteret.
Et deſiderârunt ſcribæ, & principes ſacerdotum apprehendere eum ſtatim, & ti- 19
muerunt populos: quia cognoverunt, ꝙ propter eos parabolā loquutus eſſet talē.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* اورا بيرون باغ بردند * وكشتند * اكنون چون خداوند † باغ بيايد * با ايشان چكند * * كفتند 15 16
بيايد * وان باغبانان ظالم را هلاك كند * و باغ را بديكران بسپارد * بعضي كفتند اين نشود

صد پانزده — مثل سنك كه بنايان انداخته بودند

* مسيح بديشان نكاه كرد * وكفت چيست انك نبشته شد * سنكي كه بنايان اورا خوار انداختند * 17
سر ركن و كوشه ء † عمارت او شد * * هر كه بران سنك بيوفتد شكسته وكوفته شود * وهر كه 18
[ان] سنك برو افتد * اورا خرد كند * * بزركان واامامان * وكوهنان خواستند كه بدان ساعت † اورا 19
بكيرند * از عوام ترسيدند * سبب انك دانستند كه اين مثل براي ايشان كفت

Eum igitur extra vineam tulerunt, 15
& occiderunt. Jam cùm dominus
vineæ venerit, eis quid faciet? Di- 16
xerunt; veniet, et illos vinitores ini-
quos perdet, & vineam aliis tradet.
Quidam dixerunt, Hoc ne fiat.

CXV. Parabola lapidis quem ædificatores rejecerunt.

Chriſtus eos intuitus eſt, & dixit; 17
Quid eſt illud quod ſcriptum eſt?
Lapidem quem ut vilem abjecerunt
ædificatores; caput baſis & angu-
lus ædificii is factus eſt. Quicun- 18
que in illum lapidem ceciderit, fra-
ctus & contuſus erit: in quemcun-
que autem ille lapis ceciderit, eum
comminuet. Magnates & Antiſti- 19
tes & ſacerdotes quærebant ut eâ-
dem horâ illum prehenderent, ſed à
vulgo timuerunt: eò quòd cognove-
runt quod hanc parabolam in illos
locutus eſſet.

Et observantes miserunt insidiatores, *simulantes* *seipsos* justos *esse*, ut
20 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα σμγ
caperent *ejus sermonem, ad* *tradendum* illum principatui & potestati præ- β
ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡ-
sidis. Et interrogaverunt eum, dicentes; Magister, scimus quia rectè di-
21 γεμόνος. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες, Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέ-
cis & doces, & non accipis *faciem*, sed in veritate viam Dei
γεις καὶ διδάσκεις, καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ
doces. Licet nobis Cæsari tributum dare, an non? Considerans autē
22 23 διδάσκεις. Ἔξεστιν (κ) ἡμῖν Καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὔ; Κατανοήσας δὲ
illorum dolum, dixit ad eos; Quid me tentatis? Ostendite
24 αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Τί με πειράζετε; (λ) Ἐπιδείξατέ
mihi denarium: cujus habet imaginē & inscriptionem? respondentes *autem* dixerunt; Cæ-
μοι δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; ἀποκριθέντες δὲ εἶπον, Καί-
saris: *Is autem* ait illis; Reddite ergò quæ Cæsaris, Cæsari, & quæ
25 σαρος· Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀπόδοτε τοίνυν τὰ Καίσαρος, Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ
Dei, Deo. Et non potuerunt reprehendere ejus verbum coram *populo:*
26 Θεοῦ, τῷ Θεῷ. Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον τοῦ λαοῦ·
& mirati in responso ejus, tacuerunt. *Accedentes* autem qui-
27 καὶ θαυμάσαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτοῦ, ἐσίγησαν. Προσελθόντες δέ τι- ΟΒʹ
dam Sadducæorum, *contradicentes* resurrectionem *non* esse, interrogaverunt e-
νες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐ-

um, Dicentes; Magister, Moyses scripsit nobis; Si alicujus frater mor-
τὸν, Λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, Ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀπο- 28
tuus fuerit habens uxorem, & hic sine liberis *moriatur*, ut accipiat frater ejus
θάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὗτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν
uxorem, & suscitet semen fratri suo. Septem ergò fratres erant,
γυναῖκα, καὶ (μ) ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν, 29
& primus *accipiens* uxorem, mortuus est sine filiis. Et accepit *secundus*
καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος. Καὶ ἔλαβεν ὁ δεύτερος τὴν 30
uxorem, & ipse mortuus est sine filio. Et tertius accepit illam: simi-
γυναῖκα, καὶ οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος. Καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν (ν) αὐτήν· ὡσαύ- 31
ter *autem* & septem non reliquerunt *natos*, & mortui sunt. Novissimè *autem* omnium
τως δὲ καὶ οἱ ἑπτὰ οὐ κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον. Ὕστερον δὲ πάντων 32
mortua est & mulier. In ergò resurrectione, cujus eorum *fit* uxor? *nam*
ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; οἱ γὰρ 33
septē habuerunt eam uxorem. Et *respondens* ait illis Jesus; Filii
ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οἱ υἱοὶ τοῦ 34
seculi hujus nubunt & traduntur ad nuptias. *At* digni *habiti* *seculum* *illud*
αἰῶνος τούτου γαμοῦσι καὶ (ξ) ἐκγαμίσκονται. Οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου 35
contingere & *resurrectionem* ex mortuis, neq; *nubunt*, neq; *traduntur ad nuptias*. Neq; *enim* mo-
τυχεῖν καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ νεκρῶν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε (ο) ἐκγαμίσκονται. Οὔτε γὰρ ἀποθα- 36
ri ultrà *possunt*: æquales angelis enim sunt: & filii sunt Dei, resurrectionis filii *existentes*.
νεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γάρ εἰσι· καὶ (π) υἱοί εἰσι τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες.

MS.A. (κ) ἡμᾶς (λ) Δείξατέ (μ) ἐξαναστήσει (ν) αὐτὴν ὡσαύτως· ὡσαύτως δὲ (ξ) ἐκγαμίζονται. (ο) ἐκγαμίζονται. Οὐδὲ (π) οἱ υἱοί εἰσιν Θεοῦ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 * ܘܫܕܪܘ ܠܘܬܗ. ܓܫܘܫܐ ܕܡܬܕܡܝܢ ܙܕܝܩܐ ܕܢܐܚܕܘܢܝܗܝ ܒܡܠܬܐ. ܘܢܫܠܡܘܢܝܗܝ
ܠܕܝܢܐ. ܘܠܫܘܠܛܢܗ ܕܗܓܡܘܢܐ. * ܘܫܐܠܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ. ܝܕܥܝܢ 21
ܕܬܪܝܨܐܝܬ ܡܡܠܠ ܐܢܬ ܘܡܠܦ ܐܢܬ ܘܠܐ ܢܣܒ ܐܢܬ ܒܐܦܐ. ܐܠܐ ܒܩܘܫܬܐ ܐܘܪܚܐ ܕܐܠܗܐ
ܡܠܦ ܐܢܬ. * ܫܠܝܛ ܠܢ ܕܢܬܠ ܟܣܦ ܪܫܐ ܠܩܣܪ. ܐܘ ܠܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܣܬܟܠ 22 23
ܢܟܠܗܘܢ. ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܡܢܣܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. * ܚܘܐܘܢܝ ܕܝܢܪܐ. ܕܡܢ ܐܝܬ ܒܗ ܨܠܡܐ 24
ܘܟܬܒܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܕܩܣܪ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܗܒܘ ܗܟܝܠ ܕܩܣܪ ܠܩܣܪ 25
ܘܕܐܠܗܐ ܠܐܠܗܐ. * ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܐܚܕܘ ܡܠܬܗ ܩܕܡ ܥܡܐ. ܘܐܬܕܡܪܘ ܥܠ ܦܬܓܡܗ 26
ܘܫܬܩܘ. * ܩܪܝܢܐ ܕܢܫܐ ܕܡܝܬܢ. * ܣܓ * ܘܩܪܒܘ ܕܝܢ ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܙܕܘܩܝܐ ܗܢܘܢ 27
ܕܐܡܪܝܢ ܕܩܝܡܬܐ ܠܝܬ. ܘܫܐܠܘܗܝ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ. ܡܘܫܐ ܟܬܒ ܠܢ. 28
ܕܐܢ ܐܢܫ ܢܡܘܬ ܐܚܘܗܝ ܘܐܝܬ ܠܗ ܐܢܬܬܐ ܕܠܐ ܒܢܝܐ. ܢܣܒ ܐܚܘܗܝ ܐܢܬܬܗ ܘܢܩܝܡ
ܙܪܥܐ ܠܐܚܘܗܝ. * ܫܒܥܐ ܕܝܢ ܐܚܝܢ ܐܝܬ ܗܘܘ. ܘܩܕܡܝܐ ܢܣܒ ܐܢܬܬܐ. ܘܡܝܬ ܕܠܐ ܒܢܝܐ. 29
* ܘܢܣܒܗ ܕܬܪܝܢ ܠܐܢܬܬܗ. ܘܗܢܐ ܡܝܬ ܕܠܐ ܒܢܝܐ. * ܘܬܘܒ ܬܠܝܬܝܐ ܢܣܒܗ. ܘܗܟܘܬ ܐܦ 30 31
ܫܒܥܬܝܗܘܢ. ܘܡܝܬܘ ܘܠܐ ܫܒܩܘ ܒܢܝܐ. * ܘܡܝܬܬ ܚܪܬܐ ܐܦ ܐܢܬܬܐ. * ܒܩܝܡܬܐ 32 33
ܗܟܝܠ ܕܐܝܢܐ ܡܢܗܘܢ ܬܗܘܐ ܐܢܬܬܐ. ܫܒܥܬܝܗܘܢ ܓܝܪ ܢܣܒܘܗ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ 34
ܝܫܘܥ. ܒܢܝܗ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܢܣܒܝܢ ܢܫܐ. ܘܢܫܐ ܗܘܝ ܠܓܒܪܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܫܘܘ 35
ܠܥܠܡܐ ܗܘ. ܘܠܩܝܡܬܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܠܐ ܢܣܒܝܢ ܢܫܐ. ܘܐܦܠܐ ܢܫܐ ܗܘܝ
ܠܓܒܪܐ * ܐܦܠܐ ܓܝܪ ܠܡܡܬ ܥܬܝܕܝܢ. ܐܝܟ ܡܠܐܟܐ ܓܝܪ ܐܢܘܢ. ܘܒܢܝܐ 36
ܐܢܘܢ ܕܐܠܗܐ. ܡܛܠ ܕܗܘܘ ܒܢܝܐ ܕܩܝܡܬܐ.

Et miserunt ad eum exploratores simulantes 20
se justos, ut carperent eum in seimone, &
traderent eum judicio, & potestati præsidis.
Itaque interrogârunt eum ac dicunt ei; Do- 21
ctor, scimus te rectè loqui & docere, nec ra-
tionem habere facierum, sed in veritate viam
Dei docere. Licet nobis dare pecuniam ca- 22
pitatim Cæsari, an non? Ipse verò animad- 23
vertit eorum astutiam, & ait; Quid me ten-
tatis? Ostendite mihi denarium, cujusnam
habet imaginem & inscriptionem. Illi au- 24
tem inquiunt, Cæsaris. Dixit eis Jesus, Red- 25
dite igitur quæ sunt Cæsaris, Cæsari; & quæ
Dei, Deo. Nec potuerunt carpere ex eo ver- 26
bum coram populo: & mirati sunt ejus re-
sponsum: & siluerunt.

Lectio mulierum defunctarum. 63.

Cæterùm accesserunt quidam ex Saducæis 27
illis, qui dicunt nullam esse resurrectionem,
& interrogârunt eum; Dicuntque ei, Do- 28
ctor, Moses scripsit nobis, Si cujus frater
obierit habens uxorem sine liberis, ducat
frater ejus uxorem ipsius, & suscitet semen
fratri suo. Septem autem fratres fuerunt, 29
primusque duxit uxorem, & mortuus est sine
liberis. Et duxit eam secundus in uxorem 30
suam, & iste mortuus est sine liberis. Rur- 31
sum & tertius accepit eam: similiterque &
illi septem, & mortui sunt, neque relique-
runt liberos: Et mortua est ad extremum 32
quoque mulier. In resurrectione ergò, cu- 33
jusnam eorum futura est uxor? illi enim se-
ptem duxerunt eam. Dixit eis Jesus, Filii 34
hujus seculi ducunt uxores, & mulieres fi-
unt virorum. Illi verò qui seculo illo digni 35
fuerint, & resurrectione quæ est ex mortuis,
nec ducunt uxores, nec etiam mulieres fiunt
virorum. Nequaquam enim ampliùs mori 36
possunt: sunt enim instar angelorum, & sunt
filii Dei, quandoquidem facti sunt filii re-
surrectionis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صد پانزده سوال يهوديان از مسيح بهر جزيه *جاسوسان پيش عيسي فرستادند• 20
بر شيوهٔ مومنان• تا بروي بسخن نكته كيرند • و اورا در دست حاكم دهند • وبسلطنت نايب•
* آمدند واز عيسي پرسيدند • وبدو كفتند معلم مي دانيم • كه هر چه † مي كويي 21
راست مي كويي• ومي اموزاني• وروي و دل † كسي نمي بيني • ليكن براستي راه خدا را تعليم
مي دهي • *واجب باشد† برما كه جزيهٔ سر بقيصر † دهيم يا نه • * مسيح حيلت ايشانرا 22 23
دريافت • وكفت چرا مرا مي ازماييد • * ديناري بمن بنماييد • ايشان نمودند • ازيشان 24
پرسيد • كه اين نقش وصورت و خط كيست • ايشان كفتند • ازان قيصر • * عيسي 25
بديشان كفت • انچ ازان قيصرست • بقيصر دهيد • وانچ ان خداست • بخدا • *ونتوانستند 26
برابر خلق برو نكته كرفتن • و از جواب او عجب ماندند • و خاموش شدند •

صد هفده مثل زن وهفت برادر *جماعتي از زنادقه 27
پيش عيسي آمدند • و زنادقه قومي اند كه بقيامت † اقرار ندارند • وپرسيدند، *وكفتند • 28

CXVI. Quæstio Judæorum à Christo de tributo.

Exploratores itaque ad Jesum mi- 20
serunt, sub specie fidelium, ut in
eum in sermone ansam caperent, &
eum in manum judicis traderent, &
in potestatem præfecti. Et venien- 21
tes Jesum interrogârunt, & ei di-
xerunt; Præceptor, scimus quòd quic-
quid dicis rectè dicis, & doces, &
vultum & cor cujusquam non aspi-
cis, sed secundùm rectitudinem vi-
am Dei doces. Oportet nos ut cen- 22
sum capitis Cæsari demus, an non?
Christus astum illorum intellexit, & 23
dixit; Quare me tentatis? Dena- 24
rium mihi ostendite. Illi ostende-
runt. Ab eis rogavit; Hæc sculptu-
ra, & effigies, & inscriptio cujus
est? Illi dixerunt, Cæsaris. Jesus 25
illis dixit; Id quod Cæsaris est,
Cæsari date: & quod Dei est, Deo.
Et non potuerunt coram populo ad- 26
versùs eum dictum arripere: & à
responso ejus admirabundi manse-
runt, & conticuerunt.

CXVII. Parabola mulieris & septem fratrum.

Cœtus ex Sadducæis ad Jesum ac- 27
cesserunt: (Sadducæi autem populus
sunt, qui de resurrectione fidem non
habent) et interrogârunt, Et dixerunt; 28

Verſio VULGATA LATINA.

20 Et obſervantes miſerunt inſidiatores, qui ſe juſtos ſimularent, ut caperent eum in
21 ſermone, ut traderent illum principatui & poteſtati præſidis. Et interrogaverunt
eum, dicentes; Magiſter, ſcimus quia rectè dicis & doces: & non accipis
22 perſonam, ſed viam Dei in veritate doces: Licet nobis tributum dare Cæſari,
23 an non? Conſiderans autem dolum illorum, dixit ad eos; Quid me tentatis?
24 Oſtendite mihi denarium. Cujus habet imaginem & inſcriptionem? Reſponden-
25 tes dixerunt ei; Cæſaris. Et ait illis; Reddite ergò quæ ſunt Cæſaris, Cæſari:
26 & quæ ſunt Dei, Deo. Et non potuerunt verbum ejus reprehendere coram plebe:
27 & mirati in reſponſo ejus, tacuerunt. Acceſſerunt autem quidam Sadducæorum,
28 qui negant eſſe reſurrectionem, & interrogaverunt eum, Dicentes; Magiſter,
Moyſes ſcripſit nobis; Si frater alicujus mortuus fuerit habens uxorem, & hic
ſine liberis fuerit, ut accipiat eam frater ejus uxorem, & ſuſcitet ſemen fratri ſuo. 29
Septem ergò fratres erant: & primus accepit uxorem, & mortuus eſt ſine filiis. 30
Et ſequens accepit illam, & ipſe mortuus eſt ſine filio. Et tertius accepit illam 31
Similiter & omnes ſeptem, & non reliquerunt ſemen, & mortui ſunt. Noviſſimè 32
omnium mortua eſt & mulier. In reſurrectione ergò, cujus eorum erit uxor? 33
ſiquidem ſeptem habuerunt eam uxorem. Et ait illis Jeſus; Filii hujus ſeculi 34
nubunt, & traduntur ad nuptias: Illi verò, qui digni habebuntur ſeculo illo, & 35
reſurrectione ex mortuis, neq; nubent, neq; ducent uxores: Neque enim ultrà mori 36
poterunt: æquales enim Angelis ſunt, & filii ſunt Dei, cùm ſint filii reſurrectionis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فَرَصَدُوهُ وَأَرْسَلُوا إِلَيْهِ جَوَاسِيسَ مُتَشَبِّهِينَ بِالصِّدِّيقِينَ لِيَصِيدُوهُ بِكَلِمَةٍ وَيُسَلِّمُوهُ إِلَى ٱلرُّوَسَاءِ 20
وَسَلْطَنَةِ ٱلْوَالِي * فَسَأَلُوهُ قَايِلِينَ يَا مُعَلِّمُ قَدْ عَلِمْنَا أَنَّكَ بِٱلصَّوَابِ تَنْطِقُ وَتُعَلِّمُ * وَلَا تَأْخُذُ 21
بِٱلْوُجُوهِ * بَلْ بِٱلْحَقِّ تُعَلِّمُ طَرِيقَ ٱللّٰهِ * أَيَجُوزُ لَنَا أَنْ نُؤَدِّيَ ٱلْجِزْيَةَ لِقَيْصَرَ أَمْ لَا * فَلَمَّا عَلِمَ مَكْرَهُمْ 22 23
قَالَ لَهُمْ لِمَ تُجَرِّبُونِي * أَرُونِي دِينَارًا فَأَرَوْهُ * فَقَالَ لِمَنْ هٰذِهِ ٱلصُّورَةُ وَٱلْكِتَابَةُ قَالُوا لِقَيْصَرَ * 24
* فَقَالَ لَهُمْ أَعْطُوا مَا لِلْمَلِكِ لِلْمَلِكِ وَمَا لِلّٰهِ لِلّٰهِ * وَلَمْ يَقْدِرُوا أَنْ يَمْسِكُوهُ بِكَلِمَةٍ أَمَامَ ٱلشَّعْبِ * 25 26
فَتَعَجَّبُوا مِنْ جَوَابِهِ وَسَكَتُوا * ٱلْفَصْلُ ٱلثَّانِي وَٱلسَّبْعُونَ * ثُمَّ جَاءَ إِلَيْهِ قَوْمٌ مِنَ 27
ٱلزَّنَادِقَةِ ٱلَّذِينَ يَقُولُونَ لَيْسَتْ قِيَامَةٌ * وَسَأَلُوهُ قَايِلِينَ يَا مُعَلِّمُ مُوسَى كَتَبَ لَنَا إِنْ مَاتَ أَحَدٌ 28
وَخَلَّفَ مَرْأَةً وَلَمْ يَتْرُكْ زَرْعًا وَكَانَ لَهُ أَخٌ فَلْيَأْخُذْ أَخُوهُ مَرْأَتَهُ وَلْيُقِمْ زَرْعًا لِأَخِيهِ * وَكَانَ عِنْدَنَا 29
سَبْعَةُ إِخْوَةٍ * فَتَزَوَّجَ ٱلْأَوَّلُ مَرْأَةً وَمَاتَ بِغَيْرِ وَلَدٍ * ثُمَّ تَزَوَّجَ بِهَا ٱلثَّانِي * وَٱلثَّالِثُ وَكَذٰلِكَ إِلَى 30 31
ٱلسَّابِعِ وَمَاتُوا وَلَمْ يَتْرُكُوا وَلَدًا * وَأَخِيرًا مَاتَتِ ٱلْمَرْأَةُ أَيْضًا * فَفِي ٱلْقِيَامَةِ لِمَنْ مِنْهُمْ تَكُونُ 32 33
ٱمْرَأَةً لِأَنَّ ٱلسَّبْعَةَ قَدْ تَزَوَّجُوهَا * فَقَالَ لَهُمْ يَسُوعُ أَمَّا بَنُو هٰذَا ٱلدَّهْرِ فَيَتَزَوَّجُونَ وَيَتَزَوَّجْنَ * 34
* فَأَمَّا أُولَيِكَ ٱلَّذِينَ ٱسْتَحَقُّوا ذٰلِكَ ٱلدَّهْرَ وَٱلْقِيَامَةَ مِنَ ٱلْأَمْوَاتِ لَا يَتَزَوَّجُونَ وَلَا يَتَزَوَّجْنَ * 35
* لِأَنَّهُمْ لَا يَمُوتُونَ بَلْ يَصِيرُونَ مِثْلَ ٱلْمَلَايِكَةِ * وَيَصِيرُونَ بَنِي ٱللّٰهِ وَبَنِي ٱلْقِيَامَةِ * 36

Et inſidiati ſunt ei, & miſerunt ad eum 20
exploratores præferentes juſtos, ut vena-
rentur eum in verbo, & traderent eum
principibus, & poteſtati præſidis. Igitur 21
interrogaverunt eum, dicentes; Magiſter,
ſcimus quòd rectè loquaris, et doceas, neq;
attendas facies, ſed in veritate doceas
viam Dei. Licetne nobis reddere tribu- 22
tum Cæſari, an non? Cum autem cogno- 23
viſſet dolum eorum, dixit eis; Cur ten-
tatis me? Oſtendite mihi denarium: et 24
oſtenderunt ei. Itaque dixit, Cujus eſt 25
hæc imago & inſcriptio? Dixerunt, Cæ-
ſaris Ait illis; Date quod regis eſt, regi;
et quod Dei, Deo. Et non potuerunt labe- 26
facere eum in verbo coram populo: &
mirati ſunt de reſponſo ejus, & tacuerunt.

Sectio ſeptuageſima ſecunda.

Deindè venerunt ad eum quidam ex Sa- 27
ducæis, qui dicunt non eſſe reſurrectio-
nem, Et interrogaverunt illum, dicentes; 28
Magiſter, Moyſes ſcripſit nobis; Si mor-
tuus fuerit quiſpiam, & reliquerit uxo-
rem, at non reliquerit prolem, habueritque
fratrem: accipiat frater ejus uxorem
illius, et ſuſcitet prolem fratri ſuo. Erant 29
autem apud nos ſeptem fratres, duxitque
primus uxorem, & mortuus eſt ſine li-
beris. Tum duxerunt eam ſecundus, Ac 30
tertius, itidémque uſque ad ſeptimum, et 31
mortui ſunt, & non reliquerunt liberos.
Et poſtremò mortua eſt mulier etiam. In 32
reſurrectione ergò cuinam ex ipſis erit 33
uxor? ſiquidem ſeptem duxerunt eam.
Dixit illis Jeſus; Filii quidem hujus 34
ſeculi ducunt uxores, et nubunt; At illi 35
qui digni fuerint illo ſeculo & reſurre-
ctione mortuorũ, non ducent uxores neq;
nubent. Quandoquidem non moriuntur, 36
ſed fiunt velut angeli, & fiunt filii
Dei, & filii reſurrectionis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 ወተገሐሡሙ፡አፀንሑ፡ሎቱ፡እለ፡ ይትዓቀብዎ፡ ላለ፡ ያጸድቁ፡ርእሶሙ፡ከመ፡ያስሕት
ዎ፡በቃሉ፡ ወላመ፡ያግብእዎ፡ለመኳንንት፡ ወለመስፍንት፡፡=፦ በእንተ፡ዲናር፡፡=፦
21 ወተስእልዎ፡ ወይቤልዎ፡ ሊቅ፡ናአምር፡ከመ፡ጽድቀ፡ትነግር፡ወትሜህር፡ወኢታደሉ፡ለ
22 ገጽ፡ርቱዐ፡ትሜህር፡ፍኖተ፡እግዚአብሔር፡=፦ ይከውነነሁ፡ንሁብ፡ጸባሕተ፡ለቄሳር፡
23 ወሚመ፡ኢይከውነነሁ፡=፦ ወለአምሮሙ፡ትምይንቶሙ፡ወይቤሎሙ፡ምንተ፡ታሜክሩ
24 ኒ፡=፦ አርእዩኒ፡ ዲናረ፡ ወአምጽኡ፡ ወይቤሎሙ፡ ዘመኑ፡ መልክዑ፡ ወመጽሐፉ፡፡
25 ወአውሥኡ፡ወይቤልዎ፡ዘንጉሥ፡ዘቄሳር፡=፦ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ሃብዎ፡
26 ዘቄሳር፡ ለቄሳር፡ ወዘእግዚአብሔር፡ ለእግዚአብሔር፡፡=፦ ወስእንዎ፡ አስሕቶቶ፡
በቃሉ፡በቅድመ፡ኵሉ፡ሕዝብ፡ ወአንከርዎ፡ ሠእዛአ፡ አፈሁ፡ወአርመሙ፡፡=፦
27 በእንተ፡ ሰዱቃውያን፡፡=፦ ወመጽኡ፡ሰዱቃውያን፡እለ፡ይብሉ፡ኢይሐይዉ፡ምዉታ
28 ን፡ ወተስአልዎ፡=፦ ወይቤልዎ፡ ሊቅ፡ ሞሴ፡ ጸሐፈ፡ለነ፡እንዘ፡ይብል፡ለእመቦ፡ዘሞ
ቶ፡እኁሁ፡ወኃደገ፡ብእሲቶ፡ ወአልቦ፡ውሉደ፡ ያውስባ፡ እኁሁ፡ ለብእሲቱ፡ ወያቅም፡
29 ዘርአ፡ለእኁሁ፡=፦ ሀለዉ፡ እንከ፡ኀቤነ፡ሰብዓቱ፡አኀው፡ ወለ ውሰባ፡ዘይልሕቅ፡ወሞ
30 ተ፡ ወአልቦ፡ ውሉደ፡=፦ ወከማሁ፡ አውሰባ፡ ካልኡ፡=፦ ወሣልሱኒ፡ ወኢኀደገ፡
31 ውሉደ፡ ወከማሁ፡ሰብዓቲሆሙ፡አውሰብዋ፡ወሞቱ፡እንዘ፡አልቦሙ፡ውሉደ፡=፦ ወድኅ
32 ረ፡ኵሎሙ፡ሞተት፡ይእቲ፡ብእሲት፡=፦ ሶበ፡ይሐይዉ፡ እንከ፡ምዉታን፡ለመኑ፡እ
33 ምኔሆሙ፡ትከውን፡ብእሲቶ፡እስመ፡ናሁ፡ሰብዓቲሆሙ፡አውሰብዋ፡፡=፦ ወአውሥአ፡
34 እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎሙ፡ ውሉደ፡ ዝንቱ፡ ዓለም፡ያወስቡ፡ ወይትዋሰቡ፡ ወይወል
35 ዱ፡ ወይትዋለዱ፡=፦ ወለለሰ፡ ይደልዎሙ፡ይርከብዎ፡ለዝኩቱ፡ዓለም፡ ላመ፡ይሐይ
36 ዉ፡ ምዉታን፡ ኢያወስቡ፡ ወኢይትዋሰቡ፡=፦ ወኢሂ፡ ይትከሀሎሙ፡ እንከ፡ መዊተ፡
ላላ፡ ከመ፡ መላእክተ፡ እግዚአብሔር፡ እሙንቱ፡ ወውሉደ፡ እግዚአብሔር፡ ይከውኑ፡
ወውሉደ፡ ሕይወት፡ እሙንቱ፡፡=፦

Et recedentes inſidere fecerunt ei inſidiatores, qui juſtificabant ſeipſos, ut errare 20
facerent eum in ſermone ſuo, & tunc traderent eum ſacerdotibus, & tribunis.

De denario.

Et interrogârunt eum, & dixerunt ei; Magiſter, 21
ſcimus quod juſtè dicis, & doces: & non accipis perſonam, & rectè doces viam Dei.
Licétne nobis dare tributum Cæſari, vel non licet nobis? Et cognovit callidita- 22
tem eorũ, & dixit iis; Quid tentatis me? Oſtendite mihi denarium: & attulerunt, & 23
dixit iis; Cujus *eſt* imago ejus, & inſcriptio ejus? & reſponderunt, & dixerunt ei; 24
Imperatoris Cæſaris. Et dixit iis Dñs Jeſus, Date quæ *ſunt* Cæſaris, Cæſari; & quæ 25
ſunt Dei, Deo. Et non potuerunt in errorem inducere eum, in ſermone ſuo coram 26
toto populo: & mirati ſunt procedentia *ex* ore ſuo, & ſiluerunt.

De Saducæis.

Et venerunt Saducæi, qui dicunt, Non vivent mortui: & interrogârunt eũ, Et di- 27
xerunt ei, Magiſter, Moſes ſcripſit nobis, dicens; Si quis ſit cujus frater mortuus eſt, 28
& reliquit uxoré ejus, & non habuit liberos, ducat eam frater ejus in uxorem ſuã,
& ſuſcitet ſemen fratri ſuo. Fuerunt igitur apud nos ſeptem fratres, & uxorem 29
duxit ſenior, & obiit, & non habuit filios. Et ſimiliter uxorem duxit eam ſecun- 30
dus. Et tertius etiam, & non reliquerunt liberos: & ſimiliter ſeptem illi duxerunt 31
eam, & obierunt non habentes liberos. Et poſt omnes mortua eſt iſta mulier. 32
Quando vivent igitur mortui, cui ex illis erit uxor, quia ecce ſeptem illi duxerunt 33
eam? Et reſpondit Dñs Jeſus, & dixit iis, Filii hujus ſeculi uxores ducunt, & 34
nuptum dantur; & procreant, & procreantur. Sed qui digni ſunt obtinere illud 35
ſeculum, quum vixerint mortui, non uxores ducent, neque nuptum dabuntur;
Neque etiam poſſunt ampliùs mori: ſed ſicut angeli Dei erunt, & filii Dei 36
erunt, & filii vitæ erunt.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

معلم موسي براي ما نبشت * كه اكر كسي را برادر بميرد * واورا زن باشد * بي فرزندان برادر او †
زن برادر را بستاند * وبراي برادر خود تخم برخيزاند * هفت برادران بودند * اولين زن 29
ستاد * وبي فرزندان † مرد * * ودوم * * وسوم ستد * وبي فرزند مردند * وتا هفت برادر آن † زنرا 30 31
ستدند * وبي فرزند مردند * وعاقبت ان زن نيز مرد * * اكنون در روز قيامت * آن زن ازان 32 33
كدامين برادرست * سبب انك هفت برادر † با او نزديكي كردند * * عيسي بديشان كفت 34
كه فرزندان † اين عالم واهل دنيا * زن بستانند * وزنان براي مردان باشند * * ودر قيامت 35
زناشوهري ودخول ميان مردم نباشد * * وديكر مردن بريشان واجب نيست * وبر مثال 36
فرشتكان † باشند * واهل ملكوت † فرزندان خدا خوانده شوند *

Præceptor, Moſes nobis ſcripſit,
quòd ſi cui frater moriatur, et ei
uxor ſit abſque liberis, frater ejus
uxorem fratris accipiat, et fratri
ſuo ſemen ſuſcitet. Septem autem 29
fratres erant: primus uxorem ac-
cepit, et abſque liberis mortuus eſt.
Et ſecundus, Et tertius etiam ac- 30
cepit eam, et ſine liberis mortui 31
ſunt: et uſque ad ſeptem fratres
illam uxorem acceperunt, et abſque
liberis mortui ſunt. Poſtremò illa 32
mulier etiam mortua eſt. Jam in 33
die reſurrectionis illa mulier cujuſce
fratris erit? eò quòd ſeptem fratres
cum ea conjugium fecerant. Jeſus 34
illis dixit; Filii quidem hujus ſe-
culi et populus mundi uxores acci-
piunt, et mulieres propter viros ſunt:
In reſurrectione autem conjugium et 35
congreſſus inter homines non erit.
Rurſus enim illis moriendum non 36
eſt; ſed ad inſtar Angelorum erunt, &
populus regni filii Dei vocati erunt.

Quia verò resurgant mortui, & Moyses ostendit secus rubum, sicut dicit Dominum,
37 Ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροὶ, καὶ Μωσῆς ἐμήνυσεν ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει Κύριον,
Deum Abraham, & Deum Isaac, & Deum Jacob. Deus autem non est mortuorũ,
38 τὸν Θεὸν Ἀβραὰμ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰσαὰκ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰακώβ. Θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν,
sed vivorum: omnes enim ei vivunt. Respondentes autem quidam Scri-
39 ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. Ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν Γραμ-
barum, dixerunt; Magister, *pulchrè* dixisti. Non ampliùs *autem* audebant interrogare —
40 ματέων, εἶπον, Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας. Οὐκ ἔτι δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾷν σμδ
eum quicquam. Dixit autem ad illos; Quomodò dicunt Christum filium David β
41 αὐτὸν οὐδέν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, Πῶς (ρ) λέγουσι τὸν Χριστὸν υἱὸν Δαβὶδ ΟΓ'
esse, Et ipse David dicit in libro Psalmorum; Dixit Dominus Domino meo, —
42 εἶναι, Καὶ αὐτὸς Δαβὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν, Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου, σμε
Sede à dextris meis; Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum? β
43 Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, Ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;
David ergò Dominum illum vocat: & quomodò filius ejus est? Audiente —
44 45 Δαβὶδ οὖν (σ) Κύριον αὐτὸν καλεῖ· καὶ πῶς (τ) υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν; Ἀκούοντος σμς
autem omni populo, dixit discipulis suis; Attendite à Scribis β
46 δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Προσέχετε ἀπὸ τῶν Γραμματέων
volentibus ambulare in stolis, & *amantibus* salutationes in *foris*, &
τῶν θελόντων (υ) περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ
primas cathedras in synagogis, & primos discubitus in *cœnis*: Qui
47 πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ (φ) πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· Οἳ

— devorant domos viduarum, *& specie longa precantur.* Hi acci-
σμζ κατεσθίουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται. Οὗτοι λή-
η pient majorem damnationem.
ψονται περισσότερον κρίμα.

CAP. XXI. κα'.

ΟΔ' A Respiciens autem vidit *mittentes* munera sua in gazophylacium,
Ἀναβλέψας δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον 1
divites. Vidit autem & quandam viduam pauperculam mittentem *illuc* duo minuta.
πλουσίους. (α) Εἶδε δὲ καί τινα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά. 2
Et dixit; Verè dico vobis, Quia vidua pauper hæc plus *omnibus* misit.
Καὶ εἶπεν, Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν. 3
Omnes *enim* hi ex abundanti sibi miserunt in munera Dei:
Ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ· 4
hæc autem ex *postremitate sua* omnem victum quem habuit, misit. Et quibusdam
αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον ὃν εἶχεν ἔβαλε. Καί τινων 5
dicentibus de templo, quòd lapidibus *pulchris* & donis ornatum esset,
λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ (β) ἀναθήμασι κεκόσμηται,
dixit; Hæc quæ videtis, venient dies, in quibus non relinquetur lapis *supra*
εἶπε, Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ 6
lapidem, qui non destruatur.
λίθον, ὃς οὐ καταλυθήσεται.

MS. A. (ρ) λέγουσίν τινες τὸν (σ) αὐτὸν Κύριον (τ) αὐτοῦ υἱὸς (υ) ἐν στολαῖς περιπατεῖν, (φ) πρωτοκλισίας ΚΕΦ. κα'. MS. A. (α) Εἶδεν δὲ τινα καὶ χήραν (β) ἀναθήμασιν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܩܝܡܝܢ ܕܝܢ ܡܝ̈ܬܐ ܐܦ ܡܘܫܐ ܚܘܝ. ܐܕܟܪ ܓܝܪ ܒܣܢܝܐ ܟܕ ܐܡܪ. ܡܪܝܐ ܐܠܗܗ 37
ܕܐܒܪܗܡ ܘܐܠܗܗ ܕܐܝܣܚܩ ܘܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ. * ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܕܡܝ̈ܬܐ ܐܠܐ ܕܚܝ̈ܐ. 38
ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܚܝܝܢ ܐܢܘܢ ܠܗ. * ܘܥܢܘ ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܣܦܪ̈ܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܠܦܢܐ. 39
ܫܦܝܪ ܐܡܪܬ ܐܝܟ. * ܘܠܐ ܬܘܒ ܐܡܪܚܘ ܠܡܫܐܠܘܗܝ ܥܠ ܡܕܡ. * ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ 40
ܒܫܒܐ * ܗ * ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܩܡ * ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܐܡܪܝܢ ܣܦܪ̈ܐ ܥܠ 41
ܡܫܝܚܐ ܕܒܪܗ ܗܘ ܕܕܘܝܕ. * ܘܗܘ ܕܘܝܕ ܐܡܪ ܒܟܬܒܐ ܕܡܙܡܘܪ̈ܐ. ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܪܝ. 42
ܬܒ ܠܟ ܡܢ ܝܡܝܢܝ. * ܥܕܡܐ ܕܐܣܝܡ ܒܥܠܕܒܒ̈ܝܟ ܟܘܒܫܐ ܬܚܝܬ ܪ̈ܓܠܝܟ. * ܐܢ ܕܘܝܕ ܗܟܝܠ 43 44
ܡܪܝ ܩܪܐ ܠܗ. ܐܝܟܢܐ ܒܪܗ ܗܘ. * ܘܟܕ ܫܡܥ ܟܠܗ ܥܡܐ ܗܘܐ. ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕ̈ܘܗܝ. 45
* ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܣܦܪ̈ܐ ܕܨܒܝܢ ܠܡܗܠܟܘ ܒܐܣܛܠܐ. ܘܪܚܡܝܢ ܫܠܡܐ ܒܫܘܩ̈ܐ. ܘܪܝܫ 46
ܡܘܬܒ̈ܐ ܒܟܢܘܫܬܐ. ܘܪܝܫ ܣܡܟ̈ܐ ܒܚܫܡܝ̈ܬܐ. * ܗܠܝܢ ܕܐܟܠܝܢ ܒ̈ܬܐ ܕܐܪ̈ܡܠܬܐ. 47
ܒܥܠܬܐ ܕܡܘܪܟܝܢ ܨܠܘܬܗܘܢ. ܗܢܘܢ ܢܩܒܠܘܢ ܕܝܢܐ ܝܬܝܪܐ. * ܫܠܡ * ܩܦ *
* ܚܪ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܒܥܬܝܪ̈ܐ ܕܪܡܝܢ ܗܘܘ ܩܘܪ̈ܒܢܝܗܘܢ ܒܒܝܬ ܓܙܐ. * ܚܙܐ ܐܦ 1 2
ܐܪܡܠܬܐ ܚܕܐ ܡܣܟܢܬܐ ܕܐܪܡܝܐ ܬܪܬܝܢ ܡܢܝ̈ܢ. * ܘܐܡܪ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܗܕܐ 3
ܐܪܡܠܬܐ ܡܣܟܢܬܐ. ܐܪܡܝܬ ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܐܢܫ̈ܐ. * ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܟܠܗܘܢ ܡܢ ܡܕܡ ܕܝܬܝܪ 4
ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܐܪܡܝܘ ܒܒܝܬ ܩܘܪܒܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܗܕܐ ܕܝܢ ܡܢ ܒܨܝܪܘܬܗ. ܟܠܗ ܩܢܝܢܗ ܕܐܝܬ ܗܘܐ
ܐܪܡܝܬ. * ܕܩܘܪܒܐ ܕܥܐܕܐ ܕܨܠܝܒܐ * ܩܡ * ܘܟܕ ܐܢܫܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܥܠ 5
ܗܝܟܠܐ. ܕܒܟܐܦܐ ܫܦܝܪ̈ܬܐ ܘܒܬܟܣܝܬܐ ܡܨܒܬ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. * ܗܠܝܢ 6
ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܢܐܬܘܢ ܝܘܡ̈ܬܐ. ܕܠܐ ܬܫܬܒܩ ܒܗܝܢ ܟܐܦ ܥܠ ܟܐܦ ܕܠܐ ܬܣܬܬܪ.

Surrecturos autem mortuos Moyses quoque 37
demonstravit: rememoravit enim in rubo,
dum ait; Dominus Deus Abraham, & Deus
Isaac, & Deus Jacob. Deus autem non 38
est mortuorum, sed vivorum: omnes enim
vivunt ei. Responderunt autem quidam ex 39
Scribis, & dicunt ei; Doctor, perbellè dicis.
Nec ampliùs ausi sunt interrogare 40
eum ulla de re.

Ad oblationem dominicæ quintæ post Epiphaniam. 64.

Porrò dicebat eis, Quomodò dicunt Scribæ 41
de Messia, eum esse filium David? Quum 42
ipse David dixerit in libro Psalmorum;
Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextra
mea. Donec ponam hostes tuos sub pedi- 43
bus tuis. Si David ergò vocat eum, Do- 44
minum meum, quomodò filius ejus est?
Et audiente universo populo, dixit discipu- 45
lis suis; Cavete à Scribis qui volunt am- 46
bulare cum stolis, & amant salutationem in
plateis, primósque consessus in synagogis,
& primos accubitus in cœnis. Isti devo- 47
rant domos viduarum, eâ occasione quòd
prorogent orationes suas: isti subibunt
gravius judicium.

CAP. XXI.

Contemplatus autem Jesus divites illos 1
qui conjiciebant in ærarium oblationes suas;
Vidit etiam viduam quandam pauper- 2
rimam conjicientem obolos duos. Et ait; 3
Verè dico vobis, hæc vidua pauper conjecit
plusquàm omnes. Hi enim omnes ex eo 4
quod redundabat eis, conjecerunt in locum
oblationis Dei: hæc autem ex penuria sua
quicquid possidebat, conjecit.

Ad oblationem festo crucis. 65.

Quumque dicerent quidam de templo, quòd 5
lapidibus pulcherrimis oblationibúsque ornatum
esset: dixit eis Jesus; In his quæ 6
spectatis, venient dies quibus non relinquetur
lapis super lapidem, quin destruatur.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وموسي نيز پيشتر † ياد كرد • ودر تلو كفت • وقتي كه مي كفت خدا خداي † 37
ابرهيم • خداي † اسحق • خداي † يعقوب • * نبود خداي مردكان • الا خداي 38
زندكان • زيرا ايشان همه † براي او زنده اند • * كساني از معتزلان كفتند معلم خوش كفتي • 39
* ديكر كسي كستاخي نكرد كه از و چيزي پرسد صد هجده يهوديان مي 40
كفتند مسيح پسر داودست * عيسي بديشان كفت چكونه دانشمندان بر مسيح 41
مي كويند فرزند † داودست • * و داود در كتاب † مزامير كفت كه خداوند بخداي من كفت • 42
بر دست راست من بنشين • * تا انكه كه دشمنان ترا زير پاي تو نهاده شود • * چون داود اورا 43 44
خداوند خواند • چكونه فرزند داود باشد • * ومسيح نظر كرد كه همه خلايق كوش بدو مي 45
داشتند • بشاكردان خود كفت • * از دانشمندان † پرهيز داريد • كه مي خواهند كه 46
بطيلسانها † كردند • وسلام در بازارها دوست † دارند • وبالاتر از جماعت بنشينند • ودر
مجلسها • ومحفلها • سينه وصدرا كزينند • * ايشان كه بحيلت نمازهاء خودرا مي 47
دارند • خانهء بيوه † زنانرا مي خورند • ودر روز پرسش داوري ايشان بزرك باشد

* *Et Moses etiam ulteriùs commemoravit, & in rubo dixit, quo tempore dixit: Deus, Deus sum Abraham, Deus Isaac, Deus Jacob.* 37
Non est Deus mortuorum, sed Deus viventium: quia illi omnes ei vivunt. 38
Quidam ex Pharisæis dixerunt; Præceptor, benè dixisti. 39
Et nemo alius ausus est, ut ab eo quidquam interrogaret. 40

CXVIII. Judæi dixerunt, Christus filius David est.

Jesus illis dixit; quomodo Sapientes de Christo dicunt, Filius David est? 41
Et David in libro Psalmorum dixit; Dominus Deo meo dixit, Ad manum dexteram meam sede, 42
Usque ad tempus quo hostes tui sub pedibus tuis positi fiat. 43
Cùm David eum Dominum vocet, quomodo filius David sit? 44
Et Christus, observato quòd omnes turbæ ei aurem præberent, discipulis suis dixit; 45
A sapientibus cavete, qui volunt in stolis incedere, & salutationem in plateis amant, & superiùs quàm congregatio sedent, & in consessibus & conciliis anteriorem præcipuumque locum eligunt. 46
Isti sunt qui per dolum precibus suis habitis domos viduarum comedunt: & in die inquisitionis judicium eorum magnum erit. 47

Verſio VULGATA LATINA.

37 Quia verò reſurgant mortui, & Moyſes oſtendit ſecus rubum, ſicut dicit Domi-
38 num, Deum Abraham, & Deum Iſaac, & Deum Jacob. Deus autem non eſt mor-
39 tuorum, ſed vivorum: omnes enim vivunt ei. Reſpondentes autem quidam
40 Scribarum, dixerunt ei; Magiſter, benè dixiſti. Et ampliùs non audebant eum
41 quidquam interrogare. Dixit autem ad illos; Quomodò dicunt Chriſtum, fili-
42 um eſſe David? Et ipſe David dicit in libro Pſalmorum; Dixit Dominus Do-
43 mino meo, Sede à dextris meis, Donec ponam inimicos tuos, ſcabellum pedum
44 tuorum? David ergò Dominum illum vocat: & quomodò filius ejus eſt? Audi-
45 ente autem omni populo, dixit diſcipulis ſuis; Attendite à Scribis, qui volunt
46 ambulare in ſtolis, & amant ſalutationes in foro, & primas cathedras in ſynago-
gis, & primos diſcubitus in conviviis: Qui devorant domos viduarum, ſimu- 47
lantes longam orationem. Hi accipient damnationem majorem.

CAP. XXI.

RESpiciens autem, vidit eos, qui mittebant munera ſua in gazophylacium, divi- 1
tes. Vidit autem & quandam viduam pauperculam mittentem æra minuta duo. 2
Et dixit; Verè dico vobis, Quia vidua hæc pauper, plus quàm omnes miſit. 3
Nam omnes hi ex abundanti ſibi miſerunt in munera Dei: hæc autem ex eo quod 4
deeſt illi, omnem victum ſuum quem habuit, miſit. Et quibuſdam dicentibus de 5
templo, quòd bonis lapidibus & donis ornatum eſſet, dixit; Hæc quæ videtis, 6
venient dies, in quibus non relinquetur lapis ſuper lapidem, qui non deſtruatur.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

37 * فاما ان الموتي يقومون فقد انبي بذلك موسي في العليقة لقول الرب له انا اله ابرهيم واله
38 اسحق واله يعقوب * ليس اله موتي بل احياء لان جميعهم به يحيون * فاجاب قوم من 39
40 الكتبة قايلين يا معلم حسنا قلت * ولم يستجروا بعد ان يسالوه عن شي •
• الفصل الثالث والسبعون •
41 * ثم قال لهم كيف يقال ان المسيح ابن
42 43 داود هو * وداود يقول في كتاب المزامير قال الرب لربي اجلس عن يميني * حتي اضع اعداءك
44 45 تحت قدميك * فداود يسميه ربه فكيف هو ابنه * وفيما الشعب جميعه يسمع قال لتلاميذه •
46 * احذروا الكتبة الذين يحبون ان يمشوا بالحلل • ويحبون السلام في الاسواق • وصدور
47 المجالس في الجموع • واوايل المتكات في الولايم * الذين ياكلون بيوت الارامل بعلة تطويل
صلواتهم فهم ياخذون اعظم دينونة • • الفصل الرابع والسبعون •
1 2 * ثم نظر الي اغنياء يلقون قرابينهم في خزانة الهيكل * وراي ايضا ارملة مسكينة قد
3 القت هناك فلسين * فقال امين اقول لكم ان هذه الارملة المسكينة قد القت اكثر من
4 جميعهم * لان هولاء كلهم القوا قرابين مما يفضل عنهم وهذه مع اعوازها القت جميع
5 6 ما كان لها لحياتها * وفيما قوم يقولون عن الهيكل انه مزين بالحجارة الحسان وبالمحارم قال
* هذا الذي ترونه سوف تاتي ايام لا يترك فيه حجر علي حجر الا ويهدم •

Verùm quòd mortui reſurgant, innuit id Moſes, in rubo dicente Domino ad ipſum; Ego ſum Deus Abraham, & Deus Iſaac, & Deus Jacob: Non Deus 37 38 *mortuorum, ſed vivorum: quia omnes in eo vivunt. Reſponderunt quidam ex* 39 *Scribis, dicentes; Magiſter, benè dixiſti. Et non auſi ſunt impoſterum in-* 40 *terrogare eum de re ulla.*

Sectio ſeptuageſima tertia.

Præterea dixit illis; Quomodò dicitur 41 *quòd Chriſtus ſit filius David, Cùm* 42 *David dicat in libro pſalmorum, Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextera mea, Donec ponam inimicos tuos ſub* 43 *pedibus tuis? Itaque David vocat il-* 44 *lum Dominum ſuum: quomodò ergò eſt filius ejus? Et dum populus univerſus* 45 *audiret, dixit diſcipulis ſuis; Cavete à* 46 *Scribis qui amant ambulare cum ſtolis, & amant ſalutationem in foris, & præcipuas ſedes in ſynagogas, & primos diſcubitus in conviviis. Qui comedunt* 47 *domos viduarum prætextu prolixitatis precum ſuarum. At ipſi accipient ſummam damnationem.*

Sectio ſeptuageſima quarta.

CAP. XXI.

DEindè reſpexit in divites quoſdam 1 *jacientes munera ſua in ærarium templi, Viditque etiam viduam pauperem* 2 *injeciſſe illuc minuta duo. Quapropter* 3 *dixit, Amen dico vobis, hanc viduam pauperculam plus immiſiſſe quàm ii omnes. Nam hi omnes immiſerunt mu-* 4 *nera ex eo quod ſupereſt illis: hæc autem cum inopia ſua immiſit quicquid habebat pro victu ſuo. Et dum quidam* 5 *dicerent de templo quòd eſſet ornatum lapidibus pulchris, & cælaturis, dixit; In hoc quod videtis, venient dies quibus* 6 *non relinquetur lapis ſuper lapidem quin deſtruatur.*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

37 ወከመሰ፡ይሐይዉ፡ምዉታን፡ሙሴሂ፡ነገረ፡ከመ፡ይቤሎ፡ እግዚአ፡ብሔር፡በኀበ፡ዕፀ፡ባ
ጦስ፡፡ አነ፡ውእቱ፡አምላከ፡አብርሃም፡ወአምላከ፡ይስሐቅ፡ወአምላከ፡ያዕቆብ፡፡=፡
38 ሊኮነኬ፡ አምላከ፡ ምዉታን፡ አላ፡አምላከ፡ ሕያዋን፡ውእቱ፡እስመ፡ኵሎሙ፡ሕያዋ
39 ን፡ ለሙንቱ፡ በኀቤሁ፡፡=፡ ወአውሥኡ፡ ጸሐፍት፡ ወይቤሉ፡ ሊቅ፡ሠናየ፡ትቤ፡፡=፡
40 ወአልቦ ፡ እንከ ፡ መኑሂ ፡ ዘተኀበለ ፡ ይስአሎ፡፡=፡
በእንተ ፡ ዘከመ ፡ ተስእሎሙ ፡ እግዚእነ ፡ ለፈሪሳውያን፡፡=፡
41 ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለፈሪሳውያን፡ እፎኑ፡ይብልዎ፡ ለክርስቶስ፡ወልደ፡ደዊ
42 ት፡፡=፡ ወለሊሁ፡ደዊት፡ይቤ፡በመጽሐፈ፡መዝሙር፡፡ይቤሎ፡እግዚእ፡ለእግዚእየ፡ነ
43 በር፡በየማንየ፡=፡ እስከ፡ እገብኦሙ፡ ለጸላእትከ ፡ ታሕተ ፡ መከየደ ፡ እግሪከ፡፡=፡
44 ዘለሊሁ፡እንከ፡ደዊት፡እግዚእየ፡ይቤሎ፡እፎ፡እንከ፡ይከውን፡ወልደ፡፡=፡ ወእንዘ፡ኵ
45 ሎሙ፡ሕዝብ፡ይሰምዑ፡ይቤሎሙ፡ለአርዳኢሁ፡=፡ ተዓቀቡወሙ፡ ለጸሐፍት፡ እለ፡
46 ይፈቅዱ፡ያንሶስዉ፡ተላቢሶሙ፡ወያፈቅሩ፡ ተአምኆ፡በምሥያጣት፡ወነቢረ፡ፍጽም፡በ
47 ዉስተ፡አዕዋደት፡ወርእሰ፡ምርፋቅ፡በውስተ፡ምሳሐት፡፡=፡ እለ፡ ይውኅጥዎ፡ለአብ
ያተ፡መበለታት፡ ወይትሜየኑ፡ ነዋኅ፡ምክንያተ፡ እለ፡ያነውኁ፡ጸሎተ፡እሙንቱ፡ ይነሥ
ኡ ፡ ዘይዓቢ ፡ ደይነ፡፡=፡ በእንተ፡ ክልኤቱ ፡ ጸሪቅ፡=፡
1 2 ፳፩ ወነጸረ፡ወርእየ፡አብዕልተ፡እለ፡ያበውኡ፡መባኦሙ፡ውስተ፡ሙዳየ፡ምጽዋት፡፡=፡ወ
3 ርእየ፡እቤረ፡መበለተ፡አብአተ፡ክልኤ፡ጸሪቀ፡=፡ ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ለአር
ዳኢሁ፡ አማን፡ እብለክሙ፡ ከመ፡ ዛቲ፡እቤር፡ ነዳይት፡ አብዝኀት ፡ አብኦ ፡ መባአ፡
4 ለእግዚአብሔር፡፡=፡ እስመ፡እሉ፡ኵሎሙ፡ እምተረፎሙ፡አብኡ፡ለእግዚአብሔ
5 ር፡ወዛቲሰ፡እምተፅናሳ፡ኵሎ፡ ጥሪታ፡ዘባ፡ አብአት፡፡=፡ ወቦእለ፡ ይቤልዎ፡ በእንተ፡
6 ቤተ፡መቅደስ፡ምንት፡ሠናይ፡እበኒሁ፡ወሰርገወ፡ንድቁ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ትሬእዩኑ፡ ዘ
ንተ፡ይመጽእ፡መዋዕል፡እመ፡ ኢይትኀደግ፡ ዝየ፡እብን፡ዲበ፡እብን፡ ዘኢይትነሠት፡፡=፡

Et quòd vivent mortui, Moſes indicavit quomodo dixerat ei Deus apud rubum, 37
Ego ſum Deus Abraham, & Deus Iſaac, & Deus Jacob. Non fuit igitur Deus 38
mortuorum, ſed Deus viventium eſt: quia omnes vivi ſunt apud eum. Et reſpon- 39
derunt ſcribæ, & dixerunt; Magiſter, benè dicis. Et non fuit ampliùs aliquis 40
qui audebat interrogare eum.

De eo quòd interrogat Dominus noſter Phariſæos.

Et dixit Domin' Jeſus Phariſæis, Quomodo dicunt Chriſtum filium eſſe David: 41
Et ipſe David dicit in libro Pſalmorum; Dixit Dominus Domino meo, Sede in 42
dextra mea, Uſquedum reducam inimicos tuos, ſub ſcabellum pedum tuorum? 43
Ipſe igitur quem David Dñm meum vocat, quomodo igitur erit filius ejus? Et 44
omnibus populis audientibus, dixit diſcipulis ſuis; Attendite ſcribas, qui volunt 45
ambulare ſtolati, & amant ſalutationes in foris, & ſedere ſummo *loco* in conven- 46
tibus, & capitalem accubitum in conviviis: Qui devorant domos viduarum, & 47
circumveniunt longâ excuſatione, prolongantes orationem: iſti accipient majo-
rem damnationem.

CAP. XXI. *De duobus minutis.*

ET intuitus eſt, & vidit divites proferentes munera ſua in *locum* eleemoſyna- 1
rum. Et vidit viduam pauperrimam offerentem duo minuta. Et dixit Dominus 2
Jeſus diſcipulis ſuis; Amen, dico vobis, quòd hæc vidua egena abundantius ob- 3
tulit munus Deo. Quia hi omnes ex reliquiis ſuis obtulerunt Deo: & hæc ex 4
penuria ſua omnes reliquias quas habuit, obtulit. Et fuerunt *quidam* qui dice- 5
bant ei de Domo ſancta, quàm pulchri *eſſent* lapides ejus, & ornatum ædificium
ejus. Et dixit iis, Videtiſne hæc? veniet dies quando non relinquetur hìc la- 6
pis ſuper lapidem qui non deſtruetur.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صفت نوزده ذكر زني كه دو كروهه ريسمان در خزينه انداخت * وعيسي درا 1
2 توانكران مي نكريد * كه قربان خودرا در خزينه مي انداختند * وديد بيوه زن مسكين * كه
3 دو كروهه † ريسمان † انداخت * عيسي كفت راست بشما بكويم اين بيوه زن مسكين * از همه
4 بيشتر انداخت * سبب انك ايشان همه از افزوني خود هر كسي انداختند * واين از درويشي
خود * هر چه داشت انداخت * صفت بيست براي عمارت كه خراب شود
5 * كساني بر هيكل † نكاه مي كردند * ومي كفتند * بسنكهاء خوب * واساسها كزين وقربانها
6 آراسته است * عيسي بديشان كفت * اينهارا كه مي بينند * روزها بيايد كه سنك بر سنك
درين هيكل نماند * تا از يكديكر † كشاده نشود

CXIX. Hiſtoria mulieris quæ duos glomos fili in gazophylacium injecit.

CAP. XXI.

JEſus autem divites intuitus eſt, 1 *qui oblationes ſuas in gazophylacium injecerunt. Et viſâ viduâ pau-* 2 *pere, quæ duos glomos fili injecit, Jeſus dixit; Verè vobis dico, Hæc vi-* 3 *dua pauper plus quàm omnes injecit: Eò quòd illi omnes ex abundantia* 4 *ſua ſinguli injecerunt: hæc verò ex inopia ſua quicquid habuit injecit.*

CXX. De ædificio, quod deſtruendum erat.

Quidam in templum intuebantur, et 5 *dicebant; Lapidibus pulchris, et fundamentis electis, et donariis ornatum eſt: Jeſus illis dixit;* 6 *Hæc ſunt quæ ſpectant: dies venient, quando lapis ſuper lapidem in hoc templo non manebit, quin unus ab alio diſſolutus ſit.*

Interrogaverunt autem illum, dicentes; Præceptor, quando *igitur* hæc erunt? &
7 Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτὸν, λέγοντες, Διδάσκαλε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ
quod ſignum cùm *futurum eſt hæc fieri?* *Ille autem* dixit; Videte ne
8 τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι; Ὁ δὲ εἶπε, Βλέπετε μὴ
ſeducamini: multi enim venient in nomine meo, dicentes; Quia ego
πλανηθῆτε· πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ὅτι ἐγώ
ſum: & tempus appropinquavit: *ne* ergò *eatis* poſt eos. Cùm autem
9 εἰμι· καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικε· μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. Ὅταν δὲ
audieritis prælia & ſeditiones, *ne terreamini:* oportet *enim* hæc fieri
ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ πτοηθῆτε· δεῖ γὰρ (γ) ταῦτα γενέσθαι
primùm, ſed *non* ſtatim finis. Tunc dicebat illis; *Excitabitur* gens
10 πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος. Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἐγερθήσεται ἔθνος
contra gentem, & regnum adverſùs regnum. Terræmotúſque magni per
11 (δ) ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν. (ε) Σεισμοί τε μεγάλοι κατὰ
loca, & fames, & peſtilentiæ erunt: terroréſque & ſigna de cœlo magna
τόπους, καὶ λιμοὶ, καὶ λοιμοὶ ἔσονται· φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα
erunt. Ante *autem* hæc omnia injicient *in vos* manus ſuas,
12 ἔσται. Πρὸ δὲ τούτων (ϛ) ἁπάντων ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν,
& perſequentur, tradentes in ſynagogas & cuſtodias, *adductos* ad reges
καὶ διώξουσι, παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακὰς, ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς
& præſides, propter nomen meum. Contingent autem vobis in teſtimonium.
13 καὶ ἡγεμόνας ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός μου. Ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον.

σμθ β ΟΕ' σνα β σνβ ι σνγ β σν α

Ponite ergò in *cordibus veſtris*, non præmeditari *defendi*. Ego
(ζ) Θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, μὴ προμελετᾷν ἀπολογηθῆναι. Ἐγὼ 14
enim dabo vobis os & ſapientiam, cui non poterunt contradicere *neque* reſiſtere 15
γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντειπεῖν (η) οὐδὲ ἀντιστῆναι
omnes *adverſantes vobis.* Trademini autem *&* à parentibus, & fratri-
πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων, καὶ ἀδελ- 16
bus, & cognatis, & amicis: & morte afficient ex vobis. Et eritis
φῶν, καὶ (θ) συγγενῶν, καὶ φίλων· καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν. Καὶ ἔσεσθε 17
exoſi ab omnibus propter nomen meum. Et capillus de capite veſtro
μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. Καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν 18
non peribit. In patientia veſtra poſſidebitis animas veſtras. Cùm
οὐ μὴ ἀπόληται. Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν (ι) κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Ὅταν 19
autem videritis circum*datam* ab *exercitibus* Hieruſalem, tunc ſcitote quia 20
δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν Ἱερουσαλήμ, τότε γνῶτε ὅτι
appropinquavit deſolatio ejus. Tunc qui in Judæa, fugiant ad
(κ) ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φευγέτωσαν εἰς 21
montes: & qui in medio ejus, diſcedant: & qui in regionibus, non
τὰ ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς, ἐκχωρείτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις, μὴ
intrent in eam.
εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν.

MS. A. (γ) γενέσθαι ταῦτα (δ) ἐπ' ἔθνος, (ε) Σεισμοὶ μεγάλοι (ϛ) πάντων (ζ) Θέτε οὖν ἐν ταῖς καρδίαις (η) ἢ ἀντιστῆναι (θ) συγγενέων, (ι) κτήσεσθαι (κ) ἤγγισεν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܘܫܐܠܘܗܝ ܗܘܘ ܠܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܡܠܦܢܐ. ܐܡܬܝ ܗܠܝܢ ܗܘܝܢ. ܘܡܢܐ ܗܝ ܐܬܐ ܡܐ
8 ܕܩܪܒܢ ܗܠܝܢ ܠܡܗܘܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܚܙܘ ܠܐ ܬܛܥܘܢ. ܤܓܝܐܐ ܓܝܪ
ܢܐܬܘܢ ܒܫܡܝ. ܘܢܐܡܪܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܡܫܝܚܐ. ܘܙܒܢܐ ܩܪܒ. ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܐܙܠܘܢ ܒܬܪܗܘܢ.
9 * ܡܐ ܕܫܡܥܬܘܢ ܩܪܒܐ ܘܬܘܬܡܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. ܘܠܝܢ ܓܝܪ ܗܠܝܢ ܠܡܗܘܐ
10 ܠܘܩܕܡ. ܐܠܐ ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܡܛܝܐ ܫܘܠܡܐ. * ܢܩܘܡ ܓܝܪ ܥܡܐ ܥܠ ܥܡܐ ܘܡܠܟܘܬܐ ܥܠ
11 ܡܠܟܘܬܐ. * ܘܙܘܥܐ ܪܘܪܒܐ ܢܗܘܘܢ ܒܕܘܟ ܕܘܟ. ܘܟܦܢܐ ܘܡܘܬܢܐ. ܘܢܗܘܘܢ ܕܚܠܬܐ
12 ܘܫܘܪܝܐ. ܘܐܬܘܬܐ ܪܘܪܒܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܢܬܚܙܝܢ. ܘܤܬܘܐ ܪܘܪܒܐ ܢܗܘܘܢ. * ܩܕܡ ܕܝܢ ܗܠܝܢ
ܟܠܗܝܢ. ܢܪܡܘܢ ܥܠܝܟܘܢ ܐܝܕܝܐ. ܘܢܪܕܦܘܢܟܘܢ. ܘܢܫܠܡܘܢܟܘܢ ܠܟܢܘܫܬܐ ܘܠܒܝܬ
13 ܐܤܝܪܐ. ܘܢܩܪܒܘܢܟܘܢ ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܘܗܓܡܘܢܐ ܡܛܠ ܫܡܝ. * ܘܬܗܘܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ
14 15 ܠܤܗܕܘܬܐ. * ܤܝܡܘ ܕܝܢ ܒܠܒܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܬܒܛܠܝܢ ܠܡܦܩ ܪܘܚܐ. * ܐܢܐ
ܓܝܪ ܐܬܠ ܠܟܘܢ ܦܘܡܐ ܘܚܟܡܬܐ. ܗܝ ܕܠܐ ܢܫܟܚܘܢ ܠܡܩܡ ܠܘܩܒܠܗ̇ ܟܠܗܘܢ
16 ܒܥܠܕܒܒܝܟܘܢ. * ܢܫܠܡܘܢܟܘܢ ܕܝܢ ܐܒܗܝܟܘܢ ܘܐܚܝܟܘܢ. ܘܐܚܝܢܝܟܘܢ ܘܪܚܡܝܟܘܢ.
17 18 ܘܢܡܝܬܘܢ ܡܢܟܘܢ. * ܘܬܗܘܘܢ ܤܢܝܐܝܢ ܡܢ ܟܠ ܐܢܫ ܡܛܠ ܫܡܝ. * ܘܡܢܬܐ ܡܢ
19 20 ܪܝܫܟܘܢ ܠܐ ܬܐܒܕ. * ܒܡܤܝܒܪܢܘܬܟܘܢ ܕܝܢ ܬܩܢܘܢ ܢܦܫܬܟܘܢ. * ܡܐ ܕܝܢ
21 ܕܚܙܝܬܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ ܕܚܕܝܪܐ ܠܗ̇ ܡܫܪܝܬܐ. ܗܝܕܝܢ ܕܥܘ ܕܩܪܒ ܠܗ̇ ܚܘܪܒܢܗ̇. * ܗܝܕܝܢ
ܐܝܠܝܢ ܕܒܝܗܘܕ ܐܢܘܢ ܢܥܪܩܘܢ ܠܛܘܪܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܓܘܗ̇ ܐܢܘܢ ܢܦܩܘܢ.
ܘܕܒܩܘܪܝܐ ܠܐ ܢܥܠܘܢ ܠܗ̇.

Et interrogabant eum, dicentes; Doctor, 7
quando hæc erunt? quódve erit ſignum
quando hæc proximè futura erunt? Ipſe 8
verò dixit eis; Videte ne ſeducamini: multi ſiquidem venient in nomine meo, dicéntque; Ego ſum Meſſia: & verò tempus 9
illud propè eſt: ne tamen poſt eos ambulaveritis. Quúmque audieritis bella, & tu- 10
multus, ne extimueritis. Futurum eſt enim
ut hæc primùm fiant. Sed nondum pervenit finis. Inſurget enim gens contra gen- 11
tem, & regnum contra regnum. Et terræ- 12
motus ingentes futuri ſunt ſingulis in locis,
item fames & peſtilentiæ: erúntque terriculamenta & pavores, & ſigna magna è
cœlo apparebunt, imbreſque permagni
erunt. Sed ante hæc omnia injicient in vos 13
manus, vóſque perſequentur, & tradent
vos in ſynagogas & carceres, & ſiſtent vos
coram regibus & præſidibus propter nomen
meum. Hæc autem erunt vobis teſtimonio.
Sed reponite in corde veſtro, non eſſe vo- 14
bis ſtudendum in reddenda ratione. Ego 15
enim dabo vobis os & ſapientiam illam, cui
non poterunt obſiſtere omnes inimici veſtri.
Tradent autem vos parentes veſtri, & fratres, 16
& conſanguinei, & amici veſtri, mortíque
adigent *nonnullos* ex vobis. Et eritis exoſi 17
omnibus propter nomen meum. Sed pilus 18
à capite veſtro non peribit. Verùm per 19
patientiam veſtram poſſidebitis animam
veſtram. Quum autem videritis Jeruſalem 20
cinctam ab exercitu, tunc ſcitote appropinquâſſe vaſtationem ejus. Tunc ii qui ſunt 21
in Judæa, fugiant in montem; quíque intra
eam ſunt, evadant: & qui ſunt in agris, non
ingrediantur eam.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صد بيست يك   پيغمبري مسيح بر خرابي اورشليم واحوالهايي كه خواهد شد

7 * ازو پرسيدند وكفتند * معلم اينها كي بشود * ونشان چه باشد چون اين همه نزديك شوند *
8 * او بديشان كفت احتياط كنيد * نبادا فريفته شويد * زيرا بسياران بنام من بيايند *
وبكويند * منم * منم † مسيح * وقت نزديك است در دنبال ايشان مرويد * * وچون جنكها و
واشفتكيها بشود مترسيد * واجب است كه اين همه زودتر بشوند * ليكن هنوز فرجام نرسيد *
10 11 * براي انك اول خلق بر خلق برخيزند * ومملكت † بر مملكت * ودر جاي جاي اراجيفهاء
درشت شود * وتنكي وكرسنكي * ومرك بسيار * ولرز وشكوه واشوبها ونشانهاء درشت *
12 وسهمناك † پيدا شوند † از اسمان * وزمستان وسرما دراز كشد * * زودتر از انك اين همه
بشود * بر شما دست بنهند وشمارا بدشمني برانند * ودر انجمنها شمارا بسپارند * ودر بند
13 وزندان برويد * وپيش ملكان * وشحنكان شمارا بكشند * براي نام من * كه شمارا
14 كواهي شود * * وهيچ درون شما بران نباشد * كه چون † بداوري برند * واز ما سخن
15 پرسند * چه جواب دهيم * يا چكونه كنيم † دران وقت * * منم كه بشما دهن وحكمت

CXXI. Vaticinium Chriſti de
excidio Hieroſolymæ, & iis
quæ eventura erant.

Eum interrogârunt, et dixerunt; 7
Præceptor, hæc quando erunt? et
ſignum quod erit, quando hæc omnia
propinqua erunt. Ipſe eis dixit; 8
Cavete, ne decepti ſitis: multi
enim in nomine meo venient, et
dicent; Ego ſum, ego ſum Chriſtus: tempus propinquum eſt: poſt
eos ne eatis. Et cum bella et com- 9
motiones fuerint, ne timeatis: oportet ut hæc omnia priùs fiant, ſed
nondum finis advenit. Eò quòd 10
priùs populus in populum ſurgent,
et regnum in regnum. Et in diver- 11
ſis locis motus validi erunt, et
anguſtia, et fames, et mors plurima: et tremor, et terror, et tumultus, et ſigna dira et terribilia apparebunt de cœlo, et hyems frigúſque protrahetur. Sed priuſquam 12
hæc omnia fiant, vobis manus injicient, et vos hoſtiliter proſequentur, et in ſynagogas vos tradent,
et in vincula et carcerem ibitis,
et ante reges et præfectos vos trahent, propter nomen meum: Ut vo- 13
bis teſtimonium ſit. Nihil autem 14
intra vos de hoc ſit, quòd, cùm in
judicium tulerint, et nos interrogaverint, quod reſponſum dabimus,
aut quomodò faciemus in eo tempore?
Ego ſum qui vobis os et ſapientiam 15

Verſio VULGATA LATINA.

7 Interrogaverunt autem illum, dicentes; Præceptor, quando hæc erunt, & quod
8 ſignum cùm fieri incipient? Qui dixit; Videte ne ſeducamini: multi enim ve-
nient in nomine meo, dicentes quia ego ſum: & tempus appropinquavit: nolite
9 ergò ire poſt eos. Cùm autem audieritis prælia, & ſeditiones, nolite terreri:
10 oportet primùm hæc fieri, ſed nondum ſtatìm finis. Tunc dicebat illis; Surget
11 gens contra gentem, & regnum adversùs regnum. Et terræmotus magni erunt
per loca, & peſtilentiæ, & fames, terroréſque de cœlo, & ſigna magna erunt.
12 Sed ante hæc omnia injicient vobis manus ſuas, & perſequentur, tradentes in
ſynagogas & cuſtodias, trahentes ad reges & præſides, propter nomen meum:

Continget autem vobis in teſtimonium. Ponite ergò in cordibus veſtris, non 13 14
præmeditari quemadmodùm reſpondeatis. Ego enim dabo vobis os & ſapien- 15
tiam, cui non poterunt reſiſtere & contradicere omnes adverſarii veſtri. Trade- 16
mini autem à parentibus, & fratribus, & cognatis, & amicis, & morte afficient 17
ex vobis: Et eritis odio omnibus propter nomen meum: Et capillus de 18
capite veſtro non peribit. In patientia veſtra poſſidebitis animas veſtras. 19
Cùm autem videritis circumdari ab exercitu Jeruſalem, tunc ſcitote quia appro- 20
pinquavit deſolatio ejus: Tunc qui in Judæa ſunt, fugiant ad montes: & qui 21
in medio ejus, diſcedant: & qui in regionibus, non intrent in eam.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الخامس والسبعون *

7 وسالوه قايلين يا معلم متي يكون هذا * وما العلامة اذا قربت هذه الامور ان تكون *
8 فقال لهم انظروا لا تضلوا * فان كثيرين ياتون باسمي قايلين اني انا هو والزمان قد
9 قرب فلا تتبعوهم * فاذا سمعتم بالحروب والفتن فلا تجزعوا فان هذا مزمع ان يكون اولا لكن
10 11 لم يات الانقضاء * حينيذ قال لهم تقوم امة على امة ومملكة على مملكة * وتكون
زلازل عظيمة في مواضع * ويكون جوع ووباء ومخاوف وعلامات عظيمة من السماء *

* الفصل السادس والسبعون *

12 وقبل هذا كله يضعون ايديهم
عليكم ويطردونكم ويسلمونكم الى المجامع والسجون * ويقدمونكم الى الملوك والولاة
13 14 من اجل اسمي * فتكون لكم شهادة * فضعوا في قلوبكم الا تهتموا بما تحتجون به *
15 16 فاني معطيكم فما وحكمة لا يقدر الذين يناصبونكم على مقاومتها ولا الجواب عنها * وسوف
17 تسلمون من الاباء والاخوة والاقارب والاصدقاء ويقتل منكم * وتكونون مبغضين من
18 19 كل احد من اجل اسمي * وشعرة من رؤوسكم لا تهلك * وبصبركم تقتنون نفوسكم *
20 21 واذا رايتم يروشليم قد احاط بها الجنود فحينيذ اعلموا انه قد دنا خرابها * حينيذ
الذين في اليهودية يهربون الى الجبال * والذين في وسطها يفرون خارجا * والذين
في الكور لا يدخلوها *

Sectio ſeptuageſima quinta.

Interrogaverunt autem illum, dicentes; 7
Præceptor, quando erit hoc? & quod
ſignum, quando imminebunt hæ res ut
fiant? Ait illis; Videte, ne erretis: 8
multi enim venient in nomine meo, di-
centes; Equidem ego ſum: & tempus
jam appropinquavit: ne ergò ſequamini
illos. Cùm autem audieritis prælia, & 9
ſeditiones, ne terreamini: quia hoc
futurum eſt ut ſit primùm, ſed nondum
venit finis. Tunc ſubdidit illis; Sur- 10
get gens contra gentem, & regnum ad-
versùs regnum, Et erunt terræmotus 11
magni in locis quibuſdam, & erit fa-
mes, & peſtis, & terrores, & ſigna
magna de cœlo.

Sectio ſeptuageſima ſexta.

Et ante hæc omnia, ponent manus ſuas 12
ſuper vos, & perſequentur vos, & tra-
dent vos in ſynagogas & carceres, &
offerent vos regibus & præfectis propter
nomen meum; Eritque vobis in teſti- 13
monium. Ponite ergò in cordibus veſtris, 14
haud eſſe ſolicitos in iis quæ ad excu-
ſationem adducturi ſitis. Ego enim da- 15
turus ſum vobis os, & ſapientiam, cui
non poterunt qui ſe opponent vobis, con-
tradicere, neque reſpondere. Et quidem 16
trademini à parentibus, & fratribus, et
cognatis, et familiaribus: & occiden-
tur ex vobis quidam. *Et eritis odioſi 17*
unicuique propter nomen meum. Et ca- 18
pillus de capitibus veſtris non peribit.
Et cum patientia veſtra poſſidebitis 19
animas veſtras. Cùmque videritis Je- 20
ruſalem jam obſeſſam ab exercitibus,
tunc ſcitote quòd jam appropinquavit
ruina ejus. Tunc qui ſunt in Judæa, 21
fugient in montes: et qui intus illam,
fugient foràs: & qui in ruribus, non
ingredientur eam;

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ ኅልቀተ ፡ ዓለም፡፡=፦

7 ወተስእልዎ ፡ ወይቤልዎ ፡ እርደኢሁ፡ ሊቅ፡ ማእዜ፡ይከውን፡ዝንቱ፡ወምንተ፡ ትእም
8 ርቱ፡እም፡ ይከውንዝ፡፡=፦ ወይቤሎሙ፡ ዑቁ፡ ሊያስሕቱክሙ፡ ብዙኃን፡ ይመጽኡ፡
በስምየ፡ ወይብሉ ፡ አነ፡ ውእቱ ፡ ወበጽሐ ፡ ዕድሜሁ ፡ ወኢትሖሩ ፡ ወኢትትለውዎ
9 ሙ፡፡=፦ እም፡ሰማዕክሙ፡ ቀትለ፡ወሀከከ፡ ኢትደንግፁ፡እስመ፡ ይከውን፡ይቀድም፡
10 ከመዝ፡ወባሕቱ፡ኢኮ፡ሶቤሃ፡ዘይኃልቅ፡፡=፦ ወይቤሎሙ፡ይትነሣእ፡ሕዝብ፡ዲበ፡ሕ
11 ዝብ፡ወነገሥት፡ላዕለ፡ነገሥት፡=፦ ወይመጽእ፡ዐቢይ፡ድልቅልቅ፡ወረኃብ፡ በበ፡ብሔ
12 ሩ፡ ወፍርሃት፡ላዕለ፡ሰብእ፡ወታኣምር፡ ዐቢይ፡ ይከውን ፡ ወክሬምት፡፡=፦ ወእምቅ
ድመ፡ዝንቱ፡ኵሉ፡ይእኅዙክሙ፡ ወይወስዱክሙ፡ አዕዋደተ፡ወኀበ፡ ነገሥት፡ወመሰፍ
13 ንት፡ ወይሞቅሑክሙ ፡ ወዝይረክበክሙ ፡ በእንተ፡ ስምየ፡=፦ ከመ፡ይኩን፡ ሰምዕ፡
14 ላዕሌሆሙ፡፡=፦ ወዑቁ፡ ኢትሐልዩ፡ በልብክሙ፡ ዘትብሉ፡=፦ አነ፡እሁበክሙ፡አ
15 ፉ፡ ወጥበበ ፡ በዘ ፡ ኢይክሉክሙ ፡ ተዋቅሦተክሙ ፡ ወይትነሣኡ ፡ ላዕሌክሙ፡=፦
16 ወያገብኡክሙ ፡ አዝማዲክሙ ፡ ወአኃዊክሙ ፡ ወአዕርክቲክሙ ፡ ቢወጽክሙ፡=፦
17 ወኵሉ ፡ ይጸልእክሙ ፡ በእንተ፡ስምየ ፡ ወይቀትሉክሙ፡=፦ ወኢይትሐጐል ፡
18 ሥዕርተ ፡ ርእስክሙ፡=፦ ወበትዕግስትክሙ ፡ ታጠርይዋ ፡ ለነፍስክሙ፡፡=፦
19 ወእም ፡ ርኢክሙ፡ ዓገትዋ፡ ሰራዊት፡ ለኢየሩሰሌም ፡ አእምሩ ፡ ከመ፡በጽሐ ፡ ሙስ
20 ናሃ፡፡=፦ ይእተ ፡ ዕለተ ፡ እለ፡ ውስተ፡ ይሁደ፡ ይጉየዩ ፡ ውስተ፡ አድባር፡ ወእለሂ፡
21 ማእከለ ፡ ይወፅኡ፡እምኔሃ፡ ወእለሂ፡ውስተ፡ በሐውርት፡ኢይበውእዋ፡=፦

De fine mundi.

Et interrogârunt eum, & dixerunt ei diſcipuli ejus; Magiſter, quando erit hoc? 7
& quid ſignum quando futurum eſt hoc? Et dixit iis, Videte ne ſeducant vos: 8
multi venient in nomine meo, & dicent; Ego ſum, & appropinquavit tempus
ejus: & ne abeatis neque ſequamini eos. Quum audieritis bellum, & ſeditio- 9
nem, ne terremini: quia erit priùs ſic, verùntamen non ſtatim finis erit. Et dixit 10
iis; Inſurget gens in gentem, & regnum contra regnum. Et veniet magnus tre- 11
mor, & fames ſingulis regionibus, & terror ſuper homines, & ſignum magnum
erit, & celebre. Et ante hæc omnia prehendent vos, & perducent vos ad con- 12
ventus, & ad reges & gubernatores, & vincient vos, & hoc continget vobis 13
propter nomen meum: Ut fiat teſtimonium ſuper eos. Et cavete ne cogite- 14
tis in cordibus veſtris quid dicatis. Ego dabo vobis os, & intelligentiam cujus 15
reſpectu non poterunt contradicere vobis, neque inſurgere contra vos. Et 16
tradent vos parentes veſtri, & fratres veſtri, & amici veſtri, *et* vicini veſtri.
Et omnes odio habebunt vos propter nomen meum, & trucidabunt vos. 17
Et non peribit pilus capitis veſtri. Et in patientia veſtra poſſidebitis animas 18
veſtras. Et quum videritis cinctam exercitibus Hieroſolymam, ſcitote quòd 19
appropinquavit deſolatio ejus. Hoc die qui in Judæa *ſunt* fugient in montes; 20
& qui in medio, exibunt ex illa; & qui in regionibus, non ingredientur eam. 21

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

16 دهم * كه تمامت † دشمنان † شما با شما برابري نتوانند كردن * * پدران وبرادران
17 وخويشان شما † شمارا بدست دهند * وازشما بميرانند * * براي نام من † با هر كسي
18 19 دشمن داشته شويد * * ويكتاي † موي از سر شما كم نشود * * بصبر وشكيبايي
20 جان خودرا حاصل كنيد * * چون بينيد * كه در اورشليم وگرداگرد او لشكر
21 در پيچيك باشد * انكه بدانيد كه خرابي او نزديك شد * * وايشان كه در يهودا اند
در كوه بگريزند * وانان كه در شهر اندرونند * بگريزند * وايشان كه در ديهها
باشند * درو درنروند *

dabo, ita ut omnes inimici veſtri
vobis reſiſtere non poterint. Pa- 16
tres, et fratres, et propinqui ve-
ſtri vos in manum eorum *tradent,*
& è vobis aliquos *morte afficient.*
Propter nomen meum unicuiq; odio 17
habiti eritis. Unicus autem capil- 18
lus à capite veſtro non peribit. Pa- 19
tientiâ et tolerantiâ animam ve-
ſtram comparate. Cùm videritis, 20
quòd in Hieroſolymam et circumcir-
ca eam exercitus invectus ſit, tunc
ſcitote deſolationem ejus propin-
quam eſſe. Illi itaque qui in Ju- 21
dæa fuerint, ad montem fugiant:
ii autem qui intra civitatem fu-
erint, aufugiant: et illi qui in
agris fuerint, in eam ne ingredi-
antur.

Quia dies ultionis hi sunt, *impleri* omnia scri-
22 Ὅτι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὗταί εἰσι, τοῦ (λ) πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμ- στδ β
pta. Væ autem *in utero habentibus*, & *lactantibus* in illis die-
23 μένα. Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ-
bus: erit enim *necessitas* magna super terram, & ira *in* populo
ραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ (μ) ὀργὴ ἐν τῷ λαῷ στε β
hoc. Et cadent ore gladii, & captivi ducentur in omnes
24 τούτῳ. Καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας, καὶ αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα στς ι
gentes: & Hierusalem *erit calcata* à gentibus, donec impleantur tempora
τὰ ἔθνη· καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι πληρωθῶσι καιροὶ
gentium. Et erunt signa in Sole, & Luna, & stellis, & in *terra*
25 ἐθνῶν. Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ, καὶ σελήνῃ, καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς στζ β
pressura gentium *in determinatione, resonante mari*, & *salo*: *Exanimatis*
26 συνοχὴ ἐθνῶν ἐν (ν) ἀπορίᾳ, ἠχούσης θαλάσσης, καὶ σάλου· Ἀποψυχόντων
hominibus præ timore & expectatione *supervenientium habitatæ*: nam
ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκουμένῃ· αἱ γὰρ
virtutes cœlorum movebuntur. Et tunc videbunt filium hominis
27 δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου στη β
venientem in nube cum potestate & *gloria multa*. Incipientibus autem his
28 ἐρχόμενον ἐν νεφέλῃ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. Ἀρχομένων δὲ τούτων
fieri, respicite & levate capita vestra: quoniam appropinquat red-
γίνεσθαι, ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίζει ἡ ἀπο-
emptio vestra. Et dixit similitudinem illis; Videte *ficum*, & omnes
λύτρωσις ὑμῶν. Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐτοῖς, Ἴδετε τὴν συκῆν, καὶ πάντα 29
arbores. Cùm *protulerint* jam, *videntes* à *vobisipsis cognoscitis* quoniam
τὰ δένδρα. Ὅταν προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ᾽ ἑαυτῶν γινώσκετε (ξ) ὅτι 30
jam propè æstas est. Ita & vos, cùm videritis hæc *fieri*,
ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν. (ο) Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, 31
scitote quoniam propè est regnum Dei. Amen dico vobis; Quia non
γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι οὐ μὴ 32
præteribit generatio hæc, donec omnia fiant. Cœlum & terra transi-
παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύ- 33
bunt, *at* verba mea non transibunt. Attendite autem vobis*ipsis*, ne fortè
στθ ι σονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι. Προσέχετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε 34
graventur vestra corda in crapula, & ebrietate, & curis *vitalibus*,
(π) βαρυνθῶσιν ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ, καὶ μέθῃ, καὶ μερίμναις βιωτικαῖς,
& repentina in vos superveniat dies illa. Tanquam laqueus enim superveniet
καὶ αἰφνίδιος (ϛ) ἐφ᾽ ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα ἐκείνη. Ὡς παγὶς γὰρ ἐπελεύσεται 35
in omnes *sedentes* super faciem omnis terræ. Vigilate itaque, in
ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ πρόσωπον (σ) πάσης τῆς γῆς. Ἀγρυπνεῖτε οὖν, ἐν 36
omni tempore *rogantes*, ut digni habeamini *effugere* ista omnia futura
παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα καταξιωθῆτε ἐκφυγεῖν (τ) ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα
fieri, & stare ante filium hominis.
γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

MS. A. (λ) πληρωθῆναι (μ) ὀργὴ τῷ (ν) ἀπορίᾳ ἠχοῦς (ξ) διότι (ο) Οὕτως (π) βαρηθῶσιν αἱ καρδίαι ὑμῶν (ϛ) ἐπιστῇ ἐφ᾽ ὑμᾶς (σ) τῆς γῆς πάσης. (τ) πάντα ταῦτα

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 * ܕܝܘܡܬܐ ܐܢܘܢ ܗܠܝܢ ܕܬܒܥܬܐ. ܕܢܫܬܠܡ ܟܠ ܡܐ ܕܟܬܝܒ. * ܘܝ ܕܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܛܢܢ.
23 ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܡܝܢܩܢ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܐܘܠܨܢܐ ܪܒܐ ܒܐܪܥܐ. ܘܪܘܓܙܐ ܥܠ ܥܡܐ
24 ܗܢܐ. * ܘܢܦܠܘܢ ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ. ܘܢܫܬܒܘܢ ܠܟܠ ܐܬܪ. ܘܐܘܪܫܠܡ ܬܗܘܐ ܕܝܫܐ
25 ܡܢ ܥܡܡܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܫܬܠܡܘܢ ܙܒܢܝܗܘܢ ܕܥܡܡܐ. * ܘܢܗܘܝܢ ܐܬܘܬܐ ܒܫܡܫܐ ܘܒܣܗܪܐ.
26 ܘܒܟܘܟܒܐ. ܘܥܠ ܐܪܥܐ ܐܘܠܨܢܐ ܕܥܡܡܐ. ܘܫܓܘܫܝܐ ܕܐܝܕܝܐ. ܡܢ ܬܘܗܐ ܕܩܠܐ ܕܝܡܐ. * ܘܙܘܥܐ
ܕܡܦܩܐ ܢܦܫܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܡܢ ܕܚܠܬܐ ܕܡܢ ܕܥܬܝܕ ܕܢܐܬܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܚܝܠܘܬܐ ܕܫܡܝܐ
27 ܢܬܬܙܝܥܘܢ. * ܘܗܝܕܝܢ ܢܚܙܘܢܝܗܝ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܐܬܐ ܒܥܢܢܐ. ܥܡ ܚܝܠܐ ܣܓܝܐܐ
28 ܘܫܘܒܚܐ ܪܒܐ. * ܡܐ ܕܝܢ ܕܫܪܝܢ ܗܠܝܢ ܕܢܗܘܝܢ. ܐܬܠܒܒܘ ܘܐܪܝܡܘ ܪܫܝܟܘܢ. ܡܛܠ
ܕܩܪܒ ܠܗ ܦܘܪܩܢܟܘܢ. * ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܥܐܕܐ ܕܨܠܝܒܐ * ܣܘ *
29 30 * ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܬܠܐ. ܚܙܘ ܠܬܬܐ ܘܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܢܐ. * ܕܡܐ ܕܡܦܪܥܝܢ. ܡܚܕܐ
31 ܚܙܝܬܘܢ ܘܡܫܬܘܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܛܐ ܠܗ ܩܝܛܐ. * ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ. ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢ ܗܠܝܢ
32 ܕܗܘܝܢ. ܕܥܘ ܕܩܪܝܒܐ ܗܝ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܥܒܪ ܫܪܒܬܐ
33 ܗܕܐ. ܥܕܡܐ ܕܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ ܢܗܘܝܢ. * ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ ܢܥܒܪܘܢ. ܘܡܠܝ ܠܐ ܢܥܒܪܢ.
34 * ܐܙܕܗܪܘ ܕܝܢ ܒܢܦܫܟܘܢ. ܕܠܐ ܢܬܝܩܪܢ ܠܒܘܬܟܘܢ ܒܐܟܠܘܬܐ. ܘܒܪܘܝܘܬܐ
35 ܘܒܨܦܬܐ ܕܥܠܡܐ. ܘܡܢ ܫܠܝܐ ܢܩܘܡ ܥܠܝܟܘܢ ܝܘܡܐ ܗܘ. * ܐܝܟ ܦܚܐ ܓܝܪ ܢܦܘܫ ܥܠ
36 ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܝܬܒܝܢ ܥܠ ܐܦܝ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. * ܗܘܘ ܗܟܝܠ ܥܝܪܝܢ ܒܟܠܙܒܢ
ܘܡܨܠܝܢ. ܕܬܫܘܘܢ ܠܡܥܪܩ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܥܬܝܕܢ ܠܡܗܘܐ. ܘܬܩܘܡܘܢ ܩܕܡ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ.

Nam hi sunt dies ultionis, ut impleatur 22 quicquid scriptum est. Væ autem iis quæ 23 fuerint prægnantes, iisque quæ lactantes fuerint in illis diebus: erit enim angustia ingens in terra, & ira in populo isto. Ca- 24 dentque acie gladii, & captivi abducentur in omnem regionem: & Jerusalem erit conculcata à gentibus, usquequò impleantur tempora Gentium. Et erunt signa in 25 Sole & Lunâ & syderibus, & in terra anxietas gentium, & perplexitas manuum præ stupore sonitûs maris: Et commotio quæ 26 ejiciet animas hominum præ timore ejus quod invasurum est terram: & commovebuntur virtutes cœlorum. Et tunc videbunt 27 Filium hominis venientem in nubibus cum virtute multa, magnâque gloriâ. Quum 28 autem hæc incipient fieri, bono animo estote, & attollite capita vestra, quoniam appropinquat redemptio vestra.

Ad vesperas dominica post festum crucis. 66.

Porrò dicebat eis parabolam; Videte ficum 29 & omnes arbores: Quæ quum pullulave- 30 rint, statìm ex eis intelligitis propè esse æstatem. Ita & vos quum videritis hæc 31 fieri, scitote propè esse regnum Dei. Amen dico vobis, haudquaquam præteri- 32 turam generationem istam, quousque hæc omnia fiant. Cœlum & terra transibunt, 33 verba autem mea minimè transibunt. Ca- 34 vete autem vobis ipsis, nequando graventur corda vestra crapulâ & ebrietate, & solicitudine seculi, & repentè vobis superveniat dies ille: Nam instar laquei invadet eos 35 omnes qui habitant in superficie universæ terræ. Estote igitur vigilantes omni tem- 36 pore, & orantes, ut digni habeamini qui effugiatis hæc quæ futura sunt, & consistatis coram Filio hominis.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 23 * كه روزها هستند ازان پاداش ستدن * كه هر چه نبشته شد † تمام شوند * * اكنون
واي بر زنان آبستن * وايشان كه بچكانرا شير مي دهند * دران روزها دشخواريها وتنكي
24 سخت † بر زمين بشود * وبر عالم خشم عظيم پيدا شود * * ودر ولايتها واقليمها اشوب
وجنك * وغارت باشد * واسير برده شود * واورشليم از طوايفها كوفته * وساويك كرده *
25 تا كه روزكار تمام شود * * ودر آفتاب نشانها بشوند * ودر ماه * وستاركان نيز * وبر روي
زمين سختي وتنكي شوند * ودر دستها رعشه * ولرز پيدا شود * از سهم ودرشتي اواز دريا *
26 * وزلزله در كوهها * وشكوه ونهيب * واوازهاء عظيم كه جان مردم را بدر كنند *
27 ونيرومندان اسماني بلرزند * * انكه فرزند ادمي را ببينيد كه بر ابر بيايد با لشكرها
28 وعظمت بزرك * * وچون اين چيزها اغاز كنند والبته بشود * شما دل استوار داريد * وسر
29 شمارا بلند † بر داريد * كه خلاص شما نزديك شد * * وبديشان مثل كفت * كه
30 درخت انجير وديكر درختهارا ببينيد * كي برك اغاز كنند * وسبز شوند * وبرويند *
31 بدانيد * كه تابستان رسيد * * اين چنين نيز شما * وقتي كه ببينيد * كه اينها همه

Quia dies sunt ultionis capiendæ, ut quæcunque scripta sunt compleantur. 22 *Væ autem mulieribus prægnantibus, & eis quæ infantes lactaverint: in illis enim diebus calamitates, & angustia extrema in terra erunt, & in orbem ira magna revelabitur.* 23 *Et in provinciis & regionibus tumultus, & bellum, & direptio erit, & captivi abducentur: & Hierosolyma à gentibus conculcata & contrita erit, usque quò tempus compleatur.* 24 *Et in Sole signa erunt, & in Luna & stellis etiam, & super faciem terræ tribulatio & angustia erunt: & in manibus trepidatio & tremor conspectus erit, præ terrore & impetu sonitûs maris:* 25 *Et terræmotus in montibus & consternatio, & terror, & voces magnæ quæ animas hominum expellent: et potentia cœlorum contremiscent.* 26 *Tunc Filium hominis videbitis, qui in nube veniet cum exercitibus et majestate magnâ.* 27 *Cùm autem hæc inceperint, omninò enim fient, vos animum confirmatum habete, et capita vestra sursum efferte; quia salus vestra propè facta est.* 28 *Et illis parabolam dixit; Arborem ficûs et alias arbores videte:* 29 *Cùm folia emittere incipiunt, et viresunt, et germinant, scitis æstatem advenire.* 30 *Sic etiam vos, quando videritis quòd hæc omnia* 31

Verſio VULGATA LATINA.

22
23 Quia dies ultionis hi ſunt, ut impleantur omnia quæ ſcripta ſunt. Væ autem
prægnantibus & nutrientibus in illis diebus: erit enim preſſura magna ſuper ter-
24 ram, & ira populo huic. Et cadent in ore gladii: & captivi ducentur in omnes
Gentes, & Jeruſalem calcabitur à Gentibus: donec impleantur tempora natio-
25 num. Et erunt ſigna in Sole, & Lunâ, & ſtellis, & in terris preſſura Gentium
26 præ confuſione ſonitûs maris, & fluctuum: Areſcentibus hominibus præ timore,
& expectatione, quæ ſupervenient univerſo orbi: nam virtutes cœlorum move-
27 buntur: Et tunc videbunt filium hominis venientem in nube cum poteſtate
28 magna, & majeſtate. His autem fieri incipientibus, reſpicite, & levate capita
29 veſtra: quoniam appropinquat redemptio veſtra. Et dixit illis ſimilitudinem;

Videte ficulneam, & omnes arbores: Cùm producunt jam ex ſe fructum, ſcitis 30
quoniam propè eſt æſtas. Ita & vos cùm videritis hæc fieri, ſcitote quoniam 31
propè eſt regnum Dei. Amen dico vobis; Quia non præteribit generatio hæc, donec 32
omnia fiant. Cœlum & terra tranſibunt: verba autem mea non tranſibunt. 33
Attendite autem vobis, ne fortè graventur corda veſtra in crapula, & ebrietate, 34
& curis hujus vitæ: & ſuperveniat in vos repentina dies illa: Tanquam la- 35
queus enim ſuperveniet in omnes, qui ſedent ſuper faciem omnis terræ. Vigi- 36
late itaque, omni tempore orantes, ut digni habeamini fugere iſta omnia, quæ
futura ſunt, & ſtare ante Filium hominis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 * لأن هذه هي أيام الانتقام ليتم كلما هو مكتوب * الويل للحبالى والمرضعات في تلك الأيام *
23 لأن شدة عظيمة تكون على الأرض وسخط على هذا الشعب * ويقعون في فم السيف * ويسبون
24 من كل الأمم * وتكون يروشليم موطيا من الأمم حتى يكمل زمان الأمم * وتكون علامات في
25 الشمس والقمر والنجوم * ويحدث على الأرض ضيق للأمم من هول صوت البحر والزلازل *
26 * ويخرج نفوس أناس منهم من الخوف وانتظار ما يأتي على المسكونة * لأن قوات السماء
27 تضطرب * وينظرون ابن الإنسان آتيا في السحاب مع قوات ومجد عظيم * فإذا بدأت هذه أن
28 تكون فارفعوا رؤوسكم وانظروا إلى فوق فإن خلاصكم قد دنا * ثم قال لهم مثلا انظروا
29 إلى التينة وإلى كل الأشجار * إذا أينعت علمتم منها أن الصيف قد دنا * كذلك أنتم أيضا
30 إذا رأيتم هذا كله كائنا اعلموا أن ملكوت الله قد اقتربت * آمين أقول لكم أن هذا الجيل
31 لا يزول حتى يكون هذا كله * والسماء والأرض يزولان وكلامي لا يزول *
32
33

* الفصل السابع والسبعون *

34 * تحفظوا لئلا تثقل قلوبكم من الشبع والسكر واهتمام المعيشة * فيقبل عليكم ذلك اليوم
35 بغتة * لأنه مثل الفخ يأتي على كل الجلوس على وجه الأرض كلها * فاسهروا كل حين وصلوا
36 لتقدروا أن تفلتوا من هذه الأمور الكائنة كلها وتقفوا قدام ابن الإنسان *

Quia hi ſunt dies ultionis, ut impleatur 22
quicquid eſt ſcriptum. Væ prægnanti- 23
bus & lactantibus in illis diebus, quia
preſſura maxima erit ſuper terram, &
ira contra hunc populum. Et cadent in 24
ore gladii: & captivi ducentur ab
omnibus gentibus. Et erit Jeruſalem
calcata à gentibus: donec impleatur tem-
pus Gentium. Et erunt ſigna in ſole, & 25
lunâ, & ſtellis: & eveniet ſuper ter-
ram anguſtia gentibus ob inopinatum
terrorem ſtrepitûs maris, & terræmotûs:
Et egredientur animæ quorundam ab eis, 26
præ timore & expectatione ejus quod
veniet ſuper orbem: quia virtutes cæli
conturbabuntur. Et videbitis Filium 27
hominis venientem in nubibus cum vir-
tutibus & gloriâ magnâ. Cùm autem 28
incipient hæc eſſe, elevate capita veſtra,
& reſpicite ſurſum, quoniam redemptio
veſtra appropinquavit. Deindè dixit 29
illis ſimilitudinem; Videte ficum &
omnes arbores: Cùm cæperint mature- 30
ſcere, noſcitis ex eis quòd æſtas jam
appropinquavit. Ita vos etiam cùm 31
videritis hæc omnia fieri, ſcitote quòd
regnum Dei jam advenit. Amen dico 32
vobis, Quòd hæc generatio non præteri-
bit donec fiant hæc omnia. Et cœlum ac 33
terra tranſibunt, ſermo autem meus non
tranſibit.

Sectio ſeptuageſima ſeptima.

Attendite ne graventur corda veſtra ſa- 34
tietate, & ebrietate, & ſolicitudine
victûs, & ſuperveniat vobis illa dies
repentè. Nam tanquam laqueus ſuper- 35
veniet omnibus ſedentibus ſuper faciem
terræ univerſæ. Itaque vigilate omni 36
tempore & orate, ut poſſitis evadere
has res quæ futuræ ſunt omnes, & ſtare
ante Filium hominis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 እስመ ፡ ዕድሜሃ ፡ ውእቱ ፡ በዘ ፡ ይትቤቀልዋ ፡ ከመ ፡ ይብጻሕ ፡ ኵሉ ፡ ዘጽሑፍ ፡
23 ላዕሌሃ፡፡ ወባሕቱ፡ለሴሎን፡ለፅኑሳት፡ ወለእለ፡ ይሐፅና፡ውእተ፡ዕለተ፡፡ እስመ፡
ይከውን፡ዓቢይ፡ምንደቤ፡ ውስተ፡ ምድር፡ ወመቅሠፍት፡ ውስተ፡ ሕዝብ፡ ዝንቱ፡፡
24 ወይወድቁ ፡ በኵናት ፡ ወይፄወዉ ፡ ውስተ ፡ ኵሉ ፡ አሕዛብ ፡ ወይከይድዋ፡ አሕዛብ፡
25 ለኢየሩሳሌም ፡ እስከ ፡ ይበጽሕ ፡ ዕድሜሆሙ ፡ ለአሕዛብ፡፡ ወይከውን፡
ትእምር ፡ ውስተ፡ ፀሐይ፡ ወወርኅ፡ ወከዋክብትኒ፡ ይወድቁ፡ እምሰማይ፡ ውስተ፡ ም
26 ድር፡ ወይትመነደቡ፡አሕዛብ፡ ወይኀስሩ፡ ወባሕርኒ፡ ትደምፅ፡፡ ወትትከወስ፡ እመ
ንፋስ፡ ጓለ፡እመ፡ ሕያው፡ ወእምፍርሃት፡ ወእምትሕዝብት፡ ዘይመጽእ፡ ለዓለም፡
27 እስመ፡ ይትከወስ፡ ኃይለ፡ሰማያት፡ውእተ፡ አሚረ፡፡ ሶቤሃ፡ ይሬእይዎ፡ ለወልደ፡
እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ይመጽእ፡ በደመና፡ሰማይ፡ ምስለ፡ኃይል፡ብዙኅ፡ወስብሐት፡፡
28 ወሶበ፡ ኮነ፡ ዝንቱ፡ ኵሉ፡ ስግዱ ፡ ወአንሥኡ ፡ ርእሰክሙ ፡ እስመ ፡ በጽሐ ፡ ዘያድ
29 ኅነክሙ፡፡ ወምስለ፡ ሎሙ፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ እመከመ ፡ ርኢክ
30 ሙዋ፡ለበለስ፡ ወለኵሉ፡ ዕፀው፡፡ ከመ፡ ሠርጹ፡ አእምሩ፡ ከመ፡ ልልጸቀ፡ ማእረ
31 ር፡፡ አንትሙኒ ፡ እመከመ፡ ርኢክሙ ፡ ከመ ፡ ኮነ ፡ ዝንቱ ፡ አእምሩ ፡ ከመ፡
32 በጽሐት፡ መንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡፡ አሜን ፡ እብለክሙ ፡ ከመ፡ ኢተኀልቅ፡
33 ዛቲ፡ ትውልድ፡ እስከ፡ ይከውን፡ ዝንቱ፡ ኵሉ፡፡ ሰማይ፡ወምድር፡ ይኀልፍ፡ ወቃል
34 የሰ፡ኢይኀልፍ፡፡ ዑቁ፡ርእሰክሙ፡ ኢታክብዱ ፡ ልበክሙ፡ በሰታይ፡ ወፈጊዕ፡ ወበ
35 ሐልዮ፡ መንበርት ፡ ወትበጽሐክሙ ፡ ይእቲ ፡ ዕለት፡ ግብተ፡፡ ከመ፡ መሠገርት፡
36 እንተ ፡ ተወርድ፡ ዲበ ፡ኵሎሙ፡ እለ ፡ ይነብሩ ፡ ውስተ ፡ ምድር፡፡ ትጋሁ ፡ እ
ንከ፡በኵሉ፡ጊዜ፡ከመ፡ትክሀሉ፡ ላምሠጠ፡ በጸሎትክሙ፡ እምነ፡ ኵሉ፡ዝንቱ፡ ዘይ
መጽእ ፡ ወትቁሙ ፡ ቅድሜሁ፡ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡፡

Quia tempus eſt in quo retribuetur ei, ut adveniat totum quod ſcriptum eſt de 22
ea. Veruntamen væ prægnantibus & nutricibus iſto die, quoniam erit magna 23
tribulatio in terra, & percuſſio in hac gente. Et cadent per gladium, & capti- 24
vi erunt in omnibus gentibus, & conculcabunt gentes Hieroſolymam: uſquequò
veniet tempus Gentium. Et erit ſignum in ſole & lunâ, & ſtellæ cadent à cœlo 25
in terram, & afflicti erunt populi, & confuſi erunt, & mare faciet ſtrepitum:
Et commotum erit à ſpiritu hominis, & à timore, & ab exiſtimatione futuri ſe- 26
culi, quia commota erit poteſtas cœli, iſtâ die. Tunc videbunt Filium homi- 27
nis venientem in nube cœli, cum poteſtate multa & gloria. Et quum fuerit 28
hoc totum, adorate, & levate capita veſtra, quoniam appropinquavit qui ſer-
vabit vos. Et parabolicè loquutus eſt iis, & dixit iis Dominus Jeſus; Quando 29
videtis ficum & omnes arbores, Quòd floreſcunt, ſcitote quòd appropinqua- 30
vit meſſis. Vos quando videritis quòd factum eſt hoc, ſcitote, quòd acceſ- 31
ſit regnum Dei. Amen dico vobis, quòd non præteribit hæc generatio quo- 32
uſque erit hoc totum. Cœlum & terra præteribit, & verbum meum non 33
præteribit. Cavete vobiſmet ne gravetis corda veſtra in potu & crapulâ, 34
& in cura mundana, & ſuperveniat vobis iſta dies repentè: Sicut rete 35
quod deſcendet ſuper omnes habitantes in terra. Vigilate igitur in omni 36
tempore, ut poſſitis fugere per orationem veſtram à toto hoc quod futu-
rum eſt, & conſiſtatis coram Filio hominis.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

32 مي شوند * بدانيد كه ملكوت خدا نزديك آمدست * * راست بشما بكويم * اين كروه
33 نكذرد * تا آنكه كه اينها همه بشوند * آسمان وزمين بكذرند * وسخنهاء من
34 نكذرند * ازين ساعت در نفس خود حاضر * واستوار باشيد * نبادا † براي عيش * وتفرج
35 ومستي * وآرايش عالم † از اول † دل شمارا كران كند * وناكهان روز بر شما بيايد * * براي
انك همچون برق * وفروغ افتاب † بتابد † بر كساني كه بر روي زمين نشسته اند *
36 * اكنون در همه وقتي ان بهتر كه شب بي خواب باشيد * تا ارزاني باشيد كه ازين همه توانيد †
كريختن وبرابر فرزند † ادمي بايستيد *

fiant, ſcitote regnum Dei prope
adveniſſe. Certò vobis dico, Hæc 32
generatio non præteribit, donec hæc
omnia fiant. Cœlum & terra tranſ- 33
ibunt, verba autem mea non tranſ-
ibunt. Ab hac hora vobiſmet at- 34
tenti, & confirmati eſtote, ne victu
& voluptate, & ebrietate, & or-
natu, mundus quàm citiſſime cor
veſtrum aggravet, & ſubitò Dies
vobis ſuperveniat. Eò quòd veluti 35
fulgor & ſplendor Solis aſſulgebit
iis qui ſuper faciem terræ habi-
tant. Omni igitur tempore hoc 36
ſatius eſt, ut nocte inſomnes
ſitis, ut digni ſitis qui hæc omnia
poſſitis effugere, & coram Filio
hominis ſtetis.

Erat autem diebus in templo docens, *at* noctibus exiens morabatur
37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος (υ) ηὐλίζετο
in monte *vocato* *Olivarum*. Et omnis populus manicabat ad eum in
38 εἰς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρθριζε πρὸς αὐτὸν ἐν
templo audire eum.
τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

CAP. XXII. κβ'.

Οϛ'
Appropinquabat autem *festum* Azymorum, *dictum* Pascha. Et quærebant principes
1 Ἤγγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη πάσχα. Καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχ- σξ α
2 Sacerdotum & Scribæ *hoc*, quomodò *tollerent* *eum*: timebant *enim* plebem.
ιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ, πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν. σξα α
Intravit autem Satanas in Judam *cognominatum* *Iscariotem*, *existentem ex*
3 Εἰσῆλθε δὲ (α) ὁ Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ
numero duodecim. Et *abiens* collocutus est principibus Sacerdotum, & σξβ θ
4 τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα. Καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι, (β) καὶ
magistratibus *hoc*, *quomodò* illum traderet eis. Et gavisi sunt, & pacti sunt
5 τοῖς στρατηγοῖς τὸ, πῶς αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς. Καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο σξγ β
illi *argentum* dare. Et spopondit: & quærebat opportunitatem *ad tradendum*
6 αὐτῷ (γ) ἀργύριον δοῦναι. Καὶ ἐξωμολόγησε· καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ παραδοῦναι
illum *eis* sine *turba*. Venit autem dies Azymorum, in qua *oportebat*
7 αὐτὸν (δ) αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου. Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει
occidi Pascha. Et misit Petrum & Joannem, dicens; Euntes pa-
8 θύεσθαι τὸ πάσχα. Καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰπών, Πορευθέντες ἑτοι-
rate nobis Pascha, ut manducemus. Illi *autem* dixerunt *ei*; Ubi vis pa-
μάσατε ἡμῖν τὸ πάσχα, ἵνα φάγωμεν. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ποῦ θέλεις ἑτοι- 9
remus? *Is autem* dixit *eis*; Ecce introeuntibus vobis in civitatem,
μάσωμεν; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἰδοὺ εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, 10
occurret vobis homo amphoram aquæ portans: sequimini eum in
συναντήσει ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς
domum *quò* intrat. Et dicetis patrifamiliâs domûs; Dicit
τὴν οἰκίαν (ε) οὗ εἰσπορεύεται. Καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας, Λέγει 11
tibi Magister; Ubi est diversorium, ubi Pascha cum discipulis meis
σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
manducem? Et ipse vobis ostendet cœnaculum magnum stratum: ibi pa-
φάγω; Κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει (ζ) ἀνώγεον μέγα ἐστρωμένον· ἐκεῖ ἑτοι- 12
rate. Euntes autem invenerunt sicut dixit illis: & paraverunt Pascha.
μάσατε. Ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἴρηκεν αὐτοῖς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα. 13
Et cùm facta esset hora, discubuit, & duodecim Apostoli cum eo. Et
Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. Καὶ 14
ait *ad* *eos*; Desiderio desideravi hoc Pascha manducare vobiscum, 15
σξδ ι εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ᾽ ὑμῶν,
ante *me* *pati.* Dico enim vobis, Quia *non ampliùs* non manducabo *ex* *eo*,
πρὸ τοῦ με παθεῖν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, (η) Ὅτι οὐκέτι οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, 16
donec impleatur in regno Dei.
ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

MS. A. (υ) * ηὐλίζετο ΚΕΦ. κβ'. MS. A. (α) Σατανᾶς (β) καὶ στρατηγοῖς (γ) ἀργύρια (δ) ἄτερ ὄχλου αὐτοῖς. (ε) οὗ ἐὰν εἰσπορεύηται. (ζ) ἀνάγαιον (η) Ὅτι οὐ μὴ φάγω

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

37 * ܒܐܝܡܡܐ ܕܝܢ ܡܠܦ ܗܘܐ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܒܠܠܝܐ ܢܦܩ ܗܘܐ ܒܐܬ ܗܘܐ ܒܛܘܪܐ ܕܡܬܩܪܐ ܒܝܬ
38 ܙܝܬܐ. * ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܡܩܕܡܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܠܗܝܟܠܐ ܠܡܫܡܥ ܡܠܬܗ.
* ܕܪܡܫܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܨܠܝܒܘܬܐ * ܣܒ * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܒ *
1 2 * ܩܪܝܒ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܐܕܐ ܕܦܛܝܪܐ ܕܡܬܩܪܐ ܦܨܚܐ. * ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ.
3 ܕܐܝܟܢܐ ܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. ܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܡܢ ܥܡܐ. * ܥܠ ܗܘܐ ܕܝܢ ܣܛܢܐ ܒܝܗܘܕܐ
4 ܕܡܬܩܪܐ ܣܟܪܝܘܛܐ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܡܢܝܢܐ ܕܬܪܥܣܪ. * ܘܐܙܠ ܡܠܠ ܥܡ ܪܒܝ
5 ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ. ܘܥܡ ܫܠܝܛܐ ܕܗܝܟܠܐ ܐܝܟ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ ܠܗܘܢ. * ܘܚܕܝܘ ܘܐܩܝܡܘ
6 ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ ܟܣܦܐ. * ܘܐܫܬܘܕܝ ܠܗܘܢ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܠܗ ܦܠܚܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ ܠܗܘܢ
7 ܠܒܪ ܡܢ ܟܢܫܐ. * ܘܡܛܐ ܝܘܡܐ ܕܦܛܝܪܐ. ܕܒܗ ܐܝܬ ܗܘܐ ܥܝܕܐ ܕܢܬܢܟܤ ܦܨܚܐ.
8 9 * ܘܫܕܪ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ ܘܠܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܛܝܒܘ ܠܢ ܦܨܚܐ ܕܢܐܟܘܠ. * ܗܢܘܢ
10 ܕܝܢ ܐܡܪܘ ܠܗ. ܐܝܟܐ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܢܛܝܒ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܐ ܟܕ ܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܕܝܢܬܐ.
11 ܦܓܥ ܒܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܫܩܝܠ ܡܐܢܐ ܕܡܝܐ ܙܠܘ ܒܬܪܗ. * ܘܐܝܟܐ ܕܥܐܠ. ܐܡܪܘ ܠܡܪܗ
12 ܕܒܝܬܐ. ܪܒܢ ܐܡܪ. ܐܝܟܘ ܒܝܬ ܡܫܪܝܐ ܐܝܟܐ ܕܐܟܘܠ ܦܨܚܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܝ. * ܘܗܘ ܗܐ ܡܚܘܐ
13 ܠܟܘܢ ܥܠܝܬܐ ܚܕܐ ܪܒܬܐ ܕܡܫܘܝܐ. ܬܡܢ ܛܝܒܘ. * ܘܐܙܠܘ ܐܫܟܚܘ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ.
14 15 ܘܛܝܒܘ ܦܨܚܐ. * ܘܟܕ ܗܘܐ ܥܕܢܐ. ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܐܣܬܡܟ. ܘܬܪܥܣܪ ܫܠܝܚܐ ܥܡܗ. * ܘܐܡܪ
16 ܠܗܘܢ. ܪܓܬܐ ܪܓܝܬ. ܕܗܢܐ ܦܨܚܐ ܐܟܘܠ ܥܡܟܘܢ ܩܕܡ ܕܐܚܫ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ
ܓܝܪ. ܕܡܟܝܠ ܠܐ ܐܟܘܠܝܘܗܝ ܥܕܡܐ ܕܢܫܠܡ ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ.

Interdiu autem docebat in templo: noctu 37
verò exiens, pernoctabat in monte qui vocatur Oliveti. Et totus populus manè ve- 38
niebant ad eum in templum, ut audirent sermonem ejus.

Ad vesperam, feriâ VI. crucifixionis. 62.

CAP. XXII.

Appropinquabat autem festum Azymo- 1
rum, quod vocatur Pascha. Et quærebant 2
principes sacerdotum & scribæ quomodò trucidarent eum: timebant enim à populo.
Introivit autem Satanas in Judam vocatum 3
Iscariotem, qui erat è numero duodecim.
Et abiens collocutus est cum principibus sa- 4
cerdotum & scribis & ducibus militiæ templi, ut ipsis eum proderet. Et gavisi sunt, 5
ac pacti sunt se daturos ei pecuniam. Et 6
spopondit eis: quærebátque sibi opportunitatem, ut proderet eum ipsis extra turbam.
Advenit autem dies Azymorum, in qua mo- 7
ris erat mactari Pascha. Et misit Jesus 8
Cepham & Johannem, dixitque eis; Ite, parate nobis Pascha, ut manducemus. Ipsi 9
verò dixerunt ei; Ubi vis paremus? Dixit 10
eis; Ecce vobis introëuntibus in civitatem occurret vir bajulans hydriam aquæ, abite post eum. Et quò loci ingredietur, dicite 11
domino domûs; Magister noster ait, Quod est diversorium ubi edam Pascha cum discipulis meis? Et ecce ipse ostendet vobis 12
cœnaculum quoddam ingens stratum: illic parate. Profecti itaque invenerunt prout 13
dixerat eis: & paraverunt Pascha. Quúm- 14
que adesset constitutum tempus, veniens Jesus discubuit, & duodecim Apostoli cum eo. Et 15
dixit eis; Desiderio desideravi hoc Pascha manducare vobiscum priusquàm patiar.
Dico enim vobis me deinceps non comestu- 16
rum illud, quousq; compleatur in regno Dei.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

37* * وعيسي بروز در كنشت تعليم † مي داد * وشب مي رفت در كوه زيتون مي خفت
38 * وخلايق انبوه † در هيكل مي آمدند كه سخنش را بشنوند
صد بيست دو   فصح خوردن عيسي روز پنجشنبه
1 2 * عيد فطير خوران رسيد † بود كه نامش فصح خوانند * بزركان و امامان ودانشمندان †
مي خواستند كه اورا بكشند ليكن از عوام مي ترسيدند   صد بيست سه   خيانت
3 * كردن يهودا   * وبود از شاكردان دوازده كانه عيسي † يكي نام او يهوداي سخريوطا
4 † ابليس در درون وي رفت * * او بيامد پيش بزرك امامان * ودانشمندان سخن كفت * واهل
5 كنشت † با او مشورت كردند * * وبه يهودا مال دادند * ورضاء او جستند * ويهودا ازيشان قبول
6 * كرد ، كه مسيح را بديشان بسپارد * * ويهودا بديشان وعده داد * وبيرون رفت * وحجت مي جست
كه بيرون تر خلق اورا بسپارد   صد بيست چهار   فرستادن مسيح وفصح را معد داشتن
7 8 ، * ونزديك شد روز فطير ، كه درو عادت بود كه بره † فصح را بكشند * * عيسي صفارا ويوحنارا فرستاد
9 * وبديشان كفت ، فصح را † براي من معد داريد كه بخوريم * * ايشان كفتند ، كجا خواهي تا بسازيم

Jesus autem interdiu in templo do- 37
cebat, noctu verò proficiscens in monte Olivarum excubat. Et tur- 38
bæ ingentes in templum veniebant, ut sermonem ejus audirent.

CXXII. Pascha comedit Jesus feriâ quintâ.

CAP. XXII.

F*estum* autem *Azymorum adve-* 1
nerat, cui nomen Pascha vocant.
Et *magnates, & sacerdotes, & sa-* 2
pientes quærebant ut eum interficerent, sed à turbis timebant.

CXXIII. Proditio Judæ.

Erat autem ex discipulis duodecim 3
Jesu unus cui nomen Judas Iscariotes, in quem Diabolus intravit:
Ille itaque veniens ad maximum 4
Sacerdotum, & sapientes, verbum dixit: & exercitus templi cum eo consilium egerunt. Et Judæ pecuni- 5
am dederunt, & acceptationem ejus quærebant: Judas autem ab illis accepit, ut Christum illis traderet.
Judas itaque illis promissum dedit, 6
& exivit, & occasionem quæsivit ut extra turbam eum traderet.

CXXIV. Missio Christi, & Paschatis præparatio.

Et propè erat dies azymorum, in 7
quo mos erat ut agnum Paschatis mactarent. Jesus igitur Cepham et 8
Johannem misit, et illis dixit; Pascha pro me parate ut comedamus. Illi dixerunt; Ubi vis ut 9
paremus?

Verſio VULGATA LATINA.

37 Erat autem diebus docens in templo: noctibus verò exiens, morabatur in monte,
38 qui vocatur Oliveti. Et omnis populus manicabat ad eum in templo audire eum.

CAP. XXII.

1 APpropinquabat autem dies feſtus Azymorum, qui dicitur Paſcha: Et quære-
2 bant principes ſacerdotum, & Scribæ, quomodò Jeſum interficerent: timebant
3 verò plebem. Intravit autem Satanas in Judam, qui cognominabatur Iſcariotes,
4 unum de duodecim. Et abiit, & locutus eſt cum principibus ſacerdotum, & ma-
5 giſtratibus, quemadmodùm illum traderet eis. Et gaviſi ſunt, & pacti ſunt pecu-
6 niam illi dare. Et ſpopondit. Et quærebat opportunitatem ut traderet illum ſine
7 turbis. Venit autem dies Azymorum, in qua neceſſe erat occidi paſcha. Et mi-
8 ſit Petrum & Joannem, dicens; Euntes parate nobis paſcha, ut manducemus. At 9
illi dixerunt; Ubi vis paremus? Et dixit ad eos; Ecce introëuntibus vobis in ci- 10
vitatem, occurret vobis homo quidam amphoram aquæ portans: ſequimini eum
in domum, in quam intrat, Et dicetis patrifamiliâs domûs; Dicit tibi Magi- 11
ſter; Ubi eſt diverſorium, ubi paſcha cum diſcipulis meis manducem? Et ipſe 12
oſtendet vobis cœnaculum magnum ſtratum, & ibi parate. Euntes autem, invene- 13
runt ſicut dixit illis, & paraverunt paſcha. Et cùm facta eſſet hora, diſcubuit, & 14
duodecim Apoſtoli cum eo. Et ait illis; Deſiderio deſideravi hoc paſcha mandu- 15
care vobiſcum, antequàm patiar. Dico enim vobis; Quia ex hoc non manducabo 16
illud, donec impleatur in regno Dei.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

37 *وكان في النهار يعلّم في الهيكل وفي الليل يخرج فيستريح في الجبل الذي يدعى جبل
38 الزيتون * وكان جميع الشعب يدّلجون اليه في الهيكل ليسمعوا منه *

* الفصل الثامن والسبعون *

1 2 * ولمّا قرب عيد الفطير المسمّى الفصح * طلب رؤساء الكهنة والكتبة كيف يهلكونه وكانوا
3 يخافون الشعب * فدخل الشيطان في يهوذا الذي يدعى الاسخريوطي الذي كان من
4 5 الاثني عشر * فمضى وكلّم رؤساء الكهنة والكتبة والجند ليسلمه اليهم * ففرحوا وقرّروا معه
6 ان يعطوه فضّة * فشكر وكان يطلب فرصة ليسلمه اليهم منفردا عن الجمع * فجاء يوم الفطير
7 8 الذي يذبح فيه الفصح * فارسل بطرس ويوحنّا قائلا امضيا فاعدّا لنا الفصح لنأكله *
9 10 * فقالا له اين تريد ان نعدّ * فقال لهما اذا دخلتما المدينة فيستقبلكما رجل حامل جرّة ماء
11 اتبعاه الى البيت الذي يدخله * فقولا لربّ البيت ان المعلّم يقول لك اين موضع راحتي
12 الذي آكل فيه الفصح مع تلاميذي * وذاك يريكما علّية عظيمة مفروشة فاعدّا هناك *
13 14 * فانطلقا ووجدا كما قال لهما واعدّا الفصح * فلمّا كانت الساعة اتّكأ ومعه الاثني عشر
15 16 الرسل * فقال لهم شهوة اشتهيت ان آكل معكم الفصح قبل الم * اقول لكم اني لا آكل منه
ايضا حتّى يكمل في ملكوت الله *

Et interdiu docebat in templo, noctu autem exibat quieſcebatque in monte qui vocatur Mons olivarum. Et omnis populus diluculò veniebat ad eum in templum, ut audiret eum. 37 38

Sectio ſeptuageſima octava.

CAP. XXII.

ET cùm appropinquâſſet dies feſtus Azymorum, vocatus Paſcha, Quæſierunt principes ſacerdotum & ſcribæ quomodò perderent illum: & timebant plebem. Intravit autem ſatanas in Judam, qui vocabatur Iſcariotes, qui erat ex duodecim: Et abiit, & allocutus eſt principes ſacerdotum & ſcribas, militéſque ut traderet eum illis. Et gaviſi ſunt, & ſtatuerunt unà cum eo dare illi argentum: Et gratias egit. Et quærebat opportunitatem, ut traderet eum illis ſeorſum à turba. Itaque venit dies Azymorum in qua mactabatur Paſcha, Miſitque Petrum & Johannem, dicens; Ite & parate nobis Paſcha ut manducemus illud. Inquiunt ei, Ubi vis ut paremus? Ait illis, Cùm intraveritis urbem; occurret vobis homo portans amphoram aquæ: ſequimini eum uſque in domum quam ingredietur. Et dicite domino domûs, quòd Magiſter dicit tibi, Ubi eſt locus quietis meæ, in quo manducem Paſcha cum diſcipulis meis? Et ille oſtendet vobis cœnaculum magnum ſtratum, parate ibi. Igitur abierunt, & invenerunt ſicut dixit eis, & paraverunt Paſcha. Et cùm facta eſſet hora, innixus eſt, & cum eo duodecim Apoſtoli. Et dixit illis, Deſiderio deſideravi manducare vobiſcum Paſcha ante paſſionem meam. Dico vobis, me non manducaturum ex eo ampliùs, donec impleatur in regno Dei. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

37 ወመዓልተሰ ፡ ይሜህር ፡ በምኵራብ ፡ ወሌሊተሰ ፡ ይወፅእ ፡ ወይበይት ፡ ውስተ ፡ ደ
38 ብር ፡ ዘስሙ ፡ ሌሌዎን ፡፡ ወኵሉ ፡ ሕዝብ ፡ ይገይሡ ፡ ኀቤሁ ፡ ምኵራብ ፡ ያጽ
ምእዎ ፡፡

በእንተ ፡ ፋሲካ ፡፡

1 ፲፪ ወቀርበ ፡ በዓለ ፡ መጸለት ፡ ዘስሙ ፡ ፋስክ ፡፡ ወይኅሥሡ ፡ ሎቱ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡
2 ወጸሐፍት ፡ በዘ ፡ ያቀትልዎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይፈርህዎሙ ፡ ለሕዝብ ፡፡ ወ
3 በአ ፡ ሰይጣን ፡ ውስተ ፡ ልበ ፡ ይሁዳ ፡ አስቆሮታዊ ፡ ዘእምዓሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ ኍል
4 ቍ ፡፡ ወሖረ ፡ ወተናገሮሙ ፡ ለሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወለጸሐፍት ፡ ዘከመ ፡ ያገብኦ ፡ ሎ
5 ሙ ፡፡ ወተፈሥሑ ፡ ወተናገርዎ ፡ ከመ ፡ የሀብዎ ፡ ሠላሳ ፡ ብሩረ ፡፡ ወአእተኀሰቀ ፡ ወየ
6 ኀሥሥ ፡ የሰሕቶ ፡ ወያገብኦ ፡ ሎሙ ፡ እንዘ ፡ አልቦ ፡ ሰብእ ፡፡ ወበጽሐት ፡ ዕለተ ፡ መ
7 ጸለት ፡ አመ ፡ ይጠብሑ ፡ ፋስሐ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ለጴጥሮስ ፡ ወለዮ
8 ሐንስ ፡ ሑሩ ፡ አስተደልዉ ፡ ለነ ፡ ፋስሐ ፡ ዘንበልዕ ፡፡ ወይቤልዎ ፡ በአይቴ ፡ ትፈቅድ ፡
9 ናስተደሉ ፡ ለከ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ በዊአክሙ ፡ ሀገረ ፡ ትረክቡ ፡ ብእሴ ፡ ዘይጸውር ፡ ጽሕ
10 በ ፡ ማይ ፡ ትልውዎ ፡ ኀበ ፡ ቦአ ፡ ቤተ ፡፡ ወበልዎ ፡ ለበዓለ ፡ ውእቱ ፡ ቤት ፡ ይቤ
11 ለከ ፡ ሊቅ ፡ አይቴኑ ፡ ቤቱ ፡ ኀበ ፡ እበልዕ ፡ ፋስሐ ፡ ምስለ ፡ አርደእየ ፡፡ ወ
12 ውእቱ ፡ ያርእየክሙ ፡ ጽርሐ ፡ ዐቢየ ፡ ንፁፈ ፡ ወበህየ ፡ አስተደሉ ፡ ለነ ፡፡ ወሐዊሮ
13 ሙ ፡ ረከቡ ፡ በከመ ፡ ይቤሎሙ ፡ ወአስተደለዉ ፡ ፋስሐ ፡፡ ወሶበ ፡ ኮነ ፡ ጊዜሁ ፡ ረፈቀ ፡
14 እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ምስለ ፡ ዓሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ ሐዋርያቲሁ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ፈቲ
15 ወ ፡ ፈተውክዎ ፡ ለዝንቱ ፡ ፋሲካ ፡ እብላዕ ፡ ምስሌክሙ ፡ ዘእንበለ ፡ ይብጽሐኒ ፡፡ እ
16 ብለክሙ ፡ ባሕቱ ፡ ከመ ፡ ኢይበልዕ ፡ እንከ ፡ እምኔሁ ፡ እስከ ፡ ይትፈጸም ፡ መንግሠተ ፡
እግዚአብሔር ፡፡

Et interdiu docebat in templo, & nocte exibat, & divertebat in monte cujus no- 37
men Eléon. Et omnes populi manicabant ad eum templo audire eum. 38

CAP. XXII.

De paſchate.

ET appropinquavit feſtivitas Azymorum, cujus nomen Paſcha. Et quærebant 1
eum principes ſacerdotum, & ſcribæ, in quo trucidarent Dominum Jeſum: & ti- 2
mebant populos. Et intravit Satanas in cor Judæ Iſcariotis, quem è duodecim 3
numerâſſent. Et abiit, & loquutus eſt principibus ſacerdotum, & ſcribis, quo- 4
modo traderet eum ipſis. Et gaviſi ſunt, & promiſerunt ei, quòd darent ei tri- 5
ginta argenteos. Et ſpopondit, & quærebat ſeducere eum, & tradere eum 6
ipſis non habentem turbam, Et venit dies Azymorũ, quando mactabant 7
Paſcha. Et dixit Dominus Jeſus Petro & Johanni; Ite, parate nobis 8
Paſcha, quo veſcamur. Et dixerunt ei; Ubi vis paremus tibi? Et dixit iis; In- 9
troeuntibus vobis civitatem occurret homo portans lagenam aquæ: ſequimini 10
ipſum ubi intrat domum. Et dicite domino iſtius domûs; Dicit tibi Magiſter, 11
Ubi *eſt* domus, ubi edam Paſcha cum diſcipulis meis? Et ipſe oſtendet vobis 12
cœnaculum magnum ſtratum: & ibi parate nobis. Et abeuntes invenerunt ſicut 13
dixiſſet iis, & paraverunt Paſcha. Et quum eſſet tempus ejus, diſcubuit Dominus 14
Jeſus cum duodecim Apoſtolis ejus. Et dixit iis; Deſiderando deſideravi hoc 15
paſchate veſci vobiſcum, antequàm adveniret mihi. Dico vobis veruntamen, 16
quòd non edam ampliùs ex eo, quouſque compleatur regnum Dei.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA.*

10 * عيسي كفت * وقتي كه در درون شهر برويد * مردي بينيد خيك پر اب بكول او
11 در پي او رويد * هر كجا كه در رود * بكدخداي خانه بكوييد * بزرك ما كفت كدامين
12 است † ان خانه كه بياييم با شاكردان و فصح بخوريم * او بشما بنمايد † كوشكي اراسته *
13 14 انجا جاء بسازيد * ايشان رفتند و انچنانك مسيح † فرموده بود * فصح را اماده كردند * چون
15 وقت رسيد * عيسي با دوازده † رسول در امد ونشست * وبديشان كفت مرا ارزو شد * كه
16 اين فصح را † باشما بخورم زودتر ازانك دررحمت بيوفتم * اكنون بشما مي كويم * اين
ساعت نخواهم اورا خوردن * تا انكه كه ملكوت خدا تمام كنم *

Jeſus dixit; Quo tempore in civitatem intraveritis, hominem videbitis utrem plenum aquâ in tergo ſuo ferentem, poſt eum ite quocunque intraverit: Et domino domûs dicite; Magiſter noſter dicit, Quænam eſt domus quò veniamus ego cum diſcipulis, & Paſcha comedamus. Ille vobis oſtendet triclinium ornatum, illic locum parate. Illi abierunt, & quemadmodum Chriſtus juſſerat Paſcha paraverunt. Cùm tempus adeſſet, Jeſus cum duodecim Apoſtolis ingreſſus eſt, & ſedit. Et illis dixit; Mihi deſiderium fuit, ut hoc Paſcha vobiſcum comederem, antequàm in dolorem incidam. Jam vobis dico; Ab hac horâ nolo illud comedere, donec regnum Dei compleam. 10 11 12 13 14 15 16

Et *accipiens* calicem, gratias *agens* dixit; Accipite *hoc*, & dividite *vobisipsis*.
17 Καὶ δεξάμενος (ϑ) ποτήριον, εὐχαριστήσας εἶπε, Λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε ἑαυτοῖς. σξε β
Dico enim vobis; Quòd non bibam de generatione vitis, donec regnum
18 Λέγω γὰρ ὑμῖν, Ὅτι οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ (ι) γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως ὅτου ἡ βασιλεία
Dei veniat. Et *accipiens panem*, gratias *agens* fregit, & dedit eis, dicens;
19 τοῦ Θεοῦ ἔλθῃ. Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, (κ) λέγων, σξς α
Hoc est corpus meum, quod pro vobis *datum*: hoc facite in meam commemo-
Τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνά-
rationem. Similiter & calicem *post cœnâsse*, dicens; Hic calix,
20 μνησιν. Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον, σξζ β
novum testamentum in sanguine meo, qui pro vobis *effusus*. Veruntamen ecce
21 ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν (λ) ἐκχυνόμενον. Πλὴν ἰδοὺ σξη β
manus tradentis me mecum in mensa. Et quidem filius hominis
22 ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ᾽ ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης. Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
vadit secundùm definitum: veruntamen væ homini illi per quem *traditur*.
πορεύεται κατὰ τὸ ὡρισμένον· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι᾽ οὗ παραδίδοται.
Et ipsi cœperunt *conquirere ad* seipsos *hoc*, quis *nam* esset ex eis hoc *futurus*
23 Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς τὸ, τίς ἄρα εἴη ἐξ αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων σξθ α
facere. Facta est autem & contentio *in eis*, *hoc*, quis eorum videretur esse major.
24 πράσσειν. Ἐγένετο δὲ καὶ φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. ΟΖ'
Is autem dixit eis; Reges gentium dominantur eorum, & potestatem *habentes* σο
25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες β

ipsorum, benefici vocantur. Vos autem non sic: sed qui major in vobis, fiat
αὐτῶν, εὐεργέται καλοῦνται. Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως· ἀλλ᾽ ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, γενέσθω 26
σοα sicut *junior*: & qui præcessor, sicut ministrator. Quis *enim* major, *recumbens*,
ι ὡς ὁ νεώτερος· καὶ ὁ ἡγούμενος, ὡς ὁ διακονῶν. Τίς γὰρ μείζων, ὁ ἀνακείμενος, 27
an *ministrans*? nónne *recumbens*? ego autem sum in medio vestrûm sicut *ministrans*.
ἢ ὁ διακονῶν; οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; ἐγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν.
Vos autem estis *permanentes* mecum in tentationibus meis. Et ego
Ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου. Κἀγὼ 28
dispono vobis, sicut disposuit mihi pater meus, regnum: Ut edatis, & 29
(μ) διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν· Ἵνα ἐσθίητε, καὶ 30
σοβ bibatis super mensam meam, in regno meo: & sedeatis super thronos judicantes
ι πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου, ἐν τῇ βασιλείᾳ μου· καὶ (ν) καθίσησθε ἐπὶ θρόνων κρίνοντες
duodecim tribus Israel. Ait autem Dominus; Simon, Simon, ecce Satanas
ΟΗ' τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος, Σίμων, Σίμων, ἰδοὺ ὁ σατανᾶς 31
σογ expetivit vos, *ad cribrandum* sicut triticum. Ego autem rogavi pro te, ut non de-
ι ἐξῃτήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον. Ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ, ἵνα μὴ ἐκ- 32
σοδ ficiat fides tua: & tu aliquando conversus, confirma fratres tuos. *Is autem*
θ λείπῃ ἡ πίστις σου· καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας, (ξ) στήριξον τοὺς ἀδελφούς σου. (ο) Ὁ δὲ 33
σοε dixit ei; Domine, tecum paratus sum & in carcerem, & in mortem ire.
α εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, μετὰ σοῦ ἕτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν, καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι.

MS. A. (ϑ) τὸ ποτήριον, (ι) γενήματος (κ) λέγων, Λάβετε· τοῦτό ἐστιν (λ) ἐκχυννόμενον.
(μ) διατίθημι ὑμῖν διαθήκην, καθὼς (ν) καθήσησθε (ξ) στήρισον (ο) Εἶπεν δὲ αὐτῷ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Verſ. 17. & 18. nec in Viennenſi codice, neque in M S. Biblioth. Regiæ, quo paſſim uſi ſumus, reperiuntur.

17 18 * ܘܢܣܒ ܟܣܐ ܘܐܘܕܝ ܘܐܡܪ. ܣܒܘ ܗܢܐ ܘܦܠܓܘ ܒܝܢܬܟܘܢ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ
19 ܐܫܬܐ ܡܢ ܗܫܐ ܡܢ ܝܠܕܐ ܕܓܦܬܐ ܥܕܡܐ ܕܬܐܬܐ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܢܣܒ ܠܚܡܐ ܘܐܘܕܝ ܘܩܨܐ
ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܗܢܘ ܦܓܪܝ ܕܚܠܦ ܐܦܝܟܘܢ ܡܬܝܗܒ. ܗܕܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܝܢ
20 ܠܕܘܟܪܢܝ. * ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܥܠ ܟܣܐ. ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܚܫܡܘ ܐܡܪ. ܗܢܐ ܟܣܐ ܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ
21 22 ܒܕܡܝ ܕܚܠܦܝܟܘܢ ܡܬܐܫܕ. * ܒܪܡ ܗܐ ܐܝܕܗ ܕܡܫܠܡܢܝ ܥܠ ܦܬܘܪܐ. * ܘܒܪܗ ܕܐܢܫܐ
23 ܐܙܠ ܐܝܟ ܕܦܣܝܩ. ܒܪܡ ܘܝ ܠܗܘ ܓܒܪܐ ܕܒܐܝܕܗ ܡܫܬܠܡ. * ܘܫܪܝܘ ܕܢܒܥܘܢ
24 ܒܝܢܬܗܘܢ. ܕܡܢܘ ܗܘ ܡܢܗܘܢ ܗܘ ܕܥܬܝܕ ܠܡܥܒܕ ܗܕܐ. * ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܚܪܝܢܐ
25 ܒܝܢܬܗܘܢ. ܕܡܢ ܐܝܬܘܗܝ ܪܒܐ ܒܗܘܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܠܟܝܗܘܢ ܕܥܡܡܐ.
26 ܡܪܝܗܘܢ ܐܢܘܢ. ܘܕܫܠܝܛܝܢ ܥܠܝܗܘܢ. ܡܛܒܢܐ ܡܬܩܪܝܢ. * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܗܟܢܐ.
27 ܐܠܐ ܐܝܢܐ ܕܪܒ ܒܟܘܢ. ܢܗܘܐ ܐܝܟ ܙܥܘܪܐ. ܘܐܝܢܐ ܕܪܝܫܐ ܗܘ. ܐܝܟ ܡܫܡܫܢܐ. * ܡܢܘ ܓܝܪ ܪܒ.
ܗܘ ܕܣܡܝܟ ܐܘ ܗܘ ܕܡܫܡܫ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܘ ܕܣܡܝܟ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܝܟ ܒܝܢܬܟܘܢ ܐܝܟ ܗܘ
28 ܕܡܫܡܫ. * ܐܢܬܘܢ ܐܝܬܝܟܘܢ ܕܟܬܪܬܘܢ ܥܡܝ ܒܢܣܝܘܢܝ. * ܘܐܢܐ ܡܫܠܡ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܐܝܟ
29 ܕܫܠܡ ܠܝ ܐܒܝ ܡܠܟܘܬܐ. * ܕܬܐܟܠܘܢ ܘܬܫܬܘܢ ܥܠ ܦܬܘܪܐ ܕܡܠܟܘܬܝ. ܘܬܬܒܘܢ
30 ܥܠ ܟܘܪܣܘܬܐ. ܘܬܕܘܢܘܢ. ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܒܛܝܢ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܩܪܝܢܐ ܕܠܠܝܐ ܕܥܪܘܒܬܐ
31 ܕܙܩܝܦܘܬܐ * ܣܚ * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܫܡܥܘܢ. ܫܡܥܘܢ. ܗܐ ܣܛܢܐ ܫܐܠ ܕܢܪܒܠܟܘܢ
32 ܐܝܟ ܕܚܛܐ. * ܘܐܢܐ ܒܥܝܬ ܥܠܝܟ ܕܠܐ ܬܚܣܪ ܗܝܡܢܘܬܟ. ܘܐܦ ܐܢܬ ܒܙܒܢ ܐܬܦܢܐ ܘܫܪܪ
33 ܠܐܚܝܟ. * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ. ܥܡܟ ܡܛܝܒ ܐܢܐ. ܘܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܘܠܡܘܬܐ.

Et accepit calicem, & gratias egit, ac dixit; 17 Accipite hunc, & dividite inter vos. Dico 18 enim vobis, me non bibiturum de generatione vitis, donec veniat regnum Dei. Et 19 accepit panem, & gratias egit; fregítque, & dedit eis, & ait; Hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur: hoc estote facientes in mei memoriam. Similiter etiam de 20 calice, postquàm cœnâssent, dixit; Hic calix testamentum novum est in sanguine meo, qui pro vobis effunditur. Veruntamen ec- 21 ce manus proditoris mei est super mensam. Et Filius hominis abit prout definitum est: 22 veruntamen væ homini illi, cujus manu proditur. Cœperunt autem disquirere inter se, 23 quisnam esset ex eis qui hoc patraturus esset. Exstitit autè etiam contentio inter eos, quis- 24 nam inter eos esset major. Ipse autem Je- 25 sus dixit eis; Reges gentium sunt domini earum, quíque potestatem in eas habent, Benefici vocantur. Vos verò non item: sed 26 qui maximus est inter vos, sit quasi minimus, & qui princeps est, tanquam minister. Uter 27 enim major est, ille qui accumbit, an ille qui ministrat? nónne ille qui accumbit? At ego sum inter vos sicut ille qui ministrat. Vos 28 estis qui permansistis apud me in tentationibus meis. Et ego promitto vobis, prout 29 promisit mihi Pater meus, regnum; Ut eda- 30 tis & bibatis in mensa regni mei: & sedeatis super thronos, ac judicetis duodecim tribus Israel.

Lectio noctis, feriâ sextâ crucifixionis. 68.

Porrò dixit Jesus Simoni; Simon, ecce Sa- 31 tanas postulat ut cribret vos sicut triticum. Ego verò rogavi pro te, ne deficiat fides tua: 32 quin & tu quandoque convertere, & confirma fratres tuos. Simon autem dixit ei; Do- 33 mine mi, tecum paratus sum & ad carcerem & ad mortem.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 18 * [وساغررا ستد ودعا كرد وكفت اينرا بستانيد وبر شما بخش كنيد * شمارا بكويم كه
19 ازميوه رز نخواهم آشاميدن تا انكه كه ملكوت خدا بيايد] * نانرا ستد وشكر وبركت
كرد * وانكه پاره كرد * وبشاكردان خود داد * وكفت * اينست تن من كه داده مي
20 شود † عوض شما * اين را هميشه بكنيد براي يادكار من * * واين چنين بعد ازانك خوردند *
ساغر پر كرد وكفت اينست † ساغر وصيت نو † بخون من * كه عوض شما ريخته مي شود *
21 22 * اينك دست انك مرا مي سپارد بر خوان * * فرزند ادمي برود آنجا كه خوانك شد *
23 ليكن واي بران مرد كه بدست او سپارده شود * شاكردان در يكديكر نكاه مي كردند
كه كدامين ازايشانست كه اين كار كند صد بيست پنج فرمودن مسيح كه نيست
24 بنك ازخداوند خود بزركتر . * وقتي درميان حواريون اشفتكي شد * كه درميان ايشان †
25 بزرك كيست * * عيسي بديشان كفت ملكان جهان بر رعيت خود بزركند * وانان كه بر ايشان
26 مسلط اند نيك كردار † خوانك شوند * * اكنون نشايد * كه شما چنين باشيد * ليكن
هر كه درميان شما بزركست * كوچك او باشد * وانك سرورست همچو چاكر شود *

Et poculum accepit, & benedictione facta dixit; Hoc accipite & inter vos dividite. Vobis dico 17 18 *quòd ex fructu vitis nolo bibere, usquedum regnum Dei venerit. Panem etiam accepit, & gratias* 19 *egit & benedixit, et posteà fregit ac discipulis suis dedit et dixit; Hoc est corpus meum quod datum est pro vobis: hoc perpetuò facite in memoriale mei. Et similiter post-* 20 *quam edissent poculum implevit, et dixit; Hoc est poculum Testamenti novi in sanguine meo, qui pro vobis effunditur. Ecce manus ejus* 21 *qui me prodit in mensa est. Filius* 22 *hominis vadit eò quò vocatus est: veruntamen væ illi homini, per cujus manum traditur. Discipuli alii* 23 *in alios intuitum fecerunt, quisnam esset qui hoc facinus patraret.*

CXXV. Pronuntiatum Christi, quòd non est servus domino suo major.

Tempore quodam inter Apostolos 24 *contentio erat, inter eos maximus quis esset. Jesus illis dixit; Re-* 25 *ges mundi subditis suis majores sunt, et illi qui in eos dominantur, benefici vocantur. Minimè* 26 *autem decet ut vos ita sitis: sed quicunque inter vos magnus est, parvus ille sit; et qui princeps est, sicut minister fiat.*

Verſio VULGATA LATINA.

17 Et accepto calice gratias egit, & dixit; Accipite, & dividite inter vos. Dico
18 enim vobis, Quòd non bibam de generatione vitis, donec regnum Dei veniat.
19 Et accepto pane gratias egit, & fregit, & dedit eis, dicens; Hoc eſt corpus meum,
20 quod pro vobis datur: hoc facite in meam commemorationem. Similiter & calicem, poſtquàm cœnavit, dicens; Hic eſt calix novum teſtamentum in ſanguine
21 meo, qui pro vobis fundetur. Veruntamen ecce manus tradentis me, mecum eſt
22 in menſa. Et quidem Filius hominis, ſecundùm quod definitum eſt, vadit: veruntamen væ homini illi, per quem tradetur. Et ipſi cœperunt quærere inter ſe, quis
23 eſſet ex eis, qui hoc facturus eſſet. Facta eſt autem & contentio inter eos, quis eo-
24 rum videretur eſſe major. Dixit autem eis; Reges Gentium dominantur eorum:
25 & qui poteſtatem habent ſuper eos, benefici vocantur. Vos autem non ſic: ſed 26
qui major eſt in vobis, fiat ſicut minor: & qui præceſſor eſt, ſicut miniſtrator. Nam 27
quis major eſt, qui recumbit, an qui miniſtrat? nónne qui recumbit? ego autem
in medio veſtrûm ſum, ſicut qui miniſtrat. Vos autem eſtis, qui permanſiſtis me- 28
cum in tentationibus meis: Et ego diſpono vobis ſicut diſpoſuit mihi Pater me- 29
us regnum, Ut edatis & bibatis ſuper menſam meam in regno meo: & ſedeatis 30
ſuper thronos judicantes duodecim tribus Iſraël. Ait autem Dominus; Simon, Si- 31
mon, ecce Satanas expetivit vos ut cribraret ſicut triticum: Ego autem rogavi pro 32
te ut non deficiat fides tua: & tu aliquando converſus confirma fratres tuos. Qui 33
dixit ei; Domine, tecum paratus ſum & in carcerem & in mortem ire.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * ثم تناول كاسا وشكر وقال خذوا هذه فاقسموها بينكم * فانني اقول لكم انني لا اشرب منذ
18 الان من عصير هذه الكرمة حتى ياتي ملكوت الله * ثم اخذ خبزا فشكر وكسر واعطاهم وقال
19 هذا هو جسدي الذي يبذل عنكم هذا افعلوه لذكري * وكذلك الكاس ايضا من بعد
20 العشاء قال هذه الكاس هي العهد الجديد بدمي الذي يسفك من اجلكم * وها يد
21 الذي يسلمني معي على المايدة * وابن الانسان ماض كما هو مزمع * لكن الويل لذلك
22 الانسان الذي يسلمه * فبدوا يتسايلون بينهم من ترى منهم يفعل هذا *
23

Deindè accepit calicem, & gratias egit, 17
& dixit; Accipite hunc, & dividite
eum inter vos. Etenim dico vobis, me 18
non bibiturum ab hoc tempore de fructu
hujus vitis, donec veniat regnum Dei.
Deindè accepit panem, & gratias egit, 19
& fregit, & dedit eis, & dixit; Hoc
eſt corpus meum, quod commutabitur pro
vobis: hoc facite in commemorationem
meam. Et ſimiliter calicem quoq; poſt cœ- 20
nam; dixit, Hic calix eſt teſtamentum
novum in ſanguine meo qui effundetur
pro vobis. Et ecce manus ejus qui tra- 21
det me, mecum eſt in menſa. Et Filius ho- 22
minis abiens eſt, quemadmodum eſt ſta-
tutum. Veruntamen væ illi homini, qui
tradet eum. Et cœperunt ſciſcitari inter 23
ſeſe quis fortè ex eis facturus hoc eſſet.

24 * الفصل التاسع والسبعون * وكانت بينهم مشاجرة من منهم الاكبر * فقال لهم
25 ان ملوك الامم هم ساداتهم والمسلطون عليهم يدعون المحسنون اليهم * فاما انتم فليس
26 كذلك * لكن الكبير منكم يصير مثل الصغير والمقدم كالخادم * ايما اكبر المتكي * ام
27 الذي يخدم اليس المتكي * فاما انا ففي وسطكم كالخادم * وانتم الذين صبرتم معي في
28 تجاربي * انا اعد لكم كما قرر لي ابي الملكوت * لتاكلوا وتشربوا معي على مايدتي في ملكوتي *
29
30 وتجلسوا على كراسي فتدينوا اثني عشر سبط اسراييل *

Sectio ſeptuageſima nona.

Et facta eſt inter eos contentio, quis eo- 24
rum eſſet major. Dixit autem eis, Reges 25
quidem gentium domini ſunt earum, &
præfecti earum vocantur benefici ipſa-
rum. At vos non ſic: ſed maximus ve- 26
ſtrûm, fiat ſicut minimus: & præpoſi-
tus, ſicut famulus. Uter major eſt, re- 27
cumbens, an qui miniſtrat? nónne re-
cumbens? attamen ego in medio veſtri
ſum ſicut miniſter. Et vobis qui per- 28
manſiſtis mecum in tentationibus meis,
Ego præparo vobis, quemadmodum affir- 29
mavit mihi pater meus, regnum: Ut 30
comedatis & bibatis mecum ſuper men-
ſam meam in regno meo, & ſedeatis ſu-
per thronos, & judicetis duodecim tri-
bus Iſrael.

31 * الفصل الثمانون * ثم قال الرب سمعان سمعان ها الشيطان قد سال ان
32 يغربلكم كالحنطة * وانا طلبت عنك الا يفني ايمانك * وانت ايضا فارجع وثبت اخوتك *
33 * فقال يا رب انا مستعد ان امضي معك الى السجن والى الموت *

Sectio octuageſima.

Deindè dixit Dominus; Simon, Simon; 31
Ecce ſatanas jam quæſivit cribrare vos
quaſi triticum; At ego rogavi pro te, 32
ne ceſſet fides tua: Et tu quoque rever-
tere, & confirma fratres tuos. Ait; Do- 33
mine, ego paratus ſum ire tecum in car-
cerem & ad mortem.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወተመጠወ፡ጽዋዐ፡ወአእኰተ፡ወይቤሎሙ፡ንሥኡ፡ዘንተ፡ወተካፈልዎ፡ኵልክሙ።
18 እብለክሙ፡ኢይሰቲ፡እንከ፡እምዝንቱ፡ፍሬ፡ወይን፡እስከ፡አመ፡እሰቲዮ፡ሐዲሰ፡በመ
19 ንግሥተ፡እግዚአብሔር። ወነሥአ፡ኅብስተ፡ወአእኰቶ፡ወፈተተ፡ወወሀቦሙ፡ወይ
ቤሎሙ፡ዝውእቱ፡ሥጋየ፡ዘይትወሀብ፡በእንቲአክሙ፡ቤዛ፡ብዙኃን፡ወከመዝ፡ግበሩ፡
20 ቅመ፡ተዝካርየ፡በእንቲአየ። ወጽዋዐኒ፡ከማሁ፡እምድኅረ፡ተደሩ፡ወይቤሎሙ፡
21 ዝውእቱ፡ጽዋዕ፡ዘሐዲስ፡ሥርዓት፡ውእቱ፡ዘበ፡ደምየ፡ዘይትከዐው፡በእንተ፡ብዙኃ
22 ን። ወባሕቱ፡ናሁ፡እዴሁ፡ለዘ፡ያገብአኒ፡ምስሌየ፡ውስተ፡ማእድ። ወወልደ፡እ
ጓለ፡እመ፡ሕያውሰ፡ይሐውር፡በከመ፡ተሠርዐ፡በእንቲአሁ፡ወባሕቱ፡አሌ፡ሎቱ፡ለው
23 እቱ፡ብእሲ፡ዘበ፡ውስተ፡እዴሁ፡ይትሜጠውዎ፡ለወልደ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው። ወይ
ቤሉ፡በበይናቲሆሙ፡አርደኢሁ፡መኑ፡እንጋ፡ውእቱ፡እምኔሆሙ፡ዘይገብር፡ከመዝ።
24 በእንተ፡እለ፡ይቤሉ፡መኑ፡እንጋ፡ይዓቢ። ወእምዝ፡ተዋከሑ፡በበይናቲሆሙ፡
25 አርደኢሁ፡እንዘ፡ይብሉ፡መኑ፡እንጋ፡የዓቢ፡እምኔሆሙ። ወይቤሎሙ፡ነገሥተ፡
26 አሕዛብ፡ይኴንንዎሙ፡ወዓበይቶሙ፡ይሌገዝዎሙ። ወለክሙሰ፡አኮ፡ከማሁ፡ዘይ
27 ዓቢ፡እምኔክሙ፡ይኩንክሙ፡ከመዘ፡ይንእስ፡ወሊቅኒ፡ይኩንክሙ፡ከመ፡ላእክ። መ
ኑ፡ውእቱ፡ዘይዓቢ፡ዘይረፍቅኑ፡ወሚመ፡ዘይትለአክኑ፡አኮኑ፡ዘይረፍቅ፡ወናሁ፡አን
28 ሰ፡ከመ፡ላእክ፡በማእከሌክሙ። ወአንትሙሰ፡ባሕቱ፡እለ፡በእንቲአየ፡ተዐገሥክሙ፡
29 ምስሌየ፡በሕማምየ። በከመ፡ሲተ፡ላቡየ፡በመንግሥቱ፡ላነኒ፡እሁበክሙ፡መንግሥ
30 ተ፡በከመ፡ወሀበኒ፡አቡየ። ከመ፡ትብልዑ፡ወትስትዩ፡በማእድየ፡በመንግሥትየ። ወ
ትንብሩ፡ዲበ፡መናብርት፡ወትኰንኑ፡ዓሠርተ፡ወክልኤተ፡ሕዝበ፡እስራኤል።
31 በእንተ፡ሰአለ፡ሰይጣን። ወይቤሎ፡እግዚእነ፡ለስምዖን፡ስምዖን፡ናሁ፡ሰአለ፡
32 ሰይጣን፡ይላሓዝክሙ፡ወይኅንጽጽክሙ፡ከመ፡ዓለት። ወአንሰ፡ሰአልኩ፡በእንቲአክሙ፡ ከመ፡ ኢይድክም፡ ሃይማኖትክሙ። ወአንተኒ፡ ተመይጠከ፡ጽንዖሙ፡ ለአኃዊ
33 ከ። ወይቤሎ፡ እግዚኦ፡እንከሰ፡ጥቡዕ፡ አነ፡ምስሌከ፡ ለሐዊር፡ እመኒ፡ለተሞቅሖ፡ወእመኒ፡ ለሞት።

Et traditus fuit calix, & gratias egit, & dixit iis; Accipito hoc, & participes ejus 17
eſtote omnes vos. Dico vobis, Non bibã ampliùs ex hoc fructu vitis, uſquequò bi- 18
bam novũ in regno Dei. Et accepit panẽ, & gratiã præſtitit ei, & fregit: & dedit 19
illis, & dixit iis; Hoc eſt corp⁹ meũ, quod datur propter vos redemptione multo-
rũ: & ſic facite, quando recordamini meî, meî gratiã. Et calicẽ ſimiliter poſtquã 20
cœnâſſẽt, & dixit iis; Hic calix novi teſtamenti eſt, in quo ſanguis meus, qui effun-
ditur propter multos. Veruntamen ecce manus ejus qui prodit me mecum *eſt* in 21
menſa. Et Fili⁹ hominis vadit ſicut conſtitutũ fuit de illo: veruntamen væ iſti ho- 22
mini ꝑ cujus man⁹ prodent Filiũ hominis. Et dixerũt inter ſe diſcipuli ejus, quis 23
igitur eſſet ex iis qui faceret ita. *De eis qui dicebant, Quis igitur major erit?*
Et tunc diſputârunt inter ſe diſcipuli ejus, dicentes quis igitur major eſſet ex iis. 24
Et dixit iis; Reges gentiũ judicant eas, & magnates earũ, præcipiunt iis. Et vobis 25
non ſic: qui major eſt è vobis, fiat vobis ſicut minor: & Dñs etiam fiat vobis ſicut 26
miniſter. Quis eſt major qui recumbit, an qui miniſtrat? Nónne qui recumbit? & 27
ecce ego ſicut miniſter in medio veſtrûm. Et vos autẽ qui propter me ꝑſeverâſtis 28
mecum in afflictione mea: Sicut mihi pater meus in regno ſuo, ego etiam dabo 29
vobis regnũ ſicut dedit mihi pater meus: Ut edatis, & bibatis in menſa mea, in 30
regno meo: & ſedeatis ſuper thronos, & judicetis duodecim tribus Iſrael.
De eo quod expetivit Satanas. Et dixit Dñs noſter Simoni; Simõn, ecce 31
petiit Satanas prehendere vos, & cribrare vos ſicut triticũ. Et ego rogavi pro 32
vobis, ne deficeret fides veſtra: & tu etiam converſus, confirma fratres tuos. Et 33
dixit ei; Dñe, ego igitur paratus ſum tecũ proficiſci, ſive ad vincula, ſive ad mortẽ.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 * كدامين بزركترست انك نشسته است * يا انك خدمت مي كند * نه انك نشسته
28 است * اكنون منم در ميان شما مثال انك خدمت مي كند * وشما در زحمتها آزمايش پيش
29 من ايستادكي كرديد * ومن شمارا وعده مي دهم * انچنانك پدر مرا وعده داد در ملكوت
30 * وكفت كه بر خوان ملكوت من بخوريد وبياشاميد وبر تختها بنشينيد * ودوازده سبط
31 اسراييل را داوري كنيد * وعيسي روي بشمعون كرد وكفت شمعون * اينك وقت آمد كه ابليس
32 شمارا مثال كندم بغربيل بزند * ومن براي تو مي خواهم كه ايمانت كم نشود * وتو نيز در وقت باز
33 كرد * وبرادرانت را استواري ده * شمعون بدو كفت خداوند با تو استوار شدم * در زندان ودر مرك *

Utrum major eſt, is qui ſedet, an is 27
qui miniſtrat? Nónne is qui ſe-
det? Jam ego ſum inter vos tan-
quam is qui miniſtrat. Vos autem 28
in ærumnis tentationis apud me
perſeverâſtis. Et ego vobis promiſ- 29
ſum do, quemadmodum Pater mihi
promiſſum dedit in regno. Et dixit; 30
Super menſam regni mei comedetis
et bibetis, et ſuper thronos ſedebi-
tis, et duodecim tribus Iſraelis ju-
dicabitis. Et Jeſus vultum ad Si- 31
meonem convertit, et dixit; Sime-
on, ecce tempus venit, quo Diabo-
lus vos tanquam frumentum in cri-
bro agitabit: Ego autem pro te pe- 32
tam, ut fides tua non deficiat: et tu
etiam in tempore convertere, et fra-
tres tuos confirma. Simeon ei dixit; 33
Domine, tecum confirmatus ſum in
carcerem et in mortem.

Ille *autem* dixit; Dico tibi, Petre, Non cantabit hodiè gallus, *priùs quàm* ter ab-
34 Ὁ δὲ εἶπε, Λέγω σοι Πέτρε, Οὐ μὴ φωνήσει σήμερον ἀλέκτωρ, πρὶν ἢ τρὶς ἀπ-
neges *non* noſſe me. Et dixit eis; Quando miſi vos ſine ſacculo,
35 αρνήσῃ μὴ εἰδέναι με. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ (π)βαλαντίου
& pera, & calceamentis, numquid *aliquo defecti eſtis?* Illi *autem* dixerunt; Nihil. Dixit
36 καὶ πήρας καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑστερήσατε; οἱ δὲ εἶπον, (ρ)Οὐδενός. Εἶπεν
ergò eis; Sed nunc *habens* ſacculum, tollat, ſimiliter & peram: & non *habens*,
οὖν αὐτοῖς, Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων (σ)βαλάντιον, ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων,
vendat tunicam ſuam, & emat gladium. Dico enim vobis; Quoniam adhuc
37 πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγορασάτω μάχαιραν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, (τ)Ὅτι ἔτι
hoc ſcriptum oportet impleri in me, *hoc*; Et cum *exlegibus* reputatus eſt: Etenim
τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν (υ)ἐμοί, τὸ, Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη· καὶ γὰρ
quæ de me, finem habent. Illi *autem* dixerunt; Domine, ecce gladii hîc duo. Ille *autem*
38 τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. Οἱ δὲ εἶπον, Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. ὁ δὲ
dixit eis; Satis eſt. Et egreſſus ibat ſecundùm conſuetudinem in montem
39 εἶπεν αὐτοῖς, Ἱκανόν ἐστι. Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος
Olivarum: Secuti ſunt autem illum & diſcipuli ejus. *Factus autem* ad locum,
40 τῶν ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ (φ)μαθηταὶ αὐτοῦ. Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου,
dixit illis; Orate *non intrare* in tentationem. Et ipſe avulſus eſt ab
41 εἶπεν αὐτοῖς, Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν. Καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ'
eis quantum lapidis *jactum*, & *ponens genua* orabat, Dicens; Pater, ſi
42 αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολήν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο, Λέγων, Πάτερ, εἰ

σος ι
σοζ η
σοη ι
σοθ α
σπ β
σπα α
σπβ α

vis *transferre* calicem iſtum à me: Veruntamen non voluntas mea, ſed
βούλει παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ
tua fiat. Apparuit autem illi angelus de cœlo confortans eum. Et
τὸ σὸν (χ) γινέσθω. Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. Καὶ 43
factus in agonia, *intentiùs* orabat. Factus eſt *autem* ſudor ejus ſicut
γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσηύχετο. Ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ 44
guttæ ſanguinis *decurrentes* in terram. Et reſurgens ab oratione, *veniens*
θρόμβοι αἵματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν 45
ad diſcipulos, invenit eos dormientes præ triſtitia. Et ait illis,
πρὸς τοὺς μαθητάς, εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 46
Quid dormitis? *reſurgentes* orate, *ut non* intretis in tentationem. Adhuc
Τί καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. (ψ)Ἔτι 47
autem eo loquente, ecce turba, & *dictus* Judas, unus duodecim, antecedebat
δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος, καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, προήρχετο
eos, & appropinquavit Jeſu *oſculari* eum. *At* Jeſus dixit illi; Juda,
(ω) αὐτῶν, καὶ ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα, 48
oſculo filium hominis tradis?
φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;

σπγ ι
σπδ β
σπε α
σπς β

MS.A. (π) βαλλαντίου (ρ) Οὐθενός. (σ) βαλλάντιον, (τ) Ὅτι τοῦτο (υ) ἐμοί, Ὅτι καὶ (φ) μαθηταί. Γενόμενος (χ) γενέσθω. **** Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, (ψ) Ἔτι αὐτοῦ (ω) αὐτούς,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ ܫܡܥܘܢ܂ ܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܝܘܡܢܐ ܥܕܡܐ ܕܬܠܬ
35 ܙܒܢܝܢ ܬܟܦܘܪ ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܠܝ܀ * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܟܕ ܫܕܪܬܟܘܢ ܕܠܐ ܟܝܣܐ ܘܠܐ ܬܪܡܠܐ
36 ܘܡܣܐܢܐ܂ ܠܡܐ ܚܣܪ ܠܟܘܢ ܡܕܡ܀ * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܘܠܐ ܡܕܡ܂ ܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܡܢ
ܗܫܐ ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܟܝܣܐ ܢܫܩܘܠ܂ ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܬܪܡܠܐ܂ ܘܡܢ ܕܠܝܬ ܠܗ ܣܦܣܪܐ܀ ܢܙܒܢ
37 ܢܚܬܗ ܘܢܙܒܢ ܠܗ ܣܦܣܪܐ܀ * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܓܝܪ܀ ܕܐܦ ܗܕܐ ܕܟܬܝܒܐ ܘܠܐ ܕܬܫܬܠܡ
38 ܒܝ܂ ܕܥܡ ܥܘܠܐ ܐܬܡܢܝ܂ ܟܠ ܡܕܡ ܓܝܪ ܕܥܠܝ ܫܘܠܡܐ ܐܝܬ ܠܗ܀ * ܗܢܘܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܡܪܢ܀
39 ܗܐ ܗܪܟܐ ܐܝܬ ܬܪܬܝܢ ܣܦܣܪܝܢ܂ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܣܦܩܝܢ܀ * ܘܢܦܩ ܘܐܙܠ ܐܝܟ ܕܡܥܕ ܗܘܐ
40 ܠܛܘܪܐ ܕܒܝܬ ܙܝܬܐ܂ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ܐܦ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܀ * ܘܟܕ ܡܛܐ ܠܕܘܟܬܐ܂ ܐܡܪ
41 ܠܗܘܢ܂ ܨܠܘ ܕܠܐ ܬܥܠܘܢ ܠܢܣܝܘܢܐ܀ * ܘܗܘ ܦܪܫ ܡܢܗܘܢ܂ ܐܝܟ ܫܕܝܐ ܕܟܐܦܐ܀ ܘܣܡ
42 ܒܘܪܟܐ ܘܡܨܠܐ ܗܘܐ܀ * ܘܐܡܪ܂ ܐܒܐ܂ ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܬ ܥܒܪ ܡܢܝ ܟܣܐ ܗܢܐ܂ ܒܪܡ ܠܐ ܨܒܝܢܝ
43 ܐܠܐ ܕܝܠܟ ܬܗܘܐ܀ * ܘܐܬܚܙܝ ܠܗ ܡܠܐܟܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܕܡܚܝܠ ܠܗ܂ ܘܟܕ ܗܘܐ ܒܙܘܥܐ
44 45 ܡܥܝܢܐܝܬ ܡܨܠܐ ܗܘܐ܀ * ܘܗܘܬ ܕܘܝܬܗ ܐܝܟ ܢܛܘܦܐ ܕܕܡܐ܂ ܘܢܦܠܐ ܥܠ ܐܪܥܐ܀ * ܘܩܡ ܡܢ
46 ܨܠܘܬܗ ܘܐܬܐ ܠܘܬ ܬܠܡܝܕܘܗܝ܂ ܘܐܫܟܚ ܐܢܘܢ ܟܕ ܕܡܟܝܢ ܡܢ ܟܪܝܘܬܐ܀ * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂
47 ܡܢܐ ܕܡܟܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܩܘܡܘ ܨܠܘ ܕܠܐ ܬܥܠܘܢ ܠܢܣܝܘܢܐ܀ * ܘܥܕ ܗܘ ܡܡܠܠ ܗܘܐ
ܟܢܫܐ܂ ܘܗܘ ܕܡܬܩܪܐ ܝܗܘܕܐ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪ ܐܬܐ ܩܕܡܝܗܘܢ܂ ܘܩܪܒ ܠܘܬ ܝܫܘܥ
48 ܘܢܫܩܗ܂ ܗܢܐ ܓܝܪ ܐܬܐ ܝܗܒ ܗܘܐ ܠܗܘܢ܂ ܕܐܝܢܐ ܕܢܫܩ ܐܢܐ ܗܘܝܘ܀ * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂
ܝܗܘܕܐ܂ ܒܢܘܫܩܬܐ ܡܫܠܡ ܐܢܬ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܀

* Dixit ei Jeſus; Dico tibi, Simon, non can- 34
taturum hodiè gallum, uſquedum ter nega-
veris, me tibi haud notum eſſe. Item dixit 35
ei; Quando miſi vos abſque marſupiis, &
peris, calceiſque, num quid defuit vobis?
Dicunt ei, Sanè nihil. Dixit eis, Ex hoc 36
tempore qui habet marſupium, accipiat;
itidémque & peram: & qui non habet
gladium, vendat veſtem ſuam, & comparet
ſibi gladium. Dico enim vobis, etiam hoc 37
quod ſcriptum eſt, oportere adimpleri in
me, Cùm ſceleratis numerabor. Nam
omnia quæ de me *ſcripta ſunt*, finem ha-
bent. At ipſi dixerunt ei; Domine noſter, 38
ecce hîc ſunt duo gladii. Dixit eis, Suffi-
ciunt. Et egreſſus eſt profectúſque, uti 39
conſueverat, in Montem oliveti: & abie-
runt poſt eum etiam diſcipuli ejus. Qúm- 40
que perveniſſet ad locum, dixit eis; Ora-
te, ne intretis in tentationem. Et ipſe re- 41
ceſſit ab eis quaſi ad jactum lapidis, poſitiſ-
que genibus precabatur: & dicebat; Pa- 42
ter, ſi vis, prætereat me calix iſte: ve-
runtamen non voluntas mea, ſed tua fiat.
Et viſus eſt ei angelus de cœlo, confirmans 43
eum. Qúmque eſſet in timore, inſtan-
ter orabat: Et erat ſudor ejus quaſi gru- 44
mi ſanguinis, & cecidit ſuper terram. Et 45
ſurrexit ab oratione ſua, venítque ad di-
ſcipulos ſuos, & invenit eos dormientes præ
mœrore. Et dixit eis; Quid dormitis? 46
ſurgite, & precamini, ne intretis in ten-
tationem. Et adhuc eo loquente, ecce 47
turba, & is qui vocabatur Juda, unus ex
duodecim, præibat eis; & acceſſit ad Je-
ſum, eúmque deoſculatus eſt. (Nam hoc
ſignum dederat eis, Quemcunque oſculatus
fuero, ipſe eſt.) Dixit ei Jeſus; Juda, oſ- 48
culo prodis Filium hominis?

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

34 * عيسي بدو كفت شمعون بتو ميكويم كه امروز خروس بانك نزند • تا تو سه بار مرا منكر
35 شوي • وكويي كه مرا نمي شناسي • * ونيز بشاكردان كفت • كه چون شمارا بي
كيسه و توشه • وكفش فرستادم • هركز شمارا چيزي كم شد • كفتند اي خداوند چيزي
36 كم نشد • * عيسي كفت ازين ساعت هر كه كيسه و توشه دارد بستاند • و هر كه شمشير
37 ندارد جامهٔ خود بفروشد و براي خود شمشير بخرد • * اكنون بشما مي كويم • اينها كه
نبشته شد واجب است كه بر من تمام شود • كه با كناه كاران شمرده شوم • و هر بدي كه
38 بر من بود تمام شد • * شاكردان † بدو كفتند • اي خداوند ما اينك اينجا دو شمشير هست
39 كفت بس است * و از انجا مسيح بيرون آمد • وانچنانك عادت كرده بود • بكوه زيتون رفت •
وشاكردان او در دنبال او رفتند

صد بيست شش نماز كزاردن مسيح

40 41 * وچون در مقام رسيد بشاكردان كفت • نماز كنيد تا در آزمايش وبلا نيفتيد • * وقدر
42 يك سنك پرتاب عيسي از شاكردان دور شد • سجود كرد و نماز كرد • * وكفت اي
پدر اكر بخواهي اين ساغر از من بكذرد • اكنون نه ارادت من الا ارادت تو بشود •

* *Jeſus illi dixit; Simeon, tibi* 34
dico, quòd hodiè gallus vocem non
efferet, donec tu tribus vicibus me
abnegaveris, & dixeris, quòd me
non noveris. Ac diſcipulis etiam 35
dixit; Quando vos abſque cru-
menâ & perâ & calceis miſi, un-
quámne vobis aliquid defuit? Di-
xerunt; O Domine, quidquam non de-
fuit. Jeſus dixit; Ab hac hora qui- 36
cunq; cumenā & perā habet accipi-
at: et quicunq; gladiū non habet, ve-
ſtem ſuam vendat, & ſibi gladium
comparet. Jam vobis dico; Hoc 37
quod ſcriptum eſt oportet ut in me
compleatur, ut cum peccatoribus
numeratus ſim, & omne malum
quod de me eſt impletum ſit. Di- 38
ſcipuli ei dixerunt; O Domine no-
ſter, ecce hîc duo gladii ſunt. Dixit,
ſat eſt. Et illinc Chriſtus egreſſus 39
eſt, & quemadmodum conſueverat
in montem Olivarum ivit: & di-
ſcipuli ejus poſt eum iverunt.

CXXVI. Preces peragit Chriſtus.

* *Et cùm ad locum perveniſſet, di-* 40
ſcipulis dixit; Orate, ne in ten-
tationem & diſcrimen incidatis.
Et circiter unum lapidis jactum 41
Jeſus à diſcipulis remotus adora-
vit, & precatus eſt: Et dixit; 42
O Pater, ſi vis, hoc poculum à
me tranſeat: attamen non volun-
tas mea, ſed voluntas tua fiat.

Verſio VULGATA LATINA.

34 At ille dixit; Dico tibi, Petre, non cantabit hodiè gallus, donec ter abne-
35 ges nôſſe me. Et dixit eis; Quando miſi vos ſine ſacculo, & pera, &
36 calceamentis, numquid aliquid defuit vobis? At illi dixerunt; Nihil. Di-
xit ergò eis; Sed nunc, qui habet ſacculum, tollat ſimiliter & peram: &
37 qui non habet, vendat tunicam ſuam, & emat gladium. Dico enim vobis,
Quoniam adhuc hoc quod ſcriptum eſt, oportet impleri in me; Et cum ini-
38 quis deputatus eſt. Etenim ea, quæ ſunt de me, finem habent. At illi di-
39 xerunt; Domine, ecce duo gladii hîc. At ille dixit eis; Satis eſt. Et egreſ-
ſus ibat ſecundùm conſuetudinem in Montem olivarum. Secuti ſunt autem il-
40 lum & diſcipuli. Et cùm perveniſſet ad locum, dixit illis; Orate ne intre-
tis in tentationem. Et ipſe avulſus eſt ab eis quantum jactus eſt lapidis: & 41
poſitis genibus orabat, Dicens; Pater ſi vis, transfer calicem iſtum à me: 42
Veruntamen non mea voluntas, ſed tua fiat. Apparuit autem illi Angelus de 43
cœlo, confortans eum. Et factus in agonia, prolixiùs orabat. Et factus eſt 44
ſudor ejus, ſicut guttæ ſanguinis decurrentis in terram. Et cùm ſurrexiſſet ab 45
oratione, & veniſſet ad diſcipulos ſuos, invenit eos dormientes præ triſtitia.
Et ait illis; Quid dormitis? ſurgite, orate, ne intretis in tentationem. Ad- 46
huc eo loquente, ecce turba: & qui vocabatur Judas, unus de duodecim, 47
antecedebat eos: & appropinquavit Jeſu ut oscularetur eum. Jeſus autem 48
dixit illi; Juda, oſculo Filium hominis tradis?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * فقال له اقول لك يا بطرا انه لا يصيح الديك اليوم حتى تنكرني ثلث مرات انك لا تعرفني .
35 36 * ثم قال لهم لما ارسلتكم بغير كيس ولا مزود ولا حذاء هل اعوزكم شيا * فقالوا ولا شي . قال
لهم من كان له الان كيس فليبقه معه وكذلك ايضا من كان له مزود . ومن ليس له سيف
37 فليبع ثوبه وليشتر سيفا * اقول لكم ان المكتوب سوف يكمل في انني احصى مع الاثمة . لان
38 39 الذي كتب لاجلي له كمال * فقالوا له يا رب ههنا سيفان . فقال لهم يكفيان * ثم خرج كالعادة
40 ومضى الى جبل الزيتون وتبعه ايضا تلاميذه * فلما انتهى الى المكان قال لهم صلوا لئلا
41 42 تدخلوا التجربة * وابتعد عنهم نحو رمية حجر وجثا على ركبتيه وصلى * قائلا يا ابة ان كنت
43 شاء فليعبر عني هذه الكاس لكن ليس مشيتي بل مشيتك تكون * فظهر له ملاك من
44 45 السماء ليقويه . وكان يصلي متواترا * وصار عرقه كالدم العبيط نازلا على الارض * وقام من
46 الصلاة وجاء الى التلاميذ فوجدهم نياما من الحزن * فايقظهم وقال لهم لماذا تنامون . قوموا
فصلوا لئلا تدخلوا التجارب .

. الفصل الحادي والثمانون .

47 * وفيما هو يتكلم واذا جمع والمسمى يهوذا احد الاثني عشر كان يمشي قدامهم . فدنا من
48 يسوع وقبله * فقال له يسوع يا يهوذا اتقبلة تسلم ابن الانسان .

Inquit illi; Dico tibi, Petre, quòd non 34
cantabit gallus hodiè, donec abneges
me tribus vicibus, quòd non cognoſcas
me. Deindè dixit illis; Quando miſi 35
vos ſine crumena, & ſine ſacco viatorio,
& ſine calceamentis, nunquid defuit vo-
bis aliquid? Dixerunt, Nihil omninò. 36
Dixit eis; Quicunque habet modò cru-
menam, ſervet eam apud ſe. Et ſimiliter
etiam qui habet ſacculum viatorium.
Et qui non habet gladium, vendat tuni-
cam ſuam, & emat gladium. Dico vo- 37
bis, quòd ſcriptura implenda eſt in me,
quòd ſcilicet deputabor cum iniquis.
Quoniam id quod ſcriptum eſt de me,
finem habet. Dixerunt ei; Domine, 38
hîc duo ſunt gladii. Ait illis; Suffici-
unt. Deindè exiit & abiit ſecundùm 39
conſuetudinem in Montem olivarum, &
ſecuti ſunt etiam diſcipuli ſui. Cùmque 40
perveniſſet ad locum, dixit illis, Orate,
ne intretis in tentationem. Et ſeceſſit 41
ab eis circiter jactum lapidis, & proci-
dit ſuper genua ſua, & oravit. Dicens; 42
O Pater mi, ſi vis, tranſeat à me hîc
calix: veruntamen non voluntas mea,
ſed voluntas tua fiat. Apparuit autem 43
illi angelus de cœlo, ut confortaret eum.
Et orabat inceſſanter: Et factus eſt ſu- 44
dor ejus veluti ſanguis vividus deflu-
ens in terram. Et ſurrexit ab oratione, 45
& venit ad diſcipulos, & invenit eos
dormientes præ triſtitia. Et excitavit 46
eos, dixitque illis; Quare dormitis? ſur-
gite, orate, ne intretis in tentationes.

Sectio octuageſima prima.

Et dum ipſe loqueretur, ecce turba, & 47
qui vocatur Judas, unus ex duodecim,
gradiebatur ante eos, & acceſſit ad Je-
ſum, & oſculatus eſt eum. Dixit autem 48
ei Jeſus; O Juda, oſculo tradis filium
hominis?

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

34 ወይቤሎ፡እብለከ፡ጴጥሮስ፡ዮም፡ዘእንበለ፡ይንቁ፡ደሮሆ፡ሠለስ፡ትክሕደኒ፡ከመዘ፡ኢ
35 ታአምረኒ።=፡ በ፫ ሰዓተ፡ሌሊት፡=፡ ወይቤሎሙ፡ አመ፡ ፈነውኩክሙ፡ ዘ
36 እንበለ፡ቍናምት፡ ወጽፍንት፡ቦኑ፡ዘተፀነስክሙ፡ ወይቤልዎ፡አልቦ።=፡ ወይቤሎሙ፡
ይእዜሰኬ፡ዘቦ፡ቍናምተ፡ ይንሣእ፡ ሎቱ፡ ወከማሁ፡ዘሂ፡ ጽፍንተ፡ ወዘሰ፡አልቦ፡ ይሣ
37 ጥ፡ ልብሶ፡ወይሣየጥ፡ሎቱ፡መጥባሕተ።=፡ እብለክሙ፡ ከመ፡ይበጽሐኒ፡ ዘጽሑፍ፡
ወይትፌጸም፡ በላዕሌየ፡ዘይብል፡ወምስለ፡ኃጥኣን፡ ተኈለቍ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወኵ
38 ሉ፡ዘበእንቲአሁ፡ ይትፌጸም።=፡ ወይቤልዎ፡ እግዚኦ፡ነዋ፡ክልኤ፡መጥባሕት፡ሃሎ፡ኀ
ቤነ፡ዝየ፡ ወይቤሎሙ፡ይአክለነ፡ እንከሰ፡ይከውነነ።=፡ በ፮ ሰዓተ፡ ሌሊት፡=፡
39 ወወፂአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ሖረ፡ደብረ፡ ዘይት፡በከመ፡ ያለምድ፡ይጸሊ፡ ወተለውዎ፡
40 አርደኢሁ።=፡ ወበጺሖሙ፡ውስተ፡ውእቱ፡መከን፡ወይቤሎሙ፡ጸልዩ፡ከመ፡ኢትባኡ፡
41 ውስተ፡መንሱት፡=፡ ወተአተተ፡እምኔሆሙ፡መጠነ፡ሙጋረ፡እብን፡ወሰገደ፡ወጸለየ፡=፡
42 ላንዘ፡ይብል፡አባ፡ ለእመ፡ትፈቅድ፡አግሕሥ፡ እምኔየ፡ ለዝንቱ፡ጽዋዕ፡ ወባሕቱ፡ ፈቃ
43 ድከ፡ይኩን፡ ወአኮ፡ፈቃድየ።=፡ ወአስተርአዮ፡ መልአክ፡ እግዚአብሔር፡ እምሰማ
44 ይ፡ ዘይጸንዖ፡=፡ ወፈርሀ፡ወአውተረ፡ጸልዮ፡ወኮነ፡ሃፈ፡ከመ፡ነጸፍጸፈ፡ደም፡ዘይወር
45 ድ፡ውስተ፡ምድር።=፡ወተንሥአ፡እምኀበ፡ይጼሊ፡ወሖረ፡ኀበ፡አርደኢሁ፡ወረከቦሙ፡
46 እንዘ፡ይነውሙ፡እምሐዘን፡=፡ ወይቤሎሙ፡ምንትኑ፡ያነውመክሙ፡ተንሥኡ፡ጸልዩ፡
47 ከመ፡ኢትባኡ፡ውስተ፡መንሱት።=፡ በ፱ ሰዓተ፡ሌሊት፡=፡ ወዘንተ፡ እንዘ፡ይብ
ሎሙ፡በጽሑ፡ሕዝብ፡ወይሁደ፡ እምዓሠርቱ፡ወክልኤቱ፡አርደኢሁ፡ ይመርሖሙ፡፡ወ
ቀርቦ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወሰዓሞ፡፡ወዝውእቱ፡ ትእምርት፡ዘወሀቦሙ፡ ወይቤሎሙ፡
48 ዘሰዓምክዎ፡ውእቱ፡ኪያሁ፡ላኀዙ።=፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ይሁደ፡ በስዒም
ኑ፡ታገብኦ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ሕያው፡አኮኑ፡ታቀትሎኑ፡=፡

Et dixit ei; Dico tibi, Petre, hodiè, antequàm cantabit gallus, ter negabis me, 34
tanquam non noveras me. *Tertiâ noctis horâ.* Et dixit iis; Quando 35
miſi vos abſque crumena, & pera, num quid defuit vobis? & dixerunt ei; Nihil.
Et dixit iis; Nunc igitur qui habet crumenam, ſumat eam; & ſimiliter qui *habet* 36
peram: & qui non habet, vendat pallium ſuum, & emat ſibi gladium. Dico vo- 37
bis, quòd continget mihi quod ſcriptũ eſt, & perficietur in me, quod dictum fuit;
Et cum peccatoribus numeratus eſt Dominus Jeſus: & totum ꝙ de eo *ſcriptum*
eſt perficietur. Et dixerunt ei; Domine, ecce duo gladii ſunt apud nos hic, & dixit 38
iis; Sufficiunt nobis: igitur erunt nobis. *Sextâ noctis horâ.*
Et exiens Dominus Jeſus profectus eſt *in* montem Olearum: ſicut conſueverat, o- 39
rare: & ſequuti ſunt eum diſcipuli ejus. Et quum perveniſſent ad eum locum, 40
dixit iis; Orate ut non intretis in tentationem. Et progreſſus eſt ab illis quantũ 41
jactus lapidis, & adoravit, & oravit: Dicens; Pater, ſi vis remove à me hunc cali- 42
cem: veruntamen voluntas tua fiat, & non voluntas mea. Et apparuit angelꝰ Dei 43
à cœlo confirmans eum. Et timuit, & perſtitit orare: et fuit ſudor ejus ſicut gut- 44
tæ ſanguinis, qui deſcendebat in terram. Et ſurrexit à loco ubi oràſſet, & profe- 45
ctus eſt ad diſcipulos ejus, & invenit eos dormientes præ triſtitia. Et dixit iis; 46
Quid igitur dormitis? ſurgite, orate, ne intretis in tentationem.
Nonâ noctis horâ. Et quum hoc diceret iis, venerunt populi: & Judas, è 47
duodecim diſcipulis ejus, viam præmonſtrabat iis, & appropinquavit Domino
Jeſu, & oſculatus eſt eum: & hoc fuit ſignum quod dederat iis, & dixit iis; Quem
oſculatus ſum, is eſt, ipſum apprehendite. Et dixit ei Dominus Jeſus; Juda, num 48
oſculo tradis filium hominis? nónne occidere facies illum?

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

43 44 * و از آسمان فرشته بدو نموده شد . که دل اورا استوار مي كرد . * و او با اندوه و نهيب نماز مي كرد .
45 و اشك او مثال خون قطر قطره بر زمين افتاد . * انكه از جاي نماز بر خواست . و پيش شاكردان
46 آمد . و ايشانرا ديد كه از غم و اندوه خفته بودند . * و بديشان كفت چرا مي خسبيد . بر خيزيد
و نماز كنيد تا در آزمايش بلا نيفتيد   صد بيست هفت   آمدن يهودا با جماعت غوغا بر سر مسيح
47 * هنوز در سخن بود . كه يهوداء شاكرد از دوازده . و جماعت يهوديان با تير و تيغ و نيزه * بر مسيح
آمدند . و يهودا پيش آمد . و مسيح را بوسه كرد . سبب انك نشان چنين كرده بود * و بخصمان
48 كفته كه هر كرا من بوسه كنم شما اورا بكيريد . * عيسي بدو كفت يهودا ببوسه + فرزند
ادمي را بخصمان مي سپاري .

Et è cœlo Angelus ad eum apparuit, 43
qui animum ejus confirmavit. Ipſe 44
autem in mœrore & pavore ora-
tionem fecit: & lachrymæ ejus
inſtar ſanguinis guttatim in terram
cadebant. Tunc ex loco orationis 45
ſurrexit, et ad diſcipulos venit et
illos vidit, quòd præ anxietate et
mœrore ſopiti eſſent. Et illis dixit; 46
Quare dormitis? Surgite, et ora-
te, ne in tentationis diſcrimen in-
cidatis.

CXXVII. Adventus Judæ cum turba *ac* tumultu in caput Chriſti.

Adhuc in ſermone erat, cùm Judas, 47
diſcipulus ex duodecim, et turba
Judæorum cum ſagittis, et gladiis,
et lanceis, in Chriſtum venirent:
Judas autem acceſſit, et Chriſtum
oſculatus eſt: Eâ de cauſâ quòd
ſignum ita dederat, et adverſariis
dixerat, Quemcunque ego oſcula-
tus fuero, vos ipſum prehendite.
Jeſus ei dixit; Juda, oſculo Fili- 48
um hominis adverſariis tradis?

Videntes autem qui circa ipsum futurum, dixerunt ei; Domine, si percutiemus in
49 Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον, εἶπον αὐτῷ, Κύριε, εἰ πατάξομεν ἐν σπζ α
gladio? Et percussit unus quidam ex illis servum principis Sacerdotum, & ampu-
50 μαχαίρᾳ; Καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖ-
tavit ejus auriculam dextram. Respondens autem Jesus, ait; Sinite usque huc.
51 λεν αὐτοῦ τὸ οὖς τὸ δεξιόν. (α) Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν, Ἐᾶτε ἕως τούτου. σπη ι
Et tangens auriculam ejus, sanavit eum. Dixit autem Jesus ad ac-
52 καὶ ἁψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν. Εἶπε δὲ (β) ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς παρα- σπθ α
cedentes ad se, principes Sacerdotum, & magistratus templi, & seniores; Quasi
γενομένους ἐπ' αὐτὸν, ἀρχιερεῖς, καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ, καὶ πρεσβυτέρους, Ὡς
ad latronem existis cum gladiis & lignis? Quotidiè existente me cum vobis in
53 ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων; Καθ' ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν
templo, non extendistis manus in me: sed hæc vestra est hora, & potestas
τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία
tenebrarum. Comprehendentes autem eum duxerunt, & induxerunt eum ad domum
54 τοῦ σκότους. Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, καὶ (γ) εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον σζ α
principis Sacerdotum. At Petrus sequebatur à longè. Accendentibus autem ignem in medio
55 τοῦ ἀρχιερέως. ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρόθεν. Ἁψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ σλα α
aulæ, & circumsedentibus illis, sedebat Petrus in medio eorum. Videns
56 τῆς αὐλῆς, καὶ συγκαθισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσῳ αὐτῶν. Ἰδοῦσα
autem eum ancilla quædam sedentem ad lumen, & attentè intuita eum, dixit; Et
δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε, Καὶ

hic cum illo erat. Is autem negavit eum, dicens; Mulier, non novi illum. Et
οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν. Ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτὸν, λέγων, Γύναι, οὐκ οἶδα αὐτόν. Καὶ 57
post pusillum, alius videns eum, dixit; Et tu de illis es. At Petrus ait, 58
σζβ α μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν, ἔφη, Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν,
Homo, non sum. Et interstante quasi horâ unâ, alius quidam affirmabat, dicens;
Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. Καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διϊσχυρίζετο, λέγων, 59
In veritate & hic cum illo erat: etenim Galilæus est. Ait autem Petrus; Ho-
Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος, Ἄν- 60
mo, non novi quid dicis. Et continuò, adhuc loquente illo, cantavit
θρωπε, οὐκ οἶδα ὃ λέγεις. καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν
gallus. Et conversus Dominus, respexit Petrum: & recordatus est Petrus
σζγ β (δ) ὁ ἀλέκτωρ. Καὶ στραφεὶς ὁ Κύριος, ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος 61
verbi Domini, sicut dixerat ei; Quia priùs gallum cantare, negabis me ter.
τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρίς.
Et egressus foràs Petrus, flevit amarè. Et viri tenentes Jesum,
σζδ α Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος, ἔκλαυσε πικρῶς. Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τὸν Ἰησοῦν, 62
illudebant ei, cædentes. Et obvolventes eum, percutiebant ejus faciem, 63
ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέροντες. Καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν, ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον,
& interrogabant eum, dicentes; Prophetiza, quis est percutiens te? Et alia 64
καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες, Προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; Καὶ ἕτερα 65
multa blasphemantes dicebant in eum.
πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

MS.A. (α) Ἀποκριθεὶς ὁ (β) Ἰησοῦς (γ) εἰσήγαγον εἰς (δ) ἀλέκτωρ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

49 * ܟܕ ܚܙܘ ܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ. ܢܡܚܐ ܐܢܘܢ ܒܣܝܦܐ.
50 * ܘܡܚܐ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܠܥܒܕܗ ܕܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܫܩܠܗ ܐܕܢܗ ܕܝܡܝܢܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ
51 ܘܐܡܪ. ܥܕܡܐ ܠܗܕܐ. ܘܩܪܒ ܠܐܕܢܗ ܕܗܘ ܕܐܬܡܚܝ ܘܐܚܠܡܗ. * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܬܘ
52 ܥܠܘܗܝ. ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ. ܘܪܒܝ ܚܝܠܐ ܕܗܝܟܠܐ. ܐܝܟ ܕܥܠ ܓܝܣܐ ܢܦܩܬܘܢ ܥܠܝ
53 ܒܣܝܦܐ ܘܒܩܝܣܐ ܕܬܐܚܕܘܢܢܝ. * ܟܠܝܘܡ ܥܡܟܘܢ ܗܘܝܬ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܠܐ ܐܘܫܛܬܘܢ
54 ܥܠܝ ܐܝܕܝܐ. ܐܠܐ ܗܕܐ ܗܝ ܫܥܬܟܘܢ ܘܫܘܠܛܢܐ ܕܚܫܘܟܐ. * ܘܐܚܕܘܗܝ ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܒܝܬܗ
55 ܕܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܫܡܥܘܢ ܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ ܡܢ ܪܘܚܩܐ. * ܘܐܚܕܘ ܕܝܢ ܢܘܪܐ ܒܡܨܥܬܗ ܕܕܪܬܐ.
56 ܘܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܚܕܪܝܗ. ܘܝܬܒ ܐܦ ܗܘ ܫܡܥܘܢ ܒܝܢܬܗܘܢ. * ܘܚܙܬܗ ܥܠܝܡܬܐ ܚܕܐ
57 ܕܝܬܒ ܠܘܬ ܢܘܪܐ. ܘܚܪܬ ܒܗ ܘܐܡܪܬ. ܐܦ ܗܢܐ ܥܡܗ ܗܘܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܟܦܪ ܘܐܡܪ.
58 ܐܢܬܬܐ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ. * ܘܒܬܪ ܩܠܝܠ ܚܙܝܗܝ ܐܚܪܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܦ ܐܢܬ ܡܢܗܘܢ
59 ܐܢܬ. ܟܐܦܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܐ ܗܘܝܬ. * ܘܒܬܪ ܫܥܬܐ ܚܕܐ. ܐܚܪܢܐ ܡܬܚܦܛ ܗܘܐ ܘܐܡܪ. ܫܪܝܪܐܝܬ
60 ܐܦ ܗܢܐ ܥܡܗ ܗܘܐ. ܐܦ ܓܠܝܠܝܐ ܗܘ ܓܝܪ. * ܐܡܪ ܟܐܦܐ. ܓܒܪܐ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢܐ
61 ܐܡܪ ܐܢܬ. ܘܡܚܕܐ ܟܕ ܗܘ ܡܡܠܠ ܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ. * ܘܐܬܦܢܝ ܝܫܘܥ ܘܚܪ ܒܟܐܦܐ. ܘܐܬܕܟܪ
ܫܡܥܘܢ ܡܠܬܗ ܕܡܪܢ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ. ܕܥܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ ܬܟܦܘܪ ܒܝ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ.
62 * ܘܢܦܩ ܠܒܪ ܫܡܥܘܢ. ܘܒܟܐ ܡܪܝܪܐܝܬ. * ܘܓܒܪܐ ܕܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܝܫܘܥ. ܡܒܙܚܝܢ
63
64 ܗܘܘ ܒܗ. * ܘܡܟܣܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܘܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܦܪܨܘܦܗ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܬܢܒܐ
65 ܡܢܘ ܡܚܟ. * ܘܐܚܪܢܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܡܓܕܦܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ ܥܠܘܗܝ.

Quum autem viderent ii, qui cum eo erant, 49
quod fiebat, dicunt ei; Domine noster, Percutiemus eos gladiis? Et percussit unus ex 50
eis servum principis sacerdotum, & abstulit
auriculam ejus dexteram. Respondit Jesus, 51
& ait; Satìs est ad hanc usque rem processisse. Et tetigit auriculam vulnerati illius,
& sanavit eum. Et dixit Jesus iis qui vene- 52
rant contra seipsum, principibus sacerdotum, & senioribus, & præpositis militiæ
templi; Tanquam adversùs latronem exiistis adversùm me cum gladiis & fustibus, ut
prehenderetis me. Quotidiè vobiscum 53
eram in templo, nec extendistis in me manus:
sed hæc est hora vestra & potestas tenebrarum. Et comprehensum eum adduxerunt 54
in domum principis sacerdotum. Simon
autem procul veniebat post eum. Cæterùm 55
accenderunt ignem in medio atrii, & consederunt circa eum; sedítque & ipse Simon
inter eos. Et vidit eum puella quædam se- 56
dentem ad ignem; cúmque intuita, dixit;
Et iste cum eo erat. Ipse autem abnegavit, 57
& ait; Mulier, non novi eum. Et paulò 58
post vidit eum alius, & dixit ei, Tu quoque
ex ipsis es. Cepha verò ait, Non sum. Et 59
post unam horam alius contendebat, dicebátque, Verè & iste cum eo erat: etenim
Galilæus est. Dixit Cepha, O homo, ne- 60
scio quid dicas. Et statim dum ipse loqueretur, cantavit gallus. Et conversus Jesus, in- 61
tuitus est Cepham: & recordatus est Simon
verbi Domini nostri, quod dixerat ipsi, Priusquàm cecinerit gallus, ter abnegabis me. Et 62
egressus foràs Simon, flevit amarè. Porrò 63
homines illi qui tenebant Jesum, illudebant
ei. Et obvelabant eum, ac percutiebant 64
eum in faciem ipsius, dicentes; Vaticinare,
quis te percussit? Aliáque quam plurima 65
blasphemabant ac dicebant in eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

49 * وجماعتي كه با عيسي بودند چون ان حال ديدند كفتند • اي خداوند مارا بكذار
50 تا ايشانرا بشمشيرها بزنيم • *ويكي ازيشان + برد وبنك سرور امامانرا كوش راست اوجدا
51 52 كرد • *عيسي بدو كفت تا اين حد • و امد پيش زخم دار وكوش اورا درست كرد • *وعيسي
ببزركان امامان • وپيران ومعتمدان هيكل كفت • بر مثال حراميان • بچوب وشمشير ونيزه •
53 بر من آمديد • تا بكيريد • * چونست كه هر روز [در هيكل] با شما بودم ونكرفتيد ليكن
اينست ساعت شما وسلطنت تاريكي شما صد بيست هشت بردن مسيح را كرفته
54 بخانهٔ حنان *وبعد ازان عيسي كرفتند • وبخانهٔ بزرك امامان آوردند • وشمعون
55 دور • دور • ازپس او مي آمد • *هوا سرد بود • درميان + سراي جماعتي آتش افروخته + بودند
56 ونشسته • شمعون آمد • وپيش ايشان نشست • وكرم مي شد • *ودختري اورا بشناخت •
بروي اونكه كرد وكفت • اين نيز باعيسي بود • صد بيست نه منكري شمعون
57 58 * شمعون منكر شد وكفت اورا نمي شناسم • * وازانجا اندكي پستر رفت • يكي ديكر
59 اورا ديد • وكفت تو ازايشان هستي • شمعون كفت ازايشان نيستم • *بعد يك ساعت

Cœtus autem qui cum Jesu erant, 49
cùm hoc fieri viderent, dixerunt; O
Domine, nobis permitte ut eos gladiis percutiamus. Et unus ex eis per- 50
cussit servum principis sacerdotum,
et auriculam dextram ejus amputavit. Jesus ei dixit; Usque ad hunc 51
terminum. Et venit ad saucium,
et auriculam ejus sanavit. Et Je- 52
sus magnatibus sacerdotum et senioribus et præfectis templi dixit;
Tanquam adversùs latrones, cum
fustibus, et gladiis, et hastis, in me
venistis ut prehenderetis? Quomo- 53
dò est quòd quotidiè in templo vobiscum eram, et non prehendistis? Sed
hæc est hora vestra, et potestas tenebrarum vestrarum.

CXXVIII. Abductio Christi capti in domum Annæ.

Et posteà Jesum prehenderunt, et 54
in domum maximi sacerdotum duxerunt: et Simeon longo intervallo
post eum veniebat. Cumque *aer fri-* 55
gidus esset, in medio atrii quidam
ignem accenderant, quibus sedentibus Simeon venit et coram eis sedit,
et calefactus est. Et puella quædam 56
eum agnovit, & vultum ejus intuita
est, et dixit; Iste etiam cum Jesu erat.

CXXIX. Abnegatio Simeonis.

Simeon inficiatus est, et dixit; 57
Eum non novi. Et illinc paululum 58
regressum quidam alius eum vidit,
et dixit; Tu ex ipsis es. Simeon di-
xit, Ex illis non sum. Post unâ horâ 59

Verſio VULGATA LATINA.

49 Videntes autem hi, qui circa ipſum erant, quod futurum erat, dixerunt ei; Domine,
50 ſi percutimus in gladio? Et percuſſit unus ex illis ſervum principis ſacerdotum,
51 & amputavit auriculam ejus dexteram. Reſpondens autem Jeſus, ait;
52 Sinite uſque huc. Et cùm tetigiſſet auriculam ejus, ſanavit eum. Dixit autem
Jeſus ad eos, qui venerant ad ſe, principes ſacerdotum, & magiſtratus templi,
53 & ſeniores; Quaſi ad latronem exiſtis cum gladiis & fuſtibus? Cùm quotidiè
vobiſcum fuerim in templo, non extendiſtis manus in me: ſed hæc eſt hora veſtra,
54 & poteſtas tenebrarum. Comprehendentes autem eum, duxerunt ad domum
55 principis ſacerdotum: Petrus verò ſequebatur à longé. Accenſoq; autem
igne in medio atrii, & circumſedentibus illis, erat Petrus in medio eorum.
56 Quem cùm vidiſſet ancilla quædam ſedentem ad lumen, & eum fuiſſet intuita,
dixit; Et hic cum illo erat. At ille negavit eum, dicens; Mulier, non novi 57
illum. Et poſt puſillum alius videns eum, dixit; Et tu de illis es. Petrus 58
verò ait; O homo, non ſum. Et intervallo facto quaſi horæ unius, alius 59
quidam affirmabat, dicens; Verè & hic cum illo erat: nam & Galilæus
eſt. Et ait Petrus; Homo, neſcio quid dicis. Et continuò adhuc illo loquente 60
cantavit gallus. Et converſus Dominus reſpexit Petrum. Et recordatus 61
eſt Petrus verbi Domini, ſicut dixerat; Quia priùs quàm gallus cantet,
ter me negabis. Et egreſſus foràs Petrus flevit amaré. Et viri qui tenebant 62
illum, illudebant ei, cædentes. Et velaverunt eum, & percutiebant faciem 63
ejus: & interrogabant eum, dicentes; Prophetiza, quis eſt, qui te percuſſit? 64
Et alia multa blaſphemantes dicebant in eum. 65

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فلما رأى الذين معه ما كان قالوا له يا رب انضرب بالسيف * فضرب واحد منهم عبد 49 50
رييس الكهنة فقطع اذنه اليمني * اجاب يسوع قايلا اكفف ولمس اذنه فابراها * وقال 51 52
للذين جاوا اليه من روساء الكهنة وجند الهيكل والمشايخ امثل لص انا جيتم الي بسيوف
وعصي لتاخذوني * وقد كنت معكم كل يوم في الهيكل ولم تمدوا الي ايديكم * لكن 53
هذه هي ساعتكم وسلطان الظلمة * فاخذوه وجاوا به الي بيت رييس الكهنة * وكان بطرس 54
يتبعه من بعيد * فاضرموا نارا وسط الدار وجلسوا وكان بطرس جالسا وسطهم * فلما راته 55 56
جارية امه جالسا عند الضو ميزته وقالت هذا ايضا كان معه * فانكر وقال يا مراه ما 57
اعرفه * ثم بعد قليل ايضا راه اخر فقال انت ايضا منهم * فقال بطرس يا انسان ما انا 58
هو * ثم بعد ساعة كرر عليه القول اخر قايلا حقا هذا ايضا كان معه لانه جليلي * 59
* فقال بطرس يا انسان ما اعرف ما تقول * وفيما هو يتكلم صاح الديك * فالتفت الرب ونظر 60 61
الي بطرس * فذكر بطرس كلام الرب الذي قاله له انه قبل ان يصيح الديك اليوم تنكرني
ثلث دفعات * فخرج بطرس خارجا وبكي بكاء مرا * والرجال الذين امسكوا يسوع كانوا يهزون 62 63
به * ويغطون وجهه ويضربونه ويسالونه قايلين تنبا لنا من الذي ضربك * وكانوا يفترون 64 65
عليه ايضا باشياء كثيرة *

Cùm autem vidiſſent qui cum illo erant quod fiebat, dixerunt ei; Domine, percutiemúſne gladio? Et percuſſit unus ex illis ſervum principis ſacerdotum, & amputavit aurem ejus dexteram. Reſpondit Jeſus, dicens; Cohibe te. Et tetigit aurem ejus, & ſanavit eam. Dixitque ad eos qui venerant ad ſe ex parte principum ſacerdotum, & militiæ templi, & ſeniorum; Num pro latrone ſum, ut veneritis ad me cum gladiis & fuſtibus ut prehenderetis me? Equidem eram vobiſcum quotidiè in templo, & non extendiſtis in me manus veſtras: ſed hæc eſt hora veſtra, & poteſtas tenebrarum. Itaque comprehenderunt eum, & duxerunt eum in domum principis ſacerdotum. Et Petrus ſequebatur eum à longé. Accenderunt autem ignem in medio atrii, & ſederunt, erátque Petrus ſedens in medio eorum. Cúmque vidiſſet eum puella quædam ancilla ſedentem propè lumen, dignovit illum, & ait, Hic etiam erat cum eo. Et negavit, dicens; O mulier, non novi illum. Deindè poſt puſillum etiam vidit eum alius, & dixit; Tu quoque ex illis es. Inquit Petrus, O homo, non ſum ego. Item poſt horam repetiit ei ſermonem alius, dicens; Verè hic etiam erat cum eo, nam Galilæus eſt. Dixit Petrus, O homo, neſcio quid dicis: & dum ipſe loqueretur, cantavit gallus. Et converſus eſt Dominus, & reſpexit in Petrum; recordatúſque eſt Petrus ſermonis Domini, quem dixerat illi, quòd antequam cantet gallus hodiè, negabis me tribus vicibus. Quare egreſſus eſt Petrus foràs, & flevit fletu amaro. Et viri qui apprehenderant Jeſum, illudebant ei. Et velabant vultum ejus, & percutiebant illum, & interrogabant eum, dicentes; Prophetiza nobis, quis eſt qui te percuſſit? Et blaſphemabãt in eum prætereà reb⁹ plurimis.
49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

49 ወርእዮሙ፡ እለ፡ ምስሌሁ፡ ይቤልዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እግዚኦ፡ ንቅትሎሙኑ፡ በመጥባሕት።
50 ወዘበጠ፡ አሐዱ፡ ለገብረ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ወሙተሮ፡ እዝኖ፡ ዘየማን።
51 ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ኅድግዝ፡ ወገሰሶ፡ እዝኖ፡ ሶቤሃ፡ ወአሕየዎ።
52 ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለእለ፡ መጽኡ፡ ኀቤሁ፡ ይእኅዝዎ፡ ሊቃነ፡ ካህ
ናት፡ ወለመገብተ፡ ምኵራብ፡ ወለረበናት፡ ከመዘ፡ ሰራቂ፡ ተአኅዙኒ፡ መጻእክሙ፡ ምስለ፡
53 መጥብሓ፡ ወዕፀው። እንዘ፡ ኵሎ፡ አሚረ፡ ሀለውኩ፡ ምስሌክሙ፡ በምኵራብ፡ እዴ
ክሙ፡ ጥቀ፡ ኢሰፋሕክሙ፡ ሳዕሌየ፡ ወባሕቱ፡ ዝንቱ፡ ውእቱ፡ ሰዓትክሙ፡ ወስልጣኑ፡ ለመ
54 ኰንነ፡ ጽልመት። ወአኀዝዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ዘወሰድዎ፡ ኀበ፡ ቤተ፡ ሊቀ፡ ካህ
55 ናት፡ ወተለዎ፡ ጴጥሮስ፡ እምርሑቅ። ወአንደዱ፡ እሳተ፡ ማእከለ፡ ዓጸድ፡ ወነቢሮ
56 ሙ፡ ነበረ፡ ጴጥሮስኒ፡ ምስሌሆሙ፡ ማእከሎሙ። ወርእየቶ፡ ወለት፡ እንዘ፡ ይነብር፡
57 ኀበ፡ መንገለ፡ በርህ፡ ወጠየቀቶ፡ ወትቤ፡ ዝኒ፡ ምስሌሁ፡ ሃሎ። ወክሕደ፡ ወይቤላ፡ ኢ
58 ያእምሮ፡ ብእሲቶ፡ ዘትብሊ። ወእምድኅረ፡ ሕቅ፡ ርእዮ፡ ካልእ፡ ወይቤሎ፡ አንተ
59 ኒ፡ እምኔሆሙ፡ አንተ። ወይቤሎ፡ ጴጥሮስ፡ አንተ፡ ከልእየ፡ ኢኮንኩ። ወኀሊፎ፡ መጠ
ነ፡ ሰዓተ፡ አሐቲ፡ አጠቀ፡ አሐዱ፡ ካልእ፡ ወይቤሎ፡ ላማን፡ ዝኒ፡ ምስሌሁ፡ ሃሎ፡ ወገሊላ
60 ዊ፡ ውእቱ። ወይቤሎ፡ ጴጥሮስ፡ ለአንተ፡ ብእሲ፡ ኢያእምሮ፡ ዘትብል። ወነቀወ፡ ደር
61 ሆ፡ ሶቤሃ፡ እንዘ፡ ይትናገር። ወተመይጠ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወነጸሮ፡ ለጴጥሮስ፡ ወተ
ዘከረ፡ ጴጥሮስ፡ ቃሎ፡ ለእግዚእነ፡ ዘይቤሎ፡ ሠልስ፡ ትክሕደኒ፡ ዮም፡ ዘእንበለ፡ ይንቁ፡
62 ደርሆ። ወወፅአ፡ አፍአ፡ ጴጥሮስ፡ በከየ፡ መሪረ። በዓርብ፡ ጽባሕ።
63 ወዕደውኒ፡ እለ፡ ይእኅዝዎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይሰልቁ፡ ሳዕሌሁ፡ ወይዘብጥዎ።
64 ወይገለብብዎ፡ ገጾ፡ ወይዘብጥዎ፡ ወይሴአልዎ፡ ወይብልዎ፡ ተነበይ፡ ለነ፡ መኑ፡ ውእቱ፡
65 ዘኰርዓከ። ወበዕደኒ፡ ብዙኀ፡ ይጸርፉ፡ ላዕሌሁ።

Et videntes qui cum illo *erant* dixerunt Dño Jeſu; Dñe, occidemúſne illos cum 49
gladio? Et percuſſit quidam ſervum principis ſacerdotum, & amputavit aurem 50
ejus dextram, Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit ei; Sine hunc: & tetigit aurem 51
ejus ſtatim, & ſanavit eum. Et dixit Dominus Jeſus iis qui venerant ad eum apprehendere 52
eum, principibus ſacerdotum, & præfectis templo, & Rabbinis; Ut
latronem apprehendere me veniſtis cum gladiis, & fuſtibus? Quum quotidie 53
fuerim vobiſcum in templo, manus veſtras omninò non extendiſtis in me: veruntamen
hæc eſt hora veſtra, & poteſtas domini tenebrarum. Et prehenderunt Dominum 54
Jeſum, & duxerunt eum ad domum principis ſacerdotum: & ſequutus eſt
eum Petrus à longé. Et accenderunt ignem medio atrii, & ſedentibus illis, ſedit 55
Petrus cum illis medio illorum, Et vidit eum filia ſedentem ad lucem, & intuita 56
eſt eum, & dixit; Hic cum eo fuit. Et negavit, & dixit ei; Neſcio mulier; 57
quid dicis. Et poſtea paululùm, vidit eum alius, & dixit ei; Tu ex illis es: & dixit 58
ei Petrus, Amice mi, non fui. Et illapſo ſpatio horæ unius, intuitus eſt eum 59
quidam alius, & dixit ei; Verè, hic cum illo erat, & Galilæus eſt. Et dixit ei Petrus, 60
Tu homo, neſcio quid dicis: & cantavit gallus dum loqueretur. Et conver- 61
ſus eſt Dominus Jeſus, & intuitus eſt Petrum: & recordatus eſt Petrus ſermonis
Domini noſtri, qui dixerat ei; Ter negabis me hodiè, priuſquàm cantaverit gallus.
Et exiens foràs Petrus, flevit amaré. *Matutino paraſceues.* 62
Et homines qui apprehendebant Dominum Jeſum, illudebant ei, & percutiebant 63
eum: Et velabant faciem ejus, & percutiebant eum, & interrogabant eum, & di- 64
cebant ei; Vaticinare nobis quis ſit qui colaphum impegit tibi. Et alia multa 65
malè dixerunt contra eum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

يكي ديكر بروي نكه كرد * وكفت بحقيقت اين نيز † باعيسي بود * و جليلي است * * صفا 60
كفت اي مرد نمي دانم چه ميكوي * هنوز در سخن بود * كه خروس بانك كرد * * عيسي 61
بكرديد و بصفا نكه كرد و بياد اورد شمعون كلمهء خداوند ما كه † بدو كفته بود *
كه زودتر از انك خروس بانك زند تو سه نوبت † مرا منكر شوي * * شمعون از انجا بدر رفت 62
وتلخناك † بكريست و پشيمان شد * * وكساني كه عيسي † را كرفته بودند بروي تسخر 63
مي زدند * * واورا مي بوشانيدند * و بر روي او مي زدند * و مي كفتند * پيغمبري † كن 64
كيست انك ترا زد * * و بسيار چيزها ديكر بروي افتري كردند * و مي كفتند * 65

quidam alius in eum intuitus eſt, et dixit; In veritate iſte cum Jeſu erat, et Galilæus eſt. Cephas dixit; O homo, non novi quid dicas. Adhuc in ſermone erat, cùm gallus vocem ederet. Jeſus converſus eſt, & in Cepham intuitum fecit, & in memoriam reduxit Simeon ſermonem Domini noſtri, quem ei dixerat; Priuſquàm gallus vocem emiſerit, tu tribus vicibus me abnegabis. Simeon igitur illinc egreſſus eſt, & amarè flevit, & pœnitens fuit. Et homines qui Jeſum prehenderant, ei illudebant. Et cum obvelabant, & in faciem eum percutiebant, & dicebant; Vaticinare, quis eſt qui te percuſſit? Et multa alia in eum blaſphemantes dicebant.
60 61 62 63 64 65

Et ut factus est dies, coactus est senatus plebis, principes Sacerdotúmque, & σζε
66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, Συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ β
Scribæ: & duxerunt illum in concilium suum, dicentes; Si tu es
Γραμματεῖς· καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ Συνέδριον ἑαυτῶν, λέγοντες, Εἰ σὺ εἶ
Christus, dic nobis. Ait *autem* illis; Si vobis dixero, non credetis. Si autem σζς
67 ὁ Χριστός, εἰπὲ ἡμῖν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε. Ἐὰν δὲ ι
68 & interrogavero, non respondebitis mihi, *aut* dimittetis. Ex *nunc* erit filius ho- σζζ
69 καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε. Ἀπὸ τοῦ (ε) νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀν- α
minis sedens à dextris virtutis Dei. Dixerunt autem omnes; Tu ergò es σζη
70 θρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. (ζ) Εἶπον δὲ πάντες, Σὺ οὖν εἶ ι
filius Dei? *Is autem ad eos* ait; Vos dicitis, quia ego sum. *Illi autem* dixerunt; σζθ
71 ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη, Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι. Οἱ δὲ εἶπον, β
Quid adhuc *opus habemus testimonio?* ipsi enim audivimus de ore ejus.
Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτυρίας; αὐτοὶ γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

CAP. XXIII. κγ'.

1 Et surgens omnis multitudo eorum, *duxit* illum ad Pilatum. Cœperunt autem τ
2 ΚΑὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἤγαγεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον. Ἤρξαντο δὲ α
accusare illum, dicentes; Hunc invénimus subvertentem gentem, & prohibentem Cæsari τα
κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες, Τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα Καίσαρι ι
tributa dare, dicentem se Christum regem esse. *At* Pilatus interrogavit
3 (α) φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπηρώτησεν

τβ eum, dicens; Tu es rex Judæorum? ille *autem* respondens *ei*, ait; Tu dicis.
α αὐτὸν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, ἔφη, Σὺ λέγεις.
τγ *At* Pilatus *dixit* ad principes Sacerdotum, & turbas; *Nullam* invenio *causam* in
θ Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ τοὺς ὄχλους, Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν 4
τδ homine hoc. Illi *autem* invalescebant, dicentes; *Quia* commovet populum, docens
ι τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. Οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες, Ὅτι ἀνασείει τὸν λαόν, διδάσκων 5
per universam Judæam, incipiens à Galilæa usque huc. Pilatus autem
καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. Πιλάτος δὲ 6
audiens Galilæam, interrogavit si homo Galilæus esset. Et *cognoscens* quòd de
ἀκούσας Γαλιλαίαν, ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστι. Καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ 7
potestate Herodis esset, remisit eum ad Herodem, *existentem & ipsum in* Hieroso-
τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστὶν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσο-
lymis in illis diebus. *At* Herodes *videns Jesum*, gavisus est valdè. Erat enim
λύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, ἐχάρη λίαν. ἦν γὰρ 8
volens ex multo videre eum, *propter audire* multa de eo: & sperabat aliquod signum
θέλων ἐξ ἱκανοῦ ἰδεῖν αὐτὸν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον
videre ab eo *factum*. Interrogabat autem eum in sermonibus multis: ipse *autem*
ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ 9
τϛ nihil respondebat illi. Stabant autem principes Sacerdotum & Scribæ constanter
β οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. Εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς (β) καὶ οἱ Γραμματεῖς εὐτόνως 10
accusantes eum.
κατηγοροῦντες αὐτοῦ.

MS.A. (ε) νῦν δὲ ἔσται (ζ) Εἶπον οὖν πάντες, Κεφ. κγ'. MS.A. (α) φόρον (β) καὶ Γραμματεῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

66 * ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܥܪܘܒܬܐ * ܕܨܠܝܒܘܬܐ * ܣܛ * ܘܟܕ ܢܓܗ ܐܝܡܡܐ. ܐܬܟܢܫܘ ܩܫܝܫܐ
67 ܘܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ. ܘܐܣܩܘܗܝ ܠܒܝܬ ܟܢܘܫܬܗܘܢ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ
68 ܡܫܝܚܐ ܐܡܪ ܠܢ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢ ܐܡܪ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܬܘܢ ܠܝ. * ܘܐܢ ܐܫܐܠܟܘܢ. ܠܐ
69 ܡܦܢܝܬܘܢ ܠܝ ܦܬܓܡܐ ܐܘ ܫܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. * ܡܢ ܗܫܐ ܢܗܘܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܝܬܒ
70 ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܪܝܢ ܕܝܢ ܟܠܗܘܢ. ܐܢܬ ܗܘ ܗܟܝܠ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܡܪ
71 ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. * ܐܡܪܝܢ. ܡܢܐ ܬܘܒ ܡܬܒܥܝܢ ܠܢ ܣܗܕܐ.
1 ܚܢܢ ܓܝܪ ܫܡܥܢ ܡܢ ܦܘܡܗ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܓ * ܘܩܡܘ ܟܠܗ ܟܢܫܗܘܢ
2 ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܣ. * ܘܫܪܝܘ ܐܟܠܝܢ ܩܪܨܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܗܢܐ ܐܫܟܚܢ. ܕܡܛܥܐ
ܠܥܡܢ. ܘܟܠܐ ܕܟܣܦ ܪܫܐ ܠܩܣܪ ܠܐ ܢܬܠܘܢ. ܘܐܡܪ ܥܠ ܢܦܫܗ ܕܡܠܟܐ ܗܘ ܡܫܝܚܐ.
3 * ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܫܐܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܐܢܬ ܐܡܪܬ. * ܘܐܡܪ
4 ܦܝܠܛܘܣ ܠܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܠܟܢܫܐ. ܐܢܐ ܡܕܡ ܥܠܬܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܥܠ ܒܪܢܫܐ ܗܢܐ.
5 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܬܟܒܪܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܐܫܓܫܗ ܠܥܡܢ. ܟܕ ܡܠܦ ܒܟܠܗ ܝܗܘܕ. ܘܫܪܝ ܡܢ
6 ܓܠܝܠܐ ܘܥܕܡܐ ܠܗܪܟܐ. * ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܫܡܗ ܕܓܠܝܠܐ. ܫܐܠ ܕܐܢ ܓܒܪܐ ܗܘ
7 ܓܠܝܠܝܐ. * ܘܟܕ ܝܕܥ ܕܡܢ ܐܘܚܕܢܗ ܗܘ ܕܗܪܘܕܣ. ܫܕܪܗ ܠܘܬ ܗܪܘܕܣ. ܡܛܠ
8 ܕܒܐܘܪܫܠܡ ܗܘܐ ܒܗܠܝܢ ܝܘܡܬܐ. * ܗܪܘܕܣ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܝܗܝ ܠܝܫܘܥ. ܚܕܝ ܠܗ. ܛܒ ܗܘܐ
ܓܝܪ ܪܓܝܓ ܗܘܐ ܡܢ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ ܠܡܚܙܝܗ. ܡܛܠ ܕܫܡܝܥ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܣܓܝܐܬܐ. ܘܡܣܟܐ ܗܘܐ
9 ܕܢܚܙܐ ܐܬܐ ܡܢܗ. * ܘܫܐܠ ܗܘܐ ܠܗ ܡܠܐ ܣܓܝܐܬܐ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܦܬܓܡܐ
10 ܠܐ ܐܦܢܝܗ. * ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܣܦܪܐ. ܘܡܚܪܐܝܬ ܐܟܠܝܢ ܗܘܘ ܩܪܨܘܗܝ.

Lectio matutinis parasceues Crucifixionis. 69.

Quúmq; illuxisset, congregati sunt seniores, 66 & principes sacerdotum, & scribæ, & subduxerunt eum in domum congregationis suæ: Et inquiunt ei; Si tu es Messia, dic nobis. 67 Dixit eis, Si dixero vobis, non credetis mihi. Quòd si interrogavero vos, nec dabitis mihi 68 responsum, nec dimittetis me. Ab hoc tempore 69 erit Filius hominis sedens à dextera virtutis Dei. Dicunt autem omnes, Tu es ergò 70 Filius Dei? ait illis Jesus, Vos dicitis, quia ego sum. Dicunt, Quid ampliùs requiruntur 71 nobis testes? nos enim audivimus ex ore ipsius.

CAP. XXIII.

Et surrexit omnis cœtus eorum, & addu- 1 xerunt eum ad Pilatum. Cœperuntque eum 2 accusare, dicentes; Istum invénimus seducentem gentem nostram, & vetantem argentum capitatim dari Cæsari: Et dixit de seipso, se esse regem Messiam. Pilatus autem 3 interrogavit eum, & inquit ei; Túne es rex Judæorum? Ait illi; Tu dixisti. Et dixit Pi- 4 latus principibus sacerdotum & turbæ; Ego occasionem prorsùs nullam invenio adversùs hominem istum. At illi clamabant & dice- 5 bant; Conturbavit gentem nostram, docens per universam Judæam, exorsus à Galilæa huc usque. Pilatus verò quum audisset no- 6 men Galilææ, interrogavit, utrùm vir Galilæus esset. Quúmq; cognovisset eum ad pote- 7 statem Herodis pertinere, misit eum ad Herodem, propterea quòd in Jerusalem esset illis diebus. Herodes autem quum vidisset Je- 8 sum, gavisus est vehementer: desiderabat enim eum videre à multo tempore, eò quòd audierat de eo quamplurima: putabátq; se signum aliquot ab eo visurum. Et sermonibus mul- 9 tis interrogabat eum: Jesus verò nullum ei responsum dedit. Stabant autem principes 10 sacerdotum & scribæ, ac pertinaciter accusabant eum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

66 * وچون صباح نزديك شد * پيران و سرور امامان و دانشمندان * فراهم شدند و اورا انجا
67 بردند * كه جمعيت ايشان هميشه انجامي بود * * وبعيسي كفتند * اكر توي مسيح بما بكوي *
68 عيسي بديشان كفت * اكر بكويم ايمان نياوريد * * واكر ازشما بپرسم† بمن جواب
69 نخواهيد دادن * ومرا نخواهيد † رها كردن * * ازين ساعت فرزند ادمي بر دست راست خدا
70 سهمناك بنشيند * * جماعت كفتند * اكنون توي پسر خدا عيسي بديشان كفت * شما
71 كفتيد * منم من * جماعت كفت كواه چه مي بايد اينك ما از دهنش شنيديم *

صد سي بردن مسيح پيش بيلاطوس

1 * جماعت باتفاق مسيح را پيش بيلاطوس بردند * * وبدي وخبث بروي مي كفتند *
2 ونمودند كه اين را يافتيم كه ملت† مارا كمراه كرد * وفرمود كه جزيهٔ سر
3 بقيصر ندهيم * وبراي خود كفت * كه اوست مسيح † ملك * بيلاطوس ازوي پرسيد *
4 وكفت توي ملك يهوديان * جوابش داد توكفتي * * بيلاطوس به بزركان امامان كفت * وبجماعت

* *Et cum aurora propè esset seniores, & princeps sacerdotum, & sapientes convenerunt, & cum illuc duxerunt, ubi congregatio illorum assiduè illic erat.* 66 *Et ad* 67 *Jesum dixerunt; Si tu es Christus, nobis dic. Jesus illis dixit; Si dixero, fidem non habebitis: Et si vos interrogavero,* 68 *mihi responsum non dabitis, neque me dimittetis. Ab hac hora* 69 *Filius hominis ad manum dextram Dei terribilis sedebit. Omnes* 70 *dicebant; Ergò tu es Filius Dei: Jesus eis dixit; Vos dixistis quod ego sum. Concilium dixit;* 71 *Teste quid opus est? Ecce nos ex ore ejus audivimus.*

CXXX. Abductio Christi ad Pilatum.

CAP. XXIII.

Et *omnes uno consensu Christum* 1 *ad Pilatum abduxerunt. Et mala, et* 2 *turpia in eum dicebant, & declarabant; Hunc quidem invenimus quòd gentem nostram seducat, & jubeat ut censum capiti Cæsari non demus, & de se dicat quòd ipse est Christus rex. Pilatus ab eo interrogavit, &* 3 *dixit; Tune es rex Judæorum? Responsum ei dedit, Tu dixisti. Pilatus* 4 *maximis sacerdotib. dixit, et catui:*

Verſio VULGATA LATINA.

66 Et ut factus eſt dies, convenerunt ſeniores plebis, & principes ſacerdotum, & Scri-
67 bæ, & duxerunt illum in concilium ſuum, dicentes; Si tu es Chriſtus, dic nobis. Et
68 ait illis; Si vobis dixero, non credetis mihi: Si autem & interrogavero, non
69 reſpondebitis mihi, neque dimittetis. Ex hoc autem erit Filius hominis ſedens à
70 dextris virtutis Dei. Dixerunt autem omnes; Tu ergò es Filius Dei? Qui ait;
71 Vos dicitis, quia ego ſum. At illi dixerunt; Quid adhuc deſideramus teſtimonium? ipſi enim audivimus de ore ejus.

CAP. XXIII.

1 Et ſurgens omnis multitudo eorum, duxerunt illum ad Pilatum. Cœperunt au-
2 tem illum accuſare, dicentes; Hunc invenimus ſubvertentem gentem noſtram, &
3 prohibentem tributa dare Cæſari, & dicentem ſe Chriſtum regem eſſe. Pilatus autem interrogavit eum; dicens; Tu es Rex Judæorum? At ille reſpondens ait
4 Tu dicis. Ait autem Pilatus ad principes ſacerdotum, & turbas; Nihil invenio
5 cauſæ in hoc homine. At illi invaleſcebant, dicentes; Commovet populum, do-
6 cens per univerſam Judæam, incipiens à Galilæa uſque huc. Pilatus autem audi-
7 ens Galilæam, interrogavit ſi homo Galilæus eſſet. Et ut cognovit quod de He-
rodis poteſtate eſſet, remiſit eum ad Herodem, qui & ipſe Jeroſolymis erat illis di-
8 ebus. Herodes autem viſo Jeſu, gaviſus eſt valdè: erat enim cupiens ex multo
tempore videre eum, eò quòd audierat multa de eo, & ſperabat ſignum aliquod
9 videre ab eo fieri. Interrogabat autem eum multis ſermonibus. At ipſe nihil illi
10 reſpondebat. Stabant autem principes ſacerdotum & Scribæ conſtanter accuſantes eum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلْفَصْلُ اَلثَّانِي وَالثَّمَانُون *

66 * فَلَمَّا كَانَ النَّهَارُ اجْتَمَعَ مَشَايِخُ الشَّعْبِ وَرُؤُوسَاءُ الْكَهَنَةِ وَالْكَتَبَةِ وَادْخَلُوهُ اِلَي مَحْكَمِهِمْ وَقَالُوا
67 لَهُ * اِنْ كُنْتَ اَنْتَ الْمَسِيحَ فَقُلْ لَنَا . فَقَالَ لَهُمْ اِنْ قُلْتُ لَكُمْ فَلَمْ تُومِنُوا * وَاِنْ سَالْتُكُمْ فَلَمْ
68 تُجِيبُونِي وَلَمْ تُخَلُّونِي * وَمِنَ الْآنَ يَكُونُ ابْنُ الْاِنْسَانِ جَالِسًا عَنْ يَمِينِ قُوَّةِ اللّٰهِ * فَقَالَ جَمِيعُهُمْ فَقَدْ
69
70 صَحَّ اَنَّكَ ابْنُ اللّٰهِ . فَقَالَ لَهُمْ اَنْتُمْ تَقُولُونَ اِنِّي اَنَا هُوَ * فَقَالُوا مَا حَاجَتُنَا اِلَي شَهَادَةٍ لِاَنَّنَا قَدْ سَمِعْنَا
71 مِنْ فِيهِ . * فَقَامَ جَمِيعُهُمْ بِاَسْرِهِمْ وَجَاوُا بِهِ اِلَي فِيلَاطُسَ * وَبَدَوْا يَفْتَرُونَ عَلَيْهِ قَايِلِينَ اِنَّا
1
2 وَجَدْنَا هٰذَا يَقْلِبُ اُمَّتَنَا . وَيَمْنَعُ اَنْ تُعْطِيَ الْجِزْيَةَ لِقَيْصَرَ . وَيَقُولُ اِنَّهُ الْمَسِيحُ الْمَلِكُ * فَسَالَهُ
3 فِيلَاطُسُ قَايِلًا اَاَنْتَ مَلِكُ الْيَهُودِ . فَاَجَابَهُ قَايِلًا اَنْتَ قُلْتَ * فَقَالَ فِيلَاطُسُ لِرُؤُسَاءِ الْكَهَنَةِ
4 وَالْجَمْعِ اَنَا لَمْ اَجِدْ عَلَي هٰذَا الْاِنْسَانِ عِلَّةً * وَكَانُوا يَتَشَدَّدُونَ وَيَقُولُونَ اِنَّهُ يَفْتِنُ الشَّعْبَ اِذْ
5 يُعَلِّمُ فِي جَمِيعِ الْيَهُودِيَّةِ . وَابْتِدَاءً مِنَ الْجَلِيلِ اِلَي هٰهُنَا * فَلَمَّا سَمِعَ فِيلَاطُسُ الْجَلِيلَ سَالَ اَهُوَ
6 رَجُلٌ جَلِيلِيٌّ * فَلَمَّا عَلِمَ اَنَّهُ مِنْ سُلْطَانِ هِيرُودِسَ اَرْسَلَهُ اِلَي هِيرُودِسَ . لِاَنَّهُ كَانَ اَيْضًا
7 بِيَرُوشَلِيمَ فِي تِلْكَ الْاَيَّامِ * وَاِنَّ هِيرُودِسَ لَمَّا رَاَي يَسُوعَ فَرِحَ جِدًّا . لِاَنَّهُ كَانَ يَشْتَهِي اَنْ يَرَاهُ مُذْ
8 زَمَانٍ طَوِيلٍ لِمَا كَانَ يَسْمَعُهُ عَنْهُ . وَكَانَ يَرْجُوا اَنْ يُعَايِنَ مِنْهُ آيَةً يَعْمَلُهَا * وَسَاَلَهُ عَنْ كَلَامٍ كَثِيرٍ
9 فَلَمْ يُجِبْهُ بِشَيْءٍ * وَوَقَفَ رُؤُوسَاءُ الْكَهَنَةِ وَالْكَتَبَةِ يَفْتَرُونَ عَلَيْهِ .
10

Sectio octuageſima ſecunda.

Et cùm eſſet dies, convenerunt ſeniores plebis, & principes ſacerdotum, & ſcribæ, & introduxerunt illum in forum ſuum, & dixerunt ei; Si es tu Chriſtus, dic nobis. Ait illis, Si dixero vobis, non credetis: Et ſi interrogavero vos, non reſpondebitis mihi, neque dimittetis me. Et amodò erit Filius hominis ſedens à dextra virtutis Dei. Et dixerunt omnes, Ergò certum eſt eſſe te filium Dei? Dixit illis, Vos dicitis, quia ego ſum. Et dixerunt; Quæ nobis neceſſitas teſtimonii? Nos enim audivimus ex ore ipſius. 66 67 68 69 70 71

CAP. XXIII.

Et ſurrexit congregatio eorum univerſa, & duxerunt eum ad Pilatum. Et cœperunt accuſare illum, dicentes; Nos quidem invenimus hunc ſubvertentem gentem noſtram, & prohibentem dari tributum Cæſari, & dicentem ſe eſſe Chriſtum regem. Interrogavit autem eum Pilatus, dicens; Tune es rex Judæorum? Reſpondit ei, dicens; Tu dixiſti. Et ait Pilatus principibus ſacerdotum & turbæ; Ego non inveni adverſus hunc hominem cauſam. Et invaleſcebant, & dicebant; Iſte commovet populum, dum docet in univerſa Judæa, & cœpit à Galilæa uſque huc. Cùm autem audiſſet Pilatus Galilæam, interrogavit an ipſe eſſet vir Galilæus? Et cùm cognoviſſet eum eſſe de poteſtate Herodis, miſit illum ad Herodem, quoniam erat ipſe quoque Jeroſolymis in illis diebus. Et verò Herodes cùm vidiſſet Jeſum, gaviſus eſt valdè, quia exoptabat videre eum à tempore longo, ob id quod audiebat de eo: & ſperabat ſe viſurum ab illo portentũ aliquod ab eo faciendũ. Et interrogavit eum de verbis multis: at non reſpondit ei quiquam. Steterunt autem principes ſacerdotum, & ſcribæ accuſantes illũ. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

66 ወጸቢሖ፡ተጋብኡ፡ሊቃነ፡ካህናት፡ ወጸሐፍት፡ ወሊቃናተ፡ ሕዝብ፡ ወወሰድዎ፡ ውስተ፡
67 ዓውደሙ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡=፡ ወይቤልዎ፡ እመ፡ አንተኑ፡ ክርስቶስ፡ ንግረነ፡
68 ገሃደ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እመኒ፡ አይደዕኩክሙ፡ ኢተአምኑኒ፡፡=፡ ወእመሂ፡ ተስእል
69 ኩክሙ፡ ኢትነግሩኒ፡ ወኢሂ፡ ተኀድጉ፡፡=፡ ወባሕቱ፡ እምይእዜሰ፡ ይነብር፡
70 ወልደ፡እጓለ፡እመ፡ ሕያው፡ በየማነ፡ኃይለ፡እግዚአብሔር፡=፡ ወይቤልዎ፡ኵሎሙ፡
አንተኑ፡ እንከ፡ ውእቱ፡ወልደ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወይቤሎሙ፡ አንትሙ፡ ትብሉ፡
71 ከመ፡ አነ፡ ውእቱ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር፡፡=፡ ወይቤሉ፡ ምንተ፡ እንከ፡ ትፈ
ቅዱ፡ሰማዕተ፡በእንቲአሁ፡ናሁ፡ ለሊክሙ፡ ሰማዕክሙ፡እምአፉሁ፡፡=፡
1 ፳፫ ወተንሥኡ፡ኵሎሙ፡በምልአሙ፡ወወሰድዎ፡ኀበ፡ጲላጦስ፡፡=፡ ወአኀዙ፡ያስተዋ
2 ድይዎ፡ ወይቤሉ፡ረከብናሁ፡ለዝ፡ብእሲ፡እንዘ፡ያዔልዎሙ፡ ለሕዝብነ፡ ወይከልአሙ፡
3 ኢይሀቡ፡ጸባሕት፡ለቄሳር፡ወይሬሲ፡ርእሶ፡ክርስቶስሃ፡ንጉሠ፡ እስራኤል፡፡=፡ ወሐተ
ቶ፡ጲላጦስ፡ ወተስአሎ፡ ወይቤሎ፡ አንተኑ፡ ንጉሠ፡ እስራኤል፡፡ ወአውሥአ፡ወይቤ፡
4 አንተ፡ትብል፡ከመ፡አነ፡ውእቱ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ ጲላጦስ፡ ለሊቃነ፡ካህናት፡ ወለሕ
5 ዝብ፡ አልቦ፡ ዘረከብኩ፡ አበሳሁ፡ለዝ፡ ብእሲ፡፡=፡ ወአውየው፡ ወይቤሉ፡ የሀውኮሙ፡ለሕዝብ፡ ወይሜህር፡በኵሉ፡ይሁደ፡ እንዘ፡ እምገሊላ፡ እስከ፡ ዝየ፡=፡ ወሰ
6 ሚዖ፡ ጲላጦስ፡ከመ፡ገሊላ፡ ተስእለ፡ገሊላውያነ፡፡ ለእመ፡ገሊላዊሁ፡ብእሲሁ፡፡=፡
7 ወአእሚሮ፡ከመ፡እምኵናኔ፡ሄሮድስ፡ውእቱ፡ፈነዎ፡ኀበ፡ሄሮድስ፡እንዘ፡ሀለወ፡ኢየሩሳ
8 ሌም፡ውእተ፡ዕለተ፡፡=፡ ወሶበ፡ርእዮ፡ሄሮድስ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ተፈሥሐ፡ እስ
መ፡ይፈቅድ፡ይርአዮ፡ እምጕንዱይ፡ ዕለት፡ እስመ፡ ይሰምዕ፡ነገሮ፡ ወይፈቅድ፡ይርአ
9 ይ፡ ተአምረ፡ በኀቤሁ፡ ዘይገብር፡፡=፡ ወሐተቶ፡በብዙኅ፡ ነገር፡ ወአልቦ፡ ዘተሰ
10 ጥዎ፡፡=፡ ወይቀውሙ፡ሊቃነ፡ካህናት፡ ወጸሐፍት፡ ወብዙኅ፡ያስተዋድይዎ፡፡=፡

Et manè congregati ſunt principes ſacerdotum, & ſcribæ, & ſeniores populi, & 66
duxerunt in conſeſſum ſuum Dominum Jeſum. Et dixerunt ei; Si tu es Chriſtus, 67
dic nobis palàm: & dixit iis; Si ſignificavero vobis, non credetis mihi. Et ſi in- 68
terrogavero vos, non reſpondebitis mihi, neque dimittetis. Verùntamen ab 69
hoc tempore ſedebit Filius hominis in dextra potentiæ Dei. Et dixerunt ei 70
omnes illi; Túne igitur es filius Dei? & dixit iis, Vos dicitis quòd ego ſum
filius Dei. Et dixerunt, Quid igitur indigetis teſtimonio de illo? ecce voſipſi 71
audiviſtis ex ore ſuo.

CAP. XXIII.

Et ſurrexerunt omnes illi congregatìm, & duxerunt eum ad Pilatum. Et cœ- 1
perunt accuſare eum, & dixerunt; Invenimus hunc hominem pervertentem po- 2
pulos noſtros, & prohibentem eos ne darent tributa Cæſari, & facientem ſei-
pſum Chriſtum regem Iſraelis. Et interrogavit eum Pilatus, & ſciſcitavit eum, 3
& dixit ei; Túne rex Iſraelis? & reſpondit, & dixit; Tu dicis quòd ego ſum. Et 4
dixit Pilatus principibus ſacerdotum, & populo; Nihil eſt quod inveni criminis
in hunc hominem. Et exclamârunt, & dixerunt, Commovet populos, & docet 5
in univerſa Judæa, incipiens à Galilæa uſque huc. Et audiens Pilatus quòd 6
Galilæus *eſſet*, interrogavit Galilæos ſi homo Galilæus eſſet. Et quum cogno- 7
viſſet quòd de juriſdictione Herodis eſſet, remiſit eum ad Herodem exiſtentem
Hieroſolymis iſto tempore. Et quum vidiſſet Herodes Dominum Jeſum, gaviſus 8
eſt, quia cupiebat videre eum à longo tempore, eò quòd audiret famam ejus: &
cupiebat videre ſignum ab eo quod faceret. Et interrogavit eum multo ſermo- 9
ne, & nihil fuit quod reſponditi ei. Et ſtabant principes ſacerdotum, & ſcribæ, 10
& multùm accuſabant eum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

5 كه من † برين مرد † چيزي † بهانه نيافتم * ايشان بانك مي زدند . ومي كفتند كه ملت
6 مارا اشفته كرد . وهمه زمين يهودرا برهم زد . از جليل تا اينجا . * چون بيلاطوس † نام جليل
7 شنيد . پرسيد كه اين مرد جليلي است . كفتند اري . * چون دانست كه زير حكم هيروديس
است اورا پيش هيروديس فرستاد . سبب انك دران روزها هيروديس در اورشليم بود
8 صند سي يك اوردن مسيح را پيش هيروديس * چون هيروديس عيسي را ديد سخت شاد
شد . براي انك دير وقت بود كه ديدار عيسي را مي جست . وبسيار چيزها ازو شنيده بود . مي
9 پنداشت كه بدو آيات وشكفتيها نمايد . * وبسيار سخن از عيسي پرسيد . او بدو جواب نداد .
10 * بزركان وامامان . ودانشمندان . ايستاده بودند . و ازحد بيرون در هلاك او مي كوشيدند .

Ego quidem in hoc viro nihil cauſæ invenio. Illi autem vociferabantur, et dicebant; Gentē noſtrā conturbat, & univerſam terram Judææ ſolicitat, à Galilæa uſque huc. Cùm Pilatus nomen Galilææ audiret, interrogavit num hic vir Galilæus eſſet. Dixerunt, Etiam. Cùm ſciret quòd ſub poteſtate Herodis eſſet, eum ad Herodem miſit, eò quòd per eos dies Herodes in Hieroſolyma erat. 5 6 7

CXXXI. Adductio Chriſti ad Herodem.

Cùm Herodes Jeſum videret, valdè lætus fuit: eò quòd multum temporis erat, quo Jeſum videre quæſierat, & multa de eo audierat; exiſtimabat itaque quòd ei ſigna & miracula oſtenderet. Et multa verba à Jeſu interrogabat, ſed ille ipſi reſponſum non dedit. Magnates autem & Sacerdotes & ſapientes ſtabant, & extra modum in perniciem ejus nitebantur. 8 9 10

Nihili faciens autem illum Herodes cum exercitibus suis, & illudens, ami-
11 Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας, περι-
ciens eum veste splendida, remisit eum Pilato. Fa-
12 βαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν (γ) τῷ Πιλάτῳ. Ἐγέ-
cti sunt autem amici, hicque Pilatus & Herodes in ipsa die cum invicem:
νοντο δὲ φίλοι, ὅ, τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων·
praeextiterant enim in inimicitia existentes ad seipsos. Pilatus autem convo-
13 προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς. Πιλάτος δὲ συγκαλεσά-
cans principes sacerdotum, & magistratum, & populum, Dixit ad illos;
14 μενος τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ τὸν λαὸν, Εἶπε πρὸς αὐτοὺς,
Obtulistis mihi hominem hunc, quasi avertentem populum, & ecce ego
Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαὸν, καὶ ἰδοὺ ἐγὼ
coram vobis interrogans, nullam inveni in homine isto causam, quorum ac-
ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐδὲν εὗρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, ὧν κατη-
cusatis adversus eum. Sed neque Herodes: remisi enim vos ad illum,
15 γορεῖτε κατ' αὐτοῦ. Ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν,
& ecce nihil dignum morte est actum ei. Castigans ergò il-
16 καὶ ἰδοὺ οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ. Παιδεύσας οὖν αὐ-
lum dimittam. Necesse autem habebat dimittere eis per festum, unum.
17 τὸν (δ) ἀπολύσω. Ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν, ἕνα.
Exclamârunt autem universa turba, dicentes; Tolle hunc, dimitte autem nobis Barab-
18 Ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεὶ, λέγοντες, Αἶρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραβ-
bam: Qui erat propter seditionem quandam factam in civitate & homicidium,
βᾶν· Ὅστις ἦν διὰ στάσιν τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον, 19
missus in carcerem. Iterùm ergò Pilatus adlocutus est volens
βεβλημένος εἰς φυλακήν. (ε) Πάλιν οὖν ὁ Πιλάτος προσεφώνησε θέλων 20
dimittere Jesum. Illi autem succlamabant, dicentes; Crucifige, crucifige e-
ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. Οἱ δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες, Σταύρωσον, σταύρωσον αὐ- 21
um. Ille autem tertiò dixit ad illos; Quid enim malum fecit iste? nullam
τόν. Ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὗτος; οὐδὲν 22
causam mortis inveni in eo. Castigans ergò illum dimittam. Illi autem in-
αἴτιον θανάτου εὗρον ἐν αὐτῷ. παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. Οἱ δὲ ἐπ- 23
stabant vocibus magnis, postulantes eum crucifigi: & invalescebant voces
έκειντο φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν σταυρωθῆναι· καὶ κατίσχυον αἱ φωναὶ
eorum, & principum Sacerdotum. At Pilatus adjudicavit fieri petitionem
αὐτῶν, καὶ τῶν ἀρχιερέων. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπέκρινε γενέσθαι τὸ αἴτημα 24
eorum. Dimisit autem illis propter seditionē & homicidium missum
αὐτῶν. (ζ) Ἀπέλυσε δὲ αὐτοῖς τὸν διὰ στάσιν καὶ φόνον βεβλημένον 25
in carcerem, quem petebant: at Jesum tradidit voluntati eorum. Et
εἰς τὴν φυλακὴν, ὃν ᾐτοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελήματι αὐτῶν. Καὶ 26
cùm abducerent eum, apprehendentes Simonem quendam Cyrenaeum venientem
ὡς ἀπήγαγον αὐτὸν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνός τινος (η) Κυρηναίου τοῦ ἐρχομένου
ab agro, imposuerunt illi crucem portare post Jesum.
ἀπ' ἀγροῦ, ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν φέρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ.

MS. A. (γ) Πειλάτῳ. (δ) ἀπολύσω. ** Ἀνέκραξαν δὲ πανπληθεὶ, (ε) Πάλιν δὲ ὁ (ζ) Ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ (η) Κηρυναίου ἐρχομένου

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܗܪܘܕܣ ܕܝܢ ܒܣܪܗ ܗܘ ܘܦܠܚܘܗܝ. ܘܟܕ ܒܙܚ ܒܗ. ܐܠܒܫܗ ܢܚܬܐ ܕܙܚܘܪܝܬܐ ܘܫܕܪܗ
12 ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܣ. * ܘܗܘܘ ܪ̈ܚܡܐ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܦܝܠܛܘܣ ܘܗܪܘܕܣ ܥܡ ܚܕ̈ܕܐ.
13 ܒܥܠܕܒܒܘܬܐ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܡܢ ܩܕܝܡ ܒܝܢܬܗܘܢ. * ܩܪܐ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܠܪ̈ܒܝ ܟܗ̈ܢܐ
14 ܘܠܪ̈ܫܢܐ ܘܠܥܡܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܩܪܒܬܘܢ ܠܝ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܐܝܟ ܕܡܗܦܟ ܠܥܡܟܘܢ.
ܘܗܐ ܐܢܐ ܟܕ ܥܩܒܬܗ ܩܕܡܝܟܘܢ. ܘܥܠܬܐ ܡܕܡ ܠܐ ܐܫܟܚܬ ܒܗ ܒܓܒܪܐ ܗܢܐ ܡܢ ܟܠ ܕܐܡܪܝܢ
15 ܐܢܬܘܢ ܥܠܘܗܝ. * ܐܦܠܐ ܗܪܘܕܣ. ܫܕܪܬܟܘܢ ܓܝܪ ܠܘܬܗ. ܘܗܐ ܠܐ ܡܕܡ ܕܫܘܐ ܠܡܘܬܐ
16 17 ܥܒܝܕ ܠܗ. * ܐܪܕܝܘܗܝ ܗܟܝܠ ܘܐܫܪܝܘܗܝ. * ܥܝܕܐ ܓܝܪ ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܢܫܪܐ ܠܗܘܢ ܚܕ
18 ܒܥܐܕܐ. * ܩܥܘ ܕܝܢ ܟܠܗ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܫܩܘܠܝܗܝ ܠܗܢܐ ܘܫܪܐ ܠܢ ܠܒܪܐܒܐ. * ܗܘ
19 20 ܕܡܛܠ ܐܣܛܣܝܣ ܘܩܛܠܐ ܕܗܘܐ ܗܘܐ ܒܡܕܝܢܬܐ ܪܡܐ ܗܘܐ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪ̈ܐ. * ܬܘܒ ܕܝܢ
21 ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܟܕ ܨܒܐ ܕܢܫܪܝܘܗܝ ܠܝܫܘܥ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ.
22 ܙܩܘܦܝܗܝ ܙܩܘܦܝܗܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܓܝܪ ܕܒܝܫ ܥܒܕ ܗܢܐ.
23 ܡܕܡ ܥܠܬܐ ܕܡܘܬܐ ܠܐ ܐܫܟܚܬ ܒܗ. ܐܪܕܝܘܗܝ ܗܟܝܠ ܘܐܫܪܝܘܗܝ. * ܗܢܘܢ
ܕܝܢ ܐܬܚܦܛܘ ܗܘܘ ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܘܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܕܢܙܕܩܦ. ܘܥܫܢ ܗܘܐ ܩܠܗܘܢ
24 25 ܕܝܠܗܘܢ ܘܕܪ̈ܒܝ ܟܗ̈ܢܐ. * ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܦܩܕ ܕܬܗܘܐ ܫܐܠܬܗܘܢ. * ܘܫܪܐ ܠܗܘܢ ܠܗܘ
ܕܡܛܠ ܐܣܛܣܝܣ ܘܩܛܠܐ ܪܡܐ ܗܘܐ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪ̈ܐ. ܗܘ ܕܫܐܠܘ. ܠܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܫܠܡ
26 ܠܨܒܝܢܗܘܢ. * ܬܠܬ ܫ̈ܥܝܢ * ܥ̄ * ܘܟܕ ܡܘܒܠܝܢ ܠܗ. ܐܚܕܘ ܠܫܡܥܘܢ
ܩܘܪܝܢܝܐ ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܡܢ ܩܪܝܬܐ. ܘܣܡܘ ܥܠܘܗܝ ܙܩܝܦܐ ܕܢܛܥܘܢ ܒܬܪ ܝܫܘܥ.

Herodes verò despicatui eum habuit ipse & milites ejus. Et per derisum induit eum vestibus coccineis, ac remisit eum ad Pilatum. 11
Et eo die facti sunt amici Pilatus et Herodes inter sese: inimicitia enim fuerat antea inter eos. 12
Convocavit autem Pilatus principes sacerdotum, & magistratus populi; 13
Et ait illis, Obtulistis mihi hunc hominem, tanquam pervertentem populum vestrum: & ecce, ego interrogavi eum diligenter in conspectu vestro, nullamque penitùs causam inveni in viro isto ex omnibus quibus eum culpatis. 14
Sed ne Herodes quidem: ipsum enim remisi ad eum, & ecce nihil dignum morte factum est ei. 15
Eum igitur castigabo, dimittamque. 16
Mos enim erat dimittendi eis unum in Festo. 17
Exclamavit autem universa turba, & ait; Tolle hunc, & dimitte nobis Bar-Abba. 18
Qui quidem propter seditionem & cædem factam in civitate, conjectus fuerat in carcerem. 19
Rursum autem allocutus est eos Pilatus, dum vellet dimittere Jesum. 20
Illi verò vociferabantur, dicentes; Crucifige eum, crucifige eum. 21
Ille autem tertiâ vice dixit eis; Quid enim mali fecit iste? nullam occasionem dignam morte inveni in eo: castigabo eum igitur, & dimittam. 22
At ipsi instabant altâ voce, & rogabant eum, ut ipsum crucifigerent: & invalescebat vox eorum ac principum sacerdotum. 23
Pilatus autem jussit fieri postulationem eorum. 24
Et dimisit eis illum qui propter seditionem & cædem conjectus fuerat in carcerem, illum quem petierant: Jesum verò tradidit eorum voluntati. 25

Ad horam tertiam. 70.

Quumq; abducerent eum, prehenderunt Simonem Cyrenæum, qui veniebat ex villa, & imposuerunt ei crucem ferendā ponè Jesum. 26

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

11 * هيروديس وجماعتش اورا خوار داشتند * و بعد ازانك بروي كنكل† كردند * جامه سرخ اورا
12 پوشانيدند * و باز اورا پيش بيلاطوس فرستادند * وازان روز بيلاطوس وهيروديس * با يكديكر
دوستان شدند سبب انك از قديم در ميان ايشان دشمني بود

صد سي دو   باز اوردن مسيح را پيش بيلاطوس

13 14 * بيلاطوس بزركان† امامانرا خواند * وكدخدايان * وبديشان كفت * اين مردرا پيش
من اورديد * بدانك ملت شما را مي كرداند و اينك برابر شما بوي عقوبت دادم * وازين همه
15 كه شما مي كوييد * بدين مرد نمي يابم * وهيروديس نيز نيافت * دران وقت كه عيسي† را
16 پيش او فرستادم هيچ چيز كه مرك را شايد * نكرد * اكنون اورا برانيد و رها كنيد *
17 18 * ورسم داشتند† كه در هر عيد * بيلاطوس كنه كاري * از بهر جماعت * ازاد كردي * و در زندان
19 مردي بود كناه كار و نام او برابا * خلايق بانك زدند كه عيسي را بر دار كن *
20 و برابارا ازاد كن * وبراي عيسي† دكر بار بيلاطوس سخن كرد و مي خواست†
21 كه عيسي آزاد شود * يهوديان† بانك مي زدند * ومي كفتند بر دار كن * بر دار كن *

At Herodes et asseclæ ejus eum contemptui habuerunt, & postquam eum ludificâssent, vestem rubram ei induerunt, & remiserunt eum ad Pilatum. 11 *Et ab eo die Pilatus & Herodes inter se amici facti sunt: eò quòd ab antiquo inter eos inimicitia fuerat.* 12

CXXXII. Reductio Christi ad Pilatum.

Pilatus itaque magnates sacerdotum vocavit, & gubernatores: 13 *Et eis dixit; Hunc virum ad me adduxistis, eò quòd gentem vestram pervertat: & ecce coram vobis de eo quæstionem habui, et horum omnium, quæ vos dicitis, in hoc viro nihil invenio.* 14 *Et Herodes etiam non invenit, quo tempore Jesum ad eum misi: nihil, quod mortem mereatur, patravit.* 15 *Nunc eum pellite ac dimittite.* 16 *Morem enim habuerant ut in singulis festis Pilatus maleficum unum populi gratiâ dimitteret.* 17 *In carcere autem homo erat maleficus, cui nomen Barabbas.* 18 *Turbæ itaque vociferabantur, Jesum quidem in crucem age, & Barabbam dimitte.* 19 *Sed de Jesu iterum Pilatus sermonem fecit: cupiebat enim ut Jesus dimitteretur.* 20 *Judæi clamabant, ac dicebant; In crucem agito, in crucem agito.* 21

Verſio VULGATA LATINA.

11 Sprevit autem illum Herodes cum exercitu ſuo : & illuſit indutum veſte albâ, & re-
12 miſit ad Pilatum. Et facti ſunt amici Herodes & Pilatus in ipſa die : nam anteà
13 inimici erant ad invicém. Pilatus autem convocatis principibus ſacerdotum, &
14 magiſtratibus, & plebe. Dixit ad illos; Obtuliſtis mihi hunc hominem quaſi
avertentem populum, & ecce ego coram vobis interrogans, nullam cauſam inve-
15 nio in homine iſto ex his, in quibus eum accuſatis. Sed neque Herodes : nam
16 remiſi vos ad illum, & ecce nihil dignum morte actum eſt ei. Emendatum ergò
17 illum dimittam. Neceſſe autem habebat dimittere eis per diem feſtum, unum.
18 Exclamavit autem ſimul univerſa turba, dicens; Tolle hunc, & dimitte nobis Ba-
19 rabbam. Qui erat propter ſeditionem quandam factam in civitate & homicidium, miſſus in carcerem. Iterùm autem Pilatus locutus eſt ad eos, volens dimit- 20
tere Jeſum. At illi ſucclamabant, dicentes; Crucifige, crucifige eum. Ille au- 21
tem tertiò dixit ad illos; Quid enim mali fecit iſte? nullam cauſam mortis inve- 22
nio in eo : corripiam ergò illum, & dimittam. At illi inſtabant vocibus magnis 23
poſtulantes ut crucifigeretur: & invaleſcebant voces eorum. Et Pilatus adjudi- 24
cavit fieri petitionem eorum. Dimiſit autem illis eum, qui propter homicidi- 25
um & ſeditionem miſſus fuerat in carcerem, quem petebant: Jeſum verò tradidit
voluntati eorum. Et cùm ducerent eum, apprehenderunt Simonem quendam 26
Cyrenenſem, venientem de villa : & impoſuerunt illi crucem portare poſt
Jeſum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* واحتقره هيرودس وجنده واستهزوا به * والبسوه ثيابا حمرا وارسله الي فيلاطس * فتصاحب 11 12
فيلاطس وهيرودس منذ ذلك اليوم لان كان بينهما عداوة من قبل *
* الفصل الثالث والثمنون * فدعا فيلاطس عظماء الكهنة والرووساء والشعب 13
* وقال لهم قدمتم الي هذا الرجل كمن يرد الشعب * وها انذا قد فحصت عنه امامكم فلم 14
اجد في هذا الانسان علة من جميع ما تعرفونه به * ولا هيرودس ايضا لانه ارسله الينا * 15
وها هوذا ليس له عمل يستحق به الموت * وانا اودبه واطلقه * وكانت لهم عادة ان يطلق لهم 16 17
اسيرا في العيد * فصاح كل الجمع قايلين خذ هذا واطلق لنا بربان * وذاك طرح في 18 19
السجن من اجل الغش والقتل الذي كان في المدينة * ثم ناداهم ايضا فيلاطس واراد ان 20
يطلق يسوع * اما هم فصرخوا قايلين اصلبه اصلبه * فقال لهم ثالثة اي شر صنع هذا فلم 21 22
اجد عليه علة توجب الموت * اودبه واطلقه * فكانوا يلحون باصوات عالية ويسالونه ان 23
يصلبه * واشتدت اصواتهم واصوات رووساء الكهنة * فحكم فيلاطس ان يكون غرضهم 24
* واطلق لهم ذلك الذي حبس من اجل القتل والغش كما طلبوا * واسلم يسوع كما ارادوا * 25
* الفصل الرابع والثمنون * وبينما هم منطلقون به امسكوا واحدا جاييا 26
من الحقل يدعي سمعان القيرواني فحملوه الصليب خلف يسوع *

Sprevitque illum Herodes, & exercitus 11
ejus; & illuſerunt ei, & induerunt il-
lum veſtibus rubris, & miſit illum ad
Pilatum. Et amicitias contraxerunt Pi- 12
latus & Herodes ab illa die; nam erat
inter eos inimicitia antea.

Sectio octuageſima tertia.

Vocavit autem Pilatus ſummos Sacer- 13
dotum, & principes, & populum, Et di- 14
xit illis; Obtuliſtis mihi hunc virum, ut
qui avertat populum : & ecce perquiſivi
de eo coram vobis, & non inveni in hoc
homine cauſam ullam ex omnibus qui-
bus accuſâſtis illum. At ne Herodes et- 15
iam; nam remiſit illum ad nos. Et ecce
non eſt illi facin ob quod mereatur mor-*
tem. Et ego corripiam illum, & dimittam 16
eum. Erat autem illis conſuetudo dimit- 17
tendi eis vinctum in feſto. Et exclama- 18
vit omnis turba, dicentes; Tolle hunc,
& dimitte nobis Baranban. Iſque conje- 19
ctus erat in carcerem propter ſeditionem
et necem quæ acciderat in civitate. Tum 20
compellavit eos iterum Pilatus, & vo-
luit dimittere Jeſum. At illi exclamave- 21
runt, dicentes; Crucifige eum, crucifi-
ge eum. Dixit illis tertiò; Quod malum 22
fecit iſte? non enim inveni adverſùs
eum cauſam quæ inferat mortem, Corri-
piam eum, & dimittam illum. Inſtabant 23
autem vocibus elatis, & poſtulabant ab
eo, ut crucifigeret illum : & invalue-
runt voces eorum, & voces principum
ſacerdotum. Itaque judicavit Pilatus 24
fieri voluntatem eorum. Et dimiſit illis 25
eum qui miſſus fuerat in carcerem pro-
pter necem & ſeditionem, prout poſtula-
verunt : & tradidit Jeſum prout volu-
erunt.

Sectio octuageſima quarta.

Et dum ipſi ducerent eum, apprehende- 26
runt quendam venientem ex agro, qui vo-
cabatur Simon Cyrenenſis, eúmque geſta-
re fecerunt crucem poſt Jeſum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ ዘአስተሣከዮ ፡ ሄሮድስ ፡፡=

11 ወአስተአከዮ ፡ ሄሮድስ ፡ ወወዓሊሁ ፡ ወተሰለቁ ፡ ለዐሊሁ ፡ ወአልበስዎ ፡ ንጹሐ ፡
12 ወፈነውዎ ፡ ኀበ ፡ ጲላጦስ ፡፡= ወይእተ ፡ ዕለተ ፡ ተሠነኑ ፡ ሄሮድስ ፡ ወጲላጦ
13 ስ ፡ እስመ ፡ ጋእዘ ፡ በሙ ፡ እምቅድም ፡= ወጸውዖሙ ፡ ጲላጦስ ፡ ለሊቃነ ፡
14 ካህናት ፡ ወለመኳንንተ ፡ ሕዝብ ፡= ወይቤሎሙ ፡ አምጻእክምዎ ፡ ኀቤየ ፡ ለ
ዝ ፡ ብእሲ ፡ ከመ ፡ ዓላዌ ፡ ሕዝብ ፡ ወናሁ ፡ አነ ፡ ሐተትክዎ ፡ በቅድሜክሙ ፡ ወአል
15 ቦ ፡ ዘረከብኩ ፡ ሉቱ ፡ ጌጋየ ፡ ለዝ ፡ ብእሲ ፡ በዘ ፡ አስተዋደይክምዎ ፡፡= ወኀበ ፡ ሄሮ
16 ድስ ፡ ፈነውኩክሙ ፡ ወናሁ ፡ አልቦ ፡ ዘገብረ ፡ በዘ ፡ ይመውት ፡= እቀሥፎ ፡ ወእ
18 ኅድጎ ፡፡= ✤✤✤✤ ወአውየዉ ፡ ኵሎሙ ፡ በመልአሙ ፡ ኅቡረ ፡ ወይቤሉ ፡ አ
19 እትቶ ፡ ለዝ ፡ ወአሕይዎ ፡ ለበረባን ፡= ወውእቱ ፡ በረባን ፡ ዘገብረ ፡ ሃከከ ፡
17 በሃገር ፡ ወበቀቲለ ፡ ነፍስ ፡ ተሞቅሐ ፡፡= ወግብር ፡ በበ ፡ በዓል ፡ ያሐዩ ፡ ሎሙ ፡ አሐ
20 ደ ፡፡= ወካዕበ ፡ ይቤሎሙ ፡ ጲላጦስ ፡ ትፈቅዱኑ ፡ ላሕይዎ ፡ ለክሙ ፡ ለእግዚእ ፡
21 ኢየሱስ ፡፡= ወአውየዉ ፡ ኵሎሙ ፡ ወይቤሉ ፡ ስቅሎ ፡፡= ወይቤሎሙ ፡ ጲላ
22 ጦስ ፡ በሣልስ ፡ ምንተ ፡ እኩየ ፡ ገብረ ፡ ናሁ ፡ አልቦ ፡ ዘረከብኩ ፡ በላዕሌሁ ፡ በዘ ፡
23 ይመውት ፡ እቀሥፎ ፡ ወአሐይዎ ፡ እንከ ፡፡= ወአውየዉ ፡ በዓቢይ ፡ ቃል ፡ ወ
24 ይቤሉ ፡ ስቅሎ ፡ ወኀየለ ፡ ቃሎሙ ፡ ለሊቃነ ፡ ካህናት ፡፡= ወሠነና ፡ ጲላጦስ ፡
25 ከመ ፡ ይኩኖሙ ፡ ፈቃዶሙ ፡= ወአሕየወ ፡ ሎሙ ፡ ዘበ ፡ ቀቲለ ፡ ነፍስ ፡ ወበገ
ቢረ ፡ ሁከት ፡ ሞቅሖ ፡ ዘሰአልዎ ፡ ወመጠዎሙ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስሃ ፡ ለፈቃደ
26 ሙ ፡፡= ወሶበ ፡ ወሰድዎ ፡ አኀዝዎ ፡ ለስምዖን ፡ ቀሬናዊ ፡ እትወቶ ፡ እምሐቅል ፡
ወአጸርዎ ፡ መስቀሎ ፡ ይትልዎ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡=

De eo quòd ſprevit eum Herodes.

Et ſprevit eum Herodes, & milites ejus, & illuſerunt ei : & induerunt 11
eum *veſtè* purâ, & remiſit eum ad Pilatum. Et ipſâ die concordes facti 12
ſunt Herodes, & Pilatus quia litem habuerunt antea. Et vocavit Pilatus prin- 13
cipes ſacerdotum, & judices populi : Et dixit iis, Attuliſtis ad me hunc homi- 14
nem quaſi pervertentem populum : & ecce, ego interrogavi eum coram vo-
bis, & nihil inveni iniquitatis contra hunc hominem, de qua accuſâſtis eum.
Et ad Herodem miſi vos: & ecce nihil fuit quod fecit, propter quod moreretur. 15
Flagellabo eum igitur, & dimittam eum. 16

Tranſponitur ver. 17, *& inſeritur poſt* ver. 19.

Et exclamaverunt omnes illi congregatim ſimul, & dixerunt; Tolle hunc, & ſerva- 18
to Barabam. Et iſte Barabas *fuit*, qui fecerat commotionem in civitate, & 19
propter cædem incarceratus erat. Et neceſſe erat ſingulis feſtis ſervari iis 17
unum. Et iterum dixit iis Pilatus, Vultiſne ut ſervem vobis Dominum Jeſum. 20
Et exclamârunt omnes illi, & dixerunt; Crucifige eum. Et dixit iis Pilatus ter- 21
tiò; Quid mali fecit? Ecce non fuit quod inveni contra eum, propter quod mo- 22
reretur: flagellabo eum, & ſervabo eum igitur. Et exclamârunt cum magna 23
voce, & dixerunt; Crucifige eum : & invaluit vox principum ſacerdotum.
Et judicavit Pilatus ut fieret voluntas eorum. Et ſervavit iis quem propter 24
cædem, & propter factam commotionem incarcerâſſent, quem petierant : & 25
tradidit Dominum Jeſum voluntati eorum. Et quum ducerent eum, prehen- 26
derunt Simonem Cyrenæum venientem ex rure : & oneraverunt eum cruce
ejus, ut ſequeretur Dominum Jeſum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* سه نوبت بيلاطوس † بديشان كفت چه بدي كرد * كه من هيچ بهانهء مرك برو نيافتم * 22
اكنون برانيد * و رها كنيد * * ايشان طين كشتند * و باواز بلند مي كفتند * كه 23
عيسي را بر دار كن * آواز جماعت و اواز سرور امامان عظيم بلند شد * * بيلاطوس فرمود 24
كه مراد ايشان باشد * * وانك براي جنك وكوشش * در زندان نهاده بودند * آزاد كرد 25
وعيسي را بمراد ايشان سپرد صد سي سه بردن يهوديان مسيح را
* وچون عيسي را از پيش بيلاطوس بدر بردند * شخصي پيش آمد نام او شمعون قوريني * 26
همان دم از ده مي آمد * صليب را بر دوش او نهادند * كه با ايشان مي برد *

Tertiâ vice Pilatus illis dixit; 22
Quid mali fecit? Quia ego nullam
cauſam mortis in eo inveni : Nunc
itaque pellite eum ac dimittite.
Ipſi in furorem verſi ſunt, & voce 23
elatâ dicebant; Quin Jeſum in
crucem agito : & vox turbæ & vox
principis ſacerdotum magnopere ef-
ferebatur. Pilatus igitur juſſit, ut 24
voluntas eorum fieret. Et illū quem 25
propter pugnam & ſeditionem in
carcere poſuerant, miſſum fecit: Je-
ſum verò arbitrio eorum tradidit.

CXXXIII. Abducunt Judæi Chriſtum.

Et cùm Jeſum à conſpectu Pilati 26
eduxiſſent, vir quidam eis occurrit,
cui nomen Simeon Cyrenæus, eodem
inſtanti ex agro veniens: crucem il-
lius humero impoſuerunt, ut cum eis
ferret.

Sequebatur autem illum multa turba populi, & mulierum, quæ & plangebant, & Πʹ
27 Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν, (ϑ) αἳ καὶ ἐκόπτοντο, καὶ τις
lamentabantur eum. Conversus autem ad illas Jesus, dixit; Filiæ ι
28 ἐθρήνουν αὐτόν. Στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε, Θυγατέρες
Hierusalem, *ne flete* super me, sed super vosipsas flete, & super fi-
Ἱερουσαλὴμ, μὴ κλαίετε ἐπ’ ἐμέ, πλὴν ἐφ’ ἑαυτὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ τέ-
lios vestros. Quoniam ecce venient dies, in quibus dicent; Beatæ steriles,
29 κνα ὑμῶν. Ὅτι ἰδοὺ ἔρχονται ἡμέραι, ἐν αἷς ἐροῦσι, Μακάριαι αἱ στεῖραι,
& ventres qui non genuerunt, & ubera quæ non lactaverunt. Tunc incipi-
30 καὶ κοιλίαι αἳ οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ οὐκ ἐθήλασαν. Τότε (ι) ἄρξον-
ent dicere montibus; Cadite super nos: & collibus; Operite nos.
ται λέγειν τοῖς ὄρεσι, Πέσετε ἐφ’ ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς, Καλύψατε ἡμᾶς.
Quia si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet? Du- τιζ
31 32 Ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ τί γένηται; Ἤ-
cebantur autem & alii duo *malefici* cum eo *tolli*. Et postquàm α
33 γοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. Καὶ ὅτε τιη
abierunt in locum *vocatum Calvariam*, ibi crucifixerunt eum, & α
ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν, καὶ τιθ
maleficos: hunc quidem à dextris, *hunc autem* à sinistris. At Je- α
34 τοὺς κακούργους· ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. (κ) Ὁ δὲ Ἰη-
sus dicebat; Pater, dimitte illis: non enim sciunt quid faciunt. Dividen- τκ
σοῦς ἔλεγε, Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι. Διαμεριζόμε- ι

τκα tes verò vestimenta ejus, miserunt *sortem*. Et stabat populus spectans: deri-
α νοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον (λ) κλῆρον. Καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς θεωρῶν. Ἐξε- 35
debant *autem* & principes cum eis, dicentes; Alios *servavit, servet seipsum*, si
τκβ μυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς, λέγοντες, Ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτὸν, εἰ
β hic est Christus Dei electus. Illudebant autem ei & milites,
τκγ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός. Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται, 36
β accedentes, & acetum offerentes ei: Et dicentes; Si tu es
(μ) προσερχόμενοι, καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ· Καὶ (ν) λέγοντες, Εἰ σὺ εἶ 37
τκδ rex Judæorum, *serva* teipsum. Erat autem & superscriptio scri-
α ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν. Ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ (ξ) γεγραμ- 38
pta super eum literis Græcis, & *Romanis*, & Hebraicis; HIC
μένη ἐπ’ αὐτῷ γράμμασιν Ἑλληνικοῖς, καὶ Ῥωμαϊκοῖς, καὶ Ἑβραϊκοῖς, ΟΥ̓͂ΤΟΣ
τκε EST REX JUDÆORUM. Unus autem *pendenti-*
β ἘΣΤΙΝ Ὁ ΒΑΣΙΛΕῪΣ ΤΩ͂Ν ἸΟΥΔΑΙ͂ΩΝ. Εἷς δὲ τῶν κρεμασθέν- 39
um maleficorum blasphemabat eum, dicens; Si tu es Christus, *serva* temet-
των κακούργων ἐβλασφήμει αὐτὸν, λέγων, Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, σῶσον σεαυ-
ΠΑʹ ipsum, & nos. Respondens autem alter increpabat eum, dicens; Neque ti-
τκϛ τὸν, καὶ ἡμᾶς. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων, Οὐδὲ φο- 40
mes tu Deum, quòd in eadem damnatione es? Et nos quidem justè:
ι βῇ σὺ τὸν Θεὸν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; Καὶ ἡμεῖς μὲν δικαίως· 41
(digna *enim eorum quæ fecimus* recipimus:) hic verò nihil *insolens egit*.
(ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν·) οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε.

MS. A. (ϑ) αἳ ἐκόπτοντο, (ι) ἄρξονται (κ) Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφες (λ) κλήρους. (μ) προσερχόμενοι, ὄξος (ν) λέγοντες, Σὺ εἶ (ξ) ἐπιγεγραμμένη

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 28 * ܘܐܬܐ ܗܘܐ ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܥܡܐ. ܘܢܫܐ ܗܠܝܢ ܕܡܪܩܕܢ ܗܘܝ ܘܐܠܝܢ ܥܠܘܗܝ. * ܘܐܬܦܢܝ
ܠܘܬܗܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܒܢܬܗ ܕܐܘܪܫܠܡ ܠܐ ܬܒܟܝܢ ܥܠܝ. ܒܪܡ ܥܠ ܢܦܫܟܝܢ ܒܟܝܢ ܘܥܠ
29 ܒܢܝܟܝܢ. * ܕܗܐ ܐܬܝܢ ܝܘܡܬܐ ܕܒܗܘܢ ܢܐܡܪܘܢ. ܛܘܒܝܗܝܢ ܠܥܩܪܬܐ ܘܠܟܪܣܬܐ ܕܠܐ
30 ܝܠܕ. ܘܠܬܕܝܐ ܕܠܐ ܐܝܢܩܘ. * ܗܝܕܝܢ ܬܫܪܘܢ ܠܡܐܡܪ ܠܛܘܪܐ ܕܦܠܘ ܥܠܝܢ. ܘܠܪܡܬܐ
31 32 ܕܟܣܐܝܢ. * ܕܐܢ ܒܩܝܣܐ ܪܛܝܒܐ ܗܟܢܐ ܥܒܕܝܢ. ܒܝܒܝܫܐ ܡܢܐ ܢܗܘܐ. * ܘܐܬܝܢ
33 ܗܘܘ ܥܡܗ ܬܪܝܢ ܐܚܪܢܝܢ ܥܒܕܝ ܒܝܫܬܐ ܕܢܬܩܛܠܘܢ. * ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܕܘܟܬܐ ܚܕܐ
ܕܡܬܩܪܝܐ ܩܪܩܦܬܐ. ܙܩܦܘܗܝ ܠܗ ܬܡܢ. ܘܠܗܢܘܢ ܥܒܕܝ ܒܝܫܬܐ. ܚܕ ܡܢ ܝܡܝܢܗ ܘܚܕ
34 ܡܢ ܣܡܠܗ. * ܕܦܠܓܗ ܕܝܘܡܐ * ܥܐ * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܗܘܐ. ܐܒܐ
ܫܒܘܩ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܓܝܪ ܝܕܥܝܢ ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ. ܘܦܠܓܘ ܢܚܬܘܗܝ ܘܐܪܡܝܘ ܥܠܝܗܘܢ
35 ܦܣܐ. * ܩܐܡ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܡܐ ܘܚܙܐ. ܘܡܒܙܚܝܢ ܗܘܘ ܒܗ ܐܦ ܪ̈ܫܢܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܠܐܚܪ̈ܢܐ
36 ܐܚܝ. ܢܚܐ ܢܦܫܗ. ܐܢ ܗܘܝܘ ܡܫܝܚܐ ܓܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. * ܘܡܒܙܚܝܢ ܗܘܘ ܒܗ ܐܦ
37 ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܟܕ ܩܪܒܝܢ ܠܗ ܘܡܩܪܒܝܢ ܠܗ ܚܠܐ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܢ ܐܢܬܝܘ ܡܠܟܐ
38 ܕܝܗܘܕܝܐ ܐܚܐ ܢܦܫܟ. * ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܟܬܒܐ ܕܟܬܝܒ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ. ܒܝܘܢܐܝܬ
39 ܘܪܗܘܡܐܝܬ ܘܥܒܪܐܝܬ. ܗܢܘ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܚܕ ܕܝܢ ܡܢ ܗܢܘܢ ܥܒܕܝ ܒܝܫܬܐ
ܕܙܩܝܦܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ. ܡܓܕܦ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܘܐܡܪ. ܐܢ ܐܢܬܝܘ ܡܫܝܚܐ. ܦܪܘܩ ܢܦܫܟ
40 ܘܦܪܘܩ ܐܦ ܠܢ. * ܘܟܐܐ ܒܗ ܚܒܪܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܦܠܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܕܚܝܠ ܐܢܬ. ܕܐܦ ܐܢܬ
41 ܒܗ ܐܢܬ ܒܕܝܢܐ. * ܘܚܢܢ ܒܟܐܢܘܬܐ. ܐܝܟ ܕܫܘܝܢ ܗܘܝܢ ܘܐܝܟ ܕܥܒܕܢ ܐܬܦܪܥܢ.
ܗܢܐ ܕܝܢ ܡܕܡ ܕܣܢܐ ܠܐ ܥܒܕ ܠܗ.

Veniebat autem post eum multitudo populi, & mulieres illæ quæ plangebant & lamentabantur super eo. 27 Et conversus ad eas Jesus, ait; Filiæ Jerusalem, ne flete super me, verùm super vobisipsis flete, & super filiis vestris. 28 Ecce enim veniunt dies quibus dicent, Beatæ steriles, & uteri qui non pepererunt, & ubera quæ non lactaverunt. 29 Tunc incipietis dicere montibus, Cadite super nos: & collibus, Operite nos. 30 Quòd si in ligno viridi ista faciunt, in arido quid fiet? 31 Porrò veniebant cum eo duo alii malefici ut trucidarentur. 32 Quumque venissent ad load locum quendam qui vocatur Calvaria, crucifixerunt eum illìc, illosque maleficos, unum à dextera ejus, & alterum à sinistra, 33

Medio die. 71.

Ipse verò Jesus dicebat; Pater, remitte eis, nesciunt enim quid faciunt. 34 Et partiti sunt vestimenta ejus, ac super eis jecerunt sortem. Stabat autem populus conspiciens: & 35 subsannabant eum etiam proceres, & dicebant; Alios servavit, servet seipsum, si ipse est Messia ille electus Dei. Quinetiam illudebant 36 ei milites dum accederent, & offerrent ei acetum, Dicerentque ei; Si tu es rex Judæorum, serva teipsum. 37 Erat autem etiam inscriptio scripta sup eum, Ionicè, & Romanè; & Hebraicè, HIC EST REX JUDÆORUM. 38 Unus autem ex maleficis illis qui suspensi erant cum eo, blasphemabat eum, dicebatque; Si tu es Christus, serva teipsum, & serva nos quoque. 39 At objurgavit eum socius ejus, & dixit ei; Ne Deum quidem times tu, qui & ipse es in eodem judicio? 40 Et nos quidem justè: nam prout digni fuimus, & prout egimus, luimus pœnas: ille verò nihil odiosum egit. 41

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 * و خلايق انبوه درپي او مي آمدند • و زنان از دور بر مسيح كريه و زاري و نوحه
مي كردند صد سي چهار پاسخ دادن مسيح زنانرا براي خرابي اورشليم
28 * عيسي روي خود سوي زنان كرد و كفت • دختران اورشليم بر من مكرييد • ليكن
29 بر نفس خود بكرييد • وبر فرزندان شما • * وان روزها نزديك آمد • كه شما خواهيد كريستن •
خنك زنان عاقر كه هر كز نزاييدند • وشكمها كه هيچ نزادند • وپستانها كه شير
30 نداده باشند • * انكه اغاز كنيد • وبكوهها بكوييد • كه بر ما افتيد وبسربالاها كه ما
31 32 را بپوشانيد • * چون بشاخ تازه اينها مي كنيد • با خشك چه كنيد • * و دو دزد بد
33 كردار† آوردند • تا ايشانرا نيز† با او بر دار كنند * و ازانجا امدند† بمقامي كه نامش
جلجله است • وتفسيرش كله سر • وانجايش بر دار كردند و بدكارانرا نيز يكي بر دست
34 راست ويكي بر دست چپ بر دار كردند • * وعيسي كفت پدر كناه ايشان عفو كن • سبب
انك نمي دانند چه مي كنند صد سي پنج جامهٔ مسيح را بخش
كردند وبعد ازان جامهٔ عيسي † را بخش كردند • وقرعه انداختند •

Et turbæ ingentes eum sequebantur: et mulieres à longinquo super Christum fletum, & luctum, & planctum faciebant. 27

CXXXIV. Responsio Christi mulieribus de excidio Hierosolymæ.

Jesus vultum suum ad mulieres convertit, & dixit; Filiæ Hierosolymæ, super me ne fleatis, sed super vobis ipsis flete, & super filiis vestris. 28 *Illæ enim dies appropinquant, quibus vos flebitis,* dicentes; *Beatæ mulieres steriles quæ nunquam pepererunt, & ventres qui nihil genuerunt, et ubera quæ non lactaverunt.* 29 *Tunc incipietis, & montibus dicetis, Super nos cadite: & jugis excelsis, Nos operite.* 30 *Cùm in ramo viridi hæc faciatis, in arido quid facietis.* 31 *Et duos latrones facinorosos adducebant, ut illos etiam cum eo in crucem agerent.* 32 *Et illinc venerunt in locum cui nomen est Golgolah, cujus interpretatio est, Cranium capitis: & illic eum in crucem egerunt, & maleficos etiam, unum ad manum dextram, et alterum ad manum sinistram, in crucem egerunt.* 33 *Jesus autem dixit; Pater, peccatum eorum remitte, eò quòd nesciant quid faciunt.* 34

CXXXV. Vestimenta Christi diviserunt.

Et post hæc vestimenta Jesu diviserunt, & sortem jecerunt.

Verſio VULGATA LATINA.

27 Sequebatur autem illum multa turba populi, & mulierum : quæ plangebant,
28 & lamentabantur eum. Converſus autem ad illas Jeſus, dixit; Filiæ Jeruſa-
lem, nolite flere ſuper me, ſed ſuper vos ipſas flete, & ſuper filios veſtros.
29 Quoniam ecce venient dies, in quibus dicent; Beatæ ſteriles, & ventres qui
30 non genuerunt, & ubera quæ non lactaverunt. Tunc incipient dicere montibus;
31 Cadite ſuper nos : & collibus; Operite nos. Quia ſi in viridi ligno hæc fa-
32 ciunt, in arido quid fiet? Ducebantur autem & alii duo nequam cum eo, ut in-
33 terficerentur. Et poſtquàm venerunt in locum, qui vocatur Calvariæ, ibi cru-
34 cifixerunt eum, & latrones: unum à dextris, & alterum à ſiniſtris. Jeſus au-
tem dicebat; Pater, dimitte illis : non enim ſciunt quid faciunt. Dividentes
verò veſtimenta ejus, miſerunt ſortes. Et ſtabat populus ſpectans, & deride- 35
bant eum principes cum eis, dicentes; Alios ſalvos fecit, ſe ſalvum faciat, ſi
hic eſt Chriſtus Dei electus. Illudebant autem ei & milites accedentes, & 36
acetum offerentes ei, Et dicentes; Si tu es rex Judæorum, ſalvum te fac. Erat 37
autem & ſuperſcriptio ſcripta ſuper eum literis Græcis, & Latinis, & He- 38
braicis; Hic eſt rex Judæorum. Unus autem de his, qui pendebant, latroni- 39
bus, blaſphemabat eum, dicens; Si tu es Chriſtus, ſalvum fac temetipſum, &
nos. Reſpondens autem alter increpabat eum, dicens; Neque tu times Deum, 40
quòd in eadem damnatione es? Et nos quidem juſtè, nam digna factis recipimus: 41
hic verò nihil mali geſſit.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 28 * وكان جمع كبير من الشعب يتبعه * مع النسوة اللواتي كن يندبنه ويبكين عليه * فالتفت
يسوع اليهن وقال يا بنات يروشليم لا تبكين علي لكن ابكين عليكن وعلى اولادكن *
29 * لانه ستاتي ايام تقلن فيها طوبى للعواقر والبطون التي لم تلد والثدي التي لم ترضع *
30 31 * حينيذ تقلن للجبال قعي علينا وللاكام غطينا * وان كانوا يفعلون هذا بالعود الرطب فماذا
32 يكون باليابس * وجاوا معه باثنين اخرين عاملي ردي ليقتلا * فلما جاوا الى موضع الجمجمة
33 فهناك صلبوه * مع عاملي الشر واحد عن يمينه واخر عن يساره * فقال يسوع يا ابه اغفر 34
35 لهم فانهم لا يدرون ما يفعلون * واقتسموا بينهم ثيابه واقترعوا عليها * والشعب قايم ينظر *
وكان الروساء ايضا يستهزون به ويقولون انه قد خلص اخرين فليخلص نفسه ان كان هو
36 المسيح ابن الله المنتخب * وكان الجند ايضا يستهزون به ويتقدمون اليه ويقدمون له خلا *
37 38 * ويقولون ان كنت انت ملك اليهود فنج نفسك * وكان عليه ايضا كتاب مكتوب باليونانية
39 والرومية والعبرانية ان هذا هو ملك اليهود * وواحد من عاملي الردي اللذين صلبا معه
40 كان يجدف عليه قايلا ان كنت انت المسيح فنج نفسك وايانا * فاجابه الاخر وانتهره قايلا
41 اما تخاف الله اذ كنا تحت هذا الحكم الواحد * ونحن بعدل جوزينا كما نستحق لما صنعنا *
فاما هذا فلم يصنع شيا رديا *

* Et turba magna ex populo ſequebatur 27
eum cum mulieribus quæ lamentabantur
eum, & deplorabant eum. Verùm con- 28
verſus eſt Jeſus ad eas, & dixit; Filiæ
Jeruſalem, ne fleatis ſuper me : ſed flete
ſuper vos & ſuper filios veſtros. Quo- 29
* niam venient dies in quibus dicetis;
Beatæ ſteriles, & ventres qui non genu-
erunt, & ubera quæ non lactaverunt.
* Tunc dicetis montibus, Cadite ſuper 30
nos : & collibus, Operite nos. Et ſi fa- 31
ciunt hoc in ligno humido, quid erit in
arido? Et duxerunt cum eo duos alios 32
auctores ſceleris, ut interficerentur. Cùm- 33
que veniſſent in locum Calvariæ, ibi
crucifixerunt eum cum duobus auctori-
bus criminis, uno ad dexteram ejus, &
altero ad ſiniſtram ejus. Dixit autem 34
Jeſus, Pater mi, dimitte illis, quia non
nôrunt quid faciunt. Et diviſerunt in-
ter ſe veſtimenta ejus, & miſerunt ſor-
tes ſuper ea, Populo aſtante & ſpectan- 35
te. Et principes quoque illudebant ei, &
dicebant; Quandoquidem ſalvavit ali-
os, ſalvet ſeipſum, ſi eſt ipſe Chriſtus fi-
lius Dei electus. Et milites etiam illu- 36
debant ei, & accedebant ad eum, & of-
ferebant ei acetum: Ac dicebant; Si es 37
* tu rex Judæorum, ſalva teipſum. Et 38
erat etiam ſuper eo ſcriptura ſcripta
Græcè, et Latinè, et Hebraicè; HIC EST
REX JUDÆORUM. Et unus ex aucto- 39
ribus ſceleris, qui crucifixi fuerant cum
eo, blaſphemabat in eum, dicens; Si es
tu Chriſtus, ſalvum fac temetipſum, &
nos. Reſpondit autem ei alter, & incre- 40
pavit eum, dicens; Nónne times De-
um? Licet ſimus ſub hac ſententia ea-
dem, Tamen nobis cum juſtitia repen- 41
ditur, prout meremur ob id quod geſſi-
mus : At iſte non commiſit quicquam
ſceleſtum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ : እለ : ይበኪያ : አንስት::=:

27 ወብዙኃ: ሕዝብ: ተለዎ: ወአንስትኒ: ይበኪያሁ: ወያስቆቅዋሁ::=: ወተመይጠ:
28 እግዚእ : ኢየሱስ : ወይቤሎን : አዋልደ : ኢየሩሳሌም: ኢትብኪያኒ: ኪያየሰ : አላ:
29 ብኪያ:ላዕለ:ርእስክን: ወላዕለ: ውሉድክን:=: እስመ : ይመጽእ: መዋዕል: አመ:
ይብሉ: ብፁዓት: መካናት: ወከርሥኒ: እንተ: ኢወለደት: ወአጥባትኒ: እለ : ኢሐፀ
30 ና::=: ወአመ:ዕለተ:ይብልዎሙ: ለአድባር: ደቁ:ላዕሌነ: ወለአውግርኒ: ድፍኑ
31 ነ:=: በዝ: ዕፅ: ርጡብ: ከመዝ: ገብሩ : በይቡስ: እፎ: ይከውን::=: ወወሰዱ:
32 ምስሌሁ:ካልኣነ:ክልኤተ: ፈያተ: ይስቅሉ::=: ወበጺሖሙ: ብሔረ: ዘሰሙ: ቀራን
33 ዮ:በህየ: ሰቀልዎ: ለእግዚእ: ኢየሱስ: ወእልክቱኒ: ክልኤተ:ፈያተ: አሐደ: በየማኑ:
34 ወአሐደ:በፀጋሙ:ሰቀሉ::=: ወእግዚእ: ኢየሱስ: ይቤ: አባ:ስረይ:ሎሙ:እስመ:
35 ዘኢያአምሩ: ይገብሩ:: ወተዓፀዉ: ዲበ: አልባሲሁ:: ወተካፈሉ:=: ወይቀውሙ:
ሕዝብ:ወይሬእዩ: ወይዘነጕጕዎ:መላእክትኒ:ወይብልዎ:ዘበዕደ:ያድኅን:ርእሶ:ለያ
36 ድኅን:ወእመሰ:ክርስቶስሁ:ውእቱ:ወኅሩይ: ለእግዚአብሔር::=: ወይሰለቁ:ላዕሌ
37 ሁ:ሐራ: ወይቀርቡ:ወአምጽኡ:ሎቱ:ብሒአ:=: ወይቤልዎ: ለእመሰ:ንጉሠ:አይ
38 ሁድ:አንተ:አድኅን: ርእሰከ::=: ወጸሐፈ: መጽሐፈ: ላዕሌሁ: ወጽሑፍ: በሮማ
ይስጥ:ወበጽርእ:ወበዕብራይስጥ: ወይብል:ዝንቱ: ውእቱ: ንጉሦሙ:ለአይሁድ::=:
39 ወአሐዱ:ፈያታዊ: እምእለ: ተስቅሉ: ምስሌሁ:ይፀርፍ:ወይብሎ:አኮኑ:አንተ:ክርስ
ቶስ:አድኅን:ርእሰከ:ወኪያነሂ::=: በእንተ:ዘነስሐ:ፈያታዊ:=:
40 ወአውሥአ: ካልኡ: ወገሠጾ: ወይቤሎ: ኢትፈርሆኑ: ለእግዚአብሔር: አምላክከ:
41 አንተሰ:እንዘ:ውስተ: ወእቱ:ኵነኔ:ሃለውነ:=: ወለነሰ:ዘበርትዕ:ረከበነ:ዘይደልወ
ነ : በምግባሪነ : ተፈደይነ : ወዝንቱሰ : አልቦ : እኩየ : ዘገብረ:=:

De mulieribus quæ deflebant eum.

Et multa turba ſequuta eſt eum, & mulieres plorabant eum, & lugebant eum. 27
Et converſus eſt Dominus Jeſus, & dixit iis; Filiæ Hieruſalem, ne ploretis me, ſed 28
plorate ſuper vobis, & ſuper liberis veſtris. Quoniam veniet tempus, quando 29
dicent, Beatæ ſteriles, & uterus qui non peperit, & ubera quæ non lactaverunt.
Et iſto die, dicent montibus, Cadite ſuper nos : & collibus, Operite nos. 30
Eò quòd ligno viridi ſic faciunt, in arido quomodò fiet? Et ducebant cum illo 31
alios duos latrones, *ut* crucifigerent *eos*. Et quum veniſſent *ad* locum cujus nomen 32
Caranio, ibi crucifixerunt Dominum Jeſum, & illos duos latrones : unum ad 33
dextram ejus, & unum ad ſiniſtram ejus crucifixerunt. Et dixit Dominus Jeſus; 34
Pater, parce illis, quia neſciunt quod faciunt. Et ſortem jecerunt ſuper veſtimen-
tis ejus, & diviſa ſunt. Et ſtabant populi, & ſpectabant, & probris afficiebant
eum principes, & dicebant ei; Qui alios ſervat, ſeipſum ſervet, ſi Chriſtus ſit, & 35
electus Dei. Et deridebant ſuper eum milites; & accedebant, & attulerunt ei 36
acetum : Et dixerunt ei, Si rex Judæorum es, ſerva teipſum. Et ſcripſerunt ſcri- 37
ptionem ſuper eum: & ſcripta fuit Romanè, Græce, & Hebraicè, & dixit; Hic eſt 38
rex Judæorum, Et unus latro ex iis qui ſuſpenſi erant cum eo, blaſphemabat, & 39
dixit ei; Nónne tu es Chriſtus? ſerva teipſum, & nos etiam.

De latrone quem pœnituit.

Et reſpondit ei alter, & objurgavit eum, & dixit ei; Nónne times Dominum De- 40
um tuum tu, quum in eodem judicio ſimus? Et nobis quod æquum erat, inve- 41
nimus : quod conveniebat nobis ſecundùm opera noſtra, retributum fuit nobis :
& hic, nihil fuit mali quod fecit.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

35 * خلق ايستاده مي ديدند * كدخدايان نيز بروي † تسخر مي كردند * و كفتند كه ديكرانرا
36 رستك مي كرد * خودرا رستك كند * اكر مي تواند * و اكر اوست مسيح كزيدهٔ خدا * * و سرهنكان
37 كه نزديك او بودند * بروي افسوس مي كردند * [وسركه پيش او آوردند] * و بدو مي كفتند *
38 اكر تو ملك يهودياني خودرا رستك كن * * وبود نيز بالا تر او نبشته † بخط يوناني * و رومي *
39 و عبري * كه اينست ملك يهوديان * * ازان دو دزد كه با وي اويخته بودند * يكي بر عيسي
40 افتري كرد * وكفت اكر تو مسيحي خودرا ومارا برهان * * يار او بر وبانك زد و كفت
41 از خدا نمي ترسي * كه تو نيز درداوري هستي * * از روي عدل و راستي انچ سزاي ما بود
يافتيم * اين چيزي ناشايسته نكرده *

Populus autem aſtantes videbant : 35
gubernatores etiam ei illudebant,
& dicebant; Alios quidem ſerva-
vit, ſeipſum ſervet ſi poteſt, & ſi
ipſe eſt Chriſtus electus Dei. Et ſa- 36
tellites, qui prope eum erant, eum
ludificabant, & acetum ei offere-
bant, Et ei dicebant; Si tu rex Ju- 37
dæorum es, te ipſum ſerva. Et erat 38
etiam ſuper eum ſcriptum ſcripturâ
Græcâ, & Romanâ, & Hebræâ;
Hic eſt rex Judæorum. Ex il- 39
lis autem duobus latronibus, qui
cum eo ſuſpenſi erant, unus in Je-
ſum convitiatus eſt, & dixit; Si tu
Chriſtus es, teipſum & nos libera.
At ſocius ejus eum objurgavit, & 40
dixit; A Deo non times, cùm tu et-
iam in judicio ſis? A facie æqui- 41
tatis & juſtitiæ quod condignum
nobis erat, conſequuti ſumus : hic
nihil indecorum fecit.

Et dicebat *Jeſu*; Memento mei, Domine, cùm veneris in regnum tuum.
42 Καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ, Μνήσθητί μου Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου.
Et dixit illi Jeſus; Amen dico tibi, Hodiè mecum eris in
43 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι, Σήμερον μετ᾽ ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ
paradiſo. Erat autem ferè hora ſexta, & tenebræ factæ ſunt in univerſam
44 παραδείσῳ. Ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ᾽ ὅλην τκζ β
terram, uſque in horam nonam. Et obſcuratus eſt Sol, & ſciſſum eſt
45 τὴν γῆν, ἕως ὥρας (ο) ἐννάτης. Καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ἐσχίσθη τὸ
velum templi medium. Et clamans voce magnâ Jeſus, ait;
46 καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε, τκη β
Pater, in manus tuas *commendabo* ſpiritum meum: & hæc dicens
Πάτερ, εἰς χεῖράς σου (π) παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου· καὶ ταῦτα εἰπὼν τκθ α
expiravit. Videns autem Centurio factum, glorificavit Deum,
47 ἐξέπνευσεν. Ἰδὼν δὲ ὁ ἑκατόνταρχος τὸ γενόμενον, ἐδόξασε τὸν Θεὸν, τλ β
dicens; Verè homo hic juſtus erat. Et *omnes ſimul acce-*
48 λέγων, Ὄντως ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος ἦν. Καὶ πάντες οἱ συμπαραγι- τλα ι
dentes turbæ ad ſpectaculum iſtud, *ſpectantes facta*, percuti-
νόμενοι ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν (ρ) ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτον-
entes *ſuaipſorum* pectora revertebantur. Stabant autem omnes noti e-
49 τες ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον. Εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ (σ) αὐ-
jus à longè, & mulieres quæ *conſecutæ* eum à Galilæa, vi-
τοῦ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁ-
ΠΒ′ dentes hæc. Et ecce vir nomine Joſeph, *conſiliarius exiſtens*, vir bo-
τλβ α ρῶσαι ταῦτα. Καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσὴφ, βουλευτὴς ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀ- 50
nus, & juſtus: (Hic non *erat ſuffragatus* conſilio &
γαθὸς, καὶ δίκαιος· (Οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βουλῇ καὶ τῇ 51
actioni eorum, ab Arimathæa civitate *Judæorum*, qui *&* expectabat &
πράξει αὐτῶν, ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὃς καὶ προσεδέχετο καὶ
ipſe regnum Dei:) Hic *accedens Pilato*, petiit
αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ·) Οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ᾐτήσατο 52
τλγ α corpus Jeſu. Et *detrahens ipſum*, involvit *id* ſindone, & poſuit
τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ καθελὼν αὐτὸ, ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν 53
τλδ ι *id* in monumento exciſo, *ubi non erat* nondum *nemo* poſitus. Et di-
αὐτὸ ἐν μνήματι λαξευτῷ, οὗ οὐκ (τ) ἦν οὐδέπω οὐδεὶς κείμενος. Καὶ ἡ- 54
es erat paraſceues, & ſabbatum illuceſcebat. Subſecutæ autem & mu-
μέρα ἦν παρασκευὴ, καὶ σάββατον ἐπέφωσκε. Κατακολουθήσασαι (υ) δὲ καὶ γυ- 55
lieres, quæ *fuerant venientes* cum eo de Galilæa, viderunt
ναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ
monumentum, & *ut* poſitum erat corpus ejus. *Reverſæ autem* parave-
τλε η μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. Ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμα- 56
runt aromata & unguenta: & quidem ſabbato quieverunt ſecundùm man-
σαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐν-
datum.
τολήν.

MS. A. (ο) ἐνάτης. (π) παρατίθεμαι (ρ) ταύτην, τύπτοντες τὰ στήθη ὑπέστρεφον. (σ) αὐτῷ (τ) ἦν οὐδεὶς οὔπω κείμενος. Καὶ ἡ ἡμέρα ἦν παρασκευὴ, σάββατον (υ) δὲ γυναῖκες,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

42 * ܘܐܡܪ ܠܝܫܘܥ. ܐܬܕܟܪܝܢܝ ܡܪܝ ܡܐ ܕܐܬܝܬ ܒܡܠܟܘܬܟ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ
43 ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܝܘܡܢܐ ܥܡܝ ܬܗܘܐ ܒܦܪܕܝܣܐ.

* ܕܬܫܥܫܥܝܢ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܙܩܝܦܘܬܐ. * ܥܒ *

44 * ܐܝܬ ܗܘܬ ܕܝܢ ܐܝܟ ܫܥܐ ܫܬ. ܘܗܘܐ ܚܫܘܟܐ ܥܠ ܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܥܕܡܐ ܠܫܥܝܢ ܬܫܥ.
45 * ܘܚܫܟ ܫܡܫܐ. ܘܐܨܛܪܝ ܐܦܝ ܬܪܥܐ ܕܗܝܟܠܐ ܡܢ ܡܨܥܬܗ. * ܘܩܪܐ ܝܫܘܥ ܒܩܠܐ ܪܡܐ
46 ܘܐܡܪ. ܐܒܝ ܒܐܝܕܝܟ ܣܐܡ ܐܢܐ ܪܘܚܝ. ܗܕܐ ܐܡܪ ܘܫܠܡ. * ܟܕ ܚܙܐ ܕܝܢ ܩܢܛܪܘܢܐ 47
ܡܕܡ ܕܗܘܐ. ܫܒܚ ܠܐܠܗܐ ܘܐܡܪ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܗܢܐ ܓܒܪܐ ܙܕܝܩܐ ܗܘܐ. * ܘܟܠܗܘܢ 48
ܟܢܫܐ ܕܐܬܘ ܕܢܚܙܘܢ ܗܘܘ ܚܙܘܐ ܗܢܐ. ܟܕ ܚܙܘ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. ܗܦܟܘ ܟܕ ܡܛܪܦܝܢ
ܥܠ ܚܕܝܗܘܢ. * ܘܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܟܠܗܘܢ ܝܕܥܘܗܝ ܕܝܫܘܥ. ܘܢܫܐ ܗܠܝܢ 49
ܕܐܬܝ ܗܘܝ ܥܡܗ ܡܢ ܓܠܝܠܐ. ܘܚܙܝܢ ܗܘܝ ܗܠܝܢ.

* ܕܢܓܗ ܫܒܬܐ ܕܣܒܪܬܐ * ܥܓ *

50 * ܓܒܪܐ ܕܝܢ ܚܕ ܕܫܡܗ ܝܘܣܦ ܒܘܠܘܛܐ. ܡܢ ܪܡܬܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܝܗܘܕ. ܓܒܪܐ
51 ܗܘܐ ܛܒܐ ܘܟܐܢܐ. * ܗܢܐ ܠܐ ܫܠܡ ܗܘܐ ܠܪܥܝܢܗܘܢ ܘܠܣܘܥܪܢܗܘܢ. ܘܡܣܟܐ ܗܘܐ
52 ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܗܢܐ ܩܪܒ ܠܘܬ ܦܝܠܛܘܣ. ܘܫܐܠ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ. * ܘܐܚܬܗ
53 ܘܟܪܟܗ ܒܣܕܢܐ ܕܟܬܢܐ. ܘܣܡܗ ܒܩܒܪܐ ܕܦܣܝܩ ܒܫܘܥܐ. ܗܘ ܕܠܐ ܐܢܫ ܥܕܟܝܠ
55 ܐܬܬܣܝܡ ܗܘܐ ܒܗ. * ܘܝܘܡܐ ܥܪܘܒܬܐ ܗܘܐ. ܘܫܒܬܐ ܢܓܗܐ ܗܘܐ. * ܘܡܪܟܢ ܗܘܝ
ܒܬܪ ܢܫܐ ܗܠܝܢ ܕܐܬܝ ܗܘܝ ܥܡܗ ܡܢ ܓܠܝܠܐ. ܘܚܙܝܢܝܗܝ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܘܐܝܟܢܐ ܐܬܬܣܝܡ ܦܓܪܗ.
56 * ܘܗܦܟܝ ܛܝܒܝ ܒܣܡܐ ܘܡܘܪܐ. ܘܒܫܒܬܐ ܫܠܝ ܐܝܟ ܕܦܩܝܕ.

Et dixit Jeſu, Memento mei, Domine mi, 42 quum veneris in regnum tuum. Ait illi 43 Jeſus; Amen dico tibi, Hodiè mecum eris in paradiſo.

Ad horam nonam feriâ ſextâ Crucifixionis. 72.

Erat autem circiter hora ſexta. & factæ ſunt 44 tenebræ ſuper univerſam terram, uſque ad horam nonam. Et Sol obſcuratus eſt, ſciſ- 45 ſaque ſuperficies *ex parte* januæ templi per medium. Et clamavit Jeſus altâ voce, di- 46 xitque, Pater mi, in manus tuas depono ſpiritum meum. Hoc dicto, conſummatum eſt. Quum vidiſſet autem Centurio quod fa- 47 ctum fuerat, glorificavit Deum, & ait; Verè hic homo juſtus erat. Omneſque cœ- 48 tus illi qui coacti fuerant ad hoc ſpectaculum, quum vidiſſent quod actum fuerat, reverſi ſunt percutientes pectora ſua. Sta- 49 bant autem procul omnes noti ipſius Jeſu, & fœminæ illæ quæ venerant cum eo à Galilæa, iſtáque ſpectabant.

Crepuſculo ſabbathi Annuntiationis. 73.

Porrò vir quidam nomine Joſeph, Senator 50 à Rama civitate Judææ, erat vir bonus & juſtus: Iſte non conſenſerat voluntati & 51 facinori eorum: & expectabat regnum Dei. Iſte *inquam* adiit Pilatum, & petiit 52 corpus Jeſu. Et depoſuit illud, involvit- 53 que faſciâ lineâ, & poſuit illud in monumento exciſo, in quo nemo adhuc poſitus fuerat. Cæterùm ea dies erat Paraſceues, 54 & Sabbatum pòſt illuceſcebat. Propin- 55 quæ autem erant mulieres illæ quæ cum eo venerant à Galilæa, & inſpexerunt ſepulchrum, & ubi poſitum eſſet corpus ejus. Reverſæque paraverunt unguenta, & aro- 56 mata: ac ſabbatho quieverunt, ſicuti præceptum eſt.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

42 * وبعيسي كفت • اي خداوند من وقتي كه در ملكوت خود بيايي مرا بياد آور * عيسي بدو
43 كفت راست بتو بكويم • كه امروز با من در بهشت باشي

صد سي شش

لرزيدن زمين وكرفتن افتاب

44 * وچون شش ساعت كذشت • بر جملهٔ روي زمين
45 تاريكي † پيدا شد • [تا نهم ساعت * وافتاب تاريك شد] ودر هيكل شكافته كشت از ميانش
46 تا سر * وعيسي باواز بلند بانك زد وكفت • پدر من جان خود در دست تو نهم • اين بكفت
47 وسپارد * چون † سالاران جماعت چنان ديد • مر خدايرا ستايش داد و كفت اين مرد راست
48 وپاكست • * وكساني كه از بهر ديدار كرد شده بودند چون ديدند انچ شد • باز
49 كشتند وبزانو در آمدند • وخودرا بزمين مي كشيدند • * و آشنايان ييشوع همه از دور
ايستاده بودند • وزناني كه از جليل با وي † امده بودند • اين احوالها مي ديدند

صد سي هفت

فرود آوردن مسيح را از صليب

50 * وبعد ازان بيامد † مردي • نامش يوسف • بوليطا از رامه • شهر يهود • واو مردي † نيك بود
51 وصديق • * ودر ارادت وكردار ديكران † موافقت نكرد • واميد داشت † بملكوت خدا

Et ad Jeſum dixit; O Domine mi, 42 *quando in regnum tuum veneris, in memoriam me reduc. Jeſus ei dixit;* 43 *Certò tibi dico, quòd hodie mecum in paradiſo eris.*

CXXXVI. Tremor terræ & defectio Solis.

Et cùm ſexta hora præteriret, ſuper 44 *univerſam faciem terræ caligo exorta eſt, uſque ad nonam horam. Et Sol* 45 *obtenebratus eſt, et porta templi ſciſſa eſt à medio ejus ad ſummum. Et* 46 *Jeſus voce altâ exclamavit, & dixit, Pater mi, animam meam in manum tuam depono: Hoc dixit & ſpiritum tradidit. Cùm præ-* 47 *fectus ejus cohortis talia videret, Deo laudem tribuit, & dixit; Hic homo juſtus & ſanctus eſt. Et ho-* 48 *mines qui ſpectandi gratiâ congregati erant, cùm viderent id quod factum eſt, retroceſſerunt et congenulârunt, & ſeſe humi proſtraverunt. Et noti Jeſu omnes è longinquo ſta-* 49 *bant, et mulieres, quæ cum eo ex Galilæa venerant, hæc fieri vidébant.*

CXXXVII. Depoſitio Chriſti de cruce.

Et poſt hæc venit vir quidam, cui 50 *nomen Joſeph, Bouleutes de Rama civitate Judææ, & ipſe vir bonus erat & juſtus. Et voluntati factiſ;* 51 *reliquorum non conſenſerat, et ſpem habuit in regno Dei.*

Verſio VULGATA LATINA.

42
43 Et dicebat ad Jeſum; Domine, memento meî, cùm veneris in regnum tuum. Et
44 dixit illi Jeſus; Amen dico tibi, Hodiè mecum eris in paradiſo. Erat autem fe-
rè hora ſexta, & tenebræ factæ ſunt in univerſam terram uſque in horam nonam.
45 Et obſcuratus eſt Sol: & velum templi ſciſſum eſt medium. Et clamans voce
46 magnâ Jeſus ait; Pater, in manus tuas commendo ſpiritum meum. Et hæc di-
47 cens, expiravit. Videns autem Centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum,
48 dicens; Verè hic homo juſtus erat. Et omnis turba eorum, qui ſimul aderant
ad ſpectaculum iſtud, & videbant quæ fiebant, percutientes pectora ſua revertebantur.
49 Stabant autem omnes noti ejus à longè, & mulieres quæ ſecutæ eum
erant à Galilæa, hæc videntes. Et ecce vir nomine Joſeph, qui erat decurio, vir 50
bonus & juſtus: Hic non conſenſerat conſilio, & actibus eorum, ab Arima- 51
thæa civitate Judææ, qui expectabat & ipſe regnum Dei: Hic acceſſit ad Pila- 52
tum, & petiit corpus Jeſu: Et depoſitum involvit ſindone, & poſuit eum in mo- 53
numento exciſo, in quo nondum quiſquam poſitus fuerat. Et dies erat paraſceu- 54
es, & ſabbatum illuceſcebat. Subſecutæ autem mulieres, quæ cum eo venerant 55
de Galilæa, viderunt monumentum, & quemadmodùm poſitum erat corpus ejus.
Et revertentes paraverunt aromata, & unguenta: & ſabbato quidem ſiluerunt ſe- 56
cundùm mandatum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

42 43 * ثم قال ليسوع اذكرني يا رب اذا جيت في ملكوتك * فقال له يسوع امين اقول لك انك
اليوم تكون معي في الفردوس * وقد كان وقت الساعة السادسة * وان ظلمة غشيت الارض 44
45 كلها الي وقت الساعة التاسعة * واظلمت الشمس *

* الفصل الخامس والثمانون *

46 وانشق ستر الهيكل من وسطه * وصاح يسوع بصوت عال قايلا يا ابه في يديك اضع
47 روحي * ولما قال هذا اسلم الروح * فلما راى قايد الماية ما كان مجد الله * وقال حقا لقد كان
48 هذا الانسان صديقا * وكل الجموع الذين حضروا هذا المنظر لما عاينوا ما كان رجعوا وهم
49 يدقون على صدورهم * وكان جميع معارفه قياما بعيدا * والنسوة اللواتي كن يتبعنه من
50 51 الجليل راين هذا * واذا رجلا اسمه يوسف كان انسانا ذا راي * وكان صالحا صديقا * ولم
52 يكن موافقا لرايهم واعمالهم * وكان من الرامة مدينة يهودا وكان يترجي ملكوت الله * هذا
53 جاء الي فيلاطس وساله جسد يسوع * ثم انزله ولفه في لفافة كتان * ووضعه في قبر قد نحته
54 55 ولم يكن ترك فيه احد * وكان يوم جمعة الذي يكون صباحه السبت * والنسوة اللاتي
56 يتبعنه من الجليل ابصرن القبر وكيف وضع جسده * فلما رجعن اعددن طيبا وعطرا *
وكففن في السبت كما في الوصية *

Deindè dixit Jeſu; Memento meî Domine, quando venies in regno tuo. Dixit illi Jeſus; Amen dico tibi, quia hodiè eris mecum in paradiſo. Jámque erat tempus horæ ſextæ. Et quidem tenebræ obvelaverunt terram univerſam, uſque ad tempus horæ nonæ. Et obtenebratus eſt Sol. 42 43 44 45

Sectio octuageſima quinta.

Et ſciſſum eſt velum templi per medium ſui. Et clamavit Jeſus voce altâ, dicens; Pater, in manus tuas pono ſpiritum meum. Et cùm dixiſſet hoc, tradidit ſpiritum. Verùm cùm vidiſſet Centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum, & dixit; Verè erat hic homo juſtus. Et omnes turbæ, quæ præſentes fuerant huic ſpectaculo, cùm vidiſſent quod factum fuerat, reverſæ ſunt percutientes pectora ſua. Et erant omnes noti ejus ſtantes procul: & mulieres, quæ ſequebantur eum à Galilæa, viderunt hoc. Et ecce vir, cujus nomen Joſeph, erat homo præditus conſilio, & erat probus, juſtus. Et non fuit conſentiens conſilio eorum, & operibus eorum, eratque à Rama civitate Judææ, & ſperabat regnum Dei. Hic venit ad Pilatum, & petiit ab eo corpus Jeſu. Deindè depoſuit illud, & involvit illud faſciâ lineâ, & collocavit illud in ſepulchro quod jam exciderat, nectdum fuerat poſitus in eo quiſquam. Et erat dies Paraſceues, cujus mane erat ſabbathum. Et mulieres quæ fuerant eum ſequutæ, à Galilæa, viderunt monumentum, & quomodo poſitum fuiſſet corpus ejus. Et cùm reverſæ eſſent, paraverunt fragrantiam & aromata: & continuerunt ſe ſabbatho, prout habetur *in mandato.* 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

42 ወይቤሎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ተዘከረኒ፡ እግዚኦ፡ ኣመ፡ ትመጽእ፡ በመንግሥትከ።=፡
43 ወኣውሥኦ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ አሜን፡ እብለከ፡ እሙን፡ ፈድፋደ፡ ከመ፡
44 ዮም፡ ትሄሉ፡ ምስሌየ፡ ውስተ፡ ገነት።=፡ ወቀትር፡ጊዜ፡ስሱ፡ሰዓት።ሞተ፡ፀሐይ፡
45 ወጸልመ፡ዓለም፡ እስከ፡ ጊዜ፡ ተሱዓት።=፡ ወጸልመ፡ ፀሐይ፡ ወተሠጥ፡መንጦላዕተ፡
46 ምኵራብ፡ እምላዕሉ፡ እስከ፡ ታሕቱ።=፡ ወከልሐ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ በዓቢይ፡
47 ቃል፡ወይቤ፡ኣባ፡ውስተ፡እዴከ፡አመሐፅን፡ ነፍስየ፡ ወዘንተ፡ብሂሎ፡ሞተ።=፡ ወርኢ
ዮ፡መስፍን፡ ዘኮነ፡ አእኰቶ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወይቤ፡ አማን፡ ጻድቅ፡ውእቱ፡ዝብእ
48 ሲ።=፡ ወኵሎሙ፡ ሕዝብ፡ ሶበ፡ ርእዩ፡ ዘኮነ፡ ጐድጐዱ፡እንግድዓቲሆሙ፡ወተሰው
49 ጡ፡ ወአተዉ።=፡ ወይቀውሙ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ ያአምርዎ፡ እምርሑቅ፡ ወአን
ስትኒ፡እለ፡ተሳተልዋ፡እምገሊላ፡ ርእያ፡ዘንተ።=፡

50 በእንተ፡ ዘሰአለ፡ ሥጋሁ፡ ለእግዚእነ።=፡

51 ወመጽአ፡ብእሲ፡ዘስሙ፡ዮሴፍ፡ሠዩም፡ኄር፡ብእሲ፡ ጻድቅ፡ወጠቢብ።=፡ ወውእ
ቱ፡ ኢሃሎ፡ውስተ፡ ምክሮሙ፡ ወምግባሪሆሙ፡ ለአይሁድ፡ ወሃገሩ፡ አርማትያስ፡ ወተ
52 ቀበላ፡ውእቱኒ፡ ለመንግሥተ፡ እግዚአብሔር።=፡ ወሖረ፡ ኀበ፡ ጲላጦስ፡ ወስአሎ፡
53 በድኖ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ።=፡ ወአውረደ፡ በድኖ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ወገነዞ፡በሰንዱ
54 ናት፡ ወቀበሮ፡ውስተ፡መቃብር፡ዘአውቀረ፡ዘአልቦ፡ ዘተቀብረ፡ውስቴቱ።=፡ ወዓርብ፡
55 ኣሜሃ፡ ውእቱ፡ ዕለተ፡ ከመ፡ ይጽባሕ፡ ሰንበት።=፡ ወተለውዎ፡ ካልኣት፡
ኣንስት፡ እለ፡ መጽኣ፡ እምገሊላ፡ ወርእያ፡ መቃብሮ። ወቀበርዎ፡ በድ
56 ኖ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ።=፡ አትዋ፡ ወአስተደለዋ፡ አፈዋተ፡ ወኀደጋ፡ በሰንበት፡
ወኢሖሩ፡ እስመ፡ ከመሁ፡ ሕጎሙ።=፡

Et dixit Domino Jeſu, Recordare meî Domine, quum veneris in regno tuo. Et reſpondit ei Dominus Jeſus, & dixit ei; Amen, dico tibi abundantius, quòd hodiè eris mecum in paradiſo. Et quum meridies eſſet, tempore ſextæ horæ obiit ſol, & obſcurus fuit mundus uſque horam nonam. Et obſcuratus eſt ſol: & ſciſſum fuit velum templi, à ſummitate ejus uſque ad imum ejus. Et clamavit Dn̄s Jeſus in magna voce, & dixit; Pater, in manus tuas repono animam meam: & hoc dicens obiit. Et videns centurio quod factum erat, glorificavit Deum, & dixit; Certè juſtus fuit hic homo. Et omnes populi quum vidiſſent quæ facta fuerant, percuſſerunt pectora ſua, & reverſi ſunt, & abierunt. Et ſtabant omnes illi qui cognoſcebant eum, à longè: & mulieres quæ ſequutæ erant eum à Galilæa, viderunt hoc. 42 43 44 45 46 47 48 49

De eo qui petiit corpus Domini noſtri. 50

Et venit vir cujus nomen Joſeph, præpoſitus bonus, vir juſtus & prudens. Et ille non fuerat in conſilio, & actibus Judæorum: & civitas ejus Arimathæa, & accepit ille regnum Dei. Et profectus eſt ad Pilatum, & impetravit corpus Dn̄i Jeſu. Et ſubmiſit corpus Domini Jeſu, & involvit illud in ſindone, & ſepelivit illud in ſepulchro quod effoderat, in quo nemo ſepultus fuerat. Et paraſceue tunc erat iſto die, ut illuceſceret ſabbatum. Et ſequutæ ſunt eum aliæ mulieres quæ venerant ex Galilæa, & viderunt ſepulchrum ejus: & quum ſepeliviſſent corpus Domini Jeſu, Abierunt, & paraverunt aromata: & quieverunt in ſabbato, & non profectæ ſunt, quia ſic erat lex eorum. 51 52 53 54 55 56

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

52 * پیش پیلاطوس † رفت و تن عیسی را درخواست کرد که دفن کند

صد سی هشت   سپردن تن مسیح را در قبر

53 * واز انجا بیامد. وتن عیسی را از صلیب فرو گرفت * ودر کتانهاء باریك بپچید * واین یوسف
کوری از سنك بهر خود کنده بود * عیسی را دران کور نهاد * هنوز هیچ کسی † دران کور ننهاده
54 55 بودند * * روز ادینه بود * وشنبه در امده بود * * و زنانی که از جلیل با وی امده بودند *
56 و کور عیسی را دیدند * و دانسته بودند † کجا نهاده شد * * از انجا باز کشتند
و بوی خوش * و غالیه * آماده کردند * و چون روز شنبه † در کذشت [ارام کرفتند]
انچنانك فرموده بود

Ille ad Pilatum ivit, & corpus Jeſu poſtulavit, ut ſepeliret. 52

CXXXVIII. Traditur corpus Chriſti ſepulchro.

Et illinc venit, & corpus Jeſu de cruce detraxit, & linteis tenuibus involvit: hic autem Joſeph ſepulchrum ex ſaxo ſibi effoderat, Jeſum itaque *in illo ſepulchro poſuit;* nam *adbuc neminem in eo ſepulchro poſuerant. Feria ſexta erat, & Sabbathum inibat. Et mulieres, quæ è Galilæa cum eo venerant, & ſepulchrum Jeſu viderunt, & noverunt ubi poſitus eſſet, Illinc reverſæ ſunt, & odores bonos & galiam paraverunt, & dum Sabbathum præteriret, quieverunt, quemadmodum præceptum erat.* 53 54 55 56

CAP. XXIV. κδ'.

At unâ *sabbatorum* diluculo *profundo* venerunt ad monumentum, portan-
1 Τῌ͂ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων ὄρθρου βαθέος ἦλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα, φέρου- τλϛ α
tes, quæ paraverunt, aromata: *&* *quædam* *cum* *eis.* Inveneruntautem la-
2 σαι ἃ ἡτοίμασαν ἀρώματα· καί τινες σὺν αὐταῖς. Εὗρον δὲ τὸν λί-
pidem revolutum à monumento. Et ingressæ non invenerunt cor-
3 θον ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου. Καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ εὗρον τὸ σῶ-
pus Domini Jesu. Et factum est *in* *dubitare* *eas* de isto, *&*
4 μα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ
ecce duo viri *adstiterunt* *eis* in *vestibus* *fulgentibus.* *Timentibus*
5 ἰδοὺ (α) δύο ἄνδρες ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις. Ἐμφόβων τλζ β
autem *factis* *illis,* & *inclinantibus* vultum in terram, dixerunt ad illas;
δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς,
Quid quæritis viventem cum mortuis? Non est hic, sed surrexit: recorda-
6 Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη· μνήσθη-
mini *ut* locutus est vobis, adhuc *existens* in Galilæa, Dicens; Quia oportet
7 τε ὡς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, Λέγων, Ὅτι δεῖ τὸν
filium hominis tradi in manus hominum peccatorum, & crucifigi, &
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ
tertiâ die resurgere. Et recordatæ sunt verborum ejus. Et *rever-*
8 9 τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ. Καὶ ὑποστρέψα- τλη β

sæ à monumento, nuntiaverunt hæc omnia undecim, & omnibus cæ-
σαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα, καὶ πᾶσι τοῖς (β) λοι-
teris. *Erant* autem Magdalene Maria, & Joanna, & Maria Jacobi, &
ποῖς. Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία, καὶ Ἰωάννα, καὶ Μαρία (γ) Ἰακώβου, καὶ 10
cæteræ cum eis, quæ dicebant ad Apostolos hæc. Et visa
αἱ λοιπαὶ σὺν (δ) αὐταῖς, αἳ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. Καὶ ἐφάνη- 11
sunt ante illos sicut deliramentum verba *eorum,* & non crediderunt illis.
σαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίστουν αὐταῖς.
At Petrus surgens cucurrit ad monumentum, & procumbens *videt* linteamina
Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια 12
posita sola: & abiit, *apud* se mirans factum. Et ecce
ΠΓ' (ε) κείμενα μόνα· καὶ ἀπῆλθε, πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ γεγονός. Καὶ ἰδοὺ 13
duo ex illis *erant* *euntes* *in* ipsa die in *vicum* *distantem* *sta-*
δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ (ζ) τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν στα-
dia sexaginta ab Hierusalem, *cui* *nomen,* Emmaus. Et ipsi loque-
δίους ἑξήκοντα ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ᾗ ὄνομα Ἐμμαοῦς. Καὶ αὐτοὶ ὡμί- 14
bantur ad invicem de omnibus *eventis* *his.* Et factum est
λουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων τούτων. Καὶ ἐγένετο 15
in *colloqui* *ipsos* & *conquirere,* & ipse Jesus appropinquans ibat
ἐν τῷ ὁμιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ (η) αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνεπορεύ-
cum illis. *At* oculi illorum tenebantur, *non* *agnoscere* eum.
ετο αὐτοῖς. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο, τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. 16

MS. A. (α) ἄνδρες δύο (β) λοιποῖς. Ἡ Μαγδαληνὴ (γ) ἡ Ἰακώβου, (δ) αὐταῖς ἔλεγον (ε) κείμενα· καὶ (ζ) τῇ ὥρᾳ εἰς (η) αὐτὸς Ἰησοῦς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܛ *

1 * ܒܚܕ ܒܫܒܐ ܕܝܢ ܒܩܘܕܡ ܨܦܪܐ ܟܕ ܥܕܟܝܠ ܚܫܘܟ ܐܬܝ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. ܘܐܝܬܝ ܗܪܘܡܐ ܕܛܝܒܢ
2 ܗܘܝ. ܘܐܝܬ ܗܘܝ ܥܡܗܝܢ ܢܫܐ ܐܚܪܢܝܬܐ. * ܘܐܫܟܚ ܟܐܦܐ ܕܡܥܓܠܐ ܡܢ ܒܝܬ
3 ܩܒܘܪܐ. * ܘܥܠܝ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ. * ܘܗܘܐ ܟܕ ܬܗܝܪܢ ܐܢܝܢ ܥܠ ܗܕܐ.
4
5 ܗܐ ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܩܡܘ ܠܥܠ ܡܢܗܝܢ. ܘܡܒܪܩ ܗܘܐ ܠܒܘܫܗܘܢ. * ܘܗܘܝ
ܒܕܚܠܬܐ. ܘܪܟܢܝ ܐܦܝܗܝܢ ܒܐܪܥܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗܝܢ. ܡܢܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܝܢ ܚܝܐ ܥܡ
6
7 ܡܝܬܐ. * ܠܝܬܘܗܝ ܬܢܢ ܩܡ ܠܗ. ܐܬܕܟܪܝܢ ܕܡܠܠ ܥܡܟܝܢ ܟܕ ܗܘ ܒܓܠܝܠܐ. * ܘܐܡܪ
ܗܘܐ ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܢܫܬܠܡ ܒܐܝܕܝ ܐܢܫܐ ܚܛܝܐ. ܘܢܙܕܩܦ ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ
8
9 ܢܩܘܡ. * ܘܗܢܝܢ ܐܬܕܟܪܝ ܡܠܘܗܝ. * ܘܗܦܟ ܡܢ ܩܒܪܐ. ܘܐܫܬܥܝ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ
10 ܠܚܕܥܣܪ ܘܠܫܪܟܐ. * ܐܝܬܝܗܝܢ ܗܘܝ ܕܝܢ ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ. ܘܝܘܚܢ: ܘܡܪܝܡ ܐܡܗ
11 ܕܝܥܩܘܒ ܘܫܪܟܐ ܕܥܡܗܝܢ. ܗܢܝܢ ܕܐܡܪܢ ܗܘܝ ܠܫܠܝܚܐ. * ܘܐܬܚܙܝ ܒܥܝܢܝܗܘܢ ܐܝܟ ܡܠܐ
12 ܕܫܘܥܝܬܐ ܡܠܝܗܝܢ ܗܠܝܢ. ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܘ ܠܗܝܢ. * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܩܡ ܘܪܗܛ ܠܩܒܪܐ. ܘܐܕܝܩ ܚܙܐ
ܟܬܢܐ ܕܣܝܡܝܢ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ. ܘܐܙܠ ܟܕ ܡܬܕܡܪ ܒܢܦܫܗ ܥܠ ܕܗܘܐ.

* ܕܝܘܡ ܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܚܘܕܬܐ * ܟܛ *

13 * ܘܗܐ ܬܪܝܢ ܡܢܗܘܢ ܒܗ ܒܝܘܡܐ. ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܠܩܪܝܬܐ ܕܫܡܗ ܥܡܐܘܣ. ܘܪܚܝܩܐ
14 ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܐܣܛܕܘܬܐ ܫܬܝܢ. * ܘܗܢܘܢ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ. ܥܠ ܗܠܝܢ
15 ܟܠܗܝܢ ܕܓܕܫ. * ܘܟܕ ܗܢܘܢ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܘܒܥܝܢ ܚܕ ܥܡ ܚܕ. ܐܬܐ ܗܘ ܝܫܘܥ ܘܡܛܝ
16 ܐܢܘܢ. ܘܡܗܠܟ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ. * ܘܥܝܢܝܗܘܢ ܐܚܝܕܢ ܗܘܝ ܕܠܐ ܢܫܬܘܕܥܘܢܝܗܝ.

CAP. XXIV.

PRimo autem *die* hebdomadis ad auroram, quum adhuc tenebresceret, venerunt ad monumentum, attuleruntque aromata illa quæ paraverant: erant autem cum eis mulieres aliæ. 1
Et invenerunt lapidem revolutum à monumento: 2
Et ingressæ sunt, nec invenerunt corpus Jesu. 3
Factumque est dum ipsæ obstupescerent super hoc, ecce duo viri astiterunt eis, coruscanti vestitu. 4
Et perterrefactæ sunt, & velaverunt facies suas in terram. At ipsi dixerunt eis, Quid quæritis viventem cum mortuis? 5
Non est hic, surrexit. Revocate in memoriam quòd collocutus fuerit vobis dum esset in Galilæa, 6
Dixeritque futurum ut Filius hominis traderetur in manus hominum sceleratorum, crucique suffigeretur, ac tertiâ die resurgeret. 7
Et ipsæ recordatæ sunt sermonum ejus. 8
Et reversæ sunt à sepulchro, dixeruntque hæc omnia undecim *discipulis* & cæteris. 9
Fuerunt autem Maria Magdalena, & Johan, & Maria mater Jacobi, & reliquæ quæ cum eis erant, quæ hæc dixerunt Apostolis. 10
Et visa sunt in oculis eorum verba ista quasi deliria, neque crediderunt eis. 11
Simon autem surrexit, & cucurrit ad sepulchrum, & introspiciens vidit lintea reposita tantummodò, abiitque dum miraretur apud se super hoc quod factum fuerat. 12

Feriâ II. hebdomadis Candidatorum. 74.

Et ecce duo ex eis eâdem die iter faciebant ad pagum nomine Emaus, distantem ab Jerusalem stadiis sexaginta. 13
Ipsique colloquebantur inter se de his omnibus quæ evenerant. 14
Dumque ipsi colloquerentur, & sese mutuò rogitarent, venit ipse Jesus, & assequutus est eos, & iter faciebat cum eis. 15
Oculi autem eorum detenti erant, ne perciperent eum. 16

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

صد سي نه بر خاستن مسيح از كور

* ودر صباح روز يكشنبه هنوز تاريك بود * زنان در كور امك بودند * وان بويهاء خوش كه معد 1
داشته بودند * با خود آورده * و زنان ديكر در پي † ايشان امك نكاه كردند * * از دور سنك را 2
بر كردانيك † ديدند * * در آمدند * و تن عيسي را نيافتند * * ودرين كار واله * و متحير 3 4
شدند * وبجاء فرو ماندند * وچون نيك نكاه كردند * دو مرد بالاتر ازيشان ايستاده بودند *
و پوشش ايشان سپيد و مي تابيد * * ترسناك بودند * و روي خود در زمين فرو آوردند * 5
و بزنان كفتند * كرا مي جوييد † زنك ميان † مردكان * * اينجا نيست بر خاست بياد 6
داريد * انچ در جليل بشما كفت * * كه معدست فرزند ادمي كه در دست 7
مردم كنه كار † سپارده شود * و اويخته شود * و سوم روز برخيزد * * آن زنان سخن 8
مسيح را ياد اوردند * * واز كور باز كشتند * واين احوالهارا بهر يازده † كفتند * 9
* وايشان بودند * مريم مجدلاني * و مريم مادر † يعقوب * و يوحان * و ديكران * 10
كه بديشان بودند * هر چه ديك و شنيك بودند برسولان كفتند *

CXXXIX. Surrectio Christi è sepulchro.

CAP. XXIV.

ET in aurora feriæ primæ, dum adhuc tenebræ essent, mulieres ad sepulchrum venerunt, & illos odores bonos, quos paraverant, secum adduxerunt; & mulieres aliæ eas secutæ spectabant. 1
E longinquo lapidem devolutum viderunt. 2
Ingressæ sunt igitur, *& corpus Jesu non invenerunt.* 3
Atque hac de re attonitæ & perculsæ fuerunt, & in loco dejectæ manserunt: cùm autem bene circumspexissent, duo homines supra illas stantes erant, & vestitus eorum candidus erat *& fulgebat.* 4
Illæ *territæ sunt, & facies suas declinârunt in terram: & mulieribus dixerunt; Quid quæritis viventem inter mortuos?* 5
Hic non est, surrexit: recordamini ejus, quod in Galilæa vobis dixit: 6
Quòd paratus esset Filius hominis, ut in manus hominum peccatorum traderetur, & suspenderetur & tertio die resurgeret. 7
Illæ mulieres sermonis Christi recordatæ sunt: 8
Et à sepulchro reversæ sunt, & has res omnibus duodecim retulerunt. 9
Illæ autem erant, Maria Magdalene, & Maria mater Jacobi, & Johanna, & aliæ quæ cum eis erant: & *quæcunque viderant, & audiverant, Apostolis dixerunt.* 10

Verſio VULGATA LATINA.

CAP. XXIV.

1 VNâ autem ſabbati valdè diluculo venerunt ad monumentum, portantes, quæ
2 3 paraverant, aromata: Et invenerunt lapidem revolutum à monumento. Et in-
4 greſſæ non invenerunt corpus Domini Jeſu. Et factum eſt, dum mente conſterna-
5 tæ eſſent de iſto, ecce duo viri ſteterunt ſecus illas in veſte fulgenti. Cùm time-
rent autem, & declinarent vultum in terram, dixerunt ad illas; Quid quæritis vi-
6 ventem cum mortuis? Non eſt hìc, ſed ſurrexit; recordamini qualiter locutus
7 eſt vobis, cùm adhuc in Galilæa eſſet, Dicens; Quia oportet filium hominis tra-
8 di in manus hominum peccatorum, & crucifigi, & die tertiâ reſurgere. Et recor-
datæ ſunt verborum ejus. Et regreſſæ à monumento nuntiaverunt hæc omnia illis 9
undecim, & cæteris omnibus. Erat autem Maria Magdalene, & Joanna, & Maria 10
Jacobi, & cæteræ quæ cum eis erant, quæ dicebant ad Apoſtolos hæc. Et viſa ſunt 11
ante illos, ſicut deliramentum, verba iſta: Et non crediderunt illis. Petrus autem 12
ſurgens cucurrit ad monumentum: & procumbens vidit linteamina ſola poſita, &
abiit ſecum mirans quod factum fuerat. Et ecce duo ex illis ibant ipſâ die in ca- 13
ſtellum, quod erat in ſpatio ſtadiorum ſexaginta ab Jeruſalem, nomine Emmaus.
Et ipſi loquebantur ad invicèm de his omnibus quæ acciderant. Et factum eſt, 14 15
dum fabularentur, & ſecum quærerent: & ipſe Jeſus appropinquans ibat cum illis:
Oculi autem illorum tenebantur ne eum agnoſcerent. 16

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السادس والثمنون *

1 * وفي احد السبوت باكرا جدا اتين الى القبر ومعهن الطيب الذي اعددنه ومعهن نسوة
2 اخر * ووجدن الحجر قد دحرج عن القبر * فدخلن ولم يجدن جسد يسوع * وكن فيما 3
4 هن متحيرات من اجل هذا واذا رجلان قد وقفا بهن بلباس يبرق * فخفن ونكسن 5
وجوههن الى الارض * فقالا لهن لم تطلبن الحي مع الاموات * ليس هو ههنا لكن قد قام * 6
اذكرن مثلما كلمكن وهو في الجليل * وقال ان ابن الانسان ينبغي ان يسلم في ايدي 7
اناس خطاة ويصلب * ويقوم في اليوم الثالث * فذكرن كلامه * ولما رجعن من القبر 8
اخبرن الاحد عشر بهذا كله وجميع الباقين * وكن مريم المجدلية ويونا ومريم ام يعقوب 10
وساير من معهن * وقلن هذا للرسل * وكان هذا الكلام عندهم كالهزو ولم يصدقوه * 11
* وقام بطرس واسرع الى القبر وتطلع داخلا فراى الثياب موضوعة مفردة فمضى 12
متعجبا مما كان * وفيما اثنان منهم سايران في ذلك اليوم الى قرية اسمها عمواس * بعيدة 13
من يروسليم نحو ستين غلوة * وكانا يتخاطبان من اجل جميع الامور التي كانت * وفيما 14 15
هما يتكلمان ويتساءلان قرب منهما يسوع ومشي معهما * وكان قد حجب اعينهما عن 16
معرفته *

Sectio octuageſima ſexta.

CAP. XXIV.

ET in una ſabbathorum, manè admodùm venerunt ad monumentum, & ſecum tulerunt fragrantiam, quam paraverant, unà cum mulieribus aliis. 1 *Et invenerunt lapidem jam revolutum à monumento.* 2 *Et ingreſſæ ſunt, & non invenerunt corpus Jeſu.* 3 *Et dum ipſæ ſtuperent ob hoc, ecce duo viri aſtiterunt eis in veſtitu fulgenti.* 4 *Quare timuerunt, & declinaverunt vultus ſuos in terram. Dixerunt autem ad illas; Cur quæritis viventem cum mortuis?* 5 *Non eſt hìc, ſed jam ſurrexit. Mementote ut locutus ſit vobis dum eſſet in Galilæa,* 6 *Et dixerit, Filium hominis oportere tradi in manus hominum peccatorum, & crucifigi, & reſurgere in die tertia.* 7 *Et recordatæ ſunt ſermonis ejus.* 8 *Et cùm reverſæ eſſent de monumento, nuntiaverunt undecim* diſcipulis *hæc omnia, cunctiſque reliquis.* 9 *Fuerunt autem Maria Magdalene, & Johanna, & Maria mater Jacobi, & cæteræ quæ cum eis erant, & dixerunt hoc Apoſtolis.* 10 *Fuitque hic ſermo apud illos quaſi jocus, & non crediderunt ei.* 11 *Et ſurrexit Petrus, & feſtinavit ad monumentum, & inſpexit intrò, viditque veſtimenta poſita ſeorſim, et abiit admirans quod factum fuerat.* 12 *Dum autem duo ex illis irent illâ die in caſtellum, nomine Emaus, diſtans ab Ieruſalem circiter ſexaginta ſtadia:* 13 *Et colloquerentur de omnibus rebus quæ acciderant:* 14 *Dúmque ipſi loquerentur, et mutuò ſe interrogarent, acceſſit ad eos Jeſus, et ambulavit cum illis.* 15 *Jam autem velaverat oculos eorum, ne eum agnoſcerent.* 16

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ፳፬ ወበእሑድ፡ ሰንበት፡ በጽባሕ፡ እሴለየ፡ ገይሣ፡ ወሖሩ፡ ኀበ፡ መቃብር፡ ወወሰዱ፡ ወእ
2 ተ፡ እፌዋተ፡ ዘአስተደለዉ፡፡=፡ ወረከባሃ፡ ለይእቲ፡ እብን፡ ኀበ፡ ላንኰርኰረት፡ እምአ
3 ፈ፡ መቃብር፡=፡ ወቦኣ፡ ወኢረከባ፡ በድኖ፡ ለእግዚእነ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡=፡ ወእንዘ፡
4 ይናፍቃ፡ ወይኃጥኣ፡ በእንተ፡ ዝንቱ፡ ላስተርኣይዎን፡ ክልኤቱ፡ ዕደው፡ ወቆሙ፡ ኀቤሆን፡
5 ወይበርቅ፡ ኣልባሲሆሙ፡፡=፡ ወፈርሃ፡ ወኣትሐታ፡ ኣዕይንቲሆን፡ ውስተ፡ ምድር፡ ወይቤ
6 ልዎን፡ ምንተ፡ ተኃሥሣሁ፡ ለሕያው፡ ምስለ፡ ምውታን፡=፡ ተንሥአ፡ ኢሃሎ፡ ዝየ፡፡ ተ
7 ዘከራ፡ ዘይቤለክን፡ በገሊላ፡ ሃለወ፡=፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ይገብእ፡ ውስተ፡
8 እደ፡ ሰብእ፡ ኃጥኣን፡ ወይሰቅልዎ፡ ወይቀትልዎ፡ ወይትነሣእ፡ በሣልስት፡ ዕለት፡=፡ ወተ
9 ዘከራ፡ ቃሎ፡፡=፡ ወኣቲዎን፡ እምኀበ፡ መቃብር፡ ነገራሆሙ፡ ለዓሠርቱ፡ ወአሐዱ፡ ወለ
10 ቢጸሙ፤፡ ለኵሎሙ፡ ዘንተ፡፡=፡ ወእማንቱሰ፡ ማርያም፡ መግደላዊት፡ ወዮሐና፡ ወማር
11 ያ፡ እንተ፡ ያዕቆብ፡ ወቢጸንሂ፡ እለ፡ ምስሌሆን፡ ነገራሆሙ፡ ለሐዋርያት፡ ዘንተ፡፡=፡ ወ
ኮነ፡ ዝንቱ፡ ነገር፡ በቅድሜሆሙ፡ ከመ፡ ዝንጋዔ፡ ወኢአምንዎን፡ ወኣክሐድዎን፡፡=፡
12 ወተንሥአ፡ ጴጥሮስ፡ ወሖረ፡ ወሮጸ፡ ኀበ፡ መቃብር፡ ወኀወጸ፡ ወርእየ፡ መዋጥሐ፡ ባሕቲቶ፡
ነቡረ፡ ወአተወ፡ እንዘ፡ ያነክር፡ ዘኮነ፡፡=፡

በሰኑይ፡ ፋሲካ፡=፡

13 ወውእተ፡ ዕለተ፡ እንዘ፡ ይሐውሩ፡ ክልኤቱ፡ እምውስቴቶሙ፡ ሃገረ፡ እንተ፡ ርሕቅ
14 ት፡፡ እምኢየሩሳሌም፡ መጠነ፡ ስሳ፡ ምዕራፍ፡ እንተ፡ ስማ፡ ኤማሑስ፡=፡ ወይትናገሩ
15 ዎ፡ በበይናቲሆሙ፡ በእንተ፡ ኵሉ፡ ዘኮነ፡=፡ ወእንዘ፡ ይትናገሩ፡ ወይትኃሠሠዎ፡ ለዝን
16 ቱ፡ ቀርቦሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወሖረ፡ ምስሌሆሙ፡፡=፡ ወተእኀዘ፡ አዕይንቲሆሙ፡ ወ
ከደነ፡ ከመ፡ ኢያእምርዎ፡=፡

CAP. XXIV.

ET in primo ſabbati diluculò, nocte adhuc *exiſtente*, manicârunt, & venerunt 1
ad ſepulchrum, & attulerunt illa aromata quæ paraverant. Et invenerunt hunc 2
lapidē ubi devolutus erat ab ore ſepulchri. Et ingreſſæ ſunt, & non invenerunt 3
corpus Dñi noſtri, Dñi Jeſu. Et dum hæſitantes & deficientes erant de iſto, appa- 4
ruerunt iis duo viri, & ſteterunt juxta illas, & refulgebant veſtimenta eorum.
Et timuerunt, & ſubmiſerunt oculos ſuos in terram: & dicebant iis, Quid quæ- 5
ritis vivum cum mortuis? Surrexit, non eſt hìc: mementote quid loquutus eſt vo- 6
bis quum in Galilæa eſſet, Filium hominis tradi in manum hominum peccato- 7
rum, & crucifigi eum, & occîdi eum, & ſurgere in tertia die. Et recordatæ ſunt 8
ſermonis ejus. Et recedentes à ſepulchro nuntiaverunt undecim, & vicinis o- 9
mnibus, hæc. Et iſtæ, Maria Magdalene, & Johana, & Maria quæ Jacobi, & ſociæ 10
earum quæ cum iſtis erant, nuntiaverunt Apoſtolis hæc. Et fuit hic ſermo corā 11
iis, ſicut deliramentum, & non crediderunt iis, & reſtiterunt iis. Et ſurrexit Pe- 12
trus, & profectus eſt, & cucurrit ad ſepulchrum, & inſpexit, & vidit linteum
ſolum poſitum: & abiit, mirans quod factum fuerat.

Secundâ Paſchatis.

Et iſto die *erant* euntes duo ex illis *ad* vicum qui diſtat ab Hieruſalem circa ſexa- 13
ginta ſtadia, cujus nomen, Emaus. Et colloquebantur inter ſe de toto quod factū 14
fuerat. Et dum colloquerentur, & diſcuterent hoc, acceſſit iis Dominus Jeſus, & 15
profectus eſt cum iis. Et capti ſunt oculi eorum, & cooperti, ut non agnoſce- 16
rent eum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

11 * ورسولان † باور نمي داشتند * ودر نظر ايشان * مثال خواب مي نمود * بعد ازان شمعون † بر خاست 12
وسوي كور دويد * وديد كه كفنها جدا نهاده * شمعون † در نفس خود عجب ماند * از انچ شد

صد چهل نمودن مسيح خودرا بلوقا وقيلوفا

13 * ودران روزها دو از شاكردان درده مي رفتند * ونام ان ده عماوس است * واز اورشليم
14 بقدر † شصت غلوت دور بود * * وايشان † با يكديكر سخن مي كفتند * از براي اين
15 واقعه كه شك است * وخبر مي جستند * * ناكاه عيسي † بديشان رسيد * وهم راه
16 ايشان شد * * وچشم شاكردان بسته شد * كه اورا نمي شناختند *

At Apoſtoli fidem non habuerunt, & in aſpectu eorum quaſi ſomnium viſum eſt. 11 *Poſteà vero Simeon ſurrexit, & ad ſepulchrum cucurrit: viſoque quòd linteamina ſeorſim poſita eſſent, Simeon apud ſe admirabundus hæſit, ex eo quod factum erat.* 12

CXL. Oſtendit ſeipſum Chriſtus Lucæ & Cleophæ.

Et in illis diebus duo ex diſcipulis in pagum ibant, nomen autem ejus pagi Emaus eſt, et ab Hieroſolyma circiter ſexaginta ſtadia diſtans erat. 13 *Et illis inter ſe colloquentibus de hoc quod acciderat, et nuntium inquirentibus,* 14 *Subitò Jeſus ad illos acceſſit, et viæ comes illis factus eſt.* 15 *Oculi autem diſcipulorum clauſi erant, ut eum non cognoſcerent.* 16

Ait *autem* ad illos; Qui ſermones hi, quos confertis ad invicèm ambulantes,
17 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς, Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες,
& eſtis triſtes? Reſpondens *autem* unus, cui nomen Cleophas, dixit *ad eum*; Tu
18 καὶ ἐστὲ σκυθρωποί; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπε πρὸς αὐτόν, Σὺ
ſolus *peregrinaris* in Hieruſalem, & non cognoviſti facta in illa in diebus
μόνος (ϑ) παροικεῖς ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις
his? Et dixit *eis*; Quæ? *Illi autem* dixerunt ei; *Quæ* de Jeſu Nazareno,
19 ταύταις; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ποῖα; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου,
qui fuit vir Propheta, potens in opere & ſermone coram Deo & omni
ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ (ι) καὶ λόγῳ ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καὶ παντὸς
populo. Quomodóque tradiderunt eum ſummi Sacerdotes, & principes noſtri in
20 τοῦ λαοῦ. Ὅπως τε (κ) παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς
damnationem mortis, & crucifixerunt eum. Nos autem ſperabamus, quia ipſe eſſet
21 κρίμα θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν, ὅτι αὐτός ἐστιν
futurus redimere Iſrael. *Sed & cum omnibus his, tertiam hanc diem agit*
ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ. ἀλλά γε σὺν πᾶσι τούτοις, τρίτην ταύτην ἡμέραν ἄγει
hodiè, *ex quo* hæc facta ſunt. Sed & mulieres quædam ex *nobis* terruerunt nos,
22 σήμερον, ἀφ᾽ οὗ ταῦτα ἐγένετο. Ἀλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς,
factæ antelucanæ ad monumentum. Et non *invenientes corpus* ejus, venerunt,
23 γενόμεναι (λ) ὄρθριαι ἐπὶ τὸ μνημεῖον. Καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον,
dicentes *&* viſionem angelorum vidiſſe, qui dicunt eum vivere. Et abierunt quidam
24 λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. Καὶ ἀπῆλθόν τινες
eorū qui cum nobis, ad monumentum, & invenerunt *ita* ſicut *&* *mulieres* dixerunt:
τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ εὗρον (μ) οὕτω καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον·
ipſum verò non *viderunt*. Et ipſe dixit ad eos; O ſtulti & tardi corde
αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς (ν) αὐτούς, Ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ 25
ad credendum in omnib⁹ quæ locuti ſunt Prophetæ. Nónne hæc oportuit pati Chriſtum,
τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται. Οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν Χριστόν, 26
& intrare in gloriam ſuam? Et incipiens à Moyſe, & *ab* omnibus Pro-
καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προ- 27
phetis, interpretabatur illis in omnibus Scripturis quæ de ſeipſo. Et appropinquaverunt
φητῶν (ξ) διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. Καὶ ἤγγισαν 28
ad vicum quò ibant: & ipſe finxit longiùs ire. Et coë-
εἰς τὴν κώμην οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς (ο) προσεποιεῖτο πορρωτέρω πορεύεσθαι. Καὶ παρε- 29
gerunt illum, dicentes; Mane nobiſcum: quoniam ad *veſperam eſt*, & *inclinavit*
βιάσαντο αὐτόν, λέγοντες, Μεῖνον μεθ᾽ ἡμῶν· ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστί, καὶ κέκλικεν
dies. Et intravit *ad manendum* cum illis. Et factum eſt *in diſcumbere ipſum*
ἡ ἡμέρα. Καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτὸν 30
cum eis; *accipiens* panem benedixit, & *frangens* porrigebat illis. Eorum *autem*
μετ᾽ αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον (π) εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἐπεδίδου αὐτοῖς. Αὐτῶν δὲ 31
aperti ſunt oculi, & cognoverunt eum: & ipſe *non apparens factus eſt ab eis*.
διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος ἐγένετο ἀπ᾽ αὐτῶν.
Et dixerunt ad invicèm; Nónne cor noſtrum ardens erat in nobis, *ut* loqueretur
Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς (ρ) ἐλάλει 32
nobis in via, & *ut* aperiret nobis Scripturas?
ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοιγεν ἡμῖν τὰς γραφάς;

MS. A. (ϑ) παροικεῖς Ἱερουσαλήμ, (ι) καὶ ἐν λόγῳ (κ) αὐτὸν παρέδωκαν (λ) ὀρθριναὶ (μ) οὕτως (ν) *ἑαυτούς, (ξ) διερμήνευεν (ο) προσεποιήσατο πορρώτερον (π) ηὐλόγησεν, (ρ) ἐλάλησεν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܐܢܘܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܕܡܡܠܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܚܕ ܥܡ ܚܕ. ܟܕ ܡܗܠܟܝܢ
18 ܐܢܬܘܢ ܘܟܡܝܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܥܢܐ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܕܫܡܗ ܩܠܝܘܦܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ
ܒܠܚܘܕܝܟ ܬܘܬܒܐ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܕܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܡܕܡ ܕܗܘܐ ܒܗ ܒܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ.
19 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܡܢܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܥܠ ܝܫܘܥ ܗܘ ܕܡܢ ܢܨܪܬ. ܓܒܪܐ ܕܗܘܐ ܢܒܝܐ. ܘܚܝܠܬܢ
20 ܗܘܐ ܒܡܠܬܐ ܘܒܥܒܕܐ. ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܘܩܕܡ ܟܠܗ ܥܡܐ. * ܘܐܫܠܡܘܗܝ ܪܒܝ ܟܗܢܐ
21 ܘܩܫܝܫܐ ܠܕܝܢܐ ܕܡܘܬܐ ܘܙܩܦܘܗܝ. * ܚܢܢ ܕܝܢ ܣܒܪܝܢ ܗܘܝܢ. ܕܗܘܝܘ ܥܬܝܕ ܗܘܐ
22 ܕܢܦܪܘܩܝܘܗܝ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܘܗܐ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܡܢ ܕܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܗܘܝ. * ܐܠܐ ܐܦ ܢܫܐ ܡܢܢ.
23 ܐܬܡܗܘܢ. ܕܐܙܠ ܗܘܝ ܨܦܪܐ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. * ܘܟܕ ܠܐ ܐܫܟܚ ܦܓܪܗ. ܐܬܝ ܐܡܪܢ ܠܢ
24 ܕܡܠܐܟܐ ܚܙܝܢ ܬܡܢ. ܘܐܡܪܝܢ ܥܠܘܗܝ ܕܚܝ ܗܘ. * ܘܐܦ ܐܢܫܐ ܡܢܢ ܐܙܠܘ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ.
25 ܘܐܫܟܚܘ ܐܝܟܢܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪܝ ܢܫܐ. ܠܗ ܕܝܢ ܠܐ ܚܙܘ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܘ
26 ܚܣܝܪܝ ܪܥܝܢܐ ܘܝܩܝܪܝ ܠܒܐ ܠܡܗܝܡܢܘ. ܒܟܠܗܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܠܠܘ ܢܒܝܐ. * ܠܐ ܗܘܐ
27 ܗܠܝܢ ܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܣܝܒܪ ܡܫܝܚܐ ܘܢܥܘܠ ܠܫܘܒܚܗ. * ܘܫܪܝ ܗܘܐ ܡܢ ܡܘܫܐ
28 ܘܡܢ ܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ. ܘܡܦܫܩ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܥܠ ܢܦܫܗ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܟܬܒܐ. * ܘܩܪܒܘ
ܗܘܘ ܠܩܪܝܬܐ ܗܝ ܕܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܘܗܘ ܡܣܒܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܕܠܕܘܟܐ ܪܚܝܩܐ
29 ܐܙܠ ܗܘܐ. * ܘܐܠܨܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܦܘܫ ܠܘܬܢ. ܡܛܠ ܕܗܐ ܪܡܫܐ ܩܪܒ ܠܗ ܠܡܚܫܟ.
30 ܘܥܠ ܕܢܦܘܫ ܠܘܬܗܘܢ. * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܣܬܡܟ ܥܡܗܘܢ. ܢܣܒ ܠܚܡܐ ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ ܘܝܗܒ
31 ܠܗܘܢ. * ܘܡܚܕܐ ܐܬܦܬܚ ܥܝܢܝܗܘܢ ܘܐܫܬܘܕܥܘܗܝ. ܘܗܘ ܐܫܬܩܠ ܠܗ ܡܢܗܘܢ.
32 * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܠܚܕ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܒܢ ܝܩܝܕ ܗܘܐ ܒܢ. ܟܕ ܡܡܠܠ ܥܡܢ ܒܐܘܪܚܐ ܘܡܦܫܩ ܠܢ ܟܬܒܐ.

Et dixit eis, Qui ſunt hi ſermones quos loquimini unus cum alio dum ambulatis, mœſtíq; eſtis? 17 Et reſpondit unus ex eis, cui nomen Cleopha, & dixit ei; Túne ſolus es extraneus ab Ieruſalem, ut neſcias quid factum ſit in ea iſtis diebus? 18 Dixit eis, Quid? Dicunt ei, De Jeſu illo à Nazareth, viro qui erat propheta, poténſque erat in ſermone & opere coram Deo, & coram univerſo populo: 19 Quem tradiderunt principes ſacerdotum & ſeniores judicio mortis, & crucifixerunt eum. 20 Nos autem putabamus fore ut ipſe redimeret Iſraelem: & ecce jam tres ſunt dies, ex quo hæc omnia facta ſunt. 21 Sed & mulieres ex nobis obſtupefecerunt nos: nam diluculò prævenerunt ad monumentum. 22 Et quum non inveniſſent corpus ejus, venerunt dicentes nobis ſe vidiſſe angelos illîc, qui dicunt eum vivere. 23 Quinetiam quidam ex nobis profecti ſunt ad monumentum, & ita invenerunt prout dixerant mulieres; ipſum verò non viderunt. 24 Tunc dixit eis Jeſus; O expertes rationis, & graves corde ad credendum iis omnibus quæ locuti ſunt prophetæ! 25 Nónne hæc futurum erat, ut pateretur Chriſtus, & ingrederetur in gloriam ſuam? 26 Et exorſus eſt à Moſe & ab omnibus prophetis, & explicabat eis de ſe ex omnibus Scripturis. 27 Et appropinquaverunt pago illi in quem proficiſcebantur; & ipſe opinari faciebat eos quaſi in locum longinquum ſibi abeundum. 28 At coëgerunt eum, dicúntq; ei; Mane apud nos, quoniam dies jam inclinavit ad tenebras: & ingreſſus eſt ut maneret cum eis. 29 Factum eſt autem quum diſcubuiſſet cum eis, accepit panem & benedixit, fregítque, & dedit eis. 30 Et illicò aperti ſunt oculi eorum, & agnoverunt eum: & ipſe ablatus eſt ab eis. 31 Et dicebant alter alteri; Nónne cor noſtrum ardebat in nobis dum colloqueretur nobis in via, & explicaret nobis Scripturas? 32

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 *وعيسي از ايشان + پرسيد كه چيست اين سخنها كه با يكديگر مي كوييد* وغمناك مي
18 رويد* *قيلوفا كفت مكر تو از اورشليم غريبي * از براي ان نمي داني * كه درين دو روز
19 درو چه رفت * *عيسي † بديشان كفت * چه شد * جواب دادند * كه عيسي كه ازو
ناصره است مردي پيغامبر * و در كفتار و كردار نيرومند بود * پيش خدا و پيش همه
20 21 خلق * *و بزركان امامان و پيران اورا در داوري مرك انداختند * و بدار اويختند *ما
مي پنداشتيم كه اوست * انك مي خواهد كه اسراييل را خلاص دهد * و اينك
22 سوم روزست ازانك اين همه شدند * *الا زنان زودتر رفتند * ودر كور نكه كردند *
23 24 *چون تنش را انجا نيافتند * امدند و بما كفتند كه انجا فرشتكان + ديديم *ومردمان + نيز
25 از ما در كور رفتند * وهمچنين يافتند * كه زنان كفتند * ليكن اورا نديدند * *انكه عيسي
بديشان كفت * اي كم فهمان و دل كران * كه ايمان نمي آوريد + بدان همه كه پيغمبران
26 كفتند * *نه اين چنين واجب بود كه مسيح بر تافت * [ودر عظمت خود در رفت]

* *Et Jeſus eos interrogavit; Quinam ſunt hi ſermones quos unus cum altero loquimini, & triſtes inceditis? Cleophas dixit Nunquid tu ab Hieroſolyma peregrinus es, eò quod ignores quod his duobus diebus in ea evenit?* 17 18 *Jeſus illis dixit, Quid eſt? Reſponſum dederunt, quòd Jeſus, qui ex Nazreth eſt, vir Propheta, & in dicto & facto potens erat, coram Deo & coram omni populo.* 19 *Et magnates ſacerdotum & ſeniores eum in judicium mortis conjecerunt, & in cruce ſuſpenderunt.* 20 *Nos* 21 autem *putavimus quòd ipſe eſſet is, qui Iſraeli redemptionem daturus eſſet. Et ecce tertius dies eſt, ex quo hæc omnia facta ſunt.* *Sed mu-* 22 *lieres primùm iverunt, & in ſepulchrum intuitæ ſunt: Et cùm corpus* 23 *ejus illîc non invenirent, venerunt, & nobis dixerunt; Illîc quidem Angelos vidimus. Et viri etiam è no-* 24 *bis in ſepulchrum iverunt, & eodem modo invenerunt ac mulieres dixerant, ſed eum non viderunt. Tunc* 25 *Jeſus illis dixit; O parum intelligentes et corde graves, qui fidem non habetis eis omnibus, quæ Prophetæ loquuti ſunt. Nónne hujuſmodi* 26 *oportuit ut Chriſtus ſuſtineret, et in gloriam ſuam ingrederetur?*

Verſio VULGATA LATINA.

17 Et ait ad illos ; Qui ſunt hi ſermones , quos confertis ad invicèm ambulantes , &
18 eſtis triſtes ? Et reſpondens unus, cui nomen Cleophas, dixit ei ; Tu ſolus per-
egrinus es in Jeruſalem, & non cognoviſti quæ facta ſunt in illa his diebus ?
19 Quibus ille dixit ; Quæ ? Et dixerunt ; De Jeſu Nazareno , qui fuit vir prophe-
20 ta , potens in opere & ſermone , coram Deo & omni populo : Et quomodò
eum tradiderunt ſummi ſacerdotes & principes noſtri in damnationem mortis , &
21 crucifixerunt eum. Nos autem ſperabamus, quia ipſe eſſet redempturus Iſraël : &
22 nunc ſuper hæc omnia, tertia dies eſt hodiè quòd hæc facta ſunt. Sed & mulieres
23 quædam ex noſtris terruerunt nos, quæ ante lucem fuerunt ad monumentum, Et,
non invento corpore ejus , venerunt, dicentes ſe etiam viſionem angelorum vi-
24 diſſe, qui dicunt eum vivere. Et abierunt quidam ex noſtris ad monumentum :
& ita invenerunt ſicut mulieres dixerunt , ipſum verò non invenerunt. Et ipſe 25
dixit ad eos ; O ſtulti, & tardi corde ad credendum, in omnibus quæ locuti ſunt
Prophetæ ! Nónne hæc oportuit pati Chriſtum , & ita intrare in gloriam ſu- 26
am ? Et incipiens à Moyſe , & omnibus Prophetis , interpretabatur illis in 27
omnibus Scripturis, quæ de ipſo erant. Et appropinquaverunt caſtello quò 28
ibant : & ipſe ſe finxit longiùs ire. Et coegerunt illum , dicentes ; Mane no- 29
biſcum, quoniam adveſperaſcit , & inclinata eſt jam dies. Et intravit cum illis.
Et factum eſt , dum recumberet cum eis, accepit panem , & benedixit , ac fregit, 30
& porrigebat illis. Et aperti ſunt oculi eorum , & cognoverunt eum : & ipſe 31
evanuit ex oculis eorum. Et dixerunt ad invicèm ; Nónne cor noſtrum ardens 32
erat in nobis,dum loqueretur in via, & aperiret nobis Scripturas ?

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فقال لهما ما هذا الكلام الذي يتكلم احدكما صاحبه به وانتما ماشيان مكتيبين * فاجاب 17 18
احدهما الذي اسمه اكلاوبا قايلا انت مقيم بيروسليم افانت وحدك لم تعلم ما كان فيها
في هذه الايام * فقال لهما وما هو فقالا له امر يسوع الناصري الذي كان رجلا نبيا * له قوة 19
في الفعل والقول قدام الله وجميع الشعب * فاسلمه عظماء الكهنة والروساء بحكم الموت 20
وصلبوه * ونحن كنا نرجوا انه يخلص اسراييل * لكن مع هذا كله هذا اليوم الثالث منذ 21
كان هذا * لكن نسوة منا اعجبنا لانهن بكرن الي القبر * فلم يجدن جسده * واتين وقلن 22 23
انهن ابصرن ملايكة وقالوا عنه انه حي * ثم مضي قوم منا الي القبر فوجدوا كما قالت النسوة 24
فاما هو فلم يروه * فقال لهما ايها المسلوبة افهامهم والثقيلة قلوبهم عن الايمان بكلما 25
نطقت به الانبياء * اليس كان المسيح مزمعا ان يقبل هذه الالام ويدخل الي مجده * وبدا 26 27
يفسر لهما من موسي ومن جميع الانبياء ما في جميع الكتب من اجله * فاقتربوا من القرية 28
التي كانا منطلقين اليها وكان هو يوهمهما انه ينطلق الي مكان بعيد * فامسكاه غصبا وقالا له 29
اقم معنا فقد مال النهار وهو مساء * فدخل ليقيم عندهما * فلما جلس معهما اخذ خبزا فباركه 30
وكسره وناولهما * فانفتحت اعينهما وعرفاه وخفي عنهما * فقال احدهما للاخر اليست قلوبنا 31 32
قد كانت محترقة فينا اذ كان يكلمنا في الطريق ويفسر لنا الكتب *

Et dixit eis ; Quis eſt iſte ſermo quem 17
confert unus veſtrûm cum comite ſuo,
ambulantes mœſti ? Reſpondit unus eo- 18
rum, cujus nomen Cleopha, dicens ; Tu de-
gens es in Jeruſalem, & tu ſolus non nô-
ſti quid evenerit in ea in iſtis diebus ?
Ait illis ; Ecquid eſt ? Dixerunt ei, Ne- 19
gotium Jeſu Nazareni, qui erat vir pro-
pheta, cui potentia erat in opere & ſer-
mone coram Deo & omni populo : Et tra- 20
diderunt eum ſummi ſacerdotum & prin-
cipes, ad ſententiam mortis, & crucifixe-
rũt eum. Et nos ſperabamꝰ quòd ipſe eſſet 21
redempturus Iſrael : ſed cum his omni-
bus, hæc eſt dies tertia ex quo evenerunt
hæc. Verùm mulieres quædam ex noſtris 22
ſtupeſecerunt nos, quoniam diluculò ade-
untes monumentum , Non invenerunt 23
corpus ejus : & venerunt ac dixerunt ſe
vidiſſe angelos, qui retulerunt de eo quòd
ſit vivens. Item abierunt quidam ex no- 24
ſtris ad monumentum , & invenerunt
quemadmodum dixerant mulieres : at
ipſum minimè viderunt. Dixit eis ; O quo- 25
rum captæ mentes, & gravia corda quin
credatis omnibus quæ locuti ſunt prophe-
tæ ! Nónne erat Chriſtus futurus ut ſuſ- 26
ciperet has paſſiones, & intraret in glo-
riam ſuam ? Et cœpit interpretari illis à 27
Moyſe et ab omnibus prophetis, quæ con-
tinentur in omnibus Scripturis de ſeipſo.
Et appropinquaverunt caſtello in quod 28
iverant : & ipſe exiſtimandum præbebat
eis ſe pergere in locum diſtantem. Et te- 29
nuerunt eum per vim , & dixerunt ei ;
Morare nobiſcum , quia jam declinavit
dies, & eſt ſerò. Quare intravit ut ma-
neret apud illos. Cumq; ſediſſet cum eis, 30
accepit panem, & benedixit ei, fregitque
eum, ac dedit illis. Et aperti ſunt oculi 31
eorum, & cognoverunt eum : & abſcon-
ditus eſt ab illis. Dixit autem unus eo- 32
rum ad alterum ; Nónne corda noſtra erant
exuſta in nobis dum alloqueretur nos in
via, & interpretaretur nobis Scripturas?

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 ወይቤሎሙ፡ እግዚእነ፡ምንትኑ ዝ፡ ነገር፡ዘትትናገሩ፡ በቤናቲክሙ፡ እንዘ፡ተሐውሩ፡
18 ወቆሙ፡ትኩዛኒሆሙ፡፨ ወአውሥአ፡ አሐዱ፡ እምኔሆሙ፡ ዘስሙ፡ ቄልዎጳ፡ ወይቤ
ሎ፡ለእንትኑ፡ባሕቲትከ፡ሊሃለውከ፡ሊየሩሳሌም፡ ወሊያለምርከ፡ ዘኮነ፡ በውስቴታ፡ በ
19 ዝ፡መዋዕል፡፨ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ምንትኑ፡ ወይቤ፡ በእንተ፡ እ° ዚእ፡ኢየ
ሱስ፡ ናዝራዊ፡ብእሲ፡ጻድቅ፡ ወነቢይ፡ ዘኮነ፡ከሃሌ፡በቃሉ፡ ወበምግባሩ፡ በቅድመ፡ እ
20 ግዚአብሔር፡ ወበቅድመ፡ሰብእ፡ ወሕዝብ፡፡፨ ወዘከመ፡አግብእዎ፡ ሊቃነ፡ካህናት፡
21 ወኰነንዎ፡ ወሰቀልዎ፡ወቀተልዎ፡፨ ወንሕነሰ፡ ነአምን፡ቦቱ፡ ከመ፡ውእቱ፡ ሀሎ፡ያድ
22 ኅኖሙ፡ ለእስራኤል፡ወምስለ፡ዝንቱ፡ኵሉ፡ ሠሉስ፡ዮም፡ እምዘ፡ኮነ፡ዝንቱ፡፨ ወ
23 ቦ፡አንስተ፡ እለ፡አንከራ፡ ወነገራነ፡ለነ፡ እለ፡ጌሠ፡ኀበ፡መቃብር፡፨ ወኢረከባ፡ በድ
24 ኖ፡ወተሰውጣ፡ወነገራነ፡ከመ፡ርእየተ፡መላእክት፡ እለ፡ይብልዎ፡ሐይወ፡፡፨ ወቦ፡ እ
ለ፡ሖሩ፡እምውስቴትነ፡ኀበ፡መቃብር፡ወረከቡ፡ ከማሁ፡በከመ፡ይቤላ፡ አንስት፡ ወሎቱ
25 ሰ፡ኢረከብዎ፡፡፨ ወይቤሎሙ፡ ሶአብደን፡ ጉዱያን፡ ልብ፡ ለኢአሚን፡ በኵሉ፡ ዘይ
26 ቤሉ፡ ነቢያት፡፨ አኮሁ፡ ከመዝ፡ሀለዎ፡ለክርስቶስ፡ ይትቀተል፡ ወይባእ፡ውስተ፡ስብ
27 ሐቲሁ፡፡፨ ወአኀዘ፡ይፈክር፡ሎሙ፡ እምዘ፡ሙሴ፡ ወነቢያት፡ወእምኵሉ፡መጻሕፍ
28 ት፡ በእንቲኣሁ፡፨ ወቀርቡ፡ ሣገረ፡ኀበ፡ ይሐውሩ፡ ወአኀዘ፡ይትረሐቆሙ፡፨ ወአገበ
29 ርዎ፡ ወይቤልዎ፡ነበር፡ምስሌነ፡ እስመ፡ ሞስየ፡ ወተቀልቀለ፡ፀሐይ፡፡፨ ወቦአ፡ ከ
30 መ፡ይኀድር፡ምስሌሆሙ፡፨ ወእምዝ፡እንዘ፡ይረፍቅ፡ምስሌሆሙ፡ነሥአ፡ኅብስተ፡
31 ወባረከ፡ ወፈተተ፡ ወወሀቦሙ፡፨ ወተከሥተ፡ አዕይንቲሆሙ፡ወአእመርዎ፡ወጠፍአ፡
32 እምኔሆሙ፡ ሶቤሃ፡ ወኀጥእዎ፡፨ ወይቤሉ፡ በበይናቲሆሙ፡ አኮኑ፡ይነድድ፡ ልብነ፡ወ
ይርሕቅ፡ ዘከመ፡ይነግረነ፡ በፍኖት፡ ወይፈክር፡ ለነ፡ መጻሕፍተ፡፨

Et dixit iis Dominus noſter; Quinam eſt hic ſermo, quem colloquimini inter vos 17
proficiſcentes? & ſteterunt anxii. Et reſpondit unꝰ ex illis, cujꝰ nomen Cleophas, 18
& dixit ei ; Túne ſolus fuiſti? nónne fuiſti Hieruſalem? & nónne cognoviſti quod
factum eſt in ea in hoc tempore ? Et dixit ei Dominus Jeſus ; Quid? & dixit ; De 19
Domino Jeſu Nazareno viro juſto, & prophetâ, qui fuit potens in ſermone ſuo
& operibus ſuis coram Deo, & coram hominibus, & populo : Et quomodò tra- 20
diderunt eum principes ſacerdotum, & condemnârunt eum, & crucifixerunt
eum, & trucidârunt eum. Et nos credebamus in eo, quòd is ſervaturus eſſet Iſ- 21
rael : & cum hoc toto, tertius *eſt* dies ex quo factum eſt hoc. Et fuerunt mulie- 22
res quæ obſtupefecerunt nos, & nuntiaverunt nobis, quæ manicaverunt ad ſe-
pulchrum, Et non invenerunt corpus ejus : & reverſæ ſunt, & nuntiaverunt no- 23
bis quomodo *fuit* viſio angelorum, qui dicebant iis ; Vivus eſt. Et fuerunt qui 24
profecti ſunt è nobis ad ſepulchrum, & invenerunt ita ſicut dixerant mulieres : &
eum non invenerunt. Et dixit iis ; O fatui tardi corde ad credendum in omnibus 25
quæ loquuti ſunt prophetæ. Nónne ſic oportuit Chriſtum trucidari, & intrare in 26
gloriam ſuam? Et incœpit exponere iis ex illa Moſis & prophetarũ, & ab omnibus 27
Scripturis de ipſo. Et appropinquârunt vico quò ibant, & cœpit præterire eos. 28
Et adegerunt eum, & dixerunt ei ; Mane nobiſcum, quoniam adveſperaſcit, & de- 29
clinatus eſt ſol : & ingreſſus eſt ut maneret cum iis. Et tunc recumbens cum iis 30
accepit panem, & benedixit, & fregit, & dedit iis. Et aperti ſunt oculi eorum, & 31
cognoverunt eum : & evanuit ab iis ſtatim, & indiguerunt eo. Et dixerunt inter 32
ſe ; Nónne ardebat nobis cor noſtrum & recedebat, quamdiu loquebatur nobis
in via, & exponebat nobis Scripturas ?

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

و از موسي اغاز كرد و از همه پيغمبران * بر نفس خود تفسير مي كرد † پيش ايشان از همه 27
كتابها * و دران ده كه مي رفتند * نزديك شدند * و ايشانرا مژده مي داد بر مثالي كه 28
بجايكاه دور مي رود * * شاكردان بنازش بدو كفتند * پيش ما باش سبب انك شب نزديك 29
شك بود * صد چهل يك و عيسي درامد كه پيش ايشان باشد * وچون پيش ايشان نشست 30
نان ستد * ودعا كرد شكست وبديشان داد * انكه چشم ايشان كشاده شد * و اورا دانستند * 31
ومسيح از ايشان غايب شد * * ايشان با يكديكر كفتند * نه دل ودرون ما كران شك 32
بود * وقتي كه در راه با ما سخن مي كفت * وكتابها براي ما تفسير مي كرد *

Et à Moſe initium fecit , & ab 27
omnibus Prophetis , ac de ſeipſo in-
terpretationem fecit coram ipſis ex
omnibus Scripturis. Et illi pago, ad 28
quem iverunt , appropinquabant :
illis autem indicabat , quaſi in lo-
cum longinquum iret. Diſcipuli cum 29
importunitate ei dicebant ; Apud
nos eſto : eò quòd nox appropinqua-
verat. CXLI.
Et Jeſus ingreſſus eſt , ut apud eos
eſſet. Et cùm apud eos ſederet, pa- 30
nem accepit, & gratiis actis fregit,
& illis dedit. Tunc oculi eorum 31
aperti ſunt & eum cognoverunt : &
Chriſtus ab illis diſparuit. Illi al- 32
ter alteri dixerunt ; Nónne cor &
interiora noſtra gravata erant, quan-
do in via nobiſcum ſermocinaba-
tur, & Scripturas nobis exponebat.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ. ΚΕΦ. ΟΗ΄.

Et ſurgentes eâdem horâ, regreſſi ſunt in Hieruſalem, & invenerunt congregatos
33 Καὶ ἀναστάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ εὗρον συνηθροισμένους
undecim, & eos qui cum illis, Dicentes, Quòd ſurrexit Dominus verè, & *viſus eſt* Si-
34 τοὺς ἕνδεκα, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, Λέγοντας, Ὅτι ἠγέρθη ὁ Κύριος ὄντως, καὶ ὤφθη Σί-
moni. Et ipſi enarrabant quæ in via, & quomodò *agnitus eſt eis* in fractione panis.
35 μωνι. Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου.
Hæc autem *ipſis loquentibus, ipſe* Jeſus ſtetit in medio eorum, & dicit eis; Pax
36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς, Εἰρήνη
vobis. Conturbati verò & conterriti *facti* exiſtimabant ſpiritum videre. Et dixit
37 38 ὑμῖν. Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι γενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα θεωρεῖν. Καὶ εἶπεν
eis; Quid turbati eſtis, & *quare* cogitationes aſcendunt in corda
αὐτοῖς, Τί τεταραγμένοι ἐστὲ, καὶ διατί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις
veſtra? Videte manus meas, & pedes *meos*, quia ipſe ego ſum. Palpa-
39 ὑμῶν; Ἴδετε τὰς χεῖράς μου, καὶ τοὺς πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι. ψηλαφή-
te *me*, & videte: quia ſpiritus carnem & oſſa non habet, ſicut me videtis *habentem*.
σατέ με, καὶ ἴδετε· ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα.
Et hoc *dicens*, oſtendit eis manus & pedes. Adhuc autem non credentib⁹
40 41 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐπέδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Ἔτι δὲ (σ) ἀπιστούντων
illis præ gaudio, & mirantibus, dixit *eis*; Habetis aliquid *eſculentum* hic?
αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ θαυμαζόντων, εἶπεν αὐτοῖς, Ἔχετέ τι βρώσιμον ἐνθάδε;

τμβ ι
τμ θ
τμα θ

Illi *autem* obtulerunt ei piſcis aſſi partem, & *de apiario favo*. Et *ſumens*,
42 Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπτοῦ (τ) μέρος, καὶ ἀπὸ μελισσίου κηρίου. Καὶ λαβὼν,
43 coram eis *edit*. Dixit *autem eis*; Hæc verba quæ locutus ſum ad
ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγεν. Εἶπε δὲ αὐτοῖς, Οὗτοι οἱ (υ) λόγοι οὓς ἐλάλησα πρὸς 44
vos adhuc *exiſtens* vobiſcum: quoniam *oportet* impleri omnia ſcripta in lege
ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ
Moyſi, & Prophetis, & Pſalmis, de me. Tunc aperuit *ipſorum* ſenſum, *ad*
Μωσέως, καὶ προφήταις, καὶ ψαλμοῖς, περὶ ἐμοῦ. Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν, τοῦ 45
intelligendum ſcripturas. Et dixit eis; Quoniam ſic ſcriptum eſt, & ſic
συνιέναι τὰς γραφάς. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὅτι (φ) οὕτω γέγραπται, καὶ οὕτως 46
oportebat pati Chriſtum, & reſurgere à mortuis tertiâ die: Et prædicari
ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ· Καὶ κηρυχθῆναι 47
in nomine ejus pœnitentiam & remiſſionem peccatorum in omnes gentes, *incipientem*
ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον
ab Hieroſolyma. Vos autem eſtis teſtes horum. Et ecce ego mitto
ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. Ὑμεῖς δέ ἐστε μάρτυρες τούτων. Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω 48
promiſſum Patris mei in vos: Vos autem ſedete in civitate Hieruſa- 49
τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρός μου ἐφ᾽ ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει Ἱερουσα-
lem, quoadusque induamini *virtutem* ex alto.
λήμ, ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους.

MS.A. (σ) ἀπιστούντων αὐτῷ, καὶ θαυμαζόντων ἀπὸ τῆς χαρᾶς, εἶπεν (τ) μέρος, ** Καὶ λαβὼν, ἐνώπιον πάντων ἔφαγεν. (υ) λόγοι μου οὓς (φ) οὕτως

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 * ܘܩܡܘ ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܘܗܦܟܘ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܫܟܚܘ ܠܚܕܥܣܪ ܕܟܢܝܫܝܢ ܘܠܐܝܠܝܢ
34 35 ܕܥܡܗܘܢ. * ܟܕ ܐܡܪܝܢ. ܕܫܪܝܪܐܝܬ ܩܡ ܡܪܢ ܘܐܬܚܙܝ ܠܫܡܥܘܢ. * ܘܐܦ ܗܢܘܢ ܐܫܬܥܝܘ
ܐܝܠܝܢ ܕܗܘܝ ܒܐܘܪܚܐ. ܘܐܝܟܢܐ ܐܬܝܕܥ ܠܗܘܢ ܟܕ ܩܨܐ ܠܚܡܐ
36 * ܕܣܘܠܩܗ ܕܡܪܢ * ܥܗ * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ. ܝܫܘܥ ܩܡ ܒܝܢܬܗܘܢ
37 ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ. * ܘܗܢܘܢ ܐܙܕܘܥܘ ܘܗܘܘ ܒܕܚܠܬܐ.
38 ܡܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܕܪܘܚܐ ܚܙܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܡܢܐ ܡܬܕܠܚܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܡܢܐ
39 ܗܠܝܢ ܡܣܬܠܩܢ ܡܚܫܒܬܐ ܥܠ ܠܒܘܬܟܘܢ. * ܚܙܘ ܐܝܕܝ ܘܪܓܠܝ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. ܓܫܘܢܢܝ ܘܕܥܘ.
40 ܕܪܘܚܐ ܒܣܪܐ ܘܓܪܡܐ ܠܝܬ ܠܗ. ܐܝܟ ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܬ ܠܝ. * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ.
41 ܚܘܝ ܐܢܘܢ ܐܝܕܘܗܝ ܘܪܓܠܘܗܝ. * ܘܟܕ ܥܕܟܝܠ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܚܕܘܬܗܘܢ
42 ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܗܪܟܐ ܡܕܡ ܠܡܐܟܠ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܝܗܒܘ
43 44 ܠܗ ܡܢܬܐ. ܡܢ ܢܘܢܐ ܕܛܘܐ ܘܡܢ ܟܪܝܬܐ ܕܕܒܫܐ. * ܘܢܣܒ ܐܟܠ ܠܥܝܢܝܗܘܢ. * ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܗܠܝܢ ܐܢܝܢ ܡܠܐ ܕܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ ܟܕ ܠܘܬܟܘܢ ܗܘܝܬ. ܕܘܠܐ ܗܘܐ ܕܢܫܬܠܡ
45 ܟܠ ܡܕܡ ܕܟܬܝܒ ܒܢܡܘܣܗ ܕܡܘܫܐ. ܘܒܢܒܝܐ ܘܒܡܙܡܘܪܐ ܥܠܝ. * ܗܝܕܝܢ ܦܬܚ
46 ܪܥܝܢܗܘܢ ܠܡܣܬܟܠܘ ܟܬܒܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܗܟܢܐ ܟܬܝܒ. ܘܗܟܢܐ ܙܕܩ ܗܘܐ ܕܢܚܫ
47 ܡܫܝܚܐ. ܘܢܩܘܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. * ܘܢܬܟܪܙ ܒܫܡܗ
ܬܝܒܘܬܐ ܠܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ. ܒܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. ܘܫܘܪܝܐ ܢܗܘܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ.
48 49 * ܘܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ ܣܗܕܐ ܕܗܠܝܢ. * ܘܐܢܐ ܐܫܕܪ ܥܠܝܟܘܢ ܡܘܠܟܢܐ ܕܐܒܝ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ
ܦܘܫܘ ܒܐܘܪܫܠܡ ܡܕܝܢܬܐ. ܥܕܡܐ ܕܬܠܒܫܘܢ ܚܝܠܐ ܡܢ ܪܘܡܐ.

Et ſurrexerunt eâ ipſâ horâ, & reverſi ſunt ad Jeruſalem; & invenerunt undecim congregatos, & eos qui cum ipſis erant, 33 Dicentes; Verè ſurrexit Dominus noſter, & apparuit Simoni. 34 Quinetiam ipſi renuntiârunt ea quæ contigerunt in via; & quomodò innotuit eis dum frangeret panem. 35

Aſcenſionis Domini noſtri. 75.

Quúmque hæc loquerentur, Jeſus aſtitit inter eos, & dixit eis; Pax vobiſcum: ego ſum, ne timeatis. 36 At ipſi perterriti ſunt & expaverunt: putabant enim ſe ſpiritum videre. 37 Dixit eis Jeſus; Quìd contremiſcitis? & quare aſcendunt cogitationes in corda veſtra? 38 Videte manus meas & pedes meos, quia ego ſum; contrectate me, & agnoſcite: nam ſpiritus carnem & oſſa non habet, prout me videtis habere. 39 Et quum hæc dixiſſet, oſtendit eis manus ſuas pedéſque ſuos. 40 Quúmque adhuc non crederent præ gaudio ſuo, & mirarentur, dixit eis; Habetis hîc quid manducandum? 41 Ipſi verò dederunt ei partem piſcis aſſi, & ex favo mellis. 42 Et accepit, comedítque in eorum conſpectu. 43 Et dixit eis; Hi ſunt ſermones quos locutus ſum vobiſcum, dum apud vos eſſem, oportere impleri quicquid ſcriptum eſt in lege Moſis, & in prophetis, & Pſalmis de me. 44 Tunc aperuit eorum mentem ut intelligerent Scripturas. 45 Et dixit eis; Ita ſcriptum eſt, & ita expediebat pati Meſſiam, & reſurgere à mortuis tertio die: 46 Et prædicari in ejus nomine pœnitentiam in remiſſionem peccatorum inter cunctas gentes, ita ut exordium eſſet ab Ieruſalem. 47 Vos autem eſtis teſtes horum. 48 Et ego mittam ſuper vos promiſſum Patris mei: vos autem expectate in Jeruſalem civitate, uſquequò induamini virtute ex alto. 49

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

33 * وهماندم بر خاستند ودر اورشليم باز كشتند * ديدند يازده حواريون * با هم نشسته بودند
34 وانان كه با ايشان بودند * * وكفتند * بحقيقت خداوند ما بر خاست * وبشمعون نموده شد *
35 * واين دو شاكرد انچ درراه شده بود خبر دادند كه چكونه اورا شناختند * وقتي كه نانرا شكست *

صد چهل دو   نموده شدن مسيح باردوم با شاكردان

36 * ايشان در سخن بودند * كه عيسي از ميان ايشان بر خاست * وكفت سلام بر شما * منم
37 منم مترسيد * * رسولان بخوف شدند * وهيبت بر ايشان افتاد * وپنداشتند * كه جان مي بينند *
38 39 * مسيح بديشان كفت * چرا ترسيديد * وچرا انديشها بر دل شما كار كرد * * انك دو دست
وپايهاء من ببينيد * وبدست † لمس كنيد * وبدانيد كه جان كوشت واستخوان ندارد *
40 41 انچنانك شما اول ديديد دارم * اينها بكفت * ودو دست * ودو پاي خود * بديشان نمود * * هنوز
از شادماني خود † باور نمي كردند * وحيران † مي شدند * ومسيح بديشان كفت * چيزي
42 43 داريد كه بخورم * * وبود پيش شاكردان اندكي ماهي بريان وانكبين شهد * * ستد
44 برابر ايشان بخورد * وكفت * اينست سخن كه برابر شما كفتم * وقتي كه پيش شما بودم *

Et eodem inſtanti ſurrexerunt, & Hieroſolymam reverſi ſunt, ubi *viderunt undecim Apoſtolos, unà* enim *ſedentes erant, & eos qui cum eis erant.* 33 *Et dixerunt; Reverà Dominus noſter ſurrexit et Simeoni apparuit.* 34 *Et hi duo diſcipuli quæ in via facta erant narrârunt, quomodo eum agnoverant, quo tempore panem frangeret.* 35

CXLII. Apparet Chriſtus ſecundò Diſcipulis.

Illi in ſermone erant, cùm Jeſus è medio eorum ſurrexit, et dixit; Pax ſuper vos, ego ſum, ego ſum, ne timeatis. 36 *Apoſtoli territi ſunt, et pavor in eos cecidit, et exiſtimârunt, quòd ſpiritum vidiſſent.* 37 *Chriſtus illis dixit; Quare timetis? et quare cogitationes in corde veſtro agitant?* 38 *Ecce, manus et pedes meos videte, et manu palpate, et ſcite quòd ſpiritus carnem et oſſa non habeat, quemadmodum (vos pridem vidiſtis) habeo.* 39 *Hæc dixit, et manus et pedes ſuos illis oſtendit.* 40 *Hactenus præ gaudio ſuo non credebant, et attoniti erant, et Chriſtus illis dixit; Ecquid habetis quod comedam?* 41 *Et erat penes diſcipulos parum piſcis aſſati, et mellis favi:* 42 *Et accipiens coram illis comedit.* 43 *Et dixit; Hic eſt ſermo quem vobiſcum locutus ſum, quando apud vos fui:* 44

Verſio VULGATA LATINA.

33 Et ſurgentes eâdem horâ regreſſi ſunt in Jeruſalem: & invenerunt congregatos
34 undecim, & eos qui cum illis erant, Dicentes; Quòd ſurrexit Dominus verè,
35 & apparuit Simoni. Et ipſi narrabant quæ geſta erant in via: et quomodò cognoverunt
36 eum in fractione panis. Dum autem hæc loquuntur, ſtetit Jeſus in medio
37 eorum, & dicit eis; Pax vobis: ego ſum, nolite timere. Conturbati verò,
38 & conterriti, exiſtimabant ſe ſpiritum videre. Et dixit eis; Quid turbati
39 eſtis, & cogitationes aſcendunt in corda veſtra? Videte manus meas, & pedes,
quia ego ipſe ſum: palpate, & videte: quia ſpiritus carnem & oſſa non habet,
40 ſicut me videtis habere. Et cùm hoc dixiſſet, oſtendit eis manus, & pedes.
41 Adhuc autem illis non credentibus, & mirantibus præ gaudio, dixit; Habetis
hìc aliquid, quod manducetur? At illi obtulerunt ei partem piſcis aſſi, & 42
favum mellis. Et cùm manducâſſet coram eis, ſumens reliquias dedit eis. 43
Et dixit ad eos; Hæc ſunt verba, quæ locutus ſum ad vos, cùm adhuc eſſem vobiſcum, 44
quoniam neceſſe eſt impleri omnia, quæ ſcripta ſunt in lege Moyſi, & Prophetis,
& Pſalmis de me. Tunc aperuit illis ſenſum ut intelligerent Scripturas. 45
Et dixit eis; Quoniam ſic ſcriptum eſt, & ſic oportebat Chriſtum pati, & reſurgere 46
à mortuis tertiâ die: Et prædicari in nomine ejus pœnitentiam & remiſſionem 47
peccatorum in omnes gentes, incipientibus ab Ieroſolyma. Vos autem 48
teſtes eſtis horum. Et ego mitto promiſſum Patris mei in vos: vos autem ſedete 49
in civitate, quoaduſque induamini virtute ex alto.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

33 وقاما في تلك الساعة ورجعا الي يروسليم فوجدا الاحد عشر مجتمعين هم والذين كانوا معهم *
34 وهم يقولون حقا لقد قام الرب وظهر لسمعان * ثم اخبرا ايضا بما اتفق لهما في الطريق *
35 36 وكيف عرفاه عند كسر الخبز * وفيما هم يتكلمون بهذا وقف يسوع وسطهم وقال لهم السلام
37 38 لكم انا هو لا تخافوا * فاضطربوا وخافوا وظنوا انهم ينظرون روحا * فقال لهم ما بالكم
39 تضطربون ولم تاتي الافكار في قلوبكم * انظروا يدي ورجلي فاني انا هو جسوني وانظروا
40 41 فان الروح ليس له لحم ولا عظم كما ترون انه لي * ولما قال هذا اراهم يديه ورجليه * واذ
42 هم غير مصدقين من الفرح والتعجب * قال لهم اعندكم ههنا ما يوكل * فاعطوه جزوا
43 44 من حوت مشوي ومن شهد عسل * فاخذ قدامهم واكل واخذ الباقي واعطاهم * ثم
قال لهم هذا الكلام الذي كلمتكم به اذ كنت معكم * انه ينبغي ان يكمل كلما
45 هو مكتوب في ناموس موسي والانبياء والمزامير لاجلي * وحينيذ فتح قلوبهم ليفهموا
46 المكتوب * وقال لهم هكذا هو مكتوب ان المسيح سوف يولم * ويقوم من الموتي في اليوم
47 48 الثالث * ويكرز باسمه بالتوبة ومغفرة الخطايا في جميع الامم * ويبدون من يروسليم * وانتم
49 تشهدون علي هذا * وانا ارسل اليكم موعد ابي * فاجلسوا انتم في مدينة يروسليم حتي
تتدرعوا القوة من العلاء *

Et ſurrexerunt in illa hora, & regreſſi 33
ſunt in Jeruſalem; & invenerunt
undecim congregatos, ipſos & eos qui
erant cum illis, Eóſque dicentes; Verè 34
jam ſurrexit Dominus & apparuit
Simoni. Tum retulerunt etiam quod acciderat 35
ſibi in via; & quomodò cognoviſſent
eum ad fractionem panis. Et 36
dum ipſi loquerentur de his, ſtetit Jeſus
inter eos, & dixit eis, Pax vobis:
ego ſum, ne timeatis. Conturbati 37
ſunt autem, & expaverunt &
putaverunt ſe videre ſpiritum. Et dixit 38
eis; Quid turbamini? & quare
veniunt cogitationes in corda veſtra?
Videte manus meas & pedes meos; 39
nam ego ipſe ſum. Palpate me, & videte:
nam ſpiritus non habet carnem
neque oſſa, ſicut videtis me habere.
Et cùm dixiſſet hoc, oſtendit eis manus 40
ſuas & pedes ſuos. Cùmque ipſi 41
eſſent increduli præ gaudio & admiratione,
dixit eis; Eſtne apud vos hic
quod manducetur? Et dederunt ei partem 42
piſcis aſſi, & favi mellis. Et accepit 43
coram illis, & comêdit, & accepit
reſiduum & dedit illis. Deindè 44
dixit eis; Hic eſt ſermo quem locutus
ſum vobis cùm eſſem vobiſcum, quòd
oporteret impleri quicquid eſt ſcriptum
in lege Moſis, & Prophetis, & Pſalmis
de me. Et tunc aperuit corda eorum 45
ut intelligerent Scripturam. Et dixit 46
eis, Sic eſt ſcriptum, quòd Chriſtus
eſſet paſſurus, & reſurrecturus à
mortuis in die tertia, Et prædicandam 47
in nomine ejus pœnitentiam & remiſſionem
peccatorum inter omnes gentes.
Incipietis autem ab Ieroſolyma, Teſtimonium 48
perhibentes de his. Et ego 49
mittam ad vos promiſſum Patris mei.
Sedete ergò vos in civitate Jeroſolyma,
quoad armemini virtute ab alto.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

33 ወተንሥኡ፡ ሶቤሃ፡ ይእተ፡ ሰዐተ፡ ወተሰውጡ፡ ኢየሩሰሌም፡ ወረከብዎሙ፡ ለዓሠርቱ፡
34 ወአሐዱ፡ ጉቡአን፡ ወእለሂ፡ ምስሌሆሙ፡፡ ወይቤሉ፡ አማን፡ ተንሥአ፡ እግዚእን፡ ወ
35 አስተርአዮ፡፡ ለስምዖን፡፡ ወነገርዎሙ፡ እሙንቱ፡ ዘበፍኖት፡ ወዘከመ፡ አእመርዎ፡
36 ለእግዚእነ፡ እንዘ፡ ይፈትት፡ ኅብስተ፡፡ ወእንዘ፡ ዘንተ፡ ይትናገሩ፡ ቆመ፡ ማእከ
37 ሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ሰላም፡ ለክሙ፡ ኢትፍርሁ፡ አነ፡ ውእቱ፡፡ ወ
38 ደንገፁ፡ ወፈርሁ፡ ወመሰሎሙ፡ መንፈስ፡ ዘይሬእዩ፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱ
39 ስ፡ ምንትኑ፡ ያደነግፀክሙ፡ ወለምንት፡ ሕሊና፡ የዐርግ፡ ውስተ፡ ልብክሙ፡፡ ርእዩ፡ እደ
ዊየ፡ ወእገርየ፡ ከመ፡ አነ፡ ውእቱ፡ ወግስሱኒ፡ ወአእምሩ፡ እስመ፡ መንፈስ፡ ሥጋ፡ ወዓጽ
40 መ፡ አልቦ፡ ከመ፡ ትሬእዩኒ፡ አነ፡ ቤየ፡፡ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ አርአዮሙ፡ እደዊሁ፡ ወእገሪ
41 ሁ፡፡ ወእንዘ፡ ዓዲ፡ ኢአምኑ፡ እምድንጋፄ፡ ወእንዘ፡ ያነክሩ፡ በትፍሥሕት፡ ወይቤ
42 ሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለአርዳኢሁ፡ ቦኑ፡ ዘብክሙ፡ ዘንበልዕ፡ ዝየ፡፡ ወወሀብዎ፡
43 ዓሣ፡ መክፈልተ፡ ጥቡሰ፡ ወጸቃውዐ፡፡ ወበልዐ፡ በቅድሜሆሙ፡ እግዚእን፡ ወነሥአ፡ ዘ
44 ተርፈ፡ ወወሀቦሙ፡፡ ወይቤሎሙ፡ አኮኑ፡ ዝነገርየ፡ ዘአቤለክሙ፡ እንዘ፡ ሃለውክ
ሙ፡ ምስሌየ፡ ከመ፡ ሃለወ፡ ይበጽሕ፡ ዘይቤ፡ ኦሪት፡ ሙሴ፡ ወነቢያት፡ ወመዝሙር፡ በእ
45 ንቲአየ፡፡ ወእምዝ፡ ከሠተ፡ ልቦሙ፡ ከመ፡ ይለብዉ፡ መጻሕፍተ፡ ወለበዉ፡፡ ወ
46 ይቤሎሙ፡ ከማሁ፡ ጽሑፍ፡ ከመ፡ ይትቀተል፡ ክርስቶስ፡ ወይትነሣእ፡ እምውታን፡ በሣ
47 ልስት፡ ዕለት፡፡ ወይሰብኩ፡ በስሙ፡ ለንስሓ፡ ወለኅድገተ፡ ኃጢአት፡ ለኵሉ፡ አሕ
48 ዛብ፡ እኒዛሙ፡ እምኢየሩሰሌም፡፡ ወአንትሙ፡ ሰማዕቱ፡ ለዝንቱ፡፡ ወናሁ፡ አ
49 ነ፡ እፌኑ፡ ተስፋሁ፡ ለአቡየ፡ ላዕሌክሙ፡ ወአንትሙሰ፡ ንበሩ፡ ሃገረ፡ ኢየሩሰሌም፡ እ
ስከ፡ ትለብሱ፡ ኃይለ፡ እምአርያም፡፡

Et ſurrexerunt ſtatim iſtâ horâ, & reverſi ſunt *in* Hieruſalem, & invenerunt undecim 33
congregatos, & *eos* qui cum illis *erant*. Et dixerunt; Certè, ſurrexit Dominus 34
noſter, & apparuit Simoni, Et nuntiaverunt iis ipſi quæ in via *geſta erant*, 35
& quomodo cognoverunt Dominum noſtrum frangentem panem. Et dum 36
hæc colloquerentur, ſtetit medio eorum Dominus Jeſus, & dixit iis; Pax vobis,
ne timeatis, ego ſum. Et conterriti fuerunt, & timuerunt, & videbatur iis ſpiritus 37
quem videbant. Et dixit iis Dominus Jeſus; Quìd conterriti eſtis, & quìd 38
cura aſcendit in corda veſtra? Videte manus meas, & pedes meos, quòd ego 39
ſum: & contrectate me, & ſcitote quòd ſpiritus carnem & oſſa non habet, prout
videtis *quòd* ego habeo. Et hoc dicens oſtendit iis manus ſuas, & pedes ſuos. 40
Et adhuc *ipſis* non credentibus præ terrore, & mirantibus præ gaudio, dixit Dominus 41
Jeſus diſcipulis ſuis; Eſtne quod habetis quo veſcamur hîc? Et dederunt 42
ei piſcis partem aſſi, & favum apiarium. Et comêdit in conſpectu eorum 43
Dominus noſter: & ſumpſit reliquias, & dedit iis, Et dixit iis; Nónne hic eſt ſermo 44
meus quem loquutus ſum vobis. quum eſſetis mecum, quòd oportuerat impleri,
quæ dixit lex Moſis, & prophetæ, & Pſalmus de me. Et tunc aperuit cor 45
eorum, ut intelligerent Scripturas: & intellexerunt. Et dixit iis; Sic ſcriptum eſt, 46
quòd trucidaretur Chriſtus, & reſurgeret à mortuis in tertio die: Et prædicarent 47
in nomine ejus in pœnitentiam, & remiſſionem peccatorum omnibus gentibus, incipientes
ab Hieruſalem. Et vos teſtes *eſtis* hujus. Et ecce ego mittam promiſſionem 48
Patris mei ſuper vos. Et vos manete civitate Hieruſalem, uſquequò induamini 49
virtute ex alto.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

واجب است که هر چیزی تمام شود * که در ناموس موسي وکتاب پیغمبران * ومزامیر * براي
45 من نبشته شد * * وبعد ازان * ذهن وفهم ایشانرا قوت داد * وگشاده کرد * تا کتابها را دریابند *
46 وبغوران برسند * * ونیز بدیشان گفت این چنین واجب بود که مسیح † دردناک شود * وسوم
47 روز از میان مردگان † برخیزد * تا بنام او مژده توبت † در همه عالم گفته شود * براي ستردن
گناهها   صد چهل سه   بالا رفتن مسیح در آسمان
48 49 واغاز از اورشلیم شود * * وشمایید † گواهان † این همه را * ومن وعده پدر مرا بشما بفرستم
وباید که در شهر اورشلیم † ساکن باشید * تا آنکه که از بلندي قوت ونیرو بپوشید *

oportet ut omnis res compleatur, quæ
in Lege Moſis, et ſcripturâ Prophetarum,
et Pſalmis de me ſcripta eſt.
Et poſt hæc os et intellectum eorum 45
corroboravit et aperuit, ut Scripturas
intelligerent, et in abdita earum
penetrarent. Atque etiam illis dixit; 46
Ita oportuit ut Chriſtus dolorem
pateretur, et tertiâ die de mortuis
reſurgeret. Ut in nomine ejus 47
Evangelium reſipiſcentiæ in toto
mundo prædicaretur, in abolitionem
peccatorum:

CXLIII. Aſcenſio Chriſti in cœlum.

Et principium ab Hieroſolymâ fieret.
Et vos eſtis teſtes horum omnium. 48
Et ego promiſſum Patris mei 49
vobis mittam: oportet autem ut in
urbe Hieroſolyma commoremini, donec
ex alto potentiam et virtutem
induatis.

Eduxit autem eos foràs *usque* in Bethaniam: & *sustollens manus suas*, benedixit
50 Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν· καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐλόγησεν
eis. Et factum est *in benedicere eum* illis, *disjunctus est* ab eis, & *sursum* ferebatur
51 αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτούς, διέστη ἀπ' αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο
in cœlum. Et ipsi adorantes *eum*, regressi sunt in Hierusalem cum
52 εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτόν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ
gaudio magno. Et erant semper in templo, laudantes & benedicentes
χαρᾶς μεγάλης. Καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες 53
Deum. Amen.
τὸν Θεόν. Ἀμήν.

Τὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον ἐγράφη ἐν στίχοις, βχοζ, κεφαλαίοις τμβ.
MS.A. Εὐαγγέλιον κατὰ Λουκᾶν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

50 51 * ܘܐܦܩ ܐܢܘܢ ܠܒܪ ܥܕܡܐ ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ. ܘܐܪܝܡ ܐܝܕܘܗܝ ܘܒܪܟ ܐܢܘܢ. * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܡܒܪܟ
52 ܠܗܘܢ. ܐܬܦܪܫ ܡܢܗܘܢ ܘܣܠܩ ܠܫܡܝܐ. * ܘܗܢܘܢ ܣܓܕܘ ܠܗ ܘܗܦܟܘ ܠܐܘܪܫܠܡ
53 ܒܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ. * ܘܒܟܠܙܒܢ ܒܗܝܟܠܐ ܗܘܘ. ܡܫܒܚܝܢ ܘܡܒܪܟܝܢ
ܠܐܠܗܐ ܐܡܝܢ. * ܫܠܡ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܠܘܩܐ ܡܣܒܪܢܐ *

Et eduxit eos usque in Beth-Ania, & elevavit manus suas, eisque benedixit. 50 Et factum est dum benediceret eis, separatus est ab eis, 51 & conscendit cœlos. Ipsi autem adoraverunt eum, & reversi sunt ad Jerusalem cum 52 gaudio magno. Et omni tempore erant in templo, glorificantes & benedicentes Deum. 53 Amen.

Absolutum est Evangelium sacrosanctum Lucæ Evangelistæ.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

50 51 * وازانجا با بيت عينا ايشانرا بدر برد • ودستها خودرا بر داشت • وايشانرا دعا كرد • * وچون دعا
52 تمام كرد • از رسولان جدا شد • ودر اسمان † بالا رفت * ايشان مر اورا سجود كردند ودر اورشليم † باز
53 كشتند • بشادمانيء بزرك • * وهمه وقت † در هيكل كنشت بودند • ومر خداي را حمد وستايش مي
دادند • وقبول مي شد امين   تمام شد انجيل لوقا

Et illinc in Bethaniam illos eduxit, & manus suas sustulit, et illis benedixit. 50 *Et cum benedictionem absolvisset, ab Apostolis separatus est, et in cœlum ascendit.* 51 *Ipsi eum adoraverunt, et in Hierosolymam reversi sunt cum gaudio magno.* 52 *Et omni tempore in templo Ecclesiæ erant, et Deo laudem et gloriam tribuerunt: et acceptatio fuit. Amen.* 53

Absolutum est Evangelium Lucæ.

(α) ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.

Α' Περὶ τοῦ ἐν Κανᾷ γάμου.
Β' περὶ τῶν ἐκβληθέντων ἐκ τοῦ ἱεροῦ.
Γ' (β) περὶ τοῦ Νικοδήμου καὶ Ἰησοῦ.
Δ' περὶ καθαρισμοῦ ζήτησις.
Ε' περὶ τῆς Σαμαρείτιδος.
ς' (γ) περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλικοῦ.
Ζ' περὶ τοῦ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχοντος ἐν τῇ ἀσθενείᾳ.
Η' περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων.
Θ' περὶ τοῦ ἐν θαλάσσῃ περιπάτου.
Ι' (δ) περὶ τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ.
ΙΑ' περὶ τῆς ἐγέρσεως τοῦ Λαζάρου.
ΙΒ' περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον μύρῳ.
ΙΓ' περὶ ὧν εἶπεν Ἰούδας.
ΙΔ' περὶ (ε) τῆς ὄνου.
ΙΕ' περὶ τῶν προσελθόντων (ζ) Ἑλλήνων, καὶ ἐρωτώντων τὸν Φίλιππον.
Ις' περὶ τοῦ νιπτῆρος.
ΙΖ' περὶ τοῦ παρακλήτου.
ΙΗ' περὶ τῆς αἰτήσεως (η) τοῦ Κυριακοῦ σώματος.

MS. A. (α)⋯⋯ Titulus capitum abscinditur. (β) περὶ Νικοδήμου. ''Ζήτησις περὶ καθαρισμοῦ. (γ) περὶ τοῦ * βασιλικοῦ. (δ) περὶ τοῦ τυφλοῦ. ΙΑ'. περὶ Λαζάρου. (ε) τῶν (ζ) Ἑλλήνων. Ις' περὶ (η) τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου.

SECUNDUM JOANNEM SANCTUM EVANGELIUM.

(†) ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

CAP. I. ΚΕΦ. α'.

IN principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum.
1 ἘΝ ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. α
Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est γ
2 Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο
3 *neque unum*, quod factum est. In ipso vita erat, & vita erat lux hominum. Et
4 οὐδὲ ἕν, ὃ γέγονεν. Ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων. Καὶ
5 lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit homo β
6 τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβεν. Ἐγένετο ἄνθρωπος γ
missus à Deo, nomen *ei* Joannes. Hic venit in testimonium, ut
7 ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης. Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρτυρίαν, ἵνα
testaretur de lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille
μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. Οὐκ ἦν ἐκεῖνος 8
lux, sed ut *testaretur* de lumine. Erat lux vera, quæ illu-
τὸ φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φω- 9
γ minat omnem hominem venientem in mundum. In mundo erat, &
γ τίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ 10
mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognovit. In propria venit,
δ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, 11
ι & *proprii* eum non receperunt.
καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον.

MS. A. (†) Titulus abscinditur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܕܡܠܠ ܘܐܟܪܙ ܝܘܢܐܝܬ ܒܐܦܣܘܣ *
* ܒܫܡ ܡܪܢ ܘܐܠܗܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܡܚܬܡܝܢܢ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ
ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܟܪܘܙܐ * ܩܪܝܢܐ ܕܒܝܠܕܐ ܕܡܪܢ * ܐ *
* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

EVANGELIUM SANCTUM, Præconium Johannis, quod Græcè protulit atque promulgavit Ephesi.

In nomine Domini Deique nostri Jesu Christi, cudimus Evangelium sacrosanctum, prædicationem Johannis præconis.

Lectio in festo nativitatis Domini nostri. 1.

1 * ܒܪܫܝܬ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܠܬܐ. ܘܗܘ ܡܠܬܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܘܐܠܗܐ
2 ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܗܘ ܡܠܬܐ. * ܗܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܒܪܫܝܬ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. * ܟܠ ܒܐܝܕܗ
3 ܗܘܐ. ܘܒܠܥܕܘܗܝ ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܗܘܬ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. * ܒܗ ܚܝܐ ܗܘܐ. ܘܚܝܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܢܘܗܪܐ
4 5 ܕܒܢܝܢܫܐ. * ܘܗܘ ܢܘܗܪܐ ܒܚܫܘܟܐ ܡܢܗܪ. ܘܚܫܘܟܐ ܠܐ ܐܕܪܟܗ. * ܗܘܐ ܓܒܪܐ ܕܐܫܬܠܚ
6 ܡܢ ܐܠܗܐ. ܫܡܗ ܝܘܚܢܢ. * ܗܢܐ ܐܬܐ ܠܣܗܕܘܬܐ ܕܢܣܗܕ ܥܠ ܢܘܗܪܐ. ܕܟܠܢܫ ܢܗܝܡܢ
7 ܒܐܝܕܗ. * ܠܐ ܗܘܐ ܗܘ ܗܘܐ ܢܘܗܪܐ. ܐܠܐ ܕܢܣܗܕ ܥܠ ܢܘܗܪܐ. * ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܓܝܪ ܢܘܗܪܐ ܕܫܪܪܐ.
8 9 ܕܡܢܗܪ ܠܟܠ ܐܢܫ ܕܐܬܐ ܠܥܠܡܐ. * ܒܥܠܡܐ ܗܘܐ. ܘܥܠܡܐ ܒܐܝܕܗ ܗܘܐ. ܘܥܠܡܐ ܠܐ
10 ܝܕܥܗ. * ܠܕܝܠܗ ܐܬܐ. ܘܕܝܠܗ ܠܐ ܩܒܠܘܗܝ.
11

CAPUT. I.

1 IN principio erat Verbum, & ipsum Verbum erat apud Deum, & Deus erat ipsum Verbum. 2 Hoc erat in principio apud Deum. 3 Omnia per manum ejus fuére, & sine ipso ne unum quidem fuit quidquid fuit. 4 Per ipsum facta est vita, & vita est Lux hominum. 5 Et ipsa Lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non perceperunt. 6 Fuit homo qui missus est à Deo nomine Johannes. 7 Is venit in testimonium, ut testaretur de Luce, ut omnes crederent per eum. 8 Non erat ipse Lux, sed ut testaretur de Luce. 9 Erat enim is Lux veritatis quæ illuminat omnem venientem in mundum. 10 In mundo erat, & mundus per eum factus est, at mundus eum non cognovit. 11 Ad suos venit, & sui eum non receperunt.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

انجيل يوحنا يكي از دوازده حواريون كه در شهر افسوس بزبان يوناني رومي كفته شد

1 * در اغاز كلمه بود • وكلمه † پيش خدا بود • وخداست كلمه • * در اغاز † اين پيش
2 3 خدا بود • * همه در دست او بود • وبي اونشد يكي از انچ شد • * زندكانيها بدو شد •
4 5 وزندكانيها † روشنايي ادميانند • * ونور در تاريكي † روشنايي داد • وتاريكي نور را نخسپانيد •

EVANGELIUM JOHANNIS, unius ex duodecim Apostolis, quod in urbe Epheso linguâ Græcâ Romanâ dictū est.

CAPUT. I.

1 *IN principio Sermo erat, et Sermo apud Deum erat, et Deus est Sermo.* 2 *In principio hic apud Deum erat.* 3 *Omne per manum ejus erat, et absq; eo non factum est unum, quod factum est.* 4 *Vitæ in eo erant, et vitæ lux hominum sunt.* 5 *Et lux in tenebris lumen dedit, et tenebræ lucem non extinxerant.*

Verſio VULGATA LATINA.

50 51 Eduxit autem eos foràs in Bethaniam: & elevatis manibus ſuis benedixit eis. Et 52 factum eſt, dum benediceret illis, receſſit ab eis, & ferebatur in cœlum. Et ipſi adorantes regreſſi ſunt in Jeruſalem cum gaudio magno: Et erant ſemper in templo, laudantes & benedicentes Deum. Amen. 53

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

50 * ثم اخرجهم الى بيت عنيا ورفع يديه وباركهم * وكان فيما هو يباركهم انفرد عنهم وصعد
51 الى السماء * فاما هم فسجدوا له ورجعوا الى يروسليم بفرح عظيم * وكانوا كل حين في الهيكل
52 53 يباركون الله .

كمل بعون الله تعالى ختم انجيل القديس لوقا المتطبب الكارز بحياة الابد. بركاته تشملنا. امين .

Deindè eduxit eos in Beth-aniam, & elevavit manus ſuas, & benedixit eis. 50 *Et factum eſt dum ipſe benediceret eis, ſejunxit ſe ab ipſis, & aſcendit in cœlum.* 51 *Ipſi autem adoraverunt eum, & reverſi ſunt in Jeruſalem cum gaudio magno.* 52 *Et erant omni tempore in templo benedicentes Deum.* 53

Abſoluta eſt, opitulante Deo excelſo, impreſſio Evangelii ſancti Lucæ Medici, prædicatoris vitæ æternæ, Cujus benedictiones protegant nos, Amen.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

50 ወአውፅኦሙ፡ ኣፍኣ፡ እስከ፡ ቢታንያ፡ ወአንሥአ፡ እዴሁ፡ ወአንበረ፡ ወባረኮሙ፡፡=፡
51 ወእንዘ፡ ይባርኮሙ፡ ተረሐቀሙ፡ ወዓርገ፡ሰማየ፡፡=፡ ወእሙንቱሰ፡ ሰገዱ፡ ሎቱ፡ ወተሰ
52 ወጡ፡ ኢየሩሳሌም፡ በዓቢይ፡ ፍሥሓ፡=፡ ወነበሩ፡ቤተ፡መቅደሱ፡ ዘልፈ፡ እንዘ፡ ይባ
53 ርክዎ፡ ወይሴብሕዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ለዓለም ፡ አሜን፡፡=፡
ወንጌል፡ ዘሉቃስ፡ ቃሉ፡ ፳፻፰፻፡

Et eduxit eos foràs uſque Bethaniam: & levavit manus ſuas, & impoſuit, & benedixit iis. 50 Et *dum* benedicens *erat* iis receſſit ab iis, & aſcendit *in* cœlum. 51 Et illi adorârunt eum, & reverſi ſunt *in* Hieruſalem in gaudio magno. 52 Et manſerunt in Domo ſancta ejꝰ, perpetuò benedicentes & laudantes Deum in ſeculum. 53 Amen.

Voces Evangelii Lucæ 2800.

Verſio VULGATA LATINA.

SANCTUM JESU CHRISTI
EVANGELIUM ſecundùm *JOANNEM*.

CAPUT. I.

1 IN principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. 2 3 Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipſum facta ſunt: & ſine ipſo factum eſt nihil, 4 quod factum eſt, In ipſo vita erat, & vita erat lux hominum: 5 6 Et lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit homo miſſus à Deo, cui nomen erat Joannes. 7 Hic venit in teſtimonium, ut teſtimonium perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum. 8 Non erat ille lux, ſed ut teſtimonium perhiberet de lumine. 9 Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. 10 In mundo erat, & mundus per ipſum factus eſt, & mundus eum non cognovit. 11 In propria venit, & ſui eum non receperunt.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

بسم الاله الواحد الاب والابن وروح القدس * انجيل القديس يوحنا بن زبدي احد الاثني عشر
حواريا كتبه يونانيا بالهام روح القدس * بركاته تشملنا امين * فاتحة الانجيل المجيد .

1 * في البدء كان الكلمة . والكلمة كان عند الله . والله كان الكلمة * منذ البدء كان هذا عند
2 3 الله * كل به كان وبغيره لم يكن شي مما كان * به كانت الحياة والحياة كانت نور الناس .
4 5 6 * والنور اضاء في الظلمة والظلمة لم تدركه * كان انسان ارسل من الله اسمه يوحنا * هذا
7 8 جاء للشهادة ليشهد للنور ليومن الكل به * ولم يك هو النور بل ليشهد للنور * الذي كان
9 10 نور الحق الذي يضي لكل انسان . الات الى العالم * في العالم كان . والعالم به كان . والعالم
11 لم يعرفه * الى خاصته جاء وخاصته لم تقبله .

In nomine Dei unius, Patris, & Filii, & Spiritûs ſancti. Evangelium Divi Johannis filii Zebedæi unius ex duodecim Apoſtolis, quod ſcripſit Græcè per inſpirationem Spiritûs ſancti. Benedictiones ejus protegant nos. Amen.

Initium Evangelii glorioſi.

CAPUT. I.

1 *IN principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum.* 2 *Ab initio erat hoc apud Deum.* 3 *Omnia per ipſum fuerunt, & ſine ipſo non fuit quicquam eorum quæ fuerunt.* 4 *In ipſo erat vita, & Vita erat Lux hominum:* 5 *Et Lux coruſcavit in tenebris, & tenebræ non comprehenderunt eam.* 6 *Fuit homo miſſus à Deo, cujus nomen Johannes.* 7 *Hic venit in teſtimonium ut atteſtaretur Lumini, ut crederent omnes per illum.* 8 *Neq; verò erat ipſe Lux, ſed ut atteſtaretur Lumini,* 9 *Quòd erat Lumen verum, quod illuminat omnem hominem. Venturus in mundum,* 10 *In mundo fuit, & mundus per ipſum factus eſt, & mundus non cognovit eum.* 11 *Ad peculium ſuum venit, & peculium ſuum non recepit eum.*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 ወንጌል፡ ዘዮሐንስ፡
2 ቀደሚሁ፡ቃል፡ውእቱ፡ወውእቱ፡ ቃል፡ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ውእቱ፡ ወእግዚአብሔ
3 ር፡ውእቱ፡ ቃል፡=፡ ወከማሁ፡ቀደሚሁ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ውእቱ፡=፡ ወኵሉ፡ በ
4 ቱ፡ኮነ፡ወዘእንበሌሁሰ፡አልቦ፡ ዘኮነ፡ወሊመንተኒ፡ወዘዛ፡ኮነ፡ በእንቲአሁ፡=፡ ቦቱ፡ሕ
5 ይወት፡ውእቱ፡፡ወሕይወትሰ፡ብርሃኑ፡ለእጓለ፡ እም፡ሕያው፡ውእቱ፡=፡ ወብርሃን፡ው
6 ስተ፡ጽልመት፡ያርኢ፡ ወጽልመትኒ፡ ኢይረክቦ፡፡=፡ ወሃሎ፡ አሐዱ፡ብእሲ፡ ዘተፈነወ፡እ
7 ምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ዘስሙ፡ ዮሐንስ፡=፡ ወውእቱ፡ መጽአ፡ሰማዕተ፡ይኩን፡ በእን
8 ተ፡ብርሃን፡ከመ፡ኵሉ፡ ይእመን፡ አመኑሁ፡=፡ ወለሊሁሰ፡ ሊኮነ፡ብርሃን፡ ይእሙ፡ ሰ
9 ማዕተ፡ከመ፡ይኩን፡በእንተ፡ብርሃን፡፡=፡ ወብርሃን፡ጽድቅሰ፡ዘያበርህ፡ለኵሉ፡ሰብእ፡
10 ዘይመጽእ፡ውስተ፡ዓለም፡=፡ ወውስተ፡ዓለም፡ሃሎ፡ ወዓለምኒ፡ ቦቱ፡ኮነ፡ወዓለምሰ፡
11 ኢያእመሮ፡=፡ ውስተ፡ ዚአሁ፡መጽአ፡ ወእሊአሁሰ፡ኢተወክፍዎ፡፡=፡

EVANGELIUM JOHANNIS.

CAP. I.

1 PRinci pio Verbũ erat, & illud Verbum apud Deum erat, & Deus erat Verbũ. 2 Et ſic principio apud Deum erat. 3 Et unumquodque per ipſum factũ eſt, & abſque ipſo non fuit quod factum eſt quidquam, 4 & etiam quod factum eſt propter ipſum *eſt*. In ipſo vita erat, & Vita Lux hominum erat. 5 Et Lux in tenebris lucet, & tenebræ non comprehendunt eam. 6 Et fuit quidam homo qui miſſus fuit à Deo, cujus nomen Johannes *erat*. 7 Et is venit teſtis fieri de Luce, ut quiſque crederet ex illo. 8 Et ipſe non fuit Lux, ſed ut teſtis fieret de Luce. Et *is eſt* Lux juſtitiæ, quæ illuminat omnem hominem venientem in mundum. 9 Et in mundo fuit, & mundus in eo fuit, & mundus non cognoſcebat eum. 10 In ſuos venit, & ſui non acceperunt eum. 11

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

6 * وبود شخصي كه اورا خدا فرستاده شد . نامش يوحنا وبپارسي يحيي خوانده شود . * او
7 آمد براي كواهي تا بر نور كواهي دهد * كه هر كسي بدست او ايمان بياورد . * واو
8 نبود نور . ليكن كواهي † دهنده بر نور * نور حق امد تا براي هر كه در عالم است . 9
10 روشنايي دهد . * در عالم بود . وعالم بردست اوشد . وعالم اورا نشناخت . * براي خاصه
11 خود آمد و خاصه او اورا قبول نكردند .

6 *Et erat homo quem Deus miſit, cui nomen Johannes, Perſicè autem Jahja vocatur.* 7 *Ipſe venit in teſtimonium, ut de Luce teſtimonium daret, ut unuſquiſque per manum ejus fidem haberet.* 8 *Ille autem non erat Lux illa, ſed teſtimonium dans de Luce.* 9 *Lux vera venit, ut unicuique qui in mundo eſt lumen præbeat.* 10 *In mundo erat, & mundus per manum ejus factus eſt, & mundus eum non cognovit.* 11 *Ad proprios ſuos venit, & proprii ejus eum non receperunt*

Quotquot autem receperunt eum, dedit eis poteſtatem filios Dei fieri, *credentibus*
12 Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς πιστεύουσιν
in nomine ejus: Qui non ex ſanguinib⁹, neq; ex voluntate carnis, neque ex voluntate
13 εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ· Οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων, οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς, οὐδὲ ἐκ θελήματος
viri, ſed ex Deo nati ſunt. Et Verbum caro factum eſt, & habitavit in
14 ἀνδρὸς, ἀλλ᾽ ἐκ Θεοῦ (α) ἐγεννήθησαν. Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν
nobis, (& vidimus gloriam ejus, gloriam quaſi unigeniti à Patre,) plenum gratiæ
ἡμῖν, (καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρὸς,) πλήρης χάριτος
& veritatis. Joannes *teſtatur* de ipſo: & *clamavit*, dicens; Hic erat quem dixi,
15 καὶ ἀληθείας. Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐτοῦ· καὶ κέκραγε, λέγων, Οὗτος ἦν ὃν εἶπον,
Poſt me *veniens*, ante me factus eſt: quia prior me erat. Et ex pleni-
16 Ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν. Καὶ ἐκ τοῦ πληρώ-
tudine ejus nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia. Quia lex per Moy-
17 ματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος. Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μω-
ſen data eſt, gratia & veritas per Jeſum Chriſtum facta eſt. Deum nemo vidit
18 σέως ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε
unquam: unigenitus filius, *exiſtens* in *ſinum* Patris, ipſe enarravit. Et
19 πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο. Καὶ
hoc eſt teſtimonium Joannis, quando miſerunt Judæi *ex* Hieroſolymis ſacerdotes
αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς
& Levitas, ut interrogarent eum; Tu quis es? Et confeſſus eſt, & non negavit:
20 καὶ (β) Λευίτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτὸν, Σὺ τίς εἶ; Καὶ ὡμολόγησε, καὶ οὐκ ἠρνήσατο·

& confeſſus eſt, Quia non ſum ego Chriſtus. Et interrogaverunt eum; Quid ergo?
καὶ ὡμολόγησεν, (γ) Ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν, Τί οὖν; 21
Elias es tu? & *dicit*, Non ſum. Propheta es tu? & reſpondit, Non. Dixerunt ergò
Ἠλίας εἶ σύ; καὶ λέγει, Οὐκ εἰμί. Ὁ προφήτης εἶ σύ; καὶ ἀπεκρίθη, Οὔ. Εἶπον οὖν 22
ei; Quis es, ut reſponſum demus *mittentibus* nos? quid dicis de teipſo?
αὐτῷ, Τίς εἶ, ἵνα ἀπόκρισιν δῶμεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς; τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ;
Ait; Ego vox clamantis in deſerto, Dirigite viam Domini, ſicut dixit
Ἔφη, Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Εὐθύνατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, καθὼς εἶπεν 23
Eſaias Propheta. Et miſſi, erant ex Phariſæis. Et interrogaverunt
Ἡσαΐας ὁ προφήτης. Καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων. Καὶ ἠρώτησαν 24
eum, & dixerunt ei; Quid ergò baptizas, ſi tu non es Chriſtus, neque Elias, neque
αὐτὸν, καὶ εἶπον αὐτῷ, Τί οὖν βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς, (δ) οὔτε Ἠλίας, οὔτε 25
Propheta? Reſpondit eis Joannes, dicens; Ego baptizo in aqua: medius
προφήτης; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης, λέγων, Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσος 26
autem veſtrûm ſtetit quem vos *non noſtis*. Ipſe eſt *ille* poſt me venturus, qui
δὲ ὑμῶν ἕστηκεν ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. Αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς 27
ante me factus eſt, cujus ego non ſum dignus ut ſolvam ejus corrigiam calceamenti.
ἔμπροσθέν μου γέγονεν, οὗ ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος.
Hæc in *Bethabara* facta ſunt trans Jordanem, ubi erat Joannes baptizans.
Ταῦτα (ε) ἐν Βηθαβαρᾷ ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων. 28

Κεφ. α΄. MS.A. (α) ἐγεννήθησαν. (β) Λευίτας πρὸς αὐτὸν, ἵνα (γ) Ὅτι ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ὁ
(δ) οὐδὲ Ἠλίας, οὐδὲ ὁ προφήτης; (ε) ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܩܒܠܘܗܝ. ܝܗܒ ܠܗܘܢ ܫܘܠܛܢܐ ܕܒܢܝܐ ܕܐܠܗܐ ܢܗܘܘܢ. ܠܐܝܠܝܢ 12
ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܫܡܗ. * ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܢ ܕܡܐ. ܘܠܐ ܡܢ ܨܒܝܢܐ ܕܒܣܪܐ. ܘܠܐ ܡܢ ܨܒܝܢܐ 13
ܕܓܒܪܐ ܐܠܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܬܝܠܕܘ. * ܘܡܠܬܐ ܒܣܪܐ ܗܘܐ ܘܐܓܢ ܒܢ. ܘܚܙܝܢ ܫܘܒܚܗ. 14
ܫܘܒܚܐ ܐܝܟ ܕܝܚܝܕܝܐ ܕܡܢ ܐܒܐ. ܕܡܠܐ ܛܝܒܘܬܐ ܘܩܘܫܬܐ. * ܝܘܚܢܢ ܐܣܗܕ ܥܠܘܗܝ 15
ܘܩܥܐ ܘܐܡܪ. ܗܢܘ ܗܘ ܕܐܡܪܬ ܕܒܬܪܝ ܐܬܐ ܘܗܘܐ ܠܗ ܩܕܡܝ. ܡܛܠ ܕܩܕܡܝ ܗܘܐ ܡܢܝ.
16 * ܘܡܢ ܡܠܝܘܬܗ ܚܢܢ ܟܠܢ ܢܣܒܢ. ܘܛܝܒܘܬܐ ܚܠܦ ܛܝܒܘܬܐ. * ܡܛܠ ܕܢܡܘܣܐ ܒܝܕ 17
ܡܘܫܐ ܐܬܝܗܒ. ܩܘܫܬܐ ܕܝܢ ܘܛܝܒܘܬܐ ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܗܘܬ. * ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ
ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܒ * ܠܐܠܗܐ ܠܐ ܚܙܐ ܐܢܫ ܡܢ ܡܬܘܡ. ܝܚܝܕܝܐ ܐܠܗܐ. ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ 18
ܒܥܘܒܐ ܕܐܒܘܗܝ ܗܘ ܐܫܬܥܝ. * ܘܗܕܐ ܗܝ ܣܗܕܘܬܗ ܕܝܘܚܢܢ. ܟܕ ܫܕܪܘ ܠܘܬܗ ܝܗܘܕܝܐ 19
ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. ܟܗܢܐ ܘܠܘܝܐ ܕܢܫܐܠܘܢܝܗܝ. ܐܢܬ ܡܢ ܐܢܬ. * ܘܐܘܕܝ ܘܠܐ ܟܦܪ ܘܐܘܕܝ ܕܠܘ 20
ܐܢܐ ܐܢܐ ܡܫܝܚܐ. * ܘܫܐܠܘܗܝ ܬܘܒ. ܡܢܐ ܗܟܝܠ. ܐܠܝܐ ܐܢܬ. ܘܐܡܪ ܠܐ ܐܢܐ. ܢܒܝܐ 21
ܐܢܬ. ܘܐܡܪ ܠܐ. * ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܘܡܢܘ ܐܢܬ ܕܢܬܠ ܦܬܓܡܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܕܪܘܢ. ܡܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ 22
ܥܠ ܢܦܫܟ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܩܠܐ ܕܩܪܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܕܐܫܘܘ ܐܘܪܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ. 23
24 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܐܫܬܕܪܘ. ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܗܘܘ. * ܘܫܐܠܘܗܝ ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܡܥܡܕ 25
ܐܢܬ. ܐܢ ܐܢܬ ܠܐ ܐܢܬܝܗܘ ܡܫܝܚܐ. ܘܠܐ ܐܠܝܐ. ܘܠܐ ܢܒܝܐ. * ܥܢܐ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. 26
ܐܢܐ ܡܥܡܕ ܐܢܐ ܒܡܝܐ. ܒܝܢܬܟܘܢ ܕܝܢ ܩܐܡ. ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. * ܗܢܘ ܗܘ 27
ܕܒܬܪܝ ܐܬܐ. ܘܗܘܐ ܠܗ ܩܕܡܝ. ܗܘ ܕܐܢܐ ܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܫܪܐ ܥܪܩܐ ܕܡܣܢܘܗܝ. * ܗܠܝܢ 28
ܒܒܝܬ ܥܢܝܐ ܗܘܝ. ܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ. ܐܝܟܐ ܕܡܥܡܕ ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ.

Iis autẽ qui receperunt eum, dedit poteſtatẽ 12
ut filii Dei fierent, iis *inquam*, qui credunt in
nomen ejus: Iis qui non ex ſanguine, neq ex 13
voluntate carnis, neque ex voluntate viri, ſed
ex Deo geniti ſunt. Et verbum caro factum 14
eſt, & habitavit in nobis, & ſpectavimus gloriam ejus, gloriam quaſi unigeniti à Patre,
plenum gratiæ ac veritatis. Johannes teſtatus eſt de eo, & clamavit & ait; Hic eſt ille 15
de quo dixeram poſt me venturum, & fuit
ante me, quoniam prior me eſt. Et ex plenitudine ejus nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia. Quandoquidem Lex per 16 17
Moſen data eſt; veritas autem & gratia per
Jeſum Chriſtum fuit.

Matutinis dominicæ poſt Epiphaniam. 2.

Deum nemo vidit unquam: unigenitus ille 18
Deus qui eſt in ſinu Patris ſui, ipſe narravit.
Et hoc eſt teſtimonium ipſius Johannis quando miſerunt ad eum Judæi ab Ieruſalem ſacerdotes & levitas ut interrogarent eum, 19
Tu quis es? Et confeſſus eſt, neque negavit: & confeſſus eſt, Non ſum ego Chriſtus. 20
Et interrogaverunt eum rurſùs, Quid ergó? 21
Elias es? Et ait; Non ſum. Es tu propheta? & ait, Minimé. Dixeruntque ei, Ecquis es? ut demus reſponſum iis qui miſerunt nos: quid dicis de teipſo? Ait; Ego 22 23
ſum Vox clamans in deſerto, Complanate
viam Domini, prout dixit Iſaia propheta.
Illi autem qui miſſi fuerant, ex Phariſæis 24
erant. Et interrogaverunt eum, ac dixerunt 25
ei; Quid igitur baptizas, ſi tu non es Chriſtus, neque Elia, neque propheta? Reſpondit Johannes, & dixit eis; Ego baptizo in 26
aqua, ſed inter vos ſtat ille, quem vos neſcitis. Is eſt qui pone me veniet, & fuit ante 27
me; is *inquam*, cujus non ſum dignus qui
ſolvam corrigias calceamentorum. Hæc in 28
Beth-Ania facta ſunt trans Jordanem, ubi
baptizabat Johannes.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* اما ايشان كه اورا قبول كردند * بديشان فرمان داد كه فرزندان خدا بشوند * وايشانرا كه 12
بنام † او ايمان بياورند * * آنان كه از خون نيستند * ونه از ارادت * وكوشت * ونه از خواست 13
مرد ليكن † از خدا زاينك شدند * * وكلمه كوشتمند شد * ودر ما حلول كرد 14
وعظمتش را ديديم * همچون عظمت يكانه از پدر * كه پرست از نعمت وراستي *

دوم كواهي يحيي بن زكريا براي مسيح

* يحيي برو كواهي داد * وبانك 15
رد وكفت اينست كه كفتم از من پستر بيايد * واز من پيشترست * سبب آنك از من
16 قديمترست * واز فيض افزايش † ما همكان ستديم نعمت عوض نعمت * * براء آنك شريعت 17
در دست موسي داده شد * وراستي ونعمت به يشوع مسيح † شدند * كسي خدايرا نديد هر 18
كز * يكي خدا آنك در درون پدرست * او بما خبر داد * واينست كواهي يحيي * چون يهوديان از 19
اورشليم پيش يحيي فرستادند † كشيشان وليويان وپرسيدند تو كيستي * * اقرار كرد ومنكر 20
نشد * ومعترف شد * كه من مسيح نيستم * * باز پرسيدند * كه تو كيستي * ايلياي كفت نه * 21
پيغمبر هستي كفت نه * * كفتند پس كيستي * وچه خبر دهيم بديشان † كه مارا فرستادند * 22

Ii autem qui eum receperunt, illis 12
poteſtatem dedit, ut filii Dei fierent,
nempe eis qui in nomine ejus fidem
habent. Illi qui ex ſanguine non 13
ſunt, neque ex voluntate & carne,
neque ex cupiditate viri, ſed ex Deo
nati ſunt. Et ſermo incarnatus eſt, 14
& inter nos manſionem fecit: &
gloriam ejus vidimus, velut gloriam
unici à Patre, qui plenus eſt gratiâ
et veritate.

II. Teſtimonium Johannis filii Zachariæ de Chriſto.

Johannes de eo teſtimonium dedit, 15
& clamavit, & dixit; Hic eſt
quem dixi, quod me poſterior venit
& me prior eſt: eò quòd me antiquior
eſt. Et ex ſcaturigine abundantiæ 16
ejus nos omnes accepimus gratiam
pro gratia. Propterea quòd Lex per 17
manum Moſis data fuit: veritas
autem & gratia per Jeſum Chriſtum factæ ſunt. Quiſpiam Deum 18
non vidit unquam: unicus Dei,
qui in intimo Patris eſt, ille nobis
enarravit. Et hoc eſt teſtimonium 19
Johannis, quando Judæi ab Hieroſolyma ad Johannem miſerunt Sacerdotes & Levitas, & interrogârunt; Tu quis es? Confeſſionem 20
fecit, & inficiatus non eſt: & confeſſus eſt, Ego Chriſtus non ſum. Rurſùs interrogârunt, Tu verò quis es? 21
Elias es? Dixit, Nequaquam. Propheta es? Dixit, Minimé. Dixerunt; Quis tandem es? Et quid re- 22
nuntiabimus illis qui nos miſerunt?

Verſio VULGATA LATINA.

12 Quotquot autem receperunt eum, dedit eis poteſtatem filios Dei fieri, his, qui credunt
13 in nomine ejus: Qui non ex ſanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque
14 ex voluntate viri, ſed ex Deo nati ſunt. Et Verbum caro factum eſt, & habitavit
in nobis: & vidimus gloriam ejus, gloriam quaſi unigeniti à Patre, plenum
15 gratiæ & veritatis. Joannes teſtimonium perhibet de ipſo, & clamat dicens;
Hic erat, quem dixi; Qui poſt me venturus eſt, ante me factus eſt: quia
16 prior me erat. Et de plenitudine ejus nos omnes accepimus, & gratiam pro
17 gratia. Quia lex per Moyſen data eſt, gratia & veritas per Jeſum Chriſtum facta
18 eſt. Deum nemo vidit unquam: unigenitus filius, qui eſt in ſinu patris, ipſe
19 enarravit. Et hoc eſt teſtimonium Joannis, quando miſerunt Judæi ab Ieroſolymis
20 ſacerdotes & Levitas ad eum, ut interrogarent eum; Tu quis es? Et confeſſus
eſt, & non negavit: & confeſſus eſt; Quia non ſum ego Chriſtus. Et interrogaverunt 21
eum; Quid ergò? Elias es tu? Et dixit; Non ſum. Propheta es tu?
Et reſpondit; Non. Dixerunt ergò ei; Quis es, ut reſponſum demus his, qui 22
miſerunt nos? quid dicis de teipſo? Ait; Ego vox clamantis in deſerto; Dirigite 23
viam Domini, ſicut dixit Iſaias propheta. Et qui miſſi fuerant, erant ex 24
Phariſæis. Et interrogaverunt eum, & dixerunt ei; Quid ergò baptizas, ſi tu 25
non es Chriſtus, neque Elias, neque Propheta? Reſpondit eis Joannes, dicens; 26
Ego baptizo in aqua: medius autem veſtrûm ſtetit, quem vos neſcitis.
Ipſe eſt, qui poſt me venturus eſt, qui ante me factus eſt: cujus ego non ſum dignus 27
ut ſolvam ejus corrigiam calceamenti. Hæc in Bethania facta ſunt trans Jordanem, 28
ubi erat Joannes baptizans.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 13 * فاما الذين قبلوه فاعطاهم سلطانا ان يصيروا بني الله * الذين يومنون باسمه * الذين
14 ليسوا من دم * ولا من ارادة لحم * ولا من مشية رجل لكن ولدوا من الله * والكلمة صار جسدا
15 وحل فينا ورايتا مجده * مجد ابن وحيد لابيه ممتلي نعمة وحقا * يوحنا شهد من اجله صارخا
16 قايلا ان الذي ياتي بعدي هو كان قبلي لانه اقدم مني * ومن امتلايه نحن باجمعنا اخذنا
17 نعمة بدل نعمة * من اجل ان الشرع بموسي اعطي والنعمة والحق كانا بيسوع المسيح *
18 * الفصل الثاني * الله لم يره احد قط * الابن الوحيد الذي في حضن ابيه هو خبر *
19 * وهذه شهادة يوحنا اذ ارسل اليه اليهود من يروسليم كهنة ولاويين ليسلوه انت من *
20 21 * فاعترف ولم ينكر واقر اني لست المسيح * فسالوه وانت ايليا فقال لست * افالنبي انت فاجاب
22 23 كلا * فقالوا له فمن انت لنجيب الذين ارسلونا ماذا تقول عن نفسك * فقال انا الصوت
24 الصارخ في البرية قوموا طريق الرب كما قال اشعياء النبي * فاما اوليك المرسلون فكانوا من
25 الفريسيين * فسالوه قايلين فلماذا تعمد ان كنت انت لست المسيح ولا ايليا ولا النبي *
26 27 * اجابهم يوحنا قايلا انا اعمدكم بالماء * وفي وسطكم قايم ذاك الذي لستم تعرفونه * الذي
28 ياتي بعدي وهو كان قبلي * ذاك الذي لست مستحق ان احل سيور حذايه * هذا كان
في بيت عنيا في عبر الاردن حيث كان يوحنا يعمد *

At verò qui receperunt eum, dedit eis 12
poteſtatem ut fierent filii Dei, qui credunt
in nomine ejus: Qui non ſunt ex 13
ſanguine, neque ex appetitu carnis,
neque ex voluntate viri, ſed nati
nati ſunt ex Deo. Et Verbum factum eſt 14
corpus, & habitavit in nobis; & vidimus
gloriam ejus, gloriam Filii unici
Patri ſuo, pleni gratiæ et veritatis. Johannes 15
teſtatus eſt de ipſo, clamans ac
dicens; Quòd is qui veniet poſt me, ipſe
erat ante me, quia antiquior me eſt. Et 16
de plenitudine ejus nos omnes accepimus,
gratiam pro gratia. Eò quòd lex 17
per Moyſen data eſt, & gratia et veritas
fuerunt per Jeſum Chriſtum.

Sectio ſecunda.

Deum non vidit quis unquam. Filius 18
unicus qui eſt in ſinu patris ſui, ipſe
enarravit. Et hoc eſt teſtimonium Johannis, 19
quando miſerunt ad eum Judæi ab
Ieroſolymis ſacerdotes & levitas ut interrogarent
illum; Tu, quis es? Itaque 20
confeſſus eſt, & non negavit, & affirmavit;
Equidem non ſum Chriſtus. Et interrogaverunt 21
eum, Ergò es tu Elias? &
dixit, Non ſum. Num propheta ille tu
es? reſpondit, Nequaquam. Dixerunt ei, 22
Quis igitur es tu, ut reſpondeamus his
qui miſerunt nos? quid dicis de te ipſo?
Ait, Ego Vox clamans in deſerto, Dirigite 23
viam Domini, ſicut dixit Iſaias
propheta. Verùm illi delegati erant ex 24
Phariſæis. Et interrogaverunt eum, dicentes; 25
Quare ergò baptizas, ſi tu non
es Chriſtus, neque Elias, neque propheta
ille? Reſpondit eis Johannes, dicens; 26
Ego baptizo vos aquâ, at in medio veſtri
adeſt ille quem vos minimè cognoſcitis,
Qui venturus eſt poſt me, & tamen ipſe 27
fuit ante me; ille, cujus non ſum dignus,
ut ſolvam corrigias calceamentorum.
Hoc evenit in Beth-ania in ulteriore ripa 28
Jordanis, ubi Johannes baptizabat.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 ወለእለሰ፡ተወክፍዎ፡ ወሀቦሙ፡ስልጣነ፡ ውሉደ፡እግዚአብሔር፡ይኩኑ፡ለእለ፡ሊምኑ፡
13 በስሙ፡፡=፡ እለ፡ኢኮኑ፡እምነ፡ዘደም፡ወኢእም፡ፍትወተ፡ዘሥጋ፡ወኢእምሥምረተ፡ብእሲ፡
14 አለ፡እምእግዚአብሔር፡ተወልዱ፡፡=፡ ወውእቱ፡ቃል፡ሥጋ፡ኮነ፡ ወኅደረ፡ላዕሌነ፡
ወሰወሮ፡እምኔነ ፡ ወርኢነ፡ስብሐቲሁ፡ከመ፡ስብሐተ፡አሐዱ፡ዋሕድ፡ለአቡሁ፡ዘምሉእ፡
15 ፍሡም፡ጸጋ፡ ወጽድቅ፡ወሞገስ፡፡=፡ ዮሐንስ፡ ሰማዕቱ፡በእንቲአሁ፡ከልሐ፡ወይቤ፡
ዝውእቱ፡ዘአቤለክሙ፡እምድኅሬየ፡ይመጽእ፡ ዘሃሎ፡እምቅድሜየ፡እስመ፡ቀደመኒ፡፡=፡
16 እስመ፡እምተረፈ፡ ዚአሁ፡ ነሣእነ፡ ንሕነ፡ ኵልነ፡ ጸጋ፡ ህየተ፡ጸጋ፡በዲበ፡ጸጋ፡=፡
17 እስመ፡ኦሪተ፡በሙሴ፡ተውህበ፡ለነ፡ ወጸጋሰ፡ ወጽድቅ፡ በኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ኮነ፡፡=፡
18 ለእግዚአብሔርሰ፡ አልቦ፡ዘርእዮ፡ ግሙራ፡ለዋሕድ፡እግዚአብሔር፡ዘሃሎ፡
19 ውስተ፡ሕፅነ፡አቡሁ፡ወውእቱ፡ነገረነ፡፡=፡ ወዝንቱ፡ውእቱ፡ስምዑ፡ለዮሐንስ፡አመ፡
ለአኩ፡አይሁድ፡ኀቤሁ፡ እምኢየሩሳሌም፡ ካህናተ፡ወሌዋውያነ፡ከመ፡ይሰአልዎ፡፡ወይቤልዎ፡
20 አንተኑ፡መኑ፡አንተ፡፡=፡ ወአምነ፡ወኢክሕደ፡ አምነ፡ ከመ፡ኢኮነ፡ ውእቱ፡
21 ክርስቶስሃ፡=፡ ወይቤልዎ፡መኑመ፡አንተ፡ኤልያስኑ፡አንተ፡ወይቤ፡ኢኮንኩ፡
22 ወይቤልዎ፡ነቢይኑ፡አንተ፡፡ወይቤ፡አልቦ፡=፡ ወይቤልዎ፡መኑመ፡አንተ፡እንከ፡ዘ
23 ናጤይቁሙ፡ለእለ፡ለአኩነ፡ምንተ፡ትብል፡ርእሰከ፡፡=፡ ወይቤ፡ አነ፡ቃለ፡አዋዲ፡በገዳም፡
24 ዘይብል፡ጺሑ፡ፍኖተ፡እግዚአብሔር ፡በከመ፡ይቤ፡ኢሳይያስ፡ነቢይ፡፡=፡ ወእለሰ፡
25 ተፈነዉ፡እምፈሪሳውያን፡ እሙንቱ፡=፡ ወተስእልዎ፡ ወይቤልዎ፡ወእፎ፡እንከ፡ታጠምቅ፡
26 የኢኮንከ፡ክርስቶስሃ፡ ወኢኤልያስሃ፡ ወኢነቢየ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ዮሐንስ፡ወ
ይቤሎሙ፡አንሰ፡ አጠምቀክሙ፡ በማይ፡ ወማእከሌክሙ፡ሃሎ፡ይቀውም፡ ዘኢታአምሩዎ፡=፡
27 አንትሙ፡ ዘኢይደልወኒ፡ እፍታሕ፡ ቶታነ፡ አሣእኒሁ፡ ዘይመጽእ፡እምድኅሬየ፡፡=፡
28 ወከመዝ ፡ ኮነ፡ በቢታንያ ፡ በቤተ፡ ራብ ፡ በማዕዶተ ፡ ዮርደኖስ ፡ በኀበ፡ ሃሎ፡
ያጠምቅ ፡ ዮሐንስ፡=፡

Et quotquot acceperunt eum, dedit iis poteſtatem filios Dei fieri, iis qui credunt 12
in nomine ejus: Qui non ſunt ex ſanguine neque ex concupiſcentia & voluntate 13
carnali, neque ex voluntate hominis, ſed à Deo nati ſunt. Et hoc Verbum 14
caro factum eſt, & habitavit apud nos, (& occultavit illud à nobis, & vidimus
gloriam ejus ſicut gloriam unicè unius patris ejus,) plenum perfectionis gratiæ
& miſericordiæ. Johannes teſtis ejus, de eo clamavit, & dixit; Hic eſt *de* quo dicebam 15
vobis, Poſt me veniet, qui erat ante me quia anteïvit me. Quia ex abundantia 16
ejus accepimus nos omnes, gratiam pro gratia ſuper gratiam. Quia lex 17
per Moſen data eſt nobis, & gratia & veritas per Jeſum Chriſtum facta eſt. Deum 18
nemo eſt qui vidit unquam: unicus Dei *filius* qui fuit in ſinu patris ejus, etiam
ipſe nuntiavit nobis. Et hoc eſt teſtimonium Johannis, quando miſerunt Judæi 19
ad eũ ab Hieroſolymis, ſacerdotes, & levitas, ut interrogarent eum: & dixerunt
ei; Tu, quis es? Et confeſſus eſt, & non negavit, confeſſus eſt quod non fuit ille 20
Chriſtus. Et dixerunt ei, Quis es? Eliaſne es? & dixit, Non ſum. Et dixerunt ei, Prophetáne 21
es? Et dixit, Minimè. Et dixerunt ei, Quis es igitur, ut ſignificemus, iis 22
qui miſerunt nos? quem dicis teipſum *eſſe*? Et dixit, Ego *ſum* vox circumeüntis in 23
deſerto, dicens; Præparate viam Dei, ſicut *dixit* Eſaias Propheta. Et qui miſſi fuerant, 24
ex Phariſæis erant. Et interrogârunt eum, & dixerunt ei; Et quomodo igitur 25
baptizas, ſi non es Chriſtus, neque Elias, neque Propheta? Et reſpondit 26
Johannes, & dixit iis; Ego baptizo vos in aqua, & medio veſtrûm extiturus
eſt quem neſcitis vos: Cujus non convenit mihi ſolvere corrigiam calceamenti 27
ejus, qui veniet poſt me. Et ſic factum fuit in Bethania in domo magna 28
trans Jordanem, ubi baptizabat Johannes.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

23 بر نفس خود چه مي كويي * كفت منم اواز و بانك كه از بيابان مي آمد * كه راه خداي هموار
24 25 بداريد * چنانك اشعياي پيغمبر كفت * وايشان كه فرستاده شدند از معتزلان بودند * ازو
26 پرسيدند وبدو كفتند چون مسيح نيستي ونه ايليا * ونه پيغمبر چرا مي شويي * يحيي پاسخ
داد و بديشان كفت من دراب مي شويم * ودر ميان شما ايستاده است * وشما اورا نمي شناسيد *
27 * اينست كه از من پستر بيايد * واز من پيشترست * انك ارزاني نيستم كه بند
28 كفش اورا بكشايم * واين احوالها در بيت عينا شد * در كذركاه اردن * دران جايكاه
كه يحيي مي شست *

De teipſo quid dicis? Dixit, Ego 23
ſum vox, & clamor, qui ex deſerto
venit; Complanate viam Domini,
quemadmodum Eſaias propheta dixit.
Et illi qui miſſi fuerant ex Phariſæis 24
erant. Ab eo interrogârunt, et 25
dixerunt; Cùm Chriſtus non ſis, neque
Elias, neq; Propheta, quare baptizas?
Johannes reſponſum dedit, 26
& illis dixit; Ego in aqua baptizo:
inter vos autem quidam ſtans eſt,
& vos eum neſcitis. Ipſe eſt, qui me 27
poſterior venit, & me prior eſt: cujus
non ſum dignus, ut corrigiam
calceamenti ejus ſolvam. Hæ autem 28
res in Bethania factæ ſunt, trans
Jordanem, in eo loco quo Johannes
baptizabat.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Postridie conspicit Joannes Jesum venientem ad se, & ait;
29 Τῇ ἐπαύριον (ζ) βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει,
Ecce agnus Dei, *tollens* peccatum mundi. Hic est de quo *ego* di-
30 Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. Οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶ- ιδ α
xi; Post me venit vir, qui ante me factus est: quia prior me erat. Et
31 πον, Ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν. Κἀ-
ego *non sciebam* eum, sed ut manifestetur· Israel, propter *hoc* veni ego in
γὼ οὐκ ᾔδειν αὐτὸν, ἀλλ᾽ ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ
aqua baptizans. Et *testatus est* Joannes, dicens; Quia vidi Spiritum
32 ὕδατι βαπτίζων. Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων, Ὅτι τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα ιε α
descendentem quasi columbam de cœlo: & mansit super eum. Et ego *non sciebam*
33 καταβαῖνον (η) ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ· καὶ ἔμεινεν ἐπ᾽ αὐτόν. Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν
eum, sed *mittens* me baptizare in aquâ, Ille mihi dixit; Super quem videris
αὐτὸν, ἀλλ᾽ ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἐφ᾽ ὃν ἂν ἴδῃς
Spiritum descendentem, & manentē super eum, hic est *baptizans* in Spiritu
τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον, καὶ μένον ἐπ᾽ αὐτὸν, (θ) οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι
Sancto. Et ego vidi, & *testatus sum* quia hic est Filius Dei. *Postridie*
34 ἁγίῳ. Κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Τῇ ἐπαύριον ις
35 iterùm stabat Joannes, & ex discipulis ejus duo. Et respiciens Je- ι
36 πάλιν εἱστήκει ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. Καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰη-
sum ambulantem, dicit; Ecce agnus Dei. Et audierunt eum duo disci-
37 σοῦ περιπατοῦντι, λέγει, Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθη-

puli loquentem, & secuti sunt Jesum. Conversus autem Jesus, & videns
ταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. Στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος 38
eos sequentes, dicit eis; Quid quæritis? *Illi autem* dixerunt ei; Rabbi,
αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς, Τί ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ῥαββὶ,
(quod dicitur interpretatum, Magister,) ubi *manes?* Dicit eis? Venite & vide-
(ὃ λέγεται (ι) ἑρμηνευόμενον, Διδάσκαλε,) ποῦ μένεις; Λέγει αὐτοῖς, Ἔρχεσθε καὶ ἴδε- 39
te. Venerunt & viderūt ubi maneret, & apud eum manserunt die illo: hora
τε. (κ) ἦλθον καὶ εἶδον ποῦ μένει, καὶ παρ᾽ αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκείνην· (λ) ὥρα
autē erat quasi decima. Erat Andreas frater Simonis Petri, unus ex duob' *audi-*
δὲ ἦν ὡς δεκάτη. Ἦν Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, εἷς ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκου- 40
entibus à Joanne, & *secutis* eum. Invenit hic *primus* fratrem
ιζ σάντων παρὰ Ἰωάννου, καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ. Εὑρίσκει οὗτος (μ) πρῶτος τὸν ἀδελφὸν 41
α *proprium* Simonem, & dicit ei; Invénimus Messiam, quod est interpretatum,
τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ, Εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, (ν) ὁ
Christus. Et adduxit eum ad Jesum. Intuitus autem eum Jesus, dixit; Tu
Χριστός. Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. (ξ) ἐμβλέψας δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε, Σὺ 42
es Simon filius Jona: tu vocaberis Cephas, quod interpretatur, Petrus. *Postridie*
ιη εἶ Σίμων ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, (ο) ὃ ἑρμηνεύεται, Πέτρος. Τῇ ἐπαύριον 43
ι voluit *Jesus* exire in Galilæam, & invenit Philippum, & dicit ei;
(π) ἠθέλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ εὑρίσκει Φίλιππον, καὶ λέγει (ρ) αὐτῷ,
Sequere me. Erat autē Philippus à Bethsaïda, *ex* civitate Andreæ & Petri.
Ἀκολούθει μοι. Ἦν δὲ ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδὰ, ἐκ τῆς πόλεως Ἀνδρέου καὶ Πέτρου. 44

MS. A. (ζ) βλέπει τὸν Ἰησοῦν (η) ὡς (θ) αὐτός (ι) μεθερμηνευόμενον, (κ) ἦλθον οὖν καὶ (λ) ὥρα ἦν ὡς ἕκτη. Ἦν δὲ Ἀνδρέας (μ) πρῶτον (ν) Χριστός. (ξ) ἐμβλέψας αὐτῷ (ο) ὅς (π) ἠθέλησεν ἐξελθεῖν (ρ) αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀκολούθει

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܓ * ܘܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ ܀ ܚܙܐ ܝܘܚܢܢ 29
ܠܝܫܘܥ ܕܐܬܐ ܠܘܬܗ. ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܡܪܗ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܕܫܩܠ ܚܛܝܬܗ ܕܥܠܡܐ. * ܗܢܘ 30
ܗܘ ܕܐܢܐ ܐܡܪܬ ܕܒܬܪܝ ܐܬܐ ܓܒܪܐ ܘܗܘܐ ܠܗ ܩܕܡܝ. ܡܛܠ ܕܩܕܡܝ ܗܘ ܡܢܝ.
* ܘܐܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܝܕܥ ܠܗ. ܐܠܐ ܕܢܬܝܕܥ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܝܬ ܐܢܐ ܕܒܡܝܐ ܐܥܡܕ. 31
* ܘܐܣܗܕ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ. ܕܚܙܝܬ ܠܪܘܚܐ ܕܢܚܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܐܝܟ ܝܘܢܐ ܘܩܘܝܐ ܥܠܘܗܝ. 32
* ܘܐܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܝܕܥ ܠܗ. ܐܠܐ ܡܢ ܕܫܕܪܢܝ ܕܐܥܡܕ ܒܡܝܐ. ܗܘ ܐܡܪ ܠܝ. ܕܡܢ ܕܚܙܐ ܐܢܬ 33
ܕܢܚܬܐ ܪܘܚܐ ܘܡܩܘܝܐ ܥܠܘܗܝ. ܗܢܘ ܡܥܡܕ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. * ܘܐܢܐ ܚܙܝܬ ܘܐܣܗܕܬ. 34
ܕܗܢܘ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ. ܩܐܡ ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ ܘܬܪܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܘܚܪ: 35 36
ܒܝܫܘܥ ܟܕ ܡܗܠܟ ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܡܪܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܫܡܥܘ ܬܪܝܗܘܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܟܕ ܐܡܪ. 37
ܘܐܙܠܘ ܒܬܪ ܝܫܘܥ. * ܘܐܬܦܢܝ ܝܫܘܥ ܘܚܙܐ ܐܢܘܢ ܕܐܬܝܢ ܒܬܪܗ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. 38
ܡܢܐ ܒܥܝܬܘܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܪܒܢ ܐܝܟܐ ܐܢܬ ܥܡܪ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܬܘ ܘܬܚܙܘܢ. ܘܐܬܘ 39
ܘܚܙܘ ܐܝܟܐ ܕܥܡܪ. ܘܠܘܬܗ ܗܘܘ ܝܘܡܐ ܗܘ. ܘܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܐܝܟ ܫܥܐ ܥܣܪ. * ܚܕ 40
ܕܝܢ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܫܡܥܘ ܡܢ ܝܘܚܢܢ ܘܐܙܠܘ ܒܬܪ ܝܫܘܥ. ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܐܢܕܪܐܘܣ
ܐܚܘܗܝ ܕܫܡܥܘܢ. * ܗܢܐ ܚܙܐ ܠܘܩܕܡ ܠܫܡܥܘܢ ܐܚܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܫܟܚܢܝܗܝ 41
ܠܡܫܝܚܐ. * ܘܐܝܬܝܗ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. ܘܚܪ ܒܗ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܐܢܬ ܗܘ ܫܡܥܘܢ ܒܪܗ ܕܝܘܢܐ. 42
ܐܢܬ ܬܬܩܪܐ ܟܐܦܐ. * ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܓ * ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܕ *
* ܘܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ. ܨܒܐ ܝܫܘܥ ܠܡܦܩ ܠܓܠܝܠܐ. ܘܐܫܟܚܗ ܠܦܝܠܝܦܘܣ. ܘܐܡܪ 43
ܠܗ ܬܐ ܒܬܪܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܦܝܠܝܦܘܣ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܒܝܬ ܨܝܕܐ. ܡܢ ܡܕܝܢܬܗ 44
ܕܐܢܕܪܐܘܣ ܘܕܫܡܥܘܢ.

Ad oblationem dominicæ post Epiphaniam. 3.

Postero autem die vidit Johannes Jesum ve- 29
nientem ad se, & ait; Ecce Agnus ille Dei
qui tollit peccatum mundi. Hic est de quo 30
dicebam; Ponè me venit vir, & fuit ante me,
quoniam prior me est. Et ego non noveram 31
eum, sed ut innotescat Israeli, propterea ve-
ni aquâ baptizatum. Et testatus est Johan- 32
nes, dixitque; Conspicatus sum Spiritum de-
scendentem de cœlis quasi columbam, man-
sitque super eum. Et ego non noveram eum, 33
sed qui misit me ut baptizarem aquâ, ipse
mihi dixerat; Ille super quem visurus es de-
scendentem Spiritum & commorantem super
eum, hic baptizat in Spiritu sanctitatis. Et 34
ego vidi, & testor hunc esse Filium Dei. Cæ- 35
terùm alio die stabat Johannes, & duo ex
discipulis ejus. Et intuitus Jesum ambulan- 36
tem, ait; Ecce Agnus Dei. Audieruntque 37
duo ejus discipuli dum diceret, & abierunt
post Jesum. Et conversus Jesus respexit eos 38
venientes post se, dixitque eis; Quid quæri-
tis? Dicunt ei, Magister noster, ubi degis?
Dixit eis; Venite, & videbitis. Illi autem 39
venerunt & viderunt ubi degeret, & apud
eum fuerunt die illo: & erat quasi hora de-
cima. Unus autem ex iis qui hæc audierant 40
à Johanne & abierant post Jesum, erat An-
dreas frater Simonis. Iste vidit priùs Simo- 41
nem fratrem suum, & dixit ei, Invénimus
Messiam. Et adduxit eum ad Jesum. Intui- 42
tus autem eum Jesus, ait; Tu es Simon filius
Columbæ, tu vocaberis Petra.

Ad oblationem dominicæ III. post Epiphaniam. 4.

Porrò die altero voluit Jesus exire in Gali- 43
læam, & invênit Philippum, dixitque ei;
Post me venito. Ipse verò Philippus erat 44
ex Beth-zaida, *domo piscatoris*, ex civitate
Andreæ & Simonis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* ودر روز دوم يحيي † عيسيرا ديد كه پيش او مي آمد * وگفت اينك بره خدا اك 29
كناه خلقرا بر كيرد * * اينست آنك من بهر او گفتم كه مردي ازمن پستر بيايد * 30
وازمن قديمترست * * ومن اورا نمي شناختم ليكن † براي اسراييل شناخته شود * براي اين 31
آمدم * تا در اب بشويم * * وگواهي داد يحيي وگفت * كه جانرا ديدم * كه مانند كبوتر 32
از اسمان فرود آمد * وبروي حلول كرد * * ومن اورا نمي شناختم * ليكن انك مرا فرستاد 33
تا در آب بشويم او مرا گفت * كه ان كسرا كه بيني * جان فرود مي آيد * وبروي
حلول كند اوست كه بروح القدس عماده كند يعني بشويد * * ومن ديدم 34
وگواه دادم كه اوست فرزند خدا
سوم رفتن شمعون واندراوس در پي مسيح * روز ديگر يحيي بر خاسته بود * با دواز 35
شاگردان خود * * وسوي عيسي نگه كرد * در وقتي كه مي گرديد * وگفت اينك بره 36
خدا * * وچون اين سخن گفت * هر دو شاگردان او شنيدند * ودر دنبال عيسي رفتند * 37

Et in die secundo Johannes Jesum 29
vidit, qui ad eum venit, & dixit;
Ecce Agnus Dei, qui peccatum ho-
minum tollit. Hic est de quo ego di- 30
xi, quòd vir me posterior venit, &
me antiquior est: Et ego eum non 31
cognovi, sed ut Israeli innotesceret,
propterea veni ut aquâ baptizarem.
Et testimonium dedit Johannes, & 32
dixit; Spiritum quidem vidi, qui
similis columbæ de cœlo descendit,
& super eum mansit. Et ego eum 33
non noveram: sed is qui me misit ut
aquâ baptizarem, idem mihi dixit:
Quemcunque videris quòd Spiritus
descendat, & super eum quiescat,
ille est qui Spiritu sancto baptizat.
i. e. lavat. Et ego vidi, & testi- 34
monium dedi, quòd ipse est Filius
Dei.

III. Simeon & Andreas Christum sequuntur.

Die alio Johannes surrexerat cum 35
duobus ex discipulis ejus. Et in 36
Jesum intuitus est, quo tempore
ambularet, & dixit; Ecce Agnus
Dei. Et cùm hunc sermonem dice- 37
ret, ambo illi discipuli ejus audi-
verunt, & post Jesum iverunt.

Verſio VULGATA LATINA.

29 Alterâ die vidit Joannes Jeſum venientem ad ſe, & ait; Ecce Agnus Dei, ecce
30 qui tollit peccatum mundi. Hic eſt, de quo dixi; Poſt me venit vir, qui ante me
31 factus eſt: quia prior me e[illegible]. Et ego neſciebam eum, ſed ut manifeſtetur in Iſ-
32 raël, propterea veni ego [illegible] aqua baptizans. Et teſtimonium perhibuit Joan-
nes, dicens; Quia vidi Spiritum deſcendentem quaſi columbam de cœlo, & man-
33 ſit ſuper eum. Et ego neſciebam eum: ſed qui miſit me baptizare in aqua, ille
34 mihi dixit; Super quem videris Spiritum deſcendentem, & manentem ſuper eum,
35 hic eſt, qui baptizat in Spiritu ſancto. Et ego vidi: & teſtimonium perhibui, quia
36 hic eſt Filius Dei. Alterâ die iterùm ſtabat Joannes, & ex diſcipulis ejus duo. Et
37 reſpiciens Jeſum ambulantem, dicit; Ecce Agnus Dei. Et audierunt eum duo
38 diſcipuli loquentem, & ſecuti ſunt Jeſum. Converſus autem Jeſus, & videns eos
ſequentes ſe, dicit eis; Quid quæritis? Qui dixerunt ei; Rabbi, (quod dicitur
interpretatum, Magiſter) ubi habitas? Dicit eis, Venite, & videte. Venerunt, & 39
viderunt ubi maneret, & apud eum manſerunt die illo: hora autem erat quaſi de-
cima. Erat autem Andreas frater Simonis Petri unus ex duobus, qui audierant à 40
Joanne, & ſecuti fuerant eum. Invenit hic primùm fratrem ſuum Simonem, & 41
dicit ei; Invénimus Meſſiam: (quod eſt interpretatum, Chriſtus.) Et adduxit 42
eum ad Jeſum. Intuitus autem eum Jeſus, dixit; Tu es Simon filius Jona: tu vo-
caberis Cephas: quod interpretatur, Petrus. In craſtinum voluit exire in Galilæ- 43
am, & invenit Philippum. Et dicit ei Jeſus; Sequere me. Erat autem Philip- 44
pus à Bethſaida, civitate Andreæ & Petri.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 وفي الغد نظر يسوع مقبلا فقال هذا حمل الله الذي يرفع خطايا العالم * هذا ذاك الذي قلت 30
انا من اجله انه ياتي بعدي رجل وهو كان قبلي لانه اقدم مني * وانا لم اكن اعرفه لكن 31
ليظهر لاسرائيل من اجل هذا جيت انا لاعمد بالماء * وشهد يوحنا قايلا اني رايت الروح اتيا 32
عليه من السماء مثل حمامة وحل عليه * وانا لم اكن اعرفه لكن من ارسلني لاعمد بالماء 33
هو قال لي ان الذي ترى الروح ينزل ويثبت عليه هو يعمد بروح القدس * وانا عاينت 34
وشهدت ان هذا هو ابن الله * الفصل الثالث * وفي الغد كان يوحنا واقفا واثنان من 35
تلاميذه * فنظر يسوع ماشيا فقال هذا حمل الله * فسمع تلميذاه كلامه فتبعا يسوع * فالتفت 36 37 38
يسوع فراهما يتبعانه فقال لهما ماذا تريدان * فقالا له ربي الذي تاويله يا معلم اين تكون *
* فقال لهما تعالا فانظرا * فاتيا وابصرا اين يكون واقاما عنده يومهما ذلك * وكان نحو عشر 39
ساعات * وكان اندراوس اخو سمعان بطرس احد [من] الاثنين الذين سمعا من يوحنا وتبعا 40
يسوع * هذا وجد اولا سمعان اخاه وقال له قد وجدنا مشيا الذي تاويله المسيح * فجاء به الى 41 42
يسوع * فلما نظر اليه يسوع قال له انت سمعان بن يونا * انت تدعى بطرس الذي تاويله
الصخر * الفصل الرابع * ومن الغد اراد الخروج الى الجليل فوجد 43
فيلبس فقال له يسوع اتبعني * وكان فيلبس من بيت صيدا من مدينة اندراوس وبطرس * 44

Poſtridiè autem vidit Jeſum venientem, 29
& ait; Iſte eſt Agnus Dei, qui auferet
peccata mundi. Hic eſt ille, de quo dixi 30
ego, quòd eſſet venturus poſt me vir, qui
tamen ipſe fuerit ante me, quandoqui-
dem antiquior me eſt. Et ego non nove- 31
ram eum: ſed ut innoteſceret Iſraeli,
propterea veni ego ut baptizarem aquâ.
Et teſtificatus eſt Johannes, dicens; 32
Equidem vidi Spiritum venientem ſuper
eum de cœlo veluti columbam, & man-
ſit ſuper eum; Et ego non noveram eum: 33
ſed qui miſit me ut baptizarem aquâ,
ipſe dixit mihi; Is ſuper quem videris
Spiritum deſcendere & perſiſtere, ipſe ba-
ptizabit Spiritu ſancto. Et ego vidi, & 34
teſtificatus ſum, quia hic eſt filius Dei.

Sectio tertia.

Poſtridie verò Johannes ſtabat, & duo 35
ex diſcipulis ejus. Et reſpexit Jeſum 36
ambulantem, & dixit; Hic eſt agnus
Dei. Et audierunt duo diſcipuli ejus ſer- 37
monem ipſius, & ſecuti ſunt Jeſum. Con- 38
verſus eſt autem Jeſus, & vidit eos ſe-
quentes ſe, & ait illis; Quid vultis? Di-
xerunt ei; Rabbi, (cujus interpretatio eſt,
Magiſter,) ubi habitas? Inquit eis; Ve- 39
nite ac videte. Et venerunt videruntque
ubi moraretur: & manſerunt apud eum
die ſuo illo: & erant quaſi decem horæ.
Erat autem Andreas frater Simonis Pe- 40
tri, unus ex duobus qui audierant Jo-
hannem, et ſecuti fuerant Jeſum. Hic re- 41
perit primò Simonem fratrem ſuum, &
dixit ei; Jam invénimus Meſſiam, cujus
interpretatio eſt, Chriſtus: Et adduxit 42
eum ad Jeſum. Quumq; inſpexiſſet eum
Jeſus, ait illi; Tu es Simon filius Jona:
tu vocaberis Petrus, cujus ſignificatio
eſt, Petra. Sectio quarta.
Et craſtinâ die voluit exire in Galilæ- 43
am, & invenit Philippum, ac dixit ei
Jeſus; Sequere me. Erat autē Philippus à 44
Beth-ſaida, ex civitate Andreæ & Petri.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

29 ወሳም:ሰኒታ: ርእዮ: ለእግዚእ: ሊየሱስ:እንዘ:ይመጽእ:ኀቤሁ:ወይቤ:ነዋ:በግዑ:ለ
30 እግዚአብሔር:ዘያሰትት:ወያሴስል:ኃጢአተ:ዓለም::=፦ ዝውእቱ: ዘእቤለክሙ:
ላነ:በእንቲአሁ:ይመጽእ:ብእሲ:እምድኅሬየ:ዘሃሎ:እምቅድሜየ:እስመ:እምቅድ
31 ሜየ:ውእቱ:ኮነ::=፦ ወአነሰ: ኢያአምሮ:ደእሙ:ከመ:ያእምርዎ:እስራኤል:በእ
32 ንተ:ዝንቱ:መጻእኩ:አነ:ከመ:አጥምቅ:በማይ::=፦ ወነገረ: ስምዖ: ዮሐንስ: ወይ
ቤ:ርኢኩ: መንፈሰ: ቅዱሰ: እንዘ: ይወርድ:ከመ: እንተ:ርግብ: ኣምሰማይ:ወነበረ:ዲ
33 ቤሁ:=፦ ወአነሰ: ኢያአምሮ:ባሕቱ:ዘፈነወኒ:አጥምቅ:በማይ:ውእቱ:ይቤለኒ:ዲ
በ:ዘርኢከ:ይወርድ:መንፈስ:ቅዱስ:ወነበረ: ዲቤሁ: ውእቱ: ዘያጠምቅ:በመንፈስ:ቅ
ዱስ::=፦ ወለሊየ:ርኢኩ: ወአነ: ስማዕቱ: ከመ:ዝንቱ: ውእቱ: ወልደ:እግዚአብሔ
34 ር::=፦ በእንድርያስ:=፦ ወበሳኒታ:ካዕበ:እንዘ:ይቀውሙ:ዮሐንስ:ወክልኤ
35 ቱ:እም:አርደኢሁ::=፦ ርእይዎ: ለእግዚእ:ሊየሱስ:እንዘ:ይሐውር:ወይቤ:ነዋ:በ
36 ግዑ:ለእግዚአብሔር :ዘያሴስል:ኃጢአቶ:ለዓለም:=፦ ወሰምዕዎ:ክልኤሆሙ:አር
37 ደኢሁ:እንዘ: ይብል: ከመዝ: ወተለውዎ:ለእግዚእ:ሊየሱስ:=፦ ወተመይጦ:እግዚ
38 እ:ሊየሱሰ:ርእዮሙ:እንዘ:ይተልውዎ: ክልኤሆሙ:ወይቤሎሙ:=፦ ምንተ:ተኀሥ
39 ሡ::ወይቤልዎ:ረቢ:በዘትርጓሜሁ:ሊቅ:በሂል:ኣይቴ: ተኀድር::=፦ ወይቤሎሙ:
ንዑ:ወትርአዩ:: ወሖሩ:ወርእዩ:ኀቤ:ይኀድር: ወውዓሉ:ኀቤሁ:ይእተ: ዕለተ:እስከ:
40 ዓሠሩ:ሰዓት::=፦ ወአሐዱ:እንድርያሰ:እኁሁ:ለስምዖን:ጴጥሮስ:አሐዱ:እምክ
41 ልኤቱ:እለ:ሰምዑ:በኀበ:ዮሐንስ:ወተለውዎ:ለእግዚእ:ሊየሱስ::=፦ ወአቅደም:ረ
ከበ:ውእቱ: እኁሁ: ስምዖንሃ:ወይቤሎ:ረከብናሁ:ለመሲሕ:ዘይብልዎ:በትርጓሜ
42 ሁ:ክርስቶስ::=፦ ወወሰዶ: ኀበ:እግዚእ: ሊየሱሰ:ወሶበ:ርእዮ:እግዚእ:ሊየሱስ:ወ
ይቤሎ:አንተኑ: ስምዖን:ወልደ: ዮሐንስ:አንተኬ: ተሰመይ: ኬፋ:ዘበትርጓሜሁ:ጴጥ
43 ሮስ::=፦ ወበሳኒታ :ፈቀደ:ይሑር :ገሊላ:ወረከቦ:እግዚእ: ሊየሱስ:ለፊልጶስ: ወይቤ
44 ሎ:ትልወኒ::=፦ ወውእቱ:ፊልጶስ:ዘቤተ:ሳይዳ:ዘሃገረ:እንድርያስ:ወጴጥሮስ:=፦

Et poſtero die vidit Dñm Jeſum venientem ad eum, & dixit; Ecce, agnus Dei qui 29
tollit, & expellit peccata mundi. Hic eſt de quo dixi vobis ego, de illo *inquam,* 30
Veniet vir poſt me qui fuit ante me, quia ante me ille fuit. Et ego non noveram 31
eum, ſed ut cognoſceret eum Iſrael, propterea veni ego ut baptizarem in aqua.
Et nuntiavit teſtimonium ſuum Johannes, & dixit; Vidi Spiritum ſanctũ deſcen- 32
dentem quaſi columbam è cœlo, & ſedit ſuper eum. Et ego neſciebam eum: 33
veruntamen qui miſit me ut baptizarem in aqua, ipſe dixit mihi, Super quem vide-
ris Spiritum ſanctum deſcendentem, & ſedit ſuper eum; ipſe *eſt* qui baptizabit in 34
Spiritu ſancto. Et ego ipſe vidi, & ego teſtis ejus *ſum,* quòd hic eſt filius Dei.

De Andrea.

Et alterâ die iterum ſtantes Johannes, & duo ex diſcipulis ejus, Vide- 35
runt Dominum Jeſum ambulantem, & dixit; Ecce agnus Dei qui expellit pec- 36
cata mundi. Et audierunt eum duo diſcipuli ejus loquentem ſic, & ſequuti 37
ſunt Dñm Jeſum. Et converſus Dñs Jeſus vidit ſequentes eum ambos illos, & dixit; 38
Quid quæritis? Et dixerunt ei, Rabi, (quod in interpretatione ejus, Magiſter dicen-
dum,) ubi moraris? Et dixit iis, Venite & videbitis: & venerunt, & viderunt 39
ubi morabatur, & permanſerunt apud eum iſto die uſque ad decimam horam: &
unus, Andreas frater Simonis Petri, unus *inquam* ex duobus qui audierant apud 40
Johannem, & ſequuti fuerant Dominum Jeſum. Et primùm invênit ipſe fra- 41
trem ſuum Simonem, & dixit ei; Invénimus Meſſiam, quod vocant in interpreta-
tione ejus, Chriſtum. Et adduxit eum ad Dominum Jeſum, & tunc vidit eum 42
Dominus Jeſus, & dixit ei; Túne Simon filius Johannis? tu igitur vocaberis
Cepha, quod in interpretatione ſua *dicitur,* Petrus. Et poſtero die voluit ire 43
in Galilæam, & invênit Dominus Jeſus Philippum, & dixit ei; Sequere me.
Et iſte Philippus *erat* ex Bethſaida, ex civitate Andreæ & Petri. 44

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38 * عيسي سوي ايشان بنكريد و ديد * كه در دنبال او مي روند * بديشان كفت چه مي
39 خواهيد * بدو كفتند بزرك ما كجا مي باشي * بديشان كفت بياييد * وببينيد * ايشان
40 آمدند وديدند كجا مي باشد * وآن روز پيش او بودند * در دهم ساعت روز * ازان دو [كه از
41 يحيي شنيدند ودرپي عيسي رفتند] يكي † نامش اندراوس بود * * برادرش شمعون † بيامد
42 واندراوس را ديد * برادر بدو كفت * مسيح را يافتيم * عيسي سوي † او بنكريد و كفت توي
43 شمعون † پسر يونا * و تو صفا خوانك شوي يعني سنك * و روز ديكر مي † خواست † عيسي كه سوي
44 جليل بدر آيد * فيليبوس را يافت وبدو كفت بدنبال من بيا * وفيليبوس از بيت
صيدا بود * از شهر اندراوس و شمعون *

Jeſus in eos intuitus eſt, & vidit 38
quòd poſt ſe irent: illis itaque di-
xit; Quid vultis? Ei dixerunt;
Magiſter noſter, ubi es? Illis dixit; 39
venite & videte. Illi venerunt, &
viderunt ubi eſſet: & illo die apud
eum erant decimâ horâ diei. Ex il- 40
lis duobus qui à Johanne audierant,
& Chriſtum ſecuti erant, unus no-
mine Andreas erat. Frater ejus Si- 41
meon venit, & Andream vidit: fra-
ter ei dixit; Chriſtum invenimus.
Jeſus in eum intuitus eſt, & di- 42
xit; Tu es Simeon filius Jonæ, &
tu Cephas vocaberis, i. e. petra.
Et die alio voluit Jeſus ut in Ga- 43
lilæam exiret, & Philippum invenit,
& ei dixit; Me ſequere. Philip- 44
pus autem ex Bethſaida erat, ex
civitate Andreæ & Simeonis.

Invenit Philippus Nathanael, & dicit ei; Quem ſcripſit Moyſes in Lege, &
45 Εὑρίσκει Φίλιππος τὸν Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὃν ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ, καὶ
Prophetæ, invénimus Jeſum filium Joſeph *illum* à Nazareth. Et dixit ei
46 οἱ προφῆται, εὑρήκαμεν Ἰησοῦν τὸν (σ) υἱὸν τοῦ Ἰωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ
Nathanael; Ex Nazareth poteſt aliquid *bonum* eſſe? Dicit ei Philippus; Veni,
Ναθαναὴλ, Ἐκ Ναζαρὲτ δύναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; λέγει αὐτῷ Φίλιππος, Ἔρχου,
& vide. Vidit Jeſus Nathanael venientem ad ſe, & dicit de eo; Ecce
47 καὶ ἴδε. Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ, Ἴδε
verè Iſraelita, in quo dolus non eſt. Dicit ei Nathanael; Undè me nôſti?
48 ἀληθῶς Ἰσραηλίτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι. Λέγει αὐτῷ Ναθαναὴλ, Πόθεν με γινώσκεις;
Reſpondit Jeſus, & *dixit* ei; *Ante* te *Philippum vocare exiſtentem*
Ἀπεκρίθη (τ) ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι ὄντα
ſub ficu, vidi te. Reſpondit Nathanael, & ait ei; Rabbi, tu es filius
49 ὑπὸ τὴν συκῆν, εἶδόν σε. Ἀπεκρίθη Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ
Dei: tu es rex Iſrael. Reſpondit Jeſus, & dixit ei; Quia dixi tibi;
50 Θεοῦ· (υ) σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὅτι εἶπόν σοι,
Vidi te ſub ficu, credis? *majora* his videbis. Et dicit
51 (φ) Εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων (χ) ὄψει. Καὶ λέγει
ei; Amen, amen dico vobis; *Amodò* videbitis cœlum apertum, & angelos
αὐτῷ, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγότα, καὶ τοὺς ἀγγέλους
Dei aſcendentes & deſcendentes ſupra filium hominis.*
τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

MS. A. (σ) υἱὸν Ἰωσὴφ (τ) Ἰησοῦς, (υ) σὺ βασιλεὺς εἶ τοῦ (φ) Ὅτι ἴδον (χ) ὄψῃ.

CAP. II. β'.

ET die tertiâ nuptiæ factæ ſunt in Cana Galilææ: & erat mater Jeſu
Α' ΚΑὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμος ἐγένετο ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ 1
ibi. Vocatus eſt autem & Jeſus & diſcipuli ejus ad nuptias. Et deficiente
ἐκεῖ. Ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν γάμον. Καὶ ὑστερήσαντος 2 3
vino, dicit mater Jeſu ad eum; Vinum nõ habent. Dicit ei Jeſus;
οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτὸν, Οἶνον οὐκ ἔχουσι. (α) Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, 4
Quid mihi & tibi, mulier? nondũ venit hora mea. Dicit mater ejus miniſtris;
Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὔπω ἥκει ἡ ὥρα μου. Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις, 5
Quodcunque dixerit vobis, facite. Erant autẽ ibi hydriæ lapideæ ſex poſitæ ſecundũ
Ὅ,τι ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ ὑδρίαι λίθιναι ἓξ κείμεναι κατὰ τὸν 6
purificationem Judæorũ, capientes ſingulæ metretas *duas* vel *tres*. Dicit eis Jeſus;
καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων, χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ τρεῖς. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 7
Implete hydrias aquâ: & impleverũt eas uſque ad ſummũ. Et dicit eis; Haurite
Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος· καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. Καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἀντλήσατε 8
nunc, & ferte architriclino: & tulerunt. Ut autẽ guſtavit architriclinus
νῦν, καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρικλίνῳ· καὶ ἤνεγκαν. Ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχιτρίκλινος 9
aquam vinum factam, (& non ſciebat undè eſſet, *at* miniſtri ſciebant
τὸ ὕδωρ οἶνον γεγενημένον, (καὶ οὐκ ᾔδει πόθεν ἐστίν, οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν
haurientes aquam:) vocat ſponſum architriclinus,
οἱ ἠντληκότες τὸ ὕδωρ·) φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλινος,

Κεφ. β'. MS. A. (α) Καὶ λέγει

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

45 *ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܐܫܟܚܗ ܠܢܬܢܐܝܠ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܘ ܕܟܬܒ ܥܠܘܗܝ ܡܘܫܐ ܒܢܡܘܣܐ
46 ܘܒܢܒܝܐ. ܐܫܟܚܢܝܗܝ ܕܐܝܬܘܗܝ ܝܫܘܥ ܒܪ ܝܘܣܦ ܕܡܢ ܢܨܪܬ. * ܐܡܪ ܠܗ ܢܬܢܐܝܠ. ܡܢ
47 ܢܨܪܬ ܡܫܟܚ ܕܢܗܘܐ ܡܕܡ ܕܛܒ. ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܝܦܘܣ. ܬܐ ܘܚܙܝ. * ܘܚܙܝܗܝ ܝܫܘܥ
ܠܢܬܢܐܝܠ ܕܐܬܐ ܠܘܬܗ ܘܐܡܪ ܥܠܘܗܝ. ܗܐ ܫܪܝܪܐܝܬ ܒܪ ܐܝܣܪܝܠ ܕܢܟܠܐ ܠܝܬ ܒܗ.
48 * ܐܡܪ ܠܗ ܢܬܢܐܝܠ. ܡܢ ܐܝܟܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܠܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܥܕܠܐ ܢܩܪܝܟ
49 ܦܝܠܝܦܘܣ ܟܕ ܬܚܝܬ ܬܐܬܐ ܐܢܬ ܚܙܝܬܟ. * ܥܢܐ ܢܬܢܐܝܠ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܒܝ. ܐܢܬ ܗܘ
50 ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܟܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܥܠ ܕܐܡܪܬ ܠܟ ܕܚܙܝܬܟ
51 ܬܚܝܬ ܬܐܬܐ ܗܝܡܢܬ. ܪܘܪܒܢ ܡܢ ܗܠܝܢ ܬܚܙܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܗܫܐ ܬܚܙܘܢ ܫܡܝܐ ܟܕ ܦܬܝܚܝܢ. ܘܡܠܐܟܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܟܕ ܣܠܩܝܢ ܘܢܚܬܝܢ
ܥܠ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. * ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܡܥܠܝ ܨܘܡܐ * ܗ * * ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

1 * ܘܠܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ. ܗܘܬ ܡܫܬܘܬܐ ܒܩܛܢܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܓܠܝܠܐ. ܘܐܡܗ ܕܝܫܘܥ ܬܡܢ
2 3 ܗܘܬ. * ܐܦ ܗܘ ܝܫܘܥ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܬܩܪܝܘ ܠܡܫܬܘܬܐ. * ܘܚܣܪ ܗܘܐ ܚܡܪܐ.
4 ܘܐܡܪܐ ܠܗ ܐܡܗ ܠܝܫܘܥ. ܚܡܪܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܐ ܠܝ ܘܠܟܝ
5 ܐܢܬܬܐ. ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܡܛܬ ܫܥܬܝ. * ܐܡܪܐ ܐܡܗ ܠܡܫܡܫܢܐ. ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܠܟܘܢ ܥܒܕܘ.
6 ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܬܡܢ ܓܪܒܐ ܕܟܐܦܐ ܫܬ. ܕܣܝܡܢ ܠܕܘܟܝܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܕܐܚܕܢ ܬܪܬܝܢ ܬܪܬܝܢ
7 ܡܛܪܝܢ. ܐܘ ܬܠܬ ܬܠܬ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܡܠܘ ܐܢܝܢ ܠܓܪܒܐ ܡܝܐ. ܘܡܠܘ ܐܢܝܢ ܥܕܡܐ ܠܥܠ.
8 9 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܠܘ ܗܫܐ ܘܐܝܬܘ ܠܪܝܫ ܣܡܟܐ. ܘܐܝܬܝܘ. * ܘܟܕ ܛܥܡ
ܪܝܫ ܣܡܟܐ ܗܢܘܢ ܡܝܐ ܕܗܘܘ ܚܡܪܐ. ܘܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܝܬܘܗܝ. ܡܫܡܫܢܐ
ܕܝܢ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܡܛܠ ܕܗܢܘܢ ܡܠܘ ܐܢܝܢ ܡܝܐ. ܩܪܐ ܪܝܫ ܣܡܟܐ ܠܚܬܢܐ.

Philippus autem invenit Nathanaelem; & di- 45
xit ei; Illum de quo ſcripſit Moſes in Lege,
& in prophetis, invénimus eſſe Jeſum filium
Joſephi ex Nazareth. Dixit ei Nathanael, 46
A Nazareth poteſt quicquam boni eſſe?
Dixit ei Philippus; Veni, & videbis. Vidit 47
autem Jeſus Nathanaelem, venientem ad ſe, &
ait de eo, Ecce verè filius Iſrael, in quo
dolus non eſt. Dixit ei Nathanael, Unde me 48
cognoſcis? Ait illi Jeſus, Priuſquàm te vocaret
Philippus, quum eſſes ſub ficu, vidi te.
Reſpondit Nathanael & dixit ei, Magiſter 49
mi, tu es filius Dei, tu es rex Iſraelis. Di- 50
xit Jeſus, Propterea quòd dixi tibi, Vidi te
ſub ficu, credis? majora his videbis. Sub- 51
dit ei; Amen amen dico vobis, Deinceps
videbitis cœlos apertos, & angelos Dei aſcendentes,
& deſcendentes ad Filium hominis.

Matutinis dominicæ ingreſſûs Jejunii.5.

CAP. II.

CÆterùm die tertio factum eſt convivium 1
in Kotne civitate Galilææ: materque Jeſu illic
aderat. Quin & ipſe Jeſus, ac diſcipuli 2
ejus, vocatus eſt ad illud convivium. Et de- 3
fecerat vinum, quum dixit ad Jeſum mater
ipſius, Vinum non habent. Dixit ei Jeſus, 4
Quid mihi & tibi mulier? nondum venit
hora mea. Dixit ejus mater miniſtris; Quod- 5
cunque dixerit vobis, facite. Erant autem 6
ibi hydriæ lapideæ ſex, poſitæ ad purgationem
Judæorum, capientes ſingulæ binas metretas
aut ternas. Dixit eis Jeſus, Implete has hy- 7
drias aquâ: & impleverunt eas ad ſummum
uſque. Dixit eis; Haurite modò, & offer- 8
te præfecto accubitûs: itaque obtulerunt.
Quum autem guſtâſſet præpoſitus ille convi- 9
vii aquas illas quæ factæ fuerant vinum; neſciretque
unde eſſet: (miniſtri verò ſciebant,
quippe qui implevissent eas aquâ) vocat
architriclinus ſponſum,

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

45 * و فيليبوس ناثانائيل را ديد * و بدو كفت * آنك موسي در ناموس براي او نبشت * و در
46 كتاب پيغمبران اورا يافتيم * كه عيسي است پسر يوسف از ناصره * ناثانائيل بدو كفت *
47 ممكن است كه از ناصره چيز نيك بدر آيد * فيليبوس بدو كفت بيا تا ببيني * و عيسي
ناثانائيل را ديد كه پيش او مي آمد * بدو كفت بحقيقت فرزند اسرائيل هستي بي غش *
48 * ناثانائيل بدو كفت * از كجا مرا مي شناسي * عيسي كفت زودتر از انك * كه فيليبوس ترا بخواند *
49 چون زير درخت انجير بودي * ترا ديدم * * جواب داد ناثانائيل و بدو كفت * بزرك من توي
50 فرزند خدا و توي † ملك اسرائيل * * عيسي بدو كفت * براي انك [كفتم كه] ديدمت †
51 بزير درخت انجير ايمان آوردي ازين بزركتر چيز ببيني * * و عيسي بديشان كفت راست راست
بشما بكويم * ازين ساعت اسمانرا كشاده بينيد و فرشتكان خدا ازو زير † بيايند * و بروند پيش
فرزند ادمي * چهارم كردانيدن مسيح اب را با شراب در عروسي
1 قاطنه * روز سوم در قاطنه † شهر جليل عروسي شد * و مادر عيسي انجا بود *

Et Philippus Nathanael vidit, et 45
ei dixit; Eum de quo Moſes in Lege
ſcripſit, & in libro Prophetarum,
invenimus: qui Jeſus eſt filius Joſeph
de Nazreh. Nathanael ei dixit; 46
Fieri poteſt ut ex Nazreh aliquid
boni prodeat? Philippus ei dixit;
Veni ut videas. Et Jeſus Natha- 47
nael vidit, qui ad eum venit: ei
dixit; In veritate filius Iſrael es,
abſque fraude. Nathanael ei dixit; 48
Unde me nôſti? Jeſus dixit; Priuſ-
quam Philippus te vocaret, cùm ſub
arbore ficûs eſſes, te vidi. Reſpon- 49
dit Nathanael; & ei dixit; Magi-
ſter mi, tu es Filius Dei, & tu es
Rex Iſrael. Jeſus ei dixit; Eò quod 50
dixi quòd vidi te ſub arbore ficûs,
fidem habes: his majores res videbis. 51
Et Jeſus illis dixit; Verè, ve-
rè, vobis dico; Ab hac hora cœlum
apertum videbitis, & Angeli Dei
ab eo deſcendent, & præibunt Filium
hominis.

IV. Convertit Chriſtus aquam
in vinum in nuptiis
Catneh.

CAP. II.

DIe tertio in Catneh urbe Ga- 1
lilææ nuptiæ erant, & mater Jeſu
illic erat.

Verſio VULGATA LATINA.

45 Invenit Philippus Nathanael, & dicit ei; Quem ſcripſit Moyſes in lege, & Prophetæ,
46 invénimus Jeſum filium Joſeph à Nazareth. Et dixit ei Nathanael; A Nazareth po-
47 teſt aliquid boni eſſe? Dicit ei Philippus; Veni, & vide. Vidit Jeſus Nathanaël
48 venientem ad ſe, & dicit de eo; Ecce verè Iſraelita, in quo dolus non eſt. Dicit ei Na-
thanael; Unde me nôſti? Reſpondit Jeſus, & dicit ei; Priuſquàm te Philippus vo-
49 caret, cùm eſſes ſub ficu, vidi te. Reſpondit ei Nathanael, & ait; Rabbi, tu es
50 Filius Dei, tu es rex Iſrael. Reſpondit Jeſus, & dixit ei; Quia dixi tibi; Vidi
51 te ſub ficu, credis: majus his videbis. Et dicit ei; Amen, amen dico vobis,
Videbitis cœlum apertum, & Angelos Dei aſcendentes, & deſcendentes ſupra
Filium hominis.

CAP. II.

ET die tertiâ nuptiæ factæ ſunt in Cana Galilææ: & erat mater Jeſu ibi. Vo- 1 2
catus eſt autem & Jeſus, & diſcipuli ejus, ad nuptias. Et deficiente vino, dicit 3
mater Jeſu ad eum; Vinum non habent. Et dicit ei Jeſus; Quid mihi, & tibi 4
eſt, mulier? nondum venit hora mea. Dicit mater ejus miniſtris; Quodcunque 5
dixerit vobis, facite. Erant autem ibi lapideæ hydriæ ſex poſitæ ſecundùm purifi- 6
cationem Judæorum, capientes ſingulæ metretas binas vel ternas. Dicit eis Jeſus; 7
Implete hydrias aquâ. Et impleverunt eas uſque ad ſummum. Et dicit eis Jeſus; 8
Haurite nunc, & ferte architriclino. Et tulerunt. Ut autem guſtavit architri- 9
clinus aquam vinum factam, & non ſciebat undè eſſet, miniſtri autem ſciebant, qui
hauſerant aquam: vocat ſponſum architriclinus:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

45 فوجد فيلبس ناتانيل وقال له ان الذي كتب موسي من اجله في الناموس والانبياء وجدناه هو
46 يسوع بن يوسف الذي من الناصرة *فقال له ناتانيل هل يمكن ان يخرج من الناصرة صالح *فقال
47 له فيلبس تعال فانظر *فلما راي يسوع ناتانيل مقبلا اليه قال من اجله هذا حقا اسرائيلي لا
48 غش فيه *فقال له ناتانيل من اين تعرفني *اجابه يسوع قايلا قبل ان يدعوك فيلبس وانت تحت
49 50 شجرة التين رايتك *اجابه ناتانيل قايلا يا معلم انت هو ابن الله انت ملك اسرايل *اجابه
51 يسوع قايلا لاجل قولي لك اني رايتك تحت شجرة التين آمنت *ستعاين اعظم من هذا *ثم
قال امين امين اقول لكم انكم من الان ترون السماء مفتوحة وملايكة الله يصعدون وينزلون
1 الي ابن البشر * الفصل الخامس * وفي اليوم الثالث كان عرس في قانا الجليل وكانت
2 3 ام يسوع هناك *ودعي يسوع وتلاميذه الي العرس *وكانت الخمر قد نفدت *فقالت ام يسوع
4 5 له لا خمر لهم *فقال لها يسوع ما لك ولي ايتها المراة لم تات ساعتي بعد *فقالت امه للخدام
6 افعلوا ما يامركم به *وكان هناك ست اجاجين حجارة موضوعة لتطهير اليهود يسع كل
7 8 واحد مطرين او ثلثة *فقال لهم يسوع املوا الاجاجين ماء فملوها الي فوق *وقال لهم
9 استقوا الان وناولوا رييس المتكا فقدموا *ولما ذاق رييس المتكا ذلك الماء المحول خمرا ولم
يعلم من اين هو *وكان الخدام يعلمون لانهم ملوا الماء *فدعا رييس المتكا العروس *

Invenitque Philippus Nathanaelem, & dixit illi; Eum de quo ſcripſit Moyſes in lege, & prophetæ, invenimus: ipſeq; eſt Jeſus filius Joſeph: qui eſt à Nazareth. Dixit ei Nathanael, Nunquid poteſt prodire à Nazareth aliquid bonum? Ait illi Philippus, Veni & vide. Cùm autem vidiſſet Jeſus Nathanaelem venientem ad ſe, dixit de eo; Hic eſt verè Iſraelita, in quo non eſt dolus. Inquit ei Nathanael, Unde nôſti me? Reſpondit ei Jeſus, dicens; Antequam vocaret te Philippus, cùm eſſes ſub arbore fici, vidi te. Reſpondit ei Nathanael, dicens; Magiſter, tu es filius Dei, tu Rex Iſraelis. Reſpondit illi Jeſus, dicens; Quia dixi tibi quòd viderim te ſub arbore fici, credidiſti: videbis majora his. Præterea ſubdidit; Amen, amen dico vobis, quia amodò videbitis cœlum apertum, & angelos Dei aſcendere, et deſcendere ad Filiū hominis. 45 46 47 48 49 50 51

Sectio quinta. *CAP. II.*

ET in die tertia factæ ſunt nuptiæ in Cana Galilææ: & erat mater Jeſu ibi. 1 *Et vocatus eſt Jeſus, & diſcipuli ejus ad nuptias.* 2 *Et vinum jam defecerat: quapropter dixit mater Jeſu ad eū; Non eſt eis vinum.* 3 *Ait illi Jeſus; Quid tibi & mihi, O mulier, non venit hora mea adhuc.* 4 *Dixit autem mater ejus miniſtris; Facite quod præcipiet vobis.* 5 *Erantque ibi ſex lagenæ lapideæ poſitæ ad purificationem Judæorum, capiens unaquæque metretas duas vel tres.* 6 *Dixit ergò eis Jeſus; Implete lagenas aquâ. Et impleverunt eas uſque ad ſummum.* 7 *Et ait illis; Haurite nunc, & porrigite præfecto accubitūs: porrexeruntque.* 8 *Et quum guſtâſſet præfectus accubitūs illam aquam verſam in vinum, nec ſciret unde eſſet, (miniſtri autem ſciebant, quia ipſi hauſerant aquam) vocavit archibitriclinus ſponſum,* 9

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

45 ወረከቦ፡ፊልጶስ፡ለናትናኤል፡ወይቤሎ፡ረከብናሁ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ወልደ፡ዮሴፍ፡ዘእ
46 ምናዝሬት፡ዘገሊላ፡ዘጸሐፈ፡ሙሴ፡ውስተ፡ኦሪት፡ወነቢያት፡፡ ወይቤ፡ናትናኤል፡ቦኑ፡
47 ዘይትከሃል፡ሠናይ፡እምናዝሬት፡ይፃእ፡ኄር፡ወይቤሎ፡ፊልጶስ፡ነዓ፡ወትሬኢ፡፡ ወርእ
ዮ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ለናትናኤል፡እንዘ፡ይመጽእ፡ኀቤሁ፡ወይቤሎ፡ለናትናኤል፡ነዋ፡ዘበ
48 ኣማን፡እስራኤላዊ፡ዘአልቦ፡ጽልሑት፡፡ ወይቤሎ፡ናትናኤል፡ በአይቴ፡ታአምረኒ፡ወ
አውሥኦ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡ ዘእንበለ፡ይጸውዕከ፡ ፊልጶስ፡ ርኢኩከ፡ በታሕ
49 ተ፡በለስ፡፡ ወይቤሎ፡ናትናኤል፡ረቢ፡አማን፡አንተ፡ውእቱ፡ወልደ፡እግዚአብሔር፡አ
50 ማን፡ወንጉሠ፡እስራኤል፡አንተ፡፡ ወአውሥኦ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡እስመ፡
እቤለከሁ፡ ርኢኩከ፡ በታሕተ፡ በለስ፡ተአምን፡ እምይእዜሰ፡ዘየዓቢ፡እምዝ፡ትሬኢ
51 ዩ፡፡ ወይቤሎሙ፡አሜን፡አሜን፡እብለክሙ፡ትሬእዩ፡እንዘ፡ይትረኀው፡ሰማያት፡ወ
መላእክተ፡እግዚአብሔር፡እንዘ፡ይዓርጉ፡ወይወርዱ፡ኀበ፡ወልደ፡እጓለ፡እመሕያው፡፡
1 ፪ በእንተ፡ከብካብ፡በቃና፡ ዘገሊላ፡፡ ወአመ፡ ሠልስት፡ ዕለት፡ ከብካብ፡ ኮነ፡በ
2 ቃና፡ዘገሊላ፡ ወሃለወት፡እሙ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ህየ፡፡ ወጸውዕዎሙ፡ለእግዚእ፡
3 ኢየሱስ፡ወለአርዳኢሁ፡ውስተ፡ ከብካብ፡፡ ወይን፡አልቦሙ፡ እስመ፡ኀልቀ፡ወይኖሙ፡፡
4 ወትቤሎ፡እሙ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይንኬ፡አልቦሙ፡፡ ወይቤላ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡
5 ምንተ፡ብየ፡ምስሌኪ፡ብእሲቶ፡ዓዲ፡ኢበጽሐ፡ጊዜየ፡፡ ወትቤሎሙ፡ እሙ፡ ለእግ
ዚእ፡ኢየሱስ፡ለእለ፡ይገዝኡ፡ዘይቤለክሙ፡ግበሩ፡፡ ወሃለዋ፡ህየ፡መሣብክት፡ስሱ፡እ
6 ለ፡እብን፡በዘ፡ያነጽሑ፡አይሁድ፡ንቡራት፡ህየ፡ወያገምራ፡በበ፡ክልኤቱ፡ ወበበ፡ ፫ ፡መሥ
7 ፈርት፡፡ ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ምልእዎንኬ፡እስከ፡አፉሆን፡ለእሉ፡መሣብክ
8 ተ፡ማይ፡ወመልእዎን፡እስከ፡ሳዕሉን፡፡ ወይቤሎሙ፡ቅድሕዎንኬ፡ይእዜ፡ውስዱ፡ወ
9 ሀብዎ፡ለሊቀ፡ገዛእት፡፡ወወሰዱ፡ወወሀብዎ፡፡ ወጥዕሞ፡ሊቀ፡ገዛእት፡ውእተ፡ማየ፡ዘ
ኮነ፡ ወይነ፡ ወኢያእመረ፡ እምኀበ፡ አምጽእዎ፡ ወገዛእትሰ፡ እለ፡ ቀድሕዎ፡ ያእ
ምሩ፡ ውእቱ፡ ማየ፡ ዘኮነ፡ ወይነ፡ ወጸውዖ፡ ሊቀ፡ ገዛእት፡ ለመርዓዊ፡፡

Et invenit Philippus Nathanaëlem, & dixit ei; Invénim' Dñm Jeſum filiū Joſephi 45
qui ex Nazareth Galilææ, de quo ſcripſit Moſes in lege, & prophetæ. Et dixit 46
Nathanael, Eſtne poſſibile quid bonū ex Nazareth exire & rectum? et dixit ei Phi-
lippus, Veni & vide. Et vidit Dñs Jeſus Nathanaelem venientem ad ſe, & dixit 47
Nathanaeli; Ecce qui verè Iſraelita eſt, qui non habet dolum. Et dixit ei Natha- 48
nael, Ubi cognoſcebas me? & reſpondit Dñs Jeſus, & dixit ei; Priuſquā vocavit te
Philippus, vidi te ſub ficu. Et dixit ei Nathanael; Rabi, verè tu es filius Dei, verè
etiam rex es Iſrael. Et reſpondit ei Dñs Jeſus, & dixit ei; Quia dicebam tibi, Vidi 49
te ſub ficu, credis? ex hoc *tempore* majora his videbis. Et dixit iis; Amen, amen, 50
dico vobis, Videbitis apertos cœlos, & angelos Dei aſcendentes, & deſcendentes 51
ad Filium hominis.

CAP. II.

De nuptiis quæ in Cana Galilææ.

ET tertio die nuptiæ factæ ſunt in Cana Galilææ, & fuit mater Dñi Jeſu ibi. 1
Et vocârunt Dñm Jeſum & diſcipulos ejus in nuptias. Vinum non habebant, 2
quia defecerat vinum eorum: & dixit mater ejus Domino Jeſu, Vinum igitur non 3
habent. Et dixit Dominus Jeſus, Quid habeo tecum, mulier? adhuc non venit ho- 4
ra mea. Et dixit mater Dñi Jeſu iis qui miniſtrabant, Quod dixerit vobis, facite. 5
Et fuerunt ibi hydriæ ſex lapideæ quib' purificabant ſe Judæi poſitæ ibi, & com- 6
prehendebant aliquæ duas, & aliquæ tres menſuras. Et dixit iis Dñs Jeſus, Implete 7
igitur ad ora earum haſce hydrias aquâ, & impleverunt eas uſq; ad ſummū earū.
Et dixit iis, Exhaurite igitur nunc, adducite, & date magiſtro miniſtrantium, & at- 8
tulerunt, & dederunt ei. Et guſtavit magiſter miniſtrantium iſtam aquam quæ 9
facta fuerat vinum, (& neſciebant unde attuliſſent illud, & miniſtri qui ex-
hauſerant illud, ſciebant iſtam aquam quæ facta fuerat vinum,) & vocavit ma-
giſter miniſtrantium ſponſum:

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

2 3 * وعيسي با شاكردان درعروسي خوانده شدند * وشراب كم شده بود * و مادر عيسي بعيسي
4 كفت كه مي ندارند * عيسي بدو كفت چه كارداري† با من اي زن هنوز وقت من
5 6 نرسيده * مادر عيسي بچاكران عروسي كفت * هرچه بشما بكويد بكنيد * و بدانجا
طشتها بود از سنك * كه براي وضوء يهوديان† نهاده بودند * و هر يكي دو دو يا سه پيمانه†
7 8 مي بردند * عيسي فرمود * تا طشتها را پر آب† كردند * [وما لامال ايشانرا پر كردند] * وبعد
9 ازان كفت بر كشيد و بسرور مجلس دهيد * ايشان فرمان بردند * وچون† سرور مجلس ازان
شراب چشيد * عظيم خوش طعم بود * و نمي دانستند† از كجاست * چاكران مي دانستند *
سبب انك آب را ايشان† پر كرده بودند * بزرك مجلس داماد را خواند *

Et Jeſus cum diſcipulis ad nuptias vocati ſunt. 2 *Et vinum defecit: mater itaque Jeſu ad Jeſum dixit; Vinum quidem non habent.* 3 *Jeſus ei dixit; Quid negotii habes mecum ô mulier? adhuc tempus meum non advenit.* 4 *Mater Jeſu miniſtris nuptialibus dixit; Quodcunque vobis dixerit, facite.* 5 *Et eodem loci conchæ erant ex lapid:, quæ in lotionem Judæorum poſitæ erant, & ſingulæ binas aut ternas menſuras capiebant.* 6 *Jeſus juſſit ut conchas aquâ implerent: & uſque ad ſummum eas impleruut.* 7 *Et poſtea dixit; Exhaurite, & archbitriclino date. Illi mandatum tulerunt.* 8 *Et cùm archbitriclinus de illo vino guſtâſſet, longè gratiſſimi ſaporis erat, (neque ſciebant unde eſſet: miniſtri autem ſciebant, ea de cauſa quod aquam ipſi implêſſent) archbitriclinus itaq; ſponſum vocavit.* 9

Et dicit ei; Omnis homo primùm bonum vinum ponit, & cùm inebriati fue-
10 Καὶ λέγει αὐτῷ, Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυσθῶ-
rint, tunc *minus*: tu ſervâſti bonum vinũ uſque *jam*. Hoc fecit ini-
11 σι, τότε τὸν ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. Ταύτην ἐποίησε (β) τὴν ἀρ-
tium ſignorum Jeſus in Cana Galilææ, & manifeſtavit gloriam ſuam: &
χὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ
crediderunt in eum diſcipuli ejus. Poſt hoc deſcendit *in* Capharnaum, ipſe
12 ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς Καπερναοὺμ, αὐτὸς
& mater ejus, & fratres ejus, & diſcipuli ejus: & ibi manſerunt nõ mul-
καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ ἐκεῖ (γ) ἔμειναν οὐ πολ-
tis diebus. Et propè erat Paſcha Judæorum, & aſcendit *in* *Hieroſo-*
13 λὰς ἡμέρας. Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων, καὶ (δ) ἀνέβη εἰς Ἱεροσό-
lyma Jeſus. Et invenit in templo vendentes boves, & oves, & co-
14 λυμα ὁ Ἰησοῦς. Καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας, καὶ πρόβατα, καὶ περι-
lumbas, & numularios ſedentes. Et *faciens* flagellum *ex* funiculis, omnes
15 στεράς, καὶ τοὺς κερματιστὰς καθημένους. Καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων, πάντας
ejecit *ex* templo, *&* oves & boves: & numulariorum effudit *mo-*
ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας· καὶ τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε τὸ κέρ-
netam, & menſas ſubvertit. Et columbas *vendentibus* dixit; Auferte
16 μα, καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε. Καὶ τοῖς τὰς περιστερὰς πωλοῦσιν εἶπεν, Ἄρατε
iſta hinc: *ne facite* domum Patris mei, domũ *mercatûs*. Recor-
17 ταῦτα ἐντεῦθεν· (ε) μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, οἶκον ἐμπορίου. Ἐμνή-

ιθ ζ κ α Β' κα α

κβ ι κγ δ κδ ι

dati verò diſcipuli ejus, quia ſcriptum eſt; Zelus domûs tuæ comē-
σθησαν δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι γεγραμμένον ἐστὶν, Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου (ζ) κατέ-
dit me. Reſponderunt ergò Judæi, & dixerũt ei; Quod ſignum oſtendis
φαγέ με. Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ, Τί σημεῖον δεικνύεις 18
nobis, quia hæc facis. Reſpondit Jeſus, & dixit eis; Solvite templum hoc,
ἡμῖν, ὅτι ταῦτα ποιεῖς. Ἀπεκρίθη (η) ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, 19
& in tribus diebus excitabo illud. Dixerunt ergò Judæi; Quadraginta
καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν. Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, (θ) Τεσσαράκοντα 20
& ſex annis ædificatũ eſt templum hoc, & tu in tribus diebus excitabis illud? Ille
καὶ ἓξ ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗτος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; Ἐκεῖνος 21
autẽ dicebat de templo corporis ſui. Cùm ergò reſurrexiſſet à mortuis, recordati
δὲ ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ. Ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθη- 22
ſunt diſcipuli ejus, quia hoc dicebat *eis*: & crediderunt ſcripturæ, & ſermoni
σαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι τοῦτο (ι) ἔλεγεν αὐτοῖς· καὶ ἐπίστευσαν τῇ γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ
quem dixit Jeſus. Cùm autẽ eſſet in Hieroſolymis in Paſcha in feſto, mul-
ᾧ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. Ὡς δὲ ἦν (κ) ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολ- 32
ti crediderunt in nomine ejus, videntes ejus ſigna quæ faciebat. Ipſe autem
λοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει. Αὐτὸς δὲ 24
Jeſus non credebat ſemetipſũ eis, *propter ipſum nôſſe* omnes: Et quia nõ opus
ὁ Ἰησοῦς οὐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν γινώσκειν πάντας· (λ) Καὶ ὅτι οὐ χρείαν 25
haberet, ut quis *teſtaretur* de homine: ipſe enim ſciebat quid eſſet in homine.
εἶχεν, ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

MS. A. (β) ἀρχὴν (γ) ἔμειναν (δ) ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα * Ἰησοῦς, (ε) καὶ μὴ ποιεῖτε (ζ) καταφάγεται (η) Ἰησοῦς (θ) Τεσσεράκοντα (ι) ἔλεγεν· καὶ (κ) ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις (λ) Καὶ οὐ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܡܪ ܠܗ. ܟܠܢܫ ܠܘܩܕܡ ܚܡܪܐ ܛܒܐ ܡܝܬܐ. ܘܡܐ ܕܪܘܝܘ ܗܝܕܝܢ ܗܘ ܕܒܨܝܪ. ܐܢܬ 10
ܕܝܢ ܢܛܪܬܝܗܝ ܠܚܡܪܐ ܛܒܐ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ. * ܗܕܐ ܗܝ ܐܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ 11
ܒܩܛܢܐ ܕܓܠܝܠܐ. ܘܓܠܝܗ ܠܫܘܒܚܗ ܘܗܝܡܢܘ ܒܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܕܩܘܪܒܐ ܕܫܒܬܐ
ܕܢܘܚܡܗ ܕܠܥܙܪ * ܘ * ܒܬܪ ܗܕܐ ܢܚܬ ܠܟܦܪܢܚܘܡ. ܗܘ ܘܐܡܗ ܘܐܚܘܗܝ 12
ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܬܡܢ ܗܘܘ ܩܠܝܠ ܝܘܡܬܐ. * ܘܩܪܝܒ ܗܘܐ ܦܨܚܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܣܠܩ 13
ܠܐܘܪܫܠܡ ܝܫܘܥ. * ܘܐܫܟܚ ܒܗܝܟܠܐ ܠܗܢܘܢ ܕܡܙܒܢܝܢ ܗܘܘ ܬܘܪܐ ܘܥܢܐ ܘܝܘܢܐ. 14
ܘܡܥܪܦܢܐ ܕܝܬܒܝܢ. * ܘܥܒܕ ܠܗ ܦܪܓܠܐ ܡܢ ܚܒܠܐ. ܘܐܦܩ ܠܟܠܗܘܢ ܡܢ ܗܝܟܠܐ. 15
ܘܠܥܢܐ ܘܠܬܘܪܐ ܘܠܡܥܪܦܢܐ. ܐܫܕ ܠܡܥܪܦܬܗܘܢ ܘܦܬܘܪܝܗܘܢ ܗܦܟ. * ܘܠܗܢܘܢ 16
ܕܡܙܒܢܝܢ ܗܘܘ ܝܘܢܐ ܐܡܪ. ܫܩܘܠܘ ܗܠܝܢ ܡܟܐ. ܘܠܐ ܬܥܒܕܘܢܗ ܠܒܝܬܗ ܕܐܒܝ ܒܝܬ 17
ܬܐܓܘܪܬܐ. * ܘܐܬܕܟܪܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܟܬܝܒ ܕܛܢܢܗ ܕܒܝܬܟ ܐܟܠܢܝ. * ܥܢܘ ܕܝܢ ܝܗܘܕܝܐ 18
ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܡܢܐ ܐܬܐ ܡܚܘܐ ܐܢܬ ܠܢ ܕܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܬ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. 19
ܣܬܪܘ ܗܝܟܠܐ ܗܢܐ. ܘܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܐܢܐ ܡܩܝܡ ܐܢܐ ܠܗ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ. 20
ܐܪܒܥܝܢ ܘܫܬ ܫܢܝܢ ܐܬܒܢܝ ܗܝܟܠܐ ܗܢܐ. ܘܐܢܬ ܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܡܩܝܡ ܐܢܬ ܠܗ.
* ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܗܘܐ ܥܠ ܗܝܟܠܐ ܕܦܓܪܗ. * ܟܕ ܩܡ ܕܝܢ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܐܬܕܟܪܘ 21 22
ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܗܕܐ ܐܡܪ ܗܘܐ. ܘܗܝܡܢܘ ܠܟܬܒܐ ܘܠܡܠܬܐ ܕܐܡܪ ܝܫܘܥ.
* ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ ܘܕܡܥܡܘܕܝܬܐ * ܙ * * ܟܕ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ 23
ܝܫܘܥ ܒܐܘܪܫܠܡ ܒܦܨܚܐ ܒܥܐܕܐ. ܣܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ ܕܚܙܘ ܐܬܘܬܐ ܕܥܒܕ. * ܗܘ 24
ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܐ ܡܗܝܡܢ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܢܦܫܗ. ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܗܘܐ ܠܟܠܗܘܢ. * ܘܠܐ ܣܢܝܩ 25
ܗܘܐ ܕܐܢܫ ܢܣܗܕ ܠܗ ܥܠ ܟܠ ܐܢܫ. ܗܘ ܓܝܪ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢܐ ܐܝܬ ܒܒܪܢܫܐ.

Et dixit ei, Unuſquiſque priùs vinum bonum 10 offert, & quum inebriati fuerint, tunc quod minimum eſt: tu autem ſervâſti vinum optimum huc uſque. Hoc fuit primum ſignum 11 quod edidit Jeſus in Kotne Galilææ, & notam fecit gloriam ſuam: & crediderunt in eum diſcipuli ejus.

Ad oblationem ſabbathi ſuſcitationis Lazari. 6.

Poſtea deſcendit in Capharnahum ipſe, & 12 mater ejus, & fratres ac diſcipuli ejus, illicque fuerunt paucis diebus. Et propè erat 13 Paſcha Judæorum, & aſcendit ad Jeruſalem Jeſus. Ac invenit in templo eos qui eme- 14 bant boves, & oves, & columbas: & trapezitas ſedentes. Fecitque ſibi flagellum è 15 fune, ac omnes ejecit è templo, & oves, & boves, & trapezitas: & effudit numos eorum, menſáſque ſubvertit. Et iis qui vende- 16 bant columbas ait, Tollite hinc iſta, neque faciatis domum Patris mei domum mercatûs. Et recordati ſunt ejus diſcipuli ſcriptum eſſe, 17 Zelus domûs tuæ devoravit me. Reſponde- 18 runt autẽ Judæi & dixerunt ei, Quod ſignum oſtendis nobis ut iſta facias? Reſpondit Je- 19 ſus, & dixit eis; Deſtruite templum hoc, & tribus diebus ego erigã illud. Dicunt ei Ju- 20 dæi; Quadraginta & ſex annis ædificatũ eſt templum iſtud, & tu tribus diebus illud eriges? Ipſe verò hoc dixerat de templo cor- 21 poris ſui. Quum autem ſurrexiſſet à mortu- 22 is, recordati ſunt diſcipuli ejus quòd hoc dixiſſet: & crediderunt Scripturis, & ſermoni quem dixerat Jeſus.

Matutinis dominicæ poſt Epiphaniam, & de Baptiſmo. 7.

Quum autem eſſet Jeſus in Jeruſalem in Pa- 23 ſchate, die feſto, multi crediderunt in eum, qui viderunt ſigna quæ edebat. Ipſe autem 24 Jeſus non credebat eis ſemetipſum, quippe qui nôſſet omnes: Nec indigeret ut quiſ- 25 quam ei teſtaretur de quovis homine; ipſe enim noverat quid eſſet in homine.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وبدو كفت * در عروسي ومهماني * زودتر شراب † نيك را بخورند * و چون مست شوند * انكه شراب 10
بد * تو چرا شراب نيك را تا اين ساعت نكه داشتي * اول معجزه اينست كه عيسي كرد در قاطنهٔ 11
جليل * وعظمتش را دانستند * و [شاكردانش] بدو ايمان اوردند   پنجم   رفتن مسيح در
كنشت بيت المقدس وبدر كردن مردم   * بعد ازين در كفرناحوم بزير آمد او و مادرش 12
وبرادرانش وشاكردانش * و اندك روزها در انجا ماند * وعيد فصح يهوديان نزديك شد بود * 13
وعيسي باورشليم بالا رفت * وديد كه در هيكل ايشان نركاوان و كبوتران * و برها * مي فروختند * 14
وصرافان نشسته * عيسي از رسن تازيانهٔ ساخت * و ان مردمانرا * از هيكل بدر كرد * با كاو وبره * 15
وكبوتر * و تختها صرافانرا نكون كرد * و زر وسيم † ايشانرا بريخت * * وبكبوتر فروشان كفت كه اينها 16
ازينجا بر داريد * ومكنيد خانهٔ پدرم را خانه بازركاني * * شاكردان او بياد آوردند * كه نبشته شد 17
كه غيرت خانهٔ تو مارا خورد *   ششم   مسيح كفت اين خانه را خراب كنم وتا سه روز اباد ان كنمش
* بعد ازان † يهوديان † بعيسي كفتند * چه ايت مارا مي نمايي * كه اينها ميكني * 18

Et ei dixit; In nuptiis & convivi- 10 *is priùs vinum bonum bibunt, & cùm inebriati ſint, tunc vinum deterius: tu quare vinum bonum in hanc horam aſſervâſti? Primum* 11 *miraculum hoc eſt quod Jeſus fecit in Catneh Galilææ, & gloriam ejus cognoverunt, & diſcipuli ejus ei ſidem habuerunt.*

V. Ingreſſus Chriſti in templum Hieroſolymæ, & ejectio hominum.

Poſt hæc in Capharnahum deſcendit 12 *ipſe, & mater ejus & fratres ejus, & diſcipuli ejus, & paucos dies illic manſit. Et feſtum Paſchatis* 13 *Judæorum appropinquavit, & Jeſus Hieroſolymam aſcendit. Et vidit eos* 14 *qui in templo ipſorum boves & columbas & agnos vendebant, et nummularios ſedentes. Jeſus è funicu-* 15 *lis flagellum fecit, & illos homines è templo ejecit, cum bobus, et agnis, & columbis, & ſedilia nummulariorum evertit, & aurum & argentum eorum effudit: Et columbarum* 16 *venditoribus dixit; Hæc quidem hinc auferte, et ne facite domum Patris mei domum mercaturæ. Diſci-* 17 *puli ejus in memoriam reduxerunt, quòd ſcriptum eſſet, Zelus domûs tuæ me comēdit.*

VI. Chriſtus dixit; Hanc domum deſtruam & intra triduum ædificabo illam.

Poſt hæc Judæi ad Jeſum dixerunt; 18 *Quod ſignum nobis oſtendis, quòd hæc facias?*

Verſio VULGATA LATINA.

10 Et dicit ei; Omnis homo primùm bonum vinum ponit : & cùm inebriati fuerint,
11 tunc id, quod deterius eſt : Tu autem ſervâſti bonum vinum uſque adhuc. Hoc
fecit initium ſignorum Jeſus in Cana Galilææ: & manifeſtavit gloriam ſuam, & crediderunt
12 in eum diſcipuli ejus. Poſt hoc deſcendit Capharnaum ipſe, & mater
13 ejus, & fratres ejus, & diſcipuli ejus : & ibi manſerunt non multis diebus. Et
14 propè erat Paſcha Judæorum, & aſcendit Jeſus Jeroſolymam : Et invenit in
15 templo vendentes boves, & oves, & columbas, & numularios ſedentes. Et cùm
feciſſet quaſi flagellum de funiculis, omnes ejecit de templo, oves quoque, & boves:
16 & numulariorum effudit æs, & menſas ſubvertit. Et his qui columbas vendebant,
dixit; Auferte iſta hinc, & nolite facere domum patris mei, domum
17 negotiationis. Recordati ſunt verò [illegible]ſcipuli ejus, quia ſcriptum eſt; Zelus domûs
tuæ comedit me. Reſponderunt ergò Judæi, & dixerunt ei; Quod ſignum 18
oſtendis nobis quia hæc facis ? Reſpondit Jeſus, & dixit eis; Solvite templum 19
hoc, & in tribus diebus excitabo illud. Dixerunt ergò Judæi; Quadraginta & 20
ſex annis ædificatum eſt templum hoc, & tu in tribus diebus excitabis illud ? Ille 21
autem dicebat de templo corporis ſui. Cùm ergò reſurrexiſſet à mortuis, recordati 22
ſunt diſcipuli ejus, quia hoc dicebat, & crediderunt Scripturæ, & ſermoni,
quem dixit Jeſus. Cùm autem eſſet Jeroſolymis in paſcha in die feſto, multi 23
crediderunt in nomine ejus, videntes ſigna ejus, quæ faciebat. Ipſe autem Jeſus 24
non credebat ſemetipſum eis, eò quòd ipſe nôſſet omnes, Et quia opus 25
ei non erat ut quis teſtimonium perhiberet de homine : ipſe enim ſciebat quid
eſſet in homine.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وقال له كل انسان انما ياتي بالشراب الجيد اولا واذا سكروا عند ذلك ياتي بالدون. افانت اخبيت 10
الخمر الجيد الي الان * هذه الاية الاولي التي فعلها يسوع في قانا الجليل * واظهر مجده وامن 11
به تلاميذه * * الفصل السادس * * ثم بعد هذا انحدر الي كفرناحوم هو وامه واخوته 12
وتلاميذه واقاموا هناك اياما يسيرة * وكان فصح اليهود قد قرب * فصعد يسوع الي يروشليم * 13
* فوجد في الهيكل باعة البقر والكباش والحمام وصيارف جلوسا * فصنع مخصرة من حبل 14 15
واخرج جميعهم من الهيكل * وطرد البقر والخراف * وبدد دراهم الصيارف وقلب موايدهم * وقال 16
لباعة الحمام احملوا هذا من ههنا ولا تجعلوا بيت ابي بيت التجارة * فذكر تلاميذه انه مكتوب 17
غيرة بيتك اكلتني * فاجاب اليهود قايلين اية اية ترينا حتي تفعل هذه الافعال * 18
* اجابهم يسوع قايلا حلوا هذا الهيكل وانا اقيمه في ثلثة ايام * فقال له اليهود في ست 19 20
واربعين سنة بني هذا الهيكل افانت تقيمه في ثلثة ايام * فاما هو فعني بالهيكل جسده * 21
* ولما قام من الاموات ذكر تلاميذه انه لهذا قال * فامنوا بالكتب والكلمة التي قالها يسوع * 22
* وامن باسمه كثيرون اذ كان بيروشليم في عيد الفصح * لانهم عاينوا الايات التي عمل * 23
* فاما يسوع فلم يكن يامنهم لانه كان عارفا بكل احد * ولم يكن يحتاج ان يشهد له احد 24 25
علي انسان لانه كان يعلم ما في الانسان *

Et dixit ei; Omnis homo quidem affert vinum bonum priùs, & cum inebriati fuerint, tunc affert vilius. Tu autem ſervâſti poculum bonum uſque adhuc? Hoc 10 11
eſt ſignum primum quod fecit Jeſus in Cana Galilææ, & manifeſtavit gloriam ſuam, & crediderunt in eum diſcipuli ejus.

Sectio ſexta.

Tum poſt hæc deſcendit in Capharnabum, 12
ipſe, & mater ejus, & fratres ejus, & diſcipuli ejus, & manſerunt ibi diebus
paucis. Et Paſcha Judæorum jam inſtabat. 13
Quare aſcendit Jeſus Jeroſolymã.
Et invenit in templo vendentes boves, et 14
arietes, atque columbas, & numularios
ſedentes. Et compoſuit ferulam è fune, & 15
ejecit omnes de templo, & abegit boves,
& oves, & diſperſit pecuniam numulariorum,
& evertit menſas eorum. Et dixit 16
vendentibus columbas, Tollite iſta
hinc, & ne faciatis domum Patris mei
domum negotiationis. Recordati verò 17
ſunt diſcipuli ejus, quia ſcriptum eſt, Zelus
domûs tuæ comedit me. Et reſponderunt 18
Judæi, dicentes; Quod ſignum
oſtendis nobis, ut facias hujuſmodi actiones
? Reſpondit eis Jeſus, dicens; Solvite 19
hoc templum, & ego erigam illud in
tribus diebus ? Dixerunt ei Judæi; 20
Sex & quadraginta annis ædificatum
eſt hoc templum, & tu eriges illud in tribus
diebus ? Ipſe autem intellexerat 21
per templum, corpus ſuum. Et quum ſurrexiſſet 22
à mortuis, recordati ſunt diſcipuli
ejus, quòd ad hoc dixiſſet: & crediderunt
Scripturis, & verbo quod dixerat
Jeſus. Et crediderunt in nomine ejus 23
multi, dum eſſet in Jeruſalem in feſto
Paſchæ, eò quòd vidiſſent ſigna quæ fecerat.
Jeſus autem non fidebat eis, quia 24
noverat unumquemque. Et non egebat 25
ut teſtaretur ei quiſpiam de homine ullo,
quippe qui ſciret quid eſſet in homine.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ወይቤሎ፡ኵሉ፡ሰብእ፡ዘይሄሉ፡ወይነ፡ያቀድም፡ አስትዮ፡ ወእምድኅረ፡ሰክሩ፡ያስቲ፡
11 ዘይቴሐት፡፡ወአንተሰ፡ዘይሄሉ፡ወይነ፡ዓቀብከ፡ ወአስተደኃርከ፡ እስከ፡ይእዜ፡፡=፡ ወዘ
ንተ፡ገብረ፡ቀደሜ፡ትእምርተ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡በቃና፡ዘገሊላ፡ ወአርአየ፡ስብሐቲሁ፡
12 ወአምኑ፡ቦቱ፡አርድእቲሁ፡፡=፡ ወእምድኅረ፡ ዝንቱ፡ ወረዱ፡ ቅፍርናሐም፡ውእቱ፡
13 ወእሙ፡ ወአኃዊሁ፡ወአርድእቲሁ፡ወነበሩ፡ህየ፡ሕደጠ፡ወአኮ፡ብዙኀ፡መዋዕለ፡፡=፡ ወ
ቀርበ፡ፋሲክ፡አይሁድ፡ወዓርገ፡ኢየሩሳሌም፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ በእንተ፡ዘሰደደ፡
14 እምኵራብ፡=፡ ወረከበ፡በኢየሩሳሌም፡በምኵራብ፡እለ፡ይሠይጡ፡አልህምተ፡
15 ወአባግዐ፡ወአርጋበ፡ወመወልጠነ፡እንዘ፡ይነብሩ፡፡=፡ ወገብረ፡ መቅፍሠተ፡ዘሐብል፡
ወሰደደ፡ ኵሎ፡ እምኵራብ፡ አባግዐኒ፡ወአልህምተኒ፡ ወዘረወ፡ ወርቆሙ፡ ለመወልጠ
16 ን፡ወገፍትአ፡ማእደቲሆሙ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለእለ፡ይሠይጡ፡
አርጋበ፡አሰስሉ፡ ወኃውፅኡ፡ ዘንተ እምዝየ፡ኢትግበሩ፡ ወኢትረስዩ፡ቤተ፡አቡየ፡ቤ
17 ተ፡ምሠያጥ፡፡=፡ ወተዘከሩ፡አርድእቲሁ፡ከመ፡ጽሑፍ፡ውእቱ፡ዘይብል፡ቅንአተ፡ቤ
18 ትከ፡ በልዓኒ፡፡=፡ ወአውሥኡ፡ አይሁድ፡ ወይቤልዎ፡ ምንተ፡ ትእምርተ፡ ታርኢ፡
19 ዘዘንተ፡ ትገብር፡፡=፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ንሥትዎ፡ለዝን
20 ቱ፡ቤት፡ወበሠሉስ፡ዕለት፡አነሥኦ፡፡=፡ ወይቤልዎ፡ አይሁድ፡በአርብዓ፡ወስድስቱ፡
21 ዓመት፡ተሐንጸ፡ዝንቱ፡ቤተ፡ መቅደስ፡ወአንተ፡በሠለስ፡ መዋዕል፡ታነሥኦ፡፡=፡ ወው
22 እቱሰ፡በእንተ፡ቤተ፡ሥጋሁ፡ይቤሎሙ፡=፡ወአመ፡ተንሥአ፡ እሙታን፡ ተዘከሩ፡
አርድእቲሁ፡ከመ፡ከመዝ፡ ይቤ፡ወአምኑ፡ በቃለ፡ መጽሐፍ፡ወበቃለ፡ ኢየሱስነ፡ ዘይቤሎ
23 ሙ፡፡=፡ወእንዘ፡ሃሎ፡ኢየሩሳሌም፡በበዓለ፡ፋሲካ፡ብዙኃን፡አምኑ፡በስሙ፡ ሶበ፡ ርእዩ፡
24 ትእምረ፡ዘገብረ፡=፡ወውእቱሰ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኢይአምኖሙ፡እስመ፡ ያአምሮሙ፡
24 በኵሉ፡፡ወኢይፈቅድ፡ይንግርዎ፡ግዕዘ፡ሰብእ፡እስመ፡ለሊሁ፡ያአምሮ፡ለሰብእ፡፡=፡

Et dixit ei, Omnis homo bonum vinum primò potat; & quum inebriati fuerint, 10
potat quod inferius eſt: & tu bonum vinum ſervâſti, & poſtpoſuiſti uſque nunc.
Et hoc fecit principium ſignorum Dñs Jeſus in Cana Galilææ, & manifeſtavit 11
gloriam ſuam, & crediderunt in eo diſcipuli ejus. Et poſtea deſcenderunt Capernahum, 12
ipſe, & mater ejus, & fratres ejus, & diſcipuli ejus; & manſerunt ibi paucos
& non multos dies. Et appropinquavit Paſcha Judæorum, & aſcendit Hieroſolymam 13
Dominus Jeſus. *De eo quòd è Templo ejecit.*
Et invenit in Hieroſolyma in Templo venditores boum, & ovium, & columbarum, 14
& commutatores ſedentes. Et fecit flagellum è funiculis, & expulit omnes 15
è templo oves & boves & ſparſit numiſmata commutatorum, & ſubvertit menſas
eorum. Et dixit Dñs Jeſus iis qui vendebant columbas, Expellite & ejicite 16
iſta hinc; non facietis neque conſtituetis domum patris mei, domum fori.
Et recordati ſunt diſcipuli ejus quomodo ſcriptum fuit, quod dicit; Zelus domûs 17
tuæ comêdit me. Et reſponderunt Judæi, & dixerunt ei; Quod ſignum oſtendis, 18
qui hoc facis ? Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit iis; Deſtruite hanc domum, 19
& tertio die erigam illam. Et dixerunt ei Judæi, In quadraginta & ſex annis 20
ædificata fuit hæc Domus ſancta, & tu in tribus diebus eriges eam ? Et ipſe de 21
domo corporis ſui loquebatur iis. Et quum ſurrexiſſet à mortuis, recordati ſunt 22
diſcipuli ejus, ꝙ ſic dixiſſet, & crediderunt in ſermone Scripturæ, & in ſermone
Jeſu noſtri, quem dixerat iis. Et quum eſſet Hieroſolymis in feſtivitate Paſchæ, 23
multi crediderunt in nomine ejus, quando videbant ſignum quod fecerat. Et ipſe 24
Dominus Jeſus non confidebat iis, eò quòd nôſſet eos in omnibus. Et non 25
neceſſe habebat, ut nuntiarent ei mores hominis, quia ipſe ſciebat hominem.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* عيسي جواب داد وبديشان كفت * اين هيكل را خراب كنيد * در سه روز من اورا بر خيزانم * 19
* يهوديان بدو كفتند * در چهل وشش سال اين خانه عمارت شد * وتو تا سه روز چكونه ابادان كني 20
* وعيسي بر هيكل تن خود كفت * چو از ميان مردكان برخاست شاكردان او بياد آوردند * 21 22
كه اينها كفته بود در كتابها ايمان اوردند * بدين كلمه كه عيسي كفته بود
هفتم فرمودن مسيح به نيقوديموس كه هركه از جان وآب زاييك نشود در ملكوت خدا در نرود
* در عيد فصح بسياران دراورشليم بعيسي ايمان آوردند * وايتها ومعجزهاء اورا مي ديدند * 23
* وعيسي ايشانرا برنفس خود اعتماد نمي داشت * سبب انك او هر كسي را مي شناخت * * ومحتاج 24 25
نبود كه كسي بر كسي پيش او كواهي دهد * براي انك او مي دانست هرچه در ادمي هست *

Jeſus reſponſum dedit, & illis dixit; Hoc templum deſtruite, & in 19
tribus diebus ego illud erigam. Judæi illi dixerunt; Quadragiata 20
& ſex annis hæc domus extructa
eſt, & tu intra triduum quomodo
illam ædificabis. Jeſus autem de 21
templo corporis ſui dicebat. Quum 22
de mortuis ſurrexiſſet, diſcipuli ejus
recordati ſunt quòd hæc dixiſſet;
Scripturis itaq; fidem habuerunt, &
huic ſermoni quem Jeſus dixerat.

VII. Pronuntiat Chriſtus Nicodemo, ꝙ quicunq; ex Spiritu
& aquâ natus non ſit, in regnum Dei non ingreditur.

In feſto Paſchatis multi in Hieroſolyma 23
in Jeſu fidem habuerunt, &
ſigna & miracula ejus viderunt.
Jeſus autem eis ſemetipſum non 24
concredebat, propterea quòd ipſe
unumquemque nôſſet : Et opus non 25
eſſet ut quiſquam de quoquam ei teſtimonium
diceret, eò quòd ipſe ſciret, quicquid in homine eſſet.

CAP. III. γ'.

Erat autem homo ex Pharisæis, (Nicodemus *nomen ei*,) princeps Ju-
1 ἮΝ δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, (Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ,) ἄρχων τῶν Ἰου- Γ'
dæorum. Hic venit ad Jesum nocte, & dixit ei; Rabbi, ſcimus
2 δαίων. Οὗτος ἦλθε (α) πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ῥαββὶ, οἴδαμεν
quia à Deo veniſti magiſter: nemo enim hæc ſigna poteſt facere,
ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ (β) ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν,
quæ tu facis, *ſi non* fuerit Deus cum eo. Reſpondit Jeſus, & dixit ei;
3 ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ,
Amen, amen dico tibi, *Si non* quis natus fuerit *deſurſum*, non poteſt videre regnum
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, Ἐὰν μή τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν
Dei. Dicit ad eum Nicodemus; Quomodò poteſt homo renaſci
4 τοῦ Θεοῦ. Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος, Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι
ſenex *exiſtens? num* poteſt in ventrem matris ſuæ *ſecundò* introire, & re-
γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν, καὶ γεν-
naſci? Reſpondit Jeſus, Amen, amen dico tibi; *Si non* quis *natus* fue-
5 νηθῆναι; Ἀπεκρίθη (γ) ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, Ἐὰν μή τις (δ) γεννη-
rit ex aqua, & Spiritu, non poteſt introire in regnum Dei.
6 θῇ ἐξ ὕδατος, καὶ Πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Τὸ
Natum ex carne, caro eſt: & natum ex Spiritu, ſpiri-
(ε) γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σάρξ ἐστι· καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος, πνεῦ-
tus eſt. Non mireris quia dixi tibi; Oportet vos naſci *deſuper*.
7 μά ἐστι. Μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι, Δεῖ ὑμᾶς (ζ) γεννηθῆναι ἄνωθεν.

Spiritus ubi vult ſpirat, & vocem ejus audis, ſed *non noſti* undè venit,
Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται, 8
& quò vadat: ſic eſt omnis natus ex Spiritu. Reſpondit
(η) καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Πνεύματος. Ἀπεκρίθη 9
Nicodemus, & dixit ei; Quomodò poſſunt hæc fieri? Reſpondit Je-
Νικόδημος, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι. Ἀπεκρίθη (θ) ὁ Ἰη- 10
ſus, & dixit ei; Tu es magiſter Iſrael, & hæc *non noſcis*? Amen,
σοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις; Ἀμὴν 11
amen dico tibi; Quia quod ſcimus loquimur, & quod vidimus teſtamur, & teſtimo-
ἀμὴν λέγω σοι, Ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυ-
nium noſtrum non accipitis. Si terrena dixi vobis, & non creditis, quomodò
ρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε. Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς 12
ſi dixero vobis cœleſtia, credetis? Et nemo aſcendit in cœlum, *ſi non*
ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, πιστεύσετε; Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ 13
ille ex cœlo *deſcendens*, filius hominis *exiſtens* in cœlo. Et ſicut
ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. Καὶ καθὼς 14
Moyſes exaltavit ſerpentem in deſerto, ita exaltari oportet filium homi-
Μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως (ι) ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ-
nis: Ut omnis *credens* in ipſum non pereat, ſed habeat vitam æternam:
που· Ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων (κ) εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. 15
Sic enim dilexit Deus mundum, ut filium ſuum *illum* unigenitum da-
(λ) Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδω- 16
ret, ut omnis *credens* in eum non pereat, ſed habeat vitam æternam.
κεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ (μ) ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.

MS. A. (α) πρὸς αὐτὸν νυκτὸς, (β) δύναται ταῦτα τὰ σημεῖα ποιεῖν, (γ) Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω (δ) γεννηθῇ (ε) γεγεννημένον (ζ) γεννηθῆναι (η) ἢ ποῦ (θ) Ἰησοῦς, (ι) δεῖ ὑψωθῆναι (κ) ἐπ' αὐτὸν (λ) Οὕτως (μ) ἀπολλύηται,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

1 * ܟܦܠܐܘܢ * ܓ * ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ ܚܕ ܓܒܪܐ ܡܢ ܦܪܝܫܐ. ܢܝܩܕܝܡܘܣ ܫܡܗ ܗܘܐ
2 ܪܫܐ ܗܘܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܗܢܐ ܐܬܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܒܠܠܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܪܒܝ ܝܕܥܝܢܢ ܕܡܢ ܐܠܗܐ
ܫܕܝܪ ܐܢܬ ܡܠܦܢܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܗܠܝܢ ܐܬܘܬܐ ܠܡܥܒܕ ܕܐܢܬ ܥܒܕ ܐܢܬ ܐܠܐ ܡܢ
3 ܕܐܠܗܐ ܥܡܗ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܐܢ ܐܢܫ ܠܐ ܡܬܝܠܕ
4 ܡܢ ܕܪܝܫ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܚܙܐ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܢܝܩܕܝܡܘܣ. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ
ܓܒܪܐ ܣܒܐ ܠܡܬܝܠܕܘ. ܠܡܐ ܕܡܫܟܚ ܬܘܒ ܠܟܪܣܐ ܕܐܡܗ ܕܬܢܝܢܘܬ ܠܡܥܠ
5 ܘܢܬܝܠܕ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܐܢ ܐܢܫ ܠܐ ܡܬܝܠܕ ܡܢ ܡܝܐ
6 ܘܪܘܚܐ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܥܠ ܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܡܕܡ ܕܝܠܝܕ ܡܢ ܒܣܪܐ ܒܣܪܐ ܗܘ.
7 ܘܡܕܡ ܕܝܠܝܕ ܡܢ ܪܘܚܐ ܪܘܚܐ ܗܘ. * ܠܐ ܬܬܕܡܪ ܕܐܡܪܬ ܠܟ. ܕܘܠܐ ܠܟܘܢ ܠܡܬܝܠܕܘ ܡܢ ܕܪܝܫ.
8 * ܪܘܚܐ ܐܝܟܐ ܕܨܒܝܐ ܢܫܒܐ. ܘܩܠܗ ܫܡܥ ܐܢܬ. ܐܠܐ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܡܢܐ ܐܬܝܐ. ܘܠܐܝܟܐ ܐܙܠܐ.
9 ܗܟܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܟܠ ܐܢܫ ܕܝܠܝܕ ܡܢ ܪܘܚܐ. * ܥܢܐ ܢܝܩܕܝܡܘܣ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚܢ
10 ܗܠܝܢ ܠܡܗܘܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ ܡܠܦܢܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܘܗܠܝܢ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ.
11 * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟ. ܕܡܕܡ ܕܝܕܥܝܢܢ ܡܡܠܠܝܢܢ. ܘܡܕܡ ܕܚܙܝܢ ܣܗܕܝܢܢ. ܘܣܗܕܘܬܢ
12 ܠܐ ܡܩܒܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܐܢ ܕܒܐܪܥܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܝܟܢܐ
13 ܐܢ ܐܡܪ ܠܟܘܢ ܕܒܫܡܝܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. * ܕܨܦܪܐ ܕܦܠܓܗ ܕܨܘܡܐ * ܚ * ܘܠܐ ܐܢܫ
14 ܣܠܩ ܠܫܡܝܐ ܐܠܐ ܗܘ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܫܡܝܐ. * ܘܐܝܟܢܐ ܕܐܪܝܡ
15 ܡܘܫܐ ܚܘܝܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܗܟܢܐ ܥܬܝܕ ܠܡܬܬܪܡܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. * ܕܟܠ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ ܠܐ
16 ܢܐܒܕ. ܐܠܐ ܢܗܘܘܢ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. * ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܐܚܒܗ ܐܠܗܐ ܠܥܠܡܐ. ܐܝܟ ܕܠܒܪܗ
ܝܚܝܕܝܐ ܢܬܠ. ܕܟܠ ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ ܠܐ ܢܐܒܕ. ܐܠܐ ܢܗܘܘܢ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.

CAP. III.

ERat autem ibi unus ex Phariſæis, cui nomen erat Nicodemus, princeps Judæorum. 1 Hic venit ad Jeſum noctu, & dixit ei; Magiſter mi, ſcimus te à Deo miſſum fuiſſe doctorem: nemo enim poteſt hæc ſigna edere, quæ tu edis, niſi qui Deum habeat ſecum. 2 Reſpondit Jeſus, & dixit ei; Amen amen dico tibi, Niſi quis genitus fuerit denuò, non poteſt videre regnum Dei. 3 Inquit ei Nicodemus, Quî fieri poteſt ut naſcatur homo ſenex? nunquid poteſt iterum in uterum matris ſuæ ſecundâ vice introire & gigni? 4 Reſpondit Jeſus, & dixit ei; Amen amen dico tibi, Niſi quis genitus fuerit ex aqua & Spiritu, non poteſt ingredi regnum Dei. 5 Quod natum eſt ex carne, caro eſt; & quod natum eſt ex Spiritu, ſpiritus eſt. 6 Ne mireris quòd dixerim tibi; Oportet vos naſci denuó. 7 Spiritus quò loci vult ſpirat, & vocem ejus audis, ſed neſcis unde veniat & quò vadat: ita eſt quiſquis genitus eſt ex Spiritu. 8 Reſpondit Nicodemus, & dixit ei; Quomodo poſſunt hæc fieri? 9 Reſpondit Jeſus & dixit ei; Tu es doctor Iſraelitarum, & hæc neſcis? 10 Amen amen dico tibi; Quod ſcimus, loquimur; & quod vidimus, teſtamur: ſed teſtimonium noſtrum non recipitis. 11 Si terrena dixi vobis, neque creditis; quomodo ſi dixero vobis cœleſtia, credetis mihi? 12

Matutinis medii Jejunii. 8.

Porrò nemo aſcendit in cœlum niſi qui deſcendit è cœlo, Filius hominis ille qui eſt in cœlo. 13 Et quemadmodum extulit Moſes ſerpentem in deſerto, ita futurum eſt ut extollatur Filius hominis: 14 Ut quiſquis credit in eum, non pereat, ſed habeat vitam æternam. 15 Ita enim dilexit Deus mundum, ut Filium ſuum unicum dederit, ut quiſquis credit in eum, non pereat, ſed habeat vitam æternam. 16

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

1 2 *وانجا بود † شخصي از معتزلان نام او † نيقوديموس * كدخدايي بود از يهوديان * *در شب پيش
عيسي امد وبدو كفت * [خداوند من] مي دانيم كه تو از خدا معلم فرستاده شدي *
3 براي انك اين ايت * وشكفتها * كه تو ميكني * ان كس تواند كردن كه خدا با وي باشد * *عيسي
بدو جواب داد وكفت * راست راست بتو بكويم * اكر كسي نو زاييده نشود ملكوت خدايرا نتواند
4 ديدن * *نيقوديموس كفت مرد پير چكونه † زاييده شود * مكر در شكم مادر رود * ودكر بار زاييده
5 شود * *عيسي بدو كفت * راست بتو بكويم * كه اكر كسي از آب * وجان زاييده نشود نتواند
6 در ملكوت † خدا رفتن * *هر چه از كوشت زاييده شد كوشتست * وانچ از جان زاييده شد جانست *
7 8 *عجبناك مباش كه بتو كفتم * واجبست بر شما كه از نو زاييده شويد * *جان هر كجا كه خواهد
بدمد * وآوازش بشنوي * ليكن نداني از كجا آمد * وبكجا مي رود * اين چنين است هر كسي
9 10 كه از جان † زاييده شد * *نيقوديموس كفت چكونه توان اين همه شدن * *عيسي كفت توي معلم
11 اسراييل واينها نمي داني * *راست راست بتو بكويم * انچ مي دانيم بكوييم وانچ ديديم كواهي
12 مي دهيم * وكواهي ما قبول نمي كنيد * *اكر از زمين بشما كفتم باور نمي داريد * چون از آسمان

CAP. III.

ET ibi erat quidam è Phariſæis, 1 *cui nomen Nicodemus, qui gubernator erat Judæorum.* Hic *de nocte ad* 2 *Jeſum venit, & ei dixit; Domine mi, ſcimus quòd tu à Deo præceptor miſſus ſis: eo quòd hæc ſigna & miracula, quæ tu facis, ille homo poſſit facere cum quo Deus ſit. Jeſus ei re-* 3 *ſponſum dedit, & dixit; Verè, verè tibi dico, Si quis denuò natus non fuerit, regnum Dei non poteſt videre. Nicodemus dixit; Homo ſenex* 4 *quomodo natus ſit? Nunquid in ventrem matris eat, & aliâ vice natus ſit? Jeſus ei dixit; Verè tibi dico,* 5 *quòd ſi quis ex aqua & Spiritu natus non ſit, non poteſt in regnum Dei ingredi. Quicquid ex carne natum* 6 *eſt, caro eſt: & illud quod ex Spiritu natum eſt, ſpiritus eſt. Admira-* 7 *tione captus ne ſis, quòd tibi dixi, Oportet vos ut denuò nati ſitis. Spi-* 8 *ritus ubicunque vult, ſpirat, & vocem ejus audis, ſed neſcis unde veniat, & quo vadat: ita eſt quicunque ex Spiritu natus eſt. Nicode-* 9 *mus dixit; Quomodo poſſunt hæc omnia fieri. Jeſus dixit; Tu es* 10 *præceptor Iſraelis & hæc neſcis? Verè, verè tibi dico; Id quod novi-* 11 *mus loquimur, & id quod vidimus teſtamur: & teſtimonium noſtrum non recipitis. Si de terrâ vobis dixi,* 12 *& fidem non habuiſtis: cùm de cœlo*

Verſio VULGATA LATINA.

CAP. III.

1 ERat autem homo ex Phariſæis, Nicodemus nomine, princeps Judæorum. Hic
2 venit ad Jeſum nocte, & dixit ei; Rabbi, ſcimus quia à Deo veniſti magiſter:
3 nemo enim poteſt hæc ſigna facere, quæ tu facis, niſi fuerit Deus cum eo. Reſpondit
Jeſus, & dixit ei; Amen, amen dico tibi, Niſi quis renatus fuerit denuò,
4 non poteſt videre regnum Dei. Dicit ad eum Nicodemus; Quomodò poteſt
homo naſci, cùm ſit ſenex? numquid poteſt in ventrem matris ſuæ iteratò introire,
5 & naſci? Reſpondit Jeſus; Amen, amen dico tibi, Niſi quis renatus fuerit
6 ex aqua & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei. Quod natum
7 eſt ex carne, caro eſt: & quod natum eſt ex Spiritu, ſpiritus eſt. Non mireris
8 quia dixi tibi; Oportet vos naſci denuó. Spiritus ubi vult ſpirat: & vocem
ejus audis, ſed neſcis undè veniat, aut quò vadat: ſic eſt omnis, qui natus eſt
ex Spiritu. Reſpondit Nicodemus, & dixit ei; Quomodò poſſunt hæc fieri? 9
Reſpondit Jeſus, & dixit ei; Tu es magiſter in Iſrael, & hæc ignoras? 10
Amen, amen dico tibi; Quia quod ſcimus loquimur, & quod vidimus teſtamur, 11
& teſtimonium noſtrum non accipitis. Si terrena dixi vobis, & non creditis: 12
quomodò, ſi dixero vobis cœleſtia, credetis? Et nemo aſcendit in cœlum, niſi 13
qui deſcendit de cœlo, Filius hominis, qui eſt in cœlo. Et ſicut Moyſes exal- 14
tavit ſerpentem in deſerto: ita exaltari oportet Filium hominis: Ut omnis, qui 15
credit in ipſum, non pereat, ſed habeat vitam æternam. Sic enim Deus dilexit 16
mundum, ut Filium ſuum unigenitum daret: ut omnis, qui credit in eum, non
pereat, ſed habeat vitam æternam.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السابع *

1 2 وكان رجل من الفريسيين اسمه نيقوديمس رييس اليهود * هذا اتي الي يسوع ليلا وقال له يا
معلم نحن نعلم انك اتيت من الله معلما * لانه ليس يقدر احد ان يعمل هذه الايات التي
3 تعمل الا من كان الله معه * اجابه يسوع قايلا امين امين اقول لك انه من لم يولد من اخري
4 لن يقدر ان يعاين ملكوت الله * قال له نيقوديمس كيف يمكن ان يولد انسان من اخري بعد
5 شيخوخيته * ايقدر ان يلج بطن امه ثانية ثم يولد * اجابه يسوع قايلا امين امين اقول لك ان
6 من لم يولد من الماء والروح لن يقدر ان يدخل ملكوت الله * لان المولود من الجسد جسد
7 هو والمولود من الروح فهو روح * فلا تعجبن من قولي لك انه ينبغي لكم ان تولدوا من *
8 اخري * الريح تهب حيث تشاء وتسمع صوتها * لكنك لست تعلم من اين تاتي ولا الي اين تذهب *
9 10 هكذي هو كل مولود من الروح * اجاب نيقوديمس قايلا كيف يمكن ان يكون هذا * اجابه
11 يسوع قايلا انت معلم اسراييل افلا تعلم هذا * امين امين اقول لك انا انما ننطق بما نعلم
12 ونشهد بما رايناه * ولستم تقبلون شهادتنا * اذ كنت اعلمتكم الارضيات ولستم تومنون
13 فكيف ان قلت لكم السماييات تصدقون * وما يصعد احد الي السماء الا الذي نزل
14 من السماء بن البشر الكاين في السماء * وكما رفع موسي الحية في البرية فهكذي ينبغي ان
15 16 يرفع بن البشر * كي كل من يومن به لا يهلك بل يكون له الحياة الابدية * هكذي احب
الله العالم حتي بذل ابنه الوحيد * كيلا يهلك كل من يومن به بل ينال حياة الابد *

Sectio ſeptima.

CAP. III.

ERat autem vir inter Phariſæos, no- 1
mine Nicodemus, princeps Judæorum.
Hic venit ad Jeſum noctu, & dixit ei; 2
Magiſter, nos ſcimus quòd veneris à
Deo præceptor: quandoquidem non po-
teſt quiſquam facere hæc ſigna quæ facis,
niſi ille cum quo fuerit Deus. Reſpondit 3
ei Jeſus, dicens; Amen, amen dico
tibi, Quòd qui non gignitur vice ſe-
cundâ, neutiquam poterit videre regnum
Dei. Dixit ei Nicodemus; Quomodò 4
poſſibile eſt ut naſcatur quis vice ſecundâ
poſt ſenectutem ſuam? Num poteſt co-
nari in ventrem matris ſuæ denuò, ac
tum naſci? Reſpondit ei Jeſus, dicens; 5
Amen, amen dico tibi, Quòd quicunque
non fuerit natus ex aqua & Spiritu, nuſ-
quam poterit intrare regnum Dei. Quia 6
natum ex corpore, corpus: & natum ex
Spiritu, eſt ſpiritus. Ne mireris quòd 7
dicam tibi, oportere vos naſci vice ſe-
cundâ. Ventus perflat quò vult, & 8
quidem audis vocem ejus, ſed non nôſti
undè veniat, neque quò vadat. Ejuſ-
modi eſt quilibet natus ex Spiritu.
Reſpondit Nicodemus, dicens; Quo- 9
modò poteſt fieri hoc? Reſpondit ei 10
Jeſus, dicens; Tu es præceptor Iſra-
elis, & ignoras hoc? Amen, amen dico 11
tibi, Quia nos quidem loquimur quod
ſcimus, & teſtamur quod vidimus: &
tamen non accipitis teſtimonia noſtra.
Quum ſignificaverim vobis terrena & 12
non credatis: quomodò ſi dixero vobis
cœleſtia, credetis? Et non aſcendet 13
quiſquam in cœlum, niſi qui deſcendit
de cœlo, Filius hominis exiſtens in
cœlo. Et prout exaltavit Moyſes ſer- 14
pentem in deſerto, ita oportet exaltari
Filium hominis: Ut quiſquis credit 15
in ipſum, non pereat, ſed ſit ei vita
æterna. Adeò dilexit Deus mundum, 16
ut commutaverit filium ſuum unicum,
ut ne pereat omnis qui credit in
eum, ſed conſequatur vitam æter-
nam.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ : ኒቆዲሞስ::=:

1 ወሃሎ:አሐዱ: ብእሲ: እምፈሪሳዊያን: ወኒቆዲሞስ: ስሙ:መልአኮሙ:ለአይሁድ::=:
2 ወውእቱ:መጽአ:ኀቤሁ:ሌሊተ:ወይቤሎ: ረቢ: ናአምር: ከመ: እምኀበ:እግዚአብሔ
ር:መጻእከ: መምህረ:: ወአልቦ: ዘይገብር : ዘንተ: ተአምረ: ዘአንተ: ትገብር:ዘእን
3 በለ:ዘእግዚአብሔር: ምስሌሁ::=: ወአውሥኦ: እግዚእ: ኢየሱስ:ወይቤሎ:አሜ
ን:አሜን:እብለከ:ዘኢተወልደ:ዳግመ: ኢይሬኢ: ለመንግሥተ:እግዚአብሔር::=:
4 ወይቤሎ: ኒቆዲሞስ: ወእፎ:ይትከሀል:ሰብእ: ተወልዶ: ደግመ:እምድኅረ:ልህቀ:ይክ
5 ልኑ:በዊአ:ወገቢእ:ውስተ:ከርሠ:እሙ:ወይትወለድ:ደግመ::=: ወአውሥኦ: እግ
ዚእ:ኢየሱስ:ወይቤሎ: አሜን: አሜን: እብለከ: ዘኢተወልደ:እማይ:ወእመንፈ
6 ስ:ቅዱስ: ኢይክል: በዊአ: ውስተ: መንግሥተ: እግዚአብሔር:=: ዘተወልደ:እም
7 ሥጋ:ሥጋ: ውእቱ: ወዘተወልደ: እመንፈስ: መንፈስ: ውእቱ:=: ኢታንክሩ:እስመ:
8 እቤለክሙ:ሃለወክሙ:ትትወለዱ: ደግመ::=: እስመ:መንፈስሰ:ኀበ: ፈቀደ: ይነፍኅ:
ወቃሎ:ትሰምዕ:ወኢታአምር:እምኀበ: ይመጽእ: ወኀበሂ: ይሐውር:: ከማሁኬ: ው
9 እቱ: ኵሉ: ዘይትወለድ: እመንፈስ: ቅዱስ::=: ወአውሥኦ:ኒቆዲሞስ:ወይ
10 ቤሎ: ወእፎ:ይትከሃል:ከመዝ: ካዊን::=: ወአውሥአ : እግዚእ: ኢየሱስ: ወይቤ
11 ሎ:አንተ:ሊቀሙ:ለእስራኤል:ወዘንተ:ኢታአምር::=: አሜን:አሜን:እብለክሙ:
ከመ:ዘናአምር:ንነግር:ወበዘ: ርኢነ: ሰማዕተ:ንከውን:: ወሰማዕተነሰ:ተአብዩ: ነሢ
12 አ:=: ወሶበ: እንዘ: ዘበምድር:እነግረክሙ:ወኢተአመኑኒ:እፎ:ተአምኑኒ:እመ:
13 ነገርኩክሙ:ዘበሰማያት::=: አልቦ: ዘዓርገ: ውስተ:ሰማይ:ዘእንበለ:ዘወረደ:እም
14 ሰማይ:ወልደ:እጓለ:እመ:ሕያው::=: ወበከመ:ሞሴ: ሰቀሎ: ለአርዌ:ምድር:በገደ
15 ም:ከማሁ:ሃለወ:ለወልደ:እጓለ:እመ:ሕያው:ይስቀል:=: ከመ:ኵሉ:ዘይአምን:በ
16 ቱ:ይሕየው:ለዓለም::=: ወከመዝ:አፍቀሮ:እግዚአብሔር:ለዓለም:እስከ: ወልዶ:
ዋሕደ : መጠወ : ከመ : ኵሉ : ዘይአምን : ቦቱ : ኢይትሐጐል : ወይረክብ : ሕይ
ወተ : ዘለዓለም:=:

CAP. III.

De Nicodemo.

ET fuit quidam homo ex Phariſæis, & nomen ejus Nicodemus princeps Ju- 1
dæorum. Et ipſe venit ad eum nocte, & dixit ei; Rabi, ſcimus quòd à Deo ve- 2
niſti doctor; & nemo eſt qui facit hoc ſignum quod tu facis, niſi is cum quo
fuerit Deus. Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit ei; Amen, amen dico tibi; 3
Qui non natus eſt denuò, non videbit regnum Dei. Et dixit ei Nicodemus, Et 4
quomodo poteſt homo gigni denuó? poſtquam ſenuerit, poteſtne intrare & rever-
tere in uterum matris ſuæ, & gigni denuó? Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit 5
ei; Amen, amen, dico tibi; Qui non natus eſt ex aqua, & à Spiritu ſancto, non po-
teſt intrare in regnum Dei. Quod natum eſt ex carne, caro eſt; & quod natum eſt 6
ex Spiritu, ſpiritus eſt. Ne miremini quia dico vobis, Oportet vos gigni denuó. 7
Quia ſpiritus ubi vult ſpirat, & vocem ejus audis, & neſcis unde veniat, & quò 8
vadat: ſic igitur eſt omnis qui generatur à Spiritu ſancto. Et reſpondit Nicode- 9
mus, & dixit ei; Et quomodo poteſt ita fieri? Et reſpondit Dominus Jeſus, & 10
dixit ei; Tu magiſter Iſraelis, & hoc neſcis? Amen, amen dico vobis,
quòd quæ ſcimus loquimur; & de *rebus* quás vidimus, teſtimonium edimus: 11
& teſtimonium noſtrum recuſatis accipere. Et ſi terrena loquutus ſum vo- 12
bis, & non creditis mihi; quomodo credetis mihi ſi loquutus ſum vobis cœ-
leſtia? Nullus eſt qui aſcendit in cœlum, niſi qui deſcendit à cœlo, Filius 13
hominis. Et ſicut Moſes ſuſpendit ſerpentem in deſerto, ſic oportet Filium 14
hominis ſuſpendere. Ut omnis qui credit in eo, vivat in æternum. Et adeò 15
dilexit Deus mundum, ut filium unicum ſuum tradidit, ut omnis qui credit 16
in eo, non pereat, ſed inveniat vitam æternam.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13 بگويم چگونه باور داريد * وكسي در اسمان نرفت الا انك از آسمان فرود آمد * فرزند آدمي *
14 انك بر اسمانست * انچنانك موسي در بيابان مار را بلند برداشت * اين چنين فرزند ادمي
15 خواهد كه بلند † برداشته شود * تا هر كسي كه بدو ايمان † بياورد * تباه نشود * ليكن
16 مر اورا † زندگاني جاويد باشد † تا ابد * واين چنين خدا خلق را دوست داشت * كه فرزند يگانه *
خودرا بديشان فرستاد * تا هر كه بدو ايمان بياورد كم نشود * ليكن زندگاني جاويد † مر اورا باشد *

dixero, quomodò fidem habebitis?
Et nemo in cœlum aſcendit, niſi is 13
qui de cœlo deſcendit, Filius homi-
nis qui in cœlo eſt. Quemadmodum 14
Moſes in deſerto ſerpentem exal-
tavit, ita Filius hominis futurus
eſt ut exaltetur: Ut quiſquis in 15
eum credit, non pereat, ſed ei vita
æterna ſit in perpetuum. Nam ſic De⁹ 16
homines dilexit, ut Filium ſuum uni-
cum ad eos mitteret, ut quicunque in
eum fidem habet non pereat, ſed
vita æterna ei ſit.

Non enim miſit Deus filium ſuum in mundum, ut judicet mundum: ſed ut
17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον· ἀλλ' ἵνα
ſalvetur mundus per ipſum. *Credens* in eum, non judicatur: qui autē non *credens*,
18 σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων,
jam judicatus eſt: quia non credidit in nomine unigeniti filii Dei. Hoc
19 ἤδη κέκριται· ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Αὕτη
autem eſt judicium: quia lux venit in mundum, & dilexerunt homines
δέ ἐστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι
magis tenebras, quàm lucem: erant enim mala eorum opera. Omnis
20 μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ (υ) πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα. Πᾶς
enim *mala agens*, odit lucem, & non venit ad lucem, ut non arguantur
γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ
opera ejus. *At faciens* veritatem, venit ad lucem, ut manifeſtetur
21 (ξ) τὰ ἔργα αὐτοῦ. Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ
ejus opera, quia in Deo ſunt facta. Poſt hæc venit Jeſus &
22 αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστιν εἰργασμένα. Μετὰ ταῦτα ἦλθεν (ο) ὁ Ἰησοῦς καὶ
diſcipuli ejus in Judæam terram, & illic morabatur cum eis, & baptizabat.
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν, καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ' αὐτῶν, καὶ ἐβάπτιζεν.
Erat autem & Joannes baptizans in *Ænon* juxta Salim, quia aquæ multæ
23 Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν ἐγγὺς τοῦ (π) Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ
erant illic: & veniebant, & baptizabantur. Nondum enim *erat* miſſus in
24 ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο, καὶ ἐβαπτίζοντο. Οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς

κθ
Χ
κϛ
δ

Δ
κζ
ι

carcerem Joannes. Facta eſt *ergò* quæſtio ex diſcipulis Joannis cum Ju-
τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης. Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ (ς) Ἰου-
dæis de purificatione. Et venerunt ad Joannem, & dixerunt ei, Rabbi, 25
δαίων περὶ καθαρισμοῦ. Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην, καὶ εἶπον αὐτῷ, Ῥαββί,
qui erat tecum trans Jordanem, cui tu *teſtatus es*, ecce hic baptizat, & omnes 26
ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες
veniunt ad eum. Reſpondit Joannes & dixit; Non poteſt homo
ἔρχονται πρὸς αὐτόν. Ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν, Οὐ δύναται ἄνθρωπος 27
accipere *nihil, ſi non* fuerit datum ei de cœlo. Ipſi vos mihi
λαμβάνειν οὐδὲν, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Αὐτοὶ ὑμεῖς μοι 28
teſtamini, quòd dixerim; Non ſum ego Chriſtus, ſed quia miſſus ſum
μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον, Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστὸς, ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ
ante illum. *Habens* ſponſam, ſponſus eſt: *at* amicus ſponſi
ἔμπροσθεν ἐκείνου. Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου 29
ſtans & audiens eum, gaudio gaudet propter vocem ſponſi: hoc ergò gaudium
ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου· αὕτη οὖν ἡ χαρὰ
meum impletum eſt. Illum oportet creſcere, me autem minui. *Supernè*
ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. Ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. Ὁ ἄνωθεν 30
veniens, ſuper omnes eſt: *exiſtens* de terra, de terra eſt, & de 31
ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν· ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστι, καὶ ἐκ
terra loquitur: de cœlo *veniens*, ſuper omnes eſt.
τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστί.

MS. A. (υ) αὐτῶν πονηρὰ τὰ (ξ) αὐτοῦ τὰ ἔργα. (ο) Ἰησοῦς (π) Σαλείμ, (ς) Ἰουδαίου

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 18 * ܠܐ ܓܝܪ ܫܕܪ ܐܠܗܐ ܠܒܪܗ ܠܥܠܡܐ ܕܢܕܘܢܝܘܗܝ ܠܥܠܡܐ. ܐܠܐ ܕܢܚܐ ܥܠܡܐ ܒܐܝܕܗ. * ܡܢ
ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ. ܠܐ ܡܬܕܐܢ. ܘܡܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ. ܡܢ ܟܕܘ ܕܝܢ ܗܘ. ܕܠܐ ܗܝܡܢ ܒܫܡܗ
19 ܕܝܚܝܕܝܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. * ܗܢܘ ܕܝܢ ܕܝܢܐ. ܕܢܘܗܪܐ ܐܬܐ ܠܥܠܡܐ. ܘܐܚܒܘ ܒܢܝܢܫܐ
20 ܠܚܫܘܟܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܕܠܢܘܗܪܐ. ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܥܒܕܝܗܘܢ ܒܝܫܐ. * ܟܠ ܓܝܪ
21 ܕܣܢܝܬܐ ܣܥܪ. ܣܢܐ ܠܢܘܗܪܐ. ܘܠܐ ܐܬܐ ܠܘܬ ܢܘܗܪܐ. ܕܠܐ ܢܬܟܣܘܢ ܥܒܕܘܗܝ. * ܗܘ
ܕܝܢ ܕܥܒܕ ܫܪܪܐ. ܐܬܐ ܠܘܬ ܢܘܗܪܐ. ܕܢܬܝܕܥܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܒܐܠܗܐ ܡܬܥܒܕܝܢ. * ܒܬܪ
22 ܕܗܠܝܢ ܐܬܐ * ܩܛ * ܠܩܘܪܒܐ ܕܚܘܕܬ ܥܕܬܐ . ܝܫܘܥ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܐܪܥܐ ܕܝܗܘܕ. ܘܬܡܢ
23 ܡܬܗܦܟ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܘܡܥܡܕ. * ܐܦ ܝܘܚܢܢ ܕܝܢ ܡܥܡܕ ܗܘܐ . ܒܥܝܢ ܝܘܢ ܕܒܓܢܒ
24 ܫܠܝܡ. ܡܛܠ ܕܡܝܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܬ ܗܘܘ ܬܡܢ. ܘܐܬܝܢ ܗܘܘ ܘܡܥܡܕܝܢ. * ܠܐ ܓܝܪ
25 ܥܕܟܝܠ ܢܦܠ ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ ܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. * ܗܘܬ ܕܝܢ ܒܥܬܐ ܠܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
26 ܕܝܘܚܢܢ ܥܡ ܚܕ ܝܗܘܕܝܐ ܥܠ ܬܕܟܝܬܐ. * ܘܐܬܘ ܠܘܬ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܪܒܢ . ܗܘ
ܕܥܡܟ ܗܘܐ ܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ܕܐܢܬ ܐܣܗܕܬ ܥܠܘܗܝ . ܗܐ ܐܦ ܗܘ ܡܥܡܕ . ܘܣܓܝܐܐ ܐܬܝܢ
27 ܠܘܬܗ. * ܥܢܐ ܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܒܪܢܫܐ ܠܡܣܒ ܡܢ ܨܒܘܬ ܢܦܫܗ
28 ܡܕܡ . ܐܠܐ ܐܢ ܢܬܝܗܒ ܠܗ ܡܢ ܫܡܝܐ. * ܐܢܬܘܢ ܣܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܕܐܡܪܬ ܕܠܐ
29 ܗܘܝܬ ܡܫܝܚܐ. ܐܠܐ ܫܠܝܚܐ ܐܢܐ ܩܕܡܘܗܝ. * ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܟܠܬܐ ܚܬܢܐ ܗܘ.
ܪܚܡܗ ܕܝܢ ܕܚܬܢܐ ܗܘ ܕܩܐܡ ܘܫܡܥ ܠܗ . ܒܚܕܘܐ ܪܒܐ ܚܕܐ ܡܛܠ ܩܠܗ ܕܚܬܢܐ. ܗܕܐ
30 31 ܗܟܝܠ ܚܕܘܬܝ ܗܐ ܡܫܡܠܝܐ. * ܠܗܘ ܘܠܐ ܠܡܪܒܐ ܘܠܝ ܠܡܒܨܪ. * ܗܘ ܓܝܪ
ܕܡܢ ܠܥܠ ܐܬܐ ܠܥܠ ܡܢ ܟܠ ܗܘ. ܘܗܘ ܕܡܢ ܐܪܥܐ ܗܘ. ܡܢ ܐܪܥܐ ܗܘ. ܘܡܢ ܐܪܥܐ ܡܡܠܠ.
ܘܗܘ ܕܡܢ ܫܡܝܐ ܐܬܐ ܠܥܠ ܡܢ ܟܠ ܗܘ.

Non enim miſit Deus Filium ſuum in mundum ut condemnet mundum, ſed ut ſervetur mundus per eum. 17 Qui credit in eum, non condemnatur: qui verò non credit, jamdiu condemnatus eſt: quippe qui non crediderit in nomen unigeniti Filii Dei. 18 Hæc eſt autem condemnatio, Quia Lux venit in mundum, & dilexerunt homines tenebras potiùs quàm Lucem: erant ſiquidem opera eorum mala. 19 Quiſquis enim abominanda agit, odit Lucem: nec venit ad Lucem, ne arguantur opera ejus. 20 Qui verò agit veritatem, venit ad Lucem ut innoteſcant opera ipſius, quòd in Deo facta ſint. 21

Ad oblationem encæniis eccleſiæ. 9.

Poſteà venit Jeſus & diſcipuli ejus in terram Judææ, & illìc converſabantur cum eis, & baptizabat. 22 Baptizabat autem & Johannes in In-Jon, *(fonte columbæ)* quod eſt ad latus Salim: quoniam aquæ erant illìc multæ: & veniebant & baptizantur. 23 Nondum enim conjectus fuerat Johannes in carcerem. 24 Orta eſt autem quæſtio uni ex diſcipulis Johannis cum Judæo quodam de purgatione. 25 Et venerunt ad Johannem, & dixerunt ei; Magiſter noſter, Is qui tecum erat ultra Jordanem, de quo teſtimonium perhibuiſti, en & ipſe baptizat, multique veniunt ad eum. 26 Reſpondit Johannes, & dixit eis; Non poteſt homo ſuſcipere quicquam per ſemetipſum, niſi datum ei fuerit de cœlo. 27 Vos eſtis mihi teſtes me dixiſſe, quòd ego non ſum Chriſtus, ſed miſſus illi prævius. 28 Qui habet Sponſam, Sponſus eſt: amicus autem ille Sponſi, qui ſtat & audit eum, gaudio magno gaudet propter vocem Sponſi: hoc ergò gaudium meum ecce impletum eſt. 29 Illum oportet creſcere, me verò minui. 30 Is enim qui supernè venit, ſupra omnia eſt: is autem qui de terra, de terra eſt, & terrena loquitur: is qui è cœlo venit, ſupra omnes eſt. 31

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

17 * خدا فرزند خودرا بعالم نفرستاد که داوري کند ٭ الا که عالم در دست او زنده شوند ٭
18 * وهر که بدو ايمان بياورد ٭ داوري نخورد ٭ وانك ايمان نياورد ٭ از اغاز در داوري باشد ٭
19 واز فرزند خدا بيکانه شود ٭ * اينست داوري ٭ که نور در عالم آمد ٭ ومردم تاريکي را
20 دوست داشتند ٭ از نور بيشتر ٭ سبب انك کردارهاء ايشان بدست ٭ * هر که ناپديي کند ٭
21 روشنايي را دوست ندارد ٭ وپيش روشنايي نيايد ٭ تا کردارهاء او رسوا نشود ٭ * وانك راستي ورزد ٭
پيش روشنايي ايد تا کرداري که ميان او وخداست ٭ دانسته شود

هشتم بار دوم کواهي يحيي براي مسيح

22 * بعد ازين عيسي باشاکردان خود † در
23 زمين يهودا آمد ومي کرديد ومي شست ٭ * ويحيي نيز در چشمه † يون ٭ که بر کنار شاليم
24 است مي شست ٭ براي انك آب انجا بسيار بود ٭ مردم انجا شسته مي † شدند ٭ * ويحيي هنوز در
25 زندان † نيفتاده بود ٭ * وميان يکي از شاکردان يحيي * ويکي يهودي کفت کويي شد † براي
26 پاك شدن شستني را ٭ * آمد پيش يحيي ٭ وبدو کفت بزرك ما ٭ انك با تو بود در کذرکاه اردن ٭

Deus Filium ſuum in mundum non miſit, ut judicium faciat, ſed ut homines *mundi per manum ejus vivant.* 17 *Et quicunque in ipſum fidem habuerit, judicium non ſubibit: qui verò fidem non habuerit, ab initio in judicio eſt, & à Filio Dei alienus erit.* 18 *Hoc eſt judicium, Quòd Lux in mundum venit, & homines tenebras dilexerunt, potiùs quàm Lucem: eà de cauſa quòd opera eorum mala eſſent.* 19 *Quicunque inaccepta facit Lucem non diligit, & ad Lucem non venit, ne opera ejus probro ſint.* 20 *Is verò qui rectum exercet, ad Lucem venit, ut opus, quod inter ipſum & Deum eſt, cognitum ſit.* 21

VIII. Secundâ vice teſtimonium Johannis de Chriſto.

Poſt hæc Jeſus cum diſcipulis ſuis in terram Judææ venit: & illic *verſabatur, & baptizabat.* 22 *Et Johannes etiam in fonte Jon, qui juxta Salim eſt baptizabat, eò quòd aqua ibi multa eſſet, homines* igitur *illic baptizati ſunt.* 23 *Johannes enim adhuc in carcerem non conjectus erat.* 24 *Et inter unum ex diſcipulis Johannis et Judæum quendam diſceptatio fuit de purificatione lotionis.* 25 *Venit* itaq; *ad Johannem, et ei dixit; Magiſter noſter, ille qui tecum erat in tranſitu Jordanis,* 26

Verſio VULGATA LATINA.

17 Non enim miſit Deus Filium ſuum in mundum, ut judicet mundum, ſed ut ſalvetur
18 mundus per ipſum. Qui credit in eum, non judicatur: qui autem non credit, jam
19 judicatus eſt: quia non credit in nomine unigeniti Filii Dei. Hoc eſt autem ju-
dicium: quia lux venit in mundum, & dilexerunt homines magìs tenebras, quàm
20 lucem: erant enim eorum mala opera. Omnis enim qui malè agit, odit lucem,
21 & non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus: Qui autem facit veritatem,
22 venit ad lucem, ut manifeſtentur opera ejus, quia in Deo facta ſunt. Poſt hæc ve-
nit Jeſus, & diſcipuli ejus, in terram Judæam: & illìc demorabatur cum eis, &
23 baptizabat. Erat autem & Joannes baptizans in Ænnon, juxta Salim: quia aquæ
24 multæ erant illìc, & veniebant, & baptizabantur. Nondum enim miſſus fuerat
Joannes in carcerem. Facta eſt autem quæſtio ex diſcipulis Joannis cum Judæis 25
de Purificatione. Et venerunt ad Joannem, & dixerunt ei; Rabbi, qui erat te- 26
cum trans Jordanem, cui tu teſtimonium perhibuiſti, ecce hic baptizat, & omnes
veniunt ad eum. Reſpondit Joannes, & dixit; Non poteſt homo accipere quid- 27
quam, niſi fuerit ei datum de cœlo. Ipſi vos mihi teſtimonium perhibetis, quòd 28
dixerim; Non ſum ego Chriſtus: ſed quia miſſus ſum ante illum. Qui habet 29
ſponſam, ſponſus eſt: amicus autem ſponſi, qui ſtat, & audit eum, gaudio gaudet
propter vocem ſponſi. Hoc ergò gaudium meum impletum eſt. Illum oportet 30
creſcere, me autem minui. Qui deſurſùm venit, ſuper omnes eſt. Qui eſt de 31
terra, de terra eſt, & de terra loquitur. Qui de cœlo venit, ſuper omnes eſt.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 لانه لم يرسل الله ابنه الي العالم ليدين العالم لكن لينجي به العالم * ومن يومن به لا
18 يدان ومن لم يومن به فهو مدان * لانه لم يومن باسم الوحيد بن الله * وهذه هي
19 الدينونه ان النور جاء الي العالم واحب الناس الظلمه اكثر من النور لان اعمالهم كانت
20 سرين * لان كلمن يعمل السيئات يبغض النور وليس يقبل الي النور ليلا تبكت اعماله لانها
21 22 سرين * فاما الذي يعمل الحق فانه يقبل الي النور ويظهر اعماله انها بالله معموله * وبعد هذا
23 اقبل يسوع وتلاميذه الي ارض اليهوديه وكان يتردد هناك معهم ويعمد * وقد كان يوحنا يعمد
24 ايضا في عين نون التي الي جانب ساليم لكثره الماء هناك * وكانوا ياتون فيعتمدون * لانه لم
25 يكن يوحنا بعد القي في السجن * وكانت مناظره بين تلاميذ يوحنا واليهود من اجل
26 التطهير * فاقبلوا الي يوحنا وقالوا له يا معلم ذاك الذي كان معك في عبر الاردن الذي انت
27 سهدت له هوذا يعمد وياتي اليه الكل * اجابهم يوحنا قايلا لن يقدر الانسان ان ياخذ سيا الا
28 29 ان يعطاه من السماء * انتم تسهدون لي اني قلت اني لست المسيح لكن ارسلت امام ذاك * من له
عروس فهو ختن وصديق الختن الواقف المصغي اليه يفرح فرحا من اجل صوت الختن * فالان
30 31 هوذا فرحي قد تم * ينبغي لذاك ان ينمو ولي ان انقص * لان الذي جاء من العلاء هو اعلا من
كل سي والذي من الارض فهو ارضي ومن الارض ينطق * والذي من السماء اتي هو فوق الكل *

Quia non miſit Deus filiũ ſuum in mur- 17
dum, ut judicet mundum: ſed ut ſalvetur
per ipſum mundus. Et qui crediderit in 18
eum non judicabitur; & qui non credi-
derit in ipſum, jam judicatus eſt: quia
non credidit in nomine unici filii Dei.
Et hoc eſt judicium, quia Lux venit in 19
mundum, & dilexerunt homines tene-
bras magis quàm Lucem, quia opera eorũ
erant mala. Nam quicunque perpetrat 20
ſcelera, odit Lucem, & non venit ad Lu-
cem, ne arguantur opera ejus, quia mala
ſunt. Qui autem facit veritatem, is qui- 21
dem venit ad Lucem, & apparent opera
ejus, quippe quæ in Deo facta. Et poſt hoc 22
venit Jeſus, & diſcipuli ejus in terram
Judææ, & verſabatur ibi cum eis, &
baptizabat. Et Johannes baptizabat et- 23
iam in fonte Nun, qui eſt ad latus Salim,
ob multitudinem aquæ ibidem. Et veni-
ebant, & baptizabantur: Quia non fu- 24
erat Johannes adhuc projectus in car-
cerem. Et facta eſt quæſtio inter diſcipu- 25
los Johannis, & Judæos de purificatio-
ne. Et venerunt ad Johannem, & dixe- 26
runt ei; Magiſter ille qui erat tecum
trans Jordanem, cui tu atteſtatus es, ec-
ce etiam baptizat, & veniunt ad eum
omnes. Reſpondit eis Johannes, dicens; 27
Non poteſt homo arrogare ſibi quicquam,
quin id concedatur illi de cœlo. Vos te- 28
ſtamini mihi quòd dixerim; Quia non
ſum Chriſtus, ſed miſſus ſum ante illum.
Quicunq; habet ſponſam, ſponſus eſt: & 29
amicus ſponſi aſſiſtens auſcultanſq; eum,
gaudet gaudio propter vocem ſponſi.
Nunc igitur ecce gaudium meum jam im-
pletum eſt. Oportet illum creſcere, & me 30
minui. Quia qui venit ab excelſo, 31
ipſe eſt excelſior quâlibet re: & qui de
terra eſt, ipſe quidem terrenus eſt, & de
terra loquitur: Et qui de cœlo venit, ipſe
eſt ſuper omnia:

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 እስመ፡ ኢፈነወ፡ እግዚአብሔር፡ ለወልዱ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ ከመ፡ ይኰንኖ፡ ለዓለም፡ ዘ
18 እንበለ፡ ከመ፡ ያሕይዎ፡ ለዓለም፡ በእንቲአሁ፡፡ ዘይአምን፡ ቦቱ፡ ኢይትኴነን፡ ወዘሰ፡
ኢይአምን፡ ቦቱ፡ ወድአ፡ ተኰነነ፡ እስመ፡ ኢአምነ፡ በወልደ፡ እግዚአብሔር፡ ዋሕድ፡፡
19 ዘውእቱ፡ ኵነኔሁ፡ እስመ፡ ብርሃን፡ መጽአ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ ወአፍቀሮ፡ እግዚአብሔር፡
ለዓለም፡ ወአብደረ፡ ሰብእ፡ ጽልመተ፡ እምብርሃን፡ እስመ፡ እኩይ፡ ምግባሪሆሙ፡፡
20 እስመ፡ ኵሉ፡ ዘእኩይ፡ ምግባሩ፡ ይጸልእ፡ ብርሃነ፡ ወኢይመጽእ፡ ኀበ፡ ብርሃን፡ ከመ፡
21 ኢይትከሠቶ፡ ምግባሩ፡፡ ወዘሰ፡ ጽድቅ፡ ምግባሩ፡ ይመጽእ፡ ኀበ፡ ብርሃን፡ ከመ፡ ያ
22 ስተርኢ፡ ምግባሩ፡ እስመ፡ በእንተ፡ እግዚአብሔር፡ ይገብር፡፡ ወእምዝ፡ ሖረ፡ እግ
ዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወአርዳኢሁ፡ ውስተ፡ ምድረ፡ ይሁደ፡ ወነበረ፡ ህየ፡ ምስሌሆሙ፡ ወአጥመ
23 ቀ፡፡ ወሀሎ፡ ዮሐንስኒ፡ ያጠምቅ፡ በሔኖን፡ በቅሩበ፡ ሰሌም፡ እስመ፡ ቦቱ፡ ህየ፡ ብ
24 ዙኅ፡ ማየት፡ ወይመጽኡ፡ ኀቤሁ፡ ወያጠምቆሙ፡፡ እስመ፡ ዓዲሁ፡ ኢተወድየ፡ ዮሐን
25 ስ፡ ወስተ፡ ቤተ፡ ሞቅሕ፡፡ በእንተ፡ ጥምቀተ፡ ጥህረቶሙ፡፡ ወእምዝ፡ ኮ
26 ነ፡ ተኃሥሦ፡ አርደኢሁ፡ ለዮሐንስ፡ ምስለ፡ አይሁድ፡ በእንተ፡ አጥህሮ፡፡ ወሖሩ፡ ኀ
በ፡ ዮሐንስ፡ ወይቤልዎ፡ ረቢ፡ ዝኩ፡ ዘምስሌከ፡ ሃሎ፡ በማዕዶተ፡ ዮርደኖስ፡ ዘአንተ፡ ለሊ
ከ፡ ሰማዕተ፡ ኮንከ፡ በእንቲአሁ፡ ነሁ፡ ሃሎ፡ ውእቱሂ፡ ያጠምቅ፡ ወኵሉ፡ ይሐውር፡ ኀቤ
27 ሁ፡፡ ወአውሥአ፡ ዮሐንስ፡ ወይቤ፡ ኢይክል፡ ሰብእ፡ ነሢአ፡ ለሊሁ፡ ወኢ፡ ምንተኒ፡ እ
28 መ፡ ኢተውህቦ፡ ሎቱ፡ እምሰማይ፡፡ አንትሙ፡ ለሊክሙ፡ ስማዕትየ፡፡ ከመ፡ እቤለክ
ሙ፡ አንሰ፡ ኢኮንኩ፡ ክርስቶስሃ፡ ዳእሙ፡ አንሰ፡ ተፈነውኩ፡ ቅድሜሁ፡ እሰብክ፡ ሎቱ፡፡
29 ዘቦ፡ መርዓት፡ መርዓዊ፡ ውእቱ፡ ወዓርኩሰ፡ ለመርዓዊ፡ ዘይቀውም፡ ወይሰምዕ፡ ፍሡሐ፡
30 ይትፌሣሕ፡ በእንተ፡ ቃለ፡ መርዓዊ፡፡ ወፍሥሐ፡ ዚአየሰ፡ ተፈጸመ፡፡ ወእንቲአሁሰ፡
31 ትበዝኃ፡ ወእንቲአየሰ፡ ተሰልጦት፡፡ ዘእምልዕሉ፡ መጽአ፡ መልዕልተ፡ ኵሉ፡
ውእቱ፡ ወዘእምድርሰ፡ ውእቱ፡ እምድር፡ ውእቱ፡ ወዘበ፡ ምድር፡ ይነግር፡፡ ወዘእምሰማይሰ፡ መጽአ፡ መልዕልተ፡ ኵሉ፡ ውእቱ፡፡

Quia non miſit Deus filium ſuum in mundum ut judicet mundum, ſed ut ſer- 17
varet mundum per eum. Qui credit in eo, non judicabitur: & qui non credit 18
in eo, jam judicatus eſt, quia non credidit in filio Dei unico. Hoc eſt judi- 19
cium ejus, quia Lux venit in mundum & dilexit Deus mundum, & appetiit ho-
mo tenebras magìs quam Lucem, quia mala *ſunt* opera eorum. Quia omnis 20
cujus opus malum eſt, odit Lucem, & non veniet ad Lucem, ut non reveletur
opus ſuum. Et is cujus juſtum eſt opus, veniet ad Lucem, ut manifeſtum faci- 21
at opus ſuum, quia propter Deum operatur. Et tunc abiit Dominus Jeſus 22
& diſcipuli ejus in terram Judææ, & commoratus eſt ibi cùm illis, & bapti-
zavit. Et erat Johannes Baptiſta in Henon prope Salem, quia erant ibi mul- 23
tæ aquæ: & veniebant ad eum, & baptizabat eos. Quia adhuc non conjectus 24
fuerat Johannes in carcerem.

De baptiſmo purificationis eorum.

Et tunc facta eſt quæſtio diſcipulorum Johannis cum Judæis de purificatione. 25
Et venerunt ad Johannem, & dicebant ei; Rabi, qui tecum erat trans Jorda- 26
nem, de quo tu teſtis factus es, ecce ille baptizat, & omnis venit ad eum. Et 27
reſpondit Johannes, & dixit; Non poteſt homo recipere ipſe quicquam, ſi non
datum fuerit ei à cœlo. Vos ipſi teſtes mei *eſtis*, quòd dixerim vobis; Ego non 28
ſum Chriſtus, ſed ego miſſus ſum ante illum, prædicare illum. Qui habet 29
ſponſam ſponſus eſt; & amicus ſponſi qui ſtat & audit, gaudio gaudet propter
vocem ſponſi: & gaudium meum impletum eſt. Ipſum *oportet* creſcere, & me 30
minui. Qui deſurſùm venit, ſupra omnes eſt: & qui de terra eſt, de terra eſt, 31
& terreſtria loquitur: & qui de cœlo venit, ſupra omnes eſt.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 كه تو بهر او كواهي دادي * اينك او نيز مي شويد * وبسياران پيش او مي آيند * يحيي
جواب داد وكفت * فرزند ادمي نتواند * كه از ارادت خود چيزي ستاند * مكر از آسمان†
28 بدو چيزي †بخشوده باشد * شما براي من كواهي مي دهيد * كه كفتم من مسيح نيستم * ليكن
29 رسولم پيش او * هر كه عروس دارد داماد است * وانك داماد را دوست دارد * آنست كه
شادماني بايستد * وكوش بآواز داماد دارد * وچون بشنود اواز اورا * شادمان كردد * واينست
30 31 شادماني من كه تمام شد * اورا مي برازد كه افزونتر شود * ومن كمتر شوم * سبب
انك هر كه از بلندي آمد * از هر چيزي بلندترست * وانك از زمين است * زميني است * واز
زمين سخن بكويد * وانك از اسمان آمد * از همه بلندترست *

de quo tu teſtimonium dediſti, ecce
ille etiam baptizat, & multi ad
eum veniunt. Johannes reſponſum 27
dedit, & dixit; Filius hominis non
poteſt ex voluntate ſua quicquam
accipere, niſi de cœlo ipſi aliquid
donatum ſit. Vos mihi teſtimonium 28
præbetis, quòd dixi; Ego Chriſtus
non ſum, ſed legatus ſum ante eum.
Quicunque ſponſam habet, ſponſus 29
eſt: Ille autem qui ſponſum amat,
is eſt qui cum gaudio ſtat, & au-
rem voci ſponſi præbet, & cùm au-
dierit vocem ejus, lætatur: & hoc
eſt gaudium meum quod impletum
eſt. Ipſum oportet ut auctior ſit, 30
& me ut diminutus ſim. Propterea 31
quòd quicunque ex excelſo venerit,
omni re excelſior eſt: qui verò de
terra eſt, terrenus eſt, & de terra lo-
quitur: qui autem è cœlo venit,
omnibus altior eſt.

Et quod vidit & audivit, hoc testatur, & testimonium ejus nemo accipit.
32 Καὶ ὃ ἑώρακε καὶ ἤκουσε, τοῦτο μαρτυρεῖ, καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει.
Accipiens ejus testimonium, signavit quia Deus verax est. Quem enim
33 Ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθής ἐστιν. Ὃν γὰρ
34 misit Deus, verba Dei loquitur: non enim *ex mensura* dat Deus
ἀπέστειλεν ὁ Θεός, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ Θεὸς
Spiritum. Pater diligit filium, & omnia dedit in manu ejus. λ
35 τὸ Πνεῦμα. Ὁ πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. γ
Credens in filium, habet vitam æternam: *at non persuasibilis* filio, non videbit
36 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱόν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται λα
vitam, sed ira Dei manet super *ipsum*. ι
ζωήν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

CAP. IV. δ'.

Ut ergò cognovit *Dominus* quia audierunt Pharisæi quòd Jesus plures
1 ΩΣ οὖν ἔγνω ὁ Κύριος ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ἰησοῦς πλείονας
discipulos facit, & baptizat, quàm Joannes, (Quanquam Jesus *ipse* non
2 μαθητὰς ποιεῖ καὶ (α) βαπτίζει ἢ Ἰωάννης, (Καίτοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ λβ
baptizaret, sed discipuli ejus,) Reliquit Judæam, & abiit iterùm in ζ
3 ἐβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,) Ἀφῆκε τὴν Ἰουδαίαν, καὶ (β) ἀπῆλθε πάλιν εἰς
Galilæam. Oportebat autem eum transire per Samariam. Venit λγ
4 5 τὴν Γαλιλαίαν. Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. Ἔρχεται ι
ε' ergò in civitatem Samariæ, *dictam* Sichar, juxta prædium quod dedit
οὖν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, λεγομένην Συχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν
Jacob Joseph filio suo. Erat autem ibi fons Jacob. Ergò Jesus fati-
Ἰακὼβ Ἰωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ἰακώβ. ὁ οὖν Ἰησοῦς κεκο- 6
gatus ex itinere, sedebat sic supra fontem. Hora erat quasi
πιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. ὥρα ἦν (γ) ὡσεὶ
sexta. Venit mulier de Samaria haurire aquam: dicit ei Jesus; Da
ἕκτη. Ἔρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ· λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Δὸς 7
mihi bibere. *Nam* discipuli ejus abierant in civitatem, ut cibos
μοι πιεῖν. (Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς 8
emerent.) Dicit ergò ei mulier illa Samaritana; Quomodò tu Judæus *existens*
ἀγοράσωσι.) Λέγει οὖν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις, Πῶς σὺ Ἰουδαῖος ὢν 9
à me bibere poscis *existente muliere* Samaritana? non enim coütuntur
παρ' ἐμοῦ πιεῖν (δ) αἰτεῖς οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; οὐ γὰρ συγχρῶνται
Judæi Samaritanis. Respondit Jesus, & dixit ei; Si scires do-
Ἰουδαῖοι Σαμαρείταις. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῇ, (ε) Εἰ ᾔδεις τὴν δω- 10
num Dei, & quis est *dicens* tibi; Da mihi bibere, tu *utique* petisses *illum*,
ρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι, Δός μοι πιεῖν, σὺ ἂν ᾔτησας αὐτόν,
& dedisset *utique* tibi aquam vivam. Dicit ei mulier; Domine, neque *haustorium* habes,
καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, 11
& puteus est *profundus*: undè ergò habes aquam vivam?
καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν;

ΚΕΦ. δ'. MS. A. (α) βαπτίζει Ἰωάννης, (Καίτοιγε αὐτὸς Ἰησοῦς οὐκ (β) ἀπῆλθεν εἰς (γ) ὡς (δ) αὐτοῦ γυναικὸς Σαμαρείτιδος οὔσης; (ε) Ἢ εἴδεις

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 * ܘܡܕܡ ܕܚܙܐ ܘܫܡܥ ܡܣܗܕ. ܘܣܗܕܘܬܗ ܠܐ ܐܢܫ ܡܩܒܠ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܡܩܒܠ
33 34 ܣܗܕܘܬܗ. ܚܬܡ ܕܐܠܗܐ ܫܪܝܪ ܗܘ. * ܐܝܢܐ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܫܕܪܗ. ܡܠܘܗܝ ܕܐܠܗܐ
35 ܡܡܠܠ. ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܒܟܝܠܐ ܝܗܒ ܐܠܗܐ ܪܘܚܐ. * ܐܒܐ ܡܚܒ ܠܒܪܐ. ܘܟܠ ܡܕܡ
36 ܝܗܒ ܒܐܝܕܘܗܝ. * ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܒܪܐ ܐܝܬ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܡܢ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣ
ܠܒܪܐ ܠܐ ܢܚܙܐ ܚܝܐ. ܐܠܐ ܪܘܓܙܗ ܕܐܠܗܐ ܢܩܘܐ ܥܠܘܗܝ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܓ *

1 * ܝܕܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܕܫܡܥܘ ܦܪܝܫܐ ܕܬܠܡܝܕܐ ܣܓܝܐܐ ܥܒܕ. ܘܡܥܡܕ ܝܬܝܪ ܡܢ ܝܘܚܢܢ.
2 * ܟܕ ܠܐ ܗܘܐ ܗܘ ܝܫܘܥ ܡܥܡܕ ܗܘܐ ܐܠܐ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܘܫܒܩܗ ܠܝܗܘܕ. ܘܐܙܠ
3 ܠܗ ܬܘܒ ܠܓܠܝܠܐ. * ܕܠܠܝܐ ܕܩܘܕܫ ܡܝܐ. ܘܕܒܘܪܟܐ ܕܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܝ *
4 5 * ܡܬܒܥܐ ܗܘܐ ܠܗ ܕܝܢ ܕܢܐܬܐ ܢܥܒܪ ܥܠ ܒܝܬ ܫܡܪܝܐ. * ܘܐܬܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܪܝܐ
6 ܕܡܬܩܪܝܐ ܫܟܪ. ܠܘܬ ܩܘܪܝܐ ܕܝܗܒ ܗܘܐ ܝܥܩܘܒ ܠܝܘܣܦ ܒܪܗ. * ܘܐܝܬ ܗܘܐ
ܬܡܢ ܡܒܘܥܐ ܕܡܝܐ ܕܝܥܩܘܒ. ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܐܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܡܠܐ ܕܐܘܪܚܐ. ܘܝܬܒ ܗܘܐ ܠܗ
7 ܥܠ ܡܒܘܥܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܬ ܫܬ ܫܥܝܢ. * ܘܐܬܬ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܫܡܪܝܐ ܕܬܡܠܐ ܡܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ
8 ܝܫܘܥ. ܗܒܝ ܠܝ ܡܝܐ ܐܫܬܐ. * ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܝܢ ܥܠܠܘ ܗܘܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܢܙܒܢܘܢ ܠܗܘܢ
9 ܣܝܒܪܬܐ. * ܐܡܪܐ ܠܗ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܫܡܪܝܬܐ. ܐܝܟܢܐ ܐܢܬ ܝܗܘܕܝܐ ܐܢܬ. ܘܡܢܝ ܫܐܠ
10 ܐܢܬ ܠܡܫܬܐ ܕܐܢܐ ܐܢܬܬܐ ܫܡܪܝܬܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܡܬܚܠܛܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܥܡ ܫܡܪܝܐ. * ܥܢܐ
ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܠܘ ܝܕܥܐ ܗܘܝܬܝ ܡܘܗܒܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܡܢܘ ܗܢܐ ܕܐܡܪ ܠܟܝ
11 ܗܒܝ ܠܝ ܐܫܬܐ. ܐܢܬܝ ܫܐܠܐ ܗܘܝܬܝ ܠܗ. ܘܝܗܒ ܗܘܐ ܠܟܝ ܡܝܐ ܚܝܐ. * ܐܡܪܐ ܠܗ
ܐܢܬܬܐ ܗܝ. ܡܪܝ. ܠܐ ܕܘܠܐ ܐܝܬ ܠܟ ܘܒܐܪܐ ܥܡܝܩܐ. ܐܝܟܐ ܠܟ ܡܝܐ ܚܝܐ.

Et quod vidit, & audivit, testatur: & testimonium ejus nemo recipit. 32 Qui autem 33 recepit ejus testimonium, definivit Deum esse veracem. Is enim quem Deus misit, 34 verba Dei loquitur: non enim in mensura dedit Deus Spiritum. Pater diligit Filium, 35 & omnia dedit in manus ejus. Qui credit in 36 Filium, habet vitam æternam: qui verò non acquiescit Filio, non videbit vitam, sed ira Dei commorabitur super eum.

CAP. IV.

Cognovit autem Jesus audisse Pharisæos 1 quòd ipse discipulos multos fecisset, magisque baptizaret quàm Johannes: Quum 2 tamen non ipse Jesus baptizaret, sed discipuli ejus. Et reliquit Judæam, & venit 3 iterùm in Galilæam.

Nocte consecrationis aquæ, & genuflexionis Pentecostes. 10.

Opus autem erat ei ut veniens transiret per 4 Samaritanos. Venit itaque in urbem Sa- 5 maritanorum, quæ vocatur Sochar, ad latus oppidi quod dederat Jacob Josepho filio suo. Erâtque ibi fons aquarum Jacobi: 6 ipse autem Jesus fatigatus erat ex labore itineris, sederâtque ad fontem, & erat hora sexta. Et venit mulier ex Samaria ut hau- 7 riret aquam: dixítque ei Jesus; Da mihi aquam bibendam. Porrò discipuli ejus in- 8 troierant in urbem ut emerent sibi cibum. Dicit ei mulier illa Samaritana; Quomodò 9 tu Judæus cùm sis, à me petis potum quæ sum mulier Samaritana? non enim commercium habent Judæi cum Samaritanis. Respondit Jesus, & dixit ei; Si scires do- 10 num Dei, & quis est iste qui dicit tibi, Da mihi potum, tu peteres ab eo, & daret tibi aquas vivas. Dicit ei mulier illa; 11 Domine mi, situlam non habes, & puteus profundus est, undénam tibi sunt aquæ vivæ?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 * بدانچ ديد • وشنيد • كواهي دهد • وكسي كواهي او قبول نكند • * وانك كواهي
33 او قبول كند • اعتماد كرد كه خداي حق است • * وانك خداي اورا فرستاده باشد
34 سخن خدا بكويد • زيرا نه بپيمانهء خدا جان را بدهد • * پدر فرزندرا دوست دارد • وهر
35 چيزي در دست او بدهد • * وهر كه بفرزند ايمان آورد • زندكاني جاويد يابد وانك براي
36 پسر سر فرو نيارد • ومطيع نشود • زندكاني نبيند • ليكن خشم خدا بروي † حلول كند •

1 * وچون عيسي دانست • كه معتزلان شنيدند • شاكردان بسيار بدست آورد واز يحيي
2 بيشتر شوينده كي مي كرد • * ونه عيسي تنها بود كه مي شست • ليكن شاكردان
3 نيز مي شستند • * پس ازان عيسي يهودرا رها كرد • ودر جليل رفت

آمدن عيسي در شهر سامريان وايمان اوردن بدو نهم

4 5 * وارادت در دل عيسي شد • كه بولايت سامريان † بكذرد * وآمد • در شهر سامريان † در آمد •
6 كه نامش شكرست • بر كنار ديهي كه يعقوب بفرزند خود يوسف † داده بود • * وآنجا
چشمهء اب بود ازان يعقوب • عيسي از زحمت راه خسته شده بود • آمد بر كنار چشمه نشست †

De eo quod vidit & audivit testi- 32 *monium dat, & nemo testimonium ejus recipit. Qui autem testimo-* 33 *nium ejus recipit, fidem fecit quòd Deus veritas est. Nam is quem* 34 *Deus misit sermonem Dei loquitur: quia non ad mensuram Deus Spiritum dat. Pater Filium amore com-* 35 *plectitur, & omnem rem in manum ejus dabit. Et quicunque in Filio* 36 *fidem habuerit, vitam æternam invenit: qui verò Filio caput non submiserit, & ei obsecutus non fuerit, vitam non videbit, sed ira Dei super eum manet.*

CAP. IV.

Et cùm Jesus sciret quòd Pha- 1 *risæi audissent quod discipulos multos adeptus esset, & plures quàm Johannes baptizaret: At non Je-* 2 *sus solus erat qui baptizabat, sed discipuli etiam baptizabant. Dein-* 3 *ceps Jesus Judæam reliquit, & in Galilæam profectus est.*

IX. Venit Jesus in urbem Samaritanorum & fidem habent ei.

Et voluntas in animo Jesu erat, ut 4 *per regionem Samaritanorum transiret. Et veniens in urbem Samari-* 5 *tanorum ingressus est, cui nomen Sechar est, juxta agrum quem Jacob filio suo Joseph dederat. Et* 6 *ibi fons aquæ erat Jacobi. Jesus ex labore itineris lassus erat: veniens itaque juxta fontem sedit*

Verſio VULGATA LATINA.

32 Et quod vidit, & audivit, hoc teſtatur : & teſtimonium ejus nemo accipit. Qui
33 accepit ejus teſtimonium, ſignavit quia Deus verax eſt. Quem enim miſit Deus,
34 verba Dei loquitur : non enim ad menſuram dat Deus Spiritum. Pater diligit
35 filium : & omnia dedit in manu ejus. Qui credit in Filium, habet vitam æter-
36 nam : qui autem incredulus eſt Filio, non videbit vitam, ſed ira Dei manet
ſuper eum.

CAP. IV.

1 UT ergò cognovit Jeſus, quia audierunt Phariſæi quòd Jeſus plures diſcipulos
2 facit, & baptizat, quàm Joannes, (Quanquam Jeſus non baptizaret, ſed diſci-
3 4 puli ejus,) Reliquit Judæam, & abiit iterùm in Galilæam. Oportebat autem
eum tranſire per Samariam. Venit ergò in civitatem Samariæ, quæ dicitur Si- 5
char : juxta prædium, quod dedit Jacob Joſeph filio ſuo. Erat autem ibi fons 6
Jacob. Jeſus ergò fatigatus ex itinere, ſedebat ſic ſupra fontem. Hora erat quaſi
ſexta. Venit mulier de Samaria haurire aquam. Dicit ei Jeſus; Da mihi bibere. 7
(Diſcipuli enim ejus abierant in civitatem ut cibos emerent.) Dicit ergò ei 8 9
mulier illa Samaritana; Quomodò tu Judæus cum ſis, bibere à me poſcis, quæ
ſum mulier Samaritana? non enim coütuntur Judæi Samaritanis. Reſpondit Je- 10
ſus, & dixit ei; Si ſcires donum Dei, & quis eſt, qui dicit tibi; Da mihi bibere: tu
forſitan petiſſes ab eo, & dediſſet tibi aquam vivam. Dicit ei mulier; Domine, 11
neque in quo haurias habes, & puteus altus eſt: undè ergò habes aquam vivam?

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

32 33 * وبما عاين وسمع يشهد وليس يقبل احد شهادته * والذي قد قبل شهادته فقد ختم. لان
34 الله حق هو * لان الذي ارسله الله انما ينطق بكلام الله. لان الله لا يعطي الروح بالكيل.
35 36 * الاب يحب الابن وقد جعل في يديه كل شي * ومن يومن بالابن فله الحياة الدايمة. ومن لا
يطع الابن لا يعاين الحياة بل يحل عليه غضب الله.

الفصل الثامن.

1 * ولما علم يسوع ان الفريسيين قد سمعوا انه قد اخذ تلاميذ كثيرين وانه يعمد اكثر
2 3 من يوحنا * اذ ليس يسوع كان يعمد بل تلاميذه * فترك اليهودية ومضى الى الجليل
4 5 ايضا * وكان قد ازمع ان يجتاز بالسامرة * فاقبل الى مدينة السامرة التي تسمى سيخار الى
6 جانب القرية التي كان يعقوب وهبها ليوسف ابنه * وكانت هناك عين ماء ليعقوب. وكان
7 يسوع قد تعب من مشي الطريق فجلس على العين وقت الساعة السادسة * فجاءت امراة من
8 السامرة لتستقي ماء. فقال لها يسوع اعطيني لاشرب * وكان تلاميذه قد مضوا الى المدينة
9 ليبتاعوا لهم طعاما * فقالت له تلك المراة السامرية كيف وانت يهودي تستسقيني الماء وانا
10 مراة سامرية واليهود لا يختلطون بالسامرة * اجابها يسوع قايلا لو كنت تعرفين عطية الله
11 ومن الذي قال لك ناوليني لاشرب لكنت انت تسالينه يعطيك ماء الحياة * قالت له تلك
المراة يا سيد انه لا دلو لك والبير عميقة فمن اين لك ماء الحياة.

Et quod vidit, & audivit, teſtatur : at 32
non accipit quiſquam teſtimonium ejus.
Et qui accepit teſtimonium ejus, jam 33
obſignatus eſt : quoniam Deus verax eſt.
Nam is quem miſit Deus, profectò loqui- 34
tur verba Dei : Deus enim non dat Spi-
ritum cum menſura. Pater diligit Fili- 35
um, & poſuit in manibus ejus omnia.
Et qui credit in Filium, habet vitam 36
æternam : & qui non obedit Filio, non
videbit vitam, ſed habitabit ſuper
ipſum ira Dei.

Sectio octava.

CAP. IV.

ET cùm cognoviſſet Jeſus quòd Pha- 1
riſæi audiſſent ipſum adoptâſſe diſcipu-
los plurimos, & baptizare pluſquàm Jo-
hannes : (Cùm minimè Jeſus baptiza- 2
ret, ſed diſcipuli ejus :) Reliquit Ju- 3
dæam, & abiit in Galilæam denuò. Et 4
jam decreverat tranſire per Samariam.
Venit ergò in civitatem Samariæ, quæ 5
vocatur Sichar, ad latus ruris quod Ja-
cob dederat Joſepho filio ſuo. Et erat 6
ibi fons aquæ Jacobi. Erat autem Je-
ſus feſſus ex ambulatione itineris : ſe-
ditque ad fontem tempore horæ ſextæ.
Et venit mulier de Samaria, ut hauri- 7
ret aquam. Et dixit ei Jeſus ; Da mihi
bibere. (Diſcipuli autem ejus abierant 8
in civitatem ut emerent ſibi cibum.)
Dixit ei illa mulier Samaritana ; Quo- 9
modò quum tu ſis Judæus, petis à me
bibere aquam, quum ego mulier ſim Sa-
maritana, & Judæi non commiſceantur
Samaritanis? Reſpondit ei Jeſus, di- 10
cens ; Si ſcires donum Dei, & quis eſt
qui dixit tibi ; Propina mihi ut bibam,
tu quidem peteres ab eo, ut daret tibi
aquam vitæ. Dixit ei illa mulier ; Do- 11
mine, non eſt ſitula tibi, & puteus pro-
fundus eſt : undè ergò tibi aqua vitæ?

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

32 ወበዘ፡ርእየ፡፡ ወበዘ፡ሰምዐነ፡ሰማዕተ፡ይከውን፡፡ ወስምዖሂ፡አልቦ፡ዘይትወከፍ፡፡=›
33 ወለዘሰ፡ተወክፈ፡ስምዖ፡ዓተቦ፡ እግዚአብሔር፡ እስመ፡ጻድቅ፡ ውእቱ፡፡=› ወዘእግ
34 ዚአብሔር፡ፈነወ፡ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ይነግር፡ እስመ፡ አኮ፡በመስፈርት፡ዘይሁብ፡እግ
35 ዚአብሔር፡ መንፈሰ፡፡=› አብሰ፡ ያፈቅር፡ ወልዶ፡ ወኵሎ፡ አወፈዮ፡ ውስተ፡ እዴ
36 ሁ፡፡=› ወዘየአምን፡ በወልድ፡ ቦሕይወተ፡ ዘለዓለም፡ ወዘሰ፡ ኢይአምን፡ በወልድ፡
ኢይሬኢያ፡ ለሕይወት፡ መቅሠፍተ፡ እግዚአብሔር፡ ይነብር፡ ላዕሌሁ፡፡=›
1 በኃምስ፡ፋሲክ፡=› ወአእሚሮ፡እግዚእነ፡ከመ፡ሰምዑ፡ፈሪሳውያን፡ከመ፡በዝ
2 ኁ፡አርደኢሁ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወአብዝኁ፡ አጥምቆ፡ እምዮሐንስ፡፡=› ወባሕ
3 ቱ፡ለሊሁሰ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ኢያጥምቀ፡ደእሙ፡ አርደኢሁ፡=› ወኃደገ፡ምድረ፡
4 ይሁዳ፡፡ ወሖረ፡ ካዕበ፡ ገሊላ፡=› ወእንዘ፡ሃለወ፡ ይኅልፍ፡ እንተ፡ሰማርያ፡፡=›
5 በእንተ፡ሰምራዊት፡፡=› ወበጽሐ፡ሀገረ፡ሰምር፡እንተ፡ስማ፡ሲካር፡ቅሩበ፡ዓጸደ፡
6 ወይን፡ዘወሀቦ፡ያዕቆብ፡ለዮሴፍ፡ ወልዱ፡፡=› ወሃሎ፡ህየ፡ዓዘቅት፡ዘያዕቆብ፡፡ ወደኪ
ሞ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡በሐዊረ፡ፍኖት፡ወነበረ፡ ህየ፡ኀበ፡ ዓዘቅት፡፡ ወቀትር፡ ሶቤሃ፡ ወጊ
7 ዜ፡ስሱ፡ሰዐት፡=› መጽአት፡ ብእሲት፡ እምሰማርያ፡ትቅደሕ፡ማየ፡፡ ወይቤላ፡እግዚ
8 እ፡ኢየሱስ፡አስትይኒ፡ማየ፡=› እስመ፡አርደኢሁሰ፡ሖሩ፡ሃገረ፡ ይሣየጡ፡ ኅብስተ፡
9 ሲሳዮሙ፡፡=› ወትቤሎ፡ይእቲ፡ብእሲት፡ሰምራዊት፡እፎኑ፡እንዘ፡አይሁዳዊ፡አንተ፡
ትስእል፡ በኀቤየ፡ ትስተይ፡ ሚየ፡እንዘ፡ ሰምራዊት፡ ብእሲት፡አነ፡፡እስመ፡ኢይኅብሩ፡
10 ሕርመተ፡አይሁድ፡ወኢይትሐወሉ፡ምስለ፡ሰምራውያን፡ወኢይደመሩ፡፡=› ወአውሥ
ኣ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤላ፡ሶበሰ፡ታአምሪ፡ጸጋሁ፡ለእግዚአብሔር፡፡ ወመኑ፡ ውእ
ቱ፡ ዘይስእለኪ፡ ወይቤለኪ፡አስትይኒ፡፡ አንቲኒ፡ዓዲ፡እምሰአልኪዮ፡ ወእምወሀበኪ፡
11 ማየ፡ ሕይወት፡፡=› ወትቤሎ፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡ እግዚእየ፡ መሕየብኒ፡ አልብከ፡
ወዓዘቅቱኒ፡ ዕሙቅ፡ ውእቱ፡ እምአይቴ፡ እንከ፡ለከ፡ ማየ፡ ሕይወት፡፡=›

Et de quo vidit, & de quo audivimus, teſtatur, & teſtimonium ejus nemo eſt qui 32
recipiet. Et eum qui recepit teſtimonium ejus obſignavit eum Deus, quia verus 33
eſt. Et *is* quem Deus miſit, verbum Dei loquitur, quoniam non in menſura 34
eſt *is* quem dat Deus, Spiritus. Pater diligit Filium, & omnia dedit in manus 35
ejus. Qui credit in Filio habet vitam æternam : & qui non credit in Filio, non 36
videbit vitam : flagellum Dei manet ſuper eum.

CAP. IV.

Quintâ paſchatis.

ET quum cognoviſſet Dominus noſter, quòd audiſſent Phariſæi quòd multi- 1
plicati erant diſcipuli Dñi Jeſu, & plures baptizaverat quàm Johannes. (Quan- 2
quam ipſe Dñs Jeſus non baptizabat, ſed diſcipuli ejus.) Et reliquit terram Ju- 3
dææ, & abiit iterum *in* Galilæam. Et conveniens erat ei tranſire per Samariam. 4

De Samaritana.

Et venit in civitatem Samariæ cujus nomen Sichar, propè vineam quam dedit 5
Jacob Joſepho filio ſuo. Et erat ibi puteus Jacob, & quum fatigatus eſſet Dñs 6
Jeſus proficiſcendo viâ, ſedit ibi ad puteum: & meridies tunc erat, & tempus ſex-
tæ horæ. Venit mulier de Samaria ut hauriret aquam, & dixit ei Dominus Jeſus; 7
Pota me aquâ. (Quia diſcipuli ejus abierant *in* civitatem emere panem ſtipen- 8
diorum ſuorum.) Et dixit ei iſta mulier Samaritana, Quomodo quum ſis Judæus 9
tu, poſcis apud me bibere aquam, quæ mulier Samaritana ſum? quia non conve-
niunt religione Judæi, neque communicant cum Samaritanis, neq; commiſcent.
Et reſpondit ei Dñs Jeſus, & dixit ei; Si ſcires donum Dei, & quis ſit qui rogat 10
te, & dicit tibi; Pota me, tu iterum petiiſſes eum, & dediſſet tibi aquam vitæ.
Et dixit ei iſta mulier; Domine mi, ſitulam non habes, & puteus profundus eſt : 11
undè igitur tibi aqua vitæ?

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 در ششم ساعت * زني از سامريان آمد تا اب بستاند * عيسي بدان زن كفت آب بمن
8 بده تا بخورم * وشاكردان او در شهر رفته بودند براي حاصل كردن توشه * ان زن سامري
9 بمسيح كفت كه تو يهودي و چكونه از من آب مي خواهي تا بخوري و من زن سامري
10 هستم و يهوديان با سامريان † سازكار نيستند * عيسي جواب داد و بدان زن كفت اكر
بخشايش خدايرا مي دانستي وكيست انك بتو كفت آب بده تا بخورم تو ازو مي خواستي
11 واو آب زندكاني بتو مي داد * ان زن بدو كفت خداوند دول نداري وچاه نغولست
آب زندكاني را از كجا داري

in ſexta hora. Mulier quædam 7
ex Samaritanis venit ut aquam
caperet : Jeſus illi mulieri dixit ;
Aquam mihi dato, ut bibam. Et 8
diſcipuli ejus in urbem iverant,
ad comparandum commeatum. Illa 9
mulier Samaritana Chriſto dixit ;
Tu quidem Judæus es : quomodò
ergò à me aquam petis, ut bibas,
cùm ego mulier Samaritana ſim?
Judæi enim cum Samaritanis
non conveniunt. Jeſus reſpon- 10
ſum dedit, & illi mulieri dixit ;
Si donum Dei ſcires, & quis ſit
ille qui dicit tibi, Aquam da ut
bibam, tu ab eo petiſſes, & ille
aquam vitæ tibi dediſſet. Illa 11
mulier ei dixit ; Domine, ſitulam
non habes, & puteus profundus eſt :
Aquam vitæ undè habes?

Num tu major es patre nostro Jacob, qui dedit nobis puteum, & ipse
12 Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς
ex eo bibit, & filii ejus, & pecora ejus? Respondit Jesus,
13 ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ; Ἀπεκρίθη (ζ) ὁ Ἰησοῦς,
& dixit ei; Omnis *bibens* ex aqua hac, sitiet iterum: Qui autem
14 καὶ εἶπεν αὐτῇ, Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν· Ὃς δ'
biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æternum: sed
ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ (η) διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ
aqua quam dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æter-
τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώ-
nam. Dicit ad eum mulier; Domine, da mihi hanc aquam, ut non sitiam,
15 νιον. Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή, Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ,
neque veniam huc haurire. Dicit ei Jesus; Vade, voca
16 μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν. Λέγει αὐτῇ (θ) ὁ Ἰησοῦς, Ὕπαγε, φώνησον
virum tuum, & veni huc. Respondit mulier, & dixit; Non habeo
17 τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. Ἀπεκρίθη ἡ γυνή, καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔχω
virum. Dicit ei Jesus; *Pulchrè* dixisti, Quia virum non habeo. Quinque enim
18 ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Καλῶς εἶπας, Ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω. Πέντε γὰρ
viros habuisti: & nunc quem habes, non est tuus vir: hoc verè dixisti. Dicit
19 ἄνδρας ἔσχες· καὶ νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἔστι σου ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας. Λέγει
ei mulier; Domine, video quia propheta es tu. Patres nostri in
20 αὐτῷ ἡ γυνή, Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ σύ. Οἱ πατέρες ἡμῶν (ι) ἐν
hoc monte adoraverunt: & vos dicitis, quia *in* Hierosolymis est locus,
τούτῳ τῷ ὄρει προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος,
ubi oportet adorare. Dicit ei Jesus; Mulier, crede mihi, quia
ὅπου (κ) δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Γύναι, πίστευσόν μοι, ὅτι 21
venit hora, quando neque in monte hoc, neque in Hierosolymis adorabitis
ἔρχεται ὥρα, (λ) ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ, οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε
Patrem. Vos adoratis quod *non nostis*: nos adoramus quod scimus:
τῷ πατρί. Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· 22
quia salus ex Judæis est. Sed venit hora & nunc est,
ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. (μ) Ἀλλ' ἔρχεται ὥρα καὶ νῦν ἐστιν, 23
quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu & veri-
ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀλη-
tate: *etenim* Pater tales quærit *adorantes* eum. Spiritus
θείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν. Πνεῦμα 24
Deus, & *adorantes* eum, in spiritu & veritate oportet adorare.
ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.
Dicit ei mulier; Sciò quia Messias venit, *dictus* Christus:
Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή, Οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· 25
cùm venerit ille, annuntiabit nobis omnia. Dicit ei Jesus; Ego
ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. Λέγει αὐτῇ (ν) ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ 26
sum, *loquens tibi*.
εἰμι, ὁ λαλῶν σοι.

MS. A. (ζ) Ἰησοῦς, (η) διψήσει (θ) Ἰησοῦς, (ι) ἐν τῷ ὄρει τούτῳ (κ) προσκυνεῖν δεῖ. (λ) ὅτι (μ) Ἀλλὰ (ν) Ἰησοῦς,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܠܡܐ ܐܢܬ ܪܒ ܐܢܬ ܡܢ ܐܒܘܢ ܝܥܩܘܒ. ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܢ ܒܐܪܐ ܗܕܐ. ܘܗܘ ܡܢܗ ܫܬܐ
13 ܘܒܢܘܗܝ ܘܥܢܗ܀ * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܟܠ ܕܢܫܬܐ ܡܢ ܗܠܝܢ ܡܝܐ. ܬܘܒ
14 ܢܨܗܐ. * ܟܠ ܕܝܢ ܕܢܫܬܐ ܡܢ ܡܝܐ ܕܐܢܐ ܐܬܠ ܠܗ. ܠܐ ܢܨܗܐ ܠܥܠܡ. ܐܠܐ ܡܝܐ ܗܢܘܢ ܕܝܗܒ
15 ܐܢܐ ܠܗ. ܢܗܘܘܢ ܒܗ ܡܒܘܥܐ ܕܡܝܐ ܕܢܒܥܝܢ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. * ܐܡܪܐ ܠܗ ܗܝ ܐܢܬܬܐ.
16 ܡܪܝ. ܗܒ ܠܝ ܡܢ ܗܠܝܢ ܡܝܐ ܕܠܐ ܬܘܒ ܐܨܗܐ. ܘܠܐ ܗܘܝܬ ܐܬܐ ܕܐܡܠܐ ܡܢ ܗܪܟܐ. * ܐܡܪ ܠܗ
17 ܝܫܘܥ. ܙܠܝ ܩܪܝ ܠܒܥܠܟܝ ܘܬܝ ܠܗܪܟܐ. * ܐܡܪܐ ܠܗ. ܠܝܬ ܠܝ ܒܥܠܐ. ܐܡܪ ܠܗ
18 ܝܫܘܥ. ܫܦܝܪ ܐܡܪܬܝ ܕܠܝܬ ܠܝ ܒܥܠܐ. * ܚܡܫܐ ܓܝܪ ܒܥܠܝܢ ܗܘܘ ܠܟܝ. ܘܗܢܐ ܕܐܝܬ
19 ܠܟܝ ܗܫܐ ܠܐ ܗܘܐ ܒܥܠܟܝ. ܗܕܐ ܫܪܝܪܬܐ ܐܡܪܬܝ. * ܐܡܪܐ ܠܗ ܗܝ ܐܢܬܬܐ. ܡܪܝ. ܚܙܝܐ
20 ܐܢܐ ܕܢܒܝܐ ܐܢܬ. * ܐܒܗܝܢ ܒܛܘܪܐ ܗܢܐ ܣܓܕܘ. ܘܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܒܐܘܪܫܠܡ
21 ܗܘ ܐܬܪܐ ܕܘܠܐ ܗܘܐ ܠܡܣܓܕ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܬܬܐ ܗܝܡܢܝܢܝ ܕܐܬܝܐ ܫܥܬܐ. ܕܠܐ
22 ܒܛܘܪܐ ܗܢܐ ܐܦܠܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܬܣܓܕܘܢ ܠܐܒܐ. * ܐܢܬܘܢ ܣܓܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܕܡ
ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܚܢܢ ܕܝܢ ܣܓܕܝܢܢ ܠܡܐ ܕܝܕܥܝܢܢ. ܕܚܝܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ
23 ܐܢܘܢ. * ܐܠܐ ܐܬܝܐ ܫܥܬܐ ܘܗܫܐ ܐܝܬܝܗ. ܐܡܬܝ ܕܣܓܘܕܐ ܫܪܝܪܐ ܢܣܓܕܘܢ ܠܐܒܐ
24 ܒܪܘܚܐ ܘܒܩܘܫܬܐ. ܐܦ ܐܒܐ ܓܝܪ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܗܘ ܣܓܘܕܐ ܒܥܐ. * ܪܘܚܐ ܗܘ ܓܝܪ
25 ܐܠܗܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܣܓܕܝܢ ܠܗ. ܒܪܘܚܐ ܘܒܩܘܫܬܐ ܘܠܐ ܕܢܣܓܕܘܢ. * ܐܡܪܐ ܠܗ
26 ܗܝ ܐܢܬܬܐ. ܝܕܥܐ ܐܢܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܬܐ. ܘܡܐ ܕܐܬܐ ܗܘ ܡܠܦ ܠܢ ܟܠܡܕܡ. * ܐܡܪ ܠܗ
ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܕܡܡܠܠ ܐܢܐ ܥܡܟܝ.

Nunquid tu major es patre nostro Jaco- 12
bo illo, qui dedit nobis puteum hunc, ipse-
que ex eo bibit, & filii ejus, ac ejus o-
ves? Respondit Jesus, & dixit ei; Quis- 13
quis bibet ex istis aquis, iterum sitiet. Quis- 14
quis autem biberit ex aqua quam ego da-
bo ei, non sitiet in æternum: sed aquæ
illæ quas ego dabo ei, fient in eo fons a-
quarum scaturientium in vitam æternam.
Dicit ei mulier illa; Domine mi, da mi- 15
hi ex his aquis ne rursus sitiam, nec veni-
am huc haustum. Ait illi Jesus; Abi, vo- 16
ca virum tuum, & veni huc. Dicit ei, 17
Non habeo maritum. Dixit ei Jesus, Be-
nè dixisti; Non habeo maritum. Quin-
que enim maritos habuisti, & iste quem
nunc habes, non est maritus tuus: hoc
verum dixisti. Dixit ei mulier illa; Do- 19
mine mi, video te esse prophetam. Pa- 20
tres nostri in hoc monte adoraverunt, vos
autem dicitis in Jerusalem esse locum ubi
oportebat adorare. Dicit ei Jesus; Mu- 21
lier, crede mihi, venturam horam, quà ne-
que in hoc monte, neque etiam in Jeru-
salem adorabitis Patrem. Vos adoratis 22
quod nescitis, nos autem adoramus, quod
scimus: nam vita ex Judæis est. Sed ve- 23
nit hora, & nunc est, quando veri ado-
ratores adorabunt Patrem in spiritu & ve-
ritate: etenim Pater tales adoratores po-
scit. Spiritus enim est Deus, & ii qui ado- 24
rant eum, in Spiritu & veritate oportet
ut adorent. Dicit ei mulier illa; Scio 25
Messiam esse venturum: & quum venerit,
ipse docebit nos omnia. Dixit ei Jesus; 26
Ego sum, qui loquor tecum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * مكر تو از يعقوب † پدرما بزركتري * انك اين چاه را بما داد * و يعقوب وفرزندان او *
13 وكوسفندان او * ازين چاه مي خوردند * * عيسي بدو جواب داد كه هر كه ازين آب
14 خورد بار تشنه شود * * وهر كه ازان اب خورد * كه من بدو دهم * تا ابد تشنه نشود *
ليكن اين آب كه بدو بدهم * در تن او چشمهٔ بشود * كه هميشه آب زندكاني را روان
15 دهد * تا ابد * * آن زن كفت خداوندم مرا ازين آبها بده * كه ديكر بار تشنه نشوم * ونيايم
16 17 وازينجا اب بر كشم * * عيسي كفت برو شوهررا بخوان واينجا بيا * زن بدو كفت شوهر
18 ندارم * عيسي كفت راست كفتي * كه شوهر نداري * * وپنج شوهر ترا بودند * واين
19 كه اين ساعت داري * شوهر حلال تو نيست * اين را راست كفتي * * ان زن بدو كفت *
20 خداوندم * مي بينم كه تو پيغمبر هستي * * پدران ما درين كوه † سجود كردند *
21 وشما مي كوييد * در اورشليم است † جاي كه واجب باشد † درو سجود كردن * * عيسي بدو
كفت اي زن * باور بدار كه بيايد ساعتي كه نه درين كوه * ونه در اورشليم * سجود كنيد † مر پدر را *

Nunquid tu Jacobo patre nostro 12
major es, qui hunc puteum nobis
dedit, & ipse Jacob & filii ejus,
& oves ejus ex hoc puteo bibe-
runt. Jesus ei responsum dedit; 13
Quicunque quidem ex hac aqua
biberit, rursus sitiet. Quicunque 14
autem ex illa aqua biberit, quam
ego illi dabo, in æternum non siti-
et: sed hæc aqua, quam illi dabo,
in corpore ejus fons erit, qui per-
petuò aquam vitæ scaturientem
præbebit in æternum. Illa mulier 15
dixit, Domine mi, mihi de his
aquis dato ut rursus sitiens non
sim, neque veniam & hinc aquam 16
hauriam. Jesus dixit; Ito, ma-
ritum vocato, & huc veni. Mu- 17
lier ei dixit; Maritum non habeo.
Jesus dixit; Rectè dixisti quòd 18
maritum non habes. Quinque enim
mariti tibi fuerunt, & hic quem
hâc horâ habes, maritus legitimus
tibi non est: hoc rectè dixisti.
Illa mulier ei dixit; Domine mi, 19
video quòd tu Propheta es. Pa- 20
tres nostri in hoc monte adora-
runt: & vos dicitis, In Hieroso-
lyma est locus, in quo oportet ado-
rationem facere. Jesus ei dixit; 21
O mulier, Fidem habeto quòd veniet
hora, quando neque in hoc monte,
neque in Hierosolyma adorabitis
Patrem.

Verſio VULGATA LATINA.

12 Numquid tu major es patre noſtro Jacob, qui dedit nobis puteum, & ipſe ex
13 eo bibit, & filii ejus, & pecora ejus? Reſpondit Jeſus, & dixit ei; Omnis qui
bibit ex aqua hac, ſitiet iterúm: qui autem biberit ex aqua, quam ego dabo ei,
14 non ſitiet in æternum: Sed aqua, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ ſali-
15 entis in vitam æternam. Dicit ad eum mulier; Domine, da mihi hanc aquam,
16 ut non ſitiam, neque veniam huc haurire. Dicit ei Jeſus; Vade, voca virum tu-
17 um, & veni huc. Reſpondit mulier, & dixit; Non habeo virum. Dicit ei Jeſus;
18 Benè dixiſti, Quia non habeo virum: Quinque enim viros habuiſti, & nunc
19 quem habes, non eſt tuus vir: hoc verè dixiſti. Dicit ei mulier; Domine, vi-
deo quia Propheta es tu. Patres noſtri in monte hoc adoraverunt, & vos dici- 20
tis, Quia Jeroſolymis eſt locus, ubi adorare oportet. Dicit ei Jeſus; Mulier, crede 21
mihi, quia venit hora, quando neque in monte hoc, neque in Jeroſolymis adora-
bitis Patrem. Vos adoratis quod neſcitis: nos adoramus quod ſcimus, quia ſalus 22
ex Judæis eſt. Sed venit hora, & nunc eſt, quando veri adoratores adorabunt Pa- 23
trem in ſpiritu & veritate. Nam & Pater tales quærit, qui adorent eum. Spiritus 24
eſt Deus: & eos, qui adorant eum, in ſpiritu & veritate oportet adorare. Di- 25
cit ei mulier; Scio quia Meſſias venit (qui dicitur Chriſtus:) cùm ergò venerit
ille, nobis annuntiabit omnia. Dicit ei Jeſus; Ego ſum, qui loquor tecum. 26

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* العلك اعظم من ابينا يعقوب الذي اعطانا هذه البير ومنها شرب هو وبنوه وماشيته • 12
* اجابها يسوع قايلا كل من يشرب من هذا الما يعطش ايضا • فاما كل من يشرب من 13
الما الذي اعطيه انا لا يعطش الي الابد * بل ذلك الما الذي اعطيه يكون فيه حياه 14
الابد * قالت له المراه يا سيد اعطني من هذا الما ليلا اعطش ولا اجي واستقي من ههنا • 15
* فقال لها يسوع امضي فادعي زوجك وتعالي ههنا * اجابته المراه قايلة لا بعل لي • قال 16 17
لها يسوع حسنا قلت انه لا بعل لي * لانه قد كان لك خمسه ازواج • والذي هو لك الان 18
ليس هو بزوجك اما هذا فحقا قلت * قالت له المراه يا سيد اني اري انك نبي * اباونا سجدوا في 19 20
هذا الجبل • وانتم تقولون ان المكان الذي ينبغي ان يسجد فيه هو بيروسليم * قال لها 21
يسوع ايتها المراه صدقيني انه ستاتي ساعه لا في هذا الجبل ولا في يروسليم يسجدون
للاب * انتم تسجدون لمن لا تعلمون ونحن نسجد لمن نعلم لان الخلاص هو من اليهود • 22
لكن ستاتي ساعه وهي الان لكيما الساجدون الحقون يسجدون للاب بالروح والحق * لان 23
الاب انما يريد مثل هولاء الساجدين له * لان الله روح والذين يسجدون له بالروح والحق 24
ينبغي ان يسجدوا * قالت له المراه قد علمنا ان مسيا الذي هو المسيح ياتي • فاذا جا ذاك 25
فهو يعلمنا كل شي * قال لها يسوع انا هو الذي اكلمك • 26

Nunquid tu major es patre noſtro Jacobo, qui dedit nobis hunc puteum, & ex eo bibit ipſe, & filii ejus, & armenta illius? Reſpondit ei Jeſus, dicens; Quicunque bibit ex hac aqua, ſitiet iterum: at verò quicunque bibet ex aqua, quam dabo illi ego, non ſitiet in æternum: Sed illa aqua, quam dabo ei, fiet in eo vita æterna. Dixit ei mulier; Domine, da mihi ex hac aqua, ne ſitiam, neque veniam, & hauriam iſtinc. Ait illi Jeſus; Vade & voca conjugem tuum, & veni huc. Reſpondit ei mulier, dicens; Non eſt mihi conjux. Dixit ei Jeſus; Benè dixiſti, quòd non eſt conjux mihi: Quia jam fuerunt tibi quinque conjuges, & qui eſt tibi modò, non eſt conjux tuus. Sanè hoc verè dixiſti. Inquit ei mulier; Domine, equidem video te eſſe prophetam. Patres noſtri adoraverunt in hoc monte: vos autem dicitis, quòd locus in quo oportet adorare, eſt in Jeruſalem. Dixit ei Jeſus; O mulier, crede mihi fore ut veniat hora, quâ neque in hoc monte, neque in Jeruſalem adorabunt Patrem. Vos adoratis quem non nòſtis: Nos autem adoramus quem novimus: quia ſalus eſt ex Judæis. Sed veniet hora, & adeſt modò, ut adoratores veri adorent Patrem in ſpiritu & veritate. Nam Pater quidem vult hujuſcemodi adoratores ſuos: Quia Deus Spiritus eſt, & eos qui adorant eum, in ſpiritu & veritate oportet ut adorent. Dixit ei mulier; Jam novimus quòd Meſſias, hoc eſt, Chriſtus, ſit venturus: Cùmque venerit ille, ipſe docebit nos omnia. Ait illi Jeſus; Ego ſum qui te alloquor. 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ትንተኑ፡ተዓቢ፡እምያዕቆብ፡ አቡነ፡ ዘወሀበነ፡ ዘንተ፡ዓዘቅተ፡ወሰትየ፡ውእቱ፡እምው
13 እቱ፡ወውሉዱ፡ወጥሪቱ፡፡=፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤላ፡ኵሉ፡ዘይሰ
14 ቲ፡እምዝ፡ማይ፡ ይጸምእ፡ ደግመ፡፡=፡ ወዘሰ፡ ይሰቲ፡ እማይ፡ዘአሁቦ፡ አነ፡ ኢይጸም
እ፡ለዓለም፡፡፡ አላ፡ውእቱ፡ማይ፡ዘአሁቦ፡ አነ፡ ይከውን፡ላዕሌሁ፡ነቅዐ፡ማይ፡ዘይፈለ
15 ፍል፡ለሕይወት፡ ዘለዓለም፡፡=፡ ወትቤሎ፡ ይእቲ፡ብእሲት፡እግዚእየ፡ሀበኒዮ፡ውእ
16 ተ፡ማየ፡ከመ፡ኢይጽማእ፡ወኢይምጻእ፡ዝየ፡ደግመ፡እቅደሕ፡=፡ ወይቤላ፡እግዚእ፡
17 ኢየሱስ፡ሐሪኬ፡ ጸውዒ፡ ምተኪ፡ ወንዒ፡ዝየ፡፡=፡ ወአውሥአት፡ወትቤሎ፡ይእቲ፡ብ
እሲት፡ አልብየ፡ ምተ፡፡ ወይቤላ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ሠናየ፡ትቤሊ፡አልብየ፡ምተ፡፡=፡
18 ኃምስቱ፡ዕደው፡ነበሩ፡ምስሌኪ፡፡ ወይእዜኒ፡ ዘሀሎ፡ምስሌኪ፡ኢኮነ፡ምትኪ፡ ወዘንተ
19 ሰ፡አማን፡ትቤሊ፡፡=፡ ወትቤሎ፡ይእቲ፡ ብእሲት፡ እግዚእየ፡ እሬእየከ፡ከመ፡ነቢይ፡
20 አንተ፡=፡ አበዊነሰ፡በዝንቱ፡ደብር፡ሰገዱ፡ወአንትሙሰ፡ትብሉ፡ከመ፡በኢየሩሳሌም፡ው
21 እቱ፡መካን፡ኀበ፡ይሰግዱ፡፡=፡ ወይቤላ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡እመንኒ፡ ብእሲቶ፡ ከመ፡ት
መጽእ፡ሰዐት፡ወይበጽሕ፡ጊዜሁ፡ አሜ፡ወኢበዝንቱ፡ ደብር፡ ወኢበኢየሩሳሌም፡ ኢት
22 ሰግዱ፡ለአብ፡=፡ አንትሙሰ፡ ትሰግዱ፡ ለዘ፡ ኢታአምሩ፡ ወንሕነሰ፡ ንሰግድ፡ ለዘ፡ና
23 አምር፡እስመ፡መድኀኒት፡እምነ፡ይሁድ፡ውእቱ፡፡=፡ ወባሕቱ፡ ትመጽእ፡ሰዓት፡ወይ
እዜ፡ይእቲ፡ አመ፡ እለ፡ በርቱዕ፡ በአማን፡ሰጋድያን፡ ይሰግዱ፡ለአብ፡በመንፈስ፡ቅዱስ፡
ወበጽድቅ፡ይሰግዱ፡ሎቱ፡፡እስመ፡አብኒ፡ዘከመዝ፡ይኀሥሥ፡እለ፡ይሰግዱ፡ሎቱ፡፡=፡
24 መንፈስ፡ውእቱ፡እግዚአብሔር፡ ወእለሂ፡ይሰግዱ፡ ሎቱ፡ በመንፈስ፡ ወበጽድቅ፡ሃለዎ
25 ሙ፡ ይሰግዱ፡ ሎቱ፡፡=፡ ወትቤሎ፡ ይእቲ፡ በእሲት፡ ናአምር፡ አመ፡ ይመጽእ፡ መሲ
26 ሕ፡ ዘይብልዎ፡ ክርስቶስ፡፡ ወአመ፡መጽአ፡ ውእቱ፡ኵሎ፡ይነግረነ፡፡=፡ ወይቤላ፡
እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አነ፡ ውእቱ፡ ዘእንተ፡ ናገርኪ፡፡=፡

Túne major es Jacobo patre noſtro, qui dedit nobis hunc puteum, & bibit ipſe 12
ex eo, & filii ejus, & poſſeſſio ejus. Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit ei; 13
Omnis qui bibit ex hac aqua, ſitiet iterúm. Et qui biberit ex aqua quam dabo 14
ego, non ſitiet in æternum: ſed illa aqua quam dabo ego, erit ſuper eum fons aquæ
ſalientis in vitam æternam. Et dixit ei iſta mulier; Domine mi, da mihi iſtam 15
aquam, ut non ſitiam, & non veniam huc iterùm, ut exhauriam. Et dixit ei 16
Dominus Jeſus; Vade igitur, voca maritum tuum, & veni huc. Et reſpondit 17
& dixit ei iſta mulier, Non habeo maritum. Et dixit ei Dominus Jeſus; Benè
dicis, Non habeo maritum: Quinque viri habitaverunt tecum, & nunc qui- 18
dem qui eſt tecum, non eſt maritus tuus: & hoc verè dixiſti. Et dixit ei iſta 19
mulier, Domine mi, video te quòd propheta es. Patres noſtri in hoc monte 20
adoraverunt, & vos dicitis, quòd in Hieroſolymis eſt locus ubi adorabunt.
Et dicit ei Dominus Jeſus; Crede mihi, mulier, quòd veniet hora, & ac- 21
cedet tempus, quando neque in hoc monte, neque in Hieroſolymis, non
adorabitis Patrem. Vos adoratis quod neſcitis, & nos adoramus quod 22
ſcimus: quia ſalus ex Judæis eſt. Veruntamen veniet hora, & nunc eſt, 23
quando recti & veri adoratores adorabunt Patrem in ſpiritu ſancto, & in ve-
ritate adorabunt eum: quia Pater tales quærit qui adorent eum. Spiritus eſt 24
Deus, & qui adorant eum, in ſpiritu & veritate oportet eos ut adorent eum.
Et dixit ei iſta mulier, Scimus quòd veniet Meſſias quem vocant Chriſtum, & 25
quum venerit ille, omnia nunciabit nobis. Et dixit ei Dominus Jeſus, Ego 26
is ſum *quem* alloquuta es.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* شما سجود كنيد براي انك اورا نمي دانيد • وما سجود مي كنيم براي † انك اورا 22
مي دانيم • كه زندكاني از يهوديانست • * ليكن بيايد ساعتي واينست • وقتي كه 23
براستي سجود كنندكان بجان وحقيقت † مر پدررا سجود كنند • وپدر نيز اين
چنين سجود كنندكانرا مي خواهد • * زيرا خدا جانست وايشانرا كه براي † ان 24
بجان سجود كنند • وبراستي † واجبست كه سجود كنند • * آن زن كفت مي دانم 25
كه مسيح بيايد • وچون بيايد • اوست كه همه چيز بما بياموزاند • * عيسي بدو كفت 26
منم منم كه با تو سخن مي كويم •

Vos adorationem præſtatis ei quod neſcitis; nos autem adoramus eum quem ſcimus: quia vita ex Judæis eſt. Sed venit hora, & hæc eſt, quando rectè adorantes in ſpiritu ac veritate Patrem adorabunt: & Pater etiam tales cultores vult. Quia Deus Spiritus eſt, & ii qui in ſpiritu ipſum adorant, & rectè oportet ut adorent. Illa mulier dixit; Scio quòd Meſſias veniet: & cùm venerit, ipſe eſt qui omnes res nos docebit. Jeſus ei dixit; Ego ſum, ego ſum, qui tecum loquor. 22 23 24 25 26

Et *ſuper hoc* venerunt diſcipuli ejus, & mirabantur quia cum muliere loquebatur:
27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ (ξ) ἐθαύμαζον ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐλάλει·
nemo tamen dixit; Quid quæris? aut, quid loqueris cum ea? Reliquit ergò hydriam
28 οὐδεὶς μέντοι εἶπε, Τί ζητεῖς; ἤ, τί λαλεῖς μετ᾽ αὐτῆς; Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρίαν
ſuam mulier, & abiit in civitatem, & dicit hominibus; Venite,
29 αὐτῆς ἡ γυνή, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις, Δεῦτε,
videte hominem, qui dixit mihi omnia quæcunq; feci: numquid ipſe eſt Chriſtus?
ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα· μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός;
Exierunt ergò de civitate, & veniebant ad eum. *In verò inter*
30 31 (ο) Ἐξῆλθον οὖν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ
rogabant eum diſcipuli *ejus*, dicentes; Rabbi, manduca. Ille autem *dixit* eis;
32 ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Ῥαββί, φάγε. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς,
Ego cibum habeo manducare, quem vos *non nôſtis*. Dicebant ergò diſcipuli ad
33 Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε. Ἔλεγον οὖν οἱ μαθηταὶ πρὸς
invicèm; *Num* aliquis attulit ei manducare? Dicit eis Jeſus; Meus ci-
34 ἀλλήλους, Μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐμὸν βρῶ-
bus eſt, ut faciam voluntatem *mittentis* me, & perficiam ejus opus.
μά ἐστιν, ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον.
Nónne vos dicitis, Quòd adhuc *quadrimeſtre eſt*, & meſſis venit? Ecce
35 Οὐχ ὑμεῖς λέγετε, Ὅτι ἔτι (π) τετράμηνόν ἐστι, καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται; ἰδοὺ
dico vobis; Levate oculos veſtros, & videte regiones, quia albæ
λέγω ὑμῖν, Ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαί

ſunt ad meſſem jam. Et *metens* mercedem accipit, & congregat fructum
εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη. Καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει καρπὸν 36
in vitam æternam, ut & *ſeminans* ſimul gaudeat, & *metens*. In enim hoc ver-
εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ, καὶ ὁ θερίζων. Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λό- 37
bum eſt verum; Quia alius eſt *ſeminans*, & alius *metens*. Ego
γος ἐστὶν ὁ ἀληθινός, Ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. Ἐγὼ 38
miſi vos metere quod non vos laborâſtis: alii laboraverunt, & vos in
ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς
laborem eorum introîſtis. Ex autem civitate illa multi crediderunt in
τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. Ἐκ δὲ τῆς πόλεως ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς 39
eum Samaritanorum, propter verbum mulieris *teſtantis*; Quia dixit mihi
αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς μαρτυρούσης, Ὅτι εἶπέ μοι
omnia quæcunque feci. Cùm ergò veniſſent ad illum Samaritani, rogaverunt
πάντα ὅσα ἐποίησα. Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων 40
eum *manere apud eos*: & manſit ibi duos dies. Et multò plures cre-
αὐτὸν μεῖναι παρ᾽ αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. Καὶ πολλῷ πλείους ἐπί- 41
diderunt propter ſermonem ejus. Et mulieri dicebant; Quia non *ampliùs*
στευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ. Τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον, Ὅτι οὐκέτι 42
propter tuam loquelam credimus: ipſi enim audivimus, & ſcimus, quia hic eſt
διὰ τὴν σὴν λαλιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν, ὅτι οὗτός ἐστιν
verè Salvator mundi, *Chriſtus*.
ἀληθῶς ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Χριστός.

MS. A. (ξ) ἐθαύμαζον (ο) Ἐξῆλθον ἐκ (π) τετράμηνος

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܘܥܠ ܡܡܠܠܗ ܐܬܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܥܡ ܐܢܬܬܐ ܡܡܠܠ. ܠܐ ܐܢܫ ܕܝܢ 27
ܐܡܪ ܡܢܐ ܒܥܐ ܐܢܬ. ܐܘ ܡܢܐ ܡܡܠܠ ܐܢܬ ܥܡܗ. * ܫܒܩܬ ܩܘܠܬܗ ܐܢܬܬܐ 28
ܘܐܙܠܬ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܡܪܐ. * ܬܘ ܚܙܘ ܓܒܪܐ ܕܐܡܪ ܠܝ ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕܬ. ܠܡܐ ܗܘܝܘ 29
ܡܫܝܚܐ. * ܘܢܦܩܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܘܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ. * ܘܒܝܢܝ ܗܠܝܢ. ܒܥܝܢ 30 31
ܗܘܘ ܡܢܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܪܒܢ ܠܥܣ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܝܬ ܠܝ 32
ܡܐܟܘܠܬܐ ܕܐܟܘܠ. ܐܝܕܐ ܕܐܢܬܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܐܡܪܝܢ ܬܠܡܝܕܐ ܒܝܢܝܗܘܢ. ܠܡܐ 33
ܐܢܫ ܐܝܬܝ ܠܗ ܡܕܡ ܠܡܐܟܠ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܡܐܟܘܠܬܝ ܕܝܠܝ ܐܝܬܝܗ. 34
ܕܐܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܡܢ ܕܫܕܪܢܝ ܘܐܫܠܡܝܘܗܝ ܠܥܒܕܗ. * ܠܐ ܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܕܒܬܪ ܐܪܒܥܐ 35
ܝܪܚܝܢ ܚܨܕܐ ܐܬܐ. ܗܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܪܝܡܘ ܥܝܢܝܟܘܢ. ܘܚܙܘ ܐܪܥܬܐ ܕܚܘܪ ܘܡܛܝ
ܠܚܨܕܐ ܡܢ ܟܕܘ. * ܘܡܢ ܕܚܨܕ ܐܓܪܐ ܢܣܒ. ܘܟܢܫ ܦܐܪܐ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܙܪܘܥܐ ܘܚܨܘܕܐ 36
ܐܟܚܕܐ ܢܚܕܘܢ. * ܒܗܢܐ ܓܝܪ ܐܝܬܝܗ ܡܠܬܐ ܕܫܪܪܐ. ܕܐܚܪܝܢ ܗܘ ܙܪܥ ܘܐܚܪܝܢ ܚܨܕ. * ܐܢܐ 37 38
ܫܕܪܬܟܘܢ ܠܡܚܨܕ. ܡܕܡ ܕܠܐ ܗܘܐ ܐܢܬܘܢ ܠܐܝܬܘܢ ܒܗ. ܐܚܪܢܐ ܓܝܪ ܠܐܝܘ. ܘܐܢܬܘܢ ܥܠܬܘܢ ܥܠ
ܥܡܠܗܘܢ ܕܗܢܘܢ. * ܡܢ ܗܝ ܕܝܢ ܡܕܝܢܬܐ ܣܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ ܫܡܪܝܐ. ܡܛܠ ܡܠܬܗ 39
ܕܐܢܬܬܐ ܗܝ. ܕܡܣܗܕܐ ܗܘܬ ܕܐܡܪ ܠܝ ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕܬ. * ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܘܬܗ ܗܢܘܢ ܫܡܪܝܐ. 40
ܒܥܘ ܡܢܗ ܕܢܩܘܐ ܠܘܬܗܘܢ. ܘܩܘܐ ܠܘܬܗܘܢ ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ. * ܘܣܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ ܡܛܠ 41
ܡܠܬܗ. * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐܢܬܬܐ ܗܝ. ܕܡܟܝܠ ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܡܠܬܟܝ ܡܗܝܡܢܝܢ ܚܢܢ ܒܗ. 42
ܚܢܢ ܓܝܪ ܫܡܥܢ ܘܝܕܥܢ. ܕܗܢܘ ܫܪܝܪܐܝܬ ܡܫܝܚܐ ܡܚܝܢܗ ܕܥܠܡܐ.

Eóque loquente venerunt diſcipuli ejus, & 27
mirabantur quòd cum muliere loqueretur:
nemo autem dixit; Quid quæris? aut quid
loqueris cum ea? Et reliquit hydriam ſu- 28
am mulier, & profecta eſt in urbem, dixít-
que; Venite, videte virum qui dixit mihi 29
quicquid feci: num ipſe eſt Meſſia? Itaque 30
exierunt ex urbe homines, & veniebant ad
eum. Et intereà efflagitabant ab eo diſci- 31
puli ejus, dicentes ei; Magiſter noſter, com-
ede. Ipſe verò dixit eis; Eſt mihi cibus 32
ut comedam, quem vos neſcitis. Dicunt 33
diſcipuli inter ſe; Num quis attulit ei quid
edendum? Ait illis Jeſus; Cibus meus 34
eſt ut faciam voluntatem ejus qui miſit me,
& perficiam ejus opus. Nónne vos dicitis 35
poſt quatuor menſes venturam meſſem?
Ecce dico vobis, Attollite oculos veſtros,
& ſpectate terras, quòd albæ factæ ſint, &
jampridem pervenerint ad meſſem. Porrò 36
is qui metit, mercedem accipit, cogítque
fructus in vitam æternam: ſatórque ac meſ-
ſor pariter gaudebunt. In hoc enim ſer- 37
mo ille verus eſt; Alius ſeminat, & alius
metit. Ego miſi vos ad id metendum, in 38
quo non laborâſtis: alii ſiquidem labora-
verunt, & vos introîſtis in eorundem labo-
rem. Ex illa autem urbe multi credide- 39
runt in eum Samaritani, propter ſermonem
mulieris illius quæ teſtata fuerat; Dixit mi-
hi quicquid feci. Quumque veniſſent ad 40
eum illi Samaritani, efflagitârunt ab eo ut
apud ipſos maneret: & manſit apud eos
biduum. Et plurimi crediderunt in eum 41
propter ſermonem ipſius. Ac dicebant mu- 42
lieri illi; Non ampliùs propter ſermones
tuos credimus in eum: nos enim audivi-
mus & cognovimus hunc eſſe veriſſimè
Meſſiam, Servatorem orbis.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* هنوز در سخن بود که شاکردان او آمدند ودر تعجب ماندند. که اورا دیدند * که با زن 27
سخن مي کوید * وکسي بدو نکفت چه میکویي یا ازو چه مي خواهي * آن زن کوزهٔ خود 28
رها کرد * ودر شهر رفت * وبمردم † کفت * بیایید وببینید † مردي که هرچه کردم * همه با من 29
کفت * مکر اوست مسیح * * مردم از شهر پیش او آمدند * * ودرین میان شاکردان از 30 31
مسیح در خواست کردند * وکفتند خداوند ما بخور * * عیسي بدیشان کفت * دارم 32
خوردني که بخورم * وشما انرا نمي † دانید * * شاکردان با خود مي کفتند * مکر 33
کسي از براي او خوردني آورده باشد * * عیسي بدیشان کفت * که خوردني من 34
اینست * که ارادت اورا کنم * که مرا فرستاد * وکردارهاء اورا با تمام رسانم * * نه شما کفتید 35
که بعد از چهار ماه وقت درو غله باشد * اینك من بشما مي کویم * که چشم خود بار کنید *
وکشتزارها ببینید * که سپید شدند * ورسید † وقت که دروده شوند * * وهر که بدرود مزد 36
بستاند * ومیوهٔ زندکاني † را جمع کند تا ابد * وبرزکر ودرونك * هر دو شاد شوند † با هم *
* سبب انك کلمهٔ راست † بدین پایدارست که دیکریست انك کشت * ودیکریست انك درويد * 37

Adbuc in ſermone erat, cùm diſci- 27
puli ejus venerunt, & mirati ſunt
cùm eum viderent quòd cum mu-
liere loqueretur: quiſpiam tamen
ei non dixit; Quid dicis? aut,
Ab ea quid petis? Illa mulier hy- 28
driam ſuam reliquit, & in urbem
ivit, & hominibus dixit; Venite, 29
& videte hominem, qui quodcunque
feci omne mihi dixit: nunquid
ipſe eſt Chriſtus? Homines itaque 30
ex urbe ad eum venerunt. Intereà 31
autem diſcipuli à Chriſto petierunt,
& dixerunt; Domine noſter, com-
ede. Jeſus illis dixit; Habeo ci- 32
bum quem comedam, & vos ipſum
neſcitis. Diſcipuli apud ſe dice- 33
bant; Numquis ei cibum attulit?
Jeſus illis dixit; Cibus quidem 34
meus hic eſt, ut voluntatem ejus
faciam qui me miſit, & opera ejus ad
perfectionem perducam. Nónne vos 35
dixiſtis, quòd poſt quatuor menſes
tempus metendi fruges erit? Ecce ego
vobis dico ut oculos veſtros tollatis,
& agros ſpectetis, quòd albi ſint,
& pervenit tempus quo demeſſi
ſint. Et quicunque meſſerit, mer- 36
cedem accipiet, & fructum vitæ
colliget in æternum, & ſeminator
& meſſor ambo gaudebunt ſimul.
Proptereà quòd ſermo rectus in 37
hoc confirmatur, quòd alius eſt ille
qui ſeminat, & alius eſt ille qui
metit.

Verſio VULGATA LATINA.

27 Et continuò venerunt diſcipuli ejus : & mirabantur quia cum muliere loqueba-
28 tur. Nemo tamen dixit; Quid quæris, aut, quid loqueris cum ea? Reliquit
29 ergò hydriam ſuam mulier, & abiit in civitatem, & dicit illis hominibus; Ve-
30 nite, & videte hominem, qui dixit mihi omnia quæcunque feci : numquid ipſe eſt
31 Chriſtus? Exierunt ergò de civitate, & veniebant ad eum. Intereà rogabant
32 eum diſcipuli, dicentes; Rabbi, manduca. Ille autem dicit eis; Ego cibum ha-
33 beo manducare, quem vos neſcitis. Dicebant ergò diſcipuli ad invicèm; Num-
34 quid aliquis attulit ei manducare? Dicit eis Jeſus; Meus cibus eſt, ut faciam vo-
35 luntatem ejus, qui miſit me, ut perficiam opus ejus. Nónne vos dicitis, Quòd adhuc
quatuor menſes ſunt, & meſſis venit? Ecce dico vobis; Levate oculos veſtros,
& videte regiones, quia albæ ſunt jam ad meſſem. Et qui metit, mercedem acci- 36
pit, & congregat fructum in vitam æternam : ut, & qui ſeminat, ſimul gaudeat, &
qui metit. In hoc enim eſt verbum verum; Quia alius eſt qui ſeminat, & alius eſt 37
qui metit. Ego miſi vos metere quod vos non laboráſtis : alii laboraverunt, & 38
vos in labores eorum introîſtis. Ex civitate autem illa multi crediderunt in eum 39
Samaritanorum, propter verbum mulieris teſtimonium perhibentis; Quia dixit
mihi omnia quæcunque feci. Cùm veniſſent ergò ad illum Samaritani, rogave- 40
runt eum ut ibi maneret. Et manſit ibi duos dies. Et multò plures crediderunt in 41
eum propter ſermonem ejus. Et mulieri dicebant; Quia jam non propter tuam lo- 42
quelam credimus: ipſi enim audivimus, & ſcimus, quia hic eſt verè Salvator mundi.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وفي هذا جاء تلاميذه وتعجبوا من كلامه مع امراة * ولم يجسر احد منهم ان يقول له ماذا تريد 27
ولم تكلمها * فتركت المراة جرها ومضت الى المدينة * وقالت للناس * تعالوا انظروا الى هذا 28 29
الرجل لانه اعلمني بكلما فعلت لعل هذا هو المسيح * فخرجوا من المدينة واقبلوا نحوه * 30
* وفي هذا ساله تلاميذه قايلين يا معلم كل * فقال لهم ان لي طعاما لستم تعرفونه انتم * 31 32
* فقال التلاميذ فيما بينهم لعل انسانا واتاه بشي فاكله * فقال لهم يسوع طعامي انا 33 34
ان اعمل مشية من ارسلني واتمم عمله * اليس انتم تقولون ان الحصاد ياتي بعد اربعة 35
اشهر * وانا اقول لكم ارفعوا عيونكم وانظروا الى الكور قد ابيضت وبلغ الحصاد *
* والذي يحصد ياخذ الاجر ويجمع ثمار الحياة الدايمة * والزارع والحاصد يفرحان معا * فان 36 37
في هذا يحق القول ان واحدا يزرع واخر يحصد * انا ارسلتكم لتحصدوا ما لم تتعبوا فيه * لان 38
اخرين تعبوا وانتم دخلتم على تعبهم * فامن به في تلك المدينة سامريون كثيرون * من اجل 39
كلمة تلك المرءاة التي كانت تشهد انه اعلمني بكل شي فعلت * ولما صار اليه السامريون 40
طلبوا اليه ان يقيم عندهم فمكث عندهم يومين * فامن به جمع كثير من اجل كلمته * 41
* وكانوا يقولون لتلك المرءاة انا ليس من اجل قولك نومن به * لكنا نحن ايضا قد سمعنا 42
وعلمنا ان هذا بالحقيقة هو المسيح مخلص العالم *

Et interim venerunt diſcipuli ejus, & mirati ſunt colloquium ejus cum muliere. At non auſus eſt quiſquã ex eis dicere illi; Quid vis, & cur alloqueris eam? 27
Itaque reliquit mulier hydriam ſuam, & abiit in civitatem, ac dixit hominibus; 28
Venite, conſiderate hunc virum, nam notificavit mihi quicquid feci: Nunquid hic eſt Chriſtus? 29
Exierunt ergò de civitate, & perrexerunt verſùs eum. 30
Et interim rogaverunt eum diſcipuli ejus, dicentes; Magiſter, manduca. 31
Dixit eis; Equidem habeo cibum quem ignoratis vos. 32
Dixerunt autem diſcipuli inter ſeſe; Fortè quis attulit ei aliquid, & comēdit illud. 33
Inquit eis Jeſus; Cibus meus eſt ut faciam voluntatem ejus qui miſit me, & conſummem opus ejus. 34
Nónne vos dicitis, quòd meſſis veniet poſt quatuor menſes? Et ego dico vobis, Levate oculos veſtros, & conſiderate rura; jam alba facta ſunt, & inſtat meſſis. 35
Et qui metet, accipiet mercedem, & congregabit fructus vitæ æternæ: Et ſator ac meſſor gaudebunt ſimul. 36
Nam in hoc verificatur dictum illud, Unus ſeminat, & alter metit. 37
Ego miſi vos, ut metatis id in quo non laboráſtis; quia alii laboraverunt, & vos ſubintráſtis in laborem eorum. 38
Et crediderunt in eum in illa civitate Samaritani multi, propter verbum illius mulieris, quæ teſtificabatur, dicens; Ipſe notificavit mihi omnia quæcunque feci. 39
Et cùm veniſſent ad eum Samaritani, rogaverunt eum, ut moraretur apud illos: & permanſit apud illos biduum. 40
Et credidit in eum cœtus magnus propter verbum ejus. 41
Et dicebant illi mulieri; Nos quidem non propter ſermonem tuum credimus in eum, ſed nos quoque jam audivimus, & novimus hunc verè eſſe Chriſtum Salvatorem mundi. 42

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በ፫ ሰንበት፡ ዘድኅረ፡ ዮሐንስ፡፡=፡
27 ወእምዝ፡ መጽኡ፡ አርዳኢሁ፡ ወአንከርዎ፡ እስመ፡ ምስለ፡ ብእሲት፡ ይትናገር፡፡ ወባሕ
28 ቱ፡ አልቦ፡ ዘያቤሎ፡ ምንተ፡ ተኀሠሥ፡ ወምንተ፡ ትትናገር፡ ምስሌሃ፡፡=፡ ወኀደገት፡ ቀ
29 ሡታ፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡ ወሖረት፡ ወአተወት፡ ሃገረ፡ ወነገረት፡ ለሰብአ፡ ቤታ፡፡ ወትቤ፡፡=፡
30 ንዑ፡ ወትርአዩ፡ ብእሴ፡ ዘነገረኒ፡ ኵሎ፡ ዘገበርኩ፡ እይደዊ ፡ እመኑ፡ ውእቱ፡ ክርስቶ
31 ስ፡፡=፡ ወወፅኡ፡ እምሀገር፡ ወሖሩ፡ ኀቤሁ፡፡=፡ ወእምዝ፡ ይቤልዎ፡ አርደኢሁ፡ ረቢ፡
32 ብለዕ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አንሰ፡ ብየ፡ መብልዐ፡ ዘእበልዕ፡ ዘኢታእ
33 ምሩ፡ አንትሙ፡፡=፡ ወተባሀሉ፡ አርደኢሁ፡ በበይናቲሆሙ፡ ቦኑ፡ እንጋ፡ ዘአምጽአ፡ ሎ
34 ቱ፡ ዘይበልዕ፡፡=፡ በ፬ ሰንበት፡ ዘጽጌያት፡=፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡
ኢየሱስ፡ ሲተስ፡ መብልዕየ፡ ውእቱ፡ ከመ፡ እግበር፡ ፈቃደ፡ ለአቡየ፡ ለዘ፡ ፈነወኒ፡ ወከመ፡
35 እፈጽም፡ ግብሮ፡፡=፡ አኮኑ፡ አንትሙ፡ ትብሉ፡ እስከ፡ ራብዕ፡ ወርኅ፡ ማእረር፡፡ ናሁ፡ እ
ብለክሙ፡ አንሥኡ፡ አዕይንቲክሙ፡ ወርእዩ፡ በሐውርት፡ ከመ፡ ጸዐደው፡ ለማእረር፡=፡
36 እስመ፡ ዘየዓፅድ፡ ይነሥእ፡ ዓስቦ፡ ወያስተጋብእ፡ ፍሬ፡ ለሕይወት፡ ዘለዓለም፡ ከመ፡ ኅብ
37 ረ፡ ይትፌሥሑ፡ ዘዚ፡ ይዘርእ፡ ወዘዚ፡ ይአርር፡፡=፡ ወዝንቱ፡ ነገር፡ ቃለ፡ ጽድቅ፡ እሙን፡
38 ውእቱ፡ ከመ፡ ካልእ፡ ዘይዘርእ፡ ወካልእ፡ ዘይአርር፡፡=፡ ወአንሰ፡ ፈነውኩክሙ፡ ትእረ
39 ሩ፡ ዘኢጻመውክሙ፡ ዘባዕድ፡ ጻመወ፡ አንትሙ፡ ትባኡ፡ ውስተ፡ ጻማሆሙ፡፡=፡ ወበዙኃ
ን፡ እምይእቲ፡ ሀገረ፡ ሰምር፡ እለ፡ አመኑ፡ ቦቱ፡፡ በእንተ፡ ዘትቤሎሙ፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡ ስ
40 ምረዊት፡ ዘስምዓ፡ ኮነት፡ ወትቤ፡ ነገረኒ፡ ኵሎ፡ ዘገበርኩ፡፡=፡ ወበጺሖሙ፡ ኀቤሁ፡ ኵ
41 ሎሙ፡ ሰምረዊያን፡ ወሰአልዎ፡ ይንበር፡ ኀቤሆሙ፡ ወነበረ፡ ህየ፡ ክልኤ፡ መዋዕለ፡=፡ ወብዙ
42 ኃ፡ ጥቀ፡ እለ፡ አመኑ፡ ቦቱ፡ በቃሉ፡=፡ ወይቤልዋ፡ ለይእቲ፡ ብእሲት፡ አኮ፡ እንከ፡ በነገረ፡ ዚ
አኪ፡ ዘነአምን፡ ቦቱ፡ ለሊነ፡ ሰማዕነ፡ ወጠየቅነ፡ ዘከመ፡ ውእቱ፡ መድኀኔ፡ ለዓለም፡፡=፡

Sabbato tertio poſt Johannem.
Et tunc venerunt diſcipuli ejus, & mirati ſunt quòd cum muliere loqueretur : 27
veruntamen nemo fuit qui dicebat ei; Quid quæris? & quid colloqueris cum ea?
Et reliquit diſputationem ſuam iſta mulier, & diſceſſit, & abiit in civitatem, & 28
nuntiavit hominibus domûs ſuæ: Et dixit; Venite, & videbitis hominem qui di- 29
xit mihi omnia quæ feci, dicite mihi; Nunquid ipſe Chriſtus eſt? Et exierunt ex 30
civitate, & venerunt ad eum. Et tunc dixerunt ei diſcipuli ejus; Rabi, comede. 31
Et dixit iis Dominus Jeſus; Ego habeo cibum quo veſcar, quem neſcitis vos. 32
Et dixerunt diſcipuli ejus inter ſe; Quiſne fuit igitur qui attulit ei quo veſcatur? 33
Sabbato quarto florum. Et dixit iis Dominus Jeſus; Mihi cibus meus 34
eſt, ut faciam voluntatē patris mei qui miſit me, & ut perficiam opus ejus. Nón- 35
ne vos dicitis, Intra quatuor menſes meſſis? ecce dico vobis, Attollite oculos ve-
ſtros, & ſpectate regiones, quòd albæ ſunt ad meſſem : Quia qui metit accipiet 36
mercedem ſuam, & congregabit fructum in vitam æternam: ut ſimul gaudeant,
qui ſeminat, & qui metit. Et hic ſermo, vox veritatis fidelis eſt, quòd alius eſt qui 37
ſeminat, & alius qui metit. Et ego miſi vos metere quod non laboráſtis: alii labo- 38
rârunt, vos introitis in labores eorũ. Et multi ex illa civitate Samariæ fuerunt qui 39
crediderunt in eo, propter *illud* quod dixiſſet iis iſta mulier Samaritana, quæ te-
ſtimonium fecerat, & dixerat; Nuntiavit mihi omnia quæ feci. Et quum veniſſent 40
ad eum omnes Samaritani, tum rogârunt eum ut maneret apud eos: & manſit ibi
duos dies. Et multi valdè fuerunt qui crediderunt in eo propter ſermonem ipſius. 41
Et dixerunt iſti mulieri, Non ampliùs propter ſermonem tuum *erit* quòd crede- 42
mus in eo : nos ipſi audivimus, & cognovimus quòd ipſe *eſt* Servator mundi.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* من شمارا فرستادم كه بدرويد † چيزي † كه درو زحمت نكشيده باشيد * وديگرانند 38
كه زحمت كشيدند، وشماييد كه بر كردارهاء ايشان † رسيده ايد * * و بسيار از سامريان 39
آن شهر بدو ايمان آوردند * براي سخن آن زن كه گواهي مي داد كه هر چه كردم
با من گفت * * وسامريان از مسيح درخواست كردند كه پيش ايشان باشد * براي رضاء 40
ايشان دو روز † انجا بود * * وبراي سخن او بسياران بدو ايمان آوردند * * وبدان زن مي گفتند * 41 42
نه براي سخن تو بدو ايمان مي آوريم * سبب انك ما نيز شنيديم ودانستيم كه اينست
مسيح زندگاني دهندهٔ خلق *

Ego vos miſi ut meteretis id in quo laborem non pertuliſtis: alii enim ſunt qui laborem ſuſtinuerunt, & vos eſtis, qui in opera eorum ſucceſſiſtis. 38
Et multi ex Samaritanis ejus civitatis in eo fidem habuerunt propter ſermonem ejus mulieris, quæ teſtimonium dedit, quòd quicquid feci mihi dixit. 39
Et Samaritani à Chriſto petierunt, ut apud eos eſſet: in gratiam itaque eorum duobus diebus illic erat. 40
Ac propter ſermonem ejus multi in eum fidem habuerunt. 41
Et mulieri illi dicebant; Non propter ſermonem tuum in eo fidem habemus: Propterea quòd nos etiam audivimus, & ſcimus quòd hic eſt Chriſtus, vitam dans hominibus. 42

Poſt autem duos dies exiit indè, & abiit in Galilæam. Ipſe enim
43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Αὐτὸς γὰρ λδ ζ
44 Jeſus *teſtatus eſt*, Quia propheta in *propria* patria honorem non habet. Cùm
45 (ρ) ὁ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν, Ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει. Ὅτε λθ α
ergò veniſſet in Galilæam, exceperunt eum Galilæi, omnia *intuiti*, quæ
οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες (σ) ἃ λς ι
fecerat *in* Hieroſolymis in feſto: & ipſi enim venerant ad feſtum. Venit
46 ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. Ἦλθεν ϛ'
ergò *Jeſus* iterum in Cana Galilææ, ubi fecit aquam vinum. Et erat
οὖν (τ) ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. καὶ ἦν λζ γ
quidam regulus, cujus filius infirmabatur *in* Capharnaum. Hic *audiens* quia Jeſus adveniret
47 τις βασιλικός, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν Καπερναούμ. Οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει
ex Judæa in Galilæam, abiit ad eum, & rogabat eum ut deſcenderet, &
ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα καταβῇ, καὶ
ſanaret ejus filium: *futurus erat* enim mori. Dixit ergò Jeſus ad eum;
48 ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν,
Si non ſigna & prodigia videritis, non *credetis*. Dicit ad eum regulus;
49 Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε. Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός,
Domine, deſcende *antè mori puerum meum*. Dicit ei Jeſus; Vade,
50 Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν (υ) τὸ παιδίον μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου·
filius tuus vivit. *Et* credidit homo ſermoni, quem dixit ei Jeſus, &
ὁ υἱός σου ζῇ. καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ (φ) ᾧ εἶπεν αὐτῷ Ἰησοῦς, καὶ

ibat. Jam autem eo deſcendente, ſervi *ejus* occurrerunt ei, &
ἐπορεύετο. Ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήντησαν (χ) αὐτῷ, καὶ 51
nuntiaverunt, dicentes, Quia *puer tuus vivit*. Interrogabat ergò ab eis horam
ἀπήγγειλαν, λέγοντες, Ὅτι ὁ (ψ) παῖς σου ζῇ. Ἐπύθετο οὖν (ω) παρ' αὐτῶν τὴν ὥραν 52
in qua meliùs habuerit: & dixerunt ei, Quia heri horam ſeptimam reliquit eum
ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχε· καὶ εἶπον αὐτῷ, Ὅτι (α) χθὲς ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν
febris. Cognovit ergò pater quia *in* illa hora, in qua dixit ei Jeſus,
ὁ πυρετός. Ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ (β) ὁ Ἰησοῦς, 53
Quia filius tuus vivit. Et credidit ipſe, & domus ejus tota. Hoc iterum ſecundum
Ὅτι ὁ υἱός σου ζῇ. καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη. Τοῦτο πάλιν δεύτερον 54
ſignum fecit Jeſus, *veniens ex* Judæa in Galilæam.
σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

CAP. V. ε'.

λη α
Poſt hæc erat *feſtum* Judæorum, & aſcendit Jeſus *in* Hieroſolymam. Eſt autem
Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη (α) ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἔστι δὲ 1
in Hieroſolymis ſuper Probaticâ piſcina, *cognominata* Hebraicè *Betheſda*, 2
ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις (β) ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδά,
quinque porticus habens. In his jacebat multitudo *multa* languentium,
πέντε στοὰς ἔχουσα. Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, 3
cæcorum, claudorum, aridorum, expectantium aquæ motum.
τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.

MS.A. (ρ) Ἰησοῦς (σ) ὅσα ἐποίησεν (τ) πάλιν ὁ Ἰησοῦς (υ) τὸν υἱόν μου. (φ) ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, (χ) αὐτόν, (ψ) παῖς αὐτοῦ ζῇ. (ω) τὴν ὥραν παρ' αὐτῶν (α) ἐχθὲς (β) ὁ Ἰησοῦς, Ὁ υἱός
Κεφ. ε'. MS.A. (α) Ἰησοῦς (β) ἐν τῇ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

43 * ܕܪܡܫܐ ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܚܡܫܐ ܕܨܘܡܐ * ܝܐ * ܘܒܬܪ ܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ .
44 ܢܦܩ ܝܫܘܥ ܡܢ ܬܡܢ ܘܐܙܠ ܠܓܠܝܠܐ. * ܗܘ ܓܝܪ ܝܫܘܥ ܐܣܗܕ. ܕܢܒܝܐ ܒܡܕܝܢܬܗ ܠܐ
45 ܡܬܝܩܪ. * ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܐ ܠܓܠܝܠܐ. ܩܒܠܘܗܝ ܓܠܝܠܝܐ. ܕܚܙܘ ܐܬܘܬܐ ܟܠܗܝܢ ܕܥܒܕ ܒܐܘܪܫܠܡ
46 ܒܥܐܕܐ. ܐܦ ܗܢܘܢ ܓܝܪ ܐܬܘ ܗܘܘ ܠܥܐܕܐ. * ܐܬܐ ܕܝܢ ܬܘܒ ܝܫܘܥ ܠܩܛܢܐ ܕܓܠܝܠܐ .
ܐܝܟܐ ܕܥܒܕ ܡܝܐ ܚܡܪܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܟܦܪܢܚܘܡ. ܥܒܕܐ ܕܡܠܟܐ ܚܕ ܕܒܪܗ ܟܪܝܗ ܗܘܐ .
47 * ܗܢܐ ܫܡܥ ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܡܢ ܝܗܘܕ ܠܓܠܝܠܐ. ܘܐܙܠ ܠܘܬܗ ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗ .
48 ܕܢܚܘܬ ܘܢܐܣܐ ܠܒܪܗ. ܩܪܝܒ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܡܡܬ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢ ܐܬܘܬܐ ܘܬܕܡܪܬܐ
49 ܠܐ ܚܙܝܬܘܢ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܬܘܢ. * ܐܡܪ ܠܗ ܗܘ ܥܒܕܐ ܕܡܠܟܐ. ܡܪܝ. ܚܘܬ ܥܕܠܐ ܢܡܘܬ
50 ܛܠܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܙܠ ܒܪܟ ܚܝ ܗܘ. ܘܗܝܡܢ ܗܘ ܓܒܪܐ ܠܡܠܬܐ ܕܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ
51 ܘܐܙܠ. * ܟܕ ܕܝܢ ܢܚܬ ܗܘܐ. ܐܪܥܘܗܝ ܥܒܕܘܗܝ ܘܣܒܪܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܒܪܟ ܚܝܐ.
52 * ܘܫܐܠ ܐܢܘܢ. ܒܐܝܢܐ ܥܕܢܐ ܐܬܦܢܝ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܬܡܠܝ ܒܫܒܥ ܫܥܝܢ ܫܒܩܬܗ
53 ܐܫܬܐ. * ܘܝܕܥ ܐܒܘܗܝ ܕܒܗܝ ܫܥܬܐ ܕܒܗ ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܕܒܪܟ ܚܝܐ. ܘܗܝܡܢ ܗܘ
54 ܘܟܠܗ ܒܝܬܗ. * ܘܗܕܐ ܬܘܒ ܬܪܬܝܢ ܐܬܐ ܥܒܕ ܝܫܘܥ. ܟܕ ܐܬܐ ܡܢ ܝܗܘܕ ܠܓܠܝܠܐ.
* ܕܨܦܪܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܬܠܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܝܒ * * ܩܦܠܐܘܢ * ܗ *
1 * ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܗܘܐ ܥܐܕܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܣܠܩ ܝܫܘܥ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ
2 ܒܐܘܪܫܠܡ ܕܘܟܬܐ ܚܕܐ ܕܡܥܡܘܕܝܬܐ. ܕܡܬܩܪܝܐ ܥܒܪܐܝܬ ܒܝܬ ܚܣܕܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ
3 ܒܗ ܚܡܫܐ ܐܣܛܘܐܣ. * ܘܒܗܠܝܢ ܪܡܝܢ ܗܘܘ ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ ܕܟܪܝܗܐ. ܘܥܘܝܪܐ.
ܘܚܓܝܪܐ. ܘܝܒܝܫܐ. ܘܡܣܟܝܢ ܗܘܘ ܠܙܘܥܐ ܕܡܝܐ.

Veſpere feriæ III. hebdomadis V. Jejunii. 11.

Duobus autem pòſt diebus exiit Jeſus illinc, 43
& abiit in Galilæam. Ipſe enim Jeſus teſta- 44
tus fuerat prophetam in civitate ſua inhonorum eſſe. Quum autem veniſſet in Gali- 45
læam, receperunt eum Galilæi, quia viderant
ſigna omnia, quæ ediderat in Jeruſalem in die
feſto; nam & ipſi venerant ad diem feſtum.
Venit autem iterùm Jeſus in Kotne Galilææ, 46
ubi fecerat ex aqua vinum. Et erat in Capharnahum ſervus quidam regius, cujus filius ægrotabat. Iſte audiit veniſſe Jeſum ex 47
Judæa in Galilæam, & profectus eſt ad eum;
petiítque ab eo ut deſcenderet & ſanaret filium ſuum, propè enim erat ut moreretur.
Dixit ei Jeſus; Niſi ſigna & miracula vide- 48
ritis, non credetis. Dixit ei ſervus ille regi- 49
us; Domine mi, deſcende priuſquàm moriatur puer. Dixit ei Jeſus; Vade, filius tu- 50
us vivit. Et credidit vir ille ſermoni quem
dixerat ei Jeſus, & abiit. Quum autem de- 51
ſcendiſſet, obviàm facti ſunt ei ſervi ipſius &
annuntiârunt ei dicentes, Filius tuus revixit.
Et ſciſcitatus eſt ab eis quonam tempore ſa- 52
nitati reſtitutus fuiſſet. Dicunt ei; Herì
ſeptimâ horâ reliquit eum febris. Et agno- 53
vit pater ejus *id contigiſſe* eâ ipſâ horâ quâ
dixerat ei Jeſus, Filius tuus vivit: & credidit ipſe, & domus ejus tota. Hoc ſignum 54
ſecundum rurſùs edidit Jeſus quum veniſſet
à Judæa in Galilæam.

Matutinis dominicæ III. Jejunii. 12.

CAP. V.

Poſt hæc erat dies feſtus Judæorum, & a- 1
ſcendit Jeſus ad Jeruſalem. Erat autem illic 2
in Jeruſalem locus quidam baptiſterii qui
vocatur Hebraicè, Beth Heſdo, *domus miſericordiæ*, erántque in eo quinque porticus.
Et in his jacebant plebs multa ægrotantium, 3
& cæcorum, claudorúmque, & aridorum, &
expectabant motum aquarum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

43 * وبعد از دو روز عيسي † از انجا بدر آمد و بجليل رفت * وعيسي بر خود كواهي مي داد *
44
45 كه پيغمبر درشهر خود بحرمت نباشد * وچون درجليل آمد جليليان اورا قبول كردند
سبب انك ديك بودند † اينهايي كه روز عيد † در اورشليم كرده بود براي انك ايشان نيز بعيد
46 در امك بودند * دهم خوش كردن مسيح پسر عبد الملك را * وبازعيسي درقاطنه
جليل آمد * درجايكاهي كه اب را مي كرده بود * وبود در كفرناحوم بزركي * نام او عبد الملك *
47 وچند كاه فرزند او رنجور بود * وشنيد † كه عيسي از يهود درجليل آمد * پيش او رفت و ازو
خواست كه پيش او فرود آيد * وفرزندش را خوش كند * سبب انك پسر او بمرك نزديك
48 آمك بود * مسيح بدو كفت اكر آيتها وشكفتها نمي بينيد * ايمان نمي آريد * عبد
49
50 الملك كفت * خداوند من فرود بيا * پيش از انك كودك بميرد * عيسي بدو كفت
51 غم مخور و برو كه † فرزند تو زنك است * ان مرد بكلمه عيسي † ايمان اورد وبخانه رفت * چون
نزديك رسيد * بندكان او برابر او آمدند * وبدو كفتند * پسر تو زنك شد * وخوش است *
52 * ازيشان پرسيد * كدام وقت † خوش شد * بدو كفتند هفتم ساعت روز * تب اورا رها كرد *

Et poſt duos dies Jeſus indè egreſ- 43
ſus eſt & in Galilæam abiit. Et 44
Jeſus de ſeipſo teſtimonium dedit,
quòd Propheta in urbe ſua in honore non ſit. Cùm autem in Galilæ- 45
am veniſſet, Galilæi eum exceperunt, proptereà quòd vidiſſent ſigna
quæ die feſto in Hieroſolyma fecerat: eò quòd ipſi etiam ad feſtum
ingreſſi fuerant.

X. Sanat Chriſtus filium Abdo-lmelic.

Et rurſùs Jeſus in Catuch Galilææ 46
venit, in locum ubi aquam vinum
fecerat. Erat autem in Caphar-nahum magnus quidam, cui nomen
Abdo-lmelic, & aliquoties, filius
ejus infirmus erat. Et audito quòd 47
Jeſus è Judæa in Galilæam veniſſet, ad eum acceſſit, & ab eo petiit ut ad ipſum deſcenderet, & filium ipſius ſanaret: eò quòd filius
ejus ad mortem appropinquaverat.
Chriſtus ei dixit; Si ſigna & prodi- 48
gia non videritis, fidem non habebitis. Abdo-lmelic dixit; Domine 49
mi deſcende priuſquàm puer moriatur. Jeſus ei dixit; Anxius ne ſis, 50
& vade, quia Filius tuus vivus
eſt. Homo ille ſermoni Jeſu fidem
habuit, & domum ivit. Et cùm 51
propè adveniſſet, ſervi ejus obviàm ei venerunt & ei dixerunt;
Filius tuus vivus factus eſt, &
bene habet. Ab eis interrogavit 52
quo tempore ſanus factus eſſet:
ei dixerunt ſeptimâ horâ diei febris eum miſſum fecit.

Verſio VULGATA LATINA.

43 Poſt duos autem dies exiit indè : & abiit in Galilæam. Ipſe enim Jeſus teſtimo-
44 nium perhibuit, quia Propheta in ſua patria honorem non habet. Cùm ergò ve-
45 niſſet in Galilæam, exceperunt eum Galilæi, cùm omnia vidiſſent quæ fecerat Jero-
46 ſolymis in die feſto : & ipſi enim venerant ad diem feſtum. Venit ergò iterùm
in Cana Galilææ, ubi fecit aquam vinum. Et erat quidam regulus, cujus filius infir-
47 mabatur Caphainaum. Hic cùm audiſſet quia Jeſus adveniret à Judæa in Galilæ-
am, abiit ad eum, & rogabat eum ut deſcenderet, & ſanaret filium ejus : incipie-
48 bat enim mori. Dixit ergò Jeſus ad eum ; Niſi ſigna & prodigia videritis , non
49 creditis. Dicit ad eum regulus ; Domine, deſcende priùs quàm moriatur filius me-
50 us. Dicit ei Jeſus ; Vade, filius tuus vivit. Credidit homo ſermoni , quem dixit ei
51 Jeſus, & ibat. Jam autem eo deſcendente , ſervi occurrerunt ei , & nuntiaverunt
dicentes, Quia filius ejus viveret. Interrogabat ergò horam ab eis, in qua meliùs 52
habuerit. Et dixerunt ei ; Quia herì horâ ſeptimâ reliquit eum febris. Cognovit 53
ergò pater , quia illa hora erat, in qua dixit ei Jeſus ; Filius tuus vivit : & credidit
ipſe, & domus ejus tota. Hoc iterùm ſecundum ſignum fecit Jeſus, cùm veniſſet 54
à Judæa in Galilæam.

CAP. V.

Poſt hæc erat dies feſtus Judæorum, & aſcendit Jeſus Jeroſolymam. Eſt autem 1 2
Jeroſolymis Probatica piſcina, quæ cognominatur Hebraicè Bethſaida, quinque
porticus habens. In his jacebat multitudo magna languentium, cæcorum, claudo- 3
rum, aridorum, expectantium aquæ motum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

• ٱلفصل ٱلتاسع •

43 * وبعد يومين خرج يسوع من هناك ومضي الي الجليل *لان
44 يسوع قد شهد ان النبي لا يكرم في مدينته * ولما صار الي الجليل قبله الجليليون لانهم 45
عاينوا ما عمل بيروسليم في العيد. لانهم ايضا كانوا قد جاوا الي العيد * ثم جاء يسوع ايضا 46
الي قانا الجليل حيث صنع الماء خمرا • وكان بكفرناحوم انسان ملكي ابنه مريض *هذا لما 47
سمع ان يسوع قد جاء من اليهودية الي الجليل فانطلق اليه وساله ان ينزل فيبري ابنه
لانه كان قد قارب الموت * فقال له يسوع ان لم تعاينوا الايات والاعاجيب لم تومنوا * فقال له 48 49
عبد الملك يا سيد انزل قبل ان يموت فتاي *قال له يسوع امض فابنك قد شفي *فامن 50
الرجل بالكلمة التي قالها يسوع وسار *وفيما هو ماض استقبله غلمانه وبشروه قايلين ان ابنك 51
قد شفي * فسالهم قايلا في اي وقت براء • فقالوا له امس في الساعة السابعة تركته الحمي *فعلم 52 53
ابوه انها تلك الساعة التي قال له يسوع فيها ابنك قد شفي • فامن هو وبيته باسره *هذه 54
ايضا ءاية ثانية عملها يسوع لما جاء من اليهودية الي الجليل *

• ٱلفصل ٱلعاشر •

* وبعد هذا كان عيد لليهود فصعد يسوع الي يروسليم * وكان بيروسليم بركة تعرف ببركة 1 2
الضان • وبالعبرانية تسمي بيت حسد اي بيت الرحمة • وكان فيها خمسة اروقة *وكان كثير من 3
المرضي مطرحين فيها • عميان ومقعدون وجافون • وكانوا يتوقعون تحريك الماء •

Sectio nona.

Et poſt biduum exiit Jeſus indè: & abiit in Galilæam. 43 *Quia Jeſus jam teſtatus erat, quòd propheta non honorificatur in civitate ſua.* 44 *Et cùm veniſſet in Galilæam, exceperunt eum Galilæi, eò quòd vidiſſent quæ fecerat in Jeruſalem in die feſto ; nam ipſi quoque venerant ad diem feſtum.* 45 *Deindè venit Jeſus iterùm in Cana Galilææ, ubi fecerat aquam vinum.* 46 *Et erat in Capharnahum homo regius, cujus filius erat infirmus.* 47 *Hic quum audiſſet quia Jeſus venerat à Judæa in Galilæam, abiit ad eum, & rogavit eum ut deſcenderet & ſanaret filium ſuum, quia jam propè attigerat mortem.* 48 *Dixit ei Jeſus ; Si non videritis ſigna & mirabilia, non credetis.* 49 *Ait illi ſervus regis ; Domine, deſcende priuſquàm moriatur puer meus.* 50 *Dixit ei Jeſus ; Vade, filius tuus jam ſanatus eſt. Credidit ergò vir verbo quod dixit Jeſus, & abiit.* 51 *Et dum ipſe iret, occurrerunt ei famuli ejus, & nuntiaverunt ei, dicentes ; Filius tuus jam ſanatus eſt.* 52 *Et interrogavit eos, dicens ; Quo tempore valetudinem recuperavit ? Dixerunt ei, Herì horâ ſeptimâ reliquit eum febris.* 53 *Cognovit ergò pater ejus illam eſſe horam quâ dixit illi Jeſus, Filius tuus jam eſt ſanitati reſtitutus. Et credidit ipſe & domus ejus tota.* 54 *Hoc etiam eſt ſignum ſecundum quod fecit Jeſus, quando venit à Judæa in Galilæam.*

Sectio decima.

CAP. V.

1 *Et poſt hæc erat dies feſtus Judæis, & aſcendit Jeſus in Jeruſalem.* 2 *Eratq; in Jeruſalem piſcina quædam nota nomine Piſcinæ pecudum, & Hebraicè appellata Beth-heſed, hoc eſt, Domus miſericordiæ: & erant in ea quinque porticus.* 3 *Et erant multi infirmi proſtrati in ipſis, cæci, claudi, & aridi, & expectabant agitationem aquæ.*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

43 ወእምድኅረ፡ ሰኑየ፡መዋዕል፡ወፅአ፡ እምህየ፡ወሖረ፡ገሊላ፡፡=፡ ወለሊሁ፡ እግዚእ፡
44 ሊየሱስ፡ ሰማዕተ፡ኮነ፡ከመ፡ሊ ይከብር፡ ነቢይ፡ በሃገሩ፡፡=፡ ወበዊኦ፡ ገሊላ፡ ተቀበል
45 ዎ፡ገሊላውያን፡ኵሎሙ፡እስመ፡ርእዩ፡ኵሎ፡ ዘገብረ፡ በኢየሩሳሌም፡እመ፡በዓል፡፡እ
46 ስመ፡እሙንቱኒ፡ሖሩ፡ለበዓል፡=፡ወሖረ፡ካዕበ፡ቃና፡ዘገሊላ፡ኀበ፡ረሰየ፡ማየ፡ወይነ፡፡=፡

በእንተ፡ ወልደ፡ ሰብአ፡ ሊብያታዊ፡=፡

ወሀሎ፡ሊሐዱ፡ብእሲ፡ገብር፡ ዘቤተ፡ ንጉሠ፡ ሰብእ፡ሊብያታዊ፡ወይደዊ፡ወልዱ፡በቀፈ
47 ርናሖም፡፡=፡ ወሰሚዖ፡ከመ፡እግዚእ፡ሊየሱስ፡መጽአ፡ እምይሁደ፡ውስተ፡ገሊላ፡፡ወ
ሖረ፡ኀቤሁ፡ወሰአሎ፡ከመ፡ይረድ፡ ወያሕዩ፡ሎቱ፡ወልደ፡ እስመ፡አልጸቀ፡ይሙት፡፡=፡
48 ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ሊየሱስ፡ እመ፡ ተአምረ፡ ወመንክረ፡ሊርኢክሙ፡ሊተአምኑ፡፡=፡
49 ወይቤሎ፡ውእቱ፡ ዘቤተ፡ንጉሠ፡ ሰብኣ፡ሊብያታዊ፡ እግዚኦ፡ረድ፡ፍጡነ፡ ዘእንበለ፡
50 ይሙት፡ ወልድየ፡፡=፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ሊየሱስ፡ሖር፡ወልደከሰ፡ ሐይወ፡፡ወአምነ፡
51 ውእቱ፡ብእሲ፡ በቃል፡ዘይቤሎ፡ እግዚእ፡ሊየሱስ፡ወሖረ፡=፡ ወእንዘ፡ ይወርድ፡ ተቀበ
52 ልዎ፡አግብርቲሁ፡ ወይቤልዎ፡ሐይወ፡ ወልድከሰ፡=፡ ወተስእሎሙ፡ወይቤሎሙ፡አይ፡
53 ጊዜ፡ሐይወ፡፡ወይቤልዎ፡ ትማልም፡ጊዜ፡ሰብዓቱ፡ሰዓት፡ኀደጎ፡ፈፀንቱ፡፡=፡ ወአእም
ረ፡ኣቡሁ፡ ከመ፡ጊዜ፡ በይእቲ፡ሰዐት፡ዘይቤሎ፡ እግዚእ፡ሊየሱስ፡ሐይወ፡ወልድከሰ፡፡
54 ወአምነ፡ ቦቱ፡ውእቱ፡ወኵሉ፡ቤቱ፡፡=፡ ወዝንቱ፡ ደግሙ፡ለእግዚእ፡ሊየሱስ፡ ዘገብ
ረ፡ ተአምረ፡ መጺኦ፡ እምይሁደ፡ ውስተ፡ ገሊላ፡፡
1 ፫ ወእምዝ፡ኮነ፡ በበዓሎሙ፡ለአይሁድ፡ ዓርገ፡ እግዚእ፡ሊየሱስ፡ ኢየሩሳሌም፡፡=፡
2 ወቦቱ፡ውስተ፡ ኢየሩሳሌም፡ ምጥማቃተ፡ ዘእርዳጋቱ፧ ወይብልዋ፡ ስማ ፡ በዕብራይስ
3 ጥ፡ ቤተ፡ ሳይደ፡፡ወቦቱ፡ሀየ፡ኃምስተ፡ ሀዋራተ፡=፡ ወሀየ፡ይሰክቡ፡ብዙኃን፡ ድዉያን፡
ዕውራን፡ ወሐንካሳን፡ ይቡሳን፡ ወይፀንሑ፡ ሁከተ፡ ማይ፡=፡

Et poſt duos dies exivit illinc, & abiit *in* Galilæam. Et ipſe Dominus Jeſus te- 43
ſtis fuit, quòd non honoratur propheta in civitate ſua. Et quum veniſſet in Ga- 44
lilæam, acceperunt eum Galilæi omnes, quia vidiſſent omnia quæ fecerat in Hie- 45
ruſalem quando feſtivitas *erat*, quoniam ipſi etiam venerant ad feſtivitatem. Et 46
venit iterum *in* Cana Galilææ, ubi fecerat aquam vinum.

De filio viri domeſtici.

Et erat quidam homo miniſter, domeſticꝰ regis œconomus, & ægrotabat filius ejꝰ
in Capernahum. Et quum audiviſſet quòd Dominꝰ Jeſus veniſſet ex Judæa in Ga- 47
lilæam, abiit ad eum, & rogavit eum ut deſcenderet, & ſervaret ei filium ſuum:
quia ſtatim moriturus erat. Et dixit ei Dominus Jeſus ; Si ſigna, & miracula non 48
videritis, non credetis. Et dixit ei domeſticus regis œconomus; Domine, deſcen- 49
de ſtatim priuſquàm moriatur filius meus. Et dixit ei Dominus Jeſus; Vade, filius 50
tuus vivit, & credidit ille vir in ſermone quem dixerat ei Dñs Jeſus, & abiit. Et 51
deſcendente eo, occurrerunt ei ſervi ejus, & dixerunt ei ; Vivit filius tuus. Et in- 52
terrogavit eos, & dixit iis ; Quo tempore ſanus factus fuit ? & dixerunt ei ; Herì 53
tempore ſeptimæ horæ reliquit eum febris. Et cognovit pater ejus quòd tempus
erat in eadem hora quâ dixerat ei Dñs Jeſus ; Vivit filius tuus : & credidit in eo
ipſe, & tota domus ejus. Et hoc ſecundum Domini Jeſu quod fecit ſignum, veni- 54
ens ex Judæa in Galilæam.

CAP V.

Et tunc erat in feſto Judæorũ, aſcendit Dñs Jeſus Hieroſolymam. Et eſt in Hie- 1
roſolyma piſcina Probatica & vocant nomen ejus Hebraicè, Bethſaida, & 2
fuerunt ibi quinque porticus. Et ibi jacebant multi ægroti, cæci, & claudi, 3
aridi, & expectabant motum aquæ.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

53 * ومردرا معلوم شد كه آن ساعت است • كه عيسي اشارت كرد • عبد الملك با اهل خانه
54 وتبع او بمسيح ايمان آوردند • * واين دوم معجزست كه از يهود آمد • ودر جليل نمود

برخيزانيدن ان شل كه در بيت حسد افتاده بود

1 2 * بعد ازان عيد يهوديان شد • وعيسي بالا رفت در اورشليم • * وجايي بود انجا چشمه
∴ شستگاه كه بعبري • بيت الحسد مي خوانند • وبر سر ان چشمه پنج صفه ساخته بودند •
3 * وخلقي بسيار از رنجوران ودردمندان • وشلان بران صفها افتاده • ودر نگران ان بودند
كه اب بجنبد • تا ايشان خودرا در اندازند وصحت يابند •

53 *Et homini notum fuit quod illa hora eſſet, quam Jeſus ſignificaverat: Abdo-lmelic* igitur *cum domeſticis & clientibus ſuis in Chriſto fidem habuerunt.* 54 *Et hoc ſecundum eſt miraculum, quod è Judæa profectus in Galilæa oſtendit.*

XI. Suſcitatio illius paralytici, qui in Bait-heſed decumbens erat.

CAP. V.

1 *Poſt hæc feſtum Judæorum erat, & Jeſus aſcendit in Hieroſolymam.* 2 *Et in loco quodam erat ibi fons baptiſterii, quem Hebraicè Baito-lheſed vocabant : & ſuper illum fontem quinq; porticus conſtructæ erãt.* 3 *Et populus multus ex ægrotis, & infirmis, & paralyticis in illis porticibus decumbebant, & expectabant illud ut aqua moveretur : ut illi ſe injicerẽt, & ſanitatẽ adipiſcerẽtur*

Angelus *enim* ſecundùm tempus deſcendebat in piſcinam, & turbabat
4 Ἄγγελος (γ) γὰρ κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐτάρασσε
aquam: *igitur primus deſcendens* poſt motionem aquæ, ſanus fiebat, *quo*
τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγίνετο, (δ) ᾧ
cunque detinebatur *morbo.* Erat autem quidam homo ibi triginta octo
5 δήποτε κατείχετο νοσήματι. Ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ (ε) τριάκοντα ὀκτὼ Ζ'
annos habens in infirmitate. Hunc *videns* Jeſus jacentem, & *cognoſcens* quia
6 ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι
multum jam tempus haberet, dicit ei; Vis ſanus fieri? Reſpondit ei
7 πολὺν ἤδη χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ, Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι; (ζ) Ἀπεκρίθη αὐτῷ
languidus; Domine, hominem non habeo, ut cùm turbata fuerit aqua, mittat me
ὁ ἀσθενῶν, Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, (η) βάλλῃ με
in piſcinam: *in quo autem* venio ego, alius ante me deſcendit. Dicit
8 εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγώ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. Λέγει
ei Jeſus; *Excitare*, tolle grabatum tuum, & ambula. Et ſtatim
9 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἔγειραι, (θ) ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει. Καὶ εὐθέως
factus eſt ſanus ille homo: & ſuſtulit grabatum ſuum, & ambulabat. Erat autem
ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἦρε τὸν (ι) κράββατον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. Ἦν δὲ
ſabbatum in illo die. Dicebant ergò Judæi *curato*; Sab-
10 σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ, Σάβ-
batum eſt: non licet tibi tollere grabatum. Reſpondit eis; *Faciens* me λθ
11 βατόν ἐστιν· (κ) οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι τὸν (λ) κράββατον. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, Ὁ ποιήσας με ι

ſanum, ille mihi dixit; Tolle grabatum tuum, & ambula. Interro-
ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν, Ἆρον τὸν (μ) κράββατόν σου, καὶ περιπάτει. Ἠρώ- 12
gaverunt ergò eum; Quis eſt ille homo *dicens* tibi, Tolle grabatum
τησαν οὖν αὐτόν, Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι, Ἆρον τὸν (ν) κράββατόν
tuum, & ambula? *At ſanatus non ſciebat* quis eſſet: *nam* Jeſus declinavit turbâ
σου, καὶ περιπάτει; Ὁ δὲ ἰαθεὶς οὐκ ᾔδει τίς ἐστιν· ὁ γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου 13
exiſtente in loco. Poſteà invenit eum Jeſus in templo, & dixit
ὄντος ἐν τῷ τόπῳ. Μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν 14
illi; Ecce ſanus factus es: *ne ampliùs* *pecca,* *ut non* deterius aliquid tibi *fiat.*
αὐτῷ, Ἴδε ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ (ξ) χεῖρόν τι σοί γένηται.
Abiit ille homo, & nuntiavit Judæis, quia Jeſus eſſet *faciens*
Ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας 15
eum ſanum. Et *propter hoc* perſequebantur Jeſum Judæi, *& quærebant eum*
αὐτὸν ὑγιῆ. Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἐζήτουν αὐτὸν 16
occidere, quia hæc faciebat in ſabbato. *At* Jeſus reſpondit eis;
ἀποκτεῖναι, ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, 17
Pater meus uſque modò operatur, & ego operor. *Propter hoc* ergò magis
Ὁ πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι. Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον 18
quærebant eum Judæi interficere, quia non ſolùm ſolvebat ſabbatum, ſed &
ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ
patrem *proprium* dicebat Deum, æqualem *ſeipſum* faciens Deo.
πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.

MS.A. (γ) γὰρ Κυρίου κατὰ καιρὸν ἐλούετο ἐν τῇ (δ) οἵῳ δήποτ' οὖν (ε) τριάκοντα καὶ ὀκτὼ (ζ) Λέγει αὐτῷ (η) βάλῃ (θ) καὶ ἆρον τὸν κράβαττόν (ι) κράβαττον αὐτοῦ, καὶ περιπάτει. (κ) καὶ οὐκ (λ) κράβαττον. Ὃς δὲ ἀπεκρίθη (μ) κράβαττόν (ν) κράβαττόν (ξ) χεῖρόν σοί τι γένηται. Καὶ ἀπῆλθεν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܠܐܟܐ ܓܝܪ܆ ܒܙܒܢ ܙܒܢ ܢܚܬ ܗܘܐ ܠܗ ܠܡܥܡܘܕܝܬܐ܀ ܘܡܙܝܥ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܡܝܐ܂ 4
ܘܐܝܢܐ ܕܩܕܡܐ ܢܚܬ ܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܙܘܥܐ ܕܡܝܐ܂ ܡܬܚܠܡ ܗܘܐ ܟܠ ܟܐܒ ܐܝܢܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ
ܠܗ܂ * ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܚܕ܂ ܕܬܠܬܝܢ ܘܬܡܢܐ ܫܢܝܢ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܒܟܘܪܗܢܐ܂ 5
* ܠܗܢܐ ܚܙܐ ܝܫܘܥ ܕܪܡܐ܂ ܘܝܕܥ ܕܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܬ ܠܗ܂ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܬܬܚܠܡ܂ 6
* ܥܢܐ ܗܘ ܟܪܝܗܐ ܘܐܡܪ܂ ܐܝܢ ܡܪܝ܂ ܠܝܬ ܠܝ ܐܢܫ ܕܡܐ ܕܐܬܬܙܝܥܘ ܡܝܐ ܢܪܡܝܢܝ 7
ܠܡܥܡܘܕܝܬܐ܂ ܐܠܐ ܥܕ ܐܢܐ ܐܬܐ ܐܢܐ܂ ܐܚܪܝܢ ܩܕܡ ܡܢܝ ܢܚܬ܂ * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ܂ ܩܘܡ 8
ܫܩܘܠ ܥܪܣܟ ܘܗܠܟ܂ * ܘܡܚܕܐ ܐܬܚܠܡ ܓܒܪܐ ܗܘ܂ ܘܩܡ ܫܩܠ ܥܪܣܗ ܘܗܠܟ܂ 9
ܘܝܘܡܐ ܗܘ ܫܒܬܐ ܗܘܐ܂ * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ ܠܗܘ ܕܐܬܐܣܝ܂ ܫܒܬܐ ܗܝ ܠܐ ܫܠܝܛ 10
ܠܟ ܕܬܫܩܘܠ ܥܪܣܟ܂ * ܗܘ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܗܘ ܕܥܒܕܢܝ ܚܠܝܡܐ܂ ܗܘ ܐܡܪ ܠܝ 11
ܕܫܩܘܠ ܥܪܣܟ ܘܗܠܟ܂ * ܘܫܐܠܘܗܝ ܡܢܘ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܕܐܡܪ ܠܟ ܕܫܩܘܠ ܥܪܣܟ ܘܗܠܟ܂ 12
* ܗܘ ܕܝܢ ܕܐܬܐܣܝ ܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢܘ܂ ܝܫܘܥ ܓܝܪ ܐܫܬܘܝ ܗܘܐ ܠܗ ܒܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܐܝܬ 13
ܗܘܐ ܒܕܘܟܬܐ ܗܝ܂ * ܒܬܪ ܙܒܢ܂ ܐܫܟܚܗ ܝܫܘܥ ܒܗܝܟܠܐ ܘܐܡܪ ܠܗ܂ ܗܐ ܚܠܝܡ ܐܢܬ܂ 14
ܬܘܒ ܠܐ ܬܚܛܐ܂ ܕܠܡܐ ܢܗܘܐ ܠܟ ܡܕܡ ܕܒܝܫ ܡܢ ܩܕܡܝܐ܂ * ܘܐܙܠ ܗܘ ܓܒܪܐ ܘܐܡܪ 15
ܠܝܗܘܕܝܐ܂ ܕܝܫܘܥ ܗܘ ܗܘ ܕܐܣܝܗ܂ * ܘܡܛܠ ܗܕܐ ܪܕܦܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ ܠܝܫܘܥ 16
ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܩܛܠܗ܂ ܕܗܠܝܢ ܥܒܕ ܗܘܐ ܒܫܒܬܐ܂ * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ 17
ܠܗܘܢ܂ ܐܒܝ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܥܒܕ܂ ܐܦ ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ܂ * ܘܡܛܠ ܗܕܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܒܥܝܢ 18
ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ ܠܡܩܛܠܗ܂ ܠܐ ܒܠܚܘܕ ܕܫܪܐ ܗܘܐ ܫܒܬܐ܂ ܐܠܐ ܐܦ ܕܠܐܠܗܐ܂ ܐܒܘܗܝ
ܕܝܠܗ ܐܡܪ ܗܘܐ܂ ܘܡܫܘܐ ܗܘܐ ܢܦܫܗ ܥܡ ܐܠܗܐ܂

Angelus enim aliquando deſcendebat in 4
baptiſterium, & turbabat ipſas aquas: &
is qui primus deſcendebat poſt turbationem
aquarum, ſanitati reſtituebatur à quocun-
que dolore afficeretur. Erat autem illic ho- 5
mo quidam qui triceſimum octavum annum
agebat in mala valetudine. Hunc vidit 6
Jeſus jacentem, & cognovit eum multum
temporis egiſſe *in morbo*; dixítque ei, Vis
ſanitati reſtitui? Reſpondit ægrotus ille, 7
& ait; Etiam Domine mi: neminem au-
tem habeo, qui quum turbatæ fuerint aquæ,
mittat me in baptiſterium; ſed dum ego ve-
nio, alius ante me deſcendit. Dixit ei Je- 8
ſus; Surge, tolle lectum tuum, & ambula.
Eóque momento ſanitati reſtitutus eſt vir il- 9
le, ac ſurgens ſuſtulit lectum ſuum & abiit;
erátque dies ille, ſabbathum. Dicunt au- 10
tem Judæi ei qui ſanatus fuerat; ſabbathum
eſt, non licèt tibi tollere lectum tuum. Il- 11
le verò reſpondit, & dixit eis; Ille qui
effecit me ſanum, ipſe dixit mihi, Tolle
lectum tuum & ambula. Et interrogave- 12
runt eum; Quis eſt vir ille qui dixit tibi,
Tolle lectum tuum & ambula? Is autem 13
qui ſanatus fuerat, neſciebat quis eſſet. Je-
ſus enim delituerat inter turbam multam quæ
erat in illo loco. Poſt *aliquod* tempus in- 14
venit eum Jeſus in templo, & dixit ei; Ec-
ce ſanus es, ne peccaveris ampliùs, ne
quid deterius tibi contingat quàm à princi-
pio. Et profectus eſt homo ille, dixítque 15
Judæis Jeſum eum eſſe qui ſanaverat
eum. Ac propterea perſequebantur Judæi 16
Jeſum, & ſtudebant eum interficere, quòd
talia faceret ſabbatho. Ipſe verò Jeſus 17
dixit eis; Pater meus uſque adhuc opera-
tur, & ego operor. Et propterea magis 18
ſtudebant Judæi eum interficere, non tan-
tùm quòd ſolveret ſabbathum, ſed etiam
quòd Deum patrem ſuum eſſe dixiſſet, ac
ſeipſum coæqualem faceret Deo.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* و فرشته بدان حوض فرود مي آمد * و آبرا مي جنبانيد * هر كه زود خودرا دره 4
مي انداخت * مي رهيد وهر كه پس تر نه * * و بود مردي انجا سي وهشت سال 5
دردمند * و بحالي رسيده بود كه نمي جنبيد * * عيسي حال اورا دانست * وبدو 6
گفت مي خواهي كه صحت يابي * * رنجور جواب داد و گفت * آري اي خداوند 7
ندارم كسي * كه وقتي اين آب بجنبد * مرا بر گيرد * ودر حوض اندازد * ليكن
تا مرا جنبيدن كسي ديگر خودرا در مي اندازد * * عيسي بدو گفت * بر خيز 8
وتخت خود بر گير و برو * *همان ساعت مرد تن درست شد * برخاست تخت خودرا بر 9
گرفت و روان شد * وروزش شنبه بود * * يهوديان † بدان مرد گفتند كه روز شنبه 10
است نشايد † كه تخترا بر گيري * *جواب داد آنكس كه مرا خوش كرد * او 11
فرمود كه تخت بر گير و بكار خود رو * *او پرسيد كيست ان مرد * * رنجور كه 12 13
خوش شد بود نمي دانست * سبب انك عيسي در ميان مردم بسيار مخفي شد بود *

Et Angelus in illam piſcinam de- 4
ſcendebat, et aquam movebat:
quicunque primus *iſſet* & *ſeipſum*
injeciſſet, liberabatur; quicunque
verò poſtea iſſet, haudquaquam.
Erat autem homo ibi triginta et 5
octo annos ægrotus, et in eum
ſtatum redactus erat ut movere
non poſſet. Jeſus ſtatum ejus no- 6
vit, et ei dixit; Vis ut ſani-
tatem obtineas. Ægrotus reſpon- 7
dit, et dixit; Etiam ô Domi-
ne: neminem autem habeo, qui
cùm hæc aqua movetur, me tol-
lat, et in piſcinam injiciat; ſed
dum me movere aggredior, *quiſ-*
piam alius ſe injicit. Jeſus ei 8
dixit; Surge et lectum tuum tol-
le, et ambula. Eâdem horâ ho- 9
mo corpore ſanus factus eſt, et
ſurgens lectum ſuum ſuſtulit, et
ambulavit: et dies ille Sabba-
thum erat. Judæi illi homini 10
dicebant; Dies Sabbathi eſt, non
oportet ut lectum tollas. Reſpon- 11
ſum dedit; Ille homo qui me ſa-
navit, is mihi juſſit, Lectum
tolle, et ad opus tuum abi. Ille 12
coetus *interrogavit, Quis eſt ille*
homo? Ægrotus qui ſanatus fuerat, 13
neſciebat: propterea quòd Jeſus
inter homines multos abditus eſſet.

Verſio VULGATA LATINA.

4 Angelus autem Domini deſcendebat ſecundùm tempus in piſcinam : & movebatur
aqua. Et qui prior deſcendiſſet in piſcinam poſt motionem aquæ , ſanus fiebat à
5 quacunque detinebatur infirmitate. Erat autem quidam homo ibi, triginta & octo
6 annos habens in infirmitate ſua. Hunc cùm vidiſſet Jeſus jacentem , & cognoviſ-
7 ſet quia jam multum tempus haberet, dicit ei ; Vis ſanus fieri ? Reſpondit ei languidus ; Domine , hominem non habeo, ut cùm turbata fuerit aqua , mittat me
8 in piſcinam : dum venio enim ego, alius ante me deſcendit. Dicit ei Jeſus ; Sur-
9 ge, tolle grabatum tuum, & ambula. Et ſtatim ſanus factus eſt homo ille : & ſu-
10 ſtulit grabatum ſuum, & ambulabat. Erat autem ſabbatum in die illo. Dicebant
ergò Judæi illi qui ſanatus fuerat ; Sabbatum eſt , non licet tibi tollere grabatum
tuum. Reſpondit eis ; Qui me ſanum fecit, ille mihi dixit ; Tolle grabatum tuum, 11
& ambula. Interrogaverunt ergò eum ; Quis eſt ille homo, qui dixit tibi ; Tolle 12
grabatum tuum, & ambula ? Is autem, qui ſanus fuerat effectus, neſciebat quis eſ- 13
ſet. Jeſus enim declinavit à turba conſtituta in loco. Poſteà invenit eum Jeſus in 14
templo, & dixit illi ; Ecce ſanus factus es : jam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. Abiit ille homo , & nuntiavit Judæis , quia Jeſus eſſet , qui fecit 15
eum ſanum. Propterea perſequebantur Judæi Jeſum, quia hæc faciebat in ſabba- 16
to. Jeſus autem reſpondit eis ; Pater meus uſque modò operatur, & ego operor. 17
Propterea ergò magis quærebant eum Judæi interficere : quia non ſolùm ſolvebat 18
ſabbatum, ſed & patrem ſuum dicebat Deum, æqualem ſe faciens Deo.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * لان ملكا كان ينزل الي البركة في حين حين فيحرك الماء * والذي كان ينزل اولا عند
5 6 حركة الماء يبراء من كل وجع كان به * وكان هناك رجل سقيم منذ ثمان وثلثين سنة * نظر
7 يسوع الي هذا ملقي فعلم ان له سنين كثيرة فقال له اتحب ان تبراء * اجاب ذلك المريض
قايلا نعم يا سيد لكن ليس لي انسان اذا تحرك الماء يلقيني في البركة بل الي ان اجي انا ينزل
8 9 قدامي اخر * قال له يسوع قم فاحمل سريرك وامش * فللوقت براء الرجل وقام حمل سريره
10 ومضي وكان ذلك اليوم سبتا * فقال اليهود للذي شفي انه يوم سبت ولا يحل لك ان تحمل
11 12 سريرك * فاجابهم ان الذي ابراءني هو قال لي احمل سريرك وامش * فسالوه من هو الرجل
13 الذي قال لك احمل سريرك وامش * فاما الذي ابري فلم يكن يعلم من هو. لان يسوع
14 كان قد استتر في الجمع الكبير الذي كان هناك * وبعد هذا وجده يسوع في الهيكل
15 فقال له قد عوفيت فلا تعد تخطي لئلا يكون لك شر اكبر * فذهب ذلك الرجل واعلم
16 اليهود ان يسوع هو الذي ابراءه * ومن اجل هذا كان اليهود يطردون يسوع ويريدون قتله
17 18 لانه صنع هذا في السبت * فقال لهم يسوع ابي الي الان يعمل وانا ايضا اعمل * ومن اجل
هذا كان اليهود بالافضل يريدون قتله. لا لانه كان ينقض السبت فقط بل لانه كان يقول
ان الله ابي ويعادل نفسه بالله *

Quoniam angelus deſcendebat in piſcinam quibuſdam temporibus, & agitabat aquam ; & qui deſcendebat primus poſt agitationem aquæ , curabatur ab omni dolore qui inerat in eo. 4 *Erat autem ibi vir quidam ægrotus à triginta octo annis.* 5 *Vidit Jeſus hunc jacentem, & cognovit quòd tranſegiſſet annos multos in morbo, dixitque ei ; Vis ſanari ?* 6 *Reſpondit ille infirmus, dicens ; Ita Domine, ſed non adeſt mihi homo , qui quum agitatæ fuerint aquæ, injiciat me in piſcinam ; At quoad veniam ego, deſcendit ante me alius.* 7 *Dixit ei Jeſus ; Surge, tolle grabbatum tuum & ambula.* 8 *Et ſtatim ſanatus eſt homo, & ſurgens portavit grabbatum ſuum , & abiit. Erat autem ille dies , ſabbathum.* 9 *Quare dixerunt Judæi ei qui ſanatus fuerat, Dies eſt ſabbathi , & non licet tibi bajulare grabbatum tuum.* 10 *Reſpondit eis ; Qui me ſanavit, ipſe dixit mihi ; Tolle grabbatum tuum, & ambula.* 11 *Interrogaverunt eum ; Quis eſt ille homo , qui dixit tibi , Tolle grabbatum tuum, & ambula ?* 12 *Verùm is qui ſanatus fuerat, non noverat quiſnam eſſet : quia Jeſus jam abdiderat ſeſe inter populum magnum qui erat illic.* 13 *Et poſteà invenit eum Jeſus in templo, & dixit ei ; Jam convaluiſti , ne redeas ad peccandum, quin eveniat tibi malum majus.* 14 *Abiitque ille homo , et nuntiavit Judæis Jeſum eſſe qui ſanaverat eum.* 15 *Et propterea Judæi perſequebantur Jeſum, et intendebant necem illius, quia fecerat hoc in ſabbatho.* 16 *Dixit autem eis Jeſus ; Pater meus uſque modò operatur, et ego etiam operor.* 17 *Et propter hoc Judæi amplius intendebant necem illius : non quia deſtruebat ſabbathum tantùm , ſed quia dicebat, quòd Deus pater meus eſt : & coæquabat ſe Deo.* 18

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 እስመ ፡ መልአከ፡ እግዚአብሔር፡ በጊዜ፡ ይትኀፀብ፡ውስተ፡መጥምቀት፡ ወይትሃወክ፡
ማይ፡፡=፦ በእንተ፡ መፃጕዕ፡ ዘሀወጀ፡ ክረምተ፡ ደወየ፡=፦
5 ወሃሎ፡ ሂየ፡ ላሐዱ፡ብእሲ፡ ዘሠላሳ፡ ወሰመንቱ፡ዓመት፡ እመዝ፡ ደዌየ፡፡=፦ ወኪያሁ፡
6 ርእዮ፡ እግዚእ፡ ሊየሱስ፡ ይሰክብ፡ ወአእመሮ፡ ከመ፡ ጐንዱይ፡ ውስተ፡ ደዌሁ፡፡ወ
7 ይቤሎ፡ትፈቅድኑ፡ትሕየው፡=፦ ወአውሥአ፡ ውእቱ፡ ድውይ፡ ወይቤ፡ እግዚኦ፡ሰብ
አ፡አልብየ፡ ከመ፡ ሶበ፡ጊዜ፡ይትሃወክ፡ማይ፡ያውርዱኒ፡ ውስተ፡ መጥምቃት፡ ወሶበ፡ጊ
8 ዜ፡ኣሐውር፡ኣነ፡ባዕድ፡ ይቀድመኒ፡ ወሪደ፡፡=፦ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ሊየሱስ፡ ተንሥ
9 እ፡ወንሣእ፡ዓራተከ፡ ወሑር፡፡=፦ ወሐይወ፡ ሶቤሃ፡ውእቱ፡ብእሲ፡ ወነሥአ፡ አራቶ፡ ወ
10 ጾረ፡ ወሖረ፡፡ ወሰንበት፡ ዕለታ፡ለሚሃ፡ይእቲ፡ ዕለት፡=፦ ወይቤልዎ፡ አይሁድ፡ ለውእ
11 ቱ፡ለዘ፡ሐይወ፡ሰንበት፡ዮም፡ ወኢይከውነከ፡ትንሣእ፡ዓራተከ፡፡=፦ ወአውሥአ፡ ወይ
12 ቤሎሙ፡ ዘአሕየወኒ፡ውእቱ፡ይቤለኒ፡ ንሣእ፡ ዓራተከ፡ ወሑር፡፡=፦ ወተስእልዎ፡ ወይ
13 ቤልዎ፡መኑ፡ውእቱ፡ ብእሲሁ፡ዘይቤለከ፡ ንሣእ፡ዓራተከ፡ ወሑር፡=፦ ወውእቱሰ፡ ዘሐ
ይወ፡ ኢያእመረ፡ ዘአሕየዎ፡ መኑ፡ ውእቱ፡ ወተግሕሠ፡ እግዚእ፡ሊየሱስ፡ እስመ፡ብ
14 ዙኅ፡ ሰብአ፡ ቦህየ፡፡=፦ ወእምዝ፡ ረከቦ፡ እግዚእ፡ሊየሱስ፡ ለውእቱ፡ዘሐይወ፡በመ
ኵራብ፡ወይቤሎ፡ ናሁኬ፡ሐየውከ፡ ዑቅ፡ኢትላብስ፡ ከመ፡ ዘይላኪ፡ኢይርከብከ፡=፦
15 ወሖረ፡ውእቱ፡ብእሲ፡ ወነገሮሙ፡ለአይሁድ፡ከመ፡ እግዚእ፡ሊየሱስ፡ውእቱ፡ዘአሕየ
16 ዎ፡፡=፦ ወበእንተዝ፡ የስተዋድድዎ፡አይሁድ፡ለእግዚእ፡ሊየሱስ፡ ወየኀሥሡ፡ይቅት
17 ልዎ፡ እስመ፡ከመዝ፡ ይገብር፡ በሰንበት፡=፦ ወለውሥአ፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ሊየ
18 ሱስ፡ኣቡየኒ፡ እስከ፡ይእዜ፡ይገብር፡ወአነሂ፡ እገብር፡፡=፦ ወበእንተዝ፡ ፈድፋደ፡ የኀ
ሥሡ፡ኣይሁድ፡ይቅትልዎ፡፡እስመ፡አኮ፡ባሕቲቶ፡ከመ፡ ሰንበተ፡ ዘይስዕር፡ ደእሙ፡ዓ
ዲ፡አባሁ፡ይሬሲዮ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ወያዔሪ፡ርእሶ፡ምስለ፡ እግዚአብሔር፡፡=፦

Quia angelus Dei ſecundùm tempus lavabatur in piſcina, & movebatur aqua. 4

De paralytico qui triginta & octo annos ægrotaverat.

Et erat ibi quidam homo qui triginta & octo annos ægrotus fuiſſet. Et ipſum 5
vidit Dominus Jeſus jacentem, & cognovit eum quòd multum temporis egiſſet 6
in morbo ſuo, & dixit ei ; Viſne ſanus fieri. Et reſpondit ille ægrotus, & dixit ; 7
Domine, homines non habeo, ut quum turbata fuerit aqua, demittant me in piſcinam : & interim dum venio ego, alius ante me deſcendit. Et dixit ei Dominus 8
Jeſus ; Surge, & tolle lectum tuum, & abi. Et ſanus factus eſt ille homo ſtatim : & 9
ſuſtulit lectum ſuum, & portavit, & abiit : & ſabbatinus dies erat ille dies. Et 10
dixerunt Judæi ei qui ſanatus erat, Sabbatinus dies eſt, & non licet tibi tollere
lectum tuum. Et reſpondit, & dixit iis ; Is qui ſanavit me, ipſe dixit mihi ; Tolle 11
lectum tuum, & abi. Et interrogârunt eum, & dixerunt ei ; Quis eſt homo qui 12
dixit tibi ; Tolle lectum tuum, & abi. Et is qui ſanatus fuerat, neſciebat qui ſa- 13
naverat eum quis eſſet : & ſeceſſit Dominus Jeſus quia multa turba fuit ibi. Et 14
tunc invenit Dominus Jeſus eum qui ſanus factus fuerat in templo, & dixit ei ;
Ecce igitur, ſanus factus es : caveto ne pecces, ut pejus non contingat tibi. Et ab- 15
iit ille homo, & nuntiavit Judæis, quòd Dominus Jeſus eſſet qui ſanaverat eum.
Et propterea perſequebantur Judæi Dominum Jeſum, & quærebant trucidare 16
eum, quia ſic faciebat in ſabbato. Et reſpondit, & dixit iis Dominus Jeſus ; Pa- 17
ter meus uſque nunc operatur, & ego operor. Et propterea magis quærebant 18
Judæi trucidare eum, quia non ſolùm idem ille qui ſabbatum ſolveret, ſed etiam
patrem ſuum faceret Deum, & æqualem faceret ſeipſum cum Deo.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

14 * بعد مدتي عيسي اورا در هيكل ديد * وبدو كفت * چون خوش شدي * ديكر
15 كناه مكن نبادا ترا چيزي † شود ترا از اولين بتر * ان مرد به يهوديان كفت * كه
16 عيسي است * انك اورا خوش كرد * براي اين يهوديان † دشمن عيسي شدند * و مي
17 خواستند * كه اورا بكشند [سبب انك اينها در شنبه كرده بود * عيسي بديشان كفت
18 پدر من تا اين وقت كار كند ومن نيز كار كنم * وبراي اين پيشتر خواستند كه اورا
بكشند] نه براي آن تنها كه در شنبه معجزه مي نمود * الا براي انك مي كفت خدا
پدر منست * وخودرا با خدا يكي مي كرد *

Aliquantò pòſt Jeſus eum in templo vidit , et ei dixit ; Cùm ſanatus ſis , rurſùs peccatum ne facias , ne tibi quid accidat , tibi priore pejus. 14 *Ille homo Judæis dixit , quòd Jeſus eſſet , qui eum ſanaverat.* 15 *Propterea Judæi infenſi Jeſu erant , & quærebant ut eum interficerent , quòd iſta feciſſet in Sabbatho.* 16 *Jeſus dixit eis ; Pater meus uſque ad hoc tempus operatur , et ego etiam operor.* 17 *Et propter hoc ampliùs quærebant , ut eum interficerent , non propter hoc ſolùm quòd in Sabbatho miraculum feciſſet , ſed propterea quòd dixiſſet , Deus Pater meus eſt , et ſeipſum cùm Deo unum feciſſet.* 18

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Reſpondit itaque Jeſus, & dixit illis; Amen, amen dico vobis, Non poteſt
19 Ἀπεκρίνατο οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ δύναται
filius facere à *ſeipſo nihil, ſi non* quod viderit patrem facientem: quæcunque enim
ὁ υἱὸς ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν, ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· (ο) ἃ γὰρ ἂν
ille fecerit, hæc & filius ſimiliter facit. *Nam* pater diligit filium, &
20 ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. Ὁ γὰρ πατὴρ φιλεῖ τὸν υἱὸν, καὶ
omnia demonſtrat ei, quæ ipſe facit: & majora his demonſtrabit ei opera, ut
πάντα δείκνυσιν αὐτῷ, ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα
vos miremini. Sicut enim pater ſuſcitat mortuos, & vivificat, ſic &
21 ὑμεῖς θαυμάζητε. Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς, καὶ ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ
filius, quos vult, vivificat. Neque enim pater judicat *neminem,* ſed judicium
22 ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ. Οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν
omne dedit filio: Ut omnes honorificent filium, ſicut honorificant patrem.
23 πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ· Ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν, καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα.
Non *honorificans* filium, non honorificat patrem *mittentem* illum. Amen,
24 ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. Ἀμὴν
amen dico vobis; Quia verbum meum *audiens,* & *credens mittenti* me,
ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με,
habet vitam æternam, & in judicium non venit, ſed *tranſivit* ex morte
ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου

μ α μα ι
μβ α μγ ι

in vitam. Amen, amen dico vobis; Quia venit hora, & nunc eſt, quando mortui
εἰς τὴν ζωήν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ νεκροὶ 25
audient vocem filii Dei: & *audientes* vivent. Sicut enim pater
ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται. Ὥσπερ γὰρ ὁ πατὴρ 26
habet vitam in ſemetipſo, ſic dedit & filio vitam habere in ſemetipſo. Et poteſtatem
ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. Καὶ ἐξουσίαν 27
dedit ei *etiam* judicium facere, quia filius hominis eſt. *Ne miramini* hoc,
ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί. Μὴ θαυμάζετε τοῦτο, 28
quia venit hora, in qua omnes, qui in monumentis, audient vocem *ejus.*
ὅτι ἔρχεται ὥρα, ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ.
Et procedent qui bona *facientes,* in reſurrectionem vitæ: qui verò
Καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ δὲ 29
mala *agentes,* in reſurrectionem judicii. Non poſſum ego facere à
τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' 30
meipſo *nihil:* Sicut audio, judico, & judicium meum juſtum eſt: quia non quæro
ἐμαυτοῦ οὐδέν· καθὼς ἀκούω, κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ
voluntatem meam, ſed voluntatem *mittentis* me *patris.* Si ego
τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός (π) με πατρός. Ἐὰν ἐγὼ 31
teſtor de meipſo, teſtimonium meum non eſt verum.
μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής.

MS.A. (ο) ἃ γὰρ ἐκεῖνος ποιεῖ, (π) με. Ἐὰν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 .ܥܢܐ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ *   * ܝܓ *   * ܩܪܝܢܐ ܕܥܢܝܕܐ
ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ .܀ ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܒܪܐ ܠܡܥܒܕ. ܡܕܡ ܡܢ ܨܒܝܢ ܢܦܫܗ. ܐܠܐ
20 ܡܕܡ ܕܚܙܐ ܠܐܒܐ ܕܥܒܕ. ܡܕܡ ܓܝܪ ܕܐܒܐ ܥܒܕ .܀ ܗܠܝܢ ܐܦ ܒܪܐ ܐܟܘܬܗ ܥܒܕ. * ܐܒܐ
ܓܝܪ ܪܚܡ ܠܒܪܗ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܥܒܕ ܡܚܘܐ ܠܗ ܘܝܬܝܪܝܢ ܡܢ ܗܠܝܢ ܥܒܕܐ ܡܚܘܐ
21 ܠܗ ܕܐܢܬܘܢ ܬܬܕܡܪܘܢ. * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܐܒܐ ܡܩܝܡ ܡܝܬܐ ܘܡܚܐ ܠܗܘܢ .܀ ܗܟܢܐ ܐܦ
22 .ܒܪܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܨܒܐ ܡܚܐ. * ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܐܒܐ ܕܐܢ ܠܐܢܫ. ܐܠܐ ܟܠܗ ܕܝܢܐ ܝܗܒܗ ܠܒܪܐ
23 .ܕܟܠܢܫ ܢܝܩܪ ܠܒܪܐ ܐܝܟ ܕܡܝܩܪ ܠܐܒܐ. ܗܘ ܕܠܐ ܡܝܩܪ ܠܒܪܐ .܀ ܠܐ ܡܝܩܪ ܠܐܒܐ ܕܫܕܪܗ *
24 * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ .܀ ܕܡܢ ܕܫܡܥ ܡܠܬܝ ܘܡܗܝܡܢ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ .܀ ܐܝܬ
25 ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܠܕܝܢܐ ܠܐ ܐܬܐ. ܐܠܐ ܫܢܝ ܠܗ ܡܢ ܡܘܬܐ ܠܚܝܐ. * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ
26 ܐܢܐ ܠܟܘܢ .܀ ܕܐܬܝܐ ܫܥܬܐ ܐܦ ܗܫܐ ܐܝܬܝܗ .܀ ܐܡܬܝ ܕܡܝܬܐ ܢܫܡܥܘܢ ܩܠܗ ܕܒܪܗ
27 ܕܐܠܗܐ .܀ ܘܗܢܘܢ ܕܫܡܥܝܢ ܢܚܘܢ. * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܠܐܒܐ ܐܝܬ ܚܝܐ ܒܩܢܘܡܗ .܀ ܗܟܢܐ
28 ܝܗܒ ܐܦ ܠܒܪܐ ܕܢܗܘܘܢ ܚܝܐ ܒܩܢܘܡܗ. * ܘܫܘܠܛܢܐ ܝܗܒ ܠܗ ܕܐܦ ܕܝܢܐ ܢܥܒܕ. * ܕܒܪܗ
ܗܘ ܕܝܢ ܕܐܢܫܐ. ܠܐ ܬܬܕܡܪܘܢ ܒܗܕܐ .܀ ܕܐܬܝܐ ܫܥܬܐ .܀ ܐܡܬܝ ܕܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܩܒܪܐ ܐܢܘܢ
29 ܢܫܡܥܘܢ ܩܠܗ. * ܘܢܦܩܘܢ .܀ ܐܝܠܝܢ ܕܥܒܕܘ ܛܒܬܐ ܠܩܝܡܬܐ ܕܚܝܐ .܀ ܘܐܝܠܝܢ ܕܥܒܕܘ
* ܝܕ * ܕܨܦܪܐ ܕܝܢ ܕܚܕܒܫܒܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ *   .ܒܝܫܬܐ ܠܩܝܡܬܐ ܕܕܝܢܐ
30 .ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܡܢ ܨܒܝܢ ܢܦܫܝ ܡܕܡ ܠܡܥܒܕ. ܐܠܐ ܐܝܟܢܐ ܕܫܡܥ ܐܢܐ ܕܐܢ ܐܢܐ *
31 ܘܕܝܢܝ ܟܐܢ ܗܘ. ܠܐ ܓܝܪ ܒܥܐ ܐܢܐ ܨܒܝܢܝ .܀ ܐܠܐ ܨܒܝܢܗ ܕܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. * ܐܢ ܐܢܐ ܡܣܗܕ
.ܐܢܐ ܥܠ ܢܦܫܝ .܀ ܣܗܕܘܬܝ ܠܐ ܗܘܬ ܫܪܝܪܐ

Lectio defunctorum. 13.

19 Reſpondit autem Jeſus, & dixit eis; Amen amen dico vobis, Non poteſt Filius quid agere ſponte ſuâ, ſed quod viderit Patrem agentem: ea enim quæ Pater facit, hæc itidem & Filius facit. 20 Pater ſiquidem diligit Filium; & quæcunque agit, oſtendit ei: & quæ ſunt majora iſtis opera demonſtrat ei, ut vos miremini. 21 Sicut enim Pater ſuſcitat mortuos & vivificat eos, ita & Filius quos vult, vivificat. 22 Non enim Pater judicat quenquam, ſed omne judicium dedit Filio: 23 Ut unuſquiſque honoret Filium, prout honorat Patrem. Qui non honorat Filium, non honorat Patrem qui miſit eum. 24 Amen amen dico vobis, Is qui audit ſermonem meum, & credit ei qui miſit me, habet vitam æternam, nec ſubibit judicium: ſed tranſivit à morte in vitam. 25 Amen amen dico vobis; Venit hora & nunc eſt, quando mortui audient vocem Filii Dei, & ii qui audierint, vivent. 26 Quemadmodum enim Pater habet vitam in ſeipſo, ſic etiam dedit Filio ut habeat vitam in ſeipſo. 27 Ac tribuit ei poteſtatem exercendi quoque judicii. 28 Quòd verò Filius hominis ſit, ne hoc miremini; nam venit hora, quando ii omnes qui ſunt in ſepulchris audient vocem ejus. 29 Et prodibunt ii qui bona fecerunt, in reſurrectionem vitæ: ii autem qui mala fecerunt, in reſurrectionem damnationis.

Matutinis dominicæ III. poſt Epiphaniam. 14.

30 Non poſſum meâ ſponte quicquam agere, ſed prout audio, judico: & judicium meum rectum eſt: non enim quæro voluntatem meam, ſed voluntatem ejus qui miſit me. 31 Si ego teſtarer de meipſo, teſtimonium meum non eſſet verum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 * عيسي بديشان جواب داد * كه راست راست بشما مي كويم * كه فرزند از ارادت خود
نتواند † چيزي كردن * ليكن چيزي كند كه ديده باشد * كه پدر كرده
20 هرچه خدا كرده باشد * فرزند نيز مانند او كند * * براي انك پدر فرزندرا دوست مي
دارد * وهر چه كند بدو بنمايد * وبيشتر ازين كردارها بدو بنمايد * كه شما عجب
21 مي مانيد * * انچنانك پدر مردكانرا برخيزاند وزنده كند * اين چنين فرزند نيز
22 هر كرا خواهد زنده كند * * سبب انك كسي را پدر [حكم كننده] نشد الا همه حكم بپسر
23 داد * * هر كس فرزندرا حرمت دارد * پدررا حرمت داشته باشد * وانك پسر را حرمت ندارد *
24 پدررا نيز حرمت نداشته باشد * كه اورا فرستاد * * راست راست بشما بكويم * هر كه
سخن من بشنود * وبدانك مرا فرستاد ايمان بياورد * زندكاني جاويد يابد † تا ابد ودر
25 داوري نيايد * ليكن از مرك بزندكاني نقل كرده باشد * * راست راست بشما بكويم * ساعتي
بيايد واين ساعت نيز هست كه چون † مردكان اواز فرزند خدا بشنوند * زنده شوند *

19 *Jeſus illis reſponſum dedit, Utique verè, verè vobis dico, quòd Filius ex voluntate ſua non poteſt quidpiam facere, ſed rem illam facit, quam viderit Patrem feciſſe: quicquid Deus fecerit, Filius etiam ſimile ei facit.* 20 *Eò quòd Pater filium dilectum habet, & quicquid facit ei oſtendit: & ampliora his opera ei oſtendet, ut vos admiremini.* 21 *Quemadmodum Pater mortuos excitat, & vivificat, eodem modo Filius etiam quemcunque vult, vivificat.* 22 *Eâ de cauſa quòd neminem Pater judicet, ſed omne judicium Filio dedit.* 23 *Quicunque Filium honore affecerit, Patrem honore affecit: & is qui Filio honorem non habuerit, Patri etiam honorem non habuit, qui eum miſit.* 24 *Verè, verè vobis dico; Quicunque ſermonem meum audierit, & in eum qui me miſit fidem habuerit, vitam æternam obtinebit in perpetuum, & in judicium non veniet, ſed à morte in vitam tranſlatus eſt.* 25 *Verè, verè vobis dico; Hora veniet, & hæc hora etiam eſt, quando mortui vocem Filii Dei audient, & vivent.*

Verſio VULGATA LATINA.

19 Reſpondit itaque Jeſus, & dixit eis; Amen, amen dico vobis; Non poteſt Fi-
lius à ſe facere quidquam, niſi quod viderit Patrem facientem: quæcunque enim
20 ille fecerit, hæc & Filius ſimiliter facit. Pater enim diligit Filium, & omnia
demonſtrat ei, quæ ipſe facit: & majora his demonſtrabit ei opera, ut vos mi-
21 remini. Sicut enim Pater ſuſcitat mortuos, & vivificat: ſic & Filius, quos
22 vult, vivificat. Neque enim Pater judicat quenquam: ſed omne judicium de-
23 dit Filio, Ut omnes honorificent Filium, ſicut honorificant Patrem. Qui non
24 honorificat Filium, non honorificat Patrem, qui miſit illum. Amen, amen dico
vobis, Quia qui verbum meum audit, & credit ei qui miſit me, habet vitam
25 æternam, & in judicium non venit, ſed tranſiit à morte in vitam. Amen, amen
dico vobis, Quia venit hora, & nunc eſt, quando mortui audient vocem Filii
Dei: & qui audierint, vivent. Sicut enim Pater habet vitam in ſemetipſo: ſic 26
dedit & Filio habere vitam in ſemetipſo: Et poteſtatem dedit ei judicium face- 27
re, quia Filius hominis eſt. Nolite mirari hoc, quia venit hora, in qua omnes, 28
qui in monumentis ſunt, audient vocem Filii Dei: Et procedent qui bona fe- 29
cerunt, in reſurrectionem vitæ: qui verò mala egerunt, in reſurrectionem judi-
cii. Non poſſum ego à meipſo facere quidquam. Sicut audio, judico: & ju- 30
dicium meum juſtum eſt: quia non quæro voluntatem meam, ſed voluntatem ejus,
qui miſit me. Si ego teſtimonium perhibeo de meipſo, teſtimonium meum non 31
eſt verum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الحادي عشر *

* ثم قال لهم يسوع امين امين اقول لكم ان الابن لا يفعل شيئا من تلقاء نفسه الا انه يعمل ما 19
يرى الاب عامله لان الاعمال التي يعملها الاب هذه ايضا يعملها الابن * لان الاب يحب الابن 20
ويريه جميع ما يعمل ويريه ايضا افضل من هذه لتتعجبوا انتم * وكما ان الاب يقيم الموتى 21
ويحييهم كذلك الابن يحيي من يشاء * وليس الاب يدين احدا بل اعطى الحكم كله للابن * 22
* ليكرم الابن كل احد كما يكرمون الاب * فمن لا يكرم الابن ليس يكرم الاب الذي ارسله * 23
* امين امين اقول لكم ان من يسمع كلامي ويومن بمن ارسلني فله الحياة المويدة * وليس يحضر 24
الى الدينونة بل قد انتقل من الموت الى الحياة * امين امين اقول لكم انه ستاتي ساعة وهي 25
الان يسمع فيها الاموات صوت ابن الله والذين يسمعون يحيون * لانه كما ان للاب الحياة في ذاته 26
كذلك اعطى الابن ان تكون الحياة فيه * واعطاه السلطان ان يدين لانه ابن البشر * فلا 27 28
تتعجبوا من هذا فانه ستاتي ساعة يسمع فيها جميع من في القبور صوته * فيخرج الذين 29
عملوا الحسنات الى قيامة الحياة والذين عملوا السيئات الى قيامة الدينونة * لست اقدر ان اعمل 30
شيئا من ذاتي وانما احكم كما اسمع وديني عدل هو * لاني لست اطلب مشيتي بل مشية من
ارسلني * * الفصل الثاني عشر * * ان كنت انا اشهد لنفسي فليست شهادتي حقا * 31

Sectio undecima.

Deindè ſubdidit eis Jeſus; Amen amen 19
dico vobis, Filium non facere quicquam
ſponte ſuâ, ſed facere quod videt Pa-
trem facientem; quia opera quæ facit
Pater, hæc etiam facit Filius. Nam 20
Pater diligit Filium, & oſtendit ei omnia
quæcunque facit, & oſtendet quoque ei
majora his, ut miremini vos. Et quem- 21
admodum Pater ſuſcitat mortuos, &
vivificat eos: ſic Filius vivificat quos
vult. Neque Pater judicat quenquam, 22
ſed dedit judicium univerſum Filio:
Quatenus honorificet Filium unuſquiſ- 23
que, ſicut honorificant Patrem. Qui non
honorificat Filium, non honorificat Pa-
trem, qui miſit illum. Amen amen dico 24
vobis, quòd qui audit verba mea, &
credit in eum qui miſit me, habet vitam
æternam, & non aderit judicio, ſed jam
tranſiit à morte in vitam. Amen amen 25
dico vobis, quòd veniet hora, & adeſt
modò, quâ audient mortui vocem Filii
Dei: & qui audient, vivent. Quia 26
ſicut Pater habet vitam in ſubſtantia
ſua, ita dedit Filio ut inſit vita in ipſo.
Et dedit ei auctoritatem judicandi, quia 27
Filius hominis eſt. Neque miremini de 28
hoc, quia veniet hora in qua audient
omnes qui ſunt in monumentis, vocem
ejus: Et egredientur qui operati fuerint 29
bona, in reſurrectionem vitæ: & qui
operati fuerint mala, in reſurrectionem
damnationis. Non poſſum facere quic- 30
quam à me ipſo, & quidem judico quod
audio, & judicium meum juſtiſſimum
eſt; quia non quæro voluntatem meam,
ſed voluntatem ejus qui miſit me.

Sectio duodecima.

Si teſtarer mihi ipſi, non eſſet teſtimoni- 31
um meum verum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎሙ፡ አሜን፡አሜን፡ እብለክሙ፡ኢይክል፡ ወል
ድ፡ገቢረ፡ ዘእምኅቤሁ፡ወኢምንተኒ፡ ዘእንበለ፡ዘርእየ፡ለአብ፡ ይገብር፡ዘውእቱ፡ገ
20 ብረ፡፡ከማሁ፡ ወልድኒ፡ይገብር፡ በአምሳሉ፡፡፦ እስመ፡ አብኒ፡ያፈቅር፡ ወልደ፡ወኵ
ሎ፡ያርእዮ፡ ዘውእቱ፡ይገብር፡ወዘይዓቢ፡ እምዝ፡ያርኢዮ፡ግብረ፡ ከመ፡እንትሙ፡ታ
21 አምሩ፡ ወታንክሩ፡፡፦ ወበከመ፡ አብ፡ያነሥኦሙ፡ ለምዉታን፡ ወያሐይዎሙ፡ ከማ
22 ሁ፡ወልድኒ፡ለዘ፡ ፈቀደ፡ያሐዩ፡፦ እስመ፡ አብሰ፡ኢይኴንን፡ ወኢመነሂ፡ አላ፡ኵሎ፡
23 ኵነኔሁ፡አወፈዮ፡ለወልዱ፡፦ ከመ፡ኵሉ፡ያክብርዎ፡ ለወልዱ፡ በከመ፡ያከብርዎ፡ለ
24 አብ፡፡ወዘኢያከብሮ፡ ለወልድ፡ኢያከብሮ፡ ለአብ፡ለዘ፡ ፈነዎ፡፡፦ አሜን፡አሜን፡እ
ብለክሙ፡ዘይሰምዕ፡ቃልየ፡ ወይኤምን፡ በዘ፡ፈነወኒ፡ ይረክብ፡ሕይወተ፡ ዘለዓለም፡ ወ
25 ኢይሐውር፡ውስተ፡ ደይን፡አላ፡ዐደወ፡ እሞት፡ውስተ፡ ሕይወት፡፡፦ አሜን፡ አሜን፡
እብለክሙ፡ ከመ፡ ይበጽሕ፡ጊዜሁ፡ ወይእዜ፡ ውእቱ፡ ከመ፡ምዉታን፡ ይሰምዕዎ፡ቃ
26 ሎ፡ ለወልደ፡ እግዚአብሔር፡ወእለ፡ ሰምዑ፡ይሐይዉ፡፡፦ ወበከመ፡አብ፡ቦሕይወተ፡
27 ኅቤሁ፡ከማሁ፡ ለወልድኒ፡ወሀቦ፡ይርከብ፡ሕይወተ፡ኅቤሁ፡፦ ወወሀቦ፡ ስልጣነ፡መባሕ
ተ፡ይግበር፡ኵነኔ፡ እስመ፡ወልደ፡ እግዚአብሔር፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ውእ
28 ቱ፡፡፦ ወበእንተዝሰ፡ኢታንክሩ፡ እስመ፡ይበጽሕ፡ ጊዜሁ፡፡ከመ፡ ይስምዕዎ፡፡ቃሎ፡
29 ኵሎሙ፡ እለ፡ውስተ፡ መቃብር፡፦ ወይወፅኡ፡ እለ፡ሠናየ፡ ገብሩ፡ውስተ፡ ትንሣኤ፡
30 ሕይወት፡፡ወእለሰ፡ እኩየ፡ገብሩ፡ውስተ፡ትንሣኤ ዘለደይን፡፡፦ ኢይክል፡ አንሰ፡ ገ
ቢረ፡ ወእምኅቤየ፡ ወኢምንተኒ፡ በከመ፡ ሰማዕኩ፡ እኴንን፡ ወኵነኔየኒ ፡ ጽድቅ፡ውእ
31 ቱ፡፡እስመ፡ኢይኅሥሥ፡ ፈቃደ፡ ዚአየ፡ ዘእንበለ፡ ፈቃዱ፡ ለዘፈነወኒ፡፡፦ ወእመሰ፡
ለልየ፡ሰመዐ፡ ኮንኩ፡ ለርእስየ፡ ኢኮነ፡ እሙን፡ ሰማዕየ፡፡፦

Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit iis; Amen, amen, dico vobis, Non poteſt Fi- 19
lius facere à ſemetipſo quicquam, niſi quod viderit Patrem facientem: quod ille
fecit, ſic Filius faciet in ſimilitudine ejus. Quia Pater diligit Filium, & omnia de- 20
monſtrat ei quæ ipſe facit: & quod majus eſt hoc, demonſtrabit ei opus, ut vos cog-
noſcatis, & miremini. Et ſicut Pater ſuſcitat mortuos, & vivificat eos, ſic Filius 21
quem vult, vivificabit. Quia Pater non judicat quenquam, ſed omne judicium e- 22
jus dedit filio ſuo: Ut omnes honorent Filium, prout honorant Patrem: & qui 23
non honorat Filium, non honorat Patrem qui miſit eum. Amen, amen dico vo- 24
bis; Qui audit vocem meam, & credit in eo qui miſit me, inveniet vitam æter-
nam, & non veniet in condemnationem, ſed tranſivit à morte in vitam. Amen, 25
amen dico vobis, quòd veniet tempus, & nunc eſt, quòd mortui audient vocem
filii Dei: & qui audierint, vivent. Et ſicut Pater habet vitam apud ſeipſum, ſic Fi- 26
lio dedit, ut inveniat vitam apud ſeipſum. Et dedit ei poteſtatem auctoritatis, 27
ut exerceat judicium: quia filius Dei, Filius hominis eſt. Et propterea ne mira- 28
mini: quia veniet hora, quòd audient vocem ejus, omnes qui *ſunt* in ſepulchro.
Et prodibunt qui bonum fecerunt, in reſurrectionem vitæ: & qui malum fece- 29
runt, in reſurrectionem quæ in condemnationem. Non poſſum ego facere à 30
meipſo quicquam: ſicut audivi judico, & judicium meum juſtum eſt: quia
non quæro voluntatem meam, ſed voluntatem ejus qui miſit me. Et ſi ego te- 31
ſtis fui de meipſo, non eſt credibile teſtimonium meum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* انچنانك مر پدررا زندكاني هست در قنوم سرشت خود * اين چنين بفرزند† نيز داد كه 26
زندكاني در قنوم او باشد * واورا مسلط كرد كه حكم داوري نيز كند * كه پسر اوست * انك 27
بني ادم را داوري كند * وشما عجبناك مباشيد بدين كه ساعتي بيايد كه هر كه در كورستانند * 28
اواز او بشنوند * برخيزند * ايشان كه نيكي كرده باشند * براي قيامت زندكاني * وايشان كه بدي 29
كرده باشند براي قيامت† داوري * نتوانم† از ارادت خود چيزي كردن * الا انچنانك شنيدم داوري 30
كنم * وداوري من راست است * اكنون نه ارادت خود مي خواهم الا ارادت انك مرا فرستاد *
* اكر من بر خود كواهي دهم * كواهي من راست نباشد 31

Sicut Patri vita eſt in eſſentia na- 26
turæ ſuæ, ita Filio etiam dedit, ut
vita in eſſentia ejus ſit. Et pote- 27
ſtatem ei fecit, ut authoritatem
judicii etiam exerceat: quia Fi-
lius ipſe eſt qui filios hominis ju-
dicat. Vos autem admiratione ca- 28
pti ne ſitis de hoc: quia hora ve-
niet, quâ omnes, qui in ſepulchris
ſunt, vocem ejus audient. Et ſur- 29
gent, ii qui bonum fecerunt, ad re-
ſurrectionem vitæ: & ii qui ma-
lum fecerunt, in reſurrectionem ju-
dicii. Non poſſum ex voluntate mea 30
quicquam facere; ſed quemadmo-
dum audivi judicium facio, & ju-
dicium meum rectum eſt: Jam
non voluntatem meam quæro, ſed
voluntatem ejus qui me miſit. Si 31
ego de meipſo teſtimonium darem,
teſtimonium meum verum non eſſet.

Alius eſt *teſtans* de me, & ſcio quia verum eſt teſtimonium quod
32 Ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ οἶδα ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία ἣν
teſtatur de me. Vos miſiſtis ad Joannem, & *teſtatus eſt*
33 μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε
veritati. Ego autem non ab homine teſtimonium accipio:
34 τῇ ἀληθείᾳ. Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ ἀνθρώπου τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω·
ſed hæc dico, ut vos *ſervemini.* Ille erat lucerna ardens,
35 ἀλλὰ ταῦτα λέγω, ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε. Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος,
& lucens: vos autem voluiſtis exultare ad horam in luce
καὶ φαίνων· ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε (ϛ) ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ
ejus. Ego autem habeo teſtimonium majus Joanne: *nam* opera
36 αὐτοῦ. Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν μαρτυρίαν (σ) μείζω τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα
quæ dedit mihi Pater ut perficiam ea, ipſa opera, quæ ego facio,
ἃ ἔδωκέ μοι ὁ πατὴρ ἵνα τελειώσω αὐτὰ, αὐτὰ τὰ ἔργα, (τ) ἃ ἐγὼ ποιῶ,
teſtantur de me, quia Pater me miſit. Et *mittens* me Pater,
37 μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ, ὅτι ὁ πατήρ με ἀπέσταλκε. Καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ,
ipſe *teſtatus eſt* de me: neque vocem ejus audiſtis unquam, neque
αὐτὸς μεμαρτύρηκε περὶ ἐμοῦ· οὔτε φωνὴν αὐτοῦ (υ) ἀκηκόατε πώποτε, οὔτε
ſpeciem ejus vidiſtis. Et verbum ejus non habetis manens in vobis:
38 εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε. Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν·
quia quem miſit ille, huic vos non creditis. Scrutamini Scripturas,
39 ὅτι ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε. Ἐρευνᾶτε τὰς γραφὰς,

μεθ γ με ι

quia vos putatis in ipſis vitam æternam habere: & illæ ſunt *teſtantes*
ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι
de me. Et non vultis venire ad me, ut vitam habeatis. *Gloriam*
περὶ ἐμοῦ. Καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με, ἵνα ζωὴν ἔχητε. Δόξαν 40 41
ab hominibus non accipio. Sed cognovi vos, quia dilectionem
παρὰ (φ) ἀνθρώπων οὐ λαμβάνω. Ἀλλ᾽ ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην 42
Dei non habetis in vobis*ipſis.* Ego veni in nomine Patris mei,
τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, 43
& non accipitis me: ſi alius venerit in nomine *proprio,* illum
καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον
accipietis. Quomodò poteſtis vos credere, gloriam ab invicèm
λήψεσθε. Πῶς δύνασθε ὑμεῖς (χ) πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ ἀλλήλων 44
accipientes, & gloriam, quæ à ſolo Deo, non quæritis? Ne *putate*
λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ ζητεῖτε; Μὴ δοκεῖτε 45
quia ego *accuſabo* vos apud Patrem: eſt *accuſans* vos Moyſes, in
ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν Μωσῆς, εἰς
quo vos ſperatis. Si enim crederetis Moyſi, crederetis *utique* mihi: de
ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. Εἰ γὰρ ἐπιστεύετε (ψ) Μωσῇ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ 46
enim me ille ſcripſit. Si autem illius literis non creditis, quomodò
γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς 47
meis verbis *creditis?*
τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι (ω) πιστεύετε;

MS.A. (ϛ) πρὸς ὥραν ἀγαλλιαθῆναι ἐν (σ) μείζων (τ) ἃ ποιῶ, (υ) πώποτε ἀκηκόατε, (φ) ἀνθρώπου (χ) πιστεύειν, (ψ) Μωσεῖ, (ω) πιστεύσετε;

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

32 * ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܗܘ ܕܡܣܗܕ ܥܠܝ. ܘܝܕܥ ܐܢܐ ܕܫܪܝܪܐ ܗܝ ܣܗܕܘܬܗ ܕܡܣܗܕ ܥܠܝ.
33 34 * ܐܢܬܘܢ ܫܕܪܬܘܢ ܠܘܬ ܝܘܚܢܢ ܘܐܣܗܕ ܥܠ ܫܪܪܐ. * ܐܢܐ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܒܪܢܫܐ
35 ܢܣܒ ܐܢܐ ܣܗܕܘܬܐ. ܐܠܐ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܐܢܬܘܢ ܬܚܘܢ. * ܗܘ ܫܪܓܐ ܗܘܐ ܕܝܩܕ
36 ܘܡܢܗܪ. ܘܐܢܬܘܢ ܨܒܝܬܘܢ ܕܬܫܬܒܗܪܘܢ ܫܥܬܐ ܒܢܘܗܪܗ. * ܠܝ ܕܝܢ ܐܝܬ ܠܝ
ܣܗܕܘܬܐ ܕܪܒܐ ܡܢ ܕܝܘܚܢܢ. ܥܒܕܐ ܓܝܪ ܕܝܗܒ ܠܝ ܐܒܝ ܕܐܫܠܡ ܐܢܘܢ. ܗܢܘܢ
37 ܥܒܕܐ ܕܥܒܕ ܐܢܐ ܣܗܕܝܢ ܥܠܝ ܕܐܒܐ ܫܠܚܢܝ. * ܘܐܒܐ ܕܫܠܚܢܝ. ܗܘ ܣܗܕ
38 ܥܠܝ. ܠܐ ܩܠܗ ܡܢ ܡܬܘܡ ܫܡܥܬܘܢ. ܘܠܐ ܚܙܘܗ ܚܙܝܬܘܢ. * ܘܡܠܬܗ ܠܐ ܡܩܘܝܐ
39 ܒܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܒܗܘ ܕܗܘ ܫܕܪ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܒܨܘ ܟܬܒܐ ܕܒܗܘܢ
40 ܡܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܣܗܕܝܢ ܥܠܝ. * ܘܠܐ ܨܒܝܢ
41 ܐܢܬܘܢ ܕܬܐܬܘܢ ܠܘܬܝ. ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ. * ܫܘܒܚܐ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ
42 43 ܢܣܒ ܐܢܐ. * ܐܠܐ ܝܕܥܬܟܘܢ ܕܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ ܠܝܬ ܒܟܘܢ. * ܐܢܐ ܐܬܝܬ ܒܫܡܗ ܕܐܒܝ
44 ܘܠܐ ܡܩܒܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. ܘܐܢ ܐܚܪܢܐ ܢܐܬܐ ܒܫܡ ܢܦܫܗ. ܠܗܘ ܬܩܒܠܘܢ. * ܐܝܟܢܐ
ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܗܝܡܢܘ. ܕܫܘܒܚܐ ܚܕ ܡܢ ܚܕ ܡܩܒܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܫܘܒܚܐ
45 ܕܡܢ ܚܕ ܐܠܗܐ ܠܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܠܡܐ ܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܢܐ ܡܩܛܪܓ ܐܢܐ
ܥܠܝܟܘܢ ܩܕܡ ܐܒܐ. ܐܝܬ ܗܘ ܡܢ ܕܡܩܛܪܓ ܥܠܝܟܘܢ. ܡܘܫܐ ܗܘ ܕܒܗ ܣܒܪܬܘܢ.
46 * ܐܠܘ ܓܝܪ ܒܡܘܫܐ ܗܝܡܢܬܘܢ. ܐܦ ܒܝ ܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. ܡܘܫܐ ܓܝܪ ܥܠܝ
47 ܟܬܒ. * ܘܐܢ ܠܟܬܒܘܗܝ ܕܗܘ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܠܡܠܝ ܕܝܠܝ ܬܗܝܡܢܘܢ.

Alius eſt ille qui teſtatur de me, & ſcio 32
verum eſſe ejus teſtimonium quod teſta-
tur de me. Vos miſiſtis ad Johannem, & 33
teſtimonium præbuit veritati. Ego verò 34
ab homine non capio teſtimonium, ſed
hæc dico ut vos ſervemini. Ille erat lu- 35
cerna ardens & lucens: vos autem voluiſtis
voſmetipſos glorificare ad horam in ejus
luce. Ego autem habeo teſtimonium ma- 36
jus *teſtimonio* Johannis: opera enim quæ de-
dit mihi Pater meus ut ea perficerem, ipſa
inquam opera quæ perago, teſtantur de
me, quòd Pater meus miſerit me. Et Pa- 37
ter qui miſit me, ipſe teſtatur de me:
nec vocem ejus unquam audiſtis, nec ſpe-
ciem ejus vidiſtis. Et ſermo ejus non ma- 38
net in vobis, quia in eum quem miſit ille,
vos non creditis. Scrutamini Scripturas 39
in quibus vos putatis vitam æternam ha-
bere, & ipſæ teſtificantur de me. Nec 40
tamen vultis venire ad me ut vitam æter-
nam habeatis. Gloriam ab hominibus 41
non capio. Sed novi vos dilectionem Dei 42
non habere in vobis. Ego veni in no- 43
mine Patris mei, neque recipitis me:
ſi alius venerit in nomine proprio, illum
recipietis. Quomodo poteſtis credere, qui 44
gloriam alius ab alio captetis, & glori-
am quæ à ſolo Deo eſt, non quæratis?
Num putatis me accuſatum vos coram 45
Patre? eſt qui vos accuſet, Moſes ille in
quo ſperatis. Si enim Moſi crederetis, 46
mihi quoque crederetis; Moſes enim de
me ſcripſit. Quòd ſi ſcriptis illius non 47
creditis, quomodo verbis meis crede-
tis.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

32 * ديكريست كه بر من کواهي دهد * ومي دانم کواهي او كه بر من
33 34 کواهي دهد * راستست * شما پيش يحيي فرستاديد * واو بر حق کواهي داد * ومن
35 از ادمي کواهي نمي ستانم * ليكن ميكويم [اينها تا] شما زنده باشيد * او بود چراغ
36 افروخته و روشنايي مي دهد * وشما دروقت روشنايي او * خواستيد كه فخر بياوريد * اما
من دارم کواهي از کواهي يحيي بزرگتر * [كردارهايي كه پدر بمن داد تا
ايشانرا تمام كنم] كردارهايي كه من بكنم * بر من کواهي دهد كه پدرم
37 مرا فرستاد * و[پدر كه مرا فرستاد] بر من کواهي داد * نه از قديم اواز او
38 شنيديد * ونه ديدار او ديديد * * و كلمهٔ او در شما ننشست * براي انك انكس را
39 كه پيش شما فرستاد باور نداشتيد * * كتابهارا تفحص كنيد * كه پندار شما چنانست كه
40 زندكاني جاويد در ايشان داريد * ان كتابها براي من کواهي مي دهند * * نخواستيد كه پيش
41 من بياييد * كه جاويد زندكاني براي شما بشود † تا ابد * * ستايش از آدميان نمي خواهم

Alius eſt qui de me teſtimonium 32
dat: & ſcio teſtimonium ejus,
qui de me teſtimonium dat, ve-
rum eſſe. Vos ad Johannem mi- 33
ſiſtis, & ille de veritate teſti-
monium dedit. Ego autem ab 34
homine teſtimonium non accipio:
ſed hæc dico ut vos vivatis.
Ille erat lucerna ardens, & 35
lucem præbebat: & vos in tem-
pore lucis ejus voluiſtis glori-
ari. At ego habeo teſtimonium 36
teſtimonio Johannis majus,
opera quæ Pater mihi dedit ut
ea perficiam: opera quæ fa-
cio de me teſtantur, quòd Pater
meus me miſit. Et Pater 37
qui me miſit, de me teſtimo-
nium dedit: ne ab antiquo qui-
dem vocem ejus audiſtis, neque
ſpeciem ejus vidiſtis. Et ver- 38
bum ejus in vobis non commo-
ratum eſt: propterea quòd ipſi,
quem ad vos miſit, fidem non ha-
buiſtis. Scripturas ſcrutamini, 39
quia opinio veſtra talis eſt, quòd
vitam æternam in eis habeatis:
ipſæ Scripturæ de me teſtimo-
nium dant. Noluiſtis ut ad 40
me veniretis, ut vita æter-
na vobis eſſet in perpetuum.
Laudem ab hominibus non volo. 41

Verſio VULGATA LATINA.

32 Alius eſt, qui teſtimonium perhibet de me : & ſcio quia verum eſt teſtimonium,
33 quod perhibet de me. Vos miſiſtis ad Joannem : & teſtimonium perhibuit
34 veritati. Ego autem non ab homine teſtimonium accipio : ſed hæc dico ut
35 vos ſalvi ſitis. Ille erat lucerna ardens, & lucens. Vos autem voluiſtis ad horam
36 exultare in luce ejus. Ego autem habeo teſtimonium majus Joanne. Opera
enim quæ dedit mihi Pater ut perficiam ea ; ipſa opera, quæ ego facio, teſtimonium
37 perhibent de me, quia Pater miſit me : Et qui miſit me Pater, ipſe
teſtimonium perhibuit de me : neque vocem ejus unquam audîſtis, neque ſpeciem
38 ejus vidiſtis. Et verbum ejus non habetis in vobis manens : quia quem
39 miſit ille, huic vos non creditis. Scrutamini Scripturas, quia vos putatis in
ipſis vitam æternam habere : & illæ ſunt, quæ teſtimonium perhibent de me : Et 40
non vultis venire ad me ut vitam habeatis. Claritatem ab hominibus non 41
accipio. Sed cognovi vos, quia dilectionem Dei non habetis in vobis. 42
Ego veni in nomine Patris mei, & non accipitis me : ſi alius venerit in nomine 43
ſuo, illum accipietis. Quomodò vos poteſtis credere, qui gloriam ab invicèm 44
accipitis ; & gloriam, quæ à ſolo Deo eſt, non quæritis ? Nolite putare quia 45
ego accuſaturus ſim vos apud Patrem : eſt qui accuſat vos Moyſes, in quo
vos ſperatis. Si enim crederetis Moyſi, crederetis forſitan & mihi : de me 46
enim ille ſcripſit. Si autem illius literis non creditis : quomodò verbis meis 47
credetis ?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 33 * لكن الذي يشهد لي آخر وانا اعلم ان شهادته التي يشهد بها لاجلي حق هي * انتم
34 ارسلتم الى يوحنا فشهد لي بالحق * واما انا فلست اطلب شهادة من انسان * لكن اقول
35 هذا لتخلصوا انتم * كان ذاك مصباحا ممتليا مضيا وانتم اردتم ان تتهللوا بنوره
36 ساعة * وانا فلي شهادة اعظم من شهادة يوحنا * لان الاعمال التي اعطاني ابي لاكملها
37 هي هذه الاعمال التي تشهد من اجلي ان الاب ارسلني * والاب الذي ارسلني هو يشهد
38 لي * ولم تسمعوا قط صوته ولا عرفتموه ولا رايتموه * وكلمته لا تثبت فيكم لانكم لم
39 تومنوا بالذي ارسله * فتشوا الكتب التي تظنون انتم ان لكم بها حياة الابد فهي
40 41 تشهد من اجلي * لستم تريدون ان تقبلوا الي * لتكون لكم حياة الابد * لست
42 43 اقبل المجد من انسان * لكنني قد علمتكم ان ليس فيكم حب الله * انا اتيت
44 باسم ابي فلم تقبلوني وان اتى اخر باسم نفسه فتقبلونه * كيف تقدرون ان تومنوا وانتم
45 انما تقبلون المجد بعضكم من بعض ولا تطلبون المجد من الله الواحد * لا تظنوا
46 اني اشكوكم عند الاب ان لكم من يشكوكم موسي الذي اياه ترجون * فلو كنتم
47 امنتم بموسي لامنتم ايضا بي لان ذاك كتب من اجلي * فان كنتم لا تومنون بما
كتب ذاك فكيف تومنون بكلامي *

Sed qui teſtatur mihi, alius eſt ; & 32
ego novi teſtimonium ejus quod perhibet
de me, verum eſſe. Vos miſiſtis 33
ad Johannem, & atteſtatus eſt
mihi ſecundum veritatem. At ego 34
non quæro teſtimonium ab homine,
ſed dico hæc ut ſalvemini vos. Erat 35
ille fax plena, fulgens : & vos voluiſtis
geſtire in luce ejus ad horam.
Et ego quidem habeo teſtimonium 36
majus teſtimonio Johannis : Quoniam
opera quæ dedit mihi Pater meus
peragenda, hæc eadem ſunt opera
quæ teſtantur mihi quòd Pater
me miſerit. Et Pater qui miſit me, 37
ipſe teſtatur mihi ; At non audiſtis
unquam vocem ejus, neque noviſtis
eum, neque eum vidiſtis. Et verbum 38
ejus non perſiſtit in vobis, quia
non credidiſtis in eum quem miſit.
Scrutamini Scripturas, in quibus putatis 39
vos vobis ineſſe vitam æternam
: nam ipſæ teſtantur de me. Non 40
vultis venire ad me, ut ſit vobis vita
æterna. Non capto gloriam ab homine. 41
Sed jam monui vos, quòd non 42
eſt in vobis dilectio Dei. Ego veni in 43
nomine Patris mei, & non recepiſtis
me : & ſi veniat alius in nomine
ſui ipſius, recipietis eum. Quomodo 44
poteſtis credere, cùm vos quidem recipiatis
gloriam alter ab altero : &
non quæratis gloriam à Deo uno ? Ne 45
putetis quòd ſim vos accuſaturus
apud Patrem ; nam habetis qui accuſet
vos, Moyſes, quem ſperatis. Quòd ſi 46
crederetis Moyſi, certè crederetis
mihi etiam : quia ille ſcripſit de 47
me. Sed quum non credatis iis quæ
ſcripſit ille, quomodo credetis verbis
meis ?

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

32 ካልእ ፡ ውእቱ ፡ ሰማዕትየ ፡ ወአእምር ፡ ከመ ፡ ጽድቅ ፡ ውእቱ ፡ ሰምዑ ፡ ዘሰመዐ ፡
33 በእንቲአየ ።፨ አኮኑ ፡ አንትሙ ፡ ለአክሙ ፡ ኀበ ፡ ዮሐንስ ፡ ወነገረክሙ ፡ ሰምዖ ፡
34 በጽድቅ ፨ አንሰ ፡ አኮ ፡ ስምዓ ፡ ሰብእ ፡ ዘአፈቅድ ። ወዘኒ ፡ ዘእብል ፡ አነ ፡ ከመ ፡
35 አንትሙ ፡ ትድኅኑ ፡ ዝንቱ ።፨ ወውእቱሰ ፡ ማኅቶት ፡ ዘያኀቱ ፡ ወያበርህ ።
36 ወአንትሙሰ ፡ ፈቀድክሙ ፡ ሕደጠ ፡ ትትፌሥሑ ፡ በብርሃኑ ፡ ለሰዓት ፨ ወአንሰ ፡
ቢየ ፡ ሰማዕተ ፡ ዘየዓቢ ፡ እምዮሐንስ ፡ ዝንቱ ፡ ግብር ፡ ዘወሀበኒ ፡ አቡየ ፡ እግበር ፡
37 ወእፈጽም ፡ ውእቱ ፡ ግብር ፡ ዘእገብር ፡ ሰማዕትየ ፡ ከመ ፡ አቡየ ፡ ዘፈነወኒ ፨ ወ
አቡየ ፡ ዘፈነወኒ ፡ ሰማዕትየ ። ወአምከመ ፡ ኮንክሙ ፡ ቃሎ ፡ ኢሰማዕክሙ ።
38 ወራእዮሂ ፡ ኢርኢክሙ ፨ ወቃሉሂ ፡ አልብክሙ ፡ ዘይነብር ። እስመ ፡ ዘውእ
39 ቱ ፡ ፈነወ ፡ ኢተአምኑ ፡ ኪያሁ ፡ አንትሙ ።፨ ኅሠሡ ፡ ትርአዩ ፡ ክሡታተ ፡
መጻሕፍት ፡ እስመ ፡ ይመስለክሙ ፡ በዝንቱ ፡ ትረክቡ ፡ ሕይወተ ፡ ዘለዓለም ። ወእማ
40 ንቱ ፡ ሰማዕትየ ፨ ወኢትፈቅዱ ፡ ትምጽኡ ፡ ኀቤየ ፡ ከመ ፡ ትርከቡ ፡ ሕይወተ ።፨
41 አንሰ ፡ ኢይፈቅድ ፡ ያድሉ ፡ ሊተ ፡ ሰብእ ፨ ወአእመርኩክሙ ፡ በሕቱ ፡ ከመ ፡ አ
42 ልብክሙ ፡ ፍቅረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ላዕሌክሙ ፨ አነ ፡ መጻእኩ ፡ በስመ ፡ አቡየ ፡ ወ
43 ኢትትወከፉኒ ፡ ወእመ ፡ መጽአ ፡ ካልእ ፡ በስምየ ፡ ኪያሁ ፡ ትትወከፉ ፨ እ
44 ፎ ፡ ትክሉ ፡ አንትሙ ፡ አሚነ ፡ ዘታበድሩ ፡ አድልዎ ፡ ለቢጽክሙ ፡ እምታድል
45 ዎ ፡ ለዘ ፡ ባሕቲቱ ፡ እግዚአብሔር ።፨ ኢይምሰልክሙ ፡ ዘአነ ፡ አስተዋድ
የክሙ ፡ ኀበ ፡ አብ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሀሎ ፡ ሙሴ ፡ ዘያስተዋድየክሙ ፡ ዘኪያሁ ፡
46 ታመልኩ ፡ ወትሴፈዉ ።፨ ሶበሁ ፡ አመንክምዎ ፡ ለሙሴ ፡ ኪያየኒ ፡ እምአመን
47 ክሙኒ ፡ እስመ ፡ በእንቲአየ ፡ ጸሐፈ ፡ ውእቱ ።፨ ወእመሰ ፡ ዘጸሐፈ ፡ ሙሴ ፡ ኢተአ
ምኑ ፡ እፎ ፡ ቃልየ ፡ ተአምኑ ።፨

Alius eſt teſtis meus, & ſcio quòd verum eſt teſtimonium ejus, quod teſtatus 32
eſt de me. Nónne vos miſiſtis ad Johannem, & perhibuit vobis teſtimonium 33
ſuum in veritate ? Ego non teſtimonium hominis deſidero : & hoc 34
quod ego dico, ut vos ſervemini, eſt. Ille lucerna accenſa eſt, & lucens : 35
& vos voluiſtis paululùm exultare in luce ejus ad horam. Et ego habeo 36
teſtem majorem Johanne, hoc opus quod dedit mihi Pater meus ut facerem,
& perficerem : illud opus quod facio teſtis meus eſt, quòd Pater meus
eſt qui miſit me. Et Pater meus qui miſit me teſtis meus eſt, & dum adfuerit 37
vobis, vocem ejus non audîſtis, & ſpeciem ejus non vidiſtis. Et verbum 38
ejus vos non habetis manentem : quia quem ipſe miſit, non creditis ei
vos. Scrutamini ut videatis revelationem Scripturæ, quia vobis videtur, 39
quòd in ea invenietis vitam æternam : & iſtæ ſunt teſtes mei. Et non vultis venire 40
ad me ut inveniatis vitam. Ego nolo ut placeant mihi homines. 41
Attamen novi vos, quòd non habetis dilectionem Dei ſuper vos. 42
Ego veni in nomine patris mei, & non recipitis me, & ſi venerit alius in nomine 43
meo, recipietis eum. Quomodo poteſtis vos credere, qui deſideratis 44
placere ſociis veſtris, magìs quàm ut placeatis ſoli Deo ? Ne videatur vobis 45
quòd ego accuſabo vos apud Patrem Deum : eſt Moſes qui accuſabit vos,
quem colitis & ſperatis. Si crederetis Moſi, mihi etiam crederetis, quia 46
de me ſcripſit ille. Et ſi *in* iis quæ ſcripſit Moſes non creditis, quomodo ſermoni 47
meo credetis ?

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

42 43 * ليكن شمارا اكاه كردم * كه دوستي خدا درشما نيست * * من بنام پدرم آمدم
44 وشما قبول نمي كنيد * واكر كسي ديكر بنام خود بيايد اورا قبول كنيد * * چكونه
توانيد † ايمان اوردن * كه يكي ازيكي ستايش مي خواهيد * وستايش را كه ازيكي
45 خداست نمي خواهيد * * مكر مي پنداريد كه من شمارا پيش پدر ملامت و تشوير مي
46 دهم * هست انك شمارا تشوير دهد * موسي انك بدو اعتماد † كرديد * * اكر بموسي ايمان
47 مي آورديد * بمن نيز ايمان مي اورديد * زيرا موسي بر من نبشت * * چون بكتاب او ايمان
نياورديد * چكونه بسخنهاء من ايمان آوريد *

Sed vobis indicavi, quòd amor Dei 42
in vobis non eſt. Ego in nomine Patris 43
mei veni, & vos non recipitis :
Sin quiſpiam alius in nomine ſuo
venerit, illum recipietis. Quomodo 44
poteſtis credere, qui unus ab
alio laudem petitis, & laudem quæ
ab uno Deo eſt non quæritis ? Numquid 45
putatis, quòd ego vos apud
Patrem accuſabo, & pudeſaciam
? Eſt qui vos pudeſacit, Moſes
ipſe in quo confiſi eſtis. Si Moſi 46
fidem habuiſſetis, mihi etiam fidem
haberetis : Moſes enim de me ſcripſit.
Cùm libro ejus fidem non habueritis, 47
quomodo verbis meis fidem habeatis?

CAP. VI. ϛ'.

Poſt hæc abiit Jeſus trans mare Galileæ Tiberia- μϛ α
1 ΜΕτὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας τῆς Τιβεριά-
dis: Et ſequebatur eum *turba multa*: quia videbant *ejus* ſigna quæ faciebat
2 δος· Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς· ὅτι (α) ἑώρων αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει
ſuper *infirmantibus*. Subiit *autem* in montem Jeſus, & ibi ſedebat cum μζ γ
3 ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων. Ἀνῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν
diſcipulis ejus. Erat autem proximum Paſcha, *feſtum* Judæorum. *Attollens* μη α
4 5 μαθητῶν αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. Ἐπάρας
ergò Jeſus oculos, & *intuitus* quia *multa turba* venit ad e- Η'
οὖν (β) ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐ-
um, dicit ad Philippum; Undè ememus panes, ut manducent hi? (Hoc μθ α
6 τὸν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον, Πόθεν (γ) ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι; (Τοῦτο
autem dicebat tentans eum: ipſe enim ſciebat quid *futurum* eſſet *facere*.) Reſpondit
7 δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλε ποιεῖν.) Ἀπεκρίθη
ei Philippus; Ducentorum denariorũ panes non ſufficiunt eis, ut unuſquiſque
αὐτῷ Φίλιππος, Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν αὐτοῖς, ἵνα (δ) ἕκαστος
eorum modicum quid accipiat. Dicit ei unus ex diſcipulis ejus, Andreas fra-
8 αὐτῶν βραχύ τι λάβῃ. Λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας ὁ ἀδελ-
ter Simonis Petri; Eſt *puerulus* unus hic, qui habet quinq; panes hordeaceos, &
9 φὸς Σίμωνος Πέτρου, Ἔστι παιδάριον ἓν ὧδε, (ε) ὃ ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους, καὶ

duos *piſciculos*: ſed hæc quid ſunt inter *tot*? Dixit *autem* Jeſus; Facite
δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους; Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς, Ποιήσατε 10
homines diſcumbere. Erat autem fœnum multum in loco: Diſcubuerunt
τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. ἦν δὲ (ζ) χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ· (η) ἀνέπεσον
ergò viri *numerum* quaſi quinque millia. Accepit *autem* panes Je-
οὖν οἱ ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι. (θ) Ἔλαβε δὲ τοὺς ἄρτους ὁ Ἰη- 11
ſus, & gratias *agens* diſtribuit *diſcipulis*, *at diſcipuli* diſcumbentibus:
σοῦς, καὶ εὐχαριστήσας (ι) διέδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνακειμένοις·
ſimiliter & ex *piſciculis* quantũ volebant. Ut autem impleti ſunt, *dicit* diſci-
ὁμοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον. Ὡς δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθη- 12
pulis ſuis; Colligite *ſuperabundantia* fragmenta, *ut non quid pereat*. College-
ταῖς αὐτοῦ, Συναγάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μή τι ἀπόληται. Συνήγα- 13
runt ergò; & impleverũt duodecim cophinos fragmentorũ, ex quinq; panibus hordea-
γον οὖν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων, ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθί-
ν ceis, quæ ſuperfuerunt *comedentibus*. Illi ergò homines *videntes* quod fecerat ſi-
ι νων, ἃ ἐπερίσσευσε τοῖς βεβρωκόσιν. Οἱ οὖν ἄνθρωποι ἰδόντες ὃ ἐποίησε ση- 14
gnum Jeſus, dicebant; Quia hic eſt verè Propheta venturus in mun-
μεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγον, Ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κό-
dum. Jeſus ergò *cognoſcens quòd futuri eſſent venire & rapere* eum, *ut*
σμον. Ἰησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἁρπάζειν αὐτὸν, ἵνα 15
facerent eum regem, *receſſit* iterùm in montem ipſe ſolus.
(κ) ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα, ἀνεχώρησε πάλιν εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος.

MS. A. (α) ἐθεώρων τὰ (β) τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ἰησοῦς, (γ) ἀγοράσωμεν (δ) ἕκαστος βραχύ τι (ε) ὃς ἔχει (ζ) πολὺς χόρτος (η) ἀνέπεσαν οὖν οἱ ἄνθρωποι, ἄνδρες (θ) Ἔλαβεν οὖν τοὺς (ι) διέδωκεν τοῖς ἀνακειμένοις· (κ) ποιήσωσιν βασιλέα,

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܕ * ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܝܗ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܘ *

* ܒܬܪ ܗܠܝܢ. ܐܙܠ ܝܫܘܥ ܠܥܒܪܐ ܕܝܡܐ ܕܓܠܝܠܐ ܕܛܒܪܝܘܣ. * ܘܐܙܠܘ ܒܬܪܗ ܟܢܫܐ 1 2
ܣܓܝܐܐ. ܡܛܠ ܕܚܙܝܢ ܗܘܘ ܐܬܘܬܐ ܕܥܒܕ ܒܟܪܝܗܐ. * ܘܣܠܩ ܝܫܘܥ ܠܛܘܪܐ. ܘܬܡܢ 3
ܝܬܒ ܗܘܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܩܪܝܒ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܐܕܐ ܕܦܨܚܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܘܐܪܝܡ ܝܫܘܥ 4 5
ܥܝܢܘܗܝ. ܘܚܙܐ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܕܐܬܐ ܠܘܬܗ. ܘܐܡܪ ܠܦܝܠܝܦܘܣ. ܐܝܟܢܐ ܢܙܒܢ
ܠܚܡܐ ܕܢܐܟܠܘܢ ܗܠܝܢ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܟܕ ܡܢܣܐ ܠܗ ܗܘܐ ܐܡܪ. ܗܘ ܓܝܪ ܝܕܥ ܗܘܐ ܡܢܐ ܥܬܝܕ 6
ܠܡܥܒܕ. * ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܝܦܘܣ. ܕܡܐܬܝܢ ܕܝܢܪܝܢ ܠܚܡܐ ܠܐ ܣܦܩ ܠܗܘܢ. ܟܕ 7
ܟܠ ܚܕ ܚܕ ܩܠܝܠ ܢܣܒ. * ܐܡܪ ܠܗ ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܐܢܕܪܐܘܣ 8
ܐܚܘܗܝ ܕܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. * ܐܝܬ ܗܪܟܐ ܛܠܝܐ ܚܕ. ܕܐܝܬ ܠܘܬܗ ܚܡܫ ܓܪܝܨܢ ܕܣܥܪܐ 9
ܘܬܪܝܢ ܢܘܢܝܢ. ܐܠܐ ܗܠܝܢ ܡܢܐ ܐܢܝܢ ܠܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܥܒܕܘ 10
ܐܢܫܐ ܟܠܗܘܢ ܕܢܣܬܡܟܘܢ. ܥܣܒܐ ܕܝܢ ܣܓܝܐܐ ܗܘܐ ܒܗܘ ܕܘܟܬܐ. ܘܐܣܬܡܟܘ ܓܒܪܐ
ܒܡܢܝܢܐ ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ. * ܘܢܣܒ ܝܫܘܥ ܠܚܡܐ. ܘܒܪܟ ܘܦܠܓ ܠܗܘܢ 11
ܠܕܣܡܝܟܝܢ. ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܡܢ ܢܘܢܐ ܟܡܐ ܕܨܒܘ. * ܘܟܕ ܣܒܥܘ ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. 12
ܟܢܫܘ ܩܨܝܐ ܕܝܬܪܘ ܕܠܐ ܢܐܒܕ ܡܕܡ. * ܘܟܢܫܘ ܘܡܠܘ ܬܪܥܣܪ ܩܘܦܝܢܝܢ ܩܨܝܐ. ܐܝܠܝܢ 13
ܕܝܬܪܘ ܠܗܘܢ. ܕܐܟܠܘ ܡܢ ܚܡܫܐ ܠܚܡܝܢ ܕܣܥܪܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܢܫܐ ܕܚܙܘ ܐܬܐ ܕܥܒܕ 14
ܝܫܘܥ. ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܗܢܘ ܢܒܝܐ ܕܐܬܐ ܠܥܠܡܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܕܥܬܝܕܝܢ 15
ܕܢܐܬܘܢ ܢܚܛܦܘܢܝܗܝ ܘܢܥܒܕܘܢܝܗܝ ܡܠܟܐ. ܘܫܢܝ ܠܗ ܠܛܘܪܐ ܗܘ ܒܠܚܘܕܘܗܝ.

Ad oblationem dominicæ IV. poſt Epiphaniam. 15.

CAP. VI.

Poſt hæc profectus eſt Jeſus trans mare 1 Galilææ Tiberiadis. Et poſt eum abierunt 2 cœtus multi; quoniam videbant ſigna quæ edebat in ægrotis. Et aſcendit Jeſus in mon- 3 tem, ibique ſedebat cum diſcipulis ſuis. Pro- 4 pè autem erat feſtum Paſchatis Judæorum. Et ſuſtulit Jeſus oculos ſuos, viditque turbam 5 multam venientem ad ſe, & dixit Philippo, Unde ememus panem ut iſti edant? Hoc au- 6 tem dicebat dum tentaret eum: ipſe enim ſciebat quid eſſet facturus. Dixit ei Philip- 7 pus, Ducentorum denariorum panis non ſufficeret eis, quum quid minimum ſinguli eorum acciperent. Dixit ei unus ex diſcipulis 8 ſuis, Andreas frater Simonis Cephæ; Eſt 9 hic puer quidam habens ſecum quinque panes hordeaceos, & duos piſces: ſed hæc quid ſunt ad hos omnes? Dixit eis Jeſus; 10 Efficite ut omnes homines diſcumbant: erat autem gramen multum in illo loco. Et diſcubuerunt viri numero quinquies mille. Et 11 accepit Jeſus panem, & benedixit, ac diſtribuit illis qui diſcumbebant: ſimiliter etiam de piſcibus quantum voluerunt. Quumque 12 ſaturati fuiſſent, dixit diſcipulis ſuis; Colligite fragmenta quæ ſuperfuerunt, ne quid depereat. Collegerunt itaque, & 13 impleverunt duodecim cophinos fragmentis illis: quæ ſuperfuerunt his qui comederunt ex quinque panibus hordeaceis. Illi autem homines qui viderant ſignum 14 quod ediderat Jeſus, dicebant; Verè hic eſt Propheta ille, qui venturus erat in mundum. Jeſus verò cognovit eos ven- 15 turos ad rapiendum eum, eumque regem faciendum: & ſubduxit ſeſe in montem ſolus.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

دوازده   آنجا که از پنج نان و دو ماهي پنج هزار مرد سير کرد

* وبعد ازان عيسي در جليل رفت * در کذرکاه درياي. طبريه * جماعت پسيار درپي او 1 2
رفتند * با انك ديدند ايتهايي که با رنجوران وشلان مي کرد * * وعيسي با شاکردان 3
خود بالاء کوه رفت * و نشست * * وعيد فصح يهوديان نزديك شك بود * * ومسيح چشم خود 4 5
برداشت * جماعتهاء پسيار ديد که پيش او مي ايند * روي بفيليبوس کرد که ازکجا بخريم
نان که ايشان بخورند * * اين را کفت چنانك اورا مي آزمايد * براي انك او مي دانست که 6
چه خواهد کردن * * فيليبوس کفت بدويست دينار نان ايشانرا بس نباشد * وخود اکر 7
هر يکي لقمهٔ ستاند * * يکي از شاکردان او نام او اندراوس * برادر شمعون صفا * بدو 8
کفت * هست اينجا جواني که دارد پنج نان جوين * و دو ماهي * ليکن اين قدر براي اين 9
همه خلق چه بس باشد * * عيسي بديشان کفت چنان † سازيد که همه خلق 10
بنشينند * و انجا مقام علفناك بود ومردم از پاي نشستند * بشمار پنج هزار *

XII. Ubi quinque panibus & duobus piſcibus quinque mille viros ſaturavit.

CAP. VI.

ET poſt hæc Jeſus in Galilæam 1 *ivit, trans mare Tiberiadis.* Et *tur-* 2 *ba multa poſt eum iverunt, eò quòd viderent ſigna, quæ in ægrotis & paralyticis edebat. Et Jeſus cum* 3 *diſcipulis ſuis in montem aſcendit, & ſedit. Et feſtum Paſchatis Ju-* 4 *dæorum appropinquabat. Et Chri-* 5 *ſtus oculis ſuis ſublatis turbas plurimas vidit, quæ veniebant ad eum: vultu* itaque *ad Philippum converſo, Unde* inquit, *ememus panem ut iſti comedant? Hoc dixit eò ut eum* 6 *tentaret: eò quòd ipſe ſciret quid vellet facere. Philippus dixit, Du-* 7 *centis denariis panis eis ſatis non erit, idque ſi unuſquiſque buccellam tantùm capiat. Unus ex diſci-* 8 *pulis ejus, nomine Andreas frater Simeonis Cephæ ei dixit; Eſt hic* 9 *puer quidam, qui habet quinque panes hordeaceos, & duos piſces: ſed tantulum huic omni populo quomodo ſatis ſit? Jeſus illis dixit;* 10 *Iſtud curate ut omnis populus ſedeat: ibi autem locus graminoſus erat, & homines humi ſedebant numero quinquies mille.*

Verſio VULGATA LATINA

CAP. VI.

1 Poſt hæc abiit Jeſus trans mare Galilææ, quod eſt Tiberiadis: Et ſequebatur
2 cum multitudo magna, quia videbant ſigna, quæ faciebat ſuper his qui infirma-
3 bantur. Subiit ergò in montem Jeſus: & ibi ſedebat cum diſcipulis ſuis. Erat
4 autem proximum Paſcha, dies feſtus Judæorum. Cùm ſublevâſſet ergò oculos Je-
5 ſus, & vidiſſet quia multitudo maxima venit ad eum, dixit ad Philippum; Undè
6 ememus panes, ut manducent hi? Hoc autem dicebat tentans eum: ipſe enim
7 ſciebat quid eſſet facturus. Reſpondit ei Philippus; Ducentorum denariorum pa-
8 nes non ſufficiunt eis, ut unuſquiſque modicum quid accipiat. Dicit ei unus ex
9 diſcipulis ejus, Andreas frater Simonis Petri; Eſt puer unus hic, qui habet quin-
que panes hordeaceos, & duos piſces: ſed hæc quid ſunt inter tantos? Dixit 10
ergò Jeſus; Facite homines diſcumbere. Erat autem fœnum multum in loco. Diſ-
cubuerunt ergò viri, numero quaſi quinque millia. Accepit ergò Jeſus panes: 11
& cùm gratias egiſſet, diſtribuit diſcumbentibus: ſimiliter & ex piſcibus quan-
tum volebant. Ut autem impleti ſunt, dixit diſcipulis ſuis; Colligite quæ ſupera- 12
verunt fragmenta, ne pereant. Collegerunt ergò, & impleverunt duodecim co- 13
phinos fragmentorum, ex quinque panibus hordeaceis, quæ ſuperfuerunt his qui
manducaverant. Illi ergò homines cùm vidiſſent quòd Jeſus fecerat ſignum, dice- 14
bant; Quia hic eſt verè propheta, qui venturus eſt in mundum. Jeſus ergò cùm 15
cognoviſſet, quia venturi eſſent ut raperent eum, & facerent eum regem, fugit
iterùm in montem ipſe ſolus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الثالث عشر *

1 2 بعد هذا مضي يسوع الي عبر بحر الجليل الي طبرية * وتبعه جمع كبير لانهم كانوا عاينوا
3 4 الايات التي صنع في المرضي * فجاء يسوع الي الجبل وجلس هناك ومعه تلاميذه * وكان عيد
5 فصح اليهود قد قرب * فرفع يسوع عينيه فراي جمعا كبيرا مقبلا اليه * فقال لفيلبس من
6 7 اين نبتاع خبزا لنطعم هولاء * وانما قال هذا لتجربة لانه كان عالما بما سوف يصنع * اجابه
8 فيلبس قليلا ما يكفيهم خبز بمايتي دينار اذا نال كل واحد منهم يسيرا * قال له واحد من
9 تلاميذه هو اندراوس اخو سمعان الصفا * ان هاهنا حدثا معه خمسة ارغفة شعيرا وسمكتان.
10 لكن هذا اين يبلغ من هولاء * فقال يسوع دعوا الناس يتكيون * وكان في ذلك المكان عشب
11 كثير فاتكا خمسة الف رجل عددا * واخذ يسوع الخبز فبارك واعطي المتكيين وكذلك من
12 السمكتين بقدر ما سالوا * فلما شبعوا قال لتلاميذه اجمعوا الكسر التي فضلت ليلا يضيع
13 شي منها * فجمعوا وملاوا اثني عشر زبيلا من الكسر التي فضلت عن الاكلين من خمسة
14 الارغفة الشعير * فلما راي الناس الاية التي عملها يسوع قالوا حقا ان هذا هو النبي الجاي
15 الي العالم * * الفصل الرابع عشر * * وان يسوع علم انهم عزموا ان
يخطفوه ويصيروه ملكا فتحول ايضا الي الجبل وحده *

Sectio decima tertia.

CAP. VI.

Poſt hæc abiit Jeſus ad ulterius litus 1
maris Galilææ in Tiberiadem. Et ſequu 2
tus eſt eum cœtus magnus, quòd vidiſ-
ſent ſigna quæ fecerat in ægrotis. Venit 3
ergò Jeſus in montem, & ſedit ibi, &
cum eo diſcipuli ejus. Et dies feſtus 4
Paſchatis Judæorum jam inſtabat. Et 5
elevavit Jeſus oculos ſuos, ac vidit
turbam magnam venientem ad ſe, & di-
xit Philippo; Unde ememus panem ut
cibemus iſtos? Et verò dixit hoc ut 6
tentaret eum, quia ipſe ſciebat quid eſ-
ſet facturus. Reſpondit ei Philippus, di- 7
cens; Non ſufficiet eis panis ducentorum
denariorum, tametſi ſumat quilibet ex
eis puſillum quid. Dixit ei unus ex di- 8
ſcipulis ipſius, nempe Andreas frater Si-
monis Petri; Adeſt quidem hic puer 9
quidam ſecum habens quinque panes hor-
deaceos & duos piſces, verùm hoc quid
procedet inter iſtos? Dixit ergò Jeſus, 10
Sinite homines diſcumbere. Erat autem in
illo loco herba multa. Diſcubuerunt ergò
quinque millia virorum numero. Et ac- 11
cepit Jeſus panem, ac benedixit, dedit-
que diſcumbentibus: & ſimiliter ex pi-
ſcibus quantum voluerunt. Et cùm ſa- 12
turati eſſent, dixit diſcipulis ſuis; Col-
ligite fragmenta quæ ſuperfuerunt, ne per-
eat quicquam ex eis. Collegerunt ergò 13
& impleverunt duodecim ſportas de
fragmentis quæ ſuperfuerant manducan-
tibus ex quinque panibus hordeaceis.
Quumq; vidiſſent homines ſignum quod 14
fecit Jeſus, dixerunt; Verè hic eſt Pro-
pheta venturus in mundum.

Sectio decima quarta.

Ut verò Jeſus cognovit quòd decreviſ- 15
ſent rapere eum, & facere eum regem;
quapropter diverſus eſt iterum ad mon-
tem ſolus.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 2 ወእምድኅረ: ዝንቱ : ሖረ : እግዚእ: ኢየሱስ: ማዕዶተ: ባሕረ: ገሊላ : ዘጥብር
2 ያዶስ::=÷ ወተለውዎ: ብዙኃን: ሰብእ: እስመ: ርእዩ: ተአምረ: ዘገብረ: በለዐለ:
3 ድዉያን::=÷ ወዓርገ:እግዚእ: ኢየሱስ: ውስተ: ደብር : ወነበረ: ህየ:ምስለ:አርዳ
4 ኢሁ::=÷ ወአልጸቀ: በዓለ : ፋሲካሆሙ: ለአይሁድ : ፋሲካ::=÷
በእንተ : ኃምስ : ኅብስት : ወክልኤ : ዓሣ::=÷
5 ወአንሥአ : አዕይንቲሁ : እግዚእ : ኢየሱስ : ወርእየ : ብዙኃ : ሰብአ : ይመጽኡ :
ኀቤሁ:: ወይቤሎ : ለፊልጶስ:እምአይቴ: ንሣየጥ: ኅብስተ: ዘናበልዖሙ:ለእሉ::=÷
6 ወዘንተ : ይቤ : እንዘ : ያሜክሮ : ወውእቱሰ : ያአምር : ዘሃለወ : ይግበር::=÷
7 ወአውሥአ : ፊልጶስ : ወይቤ:ዘክልኤ : ምእት : ዲናር : ኅብስት : ኢያአክሎሙ :
8 ከመ: ይንሥኡ: በበ: ሕቀ::=÷ ወይቤሎ : አሐዱ : እምአርዳኢሁ : እንድርያስ :
9 እኁሁ:ለስምዖን: ጴጥሮስ:=÷ ሃሎ: ወልድ: ዝየ : ዘቦ: ኃምስ: ኅብስተ: ስገም:
10 ወክልኤ:ዓሣ:ወባሕቱ:ምንተ: ይበቍዓ: እማንቱ: ለዘ: መጠኔዝ: ሰብእ::=÷ ወይ
ቤሎሙ: እግዚእ: ኢየሱስ: ግበሩ: ምርፋቃተ: ለሰብእ:: ወብዙኅ:ሣዕሩ:ለውእቱ:
11 መካን:: ወረፈቁ:ዕደዊሆሙ:ይአክሉ: ኃምሳ: ምእት: ኍልቆሙ::=÷ ወነሥአ:እ
ግዚእ:ኢየሱስ:ውእተ:ኅብስተ:ወአእኰቶ: ፈተተ: ወወሀበ: ለእለ: ይረፍቁ: ወዓሣሁ
12 ኒ:መጠነ:ፈቀዱ:=÷ ወእጽገቦሙ: ይቤሎሙ: ለአርዳኢሁ: አስተጋብኡ: ዘተርፈ:
13 ፍትታት : ከመ : ኢልቦ : ዘይትገደፍ: ወሊምንትኒ: እምኔሁ::=÷ ወአስተጋብኡ :
ወመልአ: ዓሠርተ: ወክልኤተ: መሣይምተ: ፍትታት: እምኃምስቱ: ኅብስተ:ስገም:
14 ዘተርፈ: እምዘ: በልዑ: ወጸግቡ::=÷ ወርኢዮሙ: ሕዝብ: ዘገብረ: ተአምረ: እግ
ዚእ:ኢየሱስ:ይቤሉ:አማን:ነቢይ:ውእቱ:ዝንቱ: ዘመጽአ:ውስተ: ዓለም::=÷
በእንተ : ዘከመ : ሖረ : ዲበ : ባሕር::=÷
15 ወአእመሮሙ : እግዚእ : ኢየሱስ: ከመ: ይፈቅዱ: ይምጽኡ: ወይምሥጥዎ: ወያንግ
ሥዎ:: ወተግሕሠ: ውስተ:ደብር: ውእቱ:በባሕቲቱ::=÷

CAP. VI.

Et poſt hæc abiit Dominus Jeſus trans mare Galilææ, quod *eſt* Tiberiadis. Et 1 2
ſequuti ſunt eum multi homines, quia viderant ſignum quod feciſſet ſuper ægro-
tis. Et aſcendit Dominus Jeſus in montem, & ſedit ibi cum diſcipulis ejus. 3
Et propinqua fuit feſtivitas Paſchæ, Judæorum Paſcha. 4

De quinque panibus, & duobus piſcibus.

Et ſuſtulit oculos ſuos Dñs Jeſus, & vidit multos homines venientes ad eum, & 5
dixit Philippo; Unde emem' panes quibus paſcamus eos. Et hoc dicebat tentans 6
eum, & ipſe ſciebat quid eſſet facturus. Et reſpondit Philipus, & dixit; Ducento- 7
rum denariorum panes non ſufficient iis, ut accipiant ſinguli paululum. Et dixit 8
ei quidam ex diſcipulis ejus, Andreas frater Simonis Petri; Eſt puer hic qui ha- 9
bet quinque panes hordeaceos, & duos piſces, veruntamen quid proderunt illi
tantæ turbæ. Et dixit iis Dñs Jeſus, Facite accubitus hominibus: & multa *fuit* 10
herba hujus loci, & accubuerunt viri *ut* comederent; quinquagies centum nume-
rus eorum erat. Et accepit Dñs Jeſus hunc panem, & benedixit ei, & fregit, & 11
dedit accumbentibus, & piſcium quantum voluerunt. Et ut ſatiâſſet eos, dice- 12
bat diſcipulis ejus; Cogite quod ſupereſt fragmentorum, ut non ſit quòd perdatur
quidquam ex eo. Et coëgerunt, & impleverunt duodecim cophinos fragmen- 13
tis, ex quinque panibus hordeaceis, quæ ſuperfuerunt ex iis quibus veſce-
bantur; & ſatiati erant. Et videntes populi quòd fecerat ſignum Dominus 14
Jeſus, dixerunt; Verè propheta eſt hic qui venit in mundum.

De eo quòd ambulavit ſuper mare.

Et cognovit eos Dominus Jeſus quòd prompti erant venire, & rapere ipſum, & 15
ipſum facere regem, tum ſeceſſit in montem ipſe ſolus.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

11 * عيسي نان ستد و بركت نهاد وبريشان كه نشسته بودند * بخش كرد * واين چنين
12 نيز از ماهي چند انك خواست * *چون سير شدند * بشاكردان خود كفت * پارهارا
13 كه مانده است كرد اوريد تا ازش چيزي كم نشود * *وچون جمع آوردند * دوازده
سبد پر شد * ازپارها كه زياده مانده بود * پيش ايشان كه از پنج نان جوين
14 خورده بودند * *وكساني كه اين آيت عيسي را ديدند * مي كفتند بحقيقت † اينست
15 پيغامبر كه در عالم بيايد * *وعيسي دانست كه دل دارند * كه اورا بربايند *
وبملكي بنشانند * مسيح ازان كوه تنها نقل كرد

Jeſus panem cepit, & benedixit, 11
& eis qui ſedentes erant diſtribuit:
& ſimiliter etiam de piſcibus quan-
tum quiſque voluit. Cùm ſatiati eſ- 12
ſent, diſcipulis ſuis dixit; Fragmen-
ta quæ ſuperſunt colligite, ut ex eis
quidquam non pereat. Et cùm col- 13
lexiſſent, duodecim ſportæ plenæ fu-
erunt ex fragmentis quæ ſuperfue-
rant, coram eis qui de quinque pani-
bus hordeaceis comederant. Homi- 14
nes verò, qui hoc ſignum Jeſu vide-
rant, dicebant; In veritate hic eſt
Propheta, qui in mundum venturus
eſt. Jeſus autem novit quòd in ani- 15
mo haberent, ut eum raperent & in
regno conſtituerent: Chriſtus igitur
ex illo monte ſolus ſeceſſit.

Ut autem *serum* factum est, descenderunt discipuli ejus ad mare. Et Θ'
16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Καὶ —
17 *ascendentes in* navim, venerunt trans mare in Capharnaum: & tenebræ να
(λ) ἐμβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναούμ· καὶ σκοτία δ
jam factæ erant, & non venerat ad eos Jesus. *Et* mare, vento
18 ἤδη ἐγεγόνει, καὶ οὐκ ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς. Ἥ τε θάλασσα, ἀνέμου
magno flante, exurgebat. *Provecti* ergò quasi stadia vigintiquinque aut
19 μεγάλου πνέοντος, διηγείρετο. Ἐληλακότες οὖν (μ) ὡς σταδίους εἰκοσιπέντε ἢ
triginta, vident Jesum ambulantem supra mare, & *prope navem*
τριάκοντα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου
factum, & timuerunt. Ille autem dicit eis; Ego sum, *ne timete*. Volue-
20 γινόμενον, καὶ ἐφοβήθησαν. Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς, Ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. Ἤθε-
21 runt ergò accipere eum in navim: & statim navis *facta est* ad terram,
λον οὖν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον· καὶ εὐθέως (ν) τὸ πλοῖον ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς
in quam ibant. *Postridie* turba *constituta* trans mare, *videns* —
22 εἰς ἣν ὑπῆγον. Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης, (ξ) ἰδὼν νβ
quia navicula alia non erat ibi, *si non una illa in quam intrârant discipuli*
ὅτι πλοιάριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ, εἰ μὴ (ο) ἓν ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ
ejus, & quia non *simul* introisset discipulis suis Jesus in *naviculam*, sed
αὐτοῦ, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοιάριον, ἀλλὰ
soli discipuli ejus abiissent: Aliæ verò supervenerunt naves à Tiberiade
23 μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· Ἄλλα δὲ ἦλθε πλοιάρια ἐκ Τιβεριάδος

juxta locum ubi manducaverant panem, gratias agente Domino. Cùm ergò
ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντος τοῦ Κυρίου. Ὅτε οὖν 24
vidisset turba quia Jesus non esset ibi, neque discipuli ejus, ascenderunt &
εἶδεν ὁ ὄχλος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ, οὐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, (π) ἐνέβησαν καὶ
ipsi in naviculas, & venerunt *in* Capharnaum, quærentes Jesum. Et *invenientes*
αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἦλθον εἰς Καπερναούμ, ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. Καὶ εὑρόντες 25
eum trans mare, dixerunt ei; Rabbi, quando huc *factus es*? Respondit
αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης, εἶπον αὐτῷ, Ῥαββί, πότε ὧδε γέγονας; Ἀπεκρίθη 26
eis Jesus, & dixit; Amen, amen dico vobis; Quæritis me, non quia vidistis
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ζητεῖτέ με, οὐχ ὅτι εἴδετε
signa, sed quia munducâstis ex panibus, & saturati estis. Operamini non
σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων, καὶ ἐχορτάσθητε. Ἐργάζεσθε μὴ 27
cibum *pereuntem*, sed *cibum manentem* in vitam æternam,
τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον,
quem filius hominis vobis dabit: hunc enim pater signavit Deus.
ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ Θεός.
Dixerunt ergò ad eum; Quid faciemus, ut operemur opera Dei?
(ρ) Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν, Τί (σ) ποιοῦμεν, ἵνα ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ; 28
Respondit Jesus & dixit eis; Hoc est opus Dei, ut credatis
Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα (τ) πιστεύσητε 29
in quem misit ille.
εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος.

MS. A. (λ) ἀναβάντες (μ) ὡσεὶ (ν) ἐγένετο τὸ πλοῖον (ξ) εἶδον (ο) ἕν, καὶ ὅτι οὐ συνεισῆλθεν [*ὁ Ἰησοῦς] τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ πλοῖον, ἀλλὰ μόνοι (π) ἐνέβησαν αὐτοὶ (ρ) Εἶπον πρὸς (σ) ποιῶμεν, (τ) πιστεύητε

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܐܪܒܥܐ ܒܫܒܐ ܕܚܡܫܐ * ܕܗ * ܕܨܘܡܐ * ܡܢ * ܘܟܕ ܗܘܐ ܪܡܫܐ . ܢܚܬܘ 16
ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܝܡܐ . * ܘܝܬܒܘ ܒܣܦܝܢܬܐ . ܘܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܥܒܪܐ ܠܟܦܪܢܚܘܡ . 17
ܘܚܫܟܐ ܗܘܐ ܠܗ . ܘܠܐ ܐܬܐ ܗܘܐ ܠܘܬܗܘܢ ܝܫܘܥ . * ܝܡܐ ܕܝܢ ܐܬܬܪܝܡ ܗܘܐ ܥܠܝܗܘܢ . 18
ܡܛܠ ܕܪܘܚܐ ܪܒܬܐ ܢܫܒܐ ܗܘܬ . * ܘܕܒܪܘ ܐܝܟ ܐܣܛܕܘܬܐ ܥܣܪܝܢ ܘܚܡܫܐ ܐܘ ܬܠܬܝܢ . 19
ܘܚܙܘ ܠܝܫܘܥ ܟܕ ܡܗܠܟ ܥܠ ܝܡܐ . ܘܟܕ ܩܪܒ ܠܘܬ ܣܦܝܢܬܗܘܢ ܕܚܠܘ . * ܗܘ ܕܝܢ 20
ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗܘܢ . ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܐ ܬܕܚܠܘܢ . * ܘܨܒܘ ܗܘܘ ܠܡܩܒܠܘܬܗ ܠܣܦܝܢܬܐ . 21
ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ . ܣܦܝܢܬܐ ܗܝ . ܗܘܬ ܠܘܬ ܐܪܥܐ ܗܝ ܕܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ . * ܘܠܝܘܡܐ 22
ܕܒܬܪܗ ܗܘ ܟܢܫܐ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܠܥܒܪܐ ܕܝܡܐ . ܚܙܘ ܕܣܦܝܢܬܐ ܐܚܪܬܐ ܠܐ ܗܘܬ ܬܡܢ .
ܐܠܐ ܐܢ ܗܝ ܕܣܠܩܘ ܠܗ ܬܠܡܝܕܐ . ܘܕܠܐ ܥܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܝܫܘܥ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
ܠܣܦܝܢܬܐ . * ܐܬܝ ܗܘܝ ܕܝܢ ܣܦܝܢܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܡܢ ܛܝܒܪܝܘܣ . ܠܘܬ ܓܢܒ ܐܬܪܐ ܗܘ 23
ܕܐܟܠܘ ܒܗ ܠܚܡܐ ܟܕ ܒܪܟ ܝܫܘܥ . * ܘܟܕ ܚܙܐ ܗܘ ܟܢܫܐ ܕܠܐ ܗܘܐ ܬܡܢ ܝܫܘܥ ܐܦܠܐ 24
ܬܠܡܝܕܘܗܝ . ܣܠܩܘ ܠܗܠܝܢ ܣܦܝܢܐ ܘܐܬܘ ܠܟܦܪܢܚܘܡ . ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܝܫܘܥ .
* ܘܟܕ ܐܫܟܚܘܗܝ ܠܥܒܪܐ ܕܝܡܐ ܐܡܪܝܢ ܠܗ . ܪܒܢ . ܐܡܬܝ ܐܬܝܬ ܠܗܪܟܐ . * ܥܢܐ 25 26
ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ . ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ . ܕܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ . ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ
ܕܚܙܝܬܘܢ ܐܬܘܬܐ . ܐܠܐ ܕܐܟܠܬܘܢ ܠܚܡܐ ܘܣܒܥܬܘܢ . * ܠܐ ܬܦܠܚܘܢ ܡܐܟܘܠܬܐ ܕܥܒܪܐ . 27
ܐܠܐ ܡܐܟܘܠܬܐ ܕܡܩܘܝܐ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ . ܗܝ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܢܬܠ ܠܟܘܢ . ܠܗܢܐ ܓܝܪ
ܐܒܐ ܚܬܡ ܐܠܗܐ . * ܐܡܪܝܢ ܠܗ . ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܕܢܦܠܘܚ ܥܒܕܐ ܕܐܠܗܐ . * ܥܢܐ 28
ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ . ܗܢܘ ܥܒܕܐ ܕܐܠܗܐ . ܕܬܗܝܡܢܘܢ ܒܡܢ ܕܗܘ ܫܕܪ . 29

Feriâ IV. hebdomadis V. Jejunii. 16.

16 Quum autem esset vespera, descenderunt discipuli ejus ad mare. 17 Et consederunt in navi, & trajiciebant ad Capharnahum: porrò tenebræ ingruerant, nec venerat ad eos Jesus. 18 Mare autem intumuerat adversùs eos, propterea quòd ventus magnus persflaverat. 19 Et provecti erant quasi stadia viginti quinque aut triginta, quum aspexerunt Jesum ambulantem super mare: quumque appropinquaret ipsorum navi, timuerunt. 20 Ipse verò Jesus dixit eis; Ego sum, ne timeatis. 21 Cupiebant autem excipere eum in navim, & eo momento navis illa adfuit regioni illi in quam proficiscebantur. 22 Postero autem die turba illa quæ stabat trans mare, viderunt nullam aliam esse navim illîc, præter eam quam conscenderant discipuli, & non ingressum fuisse Jesum cum discipulis suis navim. 23 Venerant autem naves aliæ ex Tiberiade ad crepidinem loci illius ubi comederant panem, quum benedixisset Jesus. 24 Quumque vidisset turba illa illîc non esse Jesum, nec etiam discipulos ejus, conscenderunt illas naves, veneruntque in Capharnahum, & quærebant Jesum. 25 Quum autem invenissent eum trans mare, dicunt ei; Magister noster, quando huc venisti? 26 Respondit Jesus, & dixit eis; Amen amen dico vobis, quòd quæritis me; non quòd videritis signa, sed quia comederitis panem, & expleti sitis. 27 Ne operam impendatis escæ quæ perit, sed escæ illi quæ permanet in vitam æternam, quam Filius hominis dabit vobis: hunc enim Pater signavit Deus. 28 Dicunt ei; Quid faciemus ut vacemus operibus Dei? 29 Respondit Jesus & dixit eis; Hoc est opus Dei, ut credatis in eum quem ille misit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

سیزده روان شدن عیسی بر آب دریا * وچون شب هنکام شد • شاکردان 16
او بدریا فرو رفتند • * ودر کشتی نشستند وبکدرکاه می آمدند • تا کفرناحوم * وشب شد 17
بود • وعیسی پیش ایشان نبود • * و دریا برایشان غرید سبب انك باد سخت بود • * ایشانرا 18 19
برد قدر بیست وپنج میل یا سی • عیسی را دیدند که بر اب دریا همچو یکی بر خشکی
می کشت • چون پیش کشتی ایشان نزدیك شد • شاکردان ترسیدند * عیسی 20
بدیشان کفت مترسید • منم من • * می خواستند که اورا در کشتی درآورند • همانده 21
کشتی † بدان جایکاه رفت که خواست ایشان بود که انجا روند
چهارده کفتن مسیح منم نان زندکانی که از آسمان آمد * دوم روز جماعتی که برکنار 22
کدرکاه دریا ایستاده بودند • دیدند که دران جایکه دیکر کشتی نیست • بجز انك شاکردان درو
بودند • وبرانك عیسی با ایشان نبود † دران کشتی * دیکر کشتیها از طبریه می آمدند • 23
برکنار آنجایکاه که نان برکت کرده عیسی خوردند • * وچون جماعت دیدند که عیسی 24
انجا نیست • ونه شاکردان او در کشتیها نشستند • وبکفرناحوم آمدند • وعیسی را می جستند

XIII. Ambulatio Jesu super aquam maris.

16 *Et cùm vespera facta esset, discipuli ejus in mare descenderunt.* 17 *Et in navigio sederunt, & trajiciendo venerunt in Caphar-nahum: & nox facta est, & Jesus apud eos non erat.* 18 *Mare autem in eos intumescebat, eâ de causa quòd ventus vehemens erat:* 19 *Et eos tulit circiter viginti quinque milliaria aut triginta. Tunc Jesum viderunt, qui super aquam maris, uti quispiam in arida, ambulabat: cùm autem ad navigium eorum appropinquaret, Discipuli timuerunt.* 20 *Jesus illis dixit; Ne timeatis, Ego sum ego.* 21 *Voluerunt itaque ut illum in navigium introducerent, eodem momento navis ad illum locum appulit, quò desiderium eorum erat ut irent.*

XIV. Dicit Christus; Ego sum panis vitæ qui de cœlo venit.

22 *Secundo die turbæ quæ in littore ulteriore maris stantes erant, viderunt quòd in illo loco aliud navigium non esset, præter illud in quo discipuli erant, & quòd Jesus cum illis non erat in illo navigio:* 23 *Alia vero navigia à Tiberiade venerunt, prope illum locum, ubi panem benedicente Jesu comederunt.* 24 *Quum autem turbæ vidissent, quòd Jesus illic non esset, neque discipuli ejus, navigia conscenderunt, et in Caphar-nahum venerunt, & Jesum quærebant.*

Verſio VULGATA LATINA.

16
17 Ut autem ſerò factum eſt, deſcenderunt diſcipuli ejus ad mare. Et cùm aſcendiſſent
navim, venerunt trans mare in Capharnaum: & tenebræ jam factæ
18 erant: & non venerat ad eos Jeſus. Mare autem, vento magno flante, exurgebat.
19 Cùm remigâſſent ergò quaſi ſtadia vigintiquinque aut triginta, vident
20 Jéſum ambulantem ſupra mare, & proximum navi fieri, & timuerunt.
21 Ille autem dicit eis; Ego ſum, nolite timere. Voluerunt ergò accipere eum
22 in navim: & ſtatim navis fuit ad terram, in quam ibant. Alterâ die, turba
quæ ſtabat trans mare, vidit quia navicula alia non erat ibi niſi una, &
quia non introîſſet cum diſcipulis ſuis Jeſus in navim, ſed ſoli diſcipuli ejus
23 abiiſſent: Aliæ verò ſupervenerunt naves à Tiberiade, juxta locum ubi manducaverant
panem, gratias agente Domino. Cùm ergò vidiſſet turba quia Jeſus 24
non eſſet ibi, neque diſcipuli ejus, aſcenderunt in naviculas, & venerunt
Capharnaum quærentes Jeſum. Et cùm inveniſſent eum trans mare, dixerunt 25
ei; Rabbi, quando huc veniſti? Reſpondit eis Jeſus, & dixit; Amen, amen 26
dico vobis; Quæritis me, non quia vidiſtis ſigna, ſed quia manducâſtis ex panibus,
& ſaturati eſtis. Operamini non cibum qui perit, ſed qui permanet in 27
vitam æternam, quem Filius hominis dabit vobis. Hunc enim Pater ſignavit
Deus. Dixerunt ergò ad eum; Quid faciemus ut operemur opera Dei? Reſpondit 28
Jeſus, & dixit eis; Hoc eſt opus Dei, ut credatis in eum quem miſit ille. 29

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وَلَمَّا كَانَ ٱلْمَسَآءُ نَزَلَ تَلَامِيذُهُ إِلَى ٱلْبَحْرِ * وَرَكِبُوا سَفِينَةً لِيَعْبُرُوا فِي ٱلْبَحْرِ إِلَى كَفْرَنَاحُومَ * وَقَدْ كَانَ 16 17
ظَلَامٌ وَلَمْ يَكُنْ يَسُوعُ جَآءَهُمْ بَعْدُ * فَهَاجَ ٱلْبَحْرُ لِأَنَّ رِيحًا شَدِيدَةً هَبَّتْ فِيهِ حَتَّى كَادَتْ 18
تُغَرِّقُهُمْ * فَمَضَوْا نَحْوَ خَمْسٍ وَعِشْرِينَ غَلْوَةً أَوْ ثَلْثِينَ ثُمَّ رَأَوْا يَسُوعَ مَاشِيًا عَلَى ٱلْبَحْرِ فَلَمَّا دَنَا 19
مِنْ سَفِينَتِهِمْ خَافُوا * فَقَالَ لَهُمْ أَنَا هُوَ لَا تَخَافُوا * فَأَحَبُّوا أَنْ يَأْخُذُوهُ فِي ٱلسَّفِينَةِ فَلِلْوَقْتِ 20 21
بَلَغَتْ تِلْكَ ٱلسَّفِينَةُ إِلَى ٱلْأَرْضِ ٱلَّتِي أَرَادُوهَا * وَفِي ٱلْغَدِ نَظَرَتِ ٱلْجُمُوعُ ٱلَّتِي كَانَتْ فِي عَبْرِ 22
ٱلْبَحْرِ أَنْ لَيْسَ هُنَاكَ سَفِينَةٌ * وَأَنَّ ٱلسَّفِينَةَ ٱلَّتِي كَانَتْ هُنَاكَ لَمْ يَرْكَبْهَا يَسُوعُ مَعَ تَلَامِيذِهِ
لَكِنْ تَلَامِيذُهُ مَضَوْا فِيهَا وَحْدَهُمْ * وَكَانَتْ سُفُنٌ أُخَرُ قَدْ وَافَتْ مِنْ طَبَرِيَّةَ حَتَّى ٱنْتَهَتْ إِلَى 23
ٱلْمَوْضِعِ ٱلَّذِي أَكَلُوا فِيهِ ٱلْخُبْزَ ٱلَّذِي بَارَكَ عَلَيْهِ ٱلرَّبُّ * . ٱلْفَصْلُ ٱلْخَامِسُ عَشَرَ *
* فَلَمَّا لَمْ يَرَى ٱلْجُمُوعُ يَسُوعَ هُنَاكَ وَلَا تَلَامِيذَهُ رَكِبُوا تِلْكَ ٱلسُّفُنَ وَأَتَوْا كَفْرَنَاحُومَ يَطْلُبُونَ 24
يَسُوعَ * فَلَمَّا وَجَدُوهُ فِي عَبْرِ ٱلْبَحْرِ قَالُوا لَهُ يَا مُعَلِّمُ مَتَى صِرْتَ إِلَى هَهُنَا * أَجَابَهُمْ يَسُوعُ قَائِلًا 25 26
أَمِينَ أَمِينَ أَقُولُ لَكُمْ أَنَّكُمْ لَمْ تَطْلُبُونِي لِكَوْنِكُمْ نَظَرْتُمُ ٱلْآيَاتِ بَلْ لِأَكْلِكُمُ ٱلْخُبْزَ وَشَبِعْتُمْ * اِعْمَلُوا 27
لَا لِلطَّعَامِ ٱلْبَائِدِ بَلْ لِلطَّعَامِ ٱلْبَاقِي لِلْحَيَاةِ ٱلْمُؤَبَّدَةِ ٱلَّذِي يُعْطِيكُمْ ٱبْنُ ٱلْبَشَرِ * لِأَنَّ هٰذَا قَدْ
خَتَمَهُ ٱللهُ ٱلْآبُ * فَقَالُوا لَهُ مَاذَا نَصْنَعُ حَتَّى نَعْمَلَ أَعْمَالَ ٱللهِ * أَجَابَهُمْ يَسُوعُ قَائِلًا هٰذَا هُوَ 28 29
عَمَلُ ٱللهِ أَنْ تُؤْمِنُوا بِمَنْ أَرْسَلَهُ *

Et cùm fuiſſet ſerò, deſcenderunt diſcipuli ejus in mare, Et conſcenderunt naviculam, ut trajicerent mare in Cabarnahum: & jam erant tenebræ, & Jeſus non venerat ad eos adhuc. 16 17
Et concitatum eſt mare, quoniam ventus vehemens ſlaverat in illud, Ita ut prope demergeret eos. 18
Proceſſerunt autem quaſi quinque & viginti ſtadia aut trigiata, ac tum vident Jeſum ambulantem ſuper mare. Et cùm acceſſiſſet ad navim eorum, timuerunt. 19
Dixit autem eis; Ego ſum, ne timeatis. 20
Exoptaverunt ergò ſuſcipere eum in navi, at illicò pervenit illa navis ad terram quam intenderant. 21
Et poſtridie viderunt turbæ quæ erant in oppoſito litore maris, non adeſſe ibi navim; & navim quæ erat illic, non conſcendiſſe Jeſum cum diſcipulis ſuis: ſed diſcipulos ejus abiiſſe in ea ſolos. 22
Et naves aliæ jam advenerant à Tiberiade, quoad perveniſſent ad locum, in quo manducârant panem, quem benedixerat Dominus. 23

Sectio decima quinta.

Cùm ergò non percepiſſent turbæ Jeſum ibi, neque diſcipulos ejus, conſcenderunt illas naviculas, & venerunt Cabarnahum quærentes Jeſum. 24
Et cùm inveniſſent eum in altero litore maris, dixerunt ei; Magiſter, quando veniſti huc? 25
Reſpondit eis Jeſus, dicens; Amen amen dico vobis, quia non quæritis me eò quòd videritis ſigna, ſed comederitis panem, & ſaturati ſitis. 26
Satagite non cibi perituri, ſed cibi permanentis in vitam æternam, quem dabit vobis Filius hominis; quia hunc jam aſſignavit Deus Pater. 27
Dixerunt; Quid faciemus ut operemur opera Dei? 28
Reſpondit eis Jeſus dicens; Hoc eſt opus Dei, ut credatis in eum quem miſit. 29

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16
17 ወመሲዮ፡ ወረዱ፡ አርደኢሁ፡ ውስተ፡ ባሕር፡=፡ ወዓርጉ፡ሐመረ፡ ወሖሩ፡ማዕደተ፡ባ
ሕረ፡ቅፍርናሖም፡፡ወጸልመ፡ወድኅረ፡ወዓዲ፡ኢመጽአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኀቤሆሙ፡፡=፡
18 ወባሕርሰ፡ ይትሀወክ፡ እስመ፡ዓቢይ፡ ነፋስ፡ ይነፍኅ፡=፡ ወኀሊፎሙ፡መጠነ፡ ዕሥራ፡
19 ወኃምስቱ፡ ምዕራፍ፡ አው፡ ሠላሳ፡ ርእይዎ፡ ሊየሱስሃ፡ እንዘ፡ ይሐውር፡ዲቤ፡ባሕር፡
20 ወቀርበ፡ ኀበ፡ ሐመር፡ ወፈርህዉ፡ወደንገፁ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ ኢትፍርሁ፡ አነ፡ ውእ
21 ቱ፡=፡ ወእንዘ፡ ይፈቅዱ፡ያዕርግዎ፡ ውስተ፡ ሐመር፡ በጽሐ፡ ሐመር፡ውስተ፡ምድር፡
22 ብሔረ፡ኀበ፡ይሐውሩ፡፡ . በዓርብ፡ዕለተ፡ፋሲካ፡ምንባብ፡=፡ ወበሳኒታ፡ሰብእ፡
ብዙኃ፡ እለ፡ ይቀውሙ፡ ማዕደተ፡ ባሕር፡ ርእዩ፡ ከመ፡ አልቦ፡ ካልእ፡ ሐመረ፡ ህየ፡
ዘእንበለ፡ አሐዱ፡ ወከመሂ፡ ኢዓርገ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ውስተ፡ ሐመር፡ ምስለ፡ አ
23 ርዳኢሁ፡ ወከመ፡ ባሕቲቶሙ፡ ሖሩ፡ አርዳኢሁ፡ ከመ፡ ሖሩ፡፡=፡ ወመጽአ፡ ካልኣት፡
አሕማር፡ እምጥብርያይስ፡ ቅሩበ፡ ብሔሩ፡ ኀበ፡ በልዑ፡ ኅብስተ፡ ዘባረከ፡ እግዚእ
24 ነ፡፡=፡ ወርእዩ፡ ሰብእ፡ ከመ፡ ኢሀሉ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ህየ፡ ወኢአርዳኢሁ፡፡
ወዓርጉ፡ ሐመረ፡ እሙንቱ፡ ሰብእ፡ ወሖሩ፡ ቅፍርናሖም፡ ይኅሥሥዎ፡ ለእግዚእ፡
25 ኢየሱስ፡፡=፡ ወረከብዎ፡ በማዕደተ፡ ባሕር፡ ይቤልዎ፡ ረቢ፡ ማእዜ፡ መጽአከ፡
26 ወበጻሕከ፡ ዝየ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ አሜን፡ አ
ሜን፡ እብለክሙ፡ ተኀሥሡኒ፡ አኮ፡ እስመ፡ ተአምረ፡ ርኢክሙ፡ እስመ፡ በላዕክ
27 ሙ፡ እምኅብስት፡ወጸገብክሙ፡፡=፡ ተገበሩ፡ እንከ፡ አኮ፡ ለመብልዕ፡ ኃላፊ፡ አላ፡
ለመብልዕ፡ ዘይነብር፡ ለሕይወት፡ ዘለዓለም፡ ዘይሁበክሙ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እም፡
28 ሕያው፡ ወዘሰ፡ አብ፡ ኀተሞ፡ እግዚአብሔር፡፡=፡ ወይቤልዎ፡ ምንተ፡ ዘንገብር፡
29 ግብረ፡ እግዚአብሔር፡፡=፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ዝንቱ፡
ውእቱ፡ ግብረ፡ እግዚአብሔር፡ ከመ፡ ትእመኑ፡ በዘ፡ ፈነዎ፡ ውእቱ፡፡=፡

Et veſpere facto, deſcenderunt diſcipuli ejus in mare. Et aſcenderunt navim, 16
& venerunt trans mare Capernahum, & tenebræ factæ ſunt modò, & adhuc non 17
venerat Dominus Jeſus ad eos. Et mare commotum erat, quia magnus ventus 18
flabat. Et quù progreſſi eſſent quaſi vigintiquinque ſtadia, aut triginta, viderunt 19
Jeſum ambulantem ſuper mare, & appropinquantem ad navim, & timuerunt, &
expaverunt. Et dixit iis; Ne timeatis: Ego ſum. Et quum cupidi eſſent aſcen- 20
dere facere eum in navim, venit navis in terram regionis quò ibant. 21

In paraſceue diei paſchatis ſermo.

Et poſterò die populi multi ſtantes trans mare, viderunt quòd non erat alia 22
navis ibi niſi una, & quòd non aſcendiſſet Dominus Jeſus in navim cum
diſcipulis ejus, & quòd ſoli diſcipuli ejus abiiſſent. Et venerunt aliæ naves à 23
Tiberiade prope regionem ubi ediſſent panes quibus benedixiſſet Dominus
noſter. Et viderunt populi, quòd non fuit Dominus Jeſus ibi, & diſcipuli ejus; 24
& aſcenderunt in navim illi homines, & venerunt Capernahum quærentes Dominum
Jeſum. Et quum inveniſſent eum trans mare, dixerunt ei; Magiſter, 25
quando veniſti & acceſſiſti huc? Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit iis; Amen, 26
amen, dico vobis; Quæritis me, non quia ſigna vidiſtis, *ſed* quia comediſtis ex
panibus & ſaturati eſtis. Operamini igitur non cibo tranſitorio, ſed cibo 27
qui permanet in vitam æternam, quem dabit vobis Filius hominis, & hunc 28
Pater obſignavit Deus. Et dixerunt ei; Quid *eſt* quòd operemur opus Dei?
Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit iis; Hoc eſt opus Dei, ut credatis in eo 29
quem miſit ipſe.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* چون در کذرکاه دریا اورا یافتند * بدو کفتند * بزرك ما کی اینجا آمدی * 25
* عیسی بدیشان کفت * راست راست بشما می کویم * نه از برای انك شکفتها 26
دیدید مرا می خواهید * لیکن برای انك نان خوردید * و سیر شدید * خدمت * 27
مکنید خوردنی را که کم شود الا خوردنی که برای † زندکانی † ابدی † پاینده
باشد * انك فرزند ادمی بشما بدهد * این میوه را خدا مهر کرد * * جماعت بدو کفتند 28
چکنیم که کردار خدایی † کنیم * عیسی بدیشان جواب داد و کفت اینست کردار 29
خدایی * که ایمان بیاورید † بدانك او فرستاد *

Cúmque trans mare eum inveniſſent, ei dixerunt; Magiſter noſter, quando huc veniſti. 25
Jeſus illis dixit; Verè verè vobis dico, Non quia miracula vidiſtis me quæritis, ſed quia panem comediſtis & ſaturati eſtis. 26
Ne ſerviatis cibo qui perit, ſed cibo qui in vitam æternam permanens erit, quem Filius hominis vobis dabit: hunc fructum obſignavit Deus. 27
Turba illi dixerunt; Quid faciemus, ut opus Dei faciamus? 28
Jeſus illis reſponſum dedit, & dixit; Hoc eſt opus Dei, ut fidem habeatis in eo quem ipſe miſit. 29

Dixerũt ergò ei; Quod ergò facis tu signum, ut videamus & credamus tibi? quid
30 Εἶπον οὖν αὐτῷ, Τί οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί
operaris? Patres nostri manna manducaverũt in deserto, sicut est scriptum; Panem de cœlo dedit eis manducare. Dixit ergò eis Jesus;
31 ἐργάζῃ; Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστι γεγραμμένον, Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.
32 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
Amen, amen dico vobis, Non Moyses dedit vobis panem de cœlo, sed pater
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἀλλ᾽ ὁ πατήρ
meus dat vobis panem de cœlo verum. Nam panis Dei est
33 μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν. Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστιν
ille descendens de cœlo, & vitam dans mundo. Dixerunt ergò ad eum;
34 ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ (υ) ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ. Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν,
Domine, semper da nobis panem hunc. Dixit autem eis Jesus; Ego sum
35 Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. Εἶπε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι
panis vitæ: veniens ad me, non esuriet: & credens in me, non
ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρός με, οὐ μὴ πεινάσῃ· καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ
sitiet unquam. Sed dixi vobis; Quia & vidistis me, & non creditis.
36 (φ) διψήσῃ πώποτε. Ἀλλ᾽ εἶπον ὑμῖν, Ὅτι καὶ (χ) ἑωράκατέ με, καὶ οὐ πιστεύετε.
Omne quod dat mihi pater, ad me veniet: & venientem ad me non
37 Πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατήρ, πρὸς ἐμὲ ἥξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ
ejiciam forás. Quia descendi de cœlo, non ut faciam voluntatem meam,
38 ἐκβάλω ἔξω. Ὅτι καταβέβηκα (ψ) ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμόν,
sed voluntatem mittentis me. Hæc autem est voluntas mittentis
39 ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με. Τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός
me patris, ut omne quod dedit mihi, non perdam ex eo: sed resuscitabo illud
(ω) με πατρός, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ· ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ
in novissimo die. Hæc autem est voluntas mittentis me, ut omnis
ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Τοῦτο (α) δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα πᾶς 40
videns filium, & credens in eum, habeat vitam æternam: & resuscitabo eum
ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν, καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἀναστήσω (β) αὐτὸν
ego novissimo die. Murmurabant ergò Judæi de illo, quia dixisset, Ego
ἐγὼ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἐγόγγυζον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν, Ἐγώ 41
sum panis descendens de cœlo. Et dicebant; Nonne hic est Jesus filius
εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ υἱὸς 42
Joseph, cujus nos novimus patrem & matrem? quomodò ergò dicit hic, Quia de
Ἰωσήφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; πῶς οὖν λέγει οὗτος, Ὅτι ἐκ
cœlo descendi? Respondit ergò Jesus, & dixit eis; Ne murmurate
τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα; Ἀπεκρίθη οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Μὴ γογγύζετε 43
cum alii aliis. Nemo potest venire ad me, si non pater mittens me,
μετ᾽ ἀλλήλων. Οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν (γ) μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με, 44
traxerit eum: & ego resuscitabo eum novissimo die. Est scriptum in
ἑλκύσῃ αὐτόν· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν (δ) τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἔστι γεγραμμένον ἐν 45
Prophetis, Et erunt omnes docibiles Dei: omnis igitur audiens à
τοῖς προφήταις, Καὶ ἔσονται πάντες (ε) διδακτοὶ τοῦ Θεοῦ· πᾶς οὖν ὁ ἀκούσας παρὰ
patre & discens, venit ad me.
τοῦ πατρὸς καὶ (ζ) μαθὼν, ἔρχεται πρός με.

MS. A. (υ) διδοὺς ζωὴν (φ) διψήσει (χ) ἑωράκατέ με, καὶ οὐ πιστεύετέ μοι. (ψ) ἀπὸ τοῦ (ω) με, ἵνα (α) γάρ ἐστιν (β) αὐτὸν ἐν τῇ (γ) μὴ ὁ πέμψας (δ) ἐν τῇ (ε) διδακτοὶ Θεοῦ· (ζ) μαθὼν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܩܘܪܒܢܐ ܕܟܠܝܘܡ * ܝܙ * * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܢܐ ܐܬܐ ܥܒܕ ܐܢܬ ܕܢܚܙܐ 30
ܘܢܗܝܡܢ ܒܟ. ܡܢܐ ܣܥܪ ܐܢܬ. * ܐܒܗܝܢ ܡܢܢܐ ܐܟܠܘ ܒܡܕܒܪܐ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. 31
ܕܠܚܡܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܝܗܒ ܠܗܘܢ ܠܡܐܟܠ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ 32
ܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܘܫܐ ܝܗܒ ܠܟܘܢ ܠܚܡܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܐܠܐ ܐܒܝ ܝܗܒ ܠܟܘܢ ܠܚܡܐ
ܕܩܘܫܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. * ܠܚܡܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܐܝܬܘܗܝ. ܗܘ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. 33
ܘܝܗܒ ܚܝܐ ܠܥܠܡܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ. ܒܟܠܙܒܢ ܗܒ ܠܢ ܠܚܡܐ ܗܢܐ. * ܐܡܪ 34 35
ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܚܡܐ ܕܚܝܐ. ܡܢ ܕܐܬܐ ܠܘܬܝ ܠܐ ܢܟܦܢ. ܘܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ
ܠܐ ܢܨܗܐ ܠܥܠܡ. * ܐܠܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܕܚܙܝܬܘܢܢܝ. ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܟܠ 36 37
ܕܝܗܒ ܠܝ ܐܒܝ ܠܘܬܝ ܢܐܬܐ. ܘܡܢ ܕܠܘܬܝ ܢܐܬܐ ܠܐ ܐܦܩܝܘܗܝ ܠܒܪ. * ܕܢܚܬܬ ܡܢ ܫܡܝܐ 38
ܠܐ ܗܘܐ ܕܐܥܒܕ ܨܒܝܢܝ. ܐܠܐ ܨܒܝܢܗ ܕܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. * ܗܢܘ ܕܝܢ ܨܒܝܢܗ ܕܡܢ ܕܫܕܪܢܝ 39
ܕܟܠ ܕܝܗܒ ܠܝ ܠܐ ܐܘܒܕ ܡܢܗ. ܐܠܐ ܐܩܝܡܝܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ. * ܗܢܘ ܓܝܪ ܨܒܝܢܗ 40
ܕܐܒܝ. ܕܟܠ ܕܚܙܐ ܠܒܪܐ ܘܡܗܝܡܢ ܒܗ. ܢܗܘܘܢ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܐܢܐ ܐܩܝܡܝܘܗܝ
ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ. * ܡܪܛܢܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܥܠܘܗܝ. ܕܐܡܪ. ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܠܚܡܐ ܕܢܚܬ 41
ܡܢ ܫܡܝܐ. * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܐ ܝܫܘܥ ܒܪ ܝܘܣܦ. ܗܘ ܕܚܢܢ ܝܕܥܝܢ ܠܐܒܘܗܝ 42
ܘܠܐܡܗ. ܘܐܝܟܢܐ ܐܡܪ ܗܢܐ ܕܡܢ ܫܡܝܐ ܢܚܬܬ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܬܪܛܢܘܢ 43
ܚܕ ܥܡ ܚܕ. * ܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬܝ. ܐܠܐ ܐܢ ܢܓܪܘܗܝ ܐܒܐ ܕܫܕܪܢܝ. ܘܐܢܐ 44
ܐܩܝܡܝܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ. * ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܒܢܒܝܐ. ܕܢܗܘܘܢ ܟܠܗܘܢ ܡܠܦܝ 45
ܕܐܠܗܐ. ܟܠ ܡܢ ܕܫܡܥ ܗܟܝܠ ܡܢ ܐܒܐ. ܘܝܠܦ ܡܢܗ ܐܬܐ ܠܘܬܝ.

Oblationis quotidianæ. 17.

Dicunt ei; Quodnam signum edis ut videamus & credamus in te? quid operaris? 30 Patres nostri manna comederunt in deserto, sicut scriptum est; Panem de cœlo dedit eis ad comedendum. 31 Dixit eis Jesus; Amen amen dico vobis, Moses non dedit vobis panem è cœlo, sed Pater meus dat vobis panem veritatis è cœlo. 32 Panis enim Dei, is est qui descendit de cœlo, & dat vitam mundo. 33 Dicunt ei; Domine noster, semper da nobis panem istum. 34 Dixit eis Jesus; Ego sum panis vitæ: qui venit ad me, haudquaquam esuriet; & qui credit in me, non sitiet in æternum. 35 Sed dixi vobis; Vidistis me, neque creditis. 36 Quicquid dedit mihi Pater meus, ad me veniet; & eum qui venit ad me non ejiciam forás. 37 Quia descendi è cœlo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me. 38 Hæc est autem voluntas ejus qui misit me, ut quicquid dedit mihi, non perdam ex eo, sed suscitem illud ultimo die. 39 Hæc est enim voluntas Patris mei, ut quisquis videt Filium & credit in eum, habeat vitam æternam, & ego suscitabo eum ultimo die. 40 Judæi verò murmurabant de eo, quòd dixisset; Ego sum panis qui descendi de cœlo. 41 Et dicebant, Nonne hic est Jesus filius ille Josephi, cujus nos novimus patrem & matrem? Et quomodo dicit iste, E cœlo descendi? 42 Respondit Jesus & dixit eis; Ne murmuretis unus cum alio. 43 Nemo potest venire ad me, nisi traxerit eum Pater qui misit me: & ego suscitabo eum ultimo die. 44 Scriptum est enim in Propheta, Futuros omnes doctos à Deo. Quisquis igitur obedit Patri, & discit ab eo, venit ad me. 45

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* بدو کفتند چه ایت میکني که ببینیم وبتو ایمان بیاوریم * چه مي تواني 30
* پدران ما در بیابان کزانکبین خوردند انچنانك نبشته شد * که ازآسمان بدیشان 31
نان داد تا بخورند * عیسي بدیشان کفت راست راست بشما مي کویم * نه موسي 32
است که ازآسمان † نان بشما داد * الا پدر منست که ازاسمان نان † راستي بشما داد *
* سبب انك نان خدا چون ازآسمان فرود آمد * بعالم زندکاني داد * بدو کفتند بهر 33 34
وقتي بما ازین نان بده * عیسي بدیشان کفت منم منم نان زندکاني * هر که 35
پیش من بیاید کرسنه نشود * وهر که بمن ایمان بیاورد تا ابد † تشنه نشود * الا 36
بشما مي کویم مرا دیدید * و ایمان نیاوردید * هر کرا پدر من بمن داد * اوست 37
که پیش من بیاید * وهر که پیش من بیاید * اورا بدر نکنم * که ازاسمان فرود آمدم * 38
نه براي انك ارادت خود بکنم * الا ارادت انك مرا فرستاد * واینست ارادت انك مرا فرستاد * که هر چه 39
مرا داد ازو کم نکنم * الا در روز پسین اورا برخیزانم * اینست ارادت پدر من که هر که † فرزند را 40
بیند وبدو ایمان بیاورد * جاوید † زندکاني براي او باشد † تا ابد * ودر روز پسین مر اورا برخیزانم *

Ei dixerunt; Quod signum facis, ut videamus, & in te fidem habeamus? Quid potes? 30 *Patres nostri in deserto manna comederunt, quemadmodum scriptum est, quòd à cœlo panem illis dedit ut comederent.* 31 *Jesus illis dixit; Verè, verè vobis dico, Non Moses est qui de cœlo panem vobis dedit, sed Pater meus est qui de cœlo panem verum vobis dedit.* 32 *Eâ de causa quòd panis Dei cùm de cœlo descendat, mundo vitam dat.* 33 *Ei dixerunt; Omni tempore nobis de hoc pane da.* 34 *Jesus illis dixit; Ego sum, ego sum panis vitæ: quicunque ad me venerit non esuriet, & quicunque in me fidem habuerit, in æternum non sitiet.* 35 *Sed vobis dico, Me vidistis, & fidem non habuistis.* 36 *Quemcunque Pater meus mihi dedit, is est qui ad me veniet: & quicunque ad me venerit, eum non ejiciam.* 37 *Quia de cœlo descendi, non ut voluntatem propriam facerem, sed voluntatem ejus qui me misit.* 38 *Hæc autem est voluntas ejus qui me misit, ut quicquid mihi dedit, de eo non perdam, sed die ultimo illud suscitem.* 39 *Hæc est voluntas Patris mei, ut omnis qui Filium videt, & in eo fidem habuerit, æterna vita illi sit in perpetuum: & in die ultimo illum suscitabo.* 40

Verſio VULGATA LATINA.

30 Dixerunt ergò ei ; Quod ergò tu facis ſignum, ut videamus, & credamus tibi ?
31 quid operaris? Patres noſtri manducaverunt manna in deſerto, ſicut ſcriptum
32 eſt ; Panem de cœlo dedit eis manducare. Dixit ergò eis Jeſus ; Amen, amen
dico vobis ; Non Moyſes dedit vobis panem de cœlo, ſed Pater meus dat
33 vobis panem de cœlo verum. Panis enim Dei eſt, qui de cœlo deſcendit,
34 & dat vitam mundo. Dixerunt ergò ad eum ; Domine, ſemper da nobis panem
35 hunc. Dixit autem eis Jeſus ; Ego ſum panis vitæ : Qui venit ad me,
36 non eſuriet : & qui credit in me, non ſitiet unquam. Sed dixi vobis, quia
37 & vidiſtis me, & non creditis. Omne, quod dat mihi Pater, ad me veniet
38 : & eum, qui venit ad me, non ejiciam forás : Quia deſcendi de cœlo,
non ut faciam voluntatem meam, ſed voluntatem ejus, qui miſit me.
Hæc eſt autem voluntas ejus, qui miſit me, Patris : ut omne, quod dedit 39
mihi, non perdam ex eo, ſed reſuſcitem illud in noviſſimo die. Hæc eſt autem 40
voluntas Patris mei, qui miſit me : ut omnis, qui videt Filium, & credit in eum, habeat vitam æternam, & ego reſuſcitabo eum in noviſſimo die.
Murmurabant ergò Judæi de illo, quia dixiſſet ; Ego ſum panis vivus, qui de 41
cœlo deſcendi. Et dicebant ; Nónne hic eſt Jeſus filius Joſeph, cujus nos 42
novimus patrem, & matrem ? Quomodò ergò dicit hic ; Quia de cœlo deſcendi?
Reſpondit ergò Jeſus, & dixit eis ; Nolite murmurare in invicém : 43
Nemo poteſt venire ad me, niſi Pater, qui miſit me, traxerit eum : & ego reſuſcitabo 44
eum in noviſſimo die. Eſt ſcriptum in Prophetis ; Et erunt omnes 45
docibiles Dei. Omnis, qui audivit à Patre, & didicit, venit ad me,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

30 * قالوا له اية اية تصنع لنراها ونؤمن بك ماذا تصنع * 31 اباونا اكلوا المن في البرية كما هو مكتوب
32 انه اعطاهم خبزا من السماء فاكلوا * قال لهم يسوع امين امين اقول لكم انه ليس موسي
33 اعطاكم الخبز من السماء . لكن ابي الذي يعطيكم خبز الحق من السماء * لان خبز الله هو
34 الذي نزل من السماء ويهب الحياة للعالم * قالوا له يا سيد اعطنا كل حين من هذا الخبز *
35 * الفصل السادس عشر * فقال لهم يسوع انا هو خبز الحياة ومن يقبل الي لا يجوع
36 37 ومن يؤمن بي لا يعطش الي الابد * لكن قلت لكم انكم قد رايتموني ولم تؤمنوا * كل من
38 اعطانيه الاب فالي يقبل ومن يقبل الي فلن اطرحه خارجا * لاني نزلت من السماء لا لاعمل
39 مشيتي بل مشية من ارسلني * وهذه مشية من ارسلني كي كل من اعطاني لا يتلف منهم
40 واحد لكن اقيمه في اليوم الاخير * لان هذه هي مسرة ابي كي كل من يري الابن ويؤمن به
41 تكون له الحياة المؤبدة وانا اقيمه في اليوم الاخير * فجعل اليهود يتذمرون عليه لانه قال اني
42 انا هو الخبز الذي نزل من السماء * وكانوا يقولون اليس هذا هو يسوع بن يوسف الذي
43 نحن عارفون بابيه وامه * فكيف يقول هذا اني نزلت من السماء * فاجابهم يسوع قايلا لا
44 تتذمروا فيما بينكم * فانه ليس احد يقدر علي الاتيان الي الا من اجتذبه الاب الذي
45 ارسلني * وانا اقيمه في اليوم الاخير * قد كتب في الانبياء انهم يكونون باجمعهم متعلمين
من الله فكل من سمع من ابي وعلم فهو يقبل الي *

Dixerunt ei ; Quod ſignum facis ut videamus illud, & credamus tibi ? quid 30
operaris ? Patres noſtri manducaverunt 31
manna in deſerto, ut eſt ſcriptum ; Dedit eis panem de cœlo, & manducaverunt.
Dixit eis Jeſus ; Amen dico vobis, non 32
Moyſem dediſſe vobis panem de cœlo, ſed Patrem meum eſſe, qui dat vobis panem
veritatis de cœlo : Nam panis Dei eſt qui 33
deſcendit de cœlo, et tribuit vitam mundo.
Dixerunt ei ; Domine, da nobis quolibet 34
tempore de hoc pane.

Sectio decima ſexta.

Ait illis Jeſus, Ego ſum panis vitæ. 35
Et qui venit ad me, non eſuriet : & qui
credi in me, non ſitiet in æternum. Sed 36
dixi vobis, quòd vidiſtis me, & non credidiſtis.
Quemcunque dedit mihi Pa- 37
ter, ad me veniet : & eum qui venit ad
me, non ejiciam foras. Quandoquidem 38
deſcendi de cœlo, non ut faciam voluntatem meam, ſed voluntatem ejus qui
miſit me. Et hæc eſt voluntas ejus qui 39
miſit me, ut ex omnibus quos dedit mihi, non pereat ullus, ſed ſuſcitem illum in
die poſtremo. Quoniam hoc eſt placitum 40
Patris mei, ut quicunque videt Filium & credit in eum, conſequatur vitam æternam. Et ego ſuſcitabo eum in die
poſtremo. Et cœperunt Judæi murmu- 41
rare de eo quia dixerat, Ego ſum panis
qui deſcendit de cœlo. Et dicebant ; 42
Nónne hic eſt Jeſus filius Joſeph, cujus nos cognoſcimus patrem ac matrem? Quomodo dicit iſte, quòd deſcendi de
cœlo ? Reſpondit eis Jeſus, dicens ; Ne 43
murmuretis inter vos. Nam nemo po- 44
teſt venire ad me, niſi quem traxerit Pater, qui miſit me : & ego ſuſcitabo
eum in die poſtremo. Jam ſcriptum eſt 45
in prophetis, quòd erunt omnes edocti à Deo. Omnis igitur qui audierit à Patre meo, & edoctus fuerit, ipſe veniet ad me.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

30 31 ወይቤልዎ፡ምንተ፡ትእምረ፡ትገብር፡ወንርኢ፡ወንእመን፡ባዘ፡ገበርከ፡፡=፡ አበዊነሰ፡
መና፡ በልዑ፡ በገዳም፡ በከመ፡ ጽሑፍ፡ ኅብስተ፡ እምሰማይ፡ወሀቦሙ፡ ይብልዑ፡፡=፡
32 ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አሜን፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ አኮ፡ሙሴ፡ዘወሀበክሙ፡
ውእተ፡ ኅብስተ፡ እምሰማይ፡ አቡየ ፡ ወሀበክሙ፡ ኅብስተ፡ ጽድቅ፡ እምሰማይ፡፡=፡
33 እስመ፡ ኅብስቱ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ውእቱ፡ ዘይወርድ፡ እምሰማይ፡ወይሁብ፡ሕይወተ፡
34 ዘለዓለም፡=፡ ወይቤልዎ፡ እግዚኦ፡ ዘልፈ፡ ሀበነ፡ ውእተ፡ ኅብስተ፡፡=፡ ወይቤሎ
35 ሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አነ፡ ውእቱ፡ ኅብስተ፡ ሕይወት፡ ዘይመጽእ፡ ኀቤየ፡ ኢይርኅብ፡
36 ወዘየአምን፡ ቢየ፡ ኢይጸሙእ ፡ ለዝሉፉ፡=፡ ወእቤለክሙ፡ ርኢክሙኒ፡ወኢአም
37 ንክሙ፡፡=፡ ኵሉ፡ ዘወሀበኒ፡ አቡየ፡ ይመጽእ፡ ኀቤየ፡ ወለዘኒ፡መጽአ፡ ኀቤየ፡ኢይሰ
38 ድዶ፡ ወኢያወፅኦ፡አፍአ፡፡=፡ እስመ፡ ወረድኩ፡ እምሰማይ፡አኮ፡ከመ፡እግበር፡ፈቃ
39 ድየ፡ ዘእንበለ፡ ፈቃደ፡ለዘ፡ ፈነወኒ፡፡=፡ ወዝንቱ፡ውእቱ፡ፈቃዱ፡ለዘ፡ፈነወኒ፡አብ፡
ከመ፡ኵሉ፡ዘወሀበኒ፡ ኢይትሐጐል፡ እምኔሁ፡አሐ፡ አነ፡እነሥኦ፡በደኃሪት፡ዕለት፡=፡
40 ወዝንቱ፡ ፈቃዱ፡ ለአቡየ፡ ከመ፡ ኵሉ፡ ዘርእዮ፡ ለወልድ፡ ወአምኖ፡ ቦቱ፡ ይረክብ፡ሕ
41 ይወተ፡ ዘለዓለም፡ ወአነ፡ አነሥኦ፡ በደኃሪት፡ ዕለት፡፡=፡ ወአንጐርጐሩ፡አይሁድ፡
በእንቲአሁ ፡ እስመ ፡ ይቤሎሙ ፡ ኣነ ፡ ውእቱ፡ ኅብስት ፡ ዘወረደ ፡ እምሰማይ፡፡=፡
42 ወይቤሉ፡ አኮኑ፡ ዝንቱ፡ ውእቱ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ ፡ ወልደ፡ ዮሴፍ ፡ ዘለሊነ፡ ናአም
43 ር፡ አባሁ፡ ወእሞ፡ እፎ ፡ እንከ ፡ ይእዜ ፡ ይብለነ፡ እምሰማይ፡ወረድኩ፡፡=፡ ወአ
44 ውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ኢትንጐርጐሩ፡ በበይናቲክሙ፡=፡ አልቦ፡
ዘይክል ፡ መጺአ፡ ኀቤየ፡ ዘኢሰሐቦ፡ አብ፡ ዘፈነወኒ ፡ ወአነ ፡ አነሥኦ፡ በደኃሪት፡ ዕለ
45 ት፡፡=፡ ወሃሎ ፡ ጽሑፍ ፡ ውስተ ፡ መጽሐፈ ፡ ነቢያት ፡ ወይኩኑ ፡ ኵሎሙ፡ ምሁ
ራነ ፡ በኀበ ፡ እግዚአብሔር፡፡ ኵሉ ፡ ዘሰምዐ ፡ በኀበ፡ አቡየ ፡ ተመሂሮ ፡ ይመ
ጽእ፡ ኀቤየ፡፡=፡

Et dixerunt ei, Quod ſignum facies, ut videamus, & credamus in eo quòd feciſti? 30
Patres noſtri manna comederunt in deſerto ſicut ſcriptum eſt, Panem à cœlo 31
dedit iis ut comederent. Et dixit iis Dominus Jeſus ; Amen, amen, dico vobis ; 32
Non Moſes *fuit* qui dedit vobis hunc panem à cœlo ; Pater meus dedit vobis
panem veritatis à cœlo. Quia panis Dei eſt qui deſcendit de cœlo, & dat 33
vitam æternam. Et dixerunt ei ; Domine, perpetuò da nobis iſtum panem. 34
Et dixit iis Dominus Jeſus, Ego ſum panis vitæ : qui venit ad me, non eſuriet, 35
& qui credit in me, non ſitiet in perpetuum. Et dico vobis, Vidiſtis me 36
quidem, & non credidiſtis. Omne quod dedit mihi Pater meus, veniet ad me : 37
& qui venit ad me, non ejiciam eum, neque exire faciam eum forás. Quia 38
deſcendi è cœlo, non ut faciam voluntatem meam, ſed voluntatem ejus qui miſit
me. Et hæc eſt voluntas ejus qui miſit me, *ſc.* Patris, ut quicquid dederit 39
mihi non perdam ex eo, ſed ego ſuſcitem illud in ultimo die. Et hæc eſt 40
voluntas patris mei, ut omnis qui vidit Filium, & credidit in eo, inveniat vitam
æternam ; & ego ſuſcitabo eum in ultimo die. Et murmurabant Judæi 41
de eo, quia dixerat iis ; Ego ſum panis qui deſcendit è cœlo. Et dicebant ; 42
Nónne hic eſt ille Dominus Jeſus, filius Joſephi, cujus nos ſcimus patrem
ejus, & matrem ejus ? quomodo igitur nunc dicit nobis, E cœlo deſcendi ? Et 43
reſpondit Dominus Jeſus, & dixit iis ; Ne murmuretis inter vos. Nemo 44
eſt qui poteſt venire ad me, quem non traxit Pater qui miſit me : & ego ſuſcitabo
eum in ultimo die. Et fuit ſcriptum in libro prophetarum, Et erunt 45
omnes docti apud Deum. Quicunque audivit apud Patrem meum doctrinam
ejus, veniet ad me.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

41 * يهوديان بروي مزاح مي كردند * كه كفت منم منم نان زندكاني * كه از اسمان
42 فرود آمدم * ومي كفتند نه اينست يشوع پسر يوسف * انك ما پدرش ومادرش را مي
43 شناسيم * چكونه اين مي كويد كه از اسمان فرود آمدم * عيسي بديشان كفت
44 يكي با يكي بيهوده مكوييد * كسي نتواند پيش من بيايد * مكر پدري
45 كه مرا فرستاد * اورا پيش كشد * ودر روز پسين† من اورا بر خيزانم * زيرا در پيغمبران
نبشته شد كه † همكنان اموزندكان خدا شوند * اكنون هر كه از پدر شنيد واز
اموخت پيش من بيايد *

Judæi illum irridebant, quia di- 41
xerat, Ego ſum, ego ſum panis
vitæ qui de cœlo deſcendi. Et 42
dicebant, Nónne hic eſt Jeſus filius Joſeph, cujus nos patrem & matrem novimus ? Quomodo iſte dicit, De cœlo deſcendi?
Jeſus illis dixit ; Al- 43
ter cum altero futile ne dicatis.
Nemo poteſt ad me venire, niſi 44
Pater qui me miſit eum attrahat, & in die ultimo ego eum ſuſcitabo.
Quia in Prophetis ſcriptum 45
eſt, quòd omnes docti à Deo erunt. Jam quicunque à Patre audivit, & ab eo didicit, ad me venit.

Non quia Patrem quiſquam vidit, *ſi non exiſtens* à Deo: hic vidit ξα
46 Οὐχ ὅτι τὸν πατέρα τὶς ἑώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ Θεοῦ· οὗτος ἑώρακε
Patrem. Amen, amen dico vobis; *Credens* in me, habet vitam æternam. γ
47 τὸν πατέρα. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. ξβ
Ego ſum panis vitæ. Patres veſtri manducaverunt manna in deſerto, & ι
48 Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ξγ
49 mortui ſunt. Hic eſt panis de cœlo deſcendens, ut quis ex ipſo α
50 ἀπέθανον. Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (†) καταβαίνων, ἵνα τὶς ἐξ αὐτοῦ ξδ
manducaverit, & non moriatur. Ego ſum panis vivus, *ille* de cœlo ι
51 φάγῃ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ. Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ξε
deſcendens: ſi quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum: & α
καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ
panis *autem* quem ego dabo, caro mea eſt, *quam ego dabo* pro mun-
ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μου ἐστὶν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κό-
di vita. Litigabant ergò ad invicem Judæi, dicentes; Quomodò
52 σμου ζωῆς. Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες, Πῶς ξς
poteſt hic nobis dare carnem *manducare?* Dixit ergò eis Jeſus, ι
53 δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
Amen, amen dico vobis; *Si non* manducaveritis carnem filii hominis,
Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου,
& biberitis ejus ſanguinem, non *habetis* vitam in vobis*ipſis.* *Manducans* meam
54 καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. Ὁ τρώγων μου τὴν

carnem, & *bibens* meum ſanguinem, habet vitam æternam: & ego reſuſcitabo eum
σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν
ξζ noviſſimo die. *Nam* caro mea verè eſt cibus, & ſanguis meus
α τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἡ γὰρ σάρξ μου ἀληθῶς ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου 55
verè eſt potus. *Manducans* meam carnem, & *bibens* meum ſanguinem,
ξη ἀληθῶς ἐστι πόσις. Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, 56
ι in me manet, & ego in illo. Sicut miſit me vivens Pater, & ego
ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ. Καθὼς ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατὴρ, κἀγὼ 57
vivo propter Patrem: & *manducans* me, & ipſe vivet propter me. Hic
ζῶ διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ τρώγων με, κἀκεῖνος ζήσεται δι᾽ ἐμέ. Οὗτός 58
eſt panis qui de cœlo *deſcendens:* non ſicut manducaverunt patres veſtri
ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· οὐ καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες ὑμῶν
manna, & mortui ſunt. *Manducans* hunc panem, vivet in æter-
τὸ μάννα, καὶ ἀπέθανον. ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶ-
num. Hæc dixit in ſynagoga docens in Capharnaum. Multi ergò
να. Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγωγῇ διδάσκων ἐν Καπερναούμ. Πολλοὶ οὖν 59
audientes ex diſcipulis ejus, dixerunt; Durus eſt hic ſermo: quis 60
ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶπον, Σκληρός ἐστιν οὗτος ὁ λόγος· τίς
poteſt eum audire? Sciens autem Jeſus *in ſeipſo,* quia murmurarent de
δύναται αὐτοῦ ἀκούειν; Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ, ὅτι γογγύζουσι περὶ 61
hoc diſcipuli ejus, dixit eis; Hoc vos ſcandalizat?
τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;

MS.A. (†) καταβαίνων, Poſt hoc vocabulum in MS.A. deſunt duo folia ab hoc V.50. Cap.6. ad iſta verba V.52. Cap.8. ** γεις, Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ,

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܠܐ ܗܘܐ ܕܚܙܐ ܐܢܫ ܠܐܒܐ. ܐܠܐ ܡܢ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܐܝܬܘܗܝ. ܗܘ ܗܘ ܚܙܐ ܠܐܒܐ. * ܕܩܘܪܒܐ 45
ܕܟܠܝܘܡ * ܝܚ * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܐܝܬ ܠܗ ܚܝܐ 47
ܕܠܥܠܡ. * ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܚܡܐ ܕܚܝܐ * ܐܒܗܝܟܘܢ ܐܟܠܘ ܡܢܢܐ ܒܡܕܒܪܐ ܘܡܝܬܘ. * ܗܢܘ ܕܝܢ 48 49
ܠܚܡܐ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܕܢܐܟܘܠ ܐܢܫ ܡܢܗ ܘܠܐ ܢܡܘܬ. * ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܚܡܐ ܚܝܐ ܕܡܢ 50 51
ܫܡܝܐ ܢܚܬܬ. ܘܐܢ ܐܢܫ ܢܐܟܘܠ ܡܢ ܗܢܐ ܠܚܡܐ ܢܚܐ ܠܥܠܡ. ܘܠܚܡܐ ܐܝܢܐ ܕܐܢܐ ܐܬܠ.
ܦܓܪܝ ܗܘ ܕܚܠܦ ܚܝܘܗܝ ܕܥܠܡܐ ܝܗܒ ܐܢܐ. * ܢܨܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܚܕ ܥܡ ܚܕ 52
ܘܐܡܪܝܢ. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܗܢܐ ܦܓܪܗ ܕܢܬܠ ܠܢ ܠܡܐܟܘܠ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. 53
ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܠܐ ܬܐܟܠܘܢ ܦܓܪܗ ܕܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܘܬܫܬܘܢ ܕܡܗ.
ܠܝܬ ܠܟܘܢ ܚܝܐ ܒܩܢܘܡܟܘܢ. * ܡܢ ܕܐܟܠ ܕܝܢ ܡܢ ܦܓܪܝ ܘܫܬܐ ܡܢ ܕܡܝ. ܐܝܬ ܠܗ ܚܝܐ 54
ܕܠܥܠܡ. ܘܐܢܐ ܐܩܝܡܝܘܗܝ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ. * ܦܓܪܝ ܓܝܪ ܒܫܪܝܪܘܬ ܐܝܬܘܗܝ 55
ܡܐܟܘܠܬܐ. ܘܕܡܝ ܒܫܪܝܪܘܬ ܐܝܬܘܗܝ ܡܫܬܝܐ. * ܡܢ ܕܐܟܠ ܦܓܪܝ ܘܫܬܐ ܕܡܝ. ܒܝ 56
ܡܟܬܪ ܘܐܢܐ ܒܗ. * ܐܝܟܢܐ ܕܫܕܪܢܝ ܐܒܐ ܚܝܐ. ܘܐܢܐ ܚܝ ܐܢܐ ܡܛܠ ܐܒܐ. ܘܡܢ ܕܢܐܟܠܢܝ 57
ܐܦ ܗܘ ܢܚܐ ܡܛܠܬܝ. * ܗܢܘ ܠܚܡܐ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟܢܐ ܕܐܟܠܘ 58
ܐܒܗܝܟܘܢ ܡܢܢܐ ܘܡܝܬܘ. ܡܢ ܕܐܟܠ ܗܢܐ ܠܚܡܐ ܢܚܐ ܠܥܠܡ. * ܗܠܝܢ ܐܡܪ 59
ܒܟܢܘܫܬܐ ܟܕ ܡܠܦ ܒܟܦܪܢܚܘܡ. * ܘܤܓܝܐܐ ܕܫܡܥܘ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܡܪܝܢ. 60
ܩܫܝܐ ܗܝ ܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܡܢܘ ܡܫܟܚ ܠܡܫܡܥܗ. * ܕܨܦܪܐ ܕܐܪܒܥܐ ܒܫܒܐ
ܕܫܒܘܥܐ ܕܚܫܐ. * ܝܛ * ܝܕܥ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܒܢܦܫܗ ܕܪܛܢܝܢ ܥܠ ܗܕܐ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. 61
ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܕܐ ܡܟܫܠܐ ܠܟܘܢ.

Non quòd videat quiſpiam Patrem: ſed is 46
qui à Deo eſt, ipſe videt Patrem.

Oblationis quotidianæ. 18.

Amen amen dico vobis, Quiſquis credit in 47
me, habet vitam æternam. Ego ſum panis 48
vitæ. Patres veſtri comederunt manna in de- 49
ſerto, & mortui ſunt. Hic eſt autem panis il- 50
le, qui deſcendit de cœlo, ut comedat quis
ex eo, & non moriatur, Ego ſum panis vi- 51
vus, qui de cœlo deſcendi: & ſi quis ede-
rit ex hoc pane, vivet in æternum: & pa-
nis quem ego dabo, corpus meum eſt, quod
pro vita mundi do. Rixabantur autem Ju- 52
dæi alius cum alio, & dicebant; Quomodo
poteſt iſte corpus ſuum dare nobis ad com-
edendum? At dixit eis Jeſus; Amen amen 53
dico vobis, Niſi comederitis corpus Filii ho-
minis, & biberitis ejus ſanguinem, non ha-
bebitis vitam in vobis. Porrò qui com- 54
edit ex corpore meo, & bibit ex meo ſan-
guine, habet vitam æternam, & ego ſuſ-
citabo eum in noviſſimo die. Corpus enim 55
meum verè eſt cibus, & ſanguis meus verè
eſt potus. Qui comedit corpus meum, & 56
bibit meum ſanguinem, in me manet, &
ego in eo. Sicut miſit me Pater vivens, 57
& ego vivo propter Patrem; & qui com-
ederit me, etiam ipſe vivet propter me.
Hic eſt panis ille qui deſcendit è cœlo, 58
nequaquam prout comederunt patres ve-
ſtri manna, & mortui ſunt: qui comede-
rit ex hoc pane, vivet in æternum. Hæc 59
dixit in ſynagoga dum doceret in Caphar-
nahum. Multi autem, qui audierunt, ex 60
diſcipulis ejus, dicunt; Durus eſt hic ſer-
mo, quis poteſt eum audire?

Matutinis feriæ quartæ ſeptimanæ Paſſionis. 19.

Jeſus verò ſciens apud ſe, murmurare de 61
hoc diſcipulos ſuos, dixit iis; Hoc vos
offendit?

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

46 47 *كسي پدررا نبيند* الا انك ازخداست* اوست كه پدررا ديد * *راست راست * بشما
48 49 بكويم* هركه بمن ايمان بياورد* تا ابد زندكاني دارد * *منم من نان زندكاني* *پدران شما
50 دربيابان كزانكبين خوردند ومردند* *اينست نان كه ازاسمان فرود آمد * [تا ادمي
51 ازو بخورد ونميرد *منم نان زندكاني كه ازاسمان فرود امد] واكر كسي ازين نان بخورد
تا ابد زنده ماند * وآن نان كه من بدهم تن منست * كه براي زندكاني مردم مي دهم *
52 *يهوديان بايكديكر† مي نكريدند ومي كفتند چكونه تواند† اين كس كه تن خودرا
53 بما دهد كه بخوريم * *عيسي بديشان كفت راست راست بشما بكويم * اكر تن فرزند
54 ادمي را نخوريد * وخون اورا نياشاميد * درسرشت شما زندكاني† نداريد * *هر
كه تن من بخورد * واز خون من بياشامد * جاويد زندكاني دارد† تا ابد * ودر روز
55 پسين من اورا بر خيزانم * *بحقيقت تن من خوردنيست* وبحقيقت خون من
56 آشاميدنيست* *هركه تن من بخورد وخون من بياشامد* او درمن استوار شود * ومن درو*

Quiſquam Patrem non videt: ſed 46
is qui à Deo eſt, ille eſt qui Patrem
vidit. Verè, verè vobis dico; Qui- 47
cunque in me fidem habuerit, in
æternum vitam habet. Ego ſum 48
ipſe panis vitæ. Patres veſtri in 49
deſerto Manna comederunt & mor-
tui ſunt. Hic eſt panis qui de cœlo 50
deſcendit, ut homo ex eo comedat
& non moriatur. Ego ſum panis 51
vitæ, qui de cœlo deſcendit: & ſi-
quis de hoc pane comederit, in æter-
num vivus manebit: & ille pa-
nis, quem ego dabo, corpus meum
eſt, quod pro vita hominum do.
Judæi unus in alterum intuiti ſunt, 52
& dixerunt; Quomodo poteſt hic
homo corpus ſuum nobis dare ut
comedamus. Jeſus illis dixit; Ve- 53
rè, verè vobis dico, Si corpus Filii
hominis non comedatis, & ſangui-
nem ejus non bibatis, in vobis ipſis
vitam non habebitis. Quicunque 54
corpus meum comederit, & de ſan-
guine meo biberit, æternam vitam
habebit in perpetuum, & in die
noviſſimo ego eum ſuſcitabo. In ve- 55
ritate corpus meum cibus eſt, & in
veritate ſanguis meus potus eſt.
Quicunque corpus meum comede- 56
rit, & ſanguinem meum biberit,
ipſe in me firmus erit, & ego
in ipſo.

Verſio VULGATA LATINA.

46
47 Non quia Patrem vidit quiſquam, niſi is, qui eſt à Deo, hic vidit Patrem. A-
48 men, amen dico vobis; Qui credit in me, habet vitam æternam. Ego
49 ſum panis vitæ. Patres veſtri manducaverunt manna in deſerto, & mortui
50 ſunt. Hic eſt panis de cœlo deſcendens: ut ſi quis ex ipſo manducaverit,
51 non moriatur. Ego ſum panis vivus, qui de cœlo deſcendi. Si quis man-
52 ducaverit ex hoc pane, vivet in æternum: & panis, quem ego dabo, caro
53 mea eſt pro mundi vita. Litigabant ergò Judæi ad invicèm, dicentes;
54 Quomodò poteſt hic nobis carnem ſuam dare ad manducandum? Dixit er-
gò eis Jeſus; Amen, amen dico vobis; Niſi manducaveritis carnem Filii
55 hominis, & biberitis ejus ſanguinem, non habebitis vitam in vobis. Qui
manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, habet vitam æternam:
& ego reſuſcitabo eum in noviſſimo die. Caro enim mea, verè eſt cibus: 56
& ſanguis meus, verè eſt potus. Qui manducat meam carnem, & bibit 57
meum ſanguinem, in me manet, & ego in illo. Sicut miſit me vivens Pa- 58
ter, & ego vivo propter Patrem: & qui manducat me, & ipſe vivet pro-
pter me. Hic eſt panis, qui de cœlo deſcendit. Non ſicut manducaverunt 59
patres veſtri manna, & mortui ſunt. Qui manducat hunc panem, vivet in 60
æternum. Hæc dixit in ſynagoga docens, in Capharnaum. Multi ergò au- 61
dientes ex diſcipulis ejus, dixerunt; Durus eſt hic ſermo, & quis poteſt eum
audire? Sciens autem Jeſus apud ſemetipſum, quia murmurarent de hoc di- 62
ſcipuli ejus, dixit eis; Hoc vos ſcandalizat?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

46 * وليس احد ابصر الاب الا الذي هو من الله هذا راى الاب * الفصل السابع عشر *
47 48 * امين امين اقول لكم ان من يومن بي له الحياة الدايمة * انا هو خبز الحياة * اباوكم اكلوا
49 50 المن في البرية وماتوا * وهذا الخبز الذي نزل من السماء من ياكل منه لا يموت * انا هو
51 الخبز الحي الذي نزل من السماء * من اكل من هذا الخبز يحيي الي الابد * والخبز الذي انا
52 اعطيه هو جسدي الذي اعطيه من اجل حياة العالم * فخاصم اليهود بعضهم بعضا
53 قايلين كيف يقدر هذا ان يعطينا جسده لناكله * فقال لهم يسوع امين امين اقول لكم ان
54 لم تاكلوا جسد ابن البشر وتشربوا دمه فليست لكم حياة فيكم * من ياكل جسدي ويشرب
55 دمي فله الحياة الدايمة وانا اقيمه في اليوم الاخير * لان جسدي ماكل حق * ودمي مشرب
56 حق * من ياكل جسدي ويشرب دمي يثبت في وانا فيه * كما ارسلني الاب الحي وانا حي
57 58 من اجل الاب * ومن ياكلني فهو يحيي من اجلي * هذا هو الخبز الذي نزل من السماء *
59 ليس كالمن الذي اكله اباوكم وماتوا * من ياكل من هذا الخبز يعيش الي الابد * قال
60 هذا في الجموع وهو يعلم في كفرناحوم * فقال كثيرون من تلاميذه لما سمعوا ما اصعب هذه
61 الكلمة من يطيق استماعها * فعلم يسوع في نفسه ان تلاميذه يتذمرون علي هذا * فقال
لهم هذا يشككم *

Et verò nemo vidit Patrem; ſed qui eſt 46
à Deo, hic vidit Patrem.

Sectio decima ſeptima.

Amen amen dico vobis, Qui credit in 47
me, ipſius eſt vita æterna. Ego ſum pa- 48
nis vitæ. Patres veſtri manducaverunt 49
manna in deſerto, & mortui ſunt. At 50
ex hoc pane qui deſcendit de cœlo, quiſ-
quis manducaverit, non morietur. Ego 51
ſum panis vivus qui deſcendit de cœlo:
quicunque manducaverit ex hoc pane,
vivet in æternum: & panis quem ego
dabo, eſt corpus meum, quod do pro vita
mundi. Litigaverunt ergò Judæi alter 52
cum altero, dicentes; Quomodò poteſt
hic dare nobis corpus ſuum ut manduce-
mus illud? Ait illis Jeſus; Amen 53
amen dico vobis, Si non manducaveritis
corpus Filii hominis, & biberitis ſangui-
nem ejus, non habebitis vitam in vobis.
Qui manducat corpus meum, & bibit 54
ſanguinem meum, erit ei vita æterna,
& ego ſuſcitabo eum in die noviſſimo.
Quia corpus meum eſt cibus verus, & 55
ſanguis meus potus verus. Qui mandu- 56
cat corpus meum, & bibit ſanguinem
meum, manet in me, & ego in eo. Sic- 57
ut miſit me Pater vivus, & ego vivus
ſum propter Patrem: & qui manduca-
verit me, ipſe vivet propter me. Hic eſt 58
panis qui deſcendit de cœlo: non ut
manna quod manducaverunt patres ve-
ſtri, & mortui ſunt. Qui manducat ex
hoc pane, vivet in æternum. Dixit hoc 59
inter turbas dum doceret in Capharna-
hum. Dixerunt autem multi ex diſcipu- 60
lis ejus quum audiſſent; Quàm diffici-
lis eſt hic ſermo! Quis poteſt audire
illum? Cognovit ergò Jeſus in ſemet- 61
ipſo, quòd diſcipuli ejus murmurarent
de hoc, dixitque eis, Hoc ſcandalizat
vos?

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

46 ወአልቦ፡ ዘርእዮ፡ለእግዚአብሔር፡ አብ፡ ዘእንበለ፡ ዘእምኀበ ፡ እግዚአብሔር፡ውእ
47 ቱ፡ርእዮ፡ ለአብ። ኣሜን፡ ኣሜን፡ እብለክሙ፡ ዘይአምን፡ ብየ፡ ቦሕይወተ፡ ዘለ
48 ዓለም። አነ፡ውእቱ፡ኅብስተ፡ ሕይወት። አበዊክሙሰ፡ በልዑ፡መና፡ በገዳም፡
49 ወሞቱ። ዝውእቱ፡ኅብስት፡ ዘእምሰማይ፡ ይወርድ፡ ከመ፡ ኵሉ፡ ዘበልዐ፡ እም
50 ኔሁ፡ኢይሙት። አነ፡ ውእቱ፡ ኅብስተ ፡ ሕይወት ። ዘወረደ፡ እምሰማይ፡ ወዘበል
51 ዐ፡ሥጋየ፡ እምዝንቱ፡ኅብስት፡ ይሐዩ፡ ለዓለም። ወዝ፡ኅብስት፡ ዘአሁቦ፡አነ፡ሥጋ
52 የ፡ውእቱ፡ በእንተ፡ሕይወት፡ ዘለዓለም። ወተጋአዙ፡አይሁድ፡ በበይናቲሆሙ፡ እን
53 ዘ፡ይብሉ፡ እፎ፡ይክል፡ዝንቱ፡ የሀበነ፡ ሥጋሁ፡ንብልዕ። ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ኢየ
ሱስ፡ ኣሜን፡ ኣሜን፡ እብለክሙ፡ እመ፡ኢበላዕክሙ፡ ሥጋሁ፡ ለወልደ፡ ሰብእ፡ እመ፡
54 ሕያው፡ ወኢሰተይክሙ፡ ደሞ፡አልብክሙ፡ ሕይወተ፡ ለዕሴክሙ። ዘበልዐ፡ሥጋየ፡
55 ወሰትየ፡ ደምየ፡ቦሕይወተ፡ ዘለዓለም፡ወአነ፡ አነሥኦ፡ በደኃሪት፡ዕለት። እስመ፡
56 ሥጋየኒ፡መብልዕ፡ጽድቅ፡ ዘበ፡ አማን፡ወደምየኒ፡ ስቴ፡ ዘበ፡ አማን፡ ውእቱ። ዘበ
57 ልዐ፡ሥጋየ፡ ወሰትየ፡ ደምየ፡ይሄሉ፡ምስሌየ፡ ወአነሂ፡ምስሌሁ። ወበከመ ፡ ፈነወ
ኒ፡አብ፡ሕያው፡ ወአነሂ፡ ሕያው፡ በእንተ፡ አብ፡ ወዘበልዐኒ፡ ሥጋየ፡ የሐዩ፡ በእንቲአ
58 የ። ዝኬ፡ውእቱ፡ኅብስት፡ ዘእምሰማይ፡ ወረደ፡ ወአኮ፡ ከመ፡ በልዑ፡ አበዊክሙ፡
59 ወሞቱ፡ ወበልዖሰ፡ ለዝንቱ፡ኅብስት፡ይሐዩ፡ ለዓለም። ወከመዝ፡ይቤሎሙ፡ በም
60 ኵራብ፡ ዘቅፍርናሖም፡ እንዘ፡ ይሜህሮሙ። ወብዙኃን ፡ እምአርደኢሁ ፡ እለ፡
61 ሰምዑ፡ ወይቤሉ፡ ዕጹብ፡ዝንቱ፡ ነገር፡ መኑ፡ ይክል፡ ሰሚዖቶ። ወአእመሮሙ፡ እ
ግዚእ፡ኢየሱስ፡ ከመ፡ያንጐረጕሩ፡ በእንተ፡ ዝንተ፡ አርደኢሁ፡ ወይቤሎሙ፡ ዝኑ፡ያ
ዓቅፈክሙ።

46
Nemo eſt qui vidit Deum patrem, niſi qui à Deo: ipſe vidit Patrem. Amen 47
amen dico vobis, Qui credit in me, habet vitam æternam. Ego ſum panis vi- 48
tæ. Patres veſtri comederunt mana in deſerto, & mortui ſunt. Hic eſt pa- 49
nis qui è cœlo deſcendit, ut quicunque manducaverit ex eo, non moriatur. Ego 50
ſum panis vitæ, qui deſcendit è cœlo: & qui manducavit corpus meum, ex hoc 51
pane vivet in æternum: & hic panis, quem dabo ego, corpus meum eſt, pro vi-
ta mundi. Et litigârunt Judæi inter ſe, dicentes; Quomodo poteſt hic dare 52
nobis corpus ſuum ut manducemus? Et dixit iis Dominus Jeſus; Amen, amen 53
dico vobis, Si non ederitis corpus Filii hominis, & non biberitis ſanguinem e-
jus, non habebitis vitam ſuper vos. Qui manducavit corpus meum, & bibit ſan- 54
guinem meum, habet vitam æternam, & ego ſuſcitabo eum in ultimo die. Quia 55
corpus meum cibus veritatis quod eſt verè, & ſanguis meus potus qui verè eſt.
Qui edit corpus meum, & bibit ſanguinem meum, erit mecum, & ego cum illo. 56
Et ſicut miſit me Pater vivus, & ego etiam vivus ſum propter Patrem: & qui 57
manducavit etiam corpus meum, vivet propter me. Hic eſt panis qui à cœlo 58
deſcendit, & non ſicut manducaverunt patres veſtri, & mortui ſunt. Qui man-
ducaverit hunc panem, vivet in æternum. Et ſic dixit iis in ſynagoga Caper- 59
na hum docens eos. Et multi ex diſcipulis ejus *fuerunt* qui audierunt, & dixe- 60
runt; Durus *eſt* hic ſermo, quis poteſt audire eum? Et ſcivit Dominus Jeſus, 61
quòd murmurarent de hoc diſcipuli ejus, & dixit iis; Hócne vos offendit?

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

57 * انچنانك زنده پدر مرا فرستاد * ومن براي پدر † زنده باشم * و هركه مرا بخورد * او
58 نيز براي من زنده باشد * * اينست نان كه از آسمان فرود آمد * نه همچنانست كه پدران
59 شما كه كرانكبين خوردند * و مردند * هر كه اين نان بخورد * تا ابد زنده ماند * * اين
60 سخنها را ميان انجمن مي گفت * وقتي كه در كفرناحوم تعليم مي داد * * و بسياران
61 از شاكردان شنيدند * گفتند * سخت دشخوارست † اين سخن تا خود كه شنود * * و مسيح
در ذات خود دانست * كه شاكردان † او برين بيهوده مي كويند * و بديشان گفت
اينست كه شما را پريشان كرد *

Quemadmodum vivens Pater 57
me miſit, & ego propter Patrem
vivens ſum: quicunque etiam
me comederit, ille etiam propter
me vivens erit. Hic eſt panis 58
qui de cœlo deſcendit: haud per-
indè eſt ac patres veſtri, qui
manna comederunt, & mortui
ſunt: quiſquis hunc panem come-
derit in æternum vivus manebit.
Hæc verba in medio Synagogæ 59
dixit, quo tempore in Capharna-
hum doceret. Et multi ex di- 60
ſcipulis, qui audiverant, dixe-
runt, Valdè durus eſt hic ſermo,
adeò ut ipſum quis audiat? Et 61
Chriſtus in ſeipſo cognovit, quòd
diſcipuli ejus de hoc futile dice-
rent: & illis dixit; Hoc eſt quod
vos ſolicitat?

Si ergò videritis filium hominis aſcendentem ubi erat priùs?
62 Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον;
Spiritus eſt *vivificans*, caro non prodeſt quicquam. Verba quæ ego
63 Τὸ Πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν. τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ
loquor vobis, ſpiritus *ſunt*, & vita ſunt. Sed ſunt ex vobis quidam, qui non
64 λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι, καὶ ζωή ἐστιν. Ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἳ οὐ
credunt: ſciebat enim ab initio Jeſus qui eſſent non credentes, & quis eſſet
πιστεύουσιν· ᾔδει γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς τίνες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστιν
traditurus eum. Et dicebat; Propter *hoc* dixi vobis, Quia nemo poteſt
65 ὁ παραδώσων αὐτόν. Καὶ ἔλεγε, Διὰ τοῦτο εἴρηκα ὑμῖν, Ὅτι οὐδεὶς δύναται
venire ad me, *ſi non* fuerit datum ei à Patre meo. Ex hoc multi
66 ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πατρός μου. Ἐκ τούτου πολλοὶ
abierunt diſcipulorum ejus *in* retrò, & non *ampliùs* cum illo ambulabant. Dixit
67 ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. Εἶπεν
ergò Jeſus duodecim; Numquid & vos vultis abire? Reſpondit ergò ei
68 οὖν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα, Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε ὑπάγειν; Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ
Simon Petrus; Domine, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes. Et
69 Σίμων Πέτρος, Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου ἔχεις. Καὶ
nos credidimus, & cognovimus, quia tu es Chriſtus filius Dei *viventis*.
ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώκαμεν ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.
Reſpondit eis Jeſus; Nónne ego vos duodecim elegi, & ex vobis
70 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν
unus diabolus eſt? Dicebat autem *Judam* Simonis, Iſcariotem: hic enim *futurus* erat
εἷς διάβολός ἐστιν; Ἔλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν Σίμωνος, Ἰσκαριώτην· οὗτος γὰρ ἤμελλεν 71
eum *tradere*, unus *exiſtens* ex duodecim.
αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.

CAP. VII. ζ'.

Et ambulabat Jeſus poſt hæc in Galilæam: non enim volebat in *Judæa*
Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ 1
ambulare: quia quærebāt eum Judæi interficere. Erat autē *propè* feſtus Judæorum,
περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. Ἦν δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, 2
Scenopegia. Dixerunt *igitur* ad eum fratres ejus; Tranſi hinc, & vade in
ἡ σκηνοπηγία. Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὕπαγε εἰς 3
Judæam, ut & diſcipuli tui videant opera tua, quæ facis. Nemo quippe in
τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς. Οὐδεὶς γὰρ ἐν 4
occulto quid facit, & quærit ipſe in *manifeſto* eſſe. Si hæc facis, manifeſta teipſum
κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παῤῥησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν
mundo: Neque enim fratres ejus credebant in eum. *Dicit* ergò eis Jeſus;
τῷ κόσμῳ. Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, 5
Tempus meum nondum *adeſt*: *at* tempus veſtrum ſemper eſt paratum. Non poteſt 6
ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος. Οὐ δύναται 7
mundus odiſſe vos, me autē odit, quia ego *teſtor* de illo, *quia* opera ejus mala ſunt.
ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

62 63 * ܐܢ ܗܟܝܠ ܬܚܙܘܢ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܣܠܩ ܠܐܬܪ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܩܕܝܡ܂ * ܪܘܚܐ ܗܝ
ܕܡܚܝܐ܂ ܦܓܪܐ ܠܐ ܡܘܬܪ ܡܕܡ܂ ܡܠܐ ܕܐܢܐ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ܂ ܪܘܚܐ ܐܢܝܢ ܘܚܝܐ ܐܢܝܢ܂ * ܐܠܐ 64
ܐܝܬ ܐܢܫܐ ܡܢܟܘܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ܂ ܝܕܥ ܗܘܐ ܓܝܪ ܝܫܘܥ ܡܢ ܩܕܝܡ ܡܢ ܐܢܘܢ ܐܝܠܝܢ
ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ܂ ܘܡܢܘ ܗܘ ܕܡܫܠܡ ܠܗ܂ * ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ܂ ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ 65
ܕܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬܝ܂ ܐܠܐ ܡܐ ܕܝܗܝܒ ܠܗ ܡܢ ܐܒܝ܂ * ܡܛܠ ܗܕܐ ܡܠܬܐ܂ ܣܓܝܐܐ 66
ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܙܠܘ ܠܒܣܬܪܗܘܢ܂ ܘܠܐ ܡܗܠܟܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ܂ * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ 67
ܠܬܪܥܣܪܬܗ܂ ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܙܠ܂ * ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܐܡܪ܂ 68
ܡܪܝ܂ ܠܘܬ ܡܢ ܢܐܙܠ܂ ܡܠܐ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܐܝܬ ܠܟ܂ * ܘܚܢܢ ܗܝܡܢܢ ܘܝܕܥܢ܂ ܕܐܢܬ ܗܘ 69
ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ܂ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܐ ܓܒܝܬܟܘܢ ܠܬܪܥܣܪܬܟܘܢ܂ 70
ܘܡܢܟܘܢ ܚܕ ܣܛܢܐ ܗܘ܂ * ܐܡܪ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܠ ܝܗܘܕܐ ܒܪ ܫܡܥܘܢ ܣܟܪܝܘܛܐ܂ ܗܘ ܓܝܪ ܥܬܝܕ 71
ܗܘܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪܐ܂ * ܕܨܦܪܐ ܕܐܪܒܥܐ ܒܫܒܐ ܕܚܡܫܐ * ܕܨܘܡܐ * ܟ *
* ܩܦܠܐܘܢ * ܙ * ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܓܠܝܠܐ܂ ܠܐ ܓܝܪ ܨܒܐ ܗܘܐ 1
ܠܡܗܠܟܘ ܒܝܗܘܕ܂ ܡܛܠ ܕܝܗܘܕܝܐ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܩܛܠܗ܂ * ܘܩܪܝܒ ܗܘܐ ܥܐܕܐ 2
ܕܡܛܠܐ ܕܝܗܘܕܝܐ܂ * ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܐܚܘܗܝ ܠܝܫܘܥ܂ ܫܢܐ ܠܟ ܡܟܐ ܘܙܠ ܠܝܗܘܕ܂ ܕܢܚܙܘܢ 3
ܬܠܡܝܕܝܟ ܥܒܕܐ ܕܥܒܕ ܐܢܬ܂ * ܠܝܬ ܓܝܪ ܐܢܫ ܕܥܒܕ ܡܕܡ ܒܛܘܫܝܐ܂ ܘܨܒܐ ܗܘ 4
ܕܢܗܘܐ ܒܓܠܐ܂ ܐܢ ܗܠܝܢ ܥܒܕ ܐܢܬ܂ ܚܘܐ ܢܦܫܟ ܠܥܠܡܐ܂ * ܐܦ ܠܐ ܓܝܪ ܐܚܘܗܝ 5
ܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܘ ܒܗ ܒܝܫܘܥ܂ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܙܒܢܐ ܕܝܠܝ ܥܕܟܝܠ ܠܐ ܡܛܐ܂ 6
ܙܒܢܐ ܕܝܠܟܘܢ ܕܝܢ ܒܟܠܙܒܢ ܡܛܝܒ܂ * ܠܐ ܡܫܟܚ ܥܠܡܐ ܠܡܣܢܝܟܘܢ܂ ܠܝ ܕܝܢ 7
ܣܢܐ܂ ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܡܣܗܕ ܐܢܐ ܥܠܘܗܝ܂ ܕܥܒܕܘܗܝ ܒܝܫܝܢ ܐܢܘܢ܂

* Quid ſi videritis Filium hominis aſcenden- 62
tem eò loci ubi erat à principio? Spiritus 63
eſt qui vivificat, corpus non prodeſt quic-
quam: verba quæ ego locutus ſum vobiſ-
cum, ſpiritus ſunt, & vita ſunt. Sed ſunt 64
quidam ex vobis qui non credunt: noverat
enim Jeſus à principio quinam eſſent ii qui
non credebant, & quis eum proditurus eſſet.
Et dicebat eis; Propterea dixi vobis, nemi- 65
nem poſſe venire ad me, niſi datum fuerit ei
à Patre meo. Propter hunc ſermonem mul- 66
ti ex diſcipulis ejus abierunt retrorſum, nec
ambulabant cum eo. Dixit autem Jeſus do- 67
decadi ſuæ; Num & vos vultis abire? Re- 68
ſpondit Simon Cepha, & ait; Domine mi,
ad quem ibimus? verba vitæ æternæ ha-
bes. Nóſque credimus & ſcimus te eſſe 69
Meſſiam Filium Dei viventis. Dixit eis Je- 70
ſus; Nónne ego elegi vos duodecim, & ex
vobis unus Satanas eſt? Loquebatur de 71
Juda filio Simonis Iſcariota: futurum enim
erat ut ipſe proderet eum, unus ex duodecim.

Matutinis feriæ IV. hebdomadis V. Jejunii. 20.

CAP. VII.

Poſt hæc ambulabat Jeſus in Galilæa, no- 1
lebat enim ambulare in Judæa, quoniam Ju-
dæi ſtudebant eum trucidare. Propè au- 2
tem erat feſtum tabernaculorum Judæorum.
Et dixerunt ei fratres ipſius Jeſu; Recede 3
hinc & vade in Judæam, ut videant diſcipu-
li tui opera quæ facis. Nemo enim quic- 4
quam facit in occulto, & vult ipſe in aperto
eſſe: ſi hæc facis, oſtende teipſum mundo.
Nam ne fratres quidem ejus crediderant in 5
ipſum Jeſum. Dixit eis Jeſus; Tempus 6
meum nondum adeſt: tempus autem ve-
ſtrum ſemper eſt paratum. Non poteſt mun- 7
dus vos odiſſe: me autem odit, quoniam ego
teſtor de eo, opera ejus mala eſſe.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

62 63 * اكنون اكر ببينيد * كه فرزند ادمي بالا مي رود * درجايكاهي كه قديم انجا بود * * جانست
كه زنده مي كند * تن چيزي را سود ندهد * سخنها كه باشما كفتم جان و زندكاني اند *
64 * ليكن ازشما كساني هستند كه ايمان نمي آورند * سبب انك مسيح را معلوم بود ازان كس
65 كه ايمان نمي آورد * وكيست انك اورا دردست دهد * * وبديشان كفت براي اين بشما كفتم *
66 كه كسي نتواند پيش من آمدن * مكر ازپدر من داده شود * براي اين سخن [پسياران]
67 ازشاكردان او† بازپس رفتند * وباوي نمي كرديدند * * وعيسي دوازدهء خود را كفت * مكر
68 شمانيز مي خواهيد كه برويد * * شمعون كيفا كفت اي خداوند پيش كه رويم * سخنهاء زندكاني
69 70 داري تا ابد * * وما ايمان اورديم ودانستيم * كه توي مسيح * پسر خداي زنده * * عيسي
71 بديشان كفت نه من شمارا دوازده كزيدم * ويكي ازشما شيطانست * * واين سخن ازبهر يهودا
پسر شمعون سخريوطا كفت * يكي ازدوازده * انك مي خواست * كه عيسي را بدست دهد
1 پانزده رفتن مسيح دراورسليم درعيد مظله * بعد ازان عيسي درجليل مي
كرديد * ونمي خواست * كه در يهود بكردد * براي انك يهوديان مي خواستند كه اورا بكشند *

Jam quid *ſi videritis quòd Filius* 62
hominis aſcendat in locum, ubi olim
erat? Spiritus eſt qui vivificat, cor- 63
pus quicquam utilitatis non præbet:
verba quæ vobiſcum locutus ſum,
ſpiritus & vita ſunt. Sed ex vobis 64
quidam ſunt, qui fidem non habent:
quoniam Chriſto notum erat quis fi-
dem non haberet, & quis eſſet ille,
qui ipſum in manum inimicorum
traderet. Et illis dixit; Propter hoc 65
vobis dixi, quòd nemo poteſt ad me
venire, niſi à Patre meo ei datum
ſit. Propter hunc ſermonem multi è 66
diſcipulis ejus retroceſſerunt, et cum
eo non ambulârunt. Et Jeſus duo- 67
decim ſuis dixit; Nunquid vos et-
iam vultis abire? Simeon Cephas 68
dixit; O Domine ad quem ibimus?
Verba vitæ habes in æternum. Et 69
nos fidem habuimus, & novimus,
quòd tu es Chriſtus Filius Dei vi-
ventis. Jeſus illis dixit; Nónne 70
ego vos duodecim elegi, & unus è
vobis Satanas eſt? Hunc autem ſer- 71
monem de Juda filio Simeonis Iſca-
riota dicebat, uno ex duodecim, qui
futurus erat ut Jeſum in manum
inimicorum *daret.*

XV. Profectio Chriſti Hieroſolymam in feſto tabernaculorum.

CAP. VII.

Poſt hæc Jeſus in Galilæa 1
verſabatur, non enim volebat in
Judæa verſari, eò quòd Ju-
dæi quærebant ut eum occiderent.

Verſio VULGATA LATINA.

63 Si ergò videritis Filium hominis aſcendentem ubi erat priús? Spiritus eſt, qui vivificat :
64 caro non prodeſt quidquam : verba quæ ego locutus ſum vobis, ſpiritus &
65 vita ſunt. Sed ſunt quidam ex vobis, qui non credunt. Sciebat enim ab initio Jeſus
66 qui eſſent non credentes, & quis traditurus eſſet eum. Et dicebat; Propterea
67 dixi vobis; Quia nemo poteſt venire ad me, niſi fuerit ei datum à Patre meo. Ex hoc
68 multi diſcipulorum ejus abierunt retró : & jam non cum illo ambulabant. Dixit ergò
69 Jeſus ad duodecim; Numquid & vos vultis abire? Reſpondit ergò ei Simon
70 Petrus; Domine, ad quem ibimus? verba vitæ æternæ habes. Et nos credidimus,
71 & cognovimus, Quia tu es Chriſtus Filius Dei. Reſpondit eis Jeſus; Nónne ego
72 vos duodecim elegi : & ex vobis unus diabolus eſt? Dicebat autem Judam Simonis Iſcariotem : hic enim erat traditurus eum, cùm eſſet unus ex duodecim.

CAP. VII.

Poſt hæc autem ambulabat Jeſus in Galilæam : non enim volebat in Judæam ambulare, 1
quia quærebant eum Judæi interficere. Erat autem in proximo dies feſtus Ju- 2
dæorum, Scenopegia. Dixerunt autem ad eum fratres ejus; Tranſi hinc, & vade in 3
Judæam, ut & diſcipuli tui videant opera tua, quæ facis. Nemo quippe in occulto 4
quid facit, & quærit ipſe in palàm eſſe: ſi hæc facis, manifeſta teipſum mundo. Neq; 5
enim fratres ejus credebant in eum. Dixit ergò eis Jeſus; Tempus meum nondum 6
advenit: tempus autem veſtrum ſemper eſt paratum. Non poteſt mundus odiſſe vos : 7
me autem odit : quia ego teſtimonium perhibeo de illo, quòd opera ejus mala ſunt.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

62 63 * فكيف ان رايتم ابن البشر صاعدا الي حيث كان اولا * انما الروح يحيي والجسد لا يغني
64 شيا * والكلام الذي كلمتكم به هو روح وحياه * لكن منكم قوم لا يومنون * لان يسوع كان
65 عارفا من قديم بالذين لا يومنون به وبذلك الذي يسلمه * ثم قال لهم من اجل هذا قلت
66 لكم انه لا يقدر احد ان يقبل الي الا ان يعطي ذلك من الاب * ومن اجل هذه الكلمة رجع
67 كثير من تلاميذه الي ورايهم ولم يكونوا بعد يمشون معه * فقال يسوع للاثني عشر لعلكم ايضا
68 تريدون الانطلاق * اجاب سمعون الصفا قايلا يا سيد الي من نذهب وكلام الحياة الدايمة لك.
69 70 * وقد امنا نحن وعلمنا انك انت المسيح بن الله الحي * فقال لهم اليس انا الذي انتخبتكم
71 معشر الاثني عشر وفيكم واحد هو شيطان * وعني بذلك يهوذا بن سمعان الاسخريوطي لانه
كان مزمعا ان يسلمه وكان احد الاثني عشر *

1 * ومن بعد هذا كان يسوع يمشي في الجليل لانه لم يحب التردد في ارض اليهودية لان اليهود
2 3 كانوا يريدون قتله * ولما قرب عيد مظال اليهود * فقال له اخوته تحول من ههنا وامض الي
4 اليهودية لتري تلاميذك اعمالك التي تعمل * فانه ليس احد يعمل شيا سرا فيريد ان يكون
5 6 علانية * ان كنت تعمل هذه الاشياء فاظهر نفسك للعالم * ولم يكن اخوته امنوا به * فقال
7 لهم يسوع اما وقتي فلم يبلغ بعد واما وقتكم فانه مستعد كل حين * لن يقدر العالم
يبغضكم * وهم يبغضوني لاني اشهد عليهم ان اعمالهم شرير هي *

Quomodò ergò ſi videritis Filium hominis aſcendentem eò ubi erat priús? Si- 62 63
quidem Spiritus vivificat, & corpus non eſt lucri ullius. Et ſermo quem locutus 64
ſum vobis, eſt ſpiritus & vita. Sed ex vobis quidam non credunt. Quia Jeſus
erat ſciens ab antiquo eos qui non credebant in ipſum, & eum qui traditurus
erat ipſum. Deindè dixit illis; Propter- 65
eà dixi vobis, non poſſe quenquam venire ad me, niſi aſſequatur id à Patre.
Et propter hoc verbum reverſi ſunt multi 66
ex diſcipulis ejus retrò, & non ambulabant ampliùs cum eo. Dixit ergò Jeſus 67
ad duodecim; Nunquid vos etiam vultis abire? Reſpondit Simon Petra, di- 68
cens; Domine, ad quem ibimus, cùm verba vitæ æternæ ſint tibi, Et nos jam 69
crediderimus & noverimus te eſſe Chriſtum filium Dei vivi? Ait illis; Nón- 70
ne ego ſum qui elegi vos cœtum duodecim? & tamen inter vos unus eſt diabolus. Innuit autem per hunc, Judam 71
filium Simonis Iſcariotem, quia ipſe erat futurus ut proderet eum, & erat unus ex duodecim.

CAP. VII.

Et poſt hæc Jeſus ambulabat in Galilæa, quoniam non amabat converſationem in terra Judeæ, eò quòd Judæi in- 1
tenderent necem ipſius. Et cùm appro- 2
pinquâſſet dies feſtus tabernaculorum Judæorum; Dixerunt ei fratres ejus, 3
Digredere hinc, & vade in Judæam, ut videant diſcipuli tui opera tua quæ fa-
cis. Quandoquidem non eſt qui operetur 4
aliquid in occulto, & cupiat eſſe palàm: ſi facis has res, manifeſta teipſum mun-
do. Et ne fratres ejus crediderant in 5
eum. Dixit ergò eis Jeſus; Tempus qui- 6
dem meum non advenit adhuc: at verò tempus veſtrum idoneum eſt omni tempore. Haudquaquam poteſt mundus odiſ- 7
ſe vos: at ipſi me oderunt, quia ego teſtor contra illos, quòd opera eorum mala ſint.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

62 እመ፡ ርኢክሙዎ፡ እንከ፡ ለወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ይዓርግ፡ ኀበ፡ ሀሎ፡ ቀዲሙ።
63 መንፈስ፡ ውእቱ፡ ዘያሐዩ፡ ወሥጋሰ፡ ኢልቦ፡ ዘይበቍዕ፡ ወኢምንተኒ። ወዝኒ፡ ቃል፡ ዘአነ፡
64 ነገርኩክሙ፡ መንፈስ፡ ውእቱ፡ ወሕይወት፡ ውእቱ። ወባሕቱ፡ ቦቱ፡ እምውስቴትክ
ሙ፡ እለ፡ ኢይአምኑ። እስመ፡ ያአምር፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እምትካት፡ መኑ፡ እሙን
65 ቱ፡ እለ፡ ኢይአምኑ፡ ወመኑ፡ ውእቱ፡ ዘያገብኦ። ወይቤሎሙ፡ በእንተ፡ ዝንቱ፡ እብ
66 ለክሙ፡ አልቦ፡ ዘይክል፡ መጺአ፡ ኀቤየ፡ ዘኢተውህበ፡ ሎቱ፡ እምኀበ፡ አብ። ወበእንተ፡
ዝንቱ፡ ብዙኃን፡ እምአርዳኢሁ፡ እለ፡ ገብኡ፡ ድኅሬሆሙ፡ ወኢሖሩ፡ እንከ፡ ምስሌ
67 ሁ። ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ አንትሙኒ፡ ትፈቅዱኑ፡
68 ትሖሩ። ወአውሥአ፡ ስምዖን፡ ጴጥሮስ፡ ወይቤሎ፡ እግዚኦ፡ ኀበ፡ መኑ፡ ነሐውር፡ ቃ
69 ለ፡ ሕይወት፡ ዘለዓለም፡ ብከ። ወንሕነሰ፡ አመነ፡ ወአእመርነ፡ ከመ፡ አንተ፡ ውእቱ፡ ክ
70 ርስቶስ፡ ቅዱስ፡ ወልዱ፡ ለእግዚአብሔር፡ ሕያው። ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
ወይቤሎሙ፡ አኮኑ፡ አነ፡ ኀረይኩክሙ፡ ዓሠርተ፡ ወክልኤተ፡ አሐዱ፡ እምኔክሙ፡ ሰይጠ
71 ን፡ ውእቱ። ወእንበይነ፡ ይሁዳ፡ ሰምዖን፡ አስቆሮታዊ፡ ይቤ፡ እስመ፡ ውእቱ፡ ሀለወ፡ ያ
1 ገብኦ፡ አሐዱ፡ እምዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ። ፯ ወእምዝ፡ ሖረ፡ እግዚእ፡ ኢ
2 የሱስ፡ ገሊላ፡ ወኢፈቀደ፡ ይሑር፡ ይሁደ፡ እስመ፡ ይኀሥሥዎ፡ አይሁድ፡ ይቅትልዎ።
3 ወቀርበ፡ በዓለ፡ መጸለቶሙ፡ ለአይሁድ። ወይቤልዎ፡ አኀዊሁ፡ ፍልስ፡ እም፡ ዝየ፡ ወሑ
4 ር፡ ብሔረ፡ ይሁደ፡ ከመ፡ አርዳኢከኒ፡ ይርአዩ፡ ግብረከ፡ ዘትገብር። እስመ፡ አልቦ፡ ዘይ
5 ገብር፡ ጽሚተ፡ ወይፈቅድ፡ ክሡተ፡ ይኩን። ወእመሰ፡ ዘንተ፡ ትገብር፡ አርኢ፡ ርእሰከ፡
6 ለዓለም። እስመ፡ አኀዊሁኒ፡ ኢየአምኑ፡ ቦቱ። ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ጊዜየሰ፡ ዓዲ፡ እስከ፡ ይእዜ፡ ኢበጽሐ፡ ወጊዜ፡ ዚአክሙሰ፡ ዘልፈ፡ ድልው፡ ውእ
7 ቱ። ለክሙሰ፡ ዓለም፡ ኢይክል፡ ጸሊኦተክሙ፡ ወሊተሰ፡ ይጸልአኒ፡ እስመ፡ አነ፡ አዘልፎሙ፡ በከመ፡ እኩይ፡ ምግባሮሙ።

Si videritis igitur Filium hominis aſcendentem ubi fuit priús? Spiritus eſt qui vi- 62
vificat, & corpus non habet quo profit quicquam :& hic ſermo quem ego loquu- 63
tus ſum vobis, ſpiritus eſt, & vita eſt. Veruntamen ſunt ex vobis qui non credunt : 64
quia ſcit Dñs Jeſus à principio quinam ſunt qui non credunt, & quis ſit qui pro-
det eum. Et dixit iis; Propterea dico vobis, Nemo eſt qui poteſt venire ad me, 65
cui non datum fuit à Patre. Et propterea multi ex diſcipulis ejus regreſſi ſunt re- 66
trò, & non ambulabant ampliùs cum eo. Et dixit Dominus Jeſus duodecim, Vos 67
vultiſne abire? Et reſpondit ei Simon Petrus, & dixit ei; Domine, ad quem ibi- 68
mus? verbũ vitæ æternæ habes. Et nos credidimus, & ſcivimus, quòd tu es Chriſt⁹ 69
ſanctus filius Dei vivi. Et reſpondit Dñs Jeſus, & dixit iis; Nónne ego elegi vos 70
duodecim, & unus è vobis Satan eſt? Et de Juda Simonis Iſcariota dixit: quia ille 71
traditurus erat eum, *quum eſſet* unus ex duodecim.

CAP. VII.

Et tunc venit Dñs Jeſus *in* Galilæam: & noluit ire *in* Judæam, quia quærebant 1
Judæi trucidare eum. Et appropinquavit feſtivitas tabernaculorum Judæorũ. 2
Et dixerunt ei fratres ejus; Digredere hinc, & vade in regionẽ Judæorum, ut diſci- 3
puli tui conſpiciant opus tuũ quod facis. Quia nemo eſt qui operatur occultè, & 4
deſiderat manifeſt⁹ fieri: & ſi hoc facis commonſtra teipſum mundo. Quia fratres 5
ejus non credebant in eo. Et dixit iis Dñs Jeſus; Tempus meum adhuc uſque nunc 6
non venit, & tempus veſtrum ſemper paratũ eſt. Vos mundus non poteſt odio ha- 7
bere: & me odio habet, quia ego arguo illos, ſecundũ iniquitatem operũ ſuorum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

2 3 * وعيد مظله يهوديان نزديك شده بود * يعني عيد سايه كاه * برادران عيسي † بدو كفتند
4 ازينجا نقل كن وبيهودا برو تا شاكردان تو كردارهاء تو ببينند * نيست كسي كه در پنهاني
چيزي كند * وبخواهد كه اشكارا شود ونيز كفتند * چون اين كارها مي كني خودرا بخلق
5 6 بنما * سبب انك برادران او هنوز بعيسي ايمان † نياورده بودند * عيسي بديشان كفت
7 روزكار من هنوز تا اين ساعت نرسيد * وروزكار شما در هر وقتي اماده است * نتوانند كه
جماعت شمارا دشمن دارند الا مرا دشمن دارند * سبب انك هر وقتي † برايشان كواهي مي
دهم * كه كردار ايشان شوم است *

Et feſtum tabernaculorũ Judæorum 2
appropinquaverat, i. e. feſtum umbraculorum. Fratres igitur Jeſu ei 3
dixerunt; Hinc tranſmigra & in Judæam vade, ut diſcipuli tui opera tua videant. Nemo enim eſt, 4
qui in occulto aliquid facit, & cupit ut clarus ſit. Præterea dixerunt; Cùm hæc opera facias, teipſum hominibus oſtende. Propterea 5
quòd fratres ejus nondum in Jeſu fidem habuerant. Jeſus illis dixit; 6
Tempus meum uſque ad hanc horam non advenit: Tempus autem veſtrum omni tempore paratum eſt.
Non poſſunt turbæ vos odio habere: 7
ſed me odio habent, eò quòd omni tempore in illos teſtor, quòd opus eorum malum eſt.

Vos ascendite ad festum hunc: ego nondum ascendo ad festum
8 Ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην· ἐγὼ οὔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν
istum: quia tempus meum nondum impletum est. Hæc *autem dicens* eis,
9 ταύτην· ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πεπλήρωται. Ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς,
mansit in Galilæa. Ut autem ascenderunt fratres ejus, tunc & ipse
10 ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ αὐτὸς
ascendit ad festum, non manifestè, sed quasi in occulto. *Ipsi* ergò Judæi
11 ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν, οὐ φανερῶς, ἀλλ᾽ ὡς ἐν κρυπτῷ. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι
quærebant eum in festo, & dicebant; Ubi est ille? Et murmur
12 ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; Καὶ γογγυσμὸς
multus de eo erat in *turbis*: *hi quidem* dicebant; Quia bonus est: alii autem
πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις· οἱ μὲν ἔλεγον, Ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι δὲ
dicebant; Non: sed seducit *turbam*. Nemo tamen palàm loquebatur de
13 ἔλεγον, Οὔ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. Οὐδεὶς μέντοι παῤῥησίᾳ ἐλάλει περὶ
illo, propter metum Judæorum. Jam autem festo mediante ascendit
14 αὐτοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων. Ἤδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσούσης ἀνέβη
Jesus in templum, & docebat. Et mirabantur Judæi, dicentes;
15 ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκε. Καὶ ἐθαύμαζον οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες,
Quomodò hic literas scit, non *doctus*? Respondit eis Jesus,
16 Πῶς οὗτος γράμματα οἶδε, μὴ μεμαθηκώς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
& dixit; Mea doctrina non est mea, sed *mittentis* me. Si quis
17 καὶ εἶπεν, Ἡ ἐμὴ διδαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με. Ἐάν τις

voluerit voluntatem ejus facere, cognoscet de doctrina, utrùm ex Deo
θέλῃ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τοῦ Θεοῦ
sit, an ego à meipso loquar. Qui à semetipso *loquens*, gloriam propriam
ἐστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ λαλῶ. Ὁ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν 18
quærit: *at quærens* gloriam *mittentis* eum, hic verax est, & injustitia
ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντος αὐτὸν, οὗτος ἀληθής ἐστι, καὶ ἀδικία
in illo non est. *Non* Moyses dedit vobis legem, & nemo ex vobis facit
ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. Οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ 19
legem? Quid me quæritis interficere? respondit turba, & dixit; Dæmonium
τὸν νόμον; Τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος, καὶ εἶπε, Δαιμόνιον 20
habes: quis te quærit interficere? Respondit Jesus, & dixit eis,
ἔχεις· τίς σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 21
Unum opus feci, & omnes miramini. Propter *hoc* Moyses dedit vobis
Ἓν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε. Διὰ τοῦτο Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν 22
circumcisionem, (non quia ex Moyse est, sed ex patribus:) & in
τὴν περιτομὴν, (οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωσέως ἐστὶν, ἀλλ᾽ ἐκ τῶν πατέρων·) καὶ ἐν
sabbato circumciditis hominem. Si circumcisionem accipit homo in sabbato,
σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. Εἰ περιτομὴν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαβ- 23
bato, ut non solvatur lex Moysi: mihi indignamini quia totum hominem sanum
βάτῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος Μωσέως, ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ
feci in sabbato?
ἐποίησα ἐν σαββάτῳ;

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 * ܐܢܬܘܢ ܣܩܘ ܠܥܐܕܐ ܗܢܐ ܐܢܐ ܠܐ ܣܠܩ ܐܢܐ ܗܫܐ ܠܥܐܕܐ ܗܢܐ. ܡܛܠ ܕܙܒܢܝ ܠܐ
9 10 ܫܠܡ ܥܕܟܝܠ. * ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܘܦܫ ܠܗ ܒܓܠܝܠܐ. * ܟܕ ܕܝܢ ܣܠܩܘ ܐܚܘܗܝ ܠܥܐܕܐ.
11 ܗܝܕܝܢ ܐܦ ܗܘ ܣܠܩ. ܠܐ ܒܓܠܐ ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܒܛܘܫܝܐ. * ܝܗܘܕܝܐ ܕܝܢ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ
12 ܒܥܐܕܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܐܝܟܘ ܗܘ. * ܘܪܛܢܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܒܟܢܫܐ. ܐܝܬ
13 ܗܘܘ ܓܝܪ ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܛܒ ܗܘ. ܘܐܚܪܢܐ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐ. ܐܠܐ ܡܛܥܐ ܠܥܡܐ. * ܠܐ ܕܝܢ ܐܢܫ
14 ܓܠܝܐܝܬ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܚܠܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܟܕ ܕܝܢ ܦܠܓܘ ܝܘܡܬܐ
15 ܕܥܐܕܐ. ܣܠܩ ܝܫܘܥ ܠܗܝܟܠܐ ܘܡܠܦ ܗܘܐ. * ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܡܪܝܢ.
16 ܐܝܟܢܐ ܗܢܐ ܣܦܪܐ ܝܕܥ ܟܕ ܠܐ ܝܠܦ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܝܘܠܦܢܝ ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܠܝ. ܐܠܐ ܕܗܘ
17 ܕܫܠܚܢܝ. * ܡܢ ܕܨܒܐ ܕܢܥܒܕ ܨܒܝܢܗ. ܡܣܬܟܠ ܝܘܠܦܢܝ ܐܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ. ܐܘ ܐܢܐ
18 ܡܢ ܪܥܝܢܝ ܡܡܠܠ ܐܢܐ. * ܡܢ ܕܡܢ ܪܥܝܢܗ ܡܡܠܠ. ܫܘܒܚܐ ܠܢܦܫܗ
19 ܒܥܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܒܥܐ ܫܘܒܚܗ ܕܡܢ ܕܫܕܪܗ. ܫܪܝܪ ܗܘ. ܘܥܘܠܐ ܒܠܒܗ ܠܝܬ. * ܠܐ ܗܘܐ ܡܘܫܐ
20 ܝܗܒ ܠܟܘܢ ܢܡܘܣܐ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܢܛܪ ܢܡܘܣܐ. * ܡܢܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܩܛܠܢܝ.
21 ܥܢܐ ܟܢܫܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܕܝܘܐ ܐܝܬ ܠܟ. ܡܢܘ ܒܥܐ ܠܡܩܛܠܟ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
22 ܚܕ ܥܒܕܐ ܥܒܕܬ. ܘܟܠܟܘܢ ܡܬܕܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܘܫܐ ܝܗܒ ܠܟܘܢ
ܓܙܘܪܬܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܕܡܢܗ ܗܝ ܡܢ ܡܘܫܐ. ܐܠܐ ܡܢ ܐܒܗܬܐ ܗܝ. ܘܒܫܒܬܐ ܓܙܪܝܢ
23 ܐܢܬܘܢ ܒܪܢܫܐ. * ܘܐܢ ܒܪܢܫܐ ܡܬܓܙܪ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܫܬܪܐ ܢܡܘܣܐ
ܕܡܘܫܐ. ܥܠܝ ܪܛܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܟܠܗ ܒܪܢܫܐ ܐܚܠܡܬ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ.

Vos ascendite ad festum hoc, ego nunc non ascendo ad hoc festum: quia tempus meum nondum impletum est. 8 Hæc dixit, & remansit in Galilæa. 9 Quum autem ascendissent fratres ejus ad festum, tunc & ipse ascendit, non manifestè, sed velut in occulto. 10 Judæi autem quærebant eum in festo, & dicebant, Ubi est ille? 11 Et murmur multum propter eum erat in turba: erant enim qui dicebant, Bonus est: alii verò dicebant; Minimè, sed seducit populum. 12 Nemo autem palàm loquebatur de eo propter metum Judæorum. 13 Quum autem dimidiati essent dies festi, ascendit Jesus in templum, & docebat. 14 Et mirabantur Judæi, dicentes; Quomodo novit iste literas quum non didicerit? 15 Respondit Jesus & ait; Doctrina mea non mea est, sed ejus qui misit me. 16 Qui voluerit exequi voluntatem ejus, intelliget doctrinam meam, num ex Deo sit, an ego propriâ sponte loquar. 17 Qui sponte mentis suæ loquitur, gloriam suiipsius quærit: is autem qui gloriam ejus qui misit ipsum quærit, verax est, & iniquitas in corde ejus non est. 18 Nónne Moses dedit vobis legem? nemo autem ex vobis custodit legem. 19 Quid quæritis me interficere? 20 Respondit turba, & ait; Dæmonium habes, quis quærit te interficere? 21 Respondit Jesus, & dixit eis; Unum opus operatus sum, & omnes miramini. 22 Propterea Moses dedit vobis circuncisionem, non quòd ex ipso Mose sit, sed ex Patribus est, & Sabbatho circunciditis hominem. 23 Quòd si homo circunciditur die Sabbathi, ut non solvatur Lex Mosis, de me murmuratis qui totum hominem sanaverim die Sabbathi?

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 * شما درين عيد بالا رويد • كه من بالا نمي روم • براي انك زمان من هنوز تمام نشد • * اينها
9 بكفت و در جليل ماند * چون برادران او در عيد بالا رفتند انكه او نيز بالا رفت • نه 10
اشكارا الا مانند مخفي • * يهوديان اورا در عيد مي خواستند • و مي پرسيدند كجاست • 11
* وبسيار سخن ناشايست درميان يهود ازبهر او كفته مي شد • كروهي مي كفتند نيكست 12
قومي ديكر مي كفتند جماعت را مي فريبانند • * وكسي اشكارا چيزي نمي كفت براي انك 13
از يهوديان مي ترسيدند شانزده تعليم دادن مسيح دركنشت وذكر كردن ختنه
* بعد ازان چون روزهاء عيد پرداخته شدند • عيسي در هيكل بالا رفت • و تعليم مي 14
داد • * يهوديان در تعجب مي ماندند • ومي كفتند • چكونه اين كتابها را مي داند • 15
ونياموخت • * عيسي بديشان جواب داد وكفت • علم من نيست از من • الا ازانك مرا 16
فرستاد • * هر كس كه خواهد ارادت او كردن تعليم من دريابد • كه از خداست • يا از 17
ارادت خود مي كويم • * هر كه از ارادت انديشهٔ خود سخن كويد • او خود خودرا مي 18
لايابد • وهر كه فرستانندهٔ خودرا ستوده دارد • او راستست • ودر دل او غش نيست •

Vos ad hoc festum ascendite: quia ego non ascendo, eò quòd tempus meum nondum impletum est. 8 *Hæc dixit & in Galilæa mansit.* 9 *Cùm autem fratres ejus ad festum ascendissent; tunc ille etiam ascendit, non palàm sed tanquam occultò.* 10 *Judæi ergo illum in festo quærebant, & interrogabant, ubi est?* 11 *Et multus sermo indecorus inter Judæos de eo habitus est. Aliqui dicebant, Bonus est: quidam alii dicebant, Multitudinem decipit.* 12 *Nemo autem palàm quicquam dixit, eò quòd à Judæis timerent.* 13

XVI. Docet Christus in templo, & mentionem facit de circumcisione.

Posthæc cùm dies festi complerentur, Jesus in templum ascendit & docuit. 14 *Judæi in admiratione hærebant, & dicebant; Quomodò hic Scripturas novit, & non didicit?* 15 *Jesus illis responsum dedit, & dixit; Scientia mea non est à meipso, sed ab eo qui me misit.* 16 *Omnis homo qui vult voluntatem ejus facere, doctrinam meam intelligit, num à Deo sit, an è voluntate mea loquar.* 17 *Quicunque ex voluntate cogitationis suæ verbum loquitur, ipse semetipsum prædicat: quicunq; verò missorem suum laude afficit, is verax est, et in corde ejus dolus non est.* 18

Verſio VULGATA LATINA.

8 Vos aſcendite ad diem feſtum hunc, ego autem non aſcendo ad diem feſtum iſtum:
9 quia meum tempus nondum impletum eſt. Hæc cùm dixiſſet, ipſe manſit in Galilæa.
10 Ut autem aſcenderunt fratres ejus, tunc & ipſe aſcendit ad diem feſtum
11 non manifeſtè, ſed quaſi in occulto. Judæi ergò quærebant eum in die feſto, &
12 dicebant; Ubi eſt ille? Et murmur multum erat in turba de eo. Quidam enim
13 dicebant; Quia bonus eſt. Alii autem dicebant; Non, ſed ſeducit turbas. Nemo
14 tamen palàm loquebatur de illo, propter metum Judæorum. Jam autem die
15 feſto mediante, aſcendit Jeſus in templum, & docebat. Et mirabantur Judæi,
16 dicentes; Quomodò hic literas ſcit, cùm non didicerit? Reſpondit eis Jeſus,
17 & dixit; Mea doctrina non eſt mea, ſed ejus, qui miſit me. Si quis voluerit
voluntatem ejus facere: cognoſcet de doctrina, utrùm ex Deo ſit, an ego à meipſo
loquar. Qui à ſemetipſo loquitur, gloriam propriam quærit: qui autem 18
quærit gloriam ejus, qui miſit eum, hic verax eſt, & injuſtitia in illo non eſt.
Nónne Moyſes dedit vobis legem: & nemo ex vobis facit legem? Quid me 19
quæritis interficere? Reſpondit turba, & dixit; Dæmonium habes: quis te quærit 20
interficere? Reſpondit Jeſus, & dixit eis; Unum opus feci, & omnes miramini. 21
Propterea Moyſes dedit vobis circumciſionem: (non quia ex Moyſe eſt, 22
ſed ex patribus:) & in ſabbato circumciditis hominem. Si circumciſionem accipit 23
homo in ſabbato, ut non ſolvatur lex Moyſi: mihi indignamini, quia totum
hominem ſanum feci in ſabbato?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

8 * اصعدوا انتم الي هذا العيد فاني لست اصعد الان الي هذا العيد لان وقتي لم يكمل •
9 * قال هذا القول واقام في الجليل * فلما صعد اخوته الي العيد حينيذ صعد هو ايضا 10
11 ليس صعودا ظاهرا بل مستترا * فجعل اليهود يطلبونه في العيد ويقولون اين ذاك * وكان 12
في الجمع من اجله مشاجرة كبيرة • فمنهم من كان يقول انه صالح • واخرون يقولون لا لكنه
13 يضل الجمع * ولم يكن احد يتكلم فيه علانية من اجل المخافة من اليهود *
14 • الفصل الثامن عشر • ولما انتصف ايام العيد صعد يسوع الي الهيكل وبدا
15 يعلم * وكان اليهود يتعجبون ويقولون كيف يحسن هذا الكتب ولم يعلمه احد * فقال لهم 16
17 يسوع تعليمي ليس هو لي بل للذي ارسلني * فمن احب ان يعمل مرضاته فهو يعرف
18 تعليمي هل هو من الله ام انما اتكلم به من عندي * ان من يتكلم من عنده انما يطلب
19 المجد لنفسه • فاما الذي يطلب مجد الذي ارسله فهو محق وليس فيه ظلم * اليس موسي
20 اعطاكم الناموس وليس منكم احد يعمل بالناموس * لماذا تريدون قتلي • فاجابه الجمع
21 قايلين ان بك شيطانا من يريد قتلك * اجابهم يسوع قايلا لقد عملت عملا واحدا • فتعجبتم
22 باجمعكم * من اجل هذا اعطاكم موسي الختان • وليس هو من موسي لكنه من الاباء • وقد
23 تختنون الانسان في يوم السبت * فان كان الانسان يقبل الختان في السبت لئلا تنتقض
سنة موسي فلم تتذمرون علي لابراي الانسان كله يوم السبت •

Aſcendite vos ad hanc ſolennitatem, ego 8
enim non aſcendam modò ad hanc ſolennitatem, quia tempus meum nondum
completum eſt. Dixit hunc ſermonem, & 9
manſit in Galilæa. Et ut aſcenderunt 10
fratres ejus ad diem feſtum, tunc aſcendit ipſe quoque, non aſcenſione manifeſtâ, ſed occultâ. Cœperunt ergò Judæi 11
quærere eum in die feſto, & dicere; Ubi
eſt ille? Et erat inter populum, ob cauſam ipſius, jurgium maximum. Nam 12
ex eis quidam dicebant eum eſſe probum, & alii dicebant; Non, ſed ſeducit populum. Et ne unus quidem loque- 13
batur de eo palàm, propter metum Judæorum.

Sectio decima octava.

Et cùm dimidiati eſſent dies feſti, aſcendit 14
Jeſus in templum, & cœpit docere. Et Judæi mirabantur, ac dicebant; 15
Quomodò callet hic Scripturas, cùm non
docuerit eum quiſquam? Ait illis Jeſus; 16
Doctrina mea non eſt mea, ſed illius qui miſit me. Et qui voluerit facere 17
placitum ejus, ipſe cognoſcet doctrinam
meam, utrùm ex Deo ſit, an certè promam illam à meipſo. Nam qui loquitur 18
à ſemetipſo, ſanè quærit gloriam ſibi
ipſi: at verò qui quærit gloriam ejus
qui miſit illum, is verax eſt, & non eſt
in ipſo iniquitas. Nónne Moyſes dedit 19
vobis legem? & nemo ex vobis exercet
legem. Quam ob rem intenditis necem 20
meam? Reſpondit ei turba, dicentes;
Profectò in te dæmonium ineſt: quis intendit 21
necem tuam? Reſpondit eis Jeſus, dicens; Jam feci opus unum, &
mirati eſtis omnes. Propterea dedit vo- 22
bis Moyſes circumciſionem (licèt non ſit
illa ex Moyſe, ſed ex patribus) & quidem circunciditis hominem in die ſabbathi. 23
Igitur ſi homo accipit circunciſionem in ſabbatho ut ne ſolvatur lex
Moyſis, quare ergò muſſitatis contra me,
quòd ſanaverim hominem totum die ſabbathi?

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ኣንትሙ፡ዕረጉ፡ውስተ፡ ዛቲ፡ በዓል፡ኣነሰ፡ኢይዓርግ፡ ለዝንቱ፡በዓል፡ እስመ፡ዓዴ፡ኢበ
9 ጽሐ፡ጊዜየ፡፡=፡ ወከመዝ፡ ይቤሎሙ፡ወነበረ፡ውስተ፡ገሊላ፡፡=፡ ወዓሪጎሙ፡ኣኃዊሁ፡
10 ለበዓል፡ውእተ፡ኣሚረ፡ ዓርገ፡ውእቱኒ፡ጽምሚተ፡ ወኢኮ፡ገሃደ፡=፡ ወኃሠሥዎ፡ኣይ
11 ሁድ፡በበዓል፡ወይቤሉ፡ኣይቴ፡ውእቱ፡ዝኩ፡፡=፡ ወብዙኃን፡እንጕርጕሩ፡ሕዝብ፡በ
12 እንቲኣሁ፡ወቦ፡ካልኣን፡እለ፡ይቤሉ፡ኄር፡ውእቱ፡፡ወቦ፡እለ፡ይቤሉ፡ኣልቦ፡ያስሕቶሙ፡
13 ለሕዝብ፡፡=፡ ወባሕቱ፡ከሠተሰ፡ኣልቦ፡ዘተናገረ፡በእንቲኣሁ፡ እስመ፡ይፈርህዎሙ፡ለ
14 ኣይሁድ፡፡=፡ ወበማእከለ፡ በዓል፡ዓርገ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ምኵራበ፡፡ወመሃረ፡=፡
15 ወአንከሩ፡ ኣይሁድ፡ምህሮቶ፡ ወይቤሉ፡ እፎ፡ያእምር፡ ዝንቱ፡ መጽሐፈ፡ ዘኢተመሀ
16 ረ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ወይቤሎሙ፡ ትምህርትየሰ፡ኢኮነት፡ እንቲኣ
17 የ፡ኣላ፡ እንቲኣሁ፡ለዘ፡ፈነወኒ፡=፡ ወዘሰ፡ይፈቅድ፡ይግበር፡ሥምረቶ፡ያእምር፡ይቅ
ድም፡ካመ፡ እም፡እግዚአብሔር፡ውእቱ፡ ዝንቱ፡ትምህርት፡፡ወለሊየኒ፡ለርእስየ፡ እ
18 ነግር፡=፡ ዘለርእሱ፡ይነግር፡ተድላ፡ርእሱ፡ይኃሥሥ፡ ወዘሰ፡ይፈቅድ፡ያድሉ፡ለዘ፡ፈ
19 ነዎ፡ጻድቅ፡ውእቱ፡ወኣልቦ፡ ዐመፃ፡ላዕሌሁ፡፡=፡ ኣኮኑ፡ ሞሴ፡ወሀበክሙ፡ኦሪተ፡ወኢ
ኣሀዱሂ፡ እምኔክሙ፡ ኢትገብርዋ፡ ለኦሪት፡፡ ወለምንት፡ እንከ፡ ተኃሥሡ፡ ትቅትሉ
20 ኒ፡፡=፡ ወአውሥኡ፡ሕዝብ፡ወይቤልዎ፡ጋኔነ፡ብከ፡መኑ፡ይኃሥሥ፡ይቅትልከ፡፡=፡
21 ወአውሥአ፡ ኢየሱስ፡ ዘይቤሎሙ፡ ኣሐደ፡ ግብረ፡ ገበርኩ፡ ወኵልክሙ፡ አንከርክሙ
22 ኒ፡፡=፡ በእንተ፡ዝንቱ፡ወሀበክሙ፡ሙሴ፡ግዝረተ፡ እንዘ፡ኢኮነት፡እምኀበ፡ሙሴ፡አላ፡
23 እምአበው፡ይእቲ፡፡ ወበሰንበት፡ትገዝርዎ፡ለሰብእ፡=፡ ወለእመሰ፡ በሰንበት፡ትገዝር
ዎ፡ለብእሲ፡ ከመ፡ኢይስዓር፡ሕጉ፡ ለሙሴ፡፡ወለምንት፡ እንከ፡ትግእዙኒ፡ኪያየ፡ለእመ፡ኣሕየውክዎ፡ ለብእሲ፡ ኵለንታሁ፡ በሰንበት፡=፡

Vos aſcendite in hunc feſtum: ego non aſcendam in hunc feſtum, quia adhuc non 8 9
venit tempus meum. Et ſic dixit iis; & manſit in Galilæa. Et quum aſcendiſſent 10
fratres ejus in feſtum, iſto die aſcendit ipſe occultè, & non manifeſté. Et quæſi- 11
verunt eum Judæi in feſto, & dixerunt; Ubi eſt ille? Et multùm murmurârunt po- 12
puli de eo: & fuerunt alii qui dixerunt; Bonus eſt: & fuerunt *alii* qui dixerunt;
Minimè, in errorem inducit populum. Veruntamen palàm nemo fuit qui loque- 13
batur de illo, quia timebant Judæos. Et in medio feſtivitatis aſcendit Dominus 14
Jeſus *in* templum, & docuit. Et mirati ſunt Judæi doctrinam ejus, & dixerunt; 15
Quomodo ſcit hic literas, qui non didicit? Et reſpondit Dñs Jeſus, & dixit iis; 16
Doctrina mea, non eſt mea, ſed ejus qui miſit me. Et qui vult facere voluntatem 17
ejus, primò cognoſcet, quòd à Deo eſt hæc doctrina, & egomet meipſum loquor.
Qui ſeipſum loquitur, complacentiam ſui quærit: & qui vult placere ei qui miſit 18
ipſum, juſtus eſt, & non eſt iniquitas ſuper eum. Nónne Moſes dedit vobis le- 19
gem, & ne unus quidam è vobis facit legem? & quare igitur quæritis trucidare
me? Et reſponderunt populi, & dixerunt ei; Dæmonem habes: quis quærit tru- 20
cidare te? Et reſpondit Jeſus, & dixit iis; Unum opus feci, & omnes vos mirati 21
eſtis me. Propter hoc dedit vobis Moſes circumciſionem, quum non fuerit à Mo- 22
ſe ſed à patribus fuit: & in ſabbato circumciditis hominem. Et ſi in ſabbato cir- 23
cumciditis hominem, ut non ſolvatur lex Moſis, & quare igitur indignamini
mihi, ſi ſervavi hominem totalitate ſuâ in ſabbato?

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

19 * نه موسيست • كه ناموس وشريعت را بشما داد • ونه كسي ازشما ناموس را نكه داشت •
20 چرا مي خواهيد مرا كشتن • * جماعت جواب دادند و كفتند ديو داري • كيست انك
21 ترا خواهد كشتن • * عيسي جواب داد وبديشان كفت يك كردار كردم • وشما حيران
22 شديد • * براي اين موسي بشما ختنه را داد • نه انست كه ختنه از موسي تنهاست • ليكن
23 از پدران پيش است • وشما در روز شنبه † ادمي را ختنه مي كنيد • * چون در روز شنبه
ختنه مي شود • تا ناموس موسي باطل نشود • بر من بيهوده چرا مي كوييد • كه در روز شنبه
رنجوران • و دردمندانرا • خوش كردم •

Nónne Moſes eſt qui Legem & 19
inſtitutum vobis dedit, & nemo tamen è vobis Legem ſervat?
Quare vultis me occidere? Tur- 20
ba reſponderunt & dixerunt;
Dæmonium habes: quis eſt qui
te vult occidere. Jeſus reſpon- 21
ſum dedit, & illis dixit; Unum
opus feci, & vos obſtupuiſtis. Pro- 22
pter hoc Moſes vobis circuncifionem
dedit, (illud non eſt, quòd circumciſio à Moſe ſolo ſit, ſed à
patribus antiquis eſt) & vos in
die Sabbathi circunciditis homi- 23
nem. Cùm in die Sabbathi circunciſio fiat, ut Lex Moſis non
irrita fiat: in me futilia quare
dicitis, quòd in die Sabbathi ægrotos & morbis affectos ſanos fecerim?

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Ne *judicate* ſecundùm *ſpeciem*, ſed juſtum judicium judicate. Dicebant
24 Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε. Ἔλεγον
25 ergò quidam ex *Hieroſolymitis*; Nónne hic eſt, quem quærunt interficere?
οὖν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι;
Et ecce palàm loquitur, & nihil ei dicunt: numquid verè
26 Καὶ ἴδε παῤῥησίᾳ λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέγουσι· μήποτε ἀληθῶς
cognoverunt principes, quia hic eſt *verè* Chriſtus. Sed hunc ſcimus undè
27 ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες, ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ Χριστός. Ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν πόθεν
ſit: *at* Chriſtus cùm venerit, nemo ſcit undè ſit. Clamabat ergò in
28 ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πόθεν ἐστίν. Ἔκραξεν οὖν ἐν
templo docens Jeſus, & dicens; Et me ſcitis, & ſcitis undè ſim, &
τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγων, Κἀμὲ οἴδατε, καὶ οἴδατε πόθεν εἰμί, καὶ
à meipſo non veni: ſed eſt verus *mittens* me, quem vos *non*
ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα· ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς οὐκ
noſtis. Ego *autem* ſcio eum, quia ab ipſo ſum, & ipſe me miſit.
29 οἴδατε. Ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν, ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι, κἀκεῖνός με ἀπέ-
ſit. Quærebant ergò eum apprehendere, & nemo *immiſit* in illum
30 στειλεν. Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν πιάσαι, καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν
manum, quia nondum venerat hora ejus. Multi autem de turba
31 τὴν χεῖρα, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου

crediderunt in eum, & dicebant; *Quia* Chriſtus cùm venerit, nunquid plura
ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον, Ὅτι ὁ Χριστὸς ὅταν ἔλθῃ, μήτι πλείονα
ſigna *his* faciet quæ hic *fecit*? Audierunt Phariſæi turbam murmurantem
σημεῖα τούτων ποιήσει ὧν οὗτος ἐποίησεν; Ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος 32
de illo hæc: & miſerunt Phariſæi & principes *Sacerdotum* miniſtros,
περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας,
ut apprehenderent eum. Dixit ergò eis Jeſus; Adhuc modicum tempus vobiſcum
ἵνα πιάσωσιν αὐτόν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν 33
ſum, & vado ad *mittentem* me: Quæretis me, & non invenietis:
εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με. Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ εὑρήσετε· 34
& ubi ſum ego, vos non poteſtis venire. Dixerunt ergò Judæi ad
καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν. Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς 35
ſemetipſos; Quò hic *futurus* eſt *ire*, quia *nos* non inveniemus eum?
ἑαυτούς, Ποῦ οὗτος μέλλει πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν;
numquid in diſperſionem *Græcorum futurus* eſt *ire*, & *docere*
μὴ εἰς τὴν διασπορὰν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι, καὶ διδάσκειν
Græcos? Quis eſt hic ſermo quem dixit; Quæretis me, & non
τοὺς Ἕλληνας; Τίς ἐστιν οὗτος ὁ λόγος ὃν εἶπε, Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ 36
invenietis: &, Ubi ſum ego, vos non poteſtis venire?
εὑρήσετε· καί, Ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 25 * ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܕܝܢܝܢ ܒܡܣܒ ܒܐܦܐ܂ ܐܠܐ ܕܝܢܐ ܟܐܢܐ ܕܘܢܘ܂ * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܐܢܫܝܢ ܡܢ
26 ܐܘܪܫܠܡ܂ ܠܘ ܗܢܘ ܗܢܐ ܕܒܥܝܢ ܠܡܩܛܠܗ܂ * ܘܗܐ ܓܠܝܐܝܬ ܡܡܠܠ ܘܡܕܡ ܠܐ ܐܡܪܝܢ
27 ܠܗ܂ ܕܠܡܐ ܝܕܥܘ ܩܫܝܫܝܢ ܕܗܢܘ ܫܪܝܪܐܝܬ ܡܫܝܚܐ܂ * ܐܠܐ ܠܗܢܐ ܝܕܥܝܢܢ ܡܢ ܐܝܟܐ
28 ܗܘ܂ ܡܫܝܚܐ ܕܝܢ ܡܐ ܕܐܬܐ܂ ܠܐ ܐܢܫ ܝܕܥ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܘ܂ * ܘܐܪܝܡ ܩܠܗ ܝܫܘܥ ܟܕ
ܡܠܦ ܒܗܝܟܠܐ ܘܐܡܪ܂ ܠܝ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܘܡܢ ܐܝܟܐ ܐܢܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܘܡܢ ܨܒܝܢ
29 ܢܦܫܝ ܠܐ ܐܬܝܬ܂ ܐܠܐ ܫܪܝܪ ܗܘ ܡܢ ܕܫܕܪܢܝ܂ ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ܂ * ܐܢܐ ܕܝܢ
30 ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ܂ ܕܡܢ ܠܘܬܗ ܐܢܐ ܘܗܘ ܫܕܪܢܝ܂ * ܘܒܥܘ ܠܡܐܚܕܗ܂ ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܪܡܝ
31 ܒܗ ܐܝܕܝܐ ܡܛܠ ܕܠܐ ܥܕܟܝܠ ܐܬܬ ܗܘܬ ܫܥܬܗ܂ * ܤܓܝܐܐ ܕܝܢ ܡܢ ܟܢܫܐ ܗܝܡܢܘ
ܒܗ ܘܐܡܪܝܢ܂ ܡܫܝܚܐ ܡܐ ܕܐܬܐ܂ ܠܡܐ ܝܬܝܪܢ ܡܢ ܗܠܝܢ ܐܬܘܬܐ ܕܥܒܕ ܗܢܐ ܥܒܕ܂
32 * ܘܫܡܥܘ ܦܪܝܫܐ ܠܟܢܫܐ ܕܡܬܡܠܠܝܢ ܥܠܘܗܝ ܗܠܝܢ܂ ܘܫܕܪܘ ܗܢܘܢ ܘܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܚܫܐ
33 ܕܢܐܚܕܘܢܝܗܝ܂ * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ܂ ܩܠܝܠ ܬܘܒ ܙܒܢܐ ܥܡܟܘܢ ܐܢܐ܂ ܘܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ
34 ܡܢ ܕܫܕܪܢܝ܂ * ܘܬܒܥܘܢܢܝ ܘܠܐ ܬܫܟܚܘܢܢܝ܂ ܘܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ
35 ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ܂ * ܐܡܪܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܒܢܦܫܗܘܢ܂ ܠܐܝܟܐ ܥܬܝܕ ܗܢܐ ܠܡܐܙܠ ܕܚܢܢ
ܠܐ ܡܫܟܚܝܢܢ ܠܗ܂ ܠܡܐ ܗܘ ܠܐܬܪܘܬܐ ܕܥܡܡܐ ܥܬܝܕ ܕܢܐܙܠ ܘܢܠܦ ܠܚܢܦܐ܂
36 * ܡܢܐ ܗܝ ܡܠܬܐ ܗܕܐ ܕܐܡܪ܂ ܕܬܒܥܘܢܢܝ ܘܠܐ ܬܫܟܚܘܢܢܝ܂ ܘܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܐܢܬܘܢ
ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ܂

Ne judicaveritis per acceptionem perſonarum, ſed judicio recto judicate. 24 Dicebant 25 autem quidam ex Jeruſalem; Nónne hic eſt quem quærunt interficere? Et 26 ecce palàm loquitur, & nihil ei dicunt: nunquid nôrunt ſeniores noſtri hunc verè eſſe Meſſiam? Sed novimus unde hic 27 ſit: Meſſias autem quum venerit, nemo cogniturus eſt undè ſit. Et extulit Jeſus 28 vocem ſuam dum doceret in templo, aítque; Et me nôſtis, & undè ſim nôſtis: & ſponte propriâ non veni, ſed verax eſt qui miſit me, quem vos non nôſtis. Ego 29 verò novi eum, quippe qui ab ipſo ſim, & ipſe me miſit. Itaque quærebant eum 30 prehendere: nemo autem injecit in eum manus, quoniam nondum venerat hora ejus. Multi autem ex turba crediderunt 31 in eum, dicúntque; Meſſias quum venerit, num præclariora ſigna edit his quæ iſte edit? Et audierunt Phariſæi turbas 32 loquentes de eo iſta, miſerúntque ipſi ac principes ſacerdotum miniſtros ut prehenderent eum. Et ait Jeſus; Modicum 33 adhuc temporis vobiſcum ſum, & abibo ad eum qui me miſit. Et quæretis me, 34 nec me invenietis: & ubi ego ſum, non poteſtis venire. Dicunt Judæi apud ſe; 35 Quò futurum eſt ut iſte proficiſcatur, ut nos non inveniamus eum? num fortè ad regiones Gentium profecturus eſt, & docturus Ethnicos? Quis eſt hic ſermo 36 quem dixit; Quæretis me, & me non invenietis: & ubi ego ſum, vos non poteſtis venire?

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 25 * بمنافقي ودو روي حكم مكنيد • الا براستي وعدل حكم كنيد • * كساني از اورشليم
26 مي كفتند • نه اينست انك مي خواهند كه اورا بكشند • * واينك آشكارا سخن مي
كويد وچيزي بدو نمي كويند • مكر پيران ما دانسته باشند • كه بحقيقت اينست
27 مسيح • * ليكن اين را مي دانيم كه از كجاست • اما مسيح وقتي كه بيايد كسي نداند
28 كه از كجاست • * وعيسي در هيكل تعليم مي داد • اين راز را دانست • اواز خود †
بلند بر داشت • وكفت مرا مي دانيد كه از كجا هستم • ومي دانيد كه از ارادت
29 خود نيامدم • الا راستست انك مرا فرستاد • انك شما اورا نمي شناسيد • * ومن اورا مي
30 شناسم • كه از پيش او هستم • واوست كه مرا فرستاد • * مي خواستند كه ويرا
بكيرند • وكسي بر وي دست ننهاد • براي انك هنوز وقت نرسيدك بود

هفده
جماعتي كه در كنشت بمسيح ايمان آوردند

31 * ان روز بسيار جماعت در كنشت • بدو ايمان آوردند • وكفتند اكر مسيح وقتي كه ايد *
32 ازين معجزها و آيتها كه اين ميكند • او چه بيشتر تواند كردن • * معتزلان شنيدند • كه

In hypocriſi & duplici vultu judicium ne facite; ſed in rectitudine & æquitate judicium facite. 24 *Quidam ex Hieroſolyma dicebant; Nónne hic eſt ille quem cupiunt ut interficiant?* 25 *Ac ecce palàm loquitur, & nihil ei dicunt: nunquid ſeniores noſtri noverunt quòd in veritate hic eſt Chriſtus?* 26 *Sed hunc novimus unde ſit: Chriſtum autem, cùm venerit, nemo cognoſcet unde ſit.* 27 *Et Jeſus in templo docens, hoc ſecreto cognito, vocem ſuam in altum ſuſtulit, & dixit; Me nôſtis unde ſim, & ſcitis quòd ex voluntate propria non veni, ſed verax eſt qui miſit me, quem vos non nôſtis.* 28 *Ego verò eum novi, quia ab ipſo ſum, & ipſe eſt qui me miſit.* 29 *Voluerunt* itaque *ut eum prehenderent, at nemo in eum manum impoſuit, quia nondum tempus advenerat.* 30

XVII. Cœtus qui in templo in Chriſto fidem habuerunt.

Eo die multa turba in templo in eum fidem habuerunt, & dixerunt; Num Chriſtus, quo tempore venerit, his miraculis & ſignis, quæ hic facit, ipſe quid amplius poteſt facere? 31 *Phariſæi* autem *audiverunt quòd* 32

Verſio VULGATA LATINA.

24 Nolite judicare ſecundùm faciem, ſed juſtum judicium judicate. 25 Dicebant ergò quidam ex Jeroſolymis; Nónne hic eſt, quem quærunt interficere? 26 Et ecce palàm loquitur, & nihil ei dicunt. Numquid verè cognoverunt principes quia hic eſt Chriſtus? 27 Sed hunc ſcimus undè ſit: Chriſtus autem cùm venerit, nemo ſcit vndè ſit. 28 Clamabat ergò Jeſus in templo docens, & dicens; Et me ſcitis, & undè ſim ſcitis: & à meipſo non veni, ſed eſt verus, qui miſit me, quem vos neſcitis. 29 Ego ſciò eum: quia ab ipſo ſum, & ipſe me miſit. 30 Quærebant ergò eum apprehendere: & nemo miſit in illum manus, quia nondum venerat hora ejus. 31 De turba autem multi crediderunt in eum, & dicebant; Chriſtus cùm venerit, numquid plura ſigna faciet quàm quæ hic facit? 32 Audierunt Phariſæi turbam murmurantem de illo hæc: & miſerunt Principes & Phariſæi miniſtros, ut apprehenderent eum. 33 Dixit ergò eis Jeſus; Adhuc modicum tempus vobiſcum ſum: & vado ad eum, qui me miſit. 34 Quæretis me, & non invenietis: & ubi ego ſum, vos non poteſtis venire. 35 Dixerunt ergò Judæi ad ſemetipſos; Quò hic iturus eſt, quia non inveniemus eum? numquid in diſperſionem Gentium iturus eſt, & docturus Gentes? 36 Quis eſt hic ſermo, quem dixit; Quæretis me, & non invenietis: & ubi ſum ego, vos non poteſtis venire?

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 لا تحكموا بالمراياة لكن احكموا حكما عدلا * 25 فقال اناس من يروسليم اليس هذا
داك الذي كانوا يريدون قتله * 26 وها هو يتكلم علانية وليس يقولون له سيا * لعل حقا
قد علم المتقدمون ان هذا هو المسيح * 27 لكن هذا قد عرفنا من اين هو * فاما المسيح اذا
جاء فليس يعلم احد من اين هو * 28 فرفع يسوع صوته فيما هو يعلم في الهيكل قايلا
اياي تعرفون ومن اين اتيت تعلمون * ولم ات من ذاتي وحدي ولكن الذي ارسلني
حق * الذي لستم تعرفونه انتم * 29 وانا اعرفه لاني منه وهو ارسلني * 30 فارادوا مسكه لكن
لم يمدد احد اليه يدا لان ساعته لم تكن جاءت بعد * 31 وكثيرون من الجمع امنوا به
وقالوا هل المسيح اذا جاء يفعل اكثر من هذه الايات التي يعملها هذا * 32 وسمع الاحبار
كلام الجموع بهذا فتذمروا عليهم من اجله * ثم ارسل روساء الكهنة والفريسيون شرطا
ليمسكوه * 33 فقال لهم يسوع انا مقيم معكم زمنا يسيرا ثم انطلق الي من ارسلني
34 * وتطلبوني فلا تجدوني والمكان الذي امضي اليه انتم لا تصلون اليه * 35 فقال اليهود
فيما بينهم الي اين هذا مزمع ان يذهب حتي لا نجده نحن * لعله مزمع ان يذهب الي فرق
اليونانيين ليعلم اليونانيين * 36 ما هذا القول الذي قال انكم تطلبوني ولا تجدونني
وحيث امضي اليه فلا تقدرون على الاتيان الي *

* *Ne judicetis cum ſimulatione, ſed judicate judicium juſtum.* 24 *Dixerunt quidam ex Jeruſalem; Nónne hic eſt ille, cujus intendebant necem?* 25 *Et tamen ecce, ipſe loquitur palàm & non dicunt ei quicquam. Num certò jam cognoverunt primores hunc eſſe Chriſtum?* 26 *Sed hunc jam novimus unde ſit: Chriſtus autem cùm venerit, non ſciet quiſquam unde ſit.* 27 *Elevavit autem Jeſus vocem ſuam dum ipſe doceret in templo, dicens; Me cognoſcitis, & unde venerim ſcitis: & non veni à me ipſo ſolo, ſed qui miſit me, verax eſt, quem non cognoſcitis vos.* 28 *Et ego cognoſco eum, quia ab ipſo ſum, & ipſe miſit me.* 29 *Quapropter voluerunt eum apprehendere: attamen nemo extendit in eum manum, quia hora ejus non venerat adhuc.* 30 *Et multi de turba crediderunt in eum, & dixerunt; Num Chriſtus cùm venerit, faciet plura his ſignis quæ edit iſte?* 31 *Audierunt autem ſummi ſacerdotes ſermonem turbarum circa hæc, & murmuraverunt de ipſis propter eum. Deindè miſerunt principes ſacerdotum & Phariſæi miniſtros ut apprehenderent eum.* 32 *Dixit autem eis Jeſus; Ego permanſurus ſum vobiſcum tempore modico, deindè vado ad eum qui miſit me.* 33 *Et quæretis me, & non invenietis me, & ad locum ad quem ego abiturus ſum, vos non pertingetis.* 34 *Dixerunt Judæi intra ſemetipſos; Quò hic iturus eſt, ut non inveniamus eum nos? nunquid iturus eſt ad ſectam Græcorum, ut doceat Græcos;* 35 *Quis eſt hic ſermo quem dixit; Quòd quæretis me, & non invenietis me? & eò quò ſum abiturus, non poteritis venire ad me?* 36

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 ሊትፍትሑ፡ ለአድልዎ፡ ለገጽ፡ አላ፡ ጽድቀ፡ ፍትሐ፡ ፍትሑ፡፡=፡ 25 ወቦ፡ እለ፡ ይቤሉ፡
እምሰብአ፡ ኢየሩሳሌም፡ አኮኑ፡ ዝንቱ፡ ውእቱ፡ ዘይኀሥሡ፡ አይሁድ፡ ይቅትልዎ፡=፡
26 ወናሁ፡ ክሡተ፡ ይትናገሮሙ፡ ወአልቦ፡ ዘይብልዎ፡ አእመሩኑ፡ እንጋ፡ መላእክት፡ ከመ፡ ው
27 እቱ፡ ክርስቶስ፡ አማን፡፡=፡ ወባሕቱ፡ ለዝሰ፡ ናአምሮ፡ እምአይቴ፡ ውእቱ፡ ወክርስቶስ
28 ሰ፡ ላመ፡ ይመጽእ፡ አልቦ፡ ዘያአምሮ፡ እምኀበ፡ ይመጽእ፡፡=፡ ወከልሐ፡ እግዚእ፡ ኢየ
ሱስ፡ በምኵራብ፡ እንዘ፡ ይሜህር፡ ወይቤሎሙ፡ ሲተኑ፡ ታአምሩኒ፡ ወታአምሩ፡ እም
አይቴ፡ አነ፡ ወለሊየኒ፡ ኢመጻእኩ፡ አላ፡ ሃሎ፡ ጻድቅ፡ ዘፈነወኒ ፡ ዘኢታአምርዎ፡ አ
29 ንትሙ፡፡=፡ ወአንሰ፡ አአምሮ፡ እስመ፡ እምኀቤሁ፡ አነ፡ ወውእቱ፡ ፈነወኒ፡፡=፡ ወ
30 ፈቀዱ፡ ይእኅዝዎ ፡ ወአልቦ፡ ዘላንሥአ፡ እዴሁ፡ ላዕሌሁ ፡ እስመ ፡ ዓዲ ፡ ኢበጽሐ፡
ጊዜሁ፡=፡

በጥልቀተ፡ ፋሲካ፡ ምንባብ፡=፡

31 ወእም፡ ውእቱ፡ ሰብእ፡ ብዙኃን፡ እለ፡ አምኑ፡ ቦቱ፡ እምሕዝብ፡ ወይቤሉ፡ አሚ፡ ይመ
32 ጽእ፡ ክርስቶስ፡ ቦኑ፡ ፈድፋደ፡ ተአምረ፡ ዘይገብር፡ እምዘ፡ ገብረ፡ ዝንቱ፡፡=፡ ወሰም
ዑ፡ ፈሪሳውያን፡ ከመ፡ አንጐርጐሩ፡ ሕዝብ፡ በእንቲኣሁ፡ ዘንተ፡፡ ወለአኩ፡ ሊቃነ፡ ካህና
33 ት፡ ወፈሪሳውያን፡ ወዓሊሆሙ፡ ከመ፡ ይእኅዝዎ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
34 ዓዲ፡ ሕደጠ፡ መዋዕለ፡ ሃለውኩ፡ ምስሌክሙ፡ ወአሐውር፡ ኀበ፡ ዘፈነወኒ፡፡=፡ ወተኀ
35 ሥሡኒ፡ ወኢትረክቡኒ፡ ወኀበ፡ አነ፡ አሐውር፡ አንትሙ፡ ኢትክሉ፡ መጺአ፡፡=፡ ወይቤ
ሉ፡ አይሁድ፡ በበይናቲሆሙ፡ አይቴኑ፡ ይሐውር፡ ዝንቱ፡ ዘኢንረክቦ ፡ ንሕነ፡፡ ውስተ፡
36 ብሔረ፡ አረሚኑ፡ እንጋ፡ ይሐውር ፡ ወይሜህሮሙ ፡ ለአረሚ፡፡=፡ ወምንትኑ፡ ዝን
ቱ፡ ነገር፡ ዘይብለነ፡ ተኀሥሡኒ፡ ወኢትረክቡኒ ፡ ወኀበ ፡ አሐውር፡ አነ፡ አንትሙ፡ ኢ
ትክሉ፡ መጺአ፡፡=፡

Ne judicate ad complacendum perſonæ, ſed juſtum judicium judicate. 24 Et fuerunt qui dixerunt ex hominibus Hieruſalem, Nónne hic eſt quem quærunt Judæi trucidare eum? 25 Et ecce palàm loquitur iis, & nihil eſt quod dicunt ei. 26 Nónne cognoverunt igitur principes, quòd ille *eſt* Chriſtus veré. 27 Sed hunc ſcimus unde eſt: & Chriſtus quum venerit, nemo cogniturus eſt unde venit. 28 Et clamavit Dominus Jeſus in templo, docens, & dicens iis; Nónne me ſcitis, & ſcitis unde ſim? Et egomet non veni, ſed eſt Verus qui miſit me, quem neſcitis vos. 29 Et ego ſcio eum, quia ex illo ſum, & ipſe miſit me. 30 Et voluerunt prehendere eum: & nemo fuit qui ſuſtulit manum ſuam in eum, quia nondum venerat tempus ejus.

In pollutione paſchatis lectio.

31 Et ex illa turba multi *erant* qui crediderunt in eo ex populo, & dixerunt; Quum venerit Chriſtus, num plura ſigna faciet quam fecit hic? 32 Et audierunt Phariſæi quòd murmuraſſent populi de eo hoc: & miſerunt principes ſacerdotum & Phariſæi, miniſtros eorum, ut prehenderent eum. 33 Et dixit iis Dominus Jeſus; Adhuc paucos dies fui vobiſcum, & ibo ad eum qui miſit me. 34 Et quæretis me, & non invenietis me: & ubi ego ibo, *eò* vos non poteſtis venire. 35 Et dixerunt Judæi inter ſe; Quò proficiſcetur hic, quòd non inveniemus eum nos? num in regionem Gentium igitur proficiſcetur, & docebit Gentes? 36 Et quinam *eſt* hic ſermo quem dixit nobis; Quæretis me, & non invenietis me: & ubi ibo ego, *eò* vos non poteſtis venire?

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

جماعت از بهر او چنين مي كويند * ايشان و بزركان امامان عوانانرا فرستادند * تا اورا
بكيرند * 33 *عيسي كفت اندك روزكار† ديكر با شما هستم * وبروم پيش انك مرا فرستاد *
34 * پس ازان مرا بخواهيد ونيابيد * وهر كجا كه من باشم * شما نتوانيد امدن * 35 *يهوديان
در نفس خود كفتند اين كس كجا رود كه ما او را در نتوانيم يافتن * مكر در
ولايت بيكانه * و دور خواهد رفتن * تا حنيفيانرا بياموزاند * 36 *چيست اين سخن كه كفت
مرا بجوييد و نيابيد * ودر هر كجا كه من باشم * شما نتوانيد امدن *

turba de eo ſic dicebant: ipſi igitur & maximi ſacerdotum miniſtros miſerunt, ut eum prehenderent. 33 *Jeſus* ergo *dixit; Modicum temporis adhuc vobiſcum ſum, & ibo ad eum qui me miſit.* 34 *Poſthac me quæretis & non invenietis: & ubicunque ego fuero, vos non poteritis venire.* 35 *Judæi in animo ſuo dicebant; Hic homo quò vadit, ut nos eum non poſſimus invenire? Nunquid in locum peregrinum & longinquum abibit, ut ethnicos doceat?* 36 *Quis eſt hic ſermo quem dixit; Me quæretis & non invenietis, & quocunque ego fuero, vos non poteritis venire.*

In autem novissimo die magno festivitatis, stabat Jesus, & clamabat, dicens; Si
37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς, εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε, λέγων, Ἐάν
quis sitit, veniat ad me, & bibat. *Credens* in me, sicut *dixit* Scriptura, flumi-
38 τις διψᾷ, ἐρχέσθω πρός με, καὶ πινέτω. Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ, ποτα-
na de ventre ejus fluent aquæ vivæ. (Hoc autem dixit de Spiritu,
39 μοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. (Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύματος,
quem *futuri* erant *accipere* credentes in eum: nondum enim erat Spiritus *sanctus*: quia
οὗ ἔμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν Πνεῦμα ἅγιον· ὅτι
Jesus nondum erat glorificatus.) *Multi ergò ex* turba *audientes sermonem*, dicebant; πβ
40 ὁ Ἰησοῦς οὐδέπω ἐδοξάσθη.) Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον, ζ
Hic est verè Propheta. Alii dicebant; Hic est Christus: *alii* autem dicebant; πγ
41 Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης. Ἄλλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός· ἄλλοι δὲ ἔλεγον, ζ
Non enim ex Galilæa Christus venit? Nónne Scriptura dicit; Quia ex semine
42 Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; Οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν, Ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος
David, & de Bethlehem *vico* ubi erat David, Christus venit? Dissensio itaque
43 Δαβὶδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης ὅπου ἦν Δαβὶδ, ὁ Χριστὸς ἔρχεται; Σχίσμα οὖν πδ
in turba facta est propter eum. Quidam autem volebant ex ipsis apprehendere eum.
44 ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι᾽ αὐτόν. Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν. ι
Sed nemo *immisit* super eum manus. Venerunt ergò ministri ad Pon- πε
45 ἀλλ᾽ οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς χεῖρας. Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχ- δ

πϛ tifices & Pharisæos, & dixerunt eis illi; Quarè non adduxistis illum? Re-
ι ιερεῖς καὶ Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι, Διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; Ἀπε- 46
sponderunt ministri; Nunquam sic locutus est homo, sicut hic homo.
κρίθησαν οἱ ὑπηρέται, Οὐδέποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος.
Responderunt ergò eis Pharisæi; Numquid & vos seducti estis? Numquid aliquis
Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι, Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε; Μή τις 47
ex principibus credidit in eum, aut ex Pharisæis? Sed turba hæc non 48
ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτὸν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων; Ἀλλ᾽ ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ 49
nescens legem, maledicti sunt. *Dicit* Nicodemus ad eos, (ille *profectus*
γινώσκων τὸν νόμον, ἐπικατάρατοί εἰσι. Λέγει Νικόδημος πρὸς αὐτοὺς, (ὁ ἐλθὼν 50
nocte ad eum,) unus *existens* ex ipsis; Numquid lex nostra judicat hominem,
νυκτὸς πρὸς αὐτὸν,) εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν, Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, 51
si non audierit ab ipso priùs, & cognoverit quid faciat? Responderunt, & dixerunt
ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ᾽ αὐτοῦ πρότερον, καὶ γνῷ τί ποιεῖ; Ἀπεκρίθησαν, καὶ εἶπον 52
ei; Numquid & tu ex *Galilæa* es? scrutare, & vide, quia Propheta ex Gali-
αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον, καὶ ἴδε ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλι-
læa non *surrexit*. Et *reversus est* unusquisque in domum suam.
λαίας οὐκ ἐγήγερται. Καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 53

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 * ܩܪܝܢܐ ܕܥܘܗܕܢܐ ܕܡܠܦܢܐ ܕܥܕܬܐ * ܟܐ * ܒܝܘܡܐ ܕܝܢ ܪܒܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܐܚܪܝܐ
38 ܕܥܐܕܐ. ܩܡ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܘܩܥܐ ܘܐܡܪ. ܐܢ ܐܢܫ ܨܗܐ ܢܐܬܐ ܠܘܬܝ ܘܢܫܬܐ. * ܟܠ ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ
39 ܒܝ ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪܘ ܟܬܒܐ. ܢܗܪܘܬܐ ܕܡܝܐ ܚܝܐ ܢܪܕܘܢ ܡܢ ܟܪܣܗ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܥܠ ܪܘܚܐ
ܕܥܬܝܕܝܢ ܗܘܘ ܠܡܩܒܠܘ ܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܗ. ܠܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܝܗܝܒܐ ܗܘܬ
40 ܪܘܚܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܥܕܟܝܠ ܐܫܬܒܚ ܗܘܐ ܝܫܘܥ. * ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ ܡܢ ܟܢܫܐ ܕܫܡܥܘ ܡܠܘܗܝ
41 ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܗܢܘ ܒܫܪܝܪܐܝܬ ܢܒܝܐ. * ܐܚܪܢܐ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܗܢܘ ܡܫܝܚܐ. ܐܚܪܢܐ ܐܡܪܝܢ ܕܠܡܐ
42 ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܐܬܐ ܡܫܝܚܐ. * ܠܐ ܗܘܐ ܟܬܒܐ ܐܡܪ. ܕܡܢ ܙܪܥܗ ܕܕܘܝܕ. ܘܡܢ ܒܝܬ ܠܚܡ ܩܪܝܬܗ
43 44 ܕܕܘܝܕ ܐܬܐ ܡܫܝܚܐ. * ܘܗܘܬ ܗܘܬ ܣܕܩܐ ܒܟܢܫܐ ܡܛܠܬܗ. * ܘܐܝܬ ܗܘܘ ܐܢܫܝܢ
ܡܢܗܘܢ ܕܨܒܝܢ ܗܘܘ ܕܢܐܚܕܘܢܝܗܝ. ܐܠܐ ܠܐ ܐܢܫ ܐܪܡܝ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܝܐ. * ܕܨܦܪܐ ܕܫܒܬܐ
45 ܕܫܒܘܥܐ ܕܚܡܫܐ * ܕܨܘܡܐ * ܟܒ * ܘܐܬܘ ܕܚܫܐ ܗܢܘܢ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ.
46 ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ ܟܗܢܐ. ܠܡܢܐ ܠܐ ܐܝܬܝܬܘܢܝܗܝ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ ܕܚܫܐ. ܠܐ ܡܡܬܘܡ ܡܠܠ
47 ܗܟܢܐ ܒܪܢܫܐ ܐܝܟ ܕܡܡܠܠ ܗܢܐ ܓܒܪܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ ܦܪܝܫܐ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܛܥܝܬܘܢ.
48 49 * ܠܡܐ ܐܢܫ ܡܢ ܪܫܢܐ ܐܘ ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܗܝܡܢ ܒܗ. * ܐܠܐ ܐܢ ܥܡܐ ܗܢܐ ܕܠܐ ܝܕܥ ܢܡܘܣܐ ܠܝܛܝܢ
50 51 ܐܢܘܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܢܝܩܕܝܡܘܣ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܗܘ ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܒܠܠܝܐ. * ܕܠܡܐ
52 ܢܡܘܣܢ ܕܐܢ ܡܚܝܒ ܠܒܪܢܫܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܢܫܡܥ ܡܢܗ ܩܕܡ ܘܢܕܥ ܡܢܐ ܥܒܕ. * ܥܢܘ
ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܐܢܬ. ܒܨܝ ܘܚܙܝ ܕܢܒܝܐ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܠܐ ܩܐܡ.

Lectio in commemorationem doctorum Ecclesiæ. 21.

Die autem illo magno qui erat ultimus festi, 37 stabat Jesus & clamabat, dicens; Si quis sitit, veniat ad me, & bibat. Quisquis credit in 38 me, sicut dixerunt Scripturæ, flumina aquæ vivæ fluent ex ventre ejus. Hoc autem dicebat 39 de Spiritu, quem accepturi erant ii qui crederent in eum: nondum enim datus fuerat Spiritus, quia nondum glorificatus fuerat Jesus. Multi autem ex turba qui audierant 40 sermones ejus, dicebant; Hic verò est Propheta. Alii dicebant; Iste est Messias. Alii 41 dicunt; Num ex Galilæa veniet Messias? Nónne Scriptura dicit; Ex semine David, 42 & ex Beth-lehem pago ipsius David, venturum Messiam? Et factum est dissidium pro- 43 pter eum in turba. Erant autem quidam ex 44 eis qui volebant eum prehendere, sed nemo injecit in eum manus.

Matutinis diei sabbathi hebdomadis V. Jejunii. 22.

Et venerunt ministri illi ad summos sacerdo- 45 tes & Pharisæos, dixerúntque eis Sacerdotes; Quare non adduxistis eum? Dicunt 46 eis ministri; Nunquam ita locutus est homo ut loquitur vir iste. Dicunt eis Pharisæi; 47 Num & vos seducti estis? Num quis ex pro- 48 ceribus aut ex Pharisæis credidit in eum? Nisi populus iste qui nescit Legem, maledicti 49 sunt. Dixit eis Nicodemus unus ex ipsis, is 50 qui venerat ad Jesum noctu, Num Lex no- 51 stra reum peragit quempiam, nisi audierit ab eo priùs, & cognoverit quid faciat? Re- 52 sponderunt, ac dicunt ei; Nunquid & tu ex Galilæa es? scrutare, & vide prophetam ex Galilæa non surrecturum.

Tota hæc Pericope sequens, in omnibus exemplaribus Syriacis adhuc editis, deest: quam ex instructissima Reverendissimi Præsulis Ja. Usseri *Archiep. Armachani bibliotheca depromptam exhibemus.*

* ܩܪܝܢܐ ܕܥܠ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܚܛܝܬܐ ܕܠܐ ܐܝܬܘܗܝ ܒܦܫܝܛܬܐ *

53 * ܐܙܠ ܗܟܝܠ ܟܠܢܫ ܠܒܝܬܗ.

Lectio quæ est de illa muliere peccatrice: quæ lectio non est in simplici. 23.

* Ivit ergò unusquisque domum suam. 53

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

37 * ودر روز بزرك كه اخر عيد بود * عيسي بپاي خاست * وبانك زد وكفت اكر كسي
38 تسنه † شود پيش من بيايد * وآب خورد * *هر كه با من ايمان بياورد انچنانك كتاب
كفت نبوت رود خانهاء اب زندكاني ازشكم او روان
39 شوند * * اين كه بر جان كفت * وبر ايشان كه بدو ايمان اورده باشند * وقبول كنند *
40 سبب انك هنوز جان داده نشده بود * وعيسي هنوز ستوده نشده بود * *وبسيار ازان
41 جماعت كه سخن اورا شنيدند * مي كفتند بحقيقت اين پيغمبرست * * كروهي ديكر
42 مي كفتند اينست مسيح * وديكران مي كفتند مكر مسيح از جليل بيايد * *نه
43 كتاب كفته است * كه از تخم داود * از بيت † اللحم ده داود مسيح بيايد * *واز
44 براي عيسي در ميان جماعت † مخالفت شد * *وبودند كساني † از ايشان * كه
45 اورا بكيرند * ليكن كسي دست برو ننهاد * * وعوانان وسرهنكان كه بزرك
امامان † فرستاده بودند * بازكرديدند * چون پرسيدند كه عيسي را چرا نياورديد *

* *Et in die magno, qui ultimus festi erat, Jesus in pedes surrexit, & clamavit & dixit; Si quis sitibundus sit, ad me veniat & aquam bibat. Quicunque in me fidem habuerit, quemadmodum Scriptura dixit;* 37 38

Prophetia.

Flumina aquæ vitæ è ventre ejus manabunt. Hoc quidem de Spiritu locutus est, & de iis qui in eum fidem habituri essent, & eum accepturi: propterea quòd nondum Spiritus datus esset, ac Jesus nondum glorificatus esset. Et multi ex illa turba, qui sermonem ejus audiverant, dicebant; In veritate hic Propheta est. Quidam alii dicebant; Hic est Christus. Alii autem dicebant; Nunquid Christus è Galilæa venturus est? Nónne Scriptura dixit quòd ex semine David, ex Bethlehem oppido David, Christus venturus est? Et propter Jesum inter turbam dissidium factum est. Et erant quidam ex eis qui eum prehensuri erant, sed nemo manum in eum injecit. Et ministri & satellites, quos magni sacerdotes miserant, reversi sunt: cúmque interrogarent, Jesum quare non adduxistis? 39 40 41 42 43 44 45

Verſio VULGATA LATINA.

37 In noviſſimo autem die magno feſtivitatis, ſtabat Jeſus, & clamabat, dicens; Si quis
38 ſitit, veniat ad me, & bibat. Qui credit in me, ſicut dicit Scriptura, flumina de
39 ventre ejus fluent aquæ vivæ. Hoc autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant
credentes in eum: nondum enim erat Spiritus datus, quia Jeſus nondum erat glorificatus.
40 Ex illa ergò turba, cùm audiſſent hos ſermones ejus, dicebant; Hic eſt
41 verè propheta. Alii dicebant; Hic eſt Chriſtus. Quidam autem dicebant; Numquid
42 à Galilæa venit Chriſtus? Nonne Scriptura dicit; Quia ex ſemine David, &
43 de Bethlehem caſtello, ubi erat David, venit Chriſtus? Diſſenſio itaque facta eſt in
44 turba propter eum. Quidam autem ex ipſis volebant apprehendere eum: ſed nemo
miſit ſuper eum manus. Venerunt ergò miniſtri ad Pontifices, & Phariſæos. 45
Et dixerunt eis illi; Quarè non adduxiſtis illum? Reſponderunt miniſtri; Nunquam 46
ſic locutus eſt homo, ſicut hic homo. Reſponderunt ergò eis Phariſæi; Numquid 47
& vos ſeducti eſtis? Numquid ex principibus aliquis credidit in eum, aut ex 48
Phariſæis? Sed turba hæc, quæ non novit legem, maledicti ſunt. Dixit Nicodemus 49
ad eos, ille qui venit ad eum nocte, qui unus erat ex ipſis; Numquid lex noſtra judicat 50
hominem, niſi priùs audierit ab ipſo, & cognoverit quid faciat? Reſponderunt, 51
& dixerunt ei; Numquid & tu Galilæus es? Scrutare Scripturas, & vide quia à 52
Galilæa propheta non ſurgit. Et reverſi ſunt unuſquiſque in domum ſuam. 53

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

٭ الفصل التاسع عشر ٭

37 وفي اليوم الاخير من العيد العظيم وقف يسوع
38 ينادي قايلا من كان عطشان فليقبل الي ويشرب ٭ كل من يومن بي كما قال الكتب تنبع
39 من بطنه انهار ماء الحياة ٭ وانما قال هذا لاجل الروح الذي كان المومنون به مزمعين ان
40 يقبلوه ٭ لان روح القدس لم يكن اتي من اجل ان يسوع لم يكن مجد بعد ٭ وقوم من الجمع
41 لما سمعوا كلامه فقالوا هذا النبي حقا ٭ واخرون كانوا يقولون هذا هو المسيح ٭ وقال اخرون هل
42 المسيح من الجليل ياتي ٭ اليس قد قال الكتاب ان من نسل داود من بيت لحم القرية التي
43 44 كان داود فيها ياتي المسيح ٭ فوقع بين الجموع خلف من اجله ٭ وكان اناس منهم يريدون
45 مسكه لكن لم يلق احد عليه يدا ٭ وانصرف اوليك الشرط الي عظماء الكهنة والفريسيين ٭
46 فقال لهم اوليك لم لم تاتوا به ٭ فاجاب الشرط لانه ما نطق احد قط مثلما تكلم به هذا
47 48 الرجل ٭ فقال لهم الفريسيون لعلكم ايضا قد ضللتم ٭ ارايتم احدا من الروساء او من
49 50 الفريسيين امن به ٭ الا هذا الشعب الذي لا يعرف الناموس وهم ملاعين ٭ قال لهم نيقوديمس
51 احدهم الذي كان اقبل الي يسوع ليلا ٭ هل ناموسنا يدين احدا الا حتي يسمع منه اولا
52 ويعرف ماذا فعل ٭ فاجابوه قايلين هل انت ايضا من الجليل ٭ فتش وانظر انه ليس يقوم
53 نبي من الجليل ٭ فمضي كل واحد منهم الي موضعه ٭

Sectio decima nona.

Et in die poſtremo ſolennitatis maximo, 37
ſtetit Jeſus proclamans ac dicens; Qui
eſt ſitibundus, veniat ad me, & bibat.
Quicunque credit in me; ſicut dixit Scriptura, 38
ſcatebunt è ventre ipſius flumina
aquæ vitæ. Et verò dixit hoc de Spiritu, 39
quem erant credentes in eum accepturi:
nam Spiritus ſanctus nondum venerat,
quia Jeſus non fuerat glorificatus
adhuc. Et quidam è turba quum audiſſent 40
verba ejus, dixerunt; Hic eſt ille
propheta certiſſimè. Et alii dicebant; 41
Hic eſt Chriſtus. Et dixerunt alii; Numquid 42
Chriſtus à Galilæa veniet? Nonne
dixit Scriptura, quòd ex ſemine David,
ex Bethlehem civitate, in qua erat David,
venturus eſt Chriſtus? Et accidit 43
inter turbas diſſenſio propter eum. Et 44
quidam ex eis volebant apprehendere
eum, attamen non injecit quiſquam in
eum manum. Et abierunt illi mini- 45
ſtri ad ſummos ſacerdotes & Phariſæos:
Et dixerunt eis ipſi; Quare non
adduxiſtis illum? Reſponderunt mi- 46
niſtri; Quia nemo locutus eſt unquam
ſimilia his quæ locutus eſt hic vir. Dixerunt 47
eis Phariſæi; Nunquid vos
etiam aberrâſtis? Vidiſtiſne ullum ex 48
principibus aut ex Phariſæis crediſſe
in eum, Præter hanc turbam quæ 49
ignorat legem, & ſunt maledicti? Ait 50
illis Nicodemus unus ex ipſis, qui venerat
ad Jeſum noctu; Nunquid lex 51
noſtra judicat quempiam niſi quoad audierit
eum priùs, & cognoverit quid
patrârit? Reſponderunt ei, dicentes; 52
Num tu quoque es ex Galilæa? Perquire
& vide quòd non ſurgat propheta
ex Galilæa. Et abiit unuſquiſque 53
ex eis in locum ſuum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

37 ወበደኃሪት ፡ ዕለት ፡ በዓል ፡ ዓቢይ ፡ ቆመ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወከልሐ ፡ ወይቤ ፡
38 ዘጸምአ ፡ ይምጻእ ፡ ኀቤየ ፡ ወይስተይ ፡፡=፥ ወዘሂ ፡ የአምን ፡ ቢየ ፡ በከመ ፡ ይቤ ፡
39 መጽሐፍ ፡፡ አፍላገ ፡ ማየ ፡ ሕይወት ፡ ይውሕዝ ፡ እምከርሡ ፡፡=፥ ወዘኒ ፡ ዘይቤ ፡
ካመዝ ፡ በእንተ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ዘሃለወሙ ፡ ይንሥኡ ፡ እለ ፡ የአምኑ ፡ ቦቱ ፡
40 እስመ ፡ አልቦሙ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ወኢየሱስኒ ፡ ዓዲሁ ፡ ኢተሰብሐ ፡፡=፥ ወብዙኃን ፡
እምሕዝብ ፡ ሰሚዖሙ ፡ ዘንተ ፡ ነገረ ፡ ይቤሉ ፡ አማን ፡ ነቢይ ፡ ውእቱ ፡ ዝንቱ ፡፡=፥
41 ወቦ ፡ እለ ፡ ይቤሉ ፡ ክርስቶስ ፡ ውእቱ ፡ ወመንፈቆሙ ፡ ይቤሉ ፡ ቦኑ ፡ እምገሊላ ፡
42 ይመጽእ ፡ ክርስቶስ ፡፡=፥ አኮኑ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡ እምዘርአ ፡ ደዊት ፡ ወእ
43 ምቤተ ፡ ልሔም ፡ ሃገረ ፡ ደዊት ፡ ይመጽእ ፡ ክርስቶስ ፡፡=፥ ወተጋብኡ ፡ ወተጋ
44 እዙ ፡ ወተናፈቁ ፡ አሕዛብ ፡ በበይናቲሆሙ ፡ በእንቲአሁ ፡፡=፥ ወቦ ፡ እለ ፡ ፈቀዱ ፡
45 ይእኀዝዎ ፡ ወአልቦ ፡ ዘአንሥአ ፡ እዴሁ ፡ ለዕሌሁ ፡፡=፥ ወተስውጡ ፡ ወዓሊሆ
ሙ ፡ ለሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወለፈሪሳውያን ፡፡ ወይቤልዎሙ ፡ እልክቱ ፡ እፎ ፡ ዘኢያም
46 ጻእክምዎ ፡፡=፥ ወአውሥኡ ፡ ወዓሊሆሙ ፡ ወይቤልዎሙ ፡ ግሙራ ፡ ኢተናገረ ፡ ሰ
47 ብእ ፡ ከማሁ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡፡=፥ ወአውሥኡ ፡ ፈሪሳውያን ፡ ወይቤልዎሙ ፡
48 ትጌጊዩ ፡ አንትሙሂ ፡፡=፥ ቦኑ ፡ እመላእክት ፡ ወእምፈሪሳውያን ፡ ዘአምኑ ፡ ቦቱ ፡=፥ ዘእ
49 ንበለ ፡ እሉ ፡ ጊጉያን ፡ ሰብእ ፡ እለ ፡ ኢያአምሩ ፡ ኦሪተ ፡፡=፥ ወይቤሎሙ ፡ ኒቆ
50 ዲሞስ ፡ ዘሖረ ፡ ኀቤሁ ፡ ቀዲሙ ፡ ሌሊተ ፡ አሐዱ ፡ እምኔሆሙ ፡፡=፥ ኦሪትክሙ
51 ኑ ፡ ትኬንና ፡ ለሰብእ ፡ ዘኢሐተቱ ፡ ቀዲሙ ፡ ምግባሮ ፡ ዘገብረ ፡ ወያእምሩ ፡
52 ምግባሮ ፡፡=፥ ወይቤልዎ ፡ አንተኒ ፡ እምገሊላኑ ፡ አንተ ፡ ኅሥሥ ፡ ትር
53 ኢይ ፡ ከመ ፡ እምገሊላ ፡ ኢይትነሣእ ፡ ነቢይ ፡፡=፥ ወገብአ ፡ ለለ ፡ አሐዱ ፡ ው
ስተ ፡ ቤቱ ፡፡=፥

Et in ultimo die feſti magni, ſtetit Dominus Jeſus, & clamavit, & dixit; Qui 37
ſitivit, veniat ad me, & bibat. Et qui credit in me, ſicut dixit Scriptura, flumina 38
aquæ vivæ fluent ex ventre ejus. Et hoc quidem quod dixit *fuit* uti de 39
Spiritu ſancto, quem accepturi erant credentes in eo: quia non habuerunt
Spiritum ſanctum, & Jeſus adhuc non glorificatus fuerat. Et multi è turba 40
audientes hunc ſermonem dixerunt; Verè propheta eſt hic. Et fuerunt 41
qui dixerunt, Chriſtus eſt: & pars eorum dixerunt, Num à Galilæa veniet
Chriſtus? Nónne dicit Scriptura; Ex ſemine David, & ex Bethlehem vico 42
David, veniet Chriſtus? Et congregati ſunt, & altercati ſunt, & diviſi 43
ſunt populi inter ſe propter hoc. Et fuerunt qui voluerunt prehendere 44
eum, & nemo fuit, qui ſuſtulit manum ſuam in eum. Et reverſi ſunt mi- 45
niſtri principum ſacerdotum, & Phariſæorum, & dixerunt iis illi; Quomodo
fuit quòd non adduxiſtis eum? Et reſponderunt miniſtri eorum, & dixerunt 46
iis; Nunquam loquutus eſt homo ut iſte vir. Et reſponderunt Phariſæi, 47
& dixerunt iis; Erratis vos etiam? Num ex principibus, & ex Phariſæis 48
ſunt qui credunt in eo, Præter hos erraticos homines qui neſciunt legem? 49
Et dixit iis Nicodemus, qui venerat ad eum primò nocte, unus ex illis; 50
Num lex veſtra judicat hominem, cujus non inquiſiverunt primò opus ejus 51
quod fecit, & cognoſcunt opus ejus? Et dixerunt ei; Tu etiam, nunquid ex 52
Galilæa es? ſcrutare, videbis quòd ex Galilæa non ſurget propheta. Et re- 53
verſus eſt unuſquiſque in domum ſuam.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

46 ٭ عوانان كفتند كه كسي از قديم بدين نوع سخن كه او مي كويد نكفته
47 48 است ٭ معتزلان بديشان † كفتند مكر شما نيز فريفته شديد ٭ نمي ديديد كه
49 كسي از سروران ٭ ومعتزلان بدو ايمان آورد ٭ الا مكر جماعتي كه ناموس را نمي
50 دانند ٭ وملعوناند ٭ نيقوديموس يكي از ايشان كه بشب پيش عيسي مي آمد ٭
51 بديشان كفت ٭ هركز ناموس ما بر كسي واجب كند ٭ تا زودتر ازو نشنويم ٭ و ندانيم
52 آنچ كرد ٭ جواب دادند وبدو كفتند ٭ تو نيز از جليل هستي تفحص كن ٭ و ببين † كه از
53 جليل پيغمبر كي خاست ٭ [وهر كسي بخانه خود رفت]

Miniſtri dixerunt; Nemo quidem 46
ab antiquo hujuſmodi ſermone, quo
ille loquitur, loquutus eſt. Phariſæi 47
illis dixerunt; Nunquid vos etiam
decepti eſtis? Non vidiſtis quòd 48
quiſquam ex principibus & Phariſæis
in eum fidem habuit: Niſi 49
turba, qui legem non nôrunt, & maledicti
ſunt. Nicodemus, unus ex 50
eis, qui noctu ad Jeſum venerat,
illis dixit; Unquámne Lex noſtra 51
quenquam reum peragit, donec priùs
eum audiverimus, & cognoverimus
quid fecit? Reſponſum dederunt, 52
& ei dixerunt; Tu etiam
ex Galilæa es? Inquiſitionem fac,
& diſpice, è Galilæa Propheta
quando ſurrexerit. Et unuſquiſque 53
in domum ſuam ivit.

CAP. VIII. η΄.

Jeſus autem perrexit in montem Olearum. Diluculò autem iterùm ac-
1 2 Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν. Ὄρθρου δὲ πάλιν παρε-
ceſſit in templum, & omnis populus venit ad eum, & ſedens doce-
γένετο εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ καθίσας ἐδίδα-
bat eos. Adducunt autem Scribæ & Phariſæi ad eum muli-
3 σκεν αὐτούς. Ἄγουσι δὲ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς αὐτὸν γυναῖ-
rem in adulterio deprehenſam: & ſtatuentes eam in medio, Dicunt
4 κα ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην· καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέσῳ, Λέγουσιν
ei; Magiſter, hæc mulier deprehenſa eſt in ipſo furto adulterans. In autem
5 αὐτῷ, Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη. Ἐν δὲ τῷ
lege Moyſes nobis mandavit hujuſmodi lapidari. Tu ergò quid dicis?
νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι. Σὺ οὖν τί λέγεις;
Hoc autem dicebant tentantes eum, ut haberent accuſare eum. At
6 Τοῦτο δὲ ἔλεγον πειράζοντες αὐτὸν, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ὁ δὲ
Jeſus deorſùm inclinans, digito ſcribebat in terram. Ut autem perſeve-
Ἰησοῦς κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ ἔγραφεν εἰς τὴν γῆν. Ὡς δὲ ἐπέμε-
rarent interrogantes eum, erectus ait ad eos; Qui ſine peccato eſt veſtrûm,
7 νον ἐρωτῶντες αὐτὸν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν,
primus lapidem in illam jaciat. Et iterum deorſum inclinans, ſcribebat in
8 πρῶτος τὸν λίθον ἐπ᾽ αὐτῇ βαλέτω. Καὶ πάλιν κάτω κύψας, ἔγραφεν εἰς τὴν

terram. Ii autem audientes, & à conſcientia redarguti, exibant unus
γῆν. Οἱ δὲ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο εἷς 9
poſt unum, incipientes à ſenioribus uſque extremos: & relictus eſt ſolus
καθ᾽ εἷς, ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων· καὶ κατελείφθη μόνος
Jeſus, & mulier in medio ſtans. Erectus autem Jeſus, & neminem ſpe-
ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἑστῶσα. Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ μηδένα θεασά- 10
ctans præter mulierem, dixit ei; Mulier, Ubi ſunt illi accuſatores tui?
μενος πλὴν τῆς γυναικὸς, εἶπεν αὐτῇ, Ἡ γυνὴ, Ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου;
nemo te condemnavit? Illa autem dixit; Nemo, Domine. Dixit autẽ ei Jeſus;
οὐδείς σε κατέκρινεν; Ἡ δὲ εἶπεν, Οὐδεὶς, Κύριε. Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, 11
Nec ego te condemno. Vade, & non ampliùs peccato. Iterum ergò Jeſus eis
Οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω. πορεύου, καὶ μηκέτι ἁμάρτανε. Πάλιν οὖν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς 12
locutus eſt, dicens; Ego ſum lux mundi: ſequens me, non ambulabit
ἐλάλησε, λέγων, Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ, οὐ μὴ περιπατήσει
in tenebris, ſed habebit lumen vitæ. Dixerunt ergò ei Phariſæi, Tu de
ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ᾽ ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, Σὺ περὶ 13
temetipſo teſtaris: teſtimonium tuum non eſt verum. Reſpondit Jeſus & dixit
σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν 14
eis; Et ſi ego teſtor de meipſo, verum eſt teſtimonium meũ: quia ſcio undè
αὐτοῖς, Κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία μου· ὅτι οἶδα πόθεν
veni, & quò vado: vos autem neſcitis undè venio, & quò vado.
ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι, καὶ ποῦ ὑπάγω.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܝܛ * ܦܘܠܩܐ

1 * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܙܠ ܠܛܘܪܐ ܕܙܝܬܐ܂ *ܒܨܦܪܐ ܕܝܢ ܬܘܒ ܐܬܐ ܠܗܝܟܠܐ
2 ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܐܬܐ ܗܘܐ ܠܘܬܗ܂ ܘܟܕ ܝܬܒ ܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ܂ *ܐܝܬܝܘ ܕܝܢ ܣܦܪܐ 3
ܘܦܪܝܫܐ ܠܐܢܬܬܐ ܕܐܬܐܚܕܬ ܒܓܘܪܐ܂ ܘܟܕ ܐܩܝܡܘܗ ܒܡܨܥܬܐ܂ *ܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܡܠܦܢܐ܂ ܗܕܐ 4
ܐܢܬܬܐ ܐܬܐܚܕܬ ܓܠܝܐܝܬ ܒܗ ܒܨܒܘܬܐ ܕܓܘܪܐ܂ *ܘܒܢܡܘܣܐ ܕܝܢ ܕܡܘܫܐ ܦܩܕ ܕܐܝܟ 5
ܗܠܝܢ ܢܪܓܘܡ܂ ܐܢܬ ܗܟܝܠ ܡܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ܂ *ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܟܕ ܡܢܣܝܢ ܠܗ܂ ܐܝܟ 6
ܕܢܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܢܩܛܪܓܘܢܝܗܝ : ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܐܬܟܦܝ ܠܬܚܬ܂ ܟܬܒ ܗܘܐ ܥܠ
ܐܪܥܐ܂ *ܟܕ ܕܝܢ ܓܘܪܘ ܟܕ ܡܫܐܠܝܢ ܠܗ܂ ܐܬܦܫܛ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܐܝܢܐ ܡܢܟܘܢ ܕܐܝܬܘܗܝ ܕܠܐ 7
ܚܛܗܐ܂ ܗܘ ܩܕܡܝܐ ܢܫܕܐ ܥܠܝܗ ܟܐܦܐ܂ *ܘܟܕ ܬܘܒ ܐܬܟܦܝ ܟܬܒ ܗܘܐ ܥܠ ܐܪܥܐ܂ *ܗܢܘܢ ܕܝܢ 8 9
ܟܕ ܫܡܥܘ܂ ܢܦܩܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܚܕ ܟܕ ܫܪܝܘ ܡܢ ܩܫܝܫܐ܂ ܘܐܫܬܒܩܬ ܐܢܬܬܐ ܒܠܚܘܕܝܗ܂
ܟܕ ܐܝܬܝܗ ܒܡܨܥܬܐ܂ *ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܦܫܛ ܝܫܘܥ ܐܡܪ ܠܗ ܠܐܢܬܬܐ܂ ܐܝܟܐ ܐܢܘܢ ܩܛܝܓܪܢܝܟܝ܂ ܠܐ ܐܢܫ 10
ܚܝܒܟܝ܂ *ܗܝ ܕܝܢ ܐܡܪܐ܂ ܠܐ ܐܢܫ ܡܪܝ܂ ܐܡܪ ܕܝܢ ܝܫܘܥ܂ ܐܦܠܐ ܐܢܐ ܡܚܝܒ ܐܢܐ ܠܟܝ܂ ܙܠܝ 11
ܘܡܢ ܗܫܐ ܬܘܒ [ܠܐ] ܬܚܛܝܢ܂

* ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܒ * ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܟܓ *

* ܬܘܒ ܕܝܢ ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ܂ ܐܢܐ ܐܢܐ ܢܘܗܪܗ ܕܥܠܡܐ܂ ܡܢ ܕܒܬܪܝ ܐܬܐ ܠܐ 12
ܢܗܠܟ ܒܚܫܘܟܐ܂ ܐܠܐ ܢܫܟܚ ܠܗ ܢܘܗܪܐ ܕܚܝܐ܂ *ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܦܪܝܫܐ܂ ܐܢܬ ܥܠ ܢܦܫܟ 13
ܡܣܗܕ ܐܢܬ܂ ܣܗܕܘܬܟ ܠܐ ܗܘܬ ܫܪܝܪܐ܂ *ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܐܦܢ ܐܢܐ ܡܣܗܕ 14
ܐܢܐ ܥܠ ܢܦܫܝ܂ ܫܪܝܪܐ ܗܝ ܣܗܕܘܬܝ܂ ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܬܝܬ ܘܠܐܝܟܐ ܐܙܠ
ܐܢܐ܂ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܬܝܬ ܘܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܐܢܐ܂

CAP. VIII.

Jeſus autem ivit in montem Olivarum. Mane autem iterum venit in templum, & totus populus venit ad eum: & ſedens docebat eos. Adduxerunt autem Scribæ & Phariſæi mulierem, quæ deprehenſa erat in adulterio. Et quum conſtituiſſent eam in medio, Dicunt ei; Magiſter, hæc mulier deprehenſa eſt apertè in ipſo facto adulterii. Et in lege autem Moſis præcepit *Deus* ut tales lapidemus. Tu igitur quid dicis? Hoc dixerunt tentantes eum, ut haberent ut accuſarent eum. Jeſus autem quum deorſum incurvâſſet ſe, ſcribebat ſuper terram. Quum autem permanerent interrogantes, erexit ſe & dixit ipſis; Qui ex vobis eſt ſine peccato, primus jaciat in eam lapidem. Et rurſus quum incurvâſſet ſe, ſcribebat ſuper terram. Hi autem quum audiviſſent, exibant ſigillatim, quum incepiſſent à ſenioribus, & relicta eſt mulier ſola, exiſtens in medio. Quum autem erexiſſet ſe Jeſus, dixit mulieri; Ubi ſunt illi? nemo condemnavit te? Illa autem dixit; Nemo, Domine. Dixit autem Jeſus, Neque ego condemno te: abi, & à nunc ampliùs ne pecca. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Ad oblationem dominicæ II. poſt Epiphaniam. 23.

Rurſum autem allocutus eſt eos Jeſus, & ait; Ego ſum Lux mundi: qui poſt me venit, non ambulabit in tenebris, ſed inveniet ſibi lumen vitæ. Dicunt ei Phariſæi; Tu de teipſo teſtificaris, teſtimonium tuum non eſt verum. Reſpondit Jeſus & dixit eis; Etiamſi ego teſtificer de meipſo, verum eſt teſtimonium meum, quippe qui noverim unde venerim, & quò vadam: vos autem neſcitis unde venerim, neque quò vadam. 12 13 14

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

1 * وعيسي ازانجا بكوه زيتون رفت هجك سخن زني كه اورا بزنا كرفتند
2 * ودر صباح دكرباره عيسي بهيكل آمد * وجماعتي انبوه پيش او كرد شدند * اوبرخاست
3 وايشانرا تعليم مي داد * *نويسندكان * ومعتزلان * زني را كه اشكارا بزنا كرفته بودند *
4 پيش او آوردند * ودر ميان جماعت ايستانيدند * *بمسيح كفتند * اي معلم اين زنرا
5 بزنا كرفتيم اشكارا * ودر ناموس ما موسي فرمود * كه چنين زنانرا سنكسار كنند * اكنون
6 تو چه مي كوئي * *وخواست ايشان بود كه بر مسيح دق كيرند * عيسي چون
7 شنيد برزمين نكاه مي كرد * وچيزي † برخاك مي نبشت * وهيچ نمي كفت * *زماني
كذشت وايشان ازو مي پرسيدند * سر برداشت * وبديشان كفت * كيست ازشما بي كناه *
8 9 زودتر اوسنك بيندازد * *وبازسر فرو آورد وبرزمين مي نبشت * *جماعت اين سخن شنيدند *
10 ازپيران اغاز كردند * ويك يك بدر رفتند وزن تنها ماند درميان ايستاده * *چون عيسي سر بر
11 داشت كفت اي زن كجا اند ايشان * كه بر تو داوري كردند * *جواب داد كه همه رفتند *
مسيح كفت من نيز ترا داوري نمي كنم * تو نيز برو و ديكر كناه مكن

CAP. VIII.

Jeſus autem indè in montem Olivarum ivit. 1

XVIII. Sermo de muliere quam in adulterio prehenderunt.

Manè autem iterum Jeſus in templum venit, & turba multa ad eum congregati ſunt: ille itaque ſurrexit, & illos docuit. Scribæ autem & Phariſæi mulierem, quam manifeſtò in adulterio prehenderant, ad eum adduxerunt: & in medio cœtus ſtatuentes, Chriſto dixerunt; O præceptor, hanc mulierem in adulterio prehendimus manifeſto. In lege autem noſtra Moſes juſſit, ut tales mulieres lapidarent: jam tu quid dicis? Voluntas autem eorum erat ut in Chriſtum minimum quid captarent. Jeſus cùm audiſſet, in terram intuitus eſt, & aliquid in ſolo ſcripſit; & nihil dixit. Tempore autem tranſeunte & illis ab eo interrogantibus, caput extulit, & illis dixit; Qui eſt è vobis ſine peccato, primum ille lapidem jaciat. Et rurſus caput demiſit, & in terra ſcripſit. Turba hoc ſermone audito à ſenioribus inceperunt, & ſingulatim exibant, & mulier ſola manſit in medio ſtans. Cùm Jeſus caput elevâſſet, dixit; O mulier, ubi ſunt illi qui te judicârunt. Reſponſum dedit quòd omnes abiiſſent. Chriſtus dixit; Ego etiam te non judico, tu etiã abi, et rurſus peccatũ ne facias. 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Verſio VULGATA LATINA.

CAP. VIII.

1 JEſus autem perrexit in Montem oliveti : Et diluculò iterùm venit in tem-
2 plum, & omnis populus venit ad eum, & ſedens docebat eos. Adducunt au-
3 tem Scribæ, & Phariſæi, mulierem in adulterio deprehenſam: & ſtatuerunt eam in
4 medio, Et dixerunt ei ; Magiſter, hæc mulier modò deprehenſa eſt in adulterio.
5 In lege autem Moyſes mandavit nobis hujuſmodi lapidare. Tu ergò quid dicis ?
6 Hoc autem dicebant tentantes eum, ut poſſent accuſare eum. Jeſus autem incli-
7 nans ſe deorſùm, digito ſcribebat in terra. Cùm ergò perſeverarent interrogan-
8 tes eum, erexit ſe, & dixit eis ; Qui ſine peccato eſt veſtrûm, primus in illam la-
9 pidem mittat. Et iterùm ſe inclinans, ſcribebat in terra. Audientes autem
unus poſt unum exibant, incipientes à ſenioribus: & remanſit ſolus Jeſus, & mu-
lier in medio ſtans. Erigens autem ſe Jeſus, dixit ei ; Mulier, ubi ſunt, qui te ac- 10
cuſabant ? nemo te condemnavit ? Quæ dixit ; Nemo, Domine. Dixit autem 11
Jeſus ; Nec ego te condemnabo : Vade, & jam ampliùs noli peccare. Iterùm 12
ergò locutus eſt eis Jeſus, dicens ; Ego ſum lux mundi : qui ſequitur me, non am-
bulat in tenebris, ſed habebit lumen vitæ. Dixerunt ergò ei Phariſæi ; Tu de te- 13
ipſo teſtimonium perhibes : teſtimonium tuum non eſt verum. Reſpondit Jeſus, 14
& dixit eis ; Et ſi ego teſtimonium perhibeo de meipſo, verum eſt teſtimonium
meum : quia ſcio undè veni, & quò vado : vos autem neſcitis undè venio, aut
quò vado.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

1 2 * ومضى يسوع الى جبل الزيتون * وادلج باكرا الى الهيكل * وجاء اليه جميع الشعب وجلس
3 4 يعلمهم * فقدم اليه الكتبة والفريسيون مراة وجدت في زناء واوقفوها في الوسط * وقالوا له يا
5 6 معلم هذه المراة وجدناها في زناء * وفي ناموس موسى يوصي ان نرجم فماذا تقول انت * قالوا
7 هذا ليجدوا عليه علة. فاما يسوع فاطرق وكتب باصبعه على الارض * فلما استبطاوا سواله
8 رفع راسه وقال لهم من منكم بغير خطية فليرجمها اولا بحجر * ثم اطرق وكتب على
9 الارض * فلما سمعوا هذا منه منفهمين التبكيت بدوا يخرجون واحدا واحدا الى ان خرج
10 الشيوخ الى اخرهم * وبقي يسوع وحده والمراة التي كانت واقفة في الوسط * فرفع يسوع راسه
11 وقال لها يا امراة اين اوليك * ولا واحد دانك. فقالت ولا واحد يا رب. فقال لها يسوع ولا انا
ادينك اذهبي ومن الان لا تعودي الى الخطية *

* الفصل العشرون *

12 * ثم ان يسوع كلمهم ايضا قايلا انا هو نور العالم * ومن يتبعني لا يمشي في الظلام بل
13 14 يجد نور الحياة * قال له الفريسيون انت تشهد لنفسك ليست شهادتك حقا * فاجابهم يسوع
قايلا اني وان كنت اشهد لنفسي فشهادتي حق * لاني اعلم من اين جيت والى اين اذهب *
فاما انتم فلا علم لكم من اين اتيت ولا الى اين امضي *

CAP. VIII.

Contuliſq; ſe Jeſus in montem Oli- 1
vetum. Et adfuit manè diluculò in tem- 2
plo, & venit ad eum populus, & ſedit
docens eos. Adduxerunt autem ad eum 3
Scribæ & Phariſæi mulierem quæ in-
venta fuerat in adulterio, & ſtatuerunt
eam in medio. Et dixerunt ei ; Magi- 4
ſter, hanc mulierem invenimus in adul-
terio. Et in lege Moyſi præcipitur ut la- 5
pidetur : quid ergò dicis tu ? Dixerunt 6
hoc ut invenirent contra eum cauſam.
At Jeſus demiſit oculos, & ſcripſit digi-
to ſuo ſuper terram. Cùmque diſtuliſſent 7
interrogare eum, elevavit caput ſuum,
& dixit eis ; Qui ex vobis ſine peccato
eſt, jaciat in eam primus lapidem. Dein- 8
dè oculos demiſit, & ſcripſit ſuper ter-
ram. Cùm autem audiſſent hoc ab eo (in- 9
telligentes reprehenſionem) cœperunt ex-
ire ſingillatim, quoad exiſſent ſeniores
uſque ad ultimum. Et remanſit Jeſus ſo-
lus, & mulier quæ ſtabat in medio. Ele- 10
vavit autem Jeſus caput ſuum, & di-
xit ei ; Mulier, ubi ſunt illi ? Ne unus 11
quidem te condemnavit? Dixit; Ne unus
quidem, Domine. Dixit ei Jeſus; Neque
ego condemno te. Vade, et inpoſterum ne
revertaris ad peccatum.

Sectio vigeſima.

Præterea Jeſus allocutus eſt eos iterum, 12
dicens; Ego ſum Lux mundi: & qui ſe-
quitur me, non ambulabit in tenebris, ſed
inveniet lumen vitæ. Dixerunt ei Pha- 13
riſæi ; Tu teſtaris tibi ipſi : non eſt teſti-
monium tuū verū. Reſpondit eis Jeſus, 14
dicens ; Equidem etſi teſtarer mihi ipſi,
teſtimonium meum verum eſſet : quia
ſcio unde veni, & quò vado : Vobis au-
tem nulla eſt notitia unde venerim, ne-
que quò vadam.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 2 ፰ ወኢየሱስኒ፡ሖረ፡ደብረ፡ዘይት፡፡ ወበጽባሕ፡ ካዕበ፡ ቦአ፡ ምኵራበ፡ወተጋብኡ፡
ኵሉ፡ ሕዝብ፡ ኀቤሁ፡ ወነበረ፡ እንዘ፡ ይሜህሮሙ፡፡
በእንተ፡ ኵነኔ፡ ብእሲት፡ዘማዊት፡፡
3 ወአምጽኡ፡ኀቤሁ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪሳውያን፡ብእሲተ፡ እሥርት፡ እንተ፡ ተረክበት፡ በዝ
4 ሙት፡፡ ወአቀምዋ፡ውስጠ፡፡ ወይቤልዎ፡ ለመምህር፡ረከብናሃ፡ለዛቲ፡ብእሲት፡በ
5 ዝሙት፡፡ ወበሕግነ፡ሠርዐ፡ሙሴ፡ከመ፡ትትወገር፡ወአንተ፡ምንተ፡ትብል፡በእንቲአ
6 ሃ፡፡ ወዘንተ፡ነገረ፡ ዘይቤልዎ፡ እንዘ፡ ያሜክርዎ፡ ከመ፡ ይርከቡ፡ ምክንያተ፡ላዕ
ሌሁ፡ ወእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አትሐተ፡ አዕይንቲሁ፡ ውስተ፡ ምድር፡እንዘ፡ይጽሕፍ፡በ
7 አጻብዒሁ፡፡ ወሶቤ፡ ቀሙ፡ብዙኀ፡ተስአልዎ፡ ካዕበ፡ ወነጸረ፡ኀቤሆሙ፡ ወይቤሎ
8 ሙ፡ ዘአልቦ፡ ኃጢአተ፡ እምኔክሙ፡ ቀዲሙ፡ለይገራ፡ በእብን፡፡ ወደገመ፡ካዕበ፡
9 ደነነ፡ኀበ፡ምድር፡እንዘ፡ ይጽሕፍ፡፡ ወሶበ፡ ሰምዑ፡ ዘንተ፡ አኀዙ፡ ይሖሩ፡ፀበ፡አ
ሐዱ፡ እምቀደሚ፡ እስከ፡ ደኀሪ፡፡ ወተረፈ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ባሕቲቱ፡ ወብእሲትሰ፡
10 ቆመት፡ውስጠ፡ኀቤሁ፡፡ ወአንሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አዕይንቲሁ፡ወነጸረ፡ኀቤሃ፡
11 ወይቤላ፡ኦብእሲት፡አይቴ፡ሀለው፡እለ፡ይኬንኑኪ፡፡ አውሥአት፡ወትቤሎ፡ አልቦ፡
ዘእሬኢ፡ እግዚኦ፡፡ ወይቤላ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወአነሂ፡አልቦ፡ ዘእኴንነኪ፡ ሑሪ፡
12 እተዊ፡ ወእምዝ፡ደግመ፡ኢተአብሲ፡፡ ወካዕበ፡ነበቦሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤ፡
አነ፡ ውእቱ፡ ብርሃኑ፡ ለዓለም፡ ዘተለወኒ፡ ኢየሐውር፡ ውስተ፡ ጽልመት፡ ወይረክብ፡
13 ብርሃነ፡ሕይወት፡፡ ወይቤልዎ፡ ፈሪሳውያን፡ ለሊከኑ፡ ላንተ፡ ትንእድ፡ ርእሰከ፡ ሊ
14 ኮነ፡ጽድቅ፡ስምዕከ፡፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡እመኒ፡ለሊየ፡ስ
ምዕ፡ለርእስየ፡ጽድቅ፡ውእቱ፡ስምዕየ፡፡ እስመ፡ኣአምር፡እምኀበ፡መጻእኩ፡ወኀበሂ፡
አሐውር፡ ወአንትሙሰ፡ ኢታአምሩ፡እምኀበ፡ መጻእኩ፡ወኀበሂ፡ አሐውር፡፡

CAP. VIII.

ET Jeſus etiam profectus eſt *ad* Montem olivarum. Et diluculò iterum in- 1
travit templum, & congregati ſunt omnes populi ad eum, & ſedit docens eos. 2

De judicio mulieris adulteræ.

Et adduxerunt ad eum Scribæ, & Phariſæi mulierem ligatam, quæ apprehenſa 3
fuit in adulterio, & ſtatuerunt eam medio. Et dixerunt ei; Doctor, apprehen- 4
dimus hanc mulierem in adulterio : Et in lege noſtra ſtatuit Moſes quòd lapi- 5
daretur, & tu quid dicis de illa ? Et hunc ſermonem dixerunt ei, tentantes eum, 6
ut invenirent accuſationem contra eum : & Dominus Jeſus inclinavit oculos
ſuos in terram ſcribens cum digitis ſuis. Et quum inſtarent multùm, interrogâ- 7
runt eum iterum: & proſpexit ad eos, & dixit iis ; Qui non habuit peccatum ex
vobis olim, dejiciat eam cum lapide. Et ſecundò reclinavit ad terram, ſcri- 8
bens. Et quum audiviſſent hoc, cœperunt exire ſingillatim, unuſquiſque à primo 9
ad ultimum: & remanſit Dominus Jeſus ſolus, & mulier ſtetit intus apud eum.
Et levavit Dominus Jeſus oculos ſuos, & aſpexit ad eam, & dixit ei; Mulier, ubi 10
ſunt judices tui ? Reſpondit, & dixit ei ; Nemo eſt quem conſpicio, Domine: & 11
dixit ei Dominus Jeſus, Et ego etiam nihil habeo quo judicem te, ito, vade, &
denuò ne pecce. Et iterum loquutus eſt iis Dominus Jeſus, & dixit; Ego ſum 12
Lux mundi : qui ſequutus eſt me, non ibit in tenebras, ſed inveniet lumen vitæ.
Et dixerunt ei Phariſæi; Num tú net tu laudas teipſum? non eſt verum teſtimoni- 13
um tuum. Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit iis; Etiamſi egomet teſtis *ſum* 14
mihimet, verum eſt teſtimonium meum, quia ſcio unde veni, & quò vadam : Vos
autem neſcitis unde veni, & quò vadam.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

نوزده   انجا كه كفت چون فرزند آدمي را بر داريد انكه بدانيد كه منم
* ديكر بار عيسي بديشان سخن اغاز كرد * ومي كفت * منم من روشنايي عالم * هر كه در 12
پي من بيايد * در تاريكي نكردد * ليكن براي خود روشنايي † زندكاني را بيابد * * معتزلان 13
كفتند * تو بر نفس خود كواهي مي دهي * وكواهي تو راست نباشد * * عيسي جواب داد 14
و بديشان كفت * اكر من بر نفس خود كواهي دهم كواهي من راستست * سبب انك مي
دانم كه از كجا آمدم * و بكجا مي روم * وشما نمي دانيد * كه از كجا آمديد * وبكجا
مي رويد * ونيز نمي دانيد كه من از كجا آمدم * وبكجا مي روم *

XIX. Ubi dixit ; Cùm Filium
hominis extuleritis, tunc
ſcietis quòd ego ſum.

Iterùm Jeſus cum illis ſermonem 12
exorſus eſt, & dixit ; Ego ſum Lux
mundi: quicunque poſt me venerit in
tenebris non ambulabit, ſed ſibi lu-
men vitæ inveniet. Phariſæi dixe- 13
runt ; Tu de teipſo teſtimonium das,
& teſtimonium tuum verum non eſt.
Jeſus reſponſum dedit, & illis di- 14
xit; Etiamſi ego de meipſo teſtimoni-
um do, teſtimonium meum verum
eſt, propterea quòd ſcio unde veni,
& quò vado : vos autem neſcitis,
unde veniſtis, & quò proficiſcimini;
atque etiam neſcitis, unde ego
veni, & quò vado.

Vos ſecundùm carnem judicatis, ego non judico quenquam. Et ſi judico *autem*
15 16 Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα. Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ
ego, judicium meum verum eſt: quia ſolus non ſum, ſed ego, & *mittens*
ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθής ἐστιν· ὅτι μόνος οὐκ εἰμὶ, ἀλλ' ἐγὼ, καὶ ὁ πέμψας
me Pater. Et in lege *verò* veſtra ſcriptum eſt; Quia duorum hominum
17 με πατήρ. Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται, Ὅτι δύο ἀνθρώπων
teſtimonium verum eſt. Ego ſum *teſtificans* de meipſo: & *teſtatur*
18 ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν. Ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ
de me *mittens* me Pater. Dicebant ergò ei; Ubi eſt Pater tuus?
19 περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου;
Reſpondit Jeſus; Neque me ſcitis, neque Patrem meum. Si me ſciretis,
ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου. εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, πζ γ
& Patrem meum ſciretis *nimirùm*. Hæc verba locutus eſt Jeſus in
20 καὶ τὸν πατέρα μου ᾔδειτε ἄν. Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν πη α
gazophylacio, docens in templo, & nemo apprehendit eum: quia necdum
τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτόν· ὅτι οὔπω
venerat hora ejus. Dixit ergò iterum eis Jeſus; Ego vado: &
21 ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ πθ ι
quæretis me, & in peccato veſtro moriemini. Quò ego vado, vos non
ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε. ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ
poteſtis venire. Dicebant ergò Judæi; Numquid interficiet ſemetipſũ, quia *di-*
22 δύνασθε ἐλθεῖν. Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, Μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτόν, ὅτι λέ-

cit; Quò ego vado, vos non poteſtis venire? Et dicebat eis; Vos de
γει, Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐκ 23
deorsùm eſtis, ego *ex* *ſursùm* ſum: vos de mundo hoc eſtis, ego non ſum
τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ
de mundo hoc. Dixi ergò vobis; Quia moriemini in peccatis
ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Εἶπον οὖν ὑμῖν, Ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις 24
veſtris. Si enim non credideritis quia ego ſum, moriemini in *peccatis veſtris*.
ὑμῶν. ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.
Dicebant ergò ei; Tu quis es? Et dixit illis Jeſus; Principiũ *quod* & loquor
Ἔλεγον οὖν αὐτῷ, Σὺ τίς εἶ; καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Τὴν ἀρχὴν ὅ,τι καὶ λαλῶ 25
vobis. Multa habeo de vobis loqui & judicare, ſed *mittens* me verax eſt: &
ὑμῖν. Πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν καὶ κρίνειν, ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστι· κἀ- 26
ego quæ audivi ab eo, hæc loquor in *mundum*. Non cognoverunt quia Pa-
γὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον. Οὐκ ἔγνωσαν ὅτι τὸν πα- 27
trem eis dicebat. Dixit ergò eis Jeſus; Cùm exaltaveritis filium ho-
τέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ὅταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀν- 28
minis, tunc cognoſcetis quia ego ſum, & à meipſo facio nihil: ſed ſicut do-
θρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδέν, ἀλλὰ καθὼς ἐδί-
cuit me Pater *meus*, hæc loquor. Et *mittens* me, *cum me* eſt:
δαξέ με ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ. Καὶ ὁ πέμψας με, μετ' ἐμοῦ ἐστιν· 29
non reliquit me ſolum *Pater*: quia ego placita ei facio ſemper.
οὐκ ἀφῆκέ με μόνον ὁ πατήρ· ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 16 * ܐܢܬܘܢ ܦܓܪܢܐܝܬ ܕܐܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܢܐ ܠܐܢܫ ܠܐ ܕܐܢ ܐܢܐ. * ܘܐܢ ܕܐܢ ܐܢܐ ܕܝܢ ܀ ܕܝܢܝ ܫܪܝܪ
ܗܘ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܒܠܚܘܕܝ. ܐܠܐ ܐܢܐ ܘܐܒܝ ܕܫܕܪܢܝ. * ܘܒܢܡܘܣܟܘܢ ܕܝܢ ܟܬܝܒ. 17
ܕܣܗܕܘܬܐ ܕܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܫܪܝܪܐ ܗܝ. * ܐܢܐ ܐܢܐ ܕܣܗܕ ܐܢܐ ܥܠ ܢܦܫܝ ܘܐܒܝ ܕܫܕܪܢܝ ܣܗܕ 18
ܥܠܝ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܝܟܘ ܐܒܘܟ. ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܠܝ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܐ 19
ܠܐܒܝ. ܐܠܘ ܠܝ ܝܕܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. ܐܦ ܠܐܒܝ ܝܕܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. * ܗܠܝܢ ܡܠܐ ܡܠܠ 20
ܒܝܬ ܓܙܐ ܟܕ ܡܠܦ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܐܚܕܗ. ܠܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܐܬܬ ܗܘܬ ܫܥܬܗ. * ܐܡܪ 21
ܠܗܘܢ ܬܘܒ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ. ܐܙܠ ܐܢܐ. ܘܬܒܥܘܢܢܝ ܘܬܡܘܬܘܢ ܒܚܛܗܝܟܘܢ. ܘܠܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܙܠ
ܐܢܐ ܀ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ. * ܐܡܪܝܢ ܝܗܘܕܝܐ. ܠܡܐ ܗܘ ܢܦܫܗ ܩܛܠ ܀ 22
ܕܐܡܪ ܕܠܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ ܀ * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܡܢ 23
ܕܠܬܚܬ ܐܢܬܘܢ. ܘܐܢܐ ܡܢ ܕܠܥܠ ܐܢܐ. ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܗܢܐ ܥܠܡܐ ܐܢܬܘܢ. ܐܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܡܢ ܗܢܐ
ܥܠܡܐ. * ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܬܡܘܬܘܢ ܒܚܛܗܝܟܘܢ. ܐܢ ܠܐ ܓܝܪ ܬܗܝܡܢܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. ܬܡܘܬܘܢ 24
ܒܚܛܗܝܟܘܢ. * ܐܡܪܝܢ ܝܗܘܕܝܐ. ܐܢܬ ܡܢ ܐܢܬ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܦܢ ܕܫܪܝܬ ܕܐܡܠܠ 25
ܥܡܟܘܢ ܀ * ܣܓܝ ܐܝܬ ܠܝ ܕܐܡܠܠ ܥܠܝܟܘܢ ܘܐܕܘܢ. ܐܠܐ ܡܢ ܕܫܕܪܢܝ ܫܪܝܪ ܗܘ. ܘܐܢܐ 26
ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܬ ܡܢܗ. ܗܠܝܢ ܗܘ ܡܡܠܠ ܐܢܐ ܒܥܠܡܐ. * ܘܠܐ ܝܕܥܘ ܕܥܠ ܐܒܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. 27

* ܩܪܝܢܐ ܕܝܘܡ ܐܪܒܥܐ ܕܫܒܬܐ ܕܚܘܪܐ * ܟܕ *

28 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܬܘܒ ܝܫܘܥ. ܐܡܬܝ ܕܬܪܝܡܘܢܝܗܝ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܀ ܗܝܕܝܢ ܬܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ.
ܘܡܕܡ ܡܢ ܨܒܝܢܝ ܠܐ ܥܒܕ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܐܝܟܢܐ ܕܐܠܦܢܝ ܐܒܝ ܗܟܢܐ ܗܘ ܡܡܠܠ ܐܢܐ.
29 * ܘܡܢ ܕܫܕܪܢܝ ܥܡܝ ܐܝܬܘܗܝ. ܘܠܐ ܫܒܩܢܝ ܠܒܠܚܘܕܝ ܐܒܝ ܀ ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܡܕܡ ܕܫܦܪ ܠܗ ܥܒܕ ܐܢܐ ܒܟܠܙܒܢ.

Vos corporaliter judicatis, ego neminem ju- 15
dico. Veruntamen ſi judicavero, judiciũ me- 16
um verum eſt: quia non ſum ſolus, ſed ego &
Pater meus qui miſit me. Sed & in lege ve- 17
ſtra ſcriptum eſt, teſtimonium duorum viro-
rum verum eſſe. Ego ſum qui teſtificor de me- 18
ipſo, & Pater meus qui miſit me, teſtatur de
me. Dicunt ei; Ubi eſt tuus Pater? reſpon- 19
dit Jeſus, & dixit eis; Neque me nôſtis, ne-
que Patrem meum: ſi me nôſſetis, & Patrem
meum nôſſetis. Hæc verba locutus eſt in Ga- 20
zophylacio dum doceret in templo: & nemo
prehendit eum, nondum enim venerat hora
ejus. Dixit eis iterum Jeſus; Ego vado, & 21
quæretis me, ac moriemini in peccatis ve-
ſtris: & quò vado, vos non poteſtis venire.
Dicunt Judæi; Num fortè interfecturus eſt ſe- 22
ipſum, qui dicat, Quò ego vado, vos non po-
teſtis venire? At dixit eis; Vos ex inferis 23
eſtis, & ego ex ſupernis: Vos eſtis
ex hoc mundo, ego non ſum ex hoc mundo.
Dixi vobis, vos morituros eſſe in pec- 24
catis veſtris: niſi enim credideritis me *eum*
eſſe, moriemini in peccatis veſtris. Dicunt 25
Judæi; Tu quis es? Dixit eis Jeſus; Etiamſi
cœperim loqui vobiſcum, Multa *tamen* mihi 26
ſunt contra vos dicenda & judicanda. Sed is
qui me miſit, verax eſt: & ego quæ audivi
ab eo, hæc ipſe loquor in mundo. Neque 27
noverunt eum de Patre ipſis verba facere.

Lectio feriæ IV. hebdomadis Candidatorum. 24.

Dixit eis iterum Jeſus; Quum extuleritis 28
Filium hominis, tunc agnoſcetis me *eum* eſ-
ſe, nihilque propriâ ſponte facere: ſed ſicut
docuit me Pater meus, ſimiliter ipſe loquor.
Et qui me miſit mecum eſt, neque me reli- 29
quit ſolum Pater meus, quoniam ego quod
gratum eſt ei, facio ſemper.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 16 * وشما كوشتمنديد† * ومن كسي را داوري نمي كنم * واكر داوري كنم حكم من راستست *
17 براي انك تنها نيستم * الا من و پدرم انك مرا فرستاد * و در ناموس شما نبشته شد * كه كواهي
18 دو شخص راستست * منم من كه بر خود كواهي مي دهم * و پدرم كه مرا فرستاد بر من كواهي
19 دهد * به عيسي كفتند پدرت كجاست * بما بنما * جواب داد كه نه مرا شناختيد * ونه پدرم را
20 واكر پدرم را مي شناختيد * مرا نيز مي شناختيد * اين را مي كفت† در خزانهء
ايشان * وقتي كه در هيكل تعليم مي داد * وكسي اورا نكرفت براي انك هنوز هنكام او نرسيده
21 بود * * باز عيسي بديشان كفت * من بروم و شما مرا بجوييد * ودر كناه خود بميريد *
22 اما انجا كه من روم شما نتوانيد آمد * * يهوديان كفتند * مكر خودرا مي
23 كشد * كه كفت هر كجا كه من روم شما نتوانيد آمدن * * وباز بديشان كفت شما از زير
24 هستيد * ومن از بالا هستم * وشما ازين عالميد * ومن ازين عالم† نيستم * * و بشما كفتم * شما در كناه
خود بميريد * وباز مي كويم كه اكر ايمان نياوريد * بي شك در كناه خود بميريد *

Vos enim carnales eſtis: ego autem 15
quemquam non judico. Et ſi ju- 16
dico, judicium meum rectum eſt: eò
quòd ſolus non ſum, ſed ego &
Pater meus, qui me miſit. In le- 17
ge autem veſtra ſcriptum eſt, quòd
teſtimonium duorum hominum ve-
rum eſt. Ego ſum qui de meipſo teſti- 18
monium do: & Pater meus, qui me
miſit, de me teſtimonium dat. Ad 19
Jeſum dixerunt; Pater tuus ubi eſt?
Nobis oſtende. Reſponſum dedit; Ne
me quidem nôſtis, neque Patrem me-
um: quòd ſi Patrem meum nôſſe-
tis, me quoque nôſſetis. Hæc dixit 20
in gazophylacio eorum, quo tempore
in templo doceret, & nemo eum pre-
hendit, eò quòd nondum tempus ejus
adveniſſet. Rurſus Jeſus illis di- 21
xit; Ego abibo, & vos me quæretis,
& in peccato veſtro moriemini:
attamen quò ego vado, vos non po-
teſtis venire. Judæi dixerunt; 22
Nunquid ſe interficiet, quòd dixit,
Quocunque ego vado vos non po-
teſtis venire? Et rurſus illis di- 23
xit; Vos infernè eſtis, & ego ſu-
pernè ſum: vos ex hoc mundo eſtis,
& ego ex hoc mundo non ſum. Vo- 24
bis itaque dixi; Vos in peccato
veſtro moriemini: & rurſus di-
co, quòd niſi fidem habueritis, in-
dubitatò in peccatis veſtris mo-
riemini.

Verſio VULGATA LATINA.

15
16 Vos ſecundùm carnem judicatis; ego non judico quenquam: Et ſi judico
ego, judicium meum verum eſt, quia ſolus non ſum: ſed ego, & qui mi-
17 ſit me, Pater. Et in lege veſtra ſcriptum eſt; Quia duorum hominum teſti-
18 monium verum eſt. Ego ſum, qui teſtimonium perhibeo de meipſo: &
19 teſtimonium perhibet de me, qui miſit me, Pater. Dicebant ergò ei; Ubi
eſt Pater tuus? Reſpondit Jeſus; Neque me ſcitis, neque Patrem meum: ſi
20 me ſciretis, forſitan & Patrem meum ſciretis. Hæc verba locutus eſt Jeſus
in gazophylacio, docens in templo: & nemo apprehendit eum, quia nec-
21 dum venerat hora ejus. Dixit ergò iterùm eis Jeſus; Ego vado, & quæ-
retis me, & in peccato veſtro moriemini. Quò ego vado, vos non poteſtis
22 venire. Dicebant ergò Judæi; Numquid interficiet ſemetipſum, quia dixit;
Quò ego vado, vos non poteſtis venire? Et dicebat eis; Vos de deorſùm 23
eſtis, ego de ſupernis ſum. Vos de mundo hoc eſtis, ego non ſum de hoc
mundo. Dixi ergò vobis, Quia moriemini in peccatis veſtris: ſi enim non 24
credideritis quia ego ſum, moriemini in peccato veſtro. Dicebant ergò ei; 25
Tu quis es? Dixit eis Jeſus; Principium, qui & loquor vobis. Multa ha- 26
beo de vobis loqui, & judicare: ſed qui me miſit, verax eſt: & ego quæ
audivi ab eo, hæc loquor in mundo. Et non cognoverunt quia Patrem ejus 27
dicebat Deum. Dixit ergò eis Jeſus; Cùm exaltaveritis Filium hominis, tunc 28
cognoſcetis quia ego ſum, & à meipſo facio nihil, ſed ſicut docuit me Pater,
hæc loquor: Et qui me miſit, mecum eſt, & non reliquit me ſolum: quia 29
ego, quæ placita ſunt ei, facio ſemper.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* انتم انما تدينون جسديا وانا لا ادين احدا * وان انا دنت فديني حق هو لاني لست وحدي 15 16
بل انا والاب الذي ارسلني * وقد كتب في ناموسكم ان شهادة رجلين حق هي * انا اشهد 17 18
لنفسي * وابي الذي ارسلني يشهد لي * قالوا له اين هو ابوك * فاجابهم يسوع ما تعرفوني ولا 19
تعرفون ابي * لو كنتم تعرفوني لعرفتم ابي ايضا * هذا الكلام قاله في الخزانة وهو يعلم في الهيكل 20
ولم يمسكه احد لان ساعته لم تكن جاءت * الفصل الحادي والعشرون *
ثم قال لهم يسوع ايضا انا امضي وتطلبوني فلا تجدوني وتموتون بخطاياكم * وحيث انا اذهب 21
لستم تقدرون على اتيانه * فقال اليهود هل يريد ان يقتل نفسه لقوله انكم لا تطيقون المجي 22
الى حيث اذهب * فقال لهم انتم من اسفل وانا فمن العلو * وانتم من هذا العالم وانا لست من 23
هذا العالم * قد اخبرتكم انكم تموتون بخطاياكم * ان لم تومنوا اني انا هو تموتون 24
بخطاياكم * فقالوا له من انت * فقال لهم يسوع اني وان كنت قد بداءت بمخاطبتكم * 25
* فان لي كثيرا اقوله واحكم عليكم * لكن الذي ارسلني حق هو * والذي سمعته 26
منه به اتكلم في العالم * فلم يكونوا يعرفوا انه عني بهذا القول الاب * قال لهم يسوع اذا رفعتم 27 28
ابن البشر فحينئذ تعلمون اني انا هو واني لست افعل شيا من عندي لكن كما علمني ابي كذلك
اقول * ومن ارسلني هو معي * ولن يدعني الاب وحدي لاني افعل ما يرضيه كل حين * 29

Vos quidem judicatis corporaliter: ego 15 *verò non judico quenquam. Et ſi ego* 16 *judicem, judicium meum verum eſt: quia non ſum ſolus, ſed ego & Pater qui miſit me. Et verò ſcriptum eſt in lege* 17 *veſtra, teſtimonium duorum hominum verum eſſe. Ego teſtor mihi ipſi, & Pa-* 18 *ter meus qui miſit me, teſtatur mihi. Dixerunt ei; Ubi eſt pater tuus? Di-* 19 *xit eis Jeſus; Non cognoſcitis me, neque cognoſcitis patrem meum. Si cognoſceretis me, ſanè cognoſceretis patrem meum etiam. Hunc ſermonem locutus* 20 *eſt in ærario dum doceret in templo: & non apprehendit eum quiſquam, quia hora ejus nondum venerat.*

Sectio vigeſima prima.

Item dixit eis Jeſus iterum; Ego vado, 21 *& quæretis me, & non invenietis me, & moriemini in peccatis veſtris. Et quò ego vado, non poteſtis venire. Di-* 22 *xerunt Judæi; Nunquid vult interficere ſeipſum, cùm dicat, Vos non poteſtis venire quò vado? Et dixit illis; Vos* 23 *infernè eſtis, & ego ſupernè: Et vos eſtis de hoc mundo, & ego non ſum de hoc mundo. Jam ſignificavi vobis vos* 24 *morituros in peccatis veſtris. Niſi credatis quòd ego ſum, moriemini in peccatis veſtris. Dixerunt ei; Quis es tu?* 25 *Ait illis Jeſus; Equidem licèt jam cœperim alloqui vos; Tamen ſuperſunt* 26 *mihi multa dicenda & judicanda adverſùm vos. Verùm qui miſit me, verax eſt: & quod audivi ab eo, ipſum loquor in mundo. Et non deprehende-* 27 *runt innuere eum hoc ſermone Patrem. Subdidit illis Jeſus; Cùm exaltaveritis* 28 *Filium hominis, tunc cognoſcetis quòd ego ſum, & quòd non ago rem ullam à me ipſo: ſed quemadmodum docuit me Pater meus, ita dico. Et qui me miſit, eſt mecũ,* 29 *& nullatenus reliquit me Pater ſolũ, quia facio quod placet ei omni tempore.*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15
16 ወአንትሙሰ፡ሕገ፡ዘሥጋ፡ትኴንኑ፡ ወአንሰ፡ኢይኴንን፡ ወኢመነሂ። ወእመኒ፡ኮነንኩ፡ጽድቅ፡
ኵነኔየ፡እስመ፡ኢኮንኩ፡ባሕቲትየ፡አነ፡አላ፡ ዘፈነወኒ፡ አብ። ወውስተ፡ኦሪትክሙ
17 ኒ፡ጽሑፍ፡ስምዐ፡ክልኤቱ፡ሰብእ፡እሙን፡ውእቱ። ወአነሂ፡ስምዕ፡ለርእስየ፡ወሰ
18 ማዕትየ፡አብ፡ዘፈነወኒ። ወይቤልዎ፡ አይቴ፡ውእቱ፡ አቡከ፡፡ ወአውሥአ፡ እግ
19 ዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ወኢኪያየ፡ታአምሩ፡ ወኢአባየ፡ ሶቤሰ፡ ኪያየ፡ አእምርክ
20 ሙ፡ወእምአእምርክምዎ፡ ለአቡየኒ። ወዘንተ፡ነገረ፡ ተናገሮሙ፡ በኀበ፡ሙዳየ፡
ምጽዋት፡እንዘ፡ይሜህሮሙ፡በምኵራብ፡፡ወኢአኀዝዎ፡እስመ፡ኢበጽሐ፡ጊዜሁ።
21 ወይቤሎሙ፡ካዕበ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አንሰ፡አሐውር፡ወካዕበ፡ተኃሥሡኒ፡ወትመውቱ፡
22 በኃጢአትክሙ፡ወኀበ፡ አነ፡ አሐውር፡እንትጋ፡ኢትክሉ፡መጺአ። ወይቤሉ፡አይ
ሁድ፡ይቀትልኑ፡ እንጋ፡ ርእሶ፡ ለሊሁ፡ዘይብለነ፡ኀበ፡አነ፡አሐውር፡ኢትክሉ፡መጺአ፡
23 አንትሙ። ወይቤሎሙ፡አንትሙሰ፡እምታሕቱ፡አንትሙ፡ወአንሰ፡እምላዕሉ፡አነ፡፡
24 አንትሙሰ፡እምዝንቱ፡ዓለም፡ወአንሰ፡ኢኮንኩ፡ እምዝንቱ፡ዓለም። ወአንሰ፡እ
ብለክሙ፡ትመውቱ፡በኃጢአትክሙ፡ ለእመ፡ ኢአመንክሙኒ፡ ከመ፡አነ፡ውእቱ፡ትመው
25 ቱ፡ በኃጢአትክሙ። ወይቤልዎ፡ መኑ፡ አንተ፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
26 ቀዳማዊ፡ ወነገርኩክሙ። ወብዙኅ፡ቦ፡ ዘእብል፡ በእንቲአክሙ፡ ወእኴንን፡፡ ወ
27 ባሕቱ፡ ዘፈነወኒ፡ ጻድቅ፡ ውእቱ፡ ወአንሰ፡ ዘሰማዕኩ፡ በኀቤሁ፡እነግር፡ለዓለም።
28 ወኢያአመሩ፡ ከመ፡ በእንተ፡ አብ፡ ይቤሎሙ። ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
ሶበ፡ ተሰዐለ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕያው፡ ወይእተ፡ ዕለተ፡ አሜሃ፡ ታአምሩ፡
ከመ፡ አነ፡ ውእቱ፡ ወአኮ፡ ዘእምኀቤየ፡ ዘእነግር፡ በከመ፡ መሀረኒ፡አብ፡ከማሁ፡እነግ
29 ር፡ወእብል። ወዘፈነወኒ ፡ ሃሎ፡ ምስሌየ ፡ ወኢይኃድገኒ ፡ ባሕቲትየ፡፡ እስመ፡
አነ፡ ሥምረቶ ፡ እገብር ፡ ዘልፈ።

Et vos more carnis judicatis, & ego non judico quenquam. *Si ego* judicavi, 15 16
verum *eſt* judicium meum: quia non fui ſolus ego, ſed qui miſit me Pater.
In lege veſtra ſcriptum eſt, Teſtimonium duorum virorum verum eſt. Et ego 17
teſtis *ſum* de me ipſo, & teſtis meus *eſt* Pater qui miſit me. Et dixerunt ei, Ubi 18
eſt pater tuus? & reſpondit Dominus Jeſus, & dixit iis; Neque me ſcitis, neque 19
patrem meum, ſi me ſciretis, tunc ſciretis patrem meum. Et hunc ſermonem 20
loquutus eſt iis apud arcam eleemoſynæ, docens eos in templo: & non pre-
henderunt eum, quoniam non venerat tempus ejus. Et dixit iis iterum Domi- 21
nus Jeſus; Ego vado, & iterum quæretis me, & moriemini in peccatis veſtris:
& quò ego vado, vos non poteſtis venire. Et dixerunt Judæi; Trucidabitne 22
igitur ſemetipſum, qui dixit nobis, Ubi ego vado, non poteſtis venire vos?
Et dixit iis; Vos ex inferis eſtis, & ego ex ſupernis ſum: vos ex hoc mundo, & 23
ego non fui ex hoc mundo. Et ego dico vobis, Moriemini in peccatis veſtris; 24
ſi non credideritis quòd ego ſum, moriemini in peccatis veſtris. Et dixe- 25
runt ei, Quis es? & dixit iis Dominus Jeſus; Primus, & loquutus ſum vobis. Et 26
multa habeo quæ loquar de vobis, & judicabo: veruntamen qui miſit me ve-
rus eſt, & ego, quæ audivi apud eum loquar mundo. Et non cognoſcebant 27
quòd de Patre dixiſſet iis. Et dixit iis Dominus Jeſus, Quando exaltatus fuerit 28
Filius hominis, & iſtâ die, tunc cognoſcetis quòd ego ſum, & non quòd à me
eſt *id* quod loquor: prout docuit me Pater, ſic loquor & dico. Et qui miſit me 29
eſt mecum, & non relinquet me ſolum, quoniam ego voluntatem ejus
facio ſemper.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* يهوديان كفتند * تو كيستي * عيسي كفت منم كه از اغاز بشما كفتم و كردم 25
* وهنوز بشما كفتني بسيار دارم * كه بكويم * وحكم كنم * ليكن انك مرا فرستاد راست است * 26
ومن انچ از و شنيدم * در عالم مي كويم * * ونمي دانستند كه براي پدر * بديشان 27
كفت * * دكر باره عيسي بديشان كفت * وقتي كه فرزند ادمي را بلند † بر داريد * انكه 28
بدانيد كه منم من * و از اختيار نفس خود چيزي نمي كنم * ليكن انچنانك پدرم مرا
اموزانيد * اين چنين مي كويم * * وانك مرا فرستاد با منست * وپدرم مرا تنها نكذاشت * براي 29
انك انچ رضاء اوست در هر وقتي انرا كنم *

Judæi dixerunt; Tu quis es? Je- 25 *ſus dixit; Ego ſum quem ab initio vobis dixi, & feci. Et adhuc vo-* 26 *biſcum ſermonem multum habeo quem loquar, & judicium faciam: ſed is, qui me miſit, verax eſt, & ego id quod ab eo audivi, in mundo loquor. Et neſciebant quòd de Pa-* 27 *tre illis loqueretur. Rurſus Jeſus il-* 28 *lis dixit; Quo tempore Filium hominis in altum extuleritis, tunc ſcietis quòd ego ipſe ſum, & ex electione animæ meæ nihil facio, ſed quemadmodum Pater meus me docuit, ſic loquor. Et is qui me mi-* 29 *ſit, mecum eſt: & Pater meus me ſolum non reliquit, quia id quod placitum ejus eſt, omni tempore illud facio.*

Hæc illo loquente, multi crediderunt in eum. Dicebat ergò Je-
30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. Ἔλεγεν οὖν ὁ Ἰη-
31 ſus ad *credentes* ei, Judæos; Si vos manſeritis in ſermone
σοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ἰουδαίους, Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ
meo, verè diſcipuli mei eritis: Et cognoſcetis veritatem, & veri-
32 τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ· Καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλή-
tas *liberos faciet* vos. Reſponderunt ei; Semen Abrahæ ſumus, &
33 θεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Σπέρμα Ἀβραάμ ἐσμεν, καὶ
nemini ſervivimus unquam: quomodò tu dicis, *Quòd* liberi eritis?
οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις, Ὅτι ἐλεύθεροι γενήσεσθε;
Reſpondit eis Jeſus; Amen, amen dico vobis; Quia omnis *faciens*
34 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν
peccatum, ſervus eſt peccati. *At* ſervus non manet in domo
35 ἁμαρτίαν, δοῦλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας. Ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ
in æternum: filius manet in æternum. Si ergò filius vos libera-
36 εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθε-
verit, verè liberi eritis. Scio quia *ſemen* Abrahæ eſtis: ſed quæ-
37 ρώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε. Οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζη-
ritis me interficere, quia ſermo meus non capit in vobis. Ego quod vi-
38 τεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν. Ἐγὼ ὃ ἑώ-
di apud Patrem *meum*, loquor: & vos *igitur quod* vidiſtis apud Pa-
ρακα παρὰ τῷ πατρί μου, λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν ὃ ἑωράκατε παρὰ τῷ πα-
trem veſtrum, facitis. Reſponderunt & dixerunt ei; Pater noſter Abraham
τρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε. Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ 39
eſt. Dicit eis Jeſus; Si filii Abrahæ *eſſetis*, opera Abra-
ἐστι. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραὰμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβρα-
hæ *faceretis utique*. Nunc autem quæritis me interficere, hominem qui veritatem
ὰμ ἐποιεῖτε ἄν. Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν 40
vobis locutus ſum, quā audivi à Deo: hoc Abraham non fecit. Vos
ὑμῖν λελάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν. Ὑμεῖς 41
facitis opera patris veſtri. Dixerunt itaq; ei; Nos ex fornicatione non
ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. Εἶπον οὖν αὐτῷ, Ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ
ſumus *facti*: unum Patrem habemus, Deum. Dixit ergò eis Jeſus; Si
γεγεννήμεθα· ἕνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ 42
Deus Pater veſter eſſet, diligeretis utique me: ego enim ex Deo *profectus ſum*, &
ὁ Θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον, καὶ
veni: neque enim à meipſo veni, ſed ille me miſit. *Propter*
ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε. Διὰ 43
quid loquelam meam non cognoſcitis? Quia non poteſtis audire ſer-
τί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε; ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λό-
monem meum.
γον τὸν ἐμόν.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

30 * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܀ ܤܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ܂ * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܗܢܘܢ ܝܗܘܕܝܐ
31 ܕܗܝܡܢܘ ܒܗ܂ ܐܢ ܐܢܬܘܢ ܬܩܘܘܢ ܒܡܠܬܝ ܀ ܫܪܝܪܐܝܬ ܬܠܡܝܕܝ ܐܢܬܘܢ܂ * ܘܬܕܥܘܢ 32
ܫܪܪܐ܂ ܘܗܘ ܫܪܪܐ ܢܚܪܪܟܘܢ܂ * ܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܙܪܥܗ ܚܢܢ ܕܐܒܪܗܡ܂ ܘܡܢ ܡܡܬܘܡ ܠܥܒܕܘܬܐ 33
ܠܐܢܫ ܠܐ ܫܡܫܢ ܠܗ܂ ܐܝܟܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܕܒܢܝ ܚܐܪܐ ܬܗܘܘܢ܂ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܐܡܝܢ 34
ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܀ ܕܟܠ ܕܥܒܕ ܚܛܝܬܐ ܥܒܕܐ ܗܘ ܕܚܛܝܬܐ܂ * ܘܥܒܕܐ ܠܐ 35
ܡܩܘܐ ܠܥܠܡ ܒܒܝܬܐ ܀ ܒܪܐ ܕܝܢ ܠܥܠܡ ܡܩܘܐ܂ * ܐܢ ܗܘ ܗܟܝܠ ܕܒܪܐ ܢܚܪܪܟܘܢ ܀ 36
ܫܪܝܪܐܝܬ ܒܢܝ ܚܐܪܐ ܬܗܘܘܢ܂ * ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܙܪܥܗ ܐܢܬܘܢ ܕܐܒܪܗܡ܂ ܐܠܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ 37
ܠܡܩܛܠܢܝ ܀ ܡܛܠ ܕܠܡܠܬܝ ܠܐ ܦܝܤܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ * ܐܢܐ ܡܕܡ ܕܚܙܝܬ ܠܘܬ ܐܒܝ 38
ܡܡܠܠ ܐܢܐ܂ ܘܐܢܬܘܢ ܡܕܡ ܕܚܙܝܬܘܢ ܠܘܬ ܐܒܘܟܘܢ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ * ܥܢܘ 39
ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܐܒܘܢ ܕܝܠܢ ܐܒܪܗܡ ܗܘ܂ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܐܠܘ ܒܢܘܗܝ ܗܘܝܬܘܢ
ܕܐܒܪܗܡ ܀ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܒܪܗܡ ܥܒܕܝܢ ܗܘܝܬܘܢ܂ * ܗܫܐ ܕܝܢ ܗܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ 40
ܠܡܩܛܠܢܝ ܀ ܠܓܒܪܐ ܕܫܪܪܐ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ܂ ܐܝܢܐ ܕܫܡܥܬ ܡܢ ܐܠܗܐ܂ ܗܕܐ
ܐܒܪܗܡ ܠܐ ܥܒܕ ܀ * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܒܕܐ ܕܐܒܘܟܘܢ܂ ܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܚܢܢ 41
ܡܢ ܙܢܝܘܬܐ ܠܐ ܗܘܝܢ܂ ܚܕ ܐܒܐ ܐܝܬ ܠܢ ܐܠܗܐ܂ * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ܂ ܐܠܘ ܐܠܗܐ 42
ܐܒܘܟܘܢ ܗܘܐ܂ ܪܚܡܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܝ܂ ܐܢܐ ܓܝܪ ܡܢ ܐܠܗܐ ܢܦܩܬ ܘܐܬܝܬ܂ ܘܠܐ ܗܘܐ
ܡܢ ܨܒܝܢ ܢܦܫܝ ܐܬܝܬ܂ ܐܠܐ ܗܘ ܫܠܚܢܝ܂ * ܡܛܠ ܡܢܐ ܡܠܬܝ ܠܐ ܡܫܬܘܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܀ 43
ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܫܡܥ ܡܠܬܝ܂

Quumque hæc loqueretur, multi crediderunt 30
in eum. Dixit autem Jeſus Judæis illis qui 31
crediderunt in ipſum; Si vos permanſeritis
in ſermone meo, verè diſcipuli mei eſtis. Et 32
cognoſcetis veritatem, & ipſa veritas aſſe-
ret vos in libertatem. Dicunt ei; Semen ſu- 33
mus Abrahami, & nunquam ſervitutem cui-
quam ſervivimus: quomodo dicis, Eritis
liberi? Dixit eis Jeſus; Amen amen dico 34
vobis, Quiſquis committit peccatum, ſervus
eſt peccati. Servus autem non permanet in 35
ævum in domo: Filius verò in ævum per-
manet. Si ergò ipſe Filius aſſeruerit vos in 36
libertatem, verè eritis liberi. Scio vos eſſe 37
ſemen Abrahami, ſed quæritis me interfice-
re, propterea quòd ſermonis mei non ſitis
capaces. Ego id quod vidi apud Patrem me- 38
um, loquor: vos autem id quod vidiſtis apud
patrem veſtrum, agitis. Reſponderunt & 39
dicunt ei; Pater noſter Abraham eſt. In-
quit eis Jeſus; Si filii eſſetis Abraham,
opera Abraham faceretis. Nunc autem 40
ecce ſtudetis me interficere virum qui
rem veram locutus ſum vobiſcum, quam
audivi à Deo: hoc Abraham non fecit.
Vos autem facitis opera patris veſtri: di- 41
cunt ei; Nos ex ſcortatione non ſumus:
unus eſt nobis Pater, Deus. Dixit eis Je- 42
ſus; Si Deus eſſet Pater veſter, dilige-
retis me: ego enim à Deo proceſſi, & ve-
ni; neque verò ſponte meâ veni, ſed ille
miſit me. Quare ſermonem meum non 43
agnoſcitis? quia non poteſtis audire elo-
quium meum.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

30 *چون عيسي اين سخنها را كفت * بسياران بدو ايمان آوردند *

بيست فرمودن عيسي به يهوديان كه از تخم ابليس هستيد

31 * وكفت عيسي بدان يهوديان كه بدو ايمان آوردند * كه اكر شما در سخن من
32 استوار باشيد * و درنك كنيد * بحقيقت † شاكردان من باشيد * * و راستي را بدانيد *
33 و راستي شما را آزاد كند * * بدو كفتند ما از تخم ابراهيم هستيم * و از قديم كسي را
34 بندكي نكرديم * چكونه بما مي كويي * كه فرزندان ازاد شويد * * عيسي
بديشان كفت * راست راست بشما مي كويم * هر كه كناه كند * بنده از كناهست *
35 36 * و بنده تا ابد † در خانه جاويد نماند * [اما پسر تا ابد ماند] * اكر چنانست كه پسر
37 شما را آزاد كند * بحقيقت فرزندان ازاد باشيد * * مي دانم كه تخم ابرهيم هستيد *
38 ليكن مي خواهيد كه مرا بكشيد * سبب انك بسخنهاء من ارزاني نيستيد * * من هر
چه پيش پدرم ديدم مي كويم * و شما انچ پيش پدر خود ديديد مي كنيد *

Cùm Jeſus hos ſermones locutus 30
eſſet, multi in eum fidem habu-
erunt.

XX. Pronuntiat Jeſus Judæis, Ex ſemine Diaboli quidem eſtis.

Et dixit Jeſus illis Judæis, qui in 31
eo fidem habuerant; Si vos in ſer-
mone meo firmi fueritis, & perman-
ſeritis, verè diſcipuli mei eritis. Et 32
veritatem cognoſcetis, & veritas
vos liberos faciet. Ei dixerunt; Nos 33
ex ſemine Abraham ſumus, & ab
antiquo cuipiam ſervitium non feci-
mus: quomodo nobis dicis, Filii li-
beri eritis? Jeſus illis dixit; Verè, 34
verè vobis dico, Quicunque pecca-
tum facit, ſervus peccati eſt. Servus 35
autem in æternum in domo non ma-
net perpetuus, ſed filius in æternum
manet. Si ita eſt quòd Filius vos li- 36
beros faciat, in veritate filii libe-
ri eritis. Scio quòd ſemen Abra- 37
ham eſtis: ſed quæritis ut me inter-
ficiatis, eâ de cauſa quòd verbis
meis digni non eſtis. Ego quicquid 38
apud Patrem meum vidi, loquor:
vos autem id quod apud patrem ve-
ſtrum vidiſtis, facitis.

Verſio VULGATA LATINA.

30
31 Hæc illo loquente, multi crediderunt in eum. Dicebat ergò Jeſus ad eos, qui cre-
diderunt ei, Judæos ; Si vos manſeritis in ſermone meo, verè diſcipuli mei eri-
32 tis : Et cognoſcetis veritatem, & veritas liberabit vos. Reſponderunt ei ; Se-
33 men Abrahæ ſumus, & nemini ſervivimus unquam : quomodò tu dicis ; Liberi
34 eritis ? Reſpondit eis Jeſus ; Amen, amen dico vobis ; Quia omnis, qui facit pec-
35 catum, ſervus eſt peccati. Servus autem non manet in domo in æternum : filius
36 autem manet in æternum. Si ergò vos filius liberaverit, verè liberi eritis.
37 Scio quia filii Abrahæ eſtis : ſed quæritis me interficere, quia ſermo meus non
38 capit in vobis. Ego quod vidi apud Patrem meum, loquor : & vos quæ vidiſtis

apud patrem veſtrum, facitis. Reſponderunt, & dixerunt ei ; Pater noſter Abra- 39
ham eſt. Dicit eis Jeſus ; Si filii Abrahæ eſtis, opera Abrahæ facite. Nunc au- 40
tem quæritis me interficere, hominem, qui veritatem vobis locutus ſum, quam au-
divi à Deo : hoc Abraham non fecit. Vos facitis opera patris veſtri. Dixerunt 41
itaque ei ; Nos ex fornicatione non ſumus nati : unum patrem habemus, Deum.
Dixit ergò eis Jeſus ; Si Deus pater veſter eſſet, diligeretis utique me : ego 42
enim ex Deo proceſſi, & veni : neque enim à meipſo veni, ſed ille me mi-
ſit. Quarè loquelam meam non cognoſcitis ? Quia non poteſtis audire ſer- 43
monem meum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وبينما هو يتكلم بهذا آمن به كثيرون * فقال يسوع لاوليك اليهود الذين آمنوا به • 30 31
* ان انتم ثبتم على قولي فانتم بالحقيقة تلاميذي • وتعرفون الحق والحق يعتقكم * قالوا 32 33
له نحن ذرية ابرهيم ولم يستعبدنا احد قط فكيف تقول انت انكم تعتقون * اجابهم 34
يسوع قايلا امين امين اقول لكم ان كل من يعمل الخطية فهو عبد للخطية •
* والعبد ليس يثبت في البيت الى الابد والابن ثابت الى الابد * فان اعتقكم الابن 35 36
صرتم احرارا * قد علمت انكم ذرية ابرهيم لكنكم تطلبون قتلي • لان كلامي 37
ليس هو ثابت فيكم * انا اتكلم بما رايت عند ابي وانتم تعملون ما 38
رايتم عند ابيكم * اجابوه قايلين ان ابانا هو ابرهيم • قال لهم يسوع لو كنتم 39
بني ابرهيم لكنتم تعملون اعمال ابرهيم * لكنكم الان تريدون قتلي وانا انسان 40
كلمتكم بالحق الذي سمعته من الله ولم يفعل ابرهيم هذا * انتم تعملون اعمال 41
ابيكم • فقالوا له اما نحن فلسنا مولودين من زناء وانما لنا اب واحد هو الله * قال 42
لهم يسوع لو كان الله اباكم لكنتم تحبوني لاني خرجت من الله وجيت • ولم ات من
عندي بل هو ارسلني * من اجل هذا لستم تفهمون قولي لانكم لستم تستطيعون 43
ان تسمعوا كلامي •

Et dum ipſe loqueretur hæc, crediderunt 30
in eum multi. Dixit ergò Jeſus illis Ju- 31
dæis, qui crediderunt in eum; Si vos fir-
mi fueritis in ſermone meo, vos in rei
veritate diſcipuli mei eſtis : Et cogno- 32
ſcetis veritatem, & veritas libertate
vos donabit. Dixerunt ei; Nos ſoboles 33
ſumus Abrahæ, & nemo in ſervi-
tutem nos redegit unquam : quomodo er-
gò dicis tu, Vos in libertatem vindica-
bimini? Reſpondit eis Jeſus, dicens; 34
Amen amen dico vobis, quòd omnis qui
facit peccatum, eſt ſervus peccati : Et 35
ſervus non permanet in domo in æternum,
at filius permanet in æternum. Quòd ſi 36
libertate vos donaverit filius, eritis li-
beri. Jam novi vos eſſe ſobolem Abra- 37
hæ, ſed expoſtulatis necem meam, quia
ſermo meus non eſt firmus in vobis. Ego 38
loquor quod vidi apud Patrem meum, &
vos facitis quod vidiſtis apud patrem
veſtrum. Reſponderunt ei, dicentes; 39
Profectò pater noſter eſt Abraham. Di-
xit eis Jeſus ; Si eſſetis filii Abra-
hæ, certè faceretis opera Abrahæ. Sed 40
vos nunc vultis occidere me, quum ho-
mo ſim, qui locutus ſum vobis veri-
tatem, quam audivi à Deo : & non
fecit Abraham hoc. Vos facitis ope- 41
ra patris veſtri. Dixerunt ei; Nos
quidem non ſumus nati ex fornicati-
one, verùm eſt nobis pater unus, qui
eſt Deus. Dixit eis Jeſus; Si eſſet 42
Deus pater veſter, certè diligeretis
me : quia exivi à Deo, & veni; ne-
que tamen veni à me ipſo, ſed ipſe mi-
ſit me. Idcircò non intelligitis ſermo- 43
nem meum, quia non poteſtis audire elo-
quium meum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

30 ወዘንተ ፡ ብሂሎ ፡ ብዙኃን ፡ እለ ፡ አምኑ ፡ ቦቱ፡፡==፦
በአብርሃም ፡ ምንበብ፡፡=፦
31 ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለእለ፡ አምኑ፡ቦቱ፡አይሁድ፡አንትሙሂ፡ለእመ፡ነበር
32 ክሙ፡በቃልየ፡አማን፡አርደእየ፡ ትካውኑ፡ አንትሙ፡፡=፦ ወታአምርዋ፡ ለጽድቅ፡ ወ
33 ጽድቅኒ፡ታግዕዘክሙ፡=፦ ወአውሥኡ፡ ወይቤልዎ፡ ዘርአ፡ አብርሃም፡ንሕነ፡ወእም
34 ሰም፡ኮነ፡ሊተቀነይነ፡ ወሊሰመኑሂ፡ እፎ፡እንከ፡ትብለነ፡ትግዕዙ፡፡=፦ ወአውሥአ፡
እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ አሜን፡አሜን፡ እብለክሙ፡ ኵሉ፡ ዘገብረ፡ ለኃጢአ
35 ት፡ገብረ፡ ውእቱ፡ ለኃጢአት፡፡=፦ ወገብርሰ፡ ኢይነብር ፡ ውስተ፡ ቤት፡ ለዝሉፉ፡፡
36 ወወልድሰ፡ ይነብር ፡ ለዓለም፡፡=፦ ወእመ፡ ከመ፡ ወልድ፡ አግዓዘክሙ፡ አማን፡አጋ
37 ዕዝያን፡አንትሙ፡፡=፦ አአምር፡ ከመ፡ዘርአ፡ አብርሃም፡አንትሙ፡፡ ወባሕቱ፡ተኃ
38 ሥሡ፡ ትቅትሉኒ፡ እስመ፡ ኢይነብር፡ ቃልየ፡ ኀቤክሙ፡=፦ እንሰ፡ ዘርኢኩ ፡ በኀበ፡
39 አብ፡እነግር፡ ወአንትሙኒ፡ ዘሰማዕክሙ፡ በኀበ፡ አብ፡ ግበሩ፡፡=፦ ወአውሥኡ፡ ወይ
ቤልዎ፡ ለነሰ፡ አብርሃም፡ አቡነ፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ሶበስ፡ውሉደ፡አብር
40 ሃም፡ አንትሙ፡ ግብረ፡ አብረሃም፡ እምገበርክሙ፡፡=፦ ወይእዜሰ፡ ትፈቅዱ፡ትቅት
ሉኒ፡፡ ብእሴ፡ዘጽድቀ፡ይነግረክሙ፡ ዘሰማዕኩ፡ በኀበ፡እግዚአብሔር፡፡ አብርሃምሰ፡
41 ኢገብረ ፡ ከማሁ፡=፦ አንትሙሂ፡[ትገብሩ፡] ግብረ፡አቡክሙ፡፡ ወይቤሉ፡ንሕነሰ፡ኢ
42 ተወለድነ፡ እምዝሙት፡ አሐደ፡ አበ፡ ብነ፡ እግዚአብሔር፡፡=፦ ወይቤሎሙ፡ እግ
ዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ሶበሰ ፡ እግዚአብሔር ፡ አቡክሙ ፡ እምአፍቀርክሙኒ ፡ ኪያየ ፡
እስመ ፡ አነ ፡ እምኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወፃእኩ ፡ ወመጻእኩ ፡ ወአኮ ፡ ዘለሊየ ፡
43 ዘመጻእኩ ፡ ውእቱ ፡ ፈነወኒ፡፡=፦ ወእፎ ፡ እንከ ፡ ኢተአምኑ ፡ ቃልየ ፡ እስመ፡ ኢ
ትክሉ ፡ ሰሚዐ ፡ ነገረ ፡ ዚአየ ፡=፦

Et hæc illo loquente, multi crediderunt. 30

De Abrahamo Lectio.

Et dixit Dominus Jeſus credentibus in eo Judæis, Vos ſi manſeritis in ſermone 31
meo, verè diſcipuli mei eritis. Et cognoſcetis veritatem, & veritas libera- 32
bit vos. Et reſponderunt, & dixerunt ei; Semen Abrahæ ſumus, & ex quo factus 33
eſt *mundus*, non ſervivimus cuiquam : Quomodo igitur dicis nobis, Liberi eritis?
Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit iis ; Amen, amen dico vobis ; Quicunque 34
facit peccatum, ſervus eſt peccati. Et ſervus non manet in domo in perpetuum, 35
& filius manet in æternum. Et ſiquidem filius liberaverit vos, verè liberi eſtis. 36
Scio quòd ſemen Abrahæ eſtis, ſed quæritis ut trucidetis me, quia non ma- 37
net ſermo meus apud vos. Ego quod vidi apud Patrem, loquor ; & vos quod 38
audiviſtis apud patrem, facite. Et reſponderunt ; & dixerunt ei, Nobis Abra- 39
ham pater noſter. Et dixit iis Dominus Jeſus ; Si filii Abrahæ eſſetis, opera
Abrahæ faceretis. Et nunc vultis trucidare [me, hominem qui veritatem lo- 40
quor vobis, quam audivi apud Deum : Abraham non fecit ſic. Vos [facitis] 41
opera patris veſtri : & dixerunt ei ; Nos non nati ſumus ex fornicatione,
unum patrem habemus, Deum. Et dixit iis Dominus Jeſus ; Si Deus pater 42
veſter *eſſet*, diligeretis me, me *inquam*, quia ego à Deo profectus ſum, & veni :
& non à me ipſo fuit quòd veni, ipſe miſit me. Et quomodo igitur 43
non confitemini loquelam meam ? Quia non poteſtis audire ſermonem
meum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* بازجواب دادند كه پدر† ما ابرهيم است • عيسي بديشان كفت اكر فرزند 39
ابرهيم مي بوديد • كردار ابرهيم مي كرديد • *وشما مي خواهيد† كه مرا بكشيد • 40
وبا شما راستي كفتم • انچ از خدا شنيدم • اين را ابرهيم نكرد • *سبب انك شما كردارهاء 41
پدر شما مي كنيد • بعيسي كفتند ما حرام زادكان نيستيم • يكي پدر داريم •
خدا • *عيسي بديشان كفت اكر پدر شما خدا مي بود • مرا دوست مي داشتيد • 42
براي انك من از خدا رسيدم • نه از ارادت خود آمدم • ليكن اوست كه مرا فرستاد •
*وسخن مرا نمي پذيريد • و نمي شنويد • 43

Rurſus reſponſum dederunt, Pater 39
quidem noſter Abraham eſt. Jeſus
illis dixit ; Si filii Abraham eſſe-
tis, opus Abraham faceretis. Vos 40
autem quæritis ut me interficiatis,
cùm vobis veritatem dixerim,
quam à Deo audivi : hoc Abra-
ham non fecit. Propterea quòd 41
vos opera patris veſtri facitis. Ad
Jeſum dixerunt; Nos illicitè nati
non ſumus, unum patrem habemus,
Deum. Jeſus illis dixit; Si pa- 42
ter veſter Deus eſſet, me amaretis,
eò quòd ego à Deo profectus ſum :
non ex voluntate propria veni, ſed
ipſe eſt qui me miſit. Sermonem 43
autem meum non accipitis, neque
auditis.

Vos ex patre diabolo estis, & desideria patris vestri vul-
44 Ὑμεῖς ἐκ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέ-
tis facere. Ille homicida erat ab initio, & in veritate non
λετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ
stetit: quia non est veritas in eo. Cùm loquitur mendacium, ex pro-
ἕστηκεν· ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰ-
priis loquitur: quia mendax est, & pater ejus. Ego autem *quia* veri-
45 δίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστὶ, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλή-
tatem dico, non creditis mihi. Quis ex vobis *arguit* me de peccato?
46 θειαν λέγω, οὐ πιστεύετέ μοι. Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας;
Si *autem* veritatem dico, *propter quid* *vos* non creditis mihi? *Existens* ex
47 εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι; Ὁ ὢν ἐκ τοῦ
Deo, verba Dei audit. *Propter hoc* vos non auditis, quia ex Deo
Θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει. Διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ
non estis. Responderunt ergò Judæi, & dixerunt ei; *Non pulchrè* dici-
48 οὐκ ἐστέ. Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ, Οὐ καλῶς λέγο-
mus nos, Quia Samaritanus es tu, & dæmonium habes? Respondit Jesus;
49 μεν ἡμεῖς, Ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς,
Ego dæmonium non habeo: sed honorifico Patrem meum, & vos inhonoratis
Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω· ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ
me. Ego autem non quæro gloriam meã: est *quærens & judicans.* A-
50 με. Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων. Ἀ-
51 men, amen dico vobis; Si quis sermonem meum servaverit, mortem non
μὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ
videbit in æternum. Dixerunt ergò *ei* Judæi; Nunc cognovimus
θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Νῦν ἐγνώκαμεν 52
quia dæmonium habes. Abraham mortuus est & Prophetæ: & tu dicis;
ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανε καὶ οἱ προφῆται· καὶ σὺ (†) λέγεις,
Si quis sermonem meum servaverit, non gustabit mortem in æternum?
Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ (α) γεύσεται θανάτου εἰς τὸν αἰῶνα;
Non tu major es patre nostro Abraham, qui mortuus est? & Prophetæ
Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραὰμ, ὅστις ἀπέθανε; καὶ οἱ προφῆται 53
mortui sunt. Quem teipsum *tu* facis; Respondit Jesus; Si ego glori-
ἀπέθανον. τίνα (β) σεαυτὸν σὺ ποιεῖς; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς, Ἐὰν ἐγὼ δοξά- 54
fico meipsum, gloria mea nihil est: est Pater meus *glorificans* me, quem
ζω ἐμαυτὸν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν
vos dicitis quia Deus vester est. Et non cognovistis eum, ego autem no-
ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς (γ) ὑμῶν ἐστι. Καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτὸν, ἐγὼ δὲ οἶ- 55
vi eum. Et si dixero quia non scio eum, ero similis vobis, men-
δα αὐτόν. καὶ ἐὰν εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτὸν, ἔσομαι ὅμοιος (δ) ὑμῶν, ψεύ-
dax: Sed scio eum, & sermonem ejus servo. Abraham pater ve-
στης· ἀλλ' οἶδα αὐτὸν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑ- 56
ster exultavit ut videret diem meum: *&* vidit, & gavisus est.
μῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν· καὶ εἶδε, καὶ ἐχάρη.
Dixerunt ergò Judæi ad eum; Quinquaginta annos nondũ habes, & Abraham
Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτὸν, Πεντήκοντα ἔτη οὔπω ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ 57
vidisti?
ἑώρακας;

Hîc sequitur MS. A. (†) ·· γεις, Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, (α) γεύσηται (β) σεαυτὸν ποιεῖς; (γ) ἡμῶν (δ) ὑμῖν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܐܒܐ ܐܟܠܩܪܨܐ ܐܢܬܘܢ. ܘܪܓܝܓܬܗ ܕܐܒܘܟܘܢ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܥܒܕ. ܗܘ 44
ܕܡܢ ܪܫܝܬ ܩܛܘܠ ܗܘܐ ܠܒܢܝܢܫܐ. ܘܒܫܪܪܐ ܠܐ ܩܐܡ. ܡܛܠ ܕܫܪܪܐ ܠܝܬ ܒܗ. ܘܐܡܬܝ
ܕܡܡܠܠ ܕܓܠܘܬܐ. ܡܢ ܕܝܠܗ ܗܘ ܡܡܠܠ. ܡܛܠ ܕܕܓܠ ܗܘ ܐܦ ܐܒܘܗ. * ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܫܪܪܐ 45
ܡܡܠܠ ܐܢܐ. ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. * ܡܢܘ ܡܢܟܘܢ ܡܟܣܣ ܠܝ ܥܠ ܚܛܝܬܐ. 46
ܘܐܢ ܫܪܪܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ. ܐܢܬܘܢ ܠܡܢܐ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. * ܡܢ ܕܡܢ ܐܠܗܐ 47
ܐܝܬܘܗܝ. ܡܠܐ ܕܐܠܗܐ ܫܡܥ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ
ܗܘܝܬܘܢ ܡܢ ܐܠܗܐ. * ܥܢܘ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܐ ܫܦܝܪ ܐܡܪܝܢܢ. ܕܫܡܪܝܐ 48
ܐܢܬ ܘܕܝܘܐ ܐܝܬ ܠܟ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܝ ܕܝܘܐ ܠܐ ܐܝܬ. ܐܠܐ ܠܐܒܝ ܡܝܩܪ ܐܢܐ. 49
ܘܐܢܬܘܢ ܡܨܥܪܝܢ ܠܝ. * ܐܢܐ ܕܝܢ ܠܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܫܘܒܚܝ. ܐܝܬ ܗܘ ܕܒܥܐ ܘܕܐܢ. * ܐܡܝܢ 50 51
ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܢܛܪ ܡܠܬܝ. ܡܘܬܐ ܠܐ ܚܙܐ ܠܥܠܡ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ 52
ܝܗܘܕܝܐ. ܗܫܐ ܝܕܥܢ ܕܕܝܘܐ ܐܝܬ ܠܟ. ܐܒܪܗܡ ܡܝܬ ܘܢܒܝܐ. ܘܐܢܬ ܐܡܪ ܐܢܬ ܕܡܢ
ܕܢܛܪ ܡܠܬܝ. ܡܘܬܐ ܠܐ ܢܛܥܡ ܠܥܠܡ. * ܠܡܐ ܐܢܬ ܪܒ ܐܢܬ ܡܢ ܐܒܘܢ ܐܒܪܗܡ 53
ܕܡܝܬ ܘܡܢ ܢܒܝܐ ܕܡܝܬܘ. ܡܢܘ ܥܒܕ ܐܢܬ ܢܦܫܟ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܢ ܐܢܐ 54
ܡܫܒܚ ܐܢܐ ܢܦܫܝ. ܫܘܒܚܝ ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ. ܐܝܬܘܗܝ ܐܒܝ ܕܡܫܒܚ ܠܝ. ܗܘ
ܕܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܠܗܢ ܗܘ. * ܘܠܐ ܝܕܥܬܘܢܝܗܝ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ. ܘܐܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܠܐ 55
ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ. ܗܘܐ ܐܢܐ ܠܝ ܕܓܠܐ ܐܟܘܬܟܘܢ. ܐܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ ܘܡܠܬܗ ܢܛܪ ܐܢܐ.
* ܐܒܪܗܡ ܐܒܘܟܘܢ. ܡܣܘܚ ܗܘܐ ܕܢܚܙܐ ܝܘܡܝ ܘܚܙܐ ܘܚܕܝ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ. 56 57
ܒܪ ܚܡܫܝܢ ܫܢܝܢ ܠܐ ܗܘܝܬ ܘܠܐܒܪܗܡ ܚܙܝܬ.

44 Vos ex patre diabolo estis; & cupiditatem patris vestri vultis exequi. Ejus qui à principio est homicida, & veritati non insistit, quia non est veritas in eo. Et quotiescunque loquitur mendacium, de suo ipse loquitur, quoniam mendax est, etiam pater ipsius *mendacii*. 45 Mihi autem qui veritatem loquor, non creditis mihi. 46 Quis ex vobis arguit me de peccato? quòd si veritatem loquor, vos quare non creditis mihi? 47 Qui ex Deo est, verba Dei audit: propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. 48 Responderunt Judæi, & dicunt ei; Nonne benè dicimus te Samaritanum esse, & dæmonium habere? 49 Dixit eis Jesus; Dæmonium non habeo, sed Patrem meum honoro, vos autem opprobrio me afficitis. 50 Ego verò non quæro gloriam meam: est qui quærat & judicet. 51 Amen amen dico vobis; Quicunque sermonem meum custodierit, mortem non videbit in æternum. 52 Dicunt ei Judæi; Nunc novimus te dæmonium habere. Abraham mortuus est & prophetæ, & tu dicis; Qui sermonem meum custodierit, non gustabit mortem in æternum? 53 Num tu major es patre nostro Abraham qui mortuus est, & prophetis, qui mortui sunt? quem tu teipsum facis? 54 Dixit eis Jesus; Si ego glorificarem meipsum, gloria mea nihil esset. Pater meus est qui me glorificat, ille de quo dicitis; Deus noster est. 55 Neque novistis eum: ego verò novi eum: & si dixero me eum non nôsse, ero mendax sicut vos: sed novi eum, & sermonem ejus servo. 56 Abraham pater vester cupidus fuit videndi diem meum; viditque, & gavisus est. 57 Dicunt ei Judæi; Nondum quinquaginta annos natus es: & Abraham vidisti?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وشما از پدري هستيد بهتان كوي كه ابليس است * و مي خواهيد كه آرزوي 44
پدر خود كنيد * انك از اغاز كشنكٔ مردم بود * و براستي نبرخيزيد * براي انك درو راستي
نيست * وچون دروغ كويد * وظيفهٔ اوست * كه مي كويد * براي انك دروغ است † او
وپدرش * * ومنم كه راستي مي كويم * ومرا باور نمي داريد * * كيست از شما انك 45 46
بكناه بر من تشوير دهد * و اكر راستي كويم * شما چرا باور نمي داريد * * هر كه از خدا 47
باشد * سخن خدا بشنود * براي ان نمي شنويد كه از خدا نيستيد * * يهوديان كفتند * 48
كه خوش كفتيم * كه سامري هستي * ودر درون تو ديو هست * * عيسي بديشان 49
كفت من ديوانه نيستم * ليكن پدرم را حرمت مي دارم * وشما مرا دشنام مي دهيد *
* من ستودني خود نمي خواهم * هست انك بخواهد * وحكم كند * * راست راست بشما 50 51
مي كويم * هر كه سخن مرا نكه دارد * تا ابد مرك را نبيند * * يهوديان كفتند * 52
اكنون دانستيم كه ديو داري * ابرهيم و پيغمبران مردند * وتو مي كويي هر كه سخن من

44 Vos autem ex patre estis calumniatore, qui Diabolus est, & vultis desiderium patris vestri facere, qui ab initio homicida fuit, & in veritate non institit, eò quòd in eo veritas non est: quando autem mendacium loquitur, peculiare suum est quod loquitur, eò quòd mendacium est ipse, & pater ejus. 45 Et ego sum qui veritatem loquor, & mihi fidem non habetis. 46 Quis est è vobis qui peccato me pudefacit? Et si veritatem dico, vos quare fidem non habetis? 47 Quicunque ex Deo est sermonem Dei audit: propterea non auditis quia ex Deo non estis. 48 Judæi dixerunt; Benè quidem diximus, quòd Samaritanus es, & intra te dæmonium est. 49 Jesus illis dixit; Ego dæmoniacus non sum, sed Patri meo honorem exhibeo, & vos me ignominiâ afficitis. 50 Ego laudem meam non volo: est qui vult & judicat. 51 Verè, verè vobis dico; Quicunque sermonem meum servaverit, in æternum mortem non videbit. 52 Judæi dixerunt; Nunc cognovimus quòd dæmonium habes: Abraham & Prophetæ mortui sunt, & tu dicis; Quicunque sermonem meum

Verſio VULGATA LATINA.

44 Vos ex patre diabolo eſtis : & deſideria patris veſtri vultis facere : ille homicida
erat ab initio, & in veritate non ſtetit : quia non eſt veritas in eo : Cùm loqui-
45 tur mendacium, ex propriis loquitur, quia mendax eſt, & pater ejus. Ego autem
46 ſi veritatem dico, non creditis mihi. Quis ex vobis arguet me de peccato ? Si
47 veritatem dico vobis, quarè non creditis mihi ? Qui ex Deo eſt, verba Dei au-
48 dit. Propterea vos non auditis, quia ex Deo non eſtis. Reſponderunt ergò Ju-
dæi, & dixerunt ei ; Nónne benè dicimus nos, quia Samaritanus es tu, & dæmo-
49 nium habes ? Reſpondit Jeſus ; Ego dæmonium non habeo : ſed honorifico Pa-
50 trem meum, & vos inhonorâſtis me. Ego autem non quæro gloriam meam : eſt
51 qui quærat, & judicet. Amen, amen dico vobis ; Si quis ſermonem meum ſerva-
verit, mortem non videbit in æternum. Dixerunt ergò Judæi ; Nunc cognovimus 52
quia dæmonium habes. Abraham mortuus eſt, & Prophetæ : & tu dicis ; Si quis
ſermonem meum ſervaverit, non guſtabit mortem in æternum. Numquid tu ma- 53
jor es patre noſtro Abraham, qui mortuus eſt ? & Prophetæ mortui ſunt. Quem
te ipſum facis ? Reſpondit Jeſus ; Si ego glorifico me ipſum, gloria mea nihil 54
eſt : eſt Pater meus, qui glorificat me, quem vos dicitis quia Deus veſter eſt, Et 55
non cognoviſtis eum : ego autem novi eum. Et ſi dixero quia non ſcio eum, ero
ſimilis vobis, mendax. Sed ſcio eum, & ſermonem ejus ſervo. Abraham pater 56
veſter exultavit ut videret diem meum : vidit, & gaviſus eſt. Dixerunt ergò 57
Judæi ad eum ; Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidiſti ?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

44 * انتم من ابيكم ابليس وشهوات ابيكم تهوون ان تعملوا • ذاك الذي هو من البدء
قتال الناس • ولن يثبت على الحق لانه لا حق فيه • واذا تكلم بالكذب فانما يتكلم مما
45 46 هو له لانه كذوب وابو الكذب * فاما انا فانكلم بالحق ولستم تؤمنون بي * من منكم
47 يوبخني على خطية • فان كنت اقول الحق فلماذا لم تؤمنوا بي * من كان من الله فيسمع
48 كلام الله • ولذلك لستم تسمعون لانكم لستم من الله * اجابه اليهود قايلين السنا نحسن
49 اذ نقول انك سامري وبك جنون * اجابهم يسوع قايلا اما انا فليس بي جنون ولكني
50 اكرم ابي وانتم تهينوني * وانا فلست اطلب تمجيدي فان الذي يطلب ويدين
51 52 موجود * امين امين اقول لكم ان من يحفظ قولي لا يرى الموت الى الابد * فقال له اليهود
الان علمنا ان بك جنونا • قد مات ابرهيم والانبياء ايضا افانت تقول ان من يحفظ قولي
53 لا يذوق الموت الى الابد * هل انت اعظم من ابينا ابرهيم الذي مات ومن الانبياء
54 الذين ماتوا • من تجعل نفسك * اجاب يسوع قايلا ان كنت انا امجد نفسي فليس مجدي
55 شيا • ابي الذي يمجدني الذي تقولون انه الهنا * ولم تعرفوه وانا اعرفه • وان قلت اني لا
56 اعرفه صرت كذابا مثلكم • لكنني عارف به وحافظ لقوله * ابرهيم ابوكم اشتهى ان يرى
57 يومي فراى وفرح * فقال له اليهود لم يات لك بعد خمسون سنة افقد رايت ابرهيم *

Vos eſtis ex patre veſtro diabolo, & de- 44
ſideria patris veſtri percupitis facere,
ejus qui eſt ab initio mactator homi-
num, & haudquaquam perſiſtit in veri-
tate, quia non eſt in eò veritas: & quan-
do loquitur mendacium, ſanè loquitur
quod ſuum eſt: quia mendax eſt, &
pater mendacii. At verò ego loquor ve- 45
ritatem, & non creditis mihi. Quis ex 46
vobis arguet me de peccato? Si dico
veritatem, quare non creditis mihi?
Qui eſt ex Deo, audit verba Dei: & 47
propterea non auditis, quia non eſtis ex
Deo. Reſponderunt ei Judæi, dicentes; 48
Nónne ad rem loquimur quum dicimus
te Samaritanum eſſe, & ineſſe in te dæ-
monium? Reſpondit eis Jeſus, dicens; 49
Equidem non habeo dæmonium, ſed ho-
norifico Patrem meum, & vos me con-
temnitis. Et ego non quæro glorificatio- 50
nem meam: nam qui quærit & judicat,
adeſt. Amen, amen dico vobis, quòd 51
quiſquis obſervat ſermonem meum, non
videbit mortem in æternum. Dixerunt 52
ei Judæi; Nunc novimus ineſſe in te
dæmonium. Jam mortuus eſt Abraham,
& prophetæ quoque: & tu dicis, Quiſ-
quis obſervat ſermonem meum, non gu-
ſtabit mortem in æternum. Nunquid tu 53
major es patre noſtro Abrahamo qui mor-
tuus eſt, & prophetis qui mortui ſunt?
Quem facis te ipſum? Reſpondit Jeſus, 54
dicens; Si ego glorificarem meipſum,
non eſſet gloria mea quicquam. Pater
meus eſt qui glorificat me, quem dicitis,
Deum noſtrum eſſe. Et tamen non cog- 55
noſcitis eum: ego autem novi eum, &
ſi dixero me non nôſſe eum, fiam mendax,
ſicut vos: ſed gnarus ſum ipſius, &
obſervator ſermonis ejus. Abraham pater 56
veſter exoptavit videre diem meum: vi-
ditq; et gaviſus eſt. Dixerunt ei Judæi; 57
Non advenerunt tibi adhuc quinquagin-
ta anni, & jam vidiſti Abrahamum?

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

44 ላንትሙሰ፡እምአቡሁ፡ለሰይጣን፡አንትሙ፡ ወፈትወቶ፡ለአቡክሙ፡ትፈቅዱ፡ትግበሩ፡፡
እስመ፡ውእቱ፡ቀታሊ፡ ነፍስ፡ ሰብእ፡ ውእቱ፡ እምትካቱ፡ ወኢይቀውም፡በጽድቅ፡እስ
45 መ፡አልቦ፡ጽድቀ፡በኀቤሁ፡ወሶበሂ፡ይነብብ፡ሐሰተ፡እምዚአሁ፡ይነግር፡እስመ፡ሐሰዊ፡ው
46 እቱ፡ወአቡሁኒ፡፡=፡ ወአንሰ፡እስመ፡ጽድቀ፡እነግረክሙ፡ወኢትአምኑኒ፡፡=፡ መኑ፡አ
ምኔክሙ፡ዘይዘልፈኒ፡በእንተ፡ኀጢአት፡፡ ወእመሰ፡አነ፡ጽድቀ፡እነግር፡ለምንት፡ኢት
47 አምኑኒ፡=፡ ዘሰ፡እም፡እግዚአብሔር፡ውእቱ፡ቃለ፡እግዚአብሔር፡ይሰ
ምዕ፡፡ ወበእንተ፡ዝንቱ፡ኢንትሙሰ፡ኢትሰምዑኒ፡እስመ፡ኢኮንክሙ፡እ
48 ም፡እግዚአብሔር፡፡=፡ ወተሰጥውዎ፡አይሁድ፡ወይቤልዎ፡አኮኑ፡አማን፡ሠና
49 ይ፡ንቤለከ፡ከመ፡ሰምራዊ፡አንተ፡ወጋኔን፡ብከ፡፡=፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡
ወይቤሎሙ፡አንሰ፡ጋኔነ፡አልብየ፡ወዓዲ፡አከብር፡አባየ፡፡ ወአንትሙሰ፡ተስተሐቅሩ
50 ኒ፡፡=፡ አንሰ፡ኢይኀሥሥ፡ተድላ፡ርእስየ፡ሃሎ፡ዘይኀሥሥ፡ወይኴንን፡፡=፡
51 አማን፡አማን፡እብለክሙ፡ዘዓቀበ፡ቃልየ፡ኢይሬኢ፡ሞተ፡ለዓለም፡፡=፡ ወይቤ
52 ልዎ፡አይሁድ፡ይእዜ፡አእመርናከ፡ከመ፡ጋኔን፡ብከ፡፡ አብርሃም፡ጥቀ፡ሞተ፡
ወነቢያትኒ፡ሞቱ፡፡ አንተሰ፡ትብል፡ዘዓቀበ፡ቃልየ፡ኢይጥዕሞ፡ለሞት፡ለዓለም፡፡=፡
53 አንተኑ፡ተዓቢ፡እምአብርሃም፡አቡነ፡ዘሞተ፡ወነቢያትሂ፡ሞቱ፡፡ መነ፡ትሬሲ፡
54 ርእሰከ፡፡=፡ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎሙ፡እመሰ፡ለልየ፡ሰባሕ
ኩ፡ርእስየ፡ኢይበቍዓኒ፡ስብሐትየ፡ወኢምንትኒ፡፡ ሃሎ፡አቡየ፡ዘይሴብሐኒ፡
55 ዘአንትሙ፡ትብልዎ፡አምላክነ፡ውእቱ፡=፡ ወኢታአምርዎ፡ወአንሰ፡አአምሮ፡ወእ
መሰ፡እቤ፡ኢያአምሮ፡እከውን፡ከማክሙ፡ሐሳዌ፡፡ አንሰ፡አአምሮሂ፡ወቃሎሂ፡
56 አዓቅብ፡፡=፡ አብርሃም፡አቡክሙ፡ተመነየ፡ተነበየ፡ተፈሥሐ፡ከመ፡ይርአይ፡
57 ዕለትየ፡ወርእየሂ፡ወተፈሥሐ፡፡=፡ ወይቤልዎ፡አይሁድ፡ኃምሰ፡ዓመተ፡አል
ብከ፡ወአብርሃምሃ፡ርኢከ፡፡=፡

Vos ex patre ſatanâ eſtis, & deſideria patris veſtri vultis facere, quia ille ani- 44
mæcida hominis fuit à principio : & non perſiſtit in veritate, quia non eſt veri-
tas apud eum :& quum loquitur mendacium, de ſuo loquitur, quia mendax eſt & 45
pater ejus. Et ego quia veritatem loquor vobis, etiã non creditis mihi. Quis ex 46
vobis eſt qui arguit me de peccato? & ſi ego veritatem loquor, quare non creditis
mihi ? Qui ex Deo eſt, vocem Dei audit: & propterea vos non auditis me, quia 47
non fuiſtis ex Deo. Et reſponderunt ei Judæi & dixerunt ei; Nónne verè benè di- 48
cimus tibi, quòd Samaritanus es, & dæmonem habes ? Et reſpondit Dominus 49
Jeſus, & dixit eis; Ego dæmonem non habeo, & adhuc honoro patrem meum &
vos contemnitis me. Ego non quæro complacentiam mei ipſius : eſt qui quæret 50
& judicabit. Amen, amen dico vobis, Qui ſervavit ſermonem meum, non videbit 51
mortem in æternum. Et dixerunt ei Judæi ; Nunc igitur cognovimus te, quòd 52
dæmonem habes : Abraham certè mortuus eſt, & prophetæ mortui ſunt, &
tu dicis ; Qui ſervavit ſermonem meum non guſtabit mortem in æternum. Tú- 53
ne major es quàm Abraham pater noſter qui mortuus eſt ? & prophetæ etiam
mortui ſunt: quem facis teipſum ? Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit iis; Si 54
egomet glorificavi me ipſum, non proderit mihi gloria mea quicquam : eſt pa-
ter meus qui glorificat me, de quo vos dicitis, Deus noſter eſt. Et neſcitis eum, 55
& ego ſcio eum : & ſi dixero, Neſcio eum, ero ſicut vos, mendax : ego ſcio eum,
& ſermonem ejus ſervo. Abraham pater veſter deſideravit, prophetavit, 56
gaviſus eſt ut videret diem meum : & vidit eum, & gaviſus eſt. Et dixerunt 57
ei Judæi, Quinquaginta annos non habes, & Abraham vidiſti ?

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

53 نكه دارد • تا ابد مرك را نچشد • * مكر تو از پدر ما ابرهيم بزركتري • كه مرد • و از پيغمبران
54 كه مردند نفس خودرا چه مي سازي • * عيسي بديشان كفت كه اكر من نفس
خودرا ستوده دارم • ستودني من چيزي نباشد • هست پدرم كه مرا ستوده مي دارد • انك
55 مي كويد • خداي ما اوست • * واورا نمي شناسيد ومن اورا مي شناسم • واكر بكويم
اورا نمي شناسم • دروغ كو باشم • همچون شما اما اورا مي شناسم • وسخنش را نكه مي دارم •
56 57 * ابرهيم پدر شما سخت مشتاق بود • كه روز مرا بيند • ديد وشاد شد • * يهوديان †بدو
كفتند • هنوز پنجاه سال نداري • وابرهيم را ديدي •

ſervaverit, in æternum mortem non
guſtabit. Nunquid tu patre noſtro 53
Abraham major es, qui mortuus
eſt? et Prophetis, qui mortui ſunt?
Teipſum quid facis? Jeſus illis 54
dixit; Quòd ſi ego memetipſum
laude affecero, laus mea nihil erit:
eſt Pater meus, qui me laude afficit,
de quo dicitis, Deus noſter eſt. Et 55
eum non nôſtis, ego autem eum novi:
et ſi dicerem, Eum non novi, men-
dax eſſem, quemadmodum vos: ſed
eum novi, et ſermonem ejus ſervo.
Abraham pater veſter valdè cupidus 56
erat, ut diem meum videret: et vi-
dens gaviſus eſt. Judæi illi dixe- 57
runt; Nondum quinquaginta annos
habes, et Abrahamum vidiſti?

Dixit eis Jeſus; Amen, amen dico vobis, *prius* Abraham *fieri*, ego ſum.
58 Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγώ εἰμι.
Tulerunt ergò lapides, ut jacerent in eum. Jeſus autē abſcondit ſe, & exivit de
59 Ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν. Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ
templo, *tranſiens per medium eorum, & præteriit ſic.*
τοῦ ἱεροῦ, διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, καὶ παρῆγεν (ε) οὕτω.

CAP. IX. θ'.

1 Et præteriens, vidit hominem cæcum *ex* nativitate. Et interrogaverunt eum
2 ΚΑὶ παράγων, εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς. Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν Ι'
discipuli ejus, *dicentes*; Rabbi, quis peccavit, hic aut parentes ejus, ut
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Ῥαββί, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα
cæcus naſceretur? Reſpondit Jeſus; Neque hic peccavit, neque parentes
3 τυφλὸς (α) γεννηθῇ; Ἀπεκρίθη (β) ὁ Ἰησοῦς, Οὔτε οὗτος ἥμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς
ejus: ſed ut manifeſtentur opera Dei in illo. Me oportet operari
4 αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. Ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι
opera *mittentis* me, donec dies eſt. Venit nox, quando nemo poteſt
τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με, ἕως ἡμέρα ἐστίν. ἔρχεται νὺξ ὅτε οὐδεὶς δύναται
5 operari. Quamdiu in mundo ſum, lux ſum mundi. Hæc *dicens*, expuit
6 ἐργάζεσθαι. Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου. Ταῦτα εἰπών, ἔπτυσε
humi, & fecit lutum ex ſputo, & linivit lutum ſuper ocu-
χαμαί, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε (γ) τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλ-
los *cæci*: Et dixit ei; Vade, lava in *natatoriam* Si-
7 μοὺς τοῦ τυφλοῦ· Καὶ εἶπεν αὐτῷ, (δ) Ὕπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σι-
loam, (quod interpretatur, Miſſus.) Abiit ergò & lavit, & venit videns.
λωάμ, (ὃ ἑρμηνεύεται, ἀπεσταλμένος.) ἀπῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων.
Itaque vicini & *ſpectantes* eum priùs quia *cæcus* erat, dicebant;
Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον (ε) ὅτι τυφλὸς ἦν, ἔλεγον, 8
Nónne hic eſt *ſedens* & *mendicans*? Alii dicebant; Quia hic eſt:
Οὐχ' οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν; Ἄλλοι ἔλεγον, Ὅτι οὗτός ἐστιν· 9
Alii autem, *Quòd* ſimilis ei eſt: Ille dicebat; Quia ego ſum. Dice-
ἄλλοι δέ, Ὅτι ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν· ἐκεῖνος (ζ) ἔλεγεν, Ὅτι ἐγώ εἰμι. Ἔλε- 10
bant ergò ei; Quomodò aperti ſunt tibi oculi? Reſpondit *ille &*
γον οὖν αὐτῷ, Πῶς ἀνεῴχθησάν σου οἱ ὀφθαλμοί; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος καὶ 11
ait; Homo *dictus* Jeſus, lutum fecit, & unxit meos ocu-
εἶπεν, Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς πηλὸν ἐποίησε, καὶ ἐπέχρισέ μου τοὺς ὀφθαλ-
los, & dixit mihi; Vade ad *natatorium Siloam*, & lava. *Abiens*
μούς, καὶ εἶπέ μοι, Ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, καὶ νίψαι. ἀπελθὼν
autem & lotus vidi. Dixerunt *ergò* ei; Ubi eſt ille? Ait;
δὲ καὶ νιψάμενος ἀνέβλεψα. (η) Εἶπον οὖν αὐτῷ, Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; λέγει, 12
Neſcio. Adducunt eum ad Phariſæos, *illum nuper cæcum.* Erat autem
Οὐκ οἶδα. Ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν. Ἦν δὲ 13
Sabbatum, quando lutum fecit Jeſus, & aperuit ejus oculos. 14
Σάββατον, ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς.
Iterùm ergò interrogabāt eum *&* Phariſæi quomodò vidiſſet. *At* dixit eis;
Πάλιν οὖν ἠρώτων αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς ἀνέβλεψεν. ὁ δὲ εἶπεν (θ) αὐτοῖς, 15
Lutum impoſuit ſuper oculos *meos*, & lavi, & video.
Πηλὸν ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ ἐνιψάμην, καὶ βλέπω.

MS. A. (ε) οὕτως. ΚΕΦ. θ'. MS. A. (α) γεννηθῇ; (β) Ἰησοῦς, (γ) αὐτοῦ τὸν πηλὸν (δ) Ὕπαγε εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, * καὶ νίψαι, ὃ ἑρμηνεύεται (ε) ὅτι προσαίτης ἦν,
(ζ) δὲ ἔλεγεν, (η) Εἶπον αὐτῷ, (θ) καὶ αὐτοῖς, Πηλόν μου ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

58 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܥܕܠܐ ܢܗܘܐ ܐܒܪܗܡ ܐܢܐ ܐܝܬܝ.
59 * ܘܫܩܠܘ ܟܐܦܐ ܕܢܪܓܡܘܢܝܗܝ. ܘܝܫܘܥ ܐܬܛܫܝ ܘܢܦܩ ܡܢ ܗܝܟܠܐ. ܘܥܒܪ ܒܝܢܬܗܘܢ
ܘܐܙܠ. * ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܫܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܟܗ * ܩܦܠܐܘܢ * ܝ *
1 * ܘܟܕ ܥܒܪ. ܚܙܐ ܓܒܪܐ ܣܡܝܐ ܕܡܢ ܟܪܣ ܐܡܗ. * ܘܫܐܠܘܗܝ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ.
2 ܪܒܢ ܡܢܘ ܚܛܐ. ܗܢܐ ܐܘ ܐܒܗܘܗܝ ܕܟܕ ܣܡܐ ܢܬܝܠܕ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܗܘ ܚܛܐ ܘܠܐ 3
ܐܒܗܘܗܝ. ܐܠܐ ܕܢܬܚܙܘܢ ܒܗ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. * ܠܝ ܘܠܐ ܠܡܥܒܕ ܥܒܕܐ ܕܡܢ ܕܫܕܪܢܝ 4
ܥܕ ܐܝܡܡܐ ܗܘ. ܐܬܐ ܠܠܝܐ ܕܐܢܫ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܦܠܚ. * ܟܡܐ ܕܒܥܠܡܐ ܐܢܐ ܢܘܗܪܗ 5
ܐܢܐ ܕܥܠܡܐ. * ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ. ܪܩ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܓܒܠ ܛܝܢܐ ܡܢ ܪܘܩܗ. ܘܛܫ ܥܠ 6
ܥܝܢܘܗܝ ܕܗܘ ܣܡܝܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ. ܙܠ ܐܫܝܓ ܒܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܫܝܠܘܚܐ. ܘܐܙܠ 7
ܐܫܝܓ ܘܐܬܐ ܟܕ ܚܙܐ. * ܫܒܒܘܗܝ ܕܝܢ ܘܐܝܠܝܢ ܕܚܙܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܡܢ ܩܕܝܡ ܕܡܚܕܪ 8
ܗܘܐ. ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܘ ܗܘ ܕܝܬܒ ܗܘܐ ܘܡܚܕܪ. ܐܝܬ ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܗܘܝܘ.
* ܘܐܝܬ ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܐ. ܐܠܐ ܡܦܐܣ ܦܐܐܣ ܠܗ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܗܘܐ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. 9
10 ܐܝܟܢܐ ܐܬܦܬܚ ܥܝܢܝܟ. * ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܓܒܪܐ ܕܫܡܗ ܝܫܘܥ. ܛܝܢܐ ܓܒܠ 11
ܘܛܫ ܥܠ ܥܝܢܝ. ܘܐܡܪ ܠܝ. ܙܠ ܐܫܝܓ ܒܡܝܐ ܕܫܝܠܘܚܐ. ܘܐܙܠܬ ܐܫܝܓܬ ܘܐܬܚܙܝ
ܠܝ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܐܝܟܘ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ. * ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܗܘ ܕܡܢ ܩܕܝܡ 12
13 ܣܡܝܐ ܗܘܐ ܠܘܬ ܦܪܝܫܐ. * ܫܒܬܐ ܕܝܢ ܗܘܬ ܟܕ ܓܒܠ ܛܝܢܐ ܝܫܘܥ ܘܦܬܚ 14
ܠܗ ܥܝܢܘܗܝ. * ܘܬܘܒ ܫܐܠܘܗܝ ܦܪܝܫܐ. ܐܝܟܢܐ ܐܬܚܙܝ ܠܟ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ 15
ܠܗܘܢ. ܛܝܢܐ ܣܡ ܥܠ ܥܝܢܝ. ܘܐܫܝܓܬ ܘܐܬܚܙܝ ܠܝ.

Inquit eis Jeſus; Amen, amen dico vobis, 58 antequàm fieret Abraham, ego ſum. Et 59 ſuſtulerunt lapides ut obruerent eum: Jeſus verò abdidit ſeſe, & exivit è templo, tranſiitque per medium eorum, & abiit.

Matutinis dominicæ ſextæ jejunii. 25.

CAP. IX.

QUumque præteriret, vidit hominem cæ- 1 cum ab utero matris ſuæ. Et interrogave- 2 runt eum diſcipuli ejus, dicentes; Magiſter noſter, quis peccavit, hic, an parentes ejus, ut cæcus naſceretur? Dixit eis Jeſus; Neque 3 ipſe peccavit, neque parentes ejus: ſed ut ſpectentur in eo opera Dei. Oportet me 4 operari opera ejus, qui miſit me, dum dies eſt: venit nox quum nemo poteſt operari. Quamdiu in mundo fuero, Lux ſum mundi. 5 Quumque hæc dixiſſet, conſpuit in terram, 6 & compegit lutum ex ſputo, & illevit oculis illius cæci. Dixítque ei; Vade, lava in 7 baptiſterio Silohe. Abiit itaque, lavit, & venit videns. Vicini autem ejus, & ii à 8 quibus viſus fuerat olim mendicare, dicebant; Nónne hic eſt qui ſedebat & mendicabat? Erant qui dicerent, Ipſe eſt: Et 9 erant qui dicerent; Non, ſed quiſpiam perquam ei ſimilis. Ipſe verò dicebat; Ego ſum. Dicunt ei; Quomodò aperti ſunt 10 oculi tui? Reſpondit, & dixit eis; Vir 11 nomine Jeſus, fecit lutum, & illevit oculis meis, ac dixit mihi; Vade, lava in aquis Silohe. Abii itaque, lavi, & viſum recepi. Dicunt ei; Ubi eſt? ait illis; Neſcio. Et 12 13 adduxerunt eum qui priùs cæcus fuerat, ad Phariſæos. Erat autem ſabbathum, quum 14 fecit lutum Jeſus, & aperuit ei oculos ipſius. Rurſus autem interrogârunt eum Phariſæi; 15 Quomodò viſum recepiſti? Ille verò dixit eis; Lutum impoſuit oculis meis, & lavi, & recepi viſum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

58 * عيسي بديشان كفت * راست راست بشما مي كويم * كه هنوز ابرهيم † نشك بود كه
59 من بودم * * سنكها بر داشتند تا بر وي اندازند * به پنهاني از هيكل بدر آمد * ودر ميان ايشان
كذشت ورفت * بيست يك بينا كردن مسيح كور مادر زادرا
1 2 * ومسيح در كذار بود ديد مردي كه از شكم مادر نابينا زاده بود * * شاكردان او پرسيدند *
3 وبدو كفتند * بزرك ما چه كناه كرده اين * يا مادر وپدرش كه از مادر نابينا زاييد * * عيسي
بديشان كفت * نه او كنه كرد * ونه مادر وپدرش * الا كه كردارها خدا درو نموده شوند *
4 * واجب است بر من كه كردار انك مرا فرستاد بكنم چندانك روزست * براي انك چون شب
5 6 بيايد كسي كار نتواند كردن * * چندانك در عالم هستم * روشنايي عالم منم * * چون اين
7 را كفت * اب دهن بر زمين انداخت * وخاك را كل كرد * از خيوء خود * وبر چشم نابينا ماليد * * وبدو
8 كفت برو در چشمهٔ شيلوحا * وروي خود بشوي * برفت وخودرا شست * وبينا شد * * چون
همسايكانش وانان كه قديم † اورا ديك بودند كه چشم نداشت وبينا شك است * عجب ماندند *

Jeſus illis dixit; Verè, verè vobis 58 *dico, quòd nondum Abraham factus erat, cùm ego eram.* Tunc *lapides* 59 *ſuſtulerunt, ut in eum jacerent: occultò* itaque è *templo egreſſus eſt, & per medium eorum tranſivit et abiit.*

XXI. Videntem reddit Chriſtus cæcum à matre natum.

CAP. IX.

ET Chriſtus in tranſitu erat, & 1 *vidit hominem quendam, qui à ventre matris cæcus natus erat. Diſcipuli itaque ejus interrogârunt, & ei* 2 *dixerunt; Magiſter noſter, quid peccatum fecit hic, aut mater & pater ejus, ut à matre cæcus naſceretur? Jeſus illis dixit; Neque ipſe pec-* 3 *catum fecit, neque mater & pater ejus: ſed ut opera Dei in eo oſtendantur. Incumbit mihi ut opus ejus,* 4 *qui me miſit, faciam, quamdiu dies eſt: propterea quòd cùm nox venerit, nemo opus poterit facere. Quam-* 5 *diu in mundo ſum, Lux mundi ego ſum. Cùm hoc dixiſſet, ſalivam in* 6 *terram conjecit, & humum lutum fecit è ſputo ſuo, & oculis cæci inunxit. Et ei dixit; Abi in fontem* 7 *Siloe, & faciem tuam lava: abiens itaque ſeipſum lavit, & videns factus eſt. Cùm vicini ejus, & illi* 8 *qui olim eum viderant, quòd oculos non habuiſſet, & jam videns factus eſſet, admirabundi hærerent:*

Verſio VULGATA LATINA.

58 Dixit eis Jeſus; Amen, amen dico vobis; Antequàm Abraham fieret ego ſum.
59 Tulerunt ergò lapides, ut jacerent in eum: Jeſus autem abſcondit ſe, & exivit de templo.

CAP. IX.

1 ET præteriens Jeſus vidit hominem cæcum à nativitate: Et interrogaverunt eum
2 diſcipuli ejus; Rabbi, quis peccavit, hic, aut parentes ejus, ut cæcus naſceretur? Reſpondit Jeſus; Neque hic peccavit, neque parentes ejus: ſed ut ma-
3 nifeſtentur opera Dei in illo. Me oportet operari opera ejus, qui miſit me, donec
4 dies eſt: venit nox, quando nemo poteſt operari. Quamdiu ſum in mundo, lux
5 ſum mundi. Hæc cùm dixiſſet, expuit in terram, & fecit lutum ex ſputo, & linivit
6 lutum ſuper oculos ejus, Et dixit ei; Vade, lava in natatoria Siloë (quod inter-
7 pretatur, Miſſus.) Abiit ergò, & lavit, & venit videns. Itaque vicini, & qui 8
viderant eum priùs quia mendicus erat, dicebant; Nónne hic eſt, qui ſedebat,
& mendicabat? Alii dicebant; Quia hic eſt. Alii autem; Nequaquàm, ſed simi- 9
lis eſt ei. Ille verò dicebat; Quia ego ſum. Dicebant ergò ei; Quomodò aperti 10
ſunt tibi oculi? Reſpondit; Ille homo, qui dicitur Jeſus, lutum fecit: & unxit 11
oculos meos, & dixit mihi; Vade ad natatoria Siloë, & lava. Et abii, lavi, & 12
video. Et dixerunt ei; Ubi eſt ille? Ait; Neſcio. Adducunt eum ad Phari- 13
ſæos, qui cæcus fuerat. Erat autem ſabbatum, quando lutum fecit Jeſus, & ape- 14
ruit oculos ejus. Iterùm ergò interrogabant eum Phariſæi quomodò vidiſſet. 15
Ille autem dixit eis; Lutum mihi poſuit ſuper oculos, & lavi, & video.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

58 * قال لهم يسوع امين امين اقول لكم انني قبل ان يكون ابرهيم * فاخذوا حجارة ليرجموه
59 فتواري يسوع وخرج من الهيكل وجاز بينهم هكذي * الفصل الثاني والعشرون *
1 * وبينما هو مار راي رجلا ولد اعمي * فساله تلاميذه قايلين يا معلم من اخطا هذا ام
2 ابواه اذ ولد اعمي * اجاب يسوع لا هو اخطا ولا ابواه لكن لتظهر اعمال الله فيه * ينبغي
3 4 لنا نحن ان نعمل اعمال من ارسلنا ما دام النهار. لانه سياتي الليل الذي لا يستطيع
5 6 احد ان يعمل فيه عملا * ما دمت في العالم فانا نور العالم * قال هذا وتفل علي التراب
7 وصنع من تفلته طينا. وطلي بالطين عيني ذلك الاعما * وقال له امض فاغسل وجهك
8 في عين سيلوحا التي تاويلها المبعوث. فمضي وغسل وجهه فابصر * فاما جيرانه والذين
كانوا يرونه اولا يتسول قالوا اليس هذا هو الذي كان يجلس ويتسول. فقوم قالوا هو هو.
9 10 * واخرون قالوا لا بل يشبهه. فاما هو فكان يقول انني انا هو * فقالوا له كيف انفتحت عيناك
11 * اجاب ان رجلا اسمه يسوع صنع طينا وطلي به عيني وقال لي اذهب الي سيلوحا فاغسلهما.
12 13 فمضيت وغسلتهما فابصرت * قالوا له اين هو ذاك الرجل قال ما ادري * فاتوا بالذي كان
14 15 اعمي الي الفريسيين * لان يسوع صنع الطين في يوم السبت اذ فتح عيني الاعمي * فساله
ايضا الفريسيون كيف ابصرت. فقال لهم جعل علي عيني طينا وغسلتهما فابصرت.

Dixit eis Jeſus; Amen, amen dico vo- 58
bis, quòd ego ſum antequam eſſet Abra-
ham. Arripuerunt ergò lapides ut ob- 59
ruerent illum: at evanuit Jeſus, &
exiit de templo, & tranſivit per medium
eorum hoc modo.

Sectio vigeſima ſecunda.

CAP. IX.

ET dum ipſe præteriret, vidit homi- 1
nem qui natus fuerat cæcus. Et inter- 2
rogaverunt eum diſcipuli ejus, dicentes;
Magiſter, quis peccavit, hic, an parentes
ejus, quòd natus ſit cæcus? Reſpondit 3
Jeſus; Neque ipſe peccavit, neque pa-
rentes ejus: ſed ut manifeſtentur opera
Dei in illo. Oportet nos operari opera 4
ejus qui miſit nos, quamdiu dies eſt:
Nam veniet nox, in qua non poterit
quiſpiam facere ullum opus. Quamdiu 5
ſum in mundo, ego ſum lux mundi.
Dixit hoc, & expuit in terram, & con- 6
fecit ex ſputo ſuo lutum, & linivit luto
oculos illius cæci. Et dixit ei; Vade, 7
& lava faciem tuam in fonte Siloë, cu-
jus interpretatio eſt, Miſſus. Igitur abi-
it, & lavit vultum ſuum, ac vidit. Ve- 8
rùm vicini ejus, & qui viderant eum
priùs mendicantem, dixerunt; Nónne
hic eſt ille qui ſedebat & mendicabat?
Et quidam dixerunt; Ipſe eſt. Et alii 9
dixerunt; Nequaquam, ſed ſimilis eſt
illi. At ipſe dicebat; Certè ego ſum.
Dixerunt ei; Quomodo aperti ſunt oculi 10
tui? Reſpondit; Vir, cujus nomen eſt 11
Jeſus, confecit lutum, eóque linivit ocu-
los meos, & dixit mihi; Vade ad Siloë,
& lava eos. Abii ergò, & lavi eos, &
vidi. Dixerunt ei; ubi eſt ille vir? 12
Inquit, Neſcio. Adduxerunt igitur il- 13
lum, qui erat cæcus, ad Phariſæos. (Nam 14
Jeſus confecerat lutum in die ſabbathi,
quando aperuit oculos cæci.) Et inter- 15
rogaverunt eum denuò Phariſæi; Quo-
modo vidiſti? Ait illis; Poſuit ſuper
oculos meos lutum, & lavi eos, & vidi.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

58 ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ ዘእንበለ፡ ይትወለድ፡ አብርሃም፡ ሃ
59 ሎኩ፡ አነ፡፡=፡ ወነሥኡ፡ እብነ፡ ካዕበ፡ ከመ፡ ይወግርዎ፡፡ ወተኀብኦሙ፡ እግዚእ፡ ኢ
የሱስ፡ ወወፅአ፡ እምኵረብ፡ ወኀለፈ፡ እንተ፡ ማእከሎሙ፡፡ ወወፅአ፡ እምሀገር፡፡=፡

1 በእንተ፡ ዘዕውር፡ ተወልደ፡፡=፡
2 ፀ ወእንዘ፡ የኀልፍ፡ እምህየ፡ ርእየ፡ ብእሲ፡ ዘዕዉረ፡ ተወልደ፡፡=፡ ወይቤልዎ፡ አርዳኢሁ፡
3 ረቢ፡ በኀጢአት፡ መኑ፡ ተወልደ፡ ዝዕዉር፡ በዘ፡ ርእሱኑ፡ ወሚመ፡ በአዝማዲሁኑ፡፡=፡ ወ
4 ይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወኢውእቱ፡ አበሰ፡ ወኢአዝማዲሁ፡፡=፡ ዳእሙ፡ ከመ፡
5 ያስተርኢ፡ ግብረ፡ እግዚአብሔር፡ በላዕሌሁ፡፡=፡ ወባሕቱ፡ ወርቱዕ፡ ለነ፡ ንግበር፡ ግብ
ሮ፡ ለዘ፡ ፈነወነ፡ እንዘ፡ መዓልት፡ ውእቱ፡ እስመ፡ ትመጽእ፡ ሌሊት፡ በዘ፡ ኢይክል፡ ገቢረ፡ ዘ
6 ሃሎ፡፡=፡ ውስተ፡ ዓለም፡ አነ፡ ውእቱ፡ ብርሃኑ፡ ለዓለም፡፡=፡ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ ወረቀ፡ ም
7 ድረ፡ ወገብረ፡ ፅቡረ፡ በምራቁ፡ ወቀብኦ፡ አዕይንቲሁ፡=፡ ወይቤሎ፡ ሑር፡ ተኀፀብ፡ በምጥ
ማቃተ፡ ሰሊሆም፡ ዘበ፡ ትርጓሜሁ፡ ሐዋርያ፡ ወሖረ፡ ወተኀፅበ፡ ወገብአ፡ እንዘ፡ ይሬኢ፡፡=፡
8 ወአግዋሪሁሰ፡ ወእለኒ፡ ይሬእይዎ፡ ዘልፈ፡ ከመ፡ ይስእል፡ ወይቤሉ፡ አኮኑ፡ ዝንቱ፡ ውእቱ፡
9 ዘይነብር፡ ወይስእል፡፡=፡ ወካልኣን፡ ይቤሉ፡ ውእቱ፡ ወቦ፡ እለ፡ ይቤሉ፡ አልቦ፡ ይመስ
10 ሎ፡፡ ወለሊሁሰ፡ ይቤ፡ አነ፡ ውእቱ፡፡=፡ ወይቤልዎ፡ ወእፎ፡ ተከሥተ፡ አዕይንቲከ፡፡=፡
11 ወአውሥአ፡ ወይቤሎሙ፡ ብእሲ፡ ዘስሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ፅቡረ፡ ገብረ፡ በምራቁ፡ ወቀ
ብአኒ፡ አዕይንትየ፡ ወይቤለኒ፡ ሑር፡ ተኀፀብ፡ በምጥማቃተ፡ ሰሊሆም፡ ዘበትርጓሜሁ፡ ሐ
12 ዋርያ፡ ወሖርኩ፡ ወተኀፀብኩ፡ ወርኢኩ፡=፡ ወይቤልዎ፡ አይሁድ፡ አይቴ፡ ውእቱ፡ ብእ
13 ሲሁ፡ ወይቤሎሙ፡ ኢያአምር፡=፡ ወወሰድዎ፡ ኀበ፡ ፈሪሳውያን፡ ለዘ፡ ዕዉረ፡ ተወልደ፡=፡
14 ወሰንበት፡ አሜሁ፡ አመ፡ ገብረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ዕቡረ፡ ወከሠቶ፡ አዕይንቲሁ፡፡=፡
15 ወካዕበ፡ ተስእልዎ፡ ፈሪሳውያን፡ ወይቤልዎ፡ እፎ፡ ርኢከ፡፡ ወይቤሎሙ፡ ፅቡረ፡ ገብረ፡ በ
ምራቁ፡ ወወደየ፡ ውስተ፡ አዕይንትየ፡ ወተኀፀብኩ፡ ወርኢኩ፡=፡

Et dixit iis Dominus Jeſus, Amen dico vobis; Priuſquam Abraham naſceretur 58
fui ego. Et ſuſtulerunt lapides *iterum* ut lapidarent eum, & latebat eos Do- 59
minus Jeſus, & exivit è templo, & tranſivit per medium illorum, & exivit è
civitate.

CAP. IX. *De cæco nato.*

ET recedens illinc, vidit hominem qui cæcus natus fuit. Et dixerunt ei diſci- 1
puli ejus, Rabi, propter peccatum cujus, natus eſt hic cæcus, propter ſuum pro- 2
prium, vel propter *illud* parentum ſuorum? Et dixit iis Dominus Jeſus; Neque 3
iſte peccavit, neque parentes ejus, ſed ut appareat opus Dei ſuper eum. Verun- 4
tamen & expedit nobis ut faciamus opus ejus qui miſit me, donec dies eſt: quia
veniet nox, in qua non poteſt fieri quod convenit. In mundo ego ſum Lux 5
mundi. Et hoc dicens expuit *in* terram, & fecit lutum cum ſputo, & illevit 6
illud oculis ejus. Et dixit ei: Vade, lava in natatoria Siloam, quod in inter- 7
pretatione ſua, *eſt* miſſus: & abiit & lavit, & rediit videns. Et vicini ejus, & 8
qui viderant eum perpetuò quòd mendicabat, tunc dicebant; Nónne hic eſt qui
ſedebat, & mendicabat. Et alii dicebant, Eſt: & erant qui dicebant, Minimè, 9
ſimilis eſt ei: & ipſe dicebat, Ego ſum. Et dixerunt ei, Et quomodo aperti ſunt 10
oculi tui? Et reſpondit, & dixit iis; Homo cujus nomen eſt Dominus Jeſus 11
lutum fecit cum ſputo ſuo, & illevit mihi oculis meis, et dixit mihi; Vade, lava in
natatoria, Siloam, quod in interpretatione ſua, *eſt* miſſus: & abii, & lavi, & vidi. 12
Et dixerunt ei Judæi, Ubi eſt homo iſte? & dixit iis, Neſcio. Et adduxerunt ad 13
Phariſæos eum qui cæcus natus fuit. Et ſabbatum tunc erat, quando fecit Do- 14
minus Jeſus lutum, & aperuit oculos ejus. Et iterum interrogârunt eum Phari- 15
ſæi, & dixerunt ei; Quomodo vidiſti? & dixit iis, Lutum fecit cum ſputo ſuo, &
immiſit in oculos meos: & lavi, & vidi.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

9 * كروهي مي كفتند اوست * و بعضي ديكر مي كفتند نه * مانند اوست * ان مرد
10 كفت كسي ديكر نيست منم كه چشم نداشتم * كفتند چكونه چشم تو كشاده
11 شد * بديشان جواب داد وكفت مردي نامش يشوع * كل كرد وبر دو چشم من ماليد
12 وبمن كفت بچشمهٔ شيلوحا برو وخودرا بشوي * فرمان بردم وديدم * پرسيدند يشوع
13 14 كجاست كفت نمي دانم * ومردم ان مردرا پيش معتزلان آوردند * براي انك در روز
15 شنبه چشم اورا بينا كرد * وباز معتزلان پرسيدند چكونه ديدي * مرد كفت كل كرد
ودر چشم من ماليد شستم وديدم *

Nonnulli dicebant, Ipſe eſt: & qui- 9
dam alii dicebant, Minime, ſed ſimi-
lis ei eſt. Ipſe homo dixit; quiſ-
quam alius non eſt, ego ſum qui ocu-
los non habueram. Dixerunt; Quo- 10
modo oculus tibi apertus eſt? Illis 11
reſponſum dedit, & dixit; Homo
quidam, cui nomen Jeſus, lutum fe-
cit, & oculis meis illivit, & mihi
dixit, Ad fontem Siloe abi, & te-
ipſum lava: mandatum igitur ejus
tuli, & vidi. Interrogârunt iterum, 12
Jeſus ubi eſt? Dixit, Neſcio. Et 13
homines illum hominem ad Phari-
ſæos adduxerunt: Eò quòd in die 14
Sabbathi oculos ejus videntes fe-
ciſſet. Et rurſus Phariſæi interro- 15
gârunt, Quomodo vidiſti? Homo
dixit; Lutum fecit & oculis meis
illivit, lavi & vidi.

Dicebant ergò ex Phariſæis quidam; Hic homo non eſt à Deo,
16 Ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φαρισαίων τινὲς, Οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι (ι) παρὰ τοῦ Θεοῦ,
quòd Sabbatum non cuſtodit. Alii dicebant; Quomodò poteſt homo peccator
ὅτι τὸ σάββατον οὐ τηρεῖ. ἄλλοι ἔλεγον, Πῶς δύναται ἄνθρωπος ἁμαρτωλὸς
talia ſigna facere? Et ſchiſma erat in ipſis. Dicunt cæco iterùm;
17 τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν; καὶ σχίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. (κ) Λέγουσι τῷ τυφλῷ πάλιν,
Tu quid dicis de illo, quòd aperuit tuos oculos? Ille autem dixit; Quia pro-
Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; ὁ δὲ εἶπεν, Ὅτι προ-
pheta eſt. Non crediderũt ergò Judæi de illo, quia cæcus erat, & vidit,
18 φήτης ἐστίν. Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυφλὸς ἦν, καὶ ἀνέβλεψεν,
uſque quò vocaverunt parentes ejus illius videntis: Et interrogaverunt eos,
19 ἕως ὅτου ἐφώνησαν τοὺς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ ἀναβλέψαντος· Καὶ ἠρώτησαν αὐτοὺς,
dicentes; Hic eſt filius veſter, quem vos dicitis quia cæcus natus eſt? Quomodò
λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι τυφλὸς (λ) ἐγεννήθη; πῶς
ergò nunc videt? Reſponderunt eis parentes ejus, & dixerunt; Scimus quia
20 οὖν ἄρτι βλέπει; Ἀπεκρίθησαν (μ) αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπον, Οἴδαμεν ὅτι
hic eſt filius noſter, & quia cæcus natus eſt. Quomodò autem nunc videt, ne-
21 οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη. Πῶς δὲ νῦν βλέπει, οὐκ
ſcimus, aut quis aperuit ejus oculos, nos neſcimus: ipſe ætatem
οἴδαμεν, ἢ τίς (ν) ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν
habet, ipſum interrogate: ipſe de ſeipſo loquatur. Hæc dixerunt parentes ejus,
22 ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ (ξ) αὐτοῦ λαλήσει. Ταῦτα εἶπον οἱ γονεῖς αὐτοῦ,
quoniam timebant Judæos: jam enim conſtituerant Judæi, ut ſi quis
ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις
eum confiteretur Chriſtum, extra ſynagogam fieret. Propter hæc parentes ejus dixerũt,
αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστὸν, ἀποσυνάγωγος γένηται. Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον, 23
Quia ætatem habet, ipſum interrogate. Vocaverunt ergò ex ſecundo hominem
Ὅτι ἡλικίαν ἔχει, (ο) αὐτὸν ἐρωτήσατε. Ἐφώνησαν οὖν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον 24
qui fuerat cæcus, & dixerunt ei; Da gloriam Deo: nos ſcimus quia ho-
ὃς ἦν τυφλὸς, καὶ εἶπον αὐτῷ, Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄν-
mo hic peccator eſt. Reſpondit ergò ille, & ait; Si peccator
θρωπος οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν. Ἀπεκρίθη οὖν (π) ἐκεῖνος καὶ εἶπεν, Εἰ ἁμαρτωλός 25
eſt, neſcio: unum ſcio, quia cæcus exiſtens, modò video. Dixerunt autem illi
ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὢν, ἄρτι βλέπω. Εἶπον δὲ αὐτῷ 26
rurſum; Quid fecit tibi? quomodò aperuit tuos oculos? Reſpondit eis;
πάλιν, Τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἤνοιξέ σου τοὺς ὀφθαλμούς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς, 27
Dixi vobis jam, & non audiſtis: quid iterùm vultis audire? num & vos vultis
Εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ οὐκ ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε
ejus diſcipuli fieri? Convitiati ſunt ergò ei, & dixerunt; Tu ſis diſcipulus
αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι; (ρ) Ἐλοιδόρησαν οὖν αὐτὸν, καὶ εἶπον, (σ) Σὺ εἶ μαθητὴς 28
illius, nos autem Moyſi ſumus diſcipuli. Nos ſcimus quia Moyſi lo-
ἐκείνου, ἡμεῖς δὲ τοῦ Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί. Ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι (τ) Μωσῇ λε- 29
cutus eſt Deus: hunc autem neſcimus undè eſt. Reſpondit ille homo,
λάληκεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν. Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος 30
& dixit eis; In enim hoc mirabile eſt, quia vos neſcitis undè ſit,
καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἐν γὰρ τούτῳ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστὶ,
& aperuit meos oculos.
καὶ ἀνέῳξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς.

MS. A. (ι) παρὰ Θεοῦ, (κ) Λέγουσιν οὖν τῷ (λ) ἐγεννήθη; (μ) δὲ αὐτοῖς (ν) ἠνέῳξεν (ξ) ἑαυτοῦ (ο) καὶ αὐτὸν (π) ἐκεῖνος, Εἰ (ρ) Ἐλοιδόρησαν αὐτὸν, (σ) Σὺ μαθητὴς εἶ ἐκείνου, (τ) Μωσεῖ ἐλάλησεν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܦܪܝܫܐ. ܗܢܐ ܓܒܪܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܫܒܬܐ ܠܐ ܢܛܪ. ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܓܒܪܐ ܚܛܝܐ ܠܡܥܒܕ ܗܠܝܢ ܐܬܘܬܐ. ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܣܕܩܐ ܒܝܢܬܗܘܢ.
17 * ܐܡܪܝܢ ܬܘܒ ܠܗܘ ܣܡܝܐ. ܐܢܬ ܡܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܥܠܘܗܝ ܕܦܬܚ ܠܟ ܥܝܢܝܟ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܢܒܝܐ ܗܘ.
18 * ܘܠܐ ܗܝܡܢܘ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ ܝܗܘܕܝܐ ܕܣܡܝܐ ܗܘܐ ܘܚܙܐ. ܥܕܡܐ ܕܩܪܘ ܠܐܒܗܘܗܝ ܕܗܘ ܕܚܙܐ.
19 * ܘܫܐܠܘ ܐܢܘܢ. ܐܢ ܗܢܘ ܒܪܟܘܢ ܗܢܐ ܕܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܟܕ ܣܡܐ ܐܬܝܠܕ. ܐܝܟܢܐ ܗܫܐ ܚܙܐ.
20 * ܥܢܘ ܕܝܢ ܐܒܗܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ. ܝܕܥܝܢܢ ܕܗܢܘ ܒܪܢ ܘܕܟܕ ܣܡܐ ܐܬܝܠܕ.
21 * ܐܝܟܢܐ ܕܝܢ ܚܙܐ ܗܫܐ. ܐܘ ܡܢܘ ܦܬܚ ܥܝܢܘܗܝ. ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ. ܐܦ ܗܘ ܡܫܡܠܝ ܒܫܢܘܗܝ ܠܗ ܫܐܠܘ. ܗܘ ܚܠܦ ܢܦܫܗ ܢܡܠܠ.
22 * ܗܠܝܢ ܐܡܪܘ ܐܒܗܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ. ܦܣܩܘ ܗܘܘ ܓܝܪ ܝܗܘܕܝܐ. ܕܐܢ ܐܢܫ ܢܘܕܐ ܒܗ ܕܡܫܝܚܐ ܗܘ. ܢܦܩܘܢܝܗܝ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ.
23 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪܘ ܐܒܗܘܗܝ. ܕܡܫܡܠܝ ܒܫܢܘܗܝ ܠܗ ܫܐܠܘ.
24 * ܘܩܪܘ ܠܓܒܪܐ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ ܗܘ ܕܗܘܐ ܣܡܝܐ ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܫܒܘܚ ܠܐܠܗܐ. ܚܢܢ ܓܝܪ ܝܕܥܝܢܢ ܕܓܒܪܐ ܗܢܐ ܚܛܝܐ ܗܘ.
25 * ܥܢܐ ܗܘ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢ ܚܛܝܐ ܗܘ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ. ܚܕܐ ܕܝܢ ܝܕܥ ܐܢܐ. ܕܣܡܝܐ ܗܘܝܬ ܘܗܫܐ ܗܐ ܚܙܐ ܐܢܐ.
26 * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܘܒ. ܡܢܐ ܥܒܕ ܠܟ. ܐܝܟܢܐ ܦܬܚ ܠܟ ܥܝܢܝܟ.
27 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܫܡܥܬܘܢ. ܡܢܐ ܬܘܒ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܫܡܥ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܠܡܝܕܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܗܘܐ ܠܗ.
28 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܨܚܝܘܗܝ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ ܬܠܡܝܕܗ ܕܗܘ. ܚܢܢ ܓܝܪ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܚܢܢ ܕܡܘܫܐ.
29 * ܘܚܢܢ ܝܕܥܝܢܢ ܕܥܡ ܡܘܫܐ ܡܠܠ ܐܠܗܐ. ܠܗܢܐ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܘ.
30 * ܥܢܐ ܗܘ ܓܒܪܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܒܗܕܐ ܗܟܝܠ ܠܬܗܪܐ ܗܝ. ܕܐܢܬܘܢ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܐܝܟܐ ܗܘ. ܘܥܝܢܝ ܕܝܠܝ ܦܬܚ.

Et dicebant quidam ex Phariſæis; Homo 16
iſte non eſt à Deo, qui ſabbathum non
cuſtodiat. Alii autem dicebant; Quomodò
poteſt homo peccator hæc ſigna edere? &
diſſidium erat inter eos. Dicunt rurſus cæco 17
illi; Tu quid dicis de eo, quòd aperuit tibi
oculos tuos? ait illis; Ego dico eum pro-
phetam eſſe. Nec verò crediderant de eo 18
Judæi quòd cæcus fuiſſet, viſúmque rece-
piſſet, uſquequò vocârunt parentes illius qui
viſum receperat. Et interrogârunt eos, Si- 19
quidem iſte eſt filius ille veſter, quem vos
dicitis cæcum natum eſſe, quomodò nunc
videt? Reſponderunt autem parentes ejus, 20
& dixerunt; Scimus hunc eſſe filium no-
ſtrum, & cæcum natum eſſe. Quomodò 21
autem nunc videat, aut quis aperuerit ocu-
los ejus, neſcimus: quinetiam ipſe ad an-
nos ſuos progreſſus eſt, eum interrogate,
ipſe pro ſemetipſo loquatur. Hæc dixe- 22
runt parentes ejus, quòd timerent à Judæis:
conſtituerant enim Judæi, ut ſi quis confi-
teretur eum eſſe Meſſiam, ab ipſis ejiceretur
è ſynagoga. Propterea dixerunt parentes 23
ejus; Ad annos ſuos progreſſus eſt, ipſum
interrogate. Et vocaverunt ſecundâ vice 24
virum illum qui fuerat cæcus, ac dicunt ei;
Glorifica Deum: nos enim novimus hunc
hominem peccatorem eſſe. Reſpondit ille, 25
& dixit eis; An peccator ſit, neſcio, ſed
unum ſcio me cæcum fuiſſe, & ecce nunc
video. Dicunt ei iterùm; Quid fecit ti- 26
bi? quomodò aperuit tibi oculos tuos?
Ait illis; Dixi vobis, nec audiviſtis: quid- 27
nam vultis audire? num & vos diſcipuli
ejus vultis fieri? Ipſi autem ei conviciati 28
ſunt, dicuntque ei; Tu es diſcipulus ejus,
nos enim diſcipuli ſumus Moſis. Et ſci- 29
mus cum Moſe Deum collocutum fuiſſe:
hunc autem neſcimus undè ſit. Reſpondit 30
vir ille, & ait illis; In hoc ergò mirandum
eſt, quòd vos neſciatis undè ſit, & oculos
meos, meos inquam, aperuerit.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

16 * معتزلان كفتند * اين مرد ازخدا نيست * سبب انك شنبه‌را نكه نمي دارد * ديكران كفتند مرد
كنه‌كار چكونه اين شكفتهارا تواند كردن * ودر ميان ايشان پراكندكي شد * 17 * ديكر بار
بدان نابينا كفتند * تو براي او چه مي كويي * كه دو چشمت را كشاد * كفت مي كويم
پيغمبرست * 18 * ويهوديان اورا باور نمي داشتند * كه اوست آن نابينا وديد * تا انكه كه پدر
ومادر اورا خواندند * 19 * وپرسيدند كه اينست پسر شما كه مي كفتيد * نابينا زاييده شد *
چكونه اين ساعت مي بيند * 20 * پدر ومادرش جواب دادند و كفتند * مي دانيم كه اين
فرزند ماست * ونابينا زاييده شد * 21 * اكنون مي بيند * با انك دو چشمش كشاد وما نمي
دانيم * اينك او در سالها در رفت * ازو بپرسيد * كه جواب خود † بدهد * 22 * پدر ومادر او از براي
مصلحت خود چنين كفتند * سبب انك از يهوديان † مي ترسيدند * ويهوديان حكم نهاده
بودند كه هر كه اقرار كند * كه او مسيح است * انكس را از ميان خود † بيرون اندازند * 23 * براي
اين مادرش وپدرش كفتند * بسالها در رفت ازو بپرسيد * 24 * دوم بار نابينارا خواندند * وبدو كفتند *

Phariſæi dixerunt; Hic homo à Deo non eſt, propterea quòd Sabbathum non obſervat. Alii dicebant, Homo peccator quomodò hæc miracula poteſt facere? & inter eos diviſio facta eſt. 16
Rurſus illi cæco dixerunt; Tu de illo quid dicis, qui oculos tibi aperuit? Dixit; Dico, Propheta eſt. 17
Judæi autem illi fidem non habuerunt, quòd ipſe eſſet ille cæcus, & vidiſſet, donec patrem & matrem ejus vocârunt. 18
Et interrogârunt eos; Hiccine eſt filius veſter, quem dicitis cæcum natum eſſe? Quomodò hâc horâ videt? 19
Pater & mater ejus reſponſum dederunt; Scimus quòd hic filius noſter eſt, & cæcus natus eſt. 20
Quomodo autem nunc videat, cum eo qui oculos ejus aperuit, nos pariter neſcimus: ecce, ipſe annis provectus eſt, ab eo interrogate, ut reſponſum ipſe det. 21
Pater & mater ejus in rem ſuam ſic dixerunt, eâ de cauſa quòd à Judæis timerent: Judæi enim ſtatuerant, ut quiſquis confiteretur, quòd ipſe Chriſtus eſſet, illum hominem è medio ſui ejicerent. 22
Propter hoc mater ejus & pater ejus dixerunt; Annis provectus eſt, ab ipſo interrogate. 23
Iterùm cæcum vocârunt, et ei dixerunt; 24

Verſio VULGATA LATINA.

16 Dicebant ergò ex Phariſæis quidam; Non eſt hic homo à Deo, qui ſabbatum non
cuſtodit. Alii autem dicebant; Quomodò poteſt homo peccator hæc ſigna facere?
17 Et ſchiſma erat inter eos. Dicunt ergò cæco iterùm; Tu quid dicis de illo, qui
18 aperuit oculos tuos? Ille autem dixit; Quia propheta eſt. Non crediderunt ergò
Judæi de illo, quia cæcus fuiſſet, & vidiſſet, donec vocaverunt parentes ejus, qui
19 viderat: Et interrogaverùnt eos, dicentes; Hic eſt filius veſter, quem vos dici-
20 tis quia cæcus natus eſt? Quomodò ergò nunc videt? Reſponderunt eis paren-
tes ejus, & dixerunt; Scimus quia hic eſt filius noſter, & quia cæcus natus eſt:
21 Quomodò autem nunc videat, neſcimus: aut quis ejus aperuit oculos, nos neſci-
22 mus: ipſum interrogate: ætatem habet, ipſe de ſe loquatur. Hæc dixerunt pa-
rentes ejus, quoniam timebant Judæos: jam enim conſpiraverant Judæi, ut ſi quis
eum confiteretur eſſe Chriſtum, extra ſynagogam fieret. Propterea parentes ejus 23
dixerunt; Quia ætatem habet, ipſum interrogate. Vocaverunt ergò rurſum ho- 24
minem, qui fuerat cæcus, & dixerunt ei; Da gloriam Deo: nos ſcimus quia hic
homo peccator eſt. Dixit ergò eis ille; Si peccator eſt, neſcio: unum ſcio, quia 25
cæcus cùm eſſem, modò video. Dixerunt ergò illi; Quid fecit tibi? Quomodò 26
aperuit tibi oculos? Reſpondit eis; Dixi vobis jam, & audîſtis: quid iterum 27
vultis audire? numquid & vos vultis diſcipuli ejus fieri? Maledixerunt ergò ei, 28
& dixerunt; Tu diſcipulus illius ſis: nos autem Moyſi diſcipuli ſumus. Nos ſci- 29
mus quia Moyſi locutus eſt Deus: hunc autem neſcimus undè ſit. Reſpondit 30
ille homo, & dixit eis; In hoc enim mirabile eſt, quia vos neſcitis undè ſit, &
aperuit meos oculos:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

فقال قوم من الفريسيين ليس هذا الرجل من الله اذ لا يحفظ السبت * واخرون قالوا كيف 16
يقدر رجل خاطي ان يعمل هذه الايات * ووقع بينهم لذلك شقاق * وقالوا ايضا للاعمي فانت 17
ماذا تقول من اجله لانه فتح عينيك فقال لهم انه لنبي * ولم يصدق اليهود انه كان اعمي 18
فابصر حتي دعوا ابويه * وسالوهما اهذا ابنكما الذي تقولان انه ولد اعمي فكيف ابصر 19
الان * اجابهم ابواه قايلين نحن نعلم ان هذا ولدنا وانه ولد اعمي * فاما كيف ابصر الان 20 21
او من فتح له عينيه فلا نعلم * وهو كامل السن فاسالوه فهو يتكلم عن نفسه * قال ابواه 22
هذا لانهما كانا يخافان اليهود * لان اليهود كانوا قد جزموا انه ايما انسان اعترف انه المسيح اخرجوه
من الجماعة * فمن اجل هذا قال ابواه قد كمل سنه فاسالوه * ودعوا الرجل الاعمي كان من 23 24
ثانيه وقالوا له مجد الله فانا نعلم ان هذا الرجل خاطي * اجابهم قايلا ان كان خاطيا فلا 25
اعلم * انما اعلم اني كنت اعمي والان فانا ابصر * فقالوا له ماذا صنع بك وكيف فتح 26
عينيك * فقال لهم قد اخبرتكم فلم تسمعوا * ماذا تريدون ان تسمعوا تريدون ان تصيروا له 27
تلاميذ * فشتموه وقالوا له انت تلميذ ذاك * فاما نحن فتلاميذ موسي * ونحن نعلم ان الله 28 29
كلم موسي فاما هذا فما ندري من اين هو * اجابهم الرجل قايلا ان في هذا العجب انكم 30
لا تعرفون من اين هو وقد فتح عيني *

Dixerunt quidam ex Phariſæis; Non eſt 16
hic homo à Deo, cùm non cuſtodiat ſab-
bathum. Et alii dixerunt; Quomodò
poteſt homo peccator facere hæc ſigna? Et
cecidit inter eos propter hoc, diſcordia.
Et dixerunt iterum cæco; Tu verò quid 17
dicis de illo, quandoquidem aperuit ocu-
los tuos? Inquit eis; Certè propheta eſt.
Et non crediderunt Judæi quòd ille fu- 18
iſſet cæcus, & vidiſſet, donec vocave-
runt parentes ejus, Et interrogaverunt 19
eos; Hiccine eſt filius veſter, quem di-
citis natum eſſe cæcum? quonam pacto
videt nunc? Reſponderunt eis parentes 20
ejus, dicentes; Nos ſcimus quòd hic eſt
filius noſter, & quòd natus ſit cæcus:
Quomodò autem viderit nunc, aut quis 21
aperuerit ei oculos ejus, neſcimus. Et
quidem ipſe perfectæ eſt ætatis, interro-
gate eum, & ipſe loquetur pro ſeipſo.
Dixerunt parentes ejus hoc, quoniam ti- 22
mebant Judæos: nam Judæi jam decre-
verant, quòd quicunq; homo confiteretur
ipſum eſſe Chriſtum, expelleretur ab eis
è ſynagoga. Et idcircò dixerunt parentes 23
ejus, Jam perfecta eſt ejus ætas, inter-
rogate eum. Et vocaverunt hominem 24
cæcum olim vice ſecundâ, & dixerunt
ei; Glorifica Deum: nos enim ſcimus
hunc hominem eſſe peccatorem. Reſpondit 25
eis, dicens; An ſit peccator, neſcio: planè
ſcio, quòd eram cæcus, & nunc ego video.
Dixerunt ei; Quid fecit tibi? & quo- 26
modò aperuit oculos tuos? Dixit eis; 27
Jam narravi vobis, & non audiſtis:
quid vultis audire? num vultis fieri
ejus diſcipuli? Itaq; contumeliis eum 28
affecerunt, & dixerunt ei; Tu es diſci-
pulus illius, nos autem diſcipuli ſumus
Moyſis. Et nos ſcimus quòd Deus allo- 29
cutus eſt Moyſem: hunc autem non no-
vimus undè ſit. Reſpondit eis vir ille, 30
dicens; Certè in hoc admiratio conſiſtit,
quòd vos neſciatis undè ſit, & tamen
aperuerit oculos meos.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ወቦ:እለ:ይቤሉ:እምፈረስዊያን:ዝብእሲ:ኢኮነ:እምእግዘአብሔር:ዘኢይዓቅብ:ሰን
በተ:: ወቦ:እለ:ይቤሉ:ወበአይቴ:ይክል:ብእሲ:ኃጥእ:ገቢረ:ዘንተ:ተኣምረ:: ወተና
17 ፉቁ:በቤናቲሆሙ::=፡ ወይቤልዎ:ካዕበ:ለውእቱ:ዕዉር:ምንተ:ትብል:በእንቲአሁ:
18 እስመ:ከሠተከ:አዕይንቲከ:: ወይቤሎሙ: ነቢይ: ውእቱ::=፡ ወኢአምኑ: ሎቱ:
19 አይሁድ:ከመ:ዕዉረ:ተወልደ:ወርእየ:እስከ:ጸውዑ:አዝማዲሁ:ለዘ: ርእየ:=፡ ወ
ተስእልዎሙ: ወይቤልዎሙ:ዝኑ:ውእቱ:ወልድክሙ:ዘትብሉ:ዕዉረ: ተወልደ:ወእፎ
20 ኬ:ይእዜ፡ርእየ::=፡ ወአውሥኡ:አዝማዲሁ:ወይቤሉ:ናአምር:ከመ:ዝንቱ:ውእ
21 ቱ:ወልድነ:ወከመሂ: ዕዉረ:ተወልደ:=፡ ወይእዜ:እፎ:ይሬኢ:ኢናአምር:ዘከሠቶ:
ላዕይንቲሁ: ንሕነሰ: ኢናአምር: ኪያሁ: ተሰአልዎ:ልሂቅ:ውእቱ:ወይክል:ተናግሮ:ለ
22 ርእሱ::=፡ ወከመዝ:ተናገሩ:አዝማዲሁ:እስመ:ይፈርህዎሙ:ለአይሁድ:: እስመ:
23 ለዘዙ: አይሁድ: ለእመቦ:ዘአምኖ:ቦቱ:ከመ:ውእቱ: ክርስቶስ:ይስድድዎ:እምኵ
24 ራብ::=፡ በእንተዝ:ይቤሉ:አዝማዲሁ:ልሂቅ:ውእቱ:ሎቱ:ተሰአልዎ::=፡ ወጸው
ዕዎ : ደግመ : ለውእቱ : ብእሲ : ዘእውረ : ተወልደ : ወይቤልዎ : ሑር : ሃብ : ስብ
ሐተ : ወአእኵቶ : ለእግዚአብሔር:: ንሕነስ : ናአምር : ከመ : ኃጥእ : ው
25 እቱ : ዝብእሲ::=፡ ወአውሥአ : ውእቱ: ብእሲ: ወይቤሎሙ : ኢያአምር: እመ:
26 ኃጥእ:ውእቱ:ብእሲ: ወአሐተ:ባሕቱ:አአምር:ከመ:ዕዉር:አነ:ወይእዜ:እሬኢ:=፡
27 ወይቤልዎ: ካዕበ: ምንተ:ገብረ: ለከ: ወእፎ: ከሠትከ:አዕይንቲከ::=፡ ወአውሥ
አ:ወይቤሎሙ:ነገርኩክሙ:ደእሙ: ወኢትሰምዑ::ምንተ:እንከ:ትፈቅዱ:ትስምዑ:
28 ለንትሙሂ:አርደኢሁኑ:ትኩኑ:ትፈቅዱ::=፡ ወፀአልዎ: ወይቤልዎ:አንተ:ኩን:ረድ
29 እ:ሎቱ::ንሕነሰ:አርደኢሁ:ለሙሴ:ንሕነ::=፡ ንሕነ:ናአምር:ከመ:ለሙሴ:ተናገሮ:
30 እግዚአብሔር:ወለዝሰ:ኢናአምሮ:እምአይቴ: ውእቱ::=፡ ወአውሥአ: ውእቱ:
ብእሲ : ወይቤ : ዲዲ : በዝንቱ : ጥቀ : ነኪር : ውእቱ:ብእሲ:እስመ : ኢታአምርዎ:
እምአይቴ : ውእቱ : ወከሠተኒ : አዕይንትየ:=፡

Et fuerunt qui dixerunt ex Phariſæis; Hic homo nõn fuit à Deo, qui non ſervat 16
ſabbatũ. Et fuerunt qui dixerunt, Et quomodo poteſt homo peccator facere hoc
ſignũ? Et diviſi ſunt inter ſe. Et dixerunt iterum iſti cæco; Quid dicis de illo, quia 17
aperuit tibi oculos tuos? & dixit iis; Propheta eſt. Et non crediderunt ei Ju- 18
dæi, ꝙ cæcus natus fuiſſet, & vidiſſet, uſquequò vocâſſent parentes ejus qui vi-
derat. Et interrogârunt eos & dixerunt iis; Hiccine eſt filius veſter, quem dicitis 19
quòd cæcus natus fuit? & quomodo igitur nunc videt? Et reſponderunt parentes 20
ejus, & dixerunt; Scimus quòd hic eſt filius noſter, & ꝙ etiam cæcus natus fuit. Et 21
nunc quomodo videt, neſcimus: quis aperuit ei oculos ſuos, nos neſcimus: ipſi in-
terrogate, ætate provectus eſt, & poteſt loqui de ſe ipſo. Et ſic dicebant parentes 22
ejus, quia timebant Judæos: quoniam conſtituerant Judæi, ut ſi aliqui confiteren-
tur ꝙ is eſſet Chriſtus, ejicerent eum ex ſynagoga. Propterea dixerunt paren- 23
tes ejus; Ætate provectus eſt, ipſum interrogate. Et vocârunt ſecundò hunc homi- 24
nem qui cæcus natus fuit, & dixerunt ei; Vade, tribue gloriam, & gratias age
Deo: nos ſcimus ꝙ peccator eſt hic homo. Et reſpondit ille homo & dixit iis; 25
Neſcio an peccator ſit homo: veruntamen unum ſcio, quòd cæcus fui, & nunc vi-
deo. Et dixerunt ei iterum, Quid fecit tibi, & quomodo aperuit tibi oculos tu- 26
os? Et reſpondit & dixit iis; Dixi vobis, at non audietis: quid igitur cupidi 27
eſtis audire? num vos diſcipuli ejus fieri vultis? Et convitiati ſunt ei, & dixe- 28
runt ei; Tu eſto diſcipulus ejus, nos diſcipuli Moſis ſumus. Nos ſcimus quòd 29
Moſi loquutus eſt Deus, & hunc neſcimus unde ſit. Et reſpondit ille homo & 30
dixit, Adhuc in hoc certè mirabile *eſt*, hunc hominem quia neſcitis unde ſit, &
tamen aperuit oculos meos.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

مر خدايرا ستايش بك * ما مي دانيم كه اين مرد كناه كارست * ان مرد كفت اكر كناه كارست 25
نمي دانم * ولي مي دانم كه چشم نداشتم واين ساعت مي بينم * باز كفتند * با تو چه كرد * 26
وچكونه چشم ترا كشاد * جواب داد كه بشما كفتم * وباور نمي كنيد * ديكر چه مي خواهيد 27
شنيدن * مكر مي خواهيد * كه شما نيز اورا شاكردان شويد * ايشا بدان نابينا دشنام دادند * 28
وكفتند تو شاكرد او باش * ما شاكردان موسي هستيم * ومي دانيم كه خدا با موسي †29
سخن كفت * اين را نمي دانيم از كجاست * ان مرد بديشان كفت * بدين عجب 30
مي مانيد * ونمي دانيد از كجاست * ودو چشم من كشاد *

Deo laudem dato, nos ſcimus quòd
hic homo peccator eſt. Homo ille 25
dixit; An peccator ſit, neſcio;
ſed ſcio quòd oculos non habuerim,
& hâc horâ videam. Rurſus di- 26
xerunt, tibi quid fecit? & quo-
modò oculos tibi aperuit? Reſpon- 27
ſum dedit; Vobis quidem dixi, &
fidem non habuiſtis, iterum quare
vultis audire? Nunquid vultis
ut vos etiam ei diſcipuli fiatis?
Ipſi cæco illi convitiati ſunt, & 28
dixerunt; Tu diſcipulus ejus eſto:
nos diſcipuli Moſis ſumus. Et ſci- 29
mus quòd Deus cum Moſe locutus
eſt: hunc autem non novimus unde
ſit. Ille homo eis dixit; In hoc ad- 30
mirabundi hæretis, & vos neſcitis unde
eſt, & oculos meos aperuit?

Scimus autē quia peccatores Deus non audit: sed si quis Dei cultor *sit*, & vo-
31 Οἴδαμεν δὲ ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει· ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ, καὶ τὸ θέ-
luntatem ejus *faciat*, hunc *audit*. Ex seculo non auditū est, quia aperuit quis ocu-
32 λημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. Ἐκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη, ὅτι ἤνοιξέ τις ὀφθαλ-
los cæci nati. *Si non* esset hic à Deo, non poterat facere quicquam.
33 μοὺς τυφλοῦ (υ) γεγεννημένου. Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν.
Responderunt & dixerunt ei; In peccatis *tu* natus es totus, & tu doces
34 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις
nos? Et ejecerunt eum forás. Audivit Jesus quia ejecerunt eum forás: & *inveniens*
35 ἡμᾶς; καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω. Ἤκουσεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω καὶ εὑρὼν
eum, dixit ei; Tu credis in filium Dei? Respondit ille, &
36 αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ, Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ; Ἀπεκρίθη (φ) ἐκεῖνος καὶ
dixit; Quis est, Domine, ut credam in eum? Dixit *autem* ei Jesus;
37 εἶπε, Τίς ἐστι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; Εἶπε δὲ αὐτῷ (χ) ὁ Ἰησοῦς,
Et vidisti eum, & *loquens cum te*, *ille* est. At ait; Credo, Domine:
38 Καὶ ἑώρακας αὐτὸν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός ἐστιν. Ὁ δὲ ἔφη, Πιστεύω, Κύριε·
Et adoravit eum. Et dixit Jesus; In judicium ego in mundum hunc
39 καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τοῦτον
veni: ut non *videntes* videant, & *videntes* cæci fiant. Et
40 ἦλθον· ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται. Καὶ
audierunt ex Pharisæis *hæc existentes* cum *eo*, & dixerunt ei; *Num* & nos
ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετ' αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ, Μὴ καὶ ἡμεῖς
cæci sumus? Dixit eis Jesus; Si cæci essetis, non haberetis pecca-
41 τυφλοί ἐσμεν; Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρ-

tum: nunc verò dicitis, Quia videmus: *igitur* peccatum vestrum manet.
τίαν· νῦν δὲ λέγετε, Ὅτι βλέπομεν· ἡ οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει.

CAP. X. ι'.

Amen, amen dico vobis; *Non intrans* per ostium in ovile
ΑΜὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν 1
ovium, sed *ascendens* aliundè, ille fur est & latro. *Ille verò*
τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστής. Ὁ δὲ 2
intrans per ostium, pastor est ovium. Huic ostiarius aperit,
εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, ποιμήν ἐστι τῶν προβάτων. Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, 3
& oves vocem ejus audiunt, & proprias oves vocat *juxta nomen*, &
καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα (α) καλεῖ κατ' ὄνομα, καὶ
educit eas. Et cùm proprias oves emiserit, ante eas vadit: &
ἐξάγει αὐτά. Καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ 4
oves illum sequuntur, quia sciunt vocem ejus. Alienum autem non
τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ. Ἀλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ 5
sequentur, sed *fugient* ab eo: quia non noverunt alienorum vo-
(β) ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἴδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φω-
cem. Hoc proverbium dixit eis Jesus: Illi autem non cognoverūt
νήν. Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν 6
quænam essent quæ loquebatur eis.
τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.

MS. A. (υ) γεγεννημένου. (φ) ἐκεῖνος, Τίς (χ) Ἰησοῦς, ΚΕΦ. ι'. MS. A. (α) φωνεῖ κατ' (β) ἀκολουθήσουσιν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 * ܝܕܥܝܢܢ ܕܝܢ ܕܐܠܗܐ ܩܠܐ ܕܚܛܝܐ ܠܐ ܫܡܥ. ܐܠܐ ܠܡܢ ܕܕܚܠ ܡܢܗ ܘܥܒܕ ܨܒܝܢܗ
32 33 ܠܗܢܐ ܫܡܥ. * ܡܢ ܥܠܡ ܠܐ ܐܫܬܡܥܬ ܕܦܬܚ ܐܢܫ ܥܝܢܐ ܕܣܡܝܐ ܕܐܬܝܠܕ. * ܐܠܘ ܠܐ
34 ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘܐ ܗܢܐ. ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܗܕܐ ܠܡܥܒܕ. * ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܢܬ
35 ܟܠܟ ܒܚܛܗܐ ܐܬܝܠܕܬ. ܘܐܢܬ ܡܠܦ ܐܢܬ ܠܢ. ܘܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ. * ܘܫܡܥ ܝܫܘܥ
36 ܕܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ. ܘܐܫܟܚܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܡܗܝܡܢ ܐܢܬ ܒܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. * ܥܢܐ ܗܘ
37 ܕܐܬܐܣܝ ܘܐܡܪ. ܡܢܘ ܡܪܝ ܕܐܗܝܡܢ ܒܗ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܚܙܝܬܝܗܝ. ܘܗܘ ܕܡܡܠܠ
38 39 ܥܡܟ ܗܘܝܘ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ ܡܪܝ. ܘܢܦܠ ܣܓܕ ܠܗ. * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ.
40 ܠܕܝܢܗ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܐܬܝܬ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܚܙܝܢ ܢܚܙܘܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܚܙܝܢ ܢܣܡܘܢ. * ܘܫܡܥܘ
ܡܢ ܦܪܝܫܐ ܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ ܗܘܘ ܗܠܝܢ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. ܠܡܐ ܐܦ ܚܢܢ ܣܡܝܐ ܚܢܢ.
41 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܠܘ ܣܡܝܐ ܗܘܝܬܘܢ. ܠܝܬ ܗܘܬ ܠܟܘܢ ܚܛܝܬܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ
ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܚܙܝܢܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܛܝܬܟܘܢ ܩܝܡܐ ܗܝ.

* ܕܪܡܫܐ ܕܩܘܕܫ ܥܕܬܐ ܘܕܣܝܡܝܕܐ ܕܐܦܝܣܩܘܦܐ * ܟܘ * * ܩܦܠܐܘܢ * ܝ *

1 * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܠܐ ܥܐܠ ܡܢ ܬܪܥܐ ܠܛܝܪܐ ܕܥܢܐ. ܐܠܐ ܣܠܩ ܡܢ ܕܘܟܐ
2 3 ܐܚܪܢܐ. ܗܘ ܓܢܒܐ ܗܘ ܘܓܝܣܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܥܐܠ ܡܢ ܬܪܥܐ. ܪܥܝܐ ܗܘ ܕܥܢܐ. * ܘܠܗܢܐ ܢܛܪ
ܬܪܥܐ ܦܬܚ ܠܗ ܬܪܥܐ. ܘܥܢܐ ܫܡܥܐ ܩܠܗ. ܘܐܡܪܘܗܝ ܩܪܐ ܒܫܡܗܝܢ. ܘܡܦܩ
4 ܠܗܝܢ. * ܘܡܐ ܕܐܦܩ ܥܢܗ ܩܕܡܝܗܝܢ ܐܙܠ. ܘܐܡܪܘܗܝ ܒܬܪܗ ܐܙܠܢ. ܡܛܠ
5 ܕܝܕܥܢ ܩܠܗ. * ܒܬܪ ܢܘܟܪܝܐ ܕܝܢ ܠܐ ܐܙܠܢ ܥܢܐ. ܐܠܐ ܥܪܩܢ ܡܢܗ ܕܠܐ ܝܕܥܢ ܩܠܗ ܕܢܘܟܪܝܐ.
6 * ܗܕܐ ܦܠܐܬܐ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥܘ ܡܢܐ ܡܡܠܠ ܥܡܗܘܢ.

Scimus autem Deum vocem peccatorum 31 non exaudire: sed qui eum reveretur & exequitur voluntatem ejus, hunc exaudit. Ab ævo auditum non est aliquem aperuisse 32 oculos cæci nati. Nisi à Deo esset iste, non 33 potuisset hæc facere. Responderunt ac di- 34 cunt ei; Tu totus in peccatis natus es, & tu doces nos? & ejecerunt eum forás. Et 35 audiit Jesus eum ejectum fuisse forás: & invenit eum, ac dixit ei; Túne credis in filium Dei? Respondit ille qui sanatus fuerat, 36 & ait; Quis est, Domine mi, ut credam in eum? Dixit ei Jesus; Vidisti eum, & qui 37 loquitur tecum, ipse est. At ille ait; Cre- 38 do, Domine mi: & procidens adoravit eum. Et dixit Jesus; Ad judicium mundi 39 hujus veni, ut ii qui non vident, videant, & ii qui vident, cæci fiant. Et hæc audi- 40 erunt *quidam* ex Pharisæis qui cum eo erant, ac dixerunt ei; Num & nos cæci sumus? Ait illis Jesus; Si cæci essetis, non esset 41 peccatum vobis, nunc autem dicitis; Videmus, propterea peccatum vestrum perstat.

Vespere sanctificationis ecclesiæ, & consecrationis Episcoporum. 26.

CAP. X.

AMen, amen dico vobis; Qui non intrat 1 per ostium in caulam ovium, sed ascendit per locum alium, ipse fur est & latro. Is 2 verò qui intrat per ostium, pastor est ovium. Atque huic custos ostii reserat ostium, & 3 oves audiunt vocem ejus: & oves suas vocat nominibus suis, & educit eas. Quumque 4 emiserit oves suas, præcedit eas, & oves ejus sequuntur eum, quippe quæ nôrint vocem ejus. Extraneum verò nequaquam se- 5 quuntur oves, sed fugiunt ab eo, quia non nôrunt vocem extranei. Hanc parabolam 6 dixit eis Jesus: illi verò non cognoverunt quid colloqueretur eis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

*ليكن من دانم كه خدا از كنه‌كاران نمي شنود * الا ازان كس كه ازو بترسد و ارادت 31
او كند * ازو بشنود * * وهركز كسي از قديم نشنيد كه كور مادر زادرا كسي 32
تواند چشم كشودن * * اكر اين كس از خدا نمي بود * اين معجزه را نمي توانست 33
كردن * * بدو جواب دادند وكفتند * تو تمام در كناه زاينك شدي * و تو مارا مي اموزاني * 34
و اورا بدر بردند * * وعيسي شنيد كه اورا بيرون بردند اورا يافت * وبدو كفت * به پسر 35
خدا ايمان مي اوري * انك ترا خوش كرد * آن مرد پاسخ داد وكفت * كيست خداوند * كه 36
بدو ايمان بياورم * * عيسي بدو كفت * انكس كه با تو سخن مي كويد اوست * * او كفت 37 38
ايمان اوردم اي خداوند * ودوتا شد وبهر مسيح سجود كرد * * وعيسي كفت براي داوري 39
عالم آمدم * تا ايشان كه نديدند ببينند * وآنان كه بينا اند نا بينا شوند * * معتزلان 40
كه با وي بودند اين را شنيدند * و كفتند * مكر ما نيز نا بينايانيم * * مسيح بديشان كفت 41
اكر نا بينايان مي بوديد * شمارا كناه نمي بود اكنون † معترفيد كه مي بينيم * براي
ان كناه شما پايدارست

Sed ego scio quòd Deus peccatores non audiat: sed illum hominem, qui eum timet, & voluntatem ejus facit, cum audit. Nec unquam quisquam ab antiquo audivit, quòd cæco à matre nato aliquis potuit oculos aperire. Si hic homo à Deo non esset, hoc miraculum non potuisset facere. Ei responderunt, & dixerunt; Tu totus in peccato natus es, & tu nos doces? Et eum ejecerunt. Et Jesus, audito quòd eum ejecissent, cum invenit & ei dixit; In filium Dei fidem habes qui te sanavit? Ille homo responsum dedit, & dixit; Quis est, Domine, ut in eo fidem habeam? Jesus illi dixit; Ille qui tecum loquitur ipse est. Ille dixit; Fidem habeo, ô Domine: & incurvatus est & Christum adoravit. Et Jesus dixit; Ad judicandum mundum veni, ut ii qui non viderunt, videant: & ii qui videntes sunt, cæci fiant. Pharisæi, qui cum eo erant, hæc audiverunt, & dixerunt; Nunquid nos etiam cæci sumus? Christus illis dixit; Si cæci essetis, vobis peccatum non esset: nunc profitemini, Videmus: propterea peccatum vestrum permanet. 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41

Verſio VULGATA LATINA.

31 Scimus autem quia peccatores Deus non audit: ſed ſi quis Dei cultor eſt, & vo-
32 luntatem ejus facit, hunc exaudit. A ſeculo non eſt auditum, quia quis aperuit
33 oculos cæci nati. Niſi eſſet hic à Deo, non poterat facere quidquam. Reſpon-
34 derunt, & dixerunt ei; In peccatis natus es totus, & tu doces nos? Et ejecerunt
35 eum forás. Audivit Jeſus quia ejecerunt eum forás: & cùm inveniſſet eum, dixit
36 ei; Tu credis in Filium Dei? Reſpondit ille, & dixit; Quis eſt, Domine, ut cre-
37 dam in eum? Et dixit ei Jeſus; Et vidiſti eum, & qui loquitur tecum, ipſe eſt.
38 At ille ait; Credo, Domine. Et procidens adoravit eum. Et dixit Jeſus; In ju-
39 dicium ego in hunc mundum veni: ut qui non vident videant, & qui vident cæci
40 fiant. Et audierunt quidam ex Phariſæis, qui cum ipſo erant, & dixerunt ei;
Numquid & nos cæci ſumus? Dixit eis Jeſus; Si cæci eſſetis, non haberetis pec- 41
catum: nunc verò dicitis; Quia videmus: Peccatum veſtrum manet.

CAP. X.

AMen, amen dico vobis; Qui non intrat per oſtium in ovile ovium, ſed aſcen- 1
dit aliundè, ille eſt fur, & latro. Qui autem intrat per oſtium, paſtor eſt ovium. 2
Huic oſtiarius aperit, & oves vocem ejus audiunt, & proprias oves vocat nomina- 3
tim, & educit eas. Et cùm proprias oves emiſerit, ante eas vadit: & oves il- 4
lum ſequuntur, quia ſciunt vocem ejus. Alienum autem non ſequuntur, ſed fu- 5
giunt ab eo: quia non noverunt vocem alienorum. Hoc proverbium dixit eis 6
Jeſus. Illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

31 32 وَنحن نعلم أن الله لا يسمع للخطاة لكنه يستجيب لمن يتعبد له ويعمل مشيته * لم يسمع
33 34 قط أن احدًا فتح عيني مولود اعمي * لولا أن هذا من الله لم يقدر أن يفعل شيا * اجابوه
35 قايلين انت ولدت كلك بالخطايا افتعلمنا نحن ثم اخرجوه خارجا * وسمع يسوع انهم اخرجوه
36 37 خارجا فوجده وقال له انت تومن بابن الله * فاجابه قايلا ومن هو يا سيد لاومن به * قال له
38 39 يسوع قد رايته وهو الذي يكلمك * فقال له قد امنت يا سيد وسجد له * فقال يسوع
انا اتيت لدينونة هذا العالم * لكي يبصر الذين لا يبصرون والذين يبصرون يعمون *
40 41 وسمع هذا بعض الفريسيين الذين كانوا معه * فقالوا له هل نحن ايضا عميان * فقال لهم
يسوع لو كنتم عميانا لم تكن لكم خطية * والان فانكم تقولون انكم تبصرون فمن
اجل هذا خطيتكم ثابتة * الفصل الثالث والعشرون *

1 امين امين اقول لكم ان من لا يدخل من الباب الي زريبة الخراف بل يتسور من موضع
2 3 اخر فان ذاك لص وسارق * والذي يدخل من الباب هو راعي الخراف * والبواب يفتح له
4 والخراف تسمع صوته * ويدعوا خرافه باسمايها * فاذا اخرج خرافه يمضي امامها فتتبعه لانها
5 6 تعرف صوته * فاما الغريب فليس تتبعه لكنها تهرب منه لانها لا تعرف صوت الغريب * هذا
مثل قاله لهم يسوع * فاما هم فلم يفهموا ما كلمهم به *

Et nos ſcimus quòd Deus non exaudit 31
peccatores, ſed exaudit cum qui ſe ſub-
dit illi, & facit voluntatem ejus. Non 32
eſt auditum unquam quòd quis aperuerit
oculos nati cæci. Niſi eſſet hic à Deo, 33
non potuiſſet facere quicquam. Reſpon- 34
derunt ei, dicentes; Tu natus es totus
in peccatis, & doces nos? Deindè ejece-
runt cum foras. Et audivit Jeſus quòd 35
ejeciſſent eum foràs, & invenit eum, &
dixit ei; Tu credis in filium Dei? Re- 36
ſpondit ei, dicens; Et quis eſt, Domine,
ut credam in eum? Dixit ei Jeſus; 37
Jam vidiſti eum, & eſt qui loquitur te-
cum. Ait illi; Jam credidi, Domine: 38
& adoravit eum. Dixit autem Jeſus; 39
Ego veni ad judicandum hunc mundum,
ut videant qui non vident, et qui vident
cæci fiant. Audierunt autem hoc qui- 40
dam Phariſæorum qui erant cum illo, et
dixerunt ei; Nunquid nos quoque cæci
ſumus? Dixit eis Jeſus; Si eſſetis 41
cæci, non haberetis peccatum: At nunc
vos quidem dicitis vos videre, & idcir-
cò peccatum veſtrum ſtabile eſt.

Sectio vigeſima tertia.

CAP. X.

AMen, amen dico vobis, Qui non in- 1
trat per oſtium in ovile ovium, ſed aſcen-
dit per locum alium, ille quidem latro eſt
& fur. Qui autem intrat per oſtium, 2
ipſe paſtor eſt ovium. Et janitor aperit 3
ei: & oves audiunt vocem ejus, &
vocat oves ſuas nominibus ſuis. Et 4
quum eduxit oves ſuas, vadit ante eas,
& ſequuntur eum: quia nôrunt vocem
ipſius. Extraneum autem non ſequuntur, 5
ſed fugiunt ab eo: quia non agnoſcunt
vocem extranei. Hæc eſt parabola, 6
quam dixit eis Jeſus. Verùm ipſi non
intellexerunt quod locutus eſt eis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

31 ለእመር፡ባሕቱ፡ከመሰ፡ኢይሰምዖሙ፡ለኃጥአን፡እግዚአብሔር፡ዘእንበለ፡ለፈራህያኑ፡
32 ለ'ዚአብሔር፡ዘይገብር፡ፈቃዶ፡ ሎቱ፡ይሰምዖ፡፡=፡ ወእምአመ፡ተፈጥረ፡ዓለም፡
33 ኢተሰምዐ፡ወእልቦ፡ዘዕውረ፡ተወልደ፡ ወተከሥተ፡ላዕይንቲሁ፡=፡ ሶበ፡ኢኮነ፡እም፡
34 እግዚአብሔር፡ዝንቱ፡እም፡ኢክህለ፡ገቢረ፡ወኢምንተኒ፡፡=፡ ወአውሥኡ፡አይሁድ፡
ወይቤልዎ፡ዘለሊከ፡በኃጢአት፡ተወለድከ፡አንተሁ፡ትሜህረነ፡ ለነ፡ ወሰደድዎ፡ ወአው
35 ፅእዎ፡አፍአ፡፡=፡ ወሰምዐ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ከመ፡አውፅእዎ፡አፍአ፡ ወረከቦ፡ወይቤ
36 ሎ፡ተአምንሁ፡አንተ፡በወልደ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው፡፡=፡ ወአውሥአ፡ ወይቤ፡ መኑ፡ው
37 እቱ፡እግዚኦ፡ከመ፡አአምን፡ቦቱ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡ዘር
38 ኢከ፡ወተናገረከ፡ውእቱ፡=፡ ወይቤ፡አመንኩ፡እግዚኦ፡ ወሰገደ፡ ሎቱ፡፡=፡ ወይቤ
39 ሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አንሰ፡ለኰነኔ፡ዝዓለም፡መጻእኩ፡ ውስተ፡ዝንቱ፡ ዓለም፡ከመ፡
40 እለ፡ኢይሬእዩ፡ ይርአዩ፡ወእለ፡ይሬእዩ፡ይዓውሩ፡ ወኢይርአዩ፡፡=፡ ወሰምዕዎ፡ፋሪ
41 ሳውያን፡እለ፡ህየ፡ሀለው፡ምስሌሁ፡ዘንተ፡ወይቤልዎ፡ንሕነኒኬ፡ዕውራን፡ንሕነ፡፡=፡ ወ
ይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ሶበሰ፡ዕውራን፡አንትሙ፡እም፡ኢኮንክሙ፡ጌጋየ፡፡ይእዜሰ፡
ባሕቱ፡ንቡር፡ጌጋይክሙ፡እስመ፡ከመ፡ትብሉ፡ነሬኢ፡ኢይትኃደገክሙ፡ጌጋይክሙ፡፡=፡

በጴጥሮስ፡ ዘኅዳር፡ ምንባብ፡፡=፡

1 አሜን፡ኣሜን፡እብለክሙ፡ ዘኢቦአ፡ እንተ፡ አንቀጽ፡ ውስተ፡ ዐጸደ፡ አባግዕ፡ ወዓርገ፡
2 እንተ፡ከልእ፡ገጽ፡ሰራቂ፡ውእቱ፡ወጕሕልያ፡=፡ ወዘሰ፡እንተ፡አንቀጽ፡ይበውእ፡ኖላዊ፡
3 ላባግዕ፡ ውእቱ፡=፡ ወሎቱሰ፡ያርኅዎን፡ዓጸዊ፡ወአባግዕኒ፡ይሰምዓሁ፡ቃሎ፡፡ወይጼ
4 ውዖን፡ለአባግዒሁ፡በበ፡አስማቲሆን፡ ወያፈቅሮን፡ወያወፍሮን፡፡=፡ ወሶበ፡አውፅኦን፡
ለኵሎን፡ ይሐውር፡ ቅድሜሆን፡ ወይተልዋሁ፡ድኅሬሁ፡ አባግዒሁ፡እስመ፡ያአምሩ፡ቃ
5 ሎ፡=፡ ወለነኪርሰ፡ኢይተልዋሁ፡አለ፡ይጐይያ፡ እምኔሁ፡ እስመ፡ ኢያአምራ፡ ቃሎ፡
6 ለነኪር፡፡=፡ ወዘንተ፡ ምሰሌ፡ ይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወእሙንቱሰ፡ ኢያእ
ምሩ፡ ዘይቤሎሙ፡፡=፡

Scio tamen quòd non audit peccatores Deus, ſed timentes Deum: facientem vo- 31
luntatem ejus, hunc audit. Et à creatione mundi non auditum fuit, quòd aliquis 32
cæcus natus fuit, & aperti fuerunt oculi ejus. Si non eſſet à Deo hic, non poſ- 33
ſet facere quicquam. Et reſponderunt Judæi & dixerunt ei; Túmet qui in pec- 34
catis natus es, tu etiam docebis nos? Et expulerunt eum, & ejecerunt eum fo-
rás. Et audivit Dominus Jeſus quòd ejeciſſent eum foràs, & invenit eum & di- 35
xit ei; Credíſne tu in Filio hominis? Et reſpondit & dixit, Quis eſt Domine, ut 36
credam in eo? Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit ei; Quem vidiſti & allo- 37
quutus es, eſt. Et dixit; Credidi Domine: & adoravit eum. Et dixit ei Domi- 38
nus Jeſus, Ego in judicium mundi veni in hunc mundum, ut qui non vident, vi- 39
deant, & qui vident, cæci ſint & non videant. Et audierunt Phariſæi qui ibi 40
erant cum eo, hoc, & dixerunt ei; Nos igitur cæci ſumus? Et dixit iis Domi- 41
nus Jeſus; Si cæci eſſetis, tum non haberetis errorem; nunc verò manet error
veſter: quia ſic dicitis; Vidimus, non remittetur vobis error veſter.

CAP. X.

De Petri firmitate ſermo.

AMen, amen dico vobis, Qui non intrat per oſtium in atrium ovium, & 1
aſcendit aliundè, fur & latro eſt. Et qui per oſtium intrat, paſtor ovium eſt. 2
Et ei aperit oſtiarius, & oves audiunt vocem ejus, & vocat oves nominatim, & 3
diligit eos, & educit eas. Et quum eduxerit omnes, vadit ante eas, & adhærent 4
ei poſt eum oves ejus, quia cognoſcunt vocem ejus. Et alieno non adhære- 5
bunt, ſed fugient ab eo, quia non cognoſcunt vocem alieni. Et hanc parabo- 6
lam dixit iis Dominus Jeſus: & illi non cognoſcebant quid dicebat iis.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

بيست دو فرمود مسيح كه كلهء ديكر دارم بجز اين كله وعاقبت همه يكي بشود

1 *عيسي كفت راست راست بشما بكويم * هر كه كوسفندانرا از در آغل در نيارد * بدانك آن
2 3 كس دزدست * وحرامي * * وانك از در در آرد * بدانك شبانست * ودربان براي او دررا
بكشايد * وكوسفندان† اواز اورا بشناسند * واو كوسفندان خودرا هر يكي بنام بخواند * وبدر
4 آورد * * وچون خوانده باشد * وبدر اورده كوسفندان† پيش او روان كردند * وبرهاء ايشا در دنبال
5 ايشان * براي انك اوازش مي شناسند * * وهركز برهها در دنبال كوسفندان بيكانه نروند *
6 واكر ببينند بكريزند * اين مثلهارا عيسي بديشان كفت * وايشان نمي دانستند† چه مي كويد *

XXII. Pronuntiat Chriſtus; Gre-
gem alium habeo, præter hunc
gregem, & poſtremò ambo
unus erit.

CAP. X.

JEſus dixit; Verè, verè vobis di- 1
co; Quicunque oves per oſtium caulæ
non introducit, ſcite quòd ille homo
fur eſt & latro: Qui verò per oſti- 2
um introduxit, ſcite quòd paſtor eſt.
Et oſtiarius ei oſtium aperiet, et oves 3
vocem ejus audient, et ille oves
ſuas ſingulas nomine vocabit, et
educet. Et cùm vocârit et eduxe- 4
rit oves, ante eum incedunt, et agni
earum poſt eas, eò quòd vocem ejus
nôrunt. Nec unquam agni poſt oves 5
alienas ibunt, & ſi viderint fugient.
Has parabolas Jeſus illis dixit, et 6
illi non cognoverunt quid diceret.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ.

Dixit ergò iterùm eis Jeſus; Amen, amen dico vobis; Quia ego ſum
7 Εἶπεν οὖν (γ) πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἐγώ εἰμι
oſtium ovium. Omnes quotquot *ante me* venerunt, fures ſunt, & latrones:
8 ἡ θύρα τῶν προβάτων. Πάντες ὅσοι (δ) πρὸ ἐμοῦ ἦλθον, κλέπται εἰσὶ καὶ λῃσταί·
ſed non audierunt eos oves. Ego ſum oſtium: per me ſi quis
9 ἀλλ᾽ οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα. Ἐγώ εἰμι ἡ θύρα· δι᾽ ἐμοῦ ἐάν τις
introierit, ſalvabitur: & ingredietur & egredietur, & *paſtum* inveniet. Fur
10 εἰσέλθῃ, σωθήσεται· καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὑρήσει. Ὁ κλέπτης
non venit *ſi non* ut furetur & mactet, & perdat: Ego veni ut vitam habeant,
οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ, καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι,
& abundantiùs habeant. Ego ſum paſtor *pulcher*. Paſtor *pulcher* animam
11 καὶ περισσὸν ἔχωσιν. Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν
ſuam *ponit* pro ovibus. Mercenarius autẽ & non *exiſtens* paſtor, cujus
12 αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων. Ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ
non ſunt oves propriæ, videt lupum venientem, & dimittit oves,
(ε) οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα,
& fugit: & lupus rapit *eas*, & diſpergit oves. *At* mercenarius
13 καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει αὐτὰ, καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα. Ὁ δὲ μισθωτὸς
fugit, quia mercenarius eſt: & non *curæ eſt* ei de ovibus. Ego ſum
14 φεύγει, ὅτι μισθωτός ἐστι, καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. Ἐγώ εἰμι
paſtor *pulcher*, & cognoſco meas, & *cognoſcor* à *meis*. Sicut ζ
15 ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ, καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν. Καθὼς γ

ζα δ novit me Pater, & ego agnoſco Patrem: & animam meam pono
γινώσκει με ὁ πατὴρ, κἀγὼ γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι
ζβ ε pro ovibus. Et alias oves habeo, quæ non ſunt ex *caula*
ὑπὲρ τῶν προβάτων. Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς 16
hac: & illas me oportet adducere, & vocem meam audient, & fiet
ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου (ζ) ἀκούσουσι, καὶ γενήσεται
unum ovile, unus paſtor. *Propter hoc* Pater me diligit, quia ego pono
μία ποίμνη, εἷς ποιμήν. Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι 17
animam meam, ut iterùm ſumam eam. Nemo tollit eam à me, ſed
τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. Οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν ἀπ᾽ ἐμοῦ, ἀλλ᾽ 18
ego pono eam à meipſo: poteſtatem habeo ponendi eam, & poteſtatem habeo
ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ· ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω
iterùm ſumendi eam: Hoc mandatum accepi à Patre meo. Diſſenſio
πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου. Σχίσμα 19
igitur iterùm facta eſt *in* *Judæis* propter ſermones hos. Dicebant autem
οὖν πάλιν ἐγένετο ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους. Ἔλεγον δὲ 20
multi ex ipſis; Dæmonium habet, & inſanit: quid eum auditis? Alii
πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, Δαιμόνιον ἔχει καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; Ἄλλοι 21
dicebant; Hæc verba non ſunt *dæmoniaci*. *Num* dæmonium poteſt cæcorum
ἔλεγον, Ταῦτα τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονιζομένου. μὴ δαιμόνιον δύναται τυφλῶν
oculos aperire?
ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;

MS. A. (γ) αὐτοῖς πάλιν (δ) ἦλθον πρὸ ἐμοῦ, (ε) οὐκ ἔστιν (ζ) ἀκούσωσιν,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܬܘܒ ܝܫܘܥ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܬܪܥܗ ܕܥܢܐ.
8 * ܘܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܘ. ܓܢܒܐ ܐܢܘܢ ܘܓܝܣܐ. ܐܠܐ ܠܐ ܫܡܥܘ ܐܢܘܢ ܥܢܐ. * ܐܢܐ ܐܢܐ 9
10 ܬܪܥܐ. ܘܒܝ ܐܢ ܐܢܫ ܢܥܘܠ ܢܚܐ. ܘܢܥܘܠ ܘܢܦܘܩ. ܘܪܥܝܐ ܢܫܟܚ. * ܓܢܒܐ ܠܐ ܐܬܐ ܐܠܐ
ܕܢܓܢܘܒ ܘܢܩܛܘܠ ܘܢܘܒܕ. ܐܢܐ ܐܬܝܬ ܕܚܝܐ ܢܗܘܘܢ ܠܗܘܢ. ܘܡܕܡ ܕܝܬܝܪ ܢܗܘܐ
11 12 ܠܗܘܢ. * ܐܢܐ ܐܢܐ ܪܥܝܐ ܛܒܐ. ܪܥܝܐ ܛܒܐ ܢܦܫܗ ܣܐܡ ܚܠܦ ܥܢܗ. * ܐܓܝܪܐ ܕܝܢ
ܕܠܐ ܗܘܐ ܪܥܝܐ. ܘܠܐ ܗܘܝ ܥܢܐ ܕܝܠܗ. ܡܐ ܕܚܙܐ ܕܐܒܐ ܕܐܬܐ. ܫܒܩ ܥܢܐ ܘܥܪܩ. ܘܐܬܐ
13 ܕܐܒܐ ܚܛܦ ܘܡܒܕܪ ܠܥܢܐ. * ܐܓܝܪܐ ܕܝܢ ܥܪܩ ܡܛܠ ܕܐܓܝܪܐ ܗܘ. ܘܠܐ ܪܢܐ ܠܗ
14 15 ܥܠ ܥܢܐ. * ܐܢܐ ܐܢܐ ܪܥܝܐ ܛܒܐ. ܘܝܕܥ ܐܢܐ ܠܕܝܠܝ. ܘܡܬܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢ ܕܝܠܝ. * ܐܝܟܢܐ
16 ܕܝܕܥ ܠܝ ܐܒܝ ܘܐܢܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܐܒܝ. ܘܢܦܫܝ ܣܐܡ ܐܢܐ ܚܠܦ ܥܢܐ. * ܐܝܬ ܠܝ ܕܝܢ
ܐܦ ܥܢܐ ܐܚܪܢܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܗܘܝ ܡܢ ܗܕܐ ܛܝܪܐ. ܘܐܦ ܠܗܝܢ ܘܠܐ ܠܝ ܠܡܝܬܝܘ ܐܢܝܢ.
17 ܘܢܫܡܥܢ ܩܠܝ. ܘܬܗܘܐ ܟܠܗ ܡܪܥܝܬܐ ܚܕܐ ܘܚܕ ܪܥܝܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܒܝ ܪܚܡ ܠܝ. ܕܐܢܐ
18 ܣܐܡ ܐܢܐ ܢܦܫܝ ܕܬܘܒ ܐܣܒܝܗ. * ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܫ ܫܩܠ ܠܗ ܡܢܝ. ܐܠܐ ܐܢܐ ܣܐܡ ܐܢܐ
ܠܗ ܡܢ ܨܒܝܢܝ. ܫܠܝܛ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܐܣܝܡܝܗ. ܘܫܠܝܛ ܐܢܐ ܕܬܘܒ ܐܣܒܝܗ.
19 ܗܕܐ ܦܘܩܕܢܐ ܩܒܠܬ ܡܢ ܐܒܝ. * ܘܗܘܐ ܬܘܒ ܚܪܝܢܐ ܒܝܬ ܝܗܘܕܝܐ ܡܛܠ
20 ܡܠܐ ܗܠܝܢ. * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܣܓܝܐܐ ܡܢܗܘܢ. ܫܐܕܐ ܐܝܬ ܠܗ ܘܡܫܢܐ ܫܢܐ.
21 ܡܢܐ ܫܡܥܝܬܘܢ ܠܗ. * ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܗܠܝܢ ܡܠܐ ܠܐ ܗܘܝ
ܕܕܝܘܢܐ. ܠܡܐ ܫܐܕܐ ܡܫܟܚ ܥܝܢܐ ܕܣܡܝܐ ܠܡܦܬܚܘ.

Dixit autem iterùm Jeſus; Amen, amen 7
dico vobis, Ego ſum oſtium. Iique omnes 8
qui venerunt, fures ſunt & latrones: ſed
non audierunt eos oves. Ego ſum oſtium: 9
& per me ſi quis intraverit, ſervabitur: ingredietúrque
ac egredietur, & paſcua inveniet.
Fur non venit niſi ut furetur, ac ut 10
trucidet, & perdat: ego veni ut vitam habeant,
& quod præſtantiſſimum eſt, habeant.
Ego ſum paſtor bonus: & paſtor bonus 11
animam ſuam ponit pro ovibus ſuis. Mercenarius 12
autem qui non eſt paſtor, & cujus
non ſunt oves, quum vidit lupum venientem,
deſerit oves, & fugit: venit autem lupus,
rapit & diſſipat oves. Mercenarius 13
autem fugit, quia mercenarius eſt, & non
eſt ei cura ovium. Ego ſum paſtor bonus, 14
& cognoſco meas, & agnoſcor à meis. Sicut 15
novit me Pater meus, & ego cognoſco Patrem
meum, & animam meam pono pro
ovibus. Habeo autem & oves alias quæ 16
non ſunt ex hoc ovili, eas quoque oportet
me adducere: & audient vocem meam, &
grex totus fiet unus, unúſque paſtor. Propterea 17
Pater meus diligit me, quia ego pono
animam meam, ut iterùm eam aſſumam.
Nemo tollit eam à me, ſed ego pono eam 18
ex mea voluntate: poſſum enim eam ponere,
poſſúmque rurſus eam aſſumere: quia
hoc mandatum accepi à Patre meo. Et 19
factum eſt iterùm diſſidium inter Judæos
propter hos ſermones. Et dicebant multi 20
ex eis; Dæmonium habet, & inſaniendo inſanit:
quid auditis eum? Alii autem dicebant; 21
Hæc verba non ſunt dæmoniaci:
nunquid dæmonium poteſt oculos cæci aperire?

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* بازعيسي بديشان كفت راست راست بشما مي كويم * كه منم من دروازهٔ كوسفندان * 7
* وآنان كه امك بودند * دزدان وحراميان بودند * وكوسفندان از ايشان نشنيك 8
اند * * منم من دروازه * واكر كسي در من اندر آيد زنك شود * چون در آيد * وبدرو 9
رود * وشبانرا بيابد * * ودزد نيايد الا كه بدزدد وپراكنك كند * وبكشد * من امدم 10
كه براي ايشان زندكاني † باشد * وانچ فزونست براي ايشان باشد * * منم ان نيك شبان كه 11
جان خودرا عوض كوسفندان خود بدهد * * مزدور كه شبان نباشد * وكوسفندان ازان 12
او نباشند * وقتي كه ببيند كه كرك مي ايد * كوسفندانرا رها كند * وبكريزد * وكرك
بيايد وبربايد * وكوسفندان پراكنك شوند * * وسبب ان مي كريزد كه مزدورست * وغم 13
كوسفندان † نمي خورد * * منم من شبان نيك وانچ ازان منست مي شناسمش * وازانچ 14
دارم شناخته مي باشم * * انچنانك پدرم مرا مي شناسد * ومن پدررا مي شناسم * وجان 15
خودرا عوض كوسفندان بدهم * * وديكر كوسفندان نيز دارم * آنان كه ازين كله نيستند * 16

Rurſus Jeſus illis dixit; Verè, verè 7
vobis dico, quòd ego ipſe ſum oſtium
ovium. Et ii qui venerunt, fures 8
& latrones fuerunt: & oves eos
non audiverunt. Ego ipſe ſum oſtium: 9
& ſi quiſpiam per me ingrediatur,
vivet, cùm ingredietur, &
egredietur, & paſtorem inveniet.
Fur autem non venit, niſi ut furetur, 10
& diſſipet, & occidat: ego
veni ut illis vita ſit, et id quod
amplius eſt illis ſit. Ego ſum ille 11
bonus paſtor, qui animam ſuam pro
ovibus ſuis dabit. Mercenarius, 12
qui paſtor non eſt, et oves propriæ
ipſius non ſunt, tempore quo viderit
quòd lupus venit, oves relinquet,
et fugiet: lupus autem veniet, et
rapiet, et oves diſperſæ erunt.
Propterea autem fugit, quia mercenarius 13
eſt, et curam ovium non
ſuſtinet. Egomet ſum paſtor bonus, 14
et id quod meum eſt cognoſco, et
ab eo quod habeo cognitus ſum.
Quemadmodum Pater meus me novit, 15
et ego Patrem novi, et animam
meam pro ovibus dabo. Et 16
alias oves etiam habeo, qui
quidem de hoc grege non ſunt:

Verſio VULGATA LATINA.

7 Dixit ergò eis iterùm Jeſus; Amen; amen dico vobis, Quia ego ſum oſtium
8 ovium. Omnes quotquot venerunt, fures ſunt, & latrones, & non audierunt
9 eos oves. Ego ſum oſtium. Per me ſi quis introierit, ſalvabitur: &
10 ingredietur, & egredietur, & paſcua inveniet. Fur non venit niſi ut furetur,
& mactet, & perdat. Ego veni ut vitam habeant, & abundantiùs
11 habeant. Ego ſum paſtor bonus. Bonus paſtor animam ſuam dat pro
12 ovibus ſuis. Mercenarius autem, & qui non eſt paſtor, cujus non ſunt oves
propriæ, videt lupum venientem, & dimittit oves, & fugit: & lupus rapit,
13 & diſpergit oves: Mercenarius autem fugit, quia mercenarius eſt, & non
14 pertinet ad eum de ovibus. Ego ſum paſtor bonus: & cognoſco meas, &
15 cognoſcunt me meæ. Sicut novit me Pater, & ego agnoſco Patrem: &
animam meam pono pro ovibus meis. Et alias oves habeo; quæ non ſunt 16
ex hoc ovili: & illas oportet me adducere, & vocem meam audient, &
fiet unum ovile, & unus paſtor. Proptereà me diligit Pater: quia ego pono 17
animam meam, ut iterùm ſumam eam. Nemo tollit eam à me: ſed 18
ego pono eam à meipſo, & poteſtatem habeo ponendi eam: & poteſtatem
habeo iterùm ſumendi eam: Hoc mandatum accepi à Patre meo. Diſſenſio 19
iterùm facta eſt inter Judæos propter ſermones hos. Dicebant autem 20
multi ex ipſis; Dæmonium habet, & inſanit: quìd eum auditis? Alii dicebant; 21
Hæc verba non ſunt dæmonium habentis: Numquid dæmonium poteſt
cæcorum oculos aperire?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

ثم إن يسوع قال لهم أيضا آمين آمين أقول لكم إني أنا هو باب الخراف * وجميع الذين أتوا 7 8
قبلي كانوا لصوصا وسراقا لكن الخراف لم تسمع لهم * أنا هو الباب وأي إنسان يدخل بي 9
يخلص ويدخل ويخرج ويجد المرعي * فأما السارق فليس يأتي إلا ليسرق ويذبح ويهلك • فأما 10
أنا فإنما أتيت لتكون لهم الحياة المؤبدة وليكون لهم أفضل * أنا هو الراعي الصالح والراعي 11
الصالح يبذل نفسه عن الخراف * وأما الأجير الذي ليس براع وليست الخراف له فإذا رأى 12
الذيب قد أقبل يدع الخراف ويهرب • فيأتي الذيب فيخطف ويبدد الخراف * وإنما يهرب 13
الأجير لأنه مستأجر وليس يشفق على الخراف * أنا هو الراعي الصالح وأنا عارف برعيتي 14
ورعيتي تعرفني * كما أن الأب عارف بي وأنا عارف بالأب • ونفسي أبذل دون الخراف * ولي كباش 15 16
أخر ليست من هذا القطيع فينبغي لي أن آتي بهم أيضا يسمعون صوتي • وتكون الرعية واحدة
لراع واحد * فمن أجل هذا يحبني الأب لأني أضع نفسي لآخذها أيضا * وليس أحد يأخذها 17 18
مني لكنني أنا أضعها بإرادتي • لأن لي سلطانا أن أضعها وسلطانا أن آخذها أيضا • لأن هذه
هي الوصية التي قبلتها من أبي * فوقع أيضا بين اليهود شقاق من أجل هذه الأقوال • 19
وقال كثيرون منهم إن به شيطانا وقد جن فما استماعكم منه * وقال آخرون إن هذا الكلام 20 21
ليس هو كلام مجنون • هل شيطانا يقدر أن يفتح أعين العميان *

* *Prætereà Jeſus ſubdidit eis iterùm;* 7
Amen, amen dico vobis, quòd ego ſum
oſtium ovium. Et omnes qui venerunt ante 8
me, erant latrones & fures: ſed oves
non obediverunt eis. Ego ſum oſtium, 9
& quicunque homo introierit per me,
ſalvabitur: & ingredietur, & egredietur,
& inveniet paſcua. At verò 10
fur non venit niſi ut furetur, et jugulet,
& perdat. At ego quidem veni ut
ſit eis vita æterna, & contingat eis
excellentiùs. Ego ſum paſtor bonus, et 11
paſtor bonus permutat animam ſuam pro
ovibus. At mercenarius qui non eſt paſtor, 12
et cujus non ſunt oves, cùm videt
lupum venientem, deſtituit oves,
et fugit: venitque lupus, et rapit, ac
diſpergit oves. Et quidem fugit mercenarius, 13
quia mercede conductus eſt,
et non miſeretur ovium. Ego ſum paſtor 14
ille bonus, et ego cognoſco gregem meum,
et grex meus me cognoſcit. Sicut 15
Pater cognoſcit me, et ego cognoſco Patrem:
et animam meam commuto pro
ovibus. Item ſunt mihi arietes alii, 16
qui non ſunt de hoc ovili; et oportet me
adducere illos etiam ad audiendam vocem
meam: et erit ovile unum paſtoris
unius. Ideò diligit me Pater, quia pono 17
animam meam, ut ſumam eam iterùm.
Et nemo tollet eam à me, ſed ego ponam 18
eam ex voluntate mea. Nam habeo facultatem
ponendi eam, & facultatem ſumendi
eam iterùm: quia hoc eſt mandatum
quod accepi à Patre meo. Cecidit 19
ergò rurſus inter Judæos diſſenſio propter
hujuſmodi ſermones. Et dixerunt 20
multi ex illis; Eſt in eo dæmonium,
et jam inſanivit, cur auditis eum?
Et dixerunt alii; Certè hic ſermo non 21
eſt ſermo inſani. Num dæmonium poteſt
aperire oculos cæcorum?

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በጳጳሰት፡ምንባብ።

7 ወይቤሎሙ፡ ካዕበ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ አሜን፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ አነ፡ ውእቱ፡ እንቀ
8 ጸ፡ አባግዕ። ኵሎሙ፡ እለ፡ መጽኡ፡ እምቅድሜየ፡ ሰረቅት፡ ወጕሕልያ፡ እሙን
9 ቱ። ወባሕቱ፡ ኢይሰምዕዎሙ፡ አባግዕ። አነ፡ ውእቱ፡ እንቀጸ፡ አባግዕ፡ ዘበአማን፡
10 ዘቦአ፡ እንተ፡ ኀቤየ፡ ይድኅን፡ ይበውእ፡ ወይወፅእ፡ ወይረክብ፡ ምርዓየ። ወሰ
ራቂስ፡ ኢይመጽእ፡ ዘእንበለ፡ ከመ፡ ይስርቅ፡ ወይጥባሕ፡ ወያሕጕል። ወአንሰ፡ መጻእኩ፡
11 ከመ፡ ይርከቡ፡ ሕይወተ፡ ወፈድፋደ፡ ይረክቡ። አነ፡ ውእቱ፡ ኖላዊ፡ ኄር፡ ኖላዊስ፡ ኄ
12 ር፡ ይሜጡ፡ ነፍሶ፡ ህየተ፡ ቤዛ፡ አባግዒሁ። ወዐሳብስ፡ ዘኢኮነ፡ ኖላዌ፡ ወዘኢኮነ፡ ዘ
ዚአሁ፡ አባግዒሁ፡ ይሬኢ፡ ተኵላ፡ ይመጽእ፡ ወይጐይይ፡ ወየኀድግ፡ አባግዒሁ፡ ወይመ
13 ሥጦን፡ ተኵላ፡ ወይዘርዎን። እስመ፡ ዓሳብ፡ ውእቱ፡ ኢያሐዝኖ፡ በእንተ፡ አባግ
14 ዕ። አነ፡ ውእቱ፡ ኖላዊ፡ ኄር፡ ወአአምር፡ ዘዚአየ፡ መርዔትየ፡ ወያአምራኒ፡ እሊ
15 አየ። ወበከመ፡ ያአምረኒ፡ አብ፡ አአምሮ፡ ለአብ፡ ወእሜጡ፡ ነፍስየ፡ ቤዛ፡ አ
16 ባግዕየ። ወቦየ፡ ካልኣተ፡ አባግዐ፡ እለ፡ ኢኮና፡ እምዝንቱ፡ ዓጸድ፡ ወኪያሆን፡ ሀ
ለወኒ፡ አምጽኦን፡ ወይሰምዓኒ፡ ቃልየ፡ ወይከውና፡ አሐደ፡ መርዔተ፡ ለአሐዱ፡ ኖላዊ።
17 ወበእንተዝ፡ ያፈቅረኒ፡ አብ፡ እስመ፡ አነ፡ እሜጡ፡ ነፍስየ፡ ከመ፡ ካዕበ፡ እንሥኣ።
18 አልቦ፡ ዘይሄይደኒ፡ ያለሊየ፡ እሜጥዋ፡ ወለሊየ፡ እነሥኣ፡ ብውሒ፡ ሊተ፡ ኣንብራ፡ ወካዕ
19 በ፡ ብውሕ፡ ሊተ፡ እንሥኣ። ወዘንተ፡ ትእዛዘ፡ ነሣእኩ፡ በኀበ፡ አቡየ። ወተናፈቁ፡ ወ
20 ተጋአዙ፡ ካዕበ፡ አይሁድ፡ በእንተዝ፡ ነገር። ወይቤሉ፡ ብዙኃን፡ እምኔሆሙ፡ ጋኔን፡
21 ቦቱ፡ ወየዐብድ፡ ምንተኑ፡ ታጸምእዎ። ወቦ፡ እለ፡ ይቤሉ፡ ዝንቱ፡ ነገር፡ ኢኮነ፡ ዘጋ
ኔን፡ ጋኔንኑ፡ ይክል፡ አሕይዎ፡ ወከሢተ፡ አዕይንተ፡ ዕውራን።

De epiſcopatu lectio.

Et dixit iis iterum Dominus Jeſus; Amen, amen dico vobis, Ego ſum oſtium ovium. 7
Omnes qui venerunt ante me, fures & latrones ſunt: veruntamen non 8
audiebant eos oves. Ego ſum oſtium ovium verum: qui introierit per me, 9
ſervabitur: ingredietur & egredietur, & inveniet paſcua. Et fur non venit niſi 10
ut furetur, & mactet, & perdat. Et ego veni ut inveniant vitam, & abundantiùs
invenient. Ego ſum paſtor bonus. Paſtor bonus tradit animam ſuam pro 11
redemptione ovium ſuarum. Et mercenarius qui non fuit paſtor, & cujus non 12
ſunt oves propriæ, videt lupum venientem, & fugit, & relinquit oves ſuas: & rapit
eas lupus, & diſſipat eas. Quia mercenarius eſt: non pertinet *ad* eum de 13
ovibus. Ego ſum paſtor bonus, & cognoſco proprium gregem meum, & cognoſcunt 14
me mei. Et ſicut cognoſcit me Pater, ego cognoſco Patrem: & trado 15
animam meam *pro* redemptione ovium mearum. Et habeo alias oves, quæ non 16
fuerunt ex hoc atrio: & illas oportet me adducere: & audient vocem meam,
& erunt unus grex, unius paſtoris. Et proptereà diligit me Pater, quia ego 17
trado animam meam, ut iterùm accipiam eam. Nemo erit qui diripiet mihi eam: 18
egomet tradam eam, & egomet accipiam eam, poteſtas eſt mihi ponere eam, &
iterũ poteſtas eſt mihi ut accipiam eam: et hoc mandatũ accepi apud Patrẽ meũ.
Et diviſi ſunt, & diſputârunt iterũ Judæi de hoc ſermone. Et dixerũt multi ex illis; 19 20
Dæmonẽ habet, & inſanit: quid igitur auditis eũ? Et fuerunt qui dixerunt; Hic 21
ſermo non eſt dæmonis: dæmon poteſtne vivificare, & aperire oculos cæcorum?

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

بر من واجب است كه ايشانرا نيز بياورم * واواز من بشنوند * و پس ازان همه كوسفندان
يكي باشند * وايشانرا يك شبان باشد * براي اين پدرم مرا دوست مي دارد * كه من جان خود 17
بدهم * و باز بستانمش * كسي نتواند جان مرا از من ستادن * ليكن منم كه بمراد خود 18
بدهم * زيرا مسلطم وتوانا * كه جان خودرا بدهم * و باز بستانم كه اين فرمانرا از پدر قبول
كردم * بار درميان يهوديان † مخالفت شد براي اين سخنها * وبسياران از ايشان مي كفتند 19 20
ديو دارد وصرعي است شما چرا ازو مي شنويد * ديكران مي كفتند * اين سخنها نه ازان 21
ديوانه است * ديوانه كجا تواند چشم نابينارا كشودن

me oportet ut illas etiam adducam:
& vocem meam audient, & deinceps
omnes oves unus grex erunt, &
illis unus paſtor erit. Propter hoc 17
Pater meus me diligit, quia ego daturus
ſum animam meam, & rurſus
ſumpturus eam. Quiſpiam non 18
poteſt animam meam à me tollere,
ſed ego ſum quì ſponte meâ daturus
ſum: poteſtate enim polleo & viribus,
ut animam meam dem, &
rurſus aſſumam; quia hoc mandatum
à Patre accepi. Rurſus inter 19
Judæos diſſenſio erat de his ſermonibus.
Et multi ex eis dicebant; 20
dæmonium habet, & inſanus eſt:
vos quare ipſum auditis? Alii dicebant; 21
Hi ſermones non ſunt dæmoniaci:
dæmoniacus ubi poteſt
oculos cæco aperire?

22 Facta ſunt autē Encænia in Hieroſolymis: & hyems erat. Et ambulabat Je-
23 Ἐγένετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις, καὶ χειμὼν ἦν. Καὶ (η) περιεπάτει ὁ Ἰη-
ſus in templo, in porticu Salomonis. Circumdederunt ergò eum Judæi, &
24 σοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ στοᾷ (θ) τοῦ Σολομῶντος. Ἐκύκλωσαν οὖν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ
dicebant ei; Quò uſque animam noſtrā tollis? ſi tu es Chriſtus, dic nobis palàm.
ἔλεγον αὐτῷ, Ἕως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν παῤῥησίᾳ.
Reſpondit eis Jeſus; *Dixi* vobis, & non creditis. Opera quæ ego facio in no-
25 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ πιστεύετε. τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνό-
mine Patris mei, hæc *teſtantur* de me. Sed vos non creditis: non *enim* eſtis ex
26 ματι τοῦ πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. (ι) Ἀλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύετε· οὐ γάρ ἐστε ἐκ
ovibus meis, *ſicut dixi vobis.* Oves meæ vocem meam audiunt,
27 τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν, καθὼς εἶπον ὑμῖν. Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου ἀκούει,
& ego cognoſco eas, & ſequuntur me. Et ego vitam æternam do eis, & non
28 κἀγὼ γινώσκω αὐτὰ, καὶ ἀκολουθοῦσί μοι. Κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ
peribunt in æternum: & non rapiet quiſquam eas de manu mea. Pater meus
29 ἀπόλωνται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ οὐχ ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ τῆς χειρός μου. Ὁ πατήρ μου
qui dedit mihi, major omnibus eſt, & nemo poteſt rapere de manu patris mei.
ὃς δέδωκέ μοι, (κ) μείζων πάντων ἐστί· καὶ οὐδεὶς δύναται ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρός μου.
Ego & Pater unum ſumus. Suſtulerunt ergò *iterùm* lapides Judæi, ut lapidarent
30 31 Ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν ἐσμεν. Ἐβάστασαν οὖν πάλιν λίθους οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν
eum. Reſpondit eis Jeſus; Multa *pulchra* opera oſtendi vobis ex Patre meo:
αὐτόν. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, (λ) Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός μου· 32
propter quod eorum opus lapidatis me? Reſponderunt ei Judæi, *di-*
διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ με; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ (μ) Ἰουδαῖοι, λέ- 33
centes; De *pulchro* opere non lapidamus te, ſed de blaſphemia: & quia tu
γοντες, Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζομέν σε, ἀλλὰ περὶ βλασφημίας· καὶ ὅτι σὺ
homo *exiſtens*, facis teipſum Deum. Reſpondit eis Jeſus; Non eſt
ἄνθρωπος ὢν, ποιεῖς σεαυτὸν Θεόν. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ ἔστι 34
ſcriptum in lege veſtra; Ego dixi, Dii eſtis? Si illos dixit deos,
γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν, Ἐγὼ (ν) εἶπα, Θεοί ἐστε; Εἰ ἐκείνους εἶπε θεοὺς, 35
ad quos ſermo Dei factus eſt, & non poteſt ſolvi Scriptura: Quem Pater
πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυθῆναι ἡ γραφή· Ὃν ὁ Πατὴρ 36
ſanctificavit, & miſit in mundum, vos dicitis, Quia blaſphemas: quia dixi,
ἡγίασε καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον, ὑμεῖς λέγετε, Ὅτι βλασφημεῖς· ὅτι εἶπον,
Filius Dei ſum? Si non facio opera Patris mei, *ne credite* mihi:
Υἱὸς τοῦ Θεοῦ εἰμι; Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύετέ μοι· 37
Si autem facio, & ſi mihi non *credatis*, operibus credite: ut cognoſcatis, &
Εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ μὴ (ξ) πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε, ἵνα γνῶτε καὶ 38
credatis quia in me Pater, & ego in *eo*.
πιστεύσητε ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἐν αὐτῷ.

MS.A. (η) περιεπατεῖ (θ) Σολομῶντος. (ι) Ἀλλὰ (κ) μεῖζον (λ) Πολλὰ ἔργα καλὰ (μ) Ἰουδαῖοι, Περὶ (ν) εἶπον, (ξ) πιστεύετε,

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 ܗܘܐ ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܐܕܐ ܕܚܘܕܬܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܘܣܬܘܐ * ܟܙ * ܩܪܝܢܐ ܕܚܘܕܬ ܥܕܬܐ *
23 24 ܗܘܐ. * ܘܡܗܠܟ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܒܗܝܟܠܐ ܒܐܣܛܘܐ ܕܫܠܝܡܘܢ. * ܘܚܕܪܘܗܝ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܡܪܝܢ
25 ܠܗ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܢܣܒ ܐܢܬ ܢܦܫܢ. ܐܢ ܐܢܬ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܐܡܪ ܠܢ ܓܠܝܐܝܬ. * ܥܢܐ
ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܥܒܕܐ ܕܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܒܫܡܗ
26 ܕܐܒܝ. ܗܢܘܢ ܣܗܕܝܢ ܥܠܝ. * ܐܠܐ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܢ
27 ܥܪܒܝ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. * ܥܪܒܐ ܕܝܠܝ ܩܠܝ ܫܡܥܝܢ. ܘܐܢܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗܘܢ. ܘܒܬܪܝ
28 ܐܬܝܢ ܠܗܘܢ. * ܘܐܢܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܗܘܢ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܠܐ ܢܐܒܕܘܢ ܠܥܠܡ. ܘܠܐ ܐܢܫ
29 ܢܚܛܘܦ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܝܕܝ. * ܐܒܝ ܓܝܪ ܕܝܗܒ ܠܝ ܡܢ ܟܠ ܪܒ ܗܘ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܕܡܢ
30 31 ܐܝܕܗ ܕܐܒܝ ܢܚܛܘܦ. * ܐܢܐ ܘܐܒܝ ܚܕ ܚܢܢ. * ܘܫܩܠܘ ܬܘܒ ܝܗܘܕܝܐ ܟܐܦܐ ܠܡܪܓܡܘܗܝ.
32 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܣܓܝܐܐ ܥܒܕܐ ܫܦܝܪܐ ܡܢ ܠܘܬ ܐܒܝ ܚܘܝܬܟܘܢ. ܡܛܠ ܐܝܢܐ
33 ܥܒܕܐ ܡܢܗܘܢ ܪܓܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܥܒܕܐ
ܫܦܝܪܐ ܪܓܡܝܢܢ ܠܟ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܡܓܕܦ ܐܢܬ. ܘܟܕ ܒܪܢܫܐ ܐܢܬ. ܥܒܕ ܐܢܬ ܢܦܫܟ
34 ܐܠܗܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܟܢܐ ܟܬܝܒ ܒܢܡܘܣܟܘܢ. ܕܐܢܐ ܐܡܪܬ ܕܐܠܗܐ
35 ܐܢܬܘܢ. * ܐܢ ܠܗܢܘܢ ܐܡܪ ܐܠܗܐ. ܡܛܠ ܕܠܘܬܗܘܢ ܗܘܬ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܐ
36 ܡܫܟܚ ܟܬܒܐ ܕܢܫܬܪܐ. * ܠܡܢ ܕܐܒܐ ܩܕܫܗ ܘܫܕܪܗ ܠܥܠܡܐ. ܐܢܬܘܢ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ
37 ܕܡܓܕܦ ܐܢܬ. ܡܛܠ ܕܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܒܪܗ ܐܢܐ ܕܐܠܗܐ. * ܐܢ ܠܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܥܒܕܐ ܕܐܒܝ
38 ܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢܢܝ. * ܐܢ ܕܝܢ ܥܒܕ ܐܢܐ. ܐܦܢ ܠܝ ܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܥܒܕܐ
ܗܝܡܢܘ. ܕܬܕܥܘܢ ܘܬܗܝܡܢܘܢ. ܕܐܒܝ ܒܝ ܘܐܢܐ ܒܐܒܝ.

Lectio Encaniis Eccleſiæ. 27.

Factum eſt autem feſtum Encæniorum in Jeruſalem, erátque hyems. 22 Et ambulabat Jeſus in templo in porticu Salomonis. 23 Et 24 cinxerunt eum Judæi, dicúntque ei; Quouſque tandem tollis animam noſtram? (*Nos ſines animam agere?*) Si tu es Meſſia, dic nobis apertè. Reſpondit Jeſus, & dixit 25 eis; Dixi vobis, & non creditis: at opera quæ ego facio in nomine Patris mei, ipſa teſtantur de me. Sed vos non creditis, 26 quia non eſtis ex ovibus meis, quemadmodum dixi vobis. Oves meæ vocem me- 27 am audiunt, & ego cognoſco eas, ipſæque poſt me veniunt. Et ego do eis vitam æter- 28 nam, neque peribunt in æternum, ac nemo rapiet eas è manibus meis. Pater enim me- 29 us qui dedit mihi, omnibus major eſt, nulláſque poteſt è manu Patris mei rapere. 30 Ego & Pater meus unum ſumus. Et ſuſtu- 31 lerunt rurſùs Judæi lapides ut obruerent eum. Dixit eis Jeſus; Multa opera præ- 32 clara à Patre meo oſtendi vobis, propter quodnam operum illorum lapidatis me? Dicunt ei Judæi; Non propter opera bona 33 lapidibus petimus te: ſed quoniam blaſphemas: & quum tu ſis homo, facis teipſum Deum. Dixit eis Jeſus; Nónne ita ſcri- 34 ptum eſt in Lege veſtra, Ego dixi; Dii eſtis. Si eos dixit deos, propterea quòd ad eos 35 factus eſt ſermo Dei, & non poteſt Scriptura ſolvi; Quem Pater ſanctificavit & miſit 36 in mundum, dicitis ei; Tu blaſphemas, quia dixi vobis me eſſe filium Dei? Quòd 37 ſi non facio opera Patris mei, ne credatis mihi: Sin autem facio, etiamſi mihi non 38 credatis, ipſis operibus credite: ut ſciatis & credatis Patrem meum in me eſſe, méque in Patre meo.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

بيست سه   خواستند يهوديان كه عيسي را بسنك زنند

22 23 * عيد نوكان در آمد * وفصل زمستان بود * وعيسي بهيكل رفته بود * وبرواق سليمان
24 مي كرديد * * يهوديان كردا كرد او در امدند * وكفتند تو تا كي جان ما مي ستاني *
25 اكر توي مسيح بما اشكارا بكوي * عيسي بديشان كفت بشما كفتم و بناور نداشتيد * و كردارهايي
26 كه بنام پدرم مي كنم بر حال من كواهي مي دهند * * ليكن شما * باور نمي داريد *
27 براي آنك كوسفندان من نيستيد * چنانك بشما كفتم * نه بشما كفتم كوسفندان † من اواز
28 من بشنوند * و در دنبال من بيايند * ومن ايشانرا بشناسم * * وزندكاني جاويد ¹ بديشان
29 دهم * وتا ابد كم نشوند * وكسي ايشانرا ازدست من نربايد * * براي انك پدرم كه ايشانرا بمن
30 31 داد * از همكان بزركترست * وكسي از پدرم نتواند بود * * ومن وپدرم يكي هستيم * * باز يهوديان
32 سنكها در دست كرفتند * كه اورا بزنند * * عيسي كفت بسيار كردارهاء خوب از پيش پدرم
33 شمارا نمودم * براي كدامين كردارها مرا مي زنيد * * يهوديان بدو كفتند نه براي كردارهاء خوب ترا سنكسار مي كنيم *

XXIII. Voluerunt Judæi Jeſum lapidare.

Feſtum autem *Encæniorum inibat,* 22 *& pars* anni *hyemalis erat:* Et 23 *Jeſus in templum ingreſſus erat, & in porticu Salomonis ambulabat. Judæi* igitur *in circuitu ejus venerunt, & dixerunt; Tu quamdiu animam noſtram tollis? Si tu es Chriſtus, nobis apertè dic. Jeſus illis dixit; Vobis dixi, & ſidem non habuiſtis: & opera, quæ in nomine Patris mei facio, qualis ſim teſtimonium dant. Sed vos non creditis,* 26 *eò quòd oves meæ non ſitis, quemadmodum vobis dixi. Nónne vobis* 27 *dixi? Oves meæ vocem meam audient, & poſt me venient, & ego illas noſcam. Et vitam æternam illis* 28 *dabo, & in æternum non peribunt, neque quiſquam è manu mea eas rapiet. eò quòd Pater meus, qui eas* 29 *mihi dedit, omnibus fortior eſt, & quiſquam à Patre meo non poterit tollere. Et ego & Pater meus unum* 30 *ſumus. Rurſùs Judæi lapides in ma-* 31 *nus tulerunt, ut eum percuterent. Je-* 32 *ſus dixit; Multa opera bona à Patre meo vobis oſtendi: propter quæ opera me feritis? Judæi ei dixerunt;* 33 *Non propter opera bona te lapidam*⁹,

Verſio VULGATA LATINA.

22
23 Facta ſunt autem Encænia in Jeroſolymis: Et hyems erat. Et ambulabat Je-
24 ſus in templo, in porticu Salomonis. Circumdederunt ergò eum Judæi, &
dicebant ei; Quouſque animam noſtram tollis? ſi tu es Chriſtus, dic nobis
25 palám. Reſpondit eis Jeſus; Loquor vobis, & non creditis: opera, quæ
26 ego facio in nomine Patris mei, hæc teſtimonium perhibent de me. Sed
27 vos non creditis, quia non eſtis ex ovibus meis. Oves meæ vocem meam
28 audiunt: & ego cognoſco eas, & ſequuntur me: Et ego vitam æternam do
eis: & non peribunt in æternum, & non rapiet eas quiſquam de manu mea.
29 Pater meus quod dedit mihi majus omnibus eſt: & nemo poteſt rapere de
30 manu Patris mei. Ego & Pater unum ſumus. Suſtulerunt ergò lapides Ju-
31
dæi, ut lapidarent eum. Reſpondit eis Jeſus; Multa bona opera oſtendi vo- 32
bis ex Patre meo, propter quod eorum opus me lapidatis? Reſponderunt 33
ei Judæi; De bono opere non lapidamus te, ſed de blaſphemia: & quia tu,
homò cùm ſis, facis teipſum Deum. Reſpondit eis Jeſus; Nónne ſcriptum 34
eſt in lege veſtra; Quia ego dixi, Dii eſtis? Si illos dixit deos, ad quos 35
ſermo Dei factus eſt, & non poteſt ſolvi Scriptura: Quem Pater ſanctifi- 36
cavit, & miſit in mundum, vos dicitis; Quia blaſphemas: quia dixi, Filius
Dei ſum? Si non facio opera Patris mei, nolite credere mihi. Si autem 37
facio: & ſi mihi non vultis credere, operibus credite, ut cognoſcatis, & 38
credatis quia Pater in me eſt, & ego in Patre.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلْفَصْلُ ٱلرَّابِعُ وَٱلْعِشْرُونَ *

22 23 * وَكَانَ ٱلتَّجْدِيدُ بِيَرُوسَلِيمَ وَكَانَ شِتَآءٌ * فَمَشَي يَسُوعُ فِي ٱلْهَيْكَلِ فِي رِوَاقِ سُلَيْمَانَ * فَأَحَاطَ بِهِ
24 25 ٱلْيَهُودُ وَقَالُوا لَهُ حَتَّي مَتَي تُعَذِّبُ نُفُوسَنَا. إِنْ كُنْتَ أَنْتَ ٱلْمَسِيحَ فَأَخْبِرْنَا عَلَانِيَةً * أَجَابَهُمْ يَسُوعُ
26 قَدْ قُلْتُ لَكُمْ وَلَمْ تُومِنُوا. وَٱلْأَعْمَالُ ٱلَّتِي أَعْمَلُ بِٱسْمِ أَبِي هِيَ تَشْهَدُ لِي * لٰكِنَّكُمْ لَسْتُمْ تُومِنُونَ.
27 28 لِأَنَّكُمْ لَسْتُمْ مِنْ خِرَافِي كَمَا قُلْتُ لَكُمْ * أَنَّ خِرَافِي تَسْمَعُ صَوْتِي. وَأَنَا أَعْرِفُهَا وَهِيَ تَتْبَعُنِي * وَأَنَا
29 أُعْطِيهَا حَيَاةَ ٱلْأَبَدِ وَلَا تَهْلِكُ أَبَدًا. وَلَا يَخْتَطِفُهَا أَحَدٌ مِنْ يَدِي * لِأَنَّ أَبِي ٱلَّذِي أَعْطَانِي هُوَ
30 31 أَعْظَمُ مِنَ ٱلْكُلِّ. وَلَيْسَ يَقْدِرُ أَحَدٌ أَنْ يَخْطَفَهُمْ مِنْ يَدِ أَبِي * أَنَا وَأَبِي وَاحِدٌ نَحْنُ * فَتَنَاوَلَ
32 ٱلْيَهُودُ حِجَارَةً لِيَرْجُمُوهُ * فَأَجَابَهُمْ يَسُوعُ قَائِلًا أَرَيْتُكُمْ أَعْمَالًا كَثِيرَةً حَسَنَةً مِنْ جِهَةِ أَبِي فَمِنْ
33 أَجْلِ أَيِّ عَمَلٍ مِنْهَا تَرْجُمُونِي * فَأَجَابَهُ ٱلْيَهُودُ قَائِلِينَ لَسْنَا مِنْ أَجْلِ عَمَلٍ صَالِحٍ نَرْجُمُكَ لٰكِنْ
34 لِأَجْلِ ٱلتَّجْدِيفِ. إِذْ أَنْتَ إِنْسَانٌ تَجْعَلُ نَفْسَكَ إِلٰهًا * فَأَجَابَهُمْ يَسُوعُ قَائِلًا أَلَيْسَ مَكْتُوبٌ فِي نَامُوسِكُمْ
35 أَنَا قُلْتُ أَنَّكُمْ آلِهَةٌ * فَإِنْ كَانَ قِيلَ لِأُولٰئِكَ آلِهَةٌ لِأَنَّ كَلِمَةَ ٱللّٰهِ كَانَتْ إِلَيْهِمْ وَلَيْسَ يُمْكِنُ أَنْ
36 يَنْتَقِضَ ٱلْمَكْتُوبُ * فَكَمْ بِٱلْحَرِيِّ ٱلَّذِي قَدَّسَهُ ٱلْآبُ وَأَرْسَلَهُ إِلَي ٱلْعَالَمِ. أَفَتَقُولُوا أَنْتُمْ أَنَّكَ
37 38 تُجَدِّفُ لِأَنِّي قُلْتُ لَكُمْ أَنِّي ٱبْنُ ٱللّٰهِ * إِنْ لَمْ أَعْمَلْ أَعْمَالَ أَبِي لَا تُومِنُوا بِي * فَإِنْ كُنْتُ أَعْمَلُ وَلَا
تُومِنُونَ بِي فَآمِنُوا بِأَعْمَالِي. لِتَعْلَمُوا وَتُومِنُوا أَنِّي فِي أَبِي وَأَبِي فِيَّ *

Sectio vigeſima quarta.

Et erant Encænia in Jeruſalem, & erat 22
hyems. Et ambulabat Jeſus in templo 23
in porticu Salomonis. Et circumdede- 24
runt eum Judæi, & dixerunt ei; Quo-
uſque cruciabis animas noſtras? Si es
tu Chriſtus, indica nobis palàm. Reſpon- 25
dit eis Jeſus; Jam dixi vobis, neque
crediſtis: quum tamen opera quæ fa-
cio in nomine Patris mei, ipſa atteſten-
tur mihi. Verùm non creditis, quia non 26
eſtis ex ovibus meis, ſicut dixi vobis.
Oves meæ audiunt vocem meam, & ego 27
cognoſco eas, & ipſæ ſequuntur me: Et 28
ego do eis vitam æternam, & non peri-
bunt unquam: & non rapiet eas quiſ-
quam è manu mea. Quia Pater meus 29
qui dedit mihi, eſt major omnibus, &
non poteſt quiſpiam rapere eas è manu
Patris mei. Ego & Pater unum ſumus. 30
Suſtulerunt ergò Judæi lapides ut lapi- 31
darent eum. Reſpondit autem eis Je- 32
ſus; dicens; Oſtendi vobis opera multa
bona ex parte Patris mei: propter quod
igitur opus ex eis lapidatis me? Re- 33
ſponderunt ei Judæi, dicentes; Non
propter ullum opus bonum lapidamus te,
ſed propter blaſphemiam: quum enim
ſis homo, facis te ipſum Deum. Reſpon- 34
dit eis Jeſus; Nónne ſcriptum eſt in le-
ge veſtra; Ego dixi vos eſſe deos?
Quòd ſi dictum eſt illis; Dii eſtis, eò 35
quòd ſermo Dei factus eſt ad eos, & non
poteſt violari Scriptura: Quantò magis 36
ille quem ſanctificavit Pater, & miſit
eum in mundum? Et dicitis vos, Tu
blaſphemas, quia dixi vobis eſſe me filium
Dei? Si non facio opera Patris mei, ne 37
credatis mihi. Sin autem facio, nec ta- 38
men creditis mihi: ſaltem credite ope-
ribus meis: ut ſciatis, & credatis
quòd ego ſum in Patre meo, & Pater
meus in me.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

22 በመስቀል፡ ዘመስከረም፡ መንበብ፡፡=፡ ወእምዝ፡ ይእቲ፡ ሰሚረ፡ ሶበ፡ መድ
23 ቀሰ፡ ሊየሩሳሌም፡ ክረምት፡ ውእቱ፡፡=፡ ወአንሶሰወ፡ እግዚእ፡ ሊየሱስ፡ በምኵራብ፡ በ
24 ሆዋረ፡ ሰሎሞን፡፡=፡ ወዓገትዎ፡ አይሁድ፡ ወይቤልዎ፡ እስከ፡ ማእዜኑ፡ እንከ፡ ትነሥአ
25 ነ፡ ነፍስነ፡ እመ፡ አንተሁ፡ ክርስቶስ፡ ነንግረነ፡ ገሃደ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ሊየሱስ፡፡
ወይቤሎሙ፡ ነገርኩክሙ፡ ወኢተአምኑኒ፡፡ ግብር፡ ዘእገብር፡ አነ፡ በስመ፡ አቡየ፡ ውእቱ፡
26 ሰማዕትየ፡፡=፡ ወአንትሙሰ፡ በሕቱ፡ ኢተአምኑኒ፡ እስመ፡ ኢኮንክሙ፡ እምአባግዒየ፡
27 በከመ፡ እቤለክሙ፡፡=፡ አባግዒየሰ፡ እሲኣየ፡ ይሰምዕኒ፡ ቃልየ፡ ወአነሂ፡ ኣአምሮን፡፡ ወ
28 ይተልዉኒ፡፡=፡ ወአነሂ፡ እሁቦን፡ ሕይወተ፡ ዘለዓለም፡ ወኢይቴሐጐላ፡ ለዓለም፡፡ ወአል
29 ቦ፡ ዘይሄይደን፡ እምእዴየ፡፡=፡ እስመ፡ ኣቡየ፡ ዘወሀበኒዮን፡ ውእቱ፡ ይዓቢ፡ እምኵሉ፡፡
30 ወአልቦ፡ ዘይክል፡ ኀይደ፡ ወመሢጠ፡ እምእዴሁ፡ ለአቡየ፡፡=፡ ወኣቡየ፡ ወአነ፡ አሐዱ፡
31 ንሕነ፡፡=፡ ወነሥኡ፡ ከዕበ፡ እብነ፡ አይሁድ፡ ከመ፡ ይወግርዎ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ እግዚ
32 እ፡ ሊየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ብዙኀ፡ ግብረ፡ ሠናየ፡ አርኣይኩክሙ፡፡ ዘእምኀበ፡ ኣቡየ፡ በአ
33 ይ፡ ግብር፡ ትዌግሩኒ፡ እምኔሆሙ፡፡=፡ ወአውሥኡ፡ አይሁድ፡ ወይቤልዎ፡ በእንተ፡ ሠና
ይሰ፡ ግብር፡ ኢንዌግረከ፡ ዘእንበለ፡ በእንተ፡ ፅርፈትከ፡ እስመ፡ እንዘ፡ ሰብእ፡ አንተ፡ እግዚ
34 አብሔር፡ ትሬሲ፡ ርእሰከ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ሊየሱስ፡፡ ወይቤሎሙ፡ አኮኑ፡ ጽ
35 ሑፍ፡ ውስተ፡ ኦሪትክሙ፡፡ አነ፡ እቤ፡ አማልክት፡ አንትሙ፡፡=፡ ሶበ፡ ሎሙ፡ ኣማልክት፡
ይቤሎሙ፡ እለ፡ አስተርአዮሙ፡ እግዚአብሔር፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ ኮነ፡ ኀቤሆሙ፡፡
36 ወኢይትከሃል፡ ይትነሠት፡ ይትሐሰው፡ ቃለ፡ መጽሐፍ፡፡=፡ ዘቀደሶ፡ አብ፡ ወፈነወ፡ ውስተ፡
37 ኵሉ፡ ዓለም፡፡ እፎ፡ እንከ፡ ትብሉኒ፡ ትፀርፍ፡ እመ፡ እቤለክሙ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔ
38 ር፡ አነ፡፡=፡ ወእመ፡ ኢይገብር፡ ግብረ፡ አቡየ፡ ኢትአምኑኒ፡፡=፡ ወእመሰ፡ እገብር፡ እ
ሙ፡ ኪያየ፡ ኢታምንክሙ፡ ለምግባርየ፡ እመኑ፡ ከመ፡ ተአምሩ፡ ወትጤይቁ፡ ከመ፡ አነ፡ በአብ፡ ወአብ፡ ብየ፡፡=፡

Pro humiliatione quæ in Septembri, lectio. Et tunc iſto tempore, quando 22
conſecratio *erat* Hieroſolymis, hyems erat. Et ambulavit Dñs Jeſus in templo in 23
porticu Solomonis. Et circumdederunt eum Judæi, & dixerunt ei; Quouſque 24
tollis nobis animam noſtram? ſi tu es Chriſtus, dic nobis planè. Et reſpondit 25
Dominus Jeſus, & dixit iis; Dixi vobis, & non creditis: opus quod facio ego in
nomine Patris mei, hoc eſt teſtis meus. Veruntamen vos non creditis mihi, quia 26
non fuiſtis ex ovibus meis, ſicut dixi vobis. Oves meæ audiunt vocem meam, & 27
ego cognoſco eas, & ſequuntur me. Et ego dabo iis vitam æternam, & non per- 28
ibunt in æternum, & nemo eſt qui rapiet eas de manu mea. Quia Pater meus qui 29
dedit mihi eas, ipſe major eſt omnibus, & nemo eſt qui poteſt auferre & rapere 30
eas è manu Patris mei. Et Pater meus & ego, unum ſumus. Et ſuſtulerunt iterum 31
lapides Judæi, ut lapidarent eum. Et reſpondit Dñs Jeſus, & dixit iis; Multa o- 32
pera bona demonſtravi vobis à patre meo: propter quale opus lapidatis 33
me ex illis? Et reſponderunt Judæi, & dixerunt ei; Propter bonũ opꝰ non lapida-
mꝰ te, ſed propter blaſphemiã tuam, quia quum homo ſis, tu Deũ facis teipſũ. Et 34
reſpondit Dñs Jeſus, & dixit iis; Nónne ſcriptũ eſt in lege veſtrâ; Ego dixi, Di
eſtis? Si illos deos dixit, quibꝰ apparuit Deꝰ, verbũ Dei fuit apud eos: & nõ poteſt 35
deſtrui & falſificari verbum Scripturæ: Quem ſanctificavit Pater, & miſit in 36
totum mundum, quomodo igitur dicitis mihi; Blaſphemas, ſi dixi vobis, Filius
Dei ſum? Et ſi non facio opus Patris mei, ne credatis mihi. Et ſi facio, ſi mihi non 37
crediditis, operi meo credite: ut cognoſcatis, & conſideretis quòd ego in Patre, 38
& Pater in me eſt.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

34 ليكن براي آنك افتري مي كني • و آدمي هستي و خودرا خدا امتي سازي • *عيسي بديشان
كفت • نه در ناموس شما • اين چنين نبشته است كه من كفتم شما خدايكان هستيد •
35 *چون بهر ايشان كه كلمه پيش ايشان شد • خدا ايشانرا خدايكان كفت • نشايد كه كتاب
36 باطل شود • * وكسي كه پدر اورا مقدس و پاك داشت * و اورا در عالم فرستاد • شما مي
37 كوييد • افتري ميكني • براي آنك كفتم من فرزنه خدا هستم • * اكر كردارهاء پدرم نكنم
38 مرا باور مداريد • * وچون كردار كنم و منكر من شويد • باري كردارا باور داريد • وبدانيد
و ايمان بياوريد • كه پدرم در منست و من در پدر هستم •

ſed propterea quòd blaſphemas: ho-
mo enim es, & teipſum Deum facis.
Jeſus eis dixit; Nónne in Lege 34
veſtra ſic ſcriptum eſt? Ego qui-
dem dixi, Vos dii eſtis. Si de eis 35
loquens, ad quos ſermo factus eſt,
Deus illos deos dixit, nec oportet
ut Scriptura irrita fiat: Illi tamen 36
quem Pater ſanctificavit, & puri-
ficavit, & eum in mundum miſit,
vos dicitis, Blaſphemiam commit-
tis; eò quòd dixi, Filius Dei ſum?
Si opera Patris mei non facio, mi- 37
hi fidem ne habeatis. Cùm verò 38
opus faciam, & mihi fidem dene-
getis, jam operi fidem habeatis:
& ſcitote & credite, quòd Pater
meus in me eſt, & ego in Patre
ſum.

Quærebant ergò *rursùm* eum apprehendere: & exivit *ex* *manu* eorum. Et abiit
39 Ἐζήτουν οὖν (ο) πάλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν. (π) Καὶ ἀπῆλθε ξγ δ
iterùm trans Jordanem, in locum ubi erat Joannes primùm baptizans: & mansit
40 πάλιν πέραν τοῦ Ἰορδάνου, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ ἔμεινεν
illic. Et multi venerunt ad eum, & dicebant; Quia Joannes quidem signum fecit
41 ἐκεῖ. Καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν, καὶ ἔλεγον, Ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν ξδ ι
nullum. Omnia autem quæcunq; dixit Joannes de hoc, vera erant. Et crediderunt
42 οὐδέν. πάντα δὲ ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ ἦν. Καὶ ἐπίστευσαν
multi *illic* in eum.
πολλοὶ (ρ) ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

CAP. XI. ια'.

Erat autem quidam languens Lazarus à Bethania, *ex* *vico* Mariæ & Marthæ
1 ΗΝ δέ τις ἀσθενῶν Λάζαρος ἀπὸ Βηθανίας, ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας ΙΑ'
sororis ejus. (Erat autem Maria *ungens* Dominum unguento, & *extergens*
2 τῆς ἀδελφῆς (α) αὐτῆς. (Ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν Κύριον μύρῳ, καὶ ἐκμάξασα
pedes ejus capillis suis, cujus frater Lazarus infirmabatur.) Miserunt ergò
3 τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξὶν αὐτῆς, ἧς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠσθένει.) Ἀπέστειλαν οὖν
sorores ad eum dicentes; Domine, ecce quem amas infirmatur. Audiens autem Jesus
4 αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτὸν λέγουσαι, Κύριε, ἴδε ὃν φιλεῖς ἀσθενεῖ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς
dixit; Hæc infirmitas non est ad mortem, sed pro gloria Dei, ut glorificetur
εἶπεν, Αὕτη ἡ ἀσθένεια οὐκ ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξασθῇ
filius Dei per eam. Diligebat autem Jesus Martham, & sororem ejus, &
5 ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς. Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ

Lazarum. Ut ergò audivit quia *infirmatur*, tunc quidem mansit in *quo erat* loco *duos*
τὸν Λάζαρον. Ὡς οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀσθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τόπῳ δύο 6
dies. Deindè post *hoc* dicit discipulis; Eamus in Judæam iterùm.
ἡμέρας. Ἔπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς (β) μαθηταῖς, Ἄγωμεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν (γ) πάλιν. 7
Dicunt ei discipuli; Rabbi, nunc quærebant te lapidare Judæi, & iterùm
Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ, Ῥαββὶ, νῦν ἐζήτουν σε λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν 8
vadis illuc? Respondit Jesus; Nónne duodecim sunt horæ diei? Si
ὑπάγεις ἐκεῖ; Ἀπεκρίθη (δ) ὁ Ἰησοῦς, Οὐχὶ (ε) δώδεκά εἰσιν ὧραι τῆς ἡμέρας; ἐάν 9
quis ambulaverit in die, non offendit, quia lucem mundi hujus videt:
τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει·
Si autem *quis* ambulaverit in nocte, offendit, quia lux non est in eo.
Ἐὰν δέ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσκόπτει, ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. 10
Hæc ait, & post *hoc* *dicit* eis; Lazarus amicus noster dormit: sed
Ταῦτα εἶπε, καὶ μετὰ τοῦτο λέγει αὐτοῖς, Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοίμηται· ἀλλὰ 11
vado ut à somno excitem eum. Dixerunt ergò discipuli ejus; Domine, si dormit,
πορεύομαι ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. (ζ) Εἶπον οὖν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Κύριε, εἰ κεκοίμηται, 12
servabitur. Dixerat autem Jesus de morte ejus: illi autem putaverunt quia
σωθήσεται. Εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν ὅτι 13
de dormitione somni diceret. Tunc ergò dixit eis Jesus manifestè; Lazarus
περὶ τῆς κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει. (η) Τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παῤῥησίᾳ, Λάζαρος 14
mortuus est.
ἀπέθανε.

MS.A. (ο) αὐτὸν πάλιν πιάσαι· (π) Ἀπῆλθεν οὖν πάλιν (ρ) εἰς αὐτὸν ἐκεῖ. Κεφ. ια'. MS. A. (α) αὐτοῦ. (β) μαθηταῖς αὐτοῦ, Ἄγωμεν (γ) * πόλιν. (δ) Ἰησοῦς, (ε) δώδεκα ὧραί εἰσιν τῆς (ζ) Εἶπον οὖν αὐτῷ, Κύριε, (η) Τότε εἶπεν αὐτοῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

39 * ܘܒܥܘ ܗܘܘ ܬܘܒ ܠܡܐܚܕܗ. ܘܢܦܩ ܠܗ ܡܢ ܒܝܬ ܐܝܕܝܗܘܢ. * ܘܐܙܠ ܠܗ ܠܥܒܪܐ
40 ܕܝܘܪܕܢܢ. ܠܐܬܪܐ ܐܝܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܝܘܚܢܢ ܡܢ ܩܕܝܡ ܟܕ ܡܥܡܕ ܗܘܐ. ܘܬܡܢ ܗܘܐ.
41 * ܘܐܬܘ ܐܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܠܘܬܗ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܕܝܘܚܢܢ ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܐܬܐ ܠܐ ܥܒܕ. ܟܠܡܕܡ ܕܝܢ
42 ܕܐܡܪ ܝܘܚܢܢ ܥܠ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܫܪܝܪ ܗܘܐ. * ܘܣܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ.

* ܕܡܘܪܒ ܕܐܪܒܥܝܢ * ܟܚ * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ *

1 * ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܚܕ ܕܟܪܝܗ. ܠܥܙܪ ܡܢ ܒܝܬ ܥܢܝܐ ܩܪܝܬܐ. ܐܚܘܗ ܕܡܪܝܡ ܘܕܡܪܬܐ.
2 * ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܗܝ ܗܘܬ ܕܐܠܝܬ ܒܒܣܡܐ ܪ̈ܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ ܘܫܘܝܬ ܒܣܥܪܗ.
3 ܐܚܘܗ ܗܘ ܗܘܐ ܕܗܕܐ ܠܥܙܪ ܕܟܪܝܗ ܗܘܐ. * ܘܫܕܪܝ ܬܪ̈ܬܝܗܝܢ ܐܚ̈ܘܬܗ ܠܘܬ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ̈ܢ. ܡܪܢ.
4 ܗܐ ܗܘ ܕܪܚܡ ܐܢܬ ܟܪܝܗ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܗܢܐ ܟܘܪܗܢܐ ܠܐ ܗܘܐ ܕܡܘܬܐ. ܐܠܐ ܡܛܠ
5 ܬܫܒܘܚܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܢܫܬܒܚ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܡܛܠܬܗ. * ܡܚܒ ܗܘܐ ܕܝܢ ܗܘ ܝܫܘܥ
6 ܠܡܪܬܐ ܘܠܡܪܝܡ ܘܠܠܥܙܪ. * ܘܡܢ ܕܫܡܥ ܕܟܪܝܗ. ܩܘܝ ܒܕܘܟܬܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܬܪܝܢ
7 8 ܝܘܡܝܢ. * ܘܒܬܪܟܢ ܐܡܪ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܬܘ ܢܐܙܠ ܠܝܗܘܕ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ
9 ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܪܒܢ. ܗܫܐ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ ܠܡܪܓܡܟ. ܘܬܘܒ ܐܙܠ ܐܢܬ ܠܬܡܢ. * ܐܡܪ
ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܥܝܢ ܐܝܬ ܒܝܘܡܐ. ܘܐܢ ܐܢܫ ܡܗܠܟ ܒܐܝܡܡܐ ܠܐ ܡܬܬܩܠ.
10 ܡܛܠ ܕܢܘܗܪܗ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܚܙܐ. * ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܒܠܠܝܐ ܢܗܠܟ ܡܬܬܩܠ. ܡܛܠ ܕܢܘܗܪܐ ܠܝܬ
11 ܒܗ. * ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܘܒܬܪܟܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܥܙܪ ܪܚܡܢ ܫܟܒ. ܐܠܐ ܐܙܠ ܐܢܐ
12 13 ܕܐܥܝܪܝܘܗܝ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܡܪܢ. ܐܢ ܕܡܟ ܡܬܚܠܡ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܐܡܪ
14 ܥܠ ܡܘܬܗ. ܘܗܢܘܢ ܣܒܪܘ ܕܥܠ ܡܕܡܟ ܗܘ ܕܫܢܬܐ ܐܡܪ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ
ܦܫܝܩܐܝܬ ܠܥܙܪ ܡܝܬ ܠܗ.

Et voluerunt iterùm prehendere eum: at 39 evasit ex eorum manibus. Et abiit trans 40 Jordanem in eum locum ubi fuerat Johannes priùs, dum baptizaret: fuítque illic. Veniebant autem homines quamplurimi ad 41 eum, & dicebant Johannem ne unum quidem signum edidisse: quæcunque autem Johannes dixerat de viro isto, vera esse. Multíque crediderunt in eum. 42

Ab oblationem Quadragesimæ. 28.

CAP. XI.

Erat autem quidam, qui morbo detinebatur, 1 Lazarus, ex Beth-Ania *(domo solicitudinis)* pago, frater Mariæ & Marthæ. Porrò 2 ista Maria ea erat quæ unxit aromate pedes Jesu, abstersitque capillis suis: erat frater istius Lazarus qui morbo laborabat. Mi- 3 serunt autem ambæ sorores ejus ad Jesum, & dicunt; Domine noster, ecce is quem tu diligis, valetudine laborat. Jesus verò di- 4 xit; Iste morbus lethalis non est, sed pro gloria Dei, ut glorificetur filius Dei propter eum. Diligebat autem ipse Jesus Martham, 5 & Mariam, & Lazarum. Quúmque audis- 6 set eum ægrotare, mansit in eo loco ubi erat, duos dies. Posteà verò dixit discipulis su- 7 is; Venite, eamus rursum in Judæam. Di- 8 cunt ei discipuli ejus; Magister noster, modò Judæi quærebant te lapidibus obruere, & rursum illuc abis? Dixit eis Jesus; Nón- 9 ne sunt horæ duodecim in die? & si quis ambulaverit interdiu, non impingit, quippe qui videat lucem mundi hujus. Si quis ve- 10 rò nocte ambulaverit, impingit, quòd ea lumine careat. Hæc dixit Jesus: & posteà 11 subdit eis, Lazarus amicus noster dormit, sed proficiscor eum excitaturus. Dicunt ei 12 discipuli ejus; Domine noster, si dormit, benè valebit. Hoc autem Jesus dixerat de 13 morte illius: at illi putârunt de dormitione somni ipsum dixisse. Tunc dixit eis Je- 14 sus explicatè; Lazarus mortuus est.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

39 40 * بازخواستند كه اورا بكيرند • دكر بار ازميان دست ايشان بيرون رفت • *وازانجا آمد در
41 كذركاه اردن • درجايكاهي كه يحيي اول جماعت را مي شست • *ودران جايكاه خلق
بسيار پيش او آمدند • ومي كفتند يحيي ازين كردارها نكرد • وهر چه يحيي براي اين
42 مرد كفت • راستست • *وبسياران بدو ايمان اوردند بيست چهار
1 زنده كردن مسيح غازر را *وبود شخصي رنجور نامش غازر • از ده
2 بيت عينا برادر مريم و مرتا • *وان مريم است كه پاي عيسي را بروغن غاليه اندود •
3 وبموي خود پاك كرد وماليد • وان رنجور برادر اين بود • *هر دو خواهرانش پيش عيسي
4 فرستادند • وكفتند خداوند ما انكس كه تو اورا دوست مي داري • رنجورست • *عيسي
كفت اين رنجوري نه ازان مركست • الا براي عظمت خدا • تا فرزند خدا ستوده شود •
5 6 *براي انك عيسي مريم و مرتا وغازررا دوست† مي داشت • *وچون شنيد كه رنجورست • در
7 انجاكه عيسي بود دو روز توقف† كرد • *بعد ازان بشاكردان خود كفت • بياييد تا در يهود رويم •

Rursùs quærebant ut eum prehenderent: iterùm autem è medio manûs illorum exivit. Et indè venit in trajectum Jordanis, in locum ubi Johannes primùm turbam baptizabat. Et in illum locum populus multus ad eum venerunt, & dicebant; Johannes ex his operibus nihil fecit: quicquid autem Johannes de hoc homine dixit, verum est. Et multi in eum crediderunt. 39 40 41 42

XXIV. Vivificat Christus Gazarum.

CAP. XI.

Erat autem homo quidam ægrotus, cui nomen Gazarus, ex pago Bethaniæ, frater Mariæ & Marthæ. Illa autem Maria est, quæ pedes Jesu unguento galiæ unxit, & capillo suo mundavit, & tersit: & infirmus ille frater hujus erat. Ambæ igitur sorores ejus ad Jesum miserunt, & dixerunt; Domine noster, ille quem tu diligis, ægrotat. Jesus dixit; Hæc infirmitas minimè mortalis est, sed propter gloriam Dei, ut Filius Dei glorificetur. Proptereà quòd Jesus Mariam, & Martham, & Gazarum diligeret. Ut ergò audivit quòd ægrotaret, in eodem loco ubi Jesus erat, duos dies moram fecit. Posteà discipulis suis dixit; Venite ut in Judæam eamus. 1 2 3 4 5 6 7

Verſio VULGATA LATINA.

39 Quærebant ergò eum apprehendere : & exivit de manibus eorum. Et abiit ite-
40 rùm trans Jordanem, in eum locum, ubi erat Joannes baptizans primùm : &
41 manſit illic. Et multi venerunt ad eum, & dicebant; Quia Joannes quidem ſi-
42 gnum fecit nullum. Omnia autem quæcunque dixit Joannes de hoc, vera erant.
Et multi crediderunt in eum.

CAP. XI.

1 ERat autem quidam languens Lazarus à Bethania, de caſtello Mariæ, & Marthæ
2 ſororis ejus. (Maria autem erat, quæ unxit Dominum unguento, & exterſit pedes
3 ejus capillis ſuis : cujus frater Lazarus infirmabatur.) Miſerunt ergò ſorores ejus
4 ad eum, dicentes; Domine, ecce quem amas infirmatur. Audiens autem Jeſus di-
xit eis; Infirmitas hæc non eſt ad mortem, ſed pro gloria Dei, ut glorificetur Filius
Dei per eam. Diligebat autem Jeſus Martham, & ſororem ejus Mariam, & Laza- 5
rum. Ut ergò audivit quia infirmabatur, tunc quidem manſit in eodem loco duo- 6
bus diebus. Deindè poſt hæc dixit diſcipulis ſuis; Eamus in Judæam iterùm. 7
Dicunt ei diſcipuli; Rabbi, nunc quærebant te Judæi lapidare, & iterùm vadis il- 8
luc? Reſpondit Jeſus; Nónne duodecim ſunt horæ diei? Si quis ambulaverit in 9
die, non offendit, quia lucem hujus mundi videt : Si autem ambulaverit in nocte, 10
offendit, quia lux non eſt in eo. Hæc ait, & poſt hæc dixit eis; Lazarus amicus 11
noſter dormit : ſed vado ut à ſomno excitem eum. Dixerunt ergò diſcipuli ejus; 12
Domine, ſi dormit, ſalvus erit. Dixerat autem Jeſus de morte ejus : illi autem 13
putaverunt quia de dormitione ſomni diceret. Tunc ergò Jeſus dixit eis manife- 14
ſtè; Lazarus mortuus eſt :

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

39 * فطلبوا ايضا مسكه فخرج من ايديهم * ومضي الي عبر الاردن حيث كان يوحنا يعمد اولا
40 فمكث هناك * فاتي اليه كثيرون وقالوا ان يوحنا لم يصنع اية واحدة * وكلما قال في هذا 41
42 فهو حق * فامن به هناك كثيرون *

1 * الفصل الخامس والعشرون * وكان واحد مريضا الذي هو لعازر من بيت عنيا
2 قرية مريم ومرتا اختها * ومريم هذه التي كانت دهنت السيد بالطيب ومسحت قدميه بشعرها
3 وكان لعازر المريض اخاها * فارسلت الاختان اليه قايلتين يا سيد ها هوذا الذي تحبه
4 مريض * فلما سمع يسوع قال هذه المرضة ليست للموت لكن لاجل مجد الله وليمجد بن الله
5 من اجلها * وكان يسوع محبا لمرتا ومريم اختها وللعازر * فلما سمع انه مريض اقام حيث كان 6
7 يومين * وبعد ذلك قال للتلاميذه امضوا بنا الي اليهودية ايضا * فقال له تلاميذه يا معلم 8
9 الان كان اليهود يريدون رجمك افانت تريد المضي ايضا الي هناك * اجاب يسوع اليس
10 النهار اثني عشر ساعة فان مشي الانسان بالنهار لم يعثر لنظره نور هذا العالم * فاذا مشي
11 في الليل عثر لانه ليس فيه ضوء * قال هذه ثم قال لهم ان لعازر حبيبنا قد رقد لكني
12 انطلق لاقيمه * قال له تلاميذه يا سيد ان كان رقد فسيستيقظ * وانما عني يسوع بقوله 13
14 موته فظنوا هم انه عني رقاد النوم * فحينيذ قال لهم يسوع علانية لعازر مات *

Expetiverunt igitur denuò apprehendere 39
eum : at exivit è manibus eorum : Et 40
abiit ad ulteriorem ripam Jordanis, ubi
Johannes baptizabat anteà, & manſit
illic. Et venerunt ad eum multi, & di- 41
xerunt; Profectò Johannes non edidit
ſignum ullum : & præterea quicquid
dixit de hoc, veriſſimum eſt. Quapropter 42
crediderunt in eum illic permulti.

Sectio vigeſima quinta.

CAP. XI.

ERat autem quidam infirmus, nempè 1
Lazarus à Bethania caſtello Mariæ &
Marthæ ſororis ejus. Maria autem hæc, 2
ea eſt quæ unxerat Dominum unguento,
& terſerat pedes ejus capillis ſuis :
erátque Lazarus ille infirmus, frater
ejus. Miſerunt ergò ambæ ſorores ad 3
eum, dicentes; Domine, ecce is quem
amas, infirmus eſt. Cùm autem audiſ- 4
ſet Jeſus, dixit; Hæc infirmitas non
eſt ad mortem, ſed ad gloriam Dei, & ut
glorificetur filius Dei per eam. Et verò 5
Jeſus erat amicus Marthæ, & Mariæ
ſororis ejus, & Lazari. Cúmque audiſ- 6
ſet eum eſſe infirmum, manſit ubi erat,
biduum. Et poſtea dixit diſcipulis ſuis; 7
Ducite nos in Judæam iterùm. Dixe- 8
runt ei diſcipuli ejus; Magiſter, nunc
Judæi volebant lapidare te, & tùne vis
abire iterùm illuc? Reſpondit Jeſus; 9
Nónne dies conſtat duodecim horis? Si
ergò ambulet homo in die, non offendit,
quia videt lucem hujus mundi. Si au- 10
tem ambulet in nocte, offendit : quia non
eſt in ea lumen. Dixit hæc; ac tum ait 11
illis, Lazarus amicus noſter cubuit, ſed
vado ut excitem eum. Dixerunt ei di- 12
ſcipuli ejus; Domine, ſi cubuit, exper-
giſcetur. Et quidem ſignificavit Jeſus 13
ſermone ſuo mortem ipſius : at putave-
runt illi, quòd ſignificâſſet cubitum ſo-
mni. Tunc dixit eis Jeſus manifeſtè; 14
Lazarus mortuus eſt.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

39 ወፈቀዱ፡ካዕበ፡ይእኅዝዎ፡ወአምሰጠ፡ እምእዴሆሙ፡፡=፡ ወሖረ፡ካዕበ፡ ማዕዶተ፡ ዮ
40 ርዳኖስ፡ብሔረ፡ኀበ፡ላጠምቀ፡ዮሐንስ፡ ቀዲሙ፡ ወነበረ፡ሄየ፡፡=፡ ወሖሩ፡ ብዙኃን፡ኀቤ
41 ሁ፡ወይቤሉ፡ዮሐንስ፡ አልቦ፡ ተኣምረ፡ ዘገብረ፡ ወሊመንተኒ፡ ወባሕቱ፡ ወኵሎ፡ ዘይ
42 ቤ፡ዮሐንስ፡ በእንቲኣሁ፡ እሙነ፡ኮነ፡=፡ ወብዙኃን፡ እለ፡አመኑ፡ ቦቱ፡ በህየ፡=፡
1 ገጸ በእንተ፡አልዓዛር፡=፡ ወሃሎ፡ አሐዱ፡ብእሲ፡ ዘይደዊ፡ በቢታንያ፡ ዘሰሙ፡
2 አልዓዛር፡ ዘሀገረ፡ማርያ፡ወማርታ፡ እኅታ፡=፡ ወማርያሰ፡ይእቲ፡ እንተ፡ቀብአቶ፡ለእ
ግዚእነ፡ ዕፍረተ፡፡ ወመዝመዘቶ፡ እገሪሁ፡ በሥዕርታ፡ ወእኁሃ፡ ሳቲ፡ አልዓዛር፡ ይደ
3 ዊ፡፡=፡ ወለአካ፡ እኀቲሁ፡ኀበ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ እንዘ፡ይብላ፡ እግዚእነ፡ ናሁ፡
4 ዘታፈቅር፡ይደዊ፡፡=፡ ወሰሚዖ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ይቤ፡ዝቲ፡ደዌሁ፡ኢኮነት፡ለሞት፡
5 ዳእሙ፡ከመ፡ይሰባሕ፡ እግዚአብሔር፡ወወልደ፡ እግዚአብሔር፡ ቦቱ፡ይሴባሕ፡፡=፡ ወ
6 ያፈቅሮሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ለማርታ፡ ወለእኅታ፡ወለአልዓዛር፡፡=፡ ወሰሚዖ፡ከመ፡
7 ይደዊ፡ ነበረ፡ህየ፡ይእተ፡ አሚረ፡ኀበ፡ሃሎ፡ብሔረ፡ ክልኤ፡ መዋዕለ፡=፡ወእምዝ፡ይቤሎ
8 ሙ፡ለአርዳኢሁ፡ንሖር፡ካዕበ፡ብሔረ፡ይሁደ፡=፡ ወይቤልዎ፡አርዳኢሁ፡ረቢ፡ እኮኑ፡
9 ይእዜ፡ያኀሥሡከ፡ወይፈቅዱ፡ይወግሩከ፡አይሁድ፡ወእፎ፡ህየ፡ተሐውር፡ካዕበ፡፡=፡ወ
ኦውሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ ኣኮኑ፡ ዓሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ ሰዓቱ፡ለዕለት፡
10 ዘይሐውር፡መዓልተ፡ ኢይትዓቀፍ፡ እስመ፡ይሬኢ፡ብርሃና፡ለዝንቱ፡ዓለም፡፡=፡ ወዘይ
11 ሐውርሰ፡ሌሊተ፡ይትዓቀፍ፡ እስመ፡አልቦ፡ብርሃን፡ውስቴቱ፡ ዘይሬኢ፡=፡ ወዝንተ፡ይቤ
ሎሙ፡ለአርዳኢሁ፡ወእምዝ፡ይቤ፡ካዕበ፡ሎሙ፡ለአርዳኢሁ፡ ይቤ፡አልዓዛር፡ዓርክነ፡
12 ኖመ፡ወባሕቱ፡ አሐውር፡ወአነቅሆ፡፡=፡ ወይቤልዎ፡አርዳኢሁ፡ እግዚኦ፡ እመሰ፡ኖመ፡
13 ይጥዒ፡ወይነቅህ፡ወየሐይው፡=፡ ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኖመ፡እስመ፡ሞተ፡፡ ወባ
14 ሕቱ፡ሎሙሰ፡ይመስሎሙ፡ በእንተ፡ንዋም፡ ዘይሰክብ፡ ዘይቤሎሙ፡=፡ ወእምዝ፡ይቤ
ሎሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወነገሮሙ፡ ገሃደ፡ወይቤሎሙ፡ አልዓዛር፡ሞተ፡=፡

Et voluerunt iterum prehendere eum : & fugit ex manibus eorum. Et abiit iterũ 39
trans Jordanem, *in* locum ubi baptizaverat Johannes primùm : & manſit ibi. Et 40
venerunt multi ad eum, & dixerunt; Johannes nullum ſignum fecit omninò : ve- 41
runtamen etiam totum quod dixit Johannes de illo, verum fuit. Et multi *erant* 42
qui credebant in illo ibi.

CAP. XI. *De Eleazaro.*

ET fuit quidam homo qui ægrotabat in Bethania, cujus nomen Eleazarus civi- 1
tatis Mariæ & Marthæ ſororis ipſius. Et Maria erat quæ unxit Dominum no- 2
ſtrum unguento, & exterſit pedes ejus cum capillis ſuis : & frater ejus Eleazarus
ægrotabat. Et miſerunt ſorores ejus ad Dominum Jeſum, dicentes; Domine no- 3
ſter, ecce *is* quem amas ægrotat. Et audiens Dominus Jeſus, dixit; Hic morbus 4
non eſt ad mortem, ſed ut glorificetur Deus, & Filius Dei in eo glorificetur. Et 5
diligebat Dominus Jeſus Martham, & ſororem ejus, & Eleazarum. Et audiens 6
quòd ægrotabat, manſit ibi iſto tempore, quo loco erat duos dies. Et tunc dixit 7
diſcipulis ſuis, Abeamus iterum in regionẽ Judææ. Et dixerunt ei diſcipuli ejus; 8
Rabi, nónne nunc quærunt te, & deſiderant lapidare te Judæi, & quomodo illuc
vadis iterum? Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit iis; Nónne duodecim *ſunt* ho- 9
ræ diei? qui ambulabit die, non offendetur, quia videt lucem hujus mundi. Et qui 10
ambulabit nocte, offendetur : quia non eſt lux in eo quâ videat. Et hoc dicit diſci- 11
pulis ſuis : & tunc dixit iterum diſcipulis ſuis; Dixit, *inquã quòd* Eleazarus amicus
noſter dormit : veruntamen proficiſcar, & excitabo eum. Et dixerunt ei diſcipuli 12
ejus; Domine, ſi dormit, ſalvus erit, & expergiſcetur, & vivet. Et dixit iis Do- 13
minus Jeſus, Dormit, quia mortuus fuit : ſed videbatur iis de dormitatione decum-
bentis quòd diceret iis. Et tunc dixit iis Dominus Jeſus, & loquutus eſt iis aper- 14
tè, & dixit iis; Eleazarus mortuus eſt.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 * شاكردان بدو كفتند * در يهود ترا سنك سار مي كردند * و باز انجا مي روي * * عيسي 9
بديشان كفت * نه روز دوازده ساعت است اكر كسي بروز كردد * پاي او بر سنك
10 نيايد * سبب انك روشنايي عالم را مي بيند * * واكر كسي در شب كردد * پاي او سنك
11 زده شود * براي انك بشب روشنايي نمي بيند * * عيسي اين را كفت * و بعد ازين بديشان
12 كفت غازر دوست ما خفت * ليكن مي روم تا اورا بيدار كنم * * شاكردان او بدو كفتند *
13 خداوند ما اكر خفت بيدار شود * * عيسي براي مردن او كفت * و ايشان خواب پنداشتند *
14 * پس ازان عيسي بديشان روشن كفت * كه غازر مرد *

Diſcipuli ei dixerunt; In Judæa 8
te lapidabant, & rurſus illuc va-
dis? Jeſus illis dixit; Nónne 9
dies duodecim horarum eſt? Si
quis in die ambulaverit, pes ejus in
lapidem non offendet, eò quod lu-
cem mundi videt. Si quis autem 10
in nocte ambulaverit, pes ejus lapi-
di illiſus erit, eò quòd noctu lucem
non videt. Jeſus hæc dixit, & poſt- 11
eà dixit eis; Gazarus amicus
noſter dormit : ſed eo ut eum exper-
gefaciam. Diſcipuli ejus ei dixe- 12
runt; Domine noſter, ſi dormit ex-
pergeſiet. Jeſus autem de morte 13
ejus dixit; at illi de ſomno dixiſſe
putaverunt. Poſteà Jeſus illis cla- 14
rè dixit; Gazarus quidem mortuus eſt.

Et gaudeo propter vos, (ut credatis,) quoniam non eram ibi: sed eamus ad
15 Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς, (ἵνα πιστεύσητε,) ὅτι οὐκ ἤμην ἐκεῖ· (ϑ) ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς
eum. Dixit ergò Thomas *ille dictus* Didymus, *condiſcipulis,* Eamus &
16 αὐτόν. Εἶπεν οὖν Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς συμμαθηταῖς, Ἄγωμεν καὶ
nos, ut moriamur cum eo. *Veniens igitur* Jeſus invenit eum quatuor
17 ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ' αὐτοῦ. Ἐλθὼν οὖν (ι) ὁ Ἰησοῦς εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας
dies jam habentem in monumento. (Erat autem Bethania juxta Hieroſolymam
18 ἡμέρας ἤδη ἔχοντα ἐν τῷ μνημείῳ. (Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν Ἱεροσολύμων
quaſi à ſtadiis quindecim.) Et multi ex Judæis venerant ad *eas quæ circa*
19 ὡς ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε.) Καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς περὶ
Martham & Mariam, ut conſolarentur eas de fratre ſuo. Ergò
20 Μάρθαν καὶ Μαρίαν, ἵνα παραμυθήσωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν. Ἡ οὖν
Martha ut audivit quia Jeſus venit, occurrit illi: Maria autem *in domo*
Μάρθα ὡς ἤκουσεν ὅτι (κ) ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ
ſedebat. Dixit ergò Martha ad Jeſum; Domine, ſi fuiſſes hic, fra-
21 ἐκαθέζετο. Εἶπεν οὖν (λ) ἡ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, (μ) ὁ ἀδελ-
ter meus non fuiſſet mortuus. Sed & nunc ſcio, quia quæcunque popoſceris *Deum,*
22 φός μου οὐκ ἂν ἐτεθνήκει. Ἀλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεόν,
dabit tibi Deus. Dicit illi Jeſus; Reſurget frater tuus. Dicit
23 24 δώσει σοι ὁ Θεός. Λέγει αὐτῇ (ν) ὁ Ἰησοῦς, Ἀναστήσεται ὁ ἀδελφός σου. Λέγει
ei Martha; Scio quia reſurget in reſurrectione in noviſſimo die. Dixit
25 αὐτῷ Μάρθα, Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Εἶπεν

ei Jeſus; Ego ſum reſurrectio & vita: *credens* in me, etiamſi mortuus fuerit, vi-
αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, κἂν ἀποθάνῃ, ζή-
vet: Et omnis *vivens* & *credens* in me, non morietur in æternum. Credis hoc?
σεται· Καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ μὴ ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Πιστεύεις τοῦτο; 26
Ait illi; Utique, Dñe: ego credidi quia tu es Chriſtus filius Dei, in hunc mundũ
Λέγει αὐτῷ, Ναί, Κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον 27
veniens. Et hæc *locuta,* abiit: & vocavit Mariam ſororem ſuam ſilentio,
ἐρχόμενος. Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἀπῆλθε· καὶ ἐφώνησε Μαρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα, 28
dicens; Magiſter adeſt, & vocat te. Illa ut audivit, ſurgit citò, & venit
εἰποῦσα, Ὁ διδάσκαλος πάρεστι καὶ φωνεῖ σε. Ἐκείνη ὡς ἤκουσεν, ἐγείρεται ταχὺ, καὶ ἔρχεται 29
ad eum. (Nondum *autem* venerat Jeſus in *vicum:* ſed erat in loco, ubi
πρὸς αὐτόν. (Οὔπω δὲ ἐληλύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην· ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου 30
occurrerat ei Martha.) Ergò Judæi *exiſtentes* cum ea in domo, & *con-*
ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα.) Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ παρα- 31
ſolantes eam, *videntes* Mariam, quia citò ſurrexit & exiit, ſecuti ſunt eam,
μυθούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαρίαν, ὅτι ταχέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ,
dicentes; Quia vadit ad monumentum, ut ploret ibi. Ergò Maria cùm veniſſet
λέγοντες, Ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ. Ἡ οὖν Μαρία ὡς ἦλθεν 32
ubi erat Jeſus, videns eum, cecidit ad pedes ejus, *dicens* ei;
ὅπου ἦν (ξ) ὁ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα αὐτόν, ἔπεσεν (ο) εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, λέγουσα αὐτῷ,
Domine, ſi fuiſſes hic, non eſſet mortuus meus frater.
Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ μου ὁ ἀδελφός.

MS.A. (ϑ) ἀλλὰ (ι) ὁ Ἰησοῦς εἰς Βηθανίαν, εὗρεν (κ) Ἰησοῦς (λ) Μάρθα (μ) οὐκ ἂν ὁ ἀδελφός μου ἐτεθνήκει. (ν) Ἰησοῦς, (ξ) Ἰησοῦς, (ο) αὐτοῦ εἰς τοὺς πόδας,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 16 * ܘܚܕܐ ܐܢܐ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܬܡܢ. ܡܛܠܬܟܘܢ ܕܬܗܝܡܢܘܢ. ܐܠܐ ܗܠܟܘ ܠܬܡܢ. * ܐܡܪ ܬܐܘܡܐ
ܕܡܬܐܡܪ ܬܐܡܐ ܠܬܠܡܝܕܐ ܚܒܪܘܗܝ. ܢܐܙܠ ܐܦ ܚܢܢ ܢܡܘܬ ܥܡܗ. * ܘܐܬܐ ܝܫܘܥ 17
ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ. ܘܐܫܟܚܗ ܕܐܪܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܐܝܬ ܠܗ ܒܩܒܪܐ. * ܐܝܬܝܗ̇ 18
ܗܘܬ ܕܝܢ ܒܝܬ ܥܢܝܐ ܠܣܛܪ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. ܟܕ ܪܚܝܩܐ ܡܢܗ ܐܝܟ ܐܣܛܕܘܬܐ ܚܡܫܬܥܣܪ.
19 * ܘܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܐܬܘ ܗܘܘ ܠܘܬ ܡܪܬܐ ܘܡܪܝܡ. ܕܢܒܝܐܢ ܠܒܗܝܢ ܡܛܠ
20 ܐܚܘܗܝܢ. * ܡܪܬܐ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥܬ ܕܝܫܘܥ ܐܬܐ ܠܐܘܪܥܗ. ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܒܒܝܬܐ ܝܬܒܐ
21 22 ܗܘܬ. * ܘܐܡܪܐ ܡܪܬܐ ܠܝܫܘܥ. ܡܪܝ. ܐܠܘ ܬܢܢ ܗܘܝܬ ܠܐ ܡܐܬ ܗܘܐ ܐܚܝ. * ܐܠܐ ܐܦ ܗܫܐ
23 24 ܝܕܥܐ ܐܢܐ. ܕܟܡܐ ܕܬܫܐܠ ܠܐܠܗܐ ܝܗܒ ܠܟ. * ܐܡܪ ܠܗ̇ ܝܫܘܥ ܩܐܡ ܐܚܘܟܝ. * ܐܡܪܐ ܠܗ
25 ܡܪܬܐ. ܝܕܥܐ ܐܢܐ ܕܩܐܡ ܒܢܘܚܡܐ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗ̇ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܢܘܚܡܐ ܘܚܝܐ.
26 ܘܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ. ܐܦܢ ܢܡܘܬ ܢܚܐ. * ܘܟܠ ܕܚܝ ܘܡܗܝܡܢ ܒܝ. ܠܥܠܡ ܠܐ
27 ܢܡܘܬ. ܡܗܝܡܢܐ ܐܢܬܝ ܗܕܐ. * ܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܝܢ ܡܪܝ. ܐܢܐ ܡܗܝܡܢܐ ܐܢܐ. ܕܐܢܬ ܗܘ
28 ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܐ ܠܥܠܡܐ. * ܘܟܕ ܐܡܪܬ ܗܠܝܢ. ܐܙܠܬ ܩܪܬ ܠܡܪܝܡ ܚܬܗ̇
29 ܒܛܠܝܘܬܐ ܘܐܡܪܐ ܠܗ̇. ܪܒܢ ܐܬܐ ܘܩܪܐ ܠܟܝ. * ܘܡܪܝܡ ܟܕ ܫܡܥܬ. ܩܡܬ ܒܥܓܠ
30 ܘܐܬܝܐ ܗܘܬ ܠܘܬܗ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܠܐ ܥܠ ܗܘܐ ܠܩܪܝܬܐ. ܐܠܐ ܬܡܢ ܗܘܐ
31 ܒܗ̇ ܒܕܘܟܬܐ ܕܐܪܥܬܗ ܡܪܬܐ. * ܐܦ ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܠܘܬܗ̇ ܒܒܝܬܐ
ܘܡܒܝܐܝܢ ܗܘܘ ܠܗ̇. ܟܕ ܚܙܘ ܠܡܪܝܡ ܕܒܥܓܠ ܩܡܬ ܢܦܩܬ. ܐܙܠܘ ܒܬܪܗ̇.
32 ܣܒܪܘ ܓܝܪ ܕܠܩܒܪܐ ܐܙܠܐ ܠܡܒܟܐ. * ܗܝ ܕܝܢ ܡܪܝܡ ܟܕ ܐܬܬ ܠܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ
ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܘܚܙܬܗ. ܢܦܠܬ ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ ܘܐܡܪܐ ܠܗ. ܐܠܘ ܬܢܢ ܗܘܝܬ ܡܪܝ. ܠܐ ܡܐܬ ܐܚܝ.

Et gaudeo me illic non fuiſſe propter vos ut 15 credatis: ſed illuc proficiſcamini. Ait Thoma, 16 qui dicitur Gemellus, diſcipulis ſociis ſuis; Eamus & nos, moriamur cum eo. Venit autem Jeſus in Beth-ania, & invênit 17 eum jam quartum diem agere *in monumento.* Erat autem Beth-ania ad latus 18 Jeroſolymæ diſtans ab ea quaſi ſtadiis quindecim. Et multi ex Judæis venerant ad 19 Martham & Mariam, ut conſolarentur eas propter ipſarum fratrem. Martha autem 20 ut audivit Jeſum veniſſe, exiit ei obviàm: Maria verò domi ſedebat. Et dixit Mar- 21 tha ipſi Jeſu; Domine mi, ſi hîc fuiſſes, non mortuus fuiſſet frater meus. Sed & nunc 22 ſcio fore, ut quæcunque petieris à Deo, det tibi. Dixit ei Jeſus; Surrecturus eſt frater 23 tuus. Dixit ei Martha, Scio reſurrecturum 24 in reſurrectione die illo noviſſimo. Dixit 25 ei Jeſus; Ego ſum Reſurrectio & Vita: & qui crediderit in me, etiamſi mortuus fuerit, vivet. Porrò quiſquis vivit & credit 26 in me, in æternum non morietur. Credis hoc? Dixit ei; Etiam, Domine mi, ego credo te 27 eſſe Meſſiam Filium Dei, qui venturus erat in mundum. Quúmque hæc dixiſſet, abiit 28 vocatum Mariam ſororem ſuam clanculùm, & dixit ei; Magiſter noſter venit, & vocat te. Maria autem quum audiiſſet, ſurrexit 29 citò, & veniebat ad eum. Ipſe verò Jeſus 30 nondum venerat in pagum: ſed erat in eo ipſo loco ubi occurrerat ei Martha. Quin- 31 etiam illi Judæi qui erant cum ea domi, & conſolabantur eam, ut viderunt Mariam citò ſurrexiſſe, abierunt poſt eam: arbitrati ſunt enim eam abiiſſe ad monumentum, ut fleret. Ipſa verò Maria quum ve- 32 niſſet ubi erat Jeſus, ut vidit eum, procidit ad pedes ejus, & dixit ei; Si hîc fuiſſes, Domine mi, mortuus non fuiſſet frater meus.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

15 * وشاد شدم • كه انجا نبودم • براي شما تا ببينيد • وايمان بياوريد • ليكن تا آنجايگاه روان
16 باشيد • * توما كه نام او تاما بود • يعني جفت زاده • بشاكردان كفت كه ياران او بودند •
17 كه ما نيز برويم وبا وي بميريم • * وآمد عيسي در بيت عينا • ومعلوم كرد كه چهار روز بود
18 كه غازررا اكنبك بودند • * وبيت عينا بر كنار اورشليم است • قدر پانزده غلوت دورتر •
19 * وبسياران از يهوديان • پيش مريم ومرتا امده بودند • كه اورا تعزيه كنند وغم كساري
20 دهند • براي برادر ايشان • كه مرده بود * چون مرتا شنيد كه عيسي امد باستقبال او بدر
21 رفت • ومريم در خانه نشسته بود • * مرتا بعيسي كفت خداوند من اكر تو اينجا مي
22 بودي • برادر من نمي مرد • * ليكن مي دانم كه هر چه از خدا مي خواهي • بتو مي دهد •
23 24 * عيسي بدو كفت برادرت † برخيزد • * مرتا بدو كفت مي دانم كه در قيامت روز
25 پسين برخيزد • * عيسي بدو كفت منم من قيامت وزندكاني • هركه بمن ايمان بياورد • اكر بميرد •
26 زنده شود • * وهر كه زنده شود وبمن ايمان بياورد تا ابد نميرد • بدين ايمان مي اوري •

Et gaudeo quòd illic non eram, propter vos, ut videretis & fidem haberetis: ſed in illum locum proficiſcimini. 15 *Thomas, cui nomen Tama erat, (i.e. gemellus) diſcipulis dixit, qui ſocii ejus erant, Quin etiam nos eamus, & cum eo moriamur.* 16 *Et venit Jeſus in Bethaniam, & certior factus eſt, quòd quartus dies eſſet ex quo Gazarum ſepeliſſent.* 17 *Bethania autem propè Hieroſolymam eſt, circiter quindecim ſtadiis diſſita.* 18 *Et multi ex Judæis ad Mariam & Martham venerunt, ut conſolarentur, & doloris lenimen darent, ob fratrem earum qui mortuus erat.* 19 *Cùm Martha autem audiſſet, quòd Jeſus veniret, in occurſum ejus exivit: Maria verò domi ſedens erat.* 20 *Martha ad Jeſum dixit; Domine mi, ſi tu hîc fuiſſes, frater meus non fuiſſet mortuus.* 21 *Sed ſcio, quòd quicquid à Deo petieris, tibi dabit.* 22 *Jeſus ei dixit; Frater tuus ſurget.* 23 *Martha ei dixit; Scio quòd in reſurrectione diei ultimi ſurget.* 24 *Jeſus ei dixit; Ego ipſe ſum reſurrectio & vita: quicunque in me fidem habuerit, etiamſi mortuus fuerit, vivus erit.* 25 *Et quicunque vivus fuerit, & in me fidem habuerit, in æternum non morietur: in hoc fidem habes?* 26

Verſio VULGATA LATINA.

15 Et gaudeo propter vos, ut credatis, quoniam non eram ibi: ſed eamus ad eum.
16 Dixit ergò Thomas, qui dicitur Didymus, ad condiſcipulos; Eamus & nos, ut mo-
17 riamur cum eo. Venit itaque Jeſus: & invenit eum quatuor dies jam in monu-
18 mento habentem. (Erat autem Bethania juxta Jeroſolymam quaſi ſtadiis quinde-
19 cim.) Multi autem ex Judæis venerant ad Martham & Mariam, ut conſolarentur
20 eas de fratre ſuo. Martha ergò ut audivit quia Jeſus venit, occurrit illi: Maria
21 autem domi ſedebat. Dixit ergò Martha ad Jeſum; Domine, ſi fuiſſes hîc, frater
22 meus non fuiſſet mortuus: Sed & nunc ſcio, quia quæcunque popoſceris à Deo,
23 dabit tibi Deus. Dicit illi Jeſus; Reſurget frater tuus. Dicit ei Martha; Scio
24 quia reſurget in reſurrectione in noviſſimo die. Dixit ei Jeſus; Ego ſum reſurre-
25 ctio, & vita: qui credit in me, etiam ſi mortuus fuerit, vivet: Et omnis, qui vi- 26
vit, & credit in me, non morietur in æternum. Credis hoc? Ait illi; Utique, Do- 27
mine, ego credidi, Quia tu es Chriſtus filius Dei vivi, qui in hunc mundum veniſti.
Et cùm hæc dixiſſet, abiit, & vocavit Mariam ſororem ſuam ſilentio, dicens; Ma- 28
giſter adeſt, & vocat te. Illa ut audivit, ſurgit citò, & venit ad eum: Nondum 29
enim venerat Jeſus in caſtellum: ſed erat adhuc in illo loco, ubi occurrerat ei Mar- 30
tha. Judæi ergò, qui erant cum ea in domo, & conſolabantur eam, cùm vidiſſent 31
Mariam quia citò ſurrexit & exiit, ſecuti ſunt eam, dicentes; Quia vadit ad monu-
mentum, ut ploret ibi. Maria ergò, cùm veniſſet ubi erat Jeſus, videns eum, ceci- 32
dit ad pedes ejus, & dicit ei; Domine, ſi fuiſſes hîc, non eſſet mortuus frater meus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 16 وانا افرح اذ لم اكن هناك من اجلكم لتومنوا * لكن امضوا بنا اليه * فقال توما الذي
17 يسمي التوم لاصحابه التلاميذ نمضي نحن لنموت معه * فاقبل يسوع الي بيت عنيا فوجد
18 19 له في القبر اربعة ايام * وكانت بيت عنيا قريبة من يروسليم نحو خمسة عشر غلوة * وكان
20 كثيرون من اليهود قد جاوا الي مرتا ومريم ليعزوهما في اخيهما * فلما سمعت مرتا بقدوم يسوع
21 خرجت للقائه واما مريم فجلست في البيت * فقالت مرتا ليسوع يا سيد لو كنت ههنا لم يمت
22 23 اخي * لكني اعلم الان ايضا انك مهما سالت الله يعطيك الله * فقال لها يسوع سيقوم
24 25 اخوك * قالت له مرتا انا اعلم انه سيقوم في القيامة في اليوم الاخير * قال لها يسوع انا هو
26 القيامة والحياة * فمن آمن بي وان مات فانه سيحيا * وكل من كان حيا وآمن بي لا يموت الي
27 28 الابد اتومنين بهذا * قالت له نعم يا سيد انا مومنة انك المسيح بن الله الاتي الي العالم * ولما
29 قالت هذا مضت ودعت اختها مريم سرا وقالت معلمنا قد جاء وهو يدعوك * فلما سمعت
30 تلك نهضت مسرعة وجاءت اليه * ولم يكن يسوع صار الي القرية لكنه كان حيث لقيته
31 مرتا * فاما اليهود الذين كانوا معها في البيت يعزونها لما راوا مريم قد قامت وخرجت مسرعة
32 تبعوها لظنهم انها تمضي الي القبر لتبكي هناك * فلما اتت مريم الي حيث كان يسوع
ورأته خرت عند قدميه * وقالت يا سيد لو كنت ههنا لم يمت اخي *

Et ego gaudeo quòd non fuerim ibi, propter vos ut credatis: ſed ducite nos ad eum. 15 *Dixit Thomas, qui vocatur Gemellus, ſociis ſuis diſcipulis; Eamus nos, ut moriamur cum eo.* 16 *Venit itaque Jeſus in Beth-aniam, & invenit eum eſſe in monumento à quatuor diebus.* 17 *Erat autem Beth-ania proxima Jeroſolymæ, quaſi quindecim ſtadiis.* 18 *Et multi ex Judæis venerant ad Martham & Mariam, ut conſolarentur eas de fratre ſuo.* 19 *Cùm autem audiſſet Martha adventum Jeſu, exiit in occurſum illius: Maria autem ſedit domi.* 20 *Dixit ergò Martha ad Jeſum; Domine, ſi fuiſſes hic, non fuiſſet mortuus frater meus.* 21 *Sed ſcio nunc etiam, quicquid popoſceris à Deo, daturum tibi Deum.* 22 *Ait illi Jeſus; Reſurget frater tuus.* 23 *Dixit ei Martha; Ego ſcio eum eſſe ſurrecturum in reſurrectione in die poſtremo.* 24 *Inquit illi Jeſus; Ego ſum reſurrectio & vita: & qui crediderit in me, licèt mortuus fuerit, vivet.* 25 *Et quicunque fuerit vivus, & crediderit in me, non morietur in æternum. Credis hoc?* 26 *Dixit; Etiam Domine, ego credo te eſſe Chriſtum filium Dei venturum in mundum.* 27 *Cúmque dixiſſet hoc, abiit & vocavit ſororem ſuam Mariam ſecretò, & dixit; Magiſter noſter jam venit, & ipſe vocat te.* 28 *Cùm autem audiſſet illa, ſurrexit feſtina, & venit ad eum.* 29 *Et nondum venerat Jeſus in caſtellum, ſed erat ubi occurrerat ei Martha.* 30 *Judæi autem qui erant cum ea in domo conſolantes eam, cùm vidiſſent Mariam ſurrexiſſe & exiſſe feſtinam, ſecuti ſunt eam, putantes eam abire ad monumentum ut ploraret ibi.* 31 *Cùm autem devenisſet Maria ubi erat Jeſus, & vidiſſet eum, corruit ad pedes ejus, & ait; Domine, ſi fuiſſes hic, non eſſet mortuus frater meus.* 32

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወበሕቱ፡ እትፌሣሕ፡ በእንቲኣክሙ፡ከመ፡ትእመኑ፡ እስመ፡ኢሀለውኩ፡ህየ፡ወበሕቱ፡
16 ንሑር፡ኀቤሁ፡፡ ወይቤ፡ቶማስ፡ ዘይቤልዎ፡ዲድሞስ፡ለቢጹ፡ለአርደእ፡ ንሑር፡ ንሕነ
17 ኒ፡ከመ፡ንሙት፡ምስሌሁ፡፡ ወእምዝ፡ወሐረ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ቢታንያ፡ወረከበ፡ በ
18 ረቡዑ፡እምዘ፡ተቀብረ፡፡ ወቅርብት፡ቢታንያ፡ለኢየሩሳሌም፡መጠነ፡ከመ፡ዓሠርቱ፡
19 ወኃምስቱ፡ምዕራፍ፡፡ ወብዙኃን፡ እምአይሁድ፡ሖሩ፡ኀበ፡ማርያ፡ወማርታ፡ከመ፡
20 ያሰቅስዎን፡ በእንተ፡ እኁሆን፡፡ ወሰሚዓ፡ማርታ፡ ከመ፡መጽአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡
21 ቀበለቶ፡ ወማርያስ፡ነበረት፡ቤተ፡፡ ወትቤሎ፡ማርታ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ እግዚኦ፡ስ
22 በሰ፡ሀለውከ፡ዝየ፡ እም፡ኢሞተ፡ እኁየ፡፡ ወይእዜኒ፡ ኣአምር፡ከመ፡ዘሰአልኮ፡ ለ
23 እግዚአብሔር፡ይሁበከ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወይቤላ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ይሐዩ፡ወይ
24 ትነሣእ፡ እኁኪ፡፡ ወትቤሎ፡ማርታ፡አአምር፡ከመ፡ይትነሣእ፡አመ፡ትንሣኤ፡እ
25 ሙ፡ይሐዩ፡ምውታን፡ በደኃሪት፡ ዕለት፡፡ ወይቤላ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ አነ፡ ውእቱ፡
26 መሕየዊ፡ወመንሥኢሆሙ፡ ለምውታን፡ ዘየአምን፡ቢየ፡ እመኒ፡ሞተ፡ይሐዩ፡፡ ወኵ
27 ሉ፡ ዘሕያው፡ ወይአምን፡ቢየ፡ኢይመውት፡ ለዓለም፡፡ተአምኒኑ፡ ዘንቱ፡፡ ወትቤ
ሎ፡ እወ፡ እግዚኦ፡ አነ፡አአምን፡ ከመ፡ አንተ፡ውእቱ፡ ክርስቶስ፡ወልደ፡ እግዚአብሔ
28 ር፡ሕያው፡ ዘይመጽእ፡ውስተ፡ዓለም፡፡ ወዘንተ፡ብሂላ፡ሖረት፡ ወጸውዓታ፡ ለማር
29 ያ፡ ለሓተ፡ጽምሚታ፡ወትቤላ፡ ነሁ፡ በጽሐ፡ሊቅ፡ወይጼውዓኪ፡፡ ወሰሚዓ፡ተንሥ
30 አት፡ፍጡነ፡ወሖረት፡ኀቤሁ፡፡ ወዓዲ፡ኢቦአ፡ሀገረ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ሀሎ፡ውስተ፡
31 ብሔር፡ኀበ፡ተቀበለቶ፡ማርታ፡፡ ወርእዮሙ፡አይሁድ፡ እለ፡ ያሰቅስዋ፡ከመ፡ፍጡ
ነ፡ተንሥአት፡ ማርያ፡ ወሖረት፡ ወተለውዋ፡ ወመሰሎሙ፡ ዘተሐውር፡ ኀበ፡ መቃብሩ፡
32 ትብኪዮ፡ በህየ፡፡ ወበጺሓ፡ ማርያ፡ ኀበ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ሰገደት፡ሎቱ፡ኀበ፡ እገ
ሪሁ፡ወትቤሎ፡ እግዚእየ፡ ሶበሰ፡ሀለውከ፡ዝየ፡ እም፡ኢሞተ፡ እኁየ፡፡

Veruntamen gaudeo propter vos (ut credatis,) quia non fui ibi, ſed ibimus ad eum. 15 Et dixit Thomas quem vocant Didymum, proximo diſcipulorum; Ibimus nos etiam, ut moriamur cum eo. 16 Et tunc etiam venit Dñs Jeſus *ad* Bethaniam, & invenit, quatuor fuiſſe dies ex quo ſepultus erat. 17 Et vicina fuit Bethania Hieruſalem, quaſi quindecim ſtadiis 18 Et multi ex Judæis venerunt ad Mariam & Martham, ut conſolarentur eas de fratre ſuo. 19 Et audiens Martha quòd veniſſet Dominus Jeſus, occurrit ei: & Maria manſit domi. 20 Et dixit Martha Domino Jeſu; Domine Si fuiſſes hîc, non mortuus fuiſſet frater meus. 21 Et nunc ſcio, quòd quæcunque petieris *à* Deo, dabit tibi Deus. 22 Et dixit ei Dominus Jeſus; Vivet et reſurget frater tuus. 23 Et dixit ei Martha, Scio quòd ſurget quando erit reſurrectio: tunc enim vivent mortui, in ultimo die. 24 Et dixit ei Dominus Jeſus; Ego ſum Vivificator & Suſcitator mortuorum: qui credit in me, etiamſi mortuus fuerit, vivet: 25 Et quicunque vivit, & credit in me, non morietur in æternum. Credíſne hoc? 26 Et dixit ei; Etiam Domine, ego credo quòd tu es Chriſtus, Filius Dei vivi, qui venturus *erat* in mundum. 27 Et quum hoc dixiſſet, abiit, & vocavit Mariam ſororem ſuam clàm, & dixit ei; Ecce venit Magiſter, & vocat te. 28 Et audiens ſurrexit citò, & venit ad eum. 29 Et adhuc non venerat *in* vicum Dominus Jeſus, *ſed* erat in loco ubi occurrerat ei Martha. 30 Et videntes Judæi qui conſolabantur eam, quòd citò ſurrexiſſet Maria, & abiiſſet, & ſequuti ſunt eam: & videbatur illis quòd abiiſſet ad ſepulchrum, ut fleret ibi. 31 Et quum veniſſet Maria ad Dominum Jeſum, adoravit eum ad pedes ejus, & dixit ei; Domine mi, ſi fuiſſes hîc, non eſſet mortuus frater meus. 32

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

27 * بدو كفت اري خداوندم * من ايمان مي اورم * كه توي مسيح فرزند خدا * كه در عالم
28 بيامدي * * اين را بكفت ورفت مرتا به پنهاني وخواهر خود مريم را خواند * وكفت خداوند ما
29 30 مسيح آمد * وترا مي خواند * * چون مريم شنيد زود برخاست * وپيش عيسي آمد * * وهنوز
31 عيسي در ده نيامده بود * ليكن انجا نشسته † بود كه مرتارا ديد * * وآن يهوديان كه بتعزيه
آمده بودند * چون ديدند كه مريم برخاست * وبشتاب بدر رفت همه بدنبال او رفتند *
32 پنداشتند * كه پيش كور مي رود * تا بكريد * * چون مريم انجا آمد * كه عيسي بود * سلام
داد ودر پاي عيسي افتاد * وسجود كرد * وبدو كفت * خداوند من اكر اينجا مي بودي
برادر من نمي مرد *

Ei dixit; Etiam Domine mi, ego fidem habeo quòd tu es Chriſtus Filius Dei, qui in mundum veniſti. 27 *Hoc dixit, & abiit Martha clàm, & ſororem ſuam Mariam vocavit, & dixit; Dominus noſter Chriſtus venit, & te vocat.* 28 *Cùm Maria* hoc *audiſſet, citò ſurrexit, & ad Jeſum venit.* 29 *Nondum autem Jeſus in pagum ingreſſus erat, ſed eodem loco ſedens erat, quo Martham vidit.* 30 *Illi ergò Judæi, qui ad conſolandum venerant, cùm viderent quòd Maria ſurrexiſſet & feſtinanter egreſſa eſſet, omnes poſt eam iverunt: putabant enim quòd ad ſepulchrum iret, ut fleret.* 31 *Cùm Maria eò loci veniſſet, ubi Jeſus erat, ſalutem dedit, & ad pedes Jeſu procidit, & adoravit, & ei dixit; Domine mi, ſi hic fuiſſes, frater meus non eſſet mortuus.* 32

Jeſus ergò ut vidit eam plorantem, & *ſimul venientes ipſi* Judæos plorantes,
33 Ἰησοῦς οὖν ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίουσαν, καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαίοντας,
infremuit ſpiritu, & turbavit ſeipſum: Et dixit, Ubi poſuiſtis eum?
34 (ϖ) ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν ἑαυτὸν· Καὶ εἶπε, Ποῦ τεθείκατε αὐτόν;
Dicunt ei; Domine, veni & vide. Lachrymatus eſt Jeſus. Dixerunt ergò Judæi;
35 36 Λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἔρχου καὶ ἴδε. Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι,
Ecce quomodò amabat eum. Quidam autem ex ipſis dixerunt; Non poterat hic
37 Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν (ρ) εἶπον, Οὐκ ἠδύνατο οὗτος
aperiens oculos cæci, facere ut & hic non moreretur? Jeſus ergò
38 ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, ποιῆσαι ἵνα καὶ οὗτος μὴ ἀποθάνῃ; Ἰησοῦς οὖν
rurſum *infremens* in ſemetipſo, venit ad monumentum. (erat autem ſpelunca: &
πάλιν (σ) ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον. (ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ
lapis ſuperpoſitus erat *ſuper ea*:) Ait Jeſus; Tollite lapidem. Dicit ei
39 λίθος ἐπέκειτο ἐπ᾽ αὐτῷ.) Λέγει (τ) ὁ Ἰησοῦς, Ἄρατε τὸν λίθον. λέγει αὐτῷ
ſoror *mortui* Martha; Domine, jam fœtet: quatriduanus enim eſt. Dicit
40 ἡ ἀδελφὴ τοῦ (υ) τεθνηκότος Μάρθα, Κύριε, ἤδη ὄζει· τεταρταῖος γάρ ἐστι. Λέγει
ei Jeſus; *Non* dixi tibi; Quoniam ſi credideris, videbis gloriam Dei?
αὐτῇ (φ) ὁ Ἰησοῦς, Οὐκ εἶπόν σοι, Ὅτι ἐὰν πιστεύσῃς, (χ) ὄψει τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ;
Tulerunt ergò lapidem, *ubi erat mortuus poſitus*. *At* Jeſus *extulit oculos*
41 Ἦραν οὖν τὸν λίθον, (ψ) οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς
ſurſum, & dixit; Pater, gratias ago tibi, quoniam audiſti me. Ego autem ſciebam quia ſemper
42 ἄνω, καὶ εἶπε, Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι ἤκουσάς μου. Ἐγὼ δὲ ᾔδειν ὅτι πάντοτέ

me audis: ſed propter *turbam circumſtantem* dixi: ut credant quia tu me mi-
μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέ-
ſiſti. *Et* hæc *dicens*, voce magnâ clamavit; Lazare, veni forás. Et
στειλας. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε, Λάζαρε, δεῦρο ἔξω. Καὶ 43
exiit mortuus, ligatus pedes & manus *faſciis*: & facies illius 44
ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς, δεδεμένος (ω) τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ
ſudario *obvincta* erat. Dicit eis Jeſus; Solvite eum, & ſinite abire. Multi
σουδαρίῳ περιεδέδετο. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Λύσατε αὐτὸν, καὶ ἄφετε ὑπάγειν. Πολλοὶ 45
ergò ex Judæis *venientes* ad Mariam, & *ſpectantes* quæ fecit
οὖν ἐκ τῶν Ἰουδαίων οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαρίαν, καὶ θεασάμενοι (α) ἃ ἐποίησεν
Jeſus, crediderunt in eum. Quidam autẽ ex ipſis abierunt ad Phariſæos,
ὁ Ἰησοῦς, ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους, 46
& dixerunt eis quæ fecit Jeſus. Collegerunt ergò *principes Sacerdotum*, &
καὶ εἶπον αὐτοῖς (β) ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς. Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ 47
Phariſæi concilium, & dicebant; Quid facimus? quia hic homo multa
οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον, Τί ποιοῦμεν; ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος πολλὰ
ſigna facit. Si dimittimus eum ſic, omnes credent in eum, &
(γ) σημεῖα ποιεῖ. Ἐὰν ἀφῶμεν αὐτὸν (δ) οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν· καὶ 48
venient Romani, & tollent noſtrum & locum & gentem.
ἐλεύσονται οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.

MS.A. (ϖ) ἐβριμήσατο (ρ) ἔλεγον, Οὐκ (σ) ἐμβριμώμενος (τ) Ἰησοῦς, (υ) τετελευτηκότος (φ) Ἰησοῦς, (χ) ὄψῃ (ψ) οὗ ἦν. ὁ δὲ Ἰησοῦς (ω) τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας κηρίαις· (α) ὃ ἐποίησεν, ἐπίστευσαν (β) ὅσα ἐποίησεν (γ) ποιεῖ σημεῖα. (δ) οὕτως,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܚܙܐ ܕܒܟܝܐ. ܘܠܝܗܘܕܝܐ ܕܐܬܘ ܥܡܗ ܕܒܟܝܢ. ܐܬܥܙܙ ܒܪܘܚܗ ܘܐܙܝܥ
34 35 ܢܦܫܗ. * ܘܐܡܪ. ܐܝܟܐ ܣܡܬܘܢܝܗܝ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܡܪܢ ܬܐ ܚܙܝ. * ܘܐܬܝ ܗܘܝ ܕܡܥܘܗܝ
36 37 ܕܝܫܘܥ. * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܝܗܘܕܝܐ. ܚܙܘ ܟܡܐ ܪܚܡ ܗܘܐ ܠܗ. * ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܐܡܪܘ.
38 ܠܐ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܗܢܐ ܕܦܬܚ ܥܝܢܘܗܝ ܕܗܘ ܣܡܝܐ. ܠܡܥܒܕ ܕܐܦ ܗܢܐ ܠܐ ܢܡܘܬ. * ܝܫܘܥ
ܕܝܢ ܟܕ ܡܬܥܙܙ ܒܢܦܫܗ ܐܬܐ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. ܘܗܘ ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ
39 ܡܥܪܬܐ. ܘܟܐܦܐ ܣܝܡܐ ܗܘܬ ܥܠ ܬܪܥܗ. * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܫܩܘܠܘ ܟܐܦܐ ܗܕܐ. ܐܡܪܐ ܠܗ
40 ܡܪܬܐ ܚܬܗ ܕܗܘ ܡܝܬܐ. ܡܪܝ. ܡܢ ܟܕܘ ܣܪܝ ܠܗ. ܐܪܒܥܐ ܠܗ ܓܝܪ ܝܘܡܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗ
41 ܝܫܘܥ. ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܟܝ ܕܐܢ ܬܗܝܡܢܝܢ ܚܙܝܐ ܐܢܬܝ ܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܫܩܠܘ ܟܐܦܐ ܗܝ.
42 ܘܝܫܘܥ ܐܪܝܡ ܥܝܢܘܗܝ ܠܥܠ ܘܐܡܪ. ܐܒܐ ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܟ ܕܫܡܥܬܢܝ. * ܘܐܢܐ ܝܕܥ
ܐܢܐ ܕܒܟܠܙܒܢ ܫܡܥ ܐܢܬ ܠܝ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܟܢܫܐ ܗܢܐ ܕܩܐܡ ܐܡܪ ܐܢܐ ܗܠܝܢ. ܕܢܗܝܡܢܘܢ
43 44 ܕܐܢܬ ܫܕܪܬܢܝ. * ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ. ܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܠܥܙܪ ܬܐ ܠܒܪ. * ܘܢܦܩ ܗܘ ܡܝܬܐ.
ܟܕ ܐܣܝܪܢ ܐܝܕܘܗܝ ܘܪܓܠܘܗܝ ܒܬܟܪܝܟܐ. ܘܦܪܨܘܦܗ ܐܣܝܪ ܒܣܘܕܪܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܫܪܘܗܝ
45 ܘܫܒܘܩܘ ܢܐܙܠ. * ܘܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܐܬܘ ܠܘܬ ܡܪܝܡ. ܟܕ ܚܙܘ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ.
46 ܗܝܡܢܘ ܒܗ. * ܘܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܐܙܠܘ ܠܘܬ ܦܪܝܫܐ. ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ ܟܠܡܕܡ
ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ. * ܕܐܪܒܥܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܚܫܐ * ܨܦ *
47 * ܘܐܬܟܢܫܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܕܗܢܐ ܓܒܪܐ ܐܬܘܬܐ
48 ܣܓܝܐܢ ܥܒܕ. * ܘܐܢ ܢܫܒܩܝܘܗܝ ܗܟܢܐ. ܟܠܗܘܢ ܐܢܫܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܒܗ.
ܘܐܬܝܢ ܪܗܘܡܝܐ ܫܩܠܝܢ ܐܬܪܢ ܘܥܡܢ.

Jeſus autem quum vidiſſet eam flentem, & 33
Judæos illos qui venerant cum ea flentes, in-
fremuit ſpiritu ſuo, & turbavit ſeipſum:
Et dixit; Ubi poſuiſtis eum? & dicunt ei, 34
Domine noſter, veni, vide. Et obvene- 35
runt lachrymæ ipſi Jeſu. Itaque dicebant 36
Judæi; Videte quantùm amabat eum.
Quidam autem ex ipſis dixerunt; Non po- 37
terat hic qui aperuit oculos cæci illius, effi-
cere ut & iſte non moreretur? Jeſus au- 38
tem infremens intra ſemetipſum, venit ad
monumentum. Ipſum verò monumentum
erat ſpelunca, & lapis erat ejus impoſitus
oſtio. Et dixit Jeſus; Tollite lapidem 39
hunc. Dixit ei Martha ſoror ipſius mortui;
Domine mi; jamdudum fœtuit, quatuor
enim dierum eſt. Dixit ei Jeſus; Nónne 40
dixi tibi ſi credideris, fore, ut videas glo-
riam Dei? Proindè ſuſtulerunt lapidem 41
illum. Et ipſe Jeſus elevavit oculos ſuos 42
ſurſum, & ait; Pater, gratias ago tibi
quòd me audieris. Ego verò novi me ſem-
per à te exaudiri: ſed propter hanc turbam
adſtantem hæc dico, ut credant me à té
miſſum eſſe. Quúmque hæc dixiſſet, cla- 43
mavit altâ voce, Lazare, veni forás. Et 44
exiit mortuus ille manus & pedes vinctus
faſciis, vultúmque ſudario. Dixit eis Je-
ſus; Solvite eum & ſinite abire. Itaque 45
multi ex Judæis qui venerant ad Mariam,
quum vidiſſent quod fecerat Jeſus, credi-
derunt in eum. Quidam autem ex eis pro- 46
fecti ſunt ad Phariſæos, & dixerunt eis
quicquid fecerat Jeſus.

Matutinis feria IV. Paſſionis. 29.

Et congregati ſunt principes ſacerdotum 47
& Phariſæi, & dicebant; Quid agemus?
nam vir iſte ſigna multa edit. Quòd ſi ita 48
ſinamus eum, omnes homines credent in
eum: veniéntque Romani, tollent locum no-
ſtrum ac gentem noſtram.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

33 * وچون عيسي ديد كه او مي كريد وان يهوديان كه با وي بودند مي كريستند * در
34 نفس خود حميت كرد و خودرا مي لرزانيد * * وكفت تن اورا در كجا نهاديد * بدو كفتند
35 36 خداوند ما بيا و ببين * * واشك از چشم عيسي روان مي شد * * يهوديان مي كفتند ببينيد
37 كه تا چند اورا دوست † مي داشت * كساني مي كفتند * اين كه دو چشم نابيناء مادرزا را
38 كشاد * نمي توانست كردن كه او نميرد * * وچون عيسي خود بخود حميت مي كرد * واز
39 انجا پيش كور غازر آمد * وكور مغاره بود سنك بر درش نهاده * * عيسي كفت اين سنك
بر داريد * مريم خواهر غازر بدو كفت * خداوندم از اول كنديك شد * وچهار روزست * كه
40 در كورست * * عيسي بدو كفت بتو كفتم * اكر ايمان بياوري عظمت خدارا بيني *
41 * آن سنك را بر داشتند عيسي دو چشم خود سوي بالا بر داشت * وكفت پدرم مر ترا اعتراف
42 آوردم * كه از من شنيدي * * ومي دانم كه هر وقتي † از من مي شنوي * ليكن براي
اين جماعت اين را مي كويم * كه ايستاده اند * تا ايمان بياورند * كه تو مرا فرستادي *

Ut ergò Jeſus vidit, quòd illa 33
fleret, & illi Judæi, qui cum ea
erant, flerent, apud ſe indignatus eſt,
& ſeipſum contremeſecit: Et di- 34
xit; Corpus ejus ubi poſuiſtis?
Ei dixerunt; Domine noſter veni,
& vide. Et lachryma ab oculo 35
Jeſu manabat. Judæi igitur di- 36
cebant; Videte quantum eum di-
ligebat. Quidam autem dice- 37
bant; Hic, qui oculos cæci à
matre nati aperuit, non poterat
facere ut ille non moreretur? Cùm 38
ergò Jeſus ipſe apud ſe indigna-
retur, indè etiam ad monumentum
Gazari venit: monumentum autem
ſpelunca erat, lapide oſtio ejus
impoſito. Jeſus dixit; Hunc la- 39
pidem tollite. Maria ſoror Ga-
zari ei dixit; Domine mi, jam-
dudum fætuit: Nam quartus di-
es eſt quòd in ſepulchro fuit. Je- 40
ſus ei dixit; Tibi dixi, Si fi-
dem habueris, gloriam Dei vide-
bis. Illo igitur lapide ſublato 41
Jeſus oculos ſuos ſurſum eleva-
vit, & dixit; Pater mi, tibi
gratias ago quòd me audieris.
Novi autem quòd omni tempore 42
me audis: ſed propter hanc tur-
bam hoc dico, qui aſtantes ſunt, ut
fidem habeant quòd tu me miſeris.

Verſio VULGATA LATINA.

33 Jeſus ergò, ut vidit eam plorantem, & Judæos, qui venerant cum ea, plorantes,
34 infremuit ſpiritu, & turbavit ſeipſum. Et dixit; Ubi poſuiſtis eum? Dicunt ei;
35 Domine, veni, & vide. Et lachrymatus eſt Jeſus. Dixerunt ergò Judæi; Ecce
36 quomodò amabat eum. Quidam autem ex ipſis dixerunt; Non poterat hic,
37 qui aperuit oculos cæci nati, facere ut hic non moreretur? Jeſus ergò rur-
38 ſum fremens in ſemetipſo, venit ad monumentum: erat autem ſpelunca: & la-
39 pis ſuperpoſitus erat ei. Ait Jeſus; Tollite lapidem. Dicit ei Martha, ſoror
40 ejus qui mortuus fuerat; Domine, jam fœtet, quatriduanus eſt enim. Dicit ei
41 Jeſus; Nónne dixi tibi, Quoniam ſi credideris, videbis gloriam Dei? Tulerunt
ergò lapidem: Jeſus autem elevatis ſurſùm oculis, dixit; Pater, gratias ago tibi
quoniam audiſti me. Ego autem ſciebam quia ſemper me audis, ſed propter 42
populum, qui circumſtat, dixi: ut credant quia tu me miſiſti. Hæc cùm di- 43
xiſſet, voce magnâ clamavit; Lazare, veni forás. Et ſtatim prodiit qui fuerat 44
mortuus, ligatus pedes & manus inſtitis, & facies illius ſudario erat ligata. Di-
xit eis Jeſus; Solvite eum, & ſinite abire. Multi ergò ex Judæis, qui vene- 45
rant ad Mariam & Martham, & viderant quæ fecit Jeſus, crediderunt in eum.
Quidam autem ex ipſis abierunt ad Phariſæos, & dixerunt eis quæ fecit Jeſus. 46
Collegerunt ergò Pontifices & Phariſæi concilium, & dicebant; Quid facimus, 47
quia hic homo multa ſigna facit? Si dimittimus eum ſic, omnes credent in eum: 48
& venient Romani, & tollent noſtrum locum, & gentem.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

33 * فلما رآها يسوع تبكي وراءي اليهود الذين جاوا معها باكيين ايضا تألم بالروح وقلق *
34 35 * وقال لهم اين وضعتموه * فقالوا [له] يا سيد تعال فانظر * فدمعت عينا يسوع * فقال اليهود
36 انظروا كيف يحبه * ومنهم قوم قالوا اما كان يقدر هذا الذي فتح عيني الاعمي ان يجعل
37 هذا ايضا لا يموت * فتحنن يسوع في قلبه وجاء الي القبر * وكان ذلك مغارة وكان على بابه حجر
38 عظيم * فقال لهم يسوع ارفعوا هذا الحجر * فقالت له مرثا اخت الميت يا سيد قد نتن لان
39 اليوم رابعه * فقال لها يسوع الم اقل لك ان آمنت رأيت مجد الله * فرفعوا الحجر من القبر
40 41 ورفع يسوع عينيه الي فوق وقال يا ابه اشكرك لانك استجبت لي * وانا اعلم انك كل حين
42 تستجيب لي لكن من اجل هذا الجمع المحيط بي قلت ليؤمنوا انك انت الذي ارسلتني *
43 44 * فلما قال هذا صرخ بصوت عظيم لعازر تعال خارجا * فخرج ذلك الميت ويداه ورجلاه
مشدودة بلفائف ووجهه مشدود بعمامة * فقال لهم يسوع حلوه ودعوه يمضي *
45 * الفصل السادس والعشرون * وان كثيرون من اليهود الذين جاوا الي مريم لما راوا
46 47 ما صنع يسوع آمنوا به * وانطلق قوم منهم الي الفريسيين فاخبروهم بما صنع يسوع * فجمع
عظماء الكهنة والفريسيون محفلا وقالوا ماذا نصنع اذ كان هذا الرجل يعمل آيات كثيرة *
48 * وان تركناه هكذي فسيؤمن به الجميع * ويأتي الروم فتأخذ موضعنا وامتنا *

Quum ergò vidiſſet eam Jeſus plorare, 33
vidiſſetque Judæos qui venerant cum
ea plorantes quoque, paſſus eſt ſpiritu, et
turbatus eſt: Et dixit eis, ubi poſuiſtis 34
eum? Dixerunt ei; Domine, veni & 35
vide. Et lachrymârunt oculi Jeſu. Di- 36
xerunt ergò Judæi; Videte quomodo
amabat eum. Et ex ipſis nonnulli dixe- 37
runt; Nónne poterat hic qui aperuit ocu-
los cæci, facere ut hic etiam non more-
retur? Et miſericordiâ motus eſt Jeſus 38
in corde ſuo, & venit ad monumentum;
erat autem illud ſpelunca, eratque ſuper
oſtium ejus lapis maximus. Dixit igi- 39
tur eis Jeſus; Levate hunc lapidem.
Dixit ei Martha ſoror mortui; Domine,
jam fœtuit, nam hodiernus dies quartus
eſt illi. Dixit ei Jeſus; Nónne dixi ti- 40
bi, Si credideris, videbis gloriam Dei?
Levaverunt ergò lapidem ab oſtio monu- 41
menti. Extulitq; Jeſus oculos ſuos ſur-
ſum, & dixit; Pater mi, gratias ago
tibi quòd exaudieris me; Et ego ſcio 42
quòd ſemper exaudias me: ſed propter
hanc turbam circumſtantem mihi, dixi,
ut credant te eſſe qui me miſiſti. Et cùm 43
dixiſſet hoc, exclamavit voce magnâ;
Lazare, veni forâs. Exivit ergò ille mor- 44
tuus, manibus & pedibus ejus ſtrictis
faſciis, & facie ejus ſtrictâ linteo. Di-
xitque eis Jeſus; Solvite eum, & ſinite
eum abire.

Sectio vigeſima ſexta.

Et verò multi ex Judæis qui venerant 45
ad Mariam, cùm vidiſſent quod fecerat
Jeſus, crediderunt in eum. Et abierunt 46
quidam ex eis ad Phariſæos, & nuntia-
verunt eis quod fecerat Jeſus. Collége- 47
runt ergò ſummi ſacerdotum & Phari-
ſæi concilium, & dixerunt; Quid faci-
emus, cùm hic homo faciat ſigna multa?
Quòd ſi relinquamus eum ſic, credent 48
in eum omnes, & venient Romani, auſe-
rentque locum noſtrum & gentem noſtrã.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

33 ወርእያ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ከመ፡ ትበኪ፡ ወአይሁድኒ፡ እለ፡መጽኡ፡ ምስሌሃ፡ይበክ
34 ዩ፡፡ ለንበዐ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ በመንፈሱ፡ወሆከ፡ርእሶ፡፡=÷ ወይቤ፡ አይቴ፡ቀበርክ
35 ሙዎ፡ወይቤልዎ፡እግዚኦ፡ ነዓ፡ወትሬኢ፡፡=÷ ወአንብዐ፡ከዐበ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡፡=÷
36 ወይቤሉ፡አይሁድ፡ርእዩ፡መጠነ፡ያፈቅሮ፡፡=÷ ወቦ፡ዘይቤ፡ እምውስቴቶሙ፡ አኮ፡
37 ሊክህሎኑ፡ዝንቱ፡ዘከሠተ፡አዕይንተ፡ዕውራን፡ ከመ፡ ይግበር፡ዝንቱኒ፡ ከመ፡ ኢይመው
38 ት፡=÷ ወካዕበ፡ አንብዐ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ወሖረ፡ ኀበ፡መቃብሩ፡ወበዓት፡ውእቱ፡ወከ
39 ዱን፡እብን፡ዲቤሁ፡፡=÷ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ያእትትዋ፡ለደእቴ፡እብን፡ወ
40 ትቤሎ፡ማርታ፡እኅቱ፡ለዘ፡ሞተ፡ እግዚእየ፡ወድአ፡ጼአ፡ ረቡዑ፡ ዮም፡፡=÷ ወይቤ
ላ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኢይቤለኪኑ፡ከመ፡ እመ፡ተአመንኪ፡ ትሬኢ፡ስብሐተ፡እግዚአ
41 ብሔር፡፡=÷ ወአእተትዋ፡ለእብን፡፡ ወአንሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡አዕይንቲሁ፡ ወአ
42 ንቃዕ፡ ሕወ፡ለዐለ፡ወይቤ፡ላእኰተከ፡ አባ፡ እስመ፡ ትሰምዓኒ፡=÷ ወአንሰ፡ ኣእም
ር፡ከመ፡ዘልፈ፡ትሰምዓኒ፡ወባሕቱ፡ በእንተ፡እለ፡ ይቀውሙ፡ ሰብእ፡እብል፡ከመ፡ይእመ
43 ኑ፡ከመ፡አንተ፡ ፈነውከኒ፡=÷ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ ጸውዐ፡በዓቢይ፡ቃል፡ወይቤ፡አልዓዘ
44 ር፡አልዓዘር፡ነዓ፡ፃእ፡አፍአ፡፡=÷ ወወፅአ፡ውእቱ፡ምውት፡እንዘ፡ ግኑዝ፡ ወእሱር፡
እደዊሁ፡ወእገሪሁ፡ወጥብሉል፡ ገጹ፡በሰበን፡፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ፍትሕ
45 ዎቲ፡እንከሰ፡ ወኅድግዎ፡ይሑር፡፡=÷ ወብዙኃን፡ እምአይሁድ፡ እለ፡መጽኡ፡ኀበ፡
46 ማርያ፡ወማርታ፡ርእዮሙ፡ዘገብረ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡አመኑ፡ቦቱ፡፡=÷ ወቦ፡እምው
ስቴቶሙ፡ እለ፡ ሖሩ፡ ኀበ፡ ፈሪሳውያን፡ ወአስተዋደይዎ፡ ወነገርዎሙ፡ ለአይሁድ፡ ዘገ
47 ብረ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡፡=÷ ወአስተጋብኡ፡ ዓውደ፡ ሊቃነ፡ካህናት፡ወፈሪሳውያን፡
48 ወይቤልዎሙ፡ ምንተ፡ንሬኢ፡ ናሁ፡ዝንቱ፡ብእሲ፡ብዙኀ፡ተአምረ፡ይገብር፡፡=÷ ወእ
መ፡ ኀደግናሁ፡ ከመዝ፡ ኵሉ፡ ይአምን፡ ቦቱ፡ ወይመጽኡ፡ ሰብአ፡ ሮሜ፡ ወይነሥ
እዋ፡ ብሔረነ፡ ወኪያነ፡ ወሕዝበነ፡፡=÷

Et videns eam Dominus Jeſus quòd flebat; & *quòd* Judæi etiam qui veniſſent 33
cum ea, flebant, & lachrymatus eſt Dominus Jeſus in ſpiritu ſuo, & turbavit ſei-
pſum: Et dixit, Ubi ſepeliviſtis eum? & dixerunt ei, Domine, veni & videbis. 34
Et lachrymatus eſt iterum Dominus Jeſus. Et dixerunt Judæi, Videte in quantum 35
amabat eum. Et fuit qui dixit ex illis, Nónne potuit hic qui aperuit oculos 36
cæcorum, ut faceret hunc, quin moreretur? Et iterùm lachrymatus eſt Domi- 37
nus Jeſus, & venit ad ſepulchrum ejus, & ſpelunca fuit, & cooperta fuit lapide
ſuper eam. Et dixit iis Dominus Jeſus, Amoveant hunc lapidem: & dixit ei 38
Martha, ſoror ejus qui mortuus erat; Domine mi, jam fœtet, quartus dies *eſt*.
Et dixit ei Dominus Jeſus, Nónne dixi tibi, quòd ſi credideris, videres gloriam 39
Dei. Et amoverunt lapidem, & elevavit Dñs Jeſus oculos ſuos, & erupit etiã *ſpi-* 40
ritus ſurſum, & dixit; Gratias ago tibi. Pater, quia audis me. Et ego ſcio quòd 41
ſemper audies me, ſed propter eos, qui aſtant, homines, dico, ut credant quòd
tu miſiſti me. Et hoc dicens vocavit in magna voce, & dixit; Eleazare, Ele- 42
azare, veni, egredere forás. Et prodiit ille mortuus involutus, & ligatus ma- 43
nus ejus, & pedes ejus: & obvincta fuit facies ejus cum ſudario. Et dixit
iis Dominus Jeſus; Solvite eum igitur, & ſinite eum abire. Et multi ex Ju- 44
dæis qui venerant ad Mariam & Martham, videntes quod fecerat Dominus
Jeſus, crediderunt in eo. Et fuerunt ex illis qui abierunt ad Phariſæos, & 45
accuſârunt eum, & dixerunt Judæis quod fecerat Dominus Jeſus. Et coëge- 46
runt concilium principum ſacerdotum, & Phariſæorum: & dixerunt iis, Quid 47
faciemus? Ecce hic homo multa ſigna facit: *Et ſi ſinamus eum ita, unuſquiſ- 48
que credet in eo: & venient populi Romæ, & tollent nobis regionem noſtram;
& noſipſos etiam & gentem noſtram.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

43 44 * چون این کلمه گفت بآواز بلند نعره زد و گفت عازر بیرون بیا * آن مرده از گور بیرون آمد و دست
دست و پایش بکفن پیچیده * وروی و سر او بدول بند بسته * عیسی بدیشان گفت اورا بگشایید *
45 و بگذارید تا برود   بیست پنج   مشورت یهودیان برای کشتن عیسی   * و ان روز از
یهودیان بسیار * که با مریم آمده بودند * چو معجزهٔ عیسی را دیدند * بدو ایمان آوردند *
46 * و بودند منافقان چند * که پیش معتزلان رفتند * هرچه از عیسی دیده بودند * بدیشان گفتند *
47 48 * معتزلان [با سروران امامان جمع شدند و] گفتند چه کنیم * این مرد بسیار شگفتها می نماید * اگر اورا
بگذاریم همه خلق بدو ایمان بیاورند * و رومیان بیایند * وجایگاه مارا بگیرند * و بر دین ما حکم کنند *

Cùm hunc ſermonem dixiſſet, voce 43
elatâ exclamavit et dixit; Gazare,
foràs veni. Ille itaque mortuus è ſe- 44
pulchro prodiit, manibus & pedibus
faſciâ involutis, & capite ejus ſtro-
phiolo obvincto. Jeſus illis dixit;
Eum ſolvite, & ſinite ut abeat.

XXV. Conſultatio Judæorum
de occidendo Jeſu.

Et illo die Judæorum multi, qui cum 45
Maria venerant, cùm miraculum
Jeſu vidiſſent, in eum fidem habue-
runt. Erant autem hypocritæ ali- 46
quot, qui ad Phariſæos abeuntes,
quicquid à Jeſu viderant eis dixe-
runt. Phariſæi cum principibus ſa- 47
cerdotum congregati ſunt, & dixe-
runt; Quid faciemus? Hic homo
multa miracula edit. Si eum ſina- 48
mus omnes homines in eo fidem ha-
bebunt, & Romani venient, et locum
noſtrum tollent, & in religionem no-
ſtram decretum facient.

Unus autem quidam ex ipſis Caiaphas, princeps Sacerdotum exiſtens anni illius, di-
49 Εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶ-
xit eis; Vos neſcitis quicquam: Nec cogitatis quia expedit nobis
50 πεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν· Οὐδὲ (ε) διαλογίζεσθε ὅτι συμφέρει ἡμῖν
ut unus homo moriatur pro populo, & nõ tota gens pereat. Hoc
51 ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. Τοῦτο
autem à ſemetipſo non dixit: ſed princeps Sacerdotum exiſtens anni illius, prophe-
δὲ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν· ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, προεφή-
tavit quia futurus eſſet Jeſus mori pro gente: Et non pro
52 τευσεν ὅτι (ζ) ἔμελλεν ὁ Ἰησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους· Καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ
gente tantum, ſed ut & natos Dei diſperſos cogeret in
ἔθνους μόνον, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ τὰ (η) τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ διεσκορπισμένα συναγάγῃ εἰς
unum. Ab illo ergò die conſultabant ut interficerent eum. Je-
53 ἕν. Ἀπ᾽ ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας συνεβουλεύσαντο ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν. Ἰη-
54 ſus ergò non ampliùs palàm ambulabat in Judæis, ſed abiit illinc in
σοῦς οὖν οὐκ ἔτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς
regionem propè deſertum, in Ephraim dictam urbem: & ibi morabatur cũ di-
τὴν χώραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἐφραῒμ λεγομένην πόλιν· κἀκεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μα-
ſcipulis ſuis. Erat autem propè Paſcha Judæorum: & aſcenderunt multi in
55 θητῶν αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν πολλοὶ εἰς
Hieroſolymam ex illa regione ante Paſcha, ut purificarent ſeipſos. Quærebant ergò
56 Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ τοῦ πάσχα, ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς. Ἐζήτουν οὖν
Jeſum, & loquebantur cum alii aliis in templo ſtantes; Quid videtur vobis? quia
τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ᾽ ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες, Τί δοκεῖ ὑμῖν; ὅτι
non venit in feſtum? Dederant autem & principes Sacerdotum & Phari-
οὐ μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν; Δεδώκεισαν (θ) δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρι- 57
ſæi mandatum, ut ſi quis cognoverit ubi ſit, indicet, ut apprehendant eum.
σαῖοι ἐντολήν, ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ ἐστι, μηνύσῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

CAP. XII. ιβ'.

Ergò Jeſus ante ſex dies Paſchæ venit in Bethaniam, ubi erat Laza-
Ὁ οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλθεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζα- 1
ζη rus mortuus, quem ſuſcitaverat ex mortuis. Fecerunt ergò ei cœ-
ζι α ρος ὁ τεθνηκώς, ὃν ἤγειρεν ἐκ (α) νεκρῶν. Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ δεῖ- 2
nam ibi, & Martha miniſtrabat: at Lazarus unus erat recumben-
πνον ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἷς ἦν (β) τῶν συνανακει-
tium cum eo. Igitur Maria accipiens libram unguenti nardi fidelis
IB' μένων αὐτῷ. Ἡ οὖν Μαρία λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς 3
multi pretii, unxit pedes Jeſu, & exterſit capillis ſuis
ζε α πολυτίμου, ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν αὐτῆς
pedes ejus: at domus impleta eſt ex odore unguenti.
ζζ ι τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπληρώθη ἐκ τῆς ὀσμῆς τοῦ μύρου.

MS. A. (ε) λογίζεσθαι (ζ) ἤμελλεν Ἰησοῦς (η) τοῦ Θεοῦ τέκνα (θ) δὲ οἱ

Κεφ. ιβ'. MS. A. (α) νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς. Ἐποίησε (β) τῶν ἀνακειμένων σὺν αὐτῷ.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܚܕ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܕܫܡܗ ܩܝܦܐ. ܪܒ ܟܗܢܐ ܗܘܐ ܕܗܝ ܫܢܬܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ 49
ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܕܡ. * ܘܠܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܦܩܚ ܠܢ ܕܚܕ ܓܒܪܐ ܢܡܘܬ ܚܠܦ 50
ܥܡܐ. ܘܠܐ ܟܠܗ ܥܡܐ ܢܐܒܕ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܡܢ ܨܒܘܬ ܢܦܫܗ ܠܐ ܐܡܪ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܪܒ ܟܗܢܐ 51
ܗܘܐ ܕܗܝ ܫܢܬܐ. ܐܬܢܒܝ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܕܢܡܘܬ ܚܠܦ ܥܡܐ. * ܘܠܐ ܗܘܐ ܚܠܦ 52
ܥܡܐ. ܐܠܐ ܕܐܦ ܠܒܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܕܡܒܕܪܝܢ ܢܟܢܫ ܠܚܕܐ. * ܘܡܢ ܗܘ ܝܘܡܐ. ܐܬܚܫܒܘ 53
ܗܘܘ ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܓܠܝܐܝܬ ܒܝܬ ܝܗܘܕܝܐ. ܐܠܐ 54
ܐܙܠ ܠܗ ܡܢ ܬܡܢ ܠܐܬܪܐ ܕܩܪܝܒ ܠܚܘܪܒܐ. ܠܟܦܪܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܐܦܪܝܡ ܘܬܡܢ ܡܬܗܦܟ
ܗܘܐ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܕܨܦܪܐ ܕܫܒܬܐ ܕܢܘܚܡܗ ܕܠܥܙܪ * ܠ *
* ܩܪܝܒ ܗܘܐ ܕܝܢ ܦܨܚܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܤܠܩܘ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܩܘܪܝܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܩܕܡ 55
ܥܐܕܐ ܕܢܕܟܘܢ ܢܦܫܗܘܢ. * ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܝܫܘܥ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܠܚܕ 56
ܒܗܝܟܠܐ. ܡܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܠܐ ܐܬܐ ܠܥܐܕܐ. * ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܘܦܪܝܫܐ ܦܩܕܘ 57
ܗܘܘ. ܕܐܢ ܐܢܫ ܢܕܥ ܐܝܟܘ. ܢܘܕܥ ܠܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܢܐܚܕܘܢܝܗܝ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܒ *

* ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܩܕܡ ܫܬܐ ܝܘܡܝܢ ܕܦܨܚܐ. ܐܬܐ ܠܒܝܬ ܥܢܝܐ ܐܝܟܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܠܥܙܪ. 1
ܗܘ ܕܐܩܝܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܗܘ ܝܫܘܥ. * ܘܥܒܕܘ ܠܗ ܬܡܢ ܚܫܡܝܬܐ. ܘܡܪܬܐ ܡܫܡܫܐ 2
ܗܘܬ. ܠܥܙܪ ܕܝܢ ܚܕ ܡܢ ܤܡܝܟܐ ܗܘܐ ܕܥܡܗ. * ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܢܣܒܬ ܡܚܒܣܐ ܕܒܣܡܐ 3
ܕܢܪܕܝܢ ܪܝܫܝܐ ܣܓܝ ܕܡܝܐ. ܘܡܫܚܬ ܪܓܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ. ܘܫܘܝܬ ܒܤܥܪܗ ܪܓܠܘܗܝ.
ܘܐܬܡܠܝ ܒܝܬܐ ܡܢ ܪܝܚܗ ܕܒܣܡܐ.

* Unus autem ex eis cujus nomen eſt Caipha, 49 erat ſummus ſacerdos anni illius, & dixit eis; Vos nihil ſcitis. Neque cogitatis expedire 50 nobis ut unus homo moriatur pro populo, & tota gens non pereat. Hoc autem ſpon- 51 te ſuâ non dixit, ſed quia erat ſummus ſacerdos anni illius, vaticinatus eſt fore ut Jeſus pro gente moreretur. Nec tantùm pro 52 gente, ſed etiam ut filios Dei diſperſos congregaret unà. Itaque ab illa die machina- 53 bantur ut interficerent eum. Ipſe verò Je- 54 ſus non ambulabat palàm inter Judæos: ſed profectus eſt illinc in regionem quæ eſt propè deſertum, in pagum qui vocatur Ephrem: & illic verſabatur cum diſcipulis ſuis.

Matutinis ſeptimanæ ſuſcitationis Lazari. 30.

* Propè autem erat Paſcha Judæorum: & a- 55 ſcenderunt multi ex vicis ad Jeruſalem ante feſtum, ut purificarent ſeipſos. Et quære- 56 bant ipſum Jeſum, & dicebant alius ad alium in templo, Quid putatis? non venturum eſſe ad feſtum? Principes autem ſacerdo- 57 tum & Phariſæi præceperant, ut ſi quis nôſſet ubi eſſet, indicaret eis, ut prehenderent eum.

CAP. XII.

* Jeſus autem ante ſex dies Paſchatis venit 1 in Beth-aniam, ubi erat Lazarus ille quem ſuſcitaverat à mortuis ipſe Jeſus. Et fece- 2 runt ei illic cœnam, & Martha miniſtrabat: Lazarus autem erat unus ex diſcumbentibus cum eo. Maria autem accepit ala- 3 baſtrum aromatis nardi præſtantiſſimæ multi pretii, & unxit pedes Jeſu, exterſitque capillis ſuis pedes ejus: & impleta eſt domus odore aromatis.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

49 * يكي ازيشان نامش قيافا • دران سال سرور امامان بود • بديشان كفت • شما چيزي نمي
50 دانيد * ونمي انديشيد • كه براي ما ان بهترست كه يك مرد عوض خلقي بميرد • ونه
51 همه خلق كم شوند • * اين سخن ازارادت خود [نه] كفت • ليكن براي انك دران سال
52 بزرك امامان بود پيغمبري كرد • كه عيسي مي خواهد كه عوض خلق بميرد • * ونه
براي خلق تنها • ليكن براي فرزندان خدا نيز • كه پراكنده شدند • تا به يكجا
53 54 ايشانرا فراهم آورد • * واز ان روز انديشيدند كه اورا بكشند • * وعيسي درميان
يهوديان اشكارا نمي كرديد • واز انجا جايي رفت كه بويراني نزديك بود • نامش افريم
خوانده شود • وبا شاكردان در انجا مي كرديد بيست شش
55 زني كه روغن غاليه شيشهٔ پربر مسيح ريخت * عيد فصح يهوديان نزديك شده بود •
56 وبسيارا ازولايت وديهها بر اورشليم بالا رفتند • زودتر ازعيد وتر كه خودرا پاك كنند • * وعيسي را
مي جستند • وبا يكديكر درهيكل مي كفتند چه مي انديشيد • عيسي درعيد نيايد •

* *Unus ex illis nomine Caiaphas, qui* 49 *eo anno princeps ſacerdotum erat, illis dixit; Vos nihil ſcitis: Nec co-* 50 *gitatis, quòd nobis melius eſt ut unus homo pro populo moriatur, & non univerſus populus pereant. Hunc* 51 *ſermonem ex voluntate ſua non dixit, ſed propterea quòd illo anno maximus ſacerdotum erat, vaticinium fecit, quòd Jeſus pro populo moriturus erat. Et non pro populo* 52 *tantùm, ſed pro filiis Dei etiam qui diſperſi erant, ut in unum locum eos congregaret. Ab illo ergò die* 53 *cogitabant, ut eum interficerent. Jeſus itaque inter Judæos palàm* 54 *non ambulabat: illinc verò in locum abiit, qui deſerto propinquus erat, nomen autem ejus Ephrem vocatum eſt, & cum diſcipulis illic verſabatur.*

XXVI. *De* muliere quæ unguenti galiæ ampullam plenam in Chriſtum effudit.

Feſtum autem Paſchatis Judæorum propinquum erat, & multi ex 55 *provinciâ & pagis Hieroſolymam aſcendebant ante feſtum ſolenne, ut ſeipſos purificarent. Et Jeſum* 56 *quærebant, et unus cum alio in templo dicebant; Quid putatis? Jeſus ad feſtum non veniet?*

Verſio VULGATA LATINA.

49 Unus autem ex ipſis Caiphas nomine, cùm eſſet Pontifex anni illius, dixit eis; Vos
50 neſcitis quidquam, Nec cogitatis quia expedit vobis ut unus moriatur homo pro
51 populo, & non tota gens pereat. Hoc autem à ſemetipſo non dixit: ſed cùm
52 eſſet Pontifex anni illius, prophetavit, quòd Jeſus moriturus erat pro gente, Et non
53 tantùm pro gente, ſed ut filios Dei, qui erant diſperſi, congregaret in unum. Ab
54 illo ergò die cogitaverunt ut interficerent eum. Jeſus ergò jam non in pa-
làm ambulabat apud Judæos, ſed abiit in regionem juxta deſertum, in civitatem
55 quæ dicitur Ephrem, & ibi morabatur cum diſcipulis ſuis. Proximum autem
erat Paſcha Judæorum: & aſcenderunt multi Jeroſolymam de regione ante Pa-
56 ſcha, ut ſanctificarent ſeipſos. Quærebant ergò Jeſum: & colloquebantur ad
invicèm, in templo ſtantes; Quid putatis, quia non venit ad diem feſtum? De- 57
derant autem Pontifices & Phariſæi mandatum, ut ſi quis cognoverit ubi ſit, in-
dicet, ut apprehendant eum.

CAP. XII.

JEſus ergò ante ſex dies Paſchæ venit Bethaniam, ubi Lazarus fuerat mortuus, 1
quem ſuſcitavit Jeſus. Fecerunt autem ei cœnam ibi: & Martha miniſtrabat, La- 2
zarus verò unus erat ex diſcumbentibus cum eo. Maria ergò accepit libram un- 3
guenti nardi piſtici, pretioſi, & unxit pedes Jeſu, & extersit pedes ejus capillis ſu-
is: & domus impleta eſt ex odore unguenti.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

وَانَّ وَاحِدًا مِنهُم اسمهُ قيافا كَانَ عظيمَ الكَهَنة في تِلكَ السَّنة * فقال لهم انتم لستم تعرفون 49 *
50 شيًا * افلا تفكرون في انّه خير لنا ان يموت رجل واحد عن الشعب من ان تهلك الامّة كلّها *
51 ولم يقل هذا من نفسه لكن من اجل انه كان رييس الكهنة في تلك السنة تنبّا * لان يسوع *
52 كان مزمعًا ان يموت عن الامّة * وليس عن الامّة فقط بل وان يجمع ايضا ابناء الله المتفرّقين
53 54 الي واحد * فمنذ تلك الساعة استوروا ليقتلوه * فامّا يسوع فلم يكن يمشي في اليهودية
علانية لكنّه انطلق من هناك الي بلد عند البرية تدعي افرايم وكان يتردد هناك مع
55 تلاميذه * وكان عيد فصح اليهود قد قرب * فصعد كثيرون من البلاد الي يروسليم
56 ليتطهروا قبل الفصح * فجعل اليهود يطلبون يسوع * وقال بعضهم لبعض وهم قيام في الهيكل
57 ماذا تظنون اتراه لا يجي الي العيد * وقد كان عظماء الكهنة والفريسيون قد اوصوا ان علم
انسان مكانه فيدلّهم عليه ليمسكوه * * الفصل السابع والعشرون *

1 وان يسوع قبل ستة ايام من الفصح اتي بيت عنيا حيث كان لعازر الميت الذي اقامه *
2 يسوع من الاموات * فصنعوا له هناك وليمة وكانت مرتا تخدم وكان لعازر احد المتكيين
3 معه * فامّا مريم فاخذت رطل طيب ناردين ذكي ثمين فدهنت به قدمي يسوع ومسحتهما
بشعر راسها فامتلا البيت من رايحة الطيب *

Unus autem ex eis nomine Caiphas, erat 49
ſummus ſacerdotum in illo anno, & di-
xit illis; Vos neſcitis quicquam. Et non- 50
ne cogitatis quòd melius eſt nobis ut mo-
riatur homo unus pro populo, quàm ut
pereat gens tota? Et non dixit hoc à ſe- 51
metipſo; ſed quia erat princeps ſacer-
dotum in illo anno, prophetavit: nam
Jeſus erat futurus ut moreretur pro gen-
te. Et non pro gente tantùm, ſed ut con- 52
gregaret etiam filios Dei diſperſos, in
unum. Itaque ab illa hora conſultârunt 53
ut occiderent eum. Jeſus autem non am- 54
bulabat per Judæam palàm, ſed contulit
ſe inde in civitatem quandam prope de-
ſertum, quæ vocatur Ephrem, & verſa-
batur ibi cum diſcipulis ſuis. Et feſtum 55
Paſchæ Judæorum jam appropinquave-
rat: quapropter aſcenderunt multi è pro-
vinciis in Jeruſalem, ut mundarentur
ante Paſcha. Cœperuntque Judæi quæ- 56
rere Jeſum, & dixerunt alter eorum ad
alterum dum eſſent in templo; Quid pu-
tatis? annon veniet ad feſtum? Sum- 57
mi antem ſacerdotum & Phariſæi præ-
ceperant, ut ſi quis nôſſet locum eius, in-
dicaret eis ipſum, ut apprehenderent eum.

Sectio vigeſima ſeptima.

CAP. XII.

AT verò Jeſus ante ſex dies Pa- 1
ſchales venit in Beth-aniam, ubi erat
Lazarus ille mortuus, quem ſuſcitaverat
Jeſus à mortuis. Et fecerunt ei ibi con- 2
vivium, & Martha miniſtrabat, & erat
Lazarus unus recumbentium cum eo.
Maria autē accepit librā unguenti nardi 3
puriſſimæ, pretioſiſſimæ, & unxit eo pe-
des Jeſu, terſitque eos capillis capitis
ſui: & impleta eſt domus fragrantiâ
unguenti.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

49 ወይቤሎሙ፡ አሐዱ፡ እምኔሆሙ፡ ዘስሙ፡ቀያፋ፡ ሊቀ፡ካህናት፡ዘእብሬቱ፡ውእቱ፡ዓመ
50 ት፡፡ አንትሙሰ፡ኢታአምሩ፡ወኢመንተኒ፡፡=፡ ወኢሂ፡ ትምክሩ፡ይኄይሰነ፡ንቅትል፡አሐ
51 ደ፡ብእሴ፡ወይሙት፡ሂየተ፡ኵሉ፡እመ፡ይትሐጐል፡ኵሉ፡ ሕዝብ፡፡=፡ ወዘንተሰ፡ኢ
ኮ፡እምኅቤሁ፡ዘይቤ፡ወኢኮ፡እምልቡ፡ዘንተ፡ ተነበየ፡ እስመ፡ሊቀ፡ካህናት፡ውእቱ፡ወእ
ብሬቱ፡ውእቱ፡ዓመት፡፡ እስመ፡ሣለወ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ይሙት፡በእንተ፡ኵሉ፡ሕዝ
52 ብ፡=፡ ወኢኮ፡በእንተ፡ ሕዝብ፡ ባሕቲቱ፡ዓዲ፡ከመ፡ያስተጋብኦሙ፡ለውሉደ፡እግዚ
53 አብሔር፡እለ፡ተዘርዉ፡አሐተኔ፡፡=፡ ወእምይእቲ፡ ሰዐት፡ተማከሩ፡ሊቃነ፡ካህናት፡
54 ይቅትልዎ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡፡=፡ ወኢያንሶሰወ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ገሃደ፡በይሁዳ፡፡
ወሖረ፡በድወ፡ ዘሃገረ፡ ኤፍሬም ፡ ቅርብት፡ለበድው፡ ወህየ፡ ነበረ፡ ምስለ፡ አርዳኢ
55 ሁ፡፡=፡ ቀርበ፡ወበጽሐ፡ፋሲካሆሙ፡ለአይሁድ፡፡ወዓርጉ፡ብዙኃን፡ኢየሩሰሌም፡እም
56 በሐውርት፡እምቅድመ፡በዓለ፡ፋሲካ፡ያንጽሑ፡ርእሶሙ፡፡=፡ወኃሠሥዎ፡ለእግዚእ፡፡
ኢየሱስ፡ወይቤሉ፡በበይናቲሆሙ፡በምኵራብ፡ እንዘ፡ ይቀውሙ፡በቤተ፡መቅደስ፡፡ምንተ፡
57 ትብሉ፡ናሁ፡ ኢመጽአ፡ ለበዓል፡፡=፡ ወአዘዙ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወፈሪሳውያን ፡ እመ
ከመቦ ፡ ዘአእመረ፡ ኀበ፡ ሀሎ ፡ ይቅጽብዎ ፡ ከመ ፡ ይእኅዝዎ፡፡=፡

1 ፲፪ ወእምዝ፡ሖረ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡እምቅድመ፡ሰዱሱ፡ዕለት፡ዘፋሲካ፡ቢታንያ፡ኀበ፡ሃ
2 ሎ፡አልዓዛር፡ዘአንሥኦ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡እምውታን፡ ውስተ፡ ቢታንያ፡፡=፡ ወገብ
ሩ፡ሎቱ፡ምሳሐ፡በሃየ፡ወማርታ፡ትሜጥዎሙ፡ወአልዓዛር፡አሐዱ፡ውእቱ፡ እምእለ፡ይ
ረፍቁ፡ምስሌሁ፡፡=፡ በእንተ፡እንተ፡ቀብአቶ፡ለእግዚእነ፡ዕፍረት፡፡=፡
3 ወነሥአት፡ማርያ፡ዕፍረተ፡ልጥረ፡ዘናርዱ፡ ጲስጢቆስ፡ ዘብዙኅ፡ ዘዕጹብ፡ ሤጡ ፡ ወቀ
ብአቶ ፡ እገሪሁ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ወመዝመዞ ፡ በሠዕርታ ፡ ወመልአ ፡ ቤተ፡
መዓዛሁ ፡ ለውእቱ ፡ ዕፍረት፡፡=፡

Et dixit iis unus ex illis, cujus nomen Caiphas princeps ſacerdotum in ordine 49
iſtius anni, Vos non ſcitis quicquam. Et non cogitatis expedire nobis, ut occi- 50
damus unum hominem, & ut moriatur loco omnium, quàm ut perdatur tota
gens? Et hoc non à ſeipſo dixit, & non ex corde ſuo hoc prophetavit, quia 51
princeps fuit ſacerdotum, & ordinis iſtius anni; quia oportuit Dominum Jeſum
ut moreretur propter omnes gentes, Et non propter gentem: ſed etiam ut con- 52
gregaret filios Dei qui diſperſi erant, in unum. Et ab illo die conſultârunt 53
principes ſacerdotum ut trucidarent Dominum Jeſum. Et non ambulabat Do- 54
minus Jeſus palàm in Judæa, ſed abiit *in* deſertum cui urbs Ephraim vicina fuit,
in deſertum *inquam*, & ibi manſit cum diſcipulis ejus. Appropinquavit, & ac- 55
ceſſit Paſcha Judæorum, & aſcenderunt multi Hieroſolymam, ex regione ante
feſtum paſchatis, *ut* purificarent ſeipſos. Et quæſiverunt Dominum Jeſum, & 56
dixerunt inter ſe in templo, ſtantes in Domo ſancta, Quid dicitis? ecce non ve-
nit ad feſtum. Et præceperunt principes ſacerdotum & Phariſæi, ut ſi quis 57
nôſſet ubi eſſet, indicaret eum, ut prehenderent eum.

CAP. XII.

ET tunc venit Dominus Jeſus ante ſex dies paſchæ, Bethaniam, ubi fuerat 1
Eleazarus, quem ſuſcitaverat Dominus Jeſus è mortuis in Bethania. Et fece- 2
runt ei cœnam ibi, & Martha miniſtrabat iis, & Lazarus unus fuit ex diſcumben-
tibus cum eo. *De illa quæ unxit Dominum noſtrum unguento.*
Et accepit Maria unguentum lytran Nardi Piſtices; cujus pretium valdè grande 3
fuit, & unxit pedes Domini Jeſu, & exterſit eum cum capillis ſuis: & impleta
eſt domus fragrantiâ iſtius unguenti.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

57 * سروران امامان و معتزلان † سپارده‌اند * كه اگر كسي بداند كه عيسي كجاست *
بديشان خبر دهد * كه اورا بگيرد *

1 * وعيسي روزي از فصح بشش روز * در بيت عينا امد بود انجا كه عيسي عازررا
2 ازميان مردگان برخيزانيد * * ودر انجا براي او مهماني كردند * مرتا بندگي مي
3 كرد وعازر يكي ازانان بود كه با مسيح † نشسته بود * مريم ستك شيشه پر از روغن
ناردين خاص * سنگي بها * ودو پاي عيسي را اندود * وبموي خود مي ماليد * وخانه
از بوي غاليه پر شك بود *

Principes autem Sacerdotum & 57
Phariſæi mandârunt, ut ſi quis
nôſſet ubi Jeſus eſſet, illis indicaret,
ut illum prehenderent.

CAP. XII.

IEſus autem ante Paſcha ſex dies 1
in Bethaniam venerat, ubi Jeſus
Gazarum de mortuis ſuſcitaverat.
Et in illo loco ei convivium ſece- 2
runt: Martha miniſtrabat, & Ga-
zarus unus ex illis erat, qui cum
Chriſto ſedebant. Maria autem tu- 3
lit ampullam plenam unguento nar-
dino præcipuo, gravis pretii, & pe-
des Jeſu unxit, & crine ſuo exter-
ſit: domus autem ex odore galiæ
impleta eſt.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ. ΚΕΦ. ΙΓ'. ΙΔ'.

Dixit ergò unus ex discipulis ejus, Judas *Simonis* Iscariotes, *ille futurus* ΙΓ'
4 Λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης, ὁ μέλλων
cum *tradere*; Quarè hoc unguentum non veniit trecentis denari-
5 αὐτὸν παραδιδόναι, Διατί τοῦτο τὸ μύρον οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρί-
is, & datum est egenis? Dixit autem hoc, non quia de egenis *cura*
6 ων, ϗ ἐδόθη πτωχοῖς; Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι περὶ τῶν πτωχῶν ἔμε-
esset ei: sed quia fur erat, & *marsupium habebat, &* *injecta* por-
λεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν, ϗ τὸ γλωσσόκομον εἶχε, ϗ τὰ βαλλόμενα ἐ-
tabat. Dixit ergò Jesus; *Sine* illam: in diem sepultu-
7 βάσταζεν. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς, Ἄφες αὐτήν· εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασ-
ræ meæ *conservavit* illud. Pauperes enim semper habetis *cum vobisipsis*, me
8 μοῦ μου τετήρηκεν αὐτό. Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ
autem non semper habetis. Cognovit ergò turba multa ex Judæis, quia il-
9 δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐ- ζθ
lic est: & venerunt non propter Jesum tantùm, sed ut & Lazarum viderent,
κεῖ ἐστι· ϗ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα ϗ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν,
quem suscitavit *ex* mortuis. *Consultârunt* autem principes Sacerdotũ ut & La-
10 ὃν ἤγειρεν ἐκ (γ) νεκρῶν. Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα ϗ τὸν Λά-
zarum interficerent. Quia multi propter illum *subibant* *Judæorum*, &
11 ζαρον ἀποκτείνωσιν. Ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον τῶν Ἰουδαίων, καὶ
credebant in Jesum. *Postridie* turba multa *veniens* ad diem ϛ
12 ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν. Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορ- α

festum, *audientes* quia venit Jesus *in* Hierosolymam, Acceperunt
τήν, ἀκούσαντες (δ) ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, Ἔλαβον τὰ 13
ramos palmarum, & *exierunt in occursum* ei: & clamabant, Ho-
βαΐα τῶν φοινίκων, ϗ ἐξῆλθον εἰς (ε) ὑπάντησιν αὐτῷ, ϗ (ζ) ἔκραζον, Ὡ-
sanna, benedictus *veniens* in nomine Domini, rex Is-
σαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, (η) ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσ-
ρα rael. *Inveniens autem* Jesus asellum, sedit super eum, sicut est scri-
ζ ραήλ. Εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκάθισεν ἐπ' αὐτό, καθώς ἐστι γεγραμ- 14
ptum; Ne *time* filia Sion: ecce rex tuus venit se-
ΙΔ' μένον, Μὴ φοβοῦ (θ) θύγατερ Σιών· ἰδοὺ ὁ (ι) βασιλεύς σου ἔρχεται καθ- 15
ρβ dens super pullum asinæ. Hæc *autem* non cognoverunt discipuli ejus pri-
ήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. Ταῦτα δὲ οὐκ ἔγνωσαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶ- 16
mùm: sed quandò glorificatus est Jesus, tunc recordati sunt quia hæc erant de
τον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξάσθη (κ) ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ'
eo scripta, & hæc fecerunt ei. *Testabatur* ergò turba
αὐτῷ γεγραμμένα, ϗ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ. Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ 17
existens cum eo, quando Lazarum vocavit *ex* monumento, & suscitavit e-
ὢν μετ' αὐτοῦ, ὅτε τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, ϗ ἤγειρεν αὐ-
um *ex* mortuis. Propter *hoc* & obviàm venit ei turba, quia *audivit*
τὸν ἐκ νεκρῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι (λ) ἤκουσε 18
hoc eum fecisse signum.
τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.

MS.A. (γ) νεκρῶν ὁ Ἰησοῦς. Ἐβουλεύσαντο (δ) ὅτι Ἰησοῦς ἔρχεται εἰς (ε) ἀπάντησιν (ζ) ἔκραζον λέγοντες, (η) βασιλεὺς (θ) θυγάτηρ (ι) βασιλεὺς ἔρχεται (κ) Ἰησοῦς, (λ) ἤκουσαν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܘܐܡܪ ܝܗܘܕܐ ܣܟܪܝܘܛܐ ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܗܘ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܠܡܫܠܡܘܬܗ. * ܠܡܢܐ 5
ܠܐ ܐܙܕܒܢ ܡܫܚܐ ܗܢܐ ܒܬܠܬܡܐ ܕܝܢܪܝܢ ܘܐܬܝܗܒ ܠܡܣܟܢܐ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ .· ܠܐ 6
ܗܘܐ ܡܛܠ ܕܥܠ ܡܣܟܢܐ ܒܛܝܠ ܗܘܐ ܠܗ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܓܢܒܐ ܗܘܐ. ܘܓܠܘܣܩܡܐ
ܠܘܬܗ ܗܘܐ. ܘܡܕܡ ܕܢܦܠ ܗܘܐ ܒܗ ܗܘ ܫܩܠ ܗܘܐ. * ܐܡܪ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܫܒܘܩܝܗ. 7
ܠܝܘܡܐ ܕܡܩܒܪܝ ܢܛܪܬܗ. * ܡܣܟܢܐ ܓܝܪ ܒܟܠܙܒܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܡܟܘܢ .· ܠܝ ܕܝܢ ܠܐ 8
ܒܟܠܙܒܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. * ܘܫܡܥܘ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܬܡܢ ܗܘ ܝܫܘܥ. ܘܐܬܘ 9
ܠܐ ܡܛܠ ܝܫܘܥ ܒܠܚܘܕ .· ܐܠܐ ܐܦ ܕܢܚܙܘܢ ܠܠܥܙܪ ܗܘ ܕܐܩܝܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ.
10 * ܘܐܬܪܥܝܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ .· ܕܐܦ ܠܠܥܙܪ ܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. * ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ .· 11
ܡܛܠܬܗ ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ ܘܡܗܝܡܢܝܢ ܒܝܫܘܥ.

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܘܫܥܢܐ * ܠܐ *

12 * ܘܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ .· ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܗܘ ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܠܥܐܕܐ .· ܟܕ ܫܡܥܘ ܕܝܫܘܥ ܐܬܐ
13 ܠܐܘܪܫܠܡ .· * ܫܩܠܘ ܣܘܟܐ ܕܕܩܠܐ ܘܢܦܩܘ ܠܐܘܪܥܗ. ܘܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܘܫܥܢܐ.
14 ܒܪܝܟ ܗܘ ܕܐܬܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܡܠܟܗ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܐܫܟܚ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܚܡܪܐ ܘܪܟܒ ܥܠܘܗܝ
15 ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ. * ܠܐ ܬܕܚܠܝܢ ܒܪܬ ܨܗܝܘܢ. ܗܐ ܡܠܟܟܝ ܐܬܐ ܠܟܝ. ܘܪܟܝܒ ܥܠ ܥܝܠܐ ܒܪ
16 ܐܬܢܐ. * ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܠܐ ܝܕܥܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܒܗܘ ܙܒܢܐ. ܐܠܐ ܟܕ ܐܫܬܒܚ ܝܫܘܥ .· ܐܬܕܟܪܘ
17 ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܗܠܝܢ ܟܬܝܒܢ ܗܘܝ ܥܠܘܗܝ ܘܗܠܝܢ ܥܒܕܘ ܠܗ. * ܘܣܗܕ ܗܘܐ ܟܢܫܐ
18 ܗܘ ܕܥܡܗ ܗܘܐ .· ܕܩܪܐ ܠܠܥܙܪ ܡܢ ܩܒܪܐ .· ܘܐܩܝܡܗ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. * ܘܡܛܠ ܗܕܐ
ܢܦܩܘ ܠܐܘܪܥܗ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ .· ܕܫܡܥܘ ܕܐܬܐ ܗܕܐ ܥܒܕ.

Et dixit Judas Iscariotes unus ex discipu- 4
lis ejus, is qui eum erat proditurus; Qua- 5
re non veniit unguentum istud trecentis denariis, & datum est pauperibus? Hoc au- 6
tem dixit, non quòd de pauperibus curam haberet, sed quia fur erat, & marsupium haberet, & quicquid conjiciebatur in illud, ipse portabat. Dixit autem Jesus; 7
Omitte eam, in diem sepulturæ meæ servavit illud. Semper enim pauperes ha- 8
betis vobiscum, me verò non semper habebitis. Et audierunt cœtus multi ex Ju- 9
dæis illic esse Jesum: veneruntque non tantùm propter Jesum, sed etiam ut viderent Lazarum illum, quem excitaverat à mortuis. Et machinati sunt principes sa- 10
cerdotum ut & Lazarum interficerent. Si- 11
quidem plurimi ex Judæis propter eum abibant, & credebant in Jesum.

Dominicâ Palmarum. 31.

Cæterùm postero die turba illa multa quæ 12
venerat ad festum, quum audîssent Jesum venire ad Jerusalem: Tulerunt ramos pal- 13
marum, & exierunt ei obviàm: clamabantque ac dicebant, Osanna, benedictus ille qui venit in nomine Domini Rex Israel. Invenit autem Jesus asinum & insedit ei, 14
sicut scriptum est; Ne timeas filia Sion, 15
Ecce rex tuus venit ad te, & quidem equitans super pullum filium asinæ. Hæc au- 16
tem nesciebant discipuli ejus in illo tempore: sed quum glorificatus esset Jesus; recordati sunt discipuli ejus quòd ea essent scripta de eo, & hæc fecissent ei. Porrò 17
testabatur turba illa quæ cum eo erat, quòd vocâsset Lazarum è sepulchro, & suscitâsset eum à mortuis. Ac propterea exierant 18
ei obviàm cœtus multi, qui audierant eum signum hoc edidisse.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

*يهوداي سخريوطا چون ان بديد • وازشاكردان عيسي بود انك مي خواست كه اورا 4
بدست دهد • اوكفت • * چرا اين روغن بسه صد † دينار † فروخته نشد وبهايش بدرويشان 5
مي دادند • * اين را كفت نه براي انك غم مسكينانرا مي خورد • ليكن براي انك دزد بود 6
و صندوق خزينه بدست او مي بود * وهر چه درو مي افتاد • اوبر مي داشت • * عيسي 7
كفت زنرا بكذاريد • كه براي روز اكندن من نكاه داشته بود • * سبب انك 8
هميشه درويشان با شما هستند • اما من در هر وقتي پيش شما نباشم • * وجماعت يهوديان 9
شنيدند كه عيسي انجاست و همه انجا امدند • نه براي عيسي تنها • ليكن براي انك غازررا
ببينند • كه چون ازميان مردكان اورا بر خيزانيد • * وبزرك امامان با جماعت انديشه كردند • كه 10
غازررانيز بكشند • * سبب انك ازيهوديان † بسيار مي امدند • وبراي اوبعيسي ايمان مي آوردند • 11
بيست هفت برخر نشستن مسيح ورفتن دراورشليم وقبول كردن اورا بملكي * روز دوم 12
جماعت بسيار شنيده † بودند • كه عيسي دراورشليم مي رود • وان جماعت درعيد آمده بودند •

Judas Iscariotes cùm hoc vidisset, (ex discipulis autem Jesu erat, qui volebat eum in manum inimicorum *tradere) is dixit. Quare hoc un-* 4
guentum trecentis denariis venditum non est, ut pretium ejus pauperibus dedissent? Hoc dixit, non 5
quòd curam pauperum sustineret, sed eò quòd fur erat, & capsa thesauri in manu ejus erat, et quicquid incidebat in eam ille portabat. Jesus di- 6
xit; Mulierem sinite, quia in diem sepulturæ meæ asservavit. Eò quòd 7
semper pauperes vobiscum sunt, ego verò omni tempore apud vos non ero. Et turba Judæorum audive- 8
runt, quòd Jesus illic esset: & omnes illûc venerunt, non propter Jesum solum, sed ut Gazarum viderent, quomodo de mortuis eum excitaverat. Et maximi sacerdotes 9
cùm turba deliberârunt, ut Gazarum etiam interficerent. Propterea 10
quòd Judæorum multi venirent, & ob eum in Jesum fidem haberent. 11

XXVII. Asino insidet Christus, & intrat Hierosolymam, & acceperunt eum in regem.

Diè secundo turba multa audive- 12
runt, quòd Jesus Hierosolymam iret, illa autem turba ad festum venerant.

Verſio VULGATA LATINA.

4 5 Dixit ergò unus ex diſcipulis ejus, Judas Iſcariotes, qui erat eum traditurus ; Qua-
6 rè hoc unguentum non væniit trecentis denariis, & datum eſt egenis? Dixit autem
hoc, non quia de egenis pertinebat ad eum, ſed quia fur erat, & loculos habens, ea
7 quæ mittebantur, portabat. Dixit ergò Jeſus ; Sinite illam, ut in diem ſepulturæ
8 meæ ſervet illud. Pauperes enim ſemper habetis vobiſcum : me autem non ſem-
9 per habetis. Cognovit ergò turba multa ex Judæis quia illîc eſt : & venerunt,
10 non propter Jeſum tantùm, ſed ut Lazarum viderent, quem ſuſcitavit à mortuis.
11 Cogitaverunt autem principes ſacerdotum ut & Lazarum interficerent : Quia
12 multi propter illum abibant ex Judæis, & credebant in Jeſum. In craſtinum autem, turba multa, quæ venerat ad diem feſtum, cùm audiſſent quia venit Jeſus Je-
roſolymam : Acceperunt ramos palmarum, & proceſſerunt obviàm ei, & clama- 13
bant ; Hoſanna, benedictus, qui venit in nomine Domini, Rex Iſrael. Et invenit 14
Jeſus aſellum, & ſedit ſuper eum, ſicut ſcriptum eſt ; Noli timere, filia Sion : ecce 15
rex tuus venit ſedens ſuper pullum aſinæ. Hæc non cognoverunt diſcipuli ejus pri- 16
mùm : ſed quando glorificatus eſt Jeſus, tunc recordati ſunt, quia hæc erant ſcri-
pta de eo, & hæc fecerunt ei. Teſtimonium ergò perhibebat turba, quæ erat cum eo 17
quando Lazarum vocavit de monumento, & ſuſcitavit eum à mortuis. Propterea 18
et obviàm venit ei turba : quia audierunt eum feciſſe hoc ſignum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فقال احد تلاميذه الذي هو يهودا ابن سمعان الاسخريوطي الذي كان مزمعا ان يسلمه 4
* لم لم يبع هذا العطر بثلثماية دينار ويدفع الي المساكين * وهذا قاله ليس لاعتنايه 5 6
بالمساكين لكنه كان سارقا وكان الكيس معه وكان يحمل ما يلقي فيه * فقال يسوع دعها 7
انما حفظته ليوم دفني * لان المساكين عندكم كل حين وانا لست عندكم كل حين * 8
* وعلم جمع كبير من اليهود انه هناك فجاوا ليس من اجل يسوع فقط بل ولينظروا لعازر 9
ايضا الذي اقامه من الاموات * فاشتور عظماء الكهنة ان يقتلوا لعازر * لان كثيرين 10 11
من اليهود كانوا من اجله يذهبون ويومنون بيسوع * الفصل الثامن والعشرون * * ومن 12
الغد سمع الجمع الكبير الذين جاوا الي العيد بان يسوع ياتي الي يروسليم * فاخذوا سعف 13
النخل وخرجوا للقايه * وكانوا يصرخون قايلين هوسعنا مبارك الاتي باسم الرب ملك اسراييل *
* وان يسوع وجد حمارا فركبه كما هو مكتوب * لا تخافي ابنة صهيون فها ملكك ياتيك 14 15
راكبا علي جحش بن اتان * ولم يكن تلاميذه عرفوا هذه الاشياء اولا لكن لما تمجد 16
يسوع حينيذ تذكروا ان هذا مكتوب من اجله وهذه فعلوها له * وكان الجمع الذي 17
معه يشهد له انه دعا لعازر من القبر واقامه من الاموات * ومن اجل هذا خرج للقايه 18
جموع لانهم سمعوا انه عمل هذه الاية *

Dixit autem unus ex diſcipulis ejus, nempe Judas filius Simonis Iſcariotes, qui erat futurus ut traderet eum ; 4
Quare non væniit hoc aroma trecentis denariis, & datum eſt pauperibus? 5
Et quidem hoc dixit, non ob curam ejus in pauperes, ſed erat fur, & marſupium ſecum habebat, geſtabatque quod injiciebatur in illud. 6
Inquit Jeſus ; Sine illam, nam ſervavit illud in diem ſepulturæ meæ. 7
Quia pauperes ſunt apud vos omni tempore, ego autem non ſum apud vos omni tempore. 8
Et cognovit turba magna ex Judæis quòd ipſe eſſet ibi : & venerunt, non propter Jeſum tantùm, verùm ut viderent Lazarum etiam quem ſuſcitaverat à mortuis. 9
Quare conſultaverunt ſummi ſacerdotum ut interficerent Lazarum. 10
Quia multi ex Judæis propter illum abibant & credebant in Jeſum. 11

Sectio vigeſima octava.

Et poſtridie audivit populus magnus, qui venerant ad diem feſtum, quòd Jeſus veniret in Jeruſalem : 12
Quare acceperunt ramos palmarum, & exierunt in occurſum ejus, & exclamabant, dicentes ; Hoſanna, benedictus qui venit in nomine Domini, Rex Iſraelis. 13
Et quidem Jeſus invenerat aſellum, & conſcenderat illum, prout eſt ſcriptum ; 14
Ne timeas filia Sion : nam ecce Rex tuus veniet ad te, ſedens ſuper pullum filium aſinæ. 15
Et diſcipuli ejus non noverant has res anteà, ſed quando glorificatus fuit Jeſus, tunc recordati ſunt quòd hoc ſcriptum eſſet de eo, & hæc feciſſent ei. 16
Cœtus autem qui erat cum eo, teſtabatur ei quòd ipſe vocâſſet Lazarum è monumento, & ſuſcitâſſet eum à mortuis. 17
Et propterea exierunt in occurſum ejus turbæ, quoniam audierant eum feciſſe hoc ſignum. 18

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ ዘከመ ፡ ይቤ ፡ ይሁደ፡፡=፥
4 ወይቤ፡ይሁደ፡አስቆርታዊ፡አሐዱ፡እምአርደኢሁ፡ዘሃለወ፡ያግብኦ፡፡=፥ ለምንት፡ሊ
5 ይሢጥዎ፡ለዝ፡ዕፍረት፡በሠለስቱ፡ምእት፡ዲናር፡ወይሁብዎ፡ለነደይ፡፡=፥ ወዘይቤ፡
6 ከመዝ፡አኮ፡በማሕሪረ፡ነደይ፡እስመ፡ሰራቂ፡ውእቱ፡ወለሊሁ፡ይዓቅብ፡ወርቀ፡መባእ፡ወ
7 ለስከሬንኒ፡ኀቤሁ፡ይነብር፡ዘንተ፡ዘይቤ፡ወይነሥእ፡እም፡ውስቴቱ፡፡=፥ ወይቤሎሙ፡
8 እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኅድግዋ፡ትዕቀቦ፡ለዕለተ፡ቀበርየ፡=፥ ወነዳያንሰ፡ ዘልፈ፡ ሃለዉ፡ም
9 ስሌክሙ፡ወኪያየሰ፡ለ ኮ፡ዘልፈ፡በኵሉ፡ጊዜ፡ዘትረክቡኒ፡፡=፥ ወብዙኃን፡እምአይሁ
ድ፡እለ፡አእመሩ፡ከመ፡ሃሎ፡ህየ፡ ወሖሩ፡ኀቤሁ፡፡ ወአኮ፡ በእንተ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
በሕቲቱ፡ዘሖሩ፡ደእሙ፡አልዓዛርሂኒ፡ከመ፡ይርአዩ፡ዘአንሥኦ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡እም
10 ነ፡ምውታን፡=፥ ወተማከሩ፡ሊቃነ፡ካህናት፡ከመ፡ይቅትልዎ፡ለአላዓዛር፡=፥ እስመ፡ብ
11 ዙኃን፡እምውስተ፡አይሁድ፡ይሖሩ፡በእንቲአሁ፡ ወየአምኑ፡በእግዚእ፡ኢየሱስ፡=፥
12 በእንተ፡ ዕዋል፡፡=፥ ወበሳኒታ፡ብዙኃን፡አሕዛብ፡እለ፡መጽኡ፡ለበዓል፡ወሰሚዖ
13 ሙ፡ከመ፡ይመጽእ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ኢየሩሳሌም፡=፥ ነሥኡ፡ጸበርተ፡ተምርት፡ ወ
በቈልተ፡ እምኢየሩሳሌም፡ ወተቀበልዎ፡ ወይጸርኁ፡ ወይኬልሑ፡ ወይብሉ፡ ሆሳዕና፡ቡ
14 ሩክ፡ዘይመጽእ፡በስመ፡እግዚአብሔር፡፡ወንጉሦሙ፡ለእስራኤል፡፡=፥ ወረከበ፡እግዚ
15 እ፡ኢየሱስ፡ዕዋለ፡አድግ፡ወተጽዕነ፡ላዕሌሁ፡በከመ፡ጽሑፍ፡ዘይብል፡=፥ ኢትፍርሂ፡
16 ወለተ፡ጽዮን፡ናሁ፡ንጉሥኪ፡ይመጽእ፡ወይጼዐን፡ዲበ፡ዕዋለ፡አድግ፡፡=፥ወኢያእመሩ፡
አርደኢሁ፡ሶቤሃ፡ይእተ፡አሚረ፡ ዘእንበለ፡ አመ፡ተሰብሐ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡አሜሃ፡
17 ተዘከሩ፡ከመ፡ጽሑፍ፡በእንቲአሁ፡ዝንቱ፡፡ወከመዝ፡ገብሩ፡ሎቱ፡፡=፥ ወሰማዕተ፡ኮ
ኑዎ፡ሕዝብ፡እለ፡ሃለዉ፡ ኀቤሁ፡አመ፡ጸውዖ፡ ለአልዓዛር፡ እምነ፡መቃብር፡ ወአንሥ
18 አ፡እምነ፡ ምውታን፡፡=፥ ወበእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ተቀበልዎ ፡ እሙንቱ ፡ ሰብእ ፡ ሰሚ
ዖሙ ፡ ዘገብረ ፡ ተአምረ፡፡==፥

De eo quod dixit Judas.

Et dixit Judas Iſcariotes unus ex diſcipulis ejus qui proditurus erat eum, 4
Quare non vendunt hoc unguentum trecentis denariis, & tribuunt illud paupe- 5
ribus? Et quòd dixit ita, non *fuit* miſerendo pauperum, quia fur erat ; ſed ipſe 6
cuſtodiebat pecuniam oblationis, & marſupium apud eum manebat : (hoc in cau-
ſa fuit quòd dixit :) & accipiebat ex illo. Et dixit iis Dominus Jeſus ; Sinite 7
eam *ut* ſervet illud in diem ſepulturæ meæ. Et pauperes ſemper præſentes ſunt 8
vobiſcum, & me, non ſemper in omni tempore erit quòd invenietis me. Et 9
multi ex Judæis *erant* qui cognoverunt quòd fuit ibi, & venerunt ad eum : ſed
non propter Dñm Jeſum tantùm fuit quòd venerunt, ſed Eleazarum etiam ut vi-
derent, quem ſuſcitâſſet Dominus Jeſus ex mortuis. Et conſultârunt principes 10
ſacerdotum ut trucidarent Eleazarum. Quia multi ex Judæis abibant propter 11
eum, & credebant in Domino Jeſu.

De pullo aſini.

Et poſtero die multi populi *fuerunt* qui venerunt ad feſtum : & audientes quòd 12
veniret Dominus Jeſus Hieroſolymam, Acceperunt ramos palmarum, & ſur- 13
culos *palmarum* ab Hieruſalem, & occurrerunt ei, & clamabant, & vociferaban-
tur, & dicebant ; Hoſana, benedictus qui venit in nomine Dei, & rex Iſrael.
Et invenit Dominus Jeſus pullum aſini, & ſedit ſuper eum, ſicut ſcriptum eſt, di- 14
cens ; Ne timeas filia Sion, Ecce Rex tuus venit, & ſedit ſuper pullum aſini. 15
Et non cognoſcebant diſcipuli ejus tunc iſto die : ſed quum glorificatus eſſet Do- 16
minus Jeſus, tunc recordati ſunt, quòd ſcriptum erat de illo hoc, & quòd hoc fe-
ciſſent ei. Et teſtimonio fuerunt ei populi qui erant apud eum, quando voca- 17
vit Eleazarum è ſepulchro, & ſuſcitavit eum à mortuis. Et propterea obviàm 18
venerunt ei illi homines, audientes quòd feciſſet ſignum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* شاخهاء † زيتونرا ستدند • واستقبال او بدر رفتند • وبانك مي زدند • ومي كفتند خجسته است انك 13
بنام خدا مي آيد • ملك اسراييل • * وعيسي يافت خروبر وي † نشست انچنانك نبشته شد نبوت 14
* اي دختر صهيون • مترس • اينك ملك تو † در تو مي آيد • بر نشسته بر خر اتان بچه • 15
* وشاكردان او دران روزكار اورا ندانستند • ليكن چون عيسي ستوده شد • شاكردان اوبياد † 16
اوردند • كه اينها براي او نبشته شدند • واينها براي او كردند • * وجماعت كه با وي بودند • 17
كواهي دادند • كه غازررا بانك زد • وازميان مردكان † برخيزانيد • * وبهر اين جماعت بسيار 18
باستقبال او بدر رفتند • كه شنيك بودند كه اين ايت را كرد •

Ramos itaque *olivarum tulerunt, & in occurſum ei egreſſi ſunt : & clamabant, ac dicebant ; Benedictus eſt ille qui in nomine Dei venit, Rex Iſrael.* 13
Jeſus autem invenit aſinum, & ei inſedit, quemadmodum ſcriptum eſt ; 14

Prophetia.

O filia Sion, ne timeas : ecce, Rex tuus in te venit inſidens aſino aſinæ pullo. 15
Diſcipuli autem ejus eo tempore illud non cognoverunt, ſed cùm Jeſus glorificatus eſſet, diſcipuli ejus in memoriam reduxerunt, quòd hæc de eo ſcripta eſſent, & hæc ei feciſſent. 16
Et turba, qui cum eo erant, teſtimonium dederunt, quod Lazarum inclamâſſet, & de mortuis excitâſſet. 17
Et propter hoc turba multa in occurſum ejus exierunt, quia audiverant quòd hoc ſignum feciſſet. 18

Ergò Pharisæi dixerunt ad semetipsos; Videtis quia non proficitis nihil? ecce
19 Οἱ οὖν Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς, Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ ὠφελεῖτε οὐδέν; ἴδε
mundus post eum abiit. Erant autem quidam Græci ex ascenden-
20 ὁ κόσμος ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν. Ἦσαν δέ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαι-
tibus, ut adorarent in die festo. Hi ergò accesserunt Philippo illi
21 νόντων, ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ. Οὗτοι οὖν προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ
à Bethsaïda Galilææ: & rogabant eum, dicentes; Domine, volumus Je-
ἀπὸ Βηθσαϊδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτόν, λέγοντες, Κύριε, θέλομεν τὸν Ἰη-
sum videre. Venit Philippus, & dicit Andreæ: & rursùm An-
22 σοῦν ἰδεῖν. Ἔρχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ (μ) Ἀνδρέᾳ· καὶ πάλιν Ἀν-
dreas & Philippus dicunt Jesu. At Jesus respondit eis,
23 δρέας καὶ Φίλιππος λέγουσι τῷ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς,
dicens; Venit hora ut glorificetur Filius hominis. Amen, amen dico
24 λέγων, Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
vobis; Si non granum frumenti cadens in terram mortuũ fuerit, ipsum solum ma-
ὑμῖν, Ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μέ-
net: si autẽ mortuũ fuerit, multũ fructum affert. Amans animam suam, perdet eam:
25 νει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει. Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν·
& odio habens animã suam in mundo hoc, in vitam æternam custodiet eam. Si
26 καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. Ἐὰν
mihi ministrat quis, me sequatur: & ubi sum ego, illic & minister meus erit:
(ν) ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθείτω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται·

ΙΕ'

& si quis mihi ministraverit, honorificabit eũ Pater. Nunc anima mea turbata est:
καὶ ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. Νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται· 27
& quid dicam? Pater, salvifica me ex hora hac: Sed propter hoc veni in horam
καὶ τί εἴπω; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν
hanc. Pater, glorifica tuum nomen. Venit ergò vox de cœlo; Et glori-
ταύτην. Πάτερ, δόξασόν σου τὸ ὄνομα. Ἦλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Καὶ ἐδό- 28
ficavi, & iterum glorificabo. Ergò turba stans & audiens, dicebat tonitruũ esse fa-
ξασα, καὶ πάλιν δοξάσω. Ὁ οὖν ὄχλος ὁ (ξ) ἑστὼς καὶ ἀκούσας, ἔλεγε βροντὴν γεγονέ- 29
ctum: alii dicebant; Angelus ei locutus est. Respondit Jesus, & dixit; Non
ναι· ἄλλοι ἔλεγον, Ἄγγελος αὐτῷ λελάληκεν. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, Οὐ 30
propter me hæc vox facta est, sed propter vos. Nunc judicium est mun-
δι' ἐμὲ (ο) αὕτη ἡ φωνὴ γέγονεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κό- 31
di hujus: nunc princeps mundi hujus ejicietur forás. Et ego si exaltatus
σμου τούτου· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβληθήσεται ἔξω. Κἀγὼ ἐὰν ὑψω- 32
fuero à terra, omnes traham ad meipsum. (Hoc autem dicebat, significans
θῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. (Τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων 33
quâ morte futurus esset mori.) Respondit ei turba; Nos
ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.) Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος, Ἡμεῖς 34
audivimus ex lege, Quia Christus manet in æternum: & quomodò tu dicis;
ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου, Ὅτι ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις,
Quòd oportet exaltari Filium hominis? Quis est iste Filius hominis?
Ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;

MS. A. (μ) Ἀνδρέᾳ· ἔρχεται Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος, καὶ λέγουσιν (ν) ἐμοί τις διακονῇ, (ξ) ἑστηκὼς (ο) ἡ φωνὴ αὕτη

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܦܪܝܫܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܠܚܕ܂ ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܐ ܡܘܬܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܕܡ܂ ܗܐ ܓܝܪ 19
ܟܠܗ ܥܠܡܐ ܒܬܪܗ ܐܙܠ܂ * ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܐܦ ܡܢ ܥܡܡܐ ܐܢܫܐ ܕܣܠܩܘ ܠܡܣܓܕ 20
ܒܥܐܕܐ܂ * ܗܠܝܢ ܐܬܘ ܩܪܒܘ ܠܘܬ ܦܝܠܝܦܘܣ ܗܘ ܕܡܢ ܒܝܬ ܨܝܕܐ ܕܓܠܝܠܐ܂ ܘܒܥܘ ܡܢܗ 21
ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܡܪܝ ܨܒܝܢܢ ܕܢܚܙܐ ܠܝܫܘܥ܂ * ܘܐܬܐ ܗܘ ܦܝܠܝܦܘܣ ܘܐܡܪ ܠܐܢܕܪܐܘܣ܂ 22
ܘܐܢܕܪܐܘܣ ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܐܡܪܘ ܠܝܫܘܥ܂ * ܕܨܦܪܐ ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܚܫܐ *
* ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ ܐܬܬ ܫܥܬܐ ܕܢܫܬܒܚ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂ * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ 23 24
ܠܟܘܢ܂ ܕܦܪܕܬܐ ܕܚܛܬܐ܂ ܐܢ ܠܐ ܢܦܠܐ ܘܡܝܬܐ ܒܐܪܥܐ܂ ܒܠܚܘܕܝܗ ܦܝܫܐ܂ ܐܢ ܕܝܢ ܡܝܬܐ܂ ܦܐܪܐ
ܣܓܝܐܐ ܡܝܬܝܐ܂ * ܡܢ ܕܪܚܡ ܢܦܫܗ ܢܘܒܕܝܗ܂ ܘܡܢ ܕܣܢܐ ܢܦܫܗ ܒܥܠܡܐ ܗܢܐ ܠܚܝܐ 25
ܕܠܥܠܡ ܢܢܛܪܝܗ܂ * ܐܢ ܠܝ ܐܢܫ ܡܫܡܫ܂ ܢܐܬܐ ܒܬܪܝ܂ ܘܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܢܐ܂ ܬܡܢ ܢܗܘܐ ܐܦ 26
ܡܫܡܫܢܝ܂ ܡܢ ܕܠܝ ܡܫܡܫ܂ ܢܝܩܪܝܘܗܝ ܐܒܐ܂ * ܗܫܐ ܢܦܫܝ ܗܝ ܫܓܝܫܐ܂ ܘܡܢܐ ܐܡܪ܂ ܐܒܝ 27
ܦܨܢܝ ܡܢ ܗܕܐ ܫܥܬܐ܂ ܐܠܐ ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܝܬ ܠܗܕܐ ܫܥܬܐ܂ * ܐܒܐ ܫܒܚ ܫܡܟ܂ ܘܩܠܐ 28
ܐܫܬܡܥ ܡܢ ܫܡܝܐ܂ ܕܫܒܚܬ ܘܬܘܒ ܡܫܒܚ ܐܢܐ܂ * ܘܟܢܫܐ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܫܡܥ܂ 29
ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܕܪܥܡܐ ܗܘܐ܂ ܘܐܚܪܢܐ ܐܡܪܝܢ ܕܡܠܐܟܐ ܡܡܠܠ ܥܡܗ܂ * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ܂ 30
ܠܐ ܡܛܠܬܝ ܗܘܐ ܩܠܐ ܗܢܐ܂ ܐܠܐ ܡܛܠܬܟܘܢ܂ * ܗܫܐ ܕܝܢܗ ܗܘ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ܂ ܗܫܐ 31
ܐܪܟܘܢܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܡܫܬܕܐ ܠܒܪ܂ * ܘܐܢܐ ܡܐ ܕܐܬܪܝܡܬ ܡܢ ܐܪܥܐ܂ ܐܢܓܘܕ ܟܠ ܐܢܫ ܠܘܬܝ܂ 32
* ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ܂ ܕܢܚܘܐ ܒܐܝܢܐ ܡܘܬܐ ܡܐܬ܂ * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܟܢܫܐ܂ ܚܢܢ ܫܡܥܢ ܡܢ 33 34
ܢܡܘܣܐ܂ ܕܡܫܝܚܐ ܠܥܠܡ ܩܐܡ܂ ܘܐܝܟܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܕܥܬܝܕ ܗܘ ܕܢܬܪܝܡ ܒܪܗ
ܕܐܢܫܐ܂ ܡܢܘ ܗܢܐ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ܂

19 Pharisæi verò dicebant alius ad alium: Videtis vos nihil proficere? ecce enim totus mundus post eum abiit. 20 Erant autem & quidam ex Gentibus, qui ascenderant ut adorarent in festo. 21 Isti qùum venissent, accesserunt ad Philippum illum qui erat à Beth-Sajoda (*domo piscatoris*) Galilææ, & rogârunt eum, ac dicunt ei; Domine mi, vellemus videre Jesum. 22 Venit autem ipse Philippus, & dixit Andreæ: Andreas verò & Philippus dixerunt Jesu.

Matutinis II. feriæ hebdomadis Passionis. 32.

Porrò Jesus respondit & dixit eis; 23 Venit hora quâ glorificetur Filius hominis. 24 Amen amen dico vobis, Nisi granum frumenti ceciderit, & mortuum fuerit in terra, ipsum solum manet: sin autem mortuum fuerit, fructus multos adfert. 25 Qui amat animam suam, perdet eam: qui verò odit animam suam in hoc mundo, conservabit eam in vitam æternam. 26 Si quis mihi ministrat, post me veniat: & ubi ego fuero, illic erit etiam minister meus: qui mihi ministraverit, honorabit eum Pater. 27 Nunc anima mea ecce turbata est: & quid dicam? Pater mi, libera me ab hac hora: sed propterea veni in hanc horam. 28 Pater, glorifica nomen tuum. Et vox audita est è cœlo, Glorificavi, & iterum glorificaturus sum. 29 Turba autem quæ adstabat, audiit, & dixit tonitru esse factum. Alii autem dicunt; Angelus collocutus est ei. 30 Respondit Jesus, & dixit eis; Non propter me extitit hæc vox, sed propter vos. 31 Nunc judicium est mundi hujus, nunc princeps hujus mundi ejicitur forás. 32 Et ego quum sublatus fuero è terra, traham omnes ad me. 33 Hoc autem dixit ut indicaret quâ morte moriturus esset. 34 Dicunt ei turbæ; Nos audivimus ex Lege Messiam in æternum permansurum: quomodo dicis fore ut tollatur Filius hominis? quis est iste Filius hominis?

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* ومعتزلان با یکدیگر مي کفتند* مي بينيد که شما چيزي نمي ارزيد * اينك همه خلق 19
دردنبال او مي روند * * وبودند کساني که دربالا امده بودند* که درعيد سجود کنند * 20
ايشان پيش فيليبوس امدند که ازبيت صيداي جليل بود* ازو پرسيدند* وکفتند خداوند 21
مي خواهيم که عيسي را ببينيم * *فيليبوس آمد * واندراوس کفت* واندراوس وفيليبوس 22
بعيسي کفتند* *عيسي بديشان جواب† داد وکفت * آمد ساعتي که فرزند ادمي 23
ستوده شود* *راست راست بشما کويم* که اکر دانه کندم درزمين نيفتد* ومرده نشود تنها بماند* 24
واکر بميرد بسيار ميوه بر دهد* *هرکه جان خودرا دوست دارد* بدانك جان خودرا تباه مي کند* 25
وهرکه درين جهان جان خودرا دشمن دارد* براي زندکاني جاويد اورا نکه داشته باشد* *اکر 26
کسي مرا خدمت کند دردنبال من بيايد* وهر کجا که من باشم چاکرم نيز انجا
باشد* هرکه مرا بندکي کند* پدرم اورا حرمت بدارد* * اينك جان من اين ساعت 27
آشفته شد* چه بکويم * اي پدر مرا اين ساعت نکه دار ليکن براي اين آمدم *
ونيز اي پدر نام خودرا ستوده دار و اواز آسمان مي شنيدند* که ستوده شدي * وبازستوده کنم* 28

19 Pharisæi autem unus ad alium dicebant; Videtis quòd vos nihil valetis: ecce omnis populus post eum eunt. 20 Erant autem quidam qui ascenderant ut in festo adorarent: 21 Illi ad Philippum venerunt, qui de Bethsaida Galilææ erat, & ab eo rogârunt, & dixerunt; Domine, cupimus ut Jesum videamus. 22 Philippus venit, & Andreæ dixit: & Andreas & Philippus Jesu dixerunt. 23 Jesus illis responsum dedit, & dixit; Venit hora, quâ Filius hominis glorificetur. 24 Verè, verè vobis dico, quòd si granum frumenti in terram non ceciderit, & mortuum fuerit, solum manebit: si verò moriatur, multum fructum profert. 25 Quicunque animam suam charam habet, in ipso est quòd animam suam perdit: & quicunque in hoc mundo animam suam odio habet, in vitam æternam eam servabit. 26 Siquis mihi ministrat, post me veniat; & ubicunque ego fuero, minister meus etiam ibi erit: quicunque autem mihi servierit, Pater meus eum honore afficiet. 27 Ecce anima mea hâc horâ turbata est: quid dicam? O Pater, me hâc horâ serva: sed propter hoc veni. 28 Atque etiam, ô Pater, nomen tuum glorifica. Et vocem è cœlo audiverunt; Jam quidem glorificatum est, & rursus glorificabo.

Verſio VULGATA LATINA.

19 Phariſæi ergò dixerunt ad ſemetipſos; Videtis quia nihil proficimus? ecce mun-
20 dus totus poſt eum abiit. Erant autem quidam Gentiles, ex his qui aſcende-
21 rant ut adorarent in die feſto. Hi ergò acceſſerunt ad Philippum, qui erat à
Bethſaida Galilææ, & rogabant eum, dicentes; Domine, volumus Jeſum vide-
22 re. Venit Philippus, & dicit Andreæ: Andreas rurſum & Philippus dixerunt
23 Jeſu. Jeſus autem reſpondit eis, dicens; Venit hora, ut clarificetur Filius ho-
24 minis. Amen, amen dico vobis; Niſi granum frumenti cadens in terram, mor-
25 tuum fuerit, Ipſum ſolum manet: ſi autem mortuum fuerit, multum fructum
affert. Qui amat animam ſuam, perdet eam: & qui odit animam ſuam in hoc
26 mundo, in vitam æternam cuſtodit eam. Si quis mihi miniſtrat, me ſequatur: &
ubi ſum ego, illic & miniſter meus erit. Si quis mihi miniſtraverit, honori-
ficabit eum Pater meus. Nunc anima mea turbata eſt. Et quid dicam? Pa- 27
ter, ſalvifica me ex hac hora. Sed propterea veni in horam hanc. Pater, 28
clarifica nomen tuum. Venit ergò vox de cœlo; Et clarificavi, & iterùm
clarificabo. Turba ergò, quæ ſtabat, & audierat, dicebat tonitruum eſſe 29
factum. Alii dicebant; Angelus ei locutus eſt. Reſpondit Jeſus, & dixit; 30
Non propter me hæc vox venit, ſed propter vos. Nunc judicium eſt mun- 31
di: nunc princeps hujus mundi ejicietur forás. Et ego ſi exaltatus fuero à 32
terra, omnia traham ad meipſum. (Hoc autem dicebat, ſignificans quâ 33
morte eſſet moriturus.) Reſpondit ei turba; Nos audivimus ex lege, Quia 34
Chriſtus manet in æternum: & quomodò tu dicis, Oportet exaltari Filium
hominis? Quis eſt iſte Filius hominis?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * فقال بعض الفريسيين لبعض اراءيتم انا لم ننتفع بشي هوذا العالم كله قد تبعه *
20 * الفصل التاسع والعشرون * وكان هناك قوم من اليونانيين من الذين صعدوا في
21 العيد ليسجدوا * هولاء جاوا الي فيلبس الذي من اهل بيت صيدا الجليل فسالوه قايلين
22 يا سيد نريد ان نري يسوع * فجاء فيلبس وقال لاندراوس * ثم جاء اندراوس وفيلبس ايضا
23 24 فقالا ليسوع * اجابهما يسوع قايلا قد اتت الساعة التي يمجد فيها ابن الانسان * امين
امين اقول لكم ان حبة الحنطة ان لم تقع في الارض وتمت تبقي وحدها * وان هي ماتت اتت
25 بثمار كثيرة * من احب نفسه فليهلكها ومن ابغض نفسه في هذا العالم فانه يحفظها لحياة
26 الابد * ان كان احد يخدمني فليلحق بي وحيث اكون انا فهناك يكون خادمي * ومن
27 يخدمني يكرمه ابي * الان نفسي مضطربة وماذا اقول * يا ابة نجني من هذه الساعة * لكن لاجل
28 هذه الساعة اتيت * يا ابة مجد ابنك * جاء صوت من السماء قايلا قد مجدت وايضا امجد *
29 30 * فسمع الجمع الذي كان واقفا فقالوا انما كان رعدا * وقال اخرون بل خاطبه ملك * فاجاب
31 يسوع قايلا ليس من اجلي كان هذا الصوت لكن من اجلكم * قد حضرت دينونة هذا العالم *
32 الان يلقي رييس هذا العالم الي خارج * وانا ايضا اذا ارتفعت من الارض جذبت الي كل احد *
33 34 * وانما قال هذا ليخبر باي ميتة يموت * فاجابه الجمع قايلا نحن سمعنا في الناموس ان المسيح
يدوم الي الابد فكيف تقول انت انه يرتفع ابن الانسان * من هو هذا ابن الانسان *

Porrò dixerunt quidam Phariſæorum ad alios; Vidiſtiſne quòd non profecerimus quicquam? ecce mundus totus jam ſecutus eſt eum. 19

Sectio vigeſima nona.

Erant autem ibi quidam ex Græcis, ex his nimirum qui aſcenderant in die feſto ut adorarent. 20 *Hi venerunt ad Philippum qui erat e civibus Bethſaidæ Galilææ, & rogaverunt eum, dicentes; Domine, volumus videre Jeſum.* 21 *Itaque venit Philippus, & dixit Andreæ; tum venerunt Philippus & Andreas quoque, & ambo dixerunt Jeſu.* 22 *Reſpondit eis Jeſus, dicens; Jam venit hora in qua glorificandus eſt Filius hominis.* 23 *Amen amen dico vobis, quòd granum frumenti, ſi non ceciderit in terram & mortuum fuerit, manet ſolum: at ſi fuerit mortuum, affert fructus multos.* 24 *Qui amat animam ſuam, perdat eam: & qui odit animam ſuam in hoc mundo, is cuſtodit eam in vitam æternam.* 25 *Si quis miniſtrat mihi, adhæreat mihi: & ubi ſum ego, ibi ſit miniſter meus: Et eum qui miniſtraverit mihi, honorificabit Pater meus.* 26 *Nunc anima mea turbata eſt. Et quid dicam? O Pater mi, libera me ab hac hora: verùm propter hanc horam veni.* 27 *O Pater mi, glorifica Filium tuum. Venit vox è cœlo, dicens; Jam glorificavi, & adhuc glorificabo.* 28 *Audivit autem turba quæ adſtabat, & dixerunt; Sanè factum eſt tonitruum. Et dixerunt alii; Immò locutus eſt ei Angelus.* 29 *Reſpondit Jeſus, dicens; Non propter me facta eſt hæc vox, ſed propter vos.* 30 *Jam præſens eſt judicium hujus mundi, nunc ejicietur princeps hujus mundi forás.* 31 *Et ego quoque quum ſublatus fuero è terra, traham ad me unumquemque.* 32 *Et verò dixit hoc, ut indicaret quo genere mortis eſſet moriturus.* 33 *Reſpondit ei turba, dicens; Nos audivimus in lege, quòd Chriſtus durabit in æternum: quomodo ergò dicis tu tollendum eſſe Filium hominis? Quis eſt hic Filius hominis?* 34

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 ወይቤሉ፡ ፈሪሳውያን፡ በበይናቲሆሙ፡ ትሬእዩኑ፡ ከመ፡አልቦ፡ ዘትበቍዑ፡ ወሊመንተ
20 ኒ፡ናሁ፡ኵሉ፡ዓለም፡ተሰወ፡ድኅሬሁ፡፡=፟ በእንተ፡እለ፡መጽኡ፡አሕዛብ፡=፟
21 ወቦ፡እምውስቴቶሙ፡አሕዛብ፡እምሰብአ፡ፀርዕ፡ዘዐርጉ፡ ይስግዱ፡ ለበዓል፡፡=፟ ወሖ
ሩ፡ለሙንቱ፡ኀበ፡ፊልጶስ፡ዘቤተ፡ሳይዳ፡ዘገሊላ፡ወይቤልዎ፡እግዚኦ፡ ንፈቅድ፡ንርአዮ፡
22 ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡፡=፟ ወሖረ፡ፊልጶስ፡ ወነገሮ፡ለእንድርያስ፡፡ ወሖሩ፡ እንድርያስ፡
23 ወፊልጶስ፡ ወነገርዎ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡=፟ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤ፡በ
24 ጽሐ፡ጊዜሁ፡ከመ፡ይሰባሕ፡ ወልደ፡እጓለ፡እም፡ሕያው፡፡=፟ አሜን፡አሜን፡እብለክ
ሙ፡እም፡ኢወደቀት፡ሕጠተ፡ሥርናይ፡ ውስተ፡ ምድር፡ ወኢሞተት፡ ባሕቲታ፡ትነብር፡፡
25 ወእመሰ፡ሞተት፡ብዙኀ፡ፍሬ፡ትፈሪ፡፡=፟ ወዘሰ፡ዘያፈቅራ፡ ለነፍሱ፡ለይግድፋ፡ወዘሰ፡
26 ጸልአ፡ለነፍሱ፡በዝንቱ፡ዓለም፡ይዓቅባ፡ለሕይወት፡ዘለዓለም፡፡=፟ ወእመቦ፡ዘይትል
ወኒ፡ ወይትለአከኒ፡ወይትልወኒ፡ኪያየ፡ወኀበ፡ሃለውኩ፡ ሀኒ፡ ህየ፡ይሄሉ፡ዘይትለአከኒ፡፡
27 ወዘሊተ፡ተልእከኒ፡ያከብሮ፡ለአብ፡፡=፟ ወይእዜሰ፡ ተሀውከት፡ ነፍስየ፡ወምንተ፡እ
ብል፡አባ፡አድኅና፡ለነፍስየ፡እምዛቲ፡ሰዓት፡ወባሕቱ፡በእንተዝ፡ በጻሕኩዋ፡ለዛቲ፡ሰዐ
28 ት፡=፟ አባ፡ሰብሖ፡ለስምከ፡ ወለወልድከ፡፡ወመጽአ፡ቃል፡እምሰማይ፡ዘይብል፡ሰበሕኩ
29 ሂ፡ወዓዲ፡እሴብሕ፡፡=፟ ወሕዝብሰ፡ እለ፡ይቀውሙ፡ይሰምዑ፡ወይብሉ፡ነጐድጓድ፡
30 ውእቱ፡፡ ወቦ፡እለ፡ ይቤሉ፡ መልአክ፡ ተናገሮ፡=፟ ወአውሥአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወ
31 ይቤሎሙ፡አኮ፡ በእንቲአየ፡ ዘመጽአ፡ ዝቃል፡አላ፡ በእንቲ፡ ለክሙ፡=፟ ናሁ፡በጽሐ፡
ይእዜ፡ወኰነኔሁ፡ለዝንቱ፡ዓለም፡፡ወእም፡ይእዜሰ፡ይሰደድ፡መልአከ፡ዝንቱ፡ዓለም፡
32 ወያወፅእዎ፡አፍአ፡፡=፟ ወአነሂ፡እመከመ፡ተለዓልኩ፡እምድር፡እስሕብ፡ኵሎ፡ኀቤ
33 የ፡=፟ ወዘይቤ፡ ከመዝ፡እስመ፡ ይሌምሮሙ፡ በአይ፡ ሞት፡ሃለወ፡ ይሙት፡፡=፟ ወአ
34 ውሥእዎ፡ሕዝብ፡ወይቤልዎ፡ ንሕነሰ፡ ሰማዕነ፡ በውስተ፡ ኦሪት፡ ከመ፡ለዓለም፡ ይነብ
ር፡ ክርስቶስ፡ወእፎ፡አንተ፡ ትብል፡ ሃለወ፡ ይትለዓል፡ ወልደ፡ እጓለ፡እም፡ሕያው፡፡
ወመኑ፡ውእቱ፡ዝንቱ፡ ወልደ፡እጓለ፡ እም፡ሕያው፡፡=፟

Et dixerunt Phariſæi inter ſe, Videtíſne quòd nihil eſt *in* quo proficitis omninò? 19
Ecce totus mundus ſequitur eum. *De Gentibus quæ advenerunt.*
Et fuerunt ex illis, gentes ex hominibus Græciæ, *quæ* aſcenderunt, ut adorarent, 20
ad feſtum. Et venerunt illi ad Philippum Bethſaidæ Galilææ & dixerunt ei; 21
Domine, volumus videre Dominum Jeſum. Et venit Philippus, & dixit An- 22
dreæ: & venerunt Andreas & Philippus, & dixerunt Domino Jeſu. Et reſpon- 23
it Dominus Jeſus, & dixit; Venit tempus ut glorificetur Filius hominis. Amen, 24
amen dico vobis, Si non ceciderit granum frumenti in terram, & non mortuum
fuerit, ſolum manet: & ſi mortuum fuerit, multum fructum feret. Et qui diligit 25
animam ſuam, perdat eam: & qui odio habuit animam ſuam in hoc mundo, ſer-
vabit eam in vitam æternam. Et ſi quis fuerit qui ſequetur me, & miniſtret mi- 26
hi & ſequatur me, me *inquam*: & ubi fui ego, ibi erit qui miniſtrabit mihi: & qui
miniſtravit mihi, honorabit Patrem. Et nunc turbata eſt anima mea: & quid 27
dicam? Pater, ſerva animam meam ab hâc horâ, ſed propter hoc veni ad hanc
horam. Pater glorifica nomen tuum, & Filium tuum: & venit vox à cœlo di- 28
cens; Glorificavi, & adhuc glorificabo. Et populi qui adſtabant, audiebant, & 29
dicebant; Tonitru eſt: & fuerunt qui dicebant, Angelus loquutus eſt ei. Et re- 30
ſpondit Dominus Jeſus, & dixit iis; Non propter me *fuit* quòd venit hæc
vox, ſed propter vos. Ecce, venit nunc etiam judicium hujus mundi, & ex 31
nunc perſequetur princeps hujus mundi: & ejicient eum forás. Et ego ſi ſubla- 32
tus fuero à terra, traham omnes ad me. Et quòd dixit ita, *in cauſa fuit* quia 33
ſignificaret iis per quam mortem eſſet moriturus. Et reſponderunt populi, & 34
dixerunt ei; Nos audivimus in lege, quòd in æternum manebit Chriſtus: &
quomodo igitur dicis nobis; Oportet ut exaltetur Filius hominis? & quis hic
Filius hominis?

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

29 * وجماعت که ایستاده بودند * شنیدند * وکفتند رعدست * دیکران کفتند * فرشته است
30 باوی سخن می کوید * عیسی بدیشان جواب داد وکفت * که این اواز ازبرای من نشد *
31 الا ازبرای شما * * این ساعت داوری این عالم * وهم این ساعت† سروری این عالم بیرون انداخته
32 33 شود * * ومن چون از زمین برداشته شوم * دوستان خودرا پیش خود کشم * * این را کفت
34 تا بنماید که درکدامین † مرک خواهد مردن * * جماعت بدو کفتند * ما از ناموس شنیدیم *
که مسیح تا ابد وجاوید بماند * وتو چکونه می کویی که فرزند ادمی برداشته † خواهد
شدن * کیست این فرزند آدمی *

Et turba, qui aſtabant, audiverunt, & dicebant; Tonitru eſt. Alii dicebant; Angelus eſt, qui cum eo loquitur. 29 *Jeſus illis reſponſum dedit, & dixit; Hæc quidem vox non propter me facta eſt, ſed propter vos.* 30 *Hâc horâ judicium eſt hujus mundi; hâc etiam horâ princeps hujus mundi ejicitur.* 31 *Et ego cùm à terra ſublatus fuero, amicos meos ad me traham.* 32 *Hoc dixit, ut oſtenderet quâ morte vellet mori.* 33 *Turba ei dixerunt; Nos ex lege audivimus, quòd Chriſtus in perpetuum & æternum manebit: tu igitur quomodo dicis Filium hominis ſublatum iri? Quis eſt iſte Filius hominis?* 34

Dixit ergò eis Jeſus; Adhuc modicum tempus, lumen cum vobis eſt. Am-
35 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἔτι μικρὸν χρόνον τὸ φῶς μεθ' ὑμῶν ἐστι. περι-
bulate, dum lucem habetis, ut non tenebræ vos comprehendant: & am-
πατεῖτε, (π) ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς (ρ) καταλάβῃ· καὶ ὁ περι-
bulans in tenebris, neſcit quò vadat. Dum lucem habetis, credite in
36 πατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ, οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει. (σ) Ἕως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς
lucem, ut filii lucis ſitis. Hæc locutus eſt Jeſus, & abiens abſcondit ſe
τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη
ab eis. Tot autem eo ſigna faciente coram eis, non cre-
37 ἀπ' αὐτῶν. Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ ἐπί-
debant in eum: Ut ſermo Eſaiæ Prophetæ impleretur, quem dixit; Do-
38 στευον εἰς αὐτόν· Ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε, Κύ-
mine, quis credidit auditui noſtro? & brachium Domini cui revelatum eſt?
ριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων Κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;
Propter hoc non poterant credere, quia iterum dixit Eſaias; Excæcavit eo-
39 Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαΐας, Τετύφλωκεν αὐ-
40 rum oculos, & induravit eorum cor: ut non videant o-
τῶν τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ (τ) πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν καρδίαν, ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀ-
culis, & intelligant corde, & convertantur, & ſanem eos. Hæc
41 φθαλμοῖς, καὶ νοήσωσι τῇ καρδίᾳ, καὶ ἐπιστραφῶσι, καὶ (υ) ἰάσωμαι αὐτούς. Ταῦτα
dixit Eſaias, quando vidit gloriam ejus, & locutus eſt de eo. Verun-
42 εἶπεν Ἡσαΐας, (φ) ὅτε εἶδε τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ. Ὅμως
tamen & ex principibus multi crediderunt in eum: ſed propter Phariſæos
μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους
non confitebantur, ut non extra ſynagogam fierent. Dilexerunt enim gloriam
οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται. Ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν 43
hominum magis quàm gloriam Dei. Jeſus autem clamavit, & dixit;
ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε, καὶ εἶπεν, Ὁ 44
Credens in me, non credit in me, ſed in mittentem me. Et ſpectans
πιστεύων εἰς ἐμέ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμέ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με. Καὶ ὁ θεωρῶν 45
me, ſpectat mittentem me. Ego lux in mundum veni, ut
ἐμέ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με. Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα 46
omnis credens in me, in tenebris non maneat. Et ſi quis mea au-
πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. Καὶ ἐάν τίς μου ἀ- 47
dierit verba, & non crediderit, ego non judico eum: non enim veni
κούσῃ τῶν ῥημάτων, καὶ μὴ (χ) πιστεύσῃ, ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν· οὐ γὰρ ἦλθον
ut judicem mundum, ſed ut ſalvificem mundum. Rejiciens me, & non ac-
ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. Ὁ ἀθετῶν ἐμέ, καὶ μὴ λαμ- 48
cipiens verba mea, habet judicantem eum. Sermo quem locutus ſum,
βάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν. ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα,
ille judicabit eum in noviſſimo die. Quia ego ex meipſo non ſũ locu-
ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλη- 49
tus, ſed ille mittens me Pater, ipſe mihi mandatũ dedit, quid dicam & quid loquar.
σα, ἀλλ' ὁ πέμψας με πατήρ, αὐτός μοι ἐντολὴν (ψ) ἔδωκε, τί εἴπω καὶ τί λαλήσω.

MS.A. (π) ὡς (ρ) * καταβῃ· (σ) Ὡς (τ) ἐπώρωσεν (υ) ἰάσομαι (φ) * ὅτι (χ) φυλάξῃ, (ψ) δέδωκεν,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

35 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܙܒܢܐ ܙܥܘܪܐ ܬܘܒ ܢܘܗܪܐ ܥܡܟܘܢ ܗܘ. ܗܠܟܘ ܥܕ ܐܝܬ ܠܟܘܢ
36 ܢܘܗܪܐ. ܕܠܐ ܚܫܘܟܐ ܢܕܪܟܟܘܢ. ܘܡܢ ܕܡܗܠܟ ܒܚܫܘܟܐ ܠܐ ܝܕܥ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ. * ܥܕ ܐܝܬ
ܠܟܘܢ ܢܘܗܪܐ. ܗܝܡܢܘ ܒܢܘܗܪܐ ܕܒܢܘܗܝ ܕܢܘܗܪܐ ܬܗܘܘܢ. ܗܠܝܢ ܡܠܠ ܝܫܘܥ.
37 ܘܐܙܠ ܐܬܛܫܝ ܡܢܗܘܢ. * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܐܬܘܬܐ ܥܒܕ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܠܐ ܗܝܡܢܘ
38 ܒܗ. * ܕܬܬܡܠܐ ܡܠܬܐ ܕܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܕܐܡܪ. ܡܪܝ. ܡܢܘ ܗܝܡܢ ܠܫܡܥܢ. ܘܕܪܥܗ
39 ܕܡܪܝܐ ܠܡܢ ܐܬܓܠܝ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܠܡܗܝܡܢܘ. ܡܛܠ ܕܬܘܒ ܐܡܪ
40 ܐܫܥܝܐ. * ܕܥܘܪܘ ܥܝܢܝܗܘܢ ܘܚܫܟܘ ܠܒܗܘܢ. ܕܠܐ ܢܚܙܘܢ ܒܥܝܢܝܗܘܢ ܘܢܣܬܟܠܘܢ
41 ܒܠܒܗܘܢ. ܘܢܬܦܢܘܢ ܘܐܐܣܐ ܐܢܘܢ. * ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܐܫܥܝܐ. ܟܕ ܚܙܐ ܫܘܒܚܗ ܘܡܠܠ
42 ܥܠܘܗܝ. * ܐܦ ܡܢ ܪܫܢܐ ܕܝܢ ܣܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܗ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܦܪܝܫܐ ܠܐ ܡܘܕܝܢ ܗܘܘ.
43 ܕܠܐ ܢܗܘܘܢ ܠܒܪ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ. * ܪܚܡܘ ܓܝܪ ܫܘܒܚܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܝܬܝܪ ܡܢ
44 ܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܩܥܐ ܘܐܡܪ. ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܠܐ ܗܘܐ ܒܝ ܡܗܝܡܢ ܐܠܐ
45 46 ܒܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. * ܘܡܢ ܕܚܙܐ ܠܝ ܚܙܐ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. * ܐܢܐ ܢܘܗܪܐ ܐܬܝܬ ܠܥܠܡܐ. ܕܟܠ
47 ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ ܠܐ ܢܩܘܐ ܒܚܫܘܟܐ. * ܘܡܢ ܕܢܫܡܥ ܡܠܝ ܘܠܐ ܢܛܪ ܐܢܝܢ. ܐܢܐ ܠܐ ܕܐܢ
48 ܐܢܐ ܠܗ. ܠܐ ܓܝܪ ܐܬܝܬ ܕܐܕܘܢ ܠܥܠܡܐ. ܐܠܐ ܕܐܚܐ ܠܥܠܡܐ. * ܡܢ ܕܛܠܡ ܠܝ ܘܠܐ ܡܩܒܠ
49 ܡܠܝ. ܐܝܬ ܡܢ ܕܕܐܢ ܠܗ. ܡܠܬܐ ܕܡܠܠܬ ܗܝ ܕܐܢܐ ܠܗ ܒܝܘܡܐ ܐܚܪܝܐ. * ܕܐܢܐ
ܡܢ ܢܦܫܝ ܠܐ ܡܠܠܬ. ܐܠܐ ܐܒܐ ܕܫܕܪܢܝ. ܗܘ ܝܗܒ ܠܝ ܦܘܩܕܢܐ ܡܢܐ ܐܡܪ
ܘܡܢܐ ܐܡܠܠ.

Dixit eis Jeſus; Modicum adhuc ad tempus 35 lux vobiſcum eſt: ambulate dum lucem habetis, ne tenebræ vos deprehendant: etenim qui ambulat in tenebris, neſcit quò vadat. Dum lucem habetis, credite in lucem, ut filii lucis ſitis. 36 Hæc locutus eſt Jeſus, & profectus occultavit ſe ab eis. Quúmque hæc 37 omnia ſigna ediſſet coram eis, non crediderunt in eum. Ut impleretur ſermo Eſaiæ 38 prophetæ, dicentis; Domine mi, quis credidit auditui noſtro, & brachium Domini cui revelatum eſt? Propterea non poterant 39 credere, quia rurſus dixit Eſaia; Obcæcaverunt 40 oculos ſuos, & tenebris offuderunt corda ſua, ne videant oculis ſuis, intelliganque cordibus ſuis: & convertantur, & ſanem eos. Hæc dixit Eſaia, quando vidit 41 gloriam ejus, & locutus eſt de eo. Veruntamen 42 etiam ex proceribus multi crediderunt in eum: ſed propter Phariſæos non confitebantur, ne extra ſynagogam ejicerentur. Dilexerunt enim gloriam hominum potiùs 43 quàm gloriam Dei. Jeſus verò clamavit, & 44 ait; Qui credit in me, non in me credit, ſed in eum qui miſit me. Et qui me videt, vi- 45 det eum qui miſit me. Ego Lux veni in 46 mundum, ut quiſquis crediderit in me, non maneat in tenebris. Et qui audierit ſer- 47 mones meos, & non cuſtodierit eos, ego non condemno eum: non enim veni ut condemnem mundum, ſed ut ſervem mundum. Qui deprimit me, nec recipit ſermones 48 meos, habet qui condemnet eum: ſermo quem locutus ſum, ille judicaturus eſt pſum ultimo illo die. Quia ego ex meipſo non 49 ſum locutus, ſed Pater meus qui miſit me, ipſe dedit mihi mandatum quid dicam, & quid loquar.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

35 * عيسي بديشان كفت • اندك روزكار ديكر • روشنايي با شماست روان شويد • چندانك روشنايي
داريد • وبا روشنايي ايمان بياوريد • تا تاريكي شمارا نيندازد • وانك در تاريكي مي رود • ندانند
36 بكجا مي رود • * شما فرزند روشنايي باشيد • عيسي اينهارا كفت و رفت • از ايشان
37 پنهان شد • * وچندانك اين اياتها برابر ايشان مي كرد • وايشان ايمان نمي آوردند •
38 * تا سخن اشعياء پيغمبر تمام شود كه كفت نبوت خداوندا كيست
39 انك بشنيدن † از ما ايمان آورد • و بازوي خدا براي كه اشكارا شد • * براي اين
40 نتوانستند † ايمان آوردن • و دكر بار اشعيا كفت نبوت * كه چشم خودرا كور كردند •
و دل خودرا تاريك كردند • تا بچشم نبينند • وبدل در نيابند • وباز پيش من كردند •
41 42 و ايشانرا شفا دهم • * اينها اشعيا كفت • وقتي كه عظمتش را ديد • بروي سخن كفت • * وبعد ازان از
سروران نيز بعيسي ايمان آوردند • ليكن براي معتزلان اقرار نمي كردند • تا ايشانرا † بيرون از جماعت
43 نيندازند • * سبب انك از آدميان حرمت وارزم را دوست مي داشتند • بيشتر از عظمت خدا •

Jeſus illis dixit; Parvo tempore adhuc Lux vobiſcum eſt: ambulate quamdiu Lucem habetis, & in Lucem fidem habete, ne tenebræ vos præcipitent: qui enim in tenebris incedit neſcit quò vadit. 35 *Vos igitur filii Lucis ſitis.* 36 *Jeſus hæc dixit, et abiens ab illis abſconditus eſt.* *Et quamvis hæc ſigna coram illis faceret, illi tamen fidem non habuerunt.* 37 *Ut ſermo Eſaiæ prophetæ impleretur, qui dixit;* 38

Prophetia.

Domine, Quis eſt qui audiendo à nobis fidem habuit? & brachium Domini cui revelatum eſt? Propter hoc non potuerunt fidem habere. Et rurſus Eſaias dixit; 39

Prophetia.

Oculos quidem ſuos occæcaverunt, 40 *& cor ſuum obſcurârunt, ut oculis non videant, neque corde intelligant, & rurſus ad me convertantur, & illis ſalutem dem.* *Hæc Eſaias dixit, quo tempore gloriam ejus vidit, & de eo locutus eſt.* 41 *Et poſt hæc ex principibus quoque in Jeſum fidem habuerunt: ſed propter Phariſæos non confitebantur, ut illos extra ſynagogam non ejicerent.* 42 *Ea de cauſa quòd ab hominibus honorem & exiſtimationem amarent, potiùs quàm gloriam Dei.* 43

Verſio VULGATA LATINA.

35 Dixit ergò eis Jeſus ; Adhuc modicùm, lumen in vobis eſt. Ambulate dum lucem
habetis, ut non vos tenebræ comprehendant : & qui ambulat in tenebris, neſcit
36 quò vadat. Dum lucem habetis, credite in lucem, ut filii lucis ſitis. Hæc lo-
37 cutus eſt Jeſus : & abiit, & abſcondit ſe ab eis. Cùm autem tanta ſigna feciſſet
38 coram eis, non credebant in eum : Ut ſermo Iſaiæ prophetæ impleretur, quem
dixit ; Domine, quis credidit auditui noſtro ? & brachium Domini cui revelatum
39 eſt ? Propterea non poterant credere, quia iterùm dixit Iſaias ; Excæcavit
40 oculos eorum, & induravit cor eorum : ut non videant oculis, & non intelligant
41 corde, & convertantur, & ſanem eos. Hæc dixit Iſaias, quando vidit gloriam
42 ejus, & locutus eſt de eo. Veruntamen & ex principibus multi crediderunt in
eum : ſed propter Phariſæos non confitebantur, ut è ſynagoga non ejicerentur. Di- 43
lexerunt enim gloriam hominum magis, quàm gloriam Dei. Jeſus autem cla- 44
mavit, & dixit ; Qui credit in me, non credit in me, ſed in eum, qui miſit me. Et 45
qui videt me, videt eum, qui miſit me. Ego lux in mundum veni : ut 46
omnis, qui credit in me, in tenebris non maneat. Et ſi quis audierit verba mea, 47
& non cuſtodierit : ego non judico eum : non enim veni ut judicem mundum, ſed
ut ſalvificem mundum. Qui ſpernit me, & non accipit verba mea : habet qui 48
judicet eum : ſermo, quem locutus ſum, ille judicabit eum in noviſſimo die.
Quia ego ex meipſo non ſum locutus, ſed qui miſit me Pater, ipſe mihi manda- 49
tum dedit quid dicam, & quid loquar.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

35 * فقال لهم يسوع انّ النور معكم زمنا يسيرا * فسيروا في النور ما دام لكم النور ليلا يدرككم
36 الظلام * لانّ الذي يمشي في الظلام ليس يدري اين يتوجه * ما دام لكم النور آمنوا بالنور
37 لتكونوا ابناء النور * تكلم يسوع بهذا ثم مضي وتواري عنهم * واذ صنع هذه العجايب
38 الكثيرة امامهم لم يومنوا به * لتكمل كلمة اشعياء النبي اذ قال يا ربّ من آمن بصوتنا وذراع
39 الرب لمن اعتلن * ومن اجل هذا لم يقدروا ان يومنوا * لانّ اشعيا قال ايضا * طمس عيونهم
40 وطمس قلوبهم * ليلا يبصروا بعيونهم ويفهموا بقلوبهم ويرجعوا الي فاشفيهم * قال اشعياء هذا
41 لما راي مجده ونطق عليه * وكان قد آمن به كثير من الرؤساء لكنهم لم يقرّوا بذلك لاجل
42 الفريسيين ليلا يصيروا خارجا من الجماعة * لانهم احبّوا مجد الناس اكثر من مجد الله *
43

* الفصل الثلثون *

44 * فصرخ يسوع قايلا من يومن بي فليس يومن بي فقط بل والذي ارسلني * ومن راني فقد
45 راي الذي ارسلني * انا جيت نور العالم كي كل من يومن بي لا يمكث في الظلام * ومن
46 يسمع كلامي ولا يحفظه انا لا ادينه لاني لم ات لادين العالم بل لاخلّص العالم * ومن جحدني
47 ولم يقبل كلامي فانّ له من يدينه * الكلمة التي نطقت بها هي تدينه في اليوم الاخير * لاني
48 لم اتكلم من ذاتي وحدي بل الاب الذي ارسلني هو اعطاني الوصية بما اقول وبما انطق *
49

Ait illis Jeſus ; Certè lumen vobiſcum 35
eſt ad breve tempus. Ambulate ergò in
lumine quamdiu vobis eſt lumen, ne com-
prehendant vos tenebræ ; quia qui am-
bulat in tenebris, ignorat quò ſe vertat.
Quamdiu vobis eſt lux, credite in lu- 36
cem, ut ſitis filii lucis. Locutus eſt Je-
ſus hæc, deinde abiit & evanuit ab eis.
Et quamvis feciſſet hæc mirabilia multa 37
coram eis, tamen *non crediderunt in*
eum. Ut impleretur verbum Iſaiæ pro- 38
phetæ, cùm dixit ; Domine, quis credi-
dit voci noſtræ, & brachium Domini
cui revelatum eſt ? Et propterea non po- 39
terant credere, quia Iſaias iterùm di-
xit ; Excæca oculos eorum, & obnubi- 40
la corda eorum, ne videant oculis ſuis,
& intelligant cordibus ſuis, & conver-
tantur ad me, & ſanem eos. Dixit Iſai- 41
as hoc, quando vidit gloriam eius, &
locutus eſt de eo. Et verò jam credide- 42
runt in eum multi ex principibus : ſed
non confitebantur hoc, propter Phariſæ-
os, ne emitterentur extra ſynagogam.
Nam dilexerunt gloriam hominum plus 43
quàm gloriam Dei.

Sectio trigeſima.

Exclamavit autem Jeſus, dicens ; Qui 44
credit in me, non credit in me tantùm,
ſed in eum qui miſit me. Et qui videt 45
me, videt eum qui me miſit. Ego veni 46
lux mundi, ut omnis qui credit in me,
non maneat in tenebris. Et qui audit 47
ſermonem meum, & non cuſtodit illum,
ego non condemno eum ; quia non veni
ut condemnem mundum, ſed ut ſalvem
mundum. Et qui abnegat me, & non ac- 48
cipit ſermonem meum, habet qui judicet
eum. Verbum quod protuli, ipſum judi-
cabit eum in die noviſſimo. Quia non 49
locutus ſum ex meipſo ſolo, ſed Pater
qui miſit me, ipſe dedit mihi mandatum
ejus, quod dicturus eſſem, quódve loqu-
turus.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

35 ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ዓዲ፡ ሕደጥ፡ መዋዕለ፡ ሃሎ፡ ምስሌክሙ፡ ብርሃን፡ እንሶ
ስዉ፡ እንዘ፡ ብክሙ፡ ብርሃን፡ ዘእንበለ፡ ይርክብክሙ፡ ጽልመት፡ እስመ፡ ዘይሐውር፡ ው
36 ስተ፡ ጽልመት፡ ኢያእምር፡ ኅበ፡ ይሐውር፡፡=፡ እመጠነ፡ ወእንዘ፡ ብክሙ፡ ብርሃን፡ እ
መኑ፡ በብርሃን፡ ከመ፡ ትኩኑ፡ ውሉደ፡ ብርሃን፡፡፡ ወእምድኅረ፡ ዘንተ፡ ተናገሮሙ፡ እግ
37 ዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወሖረ፡ ወተኀብአሙ፡=፡ ወእንዘ፡ መጠነዝ፡ ተአምረ፡ ይገብር፡ በቅድ
38 ሜሆሙ፡ ኢአመኑ፡ ቦቱ፡፡=፡ ከመ፡ ይብጻሕ፡ ወይትፈጸም፡ ቃለ፡ ኢሳይያስ፡ ነቢይ፡
ዘይቤ፡፡ እግዚኦ፡ መኑ፡ አመነነ፡ ስምዐነ፡ ወለመኑ፡ ተከሥተ፡ መዝራዕቱ፡ ለእግዚአብ
39 ሔር፡፡=፡ ወበእንተዝ፡ ስእኑ፡ ወኢክህሉ፡ አሚን፡፡ እስመ፡ ከዐበ፡ ይቤ፡ ኢሳይያስ፡=፡
40 ዖሩ፡ እዕይንቲሆሙ፡ ወተጸለለ፡ ልቦሙ፡ ከመ፡ ኢይርአዩ፡ በአዕይንቲሆሙ፡ ወከመ፡ ኢ
41 ያእምሩ፡ ወይሴብው፡ በልቦሙ፡ ወኢይትመየጡ፡ በኅሊናሆሙ፡ ወኢይሣሀሎሙ፡=፡ ወ
42 ዘንተ፡ ይቤ፡ ኢሳይያስ፡ ርእዮ፡ ስብሐቲሁ፡፡ ወነገረ፡ በእንቲኣሁ፡፡=፡ ወባሕቱ፡ ቦቱ፡ ብ
ዙኃን፡ እመላእክትሂ፡ እለ፡ አመኑ፡ ቦቱ፡ ወባሕቱ፡ ይፈርህዎሙ፡ ለፈሪሳዊያን፡ ከመ፡ ኢይ
43 ሰዱ፡ ገሃደ፡ ኢይሰድድዎሙ፡ እምኵራብ፡፡=፡ እስመ፡ አብደሩ፡ ያድልው፡ ለሰብእ፡
44 እምያድልዉ፡ ለእግዚአብሔር፡፡=፡ ወከልሐ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤ፡ ዘአምነ፡ ቢየ፡
45 ኣኮ፡ ቢየ፡ ዘአመነ፡ ዘእንበለ፡ በዘፈነወኒ፡፡=፡ ወዘኪያየ፡ ርእየ፡ ርእዮ፡ ለዘ፡ ፈነወኒ፡=፡ ወ
46 አነሰ፡ ብርሃን፡ መጻእኩ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ ኵሉ፡ ዘይኤምን፡ ብየ፡ ኢይነብር፡ ውስተ፡ ጽልመ
47 ት፡፡=፡ ወዘኒ፡ ሰምዐኒ፡ ቃልየ፡ ወኢዓቀበ፡ ኣኮ፡ ኣነ፡ ዘእኴንኖ፡ እስመ፡ ኢመጻእኩ፡ ከመ፡ እ
48 ኰንኖ፡ ለዓለም፡ ዘእንበለ፡ ከመ፡ እሕይዎ፡ ለዓለም፡፡=፡ ወዘሰ፡ ክሕደኒ፡ ወኢተወክፈ፡
49 ቃልየ፡ ሃሎ፡ ዘይኴንኖ፡ ውእቱ፡ ቃል፡ ዘነበብኩ፡ ይኴንኖ፡ በደኃሪት፡ ዕለት፡፡=፡ እስመ፡ አ
ኮ፡ አነ፡ ለሊየ፡ ዘእነብብ፡ ደእሙ፡ ዘፈነወኒ፡ አብ፡ ውእቱ፡ ትእዛዘ፡ ወሀበኒ፡ ዘእብል፡
ወዘእነግር፡=፡

Et dixit iis Dominus Jeſus; Adhuc paucos dies, eſt vobiſcum lux. Ambulate dum 35
habetis lucem, antequàm deprehendant vos tenebræ : quia qui vadit in tene-
bris, neſcit quò vadat. Dum lucem habetis, credite in lucem, ut ſitis filii lucis. 36
Et poſtea loquutus eſt iis Dominus Jeſus ; & abiit, & abſconditus fuit *ab* iis. Et 37
quum tanta ſigna feciſſet coram iis, non crediderunt in eo. Ut veniret & im- 38
pleretur ſermo Eſaiæ prophetæ, dicentis ; Domine, quis credidit teſtimonio no-
ſtro ? & cui revelatum eſt brachium Dei ? Et propter hoc defecerunt, & non 39
potuerunt credere : quia iterum dixit Eſaias ; Excæcati ſunt oculi eorum, & 40
inumbratum fuit cor eorum ; ut non videant cum oculis ſuis, & ut non cogno-
ſcant & intelligant in cordibus ſuis : & non convertantur in cogitationibus
ſuis, & non miſerear eorum. Et hoc dixit Eſaias videns gloriam ejus, & lo- 41
quutus eſt de eo. Veruntamen multi ex principibus *fuerunt*, qui crediderunt 42
in eo : ſed timentes Phariſæos non profitebantur palàm, *ut* non ejicerent eos è
ſynagoga. Quia dilexerunt placere hominibus, magìs quàm placere Deo. Et 43
clamavit Dominus Jeſus, & dixit ; Qui credit in me, non in me credit, ſed in 44
eum qui miſit me. Et qui me vidit, vidit eum qui miſit me. Et ego Lux veni 45
in mundum : quicunque credit in me, non manebit in tenebris. Et qui audi- 46
vit ſermonem meum, & non cuſtodivit eum, non ego ſum qui condemnabo 47
eum : quia non veni ut condemnarem mundum, ſed ut ſervem mundum. Et 48
qui negavit me, & non ſuſcepit ſermonem meum, eſt qui condemnabit eum:
ipſe ſermo quem loquutus ſum, condemnabit eum in ultimo die. Quia non 49
ego ipſe *ſum* qui loquor, ſed qui miſit me Pater : ipſe mandata dedit mihi, quid
loquar, & quid annuntiem.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

44 * عيسي باواز بلند كفت انك بمن ايمان بياورد * نه بمن ايمان آورده باشد * الا بدانك مرا
45 فرستاد * * وانك مرا ديد فرستانندهٔ مرا ديده باشد * * من بهر جهان نور آمدم * تا هر كه بمن
46
47 ايمان بياورد * در تاريكي نماند * * وانك سخنهاء من نشنود * ونكاه دارد * من اورا داوري نكنم *
48 نيامدم كه خلق را داوري كنم * ليكن آمدم كه خلق را زنده كنم * * انك بمن ظلم كند *
و سخنهاء مرا قبول نكند * هست كسي كه اورا داوري كند * و سخني كه من اورا كفتم
49 اوست كه اورا داوري كند † در روز واپسين * * سبب انك من از خود نكفتم * پدري كه مرا
فرستاد اوست كه بمن فرمان داد * چه فرمايم وچه كويم *

Jeſus autem *voce elatâ clamavit ;* 44
Qui in me fidem habuerit, non in
me fidem habuit, ſed in eo qui me
miſit. Et qui me vidit, mittentem 45
me vidit. Ego propter mundum Lux 46
veni, ut omnis qui in me fidem ha-
buerit, in tenebris non maneat. Et 47
qui ſermones meos non audierit &
ſervaverit, ego eum non judico : non
veni enim *ut homines judicem, ſed*
veni ut homines vivificem. Qui 48
mecum iniquè egerit, & verba mea
non acceperit, eſt quidam qui eum
judicat : & ſermo quem ego locutus
ſum, ipſe eſt qui eum judicabit in
die noviſſimo. Eâ de cauſa quòd ego 49
à me ipſo non locutus ſum : Pater qui
me miſit, ille eſt qui mihi manda-
tum dedit, quid mandem, & quid
dicam.

Et ſcio quia mandatum ejus vita æterna eſt. Quæ ergò loquor ego, ſicut dixit mihi
50 Καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ οὖν (ω) λαλῶ ἐγώ, καθὼς εἴρηκέ μοι
Pater, ſic loquor.
ὁ πατήρ, (α) οὕτω λαλῶ.

CAP. XIII. ιγ'.

Ante autem diem feſtum Paſchæ, ſciens Jeſus quia venit ejus hora, ut
1 Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι (α) ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα, ἵνα
tranſeat ex mundo hoc ad Patrem; *diligens proprios* qui in mundo,
μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ,
in finem dilexit eos. Et cœnâ factâ, (*diabolo* jam *jaculato*
2 εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς. Καὶ δείπνου γενομένου, ((β) τοῦ διαβόλου ἤδη βεβληκότος ϛιγ θ
in cor *Judæ Simonis, Iſcariotæ,* ut eum traderet,) Sciens *Jeſus* quia
3 εἰς τὴν καρδίαν Ἰούδα Σίμωνος, Ἰσκαριώτου, ἵνα αὐτὸν παραδῷ,) Εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ιϛ
omnia dedit ei Pater in manus, & quia à Deo exivit, & ad Deum ριδ
πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν γ
vadit: Surgit à cœna, & ponit veſtimenta: & *accipiens* linteum, præcinxit ρις
4 ὑπάγει· Ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια· καὶ λαβὼν λέντιον, διέζωσεν ι
ſeipſum: Deinde *injicit* aquam in pelvim, & cœpit lavare pedes diſcipulorum,
5 ἑαυτόν· Εἶτα βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν,
& extergere linteo, quo erat præcinctus. Venit ergò ad Simonem Petrum,
6 καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ, ᾧ ἦν διεζωσμένος. Ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον,
& dicit ei *ille;* Domine, tu *meos* lavas pedes? Reſpondit Jeſus, & dixit
καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος, Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν 7
ei; Quod ego facio, tu neſcis modò: ſcies autem *poſt hæc.* Dicit *ei* Petrus;
αὐτῷ, Ὃ ἐγὼ ποιῶ σὺ οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα. Λέγει αὐτῷ Πέτρος, 8
Non lavabis pedes *meos* in æternum. Reſpondit ei Jeſus; Si non la-
Οὐ μὴ νίψῃς τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα. (γ) Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν μὴ νί-
vero te, non *habes* partem *cum me.* Dicit ei Simon Petrus; Domine, non pedes
ψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ. Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, μὴ τοὺς πόδας 9
meos tantùm, ſed & manus & caput. Dicit ei Jeſus; Lotus
μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὁ λελουμένος 10
non *opus habet quàm* pedes *lavare,* ſed eſt mundus totus. Et vos mun-
(δ) οὐ χρείαν ἔχει ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι, ἀλλ' ἔστι καθαρὸς ὅλος. Καὶ ὑμεῖς καθα-
di eſtis, ſed non omnes. Sciebat enim *tradentem ſe:* *propter hoc* dixit; Non
ροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες. Ἤδει γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τοῦτο εἶπεν, Οὐχὶ 11
omnes mundi eſtis. Poſtquàm ergò lavit pedes eorum, & accepit veſtimenta
πάντες καθαροί ἐστε. Ὅτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας (ε) αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ ἱμάτια 12
ϛις γ ſua, *recumbens* iterùm, dixit eis; Scitis quid fecerim vobis? Vos vo-
αὐτοῦ, ἀναπεσὼν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς, Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν; Ὑμεῖς φω- 13
catis me, Magiſter, & *Dominus:* & *pulchrè* dicitis: ſum etenim.
νεῖτέ με, Ὁ διδάσκαλος, καὶ ὁ Κύριος· καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ.

MS.A. (ω) ἐγὼ λαλῶ, (α) οὕτως Κεφ. ιγ'. MS.A. (α) ἦλθεν (β) τοῦ τι (γ) Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς αὐτῷ, (δ) οὐκ ἔχει χρείαν ἢ (ε) αὐτῶν, ἔλαβεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀναπεσὼν

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܘܝܕܥ ܐܢܐ ܕܦܘܩܕܢܗ ܚܝܐ ܐܝܢܘܢ ܕܠܥܠܡ. ܗܠܝܢ ܗܟܝܠ ܕܡܡܠܠ ܐܢܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ ܠܝ 50
ܐܒܝ ܗܟܢܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ. * ܩܪܝܢܐ ܕܥܒܝܕܬܐ ܕܐܫܝܓܘܬܐ * ܠܓ *
* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܓ *
* ܩܕܡ ܕܝܢ ܥܐܕܐ ܕܦܨܚܐ. ܝܕܥ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܕܡܛܬ ܫܥܬܐ. 1
ܕܢܫܢܐ ܡܢ ܗܢܐ ܥܠܡܐ ܠܘܬ ܐܒܘܗܝ. ܘܐܚܒ ܠܕܝܠܗ ܕܒܗܢܐ ܥܠܡܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ
ܐܚܒ ܐܢܘܢ. * ܘܟܕ ܗܘܐ ܚܫܡܝܬܐ. ܘܪܡܐ ܗܘܐ ܣܛܢܐ ܒܠܒܗ ܕܝܗܘܕܐ ܒܪ ܫܡܥܘܢ 2
ܣܟܪܝܘܛܐ. ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܫܘܥ. ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܗܘܐ ܕܟܠ ܡܕܡ ܝܗܒ ܐܒܐ 3
ܒܐܝܕܘܗܝ. ܘܕܡܢ ܐܠܗܐ ܢܦܩ ܘܠܘܬ ܐܠܗܐ ܐܙܠ. * ܩܡ ܡܢ ܚܫܡܝܬܐ ܘܣܡ 4
ܢܚܬܘܗܝ. ܘܢܣܒ ܣܘܕܪܐ ܐܣܪ ܚܨܘܗܝ. * ܘܪܡܐ ܡܝܐ ܒܡܫܓܝܬܐ. ܘܫܪܝ ܠܡܫܓܘ 5
ܪܓܠܐ ܕܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܡܫܘܐ ܗܘܐ ܒܣܘܕܪܐ ܕܐܣܝܪ ܚܨܘܗܝ. * ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܐ ܠܘܬ ܫܡܥܘܢ 6
ܟܐܦܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ. ܐܢܬ ܡܪܝ ܠܝ ܡܫܝܓ ܐܢܬ ܪܓܠܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ 7
ܠܗ. ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܐܢܐ ܐܢܬ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܗܫܐ. ܠܒܬܪ ܕܝܢ ܬܕܥ. * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. 8
ܠܥܠܡ ܠܐ ܬܫܝܓ ܐܢܬ ܠܝ ܪܓܠܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢ ܠܐ ܡܫܝܓ ܐܢܐ ܠܟ. ܠܝܬ ܠܟ
ܥܡܝ ܡܢܬܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܡܟܝܠ ܡܪܝ. ܠܐ ܪܓܠܝ ܒܠܚܘܕ ܬܫܝܓ ܠܝ. 9
ܐܠܐ ܐܦ ܐܝܕܝ ܐܦ ܪܝܫܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܗܘ ܕܣܚܐ. ܠܐ ܣܢܝܩ ܐܠܐ ܪܓܠܘܗܝ ܒܠܚܘܕ 10
ܠܡܫܝܓܘ. ܟܠܗ ܓܝܪ ܕܟܐ ܗܘ. ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܕܟܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܠܐ ܠܐ ܟܠܟܘܢ. * ܝܕܥ ܗܘܐ ܓܝܪ ܝܫܘܥ 11
ܠܡܢ ܕܡܫܠܡ ܠܗ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪ ܕܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܟܠܟܘܢ ܕܟܝܢ. * ܟܕ ܕܝܢ ܐܫܝܓ 12
ܪܓܠܝܗܘܢ. ܫܩܠ ܢܚܬܘܗܝ ܘܐܣܬܡܟ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢܐ ܥܒܕܬ 13
ܠܟܘܢ. * ܐܢܬܘܢ ܩܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܪܒܢ ܘܡܪܢ. ܘܫܦܝܪ ܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܝܬܝ ܓܝܪ.

Et ſcio mandatum ejus vitam æternam eſſe: 50 quæ igitur loquor, prout dixit mihi Pater meus, ita loquor.

Lectio in lotione myſtica. 33.

CAP. XIII.

ANte feſtum autem Paſchatis ſciebat Jeſus 1 veniſſe horam ut diſcederet ex hoc mundo ad Patrem ſuum, & dilexit ſuos qui erant in hoc mundo, & uſque in finem dilexit eos. Quúmque facta eſſet cœna, injectum fuerat 2 à Satana in cor Judæ filii Simonis Iſcariotæ, ut proderet eum. Ipſe autem Jeſus quum 3 ſciret Patrem omnia dediſſe ſibi in manus, & ſe à Deo exiſſe, & ad Deum abire: Sur- 4 git à cœna, & deponit veſtimenta ſua, acceptâque ſindone, præcinxit lumbos ſuos. Et injecit aquam in lavacrum, & cœpit ab- 5 luere pedes diſcipulorum ſuorum, & abſtergere ſindone, quâ erat lumbos præcinctus. Quum autem veniſſet ad Simonem Cepham, 6 dixit ei Simon; Tu, Domine mi, pedes meos lavabis mihi? Reſpondit Jeſus, & di- 7 xit ei; Quod ego facio, tu neſcis nunc: poſteà verò cognoſces. Dixit ei Simon Pe- 8 tra; In æternum non lavabis mihi pedes meos. Dixit ei Jeſus; Niſi lavero te, nullam habes partem mecum. Dixit ei Simon 9 Petra; Ergò, Domine mi, non ſolùm pedes meos laves mihi, ſed & manus meas, & caput meum. Dixit ei Jeſus; Is qui lotus 10 eſt, non indiget, niſi ut pedes ſuos tantùm lavet: totus enim mundus eſt, & vos mundi eſtis, ſed non omnes. Noverat enim Je- 11 ſus eum qui ipſum prodebat; propterea dixit; Vos omnes mundi non eſtis. Quum 12 autem abluiſſet pedes eorum, aſſumit veſtimenta ſua, & diſcubuit, dixítque eis; Scitis quid fecerim vobis? Vos vocatis me, 13 Magiſter noſter, & Domine noſter, & benè dicitis: ſum etenim.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* [ودانستم] كه فرمان او زندكانيهاست تا ابد * واينهارا كه مي كويم * انچنانك پدره 50
بمن كفت * آن چنان مي كويم بيست هشت فصح خوردن
عيسي با شاكردان وشبهنكام پاي ايشان شستن * پيشتر از عيد فصح * بدو 1
روز عيسي دانسته بود * كه وقت رسيد است كه ازين عالم پيش پدر خود نقل كند * وهر
چه در عالم ازان اويند دوست داشت وتا اخر نيز ايشانرا دوست مي دارد * * وچون شبانكاه 2
خوردن شد * ابليس در دل يهودا پسر شمعون سخريوطا انداخت * كه مسيح را بدست
دهد * * وعيسي مي دانست * كه هر چيزي را پدر در دست او داد * وازخدا آمد وپيش 3
خدا مي رود * * ازخوردن بر خاست وجامهء خود را نهاد * ستد ميزر ودر ميان خود بست * 4
* وآبرا درطشت نهاد * وپايهاء شاكردان خود رايك يك مي شست وبدان ميزركه ميان 5
بسته بود مي ماليد * وپاك مي كرد * * چون پيش شمعون صفا رسيد * شمعون كفت تو خداوند مني پاي 6
من مي شويي * * عيسي جواب داد وكفت اكنون انچ من مي كنم تو نمي داني * بعد ازين بداني * 7

Et ſcio quòd mandatum ejus vita 50 *eſt in æternum: hæc igitur quæ loquor, quemadmodum Pater mihi dixit, ita loquor.*

XXVIII. Paſcha comedit Jeſus cum diſcipulis, & veſperi pedes eorum lavat.

CAP. XIII.

ANte feſtum Paſchatis duobus 1 *diebus Jeſus cognoſcebat quòd tempus adveniſſet, ut ex hoc mundo ad Patrem ſuum emigraret: & quicunque in mundo ſuorum erant dilexit, & uſque ad finem etiam eos diligit. Et cùm tempus cœnæ eſſet,* 2 *Diabolus in cor Judæ filii Simonis Iſcariotæ injecit, ut Chriſtum in manum* inimicorum *traderet. Je-* 3 *ſus autem ſciebat quòd omnem rem Pater in manum ejus dediſſet, & à Deo exiſſet & ad Deum iret. A* 4 *comedendo ſurrexit, & veſtimento ſuo depoſito accepit ſindonem, & ſe medium cinxit. Et aquam in pelvim* 5 *indidit, & pedes diſcipulorum ſuorum ſingulatim lavit, & ſindone illâ, quâ medius præcinctus erat, terſit & mundavit. Cùm ad Simeo-* 6 *nem Cepham perveniſſet, Simeon dixit; Tu Dominus meus es, pedes meos lavas? Jeſus reſponſum* 7 *dedit & dixit; Nunc id quod ego facio tu neſcis: poſthac* autem *ſcies.*

Verſio VULGATA LATINA.

50 Et ſcio quia mandatum ejus vita æterna eſt. Quæ ergò ego loquor, ſicut dixit mihi
Pater, ſic loquor.

CAP. XIII.

1 ANte diem feſtum Paſchæ, ſciens Jeſus quia venit hora ejus ut tranſeat ex hoc
mundo ad Patrem: cùm dilexiſſet ſuos, qui erant in mundo, in finem dilexit
2 eos. Et cœnâ factâ, cùm diabolus jam miſiſſet in cor, ut traderet eum Judas Simo-
3 nis Iſcariotæ: Sciens quia omnia dedit ei Pater in manus, & quia à Deo exivit,
4 & ad Deum vadit: Surgit à cœna, & ponit veſtimenta ſua: & cùm accepiſſet lin-
5 teum, præcinxit ſe. Deindè mittit aquam in pelvim, & cœpit lavare pe-
des diſcipulorum, & extergere linteo, quo erat præcinctus. Venit ergò ad Simo- 6
nem Petrum. Et dicit ei Petrus; Domine, tu mihi lavas pedes? Reſpondit Jeſus, 7
& dixit ei; Quod ego facio, tu neſcis modò, ſcies autem poſteá. Dicit ei Petrus; Non 8
lavabis mihi pedes in æternum. Reſpondit ei Jeſus; Si non lavero te, non habebis
partem mecum. Dicit ei Simon Petrus; Domine, non tantùm pedes meos, ſed & ma- 9
nus, & caput. Dicit ei Jeſus; Qui lotus eſt, non indiget niſi ut pedes lavet, ſed eſt mun- 10
dus totus. Et vos mundi eſtis, ſed non omnes. Sciebat enim quiſnam eſſet qui trade- 11
ret eum: propterеà dixit; Non eſtis mundi omnes. Poſtquàm ergò lavit pedes eo- 12
rum, & accepit veſtimenta ſua: cùm recubuiſſet iterùm, dixit eis; Scitis quid fe-
cerim vobis? Vos vocatis me, Magiſter, & Domine: & benè dicitis: ſum etenim. 13

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

50 وانا اعلم ان هي حياة الابد والذي اتكلم به انما انطق به كما قال لي الاب *
1 الفصل الحادي والثلثون * وقبل عيد الفصح كان يسوع يعلم ان ساعته
قد حضرت لكي ينتقل من هذا العالم الي الاب * فاحب خاصته الذين في العالم واحبهم
2 الي الغاية * فلما حضر العشاء خامر الشيطان قلب يهودا بن سمعان الاسخريوطي كي يسلمه *
3 فلما راي يسوع ان الاب قد جعل الكل في يديه وانه من الله خرج والي الله يمضي * قام
4 عن العشاء وترك ثيابه * وشد وسطه بمنديل * وصب ماء في مطهرة وبدا يغسل اقدام
5 التلاميذ ويمسحها بالمنديل الذي كان متزرا به * فلما انتهي الي سمعان الصفا قال له ذاك
6 انت يا رب تغسل لي قدمي * اجابه يسوع قايلا ان الذي اصنعه لست تعرفه الان لكنك
7 ستعرفه فيما بعد * قال له الصفا لست تغاسل لي قدمي الي الابد * اجابه يسوع ان لم اغسلهما
8 فليس لك معي نصيب * قال له سمعان الصفا يا سيد لست تغسل لي قدمي فقط بل ويدي
9 وراسي * فقال له يسوع ان الذي استحم ليس يحتاج الا الي غسل قدميه لانه كله نقي *
10 وانتم ايضا انقياء لكن ليس جميعكم * لانه كان عارفا بالذي يسلمه ولذلك قال ليس
11 كلكم انقياء * فلما غسل ارجلهم تناول ثيابه واتكا ايضا وقال لهم هل علمتم ما صنعت
12 بكم * انتم تدعوني معلما وربا وحسنا تقولون لاني كذلك *
13

Et ego novi quòd illud ſit vita æterna: & quod loquor, ſanè profero illud, ſicut dixit mihi Pater. 50

Sectio trigeſima prima.

CAP. XIII.

ET ante diem feſtum Paſchæ, Jeſus ſciebat horam ſuam jam advenisse ut diſcederet ex hoc mundo ad Patrem: quare dilexit peculium ſuum qui erant in mundo, & dilexit eos uſque ad ſummum. 1
Quum ergò adfuiſſet cœna, turbavit ſatanas cor Judæ filii Simonis Iſcariotis, quatenus traderet eum. 2
Et cùm vidiſſet Jeſus quòd Pater jam poſuiſſet omnia in manus ejus, & quòd à Deo exiiſſet, & ad Deum abiret: 3
Surrexit à cœna, & depoſuit veſtimenta ſua, cinxitque lumbos ſuos mantili. 4
Et infudit aquam in lavacrum, & cœpit lavare pedes diſcipulorum, & extergere eos mantili quo erat præcinctus. 5
Et cùm deveniſſet ad Simonem Petram, dixit ei ille; Tune, Domine, lavabis mihi pedes meos? 6
Reſpondit ei Jeſus, dicens; Quod facio, non ſcis illud modò, ſed ſcies illud poſteá. 7
Dixit illi Petra; Non es lavaturus mihi pedes meos in æternum. Reſpondit ei Jeſus; Si non lavero eos, non erit tibi mecum pars. 8
Dixit ei Simon Petra; Domine, non laves mihi pedes meos tantùm, ſed & manus meas, & caput meum. 9
Ait illi Jeſus; Qui balneo uſus eſt, non eget niſi lotione pedum ſuorum, quia totus mundus eſt. Et vos quoque mundi eſtis, ſed non omnes; 10
Quia ſciebat quis eſſet eum proditurus: ac propterеà dixit; Non eſtis omnes mundi. 11
Et cùm lavâſſet pedes eorum, reſumpſit veſtimenta ſua, & recubuit iterùm, ac dixit eis; Nunquid nôſtis quid fecerim vobis? 12
Vos vocatis me Magiſtrum & Dominum, & benè dicitis: etenim talis ſum. 13

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

50 ወአአምር፡ከመ፡ትእዛዙ፡ሕይወት፡ዘለዓለም፡ውእቱ፡ ወዘእነግር፡አነ፡ በከመ፡ይቤለ
1 ኒ፡አብ፡ እነግር፡፡=፡ 11 ወእምቅድመ፡በዓለ፡ፋሲካ፡ሶበ፡ርእየ፡ እግዚእ፡ኢ
የሱስ፡ከመ፡በጽሐ፡ጊዜሁ፡ከመ፡ይፍልስ፡ እምዝ፡ዓለም፡ ወይሖር፡ኀበ፡አብ፡ አፍቀሮ
2 ሙ፡ለእሊአሁ፡ እለ፡ውስተ፡ዓለም፡ለዘለፈ፡አፍቀሮሙ፡፡=፡ ወእንዘ፡ይዴረሩ፡ ቦአ፡ሰ
3 ይጣን፡ውስተ፡ልቡ፡ ለይሁደ፡ስምዖን፡ አስቆሮታዊ፡ ከመ፡ ያግብኦ፡፡=፡ ወርእዮ፡ኵ
ሎ፡ከመ፡ተውህበ፡ሎቱ፡ እምኀበ፡ አብ፡ ወአወፈዮ፡ኵሎ፡ውስተ፡ እዴሁ፡፡ወከመ፡ እ
ምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ወፅአ፡ወኀበ፡ እግዚአብሔር፡ይሐውር፡፡=፡
4 በእንተ፡ ዘከመ፡ ኀፀበ፡ አርደኢሁ፡=፡ ወተንሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ እምኀ
5 በ፡ይዴረሩ፡ወአንበረ፡አልባሲሁ፡ ወነሥአ፡ሙክፌ፡ ለንዶ፡ወቀነተ፡=፡ ወወደየ፡ማየ፡ው
ስተ፡ንብቲራ፡ማኅፀብ፡ ወአኀዘ፡ይኅፅብ፡ እገረ፡አርደኢሁ፡ወመዝመዘ፡ በለንድ፡ዘቀነ
6 ተ፡=፡ ወበጽሐ፡ ኀበ፡ ሰምዖን፡ጴጥሮስ፡ ወይቤሎ፡አንተኑ፡ እግዚኦ፡ተኀፅበኒ፡ እገር
7 የ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡ ዘእገብር፡አነ፡ ኢታአምር፡አንተ፡
8 ይእዜ፡ወባሕቱ፡ድኅረ፡ታአምር፡፡=፡ ወይቤሎ፡ጴጥሮስ፡ኢተኀፅበኒ፡ እገርየ፡ለዓ
ለም፡ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡አሜን፡አሜን፡ እብለከ፡ እመ፡ኢኀፀብ
9 ኩከ፡አነ፡ እገረከ፡አልብከ፡ክፍለ፡ምስሌየ፡፡=፡ ወይቤሎ፡ስምዖን፡ጴጥሮስ፡ እግዚ
10 ኦ፡አኮ፡ክመ፡ እገሪየ፡ባሕቲቶ፡ዓዲ፡ እደዊየኒ፡ወርእስየኒ፡፡=፡ ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ኢ
የሱስ፡ዘሰ፡ወድአ፡ተኀፅቦ፡ኢይፈቅድ፡ ይትኀፀብ፡ ዘእንበለ፡ እገሪሁ፡ ደእሙ፡ እስመ፡
11 ንጹሕ፡ኵለንታሁ፡ወአንትሙኒ፡ ንጹሓን፡አንትሙ፡ ወአኮ፡ኵልክሙ፡=፡ እስመ፡የአ
12 ምር፡ዘያገብኦ፡ በእንተ፡ዝንቱ፡ይቤ፡አኮ፡ኵልክሙ፡ ንጹሓን፡አንትሙ፡=፡ ወኀፂቦ፡
እገሪሆሙ፡ ነሥአ፡አልባሲሁ፡ ወረፈቀ፡ካዕበ፡ ወይቤሎሙ፡ኣእመርክሙኑ፡ ዘገበርኩ፡
13 ለክሙ፡፡=፡ አንትሙሰ፡ትብሉኒ፡ሊቅነ፡ ወእግዚእነ፡አማን፡ወሠናየ፡ትቤሉኒ፡ እስመ፡
ከማሁ፡አነ፡ሊቅክሙ፡=፡

Et ſcio quòd mandatum ejus, vita quæ in æternum, eſt. Et quæ annuntio ego, ſicut 50
dixit mihi Pater, annuntio.

CAP. XIII.

ET ante feſtum Paſchæ, videns Dominus Jeſus quòd veniſſet tempus ejus, ut 1
migraret ab hoc mundo, & iret ad Patrem, dilexit ſuos qui erant in mundo:
in perpetuum dilexit eos. Et quum cœnarent, intravit Satan in cor Judæ Simo- 2
nis Iſcariotæ, ut proderet eum. Et videns quòd totum datum fuiſſet ſibi à Patre, 3
& quòd omnia tradidiſſet in manus ſuas, & quòd à Patre exiiſſet, & ad Deum
iret:

Quomodo lavit diſcipulos ejus.

Et ſurrexit Dominus Jeſus à cœnando, & depoſuit veſtimenta ſua, & accepit 4
abſterſivum linteum, & cinxit *ſe*. Et miſit aquam in pelvim lotionis, & cœ- 5
pit lavare pedes diſcipulorum ſuorum, & exterſit cum linteo quo cinctus erat.
Et venit ad Simonem Petrum: & dixit ei; Túne Domine, lavas pedes meos? 6
Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit ei; Quod facio ego, neſcis tu nunc: ſed 7
poſteà cognoſces. Et dixit ei Petrus; Non lavabis pedes meos in æternum. Et 8
reſpondit Dominus Jeſus, & dixit ei; Amen, amen dico tibi, Si non ipſe lavero
te, *nempe* pedes tuos, non habes partem mecum. Et dixit ei Simon Petrus; 9
Domine, non pedes meos ſolùm, etiam manus meas & caput meum. Et dixit ei 10
Dominus Jeſus; Qui jam lotus eſt, non neceſſe habet ut lavet niſi pedes ejus
ſolummodò, quia purus eſt totalitate ſuâ. Et vos puri eſtis, ſed non omnes. Quia 11
nôrat *eum* qui proderet eum: propterеà dixit; Non omnes vos puri eſtis. Et 12
poſtquàm laviſſet pedes eorum, accepit veſtimenta ſua, & diſcubuit iterum, &
dixit iis; Sciviſtiſne quid feci vobis? Vos vocatis me, Magiſter noſter, & Do- 13
mine noſter: & verè, & benè dicitis: quia ſic ſum, Magiſter veſter.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

8 شمعون صفا كفت * هرگز نگذارم كه تو پاي من بشويي * عيسي بدو كفت اكر پاي
9 تو نشويم از من بهره نداري * شمعون صفا كفت اكنون نه پاي من تنها ليكن دو دست
10 من وسر من نيز بشوي * عيسي بدو كفت انك شسته شد ديكر محتاج نيست * ليكن پاي
11 تنها بشويم * سبب انك همه پاكست * وشما پاكانيد ليكن نه همه * وعيسي انكس را مي
12 دانست كه اورا خواهد سپردن براي اين كفت شما همه پاك نيستيد * چون پاي شاكردانرا
13 نشست * جامهء خود پوشيد ونشست * وبا شاكردان كفت مي دانيد با شما چه كردم * شما مرا
بزرك وخداوند خوانيد نيك كفتيد هستم *

Simeon Cephas dixit; Nunquam ſinam ut tu pedes meos laves. 8
Jeſus ei dixit; Niſi pedes tuos lavero, à me partem non habebis.
Simeon Cephas dixit; Jam non pedes meos tantùm, ſed manus meas & caput meum etiam lavabis. 9
Jeſus ei dixit; Is qui lotus eſt, ultrà opus non habet, niſi ut ejus pedes tantum lavem: ea de cauſa quòd totus mundus eſt. Et vos mundi eſtis, verùm non omnes. 10
Jeſus enim illum ſciebat qui eum vellet prodere: propterеà dixit; Vos omnes mundi non eſtis. 11
Cùm autem pedes diſcipulorum laviſſet, veſtimentum ſuum induit & conſedit, & diſcipulis dixit; Scitis vobis quid fecerim? 12
Vos me Magiſtrum & Dominum vocatis, ac benè dicitis: ſum etenim. 13

Si ergò ego lavi vestros pedes, Dominus & magister, & vos debetis *alii*
14 Εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλ- σιζ ι
aliorum lavare pedes. Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodū ego feci
15 λήλων νίπτειν τοὺς πόδας. Ὑπόδειγμα γὰρ (ζ) ἔδωκα ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα
vobis, & vos faciatis. Amen, amen dico vobis; Non est servus major domino suo,
16 ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, ρη
neque Apostolus major *mittente* illum. Si hæc scitis, beati eritis, si γ
17 οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν. Εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί ἐστε, ἐὰν
feceritis ea. Non de omnibus vobis dico: ego scio quos elegerim: Sed
18 ποιῆτε αὐτά. Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν λέγω· (η) ἐγὼ οἶδα οὓς ἐξελεξάμην· ἀλλ' ρθ
ut Scriptura adimpleatur; *Manducans* cum me panem, levavit contra me ι
ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, (θ) ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ
calcaneum suum. A modò dico vobis *antè fieri*, ut cùm factum fuerit,
19 τὴν πτέρναν αὐτοῦ. Ἀπ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται, ρκ
credatis quia ego sum. Amen, amen dico vobis; *Accipiens* si quem α
20 πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὁ λαμβάνων (ι) ἐάν τινα
misero, me accipit: *at* me *accipiens*, accipit *mittentem* me.
πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με. ρκα
Hæc *dicens* Jesus, turbatus est spiritu: & protestatus est, & dixit; Amen, amen
21 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐταράχθη τῷ πνεύματι· καὶ ἐμαρτύρησε, καὶ εἶπεν, Ἀμὴν ἀμὴν δ
dico vobis, Quia unus ex vobis tradet me. Aspiciebant ergò ad invicèm discipuli, ρκβ
22 λέγω ὑμῖν, Ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. Ἔβλεπον οὖν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, α

σκγ ι
hæsitantes de quo diceret. Erat *autem* recumbens unus *discipulorum* ejus in
ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει. Ἦν δὲ ἀνακείμενος (κ) εἷς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ 23
sinu Jesu, quem diligebat Jesus. Innuit ergò huic Simon Petrus *percontari*
κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς. Νεύει οὖν τούτῳ Σίμων Πέτρος πυθέσθαι 24
quis *esset* de quo dicit. *Incumbens autem* ille supra pectus Jesu, dicit ei;
τίς ἂν εἴη περὶ οὗ λέγει. Ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖνος ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ, 25
Domine, quis est? Respondit Jesus; Ille est cui ego *intingens buccellam*
Κύριε, τίς ἐστιν; Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς, Ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ ἐγὼ (λ) βάψας τὸ ψωμίον 26
σκδ θ *dedero*. Et *intingens buccellam, dat* Judæ Simonis Iscariotæ. Et post
ἐπιδώσω. καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον, δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτῃ. Καὶ μετὰ
buccellam, *tunc* introivit in eum Satanas. *Dicit ergò* ei Jesus; Quod facis, 27
ρκε ι τὸ ψωμίον τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ σατανᾶς. λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὃ ποιεῖς,
fac citiùs. Hoc autem nemo scivit *recumbentium* ad quid dixerit ei. Quidam
ποίησον τάχιον. Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. Τινὲς 28
enim putabant, *quandoquidem marsupium* habebat Judas, quòd *dicit* ei Jesus; 29
γὰρ ἐδόκουν, ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν (μ) ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
Eme *quorum* opus *habemus* ad festum: aut, egenis ut aliquid daret. *Accipiens*
Ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν· ἤ, τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ. Λαβὼν 30
ergò buccellam ille, continuò exivit. Erat autem nox, cùm exisset.
οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος, εὐθέως ἐξῆλθεν. ἦν δὲ νύξ, ὅτε ἐξῆλθε.

MS.A. (ζ) δέδωκα (η) ἐγὼ γὰρ οἶδα (θ) ἐπῆρκεν (ι) ἄν τινα (κ) εἷς ἐκ τῶν (λ) ἐμβάψας

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 * ܐܢ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܡܪܟܘܢ ܘܪܒܟܘܢ ܐܫܝܓܬ ܠܟܘܢ ܪܓܠܝܟܘܢ. ܟܡܐ ܐܢܬܘܢ ܚܝܒܝܢ ܐܢܬܘܢ
15 ܕܬܫܝܓܘܢ ܪܓܠܝ ܚܕ ܕܚܕ. * ܗܢܐ ܓܝܪ ܛܘܦܣܐ ܝܗܒܬ ܠܟܘܢ. ܕܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܥܒܕܬ ܠܟܘܢ.
16 ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܥܒܕܘܢ. * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܠܝܬ ܥܒܕܐ ܕܪܒ ܡܢ ܡܪܗ. ܘܠܐ
17 18 ܫܠܝܚܐ ܕܪܒ ܡܢ ܡܢ ܕܫܕܪܗ. * ܐܢ ܗܠܝܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܛܘܒܝܟܘܢ ܐܢ ܬܥܒܕܘܢ ܐܢܝܢ. * ܠܐ
ܗܘܐ ܥܠ ܟܠܟܘܢ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܝܕܥ ܐܢܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܓܒܝܬ. ܐܠܐ ܕܟܬܒܐ ܢܫܠܡ. ܕܗܘ ܕܐܟܠ
19 ܥܡܝ ܠܚܡܐ ܐܪܝܡ ܥܠܝ ܥܩܒܗ. * ܡܢ ܗܫܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܕܬܗܘܐ. ܕܡܐ
20 ܕܗܘܬ ܬܗܝܡܢܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܡܩܒܠ ܠܡܢ ܕܡܫܕܪ
21 ܐܢܐ ܠܝ ܡܩܒܠ. ܘܡܢ ܕܠܝ ܡܩܒܠ ܡܩܒܠ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. * ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܘܐܙܕܥܙܥ
22 ܒܪܘܚܗ ܘܐܣܗܕ ܘܐܡܪ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܚܕ ܡܢܟܘܢ ܢܫܠܡܢܝ. * ܚܝܪܘ ܕܝܢ
23 ܬܠܡܝܕܐ ܚܕ ܒܚܕ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܡܢܘ ܐܡܪ. * ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
24 ܚܕ ܕܣܡܝܟ ܗܘܐ ܥܠ ܥܘܒܗ. ܗܘ ܕܪܚܡ ܗܘܐ ܠܗ ܝܫܘܥ. * ܠܗܢܐ ܪܡܙ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ.
25 ܕܢܫܐܠܝܘܗܝ. ܕܡܢܘ ܗܘ ܕܐܡܪ ܥܠܘܗܝ. * ܘܢܦܠ ܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܥܠ ܚܕܝܗ ܕܝܫܘܥ ܘܐܡܪ
26 ܠܗ. ܡܪܝ. ܡܢܘ ܗܢܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ. ܗܘ ܗܘ ܕܨܒܥ ܐܢܐ ܠܚܡܐ ܘܝܗܒ ܐܢܐ ܠܗ.
27 ܘܨܒܥ ܝܫܘܥ ܠܚܡܐ. ܘܝܗܒ ܠܝܗܘܕܐ ܒܪ ܫܡܥܘܢ ܣܟܪܝܘܛܐ. * ܘܒܬܪ ܠܚܡܐ ܗܝܕܝܢ
28 ܥܐܠ ܒܗ ܣܛܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܥܒܕ ܥܓܠ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܠܐ
29 ܐܢܫ ܝܕܥ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܣܡܝܟܝܢ ܗܘܘ ܡܛܠ ܡܢܐ ܐܡܪ ܠܗ. * ܐܢܫܝܢ ܓܝܪ ܡܢܗܘܢ ܣܒܪܘ.
ܡܛܠ ܕܒܝܬ ܓܠܘܣܩܡܐ ܠܘܬ ܝܗܘܕܐ ܗܘܐ. ܕܦܩܕ ܦܩܕ ܠܗ ܕܢܙܒܢ ܡܕܡ ܕܡܬܒܥܐ
30 ܠܥܐܕܐ. ܐܘ ܕܢܬܠ ܡܕܡ ܠܡܣܟܢܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܗܘܕܐ. ܢܣܒ ܠܚܡܐ ܒܪܫܥܬܗ
ܘܢܦܩ ܠܗ ܠܒܪ. ܠܠܝܐ ܗܘܐ ܕܝܢ ܟܕ ܢܦܩ.

Si ego igitur Dominus vester & Magister 14
vester ablui vobis pedes vestros, quantò
magìs vos debetis alii aliorum pedes lavare? Hoc enim exemplum dedi vobis, ut 15
quemadmodum feci vobis, vos etiam faciatis. Amen, amen dico vobis; Non est 16
servus major domino suo, neque Apostolus
major eo qui ipsum misit. Si hæc noveritis, 17
beati estis si ea feceritis. Non de vobis 18
omnibus dico, scio enim quos elegerim: sed ut Scriptura adimpleatur; Is
qui edit mecum panem, sustulit adversùm
me calcaneum suum. Jam nunc dico vobis 19
priusquam fiat, ut quum factum fuerit,
credatis me eum esse. Amen, amen dico 20
vobis; Quisquis recipit quem ego misero,
me recipit: & qui me recipit, recipit eum
qui misit me. Hæc dixit Jesus, & infremuit 21
spiritu, & testatus est, dixítque; Amen,
amen dico vobis; Unus ex vobis prodet
me. Intuebantur autem discipuli alius alium, 22
quippe qui non nôssent de quonam dixisset.
Erat autem ex discipulis ipsius unus 23
recumbens in sinu ejus, is quem amabat
Jesus. Huic innuit Simon Petra ut sciscitaretur 24
ab eo quisnam esset de quo diceret.
Incubuit itaque discipulus ille pectori ipsius 25
Jesu, & dixit ei; Domine mi, quisnam
iste est? Respondit Jesus, & ait; Ille est 26
cui intinctum panem dedero. Proindè intinxit
Jesus panem, dedítque Judæ filio Simonis
Iscariotæ. Ac post panem tunc ingressus 27
est in eum Satanas. Et dixit ei Jesus;
Quod facis, fac citó. Hoc autem 28
nemo sciebat ex discumbentibus illis de
qua re dixerat ei. Quidam enim ex eis 29
putabant propterea quòd marsupium esset
apud Judam, præcipiendo præcepisse ei,
ut emeret quod requirebatur ad festum,
aut ut daret quidpiam pauperibus. Ipse 30
verò Juda accepit panem eo momento,
& exiit forás. Nox autem erat quum
exiit.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

14 * وچون منك بزرك وخداوند شمايم* پاي شما شستم* چند بر شما واجب است كه پاي يكديكر
15 بشوييد* * اين را رسم وايين بشما دادم* وانچنانك من بشما كردم* شمانيز بايكديكر كنيد
16 بيست نه سپارش عيسي با حواريون* * باز مسيح با حواريون كفت راست
راست با شما بكويم* نيست بنك بزركتر از خداوند خود* ونه رسول بزركتر از انك اورا فرستاده باشد*
17 18 * اكر اين را بدانيد وبكنيد سعادت داريد* * نه بشما همه ميكويم* براي انك ايشانرا كه من
كزيدم* مي شناسم* ليكن تا كتاب تمام شود كه كفت نبوت انك با من نان
19 خورد پاشنهٔ خودرا بر من بلند داشت* * ازين ساعت با شما مي كويم زودتر از انك بشود* تا
20 وقتي كه بشود ايمان بياوريد* كه منم من* * راست راست بشما مي كويم* انك مرا قبول كند*
21 فرستادنك مرا قبول كرده باشد* وانك فرستادهٔ مرا قبول كند* مرا قبول كرده باشد* * عيسي
اينهارا كفت ودر نفس خود حميت كرد* وكواهي داد* وكفت بي هيچ شك* يكي از شما مرا
22 بدست دهد* * شاكردان بيكديكر نكاه مي كردند* براي انك نمي دانستند براي كه كفت*

Cùm ergò ego, qui Magister & Dominus vester sum, pedes vestros laverim: quantò magis *vos oportet, ut pedes alii aliorum lavetis.* 14
Hoc vobis præscriptum & institutum dedi: & quemadmodum ego vobis feci, vos etiam alter alteri facite. 15

XXIX. Præcipit Jesus Apostolis.

Rursùs Christus Apostolis dixit; Verè, verè vobis dico, Non est servus major domino suo, neque legatus major quàm is qui ipsum misit. 16
Si hæc noveritis, & feceritis, felicitatem habebitis. 17
Non vobis omnibus loquor; eò quòd illos quos ego elegi, novi: sed ut Scriptura impleatur, quæ dixit; 18

Prophetia.

Ille qui mecum panem comedit, calcaneum suum in me sustulit.
Ex hac hora vobis dico, priusquam fiat; ut quo tempore factum fuerit, fidem habeatis quòd ego ipse sum. 19
Verè, verè vobis dico; Is qui me receperit, mittentem me recepit: qui autem legatum meum receperit, me recepit. 20
Jesus hæc dixit, & apud se conturbatus est: & testimonium dedit, & dixit; Absque omni dubio unus è vobis me in manus inimicorum *dabit.* 21
Discipuli alius in alium intuiti sunt, eò quòd ignorabant de quo diceret. 22

Verſio VULGATA LATINA.

14 Si ergò ego lavi pedes veſtros, Dominus, & Magiſter: & vos debetis alter alterius
15 lavare pedes. Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodùm ego feci vobis, ita &
16 vos faciatis. Amen, amen dico vobis; Non eſt ſervus major domino ſuo: neque
17 Apoſtolus major eſt eo, qui miſit illum. Si hæc ſcitis, beati eritis ſi feceritis ea.
18 Non de omnibus vobis dico: ego ſcio quos elegerim: ſed ut adimpleatur Scriptura;
19 Qui manducat mecum panem, levabit contra me calcaneum ſuum. Amodò dico vo-
20 bis, priuſquàm fiat: ut cùm factum fuerit, credatis quia ego ſum. Amen, amen di-
co vobis; Qui accipit ſi quem miſero, me accipit: qui autem me accipit, accipit
21 eum qui me miſit. Cùm hæc dixiſſet Jeſus, turbatus eſt ſpiritu: & proteſtatus eſt,
22 & dixit; Amen, amen dico vobis; Quia unus ex vobis tradet me. Aſpiciebant
ergò ad invicèm diſcipuli, hæſitantes de quo diceret. Erat ergò recumbens unus ex 23
diſcipulis ejus in ſinu Jeſu, quem diligebat Jeſus. Innuit ergò huic Simon Petrus: 24
& dixit ei; Quis eſt, de quo dicit? Itaque cùm recubuiſſet ille ſupra pectus Jeſu, 25
dicit ei; Domine, quis eſt? Reſpondit Jeſus; Ille eſt, cui ego intinctum panem por- 26
rexero. Et cùm intinxiſſet panem, dedit Judæ Simonis Iſcariotæ. Et poſt buccel- 27
lam, introivit in eum Satanas. Et dixit ei Jeſus; Quod facis, fac citiùs. Hoc autem 28
nemo ſcivit diſcumbentium ad quid dixerit ei. Quidam enim putabant, quia locu- 29
los habebat Judas, quòd dixiſſet ei Jeſus; Eme ea, quæ opus ſunt nobis ad diem fe-
ſtum: aut egenis ut aliquid daret. Cùm ergò accepiſſet ille buccellam, exivit con- 30
tinuò. Erat autem nox. Cùm ergò exiiſſet, 31

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * فان كنت قد غسلت اقدامكم وانا معلمكم وربكم فيجب عليكم انتم ايضا ان يغسل
15 بعضكم اقدام بعض * وانما فعلت بكم هذا مثالا كي كما صنعت انا بكم تصنعون انتم ايضا
16 بعضكم ببعض * امين امين اقول لكم ليس عبد اعظم من سيده * ولا رسول اعظم ممن ارسله .
17 18 * ان انتم عرفتم هذا فطوباكم اذا عملتموه * ولم اقل هذه من اجل جميعكم لاني عارف بالذي
19 اخترت . ليتم الكتاب ان الذي ياكل خبزي رفع علي عقبه * من الان اقول لكم قبل ان يكون .
20 حتي اذا كان تؤمنون اني انا هو * امين امين اقول لكم ان من يقبل واحدا ممن ارسله فانه
21 يقبلني * ومن يقبلني فهو يقبل من ارسلني * قال يسوع هذا وقلق بالروح وشهد قايلا امين
22 امين اقول لكم ان واحدا منكم يسلمني * فنظر التلاميذ بعضهم لبعض لانهم لم يعلموا من
23 عني بقوله * وكان واحدا من تلاميذه متكيا بحضن يسوع وهو الذي كان يسوع يحبه .
24 25 * فاومي سمعان الصفا اليه ان يساله من الذي قال لاجله * فاتكي ذلك التلميذ علي صدر
26 يسوع وقال له يا سيد من هو * فقال يسوع هو الذي ابل خبزا واناوله * فبل خبزا ودفعه الي
27 يهودا بن سمعان الاسخريوطي * وبعد الخبز حينيذ داخله الشيطان . فقال له يسوع مهما كنت
28 29 صانعا فاصنعه عاجلا * ولم يعلم احد من اوليك المتكيين لماذا قال هذا * لان اناسا منهم
ظنوا انه من اجل ان درج النفقة كان عند يهودا * قال له يسوع ان يشتري ما يحتاجون اليه
30 للعيد او ان يعطي المساكين شيا * وان ذاك لما اخذ الخبز للوقت خرج وكان وقت خروجه ليلا .

Si ergò lavi pedes veſtros, quum ſim magiſter veſter, & dominus veſter, decet vos etiam ut lavet alter veſtrî pedes alterius. 14 *Et quidem feci erga vos hoc, ad exemplum: ut quemadmodum feci ego vobis, faciatis vos etiam alter alteri.* 15 *Amẽ, amen dico vobis; Non eſt ſervus major domino ſuo, neq; miſſus major eo qui miſit illum.* 16 *Si vos ſciveritis hoc, ô vos beati quum feceritis illud.* 17 *Nec verò dico hoc pro vobis omnibus, nam novi quem elegerim: ut adimpleatur Scriptura, dicens; Qui comedit panem meum, levavit ſuper me calcaneum ſuum.* 18 *Amodò dico vobis priuſquàm fiat: ut cùm factum fuerit, credatis quòd ego ſum.* 19 *Amen, amen dico vobis; Qui receperit unum ex iis quos mittam, is me recipiet: & qui recipiet me, ipſe recipiet eum qui me miſit.* 20 *Dixit Jeſus hoc, & turbatus eſt ſpiritu, & proteſtatus eſt, dicens; Amen, amen dico vobis, quòd unus ex vobis tradet me.* 21 *Intuiti ſunt ergò diſcipuli alter alterum, quoniam ignorabant quemnam ſignificâſſet ſermone ſuo.* 22 *Erat autem unus ex diſcipulis ejus recumbens in ſinu Jeſu, ſcilicet ille quem Jeſus diligebat.* 23 *Innuitque Simon Petra illi ut interrogaret eum, quiſnam eſſet ille, de quo dixerat.* 24 *Itaque incubuit ille diſcipulus pectori Jeſu, & ait illi; Domine, quis eſt?* 25 *Dixit Jeſus; Eſt ille, cui intingam panem, & porrigam. Intinxitq; panem, ac dedit illum Judæ filio Simonis Iſcariotæ.* 26 *Et poſt panem, tunc intravit in illum ſatanas. Et dixit illi Jeſus; Quicquid es facturus, fac illud cito.* 27 *Et non percepit quiſquam ex illis diſcumbentibus ad quid dixiſſet hoc.* 28 *Nam quidam ex eis opinati ſunt, quòd, quoniam capſula impenſæ erat penes Judam, dixiſſet ei Jeſus, ut emeret id quo egebant pro feſtivitate, aut ut daret pauperibus aliquid.* 29 *Verùm ille, cùm accepiſſet panem, continuò exivit, fuitque tempus exitûs ejus noctu.* 30

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ሶበ፡ላነ፡ሊቅክሙ፡ወእግዚእክሙ፡ኀፀብኩክሙ፡ እገሪክሙ፡ከማሁ፡ላንትሙኒ፡ርቱዕ፡
15 ትኅፅቡ፡እግረ፡ቢጽክሙ፡፨እስመ፡ኣርኣያ፡ወሀብኩክሙ፡ከመ፡ገበርኩ፡ለክሙ።፨
16 ኣሜን፡ኣሜን፡ እብለክሙ፡አልቦ፡ ገብር፡ ዘይዒቢ፡ እምእግዚኡ፡ ወሊሐዋርያ፡ እም
17 ዘ፡ፈነዎ፡፨ እመ፡ዘንተ፡ታእምሩ፡ብፁዓን፡አንትሙ፡ እመ፡ገበርክምዎ።፨
18 በደግሙ፡ጰራቅሊጦስ፡፨ ወአከ፡ለኵልክሙ፡ዘእብል፡ላነ፡ኣእምር፡ዘኀረይኩ፡
መኑ፡እሙንቱ፡ወበሕቱ፡ከመ፡ይብጻሕ፡ቃለ፡መጽሐፍ፡ዘጽሑፍ፡ዘይብል፡ዘይበልዕ፡እ
19 ክልየ፡እንሥአ፡ሰኰናሁ፡ለዕሌየ፡፨ወይእዜ፡እብለክሙ፡ዘእንበለ፡ይብጻሕ፡ወይኩን፡
20 ከሙ፡ታእምሩ፡ሶሙ፡ኮነ፡ከመ፡ኣነ፡ውእቱ።፨ኣሜን፡ኣሜን፡እብለክሙ፡ዘተወክፈ፡
21 ዘፈነውኩ፡ኪያየ፡ተወክፈ፡ወዘኪያየ፡ተወክፈ፡ተወክፎ፡ ለዘ፡ፈነወኒ።፨ ዘንተ፡ይቤ፡
እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወተሐውከ፡በመንፈሱ፡ ወሰምዐ፡ኮነ፡ወይቤ፡ ኣሜን፡ኣሜን፡ እብለክ
22 ሙ፡ከመ፡ኣሐዱ፡ እምኔክሙ፡ያገብአኒ።፨ ወተናጸሩ፡ አርደኢሁ፡ በበይናቲሆሙ፡ወኀ
23 ጥኡ፡ እንበይነ፡መኑ፡ይብል።፨ ወሀሎ፡ኣሐዱ፡ እምአርደኢሁ፡ይረፍቅ፡ እምአርደ
24 ኢሁ፡ውስተ፡ሕጽኑ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ወያፈቅሮ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ።፨ ወቀጸቦ፡
25 ስምዖን፡ጴጥሮስ፡ሎቱ፡ወይቤሎ፡ንግረኒ፡ እምበይነ፡ መኑ፡ይብለነ።፨ ወረፈቀ፡ውእ
26 ቱ፡ዲቤ፡እንግድዓሁ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡እግዚእ፡መኑ፡ውእቱ።፨ ወአው
ሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ወይቤ፡ ዝውእቱ፡ ዘአጸብሖ፡ ሎቱ፡ ኣነ፡ኅብስተ፡ ወእሜጥ
27 ዎ፡፡ወነሥአ፡ወጸብኆ፡ኅብስተ፡ወወሀቦ፡ለይሁዳ፡ስምዖን፡አስቆሮታዊ።፨ ወምስለ፡
ውእቱ፡ኅብስት፡በጊዜሁ፡ቦአ፡ሰይጣን፡ለዕሌሁ፡፡ወይቤሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ዘትገብ
28 ር፡ፍጡነ፡ግበር፡፨ ወኢያእመሩ፡ እለ፡ ይረፍቁ፡ በእንተ፡ምንት፡ ይቤሎ፡ ዘንተ፡፨
29 ወቦ፡ እለ፡መሰሎሙ፡ ዘይቤሎ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ እስመ፡አስከሬነ፡ ይዒቅብ፡ዘሙደየ፡
30 ምጽዋት፡ይሁዳ፡ ዘይቤሎ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ተሣየጥ፡ ዘንፈቅድ፡ ለበዓል፡ወዘንሁብ፡ለነደይ።፨ ወነሥአ፡ውእቱ፡ኅብስተ፡ወፅአ፡ውእቱ፡ጊዜ፡በሌሊት፡፨

Si ego Magiſter veſter & Dominus veſter lavi vos, pedes veſtros, ſic vos oportet, ut lavetis pedes ſociorum veſtrorum. 14 Quia exemplum dedi vobis, ſicut feci vobis. 15 Amen, amen dico vobis, Non eſt ſervus qui major eſt domino ſuo, neqûe apoſtolus eo qui miſit eum. 16 Si hoc noveritis, beati eſtis ſi feceritis illud. 17 *Pro ſecundo paracleto.* Et non omnibus vobis loquor: ego ſcio eos quos elegi quinam ſunt: ſed ut impleretur verbum Scripturæ, quæ ſcripta fuit dicens; Qui edit panem meum, ſuſtulit calcaneum ſuum contra me. 18 Et nunc dico vobis, priuſquàm advenit & fiat, ut ſciatis quum factum fuerit, quòd ego ſum. 19 Amen, amen dico vobis, Qui ſuſcepit eum quẽ miſi, me ſuſcepit: & qui me ſuſcepit, ſuſcepit eum qui miſit me. 20 Hoc dixit Dñs Jeſus, & turbatꝰ eſt ſpiritu ſuo: & teſtis fuit, & dixit; Amen, amen dico vobis, quòd unus ex vobis prodet me. 21 Et aſpexerunt diſcipuli ejus ſe invicèm, & hæſitârunt de quo diceret. 22 Et fuit unus ex diſcipulis ejus recumbens præ diſcipulis ejus in ſinu Dñi Jeſu, & diligebat eum Dominus Jeſus. 23 Et innuit Simon Petrus ei, & dixit ei; Dic mihi de quo loquitur nobis. 24 Et diſcubuit ſupra pectus Domini Jeſu, & dixit ei; Dñe, quis eſt? 25 Et reſpondit Dñs Jeſus, & dixit; Hic eſt pro quo intingam ego panem, & tradam ei: & accepit, et intinxit panem, & dedit Judæ Simonis Iſcariotæ. 26 Et cum hoc pane ſtatim ingreſſus eſt Satanas in eum. Et dixit ei Dñs Jeſus; Quod facis, citò fac. 27 Et neſciebant accumbentes propter quid dixit ei hoc. 28 Et fuerunt qui cogitârunt quòd dixerat ei Dñs Jeſus, quia marſupium cuſtodiebat, (quod capſula *erat* eleemoſynarũ,) Judas, quòd dixerat *inquam* ei Dñs Jeſus; Eme ea quibus opus eſt nobis ad feſtum, & ut demus egenis. 29 Et quum accepiſſet hunc panem, exivit ſtatim noctu. 30

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

23 * ويكي بود از شاكردان كه بر سينهٔ عيسي تكيه كرده بود * وعيسي اورا دوست مي داشت .
24 25 * شمعون صفا بدو اشارت كرد * كه ازو بپرسد براي † كه ميكويد * ان شاكرد بر سينهٔ عيسي
26 افتاد وبدو كفت خداوندم اين كيست * عيسي كفت انكه نانرا تر كنم وبدو دهم . عيسي نانرا
27 تر كرد وبه يهودا پسر شمعون سخريوطا داد * بعد ازان ابليس اورا درشورانيد وعيسي بدو كفت
28 هر چه خواهي كردن زودتر بكن * كسي ازايشان اين راز نمي دانست * كه براي چه بدو كفت .
29 * كساني پنداشتند براي صندوق خزينه مي كويد * وبه يهودا چيزي مي فرمايد † خريدن كه عيدرا
30 در بايست باشد * يا بدرويشان چيزي بدهد * اما يهودا هماندم كه نانرا ستد بيرون رفت در شب .

Erat autem unus ex diſcipulis, qui in ſinu Jeſu recumbens erat, & Jeſus eum charum habebat. 23 *Simeon Cephas ad eum ſignum fecit, ut ab eo interrogaret de quo loqueretur.* 24 *Ille diſcipulus itaque cecidit ſuper pectus Jeſu, & ei dixit; Domine mi, hic quis eſt?* 25 *Jeſus dixit; Ille cui panem intinxero, & illi dedero. Jeſus autem panem intinxit, & Judæ filio Simeonis Iſcariotæ dedit.* 26 *Poſt eà ergo Diabolus eum commovit, et Jeſus ei dixit; Quicquid vis facere, ocyùs fac.* 27 *Nemò autem ex illis hoc ſecretum ſciebat, quorſum ei dixiſſet.* 28 *Quidam enim putabant quod de capſa theſauri loqueretur, & Judæ mandaret aliquid emere, quod ad feſtum neceſſarium eſſet: aut ut aliquid pauperibus daret.* 29 *Judas autem eodem momento, quo panem accepiſſet, egreſſus eſt noctu.* 30

Dixit Jesus, Nunc *glorificatus* est filius hominis: & Deus *glorificatus* est in
31 Λέγει ὁ Ἰησοῦς, Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν
eo. Si Deus *glorificatus* est in eo, & Deus *glorificabit* eum in semetipso: & continuò
32 αὐτῷ. Εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς
glorificabit eum. Filioli, adhuc modicum cum vobis sum. Quæretis me: & sicut dixi
33 δοξάσει αὐτόν. Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. Ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον
Judæis; *Quòd* quò vado ego, vos non potestis venire: & vobis dico modò.
τοῖς Ἰουδαίοις, Ὅτι ὅπου (ν) ὑπάγω ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν· καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι.
Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem: sicut dilexi vos, ut &
34 Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ
vos diligatis invicem. In hoc cognoscent omnes quia mei discipuli estis, si dilectionē habueritis ad invicem.
35 ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.
Dicit ei Simon Petrus; Domine, quò vadis? Respondit *ei* Jesus; Quò vado, non potes me modò sequi: posteà
36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος, Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; Ἀπεκρίθη αὐτῷ (ξ) ὁ Ἰησοῦς, Ὅπου ὑπάγω, οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι· ὕστερον
autem sequêris *me*. Dicit ei Petrus; *Domine, propter quid* non possum te
37 δὲ (ο) ἀκολουθήσεις μοι. Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, διὰ τί οὐ δύναμαί σοι ρκϛ α
sequi modò? animam meam pro te ponam. Respondit ei Jesus,
38 ἀκολουθῆσαι ἄρτι; τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ σοῦ θήσω. (π) Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
Animam tuam pro me pones? Amen, amen dico tibi; Non gallus cantabit,
Τὴν ψυχήν σου ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, Οὐ μὴ ἀλέκτωρ (ρ) φωνήσει,
donec neges me ter.
ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ με τρίς.

CAP. XIV. ιδ'.

Non turbetur vestrum cor: Creditis in Deum, & in me credite.
ρκζ ι ΜΗ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία· πιστεύετε εἰς τὸν Θεὸν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. 1
In domo Patris mei mansiones multæ sunt. Si *autē non*, dixissem vobis: Vado parare locum vobis.
Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός μου μοναὶ πολλαί εἰσιν. εἰ δὲ μή, εἶπον ἂν ὑμῖν· (α) πορεύομαι ἑτοιμάσαι τόπον ὑμῖν. 2
Et si abiero, & præparavero vobis locum, iterùm
Καὶ ἐὰν (β) πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν 3
venio, & accipiam vos ad meipsum: ut ubi sum ego, & vos sitis. Et
ἔρχομαι, καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν, ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, καὶ ὑμεῖς ἦτε. Καὶ 4
quò ego vado scitis, & viam scitis. Dicit ei Thomas; Domine, nescimus
ὅπου ἐγὼ ὑπάγω οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε. Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς, Κύριε, οὐκ οἴδαμεν 5
quò vadis: & quomodò possumus viam scire? Dicit ei Jesus; Ego
ποῦ ὑπάγεις· καὶ πῶς δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ 6
sum via, & veritas, & vita. Nemo venit ad Patrem, *si non* per me.
εἰμι ἡ ὁδὸς, καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωή. οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.
Si cognovissetis me, & Patrem meum cognovissetis utique, & à modò *cognoscitis* eum, &
Εἰ (γ) ἐγνώκειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκειτε ἄν, καὶ ἀπ' ἄρτι γινώσκετε αὐτὸν, καὶ 7
vidistis eum. Dicit ei Philippus; Domine, ostende nobis Patrem, & sufficit nobis.
ἑωράκατε αὐτόν. Λέγει αὐτῷ Φίλιππος, Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. 8

MS. A. (ν) ἐγὼ ὑπάγω, (ξ) Ἰησοῦς, (ο) ἀποκολουθήσεις. Λέγει αὐτῷ Πέτρος, (π) Ἀποκρίνεται Ἰησοῦς, (ρ) φωνήσῃ, Κεφ. ιδ'. MS. A. (α) ὅτι πορεύομαι (β) πορευθῶ, ἑτοιμάσω (γ) ἐγνώκειτε *, καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

31 * ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܗ * ܕܒܬܪ ܩܝܡܬܐ * ܠܕ * ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܗܫܐ ܐܫܬܒܚ
32 ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ. ܘܐܠܗܐ ܐܫܬܒܚ ܒܗ. * ܘܐܢ ܐܠܗܐ ܐܫܬܒܚ ܒܗ. ܘܐܦ ܐܠܗܐ ܡܫܒܚ
33 ܠܗ ܒܗ. ܘܡܚܕܐ ܡܫܒܚ ܠܗ. * ܒܢܝ. ܩܠܝܠ ܬܘܒ ܥܡܟܘܢ ܐܢܐ ܘܬܒܥܘܢܢܝ.
ܘܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪܬ ܠܝܗܘܕܝܐ. ܕܠܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܙܠ ܐܢܐ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܬܐ. ܐܦ
34 ܠܟܘܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܗܫܐ. * ܦܘܩܕܢܐ ܚܕܬܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܬܗܘܘܢ ܡܚܒܝܢ ܚܕ ܠܚܕ.
35 ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܐܚܒܬܟܘܢ. ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܚܒܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. * ܒܗܕܐ ܢܕܥ ܟܠܢܫ ܕܬܠܡܝܕܝ
36 ܐܢܬܘܢ. ܐܢ ܚܘܒܐ ܢܗܘܐ ܒܟܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܡܪܢ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ
ܐܢܬ. ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐܝܟܐ ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܗܫܐ ܕܬܐܬܐ ܒܬܪܝ. ܠܚܪܬܐ
37 ܕܝܢ ܬܐܬܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܡܪܝ ܠܡܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܬܐ ܒܬܪܟ. ܗܫܐ ܢܦܫܝ
38 ܚܠܦܝܟ ܣܐܡ ܐܢܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܢܦܫܟ ܚܠܦܝ ܣܐܡ ܐܢܬ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ
ܠܟ. ܕܠܐ ܢܩܪܐ ܬܪܢܓܘܠܐ ܥܕܡܐ ܕܬܟܦܘܪ ܒܝ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ.

* ܒܕܘܟܪܢܐ ܕܬܐܘܡܐ ܫܠܝܚܐ ܘܕܦܝܠܝܦܘܣ * ܠܗ * * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܕ *

1 2 * ܠܐ ܢܬܕܠܚ ܠܒܟܘܢ. ܗܝܡܢܘ ܒܐܠܗܐ ܘܒܝ ܗܝܡܢܘ. * ܣܓܝܐܢ ܐܢܝܢ ܐܘܢܐ ܒܒܝܬ ܐܒܝ.
3 ܘܐܠܘ ܠܐ ܐܡܪ ܗܘܝܬ ܠܟܘܢ. ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܕܐܛܝܒ ܠܟܘܢ ܐܬܪܐ. * ܘܐܢ ܐܙܠ ܐܢܐ ܐܛܝܒ ܠܟܘܢ ܐܬܪܐ.
4 ܬܘܒ ܐܬܐ ܐܢܐ ܘܕܒܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܠܘܬܝ. ܕܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܝܬܝ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܗܘܘܢ. * ܘܠܐܝܟܐ ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܝܕܥܝܢ
5 ܐܢܬܘܢ. ܘܐܘܪܚܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܐܡܪ ܠܗ ܬܐܘܡܐ. ܡܪܢ. ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܐܢܬ. ܘܐܝܟܢܐ
6 ܡܫܟܚܝܢܢ ܐܘܪܚܐ ܠܡܕܥ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܐܘܪܚܐ ܘܫܪܪܐ ܘܚܝܐ. ܠܐ ܐܢܫ ܐܬܐ ܠܘܬ ܐܒܝ
7 ܐܠܐ ܒܝ. * ܐܠܘ ܠܝ ܝܕܥܬܘܢ ܗܘܝܬܘܢ. ܐܦ ܠܐܒܝ ܝܕܥܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. ܘܡܢ ܗܫܐ ܝܕܥܬܘܢ
8 ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܘܚܙܝܬܘܢܝܗܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܝܦܘܣ. ܡܪܢ. ܚܘܢ ܠܐܒܐ ܘܣܦܩ ܠܢ.

Matutinis Dominicæ V. post resurrectionem. 34.

Porrò dixit Jesus; Nunc glorificatus est Filius hominis, & Deus glorificatus est in eo. 31 Quòd si Deus glorificatus est in eo, Deus 32 quoque glorificat eum in sese, & statim glorificabit eum. Filioli mei, paulisper adhuc 33 vobiscum sum: & quæretis me; sed quemadmodum dixi Judæis, Quò ego vado, vos non potestis venire: etiam vobis nunc dico. Præceptum novum do vobis ut diligatis alius 34 alium: prout ego dilexi vos, vos quoque diligatis alius alium. In hoc noverit unusquisque 35 discipulos meos vos esse, si dilectio fuerit in vobis unius ad alium. Dixit ei Simon 36 Cepha; Domine noster, quo vadis? Respondit Jesus, & dixit ei; Quò vado non potes nunc venire post me: tandem verò venies. Dixit ei Simon Petra; 37 Domine mi, quare non possum post te ire? nunc animam meam pro te ponam. Dixit 38 ei Jesus; Animam tuam pro me pones? Amen, amen dico tibi, Non cantabit gallus usquequò me abnegaveris tribus vicibus.

In commemoratione Thomæ Apostoli & Philippi. 35.

CAP. XIV.

NOn turbetur cor vestrum: credite in 1 Deum, & in me credite. Multæ sunt man- 2 siones in domo Patris mei: alioqui dixissem vobis: proficiscor paraturus vobis locum. Et si proficiscor paraturus vobis locum, 3 rursùs veniam & assumam vos ad me, ut ubi ego sum, & vos quoque sitis. Et quò 4 vado scitis, & viam scitis. Dixit ei Tho- 5 ma; Domine noster, nescimus quò abeas: & quomodò possumus viam scire? Dixit 6 ei Jesus; Ego sum Via, & Veritas, & Vita: nemò venit ad Patrem meum nisi per me. Si me nôssetis, etiam Patrem meum 7 nôssetis: & jam nunc cognoscitis eum, & eum vidistis. Dixit ei Philippus; Domine 8 noster, ostende nobis Patrē, & sufficit nobis.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

31 32 * وعيسي كفت اين ساعت فرزند ادمي ستوده شد خدا بدو ستوده شود * * وچون خدا
33 ستوده شد * خدا نيز اورا بدو ستوده دارد * وانكه اورا ستايش دهد * * اي فرزندان من اندكي
ديكر با شما باشم * و مرا بجوييد * وان چنانك به يهوديان كفتم * دران جايكاه كه من بروم شما
34 نتوانيد آمدن * وباز بشما مي كويم * * اكنون سپارش نو بشما مي دهم * كه يكديكررا دوست
35 داريد * انچنانك من شمارا دوست داشتم * * تا هر كسي بداند كه شما شاكردان منيد * اكر شمارا
36 با يكديكر دوستي باشد * * شمعون صفا بمسيح كفت * خداوند ما تا كجا مي روي * عيسي
جواب داد وبدو كفت هر كجا كه من بروم تو اكنون نمي تواني آمدن † درپي من * پستر از
37 من بيايي * * شمعون كفت خداوندم * چرا اين ساعت † درپي تو نتوانم امدن * بيايم * وجان
38 خود را عوض تو بدهم * * عيسي بدو كفت * جان خود عوض ندهي * ليكن راست راست بتو
بكويم * كه هنوز خروس بانك نزده باشد كه تو سه بار مرا منكر شوي *
1 2 * دل شما پريشان نشود بخدا ايمان † بياوريد وبمن ايمان بياوريد * * بسيار منزلها درخانه پدرم

Et Jesus dixit; Hâc horâ Filius hominis glorificatus est, ut Deus in eo glorificetur. 31 *Et cùm Deus glorificatus sit, Deus etiam ipsum in sese glorificabit, & illo tempore ipsi laudem dabit.* 32 *O Filii mei paulisper adhuc vobiscum ero: & me quæretis, & sicut Judæis dixi; In eum locum, quo ego ibo, vos non poteritis venire: rursùs etiam vobis dico.* 33 *Nunc mandatum novum vobis do, ut unus alium diligatis, quemadmodum ego vos dilexi.* 34 *Ut unusquisque sciat, quòd vos discipuli mei estis, si vobis uni erga alterum dilectio fuerit.* 35 *Simeon Cephas Christo dixit; Domine noster usque quò abis? Jesus responsum dedit, & ei dixit; Quocunque ego abeam, tu nunc non potes venire per vestigia mea: sed post me venies.* 36 *Simeon dixit; Domine mi, quare hâc horâ per vestigia tua non possum venire? Veniam, & animam meam pro te dabo.* 37 *Jesus ei dixit; Animam tuam pro me non dabis: sed verè, verè tibi dico, quòd nondum gallus vociferatus fuerit, quin tu tribus vicibus me abnegaveris.* 38

CAP. XIV.

COr vestrum anxium ne sit: 1 *in Deum credite, & in me fidem habete. Multæ* 2 *mansiones in domo patris mei*

Verſio VULGATA LATINA.

dixit Jeſus; Nunc clarificatus eſt filius hominis: & Deus clarificatus eſt in eo.
32 Si Deus clarificat' eſt in eo, & Deus clarificabit eum in ſemetipſo: & continuò clari-
33 ficabit eum. Filioli, adhuc modicùm vobiſcum ſum. Quæretis me: & ſicut dixi Ju-
34 dæis; Quò ego vado, vos non poteſtis venire: & vobis dico modò. Mandatum
novum do vobis; Ut diligatis invicèm, ſicut dilexi vos, ut & vos diligatis invicém.
35 In hoc cognoſcent omnes quia diſcipuli mei eſtis, ſi dilectionem habueritis ad in-
36 vicém. Dicit ei Simon Petrus; Domine, quò vadis? Reſpondit Jeſus; Quò ego
37 vado, non potes me modò ſequi: ſequêris autem poſteà. Dicit ei Petrus; Quarè
38 non poſſum te ſequi modò? animam meam pro te ponam. Reſpondit ei Jeſus;
Animam tuam pro me pones? Amen, amen dico tibi; Non cantabit gallus, donec
ter me neges.

CAP. XIV.

Non turbetur cor veſtrum. Creditis in Deum, & in me credite. In domo Patris 1
mei manſiones multæ ſunt: ſi quò minùs, dixiſſem vobis: Quia vado parare vobis 2
locum. Et ſi abiero, & præparavero vobis locum: iterùm venio, & accipiam vos ad 3
me ipſum, ut ubi ſum ego, & vos ſitis. Et quò ego vado ſcitis, & viam ſcitis. 4
Dicit ei Thomas; Domine, neſcimus quò vadis: & quomodò poſſumus viam ſcire? 5
Dicit ei Jeſus; Ego ſum via, & veritas, & vita: nemo venit ad Patrem, niſi per me. 6
Si cognoviſſetis me, & Patrem meum utique cognoviſſetis: & amodò cognoſcetis 7
eum, & vidiſtis eum. Dicit ei Philippus; Domine, oſtende nobis Patrem, & ſuf- 8
ficit nobis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

31 * فقال يسوع الان مجد ابن الانسان * والله مجد فيه * فان كان الله مجد فيه * فالله يمجده
32 في ذاته وللوقت يمجده * الفصل الثاني والثلثون * يا بني انا معكم زمنا قليلا
33 وتطلبوني فلا تجدوني * كما قلت لليهود انه حيث امضي انا اليه لا تقدرون علي المصير اليه *
34 واقول لكم الان ايضا * لاني اعطيكم وصية جديدة ان يحب بعضكم بعضا كما احببتكم *
35 كي انتم ايضا يحب بعضكم بعضا * بهذا يعرف كل احد انكم تلاميذي ان كان فيكم حب
36 بعضكم لبعض * قال له سمعون الصفا الي اين تذهب يا سيد * اجابه يسوع الي حيث اذهب
37 لست الان تقدر ان تتبعني لكنك تاتي اخيرا * قال له بطرس يا سيد لم لا اقدر الان اتبعك
38 والان ابذل نفسي عنك * اجابه يسوع اانت تبذل نفسك فداي * امين امين اقول لك انه
لن يصيح الديك حتي تنكرني ثلث مرات *

1 * لا تضطرب قلوبكم * امنوا بالله وامنوا بي ايضا * ان المنازل في بيت ابي كثيرة * ولولا ذلك 2
3 لكنت اقول لكم اني انطلق لاصلح لكم مكانا * وان انطلقت واعددت لكم مكانا فسوف
4 اتي واخذكم الي لتكونوا انتم حيث اكون انا * وانتم عارفون الي اين اذهب وتعرفون الطريق *
5 * قال له توما يا سيد ما نعلم اين تذهب وكيف نقدر ان نعرف الطريق * قال له يسوع انا 6
7 هو الطريق والحق والحياة * لا ياتي احد الي ابي الا بي * لو كنتم تعرفوني لعرفتم ابي ايضا *
ومن الان تعرفونه وقد رايتموه ايضا * الفصل الثالث والثلثون *
8 * قال له فيلبس يا سيد ارنا الاب وحسبنا *

Et dixit Jeſus; Nunc glorificatus eſt 31
Filius hominis, & Deus glorificatus eſt
in eo. Quòd ſi Deus glorificatus eſt in 32
eo, ergò Deus glorificabit eum in ſemet-
ipſo, & continuò glorificabit eum.

Sectio trigeſima ſecunda.

O filii mei, ego vobiſcum ſum tempore 33
brevi; & quæretis me, & non invenie-
tis me. Quemadmodum dixi Judæis,
quòd quò vado ego, non poteſtis venire;
ita dico vobis nunc etiam. Nam ego do 34
vobis mandatum novum, ut diligat alter
alterum, ſicut dilexi vos, ut vos etiam
diligatis alter alterum. In hoc cognoſcet 35
unuſquiſque vos eſſe diſcipulos meos, ſi
fuerit in vobis dilectio alterius in alte-
rum. Dixit ei Simon Petra; Quò va- 36
dis, Domine? Reſpondit ei Jeſus; Quò
vado, non potes nunc ſequi me, ſed veni-
es poſtremò. Dixit ei Petrus; Domine, 37
quare non poſſum modò ſequi te, quum
nunc permutem animam meam pro te?
Reſpondit ei Jeſus; Tune permutas 38
animam tuam pro me? Amen, amen di-
co tibi, quòd minimè cantabit gallus,
quin abneges me tribus vicibus.

CAP. XIV.

Non turbetur cor veſtrum, credite in 1
Deum, & credite in me etiam. Nam 2
manſiones in domo Patris mei, multæ
ſunt: alioquin dicerem vobis: quòd ab-
eam ad parandum vobis locum. Et ſi 3
abiero, & præparavero vobis locum, fu-
turum eſt ut veniam, & accipiam vos ad
me, quatenus ſitis vos ubi ero ego. Et 4
vos quidem nôſtis quò vado, & nôſtis
viam. Dixit ei Thomas; Domine, igno- 5
ramus quo vadis: Et quomodò poſſu-
mus cognoſcere viam? Dixit ei Jeſus; 6
Ego ſum via, & veritas, & vita.
Non venit quiſquam ad Patrem meum,
niſi per me. Si nôſſetis me, certè 7
noſceretis Patrem meum etiam: &
amodò cognoſcitis eum, & vidiſtis eum
etiam.

Sectio trigeſima tertia.

Dixit ei Philippus; Domine, oſtende 8
nobis Patrem, & ſufficit nobis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

31 ወእምድኅረ፡ወፅአ፡ውእተ፡ጊዜ፡ይቤ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ይእዜኬ፡ እንከ፡ተሰብሐ፡ወ
32 ልደ፡እጓለ፡እመ፡ሕያው፡ወእግዚአብሔር፡ተሰብሐ፡ቦቱ፡፡ ወእመሰ፡እግዚአብሔር፡
ተሰብሐ፡ቦቱ፡እግዚአብሔርኒ፡ይሴብሖ፡ወሶቤሃ፡ይሴብሖ፡፡ በጸሎት፡ኃሙ
ስ፡እምድኅረ፡ክፍት፡ይቄድሱ፡ ወእምድኅረ፡ቀደሱ፡ያነብቡ፡፬ ጰራቅሊጦስ፡፡ በ
33 ጰራቅሊጦስ፡፡ ደቂቅየ፡ዓዲ፡ሕደጠ፡ ሃለውኩ፡ምስሌክሙ፡ወተኃሥሡኒ፡ወ
በከመ፡እቤሎሙ፡ለአይሁድ፡ኀበ፡አነ፡አሐውር፡ እንትሙ፡ኢትክሉ፡መጺአ፡፡ወለክሙ
34 ኒ፡ እብለክሙ፡ይእዜ፡፡ ወእሁበክሙ፡ሐዲሰ፡ትእዛዘ፡ከመ፡ትትፋቀሩ፡በበይናቲክሙ፡
35 በከመ፡አነ፡አፍቀርኩክሙ፡፡ከመ፡አንትሙኒ፡ትትፋቀሩ፡በበይናቲክሙ፡፡ ወበዝንቱ፡
ያአምሩክሙ፡ኵሉ፡ከመ፡ አርድእየ፡አንትሙ፡ እመ፡ተፋቀርክሙ፡ በበይናቲክሙ፡፡
36 ወይቤሎ፡ስምዖን፡ጴጥሮስ፡እግዚኦ፡አይቴኑ፡ተሐውር፡፡ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ኢየ
ሱስ፡ ወይቤሎ፡ኀበ፡አነ፡ አሐውር፡ኢትክል፡ ተሊውቶትየ፡ይእዜ፡ ወባሕቱ፡ድኅረሰ፡ትተ
37 ሉ፡፡ ወይቤሎ፡ጴጥሮስ፡ እግዚኦ፡በመንት፡ኢይክል፡ተሊወተከ፡ይእዜ፡ነፍስየ፡ጥ
38 ቀ፡ እሜጡ፡ በእንቲአከ፡፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ነፍሰከኑ፡ት
ሜጡ፡ በእንቲአየ፡፡ አሜን፡ አሜን፡ እብለከ፡ኢይነቁ፡ዶርሆ፡ እስከ፡ሠልስ፡ትክሕደ
1 ኒ፡፡ 10 በሣልስ፡ ጰራቅሊጦስ፡፡ ወኢይደንግፅክሙ፡ልብክ
2 ሙ፡ እመኑ፡በእግዚአብሔር፡ ወእመኑ፡ቢየ፡፡ ውስተ፡ ቤተ፡ አቡየ፡ብዙኅ፡ማኅደረ
3 ቦ፡፡ናሁ፡ እብለክሙ፡እሐውር፡ወአስተደሉ፡ለክሙ፡ማኅደረ፡፡ ወእምድኅረ፡ሖር
4 ኩ፡ወአስተደለውኩ፡ለክሙ፡መካነ፡ካዕበ፡ እመጽእ፡ወእነሥአክሙ፡ኀቤየ፡ከመ፡ተሃል
5 ው፡ኀበ፡ሃለውኩ፡ አነ፡ አንትሙኒ፡፡ ከመ፡ተእምሩ፡ፍኖተ፡ኀበ፡አሐውር፡፡ ወይ
6 ቤሎ፡ቶማስ፡ እግዚኦ፡ዘኢናአምር፡ኀበ፡ተሐውር፡እፎ፡ ናአምር፡ፍኖቶ፡፡ ወይቤ
7 ሎ፡ኢየሱስ፡አነ፡ውእቱ፡ፍኖት፡ጽድቅ፡ወሕይወት፡ወአልቦ፡ዘይመጽእ፡ኀበ፡አብ፡ ዘእንበለ፡ እንተ፡ኀቤየ፡፡ እመ፡ኪያየ፡ አእመርክሙ፡ አእመርክሞ፡ለ
8 አቡየ፡፡ወይእዜሰ፡ታአምርክምዎ፡ ወርኢክምዎ፡፡ ወይቤሎ፡ፊልጶስ፡እግዚኦ፡አርእየነ፡ለአብ፡ ወየአክለነ፡፡

Et poſtquàm exiviſſet, iſto tempore dixit Dñs Jeſus; Nunc igitur glorificatus eſt 31
Filius hominis, & Deus glorificatus eſt in eo. Et ſi Deus glorificatus eſt in eo, 32
Deus etiam glorificabit eum, & ſtatim glorificabit. *In Oratione quintæ paſ-*
chatis: poſteà hoſtiam conſecrabunt; & poſt conſecrationẽ ejus dicent quatuor vi-
cibus, Paraclete. Pro paracleto. Filii mei, adhuc modicũ fui vobiſcũ. Et 33
quæretis me: & ſicut dixi Judæis, Quò ego vado, vos non poteſtis venire; & vo-
bis dico nunc. Et dabo vobis novum mandatum, ut diligatis invicém: ſicut ego 34
dilexi vos, ſic vos diligatis inter vos. Et in hoc cognoſcent vos omnes, quòd diſci- 35
puli mei eſtis, ſi dilexeritis invicẽ. Et dixit ei Simon Petrus; Dñe, quò vadis? Et 36
reſpondit Dñs Jeſus, & dixit ei; Quò ego vado, non potes ſequi me nunc; ſed
poſteà ſequêris. Et dixit ei Petrus; Domine, quare non poſſum ſequi te nunc? a- 37
nimam meam ipſam tradã pro te. Et reſpondit Dñs Jeſus, & dixit ei; Animam 38
tuam trades propter me? Amen, amen dico tibi, Non cantabit gallus, uſquequò
ter abnegaveris me. *Pro tertio Paracleto.*

CAP. XIV.

Ne turbetur cor veſtrum: credite in Deo, & credite in me. In domo Patris 1
mei multæ habitationes ſunt. Ecce dico vobis; Ibo, & præparabo vobis habi- 2
tationem. Et poſtquàm profectus fuerim, & præparaverim vobis locum, iterũ ve- 3
niam, & aſſumam vos ad me, ut ſitis ubi fui ego, vos etiam: Ut ſciatis viam quò 4
vado, Et dixit ei Thomas; Dñe, neſcimus quò vadis: quomódo ſciemus viam? 5
Et dixit ei Jeſus; Ego ſum via, veritas, & vita: & nemo eſt qui veniet ad Patrem, 6
niſi per me. Si me noviſtis, noviſtis Patrem meum: & nunc noviſtis eum, & vi- 7
diſtis eum. Et dixit ei Philippus; Dñe, oſtende nobis Patrem, & ſufficit nobis. 8

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 هست * واكر بشما كفتم بروم وجايكه براي شما آماده † ومعد دارم * ويا بروم وجايكاه †
براي شما راست كنم * انكه بيايم وشمارا ببرم پيش خود * تا هر كجا كه من باشم *
4 شمانيز انجا باشيد * وهر كجا من بروم شما راه را بدانيد * توما بمسيح كفت خداوند مانمي 5
6 دانيم كجا مي روي * وچكونه توانيم دانستن وراه بيابيم * عيسي بدو كفت منم من راه حقيقت
7 وزندكاني كسي پيش پدرم نيايد مكر بمن * اكر مرا مي دانستيد پدرم را نيز مي دانستيد واين
8 ساعت اورا بشناسيد واورا بديد * فيليبوس بدو كفت خداوند پدر خودرا بما بنماي وهمين كن

ſunt: & ſi vobis dixero; Ibo, &
vobis locum paratum & inſtructum
habebo: Sive ivero, & locum vo- 3
bis paravero, tunc veniam & vos
aſſumam ad meipſum, ut ubicunque
ego fuero, vos etiam illic ſitis: Et 4
quocunque ego ivero, vos viam ſci-
atis. Thomas Chriſto dixit; Do- 5
mine noſter, neſcimus quò vadas,
& quomodò ſciamus & inveniamus
viam? Jeſus illi dixit; Ego ſi- 6
ſum via, veritas, & vita: nemo
ad Patrem meum veniet, niſi per
me. Si me nôſſetis, Patrem meum 7
etiam nôſſetis: & ex hac hora eum
cognoſcetis & eum ſcietis. Phi- 8
lippus ei dixit; Domine, Patrem
tuum nobis oſtende, & demonſtra-

Dicit ei Jesus; *Tantum tempus cum vobis* sum, & non *cognovisti* me, Philippe?
9 Λέγει αὐτῷ (δ) ὁ Ἰησοῦς, Τοσοῦτον χρόνον μεθ᾽ ὑμῶν εἰμι, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε;
Videns me, *vidit* Patrem. *Et* quomodò tu dicis; Ostende nobis Patrem?
ὁ ἑωρακὼς ἐμὲ, ἑώρακε τὸν πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις, Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα;
Non *credis*, quia ego in Patre, & Pater in me est? Verba quæ ego loquor
10 Οὐ πιστεύεις, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστι; τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ
vobis, à meipso non loquor: *At* Pater in me manens, ipse facit opera. *Credi-*
11 ὑμῖν, ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, αὐτὸς ποιεῖ τὰ ἔργα. Πιστεύε-
te mihi quia ego in Patre, & Pater in me: *Si autem non*, propter opera ipsa
τέ μοι ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ (ε) πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί· εἰ δὲ μή, διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ
credite *mihi*. Amen, amen dico vobis; *Credens* in me, opera quæ ego facio,
12 πιστεύετέ μοι. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ,
& ipse faciet, & majora horum faciet: quia ego ad Patrem *meum* vado.
κἀκεῖνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν (ζ) πατέρα μου πορεύομαι.
Et quodcunque petieritis in nomine meo, hoc faciam: ut glorificetur Pater in
13 Καὶ ὅ, τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατὴρ ἐν — ρκη
filio. Si quid petieritis in nomine meo, *ego* faciam. Si diligitis me, δ
14 τῷ υἱῷ. Ἐάν τι αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί (η) μου, ἐγὼ ποιήσω. Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με,
15 mandata mea servate. Et ego rogabo Patrem, & alium Paracletum dabit
16 τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε. Καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει
vobis, ut maneat *cum vobis* in æternum, Spiritum veritatis, quem mundus non potest
17 ὑμῖν, ἵνα μένῃ μεθ᾽ ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, Τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται
accipere, quia non videt eum, nec scit eum: Vos autem cognoscitis eum: qnia apud
λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ, οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτὸ, ὅτι παρ᾽
vos manet, & in vobis erit. Non relinquam vos orphanos: *venio* ad vos. Adhuc
ὑμῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται. Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρφανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Ἔτι 18
modicū, & mundus me non jam videt: Vos autem videtis me: quia ego vivo, & vos 19
μικρὸν, καὶ ὁ κόσμος με οὐκ ἔτι θεωρεῖ· ὑμεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ ζῶ, καὶ ὑμεῖς
vivetis. In illo die cognoscetis vos, quia ego in Patre meo, & vos in
ζήσεσθε. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ (θ) γνώσεσθε ὑμεῖς, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρί μου, καὶ ὑμεῖς ἐν 20
me, & ego in vobis. *Habens* mandata mea, & *servans* ea, ille est *diligens*
— ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου, καὶ τηρῶν αὐτὰς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν 21
ρκθ me: *at diligens* me, diligetur à Patre meo, & ego diligam eum, & manifestabo
α με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρός μου, καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτὸν, καὶ ἐμφανίσω
— ei meipsum. Dicit ei Judas, (non Iscariotes;) Domine, quid factum est, quia nobis
ρλ αὐτῷ ἐμαυτόν. Λέγει αὐτῷ Ἰούδας, (οὐχ ὁ Ἰσκαριώτης,) Κύριε, τί γέγονεν ὅτι ἡμῖν 22
ι *futurus* es *manifestare* teipsum, & non mundo? Respondit Jesus, & dixit ei; Si
μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτὸν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ; Ἀπεκρίθη (ι) ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐάν 23
quis diligit me, sermonem meum servabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum ve-
τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐλευ-
niemus, & mansionem apud eum faciemus. Non *diligens* me, sermones meos non
— σόμεθα, καὶ μονὴν παρ᾽ αὐτῷ ποιήσομεν. Ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τοὺς λόγους μου οὐ 24
ρλα servat. Et *sermo* quem audistis, non est meus, sed *mittentis* me Patris.
α τηρεῖ. καὶ ὁ λόγος ὃν ἀκούετε, οὐκ ἔστιν ἐμὸς, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με πατρός.

MS.A. (δ) Ἰησοῦς, (ε) πατρὶ, * εἰ δὲ μή, (ζ) πατέρα πορεύομαι. (η) μου, τοῦτο ποιήσω. (θ) γνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ (ι) Ἰησοῦς

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܗܢܐ ܟܠܗ ܙܒܢܐ ܥܡܟܘܢ ܐܢܐ. ܘܠܐ ܝܕܥܬܢܝ ܦܝܠܝܦܘܣ. ܡܢ ܕܚܙܢܝ
ܚܙܐ ܠܐܒܐ. ܘܐܝܟܢܐ ܐܢܬ ܐܡܪ ܐܢܬ ܚܘܢ ܠܢ ܐܒܐ. * ܠܐ ܡܗܝܡܢ ܐܢܬ ܕܐܢܐ ܒܐܒܝ ܘܐܒܝ ܒܝ. 10
ܘܡܠܐ ܗܠܝܢ ܕܐܢܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ. ܡܢ ܢܦܫܝ ܠܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ. ܐܒܝ ܕܝܢ ܕܒܝ ܥܡܪ. ܗܘ
ܥܒܕ ܥܒܕܐ ܗܠܝܢ. * ܗܝܡܢܘ ܕܐܢܐ ܒܐܒܝ ܘܐܒܝ ܒܝ. * ܘܐܢ ܠܐ ܐܦܢ ܡܛܠ ܥܒܕܐ ܗܝܡܢܘ. 11 12
ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܝ. ܥܒܕܐ ܕܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܐܦ ܗܘ
ܢܥܒܕ. ܘܕܝܬܝܪܢ ܡܢ ܗܠܝܢ ܢܥܒܕ. ܕܐܢܐ ܠܘܬ ܐܒܝ ܐܙܠ ܐܢܐ. * ܘܡܕܡ ܕܬܫܐܠܘܢ ܒܫܡܝ 13
ܐܥܒܕ ܠܟܘܢ. ܕܢܫܬܒܚ ܐܒܐ ܒܒܪܗ. * ܘܐܢ ܬܫܐܠܘܢܢܝ ܒܫܡܝ ܐܢܐ ܐܥܒܕ. 14
* ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܦܢܛܩܘܣܛܐ * ܠܗ * ܐܢ ܪܚܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ 15
ܦܘܩܕܢܝ ܛܪܘ. * ܘܐܢܐ ܐܒܥܐ ܡܢ ܐܒܝ. ܘܐܚܪܢܐ ܦܪܩܠܛܐ ܢܬܠ ܠܟܘܢ. ܕܢܗܘܐ 16
ܥܡܟܘܢ ܠܥܠܡ. * ܪܘܚܐ ܕܫܪܪܐ. ܗܘ ܕܥܠܡܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܩܒܠܘܬܗ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܚܙܝܗܝ 17
ܘܠܐ ܝܕܥܗ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܕܠܘܬܟܘܢ ܥܡܪ ܘܒܟܘܢ ܗܘ. * ܠܐ ܫܒܩ ܐܢܐ 18
ܠܟܘܢ ܝܬܡܐ. ܐܬܐ ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܘܬܟܘܢ ܩܠܝܠ ܚܪܝܢ. * ܘܥܠܡܐ ܠܐ ܚܙܐ ܠܝ. ܐܢܬܘܢ 19
ܕܝܢ ܚܙܝܬܘܢܢܝ. ܕܐܢܐ ܚܝ ܐܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܚܘܢ. * ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܬܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܒܐܒܝ. 20
ܘܐܢܬܘܢ ܒܝ. ܘܐܢܐ ܒܟܘܢ ܐܢܐ. * ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܘܬܗ ܦܘܩܕܢܝ ܘܢܛܪ ܠܗܘܢ. 21
ܗܘ ܗܘ ܡܚܒ ܠܝ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܪܚܡ ܠܝ ܢܬܪܚܡ ܡܢ ܐܒܝ. ܘܐܢܐ ܐܪܚܡܝܘܗܝ ܘܐܚܘܝܘܗܝ
ܢܦܫܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܗܘܕܐ ܠܐ ܗܘܐ ܣܟܪܝܘܛܐ. ܡܪܝ. ܡܢܘ ܠܢ ܕܠܢ ܥܬܝܕ ܐܢܬ ܠܡܚܘܝܘ 22
ܢܦܫܟ ܘܠܐ ܗܘܐ ܠܥܠܡܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢ ܕܪܚܡ ܠܝ. ܡܠܬܝ ܢܛܪ. ܘܐܒܝ 23
ܢܪܚܡܝܘܗܝ. ܘܠܘܬܗ ܐܬܝܢܢ. ܘܐܘܢܐ ܠܘܬܗ ܥܒܕܝܢܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܠܐ ܪܚܡ ܠܝ ܡܠܝ 24
ܠܐ ܢܛܪ. ܘܡܠܬܐ ܗܕܐ ܕܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܗܘܬ ܕܝܠܝ. ܐܠܐ ܕܐܒܐ ܕܫܕܪܢܝ.

9 Dixit ei Jesus; Hoc toto tempore vobiscum sum, & non cognovisti me, Philippe? Qui me videt, vidit Patrem: quomodo ergò tu dicis, Ostende nobis Patrem? 10 Non credis me in Patre meo, & Patrem meum in me esse? porrò verba illa quæ ego loquar, à meipso non loquor: Pater autem meus, qui in me habitat, ipse facit opera ista. 11 Credite me esse in Patre meo, & Patrem meum in me. Sin minus, saltem propter opera credite. 12 Amen amen dico vobis; Qui credit in me, opera illa quæ ego facio, & ipse faciet, ac majora his faciet. Nam ego ad Patrem meum proficiscor. 13 Et quicquid petieritis in nomine meo, faciam vobis, ut glorificetur Pater in Filio suo. 14 Quòd si petieritis à me in nomine meo, ego faciam.

Vespere dominicæ Pentecostes. 36.

15 Si diligitis me, mandata mea servate. 16 Et ego postulabo à Patre meo, & alium Paracletum dabit vobis, ut sit vobiscum in æternum, 17 Spiritum veritatis, quem mundus non potest recipere, propterea quòd non vidit eum, nec eum novit: vos autem cognoscitis eum, quoniam apud vos manet, & in vobis est. 18 Non relinquam vos orphanos: venturus sum enim ad vos paulò post. 19 Et mundus non videbit me, vos autem videbitis me: quia vivo ego, & vos vivetis. 20 In illo die scietis me esse in Patre meo, & vos in me, & me in vobis. 21 Apud quem sunt præcepta mea, & qui custodit ea, is ille est qui diligit me: is autem qui diligit me, diligetur à Patre meo: & ego diligam eum, ac ostendam ei meipsum. 22 Dixit ei Juda, non ille Iscariotes; Domine mi, quid sibi vult; Nobis ostensurus es teipsum, non autem mundo? 23 Respondit Jesus, & dixit ei; Qui diligit me, sermonem meum servat: & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, mansionemque apud eum faciemus. 24 Is autem qui non diligit me, sermonem meum non servat: & sermo iste quem auditis, meus non est, sed Patris qui misit me.

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 * عيسي بدو كفت چندين روزكار† با شما بودم * ومرا نشناختيد * بي شك هر كه مرا ديد پدررا
10 ديد * و تو چكونه مي كويي پدررا بما بنماي * * تو ايمان نمي اوري كه من در پدرم * و پدر
در من * و سخنها كه مي كويم از پدرم كه در من ساكنست * اوست كه اين كردارها مي كند *
11 * ايمان بياوريد كه من در پدرم و پدر در من * واكر نه براي كردارها نيز ايمان † بياوريد *
12 * راست راست بشما مي كويم * هر كه بمن ايمان بياورد * كردارهايي كه من مي كنم او نيز
13 بكند * [وبزركتر ازين بكند] كه من پيش پدرم مي روم * * وهرچه بنام من بطلبيد * با شما
14 بدهم * كه پدر بفرزند خود ستوده شود * * واكر از من بخواهيد بنام من من بكنم
15 سي مژده دادن مسيح بآمدن روح فارقليط * وعيسي بشاكردان كفت اكر مرا دوست
16 مي داريد * سپارشهاء مرا نكه داريد * * ومن از خدا بخواهم * تا فارقليط بشما دهد * وتا ابد بشما
17 باشد * * جان راستي را كه همه عالم انرا نتوانند پذيرفتن * براي انك اورا نديدند ونه شناختند *
18 شما اورا بدانيد * كه پيش شما مقام كيرد * وپيش شماست * * ومن شمارا يتيم نكذارم * ليكن اندك وقت
19 ديكر پيش شما بيايم * * وعالم مرا نبيند * شماييد كه مرا ببينيد كه من زنده ام * وشما نيز زنده باشيد *

9 *Jesus ei dixit; Tanto tempore vobiscum fui, & me non nôstis? Sine dubio quicunque me vidit, Patrem vidit: tu igitur quomodo dicis, Patrem nobis ostende?* 10 *Tu fidem non habes, quòd ego in Patre sum, & Pater in me, & verba quæ loquor, à Patre meo sunt, qui in me manet? Ille est qui hæc opera facit.* 11 *Fidem habete quòd ego in Patre sum, & Pater in me: sin minus, propter opera etiam fidem habeatis.* 12 *Verè, verè vobis dico; Quicunque in me fidem habuerit, opera quæ ego facio ille etiam faciet, & majora his faciet: quia ego ad Patrem meum abeo.* 13 *Et quicquid in nomine meo petieritis, vobis dabo: ut Pater in filio suo glorificetur.* 14 *Et si à me petieritis in nomine meo, ego faciam.*

XXX. Annuntiat Christus adventum Spiritûs Paracleti.

15 *Et Jesus discipulis dixit; Si me ametis, præcepta mea servate.* 16 *Et ego à Deo petam, ut Paracletum vobis det, & in æternum vobiscum erit,* 17 *Spiritum veritatis, quem totus mundus non possunt accipere, propterea quòd eum non viderunt neque cognoverunt: vos autem eum cognoscetis, quia apud vos locum cepit & vobiscum est.* 18 *Et ego vos orphanos non relinquam, sed parvo tempore adhuc ad vos veniam.* 19 *Et mundus me non videbit: vos estis qui me videbitis: quia ego vivens sum & vos etiam viventes eritis.*

Verſio VULGATA LATINA.

9 Dicit ei Jeſus ; Tanto tempore vobiſcum ſum : & non cognoviſtis me ? Philippe,
qui videt me, videt & Patrem. Quomodò tu dicis ; Oſtende nobis Patrem ?
10 Non credidis, quia ego in Patre, & Pater in me eſt ? Verba, quæ ego loquor vobis,
11 à me ipſo non loquor. Pater autem in me manens, ipſe facit opera. Non
12 creditis, quia ego in Patre , & Pater in me eſt ? Alioquin propter opera ipſa
credite. Amen, amen dico vobis; Qui credit in me, opera quæ ego facio, & ipſe
13 faciet, & majora horum faciet : quia ego ad Patrem vado. Et quodcunque petieritis
14 Patrem in nomine meo, hoc faciam : ut glorificetur Pater in Filio. Si
15 quid petieritis me in nomine meo, hoc faciam. Si diligitis me, mandata mea ſervate.
16 Et ego rogabo Patrem, & alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiſcum
17 in æternum, Spiritum veritatis, quem mundus non poteſt accipere, quia
non videt eum, nec ſcit eum: vos autem cognoſcetis eum ; quia apud vos manebit, 18
& in vobis erit. Non relinquam vos orphanos : veniam ad vos. Adhuc 19
modicùm : & mundus me jam non videt. Vos autem videtis me : quia ego vivo,
& vos vivetis. In illo die vos cognoſcetis, quia ego ſum in Patre meo, & vos 20
in me, & ego in vobis. Qui habet mandata mea, & ſervat ea : ille eſt, qui diligit 21
me. Qui autem diligit me, diligetur à Patre meo : & ego diligam eum, &
manifeſtabo ei meipſum. Dicit ei Judas, non ille Iſcariotes; Domine, quid factum 22
eſt, quia manifeſtaturus es nobis teipſum, & non mundo ? Reſpondit Jeſus , 23
& dixit ei ; Si quis diligit me, ſermonē meum ſervabit, & Pater meus diliget eum, &
ad eum veniemus, & manſionem apud eum faciemꝰ : Qui non diligit me, ſermones 24
meos non ſervat. Et ſermonē quē audiſtis, non eſt meꝰ: ſed ejꝰ, qui miſit me, Patris.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * قال له يسوع انا معكم كل هذا الزمان ولم تعرفني يا فيلبا * من راني فقد راي الاب فكيف
10 تقول انت ارنا الاب * اما تومن اني في ابي وابي في * وهذا الكلام الذي اقوله لكم ليس هو من
11 12 ذاتي وحدي بل ابي الحال في هو يفعل هذه الافعال * امنوا بي اني انا في ابي وابي في * والا
فامنوا بي من اجل الاعمال * امين امين اقول لكم ان من يومن بي يعمل الاعمال التي اعملها
13 وافضل منها يصنع لاني ماض الي الاب * وكل شي تسالون باسمي اصنعه لكم ليتمجد الاب
14 15 بالابن * وان سالتموني باسمي افعل لكم ما تريدونه * ان كنتم تحبوني فاحفظوا وصاياي.
16 17 * وانا اسال ابي فيعطيكم مسليا اخر ليثبت معكم الي الابد * روح الحق الذي لن يطيق
العالم ان يقبلوه * لانهم لم يروه ولم يعرفوه * وانتم تعرفونه لانه مقيم معكم وهو ثابت فيكم.
18 19 * لست ادعكم ايتاما لاني سوف اجيكم عن قليل * والعالم ليس يروني وانتم تروني لاني حي
20 21 وانتم تحيون * في ذلك اليوم تعلمون انتم اني في ابي وانتم في وانا فيكم * من كانت عنده
وصاياي وحفظها ذاك هو الذي يحبني * والذي يحبني يحبه ابي وانا احبه واظهر له ذاتي.
22 * قال له يهودا وليس الاسخريوطي يا سيد ما معني قولك انك مزمع بان تظهر لنا لا للعالم.
23 24 * اجابه يسوع قايلا من يحبني يحفظ كلمتي وابي يحبه واليه ناتي وعنده نتخذ المنزل * ومن
لم يحفظ قولي لم يحبني * والكلمة التي سمعوها ليست لي بل للاب الذي ارسلني.

Dixit ei Jeſus ; Ego vobiſcum fui toto 9
hoc tempore, & non cognoviſtis me, Philippe?
Qui videt me, jam vidit Patrem:
& quomodo dicis tu, Oſtende nobis Patrem?
An non credis quòd ego ſim in Patre 10
meo, & Pater meus in me : Et hic
ſermo, quem dico vobis, non fit à me ſolo:
ſed Pater meus in me inhabitans, ipſe
operetur hæc opera? Credite in me, quia 11
ego ſum in Patre meo, & Pater meus in
me. Vel certè credite in me propter opera. 12
Amen, amen dico vobis, quòd qui credit
in me, faciet opera quæ ego facio, & præſtantiora
iis faciet: quia vado ad Patrem.
Et quæcunque rem petetis in nomine 13
meo, faciam vobis : ut glorificetur
Pater in Filio. Et ſi petieritis à me in 14
nomine meo, faciam vobis quicquid voluer
itis. Et ſi me amatis, cuſtodite præcepta 15
mea. Et ego rogabo Patrem, dabitque 16
vobis Conſolatorem alium, ut perſtet
vobiſcum in æternum : Spiritum veritatis 17
quem neutiquam poteſt mundus recipere,
quia non viderunt eum, neque cognoverunt
eum. Vos autem cognoſcitis
eum quia manens eſt vobiſcum, & eſt
firmus in vobis. Non relinquam vos orphanos 18
: quoniam venturus ſum ad vos
paulò poſt Et mundus non videbit me, 19
at vos videbitis me : quia ego vivus
ſum, & vos vivetis. In illo die ſcietis 20
vos, quòd ego ſim in Patre meo, & vos
in me, et ego in vobis. Is penes quem erunt 21
mandata mea, eaque ſervabit, ille eſt qui
diligit me. Qui autem diligit me, diliget
eum Pater meus, & ego diligam eum, &
manifeſtabo illi meipſum. Dixit ei Judas, 22
ſed non Iſcariotes, Domine, quiſnam
eſt ſenſus ſermonis tui, quòd ſis te manifeſtaturus
nobis, non mundo? Reſpondit 23
ei Jeſus, dicens ; Qui diligit me, ſervabit
ſermonem meum: & Pater meus diliget
eum, & ad eum veniemus, & apud
eum capiemus domicilium. At qui non 24
ſervat ſermonem meum, non diligit me.
Et ſermo quem auditis, non eſt meus, ſed
Patris qui miſit me.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወይቤሎ:እግዚእ:ኢየሱስ: መጠነዝ: መዋዕለ:ሃለውኩ: ምስሌክሙ:ወኢያእምርከ
ሙኒ:ፊልጶስ: ዘርእየ:ኪያየ: ርእዮ:ለአብ:: እፎ: እንከ: ትብል: አርኢየነሁ: ለአ
ብ: ኢትአምንሁ: ከመ:አነ: በአብ: ወአበ: ቢየ:: ነገር: ዘአነ: ነገርኩክሙ:አኮ: እ
ምኀቤየ:ለሊየ:ዘነገርኩ:ለሊሁ: አበ:ዘሃሎ: ምስሌየ:ውእቱ: ይገብር:ግብሮ::=:
10 ተአምኑኒሁ: ከመ : አነሂ: ምስለ : አብ : ወአብሂ : ምስሌየ:: እደሞአኮ : እምው
11 እቱ: ቃል: እምግብረ: እመኑኒ::=: ኣሜን:ኣሜን: እብለክሙ:ዘይአምን:ቢየ:ግ
ብረ:ዘእገብር:አነ: ውእቱሂ: ይገብር: ወዘይዓቢ: እምኔሁ: ይገብር: እስመ: አነ:አ
12 ሐውር:ኀበ:ኣብ::=: ወእመቦ:ዘስአለ:በስምየ:እገብር :ሎቱ:ከመ: ይሰብሕ:አብ:
13 በወልዱ::=: ወዘሰአልክምዎ:: በስምየ : ለአብ: ይገብር : ለክሙ : ኪያሁ::=:
14 ወእመ:ታፈቅሩኒ:ዕቀቡ:ትእዛዝየ:=: ወአነ: እስእሎ: ለኣብ: ወይፌኑ: ካልአ:ጰ
15 ራቅሊጦስ:ወይሁበክሙ:ካመ: ይንበር: ወየሃሉ: ምስሌክሙ: ለዓለም:=: መንፈስ:
16 ጽድቅ: ዘኢይክል: ነሢኦቶ: ዓለም: እስመ: ኢይርእዮ: ወኢያእምሮ:: ወእንትሙ
17 ሰ:ታአምርዎ:እስመ:ኀቤክሙ:ይነብር:ወይሄሉ::=: ወኢይኀድገክሙ: እጓለ: ማ
18 ውታ:ትኩኑ:እመጽእ: ኀቤክሙ:=: ወዓዲ:ሕዳጠ:ወኢይሬእየኒ:እንከ:ዓለም::
19 ወእንትሙሰ:ትሬእዩኒ:: እስመ:አነሂ: ሕያው: ወእንትሙሂ: ሕያዋን:=: ይእተ:አ
20 ሚረ:ታአምሩ:ከመ:ኣነ:በአብ: ወኣብ:ቢየ:ወኣንትሙ:ቢየ:ወኣነ:ብክሙ::=: ዘ
21 ቦቱ:ትእዛዝየ:ወይዓቅቦን: ውእቱ: ዘያፈቅረኒ: ወለዘ:አፍቀረኒ:ይፌቅሮ:ኣቡየ:ወአነ
22 ሂ:ኣፈቅሮ: ወኣርእዮ:ርእስየ::=: ወይቤሎ:ይሁዳ:ኣኮ: አስቆሮታዊ:እግዚኦ:ምን
23 ተ:ኮነ:ዘለነ:ታርኢ:ርእሰከ:ወአኮ:ለዓለም::=: ወአውሥአ:እግዚእ:ኢየሱስ: ወ
ይቤሎ: ዘያፈቅረኒ: ይዓቅብ: ቃልየ: ወያፈቅሮ: አቡየ : ወንመጽእ: ኀቤሁ: ወንገብር:
24 ምዕራፈ: ወንኀድር: ኀቤሁ::=: ወዘኢያፈቅረኒ : ኢይዓቅብ፤ ቃልየ:: ወቃለ: ዚአ
የ:ዘትሰምዑ:ኢኮነ:ዚኣየ፤ዘእንበለ:ቃሉ: ውእቱ: ዘፈነወኒ: አብ::=:

Et dixit ei Dominus Jeſus, Quantū tempus fui vobiſcum, & non cognoſcitis me? 9
Philippe, qui vidit me, vidit Patrem : quomodo igitur dicis, Oſtende nobis Patrem
? Nonne credis quòd ego in Patre, & Pater in me ? verbum quod ego 10
loquutus ſum vobis, non fuit à meipſo : quod loquutus ſum, ipſius eſt Patris: qui
eſt mecum, ipſe facit opus ſuum. Creditis quòd ego cum Patre, & Pater mecum? 11
ſi non ex hoc ſermone, ex opere ejus credite mihi. Amen, amen dico vobis; 12
Qui credit in me, opus quod facio ego, ipſe faciet, & majus illo faciet : quia
ego proficiſcor ad Patrem. Si *quis* fuerit qui petierit in nomine meo, faciam 13
illi, ut glorificetur Pater in filio ſuo. Et quod petieritis in nomine meo Patrem, 14
faciet vobis illud. Et ſi diligitis me, ſervate mandata mea. Et ego 15
rogabo Patrem, & mittet alium Paracletum, & dabit vobis, ut maneat & ſit vobiſcum 16
in æternum : *Nempe* Spiritum veritatis, quem non poteſt recipere mundus, 17
quia non videt eum, neque ſcit eum : & vos cognoſcitis eum, quia apud vos
manet & exiſtit. Et non relinquam vos ut ſitis orphani : veniam ad vos. 18
Et adhuc paululùm , & non videbit me ampliùs mundus, & vos videbitis me: 19
quia ego vivus *ſum*, & vos vivi *eſtis*. Iſto die cognoſcetis quòd ego in Patre 20
ſum, & Pater in me; & vos in me, & ego in vobis. Qui habet mandata mea, & 21
ſervat ea, ipſe eſt qui diligit me : & qui dilexit me, diliget eum Pater meus: &
ego diligam eum, & manifeſtabo ei meipſum. Et dixit ei Judas, non Iſcariotes ; 22
Domine, quid factum eſt, quòd nobis manifeſtabis teipſum, & non mundo ? Et 23
reſpondit Dominus Jeſus, & dixit ei ; Qui diligit me, ſervabit ſermonem meum,
& diliget eum Pater meus : & veniemus ad eum, & faciemus requiem, & habitabimus
apud eum. Et qui non diligit me, non ſervat ſermonem meum: & ſermo 24
meus, quem auditis, non eſt meus, ſed ſermo ejus qui miſit me, Patris.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

20 * دران روز بدانید که من در پدر هستم * وشما در من † هستید ومن با شما هستم * هر 21
که سپارشهاء من پیش او باشد * ونکاه دارد * اوست که مرا دوست دارد * واز پدرم دوست
22 داشته شود * ومن اورا دوست دارم * وخودرا بدو بنمایم * * یهودا بدو کفت * نه سخریوطا *
23 خداوند چونست که خودرا [بما] مي نمايي ونه بعالم * * عیسي جواب داد که هرکه مرا دوست †
دارد * سخن من نکاه دارد * وپدرم اورا دوست دارد * ومن پیش او بیایم * وخلوت کاه پیش او
24 بسازم * * انك مرا دوست نمي دارد * سخنهاء مرا نکه نمي دارد * واین کلمه که شنوید *
ازان من نیست الا ازان پدرکه مرا فرستاد

In illo die ſcietis, quòd ego in Patre 20
ſum, & vos in me eſtis, & ego vobiſcum
ſum. Apud quemcunque mandata 21
mea ſunt, & obſervat ea, ipſe
eſt qui me diligit, & à Patre meo
dilectus erit : & ego eum diligam,
& meipſum ei oſtendam. Judas ei 22
dixit, non Iſcariotes ; Domine, quomodo
eſt quod teipſum nobis oſtendes,
& non mundo? Jeſus reſponſum 23
dedit ; Quia omnis qui me diligit,
verbum meum obſervat, et Pater meus
eum diligit : & ego ad eum veniam,
& ſeceſſum apud eum faciam.
Ille qui me non diligit, ſermones 24
meos non obſervat : & hoc verbum,
quòd audiſtis, meum non eſt,
ſed Patris qui me miſit.

Hæc locutus ſum vobis apud vos manens. *At* Paracletus, Spiritus
25 26 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν παρ' ὑμῖν μένων. Ὁ δὲ παράκλητος, τὸ Πνεῦμα ϛλβ ι
ſanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit
τὸ ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατὴρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει
omnia, & ſuggeret vobis omnia quæcunque *dixi* vobis. Pacem relinquo vo-
27 πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν. Εἰρήνην ἀφίημι ὑ-
bis, pacem meam do vobis: non quomodò mundus dat, ego
μῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν, ἐγὼ
do vobis. Non turbetur veſtrum cor, neque formidet. Audiſtis
28 δίδωμι ὑμῖν. μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία, μηδὲ δειλιάτω. Ἠκούσατε
quia ego dixi vobis; Vado & venio ad vos. Si diligeretis me, gaude-
ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. εἰ ἠγαπᾶτέ με, ἐχά-
retis utique, quia *dixi*, Vado ad Patrem: quia Pater *meus* ma-
ρητε ἄν, (κ) ὅτι εἶπον, Πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα· ὅτι ὁ (λ) πατήρ μου μεί-
jor me eſt. Et nunc dixi vobis *ante fieri*, ut cùm factum fuerit, credatis.
29 ζων μού ἐστι. Καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν πρὶν γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε.
Non jam multa loquar *cum vobis*: venit enim mundi hujus princeps, & in
30 Οὐκ ἔτι πολλὰ λαλήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ (μ) κόσμου τούτου ἄρχων, καὶ ἐν
me non habet quicquam. Sed ut cognoſcat mundus quia diligo Patrem, &
31 ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν. Ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσμος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ
ſicut *mandavit* mihi Pater, ſic facio: Surgite, eamus hinc.
καθὼς ἐνετείλατό μοι ὁ πατήρ, (ν) οὕτω ποιῶ· (ξ) ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν.

CAP. XV. ιε'.

Ego ſum vitis *illa* vera, & Pater meus agricola eſt. Omnem palmitem in
1 ΕΓώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι. Πᾶν κλῆμα ἐν 2
me non ferentē fructum, tollet eum: & omnem fructum *ferentem*, *purgat* eum, ut
ἐμοὶ μὴ φέρον καρπόν, αἴρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον, καθαίρει αὐτό, ἵνα
plurem fructum afferat. Jam vos mundi eſtis ꝑpter ſermonē quē locutus ſū vobis. Ma-
πλείονα καρπὸν φέρῃ. Ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν. Μεί- 3
nete in me, & ego in vobis. Sicut palmes non poteſt fructum ferre à ſemetipſo, *ſi non* 4
νατε ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν ὑμῖν. καθὼς τὸ κλῆμα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ
manſerit in vite: ſic nec vos, *ſi non* in me manſeritis. Ego ſum vitis,
μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ· οὕτως οὐδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μείνητε. Ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, 5
vos palmites. *Manens* in me, & ego in eo, hic fert fructum multum: Quia ſine
ὑμεῖς τὰ κλήματα. ὁ μένων ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς
me *non* poteſtis facere nihil. Si non quis manſerit in me, *ejectus eſt* foràs ſicut
ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν. Ἐὰν μή τις (α) μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη ἔξω ὡς 6
palmes, & *exaruit*: & *colligunt eos*, & in ignem *mittunt*: & *ar-*
τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη· καὶ συνάγουσιν αὐτά, καὶ (β) εἰς πῦρ βάλλουσι· καὶ καίε-
ρλγ *dent*. Si manſeritis in me, & verba mea in vobis manſerint, quodcunque volu-
δ ται. Ἐὰν μείνητε ἐν ἐμοί, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλη- 7
eritis petetis, & fiet vobis. In hoc *glorificatus* eſt Pater meus, ut fru-
ϛλδ τε (γ) αἰτήσεσθε, καὶ γενήσεται ὑμῖν. Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρ- 8
ι ctum plurimum afferatis: & *efficiemini* mei diſcipuli.
πὸν πολὺν φέρητε· καὶ γενήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί.

MS.A. (κ) ὅτι πορεύομαι (λ) πατὴρ μείζων (μ) κόσμου ἄρχων, (ν) οὕτως (ξ) Sectio hîc incipit, Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐντεῦθεν. Κεφ. ιε'. MS.A. (α) μένῃ (β) εἰς τὸ πῦρ (γ) αἰτήσασθαι,

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 26 * ܗܠܝܢ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ ܟܕ ܠܘܬܟܘܢ ܐܢܐ܂ * ܗܘ ܕܝܢ ܦܪܩܠܛܐ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ܂ ܗܘ
ܕܫܕܪ ܐܒܝ ܒܫܡܝ܂ ܗܘ ܢܠܦܟܘܢ ܟܠܡܕܡ܂ ܘܗܘ ܢܥܗܕܟܘܢ ܟܠ ܡܐ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂
27 * ܫܠܡܐ ܫܒܩ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܫܠܡܐ ܕܝܠܝ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟܢܐ ܕܝܗܒ ܥܠܡܐ
28 ܐܢܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܠܐ ܬܬܕܠܚ ܠܒܟܘܢ ܘܠܐ ܬܕܚܠ܂ * ܫܡܥܬܘܢ ܕܐܢܐ ܐܡܪܬ
ܠܟܘܢ܂ ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܘܐܬܐ ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ܂ ܐܠܘ ܪܚܡܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܝ܂ ܚܕܝܢ ܗܘܝܬܘܢ
29 ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ ܐܒܝ܂ ܕܐܒܝ ܪܒ ܗܘ ܡܢܝ܂ * ܘܗܫܐ ܗܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܥܕܠܐ ܬܗܘܐ܂ ܕܡܐ
30 ܕܗܘܬ ܬܗܝܡܢܘܢ܂ * ܡܟܝܠ ܠܐ ܐܡܠܠ ܥܡܟܘܢ ܣܓܝܐܬܐ܂ ܐܬܐ ܓܝܪ ܐܪܟܘܢܗ ܕܥܠܡܐ܂
31 ܘܒܝ ܠܝܬ ܠܗ ܡܕܡ܂ * ܐܠܐ ܕܢܕܥ ܥܠܡܐ ܕܪܚܡ ܐܢܐ ܠܐܒܝ܂ ܘܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕܢܝ ܐܒܝ ܗܟܢܐ
ܥܒܕ ܐܢܐ܂ ܩܘܡܘ ܢܐܙܠ ܡܟܐ܂ * ܩܦܠܐܘܢ * ܫܠܡ *
1 2 * ܐܢܐ ܐܢܐ ܓܦܬܐ ܕܫܪܪܐ܂ ܘܐܒܝ ܗܘ ܦܠܚܐ܂ * ܟܠ ܫܒܫܬܐ ܕܒܝ ܦܐܪܐ ܠܐ ܝܗܒܐ܂ ܫܩܠ
3 ܠܗ܂ ܘܐܝܕܐ ܕܝܗܒܐ ܦܐܪܐ܂ ܡܕܟܐ ܠܗ ܕܦܐܪܐ ܣܓܝܐܐ ܬܐܬܐ܂ * ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܟܕܘ ܕܟܝܢ
4 ܐܢܬܘܢ܂ ܡܛܠ ܡܠܬܐ ܕܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ܂ * ܩܘܘ ܒܝ ܘܐܢܐ ܒܟܘܢ܂ ܐܝܟܢܐ ܕܫܒܫܬܐ ܠܐ
ܡܫܟܚܐ ܕܬܬܠ ܦܐܪܐ ܡܢ ܢܦܫܗ܂ ܐܢ ܠܐ ܡܩܘܝܐ ܒܓܦܬܐ܂ ܗܟܢܐ ܐܦܠܐ ܐܢܬܘܢ ܐܢ ܠܐ
5 ܬܩܘܘܢ ܒܝ܂ * ܐܢܐ ܐܢܐ ܓܦܬܐ ܘܐܢܬܘܢ ܫܒܫܬܐ܂ ܡܢ ܕܡܩܘܐ ܒܝ ܘܐܢܐ ܒܗ܂ ܗܢܐ ܡܝܬܐ
6 ܦܐܪܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܡܛܠ ܕܕܠܐ ܐܢܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܥܒܕ ܡܕܡ܂ * ܐܢ ܠܐ ܓܝܪ ܐܢܫ ܡܩܘܐ
7 ܒܝ ܡܫܬܕܐ ܠܒܪ ܐܝܟ ܫܒܫܬܐ ܕܝܒܫܬ܂ ܘܠܩܛܝܢ ܠܗ ܘܪܡܝܢ ܠܗ ܒܢܘܪܐ ܕܬܐܩܕ܂ * ܐܢ ܕܝܢ ܬܩܘܘܢ
ܒܝ ܘܡܠܝ ܢܩܘܝܢ ܒܟܘܢ܂ ܟܠ ܡܐ ܕܬܨܒܘܢ ܠܡܫܐܠ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ܂ * ܒܗܕܐ ܡܫܬܒܚ ܐܒܐ
8 ܕܦܢܛܩܘܣܛܝ *ܠܙ* *ܠܨܦܪܐ ܕܚܕܒܫܒܐ܂ ܕܦܐܪܐ ܣܓܝܐܐ ܬܐܬܘܢ܂ ܘܬܗܘܘܢ ܬܠܡܝܕܝ܂

Hæc locutus ſum vobiſcum, quandiu apud 25
vos ſum. Ipſe verò Conſolator, Spiritus il- 26
le ſanctitatis, quem miſſurus eſt Pater meus
in nomine meo, ille docebit vos omnia, &
in memoriam reducet vobis quæcunque di-
co vobis. Pacem relinquo vobis, pacem me- 27
am do vobis: non prout dat mundus, ego
do vobis. Ne turbetur cor veſtrum, nec ex-
paveſcat. Audîſtis me dixiſſe vobis; Abeo, 28
& redeo ad vos. Si diligeretis me, gaudere-
tis me abire ad Patrem meum, quia Pater
meus major me eſt. Nunc autem ecce dixi 29
vobis priuſquàm fiat, ut quum factum fue-
rit, credatis. Igitur non loquar vobiſcum 30
multa: venit enim princeps hujus mundi,
& in me non habet quicquam. Sed ut ſciat 31
mundus, me diligere Patrem meum, & pro-
ut præcepit mihi Pater meus, ſimiliter facio.
Surgite, abeamus hinc.

CAP. XV.

Ego ſum Vitis illa veritatis, & Pater me- 1
us eſt agricola. Omnem palmitem qui in me 2
fructus non edit, tollit: eum autem qui edit
fructus, purgat, ut fructus plurimos adferat.
Vos jampridem mundi eſtis propter ſermo- 3
nem quem locutus ſum vobiſcum. Manete in
me, & ego in vobis. Quemadmodum pal- 4
mes non poteſt edere fructus à ſemetipſo, niſi
permanſerit in vite: ita nec vos, niſi perman-
ſeritis in me. Ego ſum Vitis, & vos palmi- 5
tes: qui permanet in me, & ego in eo, iſte
adfert fructus quamplurimos: quoniam ſine
me nihil poteſtis facere. Niſi verò quis in 6
me permanſerit, projicitur foràs inſtar pal-
mitis areſcentis, quem colligunt & conjici-
unt in ignem ut comburatur. Sed ſi perman- 7
ſeritis in me, & ſermones mei permanſerint
in vobis, quicquid volueritis poſtulare, fiet
vobis.

Matutinis dominicæ Pentecoſtes. 37.

In hoc glorificatur Pater, ut fructus multos 8
adferatis: & eritis diſcipuli mei.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 26 * اينها با شما كفتم * چون پيش شما بودم * * وبعد ازين چون فارقليط * جان پاك * پدرم
بنام من بفرستد * اوست كه هر چيزرا با شما بياموزاند واوست كه ذكر شمارا زيادت كند *
27 وبياد شما دهد † هر چيزي * كه با شما كفتم * * سلام براي شما مي كذارم * وسلام من با شما
28 مي دهم * نه انچنانك عالم دهند * بشما مي دهم * دل شما پريشان نشود ونترسد * * شنيديد
كه بشما كفتم * بروم وبازپيش شما بيايم * اكر مرا دوست مي داشتيد * شاد مي شديد *
29 كه من پيش پدرم مي روم * وپدرم از من بزركترست * * واين ساعت نيز بشما كفتم *
30 زودتر از انك بشود * تا وقتي كه بشود * ايمان بياوريد * * اكنون بشما بسيار نخواهم كفتن *
31 سبب انك كدخداي عالم بيايد * ودر من چيزي ندارد * * ليكن [تا] خلق بدانند كه
پدرم را دوست مي دارم * انچنانك پدر مرا فرمود چنان مي كنم * بر خيزيد ازينجا برويم *
1 2 * منم درخت [انكور] حقيقت * وپدرم است باغبان * * هر شاخي كه در من باشد * وميوه
ندهد اورا بردارد * وآن شاخ * كه ميوه دهد * اورا پاك كند * تا ميوهٔ او بسيارتر باشد *

Hæc vobiſcum locutus ſum, dum 25
apud vos ſum. Poſthac autem cùm 26
Paracletum, Spiritum ſanctum, Pa-
ter meus in nomine meo miſerit, il-
le eſt qui omnem rem vos docebit, &
ille eſt qui amplius vobis adji-
ciet, & in memoriam vobis re-
ducet omnem rem quam vobis dixi.
Pacem vobis relinquo, & pacem me- 27
am vobis do: non quemadmodum
mundus dant, vobis do. Cor ve-
ſtrum anxium ne ſit, neque timeat.
Audiviſtis quòd vobis dixi; Ibo, 28
& rurſus ad vos veniam. Si me di-
ligeretis, lætaremini quòd ego ad Pa-
trem meum abeam: nam Pater me-
us me major eſt. Et hâc horâ quo- 29
que vobis dixi priuſquàm fiat, ut
quo tempore factum fuerit fidem ha-
beatis. Nunc vobis multa nolo di- 30
cere: propterea quòd gubernator
mundi venit, & in me nihil habet.
Sed ut homines ſciant, quòd ego 31
Patrem meum diligo, quemadmo-
dum Pater mihi mandavit, ita
facio. Surgite, hinc abeamus.

CAP. XV.

Ego ſum vitis vera, & Pater 1
meus eſt vinitor. Omnis palmes qui 2
in me fuerit, & fructum non dede-
rit, eum tollet: illum autem palmi-
tem qui fructum dederit, purgabit,
ut fructus ejus copioſior ſit.

Verſio VULGATA LATINA.

25 Hæc locutus ſum vobis, apud vos manens. Paraclitus autem Spiritus ſan-
26 ctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, & ſugge-
27 ret vobis omnia, quæcunque dixero vobis. Pacem relinquo vobis, pacem
meam do vobis: non quomodò mundus dat, ego do vobis. Non turbe-
28 tur cor veſtrum, neque formidet. Audiſtis quia ego dixi vobis; Vado, &
venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique, quia vado ad Patrem:
29 quia Pater major me eſt. Et nunc dixi vobis priùs quàm fiat: ut cùm fa-
30 ctum fuerit, credatis. Jam non multa loquar vobiſcum: venit enim prin-
31 ceps mundi hujus, & in me non habet quidquam. Sed ut cognoſcat mun-
dus quia diligo Patrem, & ſicut mandatum dedit mihi Pater, ſic facio. Sur-
gite, eamus hinc.

CAP. XV.

Ego ſum vitis vera: & Pater meus agricola eſt. Omnem palmitem in me non 1 2
ferentem fructum, tollet eum: & omnem qui fert fructum, purgabit eum, ut fructum
plùs afferat. Jam vos mundi eſtis propter ſermonem, quem locutus ſum vobis. 3
Manete in me: & ego in vobis. Sicut palmes non poteſt ferre fructũ à ſemetipſo, niſi 4
manſerit in vite: ſic nec vos, niſi in me manſeritis. Ego ſum vitis, vos palmites: qui 5
manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum: quia ſine me nihil poteſtis face-
re. Si quis in me non manſerit: mittetur foràs ſicut palmes, & areſcet, & colligent 6
eum, & in ignem mittent, & ardet. Si manſeritis in me, & verba mea in vobis man- 7
ſerint: quodcunque volueritis petetis, & fiet vobis. In hoc clarificatus eſt Pater 8
meus, ut fructum plurimum afferatis, & efficiamini mei diſcipuli.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * كلمتكم بهذا لاني عندكم مقيم * الفصل الرابع والثلثون * 26 واذا جاء روح
القدس المعزي الذي يرسله ابي باسمي فهو يعلمكم كل شي ويذكركم كلما قلت لكم.
* السلام استودعكم سلامي خاصة اعطيكم * ولست اعطيكم كما امنح العالم * لا تقلق 27
قلوبكم ولا تجزع * قد سمعتم اني قلت لكم انني ماض وآت اليكم * لو كنتم تحبونني لكنتم 28
تفرحون بمضيي الى الآب فان ابي هو اعظم مني * وها قد قلت لكم قبل ان يكون حتى اذا كان 29
تومنون * ولست اكلمكم كثيرا لان رييس العالم يأتي وليس له في شي * لكن ليعلم 30 31
العالم انني احب الآب * وكما اوصاني الآب كذلك افعل * قوموا من ههنا ننطلق *
* انا هو كرمة الحق وابي الكرام * فكل غصن في لا يأتي بثمار نقطعه * والذي يأتي بثمار 1 2
ننقيه ليأتي بثمار كثيرة * وانتم من قبل انقياء من اجل الكلام الذي كلمتكم به * فاثبتوا 3 4
في وانا فيكم * وكما ان الغصن لا يطيق ان يأتي بالثمار من ذاته وحده ان لم يثبت في الكرمة
هكذي ايضا انتم ان لم تثبتوا في * انا هو الكرمة وانتم الاغصان * من يثبت في وانا فيه فهو 5
يأتي بثمار كثيرة * وبغيري لستم تقدرون ان تعملوا شيا * فان لم يثبت احد في طرح خارجا 6
مثل الغصن الذي يجف فياخذونه ويطرحونه في النار فيحترق * فان انتم ثبتم في وثبت 7
كلامي فيكم كان لكم كلما تريدونه * وبهذا يمجد ابي بان تأتوا بثمار كثيرة وتكونوا تلاميذي. 8

Locutus ſum vobis hæc, quia apud vos ſum manens. Sectio trigeſima quarta. 25
Sed quum venerit Spiritus ſanctus Conſolator, quem mittet Pater meus in nomine meo, ipſe docebit vos omnem rem, & in memoriam reducet vobis quicquid dixi vobis. 26 *Pacem demando vobis, pacem meam peculiariter do vobis: Non autem do vobis prout do mundo. Ne turbentur corda veſtra, neque formident.* 27 *Jam audiſtis me dixiſſe vobis, quòd abiturus ſum & rediturus ad vos. Si diligeretis me, ſanè gauderetis de diſceſſu meo ad Patrem: quia Pater meus major me eſt.* 28 *Et ecce dixi vobis antequàm fiat, ut cùm factum fuerit, credatis.* 29 *Neque vero alloquar vos prolixè: quia princeps mundi veniet, & non habet in me quicquam.* 30 *Sed ut ſciat mundus quòd ego diligo Patrem: & ſicut mandavit mihi Pater, ſic facio. Surgite, hinc eamus.* 31

CAP. XV.

Ego ſum vitis vera, & Pater meus vinitor eſt. 1 *Omnem palmitem in me exiſtentem, nec afferentem fructus, abſcindet: Eum autem qui affert fructus, purgabit, ut afferat fructus copioſos.* 2 *Et vos ab antiquo mundi eſtis propter ſermonem quem locutus ſum vobis.* 3 *Perſeverate ergò in me, & ego in vobis. Sicut enim palmes non poteſt ferre fructus per ſe ſolum, niſi permanſerit in vite: ſic etiam vos, niſi manſeritis in me.* 4 *Ego ſum vitis, & vos palmites: qui manet in me, & ego in eo, ipſe afferet fructus multos: nam ſine me non poteſtis facere quicquam.* 5 *Quòd ſi non manſerit quis in me, expelletur foràs tanquam palmes qui areſcit, & accipiunt illum & projicient eum in ignem, & amburetur.* 6 *Si ergò vos manſeritis in me, & manſerit ſermo meus in vobis, fiet vobis quicquid volueritis.* 7 *Et in hoc glorificabitur Pater meus, ut afferatis fruct⁹ multos, et ſitis diſcipuli mei.* 8

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

25 26 ወዝንተ፡ ነገርኩክሙ፡ እንዘ፡ ሃሎኩ፡ ምስሌክሙ፨ ወጰራቅሊጦስ፡ መንፈሰ፡ ጽድ
ቅ፡ ቅዱስ፡ ዘይፌኑ፡ አብ፡ በስምየ፡ ውእቱ፡ ይሜህረክሙ፡ ኵሎ፡ ወያዜክረክሙ፡ ኵሎ፡
27 ዘነገርኩክሙ፨ አነ፡ ሰላመ፡ አኀድግ፡ ለክሙ፡ ሰላምየ፡ እሁበክሙ፡፡ ወአኮ፡
ከመ፡ ይሁብ፡ ዓለም፡ ዘእሁበክሙ፡ አነ፡ ኢይደንግፅክሙ፡ ልብክሙ፡ ወኢትፍርሁ፨
28 ሰማዕክሙ፡ ዘእቤለክሙ፡ አሐውር፡ ወእሰውጥ፡ ወእመጽእ፡ ኀቤክሙ፡፡ ሶበሰ፡ ታፈቅሩ
29 ኒ፡ እምተፈሣሕክሙ፡ እስመ፡ አሐውር፡ ኀበ፡ አብ፡ እስመ፡ ውእቱ፡ አብ፡ የዓቢየኒ፨
30 ወነገርኩክሙ፡ ይእዜ፡ ዘእንበለ፡ ይብጻሕ፡ ወይኩን፡ ከመ፡ ሶበ፡ ኮነ፡ ትእመኑ፨ ኢ
ይትናገር፡ እንከ፡ ብዙኀ፡ ምስሌክሙ፡ ወይመጽእ፡ መልአኩ፡ ለዝንቱ፡ ዓለም፡ ወኢይረ
31 ክብ፡ በላዕሌየ፡ ወኢምንተ፨ ወበሕቱ፡ ከመ፡ ያእምር፡ ዓለም፡ ከመ፡ አፈቅሮ፡ ለ
አብ፡ ወእገብር፡ ትእዛዞ፡፡ ተንሥኡ፡ ንሖር፡ እምዝየ፨

1 ፲፭ አነ፡ ውእቱ፡ ዓጸደ፡ ወይን፡ ዘጽድቅ፡ ወአቡየ፡ ገባሬሁ፨ ኵሎ፡ ዓጽቀ፡ ዘኢይፈሪ፡
2 በላዕሌየ፡ ይገምድዎ፡ ወይእትትዎ፡፡ ወኵሎ፡ ዘይፈሪ፡ ያስተናጽሕዎ፡ ከመ፡ ብዙኀ፡
3 ፍሬ፡ ይፍረይ፨ ወአንትሙሰ፡ ንጹሐን፡ አንትሙ፡ በእንተ፡ ቃል፡ ዘነገርኩክሙ፨
4 [ንበሩ]፡ ቢየ፡ ወአነሂ፡ ብክሙ፡፡ በከመ፡ ዓጽቅ፡ ዘኢይክል፡ ፈሪየ፡ በሕቲቱ፡ እመ፡ ኢሃሎ፡
5 ውስተ፡ ጕንደ፡ ወይኑ፡፡ ከማሁ፡ አንትሙሂ፡ እመ፡ ኢነበርክሙ፡ ቢየ፨ አነ፡ ውእቱ፡
ዓጸደ፡ ወይን፡ ወአንትሙ፡ አዕጹቂሁ፡ ወአቡየ፡ ገባሬሁ፡ ዘነበረ፡ ብየ፡ ወአነሂ፡ ቦቱ፡
6 ውእቱ፡ ዘይፈሪ፡ ብዙኀ፡ ወዘእንበሌየሰ፡ አልቦ፡ ዘትክሉ፡ ገቢረ፡ ወኢምንተኒ፨ ወ
ዘኢነበረ፡ ቢየ፡ ይገደልዎ፡ ወይገድፍዎ፡ አፍአ፡ ከመ፡ ዓጽቅ፡ ወይየብስ፡ ወያስተጋ
7 ብእዎ፡ ወያውዕይዎ፡ በእሳት፨ እመ፡ ነበርክሙ፡ ቢየ፡ ይነብር፡ ቃልየ፡ ኀቤክሙ፡
8 ወሰአሉ፡ ዘትፈቅዱ፡ ወትነሥኡ፨ ወበዝንቱ፡ ተሰብሐ፡ አቡየ፡ ከመ፡ ብዙኀ፡ ፍሬ፡
ትፍርዩ፡ ወትኩኑ፡ አርድእትየ፨

Et hoc dixi vobis manens vobiſcum. Et Paracletus, Spiritus veritatis ſanctus, 25 26
quem mittet Pater in nomine meo, ille docebit vos omnia, & ſuggeret vobis
omnia quæ dixi vobis. Ego pacem relinquo vobis: pacem meam do vobis, 27
& non prout dat mundus do vobis ego: non turbetur vobis cor veſtrum, ne-
que timeatis. Audiviſtis quòd dixi vobis; Ibo, & redibo, & veniam ad vos: 28
ſi diligeretis me, gauderetis, quia vado ad Patrem: quia ille Pater major eſt
me. Et dixi vobis nunc, antequàm compleatur & fiat: ut quum factum fue- 29
rit, credatis. Non loquar ampliùs multa vobiſcum: & veniet princeps hujus 30
mundi, & non inveniet in me quicquam. Sed ut cognoſcat mundus, quòd 31
diligo Patrem, & facio mandata ſua. Surgite, abeamus hinc.

CAP. XV.

Ego ſum vinea vera, & Pater meus operarius ejus. Omnem palmitem non 1
ferentem fructum in me, abſcindet, & tollet: & omnem ferentem fructum, 2
purgabit, ut abundantiùs fructum adferat. Et vos puri eſtis propter ſermo- 3
nem quem loquutus ſum vobis. [Manete] in me, & ego in vobis, ſicut palmes 4
non poteſt ferre fructum, niſi fuerit in caudice vitis, ſic vos etiam niſi manſeritis
in me. Ego ſum vinea, & vos palmites, & Pater meus operarius ejus: qui man- 5
ſit in me, & ego etiam in eo, ipſe eſt qui feret fructum multum: & abſque me
nemo eſt qui poteſt facere quicquam. Et qui non manſit in me, amovebunt 6
eum, & ejicient eum foràs ſicut palmitem, & areſcet, & colligent eum, & urent
eum in igne. Si manſeritis in me, manebit ſermo meus apud vos: & rogate 7
quodcunque volueritis, & accipietis. Et in hoc glorificatus eſt Pater meus, ut 8
multum fructum feratis, & ſitis diſcipuli mei.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

3 4 * شما از اول پاك بوديد * بهر ان كلمه [كه] با شما گفتم * در من استوار باشيد * ومن در شما
انچنانك شاخ از خود ميوه نتواند دادن * تا در درخت انكور استوار نباشد * وشما نيز انچنان
اكر در من استوار نباشيد * منم درخت انكور * وشما شاخهاييد * هر كه در من استوار باشد 5
ومن درو اوست كه بسيار ميوه دهد * براي انك بي من نتوانيد † چيزي كردن * اكر كسي در من 6
استوار نباشد * بيرون اوكسسته شود * همچون شاخي كه خشك شود اورا بچينند * ودر اتش اندازند *
تا بسوزد * اكر در من استوار باشيد سخنها من نيز † در شما استوار باشد * وهرچه بخواهيد وبطلبيد 7
8 براي شما بشود * پدر بدين ستوده شود * و ميوه بسيار دهيد * وشاكردان من باشيد *

Vos ab initio mundi eſtis, propter illum ſermonem quem vobis dixi. 3 *In me firmi eſtote, & ego in vobis. Quemadmodum palmes à ſemetipſo fructum non poteſt dare, dum in vite firmus non manſerit: & vos quoque pariter, ſi in me firmi non fueritis.* 4 *Ego ſum vitis, & vos palmites eſtis. Quicunque in me firmus fuerit, et ego in illo, ipſe eſt qui fructum multum dabit: eò quòd ſine me, non poteſtis quicquam facere.* 5 *Si quis in me firmus non fuerit, foràs ipſe evelletur: ac tanquam palmitem, qui exaruerit, eum colligent, & in ignem conjicient ut exuratur.* 6 *Si in me firmi fueritis, verba mea etiam in vobis firma erunt: & quicquid volueritis, & petieritis, vobis fiet.* 7 *Pater in hoc glorificabitur, & fructum plurimum dabitis, ac diſcipuli mei eritis.* 8

Sicut dilexit me Pater, & ego dilexi vos: Manete in dilectione mea:
9 Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.
Si præcepta mea ſervaveritis, manebitis in dilectione mea, ſicut ego
10 Ἐὰν τὰς (δ) ἐντολάς μου τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου, καθὼς ἐγὼ τὰς
præcepta Patris mei ſervavi, & maneo ejus in dilectione. Hæc locutus
11 ἐντολὰς τοῦ πατρός μου τετήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ταῦτα λελάλη-
ſum vobis, ut gaudium meum in vobis *maneat*, & gaudium veſtrum impleatur.
κα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν (ε) ὑμῖν μείνῃ, καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.
Hoc eſt præceptum meum, ut diligatis invicèm, ſicut dilexi vos. Ma-
12 Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς. Μεί-
13 jorem hac dilectionem nemo habet, ut quis animam ſuam ponat pro amicis ρλε
ζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων δ
ſuis. Vos amici mei eſtis, ſi feceritis quæ ego præcipio vobis. Non
14 αὐτοῦ. Ὑμεῖς φίλοι μου ἐστὲ, ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. Οὐκ- ρλς
15 *ampliùs* vos *dico* ſervos, quia ſervus neſcit quid faciat ejus dominus. Vos autē dixi ε
ἔτι (ζ) ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος. ὑμᾶς δὲ εἴρηκα
amicos, quia omnia quæcunq; audivi à Patre meo, nota feci vobis. Non
16 φίλους, ὅτι πάντα ἃ ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου, ἐγνώρισα ὑμῖν. Οὐχ
vos me elegiſtis, ſed ego elegi vos: & poſui vos, ut *vos* abeatis, &
ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ᾽ ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε, (η) καὶ
fructum afferatis, & fructus veſter maneat: ut quodcunque petieritis Patrem in ρλζ
καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ· ἵνα ὅ, τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ δ

ρλη nomine meo, det vobis. Hæc mando vobis, ut diligatis invicem.
ι ὀνόματί μου, δῷ ὑμῖν. Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. 17
Si mundus vos odit, ſcitote quia me priorem vobis *odit*. Si
Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκεν. Εἰ 18
de mundo fuiſſetis, mundus *proprium amaret*: quia verò de mun- 19
ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τοῦ κό-
do non eſtis, ſed ego elegi vos de mundo, *propter hoc* odit
σμου οὐκ ἐστὲ, ἀλλ᾽ ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ
ρλθ vos mundus. Mementote ſermonis quem ego dixi vobis; Non eſt ſer-
γ ὑμᾶς ὁ κόσμος. Μνημονεύετε τοῦ λόγου οὗ ἐγὼ εἶπον ὑμῖν, Οὐκ ἔστι δοῦ- 20
ςμ vus major domino ſuo. Si me perſecuti ſunt, & vos perſequentur: Si
ι λος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν
ſermonem meum ſervaverunt, & veſtrum ſervabunt. Sed hæc o-
ςμα λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. Ἀλλὰ ταῦτα πάν- 21
α mnia facient vobis propter nomen meum, quia neſciunt *mittentem* me.
ρμβ τα ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ τὸ ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασι τὸν πέμψαντά με.
γ Si non veniſſem & locutus fuiſſem eis, peccatum non haberent: nunc autem ex-
Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον. νῦν δὲ πρό- 22
ςμγ cuſationem non habent de peccato ſuo. *Me odio habens*, & Pa-
ι φασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ὁ ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν πα- 23
ςμδ trem meum odit.
ι τέρα μου μισεῖ.

MS. A. (δ) ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσητε, (ε) ὑμῖν ᾖ, καὶ (ζ) λέγω ὑμᾶς (η) καὶ πολὺν καρπὸν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܐܝܟܢܐ ܕܐܚܒܢܝ ܐܒܝ. ܐܦ ܐܢܐ ܐܚܒܬܟܘܢ. ܗܘܘ ܡܩܘܝܢ ܒܚܘܒܐ ܕܝܠܝ. * ܐܢ ܦܘܩܕܢܝ 9
10 ܬܛܪܘܢ. ܬܩܘܘܢ ܒܚܘܒܝ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܢܛܪܬ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܐܒܝ ܘܡܩܘܐ ܐܢܐ
ܒܚܘܒܗ. * ܗܠܝܢ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ. ܕܬܗܘܐ ܚܕܘܬܝ ܒܟܘܢ. ܘܬܫܬܡܠܐ ܚܕܘܬܟܘܢ. 11
* ܗܢܘ ܦܘܩܕܢܝ ܕܬܚܒܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܐܚܒܬܟܘܢ. * ܚܘܒܐ ܕܪܒ ܡܢ ܗܢܐ 12 13
ܠܝܬ. ܕܐܢܫ ܢܦܫܗ ܢܣܝܡ ܚܠܦ ܪܚܡܘܗܝ. * ܐܢܬܘܢ ܪܚܡܝ ܐܢܬܘܢ. ܐܢ ܬܥܒܕܘܢ 14
ܟܠ ܕܡܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. * ܠܐ ܩܪܐ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܥܒܕܐ. ܡܛܠ ܕܥܒܕܐ ܠܐ ܝܕܥ 15
ܡܢܐ ܥܒܕ ܡܪܗ. ܪܚܡܝ ܕܝܢ ܩܪܝܬܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܟܠ ܕܫܡܥܬ ܡܢ ܐܒܝ ܐܘܕܥܬܟܘܢ.
* ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܬܘܢ ܓܒܝܬܘܢܢܝ. ܐܠܐ ܐܢܐ ܗܘ ܓܒܝܬܟܘܢ. ܘܣܡܬܟܘܢ ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ 16
ܬܐܙܠܘܢ ܬܝܬܘܢ ܦܐܪܐ. ܘܦܐܪܝܟܘܢ ܢܩܘܘܢ. ܕܟܠ ܕܬܫܐܠܘܢ ܠܐܒܝ ܒܫܡܝ ܢܬܠ ܠܟܘܢ.
* ܗܠܝܢ ܡܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܬܚܒܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. * ܘܐܢ ܥܠܡܐ ܣܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܥܘ 17 18
ܕܠܝ ܥܕܡ ܠܟܘܢ ܣܢܐ. * ܘܐܠܘ ܡܢ ܥܠܡܐ ܗܘܝܬܘܢ. ܥܠܡܐ ܠܕܝܠܗ ܪܚܡ 19
ܗܘܐ. ܐܠܐ ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܢ ܥܠܡܐ. ܐܢܐ ܓܒܝܬܟܘܢ ܡܢ ܥܠܡܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ
ܣܢܐ ܠܟܘܢ ܥܠܡܐ. * ܐܬܕܟܪܘ ܡܠܬܐ ܕܐܢܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܕܠܝܬ ܥܒܕܐ ܕܪܒ ܡܢ 20
ܡܪܗ. ܐܢ ܠܝ ܪܕܦܘ ܐܦ ܠܟܘܢ ܢܪܕܦܘܢ. ܘܐܢ ܡܠܬܝ ܢܛܪܘ ܐܦ ܕܝܠܟܘܢ ܢܛܪܘܢ. * ܐܠܐ 21
ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܢܥܒܕܘܢ ܠܟܘܢ ܡܛܠ ܫܡܝ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥܘ ܠܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. * ܐܠܘ 22
ܠܐ ܐܬܝܬ ܡܠܠܬ ܥܡܗܘܢ. ܚܛܝܬܐ ܠܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܠܝܬ ܠܗܘܢ
ܥܠܬܐ ܥܠ ܚܛܗܝܗܘܢ. * ܡܢ ܕܠܝ ܣܢܐ ܐܦ ܠܐܒܝ ܣܢܐ. 23

Prout dilexit me Pater meus, ego quoque 9
dilexi vos: permanete in charitate mea.
Si præcepta mea cuſtodieritis, manebitis in 10
mei ipſius dilectione, quemadmodum ego cu-
ſtodivi præcepta Patris mei, & permaneo in
dilectione ejus. Hæc locutus ſum vobiſcum, 11
ut gaudium meum ſit in vobis, & impleatur
gaudium veſtrum. Hoc eſt præceptum me- 12
um, ut diligatis alius alium, prout ego dilexi
vos. Charitas major iſta nulla eſt, quâ quis 13
animam ſuam ponat pro amicis ſuis. Vos 14
amici mei eſtis, ſi feceritis quicquid præci-
pio vobis. Non ampliùs vocaturus ſum vos 15
ſervos, quandoquidem ſervus neſcit quid fa-
ciat herus ipſius: amicos autem meos voca-
vi vos; quoniam quicquid audivi à Patre
meo, notum feci vobis. Non vos elegiſtis 16
me, ſed ego ipſe elegi vos, atque poſui vos:
ut & vos abeuntes afferatis fructus, & fru-
ctus veſtri permaneant: ut quicquid rogave-
ritis Patrem meum in nomine meo, det vo-
bis. Hæc præcipio vobis, ut diligatis alius 17
alium. Quòd ſi mundus oderit vos, ſcitote 18
quòd prius quàm vos, me odio habuerit.
At ſi ex mundo fuiſſetis, mundus quod ſuum 19
eſt amaret: ſed non eſtis ex mundo; ego enim
elegi vos ex mundo, propterea odit vos mun-
dus. Mementote ſermonis quem ego dixi vo- 20
bis, Non eſt ſervus major hero ſuo. Si
me inſectati ſunt, & vos inſectabuntur:
quòd ſi ſermonem meum ſervârunt, ve-
ſtrum quoque ſervabunt. Sed hæc omnia 21
agent in vos propter nomen meum, quip-
pe qui non noverint eum qui miſit me. Ni- 22
ſi ego veniſſem & allocutus eſſem eos, non
haberent peccatum: nunc autem nullus eſt
ipſis prætextus pro peccatis ſuis. Is qui me 23
odit, & Patrem meum odit.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* انچنانك † پدرم مرا دوست † داشت • من نيز شمارا دوست داشتم * دردوستي من پايدار باشيد • 9
* انچنانك من فرمان پدرم نكاه داشتم • شما نيز فرمان من نكه داريد • و دردوستي [من استوار 10
باشيد انچنانك من دردوستي] پدر استوار مي باشم • *اينها با شما كفتم • تا شادي من در شما 11
باشد • و شادماني شما تمام شود • * اينست فرمان من كه يك ديكررا دوست † داريد • انچنانك 12
من شمارا دوست † داشتم • * ازين بيشتر دوستي نباشد • كه ادمي جان خودرا عوض دوستان 13
خود بدهد • * شما دوستان منيد • اكر بكنيد هر چه بشما فرمايم • * ازين ساعت شمارا 14 15
بندكان نمي خوانم • براي انك بنده نداند كه خداوند او چه مي كند • اكنون شمارا
دوستان خود خواندم • براي انك هر چه از پدرم شنيدم بشما سپاردم • * نه 16
شما مرا كزيديد • ليكن من شمارا كزيدم • وشمارا در كار اوردم • تا شما نيز
برويد • وميوه بياوريد • و ميوه هاء شما جاويد بمانند • كه از پدرم بنام من
بخواهيد • بشما بدهد • * اينها بشما مي سپارم • كه يكديكررا دوست داريد • 17
* و اكر خلق شمارا دشمن دارند • بدانيد كه از شما زودتر مرا دشمن دارند • 18

Quemadmodum Pater meus me di- 9
lexit, ego etiam vos dilexi: in di-
lectione mea permanete. Quemad- 10
modum ego mandatum Patris mei
ſervavi, vos etiam mandatum me-
um ſervate: & in amore meo fir-
mi eſtote, quemadmodum ego in
amore Patris firmus ſum. Hæc vo- 11
biſcum locutus ſum, ut gaudium
meum in vobis ſit, & gaudium ve-
ſtrum impleatur. Hoc eſt manda- 12
tum meum, ut unus alium diliga-
tis quemadmodum ego vos dilexi.
Hâc major dilectio non eſt, ut ho- 13
mo vitam ſuam pro amicis ſu-
is det. Vos amici mei eſtis, ſi 14
feceritis omnia quæ vobis mando.
Ab hac hora vos ſervos non voco; 15
quia ſervus neſcit quid dominus
ejus facit: jam vos amicos meos
vocavi, eò quòd quicquid à Patre
meo audivi, vobis tradidi. Non 16
vos me elegiſtis, ſed ego vos ele-
gi, & vos in opus induxi, ut
vos etiam abeatis, & fructum fe-
ratis, & fructus veſtri in æter-
num maneant: ut quicquid à
Patre meo in nomine meo petie-
ritis, vobis det. Hæc vobis man- 17
do, ut unus alium diligatis. Et 18
ſi homines vos odio habeat, ſci-
tote quòd vobis priorem me odio ha-
buerunt.

Versio VULGATA LATINA.

9 10 Sicut dilexit me Pater, & ego dilexi vos. Manete in dilectione mea. Si præcepta
mea ſervaveritis, manebitis in dilectione mea, ſicut & ego Patris mei præcepta ſer-
11 vavi, & maneo in ejus dilectione. Hæc locutus ſum vobis, ut gaudium meum in
12 vobis ſit, & gaudium veſtrum impleatur. Hoc eſt præceptum meum, ut diligatis
13 invicèm, ſicut dilexi vos. Majorem hac dilectionem nemo habet, ut animam ſuam
14 ponat quis pro amicis ſuis. Vos amici mei eſtis, ſi feceritis quæ ego præcipio vo-
15 bis. Jam non dicam vos ſervos: quia ſervus neſcit quid faciat dominus ejus. Vos
autem dixi amicos; quia omnia quæcunque audivi à Patre meo, nota feci vobis.
16 Non vos me elegiſtis: ſed ego elegi vos, & poſui vos ut eatis, & fructum afferatis;
& fructus veſter maneat: ut quodcunque petieritis Patrem in nomine meo, det vo- 17
bis. Hæc mando vobis, ut diligatis invicèm. Si mundus vos odit, ſcitote quia 18
me priorem vobis odio habuit. Si de mundo fuiſſetis, mundus quod ſuum erat di- 19
ligeret: quia verò de mundo non eſtis, ſed ego elegi vos de mundo, proptereà odit
vos mundus. Mementote ſermonis mei, quem ego dixi vobis; Non eſt ſervus ma- 20
jor dño ſuo. Si me perſecuti ſunt, & vos perſequentur: ſi ſermonē meũ ſervaverunt,
et veſtrũ ſervabunt. Sed hæc omnia facient vobis propter nomen meũ: quia neſciunt 21
eum, qui miſit me. Si non veniſſē, et locutꝰ fuiſſem eis, peccatũ non haberent: nunc 22
autem excuſationem non habent de peccato ſuo. Qui me odit: & Patrē meum odit. 23

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

كما احببني ابي كذلك احببتكم • اثبتوا في محبتي * فان حفظتم وصاياي تثبتم في محبتي • 9 10
كما اني حفظت وصايا ابي وانا ثابت في محبته * كلمتكم بهذا ليكون فرحي فيكم ويتم فرحكم • 11
* هذه وصيتي ان يحب بعضكم بعضا كما احببتكم * ما من حب اعظم من هذا ان يبذل 12 13
الانسان نفسه عن احبائه * وانتم احبائي ان عملتم كلما اوصيتكم به * ولست اسميكم الان 14 15
عبيدا لان العبد لا يعلم ما يصنع سيده • لكني سميتكم احبائي لاني اعلمتكم بكلما
سمعت من ابي * ليس انتم اخترتموني بل انا اخترتكم * وادعكم تنطلقون لتاتوا بثمار 16
ويدوم ثماركم • لكي يعطيكم ابي كلما تسالونه باسمي * انما اوصيكم بهذا لكي يحب 17
بعضكم بعضا * ان كان العالم يبغضكم فاعلموا انه قد ابغضني قبلكم * لو كنتم من 18 19
العالم لكان العالم يحب من هو منه • لكنكم لستم من العالم بل اخترتكم من العالم • من
اجل هذا يبغضكم العالم * اذكروا الكلام الذي قلته انا لكم ما من عبد اعظم من 20
سيده • ان كانوا طردوني فسوف يطردونكم ايضا * وان كانوا حفظوا قولي فسوف يحفظون
قولكم ايضا * لكنهم انما يفعلون هذا كله بكم من اجل اسمي • لانهم لا يعرفون من 21
ارسلني * لو لم ات واكلمهم لم تكن لهم خطية • والان فليس لهم حجة في خطيتهم * من 22 23
يبغضني يبغض ابي ايضا •

Sicut dilexit me Pater meus, ita dilexi vos. Manete in dilectione mea. Et quidem ſi ſervaveritis mandata mea, manebitis in dilectione mea: ſicut ego ſervavi mandata Patris mei, & ego conſtans ſum in dilectione ipſius. Locutus ſum vobis hoc, ut ſit gaudium meum in vobis, & impleatur gaudium veſtrum. Hoc eſt præceptum meum, ut diligat alter veſtri alterum, ſicut dilexi vos. Non eſt dilectio major hâc, ut permutet quis animam ſuam pro amicis ſuis. Et vos amici mei eſtis, ſi feceritis quæcunque præcepi vobis. Et non vocabo vos modò ſervos, quia ſervus ignorat quid faciat dominus ejus: Sed vocavi vos amicos meos, quia nota feci vobis quæcunque audivi à Patre meo. Non vos elegiſtis me, ſed ego elegi vos, & ſino vos abire ut afferatis fructus, & permaneant fructus veſtri: ut det vobis Pater meus quicquid petieritis ab eo in nomine meo. Verùm præcepi vobis hoc, ut diligat alter veſtri alterum. Si mundus odit vos, ſcitote quòd odio me habuit priuſquàm vos. Si eſſetis de mundo, certè mundus diligeret eos qui ex ipſo ſunt; vos autem non eſtis ex mundo, imò elegi vos ex mundo: propterea odit vos mundus. Mementote ſermonis quem dixi ego vobis, Non eſt ſervus major domino ſuo. Si perſecuti ſunt me, profectò perſequentur vos etiam: & ſi ſervaverunt ſermonem meum, profectò ſervabunt ſermonem veſtrum etiam. Verùm facient hæc omnia vobis, propter nomen meum: quia non agnoſcunt eum qui miſit me. Si non veniſſem, & allocutus fuiſſem eos, non eſſet eis peccatum: at nunc non eſt eis excuſatio pro peccato ſuo. Qui odit me, odit Patrem meum etiam.
9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9
10 በከመ፡አፍቀረኒ፡አብ፡አነሂ፡አፍቀርኩክሙ፡ሃልዉ፡በፍቅርየ፡፡=፡እመ፡ታፈቅሩኒ፡ዕቀቡ፡
11 ትእዛዝየ፡በከመ፡አነ፡ዓቀብኩ፡ ኵሎ ፡ ትእዛዘ፡ለአቡየ፡ወእሄሉ፡በፍቅሩ፡=፡ወነገር
ኩክሙ፡ ዘንተ፡ ከመ፡ ይሃሉ ፡ ፍቅርየ ፡ ኀቤክሙ ፡ ከመ ፡ ፍጹመ ፡ ይኩን ፡ ፍሥሐክ
12 ሙ፡፡=፡ ወዘንተ፡ አዘዝኩሙ፡ ከመ፡ ትትፋቀሩ፡ በበይናቲክሙ፡ በከመ፡ አፍቀርኩክ
13 ሙ፡=፡ ዘይዓቢ፡ እምዝ ፡ ፍቅረ ፡ አልቦ፡ ከመ ፡ ዘቦ ፡ ዘይሜጡ ፡ ነፍሶ፡ ህየተ፡ ቤ
14 ዛ፡ አዕርክቲሁ፡፡=፡ አንትሙኬ ፡ አዕርክትየ ፡ አንትሙ ፡ እመ ፡ ገበርክሙ፡ ዘአዘ
15 ዝኩክሙ፡፡=፡ ኢይብለክሙ፡ እንከ፡ አግብርትየ፡ እስመ፡ ገብርሰ ፡ ኢያአምር ፡ ዘ
ይሬሲ ፡ እግዚኡ ፡ ወለክሙሰ ፡ አዕርክትየ ፡ እቤለክሙ ፡ እስመ ፡ ኵሎ ፡ ዘሰማ
16 ዕኩ ፡ በኀበ ፡ አቡየ ፡ ነገርኩክሙ፡፡=፡ አኮ ፡ አንትሙ ፡ ዘኀረይክሙኒ ፡ አነ ፡ ኀረ
ይኩክሙ፡ ወሤምኩክሙ፡ ከመ፡ ትሖሩ፡ ወፍሬ፡ ትፍረዩ፡ ዘይነብር፡ ፍሬ፡፡ ከመ፡የሃ
17 ብክሙ ፡ አብ ፡ ዘሰአልክምዎ ፡ በስምየ፡=፡ ዘንተ ፡ እኤዝዘክሙ ፡ ከመ ፡ ትት
18 ፋቀሩ ፡ በበይናቲክሙ፡፡=፡ እመሂ ፡ ጸልአክሙ ፡ ዓለም ፡ ኣእምሩ ፡ ከመ፡ ኪያየ፡
19 ቀደመ ፡ ጸሊአ፡፡=፡ ሶበሁ ፡ እምዓለም ፡ አንትሙ ፡ እምአፍቀረክሙ ፡ ዓለም፡
ዚአሁ ፡ ወእስመ ፡ ኢኮንክሙ ፡ እምዓለም ፡ ወአነ ፡ ኀረይኩክሙ፡ እምዓለም ፡ በእ
20 ንተዝ ፡ ይጸልአክሙ ፡ ዓለም፡፡=፡ ተዘከሩ ፡ ቃልየ ፡ ዘእቤለክሙ ፡ አልቦ ፡ ገብር፡
ዘይዓቢ ፡ እምእግዚኡ፡፡ ዘኪያየ ፡ ሰደዱ ፡ ኪያክሙኒ ፡ ይሰድዱ፡፡ ሶበሰ ፡ ቃልየ ፡
21 ዓቀቡ ፡ ቃልክሙኒ ፡ እምዓቀቡ፡፡=፡ ወባሕቱ ፡ ዘንተ፡ ኵሎ ፡ ይገብሩ፡፡
22 በላዕሌክሙ ፡ በእንተ ፡ ስምየ ፡ እስመ ፡ ኢያአምርዎ ፡ ለዘ ፡ ፈነወኒ፡፡=፡ ወሶበ ፡
ኢመጻእኩ ፡ ወኢነገርክዎሙ ፡ እምድኅኑ ፡ እምጌጋዮሙ፡፡ ወይእዜሰ ፡ አልቦ
23 ሙ ፡ ምክንያተ ፡ በእንተ ፡ ጌጋዮሙ፡፡=፡ ዘጸልአ ፡ ኪያየ ፡ ጸልአ ፡ ለአቡ
የ፡፡=፡

Sicut dilexit me Pater, ego etiam diligo vos: eſtote in dilectione mea. 9
Si dilexeritis me, ſervate mandata mea: ſicut ego ſervavi omnia mandata patris 10
mei, & ſum in dilectione ejus. Et loquutus ſum vobis hoc, ut ſit dilectio 11
mea apud vos, ut plena fiat lætitia veſtra. Et hoc præcepi vobis ut diligatis 12
vos invicèm, ſicut dilexi vos. Majorem hâc dilectionem nemo habet, ut 13
quis ſit qui tradat animam ſuam pro redemptione amicorum ſuorum. Vos 14
igitur amici mei eſtis, ſi feceritis quæ mandavi vobis. Non dicam vobis 15
ampliùs, Servi mei, quia ſervus neſcit quid facit dominus ejus: ſed vos amicos meos dixi, quia omnia quæ audivi apud patrem meum, dixi vobis.
Non vos *eſtis* qui elegiſtis me: ego elegi vos, & conſtitui vos, ut eatis, & 16
fructum feratis, permanentem fructum: ut det vobis Pater, quæcunque petieritis in nomine meo. Hoc præcepi vobis ut diligatis vos invicèm. 17
Si odit vos mundus, ſcitote quòd me priùs odio habuit. Si ex mundo eſ- 18
ſetis, tunc diligeret mundus *quod* ſuum *eſt*: & quoniam non fuiſtis ex mundo,
& ego elegi vos ex mundo, propterea odit vos mundus. Mementote ſermo- 19
nis mei quem dixi vobis, Non eſt ſervus qui major eſt domino ſuo: qui 20
me perſequuti ſunt, vos perſequentur: ſi ſermonem meum ſervaverunt,
utique ſermonem veſtrum ſervarent. Sed hoc totum facient vobis propter 21
nomen meum, quia neſciunt eum qui miſit me. Et ſi non veniſſem, & 22
non loquutus eſſem iis, tunc liberi eſſent à peccatis ſuis: & nunc non habent excuſationem pro peccatis eorum. Qui odit me, odit Patrem 23
meum.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* اکر از دنیا می بودید • دنیا شمارا دوست می داشت • لیکن از دنیا نیستید • منم که 19
شمارا از دنیا کزیدم • برای این دنیا شمارا دشمن دارند • * بیاد آورید کلمه که با شما 20
کفتم • نیست بنك بزرکتر از خداوند خود • اکر مرا راندند شمارا نیز برانند • واکر سخنهای مرا
نکه داشتند • سخنهاء شما نیز نکه دارند • * لیکن این همه بشما بکنند • برای نام 21
من • که ندانستند انرا که مرا فرستاد • * واکر نمی آمدم • وبا ایشان سخن نمی کفتم • 22
ایشانرا کناه نمی بود • اکنون بر کناه خود پوش ندارند • * هر که با من دشمنست با پدر 23
من نیز دشمن است •

Si de mundo eſſetis, mundus vos amaret: ſed de mundo non eſtis: ego ſum qui vos ex mundo elegi, ideo homines mundi vos odio habent. In memoriam redacite ſermonem quem vobis dixi; Non eſt ſervus major domino ſuo: ſi me perſequuti ſunt, vos etiam perſequentur; & ſi verba mea ſervârunt, verba veſtra etiam ſervabunt. Sed hæc omnia vobis facient propter nomen meum: quia non noverunt eum qui me miſit. Et ſi non veniſſem, & cum eis non locutus eſſem, eis peccatum non eſſet: nunc autem de peccato ſuo excuſationem non habent. Quicunque mecum inimicus eſt, cum Patre meo etiam inimicus eſt.
19 20 21 22 23

Si opera non fecissem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non ha- σμε ι σμζ ι
24 Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς, ἃ οὐδεὶς ἄλλος (ϑ) πεποίηκεν, ἁμαρτίαν οὐκ εἴ-
berent. Nunc autem & viderunt, & oderunt & me & Patrem meum. Sed,
25 χον· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασι, καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου. Ἀλλ᾽
ut adimpleatur sermo scriptus in lege eorum; Quia *oderunt* me gra-
ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν, Ὅτι ἐμίσησάν με δωρε-
tis. Cùm autem venerit Paracletus, quem ego mittam vobis à Patre,
26 άν. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς, ΙΖ΄
(Spiritum veritatis, qui à Patre procedit,) ille *testabitur* de
(τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπορεύεται,) ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ
me. Et vos autem *testabimini*, quia ab initio *cum* me estis.
27 ἐμοῦ. Καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ᾽ ἀρχῆς μετ᾽ ἐμοῦ ἐστε.

CAP. XVI. ιϛ΄.

1 Hæc locutus sum vobis, ut non scandalizemini. Absque synagogis facient σμς α
2 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα μὴ σκανδαλισθῆτε. Ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν
vos: sed venit hora, ut omnis *interficiens* vos, *existimet* *cultum* *adferre*
ὑμᾶς· ἀλλ᾽ ἔρχεται ὥρα ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας ὑμᾶς, δόξῃ λατρείαν προσφέρειν
Deo. Et hæc facient vobis, quia non noverunt Patrem,
3 (α) τῷ Θεῷ. Καὶ ταῦτα (β) ποιήσουσιν ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν πατέρα,
neque me. Sed hæc locutus sum vobis, ut cùm venerit hora, re-
4 οὐδὲ ἐμέ. Ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ (γ) ὥρα, μνη-
miniscamini *eorum*, quia ego dixi vobis. Hæc autem vobis *ex* initio non di-
μονεύητε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. Ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶ-
xi, quia *cum* *vobis* eram. Nunc *autem* vado ad *mittentem* me: &
πον, ὅτι μεθ᾽ ὑμῶν ἤμην. Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν πέμψαντά με, καὶ 5
nemo ex vobis interrogat me, Quò vadis? Sed quia hæc locu-
οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με, Ποῦ (δ) ὑπάγεις; Ἀλλ᾽ ὅτι ταῦτα λελά- 6
tus sum vobis, tristitia implevit vestrum cor. Sed ego ve-
ληκα ὑμῖν, ἡ λύπη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. Ἀλλ᾽ ἐγὼ τὴν ἀ- 7
ritatem dico vobis: expedit vobis ut ego vadam: Si enim non ab-
λήθειαν λέγω ὑμῖν· Συμφέρει ὑμῖν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· (ε) ἐὰν γὰρ μὴ ἀπ-
iero, Paracletus non veniet ad vos: Si autem abiero, mittam
έλθω, ὁ παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω
eum ad vos. Et *veniens* ille arguet mundum de peccato,
αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. Καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας, 8
& de justitia, & de judicio. De peccato quidem, quia non *cre-*
καὶ περὶ δικαιοσύνης, καὶ περὶ κρίσεως. Περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύ- 9
dunt in me. De justitia verò, quia ad Patrem *meum* vado, &
ουσιν εἰς ἐμέ. Περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω, καὶ 10
non *ampliùs* videbitis me. De autem judicio, quia princeps mundi hujus
οὐκ ἔτι θεωρεῖτέ με. Περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου 11
judicatus est. Adhuc multa habeo dicere vobis, sed non potestis portare modò.
κέκριται. Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ᾽ οὐ δύνασθε βαστάζειν ἄρτι. 12

MS. A. (ϑ) ἐποίησεν, Κεφ. ιϛ΄. MS. A. (α) τῷ Κυρίῳ. (β) ποιήσουσιν, ὅτι (γ) ὥρα αὐτῶν, μνημονεύητε αὐτῶν, (δ) ὑπάγεις; Ὅτι (ε) ἐὰν γὰρ ἐγὼ μὴ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 * ܘܐܠܘ ܥܒܕܐ ܠܐ ܥܒܕܬ ܒܝܢܬܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܐܢܫ ܐܚܪܢܐ ܠܐ ܥܒܕ. ܠܐ ܗܘܬ
ܠܗܘܢ ܚܛܝܬܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܘܚܙܘ ܘܣܢܘ ܐܦ ܠܝ ܘܐܦ ܠܐܒܝ. * ܕܬܬܡܠܐ ܡܠܬܐ ܕܟܬܝܒܐ 25
ܒܢܡܘܣܗܘܢ ܕܣܢܐܘܢܝ ܡܓܢ. * ܡܐ ܕܝܢ ܕܐܬܐ ܦܪܩܠܛܐ. ܗܘ ܕܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ 26
ܡܢ ܠܘܬ ܐܒܝ. ܪܘܚܐ ܕܫܪܪܐ ܗܘ ܕܡܢ ܠܘܬ ܐܒܝ ܢܦܩ. ܗܘ ܢܣܗܕ ܥܠܝ. * ܐܦ
ܐܢܬܘܢ ܣܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܡܢ ܫܘܪܝܐ ܥܡܝ ܐܢܬܘܢ.

Quòd si opera non fecissem coram eis, quæ 24 nemo alius fecit, non haberent peccatum: nunc autem & viderunt, & oderunt & me & Patrem meum. Ut impleatur sermo il- 25 le qui scriptus est in Lege ipsorum; Oderunt me gratis. Quum autem venerit Con- 26 solator ille, quem ego missurus sum vobis à Patre meo, Spiritus ille veritatis qui à Patre meo prodit, ipse testabitur de me. Sed & vos testamini, quippe qui à principio mecum sitis.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܘ *

1 * ܗܠܝܢ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܬܟܫܠܘܢ. * ܢܦܩܘܢܟܘܢ ܓܝܪ ܡܢ ܟܢܘܫܬܗܘܢ. ܘܬܐܬܐ
2 ܫܥܬܐ ܕܟܠ ܕܢܩܛܘܠܟܘܢ. ܢܣܒܪ ܕܩܘܪܒܢܐ ܡܩܪܒ ܠܐܠܗܐ. * ܘܗܠܝܢ ܢܥܒܕܘܢ 3
ܡܛܠ ܕܠܐ ܝܕܥܘ ܘܠܐ ܠܐܒܝ ܘܠܐ ܠܝ.

* ܕܦܘܪܩܢܐ ܕܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܠܚ *

* ܗܠܝܢ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ. ܕܡܐ ܕܐܬܐ ܙܒܢܗܝܢ ܬܥܗܕܘܢ ܐܢܝܢ. ܕܐܢܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. 4
ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܡܢ ܩܕܝܡ ܠܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܕܥܡܟܘܢ ܗܘܝܬ. * ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ 5
ܡܢ ܕܫܕܪܢܝ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܡܫܐܠ ܠܝ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ ܐܢܬ. * ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܓܝܪ 6
ܗܠܝܢ. ܐܬܬ ܟܪܝܘܬܐ ܘܡܠܬ ܠܒܘܬܟܘܢ. * ܐܠܐ ܐܢܐ ܫܪܪܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܦܩܚ 7
ܠܟܘܢ ܕܐܢܐ ܐܙܠ. ܐܢ ܓܝܪ ܐܢܐ ܠܐ ܐܙܠ ܐܢܐ. ܦܪܩܠܛܐ ܠܐ ܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܐܢ ܕܝܢ ܐܙܠ
ܐܫܕܪܝܘܗܝ ܠܘܬܟܘܢ. * ܘܡܐ ܕܐܬܐ ܗܘ ܢܟܣܝܘܗܝ ܠܥܠܡܐ. ܥܠ ܚܛܝܬܐ. ܘܥܠ 8
ܙܕܝܩܘܬܐ. ܘܥܠ ܕܝܢܐ. * ܥܠ ܚܛܝܬܐ. ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܒܝ. * ܥܠ ܙܕܝܩܘܬܐ ܕܝܢ. ܕܠܘܬ 9 10
ܐܒܝ ܐܙܠ ܐܢܐ. ܘܠܐ ܬܘܒ ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. * ܥܠ ܕܝܢܐ ܕܝܢ. ܕܐܪܟܘܢܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܕܝܢ ܗܘ. 11
* ܬܘܒ ܣܓܝ ܐܝܬ ܠܝ ܠܡܐܡܪ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܚܕ ܗܫܐ. 12

C A P. XVI.

Hæc locutus sum vobiscum, ne offendamini. 1 Ejicient enim vos ex synagogis suis, 2 venietque hora quum quisquis interficiet vos, putabit oblationem se offerre Deo. Hæc autem faciunt, quoniam non nôrunt 3 neque Patrem meum, neque me.

Ad oblationem Pentecostes. 38.

Hæc locutus sum vobiscum, ut quum vene- 4 rit tempus eorum, revocetis in memoriam, quòd ego ea dixerim vobis: hæc autem à principio non dixi vobis, quia vobiscum eram. Nunc autem vado ad eum qui misit 5 me, & nemo ex vobis interrogat me, Quò vadis? Hæc enim dixi vobis, & venit ægri- 6 tudo, implevitque corda vestra. Sed ego ve- 7 ritatem dico vobis, Satius vobis fuerit ut ego abeam: nisi enim abiero, Consolator ille non veniet ad vos: sin autem abiero, mittam eum ad vos. Et quum venerit, 8 ipse arguet mundum de peccato, & de justitia, & de judicio. De peccato quidem, 9 quia non credunt in me. De justitia autem, 10 quia ad Patrem vado, nec ampliùs videbitis me. De judicio verò, quia princeps 11 mundi hujus judicatus est. Adhuc multa 12 mihi sunt vobis dicenda, sed non potestis capere nunc.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

24 * واكر كردارها برابر چشم ايشان نمي كردم * كاري كه از دست كس برنيايد *
ايشانرا كناه نمي بود * اكنون ديدند و مرا و پدرمرا دشمن داشتند * * تا كلمه تمام 25
سود كه درناموس ايشان نبشته شد * كه بي بهانه مرا دشمن داشتيد * * تا وقتي كه 26
فارقليط بيايد * ومن اورا ازپيش پدرم بفرستم * جان حقيقتي كه ازپيش پدرم نزول
كرده است * و اوست كه بر من كواهي دهد * * شما نيز كواه باشيد * كه از 27
اغازبا منيد سي يك اكاه كردن مسيح شهيد شدن حواريون را
* دكر بار مسيح كفت * اينها بشما كفتم كه پريشان نشويد * * و شمارا از ميان جماعت 1 2
بدر كنند * وقتي بيايد كه هر كه شمارا كشد * پندارد * براي خدا قربان كرده است *
* اينها بكنند براي انك نشناختند نه پدرم را ونه مرا * * سخنهايي كه با شما كفتم * بيايد وقتي 3 4
كه بياد اوريد آنچ با شما كفتم * از قديم اينها با شما نكفتم * براي انك با شما بودم * * اكنون 5
مي روم پيش انك مرا فرستاد * و كسي از شما مرا نپرسد * كه بكجا مي روي *

Et si opera coram oculis eorum non 24 fecissem, opus quale à manu cujusquam non provenit, illis peccatum non esset: nunc autem *viderunt, & me & Patrem meum odio habuerunt. Ut sermo compleatur, qui in 25 Lege eorum scriptum est; nempe, Sine causa me odio habuistis. Ut quo 26 tempore Paracletus venerit, & ego eum à Patre meo misero, Spiritus veritatis qui à Patre meo descendit, (ipse enim est qui de me testimonium dat) Vos etiam testes sitis, 27 quia ab initio mecum estis.*

XXXI Indicat Christus Martyres fore Apostolos.

C A P. XVI.

Iterum Christus dixit; Hæc vobis di- 1 xi, ut anxii non sitis. Et vos è me- 2 dio cœtûs ejicient: imo *tempus veniet, ut quicunque vos interfecerit, arbitretur se Deo oblationem fecisse.* Hæc autem *facient, propterea 3 quòd non noverunt nec Patrem meum, nec me. Verba quæ vobiscum 4 locutus sum, veniet tempus quo in memoriam reducetis, quòd vobis locutus sum. Ab initio hæc vobis non dixi, eò quòd vobiscum eram. Nunc 5 abeo ad eum qui me misit, & nemo ex vobis me interrogat, Quò vadis?*

Verſio VULGATA LATINA.

24 Si opera non feciſſem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent: nunc
25 autem & viderunt, & oderunt & me, & Patrem meum. Sed ut adimpleatur
26 ſermo, qui in lege eorum ſcriptus eſt; Quia odio habuerunt me gratis. Cùm
autem venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis à Patre, Spiritum veritatis
27 qui à Patre procedit; ille teſtimonium perhibebit de me: Et vos teſtimonium perhibebitis, quia ab initio mecum eſtis.

CAP. XVI.

1 2 HÆc locutus ſum vobis, ut non ſcandalizemini. Abſque ſynagogis facient vos:
ſed venit hora, ut omnis qui interficit vos, arbitretur obſequium ſe præſtare Deo.
3 4 Et hæc facient vobis, quia non noverunt Patrem, neque me. Sed hæc locutus
ſum vobis: ut cùm venerit hora eorum, reminiſcamini quia ego dixi vobis.
Hæc autem vobis ab initio non dixi, quia vobiſcum eram. Et nunc vado ad eum, 5
qui miſit me: & nemo ex vobis interrogat me, Quò vadis? Sed quia hæc locu- 6
tus ſum vobis, triſtitia implevit cor veſtrum. Sed ego veritatem dico vobis: ex- 7
pedit vobis ut ego vadam: ſi enim non abiero, Paraclitus non veniet ad vos:
ſi autem abiero, mittam eum ad vos. Et cùm venerit ille, arguet mundum de 8
peccato, & de juſtitia, & de judicio. De peccato quidem, quia non credide- 9
runt in me: De juſtitia verò, quia ad Patrem vado, & jam non videbitis me: 10
De judicio autem, quia princeps hujus mundi jam judicatus eſt. Adhuc multa 11
habeo vobis dicere: ſed non poteſtis portare modò. 12

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 * لو لم اعمل فيهم اعمالا لم يعملها اخر لم تكن لهم خطية * والان فانهم قد راوا وابغضوني
25 مع ابي ايضا * ليتم الكلمة المكتوبة في ناموسهم انهم ابغضوني مجانا *
26 الفصل الخامس والثلثون * اذا جاء المعزي الذي ارسله اليكم روح
27 الحق الاتي من الاب فهو يشهد لي * وانتم ايضا تشهدون لانكم معي منذ الابتداء *
1 2 * كلمتكم بهذا لكيلا تشكوا * فانه سوف يخرجونكم من مجامعهم * لكن ستاتي ساعة
3 يظن فيها كل من يقتلكم انه يقرب قربانا لله * وانما يفعلون هذا لانهم لم يعرفوا الاب ولا
4 انا * لكن كلمتكم بهذا حتى اذا جاءت ساعتهم تذكرون اني قلت لكم * ولم اخبركم
5 بهذا من قبل لاني معكم * والان فاني منطلق الى من ارسلني * وليس احد منكم يسالني
6 7 الى اين اذهب * لاني قلت لكم هذا وجاءت الكابة فملات قلوبكم * لكني اقول لكم الحق
انه خير لكم ان انطلق * لاني ان لم انطلق لم ياتكم المعزي * فاذا انطلقت ارسلته اليكم *
8 9 * فاذا جاء ذاك فهو يوبخ العالم على الخطية وعلى البر وعلى الحكم * اما على الخطية
10 11 فلانهم لم يؤمنوا بي * واما على البر فلاني منطلق الى الاب ولستم تروني * واما على الحكم
12 فان رئيس هذا العالم يدان * وان لي كلاما كثيرا اريد ان اقوله لكم لكنكم لستم
تطيقون حمله الان *

Si non feciſſem in eis opera, quæ non fecit alius, non eſſet eis peccatum. Nunc autem ipſi quidem jam viderunt, & tamen oderunt me cum Patre meo etiam. Ut finem aſſequatur ſermo ſcriptus in lege eorum, quòd oderunt me gratis.

Sectio trigeſima quinta.

Cùm venerit Conſolator quem mittam vobis, Spiritum veritatis venientem ex Patre, ipſe atteſtabitur mihi. 26 *Et vos etiam teſtabimini, quia vos mecum eſtis ab initio.* 27

CAP. XVI.

1 *LOcutus ſum vobis hoc, ut non ſcandalizemini.* 2 *Nam futurum eſt ut expellant vos è ſynagogis ſuis. Imò veniet hora in qua arbitrabitur omnis qui interficiet vos, offerre ſe ſacrificium Deo.* 3 *Et quidem facient hoc, quia non noverunt Patrem, neque me.* 4 *Sed locutus ſum vobis hoc, ut cùm venerit hora eorum, reminiſcamini me dixiſſe vobis. Et non ſignificavi vobis hoc priùs, quia vobiſcum eram:* 5 *At nunc perrecturus ſum ad eum qui miſit me: & nemo ex vobis percontatur à me quò vadam,* 6 *Quia dixi vobis hæc, & venit triſtitia, ac implevit corda veſtra.* 7 *Sed dico vobis veritatem, quòd melius eſt vobis ut vadam: quia ſi non abiero, non veniet ad vos Conſolator: at quum abiero, certiſſimè mittam eum ad vos.* 8 *Et cùm venerit ille, ipſe arguet mundum de peccato, & de juſtitia, & de judicio.* 9 *Et quidem de peccato, quia non crediderunt in me.* 10 *At verò de juſtitia, quia perrecturus ſum ad Patrem, & non videbitis me.* 11 *At verò de judicio, quia princeps hujus mundi judicandus eſt.* 12 *Et quidem ſuppetunt mihi verba multa quæ vellem dicere vobis, ſed non poteſtis portare ea modò.*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 ሶበ፡ ሊገበርኩ፡ ሎሙ፡ ግብረ፡ ዘባዕድ፡ ሊገብሮ፡ እምድኅኑ፡ እምጌጋይ፡፡ ወይእዜሰ፡
25 ርእዩኒ፡ ወጸልኡኒ፡ ኪያየሂ፡ ወአባየኒ፡፡=፡ ወባሕቱ፡ ከመ፡ ይብጻሕ፡ ቃለ፡ ኦሪቶ
ሙ፡ ዘይቤ፡ ጸልኡኒ፡ በከንቱ፡፡=፡

በእንተ፡ ጰራቅሊጦስ፡፡=፡

26 ወመጺኦ፡ ጰራቅሊጦስ፡ ዘአነ፡ እፌኑ፡ ለክሙ፡ እምኀበ፡ አብ፡ መንፈሰ፡ ጽድቅ፡ ዘይወፅእ፡
27 እምኀበ፡ አብ፡ ውእቱ፡ ሰማዕትየ፡፡=፡ ወአንትሙኒ፡ ሰማዕትየ፡ ከመ፡ እምትካት፡
1 ሃሎ፡ ምስሌየ፡፡=፡
2 12 ወዘንተ፡ ነገርኩክሙ፡ ከመ፡ ኢትስሐቱ፡ ወኢትትዓቀፉ፡፡=፡ እምኵራብሙ፡ ያወፅኡ
ክሙ፡ ወባሕቱ፡ ይበጽሕ፡ ጊዜሁ፡ ከመ፡ ኵሉ፡ ዘይቀትለክሙ፡ ይከውን፡ ከመዘ፡ መሥ
3 ዋዕተ፡ ያበውእ፡ ለእግዚአብሔር፡፡=፡ ወዘንተ፡ ይገብሩ፡ ሳዕሌክሙ፡ እስመ፡ ኢያአ
4 ምርዎ፡ ለአብ፡ ወኢኪያየ፡፡=፡ ወዘኒ፡ ዘነገርኩክሙ፡ ከመ፡ ትዘከርዎ፡ አመ፡ በጽሐ፡
ጊዜሁ፡ ከመ፡ አነ፡ እቤለክሙ፡፡ ወቀዲሙሰ፡ ኢነገርኩክሙ፡ ዘንተ፡ እስመ፡
5 ሃለውኩ፡ ምስሌክሙ፡፡=፡ ወይእዜ፡ ባሕቱ፡ አሐውር፡ ኀበ፡ ዘፈነወኒ፡ ወኢአሐዱሂ፡
6 እምኔክሙ፡ ኢትብሉኒ፡ አይቴ፡ ተሐውር፡፡=፡ ወባሕቱ፡ እስመ፡ ዘንተ፡ ነገርኩክሙ፡
7 ሐዘን፡ መልአ፡ ውስተ፡ ልብክሙ፡፡=፡ ወአማን፡ ይደልወ፡ እብለክሙ፡ ይኄይሰክሙ፡ እሐ
ር፡ አነ፡ እመ፡ ኢሖርኩ፡ አነ፡ ኢይመጽእ፡ ጰራቅሊጦስ፡ ኀቤክሙ፡ ወእመሰ፡ ሖርኩ፡ እ
8 ፌንዎ፡ ለክሙ፡ ጰራቅሊጦስ፡፡=፡ ወመጺኦ፡ ውእቱ፡ ይዘልፎ፡ ለዓለም፡ በእንተ፡ ኃ
9 ጢአት፡ ወበእንተ፡ ጽድቅ፡ ወበእንተ፡ ኵነኔ፡=፡ በእንተ፡ ኃጢአትሰ፡ እስመ፡ ኢአም
10 ኑ፡ ቢየ፡=፡ ወበእንተ፡ ጽድቅ፡ እስመ፡ አሐውር፡ ኀበ፡ አብ፡ ወኢትሬእዩኒ፡ እንከ፡፡=፡
11 ወበእንተሰ፡ ኵነኔ፡ እስመ፡ ይትኴነን፡ መልአኩ፡ ለዝዓለም፡፡=፡ ወቢየ፡ ብዙኅ፡ ነገረ፡
12 ዘእነግረክሙ፡ ወባሕቱ፡ ኢትክሉ፡ ጾዊሮቶ፡ ይእዜ፡፡=፡

Si non feciſſem pro iis opus quod alius non fecit, liberi eſſent à peccato: & 24
nunc viderunt me quidem, & oderunt me etiam: me quidem, & patrem meum
etiam. Sed ut impleretur ſermo legis eorum dicentis; Oderunt me fruſtrà. 25

De Paracleto.

Et quùm venerit Paracletus quem ego mittam vobis à Patre, Spiritus veritatis 26
exiens à Patre: ille teſtis meus erit. Et vos teſtes mei *eſtis*, quòd à principio 27
fuit mecum.

CAP. XVI.

ET hoc loquutus ſum vobis, ut non erretis, & non offendamini. E ſynago- 1 2
gis eorum, exire facient vos: ſed veniet tempus, ut omnis qui interficit vos,
erit ſicut ille qui hoſtiam offert Deo. Et hoc facient contra vos, quia non 3
cognoſcunt Patrem neque me. Et hoc *quod* loquutus ſum vobis, ut reminiſca- 4
mini quum venerit tempus ejus, quòd ego dixerim vobis: & priùs non dixi vobis
hoc, quia fui vobiſcum. Nunc autem abeo ad *eum* qui miſit me, & ne unus 5
ex vobis dicet mihi, Quò vadis? Sed quia hoc dixi vobis, triſtitia implevit cor 6
veſtrum. Et verè oportet ut loquar vobis: expedit vobis ut abeam ego: ſi non 7
abiero ego, non veniet Paracletus ad vos: & ſi abiero, mittam vobis Paracletum. Et quum venerit ille, arguet mundum de peccato, & de juſtitia, & de 8
judicio. De peccato, quia non crediderunt in me. De juſtitia, quia vado 9
ad Patrem, & non videbitis me ampliùs. Et de judicio, quia condemnatus 10
erit princeps hujus mundi. Et habeo multa verba quæ dicam vobis, ſed non 11
poteſtis portare nunc. 12

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

6 7 * [برای انك اینها با شما كفتم اندوه امد ودلها شما پر كرد] * لیكن من
با شما راست می كویم * كه می برازد شمارا كه من بروم * سبب انك اكر نروم
8 فارقلیط پیش شما نیاید * واكر بروم اورا پیش شما بفرستم * * وچون بیاید اوست كه
9 عالم را تشویر دهد * بر كناه وبر راستی * وبر داوری * * وبر كناه انك بر من ایمان
10 11 نیاوردند * * بر راستی كه پیش پدرم می روم * ودیكر مرا نبینید * * وبرداوری كه
12 كدخدای † عالم اوست * * دیكر كفتنی بسیار دارم * كه با شما كویم * وشما
نتوانید همه را پذیرفتن *

Propterea quòd hæc vobis dixi, triſtitia venit, & corda veſtra implevit. 6 *Sed ego vobis verum dico,* 7 *quòd conducit vobis ut ego abeam: eâ de cauſa quòd ſi non abiero, Paracletus ad vos non veniet: ſin autem abiero, eum ad vos mittam.* 8 *Et cùm venerit, ipſe eſt qui mundo pudorem injiciet, de peccato, & de juſtitia, & de judicio.* 9 *De peccato quidem, quòd in me fidem non habuerint.* 10 *De juſtitia, quia ad Patrem meum abeo, & rurſus me non videbitis.* 11 *De judicio verò, quia gubernator mundi is eſt.* 12 *Alium ſermonem plurimum habeo, quem vobis dicam: vos autem non poteſtis totum capere.*

Cùm autem venerit ille, Spiritus veritatis, *deducet* vos in omnem
13 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς (ζ) εἰς πᾶσαν
veritatem: non enim loquetur à ſemetipſo, ſed quæcunque audiet loquetur, & ventura
τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα (η) ἂν ἀκούσῃ λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα
annuntiabit vobis. Ille me *glorificabit*, quia de meo accipiet, & annuntiabit vobis.
14 ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
Omnia quæcunq; habet Pater, mea ſunt: *propter hoc* dixi; Quia de meo accipiet, &
15 Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ, ἐμά ἐστι· διὰ τοῦτο εἶπον, Ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται, καὶ
annuntiabit vobis. Modicùm, & non videbitis me: & iterùm modicū, & videbitis me: quia
16 ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Μικρόν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρόν, καὶ ὄψεσθέ με, (θ) ὅτι
ego vado ad Patrem. Dixerunt ergò ex diſcipulis ejus ad invicèm; Quid eſt
17 ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα. Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους, Τί ἐστι
hoc quod dicit nobis; Modicùm, & nō videbitis me: & iterum modicū, & videbitis me? &,
τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν, Μικρόν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρόν, καὶ ὄψεσθέ με; καί,
Quia *ego* vado ad Patrem? Dicebant ergò; Hoc quid eſt quod dicit, Mo-
18 (ι) Ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα; Ἔλεγον οὖν, Τοῦτο τί ἐστιν (κ) ὃ λέγει, Τὸ μι-
dicū? neſcimus quid loquitur. Cognovit ergò Jeſus quia volebant eum interrogare, &
19 κρόν; οὐκ οἴδαμεν τί λαλεῖ. Ἔγνω οὖν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾷν, καὶ (λ)
dixit eis; De hoc quæritis *cum alii aliis*, quia dixi; Modicū, & nō videbitis me: &
εἶπεν αὐτοῖς, Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον, Μικρόν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ
iterum modicū, & videbitis me? Amen, amen dico vobis; Quia flebitis & plorabitis
20 πάλιν μικρόν, καὶ ὄψεσθέ με; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ὅτι κλαύσετε καὶ θρηνήσετε

vos: *at* mundus gaudebit: vos autem triſtabimini: ſed triſtitia veſtra in gaudium *fi-*
ὑμεῖς· ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθε· ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γε-
et. Mulier cùm parit, triſtitiā habet, quia venit hora ejus: cùm autem *genuerit*
νήσεται. Ἡ γυνὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ (μ) γεννήσῃ 21
puerum, non *ampliùs* meminit *tribulationis* propter gaudiū, quia *genitus* eſt homo
τὸ παιδίον, οὐκ ἔτι μνημονεύει τῆς θλίψεως διὰ τὴν χαράν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος
σμη γ in mundū. Et vos igitur triſtitiā quidē nunc habetis, iterum autem videbo vos: &
εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν (ν) ἔχετε, πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ 22
σμθ ι gaudebit veſtrum cor, & gaudium veſtrū nemo tollet à vobis. Et in illo
χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν. Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ 23
die me nō *interrogabitis* quicquā. Amen, amen dico vobis; *Quòd quæcunque* petieritis
σν δ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, (ξ) Ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε
Patrem in nomine meo, dabit vobis. Uſque modò nō petiſtis quicquā in no-
τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν. Ἕως ἄρτι οὐκ (ο) ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνό- 24
mine meo: Petite, & accipietis, ut gaudiū veſtrū ſit plenum. Hæc in proverbiis
σνα ι ματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη. Ταῦτα ἐν παροιμίαις 25
locutus ſum vobis: *ſed* venit hora cùm nō *amplius* in proverbiis loquar vobis, ſed pa-
λελάληκα ὑμῖν· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκ ἔτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παῤ-
làm de Patre annuntiabo vobis. In illo die in nomine
ῥησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς (π) ἀναγγελῶ ὑμῖν. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί 26
meo petetis: Et non dico vobis, Quia ego rogabo Patrem de vobis;
μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν·

MS. A. (ζ) εἰς τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν· (η) ἐὰν (θ) ὅτι ὑπάγω (ι) Ὅτι ὑπάγω (κ) τὸ λέγει, (λ) εἶπεν, Περὶ (μ) γεννήσῃ (ν) ἕξετε, (ξ) Ὅ, τι ἂν (ο) ᾐτήσασθε (π) ἀπαγγελῶ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܡܐ ܕܐܬܐ ܕܝܢ ܪܘܚܐ ܕܫܪܪܐ. ܗܘ ܢܕܒܪܟܘܢ ܒܟܠܗ ܫܪܪܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܢܡܠܠ ܡܢ ܪܥܝܢ ܢܦܫܗ.
14 ܐܠܐ ܟܠ ܕܢܫܡܥ ܗܘ ܢܡܠܠ. ܘܥܬܝܕܬܐ ܢܘܕܥܟܘܢ. * ܗܘ ܢܫܒܚܢܝ ܡܛܠ ܕܡܢ
15 ܕܝܠܝ ܢܣܒ ܘܢܚܘܐ ܠܟܘܢ. * ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܐܒܝ ܕܝܠܝ ܗܘ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܡܢ
ܕܝܠܝ ܢܣܒ ܘܢܚܘܐ ܠܟܘܢ. * ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܓ * ܕܒܬܪ ܩܝܡܬܐ * ܠܛ *
16 * ܩܠܝܠ ܘܠܐ ܬܚܙܘܢܢܝ. ܘܬܘܒ ܩܠܝܠ ܘܬܚܙܘܢܢܝ. ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ ܐܒܐ. * ܘܐܡܪܘ ܗܘܘ
17 ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܚܕ ܠܚܕ. ܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ ܕܐܡܪ ܠܢ ܕܩܠܝܠ ܘܠܐ ܬܚܙܘܢܢܝ. ܘܬܘܒ ܩܠܝܠ
18 ܘܬܚܙܘܢܢܝ. ܘܕܐܙܠ ܐܢܐ ܠܘܬ ܐܒܝ. * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ ܩܠܝܠ ܕܐܡܪ. ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܚܢܢ
19 ܡܢܐ ܡܡܠܠ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܝܕܥ ܕܨܒܝܢ ܗܘܘ ܠܡܫܐܠܘܬܗ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܥܠ ܗܕܐ ܒܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܥܡ ܚܕܕܐ. ܕܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܩܠܝܠ ܘܠܐ ܬܚܙܘܢܢܝ ܘܬܘܒ ܩܠܝܠ ܘܬܚܙܘܢܢܝ.
20 * ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܬܒܟܘܢ ܘܬܐܠܘܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܥܠܡܐ ܢܚܕܐ. ܘܐܢܬܘܢ ܬܬܥܝܩܘܢ. ܐܠܐ
21 ܥܩܬܟܘܢ ܠܚܕܘܬܐ ܬܗܘܐ. * ܐܢܬܬܐ ܡܐ ܕܝܠܕܐ. ܥܩܐ ܠܗ ܕܡܛܬ ܝܘܡܐ ܕܡܘܠܕܗ. ܡܐ
22 ܕܝܠܕܬ ܕܝܢ ܒܪܐ. ܠܐ ܡܬܕܟܪܐ ܐܘܠܨܢܗ. ܡܛܠ ܚܕܘܬܐ ܕܐܬܝܠܕ ܒܪܢܫܐ ܒܥܠܡܐ. * ܐܦ ܐܢܬܘܢ
ܗܫܐ ܥܩܬܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. ܬܘܒ ܕܝܢ ܐܚܙܝܟܘܢ. ܘܢܚܕܐ ܠܒܟܘܢ. ܘܚܕܘܬܟܘܢ ܠܐ ܐܢܫ ܢܣܒ ܡܢܟܘܢ.
23 * ܘܒܗܘ ܝܘܡܐ ܠܝ ܠܐ ܬܫܐܠܘܢ ܡܕܡ. ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܡܕܡ
24 ܕܬܫܐܠܘܢ ܠܐܒܝ ܒܫܡܝ ܢܬܠ ܠܟܘܢ. * ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܠܐ ܫܐܠܬܘܢ ܡܕܡ ܒܫܡܝ. ܫܐܠܘ
25 ܘܬܣܒܘܢ. ܕܬܗܘܐ ܚܕܘܬܟܘܢ ܡܫܡܠܝܐ. * ܗܠܝܢ ܒܦܠܐܬܐ ܡܠܠܬ ܥܡܟܘܢ. ܐܬܝܐ ܕܝܢ
26 ܫܥܬܐ ܐܡܬܝ ܕܠܐ ܐܡܠܠ ܥܡܟܘܢ ܒܦܠܐܬܐ. ܐܠܐ ܥܝܢ ܒܓܠܐ ܐܚܘܐ ܠܟܘܢ ܥܠ ܐܒܐ.
* ܒܗܘ ܝܘܡܐ ܕܬܫܐܠܘܢ ܒܫܡܝ. ܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܐܢܐ ܐܒܥܐ ܡܢ ܐܒܐ ܥܠܝܟܘܢ.

Quum autem venerit Spiritus veritatis, ipſe 13 deducet vos in omnem veritatem: non enim loquetur ex mente ſuiipſius, ſed quicquid audierit, illud loquetur: & quæ futura ſunt, nota faciet vobis. Ipſe glorificabit me, quippe 14 qui de meo accipiet: & renuntiabit vobis. Quicquid habet Pater meus, meum eſt: pro- 15 pterea dixi vobis, Ex meo accipiet, & renuntiabit vobis.

Veſpere dominicæ III. poſt Reſurrectionē. 39.

Paulisper & non videbitis me; & iterum 16 paulisper, & videbitis me, quippe qui abeam ad Patrem. Dicebant itaq; diſcipuli ejus alius 17 ad aliū; Quid eſt hoc quod dicit nobis, Paulisper, & non videbitis me, & iterum paulisper, & videbitis me: & . Vado ad Patrem meum? Dicebant igitur, Quid illud eſt Pau- 18 liſper, quod dicit? neſcimus quid loquatur. Jeſus verò ſciens eos velle ipſum interrogare, 19 dixit eis, De hoc diſceptatis ſimul, quòd dixerim vobis; Pauliſper, & non videbitis me, & iterum pauliſper, & videbitis me? Amen 20 amen dico vobis, Flebitis vos & lamentabimini, mundus autem lætabitur: voſque ægritudine afficiemini: ſed ægritudo veſtra in gaudium evadet. Mulier quum parit, ægritudine 21 afficitur, quia venit dies partûs ejus: quum autem peperit filium, non meminit angoris ſui, propter gaudium illud, quòd natus ſit homo in mundo. Et vos quidem nunc ægritudine 22 eſtis affecti: ſed iterum videbo vos, & lætabitur cor veſtrum, & gaudium veſtrum nemo tollet à vobis. Et in illo die me non rogabi- 23 tis quicquā: Amen, amen dico vobis; Quicquid rogabitis Patrē meum in nomine meo, dabit vobis. Adhuc uſq; nihil petiſtis in no- 24 mine meo: petite & accipietis, ut ſit gaudiū veſtrū plenum. Hæc in parabolis locutus ſum 25 vobiſcum: venit autem hora, quando non loquar vobiſcum in parabolis, ſed apertè renuntiabo vobis de Patre. In illo die quo pe- 26 tetis in nomine meo: non dico vobis me poſtulaturum à Patre pro vobis.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

13 * چون جان حقيقي بيايد اوست كه شمارا تيمار دراد و او از نفس خود چيزي نكويد *
ليكن هر چه بشنود * ان بعينه بسخن بكويد و انچ خواهد شدن * شمارا معلوم كند *
14 * واوست كه مرا ستوده دارد * سبب انك از من بستاند وشمارا بنمايد * 15 * هر چه ازان پدرم
است ازان منست * براي اين بشما كفتم * كه انچ ازان منست بستاند و بشما بنمايد *
16 * اندكي مرا نبينيد * واندكي مرا ببينيد * كه پيش پدر مي روم * 17 * ايشا با هم مي كفتند *
چيست اين [كه با ما كفت اندكي مرا نبينيد واندكي باز مرا ببينيد وكه پيش پدر من
18 مي روم * * ومي كفتند چيست اين] اندك كه كفت * [نمي دانيم چه مي كويد] 19 * عيسي
دريافت كه ازو خواهند پرسيد بديشان كفت * براي اين با همديكر مي جوييد * كه با شما كفتم *
20 كه اندكي مرا نبينيد * واندكي باز ببينيد * * راست راست بشما بكويم * شما بكرييد * و زاري
كنيد * وخلق شاد شوند * وشما غمناك شويد * ليكن اندوه شما * براي شادماني باشد *
21 * زن وقتي كه برايد اورا دشخوار باشد * كه برايدن † بدو روز رسد * ليكن چون پسر
زايد * از شادي دردهاء خودرا فراموش كند * براي شادماني خود * كه در دنيا ادمي زاييد *

Cum Spiritus veritatis venerit, ille 13 *eſt qui veſtri curam habebit: & ille à ſemetipſo nihil loquetur, ſed quicquid audierit id ipſum loquetur; & id quod futurum eſt, vobis notum faciet. Et ille eſt qui me glorificabit:* 14 *propterea quòd à me accipiet, et vobis oſtendet. Quicquid Patris mei* 15 *eſt, meum eſt: propter hoc vobis dixi, quòd de meo accipiet, & vobis oſtendet. Pauliſper me non videbitis,* 16 *& pauliſper iterum me videbitis: quia ad Patrem abeo. Illi inter ſe* 17 *dixerunt; Quid eſt hoc quòd nobis dixit; Pauliſper me non videbitis, et pauliſper iterū me videbitis: &, Quia ad Patrem meum abeo? Di-* 18 *cebant igitur; Quid eſt hoc Pauliſper quod dixit? Neſcimus quid loquitur. Jeſus intellexit, quòd ab eo vel-* 19 *lent ſciſcitari, illis itaque dixit; De hoc inter vos invicèm quæritis, quod vobis dixi, quòd pauliſper me non videbitis, & pauliſper iterum videbitis? Verè, verè* 20 *vobis dico; Vos flebitis & luctum facietis, & homines gaudebunt: vos autem triſtes eritis; ſed triſtitia veſtra in gaudium erit. Mu-* 21 *lieri quo tempore paritura eſt, ærumna eſt, quia pariendi ei dies inſtat: cùm autem filium pepererit, præ lætitia dolores ſuos oblivioni dat, propter gaudium ſuum, quòd in mundo homo natus ſit.*

Verſio VULGATA LATINA.

13 Cùm autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem: non
enim loquetur à ſemetipſo: ſed quæcunque audiet loquetur, & quæ ventura ſunt
14 annuntiabit vobis. Ille me clarificabit: quia de meo accipiet, & annuntiabit
15 vobis. Omnia quæcunque habet Pater, mea ſunt. Propterea dixi; Quia de meo
16 accipiet, & annuntiabit vobis. Modicùm, & jam non videbitis me: & iterùm
17 modicùm, & videbitis me: quia vado ad Patrem. Dixerunt ergò ex diſcipulis
ejus ad invicèm; Quid eſt hoc, quod dicit nobis; Modicùm, & non videbitis
18 me: & iterùm modicùm, & videbitis me, &, Quia vado ad Patrem? Dicebant
19 ergò; Quid eſt hoc, quod dicit, Modicúm? neſcimus quid loquitur. Cognovit
autem Jeſus, quia volebant eum interrogare, & dixit eis; De hoc quæritis
inter vos, quia dixi; Modicùm, & non videbitis me: & iterùm modicùm, &
20 videbitis me. Amen, amen dico vobis; Quia plorabitis, & flebitis vos, mundus
autem gaudebit: vos autem contriſtabimini, ſed triſtitia veſtra vertetur in gaudium.
Mulier cùm parit, triſtitiam habet, quia venit hora ejus: cùm autem pe- 21
pererit puerum, jam non meminit preſſuræ propter gaudium, quia natus eſt homo
in mundum. Et vos igitur nunc quidem triſtitiam habetis, iterùm autem videbo 22
vos, & gaudebit cor veſtrum: & gaudium veſtrum nemo tollet à vobis. Et in 23
illo die me non rogabitis quidquam. Amen, amen dico vobis; Si quid petieritis
Patrem in nomine meo, dabit vobis. Uſque modò non petiſtis quidquam in nomine 24
meo: Petite, & accipietis, ut gaudium veſtrum ſit plenum. Hæc in pro- 25
verbiis locutus ſum vobis. Venit hora, cùm jam non in proverbiis loquar vo-
bis, ſed palàm de Patre annuntiabo vobis. In illo die in nomine meo petetis: 26
& non dico vobis, quia ego rogabo Patrem de vobis:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

13 * فاذا جاء روح الحق ذاك فهو يرشدكم الى جميع الحق • لانه ليس ينطق من عنده بل
14 يتكلم بما يسمع ويخبركم بما ياتي * وذاك يمجدني • لانه ياخذ مما لي ويخبركم * جميع 15
16 ما للاب هو لي • من اجل هذا قلت لكم ان مما لي ياخذ ويخبركم * قليلا ولا تروني
17 وقليلا وتروني ايضا • وانا منطلق الى الاب * فقال بعض تلاميذه لبعض ما هذا الذي
18 يقوله لنا قليلا ولا تروني وايضا قليلا وتروني واني منطلق الى الاب * وقالوا ما هذا القليل
19 الذي يقوله ما ندري ما يتكلم به * فعلم يسوع انهم يريدون ان يسالوه فقال لهم اعن
هذا الكلام يناظر بعضكم بعضا • لاني قلت لكم قليلا ولا تروني وقليلا ايضا وتروني •
20 * امين امين اقول لكم انكم تبكون وتنوحون • والعالم يفرح وانتم تحزنون • لكن حزنكم
21 يتحول الى فرح * كالمراة اذا حضر ولادها تحزن لانه قد جاءت ساعتها • فاذا ولدت ابنا لم
22 تذكر شدتها من اجل الفرح لانها ولدت انسانا في العالم * وانتم الان حزانا لكن سوف
23 اراكم وتفرحون • ولن ينزع احد فرحكم منكم * في ذلك اليوم لن تسالوني شيا •
* الفصل السادس والثلثون * امين امين اقول لكم ان كل شي تسالون الاب
24 باسمي يعطيكم * الى الان لم تسالوا شيا باسمي • سلوا فتعطوا ليكون فرحكم كاملا •
25 * كلمتكم بهذا بامثال • لكنه سوف تاتي ساعة لا اكلمكم بامثال لكن اخبركم من اجل
26 الاب علانية * في ذلك اليوم تسالون باسمي • ولست اقول لكم اني اسال الاب من اجلكم •

Cùm autem venerit Spiritus ille verita- 13
tis, ipſe diriget vos ad omnem verita-
tem: quia non loquetur à ſemetipſo, ſed
loquetur quod audiet, & nota faciet vo-
bis quæ ventura ſunt. Et ille me glori- 14
ficabit: Nam accipiet de eo quod meum
eſt, & nuntiabit vobis. Omne quod eſt 15
Patris, eſt meum. Propterea dixi vobis,
quòd de eo quod meum eſt, accipiet, &
nuntiabit vobis. Brevi & non videbitis 16
me, & brevi ac videbitis me iterùm,
quum ego profecturus ſim ad Patrem.
Dixerunt ergò quidam diſcipuli ejus ad 17
alios; Quid eſt hoc quod dicit nobis,
Brevi & non videbitis me; & iterùm
brevi ac videbitis me; &, Ego profectu-
rus ſum ad Patrem? Et dixerunt; Quid 18
eſt hoc Breve quod ait? neſcimus quid
loquatur. Cognovit autem Jeſus quòd 19
vellent interrogare eum, & dixit eis;
Num ob hunc ſermonem contenditis alter
cum altero, quia dixit vobis, Brevi &
non videbitis me, & brevi quoque ac
videbitis me? Amen, amen dico vobis; 20
Vos lucturos ac gemituros, & mundum
gaviſurum; vóſque contriſtandos, ſed tri-
ſtitiam veſtram vertendam in gaudium.
Quemadmodum mulier cùm præſens eſt 21
partus ejus, contriſtatur quia jam venit
hora ejus: Sed quum pepererit filium,
non meminit preſſuræ ſuæ, propter gau-
dium quòd pepererit hominem in mun-
dum. Ita vos nunc triſtes eſtis, ſed vi- 22
debo vos iterùm, & gaudebitis, & nemo
unquam tollet gaudium veſtrum à vobis.
Et in illo die nullam poſtulabitis à me 23
rem. Sectio trigeſima ſexta.
Amen, amen dico vobis; Quicquid po-
ſtulabitis à Patre in nomine meo, dabit
vobis. Uſque modò non poſtulâſtis quic- 24
quam in nomine meo. Poſtulate & aſſe-
quemini, ut ſit gaudium veſtrum perfe-
ctum. Locutus ſum vobis hoc per pro- 25
verbia, ſed veniet hora quâ non alloquar
vos per proverbia, ſed exponam vobis de
Patre apertè. In illo die petetis in no- 26
mine meo: & non dico vobis, quòd
ſim rogaturus Patrem pro vobis:

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 ወመጺኦ፡ ውእቱ፡ መንፈሰ፡ ጽድቅ፡ ይመርሐክሙ፡ በኵሉ፡ ጽድቅ፡ እስመ፡ ኢይነግር፡
14 ዘእምኀቤሁ፡ ዘሰምዐ፡ ዳእሙ፡ ይነግር፡ ወዘይመጽእ፡ ይነግረክሙ፡፡=÷ ውእቱ፡ ኪ
15 ያየ፡ ይሴብሐኒ፡ እስመ፡ እምዚአየ፡ ይነሥእ፡ ወይነግረክሙ፡፡=÷ ኵሉ፡ ዘቦ፡ እንቲየ፡
16 ውእቱ፡ በእንተዝ፡ እብለክሙ፡ እምዚአየ፡ ይነሥእ፡ ወይነግረክሙ፡፡=÷ ሕደጠ፡
17 ወኢትሬእዩኒ፡ ወካዕበ፡ ሕደጠ፡ ወትሬእዩኒ፡፡=÷ ወቦ፡ እለ፡ ይቤሉ፡ እምአርዳኢ
ሁ፡ በቢናቲሆሙ፡ ምንትኑ፡ ዘይብለነ፡ ሕደጠ፡ ወኢትሬእዩኒ፡ ወካዕበ፡ ሕደጠ፡ ወትሬኢ
18 ዩኒ፡ ወእሐውር፡ ኀበ፡ አብ፡፡=÷ ወይቤሉ፡ ምንትኑ፡ ውእቱ፡ ዝንቱ፡ ዘይብለነ፡
19 ሕደጠ፡ ኢናአምር፡፡=÷ ወአእመረ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ከመ፡ ይፈቅዱ፡ ይስአ
ልዎ፡ ወይቤሎሙ፡ በእንተዝኑ፡ ትትኃሠሡ፡ በቢናቲክሙ፡ እስመ፡ እቤለክሙ፡
20 ሕደጠ፡ ወኢትሬእዩኒ፡ ወካዕበ፡ ሕደጠ፡ ወትሬኢዩኒ፡፡=÷ አሜን፡ አሜን፡ እብለ
ክሙ፡ ከመ፡ ትበክዩ፡ ወትላሕዉ፡ አንትሙ፡ ወዓለምሰ፡ ይትፌሣሕ፡ ወአንትሙሰ፡
21 ትቴክዙ፡ ወሐዘንክሙ፡ ፍሥሐ፡ ይከውነክሙ፡፡=÷ ብእሲትኒ፡ ትቴክዝ፡ ሶበ፡
ለልጸቀት፡ ትለድ፡ እስመ፡ በጽሐ፡ ጊዜሃ፡ ወእምከመ፡ ወለደት፡ እጓለ፡ ኢትዜከሮ፡
22 ለሕማማ፡ በእንተ፡ ፍሥሐሃ፡ እስመ፡ ወለደት፡ ብእሴ፡ ውስተ፡ ዓለም፡፡=÷ አንትሙኒ፡
ትቴክዙ፡ ይእዜ፡ ወካዕበ፡ እሬእየክሙ፡ ወይትፌሣሐክሙ፡ ልብክሙ፡ ወፍሥሐክ
23 ሙ፡ አልቦ፡ ዘየሀይደክሙ፡=÷ ወይእተ፡ አሚረ፡ ኢያየ፡ ኢትስእሉኒ፡ ወኢምንተ፡፡
አሜን፡ አሜን፡ እብለክሙ፡ ከመ፡ ዘሰአልክምዎ፡ ለአብ፡ በስምየ፡ ይሁበክሙ፡=÷
24 እስከ፡ ይእዜሰ፡ ኢሰአልክሙ፡ ወኢምንተኒ፡ በስምየ፡፡=÷ ሰአሉ፡ ወትነሥኢ፡ ከመ፡
25 ፍጹመ፡ ይኩን፡ ፍሥሐክሙ፡፡=÷ ወይእዜሰ፡ በምሳሌ፡ ነገርኩክሙ፡ ወባሕቱ፡ ይበ
ጽሕ፡ ጊዜሁ፡ አመ፡ ኢይነግረክሙ፡ በምሳሌ፡ አላ፡ አየድዐክሙ፡ ክሡተ፡ በእንተ፡ አ
26 ብ፡፡=÷ ወይእተ፡ አሚረ፡ ትስእሉ፡ በስምየ፡ ወአኮ፡ እነ፡ ዘአስእሎ፡ ለአብ፡
በእንቲአክሙ፡=÷

Et quum venerit ille Spiritus veritatis, deducet vos in omni veritate: Quia 13
non loquetur de ipſo, ſed quæ audierit loquetur, & quod venturum eſt, nun-
tiabit vobis. Ille me glorificabit, quia de meo accipiet, & nuntiabit vo- 14
bis. Totum quod habet meum eſt, propterea dixi vobis; De meo accipiet, & 15
nuntiabit vobis. Paululùm, & non videbitis me; & iterùm paululũ, & videbitis 16
me. Et fuerunt *quidam* qui dixerunt ex diſcipulis ejus inter ſe; Quid eſt quod 17
dixit nobis, Paululũ & non videbitis me; & iterùm paululũ, & videbitis me; &,
Vado ad Patrem? Et dixerunt quid eſt hoc quod dixit nobis, Paululúm? neſci- 18
mus. Et cognovit Dominus Jeſus quòd vellent interrogare ipſum, & dixit iis; De 19
hoc quæritíſne inter vos, quia dixi vobis; Paululùm, & non videbitis me; &
iterum paululùm, & videbitis me? Amen, amen dico vobis, quòd fle- 20
bitis & lamentabimini vos, & mundus gaudebit: & vos triſtes eritis,
& triſtitia veſtra gaudio erit vobis. Mulier triſtitiâ affecta eſt quando 21
mox paritura eſt, quia venit hora ejus: & quum pepererit fœtum, non
recordatur doloris ejus propter gaudium ejus; quia peperit hominem in
mundum. Vos triſtitiâ affecti eſtis nunc: & iterùm videbo vos, & gau- 22
debit vobis cor veſtrum, & gaudium veſtrum nemo eſt qui deripiet vobis.
Et illo die me non interrogabitis quicquam: Amen, amen dico vobis, 23
quòd quæ petieritis à Patre in nomine meo, dabit vobis. Uſque nunc non 24
petiiſtis quicquam in nomine meo: petite & accipietis, ut per-
fectum ſit gaudium veſtrum. Et nunc in parabolis loquutus ſum vobis: 25
ſed veniet tempus quando non loquar vobis in parabolis, ſed ſignifica-
bo vobis apertè de Patre. Et iſto die petetis in nomine meo, & non 26
ego petiturus ſum Patrem pro vobis:

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

22 * شما را نيز اين ساعت دشوار آيد اما چون شما را بينم • دل شما شاد شود • وشادماني شما را كسي
23 از شما نبرد • * ودران روز از من چيزي † نپرسيد • راست راست بشما مي كويم • هر چه از پدرم
24 بنام من بخواهيد • بشما داده شود • * تا اين ساعت چيزي بنام من نخواستيد بخواهيد •
25 وبستانيد • وشادماني شما تمام شود • * اينها بمثلها بشما كفتم • سبب انك ساعتي بيايد كه
26 بمثلها با شما سخن نكويم • الا آشكارا برابر • براي پدر با شما هويدا كويم • * دران روز كه †
بنام من بخواهيد • ونمي كويم كه براي شما من از پدر بخواهم •

Vobis etiam hâc horâ calamitas 22
eveniet: cùm autem vos videro, cor
veſtrum gaudebit: & gaudium ve-
ſtrum quiſquam à vobis non tollet.
Et in illo die à me quicquam non 23
ſciſcitabimini. Verè, verè vobis di-
co; Quicquid à Patre meo in no-
mine meo petieritis, vobis datum
erit. Uſque ad hanc horam quidquam 24
in nomine meo non petiiſtis. Petite
& accipietis, & gaudium veſtrum
perfectum erit. Hæc per parabolas 25
vobiſcum locutus ſum: propterea
quòd hora venit, quando per para-
bolas vobiſcum non loquar, ſed clarè
coràm. De Patre vobiſcum apertè lo-
quar, In illo die quo in nomine meo 26
petetis. Et non dico quòd pro vobis
ego Patrem rogabo.

Ipſe enim Pater amat vos, quia vos me amâſtis, & credidiſtis quia
27 Αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, ϗ πεπιστεύκατε ὅτι
ego à Deo exivi. Exivi à Patre, & veni in
28 ἐγὼ (ρ) παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον. Ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸς, ϗ ἐλήλυθα εἰς
mundum: iterùm relinquo mundum, & vado ad Patrem. Dicunt
29 τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, ϗ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. Λέγουσιν
ei diſcipuli ejus; Ecce nunc palàm loqueris, & proverbium nullum dicis.
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ἴδε νῦν παῤῥησίᾳ λαλεῖς, ϗ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.
Nunc ſcimus quia ſcis omnia, & non *uſum habes* ut quis te interroget: in hoc
30 Νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, ϗ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ
credimus quia à Deo exiſti. Reſpondit eis Jeſus; Modò creditis? ρνβ δ
31 πιστεύομεν ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθες. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἄρτι πιστεύετε;
Ecce venit hora, & jam venit, ut diſpergamini unuſquiſq; in propria, &
32 Ἰδοὺ ἔρχεται ὥρα, (σ) ϗ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, ϗ
me ſolum relinquatis: & non ſum ſolus, quia Pater *cum me* eſt. Hæc
33 ἐμὲ μόνον ἀφῆτε· ϗ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ μετ᾽ ἐμοῦ ἐστι. Ταῦτα
locutus ſum vobis, ut in me pacem habeatis. In mundo *tribulationem* habebitis: ρνγ ι
λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν (τ) ἕξετε·
ſed confidite: ego vici mundum.
ἀλλὰ θαρσεῖτε· ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

CAP. XVII. ιζ΄.

Hæc locutus eſt Jeſus: & *ſuſtulit oculos ſuos* in cœlum, & dixit;
1 ΤΑῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς· ϗ ἐπῆρε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, ϗ εἶπε,
Pater, venit hora, *glorifica* tuum filium, ut & filius tuus *glorificet*
Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δόξασόν σου τὸν υἱὸν, (α) ἵνα ϗ ὁ υἱός σου δοξάσῃ
te: Sicut dediſti ei *auctoritatem* omnis carnis, ut omne quod dediſti ei,
σε· Καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, 2
det eis vitam æternam. Hæc autem eſt æterna vita, Ut cognoſcant
δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα (β) γινώσκωσί 3
te ſolum verum Deum, & quem miſiſti, Jeſum Chriſtum. Ego te *glori-*
σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, ϗ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν. Ἐγώ σε ἐδό- 4
ficavi ſuper terram: opus conſummavi quod dediſti mihi ut faciam. Et
ξασα ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ ἔργον (γ) ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω. Καὶ 5
nunc *glorifica* me tu, Pater, apud temetipſum, *gloriâ* quam habui *ante mundum*
νῦν δόξασόν με σὺ πάτερ παρὰ σεαυτῷ, τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον
eſſe, apud te. Manifeſtavi tuum nomen hominibus, quos dediſti mihi
εἶναι, παρὰ σοί. Ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις, οὓς (δ) δέδωκάς μοι 6
de mundo. Tui erant, & mihi eos dediſti: & ſermonem tuum ſerva-
ἐκ τοῦ κόσμου. σοὶ ἦσαν, ϗ ἐμοὶ αὐτοὺς (ε) δέδωκας· ϗ τὸν λόγον σου τετη-
verunt. Nunc cognoverũt quia omnia quæ dediſti mihi, abs te ſunt: Quia
ρήκασι. Νῦν ἔγνωκαν ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ ἐστιν· Ὅτι 7
verba quæ dediſti mihi, dedi eis: & ipſi acceperunt: & cogno- 8
τὰ ῥήματα ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· ϗ αὐτοὶ (ζ) ἔλαβον ϗ ἔγνω-
verunt verè quia à te exivi, & crediderunt quia tu me miſiſti.
σαν ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, ϗ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

MS. A. (ρ) παρὰ Θεοῦ (σ) ϗ ἐλήλυθεν, (τ) ἔχετε· ΚΕΦ. ιζ΄. MS. A. (α) ἵνα ὁ υἱός (β) γινώσκουσιν (γ) τελειώσας (δ) ἔδωκάς (ε) ἔδωκας· (ζ) ἔλαβον· * ἀληθῶς ὅτι

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܗܘ ܓܝܪ ܐܒܐ ܪܚܡ ܠܟܘܢ ܕܐܢܬܘܢ ܪܚܡܬܘܢܢܝ. ܘܗܝܡܢܬܘܢ ܕܐܢܐ ܡܢ ܠܘܬ ܐܒܐ 27
ܢܦܩܬ. * ܢܦܩܬ ܡܢ ܠܘܬ ܐܒܐ ܘܐܬܝܬ ܠܥܠܡܐ. ܘܬܘܒ ܫܒܩ ܐܢܐ ܠܥܠܡܐ ܘܐܙܠ ܐܢܐ 28
ܠܘܬ ܐܒܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܗܐ ܗܫܐ ܓܠܝܐܝܬ ܡܡܠܠ ܐܢܬ. ܘܦܠܐܬܐ ܐܦܠܐ 29
ܚܕܐ ܐܡܪ ܐܢܬ. * ܗܫܐ ܝܕܥܝܢܢ ܕܟܠ ܡܕܡ ܝܕܥ ܐܢܬ. ܘܠܐ ܤܢܝܩ ܐܢܬ ܕܐܢܫ ܢܫܐܠܟ. 30
ܒܗܕܐ ܡܗܝܡܢܝܢܢ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܢܦܩܬ. * ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܫܬܐ ܕܒܬܪ
ܩܝܡܬܐ ܘܕܣܝܡ ܐܝܕܐ ܕܩܫܝܫܐ * ܩܪ * * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܗܝܡܢܘ. * ܕܗܐ ܐܬܝܐ ܫܥܬܐ 31 32
ܘܗܫܐ ܐܬܬ. ܕܬܬܒܕܪܘܢ ܐܢܫ ܠܐܬܪܗ. ܘܬܫܒܩܘܢܢܝ ܒܠܚܘܕܝ. ܘܠܐ ܗܘܝܬ ܒܠܚܘܕܝ. ܕܐܒܐ
ܥܡܝ ܗܘ. * ܗܠܝܢ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܕܒܝ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܫܠܡܐ. ܒܥܠܡܐ ܗܘܐ ܠܟܘܢ ܐܘܠܨܢܐ. 33
ܐܠܐ ܐܬܠܒܒܘ ܐܢܐ ܙܟܝܬܗ ܠܥܠܡܐ. * ܫܘܠܡܐ. * ܩܪ * ܗܠܝܢ ܡܠܠ ܝܫܘܥ. 1
ܘܐܪܝܡ ܥܝܢܘܗܝ ܠܫܡܝܐ ܘܐܡܪ. ܐܒܝ. ܐܬܬ ܫܥܬܐ. ܫܒܚ ܠܒܪܟ ܕܒܪܟ ܢܫܒܚܟ. * ܐܝܟܢܐ 2
ܕܝܗܒܬ ܠܗ ܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܟܠ ܒܣܪ. ܕܟܠ ܡܐ ܕܝܗܒܬ ܠܗ ܢܬܠ ܠܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.
* ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܝܢ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܕܢܕܥܘܢܟ ܕܐܢܬ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܫܪܪܐ ܒܠܚܘܕܝܟ. 3
ܘܡܢ ܕܫܕܪܬ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܐܢܐ ܫܒܚܬܟ ܒܐܪܥܐ. ܥܒܕܐ ܗܘ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܕܐܥܒܕ 4
ܫܡܠܝܬܗ. * ܘܗܫܐ ܫܒܚܝܢܝ ܐܢܬ ܐܒܝ ܠܘܬܟ. ܒܗܘ ܫܘܒܚܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܝ ܠܘܬܟ 5
ܡܢ ܩܕܡ ܕܢܗܘܐ ܥܠܡܐ. * ܐܘܕܥܬ ܫܡܟ ܠܒܢܝܢܫܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܡܢ ܥܠܡܐ. 6
ܕܕܝܠܟ ܗܘܘ ܘܠܝ ܝܗܒܬ ܐܢܘܢ. ܘܡܠܬܟ ܢܛܪܘ. * ܗܫܐ ܝܕܥܬ ܕܟܠ ܡܐ ܕܝܗܒܬ ܠܝ 7
ܡܢ ܠܘܬܟ ܗܘ. * ܕܡܠܐ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܝܗܒܬ ܠܗܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܩܒܠܘ ܘܝܕܥܘ ܫܪܝܪܐܝܬ 8
ܕܡܢ ܠܘܬܟ ܢܦܩܬ. ܘܗܝܡܢܘ ܕܐܢܬ ܫܕܪܬܢܝ.

27 Ipſe enim Pater diligit vos, quippe qui dilexeritis me, & crediderìtis me à Patre exiiſſe. 28 Prodii à Patre, & veni in mundum: & iterùm relinquo mundum, & proficiſcor ad Patrem. 29 Dicunt ei diſcipuli ejus; En nunc apertè loqueris, nec parabolam ullam dicis. 30 Nunc ſcimus te omnia ſcire, nec indiges ut quis te interroget: per hoc credimus te à Deo exiviſſe.

Matutinis dominicæ ſextæ poſt reſurrectionem. Et conſecratione Presbyterorum. &c.

31 Dixit eis Jeſus, Credite: 32 Ecce enim veniet hora, & jam venit, quum diſpergemini unuſquiſque ad locum ſuum, & relinquetis me ſolum: ſed non ſum ſolus, quia Pater mecum eſt. 33 Hæc dixi vobis, ut in me habeatis pacem. In mundo vobis futura eſt oppreſſio: ſed bono animo eſtote, ego vici mundum.

CAP. XVII.

1 HÆc locutus eſt Jeſus, & ſuſtulit oculos ſuos in cœlum, dixitque; Pater mi, venit hora, glorifica Filium tuum, ut Filius tuus glorificet te. 2 Quemadmodum dediſti ei poteſtatem ſuper omnem carnem, ut quotquot dediſti ei, det eis vitam æternam. 3 Hæc eſt autem vita æterna, ut cognoſcant te eſſe Deum Veritatis ſolum, & quem miſiſti, Jeſum Chriſtum. 4 Ego te glorificavi in terra: opus quod mihi dederas faciendum, abſolvi. 5 Nunc itaque glorifica me tu, Pater mi, apud temetipſum, eâ gloriâ quam habebam apud te priuſquàm fieret mundus. 6 Pateſeci nomen tuum hominibus illis, quos dediſti mihi è mundo: tui erant, & mihi eos dediſti, & ſervârunt ſermonem tuum. 7 Nunc novi quicquid dediſti mihi, à te eſſe. 8 Quia verba quæ dediſti mihi, dedi eis, ipſique receperunt, & verè nôrunt me à te exiiſſe, & crediderunt me à te miſſum fuiſſe.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* سبب انك پدر شمارا دوست مي دارد * كه شما مرا دوست داشتيد * وايمان اورديد * كه 27
من از پيش پدر آمدم * [از پدر بدر امدم] وبدنيا در آمدم * وباز دنيارا رها كردم * وباز پيش 28
پدر بروم * شاكردان بمسيح كفتند * اينك اشكارا مي كويي * ومثلها نمي كويي * معلوم 29 30
كرديم كه همه چيز مي داني * ومحتاج نيستي كه كسي از تو بپرسد * بدين ايمان مي اوريم
كه از خدا بدر آمدي

سي دو دعا كردن مسيح بر حواريون

* عيسي بديشان كفت * ساعتي [امد] واين ساعت است باور داريد كه † هر كسي از شما 31 32
در ولايت † پراكنده شويد * ومرا تنها بكذاريد * ونيستم تنها كه پدرم با منست * اينها 33
بشما كفتم كه مرا براي شما سلامتي بشود * ودر عالم شمارا دشخواري باشد * ليكن دلخوش
داريد * منم كه بر عالم پيروز شدم * * اينها عيسي كفت ودو چشم خودرا سوي 1
آسمان بر داشت * و كفت پدرم آمد ساعت پسرترا ستوده بدار كه پسرت ترا ستوده
دارد * چنانك بدو حكم دادي * برهر كوشتمندي وهر كرا بدو دادي بدو زندكاني دهد تا ابد 2

27 *Propterea quòd Pater vos diligit, quia vos me dilexiſtis, & fidem habuiſtis, quòd ego à Patre veni.* 28 *A Patre egreſſus ſum, & in mundum veni: iterùm autem mundum relinquam, & revertar ad Patrem.* 29 *Diſcipuli Chriſto dixerunt; Ecce, clarè loqueris, & parabolas non dicis.* 30 *Certi facti ſumus quòd omnes res ſcis, nec opus habes ut quiſquam te interroget: in hoc fidem habemus, quòd à Deo exiveris.*

XXXII. Precatio Chriſti pro Apoſtolis.

31 *Jeſus illis dixit; Hora venit,* 32 *& hæc hora eſt, (fidem habete) ut ſinguli veſtrûm in provinciam diſpergamini, & me ſolum relinquatis: & non ſum ſolus, quia Pater meus mecum eſt.* 33 *Hæc vobis dixi, ut mihi propter vos pax ſit: in mundo autem vobis ærumna erit: ſed animum bonum habete, ego ſum qui de mundo victor fui.*

CAP. XVII.

1 *Hæc Jeſus locutus eſt, & oculos ſuos in cœlum ſuſtulit, & dixit; Pater mi, venit hora, Filium tuum glorifica, ut Filius tuus te glorificet.* 2 *Quemadmodum ei poteſtatem dediſti in omne carneum: & quicquid ei dediſti, ei vitam dat in æternum.*

Verſio VULGATA LATINA.

27 Ipſe enim Pater amat vos, quia vos me amâſtis, & credidiſtis quia ego à Deo
28 exivi. Exivi à Patre, & veni in mundum: iterùm relinquo mundum, & vado
29 ad Patrem. Dicunt ei diſcipuli ejus; Ecce nunc palàm loqueris, & proverbium
30 nullum dicis. Nunc ſcimus quia ſcis omnia, & non opus eſt tibi ut quis te
31 interroget: in hoc credimus quia à Deo exîſti. Reſpondit eis Jeſus; Modò
32 creditis? Ecce venit hora, & jam venit, ut diſpergamini unuſquiſque in propria,
33 & me ſolum relinquatis: & non ſum ſolus, quia Pater mecum eſt. Hæc
locutus ſum vobis, ut in me pacem habeatis. In mundo preſſuram habebitis:
ſed confidite, ego vici mundum.

CAP. XVII.

1 HÆc locutus eſt Jeſus: & ſublevatis oculis in cœlum, dixit; Pater venit hora,
clarifica filium tuum, ut filius tuus clarificet te: Sicut dediſti ei poteſtatem omnis 2
carnis, ut omne quod dediſti ei, det eis vitam æternam. Hæc eſt autem vita 3
æterna: Ut cognoſcant te, ſolùm Deum verum, & quem miſiſti Jeſum Chriſtum.
Ego te clarificavi ſuper terram: opus conſummavi, quod dediſti mihi ut faciam: 4
Et nunc clarifica me tu, Pater, apud temetipſum, claritate, quam habui priùs, 5
quàm mundus eſſet, apud te. Manifeſtavi nomen tuum hominibus, quos dediſti 6
mihi de mundo: Tui erant, & mihi eos dediſti: & ſermonem tuum ſervaverunt.
Nunc cognoverunt, quia omnia quæ dediſti mihi, abs te ſunt: Quia verba, 7 8
quæ dediſti mihi, dedi eis: & ipſi acceperunt, & cognoverunt verè quia à te
exivi, & crediderunt quia tu me miſiſti.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لان الاب هو ايضا يحبكم * لانكم احببتموني وامنتم اني من الاب خرجت * خرجت من الاب 27 28
واتيت الي العالم * وانا ايضا اترك العالم وامضي الي الاب * قال له تلاميذه ها انت الان 29
تتكلم علانية ولست تقول شيا بمثل * الان تحققنا انك عالم بكل شي ولست تحتاج ان 30
يسالك احد * بهذا نومن انك من الله خرجت * اجابهم يسوع الان امنوا * ستاتي ساعة 31 32
وقد اتت الان تتفرقون فيها كل واحد منكم الي موضعه وتتركوني وحدي * ولست وحدي
لان الاب هو معي * قلت لكم هذا ليكون لكم السلام بي، وسيكون لكم ضيق في العالم 33
لكن ثقوا انا غلبت العالم * الفصل السابع والثلثون * تكلم يسوع بهذا 1
ورفع عينيه الي السماء وقال يا ابه قد حضرت الساعة فمجد ابنك ليمجدك ابنك * كما 2
اعطيته السلطان علي كل ذي جسد ليعطي كل من اعطيته حياة الابد * وهذه هي حياة 3
الابد ان يعرفوك انك الواحد وحده اله الحق والذي ارسلته يسوع المسيح * انا قد مجدتك علي 4
الارض * ذلك العمل الذي اعطيتني لاصنعه قد اكملته * والان مجدني انت يا ابه بالمجد الذي 5
كان لي عندك من قبل كون العالم * قد اظهرت اسمك للناس الذين اعطيتني من العالم * هم 6
لك ودفعتهم لي وحفظوا كلمتك * والان علموا ان كل من اعطيتني هو من عندك * لان الكلام 7 8
الذي اعطيتني اعطيتهم وهم قبلوا وعلموا حقا اني من عندك اتيت وامنوا انك ارسلتني *

Quoniam Pater ipſe quoque amat vos, 27
quia vos amâſtis me, & credidiſtis me
à Patre exiiſſe. Exivi à Patre, & veni 28
in mundum: & ego denuò relinquo mundum,
& vado ad Patrem. Dixerunt ei 29
diſcipuli ejus; Ecce tu nunc loqueris
apertè, & non dicis quicquam per proverbium.
Nunc certò ſcimus, quòd noveris 30
omnia, & non egeas ut interroget
te quiſquam: per hoc credimus te à Deo
exiiſſe. Reſpondit eis Jeſus; Modò creditis: 31
Veniet hora, imo jam venit nunc, 32
quâ diſpergemini unuſquiſque ex vobis
in locum ſuum, & relinquetis me ſolum:
& non ſum ſolus, quia Pater eſt mecum.
Dixi vobis hoc, ut ſit vobis pax in me. 33
Et futura vobis eſt anguſtia in mundo:
ſed roboramini, ego vici mundum.

Sectio trigeſima ſeptima.

CAP. XVII.

L*Ocutus eſt Jeſus hoc, & elevavit* 1
oculos ſuos in cœlum, & dixit; Pater
mi, jam adeſt hora, glorifica Filium tuum,
ut glorificet te Filius tuus: Prout 2
dediſti ei auctoritatem ſuper omne præditum
corpore, ut concedat omnibus quos
dediſti ei, vitam æternam. Hæc autem 3
eſt vita æterna, ut cognoſcant te unum
eſſe ſolum Deum verum, & quem miſiſti
Jeſum Chriſtum. Ego jam te glorificavi 4
ſuper terram: illud opus quod dediſti
mihi agendum, jam peregi. Nunc igitur 5
glorifica me tu, Pater mi, gloriâ quæ
erat mihi apud te ante exiſtentiam mundi.
Jam manifeſtavi nomen tuum hominibus 5
quos dediſti mihi de mundo, ipſi
ſunt tui, & dediſti eos mihi, & ſervaverunt
ſermonem tuum. Et nunc cognoverunt 7
quòd omnia quæ dediſti mihi,
ſunt abs te: Quia ſermonem quem dediſti 8
mihi, dedi eis: & ipſi receperunt,
& cognoverunt certò me à te veniſſe, &
crediderunt me à te miſſum eſſe.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

27 ለሊሁ፡አብ፡ያፈቅረክሙ፡ እስመ፡ አፍቀርክሙኒ፡ወአመንክሙ፡ከመ፡እምኀበ፡እግዚአ
28 ብሔር፡ወፃእኩ፡፡=፡ ወመፃእኩ፡እምኀበ፡ አብ፡ወመጻእኩ፡ውስተ፡ ዓለም፡፡ወካዕበ፡
29 እኅድግ፡ለዓለም፡ወአሐውር፡ኀበ፡አብ፡፡=፡ ወይቤልዎ፡ አርዳኢሁ፡ይእዜኬ፡ገሃደ፡
30 ተናገርከኑ፡ወኢመሰልከ፡ወኢምንተኒ፡=፡ ወይእዜ፡ አአመርነ፡ ከመ፡ ኵሎ፡ ታአምር፡
ወኢትፈቅድ፡ይንግርከ፡ ወኢመኑሂ፡በዝንቱ፡ ናአምር፡ ወነአምን፡ ከመ፡ እምኀበ፡እግ
31 ዚአብሔር፡ ወፃእከ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ይእዜሁ፡ ተአምኑ፡=፡
32 ናሁ፡ይበጽሕ፡ ጊዜሁ፡ወበጽሐኒ፡ ከመ፡ ኵልክሙ፡ ትዘረዉ፡ ዘዘዚአክሙ፡ ወተኀድጉኒ፡
33 በሕቲትየ፡፡ ወኢኮንኩ፡ባሕቲትየ፡ እስመ፡ አብ፡ ምስሌየ፡ ውእቱ፡፡=፡ ወዘንተ፡ ነ
ገርኩክሙ፡ ከመ፡ ትርከቡ፡ ሰላመ፡ በኀቤየ፡፡ ወበዓለምሰ፡ ሕማ፡ ትረክቡ፡ ወባሕቱ፡
በዝንቱ፡ ተአመኑ፡ ከመ፡ አነ፡ ሞእክዎ፡ ለዓለም፡፡=፡
17 በአምብአተ፡ግብረ፡ድኅረ፡ቍርባን፡በፀሎተ፡ ሲሕል፡ወበበዓለ፡አኰቴት፡፡=፡
1 ወዘንተ፡ተናገረ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወአንሥአ፡ አዕይንቲሁ፡ውስተ፡ሰማይ፡ ወይቤ፡አብ፡
2 በጽሐ፡ ጊዜሁ፡ከመ፡ ትሰብሖ፡ ለወልድከ፡ ወወልድከኒ፡ ይሰብሕከ፡=፡ በከመ፡አኰን
ንከ፡ለዕለ፡ኵሉ፡ዘሥጋ፡ ወነፍስ፡ ከመ፡ ለኵሎሙ፡ እለ፡ወሀብኮ፡የሀቦሙ፡ሕይወተ፡
3 ዘለዓለም፡=፡ ወዛቲ፡ይእቲ፡ ሕይወት፡ ዘለዓለም፡ከመ፡ ያአምሩከ፡ ለአሐዱ፡ ዘበ
4 ተአማን፡አምላክ፡ ወዘፈነውከ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡=፡ ለእነ፡ ሰባሕኩከ፡
5 በዲበ፡ምድር፡ ወፈጸምየ፡ ግብረ፡ ዘወሀብከኒ፡ ከመ፡ እግበር፡፡=፡ ወይእዜኒ፡ ሰብ
6 ሐኒ፡አብ፡በሰብሐትየ፡ ዘኀቤከ፡ ዘለምቅድመ፡ ይትፈጠር፡ ዓለም፡፡=፡ ወነገርኩ፡ ስ
7 መከ፡ለሰብእ፡ወእለሰ፡ ወሀብከኒ፡ እምዓለም፡ ለሙንቱ፡ ወዓቀቡ፡ ቃለከ፡ ወሊተ፡ ወሀ
8 ብከሙ፡=፡ ወአአመሩከ፡ከመ፡ኵሉ፡ዘወሀብከኒ፡ እምኀቤከ፡ውእቱ፡=፡ እስመ፡
ቃለ፡ዘወሀብከኒ፡እምኀቤከ፡ውእቱ፡እስመ፡ቃለ፡ዘወሀብከኒ፡ወሀብክዎሙ፡ወነሢኦሙ፡
አማን፡አእመሩ፡ከመ፡እምኀቤከ፡ወፃእኩ፡ ወአምኑ፡ ከመ፡ አንተ፡ ፈነውከኒ፡፡=፡

Ipſe Pater amat vos, quia amâſtis me, & credidiſtis quòd à Patre exivi. 27
Et egreſſus ſum à Patre, & veni in mundum: & iterum relinquam mundum, 28
& ibo ad Patrem. Et dixerunt ei diſcipuli ejus, Nunc igitur manifeſtè loquutus es 29
nobis, & non parabolicè loquutus es quicquam. Et nunc ſcivimus quòd omnia 30
ſcis, & non opus habes ut loquatur tibi quiſquam: in hoc ſcimus & credimus
quòd à Deo egreſſus es. Et dixit iis Dominus Jeſus, Núncne creditis? Ecce 31
veniet tempus, & venit etiam, quòd omnes vos diſpergemini, unuſquiſque veſtrûm, 32
& relinquetis me ſolum: & non fui ſolus, quia Pater mecum eſt. Et hoc 33
dixi vobis ut inveniatis pacem apud me: & in mundo dolorem invenietis, ſed in
hoc confidite, quòd ego vici mundum.

CAP. XVII.

Quum traditur liber *Actorum poſt offertorium ſub finem orationis:*
& in feſto Gratiarum actionis.

ET hæc loquutus eſt Dominus Jeſus, & ſuſtulit oculos ſuos in cœlum, & dixit; 1
Pater, venit hora ut glorifices filium tuum, & filius tuus glorificet te: Sicut jurisdictionem 2
dediſti ei, ſuper omnes ex corpore & animâ *conſtitutos*, ut omnibus
iis quos dediſti ei, det vitam æternam. Et hæc eſt vita æterna, ut cognoſcant te 3
unum, qui verè es Deus, & quem miſiſti Dñm Jeſum Chriſtum. Ego glorificavi 4
te ſuper terram, perficiens opus quod dediſti mihi ut facerem. Et nunc glorifica 5
me, Pater, cum gloria mea, quæ apud te *eſt*, quæ *fuit* priuſquàm crearetur
mundus. Et nuntiavi nomen tuum hominibus: & *ii* quos dediſti mihi, ex mundo 6
ſunt, & ſervârunt ſermonem tuum, & mihi dediſti eos. Et cognoverunt te, quòd 7
totum quod dediſti mihi, ex te fuit. Quia verbum quod dediſti mihi, à te fuit: 8
quia verbum quod dediſti mihi, dedi iis: & accipientes verè cognoverunt quòd
à te egreſſus ſum, & crediderunt quòd tu miſiſti me.

Verſio PERSICA cùm Interpretatione LATINA.

*[واين است زندگاني تا ابد] تا ترا بشناسند * كه توي خداي بر حقيقت تنها وانك فرستادي 3
يسوع مسيح * *من در زمين ترا ستوده داشتم كردار كه بمن سپردي تمام كردمش * *اكنون 4 5
تو اي پدرم * مرا نزد خود ستوده بدار * بدان ستايش كه از قديم پيش تو داشتم *
زودتر ازانك عالم شد * *نامت را پيش عالم معلوم كردم * ايشانرا كه از عالم بمن دادي * كه 6
ازان تو بودند * وسخنت را نكه داشتند * *اكنون دانستم كه هرچه بمن دادي 7
از پيش تو است * *سخنهايي كه بمن دادي بديشان دادم * وايشان قبول كردند 8
وبحقيقت دانستند * كه از پيش تو بدر آمدم * وباور داشتند * كه تو مرا فرستادي

Hæc autem eſt vita in æternum, 3
ut te cognoſcant, quòd tu es Deus
in veritate ſolus, & ille quem
miſiſti, Jeſus Chriſtus. Ego in 4
terra te glorificavi: opus quod
mihi tradidiſti, perfeci illud. Nunc 5
tu, ô Pater mi, me apud te glorifica,
eâ gloriâ quam ab initio
apud te habui, priuſquàm mundus
factus eſſet. Nomen tuum coram 6
mundo notum feci, illis quos de
mundo mihi dediſti: quia tui erant,
& ſermonem tuum ſervaverunt.
Nunc novi, quòd omne quod mihi 7
dediſti, abs te eſt. Verba quæ 8
mihi dediſti, illis dedi: & illi
acceperunt, & in veritate cognoverunt
quòd à te exivi, & fidem
habuerunt quòd tu me miſiſti.

Ego pro eis rogo: Non pro mundo rogo, ſed pro his quos dediſti mihi,
9 Ἐγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι,
quia tui ſunt. Et mea omnia tua ſunt, & tua mea: & clarificatus ſum in
10 ὅτι σοί εἰσι. Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμά· καὶ δεδόξασμαι ἐν
eis. Et non *amplius* ſum in mundo: & hi in mundo ſunt, & ego
11 αὐτοῖς. Καὶ (η) οὐκ ἔτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ· καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ
ad te venio. Pater ſancte, ſerva eos in nomine tuo, quos de-
πρὸς σὲ ἔρχομαι. πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί (θ) σου, οὓς δέ-
diſti mihi, ut ſint unum, ſicut nos. Cùm eſſem cum eis *in mundo*,
12 δωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν, καθὼς ἡμεῖς. Ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ,
ego ſervabam eos in nomine tuo: Quos dediſti mihi, cuſtodivi: & nemo ex
ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα· καὶ οὐδεὶς ἐξ
eis periit, *ſi non* filius perditionis, ut Scriptura impleatur. Nunc autem
13 αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ. Νῦν δὲ
ad te venio, & hæc loquor in mundo, ut habeant gaudium meum
πρὸς σὲ ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν
impletum in ſemetipſis. Ego dedi eis ſermonem tuum: & mundus
14 πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς. Ἐγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου· καὶ ὁ κόσμος
odio habuit eos, quia non ſunt de mundo, ſicut ego non ſum de mundo.
ἐμίσησεν αὐτοὺς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.
Non rogo ut tollas eos de mundo, ſed ut ſerves eos à ma-
15 Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πο-
lo. De mundo non ſunt, ſicut ego de mundo non ſum. Sanctifica
νηροῦ. Ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶ, καθὼς (ι) ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί. Ἁγίασον 16
eos in veritate *tua*. Sermo tuus, veritas eſt. Sicut me mi- 17
αὐτοὺς ἐν τῇ (κ) ἀληθείᾳ σου. ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστι. Καθὼς ἐμὲ ἀπέ- 18
ſiſti in mundum, & ego miſi eos in mundum. Et pro eis
στειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ὑπὲρ (λ) αὐτῶν 19
ego ſanctifico meipſum, ut & ipſi ſint ſanctificati in veritate. Non pro
ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτὸν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ. Οὐ περὶ 20
his autem rogo tantùm, ſed & pro *credentibus* per verbum eorum
τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν (μ) πιστευσόντων διὰ τοῦ λόγου αὐτῶν
in me: Ut omnes unum ſint, ſicut tu Pater in me, & ego in te, ut
εἰς ἐμέ· Ἵνα πάντες ἓν ὦσι, καθὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν σοὶ, ἵνα 21
& ipſi in nobis unum ſint: ut mundus credat quia tu me miſiſti.
καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν ὦσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας.
Et ego *gloriam* quam dediſti mihi, dedi eis: ut ſint unum,
Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν (ν) δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· ἵνα ὦσιν ἓν, 22
ſicut nos unum ſumus. Ego in eis, & tu in me, ut ſint conſummati
καθὼς ἡμεῖς ἕν ἐσμεν. Ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοὶ, ἵνα ὦσι τετελειωμένοι 23
in unum: & *ut* cognoſcat mundus quia tu me miſiſti, & dilexiſti eos,
εἰς ἓν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς,
ſicut me dilexiſti.
καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας.

MS. A. (η) οὐκ ἔτι ἐν τῷ κόσμῳ εἰμί· καὶ (θ) σου, ᾧ δέδωκάς (ι) ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου. (κ) ἀληθείᾳ. ὁ λόγος (λ) αὐτῶν ἁγιάζω ἐμαυτὸν, ἵνα ὦσιν καὶ αὐτοὶ ἡγιασμένοι (μ) πιστευόντων (ν) ἔδωκάς μοι, ἔδωκα

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܢܐ ܥܠܝܗܘܢ ܒܥܐ ܐܢܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܥܠ ܥܠܡܐ ܒܥܐ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܥܠ ܗܢܘܢ ܕܝܗܒܬ ܠܝ 9
ܕܕܝܠܟ ܐܢܘܢ. * ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܝܠܝ ܕܝܠܟ ܗܘ. ܘܕܝܠܟ ܕܝܠܝ ܗܘ. ܘܡܫܬܒܚ ܐܢܐ 10
ܒܗܘܢ. * ܡܟܝܠ ܠܐ ܗܘܝܬ ܒܥܠܡܐ. ܘܗܠܝܢ ܒܥܠܡܐ ܐܢܘܢ. ܘܐܢܐ ܠܘܬܟ ܐܬܐ ܐܢܐ. ܐܒܐ 11
ܩܕܝܫܐ ܛܪ ܐܢܘܢ ܒܫܡܟ ܗܘ ܕܝܗܒܬ ܠܝ. ܕܢܗܘܘܢ ܚܕ ܐܝܟܢܐ ܕܚܢܢ. * ܟܕ ܥܡܗܘܢ 12
ܗܘܝܬ ܒܥܠܡܐ. ܐܢܐ ܢܛܪ ܗܘܝܬ ܠܗܘܢ ܒܫܡܟ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܢܛܪܬ. ܘܐܢܫ
ܡܢܗܘܢ ܠܐ ܐܒܕ. ܐܠܐ ܒܪܗ ܕܐܒܕܢܐ ܕܢܬܡܠܐ ܟܬܒܐ.

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܬܠܬ * ܕܒܬܪ ܥܐܕܐ ܕܨܠܝܒܐ * ܩܕܡ *

* ܗܫܐ ܕܝܢ ܠܘܬܟ ܐܬܐ ܐܢܐ. ܘܗܠܝܢ ܡܡܠܠ ܐܢܐ ܒܥܠܡܐ. ܕܬܗܘܐ ܚܕܘܬܝ ܡܫܡܠܝܐ ܒܗܘܢ. 13
* ܐܢܐ ܝܗܒܬ ܠܗܘܢ ܡܠܬܟ. ܘܥܠܡܐ ܤܢܐ ܐܢܘܢ. ܕܠܐ ܗܘܘ ܡܢ ܥܠܡܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܠܐ 14
ܗܘܝܬ ܡܢ ܥܠܡܐ. * ܠܐ ܗܘܐ ܕܬܫܩܘܠ ܐܢܘܢ ܡܢ ܥܠܡܐ ܒܥܐ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܕܬܛܪ ܐܢܘܢ ܡܢ 15
ܒܝܫܐ. * ܠܐ ܗܘܘ ܓܝܪ ܡܢ ܥܠܡܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܡܢ ܥܠܡܐ. * ܐܒܐ ܩܕܫ ܐܢܘܢ 16 17
ܒܫܪܪܟ. ܕܡܠܬܟ ܕܝܠܟ ܫܪܪܐ ܗܝ. * ܐܝܟܢܐ ܕܠܝ ܫܕܪܬ ܠܥܠܡܐ. ܐܦ ܐܢܐ ܫܕܪܬ ܐܢܘܢ 18
ܠܥܠܡܐ. * ܘܥܠ ܐܦܝܗܘܢ ܐܢܐ ܡܩܕܫ ܐܢܐ ܢܦܫܝ. ܕܢܗܘܘܢ ܐܦ ܗܢܘܢ ܡܩܕܫܝܢ ܒܫܪܪܐ. 19
* ܘܠܐ ܗܘܐ ܥܠ ܐܦܝ ܗܠܝܢ ܒܠܚܘܕ ܒܥܐ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܐܦ ܥܠ ܐܦܝ ܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܝ 20
ܒܡܠܬܗܘܢ. * ܕܟܠܗܘܢ ܢܗܘܘܢ ܚܕ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܬ ܐܒܝ ܒܝ ܘܐܢܐ ܒܟ. ܐܦ ܗܢܘܢ ܒܢ ܚܕ 21
ܢܗܘܘܢ. ܕܢܗܝܡܢ ܥܠܡܐ ܕܐܢܬ ܫܕܪܬܢܝ. * ܘܐܢܐ ܫܘܒܚܐ ܕܝܗܒܬ ܠܝ ܝܗܒܬ ܠܗܘܢ. 22
ܕܢܗܘܘܢ ܚܕ ܐܝܟܢܐ ܕܚܢܢ ܚܕ ܚܢܢ. * ܐܢܐ ܒܗܘܢ ܘܐܢܬ ܒܝ. ܕܢܗܘܘܢ ܓܡܝܪܝܢ ܠܚܕ. 23
ܘܢܕܥ ܥܠܡܐ ܕܐܢܬ ܫܕܪܬܢܝ. ܘܐܚܒܬ ܐܢܘܢ ܐܝܟ ܕܠܝ ܐܚܒܬ.

Ego verò pro eis rogo: non pro mun- 9
do rogo, ſed pro iis quos dediſti mihi,
quia tui ſunt. Et omnia mea tua ſunt, 10
& tua mea ſunt: & glorificatus ſum in
eis. Ampliùs non ſum in mundo, iſti 11
autem in mundo ſunt, & ego ad te ve-
nio. Pater ſancte, ſerva eos in nomine
tuo illo quod dediſti mihi, ut ſint unum
ſicut & nos. Quum eſſem cum eis in mun- 12
do, ego ſervabam eos in nomine tuo: illos
quos dediſti mihi cuſtodivi, & nemo ex eis
periit, niſi filius perditionis, ut implere-
tur Scriptura.

Dominicâ III. poſt feſtum crucis. 41.

Nunc autem ad te venio, & hæc loquor in 13
mundo, ut ſit gaudium meum plenum in
eis. Ego dedi eis ſermonem tuum, & mun- 14
dus eos odio habuit, quippe qui non ſint ex
mundo, ſicut & ego non ſum ex mundo.
Non ut tollas eos ex mundo, rogo, ſed ut 15
ſerves eos à malo. Non ſunt enim ex mun- 16
do, ſicut & ego non ſum ex mundo. Pater, 17
ſanctifica eos in veritate tua, quia ſermo
tuus veritas eſt. Prout me miſiſti in mun- 18
dum, & ego miſi eos in mundum. Et pro 19
eis ego ſanctifico meipſum, ut ſint & ipſi
ſanctificati in veritate. Neque pro eis rogo 20
tantummodò, ſed & pro eis qui credi-
turi ſunt in me per ſermonem eorum. Ut 21
omnes ſint unum, ſicut tu Pater meus in
me, & ego in te, ut & ipſi in nobis unum
ſint, ut credat mundus me à te miſſum eſſe.
Et ego gloriam quam dediſti mihi, dedi 22
eis, ut ſint unum, ſicut & nos unum ſu-
mus. Ego in eis, & tu in me, ut ſint 23
perfecti in unum, & ut cognoſcat mundus
me à te miſſum eſſe, méque eos dilexiſſe,
prout & me dilexiſti.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* ومن براي ايشان مي خواهم * نه بدانست كه براي عالم مي خواهم * الا بهر ايشان 9
كه بمن دادي كه ازان تو اند * * وهر كه ازان منست * ازان توست * وهر كه ازان 10
توست ازان منست * [ومن در ايشان ستوده شدم] * ومن اكنون از جهان نشدم * وايشان † 11
در جهانند * ومن پيش تو مي آيم پدر پاك بنام تو ايشانرا نكاه دار * انچ بمن دادي *
تا يكي باشند * انچنانك ما * * وچون در جهان با ايشان بودم * بنام تو ايشانرا † نكاه مي داشتم 12
وايشانرا [كه بمن دادي] نكه داشتم * وكسي از ايشان كم نشد * بغير از فرزند تباهي
تا كتاب تمام شود * * اكنون پيش تو مي ايم * واينها در عالم مي كويم * كه شادماني 13
من با ايشان تمام شود * * من كلمهٔ تو بديشان دادم * وعالم ايشانرا دشمن داشتند * كه 14
از عالم نيستند * انچنانك من از عالم نيستم * * نبادا ايشانرا از عالم بر داري مي خواهم * 15
الا كه ايشانرا از شر نكاه داري * * سبب انك من از عالم نيستم وايشان نيز از عالم نيستند * 16
* پدر ايشانرا پاك بدار براستي تو كه كلمه تو راستست * * انچنانك تو مرا در عالم فرستادي * 17 18

Et ego pro illis peto: haud pariter 9
eſt quòd pro mundo peto, ſed pro eis
quos mihi dediſti, quia tui ſunt.
Et quicquid meum eſt, tuum eſt; & 10
quicquid tuum eſt, meum eſt: &
ego in illis glorificor. Et ego jam 11
de mundo non ſum, illi autem in
mundo ſunt, & ego ad te venio.
Pater ſancte, per nomen tuum eos
ſerva, quod mihi dediſti, ut unum
ſint ſicut nos. Cùm enim in mun- 12
do cum illis eram, per nomen tuum
illos ſervabam: & illos quos mihi
dediſti ſervavi, & quiſquam ex il-
lis non periit præter filium perditi-
onis, ut Scriptura impleretur. Nunc 13
ad te venio, & hæc in mundo loquor,
ut gaudium meum in illis impleatur.
Ego verbum tuum illis dedi, & ho- 14
mines mundi eos odio habuerunt:
quia de mundo non ſunt, quemadmo-
dum ego de mundo non ſum. Nequa- 15
quam ut eos è mundo tollas peto, ſed
ut eos à malo ſerves. Propterea quòd 16
ego de mundo non ſum, & illi etiam
de mundo non ſunt. Pater, eos 17
ſanctifica veritate tuâ, quia ver-
bum tuum verum eſt. Quemadmo- 18
dum tu me in mundum miſiſti,

Verſio VULGATA LATINA.

9 Ego pro eis rogo : Non pro mundo rogo, ſed pro his, quos dediſti mihi : quia
10 tui ſunt : Et mea omnia tua ſunt, & tua mea ſunt : & clarificatus ſum in eis.
11 Et jam non ſum in mundo, & hi in mundo ſunt, & ego ad te venio. Pater ſancte,
12 ſerva eos in nomine tuo, quos dediſti mihi : ut ſint unum, ſicut & nos. Cùm
eſſem cum eis, ego ſervabam eos in nomine tuo. Quos dediſti mihi, cuſtodivi :
13 & nemo ex eis periit, niſi filius perditionis, ut Scriptura impleatur. Nunc autem
ad te venio : & hæc loquor in mundo, ut habeant gaudium meum impletum in
14 ſemetipſis. Ego dedi eis ſermonem tuum, & mundus eos odio habuit, quia non
15 ſunt de mundo, ſicut & ego non ſum de mundo. Non rogo ut tollas eos de mun-
do, ſed ut ſerves eos à malo. De mundo non ſunt, ſicut & ego non ſum de mun- 16
do. Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veritas eſt. Sicut tu me miſiſti in 17
mundum, & ego miſi eos in mundum. Et pro eis ego ſanctifico meipſum : ut 18
ſint & ipſi ſanctificati in veritate. Non pro eis autem rogo tantùm, ſed & pro 19
eis, qui credituri ſunt per verbum eorum in me : Ut omnes unum ſint, ſicut tu, 20
Pater, in me, & ego in te, ut & ipſi in nobis unum ſint : ut credat mundus, quia 21
tu me miſiſti. Et ego claritatem, quam dediſti mihi, dedi eis : ut ſint unum, ſicut
& nos unum ſumus. Ego in eis, & tu in me : ut ſint conſummati in unum : & 22
cognoſcat mundus quia tu me miſiſti, & dilexiſti eos, ſicut & me dilexiſti. 23

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 10 * وانا اسال فيهم * لست اسال في العالم بل في الذين اعطيتني لانهم لك * وكل شي هو لي لك
11 والذي هو لك لي * وانا ممجد بهم * ولست في العالم * وهولاء هم في العالم وانا اجي اليك *
12 ايها الاب القدوس احفظهم باسمك الذي اعطيتني كي يكونوا واحدا كما نحن * اذ كنت معهم
في العالم كنت احفظهم باسمك * وقد حفظت الذين اعطيتني ولم يهلك منهم احد الا ابن
13 الهلاك ليتم الكتاب * والان اليك اتي وهولاء اتركهم في العالم ليكون فرحي كاملا فيهم *
14 15 * انا اعطيتهم قولك وقد ابغضهم العالم * لانهم ليسوا من العالم كما اني لست من العالم * لست
16 اسال ان تنزعهم من العالم بل ان تحفظهم من الشرير * لانهم ليسوا من العالم كما
17 18 اني لست من العالم * قدسهم بحقك فان كلمتك خاصة هي الحق * كما ارسلتني الي
19 العالم ارسلتهم انا ايضا الي العالم * ولاجلهم اقدس ذاتي ليكونوا هم ايضا مقدسين
20 21 بالحق * ولست اسال في هولاء فقط بل وفي الذين يومنون بي بقولهم * ليكونوا باجمعهم
واحدا كما انك يا ابة ثابت في وانا ايضا فيك * ليكونوا ايضا فينا واحدا * ليومن العالم
22 انك ارسلتني * وانا قد اعطيتهم المجد الذي اعطيتني * ليكونوا واحدا كما نحن واحد *
23 * انا فيهم وانت في ويكونوا كاملين لواحد * لكي يعلم العالم انك ارسلتني واني
احببتهم كما احببتني *

Et ego rogo pro eis : non rogo pro mundo, 9
ſed pro his quos dediſti mihi, quia ſunt
tui : Et quælibet res quæ mea eſt, tua 10
eſt, & quæ tua eſt, mea eſt: & ego glorio-
ſus ſum in eis , Et non in mundo. Et 11
hi ſunt in mundo, at ego venio ad te. O
Pater ſancte, tuere eos in nomine tuo,
quod dediſti mihi, quatenus ſint unum,
ſicut nos. Quando eram cum eis in 12
mundo, tuebar eos in nomine tuo : &
jam ſervavi quos dediſti mihi, & non
periit ex eis quiſpiam, præter filium
perditionis : ut impleatur Scriptura.
Et nunc ad te venio, & iſtos relinquo in 13
mundo, ut ſit gaudium meum plenum
in ipſis. Ego dedi eis ſermonem tuum, 14
& jam odit eos mundus, quia non ſunt
ex mundo, quemadmodum ego non ſum
ex mundo. Non rogo ut tollas eos de 15
mundo, ſed ut ſerves eos à malo: Quia 16
non ſunt ex mundo, quemadmodum ego
non ſum ex mundo. Sanctifica eos in 17
veritate tua, quia ſermo tuus peculia-
riter eſt veritas. Sicut miſiſti me in 18
mundum, miſi eos ego etiam in mundum.
Et pro eis ſanctifico meipſum, ut ſint 19
ipſi quoque ſanctificati in veritate. Et 20
non rogo pro his tantùm, ſed pro eis qui
credituri ſunt in me per ſermonem eo-
rum. Ut ſint omnes unum, ſicut tu Pa- 21
ter mi, permaneres in me, & ego pa-
riter in te, ut ſint etiam in nobis
unum : ut credat mundus, quòd tu me
miſeris. Et ego jam dedi eis gloriam 22
quam dediſti mihi, ut ſint unum, ſicut
nos unum ſumus. Ego in eis, & tu in 23
me, & ſint perfecti in unum : Ut ſciat
mundus quòd tu me miſeris, & quòd
dilexerim eos ſicut dilexiſti me.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 ወአንሰ፡ በእንቲአሆሙ፡ እብል፡ ወአኮ፡ በእንተ፡ ዓለም፡ አላ፡ በእንተ፡ እለ፡ ወሀብከኒ፡
10 እስመ፡ እሊአከ፡ እሙንቱ፡፡=፡ ወዚአየ፡ ኵሉ፡ ዚአከ፡ ውእቱ፡ ወዚአከኒ፡ ዚአየ፡ ወተሰ
11 ብሕኩ፡ ቦሙ፡፡=፡ ወኢይሄሉ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ ወእሙንቱሰ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ ይሄልው፡
ወአንሰ፡ ኀቤከ፡ እመጽእ፡፡ አባ፡ ቅዱስ፡ ዕቀቦሙ፡ በስምከ፡ ለእለ፡ ወሀብከኒ፡ ከመ፡
12 ይኩኑ፡ አሐደ፡ ከማነ፡፡=፡ አመ፡ ሀሎኩ፡ አነ፡ ምስሌሆሙ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ ዓቀብክ
ዎሙ፡ በስምከ፡ ለእለ፡ ወሀብከኒ፡ ከመ፡ ይኩኑ፡ አሐደ፡ ከማነ፡፡ አመ፡ ሃሎኩ፡ አ
ነ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ ዓቀብክዎሙ፡ በስምከ፡ ለእለ፡ ወሀብከኒ፡፡ ወተማሐፀንክዎሙ፡ ወዓ
ቀብኩ፡ ወኢአሐዱ፡ ኢተሐጕለ፡ እምኔሆሙ፡ ዘእንበለ፡ ወልደ፡ ሐጕል፡ ከመ፡ ይብጻሕ፡
13 ዘጽሑፍ፡፡=፡ ወይእዜሰ፡ እመጽእ፡ ኀቤከ፡ ወዘንተ፡ እነግር፡ ለዓለም፡ ከመ፡ ይኩን፡
14 ፍጹመ፡ ፍሥሐየ፡ በላዕሌሆሙ፡፡=፡ አንሰ፡ ወሀብኩዎሙ፡ ቃለከ፡፡ ወዓለም፡ ጸልኦ
15 ሙ፡ እስመ፡ ኢኮኑ፡ እምዓለም፡ በከመ፡ ኢኮንኩ፡ አነ፡ እምዓለም፡፡=፡ ወኢይብለከ፡
16 ትንሥኦሙ፡ እምዓለም፡ ደእሙ፡ ከመ፡ ትዕቀቦሙ፡ እምእኩይ፡፡=፡ ወኢኮኑ፡ እም
17 ዓለም፡ በከመ፡ አነ፡ ኢኮንኩ፡ እምዓለም፡፡=፡ ቀድሶሙ፡ በጽድቅከ፡ እስመ፡ ጽድ
18 ቅ፡ ቃልከ፡፡=፡ ወበከመ፡ ፈነውከኒ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ አነሂ፡ እፌንዎሙ፡ ወስተ፡ ዓለም፡
19 ወበሙ፡ አነ፡ እቄድስ፡ ርእስየ፡ ከመ፡ ይኩኑ፡ እሙንቱኒ፡ ቅዱሳነ፡ በጽድቅ፡፡=፡ ወአኮ፡
20 በእንተ፡ ባሕቲቶሙ፡ ዘእብል፡ ወበእንተሂ፡ እለ፡ ይአምኑ፡ ብየ፡ በቃሎሙ፡፡=፡ ከመ፡
21 ይኩኑ፡ ኣሐደ፡ ኵሎሙ፡ በከመ፡ አንተ፡ ምስሌየ፡ አብ፡ ወአነሂ፡ ምስሌከ፡ ከመ፡ እሙን
22 ቱኒ፡ ይኩኑ፡ ከማነ፡ አሐደ፡ ከመ፡ ይእመን፡ ዓለም፡ ከመ፡ አንተ፡ ፈነውከኒ፡፡=፡ ወአነሂ፡
ወሀብክዎሙ፡ ስብሐተ፡ ዘወሀብከኒ፡ ከመ፡ ይኩኑ፡ አሐደ፡ በከመ፡ አሐዱ፡ ንሕነ፡፡=፡
23 ወአነሂ፡ ቦሙ፡ ወአንተሂ፡ ብየ፡ ከመ፡ ይኩኑ፡ ፍጽማነ፡ በአሐዱ፡ ወያእምር፡ ዓለም፡
ከመ፡ አንተ፡ ፈነውከኒ፡፡ ወአፍቀርክዎሙ፡ ከመ፡ ኪያየ፡ አፍቀርከኒ፡፡=፡

Et ego de illis loquor : & non de mundo, ſed de illis quos dediſti mihi, quia tui 9
ſunt. Et meum quodcunque *eſt*, tuum eſt ; & tuum, meum *eſt* : & glorificatus 10
ſum in iis. Et non ſum in mundo, ſed illi in mundo ſunt : & ego ad te venio. 11
Pater ſancte, ſerva eos in nomine tuo, quos dediſti mihi, ut fiant unum ſicut nos.
Quum eſſem ego cum iis in mundo , cuſtodivi eos in nomine tuo, quos dediſti 12
mihi, ut fierent unum ſicut nos : quum eſſem ego in mundo , cuſtodivi eos in
nomine tuo, quos dediſti mihi : & enutrivi eos, & cuſtodivi etiam: & unus non
perditus fuit ex illis, niſi filius perditionis, ut impleretur quod ſcriptum fuit.
Et nunc venio ad te, & hoc loquor mundo , ut ſit perfectum gaudium meum 13
ſuper iis. Ego dedi iis ſermonem tuum, & mundus odio habuit eos, quia 14
non fuerunt ex mundo , prout non fui ego ex mundo. Et non dico tibi , ut 15
tollas eos ex mundo, ſed ut ſerves eos à malo. Et non fuerunt ex mundo, 16
prout ego non fui ex mundo. Sanctifica eos in veritate tua , quia verus *eſt* 17
ſermo tuus. Et ſicut miſiſti me in mundum , ego etiam mittam eos in mun- 18
dum. Et pro iis ego ſanctificabo me ipſum, ut ſint ipſi ſanctificati in veritate. 19
Et non de illis ſolis loquor, ſed etiam de illis qui credent in me per ſermonem 20
eorum. Ut ſint unum omnes illi, ſicut tu mecum Pater, & ego tecum : ut illi 21
ſint ſicut nos unum, ut credat mundus quòd tu miſiſti me. Et ego etiam dedi 22
iis gloriam quam dediſti mihi , ut ſint unum , ſicut unum nos *ſumus*.
Et ego in iis , & tu in me : ut ſint perfecti in uno, & cognoſcat mundus 23
quòd tu miſiſti me, & dilexi eos ſicut me dilexiſti.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 من نيز ايشانرا در عالم فرستادم * وبراي ايشان من خودرا پاك مي دارم * تا ايشان نيزرو
20 براستي مقدس باشند * ونه براي ايشان تنها مي خواهم * ليكن براي ايشان نيز كه بمن
21 ايمان بياورند * كه همگنان در سخن ايشان يكي باشند * انچنانك تو پدرم در من هستي *
ومن در تو * بايد كه ايشان نيز با ما يكي باشند * تا عالم ايمان بياورند كه تو مرا فرستادي *
22 * ستايش كه تو بمن دادي * من بديشان دادم تا يكي بشوند * انچنانك ما يكي هستيم *
23 * من با ايشان وتو با من * بهر يكي تمام باشند * تا عالم بدانند كه تو مرا فرستادي * ومن
ايشانرا دوست داشتم * انچنانك تو مرا دوست داشتي *

ego etiam illos in mundum miſi.
Et pro eis ego meipſum ſanctifico, 19
ut ipſi etiam in veritate ſanctifi-
cati ſint. Nec pro illis tantùm 20
rogo, ſed pro illis etiam qui in me
fidem habebant. Ut omnes in ſer- 21
mone eorum unum ſint : quemad-
modum tu, Pater mi, in me es,
& ego in te ; oportet ut ipſi etiam
in nobis unum ſint : ut homines
mundi fidem habeant, quòd tu me
miſeris. Et gloriam quam mihi 22
dediſti, ego illis dedi ; ut unum
ſint quemadmodum nos unum ſu-
mus. Ego in eis, & tu in me : 23
in utroque perfecti ſint ; ut homi-
nes mundi cognoſcant, quòd tu me
miſiſti, & ego eos dilexi, quemad-
modum tu me dilexiſti.

Pater, quos dedisti mihi, volo ut ubi sum ego, & illi sint *cum me*:
24 (ξ) Πάτερ, οὓς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, (ο) κἀκεῖνοι ὦσι μετ' ἐμοῦ·
ut videant *gloriam* meam, quam dedisti mihi: quia dilexisti me ante consti-
ἵνα θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν ἣν (π) δέδωκάς μοι· ὅτι ἠγάπησάς με πρὸ κατα-
tutionem mundi. Pater juste, & mundus te non cognovit, ego autem
25 βολῆς κόσμου. (ρ) Πάτερ δίκαιε, καὶ ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω, (σ) ἐγὼ δέ — ρνδ γ
te cognovi: & hi cognoverunt, quia tu me misisti. Et notum feci eis nomen
26 σε ἔγνων· καὶ οὗτοι ἔγνωσαν, ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά — ρνε ι
tuum, & notum faciam: ut dilectio, quâ dilexisti me, in ipsis sit, & ego in ipsis.
σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾖ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

CAP. XVIII. ιη'.

Hæc *dicens* Jesus, egressus est cum discipulis suis trans torrentem
1 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χειμάῤῥου — ρνϛ α
Cedron, ubi erat hortus, in quem introivit ipse & discipuli ejus.
(α) τῶν Κέδρων, ὅπου ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
Sciebat autem & Judas *tradens* eum, locum: quia frequenter convenerat
2 Ἤδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, τὸν τόπον· ὅτι πολλάκις συνήχθη — ρνζ ι
Jesus illuc cum discipulis suis. Ergò Judas *accipiens* cohortem, & ex *principibus*
3 ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν ἀρχ- — ρνη α
Sacerdotum & Pharisæis ministros, venit illuc cum laternis & facibus, & armis.
ιερέων καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων καὶ ὅπλων.

ρνθ ι — Jesus itaque sciens omnia ventura super *se*, *exiens* dixit eis; Quem quæ-
4 Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα ζη-
ritis? Responderunt ei, Jesum Nazarenum. Dicit eis Jesus; Ego
5 τεῖτε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ
sum. Stabat autem & Judas *ille tradens* eum, cum ipsis. Ut ergò dixit
6 εἰμι. εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, μετ' αὐτῶν. (β) Ὡς οὖν εἶπεν
eis; *Quòd* ego sum, abierunt *in ea quæ post*, & ceciderunt *humi*. Iterùm
7 αὐτοῖς, Ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔπεσον χαμαί. Πάλιν
ergò eos interrogavit; Quem quæritis? *At* dixerunt; Jesum Nazarenum.
(γ) οὖν αὐτοὺς ἐπηρώτησε, Τίνα ζητεῖτε; οἱ δὲ εἶπον, Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.
Respondit Jesus; Dixi vobis, Quia ego sum: si ergò me quæritis, sinite
8 Ἀπεκρίθη (δ) ὁ Ἰησοῦς, Εἶπον ὑμῖν, Ὅτι ἐγώ εἰμι. εἰ οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε
hos abire. Ut impleretur sermo, quem dixit; Quia quos dedisti mihi, non
9 τούτους ὑπάγειν. Ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὃν εἶπεν, Ὅτι οὓς δέδωκάς μοι, οὐκ
perdidi ex eis quenquam. Simon ergò Petrus habens gladium, eduxit
10 ρξ α — ἀπώλεσα (ε) ἐξ αὐτῶν οὐδένα. Σίμων οὖν Πέτρος ἔχων μάχαιραν, εἵλκυσεν
eum, & percussit *principis Sacerdotum* servum, & abscidit ejus auriculam dexteram.
αὐτὴν, καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρχιερέως δοῦλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν.
Erat autẽ nomen servo, Malchus. Dixit ergò Jesus Petro; *Injice* gla-
11 ρξα α — ἦν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ, Μάλχος. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ, Βάλε τὴν (ζ) μά-
dium tuum in vaginam: Calicem quem dedit mihi Pater, non bibam illum?
χαιράν σου εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατὴρ, οὐ μὴ πίω αὐτό;

MS. A. (ξ) Πατὴρ, οὓς ἔδωκάς (ο) καὶ ἐκεῖνοι (π) δέδωκάς (ρ) Πατὴρ (σ) ἐγὼ δὲ ἔγνων·

ΚΕΦ. ιη'. MS. A. (α) τοῦ Κέδρων, (β) Ὡς εἶπεν αὐτοῖς, Ἐγώ εἰμι, (γ) οὖν ἐπη-
ρώτησεν αὐτοὺς, (δ) Ἰησοῦς, (ε) ἐξ * αὐτῶν (ζ) μάχαιραν εἰς

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 * ܐܒܐ ܐܝܠܝܢ ܕܝܗܒܬ ܠܝ܆ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܐܝܟܐ ܕܐܢܐ ܐܝܬܝ ܐܦ ܗܢܘܢ ܢܗܘܘܢ ܥܡܝ. ܕܢܗܘܘܢ ܚܙܝܢ
ܫܘܒܚܐ ܕܝܠܝ ܗܘ ܕܝܗܒܬ ܠܝ܆ ܕܐܚܒܬܢܝ ܡܢ ܩܕܡ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ. * ܐܒܝ ܟܐܢܐ܆ 25
26 ܘܥܠܡܐ ܠܐ ܝܕܥܟ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܝܕܥܬܟ. ܘܗܢܘܢ ܝܕܥܘ ܕܐܢܬ ܫܕܪܬܢܝ. * ܘܐܘܕܥܬ ܐܢܘܢ ܫܡܟ
ܘܡܘܕܥ ܐܢܐ. ܕܚܘܒܐ ܗܘ ܕܐܚܒܬܢܝ ܢܗܘܐ ܒܗܘܢ. ܘܐܢܐ ܐܗܘܐ ܒܗܘܢ.

* ܒܠܠܝܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܙܩܝܦܘܬܐ * ܡܒ * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܚ *

1 * ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܝܫܘܥ. ܘܢܦܩ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܠܥܒܪܐ ܕܢܚܠܐ ܕܩܕܪܘܢ܆ ܐܬܪ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ
2 ܓܢܬܐ ܐܝܟܐ ܕܥܠ ܗܘ ܘܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܝܕܥ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ ܠܗ ܠܐܬܪܐ ܗܘ.
3 ܡܛܠ ܕܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ ܟܢܫ ܗܘܐ ܬܡܢ ܝܫܘܥ ܥܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܝܗܘܕܐ ܕܒܪ
ܥܡܗ ܐܣܦܝܪ. ܘܡܢ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܦܪܝܫܐ ܕܒܪ ܡܫܡܫܢܐ. ܘܐܬܐ ܠܬܡܢ ܥܡ ܠܡܦܐܕܐ ܘܫܪܓܐ
4 ܘܙܝܢܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܟܕ ܝܕܥ ܗܘܐ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܬܐ ܥܠܘܗܝ܆ ܢܦܩ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܡܢ
5 ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܐܢܐ. ܩܐܡ
6 ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܝܗܘܕܐ ܡܫܠܡܢܐ ܥܡܗܘܢ. * ܘܟܕ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ ܕܐܢܐ ܐܢܐ܆ ܐܙܠܘ
7 ܠܒܣܬܪܗܘܢ ܘܢܦܠܘ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܬܘܒ ܫܐܠ ܐܢܘܢ ܝܫܘܥ. ܠܡܢ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ.
8 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܘ܆ ܠܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ ܕܐܢܐ ܐܢܐ. ܘܐܢ ܠܝ
9 ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ܆ ܫܒܘܩܘ ܠܗܠܝܢ ܢܐܙܠܘܢ. * ܕܢܫܬܡܠܐ ܡܠܬܐ ܕܐܡܪ܆ ܕܐܝܠܝܢ ܕܝܗܒܬ ܠܝ
10 ܠܐ ܐܘܒܕܬ ܡܢܗܘܢ ܐܦܠܐ ܚܕ. * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܟܐܦܐ܆ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܣܝܦܐ. ܘܫܠܗ.
11 ܘܡܚܝܗ ܠܥܒܕܐ ܕܪܒ ܟܗܢܐ܆ ܘܦܣܩܗ ܠܐܕܢܗ ܕܝܡܝܢܐ. ܫܡܗ ܕܝܢ ܕܥܒܕܐ ܡܠܟܐ.
* ܘܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ. ܣܝܡ ܣܝܦܐ ܒܬܝܩܗ. ܟܣܐ ܕܝܗܒ ܠܝ ܐܒܝ܆ ܠܐ ܐܫܬܝܘܗܝ.

Pater, eos quos dedisti mihi, velim ut ubi 24
sum ego, & illi sint mecum: ut conspicentur illam gloriam meam quam dedisti mihi:
quoniam dilexisti me ante jacta mundi fundamenta. Pater mi juste, & mundus non 25
novit te, ego verò te novi, & ipsi nôrunt
me à te missum esse. Et patefeci eis nomen 26
tuum, ac patefaciam: ut dilectio illa quâ
dilexisti me, sit in eis, & ego sim in eis.

Nocte parasceues crucifixionis. 42.

CAP. XVIII.

Hæc dixit Jesus, & egressus est cum di- 1
scipulis suis trans vadum Cedron, ubi erat
hortus, in quem introivit ipse & discipuli
ejus. Noverat autem & Judas ille prodi- 2
tor locum illum, quia sæpissimè convenerat
illuc Jesus cum discipulis suis. Ipse ergò 3
Judas duxit catervam, & à principibus sa-
cerdotum & Pharisæis duxit ministros, ve-
nitque illuc cum laternis, & facibus, & ar-
mis. Jesus verò, quum sciret omnia quæ 4
sibi obventura erant, exiit, ac dixit eis;
Quem quæritis? Dicunt ei; Jesum Naza- 5
renum. Dicit eis Jesus, Ego sum. Stabat
autem & Judas proditor cum eis. Quum- 6
que dixisset eis Jesus, Ego sum: abierunt
retrorsum, & ceciderunt in terram. Et 7
iterùm interrogavit eos Jesus; Quem quæ-
ritis? Illi autem dixerunt, Jesum Naza-
renum. Ait illis Jesus; Dixi vobis, me cum 8
esse: quòd si quæritis me, sinite hos abire.
Ut impleretur sermo quem dixerat; Ex iis 9
quos dedisti mihi, ne unum quidem perdidi.
Simon autem Cepha habens gladium secum, 10
distrinxit illum, & percussit servum princi-
pis sacerdotum, & abstulit auriculam ejus
dexteram. Erat autem nomen servi, Molec.
At dixit Jesus Cephæ; Mitte gladium in 11
vaginam ejus: Calicem quem dedit mihi
Pater meus, an non bibam?

Versio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 *پدر چون ايشانرا بمن دادي * مي خواهم انجا كه من باشم *ايشان نيز با من باشند *تا عظمت
25 مرا ببينند * كه بمن دادي * كه زود تر از شدن عالم مرا دوست داشتي * *پدرم عادل وعالم
26 ترا نشناختند * من ترا شناختم * وايشان دانستند * كه تو مرا فرستادي *ونام تو بديشان
سپاردم ومي سپارم * بدان دوستي كه تو مرا دوست داشتي در ايشان باشد * [ومن در ايشان
باشم]

سي سه   آمدن يهوديان بگرفتن عيسي

1 *چون مسيح اين سخنها را تمام كرد * با شاكردان خود بدر آمد وبره كدر [قدرون رسيد]
2 انجا باغچه بود * بشاكردان خود † در انجاي رفت * *ويهوداي سپارنك آن جايكه را مي
3 دانست * كه پسيار وقتها عيسي † با شاكردان خود انجا جمعيت مي كردند * *اما يهودا
اوباش را برد * وازپيش بزركان امامان ومعتزلان † عوانان وخدمتكارانرا بر كرفت *ودر انجايكه
4 در آمدند * با مشعلها * وچراغها *وشمشير * ونيزه *وعيسي هرچه بروي مي آمد دانست * بدره
5 امد وبديشان كفت * كرا مي خواهيد *كفتند عيسي ناصري را *عيسي بديشان كفت منم من *

Pater, cùm eos mihi dederis, volo ut 24
quo loco ego fuero, illi etiam mecum
sint, ut magnificentiam meam videant, quam mihi dedisti: quia antequàm esset mundus me dilexisti.
Pater mi juste, & homines *mundi* 25
te non nôrunt, ego autem *te novi:*
& illi noverunt, quòd tu me misisti.
Et nomen tuum illis tradidi, & tra- 26
do: ut illa dilectio, quâ tu me dilexisti, in illis sit, & ego in illis sim.

XXXIII. Adventus Judæorum ad prehendendum Jesum.

CAP. XVIII.

Cum Christus hos sermones absol- 1
visset, cum discipulis suis egressus
est, & ad transitum Cedron venit,
ubi hortus erat, & cum discipulis
suis illuc intravit. Et Judas pro- 2
ditor illum locum novit, quia fre-
quenter Jesus cum discipulis suis
illic conventum faciebant. Judas 3
autem turbas assumpsit, & à magnis
sacerdotibus & Pharisæis ministros
& famulos accepit, & in illum lo-
cum venerunt cum facibus & lucer-
nis, & gladiis, & hastis. Jesus 4
itaque, omni quod illi eveniebat
cognito, egressus est, & illis dixit;
Quem vultis? Dixerunt; Jesum Na- 5
zarenum. Jesus illis dixit; Ego ipse sum.

Verſio VULGATA LATINA.

24 Pater, quos dediſti mihi, volo ut ubi ſum ego, & illi ſint mecum: ut videant claritatem meam, quam dediſti mihi: quia dilexiſti me ante conſtitutionem mundi.
25 Pater juſte, mundus te non cognovit: ego autem te cognovi: & hi cognoverunt,
26 quia tu me miſiſti. Et notum feci eis nomen tuum, & notum faciam: ut dilectio, quâ dilexiſti me, in ipſis ſit, & ego in ipſis.

CAP. XVIII.

1 Hæc cùm dixiſſet Jeſus, egreſſus eſt cum diſcipulis ſuis trans Torrentem Cedron,
2 ubi erat hortus, in quem introivit ipſe, & diſcipuli ejus. Sciebat autem & Judas, qui tradebat eum, locum: quia frequenter Jeſus convenerat illuc cum diſcipulis
3 ſuis. Judas ergò cùm accepiſſet cohortem, & à Pontificibus & Phariſæis mini-
4 ſtros, venit illuc cum laternis, & facibus, & armis. Jeſus itaque ſciens omnia,
quæ ventura erant ſuper eum, proceſſit, & dixit eis; Quem quæritis? Reſpon- 5
derunt ei; Jeſum Nazarenum. Dicit eis Jeſus; Ego ſum. Stabat autem & Judas,
qui tradebat eum, cum ipſis. Ut ergò dixit eis; Ego ſum: abierunt retrorſùm, 6
& ceciderunt in terram. Iterùm ergò interrogavit eos; Quem quæritis? Illi 7
autem dixerunt; Jeſum Nazarenum. Reſpondit Jeſus; Dixi vobis, Quia ego 8
ſum: ſi ergò me quæritis, ſinite hos abire. Ut impleretur ſermo, quem dixit; 9
Quia quos dediſti mihi, non perdidi ex eis quenquam. Simon ergò Petrus ha- 10
bens gladium eduxit eum: & percuſſit pontificis ſervum: & abſcîdit auriculam
ejus dexteram. Erat autem nomen ſervo, Malchus. Dixit ergò Jeſus Petro; Mitte 11
gladium tuum in vaginam. Calicem, quem dedit mihi Pater, non bibam illum?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * يا ابة هولاء الذين اعطيتني اريد ان يكونوا معي حيث انا ليروا مجدي الذي اعطيتني *
25 انك احببتني قبل انشاء العالم * يا ابة البار العالم لم يعرفك وانا اعرفك * وهولاء علموا انك
26 ارسلتني * وقد عرفتهم باسمك واعرفهم * والحب الذي احببتني يكون فيهم وانا ايضا فيهم *
* الفصل الثامن والثلثون *
1 * ولما قال يسوع هذا خرج مع تلاميذه الى عبر
2 وادي الارز * وكان هناك بستان فدخله مع تلاميذه * وكان يهوذا الذي اسلمه يعرف
3 ايضا ذلك الموضع لان يسوع كان يجتمع هناك مع تلاميذه كثيرا * فاخذ يهوذا جندا من
4 عند رووساء الكهنة والفريسيين وشرطا وجاوا الى هناك بمشاعل ومصابيح وسلاح * ويسوع
5 كان عارفا بكل شي ياتي عليه فخرج وقال لهم من تطلبون * فاجابوه قايلين يسوع الناصري *
6 فقال لهم انا هو * وكان يهوذا الدافع واقفا معهم * فلما قال لهم يسوع انا هو هربوا الى وراىهم
7 وسقطوا على الارض * فسالهم يسوع ايضا من الذي تطلبون فقالوا يسوع الناصري *
8 * فاجابهم قد قلت لكم اني انا هو * فان كنتم تطلبوني فدعوا هولاء يذهبون * لتتم الكلمة
9 التي قال ان الذين اعطيتني لم يهلك منهم واحد * وكان مع سمعون الصفا سيف فانتضاه
10 وضرب عبد رييس الكهنة فقطع اذنه اليمني * وكان اسم العبد ملخس * فقال يسوع
11 لسمعان اردد السيف في غمده * الكاس التي اعطاني ابي لا بد لي ان اشربها *

Pater mi, hos quos dediſti mihi, volo ut
ſint mecum ubi ego ſum, ut videant glo-
riam meam quam dediſti mihi: nam
dilexiſti me ante productionem mundi.
O Pater mi juſte, mundus non cognovit 25
te, & ego cognoſco te. Et iſti cognoverunt
quòd tu me miſeris. Et jam notificavi 26
eis nomen tuum, et notificabo. Et dilectio
quâ dilexiſti me, erit in ipſis, & ero
ego quoque in ipſis.

Sectio trigeſima octava.

CAP. XVIII.

Quumque dixiſſet Jeſus hæc, egreſ- 1
ſus eſt cum diſcipulis ſuis trans al-
teram ripam torrentis Cedri: eratque
ibi hortus, & ingreſſus eſt eum unà cum
diſcipulis ſuis. Et Judas qui tradidit 2
eum, ſciebat etiam illum locum: quia
Jeſus conveniebat illuc cum diſcipulis
ſuis multoties. Itaque aſſumpſit Judas 3
cohortem à principibus ſacerdotum &
Phariſæis, atque miniſtros: & vene-
runt illuc cum facibus, & laternis, &
armis. Jeſus autem gnarus erat omnium 4
quæ ventura erant ſuper eum: quapro-
pter exiit, & dixit eis; Quem quæri-
tis? Reſponderunt ei, dicentes; Jeſum 5
Nazarenum. Ait illis, Ego ſum. Erat
autem Judas proditor ſtans cum eis.
Cùm ergò dixiſſet eis Jeſus; Ego ſum, 6
fugerunt retrò, & ceciderunt in terram.
Interrogavit ergò eos Jeſus iterùm; 7
Quis eſt quem quæritis? Dixerunt,
Jeſus Nazarenus. Reſpondit eis; Jam 8
dixi vobis me eum eſſe: ſed ſi me quæri-
tis, ſinite hos abire. Ut impleretur ſer- 9
mo quem dixit; Quia quos dediſti mihi,
non peribit ex illis ullus. Et erat penes 10
Simonem Petram gladius, et exemit eum,
et percuſſit ſervum principis ſacerdotum,
& amputavit aurem ejus dexteram.
Erat autem nomen ſervi, Malchus. Dixit 11
ergò Jeſus Simoni Petræ; Repone gladi-
um in vaginam ſuam. Calicem quem
dedit mihi Pater meus, non dubium quin
bibam illum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 አበ፡አለሰ፡ ወሀብከኒ፡እፈቅድ፡የሀልዉ፡ኀበ፡ሀለውኩ፡ ላነ፡ ምስሌየ፡ወይርአዩ፡ሰብሐ
25 ትየ፡ዘወሀብከኒ፡እስመ፡አፍቀርከኒ፡ለምቅድመ፡ይትፈጠር፡ዓለም፡፡=፡ አባ፡ጻድቅ፡
ወዓለምሰ፡ ኢያአመረከ፡፡ ወአንሰ፡ አአመርኩከ፡ ወእሉሂ፡አአመሩከ፡ከመ፡አንተ፡ፈነ
26 ውከኒ፡=፡ ወነገርክዎሙ ፡ ስመከ ፡ ወዓዲ ፡ እነግር ፡ ከመ ፡ የሀሉ ፡ ኀቤሆሙ ፡
ፍቅር ፡ ዘአፍቀርከኒ ፡ ወአነሂ ፡ ምስሌሆሙ፡፡=፡
1 ፲፰ ዘንተ፡ብሂሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወፅአ፡ምስለ፡አርደኢሁ፡ማዕደተ፡ፈለገ፡ቄድሮስ፡
2 ወቦቱ፡ህየ፡ዓጸደ፡ኀምል፡ ወቦአ፡ምስለ፡አርዳኢሁ፡፡=፡ ወያአምሮ፡ይሁዳ፡ ዘያገብ
ኦ ፡ ለውእቱ፡ ብሔር ፡ እስመ፡ ዘልፈ፡ ይፄፍር፡ ህየ፡ እግዚእ፡፡ ኢየሱስ፡ ምስለ፡ አ
3 ርዳኢሁ፡፡=፡ ወነሥኦሙ፡ይሁዳ፡ለሰገራት፡ ሰጲራ፡ እምኀበ፡ሊቀ፡ካህናት፡ ወፈሪሰ
ዊያን፡ ወወዓሊሆሙ፡ ወሖረ፡ ህየ፡ በመኅትወ ፡ ጽጕ፡ ወበፓናት፡ ወበንዋየ፡ሐቅል፡፡=፡
4 ወርእዮ፡እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ኵሎ፡ ዘመጽአ፡ ላዕሌሁ፡ ወፅአ፡ አፍአ፡ ኀቤሆሙ፡ወይ
5 ቤሎሙ፡ መነ፡ ትፈቅዱ፡=፡ ወአውሥኡ፡ ወይቤልዎ፡ ኢየሱስሃ ፡ ናዝራዌ፡ ወይቤሎ
6 ሙ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡አነ፡ ውእቱ፡ ወይቀውም፡ ይሁዳኒ፡ ያገብኦ ፡ ምስሌሆሙ፡=፡
7 ወሶበ፡ይቤሎሙ፡አነ፡ውእቱ፡ገብኡ፡ ድኅሬሆሙ፡ ወወድቁ፡ምድረ፡፡=፡ ወአመዝ፡
ካዕበ፡ተስእሎሙ፡ ወይቤሎሙ፡ መነ፡ ተኀሥሡ፡ ወይቤልዎ፡ ኢየሱስሃ፡ ናዝራዌ፡፡=፡
8 ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎሙ፡ አኮኑ፡ እቤለክሙ፡ አነ፡ ውእቱ፡እመ፡
9 ኪያየ፡ትፈቅዱ፡ ኅድግዎሙ፡ ለእሉ፡ ይሑሩ፡፡=፡ ከመ፡ይብጻሕ፡ቃሉ፡ዘይቤ፡እለ፡
10 ወሀብከኒ፡ኢተሐጕለ፡ እምኔሆሙ፡ ወኢ፡አሐዱ፡፡=፡ ወቦ፡ መጥባሕተ፡ ስምዖን፡ ጴ
ጥሮስ፡ወመልሐ፡መጥባሕቶ፡ወዘበጦ፡ለገብረ፡ሊቀ፡ ካህናት፡ ወመተሮ፡ እዝኖ፡ዘየማን፡
11 ወስሙ፡ ለውእቱ፡ ገብር ፡ ማልኮስ፡፡=፡ ወይቤሎ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ለጴጥሮስ፡
አግብእ ፡ ለመጥባሕትከ ፡ ውስተ ፡ ቤታ፡፡ ጽዋዐ ፡ ዘወሀበኒ ፡ አቡየ ፡ ኢይሰቲዮኑ ፡
ወኢየኀድግ ፡ ዘእንበለ ፡ እስተዮ፡፡=፡

Pater, quos dediſti mihi, velim ut ſint ubi fui ego, mecum; & videant gloriam 24
meam quam dediſti mihi, quia dilexiſti me, antequàm crearetur mundus. Pater 25
veritatis, & mundus non noſcit te, & ego novi te: & hi noverunt te, quòd tu
miſiſti me. Et nuntiavi iis nomen tuum, & adhuc nuntiabo, ut ſit apud eos 26
charitas quâ dilexiſti me, & ego cum iis.

CAP. XVIII.

Hoc quum dixiſſet Dominus Jeſus, egreſſus eſt cum diſcipulis ſuis trans flumen 1
Cedron: & fuit ibi prædium herbarum, & intravit illud cum diſcipulis ſuis. Et 2
ſciebat Judas qui proditurus erat eum, hunc locum, quia frequenter convenerat
ibi Dñs Jeſus cum diſcipulis ſuis. Et accepit Judas cohortes *ſive* ſpiram, à prin- 3
cipibus ſacerdotum & Phariſæis, & miniſtros eorum: & venerunt ibi cum
lucernis ſplendidis, & laternis, & armis. Et videns Dominus Jeſus totum 4
quod venturum erat ſuper ſe, exivit foràs ad eos, & dixit iis; Quem vultis? Et 5
reſponderunt, & dixerunt ei; Jeſum Nazarenum. Et dixit iis Dominus Jeſus, Ego
ſum ille: & ſtabat Judas proditurus eum cum iis. Et quum diceret iis; Ego *ſum* 6
ille, reverſi ſunt retrorſùm, & ceciderunt *in* terram. Et tunc iterum rogavit 7
eos, & dixit iis; Quem quæritis? & dixerunt ei, Jeſum Nazarenum. Et reſpon- 8
dit Dominus Jeſus, & dixit iis; Nónne dixi vobis, Ego ille *ſum*? ſi me vultis, ſinite
hos abire. Ut impleretur ſermo ejus quem dixerat; Ex iis quos dediſti mihi; 9
non perditus fuit quiſquam. Et habuit gladium Simon Petrus: & eduxit 10
gladium ſuum, & percuſſit ſervum principis ſacerdotum, & abſcidit aurem
ejus dextram: & nomen hujus ſervi, Malchus *erat*. Et dixit Dominus Jeſus 11
Petro, Reſtitue gladium tuum in vaginam ſuam: calicem quem dedit mihi Pater
meus, Nónne bibam? & non omittam quin bibam.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

6 ويهوداي سپارنك نيز با ايشان بود * ايشان جمله بازگشتند وبر زمين افتادند * بار دوم 7
8 عيسي ايشان پرسيد كرا مي خواهيد * گفتند عيسي ناصري را * عيسي گفت نه بشما گفتم
9 منم من واگر مرا مي خواهيد * ايشانرا † بگذاريد * تا بروند * تا اين كلمهٔ نبشته ايد تمام
شود نبوت ايشانرا كه بمن دادي * از ايشان گم نكردم ونه يكي
سي چهار شمشير زدن شمعون وبريدن گوش غلام
10 * اما شمعون صفا در ميان خود † شمشير داشت * بركشيد وزد بنك سرور امامانرا گوش
11 راست ستد * ونام ان بنك ملك بود * وعيسي بصفا گفت شمشيرا در نيام خود نه *
پياله كه پدرم بمن داد بكسي ديگر

Et Judas proditor etiam cum illis
erat. Illi igitur omnes retroceſſe- 6
runt, & in terram ceciderunt.
Vice ſecundâ Jeſus eos interroga- 7
vit; Quem vultis? Dixerunt, Je-
ſum Nazaræum. Jeſus dixit; Nónne 8
vobis dixi, Ego ipſe ſum? Si ergò
me quæritis, illos ſinite ut abeant.
Ut hoc verbum, quod ſcriptum ve- 9
nit, compleretur;

Prophetia.

Illos quos mihi dediſti, ex illis non
perdidi, ne unum quidem.

XXXIV. Gladio percutit Simeon, & amputat aurem pueri

Simeon autem Petrus ad lumbos 10
ſuos gladium habuit, quem extraxit,
et percuſſo ſervo principis ſacerdotum
aurem dexteram ei abſtulit: nomen
autem illius ſervi, Malec erat. Et 11
Jeſus Cephæ dixit; Gladium in
vaginam ſuam repone: poculum,
quod Pater meus mihi dedit, alii
cuipiam bibendum non præbebo.

Ergò cohors, & tribunus, & miniſtri Judæorum comprehenderunt Jeſum,
12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χιλίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν, ρξβ
& ligaverunt eum. Et adduxerunt eum ad Annam primùm: erat enim ſo- α
13 καὶ ἔδησαν αὐτόν. Καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· ἦν γὰρ πεν- ρξγ
cer Caiphæ, qui erat *princeps Sacerdotum* anni illius. Erat autem Caiphas *ille* ι
14 θερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ
conſulens Judæis; Quia expedit unum hominem *perire* pro
συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις, Ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον ἀπολέσθαι ὑπὲρ ρξδ
populo. Sequebatur autem Jeſum Simon Petrus, & alius diſcipulus.
15 τοῦ λαοῦ. Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, (η) καὶ ὁ ἄλλος μαθητής. δ
At diſcipulus ille erat notus *principi Sacerdotum*: & *ſimul* introivit Jeſu in ρξε
ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ· καὶ συνεισῆλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς ι
atrium *principis Sacerdotum*. *At* Petrus ſtabat ad oſtium foris. Exivit
16 τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως. Ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. ἐξῆλθεν ρξϛ
ergò diſcipulus alius, qui erat notus *principi Sacerdotum*: & dixit oſtiariæ, & α
οὖν ὁ μαθητὴς ὁ ἄλλος, ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ ρξζ
introduxit Petrum. Dicit ergò ancilla oſtiaria Petro; Nunquid & tu ι
17 εἰσήγαγε τὸν Πέτρον. Λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ, Μὴ καὶ σὺ
ex diſcipulis es hominis iſtius? Dicit ille; Non ſum. Stabant autem ρξη
18 ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; λέγει ἐκεῖνος, Οὐκ εἰμί. Εἱστήκεισαν δὲ α
ſervi & miniſtri, *prunam facientes*, quia frigus erat: & calefacie- ρξθ
οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται, ἀνθρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαί- ι

bant ſe: erat autem cum eis Petrus, ſtans & calefaciens ſe. Ergò *princeps*
νοντο· ἦν δὲ μετ᾽ αὐτῶν ὁ Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. Ὁ οὖν ἀρχ- 19
Sacerdotum interrogavit Jeſum de diſcipulis ſuis, & de doctrina ejus.
ιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ.
Reſpondit ei Jeſus; Ego palàm locutus ſum mundo: ego ſemper
ρο Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ παρρησίᾳ (θ) ἐλάλησα τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε 20
α docui in ſynagoga, & in templo, quò *undique* Judæi conve-
ἐδίδαξα (ι) ἐν τῇ συναγωγῇ, καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου (κ) πάντοτε οἱ Ἰουδαῖοι συνέρ-
niunt: & in occulto locutus ſum nihil. Quid me interrogas? interroga
ροα χονται· καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν. Τί με (λ) ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον 21
ι *audientes*, quid locutus ſim ipſis: ecce hi ſciunt quæ dixerim ego.
τοὺς (μ) ἀκηκοότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.
Hæc autem *eo dicente*, unus miniſtrorum aſſiſtens dedit alapam
ροβ Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος, εἷς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα 22
α Jeſu, dicens; Sic reſpondes *principi Sacerdotum*? Reſpondit ei Je-
ρογ τῷ Ἰησοῦ, εἰπών, Οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰη- 23
ι ſus; Si malè locutus ſum, *teſtare* de malo: ſi autem *pulchrè*, quid me
σοῦς, Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με
cædis? (Miſit eum Annas ligatum ad Caipham *principem*
ροδ δέρεις; (Ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχ- 24
α *Sacerdotum*.)
ιερέα.)

MS. A. (η) καὶ ἄλλος (θ) λελάληκα (ι) ἐν συναγωγῇ, (κ) πάντες οἱ (λ) ἐρωτᾷς; (μ) ἀκηκοότας,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 ܗܝܕܝܢ ܐܣܦܝܪ ܘܟܠܝܪܟܐ. ܘܕܚܫܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܐܚܕܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܘܐܣܪܘܗܝ. * ܘܐܝܬܝܘܗܝ
13 ܠܘܬ ܚܢܢ ܠܘܩܕܡ. ܡܛܠ ܕܚܡܘܗܝ ܗܘܐ ܕܩܝܦܐ. ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܪܒ ܟܗܢܐ
14 ܕܫܢܬܐ ܗܝ. * ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܕܝܢ ܩܝܦܐ. ܗܘ ܕܝܗܒ ܡܠܟܐ ܠܝܗܘܕܝܐ. ܕܦܩܚ ܕܚܕ ܓܒܪܐ
15 ܢܡܘܬ ܚܠܦ ܥܡܐ. * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܟܐܦܐ. ܘܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܐ ܐܚܪܢܐ. ܐܬܝܢ ܗܘܘ
ܒܬܪܗ ܕܝܫܘܥ. ܠܗܘ ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܠܗ ܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܥܠ ܥܡ ܝܫܘܥ ܠܕܪܬܐ.
16 * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܩܐܡ ܗܘܐ ܠܒܪ ܠܘܬ ܬܪܥܐ. ܘܢܦܩ ܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܐܚܪܢܐ ܕܝܕܥ ܗܘܐ ܠܗ
17 ܪܒ ܟܗܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܢܛܪܬ ܬܪܥܐ ܘܐܥܠܗ ܠܫܡܥܘܢ. * ܐܡܪܐ ܕܝܢ ܥܠܝܡܬܐ ܢܛܪܬ
ܬܪܥܐ ܠܫܡܥܘܢ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܐܝܬܝܟ ܕܗܢܐ ܓܒܪܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܠܐ.
18 * ܘܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܥܒܕܐ ܘܕܚܫܐ. ܘܣܝܡܝܢ ܗܘܘ ܢܘܪܐ ܕܢܫܚܢܘܢ. ܡܛܠ ܕܩܪܝܫ ܗܘܐ.
19 ܩܐܡ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܦ ܫܡܥܘܢ ܥܡܗܘܢ ܘܫܚܢ. * ܪܒ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܫܐܠܗ ܠܝܫܘܥ ܥܠ
20 ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܘܥܠ ܝܘܠܦܢܗ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܐ ܥܡ ܓܠܐ ܡܠܠܬ ܥܡ
ܥܡܐ. ܘܒܟܠܙܒܢ ܐܠܦܬ ܒܟܢܘܫܬܐ ܘܒܗܝܟܠܐ. ܐܝܟܐ ܕܟܠܗܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܡܬܟܢܫܝܢ.
21 ܘܡܕܡ ܒܛܘܫܝܐ ܠܐ ܡܠܠܬ. * ܡܢܐ ܡܫܐܠ ܐܢܬ ܠܝ. ܫܐܠ ܠܗܢܘܢ ܕܫܡܥܘ
22 ܡܢܐ ܡܠܠܬ ܥܡܗܘܢ. ܗܐ ܗܢܘܢ ܝܕܥܝܢ ܡܕܡ ܕܐܡܪܬ. * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ.
ܚܕ ܡܢ ܕܚܫܐ ܕܩܐܡ ܗܘܐ. ܡܚܝܗܝ ܠܦܟܗ ܕܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܗܟܢܐ ܡܦܢܐ
23 ܐܢܬ ܦܬܓܡܐ ܠܪܒ ܟܗܢܐ. * ܥܢܐ ܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢ ܒܝܫܐܝܬ ܡܠܠܬ
24 ܐܣܗܕ ܥܠ ܒܝܫܬܐ. ܘܐܢ ܕܝܢ ܫܦܝܪ ܠܡܢܐ ܡܚܝܬܢܝ. * ܚܢܢ ܕܝܢ ܫܕܪܗ ܠܝܫܘܥ ܟܕ
ܐܣܝܪ ܠܘܬ ܩܝܦܐ ܪܒ ܟܗܢܐ.

Tunc caterva & chiliarchæ, & miniſtri 12
Judæorum comprehenderunt Jeſum, &
vinxerunt eum. Et eum adduxerunt ad 13
Hanan primùm, quippe qui ſocer eſſet
Caiphæ qui erat ſummus ſacerdos anni il-
lius. Erat autem Caipha is qui conſilium 14
dederat Judæis expedire unum virum mori
pro populo. Simon autem Cepha, & unus 15
ex diſcipulis aliis, veniebant poſt Jeſum. Il-
lum autem diſcipulum cognoſcebat prin-
ceps ſacerdotum, & introiit unà cum Jeſu
in atrium. Simon autem ſtabat foris ad 16
oſtium: exiit itaque alter ille diſcipulus
quem cognoſcebat princeps ſacerdotum, &
dixit cuſtodi portæ, (*oſtiariæ*,) & introduxit
Simonem. Dixit autem adoleſcentula oſti- 17
aria Simoni, Nunquid & tu ex diſcipulis es
iſtius hominis? Dicit ei, Minimè. Porrò 18
ſtabant ſervi & miniſtri, & componebant
ignem ut calefacerent ſe, quia frigus erat.
Stabat autem & Simon cum eis, &
calfaciebat ſe. Princeps autem ſacerdo- 19
tum interrogavit Jeſum de diſcipulis &
doctrinâ ipſius. Et dixit ei Jeſus; Ego 20
palàm locutus ſum ad populum, ſempérque
docui in ſynagoga & in templo, quò omnes
Judæi conveniunt; & nihil in occulto lo-
cutus ſum. Quid me interrogas? interro- 21
ga eos qui audierunt quid collocutus ſim
eis: ecce hi ſciunt quæcunque dixerim.
Quumque hæc dixiſſet, unus ex miniſtris 22
qui adſtabat, percuſſit maxillam ipſius Jeſu,
& dixit ei; Itáne das reſponſum principi
ſacerdotum? Reſpondit Jeſus, & dixit ei; 23
Si malè locutus ſum, teſtificare de malo: ſin
autem benè, cur me cædis? Hanan autem 24
miſit Jeſum vinctum ad Caipham ſummum
ſacerdotem.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 13 * پس ازان اوباش وعوانان ويهوديان * عيسي را كرفتند * وبستند * * وبردند اورا پيش حنان
14 آوردند * سبب انك حنان پدر زن قيافا بود * [كه سرور امامان دران سال بود * وقيافا بود]
كه با يهوديان مشورت كرد * كه واجب است يك آدمي عوض همه عالم بميرد *
15 * وشمعون صفا * ويكي ديكر از شاكردان * درپي عيسي مي امدند * وآن شاكرد با سرور
امامان آشنا بود * وبا عيسي درسراي † درامد *

Deindè turbæ, & miniſtri, & Ju- 12
dæi Jeſum prehenderunt, et liga-
verunt: Et priùs eum ad Annam 13
duxerunt, eò quòd Annas ſocer
Caiaphæ erat, qui princeps Sacer-
dotum eo anno erat. Caiaphas 14
autem erat, qui Judæis conſulue-
rat, quòd oporteret ut unus homo
pro toto populo moreretur. Et Si- 15
meon Cephas, et quidam alius ex
diſcipulis Jeſum ſecuti ſunt: di-
ſcipulus autem ille principi Sacer-
dotum notus erat, et cum Jeſu
in atrium ingreſſus eſt.

سي پنج منكر شدن شمعون

XXXV. Abnegatio Simeonis.

16 * صفا بيرون درايستاده بود * وان ديكر شاكرد كه سرور امامان اورا مي شناخت *
17 بدر آمد وبدربانان كفت * وشمعونرا باندرون درآورد * * ودختر كه دررا نكه مي داشت *
18 به شمعون كفت * مكر تو نيز از شاكردان اين مردي * بدو كفت نه * * ومردم وعوانان
ايستاده بودند * وآتش مي افروختند * كه كرم شوند * براى انك ان شب سرما بود * وشمعون
19 نيز با ايشان كرم مي شد * * وبزرك امامان عيسي را پرسيد † بر شاكردان وبر تعليم او *

Simeon autem extra oſtium ſtabat, 16
et ille alter diſcipulus, quem prin-
ceps Sacerdotum noverat, egreſſus
eſt, et oſtiariis locutus eſt, et Si-
meonem introduxit. Et puella quæ 17
oſtium cuſtodiebat Simeoni dixit;
Numquid tu etiam ex diſcipulis
hujus viri es? Ei dixit; Non.
Et homines et miniſtri ſtabant, et 18
ignem accenderant ut calefierent,
eò quòd illâ nocte frigus erat: et
Simeon etiam cum illis calefie-
bat. Maximus autem Sacerdotum 19
Jeſum interrogavit de diſcipulis et
de doctrina ejus.

Verſio VULGATA LATINA.

12 Cohors ergò, & tribunus, & miniſtri Judæorum comprehenderunt Jeſum,
13 & ligaverunt eum: Et adduxerunt eum ad Annam primùm, erat enim ſocer
14 Caiphæ, qui erat pontifex anni illius. Erat autem Caiphas, qui conſilium
dederat Judæis; Quia expedit, unum hominem mori pro populo.
15 Sequebatur autem Jeſum Simon Petrus, & alius diſcipulus. Diſcipulus autem
ille erat notus pontifici, & introivit cum Jeſu in atrium pontificis.
16 Petrus autem ſtabat ad oſtium foris. Exivit ergò diſcipulus alius, qui erat
17 notus pontifici, & dixit oſtiariæ, & introduxit Petrum. Dicit ergò Petro
ancilla oſtiaria; Numquid & tu ex diſcipulis es hominis iſtius? Dicit ille;
18 Non ſum. Stabant autem ſervi & miniſtri ad prunas, quia frigus erat, &
calefaciebant ſe: erat autem cum eis & Petrus ſtans, & calefaciens ſe. Pontifex 19
ergò interrogavit Jeſum de diſcipulis ſuis, & de doctrina ejus. Reſpondit 20
ei Jeſus; Ego palàm locutus ſum mundo: ego ſemper docui in ſynagoga,
& in templo, quò omnes Judæi conveniunt: & in occulto locutus
ſum nihil. Quid me interrogas? interroga eos, qui audierunt quid locutus 21
ſim ipſis: ecce hi ſciunt quæ dixerim ego. Hæc autem cùm dixiſſet, 22
unus aſſiſtens miniſtrorum dedit alapam Jeſu, dicens; Sic reſpondes pontifici?
Reſpondit ei Jeſus; Si malè locutus ſum, teſtimonium perhibe de malo: 23
ſi autem benè, quid me cædis? Et miſit eum Annas ligatum ad Caipham 24
pontificem.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وَإِنَّ ٱلْجُنْدَ وَقَايِدَ ٱلْأَلْفِ وَٱلْخُدَّامَ ٱلَّذِينَ لِلْيَهُودِ أَمْسَكُوا يَسُوعَ وَأَوْثَقُوهُ * وَجَآوُوا بِهِ إِلَى حَنَانَ 12
13 أَوَّلًا لِأَنَّهُ كَانَ حَمُو قَيَافَا ٱلَّذِي كَانَ رَئِيسَ ٱلْكَهَنَةِ فِي تِلْكَ ٱلسَّنَةِ * هٰذَا قَيَافَا ٱلَّذِي أَشَارَ 14
عَلَى ٱلْيَهُودِ أَنَّهُ خَيْرٌ أَنْ يَمُوتَ رَجُلٌ وَاحِدٌ بَدَلَ ٱلشَّعْبِ *

ٱلْفَصْلُ ٱلتَّاسِعُ وَٱلثَّلٰثُونَ *

* وَإِنَّ سِمْعَانَ ٱلصَّفَا وَٱلتِّلْمِيذَ ٱلْآخَرَ تَبِعَا يَسُوعَ * وَكَانَ رَئِيسُ ٱلْكَهَنَةِ يَعْرِفُ ذٰلِكَ ٱلتِّلْمِيذَ. فَدَخَلَ 15
مَعَ يَسُوعَ دَارَ رَئِيسِ ٱلْكَهَنَةِ * فَأَمَّا بُطْرُسُ فَكَانَ وَاقِفًا عِنْدَ ٱلْبَابِ بَرًّا * فَخَرَجَ ذٰلِكَ ٱلتِّلْمِيذُ ٱلْآخَرُ 16
ٱلَّذِي كَانَ مِنْ مَعَارِفِ رَئِيسِ ٱلْكَهَنَةِ فَكَلَّمَ ٱلْبَوَّابَةَ وَأَدْخَلَ بُطْرُسَ * فَقَالَتِ ٱلْجَارِيَةُ ٱلْبَوَّابَةُ 17
لِبُطْرُسَ أَمَا أَنْتَ مِنْ تَلَامِيذِ هٰذَا ٱلرَّجُلِ فَقَالَ لَهَا لَا * وَكَانَ ٱلْعَبِيدُ وَٱلشُّرَطُ قِيَامًا يُوقِدُونَ نَارًا 18
لِيَصْطَلُوا لِأَنَّهُ كَانَ شِتَآءٌ وَكَانَ بُطْرُسُ أَيْضًا قَائِمًا مَعَهُمْ يَصْطَلِي * فَأَمَّا رَئِيسُ ٱلْكَهَنَةِ فَسَأَلَ 19
يَسُوعَ عَنْ تَلَامِيذِهِ وَعَنْ تَعْلِيمِهِ * فَأَجَابَهُ يَسُوعُ أَنَا كَلَّمْتُ ٱلْعَالَمَ عَلَانِيَةً وَعَلَّمْتُ فِي كُلِّ وَقْتٍ فِي 20
ٱلْهَيْكَلِ. وَفِي ٱلْجَامِعِ حَيْثُ يَجْتَمِعُ ٱلْيَهُودُ وَلَمْ أَتَكَلَّمْ بِشَيٍّ فِي خُفْيَةٍ * فَمَا بَالُكَ تَسْأَلُنِي سَلْ أُولٰئِكَ 21
ٱلَّذِينَ سَمِعُوا مَا كَلَّمْتُهُمْ بِهِ فَهٰؤُلَاءِ هُمْ يَعْرِفُونَ مَا قُلْتُهُ أَنَا * فَلَمَّا قَالَ هٰذَا كَانَ وَاحِدٌ مِنَ ٱلشُّرَطِ 22
قَائِمًا فَلَطَمَ يَسُوعَ وَقَالَ لَهُ أَهٰكَذَا تُجَاوِبُ رَئِيسَ ٱلْكَهَنَةِ * فَأَجَابَهُ يَسُوعُ قَائِلًا إِنْ كُنْتُ 23
تَكَلَّمْتُ بِرَدِيٍّ فَٱشْهَدْ بِٱلرَّدِيِّ * وَإِنْ كَانَ جَيِّدًا فَلِمَ ضَرَبْتَنِي * وَحِينَئِذٍ أَرْسَلَهُ حَنَانُ مُوثَقًا 24
إِلَى قَيَافَا رَئِيسِ ٱلْكَهَنَةِ *

Cohors autem, & tribunus, & miniſtri qui 12
erant Judæorum, comprehenderunt Jeſum, & ligaverunt eum. Et adduxerunt 13
eum ad Hanan primùm, quia erat
ſocer Caiphæ, qui erat princeps ſacerdotum in illo anno. Iſte eſt Caiphas qui 14
conſilium dederat Judæis, eſſe melius
ut moreretur vir unus pro populo.

Sectio trigeſima nona.

Et verò Simon Petra, & diſcipulus ille 15
alius ſequuti ſunt Jeſum: princeps autem ſacerdotum cognoſcebat illum diſcipulum, & introivit cum Jeſu in
atrium principis ſacerdotum. At Pe- 16
trus erat ſtans ad oſtium foris. Exivit ergò ille diſcipulus alius qui erat ex notis principi ſacerdotum, allocutúſque
eſt oſtiariam, & introduxit Petrum.
Et dixit ancilla oſtiaria Petro; Nónne 17
tu es ex diſcipulis hujus viri? Ait illi;
Non. Servi autem & miniſtri ſtantes 18
accendebant ignem ut calefacerent ſeſe, quia erat hyems, & Petrus etiam ſtans
cum eis, calefaciebat ſe. Verùm prin- 19
ceps ſacerdotum interrogavit Jeſum de diſcipulis ejus, & de doctrina ipſius.
Reſpondit ei Jeſus; Ego locutus 20
ſum mundo palàm, & docui quolibet tempore in templo & in ſynagogis, quò ſe recipiunt Judæi, & non ſum locutus
quicquam in occulto. Quid interrogas 21
me? interroga illos qui audierunt quod locutus ſum illis, idem ipſi nôrunt quid
dixerim ego. Cùm autem dixiſſet hoc, 22
erat unus ex miniſtris ſtans, & duxit alapam Jeſu, & dixit ei; Sic reſpon-
des principi ſacerdotum? Reſpondit ei 23
Jeſus, dicens; Si locutus ſum rem turpem, perhibe teſtimonium de turpitudine: at ſi rectè, quare me percuſſiſti?
Tunc miſit eum Hanan ligatum ad Cai- 24
pham principem ſacerdotum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወእኀዝዎ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ስገራተ፡ሰጺራ፡ ወሐቢይት፡ ወወዓሊሆሙ፡ ለአይሁድ፡
13 ወሐሞይዎ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡=፡ ወወሰድዎ፡ኀበ፡ሐና፡ ቀዲሙ፡፡ እስመ፡ ሐሙሁ፡
14 ውእቱ፡ ለቀያፋ፡ ወሊቀ፡ካህናት፡ውእቱ፡ ዘአብሬቱ፡ይእቲ፡ ዓመት፡=፡ ወቀያፋ፡ውእ
ቱ፡ ዘአምከሮሙ፡ ለአይሁድ፡ ወይቤሎሙ፡ ይኄይሰክሙ፡ ይሙት፡ ላሐዱ፡ብእሲ፡ በ
15 ዛ፡ኵሉ፡ ሕዝብ፡፡=፡ ወተለዎ፡ ሰምዖን፡ ጴጥሮስ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እምርሑ
ቅ፡ ወካልእ፡ ረድኡ፡ ዘልሙድ፡ ኀበ፡ ሊቀ፡ ካሃናት፡፡ ወቦአ፡ ምስለ፡ እግዚእ፡ ኢየሱ
16 ስ፡ ውስተ፡ ዓጸደ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡፡=፡ ወጴጥሮስ፡ ቆመ፡ ላፍአ፡ ኀበ፡ ኆኅት፡፡ ወወፅ
አ፡ ዝኩ፡ ረድእ፡ ዘልሙድ፡ ኀበ፡ ሊቀ፡ካህናት፡ ወተናገሮ፡ ለዓጸዊ፡ ወአብኦ፡ ለጴጥ
17 ሮስ፡፡=፡ ወትቤሎ፡ ወለተ፡ ዓጸዊ፡ ለጴጥሮስ፡ ላንተሂ፡ እምአርዳኢሁ፡፡ ለውእቱ፡
18 ብእሲ፡ አንተ፡ ወይቤ፡ሊኮንኩ፡፡=፡ ወይቀውሙ፡ አግብርቲሆሙ፡ ወወዓሊሆሙ፡ ወበ
ኰጹ፡ አፍሐመ፡ ወይሰሓኑ፡ እስመ፡ ብዙኅ፡ ቍረ፡ ለይእቲ፡ሌሊት፡ እስመ፡ቍር፡ብ
19 ሔሩ፡ ወይቀውም፡ጴጥሮስኒ፡ ወይስሓን፡ምስሌሆሙ፡፡=፡ ወተስእልዎ፡ ሊቃነ፡ ካህና
20 ት፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ በእንተ፡ አርዳኢሁ፡ ወበእንተ፡ ትምህርቱ፡፡=፡ ወአውሥአ፡
እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤ፡ አንሰ፡ክሡተ፡ተናገርኩ፡ ለዓለም፡ወዘልፈ፡ እሜህር፡በምኵ
ራብ፡ ወበቤተ፡መቅደስ፡ኀበ፡ ተጋብኡ፡ኵሉ፡ አይሁድ፡፡ወአልቦ፡ ዘተናገርኩ፡ጽምሚ
21 ተ፡ወሊምንተ፡፡=፡ ምንተ፡ እንከ፡ትሴአለኒ፡ ተስአሎሙ፡ ለእለ፡ ሰምዑኒ፡ ዘአቤ፡ያ
22 ለምሩ፡ እሙንቱ፡ ወዘተናገርኩ፡፡=፡ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ ጸፍዖ፡ መልታሕቶ፡ ለእግዚ
እ፡ኢየሱስ፡አሐዱ፡ እምእለ፡ ይቀውሙ፡ ወዓሊ፡ ወይቤሎ፡ ከመዝኑ፡ ትትዋሠኦ፡ ለ
23 ሊቀ፡ካህናት፡፡=፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ እመ፡ እኩየ፡ ነበብኩ፡
24 አስተዋድዩኒ፡ በእንተ፡ እኩይ፡ ወእመሰ፡ ሠናይ፡ ለምንት፡ ትዘብጠኒ፡፡=፡ ወፈነዎ፡
ሐና፡ ሕሙም፡ ኀበ፡ ሊቀ፡ ክህናት፡፡=፡

Et comprehenderunt Dñm Jeſum cohortes *nempe* ſpira, & centuriones, & mini- 12
ſtri Judæorum, & calumniati ſunt Dñm Jeſum. Et adduxerunt eum ad Hanam 13
primùm: quia ſocer erat Caiaphæ, & princeps ſacerdotũ fuit regiminis iſtius anni.
Et Caiaphas is *erat* qui conſuluerat Judæis, & dixerat iis; Expedit vobis ut 14
moriatur unus homo *in* redemptionem totius populi. Et ſequutus eſt Simon Pe- 15
trus Dominum Jeſum à longè, & alius diſcipulus ejus, qui notus erat apud prin-
cipem ſacerdotum, & intravit cum Domino Jeſu in atrium principis ſacerdo-
tum. Et Petrus ſtetit extra ad oſtium. Et exivit iſte diſcipulus, qui notus erat 16
apud principem ſacerdotum, & loquutus eſt oſtiario, & introduxit Petrum.
Et dixit filia oſtiarii Petro; Tu etiam ex diſcipulis hujus hominis es. Et dixit; 17
Non ſum. Et ſtabant ſervi eorum, & miniſtri eorum, & accenderunt prunas, 18
& calefaciebant ſe: quia multum frigus *erat* iſtius noctis, quia frigida regio *erat*:
& ſtabat Petrus, & calefaciebat ſe cum iis. Et interrogârunt principes ſacer- 19
dotum Dominum Jeſum de diſcipulis ejus, & de doctrina ejus. Et reſpondit 20
Dominus Jeſus, & dixit; Ego palàm loquutus ſum mundo, & ſemper docebam
in ſynagoga, & in Domo ſancta, quò congregati ſunt omnes Judæi, & nihil lo-
quutus ſum clàm omninò. Quid igitur interrogatis me? interrogate eos qui 21
audierunt me: quæ dixi ſciunt illi, & quæ loquutus ſum. Et hoc quum dixiſſet, 22
percuſſit maxillam Domini Jeſu unus ex adſtantibus miniſtris, & dixit ei; Itáne
reſpondes principi ſacerdotum? Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit ei; Si 23
malè loquutus ſum, accuſa me de malo: & ſi benè, quare percutis me? Et 24
miſit eum Hana calumniâ affectum ad principem ſacerdotum.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* عيسي بدو گفت من آشكارا بعالم سخن مي گفتم بهر وقتي * در انجمن ودر هيكل 20
تعليم مي دادم * در جايگاهي كه همه يهوديان جمع مي بودند * وبه پنهاني چيزي نگفتم *
* از من چه مي پرسي * از يشان بپرس كه شنيدند آنچ بديشان گفتم * انك ايشان هر چه 21
من گفتم مي دانند * * چون عيسي اينها گفت * يكي از عوانان ايستاده بود * بر روي 22
عيسي زد * و گفت بسرور امامان چنين جواب مي دهي * عيسي بدو گفت * اگر بد گفتم * 23
بر بدي گواهي ده * و اگر نيك گفتم * مرا چرا مي زني

سي شش

بردن عيسي را پيش قيافا

* وحنان عيسي را بسته پيش بزرگ امامان فرستاد * 24

Jeſus illi dixit; Ego palàm in mun- 20
do locutus ſum omni tempore, in ſynagoga & in templo doctrinam tradidi, in loco quo omnes Judæi congregati ſunt: in occulto autem quidquam non locutus ſum. A me quid 21
interrogas? Ab illis interroga qui audiverunt, quid ipſis locutus ſum: ecce illi quicquid ego dixi, ſciunt.
Cùm Jeſus hæc dixiſſet, unus ex 22
miniſtris, qui aſtans erat, in faciem Jeſum percuſſit, & dixit; Principi Sacerdotum tale reſponſum
das? Jeſus ei dixit; Si malè dixi, 23
de malo teſtare; Sin autem benè dixi, me quare percutis?

XXXVI. Abductio Jeſu ad Caiapham.

Et Annas Jeſum vinctum ad ma- 24
ximum Sacerdotum miſit.

Erat autem Simon Petrus ſtans & calefaciens ſe. Dixerunt ergò ei; *Num* & tu ex
25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. Εἶπον οὖν αὐτῷ, Μὴ καὶ σὺ ἐκ ροε α
diſcipulis ejus es? negavit ille, & dixit; Non ſum. Dicit unus ex ſer-
26 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; ἠρνήσατο ἐκεῖνος, (ν) καὶ εἶπεν, Οὐκ εἰμί. Λέγει εἷς ἐκ τῶν δού-
vis *principis Sacerdotum*, cognatus *exiſtens cujus abſciderat* Petrus auriculam; *Non* ego te vidi in
λων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον, Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν
horto cum illo? Iterùm ergò negavit Petrus: & ſtatim gallus cantavit.
27 τῷ κήπῳ μετ᾽ αὐτοῦ; Πάλιν οὖν ἠρνήσατο (ξ) ὁ Πέτρος· καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.
Adducunt ergò Jeſum à Caiapha in prætorium: erat autem manè: & ipſi non
28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ (ο) πρωΐα· καὶ αὐτοὶ οὐκ ροϛ α ροζ ι
introierunt in prætorium, ut non contaminarentur, ſed ut manducarent Paſcha.
εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, (π) ἀλλ᾽ ἵνα φάγωσι τὸ Πάσχα.
Exivit ergò Pilatus ad eos, & dixit; Quam accuſationem affertis adverſùs ho-
29 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτούς, καὶ εἶπε, Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀν-
minem hunc? Reſponderunt & dixerunt ei; Si non eſſet hic malefactor, non *utique* tibi
30 θρώπου τούτου; Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ, Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιός, οὐκ ἄν σοι
tradidiſſemus eum. Dixit ergò eis Pilatus; Accipite eum vos, & ſecundùm
31 παρεδώκαμεν αὐτόν. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ
legem veſtram judicate eum. Dixerunt ergò ei Judæi; Nobis non licet
τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. Εἶπον (ρ) οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν
interficere quenquam. Ut ſermo Jeſu impleretur, quem dixit, ſignificans quâ morte
32 ἀποκτεῖναι οὐδένα. Ἵνα ὁ λόγος τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπε, σημαίνων (σ) ποίῳ θανάτῳ

ροη α ροθ ι *futurus eſſet mori.* Introivit ergò in prætorium iterùm Pilatus, &
ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πιλάτος, καὶ 33
vocavit Jeſum, & dixit ei; Tu es rex Judæorum? Reſpondit ei
ἐφώνησε τὸν Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; (τ) Ἀπεκρίθη αὐτῷ 34
Jeſus; A temetipſo *tu* hoc dicis, an alii tibi dixerunt de me? Reſpondit Pi-
ὁ Ἰησοῦς, Ἀφ᾽ ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ; Ἀπεκρίθη ὁ Πι- 35
latus; Numquid ego Judæus ſum? Gens tua & *principes Sacerdotum* tradiderunt te
λάτος, Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; Τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε
mihi: quid feciſti? Reſpondit Jeſus, Regnum meum non eſt de mundo
ἐμοί· τί ἐποίησας; Ἀπεκρίθη (υ) ὁ Ἰησοῦς, Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου 36
hoc: ſi ex mundo hoc eſſet regnum meum, miniſtri utique mei decertarent ut
τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμή, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἵνα
ρπ δ non traderer Judæis: nunc autem regnum meum non eſt hinc. Dixit
μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν. Εἶπεν 37
itaque ei Pilatus; *Num* ergò rex es tu? Reſpondit Jeſus; Tu dicis, quia
οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Οὐκ οὖν βασιλεὺς εἶ σύ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, Σὺ λέγεις, ὅτι
rex ſum ego. Ego in hoc natus ſum, & ad hoc veni in mundum,
ρπα ι βασιλεύς εἰμι ἐγώ. Ἐγὼ εἰς (φ) τοῦτο γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον,
ut *teſter* veritati: omnis *exiſtens* ex veritate, audit meam vocem.
ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ· πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς.

MS.A. (ν) καὶ λέγει, (ξ) Πέτρος· (ο) πρωΐ· (π) ἀλλὰ φάγωσιν (ρ) δὲ αὐτῷ (σ) ποίῳ θανάτῳ (τ) Ἀπεκρίνατο ὁ Ἰησοῦς, Ἀφ᾽ ἑαυτοῦ (υ) Ἰησοῦς, (φ) τοῦτο καὶ γεγέννημαι,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 * ܘܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܘܫܚܢ. ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬ ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܘܗܝ
26 ܐܢܬ .· ܘܗܘ ܟܦܪ ܘܐܡܪ ܠܐ ܗܘܝܬ. * ܐܡܪ ܠܗ ܚܕ ܡܢ ܥܒܕܐ ܕܪܒ ܟܗܢܐ. ܐܚܝܢܗ ܕܗܘ
27 ܕܦܣܩ ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ ܐܕܢܗ. ܠܐ ܐܢܐ ܚܙܝܬܟ ܥܡܗ ܒܓܢܬܐ .· * ܘܬܘܒ ܟܦܪ ܫܡܥܘܢ.
ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܩܪܐ ܬܪܢܓܠܐ. * ܕܨܦܪܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܙܩܝܦܘܬܐ * ܡܓ *
28 * ܐܝܬܝܘܗܝ ܕܝܢ ܠܝܫܘܥ ܡܢ ܠܘܬ ܩܝܦܐ ܠܦܪܛܘܪܝܢ. ܘܐܝܬܝܗ ܗܘܐ ܨܦܪܐ. ܘܗܢܘܢ ܠܐ
29 ܥܠܘ ܠܦܪܛܘܪܝܢ .· ܕܠܐ ܢܬܛܡܘܢ. ܥܕ ܐܟܠܝܢ ܦܨܚܐ. * ܢܦܩ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܠܒܪ
30 ܠܘܬܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ ܩܛܪܓܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܠ ܓܒܪܐ ܗܢܐ. * ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ
31 ܠܗ. ܐܠܘ ܠܐ ܒܝܫ ܥܒܕܐ ܗܘܐ .· ܐܦܠܐ ܠܟ ܡܫܠܡܝܢ ܗܘܝܢ ܠܗ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ
ܦܝܠܛܘܣ. ܕܒܪܘܗܝ ܐܢܬܘܢ ܘܕܘܢܘܗܝ ܐܝܟ ܢܡܘܣܟܘܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ. ܠܐ ܫܠܝܛ
32 ܠܢ ܠܡܩܛܠ ܠܐܢܫ. * ܕܬܬܡܠܐ ܡܠܬܐ ܕܐܡܪ ܝܫܘܥ .· ܟܕ ܡܘܕܥ ܒܐܝܢܐ ܡܘܬܐ ܥܬܝܕ
33 ܠܡܡܬ. * ܥܠ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܣ ܠܦܪܛܘܪܝܢ .· ܘܩܪܐ ܠܝܫܘܥ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܬ ܗܘ
34 ܡܠܟܗܘܢ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܢ ܢܦܫܟ ܐܡܪܬ ܗܕܐ .· ܐܘ ܐܚܪܢܐ ܐܡܪܘ ܠܟ
35 ܥܠܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܛܘܣ. ܠܡܐ ܐܢܐ ܝܗܘܕܝܐ ܐܢܐ .· ܒܢܝ ܥܡܟ ܘܪܒܝ ܟܗܢܐ
36 ܐܫܠܡܘܟ ܠܝ. ܡܢܐ ܥܒܕܬ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܠܟܘܬܝ ܕܝܠܝ ܠܐ ܗܘܬ ܡܢ ܗܢܐ
ܥܠܡܐ. ܐܠܘ ܡܢ ܥܠܡܐ ܗܢܐ ܗܘܬ ܡܠܟܘܬܝ .· ܡܫܡܫܢܝ ܗܘܘ ܡܬܟܬܫܝܢ ܕܠܐ
37 ܐܫܬܠܡ ܠܝܗܘܕܝܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܡܠܟܘܬܝ ܕܝܠܝ ܠܐ ܗܘܬ ܡܟܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܛܘܣ.
ܡܟܝܠ ܡܠܟܐ ܐܢܬ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢܬ ܐܡܪܬ ܕܡܠܟܐ ܐܢܐ. ܠܗܕܐ ܐܢܐ ܝܠܝܕ ܐܢܐ.
ܘܠܗܕܐ ܐܬܝܬ ܠܥܠܡܐ ܕܐܣܗܕ ܥܠ ܫܪܪܐ. ܟܠ ܡܢ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܢ ܫܪܪܐ ܫܡܥ ܩܠܝ.

Et Simon Petra ſtabat & calefaciebat ſe, 25
& dicunt ei, Nunquid & tu unus ex diſcipu-
lis ejus es? At ille negavit; & dixit, Non
ſum. Dicit ei unus ex ſervis ſummi ſacer- 26
dotis, cognatus illius, cujus Simon amputâ-
rat auriculam, Nónne ego vidi te cum eo
in horto? Et iterùm inficiatus eſt Simon: 27
& in ea ipſa hora emiſit vocem gallus.

Matutinis VI. feriæ Crucifixionis. 43.

Porrò abduxerunt Jeſum à Caipha in præ- 28
torium, erátque manè; ipſi autem non in-
troierunt in prætorium, ne polluerentur
quo comederent Paſcha. Exivit autem 29
Pilatus foràs ad eos, & dixit eis; Quam ac-
cuſationem habetis adverſùs hunc virum?
Reſponderunt ac dicunt ei; Niſi eſſet ma- 30
leficus, ne tibi quidem tradidiſſemus eum.
Dixit eis Pilatus; Accipite eum vos, eúm- 31
que judicate ſecundùm legem veſtram. Di-
cunt ei Judæi, Non licet nobis interficere
quenquam. Ut impleretur ſermo quem di- 32
xerat Jeſus, quum patefaceret quâ morte
eſſet moriturus. Introiit autem Pilatus in 33
prætorium, & vocavit Jeſum, ac dixit ei;
Túne es rex Judæorum? Dixit ei Jeſus; 34
A temetipſo dicis hoc, an alii dixerunt tibi
de me? Dixit ei Pilatus; Num ego Judæ- 35
us ſum? filii gentis tuæ, & principes ſacer-
dotum tradiderunt te mihi: quid feciſti?
Dixit ei Jeſus; Regnum meum non eſt ex 36
hoc mundo: Si ex hoc mundo eſſet regnum
meum, decertarent miniſtri mei, ne trade-
rer Judæis: nunc autem regnum meum non
eſt hinc. Dixit ei Pilatus; Ergò rex es? 37
Dixit ei Jeſus; Tu dicis me regem eſſe. Ad
hoc ego natus ſum, & ad hoc veni in mun-
dum, ut teſtimonium perhibeam de verita-
te. Quiſquis eſt ex veritate, audit vocem
meam.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

25 * وشمعون صفا ايستاده بود كرم مي شد • بدو كفتند مكر تو نيز يكي † از شاكردان او
26 هستي • صفا منكر شد • وكفت نيستم • * ويكي از بندكان سرور امامان • خويشاوند ان • كه
27 شمعون كوش اورا انداخت • بصفا كفت نه من ترا با وي در باغچه ديدم • * شمعون باز منكر
شد • وخروس بانك زد سي هفت بردن عيسي را پيش فيلاطوس
28 * وعيسي را از پيش قيافا در دهليز † بدر بردند • وصباح بود • ايشان بدهليز † در نرفتند •
29 كه پليد نشوند • تا فصح بخورند • * بيلاطوس بدر آمد وايشانرا ديد پرسيد • كه چه
30 بهتان † برين مرد داريد • * جواب دادند كه اكر اين كسي بدي نمي كرد • اورا بتو نمي
31 سپارديم • * پيلاطوس بديشان كفت • كه اورا ببريد • وبر ناموس وشريعت شما داوري كنيد •
32 يهوديان بدو كفتند • بر ما واجب نيست كه كسي را بكشيم • * تا تمام شود كلمه كه
33 عيسي كفت • در كدامين مرك بميرد • * فيلاطوس در دهليز رفت • وعيسي را خواند •
34 وبدو كفت • توي ملك يهوديان • * عيسي كفت از خود كفتي يا ديكران بتو كفتند •

Simeon autem Cephas ſtabat & ca- 25
leſactus eſt: ei dixerunt; Nun-
quid tu etiam unus ex diſcipulis
ejus es? Cephas inficiatus eſt, &
dixit; Non ſum. Et quidam ex 26
ſervus principis ſacerdotum, cogna-
tus ejus cui Simeon aurem dejecit,
Cephæ dixit; Nónne ego te cum
eo in horto vidi? Simeon iterùm 27
inficiatus eſt, & gallus vocem emi-
ſit.

XXXVII. Abductio Jeſu ad Pilatum.

Et Jeſum à Caiapha in atrium 28
eduxerunt, & manè erat: ipſi au-
tem in atrium non ingreſſi ſunt, ne
polluti eſſent, ut Paſcha comederent.
Pilatus igitur egreſſus eſt, & eos vi- 29
dit, & interrogavit; Quam crimi-
nationem in hunc virum habetis?
Reſponderunt; Si hic homo malum 30
non feciſſet, eum tibi non tradidiſ-
ſemus. Pilatus illis dixit; Eum 31
auferte, & juxta Legem & inſti-
tutum veſtrum judicate. Judæi il-
li dixerunt; Nobis non licet ut
quenquam interficiamus. Ut imple- 32
retur ſermo quem Jeſus dixit, quâ
morte moriturus erat. Pilatus ita- 33
que in atrium ivit, & Jeſum vo-
cavit, & ei dixit; Tu es rex
Judæorum? Jeſus dixit; A te- 34
ipſo dixiſti, an alii tibi dixerunt?

Verſio VULGATA LATINA.

25 Erat autem Simon Petrus ſtans, & calefaciens ſe. Dixerunt ergò ei; Numquid
26 & tu ex diſcipulis ejus es? Negavit ille, & dixit; Non ſum. Dicit ei unus ex
ſervis pontificis, cognatus ejus, cujus abſcìdit Pĕtrus auriculam; Nónne ego te vi-
27 di in horto cum illo? Iterùm ergò negavit Petrus: & ſtatim gallus cantavit.
28 Adducunt ergò Jeſum à Caipha in prætorium. Erat autem mané: & ipſi non in-
troierunt in prætorium, ut non contaminarentur, ſed ut manducarent Paſcha.
29 Exivit ergò Pilatus ad eos foràs, & dixit; Quam accuſationem affertis adverſùs
30 hominem hunc? Reſponderunt, & dixerunt ei; Si non eſſet hic malefactor,
31 non tibi tradidiſſemus eum. Dixit ergò eis Pilatus; Accipite eum vos, & ſecun-
dùm legem veſtram judicate eum. Dixerunt ergò ei Judæi; Nobis non licet in-
terficere quenquam. Ut ſermo Jeſu impleretur, quem dixit, ſignificans quâ mor- 32
te eſſet moriturus. Introivit ergò iterùm in prætorium Pilatus, & vocavit Jeſum, 33
& dixit ei; Tu es rex Judæorum? Reſpondit Jeſus; A temetipſo hoc dicis, an 34
alii dixerunt tibi de me? Reſpondit Pilatus; Numquid ego Judæus ſum? Gens 35
tua, & pontifices tradiderunt te mihi: quid feciſti? Reſpondit Jeſus; Regnum 36
meum non eſt de hoc mundo: ſi ex hoc mundo eſſet regnum meum, miniſtri mei
utique decertarent ut non traderer Judæis: nunc autem regnum meum non eſt
hinc. Dixit itaque ei Pilatus; Ergò rex es tu? Reſpondit Jeſus; Tu dicis quia 37
rex ſum ego. Ego in hoc natus ſum, & ad hoc veni in mundum, ut teſtimonium
perhibeam veritati: omnis qui eſt ex veritate, audit vocem meam.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 * وكان سمعان الصفا واقفا يصطلي * فقالوا له لعلك انت ايضا من تلاميذه فانكر وقال
26 لست انا * فقال له واحد من عبيد رييس الكهنة قريب الذي كان بطرس قطع اذنه اليس
27 28 انا رايتك معه في البستان * فانكر بطرس ايضا وللوقت صاح الديك * فجاوا بيسوع من
عند قيافا الي الايوان وكان باكرا. وهم لم يدخلوا الايوان ليلا يتنجسوا قبل ان ياكلوا
29 30 الفصح * فخرج فيلاطس اليهم وقال لهم اي دعوة تدعوا بها على هذا الرجل * فاجابوه
31 قايلين لو لم يكن شريرا ما كنا نسلمه اليك * فقال لهم فيلاطس خذوه انتم واحكموا
32 عليه على ما في ناموسكم. فقال له اليهود ليس يجوز لنا ان نقتل احدا * ليكمل قول يسوع
33 الذي اخبر بانه موتة يموت * فدخل ايضا فيلاطس الايوان ودعا يسوع وقال له انت
34 35 هو ملك اليهود * اجابه يسوع امن عندك قلت هذا. ام اخرون حكوه لك عني * فاجابه
36 فيلاطس لعلي انا يهودي. لكن امتك ورؤساء الكهنة اسلموك الي فماذا صنعت * فاجاب
يسوع ان مملكتي انا ليست من هذا العالم. ولو كانت مملكتي من هذا العالم لكان خدامي
37 يحاربون عني ليلا ادفع الي اليهود. والان فان مملكتي ليست هي من هذا العالم * قال له
فيلاطس فقد صح انك ملك قال له يسوع انت قلت اني ملك. وانا لهذا ولدت ولهذا
اتيت الي العالم لاشهد بالحق. فكل من كان من الحق يسمع صوتي *

Et Simon Petrus ſtans calefaciebat ſe. 25
Dixerunt ergo ei; Nunquid tu quoque
es ex diſcipulis ejus? Et negavit, ac di-
xit, Non ſum ego. Dixit ei unus ex 26
ſervis principis ſacerdotum, cognatus
ejus, cujus Petrus abſciderat aurem;
Nónne ego vidi te cum eo in horto? Ne- 27
gavitque Petrus iterúm: & illicò cla-
mavit gallus. Duxerunt autem Jeſùm 28
à Caipha in prætorium, erátque mané:
& ipſi non introierunt prætorium, ne
contaminarentur, antequàm manduca-
rent Paſcha. Exivit autem Pilatus 29
ad eos, & dixit eis; Quâ lite conten-
ditis adverſùs hunc virum? Reſpon- 30
derunt ei, dicentes; Niſi eſſet ſcelera-
tus, non tradidiſſemus eum tibi. Ait 31
illis Pilatus; Accipite eum vos, &
condemnate eum ſecundùm id quod con-
tinetur in lege veſtra. Dixerunt ei Ju-
dæi; Non licet nobis occidere quen-
quam. Ut impleretur ſermo Jeſu, quo 32
ſignificaverat quali morte eſſet moritu-
rus. Ingreſſus ergò eſt iterùm Pilatus 33
prætorium, & vocavit Jeſum, & di-
xit ei; Túne es Rex Judæorum? Re- 34
ſpondit ei Jeſus; Num à temetipſo di-
xiſti hoc, an alii retulerunt illud tibi
de me? Reſpondit ei Pilatus; Nunquid 35
ego Judæus ſum? ſed gens tua & prin-
cipes ſacerdotum tradiderunt te mihi:
quid ergò feciſti? Reſpondit Jeſus; 36
Sanè regnum meum non eſt de hoc mun-
do: nam ſi eſſet regnum meum de hoc
mundo, certè ſubditi mei decertarent
ne traderer Judæis. Quare regnum
quidem meum non eſt ex hoc mundo.
Dixit ei Pilatus; Ergò verum eſt te 37
Regem eſſe? Ait illi Jeſus; Tu di-
xiſti: nam Rex ſum. Et ego ad hoc
natus ſum, & ad hoc veni in mun-
dum ut teſter veritatem. Et omnis qui
eſt ex veritate, audit vocem meam.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 ወሃሎ፡ስምዖን፡ጴጥሮስ፡ይቀውም፡ወይስሐን፡፡ወይቤልዎ፡አንተሂ፡እምአርዳኢሁ፡አ
26 ንተ፡፡ወክሕደ፡ወይቤ፡ኢኮንኩ፡፡=፡ ወይቤሎ፡አሐዱ፡ገብረ፡ሊቀ፡ካህናት፡አዝማዲሁ፡
ለዝኩ፡ለዘ፡መተሮ፡ዕዝኖ፡ጴጥሮስ፡አኮኑ፡አነ፡ርኢኩከ፡ውስተ፡ገነት፡ምስሌሁ፡፡=፡
27 ወክሕደ፡ጴጥሮስ፡በሣልስ፡ነቀወ፡ዶርሆ፡ሶቤሃ፡፡=፡ በዓርብ፡ጽባሕ፡ምንባብ፡=፡
28 ወወሰድዎ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ሶቤሃ፡እምኀበ፡ቀያፋ፡ኀበ፡ዓውደ፡ምኵናን፡ወኢቦኡ፡
29 አይሁድ፡ውስተ፡ዓጸድ፡እስመ፡ጸብሐ፡ከመ፡ይብልዑ፡ፋሲካ፡ከመ፡ኢየርኵሱ፡=፡ ወ
ወፅአ፡ጲላጦስ፡አፍአ፡ኀቤሆሙ፡ ወይቤሎሙ፡ምንትኑ፡ጌጋዩ፡ለዝ፡ብእሲ፡ በዘ፡አም
30 ጻእክምዎ፡፡=፡ ወአውሥኡ፡ወይቤሉ፡ ሰበሰ፡ኢኮነ፡ ገባሬ፡ እኪት፡ እም፡ኢያግባእና
31 ሁ፡ኀቤከ፡=፡ ወይቤሎሙ፤ጲላጦስ፡ንሥእዎ፡አንትሙ፡ወበሕግክሙ፡ኰንንዎ፡፡ወይቤ
32 ልዎ፡ኢይከውነነ፡ለነሰ፡ ንቅትል፡መነሂ፡=፡ ከመ፡ይብጻሕ፡ቃለ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ዘ
33 ይቤ፡ እንዘ፡ይኤምር፡በአይ፡ሞት፡ሀለወ፡ይሙት፡፡=፡ ወቦአ፡ካዕበ፡ጲላጦስ፡ውስተ፡
34 ዓጸድ፡ወጸውዖ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ወይቤሎ፡አንተኑ፡ ንጉሦሙ፡ ለአይሁድ፡፡=፡ ወ
አውሥአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ወይቤሎ፡ ዘእምልብከኑ፡ትብል፡ወቦኑ፡ ዘነገረከ፡ በእ
35 ንቲአየ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ጲላጦስ፡ወይቤ፡አይሁዳዊኑ፡ አነሂ፡አኮኑ፡ሕዝብከ፡ወሊቃ
36 ነ፡ካህናት፡አግብኡከ፡ኀቤየ፡ምንተ፡ እገብርከ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡
ወይቤ፡መንግሥትየሰ፡ኢኮነት፡ እምዝንቱ፡ዓለም፡፡ሶበ፡ በዝዓለምሰ፡ መንግሥትየ፡ እ
መተባእሱ፡ወእመተቀተሉ፡ሊተ፡ወዓሊየ፡ ከመ፡ ኢይግበዕ፡ ለአይሁድ፡ ወከመ፡ኢያግ
ብኡኒ፡ ኣይሁድ፡ ኀቤከ፡ ወይእዜኒ፡ በሕቱ፡ኢኮነት፡ እምዝየ፡ መንግሥትየሰ፡ ኢኮን
37 ት፡ እምዝየ፡፡=፡ ወይቤሎ፡ጲላጦስ፡ እንከሰኬ፡ንጉሥ፡ አንተ፡፡ወአውሥአ፡ እግዚ
እ፡ኢየሱስ፡ ወይቤ፡ሳሲከ፡ትቤ፡ከመ፡ንጉሥ፡አነ፡ ወአንሰ፡ በእንተዝ፡ተወለድኩ፡ ወበ
እንተዝ፡መጻእኩ፡ውስተ፡ ዓለም፤ ከመ፡ ሰማዕተ፡ እኩን፡ በጽድቅ፡፡ ወኵሉ፡ ዘእም
ጽድቅ፡ውእቱ፡ ይሰምዓኒ፡ ቃልየ፡=፡

Et fuit Simon Petrus ſtans, & calefaciens ſe. Et dixerunt ei; Tu etiam ex diſcipu- 25
lis ejus es? & negavit, & dixit; Non ſum. Et dixit ei quidam ſervus principis ſa- 26
cerdotum, (cognatus ejus, cujus abſciderat aurim Petrus;) Nónne ego vidi te in
horto cum eo. Et negavit Petrus tertió: & cantavit gallus ſtatim. 27

In matutino paraſceues lectio.

Et adduxerunt Dominum Jeſum ſtatim à Caiapha ad caſtrum judicis, & non in- 28
trârunt Judæi in atrium, quia manè erat ut comederent Paſcha, ne polluerentur.
Et exivit Pilatus foràs ad eos, & dixit iis; Quænam eſt iniquitas hujus viri, pro- 29
pter quam adduxiſtis eum? Et reſponderunt, & dixerunt; Si non fuiſſet malefi- 30
cus, non attuliſſemus eum ad te. Et dixit iis Pilatus; Accipite eum vos, & ſecun- 31
dùm legem veſtram judicate eum. Et dixerunt ei; Non licet nobis occidere quen-
quam. Ut impleretur ſermo Domini Jeſu quem dixit, ſignificans per quam mor- 32
tem moriturus eſſet. Et intravit iterum Pilatus in atrium, & vocavit Dñm Je- 33
ſum, & dixit ei; Túne rex Judæorum? Et reſpondit Dominus Jeſus, & dixit ei; 34
Num hoc ex corde tuo dicis, vel quiſnam fuit qui dixit tibi de me? Et reſpon- 35
dit Pilatus, & dixit; Num Judæus ſum? Nónne gens tua, & principes ſacerdotum
adduxerunt te ad me? quid feciſti? Et reſpondit Dñs Jeſus, & dixit; Regnum meũ 36
non fuit ex hoc mundo: ſi in hoc mundo *eſſet* regnũ, certâſſent & bellũ geſſiſſent
pro me miniſtri mei, ut non traderer Judæis: & ut non adducerent me Judæi ad
te: nunc autẽ non fuit hinc regnũ meum, non fuit hinc *inquã*. Et dixit ei Pilatus; 37
Num igitur rex es? Et reſpondit Dñs Jeſus, & dixit; Tu ipſe dicis quòd rex ſum.
Et ego propter hoc natus ſum, & propter hoc veni in mundum, ut teſtis ſim de
veritate: & quicunque ex veritate eſt, audit vocem meam.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

35 * فيلاطوس كفت * مكر من يهودي ام * فرزندان و قوم تو * و بزرك امامان ترا بدست
من سپاردند * تو چه مي كويي * *عيسي بدو كفت مملكت و پادشاهي من ازين عالم 36
نيست * اكر پادشاهي من ازين عالم مي بود * همچو چاكران [مي كوشند كه] در
دست يهوديان نمي افتادم * پس بدانك پادشاهي من نه ازينجاست * *پيلاطوس بدو 37
كفت * پس ملك هستي عيسي بدو كفت تو كفتي * كه من ملك هستم * من بهر اين
زاينك شدم و براي اين در عالم آمدم * كه بر راستي كواهي دهم * هر كه از حقست *
اواز من بشنود *

Pilatus dixit; Nunquid ego Ju- 35
dæus ſum? Populares tui &
maximus ſacerdotum te in manum
meam tradiderunt: tu quid dicis?
Jeſus ei dixit; Regnum & ditio 36
mea ex hoc mundo non eſt: ſi re-
gnum meum ex hoc mundo eſſet,
tanquam miniſtri certarent, ut in
manus Judæorum non inciderem:
itaque ſcito, quòd regnum meum
non hinc eſt. Pilatus ei dixit; 37
Proindè rex es: Jeſus ei dixit;
Tu dixiſti, quòd ego rex ſum:
ego propter hoc natus ſum, & ob
hoc in mundum veni, ut de veri-
tate teſtimonium darem. Omnis
qui ex veritate eſt, vocem meam
audit.

Dicit ei Pilatus; Quid est veritas? Et hoc *dicens*, iterùm exivit ad Judæos,
38 Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Τί ἐστιν ἀλήθεια; ϗ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους,
& dicit eis; Ego nullam causam invenio in eo. Est autem consuetudo ρπβ
39 ϗ λέγει αὐτοῖς, Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω ἐν αὐτῷ. Ἔστι δὲ συνήθεια θ
vobis, ut unum vobis *absolvam* in Pascha: vultis ergò vobis *absolvam* regem
ὑμῖν, ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα· βούλεσθε οὖν (χ) ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα ρπγ δ
Judæorum? Clamaverunt ergò rursùm omnes, dicentes; Non hunc, sed Barabbam.
40 τῶν Ἰουδαίων; Ἐκραύγασαν οὖν πάλιν πάντες, λέγοντες, Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. ρπδ α
Erat autem Barabbas latro.
ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς λῃστής. MS.A. (χ) ἀπολύσω ὑμῖν

CAP. XIX. ιθʹ.

Tunc ergò *accepit* Pilatus Jesum, & flagellavit. Et milites plectentes
1 2 Τότε οὖν ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, ϗ ἐμαστίγωσε. Καὶ οἱ στρατιῶται πλέξαντες ρπε δ
coronam de spinis, imposuerunt ejus capiti; & veste purpureâ *amicierunt*
στέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν αὐτοῦ (α) τῇ κεφαλῇ, ϗ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον
eum: Et dicebant; *Gaude*, rex Judæorum: & dabant ei alapas.
3 αὐτόν· Καὶ ἔλεγον, Χαῖρε, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ϗ ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπίσματα.
Exivit ergò iterùm foràs Pilatus, & dicit eis; Ecce adduco vobis eum foràs, ut ρπϛ
4 (β) Ἐξῆλθεν οὖν πάλιν ἔξω ὁ Πιλάτος, ϗ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα θ
cognoscatis quia in eo nullam causam invenio. (Exivit ergò Jesus *foràs*, ρπζ
5 γνῶτε ὅτι (γ) ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκω. (Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, δ

portans spineam coronam, & purpureum vestimentū.) Et dicit eis; Ecce homo.
ρπη α φορῶν τὸν ἀκάνθινον στέφανον, ϗ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον.) ϗ λέγει αὐτοῖς, Ἴδε ὁ ἄνθρωπος.
Cùm ergò vidissent eum *Principes Sacerdotū* & ministri, clamabant, dicentes; Crucifige,
ρπθ Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς ϗ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν, λέγοντες, Σταύρωσον, 6
crucifige. Dicit eis Pilatus; Accipite eum vos, & crucifigite: ego
ι (δ) σταύρωσον· λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, ϗ σταυρώσατε· ἐγὼ
ρϟ enim non invenio in eo causam. Responderunt ei Judæi; Nos legem habemus,
θ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, Ἡμεῖς νόμον ἔχομεν, 7
ρϟα & secundùm legem nostram debet mori, quia *seipsum* filium Dei fecit.
ι ϗ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν Θεοῦ ἐποίησεν.
Cùm ergò audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit. Et ingressus est
ρϟβ Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον ἐφοβήθη. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς 8
δ prætorium iterùm: & *dicit* *Jesu*, Unde es tu? *At* Jesus responsum non 9
τὸ πραιτώριον πάλιν, ϗ λέγει τῷ Ἰησοῦ, Πόθεν εἶ σύ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ
dedit ei. Dicit ergò ei Pilatus; Mihi non loqueris? nescis quia
ρϟγ ἔδωκεν αὐτῷ. (ε) Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος, Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς; οὐκ οἶδας ὅτι 10
ι *auctoritatem* habeo crucifigere te, & *auctoritatem* habeo *absolvere* te? Respondit Jesus;
(ζ) ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε, ϗ ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, 11
Non haberes *auctoritatem* ullam adversùs me, *si non* esset tibi datum desupèr. *Propter*
Οὐκ (η) εἶχες ἐξουσίαν οὐδεμίαν κατ᾽ ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον ἄνωθεν. Διὰ
hoc *tradens* me tibi majus peccatum habet.
τοῦτο ὁ παραδιδούς με σοὶ μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.

Κεφ. ιθʹ. MS.A. (α) ἐπὶ τὴν κεφαλὴν, (β) Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν (γ) οὐδεμίαν ἐν αὐτῷ (δ) σταύρωσον αὐτόν· (ε) Λέγει αὐτῷ (ζ) ἐξουσίαν ἔχω ἀπολῦσαί σε, ϗ ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε; (η) ἔχεις

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

38 * ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܛܘܤ. ܡܢܘ ܩܘܫܬܐ. ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܕܐ.· ܢܦܩ ܠܗ ܬܘܒ ܠܘܬ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܡܪ
39 ܠܗܘܢ. ܐܢܐ ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܥܠܬܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܒܗ. * ܥܝܕܐ ܕܝܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ.· ܕܚܕ ܐܫܪܐ ܠܟܘܢ
40 ܒܦܨܚܐ. ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܟܝܠ ܐܫܪܐ ܠܟܘܢ ܠܗܢܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ.· * ܘܩܥܘ ܟܠܗܘܢ
ܘܐܡܪܝܢ ܠܐ.· ܠܗܢܐ ܐܠܐ ܠܒܪ ܐܒܐ. ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܕܝܢ ܗܢܐ ܒܪ ܐܒܐ ܓܝܣܐ.
1 2 * ܩܛܠܘܗܝ * ܡܢ * ܗܝܕܝܢ ܦܝܠܛܘܤ ܢܓܕܗ ܠܝܫܘܥ. * ܘܐܣܛܪܛܝܘܛܐ
3 ܓܕܠܘ ܟܠܝܠܐ ܡܢ ܟܘܒܐ ܘܣܡܘܗ ܠܗ ܒܪܫܗ. ܘܥܛܦܘܗܝ ܢܚܬܐ ܕܐܪܓܘܢܐ. * ܘܐܡܪܝܢ
4 ܗܘܘ. ܫܠܡ ܠܟ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܦܟܘܗܝ. * ܘܢܦܩ ܦܝܠܛܘܤ
ܬܘܒ ܠܒܪ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܗܐ ܡܦܩ ܐܢܐ ܠܗ ܠܟܘܢ ܠܒܪ. ܕܬܕܥܘܢ ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܒܗ ܘܠܐ
5 ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܥܠܬܐ. * ܠܫܥܐ ܬܠܬ * ܡܢ * ܘܢܦܩ ܝܫܘܥ ܠܒܪ. ܟܕ ܐܝܬ ܥܠܘܗܝ
6 ܟܠܝܠܐ ܕܟܘܒܐ ܘܢܚܬܐ ܕܐܪܓܘܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܤ. ܗܐ ܓܒܪܐ. * ܟܕ ܕܝܢ ܚܙܐܘܗܝ
ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܕܚܫܐ. ܩܥܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܙܩܘܦܝܗܝ. ܙܩܘܦܝܗܝ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܤ. ܕܒܪܘ
7 ܐܢܬܘܢ ܘܙܩܘܦܘܗܝ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܒܗ ܥܠܬܐ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ. ܠܢ
8 ܢܡܘܤܐ ܐܝܬ ܠܢ. ܘܐܝܟ ܕܒܢܡܘܤܢ ܚܝܒ ܗܘ ܡܘܬܐ. ܕܥܒܕ ܢܦܫܗ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. * ܟܕ
9 ܫܡܥ ܕܝܢ ܦܝܠܛܘܤ ܗܕܐ ܡܠܬܐ. ܝܬܝܪܐܝܬ ܕܚܠ. * ܘܥܠ ܬܘܒ ܠܦܪܛܘܪܝܢ. ܘܐܡܪ
10 ܠܝܫܘܥ. ܐܡܟܐ ܐܢܬ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܦܬܓܡܐ ܠܐ ܝܗܒ ܠܗ. * ܐܡܪ ܠܗ ܦܝܠܛܘܤ. ܠܝ
11 ܠܐ ܡܡܠܠ ܐܢܬ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܫܠܝܛ ܐܢܐ ܕܐܫܪܝܟ ܘܫܠܝܛ ܐܢܐ ܕܐܙܩܦܟ.· * ܐܡܪ ܠܗ
ܝܫܘܥ.· ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܟ ܥܠܝ ܫܘܠܛܢܐ ܐܦܠܐ ܚܕ. ܐܠܘ ܠܐ ܝܗܝܒ ܗܘܐ ܠܟ ܡܢ ܠܥܠ.
ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘ ܡܢ ܕܐܫܠܡܢܝ ܠܟ ܪܒܐ ܗܘ ܚܛܗܗ ܡܢ ܕܝܠܟ.

Dicit ei Pilatus; Quid est veritas? Et quum hoc dixisset, exiit rursùs ad Judæos, & dixit eis; Ego ne unam quidem causam invenio in eo. 38 Moris est autem vobis, ut unum dimittam vobis in Paschate: vultis igitur dimittam vobis hunc regem Judæorum? 39 At clamaverunt omnes, dicuntque; Non hunc, sed Bar-Abba. Erat autem iste Bar-Abba latro. 40

CAP. XIX.

Tunc Pilatus flagellavit Jesum. 1 Et milites complicârunt coronam è spinis, & imposuerunt eam capiti ipsius; & amicierunt eum vestimentis coccineis: 2 Et dicebant, Pax tibi, (*Salve*) rex Judæorum. 3 Et percutiebant eum in maxillas ipsius. Porrò exivit iterùm Pilatus foràs, & dixit eis; En adduco eum vobis foràs, ut noveritis me non invenire post eum (*in eo*) ne unam quidem occasionem. 4

Ad horam tertiam. 44.

Exiit itaque Jesus foràs, existente super eum coronâ spineâ, & vestimentis coccineis: & dixit eis Pilatus; Ecce homo. 5 Quum autem vidissent eum princip es sacerdotum & ministri, clamârunt, dicentes; Crucifige eum, crucifige eum. Dicit eis Pilatus, Accipite vos, eúmque cruci suffigite: ego enim nullam invenio in eo causam. 6 Dicunt ei Judæi, Nos legem habemus, & prout est in lege nostra, reus est mortis; quippe qui seipsum fecerit Filium Dei. 7 Quum autem audisset Pilatus hunc sermonem, magìs timuit. 8 Et introiit rursùs in prætorium, & dixit Jesu; Undenam es? Jesus verò responsum non dedit ei. 9 Subdit ei Pilatus, Mecum non loqueris? Nescis me habere potestatem dimittendi te, & potestatem crucifigendi te? 10 Dixit ei Jesus; Non haberes potestatem adversùs me ullam, nisi datum esset tibi supernè: propterea is qui me tradidit tibi, majus peccatum habet quàm tuum. 11

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

38 * بيلاطوس بدو كفت حق چيست * وچون بيلاطوس اين سخن كفت * بازپيش يهوديان †
39 بدر رفت * وبديشان كفت * كه من بهانهٔ كناه درو نيافتم * وشما رسم داريد *
كه درهر عيد فصح † براي شما بندي ازاد كنم * مي خواهيد كه ملك يهوديانرا † براي
40 شما ازاد كنم * يهوديان بانك زدند وكفتند نه اين را * ليكن برابارا ازاد كن * واين
برابا حرامي بود * كه دربندش كرده بودند *
1 2 * انكه بيلاطوس عيسي را در دست ايشان سپرد * وسرهنكان تاجي ازخار ببافتند * وبر
3 سراو نهادند * وجامهٔ سرخ اورا پوشانيدند * وميكفتند سلام برتو اي ملك يهوديان *
4 وبر روي عيسي تبانچه † ومشت مي زدند * بيلاطوس بيرون آمد * وبديشان كفت *
5 آنك اورا بيرون مي آورم * تا بدانيد كه من بدين مرد بهانهٔ كناه نيافتم * وعيسي را
6 با تاج خار وجامهٔ سرخ بيرون آوردند * [وبيلاطوس بديشان كفت اينك مردي * * وچون
بزركان امامان وعوانان و] يهوديان [اورا ديدند] بانك زدند * كه اورا بردار كن * بردار كن *

Pilatus ei dixit; Veritas quid est? 38 *Et cùm Pilatus hoc verbum dixisset, rursùs ad Judæos egressus est, & illis dixit; Ego quidem speciem criminis in eo non inveni.* *Vos autem consuetudinem habetis, ut omni festo Paschatis vinctum unum vobis dimittam: Vultis ut regem Judæorum vobis dimittam?* 39 *Judæi vociferati sunt, & dixerunt; Non hunc sed Barabbam dimitte. Iste autem Barabbas latro erat, quem in vincula posuerant.* 40

CAP. XIX.

Tunc Pilatus Jesum in manum eorum tradidit. 1 *Et satellites coronam è spinis contexuerunt, & capiti ejus imposuerunt, & vestimento rubro illum induerunt.* 2 *Et dicebant; Pax tibi, ô Rex Judæorum: & vultui Jesu colaphos & pugnos impingebant.* 3 *Pilatus autem prodiit, & illis dixit; Ecce eum educo, ut sciatis, quòd ego in hoc speciem culpæ non inveni.* 4 *Jesum itaque cum corona spinea, & veste rubrâ eduxerunt: & Pilatus eis dixit; Ecce homo.* 5 *Cùm autem magni sacerdotes, & ministri, & Judæi, cum viderent, vociferati sunt; Illum quidem in crucem age, in crucem age.* 6

Verſio VULGATA LATINA.

38 Dicit ei Pilatus; Quid eſt veritas? Et cùm hoc dixiſſet, iterùm exivit ad Judæos,
39 & dicit eis; Ego nullam invenio in eo cauſam. Eſt autem conſuetudo vobis, ut
unum dimittam vobis in Paſcha: vultis ergò dimittam vobis regem Judæorum?
40 Clamaverunt ergò rurſùm omnes, dicentes; Non hunc, ſed Barabbam. Erat autem Barabbas latro.

CAP. XIX.

1 Tunc ergò apprehendit Pilatus Jeſum, & flagellavit. Et milites plectentes co-
2 ronam de ſpinis, impoſuerunt capiti ejus: & veſte purpureâ circumdederunt eum.
3 Et veniebant ad eum, & dicebant; Ave, rex Judæorum: & dabant ei alapas.
4 Exivit ergò iterùm Pilatus foràs, & dicit eis; Ecce adduco vobis eum foràs, ut
cognoſcatis quia nullam invenio in eo cauſam. (Exivit ergò Jeſus portans coro- 5
nam ſpineam, & purpureum veſtimentum.) Et dicit eis; Ecce homo. Cùm 6
ergò vidiſſent eum Pontifices, & miniſtri, clamabant, dicentes; Crucifige, cruci-
fige eum. Dicit eis Pilatus; Accipite eum vos, & crucifigite: ego enim non in-
venio in eo cauſam. Reſponderunt ei Judæi; Nos legem habemus, & ſecundùm 7
legem debet mori, quia filium Dei ſe fecit. Cùm ergò audiſſet Pilatus hunc ſer- 8
monem, magìs timuit. Et ingreſſus eſt prætorium iterùm: & dixit ad Jeſum; 9
Unde es tu? Jeſus autem reſponſum non dedit ei. Dicit ergò ei Pilatus; Mihi non 10
loqueris? neſcis quia poteſtatem habeo crucifigere te, & poteſtatem habeo dimittere
te? Reſpondit Jeſus; Non haberes poteſtatem adverſùm me ullam, niſi tibi da- 11
tum eſſet deſupér. Propterea qui me tradidit tibi, majus peccatum habet.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

38 * قَالَ لَهُ فِيلَاطُسُ فَمَا هُوَ ٱلْحَقُّ * قَالَ هٰذَا وَخَرَجَ أَيْضًا إِلَى ٱلْيَهُودِ وَقَالَ لَهُمْ أَنَا لَسْتُ أَجِدُ عَلَيْهِ
39 حُجَّةً وَاحِدَةً * وَإِنَّ لَكُمْ عَادَةً أَنْ أُطْلِقَ لَكُمْ فِي ٱلْفِصْحِ وَاحِدًا * فَتُرِيدُوا أَنْ أُطْلِقَ لَكُمْ مَلِكَ
40 ٱلْيَهُودِ * فَصَرَخُوا كُلُّهُمْ قَايِلِينَ لَا تُخَلِّ هٰذَا بَلْ بَارْبَانَ وَكَانَ بَارْبَانُ لِصًّا *
1 2 * ٱلْفَصْلُ ٱلْأَرْبَعُونَ * حِينَيِذٍ أَخَذَ فِيلَاطُسُ يَسُوعَ فَجَلَدَهُ دَاخِلًا * وَضَفَرَ ٱلشُّرَطُ
3 أَكْلِيلَ شَوْكٍ وَوَضَعُوهُ عَلَى رَأْسِهِ * وَأَلْبَسُوهُ ثَوْبًا أَحْمَرَ * وَكَانُوا يَتَقَدَّمُونَ إِلَيْهِ وَيَقُولُونَ ٱلسَّلَمُ يَا
4 مَلِكَ ٱلْيَهُودِ وَكَانُوا يَلْطِمُونَهُ * ثُمَّ خَرَجَ فِيلَاطُسُ أَيْضًا خَارِجًا وَقَالَ لَهُمْ هَأَنَذَا أُخْرِجُهُ إِلَيْكُمْ
5 خَارِجًا لِتَعْلَمُوا أَنِّي لَسْتُ أَجِدُ عَلَيْهِ عِلَّةً وَاحِدَةً * فَأَخْرَجَ يَسُوعَ خَارِجًا لَابِسًا أَكْلِيلَ ٱلشَّوْكِ
6 وَٱلثَّوْبَ ٱلْأَحْمَرَ * فَقَالَ لَهُمْ فِيلَاطُسُ هَا ٱلرَّجُلُ * فَلَمَّا أَبْصَرَهُ رُوَسَاءُ ٱلْكَهَنَةِ وَٱلشُّرَطُ صَرَخُوا
7 قَايِلِينَ ٱصْلُبْهُ ٱصْلُبْهُ * فَقَالَ لَهُمْ فِيلَاطُسُ خُذُوهُ أَنْتُمْ فَٱصْلُبُوهُ * فَإِنِّي أَنَا لَمْ أَجِدْ عَلَيْهِ عِلَّةً
وَاحِدَةً * أَجَابَهُ ٱلْيَهُودُ إِنَّ لَنَا نَامُوسًا وَعَلَى مَا فِي نَامُوسِنَا هُوَ مُسْتَوْجِبُ ٱلْمَوْتِ لِأَنَّهُ جَعَلَ ذَاتَهُ بْنَ
8 9 ٱللّٰهِ * فَلَمَّا سَمِعَ فِيلَاطُسُ هٰذَا ٱلْكَلَامَ ٱزْدَادَ خَوْفًا * فَدَخَلَ بِيَسُوعَ أَيْضًا إِلَى ٱلْإِيوَانِ وَقَالَ لَهُ مِنْ
10 أَيْنَ أَنْتَ فَلَمْ يُجِبْهُ * فَقَالَ لَهُ فِيلَاطُسُ لِمَاذَا لَا تُكَلِّمُنِي * أَلَسْتَ تَعْلَمُ أَنَّ لِي سُلْطَانًا أَنْ أُطْلِقَكَ
11 وَسُلْطَانًا أَنْ أَصْلُبَكَ * فَأَجَابَهُ يَسُوعُ لَيْسَ لَكَ عَلَيَّ سُلْطَانٌ وَاحِدٌ لَوْلَا أَنَّكَ أُعْطِيتَ مِنْ فَوْقُ *
مِنْ أَجْلِ هٰذَا خَطِيَّةُ ٱلَّذِي أَسْلَمَنِي إِلَيْكَ أَعْظَمُ *

Dixit ei Pilatus; Ecquid eſt veritas? Dixit hoc, & exivit iterùm ad Judæos, & ait illis; Ego non invenio adverſùs eum cauſam ullam. 38 *Et quidem vobis eſt conſuetudo, ut dimittam vobis in Paſchate unum: vultis ergò ut dimittam vobis Regem Judæorum?* 39 *Exclamaverunt omnes, dicentes; Ne dimittas hunc, ſed Baranban. Erat autem Baranban latro.* 40

Sectio quadrageſima.

CAP. XIX.

Tunc apprehendit Pilatus Jeſum, & flagellavit eum intùs. 1 *Et plexuerunt miniſtri coronã ſpineã, et poſuerunt eam ſuper caput ejus, & induerunt eum veſte rubeâ.* 2 *Et accedebant ad eum, & dicebant; Ave rex Judæorum, eúmque colaphis cædebant.* 3 *Deindè egreſſus eſt Pilatus iterùm foràs, & dixit eis; Ecce adduco eum ad vos foràs, ut ſciatis quòd non invenio adverſùs eum cauſam ullam.* 4 *Eduxit ergò Jeſum foràs indutum coronâ ſpineâ et veſte rubeâ: et dixit eis Pilatus, Ecce vir.* 5 *Cùm autem vidiſſent eum principes ſacerdotum et miniſtri, clamaverunt, dicentes; Crucifige eum, crucifige eum. Ait illis Pilatus, Accipite eum vos, et crucifigite eum: Ego enim non invenio adverſùs eum cauſam ullam.* 6 *Reſponderunt ei Judæi; Eſt nobis lex, et ſecundùm quod eſt in lege noſtra, eſt dignus morte: quia fecit ſeipſum filium Dei.* 7 *Cùm autem audiſſet Pilatus hunc ſermonem, crevit timor ejus.* 8 *Quarè introduxit Jeſum iterùm in prætorium, et dixit ei; Unde es? At non reſpondit ei.* 9 *Inquit ei Pilatus; Quare non loqueris mihi? Nónne ſcis habere me poteſtatem dimittendi te, et poteſtatem crucifigendi te?* 10 *Reſpondit ei Jeſus; Non eſſet tibi adverſùs me poteſtas ulla, niſi donatus fuiſſes deſuper. Propterea peccatum ejus qui tradidit me tibi, majus eſt.* 11

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

38 ወይቤሎ፡ ጲላጦስ፡ ምንትኑ፡ውእቱ፡ ጽድቅ፡፡ወዘንተ፡ብሂሎ፡ ካዕበ፡ ወፅአ፡ኀበ፡ አይ
39 ሁድ፡ ወይቤሎሙ፡ አልቦ፡ ዘረከብኩ፡ሎቱ፡ጌጋየ፡ ወሊአሐተኒ፡፡=፥ ወሃሎ፡ ዘናለም
ድ፡ ለክሙ፡ ዘናሐዩ፡ ለለ፡ ፋሲካ፡ ትፈቅዱኑ፡ ለ ሕይወ፡ ለክሙ፡ ለንጉሠ፡ አይሁ
40 ድ፡፡=፥ ወከልሑ፡ኵሎሙ፡ ወይቤሉ፡ አኮ፡ ዘንተ፡ አላ፡ በርባንሃ፡፡ ወበርባንሰ፡ሊቀ፡
ፈያት፡ ውእቱ፡፡=፥

በዓርብ፡ በ፫፡ ሰዓት፡ ምንባብ፡=፥

1 ወአምዝ፡ ነሥኦ፡ ጲላጦስ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወቀሠፎ፡፡=፥ ወፀፈሩ፡ ሐራ፡አክ
2 ሊለ፡ ዘሦክ፡ወአስተቀጸልዎ፡ ውስተ፡ርእሱ፡ ወአልበስዎ፡ሜላተ፡=፥ ወይመጽኡ፡ኀቤ
3 ሁ፡ወይብልዎ፡ባሐ፡ ንጉሦሙ፡ ለአይሁድ፡ ወይጸፍዕዎ፡ገጾ፡፡=፥ ወወፅአ፡ካዕበ፡ጲላ
4 ጦስ፡አፍአ፡ወይቤሎሙ፡ ናሁ፡አወፅኦ፡ ለክሙ፡አፍአ፡ ከመ፡ ታእምሩ፡ከመ፡ አልቦ፡ጌ
5 ጋየ፡ ዘረከብኩ፡ በላዕሌሁ፡=፥ ወወፅአ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ እንዘ፡ይትቄጸል፡አክሊለ፡
6 ዘሦክ፡ወይለብስ፡ሜላተ፡ወይቤሎሙ፡ ነዋ፡ውእቱ፡ብእሲ፡፡=፥ ወሶበ፡ርእይዎ፡ሊቃነ፡
ካህናት፡ ወወዓሊሆሙ፡ከልሑ፡ወይቤሉ፡ ስቅሎ፡ ስቅሎ፡ወይቤሎሙ፡ ጲላጦስ፡ ነሥእ
7 ዎ፡ ለሊክሙ፡ስቅልዎ፡፡እንሰ፡ኢረከብኩ፡ ሎቱ፡ ጌጋየ፡፡=፥ ወአውሥኡ፡ አይሁድ፡
8 ወይቤሉ፡ ንሕነ፡ሕገ፡ብነ፡ ወበሕግነ፡ርቱዕ፡ይሙት፡ እስመ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር፡ ረ
ሰየ፡ ርእሶ፡፡=፥ ወሰሚዖ፡ ጲላጦስ፡ ዘንተ፡ ነገረ፡ ፈርሀ፡ ፈድፋደ፡=፥ ወቦአ፡ ኀበ፡ ዓ
9 ውድ፡ ወይቤሎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እምአይቴ፡ አንተ፡፡ ወኢተሰጥዎ፡ እግዚእ፡ኢ
10 የሱስ፡=፥ ወይቤሎ፡ ጲላጦስ፡ ሊተኒ፡ ኢትነብበኒሁ፡ ኢታአምርኑ፡ ከመ፡ብውሕ፡ ሊ
11 ተ፡ እቅትልከሂ፡ ወአሐዩከሂ፡፡=፥ ወአውሥአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወይቤሎ፡ ኢኮን
ከ፡ ብውሐ፡ ላዕሌየ፡ ወሊአሐተኒ፡ ሶበ፡ ኢተውህበ፡ ለከ፡ እምሰማይ፡ በእንተዝ፡ ዘ
አግብአኒ፡ ኀቤከ፡ጌጋይ፡ ዘይዓቢ፡ ላዕሌሁ፡፡=፥

Et dixit ei Pilatus; Quid eſt veritas? Et hoc quum dixiſſet, iterum exivit ad Ju- 38
dæos, & dixit iis; Nullum fuit quod inveni illius crimen, ne unum quidem. Et 39
oportet ut moré obſervem vobis, ut ſervemus aliquem *in* omni paſcha: vultíſne
ut vita donem vobis regem Judæorum? Et clamârunt omnes illi dicentes; Non 40
hunc, ſed Barban. Et Barban princeps latronum fuit.

Lectio in tertia paraſceues hora:

CAP. XIX.

Et tunc accepit Pilatus Dominum Jeſum, & flagellavit eum. Et plexuerunt 1
milites coronam ſpinarum: & coronam impoſuerunt capiti ejus, & induerunt 2
eum purpurâ. Et veniebant ad eum, & dicebant ei; Ave rex Judæorum: & per- 3
cutiebant eum vultu ejus. Et exivit iterum Pilatus foràs, & dixit iis; Ecce addu- 4
cam eum vobis foràs, ut cognoſcatis quòd non eſt crimen quod inveni contra
eum. Et exivit Dominus Jeſus, coronatus coronâ ſpinarum, & indutus purpurâ. 5
Et dixit iis; Ecce, hic *eſt* homo. Et quum vidiſſent eum principes ſacerdotum 6
et miniſtri eorum, clamârunt, & dixerunt; Suſpendite eum, ſuſpendite eum. Et di-
xit iis Pilatus; Accipite eum, voſipſi ſuſpendite eum: quum non invenerim in
eo crimen. Et reſponderunt Judæi, & dixerunt; Nos legem habemus, & per le- 7
gem noſtram oportet ut moriatur: quia Filium Dei fecit ſeipſum. Et audiente 8
Pilato hunc ſermoné, timuit magis: Et intravit in conventum, & dixit Dño Jeſu; 9
Unde es? Et non reſpondit ei Dñs Jeſus. Et dixit ei Pilatus; Mihi non loqueris? 10
neſcíſne quòd poteſtas *eſt* mihi ut occîdam te, & ſervare te? Et reſpondit Dñs 11
Jeſus, & dixit ei; Non eſſet tibi poteſtas ſupra me aliqua, ſi non data fuiſſet tibi à
cœlo. Propterea qui tradidit me tibi, crimen majus habet.

Verſiò *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

بيلاطوس بديشان كفت شما اورا ببريد * وبر دار بياويزيد * كه من درو بهانه نمي
7 يابم * *يهوديان كفتند ما شريعت داريم * ودر شريعت ما مرك بروي واجبست * براي انك
8 خودرا فرزند خدا ساخت * *چون پيلاطوس اين سخن را شنيد * بيشتر ترسيد * *وباز در
10 دهليز درفت * وبعيسي كفت * از كجايي * عيسي بدو جواب نداد * *بيلاطوس كفت
با من سخن نمي كويي * نمي داني كه قادرم كه ترا برهانم * و قادرم كه ترا بر دار بياويزم
11 *عيسي بدو كفت بر من حكم نداري ونه يكي * اكر از بلندي داده نمي شد * براي
اين انك مرا بدست تو سپارد * كناه او از كناه تو بزركترست *

Pilatus illis dixit; Vos eum auferte, & in cruce ſuſpendite: quia ego in ipſo cauſam non invenio. *Judæi dixerunt; Nos legem habemus, & per legem noſtram mors ei debita eſt, eò quòd ſeipſum Filium Dei fecit.* 7 *Cùm Pilatus hunc ſermonem audiſſet, magis timuit.* 8 *Et rurſùs in atrium ingreſſus eſt, & ad Jeſum dixit; Unde es? Jeſus autem ei reſponſum non dedit.* 9 *Pilatus dixit; Mecum non loqueris? Neſcis quod potens ſum ut te liberem & potens ſum ut te in cruce ſuſpendam?* 10 *Jeſus ei dixit; In me poteſtatem non habes, ne quidem ullam, niſi ex alto tibi data eſſet: propterea qui me in manum tuam tradidit, peccatum ejus peccato tuo majus eſt.* 11

Ex hoc quærebat Pilatus *absolvere* eum. *At* Judæi clamabant, dicentes;
12 Ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ Πιλάτος ἀπολῦσαι αὐτόν. οἱ δὲ Ἰουδαῖοι (θ) ἔκραζον, λέγοντες,
Si hunc *absolveris*, non es amicus Cæsaris. Omnis regem *seipsum faciens*,
Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς, οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος. πᾶς ὁ βασιλέα (ι) αὐτὸν ποιῶν,
contradicit Cæsari. Ergò Pilatus *audiens hunc sermonem*, adduxit foràs Je-
13 ἀντιλέγει τῷ Καίσαρι. Ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας (κ) τοῦτον τὸν λόγον, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰη-
sum, & sedit pro tribunali in *locum dictum*, *Lithostrotum*: Hebraicè autem,
σοῦν, καὶ ἐκάθισεν (λ) ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον, Ἑβραϊστὶ δὲ
Gabbatha. Erat autem parasceue Paschæ, hora autem quasi sexta: & dicit Ju-
14 Γαββαθᾶ. Ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ Πάσχα, (μ) ὥρα δὲ ὡσεὶ ἕκτη· καὶ λέγει τοῖς Ἰου-
dæis; Ecce rex vester. Illi autem clamabant; Tolle, tolle, crucifige eum.
15 δαίοις, Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν. Οἱ δὲ (ν) ἐκραύγασαν, Ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐτόν.
Dicit ei Pilatus; Regem vestrum crucifigam? Responderunt *principes Sacerdotum*;
λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος, Τὸν βασιλέα ὑμῶν σταυρώσω; ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς;
Non habemus regem, *si non* Cæsarem. Tunc ergò tradidit illum eis, ut crucifi-
16 Οὐκ ἔχομεν βασιλέα, εἰ μὴ Καίσαρα. Τότε οὖν παρέδωκεν αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυ-
geretur. *Acceperunt* autem Jesum & eduxerunt. Et *portans* crucem *suam*,
17 ρωθῇ· παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀπήγαγον. Καὶ βαστάζων τὸν σταυρὸν (ξ) αὐτοῦ,
exivit in *dictum* Calvariæ locum, *qui dicitur* Hebraicè, Golgotha: Ubi eum
18 ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃς λέγεται Ἑβραϊστὶ, Γολγοθᾶ· Ὅπου αὐτὸν

ρξη α crucifixerunt, & cum eo alios duos, hinc & hinc, medium autē Jesum. Scripsit
ἐσταύρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν. Ἔγραψε 19
ρξθ α autem & titulum Pilatus, & posuit super crucem: Erat autem scriptum;
δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτος, καὶ (ο) ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. ἦν δὲ γεγραμμένον,
JESUS NAZARENUS, REX JU-
ΙΗΣΟΥΣ Ο ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥ-
σ ι DÆORUM. Hunc ergò titulum multi legerunt Judæorum: quia prope erat
ΔΑΙΩΝ. Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων· ὅτι ἐγγὺς (π) ἦν 20
civitatem locus ubi crucifixus est Jesus: Et erat scriptum Hebraicè, Græcè,
τῆς πόλεως ὁ τόπος ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊστὶ, Ἑλληνιστὶ,
ρξδ α *Romanè*. Dicebant ergò Pilato *principes Sacerdotum* Judæorum; *Ne scribe*, Rex
Ῥωμαϊστί. Ἔλεγον οὖν τῷ Πιλάτῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων, Μὴ γράφε, Ὁ βασιλεὺς 21
ρξϛ ι Judæorum: sed quia ipse dixit, Rex sum Judæorum. Respondit Pilatus;
τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε, Βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος, 22
ρξε α σα ια Quod scripsi, scripsi. Ergò milites, cùm crucifixissent *Jesum*, acceperunt vestimenta
Ὃ γέγραφα, γέγραφα. Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμάτια 23
ρξζ α ejus, (& fecerunt quatuor partes, unicuique militi partem,) & tunicam. Erat
αὐτοῦ, (καὶ ἐποίησαν (ρ) τέσσαρα μέρη, ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος,) καὶ τὸν χιτῶνα. Ἦν
autem tunica inconsutilis, *ex in quæ* desupèr contexta per totum.
δὲ ὁ χιτὼν (σ) ἄρραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου.

MS. A. (θ) *ἐκραύγαζον, (ι) ἑαυτὸν (κ) τῶν λόγων τούτων, (λ) ἐπὶ βήματος (μ) ὥρα ἦν ὡς ἕκτη· (ν) ἐκραύγασαν, (ξ) ἑαυτοῦ, (ο) ἐπέθηκεν (π) ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου (ρ) τέσσερα (σ) ἄραφος,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܘܡܛܠ ܗܕܐ ܦܝܠܛܘܣ ܨܒܐ ܗܘܐ ܠܡܫܪܝܘܗܝ. ܝܗܘܕܝܐ ܕܝܢ ܩܥܝܢ ܗܘܘ. ܕܐܢ ܠܗܢܐ ܫܪܐ
ܐܢܬ. ܠܐ ܗܘܝܬ ܪܚܡܗ ܕܩܣܪ. ܟܠ ܡܢ ܓܝܪ ܕܢܦܫܗ ܡܠܟܐ ܥܒܕ. ܣܩܘܒܠܐ ܗܘ ܕܩܣܪ.
13 * ܦܝܠܛܘܣ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܗܕܐ ܡܠܬܐ. ܐܦܩܗ ܠܝܫܘܥ ܠܒܪ. ܘܝܬܒ ܥܠ ܒܝܡܐ.
14 ܒܕܘܟܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܪܨܝܦܐ ܕܟܐܦܐ. ܥܒܪܐܝܬ ܕܝܢ ܡܬܐܡܪܐ ܓܦܝܦܬܐ. * ܥܪܘܒܬܐ
ܗܘܬ ܕܦܨܚܐ. *ܕܫܬ ܫܥܝܢ *ܡܢܗ* ܘܐܝܬ ܗܘܬ ܐܝܟ ܫܬ ܫܥܝܢ. ܘܐܡܪ
15 ܠܝܗܘܕܝܐ. ܗܐ ܡܠܟܟܘܢ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܩܥܝܢ ܗܘܘ. ܣܒܝܗܝ ܣܒܝܗܝ. ܨܠܘܒܝܗܝ
ܨܠܘܒܝܗܝ. ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܠܡܠܟܟܘܢ ܐܙܩܘܦ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܪܒܝ ܟܗܢܐ.
16 ܠܝܬ ܠܢ ܡܠܟܐ ܐܠܐ ܐܢ ܩܣܪ. * ܗܝܕܝܢ ܐܫܠܡܗ ܠܗܘܢ ܕܢܙܩܦܘܢܝܗܝ. ܘܕܒܪܘܗܝ
17 ܠܝܫܘܥ. * ܘܐܦܩܘܗܝ ܟܕ ܛܥܝܢ ܨܠܝܒܗ. ܠܕܘܟܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܩܪܩܦܬܐ. ܥܒܪܐܝܬ
18 ܕܝܢ ܡܬܐܡܪܐ ܓܓܘܠܬܐ. * ܬܡܢ ܙܩܦܘܗܝ. ܘܥܡܗ ܬܪܝܢ ܐܚܪܢܝܢ. ܚܕ ܡܟܐ ܘܚܕ ܡܟܐ.
19 ܘܠܝܫܘܥ ܒܡܨܥܬܐ. * ܘܟܬܒ ܐܦ ܛܒܠܐ ܦܝܠܛܘܣ ܘܣܡ ܥܠ ܨܠܝܒܗ. ܟܬܝܒ ܗܘܐ ܕܝܢ
20 ܗܟܢܐ. ܗܢܐ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ ܡܠܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܘܠܗܢܐ ܛܒܠܐ. ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܩܪܘܗܝ.
ܡܛܠ ܕܩܪܝܒ ܗܘܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܘܟܬܐ ܕܐܙܕܩܦ ܒܗ ܝܫܘܥ. ܘܟܬܝܒ ܗܘܐ ܥܒܪܐܝܬ
21 ܘܝܘܢܐܝܬ ܘܪܗܘܡܐܝܬ. * ܘܐܡܪܘ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܠܦܝܠܛܘܣ. ܠܐ ܬܟܬܘܒ ܕܡܠܟܐ ܗܘ
22 ܕܝܗܘܕܝܐ. ܐܠܐ ܕܗܘ ܐܡܪ ܕܡܠܟܐ ܐܢܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܐܡܪ ܦܝܠܛܘܣ. ܡܕܡ ܕܟܬܒܬ ܟܬܒܬ.

*ܕܬܫܥ ܫܥܝܢ *ܡܢܗ*

23 * ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܕܝܢ ܟܕ ܙܩܦܘܗܝ ܠܝܫܘܥ. ܫܩܠܘ ܢܚܬܘܗܝ ܘܥܒܕܘ ܐܪܒܥ ܡܢܘܢ. ܡܢܬܐ
ܠܚܕ ܡܢ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ. ܟܘܬܝܢܗ ܕܝܢ ܐܝܟܢܐ ܗܘܬ ܕܠܐ ܚܝܛܐ ܡܢ ܠܥܠ ܐܪܝܓܐ ܟܠܗ.

Ob idque volebat Pilatus eum dimittere. 12
Judæi verò clamabant, Si hunc dimiseris, non es amicus Cæsaris: nam quicunque se regem facit, adversarius est Cæsaris. Quum 13
audîsset autem Pilatus hunc sermonem, adduxit Jesum foràs, & sedit pro tribunali in loco qui vocatur, Pavimentum lapidum: Hebraicè verò dicitur, Gaphiphta *(peribolus.)*
Erat autem parasceue Paschatis, 14

Ad horam sextam. 45.

Erat autem circiter hora sexta: & dixit Judæis, Ecce Rex vester. Illi verò clamabant, 15
Tolle eum, tolle eum; crucifige eum, crucifige eum. Dixit eis Pilatus; Regem vestrum crucifigam? Dicunt ei principes sacerdotum; Non habemus regem, nisi Cæsarem. Tunc 16
tradidit eum ipsis ut crucifigerent eum. Acceperunt itaque Jesum: Et abduxerunt 17
eum, quum bajularet crucem suam, ad locum qui vocatur Carcaphta, Hebraicè verò dicitur Gogolta *(Craniumcapitis.)* Ubi cru- 18
cifixerunt eum, & cum eo duos alios, unum hinc, & alterum hinc; Jesum autem in medio. Quinetiam scripsit tabulam Pilatus, 19
& imposuit cruci ejus. Ita verò scriptum erat; HIC EST JESUS NAZARENUS REX JUDÆORUM. Hunc porrò titulum 20
multi ex Judæis legerunt: quia propè civitatem erat locus in quo crucifixus fuit Jesus. Et scriptum erat Hebraicè, & Græcè, & Romanè. Dixerunt autem principes sacer- 21
dotum Pilato; Ne scribas, quòd sit rex Judæorum, sed quòd ipse dixerit, me regem esse Judæorum. Dixit Pilatus, Quod scri- 22
psi, scripsi.

Ad horam nonam. 46.

Cæterùm milites quum crucifixissent Jesum, 23
sustulerunt vestimenta ejus, & fecerunt quatuor partes, partem unicuique ex militibus: porrò tunica ejus erat absque sutura à summo, tota contexta.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

12 * وپيلاطوس مي خواست كه اورا ازاد كند * يهوديان بانك بر آوردند * كه اكر تو اين را
برهاني * دوست قيصر نيستي * هر كه خودرا ملك سازد * با قيصر مكابر دشمن است *
13 * چون بيلاطوس اين كلمه را شنيد * عيسي را بدر كرد * و خود بر كرسي نشست *
درجايكاهي كه نامش رصيف † سنكها بود * يعني سنك رين * وبعبري كففتا كفته
14 شود * * وروز ادينهٔ فصح بود * قدر ششم ساعت * به يهوديان كفت * اينك ملك شما
15 * ايشان بانك زدند * كه اورا بردار كن * بردار بيلاطوس بديشان كفت ملك شمارا بردار
16 كنم بزركان † و امامان بانك زدند * كه ما ملك نداريم مكر قيصر * * پس پيلاطوس
عيسي را بديشان داد تا بر دار كنند

سي هشت

آويختن عيسي را بر صليب

وعيسي را از انجا كشيدند وبدر بردند *
17 18 * وصليب اورا بر كول اونهادند بجايكاهي كه نامش كله سر خوانند * وبعبري قرقيتا * * وانجايكاه
اورا بر دار كردند * ودو ديكر با وي يكي از دست راست * ويكي از دست چپ * وعيسي درميان *

* *Et volebat Pilatus ut eum liberum* 12
faceret: Judæi autem clamorem sustulerunt, quòd si tu hunc liberes, amicus Cæsaris non es; quicunque semetipsum regem facit, Cæsari adversando inimicus est. Cùm 13
* *Pilatus hunc sermonem audisset, Jesum eduxit, & ipse solio insedit, in loco cui nomen Agger lapideus erat, (i. e. Glareâ stratus.) Hebraicè autem, Gaphiphta dicebatur. Et* 14
feria sexta Paschatis erat, circiter sextam horam: Judæis dixit; Ecce rex vester. Illi vociferati 15
sunt; Quin eum in crucem age, tolle. Pilatus illis dixit; Regem * *vestrum in crucem agam? Magnates, & Sacerdotes vociferati sunt; Nos quidem regem non habemus nisi Cæsarem. Tum Pilatus Je-* 16
sum illis dedit, ut in crucem agerent.

XXXVIII. Suspensio Jesu in cruce.

Et Jesum illinc traxerunt, & extulerunt. Et crucem ejus tergo ejus 17
imposuerunt, in loco cujus nomen * *Cranium capitis vocabant, Hebraicè autem Karkita. Et illo loco* 18
eum in crucem egerunt, & duos alios cum eo, unum ad manum dexteram, & alterum ad manum sinistram, & Jesum in medio.

Verſio VULGATA LATINA.

12 Et exindè quærebat Pilatus dimittere eum. Judæi autem clamabant, dicentes;
Si hunc dimittis, non es amicus Cæſaris: omnis enim, qui ſe regem facit,
13 contradicit Cæſari. Pilatus autem cùm audiſſet hos ſermones, adduxit foràs
Jeſum: & ſedit pro tribunali, in loco qui dicitur Lithóſtrotos, Hebraicè
14 autem Gabbatha. Erat autem Paraſceue Paſchæ, hora quaſi ſexta, & dicit
15 Judæis; Ecce rex veſter. Illi autem clamabant; Tolle, tolle, crucifige eum.
Dicit eis Pilatus; Regem veſtrum crucifigam? Reſponderunt Pontifices: Non
16 habemus Regem, niſi Cæſarem. Tunc ergò tradidit eis illum ut crucifigeretur.
17 Suſceperunt autem Jeſum, & eduxerunt. Et bajulans ſibi crucem, exivit
18 in eum, qui dicitur Calvariæ, locum, Hebraicè autem Golgotha: Ubi
crucifixerunt eum, & cum eo alios duos, hinc & hinc, medium autem
Jeſum. Scripſit autem & titulum Pilatus: & poſuit ſuper crucem. Erat 19
autem ſcriptum; JESUS NAZARENUS, REX JUDÆORUM. Hunc ergò titulum 20
multi Judæorum legerunt: quia prope civitatem erat locus, ubi crucifixus
eſt Jeſus. Et erat ſcriptum Hebraicè, Græcè, & Latiné. Dicebant 21
ergò Pilato Pontifices Judæorum; Noli ſcribere, Rex Judæorum: ſed quia
ipſe dixit; Rex ſum Judæorum. Reſpondit Pilatus; Quod ſcripſi, ſcripſi. 22
Milites ergò cùm crucifixiſſent eum, acceperunt veſtimenta ejus, (& fecerunt 23
quatuor partes: unicuique militi partem,) & tunicam. Erat autem tunica
inconſutilis, deſupèr contexta per totum.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فمن اجل هذا اراد فيلاطس ان يطلقه • فاما اليهود فكانوا يصرخون قايلين ان انت 12
اطلقته فما انت صاحب لقيصر * لان كل من يجعل نفسه ملكا فهو ضد لقيصر *
• الفصل الحادي والاربعون • * فلما سمع فيلاطس هذا الكلام اخرج يسوع الي 13
خارج * ثم جلس علي كرسي في موضع يعرف برصيف الحجارة وبالعبرانية يسمي عباثا * وكانت 14
جمعة الفصح وكان وقت الساعة السادسة • فقال لليهود ها ملككم * فصرخوا ارفعه ارفعه اصلبه • 15
فقال لهم فيلاطس ااصلب ملككم * فاجاب روساء الكهنة • ليس لنا ملك غير قيصر •
* حينيذ اسلمه اليهم ليصلبوه • فاخذوا يسوع * ومضوا به وهو حامل صليبه • الي موضع 16 17
يسمي الجمجمة وبالعبرانية يسمي جاجلة * حيث صلبوه • وصلبوا معه لصين اخرين من ههنا 18
ومن ههنا ويسوع في وسطهما * ثم كتب فيلاطس صحيفة ووضعها علي صليبه • وكان فيها مكتوبا 19
هذا يسوع الناصري ملك اليهود * وهذه الصحيفة قراها كثير من اليهود لان الموضع 20
الذي صلب فيه يسوع كان قريبا من المدينة • وكانت مكتوبة بالعبرانية واليونانية والرومية •
* فقال روساء الكهنة واليهود لفيلاطس لا تكتب انه ملك اليهود لكن هو قال اني ملك اليهود • 21
* اجاب فيلاطس ما كتبت قد كتبت * فاما الجند لما صلبوا يسوع اخذوا ثيابه وجعلوها اربعة 22 23
اجزاء كل جزء لواحد من الجند • وكان القميص غير مخيط من فوق بل منسوجا كله •

Et propter hoc voluit Pilatus dimittere 12
eum. Judæi verò clamabant, dicentes;
Si tu dimittis eum, non es amicus Cæſari:
nam quicunque facit ſe Regem, eſt
contrarius Cæſari.

Sectio quadragesima prima.

Cùm autem audiſſet Pilatus hunc ſermonem, 13
eduxit Jeſum foras: deinde ſedit
pro tribunali in loco qui notus eſt
nomine Corgerici lapidum, & Hebraicè
vocatur Gabbatha: Erat autem paraſceue 14
Paſchæ, erátque tempus horæ
ſextæ, & dixit Judæis; Ecce Rex veſter.
Clamaverunt autem, Tolle eum, 15
tolle eum, crucifige eum. Ait illis Pilatus;
Num crucifigam Regem veſtrum?
Reſponderunt principes ſacerdotum, Non
eſt nobis rex præter Cæſarem. Tunc tradidit 16
eum illis, ut crucifigerent eum.
Itaque ſumpſerunt Jeſum, Et abduxerunt 17
eum ferentem crucem ſuam, ad locum
quendam qui vocatur Calvaria, &
Hebraicè vocatur Gagalat, ubi crucifixerunt 18
eum. Et crucifixerunt cum eo
duos latrones alios, hinc & hinc, &
Jeſum in medio utriuſque. Præterea 19
ſcripſit Pilatus tabellam, & poſuit eam
ſuper crucem ipſius; erátque in ea ſcriptum,
HIC EST JESUS NAZARENUS
REX JUDÆORUM. Et hanc 20
tabellam legerunt multi ex Judæis,
quia locus in quo crucifixus fuerat
Jeſus, erat propinquus civitati. Erat
autem ſcripta Hebraicè, & Græcè, &
Romanè. Dixerunt ergò principes ſacerdotum 21
& Judæi Pilato; Ne ſcribas
quòd ipſe ſit Rex Judæorum; ſed
quòd ipſe dixerit, Ego ſum rex Judæorũ.
Reſpondit Pilatus; Quod ſcriptum eſt, 22
jam ſcriptum eſt. Milites verò cùm crucifixiſſent 23
Jeſum, acceperunt veſtimenta
ejus, & fecerunt ea quatuor partes,
quamlibet partem uni ex militibus. Erat
autem tunica haud conſuta ſupernè, ſed
contexta tota.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 ወበእንተዝ፡ ፈቀደ፡ጲላጦስ፡ያሕይዎ፡፡ ወከልሑ፡አይሁድ፡ ወይቤሉ፡ እመ፡ አሕየውኮ፡ለዝንቱ፡ኢኮንከ፡ዓርኩ፡ለቄሳር፡ኵሉ፡ ዘያነግሥ፡ርእሶ፡ዐለዊ፡ ንጉሥ፡ውእቱ፡፡=፡
13 ወሰሚዖ፡ጲላጦስ፡ ዘንተ፡ ነገረ፡አውፅኦ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ አፍአ፡ ወነበረ፡ ዐውደ፡
ውስተ፡መካን፡ ዘስሙ፡ሊቶስጥሮስ፡ ወበዕብራይስጢ፡ይብልዎ፡ገበታ፡፡=፡

በዓርብ፡ በ፮፡ ሰዓት፡ ምንባብ፡=፡

14 ወዓርበ፡ፋሲካ፡ውእቱ፡ጊዜ፡ ቀትር፡ዘስሱ፡ ሰዓት፡ወይቤሎሙ፡ለአይሁድ፡ ነዋ፡ንጉሥ
15 ክሙ፡፡=፡ ወከልሑ፡ ወይቤሉ፡ አእትቶ፡ ወስቅሎ፡፡ወይቤሎሙ፡ጲላጦስ፡ ለንጉሥክ
16 ሙኑ፡ እሰቅሎ፡፡ወይቤሉ፡ሊቃነ፡ካህናት፡ አልብነ፡ ንጉሠ፡ ዘእንበለ፡ቄሳር፡፡=፡ ወእ
ምዝ፡ ወሀቦሙ፡ ይስቅልዎ፡፡ ለፈቃደሙ፡ ወተመጠውዎ፡ ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወአውፅ
17 እዎ፡ወወሰድዎ፡=፡ እንዘ፡ ይጸውር፡ መስቀሎ፡ብሔር፡ ዘስሙ፡ ቀራንዮ፡ ወበዕብራይ
18 ስጥ፡ይብልዎ፡ጎልጎታ፡=፡ ኀበ፡ሰቀልዎ፡፡ወሰቀሉ፡ምስሌሁ፡ ክልኤተ፡ ፈያተ፡ አሐደ፡
19 እምለፌ፡ ወአሐደ፡ እምለፌ፡ ወማእከሎሙ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡=፡ ወጸሐፈ፡ጲለጦ
ስ፡መጽሐፈ፡ ወአንበረ፡ ደበ፡ መስቀሉ፡ ወይብል፡ መጽሐፈ፡ እግዚእ፡፡ኢየሱስ፡ ናዝራ
20 ዊ፡ ንጉሠ፡አይሁድ፡፡=፡ ወብዙኃን፡ እምአይሁድ፡ አንበብዋ፡ ለይእቲ፡ መጸሐፍ፡፡
እስመ፡ቅሩብ፡ብሔሩ፡ ለሃገር፡ኀበ፡ ሰቀልዎ፡ ለእግዚእ፡፡ኢየሱስ፡ ወጽሑፍ፡ በዕብራ
21 ይስጢ፡ ወበሮማይስጢ፡ ወበጽርእ፡፡=፡ ወይቤልዎ፡ ለጲላጦስ፡ ሊቃነ፡ ካህናቲሆሙ፡
22 ለአይሁድ፡ኢትጽሐፍ፡ ንጉሦሙ፡ ለአይሁድ፡ ዘለሊሁ፡ ይቤ፡ ንጉሦሙ፡ ለአይሁድ፡
23 አነ፡፡=፡ ወአውሥአ፡ጲላጦስ፡ወይቤ፡ ዘጸሐፍኩ፡ ጸሐፍኩ፡፡=፡ ወሶበ፡ ሰቀልዎ፡ለ
እግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ወተካፈሉ፡ አልባሶሁ፡ አርባዕቱ፡ ሐራ፡ ተአጺዎሙ፡ ወረሰይዎ፡ ዓ
ርበዕተ፡ ክፍለ፡ ለአሀዱ፡ ሐራዊ፡ ክፍለ፡ ክደኖ፡ እልተሣ፡ ወውእቱ፡ ክደንን፡ ዘአልቦ፡
ረፍእተ፡ ለዕሉ፡ እንመቱ፡፡=፡

Et propterea voluit Pilatus ſervare eum. Et clamârunt Judæi, & dixerunt ei; Si 12
ſervaveris hunc, non es amicus Cæſaris: quicunque regem facit ſeipſum, inimicus
imperatoris eſt. Et audiens Pilatus hunc ſermonem, adduxit Dominum Jeſum 13
foràs, & ſedit conventus in loco cujus nomen, Lithoſtoros: & Hebraicè vocant
eum, Gabatha.

In ſexta hora paraſcenes lectio.

Et paraſceue Paſchæ fuit tempore meridiano ſextâ horâ, & dixit Judæis; Ecce 14
rex veſter. Et clamârunt, & dixerunt; Tollite eum, & ſuſpendite eum. Et dixit 15
iis Pilatus; Regémne veſtrum ſuſpendam? Et dixerunt principes ſacerdotum;
Non habemus regem præter Cæſaré. Et tunc dedit eum iis, ut ſuſpenderent eum, 16
ſecundùm voluntatem eorum: & acceperunt Dominum Jeſum, & adduxerunt cũ,
Et attulerunt eum portantem crucem ſuam ad locum cujus nomen, Kranion: & 17
Hebraicè vocant eum, Golgotha: Ubi ſuſpenderũt eum, & ſuſpenderunt cum illo 18
duos latrones, unum ex latere ejus, & unum ex latere ejus, & medio eorum Dñm
Jeſum. Et ſcripſit Pilatus ſcripturam, & poſuit ſuper crucem ejus: et dixit ſcri- 19
ptura ejus, DOMINUS JESUS NAZARENUS REX JUDÆORUM. Et multi ex 20
Judæis legerunt hanc ſcripturã: quia propinqu' erat loc' ille civitati, ubi ſuſpen-
derunt Dñm Jeſũ. Et ſcripta fuit Hebraicè, et Romanè, & Græcé. Et dixerunt Pi- 21
lato principes ſacerdotum Judæorum; Ne ſcribas, Rex Judæorum: *ſed*; Ipſe dixit, 22
Rex Judæorum ſum. Et reſpondit Pilatus, & dixit; Quod ſcripſi, ſcripſi. Et quum 23
ſuſpendiſſent Dñm Jeſum, & diviſa fuiſſent veſtimenta ejus, quatuor milites ſor-
titi ſunt *pro* iis, & conſtituerunt quatuor partes, unicuique militi partem: tunicam
ejus lacerabo? & illa tunica non habuit ſuturam, ſuper eam, ullam.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* بيلاطوس [لوح] نبشت وبر سر صليب نهاد * كه اينست يسوع † ناصري * ملك يهوديان * 19
* وان نبشته را بسياري † از يهوديان خواندند * سبب انك شهر نزديك بود † بدانجا كه عيسي را 20
بر دار كردند * وخط بعبري نبشته بود * [ويوناني] و برومي * * بزركان امامان † به بيلاطوس 21
كفتند * كه منويس ملك يهوديان * ليكن مي كفت كه ملك يهوديانم * * بيلاطوس 22
كفت † انچ نبشته شد همانست * * وسرهنكان چون عيسي را آويختند * جامهء اورا بچهار 23
بخش كردند * جبه او يكي از سرهنكان † بر كرفت * وجبهء او نا دوخته يك پاره بود
از بالا تا زير *

Pilatus autem *tabellam ſcripſit,* 19
& vertici crucis impoſuit, Hic
eſt Jeſus Nazræus, Rex Judæorum.
Hoc itaque ſcriptum multi 20
ex Judæis legerunt: propterèà
quod urbs propinqua erat ei
loco quo Jeſum in crucem egerunt:
& inſcriptio Hebraicè
ſcripta erat, & Græcè & Romanè:
Magni autem *Sacerdotes* 21
Pilato dixerunt; Ne ſcribas,
Rex Judæorum; ſed qui *dixit,*
quòd, Rex Judæorum ſum. Pilatus 22
dixit; Id quod ſcriptum
eſt perindè eſt. Satellites autem 23
cùm Jeſum ſuſpendiſſent, veſtimenta
ejus in quatuor partes fecerunt;
at tunicam ejus unus ex
ſatellitibus ſuſtulit: tunica autem
ejus inconſutilis unâ texturâ
erat, à ſummo uſque ad imum.

Dixerunt ergò ad invicem; Non scindamus eum: sed sortiamur de illa, cujus *erit*.
24 Εἶπον οὖν πρὸς ἀλλήλους, Μὴ σχίσωμεν αὐτὸν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται· σα ι
Ut Scriptura impleretur, dicens; Partiti sunt vestimenta mea sibi *ipsis*, & *super* ve-
ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα, Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱμα-
stem meam miserunt sortem. *Illi* quidem *igitur* milites hæc fecerunt. Stabant autem
25 τισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐποίησαν. Εἱστήκεισαν δὲ σβ ι
juxta crucem Jesu mater ejus, & soror matris ejus, Maria *illa* Cleopæ,
παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ,
& Maria Magdalene. Jesus ergò *videns* matrem, & discipulum *ad*stantem quem
26 καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνή. Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα ὃν
diligebat, dicit matri suæ; Mulier, ecce filius tuus. Deindè dicit discipulo; Ecce
27 ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ, Γύναι, ἰδοὺ ὁ υἱός σου. Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ, Ἰδοὺ
mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in *propria*.
ἡ μήτηρ σου. Καὶ ἀπ' ἐκείνης (τ) τῆς ὥρας ἔλαβεν (υ) αὐτὴν ὁ μαθητὴς εἰς τὰ ἴδια.
Post hæc sciens Jesus quia omnia *jam* consũmata sunt, ut consũmaretur Scriptura, *dicit*;
28 Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς (φ) ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ γραφὴ, λέγει, σγ δ
Sitio. Vas ergò erat positũ aceto plenũ. Illi verò *implentes* spongiam aceto, *&* hyssopo
29 Διψῶ. (χ) Σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους μεστόν. οἱ δὲ πλήσαντες σπόγγον ὄξους, καὶ ὑσσώπῳ
circumponentes, obtulerunt ejus ori. Cùm ergò accepisset acetum Jesus, σδ
30 περιθέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι. Ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, α

dixit, Consummatum est: Et *inclinans caput*, tradidit spiritum. Ergò Judæi,
σε ι εἶπε, Τετέλεσται· καὶ κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ πνεῦμα. Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, 31
ut non remanerent in cruce corpora *in* Sabbato: quoniam Parasceue erat:
ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ· ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν·
(erat enim magnus dies *illius* Sabbati:) rogaverunt Pilatum ut frangerentur
(ἦν γὰρ μεγάλη (ψ) ἡ ἡμέρα ἐκείνου τοῦ σαββάτου·) ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον ἵνα κατεαγῶσιν
eorum crura, & tollerentur. Venerunt ergò milites: & quidem primi fregerunt
αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρθῶσιν. Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶται· καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν 32
crura, & alterius *concrucifixi ei*. Ad autem Jesum *venientes*, ut
τὰ σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ. Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς 33
viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus crura. Sed unus militum
εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη. Ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν 34
lanceâ ejus latus *fodit*: & continuò exivit sanguis & aqua. Et *videns*
λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. Καὶ ὁ ἑωρακὼς 35
testificavit, & verum ejus est testimonium. Et ille scit quia vera dicit, ut
μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ αὐτοῦ ἐστιν ἡ μαρτυρία. κἀκεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει, ἵνα
vos credatis. Facta sunt enim hæc, ut Scriptura impleretur; Os non comminuetur
(ω) ὑμεῖς πιστεύσητε. Ἐγένετο γὰρ ταῦτα, ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ, Ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται 36
ejus. Et iterùm alia Scriptura dicit; Videbunt in quem transfixerunt.
αὐτοῦ. Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει, Ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν. 37

MS.A. (τ) τῆς ἡμέρας (υ) ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς (φ) ὅτι ἤδη πάντα (χ) Σκεῦος ἔκειτο (ψ) ἡμέρα (ω) καὶ ὑμεῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܡܪܘ ܚܕ ܠܚܕ ܠܐ ܢܨܪܝܘܗ. ܐܠܐ ܢܦܣ ܥܠܝܗ ܦܣܐ ܕܡܢܘ ܬܗܘܐ. ܘܫܠܡ ܟܬܒܐ 24
ܕܐܡܪ. ܕܦܠܓܘ ܢܚܬܝ ܒܝܢܬܗܘܢ. ܘܥܠ ܠܒܘܫܝ ܐܪܡܝܘ ܦܣܐ. ܗܠܝܢ ܥܒܕܘ
ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ. * ܩܝܡܝܢ ܗܘܝ ܕܝܢ ܠܘܬ ܙܩܝܦܗ ܕܝܫܘܥ ܐܡܗ ܘܚܬܗ ܕܐܡܗ. ܘܡܪܝܡ ܗܝ 25
ܕܩܠܝܘܦܐ ܘܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ. * ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܚܙܐ ܠܐܡܗ ܘܠܬܠܡܝܕܐ ܗܘ ܕܪܚܡ ܗܘܐ 26
ܕܩܐܡ. ܘܐܡܪ ܠܐܡܗ. ܐܢܬܬܐ ܗܐ ܒܪܟܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܗܐ ܐܡܟ. ܘܡܢ ܗܝ ܫܥܬܐ 27
ܕܒܪܗ ܬܠܡܝܕܐ ܗܘ ܠܘܬܗ. * ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܝܕܥ ܝܫܘܥ ܕܟܠܡܕܡ ܐܫܬܠܡ. ܘܕܢܫܬܠܡ 28
ܟܬܒܐ ܐܡܪ ܕܨܗܐ ܐܢܐ. * ܘܡܐܢܐ ܣܝܡ ܗܘܐ ܕܡܠܐ ܚܠܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܠܘ ܐܣܦܘܓܐ ܡܢ 29
ܚܠܐ. ܘܣܡܘܗ ܥܠ ܙܘܦܐ ܘܩܪܒܘ ܠܘܬ ܦܘܡܗ. * ܟܕ ܕܝܢ ܢܣܒ ܗܘ ܚܠܐ ܝܫܘܥ. ܐܡܪ ܗܐ 30
ܡܫܠܡܐ. ܘܐܪܟܢ ܪܫܗ ܘܐܫܠܡ ܪܘܚܗ. * ܕܪܡܫܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܣܘܒܪܐ * ܩܕܡ *
* ܝܗܘܕܝܐ ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܥܪܘܒܬܐ ܗܘܬ ܐܡܪܝܢ. ܠܐ ܢܒܘܬܘܢ ܦܓܪܐ ܗܠܝܢ ܥܠ 31
ܙܩܝܦܐ. ܡܛܠ ܕܫܒܬܐ ܢܓܗܐ. ܪܒ ܗܘ ܓܝܪ ܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ ܗܘ. ܘܒܥܘ
ܡܢ ܦܝܠܛܘܣ ܕܢܬܒܪܘܢ ܫܩܝܗܘܢ ܕܗܠܝܢ ܕܙܩܝܦܝܢ ܘܢܚܬܘܢ ܐܢܘܢ. * ܘܐܬܘ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ. 32
ܘܬܒܪܘ ܫܩܘܗܝ ܕܩܕܡܝܐ. ܘܕܗܘ ܐܚܪܢܐ ܕܐܙܕܩܦ ܥܡܗ. * ܟܕ ܐܬܘ ܕܝܢ ܠܘܬ ܝܫܘܥ. 33
ܚܙܘ ܕܡܝܬ ܠܗ ܡܢ ܟܕܘ ܘܠܐ ܬܒܪܘ ܫܩܘܗܝ. * ܐܠܐ ܚܕ ܡܢ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܡܚܝܗܝ 34
ܒܓܒܗ ܒܠܘܟܝܬܐ ܘܡܚܕܐ ܢܦܩ ܕܡܐ ܘܡܝܐ. * ܘܡܢ ܕܚܙܐ ܐܣܗܕ ܘܫܪܝܪܐ ܗܝ 35
ܣܗܕܘܬܗ. ܘܗܘ ܝܕܥ ܕܫܪܝܪܬܐ ܐܡܪ ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܗܝܡܢܘܢ. * ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܗܘܝ ܕܢܬܡܠܐ 36
ܟܬܒܐ ܕܐܡܪ. ܕܓܪܡܐ ܠܐ ܢܬܬܒܪ ܒܗ. * ܘܬܘܒ ܟܬܒܐ ܐܚܪܢܐ ܕܐܡܪ. 37
ܕܢܚܙܘܢ ܒܡܢ ܕܕܩܪܘ.

24 Dixerunt itaque alius ad alium, Ne scindamus eam; sed sorte experiamur de ea, cujusnam futura sit. Et impleta est Scriptura, quæ dicit; Partiti sunt vestimenta mea inter se, & super vestem meam jecerunt sortem. Hæc fecerunt milites. 25 Stabant autem ad crucem Jesu, mater ejus, & soror matris ejus, & Maria Cleophæ, & Maria Magdalena. 26 Jesus verò conspicatus matrem suam, & discipulum illum, quem ipse amabat, adstantem, dixit matri suæ; Mulier, ecce filius tuus. 27 Dixit autem discipulo illi; Ecce mater tua. Et ex illa hora recepit eam discipulus ille apud se. 28 Posteà sciens Jesus omnia absoluta esse, & ut impleretur Scriptura, dixit; Sitio. 29 Vas autem positum erat plenum aceto. Illi verò impleverunt spongiam aceto, & imposuerunt eam hyssopo, admoverúntque ori ejus. 30 Quum autem accepisset illud acetum Jesus, dixit; Ecce consummatum est: & inclinavit caput, ac tradidit spiritum suum.

Vespere sabbathi Annuntiationis. 47.

31 Judæi verò quoniam parasceue erat, dicunt; Nequaquam pernoctabunt corpora ista in cruce, quandoquidem sabbathi illucescet dies: (erat enim magnus dies sabbathi illius) & efflagitârunt à Pilato, ut confringerent crura eorum suspensorum, atque deponerent eos. 32 Venerunt itaque milites, & confregerunt crura prioris, & ejus alterius qui crucifixus erat cum eo. 33 Quúmque venissent ad Jesum, viderunt eum jam pridem esse mortuum; neque confregerunt ejus crura. 34 Sed unus ex militibus feriit eum in latere ipsius lanceâ, & statim exiit sanguis & aqua. 35 Et qui vidit testatus est, & verum est testimonium ejus; ipséque novit se vera dicere, ut & vos credatis. 36 Hæc autem facta sunt ut impleretur Scriptura, dicens; Os non comminuetur in eo. 37 Et rursùs alia Scriptura quæ dicit, Respicient in eum quem perfoderunt.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* وبارجامهء او قرعت نهادند * وبخش كردند * تمام شد كتاب * كه جامهء من بخش 24
كردند وبر پوشش من * قرعت انداختند * *وپيش صليب ييشوع * مادرش * وخواهر 25
مادرش * ومريم قيلوفا * ومريم مجدلاني * [ايستاده بودند] * عيسي مادر خودرا * وان 26
شاكردرا كه اورا دوست مي داشت * ايستاده ديد * بمادر خود كفت زن اينك فرزند
تو * *وبدان شاكرد كفت * اينك مادرت * وازان ساعت ان شاكرد † مريم را پيش 27
خود برد * *وبعد ازان دانست عيسي * كه هر چيزي تمام شد * براي انك كتاب 28
تمام شود * كفت تشنه ام * *يكي از ايشان ابرك را پر سركه كرد * وبر سرني پيوست * 29
وپيش دهن او برد * *چون عيسي سركه را ستد * كفت اينك تمام شد * وسر فرو آورد 30
وجانرا سپارد * *وچون روز ادينه بود * يهوديان كفتند روا نيست * كه مردكان بر 31
صليب مانند * بهر انك شب شنبه † در مي رسيد * وان روز بزرك بود * واز
بيلاطوس خواستند * كه ساقهاء ايشانرا بشكنند * وايشانرا بزير كيرند *

24 *Rursùs itaque vestimenta ejus sortiti sunt, & diviserunt: sic impleta est Scriptura* illa; *Vestimenta mea diviserunt, & in amictum meum sortem projecerunt.* 25 *Et ad crucem Jesu, mater ejus, & soror matris ejus, & Maria Cleophæ, & Maria Magdalene stantes erant.* 26 *Jesus matrem suam, & illum discipulum, quem diligebat, stantes vidit: matri* itaque *suæ dixit; Mulier, ecce filius tuus.* 27 *Et illi discipuli dixit; Ecce mater tua. Et ex ea hora discipulus ille Mariam ad se assumpsit.* 28 *Et posteà sciens Jesus, quòd omnia consummata essent, ut Scriptura impleretur, dixit; Sitio.* 29 *Unus* itaque *ex eis spongiam aceto implevit, & summæ arundini infixit, & ori ejus admovit.* 30 *Cùmque Jesus acetum accepisset, dixit; Ecce consummatum est: & caput demisit, & spiritum reddidit.* 31 *Cùm autem feria sexta esset, Judæi dixerunt; Licitum non est ut mortui in cruce maneant: proptereà quòd nox Sabbathi inivit, & ille dies magnus esset. A Pilato igitur petierunt ut crura eorum frangerent, & eos detraherent.*

Versio VULGATA LATINA.

24 Dixerunt ergò ad invicèm; Non ſcindamus eam, ſed ſortiamur de illa cujus ſit. Vt
Scriptura impleretur, dicens; Partiti ſunt veſtimenta mea ſibi: & in veſtem meam
25 miſerunt ſortem. Et milites quidem hæc fecerunt. Stabant autem juxta crucem
26 Jeſu mater ejus, & ſoror matris ejus Maria Cleophæ, & Maria Magdalene. Cùm
vidiſſet ergò Jeſus matrem, & diſcipulum ſtantem, quem diligebat, dicit matri ſuæ;
27 Mulier, ecce filius tuus. Deindè dicit diſcipulo; Ecce mater tua. Et ex illa hora
28 accepit eam diſcipulus in ſua. Poſteà ſciens Jeſus quia omnia conſummata ſunt,
29 ut conſummaretur Scriptura, dixit; Sitio. Vas ergò erat poſitum aceto plenum.
Illi autem ſpongiam plenam aceto, hyſſopo circumponentes, obtulerunt ori ejus.
30 Cùm ergò accepiſſet Jeſus acetum, dixit; Conſummatum eſt. Et inclinato capite
tradidit ſpiritum. Judæi ergò, (quoniam paraſceue erat) ut non remanerent in 31
cruce corpora ſabbato, (erat enim magnus dies ille ſabbati) rogaverunt Pila-
tum ut frangerentur eorum crura, & tollerentur. Venerunt ergò milites: & 32
primi quidem fregerunt crura, & alterius qui crucifixus eſt cum eo. Ad Je- 33
ſum autem cùm veniſſent, ut viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus cru-
ra: Sed unus militum lanceâ latus ejus aperuit, & continuò exivit ſanguis & 34
aqua. Et qui vidit, teſtimonium perhibuit: & verum eſt teſtimonium ejus. 35
Et ille ſcit quia vera dicit: ut & vos credatis. Facta ſunt enim hæc, ut Scri- 36
ptura impleretur; Os non comminuetis ex eo. Et iterùm alia Scriptura dicit; 37
Videbunt in quem transfixerunt.

Versio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فقال بعضهم لبعض لا نشقه لكننا نقترع عليه لمن يصير * ليكمل الكتاب الذي قال اقتسموا ثيابي بينهم 24
وعلى لباسي اقترعوا * هذا فعله الشرط * وكن واقفات عند صليب يسوع امه * واخت امه 25
مريم ابنة اكلاوبا * ومريم المجدلية * فنظر يسوع الى امه والتلميذ الواقف الذي يحبه فقال 26
لامه يا امراة هذا ابنك * وقال للتلميذ هذه امك * وفي تلك الساعة اخذها ذلك التلميذ 27
الى بيته * * الفصل الثاني والاربعون * * وبعد هذا راى يسوع ان كل شي قد كمل 28
منذ حين * فلكي يتم المكتوب قال انا عطشان * وكان هناك اناء موضوعا مملوا خلا فملوا 29
اسفنجة من الخل ورفعوها على قصبة وادنوها من فيه * فلما ذاق يسوع الخل قال قد تم 30
وامال راسه واسلم الروح * ولانه يوم الجمعة فلئلا تقيم الاجساد على الصليب في السبت 31
ولان يوم السبت ذاك كان عظيما سال اليهود فيلاطس ان يكسروا ساقات اوليك وينزلوهم *
* فجاء الجند فكسروا ساقي الاول والاخر اللذين صلبا معه * فلما انتهوا الى يسوع وجدوه قد 32 33
مات فلم يكسروا ساقيه * لكن واحدا من الجند طعن جنبه بحربة فللوقت خرج منه 34
ماء ودم * ومن عاين شهد وشهادته حق هي * وهو عالم انه قال الحق لتومنوا انتم ايضا * 35
* لان هذا كان ليتم المكتوب انه لا يكسر له عظم * وايضا الكتاب الاخر الذي 36 37
قال سينظروا الى من طعنوا *

Dixit ergò alter eorum ad alterum; Ne ſcindamus eam, ſed ſortiamur ſuper eam cujuſnam fiat. Ut impleretur ſcriptura, quæ dixit; Diviſerunt veſtimenta mea inter ſe, & ſuper veſtem meam ſortiti ſunt. Hoc fecerunt miniſtri. 24 *Erant autem ſtantes apud crucem Jeſu, mater ejus, & ſoror matris ejus Maria filiæ Cleophæ, & Maria Magdalene.* 25 *Reſpexitque Jeſus in matrem ſuam, & diſcipulum illum ſtantem quem diligebat, & dixit matri ſuæ; O mulier, hic eſt filius tuus.* 26 *Et dixit diſcipulo; Hæc eſt mater tua: & in illa hora accepit eam ille diſcipulus in domum ſuam.* 27

Sectio quadrageſima ſecunda.

Et poſt hoc vidit Jeſus omnia jam conſummata eſſe ab aliquanto tempore, ut adimpleretur Scriptura, dixit; Sum ſitibundus. 28 *Erat autem ibi vas poſitum, plenum aceto; quare impleverunt ſpongiam aceto, & extulerunt eam ſuper arundinem, & admoverunt eam ori ejus.* 29 *Quumque guſtâſſet Jeſus acetum, dixit; Jam conſummatum eſt. Et inclinavit caput ſuum, & tradidit ſpiritum.* 30 *Et quoniam dies erat paraſceues, ut ne remanerent corpora ſuper cruce ſabbatho; & quoniam dies ille ſabbathi erat maximus: rogaverunt Judæi Pilatum ut frangerent crura illorum & deponerent eos.* 31 *Venerunt ergò milites, & fregerunt crura primi, & alterius eorum qui crucifixi fuerant cum eo.* 32 *Et quum deveniſſent ad Jeſum, repererunt eum jam mortuum eſſe: quapropter non fregerunt crura ejus.* 33 *Sed unus ex militibus pupugit latus ejus lancea: & continuò exivit ex eo aqua & ſanguis.* 34 *Et qui vidit, teſtimonium perhibuit, & teſtimonium ejus verum eſt. Et ipſe novit ſe dixiſſe veritatem, ut credatis vos etiam.* 35 *36 Nam hoc factum eſt ut impleretur Scriptura; Non frangetur ei os. 37 Ac etiam Scriptura alia, quæ dixit; Videbunt quem pupugerunt.*

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 ወይቤሉ፡ ኢንግምዶ፡ ወኢንሥጥጦ፡ ንትፋተሀ፡ ለዘ፡ ረከቦ፡ ይርከቦ፡ ከመ፡ ይብጻሕ፡
ዘጽሑፍ፡ ዘይቤ፡ ተካፈሉ፡ አልባስየ፡ ለርእሶሙ፡ ወተዓፀዉ፡ ዲበ፡ አልባስየ፡ ወከመዝ፡
25 ገብሩ፡ ሐራ፡፡=፡ ወይቀውማ፡ ኀበ፡ መስቀሉ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እሙ፡ ወእኅታ፡
26 ለእሙ፡ ወማርያ፡ እንተ፡ ቀለዮጳ፡ ወማርያም፡ መግደላዊት፡=፡ ወሶበ፡ ርእዮሙ፡
እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ለእሙ፡ ወለረድኡ፡ ዘያፈቅር፡ ይቀውሙ፡ ወይቤላ፡ ለእሙ፡ ብእሲ
27 ቶ፡ነዋ፡ ወልድኪ፡=፡ ወይቤሎ፡ለረድኡኒ፡ ነያ፡እምከ፡ወእምይእቲ፡ሰዓት፡ነሥኣ፡
28 ውእቱ፡ ረድእ፡ ወአተዋ፡ ቤቶሙ፡፡=፡ ወእምዝ፡ ርእዮ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ከመ፡
29 ተፈጸመ፡ ኵሉ፡ ከመ፡ ይብጻሕ፡ ዘጽሑፍ፡ ይቤ፡ ጸማእኩ፡=፡ ወቦቱ፡ ህየ፡ ግምዔ፡
ብሒአ፡ ምሉእ፡ ወመልኡ፡ ሰፍነገ፡ ብሒአ፡ ወቈጽለ፡ ሁስጱ፡ ወአሰሩ፡ ዲበ፡ ሕልት፡
30 ወአዕረጉ፡ ወአስተርከቡ፡ ወአጸሩ፡ ውስተ፡ አፉሁ፡፡=፡ ወሠሪቦ፡ እግዚእ፡
31 ኢየሱስ፡ብሒአ፡ይቤ፡ተፈጸመ፡ወአጽነነ፡ርእሶ፡ ወወፅአት፡መንፈሱ፡ሶቤሃ፡፡=፡ ወአ
ይሁድሰ፡ እስመ፡ አርብ፡ ውእቱ፡ ይቤሉ፡ እለንቱ፡ ሥጋዋት፡ ኢይቢቱ፡ዲበ፡መስቀሊ
ሆሙ፡ በእንተ፡ ሰንበት፡፡ እስመ፡ ዓቢይ፡ ዕለታ፡ ለይእቲ፡ ሰንበት፡ሰአልዎ፡ ለጲላጦስ፡
32 ከመ፡ያውርዱ፡አብድንቲሆሙ፡ ስቢሮሙ፡ ቈያጺሆሙ፡=፡ ወሖሩ፡ ሐራ፡ወለቀዳማ
33 ዊ፡ሰበርዎ፡ቈያጾ፡ወለካልኡኒ፡ ዘተሰቅለ፡ ምስሌሁ፡፡=፡ ወሶበ፡ ሖሩ፡ኀበ፡እግዚእ፡
34 ኢየሱስ፡ወረከብዎ፡ከመ፡ሰለጠ፡መዊተ፡ ሞተ፡ ወኢሰበሩ፡ቈያጾ፡=፡ አሐ፡ አሐዱ፡ እ
35 ምሐራ፡ረገዞ፡ ገቦሁ፡ ዘየማን፡ በኲናት፡ወሶቤሃ፡ ወፅአ፡ደም፡ወማይ፡=፡ ወዘርእየ፡
ስምዐ፡ ኮነ፡ ወጽድቅ፡ ውእቱ፡ ስምዑ፡ ወውእቱ፡ የአምር፡ ከመ፡ ጽድቀ፡ ይነግር፡
36 ከመ፡ላንትሙኒ፡ትእመኑ፡፡=፡ ወዝኒ፡ዘኮነ፡ከመ፡ ይብጻሕ፡ ቃለ፡ መጽሐፍ፡ ዘይቤ፡
37 ዓጽሞ፡ ኢትስብሩ፡ እምኔሁ፡፡=፡ ወካዕበ፡ ካልእኒ፡ ይብል፡ መጽሐፍ፡ ሃለዎሙ፡
ይርአይዎ፡ ለዘ፡ ወግእዎ፡፡=፡

Et dixerunt, Ne ſcindamus neque laceremus: ſortiamur: *is* cui inciderit, obtineat eam: ut impleretur Scriptura dicens, Partiti ſunt veſtimenta mea ſibi, & ſortiti ſunt ſuper veſtem meam: & ſic fecerunt milites. 24 Et ſtabant apud crucem Domini Jeſu, mater ejus, & ſoror matris ejus, & Maria quæ Caláopa, & Maria Magdalene. 25 Et quum vidiſſet Dominus Jeſus matrem ejus, & diſcipulum ejus quem diligebat, ſtantem, & dixit matri ſuæ; Mulier, ecce filius tuus. 26 Et dixit diſcipulo ſuo; Ecce mater tua: & àb iſta hora recepit eam ille diſcipulus, & adduxit eam in domum eorum. 27 Et videns Dominus Jeſus, quòd conſummatum fuit totum; 28 ut perficeretur quod ſcriptum fuit, dixit; Sitivi. Et fuit ibi vas aceto plenum, & 29 impleverunt ſpongiam aceto, & circumpoſita fuit hyſſopo, & ligârunt *eam* ſuper arundinem: & levaverunt, & obtulerunt, & importârunt in os ejus. Et 30 quum guſtaviſſet Dominus Jeſus acetum, dixit; Conſummatum eſt: & inclinavit caput ſuum, & exivit ſpiritus ejus ſtatim. Et Judæi, quia paraſceue erat, dixe- 31 runt, Hæc corpora non manebunt ſuper cruces eorum ratione ſabbati: quia magnus dies *erat* illius ſabbati, interrogârunt Pilatum, ut demitterent corpora eorum, frangentes crura eorum. Et venerunt milites, & prioris fregerunt crura, 32 & alterius qui ſuſpenſus fuit cum eo. Et venerunt ad Dominum Jeſum, & vi- 33 derunt quòd plenè mortuus erat, & non fregerunt crura ejus. Sed unus mili- 34 tum fodit latus ejus dexterum cum lancea, & ſtatim exivit ſanguis & aqua. Et 35 qui vidit, teſtimonium perhibuit, & verum eſt teſtimonium ejus; & ille ſcit quòd veritatem dicit, ut vos credatis. Et hoc factum fuit, ut impleretur ſermo Scri- 36 pturæ dicentis; Os non confringetur ex eo. Et iterum alia dicit Scriptura, 37 Oportet eos ut videant eum quem transfixerunt.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

* سرهنکان آمدند * و ساق اولین را شکستند * وازان ان دیکر که با وی اویخته بود * 32
33
* چون پیش عیسی رسیدند * دیدند که پیشتر مرده بود * ساق او نشکستند * *لیکن 34
یکی از سرهنکان † بزوبین زیر بغل عیسی زد * خون و اب روان شد * * و انك دید کواهی 35
داد * وکواهی او راستست * و او می داند که راست کفت * تا شما نیز ایمان † بیاورید †
* بدینها که شدند * تا کتاب تمام شود نبوت که کفت درو استخوان 36
37
شکسته نشود * * وازان کتاب دیکر که کفت بنکرید بدانك طعنه زد

* *Satellites ergo venerunt, & crura primi fregerunt, & alterius illius qui cum eo ſuſpenſus erat.* 32 *Cùm autem ad Jeſum veniſſent, viderunt quòd prius mortuus eſſet, crus ejus igitur non fregerunt.* *Sed unus ex ſatellitibus haſtâ ſub axilla Jeſu percuſſit, unde ſanguis & aqua emanavit.* 34 *Et is qui vidit teſtimonium dedit, & teſtimonium ejus verum eſt: & ille ſcit quòd verum dicit, ut vos etiam fidem habeatis* 35 *His quæ facta ſunt, ut Scriptura impleatur:* Prophetia. *Quæ dicit; In eo os non frangetur.* 36 *Et rurſus illa Scriptura alia quæ dicit; Intuebimini in eum quem confodit.* 37

Poſt autē hæc rogavit Pilatum Joſeph *ille* ab Arimathæa, (*qui exiſtēs* diſcipulus
38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησε τὸν Πιλάτον ὁ (α) Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, (ὁ ὢν μαθητὴς
Jeſu, occultus autem propter metum Judæorum,) ut tolleret corpus
τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων,) ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τοῦ
Jeſu. Et permiſit Pilatus. Venit ergò & tulit corpus Jeſu. Ve-
39 (β) Ἰησοῦ. καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πιλάτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Ἦλ-
nit autem & Nicodemus (*ille veniens* ad Jeſum nocte primùm, ferens mixtu-
θε δὲ καὶ Νικόδημος (ὁ ἐλθὼν (γ) πρὸς τὸν Ἰησοῦν νυκτὸς τὸ πρῶτον,) φέρων μίγ-
ram myrrhæ & aloës, quaſi libras centum. Acceperunt ergò corpus Jeſu, &
40 μα σμύρνης καὶ ἀλόης, ὡσεὶ λίτρας ἑκατόν. Ἔλαβον οὖν τὸ (δ) σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ
ligaverunt illud linteis cum aromatibus, ſicut mos eſt Judæis ſe-
ἔδησαν αὐτὸ (ε) ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐν-
pelire. Erat autē in loco ubi crucifixus eſt, hortus, & in horto monu-
41 ταφιάζειν. Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ἐσταυρώθη, κῆπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖ-
mentū novum, in quo nondum quiſquam poſitus erat. Ibi ergò propter Paraſceuen
42 ον καινόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐτέθη. Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν
Judæorum, quia juxta erat monumentum, poſuerunt Jeſum.
τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν τὸν Ἰησοῦν.

CAP. XX. κ'.

At unâ *Sabbatorum* Maria Magdalene venit manè *tenebris adhuc*
1 ΤΗ͂ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων (α) Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωῒ σκοτίας ἔτι
exiſtentibus ad monumentum, & *videt* lapidem ſublatum *ex* monumento. *Currit*
2 οὔσης, εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ἠρμένον ἐκ τοῦ μνημείου. Τρέχει

ΙΗ' σι σε ι α σζ ι ση α σθ σια α α

ergò, & venit ad Simonem Petrum, & ad alium diſcipulū, quem diligebat Jeſus, &
οὖν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ
dicit illis; Tulerunt Dominum de monumento, & neſcimus ubi poſuerunt eum.
λέγει αὐτοῖς, Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.
Exiit ergò Petrus, & alius diſcipulus, & venerunt ad monumentum. Curre-
Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον. Ἔτρε- 3
bant autem duo ſimul, & alius diſcipulus præcucurrit citiùs Petro: & venit 4
χον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ, (β) καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς προέδραμε τάχιον τοῦ Πέτρου, καὶ ἦλθε
primus ad monumentum. Et *inclinatus* vidit poſita linteamina: non tamen
πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον. Καὶ παρακύψας βλέπει (γ) κείμενα τὰ ὀθόνια· οὐ μέντοι 5
introivit. Venit ergò Simon Petrus ſequens eum, & introivit in monu-
εἰσῆλθεν. Ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖ- 6
mentum: & *conſpicit* linteamina poſita, Et ſudarium, quod fuerat ſuper caput
ον· καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, Καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς 7
ejus, non cum linteaminibus poſitum, ſed *ſeorſim* involutum in unum locum.
αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον.
Tunc ergò introivit & ille *alius* diſcipulus *veniens* primus ad monumentum: & vi-
Τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον· καὶ εἶ- 8
dit, & credidit. Nondum enim ſciebant Scripturam, quia *oportet* eum *ex* mortuis re-
δε, καὶ ἐπίστευσεν. Οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γραφήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀ- 9
ſurgere. Abierunt ergò iterùm ad ſemetipſos diſcipuli. Maria autem ſtabat ad
ναστῆναι. Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί. Μαρία δὲ εἱστήκει (δ) πρὸς 10
monumentum plorans foris. Dum ergò fleret, inclinavit ſe in monumentum: 11
τὸ μνημεῖον κλαίουσα ἔξω. ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον·

MS. A. (α) Ἰωσὴφ ἀπὸ (β) Ἰησοῦ. ** ἦλθεν δὲ καὶ (γ) πρὸς αὐτὸν νυκτὸς (δ) σῶμα τοῦ Θεοῦ, (ε) ἐν ὀθονίοις Κεφ. κ'. MS. A. (α) Μαριὰμ (β) ὁ δὲ ἄλλος (γ) τὰ ὀθόνια κείμενα· οὐ (δ) πρὸς τῷ μνημείῳ κλαίουσα. ὡς

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܒܬܪ ܗܠܝܢ. ܝܘܣܦ ܗܘ ܕܡܢ ܪܡܬܐ ܫܐܠ ܡܢ ܦܝܠܛܘܣ. ܡܛܠ ܕܬܠܡܝܕܐ ܗܘܐ ܕܝܫܘܥ. 38
ܘܡܛܫܐ ܗܘܐ ܡܢ ܕܚܠܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܕܢܫܩܘܠ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ. ܘܐܦܣ ܦܝܠܛܘܣ.
ܘܐܬܐ ܘܫܩܠ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ. * ܘܐܬܐ ܐܦ ܢܝܩܕܡܘܣ. ܗܘ ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܡܢ ܩܕܝܡ ܠܘܬ ܝܫܘܥ 39
ܒܠܠܝܐ. ܘܐܝܬܝ ܥܡܗ ܡܘܫܚܬܐ ܕܡܘܪܐ ܘܕܥܠܘܝ ܐܝܟ ܡܐܐ ܠܝܛܪܝܢ. * ܘܫܩܠܘܗܝ 40
ܠܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ. ܘܟܪܟܘܗܝ ܒܟܬܢܐ ܘܒܗܪܘܡܐ. ܐܝܟ ܕܥܝܕܐ ܠܗܘܢ ܠܝܗܘܕܝܐ ܕܢܩܒܪܘܢ.
* ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܗܘ ܕܘܟܬܐ ܕܐܙܕܩܦ ܒܗ ܝܫܘܥ ܓܢܬܐ. ܘܒܗ ܒܓܢܬܐ ܩܒܪܐ ܚܕܬܐ 41
ܕܐܢܫ ܥܕܟܝܠ ܠܐ ܣܝܡ ܗܘܐ ܒܗ. * ܘܬܡܢ ܣܡܘܗܝ ܠܝܫܘܥ. ܡܛܠ ܕܫܒܬܐ ܥܐܠܐ 42
ܗܘܬ. ܘܡܛܠ ܕܩܪܝܒ ܗܘܐ ܩܒܪܐ. * ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܩܝܡܬܐ * [illegible] *
* ܩܦܠܐܘܢ. * ܟ * ܒܚܕ ܒܫܒܐ ܕܝܢ ܐܬܬ ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ ܒܨܦܪܐ ܥܕ ܚܫܘܟ 1
ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. ܘܚܙܬ ܠܟܐܦܐ ܕܫܩܝܠܐ ܡܢ ܩܒܪܐ. * ܘܪܗܛܬ ܘܐܬܬ ܠܘܬ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. 2
ܘܠܘܬ ܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܐܚܪܢܐ ܕܪܚܡ ܗܘܐ ܝܫܘܥ. ܘܐܡܪܐ ܠܗܘܢ. ܫܩܠܘܗܝ ܠܡܪܢ ܡܢ ܗܘ
ܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. ܘܠܐ ܝܕܥܐ ܐܢܐ ܐܝܟܐ ܣܡܘܗܝ. * ܘܢܦܩ ܫܡܥܘܢ ܘܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܐܚܪܢܐ. ܘܐܬܝܢ 3
ܗܘܘ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. * ܘܪܗܛܝܢ ܗܘܘ ܬܪܝܗܘܢ ܐܟܚܕܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܐ ܐܚܪܢܐ ܪܗܛ ܩܕܡ 4
ܠܫܡܥܘܢ. ܘܐܬܐ ܩܕܡܝܐ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. * ܘܐܕܝܩ ܚܙܐ ܟܬܢܐ ܟܕ ܣܝܡܝܢ. ܡܥܠܠ ܕܝܢ ܠܐ 5
ܥܠ. * ܐܬܐ ܕܝܢ ܫܡܥܘܢ ܒܬܪܗ ܘܥܠ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. ܘܚܙܐ ܟܬܢܐ ܟܕ ܣܝܡܝܢ. * ܘܣܘܕܪܐ 6 7
ܗܘ ܕܐܣܝܪ ܗܘܐ ܒܪܫܗ. ܠܐ ܥܡ ܟܬܢܐ. ܐܠܐ ܟܕ ܟܪܝܟ ܘܣܝܡ ܒܓܢܒ ܒܕܘܟܐ ܚܕܐ. * ܗܝܕܝܢ 8
ܥܠ ܐܦ ܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܕܐܬܐ ܩܕܡܝܐ ܠܒܝܬ ܩܒܘܪܐ. ܘܚܙܐ ܘܗܝܡܢ. * ܠܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܝܕܥܝܢ 9
ܗܘܘ ܡܢ ܟܬܒܐ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܩܘܡ ܡܢ ܡܝܬܐ. * ܘܐܙܠܘ ܗܢܘܢ ܬܠܡܝܕܐ ܬܘܒ 10
ܠܕܘܟܬܗܘܢ. * ܡܪܝܡ ܕܝܢ ܩܝܡܐ ܗܘܬ ܠܘܬ ܩܒܪܐ ܘܒܟܝܐ. ܘܟܕ ܒܟܝܐ ܐܕܝܩܬ ܒܩܒܪܐ. 11

Poſthæc Joſeph ille ex Rama efflagitavit à Pilato, (ſiquidem diſcipulus fuerat Jeſu, ſed occultus propter metum Judæorum) ut tolleret corpus Jeſu: & permiſit Pilatus: proinde venit, & ſuſtulit corpus Jeſu. 38 Venit autem & Nicodemus, (is qui pridem venerat ad Jeſum noctu,) & attulit ſecum condimenti myrrhæ & aloës quaſi centum libras. 39 Suſtulerunt itaque corpus Jeſu, & obvolverunt illud linteis & aromatibus, prout mos eſt Judæis ſepelire. 40 Erat autem eo in loco, in quo crucifixus erat Jeſus, hortus, & in ipſo horto monumentum novum, in quo nemo adhuc poſitus fuerat. 41 Ibique poſuerunt Jeſum, proptereà quòd ſabbatum intrabat, quódque propè eſſet monumentum. 42

Lectio matutina dominicæ Reſurrectionis. 48.

CAP. XX.

PRimo autem hebdomadis venit Maria Magdalena diluculò, quum adhuc tenebræ eſſent, ad monumentum; viditque lapidem ſublatum à ſepulchro. 1 Cucurrit ergò, & venit ad Simonem Petram, & ad illum alium diſcipulum quem amabat Jeſus, aitque illis; Suſtulerunt Dominum noſtrum ab illo monumento, & neſcio ubi poſuerint eum. 2 Exiit itaque Simon & ille diſcipulus alius, veneruntque ad monumentum. 3 Currebant autem duo illi ſimul: ſed ille diſcipulus curſu præceſſit Simonem, venitque prior ad monumentum. 4 Et proſpiciens vidit lintea poſita, introëundo autem non introivit. 5 Venit autem Simon poſt eum, & introiit in monumentum, conſpexitque lintea poſita. 6 Et ſudarium illud quo cinctum fuerat caput ejus, non cum linteis, ſed involutum, poſitumque ſeorſum in uno loco. 7 Tunc introivit etiam diſcipulus ille qui venerat prior ad ſepulchrum, viditque & credidit. 8 Nondum enim noverant ex Scripturis, eum reſurrecturum eſſe à mortuis. 9 Abierunt itaque illi diſcipuli iterum ad locum ſuum. 10 Maria autem ſtabat ad ſepulchrum, flebatque. Dum igitur fleret, proſpexit in ſepulchrum: 11

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

سي ونه فرود اوردن عيسي را از صليب * بعد ازان آمد يوسف كه از رامه بود * 38
واو مسيح را شاكرد شده بود * واز بيم يهوديان اشكارا نمي كرد * و پوشيده مي داشت *
از بيلاطوس خواست كه تن عيسي را بستاند * * ونيقوديموس نيز آمد * انك پيشتر ازين در 39
شب پيش عيسي آمده بود * آورد حنوط يعني كافور * و بويهاء خوش * وغاليه قدر صد
رطل * * وتن عيسي را بكفنهاء كتان در پيچيدند * و ببويهاء خوش چنانك عادت يهوديانست * 40
كه دفن كنند * * وانجا كه عيسي را بر دار كرده بودند * باغچه بود * ودران باغچه 41
كور نو كه هنوز كسي را دران جا ننهاده بودند * * عيسي را دران كور نهادند * سبب انك شب 42
شنبه درامده بود * وان كور نزديك بود چهل بر خاستن عيسي از كور
* ودر صباح روز يكشنبه * كه هنوز تاريك بود * مريم مجدلاني پيش كور آمد * وديد كه سنك از 1
كور برداشته شده بود * * دويد وپيش شمعون صفا آمد * وپيش آن شاكرد كه عيسي اورا 2

XXXIX. Demiſſio Jeſu de cruce.

Poſt hæc veniens Joſeph, qui de Ramah erat, (& ille Chriſto diſcipulus fuerat, præ metu autem Judæorum non patefecit, ſed celatum habuit) à Pilato petiit, ut corpus Jeſu caperet. 38 *Et Nicodemus etiam venit, qui antea noctu ad Jeſum venerat: attulitque conditurum, nempe camphoram, & odores bonos, & galiam, circiter centum pondo.* 39 *Et corpus Jeſu involucris linteis involverunt, & odoribus bonis, ſicut mos Judæorum eſt, ut ſepeliant.* 40 *Et eo loco quo Jeſum in crucem egerant hortus erat, & in illo horto ſepulchrum novum, in quo nondum quempiam poſuerant.* 41 *Jeſum ergo in illo ſepulchro poſuerunt, eò quòd nox Sabbathi intraverat, & illud ſepulchrum propinquum erat.* 42

XL. Surrectio Jeſu ex ſepulchro.

CAP. XX.

IN *matutino autem diei primi ſeptimanæ, cùm adhuc tenebroſum eſſet, Maria Magdalene ad ſepulchrum venit, & vidit quòd lapis à ſepulchro ſublatum eſſet.* 1 *Cucurrit igitur, & ad Simonem Cepham venit, et ad illū diſcipulū, quem Jeſus* 2

Verſio VULGATA LATINA.

38 Poſt hæc autem rogavit Pilatum Joſeph ab Arimathæa, (eò quod eſſet diſcipulus Jeſu,
occultus autem propter metum Judæorum) ut tolleret corpus Jeſu. Et permiſit Pi-
latus. Venit ergò, & tulit corpus Jeſu. Venit autē & Nicodemus, qui venerat ad Je-
39 ſum nocte primùm, ferens mixturam myrrhæ & aloës, quaſi libras centum. Accepe-
40 runt ergò corpus Jeſu, & ligaverunt illud linteis cum aromatibus, ſicut mos eſt Ju-
41 dæis ſepelire. Erat autem in loco, ubi crucifixus eſt, hortus: & in horto monumen-
42 tum novum, in quo nondum quiſquam poſitus erat. Ibi ergò propter Paraſceuen Judæorum, quia juxtà erat monumentum, poſuerunt Jeſum.

CAP. XX.

1 UNâ autem ſabbati, Maria Magdalene venit manè, cùm adhuc tenebræ eſſent, ad
2 monumentum: & vidit lapidem ſublatum à monumento. Cucurrit ergò, & venit
ad Simonem Petrum, & ad alium diſcipulum, quem amabat Jeſus & dicit illis: Tu-
lerunt Dñm de monumento, & neſcimus ubi poſuerunt eum. Exiit ergò Petrus, & 3
ille alius diſcipulus, & venerunt ad monumentū. Currebant autem duo ſimul, & ille 4
alius diſcipulus præcucurrit citiùs Petro, & venit primus ad monumentū. Et cùm ſe 5
inclinâſſet, vidit poſita linteamina, non tamen introivit. Venit ergò Simon Petrus 6
ſequens eum, & introivit in monumentum, & vidit linteamina poſita, Et ſudarium, 7
quod fuerat ſuper caput ejus, non cum linteaminibus poſitum, ſed ſeparatim involu-
tum in unum locum. Tunc ergò introivit & ille diſcipulus, qui venerat primus ad 8
monumentum: & vidit, & credidit: Nondum enim ſciebant Scripturam, quia 9
oportebat eum à mortuis reſurgere. Abierunt ergò iterùm diſcipuli ad ſemetipſos. 10
Maria autem ſtabat ad monumentum foris, plorans. Dum ergò fleret, inclinavit 11
ſe, & proſpexit in monumentum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

38 * ثم بعد هذا سال يوسف الذي من الرامة فيلاطس ان يحمل جسد يسوع * لانه كان تلميذا
39 ليسوع وكان يخفي ذلك لمخافة اليهود * فامر فيلاطس ان يعطاه، فجاء وحمل جسد يسوع * وجاء
نيقوديمس ايضا الذي كان جاء الى يسوع ليلا من قبل ومعه حنوط مر وصبر نحو مائة رطل *
40 41 * فاخذا جسد يسوع فلفاه في لفايف كتان وطيب كما عادة اليهود ان يكفنوا * وكان في المكان
42 الذي صلب فيه بستان وفي البستان قبر جديد لم يكن احد ترك فيه * فوضعا يسوع فيه
لان القبر كان قريبا اليهم ومن اجل انها كانت الجمعة التي لليهود •

1 • الفصل الثالث والاربعون * وفي احد السبوت جاءت مريم المجدلية سحرا الى القبر وكان
2 الغلس بعد، فرات الحجر قد دحرج عن القبر * فاسرعت وجاءت الى سمعان بطرس والى التلميذ
3 الاخر الذي كان يسوع يحبه فقالت لهما قد حملوا الرب من القبر ولا اعلم اين تركوه * فخرج
4 بطرس والتلميذ الاخر واقبلا الى القبر * وكانا مسرعين معا، فسبق التلميذ الاخر الصفا وجاء
5 6 اولا الى القبر مسرعا * وتطلع فنظر اللفايف موضوعة ولم يجسر ان يدخل * فجاء سمعان الصفا
7 ايضا تابعه ودخل الى القبر فراى اللفايف موضوعة * والمنديل الذي كان على راسه ليس مع
8 اللفايف لكنه ملفوف منفرد في جهة * فحينئذ دخل التلميذ الاخر الذي جاء في الاول الى القبر
9 10 فراى وامن * لانهما لم يكونا عرفا ما في الكتب انه يقوم من الاموات * فرجع التلميذان الى
11 موضعهما * ومريم واقفة عند القبر باكية * فبينما هي باكية تطلعت الى القبر •

Tum poſt hæc rogavit Joſeph, qui erat à 38
Rama, Pilatum ut tolleret corpus Jeſu:
quandoquidē erat diſcipul⁹ Jeſu, at diſſi-
mulabat id ob metū Judæorū. Præcepitq;
Pilatus ut concederetur ei. Venit ergò, & 39
tulit corp⁹ Jeſu. Et venit Nicodemus et-
iam, qui venerat ad Jeſū noctu antea,
ſecumq; tulit mixturā myrrhæ & aloës,
quaſi centū libras. Acceperunt ergò ambo 40
corpus Jeſu, & involverunt illud faſciis
lineis & aromate, ſicut mos eſt Judæorū
funerandi. Erat autē in loco quo crucifi- 41
xus fuit, hortus, & in horto monumentū
novū, in quo non fuerat quiſquā poſitus.
Et poſuerunt Jeſū in eo, quia monumentū 42
erat proximū ipſis, & quoniā erat para-
ſceue Judæorum.

Sectio quadrageſima tertia.

CAP. XX.

E*T in una ſabbathorum venit Maria* 1
Magdalene diluculò ad monumentum,
dum eſſent tenebræ adhuc: & vidit la-
pidem jam revolutū ab oſtio monumenti.
Properavit ergò, & venit ad Simonem 2
Petrū & ad diſcipulū alium quem Je-
ſus diligebat, dixitq; illis; Jam tulerunt
Dominum de monumento, & neſcio ubi
poſuerunt eū: Exiit igitur Petrus & di- 3
ſcipulus alius, & venerunt ad monumen-
tum. Currebantque ambo ſimul: at præ- 4
ceſſit diſcipulus alius Cepham, & venit
prior ad monumentum feſtinus. Et pro- 5
ſpexit ac vidit faſcias poſitas, & non au-
ſus eſt introire. Venit autem Simon Pe- 6
tra quoque ſequens illum, & introivit in
monumentum, & vidit faſcias poſitas.
Et ſudarium quod erat ſuper caput ejus, 7
non cum faſciis, ſed involutum ſepoſitum
in parte diſtincta. *Et tunc introivit di-* 8
ſcipulus alius qui venerat inprimis ad
monumentum: & vidit, atque credidit:
Neuter enim illorum noverat quod habe- 9
tur *in Scripturis, quòd* ſcilicet *ipſe ſur-*
recturus eſſet à mortuis: Reverſique 10
ſunt ambo diſcipuli ad locum ſuum. Ma- 11
ria autem manſit apud monumentum plo-
rans. Et dum ipſa ploraret, proſpexit ad
monumentum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

38 በእንተ:ስእለተ:ሥጋሁ:ለእግዚእነ::=፥ ወእምዝ: ሰአሉ: ለጲላጦስ:ዮሴ
ፍ: ዘእምአርማቴያስ: ወዝቱኒ: ረድኡ: ዘያፈቅሮ: እግዚእ: ኢየሱስ: ዘበኅቡእ:
ዘበእንተ: ፍርሀቶሙ:ለአይሁድ: ከመ: ይንሣእ:በድኖ: ለእግዚእ: ኢየሱስ:: ወአብሖ:
39 ጲላጦስ:ወሖረ:ወነሥአ:በድኖ::=፥ ወመጽአ:ኒቆዲሞስኒ:ዘሖረ:ኀቤሁ:ለእግዚእ:
ኢየሱስ:ቀዲሙ:ሌሊተ:ወአምጽአ:በዘቦቱ:ይቅብዕዎ:ሓውሠ:ከርቤ: ወዓልወ:ምእ
40 ተ:ልጥረ:=፥ ወነሥኡ:በድኖ:ለእግዚእ:ኢየሱስ: ወገንዘዎ: በመዋጥሕ: ዘሰንደና
41 ት:ምስለ:አፈው:በሕገ:አይሁድ:ከመ:ይገንዙ:ወይቀብርዎ::=፥ ወቦቱ:ህየ:ገነት:
ውስተ:ውእቱ: መካን:ኀበ:ሰቀልዎ: ወውስተ:ውእቱ:ገነት:ዝሓድስ:ሐዲስ:ዘኢልቦ:ዘ
42 ተቀብረ:ውስቴቱ:=፥ ወቀበርዎ: ህየ:ለእግዚእ: ኢየሱስ:እስመ:ተፍጻሚተ: ዓርበ
ት : ውእቱ : ለአይሁድ : ወቅሩብ : መቃብር ::=፥
1 ፔ ወበእሑድ:ሰንበት:መጽአት:ማርያም:መግደላዊት:በጽባሕ:ኀበ:መቃብር:እንዘ:ዓ
2 ደሁ:ጽልመት:ወረከበት:እብነ:እቱተ:እምውስተ:አፈ:መቃብር::=፥ ወሮጸት:ወበጽ
ሐት: ኀበ: ስምዖን:ጴጥሮስ: ወኀበ:ካልእ:ረድኡ:ዘያፈቅሮ:እግዚእ:ኢየሱስ:ወትቤ
3 ሎሙ:ነሥእዎ:ለእግዚእነ:እምውስተ:መቃብር: ወኢያአምር:ኀበ:ወደይዎ::=፥ ወ
4 ወፅኡ:ወሖሩ:ጴጥሮስ: ወካልእ:ረድኡ:ኀበ:መቃብር::=፥ ወእንዘ:ይረውጹ:ክልኤ
5 ሆሙ:ኅቡረ:በደሮ:ለጴጥሮስ:ዝኩ:ካልእ:ረድኡ:በጺሖ:ኀበ:መቃብር:=፥ ወሶበ:
6 ኃወጸ:ወርእየ:መዋጥሐ::ንቡረ:ወሰዩሙ:ወኢቦአ:ባሕቱ:=፥ ወተለዎ:ስምዖን:ጴጥ
7 ሮስ: ወበጽሐ:ወቦአ:ውስተ:መቃብር:ወረከበ:መዋጥሐ:ንቡረ:አሐደ:ገጸ:=፥ ወሰበነ
8 ኒ:ዘውስተ:ርእሱ:ባሕቲቱ:ጥብሉለ:ወአኮ:ምስለ:መዋጥሕ:=፥ ወእምዝ:ቦአ:ዝ
9 ኩኒ:ረድእ:ዘበደሮ:በጺሖ:ኀበ: መቃብር : ወርእየ: ወአምነ:=፥ እስመ:ዓዲ:ኢያእ
10 ምሩ:መጻሕፍተ:ከመ:ሀለዎ:ይትነሣእ:እምነ:ምዉታን::=፥ ወእምዝ:ሖሩ:ወአ
11 ተው: አርደኢሁ:=፥ ወማርያስ : ቆመት: ኀበ: መቃብር: አፍአ: ወትበኪ: ወእንዘ:
ትበኪ : ኃወጸት : ውስተ : መቃብር:=፥

De petendo corpus Domini noſtri. Et tunc rogavit Pilatum Joſeph Ari- 38
mathæenſis, (& hic fuit diſcipulus qui diligebat Dominum Jeſum, occultè. pro-
pter metum Judæorum) ut tolleret corpus Domini Jeſu, & permiſit eum Pilatus:
& venit, & ſuſtulit corpus ejus. Et venit Nicodemus qui venerat ad Dominum 39
Jeſum primò nocte, & attulit quâ condiret eum, mixturam myrrhæ & aloës, cen-
tum libras. Et acceperunt corpus Domini Jeſu, & involverunt illud in faſcia 40
lintea cum aromatibus, ſecundùm morem Judæorum, ſicut involvunt & condiunt.
Et fuit ibi hortus, in iſto loco ubi ſuſpenderunt eum, & in iſto horto monumen- 41
tum novum, in quo nemo ſepultus fuerat. Et ſepeliverunt ibi Dominum Jeſum, 42
quia finis paraſceues fuit Judæorum, & propè fuit ſepulchrum.

CAP. XX.

ET in primo Sabbati venit Maria Magdalene manè ad ſepulchrum, quum ad- 1
huc tenebræ eſſent; & invenit lapidem ablatum ab ore ſepulchri. Et cucurrit, 2
& venit ad Simonem Petrum, & ad alium diſcipulum quem amabat Dominus
Jeſus, & dixit iis; Suſtulerunt Dominum noſtrum à ſepulchro, & neſcio ubi proje-
cerunt eum. Et exierunt & venerunt Petrus & alius diſcipulus ejus ad ſepul- 3
chrum. Et currentibus ambobus ſimul, præcucurrit Petro ille alter diſcipulus 4
ejus, veniendo ad ſepulchrum. Et tunc introſpexit, & vidit faſciam manentem, 5
& poſitam: non introivit tamen. Et ſequutus eſt eum Simon Petrus, & venit, & 6
intravit in ſepulchrum, & invenit faſciam manentem ex uno latere: Et ſudari- 7
um quod *fuerat* ſuper caput ejus ſeorſum involutum, & non cum faſcia. Et tunc 8
intravit ille diſcipulus qui præcucurrit ei veniendo ad ſepulchrum, & vidit, &
credidit. Quia adhuc non noverant Scripturas, *viz.* quòd reſurrecturus erat à 9
mortuis. Et tunc iverunt, & venerunt diſcipuli ejus. Et Maria ſtetit ad ſepul- 10
chrum foris, & flebat: & flens proſpexit in ſepulchrum. 11

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

دوست مي داشت * و بديشان كفت كه خداوند مارا از كور ستدند * و نمي دانم كجا† بردند *
3 * شمعون و آن شاكرد ديكر بدر آمدند * و مي دويدند * وشاكرد † زودتر از شمعون بكور
5 6 رسيد * ديد كفنها جدا نهاده * دراندرون [نه] رفت * شمعون در دنبال او آمد [وبكور درامد] وديد
7 8 كفن [نهاده] * ودولبند پيچيك * وجدا نهاده * اول شاكرد بكور رفت * ديد و ايمان آورد *
9 10 * وهنوز كتابها نمي دانستند كه از ميان مردكان بر خيزد * وباز شاكردان بجاي خود رفتند *
11 * ومريم پيش كور ايستاده بود مي كريست * بكور نكه كرد *

diligebat, & illis dixit; Dominum
quidem noſtrum è ſepulchro ſumpſe-
runt, & neſcio quò tulerunt. Simeon 3
itaque & ille diſcipulus alius exi-
verunt, Et currebant: diſcipulus au- 4
tem ille prior Simeone ad ſepulchrū
acceſſit. Vbi vidit involucra ſeorſim 5
poſita, ſed non ingreſſus eſt. Protinus 6
Simeon à tergo ejus venit, & in ſe-
pulchrum ingreſſus eſt, & vidit in-
volucrum poſitum; Strophiolū autem 7
involutum & ſeorſum poſitum. Tunc 8
prior diſcipulus in ſepulchrū ingreſ-
ſus vidit, & fidem habuit. Adhuc 9
enim Scripturas non noverant, quòd
de mortuis ſurrecturus erat Rurſus 10
itaq; diſcipuli ad locū ſuū abierunt.
Maria autem ad ſepulchrum ſtabat, 11
& flebat: & in ſepulchrū inſpexit,

Et vidit duos angelos in albis, ſedentes, unum ad caput, &
12 Καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς, καθεζομένους, ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ
unum ad pedes, ubi poſitum fuerat corpus Jeſu. Et di-
13 ἕνα πρὸς τοῖς ποσὶν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ λέγου- σιβ ι
cunt ei illi; Mulier, quid ploras? Dicit eis; Quia tulerunt Domi-
σιν αὐτῇ ἐκεῖνοι, Γύναι, τί κλαίεις; λέγει αὐτοῖς, Ὅτι ἦραν τὸν Κύρι-
num meum: & neſcio ubi poſuerunt eum. Et hæc *locuta*, converſa eſt in
14 ὅν μου· καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν (ε) αὐτόν. Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἐστράφη εἰς
ea quæ retrò, & vidit Jeſum ſtantem: & non ſciebat quia Jeſus eſt.
τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα· καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι (ζ) ὁ Ἰησοῦς ἐστι.
Dicit ei Jeſus; Mulier, quid ploras? quem quæris? Illa exiſtimans quia
15 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; ἐκείνη δοκοῦσα ὅτι
hortulanus *eſt*, dicit ei; Domine, ſi tu ſuſtuliſti eum, dicito mihi ubi e-
ὁ κηπουρός ἐστι, λέγει αὐτῷ, Κύριε, εἰ σὺ ἐβάστασας αὐτὸν, εἰπέ μοι ποῦ (η) αὐ-
um poſuiſti, & ego eum tollam. Dicit ei Jeſus; Maria. Converſa
16 τὸν ἔθηκας, κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Μαρία. Στραφεῖσα
illa dicit ei; Rabboni, (quod dicitur, Magiſter.) Dicit ei Je-
17 ἐκείνη λέγει αὐτῷ, Ῥαββουνὶ, (ὃ λέγεται, Διδάσκαλε.) Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
ſus; Ne me *tange*: (nondùm enim aſcendi ad Patrem meum.) vade
σοῦς, Μή μου ἅπτου· (οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου.) (θ) πορεύου
autem ad fratres meos, & dic eis; Aſcendo ad Patrem
δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς, Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα
meum & Patrem veſtrum, & Deum meum & Deum veſtrum. Venit Maria Mag-
μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεόν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν. Ἔρχεται Μαρία ἡ Μαγ- 18
dalene annuntians diſcipulis; Quia *vidit* Dominum, & hæc
δαληνὴ (ι) ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς, Ὅτι ἑώρακε τὸν Κύριον, καὶ ταῦτα σιγ θ
dixit *ei*. *Exiſtente* ergò *veſpere* die illo unâ Sabbatorum,
εἶπεν αὐτῇ. Οὔσης οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ (κ) τῶν σαββάτων, 19
& *foribus clauſis*, ubi erant diſcipuli congregati propter
καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ (λ) μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν
metum Judæorum, venit Jeſus, & ſtetit in *medium*, & *dicit* eis;
φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς,
Pax vobis. Et hoc *dicens*, oſtendit eis manus & la-
Εἰρήνη ὑμῖν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, (μ) ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευ- 20
tus *ſuum*. Gaviſi ſunt ergò diſcipuli *videntes Dominum*. Dixit ergò
ρὰν (ν) αὐτοῦ. ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. Εἶπεν οὖν 21 σιδ ι
eis *Jeſus* iterum, Pax vobis: ſicut miſit me Pater, & ego
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν, Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατὴρ, κἀγὼ
mitto vos. *Et* hoc *dicens*, inſufflavit, & *dicit* eis; Accipite Spiri-
πέμπω ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐνεφύσησε, καὶ λέγει αὐτοῖς, Λάβετε Πνεῦ- 22 σιε ζ
tum ſanctum: Quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis:
μα ἅγιον· (ξ) Ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, (ο) ἀφίενται αὐτοῖς· (π) ἄν 23
quorum retinueritis, retenta ſunt.
τινων κρατῆτε, κεκράτηνται.

---

* MS. A. (ε) αὐτόν. Ταῦτα (ζ) Ἰησοῦς (η) ἔθηκας αὐτὸν, (θ) πορεύου πρὸς (ι) ἀγγέλλουσα (κ) σαββάτων, (λ) μαθηταὶ διὰ τὸν (μ) ἔδειξεν καὶ τὰς (ν) αὐτοῖς. (ξ) Ἐὰν (ο) ἀφίενται (π) ἐὰν

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܘܚܙܬ ܬܪܝܢ ܡܠܐܟܝܢ ܒܚܘܪܐ ܕܝܬܒܝܢ ܚܕ ܡܢ ܐܣܕܘܗܝ ܘܚܕ ܡܢ ܪܓܠܘܗܝ. ܐܝܟܐ 12
ܕܣܝܡ ܗܘܐ ܦܓܪܗ ܕܝܫܘܥ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܢܬܬܐ . ܡܢܐ ܒܟܝܐ ܐܢܬܝ. ܐܡܪܐ 13
ܠܗܘܢ . ܕܫܩܠܘܗܝ ܠܡܪܝ. ܘܠܐ ܝܕܥܐ ܐܢܐ ܐܝܟܐ ܣܡܘܗܝ. * ܗܕܐ ܐܡܪܬ ܘܐܬܦܢܝܬ 14
ܠܒܣܬܪܗ . ܘܚܙܬ ܠܝܫܘܥ ܕܩܐܡ. ܘܠܐ ܝܕܥܐ ܗܘܬ ܕܝܫܘܥ ܗܘ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. 15
ܐܢܬܬܐ ܡܢܐ ܒܟܝܐ ܐܢܬܝ . ܘܠܡܢ ܒܥܝܐ ܐܢܬܝ. ܗܝ ܕܝܢ ܣܒܪܐ ܕܓܢܢܐ ܗܘ. ܘܐܡܪܐ
ܠܗ . ܡܪܝ ܐܢ ܐܢܬ ܫܩܠܬܝܗܝ . ܐܡܪ ܠܝ ܐܝܟܐ ܣܡܬܝܗܝ ܐܙܠ ܐܫܩܠܝܘܗܝ.
* ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܡܪܝܡ . ܘܐܬܦܢܝܬ ܘܐܡܪܐ ܠܗ ܥܒܪܐܝܬ ܪܒܘܠܝ ܕܡܬܐܡܪ 16
ܡܠܦܢܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܠܐ ܬܬܩܪܒܝܢ ܠܝ. ܠܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܣܠܩܬ ܠܘܬ ܐܒܝ. ܙܠܝ 17
ܕܝܢ ܠܘܬ ܐܚܝ ܘܐܡܪܝ ܠܗܘܢ. ܣܠܩ ܐܢܐ ܠܘܬ ܐܒܝ ܘܐܒܘܟܘܢ. ܘܐܠܗܝ ܘܐܠܗܟܘܢ.
* ܘܐܬܬ ܡܪܝܡ ܡܓܕܠܝܬܐ . ܘܣܒܪܬ ܠܬܠܡܝܕܐ ܕܚܙܬ ܠܡܪܢ. ܘܗܠܝܢ ܐܡܪ ܠܗ. 18

Viditque duos angelos in albis ſedentes, unum à cervicali, & alterum à pedibus ejus, ubi poſitum fuerat corpus Jeſu: 12 Et dicunt ei; Mulier, quid ploras? Dixit eis, Quia ſuſtulerunt Dominum meum, nec ſcio ubi poſuerint eum. 13 Hæc dixit, & converſa eſt retrorſùm, viditque Jeſum ſtantem: nec ſciebat Jeſum eſſe. 14 Dixit ei Jeſus; Mulier, quid ploras? & quem quæris? Illa verò putabat hortulanum eſſe, & dixit ei; Domine mi, ſi tu ſuſtuliſti eum, dic mihi ubi eum poſueris: proficiſcar eum ſublatura. 15 Dixit ei Jeſus; Maria: & converſa eſt, ac dixit ei Hebraicè, Raboni; quod dicitur, Magiſter. 16 Dicit ei Jeſus; Ne me tetigeris, nondum enim aſcendi ad Patrem meum: ſed proficiſcere ad fratres meos, & dicito eis, Aſcendo ad Patrem meum, & Patrem veſtrum, & Deum meum, & Deum veſtrum. 17 Tunc venit Maria Magdalena, & evangelizavit diſcipulis ſe vidiſſe Dominum noſtrum, eaque ſibi dixiſſe. 18

* ܩܪܝܢܐ ܕܪܡܫܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܚܕܬܐ * ܡܛ *

Lectio veſpertina dominicæ novæ. 49.

* ܟܕ ܗܘܐ ܕܝܢ ܪܡܫܐ ܕܝܘܡܐ ܗܘ ܕܚܕ ܒܫܒܐ . ܘܬܪܥܐ ܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܕܐܝܬܝܗܘܢ 19
ܗܘܘ ܬܠܡܝܕܐ . ܡܛܠ ܕܚܠܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ . ܐܬܐ ܝܫܘܥ ܩܡ ܒܝܢܬܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ. * ܗܕܐ ܐܡܪ . ܘܚܘܝ ܐܢܘܢ ܐܝܕܘܗܝ ܘܣܛܪܗ. ܘܚܕܝܘ ܬܠܡܝܕܐ ܕܚܙܘ 20
ܠܡܪܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܬܘܒ ܝܫܘܥ. ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܕܫܕܪܢܝ ܐܒܝ ܐܦ ܐܢܐ ܡܫܕܪ 21
ܐܢܐ ܠܟܘܢ. * ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ . ܢܦܚ ܒܗܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܩܒܠܘ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. 22
* ܐܢ ܬܫܒܩܘܢ ܚܛܗܐ ܠܐܢܫ ܢܫܬܒܩܘܢ ܠܗ. ܘܐܢ ܬܐܚܕܘܢ ܕܐܢܫ ܐܚܝܕܝܢ. 23

Quum autem eſſet veſpera diei illius primi hebdomadis, & januæ eſſent clauſæ ubi erant diſcipuli propter metum Judæorum, venit Jeſus, ſtetitque inter eos, & dixit eis; Pax vobiſcum. 19 Hoc dixit, & oſtendit eis manus ſuas & latus ſuum. Gaviſi ſunt itaque diſcipuli quum viderunt Dominum noſtrum. 20 Dixit autem eis Jeſus; Pax vobiſcum: ſicut miſit me Pater meus, & ego mitto vos. 21 Quumque hæc dixiſſet, inſufflavit in eos, & dixit eis; Accipite Spiritum ſanctitatis. 22 Si remiſeritis peccata cuiquam, remittentur ei: ſin alicujus retinueritis, erunt retenta. 23

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 * ديد دو فرشته † به پوشش سپيد نشسته * يكي پيش دولبند * ويكي پيش پاي
13 انجا كه تن عيسي نهاده بودند * * فرشتكان بدو كفتند * اي زن چرا مي كريي *
14 كفت كه خداوند † مرا ازينجا بر كرفته اند * ونمي دانم كجا نهاده اند * * اين
را كفت ودر پس خود التفات كرد عيسي را † ايستاده ديد * وندانست كه عيسي
15 است * * عيسي بدو كفت عورت چرا مي كريي * وكرا مي جويي * مريم پنداشت كه
باغبانست * بدو كفت خداوند اكر تو اورا ستدي بمن بكوي * دركجا نهادي تا بروم
16 واورا بستانم * * عيسي بدو كفت * مريم مريم باز كرديد * وبعبري بدو كفت رابي *
17 كه تفسيرش باشد معلم * * عيسي بدو كفت * نزديك من ميا * سبب انك هنوز پيش پدرم
بالا نرفتم * اكنون پيش برادرانم برو * وبديشان بكوي * كه بالا مي روم پيش
18 پدرم * وپدر شما * وخداي من وخداي شما * * واز انجا مريم مجدلاني † آمد وشاكردانرا
مجك داد * وخداوند مارا ديد * واين سپارشهارا بدو كفت

Vidit duos Angelos in veſtitu albo ſedentes, unum ad ſtrophiolum, & alterum ad pedes, quo loco corpus Jeſu poſuerant. 12 *Angeli ei dixerunt; O mulier, quare fles? Quia, inquit, Dominum meum hinc ſuſtulerunt, & neſcio quò poſuerunt.* 13 *Hoc dixit & retrorſum converſa, Jeſum ſtantem vidit, & neſciebat quòd Jeſus eſſet.* 14 *Jeſus ei dixit; Mulier, quare fles? & quem quæris? Maria putans hortulanum eſſe, ei dixit; Domine, ſi tu eum cepiſti, mihi dic, quo loco poſueris, ut eam, & eum capiam.* 15 *Jeſus ei dixit, Maria: Maria retro converſa eſt, & Hebraicè ei dixit, Rabi, cujus interpretatio eſt, Præceptor.* 16 *Jeſus ei dixit; Prope me ne veni, propterea quòd nondum ad Patrem meum aſcendi: Nunc ad fratres meos abi, & illis dicito, quòd aſcendo ad Patrem meum & Patrem veſtrum, & Deum meum & Deum veſtrum.* 17 *Illinc igitur Maria Magdalene venit, & Diſcipulis annuntiavit, & quod Dominum noſtrum vidiſſet, & hæc mandata ei dixiſſet.* 18

Verſio VULGATA LATINA.

12 Et vidit duos angelos in albis, ſedentes: unum ad caput, & unum ad pedes, ubi
13 poſitum fuerat corpus Jeſu. Dicunt ei illi; Mulier, quid ploras? Dicit eis;
14 Quia tulerunt Dominum meum; & neſcio ubi poſuerunt eum. Hæc cùm dixiſſet, converſa eſt retrorſùm, & vidit Jeſum ſtantem: & non ſciebat quia Jeſus
15 eſt. Dicit ei Jeſus; Mulier, quid ploras? quem quæris? Illa exiſtimans quia hortulanus eſſet, dicit ei; Domine, ſi tu ſuſtuliſti eum, dicito mihi ubi poſuiſti
16 eum; & ego eum tollam. Dicit ei Jeſus; Maria. Converſa illa, dicit ei; Rabboni,
17 (quod dicitur, Magiſter.) Dicit ei Jeſus; Noli me tangere, nondum enim aſcendi ad Patrem meum: vade autem ad fratres meos, & dic eis; Aſcendo ad Patrem meum, & Patrem veſtrum; Deum meum, & Deum veſtrum. Venit Maria 18
Magdalene annuntians diſcipulis; Quia vidi Dominum, & hæc dixit mihi. Cùm 19
ergò ſerò eſſet die illo, unâ ſabbatorum, & fores eſſent clauſæ, ubi erant diſcipuli congregati propter metum Judæorum: venit Jeſus, & ſtetit in medio, &
dixit eis; Pax vobis. Et cùm hoc dixiſſet, oſtendit eis manus, & latus. Gaviſi 20
ſunt ergò diſcipuli, viſo Domino. Dixit ergò eis iterùm; Pax vobis. Sicut 21
miſit me Pater, & ego mitto vos. Hæc cùm dixiſſet, inſufflavit: & dixit 22
eis; Accipite Spiritum ſanctum: Quorum remiſeritis peccata, remittuntur 23
eis: & quorum retinueritis, retenta ſunt.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * فَأَبْصَرَتْ مَلَكَيْنِ جَالِسَيْنِ فِي لِبَاسٍ أَبْيَضَ * وَاحِدٌ عِنْدَ ٱلرَّأْسِ وَآخَرُ عِنْدَ ٱلرِّجْلَيْنِ حَيْثُ كَانَ
13 جَسَدُ يَسُوعَ مَوْضُوعًا * فَقَالَا لَهَا يَا ٱمْرَأَةُ مَا بَالُكِ تَبْكِينَ * فَقَالَتْ لَهُمَا إِنَّهُمْ حَمَلُوا سَيِّدِي وَلَا
14 15 أَعْلَمُ أَيْنَ تَرَكُوهُ * قَالَتْ هٰذَا وَٱلْتَفَتَتْ إِلَى وَرَائِهَا فَرَأَتْ يَسُوعَ وَاقِفًا وَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّهُ يَسُوعُ * فَقَالَ
لَهَا يَسُوعُ يَا ٱمْرَأَةُ لِمَاذَا تَبْكِينَ وَلِمَنْ تَطْلُبِينَ فَظَنَّتْ هِيَ أَنَّهُ حَارِسُ ٱلْبُسْتَانِ * فَقَالَتْ لَهُ يَا سَيِّدُ
16 إِنْ كُنْتَ حَمَلْتَهُ فَأَعْلِمْنِي أَيْنَ تَرَكْتَهُ وَأَنَا آخُذُهُ * فَقَالَ لَهَا يَسُوعُ يَا مَرْيَمُ * فَٱلْتَفَتَتْ هِيَ وَقَالَتْ
17 لَهُ بِٱلْعِبْرَانِيَّةِ رَبِّي ٱلَّذِي هُوَ يَا مُعَلِّمُ * قَالَ لَهَا يَسُوعُ لَا تَلْمُسِينِي لِأَنِّي لَمْ أَصْعَدْ بَعْدُ إِلَى أَبِي .
ٱمْضِي إِلَى إِخْوَتِي وَقُولِي لَهُمْ أَنِّي صَاعِدًا إِلَى أَبِي ٱلَّذِي هُوَ أَبُوكُمْ وَإِلٰهِي ٱلَّذِي هُوَ إِلٰهُكُمْ .
18 * فَجَاءَتْ مَرْيَمُ ٱلْمَجْدَلِيَّةُ فَأَعْلَمَتِ ٱلتَّلَامِيذَ أَنَّهَا قَدْ رَأَتِ ٱلرَّبَّ وَأَنَّهُ قَالَ لَهَا هٰذَا .

. ٱلْفَصْلُ ٱلرَّابِعُ وَٱلْأَرْبَعُونَ .

19 * فَلَمَّا كَانَ عَشِيَّةُ ذٰلِكَ ٱلْيَوْمِ ٱلَّذِي هُوَ أَحَدُ ٱلسُّبُوتِ وَٱلْأَبْوَابُ مُغْلَقَةٌ حَيْثُ كَانَ ٱلتَّلَامِيذُ
20 مُجْتَمِعِينَ مِنْ أَجْلِ خَوْفِ ٱلْيَهُودِ * جَاءَ يَسُوعُ وَوَقَفَ فِي وَسَطِهِمْ وَقَالَ لَهُمُ ٱلسَّلَامُ لَكُمْ * فَلَمَّا قَالَ
21 هٰذَا أَرَاهُمْ يَدَيْهِ وَجَنْبَهُ * فَفَرِحَ ٱلتَّلَامِيذُ لَمَّا رَأَوُا ٱلرَّبَّ * فَقَالَ لَهُمْ أَيْضًا يَسُوعُ ٱلسَّلَامُ لَكُمْ . كَمَا
22 أَرْسَلَنِي أَبِي كَذٰلِكَ أَنَا أَيْضًا أُرْسِلُكُمْ * فَلَمَّا قَالَ هٰذَا نَفَخَ فِي وُجُوهِهِمْ وَقَالَ لَهُمُ ٱقْبَلُوا رُوحَ
23 ٱلْقُدُسِ * مَنْ غَفَرْتُمْ لَهُ خَطَايَاهُ غُفِرَتْ وَمَنْ أَمْسَكْتُمُوهَا عَلَيْهِ مُسِكَتْ .

Et vidit duos angelos ſedentes in veſtitu albo, unum ad caput & alterum ad pedes, ubi fuerat corpus Jeſu poſitum. 12 *Et dixerunt ei; Mulier, cur ploras? Ait illis; Quia tulerunt Dominum meum, & neſcio ubi poſuerunt eum.* 13 *Dixit hoc, & converſa eſt retro ſe, viditque Jeſum ſtantem; nec ſciebat quòd eſſet Jeſus.* 14 *Ait illi Jeſus; O mulier, cur ploras? & quem quæris? Exiſtimavit autem ipſa quòd eſſet cuſtos horti, & dixit ei; Domine, ſi abſtuliſti eum, indica mihi ubi poſuiſti eum, & ego accipiam illum.* 15 *Dixit ei Jeſus; O Maria. Et converſa eſt ipſa, dixitque ei Hebraicè; Rabi, quod eſt, O præceptor.* 16 *Ait illi Jeſus; Ne me tangas, quia non aſcendi adhuc ad Patrem meum: vade ad fratres meos, & dic eis, quòd aſcenſurus ſum ad Patrem meum qui eſt Pater veſter, & Deum meum, qui eſt Deus veſter.* 17 *Itaque venit Maria Magdalene, & notum fecit diſcipulis ſe jam vidiſſe Dominum, eúmque dixiſſe ſibi talia.* 18

Sectio quadrageſima quarta.

Cùm verò eſſet ſerò illius diei, qui erat una ſabbathorum, & fores clauſæ, ubi erant diſcipuli congregati propter metum Judæorum, venit Jeſus, & ſtetit in medio eorum, & dixit eis; Pax vobis. 19 *Et quum dixiſſet hoc, oſtendit eis manus ſuas & latus ſuum.* 20 *Gaviſi ſunt ergò diſcipuli, quando viderunt Dominum.* *Et ait illis iterum Jeſus; Pax vobis: ſicut miſit me Pater meus, ita ego etiam mitto vos.* 21 *Et cùm dixiſſet hoc, inſufflavit in facies eorum, & dixit eis; Accipite Spiritum ſanctum.* 22 *Cui remiſeritis peccata, remiſſa ſunt: & in quem retinueritis ea, retenta ſunt.* 23

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወርእየት፡ ክልኤተ፡ መላእክተ፡ ብሩሃነ፡ በጸዐድው፡ አልባስ፡ ወይነብሩ፡ አሐዱ፡
13 ትርኣሰ፡ ወአሐዱ፡ ትርጋፀ፡ ኀበ፡ ነበረ፡ በድኑ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡=፡ ወይቤል
ዋ፡ እሙንቱ፡ ምንተ፡ ትበኪዩ፡ ብእሲቶ፡ ወመነ፡ ተኀሥሢ፡ ወትቤሎሙ፡ እስመ፡ ነሠ
14 እዎ፡ ለእግዚእየ፡ ወኢያእምር፡ ኀበ፡ ወሰድዎ፡፡=፡ ወዘንተ፡ ብሂላ፡ ተመይጠት፡
ድኅሬሃ፡ ወርእየቶ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ እንዘ፡ ይቀውም፡ ወኢያእመረት፡ ከመ፡
15 እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ውእቱ፡፡=፡ ወይቤላ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ብእሲቶ፡ ምንተ፡ ያበ
ኪየኪ፡ ወምንተ፡ ተኀሥሢ፡፡ ወመሰላ፡ ሳቲሰ፡ ዓቃቤ፡ ገነት፡ ውእቱ፡ ወትቤሎ፡
እግዚእየ፡ እመኑ፡ አንተ፡ ነሣእኮ፡ ለእግዚእየ፡ ንግረኒ፡ ኀበ፡ ወሰድኮ፡ ወአነ፡ እን
16 ሥኦ፡ ኀቤየ፡፡=፡ ወይቤላ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ማርያ፡ ወተመይጠት፡ ወትቤሎ፡
17 በነገረ፡ ዕብራይስጥ፡ ረቦኒ፡ ዘሊቅ፡ ብሂል፡ ውእቱ፡=፡ ወይቤላ፡ እግዚእ፡ ኢየ
ሱስ፡ ኢትልክፍኒ፡ እስመ፡ ዓዲ፡ ኢዐረገ፡ ኀበ፡ አቡየ፡ ወሑሪ፡ ባሕቱ፡ ኀበ፡
አኀዊየ፡ ወበልዎሙ፡ አዓርግ፡ ኀበ፡ አቡየ፡ ወአቡክሙ፡ ወአምላኪየ፡ ወአም
18 ላክክሙ፡=፡ ወሖረት፡ ማርያ፡ መግደላዊት፡ ወትቤሎሙ፡ ለአርዳኢሁ፡ ርኢክ
19 ዎ፡ ለእግዚእነ፡ ወዜነወት፡ ዘንተ፡ ከመ፡ ይቤላ፡፡=፡ ወመሲዮ፡ ይእተ፡ ዕለተ፡
በእሑድ፡ ሰንበት፡ ወእንዘ፡ ዕጹው፡ ኆኀት፡ ኀበ፡ ሀለዉ፡ አርዳኢሁ፡ ጉቡአነ፡ በ
እንተ፡ ፍርሀቶሙ፡ ለአይሁድ፡፡ ወመጽአ፡ እግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወቆመ፡ ማእከሎሙ፡
20 ወይቤሎሙ፡ ሰላም፡ ለክሙ፡፡=፡ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ አርአዮሙ፡ እደዊሁ፡ ወገቦሁ፡
21 ወተፈሥሑ፡ አርዳኢሁ፡ ሶበ፡ ርእይዎ፡ ለእግዚእነ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ ካዕበ፡ እግዚ
22 እነ፡ሰላም፡ ለክሙ፡ በከመ፡ ፈነወኒ፡ አብ፡ አነሂ፡ ከማሁ፡ እፌንወክሙ፡፡=፡ ወዘንተ፡
23 ብሂሎ፡ነፍኀ፡ላዕሌሆሙ፡ ወይቤሎሙ፡ ንሥኡ፡ መንፈሰ፡ ቅዱሰ፡፡=፡ ወለእለ፡ኀደግ
ሙ፡ኃጢአተ፡ይትኀደግ፡ሎሙ፡፡ወለእለ፡ኢኀደግሙ፡ኢይትኀደግ፡ሎሙ፡፡=፡

Et vidit duos angelos ſplendidos in candidis veſtimentis, & ſedebant, unus ad 12
caput, & unus ad pedes, ubi manſerat corpus Domini Jeſu. Et dixerunt ei illi, 13
Quid fles mulier? & quem quæris? & dixit iis, Quia ſuſtulerunt Dominum meum, & neſcio quò adduxerunt eum. Et hoc quum dixiſſet, converſa eſt retror- 14
ſum, & vidit Dominum Jeſum ſtantem, & neſcivit quòd Dominus Jeſus fuit.
Et dixit ei Dominus Jeſus; Mulier, quid fles igitur? & quem quæris? & vide- 15
batur ei *quaſi* hortulanus fuiſſet: & dixit ei; Domine mi, ſi tu ſuſtuliſti Dominum
meum, dic mihi quò attuliſti eum? & ego accipiam eum ad me. Et dixit ei 16
Dominus Jeſus, Maria: & converſa eſt, & dixit illi in lingua Hebraica; Raboni,
quod Magiſter dicendum eſt. Et dixit ei Dominus Jeſus, Ne tangas me, quia 17
adhuc non aſcendi ad Patrem meum: ſed proficiſcere ad fratres meos, & dic
iis; Aſcendo ad Patrem meum, & Patrem veſtrum, & Deum meum, & Deum
veſtrum. Et venit Maria Magdalene, & dixit diſcipulis ejus; Vidi Dominum 18
noſtrum: & nuntiavit hoc quod dixerat ei. Et veſperâ hujus diei primo ſabba- 19
ti, & quum clauſæ eſſent fores, ubi fuerant diſcipuli ejus coacti, propter metum Judæorum, tunc venit Dominus Jeſus, & ſtetit medio illorum, & dixit iis; Pax
vobis. Et hoc quum dixiſſet, oſtendit iis manus ejus & latus ejus: & gaviſi 20
ſunt diſcipuli ejus, quando viderant Dominum noſtrum. Et dixit iis iterum 21
Dominus noſter, Pax vobis: ſicut miſit me Pater, ego etiam ita mitto vos. Et 22
quum hoc dixiſſet, flavit ſuper eos, & dixit iis; Accipite Spiritum ſanctum. Et 23
quibus remiſeritis peccatum, remittetur iis: & quibus non remiſeritis, non
remittetur iis.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل يك پيدا كردن مسيح خودرا درميان حواريون

19 * وچون شب هنكام شد روز يكشنبه * حواريون درخانهٔ رفته بودند * و از بيم يهوديان
دررا بسته * ناكاه عيسي را درميان خود ايستاده ديدند * و بديشان كفت سلام بر شما
20 * اين را بكفت * و زخم دست * وپاي * وبغل را بديشان نمود * شاكردان شاد شدند * كه
21 خداوند ما را ديدند * عيسي باز بديشان كفت سلام بر شما * انچنانك پدرم مرا فرستاد * من نيز
22 23 شمارا مي فرستم * وچون اين سخن كفت درايشان دميد * وكفت روح القدس را بپذيريد * كه اكر
كسي را كناهها عفو كنيد * كناهها او ستروه شود * و اكر كسي را ببنديد * بسته كردد *

XLI. Revelat ſe Chriſtus inter Apoſtolos.

Cùm autem veſpera eſſet, die primâ ſeptimanæ, Apoſtoli in domum iverant, & præ metu Judæorum portam clauſerant: ſubitò Jeſum in medio ipſorum ſtantem viderunt, & eis dixit; Pax ſuper vos. 19 *Hoc dixit, & vulnera manuum, & pedum, & axillæ, illis oſtendit: Diſcipuli* autem *gaviſi ſunt, cùm Dominum noſtrum viderent.* 20 *Jeſus rurſus illis dixit; Pax ſuper vos: ſicut Pater meus me miſit, ego etiã vos mitto.* 21 *Et cum hunc ſermonem dixiſſet, in eos flavit, & dixit; Spiritum ſanctum accipite.* 22 *Quòd ſi cuipiam peccata remiſeritis, peccata ejus deleta erunt: ſin verò quempiam ligaveritis, ligabitur.* 23

Thomas autem, unus ex duodecim, *dictus* Didymus, non erat cū eis quandò venit
24 Θωμᾶς δὲ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν σιϛ ι
Jesus. Dixerunt ergò ei alii discipuli; Vidimus Dominum. Ille autē
25 ὁ Ἰησοῦς. Ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ, Ἑωράκαμεν τὸν Κύριον. ὁ δὲ
dixit eis; *Si non* videro in manibus ejus *vestigium* clavorum, & mittam
εἶπεν αὐτοῖς, Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν
digitum meū in *vestigium* clavorum, & mittam manum meā in latus ejus,
δάκτυλόν μου εἰς τὸν (ρ) τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ,
non credam. Et post dies octo iterum erant intùs discipuli ejus, & Thomas
26 οὐ μὴ πιστεύσω. Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς σιζ θ
cum eis: Venit Jesus janus clausis, & stetit in medio, & dixit;
μετ' αὐτῶν· ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν,
Pax vobis. Deindè dicit Thomæ; Infer digitum tuum huc, & vide
27 Εἰρήνη ὑμῖν. Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ, Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ ἴδε τὰς
manus meas, & affer manum tuam, & mitte in latus meum: & *ne sis* incre-
χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου· καὶ μὴ γίνου ἄ-
dulus, sed *credens*. *Et* respondit Thomas, & dixit ei; Dominus meus, & De-
28 πιστος, ἀλλὰ πιστός. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ὁ Κύριός μου, καὶ ὁ Θε- σιη ι
us meus. Dicit ei Jesus; Quia vidisti me, Thoma, credidisti: bea-
29 ός μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι ἑώρακάς (σ) με, Θωμᾶ, πεπίστευκας· μακάρι-
ti non *videntes*, & *credentes*. Multa quidem *igitur* & alia signa fecit
30 οι οἱ μὴ (τ) ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ
Jesus in conspectu discipulorū suorū, quæ non sunt scripta in libro hoc.
Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν (υ) μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

Hæc autem scripta sunt ut credatis quia Jesus est Christus Filius Dei,
Ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσητε ὅτι (φ) ὁ Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, 31
& ut credentes vitam habeatis in nomine ejus.
καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

CAP. XXI. κα'.

Post hæc manifestavit *seipsum* iterum Jesus discipulis ad ma-
σιθ θ ΜΕτὰ ταῦτα ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσ- 1
re Tiberiadis: Manifestavit autem sic. Erant simul Simon Petrus, & Tho-
σης τῆς Τιβεριάδος· ἐφανέρωσε δὲ οὕτως. Ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος καὶ Θω- 2
mas *ille dictus* Didymus, & Nathanael *ille* à Cana Galilææ, & *illi*
μᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ τοῦ
Zebedæi, & alii ex discipulis ejus duo. Dicit eis Simon Petrus;
Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος, 3
Vado piscari. Dicunt ei; Venimus & nos *cum te*. Exierunt, &
Ὑπάγω ἁλιεύειν. λέγουσιν αὐτῷ, Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σὺν σοί. (α) ἐξῆλθον, καὶ
ascenderunt in *navigium statim*, & *in* illa nocte prendiderunt nihil. Manè
ἀνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον εὐθὺς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν. Πρωΐας 4
autem *jam* facto, stetit Jesus in littore: non tamen cognoverunt disci-
δὲ ἤδη (β) γινομένης ἔστη ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾔδεισαν οἱ μαθη-
puli quia Jesus est. *Dicit* ergò eis Jesus; Pueri, nunquid pulmentarium ha-
ταὶ ὅτι Ἰησοῦς ἐστι. Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Παιδία, μήτι προσφάγιον ἔχε- 5
betis? Responderunt ei; Non.
τε; ἀπεκρίθησαν αὐτῷ, Οὔ.

MS.A. (ρ) τόπον (σ) με, πεπίστευκας· (τ) ἰδόντες, πιστεύσαντες. (υ) μαθητῶν, ἃ οὐκ (φ) Ἰησοῦς Κεφ. κα'. MS.A. (α) καὶ ἐξῆλθον, καὶ ἐνέβησαν (β) γενομένης ἔστη Ἰησοῦς ἐπὶ τὸν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܬܐܘܡܐ ܕܝܢ ܚܕ ܡܢ ܬܪܥܣܪܬܐ. ܗܘ ܕܡܬܐܡܪ ܬܐܡܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܬܡܢ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܟܕ ܐܬܐ 24
ܝܫܘܥ. *ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ ܬܠܡܝܕܐ. ܚܙܝܢ ܠܡܪܢ. ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢ ܠܐ ܚܙܐ ܐܢܐ ܒܐܝܕܘܗܝ 25
ܕܘܟܬܐ ܕܨܨܐ. ܘܪܡܐ ܐܢܐ ܒܗܝܢ ܨܒܥܬܝ. ܘܡܘܫܛ ܐܢܐ ܐܝܕܝ ܒܓܒܗ. ܠܐ ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ.
*ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܚܕܬܐ * ܢ * *ܘܒܬܪ ܬܡܢܝܐ ܝܘܡܝܢ. ܬܘܒ ܠܓܘ 26
ܗܘܘ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܘܬܐܘܡܐ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܬܐ ܝܫܘܥ ܟܕ ܐܚܝܕܝܢ ܬܪܥܐ. ܩܡ ܒܡܨܥܬܐ ܘܐܡܪ
ܠܗܘܢ. ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ. *ܘܐܡܪ ܠܬܐܘܡܐ. ܐܝܬܐ ܨܒܥܟ ܠܗܪܟܐ. ܘܚܙܝ ܐܝܕܝ. ܘܐܝܬܐ 27
ܐܝܕܟ ܘܐܘܫܛ ܒܓܒܝ. ܘܠܐ ܬܗܘܐ ܠܐ ܡܗܝܡܢܐ ܐܠܐ ܡܗܝܡܢܐ. *ܘܥܢܐ ܬܐܘܡܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. 28
ܡܪܝ ܘܐܠܗܝ. *ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܗܫܐ ܕܚܙܝܬܢܝ ܗܝܡܢܬ. ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܚܙܐܘܢܝ 29
ܘܗܝܡܢܘ. *ܣܓܝܐܬܐ ܕܝܢ ܐܬܘܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܥܒܕ ܝܫܘܥ ܩܕܡ ܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ 30
ܟܬܝܒܢ ܒܟܬܒܐ ܗܢܐ. *ܐܦ ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܕܟܬܝܒܢ. ܕܬܗܝܡܢܘܢ. ܕܝܫܘܥ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ 31
ܕܐܠܗܐ. ܘܡܐ ܕܗܝܡܢܬܘܢ. ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ ܒܫܡܗ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. *ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܕ
ܒܫܒܐ ܚܕܬܐ * ܢܐ * *ܩܦܠܐܘܢ * ܟܐ * ܒܬܪ ܗܠܝܢ. ܚܘܝ ܬܘܒ ܢܦܫܗ ܝܫܘܥ 1
ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܥܠ ܝܡܐ ܕܛܒܪܝܘܣ. ܚܘܝ ܕܝܢ ܗܟܢܐ. *ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܐܟܚܕܐ. ܫܡܥܘܢ 2
ܟܐܦܐ. ܘܬܐܘܡܐ ܕܡܬܐܡܪ ܬܐܡܐ. ܘܢܬܢܐܝܠ ܗܘ ܕܡܢ ܩܛܢܐ ܕܓܠܝܠܐ. ܘܒܢܝ ܙܒܕܝ. ܘܬܪܝܢ
ܐܚܪܢܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܐ. *ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܐܙܠ ܐܢܐ ܐܨܘܕ ܢܘܢܐ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. 3
ܐܦ ܚܢܢ ܐܬܝܢ ܥܡܟ. ܘܢܦܩܘ ܘܣܠܩܘ ܠܣܦܝܢܬܐ. ܘܒܗܘ ܠܠܝܐ ܡܕܡ ܠܐ ܐܚܕܘ.
*ܟܕ ܕܝܢ ܗܘܐ ܨܦܪܐ. ܩܡ ܝܫܘܥ ܥܠ ܣܦ ܝܡܐ. ܘܠܐ ܝܕܥܘ ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܫܘܥ ܗܘ. *ܘܐܡܪ 4 5
ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܛܠܝܐ. ܠܡܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܡܕܡ ܠܡܠܥܣ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܐ.

24 Thoma autem unus ex duodecim, is qui dicitur Gemellus, non erat illic cum eis quum venit Jesus. 25 Et dicunt ei discipuli; Vidimus Dominum nostrum. Ille verò dixit eis; Nisi videro in manibus ejus loca clavorum, & conjecero in ea digitos meos, & porrexero manum meam in latus ejus, nequaquam crediturus sum.

Lectio matutina dominicæ novæ. 50.

26 Octo itaque pòst diebus rursum intus erant discipuli, & Thoma cum eis, & venit Jesus quum clausæ essent valvæ, stetitque in medio, ac dixit eis; Pax vobiscum. 27 Dicitq; Thomæ, Infer digitum tuum huc, & aspice manus meas; & profer manum tuam, & porrige in latus meum: nec sis incredulus, sed fidelis. 28 Et respondit Thoma, dixitque ei; Domine mi, & Deus mi. 29 Dixit ei Jesus; Nunc quia vidisti me, credidisti: Beati illi qui non viderunt me, & crediderunt. 30 Multa porrò signa alia edidit Jesus coram discipulis suis, quæ non sunt scripta in hoc libro. 31 Quin & hæc scripta sunt, ut credatis Jesum esse Messiam Filium Dei: & quum credideritis, habeatis in nomine ejus vitam æternam.

Ad oblationem dominicæ novæ. 51.

CAP. XXI.

1 POstea rursus ostendit sese Jesus discipulis suis ad mare Tiberiadis: ostendit autem sic: 2 Erant simul Simon Petra & Thoma qui dicitur Gemellus, & Nathanael, ille qui erat ex Cotne Galilææ, & filii Zebedæi, duóque alii ex discipulis. 3 Dixit eis Simon Petra, Abeo venatum pisces. Dicunt ei; Nos quoque imus tecum. Exierunt itaque & conscenderunt naviculam; & in illa nocte nihil piscati sunt. 4 Quum autem esset manè, stetit Jesus ad littus maris: neque noverunt discipuli Jesum esse. 5 Et dixit eis Jesus; Pueri, num habetis quid ad manducandum? Dicunt ei; Non.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

*تاوما يكي از دوازده * كه توما خوانده مي شود * با ايشان دران جايكاه †نبود * دران وقت * 24
كه مسيح را ديدند * چون بيامد * *شاكردان †بدو كفتند * كه خداوند مارا ديديم * 25
توما كفت * اكر در دو دستش جاي ميخها نبينم و انكشتان من بجاي ميخها و بغل او
ننهم باور نكنم   چهل دو   دوم بار كه مسيح خودرا بشاكردان نمود
*وبعد از هشت روز * شاكردان باز اندرون بودند * و توما با ايشان * درها بسته بودند * 26
عيسي در ميان ايشان بايستاد * و بحواريون كفت * سلام بر شما * *و به توما كفت * 27
انكشت خود اينجا بياور * ودو دست من ببين * وبياور دست * و در بغلم بنه و بي ايمان
مباش الا مومن باش * *توما جواب داد كه خداوند مني * وخداي من * *مسيح بدو كفت توما * مرا 28 29
ديدي وايمان اوردي * خنك ايشان كه مرا نبينند * وايمان بياورند * *وبسيار ايتهاء † ديكر عيسي †پيش 30
شاكردان خود كرد كه درين كتاب نبشته نشدند * *و اين نيز كه نبشته شد ايمان †بياوريد * كه 31
يسوع مسيح است * پسر خدا * وچون ايمان اورده باشيد * زندكاني جاويد [بنام او] براي شما باشد تا ابد *

24 *Thomas, unus ex duodecim, qui Gemellus dictus est, cum illis in eo loco non erat, illo tempore quo Christum viderunt, quando venit.* 25 *Discipuli ei dixerunt; Dominum quidem nostrum vidimus. Thomas dixit; Nisi in manibus ejus locum clavorum videro, & digitos meos in locum clavorum, & axillam ejus posuero, non credam.*

XLII. Secundum tempus quo Christus seipsum discipulis ostendit.

26 *Et post octo dies discipuli rursus intus erant, & Thomas cum eis: & foribus clausis Jesus in medio eorum stetit, & Apostolis dixit; Pax super vos.* 27 *Thomæ autem dixit; Digitum tuum huc infer, & manus meas vide; & porrige manum, & in axillam meam pone: & absque fide ne sis, sed fidelis esto.* 28 *Thomas responsum dedit; Dominus quidem meus es, & Deus me^9.* 29 *Christus ei dixit; Thoma, me vidisti, & credidisti: beati illi qui me non viderint, & crediderint.* 30 *Multa autem signa alia Jesus coram discipulis suis fecit, quæ in hoc libro scripta non sunt.* 31 *Et hæc etiam scripta sunt, ut fidem habeatis, quòd Jesus Christus est, Filius Dei: & cùm credideritis, vita æterna per nomen ejus vobis sit in perpetuum.*

Verſio VULGATA LATINA.

24 Thomas autem vnus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis quando
25 venit Jeſus. Dixerunt ergò ei alii diſcipuli; Vidimus Dominum. Ille autem dixit
eis; Niſi videro in manibus ejus fixuram clavorum, & mittam digitū meum in locū
26 clavorum, & mittam manum meam in latus ejus, non credam. Et poſt dies octo
iterùm erant diſcipuli ejus intús: & Thomas cum eis. Venit Jeſus januis clauſis,
27 & ſtetit in medio, & dixit; Pax vobis. Deindè dicit Thomæ; Infer digitum
tuum huc, & vide manus meas, & affer manum tuam, & mitte in latus meum: &
28 noli eſſe incredulus, ſed fidelis. Reſpondit Thomas, & dixit ei; Dominus meus,
29 & Deus meus. Dixit ei Jeſus; Quia vidiſti me, Thoma, credidiſti: beati qui non
30 viderunt, & crediderunt. Multa quidem & alia ſigna fecit Jeſus in conſpectu di-
31 ſcipulorum ſuorum, quæ non ſunt ſcripta in libro hoc. Hæc autem ſcripta ſunt,
ut credatis, quia Jeſus eſt Chriſtus Filius Dei: & ut credentes, vitam habeatis in
nomine ejus.

CAP. XXI.

Poſtcà manifeſtavit ſe iterùm Jeſus diſcipulis ad mare Tiberiadis. Manifeſtavit 1
autem ſic: Erant ſimul Simon Petrus, & Thomas, qui dicitur Didymus, & Natha- 2
nael, qui erat à Cana Galilææ, & filii Zebedæi, & alii ex diſcipulis ejus duo. Di- 3
cit eis Simon Petrus; Vado piſcari. Dicunt ei; Venimus & nos tecum. Et exie-
runt, & aſcenderunt in navim: & illâ nocte nihil prendiderunt. Manè autem 4
facto ſtetit Jeſus in littore: non tamen cognoverunt diſcipuli quia Jeſus eſt.
Dixit ergò eis Jeſus; Pueri, numquid pulmentarium habetis? Reſponderunt 5
ei; Non.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وتوما احد الاثني عشر الذي يسمي التوم لم يكن هناك معهم لما جاءهم يسوع * فقال له 24 25
التلاميذ قد راينا السيد * فقال لهم ان لم ار في يديه رسم المسامير واضع اصبعي في رسم
المسامير واترك يدي في جنبه لا اومن * وبعد ثمنية ايام كان التلاميذ مجتمعين داخلا ايضا 26
وتوما معهم * فدخل يسوع والابواب مغلقة فوقف وسطهم وقال السلم لكم * ثم قال لتوما هات 27
اصبعك الي ههنا وانظر الي يدي والق يدك في جنبي * ولا تكن غير مومن بل مومنا *
* فاجاب توما قايلا ربي والهي * قال له يسوع لما رايتني امنت طوبي للذين لم يروا ويومنون * 28 29
* وصنع يسوع قدام تلاميذه ايات اخر كثيرة لم تكتب في هذا الكتاب * وهذا كتب منها 30 31
ليومنوا بان يسوع هو المسيح بن الله * لتكون لكم اذا امنتم باسمه الحياة المويده *
* الفصل الخامس والاربعون * ثم من بعد هذا استعلن يسوع لتلاميذه ايضا 1
على بحيرة طبرية وكان استعلانه هكذي * اذ كانوا مجتمعين سمعان الصفا وتوما الذي يدعي 2
التوم * وناثاييل الذي من اهل قانا الجليل * وابنا زبدي * واثنان اخران من تلاميذه * فقال 3
لهم سمعان بطرس انا امضي لاصيد فقالوا له ونحن نجي معك * وخرجوا فركبوا السفينة ولم
يصيدوا في تلك الليلة شيا * فلما اصبحوا وقف يسوع على الشط ولم يعلم التلاميذ انه 4
يسوع * فقال لهم يسوع يا فتيان اعندكم شيا يوكل فاجابوه لا * 5

Thomas autem unus ex duodecim, qui 24
vocatur Gemellus, non erat ibi cum eis
quando venit ad eos Jeſus. Dixerunt er-
gò ei diſcipuli, Jam vidimus Dominum.
Ait illis; Si non videro in manibus ejus 25
veſtigia clavorum, & poſuero digitum
meum in veſtigia clavorum, & immiſe-
ro manum meam in latus ejus, non cre-
dam. Et poſt octo dies erant diſcipuli 26
congregati intus quoque, & Thomas cum
eis. Et ingreſſus eſt Jeſus januis clauſis,
& ſtetit in medio eorum, & dixit; Pax
vobis. Deinde dixit Thomæ; Affer di- 27
gitum tuum huc, & reſpice manus meas,
& injice manum tuam in latus meum,
& ne ſis incredulus, ſed fidelis. Reſpon- 28
dit Thomas, dicens; Dominus meus, &
Deus meus. Dixit ei Jeſus; Quia vidi- 29
ſti me, credidiſti: Beati qui non vide-
runt, & credunt. Fecit autem Jeſus co- 30
ram diſcipulis ſuis, ſigna alia multa, quæ
non ſunt ſcripta in hoc libro. Et hæc ſcri- 31
pta ſunt ex illis, ut credatis quòd Jeſus
eſt Chriſtus filius Dei: quatenus ſit vobis,
quum credideritis in nomine ejus, vita
æterna. Sectio quadrageſima quinta.

CAP. XXI.

Tum poſtea apparuit Jeſus diſcipulis 1
ſuis iterum ad lacum Tiberiadis: &
fuit apparitio ejus hujuſmodi. Quum 2
eſſent congregati Simon Petra, & Tho-
mas qui vocatur Gemellus, & Natha-
nael qui erat ex incolis Cana Galilææ,
& filii Zebedæi, & duo alii ex diſcipu-
lis ejus: Dixit eis Simon Petrus; Ego
vado piſcatum. Dixerunt ei; Et nos ve- 3
niemus tecum. Et exierunt atque con-
ſcenderunt navim: & non piſcati ſunt
in illa nocte quicquam. Quumque ma- 4
tutinum attigiſſent, ſtetit Jeſus in litore:
& non cognoverunt diſcipuli eum eſſe
Jeſum. Dixit autem eis Jeſus; O juve- 5
nes, habetiſne aliquid manducatu? Re-
ſponderunt ei; Minimé.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 በሠሉሰ፡ፋሲካ፡ወበሰኒታ፡መስቀል፡ኀበ፡ይትነበብ።=፦ ወቶማስ፡አሐዱ፡እምዐ
ሠርቱ፡ወአሐዱ፡ዘይብልዎ፡ዲድሞስ፡ኢሃሎ፡ምስሌሆሙ፡ሶበ፡መጽአ፡እግዚእ፡ኢየሱ
25 ስ።=፦ ወይቤልዎ፡ካልኣኒሁ፡አርዳእ፡ርኢናሁ፡ለእግዚእነ። ወይቤሎሙ፡እም፡ኢር
ኢኩ፡እደዊሁ፡ኀበ፡ቀነውዎ፡ወእም፡ኢወደይኩ፡አጽባዕትየ፡ውስተ፡ቅንዋቲሁ፡ወእም፡
26 ኢያበእኩ፡እደዊየ፡ውስተ፡ገቦሁ፡ኢየአምን።=፦ ወእምድኅረ፡ስሙን፡መዋዕል፡
እንዘ፡ሀለው፡ውስጥ፡አርዳኢሁ፡ወቶማስኒ፡ምስሌሆሙ፡እንዘ፡ዕጹው፡ኆኅት።
27 መጽአ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ወቆመ፡ማእከሎሙ፡ወይቤሎሙ፡ሰላም፡ለክሙ።=፦ ወእ
ምዝ፡ይቤሎ፡ለቶማስ፡አምጽእ፡አጽባዕተከ፡ወአብእ፡ውስተ፡ገቦየ፡ወአምጽእ፡እደ
28 ዊከ፡ወግስስ፡እደዊየ፡ወኢትኩን፡ናፋቂ፡ወእመን።=፦ ወአውሥአ፡ቶማስ፡ወይቤሎ፡
29 እግዚእየ፡ወአምላኪየ።=፦ ወይቤሎ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡እስመ፡ርኢከኒሁ፡አመንከ።
30 ብፁዓን፡እንዘ፡እለ፡ኢይሬእዩኒ፡ይአምኑ።=፦ ወብዙኀ፡ተአምረ፡ገብረ፡እግዚእ፡
31 ኢየሱስ፡በቅድመ፡አርዳኢሁ፡ዘኢተጽሕፈ፡ውስተ፡ዝንቱ፡መጽሐፍ።=፦ ወዘተጽሕ
ፈ፡ከመ፡ትእመኑ፡ከመ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ውእቱ፡ክርስቶስ፡ወልደ፡እግዚአብሔር።
ወአሚነክሙ፡ሕይወት፡ዘለዓለም፡ትረክቡ፡በስሙ፡ዚአሁ።=፦
1 ፑሰ በረቡዐ፡ፋሲካ፡ምንባብ።=፦ ወእምዝ፡ካዕበ፡አስተርአዮሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡
2 አርዳኢሁ፡በብሔረ፡ጥብርያዶስ።=፦ ወሀለዉ፡ኅቡረ፡ስምዖን፡ጴጥሮስ፡ወቶማስ፡
ዘሰሙ፡ዲድሞስ፡ወናትናኤል፡ዘቃና፡ዘገሊላ፡ወደቂቀ፡ዘብዴዎስ፡ወክልኤን፡ክልኤቱ፡
3 እምውስተ፡አርዳኢሁ።=፦ ወይቤሎሙ፡ስምዖን፡ጴጥሮስ፡አሐውር፡አሠግር። ወ
ይቤልዎ፡ንማጽእ፡ምስሌከ። ወሖሩ፡ወዓርጉ፡ሐመረ፡ወአልቦ፡ዘአሠገሩ፡በይእቲ፡
4 ሌሊት።=፦ ወጸቢሖ፡ይቀውም፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ውስተ፡ሐይቅ፡ወኢያእመሩ፡አር
5 ዳኢሁ፡ከመ፡ኢየሱስ፡ውእቱ።=፦ ወይቤሎሙ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ቦኑ፡ዘብክሙ፡
ዘንበልዕ፡ደቂቅየ። ወይቤልዎ፡አልቦ።=፦

Tertiâ paſchatis, & poſtcrâ crucis die, ubi legendum. Et Thomas 24
unus ex undecim, quem vocant Didymum, non erat cum iis quando venerat
Dominus Jeſus. Et dixerunt ei alii diſcipuli, Vidimus Dominum noſtrum. Et dixit
iis; Niſi videro manus ejus ubi perfoderunt eum: & ſi non immiſero digitos meos 25
in perforationes ejus, & ſi non intrare fecero manus meas in latus ejus: non cre-
dam. Et poſt octo dies quum eſſent intus diſcipuli ejus, & Thomas cum iis, clauſis 26
januis, venit Dominus Jeſus, & ſtetit medio eorum, & dixit iis; Pax vobis. Et 27
tunc dixit Thomæ; Adduc digitos tuos, & infer in latus meum; & adduc manus
tuas, & tange manus meas: & ne ſis dubius, ſed confidito. Et reſpondit Thomas, 28
& dixit ei; Dominus meus, & Deus meus. Et dixit ei Dominus Jeſus, Quia vidi- 29
ſti me, credidiſti: beati ſunt credentes qui non viderunt me. Et multa ſigna
fecit Dominus Jeſus in conſpectu diſcipulorū ſuorum, quæ non ſcribuntur in hoc 30
libro. Et *hoc* ſcriptum eſt, ut credatis quòd Dominus Jeſus eſt Chriſtus filius 31
Dei, & *ut* credentes vitam æternam obtineatis in nomine ſuo.

CAP. XXI.

Quartâ paſchatis lectio.

Et tunc iterum apparuit Dominus Jeſus diſcipulis ſuis in mare Tiberiadis. 1
Et fuerunt ſimul Simon Petrus, & Thomas cujus nomen *erat* Didymus, & Na- 2
thanael qui *erat* ex Cana Galilææ, & filii Zebedæi, & alii duo ex diſcipulis ejus.
Et dixit eis Simon Petrus, Vado piſcatum: & dixerunt ei, Ibimꝰ tecum: & profecti 3
ſunt, & aſcenderunt *in* navim, & nihil fuit quod ceperunt in iſta nocte. Et 4
mane facto, ſtabat Dominus Jeſus in litore: & neſciebant diſcipuli ejus
quòd Jeſus eſſet. Et dixit iis Dominus Jeſus; Eſtne quod habetis, quo veſcamur, 5
pueri mei? & dixerunt ei, Nihil eſt.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

چهل سه سوم بار كه مسيح خودرا بشاكردان نمود

* بعد ازين خودرا با شاكردان خود نمود * بر درياي طبريه * وشاكردان همچنين باهم 1
مي بودند * * شمعون صفا وتوما * كه تاما كفته مي شود * وناثانييل الك از قطنه 2
جليل بود * وفرزندان زبدي * ودو ديكر از شاكردان * * شمعون صفا بديشان كفت * برويم 3
بماهي كرفتن * ديكران كفتند * ما نيز مي اييم * بيامدند * ودركشتي نشستند * ودران
شب چيزي نكرفتند * وچون صباح شد عيسي بر كنار دريا پيدا شد * [وشاكردان 4
نمي دانستند كه عيسي بود] * وبديشان كفت جوانان چيزي خوردني داريد * كفتند نه * 5

XLIII. Tertium tempus quo
Chriſtus ſeipſum diſcipulis
oſtendit.

CAP. XXI.

Poſt hæc ſeipſum diſcipulis ſuis 1
oſtendit ad mare Tiberiadis. Diſci-
puli autem pariter unà erant: Sime- 2
on Cephas, et Thomas qui Gemellus
dictus eſt, et Nathanael qui ex Cat-
neh Galilææ erat, et filii Zebdæi, ac
duo alii ex diſcipulis. Simeon Ce- 3
phas illis dixit; Ibimus piſcatum.
Reliqui dixerunt, Nos etiam veni-
mus. Venerunt itaque et navi inſce- 4
derunt, et illâ nocte quidquā non ce-
perunt. Et cùm mane eſſet, Jeſus in
litore maris comparuit: et diſcipu-
li non cognoverunt quòd Jeſus eſſet.
Et illis dixit; Pueri, Nunquid com- 5
edendū habetis? Dixerunt; Minimè.

Ille autem dicit eis; Jacite in dexteras partes navigii rete: &
6 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ
invenietis. Jecerunt ergò, & non jam illud trahere valebant à multitudine
εὑρήσετε. Ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκ ἔτι αὐτὸ ἑλκύσαι ἴσχυσαν ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν
piscium. Dicit ergò discipulus ille, quem diligebat Jesus, Petro;
σκ ι 7 ἰχθύων. Λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ,
Dominus est. Simon ergò Petrus audiens quia Dominus est, amicu-
Ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων οὖν Πέτρος ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύ-
tum succinxit: (erat enim nudus:) & misit seipsum in mare:
την διεζώσατο· (ἦν γὰρ γυμνός·) καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλασσαν·
At alii discipuli navigio venerunt: (non enim erant longè à
8 Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον· (οὐ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς
terra, sed quasi à cubitis ducentis,) trahentes rete pi-
γῆς, (γ) ἀλλ' ὡς ἀπὸ (δ) πηχῶν διακοσίων,) σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰ-
scium. Ut ergò descenderunt in terram, conspiciunt prunas positas,
σκα θ 9 χθύων. Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν κειμένην,
& piscem superpositum, & panem. Dicit eis Jesus; Affer-
10 καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἐνέγκα-
te à piscibus quos prendidistis nunc. Ascendit Simon Petrus, & tra-
σκβ θ 11 τε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων ὧν ἐπιάσατε νῦν. Ἀνέβη Σίμων Πέτρος, καὶ εἵλ-
xit rete in terram, plenum piscibus magnis centum quinqua-
κυσε τὸ δίκτυον (ε) ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν (ζ) ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντη-

gintatribus. Et tot existentibus non scissum est rete. Dicit eis
σκγ θ κοντατριῶν. καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. Λέγει αὐτοῖς 12
Jesus; Venite, prandete. Nemo autem audebat discipulorum interrogare
σκδ ι ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε, ἀριστήσατε. Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι
eum; Tu quis es? scientes quia Dominus est. Venit ergò Jesus, &
σκε θ αὐτόν, Σὺ τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν. Ἔρχεται οὖν ὁ Ἰησοῦς, καὶ 13
accipit panem, & dat eis, & piscem similiter. Hoc jam
λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. Τοῦτο ἤδη 14
tertiò manifestatus est Jesus discipulis suis, excitatus ex mortuis.
σκϛ ι τρίτον ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς (η) μαθηταῖς αὐτοῦ, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.
Cùm ergò prandissent, dicit Simoni Petro Jesus; Simon Jona, dili-
σκζ θ Ὅτε οὖν ἠρίστησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ Ἰησοῦς, Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγα- 15
gis me plus his? Dicit ei; Etiam, Domine: tu scis quia amo te. Di-
πᾷς με πλεῖον τούτων; λέγει αὐτῷ, Ναί, Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέ-
cit ei; Pasce agnos meos. Dicit ei iterùm secundò; Simon Jo-
σκη ι γει αὐτῷ, Βόσκε τὰ ἀρνία μου. Λέγει αὐτῷ πάλιν δεύτερον, Σίμων Ἰω- 16
na, diligis me? Ait illi; Etiam, Domine: tu scis quia amo te. Dicit
νᾶ, ἀγαπᾷς με; λέγει αὐτῷ, Ναί, Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. λέγει
ei; Pasce oves meas.
σκθ θ αὐτῷ, Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου.

MS. A. (γ) ἀλλὰ (δ) πήχεων (ε) εἰς τὴν γῆν, (ζ) μεγάλων ἰχθύων (η) μαθηταῖς, ἐγερθεὶς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܪܡܘ ܡܨܝܕܬܟܘܢ ܡܢ ܣܛܪܐ ܕܝܡܝܢܐ ܕܐܠܦܐ ܘܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ. 6
ܘܐܪܡܝܘ ܘܠܐ ܫܟܚܘ ܠܡܓܕܝܘܗ̇ ܡܢ ܣܘܓܐܐ ܕܢܘܢܐ ܕܐܚܕܬ. * ܘܐܡܪ ܬܠܡܝܕܐ ܗܘ 7
ܕܪܚܡ ܗܘܐ ܠܗ ܝܫܘܥ ܠܟܐܦܐ. ܗܢܐ ܡܪܢ ܗܘ. ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܫܡܥ ܕܡܪܢ ܗܘ. ܢܣܒ
ܟܘܬܝܢܗ ܐܣܪ ܚܨܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܥܪܛܠܝ ܗܘܐ. ܘܫܕܐ ܢܦܫܗ ܒܝܡܐ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬ ܝܫܘܥ.
* ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܐ ܒܐܠܦܐ ܐܬܘ. ܠܐ ܓܝܪ ܪܚܝܩܝܢ ܗܘܘ ܛܒ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ 8
ܡܐܬܝܢ ܐܡܝܢ. ܘܢܓܕܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܡܨܝܕܬܐ ܗܝ ܕܢܘܢܐ. * ܟܕ ܕܝܢ ܣܠܩܘ ܠܐܪܥܐ. ܚܙܘ 9
ܓܘܡܪܐ ܟܕ ܣܝܡܢ. ܘܢܘܢܐ ܟܕ ܣܝܡ ܥܠܝܗܝܢ ܘܠܚܡܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. 10
ܐܝܬܘ ܡܢ ܢܘܢܐ ܕܨܕܬܘܢ ܗܫܐ. * ܘܣܠܩ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܢܓܕܗ ܠܡܨܝܕܬܐ ܠܐܪܥܐ. ܟܕ 11
ܡܠܝܐ ܢܘܢܐ ܪܘܪܒܐ. ܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ ܘܬܠܬܐ. ܘܒܗܢܐ ܟܠܗ ܝܘܩܪܐ ܠܐ ܐܬܨܪܝܬ ܡܨܝܕܬܐ
ܗܝ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܝܫܘܥ. ܬܘ ܐܫܬܪܘ. ܐܢܫ ܕܝܢ ܡܢ ܬܠܡܝܕܐ. ܠܐ ܡܡܪܚ ܗܘܐ 12
ܕܢܫܐܠܝܘܗܝ ܕܡܢܘ. ܕܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܕܡܪܢ ܗܘ. * ܩܪܒ ܕܝܢ ܝܫܘܥ ܘܢܣܒ ܠܚܡܐ ܘܢܘܢܐ 13
ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ. * ܗܕܐ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܐܬܚܙܝ ܝܫܘܥ ܠܬܠܡܝܕܘܗܝ. ܟܕ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ 14
ܡܝܬܐ. * ܒܥܘܗܕܢܐ ܕܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܩܘܕܫ ܥܕܬܐ ܘܣܝܡ ܐܝܕܐ ܕܐܦܝܣܩܘܦܐ *ܢܒ*
* ܟܕ ܕܝܢ ܐܫܬܪܝܘ. ܐܡܪ ܝܫܘܥ ܠܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܫܡܥܘܢ ܒܪ ܝܘܢܐ. ܪܚܡ ܐܢܬ 15
ܠܝ ܝܬܝܪ ܡܢ ܗܠܝܢ. ܐܡܪ ܠܗ ܐܝܢ ܡܪܝ. ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܪܚܡ ܐܢܐ ܠܟ. ܐܡܪ ܠܗ
ܝܫܘܥ. ܪܥܝ ܠܝ ܐܡܪܝ. * ܐܡܪ ܠܗ ܬܘܒ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ. ܫܡܥܘܢ ܒܪ ܝܘܢܐ. ܪܚܡ 16
ܐܢܬ ܠܝ. ܐܡܪ ܠܗ ܐܝܢ ܡܪܝ. ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܪܚܡ ܐܢܐ ܠܟ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ.
ܪܥܝ ܠܝ ܥܪ̈ܒܝ.

Ait illis; Conjicite rete vestrum à latere dex- 6
tro naviculæ, & invenietis. Conjecerunt
igitur, nec poterant attrahere rete præ mul-
titudine piscium quos continebat. Dixit au- 7
tem discipulus ille quem amabat Jesus, Ce-
phæ; Hic est Dominus noster. Simon verò,
quum audîsset Dominum nostrum esse, ac-
ceptâ tunicâ suâ, præcinxit lumbos suos,
(quandoquidem nudus erat) & dejecit se in
mare, ut veniret ad Jesum. Alii autem disci- 8
puli naviculâ venerunt, (non enim multùm
aberant à terra, sed circiter ducentis cubitis)
& trahebant rete illud piscium. Quum au- 9
tem ascendissent in terram, conspiciunt pru-
nas positas, & piscem eis impositum, & pa-
nem. Et dixit eis Jesus; Afferte ex piscibus 10
quos modò piscati estis. Et ascendit Simon 11
Petra, traxitque rete in terram plenum pisci-
bus magnis, centum & quinquaginta tribus:
& toto illo onere non scissum est rete illud.
Et dixit eis Jesus; Venite, prandete. Nemo 12
autem ex discipulis audebat interrogare eum
quis esset, quum scirent Dominum nostrum
esse. Accessit autem Jesus, & accepit panem 13
& pisces, deditque eis. Hâc jam tertiâ vice 14
apparuit Jesus discipulis suis, quum resurre-
xisset à mortuis.

In commemoratione Simonis Petri, & sanctificatione Ecclesiæ, consecrationeque Episcoporum. 52.

Quum autem prandissent, dixit Jesus Simo- 15
ni Petræ; Simon Bar-jona, amas me plus-
quam hi? Dicit ei; Etiam, Domine mi, tu
nôsti quòd amem te. Dixit ei Jesus; Pasce 16
mihi agnos meos. Dixit ei iterum secundâ
vice; Simon Barjona, amas me? Dicit ei;
Etiam, Domine mi, tu scis quòd amem te.
Dixit ei Jesus, Pasce mihi oves meas.

Versio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

*عيسي كفت دام را از كنار راست† بيندازيد تا بيابيد * چون بينداختند دام پر شد * 6
چنانك نمي توانستند كشيدن * از بسياري كه درو ماهي بود * *وآن شاكرد كه عيسي 7
اورا دوست مي داشت * بصفا كفت * كه اين خداوند ماست مسيح * شمعون چون شنيد كه
خداوندست * جبهء خودرا ستد * ودر ميا بست * سبب انك برهنه بود * و خودرا در دريا انداخت *
و پيش عيسي آمد * * ديكر شاكردان در كشتي امدند * براي انك از زمين سخت دور نبودند * 8
الا قدر دويست كام * وآن دام ماهي را مي كشيدند * *وچون بر زمين بر آمدند * 9
ديدند† اخكرهاء اتش بر افروخته * وماهي و نان نهاده * عيسي بشاكردان كفت * اين را 10
كه نو كرفتيد * بياوريد * *شمعون صفا بالا رفت * ودام را بر زمين كشيد * ودام پر بود† 11
از ماهيء بزرك * صد و پنجاه و سه ماهي بود * و بدين همه كراني دام دريك نشد *
* عيسي بديشان كفت * بياييد * و چاشتيء خودرا بخوريد * وكسي از شاكردان كستاخي 12
نمي كرد * كه كيست * ويا بپرسد * و مي دانستند كه خداوند ماست *

Jesus dixit; Rete à latere dextro 6
jaciatis, ut inveniatis: cùm jecissent
itaque rete impletum fuit, adeò ut
non possent trahere, præ multitudine
quæ in eo piscium erat. Et ille disci- 7
pulus, quem Jesus diligebat, Cephæ
dixit; Hic quidem Dominus noster
est Christus. Simeon autem quum
audîsset quòd Dominus esset, tuni-
cam suam cepit, & medio sui accin-
xit, proptereà quòd nudus erat, &
seipsum in mare projecit, & ad Je-
sum venit. Alii autem discipuli na- 8
vigio venerunt, eò quòd à terra val-
dè remoti non erant, sed circiter
ducentis cubitis, & rete illud piscium
trahebant. Et cùm in terram ascen- 9
dissent, viderunt prunas ignis accen-
sas, & piscem & panem positum. Je- 10
sus discipulis dixit; Hoc quòd nu-
per cepistis, afferte. Simeon Cephas 11
ascendit, & rete in terram traxit:
rete autem plenum erat piscibus ma-
gnis, centum quinquaginta et tres pi-
sces erant: & hoc toto pondere rete
scissum non erat. Jesus illis dixit; 12
Venite, & prandium vestrum com-
edite. Nemo autem ex discipulis
ausus est, quis esset vel ut interro-
garet: sciebant enim quòd Do-
minus noster esset.

Verſio VULGATA LATINA.

6 Dicit eis; Mittite in dexteram navigii rete; & invenietis. Miſerunt ergò: 7 & jam non valebant illud trahere præ multitudine piſcium. Dixit ergò diſcipulus ille quem diligebat Jeſus, Petro; Dominus eſt. Simon Petrus cùm audiſſet quia Dominus eſt, tunicâ ſuccinxit ſe (erat enim nudus) & miſit 8 ſe in mare. Alii autem diſcipuli navigio venerunt, (non enim longè erant 9 à terra, ſed quaſi cubitis ducentis,) trahentes rete piſcium. Ut ergò deſcenderunt in terram, viderunt prunas poſitas, & piſcem ſuperpoſitum, & pa- 10 nem. Dicit eis Jeſus; Afferte de piſcibus, quos prendidiſtis nunc. Aſcen- 11 dit Simon Petrus, & traxit rete in terram, plenum magnis piſcibus centum quinquaginta tribus. Et cùm tanti eſſent, non eſt ſciſſum rete. Dicit 12 eis Jeſus; Venite, prandete. Et nemo audebat diſcumbentium interrogare eum; Tu quis es? ſcientes, quia Dominus eſt. Et venit Jeſus, & accipit 13 panem, & dat eis, & piſcem ſimiliter. Hoc jam tertiò manifeſtatus eſt Je- 14 ſus diſcipulis ſuis, cùm reſurrexiſſet à mortuis. Cùm ergò prandiſſent, dicit 15 Simoni Petro Jeſus; Simon Joannis, diligis me plus his? Dicit ei; Etiam, Domine, tu ſcis quia amo te. Dicit ei; Paſce agnos meos. Dicit ei ite- 16 rùm; Simon Joannis, diligis me? Ait illi; Etiam, Domine, tu ſcis quia amo te. Dicit ei; Paſce agnos meos.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

6 * فقال لهم القوا شبكتكم عن يمين السفينة فتجدوا. فالقوا ولم يقدروا ان يشيلوها من كثرة
7 الحيتان * فقال التلميذ الذي كان يسوع يحبه لبطرس انه الرب. فلما سمع سمعان الصفا
8 انه السيد ائتزر بقميصه لانه كان عاريا والقي نفسه في البحر * وجاء التلاميذ الاخر في
السفينة لانهم لم يكونوا متباعدين من الشاطي الا نحو مايتي ذراع وهم يجذبون تلك
9 الشبكة التي فيها الحيتان * فلما صعدوا الي الارض راوا جمرا موضوعا وعليه حوتا وخبزا.
10 11 * فقال لهم يسوع قدموا من السمك الذي صدتم الان * فصعد سمعان الصفا وجذب
الشبكة الي فوق الارض اذ هي مملية حيتانا كبارا ثلثة وخمسين ومائة. وبهذا العدد لم
12 تتخرق الشبكة * فقال لهم يسوع تعالوا لتاكلوا. ولم يجسر احد من تلاميذه ان يساله انت
13 14 من لانهم علموا انه السيد * فجاء يسوع واخذ خبزا وسمكا واعطاهم * هذه مرة ثالثة ظهر
يسوع لتلاميذه لما قام من الاموات *

Dixit eis; Jacite rete veſtrum à dextera navis, & invenietis. Jecerunt ergò, & non potuerunt trahere illud præ multitudine piſcium. 7 *Quare ait diſcipulus, quem Jeſus diligebat, Petro; Sanè eſt Dominus. Cùm autem audiſſet Simon Petra quòd Dominus eſſet, præcinxit ſe tunicâ ſuâ, quoniam erat nudus, & dejecit ſeſe in mare.* 8 *Tum venerunt diſcipuli alii in navi (non enim erant diſtantes à litore niſi circiter ducentis cubitis) trahentes illud rete in quo erant piſces.* 9 *Cúmque aſcendiſſent in terram, viderunt prunas poſitas, & ſuper iis piſcem, & panem.* 10 *Et dixit eis Jeſus; Afferte de piſcibus quos piſcati eſtis modó.* 11 *Itaque aſcendit Simon Petra, & traxit rete in terram, cùm eſſet plenum piſcibus magnis, tribus & quinquaginta ſupra centum: & tali cum numero non eſt ſciſſum rete.* 12 *Et dixit eis Jeſus; Venite ad comedendum. Et non auſus eſt quiſquam ex diſcipulis ejus interrogare eum, Tu quis es? quandoquidem noverant ipſum eſſe Dominum.* 13 *Et venit Jeſus, & accepit panem ac piſces, deditque eis.* 14 *Hæc eſt vices tertia quâ apparuit Jeſus diſcipulis ſuis, quum ſurrexiſſet à mortuis.*

* الفصل السادس والاربعون *

Sectio quadrageſima ſexta.

15 * فلما اكلوا قال يسوع لسمعان بطرس يا سمعان بن يونا اتحبني اكثر من هولاء * فقال له
16 نعم يا رب انت تعلم اني احبك * قال له ارع خرافي * ثم قال له ثانية يا سمعان بن يونا اتحبني
فقال له نعم يا سيد انت تعلم اني احبك * قال له ارع كباشي *

15 *Cùm ergò manducâſſent, dixit Jeſus Simoni Petro; Simon, fili Jona, diligiſne me plus his? Dixit ei; Etiam Domine, tu ſcis quòd amem te. Dixit ei, Paſce agnos meos.* 16 *Deindè dixit ei ſecundò; Simon, fili Jona, diligiſne me? Dixit ei; Etiam, Domine: tu nôſti quòd amem te. Dixit ei, Paſce arietes meos.*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

6 ወይቤሎሙ ፡ እውርዱ ፡ መሣግሪክሙ ፡ ኀበ ፡ ይምን፡ ሐመር፡ ወትረክቡ፡፡ ወይቤልዎ፡
ሠራሕነ፡ ኵላ፡ ሌሊተ፡ ወአልቦ ፡ ዘረከብነ ፡ ወበቃልከሰ፡ ናወርድ፡ ወአውረደሙ፡ ስእ
7 ኑ፡ ስሒበ፡ እምብዝኁ፡ ዓሣቲሁ፡፡=፡ ወይቤሎ፡ ለጴጥሮስ ፡ ዝኩ፡ ረድእ፡ ዘያፈቅ
ር፡፡ እግዚእ፡ ሊየሱስ፡ እግዚእነ፡ ውእቱ፡ ወሰሚዖ፡ ስምዖን፡ ጴጥሮስ፡ ከመ፡ እግዚ
እነ፡ ውእቱ፡ ቀነተ፡ ዘይትዓፀፍ፡ እስመ፡ ዕራቁ፡ ውእቱ ፡ ወወረደ፡ ውስተ፡ ባሕር፡፡=፡
8 ወቢጹስ፡ በሐመር፡ በጽሑ፡ ወቅሩብ፡ ምድር፡ እምኔሆሙ፡ መጠነ ፡ ክልኤ፡ ምእት፡
9 በእመት ፡ እንዘ፡ ይስሕቡ ፡ መሣግሪሆሙ፡፡=፡ ወወሪደሙ፡ ምድረ፡ ረከቡ፡ ፍሕመ፡
10 ብቍጸ፡ ወዓሣ፡ ወኅብስተ፡ ስሩዐ፡፡=፡ ወይቤሎሙ ፡ እግዚእ፡ ሊየሱስ፡ አምጽኡ፡
11 እምውስተ፡ ዓሣት፡ ዘአኀዝክሙ፡ ይእዜ፡፡=፡ ወዓርገ፡ ስምዖን፡ ጴጥሮስ፡ ወሰሐበ፡
መሥገርተ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ወምሉእ፡ ዓሣተ፡ ዓበይተ፡ ምእት ፡ ወኀምሳ፡ ወሠለስ
12 ቱ፡፡ ወእንዘ፡ መጠኔዝ፡ ብዝኆ፡ ሊተሠጠ፡ መሥገርቱ፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ እግዚእ፡
ሊየሱስ፡ ንዑ፡ ንምሳሕ ፡፡ ወሊተኀበሉ ፡ እምአርደኢሁ ፡ ይበልዎ፡ መኑ፡ አንተ፡ እስ
13 መ፡ ላእመሩ ፡ ከመ ፡ እግዚእነ ፡ ውእቱ፡፡=፡ ወመጽአ፡ እግዚእ፡ ሊየሱስ፡ ወነሥ
14 አ፡ ኅብስተ፡ ወወሀቦሙ፡ ወዓሣሂ ፡ ከማሁ፡፡=፡ ወሣልሱዝ ፡ እንዘ ፡ ያስተርእዮሙ፡
15 እግዚእ፡ ሊየሱስ፡ ለአርደኢሁ ፡ ተንሢኦ ፡ እምነ ፡ ምዉታን፡=፡ ወእምድኅረ፡ መ
ስሑ፡ ይቤሎ፡ እግዚእ ፡ ሊየሱስ ፡ ለጴጥሮስ፡ ስምዖን ፡ ዘዮናስ፡ ታፈቅረኒኑ፡ ፈድፋ
ደ፡ እምእሉ፡፡ ወይቤሎ፡ እወ ፡ እግዚኦ፡ ለሊከ፡ ታአምር ፡ ከመ፡ አፈቅረከ፡፡ ወይቤ
16 ሎ፡ ረዓይኬ ፡ አበግዕየ፡፡=፡ ወይቤሎ፡ ካዕበ፡ ደግመ፡ ስምዖን፡ ዘዮናስ፡ ታፈቅረኒኑ፡
ወይቤሎ፡ እወ፡ እግዚኦ፡ ላንተ፡ ታአምር ፡ ከመ ፡ አፈቅረከ፡፡ ወይቤሎ ፡ ረዓይኬ፡ አ
በግዕየ፡፡=፡

6 Et dixit iis; Demittite retia veſtra ad dextram navis, & invenietis: & dixerunt ei; Laboravimus totam noctem, & nihil fuit quod invenimus, ſed ad verbum tuum demittemus: & quum demiſiſſent non potuerunt trahere præ multitudine piſcium 7 Et dixit Petro ille diſcipulus, quem diligebat Dominus Jeſus, Dominus noſter eſt. Et audiens Simon Petrus quòd Dominus noſter erat, accinxit amictum ſuum, quia nudus erat, & deſcendit in mare. 8 Et ſocii ejus in navi venerunt (& diſtabat terra ab iis circa ducentos cubitos) trahentes rete eorum. 9 Et deſcendentes *in* terram, invenerunt prunas accenſas, & piſcem, & panem poſitum. 10 Et dixit Dominus Jeſus; Adferte ex piſcibus quos cepiſtis modó. 11 Et aſcendit Simon Petrus, & traxit rete in terram, & plenum fuit piſcibus magnis, centum & quinquaginta & tribus: & quum tot eſſent, non fiſſum fuit rete. 12 Et dixit iis Dominus Jeſus; Venite, prandeamus. Et non auſi fuerunt *aliqui* ex diſcipulis ejus, dicere ei; Quis es? quia ſciverunt quòd Dominus noſter fuit. 13 Et venit Dominus Jeſus, & accepit panem, & dedit iis; & piſces ſimiliter. 14 Et tertiâ hâc *vice* apparuit Dominus Jeſus diſcipulis ſuis, quum reſurrexiſſet à mortuis. 15 Et poſtquàm prandiſſent, dixit Dominus Jeſus Petro; Simon Jonæ, diligiſne me plus quàm hi? Et dixit ei; Etiam Domine, tu ipſe ſcis quòd diligo te. Et dixit ei; Paſce igitur oves meas. 16 Et dixit ei iterum ſecundò; Simon Jonæ, diligiſne me? Et dixit ei; Etiam Domine, tu ſcis quòd diligo te. Et dixit ei; Paſce igitur oves meas.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 14 * مسيح † پيش آمد ونان وماهي را † ستد وبديشان داد * واين سوم بارست كه عيسي
15 خودرا بشاكردان خود نمود* بعد ازانك از ميان مردكان † بر خاست * وچون چاشت خوردند*
عيسي روي بشمعون صفا اورد * وكفت شمعون پسر يونا * مرا دوست مي داري † از ايشان پيشتر*
شمعون كفت اري خداوند ما تو مي داني كه من ترا دوست مي دارم * عيسي بدو كفت برهاء
16 مرا بچران † براي من * * باز دوم بار بدو كفت شمعون پسر يونا مرا دوست مي داري * شمعون
بدو كفت * آري خداوند من مي داني † كه ترا دوست مي دارم * عيسي بدو كفت
كوسفندان مرا بچران † براي من *

13 *Chriſtus ergò acceſſit, & panem & piſcem accepit, & illis dedit.* 14 *Et hoc tertium tempus erat, quo Jeſus ſcipſum diſcipulis ſuis oſtendit, poſtquàm de mortuis ſurrexiſſet.* 15 *Cùm autem pranſi eſſent, Jeſus vultum ad Simeonem Cepham vertit, & dixit; Simeon fili Jonæ, me diligis illis magis? Simeon dixit; Etiam Domine noſter, tu ſcis quòd ego te diligam. Jeſus ei dixit; Agnos meos paſce mihi.* 16 *Rurſùs ſecundâ vice ei dixit; Simeon fili Jonæ me diligis? Simeon ei dixit Etiam Domine mi, ſcis quòd te diligam. Jeſus ei dixit; Oves meas paſce mihi.*

Dicit ei tertiò; Simon *Jonæ*, amas me? Contriſtatus eſt Petrus, quia dixit
17 Λέγει αὐτῷ τὸ τρίτον, Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς με; ἐλυπήθη ὁ Πέτρος, ὅτι εἶπεν
ei tertiò, Amas me? & dixit ei; Domine, tu omnia *ſcis*: tu
αὐτῷ τὸ τρίτον, Φιλεῖς (θ) με; καὶ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, σὺ πάντα οἶδας· σὺ
cognoſcis quia amo te. Dicit ei *Jeſus*; Paſce oves meas. Amen,
18 γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Βόσκε τὰ (ι) πρόβατά μου. Ἀμὴν
amen dico tibi; Cùm eſſes junior, cingebas te*ipſum*, & ambulabas ubi volebas:
ἀμὴν λέγω σοι, Ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν, καὶ περιεπάτεις ὅπου ἤθελες·
cùm autem ſenueris, extendes manus tuas, & alius te cinget, & *feret*
ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου, καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ (κ) οἴσει
quò non vis. Hoc autem dixit, ſignificans quâ morte *glorificaturus* eſſet Deum.
19 ὅπου οὐ θέλεις. Τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξάσει τὸν Θεόν.
Et hoc *effatus*, dicit ei; Sequere me. Converſus *autem* Petrus, *conſpicit*
20 καὶ τοῦτο εἰπὼν, λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. (λ) Ἐπιστραφεὶς δὲ ὁ Πέτρος βλέπει
diſcipulum quem diligebat Jeſus, ſequentem: qui & *recubuerat* in cœna
τὸν μαθητὴν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, ἀκολουθοῦντα· ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δείπνῳ
ſuper pectus ejus, & *dixerat*; Domine, quis eſt *tradens* te? Hunc *videns*
21 ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ, καὶ εἶπε, Κύριε, τίς ἐστιν ὁ παραδιδούς σε; Τοῦτον ἰδὼν

σλ ι
σλα θ σλβ ι

Petrus, *dicit* Jeſu; Domine, hic autem quid? Dicit ei Jeſus; *Si*
ὁ Πέτρος, λέγει τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, οὗτος δὲ τί; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐὰν 22
eum volo manere donec veniam, quid ad te? tu ſequere me. Exivit
αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί πρός σε; (μ) σὺ ἀκολούθει μοι. Ἐξῆλθεν 23
ergò ſermo iſte *ad* fratres, quia diſcipulus ille non moritur. Et non dixit
οὖν ὁ λόγος οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀποθνήσκει. καὶ οὐκ εἶπεν
ei Jeſus; *Quòd* non moritur: ſed, *Si* eum volo manere donec veniam,
αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅτι οὐκ ἀποθνήσκει· ἀλλ᾽, Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι,
quid ad te? Hic eſt diſcipulus *teſtificans* de his, & *ſcribens* hæc:
τί πρός σε; Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, καὶ γράψας ταῦτα· 24
& ſcimus quia verum eſt teſtimonium ejus. Sunt autem & alia multa quæcunque
καὶ οἴδαμεν ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα 25
fecit Jeſus; quæ ſi ſcribantur *ad unum*, nec ipſum arbitror mundum capere
ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ᾽ ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι
ſcriptos libros. *Amen.*
τὰ γραφόμενα (ν) βιβλία. Ἀμήν.

Τοὺς τοῦ κατ᾽ Ἰωάννην εὐαγγελίου στίχους ἐν τοῖς ἡμετέροις οὐχ εὕρομεν ἀντιγράφοις.

MS.A. (θ) με; λέγει αὐτῷ, (ι) προβάτιά μου. (κ) οἴσει σε ὅπου (λ) Ἐπιστραφεὶς ὁ (μ) σύ μοι ἀκολούθει. (ν) βιβλία.

Εὐαγγέλιον κατ᾽ Ἰωάννην.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 *ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ ܬܘܒ ܙܒܢܐ ܕܬܠܬ. ܫܡܥܘܢ ܒܪ ܝܘܢܐ ܪܚܡ ܐܢܬ ܠܝ. ܘܟܪܝܬ ܠܗ
ܠܟܐܦܐ ܕܐܡܪ ܠܗ ܕܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܕܪܚܡ ܐܢܬ ܠܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܪܝ. ܟܠܡܕܡ ܐܢܬ ܝܕܥ
18 ܐܢܬ. ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܪܚܡ ܐܢܐ ܠܟ. ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܪܥܝ ܠܝ ܢܩܘܬܝ. *ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ
ܐܢܐ ܠܟ. ܕܟܕ ܛܠܝܐ ܗܘܝܬ. ܐܢܬ ܗܘܝܬ ܐܣܪ ܚܨܝܟ ܘܡܗܠܟ ܗܘܝܬ ܠܐܝܟܐ ܕܨܒܐ
ܐܢܬ. ܡܐ ܕܝܢ ܕܣܒܬ. ܬܦܫܘܛ ܐܝܕܝܟ ܘܐܚܪܢܐ ܢܐܣܘܪ ܠܟ ܚܨܝܟ ܘܢܘܒܠܟ ܠܐܝܟܐ ܕܠܐ
19 ܨܒܐ ܐܢܬ. *ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܕܢܚܘܐ ܕܒܐܝܢܐ ܡܘܬܐ ܥܬܝܕ ܕܢܫܒܚ ܠܐܠܗܐ. ܘܟܕ ܐܡܪ ܗܠܝܢ.
ܐܡܪ ܠܗ ܬܐ ܒܬܪܝ. * ܠܥܘܗܕܢܐ ܕܝܘܚܢܢ ܐܘܢܓܠܣܛܐ *ܢܓ *
20 *ܘܐܬܦܢܝ ܫܡܥܘܢ. ܘܚܙܐ ܠܬܠܡܝܕܐ ܗܘ ܕܪܚܡ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܕܐܬܐ ܒܬܪܗ. ܗܘ ܕܐܬܟܝܠ
21 ܗܘܐ ܒܚܫܡܝܬܐ ܥܠ ܚܕܝܗ ܕܝܫܘܥ. ܘܐܡܪ ܡܪܝ. ܡܢܘ ܡܫܠܡ ܠܟ. *ܠܗܢܐ ܟܕ ܚܙܐ
22 ܟܐܦܐ ܐܡܪ ܠܝܫܘܥ. ܡܪܝ ܘܗܢܐ ܡܢܐ. *ܐܡܪ ܠܗ ܝܫܘܥ. ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܢܩܘܐ ܗܢܐ ܥܕܡܐ
23 ܕܐܬܐ ܐܢܐ ܡܢܐ ܠܟ. ܐܢܬ ܬܐ ܒܬܪܝ. *ܘܢܦܩܬ ܗܕܐ ܡܠܬܐ ܒܝܬ ܐܚܐ. ܕܗܘ ܬܠܡܝܕܐ ܠܐ
ܡܐܬ. ܝܫܘܥ ܕܝܢ ܠܐ ܐܡܪ ܕܠܐ ܡܐܬ. ܐܠܐ. ܐܢ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܢܩܘܐ ܗܢܐ ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ ܐܢܐ ܡܢܐ
24 ܠܟ. *ܗܢܘ ܬܠܡܝܕܐ ܕܐܣܗܕ ܥܠ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܘܐܦ ܟܬܒ ܐܢܝܢ. ܘܝܕܥܝܢ ܚܢܢ ܕܫܪܝܪܐ
25 ܗܝ ܣܗܕܘܬܗ. *ܐܝܬ ܕܝܢ ܐܦ ܐܚܪܢܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܕܥܒܕ ܝܫܘܥ. ܐܝܠܝܢ ܕܐܢ ܚܕܐ ܚܕܐ
ܡܬܟܬܒܢ ܗܘܝ. ܐܦܠܐ ܗܘ ܥܠܡܐ ܟܡܐ ܕܣܒܪ ܐܢܐ ܣܦܩ ܗܘܐ ܠܟܬܒܐ ܕܡܬܟܬܒܝܢ ܗܘܘ.

* ܫܠܡ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܩܕܝܫܐ ܟܪܘܙܘܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܐܘܢܓܠܣܛܐ ܕܡܠܠ
ܘܐܟܪܙ ܝܘܢܐܝܬ ܒܐܦܣܘܣ *

Dixit ei Jeſus rurſùm tertiâ vice; Simon Barjona, amas me? At triſtis fuit Cepha, quòd dixiſſet ipſi tertiâ vice, Amas me? proindè dixit ei; Domine mi, tu omnia ſapis, tu nôſti quòd amem te. Ait illi Jeſus; Paſce mihi oviculas meas. 17 Amen, amen dico tibi; Quum puer eſſes, tu tibi cingebas lumbos tuos, & ibas quò volebas: quum autem ſenueris, extendes manus tuas, aliúſque cinget tibi lumbos tuos, et ducet te quò nolles. 18 Hoc autem dixit, ut indicaret quâ morte glorificaturus eſſet Deum. Et quum hæc dixiſſet, ait illi; Poſt me venito. 19

In commemorationem Johannis Evangeliſtæ. 53.

Converſus autem Simon vidit diſcipulum illum quem amabat Jeſus, ponè venientem, qui recubuerat in cœna ſuper pectus Jeſu, dixerátque; Domine mi, quis te proditurus eſt? 20 Hunc quum vidiſſet Cepha, dixit ad Jeſum; Domine mi, hic autem quid? 21 Dixit ei Jeſus; Si velim hunc manere uſque dum veniam, quid ad te? tu me ſequere. 22 Exivit itaque hic ſermo inter fratres, illum diſcipulum non eſſe moriturum: Jeſus autem nequaquam dixerat, Non morietur; ſed, Si velim hunc manere uſque dum veniam, quid ad te? 23 Hic eſt diſcipulus ille, qui teſtatus eſt de his omnibus, quique ſcripſit hæc: & ſcimus nos verum eſſe teſtimonium ejus. 24 Sunt autem & alia quamplurima, quæ fecit Jeſus: quæ ſi ſigillatim ſcriberentur, ne ipſe mundus quidem, ut puto, ſufficeret iis qui ſcriberentur libris. 25

Finitum eſt Evangelium ſacroſanctum Predicatio Johannis Evangeliſtæ, quod locutus eſt & proclamavit Græcè, Epheſi.

Verſio *PERSICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 * سوم بار بدو كفت * شمعون ابن يونا * مرا دوست مي داري * [وصفارا غصه بود كه سه
بار بدو كفت مرا دوست داري] شمعون بدو كفت * خداوند من * درهمه چيز ترا وقوف
وخبر هست * تو مي داني كه من ترا دوست مي دارم * عيسي بدو كفت ميشان †
18 † مرا بچران براي من * * راست راست بتو مي كويم * چون جوان بودي * تو براي خود
ميان خود مي بستي * ودر هر كجا كه مي خواستي مي رفتي * چون پير شدي دست
19 خودرا بر داري وديكرست† كه ميان ترا ببندد * وترا ببرد هر كجا كه نخواهي * * اين
بكفت تا بنمايد كه بكدامين مرك خواهد مردن * وخدايرا ستايش دهد * چون مسيح اين
20 سخنها كفت * بشمعون كفت دردنبال من بيا * * او التفات كرد * ديد ان شاكردرا كه عيسي
دوست مي داشت * دردنبال او مي آيد * ان شاكرد كه درشبانكاه خوردن فصح * برسينهء
عيسي تكيه كرده بود * وپرسيد ازمسيح كه خداوندم * كيست انك ترا بدست مي
21 22 دهد * * چون صفا بديد * بعيسي كفت خداوندم اين چيست * * عيسي بدو كفت *

Tertiâ vice illi dixit; Simeon fili Jonæ, me diligis? Cephæ autem dolor fuit, quòd tribus vicibus ei dixiſſet, Me diligis? Simeon itaque ei dixit; Domine mi, omnis rei tibi ſcientia & notitia eſt, tu ſcis quòd ego te diligam. Jeſus ei dixit; Oves meas paſce mihi. 17 *Verè, verè tibi dico; Cùm juvenis eras, tu tibi ipſi lumbos cingebas, & quocunque velles, ibas: cùm autem ſenex fueris, manum tuam tolles, & alius eſt qui lumbos tuos cinget, & te feret quò nolles.* 18 *Hoc dixit, ut oſtenderet quâ morte moriturus erat, & Deo gloriam daturus. Et cùm Chriſtus hæc verba dixiſſet, Simeoni dixit; Poſt me veni.* 19 *Ille converſus vidit illum diſcipulum, quem Jeſus diligebat, poſt eum venientem, illum inquam diſcipulum qui in cœna Paſchali pectori Jeſu innixus erat, & Jeſum interrogaverat; Domine mi, quis eſt ille qui te in manus inimicorum dat.* 20 *Cùm Cephas eum vidiſſet, ad Jeſum dixit; Domine mi, huic quid eſt futurum? Jeſus ei dixit;* 21 22

Verſio VULGATA LATINA.

17 Dicit ei tertiò; Simon Joannis, amas me? Contriſtatus eſt Petrus, quia dixit ei tertiò, Amas me? & dixit ei; Domine, tu omnia nôſti: tu ſcis quia amo 18 te. Dixit ei; Paſce oves meas. Amen, amen dico tibi; Cùm eſſes junior, cingebas te, & ambulabas ubi volebas: cùm autem ſenueris, extendes ma- 19 nus tuas, & alius te cinget, & ducet quò tu non vis. Hoc autem dixit, ſignificans quâ morte clarificaturus eſſet Deum. Et cùm hoc dixiſſet, dicit ei; 20 Sequere me. Converſus Petrus vidit illum diſcipulum, quem diligebat Jeſus, ſequentem, qui & recubuit in cœna ſuper pectus ejus, & dixit; Do- 21 mine, quis eſt qui tradet te? Hunc ergò cùm vidiſſet Petrus, dixit Jeſu; Domine, hic autem quid? 22 Dicit ei Jeſus; Sic eum volo manere donec ve- 23 niam, quid ad te? tu me ſequere. Exiit ergò ſermo iſte inter fratres, quia diſcipulus ille non moritur. Et non dixit ei Jeſus; Non moritur: ſed; Sic eum volo manere donec veniam, quid ad te? 24 Hic eſt diſcipulus ille, qui teſtimonium perhibet de his, & ſcripſit hæc: & ſcimus, quia verum eſt teſtimonium ejus. 25 Sunt autem & alia multa, quæ fecit Jeſus: quæ ſi ſcriberentur per ſingula; nec ipſum arbitror mundum capere poſſe eos, qui ſcribendi ſunt, libros.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * ثم قال له ايضا ثالثة يا سمعان بن يونا اتحبني * فحزن الصفا لقوله له ثلث مرات اتحبني. فقال له يا سيد انت عارف بكل شي وانت عالم اني احبك * فقال له ارع نعاجي * 18 امين امين اقول لك انك اذ كنت شابا * كنت تشد ذاتك وحدك وتمضي الي حيث تشاء * فاذا شخت فانك تبسط يديك واخر يشدك ويحملك الي حيث لا تريد * 19 قال هذا مقررا باية ميتة يمجد الله * فلما قال هذا قال له اتبعني * 20 والتفت الصفا فراي ذلك التلميذ الذي كان يسوع يحبه تابعه * وهو الذي اتكا وقت العشاء علي صدره وقال له يا سيد من الذي يسلمك *
21 هذا لما راه بطرس قال ليسوع يا رب فهذا ما باله * 22 فقال له يسوع ان اردت ان اتركه حي اجي فما بالك انت * اتبعني انت * 23 فذاعت هذه الكلمة في الاخوة ان ذاك التلميذ لا يموت * ويسوع لم يقل انه لا يموت بل ان اردت ان اتركه حتي اجي فما بالك انت * 24 هذا هو التلميذ الذي يشهد بهذا وكتبه * ونحن نعلم ان شهادته حق هي * 25 وفعل يسوع اشياء اخر كثيرة ايضا لو كتبت واحدة واحدة نظنت ان العالم لم يسعها صحفا مكتوبة *

كمل بعون الله تعالي انجيل القديس يوحنا بن زبدي حبيب الرب الكارز بحياة
الابد وهي كال اربعة الاناجيل المقدسة المحيية
بسلام الرب امين *

17 *Item dixit ei quoque tertiò; Simon, fili Jona, diligiſne me? Contriſtatus eſt autem Cephas eò quòd dixiſſet ei tribus vicibus, Diligiſne me? quare dixit; Domine, tu ſcis omnia, & tu nôſti quòd amem te. Dixit ei, Paſce oves meas.* 18 *Amen, amen dico tibi, quòd quum eſſes juvenis, cingebas te ipſe ſolus, & ibas quò volebas: at quum ſenueris, tu quidem extendes manus tuas, & alius te ſtringet, ferétque te quò non voles.* 19 *Dixit hoc aſſerens quo mortis genere glorificaturus eſſet Deum; Cúmque dixiſſet hoc, ait illi; Sequere me.* 20 *Et converſus eſt Cephas, viditque illum diſcipulum quem Jeſus diligebat; ſequentem ſe, nempè eum qui recubuerat tempore cœnæ ſuper pectus ejus, & dixerat ei; Domine, quis eſt qui te proditurus eſt?* 21 *Hunc quum vidiſſet Petrus, dixit Jeſu; Domine, hic autem, cujus eſt mentis?* 22 *Ait illi Jeſus; Si velim eum relinquere quoad veniam, quid curæ tibi eſt? ſequere me tu.* 23 *Pervulgatum eſt igitur hoc verbum inter fratres, quòd ille diſcipulus non moreretur. Et Jeſus non dixerat eum non moriturum; ſed, Si velim eum linquere quoad veniam, quid curæ tibi eſt?* 24 *Hic eſt diſcipulus qui teſtimonium perhibuit de his, & ſcripſit hæc: & nos ſcimus teſtimonium ejus verum eſſe.* 25 *Fecit autem Jeſus res alias multas etiam, quæ ſi ſcriberentur ſingulæ, equidem arbitror quòd mundus non caperet eas libris conſcriptas.*

Abſolutum eſt, opitulante Deo excelſo, Evangelium Sancti Johannis filii Zebedæi dilecti Domini, Prædicatoris vitæ æternæ. Eſtque finis quatuor Evangeliorum Sacro-ſanctorum vivificantium: ſalvante Domino. Amen.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወይቤሎ፡ሣልሰ፡ ስምዖን፡ ዘዮና፡ ታፈቅረኒኑ፡፡ ወተከዘ፡ ጴጥሮስ፡ እስመ፡ ሣልሰ፡ ይቤሎ፡ ታፈቅረኒኑ፡፡ወይቤሎ፡ እግዚኦ፡ ለሊከ፡ ታአምር፡ ኵሎ፡ ከመ፡ አነ፡ አፈቅ
18 ረከ፡፡ወይቤሎ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ረዒይኬ፡ አባግዕየ፡፡=፡ አሜን፡ አሜን፡ እብለከ፡ አመ፡ወሬዛ፡ አንተ፡ ተቀነት፡ ለሊከ፡ ወተሐውር፡ኀበ፡ ፈቀድከ፡፡ወአመ፡ ልህቀ፡ታነሥ
19 እ፡ እደዊከ፡ ወባዕድ፡ ያቀንተከ፡ ወይወስደከ፡ኀበ፡ኢትፈቅድ፡፡=፡ ወዘንተ፡ ዘይቤ፡ ይሌምር፡ በአይ፡ ሞት፡ ይሴብሖ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ወዘንተ፡ ብሂሎ፡ [ይቤሎ፡] ትልወ
20 ኒ፡፡=፡ ወተመይጠ፡ጴጥሮስ፡ ወርእዮ፡ ለረድኡ፡ዘያፈቅሮ፡ኢየሱስ፡ እንዘ፡ይተሉ፡፡ዘረፈቀ፡ደበ፡ እንግድዓሁ፡፡እንዘ፡ ይዴረሩ፡ወዘይቤሎ፡ እግዚኦ፡መኑ፡ውእቱ፡ ዘያገብ
21 አከ፡፡=፡ ወኪያሁ፡ ርእዮ፡ጴጥሮስ፡ ይቤሎ፡ ለኢየሱስ፡ እግዚኦ፡ዝኬ፡ እፎ፡፡=፡
22 ወይቤሎ፡ኢየሱስ፡ እመኬ፡ፈቀድኩ፡የሀሉ፡እስከ፡ሶበ፡ እመጽእ፡ሚለዕሌከ፡ወአንተሰ፡
23 ትልወኒ፡፡=፡ ወወፅአ፡ዝንቱ፡ ነገር፡በኀበ፡አኀው፡ከመ፡ውእቱ፡ረድእ፡ኢይመውት፡፡ ወኢየሱስ፡ኢይቤሎ፡ኢይመውት፡ አላ፡ እመ፡ ፈቀድኩ፡ የሀሉ፡ እስካ፡ሰበ፡ እመጽእ፡ሚ
24 ላዕሌከ፡፡=፡ ወውእቱ፡ ረድእ፡ ሰማዕተ፡ በእንተዝ፡ወዘሂ፡ጸሐፈ፡ ዘንተ፡ ናአምር፡ ከ
25 መ፡ጽድቅ፡ ስምዑ፡፡=፡ ወቦ፡ ባዕደ፡ ዘገብረ፡ኢየሱስ፡ብዙኀ፡፡ወሶበ፡ ተጽሕፈ፡ኵሉ፡ እመ፡ኢያገምሮ፡ ዓለም፡ጥቀ፡ መጻሕፍቲሁ፡ ዘተጽሕፈ፡ አሜን፡፡=፡

ወንጌል፡ ዘዮሐንስ፡ ቃሉ፡፡=፡ ፳፻፮፻፡

17 Et dixit ei tertiò; Simon Jonæ diligiſne me? Et triſtis fuit Petrus, quia tertiò dixiſſet ei, Diligiſne me? & dixit ei; Domine, ipſe tu ſcis omnia: *tu ſcis* quòd ego diligo te. Et dixit ei Dominus Jeſus; Paſce igitur oves meas. 18 Amen, amen dico tibi, Quum junior eſſes, cingebas teipſum, & ibas quò voluiſti: & quum ſenueris, levabis manus tuas, & alius ciaget te, & ducet te quò non vis. 19 Et quum hoc diceret, edocebat per quam mortem glorificaturus eſſet Deum. Et hoc dicto, *dixit ei*; Sequere me. 20 Et converſus fuit Petrus, & vidit diſcipulum quem diligebat Ieſus, ſequentem, qui recubuerat ſuper pectus ejus dum cœnaret, & qui dixerat ei; Domine, quis eſt qui prodet te? 21 Et ipſum videns Petrus, dixit Jeſu; Domine, hic quomodo? 22 Et dixit ei Jeſus; Si voluerim ut maneat uſquequò veniam, quid ad te? ſed tu ſequere me. 23 Et exivit hic ſermo apud fratres, quaſi hic diſcipulus non moreretur. Et Jeſus non dixit ei, Non morietur: ſed, Si voluerim ut maneat uſquequò veniam, quid ad te? 24 Et ille diſcipulus teſtis fuit de hoc: & qui ſcripſit hoc, ſcimus quòd verum eſt teſtimonium ejus. 25 Et fuerunt alia quæ fecit Jeſus multa: & ſi ſcriberentur omnia, non comprehenderet mundus ipſe libros, qui ſcriberentur. Amen.

Voces Evangelii Johannis, 2600.

Verſio PERSICA cum Interpretatione LATINA.

اکر من بخواهم که این بماند * تا ان وقت که من بیایم * تو چه کاره * تو بیا در دنبال من *
23 * واین کلمه پیش برادران بدر آمد * که آن شاکرد نمیرد * نه برای انك نمیرد کفت * لیکن
24 اکر بخواهم این بماند تا انکه که من بیایم * تو چه کاره * * این آن شاکردست * که برین
25 همه کواهي داد و بار اینهارا نبشت * و مي دانیم که کواهي او راستست * * وهست
چیزها دیکر که عیسي کرد * که اکر یك یك نبشته مي شد * پندارم که عالم برنمي تافت *
از کتابها نبشتن * و نویسندکان عالم عاجز مي شدند *
تمام شد چهار انجیل معظم متي و مرقس و لوقا و یوحنا

Si ego velim ut hic maneat uſque ad tempus quo ego venero, tuâ quid refert? Tu veni poſt me. 23 *Et hic ſermo ad fratres exivit, quòd ille diſcipulus non moriturus eſſet: haud* tamen *quòd non moriturus eſſet, dixit* Jeſus; *ſed, Si velim* ut *hic maneat uſq; ad tempus quo ego venero, tuâ quid refert?* 24 *Hic ille diſcipulus eſt, qui de his omnibus teſtimonium dedit, & hæc etiam ſcripſit: & ſcimus quòd teſtimonium ejus verum eſt.* 25 *Et multæ res aliæ ſunt, quæ Jeſus fecit, quæ ſi ſingulatim ſcripta eſſent, opinor quòd mundus non ſufficeret libris ſcribendis, & ſcribæ mundi deficerent.*

Abſoluta ſunt quatuor Evangelia glorioſa Matthæi, Marci, Lucæ, & Johannis.

(†) ἜΚΘΕΣΙΣ ΚΕΦΑΛΑΊΩΝ ΤΩ͂Ν ΠΡΆΞΕΩΝ ΤΩ͂Ν ἈΠΟΣΤΌΛΩΝ.

Α'. ΠΕρὶ τῆς ἐξ ἀναστάσεως διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὀπτασίας πρὸς τοὺς μαθητάς. καὶ περὶ ἐπαγγελίας τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος δωρεᾶς, θέας τε καὶ τρόπου τῆς ἀναλήψεως τοῦ Χριστοῦ. καὶ περὶ τῆς ἐνδόξου δευτέρας αὐτοῦ παρουσίας.

Β'. Πέτρου διάλογος πρὸς τοὺς μαθητευθέντας, περί τε θανάτου καὶ ἀποστολῆς Ἰούδα τοῦ προδότου. ἐν ᾧ, περὶ ἀντεισαγωγῆς Ματθίου, κληρωθέντος χάριτι διὰ προσευχῆς.

Γ'. περὶ θείας τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπιφοιτήσεως, ἐν ἡμέρᾳ τῆς πεντηκοστῆς γενομένης εἰς τοὺς πιστεύσαντας. ἐν ᾧ, Πέτρου κατήχησις περὶ τούτου, ἐκ τῶν προφητῶν. περὶ πάθους καὶ ἀναστάσεως καὶ ἀναλήψεως Χριστοῦ, δωρεᾶς τε τοῦ ἁγίου Πνεύματος. περὶ πίστεως τῶν παρόντων, καὶ τῆς διὰ τοῦ βαπτίσματος αὐτῶν σωτηρίας. περὶ ὁμονοίας κοινωφελοῦς, καὶ προσθήκης τῶν πιστευόντων.

Δ'. περὶ τῆς ἐν Χριστῷ θεραπείας τοῦ ἐκ γενετῆς χωλοῦ, Πέτρου τε κατηχήσεως ἐλεγκτικῆς, συμπαθητικῆς, καὶ συμβουλευτικῆς πρὸς σωτηρίαν αὐτῶν. ἐν ᾧ, περὶ ἐπιστασίας τῶν ἀρχιερέων ζήλῳ τοῦ γεγονότος, καὶ κρίσις τοῦ θαύματος. Πέτρου τε ὁμολογία τῆς Χριστοῦ δυνάμεώς τε καὶ χάριτος. περὶ ἀπειλῆς τῶν ἀρχιερέων, ὡς οὐ δεῖ παῤῥησιάζεσθαι ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ. καὶ ἀνέσεως τῶν ἀποστόλων. εὐχαριστία ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ὑπὲρ τῆς τῶν ἀποστόλων αὐτῆς καρτερίας.

Ε'. περὶ ὁμοψύχου καὶ καθολικῆς κοινωνίας τῶν πιστευσάντων. ἐν ᾧ, περὶ Ἀνανίου καὶ Σαπφείρης, καὶ πικρᾶς αὐτῶν τελευτῆς.

ς'. ὅτι τοὺς ἀποστόλους ἐμβληθέντας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, ἄγγελος Κυρίου νύκτωρ ἐξάγει, ἐπιτρέψας ἀκωλύτως κηρύσσειν τὸν Ἰησοῦν. ἐν ᾧ, ὅτι τῇ ἑξῆς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς πάλιν συλλαβόμενοι, ἐφ᾽ ᾧ μηκέτι διδάσκειν, μαστίξαντες ἀπέλυσαν. Γαμαλιήλου γνώμη περὶ τῶν ἀποστόλων, μετὰ παραδειγμάτων τινῶν καὶ ἀποδείξεων.

Ζ'. περὶ χειροτονίας τῶν ἑπτὰ διακόνων.

Η'. Ἰουδαίων ἐπανάστασις καὶ συκοφαντία κατὰ Στεφάνου. αὐτοῦ τε δημηγορία περὶ τῆς πρὸς Ἀβραὰμ διαθήκης τοῦ Θεοῦ, καὶ περὶ τῶν δώδεκα πατριαρχῶν. ἐν ᾧ, περὶ τοῦ λιμοῦ καὶ πυρωνίας, καὶ ἀναγνωρισμοῦ τῶν υἱῶν Ἰακώβ· καὶ περὶ γενέσεως Μωϋσέως. καὶ περὶ τῆς πρὸς αὐτὸν θεοφανείας ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ. περὶ ἐξόδου καὶ μοσχοποιΐας τοῦ Ἰσραὴλ, ἄχρι χρόνων Σολομῶντος, καὶ τῆς τοῦ ναοῦ κατασκευῆς. Ὁμολογία τῆς ὑπερουρανίου δόξης Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀποκαλυφθείσης αὐτῷ, ἐφ᾽ ᾗ λιθόλευστος γενόμενος ὁ Στέφανος, εὐσεβῶς ἐκοιμήθη.

Θ'. περὶ διωγμοῦ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ταφῆς Στεφάνου. ἐν ᾧ, περὶ Φιλίππου τοῦ ἀποστόλου, πολλοὺς ἰασαμένου ἐν τῇ Σαμαρείᾳ.

Ι'. περὶ Σίμωνος τοῦ μάγου πιστεύσαντος καὶ βαπτισθέντος, σὺν ἑτέροις πλείοσιν. ἐν ᾧ, περὶ τῆς τῶν Πέτρου καὶ Ἰωάννου πρὸς αὐτοὺς ἀποστολῆς· καὶ ἐπίκλησις τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τοὺς βαπτισθέντας.

ΙΑ'. ὅτι οὐ δι᾽ ἀργυρίου, οὐδὲ ὑποκριταῖς, ἀλλ᾽ ἁγίοις διὰ πίστεως ἡ μετοχὴ τοῦ ἁγίου Πνεύματος δίδοται. ἐν ᾧ, περὶ ὑποκρίσεως, καὶ ἐπιπλήξεως Σίμωνος.

ΙΒ'. ὅτι τοῖς ἀγαθοῖς καὶ πιστοῖς εὐοδοῖ ὁ Θεὸς τὴν σωτηρίαν, δῆλον ἐκ τῆς κατὰ τὸν εὐνοῦχον ὑποθέσεως.

ΙΓ'. περὶ τῆς οὐρανόθεν θείας κλήσεως Παύλου, εἰς ἀποστολὴν Χριστοῦ. ἐν ᾧ, περὶ ἰάσεως καὶ βαπτίσματος Παύλου διὰ Ἀνανίου κατὰ ἀποκάλυψιν Θεοῦ· παῤῥησίας τε αὐτοῦ, καὶ συντυχίας τῆς διὰ Βαρνάβα πρὸς τοὺς ἀποστόλους.

ΙΔ'. περὶ Αἰνέα παραλυτικοῦ ἰαθέντος ἐν Λύδδῃ διὰ Πέτρου. ἐν ᾧ, περὶ Ταβιθᾶ τῆς φιλοχήρου, ἣν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν ὁ Πέτρος διὰ προσευχῆς ἐν Ἰόππῃ.

ΙΕ'. περὶ Κορνηλίου, ὅσα τε πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, καὶ ὅσα πάλιν πρὸς Πέτρον οὐρανόθεν περὶ κλήσεως ἐθνῶν ἐῤῥέθη. ἐν ᾧ, ὅτι μετασταλεὶς ὁ Πέτρος ἦλθε πρὸς Κορνήλιον. ἐπανάληψις ὧν ὁ ἄγγελος ἐπεμαρτύρησε καὶ ὑφηγήσατο Κορνηλίῳ. Πέτρου κατήχησις εἰς Χριστὸν, τοῦ τε ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τοὺς ἀκούοντας δωρεά. καὶ ὅπως ἐβαπτίσθησαν τότε οἱ ἐξ ἐθνῶν πιστεύσαντες.

Ις'. ὡς Πέτρος τὰ καθεξῆς καὶ τὰ ἕκαστα τῶν γεγονότων διηγεῖται τοῖς ἀποστόλοις διακριθεῖσι πρὸς αὐτὸν, τοτηνικάδε Βαρνάβαν ἐκπέμψασι πρὸς τοὺς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἀδελφούς.

ΙΖ'. προφητεία Ἀγάβου περὶ λιμοῦ οἰκουμενικῆς καὶ καρποφορίας, πρὸς τοὺς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἀδελφούς.

ΙΗ'. Ἰακώβου τοῦ ἀποστόλου κατασφαγή. ἐν ᾧ, Πέτρου σύλληψις πρὸς Ἡρώδην. ὅπως τε αὐτὸν ὁ ἄγγελος θείῳ κελεύσματι ἐξείλετο τῶν δεσμῶν· καὶ ὁ Πέτρος ἐμφανὴς γενόμενος νύκτωρ τοῖς ἀδελφοῖς, ὑπανεχώρησεν. ἐν ᾧ, περὶ τῆς τῶν φυλάκων κολάσεως· καὶ μετέπειτα περὶ τῆς τοῦ ἀσεβοῦς Ἡρώδου πικρᾶς τε καὶ ὀλεθρίου καταστροφῆς.

ΙΘ'. ἀποστολὴ Βαρνάβα καὶ Παύλου πρὸς τοῦ θείου Πνεύματος εἰς Κύπρον, ὅσα τε εἰργάσαντο ἐν ὀνόματι Χριστοῦ εἰς Ἐλύμαν τὸν μάγον.

Κ'. Παύλου εὐθαλὴς διδασκαλία εἰς Χριστὸν, ἔκ τε τοῦ νόμου καὶ καθεξῆς τῶν προφητῶν, ἱστορικὴ καὶ εὐαγγελική. ἐν ᾧ, ὅτι καὶ ἐλεγκτικὴ καὶ συλλογιστική. περὶ μεταθέσεως τοῦ κηρύγματος εἰς τὰ ἔθνη. διωγμοῦ τε αὐτῶν ἐκεῖθεν, καὶ ἀφίξεως εἰς Ἰκόνιον.

ΚΑ'. Ὅπως ἐν Ἰκονίῳ κηρύξαντες τὸν Χριστὸν, πολλῶν τε πιστευσάντων, ἐδιώχθησαν οἱ ἀπόστολοι.

ΚΒ'. περὶ τοῦ ἐν Λύστροις ἐκ γενετῆς χωλοῦ ἰαθέντος διὰ τῶν ἀποστόλων. διόπερ εἶναί τε ἔδοξαν θεοὶ καὶ παρεῖναι τοῖς ἐγχωρίοις. ἔνθα δὴ καὶ μετέπειτα λιθάζεται ὁ Παῦλος παρὰ τῶν Ἰουδαίων τῶν ἀσυγκρτόνων.

ΚΓ'. ὅτι οὐ δεῖ περιτέμνεσθαι τοὺς ἐξ ἐθνῶν πιστεύοντας δόγματι καὶ κρίσει τῶν ἀποστόλων. ἐν ᾧ, ἐπιστολὴ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἐξ ἐθνῶν, περὶ τῶν φυλακτέων. ἀντίῤῥησις Παύλου πρὸς Βαρνάβαν περὶ Μάρκου.

ΚΔ'. περὶ τῆς κατηχήσεως Τιμοθέου, καὶ τῆς κατὰ ἀποκάλυψιν ἀφίξεως Παύλου εἰς Μακεδονίαν. ἐν ᾧ, περὶ πίστεως καὶ σωτηρίας τινὸς γυναικὸς Λυδίας. καὶ περὶ ἰάσεως τῆς πνεῦμα πύθωνος ἐχούσης παιδίσκης, δι᾽ ἣν τὸν Παῦλον καθεῖρξαν οἱ δικασταί. περὶ τοῦ συμβάντος ἐκεῖσε σεισμοῦ καὶ θαύματος, καὶ ὅπως πιστεύσας ὁ εἱρκτοφύλαξ, ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ ἐβαπτίσθη πανέστιος. ὅτι παρακληθέντες ἐξῆλθον τότε ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου οἱ ἀπόστολοι.

ΚΕ'. περὶ στάσεως γενομένης ἐν Θεσσαλονίκῃ, τοῦ κηρύγματος ἕνεκεν· φυγῆς τε Παύλου εἰς Βέῤῥοιαν, κἀκεῖθεν εἰς Ἀθήνας.

Κς'. περὶ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐπιβωμίου γραφῆς, φιλοσόφου τε κηρύγματος, καὶ εὐσεβείας τοῦ Παύλου.

ΚΖ'. περὶ Ἀκύλα καὶ Πρισκίλλης, καὶ τῆς Κορινθίων ἀπειθείας, τῆς τε κατὰ πρόγνωσιν ἐπ᾽ αὐτοῖς εὐδοκίας τοῦ Θεοῦ ἀποκαλυφθείσης τῷ Παύλῳ. ἐν ᾧ, περὶ Κρίσπου ἀρχισυναγώγου, πιστεύσαντος σὺν ἑτέροις πολλοῖς, καὶ βαπτισθέντος. ὅτι στάσεως κινηθείσης ἐν Κορίνθῳ, ὁ Παῦλος ὑπεχώρησεν· ἐλθών τε εἰς Ἔφεσον καὶ διαλεχθεὶς, ἐξῆλθεν. περὶ Ἀπολλῶ ἀνδρὸς λογίου τε καὶ πιστοῦ.

ΚΗ'. περὶ βαπτίσματος, καὶ τῆς τοῦ ἁγίου Πνεύματος δωρεᾶς δοθείσης διὰ προσευχῆς Παύλου τοῖς ἐν Ἐφέσῳ πιστεύσασι. καὶ περὶ ἰάσεως τοῦ λαοῦ. ἐν ᾧ, περὶ τῶν υἱῶν Σκευᾶ· ὅτιπερ οὐ δεῖ ἐγχειρεῖν ἀπίστοις, καὶ ἀναξίοις τῆς πίστεως γενομένοις. καὶ περὶ ἐξομολογήσεως τῶν πιστευόντων. περὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ κινηθείσης στάσεως ὑπὸ Δημητρίου τοῦ ἀργυροκόπου κατὰ τῶν ἀποστόλων.

ΚΘ'. περίοδος Παύλου, ἐν ᾗ, περὶ θανάτου καὶ ἀνακλήσεως Εὐτύχου διὰ προσευχῆς ἐν Τρωάδι. παραίνεσίς τε αὐτοῦ ποιμαντικὴ πρὸς τοὺς ἐν Ἐφέσῳ πρεσβυτέρους. ἐν ᾧ, παράπλους Παύλου ἀπὸ Ἐφέσου ἄχρι Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης.

Λ'. Ἀγάβου προφητεία περὶ τῶν συμβησομένων τῷ Παύλῳ ἐν Ἱερουσαλήμ.

ΛΑ'. παραίνεσις Ἰακώβου πρὸς Παῦλον, περὶ τοῦ μὴ δοκεῖν κωλύειν Ἑβραίους περιτέμνεσθαι.

ΛΒ'. περὶ τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ κατὰ Παύλου κινηθείσης ἀταξίας. ὅπως τε αὐτὸν ὁ χιλίαρχος τοῦ πλήθους ἐξαιρεῖται. ἐν ᾧ, Παύλου κατάστασις περὶ ἑαυτοῦ, καὶ τῆς εἰς ἀπόστολον αὐτοῦ κλήσεως. περὶ ὧν ὁ Ἀνανίας πρὸς τὸν Παῦλον ἐν Δαμασκῷ εἶπεν, ὀπτασίας τε καὶ φωνῆς Θεοῦ γενομένης ποτὲ πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ. ὅτι μέλλων ἐπὶ τούτοις ὁ Παῦλος τύπτεσθαι, εἰπὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστιν, ἀνείθη.

ΛΓ'. ὅσα Παῦλος καταβὰς εἰς τὸ συνέδριον, ἔπαθέ τε καὶ εἶπε, καὶ εὐθυβόλως ἔπραξε.

ΛΔ'. περὶ ἐπιβουλῆς μελετωμένης ὑπὸ Ἰουδαίων κατὰ Παύλου, καὶ μηνύσεως αὐτῆς πρὸς Λυσίαν. ἐν ᾧ, ὅτι παρεπέμφθη ὁ Παῦλος τῷ ἡγεμόνι εἰς τὴν Καισαρείαν μετὰ στρατιωτῶν καὶ γραμμάτων.

ΛΕ'. Τερτύλλου περὶ Παύλου κατηγορία, καὶ αὐτοῦ ἀπολογία ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος.

Λς'. περὶ τῆς Φήλικος διαδοχῆς, καὶ τῆς Φήστου προαγωγῆς· τῆς τε ἐπ᾽ αὐτοῦ ἀνακρίσεως Παύλου καὶ ἐφέσεως.

ΛΖ'. Ἀγρίππα καὶ Βερνίκης παρουσία, καὶ πεῦσις τῶν κατὰ Παῦλον. ἐν ᾧ, ἀπολογία Παύλου ἐπ᾽ αὐτῶν, περὶ τῆς ἐν νόμῳ θρησκείας αὐτοῦ, καὶ κλήσεως εἰς τὸ εὐαγγέλιον. ὡς οὐδὲν ἀδικεῖ Ἰουδαίους ὁ Παῦλος, Ἀγρίππας ἔφη τῷ Φήστῳ.

ΛΗ'. πλοῦς Παύλου ἐπὶ Ῥώμην, κινδύνων τε πλείστων καὶ μεγίστων πάμπλεως. ἐν ᾧ, παραίνεσις Παύλου πρὸς τοὺς σὺν αὐτῷ, περὶ ἐλπίδος σωτηρίας. ναυάγιον Παύλου, ὅπως τε διεσώθησαν εἰς Μελίτην νῆσον· καὶ ὅσα ἐν αὐτῇ ὁ Παῦλος ἐθαυματούργησεν.

ΛΘ'. ὅπως ἀπὸ Μελίτης εἰς Ῥώμην κατήντησεν ὁ Παῦλος.

Μ'. περὶ διαλέξεως Παύλου, τῆς πρὸς τοὺς ἐν Ῥώμῃ Ἰουδαίους.

(†) Tituli Capit. Actorum apoſtolorum, ut & ſeqq. librorum, in MS. A. nulli ſunt.

ACTA SANCTORUM APOSTOLORUM.

(†)ΠΡΑ'ΞΕΙΣ ΤΩ͂Ν ἉΓΊΩΝ ἈΠΟΣΤΌΛΩΝ. ΚΕΦ. Α'.

CAPUT PRIMUM. α'.

Illum quidē primum ſermonem feci de omnibus, O Theophile, quæ cœpit Jeſus
1 ΤΟ`Ν μὲν πρῶτον λόγον ἐποιησάμην περὶ πάντων, ὦ Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς
facereq́ue & docere, Uſque quã die præcipiens Apoſtolis per Spiritum
2 ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν, Ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντειλάμενος τοῖς ἀποστόλοις διὰ Πνεύματος
ſanctũ, quos elegerat, receptus eſt. Quibus & præbuit ſeipſum vivum poſt pati ipſum,
3 ἁγίου, οὓς ἐξελέξατο, ἀνελήφθη. Οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυτὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐτὸν,
in multis argumentis, per dies quadraginta conſpectus eis, & dicens quæ
ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις, δι᾽ ἡμερῶν (α) τεσσαράκοντα ὀπτανόμενος αὐτοῖς, καὶ λέγων τὰ
de regno Dei. Et congregans denuntiavit eis, ab Hieroſolymis
4 περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ συναλιζόμενος (β) παρήγγειλεν αὐτοῖς, ἀπὸ Ἱεροσολύμων
non diſcedere, ſed expectare promiſſionem Patris, quam audiſtis me. Quia Joannes
5 μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς, ἣν ἠκούσατέ μου. Ὅτι Ἰωάννης
quidē baptizavit aquã, vos autem baptizabimini in Spiritu ſancto nõ poſt multos hos
μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι ἁγίῳ οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας
dies. Qui autē igitur convenientes interrogabãt eum, dicentes; Domine, ſi in tempore
ἡμέρας. Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες (γ) ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες, Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ 6
hoc reſtituis regnum Iſraeli? Dixit autē ad eos; Non veſtrũ eſt
τούτῳ ἀποκαθιστάνεις τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ; Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς, Οὐχ ὑμῶν ἐστι 7
nôſſe tempora vel opportunitates, quæ Pater poſuit in propria authoritate: Sed accipietis
γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς, οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ· Ἀλλὰ λήψεσθε 8
virtutem ſupvenientis ſancti Spiritûs in vos: & eritis mihi teſtes inque Hieruſalem,
δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐφ᾽ ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθέ (δ) μοι μάρτυρες ἔν τε Ἰερουσαλὴμ
& in omni Judæa & Samaria, & uſque ad ultimũ terræ. Et hæc dicens,
(ε) καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ, καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, 9
videntibus illis elevatus eſt, & nubes ſuſcepit eum ab oculis eorum.
βλεπόντων αὐτῶν ἐπήρθη, καὶ νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

(†) MS. A. Titulus abſcinditur. Κεφ. α'. (α) τεσσεράκοντα (β) αὐτοῖς παρήγγειλεν, (γ) ἠρώτων (δ) μου (ε) καὶ πάσῃ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܟܬܒܐ ܕܦܪܟܣܝܣ ܀ ܗܢܘ ܕܝܢ ܫܥܝܬܗܘܢ ܕܫܠܝܚܐ ܛܘܒܢܐ. ܕܟܢܫ
ܠܩܕܝܫܐ ܡܪܝ ܠܘܩܐ ܐܘܢܓܠܝܣܛܐ.
* ܕܣܘܠܩܗ ܕܡܪܢ * ܐ * ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

* ܟܬܒܐ ܩܕܡܝܐ ܟܬܒܬ ܐܘ ܬܐܘܦܝܠܐ ܀ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܫܪܝ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ 1
ܠܡܥܒܕ ܘܠܡܠܦܘ ܀ * ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ ܗܘ ܕܒܗ ܐܣܬܠܩ ܡܢ ܒܬܪ ܕܦܩܕ ܗܘܐ 2
ܠܫܠܝܚܐ ܐܝܠܝܢ ܕܓܒܐ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. * ܗܢܘܢ ܕܐܦ ܚܘܝ ܠܗܘܢ ܢܦܫܗ ܟܕ ܚܝ 3

LIBER ACTUUM, HOC EST, Hiſtoriæ Apoſtolorum beatorum, collectus à Sancto Domino meo Lucâ Evangeliſtâ.

Aſcenſionis Domini noſtri. 1.

CAPUT. I.

PRimum librum ſcripſi, ô Theophile, 1 de his omnibus, quæ cœpit Dominus noſter Jeſus Meſſia facere & docere: 2 Uſque ad diem illum quo ſublatus eſt, poſtquam cohortatus eſſet Apoſtolos illos quos elegit per Spiritum ſanctitatis. 3 Quibus inſuper oſtendit ſeipſum viventem

Verſio VULGATA LATINA.

ACTUS APOSTOLORUM.

CAPUT. I.

1 PRimum quidem ſermonem feci de omnibus, ô Theophile, quæ cœpit Jeſus facere, & docere, 2 Uſque in diem, quâ præcipiens Apoſtolis per Spiritum ſanctum,
3 quos elegit, aſſumptus eſt : Quibus & præbuit ſe ipſum vivum poſt paſſionem
ſuam in multis argumentis, per dies quadraginta apparens eis, & loquens de regno
4 Dei. Et conveſcens, præcepit eis ab Ieroſolymis ne diſcederent, ſed expectarent
5 promiſſionem Patris, quam audiſtis (inquit) per os meum : Quia Joannes quidem baptizavit aquâ, vos autem baptizabimini Spiritu ſancto non poſt multos hos dies. 6 Igitur qui convenerant, interrogabant eum, dicentes; Domine, ſi in tempore hoc reſtitues regnum Iſraël? 7 Dixit autem eis; Non eſt
veſtrum nôſſe tempora vel momenta, quæ Pater poſuit in ſua poteſtate :
8 Sed accipietis virtutem ſupervenientis Spiritûs ſancti in vos, & eritis mihi
teſtes in Jeruſalem, & in omni Judæa, & Samaria, & uſque ad ultimum
9 terræ. Et cùm hæc dixiſſet, videntibus illis, elevatus eſt : & nubes ſuſcepit
eum ab oculis eorum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* بسم الاب والابن والروح القدس الاه واحد *

* فاتحة كتاب اعمال الرسل الاطهار * صلواتهم تكون معنا امين *

* الفصل الاول *

* قراءاه يوم الاحد المقدس اعني الفصح المجيد *

* اما القول الاول يا تاوفيلس فانشاته في جميع الامور التي ابتداء يسوع يعملها ويعلم بها * 1
* الي اليوم الذي وصي فيه بالروح القدس تلاميذه الذين اصطفاهم وصعد مرتفعا * 2
* الذين اقام لهم نفسه بعد تالمه حيا بعلامات بحجة كثيرة * شاهدوه ظاهرا لهم مده اربعين 3
يوما * وقايلا اقوالا عن ملك الله * وفي اجتماعه معهم وصاهم الا يبرحوا من اورسليم * لكن 4
ينتظرون موعد الاب الذي سمعتموه مني * ان يوحنا اعمد بالماء * وانتم ستعمدون بالروح 5
القدس لا بعد ايام كثيرة من هذه * واذهم تقدموا اليه فسالوه قايلين يا رب افي هذه الوقت 6
يرد الملك الي اسراييل * فقال لهم لم يفوض اليكم ان تعرفوا السنين او الاوقات التي جعل 7
الاب معرفتها في سلطانه * لكنكم ستاخذون قوه بورود الروح القدس اليكم * وتكونون 8
شهودا لي في اورسليم * وفي كافة بلد اليهودية والسامرة * والي منتهي الارض *

* تم يوم الفصح * * للصعود *

* واذ قال هذه ارتفع عنهم وهم ناظرون اليه * وقبلته سحابة من امام اعينهم * 9

INNOMINE PATRIS,
ET
FILII, ET SPIRITUS
Sanctitatis, Dei unius.

Initium libri Actuum Apoſtolorum
purorum, quorum preces adſint nobis. Amen.

CAPUT I.

Legendum die dominicæ ſacratiſſimæ, nempe Paſchatis glorioſi.

EQuidem ſermonem primum, O Theophile, conſcripſi de rebus omnibus 1
quas cœpit Jeſus facere & docere, Uſ- 2
que ad diem quâ præcepit per Spiritum
Sanctitatis Apoſtolis quos elegerat, &
aſcendit in altum ſe ferens : Quibus 3
exhibuit ſeipſum, poſt paſſionem ſuam,
vivum argumentis certis permultis,
eumque viderunt ſibi manifeſtum ſpatio
quadraginta dierum, & ſermones ha-
bentem de regno Dei. Cúmque ſe colle- 4
giſſet cum eis, præcepit eis ne diſcede-
rent ab Hieruſalem, ſed expectarent
promiſſum Patris, quod audîſtis ex me.
Nam Johannes baptizavit aquâ, vos 5
autē baptizabimini Spiritu ſancto non
poſt multos ab his dies. Illi ergò acce- 6
dentes ad eum, interrogaverunt eum, di-
centes; O Domine, num in hoc tempore
reſtituetur regnum Iſraëli? Ait illis; 7
Non pertinet ad vos nôſſe annos aut
tempora, quorum cognitionem poſuit Pa-
ter in poteſtate ſua. Verùm accipietis 8
robur per adventum Spiritûs ſanctitatis ad vos, & eritis mihi teſtes in Jeruſalem, & in univerſa regione Judææ, & Samariâ, imò ad extremum terræ.

Hactenus pro die Paſchatis.
Pro Aſcenſione.

Et cùm dixiſſet hæc, ſublatus eſt ab eis, 9
dum ipſi aſpicerent in eum : & ſuſcepit
eum nubes ab oculis eorum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ግብረ፡ልኡካን፡ ወዝንቱ፡ውእቱ፡ዜና፡ሐዋርያት፡ ንጹሓን፡ጸሎቶሙ፡
ትብጽሐነ፡ ለኵልነ፡ ሕዝበ፡ ክርስቲያን፡ አሜን፡፡፨

1 ል ቀደሜ፡መጽሐፍ፡ጸሐፍኩ፡ኦቴዎፍሎ፡ዘአሐዘ፡ እግዚእነ፡ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ይንግር፡
2 ወይምሀር፨ እስከ፡ዕለት፡እንተ፡ባቲ፡ዐርገ፡አዚዞ፡ለሐዋርያቲሁ፡ለእለ፡ሐረዮሙ፡በመን
3 ፈስ፡ቅዱስ፨ እሉ፡እሙንቱ፡እለ፡አርአዮሙ፡ርእሶ፡ሕያወ፡ወእምድኅረ፡ሞተ፡በትእም
ርት፡ብዙኃ፡እንዘ፡ያስተርእዮሙ፡ በአርብዓ፡ ዕለት፡ እንዘ፡ ይምዕደሙ፡ በቃለ፡ ወይዜንዎ
4 ሙ፡ወይነግሮሙ፡መንግሥተ፡እግዚአብሔር፨ወእንዘ፡ይመስሕ፡ምስሌሆሙ፡አዘዞሙ፡ኢ
ይፃኡ፡ እምኢየሩሳሌም፡እላ፡ይጽንሑ፡ተስፋሁ፡ለአብ፡ዘሰማዕክሙ፡ይቤ፡እምአፉየ፨
5 እስመ፡ዮሐንስ፡አጥመቀ፡በማይ፡ ወአንትሙሰ፡ታጠምቁ፡ በመንፈስ፡ቅዱስ፡፡ እንከ፡ኅደጠ፡
6 መዋዕል፡ ዘኢኮነ፡ርሑቀ፨ ወእንዘ፡ጉቡኣን፡ ተስእልዎ፡ወይቤልዎ፡ እግዚኦ፡ በዝኑ፡መ
7 ዋዕል፡ታቀውም፡መንግሥተ፡ ለደቂቀ፡ እስራኤል፡፡፨ ወአውሥኦሙ፡ወይቤሎሙ፡ኢኮነ፡
8 ለክሙ፡ አእምሮ፡መዋዕለ፡ወአዝማን፡ ዘሠርዐ፡አቡየ፡ በምኵናኑ፡ በሕቲቱ፡፡፨ አላ፡
ሶበ፡ይወርድ፡ ላዕሌክሙ፡መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ትነሥኡ፡ ኃይለ፡ ወትከውኑኒ፡ ሰማዕትየ፡ በኢየ
9 ሩሳሌም፡ ወበኵሉ፡ይሁደ፡ ወሰማርያ፡ ወበኵሉ፡አጽናፈ፡ ምድር፨ ወዘንተ፡ እንዘ፡ይ
ብሎሙ፡ ተለዐለ፡ ወነሥአቶ፡ ደመና፡ ወዐርገ፡ ሰማየ፡ ወእንዘ፡ ይኔጽሩ፡ ኀቤሁ፡ተሰወረ፡
እምአዕይንቲሆሙ፨

ACTUS APOSTOLORUM.
Geſta Miniſtrorum, i. e. Hiſtoria Apoſtolorum ſanctorum : preces eorum
proficiant nobis omnibus populo Chriſtiano, Amen.

CAPUT. I.

PRimum librum ſcripſi, ô Theophile, de omnibus *quæ cœpit Dominus noſter Jeſus* 1
Chriſtus nuntiare & docere. Uſque in diem in qua aſcendebat præcipiens Apoſtolis 2
ejus quos elegerat per Spiritum ſanctum. Iiſdem quibus præbuit ſeipſum vivum, & 3
poſt mortem in ſignis multis apparens iis fuit *per quadraginta dies, confirmans eos in*
verbo, & annuntians iis, & prædicans iis regnum Dei. Et prandens cum iis præcepit 4
iis, ne exirent ex Hieruſalem; ſed expectarent promiſſionem Patris, quam audiſtis
inquit, *ex ore meo. Quia Johannes baptizavit in aqua, & vos baptizabitis in Spi-* 5
rito ſancto : ſed poſt *modicum tempus quod non fuit longum. Et convenientes inter-* 6
rogabant eum, & dicebant ei; Domine, num in hoc tempore reſtitues regnum filiis
Iſraelis? Et reſpondit, & dixit iis; Non veſtrum eſt nôſſe tempora & oportunitates 7
quas decrevit pater meus in judicio ſuo proprio. Sed quando deſcendet ſuper vos Spi- 8
ritus ſanctus accipietis virtutem, & eritis teſtes mei in Hieruſalem, & in omni Ju- 9
dæa & Samaria, & in omnibus extremitatibus terræ. Et hæc dicens illis exaltatus fuit, & ſuſcepit eum nubes, & aſcendit in *cœlum : & proſpicientibus illis in*
eum, ſubſtractus fuit ab oculis eorum.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

ܒܬܪ ܕܚܫ ܀ ܒܐܬܘܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܒܐܪܒܥܝܢ ܝܘܡܝܢ. ܟܕ ܡܬܚܙܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ
ܗܘܐ ܥܠ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܟܕ ܐܟܠ ܥܡܗܘܢ ܠܚܡܐ. ܦܩܕ ܐܢܘܢ ܕܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܠܐ 4
ܢܬܦܪܫܘܢ. ܐܠܐ ܢܩܘܘܢ ܠܫܘܟܢܗ ܕܐܒܐ. ܗܘ ܕܫܡܥܬܘܢ ܡܢܝ. * ܕܝܘܚܢܢ ܐܥܡܕ ܒܡܝܐ. 5
ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܬܬܥܡܕܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܠܐ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܟܕ ܟܢܝܫܝܢ. 6
ܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܘܐܡܪܝܢ. ܡܪܢ. ܕܠܡܐ ܒܗܢܐ ܙܒܢܐ ܡܦܢܐ ܐܢܬ ܡܠܟܘܬܐ ܠܐܝܣܪܝܠ. * ܐܡܪ 7
ܠܗܘܢ ܗܘ. ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܠܟܘܢ ܗܝ ܠܡܕܥ ܙܒܢܐ ܐܘ ܙܒܢܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܐܒܐ ܣܡ ܐܢܘܢ ܒܫܘܠܛܢܗ
ܕܢܦܫܗ. * ܐܠܐ ܡܐ ܕܐܬܐ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܥܠܝܟܘܢ. ܬܣܒܘܢ ܚܝܠܐ. ܘܬܗܘܘܢ ܠܝ ܣܗܕܐ 8
ܒܐܘܪܫܠܡ ܘܒܟܠܗ ܝܗܘܕ. ܘܐܦ ܠܒܝܬ ܫܡܪܝܐ. ܘܥܕܡܐ ܠܣܘܦܗ ܕܐܪܥܐ. * ܘܟܕ ܐܡܪ 9
ܗܠܝܢ. ܟܕ ܚܙܝܢ ܠܗ ܐܫܬܩܠ. ܘܥܢܢܐ ܩܒܠܬܗ ܘܐܬܛܫܝ ܡܢ ܥܝܢܝܗܘܢ.

(poſtquam paſſus eſt) ſignis quamplurimis per dies quadraginta, dum appareret eis, & diſſereret de regno Dei. 4 Quúmque comediſſet cum eis panem, præcepit eis ne ab Ieruſalem diſcederent, ſed expectarent promiſſum illud Patris, quod *inquit* audîſtis ex me. 5 Quoniam Johannes baptizavit aquâ: vos autem baptizabimini in Spiritu ſanctitatis non multis pòſt diebus. 6 Illi autem quum còngregati eſſent, interrogârunt ipſum, ac dicunt ei; Domine noſter, num hoc tempore reſtitues regnum Iſraeli? 7 Ait illis ipſe; Hoc quidem non eſt veſtrum, nôſſe tempus aut tempora illa quæ Pater poſuit in poteſtate ſuiipſius. 8 Sed quum venerit ſuper vos Spiritus ſanctitatis, recipietis virtutem, & eritis mihi teſtes in Jeruſalem, & in tota Judæa, ac etiam inter Samaritanos, & uſque ad fines terræ. 9 Quúmque hæc dixiſſet, dum ipſi aſpicerent eum, ſublatus eſt, nubéſque excepit eum, & opertus eſt ab oculis eorum.

Et ut attendentes erant in cœlum, *eunte eo*, *&* ecce viri
10 Καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν, πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ ἄνδρες
duo astiterunt *eis in vestitu albo*. Qui & dixerunt; Viri
11 δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς (ζ) ἐν ἐσθῆτι λευκῇ. Οἳ καὶ (η) εἶπον, Ἄνδρες
Galilæi, quid statis aspicientes in cœlum? hic Jesus *rece-*
Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε ἐμβλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν; οὗτος ὁ Ἰησοῦς ὁ ἀναλη-
ptus à vobis in cœlum, sic veniet quemadmodùm vidistis eum
φθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν, οὕτως ἐλεύσεται ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν
euntem in cœlum. Tunc reversi sunt *in Hierusalem* à monte *vo-*
12 πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν. Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ κα-
cato Oliveti, qui est *propè* Hierusalem, Sabbati habens iter. Et cùm
13 λουμένου Ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν. Καὶ ὅτε
introissent, ascenderunt in cœnaculum, ubi *erant manentes* Petrus
εἰσῆλθον, (θ) ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῷον, οὗ ἦσαν καταμένοντες ὅ, τε Πέτρος
& Jacobus, & Joannes, & Andreas, Philippus & Thomas, Bartholomæus
(ι) καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἀνδρέας, Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος
& Matthæus, Jacobus Alphæi & Simon Zelotes, & Judas Jacobi:
καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτὴς, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου.
Hi omnes erant perseverantes *concorditer* oratione & *deprecatione*,
14 Οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ (κ) προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει,
cum mulieribus, & Mariâ matre Jesu, & *cum* fratribus ejus.
σὺν γυναιξὶ, καὶ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ, (λ) καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ.
Et in diebus illis exurgens Petrus in medio *discipulorum*, dixit;
15 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ (μ) τῶν μαθητῶν, εἶπεν,
(erátque turba *nominum in idipsum*, *quasi* centum viginti,) Viri fratres,
16 (ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ἐπὶ τὸ αὐτὸ, (ν) ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν,) Ἄνδρες ἀδελφοὶ,

oportet impleri Scripturam *hanc*, quam prædixit Spiritus sanctus per
ἔδει πληρωθῆναι τὴν (ξ) γραφὴν ταύτην, ἣν προεῖπε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ
os David, de Juda *illo facto duce viæ comprehendentibus* Jesum,
στόματος Δαβὶδ, περὶ Ἰούδα τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλλαβοῦσι (ο) τὸν Ἰησοῦν,
Quia adnumeratus erat *cum* nobis, & sortitus est sortem ministerii hujus.
Ὅτι κατηριθμημένος ἦν (π) σὺν ἡμῖν, καὶ ἔλαχε τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης. 17
Hic quidem *igitur acquisivit* agrum de mercede *injustitiæ*, & *præceps factus*
Οὗτος μὲν οὖν ἐκτήσατο χωρίον (ρ) ἐκ τοῦ μισθοῦ τῆς ἀδικίας, καὶ πρηνὴς γενόμενος 18
crepuit medius: & *ef*-fusa sunt omnia viscera ejus. Et notum
ἐλάκησε μέσος, καὶ (σ) ἐξεχύθη πάντα τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ. Καὶ γνωστὸν 19
factum est omnibus habitantibus Hierusalem: ita ut *vocari agrum illum*
ἐγένετο πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ, ὥστε κληθῆναι τὸ χωρίον ἐκεῖνο
proprio idiomate eorum, Haceldama, hoc est, Ager sanguinis. Scriptum est
τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ αὐτῶν, (τ) Ἀκελδαμὰ, τοῦτ' ἔστι, Χωρίον αἵματος. Γέγραπται 20
enim in libro Psalmorum; Fiat commoratio *ejus* deserta, & non sit *habitans*
γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν, Γενηθήτω ἡ ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν
in ea: Et, Episcopatum ejus accipiat alter. Oportet ergò *convenientium*
ἐν αὐτῇ· καὶ, Τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ (υ) λάβοι ἕτερος. Δεῖ οὖν τῶν συνελθόντων 21
nobis virorum in omni tempore, *in* quo intravit & exivit *ad* nos Dominus
ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ (φ) χρόνῳ, ἐν ᾧ εἰσῆλθε καὶ ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ Κύριος
Jesus, Incipiens à baptismate Joannis usque in diem quâ *receptus* est
Ἰησοῦς, Ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου (χ) ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήφθη 22
à nobis, testem resurrectionis ejus fieri *cum nobis* unum *horum*. Et
ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ (ψ) γενέσθαι σὺν ἡμῖν ἕνα τούτων. Καὶ 23
statuerũt duos, Joseph *vocatum Barsabam*, qui cognominatus est Justus & Matthiam.
ἔστησαν δύο, Ἰωσὴφ τὸν καλούμενον (ω) Βαρσαβᾶν, ὃς ἐπεκλήθη Ἰοῦστος, καὶ Ματθίαν.

MS. A. (ζ) ἐν αἰσθήσεσι λευκαῖς. (η) εἶπαν, (θ) εἰς τὸ ὑπερῷον ἀνέβησαν, (ι) καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἰάκωβος, (κ) προσευχῇ, σὺν γυναιξὶ, (λ) καὶ τοῖς (μ) τῶν ἀδελφῶν, εἶπεν, (ν) ὡσεὶ (ξ) γραφὴν, ἣν (ο) Ἰησοῦν, (π) ἐν ἡμῖν, (ρ) ἐκ μισθοῦ (σ) ἐξεχύθη τὰ (τ) Ἀχελδαμάχ, (υ) λαβέτω (φ) χρόνῳ, ᾧ (χ) ἄχρι τῆς (ψ) σὺν ἡμῖν γενέσθαι (ω) Βαρσαββᾶν,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 * ܘܟܕ ܚܝܪܝܢ ܗܘܘ ܒܫܡܝܐ ܟܕ ܗܘ ܐܙܠ ܗܘܐ. ܐܫܬܟܚܘ ܠܗܘܢ ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܩܝܡܝܢ ܠܘܬܗܘܢ.
11 ܒܠܒܘܫܐ ܚܘܪܐ. * ܘܐܡܪܝܢ ܠܗܘܢ. ܓܒܪܐ ܓܠܝܠܝܐ. ܡܢܐ ܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܚܝܪܝܢ
ܒܫܡܝܐ. ܗܢܐ ܝܫܘܥ ܕܐܣܬܠܩ ܡܢ ܠܘܬܟܘܢ ܠܫܡܝܐ. ܗܟܢܐ ܥܬܝܕ ܠܡܐܬܐ ܐܝܟ ܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢܝܗܝ
12 ܕܣܠܩ ܠܫܡܝܐ. * ܘܒܬܪ ܟܢ ܗܦܟܘ ܠܗܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܡܢ ܛܘܪܐ ܕܡܬܩܪܐ ܒܝܬ ܙܝܬܐ.
13 ܕܐܝܬܘܗܝ ܠܓܢܒ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܦܪܝܩ ܡܢܗ ܐܝܟ ܫܒܥܐ ܐܣܛܕܘܬ. * ܘܒܬܪ ܕܥܠܘ ܣܠܩܘ.
ܠܥܠܝܬܐ ܗܝ ܕܫܪܝܢ ܗܘܘ ܒܗ. ܦܛܪܘܣ ܘܝܘܚܢܢ. ܘܝܥܩܘܒ ܘܐܢܕܪܐܘܣ.
ܘܦܝܠܝܦܘܣ ܘܬܐܘܡܐ. ܘܡܬܝ ܘܒܪܬܘܠܡܝ. ܘܝܥܩܘܒ ܒܪ ܚܠܦܝ. ܘܫܡܥܘܢ ܩܢܢܝܐ.
14 ܘܝܗܘܕܐ ܒܪ ܝܥܩܘܒ. * ܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ. ܐܟܚܕܐ ܡܟܬܪܝܢ ܗܘܘ ܒܨܠܘܬܐ ܒܢܦܫ ܚܕܐ.
ܥܡ ܢܫܐ. ܘܥܡ ܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܫܘܥ. ܘܥܡ ܐܚܘܗܝ.

* ܕܩܘܪܒܐ ܕܚܡܫܐ ܕܐܪ̈ܙܐ * ܒ̄ *

15 * ܘܒܗܘܢ ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ. ܩܡ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܡܨܥܬ ܬܠܡܝܕܐ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ
16 ܬܡܢ ܟܢܫܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܐܝܟ ܡܐܐ ܘܥܣܪܝܢ ܘܐܡܪ. * ܓܒܪܐ ܐܚܝܢ. ܘܙܕܩ ܗܘܐ ܕܢܬܡܠܐ
ܟܬܒܐ ܐܝܢܐ ܕܩܕܡ ܐܡܪ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܒܦܘܡܗ ܕܕܘܝܕ. ܥܠ ܝܗܘܕܐ ܗܘ ܕܗܘܐ
17 ܡܕܒܪܢܐ ܠܗܘܢ ܕܐܚܕܘܗܝ ܠܝܫܘܥ. * ܡܛܠ ܕܡܬܡܢܐ ܗܘܐ ܥܡܢ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ
18 ܦܣܐ ܒܬܫܡܫܬܐ ܗܕܐ. * ܗܢܐ ܗܘ ܕܩܢܐ ܠܗ ܩܪܝܬܐ ܡܢ ܐܓܪܐ ܕܥܘܠܐ. ܘܢܦܠ
ܥܠ ܐܦܘܗܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܐܬܦܠܓ ܡܢ ܡܨܥܬܗ. ܘܐܫܬܦܥ ܟܠܗ ܓܘܗ. * ܘܗܕܐ
ܐܬܝܕܥܬ ܠܟܠܗܘܢ ܕܥܡܪܝܢ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܬܩܪܝܬ ܩܪܝܬܐ ܗܝ ܒܠܫܢܗܘܢ
20 ܕܐܬܪܐ. ܚܩܠ ܕܡܐ. ܕܡܬܬܪܓܡܐ ܩܪܝܬܐ ܕܕܡܐ. * ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܒܟܬܒܐ ܕܡܙܡܘܪܐ.
21 ܕܬܗܘܐ ܕܝܪܬܗ ܚܪܒܐ. ܘܥܡܘܪܐ ܠܐ ܢܗܘܐ ܒܗ. ܘܦܩܝܕܘܬܗ ܢܣܒ ܐܚܪܢ. * ܘܙܕܩ
ܕܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܓܒܪܐ. ܕܗܘܘ ܥܡܢ ܒܟܠܗ ܙܒܢܐ. ܕܥܠ
22 ܘܢܦܩ ܠܘܬܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ. * ܕܫܪܝ ܡܢ ܡܥܡܘܕܝܬܗ ܕܝܘܚܢܢ. ܥܕܡܐ
23 ܠܝܘܡܐ ܕܐܣܬܠܩ ܡܢ ܠܘܬܢ. ܕܢܗܘܐ ܥܡܢ ܣܗܕܐ ܕܩܝܡܬܗ. * ܘܐܩܝܡܘ ܬܪܝܢ.
ܠܝܘܣܦ ܕܡܬܩܪܐ ܒܪܫܒܐ. ܕܐܬܟܢܝ ܝܘܣܛܘܣ. ܘܠܡܬܝܐ.

* Et quum suspicerent in cœlum eo profi- 10
ciscente, inventi sunt duo viri ipsis astan-
tes cum vestimentis albis. Et dicunt eis, 11
Viri Galilæi, quid statis & suspicitis in
cœlum? hic Jesus qui elevatus est à vo-
bis in cœlum, ita veniet ut eum vidistis
scandentem cœlum. Posteà verò reversi 12
sunt in Jerusalem à monte qui vocatur Locus
olivarum, qui est ad latus Jerusalem, &
distat ab ea circiter septem stadiis. Et 13
postquam introissent, ascenderunt in cœna-
culum illud, in quo erant Petrus, & Jo-
hannes, & Jacobus & Andreas, & Phi-
lippus, & Thoma, & Matthæus, & Bar-
tholomæus, & Jacobus filius Halphæi, &
Simon Zelotes & Juda filius Jacobi. Hi 14
omnes perdurabant in oratione animo com-
muni, cum mulieribus, & cum Maria ma-
tre Jesu, & cum fratribus ipsius.

Ad oblationem feriæ V. secretorum. 2i

* Porrò in diebus illis assurgens Simeon 15
Petra in medio discipulorum (erat autem
illic cœtus hominum quasi centum & vi-
ginti) dixit; Viri fratres nostri, æquum 16
erat impleri Scripturam illam quam prædixit
Spiritus sanctitatis per os David, de Juda
illo qui fuit dux iis qui comprehenderunt
Jesum. Quia annumerabatur nobiscum, 17
habuerátque sortem in hoc ministerio. Is 18
est qui acquisivit sibi fundum ex mercede
sceleris: & cecidit in faciem suam humi,
& crepuit per medium sui, & effusa sunt
omnia viscera ejus. Idque innotuit omni- 19
bus habitantibus in Jerusalem, atque ita
fundus ille vocatus est linguâ regionis, Ha-
kal-demo, cujus expositio est, Ager san-
guinis. Scriptum est enim in libro Psal- 20
morum; Habitaculum ejus fiat desertum,
& incola non sit in eo: Et, Ministerium
ejus accipiat alius. Oportet igitur unum 21
ex his viris qui fuerunt nobiscum per to-
tum hoc tempus quo introiit ex ivque co-
ram nobis *(versatus est nobiscum)* Do-
minus noster Jesus, Quo exorsus est à ba- 22
ptismate Johannis ad hunc usque diem quo
elevatus est à nobis, fieri nobiscum testem
resurrectionis ejus. Statuerunt itaque duos, 23
Josephum, qui vocabatur Bar-Saba, qui co-
gnominatus est Justus, & Mathiam.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 ወርእይዎሙ ፡ ክልኤቱ ፡ ዕደው ፡ ወቆሙ ፡ ላዕሌሆሙ ፡ ወይለብሱ ፡ መብረቀ፡=፡
11 ወይቤልዎሙ ፡ አንትሙ ፡ ሰብአ ፡ ገሊላ ፡ ምንትኑ ፡ ቀውምክሙ ፡ ትኔጽሩ ፡ ዝውእቱ ፡ ኢ
የሱስ ፡ ዘዐርገ ፡ ውስተ ፡ ሰማይ ፡ እምኀቤክሙ ፡፡ ወከማሁ ፡ ካዕበ ፡ ይመጽእ ፡ በ
12 ከመ ፡ ርኢክምዎ ፡ ወየዐርግ ፡ ሰማይ፡፡=፡ ወእምዝ ፡ ተሰወጡ ፡ ኢየሩሳሌም ፡
እምደብረ ፡ ዘይት ፡ ዘእቱት ፡ እምኢየሩሳሌም ፡ መጠነ ፡ ምርፋቀ ፡ ብእሲ ፡ እ
13 ንተ ፡ ይእቲ ፡ መንገደ ፡ ቀዳሚት ፡ ሰንበት፡=፡ ወበጺሖሙ ፡ ምሕደሮሙ ፡ ኀበ ፡
ይነብሩ ፡ ዐርጉ ፡ ጴጥሮስ ፡ ወዮሐንስ ፡ ወያዕቆብ ፡ ወእንድርያስ ፡ ወፊልጶስ ፡ ወ
ቶማስ ፡ ወማቴዎስ ፡ ወበርተሎሜዎስ ፡ ወስምዖን ፡ ቀናኢ ፡ ወያዕቆብ ፡ ወልደ ፡ እል
ፍዮስ ፡ ወይሁዳ ፡ ወልደ ፡ ያዕቆብ፡=፡

Et viderunt duos homines, & steterunt supra eos, & vestiti erant fulgure. 10
Et dixerunt iis; Vos viri Galilææ, quid statis aspicientes? hic est Jesus, 11
qui ascendit in cœlum à vobis, & sic iterùm veniet, quemadmodum vidistis
eum, & ascendit in cœlum. Et tunc reversi sunt in Hierusalem, à monte 12
Olivarum, qui remotus est ab Hierusalem spatio cursûs viri, quod est iter pri-
mi sabbati. Et quum pervenissent ad cœnaculum eorum ubi manebant, ascen- 13
derunt Petrus & Johannes, & Jacobus & Andreas, & Philippus & Tho-
mas, & Mathæus & Bartholomæus, & Simon Zelotes, & Jacobus filius
Alphæi, & Judas filius Jacobi.

Verſio VULGATA LATINA.

10 Cúmque intuerentur in cœlum euntem illum , ecce duo viri aſtiterunt juxta
11 illos in veſtibus albis , Qui & dixerunt ; Viri Galilæi , quid ſtatis aſpicientes
in cœlum ? Hic Jeſus, qui aſſumptus eſt à vobis in cœlum , ſic veniet ,
12 quemadmodùm vidiſtis eum euntem in cœlum. Tunc reverſi ſunt Jeroſolymam,
à monte qui vocatur Oliveti , qui eſt juxta Jeruſalem, ſabbati habens
13 iter. Et cùm introiſſent in cœnaculum, aſcenderunt ubi manebant Petrus &
Joannes , Jacobus & Andreas , Philippus & Thomas , Bartholomæus &
14 Matthæus , Jacobus Alphæi , & Simon Zelotes , & Judas Jacobi. Hi
omnes erant perſeverantes unanimiter in oratione cum mulieribus , & Mariâ
15 matre Jeſu, & fratribus ejus. In diebus illis exurgens Petrus in medio fratrum,
16 dixit, (erat autem turba hominum ſimul , ferè centum viginti:) Viri
fratres , oportet impleri Scripturam , quam prædixit Spiritus ſanctus per os
David de Juda , qui fuit dux eorum , qui comprehenderunt Jeſum : Qui 17
connumeratus erat in nobis , & ſortitus eſt ſortem miniſterii hujus. Et hic 18
quidem poſſedit agrum de mercede iniquitatis, & ſuſpenſus crepuit medius :
& diffuſa ſunt omnia viſcera ejus. Et notum factum eſt omnibus habitantibus 19
Jeruſalem , ita ut appellaretur ager ille , linguâ eorum , Haceldama ,
hoc eſt, Ager ſanguinis. Scriptum eſt enim in libro Pſalmorum; Fiat commoratio 20
eorum deſerta , & non ſit qui inhabitet in ea : &, Epiſcopatum ejus accipiat
alter. Oportet ergò ex his viris , qui nobiſcum ſunt congregati in omni 21
tempore, quo intravit & exivit inter nos Dominus Jeſus , Incipiens à baptiſmate 22
Joannis uſque in diem quâ aſſumptus eſt à nobis , teſtem reſurrectionis
ejus nobiſcum fieri unum ex iſtis. Et ſtatuerunt duos , Joſeph , qui vocabatur 23
Barſabas, qui cognominatus eſt Juſtus; & Mathiam.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

10 * وبينما هم يتفرسون في انطلاقه الي السماء * اذاهم برجلين قد وقفا بهم بحلة بيضا * فقالا لهم
11 ايها الرجال الجليليون لم قد وقفتم ناظرون الي السماء * هذا يسوع الصاعد عنكم الي السماء
سيجي هكذا نظير الحال الذي عاينتموه به ذاهبا الي السماء *

* قراءة يوم الاثنين ثاني الفصح *

12 * فعادوا حينيذ الي اورسليم من الجبل الملقب بجبل الزيتون الذي هو مصاقب اورسليم
13 مسافة طريق السبت * تم * * وحين دخلوها صعدوا الي الغرفة التي كانوا بها مقيمين
بطرس * ويعقوب * ويوحنا * واندراوس * فيلبس * وتوما * برتلماوس * ومتي * يعقوب بن الفاوس *
14 وسمعان الغيور * ويهوذا ابن يعقوب * هولاء كلهم كانوا مثابتين اجمعين على الصلاة
15 والابتهال * مع النساء ومريم ام ايسوع واخوته معهم * ب * * وفي تلك الايام قام بطرس
في وسط التلاميذ * وكان هناك جمع اسماوهم وعزايمهم متفقة على هذا المعتقد نفسه *
16 نحو مائة وعشرين * فقال * ايها الرجال يا اخوتي قد كان يجب ان يتم هذا الكتاب
الذي قاله قديما الروح القدس بفم داود * من اجل يهوذا الصاير مرشدا للذين قبضوا
17 18 على يسوع * لانه كان معنا معدودا * وحصل له حظ في هذه الخدمة * هذا اذا اقتني ضيعة
من اجر الظلم * وسقط طريحا على وجهه * وانشق من وسطه وانسكبت احشاوه كلها *
19 * وصار خبره معروفا عند جميع قاطني اورسليم * حتي ان تلك الضيعة تلقب
20 بلغتهم حاقلداما الذي مترجمه حقل الدم * لان قد كتب في مصحف المزامير
21 لتصر مدينته قفرا * ولا يوجد من يسكنها * ورياسته ياخذها اخر * فيجب اذا ان
يختاروا احدا من الرجال المتصرفين معنا في كافة الزمان الذي دخل الينا فيه الرب
22 ايسوع وخرج * اذ ابتدا من معمودية يوحنا الي اليوم الذي فيه ارتفع من عندنا
23 يكون شاهدا معنا بقيامته * ح * * واقام اثنين وهما يوسف الملقب ببرصابان الذي
كني يوسطس ومتياس *

Dúmque ipſi attentè conſiderarent abſceſſum ejus in cœlum, ecce viri duo 10
aſtiterunt eis in ſyndone candida, Et 11
dixerunt eis ; O viri Galilæi , cur
ſtatis intuentes in cœlum ? hic Jeſus aſcendens à vobis in cœlum , ſic
veniet, eodem modo quo vidiſtis eum
euntem in cœlum.

Lectio diei ſecundæ infra Paſcha.

Tunc igitur regreſſi ſunt in Jeruſalem 12
de monte nuncupato Monte olivarum, proximo Jeroſolymis ſpatio
itineris ſabbati. Hactenus.
Cùmq; eâ ingreſſi eſſent, aſcenderunt ad 13
cœnaculum, in quo morabantur Petrus,
& Jacobus, & Joannes, & Andreas, Philippus , & Thoma , Bartholomæus,
& Matthæus , Jacobus filius
Alphæi, & Simon Zelotes , & Juda
filius Jacobi. Hi omnes erant aſſidui 14
pariter in oratione & ſupplicatione, cum mulieribus, & Mariâ matre
Jeſu, ejúſque fratribus cum ipſis.
Iis etiam diebus ſtetit Petrus in medio 15
diſcipulorum (erat autem ibi cœtus
quorum nomina & voluntates
conſentiebant in hac eadem opinione,
circiter centum viginti) & ait ;
Heus viri, O fratres mei, oportebat 16
ut finem aſſequeretur hæc Scriptura
quam protulit olim Spiritus ſanctus
per os David de Juda, qui fuit ductor
eorum qui comprehenderunt Jeſum.
Erat enim inter nos annumeratus, 17
habuerátque ſortem in hoc miniſterio.
Is ergò poſſedit rus de 18
mercede iniquitatis : & cadens proſtratus
in faciem ſuam, crepuit medius,& effuſa ſunt viſcera ejus univerſa.
Factáque eſt fama ejus nota 19
apud omnes incolas Jeruſalem, ita
ut rus illud vocitetur illorum linguâ,
Hacheldama, quod exponitur, Rus ſanguinis.
Jam enim ſcriptum eſt in 20
libro Pſalmorum, Fiat urbs ejus deſerta ,
& non reperiatur qui inhabitet eam, & principatum ejus obtineat alius.
Oportet igitur ut eligatis 21
unum ex his viris qui nobiſcum verſati
ſunt toto tempore quo ingreſſus
eſt ad nos Dominus Jeſus & egreſſus,
Quando cœpit à baptiſmo Joannis 22
uſq; ad diem quo ſe elevavit à
nobis,ut ſit teſtis nobiſcum reſurrectionis ejus.
Conſtituit ergò duos, nempè 23
Joſeph qui vocabatur Bar-ſaphan,
qui cognominatus eſt, Juſtus ; & Mathiam.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 እሉ ፡ ኵሎሙ ፡ ይፀመዱ ፡ ጸሎተ ፡ ኅቡረ ፡ ምስለ ፡ አንስት ፡ ወማርያም ፡ እሙ ፡ ለ
15 ሊየሱስ ወአኃዊሁኒ፡፡=፦ ፀ ወውእቱ ፡ እሚረ ፡ ተንስአ ፡ ጴጥሮስ ፡ ወቆመ ፡ ማ
እከለ ፡ አኃዊሁ ፡ ወይቤሎሙ ፡ እንዘ ፡ ሀለው ፡ ህየ ፡ ሰብእ ፡ ወየአክሉ ፡ ምእተ ፡ ወዕ
16 ሥራ፡፡=፦ ስምዑ ፡ አኃዊነ ፡ አማን ፡ ሀሎ ፡ ይብጻሕ ፡ ቃለ ፡ መጽሐፍ ፡ ዘይቤ ፡ በመ
ንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ በእንተ ፡ ይሁዳ ፡ ዝውእቱ ፡ ኮነሙ ፡ መርሐ ፡ ለእለ ፡ ላሐዝዎ ፡ ለእግ
17 ዚእነ ፡ ሊየሱስ ፡ ክርስቶስ፡=፦ እንዘ ፡ ኍሉቅ ፡ ምስሌነ ፡ ወክፈሉ ፡ ዘንተ ፡ መልእክ
18 ት፡፡=፦ ወእምዝ ፡ ተሣየጠ ፡ ዐፀደ ፡ ወይን ፡ በዐስበ ፡ ዐመፃሁ ፡ ወተነጽሐ ፡ ውስተ ፡
19 ምድር ፡ በገጹ ፡ ወተሠጥቀ ፡ ገቦሁ ፡ ወተክዕወ ፡ ኵሉ ፡ አማዕዋቲሁ፡=፦ ወተሰም
ዐ ፡ ነገሩ ፡ በኅበ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ይነብሩ ፡ ሊየሩሳሌም ፡ ወተሰምየ ፡ ዐፀደ ፡ ዘተሣየ
ጠ ፡ በዐስብ ፡ ሰመይዎ ፡ በነገሮሙ ፡ ሐቅለ ፡ ደም ፡ ገራህተ ፡ ደም ፡ ብሂል፡፡=፦
20 በከመ ፡ ይብል ፡ መጽሐፈ ፡ መዝሙር ፡ ለትኩን ፡ ሀገሮሙ ፡ በድወ ፡ ወአልቦ ፡ ዘይነብ
21 ር ፡ ውስተ ፡ አብያቲሆሙ ፡ ወሢመቶሂ ፡ ይንሣእ ፡፡ በዕድ፡=፦ እሉ ፡ ዕደው ፡ እለ ፡ ነ
በሩ ፡ ምስሌነ ፡ ዘንተ ፡ ኵሎ ፡ መዋዕለ ፡ ዘቦአ ፡ ወወፅአ ፡ እምኔነ ፡ እግዚእነ ፡ ሊየሱ
22 ስ ፡ ክርስቶስ፡=፦ እምጥምቀተ ፡ ዮሐንስ ፡ እስከ ፡ ዐርገ ፡ እምኅቤነ ፡፡ ወይኩኑነ ፡
23 ስምዐ ፡ ትንሣኤቱ ፡ ዘይሄሉ፡ምስሌነ፡ አሐዱ ፡ እምእሉ፡=፦ ወአቀሙ ፡ ክልኤቱ ፡ ዮ
ሴፍ ፡ ዘተሰምየ ፡ በርናባስ ፡ ወይብልዎ ፡ ሊዮስጦስ ፡ ወማትያን፡=፦

Hi omnes perſeverabant in oratione ſimul cum mulieribus , & Mariâ matre 14
Jeſu , & cum fratribus ejus. Et iſtâ die ſurrexit Petrus & ſtetit medio 15
fratrum ſuorum , & dixit iis (exiſtentibus ibi populis qui conſtituebant perſonas
centum & viginti,) Audite fratres noſtri , verè oportet ut impleretur verbum 16
Scripturæ, quæ dixit in Spiritu ſancto de Juda , (qui factus fuit dux comprehendentibus
Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum ,) Quum adnumeratus nobiſcum 17
& particeps hujus miniſterii eſſet. Et tunc emit vineam ; pro mercede 18
iniquitatis ſuæ , & projectus fuit in terram ſuper faciem ſuam, & diſruptum
fuit latus ejus , & effuſa ſunt omnia viſcera ejus. Et audita fuit fama 19
ejus apud omnes inhabitantes Hieruſalem: & vocatum fuit prædium , quod
emptum fuit mercede , vocant illud idiomate proprio, Hakla-dam, Agrum ſanguinis,
ſi interpreteris. Sicut dicit liber Pſalmorum; Fiet civitas illorum ſolitaria, 20
& nemo ſit qui inhabitet in domibus ſuis : &, Miniſterium ejus accipiat
alter. Ex illis viris qui manſerunt nobiſcum totum tempus quo in- 21
travit & exivit à nobis Dominus noſter Jeſus Chriſtus, A baptiſmate Johannis 22
uſquequò aſcendebat à nobis , etiam erit nobis teſtis reſurrectionis ejus qui
erit nobiſcum, unus ex illis. Et ſtatuerunt duos , Joſephum qui vocatus fuit 23
Barnabas, & vocârunt eum Juſtum; & Mathiam.

ΠΡΑ'ΞΕΙΣ ΤΩ͂Ν ΑΠΟΣΤΟ'ΛΩΝ. ΚΕΦ. Γ'.

Et orantes dixerunt; Tu, Domine, *cordium cognitor* omnium, ostende ex
24 Καὶ προσευξάμενοι (α) εἶπον, Σὺ Κύριε, καρδιογνῶστα πάντων, (β) ἀνάδειξον ἐκ
his duobus unum quem elegeris, Accipere *sortem* ministerii hujus & Apostolatûs,
25 τούτων τῶν δύο ἕνα ὃν ἐξελέξω, Λαβεῖν τὸν κλῆρον τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀποστολῆς,
de quo *aberravit* Judas, *abire* in locum *proprium*. Et dederunt sortes
26 ἐξ ἧς παρέβη Ἰούδας, πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον (γ) τὸν ἴδιον. Καὶ ἔδωκαν κλήρους
eorum, & cecidit sors super Matthiam; & *simul suffragiis electus* est cùm undecim Apostolis.
(δ) αὐτῶν, καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν ἕνδεκα ἀποστόλων.

CAP. II. β'.

Et *in compleri diem* Pentecostes, erant omnes *unanimiter*
ΚΑὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς, ἦσαν (α) ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν Γ'
in eodem. Et factus est repentè de cœlo sonus, tanquam *ruentis flatûs violenti*:
1 ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας,
& replevit totam domum ubi erant sedentes. Et *visæ sunt* illis dispertitæ
2 καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι. Καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι
linguæ tanquam ignis; seditque supra *unumquemque* eorum: Et repleti sunt omnes
3 γλῶσσαι ὡσεὶ πυρός, ἐκάθισέ τε ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν· Καὶ ἐπλήσθησαν (β) ἅπαντες
Spiritu sancto, & cœperunt loqui *aliis* linguis, prout Spiritus dabat
4 Πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου
illis eloqui. Erant autem in Hierusalem habitantes Judæi, viri
(γ) αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι. Ἦσαν δὲ (δ) ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι ἄνδρες
religiosi *ab* omni *gente eorum qui* sub cœlo. Factâ autem voce hac,
5 εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανόν. Γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης,
convenit multitudo, & confusa est, quoniam audiebat unusquisque *proprio idiomate*
6 συνῆλθε τὸ πλῆθος, καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ
loquentes illos. Stupebant autem omnes & mirabantur, dicentes *ad invicem*;
λαλούντων αὐτῶν. Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ἐθαύμαζον, (ε) λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, 7
Nonne ecce omnes isti sunt *loquentes* Galilæi? Et quomodò nos *audimus* unusquisque
Οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος 8
proprio idiomate nostro in quo nati sumus? Parthi, & Medi, & *Elamitæ*, &
τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν; Πάρθοι, καὶ Μῆδοι, καὶ Ἐλαμῖται, καὶ 9
habitantes Mesopotamiam, Judæámque & Cappadociam, Pontum & Asiam,
οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν,
Phrygiámque & Pamphyliam, Ægyptum, & partes Libyæ quæ *secundùm* Cyrenen: &
Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον, καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην· καὶ 10
advenæ Romani, Judæique & Proselyti, Cretes & Arabes: *audimus*
οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, Κρῆτες καὶ Ἄραβες· ἀκούομεν 11
loquentes eos nostris linguis magnalia Dei. Stupebant autem
λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ. Ἐξίσταντο δὲ 12
omnes & *hæsitabant*, *alius* ad *alium* dicentes; Quidnam vult hoc esse?
πάντες καὶ (ζ) διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες, (η) Τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι;
Alii autem *cavillantes* dicebant; Quia musto pleni sunt. Stans autem
Ἕτεροι δὲ (θ) χλευάζοντες ἔλεγον, Ὅτι γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσί. Σταθεὶς δὲ 13
Petrus cum undecim, *sustulit* vocem suam, & locutus est eis; Viri
(ι) Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα, ἐπῆρε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς, Ἄνδρες 14
Judæi, & *habitantes* Hierusalem universi, hoc vobis notum sit, &
Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ (κ) ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ
auribus percipite verba mea. Non enim, sicut vos æstimatis, hi ebrii sunt:
ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου. Οὐ γάρ, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι μεθύουσιν· 15
(*est enim* hora tertia diei:)
(ἔστι γὰρ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας·)

MS.A. (α) εἶπαν, (β) ἀνάδειξον ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα, Λαβεῖν τὸν τόπον τῆς (γ) τὸν δίκαιον. (δ) αὐτοῖς, Κεφ. β'. MS.A. (α) πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό. (β) πάντες (γ) ἀποφθέγγεσθαι αὐτοῖς. (δ) εἰς (ε) λέγοντες, Οὐχ ἰδοὺ ἅπαντες (ζ) διηποροῦντο, (η) Τί τοῦτο θέλει εἶναι; (θ) διαχλευάζοντες (ι) ὁ Πέτρος (κ) πάντες,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 * ܘܨܠܝܘ ܘܐܡܪܘ. ܐܢܬ ܡܪܝܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܒܠܒܘܬܐ ܕܟܠ.. ܚܘܐ ܚܕ ܐܝܢܐ ܕܓܒܝܬ
25 ܡܢ ܬܪܝܢ ܗܠܝܢ.. * ܕܗܘ ܢܣܒ ܦܣܐ ܕܬܫܡܫܬܐ ܘܕܫܠܝܚܘܬܐ ܕܡܢܗ ܢܦܩ
26 ܝܗܘܕܐ ܕܢܐܙܠ ܠܗ ܠܐܬܪܗ. * ܘܐܪܡܝܘ ܦܣܐ.. ܘܢܦܠ ܦܣܐ ܥܠ ܡܬܝܐ. ܘܐܬܡܢܝ ܥܡ
ܚܕܥܣܪ ܫܠܝܚܝܢ.

Quumque oráſſent, dixerunt; Tu Domine, nôſti quod *latet* in cordibus omnium, oſtende unum quem deligis ex his duobus, 24 Ut ipſe accipiat ſortem miniſterii & Apoſtolatûs, à quo deceſſit Juda, ut abeat in locum ipſius. 25 Conjecerunt igitur ſortes, & *ſors* contigit Mathiæ: proindè annumeratus eſt cum undecim Apoſtolis. 26

* ܕܣܝܡ ܒܘܪܟܐ * ܓ *   * ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

Engonaſi, poſitionéve genuum. 3.

CAP. II.

1 * ܘܟܕ ܐܬܡܠܝܘ ܝܘܡܬܐ ܕܦܢܛܩܘܣܛܐ.. ܟܕ ܟܢܝܫܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܐܟܚܕܐ. * ܗܘܐ ܡܢ
2 ܫܡܝܐ ܡܢ ܫܠܝܐ. ܩܠܐ ܐܝܟ ܪܘܚܐ ܥܙܝܙܐ. ܘܐܬܡܠܝ ܗܘܐ ܡܢܗ.. ܟܠܗ ܒܝܬܐ ܗܘ ܕܒܗ
3 ܝܬܒܝܢ ܗܘܘ. * ܘܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܠܫܢܐ ܕܡܬܦܠܓܢ ܗܘܘ ܐܝܟ ܢܘܪܐ. ܘܝܬܒܘ ܥܠ
4 ܚܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ. * ܘܐܬܡܠܝܘ ܟܠܗܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܘܫܪܝܘ ܗܘܘ ܠܡܡܠܠܘ ܒܠܫܢ
5 ܠܫܢ.. ܐܝܟ ܡܐ ܕܪܘܚܐ ܝܗܒܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ ܠܡܡܠܠܘ. * ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܓܒܪܐ ܕܥܡܪܝܢ
6 ܒܐܘܪܫܠܡ ܕܕܚܠܝܢ ܠܐܠܗܐ. ܝܗܘܕܝܐ ܡܢ ܟܠ ܥܡܡܝܢ. ܕܬܚܝܬ ܫܡܝܐ. * ܘܟܕ ܗܘܐ ܩܠܐ
ܗܘ.. ܟܢܫ ܟܠܗ ܥܡܐ ܘܐܫܬܓܫ. ܡܛܠ ܕܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢܗܘܢ ܕܡܡܠܠܝܢ
7 ܗܘܘ ܒܠܫܢܗܘܢ. * ܬܡܗܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܘܡܬܕܡܪܝܢ. ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܚܕ ܠܚܕ.. ܗܠܝܢ
8 ܟܠܗܘܢ ܕܡܡܠܠܝܢ.. ܠܐ ܗܐ ܓܠܝܠܝܐ ܐܢܘܢ.. * ܐܝܟܢܐ ܫܡܥܝܢ ܚܢܢ ܐܢܫ ܐܢܫ
9 ܠܫܢܗ ܕܒܗ ܝܠܝܕܝܢ ܚܢܢ. * ܦܪܬܘܝܐ.. ܘܡܕܝܐ ܘܐܠܢܝܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܥܡܪܝܢ ܒܝܬ ܢܗܪܝܢ.
10 ܝܗܘܕܝܐ ܘܩܦܘܕܩܝܐ. ܘܕܡܢ ܐܬܪܐ ܕܦܢܛܘܣ ܘܕܐܣܝܐ. * ܘܕܡܢ ܐܬܪܐ ܕܦܪܘܓܝܐ
ܘܕܦܡܦܘܠܝܐ. ܘܕܡܨܪܝܢ. ܘܕܐܬܪܘܬܐ ܕܠܘܒܝܐ ܕܩܪܝܒܝܢ ܠܩܘܪܝܢܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܬܘ
11 ܡܢ ܪܗܘܡܝ. * ܝܗܘܕܝܐ ܘܓܝܘܪܐ. ܘܕܡܢ ܩܪܛܐ ܘܥܪܒܝܐ. ܗܐ ܫܡܥܝܢ ܚܢܢ
12 ܕܡܡܠܠܝܢ ܒܠܫܢܢ ܬܕܡܪܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܡܬܕܡܪܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ
13 ܘܬܗܝܪܝܢ. ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܚܕ ܠܚܕ.. ܕܡܢܘ ܗܝ ܗܕܐ ܨܒܘܬܐ. * ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܡܒܙܚܝܢ
14 ܗܘܘ ܒܗܘܢ ܟܕ ܐܡܪܝܢ. ܕܗܠܝܢ ܚܡܪܐ ܚܕܬܐ ܪܘܝܘ. * ܘܒܬܪܟܢ ܩܡ ܫܡܥܘܢ
ܟܐܦܐ ܥܡ ܚܕܥܣܪ ܫܠܝܚܝܢ.. ܘܐܪܝܡ ܩܠܗ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܓܒܪܐ ܝܗܘܕܝܐ ܘܟܠܗܘܢ
15 ܕܥܡܪܝܢ ܒܐܘܪܫܠܡ.. ܗܕܐ ܬܗܘܐ ܠܟܘܢ ܝܕܝܥܐ ܘܨܘܬܘ ܡܠܝ. * ܠܐ ܓܝܪ ܐܝܟ ܕܐܢܬܘܢ
ܡܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܪܘܝܢ. ܗܐ ܓܝܪ ܥܕܟܝܠ ܬܠܬ ܫܥܝܢ.

POrrò quum impleti eſſent dies Pentecoſtes, dum congregati eſſent omnes ſimul: 1 Extitit derepentè è cœlo ſonus tanquam venti vehementis, eóque repleta eſt tota domus illa in qua ſedebant. 2 Et viſæ ſunt eis linguæ quæ ſe dividebant inſtar ignis, ſederúntque ſuper unumquemque eorum. 3 Et repleti ſunt omnes Spiritu ſanctitatis, cœperúntque loqui ſingulis linguis, prout Spiritus dederat eis eloqui. 4 Erant autem viri quidam commorantes in Jeruſalem, timentes Deum, Judæi ex omnibus gentibus quæ ſub cœlo ſunt. 5 Quúmque extitiſſet ſonitus ille, convênit totus populus, & commotus eſt quòd audiret unuſquiſque ex eis propriâ ſuâ linguâ eos loquentes. 6 Percellebantur omnes ac mirabantur, dicentes alius ad alium; Hi omnes qui loquuntur, nónne Galilæi ſunt? 7 Quomodo nos audimus ſinguli linguam nobis nativam? 8 Parthi, Medi, & Elanæi, & qui habitamus inter fluvios, (*Meſopotamiam*,) Judæi, & Cappadoces, nec non ex regione Ponti, & Aſiæ: 9 Et ex regione Phrygiæ, & Pamphyliæ, & Ægypti, partibúſque Libyæ quæ ſunt prope Cyrenen, & ii qui à Roma venerunt: 10 Judæi & proſelyti: Cretenſes denique & Arabes, ecce audimus eos loquentes linguis noſtris miranda Dei facinora. 11 Admirabantur autem omnes & obſtupeſcebant, dicentes alius ad alium; Quid hoc rei eſt? 12 Alii verò irridebant eos, dicentes; Iſti muſtum biberunt, & inebriati ſunt. 13 Poſteà verò ſtans Simon Petra cum undecim Apoſtolis, extulit vocem ſuam, & ait illis; Viri Judæi, omnéſque qui habitatis in Jeruſalem, hoc vobis notum eſto, & auſcultate ſermones meos. 14 Non enim ut vos putatis, iſti ebrii ſunt, quum ecce adhuc ſit hora tertia. 15

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 ወጸለዩ ፡ ወይቤሉ ፡ አንተ ፡ እግዚኦ ፡ ማእምረ ፡ ልብ ፡ አርኢ ፡ አሐዱ ፡ እምእሉ ፡ ክ
25 ልኤቱ ፡ ዘሐረይከ ፡፡ ዘይነሥእ ፡ ለመልእክተ ፡ ዘቲ ፡ ሢመት ፡ ሐዋርያት ፡ ወሀደጎ ፡
26 ለይሁደ ፡ ይሑር ፡ ብሔሮ ፡፡ ወአስተዋፅውዎሙ ፡ ወበጽሐ ፡ ዕፃ ፡ ዲበ ፡ ማትያስ ፡ ወ
ተኈለቈ ፡ ምስለ ፡ ዐሠርቱ ፡ ወአሐዱ ፡ ሐዋርያት ፡፡

Et orârunt & dixerunt; tu Domine, Cognitor cordis, commonſtra unum ex his duobus quem elegiſti, 24 *Qui accipiat officium hujus miniſterii Apoſtolorum:* 25 *& dimiſerunt Judam ut abiret in locum ſuum. Et ſortes dederunt iis, &* 26 *cecidit ſors ſuper Mathiam, & connumeratus fuit cum undecim Apoſtolis.*

፪ ፫
በበዓለ ፡ ፶ ፡ ምንባብ ፡

1 ወእም ፡ ተፈጸመ ፡ መዋዕለ ፡ ጰንጠቈስቴ ፡ እንዘ ፡ ሀለው ፡ ኵሎሙ ፡ ኅቡረ ፡
አሐተኒ ፡፡

CAP. II.

Pro feſto Pentecoſtes lectio.

E*T quum compleretur dies Pentecoſtes, exiſtentibus omnibus illis ſimul eodemque loco:* 1

Verſio VULGATA LATINA.

24 Et orantes dixerunt ; Tu, Domine, qui corda nôſti omnium, oſtende, quem elege-
25 ris ex his duobus unum, Accipere locum miniſterii hujus, & Apoſtolatûs, de quo
26 prævaricatus eſt Judas, ut abiret in locum ſuum. Et dederunt ſortes eis, & ce-
cidit ſors ſuper Mathiam, & annumeratus eſt cum undecim Apoſtolis.

CAP. II.

1 Et cùm complerentur dies Pentecoſtes, erant omnes pariter in eodem loco :
2 Et factus eſt repentè de cœlo ſonus, tanquam advenientis ſpiritûs vehementis,
3 & replevit totam domum ubi erant ſedentes. Et apparuerunt illis diſpertitæ lin-
4 guæ tanquam ignis, ſeditque ſupra ſingulos eorum : Et repleti ſunt omnes Spiri-
tu ſancto, & cœperunt loqui variis linguis, prout Spiritus ſanctus dabat elo-
5 qui illis. Erant autem in Jeruſalem habitantes Judæi, viri religioſi ex omni
6 natione quæ ſub cœlo eſt. Factâ autem hac voce, convenit multitudo, & men-
te confuſa eſt, quoniam audiebat unuſquiſque linguâ ſuâ illos loquentes. Stu- 7
pebant autem omnes, & mirabantur, dicentes ; Nónne ecce omnes iſti, qui lo-
quuntur, Galilæi ſunt, Et quomodò nos audivimus unuſquiſque linguam no- 8
ſtram, in qua nati ſumus? Parthi, & Medi, & Ælamitæ, & qui habitant Me- 9
ſopotamiam, Judæam, & Cappadociam, Pontum, & Aſiam, Phrygiam, & 10
Pamphyliam, Ægyptum, & partes Libyæ, quæ eſt circa Cyrenen, & advenæ
Romani, Judæi quoque, & Proſelyti, Cretes, & Arabes : audivimus eos loquen- 11
tes noſtris linguis magnalia Dei. Stupebant autem omnes, & mirabantur ad 12
invicèm, dicentes ; Quidnam vult hoc eſſe? Alii autem irridentes dicebant ; 13
Quia muſto pleni ſunt iſti. Stans autem Petrus cum undecim, levavit vocem 14
ſuam, & locutus eſt eis ; Viri Judæi, & qui habitatis Jeruſalem univerſi, hoc vo-
bis notum ſit, & auribus percipite verba mea. Non enim, ſicut vos æſtimatis, 15
hi ebrii ſunt, cùm ſit hora diei tertia :

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 * واذ صلوا قالوا ايها الرب العارف قلوب الكل. انت اوضح من تختار من هذين الاثنين *
25 * واحدا ياخذ حظ هذه الخدمة والرسالة التي خلفها يهودا وخاب منها ليذهب الي موضعه *
26 * وافترعوا * فوقع الاقتراع علي متيا * وحسب مع الاحد عشر رسولا *

* ثم يوم الاثنين * * يقرا يوم العنصرة * ه * * الفصل الثاني *

1 2 * وفي تمام يوم العنصرة الخمسين كانوا كلهم جميعا علي ماهيتهم * فصار بغتة من السماء
3 هفيف كانه وارد من رياح عاصف * وملا البيت كله الذي كانوا فيه جالسين * وظهرت
4 لهم السن مقسومة كالنار * وجلست علي كل واحد منهم * وامتلاوا كلهم من الروح
5 القدس * وطفقوا يتكلمون بلغات اخر كما منحهم الروح ان ينطقوا * وكان في اورسليم
6 يهودا ساكنين رجالا ورعين * من كل امة من الامم التي تحت السماء * فلما صار هذا
الصوت تبادر اكثرهم يتقاطرون معا * لان كل واحد منهم كان يسمعهم يتكلمون بلغته *
7 8 * فذهلوا وتعجبوا قايلين بعضهم لبعض * اليس هولاء المتكلمون كلهم جليليين * فكيف
9 نسمع نحن كل واحد منا لغته التي ولد فيها * نحن العجم * والديلم * واهل الاهواز *
10 والقاطنون الجزيرة * بلد يهودا * وكبادوكيا * والبنطس * واسيا * وافروجيا * وبمفيليا * مصر *
11 ونواحي افريقية * التي كورينا * والروم الحاضرون من رومية * واليهود المستجيرون *
12 الافريطسيون * والعرب نسمعهم يتكلمون بلغاتنا عظايم الله * تم * * فاندهلوا كلهم
13 وتحيروا * وقال بعضهم لبعض ماذا عساه يكون هذا * وقوم اخرون استهزوا بهم
وقالوا ان هولاء موعبون سلافة *

* يوم الثلثا ثالث الفصح * ه *

14 * فنهض بطرس مع الاحد عشر * ورفع صوته وخاطبهم قايلا * ايها الرجال اليهود
والقاطنون اورسليم اجمعون فليكن هذا عندكم معروفا * وانصتوا الي اقوالي *
15 * لان هولاء ليسوا سكاري كما ظننتم انتم * لانها الساعة الثالثة من النهار *

Cùmque oráſſent, dixerunt ; O Domine 24
cognoſcens corda omnium, tu declara
utrum eligas ex his duobus, Unum qui 25
accipiat ſortem hujus miniſterii & apo-
ſtolatûs quem reliquit Juda, & quo fru-
ſtratus eſt, ut abeat in locum ejus. Sor- 26
tibus itaque datis, cecidit ſors ſuper
Matthiam, & annumeratus eſt cum un-
decim Apoſtolis.

Hactenus dies ſecundus.
Legendum die Pentecoſtes.

CAP. II.

Quum igitur impletus eſſet dies 1
Pentecoſtes, quinquaginta ſcilicet *die-*
rum, erant omnes pariter juxta modum
prædictum : Factuſque eſt illico de cœlo 2
auræ ſonitus quaſi proveniens è ventis
turbinis, & replevit domum univerſam
in qua erant commorantes. Et appáru- 3
erunt eis linguæ diſpertitæ ſicut ignis,
ſederúntque ſuper ſingulos eorum. Et 4
impleti ſunt omnes Spiritu ſanctitatis,
& cœperunt loqui linguas alias, prout
conceſſerat eis Spiritus ut proferrent.
Erant autem in Jeruſalem Judæi de- 5
gentes, viri religioſi ex omni natione
gentium quæ ſub cœlo ſunt. Quum er- 6
gò factus fuiſſet prædictus ſonitus,
accurrerunt complures eorum, ſimul
confluentes : nam quilibet eorum audie-
bat eos loquentes linguam ſuam. Et 7
attoniti mirabantur, dicentes alter ad
alterum ; Nónne iſti qui loquuntur,
ſunt omnes Galilæi? Quomodo ergò 8
audimus nos, unuſquiſque noſtrûm
linguam ſuam in qua natus eſt? No- 9
ſtrûm inquam *Perſarum, Parthorum,*
Medorum, & habitantium in inſula,
(Meſopotamia,) *regione Judâ, & Cap-*
padociâ, & Ponto, & Aſiâ, Et Phry- 10
giâ, & Pamphyliâ, Ægypto, & parti-
bus Aphricæ, quæ eſt patria noſtra : &
Romanorum qui adſunt ab urbe *Roma,*
Et Judæorum huc *confugientium, Cre-* 11
tenſium, & Arabum, audimus eos lo-
quentes linguis noſtris magnalia Dei.
Hucuſque. *Itaque obſtupuerunt omnes &* 12
admirati ſunt, dixitq; alter ad alterum,
Quid fortaſſis eſt hoc? Homines au- 13
tem alii deriſerunt eos, ac dixerunt ;
Sanè iſti ſunt muſto temulenti.

Die tertiâ infra Paſcha.

Surrexit autem Petrus cum unde- 14
cim, & efferens vocem ſuam, allocu-
tus eſt eos dicens ; O viri Judæi,
& qui degitis in Jeruſalem omnes,
ſit hoc apud vos notum, & attendite
ſermonibus meis. Hi enim nequa- 15
quam ebrii ſunt, ut vos arbitramini,
ſiquidem hora eſt tertia diei.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 መጽኡ : ግብተ : እምሰማይ : ድምፀ : ከመ : መንፈስ : ቅዱስ : ወመልአ : ኵሉ : ቤተ :
3 ኀበ : ሀለው : ይነብሩ ::=፦ ወአስተርአዮሙ : ከመ : ዘእሳት : ወነበረ : ዲ
4 በ : ኵሎሙ ::=፦ ወመልኡ : ኵሎሙ : መንፈስ : ወኃይል : ወአኃዙ : ይንብቡ : ዘዘ
ዚአሆሙ : በነገረ : ኵሉ : በሐውርት : በከመ : ወሀበሙ : መንፈስ : ቅዱስ :: ይንብቡ ::=፦
5 ወሀለው : በኢየሩሳሌም : ሰብእ : ኅሩያን : ወፈለሲያን : አይሁድ : ይነብሩ : እም :
6 ኵሉ : አሕዛብ : ዘመትሕተ : ሰማይ ::==፦ ወሰሚዖሙ : ዘንተ : ቃለ : ተጋብ
እ : ኵሎሙ : ድንጉፃነሆሙ : እስመ : ሰምዕዎሙ : ይነብቡ : በነገረ : በሐውርቲ
7 ሆሙ ::=፦ ወደንገፁ : ወአንከሩ : ወይቤሉ : አኮኑ : ሰብአ : ገሊላ : እሉ : ኵሎ
8 ሙ ::=፦ እፎ : እንከ : ንሰምዖሙ : ይነብቡ : በነገረ : በሐውርት :: እንዘ : ፍጥረትነ ::=፦
9 ጰርቴ : ሜድ : ወኢላሜጥ : ወእለ : ይነብሩ : ማእከለ : አፍላግ : ይሁዳ : ወቀ
10 ጰዶቂያ ::=፦ ወፍሬግያ : ወጰንፍልያ : ወግብጽ : ወደወለ : ልድያ : ወእለሂ : አጵርጊ
11 ን : ወእለሂ : ይትናገሩ : ሮሜ : አይሁድ : ወፈለሲያን ::=፦ ቀርጡስ : ወዐረብ : ናሁ : ንስ
12 ምዖሙ : ይነቡ : በነገረ : በሐውርቲነ : ዐበያቲሁ : ለእግዚአብሔር ::=፦ ወደንገፁ :
13 ኵሎሙ : ወኃጥኡ : ዘይነብቡ : ወተበሀሉ : በበይናቲሆሙ : ምንተኑ : እንጋ ::=፦ ወመን
ፈቀሙሰ : ይሰሕቅዎሙ : ወይብሉ : ጸዐፈ : ጸግቡ : እሉ ::=፦
14 ዐ : ወቆመ : ጴጥሮስ : መእከለ : ዐሠርቱ : ወአሐዱ : ወከልሐ : በቃሉ : ወይቤ : አን
ትሙ : ሰብአ : ይሁዳ : ወእለሂ : ትነብሩ : ኢየሩሳሌም : ኵልክሙ :: አእምሩ : ዘን
15 ተ : ወስምዑኒ : ቃልየ ::=፦ አኮ : ከመ : ትትሐዘብዎሙ : ለንትሙ : ሰኩራን : እሙንቱ :
ዘትብሉ :: ወነግህ : ብሔር : ሶቢሁ : ሰለስቱ : ሰዐት ::=፦

Venit repentè à cœlo ſtrepitus ſicut Spiritus ſanctus, & replevit totam domum 2
ubi erant ſedentes. Et apparuit illis tanquam ignis, & ſedit ſupra omnes illos. 3
Et repleti ſunt omnes illi Spiritu & virtute, & cœperunt loqui ſinguli eorum in 4
ſermone omnium regionum, prout dederat iis Spiritus ſanctus eloqui. Et fuerunt 5
in Hieruſalem homines electi & proſelyti Judæi habitantes, ab omni gente quæ
ſub cœlo erat. Et audientes hanc vocem congregati ſunt omnes illi conturbati, 6
quia audiebant eos loquentes in ſermone regionum ſuarum. Et conturbati ſunt 7
& mirati ſunt, & dixerunt ; Nónne homines Galilææ hi omnes? Quomodo 8
igitur audimus eos loquentes in ſermone regionum originis noſtræ? Parthi, & 9
Medi, & Elamitæ, & habitantes Medium fluminum, Judæam, & Cappadociam,
Et Phrygiam & Pamphiliam, & Ægyptum, & regionem Lydiæ, & Africani, & 10
habitantes Romam, Judæi & Proſelyti, Cretes & Arabes, ecce audimus eos 11
loquentes in ſermone regionis noſtræ, magnalia Dei. Et conturbati ſunt omnes 12
illi, & hæſitârunt quid dicerent : & diſputârunt inter ſe, quid igitur eſſet. 13
Et alii eorum deridebant illos, & dicebant; Muſto repleti ſunt illi. Et ſtetit Pe- 14
trus medio undecim, & clamavit in voce ſua, & dixit ; Vos homines Ju-
dææ, & qui habitatis Hieroſolymis, omnes vos ſcitote hoc, & audite ſermo-
nem meum. Non ſicut exiſtimatis vos, ebrii ſunt, quos dicitis : & illuſtravit 15
regionem tunc tertia hora.

ΠΡΑ΄ΞΕΙΣ ΤΩ͂Ν ἈΠΟΣΤΟ΄ΛΩΝ. ΚΕΦ. Γ΄.

Sed hoc est dictum per prophetam Joel; Et erit in novissimis
16 Ἀλλὰ τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου Ἰωήλ, Καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις
17 diebus, (dicit *Deus*;) effundam de Spiritu meo super omnem carnem: &
ἡμέραις, (λέγει ὁ Θεός,) ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ Πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα· καὶ
prophetabunt filii vestri & filiæ vestræ: & juvenes vestri visiones vi-
προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν· καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄ-
debunt, & seniores vestri somnia somniabunt. *Atqui* super
18 ψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν (λ) ἐνύπνια ἐνυπνιασθήσονται. Καίγε ἐπὶ
servos meos, & super ancillas meas, in diebus illis effundam de
τοὺς δούλους μου, καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ
Spiritu meo: & prophetabunt. Et dabo prodigia in cœlo sursùm,
19 Πνεύματός μου· καὶ προφητεύσουσι. Καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ (μ) οὐρανῷ ἄνω,
& signa in terra deorsùm, sanguinem & ignem & vaporē fumi. Sol
20 καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ. Ὁ ἥλιος
convertetur in tenebras, & Luna in sanguinem, antequàm *venire* di-
μεταστραφήσεται εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, (ν) πρὶν ἢ ἐλθεῖν τὴν ἡμέ-
em Domini *illam magnam* & *illustrem*. Et erit, Omnis quicunque invocaverit
21 ραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ. Καὶ ἔσται, Πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται
nomen Domini, salvus erit. Viri Israelitæ, audite verba hæc:
22 τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται. Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους·
Jesum Nazarenum, virum à Deo approbatum in vobis, virtutibus
Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποδεδειγμένον εἰς ὑμᾶς, δυνάμεσι
& prodigiis & signis, quæ fecit per illum Deus in medio vestri, sicut &
καὶ τέρασι καὶ σημείοις, οἷς ἐποίησε δι' αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, (ξ) καθὼς καὶ
ipsi scitis: Hunc definito consilio & præscientiâ Dei *expositum* ac-
23 αὐτοὶ οἴδατε· Τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ Θεοῦ (ο) ἔκδοτον λα-
cipientes, per manus *exlegum*, affigentes interemistis: Quem Deus resuscitavit,
24 βόντες διὰ χειρῶν ἀνόμων, προσπήξαντες ἀνείλετε· Ὃν ὁ Θεὸς ἀνέστησε,
solvens dolores mortis, juxta quod *non* erat possibile teneri illum ab
λύσας τὰς ὠδῖνας τοῦ θανάτου, καθότι οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ'
eo. David enim dicit in eum; Providebam Dominũ in conspectu meo
αὐτοῦ. Δαβὶδ γὰρ λέγει εἰς (π) αὐτόν, Προωρώμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου 25
semper: quoniam *ex* dextris *meis* est, ut *ne concutiar*. Propter hoc lætatum
διαπαντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ. Διὰ τοῦτο (ρ) εὐφράν- 26
est cor meum, & exultavit lingua mea: insuper *verò* & caro mea re-
θη ἡ καρδία μου, καὶ ἠγαλλιάσατο ἡ γλῶσσά μου· ἔτι δὲ καὶ ἡ σάρξ μου κα-
quiescet in spe. Quoniam non derelinques animam meam in inferno,
τασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι. Ὅτι οὐκ ἐγκαταλείψεις τὴν ψυχήν μου εἰς (σ) ᾅδου, 27
nec dabis Sanctum tuũ videre corruptionē. Notas fecisti mihi vias vitæ: re-
οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς ζωῆς· πλη- 28
plebis me jucunditate cum facie tua. Viri fratres, liceat dicere *cum liber-*
ρώσεις με εὐφροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου σου. Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παῤ- 29
tate ad vos de patriarcha David, quoniam *&* defunctus est & sepultus est, &
ῥησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαβίδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ ἐτάφη, καὶ
sepulchrum ejus est *in nobis*, usque diem *hanc*. Propheta igitur *existens*,
τὸ μνῆμα αὐτοῦ ἐστιν ἐν ἡμῖν, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. Προφήτης οὖν ὑπάρχων, 30
& *sciens* quia jurejurando jurâsset illi Deus de fructu lumbi ejus *secundũ car-*
καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεὸς ἐκ καρποῦ τῆς ὀσφύος (τ) αὐτοῦ τὸ κατὰ σάρ-
nem resuscitaturum Christum, collocaturum super *throno* ejus, Providens locut' est de
κα ἀναστήσειν τὸν Χριστόν, καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, Προϊδὼν ἐλάλησε περὶ τῆς 31
resurrectione Christi, quia *non derelicta* est *anima ejus* in inferno, neque caro ejus
ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ὅτι (υ) οὐ κατελείφθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς ᾅδου, οὐδὲ ἡ σὰρξ αὐτοῦ
vidit corruptionem. Hunc Jesum resuscitavit Deus, cujus omnes nos sumus
εἶδε διαφθοράν. Τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἀνέστησεν ὁ Θεός, οὗ πάντες ἡμεῖς ἐσμεν 32
testes.
μάρτυρες.

MS. A. (λ) ἐνυπνίοις (μ) οὐρανῷ, καὶ σημεῖα (ν) πρὶν ἐλθεῖν (ξ) καθὼς αὐτοὶ (ο) ἔκδοτον διὰ χειρὸς ἀνόμων ** σπήξαντες ἀνείλατε· (π) * αὐτὴν, Προορώμην (ρ) ηὐφράνθη, (σ) ᾅδην, (τ) αὐτοῦ καθίσαι ἐπὶ τὸν θρόνον (υ) οὔτε ἐγκατελείφθη εἰς ᾅδην, οὔτε ἡ σάρξ.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 ܐܠܐ ܗܢܘ ܗܘ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܝܘܐܝܠ ܢܒܝܐ. * ܕܢܗܘܐ ܒܝܘܡܬܐ ܐܚܪܝܐ ܐܡܪ ܐܠܗܐ . ܐܫܘܕ
17 ܪܘܚܝ ܥܠ ܟܠ ܒܣܪ. ܘܢܬܢܒܘܢ ܒܢܝܟܘܢ ܘܒܢܬܟܘܢ. ܘܥܠܝܡܝܟܘܢ ܚܙܘܢܐ ܢܚܙܘܢ.
18 ܘܣܒܝܟܘܢ ܚܠܡܐ ܢܚܠܡܘܢ. * ܘܥܠ ܥܒܕܝ ܘܥܠ ܐܡܗܬܝ ܐܫܘܕ ܪܘܚܝ ܒܝܘܡܬܐ
19 ܗܢܘܢ ܘܢܬܢܒܘܢ. * ܘܐܬܠ ܐܬܘܬܐ ܒܫܡܝܐ ܘܚܝܠܘܬܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܕܡܐ ܘܢܘܪܐ ܘܥܛܪܐ
20 ܕܬܢܢܐ : * ܫܡܫܐ ܢܬܗܦܟ ܠܚܫܘܟܐ ܘܣܗܪܐ ܠܕܡܐ. ܥܕܠܐ ܕܢܐܬܐ ܝܘܡܐ ܕܡܪܝܐ ܪܒܐ
21 ܘܕܚܝܠܐ. * ܘܢܗܘܐ ܟܠ ܕܢܩܪܐ ܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܢܚܐ.

Sed hoc illud est quod dictum est per Joelem prophetam; 16 Futurum est diebus novissimis, dicit Deus, ut effundam Spiritum meum super omnem carnem: & vaticinabuntur filii vestri & filiæ vestræ, & juvenes vestri visiones videbunt, & seniores vestri somnia somniabunt. 17 18 Ac super servos meos superque ancillas meas effundam Spiritum meum in diebus illis, & vaticinabuntur. 19 Et edam signa in cœlo, & virtutes super terram, sanguinem, & ignem, & vaporem fumi. 20 Sol convertetur in caliginem, & Luna in sanguinem, priusquam veniat dies ille Domini magnus & tremendus. 21 Et futurum est, ut quicunque invocaverit nomen Domini, servetur.

* ܕܢܓܗܗ ܚܕ ܒܫܒܐ ܪܒܐ ܕܩܝܡܬܐ * ܕ *

Crepusculo dominicæ magnæ Resurrectionis. 4.

22 * ܓܒܪܐ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ . ܫܡܥܘ ܡܠܐ ܗܠܝܢ. ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ . ܓܒܪܐ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܐܬܚܙܝ
ܠܘܬܟܘܢ . ܒܚܝܠܐ ܘܒܬܕܡܪܬܐ ܘܒܐܬܘܬܐ ܕܥܒܕ ܐܠܗܐ ܒܝܢܬܟܘܢ ܒܐܝܕܗ. ܐܝܟ
23 ܕܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܠܗܢܐ ܕܦܪܝܫ ܗܘܐ ܠܗܕܐ . ܒܝܕܥܬܗ ܘܒܨܒܝܢܗ
ܕܐܠܗܐ . ܐܫܠܡܬܘܢܝܗܝ ܒܐܝܕܝ ܥܘܠܐ. ܘܙܩܦܬܘܢܝܗܝ ܘܩܛܠܬܘܢܝܗܝ.
24 * ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܐܩܝܡܗ. ܘܫܪܐ ܚܒܠܝܗ ܕܫܝܘܠ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܫܟܚܐ ܗܘܬ ܕܢܐܚܘܕ
25 ܠܗ ܫܝܘܠ. * ܕܘܝܕ ܓܝܪ ܐܡܪ ܥܠܘܗܝ. ܡܩܕܡ ܗܘܝܬ ܚܙܐ ܠܡܪܝ ܒܟܠܙܒܢ.
26 ܕܥܠ ܝܡܝܢܝ ܗܘ ܕܠܐ ܐܙܘܥ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܦܨܚ ܠܒܝ ܘܪܘܙܬ ܬܫܒܘܚܬܝ.
27 ܘܐܦ ܦܓܪܝ ܢܫܪܐ ܥܠ ܣܒܪܐ. * ܕܠܐ ܫܒܩܬ ܢܦܫܝ ܒܫܝܘܠ. ܘܠܐ ܝܗܒܬ
28 ܠܚܣܝܟ ܕܢܚܙܐ ܚܒܠܐ. * ܓܠܝܬ ܠܝ ܐܘܪܚܐ ܕܚܝܐ. ܬܡܠܝܢܝ ܒܣܝܡܘܬܐ
29 ܥܡ ܦܪܨܘܦܟ. * ܓܒܪܐ ܐܚܝܢ. ܡܦܣ ܠܡܐܡܪ ܓܠܝܐܝܬ ܠܘܬܟܘܢ. ܥܠ
ܪܝܫ ܐܒܗܬܐ ܕܘܝܕ. ܕܡܝܬ ܐܦ ܐܬܩܒܪ. ܘܒܝܬ ܩܒܘܪܗ ܐܝܬܘܗܝ ܠܘܬܢ ܥܕܡܐ
30 ܠܝܘܡܢܐ. * ܢܒܝܐ ܗܘܐ ܓܝܪ. ܘܝܕܥ ܗܘܐ ܕܡܘܡܬܐ ܝܡܐ ܠܗ ܐܠܗܐ. ܕܡܢ ܦܐܪܐ
31 ܕܟܪܣܟ ܐܘܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܟ. * ܘܩܕܡ ܚܙܐ ܘܡܠܠ ܥܠ ܩܝܡܬܗ ܕܡܫܝܚܐ. ܕܠܐ
32 ܐܫܬܒܩ ܒܫܝܘܠ . ܘܐܦܠܐ ܦܓܪܗ ܚܙܐ ܚܒܠܐ. * ܠܗܢܐ ܝܫܘܥ ܐܩܝܡ ܐܠܗܐ.
ܘܚܢܢ ܟܠܢ ܣܗܕܘܗܝ.

22 Viri filii Israel, audite hos sermones: Jesum Nazarenum virum, qui à Deo apparuit apud vos virtutibus & præclarè factis illis, quæ Deus edidit inter vos per manum ipsius, ut & vos nôstis: 23 Hunc *inquam*, qui ad hoc destinatus erat præscientiâ & voluntate Dei, tradidistis in manus sceleratorum, crucique affixistis, atque trucidâstis. 24 Deus autem suscitavit eum, solvitque dolores inferorum, siquidem impossibile erat eum retineri in inferis. 25 David enim dixit de eo, Prævidebam Dominum meum semper, quippe qui à dextera mea sit, ne commovear. 26 Propterea lætatum est cor meum, & exultavit gloria mea, atque adeò corpus meum commorabitur in spe. 27 Quia non derelinques animam meam in inferis, nec dabis ut Sanctus tuus videat corruptionem. 28 Revelâsti mihi viam vitæ: replebis me suavitate cum vultu tuo. 29 Viri fratres nostri, licet palàm dicere apud vos de patriarcha David, eum & mortuum esse & sepultum, & monumentum ejus esse apud nos ad hunc usque diem. 30 Etenim propheta fuit, & sciebat jurejurando sibi jurâsse Deum; De fructu ventris tui collocabo super solium tuum. 31 Præviditque & locutus est de resurrectione Messiæ, eum non iri derelictum in inferis, 32 ne corpus quidem ipsius visurũ corruptionem. Hunc Jesum suscitavit Deus, & nos omnes sumus testes ipsius.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ዝውእቱ ፡ ዘይቤ ፡ ኢዮኤል ፡ ነቢይ፡=÷ ወይከውን ፡ እምድኅረ ፡ ዝንቱ ፡ መዋዕ
17 ል ፡ ወይቤ ፡ እግዚአብሔር ፡ እሰውጥ ፡ እምነ ፡ መንፈስየ ፡ ደበ ፡ ኵሉ ፡ ዘነፍስ፡፡
ወይትኔበዩ ፡ ደቂቅክሙ ፡ ወአዋልዲክሙ ፡ ወወሬዙቲክሙ ፡ ሬእየ ፡ ይሬእዩ ፡ ወሊቃውን
18 ቲክሙ ፡ ሕልመ ፡ የሐልሙ፡=÷ ወዓዲ ፡ ይቤ ፡ ላዕለ ፡ አግብርቲየ ፡ ወአእማቲየ ፡ እሰ
19 ውጥ ፡ እምነ ፡ መንፈስየ ፡ ውእተ ፡ አሚረ ፡ ወይትኔበዩ፡፡=÷ ወእሁብ ፡ ትእምርተ ፡
በሰማይ ፡ በላዕሉ ፡ ወመንክር ፡ በምድር ፡ በታሕቱ ፡ ደመ ፡ ወእሳተ ፡ ወጢስ፡፡==÷
20 ፀሐይኒ ፡ ይፀልም ፡ ወወርኅኒ ፡ ከመ ፡ ደም ፡ ይከውን ፡ ዘእንበለ ፡ ትብጻሕ ፡ ዕለተ ፡
21 እግዚአብሔር ፡ ዐቢይ ፡ ወክብርት፡=÷ ወኵሉ ፡ ዘጸወዐ ፡ ስመ ፡ እግዚአብሔር ፡
ይድኅን፡፡=÷

Hoc est quod dixit Joel Propheta, 16 *Et erit post hunc diem, & dixit Dominus, effundam ex Spiritu meo super omne animal, & prophetabunt filii vestri & filiæ vestræ, & juvenes vestri visiones videbunt, & seniores vestri somnia somniabunt.* 17 18 *Et ulteriùs dixit, Super servos meos & ancillas meas effundam ex Spiritu meo illo die, & prophetabunt.* 19 *Et dabo signa in cœlo sursùm, & miraculum in terra deorsùm, sanguinem & ignem & fumum.* 20 *Sol obscurabitur, & Luna sicut sanguis fiet, antequam veniat dies Dei magnus, & gloriosus.* 21 *Et omnis vocans nomen Dei, servabitur.*

Verſio VULGATA LATINA.

16
17 Sed hoc eſt, quod dictum eſt per prophetam Joël; Et erit in noviſſimis di-
ebus (dicit Dominus) effundam de Spiritu meo ſuper omnem carnem: &
prophetabunt filii veſtri, & filiæ veſtræ: & juvenes veſtri viſiones videbunt,
18 & ſeniores veſtri ſomnia ſomniabunt. Et quidem ſuper ſervos meos, & ſu-
per ancillas meas, in diebus illis effundam de Spiritu meo, & prophetabunt:
19 Et dabo prodigia in cœlo ſurſùm, & ſigna in terra deorſùm, ſanguinem, &
20 ignem, & vaporem fumi. Sol convertetur in tenebras, & Luna in ſanguinem,
21 antequàm veniat dies Domini magnus & manifeſtus. Et erit: omnis quicun-
22 que invocaverit nomen Domini, ſalvus erit. Viri Iſraelitæ, audite verba hæc;
Jeſum Nazarenum, virum approbatum à Deo in vobis, virtutibus, & pro-
digiis, & ſignis, quæ fecit Deus per illum in medio veſtrî, ſicut & vos ſci-
23 tis: Hunc definito conſilio & præſcientiâ Dei traditum, per manus iniquo-
24 rum affigentes interemiſtis: Quem Deus ſuſcitavit, ſolutis doloribus inferni,
juxta quod impoſſibile erat teneri illum ab eo. David enim dicit in eum; 25
Providebam Dominum in conſpectu meo ſemper: quoniam à dextris eſt mi-
hi ne commovear: Propter hoc lætatum eſt cor meum, & exultavit lingua 26
mea, inſupèr & caro mea requieſcet in ſpe: Quoniam non derelinques ani- 27
mam meam in inferno, nec dabis Sanctum tuum videre corruptionem. Notas 28
mihi feciſti vias vitæ: & replebis me jucunditate cum facie tua. Viri fra- 29
tres, liceat audenter dicere ad vos de patriarcha David, quoniam defunctus
eſt, & ſepultus: & ſepulchrum ejus eſt apud nos uſque in hodiernum diem.
Propheta igitur cùm eſſet, & ſciret quia jurejurando juràſſet illi Deus de 30
fructu lumbi ejus ſedere ſuper ſedem ejus: Providens locutus eſt de re- 31
ſurrectione Chriſti, quia neque derelictus eſt in inferno, neque caro ejus
vidit corruptionem. Hunc Jeſum reſuſcitavit Deus, cujus omnes nos te- 32
ſtes ſumus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * لكن هذا هو المقول بيوييل النبي * يقول الله وسيكون في الايام الاخين اسكب من
17 روحي على كل بشر * وابناوكم وبناتكم يتنبون * واحداثكم ينظرون مناظر *
18 وشيوخكم يحلمون احلاما * واسكب من روحي على عبيدي وعبداتي في تلك
19 الايام فيتنبون * وامنح جرايح في السماء فوق * وايات على الارض اسفل * دما ونارا وقتام
20 دخان * ويحول الشمس ظلمة * والقمر دما * قبل ان يوافي يوم الرب العظيم والظاهر *
21 * ويكون كل من يستغيث باسم الرب يخلص * تم *

* يوم الاربعا رابع الفصح * و

22 * في تلك الايام قام بطرس وقال للشعب * ايها الرجال الاسرائيليون اسمعوا هذه
الاقوال * ان يسوع الناصري رجلا اراكم من الله القوات والايات والجرايح * التي صنعها
23 الله به في وسطكم كما وانتم تعلمون * هذا براي الله المحدود وسالف علمه اخذتموه
24 مدفوعا اليكم بايدي الاثمة فاذ هزاتم به قتلتموه * فاقامه الله وخلصه من اخاص الموت *
25 عما انه لم يكن ممكنا ان يمسكه * لان داود يتوخاه فيقول * سبقت فراءيت الرب
26 امامي كل حين * لانه من ميامني لئلا ازعزع * لهذا يفرح قلبي * ويبتهج لساني * وبشري
27 ايضا تسكن على الرجاء * انك ما تهمل نفسي في الهاوية * ولا تبذل بارك يعاين
28 بلي * عرفتني طرق الحياة * ر * تملوني سرورا بوجهك * ايها الرجال الاخوة انه
29 لممكن ان يقال لكم بمجاهرة عن داود رييس الاباء انه قد توفي ودفن * وقبره
30 عندنا هو الى هذا اليوم * وانما كان نبيا * فاذ علم ان الله حلف له بقسم انه يقيم
31 المسيح من ثمر حقوه المختصة بالبشرة ليجلس على كرسيه * تكلم اذا سبق فعرف ذلك
32 عن قيامة المسيح * ان نفسه لم تترك في الهاوية * ولا ترى بشرته بلي * هذا يسوع
اقامه الله الذي كلنا شهودا له *

Verùm hoc eſt quod dictum eſt per Jo- 16
elem prophetam; Ait Deus, Erit- 17
que in diebus ultimis, effundam de
Spiritu meo ſuper omnem carnem: &
filii veſtri filiæque veſtræ propheta-
bunt, & adoleſcentes veſtri videbunt
viſiones, & ſenes veſtri ſomniabunt
ſomnia: Et effundam de Spiritu meo 18
ſuper ſervos meos & ſervas meas in
diebus illis, & prophetabunt. Et da- 19
bo portenta in cœlo ſurſum, & ſigna
ſuper terram deorſum, ſanguinem, &
ignem, & atritatem fumi. Et conver- 20
tetur ſol in tenebras, & luna in ſan-
guinem, antequam adveniat dies Domi-
ni magnus atque manifeſtus. Fietque ut 21
omnis qui invocaverit nomen Domini,
ſalvetur. Hactenus.

Pro die quarta infra Paſcha.

In illis diebus ſtetit Petrus, & ait ad 22
populum; Heus viri Iſraelitæ, audite
hos ſermones; Jeſum Nazarenum vi-
rum qui oſtendit vobis à Deo virtutes
& ſigna atque prodigia, quæ Deus edi-
dit per ipſum in medio veſtrî, ſicut &
vos ſcitis, Hunc juxta mentem Dei 23
præfinitam, ejuſque præſcientiam, ac-
cepiſtis traditum vobis per manus in-
iquorum: & poſtquam illuſiſtis ei, oc-
cidiſtis eum. At ſuſcitavit eum De- 24
us, & liberavit eum à doloribus mor-
tis, eò quòd non eſſet poſſibile ut mors
teneret eum. Nam David hoc inten- 25
dens, ait; Prævidi Dominum in con-
ſpectu meo omni tempore: quoniam à
dextris meis eſt, ne commovear. Ob 26
hoc gaudebit cor meum, & exulta-
bit lingua mea, & caro quoque mea
habitabit ſuper ſpem, Quòd non de- 27
ſeres animam meam in præcipitio, ne-
que dabis innocenti tuo videre corru-
ptionem: Notas mihi feciſti vias 28
vitæ, replebis me exultatione per
vultum tuum. O viri fratres, ſanè 29
licebit dicere vobis apertè de David
principe patrum, quòd jam mortuus
ſit ac ſepultus, ejuſque ſepulchrum
apud nos extet uſque ad hunc diem.
Et quidem erat propheta, ac proinde 30
cùm ſciviſſet Deum ſibi affirmàſſe ju-
rejurando, quòd ſuſcitaturus eſſet Chri-
ſtum de fructu lumbi ejus, quantum
ad carnem, ut ſederet ſuper ſolium ejus:
Locutus eſt, cùm hoc præſciviſſet, de 31
reſurrectione Chriſti, quòd ſcilicet a-
nima ipſius non eſſet deſerenda in præ-
cipitio, neque viſura caro ejus corru-
ptionem. Hunc Jeſum ſuſcitavit De- 32
us, cujus omnes nos ſumus teſtes.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በሞኃትው ፡ ፋሲካ ፡ ወበመስቀል፡፡=፦

22 ስምዑ፡ሰብአ ፡ እስራኤል ፡ዘንተ፡ ነገረ፡ ለኢየሱስሃ፡ ናዝራዊ፡ ብእሴ፡ ዘአርአየክሙ፡እግዚ
አብሔር ፡ በኀይል ፡ ወበተአምር ፡ ወበመንክር፡፡ ዘገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ በእንቲአሁ ፡
23 በማእከሌክሙ ፡ ዘከመ ፡ ርኢክሙዎ፡=፦ በሥርዐተ ፡ ምክሩ ፡ ወበአእምሮቱ ፡ ለእ
ግዚአብሔር ፡ ወመጠውክሙዎ ፡ ውስተ ፡ እደ ፡ ኃጥአን ፡ ወሰቀልክሙዎ ፡ ወቀተልክ
24 ሙዎ፡=፦ ወእግዚአብሔር ፡ አንሥኦ ፡ እምውታን ፡ ፈቲሖ ፡ መአስሪሁ ፡ ለሞት ፡
25 እስመ ፡ ኢይክል ፡ እኂዞቶ ፡ ሞት፡፡=፦ ወዳዊትኒ ፡ ይቤ ፡ በእንቲአሁ ፡ ዘልፈ ፡ እሬ
እዮ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በቅድሜየ ፡ ወበኵሉ ፡ ጊዜ ፡ እስመ ፡ በየማንየ ፡ ውእቱ ፡
26 ከመ ፡ ኢይትሀወክ፡፡=፦ ወበእንተዝ ፡ ተፈሥሐ ፡ ልብየ ፡ ወተሐስየ ፡ ልሳንየ ፡ ወዐዲ ፡
27 በተስፋሁ ፡ ኀደረ ፡ ሥጋየ፡=፦ እስመ ፡ ኢኀደጋ ፡ ውስተ ፡ ሲኦል ፡ ለነፍስየ ፡ ወኢት
28 ሁብ ፡ ለጻድቅከ ፡ ይርአይ፡ሙስና፡፡=፦ ወአርአይከኒ፡ፍኖተ ፡ ሕይወት ፡ ወአጽገብከኒ፡
29 ሐሤተ ፡ ምስለ ፡ ገጽከ ፡ ወትፍሥሕት ፡ በየማንከ ፡ ለዝሉፉ፡፡=፦ ተበውሑኒኑ ፡
እንግርክሙ ፡ አኀዊነ ፡ ክሡተ ፡ በእንተ ፡ ዳዊት ፡ አበው ፡ ቀደምት ፡ ከመሂ ፡ ሞተ፡ ወተ
30 ቀብረ ፡ ወኀቤነ ፡ ሀሎ፡፡ መቃብሪሁ ፡ እስከ ፡ ዮም፡=፦ እስመ ፡ ነቢይ ፡ ውእቱ ፡
ወአእመረ ፡ ከመ ፡ በምሕለ ፡ መሐለ ፡ ሎቱ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ እምፍሬ ፡ ከር
31 ሡ ፡ ያነብር ፡ ዲበ ፡ መንበሩ፡፡=፦ አቅደመ ፡ አእምሮ ፡ ነገረ ፡ ከመ ፡ ይትነሣእ ፡
ክርስቶስ ፡ እሙታን ፡ ወከመ ፡ ኢይትኀደግ ፡ ሥጋሁ ፡ ውስተ ፡ ሲኦል ፡ ወኢ
32 ይሬእያ ፡ ለሙስና፡=፦ ሎቱ ፡ ለኢየሱስ ፡ አንሥአ ፡ እግዝአብሔር፡ ወንሕነ ፡ ኵልነ ፡
ስማዕቱ፡፡=፦

In lampadibus paſchatis & in cruce.

Audite viri Iſraelis hunc ſermonem: Jeſum Nazarenum virum quem monſtra- 22
vit vobis Deus in virtutibus ſignis & miraculis, quæ fecit Deus per eum in
medio veſtrûm, ſicut vidiſtis eum: In ordinatione conſilii ejus & in providen- 23
tia Dei, & tradidiſtis eum in manum peccatorum, & ſuſpendiſtis eum, & tru-
cidâſtis eum. Et Deus ſuſcitavit eum ex mortuis, ſolvendo vincu- 24
la mortis, quia non poterat retinere eum mors. Et David dixit de 25
eo; Semper proſpiciebam Deum coram me, & in omni tempore, quia ad dex-
tram meam eſt, ut non commovear. Et propterea lætatum eſt cor meum, & 26
exultavit lingua mea, & adhuc in ſpe requievit caro mea: Quia non dere- 27
liquiſti in inferno animam meam, & non dabis juſtum tuum ut videat corru-
ptionem. Et monſtrâſti mihi viam vitæ, & repleviſti me gaudio cum vultu 28
tuo: & deliciæ in dextra tua in perpetuum. Permitteſne me alloqui vos, 29
fratres noſtri, apertè, de David Patriarcha, quomodo mortuus fuit & ſepultus
fuit, & apud nos eſt ſepulchrum ejus uſque hodié? Quia propheta fuit, & 30
cognovit quòd in juramento juràſſet ei Deus, quòd ex fructu ventris ejus po-
neret ſuper ſedem ſuam: Præſciendo loquutus eſt, quòd ſuſcitaretur Chriſtus ex 31
mortuis, & quòd non derelinqueretur caro ejus in inferno, neque videret corru-
ptionem. Hunc Jeſum ſuſcitavit Deus, & nos omnes ſumus *teſtes ejus.* 32

Dexterâ igitur Dei exaltatus, & promiſſionem ſancti Spiritûs ac-
33 Τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψωθεὶς, τήν τε ἐπαγγελίαν (φ) τοῦ ἁγίου Πνεύματος λα-
cipiens à Patre, effudit hunc quem nunc vos videtis & auditis. Non
34 βὼν παρὰ τοῦ πατρὸς, ἐξέχεε τοῦτο (χ) ὃ νῦν ὑμεῖς βλέπετε καὶ ἀκούετε. Οὐ
enim David aſcendit in cœlos: dicit autem ipſe; Dixit Dominus Domino
γὰρ Δαβὶδ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς· λέγει δὲ αὐτὸς, Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ
meo; Sede ex dextris meis, Donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedum
35 μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, Ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν
tuorum. Certò ergò cognoſcat omnis domus Iſrael, quia & Dominum &
36 σου. Ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, ὅτι καὶ (ψ) Κύριον καὶ
Chriſtum eum Deus fecit hunc Jeſum, quem vos crucifixiſtis. Audi-
37 Χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε τοῦτον τὸν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε. Ἀκού-
entes autem compuncti ſunt corde: dixerúntque ad Petrum & re-
σαντες δὲ κατενύγησαν (ω) τῇ καρδίᾳ· εἶπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοι-
liquos Apoſtolos; Quid faciemus, viri fratres? Petrus verò ait ad
38 ποὺς ἀποστόλους, Τί (α) ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί; (β) Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς
illos; Pœnitemini, & baptizetur unuſquiſq. veſtrûm in nomine Jeſu Chriſti in
αὐτοὺς, Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς
remiſſionem peccatorum, & accipietis donum ſancti Spiritûs. Vobis enim
39 ἄφεσιν (γ) ἁμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ὑμῖν γάρ
eſt repromiſſio, & filiis veſtris, & omnibus qui in longè, quoſcunque
ἐστιν ἡ ἐπαγγελία, καὶ τοῖς τέκνοις ὑμῶν, καὶ πᾶσι τοῖς εἰς μακρὰν, (δ) ὅσους ἂν
advocaverit Dominus Deus noſter. Aliiſque verbis plurimis obteſtabatur
40 προσκαλέσηται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν. Ἑτέροις τε λόγοις πλείοσι (ε) διεμαρτύρετο
& exhortabatur, dicens; Salvamini à generatione prava iſta. Qui quidem ergò
41 καὶ παρεκάλει, λέγων, Σώθητε ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς ταύτης. Οἱ μὲν (ζ) οὖν
libenter recipientes ſermonem ejus, baptizati ſunt: & appoſitæ ſunt die
ἀσμένως ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐβαπτίσθησαν· καὶ προσετέθησαν (η) τῇ ἡμέρᾳ
illâ animæ circiter tria millia. Erant autem perſeverantes doctrinâ
ἐκείνῃ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι. Ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες (θ) τῇ διδαχῇ τῶν 42
Apoſtolorum, & communicatione, & fractione panis, & orationibus.
ἀποστόλων, καὶ τῇ (ι) κοινωνίᾳ, καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου, καὶ ταῖς προσευχαῖς.
Fiebat autem omni animæ timor: multáque prodigia & ſigna per
(κ) Ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυχῇ φόβος· πολλά τε τέρατα καὶ σημεῖα (λ) διὰ τῶν 43
Apoſtolos fiebant. Omnes autem credentes erant in idem: & habebant o-
ἀποστόλων ἐγίνετο. Πάντες δὲ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ εἶχον ἅ- 44
mnia communia. Et poſſeſſiones & facultates vendebant, & divide-
παντα κοινά. Καὶ τὰ κτήματα καὶ τὰς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ (μ) διεμέρι- 45
bant illa omnibus, prout quis opus habebat. Per diem quoque per-
ζον αὐτὰ πᾶσι, καθότι ἄν τις χρείαν εἶχε. Καθ᾽ ἡμέραν τε προσκαρ- 46
durantes unanimiter in templo, frangentéſque per domum panem, ſume-
τεροῦντες ὁμοθυμαδὸν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ᾽ οἶκον ἄρτον, μετελάμ-
bant alimentum in exultatione & ſimplicitate cordis, Laudantes Deum, &
βανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας, Αἰνοῦντες τὸν Θεὸν, καὶ 47
habentes gratiâ ad omnem plebem. At Dominus apponebat eos qui ſalvi fiebant
ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν. Ὁ δὲ Κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους
per diem eccleſiæ.
καθ᾽ (ν) ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ.

CAP. III. γ'.

Δ'
In idipſum autem Petrus & Joannes aſcendebant in templum, ad horam
† Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν, ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς 1
orationis nonam.
προσευχῆς τὴν (α) ἐννάτην.

MS. A. (φ) τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου (χ) ὃ ὑμεῖς (ψ) Κύριον αὐτὸν καὶ Χριστὸν ὁ Θεὸς (ω) τὴν καρδίαν· (α) ποιήσωμεν, (β) Πέτρος δὲ πρὸς αὐτοὺς, Μετανοήσατε, φησὶν, καὶ (γ) τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν, καὶ (δ) οὓς ἂν (ε) διεμαρτύρατο καὶ παρεκάλει αὐτοὺς, λέγων, (ζ) οὖν ἀποδεξάμενοι (η) ἐν τῇ (θ) ἐν τῇ (ι) κοινωνίᾳ, * τῇ κλάσει (κ) Ἐγίνετο (λ) ἐγίνετο διὰ τῶν ἀποστόλων ἐν Ἱερουσαλήμ· φόβος τε ἦν μέγας ἐπὶ πάντας. Καὶ πάντες δὲ οἱ (μ) ἐμέριζον (ν) ἡμέραν ἐπὶ τὸ αὐτό. Κεφ. γ'. MS. A. † Πέτρος δὲ καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον (α) ἐνάτην

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܗܘܝܘ ܕܒܝܡܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܐܬܬܪܝܡ. ܘܢܣܒ ܡܢ ܐܒܐ ܫܘܘܕܝܐ ܕܥܠ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. 33
ܘܐܫܕ ܡܘܗܒܬܐ ܗܕܐ. ܕܗܐ ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܘܝܕ ܣܠܩ 34
ܠܫܡܝܐ. ܡܛܠ ܕܗܘ ܐܡܪ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܡܪܝ ܬܒ ܠܟ ܡܢ ܝܡܝܢܝ. * ܥܕܡܐ ܕܐܣܝܡ 35
ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܟܘܒܫܐ ܠܪܓܠܝܟ. * ܒܫܪܪܐ ܗܟܝܠ ܢܕܥ ܟܠܗ ܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܡܪܝܐ 36
ܘܡܫܝܚܐ ܥܒܕܗ ܐܠܗܐ. ܠܗܢܐ ܝܫܘܥ ܕܐܢܬܘܢ ܙܩܦܬܘܗܝ.

* ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܕܘ ܕܨܘܡܐ * ܗ *

* ܟܕ ܫܡܥܘ ܗܠܝܢ. ܐܬܬܢܝܚܘ ܒܠܒܗܘܢ. ܘܐܡܪܘ ܠܫܡܥܘܢ. ܘܠܫܪܟܐ ܕܫܠܝܚܐ. 37
ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܐܚܝܢ. * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܫܡܥܘܢ. ܬܘܒܘ ܘܐܥܡܕܘ ܟܠ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܒܫܡܗ 38
ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܠܫܘܒܩܢ ܚܛܗܐ. ܕܬܣܒܘܢ ܡܘܗܒܬܐ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. * ܠܟܘܢ 39
ܓܝܪ ܗܘܐ ܫܘܘܕܝܐ ܘܠܒܢܝܟܘܢ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܪܚܝܩܝܢ. ܐܝܠܝܢ ܕܗܘ ܐܠܗܐ ܢܩܪܐ
ܐܢܘܢ. * ܘܒܡܠܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܡܣܗܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗܘܢ ܟܕ ܐܡܪ. 40
ܕܐܬܦܨܘ ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܗܕܐ ܡܥܩܡܬܐ. * ܘܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܒܪܘܝܚܘ ܩܒܠܘ ܡܠܬܗ. 41
ܘܗܝܡܢܘ ܘܥܡܕܘ. ܘܐܬܬܘܣܦܘ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. ܐܝܟ ܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ ܢܦܫܢ.
* ܘܡܩܘܝܢ ܗܘܘ ܒܝܘܠܦܢܐ ܕܫܠܝܚܐ. ܘܡܫܬܘܬܦܝܢ ܗܘܘ ܒܨܠܘܬܐ ܘܒܩܨܝܐ ܕܐܘܟܪܣܛܝܐ. 42
* ܘܗܘܬ ܗܘܬ ܕܚܠܬܐ ܠܟܠ ܢܦܫ. ܘܐܬܘܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܘܚܝܠܘܬܐ. ܥܒܝܕܢ ܗܘܝ ܒܝܕ 43
ܫܠܝܚܐ ܒܐܘܪܫܠܡ. * ܘܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܗܝܡܢܘ ܗܘܘ ܐܟܚܕܐ ܗܘܘ. ܘܟܠܡܕܡ ܕܐܝܬ 44
ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܕܓܘܐ ܗܘܐ. * ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܩܢܝܢܐ. ܡܙܒܢܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. 45
ܘܡܦܠܓܝܢ ܗܘܘ ܠܐܢܫ ܐܢܫ ܐܝܟ ܡܕܡ ܕܣܢܝܩ ܗܘܐ. * ܘܟܠܝܘܡ ܡܩܘܝܢ ܗܘܘ ܒܗܝܟܠܐ. 46
ܚܕܐ ܢܦܫ. ܘܒܒܝܬܐ ܩܨܝܢ ܗܘܘ ܦܪܣܚܐ. ܘܡܩܒܠܝܢ ܗܘܘ ܣܝܒܪܬܐ ܟܕ ܚܕܝܢ
* ܘܒܦܫܝܛܘܬܐ ܕܠܒܗܘܢ ܡܫܒܚܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ. ܟܕ ܝܗܝܒܝܢ ܠܪܚܡܐ ܩܕܡ ܟܠܗ 47
ܥܡܐ. ܘܡܪܢ ܡܘܣܦ ܗܘܐ ܟܠܝܘܡ ܠܐܝܠܝܢ ܕܚܝܝܢ ܗܘܘ ܒܥܕܬܐ.

* ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܕܗܒܐ * ܘ *   * ܩܦܠܐܘܢ * ܓ *

* ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܣܠܩܝܢ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܝܘܚܢܢ ܐܟܚܕܐ ܠܗܝܟܠܐ. ܒܥܕܢܐ ܕܨܠܘܬܐ 1
ܕܬܫܥ ܫܥܝܢ.

Ipſéque eſt qui dexterâ Dei exaltatus eſt, & 33 accepit à Patre promiſſum de Spiritu ſanctitatis, & effudit hoc donum quod ecce vos videtis & auditis. Non enim David aſcen- 34 dit in cœlum. quandoquidem ipſe ait; Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextera mea, Uſquedum ponam inimicos tuos ſup- 35 pedaneum pedibus tuis. Certò ſciat igitur 36 tota domus Iſrael, Dominum & Meſſiam factum eſſe à Deo hunc Jeſum, quem vos in crucem egiſtis.

Feriâ ſecundâ hebdomadis VI. Jejunii. 5.

Quumque hæc audîſſent, ingemuerunt in 37 corde ſuo, dixeruntque Simoni & cæteris Apoſtolis, Quid faciemus fratres noſtri? Dixit eis Simon, Pœnitentiam agite, & ba- 38 ptizetur unuſquiſque veſtrûm in nomine Domini Jeſu in remiſſionem peccatorum, ut recipiatis donum Spiritûs ſanctitatis. Vobis 39 enim factum eſt promiſſum, filiiſque veſtris, & iis omnibus qui longè ſunt, quos ſcilicet vocaverit ipſe Deus. Et aliis ſermonibus 40 quamplurimis conteſtabatur eos, & efflagitabat ab eis, dicens; Servamini ab hac generatione perverſa. Et quidam ex eis prom- 41 ptè exceperunt ſermonem ejus, crediderúntque, ac baptizati ſunt: ita ut additæ ſint die illo animæ circiter ter mille. Et perſe- 42 verabant in doctrina Apoſtolorum: & communicabant in oratione, & in fractione Euchariſtiæ. Fiebat autem timor in unaqua- 43 que anima; & ſigna multa virtuteſque edebantur per Apoſtolos in Jeruſalem. Cun- 44 ctique qui crediderant, unà commorabantur: & quæcunque habebant, erant communitatis. Et ii qui habebant poſſeſſio- 45 nem, vendebant eam, ac dividebant unicuique prout egebat. Atque quotidie per- 46 ſeverabant in templo unanimes, & domi frangebant placentam, capiebantque refectionem lætabundi. Et cum ſimplicitate 47 cordis laudabant Deum, aſſecuti gratiam apud univerſum populum. Ac Dominus noſter augebat quotidiè eos qui ſalvi fiebant in Eccleſia.

Feriâ ſextâ Auri. 6.

CAP. III.

FActum eſt autem quum aſcenderent Si- 1 mon Petra & Johannes, ſimul in templum tempore precationis horâ nonâ:

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

33 ወበየማነ ፡ እግዚአብሔር ፡ ተለዐለ ፡፡ ነሢኦ ፡ በኀበ ፡ አቡሁ ፡ ዘአሰፈዎ ፡ መንፈስ ፡
34 ዘሠጠ ፡ ለዝንቱ ፡ ዘትሬእዩ ፡ ወዘትሰምዑ ፡፡÷ ቦኑ ፡ ዳዊት ፡ ዐርገ ፡ ሰማየ ፡ ኢይቤ
ሎ ፡ ለሊሁ ፡ ዳዊት ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡፡ ይቤሎ ፡ እግዚእ ፡ ለእግዚእየ ፡ ነበር ፡
35 በየማንየ ፡፡÷ እስከ ፡ አገብኦሙ ፡ ለጸላእትከ ፡ ታሕተ ፡ መከየደ ፡፡ እገሪ
36 ከ ፡፡÷ ፯፡ ጥዩቀ ፡ እንከ ፡ ያእምሩ ፡ ኵሉ ፡ ቤተ ፡ እስራኤል ፡ ከመ ፡ እግዚእ ፡ ወመ
ሲሐ ፡ ረሰዮ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለውእቱ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘአንትሙ ፡ ሰቀልክሙ
ዎ ፡፡÷

Et ad dextram Dei exaltatus fuit, accipiens apud Patrem quem promiſerat 33 Spiritum pretioſum hunc quem videtis & auditis. Num David aſcendit in cæ- 34 los? nonne dixit ipſe David in Spiritu ſancto; Dixit Dominus Domino meo, Sede ad dextram meam, Uſque referam inimicos tuos ſub ſcabello pedum tu- 35 orum. Manifeſtè igitur ſcit tota domus Iſraelis quòd Dominum & Meſſibam 36 conſtituit Deus hunc Jeſum, quem vos ſuſpendiſtis.

Verſio VULGATA LATINA.

33 Dexterâ igitur Dei exaltatus, & promiſſione Spiritûs ſancti acceptâ à Patre, effu-
34 dit hunc, quem vos videtis, & auditis. Non enim David aſcendit in cœlum:
35 dixit autem ipſe; Dixit Dominus Domino meo, Sede à dextris meis, Donec po-
36 nam inimicos tuos ſcabellum pedum tuorum. Certiſſimè ſciat ergò omnis do-
mus Iſrael, quia & Dominum eum, & Christum fecit Deus, hunc Jeſum, quem
37 vos crucifixiſtis. His autem auditis, compuncti ſunt corde, & dixerunt ad Pe-
38 trum, & ad reliquos Apoſtolos; Quid faciemus, viri fratres? Petrus verò ad
illos; Pœnitentiam (inquit) agite, & baptizetur unuſquiſque veſtrûm in nomi-
ne Jeſu Chriſti, in remiſſionem peccatorum veſtrorum: & accipietis do-
39 num Spiritûs ſancti. Vobis enim eſt repromiſſio, & filiis veſtris, & omnibus
40 qui longè ſunt, quoſcunque advocaverit Dominus Deus noſter. Aliis etiam
verbis plurimis teſtificatus eſt, & exhortabatur eos, dicens; Salvamini à genera-
41 tione iſta prava. Qui ergò receperunt ſermonem ejus, baptizati ſunt: & ap-
42 poſitæ ſunt in die illa animæ circiter tria millia. Erant autem perſeverantes in
doctrina Apoſtolorum, & communicatione fractionis panis, & orationibus. Fi- 43
ebat autem omni animæ timor: multa quoque prodigia & ſigna per Apoſtolos
in Jeruſalem fiebant, & metus erat magnus in univerſis. Omnes etiam qui 44
credebant, erant pariter, & habebant omnia communia. Poſſeſſiones & ſub- 45
ſtantias vendebant, & dividebant illa omnibus, prout cuique opus erat. Quo- 46
tidiè quoque perdurantes unanimiter in templo, & frangentes circa domos pa-
nem, ſumebant cibum cum exultatione, & ſimplicitate cordis, Collaudantes 47
Deum, & habentes gratiam ad omnem plebem. Dominus autem augebat qui
ſalvi fierent quotidiè in idipſum.

CAP. III.

PEtrus autem & Johannes aſcendebant in templum, ad horam orationis 1
nonam.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

33 * ولما ارتفع اذا بيمين الله سكب موعد روح القدس حين اخذه من الاب * هذا الذي قد
34 عاينتموه انتم الان وسمعتموه * لان داوود لم يصعد الي السماوات * اذ يقول قال الرب لربي اجلس
35 عن يميني * الي ان اضع اعداءك تحت موطاء قدميك * فليعلم اذا كل بيت اسراييل علما بليغا
36 ان الله قد جعل يسوع هذا نفسه * الذي صلبتموه انتم بعينه * ربا ومسيحا * تمام * ح *
37 * فاذ سمعوه تخشعوا بقلوبهم وقالوا لبطرس ولباقي الرسل * ايها الرجال اخوتنا ماذا نصنع *
38 * يوم الخمسين خامس الفصح * * فقال لهم بطرس توبوا وليصطبغ
كل واحد منكم باسم يسوع المسيح لغفران الخطايا * فتاخذون موهبة روح القدس *
39 * لان الموعد لكم هو ولاولادكم * ولجميع الذين في البعد القاصي * الذين سيدعوهم الرب
40 الاهنا * وناشدهم باقوال اخر اكثر من هذه * وتضرع اليهم قايلا اخلصوا من هذا
41 الجيل الصعب * وان قوما منهم قبلوا اقواله بنشاط واصطبغوا * وزاد في المومنين في
42 ذلك اليوم ثلثة الف نفس * وكانوا مداومين تعليم الرسل والشركة وكسر الخبز والصلوات *
43 * وصار في كل نفس خوف لان ايات وعجايب كثيرة صارت بالرسل * تم * ط * والذين
44 45 امنوا كلهم كانوا متفقين معا * وكل الاشياء كانت لهم عامة مشتركة * وكانوا يبيعون
46 قنياتهم وامتعتهم ويوزعونها بين الجماعة علي مقدار ما يحتاج كل واحد منهم * وكانوا
مداومين كل يوم الهيكل جميعا * يكسرون خبزا في المنزل * ويتناولون طعاما بابتهاج
47 وفرح قلب مسبحين الله * وكانت لهم كرامة لدي كافة الشعب * فاما الرب فكان يزيد في
الكنيسة المخلصين كل يوم *

* قراه يوم الجمعة سادس الفصح * ي *

* الفصل الثالث *

1 * وان بطرس ويوحنا صعدا جميعا الي الهيكل في ساعة الصلاة التاسعة *

Cùmque exaltatus fuiſſet dexterâ Dei, effudit promiſſum Spiritûs ſancti, quando accepit illud à Patre, hoc quod vos modò vidiſtis & audiſtis. 33 *Nam David nequaquam aſcendit in cœlos, cùm dicat; Dixit Dominus Domino meo, Sede ad dexteram meam, Quoadusq; ponam inimicos tuos ſub ſcabello pedum tuorum.* 34 35 *Sciat igitur tota domus Iſraël ſcientiâ certâ, quòd Deus conſtituerit Jeſum huncmetipſum quem vos crucifixiſtis, ipſummet* inquam, *Dominum, & Chriſtum.* Finis. 36 *Cùm ergò audiſſent eum, humiliaverunt ſe in cordibus ſuis, dixerúntq; Petro & reliquis Apoſtolis; O viri fratres noſtri, quid faciemus?* 37

Quintâ die infra Paſcha.

Ait illis Petrus, Pœnitentiam agite, & baptizetur unuſquiſque veſtrûm in nomine Jeſu Chriſti, in remiſſionem peccatorum, & recipietis donum Spiritûs ſancti. 38 *Nam promiſſio vobis eſt at filiis veſtris, & omnibus qui ſunt in diſtantia remotiſſima, quos vocaturus eſt Dominus Deus noſter.* 39 *Et hortatus eſt eos ſermonibus aliis hiſce longioribus, & deprecatus eſt eos, dicens; Evadite ab iſta generatione aſpera.* 40 *Et verò quidam ex eis receperunt ſermones ejus libenter, & baptizati ſunt: & additæ fuerunt inter fideles in illa die tria millia animarum.* 41 *Erántque perſeverantes in doctrina Apoſtolorum, & communione, & fractione panis, atque orationibus.* 42 *Factuſque eſt in omni anima timor, quoniam ſigna & prodigia multa edita fuerunt ab Apoſtolis.* 43 *Et qui crediderunt omnes erant ſimul concordes, & res omnes erant eis publicæ & communes.* 44 *Vendebantque poſſeſſiones ſuas & ſuppellectiles ſuas, & dividebant eas inter turbam, prout egebat unuſquiſque eorum.* 45 *Et erant perſeverantes quotidiè in templo ſimul, frangentes panem in domicilio, & ſumentes cibum cum exultatione & hilaritate cordis, laudantes Deum.* 46 *Habebántque honorem apud univerſum populum. Dominus autem augebat in eccleſia ſalvandos, quotidiè.* 47

Lectio feriæ ſextæ infra Paſcha.

CAP. III.

ET verò Petrus & Johannes aſcenderunt ſimul in templum horâ orationis nonâ. 1

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

37 ወሰሚዖሙ ፡ ተከሥተ ፡ ልቦሙ ፡ ወይቤልዎሙ ፡ ለጴጥሮስ ፡ ወለቢጹ ፡ ሐዋር
38 ያት ፡ ምንተ ፡ ንግበር ፡ አኃዊነ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ጴጥሮስ ፡ ነስሑ ፡ ወተጠመቁ ፡ ኵ
ልክሙ ፡ በስሙ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ወይትኀደግ ፡ ለክሙ ፡ ኃጢአትክሙ ፡ ወትነ
39 ሥኡ ፡ ጸጋሁ ፡ ለመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡፡ እስመ ፡ ለክሙ ፡ ውእቱ ፡ ተስፋ ፡ ወለውሉድክ
40 ሙ ፡ ወለኵሎሙ ፡ እለ ፡ ርሑቃን ፡ ወይጼውዕዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ አምላክነ ፡፡ ወለ
ባዕድኒ ፡ ብዙኀ ፡ ነገረ ፡ ዘነገሮሙ ፡ ወገሠጾሙ ፡ ወይቤሎሙ ፡ አድኅኑ ፡ ነፍስክሙ ፡ እምዝ ፡
41 ዓለም ፡ እኩይ ፡፡ ወዘተወክፈ ፡ ቃሎ ፡ ተጠምቁ ፡ ወተወሰኩ ፡ በይእቲ ፡ ዕለት ፡ መጠነ ፡
42 ሠለስቱ ፡ ምእት ፡ ነፍስ ፡፡ ወነበሩ ፡ ይፀመዱ ፡ ትምህርተ ፡ ሐዋርያት ፡ ወኅቡረ ፡ ይባ
43 ርኩ ፡ ማእደ ፡ ወውስተ ፡ ጸሎትኒ ፡ ኅቡረ ፡፡ ወፈርህዎሙ ፡ ለሐዋርያት ፡ ኵሉ ፡ ዘነ
ፍስ ፡፡ ወብዙኀ ፡ ተእምረ ፡ ወመንክረ ፡ ይከውን ፡ በእደዊሆሙ ፡ ለሐዋርያት ፡፡
44 ወኵሎሙ ፡ እለ ፡ አምኑ ፡ ኅቡረ ፡ ይነብሩ ፡ ወድሙር ፡ ኵሉ ፡ ንዋዮሙ ፡ ወጥሪቶ
45 ሙ ፡፡ ወይሠይጡ ፡ ወይሁቡ ፡ ለነዳይ ፡፡ ወኵሎ ፡ ለሚረ ፡ ይፀመዱ ፡ ኅቡረ ፡ ቤተ ፡
46 መቅደስ ፡፡ ወይበርኩ ፡ ማእደ ፡ ወይሴስዩ ፡ ሲሳዮሙ ፡ በትፍሥሕት ፡ ወበየውሀተ ፡ ልብ ፡፡
47 ወያእኵቱ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወቦሙ ፡ ሞገስ ፡ በኀበ ፡ ኵሉ ፡ ሕዝብ ፡ ወእንተ ፡
ጸብት ፡ ይዌስክ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዲቤሆሙ ፡ እለ ፡ የአምኑ ፡ ወየሐይው ፡፡

1 ፩ ወዐርጉ ፡ ምኵራበ ፡ ጴጥሮስ ፡ ወዮሐንስ ፡ ጊዜ ፡ ተሱዓት ፡ ለጸሎት ፡፡

Et quum audiviſſent, apertum fuit cor eorum, & dixerunt Petro, & fratribus 37
ejus Apoſtolis; Quid faciemus fratres noſtri? Et dixit iis Petrus, Pœnitenti- 38
am agite & baptizemini omnes vos, in nomine Jeſu Chriſti, & remittentur
vobis peccata veſtra, & accipietis donum Spiritûs ſancti. Quia vobis fuit 39
promiſſio, & filiis veſtris, & omnibus qui longè ſunt, & invocant Dominum
Deum noſtrum. Et alia multa verba loquutus eſt iis, & erudivit eos. & di- 40
xit iis; Servate animam veſtram ab hoc mundo malo. Et qui receperunt ſer- 41
monem ejus, baptizati ſunt: & additæ ſunt in iſto die circiter trigeſies cen-
tum animæ. Et manſerunt perſeverando in doctrinâ Apoſtolorum, & ſimul be- 42
nedicendo menſæ, & in oratione ſimul. Et timuerunt Apoſtolos omnia anima- 43
lia: & multa ſigna & miracula fiebant per manus Apoſtolorum. Et omnes qui 44
crediderunt, ſimul manebant, & mixta fuit tota facultas & poſſeſſio eorum. 45
Et vendebant & dabant pauperibus. Et quocunque die perdurabant ſimul in 46
Domo ſancta, & benedicebant menſæ & præbebant cibum in gaudio & ſim-
plicitate cordis: Et laudabant Deum, et habuerunt gratiam apud totum po- 47
pulum. Et ex decreto adjiciebat Deus ſuper eos, illos qui crederent, & ſalvi eſſent.

CAP. III.

ET aſcenderunt in *templum Petrus & Johannes horâ nonâ orationis.* 1

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ἈΠΟΣΤΟΛΩΝ. ΚΕΦ. Δ'.

Et quidam vir claudus ex utero matris suæ *existens* bajulabatur, quem ponebãt
2 Καί τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ ὑπάρχων ἐβαστάζετο, ὃν ἐτίθουν
per diem ad portam templi, *dictam Speciosam*, *petere* eleemosy-
καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱεροῦ, τὴν λεγομένην Ὡραίαν, τοῦ αἰτεῖν ἐλεημοσύ-
nam ab introeuntibus in templum. *Qui videns* Petrum & Joannem *futu-*
3 νην παρὰ τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν. Ὃς ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλ-
ros introire in templum, rogabat eleemosynam *accipere*. *Intendens* autem Petrus
4 λοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν, ἠρώτα ἐλεημοσύνην λαβεῖν. Ἀτενίσας δὲ Πέτρος
in eum cum Joanne, dixit; Respice in nos. Ille *autẽ attendebat eis*, *ex-*
5 εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ, εἶπε, Βλέψον εἰς ἡμᾶς. Ὁ δὲ ἐπεῖχεν αὐτοῖς, προσ-
pectans aliquid ab eis *accipere*. Dixit autem Petrus; Argentum & aurum non
6 δοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν. (β) Εἶπε δὲ Πέτρος, Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ
est mihi: quod autem habeo, hoc tibi do: in nomine Jesu Christi Na-
ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Να-
zareni surge & ambula. Et *apprehendens ipsum* dexterâ manu alle-
7 ζωραίου ἔγειραι καὶ περιπάτει. Καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς (γ) ἤγει-
vavit. Protinùs *autem confirmatæ* sunt ejus bases & plantæ. Et exili-
8 ρε. παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν (δ) αὐτοῦ αἱ βάσεις καὶ τὰ σφυρά. Καὶ ἐξαλλόμε-
ens stetit, & ambulabat, & intravit cum illis in templum ambulans & exili-
νος ἔστη, καὶ περιεπάτει, καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ (ε) ἁλλό-
ens, & laudans Deum. Et vidit eum omnis populus ambulantem, & lau-
9 μενος, καὶ αἰνῶν τὸν Θεόν. Καὶ εἶδεν (ζ) αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς περιπατοῦντα καὶ αἰ-
dantem Deum: Cognoscebántque illum, quòd ipse erat ad eleemo-
10 νοῦντα τὸν Θεόν· (η) Ἐπεγίνωσκόν τε αὐτὸν ὅτι (θ) οὗτος ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημο-
synam *sedens* ad Speciosam portã templi: & impleti sunt stupore & exta-
σύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ Ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστά-
si *super contingente ei*. *Tenente autem sanato claudo*
11 σεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ. (ι) Κρατοῦντος δὲ τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ τὸν
Petrum & Joannem, cucurrit ad eos omnis populus ad porticum *vo-*
Πέτρον καὶ Ἰωάννην, συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ τῇ στοᾷ τῇ καλου-
catam Salomonis, stupentes. Videns autem Petrus respondit ad po-
μένῃ (κ) Σολομῶντος, ἔκθαμβοι. Ἰδὼν δὲ (λ) Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λα- 12
pulum; Viri Israelitæ, quid miramini in hoc, aut *nobis* quid *attenditis*, quasi
όν, Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε, ὡς
propriâ virtute aut pietate *iis qui fecimus* ambulare *eum*? Deus Abraham,
ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; Ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ 13
& Isaac & Jacob, Deus patrum nostrorum glorificavit *puerum* suum Je-
(μ) καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰη-
sum, quem vos tradidistis, & negâstis *eum* ante faciem Pilati, judican-
σοῦν, ὃν (ν) ὑμεῖς παρεδώκατε, καὶ ἠρνήσασθε αὐτὸν κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναν-
te illo dimitti. Vos autem Sanctum & Justum negâstis, & petîstis vi-
τος ἐκείνου ἀπολύειν. Ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον ἠρνήσασθε, καὶ ᾐτήσασθε ἄν- 14
rum homicidam donari vobis. *At principem* vitæ interfecistis, quem Deus su-
δρα φονέα χαρισθῆναι ὑμῖν. Τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤ- 15
scitavit *ex* mortuis: cujus nos testes sumus. Et in fide nominis ejus,
γειρεν ἐκ νεκρῶν· οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. Καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, 16
hunc quem *videtis* & nôstis, confirmavit nomen ejus: & fides, quæ per eum, de-
τοῦτον ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, ἐστερέωσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔ-
dit *illi integritatem hanc* in conspectu omnium vestrûm. Et nunc, fratres,
δωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. Καὶ νῦν, ἀδελφοί, 17
scio quia per ignorantiã fecistis, sicut & principes vestri. *At* Deus quæ præ-
οἶδα ὅτι κατὰ ἄγνοιαν ἐπράξατε, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν. Ὁ δὲ Θεὸς ἃ προ- 18
nuntiavit per os omnium Prophetarum *suorum*, pati Christum, imple-
κατήγγειλε διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν (ξ) αὐτοῦ, παθεῖν τὸν Χριστὸν, ἐπλή-
vit sic. Pœnitemini igitur, & convertimini, *ad deleri* vestra pec-
ρωσεν οὕτω. Μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε, εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁ- 19
cata, Ut cùm venerint tempora refrigerii à conspectu Domini, & mi-
μαρτίας, Ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου, καὶ ἀ- 20
serit *antè prædicatum* vobis Jesum Christum,
ποστείλῃ τὸν (ο) προκεκηρυγμένον ὑμῖν Ἰησοῦν Χριστὸν,

MS. A. (β) Πέτρος δὲ εἶπεν, (γ) ἤγειρεν αὐτόν. παραχρῆμα (δ) αἱ βάσεις αὐτοῦ (ε) ἁλλόμενος, αἰνῶν (ζ) πᾶς ὁ λαὸς αὐτὸν (η) Ἐπεγίνωσκον δὲ (θ) αὐτὸς (ι) Κρατοῦντός τε αὐτοῦ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰωάννην, συνέδραμεν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ (κ) Σαλομῶντος, (λ) ὁ Πέτρος (μ) καὶ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ Θεὸς Ἰακὼβ, (ν) ὑμεῖς μὲν παρεδώκατε, καὶ ἠρνήσασθε κατὰ (ξ) αὐτοῦ, * ἐπλήρωσεν οὕτως. (ο) προκεχειρισμένον

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܘܗܘܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܚܓܝܪܐ ܕܡܢ ܟܪܣ ܐܡܗ. ܛܥܝܢܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܒܢܝܢܫܐ ܐܝܠܝܢ ܕܡܥܝܕܝܢ 2
ܗܘܘ ܕܢܝܬܘܢܝܘܗܝ ܘܢܣܝܡܘܢܝܘܗܝ ܠܘܬ ܬܪܥܐ ܕܗܝܟܠܐ ܕܡܬܩܪܐ ܫܦܝܪܐ. ܕܢܗܘܐ ܫܐܠ ܙܕܩܬܐ ܡܢ
ܗܢܘܢ ܕܥܐܠܝܢ ܠܗܝܟܠܐ. * ܗܢܐ ܟܕ ܚܙܐ ܠܫܡܥܘܢ ܘܠܝܘܚܢܢ ܕܥܐܠܝܢ ܠܗܝܟܠܐ. 3
ܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗܘܢ ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ ܙܕܩܬܐ. * ܘܚܪܘ ܒܗ ܫܡܥܘܢ ܘܝܘܚܢܢ. ܘܐܡܪܘ ܠܗ. 4
ܚܘܪ ܒܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܚܪ ܒܗܘܢ. ܟܕ ܡܣܟܐ ܗܘܐ ܕܢܣܒ ܡܢܗܘܢ ܡܕܡ. * ܐܡܪ ܠܗ 5
ܫܡܥܘܢ. ܕܗܒܐ ܘܣܐܡܐ ܠܝܬ ܠܝ. ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܝ. ܗܘ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟ. ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ 6
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܢܨܪܝܐ ܩܘܡ ܗܠܟ. * ܘܐܚܕܗ ܒܐܝܕܗ ܕܝܡܝܢܐ ܘܐܩܝܡܗ. ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ 7
ܐܫܬܪܪܝ ܪܓܠܘܗܝ ܘܥܩܒܘܗܝ. * ܘܫܘܪ ܩܡ ܘܗܠܟ. ܘܥܠ ܥܡܗܘܢ ܠܗܝܟܠܐ. ܟܕ ܡܗܠܟ 8
ܘܫܘܪ ܘܡܫܒܚ ܠܐܠܗܐ. * ܘܚܙܝܗܝ ܟܠܗ ܥܡܐ ܟܕ ܡܗܠܟ ܘܡܫܒܚ ܠܐܠܗܐ. 9
* ܘܐܫܬܘܕܥܘܗܝ ܕܗܘܝܘ ܗܘ ܡܣܟܢܐ ܕܝܬܒ ܗܘܐ ܟܠܝܘܡ ܘܫܐܠ ܗܘܐ ܙܕܩܬܐ. ܠܬܪܥܐ 10
ܕܡܬܩܪܐ ܫܦܝܪܐ. ܘܐܬܡܠܝܘ ܬܗܪܐ ܘܬܡܗܐ ܥܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. * ܒܬܪܝܢ ܕܚܘܪ̈ܐ * ܙ̄ *
* ܘܟܕ ܐܚܝܕ ܗܘܐ ܠܫܡܥܘܢ ܘܠܝܘܚܢܢ. ܪܗܛ ܟܠܗ ܥܡܐ ܟܕ ܬܡܝܗ ܠܘܬܗܘܢ. ܠܐܣܛܘܐ 11
ܕܡܬܩܪܐ ܕܫܠܝܡܘܢ. * ܘܟܕ ܚܙܐ ܫܡܥܘܢ. ܥܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܓܒܪ̈ܐ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. 12
ܡܢܐ ܡܬܕܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܗܢܐ. ܐܘ ܡܢܐ ܚܝܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܢ. ܐܝܟ ܗܘ ܕܒܚܝܠܢ ܐܘ
ܒܫܘܠܛܢܢ ܥܒܕܢ ܗܕܐ ܕܢܗܠܟ ܗܢܐ. * ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ ܘܕܐܝܣܚܩ ܘܕܝܥܩܘܒ. ܐܠܗܐ 13
ܕܐܒܗܝܢ. ܫܒܚ ܠܒܪܗ ܝܫܘܥ. ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ ܐܫܠܡܬܘܢ ܘܟܦܪܬܘܢ ܒܗ ܩܕܡ ܦܝܠܛܘܣ
ܟܕ ܗܘ ܙܕܩ ܗܘܐ ܕܢܫܪܝܘܗܝ. * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܒܩܕܝܫܐ ܘܒܙܕܝܩܐ ܟܦܪܬܘܢ. 14
ܘܫܐܠܬܘܢ ܠܟܘܢ ܠܓܒܪܐ ܩܛܘܠܐ ܕܢܬܝܗܒ ܠܟܘܢ. * ܘܠܗ ܠܪܫܗ ܕܚܝܐ ܩܛܠܬܘܢ. ܗܘ 15
ܕܐܩܝܡܗ ܐܠܗܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܚܢܢ ܟܠܢ ܤܗܕܘܗܝ. * ܘܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܫܡܗ. ܠܗܢܐ 16
ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܗܘ ܐܫܪܪ ܘܐܚܠܡ. ܘܗܝܡܢܘܬܐ ܕܒܗ ܝܗܒܬ ܠܗ
ܚܘܠܡܢܘܬܐ ܗܕܐ ܩܕܡ ܟܠܟܘܢ. * ܘܗܫܐ ܐܚܝ. ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܒܛܘܥܝܐ ܥܒܕܬܘܢ ܗܕܐ. ܐܝܟ 17
ܕܥܒܕܘ ܐܦ ܪܫܝܟܘܢ. * ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܐܝܟ ܕܩܕܡ ܐܟܪܙ ܒܦܘܡ ܟܠܗܘܢ ܢܒܝܘܗܝ ܕܢܚܫ 18
ܡܫܝܚܗ. ܗܟܢܐ ܡܠܝܗ. * ܬܘܒܘ ܗܟܝܠ ܘܐܬܦܢܘ. ܕܢܬܥܛܘܢ ܚܛܗܝܟܘܢ. 19
* ܘܢܐܬܘܢ ܠܟܘܢ ܙܒܢܐ ܕܢܝܚܐ ܡܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ. ܘܢܫܕܪ ܠܟܘܢ ܠܗܘ ܕܡܛܝܒ ܗܘܐ ܠܟܘܢ. ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 20

Ut ecce virum quendam claudum ab utero 2 matris suæ bajularent homines illi qui soliti erant eum afferre, et ponere ad januam templi quæ vocatur Speciosa, ut peteret eleemosynã ab iis qui introibant in templum. Is quum 3 vidisset Simonem & Johanem introëuntes in templum, petebat ab eis ut darent ipsi eleemosynam. Et respexerunt in eum Simon & 4 Johannes, dixeruntque ei; Intuere nos. Ipse 5 autem intuitus est eos, sperans se ab eis aliquid accepturum. Ait illi Simon, Aurum & 6 argentũ non habeo; sed ꝙ habeo, do tibi: In nomine Dñi nostri Jesu Christi Nazareni, surge, ambula. Et apprehendit manũ ejꝰ dex- 7 teram, & erexit eũ: eoq; momento obfirmati sunt pedes ejus ac plantæ. Proinde exiliens 8 stetit & ambulavit; & ingressus est cum eis templum, ambulans, & saliens, & glorificans Deum. Viditque eum totus populus ambu- 9 lantem, & glorificantem Deum. Et agnove- 10 runt eum esse mendicum illum qui sedebat quotidie, & petebat eleemosynam ad portam quæ vocatur Speciosa: & impleti sunt stupore & admiratione super eo quod acciderat.

Feriâ secundâ Candidatorum. 7.

Quumque ipse teneret Simonem & Johan- 11 nem, cucurrit totus populus mirabundus ad eos in porticum quæ vocatur Salomonis. Quod quum vidisset Simon, respondit & di- 12 xit eis; Viri filii Israel, quid miramini hunc *hominem*, aut cur nos intuemini, quasi virtute nostrâ aut propriâ potestate hoc effecerimus ut iste ambularet? Deus Abraham, Isaac, & 13 Jacobi, Deus patrum nostrorum glorificavit filium suum Jesum, illum quem vos prodidistis & abnegâstis in conspectu Pilati, quum ipse æquũ judicâsset eum esse absolvendum. Vos autem Sanctum & Justum abnegâstis, & 14 postulâstis vobis virum homicîdam ut daretur vobis. Illum verò principem vitæ in- 15 terfecistis, quem suscitavit Deus à mortuis: & nos omnes sumus testes ejus. Et per fidem no- 16 minis sui, hunc quem videtis & nôstis, ipse confirmavit & sanavit: & fides in illum, dedit huic istam sanitatem coram vobis omnibus. Nunc autem fratres mei, scio per er- 17 rorem vos hoc fecisse, prout fecerunt & primates vestri. At Deus, sicuti prænuntiaverat 18 per os omnium prophetarũ passurum Christum ejus, ita implevit. Pœnitentiam ergò 19 agite, & convertimini, ut deleantur peccata vestra; Et obveniant vobis tempora quietis à 20 conspectu Domini; mittátque vobis illum qui paratus erat vobis, Jesum Messiam.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 ወሀሎ ፡ ብእሲ ፡ ዘፅውስ ፡ ተወልደ ፡ እገሪሁ ፡ እምከርሠ ፡ እሙ ፡ ወይጸውርዎ፡
ኵሎ ፡ እሚረ ፡ ወያነብርዎ ፡ ኆኅተ ፡ ምኵራብ ፡ እንተ ፡ ስማ ፡ አሪያ ፡ ከመ ፡
3 ይሰአል ፡ ምጽዋተ ፡ በኀበ ፡ እለ ፡ ይበውኡ ፡ ምኵራበ። ወርእዮሙ ፡ ለጴጥሮስ፡
4 ወለዮሐንስ፡ ይበውኡ፡ ምኵራበ፡ ወስአሎሙ፡ ምጽዋተ፡ የሀብዎ። ወተመይጥዎ፡ ጴ
5 ጥሮስ፡ ወዮሐንስ ፡ ኀቤሁ፡ ወይቤልዎ፡ ተመየጥ፡መንገሌነ። ወተስፈወ ፡ የሀብዎ፡ አፍ
6 ቅሮቶ። ወይቤሎ፡ጴጥሮስ፡ወርቅሰ፡ወብሩር፡አልብነ፡ ወእምዘ፡ ብነ፡ ንሁበከ፡ ናሁ፡
7 በስሙ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ናዝራዊ፡ ተንሥእ ፡ ወሑር ። ወአኀዘ ፡
8 እደሁ፡ ዘየማን፡ ወአንሥኦ፡ወተንሥአ፡ሶቤሃ፡፡ ወጸንዐ፡ እገሪሁ፡ ወሐቌሁ። ወሖረ፡
9 ምስሌሆሙ ፡ እንዘ፡ ይሠግር፡ ወቦአ፡ ምኵራበ፡ ወአእኰተ፡ እግዚአብሔር። ወርእ
ይዎ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡ እንዘ፡የሐውር ፡ ወያአኵት፡ እግዚአብሔር።

Et fuit homo qui claudus natus fuit pedibus suis, ab utero matris suæ, & 2 *portabant eum quotidiè, & ponebant eum ad portam templi, cujus nomen Speciosa, ut peteret eleemosynam apud eos qui ingrediebantur templum. Et vidit Pe-* 3 *trum & Johannem ingredientes templum, & rogavit eos eleemosynam ut darent ei. Et conversi sunt Petrus & Johannes ad eum, & dixerunt ei; Conver-* 4 *tere ad nos. Et sperabat quòd darent ei secundum desiderium suum. Et dixit* 5 *ei Petrus, Et aurum & argentum non habemus; sed quod habemus, dabimus tibi:* 6 *ecce in nomine Domini nostri Jesu Christi Nazareni, surge & ambula. Et pre-* 7 *hendit manum ejus dextram, & sustulit eum: & surrexit statim, & confirmatus fuit pedibus ejus, & lumbis ejus. Et abiit cum iis capiens pisces: &* 8 *intravit templum & laudavit Deum. Et viderunt eum omnes populi ambulan-* 9 *tem & laudantem Deum.*

Verſio VULGATA LATINA.

2 Et quidam vir, qui erat claudus ex utero matris ſuæ, bajulabatur: quem ponebant
quotidiè ad portam templi, quæ dicitur Specioſa, ut peteret eleëmoſynam ab
3 introëuntibus in templum. Is cùm vidiſſet Petrum & Joannem incipientes introire
4 in templum, rogabat ut eleëmoſynam acciperet. Intuens autem in eum Petrus
5 cum Joanne, dixit; Reſpice in nos. At ille intendebat in eos, ſperans ſe aliquid
6 accepturum ab eis. Petrus autem dixit; Argentum & aurum non eſt mihi: quod
autem habeo, hoc tibi do: In nomine Jeſu Chriſti Nazareni ſurge, & ambula.
7 Et apprehenſâ manu ejus dexterâ, allevavit eum, & protinùs conſolidatæ ſunt baſes
8 ejus & plantæ. Et exiliens ſtetit, & ambulabat: & intravit cum illis in templum,
9 ambulans, & exiliens, & laudans Deum. Et vidit omnis populus eum ambulantem,
10 & laudantem Deum. Cognoſcebant autem illum, quòd ipſe erat,
qui ad eleëmoſynam ſedebat ad Specioſam portam templi: & impleti ſunt ſtupore
11 & extaſi, in eo quod contigerat illi. Cùm teneret autem Petrum & Joannem,
cucurrit omnis populus ad eos, ad porticum quæ appellatur Salomonis, ſtupentes.
Videns autem Petrus, reſpondit ad populum; Viri Iſraelitæ, quid miramini 12
in hoc, aut nos quid intuemini, quaſi noſtrâ virtute aut poteſtate fecerimus
hunc ambulare? Deus Abraham, & Deus Iſaac, & Deus Jacob, Deus Patrum 13
noſtrorum, glorificavit filium ſuum Jeſum, quem vos quidem tradidiſtis, &
negâſtis ante faciem Pilati, judicante illo dimitti. Vos autem Sanctum & Juſtum 14
negâſtis, & petiſtis virum homicîdam donari vobis: Auctorem verò vitæ 15
interfeciſtis, quem Deus ſuſcitavit à mortuis, cujus nos teſtes ſumus. Et in fide 16
nominis ejus, hunc, quem vos vidiſtis, & nôſtis, confirmavit nomen ejus: & fides,
quæ per eum eſt, dedit integram ſanitatem iſtam in conſpectu omnium veſtrûm.
Et nunc, fratres, ſcio quia per ignorantiam feciſtis, ſicut & principes veſtri. 17
Deus autem, quæ prænuntiavit per os omnium prophetarum, pati Chriſtum 18
ſuum, ſic implevit. Pœnitemini igitur, & convertimini, ut deleantur peccata veſtra: 19
Ut cùm venerint tempora refrigerii à conſpectu Domini, & miſerit eum, 20
qui prædicatus eſt vobis, Jeſum Chriſtum,

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*

2 * وَإِنَّ إِنْسَانًا أَعْرَجَ مُنْذُ جَوْفِ أُمِّهِ * كَانَ يُحْمَلُ فَيُوضَعُ كُلَّ يَوْمٍ عِنْدَ بَابِ ٱلْهَيْكَلِ ٱلْمُلَقَّبِ بِٱلْبَابِ
3 ٱلْبَهِيِّ * لِيَجْتَدِيَ صَدَقَةً مِنَ ٱلدَّاخِلِينَ إِلَى ٱلْهَيْكَلِ * فَإِذْ أَبْصَرَ بُطْرُسَ وَيُوحَنَّا مُعْتَزِمَيْنِ
4 عَلَى ٱلدُّخُولِ إِلَى ٱلْهَيْكَلِ سَأَلَهُمَا صَدَقَةً * فَتَفَرَّسَ فِيهِ بُطْرُسُ مَعَ يُوحَنَّا وَقَالَا * ٱنْظُرْ إِلَيْنَا *
5 6 * فَأَصْغَى إِلَيْهِمَا مُؤَمِّلًا أَنْ يَأْخُذَ مِنْهُمَا شَيْئًا * فَقَالَ لَهُ بُطْرُسُ * أَمَّا فِضَّةٌ أَوْ ذَهَبٌ فَمَا يُوجَدَانِ
عِنْدِي * بَلِ ٱلَّذِي لِي أَمْلِكُهُ ذَاكَ أُعْطِيكَ إِيَّاهُ * بِٱسْمِ يَسُوعَ ٱلْمَسِيحِ ٱلنَّاصِرِيِّ قُمْ فَٱمْشِ *
7 8 * وَمَسَكَ يَدَهُ ٱلْيُمْنَى فَأَقَامَهُ وَفِي ٱلْحِينِ تَشَدَّدَتْ قَدَمَاهُ وَٱلْعَضَلُ ٱلْمُحِيطَةُ بِكَعْبَيْهِ * وَنَهَضَ
9 وَاثِبًا وَطَفِقَ يَمْشِي * وَدَخَلَ مَعَهُمَا إِلَى ٱلْهَيْكَلِ مَاشِيًا يَثِبُ مُتَخَطِّرًا وَيُسَبِّحُ ٱللهَ * تَمَّ * * فَأَبْصَرَ
10 كَافَّةُ ٱلشَّعْبِ مَاشِيًا يُسَبِّحُ ٱللهَ * وَعَرَفُوهُ أَنَّهُ هُوَ ٱلَّذِي كَانَ جَالِسًا يَجْتَدِي ٱلصَّدَقَةَ عِنْدَ بَابِ
ٱلْهَيْكَلِ ٱلْبَهِيِّ * فَٱسْتَوْعَبُوا ذُهُولًا وَتَحَيُّرًا مِمَّا عَرَضَ لَهُ * * قِرَاءَةُ يَوْمِ ٱلسَّبْتِ سَابِعِ ٱلْفِصْحِ *
11 * وَبَيْنَمَا ٱلْأَعْرَجُ ٱلْمُشْفَى مُتَمَسِّكًا بِبُطْرُسَ وَيُوحَنَّا * حَاضَرَ إِلَيْهِمْ كَافَّةُ ٱلشَّعْبِ إِلَى ٱلْأُسْطُوَانِ
12 ٱلْمُلَقَّبِ بِأُسْطُوَانِ سُلَيْمَانَ مُنْذَهِلِينَ * فَإِذْ أَبْصَرَهُمْ بُطْرُسُ أَجَابَ ٱلشَّعْبَ * أَيُّهَا ٱلرِّجَالُ
ٱلْإِسْرَائِيلِيُّونَ لِمَ تَتَعَجَّبُونَ مِنْ هٰذَا * وَلِمَ تَتَفَرَّسُونَ فِينَا كَأَنَّنَا بِقُوَّتِنَا أَوْ بِجَمَالِ تَدَيُّنِنَا جَعَلْنَا
13 هٰذَا يَمْشِي * إِلٰهُ إِبْرٰهِيمَ وَإِسْحٰقَ وَيَعْقُوبَ * إِلٰهُ آبَائِنَا مَجَّدَ ٱبْنَهُ يَسُوعَ ٱلَّذِي دَفَعْتُمُوهُ وَأَنْكَرْتُمُوهُ
14 بِحَضْرَةِ بِيلَاطُسَ إِذْ حَكَمَ ذَاكَ بِإِطْلَاقِهِ * فَأَنْكَرْتُمُ ٱسْمَ ٱلْقُدُّوسِ وَٱلصِّدِّيقِ * وَطَلَبْتُمْ أَنْ
15 يُوهَبَ لَكُمْ رَجُلًا قَاتِلًا * وَقَتَلْتُمْ مُبْدِئَ ٱلْحَيَاةِ وَعُنْصُرَهَا * ٱلَّذِي أَقَامَهُ ٱللهُ مِنَ ٱلْمَوْتَى * ٱلَّذِي
16 نَحْنُ شُهُودًا لَهُ * وَبِٱلْإِيمَانِ بِٱسْمِهِ تَشَدَّدَ هٰذَا ٱلَّذِي قَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَشَاهَدْتُمُوهُ * وَأَيَّدَهُ ٱسْمُهُ * وَأَمَانَتُهُ
17 بِهِ مَنَحَتْهُ هٰذِهِ ٱلصِّحَّةَ بِحَضْرَةِ جَمَاعَتِكُمْ * تَمَّ * * فَٱلْآنَ يَا إِخْوَتِي قَدْ عَلِمْتُ أَنَّكُمْ بِجَهَالَةٍ
18 عَمِلْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ كَمَا فَعَلَ رُؤَسَاؤُكُمْ * فَأَمَّا ٱللهُ فَٱلْمَوَاعِيدُ ٱلَّتِي وَعَدَ بِهَا بِفَمِ جَمِيعِ أَنْبِيَائِهِ
عَنْ أَلَمِ ٱلْمَسِيحِ أَكْمَلَهَا هٰكَذَا * * قِرَاءَةُ يَوْمِ ٱلْإِثْنَيْنِ ثَانِي سَبْتٍ بَعْدَ ٱلْفِصْحِ *
19 20 * فَتُوبُوا إِذًا وَٱرْجِعُوا إِلَى ٱللهِ لِيَنْمَحِيَ خَطَايَاكُمْ * لِكَيْمَا تُوَافِيَكُمْ أَوْقَاتُ ٱلرَّاحَةِ وَٱلنِّيَاحَةِ
مِنْ وَجْهِ ٱلرَّبِّ * وَيُرْسِلَ إِلَيْكُمْ يَسُوعَ ٱلْمَسِيحَ ٱلْمُسْتَعِدَّ لِلْخَلَاصِ *

Quidam autem claudus ex utero matris ſuæ bajulabatur, & ponebatur quotidie prope portam templi quæ vocatur 2
Porta Specioſa, ut peteret eleemoſynam ab introeuntibus in templum. Cùm ergò 3
vidiſſet Petrum & Johannem intendentes ingreſſum in templum, petiit ab eis
eleemoſynam. Intuitus eſt autem in eum 4
Petrus cum Johanne, & dixerunt ambo, Aſpice nos. Quare intendit in eos, ſpe- 5
rans ſe aliquid accepturum ab eis. Dixit autem ad eum Petrus, Sanè argentum 6
aut aurum non inveniuntur apud me, ſed quod mihi eſt, quódque poſſideo; id tibi do: In nomine Jeſu Chriſti Nazareni,
ſurge, & ambula. Et apprehendit ma- 7
num ejus dexteram, erexitque eum: & eodem tempore conſolidatæ ſunt plantæ ejus, & muſculi adjacentes calcaneis
ejus. Stetitque ſaliens, & cœpit ambu- 8
lare: & ingreſſus eſt cum eis in templum, ambulans, exiliens, geſtiens, ac laudans
Deum. Finis. *Vidit autem eum univer-* 9
ſus populus ambulantem laudare Deum.
Et ſcientes quòd ipſe eſſet qui ſedebat ad 10
petendam eleemoſynam prope portam templi Specioſam, capti ſunt ſtupore & admiratione ob id quod acciderat ei.

Lectio ſabbathi, diei ſeptimæ infra Paſcha.

Et dum claudus ille ſanitati reſtitutus 11
teneret Petrum & Johannem, occurrit ad eos univerſus populus in porticum, quæ vocatur, Porticus Salomonis, ſtupo-
re affecti. Quos cùm vidiſſet Petrus, 12
affatus eſt populum; O viri Iſraelitæ, cur hoc miramini & cur intuemini nos quaſi virtute noſtrâ aut laudabili noſtrâ converſatione fecerimus hunc ambulare?
Deus Abrahæ & Iſaac & Jacob, De- 13
us patrum noſtrorum glorificavit filium ſuum Jeſum, quem vos tradidiſtis & negâſtis in præſentia Pilati, cùm ille judi-
câſſet eum eſſe dimittendum. Vos verò 14
negâſtis Sanctum & Juſtum, & poſtulâſtis ut concederetur vobis vir homicida:
Et occidiſtis principium vitæ & origi- 15
nem ejus, quem ſuſcitavit Deus à mor-
tuis, cui nos teſtes ſumus. Et per fidem 16
in nomine ipſius conſolidatus eſt hic quem vidiſtis & aſpexiſtis, et confirmavit eum nomen ejus: & fides ejus in ipſo tribuit ei hujuſmodi integritatem in præſentia cœtûs veſtri.
Hucuſque. *Itaque ô fratres mei, jam* 17
novi quòd per ignorantiam feceritis quod egiſtis, quemadmodum egerunt principes
veſtri. Verùm Deus, promiſſa quæ polli- 18
citus eſt per os omniũ Prophetarũ ſuorũ de paſſione Chriſti, implevit hoc pacto.

Lectio ſecundæ feriæ hebdomadis ſecundæ poſt Paſcha.

Pœnitentiam igitur agite, & converti- 19
mini ad Deum, ut deleantur peccata veſtra: Quatenus adveniant vobis tem- 20
pora quietis et refrigerii à conſpectu Domini, mittatque ad vos Jeſum Chriſtum paratum ad ſalutem:

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

10 ወአእመርዎ፡ ከመ፡ውእቱ ፡ ዘይነብር፡ኆኅተ ፡ ምኵራብ፡ እንተ፡ ስማ፡ ሶሪያ ፡ ወያስተፍእ
11 ም፡ ወደንገፁ፡ ወአንከሩ፡ በእንተ ፡ ዘኮነ ፡ ተአምረ፡ በላዕሌሁ፡፡=፡ ወእንዘ ፡ ይእኅዝዎ
ሙ፡ ጴጥሮስ ፡ ወዮሐንስ፡ ሮፁ ፡ ኵሉ ፡ ሕዝብ ፡ ኀቤሆሙ ፡ በመኅፀረ ፡ ሰሎሞን ፡ ደንጊፀሙ፡፡=፡

በመኃትወ ፡ ፋሲክ ፡ መንበብ፡፡=፡

12 ፲ ወሶበ ፡ ርእይዎሙ፡ ጴጥሮስ፡ ወዮሐንስ ፡ ለሕዝብ ፡ ይቤሎሙ ፡ ጴጥሮስ ፡ እንትሙ፡
ሰብአ፡ እስራኤል ፡ ምንተኑ ፡ ታነክሩ ፡ ዘንተ፡ ወኪያነኒ ፡ ምንተኑ ፡ ትኔጽሩነ፡፡ ከመዘ፡
በኃይልነ ፡ ረሰይናሁ ፡ ለዝ ፡ ወከመዘ ፡ በጽድቅነ ፡ ገበርናሁ ፡ ለዝ፡ከመ ፡ ይሖር ፡ በእገ
13 ሪሁ፡፡=፡ አምላክ ፡ አብርሃም ፡ ወአምላክ ፡ ይስሐቅ ፡ ወአምላክ ፡ ያዕቆብ ፡ አ
ምላኮሙ ፡ ለአበዊነ ፡ ሰብሖ ፡ ለወልዱ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘአንትሙ ፡ ዐሎክሙ ፡ ወክሓድክ
14 ሙ ፡ በገጸ ፡ ጲላጦስ፡ ፈቂዶ ፡ ውእቱ ፡ ያሕይዎ ፡ ለክሙ፡=፡ ወአንትሙሰ ፡ ክሕድክ
ሙዎ ፡ ለቅዱስ ፡ ወለጻድቅ፡፡ ወአብደርክሙ ፡ ብእሴ ፡ ቀታሌ ፡ ነፍስ ፡ ትስአሉ ፡ ወያ
15 ሕይው ፡ ለክሙ፡፡=፡ ወለመልአከ ፡ ሕይወትሰ ፡ ቀተልክሙዎ ፡ ወእግዚአብሔር ፡ አ
16 ንሥኦ ፡ እምነ ፡ ምውታን ፡ ወንሕነ ፡ ሰማዕቱ፡፡=፡ ወበሃይማኖተ ፡ ስሙ ፡ ዘንተ ፡ ዘት
ሬእዩ ፡ ወዘትሰምዑ ፡ ከመ ፡ ታእምሩ ፡ ከመ ፡ አጽንዖ ፡ በስሙ ፡ ወበሃይማኖተ ፡ ዚአ
17 ሁ ፡ ወወሀቦ ፡ ለዝንቱ ፡ ሕይወተ ፡ በቅድሜክሙ፡፡=፡ ወይእዜኒ ፡ አኃዊነ ፡ አእመሩ ፡
18 ከመ ፡ በኢያእምሮ ፡ ገበርክሙዎ ፡ ለዝ ፡ ከመ ፡ መላእክቲክሙ፡፡=፡ ወእግዚአብሔ
ርሰ ፡ በከመ ፡ አቅደመ ፡ ነገረ ፡ በአፈ ፡ ነቢያቲሁ ፡ ከመ ፡ ይትቀተል ፡ ክርስቶስ ፡ አብ
19 ጽሖ ፡ ከማሁ፡፡=፡ ወይእዜኒ ፡ ነስሑ ፡ ወተጠመቁ ፡ ወተመየጡ ፡ ኵልክሙ ፡ ወይደ
ምስስ ፡ ለክሙ ፡ ኃጣውኢክሙ ፡ ወይመጽእ ፡ መዋዕለ ፡ ሣህል ፡ እምቅድመ፡ገጹ ፡ ለእግ
20 ዚአብሔር፡=፡ ወይፈንዎ ፡ ለክሙ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘአቅደመ፡ቀቢአ፡=፡

Et cognoverunt eum, quòd ipſe erat qui ſedebat ad portam, templi cujus nomen 10
erat Specioſa, & mendicabat: & obſtupuerunt & admirati ſunt propter quod factum fuerat ſignum ſuper eum. Et quum teneret Petrum & Johannem, cu- 11
curierunt omnes populi ad eos, in porticum Solomonis, ſtupeſcentes.

In lampadibus paſchatis lectio.

Et quum vidiſſent Petrus & Johannes populos, dixit iis Petrus; Vos viri Iſra- 12
elis, quid miramini hoc? & nos, quid intuemini nos, quaſi in virtute noſtra fecerimus hoc, & quaſi in juſtitia noſtra fecimus hunc ut ambularet in pedibus ejus?
Deus Abraham, & Deus Iſaack, & Deus Jacob, Deus patrum noſtrorum glori- 13
ficavit filium ſuum Jeſum, quem vos ſpreviſtis & abnegâſtis in conſpectu Pi-
lati volentis ſervare eum vobis. Et vos abnegâſtis Sanctum & Juſtum, & vo- 14
luiſtis hominem animæcîdam petere, & ſervare vobis. Et principem vitæ tru- 15
cidâſtis, & Deus ſuſcitavit eum à mortuis, & nos ſumus *teſtes ejus. Et in* 16
fide nominis ejus, hoc fuit *quod videtis & quod auditis: ut ſciatis quòd confirmavit eum in nomine ejus & in fide ejus, & dedit ei hanc vitam coram vobis.*
Et nunc fratres noſtri ſciverunt, quòd in non cognoſcendo eum, feciſtis ei hoc, ſicut 17
principes veſtri. Et Deus ſicut prænuntiavit in ore prophetarum ſuorum, quòd 18
Chriſtus trucidaretur, implevit ita. Et nunc reſipiſcite & baptizamini, & 19
convertimini omnes vos, & delebuntur vobis peccata veſtra, & veniet dies
miſericordiæ à conſpectu Dei. Et mittet vobis Jeſum Chriſtum quem præ- 20
unxit:

Quem oportet cœlum quidē ſuſcipere uſque in tempora reſtitutionis omnium, quæ locu-
21 Ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων, ὧν ἐλά-
tus eſt Deus per os omnium ſanctorum. ſuorum Prophetarum à ſeculo.
λησεν ὁ Θεὸς διὰ (π) στόματος πάντων ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος.
Moyſes quidem enim ad patres dixit; Quoniam Prophetam vobis reſuſcitabit Domi-
22 Μωσῆς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν, Ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύρι-
nus Deus veſter de fratribus veſtris, tanquàm me: ipſum audietis juxta omnia quæcunq;
ος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα
locutus fuerit ad vos. Erit autem, Omnis anima quæ non audierit Pro-
23 ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς. Ἔσται δὲ, Πᾶσα ψυχὴ ἥτις (ρ) ἂν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προ-
phetam illum, exterminabitur de plebe. Et omnes autem Prophetæ à
24 φήτου ἐκείνου, (σ) ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ. Καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ
Samuel & deinceps, quotcunque locuti ſunt, & prænuntiaverunt dies i-
Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ (τ) προκατήγγειλαν τὰς ἡμέρας ταύ-
ſtos. Vos eſtis filii Prophetarū, & teſtamenti quod diſpoſuit Deus ad pa-
25 τας. Ὑμεῖς ἐστε (υ) υἱοὶ τῶν προφητῶν, καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς πα-
tres noſtros, dicens ad Abraham; Et ſemine tuo benedicen-
τέρας (φ) ἡμῶν, λέγων πρὸς Ἀβραάμ, Καὶ (χ) τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσον-
tur omnes familiæ terræ. Vobis primùm Deus reſuſcitans puerum ſu-
26 ται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. Ὑμῖν πρῶτον ὁ Θεὸς ἀναστήσας τὸν παῖδα αὐ-
um Jeſum, miſit eum benedicentem vobis, in averti unumquemque à
τοῦ Ἰησοῦν, ἀπέστειλεν αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον ἀπὸ
nequitiis veſtris,
τῶν πονηριῶν ὑμῶν.

CAP. IV. Δ'.

Loquentibus autem illis ad populum, ſupervenerunt eis Sacerdotes, & ma-
1 Λαλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν, ἐπέστησαν αὐτοῖς οἱ ἱερεῖς, καὶ ὁ στρα-
giſtratus templi, & Sadducæi, Labore affecti propter docere eos
2 τηγὸς τοῦ ἱεροῦ, καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι, Διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς
populum, & annuntiare in Jeſu reſurrectionem ex mortuis. Et in-
3 τὸν λαὸν, καὶ καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ νεκρῶν· Καὶ ἐπ-
jecerunt eis manus, & poſuerunt in cuſtodiam in craſtinum: erat enim
έβαλον αὐτοῖς τὰς χεῖρας, καὶ (α) ἔθεντο εἰς τήρησιν εἰς τὴν αὔριον· ἦν γὰρ
veſpera jam. Multi autem audientium verbum, crediderunt: & factus eſt nu-
ἑσπέρα ἤδη. Πολλοὶ δὲ τῶν (β) ἀκουσάντων τὸν λόγον, ἐπίστευσαν· καὶ ἐγενήθη ὁ ἀ- 4
merus virorum quaſi millia quinque. Factum eſt autem in craſtinum con-
ριθμὸς τῶν (γ) ἀνδρῶν ὡσεὶ χιλιάδες πέντε. Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν αὔριον συν- 5
gregari eorum principes & Seniores & Scribas in Hieruſalem: Et
αχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ (δ) πρεσβυτέρους καὶ Γραμματεῖς εἰς Ἱερουσαλὴμ· Καὶ 6
Annam principem Sacerdotum, & Caipham, & Joannem, & Alexandrum, & quotquot
Ἄνναν τὸν ἀρχιερέα, καὶ Καϊάφαν, καὶ Ἰωάννην, καὶ Ἀλέξανδρον, καὶ ὅσοι
erant de genere Pontificali. Et ſtatuentes eos in medio, percontati ſunt; In
ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ. Καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ, ἐπυνθάνοντο, Ἐν 7
qua virtute, aut in quo nomine feciſtis hoc vos? Tunc Petrus re-
ποίᾳ δυνάμει, ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς; Τότε Πέτρος πλη- 8
pletus Spiritu ſancto dixit ad eos; Principes populi & ſeniores Iſ-
σθεὶς Πνεύματος ἁγίου εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ καὶ (ε) πρεσβύτεροι τοῦ Ἰσ-
rael; Si nos hodiè dijudicamur in benefacto hominis infirmi, in quo
ραήλ, Εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι 9
iſte ſervatus eſt: Notum ſit omnibus vobis & omni plebi Iſrael, quia in
οὗτος (ζ) σέσωσται· Γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐν τῷ 10
nomine Jeſu Chriſti Nazareni, quem vos crucifixiſtis, quem Deus ſuſcitavit ex
ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ
mortuis, in hoc iſte aſtat coram vobis ſanus. Hic eſt lapis ni-
νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν ὑγιής. Οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξ- 11
hili habitus à vobis ædificantibus, ille factus in caput anguli. Et
ουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν (η) οἰκοδομούντων, ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας. Καὶ 12
non eſt in alio nemine ſalus. Neque enim nomen eſt aliud ſub
οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία. (θ) Οὔτε γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ
cœlo datum in hominibus, in quo oporteat ſervari nos.
τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.

MS. A. (π) στόματος τῶν ἁγίων ἀπ' αἰῶνος αὐτοῦ προφητῶν. Μωυσῆς μὲν εἶπεν, Ὅτι (ρ) ἐὰν (σ) ἐξολεθρευθήσεται (τ) κατήγγειλαν (υ) οἱ υἱοὶ (φ) ὑμῶν, (χ) ἐν τῷ Κεφ. Δ'. MS. A. (α) ἔθεντο αὐτοὺς εἰς (β) ἀκουσάντων, · · ἐπίστευσαν (γ) ἀνδρῶν χιλιάδες (δ) τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς Γραμματεῖς ἐν Ἱερουσαλήμ· Καὶ Ἄννας ὁ ἀρχιερεὺς, καὶ Καϊάφας, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἀλέξανδρος, (ε) πρεσβύτεροι, Εἰ ἡμεῖς (ζ) σέσωται, (η) οἰκοδόμων, (θ) οὐδὲ γὰρ ὄνομα ἕτερόν ἐστιν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 * ܕܠܗ ܘܠܐ ܠܫܡܝܐ ܕܢܩܒܠܘܢܗ ܀ ܥܕܡܐ ܠܫܘܡܠܝܐ ܕܙܒܢܐ. ܕܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܠܠ
22 ܐܠܗܐ ܒܦܘܡܐ ܕܢܒܝܘܗܝ ܩܕܝܫܐ ܕܡܢ ܥܠܡ. * ܡܘܫܐ ܓܝܪ ܐܡܪ ܀ ܕܢܒܝܐ ܢܩܝܡ
23 ܠܟܘܢ ܡܪܝܐ ܡܢ ܐܚܝܟܘܢ ܐܟܘܬܝ. ܠܗ ܬܫܡܥܘܢ ܒܟܠܡܕܡ ܕܢܡܠܠ ܥܡܟܘܢ. * ܘܢܗܘܐ
24 ܟܠ ܢܦܫ ܕܠܐ ܬܫܡܥ ܠܢܒܝܐ ܗܘ ܀ ܬܐܒܕ ܢܦܫܐ ܗܝ ܡܢ ܥܡܗ. * ܘܢܒܝܐ ܟܠܗܘܢ
25 ܕܡܢ ܫܡܘܐܝܠ ܘܕܒܬܪܗ ܡܠܠܘ ܗܘܘ ܀ ܘܐܟܪܙܘ ܥܠ ܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ. * ܐܢܬܘܢ
ܐܢܘܢ ܒܢܝܗܘܢ ܕܢܒܝܐ ܀ ܘܕܝܬܩܐ ܐܝܕܐ ܕܐܬܩܝܡ ܐܠܗܐ ܥܡ ܐܒܗܝܢ. ܟܕ ܐܡܪ ܠܐܒܪܗܡ ܀ ܕܒܙܪܥܟ
26 ܢܬܒܪܟܘܢ ܟܠܗܘܢ ܫܪܒܬܗ ܕܐܪܥܐ ܀ * ܠܟܘܢ ܩܕܡ ܐܩܝܡ. ܘܫܕܪ ܐܠܗܐ ܠܒܪܗ ܟܕ
ܡܒܪܟ ܠܟܘܢ. ܐܢ ܬܬܦܢܘܢ ܘܬܬܘܒܘܢ ܡܢ ܒܝܫܘܬܟܘܢ. * ܫܘܠܡܐ ܕܩܪܝܢܐ * ܢ̄ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ̄ *

1 * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܡܠܐ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܠܥܡܐ ܀ ܩܡܘ ܥܠܝܗܘܢ ܟܗܢܐ ܘܣܕܘܩܝܐ ܘܐܪܟܘܢܐ
2 ܕܗܝܟܠܐ ܀ * ܟܕ ܡܬܚܡܬܝܢ ܗܘܘ ܥܠܝܗܘܢ ܕܡܠܦܝܢ ܗܘܘ ܠܥܡܐ ܀ ܘܡܟܪܙܝܢ ܒܡܫܝܚܐ
3 ܥܠ ܩܝܡܬܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. * ܘܐܪܡܝܘ ܥܠܝܗܘܢ ܐܝܕܝܐ. ܘܢܛܪܘ ܐܢܘܢ ܠܘܬ ܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ.
4 ܡܛܠ ܕܪܡܫ ܗܘܐ ܠܗ ܪܡܫܐ. * ܘܣܓܝܐܐ ܕܫܡܥܘ ܗܘܘ ܡܠܬܐ. ܗܝܡܢܘ ܗܘܘ.
ܘܡܢܝܢܗܘܢ ܗܘܐ ܗܘܐ ܕܓܒܪܐ ܐܝܟ ܚܡܫܐ ܐܠܦܝܢ. * ܘܗܘܐ ܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ. ܐܬܟܢܫܘ
5 ܐܪܟܘܢܐ ܘܩܫܝܫܐ ܘܣܦܪܐ. * ܘܐܦ ܚܢܢ ܪܒ ܟܗܢܐ ܘܩܝܦܐ ܘܝܘܚܢܢ ܘܐܠܟܣܢܕܪܘܣ.
6 ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܪܒܝ ܟܗܢܐ. * ܘܟܕ ܐܩܝܡܘ ܐܢܘܢ ܒܡܨܥܬܐ ܀
7 ܡܫܐܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܀ ܒܐܝܢܐ ܚܝܠܐ ܐܘ ܒܐܝܢܐ ܫܡ ܥܒܕܬܘܢ ܗܕܐ. * ܗܝܕܝܢ ܫܡܥܘܢ
ܟܐܦܐ ܀ ܐܬܡܠܝ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܪܟܘܢܘܗܝ ܕܥܡܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ
9 ܫܡܥܘ. * ܐܢ ܚܢܢ ܝܘܡܢܐ ܡܬܕܝܢܝܢܢ ܡܢܟܘܢ ܀ ܥܠ ܛܝܒܘܬܐ ܕܗܘܬ ܠܒܪܢܫܐ
10 ܟܪܝܗܐ. ܒܡܢܐ ܗܢܐ ܐܬܐܣܝ ܀ * ܗܕܐ ܬܗܘܐ ܝܕܝܥܐ ܠܟܘܢ ܘܠܟܠܗ ܥܡܐ ܕܝܣܪܝܠ. ܕܒܫܡܗ
ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܢܨܪܝܐ ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ ܙܩܦܬܘܢܝܗܝ ܀ ܗܘ ܕܐܩܝܡܗ ܐܠܗܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ.
11 ܒܗ ܒܗܘ ܗܢܐ ܩܐܡ ܗܢܐ ܩܕܡܝܟܘܢ ܟܕ ܚܠܝܡ. * ܗܘܝܘ ܟܐܦܐ ܕܐܣܠܝܬܘܢܝܗܝ ܐܢܬܘܢ ܒܢܝܐ.
12 ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܠܪܝܫ ܩܪܢܐ. * ܘܠܝܬ ܒܐܢܫ ܐܚܪܢ ܦܘܪܩܢܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܐܝܬ ܫܡܐ ܐܚܪܢܐ
ܬܚܝܬ ܫܡܝܐ ܕܐܬܝܗܒ ܠܒܢܝܢܫܐ. ܕܒܗ ܘܠܐ ܠܡܐܚܐ.

Quem oportet cœlis capi uſque ad comple- 21
mentum temporum, rerum *ſcilicet* omnium
de quibus locutus eſt Deus per os ſancto-
rum prophetarum ſuorum qui à ſeculo *fu-*
erunt. Moſes enim dixit; Prophetam ſuſci- 22
tabit vobis Dominus ex fratribus veſtris ſicu-
ti me: hunc audite in omnibus quæ collocu-
tus fuerit vobis. Et futurum eſt ut omnis ani- 23
ma quæ non audierit prophetam illum, ani-
ma *inquam* illa pereat à populo ſuo. Et pro- 24
phetæ omnes à Samuele & iis qui poſt eum
fuerunt, locuti ſunt ac prædicârunt de diebus
iſtis. Vos eſtis filii prophetarum, & fœdus 25
quod iniit Deus cum patribus noſtris, dum
dixit Abrahæ; In ſemine tuo benedictionem
conſequentur omnes familiæ terræ, Vobiſ- 26
cum primò ſtatuit: miſitque Deus Filium ſu-
um benedicens vobis, ſi converſi fueritis &
egeritis pœnitentiam de flagitiis veſtris.

In commemoratione Martyrum. 8.

CAP. IV.

Qumque illi hos ſermones loquerentur ad 1
populum, inſurrexêrunt in eos ſacerdotes &
Saducæi, & præfecti templo: Quum excan- 2
deſcerent in eos, quippe qui docerent popu-
lum, & prædicarent in Meſſia reſurrectionem
à mortuis. Proinde injecerunt in eos manus, 3
& cuſtodierunt eos in diem poſterum, quòd
propè eſſet veſpera. Multi autem qui audie- 4
rant ſermonem, crediderunt: & erant nu-
mero circiter quinquies mille viri. Cæterùm 5
poſtero die congregati ſunt principes, & ſe-
niores, & Scribæ: Itemque Hanan ſummus 6
ſacerdos, & Caipha, & Johannes, & Alexan-
der, & quotquot erant ex genere ſummorum
ſacerdotū. Quumq; ſtatuiſſent eos in medio, 7
interrogabāt eos; Quânā virtute, aut quo no-
mine hoc feciſtis? Tunc Simon Petra reple- 8
tus eſt Spiritu ſanctitatis, & dixit eis; Princi-
pes populi, & ſeniores domûs Iſrael, audite: 9
Si nos hodie in jus vocamur à vobis propter
beneficium quod collatum eſt in hominem
ægrotum, per quid iſte ſanitati ſit reſtitutus:
Hoc notum ſit vobis, totique populo Iſrael, 10
quòd per nomen Jeſu Chriſti Nazareni, illi*
quem vos in crucem egiſtis, quem Deus exci-
tavit à mortuis, per illud ipſum *inquam* ecce
ſtat iſte coram vobis ſanus. Hic eſt lapis ille 11
quem vos reprobâſtis ædificantes, ipſeque
factus eſt in caput anguli: Nec eſt in quo- 12
quam alio redemptio. Non enim eſt nomen
aliud ſub cœlo quod datum ſit hominibus, in
quo oporteat *eos* ſervari.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 ዘኪያሁ ፡ ይሴፈው ፡ ሰማያት ፡ እስከ ፡ አመ ፡ ያስተራትዕ ፡ ኵሎ ፡ በከመ ፡ ነበበ ፡ እግዚአ
22 ብሔር ፡ በአፈ ፡ ነቢያቲሁ ፡ ቅዱሳን ፡ እለ ፡ እምዓለም ፡፡ ሙሴሂ ፡ ይቤሎሙ ፡ ለአበዊ
ነ ፡ ነቢየ ፡ ያነሥእ ፡ ለክሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ አምላክነ ፡ እምአኃዊክሙ ፡ ዘከማየ ፡
23 ወሎቱ ፡ ስምዕዎ ፡ ኵሎ ፡ ዘይቤለክሙ ፡፡ ወኵሉ ፡ ነፍስ ፡ እንተ ፡ ኢትሰምዖ ፡ ለውእቱ ፡
24 ነቢይ ፡ ለትሰሮ ፡ እምሕዝብ ፡፡ ወኵሎሙ ፡ ነቢያት ፡ እምአመ ፡ ሳሙኤል ፡ ወእለሂ ፡
25 እምድኅሬሁ ፡ ነገሩ ፡ ወአይድዑ ፡ በእንተ ፡ እላንቱ ፡ መዋዕል ፡፡ ወአንትሙ ፡ ውእቱ ፡ ውሉ
ደሙ ፡ ለነቢያት ፡ ወሥርዐተ ፡ ዘሠርዖሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለአበዊነ ፡ ወይቤሎ ፡ ለአብርሃ
ም ፡ በዘርእከ ፡ ይትባረኩ ፡ ኵሉ ፡ አሕዛብ ፡ ምድር ፡፡

Quem expectabunt cœli uſque dum reſtituat omnia, ſicut loquutus eſt Deus in ore 21
prophetarum ſuorum ſanctorum, qui fuerunt *à ſeculo. Moſes dixit patribus* 22
noſtris, Prophetam ſuſcitabit vobis Dominus Deus noſter ex fratribus veſtris
ſicut me, & eum audite in *omnibus quæ loquutus fuerit vobis. Et omnis ani-* 23
ma quæ non audiet hunc prophetam, extermina eam à populo. Et omnes pro- 24
phetæ à Samuele & qui poſt eum fuerunt, *nuntiaverunt & notitiam dede-* 25
runt de illis diebus. Et vos eſtis filii prophetarum, & teſtamenti quod diſ-
poſuit Deus patribus noſtris, & dixit Abrahamo; In ſemine tuo benedicentur
omnes populi terræ.

Verſio VULGATA LATINA.

21 Quem oportet quidem cœlum ſuſcipere uſque in tempora reſtitutionis omnium,quæ
22 locutus eſt Deus per os ſanctorum ſuorum à ſeculo prophetarum. Moyſes quidem
dixit ; Quoniam Prophetam ſuſcitabit vobis Dominus Deus veſter de fratribus ve-
23 ſtris,tanquam me, ipſum audietis juxta omnia quæcunque locutus fuerit vobis. Erit
autem: Omnis anima, quæ non audierit Prophetam illum,exterminabitur de plebe.
24 Et omnes prophetæ à Samuel, & deincèps, qui locuti ſunt, annuntiaverunt dies
25 iſtos. Vos eſtis filii prophetarum, & teſtamenti, quod diſpoſuit Deus ad patres
noſtros,dicens ad Abraham ; Et in ſemine tuo benedicentur omnes familiæ terræ.
26 Vobis primùm Deus ſuſcitans Filium ſuum, miſit eum benedicentem vobis : ut
convertat ſe unuſquiſque à nequitia ſua.

CAP. IV.

1 Loquentibus autem illis ad populum, ſupervenerunt ſacerdotes, & magiſtratus
2 templi, & Sadducæi, Dolentes quòd docerent populum, & annuntiarent in Jeſu
reſurrectionem ex mortuis : Et injecerunt in eos manus, & poſuerunt eos in cu- 3
ſtodiam in craſtinum : erat enim jam veſpera. Multi autem eorum,qui audierant 4
verbum, crediderunt : & factus eſt numerus virorum quinque millia. Factum eſt 5
autem in craſtinum, ut congregarentur principes eorum,& ſeniores, & Scribæ in
Jeruſalem ; Et Annas princeps ſacerdotum, & Caiphas, & Joannes, & Alexan- 6
der, & quotquot erant de genere ſacerdotali. Et ſtatuentes eos in medio, inter- 7
rogabant ; In qua virtute, aut in quo nomine feciſtis hoc vos ? Tunc repletus 8
Spiritu ſancto Petrus, dixit ad eos ; Principes populi, & ſeniores audite : Si nos 9
hodiè dijudicamur in benefacto hominis infirmi, in quo iſte ſalvus factus eſt, No- 10
tum ſit omnibus vobis, & omni plebi Iſraël : quia in nomine Domini noſtri Jeſu
Chriſti Nazareni, quem vos crucifixiſtis, quem Deus ſuſcitavit à mortuis, in hoc
iſte aſtat coram vobis ſanus. Hic eſt lapis, qui reprobatus eſt à vobis ædifican- 11
tibus,qui factus eſt in caput anguli : Et non eſt in alio aliquo ſalus. Nec enim aliud 12
nomen eſt ſub cœlo datum hominibus, in quo oporteat nos ſalvos fieri.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 * الذي يجب ان يقبله السماء الى اوقات تثبت كمال سائر الاقوال التي تكلم الله بها بفم سائر
22 انبيائه القديسين منذ الدهر * لان موسى قال للآباء ان الرب الاهكم سيقيم لكم من
23 اخوتكم نبيا مثلي * فاسمعوا له في جميع ما يخاطبكم به * وسيكون كل نفس لا تسمع
24 لذلك النبي وتطيعه تستاصل من شعبها * وجميع الانبياء منذ صاموئيل والذين بعده
25 كلهم تكلموا واخبروا عن هذه الايام * فانتم هم بنو الانبياء واولاد العهد الذي عاهد
26 الله به آباءنا * قائلا لابرهيم * بزرعك تتبارك قبائل الارض كلها * فلكم اولا اقام الله ابنه
يسوع اذ ارسله يبارككم * اذا ارتحل كل احد منكم من شروركم *

* يوم الثلثاء من السبة الثانية بعد الفصح * يا *

* الفصل الرابع *

1 2 * وبينما هما يخاطبان الشعب وقف بهما الكهنة وامير الهيكل والزنادقة * متوجعين لتعليمهما
3 الشعب * واخبارهما بيسوع بقيامة الموتى * فوضعوا ايديهم عليهما * وجعلوهما في الاعتقال الى
4 الغد * لان الوقت كان مساء * وكثيرون من الذين سمعوا اقوالهما آمنوا * وصار عدد الناس
5 المومنين مقدار خمسة آلاف * فلما صار في الغد اجتمع الروساء والشيوخ والكتاب باورسليم *
6 * وحنان رئيس الكهنة وقيافا ويوحنا والاسكندرس * وجماعة الذين كانوا من جنس
7 رياسة الكهنوت * فاقاموهما في الوسط واستفحصوهما باية قوة او باي اسم صنعتما انتما هذا *
8 9 * حينئذ امتلأ بطرس من روح القدس * وقال لهم * يا روساء الشعب ويا شيوخ اسرائيل * لئن
كنا نحن اليوم نحاكم على احسان وصل الى انسان مريض * وبماذا خلص هذا *
10 * ليكن معلوما عندكم وعند كافة شعب اسرائيل * ان باسم يسوع الناصري الذي
صلبتموه انتم * الذي اقامه الله من الموتى * به قام هذا في وسطكم معافا صحيحا * ثم *
11 12 * ذاك هو الحجر الذي رذلتموه انتم البناؤون الصائر راسا للزاوية * وليس الخلاص باحد ولا
باخر * ولا يوجد اسم آخر معطي للناس يجب ان نخلص الا به وحده *

Qui oportet ut excipiatur à cœlo uſque ad tempora quæ confirmabunt perfectionem omnium ſermonum quæ locutus eſt Deus per os omnium prophetarum ſuorum ſanctorum ab æterno. 21 *Nam Moſes ait patribus ; Dominus Deus veſter ſuſcitabit vobis de fratribus veſtris Prophetam mei ſimilem : ipſum audite in omnibus quæ vos alloquetur.* 22 *Fietque ut quæcunque anima quæ non audierit Prophetam illum, eique obtemperaverit, extirpetur è populo ſuo.* 23 *Et cuncti prophetæ à Samuele, & qui poſt eum fuerunt, omnes loquuti ſunt & annuntiaverunt de his diebus.* 24 *Vos autem eſtis filii prophetarum, & filii fœderis quod pepigit Deus cum patribus noſtris, dicens ad Abraham ; In ſemine tuo benedicentur familiæ terræ totius.* 25 *Vobis primùm ſuſcitavit Deus filium ſuum Jeſum, mittens eum ut benediceret vobis, dummodo recedat unuſquiſque veſtrûm à nequitiis ſuis.* 26

Feriâ tertiâ hebdomadæ ſecundæ
poſt Paſcha.

CAP. IV.

Dumque ipſi alloquerentur populum, aſtiterunt eis ſacerdotes, & præfectus templi, & Saducæi, 1 *Dolentes quòd docerent populum, & annuntiarent per Jeſum reſurrectionem mortuorum.* 2 *Quapropter poſuerunt manus ſuas ſuper utrumque, injeceruntque eos in carcerem ad craſtinum uſque, quoniam tempus erat veſpertinum.* 3 *Multi verò ex iis qui audierant ſermones eorum, crediderunt : Et factus eſt numerus hominum credentium circiter quinque millia.* 4 *Cùm autem fuiſſet poſtera dies, convenerunt principes, & ſeniores, atque ſcribæ in Jeruſalem.* 5 *Et Hannan princeps ſacerdotum, & Caiphas, & Johannes, & Alexander, & cœtus eorum qui erant de genere principatûs ſacerdotalis :* 6 *Et ſtatuentes utrumque in medio, ſciſcitati ſunt ab eis, Quânam virtute, aut [illegible] quo nomine feciſtis vos hoc ?* 7 *Tunc repletus eſt Petrus Spiritu ſancto, & ait illis, O principes populi, & ô ſenes Iſraelis,* 8 *Siquidem hodiè judicamur ob beneficium collatum in hominem ægrotum, & per quid liberatus ſit iſte :* 9 *Sit notum apud vos, & apud univerſum populum Iſraelis, quòd per nomen Jeſu Nazareni quem vos crucifixiſtis, quem ſuſcitavit Deus à mortuis, per ipſum ſtetit iſte in medio veſtri ſanus & integer.* 10 Hactenus. *Is eſt lapis quem contempſiſtis vos fabricatores, qui factus eſt caput anguli.* 11 *Nec enim eſt ſalus per quemquam neque per altum, neque reperitur nomen aliud conceſſum hominibus per quod oporteat ſalvari, niſi per ipſum ſolum.* 12

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

26 ለክሙኬ ፡ አቀደመ ፡ እግዚአብሔር ፡ አንሥአቶ ፡ ለወልዱ ፡ ወፈነዎ ፡ ይባርክሙ ፡ ከመ ፡
ትነስሑ ፡ እምእከየ ፡ ምግባሪክሙ ፡፡=፡ በዕለተ ፡ በዓለ ፡ ፋሲክ ፡ ምንባብ ፡=፡
1 ፀ ፬ ወእንዘ ፡ ይነግርዎሙ ፡ ለሕዝብ ፡ መጽኡ ፡ ሊቃነ ፡ ክህናት ፡ ወመገብተ ፡
2 ምኵራብ ፡ ወሰዱቃውያን ፡ ለዐሊሆሙ ፡=፡ እስመ ፡ ይሜህርዎሙ ፡ ለሕዝብ ፡ ወይነግር
3 ዎሙ ፡ በእንተ ፡ ኢየሱስ ፡ ወሕይወተ ፡ ምውታን ፡=፡ ወአኃዝዎሙ ፡ ወአውዐል
4 ዎሙ ፡ ሙዓለ ፡ እስከ ፡ ጌሠም ፡ እስመ ፡ ወድአ ፡ መሰየ ፡፡=፡ ወብዙኃን ፡ እለ ፡ ሰ
ምዑ ፡ ዘንተ ፡ ነገረ ፡ ወአምኑ ፡ ወኮነ ፡ ኍልቆሙ ፡ ለዕደው ፡ እለ ፡ አምኑ ፡ ኃምስ ፡
5 ምእት ፡፡=፡ ወእምዝ ፡ በሳኒታ ፡ ተጋብኡ ፡ መላእክት ፡ ወረበናት ፡ ወጸሐፍት ፡ በኢ
6 የሩሳሌም ፡=፡ ወሐና ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ወቀያፋ ፡ ወዮሐንስ ፡ ወእለእክስንድሮስ ፡
7 ወኵሎሙ ፡ ዘመደ ፡ ካህናት ፡=፡ ወአቀምዎሙ ፡ ማእከለ ፡ ዐውድ ፡ ወሐተትዎ
ሙ ፡ ወይቤልዎሙ ፡ በኃይለ ፡ መኑ ፡ ወበስመ ፡ መኑ ፡ ገበርክሙ ፡ ዘንተ ፡ አንትሙ ፡=፡
8 ወመልአ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ዲበ ፡ ጴጥሮስ ፡ ሰቢሃ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ሰምዑ ፡ መላእክ
9 ተ ፡ አሕዛብ ፡ ወረበናት ፡ ለእሙሁ ፡=፡ ንሕነ ፡ ንትኴነን ፡ በረድኤተ ፡ ሰብእ ፡ መዋቲ ፡
10 እጓለ ፡ እምሕያው ፡ በምንት ፡ እንከ ፡ ሐይወ ፡ ዝንቱ ፡፡=፡ አእምሩ ፡ እንከ ፡ ጥዩ
ቀ ፡ ኵሉ ፡ ቤተ ፡ እስራኤል ፡ ከመ ፡ በስሙ ፡ ለኢየሱስ ፡ ናዝራዊ ፡ ዘአንትሙ ፡ ሰቀል
ክምዎ ፡ ዲበ ፡ ዕፅ ፡ ወእግዚአብሔር ፡ አንሥኦ ፡ እምውታን ፡ ሐይወ ፡ በቅድሜክ
11 ሙ ፡ ዝንቱ ፡፡=፡ እስመ ፡ ይእቲ ፡ እብን ፡ እንተ ፡ መነንዋ ፡ ነደቅት ፡ ወይእቲ ፡ ኮነት ፡
12 ውስተ ፡ ርእሰ ፡ ማእዝንት ፡፡=፡ አልቦ ፡ እንከ ፡ ካልአ ፡ ሕይወተ ፡ ወአልቦ ፡ ካልአ ፡
ስም ፡ በመትሕተ ፡ ሰማይ ፡ ዘይትወሀብ ፡ ለእጓለ ፡ እምሕያው ፡ በዘ ፡ የሐዩ ፡፡=፡

Vobis igitur primùm Deus excitavit filium ſuum, & miſit eum benedicere vobis, ut reſipiſcatis à malitia operum veſtrorum. 26

CAP. IV.

Die feſti Paſchatis lectio.

Et loquentibus illis populo, venerunt principes ſacerdotum, & procuratores templi, & Saducæi contra illos : 1 *Quia docebant populos, & prædicabant iis de Jeſu, & vitâ mortuorum.* 2 *Et prehenderunt eos, & commiſerunt eos in cuſtodiam, in craſtinum* diem,*quia jam veſpera erat.* 3 *Et multi* fuerunt *qui audierunt hunc ſermonem, & crediderunt : & factus eſt numerus virorum qui crediderunt, quinquageſies centum.* 4 *Et tunc in proximo die congregati ſunt principes & magiſtri, & ſcribæ in Hieruſalem.* 5 *Et Hana princeps ſacerdotum, & Cajaphas, & Johannes, & Alexander, & omnes ex genere ſacerdotum.* 6 *Et ſtatuerunt eos medio conventûs, & percontati ſunt eos, & dixerunt iis ; In poteſtate cujus & in nomine cujus feciſtis hoc vos ?* 7 *Et plenitudo Spiritûs ſancti fuit ſuper Petrum ſtatim, & dixit iis ; Audite principes gentium, & magiſtri populi ejus :* 8 *Nos dijudicamur pro auxilio* dato *homini à mortis periculo vitæ reſtituto, quomodo videlicet vivus factus ſit iſte.* 9 *Scitote igitur perfectè tota domus Iſraelis, quòd in nomine Jeſu Nazareni, quem vos ſuſpendiſtis ſuper ligno, & Deus ſuſcitavit à mortuis, vivit coram vobis iſte.* 10 *Quia hic eſt lapis quem recuſârunt ædificantes, & hic factus eſt in caput anguli.* 11 *Et non eſt igitur alia vita, & non eſt aliud nomen ſub cœlo quod dabitur hominibus, quibus vivant.* 12

Videntes autem Petri libertatem & Joannis, & deprehendentes quòd ho-
13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παῤῥησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄν-
mines illiterati sunt, & idiotæ, admirabantur: cognoſcebántque eos quoniam cum
θρωποι ἀγράμματοί εἰσι καὶ ἰδιῶται, ἐθαύμαζον· ἐπεγίνωσκόν τε αὐτοὺς ὅτι σὺν
Jeſu fuerant: At hominem videntes cum eis ſtantem illum
14 τῷ Ἰησοῦ ἦσαν· (ι) Τὸν δὲ ἄνθρωπον βλέποντες σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν
curatum, nihil habebant contradicere. Jubentes autem eos extra con-
15 τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον ἀντειπεῖν. Κελεύσαντες δὲ (κ) αὐτοὺς ἔξω τοῦ συν-
cilium abire, conferebant ad invicèm, Dicentes; Quid faciemus
16 εδρίου ἀπελθεῖν, συνέβαλον πρὸς ἀλλήλους, Λέγοντες, Τί (λ) ποιήσομεν
hominibus iſtis? quoniam quidem enim notum ſignum factum eſt per eos, omnibus
τοῖς ἀνθρώποις τούτοις; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονε δι' αὐτῶν, πᾶσι
habitantibus Hieruſalem manifeſtum, & non poſſumus negare. Sed
17 τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ φανερὸν, καὶ οὐ δυνάμεθα (μ) ἀρνήσασθαι. Ἀλλ'
ut ne ſuper plus perſerpat in populum, minaciter comminemur eis,
ἵνα μὴ ἐπὶ πλεῖον διανεμηθῇ εἰς τὸν (ν) λαὸν, ἀπειλῇ ἀπειλησόμεθα αὐτοῖς,
ne ultrà loqui in nomine hoc ulli hominum. Et vocantes eos,
18 μηκέτι λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων. Καὶ καλέσαντες αὐτοὺς,
denuntiaverunt eis omnino non loqui, neque docere in nomine
(ξ) παρήγγειλαν αὐτοῖς τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι, μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι
Jeſu. At Petrus & Joannes reſpondentes, ad eos dixerunt;
19 τοῦ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πέτρος καὶ (ο) Ἰωάννης ἀποκριθέντες (π) πρὸς αὐτοὺς εἶπον,
Si juſtum eſt in conſpectu Dei, vos audire potiùs quàm Deum, judicate: Non
20 Εἰ δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ, κρίνατε· Οὐ
poſſumus enim nos quæ vidimus & audivimus, non loqui. Illi verò commi-
21 δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς ἃ (ρ) εἴδομεν καὶ ἠκούσαμεν, μὴ λαλεῖν. Οἱ δὲ προσαπει-
nantes dimiſerunt eos, nihil invenientes quomodò punirent eos, propter
λησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτοὺς, μηδὲν εὑρίσκοντες τὸ πῶς κολάσωνται αὐτοὺς, διὰ
populum: quia omnes glorificabant Deum ſuper facto. Annorum enim erat
τὸν λαόν· ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι. Ἐτῶν γὰρ ἦν 22
plurium quadraginta homo, in quo factum fuerat ſignum iſtud ſani-
πλειόνων (σ) τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν ἐγεγόνει τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς ἰά-
tatis. Dimiſſi autem venerunt ad proprios: & annuntiaverunt, quanta ad
σεως. Ἀπολυθέντες δὲ ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους· καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς 23
eos principes Sacerdotum & ſeniores dixiſſent. Ii autem audientes, unani-
αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπον. Οἱ δὲ ἀκούσαντες, ὁμοθυ- 24
miter levaverunt vocem ad Deum, & dixerunt; Domine, tu Deus qui
μαδὸν ἦραν φωνὴν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ (τ) εἶπον, Δέσποτα, (υ) σὺ ὁ Θεὸς ὁ
feciſti cœlum, & terram, & mare, & omnia quæ in eis:
ποιήσας τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν (φ) αὐτοῖς·
Qui per os David pueri tui, dicens [fuiſti;] Ut quid fremuerunt gentes, &
Ὁ διὰ στόματος Δαβὶδ τοῦ παιδός σου εἰπὼν, Ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη, καὶ 25
populi meditati ſunt inania? Aſtiterunt reges terræ, & principes
λαοὶ ἐμελέτησαν κενά; Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες 26
coacti ſunt in idem adverſùs Dominum, & adverſùs Chriſtum ejus. Coacti ſunt
συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ. Συνήχθησαν 27
enim in veritate in ſanctum puerum tuum Jeſum, quem unxiſti, Herodéſque
γὰρ ἐπ' (χ) ἀληθείας ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε
& Pontius Pilatus, cum gentibus, & populis Iſraël, Facere quæcunque manus
καὶ Πόντιος Πιλάτος, σὺν ἔθνεσι καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ, Ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ 28
tua & conſilium tuum præfinivit fieri. Et nunc, Domine, reſpice in
σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισε γενέσθαι. Καὶ τὰ νῦν Κύριε (ψ) ἔπιδε ἐπὶ 29
minas eorum, & da ſervis tuis cum fiducia omni loqui
τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παῤῥησίας πάσης λαλεῖν
verbum tuum,
τὸν λόγον σου,

MS. A. (ι) Τὸν τε (κ) αὐτοὺς (λ) ποιήσωμεν (μ) ἀρνεῖσθαι. Ἀλλ' ἵνα δὲ μὴ (ν) λαὸν, ἀπειλησώμεθα αὐτοῖς, μὴ λαλεῖν (ξ) παρήγγειλαν τὸ (ο) ὁ Ἰωάννης (π) εἶπον πρὸς αὐτοὺς, (ρ) εἴδαμεν (σ) τεσσεράκοντα (τ) εἶπαν, (υ) σὺ ὁ ποιήσας (φ) αὐτοῖς· Ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ Πνεύματος ἁγίου στόματος Δαβὶδ παιδός (χ) ἀληθείας, ἐν τῇ πόλει σου ταύτῃ ἐπὶ τὸν (ψ) ἔφιδε

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܡܠܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܘܕܝܘܚܢܢ ܕܒܓܠܐ ܐܡܪܘܗ܂ ܐܣܬܟܠܘ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ
ܣܦܪܐ ܘܗܕܝܘܛܐ ܐܢܘܢ܂ ܘܬܡܗܘ ܒܗܘܢ܂ ܘܐܫܬܘܕܥܘ ܐܢܘܢ ܕܥܡ ܝܫܘܥ ܡܬܗܦܟܝܢ ܗܘܘ܂
14 * ܘܚܐܪܝܢ ܗܘܘ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܚܓܝܪܐ ܗܘ ܕܐܬܐܣܝ܂ ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܠܡܐܡܪ
15 ܠܘܩܒܠܗܘܢ܂ * ܘܗܝܕܝܢ ܦܩܕܘ ܕܢܦܩܘܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܟܢܘܫܬܗܘܢ܂ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ
16 ܚܕ ܠܚܕ܂ * ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܠܗܘܢ ܠܓܒܪܐ ܗܠܝܢ܂ ܗܐ ܓܝܪ ܐܬܐ ܓܠܝܬܐ ܕܗܘܬ ܒܐܝܕܝܗܘܢ܂
17 ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܝܗ ܕܐܘܪܫܠܡ ܐܬܝܕܥܬ܂ ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܕܢܟܦܘܪ܂ * ܐܠܐ ܕܠܐ ܬܬܕܪܫ
ܝܬܝܪ ܗܕܐ ܒܥܡܐ܂ ܢܟܐܐ ܒܗܘܢ܂ ܕܠܐ ܢܡܠܠܘܢ ܡܟܝܠ ܒܫܡܐ ܗܢܐ ܠܐܢܫ ܡܢ
18 ܒܢܝܢܫܐ܂ * ܘܩܪܘ ܐܢܘܢ ܘܦܩܕܘ ܐܢܘܢ܂ ܕܟܠܡܕܡ ܠܐ ܢܡܠܠܘܢ܂ ܘܠܐ ܢܠܦܘܢ ܒܫܡܗ ܕܝܫܘܥ܂

Quúmque audiſſent ſermonem Simeonis & Johannis quem palàm dixerant, intellexerunt eos eſſe literarum imperitos, & idiotas, eóſque admirati ſunt: atque agnoverunt ipſos cum Jeſu verſatos fuiſſe. 13
Conſpiciebant porrò adſtantem cum eis claudum illum qui ſanatus fuerat: nihílque poterant contra eos dicere. 14
Tunc juſſerunt eos educi è ſynagoga ſua: dicebántque alius ad alium; 15
Quid faciemus hominibus iſtis? ecce enim ſignum illud manifeſtum quod editum eſt per eos, omnibus incolis Jeruſalem notum eſt, nec poſſumus inficiari. 16
Sed ne magìs fama iſthæc pervagetur, interminemur eis, ne ampliùs loquantur in nomine iſto ulli hominum. 17
Proindè advocârunt eos, & præceperunt eis, ne omninò loquerentur aut docerent in nomine Jeſu. 18

* ܕܣܗܕܐ * ܛ

Martyrum. 9.

19 * ܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܘܝܘܚܢܢ ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ܂ ܐܢ ܟܐܢܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܕܠܟܘܢ ܢܫܡܥ
20 ܝܬܝܪ ܡܢ ܕܠܐܠܗܐ ܕܘܢܘ܂ * ܠܐ ܓܝܪ ܡܫܟܚܝܢܢ ܕܡܐ ܕܚܙܝܢ ܘܫܡܥܢ܂ ܠܐ ܢܡܠܠܘܗܝ܂
21 * ܘܐܟܐܝܘ ܒܗܘܢ ܘܫܪܘ ܐܢܘܢ܂ ܠܐ ܓܝܪ ܐܫܟܚܘ ܒܗܘܢ ܥܠܬܐ ܕܢܫܬܢܩܘܢ ܡܛܠ
22 ܥܡܐ܂ ܕܟܠܢܫ ܓܝܪ ܡܫܒܚ ܗܘܐ ܠܐܠܗܐ ܥܠ ܡܕܡ ܕܗܘܐ܂ * ܕܝܬܝܪ ܓܝܪ ܡܢ ܒܪ
23 ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܓܒܪܐ ܗܘ܂ ܕܒܗ ܗܘܬ ܐܬܐ ܗܕܐ ܕܐܣܝܘܬܐ܂ * ܘܟܕ ܐܫܬܪܝܘ
24 ܐܬܘ ܠܘܬ ܐܚܝܗܘܢ܂ ܘܐܫܬܥܝܘ ܠܗܘܢ ܟܠ ܡܐ ܕܐܡܪܘ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ܂ * ܘܗܢܘܢ ܟܕ
ܫܡܥܘ܂ ܐܟܚܕܐ ܐܪܝܡܘ ܩܠܗܘܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܘܐܡܪܘ܂ ܡܪܝܐ܂ ܐܢܬ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܥܒܕܬ
25 ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ܂ ܘܝܡܡܐ ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܒܗܘܢ܂ * ܘܐܢܬ ܗܘ ܕܡܠܠܬ ܒܝܕ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ
26 ܒܦܘܡ ܕܘܝܕ ܥܒܕܟ܂ ܠܡܢܐ ܪܓܫܘ ܥܡܡܐ܂ ܘܐܡܘܬܐ ܪܢܝ ܣܪܝܩܬܐ܂ * ܩܡܘ ܡܠܟܐ
27 ܕܐܪܥܐ ܘܫܠܝܛܢܐ܂ ܘܐܬܡܠܟܘ ܐܟܚܕܐ ܥܠ ܡܪܝܐ ܘܥܠ ܡܫܝܚܗ܂ * ܐܬܟܢܫܘ ܓܝܪ
ܒܫܪܪܐ ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ܂ ܥܠ ܩܕܝܫܐ ܒܪܟ ܝܫܘܥ ܕܐܢܬ ܡܫܚܬܝܗܝ܂ ܗܪܘܕܣ
28 ܘܦܝܠܛܘܣ ܥܡ ܥܡܡܐ܂ ܘܟܢܘܫܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ * ܠܡܥܒܕ ܟܠܡܕܡ ܕܐܝܕܟ ܘܪܥܝܢܟ ܩܕܡ
29 ܪܫܡ ܕܢܗܘܐ܂ * ܘܐܦ ܗܫܐ ܡܪܝܐ܂ ܚܘܪ ܘܚܙܝ ܠܐܘܟܝܬܗܘܢ܂ ܘܗܒ ܠܥܒܕܝܟ܂ ܕܒܓܠܐ
ܢܗܘܘܢ ܡܟܪܙܝܢ ܡܠܬܟ܂

Reſponderunt Simon Petra & Johannes, ac dixerunt eis; An rectum ſit apud Deum, vobis obedire potiùs quàm Deo, judicate. 19
Non enim poſſumus quod vidimus & audivimus, non loqui. 20
Et interminati ſunt eis, ac dimiſerunt eos: quia non invenerunt cauſam puniendi eos, propter populum: quandoquidem unuſquiſque glorificabat Deum ſuper eo quod factum fuerat. 21
Erat enim pluſquàm quadraginta annos natus homo ille, in quo editum fuerat hoc ſignum ſanationis. 22
Quúmque dimiſſi eſſent, venerunt ad fratres ſuos, & renuntiârunt eis quæcunque dixerant ſacerdotes & ſeniores. 23
Iſti autem quum audiſſent, ſimul extulerunt vocem ſuam ad Deum, dixerúntque; Domine, tu es Deus qui feciſti cœlum & terram, & maria & omnia quæ in eis ſunt: 24
Túque is es qui locutus es per Spiritum ſanctitatis per os David ſervi tui; Quare tumultuârunt gentes, & populi meditati ſunt inane? 25
Aſtiterunt reges terræ principéſque, & conſilium inierunt ſimul adverſùs Dominum & adverſùs Chriſtum ejus. 26
Congregati ſunt enim verè in hac civitate adverſùs ſanctum filium tuum Jeſum quem tu unxiſti, Herodes & Pilatus cum gentibus & ſynagoga Iſrael, 27
Ut facerent quæcunque manus tua priùs deſignaverat eſſe facienda. 28
Sed & nunc, Domine intuere, & vide minas eorum, & da ſervis tuis ut palàm prædicent ſermonem tuum. 29

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 ወሶበ፡ ርእይዎሙ፡ ለጴጥሮስ፡ ወለዮሐንስ፡ ጥቡዓን፡ ከመ፡ ገሃደ፡ ይነግርዎሙ፡ አእመርዎ
ሙ፡ ከመ፡ ሰብእ፡ የዋሃን፡ እሙንቱ፡ ወኢያአምሩ፡ መጻሕፍተ፡ ወአንከርዎሙ፡ እስመ፡ ያአም
14 ርዎሙ፡ ከመ፡ ምስለ፡ ኢየሱስ፡ ሀለው። ወይሬእይዎ፡ ለዝኩ፡ ብእሲ፡ ዘሐየወ፡ ይቀው
15 ም፡ ምስሌሆሙ፡ ወሐጥኡ፡ ዘይብሉ፡ በእንቲአሆሙ። ወአዘዙ፡ ያስትትዎሙ፡ ጥቀ፡ እም
16 ኀበ፡ ዐውድ፡ ወተናገሩ፡ በበይናቲሆሙ። ወይቤሉ፡ [ምንተ] ንሬስዮሙ፡ ለእሉ፡ ሰብእ፡፡

Et quum vidiſſent Petrum & Johannem promptos ut publicè loquerentur iis, cognoverunt quòd homines ſimplices erant, et neſciebant literas, et admirati ſunt eos: quia cognoſcebant eos quòd cum Jeſu erant. 13
Et videbant hunc hominem qui ſanatus fuerat ſtantem cum iis, et nihil habuerunt quod dicerent contra eos. 14
Et præceperunt ut educerent eos ſecus à concilio, et colloquuti ſunt inter ſe, 15
et dixerunt; Quid faciemus iſtis hominibus? 16

በጸሎተ፡ ማኅበር፡ ወበረክብዊ፡ ምንበብ፡፡።

In oratione congregationis, & in dimiſſione ejus, lectio.

ናሁ፡ ተዐውቀ፡ ትእምርቶሙ፡ በኀበ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ ይነብሩ፡ ኢየሩሳሌም፡ ወገሃደ፡
ኮነ፡ ወኢንክል፡ ኀቢኦቶ፡ ለገነቱ።

Ecce conſpicuum factum eſt ſignum eorum apud omnes qui inhabitant Hieruſalem, et manifeſtum fuit, et non poſſumus occultare illud.

Verſio VULGATA LATINA.

13 Videntes autem Petri conſtantiam & Joannis, comperto quòd homines eſſent ſine
literis, & idiotæ, admirabantur, & cognoſcebant eos quoniam cum Jeſu fuerant:
14 Hominem quoque videntes ſtantem cum eis, qui curatus fuerat, nihil poterant
15 contradicere. Juſſerunt autem eos foràs extra concilium ſecedere: & confere-
16 bant ad invicèm, Dicentes; Quid faciemus hominibus iſtis? quoniam quidem no-
tum ſignum factum eſt per eos, omnibus habitantibus Jeruſalem: manifeſtum eſt,
17 & non poſſumus negare. Sed ne ampliùs divulgetur in populum, comminemur
18 eis, ne ultrà loquantur in nomine hoc ulli hominum. Et vocantes eos, denuntia-
19 verunt ne omninò loquerentur, neque docerent in nomine Jeſu. Petrus verò
& Joannes reſpondentes, dixerunt ad eos; Si juſtum eſt in conſpectu Dei, vos po-
20 tiùs audire quàm Deum, judicate: Non enim poſſumus quæ vidimus & audivimus
21 non loqui. At illi comminantes dimiſerunt eos: non invenientes quomodò puni-
rent eos, propter populum, quia omnes clarificabant id quod factum fuerat
in eo quod acciderat. Annorum enim erat ampliùs quadraginta homo, in quo 22
factum fuerat ſignum iſtud ſanitatis. Dimiſſi autem venerunt ad ſuos: & annun- 23
tiaverunt eis, quanta ad eos principes ſacerdotum & ſeniores dixiſſent. Qui 24
cùm audiſſent, unanimiter levaverunt vocem ad Deum, & dixerunt; Do-
mine, tu es qui feciſti cœlum, & terram, mare, & omnia quæ in eis ſunt: Qui 25
Spiritu ſancto per os patris noſtri David, pueri tui, dixiſti; Quarè fremuerunt
Gentes, & populi meditati ſunt inania? Aſtiterunt reges terræ, & principes 26
convenerunt in unum, adverſùs Dominum, & adverſùs Chriſtum ejus?
Convenerunt enim verè in civitate iſta adverſùs ſanctum puerum tuum Je- 27
ſum, quem unxiſti, Herodes, & Pontius Pilatus, cum Gentibus, & populis Iſ-
raël, Facere quæ manus tua & conſilium tuum decreverunt fieri. Et nunc, Do- 28
mine, reſpice in minas eorum, & da ſervis tuis cum omni fiducia loqui ver- 29
bum tuum,

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* قراءة الاربعا من السبة الثانية من الفصح *

* فاذ ابصروا مجاهرة بطرس ويوحنا * وتيقنوا انهما رجلان لا يعرفان الكتاب واميان * 13
فتحيروا اذ عرفوهما انهما كانا مع يسوع * وشاهدوا الرجل المشفي معهما واقفا * ولم يكن 14
لهم حجة يناقضونهما بها * فامروا ان يخرجا خارج المجمع * وايتمر بعضهم مع بعض قايلين * 15
* ماذا نعمل بهذين الرجلين * اما ان قد صارت بهما جريحة قد عرفها كل القاطنين 16
باورسليم فذلك ظاهرا * وما يمكننا انكارها * لكن ليلا ينمي خبرها في الشعب كثيرا * 17
فلنهددهما ونتوعدهما الا يخاطبا بهذا الاسم ايضا احدا من الناس * ثم استدعوهما 18
واوصوهما الا ينطقا بالجملة ولا يعلما باسم ايسوع * فاجابهم بطرس ويوحنا قايلين * ان 19
يكن امرا مقسطا قدام الله ان نسمع منكم اكثر من الله فاحكموا بذلك علينا *
* فاننا نحن ما يمكننا الا نتكلم بما عايناه وسمعناه * واما هم توعدوهما واصرفوهما * اذ 20 21
لم يجدوا حجة عليهما كيف يعذبونهما * من اجل الشعب * لانهم كلهم مجدوا الله على
العجب الصاير * لان الرجل الذي صارت فيه آية الشفا هذه * كانت له اكثر من اربعين 22
سنة * تم * * قراءة ليوم الخميس من السبت الثانية بعد الفصح * يج *
* فلما اطلقا اقبلا الى اهلهما * فخبراهم بما قاله لهما روساء الكهنة والشيوخ * فحين 23 24
سمعوا ذلك رفعوا كلهم الى الله صوتا وقالوا * ايها السيد انت هو الاله الباري السماء والارض
والبحر وكافة البرايا التي فيها * القايل بفم داوود فتاك * لم شغبت الامم وهذت الشعوب 25
اباطيل * ملوك الارض قاموا * والروساء اجتمعوا جميعا على الرب وعلى مسيحه * لانه 26 27
قد اجتمع بالحقيقة على ابنك القدوس يسوع الذي مسحته * هيرودس وبيلاطس
البنطي مع الامم وشعوب اسراييل * ليعملوا جميع ما تقدمت عينك ورايك فحددت 28
صيرورته * فالآن يا رب اقبل بنظرك الى هويلاهم * وامنح عبيدك ان يتكلموا كلامك 29
بكل مجاهرة *

Lectio feriæ quartæ hebdomadæ ſecundæ infra Paſcha.

Cùm autem vidiſſent apertè Petrum & Johannem, certòque ſciviſſent eos eſſe homines ignaros ſcripturæ & idiotas, admirati ſunt, agnoſcentes eos fuiſſe cum Jeſu. 13 *Et cum vidiſſent hominem qui ſanatus fuerat ſtantem cum ipſis,* 14 *nec haberent prætextum contradicendi eis, Præceperunt ut educerentur ambo* 15 *extra concilium, & conſultârunt alter cum altero, dicentes; Quid faciemus* 16 *duobus hiſce viris? Quòd enim factum ſit per eos prodigium, quod jam nôrunt omnes habitantes in Hieruſalem, res eſt perſpicua, nec poſſumus eam denegare. Verùm ne multùm creſcat ejus fama in-* 17 *ter populum, interminemur & minitemur eis, ne loquantur hoc de nomine poſthac ulli hominum. Deindè accerſitis* 18 *illis juſſerunt ne loquerentur omninò, néve docerent nomen Jeſu. Reſponderunt* 19 *eis Petrus & Johannes, dicentes, An ſit res juſta coram Deo, audire vos potiùs quàm Deum, damnate nos in hoc. Nobis* 20 *enim eſt impoſſibile quin loquamur quod vidimus & audivimus. Ipſi verò mi-* 21 *nitati ſunt eis, & dimiſerunt eos: cùm non inveniſſent occaſionem adverſùs eos quomodo punirent eos, propter populum: quia omnes glorificaverant Deum ob miraculum quod factum fuerat. Homo* 22 *enim in quo actum fuerat hujuſmodi ſignum curationis, erat annorum ampliùs quadraginta.* Hactenus.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis ſecundæ infra Paſcha.

Cùm igitur dimiſſi fuiſſent, adierunt 23 *ſuos, & narraverunt eis quæ dixerant ad illos principes ſacerdotum et ſeniores. Qui ſtatim atque hæc audierunt, extule-* 24 *runt omnes vocem ad Deũ, & dixerunt, O Domine, tu es Deus creator cœli ac terræ, & maris cum omnibus creaturis quæ in eis ſunt: Qui dixiſti per os Da-* 25 *vid pueri tui, Quarè tumultuârunt gentes, & delirârunt populi falſitates? Reges terræ ſurrexerunt, & principes* 26 *congregati ſunt pariter contra Dominum & contra Chriſtum ejus. Nam* 27 *congregatus eſt verè contra filium tuum ſacroſanctum Jeſum quem unxiſti, Herodes, & Pilatus Pontius unà cum gentibus ac populis Iſrael, Ad faci-* 28 *endum quidquid dexterâ tuâ & conſilium tuum prædefinivit fore. Nunc* 29 *ergò ô Domine, admove aſpectum tuum ad minas eorum, & da ſervis tuis ut loquantur ſermonem tuum omni cum libertate:*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 አላ፡ ዳእሙ፡ ከመ፡ ፈድፋደ፡ ኢይበዝኅ፡ ውስተ፡ ሕዝብ፡ ንገሥጸሙ፡ ከመ፡ ኢይ
18 ንግሩ፡ እንከ፡ ዳእሙ፡ በስሙ፡ ለኢየሱስ፡ ለሰብእ። ወጸውዕዎሙ፡ ወገሠጽዎ
ሙ፡ ወይቤልዎሙ፡ ግሙራ፡ ኢትንግሩ፡ ወኢትምህሩ፡ በስሙ፡ ለኢየሱስ፡ ወኢለመ
19 ኑሂ። ወተሠጥውዎሙ፡ ጴጥሮስ፡ ወዮሐንስ፡ ወይቤልዎሙ፡ ይረትዕኑ፡ በቅድመ፡
20 እግዚአብሔር፡ ኪያክሙ፡ ንስማዕ፡ ወአኮ፡ ለእግዚአብሔር፡ ፍትሑ፡ እስኩ፡ ለሊ
21 ክሙ። ንሕነሰኬ፡ ኢንክል፡ ከቢተ። ወእምዝ፡ ኃደግዎሙ፡ ሶበ፡ ኀጥኡ፡ በዘ፡ ይኴ
ንንዎሙ፡ እስመ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡ ያአኵቱ፡ እግዚአብሔር፡ በእንተ፡ ውእቱ፡ ተአምር፡
22 ዘኮነ። እስመ፡ ፈድፋደ፡ እምአርብዓ፡ ዓመቱ፡ ለውእቱ፡ ብእሲ፡ ዘበለዕሲሁ፡ ኮነ፡
ዘንተ፡ ተአምረ፡ ሕይወት።
23 10 ወተፈቲሖሙ፡ ሖሩ፡ ኀበ፡ ሰብኦሙ፡ ወነገርዎሙ፡ ኵሎ፡ ዘይቤልዎሙ፡ ሊቃነ፡
24 ካህናት፡ ወረበናት። ወሰሚዖሙ፡ አንሥኡ፡ ቃሎሙ፡ ኅቡረ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔ
ር፡ ወይቤሉ። አንተ፡ እግዚአብሔር፡ አምላክነ፡ ዘገበርከ፡ ሰማየ፡ ወምድረ፡ ወበሕረ፡
25 ወኵሎ፡ ዘውስቴቶሙ። ዘለሊከ፡ ነበብከ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡ በአፉሁ፡ ለዳዊት፡
ገብርከ፡ አቡነ፡ ወትቤ። ለምንት፡ አንገለጉ፡ አሕዛብ፡ ወሕዝብኒ፡ ነበቡ፡ ከንቶ።
26 ወተንሥኡ፡ ነገሥተ፡ ምድር፡ ወመላእክትኒ፡ ተጋብኡ፡ ምስሌሆሙ፡ ኅቡረ፡ ለዐለ፡
27 እግዚአብሔር፡ ወለዐለ፡ መሲሑ። አማን፡ አንገለጉ፡ በዛቲ፡ ሀገር፡ ለዐለ፡ ቅዱስ፡ ወ
ልድከ፡ ኢየሱስ፡ ዘቀባእካሁ፡ ሄሮድስ፡ ወጲላጦስ፡ ጶንጤናዊ፡ ምስለ፡ ሕዘቢሆሙ፡
28 ወሕዝበ፡ እስራኤል። ከመ፡ ይግበሩ፡ በደበ፡ ስርዐተ፡ እዴከ፡ ወምክርከ፡ ከመ፡
29 ይኩን። ወይእዜኒ፡ እግዚኦ፡ ርኢ፡ ትእይርቶሙ፡ ወሀቦሙ፡ ለአግብርቲከ፡ ገሃደ፡
ይንግሩ፡ ቃለከ።

Sed tamen ut abundantiùs non augeſcat in populo, comminabimur eos ut non lo- 17
quantur ampliùs, ſed in nomine Jeſu hominis. Et vocaverunt eos, & commina- 18
ti ſunt eos, & dixerunt iis; Nunquam alloquemini & non docebitis in nomine Je-
ſu, quenquam. Et reſponderunt iis Petrus et Johannes, et dixerunt iis; 19
Rectùmne eſt in conſpectu Dei, vos auſcultare et non Deum, judicate vel voſmet- 20
ipſi: Nos igitur non poſſumus occultare. Et tunc dimiſerunt eos, quum non 21
habuiſſent aliquid *in quo condemnarent eos: quia omnes populi gratias agebant*
Deo propter illud ſignum quod factum fuit. Quia plus quàm quadraginta anni 22
erant iſtius hominis, ſuper quem factum fuerat hoc ſignum vitæ. Et quum ſo- 23
luti eſſent, venerunt ad homines ſuos et nuntiaverunt iis omnia quæ dixiſſent iis
principes ſacerdotum et magiſtri. Et quum audiviſſent, ſuſtulerunt voces eo- 24
rum ſimul ad Deum, et dixerunt; Tu Domine, Deus noſter es, qui feciſti cœlum
et terram, et mare, et omnia quæ in iis ſunt. *Qui ipſe tu dixiſti in Spiritu* 25
ſancto per os David ſervi tui Patris noſtri, et dixiſti; Quare convenerunt gentes,
et populi meditati ſunt inania: Et inſurrexerunt reges terræ, et principes et- 26
iam congregati ſunt cum iis ſimul, adverſùs Dominum, et adverſùs Meſſiam
ejus. Verè, convenerunt in hac civitate, adverſùs ſanctum filium tuum Jeſum, 27
quem unxiſti, Herodes, et Pilatus Pontineus, cum gentibus eorum, et populo Iſraelis.
Ut facerent, ſecundùm decretum manûs tuæ et conſilii tui, ut fieret. Et nunc, 28
O Domine, reſpice minas eorum, et da ſervis tuis ut liberè loquantur ſermonem 29
tuum:

ΠΡΑ'ΞΕΙΣ ΤΩ͂Ν ἈΠΟΣΤΟ'ΛΩΝ. ΚΕΦ. Δ'. Ε'.

In manum tuam *extendere te in ſanitatem*, & ſigna, & prodigia fieri per
30 Ἐν τῷ τὴν (ω) χεῖρά σου ἐκτείνειν σε εἰς ἴασιν, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ
nomen ſancti *pueri* tui Jeſu. Et *precatis eis*, motus eſt
31 τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ. Καὶ δεηθέντων αὐτῶν, ἐσαλεύθη
locus, in quo erant congregati: & repleti ſunt omnes Spiritu ſancto, &
ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι· καὶ ἐπλήσθησαν (α) ἅπαντες Πνεύματος ἁγίου, καὶ
loquebantur verbum Dei cum fiducia. *At* multitudinis credentium
32 ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παρρησίας. Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων Ε'
erat cor & anima una: *& neque unus quicquam exiſtentium ei*, dicebat
(β) ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία· καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ, ἔλεγεν
proprium eſſe: ſed erant illis omnia communia. Et magnâ virtute reddebant
33 ἴδιον εἶναι· ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. Καὶ (γ) μεγάλῃ δυνάμει ἀπεδίδουν
teſtimonium Apoſtoli reſurrectionis Domini Jeſu: gratiá*que* magna
τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ· χάρις τε μεγάλη
erat in *omnes eos*. Neque enim egens quiſquam erat *in ipſis*. Quotquot
34 ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς. Οὐδὲ γὰρ ἐνδεής (δ) τις ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς. ὅσοι
enim poſſeſſores agrorum aut domorum erant, vendentes afferebant pretia *ven-*
γὰρ κτήτορες χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πι-
ditorum, Et ponebant ante pedes Apoſtolorum. Dividebatur autẽ ſingulis,
35 πρασκομένων, Καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων. διεδίδοτο δὲ ἑκάστῳ,
prout *quis* opus *habebat*. *Joſes* autem, cognominatus Barnabas ab
36 καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν. (ε) Ἰωσῆς δὲ, ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας (ζ) ὑπὸ
Apoſtolis, (quod eſt interpretatum, Filius conſolationis,) Levites, Cyprius
τῶν ἀποστόλων, (ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, Υἱὸς παρακλήσεως,) Λευΐτης, Κύπριος
genere, *Exiſtente ei agro, vendito* attulit *pecuniam*, & poſuit ante
37 τῷ γένει, Ὑπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ, πωλήσας ἤνεγκε τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκε παρὰ
pedes Apoſtolorum.
τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

¿CAP. V. ε'.

Vir autem quidam Ananias nomine, cum Sapphira uxore ſua ven-
Ἀνὴρ δέ τις (α) Ἀνανίας ὀνόματι, σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώ- 1
didit *poſſeſſionem*: Et *intervertit* de pretio, conſciâ *etiam* uxore
λησε κτῆμα· Καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς, (β) συνειδυίας καὶ τῆς γυναικὸς 2
ſuâ: & afferens partem quandam, ad pedes Apoſtolorum poſuit. Dixit autem
αὐτοῦ· καὶ ἐνέγκας μέρος τι, παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν. Εἶπε δὲ 3
Petrus; Anania, *propter quid implevit* Satanas cor tuum, men-
(γ) Πέτρος, Ἀνανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύ-
tiri te *Spiritum ſanctum, & intervertere* de pretio *prædii?*
σασθαί σε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου;
Nónne manens tibi manebat, & vænundatum in tua poteſtate erat? *Quid quòd*
Οὐχὶ μένον σοὶ ἔμενε, καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχε; τί ὅτι 4
poſuiſti in corde tuo rem hanc? Non es mentitus hominibus, ſed Deo.
ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ πρᾶγμα τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ.
Audiens autem Ananias verba hæc, *cadens* expiravit. Et factus eſt timor
Ἀκούων δὲ (δ) Ἀνανίας τοὺς λόγους τούτους, πεσὼν ἐξέψυξε. καὶ ἐγένετο φόβος 5
magnus ſuper omnes *audientes hæc*. Surgentes autem juvenes *corri-*
μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς (ε) ἀκούοντας ταῦτα. Ἀναστάντες δὲ οἱ νεώτεροι συνέ- 6
puerunt eum, & efferentes ſepelierunt. Factum eſt autẽ quaſi horarum trium ſpa-
στειλαν αὐτὸν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν. Ἐγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διά- 7
tium, & uxor ipſius neſciens factum, introivit. *Reſpondit* autem ei
στημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς, εἰσῆλθεν. Ἀπεκρίθη δὲ (ζ) αὐτῇ 8
Petrus; Dic mihi, ſi tanti agrum vendidiſtis? Illa *autem* dixit; Etiam, tanti.
ὁ Πέτρος, Εἰπέ μοι, εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; ἡ δὲ εἶπε, Ναὶ, τοσούτου.

MS. A. (ω) χεῖρά σε ἐκτείνειν εἰς (α) ἅπαντες τοῦ ἁγίου Πνεύματος, (β) ἦν καρδία καὶ ψυχὴ (γ) δυνάμει μεγάλῃ ἀπεδίδουν οἱ ἀπόστολοι τὸ μαρτύριον τῆς ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου, χάρις (δ) τις ἦν ἐν (ε) Ἰωσὴφ (ζ) ἀπὸ ΚΕΦ. ε'. MS. A. (α) ὀνόματι Ἀνανίας, (β) συνειδυίης καὶ τῆς γυναικὸς· καὶ (γ) ὁ Πέτρος, (δ) ὁ Ἀνανίας (ε) ἀκούοντας. Ἀναστάντες (ζ) πρὸς αὐτὴν Πέτ''', Εἰπὲ

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

30 * ܟܕ ܐܝܕܟ ܡܘܫܛ ܐܢܬ ܠܐܣܝܘܬܐ ܘܠܚܝܠܘܬܐ. ܘܐܬܘܬܐ ܢܗܘܝܢ ܒܫܡܗ ܕܒܪܟ ܩܕܝܫܐ ܝܫܘܥ. 30
31 * ܘܟܕ ܒܥܘ ܘܐܬܒܥܬܘ. ܐܬܬܙܝܥ ܐܬܪܐ ܕܒܗ ܟܢܝܫܝܢ ܗܘܘ. ܘܐܬܡܠܝܘ ܟܠܗܘܢ ܒܪܘܚܐ 31
ܕܩܘܕܫܐ. ܘܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܒܓܠܝܐ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ.

* ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܚܘܪܐ * ܝ *

32 * ܠܟܢܫܐ ܕܝܢ ܕܐܢܫܐ ܐܝܠܝܢ ܕܗܝܡܢܘ ܗܘܘ. ܢܦܫܐ ܚܕܐ. ܘܪܥܝܢܐ ܚܕ. ܘܠܐ ܐܢܫ 32
ܡܢܗܘܢ. ܐܡܪ ܗܘܐ ܥܠ ܩܢܝܢܐ ܕܩܢܐ ܗܘܐ. ܕܕܝܠܗ ܐܝܬܘܗܝ. ܐܠܐ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ.
33 ܕܓܘܐ ܗܘܐ. * ܘܒܚܝܠܐ ܪܒܐ ܡܣܗܕܝܢ ܗܘܘ ܫܠܝܚܐ. ܥܠ ܩܝܡܬܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 33
34 ܘܛܝܒܘܬܐ ܪܒܬܐ ܐܝܬ ܗܘܬ ܥܡ ܟܠܗܘܢ. * ܘܐܢܫ ܚܣܝܪ ܠܐ ܗܘܐ ܒܗܘܢ. ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ 34
35 ܕܩܢܝܢ ܗܘܘ ܩܘܪܝܐ ܘܒܬܐ. ܡܙܒܢܝܢ ܗܘܘ ܘܡܝܬܝܢ ܕܡܝ ܕܙܒܢܝܢ. * ܘܣܝܡܝܢ ܗܘܘ 35
36 ܥܠ ܪܓܠܝܗܘܢ ܕܫܠܝܚܐ. ܘܡܬܝܗܒ ܗܘܐ ܠܐܢܫ ܐܢܫ ܐܝܟ ܡܕܡ ܕܡܣܬܢܩ ܗܘܐ. * ܝܘܣܦ 36
ܕܝܢ ܗܘ ܕܐܬܟܢܝ ܒܪܢܒܐ ܡܢ ܫܠܝܚܐ. ܕܡܬܬܪܓܡ ܒܪ ܒܘܝܐܐ. ܠܘܝܐ ܡܢ ܐܬܪܐ ܕܩܘܦܪܘܣ.
37 * ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܩܪܝܬܐ ܘܙܒܢܗ. ܘܐܝܬܝ ܕܡܝܗ ܘܣܡ ܩܕܡ ܪܓܠܝܗܘܢ ܕܫܠܝܚܐ.

* ܕܥܢܝܕܐ * ܝܐ * * ܫܠܡܘܗܝ * ܗ *

1 * ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܚܢܢܝܐ. ܥܡ ܐܢܬܬܗ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܫܦܝܪܐ. ܙܒܢ ܗܘܐ 1
2 ܩܪܝܬܗ. * ܘܫܩܠ ܡܢ ܕܡܝܗ ܘܛܫܝ. ܟܕ ܝܕܥܐ ܗܘܬ ܐܢܬܬܗ. ܘܐܝܬܝ ܡܢܬܐ 2
3 ܡܢ ܕܡܝܐ ܘܣܡ ܩܕܡ ܪܓܠܝܗܘܢ ܕܫܠܝܚܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ. ܚܢܢܝܐ. 3
ܠܡܢܐ ܕܡܠܐ ܣܛܢܐ ܠܒܟ. ܕܬܕܓܠ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܘܬܛܫܐ ܡܢ ܕܡܝܐ
4 ܕܕܡܝ ܩܪܝܬܐ. * ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܠܟ ܗܘܬ ܥܕ ܠܐ ܬܙܕܒܢ. ܘܡܢ ܕܐܙܕܒܢܬ ܬܘܒ ܐܝܬ ܫܠܝܛ 4
ܗܘܝܬ ܥܠ ܕܡܝܗ. ܠܡܢܐ ܣܡܬ ܒܠܒܟ ܕܬܥܒܕ ܨܒܘܬܐ ܗܕܐ. ܠܐ ܕܓܠܬ
5 ܒܒܢܝ ܐܢܫܐ. ܐܠܐ ܒܐܠܗܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥ ܚܢܢܝܐ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܢܦܠ ܘܡܝܬ. 5
6 ܘܗܘܬ ܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ ܥܠ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܘ. * ܘܩܡܘ ܐܝܠܝܢ ܕܛܠܝܢ ܗܘܘ ܒܗܘܢ 6
7 ܘܟܢܫܘܗܝ ܘܐܦܩܘܗܝ ܘܩܒܪܘܗܝ. * ܘܟܕ ܗܘܝ ܐܝܟ ܬܠܬ ܫܥܝܢ. ܐܦ ܐܢܬܬܗ ܥܠܬ. 7
8 ܟܕ ܠܐ ܝܕܥܐ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ. ܐܡܪܝ ܠܝ ܐܢ ܒܗܠܝܢ ܕܡܝܐ ܙܒܢܬܘܢ 8
ܩܪܝܬܐ. ܗܝ ܕܝܢ ܐܡܪܐ. ܐܝܢ ܒܗܠܝܢ ܕܡܝܐ.

Manum tuam porrigens ad prodigia virtuteſque edendas in nomine Filii tui ſancti Jeſu. 30 Et quum oráſſent ac fuiſſent auſpicati preces, commotus eſt locus in quo erant congregati: & repleti ſunt omnes Spiritu ſanctitatis, ac loquebantur palàm ſermonem Dei. 31

Feriâ tertiâ candidatorum. 10.

Erat autem cœtûs hominum illorum qui crediderant, anima una, & una mens: nemóque ex eis dicebat de facultatibus quas poſſidebat, ſuas eſſe: ſed omnia quæ habebant, erant communitatis. 32 Magnâque virtute teſtabantur ipſi Apoſtoli de reſurrectione Jeſu Chriſti: & gratia magna inerat illis omnibus. 33 Cæterùm nemo erat inter eos egenus: illi enim qui poſſidebant fundos & domos, vendebant, & afferebant pretia eorum quæ vendebantur: 34 Deponebántque ad pedes Apoſtolorum: & dabatur unicuique prout egebat. 35 Joſeph autem ille qui cognominatus eſt Barnaba ab Apoſtolis, (quod exponitur, Filius conſolationis) Levita, ex regione Cypri, 36 Habebat agrum, & vendidit eum, attulítque pretium ejus, & depoſuit ante pedes Apoſtolorum. 37

Defunctorum. 11.

CAP. V.

Porrò vir quidam, cujus nomen erat Hanania, cum uxore ſua nomine Saphira, vendiderat fundum ſuum: 1 Abſtulit autem ex ejus pretio, abdidítque, conſciâ uxore ſuâ, & attulit partem pecuniæ, ac depoſuit ante pedes Apoſtolorum. 2 Cui dixit Simon; Hanania, cur ita obſirmavit ſatanas cor tuum, ut mentireris in Spiritum ſanctitatis, & interverteres ex pecunia pretii fundi illius? 3 Nónne tuus erat priuſquàm venditus eſſet? poſtquàm venundatus eſt imò etiam tu poteſtatem habebas ſuper pretium: quid tibi venit in mentem ut hanc rem perpetrares? Non mentitus es in homines, ſed in Deum. 4 Quumque audiſſet Hanania hos ſermones, cecidit, & mortuus eſt. Et pavor ingens invaſit omnes qui hæc audierant. 5 Surrexerunt autem ii qui juvenes erant inter eos, & collegerunt eum, eductúmque ſepelierunt. 6 Tribus verò pòſt horis & uxor ejus ingreſſa eſt, quum neſciret quid actum eſſet. 7 Cui dixit Simon; Dic mihi num hoc pretio vendideritis fundum? Ipſa verò dixit; Etiam, hoc pretio. 8

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

30 ወትሰፍሕ፡እዴከ፡ወትገብር፡ተአምረ፡ወመንክረ፡በስመ፡ወልድከ፡ኢየሱስ፡ክርስቶስ፡፡=፡
31 ወሶበ፡ ጸለዩ፡ አድለቅለቀ፡ ውእቱ፡ መካን፡ ኀበ፡ ሀለው፡ ይቀውሙ፡ ኅቡረ፡
ጉቡአን፡ ወመልአ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ዲበ፡ ኵሎሙ፡ ወነገሩ፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡
ገሃደ፡፡=፡

Et extendas manum tuam, & facias ſigna & miracula in nomine filii tui Jeſu Chriſti. 30 *Et quum oráſſent, commotus eſt iſte locus ubi ſtabant ſimul congregati:* 31 *& plenus fuit Spiritus ſanctus ſuper omnes illos, & loquuti ſunt verbum Dei liberè.*

በፋሲካ፡ ወበማኅበር፡፡=፡

Pro paſchate & congregatione.

32 1፬ ወኵሎሙ፡ እለ፡ አምኑ፡ በአሐዱ፡ ልብ፡ ወበአሐቲ፡ ነፍስ፡ ወአልቦ፡ እም፡
ውስቴቶሙ፡ ዘይብል፡ ዝንቱ፡ ዘዚአየ፡ ንዋየ፡ ዘኵሎሙ፡ ኅቡረ፡፡=፡

Et omnes credentes fuerunt in uno corde, & in una anima: & nemo fuit ex illis qui dicebat, Hoc meum eſt: ſubſtantia iis omnibus communis erat. 32

Verſio VULGATA LATINA.

30 In eo quòd manum tuam extendas ad ſanitates, & ſigna & prodigia fieri per
31 nomen ſancti filii tui Jeſu. Et cùm oráſſent, motus eſt locus, in quo erant
congregati: & repleti ſunt omnes Spiritu ſancto, & loquebantur verbum Dei
32 cum fiducia. Multitudinis autem credentium erat cor unum, & anima una:
nec quiſquam eorum, quæ poſſidebat, aliquid ſuum eſſe dicebat, ſed erant illis
33 omnia communia. Et virtute magnâ reddebant Apoſtoli teſtimonium reſurrectionis
34 Jeſu Chriſti Domini noſtri: & gratia magna erat in omnibus illis. Neque
enim quiſquam egens erat inter illos. Quotquot enim poſſeſſores agrorum
35 aut domorum erant, vendentes afferebant pretia eorum quæ vendebant, Et
ponebant ante pedes Apoſtolorum. Dividebatur autem ſingulis prout cuique
36 opus erat. Joſeph autem, qui cognominatus eſt Barnabas ab Apoſtolis, (quod
37 eſt interpretatum, Filius conſolationis,) Levites, Cyprius genere, Cùm haberet
agrum, vendidit eum, & attulit pretium, & poſuit ante pedes Apoſtolorum.

CAP. V.

Vir autem quidam nomine Ananias, cum Saphira uxore ſua, vendidit agrum, 1
Et fraudavit de pretio agri, conſciâ uxore ſuâ: & afferens partem quan- 2
dam, ad pedes Apoſtolorum poſuit. Dixit autem Petrus; Anania, cur 3
tentavit ſatanas cor tuum, mentiri te Spiritui ſancto, & fraudare de pretio
agri? Nónne manens tibi manebat, & venumdatum in tua erat po- 4
teſtate? Quarè poſuiſti in corde tuo hanc rem? Non es mentitus hominibus,
ſed Deo. Audiens autem Ananias hæc verba, cecidit & exſpiravit. 5
Et factus eſt timor magnus ſuper omnes qui audierunt. Surgentes autem ju- 6
venes amoverunt eum, & efferentes ſepelierunt. Factum eſt autem quaſi hora- 7
rum trium ſpatium, & uxor ipſius, neſciens quod factum fuerat, introivit.
Dixit autem ei Petrus; Dic mihi, mulier, ſi tanti agrum vendidiſtis? At illa 8
dixit; Etiam, tanti.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

*باسطا يدك الي الشفاء * فتصير ايات وجرايح باسم ابنك يسوع القدوس * واذ توسلوا تزلزل 30 31
الموضع الذي كانوا فيه مجتمعين * وامتلاوا كلهم من روح القدس * وتكلموا كلام الله
بمجاهرة * تم * يه * وجماعة الذين امنوا كانوا قلبا ونفسا واحدة * وما كان يقول 32
احد منهم عن شي من التي لهم انه خاص له * بل الاشيا كلها كانت عندهم مشاعة * وكان 33
الرسل يبرهنون الشهادة بانبعاث يسوع المسيح بقوة عظيمة * وكانت عليهم كلهم نعمة
جسيمة * ولم يكن فيهم محتاج * لان جميع الذين كانوا يملكون ضياعا او منازل كانوا 34
يبيعوها ويجلبون اثمان المبيعات * فيضعوها لدي اقدام الرسل * ليعطي منها كل واحد 35
علي مقدار ما يحتاج اليه * وان يوسيس من الرسل الملقب ببرنابا الذي اسمه مترجم ابن 36
المعزية اللاوي القبرسي الجنس * كانت له حقل فباعها وجلب المال فوضعه عند اقدام الرسل * 37

* قراه ليوم الجمعة من السبة الثانية بعد الفصح * يه *

* الفصل الخامس *

* وان رجلا ما اسمه حننيا مع صفيرا امراته * باع اقطاعه * وخان وسرق من ثمنه عن 1 2
علم من امراته * وقدم جزوا ما فوضعه عند اقدام الرسل * فقال بطرس * يا حننيا لم 3
ملا الشيطان قلبك ان تكذب لروح القدس * وسرقت من الضيعة * اليست مدي 4
بقاها كانت باقية لك * واذ بيعت في سلطانك كانت * فلم وضعت في قلبك هذا
الامر * لم تكذب للناس لكن لله * فاذا سمع حننيا هذه الاقوال سقط فتوفي * 5
فصار خوف عظيم علي جميع الذين سمعوا هذه الاخبار * فقام الاحداث وستروه وحملوه 6
ودفنوه * فصار بعد مسافة ثلث ساعات دخلت امراته من غير ان تعلم بما صار * 7
* فاجابها بطرس * قولي لي هذا * بهذا المقدار بعتما الضيعة * فقالت نعم بهذا 8
المقدار *

Extendens manum tuam ad curationem, ut fiant ſigna atque pre- 30
digia per nomen filii tui Jeſu ſacroſancti. Et cùm oráſſent, mo- 31
tus eſt locus in quo erant congregati: & repleti ſunt omnes Spiritu
ſanctitatis, & loquebantur ſermones
Dei cum libertate. Hactenus. *Cœ-* 32
tus autem eorum qui crediderant,
erat cordis & animi unius, nec
dicebat quiſquam eorum de ulla re
quam habebant, eam eſſe ſibi peculiarem,
ſed res omnes erant apud ipſos
communes. Et Apoſtoli promulga- 33
bant teſtimonium de reſurrectione
Jeſu Chriſti cum virtute magna,
eratque ſuper eos omnes gratia ingens.
Neque erat inter eos egenus: 34
quandoquidem omnes qui poſſidebant
agros aut domos, vendebant eas, &
afferebant pretia rerum venditarum,
Et ponebant ea ad pedes Apoſtolorũ, 35
ut diſtribueretur ex eis unicuique pro
ratione egeſtatis ejus. Et verò Joſes 36
de numero *Apoſtolorum, qui cognominatus*
eſt Barnaba, (cujus nomen
interpretatur, Filius conſolationis,)
Levita, Cypri⁹ genere, Habebat agrũ, 37
vendidit illum, attulitque pecuniam,
& poſuit eam ad pedes Apoſtolorum.

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis
ſecundæ infra Paſcha.

CAP. V.

Vir autem quidam nomine Hanania 1
cum Saphira uxore ſua, vendiderat agrum ſuum: Et fraudans 2
furatus eſt de pretio ejus, conſciâ
uxore ſuâ, & afferens partem aliquam,
poſuit eam ad pedes Apoſtolorum.
Dixit autem Petrus, O Hanania, 3
cur implevit Satanas cor
tuum, ut mentireris Spiritui ſanctitatis,
& furareris pretium agri?
Nónne quandiu manſurus erat, tibi 4
manebat? & poſtquam venditus
eſt, in tua erat poteſtate? Cur ergò
poſuiſti in corde tuo rem iſtam?
Non es mentitus hominibus, ſed Deo.
Audiens autem Hanania hoſce ſer- 5
mones, cecidit & expiravit: Factuſque
eſt timor magnus ſuper
omnes eos qui audierant hujuſmodi
hiſtorias. Surgentes autem juvenes, 6
operuerunt eum, ſublatumque ſepelierunt.
Et accidit poſt ſpatium 7
trium horarum, ut ingrederetur
uxor ejus, ignorans quod evenerat.
Dixitque ad eam Petrus, Dic mihi 8
hoc, Tantine vendidiſtis agrum? Ait,
Etiam, tanti.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

33 ወዓቢየ ፡ ኃይለ ፡ ይገብሩ ፡ ሐዋርያት ፡ ስምዐ ፡ ትንሣኤሁ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶ
34 ስ ፡ ወዐቢየ ፡ ሞገሦሙ ፡ በኀበ ፡ ኵሉ ፡=፡ ወአልቦ ፡ እምውስቴቶሙ ፡ ፅኑስ ፡ ዘቦ ፡
35 ቤተ ፡ ወዐፀደ ፡ ወይን ፡ ይሰይጡ ፡ ወያመጽኡ ፡ ሤጦ ፡=፡ ወያነብሩ ፡ ታሕተ ፡ እገሪ
36 ሆሙ ፡ ለሐዋርያት ፡ ወእሙንቱሰ ፡ ይከፍሉ ፡ ለፅኑሳን ፡፡=፡ ወሀሎ ፡ ብእሲ ፡ ዘስሙ ፡
ዮሴፍ ፡ ዘይብልዎ ፡ በርናባስ ፡ ዘእምውስተ ፡ ሐዋርያት ፡ ወበትርጓሜሁ ፡ ይብልዎ ፡
37 ወልደ ፡ ፍሥሐ ፡ ሌዋዊ ፡ ዘሀገረ ፡ ቆጵሮስ ፡=፡ ወቦ ፡ ገራህተ ፡ ወሤጠ ፡ ወአንበረ ፡ [ሤጦ] ታሕተ ፡
እገረ ፡ ሐዋርያት ፡፡=፡
1 ቲ ነና ወሀሎ ፡ ብእሲ ፡ ዘስሙ ፡ ሐናንያ ፡ ወስሙ ፡ ብእሲቱ ፡ ሰጲራ ፡ ወሤጡ ፡ እሙንቱ ፡
2 ዐፀደ ፡ ወይኖሙ ፡=፡ ወቀሠጡ ፡ መንፈቀ ፡ ሤጡ ፡ ተማኪሮሙ ፡ ምስለ ፡ ብእሲቱ ፡
3 ወአምጽኡ ፡ መንፈቀ ፡ ሤጡ ፡ ወአንበሩ ፡ ታሕተ ፡ እገሪሆሙ ፡ ለሐዋርያት ፡=፡ ወይ
ቤሎ ፡ ጴጥሮስ ፡ ሐናንያ ፡ እፎ ፡ መልአ ፡ ልብከ ፡ ሰይጣን ፡ ከመ ፡ ተሐሱ ፡ ለመንፈ
4 ስ ፡ ቅዱስ ፡ ወቀሠጥከ ፡ እምሤጠ ፡ ወይንከ ፡=፡ አኮሁ ፡ ለከ ፡ እምነበረ ፡ ሶቤሃ ፡
ነበረ ፡ ወሶበሂ ፡ ሤጥከ ፡ በፈቃድከ ፡ ሤጥከ ፡ ለምንት ፡ አንከ ፡ ሐለይከ ፡ በልብከ ፡ ትግበር ፡
5 ዘንተ ፡ ለእግዚአብሔርኬ ፡ ሐሰውከ ፡ ወአኮ ፡ ሰብአ ፡፡=፡ ወሰሚዖ ፡ ዘንተ ፡ ነገረ ፡ ሐ
6 ናንያ ፡ ተነጽሐ ፡ ወሞተ ፡፡ ወኮነ ፡ ዓቢይ ፡ ግርማ ፡፡ ወፈርሁ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ሰምዕዎ ፡=፡
7 ወተንሥኡ ፡ መሐዘት ፡ ኦር ፡ ወገነዝዎ ፡ ወአውፅእዎ ፡ ወቀበርዎ ፡፡=፡ ወእምዝ ፡ እም
ድኅረ ፡ ሠለስቱ ፡ ሰዓት ፡ መጽአት ፡ ብእሲቱ ፡ ወኢያእመረት ፡ ብእሲቱ ፡ ዘኮነ ፡ ምታ ፡ ወቦ
8 አት ፡፡=፡ ወይቤላ ፡ ጴጥሮስ ፡ ንግርኒ ፡ ብእሲቶ ፡ በመጠንዝ ፡ ሤጥክሙ ፡ ወይንክሙ ፡
ወትቤሎ ፡ እወ ፡ ከማሁ ፡፡=፡

Et magnâ virtute faciebant Apoſtoli teſtimonium reſurrectionis Domini noſtri Jeſu 33
Chriſti, & magna gratia eorum fuit apud omnes. Et nemo fuit ex illis egens: 34
qui habebant domum aut vineam, vendebant, & adduxerunt pretium ejus, Et po- 35
nebant ſub pedibus Apoſtolorum: & illi dividebant egentibus. Et fuit homo cujus 36
nomen fuit Joſeph, quem vocabant Barnabam, qui ex Apoſtolis erat, *(& in inter-*
pretatione ejus, vocant eum, Filium conſolationis,) Levites civitatis Cypri: Et ha- 37
buit agrum & vendidit eum, & pretium *poſuit ſub pedibus Apoſtolorum.*

CAP. V.

Et fuit vir, cujus nomen Ananias, & nomen uxoris ejus Saphira, & vendiderunt 1
illi vineam eorum: Et fraudaverunt partem pretii ejus ineuntes conſilium, ille *cum* 2
uxore ſua: & adtulerunt partem pretii ejus, & poſuerunt ſub pedibus Apoſtolorum.
Et dixit ei Petrus; Anania, quomodò implevit cor tuum Satanas, ut mentireris 3
Spiritui ſancto, & fraudâſti de pretio vineæ tuæ? Nónne tibi manſiſſet dum 4
manſiſſet, & quando vendidiſti, in voluntate tua & pretium tuum? quare igitur cogi-
tâſti in corde tuo facere hoc? Deo igitur mentitus es, & non hominibus. Et audiens hoc 5
convictus fuit Ananias, & proſtratus fuit, & obiit: & fuit magnus terror, & timue-
runt omnes qui audiviſſent eum. Et ſurrexerunt juvenes oneris, & involverunt 6
eum, & extulerunt eum, & ſepelierunt eum. Et tunc poſt tres horas venit uxor ejus: 7
& neſciebat uxor ejus quòd fuit maritus ejus, & intravit. Et dixit Petrus; Dic 8
mihi mulier, num tanti vendidiſtis vineam veſtram? & dixit ei, Etiam, ſic.

At Petrus *ait* ad eam; Quid *quòd* convenit vobis tentare Spiritum
9 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτήν, Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ Πνεῦμα
Domini? Ecce pedes eorum, qui sepelierunt virum tuum, ad ostium, & efferent te.
Κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου, (η) ἐπὶ τῇ θύρᾳ, καὶ ἐξοίσουσί σε.
Cecidit *autem* confestim ante pedes ejus, & expiravit. Intrantes
10 Ἔπεσε δὲ παραχρῆμα (θ) παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν. εἰσελθόντες
autem juvenes, invenerunt illam mortuam, & *efferentes* sepelierunt
δὲ οἱ νεανίσκοι, (ι) εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν
ad virum suum. Et factus est timor magnus in universa ecclesia, &
11 πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς. Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, (κ) καὶ
in omnes *audientes* hæc. Per autem manus Apostolorum fiebant
12 ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα. Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων (λ) ἐγίνετο
signa & prodigia in plebe multa. Et erant unanimiter omnes in
σημεῖα καὶ τέρατα (μ) ἐν τῷ λαῷ πολλά. καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν (ν) ἅπαντες ἐν
porticu Salomonis. *At* cæterorum nemo audebat *conjungi* illis: sed
13 τῇ στοᾷ Σολομῶντος. Τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς· ἀλλ'
magnificabat eos populus. Magis autem *apponebantur* *credentes*
14 ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός. Μᾶλλον δὲ προσετίθεντο (ξ) πιστεύοντες
Domino, *multitudines* virorúmque, ac mulierum: Ut *&* *secundùm* plateas
15 τῷ Κυρίῳ, πλήθη ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν· Ὥστε (ο) κατὰ τὰς πλατείας
efferre infirmos, & *ponere* in lectulis ac grabbatis, ut *venientis*
ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, καὶ τιθέναι ἐπὶ (π) κλινῶν καὶ κραβάτων, ἵνα ἐρχομένου
Petri, *etsi* umbra obumbraret quenquam illorum. *Conveniebat* autem & multitudo
16 Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν. Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος
eorum quæ *circà* civitatum *in* Hierusalem, afferentes ægros, & vexatos à
τῶν πέριξ πόλεων (ρ) εἰς Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ
spiritibus immundis: qui curabantur omnes. Exurgens autem princeps ϛ'
17 πνευμάτων ἀκαθάρτων· οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες. Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχ-
Sacerdotum, & omnes qui cum illo (*illa existens* hæresis Sadducæorum) repleti sunt
ιερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ (ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων) ἐπλήσθησαν

zelo: Et injecerunt manus *suas* in Apostolos, & posuerunt
ζήλου· Καὶ ἐπέβαλον τὰς (σ) χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο 18
eos in custodia publica. Angelus autem Domini per noctem *aperuit*
αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ. Ἄγγελος δὲ Κυρίου (τ) διὰ τῆς νυκτὸς ἤνοιξε 19
januas *custodiæ*: *educénsque* eos, dixit; Ite, & stantes
τὰς θύρας τῆς φυλακῆς· ἐξαγαγών τε αὐτούς, εἶπε, Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες 20
loquimini in templo plebi omnia verba vitæ hujus. *Audientes*
λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης. Ἀκούσαντες 21
autem intraverunt *sub* *diluculum* in templum, & docebant. Adveniens
δὲ εἰσῆλθον ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκον. Παραγενόμενος
autem princeps Sacerdotum, & qui cum eo, convocaverunt concilium, & *omnem*
δὲ ὁ ἀρχιερεύς, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, συνεκάλεσαν τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν
senatum filiorum Israël: Et miserunt ad carcerem, *adduci* *eos.*
τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀχθῆναι αὐτούς.
At *ministri* *accedentes* non *invenerunt eos* *in* *custodia*: reversi
Οἱ δὲ (υ) ὑπηρέται παραγενόμενοι οὐχ εὗρον αὐτοὺς ἐν τῇ φυλακῇ· ἀναστρέψαντες 22
autem nuntiaverunt, Dicentes; *Quòd* quidem carcerem invenimus clausum
δὲ ἀπήγγειλαν, Λέγοντες, Ὅτι (φ) τὸ μὲν δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλεισμένον 23
in omni securitate, & custodes *extrà* stantes ante januas: aperientes
ἐν πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς (χ) φύλακας ἔξω ἑστῶτας πρὸ τῶν θυρῶν· ἀνοίξαντες
autem, intùs neminem invenimus. Ut autē audierunt sermones hos, *&* *Sacerdos*
δέ, ἔσω οὐδένα εὕρομεν. Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους, (ψ) ὅ,τε ἱερεὺς 24
& *præfectus* templi, & principes Sacerdotū, ambigebant de illis, quidnam fieret
καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, διηπόρουν περὶ αὐτῶν, τί ἂν γένοιτο
hoc. Adveniens autem quidam nuntiavit eis, *dicens*; Quia ecce
τοῦτο. Παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν (ω) αὐτοῖς, λέγων, Ὅτι ἰδοὺ 25
viri quos posuistis in *custodia*, sunt in templo stantes, & docentes
οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες, καὶ διδάσκοντες
populum.
τὸν λαόν.

MS. A. (η) ἐπὶ ταῖς θύραις, (θ) πρὸς τοὺς (ι) εὗραν (κ) καὶ πάντας (λ) ἐγείνετο (μ) πολλὰ ἐν τῷ λαῷ. (ν) πάντες (ξ) οἱ πιστεύοντες (ο) καὶ εἰς τὰς (π) κλιναρίων καὶ κραβάτων, (ρ) Ἱερουσαλήμ, (σ) χεῖρας ἐπὶ (τ) διὰ νυκτὸς ἀνοίξας (υ) παραγενόμενοι ὑπηρέται (φ) τὸ δεσμωτήριον (χ) φύλακας ἑστῶτας ἐπὶ τῶν (ψ) ὅ,τε στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, (ω) αὐτοῖς, Ὅτι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ. ܡܛܠ ܕܐܫܬܘܝܬܘܢ ܠܡܢܣܝܘ ܠܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܗܐ ܪܓܠܝܗܘܢ 9
ܕܩܒܪܘܗܝ ܠܒܥܠܟܝ ܥܠ ܬܪܥܐ. ܘܗܢܘܢ ܢܦܩܘܢܟܝ. * ܘܡܚܕܐ ܢܦܠܬ ܩܕܡ 10
ܪܓܠܝܗܘܢ ܘܡܝܬܬ. ܘܥܠܘ ܥܠܝܡܐ ܗܢܘܢ ܘܐܫܟܚܘܗ ܕܡܝܬܐ. ܘܥܛܦܘܗ ܐܦܩܘܗ
ܘܩܒܪܘܗ ܠܘܬ ܓܢܒ ܒܥܠܗ. * ܘܗܘܬ ܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ ܒܟܠܗ ܥܕܬܐ. ܘܒܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ 11
ܕܫܡܥܘ.
* ܕܫܠܝܚܐ * ܝܐ
* ܘܗܘܝܢ ܗܘܝ ܒܐܝܕܝ ܫܠܝܚܐ. ܐܬܘܬܐ ܘܚܝܠܐ ܣܓܝܐܐ ܒܥܡܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܟܢܝܫܝܢ ܗܘܘ 12
ܐܟܚܕܐ ܒܐܣܛܘܐ ܕܫܠܝܡܘܢ. * ܘܡܢ ܐܢܫܐ ܐܚܪܢܐ. ܐܢܫ ܠܐ ܡܡܪܚ ܗܘܐ ܕܢܬܩܪܒ ܠܘܬܗܘܢ. ܐܠܐ 13
ܡܫܒܚ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܥܡܐ. * ܘܡܬܬܘܣܦܝܢ ܗܘܘ ܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܘ 14
ܒܡܪܝܐ. ܟܢܫܐ ܕܓܒܪܐ ܘܢܫܐ. * ܐܝܟܢܐ ܕܒܫܘܩܐ ܡܦܩܝܢ ܗܘܘ ܟܪܝܗܐ ܟܕ ܪܡܝܢ ܗܘܘ 15
ܒܥܪܣܬܐ. ܕܡܐ ܕܐܬܐ ܫܡܥܘܢ ܐܦܢ ܛܠܠܗ ܢܓܢ ܥܠܝܗܘܢ. * ܐܬܝܢ ܗܘܘ 16
ܣܓܝܐܐ ܠܘܬܗܘܢ. ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܕܚܕܪܝܗ̇ ܕܐܘܪܫܠܡ. ܟܕ ܡܝܬܝܢ ܗܘܘ
ܟܪܝܗܐ ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܚܝܕܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ. ܘܡܬܐܣܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ.
* ܘܐܬܡܠܝ ܚܣܡܐ ܪܒ ܟܗܢܐ ܘܟܠܗܘܢ ܕܥܡܗ. ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܡܢ ܝܘܠܦܢܐ 17
ܕܙܕܘܩܝܐ. * ܘܐܪܡܝܘ ܐܝܕܝܐ ܥܠ ܫܠܝܚܐ. ܘܐܚܕܘ ܐܢܘܢ ܘܐܣܪܘ ܐܢܘܢ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. * ܗܝܕܝܢ 18
ܒܠܠܝܐ ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ. ܦܬܚ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܘܐܦܩ ܐܢܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. * ܙܠܘ 19 20
ܩܘܡܘ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܡܠܠܘ ܠܥܡܐ ܟܠܗܘܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܕܚܝܐ. * ܘܢܦܩܘ ܒܥܕܢ ܨܦܪܐ. 21
ܘܥܠܘ ܠܗܝܟܠܐ ܘܡܠܦܝܢ ܗܘܘ. ܪܒ ܟܗܢܐ ܕܝܢ ܘܐܝܠܝܢ ܕܥܡܗ. ܩܪܘ ܠܒܢܝ ܟܢܘܫܬܗܘܢ
ܘܠܩܫܝܫܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. ܘܫܕܪܘ ܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܕܢܝܬܘܢ ܠܫܠܝܚܐ. * ܘܟܕ ܐܙܠܘ 22
ܐܝܠܝܢ ܕܐܫܬܕܪܘ ܡܢܗܘܢ. ܠܐ ܐܫܟܚܘ ܐܢܘܢ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. * ܘܗܦܟܘ ܐܬܘ 23
ܘܐܡܪܝܢ. ܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܐܫܟܚܢ ܕܚܕܝܪ ܒܙܗܝܪܘܬܐ. ܘܠܢܛܘܪܐ ܕܩܝܡܝܢ ܥܠ ܬܪܥܐ. ܘܦܬܚܢ
ܘܐܢܫ ܠܐ ܐܫܟܚܢ ܬܡܢ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܪܝܫ ܗܝܟܠܐ. 24
ܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܡܢܐ ܗܝ ܗܕܐ. * ܘܐܬܐ ܐܢܫ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܗܢܘܢ ܓܒܪܐ 25
ܕܐܢܬܘܢ ܚܒܫܬܘܢ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܗܐ ܩܝܡܝܢ ܒܗܝܟܠܐ ܘܡܠܦܝܢ ܠܥܡܐ.

Dixit ei Simon, Quoniam concordes fu- 9
istis ad tentandum Spiritum Domini, ecce
pedes eorum qui sepelierunt maritum tuum
sunt pro foribus, & ipsi efferent te. Et eo 10
ipso momento cecidit ad pedes eorum, &
mortua est. Et ingressi sunt juvenes illi, &
nacti sunt eam mortuam, & collectam detu-
lerunt, ac sepelierunt eam ad latus mariti
sui. Et extitit timor ingens in tota Eccle- 11
sia, & in omnibus qui *hæc* audierunt.

Apostolorum. 11.

Edebantur autem per manum Apostolorum 12
signa & virtutes multæ in populo, & erant
omnes congregati simul in porticu Salomo-
nis. Ex aliis autem nemo audebat ad eos ac- 13
cedere, sed magnificabat eos populus. Ma- 14
gisque accrescebant ii qui credebant in Do-
mino, cœtus virorum & mulierum. Adeò 15
ut in plateas efferrent ægrotos, conjectos
in grabatis, ut quum veniret Simon, vel
umbra ipsius operiret eos. Conveniebant 16
autem plurimi ad eos ex urbibus aliis adja-
centibus Jerosolymæ, qui adferebant ægros,
eósque in quibus essent spiritus immundi, &
sanabantur omnes. Proindè repletus est 17
invidiâ summus sacerdos, cunctíque qui
cum eo erant (quum essent ex doctrina
Sadducæorum:) Et injecerunt manus in 18
Apostolos, prehensósque obvinxerunt in
carcere. Tunc noctu angelus Domini re- 19
seravit fores carceris, & eduxit eos, ac di-
xit eis; Ite, state in templo, & loquimini 20
ad populum omnes hos sermones vitæ. Ex- 21
ierunt igitur tempore matutino, & introie-
runt templum, ac docebant. Princeps au-
tem sacerdotum, iique qui cum eo erant,
advocârunt socios suos & seniores Israel:
miserúntque in custodiam qui adducerent
Apostolos. Quúmque profecti essent ii qui 22
missi fuerant ab eis, non invenerunt eos in
carcere: reversi itaque venerunt, Dicen- 23
tes; Invenimus carcerem clausum cautè,
atque adeò custodes stantes pro foribus: &
aperuimus, at neminem invenimus illic.
Quúmque audîssent hos sermones principes 24
sacerdotum & præfecti templo, obstupe-
scebant super ipsis, & cogitabant quid hoc
esset. Adveniens autem quidam, nuntia- 25
vit eis; Viri illi quos vinxeratis in carce-
re, ecce stant in templo, & docent po-
pulum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወይቤላ : ጴጥሮስ : እፎ : እንከ : ኅበርክሙ : ታመክርዎ : ለመንፈስ : ቅዱስ : ናሁኬ :
እገሪሆሙ : ለእለ : ቀበርዎ : ለምትኪ : ኅበ : ኆኅት : ወይወስዱኪ : ኪያኪ፤::=፦
10 ወተነጽሐት : ሰቢሃ : ታኅተ : እገሪሁ : ወሞተት : ወቦኡ : መሐዘት : ጾር : ወረከብዋ :
11 በድና : ወወሰድዋ : ወቀበርዋ : ኅበ : ምታ::=፦ ወኮነ : ዐቢይ : ግር ጭ : ወፈርሁ : ኵ
ሉ : ቤተ : ክርስትያናት : እለ : ሰምዕዎ : ለዝንቱ:=፦
በሐዋርያት : ምንበብ:=፦
12 10 ወበእደዊሆሙ : ለሐዋርያት : ይከውን : ተአምረ : ወመንክረ : በውስተ : አሕዛብ:: ወ
ሀለው : ኅቡረ : በቤተ : መቅደስ : ውስተ : ሀዋረ : ሰሎሞን:=፦

Et dixit ei Petrus, Quomodo igitur communicâstis inter vos ut tentaretis Spiri- 9
tum sanctum? ecce igitur pedes eorum qui sepelierunt maritum tuum, ad ostium
sunt, & efferent teipsam. Et prostrata fuit statim sub pedibus ejus, & obiit: 10
& intrârunt juvenes oneris, & invenerunt corpus ejus, & extulerunt eam, &
sepeliverunt eam apud maritum suum. Et fuit magnus terror, & timuerunt 11
omnes ecclesiæ quæ audivissent hoc.

Pro Apostolis lectio.

Et per manus Apostolorum fiebant signa & miracula in populo, & fuerunt simul 12
in Domo sancta in porticu Solomonis.

Verſio VULGATA LATINA.

9 Petrus autem ad eam; Quid utique convenit vobis tentare Spiritum Domini? Ecce pedes eorum, qui ſepelierunt virum tuum; ad oſtium; & efferent te.
10 Confeſtim cecidit ante pedes ejus, & expiravit. Intrantes autem juvenes, in-
11 venerunt illam mortuam, & extulerunt, & ſepelierunt ad virum ſuum. Et factus eſt timor magnus in univerſa eccleſia, & in omnes qui audierunt hæc.
12 Per manus autem Apoſtolorum fiebant ſigna & prodigia multa in plebe. Et erant
13 unanimiter omnes in porticu Salomonis. Cæterorum autem nemo audebat ſe
14 conjungere illis: ſed magnificabat eos populus. Magìs autem augebatur creden-
15 tium in Domino multitudo virorum, ac mulierum, Ita ut in plateas ejicerent infirmos, & ponerent in lectulis ac grabatis, ut, veniente Petro, ſaltem umbra illius
16 obumbraret quenquam illorum, & liberarentur ab infirmitatibus ſuis. Concurrebat autem & multitudo vicinarum civitatum Jeruſalem, afferentes ægros, &
17 vexatos à ſpiritibus immundis: qui curabantur omnes. Exurgens autem princeps ſacerdotum, & omnes qui cum illo erant (quæ eſt hæreſis Sadducæorum) repleti ſunt zelo: Et injecerunt manus in Apoſtolos, & poſuerunt eos in cuſtodia pub- 18
lica. Angelus autem Domini per noctem aperiens januas carceris, & educens eos, 19
dixit; Ite, & ſtantes loquimini in templo plebi omnia verba vitæ hujus. Qui cùm 20
audîſſent, intraverunt diluculò in templum, & docebant. Adveniens autem prin- 21
ceps ſacerdotum, & qui cum eo erant, convocaverunt concilium, & omnes ſeniores filiorum Iſraël: & miſerunt ad carcerem ut adducerentur. Cùm autem ve- 22
niſſent miniſtri, & aperto carcere non inveniſſent illos, reverſi nuntiaverunt, Di- 23
centes; Carcerem quidem invenimus clauſum cum omni diligentia, & cuſtodes ſtantes ante januas: aperientes autem neminem intùs invenimus. Ut autem audie- 24
runt hos ſermones magiſtratus templi, & principes ſacerdotum, ambigebant de illis quidnam fieret. Adveniens autem quidam nuntiavit eis; Quia ecce viri, quos 25
poſuiſtis in carcerem, ſunt in templo ſtantes, & docentes populum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فقال لها بطرس * لم اتفقتما على اختبار روح الرب * ها ارجل الذين دفنوا رجلك على و
الباب * وسيخرجونك * وفي الحال سقطت عند رجليه وتوفت * ولما دخل الاحداث وجدوها 10
ميتة * فحملوها ودفنوها عند رجلها * وصار خوف عظيم على الجماعة كلها * وعلى جميع 11
الذين سمعوا هذه الخطوب * تم *

Ait illi Petrus, Quarè conſpirâſtis ad 9 tentandum Spiritum Domini? Ecce pedes eorum qui ſepelierunt virum tuum, ad januam, etiam te efferent. Et ſtatim 10 cecidit ad pedes ejus, & mortua eſt. Cùmque intrâſſent juvenes, invenerunt eam mortuam: quare ſublatam ſepelierunt prope maritum ejus. Invaſitque 11 terror maximus cœtum univerſum, omnéſque illos qui tales audierant ſermones. Hactenus.

* يوم الاحد الجديد *

Die dominicâ novâ, (i. in Albis.)

* وصارت بايدي الرسل جرايح وايات كثيرة في الشعب * وكانوا كلهم اجمعون في اصطوان 12
سليمان * واما باقيهم فلم يكن احد يجري ان يلاصقهم * بل كان الشعب يعظمهم * 13
* وكان الذين يومنون بالرب يزدادون * كثير رجال ونساء كثير * حتى انهم في السوارع 14 15
كانوا يجلبون المرضى * ويضعونهم على اسرة ونخاخات * لكيما اذا اجتاز بهم بطرس * ولو صار
ان يفي ظله على احدهم * وكان يجي معهم اكثر اهل المدن المحيطة بهم الى اورسليم * 16
جايبين بسقمى ومودين من الارواح النجسة * وكانوا يبرون كلهم اجمعون * تو * فنهض رييس 17
الكهنة وجميع الذين كانوا في شيعة وفرقة الزنادقة مملوين حسدا * فوضعوا ايديهم على 18
الرسل وحبسوهم في العامة * ففتح ملاك الله في الليل ابواب الحبس * واخرجهم منه وقال لهم * 19
* انطلقوا وقفوا في الهيكل * وكلموا الشعب اجمع باقوال هذه الحياة * تم * 20

Factique ſunt per manus Apoſtolorum 12 prodigia & ſigna multa in populo: & erant omnes pariter in porticu Salomonis. Cæterorum verò nemo audebat ſe 13 conjungere illis: ſed populus magnificabat eos. Et qui credebant in Dominum, 14 creſcebant, copia virorum, & mulieres permultæ: Adeò ut in plateis afferrent 15 ægrotos, ponerentque eos ſuper lectulos et grabbatos, ut dum tranſiret prope illos Petrus, ſaltem obumbraret umbra ejus aliquem ipſorum. Veniebant etiam cum 16 illis complures incolæ urbium eis adjacentium, Jeroſolymam, afferentes ægros & læſos à ſpiritibus immundis: & ſanabantur omnes pariter. Surrexerunt 17 autem princeps ſacerdotum, & omnes qui erant in ſecta & factione Saducæorum, pleni invidiâ, Poſuerûntque manus ſuas 18 ſuper Apoſtolos, & clauſerunt eos carcere publico. Aperuit autem angelus Dei 19 noctu januas carceris, & educens eos illinc, ait illis; Ite, & ſtate in tem- 20 plo, & loquimini cuncto populo ſermones hujus vitæ. Hactenus.

* السبت الثاني بعد الفصح *

Sabbatho ſecundo poſt Paſcha.

* فاذ سمعوا قوله دخلوا الهيكل قبل السحر وعلموا * فلما اقبل رييس الكهنة والذين معه 21
استدعوا الجمع وكل ذي شيخوخة من بني اسراييل * وانفذوا الى الحبس يحضروهم * فلما جاء 22
اليه الاعوان لم يجدوهم في الحبس * فعادوا اليهم فاخبروهم * قايلين * انا وجدنا الحبس مقفولا 23
بكل استيثاق * والحراس وقوفا امام الابواب * ففتحناه ولم نجد في باطنه احدا * فاذ سمع هذه 24
الاقوال الكاهن وامير الهيكل ورؤساء الكهنة * تحيروا في امرهم كيف صار هذا * فجاء واحد 25
فاخبرهم ان الرجال الذين وضعتموهم في الحبس هم في الهيكل واقفين يعلمون الشعب *

Qui cùm audiſſent ſermonem ejus, ad- 21 ierunt templum ante auroram, docuerùntque. Veniens autem princeps ſacerdotum & qui cum eo erant, convocârunt cœtum cunctoſque ſenes filiorum Iſrael, & miſerunt ad carcerem ut adducerent eos. Cùm ergò veniſſent ad 22 eum miniſtri, non repererunt eos in carcere: quarè reverſi ad eos, nuntiaverunt eis, Dicentes; Invenimus qui- 23 dem carcerem obſeratum omni cum ſecuritate, & cuſtodes ſtantes ante januas: aperientes autem eum, neminem intùs invenimus. Auditis hiſce ſer- 24 monibus ſacerdos, & præfectus templi, principéſque ſacerdotum, demirati ſunt negotium illorum, quinam factum eſſet hoc. Venit autem quidam, & ſigni- 25 ficavit eis, dicens; *Viri, quos poſuiſtis in carcerem, ſtant in templo docentes populum.*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 ወእምዝ፡ እንከ፡ አልቦ፡ ዘተሐበለ፡ ይሰሐጦሙ፡ አላ፡ አክበርዎሙ፡ ሕዝብ ፡ ወአዕበይዎ
14 ሙ፡፡=፡ ወብዙኃን፡ይትዌሰኩ፡እለ፡የአምኑ፡በእግዚእነ፡ወብዙኃ፡ዕደው፡ወአንስት፡፡=፡
15 ወያመጽኡ፡ድውያነ፡በዐራታት፡ወያነብርዎሙ፡ከመ፡ ይብጽሖሙ፡ ጽላሎቱ፡ ለጴጥሮስ፡ ሶ
16 በ፡የሐልፍ፡፡=፡ ወይመጽኡ፡ብዙኃን፡እምአህጉረ፡አድያም፡ዘኢየሩሳሌም፡ወያመጽኡ፡
17 ድውያነ፡ ወእለ፡ አጋንንት፡ አኀዝያን፡ ወየሐይዉ፡ኵሎሙ፡፡=፡ ወተንሥኡ፡ ሊቃነ፡ ካ
18 ህናት፡ወሕዝብ፡ሰዱቃውያን፡ ወቀንኡ፡ ዲቤሆሙ፡ ለሐዋርያት፡=፡ ወአኃዝዎሙ፡ ወአወ
19 ዐልዎሙ፡ ውስተ፡ ቤተ፡ሞቅሕ፡=፡ ወመልአከ፡እግዚአብሔር፡አርኀወ፡አናቅጸ፡ቤተ፡ሞ
20 ቅሕ፡በሌሊት፡ወአውፅአሙ፡ ወይቤሎሙ፡፡=፡ ሑሩ፡ቢአ፡ ምኵራበ፡ ወንግርዎሙ፡ ለሕ
ዝብ፡ዘንተ፡ነገረ፡ሕይወት፡፡=፡
21 ነፎ ወሰሚዖሙ ፡ ጊዜ ፡ በጽባሕ ፡ ወቦኡ ፡ ምኵራበ ፡ ወመሀርዎሙ ፡ ለሕዝ
ብ ፡ ዘንተ ፡ ነገረ ፡ ሕይወት ፡ ወመጽኡ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወእለ ፡ ምስሌሆ
ሙ ፡ ወአስተጋብኡ ፡ ዐውደ ፡ ወኵሎ ፡ ሊቃናተ ፡ ቤተ ፡ እስራኤል ፡ ወለአኩ ፡
22 ቤተ ፡ ሞቅሕ ፡ ያምጽእዎሙ፡=፡ ወበጺሖ ፡ ወዒሊሆሙ ፡ ወኀጥእዎሙ ፡ ወተሠው
23 ጡ ፡ ወነገርዎሙ፡፡=፡ ወይቤሉ ፡ ረከብነ ፡ ቤተ ፡ ሞቅሕ ፡ እኁዘ ፡ ወዝጉሐ ፡ ወቅቱረ
እንተ ፡ ኵላ ፡ ወሰገራተ ፡ የዐቅቡ ፡ አናቅጸ ፡ ወአርኀውነ ፡ አልቦ፡፡ ዘረከብነ ፡ በው
24 ስጥ፡፡=፡ ወሰሚዖሙ ፡ ዘንተ ፡ ነገረ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወመጋብተ ፡ ምኵራብ ፡ ኀ
25 ጥኡ ፡ ዘይገብሩ ፡ ወይብሉ ፡ ምንተ ፡ እንጋ ፡ ገብረ፡፡=፡ ወመጽአ ፡ አሐዱ ፡ ወይቤሎ
ሙ ፡ ነዮሙ ፡ እልኩ ፡ ዕደው ፡ እለ ፡ ሞቃሕክሙ ፡ ሀለዉ ፡ ምኵራብ ፡ ይቀውሙ ፡ ወይ
ሜህሩ ፡ ለሕዝብ፡፡==፡

Et tunc amplius nemo fuit qui auſus eſt coërcere eos: ſed honorârunt eos populi, & 13
magnificârunt eos. Et multi additi erant qui credebant in Domino noſtro, et multi viri 14
& mulieres. Et adducebant ægrotos in lectis, & collocabant eos, ita ut attingeret 15
eos umbra Petri quando tranſiret. Et veniebant multi à civitatibus circumjacen- 16
tibus Hieruſalem, & adducebant ægrotos, & qui vexati erant dæmonibus malis, & vivificabat omnes eos. Et ſurrexerunt principes ſacerdotum, & turba Sadu- 17
cæorum, & zelaverunt ſuper Apoſtolos. Et prehenderunt eos, & poſuerunt eos 18
domo vinculi. Et angelus Dei aperuit portam domûs vinculi in nocte, & eduxit 19
eos, & dixit iis; Ite, & intrate templum, & nuntiate populo hunc ſermonem 20
vitæ.

Et quum audiviſſent, manè ſurrexerunt in diluculò, & intrârunt templum, & do- 21
cuerunt populum hunc ſermonem vitæ: & venerunt principes ſacerdotum, & qui cum illis erant, et congregaverunt concilium eorum, & omnes principes domûs Iſraelis, & miſerunt ad domum vinculi, ut adducerent eos. Et venerunt miniſtri eo- 22
rum, et non potuerunt invenire illos: et reverſi ſunt, et nuntiaverunt iis, Et 23
dixerunt; Invenimus carcerem clauſum, et obſeratum, et munitum per totalitatem ejus, et cuſtodes cuſtodientes januas: et aperientes nemo fuit quem invenimus intùs. Et quum audiviſſent hunc ſermonem, principes ſacerdotum 24
& procuratores templi, neſciebant quid facerent: et dixerunt; Quid igitur eſt hoc? Et 25
advenit quidam, et dixit iis; Ecce illi viri quos incarcerâſtis, ſunt in templo ſtantes, et docentes populum.

Tunc *aliens præfectus* cum ministris, adduxit illos, *non cum* vi: (timebant
26 Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς σὺν τοῖς ὑπηρέταις, ἤγαγεν αὐτοὺς, οὐ μετὰ βίας· (ἐφοβοῦντο
enim populum, *ut* ne lapidarentur.) *Adducentes autem* illos, statuerunt in concilio.
27 γὰρ τὸν λαὸν, ἵνα μὴ λιθασθῶσιν.) Ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ.
Et interrogavit eos princeps Sacerdotum, Dicens; *Nónne denuntiatione denuntiavimus*
28 καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ ἀρχιερεὺς, (α) Λέγων, Οὐ παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν
vobis *non docere* in nomine isto? & ecce replêstis Hierusalem
ὑμῖν (β) μὴ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι (γ) τούτῳ; καὶ ἰδοὺ πεπληρώκατε τὴν Ἱερουσαλὴμ
doctrinâ vestrâ, & vultis *super*inducere super nos sanguinem hominis istius. Re-
29 τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου. Ἀπο-
spondens autem Petrus & Apostoli, dixerunt; Obedire oportet Deo magis
κριθεὶς δὲ (δ) ὁ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι (ε) εἶπον, Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον
quàm hominibus. Deus patrum nostrorum suscitavit Jesum, quem vos in-
30 ἢ ἀνθρώποις. (ζ) Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διε-
teremistis suspendentes in ligno. Hunc Deus principem & salvatorem exaltavit
31 χειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. Τοῦτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσε
dexterâ suâ, *dare* pœnitentiam Israëli, & remissionem peccatorum. Et nos
32 τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Καὶ (η) ἡμεῖς
sumus *ejus* testes verborum horum, & Spiritus *verò* sanctus, quem dedit
ἐσμὲν αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ (θ) Πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν
Deus obedientibus sibi. *Illi autem audientes, furebant*, & *consulebant*
33 ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ. Οἱ δὲ ἀκούσαντες διεπρίοντο, καὶ (ι) ἐβουλεύοντο
tollere illos. Surgens autem quidam in concilio Pharisæus, nomine Gama-
34 ἀνελεῖν αὐτούς. Ἀναστὰς δέ τις ἐν τῷ συνεδρίῳ Φαρισαῖος, ὀνόματι Γαμα-
liel, legisdoctor, *honoratus omni populo*, jussit foràs breve *quid*
λιήλ, νομοδιδάσκαλος, τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω (κ) βραχύ τι
apostolos fieri. Dixitque ad illos; Viri Israelitæ, attendite vobis*ipsis*
35 τοὺς ἀποστόλους ποιῆσαι. Εἶπέ τε πρὸς αὐτοὺς, Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς
super hominibus istis quid *estis futuri agere*. Ante enim hos dies extitit
36 ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τί μέλλετε πράσσειν. Πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη

Theudas, dicens esse aliquem *seipsum*: cui *adhæsit* numerus virorum circiter qua-
Θευδᾶς, λέγων εἶναί τινα (λ) ἑαυτὸν· ᾧ προσεκολλήθη ἀριθμὸς ἀνδρῶν ὡσεὶ τε-
dringentorũ: qui *sublatus est*: & omnes quicunq; *assensi sunt* ei, *dissoluti* sunt, & *facti sunt*
τρακοσίων· ὃς ἀνῃρέθη· καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ, διελύθησαν, καὶ ἐγένοντο
ad nihilum. Post hunc extitit Judas Galilæus, in diebus *descriptionis*, &
εἰς οὐδέν. Μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ
avertit populum *multum* post se: & ipse periit: & omnes quotquot 37
ἀπέστησε (μ) λαὸν ἱκανὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο· καὶ πάντες ὅσοι
assensi sunt ei, dispersi sunt. Et nunc dico vobis; *Absistite* ab ho-
ἐπείθοντο αὐτῷ, διεσκορπίσθησαν. Καὶ τανῦν λέγω ὑμῖν, Ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀν-
minibus istis, & sinite illos: quoniam si *sit* ex hominibus consilium hoc, aut 38
θρώπων τούτων, καὶ (ν) ἐάσατε αὐτούς· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ
opus hoc, dissolvetur. Si verò ex Deo est, non *potestis* dissolvere *id*:
τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται. Εἰ δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστιν, οὐ δύνασθε καταλῦσαι αὐτὸ, 39
ne fortè & Deo *pugnantes* inveniamini. Consenserunt autem illi. Et convocantes
μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε. Ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ. Καὶ προσκαλεσάμενοι 40
Apostolos, *cædentes* denuntiaverunt *non loqui* in nomine Jesu: &
τοὺς ἀποστόλους, δείραντες παρήγγειλαν μὴ (ξ) λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ· καὶ
dimiserunt eos. Illi quidem *igitur* ibant gaudentes à conspectu con-
(ο) ἀπέλυσαν αὐτούς. Οἱ μὲν οὖν ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συν-
cilii, quoniã pro nomine *ejus* digni habiti sunt *contumeliâ affici*. *Totúmque* 41
εδρίου, (π) ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κατηξιώθησαν ἀτιμασθῆναι. Πᾶσάν τε
diem in templo, & circa *domum* non cessabant docentes, & evangelizantes 42
ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ κατ' οἶκον οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι
Jesum Christum.
(ρ) Ἰησοῦν τὸν Χριστόν.

CAP. VI. ϛ'.

Ζ' In autẽ diebus illis, *multiplicantibus discipulis*, factum est murmur Græcorum
ἘΝ δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν 1
adversùs Hebræos, quòd despicerentur in ministerio quotidiano viduæ eorum.
πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν.

MS.A. (α) Λέγων, Παραγγελίᾳ (β) μὴ λαλεῖν ἐπὶ (γ) τούτῳ· καὶ ἰδοὺ ἐπληρώσατε (δ) Πέτρος (ε) εἶπαν, (ζ) Ὁ δὲ Θεὸς (η) ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν τῶν (θ) Πνεῦμα τὸ (ι) ἐβούλοντο (κ) βραχὺ τοὺς ἀνθρώπους ποιῆσαι. (λ) ἑαυτὸν μέγαν. ᾧ προσεκλίθη ἀνδρῶν ἀριθμὸς ὡς (μ) λαὸν ὀπίσω (ν) ἄφετε αὐτούς· (ξ) λαλεῖν αὐτοὺς ἐπὶ (ο) ἀπέλυσαν. Οἱ μὲν (π) ὅτι κατηξιώθησαν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος ἀτιμασθῆναι. (ρ) τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
[illegible]
29 [illegible]
30 [illegible]
31 [illegible]
[illegible]
32 [illegible]
33 [illegible]
34 [illegible]
[illegible]
35 [illegible]
36 [illegible]
[illegible]
37 [illegible]
[illegible]
38 [illegible]
[illegible]
39 [illegible]
40 [illegible]
41 [illegible]
42 [illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
[illegible]

Tunc abierunt præfecti cum ministris ut adducerent eos, non per vim: timebant enim ne lapidibus obrueret eos populus. 26 Et quum adduxissent eos, statuerunt eos coram tota synagoga: exorsus est autem summus sacerdos dicere eis; 27 Nónne præcipiendo præcepimus vobis ut neminem doceretis in nomine isto? Vos autem replevistis Jerusalem doctrinâ vestrâ, vultisque inducere super nos sanguinem viri istius. 28

Feriâ quartâ Candidatorum. 13.

Respondit Simon cum Apostolis, & ait illis; Deo oportet obedire potiùs quàm hominibus. 29 Deus Patrum nostrorum excitavit Jesum illum, quem vos trucidâstis quum suspendistis eum in ligno. 30 Hunc ipsum excitavit Deus principem & vivificatorem, & exaltavit eum dexterâ suâ, ut det pœnitentiam & remissionem peccatorum Israeli. 31 Et nos testes sumus horum sermonum, & Spiritus ille sanctitatis quem dedit Deus iis qui credunt in ipso. 32 Quumque audîssent hos sermones, exardescebant furore, & machinabantur eos interficere. 33 Surrexit autem unus ex Pharisæis, cui nomen erat Gamaliel, doctor Legis, & honoratus ab universo populo; jussitque ut abducerent Apostolos foràs brevi tempore. 34 Et ait illis, Viri filii Israel, attendite vobisipsis, & videte quid vos oporteat facere de his hominibus. 35 Siquidem ante hoc tempus surrexerat Thoda, & dixerat de seipso se esse quid eximii: & secuti sunt eum circiter quadringenti viri: ipse autem interfectus est, & qui fuerant eum secuti, dispersi sunt, & ad nihilum redacti. 36 Post eum verò surrexit Juda Galilæus quibus diebus describebantur homines ad pecuniam capitalem, & avertit populum multum post se: & ipse mortuus est, & omnes qui eum secuti fuerant, dispersi sunt. 37 Nunc autem dico vobis, Abstinete vos ab his hominibus, & omittite eos: quandoquidem si ex hominibus est hæc cogitatio & hoc opus, dissolventur & cessabunt. 38 Sin autem ex Deo est, non valebunt manus vestræ illud compescere, ne reperiamini contra Deum insurgere. 39 Proinde acquieverunt ei: & advocaverunt Apostolos, & flagellârunt eos; ac præceperunt eis ne loquerentur in nomine Jesu: eosque dimiserunt. 40 Et exierunt ab eorum conspectu gaudentes, quippe qui digni habiti essent pro Nomine ignominiam pati. 41 Neque cessabant quotidiè docere in templo, domíque, & evangelizare de Domino nostro Jesu Christo. 42

Feriâ sextâ quietis, & de Sanctis in genere. 14.

CAP. VI.

Porrò in diebus illis, quum multiplicati essent discipuli, murmurârunt Græci discipuli adversùs Hebræos, quòd despectui haberentur eorum viduæ in ministerio quotidiano. 1

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

26 ወእምዝ፡ሖረ፡መጋቤ፡ምኵራብ፡ምስለ፡ወዓሊሁ፡ወአምጽእዎሙ፡እንዘ፡ይዌውህዎሙ፡እስ
27 መ፡ይፈርህዎሙ፡ለሕዝብ፡ኢይወግርዎሙ፡፡ ወአምጽእዎሙ፡ወአቀምዎሙ፡ማእከለ፡
28 ዐውድ፡ወሐተትዎሙ፡ሊቃነ፡ካህናት፡፡ አኮኑ፡ከልአናክሙ፡ከመ፡ኢትምህሩ፡በስሙ፡
ለኢየሱስ፡ወኢለመኑሂ፡፡ ወናሁ፡መላእክሙዋ፡ለኢየሩሳሌም፡ትምህርትክሙ፡ወት
29 ፈቅዱ፡ታግብኡ፡ላዕሌነ፡ደሞ፡ለዝ፡ብእሲ፡፡ ወተሠጥውዎሙ፡ጴጥሮስ፡ወሐዋርያት፡
30 ወይቤልዎሙ፡ይኄይሰነ፡ናድሉ፡ለእግዚአብሔር፡እምነ፡አድልወ፡ለሰብእ፡፡ አምላ
31 ከ፡አበዊነ፡አንሥኦ፡ለኢየሱስ፡ዘአንትሙ፡ክሕድክምዎ፡ወሰቀልክምዎ፡ዲበ፡ዕፅ፡፡ ኪ
ያሁ፡ረሰዮ፡እግዚአብሔር፡መልአከ፡ሕይወት፡ወአልዐሎ፡በየማኑ፡፡ወወሀቦሙ፡ለእስራኤ
ል፡ንስሐ፡ከመ፡ይትኀደግ፡ሎሙ፡ኃጢአቶሙ፡ቦቱ፡፡

Et tunc ivit procurator templi cum ministris ejus, & adduxerunt eos, mites se gerentes erga eos: quia timebant populos, non lapidabant eos. 26 *Et adduxerunt eos, &* 27 *statuerunt eos medio concilii, & interrogârunt eos principes sacerdotum; Nonne* 28 *prohibuimus vos, ut non doceretis in nomine Jesu quenquam? & ecce implevistis Hierosolymam doctrinâ vestrâ, & vultis referre super nos sanguinem hujus hominis. Et responderunt iis Petrus, & Apostoli, & dixerunt iis; Oportet nos* 29 *placere Deo, potius quàm ut placeamus homini. Deus Patrum nostrorum suscitavit Jesum, quem vos negâstis, & suspendistis super ligno.* 30 *Ipsum constituit Deus principem vitæ, & exaltavit eum in dextra ejus, & dedit* 31 *Israeli pœnitentiam, ut remitterentur iis peccata eorum in illo.*

Verſio VULGATA LATINA.

26 Tunc abiit magiſtratus cum miniſtris, & adduxit illos ſine vi : timebant enim popu-
27 lum ne lapidarentur. Et cùm adduxiſſent illos, ſtatuerunt in concilio. Et interroga-
28 vit eos princeps ſacerdotum. Dicens ; Præcipiendo præcepimus vobis ne doceretis
in nomine iſto : & ecce replêſtis Jeruſalem doctrinâ veſtrâ : & vultis inducere ſuper
29 nos ſanguinem hominis iſtius. Reſpondens autem Petrus, & Apoſtoli, dixerunt ;
30 Obedire oportet Deo magìs, quàm hominibus. Deus patrum noſtrorum ſuſcitavit
31 Jeſum, quem vos interemiſtis, ſuſpendentes in ligno. Hunc principem & ſalvatorem
Deus exaltavit dexterâ ſuâ, ad dandam pœnitentiam Iſraëli, & remiſſionem peccato-
32 rum. Et nos ſumus teſtes horum verborum. & Spiritus ſanctus, quem dedit Deus
33 omnibus obedientibus ſibi. Hæc cùm audiſſent, diſſecabantur, & cogitabant inter-
34 ficere illos. Surgens autem quidam in concilio Phariſæus, nomine Gamaliel, legiſ-
35 doctor honorabilis univerſæ plebi, juſſit foràs ad breve homines fieri. Dixítq; ad il-
36 los ; Viri Iſraelitæ, attendite vobis ſuper hominibus iſtis quid acturi ſitis. Ante hos
enim dies extitit Theodas, dicens ſe eſſe aliquem, cui conſenſit numerus virorum cir-
citer quadringentorum : qui occiſus eſt : & omnes, qui credebant ei, diſſipati ſunt,
& redacti ad nihilum. Poſt hunc extitit Judas Galilæus in diebus profeſſionis, & 37
avertit populum poſt ſe, & ipſe periit : & omnes quotquot conſenſerunt ei, diſperſi
ſunt. Et nunc itaque dico vobis, diſcedite ab hominibus iſtis, & ſinite illos : quoni- 38
am ſi eſt ex hominibus conſilium hoc, aut opus, diſſolvetur : Si verò ex Deo eſt, non 39
poteritis diſſolvere illud, ne fortè & Deo repugnare inveniamini. Conſenſerunt au-
tem illi. Et convocantes Apoſtolos, cæſis denuntiaverunt ne omninò loquerentur 40
in nomine Jeſu, & dimiſerunt eos. Et illi quidem ibant gaudentes à conſpectu 41
concilii, quoniam digni habiti ſunt pro nomine Jeſu contumeliam pati.
Omni autem die non ceſſabant, in templo & circa domos docentes, & evangelizan- 42
tes Chriſtum Jeſum.

CAP. VI.

IN diebus autem illis, creſcente numero diſcipulorum, factum eſt murmur Græco- 1
rum adverſùs Hebræos, eò quòd deſpicerentur in miniſterio quotidiano viduæ eorũ.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 *ير* * حينئذ مضي الامير مع الاعوان فاحضروهم لا غصبا. لانهم خشيوا من
27 الشعب الا يرجموهم * فاذا احضروهم اقاموهم في الجمع * وسالهم رييس الكهنة قايلا.
28 * اما قد وصيناكم بوصية وكيدة الا تعلموا بهذا الاسم * وها انتم قد ملاتم اورسليم
29 من تعليمكم * مريدين ان تجلبوا علينا دم هذا الانسان * فاجابهم بطرس والرسل وقالوا.
30 اهل يجب ان يطاع الله اكثر او الناس * الاه ابايينا اقام يسوع الذي قتلتموه انتم.
31 اذ علقتموه على خشبة * هذا اعلاه الله رييسا ومخلصا بيمينه * مانحا به اسراييل توبة
32 وصفح الخطايا * ونحن هم شهود بهذه الاقوال * وروح القدس الذي منحه الله للذين
33 يطيعونه. *لم* * فلما سمعوا هذه استصعبوها عرارة * وايتمروا ان يقتلوهم.
34 *يح* * فنهض انسان فريسي من الجمع اسمه غامالييل معلم الناموس مكرم
35 عند الشعب * فامرهم ان يخرجوا الرسل خارج الجمع حينا يسيرا * ثم قال لهم * ايها الرجال
36 الاسراييليون تاملوا ذاتكم * ماذا تعتزمون ان تعملوا في امر هولاء الناس * لان قبل هذه
الايام قام ثوداس قايل عن نفسه انه انسان جليل * وانتمي اليه رجال عددهم اربعماية.
37 فقتل * وتشتت جميع الذين خضعوا له جميعا * وصاروا لا شي * وقام بعده يهوذا الجليلي في
38 ايام الاحصاء * واتبعه شعب كثير * فهلك هو * وجميع الذين خضعوا له تبددوا * فانا اقول لكم
الان ابتعدوا من هولاء الناس واتركوهم * فان هذا الراي والفعل ان كان من الناس فينتقض.
39 40 * وان كان من الله فما يمكنكم تنقضونه * ليلا توجدوا تحاربون الله وتقاومونه * فاذعنوا لرايه.
41 واستدعوا الرسل فضربوهم واوصوهم الا يتكلموا باسم يسوع * واطلقوهم * فانصرفوا من
42 تجاه المحفل مسرورين انهم استحقوا ان يهانوا من اجل اسم يسوع * ولم يفتروا طول النهار في
الهيكل وفي المنزل يعلمون ويبشرون بيسوع المسيح * قراءة الاحد الثاني بعد الفصح.
1 المعروف باحد حاملات الطيب * *يط* * الفصل السادس * * وفي تلك الايام لما تكاثروا
التلاميذ * صار تذمر من اليونانيين على اليهود * لان ارامِلهم يزدرى بهن في
الخدمة الصايرة كل يوم.

Tunc abiens præfectus cum miniſtris, 26
adduxerunt eos, non violenter, quia
extimuerunt populum, ne lapidaret
eos. Et cùm adduxiſſent illos, ſta- 27
tuerunt eos in concilio. Et interroga-
vit eos princeps ſacerdotum, dicens;
Nonne præcepimus vobis mandato præ- 28
ciſo ne doceretis hoc nomen? & tamen
ecce vos jam implêſtis Ieroſolymam
doctrinâ veſtrâ, volentes inducere ſu-
per nos ſanguinem hujus hominis. Re- 29
ſponderunt eis Petrus & Apoſtoli, atque
dixerunt; Utrum expedit, obedire Deo
potiùs, an hominibus? Deus patrum 30
noſtrorum ſuſcitavit Jeſum quem vos
occidiſtis, appendentes eum trabi: Hunc 31
exaltavit Deus principem & ſalvato-
rem dexterâ ſuâ, dans per eum Iſraeli
pœnitentiam & remiſſionem peccato-
rum. Et nos ſumus teſtes horum ſer- 32
monum, & Spiritus ſanctus quem dedit
Deus iis qui obediunt ipſi. Huc uſque.
Hæc cùm audiſſent, moleſto atque ama- 33
ro animo tulerunt, & conſultârunt ut
interficerent eos. Surrexit autem qui- 34
dam Phariſæus è concilio, cujus nomen
erat Gamaliel legis doctor, honorandus
univerſo populo, præcepitque eis ut edu-
cerent Apoſtolos extra concilium ad
breve tempus. Deindè dixit eis; O 35
viri Iſraelitæ, attendite vobiſipſis, quid
intendatis agere de negotio iſtorum ho-
minum. Ante hos enim dies ſurrexe- 36
rat Theodas, dicens de ſe, quòd eſſet vir
præclarus: & conſenſerunt ei viri nu-
mero quadringenti: demum occiſus eſt,
& omnes qui ſe ſubdiderant ei, peni-
tùs diſſipati ſunt & in nihilum redacti.
Poſt hunc ſurrexit Juda Galilæus in 37
diebus cenſûs: & ſectatus eſt eum po-
pulus multus: at periit ipſe, & omnes
qui ſeſe ſubjecerant ei, diſperſi ſunt.
Ego itaque dico vobis modò, Re- 38
cedite ab his hominibus, & ſinite
illos: quoniam conſilium iſtud atque
opus, ſi ex hominibus eſt, diſſolvetur:
Sin ex Deo eſt, non poteſtis illud diſſol- 39
vere: ne fortè reperiamini repugnare
Deo, eique reſiſtere. Igitur obtemperâ- 40
runt ejus conſilio, & convocantes Apo-
ſtolos, flagellârunt eos, & præceperunt
eis ne loquerentur in nomine Jeſu: tum
dimiſerunt eos. Illi verò abierunt à 41
conſpectu concilii gaudentes, quòd di-
gni habiti eſſent qui contempti fuiſſent
pro nomine Jeſu. Et non ceſſabant to- 42
tâ die in templo & domi docere & præ-
dicare Jeſum Chriſtum.

Lectio dominicæ ſecundæ poſt Paſcha, quæ communiter vocatur, Dominica *mulierum* ferentium aromata.

CAP. VI.

IN illis autem diebus, cùm multipli- 1
cati fuiſſent diſcipuli, factum eſt mur-
mur à Græcis adverſùs Judæos, eò
quòd eorum viduæ deſpicerentur in mi-
niſterio quod fiebat quotidiè.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

32 ወንሕነ፡ ስማዕቱ፡ ለዝ፡ ነገር፡ ወመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ዘወሀቦሙ፡ እግዚአብሔር፡ ለእለ፡ የአም
33 ኑ፡ ቦቱ፡፡=፡ ወሰሚዖሙ፡ ዘንተ፡ ተምዑ፡ ወሐቀዩ፡ ስነኒሆሙ፡ ወፈቀዱ፡ ይቅትልዎሙ፡፡=፡
34 ፲፬ ወተንሥአ፡ አሐዱ፡ እምውስተ፡ ዐውድ፡ እምሕብ፡ ፋሪሳውያን፡ ዘስሙ፡ ገማልያል፡
ወመምህረ፡ ኦሪት፡ ወክቡር፡ ውእቱ፡ በኀበ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡ ወአዘዘ፡ የአትትዎሙ፡ ሕቀ፡
35 እምኀበ፡ ዐውድ፡ ለሐዋርያት፡፡=፡ ወይቤሎሙ፡ አንትሙ፡ ሰብአ፡ እስራኤል፡ እር፡ ዑቁ፡ ር
36 እሳክሙ፡ በእንተ፡ እሉ፡ ሰብእ፡ ዘከመ፡ ትገብሩ፡፡=፡ ቀዲሙኒ፡ በእሉ፡ መዋዕል፡ ተን
ሥአ፡ ቴዎዳስ፡ ወአዕበየ፡ ርእሶ፡ ወተለውዎ፡ አርበዕቱ፡ ምእት፡ ሰብእ፡ ወጠፍአ፡ ውእቱ
37 ኒ፡ ወኵሎሙ፡ እለ፡ አምኑ፡ ቦቱ፡ ወኮኑ፡ ከመ፡ ዘኢተፈጥሩ፡፡=፡ ወእምድኅሬሁ፡ ተን
ሥአ፡ ይሁዳ፡ ዘገሊላ፡ በመዋዕለ፡ ጸሐፍት፡ ወተለውዎ፡ ብዙኃን፡ ሰብእ፡ ወሞተ፡ ውእቱ
38 ኒ፡ ወእለሂ፡ ተለውዎ፡ ተዘርዉ፡ ኵሎሙ፡፡=፡ ወይእዜኒ፡ እብለክሙ፡ ሕድግዎሙ፡
ለእሉ፡ ሰብእ፡ ወኢትስሐጥዎሙ፡ ለእመሂ፡ ዘእም፡ ሰብእ፡ ዝምክሮሙ፡ ወዝግብሮሙ፡
39 የሐልፍ፡ ዝኒ፡ ወይስዐር፡=፡ ወለእመሰ፡ ዘእምኀበ፡ እግዚአብሔርኑ፡ ውእቱ፡ ኢ
ትክሉ፡ አኅድጎቶሙ፡ ወከመዘ፡ ምስለ፡ እግዚአብሔር፡ ይትበአስ፡ ኢትኩኑ፡=፡
40 ወአሆ፡ ይቤልዎ፡ ወጸውዕዎሙ፡ ለሐዋርያት፡ ወቀሠፍዎሙ፡ ወገሠጽዎሙ፡ ኢይንግ
41 ሩ፡ እንከ፡ በስሙ፡ ለኢየሱስ፡ ወኀደግዎሙ፡፡=፡ ወወጽኡ፡ ሕቀ፡ እምቅድመ፡ ዐ
ውድ፡ እንዘ፡ ይትፌሥሑ፡ እስመ፡ ከፈሎሙ፡ ጽእለተ፡ ከመ፡ ያስተሐቅርዎሙ፡ በእን
42 ተ፡ ስሙ፡፡=፡ ወኵሎ፡ አሚረ፡ ይነብሩ፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ወኢሐደጉ፡ መሀሮ፡ ወን
ጊረ፡ በእንተ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡=፡

በእስጢፋኖስ፡ ወበሰቡዐ፡ ፋሲካ፡=፡

1 ፲፪ ወውእቱ፡ አሚረ፡ በዝኁ፡ ሕዝብ፡ ወተገወዙ፡ እለ፡ እምአይሁድ፡ ወእለ፡ እምአረ
ሚ፡ እስመ፡ ይሬእይዎን፡ ለመበለታቲሆን፡ እንዘ፡ ይፀመዳ፡ ኵሎ፡ አሚረ፡=፡

Et nos ſumus teſtes hujus ſermonis, & Spiritus ſanctus, quem dedit Deus iis qui 33
credunt in eo. Et audientes hoc indignati ſunt, & ſtriderunt dentibus ſuis, & vo-
luerunt trucidare eos. Et ſurrexit quidam in concilio ex Phariſæis, cujus nomen 34
Gamaliel, & doctor legis, & honorabilis fuit apud totum populum, & juſſit ut ab-
ducerent paululùm à concilio Apoſtolos. Et dixit iis; Vos viri Iſraelis, etiam at- 35
tendite vobis ipſis, ſuper hiſce hominibus, quomodò acturi ſitis. Anteà in hiſce 36
diebus exortus eſt Theudas, & magnificavit ſeipſum, & adhæſerunt ei quadrin-
geni homines: & periit ipſe, & omnes qui crediderunt in eo, & facti ſunt ſicut
illi qui non fuerunt creati. Et poſteà ſurrexit Judas Galilææ in tempore deſcriptio- 37
nis: & adhæſerunt ei multi homines: & obiit ipſe etiam, & omnes qui adhæſe-
runt ei, diſperſi ſunt omnes illi. Et nunc etiam dico vobis, Sinite hos homines & 38
ne lædatis eos: ſi quod ex hominibus eſt hoc conſilium eorum, & hoc opus eorum,
tranſibit hoc & peribit. Et ſi quod à Deo eſt, non poteſtis diſſolvere eos: & ſicut 39
ille qui cum Deo pugnat, non eritis. Et agèdum, dixerunt ei: & vocârunt Apoſto- 40
los, & flagellârunt eos, & comminati ſunt eos, ne loquerentur ampliùs in
nomine Jeſu, & dimiſerunt eos. Et exierunt paululùm à conſpectu concilii 41
gaudentes, quia portio eorum contumelia erat, ut deſpicatui eſſent propter no-
men ejus. Et quotidiè ſedebant in templo, & non ceſſârunt docere, & loqui 42
de Jeſu Chriſto.

CAP. VI.

In *feſto* Stephani : & ſeptimâ paſchatis.

ET iſto die multiplicati ſunt populi, & murmurati ſunt Judæi, & Gentiles, quia 1
videbant viduas eorum occupatas quotidiè.

Advocantes autem duodecim multitudinem discipulorum, dixerunt; Non *placi-*
2 Προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, (α) εἶπον, Οὐκ ἀρε-
tum est nos *derelinquentes sermonem* Dei, ministrare mensis. Considerate
3 στόν ἐστιν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις. Ἐπισκέψασθε
ergò, fratres, viros ex vobis *testimonio probatos* septem, plenos Spiritu sancto, & sapientiâ,
(β) οὖν, ἀδελφοὶ, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτὰ, πλήρεις Πνεύματος ἁγίου καὶ σοφίας,
quos constituamus super *usu* hoc. Nos verò orationi, & ministerio verbi
4 οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης. Ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου
perdurabimus. Et placuit sermo coram omni multitudine: Et elegerunt
5 προσκαρτερήσομεν. Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο
Stephanum, virum plenum fide & Spiritu sancto, & Philippum, & Prochorum, &
Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ Πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον, καὶ
Nicanorem, & Timonem, & Parmenam, & Nicolaum advenam Antiochenum. *Quos* statuerũt
6 Νικάνορα, καὶ Τίμωνα, καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα. Οὓς ἔστησαν
coram Apostolis: & *precati* imposuerunt eis manus. Et verbum
7 ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας. Καὶ ὁ λόγος
Dei crescebat, & multiplicabatur numerus discipulorum in Hierusalem valdè: multá*que*
τοῦ Θεοῦ ηὔξανε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα· πολύς τε
turba Sacerdotum obediebat fidei. Stephanus autem plenus *fide* & fortitu-
8 ὄχλος τῶν ἱερέων (γ) ὑπήκουον τῇ πίστει. Στέφανος δὲ πλήρης (δ) πίστεως καὶ δυνά- Η'
dine, faciebat prodigia & signa magna in populo. Surrexerunt autem quidam *eorum qui*
9 μεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ. Ἀνέστησαν δέ τινες τῶν
de synagoga *dictis* Libertinorum, & Cyrenensium, & Alexandrinorum, &
ἐκ τῆς συναγωγῆς (ε) τῆς λεγομένης Λιβερτίνων, καὶ (ζ) Κυρηναίων, καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ
eorum qui à Cilicia, & Asia, *simul altercantes* Stephano: Et non poterant resi-
10 τῶν ἀπὸ (η) Κιλικίας καὶ Ἀσίας, συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ. Καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντι-
stere sapientiæ, & Spiritui, *quo* loquebatur. Tunc summiserunt viros, *dicentes*; *Quòd*
11 στῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ Πνεύματι ᾧ ἐλάλει. Τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας, Ὅτι

audivimus eum dicentem verba *blasphema* in Moysen & Deum. Commove-
Ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς (θ) Μωσῆν καὶ τὸν Θεόν. Συνεκίνη-
rúnt*que* plebem, & seniores, & Scribas: & *instantes corripuerunt* eum, 12
σάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς· καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν,
& adduxerunt in concilium: Statuerúnt*que* testes falsos, *dicentes*; Homo
καὶ (ι) ἤγαγον εἰς τὸ συνέδριον· Ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς, λέγοντας, Ὁ ἄνθρωπος 13
iste non cessat verba *blasphema loquens* adversùs locum sanctum hunc, & Legem.
οὗτος οὐ παύεται (κ) ῥήματα βλάσφημα λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ (λ) ἁγίου τούτου καὶ τοῦ νόμου.
Audivimus enim eum dicentem; Quoniam Jesus Nazarenus hic *dissolvet* locum istum,
Ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος, Ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον,
& mutabit *mores quos* tradidit nobis Moyses. Et *attendentes in* eum o- 14
καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν (μ) Μωυσῆς. Καὶ ἀτενίσαντες εἰς αὐτὸν (ν) ἅ-
mnes *sedentes* in concilio, viderunt faciem ejus tanquam faciem 15
παντες οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, (ξ) εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον
angeli.
ἀγγέλου.

CAP. VII. ζ'.

Dixit autem princeps Sacerdotum; Si hæc ita habent? *Is verò ait*; Viri fratres,
1 Εἶπε δὲ ὁ ἀρχιερεὺς, (α) Εἰ ἄρα ταῦτα οὕτως ἔχει; Ὁ δὲ ἔφη, Ἄνδρες ἀδελφοὶ
& patres, audite. Deus gloriæ apparuit patri nostro Abrahæ *existenti* in Me- 2
Η' καὶ πατέρες, ἀκούσατε. Ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Με-
sopotamia, priùs quàm *habitare eum* in *Charran*: Et dixit ad illum; Exi de
σοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρράν· Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Ἔξελθε ἐκ
terra tua, & de cognatione tua, & veni in terram quam tibi monstravero. Tunc *exiens* 3
τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ δεῦρο εἰς (β) γῆν ἣν ἄν σοι δείξω. Τότε ἐξελθὼν 4
de terra Chaldæorum, habitavit in *Charran*. Et indè, post *mori patrem*
ἐκ γῆς Χαλδαίων, κατῴκησεν ἐν Χαρράν. κἀκεῖθεν, (γ) μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα
ejus, transtulit illum in terram istam in *quam* vos nunc habitatis.
αὐτοῦ, μετῴκισεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε.

Κεφ. ϛ'. MS.A. (α) εἶπαν, (β) δὴ ἄνδρας (γ) ὑπήκουεν (δ) χάριτος καὶ δυνάμεως (ε) τῶν λεγομένων (ζ) Κηρυναίων, (η) Κηλικίας, Συζητοῦντες (θ) Μωϋσῆν (ι) ἤγαγον αὐτὸν εἰς (κ) ῥήματα λαλῶν (λ) ἁγίου καὶ (μ) Μωσῆς. (ν) πάντες (ξ) εἶδαν Κεφ. ζ'. MS.A. (α) Εἰ ταῦτα (β) τὴν γῆν (γ) μετὰ ἀποθανεῖν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 * ܩܪܘ ܕܝܢ ܬܪܥܣܪ ܫܠܝܚܐ ܠܟܠܗ ܟܢܫܐ ܕܬܠܡܝܕܐ ܘܐܡܪܘ ܠܗܘܢ. ܠܐ ܫܦܝܪ ܕܢܫܒܘܩ
3 ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܢܫܡܫ ܦܬܘܪܐ. * ܒܥܘ ܗܟܝܠ ܐܚܝ. ܘܓܒܘ ܫܒܥܐ ܓܒܪܝܢ ܡܢܟܘܢ.
ܕܣܗܕܐ ܥܠܝܗܘܢ ܣܗܕܘܬܐ. ܘܡܠܝܢ ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ ܘܚܟܡܬܐ. ܘܢܩܝܡ ܐܢܘܢ ܥܠ ܗܕܐ
4 5 ܨܒܘܬܐ. * ܘܚܢܢ ܢܗܘܐ ܐܡܝܢܝܢ ܒܨܠܘܬܐ ܘܒܬܫܡܫܬܐ ܕܡܠܬܐ. * ܘܫܦܪܬ ܗܕܐ ܡܠܬܐ
ܩܕܡ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܓܒܘ ܠܐܣܛܦܢܘܣ. ܓܒܪܐ ܕܡܠܐ ܗܘܐ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.
ܘܠܦܝܠܝܦܘܣ ܘܠܦܪܘܟܪܘܣ. ܘܠܢܝܩܢܘܪ ܘܠܛܝܡܘܢ. ܘܠܦܪܡܝܢܐ. ܘܠܢܝܩܠܐܘܣ
6 ܓܝܘܪܐ ܐܢܛܝܘܟܝܐ. * ܗܠܝܢ ܩܡܘ ܩܕܡ ܫܠܝܚܐ. ܘܟܕ ܨܠܝܘ ܣܡܘ ܥܠܝܗܘܢ ܐܝܕܐ.
7 * ܘܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܪܒܝܐ ܗܘܬ. ܘܣܓܝ ܗܘܐ ܡܢܝܢܐ ܕܬܠܡܝܕܐ ܒܐܘܪܫܠܡ ܛܒ. ܘܥܡܐ
8 ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܡܫܬܡܥ ܗܘܐ ܠܗܝܡܢܘܬܐ. * ܐܣܛܦܢܘܣ ܕܝܢ. ܡܠܐ ܗܘܐ ܛܝܒܘܬܐ
9 ܘܚܝܠܐ. ܘܥܒܕ ܗܘܐ ܐܬܘܬܐ ܘܬܕܡܪܬܐ ܒܥܡܐ. * ܘܩܡܘ ܗܘܘ ܐܢܫܐ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ
ܕܠܝܒܪܛܝܢܘ. ܘܩܘܪܝܢܝܐ ܘܐܠܟܣܢܕܪܝܐ. ܘܕܡܢ ܩܝܠܝܩܝܐ ܘܡܢ ܐܣܝܐ. ܘܕܪܫܝܢ ܗܘܘ ܥܡ
10 ܐܣܛܦܢܘܣ. * ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܠܡܩܡ ܠܘܩܒܠ ܚܟܡܬܐ ܘܪܘܚܐ ܕܡܡܠܠ ܗܘܐ
11 ܒܗ. * ܗܝܕܝܢ ܫܕܪܘ ܓܒܪܐ ܘܐܠܦܘ ܐܢܘܢ ܕܢܐܡܪܘܢ. ܕܫܡܥܢܝܗܝ ܕܐܡܪ ܡܠܝܢ
12 ܕܓܘܕܦܐ ܥܠ ܡܘܫܐ ܘܥܠ ܐܠܗܐ. * ܘܐܙܝܥܘ ܠܥܡܐ ܘܠܩܫܝܫܐ ܘܠܣܦܪܐ. ܘܐܬܘ ܘܩܡܘ
ܥܠܘܗܝ ܘܚܛܦܘܗܝ ܐܝܬܝܘܗܝ ܠܡܨܥܬ ܟܢܘܫܬܐ. * ܕܝܘܡ ܚܡܫܐ ܕܫܡܘܥܐ * ܡܢ *
13 * ܘܐܩܝܡܘ ܣܗܕܐ ܕܓܠܐ ܕܐܡܪܝܢ. ܗܢܐ ܓܒܪܐ ܠܐ ܫܠܐ ܡܡܠܠܘ ܡܠܐ ܠܘܩܒܠ ܢܡܘܣܐ.
14 ܘܥܠ ܐܬܪܐ ܗܢܐ ܩܕܝܫܐ. * ܫܡܥܢ ܓܝܪ ܠܗ ܕܐܡܪ. ܕܝܫܘܥ ܗܢܐ ܢܨܪܝܐ. ܗܘ ܢܣܬܪܝܘܗܝ
15 ܠܐܬܪܐ ܗܢܐ. ܘܢܫܚܠܦ ܥܝܕܐ ܕܐܫܠܡ ܠܟܘܢ ܡܘܫܐ. * ܘܚܪܘ ܒܗ ܟܠܗܘܢ ܗܢܘܢ ܕܝܬܒܝܢ
ܗܘܘ ܒܟܢܘܫܬܐ. ܘܚܙܘ ܦܪܨܘܦܗ ܐܝܟ ܦܪܨܘܦܐ ܕܡܠܐܟܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܙ *

1 2 * ܘܫܐܠܗ ܪܒ ܟܗܢܐ ܕܐܢ ܗܠܝܢ ܗܟܢܐ ܐܝܢܝܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܓܒܪܐ ܐܚܝܢ ܘܐܒܗܝܢ.
ܫܡܥܘ. ܐܠܗܐ ܕܫܘܒܚܐ ܐܬܚܙܝ ܠܐܒܘܢ ܐܒܪܗܡ ܟܕ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܒܝܬ ܢܗܪܝܢ. ܥܕܠܐ
3 ܢܐܬܐ ܢܥܡܪ ܒܚܪܢ. * ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ. ܦܘܩ ܡܢ ܐܪܥܟ ܘܡܢ ܒܝܬ ܒܢܝ ܛܘܗܡܟ. ܘܬܐ
4 ܠܐܪܥܐ ܐܝܕܐ ܕܐܚܘܝܟ. * ܗܝܕܝܢ ܢܦܩ ܐܒܪܗܡ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܟܠܕܝܐ. ܘܐܬܐ ܥܡܪ ܒܚܪܢ. ܘܡܢ
ܬܡܢ ܡܢ ܒܬܪ ܕܡܝܬ ܐܒܘܗܝ. ܫܢܝܗ ܐܠܗܐ ܠܐܪܥܐ ܗܕܐ. ܕܒܗ ܐܢܬܘܢ ܥܡܪܝܢ ܝܘܡܢܐ.

Advocârunt igitur duodecim Apostoli omnē 2
cœtum discipulorum, & dixerunt eis; Non
decet ut relinquamus sermonem Dei, & mi-
nistremus mensis. Exquirite ergò, fratres mei, 3
& seligite septem viros ex vobis, de quibus
extet testimonium, plenósq; Spiritu Domini
& sapientiâ, & constituemus eos super hoc
opus: Nos autem perseverabimus in orati- 4
one, & in administratione sermonis. Et pla- 5
cuit hic sermo coram universo populo: pro-
indè elegerunt Stephanum virum plenum fi-
de & Spiritu sanctitatis, & Philippum, &
Prochorum, & Nicanorem, & Timonem, &
Parmenam, & Nicolaum proselytum Antio-
chenum: Quos statuerunt in conspectu Apo- 6
stolorum: quúmq, precati fuissent, imposue-
runt eis manum. Itaq; sermo Dei crescebat, 7
& multiplicabatur valdè numerus discipulo-
rum in Jerusalem: & populus multus ex Ju-
dæis auscultabat fidei. Stephanus autem ple- 8
nus erat gratiâ & virtute, edebátq; signa &
miracula in populo. Surrexerunt autem qui- 9
dam è synagoga quæ dicitur Libertinorum,
Cyrenæorum, & Alexandrinorum, nec non
eorum qui sunt ex Cilicia, & Asia, & disce-
ptabant cum Stephano. Nec poterant resi- 10
stere sapientiæ & Spiritui qui loquebatur per
eum Tunc miserunt quosdam, & docuerunt 11
eos ut dicerent, Nos audivimus eum dicentem
verba blasphemiæ in Moysen, & in Deum.
Concitârúntq; plebem, & seniores, & Scri- 12
bas: proindè venerunt & insurrexerunt in
eum, correptúmque adduxerunt in medium
synagogæ.

Feriâ V. Candidatorum. 15.

Et statuerunt testes falsos qui dicerent; Iste 13
homo non cessat loqui verba contra Legem,
& contra locum hunc sacrosanctùm. Nos 14
enim audivimus eum dicentem, Jesum istum
Nazarenum destructurum hunc locum, & mu-
taturum ritus quos tradidit vobis Moyses.
Itaque intuiti sunt eum cuncti illi qui sede- 15
bant in synagoga, & conspicati sunt vultum
ejus quasi vultum angeli.

CAP. VII.

Et interrogavit eum summus sacerdos, 1
num hæc ita se haberent. Ipse verò ait; 2
Viri fratres & patres nostri, audite; Deus
gloriæ apparuit patri nostro Abraham, quum
esset inter fluvios, (*in Mesopotamia,*) prius-
quàm venisset habitatum in Haran: Et di- 3
xerat ei; Exi de terra tua, & ex filiis cogna-
tionis tuæ, & veni in terram quam common-
stravero tibi. Tunc igitur exiit Abraham è 4
terra Chaldæorum, venítque habitatum in
Haran. Et illinc quum obiisset pater ejus,
transtulit eum Deus in terram hanc, quam
vos habitatis hodié.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 ወጸውዕዎሙ ፡ ዐሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ ለኵሉ ፡ ሕዝብ ፡ ወይቤልዎሙ ፡ ኢይረትዕ ፡ ን
3 ኅድግ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወንጸመድ ፡ ማእደ ፡፡ ኅረዩ ፡ እምውስቴትክሙ ፡
ሰብዐቱ ፡ ዕደወ ፡ እለ ፡ ምሉኣነ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ወጥበብ ፡ እለ ፡ ንስይም ፡ ደበ ፡ ዝ
4 ግብር ፡፡ ወንሕነሰ ፡ ንፀመድ ፡ ጸሎተ ፡ ወመልእክተ ፡ ቃሉ ፡፡ ወሐብሩ ፡ ኵሉ ፡
5 ሕዝብ ፡ ወሠናየ ፡ ኮነ ፡ ዝነገር ፡ በቅድሜሆሙ ፡ ወኅረዩ ፡ እስጢፋኖስሃ ፡ ብእሴ ፡ ዘም
ሉእ ፡ ሃይማኖት ፡ ወመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ወፊልጶስሃ ፡ ወጵሮኮሮን ፡ ወኒቃኖራ ፡ ወጢሞና ፡ ወ
6 ጰርሜና ፡፡ ወኒቆላዎን ፡ ፈለሲ ፡ ዘሀገረ ፡ አንጾኪያ ፡፡ ወአቀምዎሙ ፡ ቅድመ ፡ ሐ
ዋርያት ፡ ወጸለዩ ፡ ወወደዩ ፡ እደዊሆሙ ፡ ላዕሌሆሙ ፡፡

Et vocârunt duodecim omnes populos, & dixerunt iis; Non æquum est derelinquere 2
verbum Dei, & ministrare mensis. Eligite ex vobis septem viros plenos Spiritu 3
sancto, & sapientiâ, quos constituamus super hoc opus. Et nos occupati erimus 4
in oratione, & ministerio verbi ejus. Et consenserunt omnes populi, & bonus fuit hic 5
sermo in conspectu eorum, & elegerunt Stephanum virum plenum fide & Spiritu
sancto, & Philippum, & Prochorum, & Nicanorem, & Timonem, & Parme-
nam, & Nicolaum proselytum civitatis Antiochiæ. Et statuerunt eos in con- 6
spectu Apostolorum, & oraverunt, & posuerunt manus suas super eos.

Verſio VULGATA LATINA.

2 Convocantes autem duodecim multitudinem diſcipulorum, dixerunt; Non eſt
3 æquum nos derelinquere verbum Dei, & miniſtrare menſis. Conſiderate ergò, fratres, viros ex vobis boni teſtimonii ſeptem, plenos Spiritu ſancto, & ſapi-
4 entiâ, quos conſtituamus ſuper hoc opus. Nos verò orationi, & miniſterio
5 verbi inſtantes erimus. Et placuit ſermo coram omni multitudine. Et elegerunt Stephanum, virum plenum fide & Spiritu ſancto, & Philippum, & Prochorum, & Nicanorem, & Timonem, & Parmenam, & Nicolaum advenam An-
6 tiochenum. Hos ſtatuerunt ante conſpectum Apoſtolorum: & orantes impoſu-
7 erunt eis manus. Et verbum Domini creſcebat, & multiplicabatur numerus diſcipulorum in Jeruſalem valdé: multa etiam turba ſacerdotum obediebat fidei.
8 Stephanus autem plenus gratiâ & fortitudine, faciebat prodigia & ſigna magna
9 in populo. Surrexerunt autem quidam de ſynagoga, quæ appellatur Libertinorum, & Cyrenenſium, & Alexandrinorum, & eorum qui erant à Cilicia, & Aſia,
10 diſputantes cum Stephano: Et non poterant reſiſtere ſapientiæ, & Spiritui, qui
11 loquebatur. Tunc ſummiſerunt viros, qui dicerent ſe audiviſſe eum dicentem verba blaſphemiæ in Moyſen, & in Deum. Commoverunt itaque plebem, & ſe- 12
niores, & Scribas: & concurrentes rapuerunt eum, & adduxerunt in concilium,
Et ſtatuerunt falſos teſtes, qui dicerent; Homo iſte non ceſſat loqui verba adver- 13
ſùs locum ſanctum, & legem. Audivimus enim eum dicentem; Quoniam Jeſus 14
Nazarenus hic, deſtruet locum iſtum, & mutabit traditiones, quas tradidit nobis
Moyſes. Et intuentes eum omnes, qui ſedebant in concilio, viderunt faciem ejus 15
tanquam faciem Angeli.

CAP. VII.

Dixit autem princeps ſacerdotum; Si hæc ita ſe habent? Qui ait; viri fra- 1
tres, & patres, audite; Deus gloriæ apparuit patri noſtro Abrahæ cùm eſſet in 2
Meſopotamia, priùs quàm moraretur in Charan, Et dixit ad illum; Exi de 3
terra tua, & de cognatione tua, & veni in terram, quam monſtravero tibi,
Tunc exiit de terra Chaldæorum, & habitavit in Charan. Et indè, poſtquàm 4
mortuus eſt pater ejus, tranſtulit illum in terram iſtam, in qua nunc vos habitatis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فاستدعي الاثني عشر جماعة التلاميذ وقالوا لهم. ليس هذا مما يرضينا ان نهمل كلام الله 2
ونخدم الموايد * فانتخبوا منكم ايها الاخوة رجالا مشهودا لهم بالفضل سبعة * مملوين 3
من روح القدس والحكمة. فنقيمهم على هذه الحاجة * ونثابت نحن الصلاة وخدمة الكرازة. 4
* فصار القول مرضيا امام الجماعة كلها. واختاروا اصطفان رجلا مملوا من الامانة ومن روح 5
القدس. وفيلبس * وبروخورس * ونيكانور * وطيمن * وبرماناس * ونيقولا الانطاكي المستجير.
* واقاموهم امام الرسل. واذ صلوا وضعوا عليهم ايديهم * ونمي قول الله. وتكاثر عدد التلاميذ 6 7
باورشليم جدا. وجمع كثير من الكهنة طاعوا الامانة. تم * قراءة يوم الاثنين من
الجمعة التالية بعد الفصح. ك * واصطفان اذ كان مملوا من الامانة والقوة. عمل في 8
الشعب ايات وعجايب عظيمة * فنهض قوم من الجمع الملقب بالقرنثيين والكرانيين 9
والاسكندرانيين. ومن الثغر واسيا. يجادلون اصطفان * ولم يمكنهم يقاوموا الحكمة والروح 10
الذي ينطق فيه * فتولبوا حينئذ رجالا يقولون. انا سمعناه متكلما اقوالا ذوات افتراء في 11
موسي وفي الله * وسيروا معهم الشعب والشيوخ والكتاب. ونهضوا فاختلسوه وجاوؤا به الي 12
المجمع * واقاموا عليه شهودا كذبة قايلين. هذا الانسان ما يفتر ناطقا اقوالا ذوات افتراء 13
على هذا الموضع المقدس وعلي الشريعة * لاننا سمعناه قايلا ان يسوع الناصري ذاك ينقض 14
هذا الموضع ويبدل الفرايض التي اعطاناها موسي * فتفرس فيه جماعة الشعب الجالسين 15
في المجمع. فابصروا وجهه كوجه ملاك.

. الفصل السابع .

* فقال رييس الكهنة. اتري هذه الاقوال 1
على ما يصفون * فقال. ايها الرجال الاخوة والاباء اسمعوا. الاه المجد ظهر لابينا ابرهيم حيث 2
كان في الجزيرة قبل ان يسكن حران * فقال له. اخرج من ارضك ومن ذوي جنسك. وهلم 3
الي الارض التي اريكها * حينئذ خرج من ارض الكلدانيين وسكن حران * ومن هناك 4
بعد وفاة ابيه نقله الي هذه الارض التي قد سكنتموها الان انتم.

Quapropter convocantes duodecim cœtum diſcipulorum, dixerunt ad eos; Hoc nobis minimè placet, negligi ſermonem Dei, et miniſtrari menſis. 2 *Seligite ergò ex vobis, ô fratres, viros quorum virtus teſtimonio probetur, ſeptem, plenos Spiritu ſancto et ſapientiâ, quibus delegabimus hoc negotium:* 3 *Nos autem inſtabimus orationi et miniſterio prædicationis.* 4 *Fuitque ſermo iſte gratus apud congregationem univerſam: et eligentes Stephanum virum plenum fide et Spiritu ſancto, et Philippum, ac Prochorum, et Nicanorem, et Timonem, et Parmenam, et Nicolaum Antiochenum advenam,* 5 *Statuerunt eos coram Apoſtolis: Qui cùm oràſſent, impoſuerunt eis manus ſuas.* 6 *Crevit etiam ſermo Dei, et multiplicatus eſt numerus diſcipulorum in Jeruſalem magnoperé: et turba multa ſacerdotum obtemperàrunt fidei.* 7 Hucuſq;.

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis tertiæ poſt Paſcha.

Porrò Stephanus cùm eſſet plenus fide atque fortitudine, edidit in populo ſigna et prodigia maxima. 8 *Surrexerunt autem quidam de ſynagoga quæ appellatur Corinthiorum, Cyrenenſium, et Alexandrinorum, et ex confinibus, et Aſiâ, diſputantes cum Stephano:* 9 *Et non potuerunt reſiſtere ſapientiæ et Spiritui qui loquebatur in eo.* 10 *Tunc ergò expedierunt homines qui dicerent; Nos audivimus eum loquentem ſermones commentitios in Moſen et in Deum.* 11 *Et abripuerunt ſecum populum, et ſeniores, ac ſcribas: et ſurgentes rapuerunt eum, et adduxerunt eum in concilium:* 12 *Et ſtatuerunt adverſùs eum teſtes falſos dicentes; Homo iſte non ceſſat loqui ſermones commentitios adverſùs hunc locum ſanctum et legem.* 13 *Nos enim audivimus eum dicentem quòd Jeſus Nazarenus ille demolietur hunc locum, et mutabit inſtituta quæ tradidit nobis Moſes.* 14 *Intuens autem in eum congregatio populi ſedentium in concilio, viderunt faciem ejus tanquam faciem angeli.* 15

CAP. VII.

Dixit autem princeps ſacerdotum; Num hi ſermones ſe habent *ut iſti commemorant?* 1 *Ait; O viri fratres ac patres, audite: Deus gloriæ apparuit patri noſtro Abrahæ cùm eſſet in Inſula* (Meſopotamia) *antequam inhabitaret Harran:* 2 *Dixitque ad eum, Egredere de terra tua et de gente generis tui, et veni in terram quam tibi oſtendam.* 3 *Tunc egreſſus è terra Chaldæorum, habitavit in Harran. Indeque poſt obitum patris ejus, tranſtulit eum in terram hanc in qua vos modò habitatis:* 4

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ወዐበየ፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ ወብዝኁ፡ ሕዝብ፡ በኢየሩሳሌም፡ ፈድፋደ፡ ወብዙኃን፡
8 እምውስተ፡ ካህናት፡ እለ፡ አምኑ፡፡=፦ ወእስጢፋኖስሰ፡ ምሉእ፡ ጸጋ፡ እግዚአብሔ
9 ር፡ ወኀይል፡ ወይገብር፡ ዐቢየ፡ ተተአምረ፡ ወመንክረ፡ በውስተ፡ ሕዝብ፡፡=፦ ወቦ፡ እ
ለ፡ ተንሥኡ፡ እምኵራብ፡ እንተ፡ ስማ፡ ሊቤርጢኖን፡ ወቀሬኔዎን፡ ወእለእስክንድርያው
10 ን፡፡ ወእለሂ፡ እምቀሊቅያ፡ ወእስያ፡=፦ ወተሐሠሠዎ፡ ለእስጢፋኖስ፡ ወስእንዎ፡ ተ
11 ቃውሞቶ፡ እስመ፡ በጥበብ፡ ወበመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ይትናገሮሙ፡=፦ ወእሜሃ፡ አቅጸሩ፡
ሎቱ፡ ዕደወ፡ እለ፡ ይብሉ፡ ሰማዕናሁ፡ ለዝ፡ ብእሲ፡ ይነብብ፡ ነገረ፡ ፅርፈት፡ ለዕ
12 ለ፡ ሙሴ፡ ወለዕለ፡ እግዚአብሔር፡፡=፦ ወተንሥኡ፡ ወኀብሩ፡ ለዕሌሁ፡ ሕዝብ፡
13 ወረበናት፡ ወጸሐፍት፡ ሮድዎ፡ ወስሐብዎ፡ ኀበ፡ ዐውድ፡=፦ ወአቀሙ፡ ሎቱ፡ ሰማዕ
ተ፡ ሐሰት፡ ወይቤሉ፡ ዝብእሲ፡ አበየ፡ አርምሞ፡ እንዘ፡ ይነብብ፡ ፅርፈተ፡ ዲበ፡ ቤ
14 ተ፡ መቅደስ፡ ወዲበ፡ ኦሪት፡፡=፦ ወሰማዕናሁ፡ ዓዲ፡ ይብል፡ ኢየሱስ፡ ናዝራዊ፡ ይነ
15 ስቶ፡ ለቤተ፡ መቅደስ፡ ወይስዕር፡ ኦሪተነ፡ ዘወሀበነ፡ ሙሴ፡=፦ ወነጸርዎ፡ ኵሎ
ሙ፡ እለ፡ ይነብሩ፡ ውስተ፡ ዐውድ፡ ወርእዩ፡ ገጾ፡ ከመ፡ ገጸ፡ መልአከ፡ እግዚአ
ብሔር፡፡=፦

1 በረቡዕ፡ ኤጲፋንያ፡ ወበአብርሃም፡=፦
2 ፪ ወይቤሎ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ አማንኑ፡ ከመዝ፡ ትቤ፡፡=፦ ፲፰ ወይቤ፡ ስምዑ፡
አኃዊነ፡ ወአበዊነ፡ አምላከ፡ ስብሐት፡ አስተርአዮ፡ ለአቡነ፡ አብርሃም፡ በሞሰጶጣ
3 ምያ፡ በማእከለ፡ አፍላግ፡ ዘእንበለ፡ ያፍልስ፡ ከራን፡፡=፦ ወይቤሎ፡ ፃእ፡ እምብ
4 ሔርከ፡ ወእምአዝማዲከ፡ ወነዐ፡ ውስተ፡ ብሔር፡ ዘአርእየከ፡፡=፦ ወእምዝ፡ ወፅ
አ፡ እምከለዴ፡፡ ነበረ፡ ውስተ፡ ከራን፡ ወእምዝየ፡ ሞቶ፡ ለአቡሁ፡ አፍለሶ፡ ውስተ
ዝ፡ ምድር፡ ኀበ፡ ሀሎክሙ፡ አንትሙ፡ ይእዜ፡ ትነብሩ፡=፦

Et magnum fuit verbum Dei, & multiplicati ſunt populi in Hieruſalem valdè, & multi ex ſacerdotibus fuerunt *qui crediderunt.* 7 *Et Stephanus plenus* fuit *gratiâ Dei & virtute, & faciebat magna ſigna & miracula in populo.* 8 *Et fuerunt qui ſurrexerunt è ſynagoga, cujus nomen eſt Libertinorum, & Caranæorum, & Alexandrinorum, & qui* erant *ex Cilicia & Aſiâ, & altercati ſunt cum Stephano.* 9 *Et non potuerunt reſiſtere ei, quia in ſapientia & in Spiritu ſancto loquebatur iis.* 10 *Et tunc ſummiſerunt contra eum viros, qui dicebant; Audivimus hunc hominem loquentem verba blaſphemiæ contra Moſen, & contra Deum.* 11 *Et exorti ſunt, & conſociàrunt contra eum populi, & magiſtri & Scribæ perſequuti ſunt eum, & traxerunt eum ad concilium:* 12 *Et ſtatuerunt contra eum teſtes falſos, & dixerunt; Hic homo noluit ceſſare, loquens blaſphemiam adverſùs templum & adverſùs legem.* 13 *Et audivimus eum ulteriùs dicentem; Jeſus Nazarenus deſtruet templum, & ſolvet legem noſtram, quam dedit nobis Moſes.* 14 *Et intuiti ſunt eum omnes ſedentes in concilio, & viderunt faciem ejus ſicut faciem angeli Dei.* 15

CAP. VII.

Quartâ Epiphaniæ: & de Abrahamo.

Et dixit ei princeps ſacerdotum; Verène ſic dixiſti? Et dixit; Audite fratres noſtri, & patres noſtri: 1 *Deus gloriæ apparuit patri noſtro Abrahamo in Meſopotamia, in medio fluviorum, priuſquàm ſe tranſtuliſſet in Charan:* 2 *Et dixit ei, Exi de regione tua, & à cognatione tua, & veni in regionem quam monſtravero tibi.* 3 *Et tunc exiens à Chaldæa, habitavit in Charan. Et illinc, quum mortuus eſſet pater ejus, tranſtulit ſe in hanc terram, ubi eſtis vos nunc habitantes.* 4

Et non dedit illi hæreditatem in ea, nec passum pedis: & repromisit illi
5 Καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός· καὶ ἐπηγγείλατο (δ)αὐτῷ
dare in possessionem eam, & semini ejus post ipsum, non *existente ei nato.*
δοῦναι εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτὸν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου.
Locutus est autem *sic* Deus; Quia erit semen ejus accola in terra aliena, &
6 Ἐλάλησε δὲ οὕτως ὁ Θεὸς, Ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ
servituti subjiciēt *id*, & malè tractabūt *annos quadringentos*: Et gentem cui servierint,
7 δουλώσουσιν αὐτὸ καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια· Καὶ τὸ ἔθνος ᾧ ἐὰν (ε)δουλεύσωσι,
judicabo ego, dixit *Deus*: & post hæc exibunt, & servient mihi in loco
κρινῶ ἐγὼ, (ζ) εἶπεν ὁ Θεός· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται, καὶ λατρεύσουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ
isto. Et dedit illi *pactum* circumcisionis, & sic genuit Isaac, & circumcidit eum die octavo: & Isaac, Jacob: & Jacob, duodecim
8 τούτῳ. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς, καὶ οὕτως ἐγέννησε τὸν Ἰσαὰκ, καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ (η) ὁ Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ, καὶ (θ) ὁ Ἰακὼβ τοὺς δώδεκα
Patriarchas. Et Patriarchæ æmulantes, Joseph vendiderunt in Ægyptum: &
9 πατριάρχας. Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες τὸν Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ
erat Deus cum eo: Et eripuit eum ex omnibus tribulationib⁹ ejus; & dedit
10 ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ· Καὶ (ι) ἐξείλετο αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ (κ) ἔδωκεν
ei gratiam & sapientiam in conspectu Pharaonis regis Ægypti, & constituit eum
αὐτῷ χάριν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φαραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ κατέστησεν αὐτὸν
præpositum super Ægyptum, & omnem domum suam. Venit autem fames in universam
11 ἡγούμενον ἐπ' Αἴγυπτον, (λ) καὶ ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. Ἦλθε δὲ λιμὸς ἐφ' ὅλην
terram Ægypti & Chanaan, & tribulatio magna: & non inveniebant cibos patres nostri.
(μ) τὴν γῆν Αἰγύπτου καὶ Χαναὰν, καὶ θλίψις μεγάλη· καὶ οὐχ εὕρισκον χορτάσματα οἱ πατέρες ἡμῶν.
Audiens autem Jacob *existentia frumenta* in Ægypto, misit patres nostros primùm:
12 Ἀκούσας δὲ Ἰακὼβ ὄντα (ν) σῖτα ἐν Αἰγύπτῳ, ἐξαπέστειλε τοὺς πατέρας ἡμῶν πρῶτον·
Et in secundo cognitus est Joseph fratribus suis,
13 Καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ (ξ) ἀνεγνωρίσθη Ἰωσὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ,
& *manifestum factum* est Pharaoni genus *Joseph*. Mittens autem Joseph,
14 καὶ φανερὸν ἐγένετο τῷ Φαραὼ τὸ (ο) γένος τοῦ Ἰωσήφ. Ἀποστείλας δὲ Ἰωσὴφ
accersivit patrem suum Jacob, & omnem cognationem suam, in animabus
μετεκαλέσατο (π) τὸν πατέρα αὐτοῦ Ἰακὼβ, καὶ πᾶσαν τὴν (ρ) συγγένειαν αὐτοῦ, ἐν ψυχαῖς
septuagintaquinque. Descendit *autem* Jacob in Ægyptum: & defunctus est ipse
ἑβδομηκονταπέντε. (σ) Κατέβη δὲ Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν αὐτὸς 15
& patres nostri. Et translati sunt in Sichem: & positi sunt in sepulchro quod
καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν. Καὶ μετετέθησαν εἰς Συχὲμ, καὶ ἐτέθησαν ἐν τῷ μνήματι (τ) ὃ 16
emit Abraham pretio argenti à filiis *Emmor* Sichem. Cùm autem
ὠνήσατο Ἀβραὰμ τιμῆς ἀργυρίου παρὰ τῶν υἱῶν (υ) Ἐμμὸρ τοῦ Συχέμ. Καθὼς δὲ 17
appropinquaret tempus promissionis, quam *juraverat* Deus Abrahæ, crevit populus
ἤγγιζεν ὁ (φ) χρόνος τῆς ἐπαγγελίας ἧς (χ) ὤμοσεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραὰμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς
& multiplicat⁹ est in Ægypto: Quoad usq; surrexit rex alius, qui non sciebat Joseph.
καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύπτῳ· Ἄχρις οὗ ἀνέστη βασιλεὺς (ψ) ἕτερος, ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ. 18
Hic circumveniens genus nostrum, *malè affecit* patres nostros, *ad faciendum*
Οὗτος κατασοφισάμενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκάκωσε τοὺς πατέρας ἡμῶν, τοῦ ποιεῖν 19
expositos infantes suos, *ad non sobolescere*. *In quo* tempore natus est
(ω) ἔκθετα τὰ βρέφη αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ ζωογονεῖσθαι. Ἐν ᾧ καιρῷ (α) ἐγεννήθη 20
Moyses: & fuit *venustus* Deo, qui nutritus est *menses tres* in domo patris sui.
Μωσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ Θεῷ, ὃς ἀνετράφη μῆνας τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ (β) πατρὸς αὐτοῦ.
Expositum autem *illum* sustulit eum filia Pharaonis, & nutrivit eum sibiipsi
Ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν ἀνείλετο αὐτὸν ἡ θυγάτηρ Φαραὼ, καὶ ἀνεθρέψατο αὐτὸν ἑαυτῇ 21
in filium. Et eruditus est Moyses omni sapientiâ Ægyptiorum: erat *autem* potens
εἰς υἱόν. Καὶ ἐπαιδεύθη Μωσῆς (γ) πάσῃ σοφίᾳ Αἰγυπτίων· ἦν δὲ δυνατὸς 22
in *dictis* & in *factis*. Cùm autem impleretur ei quadraginta annorum
ἐν λόγοις (δ) καὶ ἐν ἔργοις. Ὡς δὲ ἐπληροῦτο αὐτῷ (ε) τεσσαρακονταετὴς 23
tempus, ascendit in cor ejus, *invisere* fratres suos filios Israël.
χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ (ζ) υἱοὺς Ἰσραήλ.
Et *videns* quendam *injuriâ affectum*, *ultus est*, & fecit ultionem *oppresso*,
Καὶ ἰδών τινα ἀδικούμενον, ἠμύνατο, καὶ ἐποίησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπονουμένῳ, 24
percutiens Ægyptium.
πατάξας τὸν Αἰγύπτιον.

MS.A. (δ) δοῦναι αὐτὴν εἰς κατάσχεσιν αὐτῷ, καὶ τῷ (ε) δουλεύσουσιν, (ζ) ὁ Θεὸς εἶπεν· (η) Ἰσαὰκ (θ) Ἰακὼβ (ι) ἐξείλατο (κ) ἔδωκεν χάριν (λ) καὶ ἐφ' ὅλον (μ) τὴν Αἴγυπτον (ν) σιτία εἰς Αἴγυπτον (ξ) ἐγνωρίσθη (ο) γένος ἑαυτοῦ. (π) Ἰακὼβ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ (ρ) συγγένειαν, ἐν (σ) Καὶ κατέβη Ἰακὼβ (τ) ᾧ (υ) Ἐμμὼρ τοῦ ἐν Συχέμ. Ὡς δὲ (φ) καιρὸς (χ) ὡμολόγησεν (ψ) ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτον, ὃς (ω) τὰ βρέφη ἔκθετα (α) ἐγεννήθη (β) πατρὸς. Ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ, ἀνείλατο (γ) ἐν πάσῃ (δ) καὶ ἔργοις αὐτοῦ. Ὡς (ε) τεσσερακονταετὴς χρόνος, (ζ) τοὺς υἱοὺς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 ܘܠܐ ܝܗܒ ܠܗ ܝܪܬܘܬܐ ܒܗ̇ ܐܦܠܐ ܕܘܣܐ ܕܪܓܠܐ. ܘܡܠܟ ܗܘܐ ܠܗ ܕܢܬܠܝܗ̇ ܠܗ ܘܠܙܪܥܗ ܒܬܪܗ ܢܐܚܕܝܗ̇. ܟܕ ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܒܪܐ. 6 ܘܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗ ܐܠܗܐ ܟܕ ܐܡܪ ܠܗ. ܕܢܗܘܐ ܙܪܥܟ ܬܘܬܒܐ ܒܐܪܥܐ ܢܘܟܪܝܬܐ. ܘܢܫܥܒܕܘܢܗ ܘܢܒܐܫܘܢ ܠܗ ܫܢܝܢ ܐܪܒܥܡܐܐ. 7 ܘܠܥܡܐ ܕܢܦܠܚܘܢ ܠܗ ܐܢܐ ܐܕܘܢ ܐܡܪ ܐܠܗܐ. ܘܒܬܪ ܗܠܝܢ ܢܦܩܘܢ ܘܢܦܠܚܘܢ ܠܝ ܒܗܢܐ ܐܬܪܐ. 8 ܘܝܗܒ ܠܗ ܕܝܬܩܐ ܕܓܙܘܪܬܐ. ܘܗܝܕܝܢ ܐܘܠܕܗ ܠܐܝܣܚܩ ܘܓܙܪܗ ܒܝܘܡܐ ܕܬܡܢܝܐ. ܘܐܝܣܚܩ ܐܘܠܕܗ ܠܝܥܩܘܒ. ܘܝܥܩܘܒ ܐܘܠܕ ܠܬܪܥܣܪ ܐܒܗܝܢ. 9 ܘܗܢܘܢ ܐܒܗܝܢ ܛܢܘ ܒܝܘܣܦ ܘܙܒܢܘܗܝ ܠܡܨܪܝܢ. ܘܐܠܗܐ ܥܡܗ ܗܘܐ. 10 ܘܦܪܩܗ ܗܘܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܐܘܠܨܢܘܗܝ. ܘܝܗܒ ܠܗ ܛܝܒܘܬܐ ܘܚܟܡܬܐ ܩܕܡ ܦܪܥܘܢ ܡܠܟܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܐܩܝܡܗ ܪܫܐ ܥܠ ܡܨܪܝܢ ܘܥܠ ܟܠܗ ܒܝܬܗ.

11 ܘܗܘܐ ܟܦܢܐ ܘܐܘܠܨܢܐ ܪܒܐ ܒܟܠܗ̇ ܡܨܪܝܢ ܘܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܗܘܘ ܠܡܣܒܥ ܐܒܗܝܢ. 12 ܘܟܕ ܫܡܥ ܝܥܩܘܒ ܕܐܝܬ ܥܒܘܪܐ ܒܡܨܪܝܢ ܫܕܪ ܠܐܒܗܝܢ ܠܘܩܕܡ. 13 ܘܟܕ ܐܙܠܘ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ. ܐܘܕܥ ܝܘܣܦ ܢܦܫܗ ܠܐܚܘܗܝ. ܘܐܬܝܕܥ ܗܘܐ ܠܦܪܥܘܢ ܫܪܒܬܗ ܕܝܘܣܦ. 14 ܘܫܕܪ ܝܘܣܦ ܘܐܝܬܝ ܠܝܥܩܘܒ ܐܒܘܗܝ ܘܠܟܠܗ̇ ܫܪܒܬܗ. ܘܗܘܘ ܡܢܝܢܐ ܫܒܥܝܢ ܘܚܡܫ ܢܦܫܢ. 15 ܘܢܚܬ ܝܥܩܘܒ ܠܡܨܪܝܢ ܘܡܝܬ ܬܡܢ ܗܘ ܘܐܒܗܝܢ. 16 ܘܐܬܬܫܝܢ ܠܫܟܝܡ. ܘܐܬܬܣܝܡ ܒܩܒܪܐ ܕܙܒܢ ܗܘܐ ܐܒܪܗܡ ܒܟܣܦܐ ܡܢ ܒܢܝ ܚܡܘܪ. 17 ܘܟܕ ܡܛܐ ܙܒܢܐ ܕܗܝ ܕܡܠܟܐ ܕܐܝܡܝ ܐܠܗܐ ܠܐܒܪܗܡ. ܣܓܝ ܥܡܐ ܘܥܫܢ ܒܡܨܪܝܢ. 18 ܥܕܡܐ ܕܩܡ ܡܠܟܐ ܐܚܪܢܐ ܥܠ ܡܨܪܝܢ. ܕܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܠܗ ܠܝܘܣܦ. 19 ܘܐܚܟܡ ܥܠ ܫܪܒܬܢ ܘܐܒܐܫ ܠܐܒܗܝܢ. ܘܦܩܕ ܕܢܫܬܕܘܢ ܝܠܘܕܝܗܘܢ ܕܠܐ ܢܚܘܢ. 20 ܒܗ ܒܙܒܢܐ ܗܘ ܐܬܝܠܕ ܡܘܫܐ ܘܪܚܝܡ ܗܘܐ ܠܐܠܗܐ. ܘܐܬܪܒܝ ܬܠܬܐ ܝܪܚܝܢ ܒܒܝܬ ܐܒܘܗܝ. 21 ܘܟܕ ܐܫܬܕܝ ܡܢ ܥܡܗ ܐܫܟܚܬܗ ܒܪܬ ܦܪܥܘܢ. ܘܪܒܝܬܗ ܠܗ̇ ܠܒܪܐ. 22 ܘܐܬܪܕܝ ܡܘܫܐ ܒܟܠܗ̇ ܚܟܡܬܐ ܕܡܨܪܝܐ. ܘܡܝܬܪ ܗܘܐ ܒܡܠܘܗܝ ܘܒܥܒܕܘܗܝ. 23 ܘܟܕ ܗܘܐ ܒܪ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ. ܣܠܩ ܗܘܐ ܥܠ ܠܒܗ ܕܢܣܥܘܪ ܠܐܚܘܗܝ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. 24 ܘܚܙܐ ܚܕ ܡܢ ܒܢܝ ܫܪܒܬܗ ܕܡܬܥܠܒ ܗܘܐ. ܘܬܒܥ ܠܗ ܕܝܢܗ ܘܥܒܕ ܠܗ ܕܝܢܐ. ܘܩܛܠܗ ܠܡܨܪܝܐ ܗܘ ܕܥܠܒ ܗܘܐ ܠܗ.

Nec dedit ei hæreditatem in ea, ne vestigium 5
quidem pedis: tamen pollicitus ei fuerat se
daturum ipsam ei possidendam, & semini ej⁹,
quum non haberet filium. Et allocutus eum 6
fuerat Deus dum diceret ei; Erit semen tuum
inquilinum in terra extranea, & servituti subjicient illud, malísq; afficient per quadringintos annos. Sed gentem, cui servitutem servi- 7
ent, condemnabo ego, dicit Deus: & post hæc
exibunt, & colent me in hoc loco. Proindè 8
dedit ei fœdus circumcisionis: & tunc genuit Isaac, & circumcîdit eum die octavo: Isaac autem genuit Jacob, & Jacob genuit duodecim patres nostros. Ipsi autem patres no- 9
stri invidiâ moti sunt in Joseph, & vænundederunt eum Ægyptiis: sed erat Deus cum eo,
Et liberavit eum ab omnibus oppressionibus 10
ejus, dedítq; ei gratiam & sapientiam coram
Pharaone rege Ægypti, & constituit eum
principem super Ægyptum, ac super totam
domum suam.

Infanticidii. 16.

Extitit autem fames & oppressio ingens in 11
universa Ægypto, & in terra Chanaan, nec
habebant undè explerentur patres nostri.
Quúmque audîsset Jacob frumentum esse in 12
Ægypto, misérat patres nostros primùm. Et 13
quum secundò abiîssent, patefecit seipsum
Joseph fratribus suis, & innotuit Pharaoni
cognatio ipsius Joseph. Porrò misit Joseph, 14
& accersivit patrem suum Jacob, omnémque
cognationem suam: erant autem numero septuaginta quinque animæ. Proindè descen- 15
dit Jacob in Ægyptum, & mortuus est illic
ipse & patres nostri. Et translatus est in Si- 16
chem, positúsque in sepulchro quod emerat
Abraham argento à filiis Hemor. Quum au- 17
tem appropinquaret tempus illius rei quam
jurejurando pollicitus fuerat Deus ipsi Abraham, creverat populus, prævaluerátque in Ægypto. Usquequò surrexit rex alius super Æ- 18
gyptum, qui non noverat ipsum Joseph. Et 19
dolosè egit in cognationem nostram, maléq;
accepit patres nostros; ac præcepit ejici infantes eorum, ne servarentur. Eo ipso tempo- 20
re natus est Moses, qui charus fuit Deo: &
educatus est tribus mensibus in ædibus patris
sui. Quúmq; fuisset expositus à populo suo, 21
nacta est eum filia Pharaon, & nutrivit eum
sibi pro filio. Et eruditus est Moses omni sa- 22
pientiâ Ægyptiorum: divésque erat dictis &
factis suis. Quum autem esset annos quadra- 23
ginta natus, subiit in animum ejus ut inviseret fratres suos filios Israel. Et conspicatus 24
quendā ex filiis suæ nationis vim patientem,
vindicavit eum, & causam ejus egit, interemítq; Ægyptium illum qui offendebat eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወኢወሀቦ፡ እምውስቴታ፡ ርስተ፡ ወኢመጠነ፡ መሠጋሪ፡ እግር፡፡ ወበሕቱ፡ አሰፈዎ፡ የሀቦ፡
ካሃ፡ ይኰንና፡ ውእቱ፡ ወዘርኡ፡፡ ወእምድኅሬሁ፡ ወእንዘ፡ አልቦ፡ ውሉደ፡ ውእተ፡ አሚ
6 ረ፨ ከመዝ፡ ይቤሎ፡ እግዚአብሔር፡ ለአብርሃም፡ ሀለዎሙ፡ ለአዝርእቲከ፡ ፈለሲያ
ን፡ ውእቱ፡ ብሔረ፡ ነኪር፡ ወይትቀነዩ፡ ሎሙ፡ ወያሐምምዎሙ፡ አርብዕተ፡ ምእት፡ ዓመ
7 ት፨ ወለውእቱ፡ ሕዝብ፡ እለ፡ ይቀንይዎሙ፡ አነ፡ እኰንኖሙ፡ ይቤ፡ እግዚአብሔር፡ ወ
8 እምዝ፡ ይፀእ፡ ወያመልኩኒ፡ በዝ፡ ብሔር፨ ወወሀቦ፡ ሥርዐተ፡ ግዝረት፡ ወእምዝ፡
ወለደ፡ ለይስሐቅ፡ ወገዘሮ፡ አመ፡ ሰምንት፡ ዕለት፡ ወከማሁ፡ ይስሐቅ፡ ለያዕቆብ፡
ወያዕቆብኒ፡ ለአሠርቱ፡ ወክልኤቱ፡ አበው፡ ቀደምት፨

Et non dedit ei in ea possessionem, ne quantum est vestigium pedis: veruntamen pollicitus est dare ei ipsam, ut gubernaret eam, ipse & semen ejus post eum: & quum non haberet prolem isto die, Sic dixit Deus Abrahamo; Sunt posteri tui migraturi in regionem peregrinam, & servituti subjicient eos, & affligent eos quadringentis annis. Et hanc gentem cui servierint, ego judicabo eam, dixit Deus; & tunc exibunt, & colent me in hac regione. Et dedit testamentum circumcisionis: & tunc genuit Isaac, & circumcidit eum quando octo dierum erat, & similiter Isaac Jacobum, & Jacobus duodecim Patriarchas. 5 6 7 8

Verſio VULGATA LATINA.

5 Et non dedit illi hæreditatem in ea, nec paſſum pedis: ſed repromiſit dare illi
6 eam in poſſeſſionem, & ſemini ejus poſt ipſum, cùm non haberet filium. Lo-
cutus eſt autem ei Deus; Quia erit ſemen ejus accola in terra aliena, & ſervituti
7 eos ſubjicient, & malè tractabunt eos annis quadringentis: Et gentem cui ſer-
vierint, judicabo ego, dixit Dominus: & poſt hæc exibunt, & ſervient mihi in
8 loco iſto. Et dedit illi teſtamentum circumciſionis: & ſic genuit Iſaac, & cir-
cumcidit eum die octavo: & Iſaac, Jacob: & Jacob, duodecim Patriarchas.
9 Et Patriarchæ æmulantes, Joſeph vendiderunt in Ægyptum: & erat Deus cum
10 eo: Et eripuit eum ex omnibus tribulationibus ejus: & dedit ei gratiam & ſa-
pientiam in conſpectu Pharaonis regis Ægypti, & conſtituit eum præpoſitum ſu-
11 per Ægyptum, & ſuper omnem domum ſuam. Venit autem fames in univerſam
Ægyptum & Chanaan, & tribulatio magna: & non inveniebant cibos patres
12 noſtri. Cùm audiſſet autem Jacob eſſe frumentum in Ægypto: miſit patres no-
13 ſtros primùm: Et in ſecundo cognitus eſt Joſeph à fratribus ſuis, & manifeſta-
14 tum eſt Pharaoni genus ejus. Mittens autem Joſeph accerſivit Jacob patrem ſu-
um, & omnem cognationem ſuam in animabus ſeptuagintaquinque. Et deſcen- 15
dit Jacob in Ægyptum, & defunctus eſt ipſe, & patres noſtri. Et tranſlati ſunt 16
in Sichem, & poſiti ſunt in ſepulchro, quod emit Abraham pretio argenti à fili-
is Hemor filii Sichem. Cùm autem appropinquaret tempus promiſſionis, quam 17
confeſſus erat Deus Abrahæ, crevit populus, & multiplicatus eſt in Ægypto, 18
Quoadusque ſurrexit alius rex in Ægypto, qui non ſciebat Joſeph. Hic cir- 19
cumveniens genus noſtrum, afflixit patres noſtros, ut exponerent infantes ſuos
ne vivificarentur. Eodem tempore natus eſt Moyſes, & fuit gratus Deo, qui nu- 20
tritus eſt tribus menſibus in domo patris ſui. Expoſito autem illo, ſuſtulit eum 21
filia Pharaonis, & nutrivit eum ſibi in filium. Et eruditus eſt Moyſes omni ſa- 22
pientiâ Ægyptiorum, & erat potens in verbis, & in operibus ſuis. Cùm au- 23
tem impleretur ei quadraginta annorum tempus, aſcendit in cor ejus ut viſitaret
fratres ſuos filios Iſraël. Et cùm vidiſſet quendam injuriam patientem, vindi- 24
cavit illum: & fecit ultionem ei qui injuriam ſuſtinebat, percuſſo Ægyptio.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ولم يعطيه فيها مورثا ولا موطاء قدم * ووعده ان يعطيه اياها حظا له ولنسله بعده * 5
ولم يكن له ولد * وتكلم الله هكذا * ان سيكون نسله ساكنا طارا الي ارض 6
عربية * ويستعبدونه ويضرون به اربع مائة سنة * وقال الله * انا ادين الامة التي تستعبده * 7
وبعد هذه الخطوب سيخرجون ويعبدوني في هذا الموضع * واعطاه موثق الختانة * 8
وبعد ذلك اولد اسحق وختنه في اليوم الثامن * واسحق اولد يعقوب * ويعقوب اولد
الاثني عشر روساء الاباء * وروساء الاباء حسدوا يوسف فباعوه الي مصر * وكان الله معه * 9
* وانقذه من جميع غمومه * ومنحه امام فرعون ملك مصر جلالة وحكمة * فاقامه على مصر 10
ومنزله كله مدبرا * كا * ثم جاء الجوع على ساير ارض مصر وكنعان شديدا وضيقه 11
عظيمة * ولم يجد اباونا شبعا * فاذ سمع يعقوب ان بمصر حنطة ارسل اباءنا اولا * وفي 12 13
الدفعة الثانية عرف يوسف اخوته * وصار جنس يوسف ظاهرا عند فرعون مشهورا *
* فارسل يوسف فاستدعى اباه يعقوب وكل ذوي جنسه خمسة وسبعين نفسا * فنزل 14 15
يعقوب الي مصر وتوفي هو واباونا * ونقلوا الي شسام * ووضعوا في القبر الذي ابتاعه 16
ابرهيم بثمن فضة من بني حامور بن شسام * ولما دنا زمان الموعد الذي اقسم الله به 17
لابراهيم نمي الشعب بمصر وكثر * الي ان قام ملك اخر لم يكن يعرف يوسف * 18
* فهذا عمل حيلة في الاضرار بجنسنا * بان جعل اطفالهم مطروحين لئلا يعيشوا * 19
* الي حين ولد موسي * وكان منذورا لله * فربي في منزل ابيه ثلثة اشهر * فلما طرح 20 21
اخذته ابنة فرعون فربته لها ابنا * وادب موسي بساير حكمة المصريين * فصار في 22
الاقوال والافعال مقتدرا * فلما كملت له مدة اربعين سنة خطر بقلبه ان 23
يتعهد اخوته بني اسرائيل * فابصر احدهم مظلوما * فانتقم للمضرور * فانتصر له 24
وقتل المصري *

Et non dedit illi hæreditatem in ea, ne 5
veſtigium quidem pedis. Pollicitus eſt
autem ei ſe daturum illam ipſi portio-
nem, ipſi inquam & ſtirpi ejus poſt
ipſum, cùm non haberet filium. Locu- 6
tus eſt autem Deus ſic; Erit ſanè ſtirps
ejus inquilina, vi abducta in terram
peregrinam, eámque ſerviente ac da-
mnis opprimēt quadringentis annis.
Subdidit etiam Deus, Ego judicabo 7
gentem quæ illam rediget in ſervitu-
tem. Poſt hos autem ſermones egredien-
tur, & adorabunt me in loco illo. Et 8
tradidit ei fœdus circuncisionis. Poſt-
hæc genuit Iſaac, & circuncidit eum
die octavâ. Iſaac verò genuit Jacob,
& Jacob genuit duodecim principes
patrum. Principes autem patrum in- 9
videntes Joſepho, vendiderunt eum in
Ægyptum. Fuitque Deus cum ipſo, Et 10
eripuit eum ex omnibus afflictionibus
ejus: & dedit ei apud Pharaonem re-
gem Ægypti gratiam & ſapientiam,
qui ſtatuit eum ſuper Ægyptum, to-
támque domum ſuam, moderatorem.
Deindè invaſit fames totam terram 11
Ægypti & Chanaan, vehemens, & an-
guſtia maxima: nec inveniebant patres
noſtri ſaturitatem. Cùm audiſſet au- 12
tem Jacob eſſe in Ægypto frumentum,
miſit patres noſtros primùm. Et vice 13
ſecundâ cognoverunt Joſephum fratres
ſui: factúmque eſt genus Joſephi cla-
rum apud Pharaonem, ac notum. Mit- 14
tens autem Joſeph, accerſivit patrem
ſuum Jacobum, omnéſque cognatos
ſuos, ſeptuaginta quinque animas. De- 15
ſcendit igitur Jacob in Ægyptum: de-
functúſque eſt ipſe & patres noſtri.
Et tranſlati ſunt in Sichem, poſitique 16
in monumento quod emerat Abraham
pretio argenti à filiis Hemor filii Si-
chem. Cùm autem adveniſſet tempus 17
promiſſionis de qua juraverat Deus
Abrahæ, crevit populus in Ægypto,
& multiplicatus eſt, Donec ſurrexit 18
rex alius qui non noverat Joſephum.
Hic exercuit dolum perniciosum in 19
genus noſtrum, efficiendo ut infantes
eorum projicerentur, ne viverent.
Quoadusque natus eſt Moſes, qui erat 20
voto conſecratus Deo: educatúſque fuit
in domo patris ſui tribus menſibus. Et 21
cùm projectus fuiſſet, accepit eum filia
Pharaonis, & nutrivit eum ſibi in fili-
um. Et eruditus eſt Moſes omni ſapien- 22
tiâ Ægyptiorum, redditúſque eſt dictis
et factis potens. Ut autem expletum ei 23
fuiſſet ſpatium quadraginta annorum,
ſubiit in cor ejus ut viſitaret fratres
ſuos filios Iſraël. Videnſque quendam 24
eorum oppreſſum, ultus eſt eum cui da-
mnum inferebatur; cúmq; defendens, oc-
cidit Ægyptium:

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 ወአበው፡ ቀደምት፡ ቀንኦሙ፡ ለዮሴፍ፡ ሤጥዎ፡ ለብሔረ፡ ግብጽ፡ ወሀሎ፡ እግዚአብሔር፡
10 ምስሌሁ፡=፡ ወአድኃኖ፡ እምኵሉ፡ ምንዳቤሁ፡ ወወሀቦ፡ ሞገሰ፡ ወጥበበ፡ በቅድመ፡
ፈርዖን፡ ንጉሠ፡ ግብጽ፡ ወአንገሦ፡ ለኵሉ፡ ብሔረ፡ ግብጽ፡ ወአመገቦ፡ ለኵሉ፡ ቤቱ፡፡=፡
11 ገሀ ወመጽአ፡ ረኃብ፡ ለብሔረ፡ ግብጽ፡ ወለብሔረ፡ ከንአን፡ ወዓቢይ፡ ሕማም፡ ወኀጣ
12 ኡ፡ ዘይሴሰዩ፡ አበዊነ፡=፡ ወሶበ፡ ሰምዐ፡ ያዕቆብ፡ ከመቦ፡ እክለ፡ በብሔረ፡ ግብጽ፡ ወፈነዎ
13 ሙ፡ ለአበዊነ፡ ቅድመ፡=፡ ወበደግም፡ አእመርዎ፡ አኃዊሁ፡ ለዮሴፍ፡ ወአእመሮሙ፡ ፈር
14 ዖንኒ፡ ከመ፡ እዝማዲሁ፡ ለዮሴፍ፡=፡ ወዮሴፍኒ፡ እምድኅረ፡ አእመርዎ፡ አዘዘ፡ ይጸው
15 ዕዎሙ፡ በትፍሥሕት፡ ለአቡሁ፡ ወለኵሉ፡ አዝማዲሁ፡ ወመጽኡ፡ ኀቤሁ፡ ሰብዓ፡ ወኀም
16 ስቱ፡ ነፍስ፡=፡ ወወረደ፡ ያዕቆብ፡ ብሔረ፡ ግብጽ፡ ወሞተ፡ ውእቱ፡=፡ ወአበዊነኒ፡ ፈለሱ፡
እምድረ፡ ግብጽ፡ ወተቀብሩ፡ በሴኬም፡ ውስተ፡ መቃብረ፡ ዘተሣየጠ፡ አብርሃም፡ በወርቁ፡
17 እም፡ ኀበ፡ ደቂቀ፡ ኤሞር፡ ወልደ፡ ሴኬም፡፡=፡ ወአመ፡ በጽሐ፡ ዕድሜሁ፡ ዘአሰፈዎ፡ እግ
18 ዚአብሔር፡ ለአብርሃም፡ በዝኁ፡ ሕዝብ፡ ጥቀ፡ ወመልኡ፡ ብሔረ፡ ግብጽ፡=፡ እስከ፡ እ
19 ሙ፡ ነግሠ፡ ካልእ፡ ንጉሥ፡ ለብሔረ፡ ግብጽ፡ ዘኢያአምሮ፡ ለዮሴፍ፡=፡ ወውእቱ፡ ተጠቢ
20 ቦ፡ አሕመሞሙ፡ ለአበዊነ፡ ወአዘዘ፡ ይቅትሉ፡ ኵሎ፡ ተባዕተ፡ ዘተወልደ፡፡=፡ ወው
እተ፡ አሚረ፡ ተወልደ፡ ሙሴ፡ ወኮነ፡ ሠናየ፡ በቅድመ፡ እግዚአብሔር፡ ወሐፀንዎ፡ ሠ
21 ለስተ፡ አውርኃ፡ በቤተ፡ አቡሁ፡=፡ ወአምዝ፡ ገደፍዎ፡ ወነሥአቶ፡ ወለተ፡ ፈርዖ
22 ን፡ ወሐፀነቶ፡ ወረሰየቶ፡ ወልደ፡፡=፡ ወተምህረ፡ ሙሴ፡ ኵሎ፡ ጥበቢሆሙ፡ ለግብጽ፡
ወኮነ፡ ጽኑዐ፡ በቃሉ፡ ወበምግባሩ፡፡=፡

በማርያም፡ ዘከረምት፡=፡ በጸሎተ፡ ሚካኤል፡=፡

23 ፑ ወአመ፡ ተፈጸመ፡ አርብዓ፡ ዓመት፡ ሐለየ፡ በልቡ፡ የሐውጾሙ፡ ለአኃዊሁ፡ ለደቂ
24 ቀ፡ እስራኤል፡=፡ ወረከበ፡ አሐደ፡ እምውስቴቶሙ፡ እንዘ፡ ይገፍዕዎ፡ ወተበቀለ፡ ሎ
ቱ፡ ለውእቱ፡ ዘተገፍዐ፡ ወቀተሎ፡ ለግብጻዊ፡ ወደፈኖ፡ ውስተ፡ ኆጻ፡=፡

Et Patriarchæ æmulantes Joſephum, vendiderunt eum in regionem Ægypti: & 9
fuit Deus cum eo, Et liberavit eum ab omnibus tribulationibus ejus: & dedit ei 10
gratiam & ſapientiam in conſpectu Pharaonis regis Ægypti, & regem conſtituit
eum totius regionis Ægypti, & diſpenſatorem fecit eum totius domûs ejus. Et ve- 11
nit fames in regionem Ægypti, & in regionem Chanaan, & magna afflictio: &
non potuerunt ſe cibare patres noſtri. Et quum audiviſſet Jacob quòd fuit frumen- 12
tum in regione Ægypti, tunc miſit patres noſtros primùm. Et in ſecundo cognove- 13
runt fratres ejus Joſephum, & cognovit eos Pharao, quòd agnati erant Joſe-
phi. Et Joſeph poſteaquam cognoviſſet eum, præcepit ut vocarent cum gaudio pa- 14
trem ejus, & totam familiam ejus: & venerunt ad eum ſeptuaginta & quinque 15
animæ. Et deſcendit Jacob in regionem Ægypti, & obiit ipſe. Et patres noſtri 16
migrârunt à terra Ægypti, & ſepulti fuerunt in Sichem, in ſepulchro quod emit
Abraham cum auro ejus à filiis Emor filii Sichem. Et quum acceſſiſſet tempus, 17
quod promiſiſſet Deus Abrahamo, multiplicati ſunt populi valdè, & impleverunt
regionem Ægypti: Uſquequò regnavit alius rex in regione Ægypti, qui non ſciebat 18
Joſephum. Et ipſe quum ſapiens eſſet, afflixit patres noſtros, & præcepit ut trucida- 19
rent quemcunque maſculum qui naſceretur. Et iſto tempore natus eſt Moſes, & fuit 20
bonus in conſpectu Dei, & nutriverunt eum tribus menſibus in domo patris ſui. Et 21
tunc abjecerunt eum, & accepit eum filia Pharaonis, & nutrivit eum, & fecit eum
filium. Et doctus fuit Moſes in tota ſapientia Ægypti, & fuit potens in ſermone ſuo 22
& in operibus ſuis.

De Maria ſeniori: In Nocturno Michaëlis.

Et quum expletum eſſet quadraginta annorum tempus, *cogitavit in corde ſuo viſita-* 23
re fratres ſuos, filios Iſraelis. Et invenit quendam ex illis opprimentem eum, & 24
vindicavit eum qui oppreſſus fuit, & occidit Ægyptium, & ſepelivit eum in arena.

Existimabat autem intelligere fratres *suos*, quoniam Deus per manum ipsius daret
25 Ἐνόμιζε δὲ συνιέναι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ὅτι ὁ Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δίδωσιν
illis salutem: *ii autem* non intellexerũt. *At* sequenti die *visus est eis* pugnan-
26 (η) αὐτοῖς σωτηρίαν· οἱ δὲ οὐ συνῆκαν. Τῇ τε ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχο-
tibus, & *compulit* eos in *pacem*, dicens; Viri, fratres estis *vos*: ut
μένοις, καὶ συνήλασεν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπών, Ἄνδρες, ἀδελφοί (θ) ἐστε ὑμεῖς· ἱνα-
quid *injuriâ afficitis alii alios*? *At injuriâ afficiens proximum*, repulit eum, dicens; Quis
27 τί ἀδικεῖτε ἀλλήλους; Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλησίον, ἀπώσατο αὐτὸν, εἰπών, Τίς
te constituit principem & judicem super nos? *Non* interficere me tu vis, quem-
28 σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν (ι) ἐφ' ἡμᾶς; Μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις, ὃν
admodùm interfecisti herì Ægyptium? Fugit autem Moyses in verbo isto, &
29 τρόπον ἀνεῖλες (κ) χθὲς τὸν Αἰγύπτιον; Ἔφυγε δὲ Μωσῆς ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ
factus est advena in terra Madian: ubi generavit filios duos. Et expletis
30 ἐγένετο πάροικος ἐν γῇ Μαδιάμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς δύο. Καὶ πληρωθέντων
annis quadraginta, apparuit illi in deserto montis Sina angelus *Domini*
ἐτῶν (λ) τεσσαράκοντα, ὤφθη αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους Σινᾶ (μ) ἄγγελος Κυρίου
in *flamma ignis* rubi. *At* Moyses videns admiratus est visum. Accedente
31 ἐν φλογὶ πυρὸς βάτου. Ὁ δὲ Μωσῆς ἰδὼν (ν) ἐθαύμασε τὸ ὅραμα. προσερχομένου
autem illo *considerare*, facta est vox Domini ad eum; Ego Deus patrum
32 δὲ αὐτοῦ κατανοῆσαι, ἐγένετο φωνὴ (ξ) Κυρίου πρὸς αὐτὸν, Ἐγὼ ὁ Θεὸς τῶν πατέρων
tuorum, Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Jacob. *Tremens* autem *fa-*
σου, ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, (ο) καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ. Ἔντρομος δὲ γενό-
ctus Moyses, non audebat considerare. Dixit autem illi Dominus; Solve
33 μενος Μωσῆς οὐκ ἐτόλμα κατανοῆσαι. Εἶπε δὲ αὐτῷ (π) ὁ Κύριος, Λῦσον
calceamentum pedum tuorum: enim locus in quo stas, terra sancta est. Videns
34 τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ τόπος (ρ) ἐν ᾧ ἕστηκας, γῆ ἁγία ἐστίν. Ἰδὼν
vidi afflictionem populi mei qui in Ægypto: & gemitum eorum audivi: & descendi
εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν ἤκουσα, καὶ κατέβην
eruere eos: Et nunc veni, mittam te in Ægyptum. Hunc Moysen quem
ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν δεῦρο, (σ) ἀποστελῶ σε εἰς Αἴγυπτον. Τοῦτον τὸν (τ) Μωϋσῆν ὃν 35
negaverunt, dicentes; Quis te constituit principem & judicem? hunc Deus prin-
ἠρνήσαντο, εἰπόντες, Τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστήν; τοῦτον ὁ Θεὸς (υ) ἀρ-
cipem & redemptorem misit in manu angeli *visi* illi in rubo.
χοντα καὶ λυτρωτὴν (φ) ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ἀγγέλου τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ.
Hic eduxit illos, faciens prodigia & signa in terra Ægypti, & in rubro
Οὗτος ἐξήγαγεν αὐτοὺς, ποιήσας τέρατα καὶ σημεῖα ἐν γῇ (χ) Αἰγύπτου, καὶ ἐν ἐρυθρᾷ 36
mari, & in deserto, *annos* quadraginta. Hic est Moyses *dicens*
θαλάσσῃ, καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἔτη (ψ) τεσσαράκοντα. Οὗτός ἐστιν ὁ (ω) Μωϋσῆς ὁ εἰπὼν 37
filiis Israel; Prophetam vobis resuscitabit *Dominus* Deus *vester* de fratribus
τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, Προφήτην ὑμῖν (α) ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν
vestris, tanquã me: ipsum audietis. Hic est *ille factus* in ecclesia in solitudine,
ὑμῶν ὡς (β) ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε. Οὗτός ἐστιν ὁ γενόμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ἐρήμῳ, 38
cum angelo *loquente* ei in monte Sina, & patribus nostris: qui accepit verba
μετὰ τοῦ ἀγγέλου τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ, καὶ τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο λόγια
viventia, dare nobis. Cui noluerunt *auscultantes fieri* patres nostri: sed repu-
ζῶντα, δοῦναι ἡμῖν. Ὧ οὐκ ἠθέλησαν ὑπήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες ἡμῶν, (γ) ἀλλ' ἀπώ- 39
lerunt & aversi sunt cordibus suis in Ægyptum, Dicentes ad Aaron; Fac
σαντο καὶ ἐστράφησαν (δ) ταῖς καρδίαις αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον, Εἰπόντες τῷ Ἀαρών, Ποίησον 40
nobis deos, qui præcedant nos: *Nam* Moyses hic qui eduxit nos de terra Æ-
ἡμῖν θεοὺς, οἳ προπορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωσῆς οὗτος ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς Αἰ-
gypti, nescimus quid factum sit ei. Et vitulum fecerunt in diebus
γύπτου, οὐκ οἴδαμεν τί (ε) γέγονεν αὐτῷ. Καὶ ἐμοσχοποίησαν ἐν ταῖς ἡμέραις 41
illis: & obtulerunt hostiam simulachro: & *oblectati sunt* in operibus manuum
ἐκείναις, καὶ ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ, καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν
suarum.
αὐτῶν.

MS.A (η) σωτηρίαν αὐτοῖς· (θ) ἐστε· ἱνατί (ι) ἐφ' ἡμῶν; (κ) τὸν Αἰγύπτιον χθές; (λ) τεσσαράκοντα, (μ) ἄγγελος ἐν πυρὶ φλογὸς βάτου. (ν) ἐθαύμασεν. προσερχομένου (ξ) Κυρίου, Ἐγὼ (ο) καὶ Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβ. (π) Κύριος, (ρ) ἐφ' ᾧ (σ) ἀποστείλω (τ) Μωσῆν (υ) ἀρχηγὸν (φ) ἀπέσταλκεν σὺν χειρὶ (χ) Αἰγύπτῳ, (ψ) τεσσαράκοντα. (ω) Μωσῆς ὁ εἴπας (α) ἀναστήσει ὁ Θεὸς ἐκ τῶν (β) ἐμέ. Οὗτος (γ) ἀλλὰ (δ) ἐν ταῖς (ε) ἐγένετο

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 ܣܒܪ ܗܘܐ ܕܝܢ ܕܡܣܬܟܠܝܢ ܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ ܐܚܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܒܐܝܕܘܗܝ ܝܗܒ ܠܗܘܢ ܦܘܪܩܢܐ. ܘܠܐ *
26 ܐܣܬܟܠܘ. * ܘܒܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܐܬܚܙܝ ܠܗܘܢ ܟܕ ܢܨܝܢ ܚܕ ܥܡ ܚܕ. ܘܡܦܝܣ ܗܘܐ
ܠܗܘܢ ܕܢܫܬܝܢܘܢ ܟܕ ܐܡܪ. ܓܒܪܐ ܐܚܐ ܐܢܬܘܢ. ܠܡܢܐ ܡܣܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܚܕ ܥܡ
27 ܚܕ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܡܣܟܠ ܗܘܐ ܒܚܒܪܗ ܕܚܝܗܝ ܡܢܗ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܘ ܐܩܝܡܟ
28 ܥܠܝܢ ܪܫܐ ܘܕܝܢܐ. * ܠܡܐ ܠܡܩܛܠܢܝ ܐܢܬ ܒܥܐ. ܐܝܟ ܕܩܛܠܬ ܐܬܡܠܝ ܠܡܨܪܝܐ.
29 * ܘܥܪܩ ܡܘܫܐ ܒܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܘܗܘܐ ܬܘܬܒܐ ܒܐܪܥܐ ܕܡܕܝܢ. ܘܗܘܘ ܠܗ ܬܪܝܢ ܒܢܝ̈ܢ.
* ܕܨܦܪܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܘܫܥܢܐ * ܝܙ *
30 * ܘܟܕ ܫܠܡܘ ܠܗ ܬܡܢ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝ̈ܢ. ܐܬܚܙܝ ܠܗ ܒܡܕܒܪܐ ܕܛܘܪܐ ܕܣܝܢܝ. ܡܠܐܟܗ
31 ܕܡܪܝܐ ܒܢܘܪܐ ܕܝܩܕܐ ܒܣܢܝܐ. * ܘܟܕ ܚܙܐ ܡܘܫܐ ܐܬܕܡܪ ܒܚܙܘܐ. ܘܟܕ ܐܬܩܪܒ ܠܗ ܕܢܚܙܐ.
32 ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ ܒܩܠܐ. * ܐܢܐ ܐܢܐ ܐܠܗܐ ܕܐܒܗܝܟ. ܐܠܗܗ ܕܐܒܪܗܡ ܘܕܐܝܣܚܩ ܘܕܝܥܩܘܒ.
33 ܘܟܕ ܙܐܝܥ ܗܘܐ ܡܘܫܐ. ܠܐ ܡܡܪܚ ܗܘܐ ܕܢܚܘܪ ܒܚܙܘܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܝܐ. ܫܪܝ ܡܣܐܢܝܟ
34 ܡܢ ܪܓܠܝܟ. ܐܪܥܐ ܓܝܪ ܕܩܐܡ ܐܢܬ ܒܗ ܩܕܝܫܐ ܗܝ. * ܡܚܙܐ ܚܙܝܬ ܐܘܠܨܢܗ ܕܥܡܝ
ܕܒܡܨܪܝܢ. ܘܐܬܢܚܬܗ ܫܡܥܬ. ܘܢܚܬܬ ܕܐܦܪܘܩ ܐܢܘܢ. ܘܗܫܐ ܬܐ ܐܫܕܪܟ ܠܡܨܪܝܢ.
35 * ܠܗܢܐ ܡܘܫܐ ܕܟܦܪܘ ܒܗ ܟܕ ܐܡܪܝܢ. ܕܡܢܘ ܐܩܝܡܟ ܥܠܝܢ ܪܫܐ ܘܕܝܢܐ. ܠܗܘ
36 ܠܗܢܐ ܐܠܗܐ ܪܫܐ ܘܦܪܘܩܐ ܫܕܪ ܠܗܘܢ. ܒܐܝܕܝ ܡܠܐܟܐ ܗܘ ܕܐܬܚܙܝ ܠܗ ܒܣܢܝܐ. * ܗܢܘ
ܕܐܦܩ ܐܢܘܢ. ܟܕ ܥܒܕ ܐܬܘܬܐ ܘܬܕܡܪܬܐ ܘܚܝܠܘܬܐ ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܒܝܡܐ ܕܣܘܦ. ܘܒܡܕܒܪܐ
37 ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝ̈ܢ. * ܕܫܒܬܐ ܕܚܘܪ̈ܐ * ܝܚ * * ܗܢܘ ܡܘܫܐ ܕܐܡܪ ܠܒܢܝ̈ ܐܝܣܪܝܠ.
38 ܕܢܒܝܐ ܢܩܝܡ ܠܟܘܢ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܡܢ ܐܚܝܟܘܢ ܐܟܘܬܝ. ܠܗ ܬܫܡܥܘܢ. * ܗܢܘ ܕܗܘܐ
ܒܟܢܘܫܬܐ ܒܡܕܒܪܐ ܥܡ ܡܠܐܟܐ ܗܘ ܕܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗ ܘܥܡ ܐܒܗܝܢ ܒܛܘܪܐ ܕܣܝܢܝ.
39 ܘܗܘܝܘ ܕܩܒܠ ܡܠܐ ܚܝܬܐ ܠܡܬܠ ܠܢ. * ܘܠܐ ܨܒܘ ܠܡܫܬܡܥܘ ܠܗ ܐܒܗܝܢ. ܐܠܐ
40 ܫܒܩܘܗܝ. ܘܗܦܟܘ ܒܠܒܗܘܢ ܠܡܨܪܝܢ. * ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܠܐܗܪܘܢ. ܥܒܕ
ܠܢ ܐܠܗܐ ܕܐܙܠܝܢ ܩܕܡܝܢ. ܡܛܠ ܕܗܢܐ ܡܘܫܐ ܕܐܦܩܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ.
41 ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ ܡܢܐ ܗܘܐ ܠܗ. * ܘܥܒܕܘ ܠܗܘܢ ܥܓܠܐ ܒܗܢܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܘܕܒܚܘ ܕܒܚܐ
ܠܦܬܟܪܐ. ܘܡܬܒܣܡܝܢ ܗܘܘ ܒܥܒܕ ܐܝܕܝܗܘܢ.

Putabat autem filios Israel fratres suos in- 25
telligere Deum per manum ipsius daturum
eis liberationem. At non intellexerunt.
Ac postero die visus est eis quum ipsi inter 26
se rixarentur: & suadebat eis ut in gratiam
redirent, dicens; Viri, fratres estis, cur
alius alium offenditis? Is porrò qui offen- 27
debat socium suum, repulit eum à se, & di-
xit ei; Quis constituit te super nos princi-
pem & judicem? Num interficere me quæ- 28
ris, sicut interfecisti herì Ægyptium? Pro- 29
indè fugit Moses ob hunc sermonem, & fa-
ctus est inquilinus in terra Median: habu-
ítque duos filios.

Matutinis dominicæ Osannarum. 17.

Quumque illic implevisset quadraginta an- 30
nos, visus est ei in deserto montis Sinai an-
gelus Domini in igne qui ardebat in rubo.
Quod ut conspexit Moses, admiratus est vi- 31
sionem: & quum accederet ut videret, di-
xit ei Dominus in voce; Ego sum Deus 32
Patrum tuorum, Deus Abraham, & Isaac
& Jacob. Quumque tremeret Moses, non
audebat intueri visum. Dixit autem ei Do- 33
minus; Solve calceos tuos à pedibus tuis:
terra enim in qua stas, sancta est. Videndo 34
vidi oppressionem populi mei qui est in Æ-
gypto, & gemitus ejus audivi, & descendi
ut liberem eos: nunc igitur veni, mittam te
in Ægyptum. Hunc Mosen, quem negave- 35
rant, dum dicerent, Quis constituit te super
nos principem & judicem? hunc ipsum
Deus principem & liberatorem misit eis per
manus angeli illius qui apparuerat ei in ru-
bo. Hic est qui eduxit eos dum edidit signa 36
& miracula virtutésque in terra Ægypti, &
in mari Suph, & in deserto annis quadra-
ginta.

Sabbatho Candidatorum 18.

Hic est Moses ille qui dixit filiis Israel; Pro- 37
phetam suscitabit vobis Dominus Deus ex
fratribus vestris sicut me: eum audiatis.
Hic est qui fuit in congregatione in deserto 38
cum angelo illo qui alloquebatur eum, &
cum patribus nostris in monte Sinai: is est
denique qui excepit eloquia viva quæ nobis
traderet. Et noluerunt ad eum mentem 39
advertere patres nostri: sed dereliquerunt
eum, & cordibus suis reversi sunt in Ægy-
ptum: Dicentes Haroni; Fac nobis deos 40
qui præeant nobis: Mosi siquidem isti, qui
eduxit nos è terra Ægypti, nescimus quid
acciderit. Proinde fecit eis vitulum in die- 41
bus illis: & sacrificârunt sacrificia idolis, &
oblectârunt sese opere manuum suarum.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 ወመሰሎሙ ፡ ዘአእመሩ ፡ አኀዊሁ ፡ ከመ ፡ በእዴሁ ፡ ወሀቦሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ መድኀኒ
26 ቶሙ ፡ ወእሙንቱሰ ፡ ኢለበውዎ ፡፡ ወበሳኒታ ፡ ረከበ ፡ ክልኤተ ፡ እምውስቴቶሙ ፡
እንዘ ፡ ይትበአሱ ፡ ወአኀዘ ፡ ይዕርቆሙ ፡ ወይቤሎሙ ፡ አንትሙ ፡ አኀው ፡ ለምንት ፡ ትት
27 ዓመፁ ፡ በበይናቲክሙ ፡፡ ወይቤሎ ፡ ዝኩ ፡ ዘይዔምጾ ፡ ለካልኡ ፡ መኑ ፡ ሠመከ ፡ መ
28 ልአከ ፡ ወመኰንነ ፡ ለዕሌነ ፡፡ ወሚመ ፡ ትቅትለኒኑ ፡ ትፈቅድ ፡ ከመ ፡ ቀተልኮ ፡ ት
29 ማልም ፡ ለግብጻዊ ፡፡ ወበእንተዝ ፡ ነገር ፡ ፈርሃ ፡ ወተሐጽአ ፡ ሙሴ ፡ ወነበረ ፡ ፈለሴ ፡
በብሔረ ፡ ምድያም ፡ ወወለደ ፡ በህየ ፡ ክልኤተ ፡ ደቂቀ ፡፡ ወተፈጺሞ ፡ አርብዓ ፡ ዓመ
30 ት ፡ አስተርአዮ ፡ በገዳም ፡ በደብረ ፡ ሲና ፡ መልአከ ፡ እግዚአብሔር ፡ በነደ ፡ እሳት ፡፡

Et existimavit quòd intellexissent fratres sui, quòd per manum ipsius daret iis Deus 25
redemptionem eorum, & ii non intellexerunt eum. Et sequente die invenit duos ex 26
illis decertantes, et cœpit reconciliare eos, et dixit iis; Vos fratres estis, quarè
iniquè agitis inter vos? Et dixit ei is qui injuriâ affecisset alterum; Quis constituit 27
te principem et judicem super nos? Num interficere me vis, quemadmodum inter- 28
fecisti herì Ægyptium? Et propter hunc sermonem timuit, et fugit Moses, et mansit 29
advena in regione Madiam, et genuit ibi duos filios. Et expletis quadraginta an- 30
nis, apparuit in deserto in monte Sina, angelus Dei in flamma ignis.

Verſio VULGATA LATINA.

25 Exiſtimabat autem intelligere fratres, quoniam Deus per manum ipſius daret
26 ſalutem illis : at illi non intellexerunt. Sequenti verò die apparuit illis litigantibus :
& reconciliabat eos in pace, dicens; Viri, fratres eſtis, ut quid
27 nocetis alterutrum ? Qui autem injuriam faciebat proximo, repulit eum,
28 dicens ; Quis te conſtituit principem & judicem ſuper nos ? Numquid interficere
29 me tu vis, quemadmodùm interfeciſti heri Ægyptium ? Fugit autem
Moyſes in verbo iſto : & factus eſt advena in terra Madian, ubi generavit
30 filios duos. Et expletis annis quadraginta, apparuit illi in deſerto
31 montis Sina Angelus in igne flammæ rubi. Moyſes autem videns, admiratus
eſt viſum : & accedente illo ut conſideraret, facta eſt ad eum vox Domini,
32 dicens ; Ego ſum Deus patrum tuorum, Deus Abraham, Deus Iſaac, &
33 Deus Jacob. Tremefactus autem Moyſes, non audebat conſiderare. Dixit
autem illi Dominus ; Solve calceamentum pedum tuorum : locus enim in quo
34 ſtas, terra ſancta eſt. Videns vidi afflictionem populi mei, qui eſt in Ægypto,
& gemitum eorum audivi, & deſcendi liberare eos. Et nunc veni,
& mittam te in Ægyptum. Hunc Moyſen, quem negaverunt, dicentes ; 35
Quis te conſtituit principem & judicem ? hunc Deus principem & redemptorem
miſit, cum manu Angeli, qui apparuit illi in rubo. Hic eduxit illos, 36
faciens prodigia & ſigna in terra Ægypti, & in rubro mari, & in deſerto
annis quadraginta. Hic eſt Moyſes, qui dixit filiis Iſrael ; Prophetam 37
ſuſcitabit vobis Deus de fratribus veſtris, tanquam me, ipſum audietis.
Hic eſt, qui fuit in Eccleſia in ſolitudine cum angelo, qui loquebatur ei in 38
monte Sina, & cum patribus noſtris : qui accepit verba vitæ dare nobis.
Cui noluerunt obedire patres noſtri : ſed repulerunt, & averſi ſunt cordibus 39
ſuis in Ægyptum, Dicentes ad Aaron ; Fac nobis deos, qui præcedant 40
nos : Moyſes enim hic, qui eduxit nos de terra Ægypti, neſcimus quid factum
ſit ei. Et vitulum fecerunt in diebus illis, & obtulerunt hoſtiam ſimulachro, 41
& lætabantur in operibus manuum ſuarum.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 ظَانًّا أَنَّ إِخْوَتَهُ سَيَفْقَهُونَ عَالِمِينَ أَنَّ اللهَ بِيَدِهِ يُعْطِيهِمْ خَلَاصًا • فَلَمْ يَفْقَهُوا * وَفِي الْيَوْمِ
26 الْمُقْبِلِ ظَهَرَ لَهُمْ إِذْ كَانُوا يَتَخَاصَمُونَ • فَحَضَّهُمْ عَلَى الْمُسَالَمَةِ وَالصُّلْحِ قَائِلًا • أَيُّهَا الرِّجَالُ
27 أَنْتُمْ إِخْوَةٌ فَلِمَ يَظْلِمُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا * فَصَدَّهُ الظَّالِمُ قَرِيبَهُ قَائِلًا • مَنْ ذَا أَقَامَكَ عَلَيْنَا
28 29 رَئِيسًا وَحَاكِمًا * أَلَعَلَّكَ تُرِيدُ تَقْتُلُنِي كَمَا قَتَلْتَ أَمْسِ الْمِصْرِيَّ * فَهَرَبَ مُوسَى لِهَذَا
30 الْكَلَامِ وَصَارَ طَارِيًا إِلَى أَرْضِ مَدْيَنَ • فَصَارَ لَهُ بِهَا ابْنَانِ * وَإِذَا اسْتَكْمَلَ أَرْبَعِينَ سَنَةً
31 أُخْرَى ظَهَرَ لَهُ مَلَاكُ الرَّبِّ فِي بَرِّيَّةِ طُورِ سِينَا فِي لَهِيبِ نَارِ الْعَوْسَجَةِ * فَلَمَّا أَبْصَرَهَا
32 مُوسَى تَعَجَّبَ مِنَ الْمَنْظَرِ • فَإِذْ تَقَدَّمَ لِيَتَأَمَّلَهُ صَارَ إِلَيْهِ صَوْتُ الرَّبِّ * أَنَا هُوَ إِلَهُ
آبَائِكَ إِلَهُ إِبْرَاهِيمَ وَإِلَهُ إِسْحَقَ وَإِلَهُ يَعْقُوبَ • فَصَارَ مُوسَى مُرْتَعِدًا فَلَمْ يَجْسُرْ أَنْ يَتَأَمَّلَ •
33 * فَقَالَ لَهُ احْلُلْ حِذَاءَ رِجْلَيْكَ • فَإِنَّ الْمَوْضِعَ الَّذِي قَدْ وَقَفْتَ فِيهِ هُوَ أَرْضٌ مُقَدَّسَةٌ •
34 * قَدْ نَظَرْتُ نَظَرًا لِمَضَرَّةِ شَعْبِي الَّذِي بِمِصْرَ • وَسَمِعْتُ تَنَهُّدَهُمْ • فَنَزَلْتُ لِأُنْقِذَهُمْ • فَهَلُمَّ
35 لِأُرْسِلَكَ إِلَى مِصْرَ الْآنَ • كتب • * فَمُوسَى هَذَا الَّذِي أَنْكَرُوهُ قَائِلِينَ • مَنْ أَقَامَكَ
36 رَئِيسًا وَحَاكِمًا عَلَيْنَا • إِيَّاهُ أَرْسَلَ اللهُ رَئِيسًا وَفَادِيًا بِيَدِ الْمَلَاكِ الظَّاهِرِ لَهُ فِي الْعَوْسَجَةِ * هَذَا
أَخْرَجَهُمْ • إِذِ اخْتَرَجَ آيَاتٍ وَجَرَائِحَ فِي أَرْضِ مِصْرَ وَفِي الْبَحْرِ الْأَحْمَرِ وَفِي الْبَرِّيَّةِ مُدَّةَ أَرْبَعِينَ
37 سَنَةً * فَهَذَا مُوسَى الْقَائِلُ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ • إِنَّ الرَّبَّ إِلَهَكُمْ سَيُقِيمُ لَكُمْ نَبِيًّا
38 مِنْ إِخْوَتِكُمْ مِثْلِي * هَذَا هُوَ الصَّائِرُ فِي الْجَمَاعَةِ فِي الْقَفْرِ مَعَ الْمَلَاكِ الَّذِي كَلَّمَهُ
39 فِي طُورِ سِينَا • وَمَعَ ذَلِكَ اقْتَبَلَ أَقْوَالًا حَيَّةً لِيُعْطِيَنَاهَا • تَمَّ * الَّذِي لَمْ يُؤْثِرْ آبَاؤُنَا
40 أَنْ يَكُونُوا مُطِيعِينَ إِيَّاهُ • لَكِنَّهُمْ أَبْعَدُوهُ وَعَادُوا بِقَلْبِهِمْ إِلَى مِصْرَ * إِذَا قَالُوا لِهَارُونَ •
اصْنَعْ لَنَا آلِهَةً يَتَقَدَّمُونَ أَمَامَنَا • فَإِنَّ مُوسَى هَذَا الَّذِي أَخْرَجَنَا مِنْ أَرْضِ مِصْرَ مَا
41 نَعْرِفُ مَاذَا كَانَ مِنْهُ * وَعَمِلُوا الْعِجْلَ فِي تِلْكَ الْأَيَّامِ • وَرَفَعُوا ضَحِيَّةً لِلصَّنَمِ * وَاسْتَبْشَرُوا
بِأَعْمَالِ أَيْدِيهِمْ *

Exiſtimans fratres ſuos percepturos 25
atque agnituros quòd Deus per manum
ipſius conceſſurus eſſet eis libertatem :
at non perceperunt. Die quoque 26
ſequenti apparuit illis dum litigarent,
hortatuſque eſt eos ad concordiam
& pacem, dicens ; O viri, vos
eſtis fratres : cur ergò opprimit alter
alterum ? Impedivit eum autem is 27
qui proximum ſuum opprimebat, dicens ;
Quis te conſtituit ſuper nos
principem & judicem ? Num vis interficere 28
me, quemadmodum interfeciſti
herì Ægyptium ? Fugit ergò Moſes 29
ad hujuſmodi ſermonem, abiitque
profugus in terram Madiam, natique
ſunt ei in ipſa duo filii. Et cùm abſolviſſet 30
alios quadraginta annos, apparuit
ei angelus Domini in deſerto
montis Sina, in flamma ignis rhamni.
Quem cùm vidiſſet Moſes, demiratus 31
eſt ſpectaculum : Cùmque acceſſiſſet
ad contemplandum illud, facta
eſt ad eum vox Domini ; Ego 32
ſum Deus patrum tuorum, Deus
Abraham, & Deus Iſaac, & Deus Jacob.
Tremefactus itaque Moſes, non
eſt auſus contemplari. Aitque ad eum ; 33
Solve calceamentum pedum tuorum,
quia locus in quo jam ſtetiſti, terra ſancta
eſt. Videns jam vidi damnum populi 34
mei qui eſt in Ægypto, & audivi
ſuſpirium illorum, & deſcendi ad liberandos
eos. Veni igitur ut mittam te
modò in Ægyptum. Moſen hunc, quem 35
negaverunt, dicentes ; Quis te conſtituit
principem & judicem ſuper nos ? eundem
miſit Deus principem & liberatorem
per manum angeli illius qui apparuerat
ei in rhamno. Hic eduxit eos, editis 36
ſignis atque prodigiis in terra Ægypti,
& in mari rubro, & in deſerto, ſpatio
quadraginta annorum. Hic, inquam, eſt 37
Moſes qui dixit filiis Iſrael ; Dominus
Deus veſter ſuſcitaturus eſt vobis prophetam
de fratribus veſtris mei ſimilem.
Hic eſt qui fuit in cœtu in ſolitudine, 38
cum angelo qui allocutus eſt eum in monte
Sina : & præterea accepit ſermones
vivos nobis tradendos. Hactenus. *Cui* 39
noluerunt patres noſtri eſſe obedientes,
imò rejecerunt eum, et reverſi ſunt corde
ſuo in Ægyptum : Quandò dixerunt ad 40
Haronem ; Fac nobis deos qui præcedant
nos, quia Moſi huic, qui eduxit nos è
terra Ægypti, ignoramus quid acciderit.
Fecerunt igitur vitulum in illis diebus, 41
et obtulerunt victimam idolo, et
exhilarati ſunt in operibus manuum ſuarum.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

31 ወርእዮ፡ ሙሴ፡ አንከረ፡ ግርማሁ፡ ወቀርበ ፡ ይጢይቆ ፡ ወነበቦ፡ እግዚአብሔር ፡ እንዘ፡
32 ይብል፡፡=፡ እግዚአብሔር ፡ አነ ፡ ውእቱ ፡ አምላከ ፡ አብርሃም ፡ ወአምላከ ፡ ይስሐቅ
፡ ወአምላከ ፡ ያዕቆብ ፡፡ አነ ፡ ውእቱ ፡ እግዚአብሔር ፡ አምላከ ፡ አበዊከ ፡፡ ወ
33 ሰሚዖ ፡ ሙሴ ፡ ርእደ ፡ ወደንገፀ ፡ ወሊክህለ ፡ ነጽሮ፡=፡ ወይቤሎ ፡ እግዚአብሔር ፡
ለውፅዕ ፡ አስአኒከ ፡ እምእገሪከ ፡ ሶበ ፡ ትኪይድ ፡ ይእቲ ፡ ምድር ፡ መካን ፡ ቅድስት
34 ፡፡=፡ ወይቤሎ ፡ ከዕበ ፡ ሪዕየ ፡ ርኢኩ ፡ ምንደቤሆሙ ፡ ለሕዝብየ ፡ ዘሀሎው ፡ ውስተ፡
ምድረ፡ ግብጽ ፡ ወሰማዕኩ ፡ ገዓሮሙ ፡ ወወረድኩ ፡ ከመ ፡ አድኅኖሙ ፡ ወይእዜ
35 ኒ ፡ ላነ ፡ እፈንወከ ፡ ውስተ ፡ ምድረ ፡ ግብጽ፡=፡ ዝንቱ ፡ ውእቱ ፡ ሙሴ ፡ ዘክህድ
ዎ ፡ አዝማዲሁ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ መኑ ፡ ሤመከ ፡ መልአከ ፡ ወመኰንነ ፡ ለዕሌነ ፡ ለው
ቱኬ ፡ እግዚአብሔር ፡ ፈነዎ ፡ ከመ ፡ ይኩኖሙ ፡ መኰንነ ፡ ወመጋቤ ፡ ወመቤዝወ ፡ በእ
36 ደ ፡ መልአኩ ፡ ዘአስተርአዮ ፡ በኀበ ፡ ዕፀ ፡ ጳጦስ፡=፡ ዘውእቱ ፡ አውፅኦሙ ፡ እንዘ ፡
ይገብር ፡ ተአምራተ ፡ ወመንክራተ ፡ በለዕለ ፡ ምድረ ፡ ግብጽ ፡ ወበበሕረ ፡ ኤርትራ ፡
37 ወበገዳም ፡ ዐርብዓ ፡ ዓመተ፡፡=፡ ዝንቱ ፡ ውእቱ ፡ ሙሴ ፡ ዘይቤሎሙ ፡ ለደቂቀ ፡ እስ
ራኤል ፡ ነቢየ ፡ ያነሥእ ፡ ለክሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ እምአኀዊክሙ ፡ ዘከማየ ፡ ሎቱ ፡
38 ስምዕዎ፡=፡ ዝንቱ ፡ ውእቱ ፡ ሙሴ ፡ ዘነበረ ፡ ውስተ ፡ ማኅበር ፡ በገዳም ፡ ምስለ ፡ መ
ልአክ ፡ ዘነበቦ ፡ በደብረ ፡ ሲና ፡ ወምስለ ፡ አበዊነ ፡ ዘተመጠወ ፡ ነገራተ፡ ሕይወት ፡ ከመ፡
39 ለነ ፡ ያሀብነ፡=፡ ዘሎቱ ፡ ዐበዩ ፡ አበዊነ ፡ ተቀንዮ ፡ አላ ፡ መነንዎ ፡ ወሚጡ ፡ አልባቢሆ
ሙ ፡ ውስተ ፡ ምድረ ፡ ግብጽ፡=፡ እንዘ ፡ ይብልዎ ፡ ለአሮን ፡ ግበር ፡ ለነ ፡ አማልክተ ፡
40 ዘየሐውሩ ፡ ቅድሜነ ፡ ወለዝንቱ ፡ ሙሴ ፡ ዘአውጽአነ ፡ እምድረ ፡ ግብጽ ፡ ኢንአም
ር ፡ ዘኮነ፡=፡ ወገብሩ ፡ ላሕመ ፡ ስብኮ ፡ በእማንቱ ፡ መዋዕል ፡ ሠዑ ፡ መሥዋዕተ ፡ ለጣ
41 ዖት ፡ ወተፈሥሑ ፡ በግብረ ፡ እደዊሆሙ፡=፡

Et quum vidiſſet Moſes, admiratus eſt horrorem ejus, & appropinquavit ut intueretur 31
eum : & locutus eſt ei Deus, dicens ; Dominus ego ſum, Deus Abraham, 32
& Deus Iſaac, & Deus Jacob : ego ſum Dominus Deus patrum tuorum. Et quum
audiviſſet Moſes, tremuit, & obſtupuit, & non potuit intueri eum. Et dixit 33
ei Deus ; Ejice calceamenta à pedibus tuis, quando conculcaveris hanc terram,
locum ſanctum. Et dixit ei iterùm ; Videndo vidi tribulationem populorum meorum 34
qui ſunt in terra Ægypti, & audivi gemitus eorum, & deſcendi ut liberarem
eos, & nunc ego mittam te in terram Ægypti. Hic fuit Moyſes, quem abnegaverant 35
cognati ejus, dicentes ; Quis conſtituit te principem & judicem ſuper nos ?
hunc igitur Deus miſit, ut fieret illis judex, & procurator, & redemptor, per
manum angeli ſui, qui apparuit ei apud arborem batos. Hic eduxit illos, faciens 36
ſigna & miracula ſuper terram Ægypti, & in mari Erythræo, & in deſerto quadraginta
annis. Hic fuit Moyſes, qui dixit filiis Iſraelis ; Prophetam ſuſcitabit 37
vobis Deus de fratribus veſtris tanquam me, eum audite. Hic fuit Moyſes qui 38
manſit in congregatione in deſerto, cum angelo qui loquutus eſt ei in monte
Sina, & cum patribus noſtris, qui accepit verba vitæ ut daret nobis : Cui 39
noluerunt patres noſtri obedire, ſed ſpreverunt eum, & converterunt corda ſua in
terram Ægypti, Dicentes Aaroni ; Fac nobis deos qui præcedant nos : &, 40
Huic Moſi, qui eduxit nos è terra Ægypti, neſcimus quid factum fuit. Et 41
fecerunt vitulum fuſilem in illis diebus, obtulerunt ſacrificia idolis, & gaviſi
ſunt in operibus manuum ſuarum.

Convertit autem Deus, & tradidit eos servire militiæ cœli, sicut
42 Ἔστρεψε δὲ ὁ Θεὸς, καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς
scriptum est in libro Prophetarum; *Non* victimas & *sacrificia* obtulistis mihi *annos*
γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προφητῶν, Μὴ σφάγια καὶ θυσίας προσηνέγκατέ (ζ) μοι ἔτη
quadraginta in deserto, domus Israël? Et suscepistis tabernaculum Moloch,
43 τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραήλ; Καὶ ἀνελάβετε τὴν σκηνὴν τοῦ Μολὸχ,
& sydus dei vestri Rempham, figuras quas fecistis adorare eas:
καὶ τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν (η) Ῥεμφὰν, τοὺς τύπους οὓς ἐποιήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς·
Et transferam vos trans Babylonem. Tabernaculum testimonii *erat in* pa-
44 καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα Βαβυλῶνος. Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου (θ) ἦν ἐν τοῖς πα-
tribus nostris in deserto, sicut disposuit *ille* loquens *Mosi*, *facere* illud
τράσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς διετάξατο ὁ λαλῶν τῷ Μωσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν
secundùm *exemplar quod* viderat: Quod & induxerunt, suscipientes patres nostri cum
45 κατὰ τὸν τύπον ὃν ἑωράκει· Ἣν καὶ εἰσήγαγον διαδεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν μετὰ
Jesu in possessionem Gentium, quas expulit Deus à facie patrum
Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν ἐθνῶν, ὧν ἐξῶσεν ὁ Θεὸς ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων
nostrorum, usque *dies* David: Qui invenit gratiam ante Deum, & petiit
46 ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δαβίδ· Ὃς εὗρε χάριν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ᾐτήσατο
invenire tabernaculum Deo Jacob. Salomon autem ædificavit illi domum. Sed
47 εὑρεῖν σκήνωμα τῷ Θεῷ Ἰακώβ. (ι) Σολομῶν δὲ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ οἶκον. Ἀλλ᾽
48 non Excelsus in manufactis *templis* habitat, sicut Propheta dicit;
οὐχ ὁ ὕψιστος ἐν (κ) χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ, καθὼς ὁ προφήτης λέγει,
Cœlum mihi *thronus*, *at* terra scabellum pedum meorum. Quam domum ædificabitis
49 Ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου. ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ
mihi? dicit Dominus; aut quis locus requietionis meæ? Nónne manus mea fecit
50 μοι; λέγει Κύριος· ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; Οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποίησε
hæc omnia? *Duri* cervice, & incircumcisi *corde* & auribus,
51 (λ) ταῦτα πάντα; Σκληροτράχηλοι, καὶ ἀπερίτμητοι (μ) τῇ καρδίᾳ καὶ τοῖς ὠσὶν,
vos semper Spiritui sancto resistitis: sicut patres vestri, & vos. Quem
52 ὑμεῖς ἀεὶ τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπίπτετε· ὡς οἱ πατέρες ὑμῶν, καὶ ὑμεῖς. Τίνα
Prophetarum non sunt persecuti patres vestri? Et occiderunt *prænuntiantes*
τῶν προφητῶν οὐκ ἐδίωξαν οἱ πατέρες ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν τοὺς προκαταγγείλαντας
de adventu Justi, cujus nunc vos proditores & homicidæ fuistis: Qui
περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ δικαίου, οὗ νῦν ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς (ν) γεγένησθε· Οἵτινες 53
accepistis Legem in *dispositiones* angelorum, & non custodistis. Audientes autem
ἐλάβετε τὸν νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέλων, καὶ οὐκ (ξ) ἐφυλάξατε. Ἀκούοντες δὲ 54
hæc, dissecabantur cordibus suis, & stridebant *dentes* in eum. *Existens*
ταῦτα, διεπρίοντο ταῖς καρδίαις αὐτῶν, καὶ ἔβρυχον τοὺς ὀδόντας ἐπ᾽ αὐτόν. Ὑπάρχων 55
autem plenus Spiritu sancto, intendens in cœlum, vidit gloriam Dei, & Jesum
δὲ πλήρης Πνεύματος ἁγίου, ἀτενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν, εἶδε δόξαν Θεοῦ, καὶ Ἰησοῦν
stantem *ex* dextris Dei. Et ait; Ecce video cœlos apertos, &
ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ. Καὶ εἶπεν, Ἰδοὺ θεωρῶ τοὺς οὐρανοὺς (ο) ἀνεῳγμένους, καὶ 56
filium hominis *ex* dextris stantem Dei. Clamantes autem voce magnâ,
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου (π) ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα τοῦ Θεοῦ. Κράξαντες δὲ φωνῇ μεγάλῃ, 57
continuerunt aures suas, & *irruerunt* unanimiter in eum. Et ejicientes
συνέσχον τὰ ὦτα αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν ὁμοθυμαδὸν ἐπ᾽ αὐτόν. Καὶ ἐκβαλόντες 58
extra civitatem, lapidabant: & testes deposuerunt vestimenta sua secus
(ρ) ἔξω τῆς πόλεως, ἐλιθοβόλουν· καὶ οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱμάτια αὐτῶν παρὰ
pedes adolescentis *vocati Sauli*: Et lapidabant Stephanum, invocantem
τοὺς πόδας νεανίου καλουμένου Σαύλου· Καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν Στέφανον, ἐπικαλούμενον 59
& dicentem; Domine Jesu, suscipe spiritum meum. Positis autem genibus,
καὶ λέγοντα, Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τὸ πνεῦμά μου. Θεὶς δὲ τὰ γόνατα, 60
clamavit voce magnâ; Domine, ne statuas illis peccatum hoc. Et hoc
ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, Κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς (σ) τὴν ἁμαρτίαν ταύτην. καὶ τοῦτο
dicto obdormivit.
εἰπὼν ἐκοιμήθη.

CAP. VIII. η'.

Saulus autem erat consentiens neci ejus.
Θ' (†) Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ. 1

MS. A. (ζ) μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ, οἶκος Ἰσραὴλ, ἔτη τεσσεράκοντα; Καὶ (η) Ῥαιφὰν, (θ) ἦν τοῖς πατράσιν ὑμῶν ἐν τῇ (ι) Σαλομῶν (κ) χειροποιήτοις κατοικεῖ, (λ) πάντα ταῦτα; (μ) καρδίαις (ν) ἐγένεσθε· (ξ) ἐφυλάξεσθε. (ο) διηνοιγμένους, (π) ἑστῶτα ἐκ δεξιῶν (ρ) αὐτὸν ἔξω (σ) ταύτην τὴν ἁμαρτίαν. (†) Verba ista, Σαῦλος δὲ ἦν συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ, in MS. A. claudunt sectionem præcedentem, quæ incipit ab iis, Θεὶς δὲ τὰ γόνατα,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

42 ܘܗܦܟ ܐܠܗܐ ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ. ܕܢܗܘܘܢ ܦܠܚܝܢ ܠܚܝܠܘܬܐ ܕܫܡܝܐ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ *
ܒܟܬܒܐ ܕܢܒܝܐ. ܠܡܐ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ ܒܡܕܒܪܐ. ܢܟܣܬܐ ܐܘ ܕܒܚܬܐ ܩܪܒܬܘܢ ܠܝ ܒܢܝ
43 ܐܝܣܪܝܠ. * ܐܠܐ ܛܥܢܬܘܢ ܡܫܟܢܗ ܕܡܠܟܘܡ. ܘܟܘܟܒܗ ܕܐܠܗܐ ܪܐܦܢ. ܨܠܡܐ ܕܥܒܕܬܘܢ
ܕܬܗܘܘܢ ܣܓܕܝܢ ܠܗܘܢ. ܐܫܢܝܟܘܢ ܠܗܠ ܡܢ ܒܒܠ. * ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ.
44 ܘܕܡܥܡܘܕܝܬܐ * ܩܘ * * ܗܐ ܡܫܟܢܐ ܕܣܗܕܘܬܐ ܕܐܒܗܬܢ ܒܡܕܒܪܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ. ܐܝܟ
45 ܡܐ ܕܦܩܕ ܗܘ ܕܡܡܠܠ ܥܡ ܡܘܫܐ ܠܡܥܒܕܗ ܒܕܡܘܬܐ ܕܚܘܝܗ. * ܘܠܗ ܠܗܢܐ ܡܫܟܢܐ.
ܐܦ ܡܥܠܢܘ ܐܥܠܘܗܝ ܐܒܗܬܢ ܥܡ ܝܫܘܥ. ܠܐܪܥܐ ܕܝܗܒ ܠܗܘܢ ܐܠܗܐ ܝܪܬܘܬܐ ܡܢ
46 ܥܡܡܐ ܗܢܘܢ ܕܐܦܩ ܡܢ ܩܕܡܝܗܘܢ. ܘܐܬܕܒܪ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܬܗ ܕܕܘܝܕ. * ܗܘ ܕܐܫܟܚ
47 ܪܚܡܐ ܩܕܡܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. ܘܫܐܠ ܕܢܫܟܚ ܡܫܟܢܐ ܠܐܠܗܗ ܕܝܥܩܘܒ. * ܫܠܝܡܘܢ ܕܝܢ
48 ܒܢܐ ܠܗ ܒܝܬܐ. * ܘܡܪܝܡܐ ܠܐ ܥܡܪ ܒܥܒܕ ܐܝܕܝܐ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܢܒܝܐ. * ܫܡܝܐ ܟܘܪܣܝ ܘܐܪܥܐ
49 ܟܘܒܫܐ ܠܪܓܠܝ. ܐܝܢܐ ܒܝܬܐ ܕܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܐܘ ܐܝܢܐ ܗܘ ܐܬܪܐ ܕܢܘܚܝ.
50 ܠܐ ܗܐ ܐܝܕܝ ܥܒܕܬ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. * ܐܘ ܩܫܝ ܩܕܠܐ ܘܠܐ ܓܙܝܪܝ ܠܒܘܬܗܘܢ *
51 ܘܡܫܡܥܬܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܒܟܠܙܒܢ ܠܩܘܒܠ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܝܟ
52 ܐܒܗܬܟܘܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ. * ܠܐܝܢܐ ܓܝܪ ܡܢ ܢܒܝܐ ܠܐ ܪܕܦܘ ܘܩܛܠܘ ܐܒܗܬܟܘܢ. ܠܐܝܠܝܢ
ܕܩܕܡܘ ܐܟܪܙܘ ܥܠ ܡܐܬܝܬܗ ܕܙܕܝܩܐ. ܗܘ ܕܐܢܬܘܢ ܐܫܠܡܬܘܢܝܗܝ ܘܩܛܠܬܘܢܝܗܝ.
53 * ܘܢܣܒܬܘܢ ܢܡܘܣܐ ܒܦܘܩܕܢܐ ܕܡܠܐܟܐ ܘܠܐ ܢܛܪܬܘܢܝܗܝ.
54 * ܕܬܘܟܪܢܗ ܕܐܣܛܦܢܘܣ * ܩܘ * * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܗܠܝܢ ܐܬܡܠܝܘ ܚܡܬܐ ܒܢܦܫܗܘܢ.
55 ܘܡܚܪܩܝܢ ܗܘܘ ܫܢܝܗܘܢ ܥܠܘܗܝ. * ܗܘ ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܡܠܐ ܗܘܐ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܚܪ
56 ܒܫܡܝܐ ܘܚܙܐ ܬܫܒܘܚܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܝܫܘܥ ܟܕ ܩܐܡ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܡܪ. ܗܐ
57 ܚܙܐ ܐܢܐ ܫܡܝܐ ܟܕ ܦܬܝܚܝܢ. ܘܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܟܕ ܩܐܡ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ. * ܘܩܥܘ ܒܩܠܐ
58 ܪܡܐ ܘܣܟܪܘ ܐܕܢܝܗܘܢ. ܘܐܬܚܡܠܘ ܥܠܘܗܝ ܟܠܗܘܢ. * ܘܐܚܕܘܗܝ ܐܦܩܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ
ܘܪܓܡܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܣܗܕܘ ܥܠܘܗܝ. ܣܡܘ ܢܚܬܝܗܘܢ ܠܘܬ ܪܓܠܘܗܝ
59 ܕܚܕ ܥܠܝܡܐ ܕܡܬܩܪܐ ܫܐܘܠ. * ܘܪܓܡܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܐܣܛܦܢܘܣ. ܟܕ ܡܨܠܐ ܘܐܡܪ. ܡܪܢ
60 ܝܫܘܥ ܩܒܠ ܪܘܚܝ. * ܘܟܕ ܣܡ ܒܘܪܟܐ. ܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ. ܡܪܢ ܠܐ ܬܩܝܡ ܠܗܘܢ ܗܕܐ
61 ܚܛܝܬܐ. ܘܟܕ ܗܕܐ ܐܡܪ ܫܟܒ. * ܫܐܘܠ ܕܝܢ ܨܒܐ ܗܘܐ ܘܡܫܬܘܬܦ ܗܘܐ ܒܩܛܠܗ.

Et aversus est Deus, & tradidit eos ut servi- 42
rent exercitibus cœli, sicut scriptum est in
libro prophetarum; Num quadraginta annis
in deserto victimam aut sacrificium obtulistis
mihi, filii Israel? Quinimò bajulâstis cano- 43
pæum Malcum, & sydus dei Rephon, imagi-
nes quas fecistis ut eas adoraretis. Transfe-
ram vos trans Babel.

De genitrice Dei, & baptismo. 19.

Ecce tabernaculum testimonii patrum no- 44
strorum in deserto fuit, sicuti præceperat is
qui collocutus fuerat Mosen, ut faceret illud
ad similitudinem quam ei ostenderat. Quod 45
quidem tabernaculum etiam introducendo
introduxerunt patres nostri cum Jesu in ter-
ram quam dedit eis Deus hæreditatem ex
gentibus illis quas ejecit ab eorum conspectu,
& deductum est usque ad dies David: Qui 46
invenit gratiam coram Deo, petiítque ut
excogitaret tabernaculum Deo Jacob. Salo- 47
mon autem ædificavit ædem. At Altissimus 48
ille nón habitat in manufactis *templis*, sicut
ait Propheta; Quum cœlum thronus meus 49
sit, & terra suppedaneum pedum meorum,
quam ædem ædificabitis mihi, dicit Domi-
nus, aut quis est locus requietis meæ? Nónne 50
manus mea condidit hæc omnia? O duri 51
cervice, & incircuncisi corde, & auditu suo:
vos semper Spiritui sanctitatis obstatis, sicut
patres vestri, ita & vos. Quem enim pro- 52
phetarum non sunt persecuti, & interfece-
runt patres vestri? eorum *inquam* qui præ-
nuntiârunt adventum Justi illius, quem vos
prodidistis ac interemistis? Ac recepistis le- 53
gem per dispositionem angelorum, neque
servâstis eam.

Commemoratione Stephani. 20.

Quumque hæc audirent, repleti sunt furore 54
intra se, ac frendebant dentibus suis in eum.
Ipse verò quum plenus esset fide & Spiritu 55
sanctitatis, suspexit in cœlum, viditque glo-
riam Dei, & Jesum adstantem à dextera Dei.
Et ait; Ecce video cœlos apertos, & Fili- 56
um hominis adstantem à dextera Dei. Pro- 57
indè clamârunt altâ voce, & obturârunt au-
res suas, & irruerunt in eum omnes. Et com- 58
prehensum eum ejecerunt extra civitatem; &
lapidibus obruebant eum: illi autem qui
testimonium tulerant adversùs eum, posue-
runt vestimenta sua ad pedes adolescentis
cujusdam, qui vocabatur Saul. Itaque lapi- 59
dabant Stephanum, quum ipse precaretur ac
diceret; Domine noster Jesu, suscipe spiri-
tum meum. Positísque genibus, clamavit 60
altâ voce, & ait; Domine noster, ne statuas
eis hoc peccatum. Et quum hæc diceret, re-
cubuit. Saul autem consentiebat communi- 61
cabátque in cædem ejus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

42 ወተመይጠ ፡ ለሊሁ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወረሰዮሙ ፡ ይትቀነዩ ፡ ለኀራ ፡ ሰማይ ፡ በከመ ፡
ተጽሕፈ ፡ ውስተ ፡ መጽሐፈ ፡ ነቢያት ፡ እኮኑ ፡ መሥዋዕተ ፡ ወቍርባነ ፡ ሦዕክሙ ፡ ሊተ ፡
43 አርብአ ፡ ዓመተ ፡ በገዳም ፡ ቤተ ፡ እስራኤል ፡፡ ወነሣእክሙ ፡ ደብተራ ፡ ሞሎካ ፡ ወ
ትእምርተ ፡ አምላክክሙ ፡ ሬፋም ፡ እንዘ ፡ ትሰግዱ ፡ ለእማንቱ ፡ ምስለ ፡ ዘገበርክሙ ፡ ወ
44 ን ፡፡ ወደብተራ ፡ ስምዕ ፡ እንተ ፡ ነበረት ፡ ኀበ ፡ አበዊነ ፡ በገዳም ፡ ዘሲና ፡ በከመ ፡ አ
45 ዘዞ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለሙሴ ፡ ወተናገሮ ፡ ይግበራ ፡ በአርአያ ፡ ዘአርአዮሙ ፡፡ ወተመ
ጠውዋ ፡ አበዊነ ፡ ምስለ ፡ ኢያሱስ ፡ በበሐውርተ ፡ አሕዛብ ፡ ወአውጽኦሙ ፡ እግዚአብሔ
ር ፡ እምቅድመ ፡ ገጾሙ ፡ ለአበዊነ ፡ እስከ ፡ አመ ፡ መዋዕለ ፡ ደዊት ፡፡

Et avertit se Deus, & fecit eos ut subjicerentur militiæ cœli, sicut scriptum 42
est in libro prophetarum; An victimas & oblationes obtulistis mihi quadragin-
ta annis in deserto, domus Israel? Et accepistis tabernaculum Moloch, & 43
signum Dei vestri Repham, adorantes istas imagines quas fecistis. Et taber- 44
naculum testimonii quod mansit apud patres nostros in deserto Sinai, prout
præceperat Deus Mosi, & dixerat ei, ut facerent illud secundùm exemplar
quod monstraverat iis. Et acceperunt illud patres nostri cum Jesu in regio- 45
nes gentium, & expulit eas Deus à conspectu patrum nostrorum usque ad di-
es David,

Verſio VULGATA LATINA.

42 Convertit autem Deus, & tradidit eos ſervire militiæ cœli, ſicut ſcriptum eſt in libro
bro Prophetarum; Numquid victimas & hoſtias obtuliſtis mihi annis quadraginta
43 in deſerto, domus Iſraël? Et ſuſcepiſtis tabernaculum Moloch, & ſidus Dei veſtri
ſtri Rempham, figuras, quas feciſtis, adorare eas. Et transferam vos trans Babylonem.
44 nem. Tabernaculum teſtimonii fuit cum patribus noſtris in deſerto, ſicut diſpoſuit
illis Deus, loquens ad Moyſen, ut faceret illud ſecundùm formam quam viderat.
45 Quod & induxerunt, ſuſcipientes patres noſtri cum Jeſu in poſſeſſionem Gentium,
46 quas expulit Deus à facie patrum noſtrorum, uſque in diebus David, Qui invenit
47 gratiam ante Deum, & petiit ut inveniret tabernaculum Deo Jacob. Salomon autem
48 ædificavit illi domum. Sed non Excelſus in manufactis habitat, ſicut Propheta
49 dicit; Cœlum mihi ſedes eſt; terra autem ſcabellum pedum meorum. Quam
50 domum ædificabitis mihi, dicit Dominus? aut quis locus requietionis meæ eſt? Nónne
51 manus mea fecit hæc omnia? Durâ cervice, & incircumciſis cordibus & auribus,
vos ſemper Spiritui ſancto reſiſtitis, ſicut patres veſtri, ita & vos. Quem pro- 52
phetarum non ſunt perſecuti patres veſtri? Et occiderunt eos, qui prænuntiabant 53
de adventu Juſti, cujus vos nunc proditores & homicidæ fuiſtis: Qui accepiſtis 54
legem in diſpoſitione Angelorum, & non cuſtodiſtis. Audientes autem hæc diſ- 55
ſecabantur cordibus ſuis, & ſtridebant dentibus in eum. Cùm autem eſſet plenus
Spiritu ſancto, intendens in cœlum, vidit gloriam Dei, & Jeſum ſtantem à dextris
Dei. Et ait; Ecce video cœlos apertos, & Filium hominis ſtantem à dextris Dei. Ex- 56
clamantes autem voce magnâ continuerunt aures ſuas, & impetum fecerunt unanimiter
miter in eum. Et ejicientes eum extra civitatem lapidabant: & teſtes depoſuerunt 57
veſtimenta ſua, ſecus pedes adoleſcentis, qui vocabatur Saulus. Et lapidabant Ste- 58
phanum invocantem, & dicentem; Domine Jeſu, ſuſcipe ſpiritum meum. Poſitis 59
autem genibus, clamavit voce magnâ, dicens; Domine, ne ſtatuas illis hoc peccatum.
Et cùm hoc dixiſſet, obdormivit in Dño. Saulus autem erat conſentiens neci ejus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

42 * فرجع الله واسلمهم يعبدون جند السماء * كما كتب في مصحف الانبياء * يا آل اسرائيل
43 العلكم قربتم لي ضحايا وذبائح اربعين سنة في القفر * اذ اتخذتم مظلة مولوخ ونجم الهكم
44 رافان * الرسوم التي صنعتموها لتسجدوا لها * وجلاتكم واسكنتكم فوق بابل * وكانت
خيمة الشهادة لآبائنا في البرية كما رتبها الذي خاطب موسى ان يعملها على الحد والرسم
45 الذي راه * التي ادخلها آباؤنا اذ خلفوه مع يسوع في حظ الامم * الذين اقصاهم الله
46 من تجاه آبائنا الى ايام داود * الذي وجد دالة امام الله * وطلب ان يجد مسكنا
47 48 لاله يعقوب * تم * وسليمان ابتنا له بيتا * لكن العلي لن يسكن في الهياكل
49 المصنوعة بالايدي * كما يقول النبي * السماء كرسي لي * والارض موطاء قدمي * اي
50 بيت تبنون لي يقول الرب * وايما موضع راحتي * اليست يدي خلقت هذه البرايا
51 كلها * ايها الصعبة اعناقهم وغير المختونة قلوبهم واذانهم * فانتم تقاومون روح
52 القدس دائما * فانتم نظير آبائكم * من من الانبياء لم يطردوه آباؤكم * وقتلوا
الذين سبقوا فاخبروا بورود الصديق * الذي صرتم انتم الان دافعيه وقاتليه *
53 54 * الذي اخذتم الشريعة الموروده على ترتيبات الملائكة ولا تحفظوها * فاذ سمعوا
55 هذه الخطوب استصعبوها ومضت قلوبهم * وصروا اسنانهم عليه * كمج * واذ
كان مملوا من روح القدس رفع نظره الى السماء فابصر مجد الله * ويسوع واقفا من
56 ميامن الله * وقال هانذا ارى السماوات مفتوحة * وابن الانسان من ميامن الله واقفا *
57 58 * فهتفوا صوتا عظيما * وسكروا اذانهم * وتواثبوا جميعا اليه * واخرجوه خارج
المدينة * ورجموه بالحجارة * والشهود وضعوا ثيابهم لدى رجل شاب اسمه صولص *
59 60 * ورجموا اصطفان متضرعا وقايلا * ايها الرب يسوع اقبل روحي * ثم احنى ركبتيه
وهتف صوتا عظيما * يا رب لا تقم لهم هذه الخطية * واذ قال هذه هجع * تم * كذ
61 * وكان صولوص مسرورا بقتله *

Quapropter avertit ſe Deus, & tradidit eos ut adorarent militiam cæli, 42
ſicut ſcriptum eſt in libro Prophetarum: O progenies Iſrael, num obtuliſtis mihi victimas & ſacrificia quadraginta annis in deſerto? Quando 43
accepiſtis tabernaculum Moloch, & ſydus dei veſtri Raphan, figuras quas fabricâſtis ad adorandum eas? Et, Captivos faciam vos, & habitare vos faciam ultra Babel. Tabernacu- 44
lum quoque teſtimonii fuit patribus noſtris in deſerto, quemadmodum ordinaverat illud is qui alloquutus fuerat Moſen, ut faceret illud juxta delineamentum & figuram quam viderat. Quod intulerunt patres noſtri, 45
relinquentes illud cum Joſue in hæreditatem gentium quas exterminavit Deus à conſpectu patrum noſtrorum, uſque ad dies David: Qui nactus 46
fiduciam apud Deum, petiit ut inveniret habitaculum Deo Jacob. Hucuſque.
Salomon etiam ædificavit illi domum. 47
Verùm Excelſus nequaquam habitat 48
in templis manufactis, ſicut ait Propheta; Cœlum eſt mihi ſedes, & ter- 49
ra ſcabellum pedum meorum: quam domum ædificabitis mihi? dicit Dominus: & quiſnam eſt locus quietis meæ? Nónne manus mea condidit 50
has creaturas omnes? O quorum 51
duræ ſunt cervices, & incircumciſa corda & aures, vos reſiſtitis Spiritui ſancto jugiter: Vos enim ſimiles eſtis patribus veſtris. Quem ex 52
prophetis non ſunt perſequuti patres veſtri? & occiderunt eos qui prænuntiârunt adventum Juſti, cujus vos nunc extitiſtis proditores & homicidæ: Qui accepiſtis legem miſſam, 53
ſecundùm præſcripta angelorum, nec tamen obſervatis illam. Hos ſermo- 54
nes cùm audiſſent, ægrè tulerunt, & eorum corda acerbo dolore affecta ſunt, & ſtriderunt dentibus ſuis in eum. Et cùm plenus eſſet Spiritu ſancto, 55
aſpectum ſuum erexit in cœlum, & vidit gloriam Dei, & Jeſum ſtantem à dextris Dei. Et ait; Ecce video cœlos 56
apertos, & filium hominis à dextris Dei ſtantem. Exclamârunt autem voce 57
magnâ, & tenentes aures ſuas, irruerunt unà in eum. Et educentes eum extra ur- 58
bem, lapidibus obruerunt: ac teſtes poſuerunt veſtes ſuas prope virum quendam adoleſcentem nomine Saulum. Et 59
lapidaverunt Stephanum precantem ac dicentem; O Domine Jeſu, ſuſcipe ſpiritum meum. Deindè flectens genua, 60
exclamavit voce magnâ, O Domine, ne ſtatuas illis hoc peccatum. Et cùm hoc dixiſſet, obdormivit. Hactenus.
Erat autem Saulus lætus nece illius. 61

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

46 ዘረከበ፡ ሞገሰ፡ በቅድመ፡ እግዚአብሔር፡ ወሰአለ፡ ይርከብ፡ ማኅደረ፡ ለአምላከ፡ ያዕቆ
47 ብ፡፡=፡ ወሰሎሞንሂ፡ ኀነፀ፡ ሎቱ፡ ቤተ፡=፡ ወአኮሰ፡ ዘየኀድር፡ ልዑል፡ ውስተ፡ ግብረ፡
48 እደ፡ ሰብእ፡ ለሰመ፡ ይቤ፡ በነቢይ፡=፡ ሰማይኒ፡ መንበርየ፡ ወምድርኒ፡ መከየደ፡ እገርየ፡
49 አይኑ፡ ቤተ፡ ተኀንጹ፡ ሊተ፡ ይቤ፡ እግዚአብሔር፡ ወአይኑ፡ መካነ፡ ለምዕራፍየ፡=፡
50 አኮኑ፡ እደዊ፡ ገብራ፡ ዘኩሎ፡=፡ ጽኑዓነ፡ ክሳድ፡ ወግዙፋነ፡ ልበብ፡ ወድንቁ
51 ዋነ፡ እዘን፡ አንትሙ፡ ዘልፈ፡ ተቃወምክሙ፡ ለመንፈስ፡ ቅዱስ፡ አንትሙኒ፡ ከመ፡
52 አበዊክሙ፡=፡ ለመኑ፡ ዘእምነቢያት፡ ዘኢሰደዱ፡ አበዊክሙ፡ ወኢቀተልዎሙ፡ ለኵ
53 ሎሙ፡ ለዐለ፡ ይዜንው፡ ለምጽአተ፡ ጻድቅ፡ ወይእዜኒ፡ አንትሙ፡ አግበእየነ፡
54 ቀተልያነ፡ ኮንክሙ፡=፡ ዘተመጠውክሙ፡ ሕገ፡ በዐቅሞተ፡ መልእክት፡ ወኢዐቀ
ብክሙዎ፡ ወሰበ፡ ሰምዑ፡ ዘንተ፡ አግዘፈ፡ አልበቢሆሙ፡ ወሐቀዩ፡ ስነኒሆሙ፡፡
55 ላዕሌሁ፡ በመዐት፡፡=፡ ወእምዝ፡ መልአ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ለዐለ፡ እስጢፋኖስ፡ ነጸ
ረ፡ ሰማየ፡ ወርእየ፡ ስብሐተ፡ እግዚአ፡ ብሔር፡ ወኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ እንዘ፡ ይ
57 ነብር፡ በየምነ፡ እግዚአብሔር፡፡=፡ ወይእተ፡ ጊዜ፡ ጸርሑ፡ አይሁድ፡ በዐቢይ፡ ቃ
58 ል፡ እንዘ፡ ይደንጽው፡ እእዘኒሆሙ፡ ወአንጐድጐዱ፡ ኅቡረ፡ ላዕሌሁ፡=፡ ወአውጽእዎ፡
ወወሰድዎ፡ አፍአ፡ እምሀገር፡ ወበህየ፡ ወገርዎ፡ በአእበን፡ ወአንበሩ፡ ሎቱ፡ ሰማ
እተ፡፡ ወእለ፡ ይወግርዎ፡ አንበሩ፡ አልበሲሆሙ፡ ተሕተ፡ እገረ፡ ወሬዛ፡ ዘስሙ፡ ሰው
59 ል፡፡=፡ ወእስጢፋኖስሰ፡ ጸርሐ፡ እንዘ፡ ይብል፡ እግዚእየ፡ ኢየሱስ፡ ተመጠዋ፡ ለነ
60 ፍስየ፡ ውስተ፡ እዴከ፡=፡ ወሰገደ፡ በብረኪሁ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ወጸርሐ፡ በዐቢ
ይ፡ ቃል፡ እንዘ፡ ይብል፡ ኦእግዚኦ፡ ኢትቅም፡ ወኢትረሲ፡ ሎሙ፡ ዘንተ፡ ጌጋየ፡ ወእምደኀረ፡
61 ይቤ፡ ዘን[illegible]፡ ወአዕረፈ፡፡=፡ ወሰውልኒ፡ ኅብረ፡ ምስሌሆሙ፡ ለቅትለተ፡ እስጢፋኖስ፡፡=፡

Qui invenit gratiam in conſpectu Dei, & petiit ut inveniret habitationem Deo 46
Jacobi. Et Solomon ædificavit illi domum. Et non habitat Excelſiſſimus in ma- 47
nufactis ab *hominibus: quia dictum eſt in propheta; Cœlum thronus meus eſt, &* 48
terra ſcabellum pedum meorum: quam domum ædificabitis mihi, dixit Deus, & quis 49
eſt locus requietis meæ? Nónne manus meæ fecerunt hæc omnia? Duri cervice, & 50
incraſſati cordibus, & ſurdi auribus eſtis: vos ſemper reſtitiſtis Spiritui ſancto, 51
vos etiam ſicut Patres veſtri. Quis fuit ex prophetis quem non perſequuti ſunt 52
patres veſtri? & non trucidâſtis omnes qui prænuntiabant adventum Juſti? & nunc
vos proditores & occiſores fuiſtis: Qui accepiſtis legem per diſpoſitionem angelo- 53
rum, & non ſervâſtis eam. Et quum audiviſſent hoc, incraſſati ſunt cordibus ſuis, 54
& ſtridebant dentibus ſuis contra eum in indignatione. Et quum plenus eſſet Spiri- 55
tus ſanctus ſuper Stephanum, intuitus eſt cœlum, & vidit gloriam Dei, & Jeſum
Chriſtum manentem ad dextram Dei.

Deeſt verſus 56.

Et iſto tempore clamârunt Judæi in magna voce obturantes aures eorum, & impe- 57
tum fecerunt ſimul in eum: Et ejecerunt eum, & eduxerunt eum foràs ex urbe, & 58
ibi obruerunt eum cum lapidibus, & collocârunt adverſùs eum teſtes, & lapidatores
ejus diſpoſuerunt pallia ſua ſub pedibus adoleſcentis, cujus nomen erat Saul. Et 59
Stephanus exclamavit, dicens; Domine mi Jeſu, ſuſcipe animam meam in manus tuas.
Et adoravit ſuper genibus ſuis ad Deum, & exclamavit in magna voce, dicens; 60
Domine, ne ſtatuas neque conſtituas illis hoc peccatum: & poſtquam dixiſſet hoc, obdormivit et requievit. Et Saulus conſociatus eſt iis pro nece Stephani. 61

Facta est autem in illa die persecutio magna in *Ecclesiam*
Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν
in Hierosolymis: omnésque dispersi sunt per regiones Judææ
ἐν Ἱεροσολύμοις· πάντες τε διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας τῆς Ἰουδαίας
& Samariæ, præter Apostolos. *Extulerunt* autem Stephanum
2 καὶ Σαμαρείας, πλὴν τῶν ἀποστόλων. Συνεκόμισαν δὲ τὸν Στέφανον
viri *religiosi,* & fecerunt planctum magnum super *eo.* Saulus
3 ἄνδρες εὐλαβεῖς, καὶ (α) ἐποιήσαντο κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ. Σαῦλος
verò devastabat Ecclesiam, per domos intrans: trahénsque viros ac mu-
δὲ ἐλυμαίνετο τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος· σύρων τε ἄνδρας καὶ γυ-
lieres, tradebat in custodiam. *Illi quidem* igitur dispersi pertransibant, evange-
4 ναῖκας, παρεδίδου εἰς φυλακήν. Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες διῆλθον, εὐαγγε-
lizantes verbum. Philippus autem descendens in civitatem Samariæ, præ-
5 λιζόμενοι τὸν λόγον. Φίλιππος δὲ κατελθὼν (β) εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, ἐ-
dicabat illis Christum. Intendebántque turbæ *dictis* à
6 κήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν. (γ) Προσεῖχόν τε οἱ ὄχλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ
Philippo unanimiter, *in audire eos,* & *videre* signa quæ faciebat.
Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς, καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.
Multorum enim habentium spiritus immundos, clamantes magnâ voce, exi-
7 (δ) Πολλῶν γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα (ε) μεγάλῃ φωνῇ, ἐξήρ-
bant: Multi autem paralytici & claudi curati sunt. Et factum est
8 χε[illegible] πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ ἐθεραπεύθησαν. (ζ) Καὶ ἐγένετο
gaudium magnum in civitate illa. Vir autem quidam nomine Simon antè fu-
9 χαρὰ μεγάλη ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων προϋπ- Ι'
erat in civitate *magicam exercens, &* seducens gentem Samariæ, dicens
ῆρχεν ἐν τῇ πόλει μαγεύων, καὶ (η) ἐξιστῶν τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων
esse aliquem *seipsum* magnum. Cui auscultabant omnes à minimo usque ad maximum,
10 εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν. Ὧ προσεῖχον πάντες ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου,

dicentes; Hic est virtus Dei *illa* magna. Attendebant autem ei,
λέγοντες, Οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡ (θ) μεγάλη. Προσεῖχον δὲ αὐτῷ, 11
proptèr multo tempore magicis *dementâsse* eos. Cùm verò credidissent
διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς. Ὅτε δὲ ἐπίστευσαν 12
Philippo evangelizanti *quæ* de regno Dei, & nomine
τῷ Φιλίππῳ (ι) εὐαγγελιζομένῳ τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος (κ) τοῦ
Jesu Christi, baptizabantur virique ac mulieres. *At* Simon & ipse cre-
Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο (λ) ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες. Ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπί- 13
didit: & baptizatus, *erat perdurans* Philippo: Vidénsque signa & virtutes
στευσε, καὶ βαπτισθεὶς, ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ· θεωρῶν τε σημεῖα καὶ δυνάμεις
magnas factas, obstupefiebat. *Audientes* autem qui *in* Hierosolymis Apostoli, quia
μεγάλας γινομένας, ἐξίστατο. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι 14
recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum &
δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς (μ) τὸν Πέτρον καὶ
Joannem: Qui *descendentes* oraverunt pro ipsis, ut acciperent Spiritum
Ἰωάννην· Οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως λάβωσι Πνεῦμα 15
sanctum. (Nondùm enim *erat* in quenquam illorum *illapsus,* tantùm *autem* ba-
ἅγιον. (ν) (Οὔπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκὸς, μόνον δὲ βεβα- 16
ptizati erant in *nomen* Domini Jesu.) Tunc imponebant ma-
πτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.) Τότε (ξ) ἐπετίθουν τὰς χεῖ- 17
nus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum. *Conspiciens* autem Simon
ΙΑ' ρας ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα ἅγιον. (ο) Θεασάμενος δὲ ὁ Σίμων 18
quia per impositionem *manuum* Apostolorum daretur Spiritus sanctus,
ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον,
obtulit eis *pecunias,* Dicens; Date & mihi potestatem hanc, ut
προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα, Λέγων, Δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα 19
cuicunque imposuero manus, accipiat Spiritum sanctum.
ᾧ (π) ἂν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ Πνεῦμα ἅγιον.

MS. A. (α) ἐποίησαν (β) εἰς τὴν πόλιν (γ) Προσεῖχον δὲ (δ) Πολλοὶ (ε) φωνῇ μεγάλῃ, ἐξήρχοντο· (ζ) Ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ ἐν (η) ἐξιστάνων (θ) καλουμένη, Μεγάλη. (ι) εὐαγγελιζομένῳ περὶ (κ) Ἰησοῦ (λ) ἄνδρες καὶ (μ) Πέτρον (ν) Οὐδέπω (ξ) ἐπετίθεσαν (ο) Ἰδὼν δὲ ὁ (π) ἐὰν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܚ *

1 * ܘܗܘܐ ܗܘܐ ܒܗ ܒܝܘܡܐ ܪܕܘܦܝܐ ܪܒܐ ܥܠ ܥܕܬܐ ܕܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܬܒܕܪܘ ܟܠܗܘܢ ܒܩܘܪܝܐ
2 ܕܝܗܘܕ. ܘܐܦ ܠܒܝܬ ܫܡܪܝܐ. ܣܛܪ ܡܢ ܫܠܝܚܐ ܒܠܚܘܕ. * ܘܟܢܫܘܗܝ ܘܩܒܪܘܗܝ ܠܐܣܛܦܢܘܣ
ܓܒܪܐ ܡܗܝܡܢܐ . ܘܥܒܕܘ ܥܠܘܗܝ ܐܒܠܐ ܪܒܐ. * ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܒܬܪ
3 ܩܝܡܬܐ * ܩܪ * ܫܐܘܠ ܕܝܢ ܪܕܦ ܗܘܐ ܠܥܕܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܟܕ ܥܐܠ ܗܘܐ ܠܒܬܐ .
4 ܘܓܪܫ ܗܘܐ ܓܒܪܐ ܘܢܫܐ . ܘܡܫܠܡ ܗܘܐ ܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܐܬܒܕܪܘ .
5 ܡܟܪܟܝܢ ܗܘܘ ܘܡܣܒܪܝܢ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܦܝܠܝܦܘܣ ܕܝܢ ܢܚܬ ܠܗ ܠܡܕܝܢܬܐ
6 ܕܫܡܪܝܐ . ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܥܠ ܡܫܝܚܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܡܠܘܗܝ ܒܢܝܢܫܐ ܕܬܡܢ .
ܨܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܘܡܬܛܦܝܣܝܢ ܗܘܘ ܠܟܠ ܕܐܡܪ ܗܘܐ. ܕܚܙܝܢ ܗܘܘ ܐܬܘܬܐ ܕܥܒܕ ܗܘܐ.
7 * ܣܓܝܐܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ. ܩܥܝܢ ܗܘܘ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܢܦܩܢ ܗܘܝ
8 ܡܢܗܘܢ. ܘܐܚܪܢܐ ܡܫܪܝܐ ܘܚܓܝܪܐ ܐܬܐܣܝܘ. * ܘܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܗܘܬ ܗܘܬ ܒܗ ܒܡܕܝܢܬܐ.
9 * ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܫܡܥܘܢ . ܕܥܡܪ ܗܘܐ ܒܗ ܒܡܕܝܢܬܐ ܙܒܢܐ
ܣܓܝܐܐ. ܘܒܚܪܫܘܬܗ ܡܛܥܐ ܗܘܐ ܠܥܡܐ ܕܫܡܪܝܐ. ܟܕ ܡܪܝܡ ܗܘܐ ܢܦܫܗ ܘܐܡܪ ܕܐܢܐ
10 ܐܢܐ ܪܒܐ. * ܘܨܝܬܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܟܠܗܘܢ ܙܥܘܪܐ ܘܪܒܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ . ܗܢܘ ܚܝܠܗ
11 ܪܒܐ ܕܐܠܗܐ. * ܘܡܬܛܦܝܣܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܡܛܠ ܕܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ ܒܚܪܫܘܬܗ ܐܬܡܗ ܗܘܐ
12 ܠܗܘܢ. * ܟܕ ܕܝܢ ܗܝܡܢܘ ܠܦܝܠܝܦܘܣ ܕܡܣܒܪ ܗܘܐ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡܕܝܢ ܗܘܘ ܓܒܪܐ ܘܢܫܐ. * ܐܦ ܗܘ ܫܡܥܘܢ ܗܝܡܢ ܗܘܐ ܘܥܡܕ. ܘܢܩܦ
13 ܗܘܐ ܠܗ ܠܦܝܠܝܦܘܣ. ܘܟܕ ܚܙܐ ܗܘܐ ܐܬܘܬܐ ܘܚܝܠܐ ܪܘܪܒܐ ܕܗܘܝܢ ܗܘܝ ܒܐܝܕܗ. ܬܡܗ
14 ܗܘܐ ܘܡܬܕܡܪ. * ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܨܘܡܐ ܩܕܡܝܐ * ܩܪ * ܘܟܕ ܫܡܥܘ
ܫܠܝܚܐ ܕܒܐܘܪܫܠܡ. ܕܩܒܠܬ ܫܡܪܝܐ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܫܕܪܘ ܠܘܬܗܘܢ ܠܫܡܥܘܢ
15 16 ܟܐܦܐ ܘܠܝܘܚܢܢ. * ܘܢܚܬܘ ܘܨܠܝܘ ܥܠܝܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܢܩܒܠܘܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. * ܠܐ ܓܝܪ ܗܘܬ
17 ܥܠ ܐܦ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܢܚܬܐ. ܐܠܐ ܒܠܚܘܕ ܥܡܝܕܝܢ ܗܘܘ ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ. * ܗܝܕܝܢ
18 ܣܝܡܝܢ ܗܘܘ ܥܠܝܗܘܢ ܐܝܕܐ. ܘܡܩܒܠܝܢ ܗܘܘ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. * ܘܟܕ ܚܙܐ ܫܡܥܘܢ
19 ܕܒܣܝܡܐ ܕܐܝܕܐ ܕܫܠܝܚܐ ܡܬܝܗܒܐ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܩܪܒ ܠܗܘܢ ܟܣܦܐ. * ܟܕ ܐܡܪ. ܗܒܘ
ܐܦ ܠܝ ܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ. ܕܠܡܢ ܕܐܣܝܡ ܐܝܕܝ ܥܠܘܗܝ. ܢܩܒܠ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.

CAP. VIII.

FActa est autem in illo die persecutio ma- 1
gna in Ecclesiam quæ erat in Jerusalem: &
dispersi sunt omnes per pagos Judææ, atque
adeò inter Samaritanos, præter Apostolos 2
tantúm. Collegerunt autem atque sepelie-
runt Stephanum viri fideles; & planxerunt
super eum vehementer.

Dominicâ tertiâ post resurrectionem. 21.

Porrò Saul persequebatur ecclesiam Dei, 3
dum ingrederetur domos, & traheret viros &
mulieres, traderétque carceri. Illi autem 4
qui dispersi erant, perlustrabant regionem,
prædicabántque sermonem Dei. Philippus 5
verò descendit in urbem Samaritanorum, &
prædicabat Christum. Quúmque audirent 6
sermonem ejus homines qui illic erant, au-
scultabant ei, & acquiescebant omnibus quæ
dicebat, quum viderent signa quæ edebat.
Multi enim quos tenebant spiritus immun- 7
di, clamabant altâ voce, & exibant ab eis.
Alii autem paralytici & claudi sanitati sunt
restituti. Et gaudium magnum fiebat in illa 8
civitate. Erat autem illic homo quidam, 9
nomine Simon, qui habitaverat in illa urbe
multo tempore, & magicis suis artibus se-
duxerat plebem Samaritanorum, quum ma-
gnificaret seipsum, dicerétque; Ego sum
Magnus ille. Proindè deflexerant ad eum 10
tam proceres, quàm tenues; ac dicebant,
Iste est virtus illa magna Dei. Acquiesce- 11
bant autem ei, propterea quòd multo tem-
pore magicis suis incantationibus obstupefe-
cerat eos. Quum autem credidissent Phi- 12
lippo evangelizanti regnum Dei, in nomine
Domini nostri Jesu Christi baptizabantur
viri & mulieres. Quin & ipse Simon cre- 13
didit, & baptizatus est; & adhærebat Phi-
lippo: cúmque spectaret signa & virtutes
magnas quæ edebantur per eum, obstupesi-
ebat & admirabatur.

Feriâ secundâ hebdomadis prima jejunii. 22.

Porrò quum audissent Apostoli qui erant in 14
Jerusalem, populum Samaritanorum rece-
pisse sermonem Dei, miserunt ad eos Simo-
nem Petram & Johannem. Itaque descen- 15
derunt, & precati sunt pro eis, ut reciperent
Spiritum sanctitatis. Nondum enim aderat 16
cuiquam eorum; sed tantùm baptizabantur
in nomine Domini nostri Jesu. Tunc im- 17
ponebant eis manum, & recipiebant Spiri-
tum sanctitatis. Conspicatus autem Simon 18
per impositionem manûs Apostolorum dari
Spiritum sanctitatis, obtulit eis argentum,
Dicens; Date etiam mihi potestatem hanc, ut 19
cuicunque imposuero manum, recipiat Spi-
ritum sanctitatis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ፰ ወውእተ ፡ አሚረ ፡ ኮነ ፡ ዐቢይ ፡ ስደት ፡ ላዕለ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ዘኢየ
ሩሳሌም ፡ ወኵሉ ፡ ሕዝብ ፡ ተዘርዉ ፡ ውስተ ፡ አህጉራተ ፡ ይሁዳ ፡ ወሰማርያ ፡ ዘ
2 እንበለ ፡ ሐዋርያት ፡፡
ወለእስጢፋኖስኒ ፡ ነሥእዎ ፡ አደው ፡ ኄራን ፡ ወላሐውዎ ፡
3 ዐቢየ ፡ ላሐ ፡ ወቀበርዎ ፡፡
ወሰውልስ ፡ አጥፍአ ፡ ኵሎ ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናቲ ፡
እንዘ ፡ ይበውእ ፡ ውስተ ፡ አብያቲሆሙ ፡ ወያወጽእ ፡ እደወ ፡ ወአንስተ ፡ ወያሞቅሕ ፡
4 ኵሎ ፡ ክርስቲያነ ፡፡
ወእለሰ ፡ ተዘርዉ ፡ ሐለፉ ፡ ወዖዱ ፡ እንዘ ፡ ይዜንዉ ፡ ቃ
5 ለ ፡ እግዚአብሔር ፡፡
ወፊልጶስሰ ፡ ወረደ ፡ ሀገረ ፡ ሰማርያ ፡ ወሰበከ ፡ ሎሙ ፡ ክር
ስቶስሃ ፡፡

CAP. VIII.

ET *isto tempore fuit magna persecutio contra domum Christianorum quæ erat Hi-* 1
erosolymis: & omnes populi dispersi sunt in civitates Judææ et Samariæ præter
Apostolos. Et Stephanum acceperunt viri boni, & luxerunt propter eum magno 2
luctu, & sepeliverunt eum. Et Saulus vastavit omnes domus Christianorum, in- 3
trans in domus eorum: & eduxit viros & mulieres, & incarcerabat omnes Chri-
stianos. Et qui dispersi fuerunt, pertransierunt & circumierunt, [illegible]gelizantes 4
sermonem Dei. Et Philippus descendit in civitatem Samariæ, & [illegible]cavit iis 5
Christum.

Verſio VULGATA LATINA.

CAX. VIII.

1 FActa eſt autem in illa die perſecutio magna in Eccleſia, quæ erat Jeroſolymis,
& omnes diſperſi ſunt per regiones Judææ & Samariæ, præter Apoſtolos. 2 Curaverunt
autem Stephanum viri timorati, & fecerunt planctum magnum ſuper
3 eum. Saulus autem devaſtabat Eccleſiam, per domos intrans, & trahens viros ac
4 mulieres, tradebat in cuſtodiam. Igitur qui diſperſi erant pertranſibant, evangelizantes
5 verbum Dei. Philippus autem deſcendens in civitatem Samariæ, prædicabat
6 illis Chriſtum. Intendebant autem turbæ his quæ à Philippo dicebantur,
7 unanimiter audientes, & videntes ſigna quæ faciebat. Multi enim eorum, qui habebant
8 ſpiritus immundos, clamantes voce magnâ exibant. Multi autem paralytici
9 & claudi curati ſunt. Factum eſt ergò gaudium magnum in illa civitate. Vir
autem quidam nomine Simon, qui antè fuerat in civitate magnus, ſeducens gentem
10 Samariæ, dicens ſe eſſe aliquem magnum: Cui auſcultabant omnes à minimo uſque
ad maximum, dicentes; Hic eſt virtus Dei, quæ vocatur magna. Attendebant 11
autem eum, propter quòd multo tempore magiis ſuis dementâſſet eos. Cùm 12
verò credidiſſent Philippo evangelizanti de regno Dei, in nomine Jeſu Chriſti baptizabantur
viri ac mulieres. Tunc Simon & ipſe credidit: & cùm baptizatus 13
eſſet, adhærebat Philippo. Videns etiam ſigna & virtutes maximas fieri, ſtupens
admirabatur. Cùm autem audiſſent Apoſtoli, qui erant Jeroſolymis, quòd recepiſſet 14
Samaria verbum Dei, miſerunt ad eos Petrum & Joannem. Qui cùm veniſſent, 15
oraverunt pro ipſis ut acciperent Spiritum ſanctum: Nondum enim in quenquam 16
illorum venerat, ſed baptizati tantùm erant in nomine Domini Jeſu. Tunc imponebant 17
manus ſuper illos, & accipiebant Spiritum ſanctum. Cùm vidiſſet autem 18
Simon, quia per impoſitionem manûs Apoſtolorum daretur Spiritus ſanctus, obtulit
eis pecuniam, Dicens; Date & mihi hanc poteſtatem, ut cuicunque impoſuero 19
manus, accipiat Spiritum ſanctum.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* الفصل الثامن *

1 * وصار في ذلك اليوم اضطهادا عظيما في الكنيسة التي باورسليم * وتبددوا كلهم في قرى
2 يهودا وفي السامرة ما خلا الرسل فقط * حمل اصطفان رجال ورعون * وصنعوا عليه نوحا
3 عظيما * كه * * فاما صولوص فافسد الكنيسة * وكان يدخل البيوت فيخرج رجالا ونساء *
4 فيجعلهم في الحبس * فاما الذين تشتتوا فعبروا يبشرون بقول الكرازة *

5 * يوم الثلثا من الجمعة الثالثة بعد الفصح * * فانحدر فيلبس الى مدينة
6 السامرة وكرز عندهم بالمسيح * فاصغوا كلهم وجموعهم معا الى اقوال فيلبس * يسمعونها
7 ويشاهدون العجائب التي يعملها * لان كثيرين من الذين كانت فيهم ارواح نجسة كانت
8 تصرخ صوتا عظيما وتخرج منهم * وكثيرون زمنى وعرجان شفيوا * وصار في تلك المدينة سرورا
9 عظيما * كو * وان انسانا اسمه سيمن كان قد سلف مقامه في تلك المدينة * ساحرا ومبهتا
10 امة السامرة * قائلا عن نفسه انه انسانا عظيما * وكانوا يصغون اليه من صغيرهم الى كبيرهم
11 قائلين * هذا هو قوة الله العظيمة * فصاروا يصغون اليه من اجل انه منذ زمان طويل
12 كان قد ابهتهم باسحاره * فلما امنوا اذا بشرهم فيلبس باقواله عن ملك الله واسم يسوع
13 المسيح * اصطبغوا رجال ونساء * وسيمن نفسه امن واعتمد * وكان مثابرا فيلبس يتحير اذ
14 يرى القوات والايات الصائرة به * فاذ سمع الرسل الذين باورسليم ان اهل السامرة قد قبلوا
15 قول الله * ارسلوا اليهم بطرس ويوحنا * فلما نزلا اليهم صليا عليهم مبتهلين ان ياخذوا
16 روح القدس * لان الروح لم يكن حل ولا على واحد منهم * لانهم كانوا قد اصطبغوا باسم
17 يسوع المسيح فقط * فوضعا حينئذ ايديهما عليهم فاخذوا روح القدس * تم *

* قراه يوم الاربعا من الجمعة الثالثة بعد الفصح * * كز *

18 19 * فلما ابصر سيمن ان بوضع ايدي الرسل يعطى روح القدس * قدم لهما اموالا * قائلا
اعطياني هذا السلطان * لكيما كل من اضع يدي عليه ياخذ روح القدس *

CAP. VIII.

FActa eſt autem illo die perſecutio ma- 1
xima in Eccleſia quæ erat in Jeruſalem:
& diſperſi ſunt omnes per oppida Judææ,
& per Samariam, præter Apoſtolos
tantùm. Tulerunt autem Stephanum 2
viri quidam religioſi, fecerúntque ſuper
eum planctum magnum. Cæterùm Sau- 3
lus devaſtabat Eccleſiam; & ingrediens
domos, educebat viros ac mulieres, ponebátque
eos in carcerem. Illi verò qui 4
diſperſi fuerant, tranſibant annuntiantes
ſermonem prædicationis.

Feriâ tertiâ hebdomadæ tertiæ poſt
Paſcha.

Deſcendit autem Philippus ad urbem 5
Samariæ, & prædicavit apud eos Chri-
ſtum. Et intenderunt omnes, turbæque 6
eorum ſimul ſermonibus Philippi, audientes
eos, & videntes miracula quæ faciebat.
Ex multis enim eorum in quibus 7
erant ſpiritus immundi, exibant clamantes
voce magnâ. Multi etiam mutili &
claudi ſanati ſunt. Factúmque eſt in 8
illa civitate gaudium magnum. Et ve- 9
rò homo quidam nomine Simon, qui
jamdiu morabatur in illa civitate, magus
& ſtupefaciens gentem Samariæ,
dicens de ſeipſo eſſe hominem magnum.
Et auſcultabant ei tam parvi, quàm ma- 10
gni, dicentes; Hic eſt robur Dei maxi-
mum. Auſcultaverunt autem ei, quoni- 11
am à tempore longo ſtupefecerat eos ma-
giis ſuis. At cùm credidiſſent, quando 12
evangelizavit eis Philippus, ſermonibus
ejus de regno Dei, & nomine Jeſu Chri-
ſti, baptizati ſunt viri ac mulieres. Quin 13
& Simon ipſe credidit, & baptizatus
eſt, adhærebátque Philippo, admirans dum
videret virtutes & ſigna, quæ fiebant
per eum. Audientes igitur Apoſtoli qui 14
erant in Jeruſalem, incolas Samariæ
jam recepiſſe ſermonem Dei, miſerunt ad
eos Petrum & Johannem. Qui cùm de- 15
ſcendiſſent ad eos, oraverunt ſuper ipſis,
deprecantes ut acciperent Spiritũ ſancti-
tatis. Nam Spiritus nondum deſcenderat 16
in ullum quidem illorum, quia baptizati
fuerant in nomine Jeſu Chriſti tantùm.
Impoſuerunt igitur ambo tunc manus ſu- 17
as ſuper eos, & acceperunt Spiritum
ſanctitatis. Finis.

Lectio feriæ quartæ hebdomadæ
tertiæ poſt Paſchæ.

Cùm vidiſſet autem Simon quòd per im- 18
poſitionem manuum Apoſtolorum daretur
Spiritus ſanctus, obtulit utrique pecuni-
as, Dicens; Date mihi hanc poteſtatem, 19
ut cuicunque impoſuero manum meam,
recipiat Spiritum ſanctitatis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

6 ወሕዝብሰ ፡ ነበሩ ፡ እንዘ ፡ ይሰምዑ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ዘነገሮሙ ፡ ፊልጶስ ፡ ኅቡ
7 ረ ፡ በ፩ ነፍስ ፡ ወይሬእዩ ፡ ተአምራተ ፡ ዘገብረ ፡=፡ ወያወጽእሙ ፡ ለኵሎሙ ፡ መናፍ
8 ስተ ፡ ርኩሳን ፡ እንዘ ፡ ይከልሑ ፡ በዐቢይ ፡ ቃል ፡፡ ወፈወሶሙ ፡ ለብዙኃን ፡ መፃጕዓን ፡
9 ወለሐንካሳን ፡=፡ ወኮነ ፡ ዐቢየ ፡ ፍሥሐ ፡ በይእቲ ፡ ሀገር ፡=፡ ወሀሎ ፡ ፩ ብእሲ ፡ ዘ
ስሙ ፡ ሴሞን ፡ ዘነበረ ፡ ቀዲሙ ፡ ውስተ ፡ ይእቲ ፡ ሀገር ፡ መሰሪ ፡ ውእቱ ፡ እንዘ ፡ ያስሕ
10 ቶሙ ፡ ለሰብአ ፡ ሰማርያ ፡ ወይሬሲ ፡ ርእሶ ፡ ልሒቀ ፡ ወጠቢበ ፡=፡ ወይሰምዑ ፡ ኵ
ሉ ፡ ዘይቤሎሙ ፡ እምንኡሳሙ ፡ እስከ ፡ ዐቢዮሙ ፡ እንዘ ፡ ይብልዎ ፡ ኃይለ ፡ ለእግዚ
11 አብሔር ፡ ዐቢይ ፡ አንተ ፡ ትሰሚይ ፡=፡ ወያጸምእዎ ፡ በኵሉ ፡ ጊዜ ፡ እስመ ፡ ዘአም ፡ ብዙ
12 ኅ ፡ ዘመን ፡ አእበዶሙ ፡ በሥራዩ ፡=፡ ወእለ ፡ አምኑ ፡ በስብከተ ፡ ፊልጶስ ፡ በእንተ ፡ መ
ንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ተጠምቁ ፡ በስሙ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ እድ ፡ ወአንስት ፡=፡
13 ወሴሞንኒ ፡ መሰሪ ፡ አምነ ፡ ሶቤሃ ፡ ወተጠምቀ ፡ ወተለወ ፡ ለፊልጶስ ፡ ወሶበ ፡ ርእየ ፡ ዐቢ
14 ያተ ፡ ተአምራተ ፡ ወኃይለተ ፡ ዘኮነ ፡ አንከረ ፡ ወተደመ ፡=፡ ወሰሚዖሙ ፡ ሐዋርያት ፡
እለ ፡ ሀለው ፡ በኢየሩሳሌም ፡ ከመ ፡ ተወክፈ ፡ ሰምራዊያን ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ፈነ
15 ዉ ፡ ኀቤሆሙ ፡ ጴጥሮስሃ ፡ ወዮሐንስ ፡=፡ ወበጺሖሙ ፡ ኀቤሆሙ ፡ እለ ፡ ተፈነዉ ፡ ሐ
16 ዋርያት ፡ ጸለዩ ፡ በእንቲአሆሙ ፡ ከመ ፡ ይንሥኡ ፡ መንፈሰ ፡ ቅዱሰ ፡=፡ እስመ ፡ ዓዲሁ ፡
ኢወረደ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ለዐሊሆሙ ፡ አላ ፡ ዳእሙ ፡ ተጠምቁ ፡ በስሙ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱ
17 ስ ፡=፡ ሶቤሃ ፡ አንበሩ ፡ እደዊሆሙ ፡ ለእለ ፡ ተጠምቁ ፡ ወነሥኡ ፡ ሶቤሃ ፡ መንፈሰ ፡ ቅዱስ ፡፡=፡
18 ወሶበ ፡ ርእየ ፡ ሴሞን ፡ በአንብሮ ፡ እደዊሆሙ ፡ ለሐዋርያት ፡ ይትወሀብ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ አወፈ
19 ዮሙ ፡ አምኃ ፡ ብሩረ ፡=፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ሀቡኒ ፡ ሊተኒ ፡ ዘንተ ፡ መብሕተ ፡ ኀበ ፡ ዘአንበ
ርኩ ፡ እደዊየ ፡ ይረድ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡፡=፡

Et populi manſerunt audientes ſermonem Dei, quem loquutus eſt iis Philippus, ſimul 6
cum una anima, & videbant ſigna quæ feciſſet. Et exire fecit omnes ſpiritus im-
mundos, clamantes in magna voce, & ſanavit multos paralyticos & claudos. Et 7
fuit magnum gaudium in iſta civitate. Et fuit unus homo cujus nomen Simon 8
erat, qui habitâſſet antea in iſta civitate, magus fuit, ſeducens gentem Samariæ &
conſtituebat ſeipſum præceptorem & ſapientem. Et audiebant omnes quod dicebat 9
iis, à junioribus eorum ad grandævos eorum, dicentes de eo; Virtus magna Dei
quæ vocatur. Et audiebant eum quotidie, quia à longo tempore dementâſſet eos 10
cum incantationibus ſuis. Et qui crediderunt in prædicatione Philippi de regno Dei, 11
baptizati ſunt in nomine Jeſu Chriſti, viri & mulieres. Et Simon Magus credi- 12
dit tunc, & baptizatus fuit, & adhæſit Philippo: & quum videret magna ſigna,
& virtutes quæ facta ſunt, miratus eſt & ſtupefactus eſt. Et audientes Apoſtoli 12
qui erant Hieroſolymis, quomodo recepiſſent Samaritani ſermonem Dei, miſerunt ad
eos Petrum & Johannem. Et quum veniſſent ad eos, qui miſſi erant Apoſtoli, ora- 13
verunt pro ipſis, ut acciperent Spiritum ſanctum. Quia adhuc non deſcendiſſet 14
Spiritus ſanctus ſuper eos, ſed tantùm baptizati fuerant in nomine Domini Jeſu. Tunc 15
impoſuerunt manus ſuas ſuper eos qui baptizati fuerant, & acceperunt illicò Spiri- 16
tum ſanctum. Et quum vidiſſet Simon, per impoſitionem manuum Apoſtolorum dari Spi- 17
ritum ſanctum, obtulit iis munus argenti, Dicens; Date etiam mihi hanc poteſta- 18
tem, ut in quemcunque impoſuero manus meus, deſcendat Spiritus ſanctus. 19

Petrus autē dixit ad eum; *Argentum tuum cum te* sit in perditionem, quoniam
20 Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτὸν, Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν
donum Dei existimâsti *per pecuniam* possideri. Non est tibi pars neq; sors in
21 δωρεὰν τοῦ Θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι. Οὐκ ἔστι σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν
sermone isto: *nam* cor tuum non est rectum coram Deo. *Pœnite-*
22 τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα (ρ) ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Μετανόη-
re igitur ab nequitia tua hac, & roga Deum, si fortè remittatur tibi co-
σον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεήθητι τοῦ Θεοῦ, εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐ-
gitatio cordis tui: In enim felle amaritudinis & obligatione iniquitatis video te
23 πίνοια τῆς καρδίας σου· Εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε
existentem. Respondens autem Simon, dixit; Precamini vos pro me ad Do-
24 ὄντα. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων, εἶπε, Δεήθητε ὑμεῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Κύ-
minum, ut nihil veniat super me horū quæ dixistis. Illi quidem *itaq;* testifica-
25 ριον, ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ ἐπ' ἐμὲ ὧν εἰρήκατε. Οἱ μὲν οὖν διαμαρτυρά-
ti & locuti verbum Domini, redibant *in Hierusalem: multósque*
μενοι καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ (σ) Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ, πολλάς τε
vicos Samaritanorum *evangelizârunt.* Angelus autem Domini locutus est ad
26 κώμας τῶν Σαμαρειτῶν (τ) εὐηγγελίσαντο. Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησε πρὸς ΙΒ'
Philippum, dicens; Surge, & vade contra Meridianū, ad viam *descendentem*
Φίλιππον, λέγων, Ἀνάστηθι καὶ πορεύου κατὰ μεσημβρίαν, ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν
ab Hierusalem in Gazam: hæc est deserta.) Et surgens abiit: Et ecce vir
27 ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· (αὕτη ἐστὶν ἔρημος.) Καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ
Æthiops, Eunuchus, potens Candaces reginæ Æthiopum, qui erat super *omnem*
Αἰθίοψ εὐνοῦχος, δυνάστης Κανδάκης (υ) τῆς βασιλίσσης Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης
gazam ejus, *qui* venerat *adoraturus* in Hierusalem: *Eratque rever-*
28 τῆς γάζης (φ) αὐτῆς, ὃς ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλήμ· Ἦν τε ὑποστρέ-
tens, & sedens super currum suum, *& legebat* Prophetam Esaiam.
φων, καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος (χ) αὐτοῦ, καὶ ἀνεγίνωσκε τὸν προφήτην Ἡσαΐαν.
Dixit autem Spiritus Philippo; Accede, & *agglutinare currui huic.*
29 Εἶπε δὲ τὸ Πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ, Πρόσελθε, καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ.
Accurrens autem Philippus audivit eum legentem prophetam Esai-
30 Προσδραμὼν δὲ ὁ Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος (ψ) τὸν προφήτην Ἡσαΐ-

am: & dixit; *Nempè* intelligis quæ legis? *Is autem dixit;* Quomodò *enim*
αν, καὶ εἶπεν, Ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις; Ὁ δὲ εἶπε, Πῶς (ω) γὰρ ἂν 31
possem, si non aliquis *dux viæ fuerit* mihi? Rogavitque Philippum, a-
δυναίμην, ἐὰν μή τις ὁδηγήσῃ με; παρεκάλεσέ τε τὸν Φίλιππον, ἀνα-
scendentem sedere cum eo. *At* locus Scripturæ quam legebat, erat hic;
βάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ. Ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν, ἦν αὕτη, 32
Tanquàm ovis ad occisionē ductus est, & sicut agnus coram tondente se
Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ (α) κείροντος αὐτὸν
mutus, sic non *aperit* os suum. In humilitate *ejus* judicium ejus
ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. Ἐν τῇ (β) ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ 33
sublatum est. *At* generationē ejus quis enarrabit? quoniam *tollitur* à terra vita ejus.
ἤρθη. (γ) τὴν δὲ γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.
Respondens autem Eunuchus Philippo, dixit; Obsecro te, de quo Propheta
Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ, εἶπε, Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης 34
dicit hoc? de seipso, an de alio aliquo? Aperiens autē Philippus os
λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ ἑτέρου τινός; Ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα 35
suum, & incipiens à Scriptura ista, evangelizavit illi Jesum. *Ut*
αὐτοῦ, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν. Ὡς 36
verò ibant per viā, venerunt ad quandam aquam: & ait Eunuchus; Ecce
δὲ ἐπορεύοντο κατὰ τὴν ὁδὸν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ· καί φησιν ὁ εὐνοῦχος, Ἰδοὺ
aqua: quid prohibet me baptizari? Dixit autem Philippus; Si credis ex
ὕδωρ· τί κωλύει με (δ) βαπτισθῆναι; Εἶπε δὲ ὁ Φίλιππος, Εἰ πιστεύεις ἐξ 37
toto corde, licet. Respondens *autem* ait; Credo filium Dei esse Je-
ὅλης τῆς καρδίας, ἔξεστιν. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε, Πιστεύω τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸν Ἰη-
sum Christum. Et jussit stare currum: & descenderunt uterque in a-
σοῦν Χριστόν. Καὶ ἐκέλευσε στῆναι τὸ ἅρμα· καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕ- 38
quam, *&* Philippus & Eunuchus: & baptizavit eum. Cùm autem ascendissent
δωρ, ὅ, τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν. Ὅτε δὲ ἀνέβησαν 39
de aqua, Spiritus Domini rapuit Philippum, & non vidit eum amplius
ἐκ τοῦ ὕδατος, (ε) Πνεῦμα Κυρίου ἥρπασε τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι
Eunuchus: *Pergebat* enim viam suam gaudens.
ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.

MS.A. (ρ) ἔναντι (σ) Θεοῦ, ὑπέστρεφον εἰς Ἱεροσόλυμα, (τ) εὐηγγελίζοντο. (υ) βασιλίσσης (φ) αὐτῆς, ἐληλύθει (χ) αὐτοῦ, ἀνεγίνωσκέν τε τὸν (ψ) Ἡσαΐαν τὸν προφήτην, (ω) γὰρ δυναίμην, (α) κείραντος (β) ταπεινώσει ἡ κρίσις (γ) τὴν γενεὰν (δ) βαπτισθῆναι; * * * Καὶ ἐκέλευσεν στῆναι (ε) Πνεῦμα ἅγιον ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν εὐνοῦχον· ἄγγελος δὲ Κυρίου ἥρπασεν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

20 * ܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ. ܟܣܦܟ ܥܡܟ ܢܐܙܠ ܠܐܒܕܢܐ. ܡܛܠ ܕܣܒܪܬ ܕܡܘܗܒܬܗ
21 ܕܐܠܗܐ ܒܩܢܝܢܐ ܕܥܠܡܐ ܡܬܩܢܝܐ. * ܠܝܬ ܠܟ ܡܢܬܐ ܐܦܠܐ ܦܣܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܕܐ.
22 ܡܛܠ ܕܠܒܟ ܠܐ ܗܘܐ ܬܪܝܨ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. * ܡܟܝܠ ܬܘܒ ܡܢ ܒܝܫܘܬܟ ܗܕܐ. ܘܒܥܝ ܡܢ
23 ܐܠܗܐ. ܕܠܡܐ ܢܫܬܒܩ ܠܟ ܢܟܠܐ ܕܠܒܟ. * ܒܡܪܪܬܐ ܓܝܪ ܕܡܪܝܪܘܬܐ ܘܒܩܛܪܐ ܕܥܘܠܐ ܚܙܐ
24 ܐܢܐ ܕܐܝܬܝܟ. * ܘܥܢܐ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ. ܒܥܘ ܐܢܬܘܢ ܥܠܝ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܕܠܐ ܢܐܬܐ ܥܠܝ
25 ܡܕܡ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܐܡܪܬܘܢ. * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܘܝܘܚܢܢ. ܟܕ ܐܣܗܕܘ ܐܢܘܢ. ܘܐܠܦܘ ܡܠܬܗ
ܕܐܠܗܐ. ܗܦܟܘ ܠܗܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܒܩܘܪܝܐ ܣܓܝܐܐ ܕܫܡܪܝܐ ܣܒܪܘ.
26 * ܒܘܪܟܬܐ ܕܡܝܐ. ܘܕܥܡܕܘܢܝܬܐ * ܟܓ * ܘܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܡܠܠ ܥܡ ܦܝܠܝܦܘܣ
27 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܘܡ ܙܠ ܠܬܝܡܢܐ ܒܐܘܪܚܐ ܡܕܒܪܝܬܐ ܕܢܚܬܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܠܥܙܐ. * ܘܩܡ
ܐܙܠ. ܘܐܪܥܗ ܡܗܝܡܢܐ ܚܕ ܕܐܬܐ ܗܘܐ ܡܢ ܟܘܫ. ܫܠܝܛܐ ܕܩܢܕܩ ܡܠܟܬܐ ܕܟܘܫܝܐ. ܘܗܘ
28 ܫܠܝܛ ܗܘܐ ܥܠ ܟܠܗ ܓܙܗ. ܘܐܬܐ ܗܘܐ ܕܢܣܓܘܕ ܒܐܘܪܫܠܡ. * ܘܟܕ ܗܦܟ ܕܢܐܙܠ.
29 ܝܬܒ ܗܘܐ ܥܠ ܡܪܟܒܬܐ ܘܩܪܐ ܗܘܐ ܒܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ. * ܘܐܡܪ ܪܘܚܐ ܠܦܝܠܝܦܘܣ.
30 ܩܪܘܒ ܘܐܬܢܩܦ ܠܡܪܟܒܬܐ. * ܘܟܕ ܩܪܒ ܫܡܥܗ ܕܩܪܐ ܒܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ. ܕܟܝ
31 ܡܣܬܟܠ ܐܢܬ ܡܕܡ ܕܩܪܐ ܐܢܬ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܕܐܣܬܟܠ ܐܠܐ ܐܢ ܐܢܫ
32 ܢܠܦܢܝ. ܘܒܥܐ ܡܢܗ ܡܢ ܦܝܠܝܦܘܣ. ܕܢܣܩ ܘܢܬܒ ܥܡܗ. * ܦܣܘܩܐ ܕܝܢ ܕܟܬܒܐ
ܕܩܪܐ ܗܘܐ ܒܗ. ܗܢܘ ܗܘܐ. ܐܝܟ ܐܡܪܐ ܠܢܟܣܬܐ ܐܬܕܒܪ. ܘܐܝܟ ܢܩܝܐ ܩܕܡ ܓܙܘܙܗ ܫܬܝܩ
33 ܗܘܐ. ܗܟܢܐ ܠܐ ܦܬܚ ܦܘܡܗ ܒܡܘܟܟܗ. * ܡܢ ܚܒܘܫܝܐ ܘܡܢ ܕܝܢܐ ܐܬܕܒܪ. ܘܫܪܒܬܗ ܡܢܘ
34 ܢܫܬܥܐ. ܕܡܫܬܩܠܝܢ ܚܝܘܗܝ ܡܢ ܐܪܥܐ. * ܘܐܡܪ ܗܘ ܡܗܝܡܢܐ ܠܦܝܠܝܦܘܣ. ܒܥܐ ܐܢܐ
35 ܡܢܟ. ܥܠ ܡܢܘ ܐܡܪܗ ܢܒܝܐ ܗܕܐ. ܥܠ ܢܦܫܗ ܐܘ ܥܠ ܐܢܫ ܐܚܪܝܢ. ܘܦܬܚ ܦܝܠܝܦܘܣ
36 ܦܘܡܗ. ܘܫܪܝ ܡܢ ܗܘ ܟܬܒܐ. ܘܡܣܒܪ ܠܗ ܥܠ ܡܪܢ ܝܫܘܥ. * ܘܟܕ
ܗܢܘܢ ܐܙܠܝܢ ܒܐܘܪܚܐ. ܡܛܝܘ ܗܘܘ ܠܕܘܟܬܐ ܚܕܐ ܕܐܝܬ ܒܗ ܡܝܐ. ܘܐܡܪ ܗܘ ܡܗܝܡܢܐ ܗܐ
38 ܡܝܐ. ܡܢܘ ܗܘ ܟܠܝܐ ܠܝ ܕܐܥܡܕ. * ܘܦܩܕ ܗܘܐ ܕܬܩܘܡ ܡܪܟܒܬܐ. ܘܢܚܬܘ ܬܪܝܗܘܢ
39 ܠܡܝܐ. ܘܐܥܡܕܗ ܦܝܠܝܦܘܣ ܠܡܗܝܡܢܐ ܗܘ. * ܘܟܕ ܣܠܩܘ ܡܢ ܡܝܐ. ܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ
ܚܛܦܬܗ ܠܦܝܠܝܦܘܣ. ܘܬܘܒ ܠܐ ܚܙܝܗܝ ܗܘ ܡܗܝܡܢܐ. ܐܠܐ ܐܙܠ ܗܘܐ ܒܐܘܪܚܗ ܟܕ ܚܕܐ.

Cui dixit Simon Petra, Argentum tuum te- 20
cum abeat in perditionem, quippe qui putaveris donum Dei divitiis mundi acquiri.
Non est tibi pars, neque sors in fide ista: quia 21
cor tuum rectum non est coram Deo. Verùm 22
pœnitentiam age de ista malitia tua, & Deum implora, si fortè remittatur tibi dolus cordis tui. Siquidem in hepate amaritudinis & 23
in vinculis iniquitatis video te esse. Respon- 24
dit Simon, & ait; Petite vos pro me à Deo,
nequid mihi obveniat eorum quæ dixistis. Si- 25
mon autem & Johannes quum contestati essent eos, docuissèntque sermonem Dei, reversi sunt ad Ierusalem, & in pagis multis
Samaritanorum evangelizârunt.

Benedictione aquarum, & Baptismo. 23.

Allocutus est autem angelus Domini Phi- 26
lippum, & dixit ei; Surge, vade ad Austrum
per viam desertam, quæ descendit ab Ierusalem ad Gaza. Proindè surgens abiit, oc- 27
currítque ei Eunuchus quidam veniens ab
Æthiopia dynastes Candak reginæ Æthiopum, qui quidem præerat universis opibus
ejus, venerátque adoraturus in Jerusalem.
Quúmque reverteretur ut abiret, sedebat in 28
curru, legebátque in Esaia propheta. Dixit 29
autem Spiritus sanctitatis Philippo, Accede
& adjunge te ad currum. Quúmque acces- 30
sisset, audivit eum legentem in Esaia Propheta: & dixit ei; An intelligis quæ legis?
Ille verò dixit, Quî possum intelligere, nisi si 31
quis me hortetur? Et efflagitavit à Philippo
ut ascenderet, sederétque secum. Sectio 32
autem Scripturæ quam legebat, hæc erat;
Tanquam ovis ad mactationem ductus est,
& tanquam agnus coram tonsore mutus
erat, ita quoque non aperuit os suum in humilitate sua. De claustro & de judicio ab- 33
ductus est: porrò generationem ejus quis
enarrabit? siquidem tollitur vita ejus de
terra. Dixit autem Eunuchus ille Philip- 34
po; Peto à te, de quo propheta hoc dixit?
de seipso, an de quopiam alio? Tunc Phi- 35
lippus aperuit os suum, cœpítque ab hac
eadem Scriptura, evangelizans ei de Domino nostro Jesu. Quúmque ipsi iter facerent, 36
pervenerunt ad locum quendam in quo erant
aquæ: dixit itaque eunuchus ille; En aquas:
quod obstaculum est quominùs baptizer?

Deest versus 37.

Jussitque sisti currum: & descenderunt am- 38
bo in aquam, ac baptizavit Philippus eunuchum illum. Quúmque ascendissent ex aqua, 39
Spiritus Domini rapuit Philippum, nec ampliùs vidit eum eunuchus ille, sed pergebat
in via gaudens.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

20 ወይቤሎ፡ ጴጥሮስ፡ ብሩርከ፡ ምስሌከ፡ ይኩን፡ለኀጕል፡ እስመ፡መሰለከ፡ትሠየጥ፡ ጸጋ፡እ
21 ግዚአብሔር፡በብሩር፡፡ አልብከ፡ክፍለ፡ ወሊዕፃ፡በእንተ፡ዝንቱ፡ቃልከ፡እስመ፡ልብከ፡ሊ
22 ተኑ፡ርቱዐ፡በቅድመ፡እግዚአብሔር፡፡ ወይእዜኒ፡ነስሐ፡እምእከይከ፡ ወሰአሎ፡ ለእ
23 ግዚአብሔር፡ለእመ፡ይትኀደግ፡እምኔከ፡ዝንቱ፡ሕሊና፡ልብ፡እኩይ፡፡ እስመ፡ እሬእየ
24 ከ፡ዘትትነበር፡በሐሞተ፡መሪር፡ወቅኑይ፡በዓርዐተ፡ አመፃ፡፡ ወአውሥአሙ፡ ወይቤሎ
ሙ፡ሲሞን፡አንትሙ፡ ሰአሉ፡በእንቲአየ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ከመ፡ ኢይምጻእ፡ ላዕሌየ፡
ዘትቤሉ፡ኵሉ፡፡

Et dixit ei Petrus; Argentum tuum tecum sit in perditionem: quia existimâsti emere 20
donum Dei cum argento. Non est tibi pars, neque sors propter hunc sermonem tuum, 21
quia cor tuum non est rectum in conspectu Dei. Et nunc resipisce à malitia tua, & 22
roga Deum si fortè dimittatur à te hæc cogitatio cordis mali: Quia video te quòd 23
manes in felle amaritudinis & servitutis per obligationem iniquitatis. Et respon- 24
dit iis, & dixit iis Simon; Vos precamini pro me apud Deum, ut non veniat super
me quod dixistis totum.

Verſio VULGATA LATINA.

20 Petrus autem dixit ad eum; Pecunia tua tecum ſit in perditionem: quoniam donũ
21 Dei exiſtimâſti pecuniâ poſſideri. Non eſt tibi pars, neque ſors in ſermone iſto:
22 cor enim tuum non eſt rectum corã Deo. Pœnitentiam itaq; age ab hac nequitia
23 tua: & roga Deum, ſi fortè remittatur tibi hæc cogitatio cordis tui. In felle enim
24 amaritudinis, & obligatione iniquitatis video te eſſe. Reſpondens autem Simon, di-
25 xit; Precamini vos pro me ad Dñm, ut nihil veniat ſup me horũ quæ dixiſtis. Et illi
quidem teſtificati & locuti verbum Dñi, redibant Jeroſolymam, & multis regionibus
26 Samaritanorũ evangelizabant. Angelus autem Dñi locutus eſt ad Philippum, dicens;
Surge, & vade contra Meridianum, ad viam quæ deſcendit ab Ieruſalem in Gazam:
27 hæc eſt deſerta. Et ſurgens abiit. Et ecce vir Æthiops, Eunuchus, potens Can-
dacis reginæ Æthiopum, qui erat ſuper omnes gazas ejus, venerat adorare in Je-
28 ruſalem: Et revertebatur ſedens ſuper currum ſuum, legénſque Iſaiam prophe-
29 tam. Dixit autem Spiritus Philippo; Accede, & adjunge te ad currum iſtum.
30 Accurrens autem Philippus, audivit eum legentem Iſaiam prophetam, & dixit;
Putáſne intelligis quæ legis? Qui ait; Et quomodò poſſum, ſi non aliquis oſten- 31
derit mihi? Rogavítque Philippum ut aſcenderet, & ſederet ſecum. Locus au- 32
tem Scripturæ, quam legebat, erat hic; Tanquam ovis ad occiſionem ductus eſt:
& ſicut agnus coram tondente ſe, ſine voce, ſic non aperuit os ſuum. In 33
humilitate judicium ejus ſublatum eſt. Generationem ejus quis enarrabit, quoni-
am tolletur de terra vita ejus? Reſpondens autem Eunuchus Philippo, dixit; Ob- 34
ſecro te, de quo Propheta dicit hoc? de ſe, an de aliquo alio? Aperiens autem 35
Philippus os ſuum, & incipiens à Scriptura iſta, evangelizavit illi Jeſum. Et 36
dum irent per viam, venerunt ad quandam aquam: & ait Eunuchus; Ecce aqua,
quid prohibet me baptizari? Dixit autem Philippus; Si credis ex toto corde, li- 37
cet. Et reſpondens ait; Credo, Filium Dei eſſe Jeſum Chriſtum. Et juſſit ſtare 38
currum: & deſcenderunt uterque in aquam, Philippus, & Eunuchus, & baptizavit
eum. Cùm autem aſcendiſſent de aqua, Spiritus Domini rapuit Philippum, & 39
ampliùs non vidit eum Eunuchus. Ibat autem per viam ſuam gaudens.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فقال له بطرس * فضتك فلتكن معك للهلاك. لانك ظننت ان موهبة الله تقتني بالاموال * فليس 20 21
لك حظ ولا موروث في هذا القول * لان قلبك ليس مستويا امام الله * تب اذا من رذيلتك هذه 22
واطلب الي الله * ان كان لعله يصفح لك ظنون قلبك * لانني اراك حاويا مرارة العلقم ورباط 23
الظلم * فاجاب سمعن وقال * اطلبا انتما من اجلي الي الرب لكيلا يصادفني شي مما ذكرتما * 24
* فلما ناشداهم وخاطباهم بكلام الله عادا الي اورسليم * بعد ان بشرا ضياعا كثيرة من بلد 25
السامرة * تم * * قراءة يوم الخميس من الجمعة الثالثة بعد الفصح * كخ * * وان 26
ملاك الرب كلم فيلبس قايلا * قم فاذهب في نصف النهار في الطريق المنحدرة من اورسليم
الي غزة * وهذه برية قفر * فنهض وذهب * فاذا بانسان حبشي خصي مقتدر ربيبة قنداقس 27
ملكة الحبشة * وكان مشرفا على خزانة الملكة نفسها * جاء يسجد في اورسليم * وكان عايدا 28
وجالسا في مركبته يقرا كتاب اشعيا النبي * فقال الروح لفيلبس * تقدم فلاصق هذه المركبة * 29
* فاذا حاضر فيلبس سمعه يقرا كتاب اشعيا النبي * فقال له اتراك تعرف ما تقراه * فقال له 30 31
كيف يمكني ذلك ولم يرشدني احد * ثم تضرع الي فيلبس ان يصعد فيجلس معه * وكان 32
متضمن الفصل الذي يقراه من الكتاب هذا * سيق الي الذبح كالخروف * ولا صوت له
كالحمل قدام من يجزه * هكذا لم يفتح فاه * بتواضعه ارتفعت حكومته * فاما جيله فمن ذا 33
يصفه * لان حياته ارتفعت من الارض * فاجاب الخادم وقال لفيلبس * اطلب اليك ان تعرفني 34
عمن يقول النبي هذا القول * اعن نفسه ام عن انسان اخر * ففتح فيلبس فمه وابتدا من 35
ذلك الكتاب يبشر بيسوع * فبينما هما سايران في الطريق اقبلا الي ماء في موضع * فقال 36
الخادم ها ماء ماذا يمنعني اصطبغ * قال له فيلبس اومن بكل قلبك كما ينبغي * فقال له 37
الخصي انا اومن ان ايسوع المسيح هو ابن الله * فامر بان توقف المركبة * ونزل فيلبس والخادم 38
كلاهما الي الماء واعمده * فاذ صعدا من الماء خطف فيلبس روح الرب * ولم يبصره الخادم 39
ايضا * بل مضي في طريقه مسرورا * تم *

Ait illi Petrus, Argentum tuum ſit tecum 20
in perditionem, qhoniam arbitratus es
donum Dei acquiri pecuniis. Non eſt tibi 21
ſors, neq; hæreditas in iſto ſermone, quia
cor tuum non eſt rectum coram Deo. Pœ- 22
nitentiam igitur age hujus abominationis
tuæ, & roga Deum ſi fortè condonet tibi
ſententiam cordis tui. Ego enim video te 23
imbutum amaritudine fellis & vinculo
impietatis. Reſpondit Simon, & ait; Pre- 24
camini vos duo pro me ad Dominum, ne
eveniat mihi quicquam ex his quæ me-
moraſtis. Cùm autem eos hortati & al- 25
locuti eſſent de ſermone Dei, reverſi ſunt
ambo in Jeruſalem, poſtquàm annuntia-
verunt oppidis multis de regione Sama-
riæ. Hucuſque.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis
tertiæ poſt Paſcha.

Et verò angelus Domini alloquutus eſt 26
Philippum, dicens; Surge, & abi in Me-
ridiem per viam tendentem ab Ieruſa-
lem ad Gaza: hæc autem eſt ſolitudo de-
ſerta. Surrexit igitur, & abiit: & ecce 27
homo Æthiops eunuchus potens, quem
dignitate affecerat Candaces regina
Æthiopiæ, quippe præfectus erat ærario
ejuſdem reginæ, venerat adoraturus in
Jeruſalem. Et revertebatur ſedens in 28
curru ſuo, legebátque librum Eſaiæ pro-
phetæ. Dixit autem Spiritus Philippo, 29
Accede, & adjunge te ad currum iſtum.
Cùm ergò accurriſſet Philippus, audivit 30
eum legentem librum Eſaiæ prophetæ:
dixitq; ad eum, Nunquid noſti quod le-
gis? Ait illi, Quomodo poſſibile hoc mihi 31
eſt, nemine me dirigente? Rogavitque Phi-
lippum ut aſcenderet, ſederétque ſecum.
Argumentum verò ſectionis quem lege- 32
bat ex libro, erat hoc; Ductus eſt ad ma-
ctationem ſicut ovis, nec vocem habebat:
ſicut agnus coram tondente ſe, ſic non
aperuit os ſuum. Ob humilitatem ipſius 33
ſublata eſt ſententia ejus: at generatio-
nem ejus quiſnam enarrabit? quando-
quidem ejus vita ſublata eſt de terra.
Reſpondit miniſter & ait Philippo; Ob- 34
ſecro te ut indices mihi de quo dicat pro-
pheta hunc ſermonem, num de ſe ipſo, an
de alio quopiam? Aperuit itaq; Philippus 35
os ſuum, cœpitq; ab ea Scriptura annun-
tiare ei Jeſum. Dúmq; pergerent ambo in 36
via, devenerunt ad aquam in quodam lo-
co. Dixitq; miniſter; Ecce aqua, quid ve-
tat me baptizari? Ait illi Philippus; Cre- 37
diſne ex toto corde tuo prout oportet? Re-
ſpondit illi eunuchus, Ego credo Jeſum
Chriſtum eſſe filium Dei. Juſſitq; ſiſti 38
currum, deſcenditque Philippus unà cum
miniſtro in aquam, & baptizavit eum.
Et cùm aſcendiſſet ex aqua, rapuit Phi- 39
lippum Spiritus Domini, nec vidit eum
miniſter ampliùs: verùm perrexit
viam ſuam lætus. Finis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 ወእሙንቱሰ፡ ስምዓ፡ ኮኑ፡ ወመሐሩ፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ ወእምዝ፡ ተሠወጡ፡ ኢየሩሳሌ
26 ም፡ ወለብዙኃት፡ አሕጉራተ፡ ሰምር፡ ዜነወሙ፡፡=፡ ወነበቦ፡ መልአከ፡ እግዚአብሔር፡ ለፊ
ልጶስ፡ ወይቤሎ፡ ተንሥእ፡ ወሑር፡ ጊዜ፡ ቀትር፡ ፍኖተ፡ በድው፡ ዘያወርድ፡ እምኢየሩሳሌም፡
27 ለጋዛ፡=፡ ተንሥአ፡ ወሖረ፡ ወረከበ፡ ብእሴ፡ እምሰብአ፡ ኢትዮጵያ፡ ኀጽዋ፡ ለኅንደኬ፡ ን
28 ግሥተ፡ ኢትዮጵያ፡ ወመጋቢሃ፡ ውእቱ፡ ለሀገረ፡ ጋዛ፡፡ ወሖረ፡ ኢየሩስሌም፡ ይስግድ፡=፡ ወ
29 እንዘ፡ ይሠውጥ፡ ወይነብር፡ ዲበ፡ ሰረገለሁ፡ ወያነብብ፡ መጽሐፈ፡ ኢሳይያስ፡ ነቢይ፡፡=፡ ወ
30 ይቤሎ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ለፊልጶስ፡ ሑር፡ ትልዎ፡ ለዝ፡ ሰረገላ፡=፡ ወሰሚዖ፡ እንዘ፡ ያነብብ፡
መጽሐፈ፡ ኢሳይያስ፡ ነቢይ፡፡ ወይቤሎ፡ ፊልጶስ፡ ተአምርሁ፡ እንከ፡ ዘታነብብ፡ መጽሐፈ፡፡=፡
31 ወይቤሎ፡ በአይ፡ አአምር፡ ለእመ፡ አልቦ፡ ዘይሜህረኒ፡ ወአስተብቍዖ፡ ከመ፡ ይእርግ፡ ወይን
32 በር፡ ሕቡረ፡ ኀቤሁ፡ ወነበረ፡፡=፡ ወመጽሐፍሰ፡ ኀበ፡ ያነብብ፡ ከመዝ፡ ይብል፡ ከመ፡ በግዕ፡
መጽአ፡ ለተኀርዶ፡ ወከመ፡ በግዕ፡ ኢነበበ፡ ቅድመ፡ ዘይቀርፆ፡ ከማሁ፡ ኢከሠተ፡ አፉሁ፡
33 በሕማሙ፡=፡ ወተአተተ፡ በኵነኔሁ፡ እስመ፡ መኑ፡ ይነግር፡ ልደቶ፡ ወተአተተ፡ እምድር፡ ሕይወ
34 ቱ፡፡=፡ ወተሠጥዎ፡ ለፊልጶስ፡ ውእቱ፡ ሕጽው፡ ወይቤሎ፡ ብቍዓኒ፡ በእንተ፡ መኑ፡ ይብ
35 ል፡ ከመዝ፡ ነቢይ፡ በእንተ፡ ርእሱኑ፡ ወሚመ፡ በእንተ፡ ካልእኑ፡፡=፡ ወከሠተ፡ አፉሁ፡
36 ፊልጶስ፡ ወአኀዘ፡ ይንግሮ፡ እመጽሐፍ፡ በእንተ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡=፡ ወእንዘ፡ ይሐውር፡ በጽ
ሑ፡ ኀበ፡ ማይ፡ ወይቤሎ፡ ውእቱ፡ ሕጽው፡ ነዋ፡ ማይ፡ ወመኑ፡ ይከልአኒ፡ ተጠምቆ፡=፡
38 ወአዘዘ፡ ያቅሙ፡ ሰረገለሁ፡ ወአቀሙ፡ ወወረዱ፡ ሕቡረ፡ ክልኤሆሙ፡ ፊልጶስ፡ ወውእቱሂ፡
39 ሕጽው፡ ውስተ፡ ማይ፡ ወአጥመቆ፡=፡ ወወጺኦሙ፡ እማይ፡ መንፈስ፡ እግዚአብሔ
ር፡ መሠጦ፡ ለፊልጶስ፡ ወኢርእዮ፡ እንከ፡ ውእቱ፡ ሕጽው፡ ወአተወ፡ ብሔሮ፡ እ
ንዘ፡ ይትፌሣሕ፡፡=፡

Et illi teſtimonio fuerunt, & docuerunt verbum Dei: & tunc reverſi ſunt Hieroſoly- 25
mam, & multis vicis Samariæ evangelizárunt. Et loquutus eſt angelus Dei 26
Philippo, & dixit ei; Surge & vade tempore meridiano viâ deſerti, quæ deſcen-
dit ab Hieruſalem ad Gazam. Surrexit & abiit, & invenit virum ex homini- 27
bus Æthiopiæ, eunuchum Handaces reginæ Æthiopiæ & præfectus fuit civitatis
Gazæ, & venerat Hieroſolymam ut adoraret. Et revertens ſedebat ſuper cur- 28
rum ſuum & legebat librum Eſaijæ Prophetæ. Et dixit Spiritus ſanctus Philip- 29
po; Ito, adhære huic currui. Et audivit eum legentem librum Eſaijæ prophetæ, & 30
dixit ei Philippus; Intelligiſne igitur quem legis librum? Et dixit ei; Quomodo 31
intelligam, ſi nemo ſit qui doceat me? & rogavit eum ut aſcenderet, & ſederet pa-
riter apud eum: & ſedit. Et Scriptura quam legebat ſic dixit; Sicut ovis venit 32
ad occiſionem ejus, & ſicut ovis non loquutus eſt coram tonſore ejus, ita non ape-
ruit os ſuum in afflictione ſua. Et ſublatus eſt in judicio ejus: quoniam quis enar- 33
rabit generationem ejus? & tollitur à terra vita ejus. Et reſpondit Philippo ille 34
Eunuchus, & dixit ei; Obſecro, de quo dixit ſic propheta? num de ſeipſo, vel de
alio? Et aperuit os ſuum Philippus, & cœpit nuntiare ei ex Scriptura, de Jeſu 35
Chriſto. Et dum iret venerunt ad aquam, & dixit ei ille eunuchus; Ecce aquam, 36
& quis prohibet me baptizari? Deeſt verſus 37.
Et juſſit ut ſiſterent currum ejus, & ſtiterunt: & deſcenderunt ſimul ambo illi, Phi- 38
lippus & ille eunuchus in aquam, & baptizavit eum. Et exeuntibus illis ex aqua, 39
ſpiritus Dei rapuit Philippum, & non vidit eum ampliùs ille eunuchus: & abiit
in *regionem ſuam, gaudens.*

Philipus autem inventus est in *Azotum*: & *præteriens* evangelizabat *civitates*
40 Φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον· καὶ (ζ) διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις
omnes, donec *venire* *eum* *in* Cæsaream.
πάσας ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

CAP. IX. θ'.

At Saulus adhuc spirans minarum, & cædis in discipulos Domini,
1 Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, ΙΓ'
accedens *principi* Sacerdotum, Petiit ab eo epistolas in Damascum ad
2 προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ, Ἠτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐπιστολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς
synagogas, ut si quos invenisset hujus viæ *existentes*, virósque ac mulieres,
τὰς συναγωγάς, ὅπως ἐάν τινας εὕρῃ (α) τῆς ὁδοῦ ὄντας, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας,
vinctos perduceret in Hierusalem. *In autem proficisci*, *factum est eum*
3 δεδεμένους ἀγάγῃ εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἐν δὲ τῷ πορεύεσθαι, ἐγένετο αὐτὸν
appropinquare Damasco: & subitò circumfulsit eum lux de cœlo.
ἐγγίζειν τῇ Δαμασκῷ· (β) καὶ ἐξαίφνης περιήστραψεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ.
Et cadens in terram, audivit vocem dicentem sibi; Saule, Saule, quid me persequeris?
4 Καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν, ἤκουσε φωνὴν λέγουσαν αὐτῷ, Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις;
Ait autem; Quis es, Domine? *At Dominus dixit*; Ego sum Jesus,
5 Εἶπε δέ, Τίς εἶ, Κύριε; (γ) ὁ δὲ Κύριος εἶπεν, Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς
quem tu persequeris: durum tibi *ad stimulos* calcitrare. Treménsque *&* *pavens*
6 ὃν σὺ διώκεις· σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. Τρέμων τε καὶ θαμβῶν
dixit; Domine, quid me vis facere? Et Dominus ad eum; Surge,
εἶπε, Κύριε, τί με θέλεις ποιῆσαι; καὶ ὁ Κύριος πρὸς αὐτόν, Ἀνάστηθι,
& ingredere *in* civitatem, & dicetur tibi quid te oporteat facere. *At* viri
7 καὶ εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, καὶ λαληθήσεταί σοι (δ) τί σε δεῖ ποιεῖν. Οἱ δὲ ἄνδρες
simul iter facientes *ipsi*, *steterunt* *attoniti*, audientes quidem vocem, neminem autem
οἱ συνοδεύοντες αὐτῷ εἱστήκεισαν (ε) ἐνεοί, ἀκούοντες μὲν τῆς φωνῆς, μηδένα δὲ

videntes. Surrexit autem Saulus de terra: apertis *autem* oculis
θεωροῦντες. Ἠγέρθη δὲ (ζ) ὁ Σαῦλος ἀπὸ τῆς γῆς· (η) ἀνεῳγμένων δὲ τῶν ὀφθαλμῶν 8
suis, *neminem* videbat: *Manuducentes* *verò* *eum*, introduxerunt *in* Damascum.
αὐτοῦ, οὐδένα ἔβλεπε· χειραγωγοῦντες δὲ αὐτὸν εἰσήγαγον εἰς Δαμασκόν.
Et erat *dies* *tres* non videns, & non manducavit, neque bibit. Erat autem quidam
Καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς μὴ βλέπων, καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲ ἔπιεν. Ἦν δέ τις 9
discipulus *in Damasco*, nomine Ananias: & dixit ad illum Dominus in 10
μαθητὴς ἐν Δαμασκῷ ὀνόματι Ἀνανίας· καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν (θ) ὁ Κύριος ἐν
visu; Anania. *Is autem* ait; Ecce ego, Domine. *At* Dominus ad eum,
ὁράματι, Ἀνανία. ὁ δὲ εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ, Κύριε. Ὁ δὲ Κύριος πρὸς αὐτόν, 11
Surgens, vade in vicum *vocatum* *Rectum*: & quære in domo Judæ
Ἀναστὰς πορεύθητι ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλουμένην Εὐθεῖαν· καὶ ζήτησον ἐν οἰκίᾳ Ἰούδα
Saulum nomine, Tarsensem: ecce enim orat. (Et vidit *in visione* virum
Σαῦλον ὀνόματι, Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ προσεύχεται). (Καὶ (ι) εἶδεν ἐν ὁράματι ἄνδρα 12
nomine Ananiam, introëuntem, & imponentem sibi *manum*, ut visum recipiat.)
ὀνόματι Ἀνανίαν, εἰσελθόντα, καὶ ἐπιθέντα αὐτῷ (κ) χεῖρα, ὅπως ἀναβλέψῃ.)
Respondit autem Ananias; Domine, audivi à multis de viro
Ἀπεκρίθη δὲ (λ) ὁ Ἀνανίας, Κύριε, ἀκήκοα ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ ἀνδρὸς 13
hoc, quanta mala fecerit Sanctis tuis in Hierusalem. Et hic
τούτου, ὅσα κακὰ (μ) ἐποίησε τοῖς ἁγίοις σου ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ὧδε 14
habet potestatem à principibus Sacerdotũ, *alligare* omnes *invocantes* nomen tuum.
ἔχει ἐξουσίαν παρὰ τῶν ἀρχιερέων, δῆσαι πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομά σου.
Dixit autem ad eum Dominus; Vade: quoniam vas electionis mihi est iste,
Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ Κύριος, Πορεύου· ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς (ν) μοι ἐστὶν οὗτος, 15
ad portandum nomen meum coram Gentibus, & regibus, filiisque Israël.
τοῦ βαστάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον (ξ) ἐθνῶν, καὶ βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσραήλ.
Ego enim ostendam illi, quanta *oportet* eum pro nomine meo pati.
Ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω αὐτῷ ὅσα δεῖ αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματός μου παθεῖν. 16

MS. A. (ζ) διερχόμενος τὰς πόλεις πάσας εὐηγγελίζετο ἕως KEΦ. θ'. MS. A. (α) ὄντας τῆς ὁδοῦ, (β) ἐξαίφνης τε αὐτὸν φῶς περιήστραψεν ἐκ τοῦ (γ) ὁ δέ, Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις· Ἀλλὰ ἀνάστηθι καὶ εἴσελθε (δ) ὅ,τι (ε) ἐνεοί, (ζ) Σαῦλος (η) ἠνεῳγμένων (θ) ἐν ὁράματι ὁ Κύριος, (ι) Ἴδεν ἄνδρα Ἀνανίαν ὀνόματι, εἰσελθόντα, (κ) χεῖρας, (λ) Ἀνανίας, Κύριε, ἤκουσα (μ) τοῖς ἁγίοις σου ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐποίησεν. (ν) ἐστίν μοι (ξ) ἐθνῶν τε, καὶ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

40 * ܦܝܠܝܦܘܣ ܕܝܢ ܐܫܬܟܚ ܒܐܙܘܛܘܣ. ܘܡܢ ܬܡܢ ܡܬܟܪܟ ܗܘܐ ܘܡܣܒܪ ܒܡܕܝܢ̈ܬܐ
ܟܠܗܝܢ . ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ ܠܩܣܪܝܐ.
* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܡܥܠܝ ܨܘܡܐ. ܘܕܡܥܡܘܕܝܬܐ. * ܟܕ * * ܩܪܝܢܐ * ܟ̄ *
1 * ܫܐܘܠ ܕܝܢ ܥܕܟܝܠ ܡܠܐ ܗܘܐ ܒܓܘܢܚܐ ܘܒܚܡܬܐ ܕܩܛܠܐ ܥܠ ܬܠܡܝܕܘܗܝ ܕܡܪܢ.
2 * ܘܫܐܠ ܠܗ ܐܓܪܬܐ ܡܢ ܪܒ ܟܘܡܪ̈ܐ. ܕܢܬܠ ܠܗ ܠܕܪܡܣܘܩ ܠܟܢܘܫܬܐ. ܕܐܢ ܗܘ
3 ܕܢܫܟܚ ܕܪ̈ܕܝܢ ܒܗܕܐ ܐܘܪܚܐ ܓܒܪ̈ܐ ܐܘ ܢܫ̈ܐ. ܢܐܣܘܪ ܢܝܬܐ ܐܢܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܘܟܕ ܐܙܠ
ܗܘܐ ܘܡܛܐ ܠܕܪܡܣܘܩ. ܡܢ ܫܠܝܐ ܐܙܠܓ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ ܢܘܗܪܐ ܡܢ
4 ܫܡܝܐ. * ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܫܡܥ ܩܠܐ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ . ܫܐܘܠ ܫܐܘܠ. ܡܢܐ ܪܕܦ
5 6 ܐܢܬ ܠܝ. * ܩܫܐ ܗܘ ܠܟ ܠܡܒܥܛܘ ܠܥܘܩܣܐ. * ܘܥܢܐ ܗܘ ܘܐܡܪ. ܡܢܘ ܐܢܬ ܡܪܝ .
ܘܡܪܢ ܐܡܪ. ܐܢܐ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ ܗܘ ܕܐܢܬ ܪܕܦ ܐܢܬ. ܐܠܐ ܩܘܡ ܥܘܠ ܠܡܕܝܢܬܐ . ܘܬܡܢ
7 ܢܬܡܠܠ ܥܡܟ ܥܠ ܡܐ ܕܘܠܐ ܗܘܐ ܠܟ ܠܡܥܒܕ. * ܘܓܒܪ̈ܐ ܕܪܕܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ ܒܐܘܪܚܐ.
ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܟܕ ܬܡܝܗܝܢ. ܩܠܐ ܒܠܚܘܕ ܫܡܥܝܢ ܗܘܘ. ܐܢܫ ܕܝܢ ܠܐ ܡܬܚܙܐ ܗܘܐ
8 ܠܗܘܢ. * ܘܩܡ ܫܐܘܠ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܠܐ ܡܬܚܙܐ ܗܘܐ ܠܗ ܡܕܡ. ܟܕ ܥܝܢ̈ܘܗܝ ܦܬܝܚܢ
9 ܗܘܝ. ܘܟܕ ܐܚܕܘ ܒܐܝܕܘܗܝ ܐܥܠܘܗܝ ܠܕܪܡܣܘܩ. * ܘܠܐ ܡܬܚܙܐ ܗܘܐ ܠܗ ܬܠܬܐ
10 ܝܘܡܝܢ. ܘܠܐ ܐܟܠ ܘܠܐ ܐܫܬܝ. * ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ ܒܕܪܡܣܘܩ ܬܠܡܝܕܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܗܘܐ
11 ܚܢܢܝܐ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܪܢ ܒܚܙܘܐ. ܚܢܢܝܐ . ܘܐܡܪ. ܗܐ ܐܢܐ ܡܪܝ. * ܘܡܪܢ ܐܡܪ ܠܗ. ܩܘܡ
ܙܠ ܠܫܘܩܐ ܕܡܬܩܪܐ ܬܪܝܨܐ. ܘܒܥܝ ܒܒܝܬܐ ܕܝܗܘܕܐ ܠܫܐܘܠ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܢ ܛܪܣܘܣ
12 ܡܕܝܢܬܐ. * ܗܐ ܓܝܪ ܟܕ ܗܘ ܡܨܠܐ . ܚܙܐ ܒܚܙܘܐ ܓܒܪܐ ܕܫܡܗ ܚܢܢܝܐ. ܕܥܐܠ ܘܣܐܡ
13 ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܐ ܐܝܟ ܕܢܬܦܬܚܢ ܥܝܢ̈ܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܚܢܢܝܐ. ܡܪܝ . ܫܡܥܬ ܡܢ ܣܓܝܐ̈ܐ
14 ܥܠ ܓܒܪܐ ܗܢܐ. ܕܟܡܐ ܒܝܫܬܐ ܐܣܩܠ ܠܩܕܝܫܝܟ ܒܐܘܪܫܠܡ. * ܘܐܦ ܗܪܟܐ ܐܝܬ ܠܗ
15 ܫܘܠܛܢܐ ܡܢ ܪܒܝ ܟܘܡܪ̈ܐ. ܕܢܐܣܘܪ ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܪܝܢ ܒܫܡܟ. * ܐܡܪ ܠܗ ܡܪܢ.
ܩܘܡ ܙܠ. ܡܛܠ ܕܡܐܢܐ ܗܘ ܓܒܝܐ ܠܝ. ܕܢܫܩܘܠ ܫܡܝ ܩܕܡ ܥܡ̈ܡܐ ܘܡܠ̈ܟܐ. ܘܩܕܡ
16 ܒܢ̈ܝ ܐܝܣܪܝܠ. * ܐܢܐ ܓܝܪ ܐܚܘܝܘܗܝ ܟܡܐ ܥܬܝܕ ܠܡܚܫ ܡܛܠ ܫܡܝ.

* Philippus autem inventus est Azoti, & inde peragrabat & evangelizabat cunctis urbibus, usque dum veniret Cæsaream. 40

Dominicâ introitûs jejunii, & de Baptismo. 24.

CAP. IX.

SAul autem adhuc plenus erat minis furoréque cædis adversùs discipulos Domini nostri. 1 Et poposcit epistolam à summo Pontifice sibi dari Damascum ad synagogas; 2 ut si quos inveniret ambulantes in hac via viros aut mulieres, vinctos adduceret eos ad Ierusalem. Quumque proficisceretur, incipéretque appropinquare Damascum, derepentè affulsit super eum lux è cœlo. 3 Et cecidit in terram, audiítque vocem dicentem sibi; Saul, Saul, quid me persequeris? 4 Durum est tibi calcitrare ad stimulos. 5 Respondit ipse, & ait; Quis es Domine mi? 6 At Dominus noster dixit, Ego sum Jesus ille Nazarenus quem tu persequeris. Sed surge, ingredere urbem, & ibi tecum habebitur sermo de eo quod te oportet agere. Cæterùm 7 viri illi qui cum eo iter faciebant, steterunt attoniti, quippe qui vocem tantùm audirent, nemo autem cerneretur ab eis. Et surrexit 8 Saul è terra, nihilq; videbat, licèt oculi ejus essent aperti: & quum prehendissent manus ejus, introduxerunt eum in Damascum. Neque 9 visum est ei quicquam tribus diebus, neque comêdit, neque bibit. Erat autem in 10 Damasco discipulus quidam, cujus nomen erat Hanania: & Dominus dixit ei per visionem, Hanania. Et ait, En ego adsum, Domine mi. Et Dominus noster dixit ei; Surge, 11 proficiscere in vicum qui vocatur Rectus, & quære in ædibus Judæ Saulum, qui est ex Tarso civitate. Ecce enim dum ille precaretur, 12 vidit per visionem virum nomine Hananiam introëuntem & imponentem sibi manum ut aperirentur oculi ipsius. Dixit 13 autem Hanania; Domine mi, audivi ex multis de viro isto quot mala intulerit Sanctis tuis in Jerusalem. Et ecce etiam hîc habet 14 potestatem à principibus sacerdotum vinciendi illos omnes qui invocant nomen tuum. Dixit ei Dominus; Surge, proficiscere, 15 quandoquidem vas est mihi electum, ut perferat nomen meum inter Gentes, & reges, & inter filios Israel. Ego enim ostendam ei 16 quanta passurus sit propter nomen meum.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

40 ወበጺሐ ፡ ፊልጶስ ፡ ሀገረ ፡ አዘጦን ፡ ወአንሶሰወ ፡ ወመሀረ ፡ በኵሉ ፡ አህጉር ፡ እስከ ፡
በጽሓ ፡ ቂሰርያ ፡፡=፥
1 ሀ ሰውልሰ ፡ እንዘ ፡ አደሁ ፡ መዓትመ ፡ አብዝኃ ፡ ብከየ ፡ ወቀትለ ፡ ለዕለ ፡ አርዳኢሁ ፡ ለእግዚ
2 አብሔር ፡ ወሖረ ፡ ኀበ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡=፥ ወነሥአ ፡ መጽሐፈ ፡ መልእክት ፡ ከመ ፡
ይሖር ፡ ኀበ ፡ ምኵራባት ፡ ዘደማስቆ ፡ ለእመቦ ፡ ዘይረክብ ፡ እለ ፡ ይተልው ፡ ዘንተ ፡ ፍኖተ ፡
3 እደወ ፡ ወአንስተ ፡ ከመ ፡ ያብጽሖሙ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ሙቁሓኒሆሙ ፡=፥ ወእንዘ ፡
የሐውር ፡ በፍኖት ፡ አልጸቀ ፡ መንገለ ፡ ደማስቆ ፡ ወኮነ ፡ ሎቱ ፡ ጊዜ ፡ ቀትር ፡ ወግብተ ፡
4 በረቀ ፡ ቅድሜሁ ፡ እምሰማይ ፡ ዐቢየ ፡ ሙብረቅ ፡=፥ ወወድቀ ፡ ወተነጽሐ ፡ ሶቤሃ ፡ ደበ ፡
ምድር ፡፡ ወሰምዐ ፡ ቃለ ፡ ዘይብል ፡ ሰውል ፡ ሰውል ፡ ለምንት ፡ ትሰድደኒ ፡፡==፥

Et veniens Philippus in civitatem Azoti, & progressus est, & docuit in omnibus urbibus, usquedum veniret Cæsaream. 40

CAP. IX.

SAuli autem quum adhuc processisset ira, multiplicavit fletum & cædem adversùs 1 *discipulos Domini, & accessit ad principem sacerdotum. Et accepit epistolam scriptam* 2 *ut iret ad synagogas Damasci, ut si quos inveniret sequentes hanc viam viros & mulieres, adduceret eos Hierosolymam vinctos. Et quum proficisceretur in via, appropinquavit* 3 *Damasco, & fuit tempus meridianum, & subitò fulsit coram eo à cælo magna lux. Et cecidit prostratus statim super terram, & audivit vocem dicentem;* 4 *Saul, Saul, quare persequeris me?*

Verſio VULGATA LATINA.

40 Philippus autem inventus eſt in Azoto, & pertranſiens evangelizabat civitatibus cunctis, donec veniret Cæſaream.

CAP. IX.

1 Saulus autem adhuc ſpirans minarum, & cædis in diſcipulos Domini, acceſſit ad
2 Principem ſacerdotum, Et petiit ab eo epiſtolas in Damaſcum ad ſynagogas: ut
ſi quos inveniſſet hujus viæ viros, ac mulieres, vinctos perduceret in Jeruſalem.
3 Et cùm iter faceret, contigit ut appropinquaret Damaſco: & ſubitò circumfulſit
4 eum lux de cœlo. Et cadens in terram audivit vocem dicentem ſibi; Saule, Saule,
5 quid me perſequeris? Qui dixit; Quis es, Domine? Et ille; Ego ſum Jeſus, quem
6 tu perſequeris: durum eſt tibi contra ſtimulum calcitrare. Et tremens, ac ſtupens
7 dixit; Domine, quid me vis facere? Et Dominus ad eum; Surge, & ingredere
civitatem, & ibi dicetur tibi quid te oporteat facere. Viri autem illi, qui comitabantur cum eo, ſtabant ſtupefacti, audientes quidem vocem, neminem autem videntes. Surrexit autem Saulus de terra, apertíſque oculis nihil videbat. Ad ma- 8
nus autem illum trahentes, introduxerunt Damaſcum. Et erat ibi tribus diebus 9
non videns, & non manducavit, neque bibit. Erat autem quidam diſcipulus Da- 10
maſci, nomine Ananias: & dixit ad illum in viſu Dominus; Anania. At ille ait;
Ecce ego, Domine. Et Dominus ad eum; Surge, & vade in vicum, qui vocatur 11
Rectus: & quære in domo Judæ Saulum nomine Tarſenſem: ecce enim orat. (Et 12
vidit virum Ananiam nomine, introëuntem, & imponentem ſibi manus ut viſum
recipiat.) Reſpondit autem Ananias; Domine, audivi à multis de viro hoc, 13
quanta mala fecerit Sanctis tuis in Ieruſalem: Et hic habet poteſtatem à principi- 14
bus ſacerdotum alligandi omnes, qui invocant nomen tuum. Dixit autem ad eum 15
Dominus; Vade, quoniam vas electionis eſt mihi iſte, ut portet nomen meum co-
ram gentibus, & regibus, & filiis Iſraël. Ego enim oſtendam illi, quanta oporteat 16
eum pro nomine meo pati.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* قراءة يوم الجمعة من الجمعة الثالثة بعد الفصح * كط *

* وفيلبس صودف في اردود * وفي تطوافه كان يبشر كافة المدن الي ان جاء الي قيسارية * 40

* الفصل التاسع *

* واما صولوس فكان نافثا على تلاميذ الرب وعيدا وقتلا ايضا * فتقدم الي رييس 1 2
الكهنة * فطلب منه رسايل الي دمسق الي الجموع المقيمين بها * لكيما ان وجدوا قوما
في الطريق رجالا ونساء يقتادوهم مكتوفين الي اورسليم * وفي ذهوبه واقترابه من دمسق 3
ابرق عليه بغتة نور من السماء * فسقط على الارض وسمع صوتا يقول له * يا ساوول يا 4
ساوول لم انت تضطهدني * فقال يا رب من انت * فقال الرب انا هو يسوع الذي انت 5
تضطهده * شديدا عليك ان تقاومني * فاجابه قايلا يا رب ماذا تريد ان اصنع * فقال 6
له الرب انهض وادخل المدينة * وستخاطب بما يجب ان تعمله * فاما الرجال الذين رافقوه 7
فوقفوا صامتين باهتين * قد سمعوا الصوت ولم يعاينوا احدا * فنهض صولوص من الارض 8
وعيناه مفتوحتان وهو لا يبصر احدا * فاقتادوه وادخلوه الي دمسق * فاقام ثلثة ايام لا 9
يبصر شيا * ولا اكل ولا شرب * ك * * وكان بدمسق تلميذا ما اسمه حنانيا * 10
فقال الرب له في المنظر ليلا يا انانيا * فقال هانذا يا رب * فقال له الرب * اذا نهضت 11
فاذهب في الشارع الملقب بالدرب المستقيم * واطلب في منزل يهودا رجلا اسمه
صولوص طرسوسيا * فانه كان يصلي * وابصر في المنظر رجلا اسمه حنانيا داخلا الي 12
عنده * جاعلا يديه عليه ليبصر ايضا * فاجاب حنانيا * يا رب قد سمعت من كثيرين 13
عن هذا الانسان كم مقدار الاسواء التي عملها بقديسيك باورسليم * وهاهنا فله سلطان 14
من قبل روسا الكهنة ان يقيد جميع المدعوين باسمك * فقال له الرب * اذهب فان 15
هذا هو لي اناء مصطفي ليحمل اسمي امام الامم والملوك وبني اسراييل * وسارية انا 16
مقدار ما ينبغي له ان يصيبه من اجل اسمي *

Lectio feriæ ſextæ hebdomadæ tertiæ poſt Paſcha.

Philippus autem repertus eſt in Azdod, & obeundo annuntiabat cunctis urbibus, donec veniret Cæſaream. 40

CAP. IX.

Cæterùm Saulus erat ſpirans adverſùs diſcipulos Domini minas ac necem etiam: Quapropter acceſſit ad principem ſacerdotum, petiitque ab eo epiſtolas in Damaſcum ad ſynagogas ibi commorantes, ut ſi reperirent ullos in via viros & mulieres, adducerent eos vinctos in Jeruſalem. Dúmque abiret, appropinquaretque Damaſcum, effulſit ſuper eum ſubitò lumen è cœlo: Et collapſus in terram, audivit vocem dicentem ſibi; O Saul, ò Saul, cur tu me perſequeris? Ait; O Domine, quis es tu? Dixit Dominus; Ego ſum Jeſus quem tu perſequeris, durum tibi eſt mihi reſiſtere. Reſpondit ei dicens; O Domine, quid me vis facere? Ait illi Dominus; Surge, & ingredere urbem, & dicetur tibi quid te oporteat facere. Viri autem qui comitabantur eum, manſerunt ſilentes & attoniti, audientes vocem, & neminem videntes. Surrexit igitur Saulus à terra; ejuſque oculis apertis, neminem videbat: duxerunt autem eum, & introduxerunt Damaſcum. Manſitque tribus diebus nihil videns, & non comedit neque bibit. Erat autem Damaſci diſcipulus quidam nomine Hanania, dixitque Dominus ad eum per viſum noctu, O Hanania. Ait; Ecce me ô Domine. Dixit ad eum Dominus; Surgens abi in vicum qui appellatur Via recta, & pete in domicilio Judæ virum nomine Paulum Tarſenſem: Is autem orabat, aſpexerátque per viſionem virum nomine Hananiam ingredientem ad ſe, imponentem ei manus ſuas, ut videret iterùm. Reſpondit Hanania; O Domine, jam audivi à multis de hoc homine, quotus ſit numerus malorum quæ perpetravit adverſùs Sanctos tuos in Jeruſalem. Et hîc poteſtatem habet à principibus ſacerdotum ſtringendi omnes qui vocantur nomine tuo. Ait illi Dominus; Vade: nam iſte eſt mihi vas electum ad ferendum nomen meum coram gentibus, & regibus, ac filiis Iſrael. Et oſtendam illi ego quanta oportet ut accidant ei propter nomen meum.

(Verse numbers in the margin: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16)

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወውእቱሂ፡ተሠጥዎ፡ወይቤሎ፡መኑ፡አንተ፡እግዚአብሔር፡ወይቤሎ፡አነ፡ውእቱ፡ኢየሱስ፡
6 ናዝራዊ፡እስመ፡አንተ፡ትሰድድ፡ርቱአ፡ለከ፡መቅሰፍት። ወእንዘ፡ይርእድ፡
አንከሩ፡ወይቤሎ፡እግዚኦ፡ምንተኑ፡ትፈቅድ፡ከመ፡እግበር፡አነ። ወይቤሎ፡እ
ግዚእ፡ተንሥእ፡ወበእ፡ውስተ፡ሀገረ፡ደማስቆ፡ወአነ፡አርእየከ፡ኵሎ፡ዘሀለወ
7 ከ፡ትግበር። ወእሙንቱሰ፡እደው፡እለ፡ይተልውዎ፡ቆሙ፡እምርኁቅ፡እንዘ፡
8 የንክሩ፡ወርእዩ፡መብረቀ፡ወቃልሰ፡ዘይትናገር፡ኢሰምዑ። ወሰውልሰ፡ተንሥ
አ፡እምድቀቱ፡ወፈትሐ፡አዕይንቲሁ፡ወኢክህለ፡ይርአይ። እንዘ፡ይመርሕዎ፡አ
9 ብያጺሁ፡በእደዊሆሙ፡አብጽሕዎ፡ኀበ፡ሀገረ፡ደማስቆ። ወነበረ፡ህየ፡ሠሉ
10 ሰ፡መዋዕለ፡እንዘ፡ኢይሬኢ፡ወኢይበልዕ፡ወኢይሰቲ። ወሀሎ፡፩ ረድእ፡በደ
ማስቆ፡ዘስሙ፡ሐናንያ፡ወይቤሎ፡በራእይ፡እግዚእ፡ሐናንያ፡ወውእቱ፡ተሰጠወ፡
11 ወይቤ፡ነየ፡እግዚኦ። ወይቤሎ፡እግዚእ፡ተንሥእ፡ወሑር፡ውስተ፡ፍኖት፡
12 እንተ፡ስማ፡ርትዕት፡ወኅሥሥ፡ውስተ፡ቤተ፡ይሁዳ፡ለሠውል፡ጠርሰያዊ። ወ
ርእዮ፡ለሐናንያ፡እንዘ፡ይበውእ፡ወያነብር፡እደዊሁ፡ላዕሌሁ፡ከመ፡ይርአይ።
13 ወአውሥአ፡ሐናንያ፡ወይቤ፡እግዚኦ፡ሰማዕኩ፡እምብዙኃን፡በእንተ፡ዝንቱ፡
14 ብእሲ፡ሚመጠነ፡እኪያተ፡ዘገብረ፡በላዕለ፡ቅዱሳኒከ፡በኢየሩሳሌም። ወበ
ዝየኒ፡ቦቱ፡መበሕተ፡እምኀበ፡ሊቀ፡ካህናት፡ከመ፡ይሞቅሖሙ፡ለኵሎሙ፡
15 እለ የአምኑ፡ብከ። ወይጼውዑ፡ስምከ። ወይቤሎ፡እግዚእ፡ለሐናንያ፡ሑር፡
እስመ፡ንዋየ፡ኅሩየ፡ረሰይክዎ፡ሊተ፡ለውእቱ፡ለጾዊረ፡ስምየ፡ወለስብከ፡ወንጌልየ፡
16 በቅድመ፡አሕዛብ፡ወነገሥት፡ወበቅድመ፡ደቂቀ፡እስራኤል። ወአነሂ፡አዐቅቦ፡
በኵሉ፡መዋዕል፡ዘሀለዎ፡ይሕምም፡በእንተ፡ስምየ።

Et ille reſpondit ei, & dixit ei; Quis es Domine? & dixit ei, Ego ſum Jeſus Naza- 5
renus: quia tu perſequeris rectum, tibi ſunt plagæ. Et quum tremeret, mirati ſunt 6
& dixit ei; Domine, quid vis ut faciam ego? & dixit ei Dominus; Surge, & va-
de in civitatem Damaſci, & ego oſtendam tibi omnia quæ oporteat te facere. Et il- 7
li viri qui ſequuti ſunt eum, ſteterunt à longè, admirantes, & viderunt lucem, &
vocem prolatam non audierunt. Et reſurrexit Saulus à caſu ejus, & aperuit ocu- 8
los ejus, & non potuit videre: & ducentes eum ſocii ejus cum manibus ſuis,
duxerunt eum ad civitatem Damaſci. Et manſit ibi tres dies, non videns, & non 9
edebat neque bibebat. Et fuit quidam diſcipulus in Damaſco, cujus nomen erat Ha- 10
nanias: & dixit ei in viſione Dominus, Hanania: & ille reſpondit & dixit; Ecce,
Domine. Et dixit ei Dominus; Surge & proficiſcere in via cujus nomen Recta, & 11
quære in domo Judæ Saulum Tarſenſem. Et vidit Hananiam intrantem & ponen- 12
tem manus ſuas ſuper eum, ut videret. Et reſpondit Hananias, & dixit; Domine, 13
audivi ex multis de hoc homine, quot mala fecit contra Sanctos tuos in Hieru-
ſalem. Et hîc habet poteſtatem à principe ſacerdotum, ut vinciat omnes credentes 14
in te & vocantes nomen tuum. Et dixit Dominus Hananiæ; Proficiſcere, quia 15
vas electum conſtitui mihi iſtum, ad portandum nomen meum, & ad prædican-
dum evangelium meum in conſpectu gentium, & regum, & in conſpectu filio-
rum Iſraelis. Et ego cuſtodiam eum in omni tempore, quem oportet pati propter 16
nomen meum.

Abiit *autem* Ananias, & introivit in domum, & imponens *in eum*
17 (ο) Ἀπῆλθε δὲ Ἀνανίας, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ ἐπιθεὶς ἐπ᾽ αὐτὸν τὰς
manus, dixit; Saule frater, Dominus misit me, (Jesus *visus* tibi in via
χεῖρας, εἶπε, Σαοὺλ ἀδελφὲ, ὁ Κύριος ἀπέσταλκέ με, (Ἰησοῦς ὁ ὀφθείς σοι ἐν τῇ ὁδῷ
quâ veniebas,) ut videas, & implearis Spiritu sancto. Et confestim ceciderunt
18 ᾗ ἤρχου,) ὅπως ἀναβλέψῃς, καὶ πλησθῇς Πνεύματος ἁγίου. Καὶ εὐθέως ἀπέπεσον
ab oculis ejus tanquàm squamæ: visum recepitque *statim:*
(π) ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὡσεὶ λεπίδες· (ρ) ἀνέβλεψέ τε παραχρῆμα,
& surgens baptizatus est: Et *accepto cibo* confortatus est. Fuit autem *Saulus*
19 καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη· Καὶ λαβὼν τροφὴν ἐνίσχυσεν. ἐγένετο (σ) δὲ ὁ Σαῦλος
cum *iis* qui *in Damasco* discipulis, dies aliquot. Et continuò in
20 μετὰ τῶν ἐν Δαμασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τινάς. Καὶ εὐθέως ἐν ταῖς
synagogis prædicabat *Christum*, quoniam hic est filius Dei. Stupebant
21 συναγωγαῖς ἐκήρυσσε (τ) τὸν Χριστὸν, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ἐξίσταντο
autem omnes *audientes*, & dicebant; Nónne hic est *ille populatus* in Hierusalem
δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες, καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας (υ) ἐν Ἱερουσαλὴμ
invocantes nomen istud, & huc ad hoc venit ut vinctos
τοὺς ἐπικαλουμένους τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὧδε εἰς τοῦτο ἐληλύθει ἵνα δεδεμένους
illos duceret ad principes Sacerdotum. Saulus autem magis convalescebat, &
22 αὐτοὺς ἀγάγῃ ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς; Σαῦλος δὲ μᾶλλον ἐνεδυναμοῦτο, καὶ
confundebat Judæos *habitantes in Damasco*, *conferens* quoniam hic est
συνέχυνε τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ, συμβιβάζων ὅτι οὗτός ἐστιν
Christus. Cùm autem implerentur dies multi, *simul* consilium fecerunt Judæi
23 ὁ Χριστός. Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡμέραι ἱκαναὶ, συνεβουλεύσαντο οἱ Ἰουδαῖοι
interimere eum. (Notæ factæ sunt autem Saulo insidiæ eorum.) *Adservabántque*
24 ἀνελεῖν αὐτόν. (Ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύλῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν.) (φ) Παρετήρουν
portas *diéque* ac nocte, ut eum interficerent. Accipientes
25 τε τὰς πύλας ἡμέρας τε καὶ νυκτὸς, ὅπως αὐτὸν ἀνέλωσι. Λαβόντες
autem eum discipuli nocte, demiserunt per murum, submittentes in sporta.
δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ νυκτὸς, καθῆκαν διὰ τοῦ τείχους, χαλάσαντες ἐν σπυρίδι.

Adveniens autem *Saulus* in Hierusalem, tentabat *jungi*
26 Παραγενόμενος (χ) δὲ ὁ Σαῦλος εἰς Ἱερουσαλὴμ, (ψ) ἐπειρᾶτο κολλᾶσθαι τοῖς
discipulis: & omnes timebant eum, non credentes quòd esset discipulus. Barnabas
μαθηταῖς· καὶ πάντες ἐφοβοῦντο αὐτὸν, μὴ πιστεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητής. Βαρνάβας
27 autem *apprehendens* illum, duxit ad Apostolos, & narravit illis
δὲ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν, ἤγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο αὐτοῖς
quomodò in via vidisset Dominum, & quia locutus est ei: & quomodò in Damasco
πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε τὸν Κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ
fiducialiter egerit in nomine Jesu. Et erat cum illis intrans &
28 ἐπαρρησιάσατο ἐν τῷ (ω) ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἦν μετ᾽ αὐτῶν εἰσπορευόμενος (α) καὶ
exiens in Hierusalem, & fiducialiter agens in nomine Domini
ἐκπορευόμενος ἐν Ἱερουσαλὴμ καὶ παρρησιαζόμενος ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ (β) Κυρίου
Jesu: Loquebatúrque & disputabat *adversùs Græcos:* Illi autem quærebant
29 Ἰησοῦ· Ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει πρὸς τοὺς (γ) Ἑλληνιστάς· οἱ δὲ ἐπεχείρουν
eum occidere. *Cognoscentes autem* fratres deduxerunt eum *in*
30 (δ) αὐτὸν ἀνελεῖν. Ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν (ε) εἰς
Cæsaream, & dimiserunt *eum in* Tarsum. *Illæ* quidem *igitur ecclesiæ* per
31 Καισάρειαν, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρσόν. Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι καθ᾽
totam Judæam, & Galilæam, & Samariam *habebant* pacem, *ædificatæ*
ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας (ζ) εἶχον εἰρήνην, οἰκοδομούμεναι
& pergentes timore Domini, & consolatione sancti Spiritûs
καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ (η) τοῦ Κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει τοῦ ἁγίου Πνεύματος
replebantur. Factum est autem *Petrum transeuntem per omnes, devenire &*
32 ΙΔ´ (ϛ) ἐπληθύνοντο. Ἐγένετο δὲ Πέτρον διερχόμενον διὰ πάντων, κατελθεῖν καὶ
ad Sanctos *habitantes* Lyddæ. Invenit autem ibi hominem
33 πρὸς τοὺς ἁγίους τοὺς κατοικοῦντας (θ) Λύδδαν. Εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρωπόν
quendam Æneam nomine, ab annis octo jacentem in grabbato, qui
τινα (ι) Αἰνέαν ὀνόματι, ἐξ ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον (κ) ἐπὶ κραββάτῳ, ὃς
erat paralyticus.
ἦν παραλελυμένος.

MS.A. (ο) Ἀπῆλθέν τε (π) αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λεπίδες· (ρ) ἀνέβλεψέν τε, καὶ (σ) δὲ μετὰ τῶν (τ) τὸν Ἰησοῦν, ὅτι (υ) εἰς (φ) παρετηροῦντο δὲ καὶ τὰς πύλας, ὅπως πιάσωσιν αὐτὸν, ἡμέρας καὶ νυκτός. Λαβόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς, διὰ τοῦ τείχους καθῆκαν αὐτὸν, χαλάσαντες (χ) δὲ εἰς (ψ) ἐπείραζεν (ω) ὀνόματι Κυρίου. Καὶ (α) εἰς Ἱερουσαλὴμ, παρρησιαζόμενος (β) Κυρίου· Ἐλάλει τε (γ) Ἕλληνας· (δ) ἀνελεῖν αὐτόν. (ε) εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἐξαπέστειλαν εἰς Ταρσόν. Ἡ μὲν οὖν * ἐκκλησία (ζ) εἶχεν εἰρήνην, οἰκοδομουμένη καὶ πορευομένη (η) Κυρίου, (ϛ) ἐπληθύνετο. (θ) Λύδδα. (ι) ὀνόματι Αἰνέαν, (κ) ἐπὶ κραβάττου,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

17 * ܗܝܕܝܢ ܐܙܠ ܚܢܢܝܐ ܠܒܝܬܐ ܠܘܬܗ . ܘܣܡ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܐ ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܐܘܠ ܐܚܝ .
ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܫܕܪܢܝ . ܗܘ ܕܐܬܚܙܝ ܠܟ ܒܐܘܪܚܐ ܟܕ ܐܬܐ ܗܘܝܬ . ܐܝܟ ܕܢܬܦܬܚܢ ܥܝܢܝܟ
18 ܘܬܬܡܠܐ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ . * ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܢܦܠ ܡܢ ܥܝܢܘܗܝ ܡܕܡ ܕܕܡܐ ܠܩܠܦܐ . ܘܐܬܦܬܚ
19 ܥܝܢܘܗܝ . ܘܩܡ ܥܡܕ . * ܘܩܒܠ ܣܝܒܪܬܐ ܘܐܬܚܝܠ . ܘܗܘܐ ܝܘܡܬܐ ܩܠܝܠ ܥܡ ܬܠܡܝܕܐ
20 ܗܢܘܢ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܒܕܪܡܣܘܩ . * ܘܡܚܕܐ ܡܟܪܙ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܥܠ ܝܫܘܥ .
21 ܕܗܘܝܘ ܒܪܐ ܕܐܠܗܐ . * ܘܬܡܝܗܝܢ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗ . ܘܐܡܪܝܢ
ܗܘܘ . ܠܐ ܗܘܐ ܗܢܘ ܗܘ ܕܪܕܦ ܗܘܐ ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܩܪܝܢ ܗܘܘ ܒܫܡܐ ܗܢܐ ܒܐܘܪܫܠܡ .
ܘܐܦ ܠܗܪܟܐ ܥܠ ܗܕܐ ܗܘ ܐܫܬܠܚ ܗܘܐ . ܐܝܟ ܕܢܐܣܘܪ ܢܘܒܠ ܐܢܘܢ ܠܘܬ ܪܒܝ ܟܗܢܐ .

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܬܪܝܢ ܕܨܘܡܐ * [illegible] *

22 * ܫܐܘܠ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܡܬܚܝܠ ܗܘܐ . ܘܡܕܠܚ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܠܝܗܘܕܝܐ ܗܢܘܢ ܕܥܡܪܝܢ ܗܘܘ
23 ܒܕܪܡܣܘܩ . ܟܕ ܡܚܘܐ ܗܘܐ ܕܗܢܘ ܗܘ ܡܫܝܚܐ : * ܘܟܕ ܣܓܝ ܠܗ ܬܡܢ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ . ܥܒܕܘ
24 ܥܠܘܗܝ ܢܟܠܐ ܝܗܘܕܝܐ ܐܝܟ ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ . * ܘܐܬܝܕܥܬ ܠܗ ܠܫܐܘܠ ܢܟܠܐ ܕܨܒܝܢ
ܗܘܘ ܠܡܥܒܕ ܥܠܘܗܝ . ܘܢܛܪܝܢ ܗܘܘ ܬܪܥܐ ܐܝܡܡܐ ܘܠܠܝܐ . ܐܝܟ ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ .
25 * ܗܝܕܝܢ ܬܠܡܝܕܐ ܣܡܘܗܝ ܒܣܠܐ . ܘܫܒܩܘܗܝ ܡܢ ܫܘܪܐ ܒܠܠܝܐ . * ܘܐܙܠ ܠܗ
26 ܠܐܘܪܫܠܡ . ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܠܡܬܢܩܦܘ ܠܬܠܡܝܕܐ . ܘܟܠܗܘܢ ܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ .
27 ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܘ ܕܬܠܡܝܕܐ ܗܘ . * ܒܪܢܒܐ ܕܝܢ ܕܒܪܗ ܘܐܝܬܝܗ ܠܘܬ ܫܠܝܚܐ . ܘܐܫܬܥܝ
ܠܗܘܢ ܐܝܟܢܐ ܚܙܐ ܠܡܪܢ ܒܐܘܪܚܐ ܘܐܝܟܢܐ ܡܠܠ ܥܡܗ . ܘܐܝܟܢܐ ܒܕܪܡܣܘܩ ܡܠܠ
28 ܒܓܠܐ ܒܫܡܗ ܕܝܫܘܥ . * ܘܥܐܠ ܗܘܐ ܘܢܦܩ ܥܡܗܘܢ ܒܐܘܪܫܠܡ . * ܘܡܡܠܠ
29 ܗܘܐ ܒܫܡܗ ܕܝܫܘܥ ܒܓܠܐ . ܘܕܪܫ ܗܘܐ ܥܡ ܝܗܘܕܝܐ ܐܝܠܝܢ ܕܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܝܘܢܐܝܬ .
ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܨܒܝܢ ܗܘܘ ܠܡܩܛܠܗ . * ܘܟܕ ܝܕܥܘ ܐܚܐ . ܐܘܒܠܘܗܝ ܒܠܠܝܐ ܠܩܣܪܝܐ . ܘܡܢ
31 ܬܡܢ ܫܕܪܘܗܝ ܠܛܪܣܘܣ . * ܥܕܬܐ ܕܝܢ ܕܒܟܠܗ ܝܗܘܕ ܘܒܓܠܝܠܐ ܘܒܫܡܪܝܢ . ܐܝܬ
ܗܘܐ ܠܗ ܫܠܡܐ . ܟܕ ܡܬܒܢܝܐ ܗܘܬ ܘܪܕܝܐ ܒܕܚܠܬܐ ܕܐܠܗܐ . ܘܒܒܘܝܐܐ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ
32 ܣܓܝܐ ܗܘܬ . * ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܡܬܟܪܟ ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ ܒܡܕܝܢܬܐ . ܢܚܬ ܐܦ ܠܘܬ ܩܕܝܫܐ
33 ܕܥܡܪܝܢ ܗܘܘ ܒܠܘܕ ܡܕܝܢܬܐ . * ܘܐܫܟܚ ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܐܢܝܣ . ܕܪܡܐ ܗܘܐ ܒܥܪܣܐ
ܕܫܢܝܢ ܬܡܢܐ ܡܫܪܝܐ .

Tunc Hanania abiit domum ad eum, & imposuit ei manum, ac dixit ei; Saul frater mi, Dominus noster Jesus misit me, (is qui visus est tibi in via quum veniebas) ut aperiantur oculi tui, & implearis Spiritu sanctitatis. 17 Eóque momento decidit ex oculis ejus aliquid simile squamæ, & aperti sunt oculi ejus: surgénsque baptizatus est. 18 Cepit autem cibum, & corroboratus est, fuítque per dies aliquot apud discipulos illos qui erant in Damasco. 19 Et statim prædicavit in synagogis Judæorum de Jesu, eum esse Filium Dei. 20 Proindè obstupescebant ii omnes qui audiebant eum, & dicebant; Nónne hic est qui persequebatur eos omnes qui invocabant nomen istud in Jerusalem, & ecce etiam huc ob idipsum missus fuerat, ut vinctos duceret eos ad principes sacerdotum? 21

Dominicâ secundâ jejunii. 25.

Saul autem magìs roborabatur, & movebat Judæos illos qui degebant in Damasco, ostendens hunc esse Messiam. 22 Quumque per multos dies illic egisset, parârunt ei dolum Judæi, ut eum interficerent. 23 Indicatæ verò fuerunt Saul insidiæ quas studebant ei struere: custodiebántque portas urbis interdiu noctúque, ut eum trucidarent. 24 Tunc imposuerunt eum discipuli sportæ, & demiserunt eum per murum nocte. 25 Et profectus est ad Ierusalem, volebátque se adjungere discipulis: sed omnes timebant ab eo, neque credebant eum esse discipulum. 26 Barnaba autem accepit eum, & duxit ad apostolos, & renuntiavit eis quomodo in via vidisset Dominum, & quomodo collocutus fuisset ei, & quomodo in Damasco palàm locutus esset in nomine Jesu. 27 Proindè introibat & exibat cum eis in Jerusalem 28 Et loquebatur in nomine Jesu palàm, & disceptabat cum Judæis illis qui sciebant Græcè: illi verò volebant eum interimere. 29 Quod quum novissent fratres, deduxerunt eum nocte Cæsaream, illíncque emiserunt eum Tarsum. 30 Enimverò in ecclesia quæ erat in tota Judæa, & in Galilæa & Samaria, pax vigebat, dum ædificaretur, & ambularet in timore Dei, & in consolatione Spiritûs sanctitatis multiplicaretur. 31 Factum est autem ut quum perlustraret Simon urbes, descenderet etiam ad Sanctos qui habitabant in Lud civitate. 32 Et invenit virum quendam nomine Anias decumbentem in grabato, & paralyticum ab annis octo. 33

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

17 ወእምድኅረዝ ፡ ሖረ ፡ ሐናንያ ፡ ወቦአ ፡ ውስተ ፡ ቤት ፡ ወረከቦ ፡ ለሰውል ፡ ወአ
ንበረ ፡ እዴሁ ፡ ላዕሌሁ ፡ ወይቤሎ ፡ ሳውል ፡ እኁየ ፡ እግዚእ ፡ ፈነወኒ ፡ ኀቤከ ፡
ውእቱ ፡ ዘአስተርአየከ ፡ በፍኖት ፡ ወፈነወከ ፡ ዝየ ፡ ከመ ፡ ትርአይ ፡ ወትትመላ
18 እ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡፡ ወግብተ ፡ ሶቤሃ ፡ ተአተተ ፡ እምአዕይንቲሁ ፡ ውእቱ ፡ ግለ ፡ ወርአ
19 የ ፡፡ ወሶቤሃ ፡ ተንሥአ ፡ ወተጠምቀ ፡ በጊዜሃ ፡፡ ወእምዝ ፡ በልዐ ፡ እክለ ፡ ጸንአ ፡
ወነበረ ፡ ምስለ ፡ አርድእት ፡ ምስለ ፡ እለ ፡ ሀለው ፡ ደማስቆ ፡ ኅዳጠ ፡ መዋዕለ ፡፡
20 ወበጊዜሃ ፡ ቦአ ፡ ውስተ ፡ ምኵራብ ፡ ወዜነዎሙ ፡ ለኢየሱስ ፡ ከመ ፡ ውእቱ ፡ ወልደ ፡
እግዚአብሔር ፡፡

Et postea abiit Hanania & intravit in domum, & invenit Saulum, & posuit manus suas super eum, & dixit ei; Saul frater mi, Dominus misit me ad te, (ille qui apparuit tibi in via, & misit te huc) ut videas, & implearis Spiritu sancto. 17 *Et subitò tunc remota fuit ab oculis ejus ista squama, & vidit: & tunc surrexit & baptizatus fuit statim.* 18 *Et tunc comedit cibum confirmantem, & mansit cum discipulis qui fuerunt Damasci, paucos dies.* 19 *Et statim intravit in synagogam, & nuntiavit iis Jesum, quòd fuit filius Dei.* 20

Verſio VULGATA LATINA.

17 Et abiit Ananias, & introivit in domum: & imponens ei manus, dixit;
Saule frater, Dominus miſit me Jeſus, qui apparuit tibi in via quâ veniebas,
18 ut videas, & implearis Spiritu ſancto. Et confeſtim ceciderunt ab oculis
19 ejus tanquam ſquamæ, & viſum recepit: & ſurgens baptizatus eſt. Et cùm
accepiſſet cibum, confortatus eſt. Fuit autem cum diſcipulis, qui erant Da-
20 maſci, per dies aliquot. Et continuò in ſynagogis prædicabat Jeſum, quoni-
21 am hic eſt Filius Dei. Stupebant autem omnes qui audiebant, & dicebant;
Nónne hic eſt, qui expugnabat in Jeruſalem eos, qui invocabant nomen iſtud:
& huc ad hoc venit, ut vinctos illos duceret ad principes ſacerdotum?
22 Saulus autem multò magis convaleſcebat, & confundebat Judæos, qui habi-
23 tabant Damaſci, affirmans quoniam hic eſt Chriſtus. Cùm autem impleren-
24 tur dies multi, conſilium fecerunt in unum Judæi ut eum interficerent. No-
tæ autem factæ ſunt Saulo inſidiæ eorum. Cuſtodiebant autem & portas die
25 ac nocte, ut eum interficerent. Accipientes autem eum diſcipuli nocte, per
murum demiſerunt eum, ſubmittentes in ſporta. Cùm autem veniſſet in Je- 26
ruſalem, tentabat ſe jungere diſcipulis, & omnes timebant eum, non cre-
dentes quòd eſſet diſcipulus. Barnabas autem apprehenſum illum duxit ad 27
Apoſtolos: & narravit illis quomodò in via vidiſſet Dominum, & quia lo-
cutus eſt ei, & quomodò in Damaſco fiducialiter egerit in nomine Jeſu. Et 28
erat cum illis intrans & exiens in Jeruſalem, & fiducialiter agens in nomine
Domini. Loquebatur quoque Gentibus, & diſputabat cum Græcis: illi au- 29
tem quærebant occidere eum. Quod cùm cognoviſſent fratres, deduxerunt 30
eum Cæſaream, & dimiſerunt Tarſum. Eccleſia quidem per totam Judæam, & 31
Galilæam, & Samariam, habebat pacem, & ædificabatur ambulans in timo-
re Domini, & conſolatione ſancti Spiritûs replebatur. Factum eſt autem, ut 32
Petrus dum pertranſiret univerſos, deveniret ad Sanctos, qui habitabant Ly-
dæ. Invenit autem ibi hominem quendam, nomine Æneam, ab annis octo 33
jacentem in grabato, qui erat paralyticus.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 * فمضى حنانيا ودخل الى المنزل ووضع عليه يديه وقال * ايها الاخ بولص الرب الذي
18 ظهر لك في الطريق التي جيت فيها ارسلني لتبصر ايضا وتمتلي من روح القدس * فللحال
19 سقط شي من عينيه مثل القشور وعاد بصره * وقام فاصطبغ * وتناول لوقته طعاما فتقوى *

* قراءة السبت الثالث من السبة الثالثة من الخمسين *

20 * كا * ثم صار صولوص مع التلاميذ الذين كانوا بدمشق اياما يسيرة * وفي الحين
21 كرز بالمسيح في المجامع ان هذا هو ابن الله * فبهتوا كلهم اذ سمعوه * وقالوا اليس هذا هو ذاك
الذي اباد في اورسليم جميع المدعوين بهذا الاسم * وفي هذا الامر جاء الى ههنا ليصعدهم
22 الى اورسليم مقيدين * وكان صولص يتايد كثيرا ويجادل اليهود القاطنين بدمشق *
23 ويعلم بمجاهرة ان هذا هو المسيح * فلما اكمل مقامه بها اياما كثيرة * تشاوروا اليهود
24 وايتمروا ان يقتلوه * فاذ عرف بولص اغتيالهم وانهم كانوا يراقبون الابواب نهارا وليلا
25 26 ليقتلوه * فاخذه التلاميذ ليلا واحدروه * من السور ودلوه في صن * ولما جاء بولص الى
27 اورسليم حاول ان يلاصق التلاميذ * فكانوا كلهم يتقونه غير مصدقين انه تلميذ * فاخذه
برنابا وادخله الى الرسل * وحدثهم كيف ابصر الرب في الطريق وانه كلمه * وكيف جاهر
28 29 بدمشق باسم يسوع * فصار معهم داخلا وخارجا باورسليم * وتجاهرا باسم الرب يسوع * فصار
30 معهم يخاطب اليونانيين ويشاجرهم * فراموا ان يقتلوه * فاذ علم الاخوة بذلك احدروه الى
31 قيسارية * وارسلوه الى طرسوس * والكنايس التي كانت في بلدان اليهودية والجليل والسامرة
كانت فيها السلامة * مبنية وسالكة في تقوى الرب * متزايدة بنعمة روح القدس * تم *

* الاحد الرابع المعروف بالمخلع من الخمسين *

32 * كب * وبينما كان بطرس يطوف في كافة المواضع المذكورة انحدر الى الاخوة
33 القديسين القاطنين في لد * فوجد هناك رجلا اسمه اناآ * موضوعا على سرير منذ ثمان
سنين لانه كان زمنا *

Abiit ergò Hanania, & ingreſſus do- 17
mum, poſuit ſuper eum manus ſuas, &
ait; O frater Paule, Dominus qui ap-
paruit tibi in via per quam veniſti,
miſit me ad te ut videas iterum, & im-
plearis Spiritu ſancto. Et illicò de- 18
cidit quiddam ex oculis ejus ſimile cor-
ticibus, & reſtauratus eſt viſus ejus:
& ſurgens, baptizatus eſt. Et ſumpſit 19
illicò cibum ac vires.

Lectio ſabbathi tertii hebdomadæ
tertiæ Pentecoſtes.

Poſthæc manſit Saulus cum diſcipulis 20
qui erant Damaſci, dies aliquot. Eo-
démque tempore prædicavit Chriſtum
in ſynagogis, quòd hic eſſet filius Dei.
Quapropter ſtupuerunt omnes quum 21
audierunt eum, & dixerunt; Nónne is
eſt ille qui perdidit in Jeruſalem quot-
quot vocantur hoc nomine? imò hanc
ob rem venit húc, ut perducat eos in
Jeruſalem vinctos. Saulus autem ro- 22
borabatur admodùm, & diſceptabat
cum Judæis commorantibus Damaſci,
docebâtque palàm hunc eſſe Chriſtum.
Cúmque multorum dierum moram com- 23
plêſſet in ea, conſultârunt Judæi, &
conſilium inierunt occidendi eum. At 24
ſciens Paulus fraudem illorum, &
quòd obſervarent portas diu noctúque
ut eum interficerent, Duxerunt eum 25
diſcipuli noctu, & demiſerunt eum de
muro, ſubmittentes eum in ſporta.
Cúmque adiiſſet Paulus Jeroſolymam, 26
ſtuduit jungere ſe diſcipulis: at omnes
pertimeſcebant eum, non credentes ipſū
eſſe diſcipulum. Duxit autem illum 27
Barnaba, introduxítque ad Apoſtolos:
& narravit eis quo pacto vidiſſet Do-
minum in itinere, eúmque allocutus
eſſet: & quomodò manifeſtâſſet Dama-
ſci nomen Jeſu. Manſit igitur cum 28
eis ingrediens & egrediens in Jeruſa-
lem, Et patefaciens nomen Domini 29
Jeſu. Cœpítque cum eis alloqui Græcos,
& diſputare cum eis: unde machinati
ſunt necem ipſius. Quod cùm ſci- 30
viſſent fratres, deduxerunt eum Cæſa-
ream, miſerúntque Tarſum. Eccleſiæ 31
verò quæ erant in regionibus Judææ
& Galilææ & Samariæ, pacificæ
erant, conſtructæ, & ambulantes in
timore Domini, proficientes in gra-
tia Spiritûs ſancti. Hucuſque.

Dominicâ quartâ Pentecoſtes, quæ
notiori nomine vocatur Domi-
nica Paralytici.

Dum verò Petrus perluſtraret cuncta 32
loca prædicta, deſcendit ad fratres
ſanctos degentes Lyddæ. Invenitque 33
ibi virum nomine Æneam impoſitum
lecto ante octo annos: erat quippe mem-
bris captus.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 ወአንከሩ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ሰምዕዎሙ ፡ ወይቤሉ ፡ አኮኑ ፡ ዝንቱ ፡ ውእቱዘ ፡ ፀብኦሙ ፡
በኢየሩሳሌም ፡ ለዕለ ፡ ጸውዑ ፡ ዘንተ ፡ ስመ ፡ ወአመኑ ፡ በእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ነገር ፡ መጽ
አ ፡ ዝየ ፡ ከመ ፡ ይንሥኦሙ ፡ ሙቁሓኒሆሙ ፡ ለዕለ ፡ የአምኑ ፡ ቦቱ ፡ ኀበ ፡ ሊቃነ ፡ ካ
22 ህናት ፡ ያብጽሖሙ ፡፡=፥ ወሰውልሰ ፡ ኀየለ ፡ በዘየዐቢ ፡ ፈድፋደ ፡ ወአስሓፈሮሙ ፡ ለአ
ይሁድ ፡ እለ ፡ ሀለው ፡ በደማስቆ ፡ እንዘ ፡ ያጤይቆሙ ፡ በጽድቅ ፡ ከመ ፡ ዝንቱ ፡ ውእቱ ፡
23 ክርስቶስ ፡፡=፥ ወሶበ ፡ ሀለፉ ፡ ብዙኅ ፡ መዋዕለ ፡ ተማከሩ ፡ ኅቡረ ፡ አይሁድ ፡ ከመ ፡ ይ
24 ቅትልዎ ፡=፥ ወአእመረ ፡ ሰውል ፡ ምክሮሙ ፡ ወምግባሮሙ ፡ እኩየ ፡ ወአዘዙ ፡ ይዕቅቡ ፡
25 አናቅጸ ፡ ሀገር ፡ በመዓልት ፡ ወበሌሊት ፡ ከመ ፡ የአኅዝዎ ፡ ወይቅትልዎ ፡፡=፥ ወሰሚዖ
26 ሙ ፡ አርድእት ፡ አውረድዎ ፡ በሌሊት ፡ እንተ ፡ መስኮት ፡ በሐብል ፡ ወበአስፈረደ ፡=፥ ወ
እምህየ ፡ ሖረ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ወበጺሖ ፡ ህየ ፡ ወፈቀደ ፡ ይደመር ፡ ምስለ ፡ ሐዋርያት ፡ ወ
እሙንቱስ ፡ ፈርህዎ ፡ ኵሎሙ ፡ ሐዋርያት ፡ እስመ ፡ ኢአመንዎ ፡ ከመ ፡ ኮነ ፡ ሎቱ ፡ ረድ
27 አ ፡፡=፥ ወሖረ ፡ ኀቤሁ ፡ በርናባስ ፡ ወነሥአ ፡ ምስሌሁ ፡ ወወሰዶ ፡ ኀበ ፡ ሐዋርያት ፡ ወ
አይድዖሙ ፡ ዘከመ ፡ በፍኖት ፡ ርእዮ ፡ ለእግዚእ ፡ ወዘከመ ፡ ተናገሮ ፡ ወዘከመ ፡ ማሀረ ፡
28 በስሙ ፡ ለኢየሱስ ፡ በደማስቆ ፡፡=፥ ወነበረ ፡ ምስለ ፡ ሐዋርያት ፡ እንዘ ፡ ይገብእ ፡ ወይ
29 ወጽእ ፡ ውስተ ፡ ኢየሩሳሌም ፡=፥ በጥቡዕ ፡ ልብ ፡ ወበአሚን ፡ በስሙ ፡ ለእግዚእነ ፡፡ ወ
30 ተወሥአ ፡ ምስለ ፡ አሕዛብ ፡ ወምስለ ፡ አረሚ ፡ ወውእቶሙሰ ፡ ኀሠሡ ፡ ይቅትልዎ ፡፡=፥ ወ
31 ሶበ ፡ ሰምዑ ፡ አኃው ፡ ዘንተ ፡ ነገረ ፡ ፈነውዎ ፡ ቂሰሪያ ፡ ወጠርሴስ ፡=፥ ወለቤተ ፡ ክርስቲ
ንሰ ፡ ምስለ ፡ ማኅበር ፡ በኵሉ ፡ ይሁዳ ፡ ወገሊላ ፡ ወሰማርያ ፡ ነበረት ፡ በሰላም ፡ ወተሐ
32 ንጸ ፡ እንዘ ፡ ተሐውር ፡ በፍርሀተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወበሐሤተ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ተመ
33 ልአ ፡ ወሶበ ፡ የሐልፍ ፡ ጴጥሮስ ፡ በኵለሄ ፡ በጽሐ ፡ ኀበ ፡ ቅዱስን ፡ እለ ፡ ዘልደ ፡=፥ ወ
ረከበ ፡ በህየ ፡ ፩ ብእሲ ፡ ዘስሙ ፡ ኤኔያ ፡ ዘአሎ ፡ ፰ ክራማት ፡ ሀለወ ፡ በአራት ፡
እስመ ፡ መጻጕዕ ፡ ውእቱ ፡=፥

Et mirati ſunt omnes qui audiverunt eos, & dixerunt; Nónne hic eſt ille qui 21
pugnavit in Hieruſalem contra illos qui *invocárunt hoc nomen, & crediderunt?*
Propter hunc ſermonem venit huc, ut accipiens vinctos eos qui crediderunt in eo, ad
principes ſacerdotum adduceret eos. Et Saulus invaluit in eo quòd fortior factus 22
erat valdè, & confudit Judæos qui erant in Damaſco, demonſtrans iis in verita-
te, quòd hic fuit Chriſtus. Et quum tranſiviſſent multi dies, inierunt conſilium 23
ſimul Judæi ut trucidarent eum. Et cognovit Saul conſilium eorum, & opus eo- 24
rum malum. Et juſſerunt ut cuſtodirent portas civitatis die & nocte, ut prehen-
derent eum, & trucidarent eum. Et audientes diſcipuli demiſerunt eum in nocte 25
per feneſtram cum fune & in ſporta. Et indè profectus eſt Hieroſolymam: & quum 26
adveniſſet illuc, voluit etiam conjungere ſe cum Apoſtolis: ſed timuerunt eum omnes
Apoſtoli, quia non crediderunt quòd fuit ejus diſcipulus. Et profectus eſt ad eum 27
Barnabas, & aſſumpſit eum ſecum, & adduxit eum ad Apoſtolos: & narravit
illis quomodò in via vidiſſet Dominum, & quomodò loquutus eſſet ei, & quomodò
docuiſſet in nomine Jeſu in Damaſco. Et manſit cum Apoſtolis rediens & exiens 28
in Hieruſalem, Cum fixo corde, & credendo in nomine Domini noſtri: & diſputa- 29
vit cum Gentibus & cum Græcis, & illi quæſiverunt trucidare eum. Et quum au- 30
diviſſent fratres hunc ſermonem, miſerunt eum ad Cæſaream & Tarſum. Et domus 31
Chriſtianorum, cum eccleſia in tota Judæa, & Galilæa, & Samaria, manſit in
pace, & ædificata fuit proficiſcens in timore Dei, & cum gaudio Spiritûs ſancti
impleta fuit. Et quum tranſiret Petrus univerſos, venit ad Sanctos Lydæ. 32
Et invenit ibi quendam hominem cujus nomen Æneas, qui ab octo annis fuit in lecto, 33
quia paralyticus fuit.

Et ait illi Petrus: Ænea, ſanat te Jeſus Chriſtus: ſurge
34 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέτρος, Αἰνέα, ἰᾶταί (λ) σε Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἀνάστηθι,
& ſterne tibiipſi. Et continuò ſurrexit. Et viderunt eum omnes habi-
35 καὶ στρῶσον σεαυτῷ. Καὶ εὐθέως ἀνέστη. Καὶ (μ) εἶδον αὐτὸν πάντες οἱ κατοι-
tantes Lyddæ & Saronæ, qui converſi ſunt ad Dominum. In
36 κοῦντες (ν) Λύδδαν καὶ τὸν Σαρωνᾶν, οἵτινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν Κύριον. Ἐν
Joppe autem quædam *erat* diſcipula, nomine Tabitha, (quæ interpretata dicitur
Ἰόππῃ δέ τις ἦν μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, (ἣ διερμηνευομένη λέγεται
Dorcas.) Hæc erat plena bonis operibus & eleemoſynis, quas faciebat. Factum eſt
37 Δορκάς.) αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν, ὧν ἐποίει. Ἐγένετο
autem in diebus illis *infirmatam eam mori.* *Lavantes autem*
δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν αὐτὴν ἀποθανεῖν. λούσαντες δὲ ΙΕ'
eam, poſuerunt in cœnaculo. Propè autem *exiſtente* Lyddâ *Joppe,*
38 (ξ) αὐτὴν ἔθηκαν ἐν ὑπερῴῳ. Ἐγγὺς δὲ οὔσης (ο) Λύδδης τῇ Ἰόππῃ,
diſcipuli audientes quia Petrus *eſt* in ea, miſerunt duos viros ad
οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν δύο ἄνδρας πρὸς
eum, rogantes, *non pigritari* venire uſque ad *ipſos.* *Surgens* autem
39 αὐτὸν, παρακαλοῦντες (π) μὴ ὀκνῆσαι διελθεῖν ἕως αὐτῶν. Ἀναστὰς δὲ
Petrus *ſimul* venit illis. *Quem advenientem* duxerunt in cœnaculum: & *adſti-*
Πέτρος συνῆλθεν αὐτοῖς. ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον, καὶ παρέ-
terunt ei omnes viduæ flentes, & oſtendentes tunicas, & veſtes quas
στησαν αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι, καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας, καὶ ἱμάτια ὅσα
faciebat *cum* illis *exiſtens* Dorcas. *Ejiciens* autem foràs *omnes* Petrus, ponens
40 ἐποίει μετ᾽ αὐτῶν οὖσα ἡ Δορκάς. Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος, (ρ) θεὶς
genua oravit: & converſus ad corpus, dixit; Tabitha, *reſurge.*
τὰ γόνατα προσηύξατο· καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶπε, Ταβιθά, ἀνάστηθι.
Illa *verò* aperuit oculos ſuos: & *videns Petrum* reſedit. Dans autem
41 ἡ δὲ ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς, καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον ἀνεκάθισε. (σ) Δοὺς δὲ
illi manum, erexit eam. *Vocans autem* Sanctos & viduas, *ſtitit*
αὐτῇ χεῖρα, ἀνέστησεν αὐτήν. φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν
eam vivam. Notum autem factum eſt per univerſam Joppen: & multi
αὐτὴν ζῶσαν. Γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ᾽ ὅλης τῆς Ἰόππης· καὶ (τ) πολλοὶ 42
crediderunt in *Dominum.* Factum eſt autem dies multos *manere eum* in
ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν Κύριον. Ἐγένετο δὲ (υ) ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι αὐτὸν ἐν 43
Joppe, apud quendam Simonem coriarium.
Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

CAP. X. ι'.

Vir autem quidam erat in Cæſarea, nomine Cornelius, centurio *ex cohorte*
ΙΕ' ἈΝὴρ δέ (α) τις ἦν ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ σπείρης 1
vocatâ Italicâ, *Pius &* timens Deum, cum omni domo ſua,
τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς, Εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν, σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, 2
faciénſ*que* eleëmoſynas multas plebi, & deprecans Deum *per omne:* Vidit in
(β) ποιῶν τε ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ διαπαντός. Εἶδεν ἐν 3
viſu manifeſtè, quaſi *horam nonam* diei, angelum Dei introëuntem ad
ὁράματι φανερῶς, ὡσεὶ (γ) ὥραν ἐννάτην τῆς ἡμέρας, ἄγγελον τοῦ Θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς
ſe, & dicentem *ei;* Corneli. Ille *autem attendens ei, &* *pavefactus*
αὐτὸν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ, Κορνήλιε. Ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ καὶ ἔμφοβος γενόμενος 4
dixit; *Quid eſt* Domine? Dixit autem illi, Orationes tuæ & eleëmoſynæ tuæ
εἶπε, Τί ἐστι Κύριε; Εἶπε δὲ αὐτῷ, Αἱ προσευχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου
aſcenderunt in memoriam in conſpectu Dei. Et nunc mitte in Joppen viros,
ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον (δ) ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Καὶ νῦν πέμψον (ε) εἰς Ἰόππην ἄνδρας, 5
& acceſſe Simonem, qui cognominatur Petrus. Hic hoſpitatur apud quendam
καὶ μετάπεμψαι (ζ) Σίμωνα, ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος. Οὗτος ξενίζεται παρά τινι 6
Simonem coriariū, *cui* eſt domus juxta mare: hic dicet tibi quid te oporteat facere.
Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστιν οἰκία παρὰ (η) θάλασσαν. οὗτος λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν.

MS.A. (λ) σε ὁ Κύριος Ἰησοῦς ὁ Χριστός· (μ) Ἴδαν (ν) Λύδδα καὶ τὸν Σάρρωνα, (ξ) ἔθηκαν αὐτὴν ἐν τῷ ὑπερῴῳ. (ο) Λύδδα (π) Μὴ ὀκνήσῃς διελθεῖν ἕως ἡμῶν. (ρ) καὶ θεὶς (σ) Δοὺς τε (τ) ἐπίστευσαν πολλοὶ (υ) αὐτὸν ἡμέρας ἱκανὰς μεῖναι ἐν Ἰόππῃ Κεφ. ι'. MS A. (α) τις ἐν (β) ποιῶν ἐλεημοσύνας (γ) περὶ ὥραν ἐνάτην (δ) ἔμπροσθεν (ε) ἄνδρας εἰς Ἰόππην, (ζ) Σίμωνά τινα, ὃς (η) θάλασσαν.* Ὡς δὲ ἀπῆλθεν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

34 ܘܐܡܪ ܠܗ ܫܡܥܘܢ ܐܢܝܐ ܡܐܣܐ ܠܟ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܩܘܡ ܘܫܘܐ ܥܪܣܟ. ܘܒܗ ܒܫܥܬܗ *
35 ܩܡ. * ܘܚܙܐܘܗܝ ܟܠܗܘܢ ܕܥܡܪܝܢ ܒܠܘܕ ܘܒܣܪܘܢܐ. ܘܐܬܦܢܝܘ ܠܘܬ ܐܠܗܐ.

* ܕܥܢܝܕܐ * ܟܘ *

36 * ܐܝܬ ܗܘܬ ܕܝܢ ܬܠܡܝܕܬܐ ܚܕܐ ܒܝܘܦܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܕܫܡܗ ܛܒܝܬܐ. ܗܕܐ ܥܬܝܪܐ ܗܘܬ
37 ܒܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܘܒܙܕܩܬܐ ܕܥܒܕܐ ܗܘܬ. * ܐܬܟܪܗܬ ܕܝܢ ܒܗܘܢ ܒܝܘܡܬܐ. ܘܡܝܬܬ.
38 ܘܐܣܚܘܗ ܘܣܡܘܗ ܒܥܠܝܬܐ. * ܘܫܡܥܘ ܬܠܡܝܕܐ ܕܫܡܥܘܢ ܒܠܘܕ ܗܘ ܡܕܝܢܬܐ.
ܗܝ ܕܐܝܬܝܗ ܥܠ ܓܢܒ ܝܘܦܐ. ܘܫܕܪܘ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܬܪܝܢ ܓܒܪܝܢ ܕܢܒܥܘܢ ܡܢܗ. ܕܠܐ
39 ܢܡܐܢ ܠܗ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬܗܘܢ. * ܘܩܡ ܫܡܥܘܢ ܘܐܙܠ ܥܡܗܘܢ. ܘܟܕ ܐܬܐ ܐܣܩܘܗܝ
ܠܥܠܝܬܐ. ܘܟܢܝܫܢ ܗܘܝ ܚܕܪܘܗܝ ܟܠܗܝܢ ܐܪܡܠܬܐ. ܟܕ ܒܟܝܢ. ܘܡܚܘܝܢ
ܗܘܝ ܠܗ ܟܘܬܝܢܐ ܘܡܪܛܘܛܐ. ܕܝܗܒܐ ܗܘܬ ܠܗܝܢ ܛܒܝܬܐ ܟܕ ܚܝܐ.
40 * ܫܡܥܘܢ ܕܝܢ ܐܦܩ ܠܟܠܗܘܢ ܐܢܫܐ ܠܒܪ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܒܘܪܟܘܗܝ ܘܨܠܝ. ܘܐܬܦܢܝ
ܠܘܬ ܦܓܪܐ ܘܐܡܪ. ܛܒܝܬܐ ܩܘܡܝ. ܗܝ ܕܝܢ ܦܬܚܬ ܥܝܢܝܗ. ܘܟܕ ܚܙܬܗ ܠܫܡܥܘܢ
41 ܝܬܒܬ. * ܘܐܘܫܛ ܠܗ ܐܝܕܗ ܘܐܩܝܡܗ. ܘܩܪܐ ܠܩܕܝܫܐ ܘܠܐܪܡܠܬܐ. ܘܝܗܒܗ ܠܗܘܢ
42 ܟܕ ܚܝܐ. * ܘܐܫܬܡܥܬ ܗܕܐ ܒܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܣܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܒܡܪܢ. * ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ
43 ܒܝܘܦܐ ܝܘܡܬܐ ܠܐ ܙܥܘܪܝܢ. ܟܕ ܫܪܐ ܗܘܐ ܒܒܝܬ ܫܡܥܘܢ ܒܘܪܣܝܐ.

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܨܘܡܐ * ܟܙ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝ *

1 * ܒܩܣܪܝܐ ܕܝܢ ܐܝܬ ܗܘܐ ܓܒܪܐ ܚܕ ܩܛܪܘܢܪܟܐ. ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܩܘܪܢܝܠܝܘܣ. ܡܢ
2 ܐܣܦܝܪܐ ܗܝ ܕܡܬܩܪܝܐ ܐܝܛܠܝܩܝ. * ܘܟܐܢ ܗܘܐ ܘܕܚܠ ܗܘܐ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܗܘ ܘܟܠܗ
3 ܒܝܬܗ. ܘܥܒܕ ܗܘܐ ܙܕܩܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܒܥܡܐ. ܘܒܟܠܙܒܢ ܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢ ܐܠܗܐ. * ܗܢܐ
ܚܙܐ ܡܠܐܟܐ ܕܐܠܗܐ ܒܚܙܘܐ ܓܠܝܐܝܬ. ܠܐܦܝ ܬܫܥ ܫܥܝܢ ܒܐܝܡܡܐ. ܕܥܠ ܠܘܬܗ
4 ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܘܪܢܝܠܝܐ. * ܘܗܘ ܚܪ ܒܗ ܘܐܬܪܗܒ. ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܡܪܝ. ܘܐܡܪ ܠܗ
5 ܡܠܐܟܐ. ܨܠܘܬܟ ܘܙܕܩܬܟ ܣܠܩܝ ܠܕܘܟܪܢܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. * ܘܗܫܐ ܫܕܪ ܓܒܪܐ
6 ܠܝܘܦܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܟܐܦܐ. * ܗܐ ܫܪܐ ܒܒܝܬܗ ܕܫܡܥܘܢ
ܒܘܪܣܝܐ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܝܬܗ ܥܠ ܓܢܒ ܝܡܐ.

Et ait illi Simon; Ania, ſanat te Jeſus Chriſtus: ſurge, & ſterne lectum tuum. Eóque momento ſurrexit. Et viderunt eum omnes qui habitabant in Lud & Sarona, & converſi ſunt ad Deum. 34 35

Defunctorum. 26.

Erat autem diſcipula quædam in Joppe civitate, nomine Tabitha (*Caprea*): Hæc erat dives operibus bonis & eleemoſynis quæ faciebat. Adverſâ autem valetudine laboravit per illos dies, & mortua eſt: & lavârunt eam, poſuerúntque in cœnaculo. Et audierunt diſcipuli Simonem eſſe in Lud civitate quæ erat ad crepidinem Joppis, & miſerunt ad eum duos viros efflagitaturos ab eo ne pigeret illum eos adire. Surrexit itaque Simon, & profectus eſt cum eis: quimque veniſſet, ſubduxerunt eum in cœnaculum: & congregatæ ſtabant in circuitu ejus omnes viduæ flentes & commonſtrantes ei tunicas & veſtimenta ea quæ ipſis dabat Tabitha dum viveret. Simon autem ejecit omnes homines foràs; & procidit in genua, & precatus eſt: converſúſque ad cadaver, ait; Tabitha, ſurge. Illa verò aperuit oculos ſuos: quúmque vidiſſet Simonem, reſedit. Et porrexit ei manum ſuam, & erexit eam: & advocavit Sanctos & viduas, eámque illis dedit viventem. Id autem innotuit per totam civitatem: & multi crediderunt in Dominum noſtrum. Fuit autem in ipſa Joppe per dies non paucos, habitans in ædibus Simonis coriarii. 36 37 38 39 40 41 42 43

Dominicâ tertiâ Jejunii. 27.

CAP. X.

CÆſareæ porrò erat vir quidem Centurio cui nomen erat Cornelius, ex cohorte illa quæ vocatur Italica. Erátque juſtus actimens Deum, ipſe & tota ejus domus: erogabat eleemoſynas multas in populum, & in omni tempore precabatur Deum: Iſte vidit angelum Dei per viſum manifeſtè citèr ad nonam horam interdiu, qui introiit ad eum, & dixit ei; Corneli. At ille intuitus eſt eum, timuítque, & ait; Quid eſt, Domine mi? Et dixit ei angelus; Preces tuæ & tuæ eleemoſynæ aſcenderunt in memoriam coram Deo. Nunc itaque mitte aliquos in Joppen civitatem, & acceſſe Simonem qui vocatur Petra. Ecce diverſatur in ædibus Simonis coriarii illius qui degit juxta mare. 1 2 3 4 5 6

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

34 ወይቤሎ ፡ ጴጥሮስ ፡ ሌንያ ፡ ያሕይከ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ተንሥእ ፡ ወእፍሕ ፡ ለከ ፡
35 አረተከ ፡ ወሶቤሃ ፡ ተንሥአ ፡፡ ወርእይዎ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ነበሩ ፡ በልደ ፡ ወበስሮን ፡
36 እለ ፡ ተመይጡ ፡ ኀበ ፡ እግዚእነ ፡፡ ወበኢዮጴ ፡ ሀለወት ፡ እኅቲ ፡ ብእሲት ፡ ማሐ
ይምንት ፡ ዘስማ ፡ ጣቢታ ፡ ዘበትርጓሜሃ ፡ ደረካስ ፡፡ ወይእቲሰ ፡ ምልዕተ ፡ ምግባሪተ ፡
37 ሠናያት ፡ ወምጽዋዕተ ፡ እንተ ፡ ትገብር ፡፡ ወኮነት ፡ በእለንቱ ፡ መዋዕል ፡ ተሐመመ ፡
ወአልጸቀት ፡ ለሞት ፡ ወሐፀብዋ ፡ ወአንበርዋ ፡ ተሕታይ ፡ ቤት ፡፡

Et dixit ei Petrus; Ænea, ſanat te Dominus noſter Jeſus: Surge, & extende tibi lectum tuum: & ſtatim ſurrexit. Et viderunt eum omnes, qui habitarunt in Lyda, & in Saron; qui converſi ſunt ad Dominum noſtrum. Et in Jopa fuit ſoror mulieris fidelis, cujus nomen Tabitha, quod in interpretatione ejus eſt Dorcas: & illa plena fuit operum bonorum & eleëmoſynarum quas faciebat. Et fuit in illis diebus afflicta, & appropinquavit ad mortem: & laverunt eam & poſuerunt eam inferiore parte domûs. 34 35 36 37

Verſio VULGATA LATINA.

34 Et ait illi Petrus; Ænea, ſanat te Dominus Jeſus Chriſtus: ſurge, & ſter-
35 ne tibi. Et continuò ſurrexit. Et viderunt eum omnes, qui habitabant Lyd-
36 dæ, & Saronæ: qui converſi ſunt ad Dominum. In Joppe autem fuit quæ-
dam diſcipula, nomine Tabitha; quæ interpretata dicitur Dorcas. Hæc erat
37 plena operibus bonis, & eleëmoſynis, quas faciebat. Factum eſt autem in
diebus illis, ut infirmata moreretur. Quam cùm laviſſent, poſuerunt eam
38 in cœnaculo. Cùm autem propè eſſet Lydda ad Joppen, diſcipuli audien-
tes quia Petrus eſſet in ea, miſerunt duos viros ad eum, rogantes: Ne pi-
39 griteris venire uſque ad nos. Exurgens autem Petrus venit cum illis. Et
cùm adveniſſet, duxerunt illum in cœnaculum: & circumſteterunt illum
omnes viduæ flentes, & oſtendentes ei tunicas & veſtes, quas faciebat illis
40 Dorcas. Ejectis autem omnibus foràs, Petrus ponens genua oravit: & con-
verſus ad corpus, dixit; Tabitha, ſurge. At illa aperuit oculos ſuos: &
41 viſo Petro, reſedit. Dans autem illi manum, erexit eam. Et cùm vocâſſet
42 Sanctos, & viduas, aſſignavit eam vivam. Notum autem factum eſt per uni-
verſam Joppen: & crediderunt multi in Domino. Factum eſt autem, ut di- 43
es multos moraretur in Joppe, apud Simonem quendam coriarium.

CAP. X.

VIr autem quidam erat in Cæſarea, nomine Cornelius, Centurio cohortis 1
quæ dicitur Italica, Religioſus, ac timens Deum cum omni domo ſua, fa- 2
ciens eleëmoſynas multas plebi, & deprecans Deum ſemper: Is vidit in 3
viſu manifeſtè, quaſi horâ diei nonâ, Angelum Dei introëuntem ad ſe, &
dicentem ſibi; Corneli. At ille intuens eum, timore correptus, dixit; Quid 4
eſt, Domine? Dixit autem illi; Orationes tuæ, & eleëmoſynæ tuæ, aſcende-
runt in memoriam in conſpectu Dei. Et nunc mitte viros in Joppen, & 5
accerſi Simonem quendam, qui cognominatur Petrus: Hic hoſpitatur apud 6
Simonem quendam coriarium, cujus eſt domus juxta mare: hic dicet tibi
quid te oporteat facere.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

34 * فقال له بطرس يا اناا * يشفيك يسوع المسيح * انهض وابسط ذاتك * فقام في الحين *
35 36 * وابصره جماعة القاطنين لدّا وسرونه فعادوا الي الرب * وكانت في يافا تلميذة ما
اسمها طابيثا التي يترجم اسمها غزالة * هذه كانت مملوة اعمالا صالحة وصدقات كانت
37 تعملها * فعرض انها في تلك الايام مرضت وماتت * فغسلوها ووضعوها في العلية *
38 * ومدينة لدّ تقارب يافا * فلما سمع التلاميذ ان بطرس فيها * ارسلوا اليه يسلوه الا يتحجر
39 عن العبور اليهم * فقام بطرس وجاء اليهم * فلما حصل عندهم اصعدوه الي العرفة *
ومثل بحضرته كافة الارامل باكيات موريات اياه الحلل والثياب التي كانت الطبية تعملها
40 لهن * فاخرجهن بطرس كلهن خارجا * واحني ركبتيه وصلي * والتفت الي الجسد وقال *
41 يا طابيثا قومي * ففتحت عينيها وابصرت بطرس فجلست * فناولها يده وانهضها * ثم
42 صوت بالقديسين والارامل * واقامها لديهم حية * وصار هذا الخبر معروفا في مدينة
يافا كلها * وكثيرون امنوا بالرب * تم *

* قراءه يوم الاثنين من الجمعة الرابعة بعد الفصح *

43 تج * * واقام في يافا اياما كثيرة عند سمعن الدباغ *

* الفصل العاشر *

1 * وكان بقيسارية رجل اسمه كرنيليوس رييس ماية * من العراقة الملقبة بالايطالية *
2 * متدينا حسنا وخايفا من الله مع كافة اهل منزله * صانعا صدقات كثيرة على
3 الشعب * ومتضرعا الي الله كل حين * فابصر منظرا طاهرا عند الساعة التاسعة من
4 النهار * ملاك الله داخلا اليه وقايلا له يا كرنيليا * فلما تامله وصار خايفا قال * ما الامر
5 يا سيدي * فقال له صلواتك وصدقاتك قد صعدت قدام الله ذكرا دايما * فارسل الان
6 الي يافا رجالا * واستحضر سمعن الملقب ببطرس * وهو مضاف عند رجل دباغ اسمه
سمعن * منزله عند البحر *

* Huic inquit Petrus; O Ænea, ſanet te 34
Jeſus Chriſtus, ſurge, téque ipſum ex-
tende. ſtatim ergò ſurrexit, Viditque 35
eum cœtus habitantium Lyddæ &
Saronæ, & converſi ſunt ad Dominum.
Erat præterea in Japha diſcipula quæ- 36
dam nomine Tabitha, cujus nomen ex-
ponitur, Cerva. Hæc erat plena bonis
operibus & eleemoſynis quas exercebat.
Acciditque ut iis diebus ægrotaret ac 37
moreretur: quare laverunt eam, poſue-
rúntque in cœnaculo. Porrò urbs Lydda 38
vicina eſt Japhæ. Cùm itaque audiſſent
diſcipuli illic adeſſe Petrum, miſerunt
ad eum rogantes ipſum ne pigeret mi-
grare ad eos. Surgens ergò Petrus, ve- 39
nit ad illos: cùmque conveniſſet eos,
aſcendere fecerunt eum in cœnaculum:
& adfuerunt in præſentia ejus cunctæ
viduæ plorantes, & oſtendentes ei tu-
nicas & veſtes quas Tabitha faciebat
illis. Quare eduxit eas Petrus omnes 40
foràs, & complicatis genibus, oravit:
converſúſque ad corpus, ait; O Tabitha,
ſurge. Aperuitque oculos ſuos, & vidit
Petrum, ac ſedit. Ipſe verò, datâ illi 41
manu, erexit eam. Tum accerſitis
Sanctis ac viduis, ſtatuit eam apud ipſos
vivam. Et nota facta eſt fama iſta per 42
univerſam urbem Japha: & multi
crediderunt in Dominum. Finis.

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis
quartæ poſt Paſcha.

Manſit autem in Japha dies multos 43
apud Simonem coriarium.

CAP. X.

* ERat autem Cæſareæ vir quidam no- 1
mine Cornelius, centurio, ex cohorte quæ
vocatur Italica, Optimè ſe gerens ac 2
* timens Deum unà cum omnibus domeſti-
cis ſuis, exercens eleemoſynas multas in
populum, & deprecans Deum omni tem-
pore. Viditque viſionem manifeſtam 3
circa horam nonam diei, Angelum vi-
delicet Dei ingredientem ad ſe, di-
centémque ſibi, O Corneli. Quem cùm 4
contemplatus fuiſſet, ac trepidâſſet, in-
quit; Quid rei eſt ô Domine mi?
Ait illi; Orationes tuæ & eleemoſynæ
tuæ jam aſcenderunt coram Deo in me-
moriam ſempiternam. Mitte modò in 5
Japham viros, & advoca Simonem qui
vocatur Petrus. Is autem diverſatur 6
apud virum quendam coriarium nomine
Simonem, cujus domicilium eſt prope
mare.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

38 እስመ ፡ ቅሩብት ፡ ይእቲ ፡ ልደ ፡ ለኢዮጴ ፡ ወሰሚዖሙ ፡ አርድእት ፡ ከመ ፡ ሀለወ ፡ በህ
የ ፡ ጴጥሮስ ፡ ፈነዉ ፡ ፪ እደወ ፡ ኀቤሁ ፡ እንዘ ፡ ይስእልዎ ፡ ከመ ፡ ይምጻእ ፡
39 ህየ ፡ ወኢይትሀከይ ። ወሶበ ፡ ሰምአ ፡ ጴጥሮስ ፡ ተንሥአ ፡ ወሖረ ፡ ምስሌሆሙ ።
ወሶበ ፡ በጽሐ ፡ ወሰድዎ ፡ ኀበ ፡ ሀለወ ፡ በድኑ ፡ ወአገትዎ ፡ ኵሎን ፡እቤራት ፡ እንዘ ፡ ይ
40 በክያ ፡ ወያርእያሁ ፡ አልባሰ ፡ ወግልባቤ ፡ እኀተ ፡ ገብረት ፡ ሎቶን ፡ ደርቃስ ። ወሶቤ
ሃ ፡ አውጽኦሙ ፡ ጴጥሮስ ፡ አፍአ ፡ ለኵሎሙ ፡ ሰገደ ፡ በብረኪሁ ፡ ወጸለየ ፡ ወእምድኅ
ረ ፡ ጸለየ ፡ ተመይጠ ፡ ኀበ ፡ ባድኑ ፡ ይቤ ፡ ጣቢታ ፡ ጣቢታ ፡ ተንሥኢ ፡ ወይእቲሰ ፡ ፈት
41 ሐት ፡ አዕይንቲሃ ፡ ርእየቶ ፡ ለጴጥሮስ ፡ ተንሥአት ፡ ወነበረት ። ወመጠዋ ፡ ለቲ ፡ እዴ
42 ሁ ፡ ወአልዓላ ፡ ወጸዊዖ ፡ ቅዱሳነ ፡ እቤራተ ፡ መጠዎሙ ፡ ሊይእቲ ፡ ሕያዋ ። ወተሰም
43 ዓዝ ፡ ነገር ፡ በኵሉ ፡ ኢዮጴ ፡ ወአምኑ ፡ ብዙኃን ፡ በእግዚእነ ። ወእምድኅረዝ ፡ ነበ
ረ ፡ ጴጥሮስ ፡ ብዙኃ ፡ መዋዕለ ፡ ብኢዮጴ ፡ ኀበ ፡ ቤተ ፡ ስምዖን ፡ ሰፋዬ ፡ አስአን ።
1 ወሀሎ ፡ ፩ ብእሲ ፡ በቂሳርያ ፡ ዘስሙ ፡ ቆርኔሌዎስ ፡ ሀቤ ፡ ምእት ፡ ዘዐመተ ፡
2 መንግሥት ፡ እንተ ፡ ስማ ፡ ኢጣሊያ ። ብእሲ ፡ ማኅይምን ፡ ፈራሄ ፡ እግዚአብሔር ፡
3 ምስለ ፡ ኵሉ ፡ ሰብአ ፡ ቤቱ ፡ ገባሬ ፡ ምጽዋት ፡ ብዙኃ ፡ ለሕዝብ ። ወዘልፈ ፡ ይ
ስእል ፡ ወይጼሊ ፡ ኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወርእየ ፡ በራእይ ፡ ገሃደ ፡ ጊዜ ፡ ተስዐቱ ፡ ሰአ
ት ፡ መልአከ ፡ እግዚአብሔር ፡ እንዘ ፡ ይበውእ ፡ ኀቤሁ ፡ ወይቤሎ ፡ ኦቆርኔሌዎስ ።
4 ወውእቱሰ ፡ ርእዮ ፡ ደንገጸ ፡ ወፈርሀ ፡ ወይቤ ፡ ምንት ፡ አንተ ፡ እግዚኦ ። ወውእቱኒ ፡ ይቤ
5 ሎ ፡ ጸሎትከ ፡ ወምጽዋዕትከ ፡ ዐርገ ፡ ቅድመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለአዘክሮ ። ይእዜ
ኒ ፡ ፈኑ ፡ እደወ ፡ ውስተ ፡ ሀገረ ፡ ኢዮጴ ፡ ወጸውዕ ፡ ስምዖንሃ ፡ ዘተሰምየ ፡ ጴጥሮስ ።
6 ወውእቱሰ ፡ የኀድር ፡ ኀበ ፡ ስምዖን ፡ ሰፋዬ ፡ አስአን ፡ ወቤተ ፡ ቆርኔሊዮስሰ ፡ ቅሩብ ፡ ው
ስቴ ፡ መንገለ ፡ በሐር ፡ ወውእቱ ፡ ይነግረከ ፡ ዘሀለወከ ፡ ትግበር ።

Quia propinqua fuit Lyda Jopæ, & quia audiviſſent diſcipuli quòd eſſet ibi Pe- 38
trus, miſerunt duos viros ad eum, rogantes eum, ut veniret illuc & non cuncta-
retur. Et quum audiviſſet Petrus, ſurrexit, & abiit cum iis: & quum adveniſ- 39
ſet, adduxerunt eum ubi fuit corpus ejus, & circundiderunt eum omnes viduæ lu-
gentes eam, & oſtendentes ei veſtimenta & pallia quæ feciſſet iis Dorcas. Et tunc 40
ejiciens Petrus foràs omnes illos, adoravit cum genibus ſuis, & oravit: & poſt-
quam orâſſet, converſus ad corpus ejus dixit; Tabitha Tabitha, ſurge: & illa ape-
ruit oculos ſuos, & videns Petrum ſurrexit & ſedit. Et tradidit ei manum ſuam, 41
& erexit eam. Et vocans ſanctas viduas, tradidit illis eam vivam. Et auditus 42
fuit hic ſermo in tota Jopa, & crediderunt multi in Domino noſtro. Et poſteà man- 43
ſit Petrus multos dies in Jopa, apud domum Simonis ſutoris calceorum.

CAP. X.

ET fuit quidam homo in Cæſarea, cujus nomen Cornelius, centurio legionis re- 1
giæ cujus nomen erat Italia: Vir fidelis, timens Deum cum omnibus hominibus do- 2
mûs ſuæ, præſtans eleëmoſynas multas populo. Et aſſiduè rogabat & orabat ad De- 3
um: & vidit in viſione manifeſtè, tempore nonæ horæ, angelum Dei intrantem ad
eum, & dicentem ei; O Corneli. Et ille videns eum obſtupuit, & timuit, & dixit ei; 4
Quis es Domine? Et is dixit illi; Preces tuæ & eleëmoſynæ tuæ aſcenderunt in
conſpectum Dei, ut recordari faciant eum. Nunc mitte homines in civitatem Jopè, & 5
accerſe Simonem qui nominatur Petrus: Et ipſe habitat apud Simonem ſutorem calce- 6
orum: & domus Cornelii vicina eſt mari, & ipſe nuntiabit tibi quid oportet te facere.

Ut autem discessit angelus *ille loquens Cornelio, vocatis duobus famulis*
7 Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ (ϑ) λαλῶν τῷ Κορνηλίῳ, φωνήσας δύο τῶν (ι) οἰκετῶν
suis, & *milite pio assistentium ei*, Et *expositis illis*
8 αὐτοῦ, καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ, Καὶ ἐξηγησάμενος (κ) αὐτοῖς
omnibus, *misit* illos in Joppen. *At postridie*, iter facientibus
9 ἅπαντα, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην. Τῇ δὲ ἐπαύριον, ὁδοιπορούντων
illis, & civitati appropinquantibus, ascendit Petrus *supra domum precari*,
(λ) ἐκείνων, καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι,
circa horam sextam. *Factus est autem esuriens*, & voluit gustare. Parantibus
10 περὶ ὥραν (μ) ἕκτην. Ἐγένετο δὲ πρόσπεινος, καὶ ἤθελε γεύσασθαι. Παρασκευαζόντων
autem illis, cecidit super eum mentis excessus: Et *spectat* cœlum apertum, &
11 δὲ (ν) ἐκείνων, ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις· Καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον, καὶ
descendens *super se* vas quoddam velut linteum magnum, quatuor initiis
(ξ) καταβαῖνον ἐπ' αὐτὸν σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν (ο) ἀρχαῖς
vinctum, & *demissum* in terram: In quo erant omnia quadrupedia terræ,
12 δεδεμένον, καὶ καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς· Ἐν ᾧ ὑπῆρχε πάντα τὰ (π) τετράποδα τῆς γῆς,
& *feræ* & *reptilia*, & volatilia cœli. Et facta est vox ad eum;
13 καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτὸν,
Surgens Petre, occide & manduca. *At* Petrus ait; *Nequaquam*, Domine: quia nunquam
14 Ἀναστὰς Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε, Μηδαμῶς, Κύριε, ὅτι οὐδέποτε
manducavi omne commune *aut* immundum. Et vox iterùm *ex* secundo ad eum;
15 ἔφαγον πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον. Καὶ φωνὴ πάλιν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτὸν,
Quæ Deus purificavit, tu ne commune *dic*. Hoc autem factum est per ter: Et *rursum*
16 Ἃ ὁ Θεὸς (ρ) ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου. Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς· (σ) καὶ πάλιν
receptum est vas in cœlum. *Ut autem in seipso* hæsitaret Petrus quidnam esset
17 ἀνελήφθη τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν. Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ διηπόρει ὁ Πέτρος τί ἂν εἴη
visio quã vidisset, & ecce viri missi à Cornelio, inquirentes
τὸ ὅραμα ὃ εἶδε, (τ) καὶ ἰδοὺ οἱ ἄνδρες οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου, διερωτήσαντες

domum Simonis, astiterunt ad *vestibulum*. Et vocantes interro-
τὴν οἰκίαν (υ) Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα. Καὶ φωνήσαντες ἐπυν-
gabant si Simon *cognominatus* Petrus illic *hospitatur*. *At* Petro cogi- 18
θάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται. Τοῦ δὲ Πέτρου (φ) ἐνθυμου-
tante de visione, dixit ei Spiritus; Ecce viri tres quærunt te. 19
μένου περὶ τοῦ ὁράματος, εἶπεν (χ) αὐτῷ τὸ Πνεῦμα, Ἰδοὺ ἄνδρες τρεῖς ζητοῦσί σε.
Sed surgens descende, & vade cum eis, nihil *ambigens*, quia ego
Ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς μηδὲν διακρινόμενος, (ψ) διότι ἐγὼ
misi illos. Descendens autem Petrus ad viros *missos* à 20
ἀπέσταλκα αὐτούς. Καταβὰς δὲ Πέτρος πρὸς τοὺς (ω) ἄνδρας τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ
Cornelio ad ipsum, dixit; Ecce ego sum quem quæritis: quæ causa propter quam *adestis*? 21
τοῦ Κορνηλίου πρὸς αὐτὸν, εἶπεν, Ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε;
Ii verò dixerunt; Cornelius centurio, vir justus & timens Deum,
Οἱ δὲ (α) εἶπον, Κορνήλιος ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν, 22
testimonio ornatúsque ab universa gente Judæorum, *divinitùs admonitus est* ab angelo sancto
μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου
accersiri te in domum suam, & audire verba abs te. *Introvocans*
μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ. Εἰσκαλεσάμενος 23
ergò eos, recepit hospitio. *At* sequenti die *Petrus exiit* cum illis, & quidam
οὖν αὐτοὺς ἐξένισε. Τῇ δὲ (β) ἐπαύριον ὁ Πέτρος ἐξῆλθε σὺν αὐτοῖς, καί τινες
fratrum ab Joppe comitati sunt eum. *Et* alterâ die *introierunt*
τῶν ἀδελφῶν τῶν (γ) ἀπὸ τῆς Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ. (δ) Καὶ τῇ ἐπαύριον εἰσῆλθον 24
in Cæsaream: *At* Cornelius *erat expectans eos*, *convocans cognatos*
εἰς τὴν Καισάρειαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν προσδοκῶν αὐτοὺς, συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς
suos, & *necessarios amicos*. *Ut autem* factum est *ingredi Petrum*, *occurrens*
αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους. Ὡς δὲ ἐγένετο (ε) εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας 25
ei Cornelius, procidens ad pedes, adoravit.
αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας, προσεκύνησεν.

MS.A. (ϑ) λαλῶν αὐτῷ, φωνήσας (ι) οἰκετῶν, καὶ (κ) ἅπαντα αὐτοῖς, (λ) αὐτῶν, καὶ (μ) ἕκτην τῆς ἡμέρας. (ν) αὐτῶν, ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν (ξ) καταβαῖνον σκεῦος (ο) ἀρχαῖς καθιέμενον (π) τετράποδα καὶ ἑρπετὰ τῆς γῆς, καὶ πετεινὰ (ρ) ἐκαθέρισεν, (σ) καὶ εὐθὺς ἀνελήμφθη (τ) ἰδοὺ (υ) τοῦ Σίμωνος, (φ) διενθυμουμένου (χ) τὸ Πνεῦμα αὐτῷ, (ψ) ὅτι (ω) ἄνδρας, εἶπεν, Ἰδοὺ (α) εἶπαν, (β) ἐπαύριον ἀναστὰς ἐξῆλθεν (γ) ἀπὸ Ἰόππης (δ) Τῇ δὲ ἐπαύριον (ε) τοῦ εἰσελθεῖν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 ܘܟܕ ܐܙܠ ܠܗ ܡܠܐܟܐ ܕܡܡܠܠ ܥܡܗ. ܩܪܐ ܬܪܝܢ ܡܢ ܒܢܝ ܒܝܬܗ. ܘܦܠܚܐ ܚܕ ܕܕܚܠ
8 ܠܐܠܗܐ. ܐܝܢܐ ܕܡܫܡܫ ܗܘܐ ܠܗ. * ܘܐܫܬܥܝ ܠܗܘܢ ܟܠܡܕܡ ܕܚܙܐ. ܘܫܕܪ ܐܢܘܢ ܠܝܘܦܐ.
* ܕܫܠܝܚܐ. ܘܒܥܪܘܒܬܐ ܕܕܗܒܐ * ܟܚ *
9 * ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܟܕ ܗܢܘܢ ܪܕܝܢ ܒܐܘܪܚܐ ܘܡܬܩܪܒܝܢ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܣܠܩ ܫܡܥܘܢ ܠܐܓܪܐ
10 ܕܢܨܠܐ ܒܫܬ ܫܥܝܢ. * ܘܟܦܢ ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܠܥܣ. ܘܟܕ ܗܢܘܢ ܡܛܝܒܝܢ ܠܗ. ܢܦܠܬ
11 ܥܠܘܗܝ ܬܡܝܗܘܬܐ. * ܘܚܙܐ ܫܡܝܐ ܕܦܬܝܚܝܢ. ܘܡܐܢܐ ܚܕ ܕܐܣܝܪ ܒܐܪܒܥ ܦܢܝܢ. ܘܕܡܐ
12 ܗܘܐ ܠܟܬܢܐ ܪܒܐ ܘܡܫܬܪܐ ܗܘܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܟܠܗܘܢ ܚܝܘܬܐ
13 ܕܐܪܒܥܬ ܪܓܠܝܗ. ܘܪܚܫܐ ܕܐܪܥܐ ܘܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ. * ܘܩܠܐ ܐܬܐ ܠܗ ܕܐܡܪ. ܫܡܥܘܢ. ܩܘܡ
14 ܢܟܘܣ ܘܐܟܘܠ. * ܘܫܡܥܘܢ ܐܡܪ. ܚܣ ܠܝ ܡܪܝ. ܕܡܡܬܘܡ ܠܐ ܐܟܠܬ ܟܠ ܕܛܡܐ ܘܕܛܢܦ.
15 16 * ܘܬܘܒ ܕܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ ܩܠܐ ܗܘܐ ܠܘܬܗ. ܕܡܕܡ ܕܐܠܗܐ ܕܟܝ. ܐܢܬ ܠܐ ܬܛܢܦ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܗܘܬ
17 ܠܬܠܬ ܙܒܢܝܢ. ܘܐܬܢܣܒ ܠܗ ܡܐܢܐ ܠܫܡܝܐ. * ܘܟܕ ܡܬܕܡܪ ܫܡܥܘܢ ܒܢܦܫܗ ܕܡܢܘ
ܚܙܘܐ ܕܚܙܐ. ܡܛܝܘ ܓܒܪܐ ܗܢܘܢ ܕܫܕܝܪܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܩܘܪܢܠܝܘܣ. ܘܫܐܠܘ ܥܠ ܒܝܬܐ
18 ܕܫܪܐ ܒܗ ܫܡܥܘܢ. * ܘܐܬܘ ܘܩܡܘ ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܕܪܬܐ. ܘܩܥܝܢ ܗܘܘ ܬܡܢ ܘܡܫܐܠܝܢ. ܕܠܡܐ
19 ܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܟܐܦܐ ܬܢܢ ܫܪܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘܢ ܪܢܐ ܗܘܐ ܒܚܙܘܐ. ܐܡܪܐ ܠܗ ܪܘܚܐ.
20 ܗܐ ܓܒܪܐ ܬܠܬܐ ܒܥܝܢ ܠܟ. * ܩܘܡ ܚܘܬ ܘܙܠ ܥܡܗܘܢ. ܟܕ ܠܐ ܡܬܦܠܓ ܪܥܝܢܟ.
21 ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܗܘ ܫܕܪܬ ܐܢܘܢ. * ܘܢܚܬ ܫܡܥܘܢ ܠܘܬ ܓܒܪܐ ܗܢܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
22 ܐܢܐ ܗܘ ܕܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܝܕܐ ܗܝ ܥܠܬܐ ܕܡܛܠܬܗ ܐܬܝܬܘܢ. * ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܓܒܪܐ ܚܕ
ܕܫܡܗ ܩܘܪܢܠܝܘܣ. ܩܢܛܪܘܢܐ ܕܕܚܠ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܘܡܣܗܕ ܥܠܘܗܝ ܟܠܗ ܥܡܐ
ܕܝܗܘܕܝܐ. ܐܬܐܡܪ ܠܗ ܒܚܙܘܐ ܡܢ ܡܠܐܟܐ ܩܕܝܫܐ. ܕܢܫܕܪ ܢܝܬܝܟ ܠܒܝܬܗ. ܘܢܫܡܥ
23 ܡܠܬܐ ܡܢܟ. * ܘܐܥܠ ܐܢܘܢ ܫܡܥܘܢ. ܘܩܒܠ ܐܝܟ ܕܫܪܐ ܗܘܐ. ܘܩܡ ܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ
24 ܘܢܦܩ. ܘܐܙܠ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܙܠܘ ܥܡܗ ܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢ ܐܚܐ ܕܝܘܦܐ. * ܘܠܝܘܡܐ
ܐܚܪܢܐ ܥܠ ܠܩܣܪܝܐ. ܩܘܪܢܠܝܘܣ ܕܝܢ ܡܣܟܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܟܕ ܡܟܢܫܝܢ ܠܗ ܟܠܗܘܢ
25 ܒܢܝ ܛܘܗܡܗ. ܘܐܦ ܪܚܡܘܗܝ ܘܡܬܚܫܚܢܐ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܠܗ.
* ܕܬܠܬ ܒܫܒܐ ܩܕܡܝܐ ܕܨܘܡܐ * ܟܛ *
* ܘܟܕ ܥܠ ܫܡܥܘܢ. ܐܪܥܗ ܩܘܪܢܠܝܘܣ. ܘܢܦܠ ܣܓܕ ܠܪܓܠܘܗܝ.

* Quumque discessisset angelus qui alloquebatur eum, vocavit duos ex vernis suis, & ministrum quendam timentem Deum, qui assistebat ipsi. 7 Et narravit eis quicquid viderat, misitque eos in Joppen. 8

Apostolorum, & feriâ sextâ Auri.28.

* Postero autem die quum illi pergerent in via, 9 & appropinquarent civitati, Simeon conscendit tectum, ut precaretur horâ sextâ. Esuriit autem, volebátque manducare: 10 quúmque illi pararent ei, incidit in eum mentis excessus. Et suspexit cœlos apertos, 11 & vas quoddam devinctum quatuor angulis, erátque simile linteo magno, & demittebatur à cœlo in terram. Erant autem in eo omnia ani- 12 mantia quadrupedia, & reptilia terræ, & volucres cœli. Vóxque pervenit ad eum, di- 13 cens; Simon, surge, macta & manduca. At 14 Simon dixit; Absit, Domine mi: quia nunquam comêdi quicquam commune & & immundum. Et iterum secundâ vice vox ex- 15 titit ad eum, Ea quæ Deus mundavit, tu ne profanes. Hoc autem factum est tribus vi- 16 cibus: & sublatum est vas in cœlum. Quúmq; 17 miraretur Simon apud se quænam esset illa visio quam viderat, accesserunt viri illi qui missi fuerant à Cornelio, & percontati sunt de domo in qua diversabatur Simon: Vene- 18 rúntque, & substiterunt pro foribus atrii: & clamabant ibi, ac percontabantur an Simon qui vocatur Petra, illic diversaretur. Quúmq; 19 Simon meditaretur visionem, dixit ei Spiritus; Ecce tres viri quærunt te: Surge, de- 20 scende & proficiscere cum eis, nihil mente tuâ ambigens, quandoquidem ego misi eos. Tunc descendit Simon ad viros illos, & dixit 21 eis; Is sum quem quæritis: quæ causa est propter quam venistis? Cui dicunt, Viro 22 cuidam nomine Cornelio centurioni timenti Deum, ac de quo *honorificum* fert testimonium tota gens Judæorum, dictum est per visioné ab angelo sancto, ut mittens introducat te domum suam, & audiat sermonem à te. Et introduxit eos Simon, eósq; excepit ubi 23 diversabatur. Deinde surrexit postero die, exiítque & profectus est cum eis, & comitati sunt eos nonnulli ex fratribus Joppensibus. Postridiè verò ingressi sunt Cæsaream. Cor- 24 nelius autem præstolabatur eos, congregatis ad se omnibus filiis cognationis suæ, necnon amicis, & necessariis quos habebat.

Tertiâ feriâ, primâ Jejunii.29.

* Quúmq; introiret Simon, occurrit ei Corne- 25 lius, & procidens adoravit ad pedes ejus.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 ወሶበ ፡ ሖረ ፡ መልአክ ፡ ዘነበቦ ፡ ወጸውአ ፡ ፪ ሐራ ፡ እምሰብአ ፡ ቤቱ ፡ ፈራሕያነ
8 ፡ እግዚአብሔር ፡ እምእለ ፡ ይትቀነዩ ፡ ሎቱ ።= ወሶበ ፡ ዜነዎሙ ፡ ኵሎ ፡ ዘኮነ ፡
9 ፈነዎሙ ፡ ኢዮጴሃ ።= ወበስኒታ ፡ ሖሩ ፡ እለ ፡ ተፈነዉ ፡ ወእንዘ ፡ ሀለዉ ፡ በፍኖት ፡
ቅሩበ ፡ ሐገር ፡ ወዐርገ ፡ ጴጥሮስ ፡ ውስተ ፡ መልዕልት ፡ ከመ ፡ ይጸሊ ፡ በጊዜ ፡ ፮ ሰዓት ።=
10 ወሶበ ፡ ርኅበ ፡ ኃሠሠ ፡ ይብልዕ ፡፡ ወእምከመ ፡ አስተደለዉ ፡ ሎቱ ፡ መጽአ ፡ ለዕሌሁ ፡ ግዕዘ ፡ ሓለና ።=
11 ወርእየ ፡ ሰማየ ፡ ርኅወ ፡ እንዘ ፡ ይወርድ ፡ እምሰማይ ፡ ንዋየ ፡ ለብሕ ፡ ከመ ፡ ፍጥሕት ፡ ዐቢይ ፡ ዘ፬ ማዕዘኒሁ ፡ እንዘ ፡ ይወርድ ፡ እምሰማይ ።=

Et quum discessisset angelus, qui loquutus erat ei, tum vocavit duos milites ex 7 *hominibus domûs ejus, timentes Deum ex iis qui serviebant ei. Et quum* 8 *narrâsset iis totum quod factum fuerat, misit eos Joppen. Et postridiè, profecti* 9 *sunt qui missi erant, & persistentes in via propè fuit civitas: & ascendit Petrus in superiora ut oraret in tempore sextæ horæ. Et quum esuriret* 10 *voluit edere: & dum pararent ei, venit super eum defectus mentis. Et vidit* 11 *cœlum apertum, & descendens à cœlo vas fictile, ut linteum magnum quatuor angulis descendens à cœlo.*

Deest versus duodecimus.

Versio VULGATA LATINA.

7 Et cùm diſceſſiſſet Angelus, qui loquebatur illi, vocavit duos domeſticos
8 ſuos, & militem metuentem Dominum, ex his qui illi parebant. Quibus
9 cùm narrâſſet omnia, miſit illos in Joppen. Poſterâ autem die iter illis fa-
cientibus, & appropinquantibus civitati, aſcendit Petrus in ſuperiora ut ora-
10 ret circa horam ſextam. Et cùm eſuriret, voluit guſtare. Parantibus autem
11 illis, cecidit ſuper eum mentis exceſſus: Et vidit cœlum apertum, & de-
ſcendens vas quoddam, velut linteum magnum, quatuor initiis ſubmitti de
12 cœlo in terram, In quo erant omnia quadrupedia, & ſerpentia terræ, &
13 volatilia cœli. Et facta eſt vox ad eum; Surge, Petre, occide, & mandu-
14 ca. Ait autem Petrus; Abſit, Domine, quia nunquam manducavi omne
15 commune & immundum. Et vox iterùm ſecundò ad eum; Quod Deus pu-
16 rificavit, tu commune ne dixeris. Hoc autem factum eſt per ter: & ſta-
17 tim receptum eſt vas in cœlum. Et dum intra ſe hæſitaret Petrus, quid-
nam eſſet viſio, quam vidiſſet: ecce viri, qui miſſi erant à Cornelio, in-
quirentes domum Simonis, aſtiterunt ad januam. Et cùm vocâſſent, inter- 18
rogabant, ſi Simon, qui cognominatur Petrus, illìc haberet hoſpitium.
Petro autem cogitante de viſione, dixit Spiritus ei; Ecce viri tres quærunt 19
te. Surge itaque, deſcende, & vade cum eis nihil dubitans: quia ego miſi 20
illos. Deſcendens autem Petrus ad viros, dixit; Ecce ego ſum, quem quæ- 21
ritis: quæ cauſa eſt, propter quam veniſtis? Qui dixerunt; Cornelius 22
Centurio, vir juſtus, & timens Deum, & teſtimonium habens ab univerſa
gente Judæorum, reſponſum accepit ab Angelo ſancto, accerſire te in do-
mum ſuam, & audire verba abs te. Introducens ergò eos, recepit hoſpi- 23
tio. Sequenti autem die ſurgens profectus eſt cum illis: & quidam ex fra-
tribus ab Joppe comitati ſunt eum. Alterâ autem die introivit Cæſaream. 24
Cornelius verò expectabat illos, convocatis cognatis ſuis, & neceſſariis ami-
cis. Et factum eſt cùm introîſſet Petrus, obvius venit ei Cornelius, & 25
procidens ad pedes ejus adoravit.

Versio ARABICA cùm Interpretatione LATINA.

* فلما انصرف الملاك عن مخاطبة كرنيليوس * صوت باثنين من عبيده وبجندي حسن 7
الديانة من الذين يتابعونه * وحدثهم بجميع ما قيل له * وارسلهم الى يافا * وفي الغد بينما 8
هم ماشين في الطريق وقد قاربوا المدينة * صعد بطرس الى السطح يصلي عند الساعة 9
السادسة * وجاع كثيرا واثر ان ياكل * وبينما اولايك يصلحون الطعام سقطت عليه 10
شخصة * وابصر السماء مفتوحة * ووعاء ما هابطا لديه * كسبنية عظيمة مربوطة باربع اطرافها * 11
ومعلقة على الارض * وكان فيها كل دواب اربع الارض * والوحوش والدواب وطير السماء * وصار 12 13
اليه صوت * يا بطرس قم اذبح وكل * فقال بطرس * لا البتة يا رب * لانني ما اكلت قط نجسا 14
ولا دنسا * فصار اليه صوت من ثانية ايضا * الاشياء التي قد طهرها الله لا تنجسها انت * 15
* هذا الامر صار ثلثا * وصعد الوعاء ايضا الى السماء * تم * واذ حار بطرس في ذاته 16 17
ان ماذا عسا يكون الرويا الذي ابصر * اذا بالرجال الذي ارسلهم كرنيليوس يسلون
عن منزل سمعن وقد وقفوا بالباب * ثم صوتوا يستخبرون ان كان سمعن الملقب ببطرس 18
مضافا هاهنا * وبينما بطرس متفكرا في الرويا * قال له الروح * رجال يطلبونك * لكن قم فانزل 19 20
معهم غير مرتاب او متقسم لشي ما * فانني انا ارسلتهم *

* الثلثا من جمعة النصف اعني الخمسين *

* كد * ولما نزل بطرس الى الرجال * قال هاانذا الذي تطلبونه * ما السبب الذي 21
من اجله حضرتم * فقالوا كرنيليوس رييس المائة رجل صديق وخايف من الله * 22
يشهد له بالفضل كل امة اليهود * اوحي اليه ملاك قديس يامر ان يستحضرك الى منزله
ويسمع منك اقوالك * فاضافهم * وفي الغد خرج بطرس معهم * وقوم من الاخوة الذين 23
من يافا ذهبوا معه * وعندئذ دخلوا الى قيسارية * وكان كرنيليوس ينتظرهم قد استدعي 24
كافة انسبايه واصدقايه المصافين اليه * فلما حان دخول بطرس استقبله كرنيليوس 25
جاثيا على قدميه ساجدا *

Cùm ergò diſceſſiſſet angelus ab alloquẽdo 7
Cornelio, accerſivit duos è famulis ſuis,
& militem probatæ vitæ ex iis qui præ-
ſto ſibi erant: Et narrans eis quæcunque 8
dicta ſibi fuerant, miſit eos in Japham.
Poſtridiè verò dum illi ambularent in 9
via, & jam propinqui eſſent urbi, aſcen-
dit Petrus in tectum oraturus circa ho-
ram ſextam. Et multùm eſuriens, opta- 10
vit comedere. Et dum illi cibum para-
rent, incidit in eum extaſis: Vidit- 11
que cœlum apertum, et vas quoddam
ad ſe delabens, ſimile linteo maximo,
quatuor extremitatibus ſuis alligatum,
et ſuſpenſum ſuper terram: Eràntque 12
in eo cuncta quadrupedia terræ, et
beſtiæ, et reptilia, atque volatilia cœ-
li. Factáque eſt ad eum vox, O Pe- 13
tre, ſurge, macta et comede. Ait 14
Petrus; Nullo modò ô Domine, non
enim comedi unquam immundum ne-
que pollutum. Et facta eſt adhuc ad 15
eum vox ſecundâ vice, Res quas De-
us purificavit, tu ne contamines. Hoc 16
negotium ter accidit, aſcenditque vas
rurſùs in cœlum. Finis. *Et dum hæ-* 17
ſitaret Petrus apud ſeſe, quidnam for-
tè ſibi vellet viſum quod viderat, ec-
ce viri quos miſerat Cornelius, percon-
tabantur de domo Simonis, et jam ſte-
terant ad januam, Et evocantes quem- 18
piam, *ſciſcitabantur,* dicentes; *Num*
Simon qui cognominatur Petrus, hic
hoſpitatur? Dúmque Petrus medita- 19
retur viſionem, dixit ei Spiritus; Ec-
ce viri quærunt te. Surge itaque, et 20
deſcende cum eis nil hæſitans aut du-
bitans ob rem illam, quoniam ego miſi
illos.

•

Feriâ tertiâ hebdomadis mediæ inter dies Pentecoſtes.

Cùmque deſcendiſſet Petrus ad viros 21
illos, ait; Ecce me quem petitis, quæ-
nam eſt cauſa propter quam adeſtis?
Dixerunt; Cornelio Centurioni, viro 22
juſto ac timenti Deum, cujus virtuti
atteſtatur univerſa plebs Judæorum,
revelavit angelus ſanctus & præcepit
ut te ducendum curaret in domum ſu-
am, audiréque à te ſermones tuos.
Quarè hoſpitio recepit eos, & poſtri- 23
diè egreſſus eſt Petrus cum eis, & qui-
dam ex fratribus qui erant ex Japha,
abierunt cum eo: Et poſtero die in- 24
greſſi ſunt Cæſaream. Porrò Cornelius
expectabat eos, jamque convocaverat
omnes cognatos & amicos ſuos ſibi 25
conjunctos. Et cùm inſtaret tempus
introitûs Petri, occurrit ei Corneli-
us procidens ad pedes ejus, et ado-
rans.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 ወመጽአ፡ ቃል፡ ለዕሌሁ፡ ዘይብል፡ ተንሥእ፡ ኦጴጥሮስ፡ ሕርድ፡ ወብላዕ፡=፡
14 ወአውሥአ፡ ጴጥሮስ፡ ወይቤ፡ ሐሰ፡ ሊተ፡ እግዚኦ፡ እስመ፡ አለቦ፡ ግሙራ፡ ርኩስ፡ ዘ
15 ቦአ፡ ውስተ፡ አፉየ፡ ወበለዕኩዚ፡፡=፡ ወካዕበ፡ መጽአ፡ ቃል፡ ዓዲ፡ ለዕሌሁ፡ ዘይ
16 ብል፡፡ ዘእግዚአብሔር፡ አስተናጽሐ፡ አንተ፡ ኢታርኩስ፡=፡ ወሠለሰ፡ ይቤሎ፡ ከመ
17 ዝ፡ ወግብተ፡ ተመይጠ፡ ውስተ፡ ሰማይ፡ ውእቱ፡ ንዋየ፡ ለበሕ፡፡=፡ ወእንዘ፡ ዘን
ተ፡ ያነክር፡ ለሊሁ፡ ጴጥሮስ፡ ወይናፍቅ፡ በእንተ፡ ውእቱ፡ ራእይ፡ ዘርእየ፡ ወናሁ፡ እ
ሉ፡ እደው፡ እለ፡ ተፈነው፡ እምኀበ፡ ቆርኔሌዎስ፡ እንዘ፡ የኀሥሡ፡ ቤቶ፡ ለስምዖን፡ ቆ
18 ሙ፡ ኀበ፡ አንቀጽ፡፡=፡ ጸርሑ፡ ወሰአሉ፡ ለእመሁ፡ ስምዖን፡ ዘተሰምየ፡ ጴጥሮስ፡፡
19 [በህየ፡ ኀደረ፡]ወውእቱሰ፡ መከን፡ ኀበ፡ ይጸርሁ፡ መኀደሩ፡ ለጴጥሮስ፡፡=፡ ወጴጥሮስሰ፡
እንዘ፡ ዓዲሁ፡ ይሄሊ፡ በእንተ፡ ውእቱ፡ ራእይ፡ ይቤሎ፡ መንፈስ፡ ናሁ፡ ፫ ዕደ
20 ው፡ የኀሥሡከ፡=፡ ተንሥእ፡ እንከ፡ ወውረድ፡ ወሑር፡ ምስሌሆሙ፡ እንዘ፡ ኢትና
21 ፍቅ፡ ወኢምንትኒ፡ እስመ፡ አነ፡ ፈነውክዎሙ፡፡=፡ ወወረደ፡ ጴጥሮስ፡ እምለእለ፡ ተ
ስለስ፡ ኀበ፡ እሉ፡ እደው፡ ይቤሎሙ፡፡ ናሁ፡ አነ፡ ውእቱ፡ ዘተሐሥሡ፡ በእንተ፡ ምን
22 ት፡ ነገር፡ ዘመጻእክሙ፡ ዝየ፡፡=፡ ወእሉኒ፡ ይቤልዎ፡ ቆርኔሌዎስ፡ ኀቤ፡ ምእት፡ ብ
እሲ፡ ጻድቅ፡ ወፈራሄ፡ እግዚአብሔር፡ ወቦቱ፡ ሰማዕተ፡ እምኵሉ፡ ሕዝበ፡ አይሁ
ድ፡ ሰሚዖ፡ ቃለ፡ እመልአክ፡ ቅዱስ፡ ፈነወነ፡ ከመ፡ ይጸውአከ፡ ውስተ፡ ቤቱ፡ ወይስ
23 ማእ፡ ቃለ፡ እምኔከ፡፡=፡ ወአግብኦሙ፡ ውስተ፡ ቤቱ፡ ወተወክፎሙ፡ ወበሳኒታ፡ ተን
ሢኦ፡ ወሖረ፡ ምስሌሆሙ፡፡ ወቦ፡ እምአኀው፡ ተለውዎ፡ እምኢዮጴ፡ ወሖሩ፡ ምስሌ
24 ሁ፡፡=፡ ወበሳኒታ፡ ቦአ፡ ቂሳርያ፡ ወቆርኔሌዎስኒ፡ ነበረ፡ እንዘ፡ ይጸንሖሙ፡፡ ወጸውዖ፡
25 አዝማዲሁ፡ ወፍቁራኒሁ፡፡ እለ፡ ይበቍዕዎ፡=፡ ወኮነ፡ ሶበ፡ ይበውእ፡ ጴጥሮስ፡ ተ
ቀበሎ፡ ቆርኔሌዎስ፡ ወወድቀ፡ ኀበ፡ እገሪሁ፡ ወሰገደ፡ ሎቱ፡=፡

Et venit vox ſuper eum dicens; Surge Petre, macta, & veſcere. Et reſpon- 13
dit Petrus & dixit; Abſit à me Domine, quia non fuit unquam pollutum quod intra- 14
vit in os meum, & edi. Et iterùm venit vox rurſùs ſuper eum, dicens; 15
Quæ Deus purgavit, tu ne polluito. Et tertiò dixit ei ſimiliter: & ſubitò 16
reverſum eſt in cœlum illud vas fictile. Et dum hoc miraretur ipſe Petrus, 17
& hæſitaret de illa viſione quam vidiſſet, & ecce illi viri qui miſſi erant à
Cornelio, quærentes domum Simonis, ſteterunt ad januam. Et clamâ- 18
runt, & interrogârunt ſi Simon qui nominatur Petrus, illic diverſaretur*: &*
ille locus ubi clamabant, diverſorium fuit *Petri. Et Petro adhuc perſiſtente* 19
in meditatione hujus viſionis, dixit ei Spiritus; Ecce tres viri quærunt te.
Surge igitur, & deſcende, & proficiſcere cum iis non ambigens quicquam, 20
quia ego miſi eos. Et deſcendit Petrus à tabulato tertio, ad locum *ubi illi* 21
viri erant, dicens iis; Ecce ego is *ſum quem quæritis: propter quam cauſam ve-*
niſtis huc? Et illi dixerunt; Cornelius centurio, vir juſtus, & timens De- 22
um, & habens teſtimonium à tota gente Judæorum, audiens ſermonem ab an-
gelo ſancto, miſit nos, ut accerſeret te in domum ejus, & ut audiret ſermo-
nem à te. Et duxit eos in domum ſuam, & recepit eos hoſpitio*: & poſtri-* 23
diè ſurrexit, & profectus eſt cum iis: & quidam ex fratribus ſequuti ſunt
eum à Joppa, & profecti ſunt cum eo. Et poſtridiè intravit Cæſaream, & 24
Cornelius manſit expectans eos, & convocaverat cognatos ſuos, & amicos
ſuos neceſſarios ſibi. Et factum eſt quum introîſſet Petrus, occurrit ei Corne- 25
lius, & cecidit ad pedes ejus, & adoravit eum.

26 *At* Petrus eum elevavit, dicens; Surge: & ego ipſe homo ſum. Et
27 Ὁ δὲ Πέτρος (ζ) αὐτὸν ἤγειρε, λέγων, Ἀνάστηθι· κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι. Καὶ
colloquens *ei*, intravit, & invenit *conventos* multos: Dixitque ad illos;
28 συνομιλῶν αὐτῷ, εἰσῆλθε, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότας πολλούς. Ἔφη τε πρὸς αὐτούς,
Vos ſcitis *ut nefas eſt* viro Judæo, conjungi aut accedere *alienigenæ*:
Ὑμεῖς ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ, κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι ἀλλοφύλῳ·
Et mihi Deus oſtendit, neminem communem aut immundum dicere hominem.
(η) καὶ ἐμοὶ ὁ Θεὸς ἔδειξε, μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον.
Ideò & incontradicenter veni accerſitus: interrogo ergò, *cui cauſa* accer-
29 Διὸ καὶ ἀναντιῤῥήτως ἦλθον μεταπεμφθείς· πυνθάνομαι οὖν, τίνι λόγῳ μετεπέμ-
ſiſtis me? Et Cornelius ait; A nudiuſquarta die uſque ad hanc horam
30 ψασθέ με; Καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη, Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι ταύτης τῆς ὥρας
eram *jejunans*, & nonâ horâ orans in domo mea: & ecce vir
ἤμην νηστεύων, καὶ τὴν (θ) ἐννάτην ὥραν προσευχόμενος ἐν τῷ οἴκῳ μου· καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ
ſtetit ante me in veſte *ſplendida*, Et ait; Corneli, exaudita eſt tua oratio,
31 ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, Καί φησι, Κορνήλιε, εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχή,
& eleemoſynæ tuæ cõmemoratæ ſunt in conſpectu Dei. Mitte ergò in Joppen,
32 καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην,
& accerſe Simonem, qui cognominatur Petrus: hic hoſpitatur in domo Simonis
καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος
coriarii juxta mare, *qui adveniens loquetur* tibi. *Ex eadem* ergò miſi
33 βυρσέως παρὰ (ι) θάλασσαν, ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι. Ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα
ad te: *tuque* benè feciſti *adveniens*. Nunc ergò omnes nos *coram*
πρός σε· σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. Νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον
Deo adſumus, audire omnia præcepta tibi à *Deo*. Aperiens autem
34 τοῦ Θεοῦ πάρεσμεν, (κ) ἀκοῦσαι πάντα τὰ προστεταγμένα σοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ἀνοίξας δὲ
Petrus os, dixit; In veritate *deprehendo* quia non eſt perſonarum acceptor
Πέτρος τὸ (λ) στόμα, εἶπεν, Ἐπ᾽ ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης

Deus: Sed in omni gente *timens* eum, & *operans* juſtitiam,
ὁ Θεός, (μ) Ἀλλ᾽ ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτόν, καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, 35
acceptus illi eſt. Verbum *quod* miſit filiis Iſraël, annuntians
δεκτὸς αὐτῷ (ν) ἐστι. Τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ, εὐαγγελιζόμενος 36
pacem per Jeſum Chriſtum: (hic eſt omnium Dominus:) Vos ſcitis factum
εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, (οὗτός ἐστι πάντων Κύριος·) Ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον 37
verbum per univerſam Judæam, *inceptum* à Galilæa, poſt baptiſmum
ῥῆμα καθ᾽ ὅλης τῆς Ἰουδαίας, (ξ) ἀρξάμενον ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα
quod prædicavit Joannes: Jeſum *illum* à Nazareth, *ut* unxit eum Deus Spi-
ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης· Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ Θεὸς Πνεύ- 38
ritu ſancto & *efficaciâ*, qui pertranſiit *benefaciens & ſanans* omnes *poteſtate* op-
ματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, ὃς διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευο-
preſſos à diabolo: quoniam Deus erat cum illo. Et nos ſumus
μένους ὑπὸ τοῦ διαβόλου· ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ᾽ αὐτοῦ. Καὶ ἡμεῖς (ο) ἐσμεν 39
teſtes omnium quæ fecit *inque* regione Judæorum & in Hieruſalem, quem
μάρτυρες πάντων ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ, (π) ὃν
occiderunt ſuſpendentes in ligno. Hunc Deus ſuſcitavit tertiâ die, &
ἀνεῖλον κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου. Τοῦτον ὁ Θεὸς ἤγειρε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ 40
dedit eum manifeſtum fieri, Non omni populo, ſed teſtibus præor-
ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι, Οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχει- 41
dinatis à Deo, nobis, qui *co*mmanducavimus & *co*mbibimus *ei*, *poſt*
ροτονημένοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ, μετὰ
reſurrexiſſe eum ex mortuis. Et præcepit nobis prædicare populo, &
τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Καὶ παρήγγειλεν ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ, καὶ 42
teſtificari quia ipſe eſt *ille definitus* à Deo judex vivorum &
διαμαρτύρασθαι ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ
mortuorum.
νεκρῶν.

MS. A. (ζ) ἤγειρεν αὐτόν, (η) κἀμοὶ ἔδειξεν ὁ Θεός, (θ) ἐνάτην προσευχόμενος (ι) θάλασσαν. Ἐξ αὐτῆς (κ) ἀκοῦσαι τὰ προστεταγμένα σοι πάντα ἀπὸ τοῦ Κυρίου. Ἀνοίξας
(λ) στόμα αὐτοῦ, εἶπεν, (μ) Ἀλλὰ (ν) ἐστί. Τὸν λόγον ἀπέστειλεν (ξ) ἀρξάμενος γὰρ (ο) μάρτυρες πάντων (π) ὃν καὶ ἀνεῖλαν

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

26 * ܘܫܡܥܘܢ ܐܩܝܡܗ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܩܘܡ ܠܟ. ܐܦ ܐܢܐ ܒܪܢܫܐ ܐܢܐ. * ܘܟܕ ܡܡܠܠ
27
28 ܥܡܗ .· ܥܠ ܘܐܫܟܚ ܣܓܝܐܐ ܕܐܬܘ ܗܘܘ ܠܬܡܢ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ
ܐܢܬܘܢ .· ܕܠܐ ܡܫܠܛ ܠܓܒܪܐ ܝܗܘܕܝܐ .· ܕܢܩܦ ܠܐܢܫ ܢܘܟܪܝܐ ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܪ ܫܪܒܬܗ.
29 ܘܠܝ ܐܠܗܐ ܚܘܢܝ .· ܕܠܐ ܐܡܪ ܥܠ ܐܢܫ ܕܛܡܐ ܐܘ ܡܣܐܒ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܕܠܐ ܚܪܝܢܐ
ܐܬܝܬ ܟܕ ܫܕܪܬܘܢ ܒܬܪܝ. ܒܪܡ ܡܫܐܠ ܐܢܐ ܠܟܘܢ .· ܡܛܠ ܡܢܐ ܫܕܪܬܘܢ ܒܬܪܝ.
30 * ܘܐܡܪ ܠܗ ܩܘܪܢܠܝܘܣ. ܐܪܒܥܐ ܝܘܡܝܢ ܐܝܬ ܠܗ ܠܝܘܡܐ ܗܐ ܡܢ ܕܨܐܡ ܐܢܐ. ܘܒܬܫܥ
31 ܫܥܝܢ ܟܕ ܡܨܠܐ ܐܢܐ ܒܒܝܬܝ .· ܩܡ ܓܒܪܐ ܚܕ ܩܕܡܝ ܟܕ ܠܒܝܫ ܚܘܪܐ. * ܘܐܡܪ ܠܝ.
32 ܩܘܪܢܠܝܐ .· ܐܫܬܡܥܬ ܨܠܘܬܟ. ܘܐܬܕܟܪܘ ܙܕܩܬܟ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. * ܫܕܪ ܗܟܝܠ ܠܝܘܦܐ
ܡܕܝܢܬܐ .· ܘܩܪܝ ܠܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܟܐܦܐ. ܗܐ ܫܪܐ ܒܒܝܬܗ ܕܫܡܥܘܢ ܒܘܪܣܝܐ ܕܠܘܬ
33 ܣܦܪ ܝܡܐ. ܘܗܘ ܢܐܬܐ ܢܡܠܠ ܥܡܟ. * ܘܡܚܕܐ ܫܕܪܬ ܠܘܬܟ. ܘܐܢܬ ܫܦܝܪ ܥܒܕܬ
ܕܐܬܝܬ. ܘܗܫܐ ܚܢܢ ܟܠܢ ܩܕܡܝܟ. ܘܨܒܝܢ ܕܢܫܡܥ ܟܠ ܡܐ ܕܐܬܦܩܕ ܠܟ ܡܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ.

* ܕܐܪܒܥܐ ܩܕܡܝܐ ܕܨܘܡܐ * ܠ *

34 * ܦܬܚ ܕܝܢ ܫܡܥܘܢ ܦܘܡܗ ܘܐܡܪ. ܒܫܪܪܐ ܐܕܪܟܬ .· ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܗܘܐ ܢܣܒ ܒܐܦܐ.
35 * ܐܠܐ ܒܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܐܢܫ ܕܕܚܠ ܡܢܗ ܘܦܠܚ ܟܐܢܘܬܐ .· ܡܩܒܠ ܗܘ ܠܘܬܗ.
36 * ܡܠܬܐ ܓܝܪ ܕܫܕܪ ܠܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ .· ܘܣܒܪ ܐܢܘܢ ܫܠܡܐ ܘܫܝܢܐ ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
37 ܗܢܘ ܡܪܐ ܕܟܠ. * ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܠܬܐ ܕܗܘܬ ܒܟܠܗ ܝܗܘܕ .· ܕܫܪܝܬ
38 ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܡܢ ܒܬܪ ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܐܟܪܙ ܝܘܚܢܢ .· * ܥܠ ܝܫܘܥ ܕܡܢ ܢܨܪܬ. ܕܐܠܗܐ ܡܫܚܗ
ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܒܚܝܠܐ. ܘܗܘܝܘ ܕܡܟܪܟ ܗܘܐ ܘܡܐܣܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܬܢܟܝܘ ܡܢ ܒܝܫܐ.
39 ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܗܘܐ ܥܡܗ. * ܘܚܢܢ ܣܗܕܘܗܝ ܚܢܢ ܥܠ ܟܠ ܡܐ ܕܥܒܕ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ
40 ܕܝܗܘܕ ܘܕܐܘܪܫܠܡ. ܠܗ ܠܗܢܐ .· ܬܠܘܗܝ ܝܗܘܕܝܐ ܥܠ ܩܝܣܐ ܘܩܛܠܘܗܝ. * ܘܠܗ
41 ܐܩܝܡ ܐܠܗܐ ܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܘܝܗܒܗ ܕܢܬܚܙܐ ܥܝܢ ܒܓܠܐ. * ܠܐ ܕܝܢ ܠܟܠܗ
ܥܡܐ. ܐܠܐ ܠܢ ܐܝܠܝܢ ܕܓܒܐ ܐܠܗܐ ܕܢܗܘܐ ܠܗ ܣܗܕܐ. ܕܐܟܠܢ ܥܡܗ
42 ܘܐܫܬܝܢ ܡܢ ܒܬܪ ܡܩܝܡܬܗ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. * ܘܦܩܕܢ ܕܢܟܪܙ ܘܢܣܗܕ ܠܥܡܐ.
ܕܗܢܘ ܗܘ ܕܐܬܦܪܫ ܡܢ ܐܠܗܐ ܕܝܢܐ ܕܚܝܐ ܘܕܡܝܬܐ.

Simon autem erexit eum, ac dixit ei; Surge 26
& ego homo ſum. Quumque colloquere- 27
tur ei, introiit, & reperit multos qui con-
venerant illuc. Et dixit eis; Vos ſcitis non 28
licere viro Judæo ſeſe adjungere homini ex-
traneo, qui non fuerit contribulis ſuus: mihi
verò Deus indicavit ut neminem dicerem
pollutum aut profanum. Quamobrem ex- 29
peditè veni quum miſiſſetis ad me: verùm
rogo vos, quam ob cauſam miſiſtis ad me?
Dixit autem ei Cornelius; Quatuor ſunt dies 30
etiamnunc, ex quo ecce jejunus ſum: &
horâ nonâ quum precarer domi meæ, adſti-
tit vir quidam coram me albis indutus.
Dixítque mihi; Corneli, exaudita eſt ora- 31
tio tua, & de eleemoſynis tuis commemo-
ratio fuit coram Deo. Proinde mitte ad 32
Joppen civitatem, & accerſe Simonem qui
vocatur Petra, ecce diverſatur in domo Si-
monis coriarii qui eſt juxta littus maris; qui
quum venerit colloquetur tibi. Extemplò 33
igitur miſi ad te, & tu benè feciſti qui ad-
veneris. Nunc itaque nos omnes coram te
adſumus, volumúſque audire quicquid tibi
injunctum eſt à Deo.

Feriâ quartâ, primâ Jejunii. 30.

Aperuit autem Simon os ſuum, & ait; In 34
veritate comprehendi Deum non eſſe acce-
ptorem vultûs: Sed in omnibus gentibus 35
quicunque timet eum, & operatur quod
rectum eſt, eum ipſi eſſe acceptum. Ver- 36
bum enim quod miſit ad filios Iſrael, & an-
nuntiavit eis pacem & requiem per Jeſum
Chriſtum, hic eſt Dominus omnium. Sed 37
& vos nôſtis ſermonem qui habitus eſt in
tota Judæa, à Galilæa *initio facto*, poſt ba-
ptiſma quod prædicavit Johannes: De Je- 38
ſu Nazareno, quem Deus unxit Spiritu ſan-
ctitatis & virtute. Et is eſt qui perluſtrabat
regionem, & ſanabat eos qui læſi fuerant à
malo; quoniam Deus erat cum eo. Nóſque 39
ſumus teſtes de omnibus quæ edidit in uni-
verſa terra Judææ & Ieruſalem: hunc ipſum
ſuſpenderunt Judæi in ligno atque trucidâ-
runt. Et hunc ſuſcitavit Deus tertiâ die, 40
dedítque ei ut videretur palàm: Non qui- 41
dem toti populo, ſed nobis qui à Deo electi
ſumus, ut ſimus ei teſtes, qui comedimus cum
eo ac bibimus poſt reſurrectionem ejus à
mortuis. Præcepit autem nobis ut prædi- 42
caremus & conteſtatò denuntiaremus popu-
lo, eum eſſe qui definitus ſit à Deo judex vi-
vorum & mortuorum.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

26 ወጴጥሮስ ፡ አንሥኦ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ተንሥእ ፡ ወአነሂ ፡ ሰብእ ፡ ዘከማከ ፨
27 ወእንዘ ፡ ይትናገር ፡ ምስሌሁ ፡ ቦአ ፡ ውስተ ፡ ቤት ፡ ወረከበ ፡ ብዙኃን ፡ ሰብእ ፡ እለ ፡ ተ
28 ጋብኡ ፡ ህየ ፨ ወይቤሎሙ ፡ ጴጥሮስ ፡ አንትሙ ፡ ተአምሩ ፡ ዘከመ ፡ ኢይደልወ ፡ ለ
ብእሲ ፡ አይሁደዊ ፡ ይቅረብ ፡ ወይትሀወል ፡ ምስለ ፡ አረማዊያን ፡፡ ሊተሰ ፡ ከሠተ ፡ እግ
29 ዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ኢይበል ፡ ለመኑሂ ፡ እምሰብእ ፡ ግሙነ ፡ ወርኩሰ ፨ በእንተዝ ፡
እንበለ ፡ ኑፋቄ ፡ ተጸዊእየ ፡ መጻእኩ ፡ እሴአል ፡ እንከ ፡ በእንተ ፡ ምንት ፡ ነገር ፡ ጸ
ዋዕከኒ ፨

Et Petrus erexit eum, dicens; Surge, & ego etiam homo ſum ſicut tu. Et 26
colloquens cum eo, ingreſſus eſt domum, & invenit multos homines qui con- 27
gregati erant ibi. Et dixit iis Petrus; Vos ſcitis quòd non oportet homi- 28
nem Judæum accedere & communicare cum Ethnicis: mihi revelavit Deus ut
non dicerem quenquam ex hominibus inquinatum, & immundum. Propterea 29
ſine hæſitatione accerſitus veni: percontor igitur propter quam cauſam accer-
ſiſti me.

Verſio VULGATA LATINA.

26
27 Petrus verò elevavit eum, dicens; Surge, & ego ipſe homo ſum. Et lo-
28 quens cum illo intravit, & invenit multos qui convenerant: Dixítque ad
illos; Vos ſcitis quomodò abominatum ſit viro Judæo, conjungi aut accede-
re ad alienigenam: ſed mihi oſtendit Deus, neminem communem aut im-
29 mundum dicere hominem. Propter quod ſine dubitatione veni accerſitus.
30 Interrogo ergò, quam ob cauſam accerſiſtis me? Et Cornelius ait; A nu-
diuſquarta die uſque ad hanc horam, orans eram horâ nonâ in domo mea:
31 & ecce vir ſtetit ante me in veſte candida, & ait; Corneli, exaudita eſt
32 oratio tua, & eleëmoſynæ tuæ commemoratæ ſunt in conſpectu Dei. Mitte
ergò in Joppen, & accerſi Simonem, qui cognominatur Petrus: hic hoſpi-
33 tatur in domo Simonis coriarii juxta mare. Confeſtim ergò miſi ad te: &
tu benè feciſti veniendo. Nunc ergò omnes nos in conſpectu tuo adſumus,
34 audire omnia quæcunque tibi præcepta ſunt à Domino. Aperiens autem
Petrus os ſuum, dixit; In veritate comperi, quia non eſt perſonarum acce-
ptor Deus: Sed in omni gente, qui timet eum, & operatur juſtitiam, 35
acceptus eſt illi. Verbum miſit Deus filiis Iſrael, annuntians pacem per Je- 36
ſum Chriſtum: (hic eſt omnium Dominus.) Vos ſcitis quod factum eſt 37
verbum per univerſam Judæam: incipiens enim à Galilæa, poſt baptiſmum
quod prædicavit Joannes, Jeſum à Nazareth: quomodò unxit eum Deus 38
Spiritu ſancto, & virtute, qui pertranſiit benefaciendo & ſanando omnes
oppreſſos à diabolo, quoniam Deus erat cum illo. Et nos teſtes ſumus 39
omnium, quæ fecit in regione Judæorum, & Jeruſalem, quem occiderunt
ſuſpendentes in ligno. Hunc Deus ſuſcitavit tertiâ die, & dedit eum mani- 40
feſtum fieri, Non omni populo, ſed teſtibus præordinatis à Deo: nobis, 41
qui manducavimus & bibimus cum illo, poſtquàm reſurrexit à mortuis. Et 42
præcepit nobis prædicare populo, & teſtificari, quia ipſe eſt, qui conſtitu-
tus eſt à Deo judex vivorum & mortuorum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

26 27 * فانهضه بطرس قايلا * قم فانا انسان انا * ورحبه * ودخل فوجد قوما كثيرين قد جاوا
28 اليه * فقال لهم قد علمتم انتم انه ما يليق برجل يهودي ان يلاصق او يدخل الي
ذي قبيلة اخري * وقد اراني الله وامرني الا اقول عن احد انه انسان نجس او دنس *
29 * فلذلك اقبلت بلا مشاحن اذ دعوتموني * فانا استخبر منكم باية حجة استحضرتموني *
30 * فقال كرنيليوس * منذ اربعة ايام الي هذه الساعة كنت صايما * في ذلك اليوم مصليا
31 في منزلي الساعة التاسعة * فاذا برجل قد وقف امامي بحلة بهية * وقال لي يا كرنيليا
32 قد سمعت صلاتك * قد ذكرت صدقاتك امام الله * فارسل اذا الي يافا واستحضر
سمعن الملقب ببطرس * فانه مضاف في منزل سمعن الدباغ عند البحر * فانه اذا جاء يخاطبك
33 بما يجب * فلهذا السبب ارسلت اليك * وانت فقد فعلت فعلا ممدوحا اذ جيت * فها نحن
اولا حاضرون الان امام الله كلنا * سامعين جميع الاقوال التي يامرك الله بقولها * تم *
34 * قراءة الخميس من الجمعة نصف الخمسين * * كه * * فتح بطرس فمه وقال *
35 بالحقيقة على حسب ظني ان الله لن يحابي الوجوه * لكن من يتقيه في كل امة ويعمل العدل
36 هو مقبول عنده * والقول الذي ارسله الي بني اسراييل * يبشرهم بالسلامة بيسوع المسيح *
37 ذاك هو رب الكل * وقد علمتم انتم بالخبر الصاير في بلد اليهودية كلها * خبر الذي بداء
38 من الجليل بعد المعمودية التي كرز بها يوحنا * يسوع الذي من الناصرة * اذ مسحه الله
بروح القدس والقوة * الذي ورد محسنا وشافيا جميع الذين استساد عليهم المحال * لان الله
39 كان معه * ونحن هم الشهود بجميع الاشياء التي عملها في بلد اليهودية وفي اورسليم الذي
40 قتلوه اليهود * حين علقوه على خشبة * فاقامه الله في اليوم الثالث * ومنحه ان يظهر *
41 * لا لجميع الشعب * بل لنا نحن الشهود الذين سامنا الله سالفا * الذين اكلنا معه وشربنا
42 بعد انبعاثه من الموتي * واوصانا ان نكرز للشعب * ونشهد لهم ان هذا هو الذي حدده
الله قاضي الاحياء والاموات *

Erexit autem illum Petrus, dicens; 26
Surge, ego enim homo ſum. Et huma- 27
nioribus eum verbis excipiens, introi-
vit, reperitque turbam multam quæ ſe
contulerat ad eum: Dixitque illis, 28
Vos jam nôſtis dedecere hominem Ju-
dæum conjungi aut adire alterius nati-
onis hominem: at oſtendit mihi Deus,
& præcepit mihi ne dicerem de quo-
quam quòd ſit homo pollutus aut im-
mundus. Et propterea veni ſine relu- 29
ctatione cùm me vocâſtis. Peto autem
à vobis quâ de cauſa accerſiſtis me?
Dixit Cornelius, Quatuor abhinc die- 30
bus ad hanc uſque horam fui jejunus:
eodem die, orante me domi meæ horâ
nonâ, ecce vir quidam ſtetit coram me
in veſte magnifica, Et dixit mihi; O 31
Corneli, jam exaudita eſt oratio tua,
jam in memoria habitæ ſunt eleemoſy-
næ tuæ coram Deo. Mitte igitur in 32
Japha, & adducendum cura Simonem
qui cognominatur Petrus: is enim ho-
ſpitatur in domo Simonis coriarii prope
mare, & ipſe cùm venerit, loquetur tibi
quæ oportet. Hac igitur de cauſa ad 33
te miſi: & tu quidem opus laudabile
præſtitiſti qui adveneris. Et ecce nos
primi adſumus nunc coram Deo omnes,
audituri cunctos ſermones quos præci-
piet tibi Deus dicendos. Finis.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis mediæ Pentecoſtes.

Aperuit ergò Petrus os ſuum, & ait; 34
Verè ſecundùm opinionem meam, Deus
nullo modo aſſentatur vultibus: Sed 35
quiſquis eum timet in omni gente, &
operatur juſtitiam, is eſt acceptus apud
eum. Et ſermo quem miſit Deus filiis 36
Iſrael, annuntians eis pacem per Je-
ſum Chriſtum, is eſt omnium Dominus.
Et vos jam nôſtis famam quæ facta 37
eſt in regionibus univerſæ Judææ, fa-
mam inquam *quæ cœpit à Galilæa poſt*
baptiſmum quod prædicavit Johannes:
Jeſum ſcil. *qui erat à Nazaret, quem* 38
unxit Deus Spiritu ſanctitatis & vir-
tute, qui pertranſiit benefaciens & ſa-
nans eos omnes in quos dominatus erat
Fraudulentus: quoniam Deus erat cum
illo. Et nos teſtes ſumus rerum omni- 39
um quas fecit in regionibus Judææ &
Jeruſalem: quem interfecerunt Judæi,
appendentes eum trabi. Suſcitavit 40
autem illum Deus die tertiâ, & conceſ-
ſit ei ut appareret, Non toti populo, 41
ſed nobis teſtibus, quos præſignavit
Deus, qui comedimus cum eo & bibi-
mus poſt reſurrectionem ipſius à mor-
tuis. Et præcepit nobis ut prædica- 42
remus populo, & teſtaremur eis hunc
eum eſſe quem deſtinavit Deus judicem
vivorum & mortuorum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

30 ወአውሥአ ፡ ቆርኔልዮስ ፡ ወይቤሎ ፡ እምራብዕት ፡ እለት ፡ እስከ ፡ ዛቲ ፡ ሰዓት ፡ ሀለው
ኩ፡ እንዘ ፡ እጼሊ ፡ በጊዜ፡ ተሰዓቱ ፡ ሰዓት ፡ ውስተ ፡ ቤትየ ፡ ወናሁ፡ ፩ ብእሲ ፡ ቆመ፡
31 ቅድሜየ ፡ በጸዓዳው ፡ አልባስ፡=፡ ወይቤለኒ ፡ ኦቆርኔልዮስ ፡ ተሰምዓ ፡ ጸሎትከ ፡ ወም
32 ጽዋትከ ፡ ተዘከረ ፡ በቅድመ ፡ እግዚአብሔር፡=፡ ፈኑ ፡ እንከ ፡ ሀገረ ፡ ኢዮጴ ፡ ወጸ
ውዖ፡ ለስምዖንሃ፡ ዘተሰመየ ፡ ጴጥሮስ ፡ ዝኩ ፡ የሐድር ፡ ውስተ ፡ ቤተ ፡ ስምዖን ፡ ሰፋዬ ፡
33 ለሰአን ፡ ቅሩበ ፡ መንገለ ፡ በሕር፡=፡ ወሶቤሃ ፡ ፈነውኩ ፡ ኀቤከ ፡ ወአንተኒ ፡ ሠናየ ፡ ገበ
ርከ ፡ ዘመጻእከ ፡ ዝየ ፡ ወይእዜኒ ፡ ንሕነ ፡ ኵልነ ፡ ሀለውነ ፡ ቅድሜከ ፡ ከመ ፡ ንስማ
34 ዕ ፡ ኵሎ ፡ ዘአዘዘከ ፡ እግዚአብሔር፡፡=፡ ወከሠተ ፡ አፉሁ ፡ ጴጥሮስ ፡ ወይቤ ፡ በአማ
35 ን ፡ ለኵሉ ፡ ዘሥጋ ፡ እስመ ፡ ኢያደሉ ፡ እግዚአብሔር፡=፡ አላ ፡ በኵሉ ፡ አሕዛብ፡
36 ለዘይፈርሆ፡ ወይገብር፡ ጽድቀ፡ ሎቱ፡ ይሰምዖ፡=፡ ፈነወ፡ እግዚአብሔር፡ ለደቂቀ ፡ እስ
ራኤል ፡ እንዘ ፡ ይዜኑ ፡ ሰላመ ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዝውእቱ ፡ እግዚአ ፡ ኵሉ፡፡=፡
37 ታአምሩ ፡ ኵሎ ፡ ነገረ ፡ ዘኮነ ፡ በይሁደ ፡ እኂዞ ፡ እምገሊላ ፡ እምድኅረ ፡ ጥምቀተ፡
38 እንተ ፡ ሰበከ ፡ ዮሐንስ፡፡=፡ [ኢየሱስ፡] ዘእምናዝሬት ፡ ዘቀብኦ ፡ እግዚአብሔር ፡ መን
ፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ወኃይል፡፡ ወመጽአ ፡ ወረድኦሙ ፡ ለእለ ፡ ይትኤገሉሙ ፡ ሰይጣን ፡ እስመ፡
39 እግዚአብሔር ፡ ምስሌሆሙ፡፡=፡ ወንሕነ ፡ ኵልነ ፡ ሰማዕቱ ፡ ለዝ ፡ ነገር ፡ በዘ ፡ ገብ
40 ረ ፡ በብሔረ ፡ ይሁድ ፡ ወበኢየሩሳሌም ፡ ወቀተልዎ ፡ ሰቂሎሙ ፡ ዲበ ፡ ዕፅ፡፡=፡ እግ
ዚአብሔር ፡ አንሥኦ ፡ እምውታን ፡ በሣልስት ፡ ዕለት ፡ ወወሀቦ ፡ ይሰማዕ ፡ በውስተ ፡
41 ኵሉ ፡ አሕዛብ፡፡=፡ ወሤመነ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወረሰየነ ፡ ሰማዕቶ ፡ ወበላዕነ ፡ ወ
ሰተይነ ፡ ምስሌሁ ፡ እምድኅረ ፡ ተንሥአ ፡ እምውታን ፡ በአርብዓ ፡ ዕለት፡፡=፡ አዘ
42 ዘነ ፡ ከመ ፡ ንስብክ ፡ ለአሕዛብ ፡ ወንንግር ፡ ከመ ፡ ውእቱ ፡ ዘተሠየመ ፡ መኰንነ ፡ ሕ
ያዋን ፡ ወምውታን፡፡=፡

Et reſpondit Cornelius, & dixit ei; Nudiuſquartus uſque ad hanc horam fui 30
orans in tempore nonæ horæ, in domo mea, & ecce quidam homo ſtetit co-
ram me in candida veſte. Et dixit mihi; Corneli, exauditæ ſunt preces 31
tuæ, & eleëmoſynæ tuæ commemoratæ ſunt in conſpectu Dei. Mitte igitur ad 32
civitatem Jopen, & accerſe Simonem qui nominatur Petrus: hic diverſatur
in domo Simonis ſutoris calceorum, juxta mare. Et tunc miſi ad te, & tu be- 33
nè feciſti quòd veniſti huc: & nunc etiam nos omnes ſumus in conſpectu
tuo, ut audiamus omnia quæ præcepit tibi Deus. Et aperuit os ejus Petrus, 34
& dixit; Verè, nullius carnis quia perſonam accipit Deus. Sed in omni 35
gente, qui timet ipſum, & facit juſtitiam, eum audiet. Miſit Deus filiis Iſ- 36
rael, annuntians pacem in Jeſu Chriſto, qui eſt Dominus omnium. Vos ſci- 37
tis omne verbum quod factum eſt in Judæa; initio facto à Galilæa, poſt ba-
ptiſmum quod prædicavit Johannes: Quomodo Jeſus *à Nazareth, quem unxit* 38
Deus Spiritu ſancto & potentiâ, & venit, & auxilium præſtitit iis, quos op-
preſſit ſatanas, quia Dominus fuit *cum eis. Et nos omnes teſtes ſumus hujus* 39
ſermonis, in quo operatus eſt in regione Judææ & in Hieruſalem, & truci-
dârunt eum ſuſpendentes eum ſuper ligno. Deus ſuſcitavit eum à mortuis in 40
tertia die, & dedit ei ut fama ejus divulgata eſſet inter omnes gentes. Et 41
ordinavit nos Deus, & conſtituit nos teſtes ejus, & comedimus & bibi-
mus cum eo, poſteaquam reſurrexit à mortuis, quadraginta dies. Præcepit 42
nobis ut prædicaremus populo, & nuntiaremus quòd ipſe eſt qui conſtitutus eſt
judex vivorum & mortuorum.

Huic omnes Prophetæ *teſtantur*, remiſſionem peccatorum accipere per nomen
43 Τούτῳ πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος
ejus *omnem* *credentem* in eum. Adhuc loquente Petro verba hæc,
44 αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν. Ἔτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα,
cecidit Spiritus ſanctus ſuper omnes *audientes* verbum. Et obſtupuerunt
45 (ρ) ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον. Καὶ ἐξέστησαν
qui ex circumciſione fideles *quotquot comitati fuerant* Petrum, quia & in *gentes* donum
οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ
ſancti Spiritûs *effuſum* eſt. Audiebant enim illos loquentes linguis, & magni-
46 τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκκέχυται. Ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγα-
ficantes Deum. Tunc reſpondit Petrus; Numquid aquam prohibere
47 λυνόντων τὸν Θεόν. τότε ἀπεκρίθη (σ) ὁ Πέτρος, Μήτι τὸ ὕδωρ (τ) κωλῦσαι
poteſt quis, *ad* non *baptizari* *hos*, qui Spiritum ſanctum acceperunt,
δύναταί τις, τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον,
ſicut & nos? Juſſitque eos baptizari in nomine Domini.
48 (υ) καθὼς καὶ ἡμεῖς; Προσέταξέ τε (φ) αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου.
Tunc rogaverunt eum *manere* *dies* aliquot.
τότε ἠρώτησαν αὐτὸν ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

CAP. XI. ιά.

Audierunt autē Apoſtoli & fratres, *exiſtentes apud Judæam*, quoniam & Gentes
1 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ, οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη
receperunt verbum Dei. *Et* cùm aſcendiſſet Petrus *in* Hieroſolymam, diſceptabant
2 ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. (α) Καὶ ὅτε ἀνέβη Πέτρος εἰς (β) Ἱεροσόλυμα, διεκρίνοντο
adverſùs illum qui ex circumciſione, Dicentes; *Quòd* ad viros præputium habentes
3 πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς, Λέγοντες, (γ) Ὅτι πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας
ingreſſus es, & commanducâſti eis. Incipiens autem Petrus, exponebat illis
4 εἰσῆλθες, καὶ συνέφαγες αὐτοῖς. Ἀρξάμενος δὲ (δ) ὁ Πέτρος, ἐξετίθετο αὐτοῖς Iς'
ſecundùm ordinem, dicens; Ego eram in civitate Joppe orans: & vidi in
καθεξῆς, λέγων, Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν 5
exceſſu mentis viſionem, deſcendens vas quoddam velut linteum magnum, quatuor initiis
ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς
demiſſum *ex* cœlo: & venit uſque ad me: In quod *attendens* conſiderabam,
καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· καὶ ἦλθεν (ε) ἄχρις ἐμοῦ. Εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, 6
& vidi quadrupedia terræ & beſtias & reptilia, & volatilia cœli.
καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς καὶ τὰ θηρία καὶ τὰ ἑρπετὰ, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.
Audivi autem vocem dicentem mihi; *Surgens* Petre, occide & manduca. Dixi autem;
Ἤκουσα (ζ) δὲ φωνῆς λεγούσης μοι, Ἀναστὰς Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε. Εἶπον δὲ, 7
Nequaquàm, Domine: quia omne commune aut immundum nunquam introivit in os
Μηδαμῶς Κύριε· (η) ὅτι πᾶν κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα 8
meum. Reſpondit autem *mihi* vox *ex* ſecundo de cœlo; Quæ Deus mundavit,
μου. Ἀπεκρίθη (θ) δέ μοι φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, Ἃ ὁ Θεὸς (ι) ἐκαθάρισε, 9
tu ne cōmune dixeris. Hoc autem factum eſt per ter, & rurſum recepta ſunt omnia in
σὺ μὴ κοίνου. Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρὶς, καὶ (κ) πάλιν ἀνεσπάσθη ἅπαντα εἰς 10
cœlum. Et ecce *ex eadem* tres viri aſtiterunt in domo in qua eram, miſ-
τὸν οὐρανόν. Καὶ ἰδοὺ ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἤμην, ἀπεσταλ- 11
ſi à Cæſarea ad me. Dixit autem mihi Spiritus, *ſimul ire* illis, nihil
μένοι ἀπὸ Καισαρείας πρός με. Εἶπε (λ) δέ μοι τὸ Πνεῦμα, συνελθεῖν αὐτοῖς, μηδὲν 12
ambigentem. Venerunt autē cum me & ſex fratres iſti: & ingreſſi ſumus in domum
(μ) διακρινόμενον. Ἦλθον δὲ σὺν ἐμοὶ καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον
viri: *Annuntiavitque* nobis quomodò vidiſſet angelum in domo ſua ſtantem &
τοῦ ἀνδρός· (ν) Ἀπήγγειλέ τε ἡμῖν πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ 13
dicentem ſibi; Mitte in Joppen *viros*, & accerſi Simonem *cognomina-*
(ξ) εἰπόντα αὐτῷ, Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλού-
tum *Petrum*: Qui loquetur verba *ad* *te*, in quibus ſalvus eris tu, & univerſa domus tua.
μενον Πέτρον, Ὃς (ο) λαλήσει ῥήματα πρός σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. 14

MS.A. (ρ) ἔπεσε (σ) Πέτρος, (τ) δύναται κωλῦσαί τις, (υ) ὡς (φ) αὐτοῖς ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ βαπτισθῆναι. τότε Κεφ. ιά. MS.A. (α) Ὅτε δὲ (β) Ἱερουσαλὴμ, (γ) Ὅτι εἰσῆλθες πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας, καὶ (δ) Πέτρος, (ε) ἄχρι (ζ) δὲ καὶ (η) ὅτι κοινὸν (θ) δὲ φωνὴ (ι) ἐκαθέρισε, (κ) ἀνεσπάσθη πάλιν (λ) δὲ τὸ Πνεῦμά μοι, (μ) διακρίναντα. (ν) Ἀπήγγειλεν δὲ (ξ) εἰπόντα, Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην, καὶ (ο) λαλήσῃ

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

43 * ܘܥܠܘܗܝ ܣܗܕܝܢ ܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ. ܕܟܠܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܫܡܗ ܢܩܒܠ ܫܘܒܩܢ
44 ܚܛܗܐ. * ܘܟܕ ܗܘ ܫܡܥܘܢ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܗܠܝܢ ܡܠܐ. ܐܓܢܬ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܥܠ
45 ܟܠܗܘܢ ܕܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܡܠܬܐ. * ܘܬܡܗܘ ܘܐܬܕܡܪܘ ܐܚܐ ܓܙܝܪܐ ܗܢܘܢ ܕܐܬܘ ܥܡܗ.
46 ܕܐܦ ܥܠ ܥܡܡܐ ܡܘܗܒܬܐ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܐܫܬܦܥܬ. * ܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܓܝܪ
47 ܕܡܡܠܠܝܢ ܒܠܫܢ ܠܫܢ. ܘܡܪܘܪܒܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ. ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ. * ܕܠܡܐ
ܡܝܐ ܡܫܟܚ ܐܢܫ ܟܠܐ ܕܠܐ ܢܥܡܕܘܢ. ܗܢܘܢ ܕܗܐ ܩܒܠܘ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܐܟܘܬܢ ܕܝܠܢ.
48 * ܗܝܕܝܢ ܦܩܕ ܠܗܘܢ ܕܢܬܥܡܕܘܢ ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܒܥܘ ܡܢܗ ܐܝܟ
ܕܢܩܘܐ ܠܘܬܗܘܢ ܝܘܡܬܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ *

1 * ܘܐܫܬܡܥܬ ܗܘܬ ܠܫܠܝܚܐ ܘܠܐܚܐ ܕܒܝܗܘܕ. ܕܐܦ ܥܡܡܐ ܩܒܠܘ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ.

* ܕܝܘܡ ܚܡܫܐ ܩܕܡܝܐ ܕܨܘܡܐ * ܠܐ *

2 * ܘܟܕ ܣܠܩ ܫܡܥܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܕܐܢܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ ܗܢܘܢ ܕܡܢ ܓܙܘܪܬܐ. * ܟܕ ܐܡܪܝܢ.
3 ܕܠܘܬ ܐܢܫܐ ܥܘܪܠܐ ܥܠܠܬ ܘܐܟܠܬ ܥܡܗܘܢ. * ܘܫܪܝ ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ ܟܠܗ̇ ܟܕ ܐܡܪ
4 ܠܗܘܢ. * ܕܟܕ ܡܨܠܐ ܗܘܝܬ ܒܝܘܦܐ. ܚܙܝܬ ܒܚܙܘܐ. ܕܢܚܬ ܗܘܐ ܡܐܢܐ ܚܕ. ܐܝܟ ܕܟܬܢܐ
5 ܗܘܐ ܒܕܡܘܬܐ. ܘܐܣܝܪ ܗܘܐ ܒܐܪܒܥ ܦܢܝܬܗ ܘܫܝܒ ܗܘܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܐܬܐ ܥܕܡܐ ܠܘܬܝ.
6 * ܘܚܪܬ ܒܗ. ܘܚܙܝܬ ܗܘܝܬ ܕܐܝܬ ܒܗ ܚܝܘܬܐ ܕܐܪܒܥ ܪܓܠܝܗܝܢ. ܘܪܚܫܐ ܕܐܪܥܐ ܘܐܦ
7 ܦܪܚܬܐ ܕܫܡܝܐ. * ܘܫܡܥܬ ܗܘܝܬ ܩܠܐ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܠܝ. ܫܡܥܘܢ ܩܘܡ ܢܟܘܣ ܘܐܟܘܠ.
8 * ܘܐܡܪܬ ܚܣ ܡܪܝ. ܕܡܡܬܘܡ ܠܐ ܥܠ ܠܦܘܡܝ ܕܛܡܐ ܘܕܡܣܝܒ. * ܘܬܘܒ ܩܠܐ ܐܡܪ ܠܝ
9
10 ܡܢ ܫܡܝܐ. ܕܡܕܡ ܕܐܠܗܐ ܕܟܝ ܐܢܬ ܠܐ ܬܣܝܒ. * ܗܕܐ ܗܘܬ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ. ܘܐܣܬܠܩ
11 ܠܗ ܟܠܗܝܢ ܠܫܡܝܐ. * ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܬܠܬܐ ܓܒܪܝܢ ܕܐܫܬܕܪܘ ܠܘܬܝ ܡܢ ܩܘܪܢܠܝܘܣ
12 ܡܢ ܩܣܪܝܐ. ܐܬܘ ܘܩܡܘ ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܕܪܬܐ ܕܫܪܐ ܗܘܝܬ ܒܗ̇. * ܘܐܡܪ ܠܝ ܪܘܚܐ. ܕܙܠ ܥܡܗܘܢ
13 ܕܠܐ ܦܘܠܓܐ. ܘܐܬܘ ܥܡܝ ܐܦ ܗܠܝܢ ܫܬܐ ܐܚܝܢ. ܘܥܠܢ ܠܒܝܬܗ ܕܓܒܪܐ. * ܘܐܫܬܥܝ
ܠܢ ܐܝܟܢܐ ܚܙܐ ܒܒܝܬܗ ܡܠܐܟܐ. ܕܩܡ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܫܕܪ ܠܝܘܦܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܝܬܝ
14 ܠܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܟܐܦܐ. * ܘܗܘ ܢܡܠܠ ܥܡܟ ܡܠܐ ܕܒܗܝܢ ܬܚܐ. ܐܢܬ ܘܟܠܗ ܒܝܬܟ.

Et de eo teſtati ſunt omnes prophetæ, ut 43
quiſquis crediderit per nomen ejus, recipiat
remiſſionem peccatorum. Quumque ipſe 44
Simon loqueretur hos ſermones, Spiritus
ſanctitatis, operuit eos omnes qui audiebant
ſermonem. Cæterùm mirati ſunt & obſtu- 45
puerunt fratres illi circuncisi qui venerant
cum eo, quòd etiam ſuper Gentes donum
Spiritûs ſanctitatis effuſum eſſet. Siquidem 46
audiebant eos loquentes unaquâque linguâ,
& magnificantes Deum. Proindè dixit Si-
mon; Num aquas quis poteſt prohibere 47
quominùs baptizentur iſti, qui ecce recepe-
runt Spiritum ſanctitatis ſicut & nos? Tunc 48
præcepit eos baptizari in nomine Domini
noſtri Jeſu Chriſti: & efflagitârunt ab eo
ut permaneret apud ſe per dies aliquot.

CAP. XI.

Audierunt autem apoſtoli & fratres qui 1
erant in Judæa, ipſas etiam Gentes recepiſſe
ſermonem Dei.

Feriâ quintâ, primâ jejunii. 31.

Quumque aſcendiſſet Simon ad Ieruſalem, 2
litigabant cum eo ii qui erant ex circunciſi-
one, Dicentes; Ad homines præputium 3
habentes introîſti, & manducâſti cum eis.
Et exorſus eſt Simon ſigillatim referre eis; 4
Quum precarer in Joppe, vidi per viſionem 5
deſcendere vas quoddam, quod erat ſimile
linteo, erâtque devinctum quatuor angulis,
& dimittebatur à cœlo, & uſque ad me per-
venit. Proindè illud intuitus ſum, vidique 6
in eo eſſe animantia quadrupedia, & reptilia
terræ, atque adeò volucres cœli. Et audivi 7
vocem dicentem mihi; Simon, ſurge, macta
& manduca. At dixi; Abſit, Domine mi: 8
nam nihil unquam introiit in os meum quod
immundum eſſet & prophanum. Rurſùs 9
autem vox dixit mihi è cœlo; Quod Deus
mundavit, tu ne prophanes. Id factum eſt 10
tribus vicibus: & receperunt ſeſe omnia in
cœlum. Et eo ipſo momento tres viri qui 11
miſſi fuerant ad me à Cornelio ex Cæſarea,
venerunt, ſteterúntque pro foribus atrii in
quo diverſabar. Dixit autem mihi Spiritus, 12
Proficiſcere cum eis abſque hæſitatione. Et
venerunt mecum iſti quoque ſex fratres, in-
greſſique ſumus ædes viri. Et renuntiavit 13
nobis quomodo vidiſſet domi ſuæ angelum
adſtantem & dicentem ſibi, Mitte ad Jop-
pen civitatem, & accerſe Simonem qui vo-
catur Petra. Et ille colloquetur tibi ſer- 14
mones quibus ſervaberis tu & tota domus
tua.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

43 ወኵሎሙ ፡ ነቢያት ፡ ሰማዕቱ ፡ ከመ ፡ በስሙ ፡ ዚአሁ ፡ ይትኀደግ ፡ ሎሙ ፡ ኃጢአቶ
44 ሙ ፡ ለኵሎሙ ፡ እለ ፡ የአምኑ ፡ ቦቱ ፡፡=፦ ወእንዘ ፡ ይነግሮሙ ፡ ጴጥሮስ ፡ ዘንተ ፡ ነ
45 ገረ ፡ ወረደ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ዲበ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ሰምዑ ፡ ዘንተ ፡ ነገረ ፡=፦ ወደን
ገፁ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ እምውስተ ፡ አይሁድ ፡ እለ ፡ አምኑ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ መጽኡ ፡
46 ምስለ ፡ ጴጥሮስ ፡ እስመ ፡ ዲበ ፡ አሕዛብኒ ፡ ወረደ ፡ ጸጋሁ ፡ ለመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡=፦ ወ
ሰምዕዎሙ ፡ ይነብቡ ፡ በነገረ ፡ በሐውርት ፡ ወሰብሕዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡ ወይቤ ፡ ጴ
ጥሮስ ፡=፦

Et omnes prophetæ teſtes ejus ſunt iis, quòd in nomine ejus remittentur peccata 43
omnium eorum qui credunt in eo. Et loquente illis Petro hunc ſermonem, 44
deſcendit Spiritus ſanctus ſuper omnes qui audierunt hunc ſermonem. Et mi- 45
rati ſunt omnes qui ex Judæis erant qui crediderunt, omnes qui venerunt cum
Petro: quia ſuper Gentiles deſcendiſſet donum Spiritûs ſancti. Et audierunt 46
eos loquentes in ſermonibus regionum, & glorificârunt Deum: & dixit Pe-
trus,

Verſio VULGATA LATINA.

43 Huic omnes Prophetæ teſtimonium perhibent, remiſſionem peccatorum accipere
44 per nomen ejus omnes, qui credunt in eum. Adhuc loquente Petro verba hæc,
45 cecidit Spiritus ſanctus ſuper omnes qui audiebant verbum. Et obſtupuerunt ex cir-
cumciſione fideles, qui venerant cum Petro : quia & in nationes gratia Spiritûs
46 ſancti effuſa eſt. Audiebant enim illos loquentes linguis, & magnificantes De-
47 um. Tunc reſpondit Petrus ; Numquid aquam quis prohibere poteſt, ut non ba-
48 ptizentur hi, qui Spiritum ſanctum acceperunt ſicut & nos ? Et juſſit eos bapti-
zari in nomine Domini Jeſu Chriſti. Tunc rogaverunt eum ut maneret apud eos
aliquòt diebus.

CAP. XI.

1 Audierunt autem Apoſtoli, & fratres, qui erant in Judæa: quoniam & Gentes
2 receperunt verbum Dei. Cùm autem aſcendiſſet Petrus Jeroſolymam, diſcepta-
3 bant adverſùs illum, qui erant ex circumciſione, Dicentes ; Quarè introîſti ad
4 viros præputium habentes, & manducâſti cum illis ? Incipiens autem Petrus exponebat illis ordinem, dicens ; Ego eram in civitate Joppe orans, & vidi in ex- 5
ceſſu mentis viſionem, deſcendens vas quoddam velut linteum magnum quatuor
initiis ſummitti de cœlo, & venit uſque ad me. In quod intuens conſiderabam, 6
& vidi quadrupedia terræ, & beſtias, & reptilia, & volatilia cœli. Audivi autem 7
& vocem dicentem mihi ; Surge Petre, occîde, & manduca. Dixi autem ; Ne- 8
quaquàm, Domine, quia commune aut immundum nunquam introivit in os meum.
Reſpondit autem vox ſecundò de cœlo ; Quæ Deus mundavit, tu ne commune di- 9
xeris. Hoc autem factum eſt per ter : & recepta ſunt omnia rurſum in cœlum. 10
Et ecce viri tres confeſtim aſtiterunt in domo, in qua eram, miſſi à Cæſarea ad me. 11
Dixit autem Spiritus mihi, ut irem cum illis, nihil hæſitans. Venerunt autem me- 12
cum & ſex fratres iſti, & ingreſſi ſumus in domum viri. Narravit autem nobis, 13
quomodò vidiſſet Angelum in domo ſua, ſtantem & dicentem ſibi ; Mitte in Jop-
pen, & accerſi Simonem, qui cognominatur Petrus. Qui loquetur tibi verba, in 14
quibus ſalvus eris tu, & univerſa domus tua.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

43 * وله يشهد جماعة الانبياء * ان كل من يومن به ياخذ باسمه تكفير الخطايا * تم *
44 * يوم الجمعة من جمعة النصف * كو * وبينما بطرس يتكلم بهذه الاقوال *
45 هبط روح القدس على جميع الذين سمعوا الكلام * واندهل المومنون الذين من ذوي
الختانة * وجميع الذين جاوا مع بطرس * وحاروا من ان موهبة روح القدس قد انسكبت
46 وعلى الامم * لانهم سمعوهم يتكلمون بلغات اخر ويعظمون الله * حينيذ اجاب بطرس
47 وقال * العل احد يمنع الماء ليلا يعمد هولاء الذين اخذوا روح القدس كما اخذناه نحن *
48 وامرهم ان يصطبغوا باسم الرب * حينيذ سالوه ان يقيم عندهم اياما ما *

* الفصل الحادي عشر *

1 * فاذا سمع الرسل والاخوة الذين كانوا في بلد اليهودية ان والامم قد قبلوا قول
2 3 الله * فلما صعد بطرس الى اورسليم ارتاب به ذوو الختانة * قايلين * انك دخلت
4 الى رجال ذوي غلفة واكلت معهم * فابتدا بطرس يحدثهم بالخبر على سياقته قايلا *
5 * انا كنت بمدينة يافا مصليا * ورايت في شخصي منظرا * كان وعاء ما كسبنية
6 عظيمة نازلة من السماء باربع قرن معلقة * وجاءت الى عندي * فلما تبصرت اليها
7 متاملا * رايت فيها دواب الاربع والوحوش والدواب وطير السماء * وسمعت صوتا
8 يقول لي * يا بطرس قم اذبح وكل * فقلت يا رب لا البتة * لان لم يدخل فمي قط
9 شي نجس او دنس * فاجابني الصوت ثانية من السماء * الاشياء التي قد طهرها الله
10 11 لا تنجسها انت * هذا صار ثلثا * ثم اجتذبت كلها الى السماء * تم * وفي تلك الساعة
12 نفسها وقف ثلثة اناس بالدار التي كنت فيها * مرسلين الي من قيسارية * فقال لي الروح ان
13 اسير معهم غير مرتاب لشي * وذهب معي هولاء الاخوة الستة * فدخلنا منزل الرجل * فاخبرنا
كيف ابصر الملاك في منزله واقفا * وقايلا له ارسل الى يافا رجالا * واستحضر سمعن الملقب
14 ببطرس * فسيكلمك بالكلمات التي ستخلص بها انت واهل منزلك كلهم *

Eidémque teſtatur univerſitas propheta- 43
rum, quòd quicunque c ediderit in eum,
conſequetur per nomen ejus expiationem
peccatorum. Finis.

Feriâ ſextâ hebdomadis mediæ.

Dúmque Petrus loqueretur hoſce ſermo- 44
nes, deſcendit Spiritus ſanctus ſuper
omnes qui audierant verba. Et obſtupue- 45
runt fideles qui erant ex gente circunci-
ſionis, & quotquot venerant cum Petro ;
admiratique ſunt quòd donum Spiritûs
ſancti effuſum eſſet etiam ſuper gentes.
Audierunt enim illos loquentes linguas 46
externas, & magnificantes Deum. Tunc
reſpondit Petrus, ac dixit ; Num quis 47
vetet aquam quominus baptizentur hi
qui Spiritum ſanctum acceperunt ut
eum nos accepimus ? quare præcepit eis
ut baptizarentur in nomine Domini.
Tunc rogaverunt eum ut maneret apud 48
ipſos dies aliquot.

CAP. XI.

Cum igitur audiſſent Apoſtoli & fra- 1
tres qui erant in regione Judææ quòd
gentes etiam recepiſſent ſermonem Dei,
Et cùm aſcendiſſet Petrus in Jeruſa- 2
lem : ſuſpectum habuit eum gens circun-
ciſionis, Dicentes ; Tu quidem ingreſſus 3
es ad homines præputiatos, & comediſti
cùm eis. Cœpit ergò Petrus rem ipſis 4
narrare ex ordine, dicens ; Ego eram in 5
urbe Japha orans, vidique in extaſi mea
viſionem, quaſi vas quoddam ſimile
linteo maximo, labenti de cœlo, quatuor
cornibus alligato, & venit ad me uſque.
Quod cùm intuitus & contemplatus 6
eſſem, deprehendi in ipſo quadrupedia,
& beſtias, jumenta, & volucres cœli :
Et audivi vocem dicentem mihi ; O Pe- 7
tre, ſurge, macta, & comede. Dixi ; O 8
Domine, nullo modo, quia non in-
travit unquam in os meum quicquam
immundum aut impurum. Reſpondit 9
mihi vox illa ſecundò de cœlo, Res
quas Deus mundavit, tu ne conta-
mines. Hoc ter accidit : deinde re- 10
tracta ſunt omnia in cœlum. Finis.
Eâdémq; illâ horâ aſtiterunt tres homi- 11
nes in domo in qua eram, miſſi ad me de
Cæſarea. Et dixit mihi Spiritus ut abi- 12
rem cum eis nulla in re hæſitans : pro-
fectique ſunt mecum ſex hi fratres, &
ingreſſi ſumus domum viri. Is autem 13
retulit nobis quomodo vidiſſet Angelum
domi ſuæ ſtantem, eique dicentem ; Mit-
te in Japha viros, & adducendum cura
Simonem qui cognominatur Petrus.
Ipſeque habebit tecum verba per quæ 14
ſalvaberis tu & domeſtici tui omnes.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

47 ሙ፡ እንከ፡ ይክል፡ከሊኦቶሙ፡ እምድኅረ፡ነሥኡ፡መንፈሰ፡ቅዱስ፡ከማነ፡፡=፡ ወአዘዞ
48 ሙ፡ ይጠመቁ ፡ በስመ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ፡፡ ወእምዝ ፡ አስተብቍዕዎ ፡ ለጴጥሮስ፡
ይንበር ፡ ኀቤሆሙ ፡ ኅደጠ ፡ መዋዕለ፡፡=፡

፲፩ በ፫ ሰንበተ ፡ አይሁድ፡፡=፡

1 ወሰምዑ፡ ሐዋርያት፡ ወቢጸሙኒ፡ እለ፡ ብሔረ፡ ይሁዳ፡ ከመ፡ ከዕበ፡ ተወክፈ፡ ቃለ፡እግዚ
2 አብሔር፡አሕዛብ፡=፡ ወአመ፡ ዐርገ፡ ጴጥሮስ፡ኢየሩሳሌም፡ እለ፡ እምአይሁድ፡ተጋእ
3 ዙ፡ ምስሌሁ ፡ እለ፡ ሀለው፡ ግዙራን፡=፡ እንዘ ፡ ይብልዎ፡ ቦእከ፡ ኀበ፡ ዕደው፡ እለ፡ ኢ
4 ኮኑ ፡ ግዙራነ፡ ወበላዕከ ፡ ምስሌሆሙ፡፡=፡ ወአኀዘ ፡ ጴጥሮስ ፡ ይንግሮሙ ፡ እምጥን
5 ቱ፡ ወይቤሎሙ፡=፡ እንዘ፡ ሀሎኩ፡ ሀገረ፡ ኢዮጴ ፡ ወእጼሊ፡ ደንገፅኩ፡ ወርኢኩ፡ራዕየ፡
ተመሲጥየ፡ ከመ፡ ዘሞጣሕት ፡ ዐቢይ፡ ይወርድ ፡ እምሰማይ ፡ ወእኁዝ ፡ በአርበዕቱ ፡ አ
6 ጽናፊሁ ፡ ወመጽአ ፡ መንገሌየ፡፡=፡ ወነጸርኩ ፡ ወርኢኩ ፡ ውስቴቱ ፡ እንስሳ ፡ ወአርዌ፡
7 ገዳም ፡ ወአዕዋፈ ፡ ሰማይ፡=፡ ወሰማዕኩ፡ ቃለ፡ ዘይብለኒ፡ ተንሥእ፡ ጴጥሮስ፡ ሕርድ፡
8 ወብላዕ፡፡=፡ ወእቤ፡አኮ፡ሐሠ፡ሊተ፡ እግዚኦ፡ ግሙራ፡ ኢቦአ፡ ውስተ፡አፉየ፡ርኩስ፡ዘኢ
9 ኮነ፡ንጹሐ፡=፡ ወይቤለኒ፡ ዳግመ፡ እምሰማይ፡ዘእግዚአብሔር፡አንጽሐ፡ አንተ፡ኢታስተ
10 ርኵስ፡=፡ ወከመዝ፡ይቤለኒ፡ሠልሰ፡ ወተሠውጠ፡ካዕበ፡ ኵሉ፡ውስተ፡ሰማይ፡፡=፡ ወበ
11 ጽሑ ፡ ሶቤሃ፡ እልክቱ፡ ዕደው ፡ ሠለስቱ፡ እለ፡ ተፈነው፡ ኀቤየ፡ እምቂሳርያ፡ ወቆሙ፡ኆኅ
12 ተ፡ቤት፡ ኀበ፡በሀሎኩ፡=፡ ወይቤለኒ ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ሖር ፡ ምስሌሆሙ፡ እንዘ፡ ኢትና
13 ፍቅ፡ ወመጽኡ፡ ሠለሥቱ፡ አኀዊነ፡ ወቦእነ፡ ቤቶ፡=፡ ወነገረነ ፡ ኵሎ ፡ ወስምዓ፡ኮነ፡
በቅድመ ፡ ኵሉ፡ሰብእ፡ዘከመ፡ርእዮ፡ለመልአከ፡እግዚአብሔር፡በቤቱ፡ እንዘ፡ይቀውም፡
ወይቤሎ ፡ ፋኑ፡ ሀገረ፡ ኢዮጴ ፡ ይጼውዕዎ ፡ ለከ ፡ ለስምዖን ፡ ዘተሰምየ ፡ ጴጥሮስ፡=፡
14 ወይነግረከ፡ ነገረ፡ በዘ፡ ተሐዩ፡ አንተ ፡ ወኵሎ፡ ቤትከ፡፡=፡

Quis igitur poteſt prohibere eos, poſteaquam acceperunt Spiritum ſanctum ſicut nos? 47
Et juſſit eos ut baptizarentur in nomine Jeſu Chriſti: & tunc rogaverunt Petrum 48
ut maneret apud eos paucos dies.

In tertio ſabbato Judæorum.

CAP. XI.

Et audiverunt Apoſtoli & fratres qui erant regionis Judææ, quod etiam accepiſ- 1
ſent ſermonem Dei Gentes. Et quum aſcendiſſet Petrus Hieroſolymam, qui ex Judæis 2
erant, certârunt cum eo, qui fuerunt circumciſi : Dicentes ei, Introiſti ad viros qui 3
non fuerunt circuncifi, & ediſti cum iis. Et incepit Petrus alloqui eos à principio, 4
& dixit iis ; Quum eſſem in civitate Jope & orarem, obſtupui, & vidi viſionem, 5
raptus, ſicut lintei magni deſcendentis à cœlo, & apprehenſum fuit in quatuor extre- 6
mitatibus ſuis, & venit ad me. Et intuitus ſum, & vidi in illo pecora, & feras deſerti, 7
& volucres cœli. Et audivi vocem dicentem mihi; Surge Petre, macta & veſcere. 8
Et dixi, Abſit à me Domine, nunquam intravit in os meum immundum, quod non fu- 9
it purgatum. Et dixit mihi ſecundò à cœlo, Quæ Deus purgavit, tu ne polluito. Et 10
ſimiliter dixit mihi tertiò, & reverſum eſt iterum totum in cœlum. Et venerunt 11
ſtatim tres illi viri qui miſſi fuerant ad me à Cæſarea, & ſteterunt ad januam do-
mûs ubi eram. Et dixit mihi Spiritus ſanctus; Proficiſcere cum illis non ambigens: 12
et venerunt tres fratres noſtri, et intravimus domum ejus. Et nuntiavit nobis omnia, 13
et teſtimonium perhibuit coram toto populo quomodo vidiſſet angelum Dei in domo
ſua ſtantem, et dicentem, Mitte ad civitatem Jopæ accerſere tibi Simonem qui nomi-
natur Petrus: Et nuntiabit tibi verba, in quibus vives tu et tota domus tua. 14

In verò incipere me loqui, cecidit Spiritus sanctus super eos, sicut &
15 Ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν, ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτοὺς, ὥσπερ καὶ
in nos in initio. Recordatus sum autem verbi Domini, sicut dicebat; Jo-
16 ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ. (π) Ἐμνήσθην δὲ τοῦ ῥήματος (ρ) Κυρίου, ὡς ἔλεγεν, Ἰω-
annes quidem baptizavit aquâ, vos autem baptizabimini *in* Spiritu sancto. Si ergò
17 άννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι ἁγίῳ. Εἰ οὖν
par donum dedit illis Deus, sicut & nobis, *credentibus* in Dominum Je-
τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς, ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰη-
sum Christum, ego *autem* quis eram *potens* prohibere Deum? *Audientes autem*
18 σοῦν Χριστὸν, (σ) ἐγὼ δὲ τίς ἤμην δυνατὸς κωλῦσαι τὸν Θεόν; Ἀκούσαντες δὲ
hæc, tacuerunt, & glorificaverunt Deum, dicentes; *Nempè* & gentibus
ταῦτα, ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεὸν, λέγοντες, (τ) Ἄραγε καὶ τοῖς ἔθνεσιν
Deus pœnitentiam dedit ad vitam. Illi quidē *igitur* dispersi à tri-
19 ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν (υ) ἔδωκεν εἰς ζωήν. Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλί-
bulatione facta *in* Stephano, perambulaverunt usque *ad* Phœnicem, & Cy-
ψεως τῆς γενομένης ἐπὶ (φ) Στεφάνῳ, διῆλθον ἕως Φοινίκης, καὶ Κύ-
prum, & Antiochiam, nemini loquentes verbum, *si non solùm* Judæis. Erant
20 πρου, καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον, εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίοις. Ἦσαν
autem quidam ex eis viri Cyprii & Cyrenæi, qui *introëuntes in*
δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες (χ) εἰσελθόντες εἰς
Antiochiam, loquebantur ad Græcos, *evangelizantes* Dominum Jesum.
Ἀντιόχειαν, ἐλάλουν (ψ) πρὸς τοὺς Ἑλληνιστὰς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν.
Et erat manus Domini cum eis: multúsque numerus *credens* conversus
21 Καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου μετ' αὐτῶν· πολύς τε ἀριθμὸς (ω) πιστεύσας ἐπέστρε-
est ad Dominum. *Auditus* est autem sermo ad aures Ecclesiæ quæ *in*
22 ψεν ἐπὶ τὸν Κύριον. Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν
Hierosolymis, super istis: & miserunt Barnabam *venire* usq; ad Antiochi-
(α) Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν (β) Βαρνάβαν διελθεῖν ἕως Ἀντιοχεί-
am: Qui *adveniens* & *videns* gratiam Dei, gavisus est: & hortabatur o-
23 ας· Ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν (γ) τοῦ Θεοῦ, ἐχάρη· καὶ παρεκάλει πάν-
mnes proposito cordis permanere Domino: Quia erat vir bonus, & ple-
τας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ Κυρίῳ· Ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς, καὶ πλή- 24
nus Spiritu sancto & fide. Et apposita est turba multa Domino. Profectus
ρης Πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ. Ἐξῆλ- 25
est autē *in* Tarsum Barnabas *requirere* Saulum. *Et inveniens* eum, *de-*
θε δὲ εἰς (δ) Ταρσὸν ὁ Βαρνάβας ἀναζητῆσαι Σαῦλον. Καὶ (ε) εὑρὼν αὐτὸν, ἤγα- 26
xit eum in Antiochiam. *Factum est autem eos* annum totum *convenire* in
γεν αὐτὸν εἰς Ἀντιόχειαν. ἐγένετο δὲ (ζ) αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ
Ecclesia, & *docere* turbam multam: *appellarique* primum *in Antiochia*
ἐκκλησίᾳ, καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανόν· χρηματίσαι τε πρῶτον (η) ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς
discipulos, Christianos. In his autem diebus *descenderunt* ab Hierosolymis
μαθητὰς Χριστιανούς. Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων 27
Prophetæ in Antiochiam. Surgens autem unus ex eis nomine Agabus, signi-
IZ' προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν. Ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαβος, ἐσή- 28
ficabat per Spiritum, famem magnā futuram in *universam habita-*
μανε διὰ τοῦ Πνεύματος, (θ) λιμὸν μέγαν μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμέ-
tam: quæ & facta est sub Claudio *Cæsare*. *At discipulorum* prout *bene-*
νην· (ι) ὅστις καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος. Τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς (κ) ηὐ- 29
agebat quis, *decreverunt* singuli eorum in ministerium mittere habitantibus in
πορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ
Judæa fratribus: quod & fecerunt, mittentes ad seniores per *ma-*
Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χει-
num Barnabæ & Sauli.
ρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

CAP. XII. ιβ'.

Per illud autem *tempus injecit* Herodes rex manus *malè tractare*
IH' ΚΑτ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί 1
quosdam de Ecclesia. Occidit autem Jacobum fratrem Joannis gladio.
τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. Ἀνεῖλε δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου (α) μαχαίρᾳ. 2

MS. A. (π) Ἐμνήσθημεν (ρ) τοῦ Κυρίου, (σ) ἐγὼ τίς (τ) Ἄρα καὶ (υ) εἰς ζωὴν ἔδωκεν. (φ) Στεφάνου, (χ) ἐλθόντες (ψ) καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, (ω) ὁ πιστεύσας (α) Ἱερουσαλὴμ (β) Βαρνάβαν ἕως (γ) τὴν τοῦ (δ) Ταρσὸν ἀναζητῆσαι (ε) εὑρὼν, ἤγαγεν εἰς (ζ) αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸν (η) εἰς Ἀντιόχειαν (θ) λιμὸν μεγάλην (ι) ἥτις ἐγένετο (κ) εὐπορεῖτό τις, ὥρισεν
Κεφ. ιβ. MS. A. (α) μαχαίρῃ. Ἰδὼν δὲ ὅτι

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 * ܘܟܕ ܫܪܝܬ ܠܡܡܠܠܘ ܬܡܢ. ܓܢܬ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܥܠܝܗܘܢ ܐܝܟ ܕܐܦ
16 ܥܠܝܢ ܡܢ ܩܕܝܡ. * ܘܐܬܕܟܪܬ ܗܝܕܝܢ ܠܡܠܬܗ ܕܡܪܢ ܕܐܡܪ ܗܘܐ. ܕܝܘܚܢܢ ܐܥܡܕ ܒܡܝܐ. ܐܢܬܘܢ
17 ܕܝܢ ܬܬܥܡܕܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. * ܐܢ ܗܟܝܠ ܐܠܗܐ ܫܘܝܐܝܬ ܝܗܒ ܡܘܗܒܬܐ ܠܥܡܡܐ.
ܐܝܠܝܢ ܕܗܝܡܢܘ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܐܝܟ ܠܢ. ܐܢܐ ܡܢ ܗܘܝܬ ܕܡܫܟܚ ܗܘܝܬ ܕܐܟܠܐ ܠܐܠܗܐ.
18 * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܗܠܝܢ ܫܠܝܘ. ܘܫܒܚܘ ܠܐܠܗܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܕܟܒܪ ܐܦ
ܠܥܡܡܐ ܐܠܗܐ ܝܗܒ ܬܝܒܘܬܐ ܠܚܝܐ. * ܥܪܘܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܠܒ *
19 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܐܬܒܕܪܘ ܗܘܘ ܡܢ ܐܘܠܨܢܐ ܕܗܘܐ ܥܠ ܐܣܛܦܢܘܣ. ܡܛܝܘ ܗܘܘ ܥܕܡܐ
ܠܦܘܢܝܩܐ. ܘܐܦ ܠܐܬܪܐ ܕܩܘܦܪܘܣ ܘܠܐܢܛܝܘܟܝܐ. ܟܕ ܠܡ ܐܢܫ ܠܐ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܡܠܬܐ.
20 ܐܠܐ ܠܝܗܘܕܝܐ ܒܠܚܘܕ. * ܐܝܬ ܗܘܘ ܕܝܢ ܐܢܫܐ ܡܢܗܘܢ ܡܢ ܩܘܦܪܘܣ ܘܡܢ ܩܘܪܝܢܐ.
ܗܠܝܢ ܥܠܘ ܗܘܘ ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ. ܘܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܥܡ ܝܘܢܝܐ. ܘܡܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܡܪܢ
21 ܝܫܘܥ. * ܘܐܝܬ ܗܘܬ ܥܡܗܘܢ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܣܓܝܐܐ ܗܝܡܢܘ ܘܐܬܦܢܝܘ ܠܘܬ ܡܪܝܐ.
22 * ܘܐܫܬܡܥܬ ܗܕܐ ܠܐܕܢܝܗܘܢ ܕܒܢܝ ܥܕܬܐ ܕܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܫܕܪܘ ܠܒܪܢܒܐ ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ.
23 * ܘܟܕ ܐܬܐ ܠܬܡܢ ܘܚܙܐ ܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܚܕܝ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܡܢܗܘܢ. ܕܒܟܠܗ ܠܒܗܘܢ
24 ܢܗܘܘܢ ܢܩܝܦܝܢ ܠܡܪܢ. * ܡܛܠ ܕܓܒܪܐ ܗܘܐ ܛܒܐ. ܘܡܫܡܠܝ ܗܘܐ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ
25 ܘܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܐܬܬܘܣܦ ܗܘܐ ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ ܠܡܪܢ. * ܘܗܘ ܢܦܩ ܗܘܐ ܠܛܪܣܘܣ
26 ܠܡܒܥܝܗ ܠܫܐܘܠ. * ܘܟܕ ܐܫܟܚܗ ܐܝܬܝܗ ܥܡܗ ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ. ܘܫܢܬܐ ܟܠܗ ܐܟܚܕܐ
ܟܢܝܫܝܢ ܗܘܘ ܒܥܕܬܐ. ܘܐܠܦܘ ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ. ܡܢ ܗܝܕܝܢ ܩܕܡܝܬ ܐܬܩܪܝܘ ܒܐܢܛܝܘܟܝܐ
27 ܬܠܡܝܕܐ. ܟܪܣܛܝܢܐ. * ܘܒܗܠܝܢ ܝܘܡܬܐ ܐܬܘ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܠܬܡܢ ܢܒܝܐ. * ܘܩܡ
28 ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܐܓܒܘܣ. ܘܐܘܕܥ ܠܗܘܢ ܒܪܘܚܐ. ܕܟܦܢܐ ܪܒܐ ܗܘܐ ܥܬܝܕ
29 ܕܢܗܘܐ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ. ܘܗܘܐ ܟܦܢܐ ܒܝܘܡܝ ܩܠܘܕܝܘܣ ܩܣܪ. * ܬܠܡܝܕܐ ܕܝܢ ܐܝܟ ܡܐ ܕܡܫܟܚ ܗܘܐ
ܠܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢܗܘܢ. ܦܪܫܘ ܕܢܫܕܪܘܢ ܠܬܫܡܫܬܐ ܠܐܚܐ ܐܝܠܝܢ ܕܥܡܪܝܢ ܒܝܗܘܕ.
30 * ܘܫܕܪܘ ܒܝܕ ܒܪܢܒܐ ܘܫܐܘܠ ܠܩܫܝܫܐ ܕܬܡܢ. * ܫܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܠܓ *
* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܒ *
1 ܒܗܘ ܕܝܢ ܙܒܢܐ. ܐܪܡܝ ܗܘܐ ܐܝܕܝܐ ܥܠ ܐܢܫܝܢ ܕܒܥܕܬܐ. ܐܝܟ ܕܢܒܐܫ ܠܗܘܢ ܗܪܘܕܣ
2 ܡܠܟܐ. ܗܘ ܕܡܬܩܪܐ ܐܓܪܝܦܘܣ. * ܘܩܛܠ ܒܣܝܦܐ ܠܝܥܩܘܒ ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܚܢܢ.

15 Quumque exorsus essem illic loqui, obtexit eos Spirit⁹ sanctitatis, tanquam & nos antea. 16 Proindè recordatus sum sermonis Domini nostri, quum diceret; Johannes quidem baptizavit aquâ; vos autem baptizabimini Spiritu sanctitatis. 17 Si ergò Deus æquè dedit illud donum Gentibus illis quæ crediderunt in Dominum nostrum Jesum Christum, sicut & nobis, ego quis eram qui sufficerem ad prohibendum Deum? 18 Quumque hos sermones audissent, quieverunt, & glorificaverunt Deum, ac dicebant; Fortè etiam Gentibus Deus dedit pœnitentiam ad vitam.

Feriâ sextâ primâ jejunii. 32.

19 Illi autem qui dispersi fuerant ex oppressione quæ contigerat in Stephanum, pervenerant usque in Phœniciam, atque in regionem Cypri, & in Antiochiam; nemini loquentes sermonem *Dei*, nisi tantùm Judæis. 20 Erant autem ex eis quidam ex Cypro & Cyrene: isti introibant Antiochiam, & colloquebantur Græcis, atque evangelizabant super Domino nostro Jesu. 21 Erat porrò cum eis manus Domini: multíque crediderunt, & conversi sunt ad Dominum. 22 Pervenit autem hic rumor ad aures filiorum ecclesiæ quæ erat in Jerusalem: proindè miserunt Barnabam in Antiochiam. 23 Quumque illic pervenisset, essétque conspicatus gratiam Dei, gavisus est: & efflagitabat ab eis ut toto corde suo adhærerent Domino nostro: 24 Quandoquidem vir bonus erat, & perfectus in Spiritu sanctitatis & fide. Cæterùm adjunxit se populus multus ad Dominum nostrum. 25 Ille autem exiit in Tarsum ut requireret Saul. 26 Quumque eum invenisset, adduxit secum Antiochiam. Totóque anno simul congregabantur in ecclesia, docuerúntque plebem multam. Exindè primò vocati sunt in Antiochia discipuli, Christiani. 27 Et in diebus illis venerunt ex Ierusalem illuc prophetæ. 28 Surrexítque unus ex eis, cui nomen erat Agabus, patefecítque eis per Spiritum, famem ingentem futuram in tota terra. Et fuit hæc fames in diebus Claudii Cæsaris. 29 Enimverò discipuli, prout suppetebat unicuique eorum, decreverunt mittere subsidium fratribus illis qui habitabant in Judæa. 30 Itaque miserunt per manum Barnabæ & Sauli ad Presbyteros qui illic erant.

Sabbatho primo jejunii. 33.

CAP. XII.

1 POrrò in illo tempore injecerat manus in quosdam qui erant in ecclesia, ut malè acciperet eos Herodes ille rex, qui cognominatur Agrippa. 2 Trucidavit autem gladio Jacobum fratrem Johannis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 ወሶበ፡ አኀዝኩ፡ እንግሮሙ፡ ወረደ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ዲቤሆሙ፡ በከመ፡ወረደ፡ ቀዲሙ፡፡=፡
16 ወተዘከርኩ፡ ቃሎ፡ ለእግዚእነ፡ ዘይቤ፡ ዮሐንስ፡ ያጠምቅ፡ በማይ፡ ወአንትሙሰ፡ ታጠ
17 ምቁ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡፡=፡ ሶበ፡ እንከ፡ ዕሩየ፡ ወሀቦሙ፡ እግዚአብሔር፡ ጸጋሁ፡
ከማነ፡ እስመ፡ አምኑ፡ በእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ መኑ፡ አነ፡ ዘእክል፡ ከሊኦ
18 ቶ፡ ለእግዚአብሔር፡=፡ ወዘንተ፡ ሰሚዖሙ፡ አርመሙ፡ ወአእኰቱ፡ እግዚአ
ብሔር፡ ወይቤሉ፡ እንዳዒ፡ ለእመ፡ ወሀቦሙ፡ እግዚአብሔር፡ ለአሕዛብ፡
ይነስሑ፡፡=፡

Et quum incepissem nuntiare iis, descendit Spiritus sanctus super eos, sicut de- 15 *scendisset primò.* 16 *Et recordatus sum sermonis Domini nostri, quem dixit; Johannes baptizabat in aqua, & vos baptizabimini in Spiritu sancto.* 17 *Quum igitur pariter dedit iis donum suum, sicut nobis, quia crediderunt in Domino nostro Jesu Christo, quis ego eram qui possem prohibere Deum?* 18 *Et hoc quum audivissent, quieverunt, & glorificaverunt Deum, & dixerunt; Nempè etiam dedit Deus Gentibus ut pœnitentiam agerent.*

Verſio VULGATA LATINA.

15 Cùm autem cœpiſſem loqui, cecidit Spiritus ſanctus ſuper eos, ſicut & in nos in
16 initio. Recordatus ſum autem verbi Domini, ſicut dicebat; Joannes quidem ba-
17 ptizavit aquâ, vos autem baptizabimini Spiritu ſancto. Si ergò eandem gra-
tiam dedit illis Deus, ſicut & nobis, qui credidimus in Dominum Jeſum Chri-
18 ſtum: ego quis eram, qui poſſem prohibere Deum? His auditis, tacuerunt: &
glorificaverunt Deum, dicentes; Ergò & Gentibus pœnitentiam dedit Deus ad
19 vitam. Et illi quidem, qui diſperſi fuerant à tribulatione, quæ facta fuerat ſub
Stephano, perambulaverunt uſque Phœnicem, & Cyprum, & Antiochiam, nemi-
20 ni loquentes verbum, niſi ſolis Judæis. Erant autem quidam ex eis viri Cyprii,
& Cyrenæi, qui cùm introiſſent Antiochiam, loquebantur & ad Græcos, annun-
21 tiantes Dominum Jeſum. Et erat manus Domini cum eis: multúſque numerus
21 credentium converſus eſt ad Dominum. Pervenit autem ſermo ad aures Eccle-
ſiæ, quæ erat Jeroſolymis, ſuper iſtis: & miſerunt Barnabam uſque ad Antiochi-
23 am. Qui cùm perveniſſet, & vidiſſet gratiam Dei, gaviſus eſt: & hortabatur
omnes in propoſito cordis permanere in Domino: Quia erat vir bonus, & ple- 24
nus Spiritu ſancto, & fide. Et appoſita eſt multa turba Domino. Profectus eſt 25
autem Barnabas Tarſum, ut quæreret Saulum: quem cùm inveniſſet, perduxit
Antiochiam. Et annum totum converſati ſunt ibi in Eccleſia: & docuernut 26
turbam multam, ita ut cognominarentur primùm Antiochiæ diſcipuli, Chriſtiani.
In his autem diebus ſupervenerunt ab Ieroſolymis prophetæ Antiochiam: Et 27
ſurgens unus ex eis nomine Agabus, ſignificabat per Spiritum famem magnam fu- 28
turam in univerſo orbe terrarum, quæ facta eſt ſub Claudio. Diſcipuli autem, 29
prout quis habebat, propoſuerunt ſinguli in miniſterium mittere habitantibus in
Judæa fratribus: Quod & fecerunt, mittentes ad ſeniores per manus Barnabæ 30
& Sauli.

CAP. XII.

EOdem autem tempore miſit Herodes rex manus, ut affligeret quoſdam de Ec- 1
cleſia. Occîdit autem Jacobum fratrem Joannis gladio. 2

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * فلما بدات اتكلم هبط عليهم روح القدس. كما هبط علينا قديما * فذكرت قول الرب 16
حين قال. ان يوحنا اعمد بالماء وانتم ستعمدون بالروح القدس * فلين كان الله قد اعطاهم 17
نظير موهبتنا بالسواء كما اعطانا اذ امنا بالرب يسوع المسيح. فانا من حتي استطيع امنع الله.
18 * فاذ سمعوا هذه الخطوب صمتوا ومجدوا الله قايلين. ولعل الله قد منح الامم التوبة ليحيوا بها.
19 * الاحد الخامس بعد الفصح المعروف بالسامرية. * كز. * فاما الذين تشتتوا من اجل
الحزن الصاير من جراء اصطفان جالوا الي بشري العور وقبرس وانطاكية. وكانوا لا يخاطبون
20 احدا بقول الكرازة الا اليهود فقط * وكان فيهم قوم قبرسيون وكرينانيون. لما دخلوا الي
21 انطاكية خاطبوا اليونانيين يبشرونهم بيسوع المسيح * وكانت يد الرب معهم. فامن قوم
22 عددهم كثير وعادوا الي الرب * فسمع خبر ووصل الي اذان اهل الكنيسة التي باورسليم
23 من اجلهم. فارسلوا برنابا يطوف الي انطاكية * فلما جاء اليها وشاهد نعمة الله فرح.
24 ووعز بسالف توطيد قلبه ان يثبتوا في امانة الرب * لانه كان رجلا صالحا ومملوا
25 من روح القدس والامانة. واضاف الي الرب جمعا جزيلا * ثم خرج برنابا الي طرسوس
26 ليطلب بولس * فاذ وجده جاء به الي انطاكية. فاقاما يجتمعان بها في الكنيسة سنة
27 كاملة. وعلما شعبا جزيلا. وفي انطاكية اولا لقب التلاميذ بالمسيحيين * وفي تلك
28 الايام انحدر من اورسليم الي انطاكية انبياء * فقام احدهم اسمه اغابس. فعرف بالروح ان
جوعا عظيما سيكون فيما بعد في الدنيا كلها. فصار ذلك علي عهد كلوديوس قيصر الملك.
29 * واذ امر التلاميذ كل احد من المومنين ان يرسل بركة كما تيسر له ويسمح به لخدمة الاخوة
30 القاطنين في بلد اليهودية * ففعلوا ذلك. وكانوا ينفذونها الي الشيوخ بيد برنابا وبولس. تم.
* قراة يوم السبت الرابع بعد النصف. * الفصل الثاني عشر *
1 * كح. * في ذلك الحين بسط هيرودس الملك يديه ليسي الي قوم من الكنيسة.
2 * وقتل يعقوب اخا يوحنا بالسيف.

Cùm itaque cœpiſſem loqui, deſcendit 15
ſuper eos Spiritus ſanctus, quemadmodum deſcenderat olim ſuper nos. Re- 16
cordatus ſum autem ſermonis Domini quum dixit, Johannes quidem baptizavit aquâ, at vos baptizabimini Spiritu
ſancto. Si ergò Deus conceſſit eis idem 17
prorſus donum noſtrum quod nobis conceſſerat quũ credidimus in Dominũ Jeſum Chriſtum, quis ego ſum ut poſſim pro-
hibere Deum? His igitur ſermonibus 18
auditis, obticuerunt, & glorificaverunt Deum, dicentes; Fortaſſis Deus conceſſit etiam gentibus pœnitentiam, ut per eam vivant.

Dominicâ quintâ poſt Paſcha, quæ vocitatur Samaritanæ.

Verùm qui diſperſi fuerant ob afflictio- 19
nem obortam cauſâ Stephani, oberraverunt ad Boſciara confinium, & Cyprum, atque Antiochiam; & cum nemine inſtituebant ſermonem prædicationis, niſi
cum Judæis tantùm. Erant autem inter 20
ipſos quidam Cyprii & Cyrenenſes, qui cùm introiſſent Antiochiam, allocuti ſunt Græcos, annuntiantes eis Jeſum
Chriſtum. Eratque manus Domini cum 21
illis: ac proinde fidem ſuſceperunt homines copioſi numeri, & converſi ſunt
ad Dominum. Et audita eſt fama eorum, 22
devenitque ad aures hominum Eccleſiæ quæ erat Jeroſolymis: & miſerunt Barnabam ut perluſtraret Antiochiam uſque.
Qui cùm eò perveniſſet, vidiſſetque 23
gratiam Dei, gaviſus eſt, & hortatus eſt pro conſueta firmitate cordis ſui, ut
perſiſterent in fide Domini. Erat enim 24
vir probus ac plenus Spiritu ſancto & fide: attraxitque ad Dominum turbam
copioſam. Deindè egreſſus eſt Barnabas 25
Tarſum, ut quæreret Paulum. Quem 26
cùm reperiſſet, perduxit Antiochiam; in qua manſerunt ambo, convenientes illic in Eccleſia, anno integro; docuerúntque populum multum. Antiochiæ verò primùm vocati fuerunt diſcipuli, Chri-
ſtiani. Iiſdem diebus deſcenderunt ab 27
Jeruſalem Antiochiam quidam pro-
phetæ: Surgenſque unus ex eis nomine 28
Agabus, ſignificavit per Spiritum, famem magnã poſtmodùm futuram in toto orbe: quæ & accidit tempore Claudii Cæ-
ſaris Imperatoris. Et cùm præcepiſſent 29
diſcipuli unicuique fidelium ut mitteret benedictionem aliquam pro ſua facultate, & liberalitate, in miniſterium fra-
trum degentium in regione Judææ, Exe- 30
cuti ſunt: mittebántque eas ad ſeniores per manum Barnabæ & Pauli. Finis.

Lectio diei ſabbathi quarti poſt medium.

CAP. XII.

EOdem tempore extendit Herodes rex 1
manus ſuas, ut noceret quibuſdam ex
Eccleſia. Et occîdit Jacobum fratrem 2
Johannis gladio.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 ወእምዝ፡ ተዘርወ፡ በእንተ፡ ቀትለተ፡ እስጢፋኖስ፡ ወበጽሑ፡ እስከ፡ ቈጵሮስ፡ ወፊንቂስ፡
20 ወአንጾኪያ፡ እንዘ፡ ኢይነግሩ፡ ቃሎሙ፡ ዘእንበለ፡ ለአይሁድ፡ ለበሕቲቶሙ፡፡ ወቦ፡ እም
ውስቴቶሙ፡ ሰብእ፡ ቈጵሮስ፡ ወቄር ናዊያን፡ ወሖሩ፡ አንጾኪያ፡ ወነገርዎሙ፡ ለአረማውያን፡
21 ወመሀርዎሙ፡ በእንተ፡ እግዚእነ፡ ኢየሱስ፡፡ ወእደ፡ እግዚአብሔር፡ ምስሌሆሙ፡ ወ
22 በዝኁ፡ ኍልቆሙ፡ ለእለ፡ አምኑ፡ በእግዚእነ፡ ወተመይጡ፡፡ ወተሰምዐ፡ ዝነገር፡ በቤተ፡
23 ክርስቲያን፡ ዘኢየሩሳሌም፡ በእንቲአሆሙ፡፡ ወፈነውዎ፡ ለበርናባስ፡ አንጾኪያ፡፡ በህየ፡
ርእየ፡ ጸጋ፡ እግዚአብሔር፡ ወተፈሥሐ፡ ወመሀሮሙ፡ ለኵሎሙ፡ ይትመየጡ፡ በኵሉ፡
24 ልቦሙ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡፡ እስመ፡ ብእሲ፡ ጻድቅ፡ ውእቱ፡ ወምሉእ፡ መንፈስ፡
ቅዱስ፡ ወሃይማኖት፡ ወተወሰኩ፡ ብዙኃን፡ አሕዛብ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡፡

በገብርኤል፡ ምንባብ፡፡

25 ወሖረ፡ በርናባስ፡ ጠርሴስ፡ ይኅሥሦ፡ ለሳውል፡ ወረከቦ፡ ወወሰዶ፡ አንጾኪያ፡፡ ወነበረ፡
26 አሐተ፡ ዓመተ፡ ወመሀረ፡ ብዙኃን፡ አሕዛብ፡ ወአብጽሑ፡ ውስተ፡ ክርስቲያን፡ በአንጾኪያ፡
27 ቀደሙ፡፡ ፲፪ ወውእተ፡ አሚረ፡ ወረዱ፡ ነቢያት፡ እምኢየሩሳሌም፡ ለአንጾኪያ፡፡
28 ወተንሥአ፡ አሐዱ፡ እምውስቴቶሙ፡ ዘስሙ፡ አጋቦስ፡ ወነገረ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ወአመ፡ ይመጽ
29 እ፡ ዐቢይ፡ ረኃብ፡ ውስተ፡ ኵሉ፡ ዓለም፡ ዘከመ፡ ኮነ፡ በመዋዕለ፡ ቀለውድዮስ፡፡ ወእም
ዝ፡ አስተዋጽኡ፡ ሐዋርያት፡ በአምጣነ፡ ይክሉ፡ ወፈነዉ፡ ለቢጾሙ፡ ለእለ፡ ይነብሩ፡ ብሔረ፡
30 ይሁዳ፡፡ ምስለ፡ በርናባስ፡ ወሳውል፡ ኀበ፡ ቀሲሳን፡፡ ፲፪
1 ፲፪ ወውእተ፡ አሚረ፡ አኀዞሙ፡ ሄሮድስ፡ ንጉሥ፡ ለሰዩማነ፡ ቤተ፡ እግዚአብሔር፡ ወአሕ
2 መሞሙ፡፡ ወቀተሉ፡ ለያዕቆብ፡ እኁሁ፡ ለዮሐንስ፡ በመጥባሕት፡፡

Et tunc diſperſi fuerant propter occiſionem Stephani, & pervenerunt uſque ad Cyprum, 19
& Phœniciam, & Antiochiam, non nuntiantes verbum eorum, niſi Judæis ſolùm.
Et fuerunt ex illis homines Cypri, & Cyrenenſes, et profecti ſunt Antiochiam, et 20
loquuti ſunt Gentilibus, et docuerunt eos de Domino noſtro Jeſu. Et manus Domi- 21
ni fuit cum illis, et multus fuit numerus credentium in Domino noſtro, et converſi
ſunt. Et auditus fuit hic rumor in domo Chriſtianorùm, quæ erat Hieroſolymis, de 22
illis, et miſerunt Barnabam Antiochiam. Ibi vidit gratiam Dei, et gaviſus eſt, 23
et docuit omnes, ut converterentur toto corde eorum ad Deum. Quia vir juſtus 24
erat, et plenus Spiritu ſancto et fide: et adjuncti ſunt multi populi ad Deum.

In Gabrielis *feſto*, Lectio.

Et abiit Barnabas Tarſum ut quæreret Saulum: et invenit eum, et duxit eum An- 25
tiochiam. Et manſit unum annum, et docuit multos populos, et obtulerunt ad Chri- 26
ſtianos in Antiochia primùm. Et iſto tempore deſcenderunt prophetæ ab Hieroſoly- 27
mis ad Antiochiam. Et ſurrexit unus ex illis cujus nomen erat Agabus, et nun- 28
tiavit per Spiritum ſanctum, quòd ventura erat magna fames in toto mundo, ſicut
fuit in diebus Claudii. Et tunc eleemoſynas erogârunt Apoſtoli in quantum poterant, 29
et miſerunt fratribus habitantibus in regione Judææ, cum Barnaba et Saulo ad ſe- 30
niores.

CAP XII.

ET iſto tempore vrehendit Herodes rex præpoſitos domûs Dei, et afflixit eos. Et 1
trucidârunt Jacobum fratrem Johannis, cum gladio. 2

Et videns *quòd gratum est* Judæis, apposuit apprehendere & Petrum: (E-
3 Καὶ ἰδὼν ὅτι ἀρεστόν ἐστι τοῖς Ἰουδαίοις, προσέθετο συλλαβεῖν καὶ Πέτρον· (ἦ-
rant autem dies Azymorum.) Quem & *prehendens* misit in *custodiam*, tradens
4 σαν δὲ (β) ἡμέραι τῶν Ἀζύμων.) Ὃν καὶ πιάσας ἔθετο εἰς φυλακήν, (γ) παραδοὺς
quatuor quaternionibus militum *custodire* eum, volens post Pascha pro-
τέσσαρσι τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν, βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα (δ) ἀν-
ducere eum populo. *Ille* quidem *igitur* Petrus servabatur in *custodia*: Oratio
5 αγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ. Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· προσευχὴ
autem *erat assidua facta* ab Ecclesia ad Deum pro eo. Cùm
6 δὲ ἦν ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς Θεὸν (ε) ὑπὲρ αὐτοῦ. Ὅτε
autem *futurus* esset eum *producere* Herodes, nocte ipsâ erat Petrus dormi-
δὲ ἔμελλεν (ζ) αὐτὸν προάγειν ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμε-
ens inter duos milites, vinctus catenis duabus, custodésque ante ostium
νος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἁλύσεσι δυσί· φύλακές τε (η) πρὸ τῆς θύρας
observabant custodiam. Et ecce angelus Domini astitit, & lumen refulsit in
7 ἐτήρουν τὴν φυλακήν. Καὶ ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη, καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ
habitaculo: *pulsans autem latus* Petri, excitavit eum, dicens; Surge
οἰκήματι· πατάξας δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτόν, λέγων, Ἀνάστα
in celeritate. Et ceciderunt ejus catenæ de manibus. Dixit*que* angelus
8 ἐν τάχει. Καὶ (θ) ἐξέπεσον αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν. Εἶπέ τε ὁ ἄγγελος
ad eum; Præcingere, & *subliga sandalia tua*. Fecit *autem*
πρὸς αὐτόν, (ι) Περίζωσαι, καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. Ἐποίησε δὲ
sic. Et dixit illi; Circunda vestimentum tuum, & sequere me. Et ex-
9 (κ) οὕτω. Καὶ λέγει αὐτῷ, Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι. Καὶ ἐξ-
iens sequebatur eum, & nesciebat quia verum est *factum* per ange-
ελθὼν (λ) ἠκολούθει αὐτῷ, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθές ἐστι τὸ γινόμενον (μ) διὰ τοῦ ἀγγέ-
lum: existimabat autem visum videre. Transeuntes autem primam custodiam & se-
10 λου· ἐδόκει δὲ ὅραμα βλέπειν. Διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευ-
cundam, venerunt ad portam ferream, *ducentem* ad civitatem, quæ *sponta-*
τέραν, (ν) ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν, τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτο-
nea aperta est eis. Et exeuntes processerunt vicum unum, & continuò
μάτη (ξ) ἠνοίχθη αὐτοῖς. καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥύμην μίαν, καὶ εὐθέως
discessit angelus ab eo. Et Petrus *factus in seipso*, dixit;
(ο) ἀπέστη ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ὁ Πέτρος (π) γενόμενος ἐν ἑαυτῷ, εἶπε, 11
Nunc scio verè quia emisit Dominus angelum suum, & eripuit me de
Νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξαπέστειλε Κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ (ρ) ἐξείλετό με ἐκ
manu Herodis, & omni expectatione plebis Judæorum. Considerans-
χειρὸς Ἡρώδου καὶ πάσης τῆς (σ) προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. (τ) Συνιδών 12
que venit ad domum Mariæ matris Joannis, *cognominati Marci*,
τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν (υ) Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου,
ubi erant multi congregati & orantes. Pulsante autem
οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι. Κρούσαντος (φ) δὲ τοῦ 13
Petro ostium *vestibuli*, processit puella *subauscultare*, nomine Rhode.
Πέτρου τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος, προσῆλθε παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη.
Et *agnoscens* vocem Petri, præ gaudio non aperuit *vestibulum*: introcur-
Καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξε τὸν πυλῶνα· εἰσδραμοῦ- 14
rens *autem* nuntiavit stare Petrum ante *vestibulum*. Illi *autem* ad eam
σα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος. Οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν 15
dixerunt; Insanis. Illa autem affirmabat sic habere. Illi autem dicebant; Angelus
(χ) εἶπον, Μαίνῃ. Ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. Οἱ δ' ἔλεγον, (ᵘ) Ὁ ἄγγελος
ejus est. *At* Petrus perseverabat pulsans: *Aperientes* autem viderunt eum, &
αὐτοῦ ἐστιν. Ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ (ψ) εἶδον αὐτόν, καὶ 16
obstupuerunt. Annuens autem eis manu *tacere*, narravit *eis*
ἐξέστησαν. (ω) Κατασείσας δὲ αὐτοῖς τῇ χειρὶ σιγᾷν, (α) διηγήσατο αὐτοῖς 17
quomodò Dominus eum eduxisset de *custodia*: dixit *autem*; *Annuntiate* Jacobo &
πῶς ὁ Κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς· (β) εἶπε δέ, Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ
fratribus hæc. Et egressus abiit in alium locum. Factâ autem die,
τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον. Γενομένης δὲ ἡμέρας, 18
erat turbatio non parva *in militibus*, quidnam *Petrus factus esset*.
ἦν τάραχος οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο.

MS. A. (β) αἱ ἡμέραι (γ) παραδιδοὺς (δ) ἀγαγεῖν (ε) περὶ (ζ) προαγαγεῖν αὐτὸν (η) πρὸς τῇ θύρᾳ (θ) ἐξέπεσαν (ι) Ζῶσαι, (κ) οὕτως. (λ) ἠκολούθει, καὶ (μ) ὑπὸ τοῦ (ν) ἦλθαν
(ξ) ἠνοίγη (ο) ἀπῆλθεν (π) ἐν ἑαυτῷ γενόμενος, (ρ) ἐξείλατό (σ) προσδοκίας τῶν (τ) Συνειδὼν δὲ (υ) τῆς Μαρίας τῆς (φ) δὲ αὐτοῦ τὴν (χ) εἶπαν, (ᵘ) Ὁ ἄγγελός ἐστιν αὐτοῦ. (ψ) εἶδαν
(ω) Κατασείσαντος δὲ αὐτοῖς τῇ (α) διηγήσατο πῶς αὐτὸν ὁ Κύριος ἐξήγαγεν (β) εἶπέν τε

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 ܘܟܕ ܚܙܐ ܕܫܦܪܐ ܗܕܐ ܠܝܗܘܕܝܐ܀ ܐܘܣܦ ܠܡܐܚܕ ܐܦ ܠܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ܂ *
4 ܘܝܘܡܬܐ ܗܘܘ ܕܦܛܝܪܐ܂ * ܘܐܚܕܗ ܘܐܪܡܝܗ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ܂ ܘܐܫܠܡ ܠܗ
ܫܬܬܥܣܪ ܐܣܛܪܛܝܘܛܝܢ ܕܢܛܪܘܢܗ܂ ܕܡܢ ܒܬܪ ܦܨܚܐ ܢܫܠܡܝܘܗܝ ܠܥܡܐ ܕܝܗܘܕܝܐ܂
5 * ܘܟܕ ܗܘ ܫܡܥܘܢ ܡܬܢܛܪ ܗܘܐ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ܀ ܨܠܘܬܐ ܐܡܝܢܬܐ ܡܬܩܪܒܐ ܗܘܬ ܡܢ
6 ܥܕܬܐ ܚܠܦܘܗܝ ܠܐܠܗܐ܂ * ܘܒܗ ܒܗܘ ܠܠܝܐ ܕܠܨܦܪܐ ܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܫܠܡܝܘܗܝ܀ ܟܕ
ܕܡܟ ܗܘܐ ܫܡܥܘܢ ܒܝܬ ܬܪܝܢ ܐܣܛܪܛܝܘܛܝܢ܀ ܘܐܣܝܪ ܗܘܐ ܒܬܪܬܝܢ ܫܫܠܢ܀ ܘܐܚܪܢܐ
7 ܢܛܪܝܢ ܗܘܘ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬ ܐܣܝܪܐ܀ * ܡܠܐܟܐ ܕܡܪܝܐ ܩܡ ܥܠܘܗܝ܂ ܘܢܘܗܪܐ ܐܙܠܓ
ܒܟܠܗ ܒܝܬܐ܀ ܘܒܛܫܗ ܒܓܒܗ ܘܐܩܝܡܗ܂ ܘܐܡܪ ܠܗ ܩܘܡ ܒܥܓܠ܂ ܘܢܦܠܝ ܫܫܠܬܐ
8 ܡܢ ܐܝܕܘܗܝ܂ * ܘܐܡܪ ܠܗ ܡܠܐܟܐ܂ ܐܣܘܪ ܚܨܝܟ ܘܣܐܢ ܡܣܢܝܟ܂ ܘܥܒܕ ܗܟܢܐ܂ ܘܬܘܒ
9 ܐܡܪ ܠܗ܂ ܐܬܟܣܐ ܒܡܪܛܘܛܟ ܘܬܐ ܒܬܪܝ܂ * ܘܢܦܩ ܘܐܙܠ ܗܘܐ ܒܬܪܗ܀ ܟܕ ܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ
ܕܫܪܝܪܐ ܗܘܐ ܗܘ ܕܗܘܐ ܗܘܐ ܡܢ ܡܠܐܟܐ܂ ܣܒܪ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܚܙܘܐ ܚܙܐ ܗܘܐ܂ * ܘܟܕ ܥܒܪܘ
10 ܡܛܪܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܘܕܬܪܬܝܢ܂ ܐܬܘ ܥܕܡܐ ܠܬܪܥܐ ܕܦܪܙܠܐ܂ ܘܐܬܦܬܚ ܠܗܘܢ ܡܢ ܨܒܘܬ
11 ܢܦܫܗ܂ ܘܟܕ ܢܦܩܘ ܘܥܒܪܘ ܫܘܩܐ ܚܕ܀ ܦܪܫ ܡܢ ܠܘܬܗ ܡܠܐܟܐ܂ * ܗܝܕܝܢ ܐܣܬܟܠ
ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ܂ ܗܫܐ ܝܕܥܬ ܒܩܘܫܬܐ ܕܡܪܝܐ ܫܕܪ ܡܠܐܟܗ ܘܦܨܝܢܝ ܡܢ ܐܝܕܗ ܕܗܪܘܕܣ
12 ܡܠܟܐ܀ ܘܡܢ ܡܕܡ ܕܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܥܠܝ ܝܗܘܕܝܐ܂ * ܘܟܕ ܐܣܬܟܠ܀ ܐܬܐ ܠܗ
ܠܒܝܬܐ ܕܡܪܝܡ ܐܡܗ ܕܝܘܚܢܢ ܗܘ ܕܐܬܟܢܝ ܡܪܩܘܣ܂ ܡܛܠ ܕܐܚܐ ܣܓܝܐܐ ܬܡܢ
13 ܟܢܝܫܝܢ ܗܘܘ ܘܡܨܠܝܢ܂ * ܘܢܩܫ ܠܬܪܥܐ ܕܕܪܬܐ܀ ܘܢܦܩܬ ܕܬܥܢܝܘܗܝ ܛܠܝܬܐ ܕܫܡܗ
14 ܪܘܕܐ܂ * ܘܐܫܬܘܕܥܬ ܩܠܗ ܕܫܡܥܘܢ܀ ܘܡܢ ܚܕܘܬܗ ܠܐ ܦܬܚܬ ܠܗ ܬܪܥܐ܂ ܐܠܐ ܗܦܟܬ
15 ܪܗܛܬ ܘܐܡܪܐ ܠܗܘܢ܂ ܫܡܥܘܢ ܗܐ ܩܐܡ ܥܠ ܬܪܥܐ ܕܕܪܬܐ܂ * ܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܡܫܢܝܐ
16 ܐܢܬܝ܀ ܘܗܝ ܡܬܚܪܝܐ ܗܘܬ ܕܗܢܐ ܗܟܢܐ ܗܘ܂ ܐܡܪܝܢ ܠܗ ܟܒܪ ܡܠܐܟܗ ܗܘ܂ * ܘܫܡܥܘܢ
17 ܢܩܫ ܗܘܐ ܠܬܪܥܐ܂ ܘܢܦܩܘ ܚܙܐܘܗܝ ܘܐܬܕܡܪܘ ܒܗܘܢ܂ * ܘܡܢܝܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܐܝܕܗ
ܕܢܫܬܩܘܢ ܠܗܘܢ܃ ܘܥܠ ܘܐܫܬܥܝ ܠܗܘܢ ܐܝܟܢܐ ܡܪܝܐ ܐܦܩܗ ܡܢ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ܂ ܘܐܡܪ
18 ܠܗܘܢ܂ ܐܫܬܥܘ ܗܠܝܢ ܠܝܥܩܘܒ ܘܠܐܚܝܢ܂ ܘܢܦܩ ܐܙܠ ܠܐܬܪ ܐܚܪܢ܂ * ܘܟܕ ܗܘܐ ܨܦܪܐ܂
ܗܘܐ ܗܘܐ ܪܘܒܐ ܣܓܝܐܐ ܒܝܬ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܥܠ ܫܡܥܘܢ܀ ܕܡܢܐ ܗܘܐ ܠܗ܂

Quumque vidisset hoc placuisse Judæis, perrexerat comprehendere etiam Simonem Petram: (erant autem dies Azymorum.) 3
Itaque prehendit eum, & conjecit in carcerem; tradidítque ei sexdecim milites ut custodirent eum, ut post Pascha traderet eum populo Judæorum. 4
Quumque ipse Simon custodiretur in carcere, preces assiduæ pro eo offerebantur ab ecclesia Deo. 5
Et in illa nocte, cujus diluculo tradendus erat, dum dormiret Simon inter duos milites, vinctúsque esset duabus catenis, & alii custodirent fores carceris: 6
Angelus Domini astitit supra eum, & lumen refulsit in tota domo: & pupugit ei latus, & excitavit eum: dixítque ei; Surge festinanter. Et deciderunt catenæ ex manibus ejus. 7
Et dixit ei angelus; Accinge lumbos tuos, & calcea sandalia tua. Et ita fecit. Rursus autem dixit ei; Obvolve te pallio, & sequere me. 8
Exiit itaque & ambulabat post eum, quum nesciret verúmne esset id quod fiebat per angelum: putabat enim se visum videre. 9
Quumque transacta esset custodia prima & secunda, venerunt usque ad portam ferream, & aperta est eis ultró: at quum exiissent, ac pertransissent plateam unam, discessit ab eo angelus. 10
Tunc cognovit Simon, & ait; Nunc scio verissimè Dominum misisse angelum suum, méque liberâsse de manu Herodis regis, & ex eo quod machinabantur adversùm me Judæi. 11
Quod quum intellexisset, venit domum Mariæ fratris Joannis illius qui cognominatus est Marcus, propterea quòd multi fratres illic erant congregati, & precabantur. 12
Pulsavit autem fores atrii, & egressa est ut ei responderet puella, nomine Rhode. 13
Et agnovit vocem Simonis: ac præ gaudio suo non aperuit ei ostium, sed reversa est cursu, ac dixit eis; Ecce Simon stat pro foribus atrii. 14
Cui dicunt; Terrore conturbata es. Illa verò contendebat rem ita se habere. Dicunt ei; Fortasse angelus ejus est. 15
Simon autem pulsabat fores: proinde exierunt, eúmque conspicati obstupuerunt. 16
Porrò innuebat eis suâ manu ut tacerent: & ingressus est, ac renuntiavit eis quomodo Dominus eduxerat eum de carcere: ac dixit eis; Narrate hæc Jacobo & fratribus nostris. Et egressus profectus est in alium locum. 17
Quum autem manè esset, extitit tumultus plurimus inter milites propter Simonem, quidnam ei factum esset. 18

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ወርእየ፡ ከመ፡ ተፈሥሑ፡ አይሁድ፡ ደገመ፡ አሐዞ፡ ለጴጥሮስ፡ ወበዓለ፡ ፋሲካ፡ ውእቱ፡
4 አሚረ።፡ ወእኂዞ፡ ሞቅሖ፡ ማእከለ፡ ፲ወ፯ ሰገራት፡ ያዐቅብዎ። ወፈቀደ፡ እመ
5 ድኅረ፡ ፋሲካ፡ ያቅርቦ፡ ኀበ፡ ሕዝብ።፡ ወእንዘ፡ ያዐቅብዎ፡ ለጴጥሮስ፡ በውእቱ፡ ሞ
6 ቅሕ፡ ወይጼልዩ፡ በእንቲኣሁ፡ ወትረ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ በቤተ፡ ክርስቲያን።፡ ወአ
ም፡ ርእሶ፡ ፈቀደ፡ ሄሮድስ፡ ያቅርቦ፡ በይእቲ፡ ሌሊት፡ ወእንዘ፡ ይነውም፡ ጴጥሮስ፡
እንዘ፡ ክልኤ፡ ሐራ፡ ወእሱር፡ ክልኤሆን፡ እደዊሁ፡ ወየዐቅቡ፡ ሐራ፡ ኆኅተ።፡
7 ወወረደ፡ መልአከ፡ እግዚአብሔር፡ ወቆመ፡ ኀበ፡ ጴጥሮስ፡ ወበረቀ፡ ሞብረቅ፡ ውስተ፡ ዝ
ቱ፡ ቤት፡ ወጐድጐዶ፡ ገቦሁ፡ ወአንቅሆ፡ ለጴጥሮስ፡ ወይቤሎ፡ ተንሥእ፡ ፍጡነ፡ ወወድቀ፡ ሰ
ንሰለቱ፡ እምእደዊሁ።

Et quum vidisset quòd gavisi essent Judæi, denuò prehendit Petrum: & festum Paschæ fuit isto die: 3
Et prehensum conjecit eum in carcerem, medio septemdecim militum ut custodirent eum: & voluit post Pascha adducere eum ad populum. 4
Et dum custodirent Petrum in carcere, orabant pro ipso extensè ad Deum in domo Christianorum. 5
Et quando seipsum voluit Herodes producere in ista nocte, cum dormiens erat Petrus medio duorum militum, & vinctus erat ambabus manibus ejus: & observârunt milites ostia. 6
Et descendit angelus Dei, & pulsavit latus ejus, & evigilare fecit Petrum, & dixit ei; Surge citò: & ceciderunt catenæ ejus de manibus ejus. 7

Verſio VULGATA LATINA.

3 Videns autem quia placeret Judæis, appoſuit ut apprehenderet & Petrum. Erânt
4 autem dies Azymorum. Quem cùm apprehendiſſet, miſit in carcerem, tradens
quatuor quaternionibus militum cuſtodiendum, volens poſt Paſcha producere
5 eum populo. Et Petrus quidem ſervabatur in carcere. Oratio autem fiebat ſi-
6 ne intermiſſione ab Eccleſia ad Deum pro eo. Cùm autem producturus eum
eſſet Herodes, in ipſa nocte erat Petrus dormiens inter duos milites, vinctus
7 catenis duabus: & cuſtodes ante oſtium cuſtodiebant carcerem. Et ecce ange-
lus Domini aſtitit: & lumen refulſit in habitaculo: percuſſóque latere Petri ex-
citavit eum, dicens; Surge velocitér. Et ceciderunt catenæ de manibus ejus.
8 Dixit autem angelus ad eum; Præcingere: & calcea te caligas tuas. Et fecit ſic.
9 Et dixit illi; Circumda tibi veſtimentum tuum, & ſequere me. Et exiens ſeque-
batur eum, & neſciebat quia verum eſt, quod fiebat per Angelum: exiſtimabat
10 autem ſe viſum videre. Tranſeuntes autem primam & ſecundam cuſtodiam,
venerunt ad portam ferream, quæ ducit ad civitatem: quæ ultrò aperta eſt
eis. Et exeuntes proceſſerunt vicum unum: & continuò diſceſſit Angelus ab
eo. Et Petrus ad ſe reverſus, dixit; Nunc ſcio verè, quia miſit Dominus 11
angelum ſuum, & eripuit me de manu Herodis, & de omni expectatione ple-
bis Judæórum. Conſideránſque venit ad domum Mariæ matris Joannis, qui 12
cognominatus eſt Marcus, ubi erant multi congregati, & orantes. Pulſante 13
autem eo oſtium januæ, proceſſit puella ad audiendum, nomine Rhode. Et ut 14
cognovit vocem Petri, præ gaudio non aperuit januam, ſed intrò currens nun-
tiavit ſtare Petrum ante januam. At illi dixerunt ad eam; Inſanis. Illa autem 15
affirmabat ſic ſe habere. Illi autem dicebant; Angelus ejus eſt. Petrus autem per- 16
ſeverabat pulſans. Cùm autem aperuiſſent, viderunt eum, & obſtupuerunt. An- 17
nuens autem eis manu ut tacerent, narravit quomodò Dominus eduxiſſet eum de
carcere, dixítque; Nuntiate Jacobo & fratribus hæc. Et egreſſus abiit in alium
locum. Factâ autem die, erat non parva turbatio inter milites, quidnam factum 18
eſſet de Petro.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وإذ أبصر ذلك مرضيا لليهود * أضاف إليه أن قبض على بطرس * وكان ذلك في أيام الفطير * 3
* وإذ قبض عليه جعله في الحبس * وسلمه إلى أربعة من الجند أصحاب أرباع ليحفظوه * مريدا 4
أن يصعده إلى الشعب بعد الفصح * وإذ كان بطرس محبوسا في السجن * كانت الكنيسة 5
تقرب من أجله إلى الله صلاة مدمنة * وحين اعترم هيرودس أن يصعده إليهم * في تلك 6
الليلة كان بطرس نائما بين جنديين مغلولا بسلسلتين * وكان الحراس أمام الأبواب
يرصدون الحبس * إذ وقف به ملاك الرب * فأشرق نور في المسكن فضرب جنب بطرس 7
وأنهضه قائلا قم مسرعا * فسقطت السلسلتان من يديه * وقال له الملاك تزنر والبس 8
نعليك * ففعل هكذا * فقال له البس ثوبك واتبعني * وخرج يتبعه ولم يعلم أن الصادر 9
بالملاك هو حق * بل كان يظن أنه يبصر مناما * فإذ عبرا الحرس الأول والثاني أقبلا إلى 10
باب الحديد المؤدي إلى المدينة * فانفتح من ذاته لهما وخرجا * فعبرا في شارع واحد * وللحين
ابتعد الملاك منه * فعاد بطرس إلى ذاته وقال * الآن علمت بتحقيق أن الرب أرسل ملاكه 1
وأنقذني من يد هيرودس ومن كل شعب اليهود * تم *

* قراءة الاثنين من الجمعة الخامسة بعد الفصح * * كط *

* فإذا علم يقينا جاء إلى منزل مريم أم يوحنا الملقب بمرقص * حيث كان قوم كثيرون 1
به مجتمعين ومصلين * فلما قرع الباب تقدمت صبية اسمها وردة تسمع * فإذ عرفت 3 4
صوت بطرس من فور سرورها لم تفتح الباب * بل رجعت مسرعة وأخبرتهم أن بطرس
بالباب واقفا * فقالوا لها قد جننت * فلبثت تحقق قولها أن كذلك هو * فقالوا ملاكه 5
هو * فلبث بطرس يقرع الباب * فلما فتحوا أبصروه وذهلوا * فهز نحوهم يده ليسكتوا * 6 7
وحدثهم كيف أخرجه الرب من الحبس * وقال لهم أخبروا بهذه البدايع يعقوب والإخوة *
وخرج فذهب إلى موضع آخر * تم * * فلما أضحى النهار صار في الجند اضطراب ليس 8
بيسير * قائلين ترى ماذا أصاب بطرس *

Cúmque animadvertiſſet id gratum eſſe 3
Judæis, perrexit adhuc apprehendere
Petrum (accidit autem hoc in diebus
Azymorum) Quem cùm apprehendiſſet, 4
poſuit in carcerem, tradiditque eum
quatuor militibus tribunis quartanis ut
cuſtodirent eum, volens eùm producere
populo poſt Paſcha. Dum autem eſſet 5
Petrus in carcere detentus, offerebat
Eccleſia ad Deum pro ipſo preces conti-
nuas. Et cùm propoſuiſſet Herodes eum 6
ipſis producere, eâdem nocte erat Petrus
dormiens inter duos milites, vinctus
catenis duabus: & cuſtodes ante ja-
nuas cuſtodiebant carcerem. Interim 7
adſtitit ei angelus Domini (& lumen re-
fulſit in domicilio) percuſſitque latus
Petri, & excitavit eum dicens; Surge
feſtinus. Et excidit utraque catena de
manibus ejus. Dixit etiam ei ange- 8
lus; Præcingere, & induere ſoleis tuis.
Et fecit ſic. Et dixit illi; Indue veſti-
mentum tuum, & ſequere me. Egreſſus 9
igitur ſequutus eſt eum, & ignorabat
rem quæ per Angelum fiebat, eſſe veram:
ſed exiſtimabat ſe ſomnium videre.
Cùmque prætériſſent ambo cuſtodiæ 10
locum primum & ſecundum, devene-
runt ad portam ferream quæ ducit ad
urbem, & aperta eſt iis ultrò, egreſſique
ſunt: & tranſeuntes per vicum unum,
ſtatim receſſit Angelus ab eo. Et Petrus 11
ad ſe reverſus, dixit; Nunc pro certo
cognovi quòd Dominus miſerit ange-
lum ſuum, & eripuerit me de manu He-
rodis, totóque populo Judæorum. Hacte-
nus.

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadæ quintæ poſt Paſcha.

Cùm ergò rem pro certo ſciviſſet, venit 12
ad domum Mariæ matris Johannis
qui cognominabatur Marcus, ubi erat
turba multa, illic congregati, & orantes.
Cùm autem pulſâſſet oſtium, proceſſit 13
puella nomine Roſa, ut ſubauſcultaret.
Et ut agnovit vocem Petri, præ 14
eruptione gaudii ſui non aperuit oſtium,
ſed feſtina recurrens, annuntiavit eis
ſtare Petrum ante januam. Inquiunt ei, 15
Inſanis. Illa verò inſtitit aſſeverans
ſermonem ſuum ſic ſe habere. Dixerunt;
Angelus ejus eſt. Perſeverabat autem 16
Petrus januam pulſare. Et cùm ape-
ruiſſent, viderunt eum, & obſtupuerunt.
Ipſe verò innuit eis manu ſuâ ut tace- 17
rent: narravitque eis quomodo eduxiſſet
eum Dominus è carcere. Tum dixit
illis; Referte has novitates Jacobo &
fratribus. Et egreſſus abiit in alium
locum. Hactenus. Porrò ubi diluxit 18
dies, facta eſt in militibus turbatio
non parva: & dicebant; Quid fortè accidit Petro?

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ወይቤሎ ፡ ውእቱ ፡ መልአክ ፡ ቅንት ፡ ሐቌከ ፡ ወተሠአን ፡ አሰእኒከ ፡ ወገብረ ፡ ከማሁ ፡፡
ወይቤሎ ፡ ተዐፀፍኬ ፡ ልብሰከ ፡ ወንዓ ፡ ትልወኒ ፡፡=፡ ወወፅአ ፡ ወተለዎ ፡፡ ወኢያእም
ረ ፡ ጴጥሮስ ፡ ከመ ፡ እሙን ፡ ውእቱ ፡ ዘአስተርአዮ ፡ መልአክ ፡ ወመሰሎ ፡ ሕልመ ፡ ዘ
የሐልም ፡፡=፡ ወወፂኦሙ ፡ ቀዳሜ ፡ ዐፀድ ፡ ወካልአ ፡ በጽሑ ፡ ኀበ ፡ ኆኅተ ፡ ኀጺን ፡ ወተርኅ
ወት ፡ ለሊሃ ፡ ሶቤሃ ፡፡ ወጺአሙ ፡ ሐሩ ፡ አሐተ ፡ ስኰተ ፡ ወሐደጎ ፡ ዝኩ ፡ መልአክ ፡ ዘይ
መርሖ ፡ ለጴጥሮስ ፡፡=፡ ወገብአ ፡ ልቡ ፡ ሶቤሃ ፡፡ ወይቤ ፡ ይእዜ ፡ አእመርኩ ፡ ከመ ፡ አማን ፡ ፈነ
ወ ፡ እግዚአብሔር ፡ መልአኮ ፡ ወአድኀነኒ ፡ እምእዴሁ ፡ ለሄሮድስ ፡ ወእምኵሉ ፡ ተሰፋሆሙ ፡
ለሕዝበ ፡ አይሁድ ፡፡=፡

Et dixit ei iſte angelus; Cinge lumbos tuos, & calcea calceos tuos: & fecit ita: 8
& dixit ei, Indue pallium tuum, & veni, ſequere me. Et exivit, & ſequutus eſt 9
eum: & neſciebat Petrus quòd verum fuit quòd apparuit ei angelus: & videba-
tur ei ſomnium, quod ſomniâſſet. Et exeuntes primo atrio & ſecundo, venerunt 10
ad portam ferream, & aperta fuit de ſeipſa: tunc exeuntes progreſſi ſunt unum vi-
cum, & reliquit eum iſte angelus qui ducebat Petrum. Et reverſum eſt ei cor ejus 11
ſtatim; & dixit; Nunc novi quòd verè miſit Deus angelum ſuum, & liberavit
me è manu Herodis, & ab omni expectatione populi Judæorum.

በ፫ ፡ ማርያም ፡ ወበማርቆስ ፡ ምንባብ ፡፡=፡

In tertia Mariæ: & in Marci feſto, Lectio.

12 ወእምዝ ፡ ሖረ ፡ ቤተ ፡ ማርያም ፡ እሙ ፡ ለዮሐንስ ፡ ዘተሰምየ ፡ ማርቆስ ፡ ኀበ ፡ ሀለው ፡ ጉብአ
13 ን ፡ ወይጼልዩ ፡ በእንቲአሁ ፡፡=፡ ወጐድጐደ ፡ ኆኅተ ፡ ዴዴ ፡ መጽአት ፡ ታርኅዎ ፡ ወለት ፡
14 ኣንተ ፡ ስማ ፡ ሮዴ ፡፡=፡ ወአእሚራ ፡ ቃለ ፡ ጴጥሮስ ፡ እምትፍሥሕት ፡ ኢያርኀወት ፡
15 ዴዴ ፡ ወሮፀት ፡ ወነገረቶሙ ፡ እንዘ ፡ ይቀውም ፡ ጴጥሮስ ፡ ኀበ ፡ ኆኅተ ፡ ዴዴ ፡፡=፡ ወይ
ቤልዋ ፡ ተዐብዲኑ ፡ ተዐገሢ ፡፡ ምዕረ ፡ ወጐድጐደ ፡ በሕቁ ፡ ወይቤሉ ፡ መልአክኑ ፡ እንጋ ፡
16 ውእቱ ፡፡=፡ ወጐንደየ ፡ ጴጥሮስ ፡ እንዘ ፡ ይጐድጕድ ፡ ወሶበ ፡ አርኀዉ ፡ ወርእዩ
17 ዎ ፡ ደንገፁ ፡፡=፡ ወይቤሎሙ ፡ አርምሙ ፡ ወነገሮሙ ፡ ዘከመ ፡ አውፅኦ ፡ እግዚአብሔር ፡
እሞቅሕ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ንግርዎሙ ፡ ለያዕቆብ ፡ ወለኵሎሙ ፡ አኃዊነ ፡፡ ወወፅአ ፡ ወሖረ ፡
18 ካልአ ፡ ቤተ ፡፡=፡ ወጸቢሖ ፡ ተሀውኩ ፡ ሰገራት ፡ ፈድፋደ ፡ ወይቤሉ ፡ ምንትኑ ፡ እን
፡ ኮነ ፡ ጴጥሮስ ፡፡=፡

Et tunc venit domum Mariæ matris Johannis, qui nominatus fuit Marcus, ubi 12
fuerunt congregati, & orantes pro eo. Et pulſante oſtium januæ, venit ut aperiret 13
ei filia, cujus nomen erat Rhode. Et ut cognovit vocem Petri, præ gaudio non ape- 14
ruit januam, ſed cucurrit & nuntiavit iis, ſtante Petro ad oſtium januæ. Et di- 15
xerunt ei, Inſaniſne? perſeverabat altera vice, & pulſavit paululùm: & dixerunt,
Angelúſne igitur eſt? Et moratus eſt Petrus pulſans: & quum aperuiſſent, & 16
vidiſſent eum, obſtupuerunt. Et dixit iis ut tacerent: & nuntiavit iis quomodo 17
eduxiſſet eum Deus è carcere, & dixit iis; Nuntiate Jacobo & omnibus fratribus
noſtris: & egreſſus eſt, & abiit in aliam domum. Et manè conturbati ſunt mi- 18
lites valdè, & dixerunt; Quid igitur factum eſt de Petro?

Herodes autē *requirens* eum, & non *inveniens, inquirens* *cuſtodes,* juſſit *ad ſup-*
19 (γ) Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὑρὼν, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπα-
plicium trahi: & deſcendens à Judæa in Cæſaream, commoratus eſt. Erat autem
20 χθῆναι· καὶ κατελθὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας (δ) εἰς τὴν Καισάρειαν, διέτριβεν. Ἦν (ε) δὲ ὁ
Herodes iratus Tyriis & Sidoniis: *Uno animo autem* *advenerūt* ad eum, &
Ἡρώδης θυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτὸν, καὶ
perſuadentes Blaſtum, qui ſuper cubiculum regis, poſtulabant pacem, *propter*
πείσαντες Βλάστον, τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως, (ζ) ᾐτοῦντο εἰρήνην, διὰ τὸ
ali ipſorum regionem à regia. Statuto autem die Herodes veſti-
21 τρέφεσθαι αὐτῶν τὴν χώραν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς. Τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμε-
tus *veſtem regiam, & ſedens* pro tribunali, concionabatur ad eos. *At*
22 νος ἐσθῆτα βασιλικὴν, καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς. Ὁ δὲ
populus acclamabat; Dei *Vox,* & non hominis. Confeſtim autem percuſſit eum an-
23 δῆμος ἐπεφώνει, Θεοῦ φωνὴ, καὶ οὐκ ἀνθρώπου. Παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγ-
gelus Domini, *pro quibus* non dediſſet *gloriam* Deo : & *factus vermibus corro-*
γελος Κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε τὴν δόξαν τῷ Θεῷ· καὶ γενόμενος σκωληκόβρω-
ſus, expiravit. *At* verbum *Dei* creſcebat & multiplicabatur. Barnabas autē &
24 25 τος, ἐξέψυξεν. Ὁ δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ (η) ηὔξανε καὶ ἐπληθύνετο. Βαρνάβας δὲ καὶ
Saulus reverſi ſunt *ex Hieruſalem implentes miniſterium: ſimul aſſu-*
Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἱερουσαλὴμ, πληρώσαντες τὴν διακονίαν· συμπαραλα-
mentes & Joannem, cognominatum Marcum.
βόντες (θ) καὶ Ἰωάννην, τὸν ἐπικληθέντα Μάρκον.

CAP. XIII. ιγ'.

Erāt autē *quidam in Antiochia apud exiſtentē Eccleſiam,* prophetæ & doctores,
1 Ἦσαν (α) δέ τινες ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν, προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ, τε
Barnabas & Simon *vocatus* Niger, & Lucius *Cyrenæus,* Manahénque Herodis
Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ καλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναήν τε Ἡρώδου
Tetrarchæ *coëducatus,* & Saulus. Miniſtrantibus autē illis Domino, & jejunan-
2 τοῦ Τετράρχου σύντροφος, καὶ Σαῦλος. Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ, καὶ νηστευόν-
tibus, dixit Spiritus ſanctus; Segregate mihi & Barnabam & Sau-
των, εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, Ἀφορίσατε δή μοι (β) τόν τε Βαρνάβαν καὶ τὸν Σαῦ-
lum, in opus quod *advocavi* eos. Tunc jejunantes & *precati,* & 3
λον, εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. Τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι, καὶ
Imponentes manus eis, dimiſerunt. *Hi* quidem emiſſi à
ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν. (γ) Οὗτοι μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ 4
Spiritu ſancto, *deſcenderunt in* Seleuciam: *illincque abnavigaverunt in*
(δ) τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, κατῆλθον εἰς τὴν Σελεύκειαν· ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν (ε) εἰς
Cyprum. Et *facti in Salamina annuntiabant* verbum Dei in
τὴν Κύπρον. Καὶ γενόμενοι ἐν (ζ) Σαλαμῖνι κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς 5
ſynagogis Judæorum. Habebāt autē & Joannem *miniſtrum.* *Peregrantes autem*
συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων. Εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. Διελθόντες δὲ (η) τὴν 6
inſulā uſque *ad* Paphum, invenerunt quendā magum pſeudoprophetā Judæum, cui no-
νῆσον ἄχρι Πάφου, (θ) εὗρόν τινα μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, ᾧ ὄνο-
men Bar-Jeſu: Qui erat cum Proconſule Sergio Paulo, viro prudente. Hic
μα (ι) Βαριησοῦς· Ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. Οὗτος 7
advocans Barnabam & *Saulum, expetebat* audire verbum Dei. Re-
προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον, ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἀνθ- 8
ſiſtebat autē illis Elymas magus, (ſic enim interpretatur nomen ejus,)
ίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, (κ) (οὕτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ,)
quærens avertere Proconſulem à fide. Saulus autem, (qui & Paulus,)
ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. Σαῦλος δὲ, (ὁ καὶ Παῦλος,)
repletus Spiritu ſancto, & *intendens* in eum, Dixit: O plene omni 9
πλησθεὶς Πνεύματος ἁγίου, (λ) καὶ ἀτενίσας εἰς αὐτὸν, Εἶπεν, Ὦ πλήρης παντὸς 10
dolo & omni *maleficentiā,* fili diaboli, inimice omnis juſtitiæ, non *ceſſabis*
δόλου καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ
pervertens vias Domini rectas?
διαστρέφων τὰς ὁδοὺς Κυρίου τὰς εὐθείας;

ΙΘ' MS. A. (γ) Ἡρώδης τε (δ) εἰς Καισάρειαν, διέτριψεν. (ε) δὲ θυμομαχῶν (ζ) ᾐτήσαντο (η) ηὐξάνετο (θ) Ἰωάννην, τὸν ἐπικαλούμενον Μάρκον. Κεφ. ιγ'. MS. A. (α) δὲ ἐν (β) τὸν Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον, (γ) Αὐτοὶ (δ) τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀπῆλθον εἰς Σελεύκειαν; (ε) εἰς Κύπρον. (ζ) Σαλαμίνῃ (η) ὅλην τὴν (θ) εὗρον ἄνδρα τινὰ (ι) Βὰρ Ἰησοῦν (κ) (οὕτως (λ) ἀτενίσας

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

* ܗܪܘܕܣ ܕܝܢ ܟܕ ܒܥܝܗ ܘܠܐ ܐܫܟܚܗ. ܕܢ ܠܢܛܘܪܐ ܘܦܩܕ ܕܢܬܩܛܠܘܢ. ܘܢܦܩ ܡܢ 19
ܝܗܘܕ ܘܥܒܕ ܗܘܐ ܒܩܣܪܝܐ. * ܘܡܛܠ ܕܪܓܝܙ ܗܘܐ ܥܠ ܨܘܪܝܐ 20
ܘܥܠ ܨܝܕܢܝܐ ܐܬܟܢܫܘ ܘܐܬܘ ܠܘܬܗ ܐܟܚܕܐ. ܘܦܝܣܘ ܠܒܠܣܛܘܣ ܪܒ ܩܝܛܘܢܗ ܕܡܠܟܐ. ܘܫܐܠܘ ܡܢܗ
ܕܢܗܘܐ ܠܗܘܢ ܫܝܢܐ. ܡܛܠ ܕܦܘܪܢܣܐ ܕܐܬܪܗܘܢ ܡܢ ܡܠܟܘܬܗ ܗܘܐ ܕܗܪܘܕܣ.
* ܒܝܘܡܐ ܕܝܢ ܝܕܝܥܐ. ܠܒܫ ܗܘܐ ܗܪܘܕܣ ܠܒܘܫܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܘܝܬܒ ܥܠ ܒܝܡ. 21
ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡ ܟܢܫܐ. * ܘܟܠܗ ܥܡܐ ܩܥܐ ܗܘܐ ܘܐܡܪ. ܕܗܠܝܢ ܩܠܐ ܐܢܝܢ ܕܐܠܗܐ 22
ܘܠܐ ܗܘܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. * ܘܚܠܦ ܕܠܐ ܝܗܒ ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܐܠܗܐ. ܒܗ ܒܫܥܬܗ ܡܚܝܗܝ 23
ܡܠܐܟܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܐܪܬܚ ܒܬܘܠܥܐ ܘܡܝܬ. * ܘܣܒܪܬܗ ܕܐܠܗܐ ܡܬܟܪܙܐ ܗܘܬ ܘܡܬܝܬܪܐ. 24
* ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܨܘܡܐ * ܠܕ * ܒܪܢܒܐ ܕܝܢ ܘܫܐܘܠ ܗܦܟܘ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ 25
ܠܐܢܛܝܘܟܝ. ܒܬܪ ܕܡܠܝܘ ܬܫܡܫܬܗܘܢ. ܘܕܒܪܘ ܥܡܗܘܢ ܠܝܘܚܢܢ ܗܘ ܕܐܬܟܢܝ
ܡܪܩܘܣ. * ܩܦܠܐܘܢ ܝܓ * ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܥܕܬܐ ܕܐܢܛܝܘܟܝ ܢܒܝܐ ܘܡܠܦܢܐ. 1
ܒܪܢܒܐ ܘܫܡܥܘܢ ܗܘ ܕܡܬܩܪܐ ܢܓܪ. ܘܠܘܩܝܘܣ ܡܢ ܩܘܪܝܢܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܡܢܐܝܠ ܒܪ
ܡܪܒܝܢܘܗܝ ܕܗܪܘܕܣ ܛܛܪܪܟܐ ܘܫܐܘܠ. * ܘܟܕ ܗܢܘܢ ܨܝܡܝܢ ܗܘܘ ܘܡܫܡܫܝܢ ܠܐܠܗܐ. 2
ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܦܪܫܘ ܠܝ ܠܫܐܘܠ ܘܠܒܪܢܒܐ. ܠܥܒܕܐ ܕܐܢܐ ܩܪܝܬ
ܐܢܘܢ. * ܘܒܬܪ ܕܨܡܘ ܘܨܠܝܘ ܣܡܘ ܥܠܝܗܘܢ ܐܝܕܐ ܘܫܕܪܘ ܐܢܘܢ. * ܘܗܢܘܢ ܟܕ ܐܫܬܕܪܘ 3 4
ܡܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܢܚܬܘ ܠܣܠܘܩܝܐ. ܘܡܢ ܬܡܢ ܪܕܘ ܒܝܡܐ ܥܕܡܐ ܠܩܘܦܪܘܣ.
* ܘܟܕ ܥܠܘ ܠܣܠܡܝܢܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܡܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܡܠܬܗ ܕܡܪܢ ܒܟܢܘܫܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. 5
ܘܝܘܚܢܢ ܡܫܡܫ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. * ܘܟܕ ܟܪܟܘ ܠܗ ܟܠܗ ܓܙܪܬܐ. ܥܕܡܐ ܠܦܦܘܣ 6
ܡܕܝܢܬܐ. ܐܫܟܚܘ ܓܒܪܐ ܚܕ ܚܪܫܐ ܝܗܘܕܝܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ. ܕܫܡܗ ܗܘܐ
ܒܪ ܫܘܡܐ. * ܗܢܐ ܢܩܝܦ ܗܘܐ ܠܓܒܪܐ ܚܟܝܡܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܐܢܬܘܦܛܘܣ. ܘܡܬܩܪܐ 7
ܗܘܐ ܣܪܓܝܘܣ ܦܘܠܘܣ. ܘܩܪܐ ܗܘܐ ܐܢܬܘܦܛܘܣ ܠܫܐܘܠ ܘܠܒܪܢܒܐ. ܘܒܥܐ ܗܘܐ
ܕܢܫܡܥ ܡܢܗܘܢ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܩܐܡ ܗܘܐ ܕܝܢ ܠܘܩܒܠܗܘܢ ܗܘ ܚܪܫܐ ܒܪ 8
ܫܘܡܐ. ܕܡܬܦܫܩ ܫܡܗ ܐܠܘܡܘܣ. ܡܛܠ ܕܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܗܦܟܝܘܗܝ ܠܐܢܬܘܦܛܘܣ 9
ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ. * ܫܐܘܠ ܕܝܢ ܗܘ ܕܐܬܩܪܝ ܦܘܠܘܣ. ܐܬܡܠܝ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܘܚܪ
ܒܗ. * ܘܐܡܪ. ܐܘ ܕܡܠܐ ܟܠ ܢܟܠܝܢ ܘܟܠܗܝܢ ܒܝܫܬܐ. ܒܪܗ ܕܐܟܠܩܪܨܐ ܘܒܥܠܕܒܒܐ 10
ܕܟܠܗ ܟܐܢܘܬܐ. ܠܐ ܫܠܐ ܐܢܬ ܠܡܥܩܡܘ ܐܘܪܚܬܗ ܬܪܝܨܬܐ ܕܡܪܝܐ.

Herodes verò quum requiſiſſet eum, ec inveniſſet, condemnavit cuſtodes, & juſſit eos 19
necare. Et exceſſit è Judæa, atque commoratus eſt in Cæſarea. Quoniam autem iratus 20
erat contra Tyrios & Sidonios, congregati ſunt, eúmque ſimul adiêre: & perſuaſo
Blaſto cubiculario regis, poſtulârunt a eo ut haberent pacem, propterea quòd diſpenſatio regionis ipſorum ex regno ipſius Herodis erat. Die autem percelebri indutus 21
Herodes veſte regiâ, ſedebátq; pro tribunali, verbáque faciebat ad turbam. Totus verò 22
populus clamabat, & dicebat; Hæ ſunt voces Dei, & non hominum. Verùm eò quòd 23
non tribuiſſet gloriam Deo, eâ ipſâ horâ percuſſit eum angelus Domini, & ebullivit vermibus, atque mortuus eſt. Proindè Evangelium Dei prædicabatur, & incrementum capiebat. 24

Dominicâ quartâ Jejunii. 34.

Barnaba autem & Saul reverſi ſunt ex Jeruſalem Antiochiam, poſtquàm explevissent 25
miniſterium ſuum; aſſumpſerúntque ſecum Johannem illum qui cognominatus eſt Marcus.

CAP. XIII.

Erant porrò in Eccleſia quæ erat Antiochiæ, Prophetæ & Doctores, Barnabas, & Simon qui vocatur Niger, & Lucius ex Cyrene urbe, & Manael filius educatorum Herodis Tetrarchæ, & Saul. Quúmque ipſi jejunarent, & preces auſpicarentur Deo, dixit eis Spiritus ſanctitatis; Secernite mihi Saul & Barnabam operi ad quod ego vocavi eos. Poſtquàm igitur jejunâſſent, ac preces auſpicati fuiſſent, impoſuerunt eis manum, & dimiſerunt eos. Ipſi autem quum emiſſi eſſent à Spiritu ſanctitatis, deſcenderunt Seleuciam, & illinc per mare navigârunt ad uſque Cyprum. Quúmque introîſſent Salaminam urbem, evangelizabant ſermonem Domini noſtri in ſynagogis Judæorum: & Johannem miniſtrum habebant. Porrò quum perluſtrâſſent totam inſulam uſque ad Paphum urbem, nacti ſunt virum quendam magum Judæum, qui erat pſeudopropheta, cui nomen erat Bar-Suma. Iſte adhærebat viro ſapienti qui erat Proconſul, vocabatúrque Sergius Paulus. Advocavit autem Proconſul Saul & Barnabam & petebat ut audiret ab eis ſermonem Dei. Reſiſtebat autem eis hic ipſe magus Bar-Suma, cujus nomen exponitur Elumos; quippe qui vellet avertere Proconſulem à fide. Saul autem ille qui vocatus eſt Paulus, repletus eſt Spiritu ſanctitatis, & intuitus eum Dixit; O plene omnibus dolis, omnibuſque flagitiis, fili criminatoris, & infenſe omni æquitati, non ceſſabis pervertere vias rectas Domini?

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

19 ወሐሠሠ : ሄሮድስ : ወኀጣእ : ወእምዝ : ኰነኖሙ : ለሰገራት :: ወወረደ : እምነ : ይሁደ :
20 ለቂሳርያ : ከመ : ይኰንኖ : እስመ : ትጋእዙ : አህጉረ : ጢሮስ : ወሲደና : ወመጽኡ :
ኅቡረ : ኅቤሁ : ወአስተብቍዕዎ : ለበላስጦን : ደቀ : ጽርሑ : ለንጉሠ : ይዕር
21 ቆሙ : እስመ : እምቤተ : ንጉሥ : ይሴሰዩ : ለብሔር :: ወእምዝ : አሐተ : ዕለተ :
22 ለብሰ : ሄሮድስ : ልብሰ : መንግሥቱ : ወነበረ : ዐውደ : ወአኀዘ : ይኰንኖሙ :: ወአ
ወየው : ሀገር : በቃለ : እግዚአብሔር : በቃለ : ሰብእ ::

Et quæſivit eum Herodes & non invenit eum: & tunc condemnavit milites, & de- 19
ſcendit à Judæa ad Cæſaream, ut judicium adminiſtraret. Quia judicio u- 20
tendiſſent civitates Tyri & Sidonis, & venerunt ſimul ad eum, & rogârunt Blaſ
cubicularium regis ut amicitiam præberet iis, quia à domo regis nutriebat re-
nem. Et tunc unâ die indutus fuit Herodes veſte regiâ, & ſedit pro tribunali & 21
incepit judicare eos. Et acclamavit civitas, In voce Dei, in voce hominis. 22

Verſio VULGATA LATINA.

19 Herodes autem cùm requisîſſet eum, & non inveniſſet, inquiſitione factâ de cuſtodibus, juſſit eos duci: deſcendénſque à Judæa in Cæſaream, ibi commoratus eſt.
20 Erat autem iratus Tyriis, & Sidoniis. At illi unanimes venerunt ad eum, & perſuaſo Blaſto, qui erat ſuper cubiculum regis, poſtulabant pacem, eò quòd ale-
21 rentur regiones eorum ab illo. Statuto autem die, Herodes veſtitus veſte regiâ, ſe-
22 dit pro tribunali, & concionabatur ad eos. Populus autem acclamabat; Dei vo-
23 ces, & non hominis. Confeſtim autem percuſſit eum Angelus Domini, eò quòd
24 non dediſſet honorem Deo: & conſumptus à vermibus, expiravit. Verbum au-
25 tem Domini creſcebat, & multiplicabatur. Barnabas autem & Saulus reverſi ſunt ab Jeroſolymis expleto miniſterio, aſſumpto Joanne, qui cognominatus eſt Marcus.

CAP. XIII.

1 ERant autem in eccleſia, quæ erat Antiochiæ, prophetæ, & doctores, in quibus Barnabas, & Simon, qui vocabatur Niger, & Lucius Cyrenenſis, & Manahen, qui erat Herodis Tetrarchæ collactaneus, & Saulus. Miniſtrantibus autem illis 2
Domino, & jejunantibus, dixit illis Spiritus ſanctus; Segregate mihi Saulum &
Barnabam, in opus ad quod aſſumpſi eos. Tunc jejunantes, & orantes, impo- 3
nentéſque eis manus, dimiſerunt illos. Et ipſi quidem miſſi à Spiritu ſancto abie- 4
runt Seleuciam; & indè navigaverunt Cyprum. Et cùm veniſſent Salaminam, 5
prædicabant verbum Dei in ſynagogis Judæorum. Habebant autem & Joannem
in miniſterio. Et cùm perambulâſſent univerſam inſulam uſque Paphum, invene- 6
runt quendam virum magum pſeudoprophetam, Judæum, cui nomen erat Barjeſu,
Qui erat cum Proconſule Sergio Paulo, viro prudente. Hic, accerſitis Barnabâ & 7
Saulo, deſiderabat audire verbum Dei. Reſiſtebat autem illis Elymas magus (ſic enim 8
interpretatur nomen ejus) quærens avertere Proconſulem à fide. Saulus autem, 9
qui & Paulus, repletus Spiritu ſancto, intuens in eum, Dixit; O plene omni 10
dolo, & omni fallaciâ, fili diaboli, inimice omnis juſtitiæ, non deſinis ſubvertere
vias Domini rectas?

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ولما طلبه هيرودس ولم يجده حكم على السجانين بقتلهم وامرهم باحضار * ثم انحدر 19
من بلد اليهودية * يطوف الى قيسارية * وكان هيرودس حاد الغضب على الصوريين * 20
والصيداniين * فحضروا الى عنده * واقنعوا بلاسطون صاحب قبة الملك * وسالوه ان
يسعى في الصلح والسلامة * من اجل ان قوت بلدهم من الاوقاف الملكية * فرتب 21
هيرودس يوما لبس فيه حلة ملكية * وجلس في مجلسه وخاطبهم متجبرا * فهتف الجمع 22
ان هذا صوت الاله لا صوت انسان * فللحين ضربه ملاك الرب * عوض لم يعط المجد 23
لله * وصار الدود ياكله ومات * ونمى قول الله وكثر جدا * 24

* قراءة الثلثا من الجمعة الخامسة بعد الفصح * م *

* وبرنابا وصولص رجعا الى اورشليم لما اكملا الخدمة * واخذا يوحنا الملقب بمرقص * 25
* الفصل الثالث عشر * * وكان بانطاكية قوم في الكنيسة التي بها انبياء ومعلمون * 1
وبرنابا وسمعان الملقب بنيجار ولوكيوس القوريناي ومانايين المتربي مع هيرودس رييس الربع *
وصولوص * وبينما هم يخدمون الرب ويصومون قال روح القدس * افرزوا لي برنابا وبولص 2
للعمل الذي دعوتهما اليه * فصاموا حينيذ وصلوا * ووضعوا ايديهم عليهما وارسلوهما * 3
* فاذ ارسلهما روح القدس انحدرا الى سلوكية * ومن هناك ركبا في البحر الى قبرص * واذ حصلا 4 5
في سلاميني اخبرا بكلام الله في جميع اليهود * وكان معهما يوحنا يخدمهما * فلما طافا الجزاير 6
الى باقس صادفا انسانا ساحرا نبيا كاذبا يهوديا اسمه بار يسوع * وكان مع سرجيوس البطريق 7
مع بولوص الرجل الفقيه * هذا استحضر برنابا وبولص * وطلب ان يسمع كلام الله * فقاومهما 8
الماس الساحر * لان هكذا يترجم اسمه * طالبا ان يرد البطريق من الامانة * فامتلي صولوص 9
الملقب ببولص من روح القدس * وتفرس فيه * وقال له * ايها الموعب كافة الغش وجملة 10
المكر * يا ابن الختال وعدو كل عدالة * اما تفتر من تعكيس طرق الرب الممهدة *

Cùmque requiſiſſet eum Herodes, nec inveniſſet, milites morte damnavit, præcipiens illis ut ſiſterent eum. Deinde deſcendit de regione Judææ, perambulaturus Cæſaream uſque. 19 *Erat autem Herodes irâ percitus in Tyrios & Sidonios: quapropter convenerunt eum, & perſuaſerunt Blaſtoni regiæ teſtudinis præfecto, eumq; rogârunt ut conciliationem pacemq; curaret: ſiquidem alimonia regionis eorum è demenſis erat regiis.* 20 *Statuit ergò diem Herodes, quo regiâ veſte indutus ſedit pro tribunali, & allocutus eſt eos cum apparatu.* 21 *Exclamavit autem turba* dicens, *Vox iſta Dei eſt, non vox hominis.* 22 *Confeſtim autem percuſſit eum angelus Domini, pro eo quòd non tribuiſſet gloriam Deo: cœperúntque vermes devorare eum, & mortuus eſt.* 23 *Et ſermo Domini augeſcebat & multiplicabatur valdè.* 24

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis
quintæ poſt Paſcha.

Cæterùm Barnaba & Saulus redierunt in Jeruſalem, abſoluto miniſterio: duxerúntque Johannem qui cognominabatur Marcus. 25

CAP. XIII.

ERant autem Antiochiæ, in Eccleſia quæ ibidem erat, quidam prophetæ & doctores, & Barnaba, & Simon qui cognominabatur Niger, & Lucius Cyrenenſis, et Manaen qui nutritus fuerat cum Herode Tetrarcha, necnon Saulus. 1 *Et dum illi miniſtrarent Domino, atque jejunarent, dixit Spiritus ſanctus; Segregate mihi Barnabam & Paulum ad opus ad quod vocavi eos.* 2 *Tunc ergò jejunârunt et orârunt, poſitiſque manibus ſuper utrumque, miſerunt illos.* 3 *Igitur cùm miſiſſet eos Spiritus ſanctus, deſcenderunt Seleuciam, & indè conſcenderunt mare in Cyprum.* 4 *Et cùm appuliſſent Salaminam, annuntiârunt ſermonem Dei in cœtu Judæorum. Erâtque cum eis Johannes miniſtrans illis.* 5 *Cúmque peragrâſſent inſulam ad Paphum uſque, offenderunt hominem quendam magum, prophetam falſum, Judæum, nomine Bar-jeſu:* 6 *Qui erat apud Sergium Tribunum cum Paulo viro prudènte. Hic accerſivit Barnabam & Paulum, rogavitque ut audiret ſermonem Dei.* 7 *Reſiſtebat autem illis Elymas magus (ſic enim exponitur nomen ejus) quærens avertere Tribunum à fide.* 8 *Repletus eſt autem Saulus qui vocatur Paulus, Spiritu ſancto, cumque intuitus, Dixit ei; O plene omni dolo & omni ſallaciâ, O fili Fraudulenti, & inimice omnis juſtitiæ, annon ceſſabis pervertere vias Domini planas?* 9 10

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

23 ወቀሠፎ፡መልአከ፡እግዚአብሔር፡ሶቤሃ፡ እስመ፡ ኢያእኰቶ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወዐጺዮ፡
24 ሞተ፡=፦ ሀዐ ወቃለ፡እግዚአብሔር፡ዐቢየ፡ወበዝኃ፡=፦ ወተሠውጡ፡በርናባስ፡ወሳ
25 ውል፡ ኢየሩሳሌም፡ ወፈጸሞሙ፡ መልእክቶሙ፡ ወነሥእዎ፡ ለዮሐንስ፡ ዘተሰምየ፡
ማርቆስ፡፡=፦

፲፫ በበዓለ፡ መዝሙር፡ ወበረቡዕ፡ ሰንበት፡፡=፦

1 ሀቲ ወሀለው፡ ውስተ፡ አንጾኪያ፡ በቤተ፡ ክርስቲያን፡ ነቢያት፡ ወሊቃናት፡ ወበርናባስ፡
ወስምዖን፡ ዘተሰምየ፡ኔጌር፡ዘበትርጓሜሁ፡ ጸሊም፡ ወሉቅዮስ፡ ቀሬናዊ፡ ወምናሔ፡ ወል
2 ደ፡ ሐፀኒቱ፡ ለሄሮድስ፡ ንጉሠ፡ወሰውል፡=፦ ወእንዘ፡ ይገብሩ፡ግብረ፡ እግዚአብሔር፡
ወይጸውሙ፡ ወይቤሎሙ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ፈልጥዎሙ፡ሊተ፡ ለበርናባስ፡ ወለሰውል፡
3 ለግብር፡ዘፈቀድክዎሙ፡=፦ ወእምዝ፡ጾሙ፡ ወጸለዩ፡ ወወደዩ፡ እደዊሆሙ፡ ዲቤሆሙ፡፡
4 ወፈነውዎሙ፡=፦ ወተፈነዉዎሙ፡ በኀበ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ወወረዱ፡ ሴሌውቂያ፡ ወእምህየ፡
5 ነገዱ፡ ቄጵሮስ፡=፦ ወበጺሖሙ፡ ስለሚን፡ ነገሩ፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡በምኵራባቲሆ
6 ሙ፡ ለአይሁድ፡ ወሀሎ፡ ዮሐንስ፡ ለእኮሙ፡፡=፦ ወአንሶሰዉ፡ ውስተ፡ኵሉ፡ ደሰያት፡ ወ
በጽሑ፡ እስከ፡ጳፉ፡፡ ወረከቡ፡ብእሴ፡ሰብአ፡ሥራይ፡ አይሁዳዊ፡ ወሐሳዊ፡ ነቢይ፡ ውእ
7 ቱ፡ ዘስሙ፡ ተርዮሰዕ፡=፦ ወሀሎ፡ ኀበ፡ መልአክ፡ ጦለአክ፡ መልአክ፡፡ ወጸውዖሙ፡
8 ለበርናባስ፡ ወለሰውል፡ ወፈቀደ፡ ይስማዕ፡ ቃለ፡እግዚአብሔር፡=፦ ወተቃወሞሙ፡ ው
እቱ፡ ዘይቤልዎ፡ ከመዝ፡ ሊሲማስ፡ መሰሪ፡ ትርጓሜሁ፡፡ ወፈቀደ፡ ይክልኦ፡ ለመልአ
9 ክ፡ ከመ፡ ኢይእመን፡፡=፦ ወመልአ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ለዕለ፡ ሰውል፡ ዝውእቱ፡
10 ጳውሎስ፡ ወነጸሮ፡=፦ ወይቤሎ፡ አጽጉበ፡ ሀሜ፡ ወኵሎ፡ እኪይ፡ ወልደ፡ ሰይጣን፡
ፀሩ፡ ለኵሉ፡ ጽድቅ፡ አበይከ፡ ትኅድግ፡ እንዘ፡ ተዐሉ፡ ፍኖተ፡ እግዚአብሔር፡
ርትዕት፡፡==፦

Et percuſſit eum angelus Dei illicò, quia non glorificabat Deum, & partitus obiit. 23
Et ſermo Dei magnus fuit & multiplicatus fuit. Et reverſi ſunt Barnabas & Saulus 24
Hieruſalem, & quum compleviſſent miniſterium eorum, aſſumpſerunt Johannem qui 25
nominatus fuit Marcus.

CAP. XIII.

In feſto pſalmodiæ, & quarto ſabbato.

ET fuerunt in Antiochia in domo Chriſtianorum, prophetæ & magiſtri, & Barnabas, & Simon, qui nominatur Niger, quod in interpretatione ſua ſignificat, Nigrum, & Lucius Cyrenenſis, & Manaches filius nutricis Herodis regis, & Saulus. 1 *Et quum facientes erant opus Dei & invocantes, tum dixit iis Spiritus ſanctus; Separate mihi Barnabam & Saulum, ad opus pro quo elegi eos.* 2 *Et tunc jejunârunt, & orârunt, & poſuerunt manus ſuas ſuper eos, & dimiſerunt eos.* 3 *Et miſſi per Spiritum ſanctum, deſcenderunt Seleuciam, & illinc navigârunt ad Cyprum.* 4 *Et venientes Salaminam, annuntiârunt verbum Dei in ſynagogis Judæorum, & fuit Johannes miniſter eorum.* 5 *Et profectus eſt in omnes inſulas, & venit uſque ad Paphum, & invenit virum, hominem magum Judæum, & pſeudopropheta fuit cujus nomen Tarjeſah:* 6 *Et fuit apud principem, & miniſter fuit principis, & vocavit Barnabam & Saulum, & voluit audire verbum Dei.* 7 *Et reſtitit illis, is quem vocant quaſi Elymam, magum, interpretatione ejus: & voluit prohibere regem ut non crederet.* 8 *Et plenus fuit Spiritus ſanctus ſuper Saulum, qui eſt Paulus, & intuitus eſt eum: Et dixit ei; O plene iniquitatis & omnis malitiæ, fili ſatanæ, hoſtis omnis juſtitiæ, noluiſti ceſſare ſubvertere vias Dei rectas?* 9 10

Et nunc ecce manus Domini ſuper te, & eris cæcus, non videns Solē uſque ad
11 Καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ (μ) τοῦ Κυρίου ἐπὶ σε, καὶ ἔσῃ τυφλὸς, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι
tempus. Confeſtim *autem* cecidit in eum caligo & tenebræ: & circuiens quærebat
καιροῦ. Παραχρῆμα δὲ (ν) ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος· καὶ περιάγων ἐζήτει
manu ductores. Tunc *videns* Proconſul factum, credidit, *perculſus*
12 χειραγωγούς. Τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς, (ξ) ἐπίστευσεν, ἐκπλησσόμενος
ſuper doctrina Domini. *Provecti autem* à Papho qui *circa Paulum,*
13 ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ Κυρίου. Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ (ο) τὸν Παῦλον,
venerunt *in* Pergen Pamphyliæ: Joannes autem diſcedens ab eis, re-
ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας· Ἰωάννης δὲ ἀποχωρήσας ἀπ' αὐτῶν, ὑπέ-
verſus eſt *in* Ieroſolymam. Illi verò pertranſeuntes à *Perge,* vene-
14 στρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. Αὐτοὶ δὲ διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης, (π) παρεγένον-
runt *in* Antiochiam Piſidiæ: & ingreſſi in ſynagogam die Sab-
το εἰς Ἀντιόχειαν (ρ) τῆς Πισιδίας· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαβ-
batorum, ſederunt. Poſt autem lectionem Legis & Prophetarum, miſerunt
15 βάτων, ἐκάθισαν. Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέστειλαν
principes ſynagogæ ad eos, dicentes; Viri fratres, ſi eſt ſermo in vo-
οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς, λέγοντες, Ἄνδρες ἀδελφοὶ, (σ) εἰ ἔστι λόγος ἐν ὑ-
bis exhortationis ad plebem, dicite. Surgens autem Paulus, & ſilentiū indicens
16 μῖν παρακλήσεως πρὸς τὸν λαὸν, λέγετε. Ἀναστὰς δὲ Παῦλος, καὶ κατασείσας . Κʹ
manu, ait; Viri Iſraelitæ, & *timentes* Deum, audite. Deus plebis
17 τῇ χειρὶ, εἶπεν, Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεὸν, ἀκούσατε. Ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ
hujus Iſrael elegit patres noſtros, & plebem exaltavit *in incolatu* in terra
τούτου Ἰσραὴλ ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ
Ægypti: & *cum* brachio excelſo eduxit eos ex ea: Et *quaſi* qua-
18 (τ) Αἰγύπτῳ· καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς· Καὶ ὡς (υ) τεσσα-
draginta annorum temp° mores ſuſtinuit eorum in deſerto: Et *delens* gentes ſe-
19 ρακονταετῆ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ· Καὶ καθελὼν ἔθνη ἑ-
ptem in terra Chanaan, ſorte diſtribuit eis terram eorum. Et poſt
20 πτὰ ἐν γῇ Χαναὰν, (φ) κατεκληροδότησεν αὐτοῖς τὴν γῆν (χ) αὐτῶν. Καὶ μετὰ
hæc quaſi *annis quadringentis* & quinquaginta dedit Judices uſque ad Samuel Pro-
ταῦτα ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα ἔδωκε κριτὰς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προ-
phetam. Et exindè poſtulaverunt regem: & dedit illis Deus Saul filium Cis,
φήτου. Κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα· καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κὶς, 21
virum de tribu Benjamin, *annos* quadraginta. Et *amovens eum,* exci-
ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν, ἔτη (ψ) τεσσαράκοντα. Καὶ μεταστήσας αὐτὸν, (ω) ἤγει- 22
tavit illis David *in* regem: cui & dixit *teſtatus*; Inveni David *ipſum* Jeſſe,
ρεν αὐτοῖς τὸν Δαβὶδ εἰς βασιλέα· ᾧ καὶ εἶπε μαρτυρήσας, Εὗρον Δαβὶδ τὸν τοῦ Ἰεσσαὶ,
virum ſecundū cor meum, qui faciet omnes voluntates meas. Hujus Deus à
ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. Τούτου ὁ Θεὸς ἀπὸ 23
ſemine ſecundùm promiſſionem *excitavit* Iſrael Salvatorem Jeſum: Præ-
τοῦ σπέρματος κατ' ἐπαγγελίαν (α) ἤγειρε τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν· Προ- 24
dicante Joanne ante faciem adventûs ejus baptiſmum pœnitentiæ omni
κηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας (β) παντὶ
populo Iſrael. Cùm autem impleret Joannes curſum, dicebat; Quem
τῷ λαῷ Ἰσραήλ. Ὡς δὲ ἐπλήρου (γ) ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγε, (δ) Τίνα 25
me arbitramini eſſe? non ſum ego, ſed ecce venit poſt me, cujus non ſum dignus
με ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγὼ, ἀλλ' ἰδοὺ ἔρχεται μετ' ἐμὲ, οὗ οὐκ εἰμὶ ἄξιος τὸ
calceamentum pedum ſolvere. Viri fratres, filii generis Abraham, & qui in vo-
ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. Ἄνδρες ἀδελφοὶ, υἱοὶ γένους Ἀβραὰμ, καὶ οἱ ἐν (ε) ὑ- 26
bis *timentes* Deum, vobis verbum ſalutis hujus miſſum eſt.
μῖν φοβούμενοι τὸν Θεὸν, (ζ) ὑμῖν ὁ λόγος τῆς σωτηρίας ταύτης (η) ἀπεστάλη. Οἱ 27
Nam habitantes in Hieruſalem, & principes *eorum,* hunc ignorantes, & voces
γὰρ κατοικοῦντες ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοήσαντες, καὶ τὰς φωνὰς
Prophetarum per omne Sabbatum *lectas,* judicantes impleverunt:
τῶν προφητῶν τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκομένας, κρίναντες ἐπλήρωσαν·
Et nullam cauſam mortis invenientes, petierunt *Pilatum interfici* eum.
Καὶ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου εὑρόντες, ᾐτήσαντο Πιλάτον ἀναιρεθῆναι αὐτόν. 28

MS. A. (μ) Κυρίου (ν) ἔπεσεν (ξ) ἐκπλησσόμενος ἐπίστευσεν ἐπὶ (ο) Παῦλον, (π) ἐγένοντο (ρ) τὴν Πισιδίαν· (σ) εἴ τίς ἐστιν ἐν ὑμῖν λόγος παρακλήσεως (τ) Αἰγύπτου· (υ) τεσσαρακονταετῆ (φ) κατεκληρονόμησεν (χ) αὐτῶν···· ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ ··· πεντήκοντα· καὶ μετὰ ταῦτα ἐ·· καν κριτὰς (ψ) τεσσαράκοντα. (ω) ἤγειρεν τὸν Δαβὶδ αὐτοῖς εἰς (α)* ἤγαγεν τῷ Ἰσραὴλ σωτῆρα Ἰησοῦν· (β) παντὶ τῷ Ἰσραήλ. (γ) Ἰωάννης (δ) Τί ἐμὲ (ε) ἡμῖν (ζ) ἡμῖν (η) ἐξαπεστάλη.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܘܗܫܐ ܐܝܕܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠܝܟ. ܘܬܗܘܐ ܣܡܐ ܘܠܐ ܬܚܙܐ ܫܡܫܐ ܥܕܡܐ ܠܙܒܢܐ. ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ
ܢܦܠܬ ܥܠܘܗܝ ܥܡܛܢܐ ܘܚܫܘܟܐ. ܘܡܬܟܪܟ ܗܘܐ ܘܒܥܐ ܗܘܐ ܕܢܐܚܘܕ ܒܐܝܕܗ. * ܘܟܕ
12 ܚܙܐ ܐܢܬܘܦܛܘܣ ܡܕܡ ܕܗܘܐ. ܐܬܕܡܪ ܘܗܝܡܢ ܒܡܠܦܢܘܬܗ ܕܡܪܝܐ. * ܬܪܝܢ ܒܫܒܐ
ܕܚܫܐ * ܠܗ * ܦܘܠܘܣ ܕܝܢ ܘܒܪܢܒܐ ܪܕܘ ܒܝܡܐ ܡܢ ܦܦܘܣ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܬܘ
13 ܠܗܘܢ ܠܦܪܓܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܦܡܦܘܠܝܐ. ܘܦܪܫ ܡܢܗܘܢ ܝܘܚܢܢ ܘܐܙܠ ܠܗ ܠܐܘܪܫܠܡ.
14 * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܢܦܩܘ ܡܢ ܦܪܓܐ. ܘܐܬܘ ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܦܝܣܝܕܝܐ. ܘܥܠܘ ܠܟܢܘܫܬܐ
15 ܘܝܬܒܘ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ. * ܘܒܬܪ ܕܐܬܩܪܝܘ ܢܡܘܣܐ ܘܢܒܝܐ. ܫܠܚܘ ܠܘܬܗܘܢ ܩܫܝܫܐ
ܕܟܢܘܫܬܐ ܘܐܡܪܘ. ܓܒܪܐ ܐܚܝܢ. ܐܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܡܠܬܐ ܕܒܘܝܐܐ ܡܠܠܘ ܥܡ ܥܡܐ.
16 * ܘܩܡ ܦܘܠܘܣ ܘܐܢܝܦ ܐܝܕܗ ܘܐܡܪ. ܓܒܪܐ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܘܐܝܠܝܢ ܕܕܚܠܝܢ ܡܢ ܐܠܗܐ
17 ܫܡܥܘ. * ܐܠܗܗ ܕܥܡܐ ܗܢܐ ܓܒܐ ܠܐܒܗܬܢ. ܘܐܪܝܡ ܘܐܣܓܝ ܐܢܘܢ. ܟܕ ܗܘܘ ܬܘܬܒܐ
18 ܒܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ. ܘܒܕܪܥܐ ܪܡܐ ܐܦܩ ܐܢܘܢ ܡܢܗ. * ܘܬܪܣܝ ܐܢܘܢ ܒܡܕܒܪܐ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ.
19 * ܘܚܪܒ ܫܒܥܐ ܥܡܡܝܢ ܒܐܪܥܐ ܕܟܢܥܢ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܐܪܥܗܘܢ ܝܘܪܬܢܐ. * ܘܐܪܒܥ
20
21 ܡܐܐ ܘܚܡܫܝܢ ܫܢܝܢ ܝܗܒ ܠܗܘܢ ܕܝܢܐ. ܥܕܡܐ ܠܫܡܘܐܝܠ ܢܒܝܐ. * ܘܗܝܕܝܢ ܫܐܠܘ
ܠܗܘܢ ܡܠܟܐ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ ܐܠܗܐ ܠܫܐܘܠ ܒܪ ܩܝܫ ܓܒܪܐ ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܒܢܝܡܝܢ.
22 ܫܢܝܢ ܐܪܒܥܝܢ. * ܘܫܢܝܗ. ܘܐܩܝܡ ܠܗܘܢ ܠܕܘܝܕ ܡܠܟܐ. ܘܐܣܗܕ ܥܠܘܗܝ ܘܐܡܪ.
23 ܕܐܫܟܚܬ ܠܕܘܝܕ ܒܪܗ ܕܐܝܫܝ ܓܒܪܐ ܐܝܟ ܠܒܝ. ܗܘ ܢܥܒܕ ܟܠܗܘܢ ܨܒܝܢܝ. * ܡܢ ܙܪܥܗ
24 ܕܗܢܐ ܐܩܝܡ ܐܠܗܐ ܠܐܝܣܪܝܠ. ܐܝܟ ܡܐ ܕܐܫܬܘܕܝ. ܠܝܫܘܥ ܦܪܘܩܐ. * ܘܫܕܪ ܠܝܘܚܢܢ ܕܢܟܪܙ
25 ܩܕܡ ܡܐܬܝܬܗ. ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܬܝܒܘܬܐ ܠܟܠܗ ܥܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. * ܘܟܕ ܡܫܠܡ ܗܘܐ
ܝܘܚܢܢ ܬܫܡܫܬܗ. ܐܡܪ ܗܘܐ. ܡܢܘ ܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܢܐ. ܠܐ ܗܘܝܬ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܗܐ ܐܬܐ
ܒܬܪܝ. ܗܘ ܕܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܫܪܐ ܥܪܩܐ ܕܡܣܢܘܗܝ.

* ܚܕ ܒܫܒܐ ܪܒܐ ܕܩܝܡܬܐ * ܠܘ *

26 * ܓܒܪܐ ܐܚܝܢ. ܒܢܝ ܫܪܒܬܗ ܕܐܒܪܗܡ ܘܐܝܠܝܢ ܕܕܚܠܝܢ ܥܡܟܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܠܟܘܢ ܗܘ
27 ܐܫܬܕܪܬ ܡܠܬܐ ܕܚܝܐ. * ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܥܡܘܪܐ ܕܐܘܪܫܠܡ ܘܪܫܢܝܗܘܢ. ܠܐ ܐܣܬܟܠܘ ܒܗ.
ܐܦܠܐ ܒܟܬܒܐ ܕܢܒܝܐ ܕܡܬܩܪܝܢ ܒܟܠ ܫܒܐ. ܐܠܐ ܕܢܘܗܝ ܘܡܠܝܘ ܟܠܗܝܢ ܕܟܬܝܒܢ.
28 * ܘܟܕ ܠܐ ܐܫܟܚܘ ܥܠܬܐ ܕܡܘܬܐ ܡܕܡ. ܫܐܠܘ ܡܢ ܦܝܠܛܘܣ ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ.

Nunc itaque manus Domini contra te eſt; 11 eriſque cæcus, nec aſpicies Solem ad tempus. Et eâ ipſâ horâ incidit in eum caligo & tenebræ: proinde circuibat, quærebatque qui prehenderet ei manum. Quumque vidiſſet 12 Proconſul quod factum fuerat, perculſus eſt, crediditque doctrinæ Domini.

Feriâ ſecundâ Paſſionis. 35.

Paulus autem & Barnaba per mare pertexe- 13 runt à Papho urbe, veneruntque Pergen civitatem Pamphyliæ: & diſceſſit ab eis Johannes, ac profectus eſt ad Ieruſalem. Illi 14 verò egreſſi ſunt ex Perge, & venerunt Antiochiam urbem Piſidiæ, & introierunt in ſynagogam, ſederuntque die ſabbathi. Poſt- 15 ea quàm autem lecta eſſet Lex & Prophetæ, ad eos miſerunt ſeniores ſynagogæ qui dicerent; Viri fratres, ſi quis eſt in vobis ſermo conſolationis, alloquimini populum. Pro- 16 inde ſurrexit Paulus, indixitque ſilentium manu, & ait; Viri filii Iſrael, voſque qui Deum reveremini, audite. Deus hujus po- 17 puli elegit patres noſtros, extulitque & magnificavit eos quum eſſent incolæ in terra Ægypti, brachioque excelſo eduxit eos ex ea. Et nutrivit eos in deſerto quadraginta 18 annis. Et delevit ſeptem Gentes in terra 19 Chanaan, illiſque dedit ſolum earum hæreditate poſſidendum. Porrò quadringentis & 20 quinquaginta annis dedit eis judices uſque ad Samuel prophetam. Tuncque petierunt 21 ſibi regem, & dedit eis Deus Saul filium Kis, virum ex ſtemmate Ben-jamin, annis quadraginta. Et ſuſtulit eum, eiſque conſtituit Da- 22 vid regem: & perhibuit ei teſtimonium, dixitque; Inveni David filium Iſſai virum ſecundùm cor meum: is exequetur omnia placita mea. Ex ſemine hujus ſuſcitavit Deus 23 Iſraeli, quemadmodum pollicitus fuerat, Jeſum redemptorem. Et miſit Johannem qui 24 prædicaret ante adventum ejus baptiſmum pœnitentiæ toti populo Iſrael. Quumque 25 expleret Johannes miniſterium ſuum, dicebat; Quem me putatis eſſe? Non ſum ego: ſed ecce ponè me venit is, cujus non ſum dignus qui ſolvam corrigias calceamentorum.

Dominicâ magnâ Reſurrectionis. 36.

Viri fratres, filii proſapiæ Abraham, & qui 26 vobiſcum timent Deum, vobis miſſum eſt verbum vitæ. Illi enim habitatores Jeruſa- 27 lem, & primores eorum non perceperunt illud, nec Scripturas prophetarum quæ leguntur omni ſabbatho, ſed condemnârunt eum, & impleverunt quæcunque ſcripta ſunt. Quumque non inveniſſent cauſam mortis 28 ullam, petierunt à Pilato ut interficerent eum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወይእዜኒ፡ናሁ፡እደ፡እግዚአብሔር፡ ላዕሌከ፡ ወተዕውር፡ ወኢትሬኢ፡ ጸሐየ፡ እስከ፡ይበጽ
ሐከ፡ዕድሜከ፡ወተጸለለ፡ሶቤሃ፡ወጸልመ፡ ወኢክህለ፡ ይርአይ፡ወሐሠሠ፡ዘይመርሖ፡። ወ
12 ርእዮ፡መልአክ፡ዘኮነ፡ደንገፀ፡ወአምነ፡በእግዚእነ፡።ወእምዝ፡ ሐለፉ፡እምነ፡ጳፉ፡እለ፡
13 ጳውሎስ፡ወበጽሑ፡ጰርጌን፡ዘጰንፊልያ፡ወኀደጎሙ፡ዮሐንስ፡ ወተሠውጠ፡ሊየሩሳሌም፡።
ወእምንቱስ፡ ኀለፉ፡ እምጰርጌን፡ ወበጽሑ፡አንጾኪያ፡ዘጲሰድያ፡፡ ወቦኡ፡ምኵራበ፡በዕለ
14 ተ፡ሰንበት፡ወነበሩ፡። በዕለተ ፡ ኢጲፋንያ ፡ ምንባብ፡።
15 ወእምድኅረ፡ኦሪት፡ወነቢያት፡ለአኩ፡ ኀቤሆሙ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡ ወይቤልዎሙ፡አንትሙ፡
አሐዊነ፡እመቦ፡እምውስቴትክሙ፡ዘይክል፡ሠናየ፡ነጊረ፡ ኢይድዕዎሙ፡ለሕዝብ፡።

Et nunc quidem, ecce manus Dei ſuper te, & cæcus eris, & non videbis ſolem, uſque 11 *dum venerit tibi tempus tuum: & obtenebratus eſt ſtatim, & obcæcatus eſt, & non potuit videre, & quæſivit ducem. Et quum vidiſſet præceps quod factum fuerat,* 12 *miratus eſt, & credidit in Domino noſtro. Et tunc tranſierunt à Papho qui erant* 13 *ex parte Pauli & venerunt Pergen Pamphyliæ: & reliquit eos Johannes, & reverſus eſt Hieroſolymam. Et illi tranſierunt à Perge, & venerunt Antiochiam Pi-* 14 *ſidiæ, & ingreſſi ſunt ſynagogam in die ſabbathi, & ſederunt.*

Die Epiphaniæ lectio.

Et poſt legem & prophetas, miſerunt ad eos principes ſacerdotum, & dixerunt iis; 15 *Vos fratres, ſi quis ſit ex vobis qui poteſt benè loqui, annuntiet populis.*

Verſio VULGATA LATINA.

11 Et nunc ecce manus Domini ſuper te, & eris cæcus, non videns Solem uſque ad
tempus. Et confeſtim cecidit in eum caligo, & tenebræ, & circuiens quære-
12 bat qui ei manum daret. Tunc Proconſul cùm vidiſſet factum, credidit admirans
13 ſuper doctrina Domini. Et cùm à Papho navigâſſent Paulus & qui cum eo
erant, venerunt Pergen Pamphyliæ. Joannes autem diſcedens ab eis, reverſus
14 eſt Jeroſolymam. Illi verò pertranſeuntes Pergen, venerunt Antiochiam Piſi-
15 diæ: & ingreſſi ſynagogam die ſabbatorum, ſederunt. Poſt lectionem autem
legis, & Prophetarum, miſerunt principes ſynagogæ ad eos, dicentes; Viri
16 fratres, ſi quis eſt in vobis ſermo exhortationis ad plebem, dicite. Surgens au-
tem Paulus, & manu ſilentium indicens, ait; Viri Iſraëlitæ, & qui timetis Deum,
17 audite: Deus plebis Iſraël elegit patres noſtros, & plebem exaltavit cùm eſſent
18 incolæ in terra Ægypti, & in brachio excelſo eduxit eos ex ea, Et per quadraginta
19 annorum tempus mores eorum ſuſtinuit in deſerto. Et deſtruens gentes ſeptem
20 in terra Chanaan, ſorte diſtribuit eis terram eorum, Quaſi poſt quadringentos
& quinquaginta annos: & poſt hæc dedit judices uſque ad Samuël prophetam.
Et exindè poſtulaverunt regem: & dedit illis Deus Saul filium Cis, virum de 21
tribu Benjamin, annis quadraginta. Et amoto illo, ſuſcitavit illis David regem: 22
cui teſtimonium perhibens, dixit; Inveni David filium Jeſſe, virum ſecundùm
cor meum, qui faciet omnes voluntates meas. Hujus Deus ex ſemine ſecundùm 23
promiſſionem eduxit Iſraël Salvatorem Jeſum, Prædicante Joanne ante faciem 24
adventûs ejus baptiſmum pœnitentiæ omni populo Iſraël. Cùm impleret au- 25
tem Joannes curſum ſuum, dicebat; Quem me arbitramini eſſe, non ſum
ego, ſed ecce venit poſt me, cujus non ſum dignus calceamenta pedum ſolvere.
Viri fratres, filii generis Abraham, & qui in vobis timent Deum, vobis ver- 26
bum ſalutis hujus miſſum eſt. Qui enim habitant Jeruſalem, & principes ejus, 27
hunc ignorantes, & voces prophetarum, quæ per omne ſabbatum leguntur, judican-
tes impleverunt: Et nullam cauſam mortis invenientes in eo, petierunt à Pilato, 28
ut interficerent eum.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 * فها الآن يد الرب عليك * فتكون اعمي لا تبصر الشمس الي وقت ما * فللحين سقطت
12 عليه سكون وظلمة * وطفق يدور ويطلب من يقوده * فلما راي البطريق العجب الصاير
امن * مندهلا من تعليم الرب * تم * قراءة الاربعا من الجمعة الخامسة بعد الفصح *
13 مرنا * والذين كانوا في جملة بولص ركبوا في البحر من باقس * واقبلوا الي برجي التي
14 من كورة بامفيليا * وفارقهم يوحنا وعاد الي اورسليم * وطافوا هم من برجي * وجاووا الي
15 انطاكية البسيدية * واذ دخلا الي المجمع في يوم السبت جلسا * بعد قراءة التوراة والانبياء
ارسل اليهم روساء المجمع قايلين * ايها الرجال اخوتنا * ان يكن فيكما كلام تعزية للشعب
16 17 فقولاه * فنهض بولص وهز يده وقال * ايها الرجال الاسراييليون والمتقون الله اسمعوا * ان الاه
هذا الشعب اصطفي اباءنا * واعلي شان الشعب في سكناه بارض مصر * واخرجهم منها بساعد
18 19 عال * وطعمهم وعالهم في البرية مدة اربعين سنة * واجتاح سبعة امم في ارض كنعان *
20 وورثهم ارضهم * وبعد هذه الخطوب منحهم القضاة مدة اربع مائة وخمسين سنة *
21 الي عهد صاموييل النبي * لانهم علي ايامه طلبوا ملكا * فاعطاهم الله ساوول ابن كيس *
22 رجلا من قبيلة بنيامين * تملك عليهم اربعين سنة * وازال مملكته واقام لهم داوود ملكا
الذي شهد له قايلا * وجدت داوود ابن يسي رجلا نظير قلبي * الذي يعمل ساير
23 24 مشيايتي * فالله من نسل هذا كوعده اسورد لاسراييل خلاصا * وتقدم يوحنا فكرز امام
وجه وروده بمعمودية التوبة لاسراييل * تم *
25 واذ كمل يوحنا * * قراءة لعيد يوحنا المعمدان * في تاسع وعشرين آب *
سعيه * قال من ذا توهمتم انني كنت انا * لست انا ذاك * لكن سيجي بعدي من لست
26 مستحقا احل حذا رجليه * ايها الرجال الاخوة يا بني جنس ابراهيم * والمتقين الله فيكم *
27 اليكم ارسلت كلمة الخلاص هذا * لان القاطنين باورسليم وروساءهم لم يعرفوه * واصوات
28 الانبياء المقروة في كل سبت اكملوها اذ حكموا عليه * واذ لم يجدوا عليه للموت ولا حجة
واحدة * فطلبوا الي بيلاطس ان يقتله *

Ideò ecce nunc manus Domini ſuper te, eriſque cæcus non videns ſolem uſque ad tempus aliquantum: ſtatimque irruit in eum caligo & tenebræ, cœpitque circumire & quærere qui ſe duceret. 11 *Cùm ergò vidiſſet Tribunus miraculum quod factum fuerat, credidit, obſtupeſcens de doctrina Domini.* 12 Hucuſque.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis quintæ poſt Paſcha.

Porrò qui erant in comitatu Pauli, conſcenderunt mare à Papho, veneruntque Pergen quæ eſt ex provincia Pamphylia. Et digreſſus Johannes ab eis, reverſus eſt in Jeruſalem. 13 *Illi verò peragrantes à Perga, venerunt Antiochiam Piſidiæ: & ingreſſi ambo ſynagogam in die ſabbathi, ſederunt.* 14 *Poſt lectionem Legis & Prophetarum, miſerunt ad eos principes ſynagogæ dicentes; O viri fratres noſtri, ſi eſt in vobis ſermo conſolationis ad populum, proferte eum.* 15 *Surrexit igitur Paulus, manumque movens ait; O viri Iſraelitæ & timentes Deum, audite.* 16 *Deus populi hujus elegit patres noſtros, & extulit famam populi dum habitaret in terra Ægypti, & eos illinc eduxit brachio excelſo.* 17 *Et beavit eos, & nutrivit illos in deſerto ſpatio quadraginta annorum.* 18 *Extirpavit etiam ſeptem populos in terra Chanaan, & hæredes fecit eos terræ ipſorum.* 19 *His peractis conceſſit eis judices intervallo quadringentorum quinquaginta annorum uſque ad tempus Samuelis prophetæ.* 20 *In hujus enim diebus petierunt regem, deditque eis Deus Saulem filium Kis, virum de tribu Benjamin qui regnavit ſuper eos annis quadraginta.* 21 *Ejus regno amoto, conſtituit eis Davidem regem, cui atteſtatus eſt, dicens; Inveni Davidem filium Jeſſe, virum ſecundùm cor meum, qui faciet omnes voluntates meas.* 22 *Itaque Deus de ſtirpe hujus, ſecundùm promiſſum ſuum, miſit Iſraeli ſalutem.* 23 *Et præcedens Johannes, prædicavit ante faciem adventûs ejus, baptiſmum pœnitentiæ Iſraeli.* 24 Finis.

Lectio in feſtivitate Johannis Baptiſtæ, *quæ occurrit* vigeſimâ nonâ Auguſti.

Cùm autem conficeret Johannes curſum ſuum, dixit; Quem arbitramini me eſſe? non ſum ego ille, ſed venturus eſt poſt me cujus non ſum dignus calceos pedum ſolvere. 25 *O viri fratres, ô filii generis Abrahæ & qui timent Deũ inter vos, ad vos miſſũ eſt verbũ ſalutis hujus.* 26 *Nam habitantes in Jeruſalem, & principes eorum non cognoverunt eum: & voces prophetarum quæ leguntur quolibet ſabbatho, conſummârunt, condemnantes illum.* 27 *Et cùm non inveniſſent adverſùs eum mortis cauſam, ne quidem unam, petierunt à Pilato ut interficeret eum.* 28

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 ወተንሥአ: ጳውሎስ: ወአዘዘ: ያርምሙ: ወይቤሎሙ: ስምዑ: ሰብአ: እስራኤል: ወእለ፤:
17 ትፈርህዎ: ለእግዚአብሔር:=: አምላኮሙ: ለሕዝበ: እስራኤል: ኀረዮሙ: ለአበዊነ::
18 ወአዕበዮሙ: ለሕዝቡ: በኀበ: እፍለሶሙ: በምድረ: ግብጽ: ወበመዝራዕቱ: ልዑል: አውጽ
19 አሙ: እምህየ:=: ወሴሰዮሙ: በገዳም: አርብዓ: ዓመተ:=: ወአተተ: ሰብዐተ: አሕ
20 ዘበ: ከናአን: ወአውረሶሙ: ምድሮሙ::=: ወእምድኅረ: አርባዕቱ: ምእት: ወሀምሳ: ዐመ
21 ተ: ሤመ: ሎሙ: መሳፍንተ: እስከ: አመ: ሳሙኤል: ነቢይ::=: ወእምህየ: እንከ: ሰአሉ: ይን
ግሥ: ሎሙ፤ ወአንገሠ: ሎሙ: እግዚአብሔር: ሳኦልሃ: ወልደ: ቂስ: ብእሴ: እምሕዝበ: ብ
22 ንያም: አርብዐ: ዓመተ:=: ወሰዐሮ: ኪያሁ፤ ወአንገሠ: ሎሙ: ደዊትሃ: ወሰማዕተ: ኮኖ:
ወይቤ: ረከብክዎ: ለዳዊት: ወልደ: ሴሴይ: ብእሲ: ዘከመ: ልብየ: ዘይገብር: ኵሎ: ፈቃድ
23 የ:=: ወእምዘርአ: ዚአሁ: አምጽአ፤ ሎሙ: እግዚአብሔር: ለእስራኤል:: መድኀኒተ:
24 በከመ: አሰፈዎሙ:=: ወአቅደመ: ዮሐንስ: ሰቢከ: ጥምቀተ: ለኵሉ: ሕዝበ: እስራኤል:
25 ከመ: ይነስሑ: እምቅድመ: ምጽአተ: ዚአሁ::=: ወፈጺሞ: ዮሐንስ: መልእክቶ: ይቤሎ
ሙ: መንተኑ: ትትሐዘቡኒ: ኪያየ: አንሰ: ኢኮንኩ: ኪያሁ: ናሁ: ይመጽእ: እምድኅሬየ: ዘኢ
26 ይደልወኒ: እፍታሕ: አሰእኒሁ: እመእገሪሁ::=: ሀጊ አንትሙ: አኃዊነ: ትውልደ:
ዘሙደ: አብርሃም: ለክሙ: ተፈነወ: ዝነገረ: ሕይወት::=:

በጸሎተ : መስቀል : ወበዮሐንስ::=:

27 ሀጊ ወእለሰ: ይነብሩ: ኢየሩሳሌም: ወመላእክቲሆሙ፤ ኢያእምርዎ: ለዝንቱ: ነገረ: ነቢ
28 ያት: እንዘ: ያነብብዎ: በኵሉ: ሰንበት: ፈጸሙ: ኰነንዎ:=: እንዘ: ኢይረክቡ: ሎቱ: ጌጋየ:
ወኢመንተኒ: በዘይቀትልዎ: ወአስተበውሕዎ: ለጲላጦስ: ይሰቅልዎ::=:

Et ſurrexit Paulus, & præcepit ut ſilerent, & dixit iis; Audite viri Iſraelis, & timentes Deum. 16 *Deus populi Iſraelis elegit patres noſtros, & magnificavit populos ſuos in peregrinatione eorum in terra Ægypti, & cum brachio excelſo eduxit eos illinc.* 17 18 *Et nutrivit eos in deſerto quadraginta annos.* 19 *Et amovit ſeptem gentes Chanaan, & hæreditatem tribuit iis terram illarum.* 20 *Et poſt quadringentos & quinquaginta annos, præpoſuit iis præſides, uſque ad Samuelem Prophetam.* 21 *Et exinde igitur petierunt ut regem conſtitueret iis: & regem conſtituit iis Deus Saul filium Cis, virum ex tribu Beniam, quadraginta annis.* 22 *Et abſtulit eum, & regem conſtituit iis David, & teſtimonio illi fuit, & dixit; Inveni David filium Jeſſe virum ſicut cor meum, qui faciet totam voluntatem meam.* 23 *Et ex ſemine ejus eduxit Deus Iſrael redemptionem ſicut promiſit iis.* 24 *Et priùs prædicavit Johannes baptiſmum toti genti Iſraelis, ut reſipiſcerent ante adventum ejus.* 25 *Et quum impleret Johannes miniſterium ſuum, dixit iis; Quem arbitramini me eſſe? ego non ſum ipſe ille: ecce veniet poſt me, cujus non ſum dignus ſolvere calceamenta ejus à pedibus ſuis.* 26 *Vos fratres noſtri, generatio generis Abrahæ, vobis miſſus eſt hic ſermo vitæ.*

In officio *die* crucis; & Johannis.

Et qui habitabant Hieruſalem, & principes eorum neſciebant hunc ſermonem prophetarum: legentes eum in omni ſabbatho, perfectum condemnârunt. 27 28 *Non invenientes in eo culpam ullam propter quam trucidarent eum; & poteſtatem dederunt Pilato, ut ſuſpenderet eum.*

Ut autem consummassent omnia de eo scripta, *detrahentes* à ligno
29 Ὡς δὲ ἐτέλεσαν (ϑ) ἅπαντα τὰ περὶ αὐτοῦ γεγραμμένα, καθελόντες ἀπὸ τοῦ ξύλου
posuerunt in monumento. *At* Deus excitavit eum ex mortuis: Qui visus est per
30 ἔθηκαν εἰς μνημεῖον. Ὁ δὲ Θεὸς ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· Ὃς ὤφθη ἐπὶ
31 dies multos simul *ascendentibus* eo de Galilæa in Hierusalem: qui
ἡμέρας πλείους τοῖς συναναβᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς Ἱερουσαλήμ, (ι) οἵτινές
sunt testes ejus ad plebem. Et nos vobis annuntiamus *illam* ad
32 εἰσι μάρτυρες αὐτοῦ πρὸς τὸν λαόν. Καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐαγγελιζόμεθα τὴν πρὸς
patres *repromissionem factam*: Quoniam hanc Deus adimplevit
33 τοὺς πατέρας ἐπαγγελίαν γενομένην· Ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς ἐκπεπλήρωκε
natis eorum nobis, resuscitans Jesum, sicut & in Psalmo secundo
τοῖς (κ) τέκνοις αὐτῶν ἡμῖν, ἀναστήσας Ἰησοῦν, ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ (λ) τῷ δευτέρῳ
scriptum est; Filius meus es tu: ego hodiè genui te. Quòd autem *resuscitaverit*
34 γέγραπται, Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. Ὅτι δὲ ἀνέστησεν
eum ex mortuis, non ampliùs *futurum reverti* in corruptionem, ita dixit;
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, μηκέτι μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς διαφθορὰν, οὕτως εἴρηκεν,
Quia dabo vobis sancta David fidelia. Ideóque *in alio* dicit; Non dabis
35 Ὅτι δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαβὶδ τὰ πιστά. (μ) Διὸ καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, Οὐ δώσεις
Sanctum tuum videre corruptionem. David *quidem* enim *propriâ* generatione *administrans*
36 τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθοράν. Δαβὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ γενεᾷ ὑπηρετήσας
Dei voluntati, dormivit: & appositus est ad patres suos: & vidit corruptionem.
τῇ τοῦ Θεοῦ βουλῇ, ἐκοιμήθη, καὶ προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθοράν.
Quem verò Deus suscitavit, non vidit corruptionem. Notum igitur sit vobis,
37 38 Ὃν δὲ ὁ Θεὸς ἤγειρεν, οὐκ εἶδε διαφθοράν. Γνωστὸν οὖν (ν) ἔστω ὑμῖν,
viri fratres, quia per hunc vobis remissio peccatorum annuntiatur, & ab
ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν (ξ) καταγγέλλεται, καὶ ἀπὸ
omnibus, quibus non potuistis in lege Moysi justificari, In hoc omnis
39 πάντων ὧν οὐκ (ο) ἠδυνήθητε ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως δικαιωθῆναι, Ἐν τούτῳ πᾶς
credens justificatur. Videte ergò ne superveniat *in vos* dictum in
40 ὁ πιστεύων δικαιοῦται. Βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς τὸ εἰρημένον ἐν

Prophetis; Videte contemptores, & admiramini, & *evanescite*:
τοῖς προφήταις, Ἴδετε οἱ καταφρονηταὶ, καὶ θαυμάσατε, καὶ ἀφανίσθητε, 41
quia opus ego operor in diebus vestris, opus *cui* non credetis,
ὅτι ἔργον (π) ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, ἔργον (ρ) ᾧ οὐ μὴ πιστεύσητε,
si quis enarraverit vobis. Exeuntibus autem *ex synagoga* Judæis,
ἐάν τις (σ) ἐκδιηγῆται ὑμῖν. Ἐξιόντων (τ) δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων, 42
rogârunt gentes in sequens Sabbatum narrari sibi verba
παρεκάλουν τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα
eadem. *Solutâ autem* synagogâ, secuti sunt multi Judæorum & colentium *Deum proselytorum*,
ταῦτα. Λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων, 43
Paulum & Barnabam: qui *al*loquentes eos,
τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ· οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς,
suadebant eis *permanere gratiæ* Dei. *Ipso verò veniente* sabbato,
ἔπειθον αὐτοὺς (υ) ἐπιμένειν τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ. Τῷ δὲ (φ) ἐρχομένῳ σαββάτῳ, 44
penè universa civitas convenit audire verbum Dei. Videntes autem
σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι τὸν λόγον (χ) τοῦ Θεοῦ. Ἰδόντες δὲ 45
Judæi turbas, repleti sunt zelo, & contradicebant *illis* à Paulo
οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς (ψ) ὑπὸ τοῦ Παύλου
dictis, *contradicentes &* blasphemantes. *Libertate usi verò* Paulus
λεγομένοις, ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες. Παῤῥησιασάμενοι δὲ ὁ Παῦλος 46
& Barnabas, dixerunt; Vobis *erat necessarium* primùm loqui verbum
καὶ ὁ Βαρνάβας, (ω) εἶπον, Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον
Dei: *quandoquidem verò* repellitis illud, & *non dignos* judicatis vosipsos æternæ
τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου
vitæ, ecce convertimur ad Gentes. Sic enim præcepit nobis Dominus;
ζωῆς, ἰδοὺ στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη. (α) Οὕτω γὰρ ἐντέταλται ἡμῖν ὁ Κύριος, 47
Posui te in lucem Gentium, *ad existendum te* in salutem usque ad extremum terræ.
Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

MS. A. (ϑ) πάντα (ι) οἵτινες νῦν εἰσιν (κ) τέκνοις ἡμῶν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, ὡς (λ) γέγραπται τῷ δευτέρῳ, (μ) Διότι (ν) ὑμῖν ἔστω, (ξ) καταγγέλλεται, ἀπὸ (ο) ἐδυνήθητε ἐν νόμῳ (π) ἐργάζομαι ἐγὼ (ρ) ὃ οὐ (σ) ἐκδιηγεῖται (τ) δὲ αὐτῶν, παρεκάλουν εἰς τὸ * μεταξὺ σάββατον (υ) προσμένειν (φ) ἐχομένῳ (χ) τοῦ Κυρίου. (ψ) ὑπὸ Παύλου λαλουμένοις, βλασφημοῦντες. Παῤῥησιασάμενοί τε (ω) εἶπαν, (α) Οὕτως

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

29 * ܘܟܕ ܫܠܡܘ ܟܠܡܕܡ ܕܟܬܝܒ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ. ܐܚܬܘܗܝ ܡܢ ܙܩܝܦܐ ܘܣܡܘܗܝ ܒܒܝܬ ܩܒܘܪܐ.
30 * ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܐܩܝܡܗ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ.
31 * ܘܐܬܚܙܝ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܣܠܩܘ ܥܡܗ ܡܢ ܓܠܝܠܐ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܗܢܘܢ ܐܢܘܢ ܗܫܐ ܣܗܕܘܗܝ ܠܘܬ ܥܡܐ.
32 * ܘܐܦ ܚܢܢ ܗܐ ܡܣܒܪܝܢܢ ܠܟܘܢ ܕܗܘ ܫܘܘܕܝܐ ܕܗܘܐ ܠܘܬ ܐܒܗܝܢ.
33 * ܗܘܝܘ ܡܠܝܗ ܐܠܗܐ ܠܢ ܠܒܢܝܗܘܢ. ܕܐܩܝܡܗ ܠܝܫܘܥ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܒܡܙܡܘܪܐ ܕܬܪܝܢ. ܕܒܪܝ ܐܢܬ ܐܢܐ ܝܘܡܢܐ ܝܠܕܬܟ.
34 * ܘܗܟܢܐ ܐܩܝܡܗ ܐܠܗܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܕܬܘܒ ܠܐ ܢܗܦܘܟ ܢܚܙܐ ܚܒܠܐ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ. ܕܐܬܠ ܠܟܘܢ ܛܝܒܘܬܗ ܕܕܘܝܕ ܡܗܝܡܢܬܐ.
35 * ܘܬܘܒ ܐܡܪ ܒܕܘܟܐ ܐܚܪܢܐ. ܠܐ ܝܗܒܬ ܠܚܣܝܕܟ ܕܢܚܙܐ ܚܒܠܐ.
36 * ܕܘܝܕ ܓܝܪ ܒܫܪܒܬܗ ܫܡܫ ܠܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܫܟܒ ܘܐܬܬܘܣܦ ܥܠ ܐܒܗܘܗܝ ܘܚܙܐ ܚܒܠܐ.
37 * ܗܢܐ ܕܝܢ ܕܐܠܗܐ ܐܩܝܡܗ ܠܐ ܚܙܐ ܚܒܠܐ.
38 * ܕܥܘ ܗܟܝܠ ܐܚܝܢ. ܕܒܗ ܒܗܢܐ ܡܬܟܪܙ ܠܟܘܢ ܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ.
39 * ܘܡܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܠܐ ܐܫܟܚܬܘܢ ܒܢܡܘܣܐ ܕܡܘܫܐ ܠܡܙܕܕܩܘ. ܒܗܢܐ ܟܠ ܕܡܗܝܡܢ ܡܙܕܕܩ.
40 * ܐܙܕܗܪܘ ܗܟܝܠ ܕܠܐ ܢܐܬܐ ܥܠܝܟܘܢ ܡܕܡ ܕܟܬܝܒ ܒܢܒܝܐ.
41 * ܕܚܙܘ ܫܐܛܐ ܘܐܬܕܡܪܘ ܘܐܬܚܒܠܘ. ܕܥܒܕܐ ܐܢܐ ܥܒܕ ܒܝܘܡܝܟܘܢ. ܥܒܕܐ ܕܠܐ ܬܗܝܡܢܘܢ ܐܢ ܐܢܫ ܢܫܬܥܐ ܠܟܘܢ.
42 * ܘܟܕ ܢܦܩܘ ܡܢ ܠܘܬܗܘܢ. ܒܥܘ ܡܢܗܘܢ ܕܠܫܒܬܐ ܐܚܪܬܐ ܢܡܠܠܘܢ ܥܡܗܘܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ.
43 * ܘܟܕ ܐܫܬܪܝܬ ܟܢܘܫܬܐ. ܐܙܠܘ ܒܬܪܗܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܣܓܝܐܐ ܘܐܦ ܓܝܘܪܐ ܕܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ. ܘܗܢܘܢ ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗܘܢ. ܘܡܦܝܣܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܕܢܩܘܦܘܢ ܠܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ.

* ܝܘܡ ܬܠܬܐ ܕܚܫܐ * ܟܪ *

44 * ܘܠܫܒܬܐ ܐܚܪܬܐ ܐܬܟܢܫܬ ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ ܠܡܫܡܥ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ.
45 * ܘܟܕ ܚܙܘ ܝܗܘܕܝܐ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܐܬܡܠܝܘ ܚܣܡܐ. ܘܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܠܘܩܒܠ ܡܠܐ ܕܡܡܠܠ ܗܘܐ ܦܘܠܘܣ ܘܡܓܕܦܝܢ ܗܘܘ.
46 * ܦܘܠܘܣ ܕܝܢ ܘܒܪܢܒܐ ܐܡܪܘ ܒܓܠܐ. ܠܟܘܢ ܘܐܠܐ ܗܘܐ ܠܘܩܕܡ ܠܡܡܠܠܘ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܕܚܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܡܢܟܘܢ. ܘܦܣܩܬܘܢ ܥܠ ܢܦܫܟܘܢ ܕܠܐ ܫܘܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܗܐ ܡܬܦܢܝܢܢ ܠܘܬ ܥܡܡܐ.
47 * ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܦܩܕ ܠܢ ܡܪܢ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܣܡܬܟ ܢܘܗܪܐ ܠܥܡܡܐ. ܕܬܗܘܐ ܠܚܝܐ ܥܕܡܐ ܠܐܣܟܝܗ ܕܐܪܥܐ.

Et quum explevissent quicquid scriptum fuerat de eo, deposuerunt eum de cruce, posuéruntque in monumento. 29
Deus autem excitavit eum à mortuis. 30
Et visus est per dies multos iis qui ascenderant cum eo à Galilæa ad Jerusalem: ipsique nunc sunt testes ejus apud populum. 31
Quin & nos ecce evangelizamus vobis promissum illud quod factum est ad patres nostros, 32
Illud implevisse Deum nobis filiis eorum, quòd excitaverit Jesum. Quemadmodum scriptum est in psalmo secundo; Filius meus es tu, ego hodie genui te. 33
Et ita excitavit eum Deus à mortuis, ut non ampliùs reversurus sit videre corruptionem, prout dixit; Dabo vobis beneficentiam David fidelem. 34
Et rursus ait in loco alio; Non dabis Sanctum tuum ut videat corruptionem. 35
David enim in sua generatione inservivit voluntati Dei, & obdormivit, & adjunctus est patribus suis, vidítque corruptionem. 36
Is autem quem excitavit Deus, non vidit corruptionem. 37
Scitote ergò fratres nostri, per hunc ipsum prædicari vobis remissionem peccatorum. 38
Et ab omnibus à quibus non potuistis per legem Moysi justificari, per hunc quemlibet fidelem justificari. 39
Cavete igitur ne vobis obveniat quod scriptum est in prophetis; 40
Videte ô contemptores, & admirabimini, & abibitis in corruptionem: quia opus operabor ego in diebus vestris, quod quidem non credetis, si quis renuntiârit vobis. 41
Quumque discederent ab ipsis, petierunt ab eis ut in sabbathum alterum colloquerentur eis hos sermones. 42
Postquàm autem solutus est conventus, plurimi Judæorum secuti sunt eos, atque adeò proselyti qui timebant Deum: hi verò alloquebantur eos, & persuadebant ut adhærerent gratiæ Dei. 43

Feriâ tertiâ Passionis.37.

Proinde sabbatho altero coacta est tota civitas, sermonis Dei audiendi gratiâ. 44
Quum autem viderent Judæi turbam multam, repleti sunt invidiâ, & resistebant sermonibus quos dicebat Paulus, atque blasphemabant. 45
Dixit autem Paulus & Barnaba apertè, Vobis oportuit primùm annuntiari sermonem Dei: sed quia propellitis eum à vobis, ac decrevistis contra vos ipsos, non esse vos dignos vitâ perenni, en convertimur ad Gentes: 46
Quandoquidem ita præcepit nobis Dominus noster, prout scriptum est; Posui te lumen Gentibus, ut sis saluti usque ad fines terræ. 47

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

29 ወፈጺሞሙ ፡ ኵሎ ፡ ዘተጽሕፈ ፡ በእንቲአሁ ፡ ወአውረድዎ ፡ እምዕፀ ፡ ወወደይዎ ፡
30 ውስተ ፡ መቃብር ፡፡ ወእግዚአብሔር ፡ አንሥኦ ፡ እምውታን ፡፡ ወአስተርአዮሙ ፡
31 ብዙኀ ፡ መዋዕለ ፡ ለእለ ፡ ዐርጉ ፡ ምስሌሁ ፡ እምገሊላ ፡ ለኢየሩሳሌም ፡ ወእሙን
32 ቱሰ ፡ ኮንዎ ፡ ሰማዕቶ ፡ ይእዜ ፡ በኀበ ፡ ሕዝብ ፡፡ ወንሕነኒ ፡ ንዜንወክሙ ፡ ዘአሰፈ
ወሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለአበዊነ ፡ ወወሀቦሙ ፡ ለውሉድነ ፡ ወአንሥኦ ፡ ለኢየሱስ ፡፡
33 በከመ ፡ ይቤ ፡ ውስተ ፡ መዝሙር ፡ ዘክልኤቱ ፡ ወልድየ ፡ አንተ ፡ ወአነ ፡ ዮም ፡
ወለድኩከ ፡፡

Et quum perfecissent omnia quæ scripta erant de illo, & demisissent eum à ligno, & immisissent eum in sepulchrum, 29 *Tum Deus excitavit eum à mortuis.* 30 *Et apparuit multos dies iis qui ascenderunt cum illo à Galilæa ad Hierusalem, & ii sunt testes nunc apud populum.* 31 *Et nos evangelizamus, quæ promisit Deus patribus nostris, & dedit filiis nostris, & suscitavit Jesum:* 32 *Sicut dictum est in psalmo secunda; Filius meus es, & ego hodiè genui te.* 33

Verſio VULGATA LATINA.

29 Cúmque conſummâſſent omnia, quæ de eo ſcripta erant, deponentes eum de ligno,
30 poſuerunt eum in monumento. Deus verò ſuſcitavit eum à mortuis tertiâ die:
31 qui viſus eſt per dies multos his, Qui ſimul aſcenderant cum eo de Galilæa in Jeruſa-
32 lem: qui uſque nunc ſunt teſtes ejus ad plebem. Et nos vobis annuntiamus eam,
33 quæ ad patres noſtros repromiſſio facta eſt: Quoniam hanc Deus adimplevit filiis
noſtris, reſuſcitans Jeſum, ſicut & in Pſalmo ſecundo ſcriptum eſt; Filius meus es
34 tu, ego hodiè genui te. Quòd autem ſuſcitavit eum à mortuis, ampliùs jam non
35 reverſurum in corruptionem, ita dixit; Quia dabo vobis ſancta David fidelia. Ide-
36 óque & aliàs dicit; Non dabis Sanctum tuum videre corruptionem. David
enim in ſua generatione cùm adminiſtrâſſet, voluntati Dei dormivit: & appoſitus
37 eſt ad patres ſuos, & vidit corruptionem. Quem verò Deus ſuſcitavit à mortuis,
38 non vidit corruptionem. Notum igitur ſit vobis, viri fratres, quia per hunc
vobis remiſſio peccatorum annuntiatur, & ab omnibus, quibus non potuiſtis in
lege Moyſi juſtificari, In hoc omnis, qui credit, juſtificatur. Videte ergò ne ſuper- 39 40
veniat vobis quod dictum eſt in Prophetis; Videte, contemptores, & admiramini, 41
& diſperdimini: quia opus operor ego in diebus veſtris, opus quod non credetis,
ſi quis enarraverit vobis. Exeuntibus autem illis, rogabant ut ſequenti ſabbato 42
loquerentur ſibi verba hæc. Cúmque dimiſſa eſſet ſynagoga, ſecuti ſunt multi Ju- 43
dæorum, & colentium advenarum, Paulum, & Barnabam: qui loquentes ſuade-
bant eis ut permanerent in gratia Dei. Sequenti verò ſabbato penè univerſa ci- 44
vitas convenit audire verbum Dei. Videntes autem turbas Judæi, repleti ſunt 45
zelo, & contradicebant his, quæ à Paulo dicebantur, blaſphemantes. Tunc con- 46
ſtanter Paulus & Barnabas dixerunt; Vobis oportebat primùm loqui verbum
Dei: ſed quoniam repellitis illud, & indignos vos judicatis æternæ vitæ, ecce
convertimur ad Gentes. Sic enim præcepit nobis Dominus; Poſui te in lucem 47
Gentium, ut ſis in ſalutem uſque ad extremum terræ.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

29 30 فَلَمَّا أَكْمَلُوا سَايِرَ ٱلْمَكْتُوبَاتِ مِنْ أَجْلِهِ • أَحْدَرُوهُ مِنَ ٱلْخَشَبَةِ وَوَضَعُوهُ فِي قَبْرٍ * فَأَقَامَهُ
31 ٱللّٰهُ مِنَ ٱلْمَوْتَى * وَظَهَرَ مُدَّةَ أَيَّامٍ كَثِيرَةٍ لِلَّذِينَ صَعِدُوا مَعَهُ مِنَ ٱلْجَلِيلِ إِلَى أُورُشَلِيمَ •
32 33 ٱلَّذِينَ هُمْ شُهُودُهُ عِنْدَ ٱلشَّعْبِ * وَنَحْنُ ٱلْآنَ نُبَشِّرُكُمْ بِٱلْمَوْعِدِ ٱلْمَوْعُودِ بِهِ آبَاءَنَا * أَنَّ ٱللّٰهَ قَدْ
أَكْمَلَهُ لِأَوْلَادِهِمْ إِذْ أَقَامَ لَنَا يَسُوعَ • كَمَا كُتِبَ فِي ٱلْمَزْمُورِ ٱلثَّانِي • أَنْتَ ٱبْنِي وَأَنَا ٱلْيَوْمَ
34 وَلَدْتُكَ * فَأَمَّا أَنَّهُ أَقَامَهُ مِنَ ٱلْمَوْتَى • وَأَنَّهُ لَيْسَ مُزْمِعًا أَيْضًا أَنْ يَعُودَ إِلَى بِلًى • فَهٰكَذَا
35 قِيلَ سَأُعْطِيكُمْ مُعَدَّلَاتِ دَاوُدَ ٱلْأَمِينَةَ * فَلِهٰذَا يَقُولُ فِي فَصْلٍ آخَرَ • مَا تَبْذُلُ بَارَّكَ
36 يُعَايِنُ بِلًى * لِأَنَّ دَاوُدَ فِي جِيلِهِ خَدَمَ رَأْيَ ٱللّٰهِ • وَرَقَدَ وَأُضِيفَ إِلَى آبَائِهِ وَأَبْصَرَ بِلًى •
37 38 فَأَمَّا هٰذَا ٱلَّذِي أَقَامَهُ ٱللّٰهُ فَلَمْ يَرَ بِلًى * فَلْيَكُنْ مَعْلُومًا عِنْدَكُمْ أَيُّهَا ٱلرِّجَالُ
39 ٱلْإِخْوَةُ • أَنَّ بِهٰذَا تُوعَدُونَ بِٱغْتِفَارِ ٱلْخَطَايَا * وَٱلْفَرَائِضُ كُلُّهَا ٱلَّتِي فِي شَرِيعَةِ مُوسَى ٱلَّتِي
40 مَا ٱسْتَطَاعَتْ تُزَكِّيَكُمْ • بِهٰذَا كُلُّ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ يَتَزَكَّى • تَمَّ * فَٱحْذَرُوا إِذًا
41 أَلَّا يُوَافِيَكُمُ ٱلْمَقُولُ فِي ٱلْأَنْبِيَاءِ * أَيُّهَا ٱلْمُتَهَاوِنُونَ ٱنْظُرُوا وَتَعَجَّبُوا وَتَغَيَّبُوا • فَسَأَصْنَعُ أَنَا فِي
42 أَيَّامِكُمْ عَمَلًا إِنْ حَدَّثَكُمْ بِهِ أَحَدٌ مَا تُصَدِّقُونَهُ • تَمَّ * فَطَلَبَ إِلَيْهِمَا طَايِفَةٌ مِنْ
43 جَمْعِ ٱلْيَهُودِ • أَنْ يُغْرِيَا ٱلْأُمَمَ • بِأَنْ يُكَلِّمَاهُمْ هٰذِهِ ٱلْأَقْوَالَ فِيمَا يَلِي ٱلسَّبْتَ * وَلَمَّا تَقَوَّضَ
ٱلْجَمْعُ ٱتَّبَعَ بُولُصَ وَبَرْنَابَا كَثِيرُونَ مِنَ ٱلْيَهُودِ ٱلْمُسْتَكِيرِينَ ٱلْعَابِدِينَ • فَإِذْ كَلَّمَاهُمْ
44 أَقْنَعَاهُمْ • وَأَذْعَنُوا إِلَيْهِمَا • وَأَمَرَاهُمْ أَنْ يَثْبُتُوا فِي نِعْمَةِ ٱلرَّبِّ * وَفِي ٱلسَّبْتِ ٱلْمُقْبِلِ ٱجْتَمَعَ جَمِيعُ
45 أَهْلِ ٱلْمَدِينَةِ إِلَّا قَلِيلٌ • لِيَسْتَمِعُوا كَلَامَ ٱللّٰهِ * فَإِذْ أَبْصَرَ ٱلْيَهُودُ ٱلْجُمُوعَ ٱسْتَوْعَبُوا نَفَاسَةً
46 وَحَسَدًا • وَقَاوَمُوا ٱلْمَقُولَاتِ مِنْ بُولُصَ • وَإِذْ لَبِثُوا يُقَاوِمُونَ وَيَفْتَرُونَ * جَاهَرَهُمْ بُولُصُ وَبَرْنَابَا
وَقَالَا • قَدْ كَانَ أَمْرًا ضَرُورِيًّا لَازِمًا أَنْ تُخَاطَبُوا أَوَّلًا أَنْتُمْ بِكَلَامِ ٱللّٰهِ • فَإِذْ طَرَحْتُمُوهُ وَحَكَمْتُمْ
47 عَلَى أَنْفُسِكُمْ أَنَّكُمْ لَسْتُمْ مُسْتَحِقِّينَ ٱلْحَيَاةَ ٱلْأَبَدِيَّةَ • فَهَا نَحْنُ نَعُودُ إِلَى ٱلْأُمَمِ * لِأَنَّ
ٱلرَّبَّ هٰكَذَا أَوْصَانَا قَايِلًا • قَدْ جَعَلْتُكَ نُورًا لِلْأُمَمِ لِتَكُونَ لَهُمْ خَلَاصًا إِلَى أَقْصَى
ٱلْأَرْضِ * تَمَّ :

Qui cùm explevìſſent omnia ſcripta de 29
ipſo, depoſuerunt eum de ligno, poſue-
runtque in ſepulchro. Suſcitavit autem 30
illum Deus à mortuis. Et apparuit ſpa- 31
tio plurium dierum his qui aſcenderant
cum eo à Galilæa Jeroſolymam: qui ſunt
teſtes ejus apud populum. Et nos modò 32
annuntiamus vobis, promiſſionem factam
patribus noſtris, Jam à Deo completam 33
eſſe liberis eorum, ſuſcitando nobis Je-
ſum: ſicut ſcriptum eſt in Pſalmo ſecun-
do, Tu es filius meus, & egò hodiè ge-
nui te. Quòd autem ſuſcitaverit eum 34
à mortuis, & quòd non ſit ampliùs re-
verſurus ad corruptionem, ita dictum
eſt, Dabo vobis juſtitias David fideles.
Ideóque dicit in alia ſectione, Non 35
profanabis juſtum tuum ut videat cor-
ruptionem. Nam David in ſuo ſeculo 36
miniſtravit, viditque Deum: & occum-
bens appoſitus eſt patribus ſuis, & vidit
corruptionem. At iſte quem Deus ſuſci- 37
tavit, non vidit corruptionem. Notum 38
igitur ſit apud vos ô viri fratres, quòd
per hunc promittitur vobis remiſſio pec-
catorum. Et omnia ſtatuta quæ ſunt in 39
lege Moſis, quum non potuerint juſti-
ficare vos: per hunc, quicunque credi-
derit in eum, juſtificabitur. Hactenus.
Cavete ergò ne eveniat vobis quod di- 40
citur in prophetis; O ſocordes, videte & 41
admiramini & evaneſcite: nam ego
facturus ſum in diebus veſtris opus,
quod ſi quis enarret vobis, minime
credetis. Rogârunt autem illos quidam 42
è ſynagoga Judæorum, ut hortarentur
Gentes talia cum eis verba faciendo
de rebus quæ confirmant ſabbathum.
Dimiſſo verò cœtu, ſequuti ſunt Pau- 43
lum & Barnabam multi ex Judæis
proſelytis religioſis: quos cùm allo-
cuti fuiſſent, perſuaſerunt eis, & parue-
runt ipſis: mandaveruntque illis ut perſiſte-
rent in gratia Domini. Sabbatho autem 44
ſequenti confluxerunt omnes incolæ ur-
bis, præter paucos, ad audiendum ſer-
monem Dei. Cùm autem vidiſſent Judæi 45
turbas, impleti ſunt animoſitate & in-
vidiâ, & contradicebant his quæ dice-
bantur à Paulo. Et cùm perſiſterent con-
tradicentes atque blaſphemantes, Pa- 46
làm conteſtati ſunt eos Paulus &
Barnabâ, ac dixerunt; Congrua &
neceſſaria res erat loqui primùm vo-
bis ſermonem Dei: at quandoquidem
rejeciſtis illum, & judicâſtis voſipſos
haud eſſe dignos vitâ æternâ, ecce
nos convertimur ad Gentes. Nam Do- 47
minus ita præcepit nobis, dicens;
Poſui te lucem Gentibus, ut ſis illis
ſalus ad extremum terræ.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

34 ወከመሰ ፡ አንሥኦ ፡ እምውታን ፡ ወኢይደግም ፡ እንከ ፡ ውስተ ፡ ሙስና ፡ ከመ ፡ ይቤ ፡ እ
35 ሁብክሙ ፡ ጽድቀ ፡ ለዳዊት ፡ ዘእሙን ፡፡=፡ ወውስተ ፡ ካልእኒ ፡ ይብል ፡ ኢትሁብ ፡
36 ለጻድቅከ ፡ ይርአይ ፡ ሙስና ፡፡=፡ ወዳዊትሰ ፡ ተልእከ ፡ በመዋዕሊሁ ፡ ወኖመ ፡ በት
37 እዛዘ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወተቀብረ ፡ ኀበ ፡ አበዊሁ ፡ ወርእየ ፡ ሙስና ፡=፡ ወዘሰ ፡
38 አንሥኦ ፡ እግዚአብሔር ፡ ኢርእየ ፡ ሙስና ፡፡=፡ አእምሩ ፡ አኃዊነ ፡ ከመ ፡ በእን
39 ቲአሁ ፡ ይትኀደግ ፡ ለክሙ ፡ ኃጢአትክሙ ፡ ዘአሰፈወክሙ ፡=፡ ወእምዝኒ ፡ ኵሉ ፡
40 ዘተሥእነክሙ ፡ ጻድቀ ፡ በሕገ ፡ ኦሪት ፡ ሙሴ ፡ ወቦቱሰ ፡ ኵሉ ፡ ዘአምነ ፡ ይጸድቅ ፡፡=፡
41 ዑቁ ፡ እንከ ፡ ኢይርከብክሙ ፡ ቃለ ፡ ነቢይ ፡ ዘይቤ ፡=፡ ናሁ ፡ ርእዩ ፡ እለ ፡ ታስተሐቅ
ሩ ፡ ወአንክሩ ፡ ወትማስኑ ፡ እስመ ፡ አነ ፡ እገብር ፡ ግብረ ፡ በመዋዕሊክሙ ፡ ግብረ ፡ ዘ
42 ኢታአምርዎ ፡ እምቦ ፡ ዘነገረክሙ ፡=፡ ወአስተብቍዕዎሙ ፡ ከመ ፡ ይንግርዎሙ ፡
43 ዘንተ ፡ ነገረ ፡ በካልእተ ፡ ሰንበት ፡፡=፡ ወወፂኦሙ ፡ እምኵራብ ፡ ተለውዎሙ ፡ ብዙ
ኃን ፡ አይሁድ ፡ ወፈለሲያን ፡ ወኄራቶሙ ፡ ለጳውሎስ ፡ ወለበርናባስ ፡ ወነገርዎሙ ፡ ወአ
44 ምኑ ፡ ወገብኡ ፡ በጸጋ ፡ እግዚአብሔር ፡=፡ ወበካልእተ ፡ ሰንበት ፡ ተጋብኡ ፡ ኵሉ ፡
45 ሀገር ፡ ይሰምዑ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡=፡ ወርእዮሙ ፡ አይሁድ ፡ ቀንኡ ፡ ዲቤሆሙ ፡
46 ወተዋቀሥዎሙ ፡ ለእለ ፡ ጳውሎስ ፡ [ይቤ] ወጸረፉ ፡=፡ ወነገርዎሙ ፡ ጳውሎስ ፡ ወበ
ርናባስ ፡ ወይቤልዎሙ ፡ ለሊክሙ ፡ ርቱዕ ፡ ንቅድም ፡ ንንግርክሙ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔ
ር ፡ ወእመሰ ፡ ትትከሐድዎ ፡ በሕቱ ፡ ወኢትሬስዩ ፡ ርእሰክሙ ፡ ለሕይወት ፡ ዘለዓለ
47 ም ፡ ናሁ ፡ ንትመየጥ ፡ መንገለ ፡ አሕዛብ ፡፡=፡ እስመ ፡ ከማሁ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡ ረሰ
ይኩከ ፡ ብርሃኖሙ ፡ ለአሕዛብ ፡ ከመ ፡ ትኩኖሙ ፡ ሕይወቶሙ ፡ እስከ ፡ አጽናፈ ፡
ምድር ፡፡=፡

Et quòd ſuſcitavit eum à mortuis, & non reverſurus eſt ampliùs in corruptionem, 34
ſicut dixit; Dabo vobis juſtitiam Davidis fidelis. Et alibi dixit; Non dabis 35
juſtum tuum videre corruptionem. Et David miniſtravit in diebus ſuis, & ob- 36
dormivit, ſecundùm mandatum Dei: & ſepultus eſt apud patres ſuos, & vidit 37
corruptionem. Et is quem ſuſcitavit Deus, non vidit corruptionem. Scitote fra- 38
tres noſtri, quòd per eum remittentur vobis peccata veſtra, quem promiſit vobis.
Et ab hiſce omnibus quibus non potuiſtis juſtificari, per legem Moſis: in eo autem qui- 39
cunque crediderit, juſtificabitur. Cavete igitur ne superveniat vobis ſermo prophe- 40
tæ dicentis; Ecce, videte contemptores, & admiramini & diſperdimini, quoniam 41
ego operor opus in diebus veſtris; opus quod non cognoſcetis, ſi quis fuerit qui enar-
raverit vobis. Et rogârunt eos ut nuntiârent ſibi hunc ſermonem in ſequenti ſabba- 42
tho. Et exeuntibus illis à ſynagoga, ſequuti ſunt multi Judæi, & proſelyti, & 43
electorum multi *Paulum & Barnabam: & alloquuti ſunt eos, & crediderunt, &*
converſi ſunt in gratiam Dei. Et in altero ſabbatho congregati ſunt omnes populi 44
civitatis, ut *audirent ſermonem Dei. Et videntes Judæi zelaverunt contra eos,* 45
& contradixerunt iis *quæ Paulus* dixerat, *& blaſphemârunt. Et loquuti ſunt iis* 46
Paulus & Barnabas, & dixerunt iis; Vobis oportebat ut primùm enarraremus
verbum Dei: veruntamen ſi recuſaveritis illud, & non diſpoſueritis vos ipſos ad
vitam æternam, ecce convertemur ad Gentes. Quia ſic dixit Scriptura, Conſtitui 47
te lucem Gentium, ut ſis iis vita earum, uſque ad extremitates terræ.

Audientes autem Gentes, gaviſæ ſunt, & glorificabant verbum Domini: & crediderunt
48 Ἀκούοντα δὲ τὰ ἔθνη, ἔχαιρον, καὶ ἐδόξαζον τὸν λόγον τοῦ Κυρίου· καὶ ἐπίστευσαν
quotquot erant præordinati ad vitam æternam. *Perferebatur* autem verbum Domini per
49 ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον. Διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου (β) δι'
univerſam regionem. *At* Judæi concitaverunt religioſas mulieres, & ho-
50 ὅλης τῆς χώρας. Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας (γ) γυναῖκας, καὶ τὰς εὐ-
neſtas, & primos civitatis, & excitaverunt perſecutionem in Paulum &
σχήμονας, καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον (δ) καὶ
Barnabam: & ejecerunt eos de finibus ſuis. Illi verò *excutientes*
51 τὸν Βαρνάβαν· καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν. Οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι
pulverem pedum *ſuorum* in eos, venerunt *in* Iconium. *At* diſcipuli
52 τὸν κονιορτὸν τῶν (ε) ποδῶν αὐτῶν ἐπ' αὐτοὺς, ἦλθον εἰς Ἰκόνιον. (ζ) Οἱ δὲ μαθηταὶ
replebantur gaudio & Spiritu ſancto.
ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ Πνεύματος ἁγίου.

CAP. XIV. ιδ'.

Factum eſt autē *in Iconio juxta illud ipſum introire eos* in ſynagogam Judæo-
1 Ἐγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαί- ΚΑ'
rum, & *loqui* ita, ut crederet Judæorúmque & Græcorum *multa* multitudo. *At*
2 ων, καὶ λαλῆσαι οὕτως, ὥστε πιστεῦσαι Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος. Οἱ δὲ
increduli Judæi ſuſcitaverunt, & *malè affectas reddiderunt* animas Gentium adverſus
(α) ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν, καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ
fratres. Multo *quidem* igitur tempore demorati ſunt, *liberè loquentes* in Domino,
3 τῶν ἀδελφῶν. Ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον (β) διέτριψαν, παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ
teſtante verbo gratiæ ſuæ, & dante ſigna & prodigia fieri
τῷ μαρτυροῦντι (γ) τῷ λόγῳ τῆς χάριτος (δ) αὐτοῦ, καὶ διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι
per manus eorum. Diviſa eſt autem multitudo civitatis: & *hi* quidem erant cum
4 διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. Ἐσχίσθη δὲ τὸ πλῆθος τῆς πόλεως· καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν
Judæis, *hi* verò cum Apoſtolis. *Ut* autem factus eſſet impetus Gentiliúmque
5 τοῖς Ἰουδαίοις, οἱ δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις. Ὡς δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε
& Judæorum cum principibus ſuis, *injuriari* & *lapidare* eos, Intelligen-
6 καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς ἄρχουσιν αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ λιθοβολῆσαι αὐτοὺς, Συνιδόν-
tes confugerunt ad civitates Lycaoniæ, Lyſtram & Derben, & *circum regionem*:
τες κατέφυγον εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαονίας, Λύστραν καὶ Δέρβην, καὶ τὴν περίχωρον·
& ibi erant evangelizantes. Et quidam vir in Lyſtris *impotens* pedibus
κἀκεῖ (ε) ἦσαν εὐαγγελιζόμενοι. Καί τις ἀνὴρ ἐν Λύστροις ἀδύνατος τοῖς ποσὶν 7
ſedebat, claudus ex utero matris ſuæ *ſubſiſtens*, qui nunquam ambulaverat.
ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς (ζ) αὐτοῦ ὑπάρχων, ὃς οὐδέποτε περιπεπατήκει.
Hic audivit Paulum loquentem: qui intuitus eum, & videns quia fidem
Οὗτος (η) ἤκουε τοῦ Παύλου λαλοῦντος· ὃς ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἰδὼν ὅτι (θ) πίστιν 8
haberet *ad ſalvum fieri*, Dixit magnâ voce; Surge ſuper pedes tuos rectus.
ἔχει τοῦ σωθῆναι, Εἶπε μεγάλῃ τῇ φωνῇ, Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου ὀρθός· 9
& exiluit, & ambulabat. *At* turbæ *videntes* quod fecerat Paulus,
καὶ (ι) ἥλλετο, καὶ περιεπάτει. (κ) Οἱ δὲ ὄχλοι ἰδόντες ὃ ἐποίησεν (λ) ὁ Παῦλος, 10
levaverunt vocem ſuam, Lycaonicè dicentes; Dii *ſimilati* hominibus, deſcen-
ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, Λυκαονιστὶ λέγοντες, Οἱ θεοὶ ὁμοιωθέντες ἀνθρώποις κατέ-
derunt ad nos. Vocabántque *quidem* Barnabam, Jovem: *at* Paulum, Mercuriū:
βησαν πρὸς ἡμᾶς. Ἐκάλουν τε (μ) τὸν μὲν Βαρνάβαν, Δία· τὸν δὲ Παῦλον, Ἑρμῆν, 11
quoniam ipſe erat dux verbi. *At* ſacerdos Jovis *exiſtens* ante
ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. (ν) Ὁ δὲ ἱερεὺς τοῦ Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ 12
civitatem *eorum*, tauros & coronas ante januas adferens, cum *turbis*
τῆς (ξ) πόλεως αὐτῶν, ταύρους καὶ στέμματα ἐπὶ τοὺς πυλῶνας ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις
volebat ſacrificare. *Audientes autem* Apoſtoli, Barnabas & Paulus, *dirumpentes*
ἤθελε θύειν. Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες 13
pallia ſua, *inſilierunt* in *turbam*, clamantes, Et dicentes;
τὰ ἱμάτια (ο) αὐτῶν, εἰσεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες, Καὶ λέγοντες, 14
Viri, quid hæc facitis? & nos *ſimiliter patibiles* ſumus vobis homines,
Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι,
annuntiantes vobis ab his vanis converti ad Deum vivum,
εὐαγγελιζόμενοι ὑμᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων ἐπιστρέφειν (π) ἐπὶ τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα,
qui fecit cœlum, & terram, & mare, & omnia quæ in eis:
ὃς ἐποίησε τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς·

MS. A. (β) καθ' ὅλης (γ) γυναῖκας τὰς (δ) καὶ Βαρνάβαν· (ε) ποδῶν ἐπ' (ζ) Οἱ τε ΚΕΦ. ιδ'. MS. A. (α) ἀπειθήσαντες (β) διέτριβον, (γ) ἐπὶ τῷ (δ) αὐτοῦ, διδόντι (ε) εὐαγγελιζόμενοι ἦσαν. (ζ) αὐτοῦ, ὃς οὐδέποτε περιεπάτησεν. (η) ἤκουσεν (θ) ἔχει πίστιν (ι) ἥλατο, (κ) Οἱ τε (λ) Παῦλος, (μ) τὸν Βαρνάβαν, (ν) Ὁ τε (ξ) πόλεως, ταύρους (ο) ἑαυτῶν, ἐξεπήδησαν (π) ἐπὶ Θεὸν ζῶντα,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

48 * ܘܟܕ ܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܥܡܡܐ. ܚܕܝܢ ܗܘܘ. ܘܡܫܒܚܝܢ ܠܐܠܗܐ. ܘܗܝܡܢܘ ܐܝܠܝܢ ܕܡܛܝܒܝܢ
49 ܗܘܘ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. * ܘܡܬܡܠܠܐ ܗܘܬ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܒܟܠܗ ܗܝ ܐܬܪܐ. * ܝܗܘܕܝܐ
50 ܕܝܢ ܓܪܓܘ ܪ̈ܫܢܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܘܢܫ̈ܐ ܥܬܝܪ̈ܬܐ ܐܝܠܝܢ ܕܕܚܠܢ ܗܘܝ ܥܡܗܘܢ ܠܐܠܗܐ.
51 ܘܐܥܝܪܘ ܪܕܘܦܝܐ ܥܠ ܦܘܠܘܣ ܘܥܠ ܒܪܢܒܐ. ܘܐܦܩܘܢܝ ܡܢ ܬܚܘܡܗܘܢ. * ܘܟܕ
52 ܢܦܩܘ. ܢܦܨܘ ܚܠܐ ܕܪ̈ܓܠܝܗܘܢ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܐܬܘ ܠܐܝܩܘܢܝܘܢ ܡܕܝܢܬܐ. * ܘܬܠܡ̈ܝܕܐ
ܡܬܡܠܝܢ ܗܘܘ ܚܕܘܬܐ ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܓ
1 * ܘܐܬܘ ܘܥܠܘ ܠܟܢܘܫܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܡܠܠܘ ܥܡܗܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܗܝܡܢܘܢ
2 ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܘܡܢ ܝܘܢܝܐ. * ܝܗܘܕܝܐ ܕܝܢ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܗܘܘ. ܓܪܓܘ
3 ܠܥܡܡܐ ܕܢܒܐܫܘܢ ܠܗܘܢ ܠܐܚܐ. * ܘܗܘܘ ܬܡܢ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܒܓܠܐ ܡܡܠܠܝܢ
ܗܘܘ ܥܠ ܡܪܝܐ. ܘܗܘ ܡܣܗܕ ܗܘܐ ܥܠ ܡܠܬܐ ܕܛܝܒܘܬܗ. ܒܐܬܘܬܐ ܘܒܬܕܡܪܬܐ ܕܗܘܝܢ ܗܘܝ
4 ܒܐܝܕܝܗܘܢ. * ܘܦܠܝܓ ܟܢܫܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܗܘܐ. ܡܢܗܘܢ ܐܝܬ ܗܘܘ ܥܡ ܝܗܘܕܝܐ.
5 ܘܡܢܗܘܢ ܢܩܝܦܝܢ ܗܘܘ ܠܫܠܝܚܐ. * ܗܘܐ ܕܝܢ ܥܠܝܗܘܢ ܚܘܫܒܐ ܡܢ ܥܡܡܐ. ܘܡܢ ܝܗܘܕܝܐ
6 ܘܡܢ ܪ̈ܫܝܗܘܢ. ܕܢܨܥܪܘܢ ܐܢܘܢ. ܘܢܪܓܡܘܢ ܐܢܘܢ ܒܟܐܦ̈ܐ. * ܘܟܕ ܝܕܥܘ ܥܪܩܘ. ܘܐܙܠܘ
ܠܡܕ̈ܝܢܬܐ ܕܠܘܩܢܝܐ ܠܘܣܛܪܐ ܘܕܪܒܐ ܘܩܘܪ̈ܝܐ ܕܚܕܪܝܗܝܢ. ܘܬܡܢ ܡܣܒܪܝܢ ܗܘܘ.
7 * ܕܐܪܒܥܐ * ܚܫܐ * ܓܒܪܐ ܚܕ ܝܬܒ ܗܘܐ ܒܠܘܣܛܪܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܕܡܚܝܓ ܗܘܐ
8 ܒܪ̈ܓܠܘܗܝ. ܚܓܝܪܐ ܕܡܢ ܟܪܣ ܐܡܗ. ܘܡܡܬܘܡ ܠܐ ܗܠܟ ܗܘܐ. * ܗܢܐ ܫܡܥܗ
ܠܦܘܠܘܣ ܕܡܡܠܠ. ܘܟܕ ܚܙܝܗܝ ܦܘܠܘܣ ܘܝܕܥ ܕܐܝܬ ܒܗ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܢܚܐ.
9 * ܐܡܪ ܠܗ ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܠܟ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܩܘܡ ܥܠ ܪ̈ܓܠܝܟ.
10 ܘܫܘܪ ܩܡ ܘܗܠܟ. * ܘܟܢܫܐ ܕܥܡܐ ܟܕ ܚܙܘ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܦܘܠܘܣ. ܐܪܝܡܘ ܩܠܗܘܢ
11 ܒܠܫܢܐ ܕܐܬܪܐ ܘܐܡܪܝܢ. ܐܠܗ̈ܐ ܐܬܕܡܝܘ ܒܒܢܝ ܐܢܫܐ ܘܢܚܬܘ ܠܘܬܢ. * ܘܡܫܡܝܢ ܗܘܘ
ܠܒܪܢܒܐ. ܡܪܐ ܐܠܗ̈ܐ. ܘܠܦܘܠܘܣ. ܗܪܡܝܣ. ܡܛܠ ܕܗܘ ܡܫܪܐ ܗܘܐ ܡܠܬܐ.
12 * ܘܟܘܡܪܐ ܕܡܪܐ ܐܠܗ̈ܐ ܗܘ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܐܝܬܝ ܬܘܪ̈ܐ ܘܟܠܝܠ̈ܐ ܠܬܪܥܐ
13 ܕܕܪܬܐ ܐܝܟܐ ܕܫܪܝܢ ܗܘܘ. ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܕܒܚ ܠܗܘܢ. * ܟܕ ܫܡܥܘ ܕܝܢ ܒܪܢܒܐ ܘܦܘܠܘܣ. ܨܪܝܘ
14 ܢܚܬܝܗܘܢ. ܘܫܘܪܘ ܘܢܦܩܘ ܠܟܢܫܐ. ܟܕ ܩܥܝܢ. * ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܓܒܪ̈ܐ
ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܦ ܚܢܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܚܫܘܫ̈ܐ ܐܝܟܘܬܟܘܢ. ܕܡܣܒܪܝܢ
ܠܟܘܢ ܕܡܢ ܗܠܝܢ ܣܪ̈ܝܩܬܐ ܬܬܦܢܘܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܚܝܐ. ܗܘ ܕܥܒܕ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ. ܘܝܡܡ̈ܐ ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܒܗܘܢ.

Quod quum audirent gentes, gaudebant, & 48
gloriam tribuebant Deo: & crediderunt ii
qui deſtinati erant ad vitam æternam. Pro- 49
inde ſermo Domini annuntiabatur per totam illam regionem. Judæi verò exſtimu- 50
lârunt primores urbis, necnon illas mulieres divites quæ cum eis timebant Deum, &
excitârunt perſecutionem in Paulum & in
Barnabam, & ejecerunt eos è finibus ſuis.
Quumque egreſſi eſſent, excutierunt in eos 51
pulverem pedum ſuorum, venerúntque Iconium urbem. Diſcipuli verò replebantur 52
gaudio & Spiritu ſanctitatis.

CAP. XIV.

Porrò venerunt & introierunt in ſynago- 1
gam Judæorum, & ita allocuti ſunt eos, ut
crediderint multi ex Judæis, & ex Græcis.
At Judæi quidam ex iis qui non acquieve- 2
rant, exſtimulârunt Gentes ut malè acciperent
fratres. Illi autem multum temporis illic 3
egerunt, & palàm locuti ſunt de Domino: &
ipſe ſuffragabatur ſermoni gratiæ ſuæ ſignis
& miraculis quæ edebat per manus eorum.
Porrò tota turba civitatis diviſa erat: alii 4
erant cum Judæis, alii verò adhærebant Apoſtolis. Facta eſt autem in eos conſpiratio à 5
Gentibus, & à Judæis, ac primoribus eorum,
ut contumeliis afficerent eos, & obruerent
lapidibus. Quod quum reſciviſſent, diſceſ- 6
ſerunt, ſeſéque receperunt in urbes Lycaoniæ
& Lyſtræ, & Derbe, vicóſque circunjacentes: & illic evangelizabant.

Feriâ IV. Paſſionis. 38.

Cæterùm vir quidam ſedebat in Lyſtra civi- 7
tate, qui captus erat pedibus, claudus ab utero
matris ſuæ, qui nunquam ambulaverat. Hic 8
audivit Paulum loquentem: quum autem vidiſſet eum Paulus, & animadvertiſſet illum
habere fidem ſe ſervatum iri, Dixit ei altâ 9
voce; Tibi dico, In nomine Domini noſtri
Jeſu Chriſti, ſurge in pedes tuos. Itaque proſiliens ſurrexit, & ambulavit. Cœtus verò 10
populi quum vidiſſent quod fecerat Paulus,
extulerunt vocem ſuam idiomate regionis,
dicúntque; Dii aſſimulati ſunt hominibus, &
deſcenderunt ad nos. Proindè nominabant 11
Barnabam, Dominum deorum; Paulum verò,
Hermetem, quippe qui inciperet ſermonem.
Sacerdos autem illius domini deorum collo- 12
cati extra urbem, adduxit tauros & coronas
ad fores atrii, quò loci commorabantur,
volebátque eis ſacrificare. Barnaba autem 13
& Paulus quum hæc audîſſent, ſciderunt togas ſuas, & proſilierunt, exieruntque ad turbam: Clamabántque, ac dicebant; Viri, 14
quid facitis? & nos homines ſumus, paſſionibus obnoxii ſicut & vos, qui annuntiamus vobis ut ab iſtis frivolis rebus convertamini ad Viventem illum, qui fecit cœlum
& terram, & maria, & omnia quæ in eis ſunt.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

48 ወሰሚዖሙ፡ አሕዛብ፡ ዘንተ፡ ተፈሥሑ፡ ወአእኰቱ፡ እግዚአብሔር፡ እለ፡ ከፈሎሙ፡
49 ሕይወተ፡ዘለዓለም፡፡=፦ ወበጽሐ፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ ውስተ፡ ኵሉ፡ አጽናፈ፡ ምድ
50 ር፡፡=፦ ወወሐክዎን፡አይሁድ፡ ለአንስተ፡ ዐበይተ፡ ሀገር፡ወኄራተ፡ብሔር፡፡ወአንሥኡ፡
51 መራድ፡ደበ፡ጳውሎስ፡ ወበርናበስ፡ ወሰደድዎሙ፡ እምብሔሮሙ፡=፦ ወነገፉ፡ጸበለ፡እገሪ
52 ሆሙ፡፡ ወሖሩ፡ሀገረ፡ ሊቆንዮን፡=፦ ወመልአ፡መንፈሰ፡ቅዱስ፡ለዕለ፡ሐዋርያት፡፡=፦

Et quum audiviſſent gentes hoc, gaviſæ ſunt, & glorificârunt Deum, qui impertiviſ- 48
ſet iis vitam æternam. 49 *Et venit verbum Dei in omnes extremitates terræ.* 50 *Et*
concitârunt Judæi mulieres maximas civitatis, & optimas regionis, & excitârunt
perſequutionem contra Paulum et Barnaban, & expulerunt eos à regione eorum. 51 *Et*
illi excuſſerunt pulverem pedum eorum, & abierunt in civitatem Iconium. 52 *Et plenus fuit Spiritus ſanctus ſuper Apoſtolos.*

Verſio VULGATA LATINA.

48 Audientes autem Gentes gaviſæ ſunt, & glorificabant verbum Domini: & credide-
49 runt quotquot erant præordinati ad vitam æternam. Diſſeminabatur autem ver-
50 bum Domini per univerſam regionem. Judæi autem concitaverunt mulieres religio-
ſas, & honeſtas, & primos civitatis, & excitaverunt perſecutionem in Paulum &
51 Barnabam: & ejecerunt eos de finibus ſuis. At illi, excuſſo pulvere pedum in
52 eos, venerunt Iconium. Diſcipuli quoque replebantur gaudio, & Spiritu ſancto.

CAP. XIV.

1 FActum eſt autem Iconii, ut ſimul introirent in ſynagogam Judæorum, & loque-
2 rentur, ita ut crederet Judæorum & Græcorum copioſa multitudo. Qui verò in-
creduli fuerunt Judæi, ſuſcitaverunt, & ad iracundiam concitaverunt animas
3 Gentium adverſùs fratres. Multo igitur tempore demorati ſunt, fiducialiter agen-
tes in Domino, teſtimonium perhibente verbo gratiæ ſuæ, dante ſigna & prodigia
4 fieri per manus eorum. Diviſa eſt autem multitudo civitatis: & quidam quidem erant
5 cum Judæis, quidam verò cum Apoſtolis. Cùm autem factus eſſet impetus Gentilium
& Judæorum cum principibus ſuis, ut contumeliis afficerent, & lapidarent eos; In- 6
telligentes confugerunt ad civitates Lycaoniæ, Lyſtram & Derben, & univerſam in
circuitu regionem, & ibi evangelizantes erant. Et quidam vir Lyſtris infirmus pe- 7
dibus ſedebat, claudus ex utero matris ſuæ, qui nunquam ambulaverat. Hic au- 8
divit Paulum loquentem. Qui intuitus eum, & videns quia fidem haberet ut ſalvus
fieret, Dixit magnâ voce; Surge ſuper pedes tuos rectus. Et exilivit, & ambulabat. 9
Turbæ autem cùm vidiſſent quod fecerat Paulus, levaverunt vocem ſuam, Lycaonicè 10
dicentes; Dii ſimiles facti hominibus, deſcenderunt ad nos. Et vocabant Barnabam 11
Jovem, Paulum verò Mercurium: quoniam ipſe erat dux verbi. Sacerdos quoque 12
Jovis, qui erat ante civitatem, tauros, & coronas ante januas afferens, cum populis
volebat ſacrificare. Quod ubi audierunt Apoſtoli, Barnabas & Paulus, conſciſſis 13
tunicis ſuis exilierunt in turbas, clamantes, Et dicentes; Viri, quid hæc facitis? & nos 14
mortales ſumus, ſimiles vobis homines, annuntiantes vobis ab his vanis converti ad
Deum vivum, qui fecit cœlum, & terram, & mare, & omnia quæ in eis ſunt:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* فاذ سمعت الامم فرحت ومجدت قول الرب * وامن جميع الذين كانوا مرتبين للحياة الابدية * 48
* وساع قول الرب في تلك البلدة كلها * واما اليهود فاهاجوا النساء المتعبدات ذوات الرتب 49 50
الممدوح * وبناء المدينة وكبرائها * واستدساوا اضطهادا على بولص وبرنابا * واخرجوهما من
تخومهم * واما هما فنفضا غبار اقدامهما عليهم * واقبلا الي ايقونية * والتلاميذ استوعبوا 51 52
سرورا وروح قدس * الفصل الرابع عشر * مد * فعرض في ايقونية 1
عند دخولهما الي مجمع اليهود ومفاوضتهما هكذا * ان كثير كثيرين من اليهود واليونانيين
امنوا * فاما اليهود الذين لم يذعنوا * فاستنهضوا وخبثوا انفس الامم على الاخوة * فلبثا 2 3
يطوفان هناك مدة طويلة * مجاهرين بالرب الشاهد لقول نعمته * المانح ان تصير جرائح وايات
بايديهما * فانقسم راي اكثر اهل المدينة * فبعضهم كانوا مع اليهود وبعضهم مع الرسل * 4
مه * * فاذ صار وثوب الامم واليهود مع روسائهم يسبونهما ويرجمونهما * وعاينا ذلك * 5 6
هربا الي مدن ليقونية لسطن ودارفين وما يحوطهما * واقاما هناك يبشران *
* يوم الاربعا نصف الخمسين * وكان بمدينة لسطن رجل لا قوة 7
لرجليه جالسا * اعرج منذ جوف امه * لم يمش قط * هذا الرجل اذ سمع بولص متكلما 8
صاح اليه * فاذ ابصر وعلم ان له امانة تخلصه * قال له بصوت عظيم * قم على رجليك 9
مستويا * فوثب وطفق يمشي * فاذ ابصر الجمع ما عمله بولص * رفعوا صوتهم بلغتهم 10
قايلين * ان الالهة تشبهوا بالناس ونزلوا الينا * وسموا برنابا المشتري * ولقبوا بولص عطارد * 11
اذ كان مدبر القول * ثم قدم كاهن المشتري الذي كان اول الهة مدينتهم ثيران واجاب عند 12
ابواب المدينة مع الجموع * مريدا ان يضحيها لهما * فاذ سمع ذلك الرسولان بولص وبرنابا * 13
مزقا ثيابهما وطفرا الي وسط الجمع * هاتفين وقايلين ايها الرجال لم قد فعلتم هذه * ونحن 14
انسانان نساويكم في الالم * نبشركم ان ترجعوا من هذه الضلالات الي الاله الحي الذي
خلق السماء والارض والبحر * وكافة البرايا التي فيها *

Quod cùm audiſſent gentes, gaviſæ ſunt, 48
& glorificaverunt ſermonem Domini: &
crediderunt quotquot ordinati erant ad
vitam æternam. Et divulgatus eſt ſermo 49
Domini per univerſam regionem illam.
Verùm Judæi concitârunt mulieres de- 50
votas & laudandis moribus imbutas,
necnon ſecundos dignitate in urbe,
ejúſque præcipuos: & architectati ſunt
perſecutionem in Paulum & Barnabam,
& ejecerunt utrunque de finibus ſuis.
Ipſi verò excuſſo pulvere pedum ſuorum 51
ſuper illos, venerunt Iconium. Pòrrò 52
diſcipuli repleti ſunt gaudio & Spiritu
ſancto.

CAP. XIV.

Accidit autem Iconii, ingrediente 1
utroque in ſynagogam Judæorum, eóſque
ſic colloquente, ut numerus copioſus ex
Judæis & Græcis crederent. Verùm 2
Judæi qui non obtemperârunt, excitâ-
verunt & depravârunt animos gentium
adverſùs fratres. Igitur manſerunt ambo 3
peragrantes ibi longo intervallo, palàm
annuntiantes Dominum, atteſtantem
dicto gratiæ ſuæ, & concedentem ut
fierent prodigia & ſigna per manus
eorum. Diviſa eſt autem opinio majoris 4
partis incolarum urbis, & quidam ſta-
bant à Judæis, alii verò ab Apoſtolis.
Cùmque factus eſſet impetus Gentium 5
& Judæorum, unà cum principibus ſuis,
ita ut eos contumeliis afficerent & lapi-
darent, Ipſique hoc vidiſſent, fugerunt in 6
urbes Lycaoniæ Lyſtram, & Derpen, &
quæ circunjacebat utrique regionem:
& manſerunt illic evangelizantes.

Feriâ quartâ in media Pentecoſte.

Et erat in urbe Lyſtra homo quidam in 7
cujus pedibus nulla vis erat, ſedens,
claudus ab utero matris ſuæ, qui nun-
quam ambulaverat. Homo iſte cùm 8
audiſſet Paulum loquentem, clamavit ad
eum: quem cùm aſpexiſſet, nôſſetque
habere eum fidem quâ ſalvaretur, Dixit 9
ei magnâ voce; Surge in pedes tuos re-
ctus: Exiliit igitur, cœpitque ambulare.
Videns autem cœtus quod fecerat Pau- 10
lus, ſuſtulerunt vocem ſuam linguâ ſuâ
dicentes; Dii ſimiles facti ſunt homini-
bus, & deſcenderunt ad nos. Et vocârunt 11
Barnabam, Jovem: Paulum verò vocâ-
runt Mercuriũ, quòd eſſet moderator ſer-
monis. Deindè admovit ſacerdos Jovis 12
qui erat primus deus urbis eorum, tauros
& corollas ad portam urbis, cum turbis,
volens eos utrique ſacrificare. Quod 13
cùm audiſſent duo Apoſtoli Paulus &
Barnabas, ſciderunt veſtes ſuas, & ir-
ruerunt in mediã turbã, Clamantes ac di- 14
centes; O viri, cur iſta feciſtis? quando-
quidem nos homines ſumus pares vobis
in paſſionibus, annuntiantes vobis ut
convertamini ab his erroribus ad Deum
vivum qui creavit cœlũ, & terrã, mare,
cunctáſque creaturas quæ ſunt in eis:

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

1 ፲0 ሀ፱ ወተፈሥሑ፡በሀገረ፡ኢቆንዮን፡ወቦኡ፡ምኵራበ፡አይሁድ፡ወነበሩ፡በከመ፡ዘልፈ፡
2 ወአምኑ፡ብዙኃን፡ጥቀ፡እምአይሁድ፡ወእምአረሚይ፡፡=፡ ወቢጸ፡አይሁድ፡እለ፡
3 አበዩ፡ተበአሱ፡ምስለ፡አሕዛብ፡ወምስለ፡ሐዋርያት፡ወአፀዐርዋ፡ለነፍሶሙ፡፡=፡ ወነ
በሩ፡ጕንዱየ፡መዋዕለ፡እንዘ፡ይነግሩ፡በስመ፡እግዚእነ፡እንዘ፡ውእቱ፡ያርኢ፡ሰማዕተ፡
4 ቃለ፡ጸጋሁ፡ወይገብር፡ተአምረ፡ወመንክረ፡በእደዊሆሙ፡ለሐዋርያት፡፡=፡ ወተናፈቁ፡ኵ
5 ሉ፡ሀገር፡ሙንፈቆሙ፡ምስሌ፡አይሁድ፡ወቦ፡እለሂ፡ምስለ፡ሐዋርያት፡፡=፡ ወተበአሱ፡
6 አይሁድ፡ወአረሚይ፡ምስለ፡መለእክቲሆሙ፡ወይትዋገሩ፡፡=፡ ወርኢዮሙ፡ሐዋርያት፡
ጐዩ፡ውስተ፡አህጉረ፡ሊቃኦንያ፡ወልስጥራ፡ወደርቤን፡ወውስተ፡አድያም፡ወመሀሩ፡
7 በህየ፡፡=፡ ሠ ወሀሎ፡አሐዱ፡ብእሲ፡በሀገረ፡ልስጥራ፡ዘፅውስ፡እገሪሁ፡እምከርሠ፡እ
8 ሙ፡ወዳእሙ፡ይነብር፡ወእም፡አመ፡ኮነ፡ሊሖሩ፡፡=፡ ወሰምዖ፡ለጳውሎስ፡እንዘ፡ይ
9 ነግር፡ወነጸሮ፡ጳውሎስ፡ወርእዮ፡ከመቦ፡ሃይማኖት፡ወየሐዩ፡፡=፡ ወይቤሎ፡በዐቢይ፡
10 ቃል፡ተንሥእ፡ወቁም፡ርቱዐ፡በእገሪከ፡ተንሥአ፡ወሖረ፡፡=፡ ወርእዮሙ፡አሕዛብ፡
ዘንተ፡ዘገብረ፡ጳውሎስ፡ከልሑ፡በነገረ፡ሊቃኦንስጢ፡ወይቤሉ፡አማልክተ፡ተመስሉ፡
11 ሰብአ፡ተመስሉ፡ወወረዱ፡ኀቤነ፡፡=፡ ወሰመይዎ፡ለበርናባስ፡ድያ፡ወለጳውሎስ፡ሄር
ሜስ፡እስመ፡ዮብ፡ብሂል፡መርቆርዮ፡ብሂል፡በነገረ፡ሮም፡እስመ፡ውእቱ፡ሊቀ፡ትምህር
12 ት፡፡=፡ ወአምጽኡ፡ማርያ፡ዘድያስ፡ምስለ፡ዐቢይተ፡ሀገር፡አልህምተ፡ወመሥዋዐ፡በ
ኀበ፡አንቀጸ፡ሀገር፡ምስለ፡ሕዘቢሆሙ፡ወፈቀዱ፡ይሡዑ፡ሎሙ፡፡=፡

በበአተ፡ክረምት፡ምንባብ፡፡=፡

13 ወሰሚዖሙ፡ሐዋርያት፡በርናባስ፡ወጳውሎስ፡ሠጠጡ፡አልባሲሆሙ፡ወሶሩ፡ኀበ፡አሕዛብ፡
14 ወከልሑ፡ሎሙ፡፡=፡ወይቤልዎሙ፡አንትሙ፡ሰብእ፡ምንትኑ፡ዝ፡ዘትገብሩ፡አኮኑ፡ከማክሙ፡
ንሕነሂ፡ሰብእ፡ዘንመውት፡ወንምህረክሙ፡ትሕድጉ፡ዘንተ፡ከንቶ፡ወትትመየጡ፡ኀበ፡እግ
ዚአብሔር፡እምላክ፡ሕያው፡ዘገብረ፡ሰማየ፡ወምድረ፡ወባሕረ፡ወኵሎ፡ዘውስቴቶሙ፡፡=፡

CAP. XIV.

ET gaviſi ſunt in civitate Iconii, & ingreſſi ſunt ſynagogam Judæorum, & man- 1
ſerunt ferè ſemper ibi: & crediderunt multi valdè ex Judæis & ex Gentibus. Et 2
turba Judæorũ, qui recuſârunt, litigaverunt cum Gentibus & cum Apoſtolis, & af-
flixerunt animam eorum. Et manſerunt longum tempus, loquentes in nomine Do- 3
mini noſtri, illo demonſtrante teſtimonio verbi gratiam ejus, & faciente ſigna & mi-
racula per manus Apoſtolorum. Et diviſa eſt tota civitas: pars ejus cum Ju- 4
dæis, & alia pars fuit quæ cum Apoſtolis. Et litigârunt Judæi & Gentes cum 5
principibus eorum, ut lapidarentur. Et quum hoc vidiſſent Apoſtoli, confugerunt 6
in civitates Lycaoniæ, & Lyſtris, & Derbis, & in vicinia, & docuerunt ibi.
Et fuit quidam homo in civitate Lyſtris, qui claudus fuit pedibus ejus ab utero 7
matris ſuæ, & tantùm ſedebat, & nunquam ambulaverat. Et audivit Paulum 8
loquentem, & intuitus eſt eum Paulus, & vidit quòd habuiſſet fidem, ut ſervaretur.
Et dixit ei in magna voce; Surge & ſtato rectus in pedes tuos: & ſurrexit, & am- 9
bulavit. Et quum vidiſſent populi hoc quod fecerat Paulus, exclamârunt in ſermo- 10
ne Lycaonico, & dixerunt; Dii aſſimilati ſunt hominibus, aſſimilati ſunt & deſcen-
derunt ad nos. Et vocârunt Barnabam, Dia; & Paulum, Hermen: (quia Jub dici- 11
tur, Mercurius dicitur in ſermone Romano,) quia ille fuit princeps doctrinæ. Et ad- 12
duxerunt ſacerdotes Jovis & magnates civitatis, tauros & ſacrificium ad januam
civitatis cum turba eorum, & voluerunt ſacrificare iis.

In introitu anni, Lectio.

Et quum audiviſſent Apoſtoli Barnabas & Paulus, conſciderunt pallia ſua, & pro- 13
fecti ſunt ad populos, & clamârunt iis: Et dixerunt iis, Vos viri, quid eſt hoc quod 14
facitis? nonne ſicut vos, ſumus nos homines mortales, & docemus ut relinquatis
hanc vanitatem, & convertamini ad Dominum Deum vivum qui fecit cœlum &
terram, & mare, & omnia quæ in illis ſunt?

Qui in præteritis generationibus dimiſit omnes Gentes ingredi vias ſuas.
15 Ὃς ἐν ταῖς παρῳχημέναις γενεαῖς εἴασε πάντα τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν.
Quanquam non *inteſtatum* ſemetipſum reliquit, benefaciens, *cœlitùs nobis* pluvias
16 (ρ) Καίτοιγε οὐκ ἀμάρτυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν, (σ) ἀγαθοποιῶν, οὐρανόθεν ἡμῖν ὑετοὺς
dans, & tempora fructifera, implens cibo & lætitiâ corda noſtra.
διδοὺς, καὶ καιροὺς καρποφόρους, ἐμπιπλῶν τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς καρδίας ἡμῶν.
Et hæc dicentes, vix ſedaverunt turbas *ad non ſacrificandum* ſibi. Superve-
17 18 Καὶ ταῦτα λέγοντες, μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς. (τ) Ἐπῆλ-
nerunt autē ab Antiochia & Iconio Judæi: & *ſuadentes* turbis, *&* lapidantes
θον δὲ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι· καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους, καὶ (υ) λιθάσαντες
Paulum, traxerunt extra civitatem, *æſtimantes* eum mortuum eſſe. Circum-
19 τὸν Παῦλον, ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως, (φ) νομίσαντες αὐτὸν τεθνάναι. Κυκλω-
dantibus autem eum diſcipulis, ſurgens intravit *in* civitatem: & *poſtridiè*
σάντων (χ) δὲ αὐτὸν τῶν μαθητῶν, ἀναστὰς εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν· καὶ τῇ ἐπαύριον
exiit cum Barnaba in Derben. *Evangelizantéſque* civitati illi,
20 ἐξῆλθε σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην. (ψ) Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην,
& *docentes* multos, reverſi ſunt *in* Lyſtram, & Iconium, & Antio-
καὶ μαθητεύσαντες ἱκανοὺς, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν, (ω) καὶ Ἰκόνιον, (α) καὶ Ἀντιό-
chiam, Confirmantes animas diſcipulorum, exhortantes *permanere* fide:
21 χειαν, Ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει·
&, Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.
καὶ, Ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.
Ordinantes autem illis presbyteros per *Eccleſiam*, *precati* cum
22 Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς (β) πρεσβυτέρους κατ᾽ ἐκκλησίαν, προσευξάμενοι μετὰ
Jejunationibus, commendaverunt eos Domino, in quem crediderunt. Et tranſeuntes
23 νηστειῶν, παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν. Καὶ διελθόντες
Piſidiam, venerunt in Pamphyliam. Et loquentes in Perge verbum,
24 τὴν Πισιδίαν, ἦλθον εἰς Παμφυλίαν. Καὶ λαλήσαντες (γ) ἐν Πέργῃ τὸν λόγον,
deſcenderunt in Attaliam. Et indè *abnavigaverunt in* Antiochiam: undè erant
κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν. Κἀκεῖθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν· ὅθεν ἦσαν 25
traditi gratiæ Dei, in opus quod compleverunt. *Advenientes*
παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. Παραγενόμενοι 26
autem & *congregantes* Eccleſiam, *annuntiaverunt* quanta feciſſet Deus cum
δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, (δ) ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ᾽
illis, & quia aperuiſſet Gentibus oſtium fidei. Morati ſunt autem *illic* tem-
αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως. Διέτριβον (ε) δὲ ἐκεῖ χρό- 27
pus non modicum cum diſcipulis.
νον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

CAP. XV. ιε΄.

ΚΓ΄ Et quidam deſcendentes de Judæa, docebant fratres; Quia *ſi non*
ΚΑΙ τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφοὺς, Ὅτι ἐὰν μὴ 1
circumcidamini *more* Moyſi, non poteſtis ſalvari. Factâ ergò ſedi-
(α) περιτέμνησθε τῷ ἔθει Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. Γενομένης οὖν στά- 2
tione *&* *diſceptatione* non *exigua* Paulo & Barnabæ adverſùs illos,
σεως καὶ (β) συζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτοὺς,
ſtatuerunt *aſcendere Paulum* & *Barnabam*, & *quoſdam alios* ex *illis* ad Apo-
ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν, καί τινας ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀπο-
ſtolos & presbyteros in Hieruſalem, *de* quæſtione hâc. Illi *quidem* ergò
στόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ, περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Οἱ μὲν οὖν 3
præmiſſi ab Eccleſia, pertranſibant Phœnicen, & Samariam,
προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, διήρχοντο τὴν Φοινίκην, καὶ Σαμάρειαν,
narrantes converſionem Gentium: & faciebant gaudium magnum omnibus
ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν· καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι
fratribus.
τοῖς ἀδελφοῖς.

MS. A. (ρ) Καίτοι οὐκ ἀμάρτυρον αὐτὸν (σ) ἀγαθουργῶν, οὐρανόθεν διδοὺς ὑετοὺς, καὶ (τ) Ἐπῆλθαν (υ) λιθοβολήσαντες (φ) νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι. (χ) δὲ τῶν μαθητῶν αὐτὸν, (ψ) Εὐαγγελιζόμενοι (ω) καὶ εἰς (α) καὶ εἰς (β) κατ᾽ ἐκκλησίαν πρεσβυτέρους, (γ) εἰς Πέργην τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, (δ) ἀνήγγελλον (ε) δὲ χρόνον
ΚΕΦ. ιε΄. MS. A. (α) περιτμηθῆτε τῷ ἔθει τῷ Μωσέως, (β) ζητήσεως

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 ܗܘ ܕܒܕܪ̈ܐ ܩܕܡܝ̈ܐ܂ ܫܒܩ ܗܘܐ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡ̈ܐ܂ ܕܢܐܙܠܘܢ ܒܐܘܪܚܬܐ ܕܢܦܫܗܘܢ܂ *
16 ܟܕ ܠܐ ܫܒܩ ܢܦܫܗ ܕܠܐ ܣܗܕܘܬܐ܂ ܟܕ ܛܒܬܐ ܥܒܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܢ ܫܡܝܐ܂ ܘܡܚܬ ܗܘܐ *
ܠܗܘܢ ܡܛܪܐ܂ ܘܡܪܒܐ ܗܘܐ ܦܐܪ̈ܐ ܒܙܒܢܝܗܘܢ܂ ܘܡܡܠܐ ܗܘܐ ܣܝܒܪܬܐ ܘܒܣܝܡܘܬܐ ܠܠܒܘܬܗܘܢ܂
17 18 * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ܂ ܒܥܡܠ ܟܠܝܘ ܠܗ ܠܥܡܐ ܕܐܢܫ ܠܐ ܢܕܒܚ ܠܗܘܢ܂ * ܐܬܘ ܕܝܢ
ܠܬܡܢ ܝܗܘܕ̈ܝܐ ܡܢ ܐܝܩܢܘܢ ܘܡܢ ܐܢܛܝܘܟܝܐ܂ ܘܐܙܝܥܘ ܥܠܝܗܘܢ ܠܥܡܐ܂ ܘܪܓܡܘܗܝ ܠܦܘܠܘܣ܂
19 ܘܓܪܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ܂ ܡܛܠ ܕܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܕܡܝܬ ܠܗ܂ * ܘܟܢܫܘ
ܠܘܬܗ ܬܠܡܝ̈ܕܐ ܘܩܡ ܥܠ ܠܡܕܝܢܬܐ܂ * ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܨܘܡܐ * ܠܛ *
20 ܘܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ܂ ܢܦܩ ܡܢ ܬܡܢ ܥܡ ܒܪܢܒܐ ܘܐܬܘ ܠܕܪܒܐ ܡܕܝܢܬܐ܂ * ܘܟܕ
ܡܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܠܒܢ̈ܝ ܡܕܝܢܬܐ ܗܝ܂ ܬܠܡܕܘ ܣܓܝܐ̈ܐ܂ ܘܗܦܟܘ ܐܬܘ ܠܘܬ
21 ܠܘܣܛܪܐ ܡܕܝܢܬܐ ܘܠܐܝܩܢܘܢ ܘܠܐܢܛܝܘܟܝܐ܂ * ܟܕ ܡܫܪܪܝܢ ܗܘܘ ܢܦܫ̈ܬܐ ܕܬܠܡܝ̈ܕܐ܂
ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗܘܢ ܕܢܩܘܘܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ܂ ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܕܒܐܘܠܨܢ̈ܐ ܣܓܝܐ̈ܐ
22 ܘܠܐ ܠܢ ܠܡܥܠ ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ܂ * ܘܐܩܝܡܘ ܠܗܘܢ ܒܟܠ ܥܕܬܐ ܩܫܝ̈ܫܐ܂ ܟܕ ܨܝܡܝܢ ܗܘܘ
23 ܥܡܗܘܢ܂ ܘܡܨܠܝܢ܂ ܘܡܓܥܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܠܡܪܢ ܗܘ ܕܒܗ ܗܝܡܢܘ܂ * ܘܟܕ ܟܪܟܘ
24 ܒܐܬܪܐ ܕܦܝܣܝܕܝܐ܂ ܐܬܘ ܠܦܡܦܘܠܝܐ܂ * ܘܟܕ ܡܠܠܘ ܒܦܪܓܐ ܡܕܝܢܬܐ ܡܠܬܐ
25 ܕܡܪܝܐ܂ ܢܚܬܘ ܠܗܘܢ ܠܐܝܛܠܝܐ܂ * ܘܡܢ ܬܡܢ ܪܕܘ ܒܝܡܐ ܘܐܬܘ ܠܗܘܢ ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ܂ ܡܛܠ
26 ܕܡܢ ܬܡܢ ܗܘܘ ܡܫܠܡܝܢ ܠܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܝܐ ܠܥܒܕܐ ܗܘ ܕܫܡܠܝܘ܂ * ܘܟܕ ܟܢܫܘ
ܠܗ ܠܟܠܗ ܥܕܬܐ܂ ܡܫܬܥܝܢ ܗܘܘ ܟܠ ܡܐ ܕܥܒܕ ܐܠܗܐ ܥܡܗܘܢ܂ ܘܕܦܬܚ ܬܪܥܐ
27 ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܠܥܡܡ̈ܐ܂ * ܘܥܒܕܘ ܬܡܢ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ ܠܘܬ ܬܠܡܝ̈ܕܐ܂
1 * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܗ * ܐܢܫܝܢ ܕܝܢ ܢܚܬܘ ܗܘܘ ܡܢ ܝܗܘܕ܂ ܘܡܠܦܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ
2 ܠܐܚ̈ܐ܂ ܕܐܢ ܠܐ ܓܙܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܥܝܕܐ ܕܢܡܘܣܐ܂ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܚܐ܂ * ܘܗܘܐ
ܚܪܝܢܐ ܣܓܝܐܐ ܘܒܥܬܐ ܠܦܘܠܘܣ ܘܠܒܪܢܒܐ ܥܡܗܘܢ܂ ܘܐܬܩܛܥ ܕܢܣܩܘܢ ܦܘܠܘܣ
ܘܒܪܢܒܐ ܘܐܚܪ̈ܢܐ ܥܡܗܘܢ ܠܘܬ ܫܠܝ̈ܚܐ ܘܩܫܝ̈ܫܐ ܕܒܐܘܪܫܠܡ܂ ܡܛܠ ܗܕܐ ܒܥܬܐ܂
3 * ܘܠܘܝܬ ܐܢܘܢ ܥܕܬܐ܂ ܘܪܕܝܢ ܗܘܘ ܒܟܠܗ ܦܘܢܝܩܐ܂ ܘܐܦ ܒܝܬ ܫܡܪ̈ܝܐ܂ ܟܕ
ܡܫܬܥܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܦܘܢܝܐ ܕܥܡܡ̈ܐ܂ ܘܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܚܕܘܬܐ ܪܒܬܐ ܠܟܠܗܘܢ ܐܚ̈ܐ܂

Qui quidem primis ætatibus permittebat omnes gentes ſuis ipſarum viis incedere. 15
Quamvis non permiſerit ſeipſum carere teſtimonio, quum benefaceret eis è cœlo, demitteretque pluviam, daretque incrementum fructibus in tempore ſuo, & impleret alimento & jucunditate corda earum. 16
Quumque hæc dicerent, vix compeſcuerunt plebem, ne quis eis ſacrificaret. 17
Illuc autem advenerunt Judæi ex Iconio, & Antiochia, qui concitârunt in eos plebem, & lapidârunt Paulum, ac raptârunt eum extra civitatem, propterea quòd putarent eum mortuum eſſe. 18
Sed congregati ſunt ad eum diſcipuli, & ſurgens ingreſſus eſt urbem. 19

Feriâ II. hebdomadis IIII. jejunii. 39.
Poſtridie verò exiit illinc cum Barnaba, veneruntque Derben civitatem. Quumque 20
evangelizâſſent filiis illius civitatis, docuerunt multos, & redeuntes venerunt Lyſtram urbem, & Iconium, & Antiochiam: Confirmantes animos diſcipulorum, & efflagitantes ab eis ut perſeverarent in fide, & dicentes eis, per oppreſſiones quamplurimas oportere ingredi regnum Dei. 21
Porrò conſtituerunt eis per unamquanque Eccleſiam Presbyteros, quum jejunarent cum eis, ac precarentur & commendarent eos Domino noſtro in quem crediderant. 22
Quumque perluſtrâſſent regionem Piſidiæ, venerunt in Pamphyliam. 23
Et quum locuti eſſent in Perge urbe ſermonem Domini, deſcenderunt in Italiam. 24
Et illinc pergentes per mare, venerunt Antiochiam, quoniam inde commendati fuerant gratiæ Domini ad opus illud quod peregerunt. 25
Quum autem conveniſſet tota Eccleſia, narraverunt quæcunque egiſſet Deus cum ipſis, eúmque reſerâſſe fores fidei Gentibus. 26
Et multum temporis illic egerunt apud diſcipulos. 27

C A P. XV.

DEſcenderant autem quidam à Judæa, & docebant fratres, Niſi circuncidamini ritu Legis, non poteſtis ſervari. 1
Proinde ortus eſt tumultus plurimus & diſceptatio Paulo & Barnabæ cum eis; factúmque eſt ut aſcenderint Paulus & Barnaba, & alii cum eis ad Apoſtolos & Presbyteros qui erant in Jeruſalem, propter hanc quæſtionem. 2
Itaque deducens dimiſit eos Eccleſia: & obiverunt totam Phœniciam, atque adeò per Samaritanos, renuntiantes de converſione Gentium: & affecerunt gaudio magno omnes fratres. 3

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 ወኀደጎሙ ፡ ለኵሎሙ ፡ አሕዛብ ፡ ይሑሩ ፡ በግዕዞሙ ፡ በዘ ፡ ቀደሙ ፡ መዋዕል ።
16 እንዘ ፡ ኢየሐድግ ፡ ርእሶ ፡ ዘእንበለ ፡ ለሰማዕት ፡ ወይገብር ፡ ሠናየ ፡ ወይሁብ ፡ እ
ምሰማይ ፡ ዝናመ ፡ ወያከርም ፡ በበ ፡ ዓመት ፡ ወያፈሪ ፡ ወያሠምር ፡ ከመ ፡ ያጽግበ
17 ነ ፡ ወያስተፌሥሕ ፡ ልበነ ። ወዘንተ ፡ ብሂሎሙ ፡ እምዕፁብ ፡ ኢኀደግዎሙ ፡ ለ
18 ለሕዝብ ፡ ይሠውዑ ፡ ሎሙ ። ወመጽኡ ፡ አይሁድ ፡ እምአንጾኪያ ፡፡ ወያውየውዎሙ ፡
ለሕዝብ ፡ ወአእመንዎሙ ፡ ወወገርዎ ፡ ለጳውሎስ ፡ ወሰሐብዎ ፡ ወገደፍዎ ፡ አፍአ ፡
እምሀገር ፡ ወመሰሎሙ ፡ ዘሞተ ።

Et ſivit omnes gentes incedere in libertate eorum in anteactis temporibus. 15
Non relinquens ſeipſum ſine teſtimonio, & benefaciens, & dans à cœlo pluvias, & conſtituens ſingulos annos, & fructificans, & jucunda concedens, ut repleret nos, & exhilararet corda noſtra. 16
Et hoc dicentes, vix repulerunt populos ut non ſacrificarent iis. 17
Et venerunt Judæi ab Antiochia, & excitârunt populos & ſuaſerunt iis, & lapidârunt Paulum, & traxerunt eum, & ejecerunt eum forâs è civitate: & videbatur iis quòd mortuus eſſet. 18

Verſio VULGATA LATINA.

15 Qui in præteritis generationibus dimiſit omnes gentes ingredi vias ſuas.
16 Et quidem non ſine teſtimonio ſemetipſum reliquit, benefaciens de cœlo, dans
17 pluvias, & tempora fructifera, implens cibo & lætitiâ corda noſtra. Et hæc di-
18 centes, vix ſedaverunt turbas ne ſibi immolarent. Supervenerunt autem quidam
ab Antiochia & Iconio Judæi: & perſuaſis turbis, lapidantéſque Paulum, traxe-
19 runt extra civitatem, exiſtimantes eum mortuum eſſe. Circumdantibus autem
eum diſcipulis, ſurgens intravit civitatem, & poſterâ die profectus eſt cum Bar-
20 naba in Derben. Cúmque evangelizâſſent civitati illi, & docuiſſent multos, re-
21 verſi ſunt Lyſtram, & Iconium, & Antiochiam, Confirmantes animas diſcipulo-
rum, exhortantéſque ut permanerent in fide: & quoniam per multas tribulationes
22 oportet nos intrare in regnum Dei. Et cùm conſtituiſſent illis per ſingulas eccle-
ſias presbyteros, & orâſſent cum jejunationibus, commendaverunt eos Domino,
23 in quem crediderunt. Tranſeuntéſque Piſidiam, venerunt in Pamphy-
24 liam, Et loquentes verbum Domini in Perge, deſcenderunt in Attaliam:
Et indè navigaverunt Antiochiam, undè erant traditi gratiæ Dei, in opus quod 25
compleverunt. Cùm autem veniſſent, & congregâſſent Eccleſiam retulerunt 26
quanta feciſſet Deus cum illis, & quia aperuiſſet Gentibus oſtium fidei. Morati 27
ſunt autem tempus non modicum cum diſcipulis.

CAP. XV.

Et quidam deſcendentes de Judæa, docebant fratres; Quia niſi circumcidamini 1
ſecundùm morem Moyſi, non poteſtis ſalvari. Factâ ergò ſeditione non minimâ 2
Paulo & Barnabæ adverſùs illos, ſtatuerunt ut aſcenderent Paulus & Barnabas, & è
quidam alii ex aliis, ad Apoſtolos & presbyteros in Jeruſalem, ſuper hac quæ-
ſtione. Illi ergò deducti ab Eccleſia, pertranſibant Phœnicem & Samariam, 3
narrantes converſionem Gentium: & faciebant gaudium magnum omnibus
fratribus.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* الذي ترك في الاجيال الماضية الامم كلها ان يسلكوا في طرقهم * ومع هذا لم يترك 15 16
نفسه بغير شاهد على احسانه • اذ يعطينا من السماء الامطار والاوقات المثمرة • ويشبع
قلوبنا طعاما وسرورا * وحين قالا هذه الاقوال • بالجهد بطلا الجموع عن التضحية لهما • تم 17
هو * وان يهودا جاووا من انطاكية وايقونية • واقنعوا الجموع • فرجموا بولص وسحبوه 18
الي ظاهر المدينة • لانهم ظنوه انه قد مات * فبينما التلاميذ يحيطون به قام ودخل الي 19
المدينة •

قراءة يوم الخميس الثالث والثلاثين يوم من الفصح •

وفي الغد خرج مع برنابا الي درافين * فلما بشرا هناك في المدينة وتلمذا 20
كثيرين عادا الي لسطرة وايقونية وانطاكية * يوطدان نفوس التلاميذ • ويتضرعان 21
اليهم ان يثبتوا في الامانة • وان باحزان كثيرة يجب لنا ان ندخل الي ملك الله * وساموا 22
بايديهم لهم في كل كنيسة قسوسا • وصلوا عليهم باصوام صاموها • واستودعاهم للرب
الذي به امنوا * ولما طافا البسيدية اقبلا الي بمفيلية * وتكلما في برجي كلام الكرازة 23 24
ونزلا الي ايطالية * ومن هناك ركبا في البحر الي انطاكية • التي فيها بنعمة الله دفعا الي العمل 25
الذي اكملاه * فلما وردا اليها جمعا اهل الكنيسة • واخبراهم بجميع الاشياء التي صنعها 26
الله معهما • وانه قد فتح للامم باب الامانة • مز * واذ اقاما هناك مدة ليست باليسيرة 27
مع التلاميذ •

Qui ſeculis præteritis permiſit cunctis 15
gentibus ambulare per vias ſuas. Atta- 16
men non reliquit ſeipſum ſine teſte bene-
ficiorum ſuorum, quum tribuat nobis è
cælo pluvias, ac tempeſtates frugiferas,
ſatietque corda noſtra cibo & lætitiâ.
Hos ſermones cùm dixiſſent, vix com- 17
peſcuerunt turbas ne ſibi immolarent.
Hucuſque. *Et verò Judæi quidam* 18
venientes ab Antiochia & Iconio, per-
ſuaſerunt turbis, & lapidârunt Paulum,
& raptârunt eum extra civitatem, quòd
putâſſent eum jam mortuum eſſe. At 19
dum circundarent eum diſcipuli, ſur-
rexit, & intravit urbem:

Lectio feriæ quintæ, trigeſimi tertii
diei poſt Paſcha.

Ac poſtero die egreſſus eſt cum Barnaba in
Derpen. Et cùm annuntiâſſent ibi in ci- 20
vitate illa, multóſque docuiſſent, reverſi
ſunt Lyſtrã, & Iconiũ, & Antiochiam:
Confirmantes animas diſcipulorum, pre- 21
cantéſque eos ut perſeverarent in fide:
& quòd per afflictiones multas oporteat
nos intrare in regnum Dei. Et deſignâ- 22
runt eis manibus ſuis in ſingulis eccle-
ſiis presbyteros, & oraverunt pro ipſis,
adhibitis jejuniis quæ jejunârunt, &
commendârunt eos Domino in quem cre-
diderant. Et peragratâ Piſidiâ, venerunt 23
Pamphyliam. Locutique ſunt in Perga 24
ſermonem prædicationis: & deſcende-
runt in Italiam: Indéque mare conſcende- 25
runt Antiochiam uſque, in qua per gra-
tiam Dei traditi fuerant ad opus quod
compleverunt. Cúmque deveniſſent ad 26
eam, congregaverunt homines Eccleſiæ,
& narraverunt eis res omnes quas ope-
ratus fuerat Deus cum ipſis: quódque
jam aperuiſſet Gentibus oſtium fidei.
Et cùm manſiſſent ibi ſpatio non parvo 27
cum diſcipulis,

الفصل الخامس عشر •

* انحدر قوم من بلدان اليهودية • فعلموا الاخوة قائلين • انكم ان لم تختتنوا على عادة 1
موسي ما تستطيعون تخلصون * فصارت لبولص وبرنابا معهم منازعة ومشاجرة ليست 2
بيسيرة • ثم انهم امروا ورتبوا ان يصعد بولص وبرنابا وقوم اخرون منهم • الي الرسل والمشايخ
الي اورشليم من اجل هذه الفتنة * فالذين ارسلهم الكنيسة ذهبوا الي الغور والسامرة 3
يخبرونهم بارتجاع الامم • وجددوا سرورا عظيما لجميع الاخوة •

CAP. XV.

Deſcenderunt quidam è regionibus 1
Judææ, docuerúntque fratres, dicentes;
Certè niſi circumcidamini ſecundùm con-
ſuetudinem Moſaïcam, non poteſtis ſal-
vari. Quapropter orta eſt Paulo & Bar- 2
nabæ cum illis altercatio & diſceptatio
non exigua: ac proinde juſſerunt & ſta-
tuerunt ut aſcenderent Paulus ac Barna-
ba, & quidam alii ex ipſis ad Apoſtolos
& ſeniores in Jeruſalem propter hanc
ſeditionem. Illi ergò quos miſit Eccle- 3
ſia, contulerunt ſe ad confinia & Sama-
riam, narrantes eis converſionem Genti-
um: & renovârunt lætitiam magnam
cunctis fratribus.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 ወዐገትዎ ፡ አርዳኢሁ ፡ ወተንሥአ ፡ ወቦአ ፡ ሀገረ፡፡ ወበሳኒታ ፡ ሖረ ፡ ምስለ ፡ በርናበ
20 ስ ፡ ሀገረ ፡ ደርቤን፡፡=፡ ወመሀሩ ፡ ወአብኡ ፡ ብዙኃነ፡፡ ወተሠውጡ ፡ ሀገረ ፡ ልስጥ
21 ራ ፡ ወኢቆንዮን ፡ ወአንጾኪያ፡፡=፡ [ወአጽንዕዎሙ] ነፍሶሙ ፡ ለሕዝብ ፡ ወመሀርዎ
ሙ ፡ ያጥብዑ ፡ በሃይማኖት ፡ እስመ ፡ ብዙኅ ፡ ሕማም ፡ ሀለወነ ፡ ንብአ ፡ ለመንግሥ
22 ተ ፡ እግዚአብሔር፡፡=፡ ወሤሙ ፡ ቀሲሳነ ፡ ለቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ወጸለዩ ፡ ወጾሙ ፡
23 ወአማኅፀንዎሙ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘኪያሁ ፡ ተአመኑ፡፡=፡ ወኀሊፎሙ ፡ እም
24 አንጾኪያ ፡ በጽሑ ፡ ጰንፊልያ፡=፡ ወነገሩ ፡ ቃሎሙ ፡ በሀገረ ፡ ጰርጌ ፡ ወወረዱ ፡ ኢጣል
25 ያ፡=፡ በኀበ ፡ ተውህበ ፡ ሎሙ፡ጸጋ፡ እግዚአብሔር ፡ በእንተ ፡ ግብር ፡ ዘይገብሩ፡፡=፡
ወበጺሖሙ ፡ አስተጋብኡ ፡ ሕዝበ ፡ ለምእመናን ፡ ወነገሩ ፡ ኵሎ ፡ ዘገብረ፡ሎሙ ፡ እግዚ
26 አብሔር ፡ ወዘከመ ፡ አርኃወ ፡ ሎሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ አናቅጸ ፡ ሃይማኖት ፡ ለአሕዛ
27 ብ፡፡=፡ ወነበሩ ፡ ጕንዱየ ፡ መዋዕለ፡ ምስለ፡ ሐዋርያት፡=፡

በሣኒተ ፡ ጌና ፡ ወበሳኒት ፡ ማርያም፡፡=፡

1 ፲፭ ወበይእቲ ፡ እለት ፡ ወረዱ ፡ እምብሔረ ፡ ይሁዳ፡፡ ወመሀርዎሙ ፡ ለአሕዛብ ፡
2 ወይቤልዎሙ ፡ እመከመ ፡ ኢትትገዘሩ ፡ በሕገ ፡ ሙሴ ፡ ኢትክሉ ፡ ሐይወ፡፡=፡ ወ
ተሀውኩ ፡ ሕዝብ ፡ ፈድፋደ ፡ ወተዋቀሥዎሙ ፡ ለበርናባስ ፡ ወለጳውሎስ፡፡ ወአዘዝ
ዎሙ ፡ ለበርናባስ ፡ ወለጳውሎስ ፡ ወለቢጾሙ ፡ ኀበ ፡ ሐዋርያት ፡ እለ፡ኢየሩሳሌም፡
3 እምበይነዝ፡ነገር፡=፡ ወተፈነዉ ፡ እምቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ በጽሑ ፡ ፊንቂስ ፡ ወሰ
ማርያ ፡ ወነገርዎሙ ፡ ዘከመ ፡ ተመይጡ ፡ አሕዛብ ፡ ወገብሩ ፡ ዐቢየ ፡ ፍሥሓ ፡ ምስ
ለ ፡ ኵሉ ፡ ቢጾሙ፡=፡

Et circumdederunt eum diſcipuli ejus, & ſurrexit, & ingreſſus eſt civitatem, 19
& poſtridiè profectus eſt cum Barnaba in *civitatem Derbæ. Et docuerunt, &* 20
introduxerunt multos: & reverſi ſunt ad civitatem Lyſtris, & Iconii, & An-
tiochiæ. Et confirmarunt *animos populorum, & docuerunt eos ut audaces* 21
eſſent in fide, quia per *multas tribulationes oportet nos ingredi in regnum Dei.*
Et præpoſuerunt ſacerdotes domui Chriſtianorum, & precati ſunt, & jejunâ- 22
runt, & commendârunt eos Deo in quem crediderunt. Et recedentes ab An- 23
tiochia venerunt ad *Pamphyliam. Et loquuti ſunt ſermonem eorum in civi-* 24
tate Pergæ, & deſcenderunt Italiam: ubi datum fuiſſet iis donum Dei pro- 25
pter opus quod fecerant. Et quum veniſſent, congregârunt populos fideles, & 26
nuntiaverunt omnia quæ fecerat ipſis Deus, & quomodo aperuerat Deus oſtium
fidei Gentibus. Et manſerunt longum tempus cum Apoſtolis. 27

CAP. XV.

Poſtridie confeſſionis, & poſtridie Mariæ.

Et in illa die deſcenderunt è regione Judææ, & docuerunt populos, & di- 1
xerunt iis; Niſi circumcidamini ſecundùm legem Moſis, non poteſtis vivere. Et 2
conturbati ſunt populi valdè, & diſputârunt contra Barnabam & Paulum,
& negatos miſerunt Barnabam, & Paulum, & fratres eorum ad Apoſtolos
qui erant Hieruſalem, de hac re. Et miſſi à domo Chriſtianorum venerunt 3
Phœnicem, & Samariam, & nuntiârunt iis, quomodo converſi erant
Gentes: & fecerunt magnum gaudium cum omnibus fratribus eorum.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ἈΠΟΣΤΟΛΩΝ. ΚΕΦ. ΚΓ΄.

Advenientes autem *in* Hierosolymam, suscepti sunt ab Ecclesia, & Apo-
4 Παραγενόμενοι δὲ εἰς (γ) Ἱερουσαλὴμ, ἀπεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τῶν ἀπο-
stolis, & senioribus: *annuntiaverúntque* quanta Deus fecisset cum illis.
στόλων, καὶ τῶν πρεσβυτέρων· ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησε μετ' αὐτῶν.
Exsurrexerunt autem quidam de hæresi Pharisæorum, *credentes*,
Ἐξανέστησαν δέ τινες (δ) τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων, πεπιστευκότες,
dicentes; Quia oportet *circumcidere* eos, *præcipere que* servari legem
5 λέγοντες, Ὅτι δεῖ περιτέμνειν αὐτοὺς, παραγγέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον
Moysi. *Congregati sunt autem* Apostoli & seniores videre de ver-
6 (ε) Μωϋσέως. Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ λό-
bo hoc. *Multâ* autem *conquisitione factâ*, surgens Petrus dixit ad
7 γου τούτου. Πολλῆς δὲ (ζ) συζητήσεως γενομένης, ἀναστὰς Πέτρος εἶπε πρὸς
eos; Viri fratres, vos scitis quoniam à diebus antiquis Deus
αὐτούς, Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων (η) ὁ Θεὸς
in nobis elegit, per os meum audire Gentes verbum Evangelii,
ἐν ἡμῖν ἐξελέξατο, διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου,
& credere. Et corda *noscens* Deus *testatus est eis*, dans illis
8 καὶ πιστεῦσαι. Καὶ ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἐμαρτύρησεν αὐτοῖς, (θ) δοὺς αὐτοῖς
Spiritum sanctum, sicut & nobis. Et nihil discrevit inter *nósque* &
9 τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν. Καὶ οὐδὲν διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ
illos, fide purificans corda eorum. Nunc ergò quid tentatis Deum,
10 αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν. Νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν Θεὸν,
imponere jugum super *cervicem* discipulorum, quod neque patres nostri, neque
ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν, οὔτε
nos potuimus portare? Sed per gratiam Domini Jesu Christi
11 ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι; Ἀλλὰ διὰ τῆς χάριτος Κυρίου (ι) Ἰησοῦ Χριστοῦ
credimus salvari, quemadmodùm & illi. Tacuit autem omnis multitudo,
12 πιστεύομεν σωθῆναι, καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι. Ἐσίγησε δὲ πᾶν τὸ πλῆθος,

& audiebant Barnabam & Paulum narrantes quanta fecisset Deus signa &
καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ
prodigia in Gentibus per eos. *Post autem tacere eos*, respondit
τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι' αὐτῶν. Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτοὺς, ἀπεκρίθη 13
Jacobus, dicens; Viri fratres, audite me. *Simeon* narravit
Ἰάκωβος, λέγων, Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἀκούσατέ μου. Συμεὼν ἐξηγήσατο 14
quemadmodùm primùm Deus *respexit* sumere ex Gentibus populum *in*
καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς ἐπεσκέψατο λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν (κ) λαὸν ἐπὶ
nomine suo: Et huic concordant verba Prophetarum, sicut scri-
τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. Καὶ τούτῳ συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν, καθὼς γέ- 15
ptum est; Post hæc revertar, & reædificabo tabernaculum David *colla-*
γραπται, Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω, καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαβὶδ τὴν πεπτω- 16
psum, & diruta ejus reædificabo, & erigam illud: Ut
κυῖαν, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω, καὶ ἀνορθώσω αὐτήν· Ὅπως 17
requirant cæteri hominum Dominum, & omnes Gentes super
ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ'
quas invocatum est nomen meum *super eos*, dicit Dominus faciens hæc *omnia*.
οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτοὺς, λέγει Κύριος ὁ ποιῶν (λ) ταῦτα πάντα.
Nota à seculo *sunt Deo opera sua*. *Ideò* ego judico non *obturbari*
Γνωστὰ ἀπ' αἰῶνός ἐστι τῷ Θεῷ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν 18
ex *Gentibus *conversos* ad Deum. Sed *mittere eis* 19
τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν Θεόν. Ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς 20
ad abstinendum à contaminationibus simulachrorum, & *fornicationis*, & *suffocati*, &
τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων, καὶ τῆς πορνείας, (μ) καὶ τοῦ πνικτοῦ, καὶ
sanguinis. Moyses enim *ex generationibus* antiquis *per civitatem* *prædicantes*
τοῦ αἵματος. Μωσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας 21
eum habet, in synagogis per omne sabbatum *lectus*.
αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

MS. A. (γ) Ἱεροσόλυμα, παρεδέχθησαν (δ) ἄνδρες τῶν (ε) Μωσέως. (ζ) ζητήσεως (η) ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο ὁ Θεὸς, διὰ (θ) δοὺς τὸ (ι) Ἰησοῦ πιστεύομεν (κ) λαὸν τῷ (λ) ταῦτα· Γνωστὸν ἀπ' αἰῶνος τῷ Κυρίῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ. (μ) καὶ πνικτοῦ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܨܦܪܐ ܕܚܡܫܐ ܕܐܪ̈ܙܐ * ܩܪ *

4 * ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܐܬܩܒܠܘ ܡܢ ܥܕܬܐ ܘܡܢ ܫܠܝܚܐ ܘܡܢ ܩܫܝܫܐ. ܘܐܫܬܥܝܘ
5 ܠܗܘܢ. ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܥܡܗܘܢ ܐܠܗܐ. * ܩܡܘ ܕܝܢ ܐܢܫܐ ܐܝܠܝܢ ܕܗܝܡܢܘ ܗܘܘ ܡܢ
ܝܘܠܦܢܐ ܕܦܪܝܫܐ. ܘܐܡܪܝܢ. ܕܘܠܐ ܗܘܐ ܠܟܘܢ ܠܡܓܙܪ ܐܢܘܢ. ܘܠܡܦܩܕܘ ܐܢܘܢ ܕܢܛܪܘܢ
6 ܢܡܘܣܐ ܕܡܘܫܐ. * ܐܬܟܢܫܘ ܕܝܢ ܫܠܝܚܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܢܚܙܘܢ ܥܠ ܡܠܬܐ ܗܕܐ. * ܘܟܕ ܗܘܬ
7 ܒܥܬܐ ܣܓܝܐܬܐ. ܩܡ ܫܡܥܘܢ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܓܒܪܐ ܐܚܝܢ. ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܕܡܢ ܝܘܡܬܐ ܩܕܡܝܐ. ܡܢ ܦܘܡܝ ܓܒܐ ܐܠܗܐ ܕܢܫܡܥܘܢ ܥܡܡܐ. ܡܠܬܐ
8 ܕܣܒܪܬܐ ܘܢܗܝܡܢܘܢ. * ܘܐܠܗܐ ܕܝܕܥ ܕܒܠܒܘܬܐ ܐܣܗܕ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ.
9 ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܐܝܟ ܕܠܢ. * ܘܡܕܡ ܠܐ ܦܠܓ ܒܝܢܝܢ ܠܒܝܢܝܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܕܟܝ ܒܗܝܡܢܘܬܐ
10 ܠܒܘܬܗܘܢ. * ܘܗܫܐ ܡܢܐ ܡܢܣܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܐܝܟ ܕܬܣܝܡܘܢ ܢܝܪܐ ܥܠ
11 ܨܘܪܝ ܬܠܡܝܕܐ. ܗܘ ܕܐܦܠܐ ܐܒܗܝܢ ܐܦܠܐ ܚܢܢ ܐܫܟܚܢ ܠܡܫܩܠܗ. * ܐܠܐ ܒܛܝܒܘܬܗ
12 ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܡܗܝܡܢܝܢܢ ܕܢܚܐ ܐܝܟ ܐܢܘܢ. * ܘܫܠܝܘ ܟܠܗ ܟܢܫܐ. ܘܫܡܥܝܢ
ܗܘܘ ܠܦܘܠܘܣ ܘܠܒܪܢܒܐ. ܕܡܫܬܥܝܢ ܗܘܘ ܟܡܐ ܕܥܒܕ ܐܠܗܐ ܒܐܝܕܝܗܘܢ.
ܐܬܘܬܐ ܘܓܒܪܘܬܐ ܒܥܡܡܐ. * ܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܫܒܘܥܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܨܘܡܐ * ܩܪ *

13 * ܘܒܬܪ ܕܫܠܝܘ. ܩܡ ܝܥܩܘܒ ܘܐܡܪ. ܓܒܪܐ ܐܚܝܢ. ܫܡܥܘܢܝ. * ܫܡܥܘܢ ܐܫܬܥܝ
14
15 ܠܟܘܢ ܐܝܟܢܐ ܫܪܝ ܐܠܗܐ ܠܡܓܒܐ ܡܢ ܥܡܡܐ ܥܡܐ ܠܫܡܗ. * ܘܠܗܕܐ ܫܠܡܝܢ
16 ܡܠܝܗܘܢ ܕܢܒܝܐ. ܐܝܟ ܡܐ ܕܟܬܝܒ. * ܕܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܐܬܗܦܟ ܘܐܩܝܡ ܡܫܟܢܗ ܕܕܘܝܕ
17 ܐܝܢܐ ܕܢܦܠ. ܘܐܒܢܐ ܡܕܡ ܕܢܦܠ ܡܢܗ. ܘܐܩܝܡܝܘܗܝ. * ܐܝܟ ܕܢܒܥܘܢ ܫܪܟܐ
ܕܒܢܝ̈ܢܫܐ ܠܡܪܝܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܩܪܝ ܫܡܝ ܥܠܝܗܘܢ. ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܕܥܒܕ
18 ܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ. * ܝܕܝܥܢ ܡܢ ܥܠܡ ܥܒܕܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܢܐ ܐܡܪ
19
20 ܐܢܐ. ܕܠܐ ܢܗܘܘܢ ܡܫܬܓܫܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܥܡܡܐ ܡܬܦܢܝܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. * ܐܠܐ ܢܫܬܠܚ
ܠܗܘܢ. ܕܢܗܘܘܢ ܦܪܝܫܝܢ ܡܢ ܛܢܦܘܬܐ ܕܕܒܚܐ. ܘܡܢ ܙܢܝܘܬܐ. ܘܡܢ ܚܢܝܩܐ. ܘܡܢ ܕܡܐ.
21 * ܡܘܫܐ ܓܝܪ ܡܢ ܕܪ̈ܐ ܩܕܡܝܐ. ܒܟܠ ܡܕܝܢܐ ܟܪܘܙܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܒܟܢܘܫܬܐ. ܕܒܟܠ
ܫܒܐ ܩܪܝܢ ܠܗ.

Matutinis feria V. Secretorum. 40.

Quum autem pervenissent ad Jerusalem, excepti sunt ab ecclesia, & ab apostolis, & presbyteris: & renuntiárunt eis quæcunque egerat secum Deus. 4 Sed, *inquiunt*, surrexerunt homines qui crediderunt ex doctrina Pharisæorum, dicúntque; Oportebat vos circuncidere eos, & præcipere ut observent legem Mosis. 5 Congregati sunt itaque apostoli & presbyteri, ut providerent huic sermoni. 6 Multâque habitâ disceptatione, surrexit Simon & dixit eis; Viri fratres, vos scitis à primis diebus per os meum, meum inquam, elegisse Deum ut audirent Gentes sermonem evangelii, ut crederent. 7 Et Deus qui novit quod in cordibus *latet*, suffragatus est eis, dedítque eis Spiritum sanctitatis sicut nobis. 8 Nihílque discrevit inter nos & eos, quippe qui purgaverit fide corda eorum. 9 Nunc ergò quid tentatis Deum, ut imponatis jugum cervicibus discipulorum, quod nec patres nostri, nec nos potuimus perferre? 10 Sed per gratiam Domini nostri Jesu Christi credimus nos servatum iri perinde ut eos. 11 Tacuit autem tota turba, & audiebant Paulum & Barnabam referentes quanta edidisset Deus per manus ipsorum signa & virtutes inter Gentes. 12

Feriâ III. hebdom. IV. jejunii. 41.

Ubi autem conticuissent, surrexit Jacob, & ait; Viri fratres, audite me. 13 Simon retulit vobis quomodo cœperit Deus eligere ex Gentibus populum nomini suo. 14 Et huic rei consonant verba prophetarum, prout scriptum est; 15 Post hæc revertar, & erigam tabernaculum David quod cecidit; & ædificabo quod collapsum est ex eo, atque illud restaurabo, 16 Adeò ut requirant cæteri homines Dominum, & omnes Gentes super quas invocatum est nomen meum: dicit Dominus qui fecit hæc omnia. 17 Nota sunt ab ævo opera Dei. 18 Quamobrem ego dico eos non esse vexandos qui ex Gentibus convertuntur ad Deum: 19 Sed mittendum ad eos ut abstineant à pollutione sacrificii, & à scortatione, & strangulato, & sanguine. 20 Moses enim ab ætatibus antiquis in omni civitate habebat præcones in synagogis, qui per singula sabbatha legerunt eum. 21

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወበጺሖሙ፡ ኢየሩሳሌም፡ ተቀበልዎሙ፡ ቤተ፡ ክርስቲያን፡ ሐዋርያት፡ ወቀሲሳን፡ ወዜነው
5 ዎሙ፡ ኵሎ፡ ዘገብረ፡ ሎሙ፡ እግዚአብሔር፡ በውስተ፡ አሕዛብ፡። ወቦ፡ እለ፡ ተንሥኡ፡
ሕዝብ፡ ፈሪሳውያን፡ ቢጽ፡ እለ፡ አምኑ፡ ወይቤልዎሙ፡ ርቱዕ፡ ይትገዘሩ፡ ወተአዚዞ፡
6 ይዕቀቡ፡ ሕገ፡ ሙሴ፡። ወአንገለጉ፡ ሐዋርያት፡ ወቀሲሳን፡ ከመ፡ ይርአዩ፡ ዘይገብሩ፡
7 በእንተዝ፡ ነገር፡። ወእምድኅረ፡ ተቀቀሠዎሙ፡ በዐቢይ፡ ገዕዝ፡ ተንሥአ፡ ጴጥሮ
ስ፡ ወይቤሎሙ፡ ስምዑ፡ አኃዊነ፡ ለሊክሙ፡ ታአምሩ፡ ከመ፡ እምትካት፡ ሐረየኒ፡ እግ
ዚአብሔር፡ ከመ፡ እስምዖሙ፡ ለአሕዛብ፡ ቃለ፡ አፉየ፡ ወትምህርተ፡ ወንጌሉ፡ ወይ
እመኑ፡።

Et quum venissent Hierosolymam, exceperunt eos domus Christianorum, Apostolorum, 4 *& seniorum, & nuntiaverunt iis omnia quæ fecerat pro iis Deus inter Gentes.* 5 *Et fuerunt qui surrexerunt populi Pharisæorum, fratres qui crediderunt, & dixerunt iis; Oportet circumcidi, & præcipere ut observent legem Mosis.* 6 *Et congregati sunt Apostoli & seniores ut dispicerent quid faciendum esset de hac re.* 7 *Et quum disputâssent cum magna lite, surrexit Petrus, & dixit iis; Audite fratres nostri, vos ipsi scitis quòd à principio elegit me Deus, ut testificer Gentibus verba oris mei, & doctrinam Evangelii, & crederent.*

Verſio VULGATA LATINA.

4 Cùm autem veniſſent Jeroſolymam, ſuſcepti ſunt ab Eccleſia, & ab Apoſto-
5 lis, & ſenioribus, annuntiantes quanta Deus feciſſet cum illis. Surrexerunt
autem quidam de hæreſi Phariſæorum, qui crediderunt, dicentes; Quia
6 oportet circumcidi eos, præcipere quoque ſervare legem Moyſi. Convene-
7 rúntque Apoſtoli & ſeniores videre de verbo hoc. Cùm autem magna con-
quiſitio fieret, ſurgens Petrus dixit ad eos; Viri fratres, vos ſcitis quoniam
ab antiquis diebus Deus in nobis elegit, per os meum audire Gentes verbum
8 Evangelii, & credere. Et qui novit corda Deus, teſtimonium perhibuit,
9 dans illis Spiritum ſanctum, ſicut & nobis, Et nihil diſcrevit inter nos &
10 illos, fide purificans corda eorum. Nunc ergò quid tentatis Deum, impo-
nere jugum ſuper cervices diſcipulorum, quod neque patres noſtri, neque
11 nos portare potuimus? Sed per gratiam Domini Jeſu Chriſti credimus ſalva-
12 ri, quemadmodùm & illi. Tacuit autem omnis multitudo: & audiebant Bar-
nabam & Paulum, narrantes quanta Deus feciſſet ſigna & prodigia in Gen-
tibus per eos. Et poſtquàm tacuerunt, reſpondit Jacobus, dicens; Viri fra- 13
tres, audite me. Simon narravit quemadmodùm primùm Deus viſitavit ſu- 14
mere ex Gentibus populum nomini ſuo. Et huic concordant verba Prophe- 15
tarum, ſicut ſcriptum eſt; Poſt hæc revertar, & reædificabo tabernaculum 16
David, quod decidit: & diruta ejus reædificabo, & erigam illud: Ut re- 17
quirant cæteri hominum Dominum, & omnes gentes, ſuper quas invocatum
eſt nomen meum, dicit Dominus faciens hæc. Notum à ſeculo eſt Domino 18
opus ſuum. Propter quod ego judico, non inquietari eos qui ex Gentibus 19
convertuntur ad Deum, Sed ſcribere ad eos ut abſtineant ſe à contaminati- 20
onibus ſimulachrorum, & fornicatione, & ſuffocatis, & ſanguine. Moſes 21
enim à temporibus antiquis habet in ſingulis civitatibus qui eum prædicent in
ſynagogis, ubi per omne ſabbatum legitur.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فلما حصلوا باورسليم قبلتهم الكنيسة والرسل والشيوخ * وحدثاهم بجميع ما عمله الله 4
معهما * وان الله فتح للامم باب الايمان *

* يوم الجمعة الرابع والثلثون يوما من الفصح *

* فح * * فنهض قوم من الذين امنوا * وكانوا من شقاق فرقة الفريسيين قائلين * انه 5
يجب ان تختنوهم وتوصوهم ان يحفظوا شريعة موسى * فاجتمع الرسل والمشايخ لينظروا 6
في هذه الحاجة * فاذ صارت مباحثة كثيرة واستفحاص بليغ * قام بطرس فقال لهم * 7
ايها الرجال الاخوة * انتم تعلمون ان الاله الذي منذ الايام القديمة فينا اختار ان تسمع
الامم بفمي البشارة ويؤمنوا * والاله العارف القلوب شهد لهم اذ اعطاهم روح القدس 8
كما اعطاناه * ولم يفصل بيننا وبينهم في شي * لما طهر بالامانة قلوبهم * فلم تجربون الله 9 10
الان وتضعون على عنق التلاميذ النير الذي لا اباؤنا ولا نحن امكننا حمله * لكننا 11
نصدق ونتيقن اننا بنعمة الرب يسوع المسيح نخلص نظير اوليك * فصمت كافة المجمع * 12
وسمعوا برنابا وبولس يحدثان بجميع الايات والجرائح التي صنعها الله بهما في الامم * تم *

* مط * * وبعد ان صمتوا اجاب يعقوب قائلا * ايها الرجال اخوتي اسمعوني * فان 13 14
سمعان قد اخبر كما ان الله تعاهدنا اولا انه سياخذ من الامم شعبا باسمه * وهذا المعنى 15
توافقه اقوال الانبياء متفقة على صحته كما كتب * سارجع بعد هذه الخطوب * واعيد 16
بناء مسكن داود الواقع * وما قد انهدم منه اجدد بناءه واتقنه * لكيما يطلب 17
الرب باقي الناس وكافة الامم الذي دعي اسمي عليهم * يقول الرب الذي يجعل هذه
كلها معروفة * لان لله هي منذ الابد جميع اعماله * فلهذا انا احكم الا يؤذي الراجعون 18 19
من الامم الى الله * لكن يرسل اليهم ان يبتعدوا من نجاسة الماكل المخصوصة بالاصنام * 20
ومن الزنا ومن المخنوق ومن الدم * لان موسى منذ الاجيال القديمة في كل بلد له من يكرز 21
به في المجامع ويقرا في كل سبت *

Cùmque perveniſſent Jeroſolymam, ex- 4
cepit eos Eccleſia, & Apoſtoli, atque
ſeniores: & retulerunt eis quæcunque
geſſiſſet Deus ſecum, quódque Deus
aperuiſſet Gentibus oſtium fidei.

Feriâ ſextâ, trigeſimâ quartâ die
Paſchali.

At ſurrexerunt quidam ex his qui 5
crediderant (erántque de ſecta facti-
onis Phariſæorum) dicentes; Oportet
quidem ut circumcidatis eos, & man-
detis eis ut cuſtodiant legem Moſis.
Igitur congregati ſunt Apoſtoli & ſe- 6
niores ut diſpicerent hanc cauſam.
Et cùm facta eſſet diſputatio multa 7
& diligens perquiſitio, ſurrexit Pe-
trus, & ait illis; O viri fratres, vos
nôſtis Deum qui ab antiquis diebus in
nobis eſt, elegiſſe ut audirent Gentes
per os meum Evangelium, & crede-
rent. Et Deus ſciens corda teſtatus 8
eſt eis, tribuens illis Spiritum ſanctum
ut dederat eum nobis: Neque diſ- 9
crevit inter nos & ipſas in re ulla,
purificans per fidem corda earum. Cur 10
itaque tentatis Deum modò, & impo-
nitis collo diſcipulorum jugum quod
nec patribus noſtris nec nobis poſſibi-
le fuit portare? Verùm credimus & 11
certi ſumus nos per gratiam Domini
Jeſu Chriſti ſalvos futuros ut illos.
Quare tacuit univerſa turba, & au- 12
diebant Barnabam & Paulum memo-
rantes omnia ſigna & prodigia quæ
Deus ediderat per ipſos inter Gentes.
Hactenus. *Et poſtquàm tacuiſſent,* 13
reſpondit Jacob dicens; O viri
fratres mei, audite me. Simon qui- 14
dem jam narravit quomodò Deus pol-
licitus ſit nobis pridem ſumpturum ſe
ex Gentibus populum in nomine ſuo.
Et huic ſenſui conformia ſunt dicta 15
prophetarum, convenientia de verita-
te ipſius, ſicut ſcriptum eſt; Rever- 16
tar poſt hoſce ſermones, & reſtituam
ædificium domûs David collapſæ, &
ejus quod jam dirutum eſt ex ea, re-
novabo ædificium atque ſtabiliam:
Ad hoc ut requirant Deum cæteri ho- 17
mines, cunctæque Gentes ſuper quas
invocatum eſt nomen meum, dicit Do-
minus qui facit hæc omnia nota. Dei 18
enim ſunt ab æterno omnia opera ſua.
Propterea ego judico non eſſe lædendos 19
illos qui ex Gentibus convertuntur ad
Deum: Sed mittendum ad eos ut 20
recedant à contaminatione ciborum ad-
dictorum ſimulachris, & à fornicatione,
& à ſuffocato, & à ſanguine. Nam 21
Moſes à generationibus antiquis ha-
bet in ſingulis regionibus qui ipſum
prædicet in ſynagogis, & legitur quo-
libet ſabbatho.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 ወእግዚአብሔር ፡ ማእምረ ፡ ልብ ፡ ሰማዕተ ፡ ኮኖሙ ፡ ወወሀቦሙ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱ
9 ስ ፡ ከማነ ፡፡ ወኢፈለጠሙ ፡ እምኔነ ፡ ወአንጽሐ ፡ ልቦሙ ፡ በሃይማኖት ፡፡
10 ወይእዜኒ ፡ ኢታመክርዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወኢታስከምዎሙ ፡ አርዑተ ፡ ለአሕዘ
11 ብ ፡ ዲበ ፡ ክሳዶሙ ፡ ዘኢይክሉ ፡ ጾዊሮቶ ፡ ኢአበዊነ ፡ ወኢንሕነ ፡፡ ደእሙ ፡ ከ
12 መ ፡ ንሕዮ ፡ በጸጋ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ንትአመን ፡ ወከማሁ ፡ እሙንቱኒ ፡፡ ወ
አርመሙ ፡ ኵሉ ፡ ሕዝብ ፡ ወአጽምእዎሙ ፡ ለጳውሎስ ፡ ወለበርናባስ ፡ ኵ
ሎ ፡ ዘገብረ ፡ ሎሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ተአምረ ፡ ወመንክረ ፡ በውስተ ፡ አሕ
ዘብ ፡፡

በሐሙስ ፡ ፋሲክ ፡ መንበብ ፡፡

13 ወእምድኅረ ፡ አርመሙ ፡ ተሠጠወ ፡ ያዕቆብ ፡ ወይቤ ፡ ስምዑ ፡ አኃዊነ ፡፡ ስምዖ
14 ንኬ ፡ ነገረ ፡ ዘከመ ፡ አቅደመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ተሣሀሎቶሙ ፡ ለአሕዘብ ፡ ወነሥ
15 አ ፡ ሕዝብ ፡ እምውስቴቶሙ ፡፡ ወየሐብሩ ፡ ቃለ ፡ ነቢያት ፡ በዝንቱ ፡ በከመ ፡ ይ
16 ብል ፡ መጽሐፍ ፡፡ እምድኅረ ፡ ዝንቱ ፡ እመይጥ ፡ ወአሐንጽ ፡ ለቤታ ፡ ደዊት ፡ ዘ
17 ወድቀ ፡ መዝብሮ ፡፡ ከመ ፡ ይኅሥሥዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ እለ ፡ ተረፉ ፡ እጓለ ፡
18 እመሕያው ፡ ወኵሎሙ ፡ አሕዘብ ፡ እለ ፡ ተሰምየ ፡ ዲቤሆሙ ፡ ስምየ ፡ ይቤ ፡ እግዚ
19 አብሔር ፡ ዘገብረ ፡ ዘንተ ፡፡ ዘይትዐወቅ ፡ እምፍጥረተ ፡ ዓለም ፡፡ ወይእዜኒ ፡
እብለክሙ ፡ ኢታክብዱ ፡ ዲበ ፡ አሕዘብ ፡ እለ ፡ ተመይጡ ፡ ኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡፡
20 ደእሙ ፡ አዝዝዎሙ ፡ እምነ ፡ ዘየዐቅቡ ፡ ዝቡሐ ፡ ለአማልክት ፡ ወምውተ ፡ ወደመ ፡
ወዘይጸልኡ ፡ ለርእሶሙ ፡ ኢይገበሩ ፡ ዲበ ፡ ቢጾሙ ፡፡ ወሙሴኒ ፡ እምቀድሙ ፡ በ
21 ዘ ፡ ይሰብክ ፡ ሎሙ ፡ ለለአህጉር ፡ ወያነብብዎ ፡ በምኵራባቲሆሙ ፡ በኵሉ ፡ ሰና
ብት ፡፡

Et Deus cognitor cordis, teſtimonio fuit iis, et dedit iis Spiritum ſanctum, ſicut 8
nobis. Et non diſcrevit eas à nobis, et purificavit cor earum cum fide. Et nunc 9
ne tentetis Deum, et ne imponatis jugum Gentibus ſuper cervices ſuas, quod non po- 10
terant portare patres noſtri, neque nos. Sed quòd vivemus per gratiam Domini 11
noſtri Jeſu, credimus, et ſimiliter illi. Et tacuerunt omnes populi: et audierunt 12
Paulum et Barnabam exponentes *omnia quæ feciſſet per ipſos Deus, ſigna et mira-*
cula inter Gentes.

Quintâ paſchatis lectio.

Et poſtquam conticuiſſent, reſpondit Jacobus, et dixit; Audite fratres noſtri. 13
Simeon igitur, expoſuit quomodò primùm Deus miſertus eſt Gentium, et accepit 14
populum ex illis. Et conſonant verba prophetarum in hoc, ſicut dixit Scriptura; 15
Poſt hæc revertar, et reædificabo domum David, quæ cecidit confracta. Ut re- 16
quirant Deum qui reſtant homines, et omnes gentes, ſuper quas vocatum eſt nomen 17
meum, dixit Deus qui fecit hoc, Quod notum fuit à creatione mundi. Et nunc 18
dico vobis, ne gravetis ſuper Gentes qui converſi ſunt ad Deum. Sed præcipite iis 19
ut abſtineant immolato idolis, et mortuo, et ſanguine, et quod ſibimetipſis fieri *odio* 20
habent, fratribus ſuis non faciant. Et Moſes habuit olim per quos prædicabat iis 21
in ſingulis civitatibus, et legunt eum in ſynagogis eorum omni ſabbatho.

Tunc *visum est* Apostolis, & senioribus cum omni Ecclesia, *electos*
22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους
viros ex eis mittere *in* Antiochiam cum Paulo & Barnaba, Judam
(ν) ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ, Ἰούδαν
cognominatum Barsabam, & Silam, viros *ductores* in fratribus: Scri-
23 τὸν (ξ) ἐπικαλούμενον Βαρσαβᾶν, καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς. Γρά-
bentes per manus eorum *hæc*: Apostoli, & seniores, *&* fratres,
ψαντες διὰ χειρὸς (ο) αὐτῶν τάδε· Οἱ Ἀπόστολοι, καὶ οἱ (π) πρεσβύτεροι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ,
his qui *apud Antiochiam*, & *Syriam*, & *Ciliciam* fratribus, qui ex Gentibus, *gaudere.*
τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ Συρίαν, καὶ (ρ) Κιλικίαν ἀδελφοῖς, τοῖς ἐξ ἐθνῶν, χαίρειν.
Quandoquidẽ audivimus quia quidã ex nobis exeuntes turbaverunt vos verbis, *labefa-*
24 Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευά-
ctantes animas vestras, *dicentes circumcidi, & servare legem*, quib⁹ nõ mandavimus:
ζοντες τὰς ψυχὰς (σ) ὑμῶν, λέγοντες περιτέμνεσθαι, καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ διεστειλάμεθα·
Visum est nobis *factis concorditer*, *electos* viros mittere ad vos,
25 Ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδὸν, (τ) ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς,
cum *dilectis* nostris Barnabâ & Paulo, Hominibus *tradentibus* animas
26 σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ, Ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς
suas pro nomine Domini nostri Jesu Christi. Misimus ergò Judam &
27 αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ
Silam, *&* *eos* *per sermonem annuntiantes* eadem. Visum est enim sancto
28 Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά. Ἔδοξε γὰρ (υ) τῷ ἁγίῳ
Spiritui & nobis, nihil *amplius* imponere vobis *onus*, quàm *necessarium horum*:
Πνεύματι καὶ ἡμῖν, μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος, πλὴν τῶν (φ) ἐπάναγκες τούτων·
Abstinere immolatis simulachrorum, & sanguine, & suffocato, & fornicatione: *ex quibus* custo-
29 Ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων, καὶ αἵματος, καὶ πνικτοῦ, καὶ πορνείας· ἐξ ὧν διατη-
dientes vos*ipsos*, benè agetis. Valete. Illi *quidem* ergò dimissi, *venerunt in*
30 ροῦντες ἑαυτοὺς, εὖ πράξετε. Ἔρρωσθε. Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες, (χ) ἦλθον εἰς

Antiochiam: & *congregantes multitudinem*, tradiderunt epistolam. *Legentes autem*
Ἀντιόχειαν· καὶ συναγαγόντες τὸ πλῆθος, ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν. Ἀναγνόντες δὲ 31
gavisi sunt super *cohortatione*. Judá*sque* & Silas, & ipsi prophetæ *existentes*, *per sermonem*
ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει. Ἰούδας τε καὶ Σίλας, καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες, διὰ λόγου 32
multum exhortati sunt fratres & confirmaverunt. *Facientes* autem *tempus*, dimissi sunt
πολλοῦ παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ ἐπεστήριξαν. Ποιήσαντες δὲ χρόνον, ἀπελύθησαν 33
cum pace à fratribus ad *Apostolos*. Visum est autem Silæ remanere
μετ' εἰρήνης ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν (ψ) πρὸς τοὺς ἀποστόλους. Ἔδοξε δὲ τῷ Σίλᾳ ἐπιμεῖναι 34
ibi. Paulus autem & Barnabas demorabãtur *in Antiochia*, docentes & evangeli-
αὐτοῦ. Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελι- 35
zantes, cum *&* aliis pluribus, verbum Domini. Post autem aliquot dies, dixit
ζόμενοι, μετὰ καὶ ἑτέρων πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ Κυρίου. Μετὰ δέ τινας ἡμέρας, εἶπε 36
Paulus ad Barnabam; Revertentes *jam* visitemus fratres *nostros* per
(ω) Παῦλος πρὸς Βαρνάβαν, Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς (α) ἀδελφοὺς ἡμῶν κατὰ
omnem civitatem, in quibus *annuntiavimus* verbum Domini, quomodò habeant. Barnabas autem
πᾶσαν πόλιν, ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς ἔχουσι. Βαρνάβας δὲ 37
consuluit coässumere Joannem *vocatum Marcum*. Paulus autẽ *ducebat*
(β) ἐβουλεύσατο συμπαραλαβεῖν τὸν Ἰωάννην τὸν καλούμενον Μάρκον. Παῦλος δὲ ἠξίου 38
illum absistentem ab eis de Pamphylia, & non *coëuntem* eis in opus, non
τὸν (γ) ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας, καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ
coässumere hunc. Facta est *ergò irritatio*, ita ut *abscedere eos*
(δ) συμπαραλαβεῖν τοῦτον. Ἐγένετο (ε) οὖν παροξυσμὸς, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς 39
ab invicèm: *ipsúmque Barnabam assumentem Marcum, enavigare in* Cyprum:
ἀπ' ἀλλήλων· τόν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα (ζ) τὸν Μάρκον, ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον·
Paulus verò *eligens Silam, abiit*, traditus gratiæ Dei à fra-
Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν, ἐξῆλθε, παραδοθεὶς τῇ χάριτι (η) τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀ- 40
tribus. Perambulabat autem Syriam & Ciliciam, confirmans ecclesias.
δελφῶν. Διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ (θ) Κιλικίαν, ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας. 41

MS.A. (ν) ἄνδρας πέμψαι (ξ) καλούμενον Βαρσαββᾶν, (ο) αὐτῶν· Οἱ (π) πρεσβύτεροι, ἀδελφοὶ, (ρ) *Κιλίαν (σ) ὑμῶν, οἷς οὐ διεστειλάμεθα· (τ) *ἐκλεξαμένοις (υ) τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ καὶ (φ) ἐπάναγκαις· Ἀπέχεσθαι (χ) κατῆλθον εἰς (ψ) πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτούς. *Παῦλος δὲ καὶ Βαρνάβας (ω) πρὸς Βαρνάβαν Παῦλος, (α) ἀδελφοὺς κατὰ πόλιν πᾶσαν, (β) ἐβούλετο συμπαραλαμβάνειν καὶ Ἰωάννην (γ) ἀποστατήσαντα (δ) συμπαραλαμβάνειν (ε) δὲ παροξυσμὸς, (ζ) Μάρκον, (η) τοῦ Κυρίου ὑπὸ (θ) Κηλικίαν,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 * ܗܝܕܝܢ ܫܠܝܚܐ ܘܩܫܝܫܐ ܥܡ ܟܠܗ ܥܕܬܐ܂ ܓܒܘ ܓܒܪܐ ܡܢܗܘܢ ܘܫܕܪܘ ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ
ܥܡ ܦܘܠܘܣ ܘܒܪܢܒܐ܂ ܠܝܗܘܕܐ ܕܡܬܩܪܐ ܒܪ ܫܒܐ ܘܠܫܝܠܐ܂ ܓܒܪܐ ܕܪܝܫܢܐ ܗܘܘ ܒܗܘܢ
ܒܐܚܐ܂

* ܒܦܠܓܗ ܕܨܘܡܐ * ܡܒ *

23 * ܘܟܬܒܘ ܐܓܪܬܐ ܒܐܝܕܝܗܘܢ ܗܟܢܐ܂ ܫܠܝܚܐ ܘܩܫܝܫܐ ܘܐܚܐ܂ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܒܐܢܛܝܘܟܝܐ
24 ܘܒܣܘܪܝܐ ܘܒܩܝܠܝܩܝܐ܂ ܐܚܐ ܕܡܢ ܥܡܡܐ ܫܠܡ܂ * ܫܡܝܥܐ ܠܢ ܕܐܢܫܝܢ ܡܢܢ ܢܦܩܘ
ܘܐܙܝܥܘܟܘܢ ܒܡܠܐ܂ ܘܐܗܦܟܘ ܢܦܫܬܟܘܢ ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܕܬܬܓܙܪܘܢ ܘܬܛܪܘܢ ܢܡܘܣܐ܂
25 ܐܝܠܝܢ ܕܚܢܢ ܠܐ ܦܩܕܢ ܐܢܘܢ܂ * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܚܫܒܢ ܟܠܢ ܟܕ ܟܢܝܫܝܢ܆ ܘܓܒܝܢ
26 ܓܒܪܐ ܘܫܕܪܢ ܠܘܬܟܘܢ܂ ܥܡ ܦܘܠܘܣ ܘܒܪܢܒܐ ܚܒܝܒܝܢ܆ * ܐܢܫܐ ܕܐܫܠܡܘ ܢܦܫܬܗܘܢ
27 ܚܠܦ ܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ * ܘܫܕܪܢ ܥܡܗܘܢ ܠܝܗܘܕܐ ܘܠܫܝܠܐ܂ ܕܗܢܘܢ ܒܡܠܬܐ
28 ܢܣܒܪܘܢ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ ܗܟܢ܂ * ܗܘܐ ܓܝܪ ܨܒܝܢܐ ܠܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܘܐܦ ܠܢ܂ ܕܠܐ ܢܬܬܣܝܡ
29 ܥܠܝܟܘܢ ܡܘܒܠܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܐܠܨܢ܂ * ܕܬܬܪܚܩܘܢ ܡܢ ܕܕܒܝܚܐ܂ ܘܡܢ ܕܡܐ܂
ܘܡܢ ܚܢܝܩܐ܂ ܘܡܢ ܙܢܝܘܬܐ܂ ܟܕ ܬܛܪܘܢ ܢܦܫܟܘܢ ܡܢ ܗܠܝܢ܂ ܫܦܝܪ ܬܗܘܘܢ܂ ܗܘܘ ܫܪܝܪܝܢ
30 ܒܡܪܢ܂ * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܐܫܬܠܚܘ܂ ܐܬܘ ܠܗܘܢ ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ܂ ܘܟܢܫܘ ܟܠܗ ܥܡܐ ܘܝܗܒܘ
31 32 ܐܓܪܬܐ܂ * ܘܟܕ ܩܪܘ܂ ܚܕܝܘ ܘܐܬܒܝܐܘ܂ * ܘܒܡܠܬܐ ܥܬܝܪܬܐ ܚܝܠܘ ܠܐܚܐ܂ ܘܫܪܪܘ ܐܢܘܢ ܕܥܡ
33 ܫܝܠܐ ܘܝܗܘܕܐ܂ ܡܛܠ ܕܐܦ ܗܢܘܢ ܢܒܝܐ ܗܘܘ܂ * ܘܟܕ ܗܘܘ ܬܡܢ ܙܒܢܐ܂ ܫܪܘ ܐܢܘܢ ܐܚܐ
ܒܫܠܡܐ ܠܘܬ ܫܠܝܚܐ܂ **

* ܚܡܫ ܒܫܒܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܨܘܡܐ * ܡܓ *

35 * ܦܘܠܘܣ ܕܝܢ ܘܒܪܢܒܐ ܩܘܝܘ ܗܘܘ ܒܐܢܛܝܘܟܝܐ܂ ܘܡܠܦܝܢ ܗܘܘ ܘܡܣܒܪܝܢ ܥܡ
36 ܐܚܪܢܐ ܣܓܝܐܐ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ܂ * ܘܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܐܡܪ ܦܘܠܘܣ ܠܒܪܢܒܐ܂ ܢܗܦܘܟ
37 ܘܢܣܥܘܪ ܠܐܚܐ ܕܒܟܠ ܡܕܝܢܐ ܕܐܟܪܙܢ ܒܗ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ܂ ܘܢܚܙܐ ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ܂ * ܒܪܢܒܐ
38 ܕܝܢ ܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܕܒܪ ܥܡܗܘܢ ܠܗܘ ܕܐܬܟܢܝ ܡܪܩܘܣ܂ * ܦܘܠܘܣ ܕܝܢ ܠܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܕܒܪܝܘܗܝ
39 ܥܡܗܘܢ܂ ܡܛܠ ܕܫܒܩ ܗܘܐ ܐܢܘܢ ܟܕ ܗܢܘܢ ܒܦܡܦܘܠܝܐ܂ ܘܠܐ ܐܙܠ ܥܡܗܘܢ܂ * ܡܛܠ
ܗܢܐ ܚܪܝܢܐ ܦܪܫܘ ܚܕ ܡܢ ܚܕ܂ ܘܒܪܢܒܐ ܕܒܪ ܠܡܪܩܘܣ ܘܪܕܘ ܒܝܡܐ ܘܐܙܠܘ ܠܗܘܢ
40 ܠܩܘܦܪܘܣ܂ * ܦܘܠܘܣ ܕܝܢ ܓܒܐ ܠܗ ܠܫܝܠܐ ܘܢܦܩ ܟܕ ܡܬܓܥܠ ܡܢ ܐܚܐ ܠܛܝܒܘܬܗ
41 ܕܐܠܗܐ܂ * ܘܪܕܐ ܗܘܐ ܒܣܘܪܝܐ ܘܒܩܝܠܝܩܝܐ ܘܡܫܪܪ ܥܕܬܐ܂

Tunc apostoli & presbyteri cum tota ecclesia elegerunt viros ex se, quos miserunt Antiochiam unà cum Paulo & Barnaba, nempe Judam qui vocatur Bar-Saba, & Silam viros qui primarii erant inter fratres. 22

Medio jejunio. 42.

Porrò scripserunt epistolam per manus eorum hoc modo; Apostoli & presbyteri, & fratres, iis qui sunt Antiochiæ, & in Syria, & Cilicia fratres ex Gentibus, pacem. 23 Auditione accepimus quosdam è nobis exiisse, vosque conturbâsse sermonibus, ac labefactâsse animas vestras, quum dicerent vos esse circuncidendos, legémque observaturos, quibus nos hoc non præceperamus. 24 Quapropter cogitavimus omnes congregati, ac delegimus viros, ad vósque mittimus cum Paulo & Barnaba charissimis nostris: 25 Hominibus qui exposuerunt animas suas pro nomine Domini nostri Jesu Christi. 26 Et misimus cum eis Judam & Silam, ut ipsi verbis hæc vobis renuntient. 27 Placuit enim Spiritui sanctitatis ac etiam nobis, ne imponeretur vobis onus majus quàm hæc quæ necessaria sunt. 28 Ut abstineatis ab immolato, & à sanguine, & suffocato, & scortatione: quumque conservaveritis animas vestras ab his, benè agetis. Estote constantes in Domino nostro. 29 Illi porrò qui missi fuerant, venerunt Antiochiam, congregârúntque totum populum, ac reddiderunt epistolam. 30 Quam quum legissent, gavisi sunt, & consolationem receperunt. 31 Et sermone locupleti roborârunt fratres, confirmârúntque eos socii Judæ, & Silæ, quippe qui & ipsi prophetæ essent. 32 Quumque illic mansissent aliquandiu, dimiserunt eos fratres cum pace ad apostolos. 33 *Deest versus* 34.

Feriâ V. hebdomadis IV. jejunii. 43.

Paulus autem & Barnaba commorati sunt Antiochiæ, docebántque & evangelizabant cum plurimis aliis sermonem Dei. 35 Post aliquot autem dies, dixit Paulus Barnabæ; Revertamur, & invisamus fratres qui sunt in unaquaque civitate in qua prædicavimus sermonem Dei, ut videamus quid agant. 36 Barnaba autem volebat assumere Johannem illum qui cognominatus est Marcus. 37 Paulus verò nolebat assumere eum secum, quippe qui reliquisset eos quum ipsi essent Pamphyliæ, nec profectus fuisset cum eis. 38 Propter hanc contentionem divisi sunt alter ab altero: & Barnaba assumpsit Marcum, & per mare perrexerunt, atque profecti sunt Cyprum. 39 Paulus verò delegit sibi Silam, & exiit quum commendatus esset à fratribus gratiæ Dei. 40 Obibátque Syriam & Ciliciam, confirmabátque ecclesias: 41

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በሰኒተ፡ መርያም፡=፦ በሰኒት፡ ጌነ፡=፦
22 ሀሪል ወእምዝ፡ ኅብረ፡ ሐዋርያት፡ ወቀሲሳን፡ ምስለ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ፡ ወኀረዩ፡ እ
ምውስቴቶሙ፡ ዕደወ፡ ዘይፌንዉ፡ እንጾኪያ፡ ምስለ፡ ጳውሎስ፡ ወበርናባስ፡ ይሁዳ፡
23 ዘተሰምየ፡ በርናበስ፡ ወሲላስ፡ ዕደወ፡ ሊቃውንት፡ በውስተ፡ ቢጾሙ፡=፦ ወጸሐፉ፡
ምስሌሆሙ፡ ሐዋርያት፡ ወቀሲሳን፡ ወአኃዊነ፡ ለእለ፡ ሀለው፡ እንጾኪያ፡ ወሶርያ፡
24 ወቂልቅያ፡ አኃዊነ፡ ለእለ፡ ለምውስተ፡ አሕዛብ፡ ትፍሥሕት፡፡=፦ እስመ፡ ሰማዕነ፡
ከመ፡ ዕደው፡ እለ፡ ሆከዋ፡ ለነፍስክሙ፡ በነገር፡ ዘኢአዘዝነ፡፡=፦

Postridiè Mariæ: postridiè confessionis.

Et tunc consenserunt Apostoli & sacerdotes, cum toto populo, & elegerunt ex illis viros, quos mittebant Antiochiam cum Paulo & Barnaba, Judam qui nominatur Barnabas, & Silam, viros primarios inter fratres eorum. 22 *Et scripserunt cum iis Apostoli, & sacerdotes, & fratres, iis qui fuerunt in Antiochia, et Syria, et Cilicia, fratribus nostris qui ex Gentibus sunt, salutem.* 23 *Quia audivimus quòd fuerunt viri qui turbârunt animas vestras, de sermone quem non præcepimus vobis:* 24

Verſio VULGATA LATINA.

22 Tunc placuit Apoſtolis, & ſenioribus cum omni Eccleſia, eligere viros ex eis,
& mittere Antiochiam cum Paulo & Barnaba, Judam, qui cognominabatur
23 Barſabas, , & Silam, viros primos in fratribus, Scribentes per manus eorum.
APOSTOLI & ſeniores fratres, his, qui ſunt Antiochiæ, & Syriæ, & Ciliciæ, fratribus ex Gentibus, ſalutem.
24 Quoniam audivimus quia quidam ex nobis exeuntes, turbaverunt vos verbis,
25 evertentes animas veſtras, quibus non mandavimus: Placuit nobis collectis in unum, eligere viros, & mittere ad vos, cum chariſſimis noſtris Barnabâ &
26 Paulo, Hominibus, qui tradiderunt animas ſuas pro nomine Domini noſtri Je-
27 ſu Chriſti. Miſimus ergò Judam & Silam, qui & ipſi vobis verbis referent eadem.
28 Viſum eſt enim Spiritui ſancto, & nobis, nihil ultrà imponere vobis oneris
29 quàm hæc neceſſaria: Ut abſtineatis vos ab immolatis ſimulachrorum, & ſanguine, & ſuffocato, & fornicatione: à quibus cuſtodientes vos, benè agetis.
30 Valete. Illi ergò dimiſſi, deſcenderunt Antiochiam: & congregatâ multitudi-
31 ne tradiderunt epiſtolam. Quam cùm legiſſent, gaviſi ſunt ſuper conſolatione.
Judas autem & Silas, & ipſi cùm eſſent Prophetæ, verbo plurimo conſola- 32
ti ſunt fratres, & confirmaverunt. Facto autem ibi aliquanto tempore, di- 33
miſſi ſunt cum pace à fratribus, ad eos qui miſerant illos. Viſum eſt autem 34
Silæ ibi remanere: Judas autem ſolus abiit Jeruſalem. Paulus autem & Bar- 35
nabas demorabantur Antiochiæ, docentes, & evangelizantes cum aliis pluribus verbum Domini. Poſt aliquot autem dies, dixit ad Barnabam Paulus; 36
Revertentes viſitemus fratres per univerſas civitates, in quibus prædicavimus
verbum Domini, quomodò ſe habeant. Barnabas autem volebat ſecum aſſu- 37
mere & Joannem, qui cognominabatur Marcus. Paulus autem rogabat eum 38
(ut qui diſceſſiſſet ab eis de Pamphylia, & non îſſet cum eis in opus) non
debere recipi. Facta eſt autem diſſenſio, ita ut diſcederent ab invicèm, & 39
Barnabas quidem aſſumpto Marco navigaret Cyprum. Paulus verò electo Si- 40
lâ profectus eſt, traditus gratiæ Dei à fratribus. Perambulabat autem Syri- 41
am, & Ciliciam, confirmans Eccleſias: præcipiens cuſtodire præcepta Apoſtolorum, & ſeniorum.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 * حينئذ تقرر الراي الذي اتفق عليه الرسل والشيوخ مع الجماعة كلها * ان ينتخبوا منهم
رجالا ينفذوهم الى انطاكية مع بولس وبرنابا * يهوذا الملقب ببرصافان وسيلا * رجلين
23 متقدمين في الاخوة * وكتبوا بايديهم هذه الاقوال * من الرسل والمشايخ والاخوة * الى الاخوة
24 الذين من الامم القاطنين بانطاكية والشام والثغران افرحوا * لاننا سمعنا ان قوما منا صدروا
اليكم * فازعجوكم باقوالهم وبلبلوا انفسكم قائلين لكم ان تختتنوا وتحفظوا الشريعة * ولم
25 نرسلهم نحن * فراينا لما اجتمعنا كلنا اجمعون * ان ننتخب رجالا نرسلهم اليكم * مع حبيبينا
26 27 برنابا وبولس * الرجلين الذين قد بذلا انفسهما من اجل ربنا ايسوع المسيح * فارسلنا يهوذا
28 وسيلا * وهما يخبرانكم بنطقهما بهذه الاقوال نفسها * ان قد راى الروح القدس وراينا نحن *
29 الا نوضع عليكم ثقلا زائدا سوى هذه الفرائض الضرورية اللازمة * ان تبتعدوا من ضحايا
الاصنام * والدم والمخنوق والزنا * فهذه اذا حفظتم انفسكم منها * فقد عملتم عملا محمودا *
30 كونوا معافين * ن * * فاقبل المرسلون الى انطاكية * وجمعوا جماعة المومنين * ودفعوا
31 32 اليهم الرسالة * فلما قراوها فرحوا بالتعزية الواردة اليهم * فاما يهوذا وسيلا * وهذان هما
33 نبيان * فعزوا الاخوة بكلام كثير ووطداهم * فلما اقام سنة ارسلهما الاخوة بسلام الى الرسل *
35 * ليوم السبت الخامس قبل عيد السلاق * * تا * * واقام بولس وبرنابا بانطاكية
36 يطوفان ويعلمان * ويبشران مع آخرين كثيرين بقول الرب * وبعد ايام ما قال بولس
لبرنابا * فلنرجع نتعهد اخوتنا في كل مدينة * الذين بشرناهم بقول الرب كيف هم *
37 38 * فارتاى برنابا ان ياخذ معه يوحنا الملقب بمرقس * فتضرع اليه بولس الا ياخذ
39 الذي فارقهما من بمفيلية ولم يساعدهما في عمل الكرازة * فصار بينهما
منافرة * وفارق احدهما الآخر * فاخذ برنابا مرقس وركب في البحر الى قبرس *
40 41 * واختار بولس ان ياخذ سيلا * وخرج اذ اعطاه اياه الاخوة بنعمة الرب * فطاف الشام
والثغر مثبتا الكنائس * * تم *

Tunc approbata fuit opinio in qua conſenſerant Apoſtoli, & ſeniores, cum univerſo cætu: ut ſcilicet *deligerent ex ſeſe viros quos mitterent Antiochiam cum Paulo & Barnaba, Judam cognomento Barſaphan, & Silam viros præcellentes inter fratres.* 22 *Et ſcripſerunt per manus eorum hos ſermones: Ab Apoſtolis, & ſenioribus, & fratribus, ad fratres qui ſunt ex Gentibus, habitantes Antiochiæ, & in Syria, & confinibus: gaudete.* 23 *Quoniam audivimus quoſdam è nobis ad vos iviſſe, vóſque ſermonibus ſuis commoviſſe, & animas veſtras conturbâſſe, dicentes vobis ut circumcidamini & obſervetis Legem: quos tamen nos non miſeramus.* 24 *Ideò viſum eſt nobis, dum congregati ſimul omnes eſſemus, deligere viros quos ad vos mitteremus unà cum dilectis noſtris Barnaba & Paulo,* 25 *Viris qui jam permutaverunt animas ſuas pro Domino noſtro Jeſu Chriſto.* 26 *Quapropter miſimus Judam & Silam, & ambo vobis ſignificabunt verbis ſuis hos eoſdem ſermones.* 27 *Quòd* ſcilicet *viſum ſit Spiritui ſancto, & viſum ſit nobis, ne quid amplius oneris imponeremus vobis præter hæc ſtatuta requiſita & neceſſaria.* 28 Videlicet, *ut abſtineatis à ſacrificiis idolorum, & ſanguine, & ſuffocato, & fornicatione: ab his enim cùm ſervaveritis voſmetipſos, opus laudabile præſtabitis. Eſtote incolumes.* 29 *Pervenerunt igitur Antiochiam qui miſſi fuerant, & coacto cætu fidelium, reddiderunt eis epiſtolam:* 30 *Quam cùm legiſſent, gaviſi ſunt de conſolatione ſibi miſſa.* 31 *Porrò Juda & Sila (& ambo iſti erant prophetæ) hortati ſunt fratres pluribus verbis, cóſque confirmârunt.* 32 *Et cùm annum* ibi *exegiſſent, dimiſerunt eos fratres cum pace ad Apoſtolos.* 33

Pro die ſabbathi quintâ ante ſolennitatem Aſcenſionis.

Carent Arabes & Syri verſ. 34.

Manſerunt autem Paulus & Barnaba Antiochiæ peragrantes, docentes, et annuntiantes cum aliis permultis ſermonē Domini. 35 *Et poſt dies aliquot dixit Paulus ad Barnabam; Revertamur & viſitemus in ſingulis urbibus fratres noſtros quibus annuntiavimus ſermonem Domini, quomodo ſe habeant.* 36 *Viſum eſt autem Barnabæ ducere ſecum Johannem cognomento Marcum.* 37 *At rogavit eum Paulus ne duceret eum qui defecerat ab ipſis ex Pamphylia, nec juvaverat eos in opere prædicationis.* 38 *Orta eſt igitur inter utrunque diſceptatio, & ſejunxerunt ſe alter ab altero: & Barnaba quidem ducens Marcum, conſcendit mare in Cyprum:* 39 *Paulus autem elegit ducere Silam: & egreſſus eſt, illo ſibi conceſſo à fratribus, ſub gratia Domini.* 40 *Perluſtravitque Syriam, et confinia, confirmans Eccleſias.* 41 Huculque.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 ወይእዜኒ ፡ ሐቢረነ ፡ ኅሪይነ ፡ ዕደወ ፡ ዘንፈኑ ፡ ኀቤክሙ ፡ ምስለ ፡ አኃዊነ ፡ በርናበስ፡
26 ወጳውሎስ፡=፡ ዕደው ፡ እለ ፡ መጠው ፡ ነፍሶሙ ፡ በእንተ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስ
27 ቶስ፡=፡ ፈነውነ ፡ ይሁደ ፡ ወሲላስ ፡ እሙንቱኒ ፡ ያጤይቁክሙ፡ በቃሎሙ፡፡=፡ እስመ፡
28 ሐበረ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ምስሌነ ፡ ከመ ፡ ኢናክብድ ፡ ወኢንወስከ ፡ በዕደ ፡ ዘእንበለ ፡ ደ
29 እሙ ፡ ዘንተ፡=፡ ዘየሐድጉ ፡ በግብር ፡ ዝቡሖ፡ለጣዖት ፡ ወደመ፡ ወዝሙት፡ ወምውተ፡
ወዘትጸልኡ ፡ ለርእስክሙ ፡ ኢትግበሩ፡ዲበ ፡ ቢጽክሙ ፡ ወዘንተ ፡ ዕቀቡ ፡ ወሰላም ፡ ለክ
30 ሙ፡፡=፡ በዐርብ ፡ ፋሲካ ፡ በ፭ ፋሲካ፡=፡
31 ወተፈነዎሙ ፡ ወረዱ ፡ አንጾኪያ ፡ ወአስተጋብኡ ፡ ሕዝብ ፡ ወመጠው ፡ መጽሐፈ፡=፡ ወ
32 አንቢቦሙ ፡ ተፈሥሑ ፡ በትምህርተ፡=፡ ይሁደ ፡ ወሲላስ ፡ እስመ ፡ ነቢያት ፡ እሙንቱ
33 ሂ ፡፡ ወብዙኀ ፡ መሀርዎሙ ፡ ለቢጾሙ ፡ በቃሎሙ ፡ ወአጽንዕዎሙ፡=፡ ወጕንደዮሙ ፡ ወ
34 ፈነውዎሙ ፡ በሰላም ፡ ለቢጾሙ ፡ ኀበ ፡ እለ ፡ ለአክዎሙ፡፡=፡ ወአጥበዐ ፡ ጳውሎስ ፡
35 ይንበር፡=፡ ወጳውሎስ ፡ ወበርናባስ ፡ ጕንደዩ ፡ አንጾኪያ ፡ ወመሀሩ ፡ ወሰበኩ ፡ ቃለ ፡ እ
36 ግዚአብሔር ፡ ምስለ ፡ በዕደን ፡ ብዙኃን፡፡=፡ ወእምድኅረ ፡ ኅዳጥ ፡ መዋዕል ፡ ይቤ
ሎ ፡ ጳውሎስ ፡ ለበርናባስ ፡ ንሰወጥ ፡ እንከሰ ፡ ወንፃእኮሙ ፡ ለቢጽነ ፡ በኵሉ ፡ አህጉ
37 ር ፡ ኀበ ፡ መሀርነ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወናእምር ፡ ዘከመ ፡ ሀለው፡፡=፡ ወፈቀደ ፡
38 በርናባስ ፡ ይንሥእ ፡ ለዮሐንስ ፡ ዘተሰምየ ፡ ማርቆስ፡=፡ ወአስተብቍዖ ፡ ጳውሎስ ፡ ለ
በርናባስ ፡ ከመ ፡ ይኅድጎ ፡ ለማርቆስ ፡ ዘኀደገነ ፡ በጰንፊልያ ፡ ወኢመጽአ ፡ ምስሌነ ፡
39 ውስተ ፡ ግብጽ ፡ ኢንንሥኦ፡=፡ ወእምዝ ፡ ተማዕዑ ፡ ወፈለጡ ፡ ዘዘዚአሆሙ ፡ በርና
40 ባስ ፡ ነሥኦ ፡ ለማርቆስ ፡ ወነገደ ፡ ቆጵሮስ፡፡=፡ ሀ፪ ወጳውሎስ ፡ ኅረየ ፡ ለሲላስ ፡
41 ወሖረ ፡ ወአወፈይዎ ፡ ቢጹ ፡ ለጸጋ ፡ እግዚአብሔር፡=፡ ወኀለፈ ፡ እንተ ፡ ሶርያ ፡ ቂል
ቅያ ፡ ወአጽንዐ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያናት፡፡=፡

Et nunc concorditer coacti, elegimus viros, quos mittimus ad vos cum fratribus noſtris, Barnaba & Paulo, 25 *Hominibus qui tradiderunt animas ſuas pro Domino noſtro Jeſu Chriſto.* 26 *Miſimus Judam & Silam, qui ſignificabunt vobis, verbis eorum:* 27 *Quia conſenſit Spiritus ſanctus nobiſcum, ut non gravaremus nec adjiceremus ulterius, niſi ſolummodò hoc,* 28 *Quòd relinquant neceſſariò immolatum idolis, & ſanguinem, & ſcortationem, & mortuum, & quod non vultis vobis* fieri, *non faciatis contra fratres veſtros: & hoc obſervate, & pax vobis.* 29

Paraſceue paſchatis: & quintâ paſchatis.

Et illi miſſi deſcenderunt Antiochiam, & congregati ſunt populi, & tradiderunt epiſtolam. 30 *Et quum legiſſent, gaviſi ſunt ſuper doctrina.* 31 *Judas & Silas, quia prophetæ fuerunt, et multùm docuerunt fratres in ſermonibus eorum, & confirmârunt eos.* 32 *Et quum aliquandiu manſiſſent, tum dimiſerunt eos in pace fratribus eorum, ad illos qui miſerant eos.* 33 *Et propoſuit Paulus manere.* 34 *Et Paulus & Barnabas demorabantur Antiochiæ, et docuerunt, & prædicârunt verbum Dei cum aliis multis.* 35 *Et poſt paucos dies, dixit Paulus Barnabæ; Revertamur igitur & inviſamus fratres noſtros in omnibus civitatibus, ubi docuimus verbum Dei, & cognoſcamus quomodò ſunt.* 36 *Et voluit Barnabas ut aſſumeret Johannem, qui nominatus eſt Marcus.* 37 *Et rogavit Paulus Barnabam, ut relinqueret Marcum: qui reliquit nos in Pamphylia, & non venit nobiſcum in Ægyptum, non aſſumemus eum.* 38 *Et tunc indignati ſunt & diviſi ſunt inter ſe: Barnabas aſſumpſit Marcum, & navigavit Cyprum.* 39 *Et Paulus elegit Silam, & abiit, & tradiderunt eum fratres ejus gratiæ Dei.* 40 *Et tranſivit per Syriam, & Ciliciam, & confirmavit domus Chriſtianas.* 41

CAP. XVI. Ιϛ'.

Pervenit autem in Derben & Lyſtram: & ecce diſcipulus quidam erat ibi, nomine
1 Κατήντησε (α) δὲ εἰς Δέρβην καὶ (β) Λύστραν· καὶ ἰδοὺ μαθητής τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι ΚΔ'
Timotheus, filius mulieris *cujuſdam* Judææ fidelis, Patre *autem Græco.* *Qui*
2 Τιμόθεος, υἱὸς (γ) γυναικός τινος Ἰουδαίας πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἕλληνος. Ὃς
teſtimonio probabatur ab his, qui in Lyſtris & Iconio, *fratribus.* Hunc voluit Paulus
3 ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν. Τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος
ſecum proficiſci: & aſſumens circumcidit eum, propter Judæos *exiſtentes* in
σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν· καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν, διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν
locis illis: ſciebant enim omnes *patrem* ejus, quòd *Græcus* erat.
τοῖς τόποις ἐκείνοις, ᾔδεισαν γὰρ (δ) ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ, ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν.
Cùm autem pertranſirent civitates, tradebant eis cuſtodire dogmata
4 Ὡς δὲ διεπορεύοντο τὰς πόλεις, (ε) παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα
judicata ab Apoſtolis & ſenioribus qui in *Hieruſalem.* *Ipſæ* quidem
5 τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων (ζ) καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. Αἱ μὲν
ergò Eccleſiæ confirmabantur fide, & abundabant numero *per* *diem.* Tranſeuntes
6 οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει, καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν. (η) Διελθόντες
autem Phrygiam & *Galaticam* regionem, vetati ſunt à ſancto Spiritu
δὲ τὴν Φρυγίαν (θ) καὶ τὴν Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος
loqui verbum in Aſia, *Venientes verſùs* Myſiam, tentabant
7 λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ (ι) Ἀσίᾳ, Ἐλθόντες κατὰ τὴν Μυσίαν, ἐπείραζον
verſùs Bithyniam ire: & non permiſit eos Spiritus. *Prætereuntes* autem
8 (κ) κατὰ τὴν Βιθυνίαν πορεύεσθαι· καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ (λ) Πνεῦμα. Παρελθόντες δὲ
Myſiam, deſcenderunt *in* Troadem. Et viſio per noctem *conſpecta* eſt Paulo:
9 τὴν Μυσίαν, κατέβησαν εἰς Τρωάδα. Καὶ ὅραμα (μ) διὰ τῆς νυκτὸς ὤφθη τῷ Παύλῳ·
Vir quidam erat Macedo ſtans, deprecans eum, & dicens; Tranſiens in Macedoniam,
(ν) Ἀνήρ τις ἦν Μακεδὼν ἑστὼς, παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ λέγων, Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν
adjuva nos. Ut autem viſum vidit, ſtatim quæſivimus proficiſci in Macedoniam,
βοήθησον ἡμῖν. Ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Μακεδονίαν, 10
coinſtructi quòd vocâſſet nos *Dominus* evangelizare eis.
συμβιβάζοντες ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς (ξ) ὁ Κύριος εὐαγγελίσασθαι αὐτούς.
Provecti *ergò* à Troade, *rectà cucurrimus* in Samothraciam: *ipſâque*
Ἀναχθέντες (ο) οὖν ἀπὸ τῆς Τρωάδος, εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθρᾴκην· (π) τῇ τε 11
adexiſtenti in Neapolim: Indéque *in* Philippos, quæ eſt prima partis
ἐπιούσῃ εἰς (ρ) Νεάπολιν· Ἐκεῖθέν τε εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐστὶ πρώτη τῆς μερίδος 12
Macedoniæ civitas, Colonia: eramus autem in hac urbe *verſantes* *dies*
(σ) τῆς Μακεδονίας πόλις, κολωνία. Ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας
aliquot. *Ipſâque* die ſabbatorum egreſſi ſumus *extra* *urbem* juxta flumen,
τινάς. Τῇ τε ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς (τ) πόλεως παρὰ ποταμὸν, 13
ubi *ſolebat* oratio eſſe: & ſedentes loquebamur *convenientibus* mulieribus.
οὗ (υ) ἐνομίζετο προσευχὴ εἶναι· καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις γυναιξί.
Et quædam mulier nomine Lydia, *purpuræ venditrix,* civitatis Thyatirenorum, colens Deum,
Καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία πορφυρόπωλις, πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν Θεὸν, 14
audivit: cujus Dominus aperuit cor, intendere *effatis* à Paulo.
ἤκουεν· ἧς ὁ Κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν, προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου.
Ut autem baptizata *eſt,* & domus ejus, deprecata eſt, dicens; Si judicâſtis me
Ὡς δὲ ἐβαπτίσθη, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσε, λέγουσα, Εἰ κεκρίκατέ με 15
fidelem Domino eſſe, *ingredientes* in domum meam, manete: & coëgit
πιστὴν τῷ Κυρίῳ εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκόν μου, (φ) μείνατε· καὶ παρεβιάσατο
nos. Factum eſt autem euntibus nobis ad orationem, puellam quandam
ἡμᾶς. Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν (χ) εἰς προσευχὴν, παιδίσκην τινὰ 16
habentem ſpiritum *Pythonis,* *occurrere* nobis: quæ quæſtum *multum* præſtabat
ἔχουσαν πνεῦμα (ψ) Πύθωνος, ἀπαντῆσαι ἡμῖν· ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχε
dominis ſuis, *vaticinans.*
τοῖς κυρίοις αὐτῆς, μαντευομένη.

Κεφ. ιϛ'. MS.A. (α) δὲ καὶ εἰς (β) εἰς Λύστραν· (γ) γυναικὸς Ἰουδαίας (δ) ἅπαντες, ὅτι Ἕλλην ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὑπ...... Ὡς δὲ (ε) παρεδίδοσαν (ζ) καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις. (η) Διῆλθον δὲ (θ) καὶ Γαλατικὴν (ι) Ἀσίᾳ. Ἐλθόντες δὲ κατὰ (κ) εἰς τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι· καὶ (λ) Πνεῦμα Ἰησοῦ. Παρελθόντες (μ) διὰ νυκτὸς (ν) Ἀνὴρ Μακεδών τις ἦν ἑστὼς, (ξ) ὁ Θεὸς (ο) δὲ ἀπὸ Τρωάδος, (π) τῇ δὲ (ρ) Νέαν πόλιν· Κἀκεῖθεν εἰς (σ) Μακεδονίας πόλις, κωλώνια. (τ) πύλης παρὰ (υ) ἐνομίζομεν προσευχὴν (φ) μένετε· (χ) εἰς τὴν προσευχὴν, (ψ) Πύθωνα,

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

ܘܡܛܐ ܗܘܐ ܠܕܪܒܐ ܡܕܝܢܬܐ ܘܠܠܘܣܛܪܐ. * ܥܪܘܒܬܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܨܘܡܐ * ܩܕܡ *

& pervenit Derben civitatem, & Lyſtram.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܘ *

Feriâ VI. hebdomadis IV. jejunii. 44.

* ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܬܡܢ ܬܠܡܝܕܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܛܝܡܬܐܘܣ. ܒܪܗ ܕܝܗܘܕܝܬܐ ܚܕܐ ܡܗܝܡܢܬܐ. 1
ܐܒܘܗܝ ܕܝܢ ܐܪܡܝܐ. * ܘܟܠܗܘܢ ܬܠܡܝܕܐ ܕܡܢ ܠܘܣܛܪܐ ܘܡܢ ܐܝܩܢܘܢ. ܡܣܗܕܝܢ ܗܘܘ 2
ܥܠܘܗܝ. * ܠܗܢܐ ܨܒܐ ܗܘܐ ܦܘܠܘܣ ܕܢܕܒܪܝܘܗܝ ܥܡܗ. ܘܢܣܒܗ ܓܙܪܗ. ܡܛܠ ܝܗܘܕܝܐ 3
ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܒܐܬܪܐ. ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܟܠܗܘܢ ܠܐܒܘܗܝ ܕܐܪܡܝܐ ܗܘܐ. * ܘܟܕ ܐܙܠܝܢ ܗܘܘ 4
ܒܡܕܝܢܬܐ. ܡܟܪܙܝܢ ܗܘܘ ܘܡܠܦܝܢ ܠܗܘܢ ܕܢܗܘܘܢ ܢܛܪܝܢ ܦܘܩܕܢܐ ܐܝܠܝܢ ܕܟܬܒܘ
ܫܠܝܚܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܒܐܘܪܫܠܡ. * ܗܝܕܝܢ ܥܕܬܐ ܡܫܬܪܪܢ ܗܘܝ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܣܓܝܢ ܗܘܝ 5
ܒܡܢܝܢܐ ܟܠܝܘܡ. * ܘܗܠܟܘ ܕܝܢ ܒܦܪܘܓܝܐ ܘܒܓܠܛܝܐ ܐܬܪܘܬܐ. ܘܟܠܐ ܐܢܘܢ ܪܘܚܐ 6
ܕܩܘܕܫܐ. ܕܠܐ ܢܡܠܠܘܢ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܒܐܣܝܐ. * ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܐܬܪܐ ܕܡܘܣܝܐ. ܨܒܝܢ ܗܘܘ 7
ܕܢܐܙܠܘܢ ܡܢ ܬܡܢ ܠܒܝܬܘܢܝܐ. ܘܠܐ ܫܒܩܗ ܠܗܘܢ ܪܘܚܗ ܕܝܫܘܥ.

CAP. XVI.

ERat autem illic diſcipulus quidam nomine Timotheus, filius Judææ cujuſdam fidelis, cæterùm patre Gentili. 1 Omnéſque diſcipuli qui erant ex Lyſtris & Iconio, huic dabant teſtimonium. 2 Hunc voluit Paulus ducere ſecum: & acceptum eum circuncidit, propter Judæos qui erant in illa regione: noverant enim omnes patrem ejus Gentilem fuiſſe. 3 Quum autem proficiſcerentur per urbes, prædicabant & docebant eos ut obſervarent præcepta illa, quæ ſcriptis mandaverant apoſtoli & preſbyteri qui erant in Jeruſalem. 4 Itaque eccleſiæ confirmabantur in fide, & creſcebant numero quotidiè. 5 Porrò peragrârunt Phrygiam & Galatiam regiones: & prohibuit eos Spiritus ſanctitatis ne loquerentur ſermonem Dei in Aſia. 6 Quumque veniſſent Myſiam regionem, volebant proficiſci illinc Bithyniam, ſed non permiſit eis Spiritus Jeſu. 7

* ܫܒܬܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܨܘܡܐ * ܩܕܡ * ܘܟܕ ܢܦܩܘ ܡܢ ܡܘܣܝܐ. ܐܬܘ ܠܗܘܢ 8
ܠܛܪܘܐܣ ܐܬܪܐ. * ܘܒܚܙܘܐ ܕܠܠܝܐ. ܐܬܚܙܝ ܠܦܘܠܘܣ ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܚܕ ܡܩܕܘܢܝܐ. ܕܩܐܡ 9
ܘܒܥܐ ܡܢܗ ܘܐܡܪ. ܕܬܐ ܠܡܩܕܘܢܝܐ ܘܥܕܪܢܝ. * ܟܕ ܕܝܢ ܚܙܐ ܦܘܠܘܣ ܚܙܘܐ ܗܢܐ. 10
ܡܚܕܐ ܨܒܝܢ ܠܡܦܩ ܠܡܩܕܘܢܝܐ. ܡܛܠ ܕܐܣܬܟܠܢ ܕܩܪܢ ܡܪܢ ܕܢܣܒܪ ܐܢܘܢ. * ܘܐܪܕܝܢ ܡܢ 11
ܛܪܘܐܣ ܘܐܬܝܢ ܠܣܡܘܬܪܩܐ. ܘܡܢ ܬܡܢ ܠܝܘܡܐ ܕܐܚܪܢܐ. ܐܬܝܢ ܠܢܐܦܘܠܝܣ ܡܕܝܢܬܐ.
* ܘܡܢ ܬܡܢ ܠܦܝܠܝܦܘܣ. ܕܗܝ ܗܝ ܪܫܐ ܕܡܩܕܘܢܝܐ. ܘܐܝܬܝܗ ܩܘܠܘܢܝܐ. ܗܘܝܢ ܕܝܢ 12
ܒܗ ܒܗܕܐ ܡܕܝܢܬܐ ܝܘܡܬܐ ܡܢܝܢܐ. * ܘܢܦܩܢ ܒܝܘܡܐ ܕܫܒܬܐ ܠܒܪ ܡܢ ܬܪܥܐ 13
ܕܡܕܝܢܬܐ ܥܠ ܝܕ ܢܗܪܐ. ܡܛܠ ܕܬܡܢ ܡܬܚܙܝܐ ܗܘܐ ܒܝܬ ܨܠܘܬܐ. ܘܟܕ ܝܬܒܢ. ܡܡܠܠܝܢ
ܗܘܝܢ ܥܡ ܢܫܐ ܕܡܬܟܢܫܢ ܗܘܝ ܬܡܢ. * ܘܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܡܙܒܢܢܝܬܐ ܐܪܓܘܢܐ ܕܕܚܠܐ ܗܘܬ ܡܢ 14
ܐܠܗܐ. ܫܡܗ ܗܘܐ ܠܘܕܝܐ. ܡܢ ܬܐܘܛܝܪܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܕܗܕܐ ܦܬܚ ܠܒܗ ܡܪܢ. ܘܫܡܥܐ
ܗܘܬ ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܦܘܠܘܣ. * ܘܥܡܕܬ ܗܝ ܘܒܢܝ ܒܝܬܗ. ܘܒܥܝܐ ܗܘܬ ܡܢܢ ܘܐܡܪܐ. 15
ܐܢ ܗܘ ܕܫܪܝܪܐܝܬ ܡܗܝܡܢܬܐ ܐܢܐ ܠܡܪܢ. ܬܘ ܫܪܘ ܒܒܝܬܝ. ܘܐܠܨܬܢ
ܛܒ.

Sabbatho quarto jejunii. 45.

Quumque exiiſſent ex Myſia, venerunt Troadem regionem. 8 Et per viſum noctè apparuit Paulo, quaſi vir quidam Macedo ſtans, & efflagitans ab eo, dicens; Veni Macedoniam, & fer mihi opem. 9 Quum autem viſum hoc vidiſſet Paulus, ſtatim ſtuduimus adire Macedoniam, quippe qui intelligeremus Dominum noſtrum nos vocâſſe ut evangelizaremus eis. 10 Pergentes itaque ex Troade, direximus iter ad Samothraciam, & illinc poſtridiè venimus Neapolim urbem. 11 Et illinc Philippos, quæ eſt caput Macedoniæ, eſtque colonia. 12 Egimus autem in eadem civitate dies aliquot. Porrò exivimus die ſabbathi extra portas civitatis ad littus fluminis, quoniam illic videbatur domus precationis: quumque conſediſſemus, alloquebamur mulieres quæ convenerant illuc. 13 Erâtque mulier quædam venditrix purpuræ, quæ reverebatur Deum, cui nomen erat Lydia ex Theatira urbe: hujus aperuit cor Dominus noſter, audiebâtque quod dicebat Paulus. 14 Proinde baptizata eſt ipſa cum domeſticis ſuis: petebat autem à nobis & dicebat; Si verè confiditis me crediſſe in Dominum noſtrum, venite, diverſamini in ædibus meis. Et multùm adegit nos. 15

* ܚܕ ܒܫܒܐ ܕܚܡܫܐ ܕܨܘܡܐ * ܩܕܡ *

Dominicâ quintâ jejunii. 46.

* ܘܗܘܐ ܕܟܕ ܐܙܠܝܢ ܗܘܝܢ ܠܒܝܬ ܨܠܘܬܐ. ܦܓܥܬ ܒܢ ܥܠܝܡܬܐ ܚܕܐ. ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܪܘܚܐ 16
ܕܩܨܡܐ. ܘܡܪܘܚܐ ܗܘܬ ܠܡܪܝܗ ܐܬܓܪܐ ܣܓܝܐܐ ܒܩܨܡܐ ܕܩܨܡܐ ܗܘܬ.

Factum eſt autem quum proficiſceremur domum precationis, ut occurrerit nobis adoleſcentula quædam in qua erat ſpiritus divinationis, & faciebat dominis ſuis multum quæſtum divinatione quâ divinabat. 16

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

1 ፲፮ ወበጽሐ ፡ ደርቤን ፡ ወልስጥራ ፡ ወረከበ ፡ አሐደ ፡ ረድአ ፡ ዘስሙ ፡ ጢሞቴዎስ ፡
2 ወእሙሰ ፡ ብእሲት ፡ አይሁደዊት ፡ ወአምኒት ፡ ወአቡሁ ፡ ባሕቱ ፡ አረማዊ ፡=፡ ወይን
3 እድዎ ፡ ኵሉ ፡ ቢጾሙ ፡ እለ ፡ ውስተ ፡ ልስጥራ ፡ ወደርቤን ፡ ወኢቆንዮን ፡፡=፡ ወፈቀ
ደ ፡ ጳውሎስ ፡ ይንሥኦ ፡ ምስሌሁ ፡ ወሖረ ፡ ወገዘሮ ፡ በእንተ ፡ አይሁድ ፡ እለ ፡ ውእቱ ፡
ብሔር ፡ እስመ ፡ ያአምርዎ ፡ ኵሎሙ ፡ ከመ ፡ አረማዊ ፡ አቡሁ ፡=፡

CAP. XVI.

ET pervenit Derben, & Lyſtram. Et invenit quendam diſcipulum cujus nomen erat Timotheus, & mater ejus mulier Judæa & fidelis, ſed pater ejus Gentilis. 1 *Et laudabant eum omnes fratres ejus, qui in Lyſtris & Derbe & Iconio erant.* 2 *Et voluit Paulus aſſumere eum ſecum: & profectus eſt, & circumcidit eum, propter Judæos iſtius loci: quia ſciebant omnes illi, quòd Gentilis erat pater ejus.* 3

Verſio VULGATA LATINA.

CAP. XVI.

1 Pervenit autem Derben, & Lyſtram. Et ecce diſcipulus quidam erat ibi nomine
2 Timotheus, filius mulieris Judææ fidelis, patre Gentili. Huic teſtimonium bonum
3 reddebant, qui in Lyſtris erant & Iconio fratres. Hunc voluit Paulus ſecum proficiſci :
& aſſumens circumcîdit eum, propter Judæos qui erant in illis locis. Sciebant
4 enim omnes quòd pater ejus erat Gentilis. Cùm autem pertranſirent civitates,
tradebant eis cuſtodire dogmata, quæ erant decreta ab Apoſtolis & ſenioribus,
5 qui erant Jeroſolymis. Et Eccleſiæ quidem confirmabantur fide, & abundabant
6 numero quotidiè. Tranſeuntes autem Phrygiam, & Galatiæ regionem, vetati
7 ſunt à Spiritu ſancto loqui verbum Dei in Aſia. Cùm veniſſent autem in Myſiam,
8 tentabant ire in Bithyniam : & non permiſit eos Spiritus Jeſu. Cùm autem
9 pertransîſſent in Myſiam, deſcenderunt Troadem : Et viſio per noctem
Paulo oſtenſa eſt : Vir Macedo quidam erat ſtans, & deprecans eum, & dicens ;
Tranſiens in Macedoniam, adjuva nos. Ut autem viſum vidit, ſtatim quæſivimus 10
proficiſci in Macedoniam, certi facti quòd vocâſſet nos Deus evangelizare
eis. Navigantes autem à Troade, recto curſu venimus Samothraciam, & ſequenti 11
die Neapolim ; Et indè Philippos, quæ eſt prima partis Macedoniæ civitas, colonia. 12
Eramus autem in hac urbe diebus aliquot, conferentes. Die autem ſabbatorum 13
egreſſi ſumus foràs portam juxta flumen, ubi videbatur oratio eſſe : & ſedentes
loquebamur mulieribus, quæ convenerant. Et quædam mulier nomine Lydia, 14
purpuraria civitatis Thyatirenorum, colens Deum, audivit : cujus Dominus aperuit
cor intendere his quæ dicebantur à Paulo. Cùm autem baptizata eſſet, & 15
domus ejus, deprecata eſt, dicens ; Si judicâſtis me fidelem Domino eſſe, introite in
domum meam, & manete. Et coëgit nos. Factum eſt autem euntibus nobis ad 16
orationem, puellam quandam habentem ſpiritum pythonem obviare nobis, quæ
quæſtum magnum præſtabat dominis ſuis divinando.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* الفصل السادس عشر *

1 * نب * ثم انتهي الي داربين وليسطرن * وكان هناك تلميذ ما اسمه تيموثاوس ابن
2 امراة ما يهودية مومنة * واب يوناني * قد شهد له بالفضل والخيرية الاخوة الذين بليسطرن
3 وايقونية * هذا امر بولص ان يخرج معه * فاخذه وختنه من اجل اليهود القاطنين في تلك
4 الاماكن * لانهم كلهم كانوا قد عرفوا اباه انه كان يونانيا * فلما جالا المدن كانا يقلدانهم
5 ان يحفظوا الاوامر التي امر بحفظها الرسل والمشايخ الذين باورسليم * فكانت البيع تتاصل
6 في الامانة * ويزداد عددهم كل يوم * واذا عبرا بافروجيا وبلدة غلاطية منعهما روح القدس
7 ان يتكلموا كلام الكرازة في بلد اسيا * واقبلا الي ميسيا * وحاولا ان يذهبا علي
8 البثينية ولم يتركهما الروح * فعبرا ميسيا وانحدرا الي اطرواذا *
9 نج * وظهر لبولص في الليل منظرا * كان انسان مكدوني قايما يتضرع اليه قايلا * اذا
10 عبرت الي مكدونية اعنا * فلما ابصر المنظر التمسنا في الحين ان نخرج الي مكدونية *
11 موقنين ان الرب استدعانا نبشرهم * فركبنا في البحر من اطرواذا واستقام مسيرنا الي
12 صاموثراكي * وفي اليوم المقبل الي نابلس * ومن هناك الي مدينة فيلبس * التي هي مقدمة
13 اعمال بلد مكدونية مدينة كولونية * واذ حصلنا جايلين في هذه المدينة اياما ما * خرجنا
في يوم السبت الي ظاهر المدينة حول النهر * الي الموضع الذي كان يظن انه موضع الصلاة *
14 ولما جلسنا كلمنا النساء الواردات * وان امراة اسمها ليدية بياعة القز البنفسجي لونه * من
مدينة ثياتيرون * عابدة لله كانت تسمع * ففتح الله قلبها لتصغي الي الاقوال المقولة من
15 بولص * فلما اصطبغت هي واهل منزلها تضرعت الينا قايلة * ان كنتم قد استيقنتم
اني مومنة بالرب * فادخلوا الي منزلي مقيمين فيه * واقسرتنا الي ذلك *

* الاحد السادس الذي قبل عيد السلاق المعروف بالاعمي *

16 * فعرض انا لما كنا ذاهبين الي الصلاة استقبلتنا صبية ما * فيها روح حادس نجس * وكانت
اذا حدست وحزرت تفيد اصحابها كسبا جزيلا *

CAP. XVI.

Demùm pervenit Derpen & Lyſtram. 1
Et erat illic diſcipulus quidam
nomine Timotheus, filius cujuſdam
mulieris Judææ fidelis, & patris
Græci : Cujus virtuti atque probitati 2
atteſtabantur fratres qui erant
Lyſtræ & Iconii. Hunc elegit Paulus 3
ut egrederetur ſecum : quamobrem
duxit eum, ac circuncidit, propter
Judæos degentes in iis locis : quippe
qui omnes jam nôſſent patrem ejus
eſſe Græcum. Cùmque urbes ambo 4
peragrarent, roborabant eos ut cuſtodirent
præcepta quæ cuſtodienda juſſerant
Apoſtoli & ſeniores qui erant
Jeroſolymis. Itaque Eccleſiæ radices 5
agebant in fide, & creſcebat earum
numerus quotidiè. Et cùm tranſiſſent 6
per Phrygiam & regionem Galatiæ,
vetuit eos Spiritus ſanctus ne loquerentur
verba prædicationis in regionibus
Aſiæ. Quare ſe contulerunt 7
Myſiam, & ſtuduerunt proficiſci in Bithyniam :
at non permiſit eis Spiritus.
Ideò prætereuntes Myſiam, deſcenderunt 8
Troadem : Et apparuit Paulo 9
viſum per noctem. Erat homo quidam
Macedo ſtans ac deprecans eum, dicens ;
Cùm tranſieris per Macedoniam,
adjuva nos. Ut autem viſum 10
vidit, ſtatim ſtuduimus egredi in Macedoniam,
certi quòd Dominus vocâſſet
nos ad annuntiandum illis. Conſcendimus 11
ergò mare à Troade, rectàque
tetendit iter noſtrum Samothraciam,
& ſequenti die Neapolim : Indèque 12
ad urbem Philippi quæ eſt præcipua
finitimarum regionis Macedoniæ
urbium, civitatem coloniæ. Et
poſtquam manſiſſemus perambulantes
hanc urbem diebus aliquot, Egreſſi 13
ſumus in die Sabbathi extra civitatem,
flumen verſùs, ad locum quendam
qui putabatur eſſe locus orationis :
& cùm ſediſſemus, allocuti ſumus
mulieres venientes. Et mulier 14
nomine Lydia venditrix ſtaminis violacei
coloris, ex urbe Thyatiron, colens
Deum, audiebat : aperuitque Dominus
cor ejus ut intenderet ſermonibus
qui dicebantur à Paulo. Hæc 15
cùm baptizata eſſet cum domeſticis
ſuis, rogavit nos, dicens ; Si pro certo
habetis me fidelem eſſe in Domino,
ingredimini domum meam, in ipſa
commoraturi : & coëgit nos ad hoc.

Dominicâ ſextâ ante diem feſtum Aſcenſionis, quæ notiùs appellatur *Dominica* cæci.

** Accidit autem nobis euntibus ad orationem, ut occurreret nobis puella quædam habens ſpiritum prædicentem, immundum : quæ prædicendo atque divinando lucrabatur dominis ſuis quæſtum ingentem.* 16

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

4 ወሖሩ ፡ አህጉረ ፡ ወመሀርዎሙ ፡ ይዕቀቡ ፡ ሥርዐተ ፡ ሐዋርያት ፡ ዘአዘዙ ፡ ምስለ ፡ ቀ
5 ሲሳን ፡ እለ ፡ ሊየሩሰሌም ፡=፦ ወጸንዐ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያናተ ፡ በሃይማኖት ፡ ወእንተ ፡ ጸ
6 ብሐት ፡ ይበዝኁ ፡ ሕዝብ ፡=፦ ወሖሩ ፡ ፍርጊያ ፡ ወብሔረ ፡ ገላቲያ ፡ ወከልአሙ ፡ መ
7 ንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ሊይንግሩ ፡ ብእስያ ፡፡=፦ ወበጺሖሙ ፡ ሚስያ ፡ ፈቀዱ ፡ ይሖሩ ፡ ቢታን
8 ያ ፡ ወኢአብሖሙ ፡ መንፈሰ ፡ ኢየሱስ ፡፡=፦ ወኀሊፎሙ ፡ እምነ ፡ ሚስያ ፡ ወረዱ ፡ ጢ
9 ሮአደ ፡=፦ ወአስተርአዮ ፡ ለጳውሎስ ፡ ብእሲ ፡ መቄዶናዊ ፡ ይቀውም ፡ ወያስተበቍዖ ፡
10 ወይቤሎ ፡ ኅልፍ ፡ እንተ ፡ መቄደንያ ፡ ወርድአነ ፡=፦ ወርእየነ ፡ ዘንተ ፡ ፈቀድነ ፡ ሶቤ
ሃ ፡ ንሖር ፡ መቄደኒያ ፡ መሰለነ ፡ ዘጸውዐነ ፡ እግዚአብሔር ፡ ንጸውዖሙ ፡፡ ወንመሀሮ
11 ሙ ፡=፦ ወወፂአነ ፡ እምጢሮአደ ፡ በጽሐነ ፡ እምትራቄ ፡ ወበሳኒታ ፡ በጻሕነ ፡ ሀገረ ፡
12 ሐዲስ ፡ እንተ ፡ ስማ ፡ ናጱሌ ፡=፦ ወእምህየ ፡ ፊሊጱስ ፡ ቅድሜ ፡ መቄደንያ ፡ ለሀገ
13 ረ ፡ ኮሎንያ ፡ መንገለ ፡ ማቄደንያ ፡፡ ወነበርነ ፡ ውስተ ፡ ሀገረ ፡ ኅዳጠ ፡ መዋዕለ ፡=፦ ወበ
ዕለተ ፡ ሰንበት ፡ ወፃእነ ፡ አፍአ ፡ እምሀገር ፡ መንገለ ፡ ፈለግ ፡ ወመሰለነ ፡ ዘጸሎተቦ ፡
ህየ ፡፡=፦

በጸሎተ ፡ ቅዱሳተ ፡ አንስት ፡=፦

14 ሠር ወነበርነ ፡ ወመሀርነ ፡ ለአንስት ፡ እለ ፡ መጽኡ ፡ ምስሌነ ፡=፦ ወአኀቲ ፡ ብእሲ
ት ፡ ሠያጢተ ፡ ፐፐራ ፡ እንተ ፡ ሀገረ ፡ ተያጢሮን ፡ ፈራሂተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ታጸም
15 እ ፡ ወከሠተ ፡ እግዚአብሔር ፡ እዝና ፡፡ ወስማ ፡ ሊዲያ ፡=፦ ወተጠምቀት ፡ ምስለ ፡
ኵሉ ፡ ሰብአ ፡ ወአስተብቍዐተነ ፡ ወትቤለነ ፡ ለእመ ፡ ረሰይክሙኒ ፡ መእምነ ፡ ለእግዚ
16 አብሔር ፡ ቦኡ ፡ ቤትየ ፡ ወሕድሩ ፡ አገበረተነ ፡=፦ ወእንዘ ፡ ነሐውር ፡ ለጸሎት ፡ ረ
ካበተነ ፡ አሐቲ ፡ ወለት ፡ እንተ ፡ ይትዋረደ ፡ ጋኔን ፡ ወታገብእ ፡ ብዙኀ ፡ ብንታ ፡ ወእ
ሙዝ ፡ ትነሥእ ፡ ሐፍሣ ፡=፦

Et profecti ſunt ad civitates, & docuerunt eas, ut obſervarent inſtituta Apoſtolorum 4
quæ decreviſſent cum ſenioribus, qui erant Hieroſolymis. Et confirmata fuit domus 5
Chriſtianorum in fide, & quotidie augebantur populi. Et profecti ſunt ad *Phrygiam,* 6
& regionem Galatiæ, & prohibuit eos Spiritus ſanctus, ne loquerentur in Aſia.
Et quum veniſſent in *Myſiam, voluerunt ire* in *Bethaniam : Et non ſivit eos Spiritus* 7
Jeſu. Et quum receſſiſſent à Myſia, deſcenderunt Troada. Et apparuit Paulo 8
vir Macedo, ſtans & rogans eum, & dicens ei ; Tranſito per Macedoniam, &
adjuva nos. Et quum vidiſſemus hoc, voluimus ſtatim abire Macedoniam, exiſtimantes 10
quòd vocâſſet nos Deus ut *vocaremus eos, & doceremus eos. Et exeuntes* 11
à Troade, venimus Amthracen : & poſtridiè venimus civitatem novam, cujus
nomen Neapolis. Et illinc Philippos, principium Macedoniæ, ad civitatem coloniæ 12
juxta Macedoniam, & manſimus in civitate paucos dies. Et in die ſabbati 13
egreſſi ſumus foràs è civitate ad flumen, & exiſtimavimus quòd oratio fuiſſet ibi :

In Oratione ſanctarum mulierum.

Et conſedimus, et docuimus mulieres quæ venerant nobiſcum. Et quædam mulier 14
venditrix purpuræ, civitatis Thyatiræ, timens Deum, audiebat : et aperuit Deus
aures ejus : et nomen ejus Lydia. Et baptizata fuit cum omnibus hominibus ejus, 15
et rogavit nos, et dicebat nobis ; Si poſuiſtis me fidelem Deo, intrate domum meam,
et requieſcite : & adegit nos. Et quum proficiſceremur ad orationem, obviavit nobis 16
quædam filia quam ſubmittebat dæmon, et reddidit multum quæſtus ejus : et tunc
ſurrexit vaticinans.

Hæc ſubſecuta Paulum & nos, clamabat, dicens; Iſti homines ſer-
17 Αὕτη κατακολουθήσασα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν, ἔκραζε λέγουσα, Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι δοῦ-
vi Dei excelſi ſunt, qui annuntiant *nobis* viam ſalutis. Hoc
18 λοι τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου εἰσὶν, οἵτινες καταγγέλλουσιν ἡμῖν ὁδὸν σωτηρίας. Τοῦτο
autem faciebat *ad multos dies.* Dolens autem Paulus, & converſus,
δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. διαπονηθεὶς δὲ (ω) ὁ Παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας,
ſpiritui dixit; Præcipio tibi in nomine Jeſu Chriſti, exire ab
τῷ πνεύματι εἶπε, Παραγγέλλω σοι (α) ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξελθεῖν ἀπ'
ea: & exiit eâdem hora. Videntes autem domini ejus quia exivit
19 αὐτῆς· καὶ ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ. Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν
ſpes quæſtûs eorum, apprehendentes Paulum & Silam, *traxerunt* in fo-
ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν, εἵλκυσαν εἰς τὴν ἀγο-
rum ad principes. Et offerentes eos *præfectis*, dixerunt;
20 ρὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας. Καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς, (β) εἶπον,
Hi homines conturbant noſtram civitatem, Judæi *ſubſiſtentes*: Et
21 Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες· Καὶ
annuntiant *mores, quos* non licet nobis ſuſcipere, neque facere, *Romanis*
καταγγέλλουσιν ἔθη, ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι, οὐδὲ ποιεῖν, Ῥωμαίοις
exiſtentibus. Et *conſurrexit turba* adverſus eos: & *præfecti circum-*
22 οὖσι. Καὶ συνεπέστη ὁ ὄχλος κατ' αὐτῶν· καὶ οἱ στρατηγοὶ (γ) περιρρή-
ponentes eorum *veſtes*, juſſerunt *flagellare*. *Multâſque imponentes* eis
23 ξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια, ἐκέλευον ῥαβδίζειν. Πολλάς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς
plagas, immiſerunt in *cuſtodiam*, *mandantes vinctorum cuſtodi tutò cuſtodire*
πληγὰς, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς τηρεῖν
eos. Qui *mandatum* tale *accipiens*, miſit eos in interiorem
24 αὐτούς. Ὃς παραγγελίαν (δ) τοιαύτην εἰληφὼς, ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν
carcerem, & pedes eorum ſtrinxit *in lignum*. *Secundùm* autem *mediam*
25 φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας (ε) αὐτῶν ἠσφαλίσατο εἰς τὸ ξύλον. Κατὰ δὲ τὸ μεσο-
noctem, Paulus & Silas orantes, laudabant Deum: audiebant *autem* eos
νύκτιον, Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι, ὕμνουν τὸν Θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν

vincti. Subitò verò terræmotus factus eſt magnus, ita ut *moveri* fundamenta
οἱ δέσμιοι. Ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια 26
carceris: aperta ſunt*que* ſtatim oſtia omnia, & univerſorum
τοῦ δεσμωτηρίου· (ζ) ἀνεῴχθησάν τε παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων
vincula *remiſſa* ſunt. *Eſomnis* autem *factus vinctorum* cuſtos, & videns apertas
τὰ δεσμὰ ἀνέθη. Ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας 27
januas carceris, *educens gladium futurus erat* ſeipſum interficere, æſtimans
τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων
*eſ*fugiſſe vinctos. Clamavit autem voce magnâ Paulus, dicens;
ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους. Ἐφώνησε δὲ (η) φωνῇ μεγάλῃ ὁ Παῦλος, λέγων, 28
Nihil feceris tibi*ipſi malum*: univerſi enim ſumus hic. *Petens verò*
Μηδὲν πράξῃς σεαυτῷ κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε. Αἰτήσας δὲ 29
lumen, *irrupit*, & tremefactus *factus*, procidit Paulo & Silæ.
φῶτα, εἰσεπήδησε, καὶ ἔντρομος γενόμενος, προσέπεσε τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ.
Et producens eos foràs, ait; Domini, quid me oportet facere ut *ſerver*?
Καὶ προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω, ἔφη, Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ; 30
Illi *autem* dixerunt; Crede in Dominum Jeſum *Chriſtum*, & *ſervaberis* tu &
Οἱ δὲ (θ) εἶπον, Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον (ι) Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ 31
domus tua. Et locuti ſunt ei verbum Domini, *& omnib⁹* qui erant in domo
ὁ οἶκός σου. Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, (κ) καὶ πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ 32
ejus. Et tollens eos in illa hora noctis, lavit *à plagis*: &
αὐτοῦ. Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς, ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν· καὶ 33
baptizatus eſt ipſe & ejus *omnes* continuò. *Perducénſque* eos in domum
ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ (λ) οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα. Ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον 34
ſuam, appoſuit menſam, & lætatus eſt, cum omni domo credens Deo.
αὐτοῦ, παρέθηκε τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο, πανοικὶ πεπιστευκὼς τῷ Θεῷ.
Die autem facto, miſerunt magiſtratus lictores, dicentes; Di-
Ἡμέρας δὲ γενομένης, ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους, λέγοντες, Ἀπό- 35
mitte homines illos.
λυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους.

MS. A. (ω) Παῦλος, (α) ἐν ὀνόματι (β) εἶπαν, (γ) περιρήξαντες (δ) τοιαύτην λαβὼν, * ἔλαβεν (ε) ἠσφαλίσατο αὐτῶν (ζ) ἠνοίχθησαν δὲ (η) μεγάλῃ φωνῇ (θ) εἶπαν, (ι) Ἰησοῦν, καὶ (κ) σὺν πᾶσιν (λ) οἱ οἰκῖοι αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 ܘܐܬܝܐ ܗܘܬ ܒܬܪ ܦܘܠܘܣ ܘܒܬܪܢ. ܘܩܥܝܐ ܗܘܬ ܘܐܡܪܐ. ܗܠܝܢ ܐܢܫܐ ܥܒܕܘܗܝ
18 ܐܢܘܢ ܕܐܠܗܐ ܡܪܝܡܐ. ܘܡܣܒܪܝܢ ܠܟܘܢ ܐܘܪܚܐ ܕܚܝܐ. * ܘܗܕܐ ܥܒܕܐ ܗܘܬ ܝܘܡܬܐ
ܣܓܝܐܐ. ܘܐܬܟܪܝ ܦܘܠܘܣ ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܪܘܚܐ ܗܝ. ܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟܝ ܒܫܡܗ ܕܝܫܘܥ
19 ܡܫܝܚܐ ܕܬܦܩܝܢ ܡܢܗ. ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܢܦܩܬ. * ܘܟܕ ܚܙܘ ܡܪܘܗ ܕܢܦܩ ܠܗ ܡܢܗ
ܣܒܪܐ ܕܬܐܓܘܪܬܗܘܢ. ܐܚܕܘܗܝ ܠܦܘܠܘܣ ܘܠܫܝܠܐ. ܘܓܪܘ ܐܢܘܢ ܠܫܘܩܐ.
20 * ܘܩܪܒܘ ܐܢܘܢ ܠܐܣܛܪܛܓܐ ܘܠܪܫܢܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܕܗܠܝܢ ܐܢܫܐ ܡܕܠܚܝܢ
21 ܠܗ ܠܡܕܝܢܬܢ. ܡܛܠ ܕܝܗܘܕܝܐ ܐܢܘܢ. * ܘܡܟܪܙܝܢ ܠܢ ܥܝܕܐ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܢ
22 ܠܡܩܒܠܘ ܘܠܡܥܒܕ. ܡܛܠ ܕܪܗܘܡܝܐ ܚܢܢ. * ܘܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܐܬܟܢܫ ܥܠܝܗܘܢ.
23 ܗܝܕܝܢ ܐܣܛܪܛܓܐ ܣܕܩܘ ܢܚܬܝܗܘܢ. ܘܦܩܕܘ ܕܢܢܓܕܘܢ ܐܢܘܢ. * ܘܟܕ ܢܓܕܘ ܐܢܘܢ
ܣܓܝ. ܐܪܡܝܘ ܐܢܘܢ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܘܦܩܕܘ ܠܪܒ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܕܢܛܪ ܐܢܘܢ ܒܙܗܝܪܘܬܐ.
24 * ܘܗܘ ܟܕ ܩܒܠ ܦܘܩܕܢܐ ܗܢܐ. ܐܥܠ ܐܢܘܢ ܠܒܝܬܐ ܓܘܝܐ ܕܒܝܬ ܐܣܝܪܐ.
25 ܘܐܣܪ ܪܓܠܝܗܘܢ ܒܩܘܠܪܐ. * ܘܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ. ܦܘܠܘܣ ܘܫܝܠܐ ܡܨܠܝܢ ܗܘܘ
26 ܘܡܫܒܚܝܢ ܠܐܠܗܐ. ܘܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܐܣܝܪܐ. * ܘܡܢ ܫܠܝ ܙܘܥܐ ܪܒܐ ܗܘܐ.
ܘܐܬܬܙܝܥܘ ܫܬܐܣܘܗܝ ܕܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܘܐܬܦܬܚܘ ܡܚܕܐ ܬܪܥܐ ܟܠܗܘܢ. ܘܐܫܬܪܝܘ ܐܣܘܪܝܗܘܢ ܕܟܠܗܘܢ.
27 * ܘܟܕ ܐܬܬܥܝܪ ܪܒ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܘܚܙܐ ܕܦܬܝܚܝܢ ܬܪܥܐ ܕܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܢܣܒ
28 ܣܦܣܪܐ ܘܒܥܐ ܕܢܩܛܘܠ ܢܦܫܗ. ܡܛܠ ܕܣܒܪ ܗܘܐ ܕܥܪܩܘ ܠܗܘܢ ܐܣܝܪܐ. * ܘܩܪܝܗ
ܦܘܠܘܣ ܒܩܠܐ ܪܡܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܠܐ ܬܥܒܕ ܠܢܦܫܟ ܡܕܡ ܕܒܝܫ. ܡܛܠ ܕܟܠܢ ܬܢܢ
29 ܚܢܢ. * ܘܐܕܠܩ ܠܗ ܫܪܓܐ ܘܫܘܪ ܘܥܠ ܟܕ ܙܐܥ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܪܓܠܝܗܘܢ ܕܦܘܠܘܣ
30 ܘܕܫܝܠܐ. * ܘܐܦܩ ܐܢܘܢ ܠܒܪ. ܘܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܡܪܝ. ܡܢܐ ܘܠܐ ܠܝ ܠܡܥܒܕ
31 ܐܝܟ ܕܐܚܐ. * ܘܗܢܘܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܗܝܡܢ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܬܚܐ ܐܢܬ
32 ܘܒܝܬܟ. * ܘܡܠܠܘ ܥܡܗ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ ܘܥܡ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܒܝܬܗ. * ܘܒܗ
33 ܒܫܥܬܐ ܒܗ ܒܠܠܝܐ. ܕܒܪ ܐܢܘܢ ܘܐܣܚܝ ܐܢܘܢ ܡܢ ܡܚܘܬܗܘܢ. ܘܥܡܕ ܡܚܕܐ ܗܘ ܘܒܢܝ
34 ܒܝܬܗ ܟܠܗܘܢ. * ܘܕܒܪ ܐܢܘܢ ܘܐܝܬܝ ܐܢܘܢ ܠܒܝܬܗ. ܘܣܡ ܠܗܘܢ ܦܬܘܪܐ. ܘܪܘܙ ܗܘܐ ܗܘ
35 ܘܒܢܝ ܒܝܬܗ ܟܠܗܘܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܘܟܕ ܗܘܐ ܨܦܪܐ. ܫܕܪܘ ܐܣܛܪܛܓܐ ܠܡܫܩܠܝ
ܫܒܛܐ ܕܢܐܡܪܘܢ ܠܪܒ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܫܪܝ ܠܗܠܝܢ ܐܢܫܐ.

Et ſequebatur Paulum & nos, clamabátque 17
& dicebat, Viri iſti ſervi ſunt Dei excelſi,
& annuntiant vobis viam ſalutis. Et ita 18
faciebat multis diebus: ſed indignatus eſt
Paulus, dixítque ſpiritui illi; Præcipio tibi
in nomine Jeſu Chriſti, ut exeas ab ea. Eo
igitur momento exiit. Qúmque vidiſſent 19
heri ejus egreſſam ex ea ſpem quæſtûs ſui,
prehenderunt Paulum & Silam, & trahen-
do adduxerunt eos in plateam. Et eos ſti- 20
terunt ante magiſtratus & primores urbis.
Dicebant autem, Homines iſti conturbant
civitatem noſtram, quoniam Judæi ſunt. Et 21
prædicant nobis ritus quos non licet nobis
recipere, nec exequi, quippe qui Romani ſi-
mus. Turba item plurima coacta eſt adver- 22
ſùs eos: Tunc præfecti diſruperunt eorum
veſtimenta, juſſerúntque eos virgis cædi.
Qúmque multùm eos flagellâſſent, conje- 23
cerunt eos in carcerem, & præceperunt cu-
ſtodi domûs vinctorum, ut cuſtodiret eos
cauté. Ipſe verò quum ſuſcepiſſet hoc 24
mandatum, intromittens eos occluſit in lo-
cum intimum carceris, vinxítque pedes eo-
rum numellâ. Mediâ verò nocte Paulus & 25
Sila precabantur, & glorificabant Deum,
audiebántque eos vincti. Et repentè ter- 26
ræmotus ingens extitit, & concuſſa
ſunt fundamenta carceris, & confeſtim aper-
tæ ſunt fores omnes, & vincula omnium ſo-
luta. Qúmque excitatus eſſet cuſtos do- 27
mûs vinctorum, & videret apertas fores car-
ceris, accepit gladium, volebátque ſeipſum
interficere, quippe qui putaret vinctos effu-
giſſe. Proindè vocavit eum Paulus altâ vo- 28
ce, & dixit ei; Ne quid facias tibiipſi mali,
quoniam nos omnes hîc ſumus. Ille verò 29
accendit ſibi lucernam, proſiliítque, & in-
greſſus eſt tremens, ac procidit ad pedes
Pauli & Silæ. Et produxit eos foràs, dixít- 30
que eis; Domini mei, quid me oportet fa-
cere ut ſalvus ſim? Illi verò dixerunt ei; 31
Crede in Dominum noſtrum Jeſum Chri-
ſtum, & ſervaberis tu & domus tua. Por- 32
rò allocuti ſunt eum ſermonem Domini,
omnéſque domeſticos ejus. Et eâ ipſâ ho- 33
râ, eâdémque nocte, aſſumptis illis lavit vi-
bices eorum: eóque momento baptizatus
eſt ipſe omnéſque domeſtici ejus. Et ac- 34
ceptos eos ſubduxit domum ſuam, & appo-
ſuit eis menſam, exultabátque ipſe & do-
meſtici ejus omnes in fide Dei. Exorto 35
autem die miſerunt magiſtratus eos qui
ferebant faſces qui dicerent præfecto do-
mûs vinctorum, Dimitte illos homines.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወእምዝ ፡ ተለወተነ ፡ ድኅሬሁ ፡ ለጳውሎስ ፡ እንዘ ፡ ትኬልሕ ፡ ወትብል ፡ እሉ ፡ ዕደው ፡
18 አግብርተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ልዑል ፡ እሙንቱ ፡ ወይሜህሩነ ፡ ፍኖተ ፡ ሕይወት ፡፡ ወ
ከመዝ ፡ ትገብር ፡ ብዙኃ ፡ መዋዕለ ፡ ወአጽሀቀቶ ፡ ለጳውሎስ ፡ ወተመይጠ ፡ ወይቤ ፡ በ
መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ እኤዝዘከ ፡ በስሙ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ትፃእ ፡ ወኃደጋ ፡ ሶቤሃ ፡፡
19 ወርእዮሙ ፡ አጋእዝቲሃ ፡ ከመ ፡ አልቦ ፡ ለምኃበ ፡ ታገብእ ፡ ብነተ ፡ አኃዝዎሙ ፡ ለጳ
ውሎስ ፡ ወለሲላስ ፡ ወሰሐብዎሙ ፡ እንተ ፡ ምሥያጥ ፡፡ ወተበጽሕዎሙ ፡ ኀበ ፡ መኳን
20 ንት ፡፡ ወይቤሉ ፡ እሉ ፡ ዕደው ፡ የሀውኩ ፡ ሀገረ ፡ ወአይሁድ ፡ እሙንቱ ፡፡

Et tunc ſequuta eſt nos poſt Paulum, clamans & dicens; Iſti viri ſervi Dei 17
excelſi ſunt, & docent nos viam vitæ. Et ſic faciebat multos dies, et ſoli- 18
citavit Paulum: & converſus eſt, & dixit in Spiritu ſancto; Præcipio tibi
in nomine Jeſu Chriſti, ut exeas: & reliquit eam ſtatim. Et videntes do- 19
mini ejus quòd non eſſet undè redderet quæſtum ejus, apprehenderunt Paulum &
Silam, & traxerunt eos per forum. Et adduxerunt eos ad judices, & dixe- 20
runt; Hi viri conturbant civitatem, & Judæi ſunt:

Verſio VULGATA LATINA.

17 Hæc ſubſecuta Paulum , & nos , clamabat dicens ; Iſti homines ſervi Dei
18 excelſi ſunt , qui annuntiant vobis viam ſalutis. Hoc autem faciebat multis
diebus. Dolens autem Paulus, & converſus , ſpiritui dixit ; Præcipio tibi
19 in nomine Jeſu Chriſti exire ab ea. Et exiit eâdem horâ. Videntes autem
domini ejus quia exivit ſpes quæſtûs eorum , apprehendentes Paulum & Silam
20 perduxerunt in forum ad principes : Et offerentes eos magiſtratibus ,
21 dixerunt ; Hi homines conturbant civitatem noſtram , cùm ſint Judæi : Et
annuntiant morem, quem non licet nobis ſuſcipere, neque facere, cùm ſimus
22 Romani. Et cucurrit plebs adverſùs eos : & magiſtratus , ſciſſis tunicis eorum,
23 juſſerunt eos virgis cædi. Et cùm multas plagas eis impoſuiſſent, miſerunt
eos in carcerem , præcipientes cuſtodi ut diligenter cuſtodiret eos.
24 Qui cùm tale præceptum accepiſſet , miſit eos in interiorem carcerem , &
25 pedes eorum ſtrinxit ligno. Mediâ autem nocte , Paulus & Silas orantes ,
26 laudabant Deum : & audiebant eos , qui in cuſtodia erant. Subitò verò
terræmotus factus eſt magnus , ita ut moverentur fundamenta carceris.
Et ſtatim aperta ſunt omnia oſtia : & univerſorum vincula ſoluta ſunt.
Expergefactus autem cuſtos carceris , & videns januas apertas carceris 27
, evaginato gladio volebat ſe interficere , exiſtimans fugiſſe
vinctos. Clamavit autem Paulus voce magnâ , dicens ; Nihil tibi 28
mali feceris : univerſi enim hîc ſumus. Petitóque lumine, introgreſſus eſt : 29
& tremefactus procidit Paulo & Silæ ad pedes : Et producens eos foràs , 30
ait ; Domini , quid me oportet facere , ut ſalvus fiam ? At illi dixerunt ; 31
Crede in Dominum Jeſum : & ſalvus eris tu , & domus tua. Et locuti ſunt 32
ei verbum Domini , cum omnibus qui erant in domo ejus. Et tollens eos in 33
illa hora noctis , lavit plagas eorum : & baptizatus eſt ipſe , & omnis domus
ejus continuó. Cúmque perduxiſset eos in domum ſuam , appoſuit eis 34
menſam , & lætatus eſt cum omni domo ſua credens Deo. Et cùm dies factus 35
eſset , miſerunt magiſtratus lictores , dicentes ; Dimitte homines illos.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* هذه اتبعت بولص وسيلا وهتفت قايلة * ان هولاء الرجال عبيد الاله العلي * هم 17
يعرفونكم طريق الخلاص * فاذ عملت هذا اياما كثيرة * اشمص ذلك بولص 18
والتفت وقال للروح * اوصيك باسم ايسوع المسيح ان تخرج منها * فخرج في تلك الساعة
نفسها * فلما راي اصحابها ان قد خرج رجاء صناعتهم * قبضوا على بولص وسيلا 19
يسحبونهما في السوق الي روساء المدينة * واذ قدموهما الي قواد المدينة قالوا * ان 20
هذين الرجلين قد ازعجا مدينتنا * وهما يهوديان * يخبران بفرايض لن يجوز لنا ان 21
نقبلها ولا نعملها لاننا روم نحن * وانتصب الجمع عليهم * وان القواد مزقوا ثيابهما 22
وامروا ان يضربا بالعصي * فلما وضعوا فيهما جراحات كثيرة من الضرب * طرحوهما 23
في الحبس * ووصوا حافظ السجن ان يحفظهما باحتراز * فاذ وصي بمثل هذه الوصية 24
حبسهما في السجن الجواني * واوثق ارجلهما في الخشبة * وفي نصف الليل بينما بولص 25
وسيلا يصليان ويسبحان الله * كان المقيدون يسمعونهما * حينيذ صارت بغتة زلزلة 26
عظيمة * حتي ان اساسات الحبس تزعزعت * وتفتحت وقتيذ ابوابه كلها * وانفكت قيودهما
واغلالهما كلها * فلما استيقظ حافظ السجن * وابصر الحبس ابوابه مفتوحة استل سيفا * 27
معتزما ان يقتل نفسه * ظانا ان المقيدين قد هربوا * فصوت به بولص صوتا عظيما * قايلا 28
لا تعمل بنفسك شيا رديا * فاننا كلنا هاهنا نحن * فطلب مصباحا وطفر الي عنده وصار 29
مرتعدا * وخر ساجدا لبولص ولسيلا * واخرجهما خارج الحبس * وقال لهما يا سيدي ماذا يجب 30
علي ان اعمل لاخلص * فقالا له آمن بالرب ايسوع المسيح فتخلص انت ومنزلك * وخاطباه 31 32
بقول الرب وجميع الذين في منزله * فاخذهما في تلك الساعة من الليل فغسلهما من 33
جراحاتهما * واصطبغ هو واهله كلهم في الحين * واصعدهما الي منزله * وقدم لهما مايدة * 34
وابتهج هو واهل بيته لما آمن بالله * تم * فلما اضحي النهار ارسل القواد اصحاب المقارع 35
قايلين * اطلقوا ذينك الرجلين *

Hæc ſecuta eſt Paulum & Silam, & exclamavit dicens ; Hi ſanè viri, ſervi ſunt Dei altiſſimi, ipſi notam faciunt vobis viam ſalutis. 17 *Hoc cùm feciſſet diebus multis, ægrè tulit illud Paulus : & converſus ait ſpiritui ; Præcipio tibi in nomine Jeſu Chriſti, ut exeas ab ea : & exivit eâdem illâ horâ.* 18 *Cùm autem vidiſſent domini ejus quòd exiſſet ſpes artis ſuæ, apprehenderunt Paulum ac Silam, trahentes eos per vicum ad præfectos urbis.* 19 *Et cùm ſtitiſſent eos ante duces urbis, dixerunt ; Hi duo viri jam conturbârunt urbem noſtram, ſuntque ambo Judæi,* 20 *Et annuntiant ſtatuta quæ nuſpiam licet nobis ſuſcipere, nec facere, quoniam Romani ſumus.* 21 *Et erexit ſe turba adverſùs illos, & duces ſciderunt veſtes utriuſque, juſſerúntque eos cædi fuſtibus.* 22 *Cúmque poſuiſſent in eis plagas multas ob verbera, conjecerunt eos in carcerem, & juſſerunt cuſtodi carceris ut cautè cuſtodiret eos.* 23 *Cui cùm tale præceptum fuiſſet injunctum, clauſit eos in carcerem interiorem, & adſtrinxit pedes eorum trabi.* 24 *Mediâ autem nocte, dum Paulus ac Sila orarent, laudarèntque Deum, audiebant eos vincti.* 25 *Tunc factus eſt repentè terræmotus magnus, ita ut fundamenta carceris concuterentur, & aperirentur eodem tempore omnia ejus oſtia, cunctique amborum compedes ac vincula ſolverentur.* 26 *Et cùm evigilâſſet cuſtos carceris, vidiſſetque carceris oſtia aperta, exemit gladium, animo perimendi ſeipſum, arbitratus vinctos jam evaſiſſe.* 27 *Inclamavit autem illum Paulus voce magnâ, dicens ; Ne inferas tibi ipſi quicquam mali, ſiquidem nos omnes hic adſumus.* 28 *Is poſtulatâ face, irrupit ad eum, & tremefactus procidit adorans Paulum & Silam :* 29 *Educénſque eos extra carcerem, ait illis ; O domini mei, quid me oportet facere ut ſalvus fiam?* 30 *Dixerunt ei ; Crede in Dominum Jeſum Chriſtum, & ſalvaberis tu ac domus tua.* 31 *Et locuti ſunt ei ſermonem Domini, & omnibus qui erant in domo ejus.* 32 *Et aſſumens eos in illa noctis hora, lavit eos à plagis illorum, eodémque tempore baptizatus eſt ipſe & domeſtici ſui omnes.* 33 *Et aſcendere faciens eos in domum ſuam, propoſuit eis menſam, & exultavit ipſe ac domeſtici ſui, quòd crediſſet in Deum.* 34 *Hactenus. Cúmque illuxiſſet dies, miſerunt duces flagelliferos, dicentes ; Dimittite duos illos viros.* 35

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 ወይሜህሩ፡ ለነ፡ ሕገ፡ ዘኢይከውነነ፡ ለገቢረ፡ እንዘ፡ ሰብአ፡ ሮሜ፡ ንሕነ፡=፡ ወ
22 ተጋብኡ፡ ደቤሆሙ፡ ሕዝብ፡ ወመኳንንት፡ ወአዘዙ፡ ይዝብጥዎሙ፡ በአብትር፡ ወይ
23 ሰጥጡ፡ አልባሲሆሙ፡ ብዙኀ፡=፡ ወዘበጥዎሙ፡ ወሞቅሕዎሙ፡ ወአዘዝዎ፡ ለዐቃቤ፡
24 ሞቅሕ፡ ያጽንዖ፡ ዐቂቦቶሙ፡=፡ ወትእዛዘ፡ ሞቅሖሙ፡ ውስተ፡ ውስጤ፡ ሞቅሕ፡
ወአጽንዐ፡ እገሪሆሙ፡ ውስተ፡ ጕንድ፡፡=፡

በጸሎተ፡ ስማዕት፡፡=፡

25 ሠዐ ወጊዜ፡ መንፈቀ፡ ሌሊት፡ ጸለዩ፡ ጳውሎስ፡ ወሲላስ፡ ወሰብሕዎ፡ ለእግዚአብሔር፡
26 ወተጐድአ፡ መዋቅሕቲሆሙ፡=፡ ወሶቤሃ፡ አድለቅለቀ፡ ዐቢይ፡ ድልቅልቅ፡ ወአንቀልቀ
ለ፡ መሠረታተ፡ ቤተ፡ ሞቅሕ፡ ወተርኅወ፡ በጊዜሃ፡ ኵሉ፡ አናቅጽ፡ ወተፈትሑ፡ ኵ
27 ሉ፡ ሙቁሓን፡፡=፡ ወነቅሀ፡ ዐቃቤ፡ ቤተ፡ ሞቅሕ፡ ወርእየ፡ ርኅወ፡ አናቅፀ፡ ወመል
ሐ፡ መጥባሕቶ፡ ወፈቀደ፡ ይትረገዝ፡ ለሊሁ፡ ወመሰሎ፡ ዘአምሰጡ፡ ሙቁሓን፡፡=፡
28 ወከልሐ፡ ሎቱ፡ ጳውሎስ፡ ወይቤሎ፡ ኢትግበር፡ እኩየ፡ ደበ፡ ነፍስከ፡ ሀሎነ፡ ኵል
29 ነ፡ ዝየ፡፡=፡ ወአምጽአ፡ ማኅቶተ፡ ወሖረ፡ እንተ፡ ውስጥ፡ እንዘ፡ ይርዕድ፡ ወሰገ
30 ደ፡ ለጳውሎስ፡ ወለሲላስ፡፡=፡ ወአውፅኦሙ፡ አፍአ፡ ወይቤሎሙ፡ አጋእዝትየ፡ ም
31 ንተ፡ እግበር፡ ከመ፡ አድኅን፡፡=፡ ወይቤልዎ፡ እመን፡ በእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶ
32 ስ፡ ወተሐዩ፡ ወኵሉ፡ ቤትከ፡=፡ ወነገርዎ፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ ለኵሉ፡ ሰብኡ፡
33 ወቤቱ፡=፡ ወነሥኦሙ፡ ሶቤሃ፡ በሌሊት፡ ወኀፀቦሙ፡፡ እምቅሠፋቶሙ፡ ወተጠም
34 ቀ፡ ውእቱ፡ ወኵሉ፡ ሰብኡ፡ በጊዜሃ፡=፡ አዕረጎሙ፡ ቤቱ፡ ወሠርዐ፡ ማእደ፡ ወተ
35 ፈሥሐ፡ ውእቱ፡ ወኵሉ፡ ቤቱ፡ ወአምነ፡ በእግዚእነ፡=፡ ወጸቢሖ፡ ለአኩ፡ መኳ
ንንት፡ ወዓሊሆሙ፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ ፍትሕዎሙአ፡ ለእሉ፡ ዕደው፡ ወሕድግዎ
ሙአ፡፡=፡

Et docent nos legem , quam non licet nobis facere , quum ſimus Romani. Et con- 21
gregati ſunt adverſùs eos populi & judices , & juſſerunt , ut cæderent eos cum vir- 22
gis , & lacerabant veſtes eorum multùm : Et cæderunt eos , & incarceraverunt eos, 23
& juſſerunt cuſtodi carceris , confirmare cuſtodiam eorum. Et quum mandatum re- 24
cepiſſet, incarceravit eos in interiori carcere, & firmavit pedes eorum in ligno.

In oratione Martyrum.

Et tempore mediæ noctis oraverunt Paulus & Silas , & glorificârunt Deum, 25
& percuſſa ſunt vincula eorum. Et tunc factus eſt magnus terræmotus , & con- 26
cuſſit fundamenta domûs vinculi , & aperta ſunt ſtatim omnia oſtia , & ſoluti
ſunt omnes vincti. Et expergefactus eſt cuſtos domûs vinculi , & vidit aper- 27
ta oſtia , & eduxit gladium ſuum , & voluit transfigere ſe , & exiſtimavit
quòd effugiſſent vincti. Et clamavit ad eum Paulus , & dixit ei ; Ne faci- 28
as quid *mali contra animam tuam : ſumus omnes nos hic. Et adduxit lu-* 29
men , & introgreſſus eſt tremens , & adoravit Paulum & Silam : Et eduxit 30
eos foràs , & dixit iis ; Domini mei , quid faciam ut ſerver ? Et dixerunt 31
ei ; Crede in Domino noſtro Jeſu Chriſto : & vives , & tota domus tua. Et 32
nuntiaverunt ei verbum Dei , omnibus hominibus ejus & domui ſuæ. Et aſ- 33
ſumpſit eos ſtatim in nocte, & lavit eos à plagis eorum, & baptizatus eſt ille,
& omnes homines ejus illicò. Aſcendere fecit eos domum ſuam , & paravit 34
menſam , & gaviſus eſt ille , & tota domus ejus , & credidit in Domino no-
ſtro. Et manè miſerunt judices miniſtros eorum , dicentes ; Solvite hos homines, 35
& dimittite eos.

Annuntiavit autem carceris cuſtos verba hæc *ad Paulum*; Quia miſerunt
36 Ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον, Ὅτι(μ)ἀπεστάλκασιν
magiſtratus, ut dimittamini: nunc igitur exeuntes ite in pace. *At* Paulus
37 οἱ στρατηγοὶ, ἵνα ἀπολυθῆτε· νῦν οὖν ἐξελθόντες πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ. Ὁ δὲ Παῦλος
dixit *ad eos*; *Cædentes* nos publicè indemnatos, homines Romanos *ſubſi-*
ἔφη πρὸς αὐτοὺς, Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρ-
ſtentes miſerunt in carcerem, & nunc occultè nos ejiciunt? non *enim*: ſed *venientes*
χοντας ἔβαλον εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρα ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ· ἀλλὰ ἐλθόντες
ipſi nos *educant*. Renuntiaverunt autem magiſtratibus lictores verba
38 αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. Ἀπήγγειλαν δὲ τοῖς στρατηγοῖς οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ ῥήματα
hæc: & timuerunt *audientes* quòd Romani eſſent. Et venientes deprecati ſunt
39 ταῦτα· (ν) καὶ ἐφοβήθησαν ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσι. Καὶ ἐλθόντες παρεκάλεσαν
eos: & educentes rogabant *egredi* urbe. Exeuntes autem de *cuſtodia*,
40 αὐτούς· καὶ ἐξαγαγόντες ἠρώτων(ξ) ἐξελθεῖν τῆς πόλεως. Ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς,
introierunt ad Lydiam: & *videntes* *fratres*, conſolati ſunt eos, & *egreſſi* ſunt.
εἰσῆλθον(ο) εἰς τὴν Λυδίαν· καὶ(π) ἰδόντες τοὺς ἀδελφοὺς, παρεκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐξῆλθον.

CAP. XVII. ιζ'.

Iter facientes autem Amphipolim & Apolloniam, venerunt *in* Theſſalonicam, ubi
1 Διοδεύσαντες δὲ τὴν Ἀμφίπολιν καὶ (α) Ἀπολλωνίαν, ἦλθον εἰς Θεσσαλονίκην, ὅπου ΚΕ'
erat ſynagoga Judæorum. Secundùm autem *conſuetum* *Paulo* introivit ad
2 ἦν (β) ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων. Κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς τῷ Παύλῳ εἰσῆλθε πρὸς
eos, & per Sabbata tria diſſerebat eis de Scripturis, Adaperiens & *propo-*
3 αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ σάββατα τρία (γ) διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, Διανοίγων καὶ παρατι-
nens, quia Chriſtum oportuit pati, & reſurgere à mortuis: & quia hic eſt Chri-
θέμενος, ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν· καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν (δ) ὁ Χρι-
ſtus Jeſus, quem ego annuntio vobis. Et quidam ex eis *perſuaſi ſunt*, & ad-
4 στὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν. Καί τινες ἐξ αὐτῶν ἐπείσθησαν, καὶ προσε-
juncti ſunt Paulo & Silæ: & *religioſorum* *Græcorum* *multa* multitudo,
κληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ· τῶν τε σεβομένων (ε) Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος,
mulierúmque *primariarum* non paucæ. Zelantes autem *imperſuaſi* Judæi, &
γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ ὀλίγαι. (ζ) Ζηλώσαντες δὲ οἱ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι, καὶ 5
aſſumentes *circumforaneorum* quoſdam viros malos, & *turbam facientes*, concitaverunt
προσλαβόμενοι τῶν ἀγοραίων (η) τινὰς ἄνδρας πονηροὺς, καὶ ὀχλοποιήσαντες, ἐθορύβουν
civitatem: aſſiſtentéſque domui Jaſonis, quærebant eos producere in populum.
τὴν πόλιν· (θ) ἐπιστάντες τε τῇ οἰκίᾳ (ι) Ἰάσονος, ἐζήτουν αὐτοὺς (κ) ἀγαγεῖν εἰς τὸν δῆμον.
Non *invenientes autem* eos, trahebant Jaſonem, & quoſdam fratres ad principes civitatis,
Μὴ εὑρόντες δὲ αὐτοὺς, ἔσυρον (λ) τὸν Ἰάσονα, καί τινας ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρχας, 6
clamantes; Quoniam *habitatam* *ſubvertentes* *hi*, & *hic* *adſunt*: Quos
(μ) βοῶντες, Ὅτι οἱ τὴν οἰκουμένην ἀναστατώσαντες οὗτοι, καὶ ἐνθάδε πάρεισιν· Οὓς 7
ſuſcepit Jaſon: & hi omnes contra decreta Cæſaris faciunt,
ὑποδέδεκται Ἰάσων· καὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶν δογμάτων Καίσαρος (ν) πράττουσι,
regem dicentes alium eſſe, Jeſum. Concitaverunt autem *turbam*, & principes civitatis
βασιλέα λέγοντες ἕτερον εἶναι, Ἰησοῦν. Ἐτάραξαν δὲ τὸν ὄχλον, καὶ τοὺς πολιτάρχας 8
audientes hæc. Et *accipientes* *ſatisfactionem* à Jaſone & cæteris,
ἀκούοντας ταῦτα. Καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ἰάσονος καὶ τῶν λοιπῶν, 9
dimiſerunt eos. *At* fratres confeſtim per noctem emiſerunt *ipſúmque* Paulum
ἀπέλυσαν αὐτούς. Οἱ δὲ (ξ) ἀδελφοὶ εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦλον 10
& Silam in Berœam: qui *advenientes*, in ſynagogam Judæorum
καὶ τὸν Σίλαν εἰς Βέροιαν· οἵτινες παραγενόμενοι, εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων
abierunt. Hi autem erant *generoſiores* eorum qui ſunt *in* *Theſſalonica*, qui
ἀπῄεσαν. Οὗτοι δὲ ἦσαν εὐγενέστεροι τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες 11
ſuſceperunt verbum cum omni *alacritate*, per *diem* ſcrutantes Scripturas,
ἐδέξαντο τὸν λόγον μετὰ πάσης προθυμίας, τὸ καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφὰς,
ſi haberent hæc ita.
εἰ ἔχοι ταῦτα οὕτως.

MS.A. (μ) ἀπέσταλκεν (ν) ἐφοβήθησαν δὲ (ξ) ἀπελθεῖν ἀπὸ τῆς (ο) πρὸς τὴν (π) ἰδόντες παρεκάλεσαν τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἐξῆλθον. Κεφ. ιζ'. MS.A. (α) τὴν Ἀπολλωνίαν, (β) συναγωγὴ (γ) διελέξατο (δ) Χριστὸς (ε) καὶ Ἑλλήνων πλῆθος πολὺ, (ζ) Ζηλώσαντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι καὶ προσλαβόμενοι τῶν (η) ἄνδρας τινὰς (θ) καὶ ἐπιστάντες τῇ (ι) Ἰάσωνος, (κ) προαγαγεῖν (λ) Ἰάσονα, (μ) *βοῶντας, (ν) πράσσουσι, βασιλέα ἕτερον λέγοντες εἶναι, (ξ) ἀδελφοὶ ἐξέπεμψαν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

36 * ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܫܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܩܪ * ܘܟܕ ܫܡܥ ܪܒ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܥܠ ܐܡܪ ܠܗ
ܠܦܘܠܘܣ ܡܠܐ ܗܠܝܢ. ܕܫܕܪܘ ܐܣܛܪܛܓܐ ܕܢܫܪܘܢ ܠܟܘܢ. ܘܗܫܐ ܦܘܩܘ ܙܠܘ
37 ܒܫܠܡܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܦܘܠܘܣ. ܕܠܐ ܚܘܒܐ ܡܚܘܢ ܠܢ ܩܕܡ ܟܠܗ ܥܠܡܐ. ܠܓܒܪܐ ܪܗܘܡܝܐ.
ܘܐܪܡܝܘܢ ܠܢ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܘܗܫܐ ܡܛܫܝܐܝܬ ܡܦܩܝܢ ܠܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܗܟܢܐ. ܐܠܐ ܢܐܬܘܢ
38 ܗܢܘܢ ܢܦܩܘܢܢ. * ܘܐܙܠܘ ܫܩܠܝ ܚܘܛܪܐ ܘܐܫܬܥܝܘ ܠܐܣܛܪܛܓܐ ܡܠܐ ܗܠܝܢ. ܘܟܕ ܫܡܥܘ
40 ܕܪܗܘܡܝܐ ܐܢܘܢ. ܕܚܠܘ. * ܘܐܬܘ ܠܘܬܗܘܢ. ܘܒܥܘ ܡܢܗܘܢ ܕܢܦܩܘܢ. ܘܢܦܩܘ ܡܢ
ܡܕܝܢܬܐ. * ܘܟܕ ܢܦܩܘ ܡܢ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܥܠܘ ܠܘܬ ܠܘܕܝܐ. ܘܚܙܘ ܬܡܢ ܠܐܚܐ ܘܒܝܐܘ
ܐܢܘܢ. * ܫܠܡ * ܦܣܘܩܐ *
1 * ܘܢܦܩܘ ܘܥܒܪܘ ܥܠ ܐܡܦܝܦܘܠܝܣ ܘܥܠ ܐܦܘܠܘܢܝܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܬܘ ܠܬܣܠܘܢܝܩܐ. ܐܝܟܐ
2 ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܟܢܘܫܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܕܠܠܝܐ ܕܨܠܝܒܘܬܐ * ܩܪ * ܘܐܝܟ ܕܡܥܕܐ
3 ܗܘܐ ܦܘܠܘܣ ܥܠ ܠܘܬܗܘܢ. ܘܬܠܬ ܫܒܬܐ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܡܢ ܟܬܒܐ. * ܟܕ ܡܦܫܩ
ܗܘܐ ܘܡܚܘܐ. ܕܡܫܝܚܐ ܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܚܫ ܘܕܢܩܘܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܗܘܝܘ ܝܫܘܥ
4 ܡܫܝܚܐ ܗܘ ܕܐܢܐ ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. * ܘܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܗܝܡܢܘ ܘܐܬܢܩܦܘ ܠܦܘܠܘܣ
ܘܠܫܝܠܐ. ܘܣܓܝܐܐ ܡܢ ܝܘܢܝܐ ܐܝܠܝܢ ܕܕܚܠܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ. ܘܐܦ ܢܫܐ ܝܕܝܥܬܐ ܠܐ
5 ܙܥܘܪܝܢ. * ܘܐܬܚܣܡܘ ܝܗܘܕܝܐ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܗܘܘ. ܘܕܒܪܘ ܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܒܝܫܐ
ܡܢ ܫܘܩܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܘܟܢܫܘ ܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܐܫܓܫܘ ܠܗ ܠܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܬܘ ܩܡܘ ܥܠ
6 ܒܝܬܗ ܕܝܣܘܢ. ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܕܢܦܩܘܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܬܡܢ ܘܢܫܠܡܘܢ ܐܢܘܢ ܠܟܢܫܐ. * ܘܟܕ ܠܐ
ܐܫܟܚܘ ܐܢܘܢ ܬܡܢ. ܓܪܘܗܝ ܗܘܘ ܠܝܣܘܢ ܘܠܐܚܐ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܬܡܢ. ܘܐܝܬܝܘ ܐܢܘܢ ܠܘܬ
ܪܫܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܟܕ ܩܥܝܢ ܗܘܘ ܕܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܠܟܠܗ ܐܪܥܐ ܕܠܚܘ. ܘܗܐ ܐܦ ܠܗܪܟܐ
7 ܐܬܘ. * ܘܡܩܒܠ ܐܢܘܢ ܗܢܐ ܝܣܘܢ. ܘܟܠܗܘܢ ܗܠܝܢ ܠܘܩܒܠ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܩܣܪ
8 ܩܝܡܝܢ. ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܕܐܝܬ ܡܠܟܐ ܐܚܪܢܐ ܝܫܘܥ. * ܘܐܙܝܥܘ ܪܫܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܘܟܠܗ
9 ܥܡܐ. ܟܕ ܫܡܥܘ ܗܠܝܢ. * ܘܢܣܒܘ ܡܢ ܝܣܘܢ ܘܡܢ ܐܚܐ ܥܪܒܢܐ. ܘܗܝܕܝܢ ܫܪܘ
10 ܐܢܘܢ. * ܐܚܐ ܕܝܢ ܡܚܕܐ ܒܗ ܒܠܠܝܐ. ܫܕܪܘ ܠܦܘܠܘܣ ܘܠܫܝܠܐ ܠܒܪܘܐ ܡܕܝܢܬܐ.
11 ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܬܡܢ. ܥܠܘ ܠܟܢܘܫܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. * ܚܐܪܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܗܢܘܢ
ܝܗܘܕܝܐ ܕܬܡܢ. ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܗܢܘܢ ܕܗܘܘ ܒܬܣܠܘܢܝܩܐ. ܘܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗܘܢ
ܡܠܬܐ ܟܠܝܘܡ ܒܚܕܘܬܐ. ܟܕ ܡܦܪܫܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܟܬܒܐ ܕܐܢ ܗܠܝܢ ܗܟܢܐ ܐܝܬܝܗܝܢ.

Dominica VI. Jejunii. 26.

36 Quæ quum audîſſet præfectus domûs vinctorum, ingreſſus renuntiavit hunc ſermonem Paulo; Miſerunt, *inquit*, magiſtratus, ut dimittamini. Nunc ergò exite, proficiſcamini in pace. 37 Dixit ei Paulus, Innocentes flagris coram toto mundo cecîderunt, nos homines Romanos, nóſque conjecerunt in carcerem, nunc autem clàm ejiciunt nos? Minimè ſacè: Sed veniant ipſi, educant nos. 38 Abierunt itaq; geſtitores faſcium, & renuntiârunt magiſtratibus hos ſermones qui ſibi dicti fuerant: quumque audîſſent eos Romanos eſſe, timuerunt. 39 Et venerunt ad eos, & efflagitârunt ab eis, ut exirent, excederéntque civitate. 40 Quum autem egreſſi fuiſſent è carcere, ingreſſi ſunt ad Lydiam, & inviſerunt ibi fratres, eóſque conſolati ſunt.

CAP. XVII.

1 Et exierunt, ac tranſierunt per Amphipôlim, & Apoloniam urbes, venerúntque Theſſalonicam, ubi erat ſynogoga Judæorum.

Nocte crucifixionis. 48.

2 Cæterùm Paulus, prout conſueverat, introiit ad eos, tribúſque ſabbathis verba fecit ad eos ex Scripturis. 3 Dum explicaret, & oſtenderet oportuiſſe Chriſtum pati & reſurgere à mortuis, eundémque eſſe Jeſum Chriſtum, quem *inquit* evangelizo vobis. 4 Proinde quidam ex eis crediderunt Paulo & Silæ, multíque ex Græcis illis qui timebant Deum, atque adeò mulieres percelebres non paucæ. 5 Sed commoti ſunt invidiâ Judæi, & adjunxerunt ſibi homines ſceleratos ex compitis civitatis, coëgerúntq; turbã multam, & conturbârunt civitatem: porrò venerunt & inſurrexerunt adverſùs domum Jaſonis, ſtudebántque eos educere illinc, & tradere eos turbæ. 6 Quumq; non inveniſſent eos illic, traxerunt Jaſonem & fratres qui aderant illic, & adduxerunt eos ad primores civitatis vociferantes, Hi ſunt qui univerſam terram conturbârunt, & ecce iterum huc venerunt. 7 Eorum autem hoſpes eſt iſte Jaſon, & hi omnes contra mandata Cæſaris inſurgunt, quum dicunt alium eſſe regem, Jeſum. 8 Concitati ſunt autem primores civitatis & omnis populus, quum hæc audîſſent. 9 Sed acceperunt fidejuſſores ab Iaſone, nec non à fratribus: & tunc dimiſerunt eos. 10 Fratres verò ſtatim eâ ipſâ nocte emiſerunt Paulum & Silam Berœam urbem: quò quum veniſſent, introierunt in ſynagogam Judæorum. 11 Erant enim nobiliores Judæi qui illic aderant, Judæis illis qui erant Theſſalonicæ, & audiebant ab eis ſermonem quotidie hilariter, dum diſcuterent è Scripturis num hæc ita ſe haberent.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

36 ወነገሮሙ ፡ ዐቃቤ ፡ መቅሕ ፡ ለጳውሎስ ፡ ወለሲላስ ፡ ከመ ፡ ለአኩ ፡ መኳንንት ፡ ይኅድ
37 ግዎሙ ፡ ወይእዜኒ ፡ ሑሩ ፡ በሰላም ፡፡ ወይቤልዎ ፡ ቀሠፉነ ፡ ገሃደ ፡ ዘአልቦነ ፡ አበ
ሰ ፡ እንዘ ፡ ሰብአ ፡ ሮሜ ፡ ንሕነ ፡ ወሞቅሑነ ፡ ወይእዜ ፡ ጽሚተ ፡ ያወፅኡነ ፡ አበይነ ፡
38 ይምጽኡ ፡ ለሊሆሙ ፡ ያውፅኡነ ፡፡ ወነገርዎሙ ፡ ወዓሊሆሙ ፡ ለመኳንንት ፡ ዘነገሮ ፡
ወፈርሁ ፡ መኳንንት ፡ ሰሚዖሙ ፡ ከመ ፡ ሰብአ ፡ ሮሜ ፡ እሙንቱ ፡፡

36 *Et nuntiavit cuſtos carceris Paulo et Silæ, quòd miſiſſent Judices dimittere eos: et nunc igitur, ite in pace.* 37 *Et dixerunt; Flagellaverunt nos publicè, non habentes crimen, quum Romani ſimus, et vinxerunt nos, et nunc clàm exire nos facient? nolumus: veniant ipſi ut exire nos faciant.* 38 *Et renuntiaverunt miniſtri eorum judicibus, quæ dixiſſet: et timuerunt judices audientes quòd Romani eſſent.*

Verſio VULGATA LATINA.

36 Nuntiavit autem cuſtos carceris verba hæc Paulo ; Quia miſerunt magiſtratus ut di-
37 mittamini : nunc igitur exeuntes, ite in pace. Paulus autem dixit eis ; Cæſos
nos publicè, indemnatos, homines Romanos miſerunt in carcerem, & nunc oc-
38 cultè nos ejiciunt ? Non ità : ſed veniant, Et ipſi nos ejiciant. Nuntiaverunt
autem magiſtratibus lictores verba hæc. Timuerúntque audito quòd Romani eſ-
39 ſent : Et venientes deprecati ſunt eos, & educentes rogabant ut egrederentur
40 de Urbe. Exeuntes autem de carcere, introierunt ad Lydiam : & viſis fratribus
conſolati ſunt eos, & profecti ſunt.

CAP. XVII.

1 Cùm autem perambulâſſent Amphipolim, & Apolloniam, venerunt Theſſalo-
2 nicam, ubi erat ſynagoga Judæorum. Secundùm conſuetudinem autem Paulus
3 introivit ad eos, & per ſabbata tria diſſerebat eis de Scripturis, Adaperiens &
inſinuans quia Chriſtum oportuit pati, & reſurgere à mortuis : & quia hic eſt
Jeſus Chriſtus, quem ego annuntio vobis. Et quidam ex eis crediderunt, & ad- 4
juncti ſunt Paulo & Silæ, & de colentibus Gentilibúſque multitudo magna, &
mulieres nobiles non paucæ. Zelantes autem Judæi, aſſumentéſque de vulgo vi- 5
ros quoſdam malos, & turbâ factâ, concitaverunt civitatem : & aſſiſtentes domui
Jaſonis quærebant eos producere in populum. Et cùm non inveniſſent eos, tra- 6
hebant Jaſonem & quoſdam fratres ad principes civitatis, clamantes ; Quoniam
hi, qui Urbem concitant, & huc venerunt, Quos ſuſcepit Jaſon, & hi omnes con- 7
tra decreta Cæſaris faciunt, regem alium dicentes eſſe, Jeſum. Concitaverunt au- 8
tem plebem, & principes civitatis audientes hæc. Et acceptâ ſatisfactione à Jaſo- 9
ne, & à cæteris, dimiſerunt eos. Fratres verò confeſtim per noctem dimiſerunt, 10
Paulum & Silam in Berœam. Qui cùm veniſſent in ſynagogam Judæorum introi-
erunt. Hi autem erant nobiliores eorum, qui ſunt Theſſalonicæ, qui ſuſceperunt 11
verbum cum omni aviditate, quotidiè ſcrutantes Scripturas, ſi hæc ita ſe haberent.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

36 فبشر بولص بهذه الاقوال حافظ الحبس * ان القواد قد ارسلوا يامرون باطلاقكما * فاخرجا
37 الان واذهبا بسلام * فقال لهم بولص * ضربونا لدى الخلق جهرا * ونحن رجلان روميان
لا تبعة علينا لم نجترم ذنبا * وطرحونا في الحبس * والان يخرجونا سرا * ما يكون هذا * بل
38 يجيئون هم فيخرجونا * فاخبر اصحاب المقارع للقواد بهذه الاقوال * فخشيوا اذ سمعوا انهما روميين *
39 * وجاووا واعتذروا اليهما * ولاطفوهما * واخرجوهما * وسالوهما ان يخرجا من المدينة *
40 * قراءة الاثنين السابع والثلثين من الفصح المقدس * * فاذا خرجا من الحبس
1 دخلا عند لذية * وابصرا الاخوة وعزياهم * * الفصل السابع عشر * * وخرجا يطوفان
جايلين مدينة امفيبولس وابولونياس * واقبلا الى تسالونيكي * حيث مركز اليهود ومجمعهم *
2 * فدخل بولص اليهم على مالوف عادته * وخاطبهم ثلثة سبوت يفاوضهم من الكتب *
3 * فاتحا لهم معانيها وحالا معتاصها * قايلا ان المسيح كان يجب ان يالم ويقوم من الموتى *
4 وان هذا هو يسوع المسيح * الذي انا ابشركم به * وان قوم منهم اذعنوا له * وحصلوا
في حوز بولص وسيلا * وكثر وافر ليست باليسير من اليونانيين العابدين * والنساء
5 المقدمات في المدينة * فتناولوا اليهود الذين لا يذعنون * قوما من السوقة * رجالا اشرارا
خبثاء * واجتمعوا جمعا * واهاجوا فتنة في المدينة * ثم وقفوا بمنزل ياصوس طالبين
6 الرسولين * ليحضروهما الى الجمع * فاذ لم يجدوهما سحبوا ياصونوس وقوما من الاخوة الى
7 روساء المدينة * وهتفوا ان الذين قد افتنوا المسكونة قد حضروا هاهنا * واضافهما ياصونوس *
8 وهولاء كلهم يعملون ما يضادد قيصر * قايلين ان ايسوع ملك اخر * فاهاجوا الجمع * فاذ سمع
9 هذه الاقوال روساء المدينة * اخذوا ضمينا من ياصونوس ومن الباقين واطلقوهم * ثم
10 * ثم ان الاخوة في الحين جهزوا بولص وسيلا بالليل الى حلب العربية * ولما اقبلوا اليها ذهبا الى
11 مجمع اليهود * وهولاء كانوا اشرف جنسا من جميع الذين بتسالونيكية * وهم الذين قبلوا
اقوال الكرازة بكل النشاط * وكانوا كل يوم يتصفحون الكتب ان كانت هذه الاقوال فيها هكذا *

Retulit ergò Paulo hujuſmodi ſermones 36
cuſtos carceris, quòd ſcilicet duces mi-
ſiſſent præcipientes dimiſſionem veſtram:
egredimini igitur modò, & abite in pace.
Inquit eis Paulus, Flagellârunt nos co- 37
ram populo publicè, cùm ſimus uterque
homines Romani noxâ expertes, quique
nullum crimen perpetravimus, & con-
jecerunt nos in carcerem : & modò eji-
ciunt nos occultè ? Non fiet hoc, ſed ve-
nient ipſi, educéntque nos. Retulerunt 38
ergò flagelliferi ducibus ſermones iſtos,
qui extimuerunt cùm audiſſent eos eſſe
Romanos. Et venientes excuſârunt ſe 39
apud ipſos, & blanditi ſunt eis, & rogâ-
runt eos ut egrederentur è civitate.

Lectio feriæ ſecundæ, trigeſimæ
ſeptimæ *diei* infra Paſcha
ſacroſanctum.

Egreſſi itáque è carcere, introierunt 40
apud Lydiam, & viderunt fratres, &
conſolati ſunt eos.

CAP. XVII.

Et exeuntes peragrabant, obeuntes ur- 1
bem Amphipolim & Apolloniam, & ve-
nerunt Theſſalonicen, ubi erat diverſoriū
& ſynagoga Judæorum. Ingreſſúſq; ad 2
eos Paulus pro ſolito more ſuo, allocutus
eſt eos tribus ſabbathis, verba faciens eis
è Scripturis, Aperiens illis ſenſus earum, 3
& pandens arcana : dicens oportuiſſe
Chriſtum pati, & reſurgere à mortuis: &
hunc eſſe Jeſum Chriſtum quem ego an-
nuntio vobis. Et verò quidam ex eis 4
obtemperârunt illi, & ſteterunt à parti-
bus Pauli & Silæ, & multitudo copioſa
haud exigua Græcorum religioſorum,
mulieréſq; primariæ in urbe. Judæi au- 5
tem qui non paruerant, aſſumpſerūt quoſ-
dam nundinarios, homines peſſimos ac
flagitioſos, qui ſimul conſtipati excitâ-
runt ſeditionem in urbe: deindè circun-
ſteterunt domui Jaſonis poſtulantes duos
illos Apoſtolos, ut ſiſterent eos coram po-
pulo. Et cùm non reperiſſent eos, traxe- 6
runt Jaſonem & quoſdam ex fratribus
ad principes urbis: & exclamârunt, Qui
orbem terrarum commoverunt, huc ſe
contulêre: Et Jaſon excepit eos. Hi autem 7
omnes faciunt quod contrarium eſt Cæ-
ſari, dicentes Jeſum eſſe alium regem:
Adeóq; concitârunt plebem. Et cùm au- 8
diſſent hos ſermones principes urbis,
Acceperunt ſponſorem à Jaſone & à 9
cæteris, & dimiſerunt illos. Hucuſque.
Tum fratres illicò emiſerunt Paulum & 10
Silam noctu in Aleppum Occidentalem :
qui cùm eò deveniſſent, abierunt ad
ſynagogam Judæorum. Et hi quidem 11
erant nobiliores genere omnibus iis
qui erant Theſſalonicæ : iidémq; ſunt
qui receperunt ſermones prædicationis
omni cum promptitudine : & ſingulis
diebus pervolvebant Scripturas, an iſti
ſermones ita continerentur in eis.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

39 ወመጽኡ ፡ ወአስተብቍዕዎሙ፡ ይፃኡ፡ እምብሔሮሙ፡፡=፦ ወወፂኦሙ፡እሞቅሕ፡ ቦኡ፡
40 ሊድያ፡ ወረከቡ፡ ቢጾሙ፡ ወመሀርዎሙ ፡ ወወፅኡ፡=፦
1 ፲፯ ወሖሩ፡ አንፊጶል፡ወአጳሎንያ፡ወበጽሑ፡ተሰሎንቄ፡ኀበ፡ቦ፡ ምኵራብ ፡ አይሁድ፡፡=፦
2 ወቦአ፡ጳውሎስ፡ኀቤሆሙ፡በከመ፡ያለምድ፡ወነበረ፡ሠለስተ፡ሰናብተ፡ይትዋቀሦሙ፡ እምነ፡
3 መጻሕፍት፡=፦ ይፌክር ፡ ወያበጽሕ፡ ሎሙ፡ ከመ፡ ይትቀተል፡ ክርስቶስ፡ ወይትነሣእ፡ እ
ምነ፡ ምውታን፡ ወከመ፡ ውእቱ፡ ክርስቶስ፡ ኢየሱስ፡ ዘአነ ፡ ነገርኩክሙ፡፡=፦

በሰንበተ ፡ አይሁድ፡፡=፦

4 ወቦ፡ እምውስቴቶሙ ፡ እለ፡ አምኑ ፡ ወተለውዎሙ፡ ለጳውሎስ ፡ ወለሲላስ፡፡ ወብዙኃን፡
ቢጽ ፡ ኅራን፡አማንያን፡እምነ፡አረሚያን፡ ወአንስትኒ፡ ወዐበይቶሙ፡ብዙኃን፡፡=፦
5 ሠ፪ ወቀንኡ ፡ ዲቤሆሙ፡ ወአስተጋብኡ ፡ ላዕሌሆሙ ፡ ሰብአ፡ ምስያጥ ፡ ቢጽ፡ እኩያን፡
6 ወብዙኃ፡ሆከዋ፡ ለሀገር፡ ወደበዩ፡ቤተ፡ ኢያሶን፡ ወሐሠሠዎሙ፡ ኀበ፡ አሕዛብ፡=፦ ወኀ
ጢኦሙ ፡ ሰሐብዎ ፡ ለኢያሶን፡ አብጽሕዎ፡ኀበ፡ መኳንንት፡ እንዘ፡ ያአወይው፡ ወይቤሉ፡
7 እሉ ፡ እሙንቱ ፡ እለ ፡የሀውክዋ ፡ ለሀገር ፡ ወመጽኡ ፡ ዝየ፡=፦ ወተወክፎሙ ፡ ኢያሶን፡
8 ወይገብሩ ፡ ማዕሌተ ፡ ወይፌጥሩ ፡ ካልአ ፡ ሕገ፡ ወይቤሉ፡ ኢየሱስ፡ ካልእ፡ ንጉሥ፡፡=፦
9 ወተሀውኩ ፡ ሕዝብ ፡ ወመኳንንት ፡ ዘንተ ፡ ሰሚዖሙ፡=፦ ወብዙኀ ፡ ተኀለዩሙ ፡
10 በኀበ ፡ ኢያሶን ፡ ወበኀበ ፡ ቢጹ ፡ ወኀደግዎሙ፡=፦ ወፈነውዎሙ ፡ ቢጾሙ ፡ በሌሊ
11 ተ ፡ ለጳውሎስ ፡ ወለሲላስ ፡ ውስተ ፡ ቤርያ፡፡ ወቦኡ ፡ ምኵራበ ፡ አይሁድ፡=፦ ወእ
ሙንቱኒ ፡ ይኄይሱ ፡ እለ ፡ ተሰሎንቄ ፡ ወተወክፉ ፡ ቃሎሙ ፡ በኵሉ ፡ ትፍሥሕ
ት፡፡

በሆሳዕና፡=፦

ወኵሉ፡ እሚረ፡ይሐሥሡ፡ በውስተ ፡ መጽሐፍት፡ ለእመ፡ ከማሁ ፡ ውእቱ፡=፦

Et venerunt & rogaverunt eos ut exirent è regione eorum. Et egreſſi à cárcere in- 39
trârunt ad *Lydiam, & invenerunt fratres eorum, & docuerunt eos, & egreſſi ſunt.* 40

CAP. XVII.

Et profecti ſunt per *Amphipolin & Apoloniam, & venerunt Theſſalonicam, ubi* 1
fuit ſynagoga Judæorum. Et introivit Paulus ad eos, ſicut conſueverat, & man- 2
ſit tria ſabbata diſſerens cum iis ex Scripturis, Explicans, & præoccupans eos hac 3
doctrina, *quòd trucidaretur Chriſtus & ſuſcitaretur ex mortuis, & quòd fuit Chri-*
ſtus Jeſus quem ego annuntiavi vobis. Sabbato Judæorum.
Et fuerunt quidam *ex illis qui crediderunt, & ſequuti ſunt Paulum & Silam, &* 4
multi fratres electi fideles ex Gentibus, & mulieres, & nobilium plures. Et ze- 5
laverunt ſuper eos, & congregaverunt contra eos homines fori, fratres malos, & mul-
tùm perturbârunt civitatem, & adorti ſunt domum Jaſonis, & quæſiverunt eos
apud populum. Et quum non potuiſſent trahere eum, Jaſonem traxerunt ad judi- 6
ces, clamantes & dicentes; Hi ſunt qui perturbant civitatem, & venerunt huc. Et 7
ſuſcepit eos Jaſon, et faciunt ſeditionem, et fingunt aliam legem, et dicunt; Jeſus
eſt *alius rex. Et conturbati ſunt populi et judices hoc audientes. Et valde ſoliciti* 8
fuerunt de Jaſone et de fratribus ejus, et dimiſerunt eos. Et miſerunt fratres eo- 9
rum in nocte Paulum et Silam in Berœam, et intrârunt ſynagogam Judæorum. Et 10
illi meliores erant iis *qui* erant *Theſſalonicæ, et receperunt verbum eorum cùm* 11
omni gaudio:

Dominicâ Hoſanæ.

Et quotidie ſcrutabantur in Scripturis, ſi ita eſſet.

Multi quidem ergò ex eis crediderunt, & Græcarum mulierum
12 Πολλοὶ μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίστευσαν, καὶ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τῶν
honeſtarum, & virorum non pauci. Cùm autem cognoviſſent ex Theſ-
13 εὐσχημόνων, καὶ ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγοι. Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσ-
ſalonica Judæi, quia & in Berœa annuntiatum eſt à Paulo ver-
σαλονίκης Ἰουδαῖοι, ὅτι καὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ Παύλου ὁ λό-
bum Dei, venerunt & illuc, concitantes turbas. Statim autem tunc
14 γος τοῦ Θεοῦ, ἦλθον κἀκεῖ, (ο) σαλεύοντες τοὺς ὄχλους. Εὐθέως δὲ τότε
Paulum dimiſerunt fratres ire uſque ad mare:
τὸν Παῦλον ἐξαπέστειλαν οἱ ἀδελφοὶ πορεύεσθαι (π) ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν·
remanſerunt autem hicque Silas & Timotheus ibi. At tutè collocaturi
15 (ρ) ὑπέμενον δὲ ὅ, τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ. Οἱ δὲ (σ) καθιστῶντες
Paulum, perduxerunt eum uſque ad Athenas: & accipientes mandatum ad
τὸν Παῦλον, (τ) ἤγαγον αὐτὸν ἕως Ἀθηνῶν· καὶ λαβόντες ἐντολὴν πρὸς
Silam & Timotheum, ut quàm citiſſimè venirent ad illum, abierunt. In
16 τὸν Σίλαν καὶ Τιμόθεον, ἵνα ὡς τάχιστα ἔλθωσι πρὸς αὐτὸν, ἐξῄεσαν. Ἐν
autem Athenis expectante eos Paulo, incitabatur ſpiritus e-
δὲ ταῖς Ἀθήναις ἐκδεχομένου αὐτοὺς τοῦ Παύλου, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐ-
jus in ipſo, vidente idololatriam exiſtentem civitatem. Diſputabat quidem
τοῦ ἐν αὐτῷ, (υ) θεωροῦντι κατείδωλον οὖσαν τὴν πόλιν. Διελέγετο μὲν
igitur in ſynagoga Judæis, & colentibus, & in foro, per
17 οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ, κατὰ
omnem diem ad contingentes. Quidam autem Epicureorum
18 πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς παρατυγχάνοντας. Τινὲς δὲ (φ) τῶν Ἐπικουρείων
& Stoicorum philoſophorum conjiciebant eo: & quidam dicebant;
(χ) καὶ τῶν Στωϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ· καί τινες ἔλεγον,
Quid utique vult ſeminator verborum hic dicere? hi autem, Peregrinorum dæmo-
Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; οἱ δὲ, Ξένων δαιμο-
niorum videtur annuntiator eſſe: quia Jeſum & reſurrectionem eis
νίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν (ψ) αὐτοῖς
annuntiabat. Apprehendentéſque eum, ad Areopagum duxerunt,
εὐηγγελίζετο. Ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον (ω) ἤγαγον, 19
dicentes; Poſſumus ſcire quæ nova hæc à te effata doctri-
λέγοντες, Δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδα-
na? Peregrina enim quædam infers in aures noſtras. Volumus ergò
χή; Ξενίζοντα γάρ τινα εἰσφέρεις εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν. βουλόμεθα οὖν 20
ſcire, quid utique velint hæc eſſe. (Athenienſes autem omnes & ad-
γνῶναι (α) τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι. (Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπι- 21
venæ hoſpites, ad nihil aliud vacabant, quàm dicere aliquid & au-
δημοῦντες ξένοι, εἰς οὐδὲν ἕτερον (β) εὐκαίρουν, ἢ λέγειν τι (γ) καὶ ἀ-
dire novum.) Stans autem Paulus in medio Areopagi,
Κϛʹ κούειν καινότερον.) Σταθεὶς δὲ (δ) ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου, 22
ait; Viri Athenienſes, per omnia quaſi ſuperſtitioſiores vos aſpicio.
ἔφη, Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ·
Præteriens enim & contemplans ſacra veſtra, inveni & aram
Διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὗρον καὶ βωμὸν 23
in qua ſcriptum erat, Ignoto Deo: quem ergò ignorantes colitis, hunc ego
ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο, Ἀγνώστῳ Θεῷ· ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ
annuntio vobis. Deus faciens mundum & omnia quæ in
καταγγέλλω ὑμῖν. Ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν
eo: hic cœli & terræ Dominus exiſtens, non in manufactis tem-
αὐτῷ· οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς (ε) Κύριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν χειροποιήτοις να- 24
plis habitat: Nec à manibus hominum colitur, in-
οῖς κατοικεῖ· Οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν (ζ) ἀνθρώπων θεραπεύεται, προσ- 25
digens aliquo: ipſe dans omnibus vitam & inſpirationem per
δεόμενός τινος· αὐτὸς διδοὺς πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν (η) κατὰ
omnia:
πάντα·

MS. A. (ο) σαλεύοντες καὶ ταράσσοντες τοὺς (π) ἕως (ρ) ὑπέμενόν τε ὅ, τε (σ) καθιστάνοντες (τ) ἤγαγον ἕως (υ) θεωροῦντος (φ) καὶ τῶν (χ) καὶ Στωϊκῶν (ψ) εὐηγγελίζετο αὐτοῖς. (ω) ἦγον, (α) τίνα θέλει (β) ηὐκαίρουν, (γ) ἢ ἀκούειν τι καινότερον.) (δ) Παῦλος (ε) ὑπάρχων Κύριος, (ζ) ἀνθρωπίνων (η) καὶ τὰ πάντα·

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܣܓܝܐܐ ܡܢܗܘܢ ܗܝܡܢܘ܂ ܘܐܦ ܡܢ ܝܘܢܝܐ ܓܒܪܐ ܣܓܝܐܐ ܘܢܫܐ ܝܕܝܥܬܐ܂ 12
* ܘܟܕ ܝܕܥܘ ܗܢܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܡܢ ܬܣܠܘܢܝܩܐ܂ ܕܡܬܟܪܙܐ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܦܘܠܘܣ 13
ܒܒܪܘܝܐ ܡܕܝܢܬܐ܂ ܐܬܘ ܐܦ ܠܬܡܢ܂ ܘܠܐ ܫܠܝܘ ܡܢ ܕܡܙܝܥܝܢ ܘܡܕܠܚܝܢ ܠܥܡܐ܂
* ܘܠܦܘܠܘܣ ܫܕܪܘܗܝ ܐܚܐ ܕܢܐܙܠ ܠܗ ܠܝܡܐ܂ ܘܩܘܝܘ ܗܘܘ ܬܡܢ ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܝ܂ ܫܝܠܐ 14
ܘܛܝܡܬܐܘܣ܂ * ܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܪܒܥܐ ܒܬܪ ܩܝܡܬܐ * ܩܪ * ܘܗܢܘܢ
ܕܐܬܠܘܝܘ ܥܡܗ ܥܡ ܦܘܠܘܣ܂ ܐܬܘ [ܥܡܗ] ܥܕܡܐ ܠܐܬܢܘܣ ܡܕܝܢܬܐ܂ ܘܟܕ ܢܦܩܝܢ 15
ܡܢ ܠܘܬܗ܂ ܢܣܒܘ ܡܢܗ ܐܓܪܬܐ ܠܘܬ ܫܝܠܐ ܘܛܝܡܬܐܘܣ܂ ܕܒܥܓܠ ܢܐܬܘܢ
ܠܘܬܗ܂ * ܗܘ ܕܝܢ ܦܘܠܘܣ ܟܕ ܡܣܟܐ ܗܘܐ ܒܐܬܢܘܣ܂ ܡܬܡܪܡܪ ܗܘܐ ܒܪܘܚܗ܂ 16
ܚܙܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܡܕܝܢܬܐ ܟܠܗ ܡܠܝܐ ܦܬܟܪܐ܂ * ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܥܡ 17
ܝܗܘܕܝܐ ܘܥܡ ܐܝܠܝܢ ܕܕܚܠܝܢ ܠܐܠܗܐ܂ ܘܒܫܘܩܐ ܥܡ ܐܝܠܝܢ ܕܡܫܬܟܚܝܢ ܗܘܘ
ܒܟܠܝܘܡ܂ * ܘܐܦ ܦܝܠܘܣܘܦܐ ܕܡܢ ܝܘܠܦܢܗ ܕܐܦܝܩܘܪܘܣ܂ ܘܐܚܪܢܐ ܕܡܬܩܪܝܢ 18
ܐܣܛܘܐܝܩܐ ܕܪܫܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗ܂ ܘܐܝܟ ܐܢܫ ܡܢܗܘܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ܂ ܡܢܐ ܨܒܐ ܗܢܐ
ܡܠܩܛ ܡܠܐ܂ ܘܐܚܪܢܐ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ܂ ܠܐܠܗܐ ܢܘܟܪܝܐ ܡܟܪܙ܂ ܡܛܠ ܕܝܫܘܥ
ܘܩܝܡܬܗ ܡܣܒܪ ܗܘܐ ܠܗܘܢ܂ * ܘܐܚܕܘܗܝ ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܒܝܬ ܕܝܢܐ ܕܡܬܩܪܐ ܐܪܝܘܣ 19
ܦܓܘܣ܂ ܟܕ ܐܡܪܝܢ ܠܗ܂ ܡܫܟܚܝܢ ܚܢܢ ܠܡܕܥ ܡܢܘ ܗܢܐ ܝܘܠܦܢܐ ܚܕܬܐ ܕܡܟܪܙ ܐܢܬ܂
* ܡܠܝܢ ܓܝܪ ܢܘܟܪܝܬܐ ܙܪܥ ܐܢܬ ܒܡܫܡܥܬܢ܂ ܘܨܒܝܢ ܚܢܢ ܠܡܕܥ ܡܢܐ ܐܢܝܢ ܗܠܝܢ܂ 20
* ܐܬܢܝܐ ܕܝܢ ܟܠܗܘܢ܂ ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܬܡܢ ܢܘܟܪܝܐ܂ ܠܐ ܡܕܡ ܐܚܪܝܢ ܠܐ ܒܛܝܠܝܢ 21
ܗܘܘ܂ ܐܠܐ ܠܡܐܡܪ ܘܠܡܫܡܥ ܡܕܡ ܚܕܬܐ܂

* ܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܗ * ܒܬܪ ܩܝܡܬܐ * ܩܪ *

* ܘܟܕ ܩܡ ܦܘܠܘܣ ܒܐܪܝܘܣ ܦܓܘܣ܂ ܐܡܪ܂ ܓܒܪܐ ܐܬܢܝܐ܂ ܚܙܐ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ 22
ܕܒܟܠܡܕܡ ܝܬܝܪ ܐܝܬܝܟܘܢ ܒܕܚܠܬ ܫܐܕܐ܂ * ܟܕ ܡܬܟܪܟ ܗܘܝܬ ܘܚܙܐ ܗܘܝܬ ܒܝܬ 23
ܦܬܟܪܝܟܘܢ܂ ܐܫܟܚܬ ܒܠܬܐ ܚܕܐ܂ ܕܟܬܝܒ ܗܘܐ ܥܠܝܗ܂ ܠܐܠܗܐ ܟܣܝܐ܂ ܠܗܘ ܗܟܝܠ
ܕܟܕ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܕܚܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ܂ ܗܘ ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂
* ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܕܥܒܕ ܥܠܡܐ ܘܟܠܡܕܡ ܕܐܝܬ ܒܗ܂ ܘܗܘܝܘ ܡܪܐ ܕܫܡܝܐ ܘܕܐܪܥܐ܂ ܒܗܝܟܠܐ 24
ܕܥܒܝܕܝ ܐܝܕܝܐ ܠܐ ܥܡܪ܂ * ܘܠܐ ܡܫܬܡܫ ܡܢ ܐܝܕܝ ܒܢܝܢܫܐ܂ ܘܠܐ ܡܕܡ ܡܣܢܩ܂ ܡܛܠ ܕܗܘ ܝܗܒ ܠܟܠܢܫ ܚܝܐ ܘܢܦܫܐ܂ 25

Porrò multi ex eis crediderunt, ac ſimiliter 12
quoque ex Græcis viri plurimi, & fœminæ
percelebres. Quum autem cognoverunt Ju- 13
dæi illi Theſſalonicenſes ſermonem Dei prædicatum
eſſe à Paulo Berœæ urbis, venerunt
etiam illuc: nec quieverunt quin commoverent
& concitarent plebem. Paulum itaque 14
emiſerunt fratres ut deſcenderet ad mare.
Commorati ſunt autem in illa urbe Sila &
Timotheus.

Dominicâ IV. poſt reſurrectionem. 49.

Cæterùm illi qui deduxerunt ipſum Paulum, 15
venerunt cum eo ad uſque Athenas urbem:
quumque egrederentur ab eo, acceperunt ab
eo literas ad Silam & Timotheum, ut quamprimùm
ad ipſum proficiſcerentur. Ipſe 16
verò Paulus quum præſtolaretur eos Athenis,
mœrore afficiebatur in ſpiritu ſuo, conſpiciens
totam urbem refertam idolis. Col- 17
loquebatur autem in ſynagoga cum Judæis,
iiſque qui Deum reverebantur, & in platea
quotidie cum quibuſlibet obviis. Quin- 18
etiam philoſophi ex dogmate Epicuri, aliíque
qui vocantur Stoici, diſceptabant cum eo:
& unuſquiſque ex eis dicebant; Quid vult
iſte collector verborum? Alii verò dicebant;
Deos alienos prædicat: quia Jeſum
& reſurrectionem ipſius prædicabat eis.
Itaque prehenderunt eum, adduxerúntque 19
in Senatum qui vocatur Areopagus, dicentes
ei; Poſſumúſne ſcire quænam ſit hæc doctrina
nova quam prædicas? Verba enim 20
extranea diſſeminas in aures noſtras: volumúſque
ſcire quid hæc ſibi velint. Porrò 21
Athenienſes omnes, iíque qui illuc veniebant
alienigenæ, nulli alii rei vacabant, niſi
ad dicendum & audiendum aliquid novi.

Dominicâ V. poſt reſurrectionem, 50.

Quumque ſtaret Paulus in Areopago, dixit; 22
Viri Athenienſes, video vos per omnia nimios
eſſe in cultu dæmonum. Quum per- 23
luſtrarem & conſpicarer ædem deorum veſtrorum,
nactus ſum aram quandam, cui inſcriptum
erat, DEI RECONDITI. Hunc
igitur quem ignorantes colitis, hunc ipſum
annuntio vobis. Deus enim qui condidit 24
mundum, & quicquid in eo eſt, quíque Dominus
eſt cœli & terræ, in templis manufactis
non habitat. Nec ei miniſtratur per 25
manus hominum, nulliúſque rei indiget,
quippe qui tribuerit omnibus vitam & animam.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወብዙኃን ፡ እምውስቴቶሙ ፡ እለ ፡ አምኑ ፡ ወአንስተ ፡ አረሚ ፡ ኄራት ፡ ብዙ
13 ኃት ፡ ወዕደው ፡ ለአ ፡ ኅዳጣን፡፡ ወአእሚሮሙ ፡ አይሁድ ፡ እለ ፡ ተስሎንቄ ፡
ከመ ፡ መሀረ ፡ ጳውሎስ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ በቤርያ ፡ መጽኡ ፡ ዝየኒ ፡ ወሆክ
14 ዎሙ ፡ ለአሕዛብ፡፡ ወፈነውዎ ፡ ለጳውሎስ ፡ ቢጹ ፡ ሶቤሃ ፡ ወአብጽሕዎ ፡ መ
ንገለ ፡ ባሕር ፡ ወነበሩ ፡ ሲላስ ፡ ወጢሞቴዎስ ፡ ህየ፡፡

Et multi fuerunt *ex illis qui crediderunt, & mulieres Gentiles bonæ multæ, & viri* 12
non pauci. Et quum cognoviſſent Judæi Theſſalonicenſes, quòd docuiſſet Paulus ver- 13
bum Dei in Berœa, venerunt illuc etiam, & perturbârunt populum. Et emiſerunt 14
*Paulum fratres ejus ſtatim, & adduxerunt eum ad mare, & manſerunt Silas &
Timotheus ibi.*

Verſio VULGATA LATINA.

12 Et multi quidem crediderunt ex eis, & mulierum Gentilium honeſtarum, & viri
13 non pauci. Cùm autem cognoviſſent in Theſſalonica Judæi, quia & Berœæ
prædicatum eſt à Paulo verbum Dei, venerunt & illuc commoventes & tur-
14 bantes multitudinem. Statímque tunc Paulum dimiſerunt fratres, ut iret uſ-
15 que ad mare: Silas autem & Timotheus remanſerunt ibi. Qui autem dedu-
cebant Paulum, perduxerunt eum uſque Athenas, & accepto mandato ab
eo ad Silam & Timotheum, ut quàm celeriter venirent ad illum, profecti
16 ſunt. Paulus autem cùm Athenis eos expectaret, incitabatur ſpiritus ejus in
17 ipſo, videns idololatriæ deditam civitatem. Diſputabat igitur in ſynagoga
cum Judæis, & colentibus, & in foro, per omnes dies, ad eos qui aderant.
18 Quidam autem Epicurei, & Stoici philoſophi diſſerebant cum eo, & qui-
dam dicebant; Quid vult ſeminiverbius hic, dicere? Alii verò; Novo-
rum dæmoniorum videtur annuntiator eſſe: quia Jeſum, & reſurrectionem
annuntiabat eis. Et apprehenſum eum ad Areopagum duxerunt, dicentes; Poſ- 19
ſumus ſcire quæ eſt hæc nova, quæ à te dicitur, doctrina? Nova enim quæ- 20
dam infers auribus noſtris: Volumus ergò ſcire quidnam velint hæc eſſe.
(Athenienſes autem omnes, & advenæ hoſpites, ad nihil aliud vacabant, niſi 21
aut dicere, aut audire aliquid novi.) Stans autem Paulus in medio Areopagi, 22
ait; Viri Athenienſes per omnia quaſi ſuperſtitioſiores vos video. Præteriens 23
enim, & videns ſimulachra veſtra, inveni & aram, in qua ſcriptum erat;
IGNOTO DEO. Quod ergò ignorantes colitis, hoc ego annuntio vobis.
Deus, qui fecit mundum, & omnia quæ in eo ſunt, hic cœli & terræ cùm ſit Do- 24
minus, non in manufactis templis habitat, Nec manibus humanis colitur indi- 25
gens aliquo, cùm ipſe det omnibus vitam, & inſpirationem, & omnia:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * وكثيرون منهم آمنوا * ومن النساء اليونانيات الممدوح زيهن * ورجال ليسوا قليلين *
13 * فلما عرف اليهود الذين من تاصالونيكية * أن وفي حلب الغربية قد بشر بولص كلام
الله * أقبلوا الى هناك * فزعزعوا أذهان الجميع * فللحين أرسل الاخوة حينئذ بولص 14
كأنه منطلق الى البحر * ولبث هناك سيلا وتيموثاوس * والذين صحبوا بولص ساروا به الى 15
مدينة أثينا وأخذوا منه وصية الى سيلا وتيموثاوس أن يذهبا اليه سريعا * وودعوه وعادوا *

* قراءة لعيد القديس ديونيسيوس * ثلثه من تشرين الاول * تو *

16 * واذ كان ينتظرهما في مدينة أثينا * احتدت روحه في ذاته اذ عاين المدينة كلها ممتلية
17 بالاصنام * فطفق يخاطب العباد واليهود في المجمع * ويفاوض في السوق في كل يوم لمن
18 يصادفه هناك * فطايفة في أشياع ابيقورس * ومن فلاسفة الرواق وافقوا معتقده * وطايفة
منهم قالوا * ماذا يوثر أن يقول هذا المتصيد الاقوال * وقوم منهم قالوا نظن أنه يكون
نذيرا بجن غرباء * لانه كان يبشرهم بيسوع وبالانبعاث من الموتى *

* ليوم الثلثا الثالث وثلاثين من الفصح *
19 * ثم أخذوه وجاووا به الى فقيه العلماء
20 وقاضيهم قايلين * أيمكننا أن نعرف ما هو هذا التعليم الجديد الذي تتكلم به * لانك
تسورد الى مسامعنا أمرا مستغربا * فنحن موثرون اذا أن نعرف ماذا عسا تكون هذه الاقوال *
21 * لان أهل أثينا كلهم والغرباء الصادرين عنها ما يتفرغون لشي آخر * الا يتكلمون قولا
22 جديدا * ويسمعون لفظا غريبا * فلما وقف بولص في وسط مجلس قضاة العلماء * تر * قال أيها
23 الرجال أهل أثينا أراكم على ساير الاحوال ترهبون الجن * لاني في اجتيازي وتبصري في
معبوداتكم وجدت دكة مكتوب فيها * للاله الذي لا يعرف * فالذي تحسبون التعبد له
24 وما تعرفونه * به أبشركم أنا * الاله الذي خلق العالم وساير البرايا التي فيها وهو رب
25 السماء والارض * ما يسكن في الهياكل التي تعملها الايادي * ولا يحتاج أن تخدمه أيادي
الناس * وهو يعطي ساير البرايا في كل صقع الحياة والنسمة *

Et multi ex eis crediderunt, nec non 12
mulieribus Græcis probatorũ morum, et
viri non pauci. Cùm autem cognoviſſent 13
Judæi Theſſalonicenſes quòd etiã in Ale-
po Occidentali jam annuntiaſſet Paulus
verbum Dei, venerunt illuc, et moverunt
animos turbæ. Quapropter tunc ſtatim 14
miſerunt fratres Paulum, quaſi ad mare
perrecturum: remanſeruntque ibi Sila et
Timotheus. Et qui comitati fuerant 15
Paulum, deduxerunt eum ad urbem
Athenarum: et accipientes ab eo manda-
tum ad Silam ac Timotheum ut quam-
primùm ad eum ſe conferrent, valedixe-
runt ei, et reverſi ſunt.

Lectio feſtivitatis Sancti Dionyſii, quæ occurrit die tertiâ Octobris.

Cùm autem utrunque expectaret in urbe 16
Athenarum, excanduit ſpiritus ejus in
emetipſo, videns totam civitatem ple-
nam idolis. Cœpitque colloqui cum reli- 17
gioſis & Judæis in ſynagoga, & ſermo-
nem habere in vico ſingulis diebus ad
eos quos illic offendebat: Ita ut quidam 18
inter ſectatores Epicuri, & ex philoſo-
phis Stoicis, conſenſerint opinioni ipſius:
quidam verò ex eis dixerint, Quid vult
dicere hic ſermonum venator? alii au-
tem dixerint, Exiſtimamus eum eſſe
prædicatorem dæmonum alienorum: quòd
annuntiaret eis Jeſum, & reſurrectio-
nem à mortuis.

Pro feria tertia, trigeſimo tertio die poſt Paſcha.

Proindè apprehenſum eum, duxerint ad 19
peritiſſimum & judicem doctorum, di-
centes; Poſſumúſne ſcire quæ ſit iſta no-
va doctrina quam refers? Tu enim in- 20
geris auribus noſtris rem peregrinam, ad-
eóque ſcire volumus quidnam tandem ſint
hi ſermones. Nam cives Athenarum 21
omnes, & advenæ eò confluentes, ad ni-
hil aliud vacabant, niſi ad novum ali-
quod verbum dicendum, & ſermonem pe-
regrinum audiendum. Cùm ergò ſtetiſ- 22
ſet Paulus in medio conſeſſu judicum
doctiſſimorum, ait; O viri Athenienſes,
video vos quibuſcunque modis dæmona
verentes. Præteriens enim, & contem- 23
plans cultus veſtros, inveni titulum
quendam in quo inſcriptum erat, Deo
qui ignoratur. Quem ergò rectè colitis,
& tamen ignoratis, eundem ego annun-
tio vobis. Deus qui creavit orbem, cun- 24
ctaſque quæ in eo ſunt creaturas, quique
Dominus eſt cœli ac terræ, nequaquam
habitat in templis quæ manibus con-
ſtruuntur: Nec eget officio manuum ho- 25
minum, cùm ipſe tribuat omnibus crea-
turis ubique locorum vitam & halitum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በሰሙነ፡ ፋሲካ፡=፡

15 ወእለ፡ ተፈነው፡ መርሕዎ፡ ወአብጽሕዎ፡ ለጳውሎስ፡ እስከ፡ አቴና፡ ለአኮሙ፡ ሲ
16 ላስ፡ ወጢሞቴዎስ፡ ከመ፡ ፍጡነ፡ ይትልውዎ፡፡=፡ ወሖረ፡ እንዘ፡ ይጸንሖሙ፡ ጳ
ውሎስ፡ በአቴና፡ ተምዕዐ፡ መንፈሱ፡ ሶበ፡ ርእየ፡ እንዘ፡ ያመልክዋ፡ ኵሉ፡ ሀገ
17 ር፡፡=፡ ወይትዋቀሥሙ፡ ለአይሁድ፡ በምኵራብ፡ ወበምሥያጥኒ፡ ኵሎ፡ አሚረ፡
18 ለዘ፡ ተደደቀ፡፡=፡ ወቦ፡ እምጠቢባን፡ እለ፡ ተአኃዝዎ፡ ወመንፈቆሙሰ፡ ይብሉ፡
ምንተ፡ ይፈቅድ፡ ዝዘራኤ፡ ነቢብ፡ ትምህርተ፡ አጋንንት፡ ሐደስት፡ ይሜህር፡ ወ
19 ይብል፡ በስመ፡ ኢየሱስ፡ የሐይዉ፡ ምዉታን፡=፡ ወወሰድዎ፡ ቤተ፡ አምለኮሙ፡
20 ወይቤልዎ፡ ንግረነ፡ እስኩ፡ ናእምር፡ ትእምርተ፡ ሐዲስ፡=፡ ንፈቅድ፡ ንስማዕ፡ ወን
21 ጠይቅ፡ ምንት፡ ውእቱ፡=፡ ወሰብአ፡ አቴና፡ ይነብሩ፡ ኵሎሙ፡ ወበዕደ፡ ትክዝ፡ አል
ቦሙ፡ ዘእንበለ፡ ደእሙ፡ አድምዖ፡ ዘሐዲስ፡ ወየሐሡ፡ ዘይብሉ፡ ወዘ፡ ይነብ
ቡ፡፡=፡

ሠሉ

22 ወቆመ፡ ጳውሎስ፡ ማእከለ፡ ቤተ፡ አምለኮሙ፡ ወይቤሎሙ፡ አንትሙ፡ ሰብአ፡
23 አቴና፡ እሬእየክሙ፡ ተዐብዱ፡ በኵሉ፡፡=፡ ወበጺሕየ፡ ዝየ፡ ርኢኩ፡ ጣዖተክሙ፡
ወመሥዋዕክሙ፡ ኀበ፡ ታመልኩ፡ ወጽሑፍ፡ ውስቴቱ፡ መጽሐፍ፡ ዘይብል፡ ለዘ፡ ኢ
ይትአመር፡ አምለክ፡ አንጽሑ፡ ርእሰክሙ፡ ናሁኬ፡ ርእዩ፡ ከመ፡ ታእምሩ፡ ዘታመ
24 ልኩ፡=፡ ወአነሰ፡ እምህረክሙ፡ ከመ፡ ታምልኩ፡ እግዚአብሔር፡ ዘገብረ፡ ዓለመ፡
ወኵሎ፡ ዘውስቴቶሙ፡ ዝውእቱ፡ እግዚአ፡ ኵሉ፡ ሰማይ፡ ወምድር፡ ወኢይነብር፡
25 ውስተ፡ ዘገብረ፡ እደ፡ ሰብእ፡=፡ ወኢይትፌወስ፡ በእደ፡ ሰብእ፡ ?ጋለ፡ እመሕያው፡
ወውእቱ፡ ይሁብ፡ ለዘ፡ ሰአሎ፡ ነፍሰ፡ ሕይወት፡=፡

Octavâ paſchatis.

Et qui miſſi fuerant, ducere & adducere Paulum uſque ad Athenas, miſit eos ad Si- 15
lam & Timotheum ut citò ſequerentur eum. Et abiit expectans eos Paulus Athe- 16
nis, & indignatus eſt ſpiritus ejus, quum videret idola colentem totam civitatem.
Et diſputabat cum Judæis in ſynagoga & in foro quotidie, cum iis qui obviàm vene- 17
runt ei. Et fuerunt ex prudentibus qui apprehenderunt eum: & quidam eorum di- 18
xerunt, Quid vult hic ſeminator verborum doctrinæ dæmoniacæ novæ docere, & dicit,
In nomine Jeſu vivent mortui? Et duxerunt eum in domum dei eorum, & dixe- 19
runt ei; Annuntia nobis uſque dum cognoſcamus doctrinam novam: Volumus audire 20
& cognoſcere quænam ſit. Et viri Athenienſes circumibant omnes eos: & aliam 21
curam non habuerunt, niſi audire nova, & ſcrutari quæ dicerent & quæ loquerentur.

Et ſtetit Paulus medio domûs dei eorum, & dixit iis; Vos viri Athenienſes, con- 22
ſpicio vos inſanire in omnibus. Et veniens ego huc, vidi ſimulachra veſtra, & al- 23
tare veſtrum ubi colitis, et inſcriptam ei ſcripturam dicentem; Ignoto Deo: purgate
voſmetipſos: ecce igitur, videte, ut cognoſcatis quem colatis. Et ego docebo vos ut 24
colatis Deum, qui fecit mundum & omnia quæ in eo ſunt: hic eſt Dominus totius cœ-
li & terræ, & non habitat in iis quæ fecit manus hominis: Et non ſanatur cum ma- 25
nibus hominum, & ipſe dat ei qui rogaverit eum, animam vitæ.

Fecitque ex uno *ſanguine* omne genus hominum inhabitare ſuper univerſam
26 Ἐποίησέ τε (ϑ) ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν (ι) ἐπὶ πᾶν
faciem terræ: definiens ſtatuta tempora, & terminos habitationis
τὸ πρόσωπον τῆς γῆς· ὁρίσας (κ) προστεταγμένους καιρούς, καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας
eorum: Quærere *Dominum*, ſi fortè attrectent eum, *&* inveniant,
27 αὐτῶν· Ζητεῖν (λ) τὸν Κύριον, εἰ ἄραγε ψηλαφήσειαν αὐτὸν (μ) καὶ εὕροιεν,
quamvis non longè ab unoquoque noſtrûm *ſubſiſtentem*. In ipſo enim vivimus &
28 καίτοιγε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα. Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν καὶ
movemur & ſumus: ſicut & quidam *apud vos* poëtarum dixerunt; Ipſius enim &
κινούμεθα καί ἐσμεν· ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς ποιητῶν εἰρήκασι, Τοῦ γὰρ καὶ
genus ſumus. Genus ergò *ſubſiſtentes* Dei, non debemus æſtimare, auro
29 γένος ἐσμέν. Γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν, (ν) χρυσῷ
aut argento aut lapidi, ſculpturæ artis & cogitationis hominis, Divinum eſſe
ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ Θεῖον εἶναι
ſimile. *Ipſa* quidem *ergò* tempora hujus ignorantiæ deſpiciens Deus, nunc annuntiat
30 ὅμοιον. Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεός, τὰ νῦν παραγγέλλει
hominibus *omnibus* ubique *pœnitere:* *Propter quod* ſtatuit diem in quo *futurus eſt*
31 τοῖς ἀνθρώποις (ξ) πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν· (ο) Διότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ᾗ μέλλει
judicare habitatam in *juſtitia*, in viro quo ſtatuit, fidem præbens omnibus,
κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν,
ſuſcitans eum à mortuis. *Audientes* autem reſurrectionẽ mortuorum, *hi* quidem irride-
32 ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύα-
bant, *hi* verò dixerunt; Audiemus te iterùm de hoc. *Et* ſic Paulus
33 ζον, οἱ δὲ εἶπον, Ἀκουσόμεθά (π) σου πάλιν περὶ τούτου. Καὶ οὕτως ὁ Παῦλος
exivit de medio eorum. Quidam verò viri adhærentes ei, crediderunt: in
34 ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν. Τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ, ἐπίστευσαν· ἐν
quibus & Dionyſius Areopagita, & mulier nomine Damaris, & alii cum eis.
οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις, καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

CAP. XVIII. ιη'.

Poſt *autem* hæc egreſſus *Paulus* ab Athenis, venit *in* Corinthum.
ΚΖ' (α) Μετὰ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος ἐκ τῶν Ἀθηνῶν, ἦλθεν εἰς Κόρινθον. 1
Et inveniens quendam Judæum nomine Aquilam, Ponticum genere, nuper
Καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως 2
venientem ab Italia, & Priſcillam *mulierem* ejus, (*propter ordinaſſe*
ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, (διὰ τὸ διατεταχέναι
Claudium diſcedere omnes Judæos à Roma,) acceſſit eos.
Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους (β) ἐκ τῆς Ῥώμης,) προσῆλθεν αὐτοῖς.
Et *propter* ejuſdem artis *eſſe*, manebat apud eos, & operabatur: (erant *enim*
Καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον εἶναι, ἔμενε παρ' αὐτοῖς, καὶ (γ) εἰργάζετο· (ἦσαν γὰρ 3
tabernaculi factores artem.) Diſputabat *autem* in ſynagoga per omne ſabba-
σκηνοποιοὶ (δ) τὴν τέχνην.) Διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββα- 4
tum, ſuadebátque Judæis & Græcis. *Ut* autem veniſſent de Macedonia *hicque*
τον, ἔπειθέ τε Ἰουδαίους καὶ Ἕλληνας. Ὡς δὲ κατῆλθον ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ,τε 5
Silas & Timotheus, *conſtringebatur ſpiritu* Paulus, teſtificans
Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο (ε) τῷ πνεύματι ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος
Judæis Chriſtum, Jeſum. *Oppoſitis* autem eis, & blaſphemantibus,
τοῖς Ἰουδαίοις τὸν Χριστὸν, Ἰησοῦν. Ἀντιτασσομένων δὲ αὐτῶν, καὶ βλασφημούντων, 6
excutiens veſtimenta, dixit ad eos; Sanguis veſter ſuper caput
ἐκτιναξάμενος τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
veſtrum, mundus ego: *à nunc* ad gentes vadam. Et migrans indè,
ὑμῶν, καθαρὸς ἐγώ· ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς τὰ ἔθνη πορεύσομαι. Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, 7
intravit in domum cujuſdam nomine Juſti, colentis Deum, cujus domus
(ζ) ἦλθεν εἰς οἰκίαν (η) τινὸς ὀνόματι Ἰούστου, σεβομένου τὸν Θεὸν, οὗ ἡ οἰκία
erat conjuncta ſynagogæ.
ἦν (ϑ) συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ.

MS. A. (ϑ) ἐξ ἑνὸς πᾶν (ι) ἐπὶ παντὸς προσώπου (κ) προστεταγμένους (λ) τὸν Θεόν, εἰ (μ) ἢ εὕροιεν, καίτοι οὐ (ν) χρυσίῳ ἢ ἀργυρίῳ (ξ) πάντας πανταχοῦ (ο) Καθότι (π) σου περὶ τούτου καὶ πάλιν. Οὕτως ΚΕΦ. ιη'. MS. A. (α) Μετὰ ταῦτα (β) ἀπὸ τῆς (γ) ἠργάζετο· (δ) τῇ τέχνῃ.) (ε) τῷ λόγῳ ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος εἶναι τὸν Χριστὸν, Ἰησοῦν, (ζ) εἰσῆλθεν (η) τινὸς Ἰούστου, (ϑ) συνομοροῦσα

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

26 .ܘܥܒܕ ܡܢ ܚܕ ܕܡܐ ܠܟܠܗ ܥܠܡܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܀ ܕܢܗܘܘܢ ܥܡܪܝܢ ܥܠ ܐܦܝ ܐܪܥܐ ܟܠܗ *
27 ܘܦܪܫ ܙܒܢܐ ܒܦܘܩܕܢܗ ܀ ܘܣܡ ܬܚܘܡܐ ܠܡܥܡܪܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. * ܕܢܗܘܘܢ ܒܥܝܢ ܠܐܠܗܐ
ܘܢܒܨܘܢ ܀ ܘܡܢ ܒܪܝܬܗ ܢܫܟܚܘܢܝܗܝ. ܡܛܠ ܕܐܦ ܠܐ ܗܘܐ ܪܚܝܩ ܡܢ ܟܠ ܚܕ
28 ܡܢܢ. * ܒܗ ܓܝܪ ܚܝܝܢܢ ܘܡܬܬܙܝܥܝܢܢ ܘܐܝܬܝܢ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܐܢܫ ܡܢ ܚܟܝܡܐ
29 ܕܝܠܟܘܢ ܐܡܪ ܕܡܢܗ ܓܢܣܐ ܚܢܢ. * ܒܢܝܢܫܐ ܗܟܝܠ ܕܓܢܣܗܘܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ ܀ ܠܐ ܫܘܝܢ
ܠܡܣܒܪ ܕܠܕܗܒܐ ܐܘ ܠܣܐܡܐ ܀ ܐܘ ܠܟܐܦܐ ܕܨܝܪܐ ܒܐܘܡܢܘܬܐ ܘܒܡܚܫܒܬܐ ܕܒܪܢܫܐ
30 ܕܡܝܐ ܐܠܗܘܬܐ. * ܙܒܢܐ ܓܝܪ ܕܛܘܥܝܘܬܐ ܐܥܒܪ ܐܠܗܐ. ܘܗܫܐ ܦܩܕ ܠܒܢܝܢܫܐ
31 ܕܢܬܬܘܢ ܟܠ ܐܢܫ ܒܟܠ ܕܘܟ. * ܡܛܠ ܕܐܩܝܡ ܝܘܡܐ ܕܒܗ ܥܬܝܕ ܕܢܕܘܢ ܠܐܪܥܐ
ܟܠܗ ܒܟܐܢܘܬܐ. ܒܝܕ ܓܒܪܐ ܐܝܢܐ ܕܦܪܫ. ܘܐܦܢܝ ܟܠ ܐܢܫ ܠܗܝܡܢܘܬܗ ܟܕ ܐܩܝܡܗ
32 ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܩܝܡܬܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܀ ܡܢܗܘܢ ܡܡܝܩܝܢ ܗܘܘ.
33 ܘܡܢܗܘܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܠܙܒܢ ܐܚܪܢ ܢܫܡܥܝܢܟ ܥܠ ܗܕܐ. * ܘܗܟܢܐ ܢܦܩ ܦܘܠܘܣ
34 ܡܢ ܒܝܢܬܗܘܢ. * ܘܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܢܩܦܘܗܝ ܘܗܝܡܢܘ. ܚܕ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ ܐܝܬܘܗܝ
ܗܘܐ ܕܝܘܢܘܣܝܘܣ. ܡܢ ܕܝܢܐ ܕܐܪܝܘܣ ܦܓܘܣ. ܘܐܢܬܬܐ ܚܕܐ ܕܫܡܗ ܕܡܪܝܣ. ܘܐܚܪܢܐ
1 ܥܡܗܘܢ. * ܕܘܟܪܢܐ ܕܩܕܝܫܐ * ܢܐ * * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܚ * * ܘܒܬܪ ܢܦܩ
2 .ܦܘܠܘܣ ܡܢ ܐܬܝܢܘܣ ܀ ܘܐܬܐ ܠܗ ܠܩܘܪܢܬܘܣ. * ܘܐܫܟܚ ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܚܕ ܝܗܘܕܝܐ
ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܐܩܘܠܣ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܦܢܛܘܣ ܐܬܪܐ. ܕܗܘ ܒܗ ܒܙܒܢܐ ܐܬܐ ܗܘܐ
ܡܢ ܐܬܪܐ ܕܐܝܛܠܝܐ. ܗܘ ܘܦܪܝܣܩܠܐ ܐܢܬܬܗ. ܡܛܠ ܕܦܩܕ ܗܘܐ ܩܠܘܕܝܘܣ ܩܣܪ ܀
3 ܕܢܦܩܘܢ ܟܠܗܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܡܢ ܪܗܘܡܝ. ܘܩܪܒ ܠܘܬܗܘܢ. * ܘܡܛܠ ܕܒܪ ܐܘܡܢܘܬܗܘܢ
ܗܘܐ. ܫܪܐ ܠܗ ܠܘܬܗܘܢ. ܘܦܠܚ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ. ܒܐܘܡܢܘܬܗܘܢ ܓܝܪ ܐܣܟܛܐ ܗܘܘ.
4 ܘܡܐ * .ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܒܟܢܘܫܬܐ ܒܟܠ ܫܒܐ. ܘܡܦܝܣ ܗܘܐ ܠܝܗܘܕܝܐ ܘܠܚܢܦܐ *
5 ܕܐܬܘ ܗܘܘ ܡܢ ܡܩܕܘܢܝܐ ܫܝܠܐ ܘܛܝܡܬܐܘܣ ܀ ܐܠܝܨ ܗܘܐ ܒܡܠܬܐ ܗܘ ܦܘܠܘܣ.
6 ܡܛܠ ܕܡܩܒܠܝܢ ܗܘܘ ܠܘܩܒܠܗ ܝܗܘܕܝܐ ܘܡܓܕܦܝܢ ܗܘܘ. ܟܕ ܡܣܗܕ ܗܘܐ ܠܗܘܢ *
ܕܝܫܘܥ ܗܘܝܘ ܡܫܝܚܐ. ܘܢܦܨ ܡܐܢܘܗܝ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܡܢ ܗܫܐ ܐܢܐ ܕܟܐ ܐܢܐ. ܐܙܠ
7 .ܐܢܐ ܠܝ ܠܘܬ ܥܡܡܐ. * ܘܢܦܩ ܡܢ ܬܡܢ ܘܥܠ ܠܒܝܬܗ ܕܓܒܪܐ ܕܫܡܗ ܛܝܛܘܣ
ܐܢܫ ܕܕܚܠ ܗܘܐ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܘܒܝܬܗ ܢܩܝܦ ܗܘܐ ܠܟܢܘܫܬܐ.

Et ex uno ſanguine condidit totum mundum hominum, ut degerent in ſuperficie univerſæ terræ; & diſtinxit tempora decreto ſuo, poſuítque terminos habitationis hominum. 26
Ut quærerent Deum, exquirerentque, & ab ipſius creaturis invenirent eum: quandoquidem non longè abeſt ab unoquoque noſtrûm. 27
In ipſo enim vivimus, movemur, & ſumus: prout & quidam è ſapientibus veſtris dixit, Ab eo eſt progenies noſtra. 28
Homines igitur quorum proſapia à Deo eſt, non debemus exiſtimare auro, aut argento, aut lapidi artificio & ſcientiâ humanâ ſculpto, ſimile eſſe numen. 29
Tempora igitur erroris præterire fecit Deus: hoc autem tempore præcipit omnibus hominibus, ut quilibet ubique pœnitentiam agat. 30
Quippe qui ſtatuerit diem quo judicaturus eſt univerſam terram cum æquitate, per virum quem definiit, & reſtituit unumquemque hominem ad fidem ejus, excitando ipſum à mortuis. 31
Audientes autem reſurrectionem à mortuis, alii ſubſannabant, alii verò dicebant; Aliâs te audituri ſumus hac de re. 32
Et ita exiit Paulus de medio eorum. 33
Cæterùm quidam ex eis ſeſe adjunxerunt ei, & crediderunt: unus autem ex eis erat Dionyſius ex judicibus Areopagi, & mulier quædam nomine Damaris, aliíque cum eis. 34

Commemoratione ſanctorum. 51.

CAP. XVIII.

Porrò quum Paulus diſceſſit Athenis, venit Corinthum. 1
Et invenit illic virum quendam Judæum, cui nomen erat Aculas: qui quum eſſet ex regione Ponti, illo tempore venerat ex regione Italiæ ipſe & Priſcilla uxor ejus: quandoquidem edixerat Claudius Cæſar, ut omnes Judæi Româ excederent: itaque acceſſit ad eos. 2
Et quoniam ejuſdem erat cum ipſis artificii, diverſatus eſt apud eos, & operabatur cum eis: cæterùm in artificio ipſorum opifices ephippiorum erant. 3
Verba autem faciebat in ſynagoga omni ſabbatho, & perſuadebat tam Judæis, quàm Ethnicis. 4
Quum autem veniſſent è Macedonia Sila & Timotheus, ſermone preſſus erat ipſe Paulus, 5
Quòd inſurgerent in eum Judæi, atque blaſphemarent, quum teſtaretur eis Jeſum eſſe Chriſtum: proindè excuſſis veſtibus ſuis dixit eis; Poſthac mundus ſum, ego proficiſcor ad Gentes. 6
Itaque exiit illinc & ingreſſus eſt ædes viri cujuſdam nomine Titi, qui quidem Deum reverebatur: domus autem ejus adhærebat ſynagogæ. 7

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

26 ወገብረ ፡ ኵሎ ፡ ኅቡረ ፡ ወኵሎ ፡ አሕዛብ ፡ እጓለ ፡ እምሕያው ፡ ይነብሩ ፡ ደበ ፡ ኵ
27 ሉ ፡ ገጸ ፡ ምድር ፡፡ ወሠርዐ ፡ ዕድሜሁ ፡ ወዐመታቲሁኒ ፡ መጠነ ፡ ይነብሩ ፡፡ በዘ ፡ ይ
ኅሥሥዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ለእመ ፡ ይረክብዎ ፡ ወያደምዕዎ ፡፡ ወኢኮነ ፡ ርሑቀ ፡
28 እምኔነ ፡ እምኵልነ ፡፡ እስመ ፡ ቦቱ ፡ ነሐዩ ፡ ወንሄሉ ፡ ወነትሐወስኒ ፡፡ ወሀ
29 ለው ፡ እምውስቴትክሙ ፡ እለ ፡ ይቤሉ ፡ ፈጠሮ ፡፡ እንዘ ፡ ዘመዱ ፡ ንሕነ ፡
እንከ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ኢርቱዕ ፡ ናስተማስሎ ፡ በወርቅ ፡ ወበብሩር ፡ ወበእብን ፡
ዘሐረዮ ፡ ኬንያ ፡ በሕሊና ፡ እጓለ ፡ እምሕያው ፡ ኢርቱዕ ፡ ናስተማስል ፡ መለኮቶ ፡፡

Et fecit omnia ſimul, & omnes gentes hominum habitabunt ſuper totam faciem terræ, & conſtituit tempora ſua, & annos ſuos etiam quamdiu habitabunt. 26
In quibus quærant Deum, ſi inveniant eum, & conſequantur eum: & non fuit longè ab unoquoque noſtrûm: 27
Quia in eo vivimus, & ſumus, & movemur, & fuerunt ex vobis qui dixerunt; Creavit eum. 28
Quum ſimus igitur nos progenies Dei, non convenit ut repræſentemus eum in auro & argento & in lapide, quæ elegit artifex in cogitatione hominum: non convenit inquam, ut repræſentemus Divinitatem ſuam. 29

Verſio VULGATA LATINA.

26 Fecitque ex uno omne genus hominum inhabitare ſuper univerſam faciem terræ,
27 definiens ſtatuta tempora, & terminos habitationis eorum, Quærere Deum, ſi for-
28 tè attrectent eum, aut inveniant, quamvis non longè ſit ab unoquoque noſtrûm. In
ipſo enim vivimus, & movemur, & ſumus: ſicut & quidam veſtrorum Poëtarum
29 dixerunt; Ipſius enim & genus ſumus. Genus ergò cùm ſimus Dei, non debemus
æſtimare auro, aut argento, aut lapidi, ſculpturæ artis, & cogitationis hominis, Di-
30 vinum eſſe ſimile. Et tempora quidem hujus ignorantiæ deſpiciens Deus, nunc an-
31 nuntiat hominibus ut omnes ubique pœnitentiam agant, Eò quòd ſtatuit diem,
in quo judicaturus eſt orbem in æquitate, in viro, in quo ſtatuit, fidem præbens
32 omnibus, ſuſcitans eum à mortuis. Cum audiſſent autem reſurrectionem mortuo-
rum, quidam quidem irridebant, quidam verò dixerunt; Audiemus te de hoc ite-
33 rùm. Sic Paulus exivit de medio eorum. Quidam verò viri adhærentes ei,
34 crediderunt: in quibus & Dionyſius Areopagita, & mulier nomine Damaris, &
alii cum eis.

CAP. XVIII.

Poſt hæc egreſſus ab Athenis, venit Corinthum: Et inveniens quendam Ju- 1 2
dæum nomine Aquilam, Ponticum genere, qui nuper venerat ab Italia, & Pri-
ſcillam uxorem ejus, (eò quòd præcepiſſet Claudius diſcedere omnes Judæos à Ro-
ma) acceſſit ad eos. Et quia ejuſdem erat artis, manebat apud eos, & operaba- 3
tur: (erant autem ſcenofactoriæ artis.) Et diſputabat in ſynagoga per omne 4
ſabbatum, interponens nomen Domini Jeſu, ſuadebátque Judæis, & Græcis. Cùm 5
veniſſent autem de Macedonia Silas & Timotheus, inſtabat verbo Paulus, teſtifi-
cans Judæis eſſe Chriſtum Jeſum. Contradicentibus autem eis, & blaſphemanti- 6
bus, excutiens veſtimenta ſua, dixit ad eos; Sanguis veſter ſuper caput veſtrum:
mundus ego, ex hoc ad Gentes vadam, Et migrans indè, intravit in do- 7
mum cujuſdam, nomine Titi Juſti, colentis Deum, cujus domus erat conjun-
cta ſynagogæ.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* البارى من دم واحد جميع امة الناس * ليسكن على كافة وجه الارض * ورتب للاوقات 26
المامورة حدودا ومباني حدود سكناهم * فطفقوا يطلبون الرب * ان كان لعله يفتش 27
عنه فيوجد * مع انه ليس بعيدا من كل واحد منا * لاننا به نحيا ونتحرك ونوجد * ثم 28
كما يذكر قوم من الشعراء المختصين بكم * لاننا في جنسه نحن * فاذا كنا جنس الله 29
فما سبيلنا ان نستشعر الذهب والفضة والحجر المنقوش بصناعة الانسان وفكره انه شبه
الجوهر الالهي * فاوقات الجهل وسنوات الغباوة قد اصرف الله عنها * والان يوصي الناس 30
كلهم في كل صقع ان يتوبوا * لانه قد اوقف يوما فيه يزمع ان يدين المسكونة بالعدل * 31
بالرجل الذي اوعز اليه * ان يمنح كافة الناس الايمان * بانه قد اقامه من الموتى * فاذ 32
سمعوا انبعاث الموتى * بعضهم تهزاوا بقوله * ومنهم قوم قالوا سنسمع منك عن هذا ايضا *
* فهكذا خرج بولص من بينهم * واناس لاصقوه وامنوا * الذين منهم ديونيسيوس 33 34
قاضي العلماء * وامراة اسمها داماريس * وقوم اخرون كثيرون معهما * * تم *

* للقديس ديونيسيوس * يقرا في الحادي عشر من ايار * لتكوين مدينة القسطنطينية *

* الفصل الثامن عشر * * وبعد هذه الخطوب نحى بولص من اثينا الى قورنثوس * 1
* فوجد بها انسانا يهوديا اسمه اكيلا بنطي الجنس * ومنذ قريب ورد من ايطالية الافريقية * 2
وامراته برسكيلا * من اجل ان كلوديوس شارع في اخراج اليهود من رومية كلهم * فقدم معهم *
* ولانهما كانا صناعتهما نظير صناعة بولص * اقام معهما وكان يعمل * لانهما كانا يعملان الخيم * 3
* واذ كان كل سبت يتكلم في المجمع استرجع يهودا ويونانيين كثيرين الى الامانة * تم * ولما انحدر 4 5
من ماكدونية سيلا وتيموتاوس * استحوذ الهم على روح بولص اذ كان يشهد لليهود بورود
المسيح * فلما لبثوا يقاومون ويجدفون نفض ثيابه وقال لهم * دمكم على راسكم * وانا طاهر 6
منه * منذ الان اذهب الى الامم * وانتقل من هناك وجاء الى منزل انسان اسمه تيطس بن 7
يوسطس عابد لله * وكان منزله يصاقب المجمع *

Qui condidit ex uno ſanguine univerſam gentem humanam, ut habitaret ſuper totam faciem terræ: ordinavitque ſtatutis temporibus terminos, & incrementa limitum habitationis eorum. 26 *Et cœperunt quærere Dominum, utrùm fortè perquiſitus inveniretur: quamvis non ſit diſtans ab unoquoque noſtrûm.* 27 *Siquidem per ipſum vivimus, movemur, et exiſtimus:* Hactenus. *ut memorant quidam poëtarum ad vos pertinentium, In ipſius enim genere ſumus.* 28 *Cùm ergò ſimus genus Dei, quæ nobis eſt ratio cenſendi aurum, argentum, & lapidem arte & ingenio humano ſculptum, ſimilitudinem eſſe ſubſtantiæ Divinæ?* 29 *Et à temporibus quidem ignorantiæ & annis ſtoliditatis jam* nos *amovit Deus: & modò præcipit cunctis hominibus in omni loco, ut pœnitentiam agant.* 30 *Statuit enim diem quo judicaturus eſt orbem cum juſtitia, per virum cui præſcripſit ut fidem præſtaret omnibus hominibus, ſuſcitando eum à mortuis.* 31 *Cùm audiſſent autem reſurrectionem mortuorum, quidam ſermonem ejus deriſerunt, quidam verò dixerunt, Audiemus te de hoc iterum.* 32 *Et ſic exivit Paulus è medio eorum.* 33 *Quidam verò adhæſerunt ei, & crediderunt: ex quibus Dionyſius judex peritiſſimorum, & mulier nomine Damaris, aliique homines permulti cùm hiſce duobus.* 34 Finis.

Pro ſancto Dionyſio: legendum undecimâ Maii, in conſtructione urbis Conſtantinianæ.

CAP. XVIII.

Poſt hos autem ſermones digreſſus eſt Paulus Athenis Corinthum: 1 *Et inveniens in illa hominem Judæum nomine Achillem, Ponticum genere, qui nuper venerat ab Italia, & uxorem ejus Priſcillam (eo quòd Claudius properam juſſiſſet expulſionem Judæorum omnium ab* urbe *Roma) ſe contulit ad eos.* 2 *Et quoniam ars utriuſque par erat arti Pauli, manſit apud illos, & operabatur: ambo enim conficiebant tentoria.* 3 *Cùmque ſingulis ſabbathis ſermonem haberet in ſynagoga, plures Judæos & Græcos ad fidem convertit.* 4 *Cùm verò deſcendiſſent è Macedonia Sila & Timotheus, obſedit mœror ſpiritum Pauli dum teſtaretur Judæis adventum Chriſti.* 5 *Et cùm perſtitiſſent contradicentes & blaſphemantes, excuſſit veſtes ſuas, & dixit eis; Sanguis veſter ſuper caput veſtrum, & ego mundus ſum ab illo, poſthac vadam ad Gentes.* 6 *Et migrans inde, venit ad domum hominis cujus nomen erat Titus Juſti filius, colens Deum: ejuſque domus erat contigua ſynagogæ.* 7

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

30 ወዘቀዲሙሰ ፡ መዋዕል ፡ እስመ ፡ ኢያአምሩ ፡ ኀደጎሙ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወይእዜ ፡
31 በሕቱ ፡ አዘዘ ፡ ለኵሉ ፡ ሰብእ ፡ ከመ ፡ ይነስሑ ፡=፡ በከመ ፡ ዕለተ ፡ እንተ ፡ ባቲ ፡ ይ
ኴንን ፡ ዓለመ ፡ በጽድቅ ፡ ወበኀይሉ ፡ ወበሃይማኖት ፡ ለኵሉ ፡ ወአንሥኦ ፡ እምዉታ
32 ን ፡፡=፡ ወሰሚዖሙ ፡ ሕይወተ ፡ ምዉታን ፡ መንፈቆሙሰ ፡ ሰሐቅዎ ፡ ወቦእሳዊ ፡ ይቤል
33 ዎ ፡ ናጸምአከ ፡ በእንተ ፡ ዝሂ ፡ ዓዲ ፡=፡ ወእምዝ ፡ ወፅአ ፡ ጳውሎስ ፡ እምአቴና ፡
34 እማእከሎሙ ፡=፡ ወቦ ፡ ዕደው ፡ እለ ፡ አምኑ ፡ ወተለውዎ ፡ እለ ፡ ዘንሲስ ፡ ዲዮናሲ
ዮስ ፡ አርዮጳጊጢስ ፡ ወብእሲት ፡ እንተ ፡ ስማ ፡ ደማሪስ ፡ ወቦ ፡ በዕድሂ ፡ ከልዓን ፡ ብዙ
ኃን ፡ ምስሌሆሙ ፡፡=፡

፲፰

1 ሣ፰ ወእምዝ ፡ ወፅአ ፡ ጳውሎስ ፡ እምአቴና ፡ ወሖረ ፡ ቆሮንቶስ ፡=፡ ወረከበ ፡ አሐ
2 ደ ፡ ረድአ ፡ አይሁደዊ ፡ እምዘመደ ፡ ጶንቶ ፡ ዘስሙ ፡ አቂላ ፡ ወሀገሩ ፡ አንጠን ፡ ሶቤሃ ፡
ወበጽሐ ፡ እምኢጣልያ ፡ ወጵርስቂላ ፡ ብእሲቱ ፡፡ እስመ ፡ አዘዘ ፡ ቀላውድዮስ ፡ ይሰድዱ ፡
3 አይሁድ ፡ እምሮሜ ፡ ወመጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡=፡ እስመ ፡ አሐዱ ፡ ኪኖሙ ፡ ነበሩ ፡ ኅቡረ ፡
እስመ ፡ አሐዱ ፡ ኪኖሙ ፡ ነበሩ ፡ ኀቤሁ ፡ ኅቡረ ፡ ወይትገበሩ ፡ እስመ ፡ ከደንተ ፡ ሰቀላ ፡ እሙ
4 ንቱ ፡=፡ ወይትዋቀሥሙ ፡ በምኵራብ ፡ በኵሉ ፡ ሰንበት ፡ ለአይሁድ ፡ ወለአረሚ ፡=፡
5 ወወረዱ ፡ እመቄዶንያ ፡ ሲላስ ፡ ወጢሞቴዎስ ፡ ወነገሮሙ ፡ ጳውሎስ ፡ ለአይሁድ ፡ ወአሰምዖሙ ፡
ከመ ፡ ኢየሱስ ፡ ውእቱ ፡ ክርስቶስ ፡፡=፡

በ፰ ፋሲካ ፡፡=፡

6 ወተዋቀሥዎ ፡ ወፀረፉ ፡ ወእምዝ ፡ ነገፈ ፡ አልባሲሁ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ደምክሙ ፡ ለዕለ ፡ ርእ
7 ስክሙ ፡ ንጹሕ ፡ አነ ፡ እንከ ፡ እምይእዜሰ ፡ አሐውር ፡ መንገለ ፡ አሕዛብ ፡፡=፡ ወኀሊፎ ፡
እምህየ ፡ ቦአ ፡ ቤተ ፡ ኢዮስጦስ ፡ ብእሲ ፡ ፈራሂ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወቤቱ ፡ ጥቃ ፡ ምኵራብ ፡
እሰመ ፡ ሊቀ ፡ ምኵራብ ፡=፡

Et antiqua tempora quia ignorantes erant, remiſit iis Deus: ſed nunc præcepit omni- 30
bus hominibus ut reſipiſcant. Sicut die in quo judicabit mundum in veritate, & in 31
virtute et fide cujuſcunque, et ſuſcitavit eum à mortuis. Et quum audiviſſent vi- 32
tam mortuorum, alii deriſerunt eum: et fuerunt nonnulli *qui dixerunt ei; Audiemus*
te de hoc rurſus. Et tunc exivit Paulus ab Athenis, è medio eorum. Et fuerunt 33
viri qui crediderunt, et ſequuti ſunt eum, qui ex conſeſſu erant Dionyſii Areopagi- 34
tæ, et mulier cujus nomen Damaras: et fuerunt præterea alii multi cum illis.

CAP. XVIII.

Et tunc egreſſus eſt Paulus ab Athenis, et profectus eſt Corinthum. Et invenit 1 2
quendam diſcipulum Judæum ex natione Ponti cujus nomen Aquila, et civitas ejus
Antan tunc erat, *et venerat ex Italia, et Priſcilla uxor ejus, quia præceperat Clau-*
dius ut expellerent Judæos Româ, et venerunt ad eum. Quia unius artificii erant, 3
habitârunt ſimul, quia unius artificii erant, habitârunt apud eum: ſimul etiam ope-
rabantur, quia artis ſcenofactoriæ erant. Et diſputabat in ſynagoga in omnibus 4
ſabbathis cum Judæis et Gentibus. Et deſcenderunt à Macedonia Silas et Ti- 5
motheus et prædicavit Paulus Judæis, et teſtificavit iis, quòd Jeſus fuit
Chriſtus.

Octavâ Paſchatis.

Et contradixerunt ei, et blaſphemaverunt eum, et tunc excuſſit veſtimenta ſua, et 6
dixit iis; Sanguis veſter ſuper caput veſtrum, purus ego: igitur ex nunc profici-
ſcar verſus Gentes. Et migrans illinc intravit domum Juſti, hominis timentis 7
Deum, et domus ejus valdè vicina erat ſynagogæ, quia præfectus ſynagogæ fuit

Criſpus autem archiſynagogus credidit Domino cum omni domo ſua: &
8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσε τῷ Κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ
multi Corinthiorum audientes credebant, & baptizabantur. Dixit autem Dominus
9 πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον, καὶ ἐβαπτίζοντο. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος
per viſionem in nocte Paulo; Ne time, ſed loquere, & ne
(ι) δι᾽ ὁράματος ἐν νυκτὶ τῷ Παύλῳ, Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει, καὶ μὴ
taceas: Propter quod ego ſum tecum, & nemo apponetur tibi ad malefaciendum
10 σιωπήσῃς· Διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί σοι τοῦ κακῶσαί
tibi, propter quod populus eſt mihi multus in civitate hac. Seditque
11 σε, διότι λαός ἐστί μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. Ἐκάθισέ
annum & menſes ſex, docens in eis verbum Dei. Gallione
12 τε ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, διδάσκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Γαλλίωνος
autem Proconſule Achaiæ, inſurrexerunt concorditer Judæi
δὲ (κ) ἀνθυπατεύοντος τῆς Ἀχαΐας, κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι
Paulo, & adduxerunt eum ad tribunal, Dicentes; Quia contra
13 τῷ Παύλῳ, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα, Λέγοντες, Ὅτι παρὰ
legem hic perſuadet hominibus colere Deum. Futuro
14 τὸν νόμον (λ) οὗτος ἀναπείθει τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν Θεόν. Μέλλοντος
autem Paulo aperire os, dixit Gallio ad Judæos;
δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους,
Si quidem ergò eſſet injuria aliqua, aut facinus malum, ô Judæi, juxta rationem
(μ) Εἰ μὲν οὖν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρὸν, ὦ Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον
utique ſuſtinerem vos. Si verò quæſtio eſt de verbo, & nominibus,
15 ἂν (ν) ἠνεσχόμην ὑμῶν. Εἰ δὲ (ξ) ζήτημά ἐστι περὶ λόγου, καὶ ὀνομάτων,
& lege quæ ſecundùm vos, videritis ipſi: judex enim ego horum non volo
καὶ νόμου τοῦ καθ᾽ ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· (ο) κριτὴς γὰρ ἐγὼ τούτων οὐ βούλομαι
eſſe. Et abegit eos à tribunali. Apprehendentes autem
16 εἶναι. Καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος. Ἐπιλαβόμενοι δὲ
17 omnes Græci Soſthenem principem ſynagogæ, percutiebant ante
(π) πάντες οἱ Ἕλληνες Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον, ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ
tribunal: & nihil eorum Gallioni curæ erat. At Paulus adhuc admanens
βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν. Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας
dies multos, fratribus valefaciens, enavigavit in Syriam, 18
ἡμέρας ἱκανὰς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος, ἐξέπλει εἰς τὴν Συρίαν,
(& cum eo Priſcilla & Aquila,) tonſus caput in Cenchreis:
(καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας,) κειράμενος (ρ) τὴν κεφαλὴν ἐν Κεγχρεαῖς·
habebat enim votum. Devenit autem in Epheſum, & illos reliquit
εἶχε γὰρ εὐχήν. (σ) Κατήντησε δὲ εἰς Ἔφεσον, κἀκείνους (τ) κατέλιπεν 19
ibi: Ipſe verò ingreſſus in ſynagogam, diſputabat Judæis.
αὐτοῦ· αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, (υ) διελέχθη τοῖς Ἰουδαίοις.
Interrogantibus autem eis ſuper plus tempus manere apud eos,
Ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον (φ) μεῖναι παρ᾽ αὐτοῖς, 20
non conſenſit: Sed valedixit eis, dicens; Oportet me omninò
οὐκ ἐπένευσεν· (χ) Ἀλλ᾽ ἀπετάξατο αὐτοῖς, εἰπὼν, Δεῖ με πάντως τὴν 21
feſtum venientem facere in Hieroſolymis: iterùm autem revertar ad
ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα· πάλιν δὲ ἀνακάμψω πρὸς
vos, Deo volente: & profectus eſt ab Epheſo. Et deſcendens in
ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος· καὶ ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου. Καὶ κατελθὼν εἰς
Cæſaream, aſcendens, & ſalutans Eccleſiam, deſcendit in Antiochiam. 22
Καισάρειαν, ἀναβὰς, καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν.
Et faciens tempus aliquod, profectus eſt, perambulans ex ordine Galaticam
Καὶ ποιήσας χρόνον τινὰ, ἐξῆλθε, διερχόμενος καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν
regionem & Phrygiam, confirmans omnes diſcipulos. Judæus autem 23
χώραν καὶ Φρυγίαν, (ψ) ἐπιστηρίζων πάντας τοὺς μαθητάς. Ἰουδαῖος δέ
quidam Apollos nomine, Alexandrinus genere, vir eloquens, devenit in 24
τις Ἀπολλὼς ὀνόματι, Ἀλεξανδρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος, κατήντησεν εἰς
Epheſum, potens exiſtens in Scripturis.
Ἔφεσον, δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γραφαῖς.

MS.A. (ι) ἐν ὁράματι τῷ Παύλῳ, Μὴ (κ) ἀνθυπάτου ὄντος (λ) ἀναπείθει οὗτος
(μ) Ἢ μὲν οὖν (ν) ἐσχόμην (ξ) ζητήματά (ο) κριτὴς ἐγὼ (π) πάντες Σωσθένην (ρ) ἐν Κεγχρεαῖς τὴν κεφαλὴν· (σ) Κατήντησαν (τ) κατέλιπεν ἐκεῖ· αὐτὸς (υ) διελέξατο
(φ) μεῖναι, οὐκ (χ) Ἀλλὰ ἀποταξάμενος, καὶ εἰπὼν, Πάλιν ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος, ἀνήχθη (ψ) στηρίζων

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܩܪܝܣܦܘܣ ܕܝܢ ܪܝܫܟܢܘܫܬܐ ܗܝܡܢ ܗܘܐ ܒܡܪܢ. ܗܘ ܘܒܢܝ ܒܝܬܗ ܟܠܗܘܢ. ܘܣܓܝܐܐ
9 ܩܘܪܢܬܝܐ ܫܡܥܝܢ ܗܘܘ ܘܡܗܝܡܢܝܢ ܒܐܠܗܐ ܘܡܬܥܡܕܝܢ. * ܘܐܡܪ ܡܪܢ ܒܚܙܘܐ
10 ܠܦܘܠܘܣ. ܠܐ ܬܕܚܠ. ܐܠܐ ܡܠܠ ܘܠܐ ܬܫܬܘܩ. * ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܥܡܟ ܐܢܐ. ܘܐܢܫ ܠܐ ܡܫܟܚ
11 ܠܡܒܐܫܘܬܟ. ܘܥܡܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܬ ܠܝ ܒܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ. * ܝܬܒ ܗܘܐ ܕܝܢ ܫܢܬܐ ܘܫܬܐ
ܝܪܚܐ ܒܩܘܪܢܬܘܣ. ܘܡܠܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ.

* ܕܚܕܒܫܒܐ * ܕܗ * ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܐ * ܢܒ *

12 * ܘܟܕ ܐܢܬܘܦܛܘܣ ܗܘܐ ܓܐܠܝܘܢ ܕܐܟܐܝܐ. ܐܬܟܢܫܘ ܐܟܚܕܐ ܥܠ ܦܘܠܘܣ
13 ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܩܕܡ ܒܝܡ. * ܟܕ ܐܡܪܝܢ. ܕܗܢܐ ܠܒܪ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܡܦܝܣ ܠܒܢܝܢܫܐ
14 ܕܢܗܘܘܢ ܕܚܠܝܢ ܠܐܠܗܐ. * ܘܟܕ ܨܒܐ ܗܘܐ ܦܘܠܘܣ ܕܢܦܬܚ ܦܘܡܗ ܘܢܡܠܠ. ܐܡܪ
ܓܐܠܝܘܢ ܠܝܗܘܕܝܐ. ܐܠܘ ܥܠ ܡܕܡ ܕܥܘܠ ܐܘ ܕܒܝܫܘܬܐ ܡܫܬܥܝܬܘܢ ܗܘܝܬܘܢ
15 ܐܘ ܝܗܘܕܝܐ. ܟܡܐ ܕܙܕܩ ܡܣܝܒܪ ܗܘܝܬ ܠܟܘܢ. * ܐܢ ܕܝܢ ܙܛܡܐ ܐܢܘܢ ܥܠ ܡܠܬܐ
ܘܥܠ ܫܡܗܐ ܘܥܠ ܢܡܘܣܐ ܕܒܝܢܬܟܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܝܢܬܟܘܢ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܐ ܨܒܐ
16 ܐܢܐ ܕܐܗܘܐ ܕܝܢܐ ܕܗܠܝܢ ܨܒܘܬܐ. * ܘܛܪܕ ܐܢܘܢ ܡܢ ܩܕܡ ܒܝܡܗ. * ܘܐܚܕܘ ܗܘܘ ܟܠܗܘܢ
17 ܚܢܦܐ ܠܣܘܣܬܢܝܣ ܩܫܝܫܐ ܕܟܢܘܫܬܐ. ܘܡܚܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܩܕܡ ܒܝܡ. ܘܓܐܠܝܘܢ
18 ܡܥܒܪ ܗܘܐ ܥܠ ܗܠܝܢ. * ܘܟܕ ܗܘܐ ܦܘܠܘܣ ܬܡܢ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ. ܫܐܠ ܫܠܡܐ
ܠܐܚܐ. ܘܪܕܐ ܒܝܡܐ ܕܢܐܙܠ ܠܣܘܪܝܐ. ܘܐܬܘ ܥܡܗ ܦܪܝܣܩܝܠܐ ܘܐܩܘܠܐ. ܟܕ ܓܙ ܪܝܫܗ
19 ܒܩܢܟܪܐܘܣ. ܡܛܠ ܕܢܕܪܐ ܢܕܝܪ ܗܘܐ ܠܗ. * ܘܡܛܝܘ ܠܐܦܣܘܣ. ܘܥܠ ܦܘܠܘܣ
20 ܠܟܢܘܫܬܐ. ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡ ܝܗܘܕܝܐ. * ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܕܢܩܘܐ ܠܘܬܗܘܢ. ܘܠܐ
21 ܐܬܛܦܝܣ. * ܟܕ ܐܡܪ. ܕܘܠܐ ܠܝ ܕܥܐܕܐ ܕܐܬܐ ܐܥܒܕܝܗܝ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܬܘܒ ܕܝܢ ܐܢ ܐܠܗܐ
22 ܢܨܒܐ. ܐܗܦܘܟ ܠܘܬܟܘܢ. ܘܠܐܩܘܠܐ ܘܠܦܪܝܣܩܝܠܐ ܫܒܩ ܒܐܦܣܘܣ. * ܘܗܘ ܪܕܐ ܒܝܡܐ ܘܐܬܐ
23 ܠܩܣܪܝܐ. ܘܣܠܩ ܘܫܐܠ ܒܫܠܡܐ ܕܒܢܝ ܥܕܬܐ. ܘܐܙܠ ܠܗ ܠܐܢܛܝܘܟܝܐ. * ܘܟܕ
ܥܒܕ ܬܡܢ ܙܒܢܐ ܩܠܝܠ. ܢܦܩ ܘܐܬܟܪܟ ܒܛܘܟܣܐ ܒܐܬܪܐ ܕܓܠܛܝܐ ܘܕܦܪܘܓܝܐ. ܟܕ
24 ܡܫܪܪ ܗܘܐ ܠܟܠܗܘܢ ܬܠܡܝܕܐ. * ܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܐܦܠܘ ܝܗܘܕܝܐ ܗܘܐ ܡܢ ܐܠܟܣܢܕܪܝܐ
ܒܓܢܣܗ ܘܡܠܝܠ ܗܘܐ ܒܡܠܬܐ ܘܡܕܪܫ ܗܘܐ ܒܟܬܒܐ. ܐܬܐ ܠܐܦܣܘܣ.

Porrò Criſpus princeps ſynagogæ crediderat 8
in Dominum noſtrum, ipſe & domeſtici
ejus omnes, plurimique Corinthiorum audiebant,
& credebant in Deum, ac baptizabantur.
Dixit autem Dominus per viſum
Paulo, Ne timeas, ſed loquere, neque tacueris. 9
Siquidem ego ſum tecum, nemóque poterit 10
tibi nocere: & multus eſt mihi populus
in hac civitate. Habitavit ergò annum &
ſex menſes Corinthi, & docebat eos ſermonem 11
Dei.

Dominicâ V. poſt Pentecoſten. 52.

Quum autem Gallion eſſet Proconſul Achaiæ, 12
coacti ſunt ſimul adverſùs Paulum,
& ſtiterunt eum ante tribunal. Dicentes, 13
Iſte præter Legem perſuadet hominibus
Deum revereri. Quumque poſtularet Paulus 14
ut aperiret os ſuum & loqueretur, dixit
Gallion Judæis; Si de quopiam malo, aut per
fraudem commiſſo, aut flagitio diſceptaretis
ô Judæi, ut par eſt, vos reciperem. Sin 15
autem quæſtiones ſunt de verbo, deque nominibus,
& Lege veſtrâ, ipſi nôſtis inter
vos: ego enim nolim eſſe judex horum negotiorum.
Proinde expulit eos à ſuo tribunali. 16
Cæterùm comprehederant omnes 17
Ethnici Soſthenem ſeniorem ſynagogæ, &
cædebant eum ante tribunal, Gallion autem
in his connivebat. Quumque Paulus illic 18
dies multos egiſſet, dedit pacem fratribus; ac
mare ſulcavit, ut proficiſceretur in Syriam:
veneruntque cum eo Priſcilla & Achilus,
quum totondiſſet caput ſuum Cenchris, ſiquidem
votum nuncupaverat. Pervenerunt autem 19
Epheſum, & ingreſſus eſt Paulus ſynagogam,
verbaque faciebat ad Judæos. Et 20
efflagitabant ab eo, ut diu moraretur apud
eos: nec aſſenſum præbuit. Dicens, Oportet 21
certè feſtum venturum me in Jeruſalem
agere: ſed ſi Deus voluerit, iterum revertar
ad vos. Achilum autem & Priſcillam reliquit
Epheſi. Ipſe verò per mare perrexit, 22
& venit Cæſaream: aſcenditque, ac ſalutavit
filios Eccleſiæ: tum profectus eſt Antiochiam.
Et quum egiſſet illic dies aliquot, 23
diſceſſit, & peragravit ordine regionem
Phrygiæ & Galatiæ, dum confirmaret omnes
diſcipulos. Porrò vir quidam cui nomen 24
erat Apollo, Judæus, natione Alexandrinus,
& eruditus in eloquentia, peritiſſimuſque
Scripturarum, venit Epheſum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወእቱ ፡ አምነ ፡ በእግዚእነ ፡ ምስለ ፡ ኵሉ ፡ ቤቱ ፡፡ ወብዙኃን ፡ ሰብእ ፡ ቆሮንቶስ ፡
9 ሰሚዖሙ ፡ አምኑ ፡ ወተጠምቁ ፨ ወይቤሎ ፡ እግዚእነ ፡ ለጳውሎስ ፡ በራእየ ፡
10 ሌሊት ፡ ኢትፍራህ ፡ ንግር ፡ ወኢታርምም ፨ እስመ ፡ አልቦ ፡ ዘየሐምመከ ፡
11 እስመ ፡ ብዙኃ ፡ ሕዝብ ፡ ብየ ፡ በዛቲ ፡ ሀገር ፨ ወነበረ ፡ ጳውሎስ ፡ ዐ ዓመተ ፡ ወሰድስተ ፡ አውራኀ ፡ እንዘ ፡ ይሜህሮሙ ፡ እንዘ ፡ ይሜህር ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፨

በሆሳዕና ፡ ምንባብ ፡፡ ፨

12 ሣሀ ወተበጽሕዎ ፡ አይሁድ ፡ ለጳውሎስ ፡ ኀበ ፡ ጋልዮስ ፡ መልአከ ፡ አካይያ ፡ አምጽእዎ ፡ ኀበ ፡ ዐውድ ፨

Ille credidit in Domino noſtro, cum tota domo ſua, & multi homines Corinthi audientes 8
crediderunt, & baptizati fuerunt. Et dixit Dominus noſter Paulo, per viſionem 9
noctis, Ne timeas prædicare, & ne tacueris: Quia nemo eſt qui nocebit tibi: 10
quia multum populum habeo in hac civitate. Et ſedit Paulus unum annum & ſex 11
menſes docens eos, docens verbum Dei.

Dominicâ Hoſanæ lectio.

Et traxerunt Judæi Paulum ad Galium principem Achaiæ, & adduxerunt eum ad 12
Tribunal.

Verſio VULGATA LATINA.

8 Criſpus autem archiſynagogus credidit Domino cùm omni domo ſua: & multi
9 Corinthiorum audientes credebant, & baptizabantur. Dixit autem Dominus no-
10 ĉte per viſionem Paulo; Noli timere, ſed loquere, & ne taceas: Propter quod
ego ſum tecum: & nemo apponetur tibi ut noceat te: quoniam populus eſt
11 mihi multus in hac civitate. Sedit autem ibi annum & ſex menſes, docens
12 apud eos verbum Dei. Gallione autem proconſule Achaiæ, inſurrexerunt uno
13 animo Judæi in Paulum, & adduxerunt eum ad tribunal, Dicentes; Quia
14 contra legem hic perſuadet hominibus colere Deum. Incipiente autem Pau-
lo aperire os, dixit Gallio ad Judæos; Si quidem eſſet iniquum aliquid, aut
15 facinus peſſimum, ô viri Judæi, rectè vos ſuſtinerem. Si verò quæſtiones
ſunt de verbo, & nominibus, & lege veſtrâ, vos ipſi videritis: Judex ego
16 horum nolo eſſe. Et minavit eos à tribunali. Apprehendentes autem omnes
17
Soſthenem principem ſynagogæ, percutiebant eum ante tribunal: & nihil
eorum Gallioni curæ erat. Paulus verò cùm adhuc ſuſtinuiſſet dies multos, 18
fratribus valefaciens, navigavit in Syriam, (& cum eo Priſcilla, & Aquila)
qui ſibi totonderat in Cenchris caput: habebat enim votum. Devenítque Ephe- 19
ſum, & illos ibi reliquit. Ipſe verò ingreſſus ſynagogam, diſputabat cum Ju-
dæis. Rogantibus autem eis ut ampliori tempore maneret, non conſenſit: 20
Sed valefaciens, & dicens; Iterùm revertar ad vos Deo volente, profectus eſt ab 21
Epheſo. Et deſcendens Cæſaream, aſcendit, & ſalutavit Eccleſiam, & deſcen- 22
dit Antiochiam. Et facto ibi aliquanto tempore profectus eſt, perambulans ex 23
ordine Galaticam regionem, & Phrygiam, confirmans omnes diſcipulos. Judæ-
us autem quidam, Apollo nomine, Alexandrinus genere, vir eloquens, devenit Ephe- 24
ſum, potens in Scripturis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 * فآمن كرسبوس رييس المجمع بالرب مع كافة اهل منزله * وكثيرون من اهل كورنثيوس
9 اذ سمعوا بايمانه امنوا واصطبغوا * وان الرب قال لبولس في رويا الليل * لا تخف بل تكلم
10 ولا تصمت * فاني معك انا * وما يضع عليك احد يده ليسي اليك * لان لي في
11 • هذه المدينة شعب كثير * فاقام بها سنة وستة اشهر يعلم في جماعاتهم كلام الله
12 • * نظ * واذ كان بلد اخاييا يتولاه عالليونوس * انتصب اليهود اجمعون على بولس
13 • واحضروه الي حضرته * قايلين * ان هذا يقنع الناس ان يعبدوا الله عبادة تنافي شريعتنا
14 * فلما اعتزم بولس يفتح فمه * قال لليهود عالليونوس * ايها اليهود لو كان استعداوكم
15 من اجل ظلم او منكر خبيث * لنظرت في امركم على ما يوجبه الحكم * فاما اذ كلامكم
• من اجل تفتيش عن كلام واسماء * وفرايض الشريعة المخصوصة بكم * فانتم اعرف بذلك
16 17 فما اوثر ان اكون قاضي هذه الامور * واصرفهم من حضرته * فتناول جماعة اليونانيين
18 صوصثانس رييس المجمع * فضربوه بحضرة الوالي * ولم يحفل احد بعالليونوس * فاقام
بولص هناك ايضا اياما كثيرين * ثم ودع الاخوة وسار الي الشام * ومضي معه ابرسكيلا
19 • واكيلا * وقص شعر راسه في كنخراس لانه كان عليه نذر * وانتهي مسيره الي افسس
20 وترك ذينك ودخل هو الي المجمع يفاوض اليهود * واذهم سالوه ان يقيم عندهم مدة
21 طويلة * فلم يجنح الي طلبتهم * بل ودعهم قايلا * سبيلي على كل حال ان اعيد العيد
المقبل باورشليم * وساعود اليكم بمشية الله *

* ليوم الاربعا من الجمعة السادسة بعد الفصح * * س *

22 • * وركب في البحر من افسس وانحدر الي قيسارية * وصعد فسلم على جماعة اهل الكنيسة
23 • ونزل الي انطاكية * واقام بها مدة ما * وخرج يطوف على السياقة بلدة غلاطية وافروجيا
24 يسدد كافة التلاميذ * وان يهوديا اسمه ابولس * اسكندراني الجنس * رجلا منطيقا اقبل
الي افسس * وكان قوي المعرفة بالكتب *

Credidit autem Criſpus princeps ſynagogæ in Dominum, cum omnibus domeſticis ſuis: multique ex Corinthiis, audientes fidem ejus, crediderunt & baptizati ſunt. 8 *Et verò Dominus dixit ad Paulum in viſu nocturno; Ne timeas, imò loquere, & ne taceas.* 9 *Ego enim tecum ſum, & non ponet ſuper te quiſpiam manum ſuam ad nocendum tibi, ſiquidem habeo in hac urbe populum multum.* 10 *Manſit ergò in ea annum & ſex menſes, docens in ſynagogis eorum ſermonem Dei.* 11 *Cæterùm cùm in regione Achaiæ præfecturam gereret Gallion, inſurrexerunt Judæi omnes adversùs Paulum, & ſiſterunt eum in præſentiam ipſius.* 12 *Dicentes; Hic ſuadet hominibus colere Deum cultu contrario legi noſtræ.* 13 *Cùmque voluiſſet Paulus aperire os ſuum, ait ad Judæos Gallion; O Judæi, ſi eſſet lis veſtra de crimine aliquo aut dolo malo, equidem ſpectarem cauſam veſtram, prout requirit juſtitia:* 14 *Verùm quando ſermo veſter eſt de indagandis verbis ac nominibus, deque cæremoniis Legis peculiaribus vobis, vos doctiores eſtis in his, neque cupio eſſe judex harum rerum.* 15 *Et dimiſit eos à præſentia ſua.* 16 *Apprehendens autem cœtus Græcorum Soſthenem principem ſynagogæ, percuſſerunt in præſentia præfecti, & nemo rationem habebat Gallionis.* 17 *Porrò commoratus eſt adhuc ibi Paulus dies multos: deinde valedicto fratribus, navigavit in Syriam: abieruntque cum eo Priſcilla & Achilles: totonditque capillos capitis ſui in Cenchreis, quia tenebatur voto:* 18 *Devenitque iter ejus ad Epheſum. Et relictis duobus illis* comitibus *ingreſſus eſt ipſe ſynagogam ut alloqueretur Judæos.* 19 *Hi autem rogaverunt eum ut longiori tempore maneret apud ſe: at non aſſenſus eſt precibus eorum:* 20 *Sed valedixit eis, dicens; Oportet omnimodè ut feſtum venturum celebrem in Jeruſalem: revertar autem ad vos, Deo volente.* 21

Pro feria quarta hebdomadæ ſextæ poſt Paſcha.

Et conſcendens mare ab Epheſo, abiit in Cæſaream: & aſcendens ſalutanſque omnes homines Eccleſiæ, deſcendit Antiochiam. 22 *Cùmque manſiſſet in ea aliquanto tempore, egreſſus perambulavit ex ordine regionem Galatiæ & Phrygiæ, confirmans omnes diſcipulos.* 23 *Et verò Judæus quidam nomine Apollos, Alexandrinus genere, vir eloquens venit Epheſum, pollebatque ſcientiâ in Scripturis.* 24

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 ወይቤልዎ ፡ በዘ ፡ አልቦ ፡ ሕገ ፡ ይሜህር ፡ ለሰብእ። ያምልክዎ ፡ ለእግዚአብሔ
14 ር።=፦ ወፈቀደ ፡ ጳውሎስ ፡ ይክሥት ፡ አፉሁ ፡ ወይንግር ፡ ወይምሀር። ተሠጥዎ
ሙ ፡ መልአክ ፡ ጋልዮስ ፡ ለአይሁድ ፡ ወይቤሎሙ ፡ አንትሙ ፡ አይሁድ ፡ እመሁ ፡
ዘገፍዐክሙ ፡ ወቦ ፡ ጌጋየ ፡ ናስተዋቅሠክሙ ፡ በበቃልክሙ ፡ ወናጸምአክሙ።=፦
15 ወእመሰ ፡ ትትካሐዱ ፡ በእንተ ፡ ሕገጊክሙ ፡ ወበእንተ ፡ አስማተ ፡ ሰብእ ፡ ለሊክ
16 ሙ ፡ አእምሩ ፡ እንከ ፡ ኢይፈቅድ ፡ እስምዕ ፡ ዘከመዝ ፡ ነገረ።=፦ ወሰደዶሙ ፡
17 እምኅበ ፡ ዐውድ።=፦ ወአኃዝዎ ፡ ኵሎሙ ፡ አረሚ ፡ ለሶስቴንስ ፡ መጋቤ ፡ ምኵ
ራብ ፡ ወዘበጥዎ ፡ በቅድመ ፡ ዐውድ ፡ ወኢያጽሀቆ ፡ ለገልዮስ ፡ ወኢምንተኒ ፡ በእን
18 ቲአሁ።=፦ ወነበረ ፡ ጳውሎስ ፡ ዓዲ ፡ ኅዳጠ ፡ መዋዕለ ፡ ኀበ ፡ ቢጹ ፡ ወፈነውዎ ፡
ወነገደ ፡ ሶርያ። ወሀለው ፡ ምስሌሁ ፡ ጵርስቂላ ፡ ወአቂላ ፡ ወተላጸዩ ፡ ርእሶሙ ፡
19 እስመ ፡ ብፅዓተ ፡ ቦሙ።=፦ ወበጽሐ ፡ ኤፌሶን ፡ ወኀደጎሙ ፡ ህየ። ወውእቱሰ ፡ ቦአ ፡
20 ምኵራበ ፡ ወተዋቀሠሙ ፡ ለአይሁድ።=፦ ወአስተብቍዕዎ ፡ ይንበር ፡ ብዙኃ ፡ መ
21 ዋዕለ ፡ ወኢፈቀደ።=፦ ወእምዝ ፡ ተፈነዎሙ ፡ ይቤሎሙ ፡ እሠውጥ ፡ ካዕበ ፡ ለ
22 እመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ፈቀደ። ወወፅአ ፡ እምኤፌሶን።=፦ ወወረደ ፡ ቂሳርያ ፡ ወ
23 ዐርገ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ወተአምኆሙ ፡ ወሖረ ፡ አንጾኪያ።=፦ ወነበሮ ፡ ጕን
ዱየ ፡ መዋዕለ ፡ ወወፅአ ፡ ወሐለፈ ፡ በሳኒታ ፡ እንተ ፡ ብሔረ ፡ ገላትያ ፡ ወፍርግያ።
24 ወአጽንዖሙ ፡ ለኵሉ ፡ ቢጹ።=፦ ወሀሎ ፡ አሐዱ ፡ አይሁዳዊ ፡ ዘስሙ ፡ አጵሎን ፡
ዘሕዝበ ፡ እለ ፡ እስክንድርያ ፡ ብእሲ ፡ ጠቢብ ፡ ወበጽሐ ፡ ኤፌሶን። ወየአምር ፡ መጽ
ሐፈ።=፦

13 *Et dixerunt de eo, quòd abſque lege docet homines colere Deum.* 14 *Et volente Paulo aperire os ſuum & loqui, & docere, reſpondit princeps Galius Judæis, & dixit iis; Vos Judæi ſiquâ injuriâ affecit vos, & habuit crimen, raticionaremur vobiſcum de ſingulis eloquiis veſtris, & audiremus vos.* 15 *Et ſi altercamini de lege veſtrate, & de nominibus hominum, vos ipſi cognoſcite, ego nolo audire hujuſmodi eloquia.* 16 *Et expulit eos à tribunali.* 17 *Et prehenderunt omnes Gentiles Soſthenem procuratorem ſynagogæ, & verberaverunt eum coram tribunali: & non curæ erat Galio quicquam de illo.* 18 *Et manſit Paulus adhuc paucos dies apud fratres ſues, & dimiſerunt eum, & profectus eſt in Syriam: & fuerunt cum illo Priſcilla & Aquila, & raſa fuerunt capita eorum, quia votum habuerunt.* 19 *Et devenit Epheſum, & reliquit eos ibi, & ipſe intravit ſynagogam, & diſputavit cum Judæis.* 20 *Et rogârunt eum ut maneret multos dies: & noluit.* 21 *Et tunc dimittentibus eum dixit, Revertar iterum ſi Deus voluerit: & exivit ab Epheſo.* 22 *Et deſcendit Cæſaream, & aſcendit Domum Chriſtianorum & ſalutavit eam, & abiit Antiochiam.* 23 *Et quumſediſſet longum tempus, tum exivit, & tranſivit poſtridie per regionem Galatiæ, & Phrygiæ, & confirmavit omnes fratres ejus.* 24 *Et fuit quidam Judæus cujus nomen Apollos, Alexandrinus, vir prudens, & venit Epheſum, & cognoſcebat Scripturas.*

Hic erat edoctus viam Domini, & fervẽs spiritu, loquebatur & doce-
25 Οὗτος ἦν κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, καὶ ζέων τῷ πνεύματι, ἐλάλει καὶ ἐδίδα-
bat diligenter ea quæ *de* *Domino*, ſciens tantùm baptiſma Joannis.
σκεν ἀκριβῶς τὰ περὶ (ω) τοῦ Κυρίου, ἐπιστάμενος μόνον τὸ βάπτισμα Ἰωάννου.
Hicque cœpit fiducialiter agere in ſynagoga. *Audientes autem eum* Aquila
26 Οὗτός τε ἤρξατο παῤῥησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγωγῇ. ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ (α) Ἀκύλας
& Priſcilla, aſſumpſerunt eum, & diligentiùs ei expoſuerunt *Dei*
καὶ Πρίσκιλλα, προσελάβοντο αὐτὸν, καὶ ἀκριβέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο (β) τὴν τοῦ Θεοῦ
viam. *Volente* autem *eo* ire *in* Achaiam, exhortati fratres ſcri-
27 ὁδόν. Βουλομένου δὲ αὐτοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ ἔ-
pſerunt diſcipulis *excipere* eum: qui *adveniens* contulit mul-
γραψαν τοῖς μαθηταῖς ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς παραγενόμενος συνεβάλετο πο-
tum *credentibus per gratiam.* Vehementer enim Judæos *red-*
28 λὺ τοῖς πεπιστευκόσι διὰ τῆς χάριτος. Εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰουδαίοις δια-
arguebat publicè, oſtendens per Scripturas eſſe Chriſtum, Jeſum.
κατηλέγχετο δημοσίᾳ, ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν, Ἰησοῦν.

CAP. XIX. ιθʹ.

Factũ eſt autem *in* Apollo *eſſe in Corintho, Paulum peragrantem ſu-*
1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν (α) Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κορίνθῳ, Παῦλον διελθόντα τὰ ἀνω- ΚΗʹ
periores partes, venire in Epheſum: & *inveniens* quoſdam diſcipulos, Dixit ad
2 τερικὰ μέρη, (β) ἐλθεῖν εἰς Ἔφεσον· καὶ (γ) εὑρών τινας μαθητὰς, Εἶπε πρὸς
eos; Si Spiritum ſanctum accepiſtis credentes? Illi *autem* dixerunt ad eum;
αὐτοὺς, Εἰ Πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πιστεύσαντες; (δ) οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτὸν,
Sed neque ſi Spiritus ſanctus eſt, audivimus. *Dixitque ad eos;* In quo
3 Ἀλλ' οὐδὲ εἰ Πνεῦμα ἅγιόν ἐστιν, ἠκούσαμεν. (ε) Εἶπέ τε πρὸς αὐτοὺς, Εἰς τί
ergò baptizati eſtis? *Illi autem* dixerunt; In Joannis baptiſmate. Dixit autem Pau-
4 οὖν ἐβαπτίσθητε; οἱ δὲ (ζ) εἶπον, Εἰς τὸ Ἰωάννου βάπτισμα. Εἶπε δὲ Παῦ-
lus; Joannes *quidem* baptizavit *baptiſma* pœnitentiæ, *populo* dicens, in *venien-*
λος, (η) Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισε βάπτισμα μετανοίας, τῷ λαῷ λέγων, εἰς τὸν ἐρχόμε-
tem poſt ipſum ut crederent, hoc eſt, in *Chriſtum* Jeſum. *Audientes autem*
νον μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσι, τουτέστιν, (θ) εἰς τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν. Ἀκούσαντες δὲ
baptizati ſunt in nomine Domini Jeſu. Et *imponente* illis *Paulo* 5
ἐβαπτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου
manus, venit Spiritus ſanctus ſuper eos: loquebantúrque linguis, & 6
(ι) τὰς χεῖρας, ἦλθε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς· ἐλάλουν τε γλώσσαις, καὶ
prophetabant. Erant autem omnes viri ferè duodecim. Introgreſſus autẽ
(κ) προεφήτευον. Ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄνδρες ὡσεὶ (λ) δεκαδύο. Εἰσελθὼν δὲ
in ſynagogam, *liberè* loquebatur, per menſes tres diſputans & ſuadens*que* de 7 8
εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐπαῤῥησιάζετο, ἐπὶ μῆνας τρεῖς διαλεγόμενος καὶ πείθων τὰ περὶ
regno Dei. Cùm autem quidam indurarentur, & non crederent, maledi-
τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὡς δέ τινες ἐσκληρύνοντο, καὶ ἠπείθουν, κακολο-
centes viam coram multitudine, diſcedens ab eis, ſegregavit diſcipulos, quoti- 9
γοῦντες τὴν ὁδὸν ἐνώπιον τοῦ πλήθους, ἀποστὰς ἀπ' αὐτῶν ἀφώρισε τοὺς μαθητὰς, καθ'
diè diſputans in ſchola Tyranni cujuſdam. Hoc autem factum eſt
ἡμέραν διαλεγόμενος ἐν τῇ σχολῇ (μ) Τυράννου τινός. Τοῦτο δὲ ἐγένετο 10
per *annos duos*, ita ut omnes *habitantes Aſiam audire* verbum Domini Je-
ἐπὶ ἔτη δύο, ὥστε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ (ν) Κυρίου Ἰη-
ſu, Judæóſque & Græcos. Virtutéſque non *vulgares* faciebat Deus
σοῦ, Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας. Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας (ξ) ἐποίει ὁ Θεὸς 11
per *manum* Pauli: Ita ut etiam ſuper languidos *adferri* à corpore
διὰ τῶν χειρῶν Παύλου· Ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας (ο) ἐπιφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς 12
ejus ſudaria vel ſemicinctia, & *abſcedere* ab eis languores, & ſpiritus
αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τά τε πνεύματα
malignos exire ab eis. Tentaverunt autem quidam de cir-
τὰ πονηρὰ (π) ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν. Ἐπεχείρησαν δέ τινες (ρ) ἀπὸ τῶν περι- 13
cumeuntibꝰ Judæis exorciſtis, invocare ſuper *habentes* ſpiritus malos
ερχομένων Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν, ὀνομάζειν ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ τὸ
nomen Domini Jeſu, dicentes; *Adjuramus* vos Jeſum, quẽ Paulus prædicat.
ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, λέγοντες, (σ) Ὁρκίζομεν ὑμᾶς τὸν Ἰησοῦν, ὃν (τ) ὁ Παῦλος κηρύσσει.

MS.A. (ω) τοῦ Ἰησοῦ, ἐπιστάμενος (α) Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, (β) τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ. Κεφ. ιθʹ. MS.A. (α) Ἀπολλῶν (β) κατελθεῖν (γ) εὑρεῖν τινας μαθητάς· Εἶπέν τε πρὸς (δ) οἱ δὲ πρὸς αὐτ. Ἀλλ' οὐδ' εἰ Πνεῦμα (ε) Ὁ δὲ εἶπεν (ζ) εἶπαν, (η) Ἰωάννης ἐβάπτισεν (θ) εἰς τὸν Ἰησοῦν. (ι) χεῖρας, (κ) ἐπροφήτευον. (λ) δώδεκα. (μ) Τυράννου. Τοῦτο (ν) Κυρίου, Ἰουδαίους (ξ) ὁ Θεὸς ἐποίει (ο) ἀποφέρεσθαι (π) ἐκπορεύεσθαι. Ἐπεχείρησαν (ρ) καὶ τῶν (σ) Ὁρκίζω ὑμᾶς (τ) Παῦλος

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

25 *ܗܢܐ ܡܬܬܠܡܕ ܗܘܐ ܠܐܘܪܚܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܪܬܚ ܗܘܐ ܒܪܘܚܗ ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܘܡܠܦ ܡܬܚܦܛܐܝܬ
26 ܥܠ ܝܫܘܥ. ܟܕ ܡܕܡ ܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ. ܐܠܐ ܡܥܡܘܕܝܬܗ ܕܝܘܚܢܢ܀ *ܘܫܪܝ ܓܠܐ ܦܐ ܠܡܡܠܠ
ܒܟܢܘܫܬܐ. ܘܟܕ ܫܡܥܘܗܝ ܐܩܘܠܣ ܘܦܪܝܣܩܠܐ. ܐܝܬܝܘܗܝ ܠܒܝܬܗܘܢ. ܘܫܠܡܐܝܬ
27 ܚܘܝܘܗܝ ܐܘܪܚܗ ܕܡܪܝܐ܀ *ܘܟܕ ܨܒܐ ܕܢܐܙܠ ܠܐܟܐܝܐ ܒܝܐܘܗܝ ܐܚܐ. ܘܟܬܒܘ ܠܬܠܡܝܕܐ
28 ܕܢܩܒܠܘܢܝܗܝ. ܘܟܕ ܐܙܠ ܐܥܕܪ ܣܓܝ ܒܛܝܒܘܬܐ ܠܟܠܗܘܢ ܡܗܝܡܢܐ܀ *ܐܡܝܢܐܝܬ
ܓܝܪ ܥܡ ܝܗܘܕܝܐ ܡܬܟܬܫ ܗܘܐ ܠܥܝܢ ܟܢܫܐ. ܟܕ ܡܚܘܐ ܗܘܐ ܡܢ ܟܬܒܐ ܥܠ ܝܫܘܥ
1 ܕܡܫܝܚܐ ܗܘ. * ܩܪܝܢܐ ܕܨܦܪܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܢܓ * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܛ *
2 *ܘܟܕ ܐܦܠܘ ܗܘܐ ܒܩܘܪܢܬܘܣ. ܦܘܠܘܣ ܡܗܠܟ ܗܘܐ ܒܐܬܪܘܬܐ ܥܠܝܬܐ. ܘܐܬܐ ܠܐܦܣܘܣ.
*ܘܡܫܐܠ ܗܘܐ ܠܬܠܡܝܕܐ ܕܐܫܟܚ ܬܡܢ. ܐܢ ܩܒܠܬܘܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܡܢ
3 ܕܗܝܡܢܬܘܢ. ܥܢܘ ܘܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܐܦܠܐ ܐܢ ܐܝܬ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܫܡܝܥ ܠܢ. *ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܘܠܡܢܐ
4 ܥܡܕܬܘܢ. ܐܡܪܝܢ. ܠܡܥܡܘܕܝܬܗ ܕܝܘܚܢܢ. *ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܘܠܘܣ. ܝܘܚܢܢ ܐܥܡܕ
ܡܥܡܘܕܝܬܐ ܕܬܝܒܘܬܐ ܠܥܡܐ. ܟܕ ܐܡܪ ܕܢܗܝܡܢܘܢ ܒܡܢ ܕܐܬܐ ܒܬܪܗ. ܕܐܝܬܘܗܝ
5 ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. *ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܗܠܝܢ. ܥܡܕܘ ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. *ܘܣܡ
6 ܥܠܝܗܘܢ ܐܝܕܐ ܦܘܠܘܣ. ܘܐܬܬ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܒܠܫܢ ܠܫܢ.
7 8 ܘܡܬܢܒܝܢ ܗܘܘ. *ܗܘܘ ܕܝܢ ܟܠܗܘܢ ܓܒܪܐ ܗܠܝܢ ܬܪܥܣܪ. *ܘܥܠ ܦܘܠܘܣ ܗܘܐ ܠܟܢܘܫܬܐ
ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܓܠܐ ܦܐ ܬܠܬܐ ܝܪܚܝܢ. ܘܡܦܝܣ ܗܘܐ ܥܠ ܡܠܟܘܬܐ
9 ܕܐܠܗܐ. *ܘܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܡܬܩܫܝܢ ܗܘܘ ܘܡܬܚܪܝܢ. ܘܡܨܚܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܐܘܪܚܐ ܕܐܠܗܐ ܩܕܡ
ܟܢܫܐ ܕܥܡܡܐ. ܗܝܕܝܢ ܦܪܩ ܦܘܠܘܣ. ܘܦܪܫ ܡܢܗܘܢ ܠܬܠܡܝܕܐ. ܘܡܡܠܠ
10 ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܟܠܝܘܡ ܒܣܟܘܠܐ ܕܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܬܪܢܘܣ. *ܘܗܕܐ ܗܘܬ ܫܢܝܢ ܬܪܬܝܢ. ܥܕܡܐ
11 ܕܟܠܗܘܢ ܥܡܘܪܝ ܐܣܝܐ ܫܡܥܘ ܡܠܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܪܡܝܐ. *ܘܚܝܠܐ ܪܘܪܒܐ
12 ܥܒܕ ܗܘܐ ܐܠܗܐ ܒܐܝܕܘܗܝ ܕܦܘܠܘܣ. *ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܡܢ ܡܐܢܐ ܕܥܠ ܦܓܪܗ
ܡܝܬܝܢ ܗܘܘ ܣܘܕܪܐ ܐܘ ܨܦܝܢܝܬܐ. ܘܣܝܡܝܢ ܗܘܘ ܥܠ ܟܪܝܗܐ. ܘܦܪܩܝܢ ܗܘܘ
ܡܢܗܘܢ ܟܘܪܗܢܐ. ܘܐܦ ܫܐܕܐ ܢܦܩܝܢ ܗܘܘ.
* ܕܚܕܒܫܒܐ ܩܕܡܝܐ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܢܕ *
13 *ܐܬܘ ܕܝܢ ܐܦ ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܡܬܟܪܟܝܢ ܗܘܘ ܘܡܘܡܝܢ ܗܘܘ ܠܫܐܕܐ.
ܕܢܘܡܘܢ ܐܢܘܢ ܥܠ ܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ. ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗܘܢ ܪܘܚܐ ܛܢܦܬܐ. ܟܕ
ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܡܘܡܝܢܢ ܠܟܘܢ ܒܝܫܘܥ ܗܘ ܕܦܘܠܘܣ ܡܟܪܙ.

Hic erat edoctus viam Domini, & fervens 25
ſpiritu: proinde loquebatur, planéque doce-
bat de Jeſu, quum nihil ſciret, niſi bapti-
ſma Johannis. Cœpitque palàm loqui in 26
ſynagoga. Quem quum audiſſent Achilus &
Priſcilla, adduxerunt domum ſuam, & ple-
niùs oſtenderunt ei viam Domini. Quum- 27
que vellet proficiſci Achaiam, hortati ſunt
eum fratres, ſcripſeruntque ad diſcipulos ut
exciperent eum: itaque ubi adveniſſet, mul-
tùm adjuvit per gratiam omnes fideles. Ve- 28
hementer enim diſceptabat contra Judæos
coram turbis, demonſtrans per Scripturas,
Jeſum eſſe Chriſtum.

Matutinis dominicæ Pentecoſtes. 53.

CAP. XIX.

Quumque degeret Apollo Corinthi, Pau- 1
lus peragravit regiones ſuperiores ad Ephe-
ſum. Et interrogavit diſcipulos quos illic 2
invenit, Num recepiſtis Spiritum ſanctita-
tis poſteaquàm crediſtis? Reſponderunt,
& dicunt ei; Imò neque an ſit Spiritus, au-
divimus. Dixit eis, In quid ergò baptiza- 3
ti eſtis? Dicunt, In baptiſma Johannis. Sub- 4
dit eis Paulus, Johannes quidem baptizavit
baptiſmo pœnitentiæ populos, dicens, ut
crederent in eum qui venturus erat poſt ſe,
hoc eſt, in Jeſum Chriſtum. Quumque hæc 5
audiſſent, baptizati ſunt in nomine Domini
noſtri Jeſu Chriſti. Et impoſuit eis manum 6
Paulus, venitque Spiritus ſanctitatis in eos:
proinde loquebantur ſingulis linguis, ac va-
ticinabantur. Erant autem omnes iſti viri, 7
duodecim. Cæterùm ingreſſus eſt Paulus 8
ſynagogam, & locutus eſt palàm tribus men-
ſibus, ac perſuadebat de regno Dei. Qui- 9
dam autem ex eis indurabantur, & obſtina-
bant, atque convitiis proſcindebant viam
Dei coram turba Gentium: tunc recedere
fecit Paulus, & ſeparavit ab eis diſcipulos,
& quotidie verba faciebat ad eos in ſchola
viri cujuſdam nomine Tyrani. Hoc autem 10
factum eſt per biennium, uſquedum audiſ-
ſent ſermonem Domini quotquot habitabant
in Aſia, tam Judæi quàm Gentiles. Porrò 11
virtutes maximas edebat Deus per manum
Pauli. Ita ut etiam à veſtimentis quæ erant 12
ſuper corpus ejus, ſudaria aut fruſta defer-
rentur, & imponerentur ægrotis, & diſce-
derent ab eis morbi, atque adeò dæmonia
exirent.

Dominicâ primâ poſt Pentecoſten. 54.

Studebant autem & quidam Judæi qui cir- 13
culabant, & adjurabant dæmonia, adjurare
ea per nomen Domini noſtri Jeſu, ſuper
eos in quibus erant ſpiritus immundi, di-
centes; Adjuramus vos per nomen Jeſu quem
prædicat Paulus.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

25 ወይክል፡ ተናግሮ፡ ወምሁር፡ ፍኖተ፡ እግዚአብሔር፡ ወጸሃቀ፡ በመንፈሱ፡፡ ወይነግር፡ ወ
26 ይመሀር፡ በእንተ፡ ኢየሱስ፡ ከመ፡ ዳእሙ፡ ጥምቀተ፡ ዮሐንስ፡ ተጠምቀ፡፡÷ ወውእ
ቱሰ፡ አኀዘ፡ ገሃደ፡ ይነግር፡ በምኵራብ፡ ወሰምዕዎ፡ ጵርስቂላ፡ ወአቂላ፡ ወአቅረብ
27 ዎ፡ ወተጠየቅዎ፡ ፍኖተ፡ እግዚአብሔር፡፡÷ ወፈቀደ፡ ይሖር፡ አኪይያ፡ ወአብሕ
ዎ፡ ቢጹ፡ ወጸሐፉ፡ ሎቱ፡ ሐዋርያት፡ ይትወከፍዎ፡፡ ወበጺሖ፡ ነገሮሙ፡ ብዙ
28 ኀ፡ ለእለ፡ አምኑ፡ በጸጋ፡ እግዚአብሔር፡÷ እስመ፡ በሕጉ፡ ይትዋቀሥሙ፡ ለአይሁ
ድ፡ ገሃደ፡ ወያበጽሖሙ፡ እም፡ ጸሐፍት፡ ከመ፡ ውእቱ፡ ክርስቶስ፡ ኢየሱስ፡፡÷

Et potens erat prædicando & docendo viam Dei, & ſolicitus fuit in ſpiritu ſuo, 25
& prædicabat & docebat de Jeſu, ſicut ſolummodò baptiſmate Johannis baptizatus
fuit. Et ipſe cœpit palàm prædicare in ſynagoga, & audierunt eum Priſcilla & 26
Aquila, & aſſumpſerunt eum, & exquiſitiùs expoſuerunt ei viam Dei. Et voluit 27
ire Achaiam, & permiſerunt ei fratres ejus, & ſcripſerunt pro eo Apoſtolis ut ſuſ-
ciperent eum: & quum adveniſſet, prædicavit multùm credentibus in gratia Dei.
Quia in lege ſua redarguebat Judæos manifeſtè, & concluſit contra eos ex Scriptu- 28
ris, quòd fuit Chriſtus, Jeſus.

Verſio VULGATA LATINA.

25 Hic erat edoctus viam Domini: & fervens ſpiritu loquebatur, & docebat diligen-
26 ter ea quæ ſunt Jeſu, ſciens tantùm baptiſma Joannis. Hic ergò cœpit fiducialiter
agere in ſynagoga. Quem cùm audiſſent Priſcilla & Aquila, aſſumpſerunt eum,
27 & diligentiùs expoſuerunt ei viam Domini. Cùm autem vellet ire Achaiam, ex-
hortati fratres, ſcripſerunt diſcipulis ut ſuſciperent eum. Qui cùm veniſſet,
28 contulit multum his qui crediderant. Vehementer enim Judæos revincebat pub-
licè, oſtendens per Scripturas, eſſe Chriſtum Jeſum.

CAP. XIX.

1 FActum eſt autem, cùm Apollo eſſet Corinthi, ut Paulus peragratis ſuperiori-
2 bus partibus veniret Epheſum, & inveniret quoſdam diſcipulos: Dixítque ad
eos; Si Spiritum ſanctum accepiſtis credentes? At illi dixerunt ad eum; Sed ne-
3 que ſi Spiritus ſanctus eſt, audivimus. Ille verò ait; In quo ergò baptizati
4 eſtis? Qui dixerunt; In Joannis baptiſmate. Dixit autem Paulus; Joannes
baptizavit baptiſmo pœnitentiæ populum, dicens; In eum, qui venturus eſſet
poſt ipſum, ut crederent, hoc eſt, in Jeſum. His auditis, baptizati ſunt in 5
nomine Domini Jeſu. Et cùm impoſuiſſet illis manus Paulus, venit Spiritus 6
ſanctus ſuper eos, & loquebantur linguis, & prophetabant. Erant 7
autem omnes viri ferè duodecim. Introgreſſus autem ſynagogam, 8
cum fiducia loquebatur per tres menſes, diſputans, & ſuadens de regno Dei.
Cùm autem quidam indurarentur, & non crederent, maledicentes viam Domini 9
coram multitudine, diſcedens ab eis, ſegregavit diſcipulos, quotidiè diſpu-
tans in ſchola tyranni cujuſdam. Hoc autem factum eſt per biennium, ita ut 10
omnes, qui habitabant in Aſia, audirent verbum Domini, Judæi atque Gen-
tiles. Virtutéſque non quaſlibet faciebat Deus per manum Pauli: Ita ut etiam ſu- 11
per languidos deferrentur à corpore ejus ſudaria, & ſemicinctia, & recedebant ab 12
eis languores, & ſpiritus nequam egrediebantur. Tentaverunt autem quidam & de 13
circumeuntibus Judæis exorciſtis, invocare ſuper eos, qui habebant ſpiritus malos,
nomen Domini Jeſu, dicentes; Adjuro vos per Jeſum, quem Paulus prædicat.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* هذا كان عارفا بطريق الرب * وحارا بالروح يتكلم ويعلم الحجج التي عن الرب * تعلما 25
بليغا * وكان يعرف خبر معمودية يوحنا فقط * كان هذا يطفق يجاهر في المجمع * فاذ سمعه 26
اكيلاس وبرسكيلا * اخذاه وفهماه طريق الرب تفهيما بليغا جدا * ولما اعتزم ان يعبر 27
الي اخائيا بامر الاخوة * كتبوا له الي التلاميذ ان يقبلوه * فلما جاء اليهم نفع كثيرا
الذين امنوا بالنعمة * لانه كان يداوم توبيخ اليهود في الجموع جهرا * توبيخا شديدا * 28
ويريهم من الكتب ان يسوع هو المسيح * تم * يوم الجمعة ثاني السلاق * ويقري ايضا
ثاني تقديس الماء * الفصل التاسع عشر * فاتفق ان ابلس لما كان 1
بقرنثيوس كان بولص قد اجتاز باعلا تلك النواحي * وجاء الي افسس * فوجد تلاميذا 2
ما * فقال لهم * هل اخذتم روح القدس لما امنتم * فقالوا له لا * بل ولا سمعنا ان روح
القدس موجود * فقال لهم باية معمودية اصطبغتم * فقالوا بمعمودية يوحنا * فقال لهم بولص * 3 4
انما اعمد يوحنا الشعب معمودية التوبة * قايلا لهم ان يومنوا بالوارد بعده * اي بالمسيح
ايسوع * فلما سمعوا اصطبغوا باسم الرب يسوع * واذ وضع بولص يده عليهم * جاء اليهم 5 6
روح القدس * لانهم طفقوا يتكلمون باللغات ويتنباون * وكانوا كلهم اثني عشر رجلا * 7
* واذ دخل الي المجمع لبث يجاهر بالكرازة ثلثة اشهر يخاطب ويقنع بالبراهين عن ملك الله * تم 8
* ولما كان قوما يذكرون قوله ويخالفونه ويهجنون طريق الايمان امام الجماعة * ابتعد منهم وميز 9
التلاميذ من اوليك * وكان يفاوضهم كل يوم في مجلس احد الكبراء * فلبث يعمل هذا مدة 10
سنتين * حتي ان جماعة القاطنين ببلدة اسيا سمعوا قول الرب يسوع * اعني اليهود واليونانيون *
* وصنع الرب بيدي بولص قوات ليست بيسيرة * حتي انهم كانوا يجلبون عصايب او مناديل 11 12
يمسح بها عرق وجهه * فيضعوها علي السقمي فتزول عنهم الامراض * وتخرج عنهم الارواح الخبيثة *
* وان قوما من اليهود الدوارين * طفقوا يستحلفون ويسمون علي الذين بهم الارواح الخبيثة اسم 13
الرب يسوع المسيح * قايلين نستحلفكم بيسوع الذي يكرز به بولص *

Hic noverat viam Domini, & fervens 25
ſpiritu loquebatur, docebátque quæſtio-
nes quæ ſunt de Domino, doctrinâ ex-
actâ: ſciebat autem rem baptiſmi Jo-
hannis tantùm. Cœperat hic liberè lo- 26
qui in ſynagoga. Quem cùm audiſſent
Achilles & Priſcilla, duxerunt eum, &
expoſuerunt ei viam Domini expoſitio-
ne perfectiſſimâ. Cùmq; voluiſſet tranſ- 27
ire in Achaiam, de mandato fratrum
ſcripſerunt pro ipſo ad diſcipulos ut ſuſ-
ciperent eum. Et cùm veniſſet ad eos,
multùm contulit iis qui crediderant
per gratiam. Perſeveranter enim ar- 28
guebat Judæos in ſynagogis publicè acri
increpatione, & oſtendebat eis ex Scri-
pturis quòd Jeſus eſſet Chriſtus. Finis.

Feriâ ſextâ, ſecundâ *die* infra Aſcen-
ſionem. Legitur quoque altero
die à conſecratione aquæ.

CAP. XIX.

ACcidit autem ut cùm Apollos eſſet 1
Corinthi, Paulus jam peragrâſſet ſuperi-
ores illas partes, veniſſétque Epheſum.
Et inveniens aliquot diſcipulos, dixit eis; 2
Num accepiſtis Spiritum ſanctum cùm
credidiſtis? Inquiunt ei; Minimè: imò nec
audivimus an Spiritus ſanctus exiſtat.
Ait illis; Quo baptiſmate baptizati eſtis? 3
Dixerunt; Baptiſmate Johannis. Re- 4
ſpondit eis Paulus, Johannes quidem ba-
ptizavit populum baptiſmo pœnitentiæ,
dicens illis ut crederent in venturum
poſt ipſum, videlicet in Chriſtum Jeſum.
Quæ cùm audiſſent, baptizati ſunt in 5
nomine Domini Jeſu. Et cùm poſuiſſet 6
Paulus manum ſuam ſuper eos, advenit
eis Spiritus ſanctus: cœperunt enim lo-
qui linguis, & prophetare. Erant au- 7
tem omnes, duodecim viri. Et ingreſ- 8
ſus ſynagogam, manſit promulgans prædi-
cationem tribus menſibus: colloquens,
& ſuadens argumentis de regno Dei.
Hactenus. *Cùm autem nonnulli de-* 9
teſtarentur ſermonem eius, & contradi-
cerent ei, viámque fidei criminarentur
coram cœtu, receſſit ab eis, & ſegregavit
diſcipulos ab ipſis, eóſque alloquebatur
ſingulis diebus in domicilio cujuſdam ex
magnatibus. Manſitque id exercens 10
ſpatio bienni, ita ut omnes habitantes
in regione Aſiæ audierint ſermonem Do-
mini Jeſu, Judæi ſcilicet & Græci.
Edidítque Dominus per manus Pauli 11
virtutes haud paucas: Adeò ut afferrent 12
faſcias aut ſudaria quibus exgeret ſudo-
rem vultûs ſui, imponerentque infirmis,
& recederent ab eis morbi, & ſpiritus
mali ab eis egrederentur. At verò qui- 13
dam ex Judæis vagis cœperunt adjura-
re, & invocare ſuper eos in quibus erant
ſpiritus mali, nomen Domini Jeſu Chri-
ſti, dicentes; Adjuramus vos per Jeſum
quem prædicat Paulus.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በሐሙስ ፡ ሰንበተ ፡ ጾም ።=፡
1 ወእምዝ ፡ እንዘ ፡ ሀሎ ፡ አጵሎን ፡ ሀሎ ፡ ቆሮንቶስ ። ኀለፈ ፡ ጳውሎስ ፡ እንተ ፡ ለ
ዐላይ ፡ ደወለ ፡ ወበጽሐ ፡ ኤፌሶን ፡ ወረከበ ፡ ሕደጠነ ፡ እለ ፡ ቦኡ ፡ ውስተ ፡ አሚ
2 ን ።=፡ ወይቤሎሙ ፡ ቦኑ ፡ ዘነሣእክሙ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ እምዘ ፡ አመንክሙ ፡
3 ወይቤልዎ ፡ ሰማዕነሁ ፡ ጥቀ ፡ ከመቦ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ።=፡ ወይቤሎሙ ፡ በምንትኑ
4 መ ፡ ተጠመቅሙ ፡ ወይቤልዎ ፡ በጥምቀተ ፡ ዮሐንስ ።=፡ ወይቤሎሙ ፡ ዮሐንስኬ ፡
5 አጥመቀ ፡ ጥምቀተ ፡ ንስሐ ፡ በዘ ፡ ይመጽእ ፡ እምድኅሬሁ ፡ ኢየሱስ ።=፡ ወሰሚ
6 ዖሙ ፡ ተጠመቁ ፡ በስመ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ።=፡ ወወደዮ ፡ እዴሁ ፡ ጳውሎስ ፡
7 ዲቤሆሙ ፡ ወረደ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ለዕሌሆሙ ፡ ወነበቡ ፡ በነገረ ፡ በሐውርት ፡ ወ
8 ተነበዩ ።=፡ ወየአክሉ ፡ ዐሠርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ ዕደው ።=፡ ወቦአ ፡ ጳውሎስ ፡ ም
ኵራበ ፡ ወነገረ ፡ ገሃደ ፡ ወነበረ ፡ ሠለስተ ፡ አውርኃ ፡ እንዘ ፡ ይትዋቀሥሙ ፡ ወየአ
9 ምኖሙ ፡ በእንተ ፡ መንግሠተ ፡ እግዚአብሔር ።=፡ ወቦ ፡ እለ ፡ ክሕዱ ፡ ወተጸነ
ዑ ፡ ወአሕሠሙ ፡ ደቢ ፡ ትምህርቱ ፡ በቅድመ ፡ ኵሉ ። ሃለ ወሐደጎሙ ፡ ጳ
ውሎስ ፡ ወነሥአሙ ፡ ለሐዋርያት ፡ ወኵሉ ፡ አሚረ ፡ ይሜህር ፡ በቅድመ ፡ መኳ
10 ንን ፡ ወመለእክት ።=፡ ወከመዝ ፡ ገብረ ፡ ክልኤ ፡ ዓመተ ። ወሰምዑ ፡ ኵሎሙ ፡
11 እለ ፡ ይነብሩ ፡ እስያ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ አይሁድ ፡ ወአረሚ ።=፡ ወዐቢየ ፡
12 ኀይለ ፡ ይገብር ፡ እግዚአብሔር ፡ በእደ ፡ ጳውሎስ ።=፡ ወይወስዱ ፡ እምጽንፈ ፡ ል
ብሱ ፡ ወሰበኑ ፡ ወያነብሩ ፡ ደበ ፡ ዱያን ፡ ወየሐይው ፡ ወእለኒ ፡ አጋንንት ፡ ይወጽ
13 ኡ ።=፡ ወቦ ፡ እለ ፡ አኀዙ ፡ ይርቅዩ ፡ ቢጽ ፡ እለ ፡ የአውዱ ፡ ወይሰምዩ ፡ ሎሙ ፡
ለአጋንንት ፡ ስመ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ወይቤልዎሙ ፡ ናምሕለክሙ ፡ በስሙ ፡ ለ
ኢየሱስ ፡ ዘጳውሎስ ፡ ይሜህር ።=፡

CAP. XIX.

Quinto ſabbato Jejunii.

ET tunc quum eſſet Apollos Corinthi, peragravit Paulus per ſuperiorem regionem, 1
& venit Epheſum, & invenit paucos qui intrâſſent in fidem. Et dixit iis; Num 2
accepiſtis Spiritum ſanctum ex quo tempore *credidiſtis? Et dixerunt ei; Audi-*
vimus tantùm quod fuit Spiritus ſanctus. Et dixit iis; In quo baptizati fuiſtis? 3
& dixerunt ei; In baptiſmate Johannis. Et dixit iis; Johannes igitur baptiza- 4
vit baptiſmo reſipiſcentiæ in venturo eum poſt Jeſu. Et quum audiviſſent, baptiza- 5
ti ſunt in nomine Domini noſtri Jeſu. Et quum poſuiſſet manus ſuas Paulus ſu- 6
per eos, deſcendit Spiritus ſanctus ſuper eos, & loquuti ſunt in linguis regionum,
& prophetârunt. Et erant duodecim viri. Et intravit Paulus ſynagogam, & præ- 7
dicavit palàm, & manſit tres menſes diſſerens cum iis, & ſuadens iis de regno 8
Dei. Et fuerunt qui abnegaverunt, & obdurati ſunt, & maledixerunt contra do- 9
ctrinam coram omnibus: Et reliquit eos Paulus, & accepit Apoſtolos, & quo-
tidiè docebat coràm prætori & præſidibus. Et ſic egit duos annos, & audierunt 10
omnes qui habitabânt in *Aſia verbum Dei, Judæi & Gentiles. Et magnas vir-* 11
tutes fecit Deus per manum Pauli. Et detulerunt ab extremitate veſtimenti ejus, 12
& ſudaria ejus, et poſuerunt ſuper infirmos, et vivebant, et dæmones exibant.
Et fuerunt quidam qui cœperunt incantare, fratres circumeuntes, et nominare 13
ſuper dæmoniacos nomen Domini noſtri Jeſu, et dicebant iis; Adjuramus vos in no-
mine Jeſu, quem Paulus docet.

ΠΡΑ'ΞΕΙΣ ΤΩ͂Ν 'ΑΠΟΣΤΟ'ΛΩΝ. ΚΕΦ. ΚΗ'.

Erant autem quidam filii Sceuæ Judæi principis ſacerdotum ſeptem hoc *facientes.*
14 Ἦσαν δέ (υ)τινες υἱοὶ Σκευᾶ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ οἱ τοῦτο ποιοῦντες.
Reſpondens autem ſpiritus *malignus,* dixit; Jeſum novi, & Paulum
15 Ἀποκριθὲν δὲ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, (φ)εἶπε, Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν Παῦλον
ſcio: vos autem qui eſtis? Et inſiliens in eos homo,
16 ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ τίνες ἐστέ; Καὶ (χ)ἐφαλλόμενος ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος,
in quo erat *ſpiritus malignus,* & *prædominatus eis,* invaluit contra eos,
ἐν ᾧ ἦν τὸ πνεῦμα τὸ (ψ) πονηρὸν, καὶ κατακυριεύσας αὐτῶν, ἴσχυσε κατ' αὐτῶν,
ita ut *nudos,* & *vulneratos effugere ex* domo illa. Hoc autem
17 ὥστε γυμνοὺς, καὶ τετραυματισμένους (ω) ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐκείνου. Τοῦτο δὲ
factum eſt notum omnibus Judæiſque *& Græcis habitantibus Epheſum:* &
ἐγένετο γνωστὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἔφεσον· καὶ
cecidit timor ſuper omnes illos, & magnificabatur nomen Domini Jeſu.
(α)ἐπέπεσε φόβος ἐπὶ πάντας αὐτοὺς, καὶ ἐμεγαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.
Multique credentium veniebant confitentes, & annuntiantes actus
18 Πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο ἐξομολογούμενοι, καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις
ſuos. Multi autem curioſa *agentium, conferentes* libros, combuſſerunt
19 αὐτῶν. Ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ περίεργα πραξάντων, συνενέγκαντες τὰς βίβλους, κατέκαιον
coram omnibus: & *computaverunt pretia* illorum, & invenerunt *argenti myriades*
ἐνώπιον πάντων· καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν, καὶ εὗρον ἀργυρίου μυριάδας
quinque. Ita *per potentiam* verbum *Domini* creſcebat, & *invaleſcebat. Ut* autem
20 πέντε. Οὕτω κατὰ κράτος (β) ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ηὔξανε, καὶ ἴσχυεν. Ὡς δὲ
21 *impleta ſunt hæc,* propoſuit Paulus in Spiritu, *pervadens* Macedoniam, &
ἐπληρώθη ταῦτα, ἔθετο ὁ Παῦλος ἐν τῷ Πνεύματι, (γ) διελθὼν τὴν Μακεδονίαν, καὶ
Achaiam, ire *in Hieruſalem,* dicens; *Quòd* poſt *fieri me* ibi,
(δ) Ἀχαΐαν, πορεύεσθαι εἰς (ε) Ἱερουσαλὴμ, εἰπὼν, Ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι με ἐκεῖ,
oportet me & Romam videre. Mittens autem in Macedoniam duos *mini-*
δεῖ με καὶ Ῥώμην ἰδεῖν. Ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν Μακεδονίαν δύο (ζ) τῶν δια- 22
ſtrantium ſibi, Timotheum & Eraſtum, ipſe remanſit tempus in *Aſiam.* Facta eſt
κονούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐγένετο 23
autem *ſecundùm tempus illud* turbatio non *parva* de via. Demetrius enim
δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος οὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδοῦ. Δημήτριος γάρ 24
quidam nomine, *argenticælator,* faciens ædes argenteas Dianæ, præſtabat
τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναοὺς ἀργυροῦς Ἀρτέμιδος, παρείχετο
artificibus quæſtum non modicum. Quos congregans, & eos qui *circa*
τοῖς τεχνίταις (η) ἐργασίαν οὐκ ὀλίγην. Οὓς συναθροίσας, καὶ τοὺς περὶ 25
talia opifices, dixit; Viri, ſcitis quia de hoc *opificio* acquiſitio
τὰ τοιαῦτα ἐργάτας, εἶπεν, Ἄνδρες, ἐπίστασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία
nobis eſt. Et *ſpectatis,* & auditis, quia non ſolùm Epheſi, ſed penè
(θ) ἡμῶν ἐστι. Καὶ θεωρεῖτε, καὶ ἀκούετε, ὅτι οὐ μόνον Ἐφέσου, (ι) ἀλλὰ σχεδὸν 26
totius Aſiæ, Paulus hic ſuadens avertit multam turbam, dicens; Quoniam non
πάσης τῆς Ἀσίας, ὁ Παῦλος οὗτος πείσας μετέστησεν ἱκανὸν ὄχλον, λέγων, Ὅτι οὐκ
ſunt dii *por manus facti.* Non ſolùm autem hæc *periclitatur* nobis pars
εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο (κ) κινδυνεύει ἡμῖν τὸ μέρος 27
in redargutionem venire, ſed & magnæ *deæ* Dianæ templum in nihilum
εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος ἱερὸν εἰς (λ) οὐδὲν
reputari: futurum autem & deſtrui *majeſtatem* ejus, quam tota Aſia &
λογισθῆναι, μέλλειν δὲ καὶ καθαιρεῖσθαι τὴν μεγαλειότητα αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ἀσία καὶ
habitata colit. *Audientes autem & facti pleni excandeſcentiâ,* exclamaverunt,
ἡ οἰκουμένη σέβεται. Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ, ἔκραζον 28
dicentes; Magna Diana Epheſiorum.
λέγοντες, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων.

MS.A. (υ)τινες Σκευᾶ τοῦ Ἰουδαίου ἀρχιερέως ἑπτὰ υἱοὶ τοῦτο (φ)εἶπεν αὐτοῖς, Τὸν (χ)ἐφαλλόμενος ὁ ἄνθρωπος ἐπ' αὐτοὺς, ἐν ᾧ (ψ) πονηρὸν, κατακυριεύσας ἀμφοτέρων, ἴσχυσεν (ω) ἐκφυγεῖν αὐτοὺς ἐκ (α) ἔπεσεν (β) τοῦ Κυρίου ὁ λόγος (γ) διελθεῖν (δ) τὴν Ἀχαΐαν, (ε) Ἱεροσόλυμα, (ζ) τῶν *διακονούντων αὐτῷ, (η) οὐκ ὀλίγην ἐργασίαν. (θ) ἡμῖν (ι) ἀλλὰ καὶ σχεδὸν (κ) τὸ μέρος κινδυνεύει ἡμῖν εἰς (λ) οὐθὲν λογισθήσεται, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι τῆς μεγαλειότητος

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

14 ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܫܒܥܐ ܒܢܝܐ ܠܓܒܪܐ ܚܕ ܝܗܘܕܝܐ ܪܒ ܟܗܢܐ . ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܐܣܩܘܐ. *
15 ܕܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܗܕܐ. * ܘܥܢܐ ܫܐܕܐ ܗܘ ܒܝܫܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܠܝܫܘܥ ܡܫܬܘܕܥ ܐܢܐ.
16 ܘܠܦܘܠܘܣ ܝܕܥ ܐܢܐ. ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܡܢ ܐܢܬܘܢ. * ܘܫܘܪ ܥܠܝܗܘܢ ܓܒܪܐ ܗܘ ܕܐܝܬ
ܗܘܐ ܒܗ ܪܘܚܐ ܒܝܫܬܐ . ܘܐܬܚܝܠ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܟܒܫ ܐܢܘܢ. ܘܟܕ ܥܪܛܠܝܢ ܘܡܚܝܚܝܢ
17 ܥܪܩܘ ܡܢ ܒܝܬܐ ܗܘ. * ܘܗܕܐ ܐܬܝܕܥܬ ܗܘܬ ܠܟܠܗܘܢ. ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܪ̈ܡܝܐ ܕܥܡܪܝܢ
ܒܐܦܣܘܣ. ܘܢܦܠܬ ܕܚܠܬܐ ܥܠ ܟܠܗܘܢ. ܘܡܬܪܘܪܒ ܗܘܐ ܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ
18 ܡܫܝܚܐ. * ܘܤܓܝܐܐ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܗܝܡܢܘ . ܐܬܝܢ ܗܘܘ ܘܡܫܬܥܝܢ ܣܟܠܘܬܗܘܢ.
19 ܘܡܘܕܝܢ ܥܒ̈ܕܝܗܘܢ ܕܥܒܕܝܢ ܗܘܘ. * ܣܓܝܐܐ ܐܦ ܡܢ ܚܪ̈ܫܐ. ܟܢܫܘ ܟܬܒܝܗܘܢ. ܘܐܝܬܝܘ
ܐܘܩܕܘ ܐܢܘܢ ܩܕܡ ܟܠܢܫ. ܘܚܫܒܘ ܕܡܝܗܘܢ. ܘܣܠܩ ܟܣܦܐ ܪ̈ܒܘܬܐ ܚܡܫ.
20 * ܘܗܟܢܐ ܒܚܝܠܐ ܪܒܐ ܐܬܥܫܢܬ ܗܘܬ ܘܡܣܬܓܝܐ ܗܘܬ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܟܕ ܕܝܢ ܐܫܬܠܡܝ
21 ܗܠܝܢ . ܣܡ ܦܘܠܘܣ ܒܪܥܝܢܗ . ܕܢܗܠܟ ܒܟܠܗ ܡܩܕܘܢܝܐ ܘܐܟܐܝܐ . ܘܢܐܙܠ
22 ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܐܡܪ. ܕܡܐ ܕܐܙܠܬ ܠܬܡܢ . ܘܘܠܐ ܠܝ ܕܐܦ ܪܗܘܡܝ ܐܚܙܐ. * ܘܫܕܪ ܗܘܐ ܠܬܪܝܢ
ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܡܫܡܫܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܠܡܩܕܘܢܝܐ. ܠܛܝܡܬܐܘܣ. ܘܠܐܪܣܛܘܣ. ܗܘ
ܕܝܢ ܩܘܝ ܙܒܢܐ ܒܐܣܝܐ.

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܢܗ *

23 * ܗܘܐ ܕܝܢ ܒܗܘ ܙܒܢܐ ܫܓܘܫܝܐ ܣܓܝܐܐ ܥܠ ܐܘܪܚܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ
24 ܬܡܢ ܓܒܪܐ ܩܝܢܝܐ ܚܕ . ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܕܡܛܪܝܘܣ. ܕܥܒܕ ܗܘܐ ܢܘ̈ܣܐ ܕܣܐܡܐ ܠܐܪܛܡܝܣ.
25 ܘܡܘܬܪ ܗܘܐ ܠܐܘ̈ܡܢܐ ܕܐܘܡܢܘܬܗ ܬܘܬܪܐ ܪܒܐ. * ܗܢܐ ܟܢܫ ܐܢܘܢ ܠܟܠܗܘܢ ܐܘ̈ܡܢܐ ܕܐܘܡܢܘܬܗ
ܥܡܗܘܢ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܦܠܚܝܢ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܓܒܪܐ. ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܬܘܬܪܢ
26 ܟܠܗ ܡܢ ܗܢܐ ܗܘ ܦܘܠܚܢܐ. * ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܠܘ ܗܘܐ
ܠܥܡܐ ܕܐܦܣܘܣ. ܐܠܐ ܐܦ ܠܟܠܗ ܐܣܝܐ. ܦܝܣ ܗܢܐ ܦܘܠܘܣ ܘܐܗܦܟ
27 ܟܕ ܐܡܪ. ܕܠܘ ܐܠܗܐ ܐܢܘܢ ܗܢܘܢ ܕܒܐܝܕܝ ܒܢܝܢܫܐ ܡܬܥܒܕܝܢ. * ܘܠܘ ܗܕܐ ܒܠܚܘܕ [illegible]
ܡܬܒܣܝܐ ܘܒܛܠܐ. ܐܠܐ ܐܦ ܗܘ ܗܝܟܠܐ ܕܐܪܛܡܝܣ ܐܠܗܬܐ ܪܒܬܐ . ܘܡܬܚܫܒ ܠܗ ܐܝܟ ܠܐ
28 ܡܕܡ. ܘܐܦ ܗܝ ܐܠܗܬܐ ܕܟܠܗ ܐܣܝܐ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܣܓܕܝܢ ܠܗ ܬܬܒܣܝܐ. * ܘܟܕ
ܫܡܥܘ ܗܠܝܢ. ܐܬܡܠܝܘ ܚܡܬܐ. ܘܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܪܒܐ ܗܝ ܐܪܛܡܝܣ ܕܐܦܣܝܐ.

Erant autem ſeptem filii viri cujuſdam Judæi summi ſacerdotis, cui nomen erat Scheva, qui hoc faciebant. 14 Reſpondit autem cacodæmon ille, & dixit eis; Jeſum novi, & Paulum ſcio; vos autem qui eſtis? 15 Et inſiliit in eos homo ille in quo erat ſpiritus malus, & invaluit contra eos, eóſque ſubjecit, ita ut nudati ſauciíque fugerent ab ædibus illis. 16 Id autem innotuit omnibus tum Judæis, tum Gentilibus qui habitabant Epheſi: & incidit timor in omnes, & exaltabatur nomen Domini noſtri Jeſu Chriſti. 17 Plurimíque ex iis qui crediderant, veniebant & renuntiabant offenſas ſuas, confitebantúrque quod fecerant. 18 Imò etiam multi magi congregârunt libros ſuos, allatóſque concremârunt coram omnibus: cæterùm ſupputârunt pretium eorum, & aſcendit ad argenti quinque myriades. 19 Uſque adeò virtute magnâ invaleſcebat, progreſſúſque faciebat fides in Deum. 20 His autem peractis propoſuit Paulus in mente ſua, ut perluſtraret totam Macedoniam & Achaiam, proficiſceretúrque ad Jeruſalem: Dicebat autem, Poſtquàm illuc profectus fuero, oportet me quoque Romam inviſere. 21 Miſerat autem duos viros ex iis qui ipſi miniſtrabant, in Macedoniam, nempe Timotheum, & Eraſtum: ipſe verò ſubſtitit ad tempus in Aſia. 22

Dominicâ II. poſt Pentecoſten. 55.

Extitit autem eo tempore tumultus plurimus propter viam Dei. 23 Illic enim erat quidam opifex argenti, cui nomen erat Demetrius, qui faciebat delubra argentea Dianæ, & ſuppeditabat artis ſuæ opificibus maximum lucrum. 24 Iſte congregavit omnes artis ſuæ opifices, necnon illos qui cum eis operabantur, & dixit eis; Viri, ſcitis mercaturam noſtram omnem ex hoc artificio eſſe. 25 Quinetiam auditis ac videtis non ſolùm cives Epheſi, ſed etiam multitudinem totius Aſiæ ab iſto Paulo allectam & averſam, quòd dicat deos illos non eſſe qui manibus hominum fiant. 26 Neque hoc negotium tantummodò diffamatur & ceſſat, ſed etiam templum ipſum Dianæ magnæ deæ pro nihilo habebitur: atque adeò ipſa dea totius Aſiæ, & quam omnes gentes adorant, ludibrio habebitur. 27 Quumque hæc audîſſent, repleti ſunt furore, & clamaverunt, dicentes; Magna eſt Diana Epheſiorum. 28

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

14 ወእሉ ፡ እለ ፡ ከመዝ ፡ ይገብሩ ፡ አይሁድ ፡ ደቂቀ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ሰብዐቱ ፡
15 እሙንቱ ፡፡=፡ ወተሠጥዎሙ ፡ ውእቱ ፡ ጋኔን ፡ እኩይ ፡ ወይቤሎሙ ፡ በኢየሱ
16 ስ ፡ አአምን ፡ ወለጳውሎስ ፡ አአምሮ ፡ አንትሙ ፡ እንከ ፡ አንትሙ ፡፡=፡ ወዐ
ብደ ፡ ዲቤሆሙ ፡ ዘጋኔን ፡ እኩይ ፡ ውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ወኀየሎሙ ፡ ወሞአ
ሙ ፡ ለኵሎሙ ፡ ወፈቅዖሙ ፡ ወአቍሰሎሙ ፡ ወሰደዶሙ ፡ እምውእቱ ፡
ቤት ፡፡=፡

Et fuerunt ſic facientes Judæi, filii principis ſacerdotum, ſeptem fuerunt. 14
Et reſpondit iis iſte dæmon malus, & dixit iis; Jeſum confiteor, & Paulum 15
ſcio, ſed vos qui eſtis? Et inſanivit ſuper eos ille homo in quo erat dæmon 16
malus, & prævaluit iis, Et vicit eos omnes, & colliſit eos, & vulneravit
eos, & ejecit eos ex illa domo.

Verſio VULGATA LATINA.

14 Erant autem quidam Judæi Scevæ principis ſacerdotum ſeptem filii, qui hoc
15 faciebant. Reſpondens autem ſpiritus nequam dixit eis; Jeſum novi, &
16 Paulum ſcio: vos autem qui eſtis? Et inſiliens in eos homo, in quo erat
dæmonium peſſimum, & dominatus amborum, invaluit contra eos, ita ut
17 nudi & vulnerati effugerent de domo illa. Hoc autem notum factum eſt
omnibus Judæis, atque Gentilibus, qui habitabant Epheſi: & cecidit timor
18 ſuper omnes illos, & magnificabatur nomen Domini Jeſu. Multíque creden-
19 tium veniebant, confitentes & annuntiantes actus ſuos. Multi autem ex eis,
qui fuerant curioſi ſectati, contulerunt libros, & combuſſerunt coram
omnibus: & computatis pretiis illorum, invenerunt pecuniam denariorum
20 quinquaginta millium. Ita fortiter creſcebat verbum Dei, & cofirmabatur.
21 His autem expletis, propoſuit Paulus in Spiritu, tranſitâ Macedoniâ &
Achaiâ ire Jeroſolymam, dicens; Quoniam poſtquàm fuero ibi, oportet me
& Romam videre. Mittens autem in Macedoniam duos ex miniſtrantibus ſi- 22
bi, Timotheum & Eraſtum, ipſe remanſit ad tempus in Aſia. Facta eſt au- 23
tem illo tempore turbatio non minima de via Domini. Demetrius enim qui- 24
dam nomine, argentarius, faciens ædes argenteas Dianæ, præſtabat artifici-
bus non modicum quæſtum: Quos convocans, & eos qui hujuſmodi erant 25
opifices, dixit; Viri, ſcitis quia de hoc artificio eſt nobis acquiſitio: Et 26
videtis, & auditis, quia non ſolùm Epheſi, ſed penè totius Aſiæ, Paulus
hic ſuadens avertit multam turbam, dicens; Quoniam non ſunt dii, qui ma-
nibus fiunt. Non ſolùm autem hæc periclitabitur nobis pars in redargutio- 27
nem venire, ſed & magnæ Dianæ templum in nihilum reputabitur, ſed &
deſtrui incipiet majeſtas ejus, quam tota Aſia, & orbis colit. His auditis 28
repleti ſunt irâ, & exclamaverunt dicentes; Magna Diana Epheſiorum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وان قوما كانوا بني اسكاوا اليهودي رييس الكهنة عددهم سبعة * كانوا يفعلون هذا • 14
* فاجابهم الروح الخبيث • وقال اما يسوع فانا اعرفه • واما بولص فاني خبير به • فاما انتم 15
فمن انتم * فطفر اليهم الرجل الذي كان فيه الروح الخبيث • واستاد عليهم 16
مستوليا • وتقوى عليهم حتى انهم هاربوا من ذلك البيت عراة مجرحين * وصار هذا 17
الخبر معروفا عند جميع اليهود واليونانيين القاطنين بافسس • وسقط الخوف على جماعتهم •
وتعاظم اسم الرب يسوع * وكثيرون من الذين امنوا كانوا يجيون • معترفين ومخبرين 18
بافعالهم * وكثيرون من صانعي الاسحار جلبوا مصاحفهم • واحرقوها قدام كل الناس • 19
فحسبت اثمانها فوجدوها خمس ربوات فضة * فهكذا نمي قول الرب وقوي كما يحق 20
عزته • سبحه • * فلما كملت هذه الامور اضمر بولص بالروح ان يجتاز بمكدونية 21
واخاييا ويذهب الى اورسليم • قايلا ان بعد حصولي هناك يجب علي ان ابصر رومية •
* فارسل الى مكدونية الاثنين الذي كانا يخدمانه تيموثاوس وارسطس • واقام هو باسيا 22
مدة ما * فعرض في ذلك الوقت من اجل الطريق اضطراب ليس باليسير * لان انسانا 23 24
اسمه ديمتريوس صانع الفضة كان يعمل هياكل الزهرة • ويكسب للصناع كسبا ليس
باليسير * فجمعهم اعني الصناع الذين يعملون مثل هذه الاعمال • وقال لهم ايها الرجال 25
قد علمتم ان فايدتنا انما هي هذه الصناعة * وقد رايتم وسمعتم ان بولص هذا قد اقنع 26
لا لاهل افسس فقط • بل وكافة بلد اسيا الا قليل • ونقل راي جماعة منهم كثير • قايلا
ان الذين تصنعهم الايدي ليسوا الهة * وما يجلب هذا الامر علينا تعييرا عظيما فقط 27
من هذه الجهة • بل وهيكل الالهة المعظمة الزهرة يحسب لا شي • ويكون عظمها عتيدة
ان تهدم • التي تعبدها كافة اهل اسيا والمسكونة معا * فاذ سمعوا هذه الخطوب استوعبوا 28
غضبا • وهتفوا قايلين عظيمة هي زهرة اهل افسس •

Et ſanè nonnulli qui erant filii Scevæ 14
Judæi principis ſacerdotum, ſeptem
numero, hoc faciebant. Reſpondens 15
autem eis ſpiritus malus, dixit;
Equidem Jeſum ego ſcio, Paulum au-
tem optimè novi, at vos quinam
eſtis? Et inſiliens in eos homo ille 16
in quo erat ſpiritus nequam, domi-
natus eſt eis, ſuperior factus, præ-
valuitque eis, adeò ut effugerent è
domo illa nudi ac vulnerati. Fa- 17
ctáque eſt fama hæc nota apud omnes
Judæos & Græcos degentes Epheſi:
ceciditque timor in illos omnes, &
magnificatum eſt nomen Domini Je-
ſu. Et multi ex his qui credide- 18
rant, veniebant confitentes atque de-
clarantes facta ſua. Multique ex 19
magicarum artium cultoribus, libros
ſuos attulerunt, eóſque combuſſerunt
coram omnibus hominibus: ſupputa-
tis autem pretiis eorum, invenerunt
ea quinque myriadas argenti. Hoc 20
pacto crevit ſermo Domini, & in-
valuit, prout decebat majeſtatem
ipſius. Rebus hiſce peractis, propo- 21
ſuit Paulus in ſpiritu tranſire per
Macedoniam & Achaiam, & abire
Jeroſolymam, dicens; Poſtquam il-
luc devenero, oportet me Romam vi-
dere. Quare miſſis in Macedoniam 22
duobus qui miniſtrabant ei, Timo-
theo & Eraſto, remanſit ipſe in Aſia
aliquantum temporis. Accidit autem 23
eo tempore circa viam Domini *tur-*
batio non exigua. Nam quidam no- 24
mine Demetrius, faber argentarius,
qui faciebat delubra Veneri, & lu-
crabatur opificibus lucrum haud par-
vum, Convocatis illis, nempe arti- 25
ficibus qui his ſimilia exercebant
opera, dixit eis; O viri, jam noſtis
quæſtum noſtrum eſſe hanc artem:
Jámque vidiſtis & audiſtis Pau- 26
lum hunc perſuaſiſſe non modò civi-
bus Epheſi, verùm etiam toti regio-
ni Aſiæ, præter paucos, & dimoviſ-
ſe mentem turbæ multæ ex ipſis,
dicens quòd hi quos manus operan-
tur non ſunt dii. Non ſolùm autem 27
importat nobis hoc negotium ignomi-
niam quam nobis afferet ex hac
parte, ſed & templum maximæ deæ
Veneris pro nihilo reputabitur: fu-
turúmque eſt ut deſtruatur majeſtas
ejus quam Aſiatici omnes & orbis
univerſus adorant. Hos ſermones 28
cùm audiſſent, repleti ſunt irâ, &
exclamârunt dicentes; Maxima eſt
Venus Epheſiorum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወተሰምዐ ፡ ዝነገር ፡ በኀበ ፡ ኵሉ ፡ አይሁድ ፡ ወአረሚ ፡ እለ ፡ ይነብሩ ፡ ኤ
18 ፈሶን ፡ ወፈርሁ ፡ ኵሎሙ ፡ ወአዕበዩ ፡ ስሞ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ፡፡=፥ ወኵ
19 ሎሙ ፡ እለ ፡ አምኑ ፡ ይመጽኡ ፡ ወይኔስሑ ፡ በእንተ ፡ ዘገብሩ፡=፥ ወብዙኃን ፡
እለ ፡ ገብሩ ፡ ያመጽኡ ፡ መጻሕፍቲሆሙ ፡ ወያውዕዩ ፡ በቅድመ ፡ ኵሉ ፡፡ ወሐሣበ ፡
20 ሤጡ ፡ ወረከቡ ፡ ኃምስተ ፡ እልፈ ፡ ብሩረ፡=፥ ከመዝ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወ
21 ዐቢየ ፡ ወኀየለ፡፡=፥ ወእምዝ ፡ ተፈጺሞ ፡ ዘንተ ፡ ሐለየ ፡ ጳውሎስ ፡ በመንፈሱ ፡ ይ
ኅልፍ ፡ እንተ ፡ መቄዶንያ ፡ ወአኪይያ ፡ ወይሑር ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ወይቤ ፡ በጺሕየ ፡
22 ህየ ፡ ሀለወኒ ፡ እርአያ ፡ ለሮሜ፡=፥ ወፈነወ ፡ መቄዶንያ ፡ ክልኤተ ፡ እለ ፡ ይትለአ
ኩ ፡ ጢሞቴዎስሃ ፡ ወአርስጥርኮስሃ ፡ ወውእቱሰ ፡ ነበረ ፡ ኤፈሶን ፡ ወጐንደየ፡፡=፥
23 ሃፀ ወውእተ ፡ እሚረ ፡ ዐቢየ ፡ ሁከት ፡ ኮነ ፡ በእንተዝ ፡ ትምህርት፡=፥ ወሀሎ ፡
24 አሐዱ ፡ ዘስሙ ፡ ድሜጥሮስ ፡ ነሃቤ ፡ ብሩር ፡ ወይገብር ፡ ምስለ ፡ ዘብሩር ፡ ዘመለ
እክተ ፡ አርጤሚደስ ፡ ዘትሰሚይ ፡ ድያና ፡ ወያስተገብሮሙ ፡ ለኪናት ፡፡ ወይሁቦሙ ፡
25 ብዙኃ ፡ ንዋየ፡=፥ ወአስተጋብኦሙ ፡ ለኵሉ ፡ ኪናት ፡ ወእንገለጥ ፡፡ ወይቤሎሙ ፡
26 አንትሙ ፡ አኃዊነ ፡ ታአምሩ ፡ ከመ ፡ በዝ ፡ ተግባርነ ፡ ወምርካብነ፡=፥ ወናሁ ፡ ዘ
ከመ ፡ ትርእዩ ፡ ወከመ ፡ ትሰምዑ ፡ አኮ ፡ በሕቲቱ ፡ ኤፈሶን ፡ ዓዲ ፡ ኵሎ ፡ እስ
ያ ፡ ወአስተሐወዘ ፡ ጳውሎስ ፡ ብዙኃ ፡ አሕዛበ ፡ ወይቤሎሙ ፡ አማልክት ፡ እለ ፡ በ
27 እደ ፡ ሰብእ ፡ ይትገበሩ፡=፥ ወአኮ ፡ በዝ ፡ በሕቲቱ ፡ ዘንትመነሶ ፡ ዓዲ ፡ መልእክተ ፡
አርጤምስኒ ፡ ዐባይ ፡ ሀለዋ ፡ ይስዐር ፡ ዕበያ ፡ ወትትነሠት ፡ ምልክታ ፡ እንተ ፡
28 እስያ ፡ ወኵሉ ፡ ዓለም ፡ ያመልካ፡፡=፥ ወሰሚዖሙ ፡ ተምዕዑ ፡ ወከልሑ ፡ በ
ዓቢይ ፡ ቃል ፡ ወይቤሉ ፡ ሰንበተ ፡ ዕበያ ፡ ለአርጤምስ ፡ መልእክተ ፡ ኤፌ
ሶን፡=፥

Et auditus eſt hic ſermo apud omnes Judæos, & Gentes qui habitabant Ephe- 17
ſi, & timuerunt omnes, & magnificaverunt nomen Domini noſtri Jeſu. Et 18
omnes qui crediderant, veniebant, & confitebantur quæ fecerant. Et multi 19
qui fecerant, adducebant libros ſuos, & combuſſerunt in conſpectu omnium:
& computârunt pretium ejus, & invenerunt quinque myriades argenti. Sic 20
verbum Dei, & crevit & invaluit. Et quum impletum eſſet hoc, propoſu- 21
it Paulus in ſpiritu ſuo, tranſire per Macedoniam, & Achaiam, & profi-
ciſci Hieroſolymam, & dixit; Quum venero illic, oportet me videre Romam.
Et miſit ad Macedoniam duos miniſtros, Timotheum & Ariſtarchum, & ipſe 22
manſit Epheſi, & commoratus eſt. Et iſto tempore magna commotio facta eſt 23
de hac doctrina. Et fuit quidam cujus nomen Demetrius, argentarius, & 24
faciebat imagines argenteas deæ Artemidos quæ nominatur Diana, & operam
præſtabat opificibus, & præbebat iis magnas facultates. Et congregavit omnes 25
opifices, & coacti ſunt, & dixit iis; Vos fratres noſtri, ſcitis quòd in
hoc conſiſtit *opificium noſtrum & quæſtus noſter. Et ecce ſicut ſpectatis, &* 26
ſicut auditis, non ſolùm Epheſi, ſed etiam totius Aſiæ ſeduxit Paulus multos populos,
& dixit iis; Dii manibus hominum non ſunt facti. Et non ſolùm propter 27
hoc periclitabimur nos, ſed etiam deæ Artemidos magnæ annihilanda erit ma-
gnificentia, & deſtruetur divinitas ejus, quam Aſia & totus mundus colit.
Et quum audiviſſent, indignati ſunt, & clamaverunt in magna voce, & 28
dixerunt; Sabbathum magnificentiæ Artemidi deæ Epheſiorum.

ΠΡΑ'ΞΕΙΣ ΤΩ͂Ν 'ΑΠΟΣΤΟ'ΛΩΝ. ΚΕΦ. ΚΗ'. ΚΘ'.

Et impleta est civitas tota confusione: irruerúntque unanimiter in theatrum,
29 Καὶ ἐπλήσθη ἡ (μ) πόλις ὅλη συγχύσεως· ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον,
corripientes Caium & Aristarchum Macedonas, comites Pauli.
Συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Ἀρίσταρχον Μακεδόνας, συνεκδήμους (ν) τοῦ Παύλου.
At Paulo volente intrare in populum, non siverunt eum discipuli.
30 Τοῦ δὲ Παύλου βουλομένου εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, οὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί.
Quidam autem & Asiæ principum existentes ei amici, mittentes ad eum,
31 Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ἀσιαρχῶν ὄντες αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν,
rogârunt non dare seipsum in theatrum. Alii quidem ergò aliud quid clama-
32 παρεκάλουν μὴ δοῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον. Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλο τι ἔκρα-
bant: erat enim ecclesia confusa, & plures nesciebant cujus causâ
ζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ πλείους οὐκ ᾔδεισαν τίνος (ξ) ἕνεκεν
convenissent. De autem turba produxerunt Alexandrum, propellentibus
33 Συνεληλύθεισαν. Ἐκ δὲ τοῦ ὄχλου (ο) προεβίβασαν Ἀλέξανδρον, προβαλόντων
eum Judæis: At Alexander concutiens manum, volebat ratio-
αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων· (π) ὁ δὲ Ἀλέξανδρος κατασείσας τὴν χεῖρα, ἤθελεν ἀπολο-
cinari populo: Agnoscentibus autem quòd Judæus esset, vox facta est una ex
34 γεῖσθαι τῷ δήμῳ. (ρ) Ἐπιγνόντων δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ
omnibus, quasi per horas duas clamantibus; Magna Diana Ephesiorum.
πάντων, ὡς ἐπὶ ὥρας δύο (σ) κραζόντων, Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων.
Reprimens autem scriba turbam, dixit; Viri Ephesii, quis enim est
35 Καταστείλας δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον, φησίν, Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν
homo qui non cognoscit Ephesiorum civitatem æditum existentem magnæ
(τ) ἄνθρωπος ὃς οὐ γινώσκει τὴν Ἐφεσίων πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς (υ) μεγάλης
deæ Dianæ, & Jovis prolis? Incontradicibilibus ergò existentibus his, necesse est
36 θεᾶς Ἀρτέμιδος, καὶ τοῦ Διοπετοῦς; Ἀναντιῤῥήτων οὖν (φ) ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν
vos sedatos subsistere, & nihil præceps agere. Adduxistis enim
37 ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προπετὲς (χ) πράττειν. Ἠγάγετε γὰρ

homines istos neque sacrilegos, neque blasphemantes deam vestram. Si
τοὺς ἄνδρας τούτους οὔτε ἱεροσύλους, οὔτε βλασφημοῦντας (ψ) τὴν θεὰν ὑμῶν. Εἰ 38
quidem ergò Demetrius & qui cum eo artifices, adversùs aliquem sermonem habent,
μὲν οὖν Δημήτριος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται, (ω) πρός τινα λόγον ἔχουσιν,
fora aguntur, & proconsules sunt, postulent alii alios: Si autem quid de
ἀγοραῖοι ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις· Εἰ δέ τι περὶ 39
aliis requiritis, in legitima ecclesia absolvetur. Etenim pericli-
ἑτέρων ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται. Καὶ γὰρ κινδυνεύ- 40
tamur postulari seditionis circa hodiernum, nullâ causâ subsistente, de
ομεν ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου ὑπάρχοντος, περὶ οὗ
qua possimus reddere rationem concursûs istius. Et hæc dicens,
(α) οὐ δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον (β) τῆς συστροφῆς ταύτης. Καὶ ταῦτα εἰπὼν,
dimisit ecclesiam.
ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

CAP. XX. κ'.

Post autem cessâsse tumultum, advocans Paulus
ΚΘ' Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον, προσκαλεσάμενος ὁ Παῦλος
discipulos, & salutans, exiit proficisci in Macedo- 1
τοὺς (α) μαθητὰς, καὶ ἀσπασάμενος, ἐξῆλθε πορευθῆναι εἰς τὴν Μακεδο-
niam. Perambulans autem partes illas, & exhortatus eos sermone multo,
νίαν. Διελθὼν δὲ τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς λόγῳ πολλῷ, 2
venit ad Græciam: Faciénsque menses tres, factis ei insidiis
ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα· Ποιήσας τε μῆνας τρεῖς, γενομένης (β) αὐτῷ ἐπιβουλῆς 3
à Judæis futuro provehi in Syriam, facta fuit sententia ad revertendum
ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων μέλλοντι ἀνάγεσθαι εἰς τὴν Συρίαν, ἐγένετο γνώμη τοῦ ὑποστρέφειν
per Macedoniam.
διὰ Μακεδονίας.

MS. A. (μ) πόλις τῆς συγχύσεως· (ν) Παύλου. Παύλου δὲ βουλομένου (ξ) ἕνεκα (ο) συνεβίβασαν (π) ὁ οὖν Ἀλέξανδρος (ρ) Ἐπιγνόντες (σ) κράζοντες, (τ) ἀνθρώπων (υ) μεγάλης Ἀρτέμιδος, (φ) τούτων ὄντων, (χ) πράσσειν. (ψ) τὴν θεὸν ἡμῶν. (ω) ἔχουσιν πρός τινα λόγον, (α) οὗ οὐ δυνησόμεθα (β) περὶ τῆς Κεφ. κ'. MS. A. (α) μαθητὰς, καὶ παρακαλέσας, ἀσπασάμενος ἐξῆλθεν πορεύεσθαι (β) ἐπιβουλῆς αὐτῷ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

29 * ܘܐܫܬܓܫܬ ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܪܗܛܘ ܐܟܚܕܐ ܘܐܙܠܘ ܠܬܐܛܪܘܢ. ܘܚܛܦܘ ܘܕܒܪܘ
ܥܡܗܘܢ .· ܠܓܐܝܘܣ ܘܠܐܪܣܛܪܟܘܣ ܓܒܪܐ ܡܩܕܘܢܝܐ ܒܢܝ ܠܘܝܬܗ ܕܦܘܠܘܣ.
* ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܓ * ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܢܘ *
30 * ܘܦܘܠܘܣ ܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܥܘܠ ܠܬܐܛܪܘܢ .· ܘܟܠܐܘܗܝ ܬܠܡܝܕܐ .· * ܐܦ ܪܫܐ ܕܐܣܝܐ
31 ܡܛܠ ܕܪܚܡܘܗܝ ܗܘܘ .· ܫܕܪܘ ܒܥܘ ܡܢܗ .· ܕܠܐ ܢܬܠ ܢܦܫܗ ܕܢܥܘܠ ܠܬܐܛܪܘܢ.
32 * ܟܢܫܐ ܕܝܢ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܬܐܛܪܘܢ. ܫܓܝܫ ܗܘܐ. ܘܐܢܫܝܢ ܐܢܫܝܢ ܡܕܡ ܩܥܝܢ ܗܘܘ.
33 ܣܓܝܐܐ ܕܝܢ ܡܢܗܘܢ .· ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܡܛܠ ܡܢܐ ܐܬܟܢܫܘ. * ܥܡܐ ܕܝܢ ܕܝܗܘܕܝܐ
ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ. ܐܩܝܡܘ ܡܢܗܘܢ ܠܓܒܪܐ ܝܗܘܕܝܐ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܐܠܟܣܢܕܪܘܣ. ܘܟܕ
34 ܩܡ ܐܢܝܦ ܐܝܕܗ .· ܘܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܦܩ ܪܘܚܐ ܠܥܡܐ. * ܘܟܕ ܝܕܥܘ ܕܝܗܘܕܝܐ ܗܘ .· ܩܥܘ
35 ܟܠܗܘܢ ܒܚܕ ܩܠܐ ܐܝܟ ܫܥܝܢ ܬܪܬܝܢ. ܕܪܒܐ ܗܝ ܐܪܛܡܝܣ ܕܐܦܣܝܐ. * ܘܫܬܩ ܐܢܘܢ ܪܝܫܐ
ܕܡܕܝܢܬܐ ܘܐܡܪ. ܓܒܪܐ ܐܦܣܝܐ .· ܡܢܘ ܓܝܪ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܕܠܐ ܝܕܥ ܠܡܕܝܢܬܐ
36 ܕܐܦܣܝܐ .· ܕܟܘܡܪܬܐ ܗܝ ܕܐܪܛܡܝܣ ܪܒܬܐ .· ܘܠܨܠܡܗ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. * ܡܛܠ
ܕܝܢ ܕܠܐ ܐܢܫ ܡܨܐ ܕܢܩܘܡ ܠܘܩܒܠ ܗܠܝܢ .· ܘܠܐ ܠܟܘܢ ܕܫܠܝܐ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܘܠܐ
37 ܬܥܒܕܘܢ ܡܕܡ ܒܥܓܠܐ. * ܐܝܬܝܬܘܢ ܓܝܪ ܠܓܒܪܐ ܗܠܝܢ .· ܕܠܐ ܗܝܟܠܐ ܒܙܘ .·
38 ܘܠܐ ܓܕܦܘ ܥܠ ܐܠܗܬܢ. * ܐܢ ܕܝܢ ܕܡܛܪܝܘܣ ܗܢܐ ܘܒܢܝ ܐܘܡܢܘܬܗ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܕܝܢܐ
ܥܡ ܐܢܫ .· ܗܐ ܐܢܬܘܦܛܘܣ ܒܡܕܝܢܬܐ. ܐܘܡܢܐ ܐܢܘܢ. ܢܬܩܪܒܘܢ ܘܢܬܕܝܢܘܢ ܚܕ ܥܡ ܚܕ.
39 * ܘܐܢ ܕܡܕܡ ܐܚܪܝܢ ܡܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ .· ܒܕܘܟܬܐ ܕܝܗܝܒܐ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܠܟܢܘܫܬܐ
40 ܡܬܦܫܩܐ .· * ܡܛܠ ܕܐܦ ܗܫܐ ܒܩܘܢܕܝܢܘܣ ܩܝܡܝܢܢ. ܕܢܬܪܫܐ ܐܝܟ ܡܦܠܓܢܐ. ܕܠܐ
ܡܫܟܚܝܢܢ ܕܢܬܠ ܦܬܓܡܐ ܥܠ ܟܢܫܐ ܕܝܘܡܢܐ ܗܢܐ ܕܐܬܟܢܫܢ ܣܪܝܩܐܝܬ. ܘܐܫܬܓܫܢ
41 ܕܠܐ ܥܠܬܐ. * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ. ܫܪܐ ܠܟܢܫܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟ *

1 * ܘܡܢ ܒܬܪ ܕܫܠܐ ܫܓܘܫܝܐ. ܩܪܐ ܦܘܠܘܣ ܠܬܠܡܝܕܐ .· ܘܒܝܐ ܐܢܘܢ ܘܢܫܩ ܐܢܘܢ. ܘܢܦܩ
2 ܕܢܐܙܠ ܠܗ ܠܡܩܕܘܢܝܐ. * ܘܟܕ ܐܬܟܪܟ ܐܢܘܢ ܠܐܬܪܘܬܐ ܗܠܝܢ .· ܘܒܝܐ ܐܢܘܢ ܒܡܠܐ ܣܓܝܐܬܐ .·
3 ܐܬܐ ܠܗ ܠܗܠܕܘܣ ܐܬܪܐ. * ܘܗܘܐ ܬܡܢ ܝܪܚܐ ܬܠܬܐ. ܘܥܒܕܘ ܥܠܘܗܝ ܢܟܠܐ ܝܗܘܕܝܐ .·
ܟܕ ܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܐܙܠ ܠܣܘܪܝܐ. ܘܐܬܪܢܝ ܕܢܗܦܘܟ ܠܗ ܠܡܩܕܘܢܝܐ.

Proindè conturbata fuit tota civitas, & cucurrerunt simul ac profecti sunt in theatrum, correptósque abduxerunt secum Gaium & Aristarchum viros Macedones comites Pauli. 29

Dominicâ III. post Pentecosten. 56.

Paulus autem volebat introire theatrum, 30 sed prohibuerunt eum discipuli. Quinetiam 31 primores Asiæ, quia amici ejus erant, miserunt qui efflagitarent ab eo, ne traderet seipsum, ut introiret theatrum: turbæ au- 32 tem quæ erant in theatro, valdè tumultuabantur, & alii aliud clamabant: multi verò ex eis nesciebant cur convenissent. Plebs 33 autem Judæorum qui illic erant, statuerunt ex seipsis virum Judæum cui nomen erat Alexander: quumque stetisset, silentium indixit manu, volebátque proferre spiritum populo. Sed quum cognovissent eum esse 34 Judæum, vociferati sunt omnes unâ voce circiter ad duas horas, Magna est Diana Ephesiorum. Cæterùm compescuit eos prin- 35 ceps civitatis quum diceret, Viri Ephesii, quis quæso est hominum qui nesciat urbem Ephesiorum æedituam magnæ Dianæ, & simulachrum ejus è cœlo delapsum? Quum 36 igitur huic rei nemo possit contradicere, oportet vos sedatos esse, nihílque festinantèr agere. Adduxistis enim viros istos, 37 quum neque templa expilaverint, neque blasphemos se gesserint in deam nostram. Quòd si iste Demetrius & filii artis ejus li- 38 tem habent cum aliquo, ecce proconsul est in urbe: artifices sunt, accedant, & causam dicant unus in alium. Quòd si quid- 39 piam aliud requiritis, in loco à lege ad concionem dato, dirimetur. Quandoquidem & 40 nunc in periculo versamur, ne accusemur ut seditiosi, quum non possimus reddere rationem de congregatione diei istius, quo convenimus otiosè, & tumultuati sumus nullâ de causa. Et quum hæc dixisset, dimisit con- 41 cionem.

CAP. XX.

Posteaquàm autem sedatus est tumultus, 1 advocavit Paulus discipulos, & consolatus est ac deosculatus eos, & egressus est profecturus Macedoniam. Quumque illas regiones 2 peragrâsset, eósque consolatus esset multis sermonibus, venit in Græciæ regionem. Et 3 mansit illic tribus mensibus. Nexuerunt autem illi dolos Judæi quum profecturus esset in Syriam: proindè censuit sibi revertendum esse in Macedoniam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

29 ወተሀውከት ፡ ኵላ ፡ ሀገር ፡ ወሮፁ ፡ ኅቡረ ፡ ኀበ ፡ ተውኔት ፡ ወሰሐብዎ ፡ ለ
30 ጋይዮስ ፡ ወለአሪስጥርኮስ ፡ መቄዶናዊ ፡ ዘሀገረ ፡ ጳውሎስ፡፡፨ ወፈቀደ ፡ ጳው
31 ሎስ ፡ ይበአ ፡ ማእከለ ፡ ሕዝብ ፡ ወከልእዎ ፡ ሐዋርያት፡፨ ወቦ ፡ እለሂ ፡
እምእስያ ፡ ዐርካኒሁ ፡ ለአኩ ፡ ኀቤሁ ፡ ኢይበአ ፡ ማእከለ ፡ ሕዝብ ፡ ከ
32 ልእዎ፡፨ ወጕንደዩ ፡፡ እንዘ ፡ ይኬልሑ ፡ ወእለ ፡ ይበዝሑሰ ፡ ሕዝብ ፡ ኢያእ
ምሩ ፡ በእንተ ፡ ዘአንገለጉ፡፡፨

Et commota fuit tota civitas, & cucurrerunt simul ad theatrum, & traxe- 29 *runt Gaium, & Aristarchum Macedonem civitatis Pauli. Et voluit Paulus* 30 *intrare in medium populi, & prohibuerunt eum Apostoli. Et quidam ex Asia* 31 *amici ejus miserunt ad eum, ne intraret in medium populi, prohibere eum.* *Et morati sunt clamantes, et qui abundabant populi nesciebant quapropter con-* 32 *venissent.*

Verſio VULGATA LATINA.

29 Et impleta eſt civitas confuſione, & impetum fecerunt uno animo in thea-
30 trum, rapto Gaio & Ariſtarcho Macedonibus, comitibus Pauli: Paulo autem
31 volente intrare in populum, non permiſerunt diſcipuli. Quidam autem &
de Aſiæ principibus, qui erant amici ejus, miſerunt ad eum rogantes ne ſe
32 daret in theatrum: Alii autem aliud clamabant. Erat enim Eccleſia con-
33 fuſa: & plures neſciebant qua ex cauſa conveniſſent. De turba autem de-
traxerunt Alexandrum, propellentibus eum Judæis. Alexander autem manu
34 ſilentio poſtulato, volebat reddere rationem populo. Quem ut cognoverunt
Judæum eſſe, vox facta una eſt omnium, quaſi per horas duas clamantium;
35 Magna Diana Epheſiorum. Et cùm ſedâſſet ſcriba turbas, dixit; Viri Epheſii,
quis enim eſt hominum, qui neſciat Epheſiorum civitatem cultricem eſſe ma-
36 gnæ Dianæ, Jovíſque prolis? Cùm ergò his contradici non poſſit, oportet
37 vos ſedatos eſſe, & nihil temerè agere. Adduxiſtis enim homines iſtos, ne-
38 que ſacrilegos, neque blaſphemantes deam veſtram. Quòd ſi Demetrius,
& qui cum eo ſunt artifices, habent adverſùs aliquem cauſam, conventus
forenſes aguntur, & proconſules ſunt, accuſent invicém. Si quid autem al- 39
terius rei quæritis: in legitima Eccleſia poterit abſolvi. Nam & periclita- 40
mur argui ſeditionis hodiernæ: cùm nullus obnoxius ſit (de quo poſſimus
reddere rationem) concurſûs iſtius. Et cùm hæc dixiſſet, dimiſit Eccleſiam.

CAP. XX.

Poſtquàm autem ceſſavit tumultus, vocatis Paulus diſcipulis, & exhorta- 1
tus eos, valedixit, & profectus eſt ut iret in Macedoniam. Cùm autem per- 2
ambulâſſet partes illas, & exhortatus eos fuiſſet multo ſermone, venit ad
Græciam: Ubi cùm feciſset menſes tres, factæ ſunt illi inſidiæ à Judæis 3
navigaturo in Syriam: habuítque conſilium ut reverteretur per Macedoni-
am.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* وَامْتَلَأَتِ الْمَدِينَةُ كُلُّهَا مِنَ الْهَيْجِ وَالْأَجْلَابِ • وَتَبَادَرُوا كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ إِلَى الْمَشْهَرِ • 29
فَاخْتَطَفُوا غَايِيُوسَ وَأَرِسْطَرْخُوسَ الْمَكِدُونِيِّينَ الَّذَيْنِ كَانَا سَافَرَا مَعَ بُولُصَ * وَلَمَّا اعْتَزَمَ 30
بُولُصُ عَلَى الدُّخُولِ إِلَى الْجَمْعِ لَمْ يَسْمَحْ لَهُ التَّلَامِيذُ * وَقَوْمٌ كَانُوا أَصْدِقَاءَهُ مِنْ رُؤَسَاءِ 31
أَسِيَا • أَرْسَلُوا يَتَضَرَّعُونَ إِلَيْهِ أَلَّا يَبْذُلَ ذَاتَهُ لِلْجَمْعِ * وَآخَرُونَ كَانُوا يَهْتِفُونَ عَنْ أَمْرٍ آخَرَ * 32
لِأَنَّ الْجَمَاعَةَ كَانَتْ مُتَقَاطِنَةً • وَأَكْثَرُهُمْ مَا يَعْلَمُونَ فِيمَاذَا أَقْبَلُوا * فَاسْتَنْهَضَ مِنَ الْجَمْعِ 33
الْإِسْكَنْدَرُوسَ لَمَّا أَنْجَدَ بِهِ الْيَهُودُ • فَلَمَّا هَزَّ الْإِسْكَنْدَرُوسُ يَدَهُ مُرِيدًا أَنْ يَحْتَجَّ لِلْجَمَاعَةِ
مُعْتَذِرًا * فَإِذْ عَلِمُوا أَنَّهُ يَهُودِيٌّ هُوَ • صَارَ مِنْ جَمَاعَتِهِمْ صَوْتٌ وَاحِدٌ مَدَى سَاعَتَيْنِ 34
هَاتِفِينَ • مُعَظَّمَةٌ الْإِلَاهَةُ الزُّهَرَةُ إِلَاهَةُ أَهْلِ أَفَسُسَ * فَصَدَّ الْكَاتِبُ الْجَمْعَ قَائِلًا • أَيُّهَا الرِّجَالُ أَهْلَ 35
أَفَسُسَ • مَنْ هُوَ الْإِنْسَانُ الَّذِي مَا يَعْرِفُ أَنَّ أَهْلَ مَدِينَةِ أَفَسُسَ يُوَقِّرُونَ الْإِلَاهَةَ الْعَظِيمَةَ
الزُّهَرَةَ وَيَخْدِمُونَهَا • وَلَا الْهَابِطُونَ مِنَ السَّمَاءِ يُقَاوِمُونَ فِي تَصْدِيقِ هَذَا * فَسَبِيلُكُمْ أَنْ 36
تَنْقَبِضُوا • وَلَا تَعْمَلُوا عَمَلًا بِتَهَجُّمٍ * قَدْ أَحْضَرْتُمْ هَذَيْنِ الرَّجُلَيْنِ • وَلَيْسَا سَارِقَيْنِ آلَاتِ 37
الْهَيْكَلِ • وَلَا مُفْتَرِيَيْنِ عَلَى الْهَتِنَا * فَأَمَّا إِنْ كَانَ دِيمِتْرِيُوسُ وَالصُّنْعِي الَّذِي مَعَهُ لَهُمْ عَلَى 38
أَحَدٍ دَعْوَى أَوْ تَبِعَةٌ • إِنَّهُمْ مُتَصَرِّفُونَ فِي السُّوقِ • فَهَا أُمَرَاءُ الْمَدِينَةِ حَاضِرُونَ • لِيَسْتَدْعِ
بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ * فَأَمَّا إِنْ طَلَبْتُمْ أَمْرًا آخَرَ مِنْ أَجْلِ آخَرِينَ * فِي جَمَاعَةِ الْأَحْدَاثِ هَذِهِ 39
فَيَجِبُ أَنْ يَعْرِفُوهَا * لِأَنَّنَا سَنُعَطَّبُ إِنِ اسْتُدْعِيَ عَلَيْنَا • وَشُكِينَا بِالْهَيْجِ وَالْمُقَاوَمَةِ فِي هَذَا الْيَوْمِ • 40
الَّذِي مَا يَجِدُ فِيهِ أَحَدٌ سَبَبًا • وَلَا يُمْكِنُنَا أَنْ نَحْتَجَّ بِحُجَّةٍ عَنْ هَذِهِ الْمُشَاجَرَةِ وَمُعَاوَدَةِ الْأَجْلَابِ •
* وَإِذْ قَالَ هَذَا أَصْرَفَ الْجَمْعَ • 41

• الْفَصْلُ الْعِشْرُونَ •

• سد • * وَبَعْدَ سُكُونِ الْهَيْجِ اسْتَدْعَى بُولُصُ التَّلَامِيذَ • وَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ وَوَدَّعَهُمْ * 1
وَخَرَجَ ذَاهِبًا إِلَى مَكِدُونِيَةَ * وَإِذْ جَالَ تِلْكَ النَّوَاحِي وَعَزَّاهُمْ بِكَلَامٍ كَثِيرٍ • جَاءَ إِلَى اللَّادَا * 2
* فَأَقَامَ بِهَا ثَلَاثَةَ أَشْهُرٍ • فَدَسَّ الْيَهُودُ عَلَيْهِ اغْتِيَالَهُمْ حِينَ اعْتَزَمَ أَنْ يَصْعَدَ إِلَى الشَّامِ * 3
فَارْتَأَى أَنْ يَعُودَ فَيَجْتَازَ بِمَكِدُونِيَا *

Et repleta eſt tota civitas ſeditione ac 29
tumultu, & accurrentes omnes ſimul ad
theatrum, rapuerunt Gaium & Ariſtar-
chum Macedones qui cum Paulo iter fe-
cerant. Cúmque Paulus animo deſignâſ- 30
ſet ingreſſum in cœtum, non permiſerunt
ei diſcipuli. Imò quidam ex Aſiæ pri- 31
moribus qui erant amici ejus, mittentes
rogârunt eum ne ſe turbæ committeret.
Et alii quidem alio de negotio clama- 32
bant: quoniam turba confuſe permiſta
erat, & plerique eorum neſciebant ad
quid convenerant. Erexit ſe autem de 33
turba Alexander, animos ei addentibus
Judæis: cúmque moviſſet Alexander
manum ſuam, volens excuſationem apud
turbam dicere, Et cùm noviſſent eum 34
Judæum eſſe, orta eſt ab omnibus vox
una ſpatio duarum horarum clamanti-
bus; Magna eſt dea Venus, dea Epheſio-
rum. Compeſcuit autem ſcriba turbam, 35
dicens; O viri Epheſii, quis eſt homo
qui ignoret Epheſi cives venerari ma-
gnam deam Venerem, eámque colere?
at ne de cœlo quidem labentes, hujus
rei fidei contradicunt. Oportet igitur 36
vos cohibere, & nullum opus præci-
pitanter committere. Adduxiſtis hos 37
duos viros, qui nec fures vaſorum
templi ſunt, neque contumelioſi in de-
am noſtram. Quòd ſi Demetrius & 38
qui cum eo ſunt artifices, habent
adverſùs aliquem cauſam aut crimi-
nationem, ſanè in foro verſantur,
& en urbis imperatores adſunt, ac-
cuſent invicem. Verùm ſi aliud 39
quippiam petitis de aliis, in Senato-
rum curia id oportet dignoſci. Peri- 40
bimus enim ſi arceſſamur & accuſe-
mur tumultûs & ſeditionis hodiernæ,
in qua nemo cauſam reperiat, nec
poſſimus rationem reddere diſſidii iſtius,
& iterati tumultûs. Et his dictis dimi- 41
ſit concionem.

CAP. XX.

Poſt ſedatum verò tumultum advo- 1
cavit Paulus diſcipulos, & ſalutavit
illos, & vale dixit eis, egreſſúſque eſt
pergens in Macedoniam. Cúmque per- 2
ambulâſſet partes illas, & conſolatus
eos fuiſſet multo ſermone, venit in
Græciam, Manſitque in ea tribus 3
menſibus. Struxerunt autem in il-
lum Judæi fraudem, dum accinge-
retur ad aſcendendum in Syriam: ac
proindè propoſuit reverti & tranſire per
Macedoniam.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

33 ወሰሐብዎ ፡ ለእሌክሰንድሮስ ፡ በማእከለ ፡ ሰብእ ፡ ወቀፀቡ ፡ ሎቱ ፡ አይሁ
ድ ፡ ወአንሥአ ፡ እዴሁ ፡ እሌክሰንድሮስ ፡ ወፈቀደ ፡ ይውቀሥ ፡ ለዐውድ፡=፡
34 ወአእሚሮሙ ፡ ከመ ፡ አይሁዳዊ ፡ ውእቱ ፡ ከልሑ ፡ ኵሎሙ ፡ በዓቢይ ፡ ቃል ፡
መጠነ ፡ ክልኤ ፡ ሰዐት ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ሰንበተ ፡ ዕበያ ፡ ለአርጤምስ ፡ ምል
35 እክተ ፡ ኤፌሶን፡፡=፡ ወእምዝ ፡ ተንሥአ ፡ አሐዱ ፡ ጸሐፊ ፡ ወአስተጋብኦሙ ፡
ለአሕዛብ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ስምዑ ፡ ሰብአ ፡ ኤፌሶን ፡ መኑ ፡ ሰብእ ፡ ዘኢያአም
ር ፡ ዕበያ ፡ ለመልእክተ ፡ ኤፌሶን ፡ ዘቲ ፡ ስብኮ ፡ ዘተፈነወት ፡ እምኀበ ፡ ዮብ ፡
36 አምላክ ፡ ዐቢይ፡=፡ ወይእዜኒ ፡ በኅድአት ፡ ርቱዐ ፡ ንግበር ፡ ለዝንቱ ፡ ወ
37 ኢኮ ፡ በሀከክ ፡ ወበተዝልፍት፡፡=፡ ናሁ ፡ ተባጽሕክሞሙ ፡ ለእሉ ፡ ሰብእ ፡ ዘ
38 ኢሰረቁ ፡ ቤተ ፡ አማልክቲክሙ ፡ ወኢፀረፉ ፡ ደበ ፡ መለእክቲክሙ፡፡=፡ ወእመሰ
39 ቦ ፡ ተስናን ፡ ድሜጥሮስ ፡ ለይትዋቀሡ ፡ በበይናቲሆሙ ፡ ምስለ ፡ ኬንያት፡=፡ ወ
40 እመሰ ፡ ባዕደ ፡ ማኅሥሠ ፡ ብክሙ ፡ ዘበእንተ ፡ ሕገገ ፡ ንኅስት ፡ ዐውደ፡=፡ እ
ስም ፡ ንትመነስው ፡ ዮም ፡ በዘ ፡ አምጻእክሙ ፡ ለነ ፡ ሀከከ ፡ ዘአልቦሙ ፡ ጌጋየ ፡
41 ወአልብነ ፡ በዘ ፡ ንፀቅስ ፡ በእንተዝ ፡ ሀከክ፡=፡ ወዘንተ ፡ ብሂሎ ፡ ነሰተ ፡ ዐው
ደ፡፡=፡

Et traxerunt Alexandrum in medio populi, & innuerunt contra eum Judæi: 33
Et levavit manum ſuam Alexander, & voluit ratiocinari cum concilio. Et 34
quum cognoviſſent quòd Judæus erat, clamaverunt omnes in magna voce
quaſi duas horas, dicentes; Sabbaiuum magnificentiæ Artemidi Deæ Epheſiorum.
Et tunc ſurrexit quidam ſcriba, & congregavit populos, & dixit iis; Audi- 35
te viri Epheſii, quis hominum eſt qui neſcit magnificentiam Deæ Epheſiorum
hujus fuſilis, quæ miſſa fuit à Jove deo magno. Et nunc ſedatè oportet ut 36
faciamus hoc, & non in commotione & in caſtigatione. Ecce adduxiſtis hos 37
viros, qui non commiſerunt ſacrilegium, neque blaſphemârunt in deam ve-
ſtram. Et ſi habeat cauſam Demetrius, litem conteſtentur inter ſe cum opi- 38
ficibus. Et ſi aliam quæſtionem habetis de lege, dimittemus conventum: 39
Quia periclitamur hodiè, eò quòd intuliſtis nobis commotionem ſine cauſa, 40
& non habemus in quo reddamus rationem propter hanc commotionem. Et hoc 41
quum dixiſſet, dimiſit conventum.

በጸስጦሌዎን ፡ ምንበብ፡=፡

Feſto Feſtoleonis lectio.

1 ወአመድኀረ ፡ ኀልቀ ፡ ሀባክ ፡ ፈነወ ፡ ጳውሎስ ፡ አርድኢሁ ፡ ወምሂሮ ፡ ፈነወ ፡
2 ወፃአቲ፡፡ ወፃአ ፡ ወሖረ ፡ መቅደንያ፡=፡ ወሐለፈ ፡ እንተ ፡ ውእቱ ፡ በሐውርት ፡
3 ወበዙኅ ፡ መሀሮሙ ፡ በቃሉ ፡ ወእምዝ ፡ ሖረ ፡ ሄላደ፡=፡ ወነበረ ፡ ሠለስተ ፡ አ
ውራኀ ፡ ወተማከሩ ፡ ዲቤሁ ፡ አይሁድ ፡ ወፈቀደ ፡ ይሑር ፡ ብሔረ ፡ ሶርያ ፡ መከረ ፡
ይሰወጥ ፡ መቄዶንያ፡፡=፡

CAP. XX.

Et poſtquàm ceſſâſſet commotio, miſit Paulus diſcipulos ejus, & quum de- 1
cuiſſet dimiſit populum: *& ipſe exivit & profectus eſt Macedoniam. Et per-* 2
agravit per iſtam regionem, & multùm docuit eos in ſermone ſuo: & tunc
profectus eſt Eladi, Et manſit tres menſes, & conſilium inierunt in eum Ju- 3
dæi: & volens ire in regionem Syriæ, cenſuit redire per Macedoniam.

Comitatus eſt autem eum *uſque in* *Aſiam* *Sopater* Berœenſis : Theſſalonicenſium
4 Συνείπετο δὲ αὐτῷ ἄχρι τῆς Ἀσίας Σώπατρος (γ) Βεροιαῖος· Θεσσαλονικέων
verò, Ariſtarchus, & Secundus, & Caius Derbæus, & Timotheus :
δὲ, Ἀρίσταρχος, καὶ Σεκοῦνδος, καὶ Γάϊος (δ) Δερβαῖος, καὶ Τιμόθεος·
Aſiani verò, Tychicus & Trophimus. Hi *accedentes* *manſerunt* nos *in*
5 Ἀσιανοὶ δὲ, Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος. (ε) Οὗτοι προσελθόντες ἔμενον ἡμᾶς ἐν
Troade. Nos verò enavigavimus poſt dies Azymorum à Philippis,
6 Τρῳάδι· Ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων,
& venimus ad eos *in* Troadem *intra* *dies* quinque, ubi demorati ſumus
καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρῳάδα (ζ) ἄχρις ἡμερῶν πέντε, (η) οὗ διετρίψαμεν
diebus ſeptem. *In* autem una *ſabbatorum*, *congregatis* *diſcipulis*
7 ἡμέρας ἑπτά. Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, (θ) συνηγμένων τῶν μαθητῶν
ad frangendum panem, Paulus diſputabat eis, *futurus* *exire* *poſtridiè:*
τοῦ κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον·
protraxitque ſermonem uſque in mediam noctem. Erant autem lampades *multæ* in
8 παρέτεινέ τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου. Ἦσαν δὲ λαμπάδες ἱκαναὶ ἐν
cœnaculo ubi erant congregati. Sedens autem quidam adoleſcens nomine
9 τῷ ὑπερῴῳ οὗ (ι) ἦσαν συνηγμένοι. (κ) Καθήμενος δέ τις νεανίας ὀνόματι
Eutychus ſuper feneſtram, *dejectus* ſomno *profundo*, diſputante Paulo
Εὔτυχος ἐπὶ τῆς θυρίδος, καταφερόμενος ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ Παύλου
diutiùs, *ruens* *præ* ſomno, cecidit de tertio cœnaculo deorſùm, & ſublatus eſt
ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω, καὶ ἤρθη
mortuus. *Deſcendens autem* Paulus *irruit* *ei*, & complexus, dixit; Ne
10 νεκρός. Καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ συμπεριλαβὼν εἶπε, Μὴ
tumultuemini : *nam* anima ipſius in ipſo eſt. Aſcendens autem *&* frangens panem,
11 θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστιν. Ἀναβὰς δὲ καὶ κλάσας (λ) ἄρτον,
& guſtans, *ad multùmque* allocutus uſque in *diluculum*, ſic *exiit*. Addu-
12 καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας (μ) ἄχρις αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν. Ἤγα-
xerunt autem puerum viventem, & conſolati ſunt non *mediocriter*. Nos autem *pro-*
γον δὲ τὸν παῖδα ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως. Ἡμεῖς δὲ (ν) προελ- 13
greſſi ad navem, *devecti ſumus* in Aſſon, indè *futuri* *recipere*
θόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθημεν (ξ) εἰς τὴν Ἄσσον, ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν
Paulum : ſic enim *erat* *conſtitutus*, *futurus* ipſe *pedibus ire*. *Ut autem*
τὸν Παῦλον· (ο) οὕτω γὰρ ἦν διατεταγμένος, μέλλων αὐτὸς πεζεύειν. Ὡς δὲ 14
congreſſus eſt nobis in Aſſon, *recipientes* *eum* venimus in Mitylenen.
συνέβαλεν ἡμῖν εἰς τὴν Ἄσσον, ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς (π) Μιτυλήνην.
Et indè *abnavigantes*, ſequenti *devenimus* contra Chium: *at* aliâ
Κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες, τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν (ρ) ἀντικρὺ Χίου. τῇ δὲ ἑτέρᾳ 15
adjecimus *in* Samon: & *manentes in* *Trogyllio*, ſequenti venimus *in*
παρεβάλομεν εἰς (σ) Σάμον· καὶ μείναντες ἐν Τρωγυλλίῳ, τῇ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς
Miletum. Propoſuerat enim Paulus tranſnavigare Epheſum, *ut non fieret*
Μίλητον. (τ) Ἔκρινε γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται 16
ei *tempus terere* in Aſia: feſtinabat enim, ſi poſſibile eſſet ſibi, diem
αὐτῷ χρονοτριβῆσαι ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδε γὰρ, εἰ δυνατὸν (υ) ἦν αὐτῷ, τὴν ἡμέραν
Pentecoſtes *fieri* *in* Hieroſolymis. A autem Mileto mittens *in*
τῆς Πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς (φ) Ἱεροσόλυμα. Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς 17
Epheſum, vocavit majores natu Eccleſiæ. *Ut autem adveniſſent*
Ἔφεσον, μετεκαλέσατο τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας. Ὡς δὲ παρεγένοντο 18
ad eum, dixit eis; Vos ſcitis, à prima die *à* qua ingreſſus ſum
πρὸς (χ) αὐτὸν, εἶπεν αὐτοῖς, Ὑμεῖς ἐπίστασθε, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην
in Aſiam, *quomodò* vobiſcum omne tempus fuerim, Serviens Domino
εἰς τὴν Ἀσίαν, πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην, Δουλεύων τῷ Κυρίῳ 19
cum omni humilitate, & *multis* lachrymis, & tentationibus, *evenientibus*
μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης, (ψ) καὶ πολλῶν δακρύων, καὶ πειρασμῶν, τῶν συμβάντων
mihi *in* inſidiis Judæorum :
μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων·

MS.A. (γ) Πύῤῥου Βεροιαῖος· (δ) ὁ Δερβαῖος, (ε) Οὗτοι δὲ (ζ) ἄχρι (η) ὅπου (θ) συνηγμένων ἡμῶν κλάσαι (ι) ἦμεν (κ) Καθεζόμενος (λ) τὸν ἄρτον, (μ) ἄχρι (ν) προσελθόντες (ξ) ἐπὶ τὸ (ο) οὕτως γὰρ διατεταγμένος ἦν, (π) Μιτυλήνην. (ρ) ἄντικρυς (σ) Σάμον· τῇ δὲ ἐχομένῃ (τ) *κεκρίκει (υ) εἴη (φ) Ἱερουσαλήμ. (χ) αὐτόν, ὁμοῦ ὄντων αὐτῶν, εἶπεν, (ψ) καὶ δακρύων, καὶ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 ܘܢܦܩܘ ܥܡܗ ܥܕܡܐ ܠܐܣܝܐ. ܣܘܦܛܪܘܣ ܕܡܢ ܒܪܘܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܪܣܛܪܟܘܣ *
ܘܣܩܘܢܕܘܣ ܕܡܢ ܬܣܠܘܢܝܩܐ. ܘܓܐܝܘܣ ܕܡܢ ܕܪܒܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܛܝܡܬܐܘܣ ܕܡܢ
5 ܠܘܣܛܪܐ. ܘܡܢ ܐܣܝܐ. ܛܘܟܝܩܘܣ ܘܛܪܘܦܝܡܘܣ. * ܗܠܝܢ ܐܙܠܘ ܩܕܡܝܢ. ܘܩܘܝܘ
6 ܠܢ ܒܛܪܘܐܣ. * ܚܢܢ ܕܝܢ ܢܦܩܢ ܡܢ ܦܝܠܝܦܘܣ. ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܩܕܘܢܝܐ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ
ܕܦܛܝܪܐ. ܘܪܕܝܢ ܒܝܡܐ. ܘܐܬܝܢ ܠܛܪܘܐܣ ܠܝܘܡܬܐ ܚܡܫܐ. ܘܗܘܝܢ ܬܡܢ ܝܘܡܬܐ ܫܒܥܐ.

Progreſſi ſunt autem cum eo ad Aſiam uſque Sopatrus Berœenſis civis, & Ariſtarchus & Secundus Theſſalonicenſes, necnon Gaius ex Derbe civitate, & Timotheus ex Lyſtra, ex Aſia denique Tychicus, & Trophimus. Hi præceſſerunt nos, & nos præſtolati ſunt Troade. Nos verò progreſſi ſumus Philippos urbem Macedonum poſt dies azymorum, & mari perreximus, venimúſque Troadem ad diem quintum : illic autem egimus dies ſeptem. 4 5 6

* ܕܥܢܝܕܐ * ܢܙ *

Defunctorum. 57.

7 ܘܒܚܕ ܒܫܒܐ ܟܕ ܟܢܝܫܝܢ ܕܢܩܨܐ ܐܘܟܪܣܛܝܐ. ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܦܘܠܘܣ. *
ܡܛܠ ܕܠܡܚܪ ܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܦܘܩ ܡܢܗܘܢ. ܘܐܓܪ ܗܘܐ ܡܡܠܠܗ ܥܕܡܐ
8 ܠܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ. * ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܬܡܢ ܠܡܦܐܕܐ ܕܢܘܪܐ ܣܓܝܐܐ. ܒܥܠܝܬܐ ܗܝ ܕܟܢܝܫܝܢ
9 ܗܘܝܢ ܒܗ. * ܘܝܬܒ ܗܘܐ ܒܟܘܬܐ ܚܕ ܥܠܝܡܐ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܐܘܛܘܟܘܣ ܘܫܡܥ ܗܘܐ. ܘܐܫܬܩܥ
ܒܫܢܬܐ ܝܩܝܪܬܐ. ܟܕ ܐܓܪ ܗܘܐ ܡܡܠܠܗ ܗܘ ܦܘܠܘܣ. ܘܡܢ ܫܢܬܗ ܢܦܠ ܗܘܐ ܡܢ
10 ܬܠܬ ܡܛܠܠܝܢ. ܘܐܫܬܩܠ ܟܕ ܡܝܬ. * ܘܢܚܬ ܦܘܠܘܣ ܢܦܠ ܥܠܘܗܝ.
11 ܘܓܦܗ ܘܐܡܪ. ܠܐ ܬܬܕܠܚܘܢ. ܡܛܠ ܕܢܦܫܗ ܒܗ ܗܝ. * ܟܕ ܣܠܩ ܕܝܢ ܩܨܐ ܠܚܡܐ
12 ܘܛܥܡ. ܘܗܘܐ ܡܡܠܠ ܥܕܡܐ ܕܣܠܩ ܨܦܪܐ. ܘܗܝܕܝܢ ܢܦܩ ܒܝܒܫܐ. * ܘܐܝܬܝܘܗܝ
13 ܠܥܠܝܡܐ ܟܕ ܚܝ. ܘܚܕܝܘ ܒܗ ܪܘܪܒܐܝܬ. * ܚܢܢ ܕܝܢ ܢܚܬܢ ܠܐܠܦܐ. ܘܪܕܝܢ ܠܢܡܠܐ
ܕܬܣܘܣ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܬܡܢ ܥܬܝܕܝܢ ܗܘܝܢ ܕܢܩܒܠܝܘܗܝ ܠܦܘܠܘܣ. ܗܟܢܐ ܓܝܪ
14 ܦܩܕ ܗܘܐ ܠܢ ܟܕ ܐܙܠ ܗܘܐ ܗܘ ܒܝܒܫܐ. * ܟܕ ܕܝܢ ܩܒܠܢܝܗܝ ܡܢ ܬܣܘܣ. ܐܣܩܢܝܗܝ
15 ܠܐܠܦܐ. ܘܐܬܝܢ ܠܡܝܛܘܠܝܢܐ. * ܘܡܢ ܬܡܢ ܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ. ܪܕܝܢ ܠܘܩܒܠ ܟܝܘܣ
ܓܙܪܬܐ. ܘܬܘܒ ܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܐܬܝܢ ܠܣܡܘܣ. ܘܩܘܝܢ ܒܛܪܘܓܠܝܘܢ. ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ
16 ܐܬܝܢ ܠܡܝܠܝܛܘܣ. * ܦܣܩ ܗܘܐ ܠܗ ܓܝܪ ܦܘܠܘܣ ܕܢܥܒܪܝܘܗܝ ܠܐܦܣܘܣ. ܕܠܐ
ܢܥܘܟ ܠܗ ܬܡܢ. ܡܛܠ ܕܡܣܪܗܒ ܗܘܐ ܕܐܢ ܡܨܝܐ. ܝܘܡܐ ܕܦܢܛܩܘܣܛܐ
ܒܐܘܪܫܠܡ ܢܥܒܕܝܘܗܝ.

Primo autem die hebdomadis, dum congregati eſſemus ad frangendam Euchariſtiam, verba faciebat ad eos Paulus, quippe qui poſtridiè abiturus eſſet : produxitque ſermonem uſque in mediam noctem. Et erant illic lucernæ ignis plurimæ in cœnaculo illo, in quo eramus congregati. Porrò adoleſcens quidam, cui nomen Eutychus, ſedebat in feneſtra, & audiebat : demerſus eſt autem ſomno gravi, dum produceret ſermonem ipſe Paulus, & præ ſomno deciderat ex tertia contignatione, ac ſublatus eſt mortuus. Deſcendens autem Paulus ruit in eum, & eum complexus eſt, dixítque; Ne turbemini, quoniam anima ejus in ipſo eſt. Quum verò aſcendiſſet, fregit panem, & guſtavit, ac locutus eſt uſque dum aſcendiſſet aurora: tum demum exiit per aridam profecturus. Et adduxerunt adoleſcentem vivum, & ob eum gaviſi ſunt vehementer. Nos autem deſcendimus in navem, & perreximus ad portum Theſum: quoniam illinc excepturi eramus Paulum : ſic enim præceperat nobis, ipſo iter faciente per aridam. Ut autem recepimus eum ex Theſo, navi eo ſublato, venimus Mitylenen. Et illinc poſtridiè abnavigavimus contra Chium inſulam, & rurſùs poſtridiè venimus Samum, ſubſtitimúſque Trogelii, & die ſequenti venimus Miletum. Conſtituerat enim Paulus prætèrire Epheſum, ne moram traheret illic : quippe qui feſtinare, ut ſi fieri poſſet, diem Pentecoſtes in Jeruſalem ageret. 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16

* ܕܩܕܝܫܐ ܘܐܒܗܬܐ * ܢܚ *

Sanctorum & patrum. 58.

17 ܘܫܕܪ ܡܢ ܡܝܠܝܛܘܣ. ܐܝܬܝ ܠܩܫܝܫܐ ܕܥܕܬܐ ܕܐܦܣܘܣ. * ܘܟܕ ܐܬܘ ܠܘܬܗ. *
18 ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܢ ܝܘܡܐ ܩܕܡܝܐ ܕܥܠܬ ܠܐܣܝܐ. ܐܝܟܢܐ
19 ܗܘܝܬ ܥܡܟܘܢ ܟܠܗ ܙܒܢܐ. * ܟܕ ܦܠܚ ܐܢܐ ܠܐܠܗܐ ܒܡܟܝܟܘܬܐ ܣܓܝܐܬܐ. ܘܒܕܡܥܐ
ܘܒܢܣܝܘܢܐ ܐܝܠܝܢ ܕܗܘܝ ܗܘܘ ܠܝ ܒܢܟܠܝܗܘܢ ܕܝܗܘܕܝܐ.

Ex Mileto porrò mittens, venire fecit presbyteros eccleſiæ Epheſi. Quúmque veniſſent ad eum, dixit eis; Vos ſcitis à primo die quo ingreſſus ſum Aſiam, quomodò vobiſcum fuerim omni tempore : Dum ſervirem Deo cum humilitate multa, & lachrymis, ac tentationibus quæ obtingebant mihi ex inſidiis Judæorum. 17 18 19

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወሖረ ፡ ምስሌሁ ፡ ጴጥሮስ ፡ ዘሀገረ ፡ ቤርያ ፡ ወእምተሰሎንቄ ፡ አሪስጦርኮስ ፡ ወሲኮን
ደስ ፡ ወጋይዮስ ፡ ዴርቤያዊ ፡ ወጢሞቴዎስ ፡፡ ወእምእስያ ፡ ጢኪቆስ ፡ ወጥሮፊሞ
5 ስ፡፡ ወእሙንቱሰ ፡ ፅኑሓን ፡ ውስተ ፡ ጥሮአደ፡፡ ወንሕነሰ ፡ ነገድነ ፡ እምድኅረ ፡
6 ፋሲካ ፡ እምነ ፡ ፊሊጶስ ፡ ወበጻሕነ ፡ ኀቤሆሙ ፡ ውስተ ፡ ጥሮአደ ፡ አመ ፡ ኃሙስነ ፡
ወነበርነ ፡ ኀቤሆሙ ፡ ስቡዐ ፡ መዋዕለ፡፡

Et profectus eſt cum eo Petrus civitatis Berœa, & à Theſſalonica Ariſtarchus, & Secundus, & Gajus Derbæus, & Timotheus, & ab Aſia Tychicus, & Trophimus. Et illi expectati erant in Troade. Et nos navigavimus poſt Paſcha à Philippis, & venimus ad eos in Troadem quinto die, & manſimus apud eos ſeptem dies. 4 5 6

Verſio VULGATA LATINA.

4 Comitatus eſt autem eum Sopater Pyrrhi Berœenſis : Theſſalonicenſium verò,
Ariſtarchus, & Secundus, & Gaius Derbeus, & Timotheus : Aſiani verò, Ty-
5 chicus & Trophimus. Hi cùm præceſſiſſent, ſuſtinuerunt nos Troade :
6 Nos verò navigavimus poſt dies azymorum à Philippis, & venimus ad eos Tro-
7 adem in diebus quinque, ubi demorati ſumus diebus ſeptem. Unâ autem
ſabbati cùm conveniſſemus ad frangendum panem, Paulus diſputabat cum
eis, profecturus in craſtinum, protraxitque ſermonem uſque in mediam no-
8 ctem. Erant autem lampades copioſæ in cœnaculo, ubi eramus congregati.
9 Sedens autem quidam adoleſcens nomine Eutychus ſuper feneſtram, cùm mer-
geretur ſomno gravi, diſputante diu Paulo, ductus ſomno cecidit de tertio
10 cœnaculo deorſùm, & ſublatus eſt mortuus. Ad quem cùm deſcendiſſet Pau-
lus, incubuit ſuper eum : & complexus dixit ; Nolite turbari, anima enim
11 ipſius in ipſo eſt. Aſcendens autem, frangénſque panem, & guſtans, ſatiſ-
que allocutus uſque in lucem, ſic profectus eſt. Adduxerunt autem puerum 12
viventem, & conſolati ſunt non minimè. Nos autem aſcendentes navem, 13
navigavimus in Aſſon, indè ſuſcepturi Paulum : ſic enim diſpoſuerat ipſe per
terram iter facturus. Cùm autem conveniſſet nos in Aſſon, aſſumpto eo, ve- 14
nimus Mitylenen. Et indè navigantes, ſequenti die venimus contra Chium, 15
& aliâ applicuimus Samum, & ſequenti die venimus Miletum. Propoſuerat 16
enim Paulus tranſnavigare Epheſum, nequa mora illi fieret in Aſia. Feſtina-
bat enim, ſi poſſibile ſibi eſſet, ut diem Pentecoſtes faceret Jeroſolymis. A 17
Mileto autem mittens Epheſum, vocavit Majores natu Eccleſiæ. Qui cùm 18
veniſſent ad eum, & ſimul eſſent, dixit eis ; Vos ſcitis, à prima die, quâ
ingreſſus ſum in Aſiam, qualiter vobiſcum per omne tempus fuerim, Ser- 19
viens Domino cum omni humilitate, & lachrymis, & tentationibus, quæ
mihi acciderunt ex inſidiis Judæorum :

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* واتبعه الي اسيا صوباطرس الحلبي * واريسطرخوس وساكوندس التسالونيكيان * وغايوس 4
الدربي * وطيموثاوس * وتيخيكوس وطروفيموس اللذان من اسيا * هولاء تقدموا وحصلوا باطروادا 5
ينتظروننا * ثم خرجنا نحن سايرين في البحر * من فيلبس بعد ايام الفطير * وجينا اليهم الي 6
اطروادا في تمام خمسة ايام حيث جلسنا عندهم سبعة ايام *
* السبت الثاني بعد السلاق *   سر *   * وفي احد السبوت والتلاميذ مجتمعون 7
يكسرون خبزا * كان بولص يخاطبهم * خطاب التوديع * لانه اعتزم ان يخرج في الغد * وامتد في
الكلام الي نصف الليل * وكانت في العلية التي كنا فيها مجتمعين مصابيح كثيرة * وكان 8 9
في النافذة شاب ما اسمه اوتيخس * وفي دوام كلام بولص واطالته كثيرا استملة نوم عميق *
واهبطه النوم * وسقط الي اسفل من اعلي الطبقة الثالثة * وشيل ميتا * فنزل بولص وسقط 10
عليه واعتنقه * وقال لا تخافوا ولا تجلبوا فان نفسه فيه هي * ثم صعد فكسر خبزا واكل * 11
وخاطبهم كثيرا الي الصبح * وهكذا خرج * فساقوا الصبي حيا * فتعزوا تعزية ليست قليلة * ثم 12
سو *   * ثم تقدمنا نحن الي المركب وركبنا فيه الي ناصن * لانهم الي هناك اعتزموا ان 13
ياخذوا بولص * لانه هكذا وافقهم انه هناك يعتزم ان يترجل * ولما نزلنا نحن في ناصن 14
اخذناه وجينا الي ميتيليني * ومن هناك ركبنا في البحر * وفي اليوم المقبل انتهي مسيرنا 15
الي مقابل سيون * وفي الاخر بلغنا الي صامس * واقمنا في الجزيرة التي تصاقبها ترجيليون *
وجينا الي ميليطن *   * الاحد السابع وهو احد الاباء *
* لان بولص ارتاي ان يجتاز عابرا علي افسس ولا يدخلها * ليلا يطول مقامه في اسيا * لانه 16
سارع حتي ان امكنه يحصل يوم العنصرة باورسليم * ومن ميليطن انفذ الي افسس فاستدعي 17
قسوس الكنيسة * فلما جاوا اليه قال لهم * انتم تعلمون منذ اليوم الاول الذي فيه صعدت 18
الي بلد اسيا * كيف كنت طول تلك المدة * اخدم الرب معكم بكلية تواضع القلب * 19
وبدموع غزيرة ومحن جزيلة * المحن التي عرضت لي باغتيالات اليهود *

Et comitatus eſt eum uſque ad Aſiam Sopater Alepinus : Ariſtarchus & Secundus, ambo Theſſalonicenſes : & Gaius Derbenſis, & Timotheus : Tychicus & Trophimus, uterque Aſiaticus. 4 *Hi præcedentes pervenerunt Troadem, nos expectaturi.* 5 *Deindè egreſſi ſumus nos itinere maritimo à Philippis poſt dies azymorum, & venimus ad eos Troadem intra dies quinque, ubi morati ſumus apud eos ſeptem diebus.* 6

Sabbatho ſecundo poſt Aſcenſionem.

In uno autem ſabbathorum, diſcipulis ad frangendum panem congregatis, Paulus habuit apud ipſos orationem valedictoriam, eò quòd deſignâſſet egredi poſtridie, diffuditque ſe in ſermone uſque ad mediam noctem. 7 *Erant autem in cœnaculo in quo eramus congregati, lucernæ multæ.* 8 *Erátque in feneſtra quidam adoleſcens nomine Eutychus, qui continuante ſermonem ſuum Paulo, eúmque protrahente, occupatus fuit ſomno profundo : & ſomno ruens, decidit deorſum è ſummo cœnaculo tertio, & ſublatus eſt mortuus.* 9 *Deſcendens autem Paulus, corruit ſuper eum, illúmque amplexatus, ait ; Ne timeatis, néve tumultuetis : anima enim ejus in ipſo eſt.* 10 *Deindè aſcendens, fregit panem, comeditque, & pluribus allocutus eſt eos uſque mane : atque ita egreſſus eſt.* 11 *Duxerunt autem adoleſcentem vivum, & perceperunt conſolationē haud exiguam.* 12 Hucuſque. *Nos deinde accedentes ad navim, conſcendimus eam ad Thaſſon uſque : eò enim decreverant vehere Paulum, quòd ita conveniſſet cum eis, ſe ſcilicet illuc velle proficiſci.* 13 *Cúmque nos deſcendiſſemus in Thaſſon, aſſumpſimus eum, & venimus Mitylenen.* 14 *Indéque conſcenſo mari, devenit ſequenti die iter noſtrum contra Chion : & poſtridie appulimus Samon, commoratique ſumus in inſula ei propinqua, nempe Trogylion, & venimus Miletum.* 15

Dominicâ ſeptimâ, quæ eſt Dominica Patrum.

Paulus enim deſignaverat tranſeundo præterire Epheſum, eam minimè ingrediendo ; ne ſcilicet diutiùs moraretur in Aſia : feſtinabat enim, ſi poſſibile ſibi eſſet, ut adeſſet die Pentecoſtes in Jeruſalem. 16 *A Mileto autem miſit Epheſum, & accerſivit presbyteros Eccleſiæ.* 17 *Qui cùm veniſſent ad eum, dixit illis ; Vos ſcitis à primo die quo aſcendi in regionem Aſiæ, quomodò toto illo ſpatio* 18 *Servierim vobiſcum Domino cum omni animi humilitate, abundantib⁹ cum lachrymis & tentationibus quamplurimis : tentationibus* inquam *quæ mihi acciderunt ex fraudibus Judæorum :* 19

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ወበዕለተ ፡ እኁድ ፡ እንዘ ፡ ጉቡአኒነ ፡ ለባርኮ ፡ ማእድ ፡ ወይነግሮሙ ፡ ጳውሎስ ፡ እስ
8 ሙ ፡ በሳኒታ ፡ ይገይስ ፡ ወአኀዘ ፡ ይንግር ፡ እስከ ፡ መንፈቀ ፡ ሌሊት ፡=፡ ወብዙኀ ፡ መ
9 ኀትወ ፡ ውእቱ ፡ ጽርሕ ፡ ኀበ ፡ ሀለው ፡ ጉቡአን ፡=፡ ወእንዘ ፡ ይነብር ፡ አሐደ ፡ ወል
ድ ፡ ወሬዛ ፡ ውስተ ፡ መስኮት ፡ ዘስሙ ፡ ኤውጢሲስ ፡ ደቀሰ ፡ ወኖመ ፡ ዐቢየ ፡ ንዋመ ፡ ወ
እንዘ ፡ ይነግር ፡ ጳውሎስ ፡ ብዙኀ ፡ ጕንደየ ፡ ወእምዝ ፡ እምኀበ ፡ ይነውም ፡ ዝኩ ፡
ወልድ ፡ ጸደፈ ፡ እምተሓተ ፡ ተሰለስ ፡ ናሕስ ፡ ወወረደ ፡ ታሕተ ፡ ወአንሥእዎ ፡ በድ
10 ኖ ፡=፡ ወወረደ ፡ ጳውሎስ ፡ ወንሥኦ ፡ ኀቤሁ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ኢትደንግፁ ፡ ሀለወት ፡ ነፍ
11 ሱ ፡ ላዕሌሁ ፡፡=፡ ወእምዝ ፡ ዐርገ ፡ ወባረከ ፡ ማእደ ፡ ወጥዕመ ፡ ወብዙኀ ፡ ነገሮሙ ፡
12 እስከ ፡ ጎሕ ፡ ወወፅአ ፡ ወገሠ ፡=፡ ወአወፈይዎ ፡ ለዝኩ ፡ ወልድ ፡ ሕያወ ፡፡ ወተፈሥ
13 ሑ ፡ ፈድፋደ ፡፡=፡ ወንሕነሰ ፡ ዐረግነ ፡ ሐመረ ፡ ወሖርነ ፡ አሶን ፡ ወእምህየ ፡ ፈቀድነ ፡ ን
14 ንሥኦ ፡ ለጳውሎስ ፡ እስመ ፡ ከማሁ ፡ ተናገርነ ፡ ከመ ፡ ይትቀበሉነ ፡ እንተ ፡ እገር ፡=፡ ወ
15 በጺሐነ ፡ አሶን ፡ ነሣእናሁ ፡ ወሖርነ ፡ ሚጢልናን ፡=፡ ወእምህየ ፡ ነገድነ ፡ በሳኒታ ፡ ወበ
ጻሕነ ፡ አንጢቀረስ ፡ ኪዩ ፡ ወበሳኒታ ፡ ሐለፍነ ፡ እንተ ፡ ሰሞን ፡፡=፡

በጳጳሳት ፡ ወቀሳውስት ፡ ወዲያቆናት ፡፡=፡

16 ወአጥበዐ ፡ ጳውሎስ ፡ ይሖር ፡ ኤፌሶን ፡ ከመ ፡ ኢይጕንዲ ፡ ውስተ ፡ እስያ ፡ ወጕጕአ ፡
17 ይብጻሕ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ለጰንጠቆስጤ ፡፡=፡ ወእምነ ፡ ሚሌጤ ፡ ለአከ ፡ ኤፌሶን ፡
ይጺውዕዎሙ ፡ ለቀሲሳን ፡ እለ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡፡=፡ ወበጺሖሙ ፡ ኀቤሁ ፡ ይቤሎ
18 ሙ ፡ ለሊክሙ ፡ ታአምሩ ፡ እምትካት ፡ እምአሚ ፡ መጻእኩ ፡ እስያ ፡ ዘከመ ፡ ነበ
19 ርኩ ፡ ኀቤክሙ ፡ በኵሉ ፡ መዋዕል ፡=፡ እንዘ ፡ እትቀነይ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወእሠር
ሐ ፡ ዘምስለ ፡ ትሕትና ፡ ነፍስ ፡፡ በኵሉ ፡ አንብዕ ፡ ወመንሱት ፡ ዘረከበኒ ፡ እምአ
ይሁድ ፡፡=፡

Et in die primo quum congregati eſſemus ad benedicendum menſæ, & prædicabat iis Paulus, (quia poſtridiè manè abiturus erat) etiam cœpit prædicare uſque in mediam noctem. 7 *Et multæ lucernæ* fuerunt in *iſto cœnaculo, ubi fuerunt congregati.* 8 *Et quum ſederet quidam filius adoleſcens in feneſtra, cujus nomen erat Eutiſis, dormitavit, & dormivit magnum ſomnum, & prædicans Paulus longè moratus eſt, & tunc præ ſomno hic filius præcipitatus fuit à tabulato tertio, & decidit deorſum, & ſuſtulerunt corpus ejus.* 9 *Et deſcendit Paulus, & aſſumpſit eum ad ſe, & dixit iis ; Ne conturbemini, eſt anima ejus ſuper eum.* 10 *Et tunc aſcendit, & benedixit menſæ, & guſtavit, & multùm loquutus eſt iis uſque auroram, & diſceſſit & manicavit.* 11 *Et tradidit iis hunc filium vivum, & gaviſi ſunt valdè.* 12 *Et nos aſcendimus navem, & profecti ſumus Aſon, & illinc voluimus recipere Paulum : quia ſic promiſit nobis, ut obviàm venirent nobis pedibus.* 13 *Et quum veniſſemus Aſon, recepimus eum, & venimus Mitylenen.* 14 *Et illinc navigavimus proſtridiè, & venimus Antikras Chiu, & poſtridiè appulimus Samum.* 15

De Epiſcopis, Presbyteris, & Diaconis, *lectio.*

Et propoſuerat Paulus ire Epheſum, ut non moram faceret in Aſia, & feſtinavit ut accederet Hieroſolymam in Pentecoſten. 16 *Et à Mileto miſit Epheſum ut vocaret ſeniores Eccleſiæ.* 17 *Et quum veniſſent ad eum, dixit iis ; Vos ipſi ſcitis à principio quando veni Aſiam, quomodò manſi apud vos in omni tempore,* 18 *Serviens Deo, & laborans cum ſubmiſſione animi, in omnibus lachrymis, & tentatione, quæ contigit mihi à Judæis.* 19

Ut nihil *remiserim* *conferentium*, *ad non annuntiandum* vobis, & *docendum*
20 Ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν, καὶ διδάξαι
vos publicè & per domos: Testificans Judæisque *& Græcis* in
21 ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ᾽ οἴκους· Διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι τὴν εἰς
Deum pœnitentiam, & fidem in Dominum nostrum Jesum Christum. Et nunc
22 τὸν Θεὸν μετάνοιαν, καὶ (ω) πίστιν τὴν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Καὶ νῦν
ecce ego *vinctus* Spiritu, vado in Hierusalem, quæ in ea
(α) ἰδοὺ ἐγὼ δεδεμένος τῷ Πνεύματι, πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλήμ, τὰ ἐν αὐτῇ
concursura mihi *non noscens*: Nisi quòd Spiritus sanctus per
23 (β) συναντήσοντά μοι μὴ εἰδώς· Πλὴν ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ
civitatem protestatur, dicens, quoniam vincula me & tribulationes manent.
πόλιν (γ) διαμαρτύρεται, λέγον ὅτι δεσμά με καὶ θλίψεις μένουσιν.
Sed *nullius rationem facio*, nec *habeo* animam meam *pretiosam mihi ipsi*, *ut*
24 Ἀλλ᾽ οὐδενὸς (δ) λόγον ποιοῦμαι, οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχήν μου τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς
finire cursum meum *cum gaudio*, & ministerium quod accepi à Domino
τελειῶσαι τὸν δρόμον (ε) μου μετὰ χαρᾶς, καὶ τὴν διακονίαν ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου
Jesu, *protestificari* Evangelium gratiæ Dei. Et nunc ecce ego
25 Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ
ſcio, quia non ampliùs videbitis faciem meam vos omnes, *in quibus* transivi
οἶδα ὅτι οὐκ ἔτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διῆλθον
prædicans regnum Dei. *Ideò testor vobis in* hodierna
26 κηρύσσων τὴν (ζ) βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Διὸ μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον
die, quia mundus *ego* à ſanguine omnium. Non enim ſubterfugi
27 ἡμέρᾳ, ὅτι καθαρὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων. Οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην
ad non annuntiandum vobis omne conſilium Dei: Attendite *ergò* vobisipſis &
28 τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ. (η) Προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς καὶ
univerſo gregi, in quo vos Spiritus ſanctus poſuit epiſcopos, *paſcere*
παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν

Eccleſiam Dei, quam acquiſivit *per proprium ſanguinem*. Ego
τὴν ἐκκλησίαν (θ) τοῦ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο (ι) διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος. Ἐγὼ 29
enim ſcio *hoc*, quoniam intrabunt poſt diſceſſionem meam lupi *graves* in vos, non
γὰρ οἶδα τοῦτο, ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι βαρεῖς εἰς ὑμᾶς, μὴ
parcentes gregi. Et ex vobis ipſis exurgent viri loquentes per-
φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου. Καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διε- 30
verſa, *ad abſtrahendum* diſcipulos poſt ſe. *Ideò* vigilate,
στραμμένα, τοῦ ἀποσπᾷν τοὺς μαθητὰς ὀπίσω (κ) αὐτῶν. Διὸ γρηγορεῖτε, 31
memores quoniam triennium noctem & diem non ceſſavi cum lachrymis
μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων
monens unumquemque. Et nunc commendo vos, *fratres*, Deo, &
νουθετῶν ἕνα ἕκαστον. Καὶ τανῦν παρατίθεμαι (λ) ὑμᾶς, ἀδελφοί, τῷ Θεῷ καὶ 32
verbo gratiæ ipſius, *potenti ſuperædificare* & dare *vobis*
τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ (μ) ἐποικοδομῆσαι καὶ δοῦναι ὑμῖν
hæreditatem in ſanctificatis omnibus. Argentum *aut* aurum, aut veſtem
κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις πᾶσιν. Ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ 33
nullius concupivi. Ipſi *verò noſcitis*, quoniam *uſibus meis*, &
(ν) οὐδενὸς ἐπεθύμησα. (ξ) Αὐτοὶ δὲ γινώσκετε, ὅτι ταῖς χρείαις μου, καὶ 34
exiſtentibus mecum, miniſtraverunt manus iſtæ. Omnia oſtendi vobis, quoniam
τοῖς οὖσι μετ᾽ ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται. Πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι 35
ſic laborantes oportet ſuſcipere infirmos, meminiſſeque
(ο) οὕτω κοπιῶντας δεῖ (π) ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε
verborum Domini Jeſu, quoniam ipſe dixit; Beatius eſt dare
τῶν λόγων τοῦ (ρ) Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε, Μακάριόν ἐστι (σ) διδόναι
magis quàm accipere. Et hæc *dicens, ponens genua ſua*, cum omnibus illis
μᾶλλον ἢ λαμβάνειν. Καὶ ταῦτα εἰπών, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς 36
oravit.
προσηύξατο.

MS. A. (ω) πίστιν εἰς (α) ἰδοὺ δεδεμένος ἐγὼ τῷ (β) συναντήσαντά (γ) διαμαρτύρεταί μοι, λέγον ὅτι δεσμὰ καὶ θλίψεις με μένουσιν. (δ) λόγον ἔχω, οὐδὲ ποιοῦμαι τὴν ψυχὴν τιμίαν (ε) μου*, καὶ τὴν (ζ) βασιλείαν*. Διότι μαρτύρομαι (η) Προσέχετε ἑαυτοῖς (θ) τοῦ Κυρίου, ἣν (ι) διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἰδίου. Ἐγὼ οἶδα, ὅτι (κ) ἑαυτῶν. (λ) ὑμᾶς τῷ Θεῷ (μ) οἰκοδομῆσαι καὶ δοῦναι τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ἐν τοῖς (ν) οὐθενὸς (ξ) Αὐτοὶ οἴδατε, ὅτι (ο) οὕτως (π) τῶν ἀσθενούντων ἀντιλαμβάνεσθε, (ρ) Κυρίου, ὅτι (σ) μᾶλλον διδόναι ἢ

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 * ܘܠܐ ܒܣܝܬ ܡܕܡ ܕܦܩܚ ܗܘܐ ܠܢܦܫܬܟܘܢ ܕܐܟܪܙ ܠܟܘܢ. ܘܐܠܦ ܒܫܘܩܐ
21 ܘܒܒܬܐ. * ܟܕ ܡܣܗܕ ܗܘܝܬ ܠܝܗܘܕܝܐ ܘܠܐܪܡܝܐ ܥܠ ܬܝܒܘܬܐ ܕܠܘܬ ܐܠܗܐ:
22 ܘܥܠ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܘܗܫܐ ܐܢܐ ܐܣܝܪ ܐܢܐ ܒܪܘܚܐ. ܘܐܙܠ ܐܢܐ
23 ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܕܡ ܕܐܪܥ ܠܝ ܒܗ. * ܒܪܡ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܒܟܠ
24 ܡܕܝܢܐ ܡܣܗܕ ܠܝ ܘܐܡܪ. ܕܐܣܘܪܐ ܘܐܘܠܨܢܐ ܡܛܝܒܝܢ ܠܟ. * ܐܠܐ ܠܝ ܠܐ ܚܫܝܒܐ
ܢܦܫܝ ܡܕܡ. ܐܝܟ ܕܐܫܠܡ ܪܗܛܝ ܘܬܫܡܫܬܐ ܕܩܒܠܬ ܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ.
25 ܕܐܣܗܕ ܥܠ ܤܒܪܬܐ ܕܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܗܫܐ ܐܢܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܬܘܒ ܦܪܨܘܦܝ ܠܐ
26 ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܟܠܟܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܟܪܟܬ ܐܟܪܙ ܠܟܘܢ ܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܡܣܗܕ
27 ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܝܘܡܢܐ ܕܕܟܐ ܐܢܐ ܡܢ ܕܡܐ ܕܟܠܟܘܢ. * ܠܐ ܓܝܪ ܐܬܟܠܝܬ
28 ܕܐܚܘܐ ܠܟܘܢ ܟܠܗ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܙܕܗܪܘ ܗܟܝܠ ܒܢܦܫܟܘܢ: ܘܒܟܠܗ ܡܪܥܝܬܐ.
ܗܝ ܕܐܩܝܡܟܘܢ ܒܗ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܐܦܝܣܩܘܦܐ. ܕܬܪܥܘܢ ܠܥܕܬܗ ܕܡܪܝܐ ܗܝ
29 ܕܩܢܗ ܒܕܡܗ. * ܐܢܐ ܓܝܪ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܡܢ ܒܬܪ ܕܐܙܠ ܐܢܐ. ܢܥܠܘܢ ܥܡܟܘܢ
30 ܕܐܒܐ ܥܫܝܢܐ. ܕܠܐ ܚܝܣܝܢ ܥܠ ܡܪܥܝܬܐ. * ܘܐܦ ܡܢܟܘܢ ܕܝܠܟܘܢ ܢܩܘܡܘܢ
ܓܒܪܐ ܡܡܠܠܝܢ ܡܥܩܡܬܐ. ܐܝܟ ܕܢܗܦܟܘܢ ܠܬܠܡܝܕܐ ܕܢܐܙܠܘܢ ܒܬܪܗܘܢ.
31 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘܘ ܥܝܪܝܢ ܘܕܟܝܪܝܢ. ܕܫܢܝܢ ܬܠܬ ܠܐ ܫܠܝܬ ܒܠܠܝܐ
32 ܘܒܐܝܡܡܐ. ܟܕ ܒܕܡܥܐ ܡܪܬܐ ܐܢܐ ܠܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ. * ܘܗܫܐ ܡܓܥܠ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ ܠܐܠܗܐ ܘܠܡܠܬܐ ܕܛܝܒܘܬܗ. ܕܗܝ ܡܫܟܚܐ ܒܢܝܐ ܠܟܘܢ. ܘܬܬܠ
33 ܠܟܘܢ ܝܪܬܘܬܐ ܥܡ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ. * ܟܣܦܐ ܐܘ ܕܗܒܐ ܐܘ ܢܚܬܐ ܠܐ ܪܓܬ.
34 * ܘܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܚܫܚܬܝ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܥܡܝ ܗܘܘ. ܫܡܫܝ ܐܝܕܝ
35 ܗܠܝܢ. * ܘܚܘܝܬܟܘܢ ܟܠܡܕܡ. ܕܗܟܢܐ ܘܠܐ ܠܡܠܐܐ ܘܡܬܒܛܠܘ ܕܟܪܝܗܝܢ.
36 ܘܠܡܬܕܟܪܘ ܡܠܘܗܝ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ. ܡܛܠ ܕܗܘ ܐܡܪ. ܕܛܘܒܘܗܝ ܠܐܢܫ ܕܢܬܠ ܝܬܝܪ ܡܢ
ܐܢܫ ܕܢܣܒ. * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ. ܩܡ ܥܠ ܒܘܪܟܘܗܝ ܘܨܠܝ. ܘܥܡܗܘܢ ܐܢܫܐ ܟܠܗܘܢ.

* Ut nihil ſpreverim quod prodeſſe poſſet 20
animabus veſtris, quominùs prædicarem
vobis, & docerem vos in foris & domi-
bus: Dum teſtificarer Judæis & Genti- 21
libus de converſione ad Deum, & fide
quæ eſt in Dominum noſtrum Jeſum Chri-
ſtum. Nunc autem ego vinctus ſum ſpi- 22
ritu, & proficiſcor ad Jeruſalem, nec
ſcio quid mihi obventurum ſit in ea. Enim- 23
verò Spiritus ſanctitatis per omnem ci-
vitatem teſtificatur mihi, & ait; Vincula
& oppreſſiones parata ſunt tibi. Mihi ve- 24
rò pro nihilo habetur anima mea, ut abſol-
vam curſum meum, & miniſterium quod
accepi à Domino noſtro Jeſu, ut teſtimo-
nium perhibeam Evangelio gratiæ Dei.
Nunc igitur ſcio ego non ampliùs viſu- 25
ros faciem meam ullos ex vobis omnibus
ad quos peragravi prædicans vobis regnum
Dei. Teſtor vobis hodierno die me mun- 26
dum eſſe à ſanguine veſtrûm omnium.
Non enim me excuſavi quominùs pate- 27
facerem vobis omnem voluntatem Dei.
Cavete ergò vobiſmetipſis, & toti gregi 28
illi, in quem conſtituit vos Spiritus ſan-
ctitatis epiſcopos, ut paſcatis Eccleſiam
illam Domino, quam acquiſivit proprio
ſanguine. Ego ſiquidem novi, poſtquam 29
abiero, ingreſſuros vobiſcum lupos effe-
ros, qui non parcent gregi. Quin ex 30
vobiſmetipſis ſurrecturos homines qui lo-
quantur perverſa ad ſubvertendum diſci-
pulos, ut ſe ſequantur. Quamobrem vigila- 31
te, & memores eſtote me per triennium
non ceſſâſſe noctu & interdiu cum lachry-
mis admonere unumquemque ex vobis.
Nunc autem commendo vos Deo, & ver- 32
bo gratiæ ipſius, quod quidem poteſt vos
ædificare, & dare vobis hæreditatem cum
omnibus Sanctis. Argentum, aut aurum, 33
aut veſtimenta, non concupivi. Et vos 34
nôſtis, indigentiæ meæ, & iis qui me-
cum ſunt, iſtas manus meas miniſtrâſſe.
Tandem omnia oſtendi vobis. Sic opor- 35
tet laborâre, & curam habere de infir-
mis, & meminiſſe verborum Domini no-
ſtri Jeſu: quippe qui dixerit; Beatus eſt
qui dat, potiùs quàm qui accipit. Quúm- 36
que hæc dixiſſet, procubuit in genua,
& preces fudit, cunctique homines cum
eo.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 ወአልቦ፡ ዘአወርኩክሙ፡ እምኵሉ፡ ዘይደልወክሙ፡ ዘኢነገርኩክሙ፡ ወዘኢመሀርኩ
21 ክሙ፡ ክሡተ፡=፡ እንዘ፡ አስምዖሙ፡ ለአይሁድ፡ ወለአረሚ፡ደኒ፡ በአፍኣኒ፡ ወበው
ሳጤኒ፡ ከመ፡ ይነስሑ፡ ወይግነዩ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወይእመኑ፡ በእግዚእነ፡ ኢየሱ
22 ስ፡፡=፡ ወይእዜኒ፡ ናሁ፡ ተአሰርኩ፡ በመንፈስየ፡ ወአሐውር፡ ኢየሩሳሌም፡ ወበጊዜ
23 ሃ፡ ይረክበኒ፡=፡ ዘአስምዐ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ በበአህጉር፡ እንዘ፡ ይብል፡ ሕማም፡
24 ወመዋቅሕት፡ ይፀንሐከ፡=፡ ወበሕቱ፡ ኢይሐስብ፡ ለነፍስየ፡ ወኢአመ፡ መንተኒ፡ ደአ
ሙ፡ ከመ፡ እፈጽም፡ መልእክትየ፡ ወእስልጥ፡ ግብረየ፡ ዘነሣእኩ፡ በኀበ፡ እግዚእነ፡
ኢየሱስ፡ እመሀር፡ ወእስብክ፡ ወንጌለ፡ ጸጋሁ፡ ለእግዚአብሔር፡=፡

Et nihil fuit quod ſubſtraxerim vobis, de omnibus conducentibus vobis, quod 20
non annuntiavi vobis, et quod non docui vos apertè: Teſtificans Judæis et 21
Gentilibus foris et intùs, ut reſipiſcerent, et confiterentur Deo, et crederent in
Domino noſtro Jeſu. Et nunc ecce vinctus ſum in ſpiritu meo, et profici- 22
ſcor Hieroſolymam: et ſtatim continget mihi, Quod teſtificavit Spiritus ſan- 23
ctus ſingulis civitatibus, dicens; Tribulatio et vincula manent te. Veruntа- 24
men non reputo animam meam quicquam: ſed ut perficiam miniſterium meum,
et abſolvam opus meum quod ſuſcepi apud Dominum noſtrum Jeſum, ut doce-
rem, et prædicarem evangelium gratiæ Dei.

Verſio VULGATA LATINA.

20 Quomodò nihil ſubtraxerim utilium, quò minùs annuntiarem vobis, & doce-
21 rem vos publicè, & per domos, Teſtificans Judæis atque Gentilibus in
22 Deum pœnitentiam, & fidem in Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. Et
nunc ecce alligatus ego ſpiritu, vado in Jeruſalem, quæ in ea ventura ſint
23 mihi, ignorans: Niſi quòd Spiritus ſanctus per omnes civitates mihi pro-
teſtatur, dicens; Quoniam vincula & tribulationes Jeroſolymis me manent.
24 Sed nihil horum vereor: nec facio animam meam pretioſiorem quàm me,
dummodò conſummem curſum meum, & miniſterium verbi, quod accepi à
25 Domino Jeſu, teſtificari Evangelium gratiæ Dei. Et nunc ecce ego ſcio,
quia ampliùs non videbitis faciem meam vos omnes, per quos tranſivi præ-
26 dicans regnum Dei. Quapropter conteſtor vos hodiernâ die, quia mundus
27 ſum à ſanguine omnium. Non enim ſubterfugi, quò minùs annuntiarem
28 omne conſilium Dei vobis. Attendite vobis, & univerſo gregi, in quo vos
Spiritus ſanctus poſuit epiſcopos, regere Eccleſiam Dei, quam acquiſivit ſan-
guine ſuo. Ego ſcio quoniam intrabunt poſt diſceſſionem meam lupi rapaces 29
in vos, non parcentes gregi. Et ex vobis ipſis exurgent viri loquentes per- 30
verſa, ut abducant diſcipulos poſt ſe. Propter quod vigilate, memoriâ re- 31
tinentes, quoniam per triennium nocte & die non ceſſavi, cum lachrymis
monens unumquemque veſtrûm. Et nunc commendo vos Deo, & verbo gra- 32
tiæ ipſius, qui potens eſt ædificare, & dare hæreditatem in ſanctificatis omni-
bus. Argentum & aurum, aut veſtem nullius concupivi, ſicut Ipſi ſcitis: 33
quoniam ad ea, quæ mihi opus erant, & his, qui mecum ſunt, miniſtra- 34
verunt manus iſtæ. Omnia oſtendi vobis, quoniam ſic laborantes, oportet 35
ſuſcipere infirmos, ac meminiſſe verbi Domini Jeſu, quoniam ipſe dixit;
Beatius eſt magìs dare, quàm accipere. Et cùm hæc dixiſſet, poſitis geni- 36
bus ſuis oravit cum omnibus illis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 وانّي ما كففت ولا امتنعت من شي مما يصلح شانكم ويوافقكم * فلم اخبركم
21 به واعلّمكم جهرا في الجموع * وسرا في المنازل * محضضا اليهود واليونانيين الي التوبة
22 الي الله * والي الامانة بربنا يسوع المسيح * والان هانذا مقيد بالروح * سايرا الي اورسليم
23 غير عالم ماذا يعرض لي فيها * لكن روح القدس يشهد لي في كل مدينة قايلا * ان
24 قيودا وغموما تنتظرني * لكنّي ما اجعل شيا منها حجة * ولا نفسي مكرمة عندي *
حتي اتمّم سعيي بسرور * والخدمة التي اخذتها من الرب * ان احض الي بشارة نعمة الله *
25 واشهد محقّقا * والان انا اعلم انكم كلكم ما تعاينون وجهي ايضا * في المواضع
26 التي جلتها كارزا ملك الله * واني اشهد لكم في نهار هذا اليوم * انّي نقي بري
27 انا من دمكم اجمعين * لانّي ما ضجرت ولا امتنعت من اخباركم بكافة راي الله *
28 فاصغوا اذا الي انفسكم * والي جماعة الرعية التي جعلكم روح القدس فيها اساقفة *
29 لترعوا كنيسة الرب الاله التي اصطنعها بدمه * فانّي انا اعرف هذا * ان سيدخل
30 اليكم بعد انصرافي ذياب ثقال * لن يشفقوا علي الرعية * ومنكم انفسكم سيقوم
31 رجال يتكلمون اقوالا معوّجة * ليسحروا ويستجذبوا التلاميذ وراهم * فلهذا
تيقّظوا متذكّرين انّي ما فترت ثلثة سنين ليلا ونهارا من ان اعظ بدموع كل احد
32 منكم * والان انا استودعكم يا اخوتي لله ولكلمة نعمته * المقتدر ان يبنيكم ويعطيكم
33 34 موروثا في المقدسات كلها * واما فضة او ذهب او لبوس ما اشتهيت منها شيا * انتم
35 تعلمون ان حوايجي وحوايج الذين كانوا معي كلهم خدمتها هاتان اليدان * وقد بيّنت
لكم كل شي انكم هكذا يجب عليكم ان تتعبوا لتعتنوا بامر الضعفاء * متذكّرين
36 قول الرب يسوع * فانه هو قال * مغبوط ذلك الذي يعطي اكثر ممن ياخذ * واذ قال
هذا * وضع ركبتيه مع جماعتهم وصلّي * * تمّ * سر *

Quòd etiam non ceſſaverim neque abſtinuerim ab ulla re ex his quæ utilitati veſtræ cedebant, & commodæ vobis erant, quin eas vobis annuntiârim atque docuerim publicè in ſynagogis, & privatim in domibus: 20 *Hortans Judæos & Græcos ad pœnitentiam ad Deum, & ſidem in Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum.* 21 *Et nunc ecce ego alligatus Spiritu, Jeroſolymam pergo: ignorans quid mihi obventurum ſit in ea.* 22 *Verùm Spiritus ſanctus mihi teſtatur in ſingulis civitatibus, dicens quòd vincula & aſflictiones me ſpectant.* 23 *At ego nihil horum pro excuſatione pono, nec anima mea chara eſt apud me: ut abſolvam curſum meum hilariter, & miniſterium quod accepi à Domino: quatenus excitem ad evangelium gratiæ Dei, teſterque veritatem.* 24 *Et nunc ego ſcio vos omnes non eſſe ampliùs viſuros faciem meam in locis quæ perluſtravi prædicans regnum Dei.* 25 *Et quidem conteſtor vos hodierno die, mundum eſſe me atque innocentem à ſanguine omnium veſtrûm.* 26 *Non enim me tæduit, neque abſtinui à ſignificando vobis omne conſilium Dei.* 27 *Attendite igitur vobiſipſis, & univerſo gregi in quo conſtituit vos Spiritus ſanctus Epiſcopos, ut paſcatis eccleſiam Domini Dei, quam fabrefecit ſanguine ſuo.* 28 *Ego enim novi hoc, quòd ingreſſuri ſint ad vos poſt diſceſſum meum lupi graves haudquaquam miſerentes gregi.* 29 *Et ex vobiſmetipſis exurgent viri qui loquentur ſermones perverſos, ut trahant & alliciant diſcipulos poſt ſe.* 30 *Propterea vigilate, memores quòd non deſierim tribus annis noctu diuque ab hortando cũ lachrymis unumquemq; veſtrûm.* 31 *Et nunc ego vos commendo O fratres mei, Deo & verbo gratiæ ipſius, qui potens eſt ædificare vos, et concedere vobis hæreditatem in omnibus rebus ſacris.* 32 *Et verò argenti, aut auri, aut veſtium nihil expetivi.* 33 *Vos ſcitis quòd neceſſitatibus meis, & neceſſitatibus eorum omnium qui mecum erant, miniſtraverunt hæ manus.* 34 *Et jam oſtendi vobis omnia, quòd ita oporteat vos laborare, ut ſitis generoſi in his quæ pertinent ad infirmos: memores dicti Domini Jeſu, quoniam ipſe dixit; Beatus ille eſt qui tribuit, potiùs quàm qui accipit.* 35 *Et cùm hoc dixiſſet, poſuit genua ſua cum iis omnibus, & oravit.* 36 Hactenus.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 ወይእዜኒ ፡ ናሁ ፡ አነ ፡ አአምር ፡ ከመ ፡ ኢትሬእዩ ፡ ገጽየ ፡ እንከ ፡ አንትሙ ፡ ኵልክሙ ፡
26 እለ ፡ ሰበኩ ፡ ለክሙ ፡ በእንተ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ። ወናሁ ፡ አሰምዕ ፡
27 ለክሙ ፡ ዮም ፡ በዛቲ ፡ ዕለት ፡ ከመ ፡ ንጹሕ ፡ አነ ፡ እምደመ ፡ ኵልክሙ ። ወአል
28 ቦ ፡ ዘኃባእኩክሙ ፡ ዘኢነገርኩክሙ ፡ ኵሎ ፡ ምክሮ ፡ ለእግዚአብሔር ። ዕቀ
ቡ ፡ ርእሰክሙ ፡ ወዕቀቡ ፡ ኵሎ ፡ መራዕየ ፡ ዘሎቱ ፡ ሤመክሙ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡
ጳጳሳተ ፡ ከመ ፡ ትርዐዩ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያና ፡ ለእግዚአብሔር ፡ እንተ ፡ አጥረያ ፡
29 በደሙ ። ወአነ ፡ አአምር ፡ ከመ ፡ ይመጽኡ ፡ እምድኅሬየ ፡ ኀቤክሙ ፡ ተኵላ
30 ት ፡ መሠጥ ፡ እለ ፡ ኢይምሕክዋ ፡ ለመርዔት ። ወእምውስቴትክሙ ፡ ይትነሣ
ኡ ፡ ዕደው ፡ እለ ፡ ይሜህሩ ፡ ጠዋየ ፡ ነገረ ፡ ከመ ፡ ያግብእዎሙ ፡ ለአሕዛብ ።
31 ይእዜኒ ፡ ትጉሁ ፡ ተዘከሩ ፡ ከመ ፡ ሠለስቱ ፡ ዓመት ፡ ኢነተገ ፡ አንብዕየ ፡ መዐልተ ፡
32 ወሌሊተ ፡ እንዘ ፡ እመህረክሙ ፡ ለኵልክሙ ። ወይእዜኒ ፡ አማኅፀንኩክሙ ፡
አኃዊነ ፡ ወኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወለቃለ ፡ ጸጋሁ ፡ ዘይክል ፡ ሐንጸተክሙ ፡ ወይሁብክሙ ፡
ርስቶሙ ፡ ለኵሎሙ ፡ ቅዱሳን ።
33 ታአምሩ ፡ ከመ ፡ ኢተሰቀቅው ፡ ንዋየክሙ ፡ ኢወርቀ ፡ ወኢብሩረ ፡ ወአልባሰ ፡ ኢነ
34 ሣእኩ ፡ በኀበ ፡ አሐዱ ፡ እምውስቴትክሙ ። ወለሊክሙ ፡ ታአምሩ ፡ ኢለተ
35 ካዝየ ፡ ወኢለእሉ ፡ ምስሌየ ፡ ተቀንያ ፡ እሳንቲ ፡ እደውየ ። እስመ ፡ ከማሁ ፡ ሀለወነ ፡
ከመ ፡ በጻማነ ፡ ወበተግባርነ ፡ ንትወከፎሙ ፡ ለድኩማን ። ወዘንተ ፡ መሀርኩክሙ ፡ ቃሎ ፡
36 ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘይቤ ፡ ብፁዕ ፡ ዘይሁብ ፡ እምዘ ፡ ይነሥእ ። ወዘንተ ፡ ብሂሎ ፡
ሰገደ ፡ ወጸለየ ፡ ምስለ ፡ ኵሎሙ ።

Et nunc ecce ego ſcio quòd non videbitis faciem meam ampliùs, vos omnes quibus prædicavi de regno Dei. 25 *Et ecce teſtor vobis hodiè in hac die, quòd purus ſum à ſanguine omnium veſtrûm.* 26 *Et nihil fuit quod abſcondi à vobis, quod non annuntiavi vobis,* imo *totum conſilium Dei.* 27 *Attendite vos ipſos, & attendite totum gregem cui præpoſuit vos Spiritus ſanctus epiſcopos, ut paſcatis domum Chriſtianam Dei, quam acquiſivit in ſanguine ſuo.* 28 *Et ego ſcio quòd venient poſt me ad vos lupi prædæ, qui non parcent gregi.* 29 *Et ex vobis ſurgent viri qui docebunt perverſa verba, ut abducant populos.* 30 *Nunc vigilate memoriâ retinentes, quòd tres annos non ceſſârunt lachrymæ meæ die & nocte, dum docerem vos omnes.* 31 *Et nunc commendavi vos, fratres noſtri, Deo & verbo gratiæ ejus, qui poteſt ædificare vos, & dare vobis, poſſeſſionem omnium ſanctorum.* 32

Scitis quòd non concupivi divitias veſtras, neque aurum, neque argentum, & veſtem non recepi apud aliquem ex vobis. 33 *Et vos ſcitis* quod *non ſolicitudini meæ, neque eorum qui mecum* erant, *miniſtrârunt hæ manus meæ.* 34 *Quia ſic oportet nos, ut in labore noſtro, & in opere noſtro ſuſcipiamus infirmos, & hunc docui vos ſermonem Domini noſtri Jeſu, dicentis; Beatior eſt dans quam accipiens.* 35 *Et hoc quùm dixiſſet, adoravit, & oravit cum omnibus illis.* 36

Magnus autem factus est fletus omnium: & procumbentes super col-
37 Ἱκανὸς δὲ (τ) ἐγένετο κλαυθμὸς πάντων· καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχη-
lum Pauli, exosculabantur eum, Dolentes maximè in verbo
38 λον τοῦ Παύλου, κατεφίλουν αὐτὸν, Ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ
quod dixerat, quoniam non ampliùs *futuri essent* faciem ejus *spectare*. *Præmitte-*
ᾧ εἰρήκει, ὅτι οὐκ ἔτι μέλλοιεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν. προέπεμ-
bant autem eum ad navem.
πον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

MS. A. (τ) κλαυθμὸς ἐγένετο

CAP. XXI. κα'.

Ut autem factum *est* *provehi* *nos* *avulsos* ab eis, *rectà curren-*
1 ΩΣ δὲ ἐγένετο (α) ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαν-
tes venimus *in* Coum, *at* sequenti *in* Rhodum, & indè *in* Pataram.
τες ἤλθομεν εἰς τὴν (β) Κῶν, τῇ δὲ ἑξῆς εἰς τὴν Ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς (γ) Πάταρα.
Et *invenientes* navem transfretantem in Phœnicem, ascendentes *provecti sumus*. *Ap-*
2 Καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν. (δ) Ἀ-
3 *parentes autem* Cypro, *&* relinquentes eam ad sinistram, navigavimus in
ναφάναντες δὲ τὴν Κύπρον, (ε) καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς
Syriam, & *devecti sumus* in Tyrum: ibi enim erat navis expositura
Συρίαν, καὶ (ζ) κατήχθημεν εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ (η) ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορτιζόμενον
onus. Et *invenientes* *discipulos*, *ad*mansimus *ei* diebus se-
4 τὸν γόμον. (θ) Καὶ ἀνευρόντες τοὺς μαθητὰς, ἐπεμείναμεν (ι) αὐτοῦ ἡμέρας ἑ-
ptem: qui Paulo dicebant per Spiritum, *non* *ascendere* in Hieru-
πτά· οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ Πνεύματος, μὴ (κ) ἀναβαίνειν εἰς Ἱερου-
salem. *Quando autem factum est* *nos* *peragere* *dies*, *exeuntes*
5 σαλήμ. Ὅτε δὲ ἐγένετο (λ) ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, ἐξελθόντες
ibamus, *præmittentibus* nos omnibus cum uxoribus & filiis, usque foras
ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ἕως ἔξω
civitatem: & *ponentes* *genua* in littore, oravimus. Et
6 τῆς πόλεως· καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, (μ) προσηυξάμεθα. Καὶ

salutantes invicèm, ascendimus *in* navem: illi autem redierunt in *propria*.
ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, ἐπέβημεν εἰς τὸ πλοῖον· ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.
Nos verò *navigationem* *perficientes*, à Tyro descendimus *in* Ptole-
7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν (ν) διανύσαντες, ἀπὸ Τύρου κατηντήσαμεν εἰς Πτολε-
maïdam: & *salutantes* *fratres*, mansimus die unâ apud illos.
μαΐδα· καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς, (ξ) ἐμείναμεν ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς.
At postridiè *egressi* *ii qui circa* *Paulum*, *venerunt* in Cæsaream: & in-
Τῇ δὲ ἐπαύριον (ο) ἐξελθόντες οἱ περὶ τὸν Παῦλον, ἦλθον εἰς Καισάρειαν· καὶ εἰσ-
8 trantes *in* domum Philippi Evangelistæ, *existentis* *ex* septem,
ελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, (π) τοῦ ὄντος ἐκ τῶν ἑπτὰ,
mansimus apud eum. Huic autem erant filiæ virgines quatuor pro-
ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ. Τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες (ρ) παρθένοι τέσσαρες προ-
9 phetantes. *Admanentibus* *autem nobis* dies *plures*, *descendit* quidam à
Λ' φητεύουσαι. Ἐπιμενόντων (σ) δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους, κατῆλθέ τις ἀπὸ
10 Judæa propheta, nomine Agabus. *Et veniens* ad nos, *& tol-*
τῆς Ἰουδαίας προφήτης, ὀνόματι Ἄγαβος. Καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄ-
11 *lens* zonam Pauli, allig*ánsque* sibi manus & pedes, di-
ρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, (τ) δήσας τε αὐτοῦ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, εἶ-
xit; Hæc dicit Spiritus sanctus; Virum cujus est zona hæc, *sic vin-*
πε, Τάδε λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, Τὸν ἄνδρα οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη, (υ) οὕτω δή-
cient in Hierusalem Judæi, & tradent in manus Gentium. *Ut autem*
σουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν. Ὡς δὲ
12 *audivimus* *hæc*, *rogavimus* nósque & qui loci illius, *ad non ascendendum eum in Hieru-*
ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι τοῦ μὴ ἀναβαίνειν αὐτὸν εἰς Ἱερου-
salem. Respondit *autem* Paulus; Quid facitis flentes, & *comminuentes* meum
σαλήμ. (φ) Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος, Τί ποιεῖτε κλαίοντες, καὶ συνθρύπτοντές μου
13 cor? Ego enim non solùm *vinciri*, sed & mori in Hierusalem *para-*
τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν (χ) εἰς Ἱερουσαλὴμ ἑτοί-
tè *habeo* *pro* *nomine* Domini Jesu. Non *suaso autem eo*,
μως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, 14
quievimus, dicentes; Voluntas Domini fiat.
ἡσυχάσαμεν, εἰπόντες, (ψ) Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου γενέσθω.

Κεφ. κα'. MS. A. (α) ἡμᾶς ἀναχθῆναι (β) Κῶ, (γ) Πάτορα. (δ) Ἀναφανέντες (ε) καταλιπόντες (ζ) κατήλθομεν, (η) τὸ πλοῖον ἦν (θ) Ἀνευρόντες δὲ (ι) αὐτοῖς (κ) ἐπιβαίνειν εἰς Ἱεροσόλυμα. (λ) ἐξαρτίσαι ἡμᾶς τὰς ἡμέρας, ἐπορευόμεθα, (μ) προσδεξάμενοι ἀπεσπάσμεθα ἀλλήλους, καὶ ἀνέβημεν εἰς (ν) διανοίσαντες, ἀπὸ Τύρου κατέβημεν εἰς (ξ) ἐπεμείναμεν (ο) ἐξελθόντες ἤλθομεν εἰς (π) ὄντος (ρ) τέσσαρες παρθένοι (σ) δὲ ἡμέρας (τ) δήσας ἑαυτοῦ (υ) οὕτως (φ) Τότε ἀπεκρίθη ὁ Παῦλος, καὶ εἶπεν, Τί (χ) ἑτοίμως ἔχω εἰς Ἱερουσαλὴμ ὑπὲρ (ψ) Τοῦ Κυρίου τὸ θέλημα γενέσθω.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

37 ܘܗܘܐ ܒܟܝܐ ܪܒܐ ܠܟܠܗܘܢ. ܘܡܓܦܦܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܘܡܢܫܩܝܢ ܗܘܘ ܠܗ.
38 ܡܬܥܝܩܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܡܛܠ ܡܠܬܐ ܕܐܡܪ. ܕܬܘܒ ܠܐ ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܦܪܨܘܦܝ. ܘܠܘܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܥܕܡܐ ܠܐܠܦܐ.

1 ܘܦܪܫܢ ܡܢܗܘܢ ܘܪܕܝܢ ܬܪܝܨܐܝܬ ܠܩܘ ܓܙܪܬܐ. ܘܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ ܐܬܝܢ ܠܪܘܕܘܣ ܘܡܢ ܬܡܢ ܠܦܛܪܐ.
2 ܘܐܫܟܚܢ ܬܡܢ ܐܠܦܐ ܕܐܙܠܐ ܠܦܘܢܝܩܐ. ܘܣܠܩܢ ܠܗ ܘܪܕܝܢ.
3 ܘܡܛܝܢ ܠܩܘܦܪܘܣ ܓܙܪܬܐ. ܘܫܒܩܢܝܗ ܠܣܡܠܐ. ܘܐܬܝܢ ܠܣܘܪܝܐ. ܘܡܢ ܬܡܢ ܡܛܝܢ ܠܨܘܪ. ܬܡܢ ܓܝܪ ܡܫܪܝܐ ܗܘܬ ܐܠܦܐ ܡܘܒܠܗ.
4 ܘܟܕ ܐܫܟܚܢ ܬܡܢ ܬܠܡܝܕܐ ܩܘܝܢ ܠܘܬܗܘܢ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܦܘܠܘܣ ܟܠ ܝܘܡ ܒܪܘܚܐ ܕܠܐ ܢܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ.
5 ܘܒܬܪ ܗܠܝܢ ܝܘܡܬܐ ܢܦܩܢ ܠܡܐܙܠ. ܘܠܘܝܢ ܗܘܘ ܠܢ ܟܠܢ ܗܢܘܢ ܘܢܫܝܗܘܢ ܘܒܢܝܗܘܢ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܩܡܢ ܥܠ ܒܘܪܟܝܢ ܥܠ ܣܦܪ ܝܡܐ ܘܨܠܝܢ.
6 ܘܫܐܠܢ ܒܫܠܡܐ ܚܕ ܠܚܕ. ܘܣܠܩܢ ܠܐܠܦܐ. ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܗܦܟܘ ܠܒܬܝܗܘܢ.
7 ܚܢܢ ܕܝܢ ܪܕܝܢ ܡܢ ܨܘܪ ܘܐܬܝܢ ܠܥܟܘ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܫܐܠܢ ܒܫܠܡܐ ܕܐܚܐ ܕܬܡܢ. ܘܩܘܝܢ ܠܘܬܗܘܢ ܝܘܡܐ ܚܕ.
8 ܘܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ ܢܦܩܢ ܘܐܬܝܢ ܠܩܣܪܝܐ. ܘܥܠܢ ܫܪܝܢ ܒܒܝܬܗ ܕܦܝܠܝܦܘܣ ܡܣܒܪܢܐ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܚܕ ܡܢ ܫܒܥܐ.
9 ܘܐܝܬ ܗܘܝ ܠܗ ܐܪܒܥ ܒܢܬܐ ܒܬܘܠܬܐ ܕܡܬܢܒܝܢ ܗܘܝ.
10 ܘܟܕ ܗܘܝܢ ܬܡܢ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ ܢܚܬ ܡܢ ܝܗܘܕ ܢܒܝܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܐܓܒܘܣ.
11 ܘܥܠ ܠܘܬܢ ܘܫܩܠ ܐܣܪܐ ܕܚܨܘܗܝ ܕܦܘܠܘܣ ܘܐܣܪ ܪܓܠܘܗܝ ܘܐܝܕܘܗܝ ܘܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܐܡܪܐ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܠܓܒܪܐ ܕܕܝܠܗ ܗܘ ܐܣܪܐ ܗܢܐ ܗܟܢܐ ܢܐܣܪܘܢܝܗܝ ܒܐܘܪܫܠܡ ܝܗܘܕܝܐ ܘܢܫܠܡܘܢܝܗܝ ܒܐܝܕܝ ܥܡܡܐ.
12 ܘܟܕ ܫܡܥܢ ܡܠܐ ܗܠܝܢ ܒܥܝܢ ܗܘܝܢ ܡܢܗ ܚܢܢ ܘܒܢܝ ܐܬܪܐ ܕܠܐ ܢܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ.
13 ܗܝܕܝܢ ܥܢܐ ܦܘܠܘܣ ܘܐܡܪ. ܡܢܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܒܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܡܬܒܪܝܢ ܠܒܝ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܐ ܗܘܐ ܠܡܬܐܣܪܘ ܒܠܚܘܕ ܡܛܝܒ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܐܦ ܠܡܡܬ ܒܐܘܪܫܠܡ ܚܠܦ ܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
14 ܘܟܕ ܠܐ ܐܬܛܦܝܣ ܠܢ. ܫܠܝܢ ܘܐܡܪܢ ܨܒܝܢܗ ܕܡܪܢ ܢܗܘܐ.

Proindè obortus est fletus magnus omnibus; 37
& complexi sunt eum, eúmque deosculabantur. Magìs autem angebantur ob illud 38
verbum quod dixerat, ipsos non esse ampliùs visuros faciem ejus: & concomitati sunt eum usque ad navim.

CAP. XXI.

Et separati sumus ab eis, & rectà enavigavimus ad Coum insulam, sequentíque die venimus Rhodum, & illinc Pataram. Nactique 1 2
illinc navim profecturam Phœniciam, conscendimus eam & perreximus. Pervenimus 3
autem usque ad Cyprum insulam, & reliquimus eam ad sinistram, venimúsque Syriam, & illinc pervenimus ad Tyrum: illic enim navis erat depositura onus suum. Et 4
quum invenissemus illic discipulos, permansimus apud eos dies septem: isti autem dicebant quotidiè Paulo per Spiritum, ne proficisceretur ad Jerusalem. Illis autem pòst 5
diebus exivimus iter facturi, & comitati sunt nos omnes, tum ipsi, cùm uxores liberíque eorum, extra urbem usque: & prociderunt in genua juxta litus maris, precésque fuderunt. Et deosculati sumus alii alios, con- 6
scendimúsque navim: illi autem reversi sunt domos suas. Nos verò perreximus ex Sur, 7
& venimus ad Acu urbem; salutavimúsque fratres qui illic erant, & diversati sumus apud eos diem unum. Postridiè verò egressi, 8
venimus Cæsaream: & ingressi, diversati sumus in ædibus Philippi Evangelistæ illius qui erat unus è septem. Cui quidem erant 9
quatuor filiæ virgines, quæ vaticinabantur. Et quum illic egissemus dies plurimos, de- 10
scendit ex Judæa propheta quidam cui nomen erat Agabus. Et introiit apud nos 11
sumpsítque cingulum lumborum Pauli, & vinxit pedes manúsque suas, aítque; Sic dicit Spiritus sanctitatis, Virum dominum hujus cinguli ita vincient Judæi in Jerusalem, tradéntque in manus Gentium. Quúmque hos 12
sermones audîssemus, efflagitavimus ab eo nos & loci incolæ, ne proficisceretur ad Jerusalem.

Dominicâ IV. post Pentecosten. 59.

Tunc respondit & ait Paulus, Quid agitis 13
flentes, & contundentes cor meum? Ego enim non vinciri tantùm paratus sum, sed etiam mori in Jerusalem pro nomine Domini nostri Jesu Christi. Quum itaque assen- 14
sum non præbuisset nobis, destitimus, diximúsque; Voluntas Domini nostri fiat.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

37 ወብዙኀ፡ በከዩ፡ ኵሎሙ፡ መሪረ፡ ወሐቀፍዎ፡ ክሳደ፡ለጳውሎስ፡ ወሰዐምዎ፡=፡ እንዘ፡
38 ይቴክዙ፡ ወፈድፋደሰ፡ እስመ፡ ይቤሎሙ፡ ኢትሬእዩኒ፡ ገጽየ፡፡ ወፈነውዎ፡ ወዐርገ፡
ሐመረ፡=፡
1 ፔሬ ወእምዝ፡ኀለፍነ፡ንሕነሂ፡ ወእሙንቱሂ፡ሖሩ፡ ወረዊጸነ፡ በጻሕነ፡ብሔረ፡ቆቅ፡፡=፡
2 ሃሀ ወእምህየ፡በሳኒታ፡ ወረድነ፡ሮደን፡ወእምህየ፡ሖለፍነ፡ጳጥራ፡=፡ ወረከብነ፡ ሐመረ፡
3 ዘየሐውር፡ፈንቄን፡ ወዐረግነ፡ውስቴታ፡=፡ ወነጸርናሃ፡ ለቆጵሮስ፡ወሐደግናሃ፡በጸጋምነ፡፡
ወነገድነ፡ሶርያ፡ወወረድነ፡ጢሮስ፡ወበህየ፡አርሰደዋ፡ለሐመር፡=፡

Et multùm fleverunt omnes amarè, & amplexati sunt collum Pauli, & osculati 37
sunt eum dolentes, & eò magìs, quia dixisset iis; Non videbitis faciem meam: & 38
dimiserunt eum, & ascendit navim. C A P. X X I.

Et tunc progressi sumus nos, & illi venerunt, & currentes venimus in regionem 1
Coi, & illinc postridiè descendimus Rhodum, & illinc progressi sumus Patara. Et 2
invenimus navem proficiscentem Phœnicen, & ascendimus in eam. Et aspeximus 3
Cyprum, & reliquimus eam ad sinistram nostram, & navigavimus in Syriam, &
descendimus Tyrum, & ibi siterunt navem.

Verſio VULGATA LATINA.

37 Magnus autem fletus factus eſt omnium: & procumbentes ſuper collum Pauli, oſ-
38 culabantur eum, Dolentes maximè in verbo quod dixerat, quoniam ampliùs fa-
ciem ejus non eſſent viſuri. Et deducebant eum ad navem.

CAP. XXI.

1 Cùm autem factum eſſet ut navigaremus abſtracti ab eis, recto curſu venimus
2 Coum, & ſequenti die Rhodum, & inde Pataram. Et cùm inveniſſemus navem
3 transfretantem in Phœnicen, aſcendentes navigavimus. Cùm apparuiſſemus autem
Cypro, relinquentes eam ad ſiniſtram, navigavimus in Syriam, & venimus Ty-
4 rum: ibi enim navis expoſitura erat onus. Inventis autem diſcipulis, manſimus
ibi diebus ſeptem: qui Paulo dicebant per Spiritum ne aſcenderet Jeroſoly-
5 mam. Et expletis diebus profecti ibamus, deducentibus nos omnibus cum uxo-
6 ribus & filiis uſque foras civitatem: & poſitis genibus in littore, oravimus. Et
cùm valefeciſsemus invicèm, aſcendimus navem: illi autem redierunt in ſua. Nos 7
verò navigatione expletâ à Tyro deſcendimus Ptolemaïdam: & ſalutatis fratri-
bus, manſimus die unâ apud illos. Aliâ autem die profecti, venimus Cæſaream. 8
Et intrantes domum Philippi evangeliſtæ, qui erat unus de ſeptem, manſimus apud
eum. Huic autem erant quatuor filiæ virgines prophetantes. Et cùm morare- 9
mur per dies aliquot, ſupervenit quidam à Judæa propheta, nomine Agabus. 10
Is cum veniſset ad nos, tulit zonam Pauli: & alligans ſibi pedes & manus, dixit; 11
Hæc dicit Spiritus ſanctus; Virum, cujus eſt zona hæc, ſic alligabunt in Jeruſalem
Judæi, & tradent in manus Gentium. Quod cùm audiſsemus, rogabamus nos, 12
& qui loci illius erant, ne aſcenderet Jeroſolymam. Tunc reſpondit Paulus, & 13
dixit; Quid facitis flentes, & affligentes cor meum? Ego enim non ſolùm alli-
gari, ſed & mori in Jeruſalem paratus ſum, propter nomen Domini Jeſu. Et 14
cùm ei ſuadere non poſsemus, quievimus, dicentes; Domini voluntas fiat.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

37 * فصار من جماعتهم بكآء عظيم * وكانوا يتساقطون على عنق بولص يقبلونه * متوجعين
38 حزنا * لاسيما للكلام الذي قاله انهم ما يستانفون يبصرون وجهه ايضا * وشيعوه الي المركب *

* الفصل الحادي والعشرون *

1 * فلما ركبنا نحن انجذبنا منهم واستقام مسيرنا الي كون * وفي اليوم المقبل جينا الي
2 رودس * ومن هناك الي سبارطه * فصادفنا مركبا عابرا الي الغور * فصعدنا اليه * واقلعنا
3 وصرنا بحذا قبرس * وتركناها يسرة * واقلعنا سايرين الي الشام * فانحدرنا الي صور * لان
4 المركب الي هناك كان وسقه معبا * فحطوه هناك * ووجدنا تلاميذ * فاقمنا عندهم سبعة ايام *
5 وانهم قالوا لبولص بالروح الا يصعد الي اورسليم * ولما استكملنا الايام السبعة خرجنا
فذهبنا * وانهم شيعونا كلهم مع نسايهم واولادهم الي ظاهر المدينة * ووضعنا ركبنا على
6 الشاطي وصلينا * وقبل بعضنا بعضا * وصعدنا الي المركب * وعادوا اولايك الي مواطنهم *
7 * ولما اكملنا السير البحري من صور بلغنا الي عكا * وسلمنا على الاخوه * واقمنا عندهم
يوما واحدا *

* ليوم الاثنين من الجمعة السابعة بعد الفصح *

8 * وفي الغد خرجنا الذين حول بولص * وجينا الي قيسارية ودخلنا الي منزل فيلبس الانجيلي
9 الذي من السبعة * واقمنا عنده * وكان له اربع بنات عواتق يتنبيان * ولما اقمنا هناك
10 اياما كثيرة * نزل من بلد اليهودية رجل نبي اسمه اغابس * وجاء الينا * واخذ منطقة
11 بولص * وشد بها رجليه ويديه وقال * هذه الاقوال يقولها روح القدس * الرجل الذي
هذه المنطقة منطقته * هكذا يشده ويقيده اليهود باورسليم * ويدفعونه الي ايدي
12 الامم * فلما سمعنا هذه الاقوال * تضرعنا اليه نحن واهل المكان الا يصعد الي اورسليم *
13 * فاجاب بولص ماذا تعملون اذ تبكون وتعيدون قلبي * فاني انا مستعد لا للرباط والتقييد
14 فقط بل وللموت باورسليم * من اجل اسم الرب يسوع * فاذ لم يذعن لنا صمتنا * قايلين
مشية الله فلتكن *

Factus eſt igitur ab omnibus fletus 37
abundans, & procumbebant in collum
Pauli, oſculantes illum, Triſtitiâ do- 38
lentes præſertim ob ſermonem quem di-
xerat, quòd ampliùs faciem ejus non
eſſent viſuri: & deduxerunt eum ad
navim.

CAP. XXI.

Cum itaque nos conſcendiſſemus, abſ- 1
traximus nos ab eis, & rectà tetendit
iter noſtrum ad Coum: & ſequenti die
venimus Rhodum, indéque Spartam. Et 2
nacti navem trajicientem ad Confinia,
conſcendimus illam: Et vela facientes, 3
devenimus contra Cyprum: eâque ad læ-
vam relictâ, vela fecimus pergentes in
Syriam, & ivimus Tyrum. Et quoniam
navis onus pro illo loco congeſtum fue-
rat, ibi ſtiterunt eam. Revertiſque di- 4
ſcipulis, manſimus apud ipſos ſeptem
diebus. Et hi quidem dixerunt Paulo
per Spiritum; ne aſcenderet Jeroſoly-
mam. Expletis autem ſeptem diebus, 5
egreſſi diſceſſimus: & deduxerunt nos
ipſi omnes, cum uxoribus & filiis ſuis
extra urbem: ponentéſque genua ſuper
littus, oravimus, Et deoſculati invi- 6
cèm, conſcendimus navim: illi verò re-
verſi ſunt ad loca ſua. Et cùm abſol- 7
viſſemus iter maritimum, à Tyro per-
venimus Accam. Et ſalutatis fratri-
bus, morati ſumus apud eos diem unum.

Pro feria ſecunda hebdomadæ ſeptimæ poſt Paſcha.

Poſtridiè verò egreſſi qui eramus circa 8
Paulum, venimus Cæſaream, & in-
trantes domum Philippi evangeliſtæ qui
erat è ſeptem, manſimus ad ipſum. Et 9
huic erant quatuor filiæ virgines pro-
phetantes. Cúmque manſiſſemus ibi dies 10
complures, deſcendit è regione Judææ
vir propheta, nomine Agapus: Qui ve- 11
nit ad nos, tulitque cingulum Pauli,
eoque pedes ac manus ſuas alligans, ait;
Hos ſermones dicit Spiritus ſanctus,
Virum, cui cingulum hoc proprium eſt,
ſic ſtringent & ligabunt Judæi in Je-
ruſalem, tradentque in manus gentium.
Quos ſermones cùm audiſſemus, roga- 12
vimus eum nos & gens loci illius,
ne aſcenderet Jeroſolymam. Reſpondit 13
Paulus, Quid agitis flentes & commi-
nuentes cor meum? ego enim paratus
ſum non ad ligamen & vincula tantùm,
ſed & ad mortem in Jeruſalem, pro no-
mine Domini Jeſu. Cùm ergò non pare- 14
rèt nobis, tacuimus dicentes; Voluntas
Dei fiat.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 ወእምዝ : ረከብናሆሙ : ለሐዋርያት : ወነበርነ : ኀቤሆሙ : ሰቡዐ : መዋዕለ::
5 ወይቤልዎ : ለጳውሎስ : በመንፈስ : ቅዱስ : ኢይዕርግ : ኢየሩሰሌም::=÷ ወፈ
ጸምነ : መዋዕለ : ወጸአነ : ወሖርነ : ወፈነውነ : ኵሎ : ደቀ : ወአንስት : እስከ :
6 አፍአ : እምሀገር : ወሰገድነ : ውስተ : ሐይቅ : ወጸለይነ:=÷ ወተፈነውነ:: ወእምዝ :
7 ዐረግነ : ውስተ : ሐመር : ወእሙንቱኒ : አተዉ : አብያቲሆሙ::=÷ ወንሕነሰ :
ነገድነ : እምጢሮስ : ወበጻሕነ : ጥቶሎማይደ : ወተአማኃናሆሙ : ለአኀዊነ :
8 ወነበርነ : ኀቤሆሙ : አሐተ : ዕለተ:=÷ ወበሳኒታ : ወፃእነ : እለ : ሀለውነ : ምስለ :
9 ጳውሎስ : ወሖርነ : ቂሰርያ : ወቦአነ : ቤተ : ፊልጶስ : ወንጌላዊ : አሐዱ : እምስብ
10 ዐቱ : ወሐደርነ : ኀቤሁ::=÷ ወቦ : አርብዓቱ : አዋልደ : ደናግል : ወይትኔበያ:=÷ ወ
ነበርነ : ብዙኃ : መዋዕለ : ኀቤሁ:: ወወረደ : አሐዱ : ነቢይ : እምብሔረ : ይሁዳ : ዘስ
11 ሙ : አጋቦስ:=÷ ወመጽአ : ኀቤነ : ወነሥአ : ቅናቶ : ለጳውሎስ : ወተአሰረ : ለሊሁ :
እደዊሁ : ወእገሪሁ : ወይቤ : ከመዝ : መንፈስ : ቅዱስ : ለእግዚሉ : ለዝ : ቅናት : ከ
12 መዝ : የአስርዎ : አይሁድ : በኢየሩሰሌም : ወያገብእዎ : ለሕዝብ::=÷ ወሰሚዐ
ነ : ዘንተ : አስተብቋዕናሁ : ለጳውሎስ : ምስለ : ሰብአ : ውእቱ : ብሔር : ከመ : ኢይ
13 ዕርግ : ኢየሩሰሌም::=÷ ወተሰጥዎ : ጳውሎስ : ወይቤ : ለምንት : ከመዝ : ትገብ
ሩ : ትበኪዩ : ወትሰብሩኒ : ልብየ : አንሰ : በሕቲቶ : ሕማመ : ወመዋቅሕት : ዘእ
ሴፎ : ዳዲ : ለመዊትኒ : ጥቡዕ : አነ : በኢየሩሰሌም : በእንተ፡ስሙ : ለእግዚእነ :
14 ኢየሱስ::=÷ ወሶበ : አበየ : አርመምነ : ወኀደግናሁ : ወንቤ : ዘፈቀደ : እግዚአብሔ
ር : ለይኩን::=÷

Et tunc invenimus Apoſtolos, & manſimus apud eos, ſeptem dies, & dixerunt Pau- 4
lo in Spiritu ſancto, ne aſcenderet Hieroſolymam. Et expletis diebus, exivimus & 5
profecti ſumus, & miſimus omnes filios & mulieres uſque foràs à civitate, & ado-
ravimus in littore, & oravimus. Et dimiſſi fuimus, & tunc aſcendimus in 6
navem, & illi abierunt domos ſuas. Et nos navigavimus à Tyro, & pervenimus 7
Ptolemaïda, & ſalutavimus fratres noſtros, & manſimus apud eos unum diem. Et 8
poſtridiè egreſſi ſumus nos qui eramus cum Paulo, & profecti ſumus Cæſaream, &
intravimus domum Philippi evangeliſtæ unius ex ſeptem, & commorati ſumus apud 9
eum. Et habuit quatuor filias virgines, & prophetabant. Et manſimus multos 10
dies apud eum: & deſcendit quidam propheta ex regione Judææ, cujus nomen Aga-
bus. Et venit ad nos, & ſumpſit zonam Pauli, & alligavit ſibi manus ſuas, & pe- 11
des ſuos, & dixit; Sic dicit Spiritus ſanctus, Dominum hujus zonæ ſic ligabunt
Judæi in Hieruſalem, & tradent eum Gentibus. Et quum audiſſemus hoc, roga- 12
vimus Paulum cum hominibus hujus loci, ut non aſcenderet Hieroſolymam. Et re- 13
ſpondit ei Paulus, & dixit; Quarè ita facitis flentes & conterentes cor meum? ego
igitur ſolus tribulationi & vinculis quæ expecto, etiam ad moriendum paratus
ſum in Hieruſalem propter nomen Domini noſtri Jeſu? Et quum diſſentiret, ac- 14
quievimus, & dimiſimus eum, et diximus; Quòd voluerit Deus, fiat.

Post autem dies istos *colligentes sarcinas* ascendebamus in Hieru-
15 Μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας (α) ἀποσκευασάμενοι ἀνεβαίνομεν εἰς (α) Ἱερου-
salem. *Simul* venerunt autem & *discipulorum* à Cæsarea nobiscum, addu-
16 σαλήμ. Συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, ἄ-
centes (apud quem hospitaremur,) *Mnasonem* quendam Cyprium, antiquum discipulum.
γοντες (παρ' ᾧ ξενισθῶμεν,) Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.
Factis autem nobis in Hierosolymam, libenter exceperunt nos fratres.
17 Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἀσμένως (β) ἐδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί.
At sequenti introibat Paulus nobiscum ad Jacobum: omnésque *ad-*
18 (γ) Τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῄει ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον· πάντες τε πα- ΛΑ'
fuerunt seniores. *Et salutans eos, exposuit* per *unum sin-*
19 ρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. Καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς, ἐξηγεῖτο καθ' ἓν ἕ-
gulum quæ fecisset Deus in Gentibus per ministerium ipsius. At
20 καστον ὧν ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ. Οἱ δὲ
audientes glorificabant Dominum: dixerúntque ei; *Conspicis,* frater, quot
ἀκούσαντες ἐδόξαζον (δ) τὸν Κύριον· εἶπόν τε αὐτῷ, Θεωρεῖς ἀδελφὲ, πόσαι ΛΒ'
decem millia sunt *Judæorum credentium?* & omnes *zelatores* legis
μυριάδες εἰσὶν (ε) Ἰουδαίων τῶν πεπιστευκότων, καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου
subsistunt. *Edocti erant* autem de te, quia discessionem doceas à Moy-
21 ὑπάρχουσι. Κατηχήθησαν δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μω-
se *eos* qui per Gentes *omnes Judæos,* dicens non circumcidere *ipsos*
σέως τοὺς κατὰ τὰ (ζ) ἔθνη πάντας Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς
filios, neque *ritibus ambulare.* Quid ergò est? *omninò* oportet multi-
22 τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσι περιπατεῖν. Τί οὖν ἐστι; πάντως δεῖ (η) πλῆ-
tudinem convenire: audient enim *quòd supervenisti.* Hoc ergò fac quod
23 θος συνελθεῖν· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας. Τοῦτο οὖν ποίησον ὅ
tibi dicimus: Sunt nobis viri quatuor votum habentes super *seipsos.*
σοι λέγομεν· Εἰσὶν ἡμῖν ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν.
Hos assumens purificator cum illis: & impende in Illis, ut
24 Τούτους παραλαβὼν ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς· καὶ δαπάνησον (θ) ἐπ' αὐτοῖς, ἵνα
radant *caput:* & scient omnes quia *ea quæ* audierunt de te,
ξυρήσωνται τὴν κεφαλήν· καὶ (ι) γνῶσι πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ,
nihil est, sed *incedis* & ipse legem custodiens. De autem
οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ (κ) στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων. Περὶ δὲ τῶν 25
credentibus Gentibus nos scripsimus, judicantes *nihil hujusmodi observare*
πεπιστευκότων ἐθνῶν ἡμεῖς ἐπεστείλαμεν, (λ) κρίναντες μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν
eos, si non cavere eos hoc, & idolis *immolatum,* & *sanguinem,* &
αὐτοὺς, εἰ μὴ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό, τε εἰδωλόθυτον, (μ) καὶ τὸ αἷμα, καὶ
suffocatum, & *fornicationem.* Tunc Paulus *assumens viros, se-*
πνικτὸν, καὶ πορνείαν. Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας, τῇ ἐχο- 26
quenti die cum illis purificatus intravit in templum, annuntians exple-
μένῃ ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς εἰσῄει εἰς τὸ ἱερὸν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλή-
tionem dierum purificationis, donec offerretur pro unoquoque eorum
ρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ
oblatio. *Ut* autem *futuri erant* septem dies *consummari,* hi qui de
ΛΒ' προσφορά. Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι, οἱ ἀπὸ τῆς 27
Asia Judæi *conspicientes* eum in templo, *confuderunt* omnem *turbam,*
Ἀσίας Ἰουδαῖοι θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, συνέχεον πάντα τὸν ὄχλον,
& injecerunt manus *in eum,* Clamantes; Viri Israelitæ,
καὶ (ν) ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτὸν, Κράζοντες, Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, 28
adjuvate: hic est homo qui adversus populum & legem, & lo-
βοηθεῖτε· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου, καὶ τοῦ (ξ) τό-
cum hunc, omnes ubique docens: Insupérque & *Græcos* induxit in
που τούτου, πάντας (ο) πανταχοῦ διδάσκων· ἔτι τε καὶ Ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς
templum, & *polluit* sanctum locum istum. (*Fuerant* enim *prævidentes*
τὸ ἱερὸν, καὶ κεκοίνωκε τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον. (Ἦσαν γὰρ προεωρακότες 29
Trophimum Ephesium in civitate cum ipso, quem existimaverunt quoniam in
Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν ἐνόμιζον ὅτι εἰς
templum introduxisset Paulus.)
τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος.)

MS.A. (α) ἐπισκευασάμενοι (α) Ἱεροσόλυμα. (β) ἀπεδέξαντο (γ) Τῇ τε (δ) τὸν Θεόν· (ε) ἐν τοῖς Ἰουδαίοις τῶν (ζ) ἔθνη Ἰουδαίους, (η) συνελθεῖν πλῆθος· (θ) ἐπ' αὐτὸν, (ι) γνώσονται (κ) καὶ στοιχεῖς καὶ αὐτὸς φυλάσσων τὸν νόμον. (λ) κρίναντες φυλάσσεσθαι αὐτοὺς (μ) καὶ αἷμα, (ν) ἐπέβαλαν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας, (ξ) τόπου τοῦ ἁγίου τούτου, (ο) πανταχῇ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܘܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ ܐܬܛܝܒܢ ܘܣܠܩܢ ܠܐܘܪܫܠܡ . * ܘܐܬܘ ܗܘܘ ܥܡܢ ܐܢܫܐ 16
ܡܢ ܬܠܡܝܕܐ ܕܡܢ ܩܣܪܝܐ . ܟܕ ܕܒܪܝܢ ܥܡܗܘܢ ܐܢܫ ܚܕ ܡܢ ܬܠܡܝܕܐ ܩܕܡܝܐ . ܕܫܡܗ ܗܘܐ
ܡܢܣܘܢ . ܘܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܩܘܦܪܘܤ . ܕܢܩܒܠܢ ܒܒܝܬܗ . * ܘܟܕ ܐܬܝܢ ܠܐܘܪܫܠܡ . 17
ܩܒܠܘܢ ܐܚܐ ܚܕܝܐܝܬ . * ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ . ܥܡ ܦܘܠܘܤ ܥܠܢ ܠܘܬ ܝܥܩܘܒ . 18
ܟܕ ܐܝܬ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܟܠܗܘܢ ܩܫܝܫܐ . * ܘܫܐܠܢ ܒܫܠܡܗܘܢ . ܘܡܫܬܥܐ ܗܘܐ 19
ܠܗܘܢ ܦܘܠܘܤ ܚܕ ܚܕ . ܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܐܠܗܐ ܒܥܡܡܐ ܒܬܫܡܫܬܗ . * ܘܟܕ 20
ܫܡܥܘ ܫܒܚܘ ܠܐܠܗܐ ܘܐܡܪܘ ܠܗ . ܚܙܐ ܐܢܬ ܐܚܢ . ܟܡܐ ܪܒܘܬ ܐܝܬ ܒܝܗܘܕ
ܐܝܠܝܢ ܕܗܝܡܢܘ . ܘܟܠܗܘܢ ܛܢܢܐ ܐܢܘܢ ܕܢܡܘܣܐ . * ܐܬܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܝܢ 21
ܥܠܝܟ . ܕܡܠܦ ܐܢܬ ܕܢܦܪܩܘܢ ܡܢ ܡܘܫܐ . ܟܠܗܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܒܥܡܡܐ . ܟܕ ܐܡܪ ܐܢܬ
ܕܠܐ ܢܓܙܪܘܢ ܒܢܝܗܘܢ . ܘܠܐ ܒܥܝܕܐ ܕܢܡܘܣܐ ܢܗܠܟܘܢ . * ܡܛܠ ܗܟܝܠ 22
ܕܫܡܥܘ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܕܐܬܝܬ ܠܟܐ . * ܥܒܕ ܡܕܡ ܕܐܡܪܝܢܢ ܠܟ . ܐܝܬ ܠܢ ܓܒܪܐ 23
ܐܪܒܥܐ . ܕܢܕܪ ܠܗܘܢ ܕܢܬܕܟܘܢ . * ܕܒܪ ܐܢܘܢ ܘܙܠ ܐܬܕܟܐ ܥܡܗܘܢ . ܘܐܦܩ ܥܠܝܗܘܢ 24
ܢܦܩܬܐ ܐܝܟ ܕܢܓܪܥܘܢ ܪܫܝܗܘܢ . ܘܢܬܝܕܥ ܠܟܠܢܫ . ܕܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܥܠܝܟ ܕܓܠܐ
ܗܘ . ܘܐܝܬ ܒܢܡܘܣܐ ܡܗܠܟ ܐܢܬ ܘܢܛܪ . * ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܗܝܡܢܘ ܡܢ ܥܡܡܐ ܚܢܢ 25
ܟܬܒܢ . ܕܢܗܘܘܢ ܢܛܝܪܝܢ ܢܦܫܗܘܢ . ܡܢ ܕܕܒܝܚܐ ܘܡܢ ܙܢܝܘܬܐ . ܘܡܢ ܚܢܝܩܐ ܘܡܢ
ܕܡܐ . * ܗܝܕܝܢ ܦܘܠܘܤ ܕܒܪ ܐܢܘܢ ܠܓܒܪܐ ܘܒܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܐܬܕܟܝ ܥܡܗܘܢ . 26
ܘܥܠ ܐܙܠ ܠܗܝܟܠܐ . ܟܕ ܡܘܕܥ ܠܗܘܢ ܡܘܠܝܐ ܕܝܘܡܬܐ ܕܕܘܟܝܬܐ . ܥܕܡܐ ܕܐܬܩܪܒ
ܩܘܪܒܢܐ ܕܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢܗܘܢ . * ܘܟܕ ܡܛܝ ܝܘܡܐ ܕܫܒܥܐ . ܝܗܘܕܝܐ ܕܡܢ ܐܣܝܐ 27
ܚܙܐܘܗܝ ܒܗܝܟܠܐ ܘܐܙܝܥܘ ܥܠܘܗܝ ܟܠܗ ܥܡܐ . ܘܐܪܡܝܘ ܥܠܘܗܝ ܐܝܕܝܗܘܢ . * ܟܕ 28
ܩܥܝܢ ܘܐܡܪܝܢ . ܓܒܪܐ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܥܕܪܘ . ܗܢܘ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܠܘܩܒܠ ܥܡܢ
ܘܠܘܩܒܠ ܢܡܘܣܐ ܘܠܘܩܒܠ ܐܬܪܐ ܗܢܐ ܡܠܦ ܒܟܠ ܕܘܟ . ܘܐܦ ܠܐܪܡܝܐ
ܐܥܠ ܠܗܝܟܠܐ . ܘܛܡܐܗ ܠܐܬܪܐ ܗܢܐ ܩܕܝܫܐ . * ܩܕܡܘ ܗܘܘ ܓܝܪ ܚܙܘ ܥܡܗ 29
ܒܡܕܝܢܬܐ ܠܛܪܘܦܝܡܘܤ ܐܦܣܝܐ . ܘܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܕܥܡ ܦܘܠܘܤ ܥܠ ܠܗܝܟܠܐ .

Proindè post dies istos præparavimus nos, 15
& conscendimus ad Jerusalem. Et vene- 16
runt nobiscum quidam discipuli è Cæsarea,
adducentes secum fratrem quendam ex pri-
mis discipulis, cui nomen erat Mnason, (erat
autem ex Cypro) ut exciperet nos domi suæ.
Quum igitur venissemus ad Jerusalem, fra- 17
tres exceperunt nos hilariter. Sequenti 18
autem die introivimus cum Paulo ad Jacob,
cùm apud eum essent omnes presbyteri.
Et salutavimus eos, ac renuntiavit eis sigil- 19
latim Paulus, quicquid egisset Deus inter
Gentes ministerio suo. Quod quum audis- 20
sent, gloriam tribuerunt Deo, dixerúntque
ei; Vides frater noster quot sint millia in
Judæa eorum qui crediderunt? & isti omnes
zelatores sunt legis. De te autem dictum 21
est eis, te docere ut deficiant à Moyse cuncti
Judæi qui sunt inter Gentes, quum dicas ut
non circumcidant filios suos, neque secun-
dùm ritus legis ambulent. Quamobrem 22
quia auditione acceperunt te huc venisse,
Fac quod dicimus tibi. Sunt nobis viri qua- 23
tuor voto obnoxii ut mundentur: Assume 24
eos, & proficiscere, mundator cum eis, &
expende pro eis expensas, ut radant capita
sua, & innotescat omnibus quod dictum est
de te falsum esse, teque legis sectatorem
esse atque observatorem. De iis porrò qui 25
crediderunt ex Gentibus, nos scripsimus ut
custodiant sese ab immolato, & à scorta-
tione, & suffocato, & sanguine. Tunc 26
Paulus assumpsit viros illos sequenti die, &
purificatus est cum eis; & introiens pro-
fectus est in templum, patefaciens eis exple-
tionem dierum purificationis; usquedum
oblata fuit oblatio uniuscujusque ex eis.
Quumque advenisset dies septimus, Judæi 27
qui erant ex Asia, ut conspicati sunt eum
in templo, concitârunt adversùs eum totam
plebem, & injecerunt in eum manus: Cla- 28
mantes & dicentes; Viri, filii Israel ferte
opem: hic est homo ille qui adversùs gen-
tem nostram docet ubîque, & adversùs le-
gem, atque adversùs hunc locum: quinet-
iam Gentiles introduxit in templum, & pro-
phanavit hunc locum sacrosanctum. Vide- 29
rant enim jam ante cum eo Trophimum E-
phesium in civitate, & putabant eum cum
Paulo ingressum fuisse in templum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ሃዕ ወእምድኅረ ፡ እማንቱ ፡ መዋዕል ፡ አስተዳሎነ ፡ ከመ ፡ ንዕርግ ፡ ሊየሩሳሌም ፡=፡
16 ወቦ ፡ እም ፡ ሐዋርያት ፡ እለ ፡ መጽኡ ፡ ምስሌነ ፡ ለቂሰርያ ፡ ወሖርነ ፡ ወኀደርነ ፡ ኀበ ፡
17 ምናሶን ፡ ሀገረ ፡ ቂጽሮስ ፡ ዘትካት ፡ ረድእ ፡=፡ ወበጺሐነ ፡ ሊየሩሳሌም ፡ ተቀበሉነ ፡ አ
18 ኀዊነ ፡ ፈድፋደ ፡፡=፡ ወበሳኒታ ፡ ቦአ ፡ ጳውሎስ ፡ ምስሌነ ፡ ኀበ ፡ ያዕቆብ ፡፡ ወመጽኡ ፡
19 ኵሎሙ ፡ ቀሲሳን ፡=፡ ወተአምኆ ፡ ወዜነዎሙ ፡ ኵሎ ፡ ዘገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡
በውስተ ፡ አሕዛብ ፡ በመልእክቱ ፡ ዚአሁ ፡=፡

Et post istos dies parati fuimus ut ascenderemus Hierosolymam. Et fuerunt ex 15
Apostolis qui venerant nobiscum ad Cæsaream, & profecti sumus, & hospitati su- 16
mus apud Mnasonem civitatis Cypri, antiquum discipulum. Et quum pervenisse- 17
mus Hierosolymam, receperunt nos fratres nostri abundè. Et postridiè introiit 18
Paulus nobiscum ad Jacobum, & venerunt omnes presbyteri, Et salutârunt eum: 19
& nuntiavit iis omnia quæ fecisset Deus inter Gentes per ministerium ipsius.

Verſio VULGATA LATINA.

15
16 Poſt dies autem iſtos præparati, aſcendebamus in Jeruſalem. Venerunt autem &
ex diſcipulis à Cæſarea nobiſcum, adducentes ſecum apud quem hoſpitaremur
17 Mnaſonem quendam Cyprium, antiquum diſcipulum. Et cùm veniſſemus Jeroſolymam,
18 libenter exceperunt nos fratres. Sequenti autem die introibat Paulus
19 nobiſcum ad Jacobum, omnéſque collecti ſunt ſeniores. Quos cùm ſalutâſſet,
narrabat per ſingula, quæ Deus feciſſet in Gentibus per miniſterium ipſius.
20 At illi cùm audîſſent, magnificabant Deum, dixerúntque ei; Vides, frater,
21 quot millia ſunt in Judæis, qui crediderunt, & omnes æmulatores ſunt legis. Audierunt
autem de te, quia diſceſſionem doceas à Moyſe eorum, qui per Gentes
ſunt, Judæorum: dicens non debere eos circumcidere filios ſuos, neque ſecundùm
22 conſuetudinem ingredi. Quid ergò eſt? utique oportet convenire multitudinem:
23 audient enim te ſuperveniſſe. Hoc ergò fac quod tibi dicimus: Sunt
24 nobis viri quatuor, votum habentes ſuper ſe. His aſſumptis, ſanctifica te cum
illis: & impende in illis ut radant capita: & ſcient omnes quia quæ de te audierunt,
falſa ſunt, ſed ambulas & ipſe cuſtodiens legem. De his autem, qui 25
crediderunt ex Gentibus, nos ſcripſimus, judicantes ut abſtineant ſe ab idolis,
immolato, & ſanguine, & ſuffocato, & fornicatione. Tunc Paulus, aſſumptis 26
viris, poſterâ die purificatus cum illis intravit in templum, annuntians expletionem
dierum purificationis, donec offerretur pro unoquoque eorum oblatio.
Dum autem ſeptem dies conſummarentur, hi qui de Aſia erant Judæi, cùm 27
vidiſſent eum in templo, concitaverunt omnem populum, & injecerunt ei manus,
clamantes; Viri Iſraëlitæ, adjuvate: hic eſt homo, qui adverſùs populum, 28
& legem, & locum hunc, omnes ubique docens, inſuper & Gentiles
induxit in templum, & violavit ſanctum locum iſtum. Viderant enim Trophimum 29
Epheſium in civitate cum ipſo, quem æſtimaverunt quoniam in templum
introduxiſſet Paulus.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 * وَبَعْدَ تِلْكَ ٱلْأَيَّامِ تَسَوَّمْنَا لِلصُّعُودِ إِلَى اورَسَلِيمَ * وَصَحِبَنَا ٱلتَّلَامِيذُ ٱلَّذِينَ مِنْ قَيْسَارِيَةَ
16 جَايِيِينَ بِٱلرَّجُلِ ٱلَّذِي اَضَافَنَا عِنْدَهُ مْنَاصُنَ ٱلْقُبْرُصِيِّ ٱلتِّلْمِيذِ ٱلْقَدِيمِ * فَلَمَّا حَصَلْنَا
17 بِاورَسَلِيمَ قَبِلَنَا ٱلْإِخْوَةُ بِفَرَحٍ * وَفِي ٱلْيَوْمِ ٱلثَّانِي دَخَلَ بُولُصُ مَعَنَا إِلَى يَعْقُوبَ * وَحَضَرَ جَمَاعَةُ
18 ٱلشُّيُوخِ * فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ وَقَبَّلَهُمْ * وَحَدَّثَ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ ٱلْأُمُورَ ٱلْبَاهِظَةَ ٱلَّتِي صَنَعَهَا ٱللّٰهُ
19 فِي ٱلْأُمَمِ بِخِدْمَتِهِ * فَإِذْ سَمِعُوا مَجَّدُوا ٱلرَّبَّ قَايِلِينَ لَهُ * هَا أَنْتَ تَرَى أَيُّهَا ٱلْأَخُ كَمْ هِيَ
20 رِبْوَاتُ ٱلْيَهُودِ ٱلْمُؤْمِنِينَ ٱلَّذِينَ آمَنُوا * وَكُلُّهُمْ غَيَارَى لِلشَّرِيعَةِ هُمْ * وَقَدْ عَرَفُوا عَنْكَ أَنَّكَ تُعَلِّمُ
21 جَمِيعَ ٱلْيَهُودِ ٱلَّذِينَ بَيْنَ ٱلْأُمَمِ * أَنْ يَبْتَعِدُوا مِنْ مُوسَى * قَايِلًا لَهُمْ أَلَّا يَخْتِنُوا أَوْلَادَهُمْ وَلَا
يَسْلُكُوا فِي ٱلْفَرَايِضِ * فَمَاذَا يَتَوَلَّدُ مِنْ هٰذَا * إِذًا بِلَا آمْتِرَى إِنَّهُ يَجِبُ أَنْ تَتَقَاطَرَ ٱلْجَمَاعَةُ 22
إِلَيْكَ * لِأَنَّهُمْ قَدْ سَمِعُوا أَنَّكَ قَدْ جِيتَ * فَٱعْمَلْ هٰذَا ٱلَّذِي نَقُولُهُ لَكَ * عِنْدَنَا أَرْبَعَةُ 23
رِجَالٍ عَلَيْهِمْ نَذْرٌ فِي أَنْفُسِهِمْ * خُذْهُمْ وَتَطَهَّرْ مَعَهُمْ * وَضَمِّرْ جِسْمَكَ مَعَهُمْ إِلَى أَنْ 24
تَحْلِقَ رَاسَهُمْ * فَتَعْرِفُ ٱلْكَافَّةُ أَنَّ ٱلْأَخْبَارَ ٱلَّتِي بَلَغَتْهُمْ عَنْكَ لَيْسَتْ شَيًا * بَلْ وَتُبَرْهِنُ
أَنْتَ عَنْ نَفْسِكَ أَنَّكَ لِلشَّرِيعَةِ حَافِظٌ * فَأَمَّا مِنْ أَجْلِ ٱلْأُمَمِ ٱلَّذِينَ آمَنُوا * نَحْنُ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ * 25
وَحَكَمْنَا أَلَّا يَحْفَظُوا مِثْلَ هٰذَا ٱلْأَمْرِ * سِوَى يَحْفَظُوا أَنْفُسَهُمْ مِنَ ٱلْمَذْبُوحِ لِلْأَصْنَامِ * وَمِنَ
ٱلدَّمِ وَمِنَ ٱلْمَخْنُوقِ وَٱلزِّنَا * • لِيَوْمِ ٱلثُّلَثَا مِنَ ٱلْجُمْعَةِ ٱلسَّابِعَةِ بَعْدَ ٱلْفِصْحِ *
* حِينَئِذٍ أَخَذَ بُولُصُ ٱلرِّجَالَ فِي ٱلْيَوْمِ ٱلْمُقْبِلِ * وَتَطَهَّرَ مَعَهُمْ * وَدَخَلَ إِلَى ٱلْهَيْكَلِ مُخْبِرًا 26
بِكَمَالِ أَيَّامِ ٱلتَّطْهِيرِ * إِلَى أَنْ قَرَّبَ قُرْبَانًا عَنْ كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ * وَلَمَّا حَانَ كَمَالُ ٱلسَّبْعَةِ أَيَّامٍ * 27
أَبْصَرَهُ فِي ٱلْهَيْكَلِ ٱلْيَهُودُ ٱلَّذِينَ مِنْ آسِيَا * فَأَهَاجُوا كَافَّةَ ٱلْجَمْعِ وَقَاطَرُوهُمْ إِلَيْهِ * وَوَضَعُوا
أَيْدِيَهُمْ عَلَيْهِ * صَارِخِينَ أَيُّهَا ٱلرِّجَالُ ٱلْإِسْرَائِيلِيُّونَ أَعِينُونَا * هٰذَا ٱلرَّجُلُ ٱلَّذِي يُعَلِّمُ لِلْكُلِّ 28
فِي كُلِّ صُقْعٍ * تَعْلِيمًا يُضَادِدُ ٱلشَّعْبَ وَٱلشَّرِيعَةَ وَهٰذَا ٱلْمَوْضِعَ * وَقَدْ أَدْخَلَ ٱلْيُونَانِيِّينَ
أَيْضًا إِلَى ٱلْهَيْكَلِ * وَقَدْ دَنَّسَ هٰذَا ٱلْمَوْضِعَ ٱلْأَقْدَسَ * لِأَنَّهُمْ كَانُوا قَدْ أَبْصَرُوا مَعَهُ فِي 29
ٱلْمَدِينَةِ طُرُوفِمُسَ ٱلَّذِي مِنْ أَفَسُسَ * فَظَنُّوا أَنَّ بُولُصَ قَدْ أَدْخَلَهُ ٱلْهَيْكَلَ *

Poſt illos autem dies deſignavimus 15
aſcendere Jeroſolymam: Et comitati 16
ſunt nos diſcipuli qui erant à Caſarea,
adducentes virum qui hoſpitio recepit
nos apud ſe, Mnaſonem Cyprium, diſcipulum
antiquum. Et cùm perveniſſemus 17
Jeroſolymam, exceperunt nos
fratres cum jucunditate. Et altero die 18
ingreſſus eſt Paulus nobiſcum ad Jacobum,
omneſque adfuerunt ſeniores.
Quibus cum oſculo ſalutatis, narravit 19
ſingulis eorum res graviſſimas quas
fecerat Deus inter Gentes per miniſterium
ipſius. Et cùm audîſſent, glorificaverunt 20
Dominum, dicentes ad eum;
En tu vides O frater, quot ſint myriades
Judæorum fidelium qui crediderunt,
& omnes æmulatores ſunt legis.
Jam autem nôrunt de te quòd doceas 21
omnes Judæos qui ſunt inter gentes
ut recedant à Moſe; dicens illis ne
circuncidant filios ſuos, neve ambulent
juxta conſtitutiones. Quid ergò 22
ex his gignetur? Abſque dubio oportet
ut turba ad te confluat, ſiquidem
jam audierunt te adveniſſe. Hoc igitur 23
fac quod tibi dicimus. Quatuor
ſunt apud nos viri voto in ſemetipſis
adſtricti, Duc eos, & purifica te 24
cum illis, & apta corpus tuum cum
ipſis, donec tandem radas caput eorum:
atque ita ſcient omnes quòd fama ad
eos de te perlata, nihil ſit: imò etiam
declarabis de te ipſo quòd ſis legis obſervator.
Verùm quoad Gentes quæ 25
crediderunt, nos miſimus ad eas, &
decrevimus nequid hujuſmodi obſervent,
niſi ut caveant ſibi ab immolato
ſimulacris, & à ſanguine, & à
ſuffocato, & à fornicatione.

Pro feria tertia hebdomadæ
ſeptimæ poſt Paſcha.

Tunc aſſumpſit Paulus viros illos die 26
ſequenti, & purificavit ſe cum eis,
ingreſſúſque eſt templum, annuntians
expletionem dierum purificationis,
quoad obtuliſſet ſacrificium pro unoquoque
illorum. Cúmque inſtaret expletio 27
ſeptem dierum, viderunt eum in
templo Judæi qui erant ex Aſia:
quapropter concitârunt univerſam turbam,
eamque ſtipârunt in ipſum, & injecerunt
manus ſuas in eum, Exclamantes; 28
O viri Iſraelitæ, ſuccurrite
nobis: iſte eſt homo qui docet omnes
cunctis in regionibus doctrinam infenſam
populo, legi, & huic loco: inſuper
& Græcos introduxit in templum, &
fædavit locum hunc ſacratiſſimum. Viderant 29
enim anteà cum eo in urbe Trophimum
Epheſium, & arbitrati ſunt
quòd Paulus introduxiſſet eum in
templum.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 ወሰሚዖሙ ፡ አእኰቱ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወይቤልዎ ፡ ትሬኢኑ ፡ እኁነ ፡ ሚመጠነ ፡
21 ሰእሉ ፡ በውስተ ፡ አይሁድ ፡ እለ ፡ አምኑ ፡ ወኵሎሙ ፡ መሁራነ ፡ ኦሪት ፡፡=፡ ወ
ይቤሉ ፡ በእንቲአከ ፡ ዘኢይከውንአ ፡ ትሜህር ፡ ወታሐድጎሙ ፡ ሕገ ፡ ሙሴ ፡ ወትከ
ልእሙ ፡ ለአሕዛብ ፡ ለኵሎሙ ፡ እለ ፡ ገብኡ ፡ እምውስተ ፡ አይሁድ ፡ ኢይ
22 ገዝሩ ፡ ደቂቆሙ ፡ ወኢይገብሩ ፡ በሕገ ፡ ኦሪት ፡፡=፡ ወይእዜኒ ፡ ግበር ፡ ይሰምዑ ፡
23 ከመ ፡ መጻእከ ፡=፡ ወከመዝ ፡ ግበር ፡ ዘከመ ፡ ንብለከ ፡ ሀለው ፡ ኀቤነ ፡ ዕደው ፡
24 እለ ፡ ብፅዓተ ፡ ቦሙ ፡=፡ ወንሥኦሙ ፡ ወአንጽሕ ፡ ርእሰከ ፡ ምስሌሆሙ ፡ ወአውጽ
እ ፡ በእንቲአሆሙ ፡ ከመ ፡ ይትለጸዩ ፡ ርእሶሙ ፡ ወያእምሩ ፡ ኵሎሙ ፡፡ ከመ ፡ ሐሰት ፡
25 ውእቱ ፡ ዘያስተዋድዩከ ፡ ወከመ ፡ ትዐቀብ ፡ አንተኒ ፡ ሕገገ ፡ ኦሪት ፡=፡ ወበእንተሰ ፡
አሕዛብ ፡ እለ ፡ አምኑ ፡ ንሕነ ፡ ለአዘዝናሆሙ ፡ ከመ ፡ ይዕቀቡ ፡ እምዘ ፡ ይትሔረሙ ፡
26 ወእምነ ፡ ዘይዘብሑ ፡ ለአማልክት ፡ ወብትከ ፡ ወምውታ ፡ ወዝሙት ፡፡=፡ ወእም
ዝ ፡ ነሥኦሙ ፡ ጳውሎስ ፡ በሳኒታ ፡ ለእሙንቱ ፡ ዕደው ፡፡ ወተቀደሱ ፡ ወቦኡ ፡ ምኵራብ ፡
ወነበሩ ፡ ዕድሜ ፡ መዋዕለ ፡ ንጽሖሙ ፡ እስከ ፡ ያበውኡ ፡ መሥዋዕተ ፡ ለለ ፡ አሐዱ ፡
27 እምኔሆሙ ፡፡=፡ ወአሜ ፡ ሰብዑ ፡ መዋዕል ፡ ወርእይዎ ፡ አይሁድ ፡ እለ ፡ መጽኡ ፡ እም
እስያ ፡ ወርእዮሙ ፡ ጳውሎስ ፡ በምኵራብ ፡ ወአስተጋብኡ ፡ ለዕሌሁ ፡ ኵሎ ፡ ሕዝብ ፡
28 ወአኀዝዎ ፡=፡ ወአውየው ፡ ወይቤሉ ፡ አንትሙ ፡ ሰብአ ፡ እስራኤል ፡ ርድኡነ ፡ ነዋ ፡
ዝብእሲ ፡ ዘይገብር ፡ ማዕሌተ ፡ ወየሀውክ ፡ ሕዝበ ፡ ወኦሪት ፡ ወምኵራብ ፡ ወይሜህር ፡
ለኵሉ ፡ ወበኵለሄ ፡ ወዓዲ ፡ አረሚይ ፡ አብአ ፡ ምኵራብ ፡ ወአርኰሰ ፡ ቤተ ፡ መቅደስ ፡=፡
29 እስመ ፡ ርእይዎ ፡ ለጥሮፊሞስ ፡ ዘሀገረ ፡ ኤፌሶን ፡ ምስሌሁ ፡ ውስተ ፡ ሀገር ፡ ወመሰሎሙ ፡
አብአ ፡ ጳውሎስ ፡ ምኵራብ ፡=፡

Et quum audiviſſent, glorificârunt Deum, & dixerunt ei; Videſne frater 20
noſter quot illorum qui ſunt inter Judæos ſunt credentes, & omnes eruditi
lege? Et dicunt de te; Quod non eſt licitum doces, & facis relinquere 21
legem Moſis, & prohibes populos omnes qui converſi ſunt ex Judæis, ne
circumcidant infantes eorum, & ne faciant ſecundùm ritum legis. Et nunc 22
neceſſe eſt ut audiant quòd veniſti. Et ſic fac ſicut dicimus tibi: Sunt apud 23
nos viri qui votum habent. Et aſſume eos & purga teipſum cum iis, & ex- 24
pende pro illis ut radant capita eorum, & nôrint omnes quòd mendacium eſt
de quo accuſant te, & quòd obſervas tu ritum legis. Et de Gentibus quæ 25
crediderunt, nos præcepimus iis, ut cuſtodiant ſe ab his quæ prohibita ſunt,
& ab his quæ immolata ſunt diis, & diſcerpto, & mortuo, & fornicatione.
Et tunc aſſumpſit Paulus poſtridiè illos viros, & ſanctificati ſunt, & ingreſſi 26
ſunt templum & manſerunt ſtatutum tempus purificationis eorum, donec offerrent
oblationem pro unoquoque eorum. Et tunc ſeptem dies impleti fuerunt, *et* 27
viderunt eum Judæi qui venerant ex Aſia: ac quum vidiſſent Paulum in
templo, et congregaverunt contra eum omnes populos, et prehenderunt eum: Et 28
clamaverunt, et dixerunt; Vos viri Iſraelis, ſuccurrite nobis: ecce hic homo eſt
qui facit inſurrectionem, et commovet populum et legem et templum, et docet
omnes et ubique: et præterea Gentiles introduxit in *templum, et polluit Domum*
ſanctam. Quia viderant Trophimum Epheſium cum eo in civitate, et vide- 29
batur ipſis, quod *introduxiſſet eum Paulus* in *templum.*

Commotáque eſt civitas tota, & facta eſt concurſio populi: & apprehendentes
30 Ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, ϗ ἐγένετο συνδρομὴ τοῦ λαοῦ· καὶ ἐπιλαβόμενοι
Paulum, trahebant eum extra templum: & ſtatim clauſæ ſunt januæ.
τοῦ Παύλου, εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι.
Quærentibus autem eum occidere, *aſcendit fama* tribuno cohortis,
31 Ζητούντων (π) δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης,
quia tota confunditur Hieruſalem. Qui *ex ipſa* *aſſumens* *milites*, &
32 ὅτι ὅλη (ρ) συγκέχυται Ἱερουσαλήμ. Ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας ϗ
centuriones, decurrit ad illos. *Illi autem videntes* tribunum &
(σ) ἑκατοντάρχους, κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς. οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλίαρχον ϗ
milites, ceſſaverunt *percutientes* Paulum. Tunc *appropinquans* tribu-
33 τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον. Τότε ἐγγίσας ὁ χιλί-
nus apprehendit eum, & juſſit *vinciri* catenis duabus: & interrogabat
αρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἁλύσεσι δυσί· ϗ ἐπυνθάνετο
quiſnam eſſet, & quid *eſſet* *perpetrans*. Alii autem aliud *quid* clamabant in
34 (τ) τίς ἂν εἴη, ϗ τί ἐστι πεποιηκώς. Ἄλλοι δὲ ἄλλο τι (υ) ἐβόων ἐν
turba. Non *potens autem* cognoſcere certum *propter* *tumultum*, juſ-
τῷ ὄχλῳ. μὴ (φ) δυνάμενος δὲ γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέ-
ſit duci eum in caſtra. Cùm *autem factus eſt* ad gra-
35 λευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν. Ὅτε δὲ ἐγένετο ἐπὶ τοὺς ἀνα-
dus, contigit *portari* *eum* à militibus propter *violentiam tur-*
βαθμούς, συνέβη βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ ὄ-
bæ. Sequebatur enim multitudo populi clamans; Tolle eum. *Fu-*
36 χλου. Ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ (χ) κρᾶζον, Αἶρε αὐτόν. Μέλ-
37 *turúſque* induci in caſtra Paulus, dicit tribuno; Si li-
λων τε εἰσάγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦλος, λέγει τῷ χιλιάρχῳ, Εἰ ἔξ-
cet mihi *dicere* aliquid ad te? *Ille verò* dixit; Græcè nôſti? Nónne
38 εστί μοι εἰπεῖν τι πρός σε; ὁ δὲ ἔφη, Ἑλληνιστὶ γινώσκεις; Οὐκ ἄρα
tu es Ægyptius *ille* ante hos dies tumultum *movens*, & *educens* in
σὺ εἶ ὁ Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀναστατώσας, καὶ ἐξαγαγὼν εἰς
deſertum quatuor *mille* *viros* ſicariorum? Dixit *autem* Paulus; Ego
39 τὴν ἔρημον τοὺς τετρακισχιλίους ἄνδρας τῶν σικαρίων; Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος, Ἐγὼ

homo quidem ſum Judæus *Tarſenſis*, Ciliciæ non *obſcura* civitatis ci-
ἄνθρωπος μέν εἰμι Ἰουδαῖος Ταρσεύς, τῆς Κιλικίας οὐκ ἀσήμου πόλεως πολί-
vis. Rogo autem te, permitte mihi loqui ad populum. *Permitten-*
της. δέομαι δέ σου, ἐπίτρεψόν μοι λαλῆσαι πρὸς τὸν λαόν. Ἐπιτρέψαν-
te autem eo, Paulus ſtans in gradibus, annuit manu *populo*. 40
τος δὲ αὐτοῦ, ὁ Παῦλος ἑστὼς ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν, κατέσεισε τῇ χειρὶ τῷ λαῷ.
Multo verò ſilentio facto, allocutus eſt Hebræâ linguâ, dicens;
πολλῆς δὲ σιγῆς (ψ) γενομένης, προσεφώνησε (ω) τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ, λέγων,

CAP. XXII. κβ'.

Viri fratres & patres, audite *meam* ad vos nunc *excuſatio-*
Ἄνδρες ἀδελφοὶ ϗ πατέρες, ἀκούσατέ μου τῆς πρὸς ὑμᾶς (α) νῦν ἀπολογί-
nem. (*Audientes* autem quia Hebræâ linguâ *alloqueretur* illos, magis 1
ας. (Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ προσεφώνει αὐτοῖς, μᾶλλον 2
præſtiterunt ſilentium: & dicit;) Ego *quidem* ſum vir Judæus, na-
παρέσχον ἡσυχίαν· καί φησιν,) (β) Ἐγὼ μέν εἰμι ἀνὴρ Ἰουδαῖος, (γ) γε- 3
tus *in* Tarſo Ciliciæ, nutritus autem in civitate iſta
γεννημένος ἐν Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνατεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ
ſecus pedes Gamalielis, eruditus juxta *exquiſitionem* paternæ legis,
παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ, πεπαιδευμένος κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ πατρῴου νόμου,
zelotes exiſtens *Dei*, ſicut omnes vos eſtis hodié: Qui hanc
ζηλωτὴς ὑπάρχων τοῦ Θεοῦ, καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σήμερον· Ὃς ταύτην 4
viam perſecutus ſum uſque ad mortem: *vinciens* & tradens in cuſtodias
τὴν ὁδὸν ἐδίωξα ἄχρι θανάτου· δεσμεύων ϗ παραδιδοὺς εἰς φυλακὰς
viróſque & mulieres: Sicut & princeps Sacerdotum *teſtatur* mihi, & *omnis*
ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας· Ὡς ϗ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι, ϗ πᾶν τὸ 5
ſenatus: à quibus & epiſtolas accipiens, ad fratres in Da-
πρεσβυτέριον· παρ' ὧν καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος, πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς εἰς Δα-
maſcum pergebam, *adducturus* & *illic exiſtentes*, vinctos in Hieruſalem,
μασκὸν ἐπορευόμην, ἄξων ϗ τοὺς ἐκεῖσε ὄντας, δεδεμένους εἰς Ἱερουσαλήμ,
ut punirentur.
ἵνα τιμωρηθῶσιν.

MS. A. (π) τε αὐτὸν (ρ) συγχύννεται (σ) ἑκατοντάρχας, (τ) τίς εἴη, (υ) ἐπεφώνουν ἐν (φ) δυναμένου δὲ αὐτοῦ γνῶναι (χ) κράζοντες, (ψ) γινομένης, (ω) τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ,
Κεφ. κβ'. MS. A. (α) νυνὶ (β) Ἐγώ εἰμι (γ) γεγεννημένος

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

30 * ܘܐܬܬܙܝܥܬ ܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܬܟܢܫܘ ܟܠܗ ܥܡܐ. ܘܐܚܕܘܗܝ ܠܦܘܠܘܣ
31 ܘܓܪܘܗܝ ܠܒܪ ܡܢ ܗܝܟܠܐ. ܘܡܚܕܐ ܐܬܬܚܕܘ ܬܪܥܐ.* ܘܟܕ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܩܛܠܗ.
32 ܐܫܬܡܥܬ ܠܟܠܝܪܟܐ ܕܣܦܝܪܐ. ܕܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ ܐܫܬܓܫܬ. * ܘܡܚܕܐ ܕܒܪ
ܩܢܛܪܘܢܐ ܘܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܣܓܝܐܐ ܘܪܗܛ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܟܕ ܚܙܘ ܠܟܠܝܪܟܐ
33 ܘܐܣܛܪܛܝܘܛܐ. ܫܠܝܘ ܡܢ ܕܢܡܚܘܢ ܗܘܘ ܠܦܘܠܘܣ. * ܘܩܪܒ ܠܗ ܟܠܝܪܟܐ
ܘܐܚܕܗ. ܘܦܩܕ ܕܢܐܣܪܘܢܗ ܒܬܪܬܝܢ ܫܫܠܢ. ܘܡܫܐܠ ܗܘܐ ܥܠܘܗܝ. ܕܡܢܘ ܘܡܢܐ
34 ܥܒܕ. * ܘܩܥܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ ܐܢܫܐ ܡܢ ܟܢܫܐ ܡܕܡ ܡܕܡ. ܘܡܛܠ ܩܥܬܗܘܢ. ܠܐ
35 ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܕܥ ܡܕܡ ܕܫܪܝܪ. ܘܦܩܕ ܕܢܕܒܪܘܢܗ ܠܡܫܪܝܬܐ. * ܘܟܕ ܡܛܐ
36 ܦܘܠܘܣ ܠܕܪܓܐ. ܫܩܠܘܗܝ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܡܛܠ ܐܠܨܐ ܕܥܡܐ. * ܐܬܐ ܗܘܐ ܓܝܪ
37 ܒܬܪܗ ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܐܡܪܝܢ. ܫܩܘܠܝܘܗܝ. * ܘܟܕ ܡܛܐ ܕܢܥܘܠ
ܠܡܫܪܝܬܐ ܗܘ ܦܘܠܘܣ. ܐܡܪ ܠܟܠܝܪܟܐ. ܐܢ ܫܠܝܛ ܠܝ ܐܡܠܠ ܥܡܟ. ܗܘ ܕܝܢ
38 ܐܡܪ ܠܗ. ܝܘܢܐܝܬ ܝܕܥ ܐܢܬ. * ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܬ ܗܘ ܡܨܪܝܐ. ܕܩܕܡ ܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ
49 ܐܙܝܥ ܘܐܦܩ ܠܡܕܒܪܐ. ܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ ܥܒܕܝ ܒܝܫܬܐ. * ܐܡܪ ܠܗ
ܦܘܠܘܣ. ܐܢܐ ܓܒܪܐ ܐܢܐ ܝܗܘܕܝܐ. ܡܢ ܛܪܣܘܣ ܕܩܝܠܝܩܝܐ ܡܕܝܢܬܐ ܝܕܝܥܬܐ ܕܒܗ
40 ܝܠܝܕ ܐܢܐ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܐܦܣ ܠܝ ܕܐܡܠܠ ܥܡ ܥܡܐ. * ܘܟܕ ܐܦܣ ܠܗ. ܩܡ
ܦܘܠܘܣ ܥܠ ܕܪܓܐ. ܘܐܢܝܦ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܒܐܝܕܗ. ܘܟܕ ܫܠܝܘ. ܡܠܠ ܥܡܗܘܢ
1 ܥܒܪܐܝܬ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܒ * ܐܚܝ ܘܐܒܗܬܐ. ܫܡܥܘ ܡܦܩ
2 ܒܪܘܚܝ ܕܠܘܬܟܘܢ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܕܥܒܪܐܝܬ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ. ܝܬܝܪܐܝܬ
3 ܫܠܝܘ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. * ܐܢܐ ܓܒܪܐ ܐܢܐ ܝܗܘܕܝܐ. ܘܝܠܝܕ ܐܢܐ ܒܛܪܣܘܣ ܕܩܝܠܝܩܝܐ.
ܪܒܝܬ ܕܝܢ ܒܗܕܐ ܡܕܝܢܬܐ ܠܘܬ ܪܓܠܘܗܝ ܕܓܡܠܝܐܝܠ. ܘܐܬܪܕܝܬ ܫܪܝܪܐܝܬ
ܒܢܡܘܣܐ ܕܐܒܗܬܢ. ܘܗܘܝܬ ܛܢܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܟܠܟܘܢ
4 ܐܝܬܝܟܘܢ. * ܘܠܗܕܐ ܐܘܪܚܐ ܪܕܦܬ ܥܕܡܐ ܠܡܘܬܐ. ܟܕ ܐܣܪ ܗܘܝܬ ܘܡܫܠܡ
5 ܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܓܒܪܐ ܘܢܫܐ. * ܐܝܟ ܕܣܗܕ ܥܠܝ ܪܒ ܟܗܢܐ ܘܟܠܗܘܢ ܩܫܝܫܐ.
ܕܡܢܗܘܢ ܢܣܒܬ ܐܓܪܬܐ ܕܐܙܠ ܠܘܬ ܐܚܐ ܕܒܕܪܡܣܘܩ. ܕܐܦ ܠܗܢܘܢ ܕܬܡܢ ܐܝܬ ܗܘܘ.
ܐܝܬܐ ܐܢܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ ܟܕ ܐܣܝܪܝܢ. ܘܢܬܬܒܥܘܢ ܡܛܠ ܕܝܢܐ.

* Proinde commota eſt tota civitas, & conctus eſt univerſus populus, & prehenderunt Paulum, traxerúntque eum extra templum, & eo momento clauſæ ſunt valvæ. 30 Quúmque ſtuderet turba interficere eum, auditione accepit tribunus cohortis totam civitatem conturbatam eſſe. 31 Proinde eo momento aſſumpſit centurionem & milites quamplurimos, & excurrerunt in eos: Quum autem illi vidiſſent tribunum & milites, deſtiterunt à percutiendo Paulo. 32 Et accedens ad eum tribunus, prehendit eum, juſſitque eum vinciri duabus catenis: & ſciſcitabatur de eo quiſnam eſſet, & quid feciſſet. 33 Clamabant autem in eum homines ex turba res diverſas, ita ut præ vociferatione eorum non potuerit cognoſcere quæ eſſet veritas: proinde juſſit eum duci in caſtra. 34 Quumque perveniſſet Paulus ad gradus, portaverunt eum milites propter violentiam plebis. 35 Veniebat enim poſt eum populus multus, & vociferabantur ac dicebant, Tolle eum. 36 Et quum jam introducendus eſſet in caſtra ipſe Paulus, dixit Tribuno; Si permiſeris mihi, loquar tecum. Ille verò dixit ei, Græcè nôſti? 37 Nónne tu es Ægyptius ille, qui ante hos dies concitâſti, & in deſertum abduxiſti quatuor millia hominum ſceleratorum? 38 Dixit ei Paulus, Ego ſum vir Judæus ex Tarſo Ciliciæ urbe celeberrimâ, in qua natus ſum: rogo te, permitte mihi ut alloquar populum. 39 Quum itaque permiſiſſet ei, ſurrexit Paulus ſuper gradus, & ſilentium eis indixit manu: & quum ſedati eſſent, allocutus eſt eos Hebraicè, dixitque eis; 40

CAP. XXII.

Fratres & patres, audite excuſationem meam, quam apud vos habeo. 1 Quum audiſſent eum Hebraicè ipſos alloqui, magis quieverunt: itaque dixit eis; 2 Ego ſum vir Judæus, natuſque Tarſi Ciliciæ, educatus verò in hac ipſa civitate ad pedes Gamalielis, & eruditus perfectè in lege patrum noſtrorum, erámque zelator Dei, prout vos omnes eſtis. 3 Et hanc viam perſecutus ſum ad mortem uſque, dum vincirem, & traderem in carceres, tum viros, tum mulieres. 4 Quemadmodum mihi teſtis eſt ſummus Sacerdos, & omnes ſeniores, à quibus accepi epiſtolas, ut proficiſcerer ad fratres qui erant in Damaſco, adducturus etiam eos qui illic eſſent ad Jeruſalem vinctos, ut mulctam capiti impoſitam ſubirent. 5

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

30 ወተሀውከ፡ ኵሉ፡ ሀገር፡ ወሮፁ ፡ ኵሉ፡ ሕዝብ ፡ ወአኀዝዎ ፡ ለጳውሎስ ፡ ወአውፅእዎ፡
31 እምኵራብ፡ ወዐፀው፡ ኆኅት፡=፡ ወፈቀዱ ፡ ይቅትልዎ፡፡ ወበጽሑ፡ ሶቤሃ ፡ መለእክት፡
32 ኀበ ፡ መልአከ፡ ሰጲራ፡ከመ፡ ተሀውከት፡ኢየሩሳሌም፡፡=፡ ወተንሥአ፡መልአክ፡ ሶቤሃ ፡
ወሐረ፡ ኀቤሆሙ ፡ ምስለ ፡ ወዓሊሆሙ ፡ ወሶበ ፡ ርእይዎ ፡ ለመልአክ ፡ ወለመሰፍን ፡
33 ምስለ ፡ ወዓሊሆሙ ፡ ሐደግዎ ፡ ዘቢጦቶ ፡ ለጳውሎስ፡=፡ ወእምዝ ፡ ቀርበ ፡ መልአ
ክ፡ለኀዘ፡ወአዘዘ፡ ይእስርዎ፤ ፪ በመእሰር፡ ወይሞቅሕዎ፤ ወሐተቶ ፡ መንትኑ፡ ውእቱ፡
ወምንት ፡ ገብረ፡=፡

Et commota fuit tota civitas, & cucurrerunt omnes populi, & prehenderunt Paulum, & eduxerunt eum è templo, & clauſa fuit janua. 30 *Et voluerunt trucidare eum, & venerunt ſtatim principes ad tribunum ſpiræ,* & dixerunt *quòd commota fuit Hieruſalem.* 31 *Et ſurrexit tribunus ſtatim, & profectus eſt ad eos cum militibus ſuis: & quum vidiſſent tribunum, & præſidem cum militibus eorum, ceſſârunt verberare Paulum.* 32 *Et tunc accedens tribunus prehendit eum, & juſſit ut vincirent eum duobus cum vinculis: tum vinciebant eum, & percontatus eſt quiſnam eſſet, & quid feciſſet.* 33

Verſio VULGATA LATINA.

30 Commotáque eſt civitas tota, & facta eſt concurſio populi. Et apprehendentes
Paulum, trahebant eum extra templum: & ſtatim clauſæ ſunt januæ. Quærenti-
31 bus autem eum occidere, nuntiatum eſt tribuno cohortis; Quia tota confunditur
32 Jeruſalem. Qui ſtatim aſſumptis militibus, & centurionibus, decurrit ad illos.
Qui cùm vidiſſent tribunum, & milites, ceſſaverunt percutere Paulum. Tunc
33 accedens tribunus apprehendit eum, & juſſit eum alligari catenis duabus: & in-
34 terrogabat quis eſſet, & quid feciſſet. Alii autem aliud clamabant in turba. Et
35 cùm non poſſet certum cognoſcere præ tumultu, juſſit duci eum in caſtra. Et cùm
36 veniſſet ad gradus, contigit ut portaretur à militibus propter vim populi. Se-
37 quebatur enim multitudo populi, clamans; Tolle eum. Et cùm cœpiſſet induci
in caſtra Paulus, dicit tribuno; Si licet mihi loqui aliquid ad te? Qui dixit; Græ-
38 cè nôſti? Nónne tu es Ægyptius, qui ante hos dies tumultum concitâſti, & edu-
39 xiſti in deſertum quatuor millia virorum ſicariorum? Et dixit ad eum Paulus;
Ego homo ſum quidem Judæus à Tarſo Ciliciæ, non ignotæ civitatis municeps.
Rogo autem te, permitte mihi loqui ad populum. Et cùm ille permiſiſſet, Pau- 40
lus ſtans in gradibus, annuit manu ad plebem, & magno ſilentio facto, allocutus
eſt linguâ Hebræâ, dicens;

CAP. XXII.

1
Viri fratres, & patres, audite quam ad vos nunc reddo rationem. Cùm audiſ- 2
ſent autem quia Hebræâ linguâ loqueretur ad illos, magis præſtiterunt ſilentium.
Et dicit; Ego ſum vir Judæus, natus in Tarſo Ciliciæ, nutritus autem in iſta ci- 3
vitate, ſecus pedes Gamaliel eruditus juxta veritatem paternæ legis, æmulator
legis, ſicut & vos omnes eſtis hodiè: Qui hanc viam perſecutus ſum uſque ad 4
mortem, alligans & tradens in cuſtodias viros ac mulieres, Sicut princeps ſacer- 5
dotum mihi teſtimonium reddit, & omnes majores natu, à quibus & epiſtolas
accipiens, ad fratres Damaſcum pergebam: ut adducerem indè vinctos in Jeruſa-
lem ut punirentur.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

30 * فتقاطرت المدينة باسرها * وصار احصار الشعب * وتناولوا بولص فاجتذبوه الي ظاهر
31 الهيكل * وغلقت الابواب للحين * طالبين ان يقتلوه * فرفع الخبر الي رييس الالف المتولي
32 عصابة الجند * ان اورسليم كلها قد هاجت وشغبت * فاخذ في تلك الساعة نفسها
جندا وروساء ميات * وبادر اليهم ركضا * فلما ابصروا رييس الالف والجند * كفوا عن
33 ضربهم بولص * فلما دنا منهم رييس الالف اخذه منهم * وامر ان يغل بسلسلتين *
34 واستخبر منهم من هو وماذا عمل * وكان قوم يهتفون بكلام اخر في الجماعة * وطايفة
يصيحون بمعني اخر * فاذ لم يمكنه يعرف الخبر علي صحته من اجل الهيج * امر ان
35 يقتاد الي العسكر * فلما حصل علي الدرج * عرض ان الجند حملوه من افتسار الجمع
36 وتكابسهم * لان كثرة الشعب اتبعوه هاتفين ارفعه استاصله * فلما اعتزم ان يداخل
37 بولص الي المعسكر * قال لرييس الالف * هل تطلق لي ان اخاطبك * فقال اتعرف تتكلم
38 باللغة اليونانية * اولست انت المصري الذي قبل هذه الايام فتنت واخرجت الي البرية
39 من اللصوص اربعة الف رجل * فقال بولص * انا رجل يهودي طرسوسي من الثغر
لا مستوطن مدينة حقيرة خاملة * فاطلب اليك ان تامرني ان اكلم الشعب *
40 * فلما امر وقف بولص علي الدرج وهز يده للشعب * فاذ صار سكوت كثير * هتف باللغة
1 العبرانية قايلا * الفصل الثاني والعشرون * * ايها الرجال اخوتي واباي اسمعوا
2 اعتذاري الان اليكم * فلما سمعوه يخاطبهم باللغة العبرانية * اصغوا اليه بسكون كثير *
3 فقال * انا رجل يهودي انا * مولود في طرسوس الثغر * مربا في هذه المدينة لدي رجل
اسمه غامالاييل * مودبا بما يخص بتحرير شريعة الاباء * غيورا لم ازل لله * كما انتم اليوم
4 كلكم * قد اضطهدت هذه الطريق الي الموت * وقيدت وحبست في الحبوس رجالا ونساء *
5 * كما يشهد لي بذلك رييس الكهنة وكل ذي شيخوخة * واخذت منهم رسايل الي الاخوة
بدمشق * ومضيت اليها لاجلب الذين هناك مقيدين مكتوفين الي اورسليم ليعاقبوا *

Itaque coacta eſt civitas univerſa, & 30
factus eſt populi concurſus, & appre-
hendentes Paulum, traxerunt eum extra
templum, ſtatimque clauſæ ſunt fores,
Quærentes eum occidere. Delatus eſt 31
autem rumor ad tribunum præpoſitum
cohorti militum, quòd tota Jeruſalem
commota eſſet atque perturbata. Qui 32
aſſumptis eâdem ipſâ horâ militibus &
decurionibus, curſu properavit ad eos.
Illi autem cùm vidiſſent tribunum &
milites, deſtiterunt à percutiendo Paulo.
Cumque acceſſiſſet ad eos tribunus, abſ- 33
tulit eum ab ipſis, & juſſit alligari ca-
tenis duabus: & ſciſcitatus ab eis quiſ-
nam eſſet, quidve feciſſet, Alii ali- 34
um ſermonem clamitabant in turba: alii
verò alium ſenſum vociferabantur. Et
cùm non potuiſſet factum reverà cogno-
ſcere præ tumultu, juſſit eum duci in
caſtra. Ut autem pervenit ad gradus, 35
contigit ut milites portarent eum pro-
pter factam *in eum violentiam turbæ,*
ejuſque impulſum: Multitudo enim po- 36
puli ſecuta eum fuerat, clamans; Tolle
eum, extirpa eum. Et cùm voluiſſet in- 37
ducere Paulum in caſtra, dixit ad tri-
bunum; Permittiſne mihi ut alloquar
te? Ait; Nôſtine loqui linguam Græ-
cam? Nónne tu es ille Ægyptius qui an- 38
te hos dies tumultum concitâſti, & edu-
xiſti in deſertum quatuor millia viro-
rum ſicariorum? Dixit Paulus; Ego 39
ſum homo Judæus, Tarſenſis ex Cilicia,
non humilis & ignobilis urbis civis: ro-
go te autem ut præcipias mihi loqui po-
pulo. Et cùm præcepiſſet ei, ſtetit Pau- 40
lus ſuper gradus, & movit manum ſu-
am ad plebem: & multo ſilentio facto,
clamavit linguâ Hebræâ, dicens;

CAP. XXII.

O Viri, fratres ac patres mei, au- 1
dite nunc excuſationem meam apud vos.
Cùm autem audiſſent eum colloquen- 2
tem linguâ Hebræâ, auſcultârunt eum
multa cum quiete. Ait ergò; Ego ho- 3
mo Judæus ſum, natus in Tarſo Cili-
ciæ, educatus in hac urbe apud virum
nomine Gamalielem, inſtitutus in his
quæ pertinent ad rectitudinem legis pa-
ternæ, indefeſſus Dei æmulator, ſicut
vos omnes eſtis hodiè: Qui hanc vi- 4
am perſecutus ſum uſque ad mortem, &
vinxi, & in carceres detruſi viros ac
mulieres. Quemadmodum teſtatur mi- 5
hi in hoc princeps ſacerdotum, & omnis
ſenio præditus: à quibus etiam literis
acceptis ad fratres qui erant Damaſci,
eò me contuli, ut eos qui illic erant, li-
gatos vinctóſque adducerem in Jeruſa-
lem puniendos.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

34 ወይኬልሑ ፡ ሕዝብ፡ ወስኢኖ፡ መልአክ ፡ አእምሮ፡ ጥዩቀ፡ በእንተ ፡ ዘይትሀወኩ፡ ሰብእ፡
35 ወአዘዘ፡ያዕርግዎ፡ኀበ፡ዐውድ፡=፦ ወእንዘ፡የዐርግ፡ውስተ፡መዕርግ፡ዐሮ፡እንዘ፡ይጸውርዎ፡
36 ወዐልት፡=፦ እስመ ፡ ይጸዐቅ ፡ ሰብእ ፡ ወይኬልሑ ፡ ሕዝብ ፡ ወይብሉ ፡ አእትትዎ፡=፦
37 ወሰበ ፡ ይበጽሕ ፡ ኀበ ፡ ዐውድ፡ ይቤሎ፡ ጳውሎስ፡ ለመልአክ ፡ ታበውሐኒኑ ፡ እንግርከ፡፡
38 ወይቤ፡ መልአክ ፡ ታአምርኑ ፡ ጽርአ፡=፦ አንተኑ፡ እንጋ ፡ ዝኩ ፡ ግብጻዊ ፡ ዘቀደሙ፡
ገበርከ ፡ ማዕሌተ ፡ ወሆከ ፡ በሐውርተ ፡ ወአውፃእከ ፡ ገደመ ፡ አርብዓ ፡ ምእተ ፡ ብእሴ፡
39 ዘሕዝበ፡ ሲቃርዮን፡ ዘበትርጓሜሁ ፡ ፈያት፡፡=፦ ወይቤ ፡ ጳውሎስ ፡ አንሰ ፡ ብእሲ ፡
አይሁዳዊ፡አነ፡ ዘሀገረ፡ጠርሶን፡ ዘቂልቅያ፡ ዘሀገር፡ ዐበይ ፡ ወብቍዐኒ፡ አብሐኒ፡ እንግር
40 ሙ፡ለአሕዛብ፡=፦ ወሶበ፡አብሖ፡ቆመ፡ ጳውሎስ፡ ውስተ፡ መዓርግ፡ወአንሥአ፡እዴሁ፡
ኀበ፡ አሕዛብ፡ ወይቤሎሙ፡ ያርምሙ፡፡ ሃጊ ወእምዝ ፡ ሶበ ፡ አርመሙ ፡ ከልሐ፡ ጳው
ሎስ ፡ በነገረ፡ ዕብራይስጥ፡፡=፦

፳፪

1 ወይቤ ፡ ሰምዑ፡ አኃዊነ ፡፡ ወአበዊነ ፡ ዘእወቅስ፡ለክሙ፡ይእዜ፡=፦ ወሰቦ፡ሰምዑ፡ከመ፡
2 በዕብራይስጥ፡ይትናገሮሙ፡ ፈድፋደ፡አጽምእዎ፡፡ወይቤሎሙ፡ጳውሎስ፡=፦አንሰ፡ብእሲ ፡
3 አይሁዳዊ፡ አነ፡ ወተወለድኩ፡ በሀገረ፡ ጠርሶን፡ ዘቂልቅያ፡ ወልህቁ፡ በዛቲ፡ ሀገር፡በታሕተ፡
እገሪሁ ፡ ለገማልኤል፡፡ ወተመሀርኩ ፡ በሕገ ፡ አበዊየ ፡ ወኮንኩ ፡ ቀናኢ ፡ ለእግዚአብ
4 ሔር ፡ ከመ ፡ ኵልክሙ ፡ አንትሙ ፡ ዮም፡=፦ ወሰደድክዎሙ ፡ ወቀተልክዎሙ ፡ ወአሐ
5 መክዎሙ፡ወእሞቅሖሙ፡ ዕደወ፡ ወአንስተ፡፡=፦ ወያአምር፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ወኵሎሙ፡
ረበናት ፡ እለ ፡ እምኀቤሆሙ ፡ እነሥእ ፡ መጽሐፈ ፡ ማበሕት፡ ለኀበ፡ አኃዊነ ፡ እለ ፡ ዘደ
ማስቆ፡፡ ወሖርኩ ፡ አምጽኦሙ ፡ ለእለ ፡ ሀለው ፡ ህየ ፡ ሙቁሓኒሆሙ ፡ ለኢየሩሳሌም ፡
ይትኰነኑ፡=፦

Et clamabant populi, & non potuit tribunus cognoſcere certò quapropter 34
commoti fuerant populi, & præcepit ut aſcendere facerent eum ad conci-
lium. Et quum aſcenderet in gradus, ſuſtulerunt eum portantes eum mi- 35
lites. Quia clamabat turba, & exclamabant populi, & dicebant; 36
Tollite eum. Et quum accederet ad concilium, dixit Paulus ad tribu- 37
num; Permittes ne mihi ut alloquar te? & dixit tribunus, Nôſtine Græcè. Túne 38
igitur iſte es Ægyptius qui olim feciſti inſurrectionem, & conturbâſti regionem, &
eduxiſti in *deſertum quadragies centum homines populi ſicariôn, quod in expoſitione*
ſua ſignificat, *latronum. Et dixit Paulus, Ego Judæus civitatis Tarſi Ciliciæ* 39
civitatis magnæ, & obſecro permitte mihi ut loquar populo. Et quum permiſiſſet 40
ei, ſtetit Paulus in gradu, & levavit manum ſuam ad populum, & loquutus eſt iis
ut *conticerent: & tunc quum conticuiſſent, clamavit Paulus in lingua Hebræa,*

CAP, XXII.

ET dixit; Audite fratres noſtri & patres noſtri, quam reddo rationem vobis nunc. 1
(Et quum audiviſſent quòd Hebraicè alloqueretur eos, magis auſcultârunt eum:) & 2
dixit iis Paulus, Ego vir Judæus ſum, & natus fui in civitate Tarſi Ciliciæ, & 3
adolevi in hac civitate ſub pedibus Gamalielis, & inſtitutus fui in lege paterna
mea, & fui æmulator Dei, ſicut vos omnes hodiè. Et perſequutus ſum, & trucida- 4
vi, & vexavi, & incarceravi viros et mulieres. Et ſcit princeps ſacerdotum, et 5
omnes magiſtri à quibus accipiebam literas poteſtativas, ad fratres noſtros qui
erant Damaſci: et profectus ſum adducere eos qui erant ibi, vinctos ad Hieroſoly-
mam, ut condemnarentur.

Factum est autem *mihi profecto* & *appropinquanti* Damasco, *circa meridiem*,
6 Ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δαμασκῷ, περὶ μεσημβρίαν,
subitò de cœlo *circumfulgere lucem copiosam circa me*: *Cecidique* in
7 ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περιαστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ ἐμέ· (δ) Ἔπεσόν τε εἰς
solum, & audivi vocem dicentem mihi; Saule, Saule, quid me persequeris? Ego
8 τὸ ἔδαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς λεγούσης μοι, Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις; Ἐγὼ
autem respondi; Quis es, Domine? dixitque ad me; Ego sum Jesus Na-
δὲ ἀπεκρίθην, Τίς εἶ Κύριε; εἶπέ τε (ε) πρός με, Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Να-
zarenus, quem tu persequeris. Qui *verò* mecum *existentes* quidem lumen *spectabant*,
9 ζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις. Οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες τὸ μὲν φῶς (ζ) ἐθεάσαντο,
& *expavefacti sunt*, *at* vocem non audierunt *loquentis mihi*. Dixi *autem*, Quid
10 καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, τὴν δὲ φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λαλοῦντός μοι. Εἶπον δὲ, Τί
faciam, Domine? *at* Dominus dixit ad me; Surgens vade *in* Damascum,
ποιήσω Κύριε; ὁ δὲ Κύριος εἶπε πρός με, Ἀναστὰς πορεύου εἰς Δαμασκὸν,
& illic tibi dicetur de omnibus quæ *constituta sunt tibi* facere. Cùm *autem* non
11 κἀκεῖ σοι λαληθήσεται περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι ποιῆσαι. Ὡς δὲ οὐκ
viderem præ *gloria* luminis illius, *manuductus* à *simul existentibus mihi*,
ἐνέβλεπον ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ τῶν συνόντων μοι,
veni *in* Damascum. Ananias autem quidam, vir *pius* secundùm legem,
12 ἦλθον εἰς Δαμασκόν. Ἀνανίας δέ τις, (η) ἀνὴρ εὐσεβὴς κατὰ τὸν νόμον,
testimonio ornatus ab omnibus habitantibus Judæis, Veniens ad
13 μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων τῶν κατοικούντων Ἰουδαίων, Ἐλθὼν (θ) πρός
me, & astans dixit mihi; Saule frater, respice: & ego eâdem
με, καὶ ἐπιστὰς εἶπέ μοι, Σαοὺλ ἀδελφὲ, ἀνάβλεψον· κἀγὼ αὐτῇ
horâ respexi in eum. Ille *autem* dixit; Deus patrum nostrorum
14 τῇ ὥρᾳ (ι) ἀνέβλεψα εἰς αὐτόν. Ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν
præordinavit te *cognoscere* voluntatem ejus, & *videre* Justum, & *audire*
(κ) προεχειρίσατό σε γνῶναι τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δίκαιον, καὶ ἀκοῦσαι
vocem ex ore ejus. Quia eris testis *ei* ad omnes homines,
15 φωνὴν (λ) ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. Ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐτῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους,

eorum quæ vidisti & audisti. Et nunc quid moraris? *Surgens* baptizare, &
ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας. Καὶ νῦν τί μέλλεις; ἀναστὰς βάπτισαι, καὶ 16
ablue peccata tua, *invocans nomen* Domini. Factum est
ἀπόλουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐπικαλεσάμενος τὸ ὄνομα (μ) τοῦ Κυρίου. Ἐγένετο 17
autem mihi reverenti in Hierusalem, & *orante* me in templo,
δέ μοι ὑποστρέψαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ προσευχομένου μου ἐν τῷ ἱερῷ,
fieri me in *exstasi*, Et videre illum dicentem mihi; Festina & exi
γενέσθαι με ἐν ἐκστάσει, Καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέγοντά μοι, Σπεῦσον καὶ ἔξελθε 18
in celeritate ex Hierusalem, quoniam non recipient tuum testimonium de me.
ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλὴμ, διότι οὐ παραδέξονταί (ν) σου τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ.
Et ego dixi; Domine, ipsi sciunt quia ego eram *carcerans* & cædens per
Κἀγὼ εἶπον, Κύριε, αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤμην φυλακίζων καὶ δέρων κατὰ 19
synagogas *credentes* in te. Et cùm effunderetur sanguis Ste-
τὰς συναγωγὰς τοὺς πιστεύοντας ἐπὶ σέ. Καὶ ὅτε (ξ) ἐξεχεῖτο τὸ αἷμα Στε- 20
phani testis tui, & *ipse eram astans*, & *consentiens interemptioni ejus*,
φάνου τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς, καὶ συνευδοκῶν τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ,
& *custodiens* vestimenta interficientium illum. Et dixit ad me; Vade,
καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν. Καὶ εἶπε πρός με, Πορεύου, 21
quoniam ego in *gentes* longè emittam te. Audiebant autem eum usque ad hoc
ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε. Ἤκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου 22
verbum, & levaverunt vocem suam, dicentes; Tolle de terra hujuscemodi:
τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, λέγοντες, Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον·
non enim *convenit* eum vivere. Vociferantibus autem eis, & projicientibus
οὐ γὰρ (ο) καθῆκον αὐτὸν ζῆν. Κραυγαζόντων (π) δὲ αὐτῶν, καὶ ῥιπτούντων 23
vestimenta, & pulverem jactantibus in aërem, Jussit eum tri-
τὰ ἱμάτια, καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς τὸν ἀέρα, (ρ) Ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ χιλί- 24
bunus induci in castra, *dicens* flagellis *inquiri* eum, ut
αρχος ἄγεσθαι εἰς τὴν παρεμβολὴν, (σ) εἰπὼν μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτὸν, ἵνα
sciret propter quam causam sic acclamarent ei.
(τ) ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως ἐπεφώνουν αὐτῷ.

MS. A. (δ) Ἔπεσά τε (ε) πρὸς ἐμὲ, (ζ) ἐθεάσαντο, τῆς δὲ φωνῆς (η) ἀνὴρ κτ' (θ) πρὸς ἐμὲ, (ι) ἔβλεψα (κ) προσεχειρήσατό (λ) ἐκ στόματος (μ) αὐτοῦ. (ν) σου μαρτυρίαν (ξ) ἐξεχύννετο τὸ αἷμα τοῦ μάρτυρός σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐστὼς καὶ συνευδοκῶν, καὶ φυλάσσων (ο) καθῆκεν (π) τε (ρ) Ἐκέλευσεν ὁ χιλίαρχος εἰσ... θαι αὐτὸν εἰς τὴν (σ) εἴπας (τ) γνῷ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܘܟܕ ܐܙܠ ܗܘܝܬ ܘܡܬܩܪܒ ܐܢܐ ܠܕܪܡܣܘܩ ܒܦܠܓܗ ܕܝܘܡܐ ܡܢ ܫܠܝܐ ܕܢܚ ܥܠܝ ܢܘܗܪܐ ܣܓܝܐܐ ܡܢ ܫܡܝܐ.
7 * ܘܢܦܠܬ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܕܐܡܪ ܠܝ. ܫܐܘܠ ܫܐܘܠ ܡܢܐ ܪܕܦ ܐܢܬ ܠܝ.
8 * ܘܐܢܐ ܥܢܝܬ ܘܐܡܪܬ. ܡܢ ܐܢܬ ܡܪܝ. ܘܐܡܪ ܠܝ. ܐܢܐ ܐܢܐ ܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ ܕܐܢܬ ܪܕܦ ܐܢܬ.
9 * ܘܓܒܪܐ ܕܥܡܝ ܗܘܘ ܢܘܗܪܐ ܚܙܘ. ܩܠܐ ܕܝܢ ܠܐ ܫܡܥܘ ܕܗܘ ܕܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܝ.
10 * ܘܐܡܪܬ ܡܢܐ ܐܥܒܕ ܡܪܝ. ܘܐܡܪ ܠܝ ܡܪܢ. ܩܘܡ ܙܠ ܠܕܪܡܣܘܩ. ܘܬܡܢ ܢܬܡܠܠ ܥܡܟ ܥܠ ܟܠ ܡܕܡ ܕܦܩܝܕ ܠܟ ܕܬܥܒܕ.
11 * ܘܟܕ ܠܐ ܡܬܚܙܐ ܗܘܐ ܠܝ ܡܛܠ ܫܘܒܚܗ ܕܢܘܗܪܐ ܗܘ. ܐܚܕܘ ܒܐܝܕܝ ܗܠܝܢ ܕܥܡܝ ܗܘܘ. ܘܥܠܬ ܠܕܪܡܣܘܩ.
12 * ܘܓܒܪܐ ܚܕ ܚܢܢܝܐ ܟܐܢܐ ܐܝܟ ܢܡܘܣܐ. ܐܝܟ ܕܣܗܕܝܢ ܥܠܘܗܝ ܟܠܗܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܬܡܢ.
13 * ܐܬܐ ܠܘܬܝ ܘܐܡܪ ܠܝ. ܫܐܘܠ ܐܚܝ ܦܬܚ ܥܝܢܝܟ. ܘܒܗ ܒܫܥܬܐ ܐܬܦܬܚ ܥܝܢܝ ܘܚܪܬ ܒܗ.
14 * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܐܠܗܐ ܕܐܒܗܝܢ ܬܩܢܟ ܕܬܕܥ ܨܒܝܢܗ. ܘܬܚܙܝܘܗܝ ܠܟܐܢܐ. ܘܬܫܡܥ ܩܠܐ ܡܢ ܦܘܡܗ.
15 * ܘܬܗܘܐ ܠܗ ܣܗܕܐ ܠܘܬ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ. ܥܠ ܟܠ ܡܕܡ ܕܚܙܝܬ ܘܫܡܥܬ.
16 * ܘܗܫܐ ܡܢܐ ܡܬܡܗܠ ܐܢܬ. ܩܘܡ ܥܡܕ ܘܐܬܕܟܐ ܡܢ ܚܛܗܝܟ. ܟܕ ܩܪܐ ܐܢܬ ܫܡܗ.
17 * ܘܗܦܟܬ ܘܐܬܝܬ ܠܝܗ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܨܠܐ ܗܘܝܬ ܒܗܝܟܠܐ.
18 * ܘܚܙܝܬ ܒܚܙܘܐ ܕܐܡܪ ܠܝ. ܐܘܚܕ ܦܘܩ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܩܒܠܘܢ ܣܗܕܘܬܟ ܕܥܠܝ.
19 * ܘܐܢܐ ܐܡܪܬ. ܡܪܝ ܗܢܘܢ ܝܕܥܝܢ ܕܐܢܐ ܡܫܠܡ ܗܘܝܬ ܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܘܡܢܓܕ ܗܘܝܬ ܒܟܠ ܟܢܘܫܬܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܗܘܘ ܒܟ.
20 * ܘܟܕ ܐܬܐܫܕ ܗܘܐ ܕܡܗ ܕܐܣܛܦܢܘܣ ܣܗܕܟ. ܐܦ ܐܢܐ ܩܐܡ ܗܘܝܬ ܥܡܗܘܢ. ܘܨܒܐ ܗܘܝܬ ܒܩܛܠܗ. ܘܢܛܪ ܗܘܝܬ ܢܚܬܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܩܛܠܝܢ ܗܘܘ ܠܗ.
21 * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܙܠ ܡܛܠ ܕܐܢܐ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟ ܠܡܪܚܩ ܠܡܟܪܙܘ ܠܥܡܡܐ.
22 * ܘܫܡܥܘ ܗܘܘ ܠܗ ܥܕܡܐ ܠܗܕܐ ܡܠܬܐ. ܘܐܪܝܡܘ ܩܠܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܫܩܘܠ ܡܢ ܐܪܥܐ ܠܗܢܐ ܕܐܝܟ ܗܢܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܘܠܐ ܕܢܚܐ.
23 * ܘܟܕ ܡܩܥܝܢ ܗܘܘ ܘܫܕܝܢ ܢܚܬܝܗܘܢ ܘܡܪܡܝܢ ܥܦܪܐ ܠܐܐܪ.
24 * ܦܩܕ ܟܠܝܪܟܐ ܕܢܥܠܘܢܝܗܝ ܠܡܫܪܝܬܐ. ܘܦܩܕ ܕܒܢܓܕܐ ܢܬܒܥܐ. ܕܢܕܥ ܡܛܠ ܐܝܕܐ ܥܠܬܐ ܩܥܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ.

Quumque iter facerem, & inciperem appro- 6
pinquare Damasco, in meridie derepentè è
cœlo circumfulsit me lux plurima. Cecidi- 7
que humi, & audivi vocem dicentem mihi,
Saul, Saul, quid me persequeris? Ego verò 8
respondi, & dixi; Quis es Domine mi? At
ille dixit mihi, Ego sum Jesus Nazarenus,
quem tu persequeris. Porrò homines qui 9
mecum erant, viderunt quidem lucem, vo-
cem autem non audiverunt ejus qui loque-
batur mecum. Tum dixi, Quid faciam Do- 10
mine mi? Dominus autem noster dixit
mihi; Surge, proficiscere ad Damascum:
& illic dicetur tibi quicquid præcipie-
tur tibi ut facias. Quum verò nihil vi- 11
derem præ gloria lucis illius, apprehende-
runt me manibus meis ii qui mecum erant,
& ascendi ad Damascum. Quidam autem 12
vir Hanania justus in Lege, prout dant ei te-
stimonium omnes Judæi qui illic sunt, Ve- 13
nit ad me, & dixit mihi; Saul frater mi,
aperi oculos tuos. Et eo momento aperti
fuerunt oculi mei, & eum intuitus sum. At 14
dixit mihi, Deus patrum nostrorum consti-
tuit te ut cognosceres voluntatem ejus, &
conspiceres Justum illum, atque audires vo-
cem ex ore ipsius. Proinde eris ei testis 15
apud omnes homines super iis omnibus quæ
vidisti & audîsti. Nunc ergò quid cuncta- 16
ris? surge, baptizare, & purgare à pecca-
tis tuis, invocans nomen ejus. Revertens au- 17
tem, veni huc Jerusalem, & precatus sum in
templo. Vidique eum in visione dicentem 18
mihi; Festina, & egredere ex Jerusalem,
quandoquidem non accipient testimonium
tuum de me. Ego verò dixi; Domine mi, 19
& ipsi nôrunt me tradidisse in carcerem, &
verberâsse per omnes synagogas eos qui cre-
debant in te. Et quum funderetur sanguis 20
Stephani testis tui, ego quoque cum eis adsta-
bam, & consentiebam voluntati eorum qui
ipsum trucidabant, atq; custodiebam vesti-
menta eorum qui lapidabant illum. At dixit 21
mihi; Proficiscere, quoniam ego te missu-
rus sum procul ut prædices Gentibus. Quum- 22
que audissent Paulum ad hunc usque sermo-
nem, sustulerunt vocem suam & clamave-
runt; Tollatur è terra qui est ejusmodi, nec
enim expedit eum vivere. Quum autem 23
clamarent, & projicerent vestimenta sua, at-
tollerentque pulverem in cœlum, Jussit tri- 24
bunus eum introduci in castra, præcepítque
ut verberibus inquireretur, ut resciret quam
ob causam vociferarentur adversùs eum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6 ወእምዝ: እንዘ: አሐውር: ደማስቆ: አልጺቅየ: ኀበ: ሀገረ: ሶበ: ደከውን: ጊዜ: ቀትር:
7 ግብተ: በረቀ: ሙብረቅ: ዐቢይ: እምሰማይ::=:: ወነጽሐኒ: ደበ: ምድር: ወሰማዕኩ:
8 ቃለ: ወይቤለኒ: ሳውል: ለምንት: ትስድደኒ::=:: ወተሠጠውክዎ: እንዘ: ወእቤሎ: መኑ:
9 አንተ: እግዚኦ: ወይቤለኒ: አነ: ውእቱ: ኢየሱስ: ናዝራዊ: ዘአንተ: ትስድድ::=:: ወእለ
ክ: ሀለው: ምስሌየ: ርእዩ: ሙብረቆ: ወደንገፁ: ወቃለሰ: ዘይትናገረኒ: ኢሰምዑ::=:: ወ
እቤሎ: ምንተ: እገብር: እግዚኦ:: ወይቤለኒ: ተንሥእ: ወሑር: ደማስቆ: ወበህየ: እነግ
ረከ: ኵሎ: ዘሀሎወከ: ትግበር::=::

Et quum proficiscerer Damascum, appropinquante me ad civitatem, quando erat tem- 6
pus meridianum, subitò affulsit lux magna à cœlo. Et me in terram dejecit, 7
& audivi vocem, & dixit mihi; Saul, quare persequeris me? Et respondi ego 8
ei, & dixi; Quis es, Domine? & dixit mihi; Ego sum Jesus Nazarenus quem
tu persequeris. Et qui fuerunt mecum viderunt fulgur ejus, & obstupuerunt, & 9
vocem loquentem non audierunt. Et dixi; Quid faciam, Domine? Et dixit mihi; 10
Surge & proficiscere Damascum, & ibi dicam tibi omnia quæ oporteat te
facere.

Verſio VULGATA LATINA.

6 Factum eſt autem, eunte me, & appropinquante Damaſco mediâ die, ſubitò
7 de cœlo circumfulſit me lux copioſa: Et decidens in terram, audivi vocem
8 dicentem mihi; Saule, Saule, quid me perſequeris? Ego autem reſpondi;
Quis es, Domine? Dixítque ad me; Ego ſum Jeſus Nazarenus, quem tu
9 perſequeris. Et qui mecum erant, lumen quidem viderunt, vocem autem
10 non audierunt ejus, qui loquebatur mecum. Et dixi; Quid faciam, Do-
mine? Dominus autem dixit ad me; Surgens vade Damaſcum: & ibi tibi
11 dicetur de omnibus, quæ te oporteat facere. Et cùm non viderem præ clari-
12 tate luminis illius, ad manum deductus à comitibus, veni Damaſcum. Ananias
autem quidam, vir ſecundùm legem teſtimonium habens ab omnibus coha-
13 bitantibus Judæis, Veniens ad me, & aſtans dixit mihi; Saule frater, reſpice.
14 Et ego eâdem horâ reſpexi in eum. At ille dixit; Deus patrum noſtrorum
præordinavit te, ut cognoſceres voluntatem ejus, & videres Juſtum, & au-
15 dires vocem ex ore ejus: Quia eris teſtis illius ad omnes homines, eorum
quæ vidiſti & audiſti. Et nunc quid moraris? Exurge, & baptizare, & ablue 16
peccata tua, invocato nomine ipſius. Factum eſt autem revertenti mihi in 17
Jeruſalem, & oranti in templo, fieri me in ſtupore mentis, Et videre illum 18
dicentem mihi; Feſtina, & exi velociter ex Jeruſalem: quoniam non re-
cipient teſtimonium tuum de me. Et ego dixi; Domine, ipſi ſciunt quia ego 19
eram concludens in carcerem, & cædens per ſynagogas eos qui credebant in
te: Et cùm funderetur ſanguis Stephani teſtis tui, ego aſtabam, & conſentie- 20
bam, & cuſtodiebam veſtimenta interficientium illum. Et dixit ad me; Vade: 21
quoniam ego in nationes longè mittam te. Audiebant autem eum uſque ad 22
hoc verbum, & levaverunt vocem ſuam dicentes; Tolle de terra hujuſ-
modi: non enim fas eſt eum vivere. Vociferantibus autem eis, & projici- 23
entibus veſtimenta ſua, & pulverem jactantibus in aërem, Juſſit tribunus induci 24
eum in caſtra, & flagellis cædi, & torqueri eum, ut ſciret propter quam cau-
ſam ſic acclamarent ei.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فعرض في حال مضيي واقترابي من دمشق وقت الظهر • ابرق علي نور من السماء بغتة 6
كثيرا يحوط بي * فسقطت على الارض • وسمعت صوتا يقول لي • ساول ساول لم تضطهدني • 7
* فاجبت انا • يا رب من انت • فقال لي • انا هو يسوع الناصري الذي انت 8
تضطهده * فاما الذين كانوا معي فعاينوا النور وصاروا خايفين • واما صوت الذي 9
خاطبني فما سمعوه * فقلت يا رب ماذا اصنع • فقال لي الرب • اذا نهضت فاذهب الي 10
دمشق • فهناك ستخاطب من اجل جميع ما تومر ان تعمله * واذ لم ابصر شيا من 11
مجد ذلك النور • اقتادني الذين كانوا معي • وجيت الي دمشق * وكان بها انسان اسمه 12
حنانيا • متورع كما يلايم بالشريعة • يشهد له بالفضل جماعة اليهود القاطنين بها * فجاء 13
الي * فوقف بي وقال • ايها الاخ ساول ابصر • وفي تلك الساعة ابصرت اليه انا * فقال • 14
الاه اباينا قد امر ان يعرفك مشيته • وان تعاين الصديق وتسمع من فمه صوتا * وانك 15
ستكون شاهدا له لدي كافة الناس • بالاشياء التي رايتها وسمعتها * والان لم تتضجع • قم 16
فاصطبغ • واغسل خطاياك مستغيثا باسم الرب * فلما عاودت الي اورشليم • وصليت في 17
الهيكل • حصلت في شخصة وابصرته يقول لي * اسرع واخرج مبادرا من اورشليم • فانهم 18
ما يقبلون شهادتك من اجلي * فقلت انا • يا رب هم يعلمون اني انا كنت احبس 19
واضرب المومنين بك في الجامع * ولما سكب دم اصطفن شهيدك • كنت انا واقفا 20
مسرورا بقتله • حافظا ثياب الذين قتلوه * فقال لي اذهب فاني مرسلك الي الامم 21
بعيدا * فاستمعوا منه الي هذه الكلمة • ورفعوا اصواتهم قايلين • استاصل مثل هذا 22
من الارض • لان ما يجب ان يعيش هذا * وبينما هم يصيحون ويرمون ثيابهم • ويحثون 23
التراب الي الهوا * امر رييس الالف • ان يجلب الي العسكر قايلا • فليمد للسياط • 24
لكيما يعلم لاي علة كانوا يصيحون عليه •

Accidit autem eunte me & appropin- 6
quante Damaſcum tempore meridiano,
ut ſubitò fulgeret ſuper me lux de
cœlo multa, circundans me. Et ca- 7
dens in terram, audivi vocem di-
centem mihi; Saul, Saul, cur me
perſequeris? Reſpondi ego, O Domine, 8
quis es? Dixit mihi; Ego ſum Jeſus
Nazarenus quem tu perſequeris. Et 9
hi quidem qui mecum erant, viderunt
lucem, & exterriti ſunt: vocem
autem ejus qui mecum locutus eſt,
non audierunt. Dixi igitur; O Domine, 10
quid faciam? Ait mihi Dominus;
Surgens abi Damaſcum, ibique dice-
tur tibi quicquid expoſceris ut facias.
Cùmque nihil viderem ob gloriam lu- 11
cis illius, duxerunt me qui mecum
erant, & veni Damaſcum. Erat au- 12
tem in ea homo quidam nomine Ha-
nania, religioſus prout congruit legi,
cujus probitati teſtimonium perhibent
omnes Judæi in ea commorantes. Is 13
ad me veniens, aſtitit mihi, & ait; O
frater Saul, vide: eâdémque horâ
aſpexi ego eum. Dixit autem; Deus 14
patrum noſtrorum voluit notam facere
tibi voluntatem ſuam, & ut videres
Juſtum, audiréſque vocem ab ore
ipſius. Et tu quidem eris illi teſtis 15
apud omnes homines in rebus quas
vidiſti & audiſti. Et nunc quid 16
cunctaris? Surge, baptizare, & ablue
peccata tua invocans nomen Domini.
Cùm autem reverſus eſſem Jero- 17
ſolymam, & oràſſem in templo, in-
cidi in extaſim, Vidique eum dicen- 18
tem mihi; Feſtina, & exi citus è
Jeruſalem: quoniam non recipient te-
ſtimonium tuum de me. Dixi ego; 19
O Domine, ipſi nôrunt quòd ego in
carceres detrudebam, & cædebam in
ſynagogis in te credentes. Et cùm 20
funderetur ſanguis Stephani teſtis
tui, ego aſſiſtebam, lætus de nece
ipſius, cuſtodiens veſtes eorum qui
interfecerunt illum. Dixit mihi; Vade, 21
quoniam miſſurus te ſum ad Gentes
procul. Audierunt autem eum uſque 22
ad hoc verbum, & extulerunt voces
ſuas, dicentes; Extirpa iſtiuſmodi
hominem de terra: non enim decet
hunc vivere. Dúmque illi vocifera- 23
rentur; & projicerent veſtimenta ſua,
& pulverem excitarent in aërem,
Juſſit dux mille virorum ut ducere- 24
tur in caſtra, dicens; Extendatur
ad flagra: ut nimirum ſciret quâ
de cauſa clamitabant in eum.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 ወእምዝ፡ ተጸለልኩ፡ እምግርማሁ፡ ለውእቱ፡ መብረቅ፡ ወኢይሬኢ፡ ወእንዘ፡ ይመርሑኒ፡
እለ፡ ምስሌየ ፡ አብኡኒ ፡ ደማስቆ፡፡=÷
12 ሃፓ ወሀሎ ፡ አሐዱ ፡ ብእሲ ፡ ዘስሙ ፡ ሐናንያ ፡ ዘእምውስተ ፡ ሐዋርያት ፡ ኄር ፡
ወፈራሂ ፡ እግዚአብሔር ፡ በሕግ ፡ ወይነእድዎ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ይነብሩ ፡ ደማ
13 ስቆ ፡ ኢይሁድ፡=÷ መጽአ ፡ ኀቤየ ፡ ወቆመ ፡ ቅድሜየ ፡ ወይቤለኒ ፡ ሳውል ፡ እኁየ ፡ ር
14 ኢ፡ ወርኢኩ ፡ ሶቤሃ፡፡=÷ ወይቤለኒ ፡ አምላከ ፡ አበዊነ ፡ ሤመከ ፡ ታእምር ፡ ፈቃዶ፡
15 ወትርአዮ ፡ ለጽድቅ ፡ ወትስማዕ ፡ ቃለ ፡ እምአፉሁ፡=÷ ወትኩና ፡ ስማዕቶ ፡ በኀበ፡
16 ኵሉ ፡ ሰብእ ፡ በዘ ፡ ርኢከ ፡ ወሰማዕከ፡=÷ ወይእዜኒ ፡ ዘከመ ፡ ትገብር ፡ ተንሥእ ፡
17 ወተጠመቅ ፡ ወተኀፀብ ፡ ኀጢአተከ ፡ ወጸውዕ ፡ ስሞ፡፡=÷ ወእምዝ ፡ ተሰዊጥየ ፡
18 ኢየሩሳሌም፡ እንዘ ፡ እጼሊ ፡ በቤተ ፡ መቅደስ ፡ ደንገፅኩ፡=÷ ወርኢክዎ ፡ ወይቤለኒ፡
ፃእ ፡ ፍጡነ ፡ እምኢየሩሳሌም ፡ እስመ ፡ ይነሥኡከ ፡ ሰማዕትየ ፡ በእንቲአየ፡፡=÷
19 ወእቤ ፡ አነሂ፡ እግዚኦ ፡ ለሊሆሙ ፡ ያእምሩ ፡ ከመ ፡ አነ ፡ ውእቱ ፡ ዘእሞቅሖሙ ፡
20 ወእቀሠፎሙ ፡ በኵሉ ፡ ምኵራበት ፡ ለእለ ፡ የአምኑ ፡ ብከ፡፡=÷ ወአመ ፡ ይቀት
ልዎ ፡ ለእስጢፋኖስ ፡ ስማዕትከ ፡ ሀለውኩ ፡ ለሊየ ፡ እቀውም ፡ ህየ ፡ ወኅቡር ፡
21 አነ፡ ምስሌሆሙ ፡ ወአነ፡ አዐቅብ ፡ አልባሲሆሙ ፡ለእለ ፡ ቀተልዎ፡፡=÷ ወይቤለኒ ፡
22 ሑር ፡ እስመ ፡ አነ ፡ እፌንወከ ፡ ኀበ ፡ አሕዛብ ፡ ርሑቃን፡=÷ ወስማዕክዎ ፡ ከመዝ ፡
ይቤለኒ ፡ ወከልሑ ፡ ኵሎሙ ፡ በዐቢይ ፡ ቃል፡፡፡ ወይቤሉ ፡ አእትትዎ ፡ ለዝ ፡ ከመዝ
23 እምብሔርነ ፡ እስመ ፡ ኢይደልዎ ፡ ይሕየው፡=÷ ወእንዘ ፡ ይትመዐዑ ፡ ወይዌርዉ ፡
24 አልባሲሆሙ ፡ ወይዘርዉ ፡ ጸበለ ፡ ውስተ፡ነፋስ፡=÷ አዘዘ ፡ መልአክ ፡ ወይሰድዎ ፡ ኀበ፡
መኰንን ፡ ወይቅሥፍዎ ፡ ወይሕትትዎ ፡ ጌጋዮ፡=÷

Et tunc obumbratus ſui è terrore hujus fulguris, & non videbam: & ducentes me, qui 11
mecum erant, *introduxerunt me* in *Damaſcum.*
Et fuit quidam homo cujus nomen Hananias, qui ex Apoſtolis erat, bonus 12
& timens Deum ſecundùm legem, & laudabant eum, omnes qui inhabita-
bant Damaſcum Judæi. Venit ad me, & ſtetit in conſpectu meo, & dixit 13
mihi; Saul frater mi, vide: & vidi ſtatim. Et dixit mihi; Deus patrum noſtro- 14
rum conſtituit te ut cognoſceres voluntatem ejus, & videres juſtitiam, &
audires vocem ex ore ejus. Et eris ei teſtis apud omnes homines, de iis 15
quæ vidiſti & audiſti. Et nunc ſic facias: Surge, & baptizare, & ab- 16
lue peccata tua, & invoca nomen ejus. Et tunc reverſus in Hieroſolymam, 17
quum precarer in Domo ſancta, obſtupui. Et vidi eum, & dixit mihi; 18
Exi citò ex Hieruſalem: quia accipient te teſtem meum de me. Et dixi 19
ego; Domine, ipſi ſciunt quòd ego is ſum qui in carcerem conjeci, & flagel-
lavi in omnibus ſynagogis, credentes in te: Et quum trucidarent Stephanum 20
teſtem tuum, fui ipſe ego ſtans ibi, & ſociatus fui ego cum iis, & ego
cuſtodiebam pallia eorum qui trucidárunt eum. Et dixit mihi; Proficiſcere: 21
quoniam ego mittam te ad gentes longinquas. Et audivi eum ſic dicentem 22
mihi. Et clamárunt omnes in magnâ voce, & dixerunt; Tollite talem è re-
gione noſtra, quia non eſt dignus ut vivat. Et quum indignarentur, & pro- 23
jicerent pallia eorum, & jactarent pulverem in ventum, Juſſit tribunus ut 24
ducerent eum ad judicem, & flagellarent eum, & interrogarent eum de cri-
mine ſuo.

Cùm autem aſtrinxiſſet eum loris, dixit *ad aſtantem Centurionem* Pau-
25 Ὡς δὲ (υ) προέτεινεν αὐτὸν τοῖς ἱμᾶσιν, εἶπε πρὸς τὸν ἑστῶτα ἑκατόνταρχον ὁ Παῦ-
lus; Si hominem Romanum & indemnatum licet vobis flagellare? *Audiens*
26 λος, Εἰ ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν; Ἀκούσας
autem Centurio, *accedens* nuntiavit *tribuno*, dicens; *Vide quid*
δὲ ὁ (φ) ἑκατόνταρχος, προσελθὼν ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ, λέγων, Ὅρα τί
futurus es facere: *nam* homo hic Romanus eſt. Accedens autem tri-
27 μέλλεις ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ῥωμαῖός ἐστι. Προσελθὼν δὲ ὁ χιλί-
bunus dixit illi; Dic mihi, ſi tu Romanus es? Ille *autem* dixit, Etiam.
αρχος εἶπεν αὐτῷ, Λέγε (χ) μοι, εἰ σὺ Ῥωμαῖος εἶ; ὁ δὲ ἔφη, Ναί.
Reſponditque tribunus; Ego *multo capitali* civilitatem hanc con-
28 (ψ) Ἀπεκρίθη τε ὁ χιλίαρχος, Ἐγὼ πολλοῦ κεφαλαίου τὴν πολιτείαν ταύτην ἐ-
ſecutus ſum: *at* Paulus ait; Ego autem & natus ſum. Protinùs ergò diſceſ-
29 κτησάμην· ὁ δὲ Παῦλος ἔφη, Ἐγὼ δὲ καὶ (ω) γεγέννημαι. Εὐθέως οὖν ἀπέ-
ſerunt ab illo *futuri* eum *inquirere*: & tribunus *verò* timuit, *cogno-*
στησαν ἀπ᾽ αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν· καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη, ἐπι-
ſcens quia Romanus eſſet, & quia *erat* eum *vinciens*. *At poſtridiè* vo-
30 γνοὺς ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι, καὶ (α) ὅτι ἦν αὐτὸν δεδεκώς. Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλό- ΛΓ'
lens ſcire *certum*, *hoc*, *quid* accuſaretur à Judæis, ſolvit
μενος γνῶναι τὸ ἀσφαλές, τὸ, τί κατηγορεῖται (β) παρὰ τῶν Ἰουδαίων, ἔλυσεν
eum à *vinculis*, & juſſit *venire principes ſacerdotum* & *omnem*
(γ) αὐτὸν ἀπὸ τῶν δεσμῶν, καὶ ἐκέλευσεν ἐλθεῖν τοὺς ἀρχιερεῖς (δ) καὶ ὅλον
conſeſſum eorum: & producens Paulum, ſtatuit inter illos.
τὸ συνέδριον αὐτῶν· καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον, ἔστησεν εἰς αὐτούς.

CAP. XXIII. κγ'.

Intendens autem Paulus *conſeſſui*, ait; Viri fratres, ego
1 Ἀτενίσας δὲ (α) ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ, εἶπεν, Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ
omni conſcientiâ bonâ *miniſtravi* *Deo*, uſque in *hunc* diem. *At*
2 πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ, ἄχρι ταύτης τῆς ἡμέρας. Ὁ δὲ
princeps ſacerdotum Ananias præcepit aſtantibus ſibi, percutere ejus os.
ἀρχιερεὺς Ἀνανίας ἐπέταξε τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ, τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.
Tunc Paulus ad eum dixit; *Percutere* te *futurus eſt* Deus, paries deal-
Τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε, Τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεός, τοῖχε κεκονια- 3
bate: & tu ſedes judicans me ſecundùm legem, & contra legem jubes me percuti?
μένε· καὶ σὺ κάθῃ κρίνων με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι;
At aſtantes dixerunt; Summũ ſacerdotem Dei *convicaris*? Dixit*que* Pau-
Οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπον, Τὸν ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ λοιδορεῖς; Ἔφη τε ὁ Παῦ- 4
lus; Neſciebam, fratres, quia eſt princeps ſacerdotũ: ſcriptum eſt enim; Principem 5
λος, Οὐκ ᾔδειν ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεύς· γέγραπται γάρ, (β) Ἄρχοντα
populi tui non dices malé. Sciens autem Paulus quia una pars eſſet Sad-
τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἐρεῖς κακῶς. Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶ Σαδ- 6
ducæorum, *at* altera Phariſæorum, exclamavit in *conſeſſu*; Viri fratres,
δουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ, Ἄνδρες ἀδελφοί,
ego Phariſæus ſum, filius *Phariſæi*: de ſpe & reſurrectione mortuorum ego
ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς (γ) Φαρισαίου· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ
judicor. *Hoc autem ipſo locuto*, facta eſt *ſeditio Phariſæorum* &
κρίνομαι. Τοῦτο δὲ αὐτοῦ (δ) λαλήσαντος, ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων (ε) καὶ 7
Sadducæorum, & *diviſa* eſt *multitudo*. Sadducæi *quidem* enim dicunt non eſſe
τῶν Σαδδουκαίων, καὶ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος. Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι μὴ εἶναι 8
reſurrectionem, neque angelum, neque ſpiritum: Phariſæi autem confitentur
ἀνάστασιν, (ζ) μηδὲ ἄγγελον, μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι
utraque. Factus eſt autem clamor magnus: & exſurgentes *Scribæ*
τὰ ἀμφότερα. Ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη· καὶ (η) ἀναστάντες οἱ Γραμματεῖς 9
partis Phariſæorum *de*pugnabant, dicentes; Nihil *malum* invenimus in
τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων διεμάχοντο, λέγοντες, Οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν
homine iſto: ſi *autem* ſpiritus locutus eſt ei aut angelus, *ne re-*
τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· εἰ δὲ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ ἢ (θ) ἄγγελος, μὴ θε-
pugnemus Deo.
ομαχῶμεν.

MS. A. (υ) προέτεινον (φ) ἑκατοντάρχης, προσελθὼν τῷ χιλιάρχῳ ἀπήγγειλεν, λέγων, Τί μέλλεις (χ) μοι, Σὺ (ψ) Ἀπεκρίθη ὁ (ω) γεγέννημαι. (α) ὅτι αὐτὸν ἦν (β) ὑπὸ τῶν (γ) αὐτόν, καὶ ἐκέλευσεν συνελθεῖν (δ) καὶ πᾶν τὸ συνέδριον· καὶ ΚΕΦ. κγ'. MS. A. (α) τῷ συνεδρίῳ ὁ Παῦλος, (β) Ὅτι ἄρχοντα (γ) Φαρισαίων· (δ) εἰπόντος, (ε) καὶ Σαδδουκαίων, (ζ) μήτε (η) ἀναστάντες τινὲς τῶν Φαρισαίων (θ) ἄγγελος; Πολλῆς δὲ στάσεως γινομένης, φοβηθεὶς ὁ χιλίαρχος

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 * ܘܟܕ ܡܬܚܘܗܝ ܒܥܪ̈ܩܬܐ. ܐܡܪ ܗܘ ܦܘܠܘܣ ܠܩܢܛܪܘܢܐ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܠܘܬܗ. ܡܫܠܛ
26 ܠܟܘܢ ܠܡܢܓܕ ܓܒܪܐ ܪܗܘܡܝܐ ܕܠܐ ܡܫܬܐܠ ܕܐܬܚܝܒ. * ܘܟܕ ܫܡܥ ܩܢܛܪܘܢܐ. ܩܪܒ ܠܘܬ
27 ܟܠܝܪܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܡܢܐ ܥܒܕ ܐܢܬ. ܗܢܐ ܓܝܪ ܓܒܪܐ ܪܗܘܡܝܐ ܗܘ. * ܘܩܪܒ ܠܘܬܗ
28 ܟܠܝܪܟܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܡܪ ܠܝ. ܐܢܬ ܪܗܘܡܝܐ ܐܢܬ. ܐܡܪ ܠܗ. ܐܝܢ. * ܘܥܢܐ ܟܠܝܪܟܐ
ܘܐܡܪ ܠܗ. ܐܢܐ ܒܟܣܦܐ ܣܓܝܐܐ ܩܢܝܬܗ ܠܪܗܘܡܝܘܬܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܦܘܠܘܣ. ܐܢܐ ܕܝܢ
29 ܐܦ ܒܗ ܐܬܝܠܕܬ. * ܘܡܚܕܐ ܦܪܩܘ ܡܢܗ ܗܢܘܢ ܕܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܢܓܕܘܗܝ.
ܘܕܚܠ ܟܠܝܪܟܐ ܟܕ ܝܕܥ ܕܪܗܘܡܝܐ ܗܘ ܡܛܠ ܕܐܣܪܗ ܗܘܐ.
30 * ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ . ܨܒܐ * ܕܨܦܪܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܨܠܝܒܘܬܐ * ܣ *
ܗܘܐ ܠܡܕܥ ܫܪܝܪܐܝܬ. ܡܢܐ ܗܝ ܩܛܪܓܐ ܕܡܩܛܪܓܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܝܗܘܕܝܐ. ܘܫܪܝܗܝ. ܘܦܩܕ ܕܢܐܬܘܢ
ܪ̈ܒܝ ܟܗܢܐ ܘܟܠܗ ܟܢܫܐ ܕܪ̈ܝܫܢܝܗܘܢ. ܘܐܚܬܗ ܠܦܘܠܘܣ ܘܐܩܝܡܗ
ܒܝܢܬܗܘܢ.
1 ܘܟܕ ܚܪ ܦܘܠܘܣ ܒܟܢܫܗܘܢ * ܫܘܠܡܗ * ܕܠ
ܐܡܪ. ܓܒܪ̈ܐ ܐܚܝ. ܐܢܐ ܒܟܠ ܬܐܪܬܐ ܛܒܬܐ ܐܬܕܒܪܬ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ.
2 * ܘܚܢܢܝܐ ܟܗܢܐ. ܦܩܕ ܠܗܢܘܢ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬ ܓܒܗ. ܕܢܡܚܘܢܝܗܝ ܠܦܘܠܘܣ
3 ܥܠ ܦܘܡܗ. * ܘܦܘܠܘܣ ܐܡܪ ܠܗ. ܥܬܝܕ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܢܡܚܝܟ ܐܫܝܬܐ ܡܟܘܪܬܐ.
ܘܐܢܬ ܝܬܒ ܐܢܬ ܕܐܢ ܐܢܬ ܠܝ ܐܝܟ ܕܒܢܡܘܣܐ. ܟܕ ܥܒܪ ܐܢܬ ܥܠ ܢܡܘܣܐ ܘܦܩܕ ܐܢܬ
4 ܕܢܡܚܘܢܢܝ. * ܘܐܢܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܬܡܢ. ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܠܟܗܢܐ ܕܐܠܗܐ ܡܨܥܪ ܐܢܬ.
5 * ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܦܘܠܘܣ. ܠܐ ܝܕܥ ܗܘܝܬ ܐܚܝ ܕܟܗܢܐ ܗܘ. ܟܬܝܒ ܗܘ ܓܝܪ ܕܪܝܫܐ ܕܥܡܟ
6 ܠܐ ܬܨܛܝ. * ܘܟܕ ܝܕܥ ܦܘܠܘܣ ܕܡܢܗ ܕܥܡܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܙܕܘܩܝܐ ܘܡܢܗ ܦܪ̈ܝܫܐ. ܩܥܐ
ܗܘܐ ܒܟܢܫܐ. ܓܒܪ̈ܐ ܐܚܝ. ܐܢܐ ܦܪܝܫܐ ܐܢܐ ܒܪ ܦܪ̈ܝܫܐ. ܘܥܠ ܣܒܪܐ ܕܩܝܡܬܐ ܕܡܝ̈ܬܐ
7 ܡܬܕܝܢ ܐܢܐ. * ܘܟܕ ܗܕܐ ܐܡܪ. ܢܦܠܘ ܚܕ ܒܚܕ ܦܪ̈ܝܫܐ ܘܙܕܘܩܝܐ. ܘܐܬܦܠܓ ܥܡܐ.
8 * ܙܕܘܩܝܐ ܓܝܪ ܐܡܪܝܢ. ܕܠܝܬ ܩܝܡܬܐ ܘܠܐ ܡܠܐܟܐ ܘܠܐ ܪܘܚܐ. ܦܪ̈ܝܫܐ ܕܝܢ ܡܘܕܝܢ ܒܟܠܗܘܢ.
9 * ܘܗܘܐ ܩܠܐ ܪܒܐ. ܘܩܡܘ ܣܦܪ̈ܐ ܕܡܢ ܓܒܐ ܕܦܪ̈ܝܫܐ. ܘܢܨܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗܘܢ. ܘܐܡܪܝܢ.
ܠܐ ܡܫܟܚܝܢܢ ܡܕܡ ܕܒܝܫ ܒܗܢܐ ܓܒܪܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܪܘܚܐ ܐܘ ܡܠܐܟܐ ܡܠܠ ܥܡܗ. ܡܢܐ
ܐܝܬ ܒܗ ܒܗܕܐ.

Et quum extendiſſent eum loris, dixit ipſe 25
Paulus centurioni qui aſtabat illi; Vobiſne licet virum Romanum indemnatum flagellare?
Quod quum audiſſet centurio, adiit tribunum, & dixit ei; Quid agis? homo enim iſte 26
Romanus eſt. Proindè acceſſit ad eum tribunus, & dixit ei; Cedò mihi, num tu Romanus 27
es? Dixit ei, Etiam. Reſpondit autem tribunus, & dixit ei; Ego multâ pecuniâ acquiſivi jus municipii Romani. Dixit ei Paulus, Ego verò etiam cum eo natus ſum. Sta- 28
tim igitur diſceſſerunt ab eo ii qui volebant eũm flagellare: timuítque tribunus quum didiciſſet eum Romanum eſſe, quoniam eum vinxerat. 29

Matutinis feriæ VI. Crucifixionis. 60.

Sequenti autem die voluit certiſſimè ſcire quænam eſſet illa accuſatio quam afferebant adverſùs eum Judæi: & ſolvit eum, juſſitque venire principes ſacerdotum, totúmque primorum cœtum, aſſumptúmque Paulum deduxit, ſtatuítque ipſum inter eos. 30

CAP. XXIII.

Quum autem intueretur in conſeſſum eorum Paulus, dixit; Viri fratres mei, ego 1
omni conſcientiâ bonâ verſatus ſum coram Deo uſque ad hunc diem. Hanania autem 2
ſacerdos præcepit iis qui lateri ſuo adſtabant, ut cæderent Paulum in os ipſius. At 3
Paulus dixit ei; Futurum eſt ut te Deus percutiat, paries dealbate: & tu ſedes judicans me ſecundùm Legem, quum Legem tranſgrediaris, & jubeas me cædi? Illi verò qui 4
illîc adſtabant, dicunt ei; Sacerdotem Dei convicio afficis? Dixit eis Paulus, Neſciebam 5
fratres mei, eum eſſe ſacerdotem. Scriptum eſt enim, Principi populi tui non maledices.
Quum verò nôſſet Paulus partem populi 6
eſſe Saducæorum, partem verò Phariſæorum, clamavit in conſeſſu; Viri fratres mei, ego ſum Phariſæus, filius Phariſæi, déque ſpe reſurrectionis mortuorum in judicium vocor.
Quumque hoc dixiſſet, alii in alios irruerunt 7
Phariſæi & Saducæi, & ortum eſt populi diſſidium. Saducæi ſiquidem dicunt non eſſe 8
reſurrectionem, neque angelos, neque ſpiritum: Phariſæi verò hæc omnia confitentur.
Extitit ergò vox magna: proinde 9
ſurrexerunt quidam Scribæ ex parte Phariſæorum, & altercabantur cum eis, dicentes; Nihil comperimus mali in hoc viro: quòd ſi Spiritus, aut angelus locutus eſt cum eo, quid in hoc rei eſt?

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 ወሶበ ፡ እሲርሞ ፡ ሰሐብዎ ፡ እገሪሁ ፡ ይቤሎ ፡ ጳውሎስ ፡ ለሐቢ ፡ ዘይቀውም ፡ ኅቤሁ ፡
26 ይከውንክሙሁ ፡ ትቅሥፎ ፡ ሰብአ ፡ ሮሜ ፡ ዘእንበለ ፡ ትሕትቱ ፡፡=፥ ሰሚዖ ፡ ሐቢ ፡
ሖረ ፡ ኅቤ ፡ መልአክ ፡ ወነገሮ ፡ ወይቤሎ ፡ አእምር ፡ ዘትገብር ፡ ዝብእሲ ፡ ሰብአ ፡
27 ሮሜ ፡ ውእቱ ፡፡=፥ ወቀርበ ፡ ኅቤሁ ፡ መልአክ ፡ ወይቤሎኒ ፡ ንግረኒ ፡ እስኩ ፡ አንተ ፡ ሰ
28 ብአ ፡ ሮሜኑ ፡ አንተ ፡ ወይቤ ፡ እወ ፡፡=፥ ወተሠጥወ ፡ መልአክ ፡ ወይቤሎ ፡ አንሰኬ ፡ ብ
ዙኀ ፡ ንዋየ ፡ ወሂብየ ፡ ረከብክዋ ፡ ለዛቲ ፡ ሢመት ፡ ወይቤሎ ፡ ጳውሎስ ፡ አንሰኬ ፡ በህየ ፡
ተወለድኩ ፡፡=፥

Et quando ligantes eum traxiſſent eum pedibus ſuis, dixit Paulus centurioni ſtanti apud eum; Licétne vobis, ut flagelletis hominem Romæ, priuſquàm interrogetis eum? Audiens centurio profectus eſt ad tribunum, & nuntiavit ei, & dixit ei; Scito quid ſis facturus: hic vir, homo Romæ eſt. Et acceſſit ad eum tribunus & dixit; Dic mihi ſi tu homo Romæ ſis: & dixit, Etiam. Et reſpondit tribunus & dixit ei; Ego multas pecunias tradens, acquiſivi hanc mihi commiſſam authoritatem, & dixit ei Paulus; Ego autem natus ſum ibi. 25 26 27 28

Verſio VULGATA LATINA.

25 Et cùm aſtrinxiſſent eum loris, dicit aſtanti ſibi Centurioni Paulus; Si hominem
26 Romanum & indemnatum licet vobis flagellare? Quo audito, Centurio acceſſit
ad tribunum, & nuntiavit ei, dicens; Quid acturus es? hic enim homo, civis Ro-
27 manus eſt. Accedens autem tribunus, dixit illi; Dic mihi ſi tu Romanus es? At
28 ille dixit; Etiam. Et reſpondit tribunus; Ego multâ ſummâ civilitatem hanc
29 conſecutus ſum. Et Paulus ait; Ego autem & natus ſum. Protinùs ergò diſceſ-
ſerunt ab illo, qui eum torturi erant. Tribunus quoque timuit poſtquàm reſcivit,
30 quia civis Romanus eſſet, & quia alligâſſet eum. Poſterâ autem die volens ſcire
diligentiùs, ex qua cauſa accuſaretur à Judæis, ſolvit eum, & juſſit ſacerdotes
convenire, & omne concilium, & producens Paulum, ſtatuit inter illos.

CAP. XXIII.

1 INtendens autem in concilium Paulus, ait; Viri fratres, ego omni conſcientiâ bonâ
converſatus ſum ante Deum uſque in hodiernum diem. Princeps autem ſacerdotum 2
Ananias præcepit aſtantibus ſibi percutere os ejus. Tunc Paulus dixit ad eum; 3
Percutiet te Deus, paries dealbate. Et tu ſedens judicas me ſecundùm legem, &
contra legem jubes me percuti? Et qui aſtabant dixerunt; Summum ſacerdotem 4
Dei maledicis? Dixit autem Paulus: Neſciebam fratres quia princeps eſt ſa- 5
cerdotum. Scriptum eſt enim; Principem populi tui non maledices. Sciens 6
autem Paulus, quia una pars eſſet Sadducæorum, & altera Phariſæorum, excla-
mavit in concilio; Viri fratres, ego Phariſæus ſum, filius Phariſæorum, de
ſpe & reſurrectione mortuorum ego judicor. Et cùm hæc dixiſſet, facta eſt 7
diſſenſio inter Phariſæos & Sadducæos, & ſoluta eſt multitudo. Sadducæi enim 8
dicunt, non eſſe reſurrectionem, neque Angelum, neque Spiritum: Phariſæi au-
tem utraque confitentur. Factus eſt autem clamor magnus. Et ſurgentes quidam 9
Phariſæorum, pugnabant, dicentes; Nihil mali invenimus in homine iſto: quid
ſi Spiritus locutus eſt ei, aut Angelus?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 * فلما مدوه بالسيور * قال بولص لرييس المايه الواقف * امطلق لكم ان تضربوا بالسياط
26 رجلا روميا لا تبعة عليه * فاذ سمع رييس المايه * تقدم فاخبر رييس الالف قايلا * انظر
27 ماذا تعتزم ان تعمل * لان هذا الانسان رومي هو * فتقدم رييس الالف فقال له * قل لي ان
28 كنت انت روميا * فقال نعم * فاجاب رييس الالف * انا بطلبة كثيرة اقتنيت هذه السيرة *
29 فقال بولص * اما انا فقد ولدت فيها * فلذلكن ابتعد عنه الذين اعتزوا ان يقرروه * ثم
30 خشي رييس الالف لما علم انه روميا * وانه قد اسلم اليه * وفي الغد شاء ان يعرف بمبالغة
امرن يقينا عماذا يثلبه اليهود * فحله من الاغلال * وامر ان يحضر روساء الكهنة وجماعهم
كلها * واخذوا بولص فاقامه لديهم *

Cùmque extendiſſent eum loris, dixit 25
Paulus centurioni aſtanti, Num licitum
eſt vobis flagris cædere virum Romanum
nulli culpæ obnoxium? Quod cùm au- 26
diſſet centurio, acceſſit, retulitque tri-
buno, dicens; Perpende quod intendis fa-
cere: hic enim homo, Romanus eſt. Acce- 27
dens ergò tribunus dixit ei; Dic mihi an
tu Romanus ſis? Ait; Etiam. Reſpondit 28
tribunus; Ego precibus multis hanc com-
paravi qualitatem. Dixit Paulus; Ego
verò in ea natus ſum. Protinus igitur 29
receſſerunt ab eo qui intenderant eum
examinare: tribunus quoque timuit ubi
reſcivit quòd Romanus eſſet, quódque ſibi
traditus eſſet. Poſtridie autem volens 30
exactè & certò ſcire cauſam ipſius, qui-
bus in rebus accuſarent eum Judæi, ſol-
vit eum à vinculis, & juſſit adeſſe
principes ſacerdotum, totúmque conci-
lium eorum, adductúmque Paulum ſtitit
coram illis.

* يوم الاربعا في جمعة العنصرة * الفصل الثالث والعشرون *

Feriâ quartâ intra Hebdomadam
Pentecoſtes.

CAP. XXIII.

1 * فلما تامل بولص الجماعة قل ايها الرجال اخوتي انا بكلية الرواية الصالحة تصرفت لدى
2 الله الى هذا اليوم * فامر رييس الكهنة حننيا المايلين بحضرته ان يضربوا فمه * حينيذ
3 قال له بولص * ان الله لعتيد ان يضربك * ايها الحايط المصقول ببياضه * اذ انت جالس
4 تحكم علي بما يختص بالشريعة * وقد امرت بي ان اضرب بما ينافي الشريعة * فاجابه الواقفون *
5 انسبت رييس كهنة الله * فقال بولص * ما علمت يا اخوتي انه رييس كهنة * لان قد كتب *
6 لا تخاطب رييس شعبك خطابا سييا * واذ علم بولص ان جزوهم هو من الزنادقة * والجزء
الاخر فريسيون * هتف في الجمع * ايها الرجال اخوتي انا فريسي انا بن فريسي * وانا احاكم
7 من اجل تامل انبعاث الموتى * فاذ قال هذا الكلام * حدث شقاق ورهج في الفريسيين
8 والزنادقة * وانشعب الحشد * لان الزنادقة يقولون ان ما تكون قيامة * ولا ملاك ولا روح *
9 فاما الفريسيون فيقولون تكون كل هذه * فصار هتاف عظيم * ونهض كتاب حزب
الفريسيين يخاصمون عنه قايلين * ما نجد في هذا الرجل شييا رديا * فان يكن قد
خاطبه روح او ملاك * فلا نحارب الله *

CUm autem contemplatus eſſet Pau- 1
lus concilium, ait; O viri fratres mei,
Ego omni mente bonâ me geſſi coram Deo
ad hunc uſq; diem. Juſſit autem princeps 2
ſacerdotum Hanania, his qui aderant in
præſentia ſua, ut percuterent os ejus.
Tunc dixit ei Paulus; Certè Deus eſt te 3
percuſſurus, O paries albedine luſtrate:
tu ſiquidem ſedens judicas me ſecundùm
id quod legi conſentaneum eſt, & tamen
præcepiſti contra me ut percuterer, quod
legi contrarium eſt. Reſponderunt ei 4
aſtantes; Convidiari ne principi ſacerdo-
tum Dei? Ait Paulus; Ignorabam O 5
fratres quòd eſſet princeps ſacerdotum.
Scriptum eſt enim; Ne loquaris cum prin-
cipe populi tui verba indecora. Sciens 6
autem Paulus partem illorum eſſe ex
Saducæis, alteram verò partem Phari-
ſæos, clamavit in concilio; O viri fra-
tres mei, ego Phariſæus ſum, filius Pha-
riſæi, & ego judicor propter ſpem reſur-
rectionis mortuorum. His verbis ab eo 7
prolatis, orta eſt diſſenſio atq; tumultus
inter Phariſæos et Saducæos, & diſſecta
eſt multitudo. Nam Saducæi quidē dicūt 8
non eſſe reſurrectionem, neque angelum,
neque ſpiritum: Phariſæi verò omnia
hæc eſſe dicunt. Factus eſt ergò clamor 9
magnus. Surrexerunt autem ſcribæ fa-
ctionis Phariſæorum, diſputantes pro
ipſo, dicentes; Non reperimus in hoc viro
quicquam malum: quòd ſi ſpiritus aut
angelus eſt eum allocutus, nē pugnemus
cum Deo.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

29 ወእምዝ፡ ኀደግዎ፡ እለ፡ ፈቀዱ፡ ይቅሥፍዎ፡ ወመልአክኒ፡ ፈርሀ፡ በእንተ፡ አእሚሮ፡
30 ከመ፡ ሰብአ፡ ሮሜ፡ ውእቱ።=፡ ወበሳኒታ፡ ፈቀደ፡ መልአክ። ይሕትት፡ ጥዩቀ፡
በእንተ፡ ምንት፡ ያስተዋድይዎ፡ አይሁድ፡ ፈትሖ፡ ወአዘዘ፡ ያምጽኡ፡ ሊቃነ፡ ካህናት፡
ወኵሎ፡ ዐውድ፡ ወአዘዘ፡ ያምጽእዎ፡ ለጳውሎስ፡ ማእከለ፡ ዐውድ።=፡
1 ወነጸሮ፡ ጳውሎስ፡ ዐውደ። ወይቤሎሙ፡ አንሰ፡ በኵሉ፡ ሠናየ፡ ትምህርተ፡ ተፀ
2 መድክዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ እስከ፡ ዛቲ፡ ዕለት።=፡ ወአዘዘ፡ ሐናንያ፡ ሊቀ፡ ካህና
3 ት፡ ይጽፍዕዎ፡ አፉሁ፡ ለጳውሎስ።=፡ ወይቤሎ፡ ጳውሎስ፡ ሀሎ፡ ይፀፍዐከ፡ እግዚ
አብሔር፡ አረፍት፡ ግብስስት፡ አንተኒ፡ ነበርከ፡ እንከ፡ ትኰንነኒ፡ ዘበሕግሂ፡ ወዘእንበ
4 ለ፡ ሕግሂ፡ ወትኤዝዝ፡ ይዝብጡኒ።=፡ ወይቤልዎ፡ ለጳውሎስ፡ እለ፡
5 ይቀውሙ፡ በኀቤሁ፡ ትጼእል፡ ሊቀ፡ ካህናቲሁ፡ ለእግዚአብሔር፡=፡ ወይቤ፡ ጳ
ውሎስ፡ ኢያእመርኩ፡ አኀዊነ፡ ከመ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ውእቱ፡ ወይብል፡ መጽ
6 ሐፍ፡ ኢታሕስሞ፡ ዲበ፡ መኰንነ፡ ሕዝብከ።=፡ ወአእሚሮ፡ ጳውሎስ፡ ከመ፡ አ
ሐዱ፡ ገጽ፡ ሰዱቀዊያን፡ ወመንፈቆሙ፡ ፈሪሰዊያን፡ ከልሐ፡ በውስተ፡ ዓውድ፡ ወ
7 ይቤ፡ አነ፡ ፈሪሰዊ፡ ወልደ፡ ፈሪሰዊ፡ ወበእንተ፡ ተስፋ፡ ሕይወተ፡ ምውታን፡ እት
8 ኴነን፡=፡ ወሰበ፡ ከመዝ፡ ይቤሉ፡ ተባአሱ፡ ፈሪሰዊያን፡ ወሰዱቃዊያን፡=፡ እንዘ፡ ይብ
ሉ፡ ኢየሐይው፡ ምውታን፡ ወአልቦ፡ ምንተኒ፡ መላእክተ፡ ወኢመንፈስ፡ ቅዱስ። ወ
9 ፈሪሰዊያንሰ፡ የአምኑ፡ ከመ፡ ዘንተ፡ ኵሎ።=፡ ወኮነ፡ ዐቢይ፡ አውያት፡ ወተንሥ
ኡ፡ ጸሐፍት፡ ወፈሪሰዊያን፡ ወተባአሱ፡ ወተሰነዖ፡ ወይቤሉ፡ አልቦ፡ እኩየ፡ ዘ
ረከብነ፡ በዲበ፡ ዝብእሲ። እንዳዒ፡ ለእመ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ተናገሮ፡ ወእመ፡ አኮ፡
መልአክ። ✣ ✣ ✣

Et tunc dimiſerunt eum ii qui voluerunt flagellare eum, & tribunus timuit, 29
cognito quòd homo Romæ fuiſſet. Et poſtridie volens tribunus interrogare 30
diligenter quapropter accuſabant eum Judæi, ſolvit eum & præcepit ut con-
venirent principes ſacerdotum, & totum concilium: & præcepit ut adduce-
rent Paulum in medium concilii.

CAP. XXIII.

ET intuens Paulus concilium dixit iis, Ego in omni bona doctrina adhæſi 1
Deo uſque ad hanc horam. Et præcepit Hananias princeps ſacerdotum, ut percu- 2
terent os Pauli. Et dixit ei Paulus, Futurum eſt ut percutiat te Deus, paries 3
dealbate: tu ſediſti igitur ut judicares me ſecundùm legem, & ſine lege jubes ut
percutiant me. Et dixerunt Paulo adſtantes, Quomodo convitiaris principi ſacer- 4
dotum Dei? Et dixit Paulus; Neſcivi fratres noſtri, quòd princeps ſacerdotum 5
fuit: & dixit Scriptura; Non maledices judici populi tui. Et cognoſcens Paulus 6
quòd una pars fuit Saducæorum, & pars eorum Phariſæorum, clamavit in conci-
lio, & dixit; Ego Phariſæus filius Phariſæi, & propter ſpem vitæ mortuorum,
judicor. Et quum ſic dixiſſet litigârunt Phariſæi, & Saducæi, Dicentes; Non 7
vivent mortui, & non ſunt quicquam angeli neque Spiritus ſanctus, & phari- 8
ſæi credunt quod exiſtit hoc totum. Et factus eſt magnus clamor, & ſurrexe- 9
runt Scribæ, & Phariſæi, & decertârunt, & litigârunt, & dixerunt; Non eſt
malum quod invenimus contra hunc hominem, quòd ſi fortè Spiritus ſanctus allo-
quutus eſt eum, aut angelus, ...

Multâ autem facta *seditione*, *veritus* tribunus ne discerperetur Paulus
10 Πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως, εὐλαβηθεὶς ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος
ab ipsis, jussit milites descendentes rapere eum de medio eorum,
ὑπ' αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ στράτευμα καταβὰν ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν,
deducere*que* in castra. *At adveniente* nocte adsistens ei Dominus,
11 (ι) ἄγειν τε εἰς τὴν παρεμβολήν. Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ Κύριος,
ait; *Confide, Paule:* sicut enim testificatus es *quæ* de me in Hierusalem, sic
εἶπε, (κ) Θάρσει Παῦλε· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ, οὕτω
te oportet & *in Romam* testificari. Facta autem die, *facientes* quidam
12 σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι. Γενομένης δὲ ἡμέρας, (λ) ποιήσαντές τινες ΛΔ'
Judæorum coitionem, devoverunt *sese*, dicentes, neque *edere*, neque *bibere*,
τῶν Ἰουδαίων συστροφήν, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτούς, λέγοντες, μήτε φαγεῖν, μήτε πιεῖν,
usque quò occiderent Paulum. Erant autem plus quadraginta hanc
13 ἕως (μ) οὗ ἀποκτείνωσι τὸν Παῦλον. Ἦσαν δὲ πλείους (ν) τεσσαράκοντα οἱ ταύτην
conjurationem *facientes*. Qui *accedentes* principes sacerdotum &
14 τὴν συνωμοσίαν (ξ) πεποιηκότες. Οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ
seniores, dixerunt; Devotione devovimus nos-*ipsos*, nihil
τοῖς πρεσβυτέροις, (ο) εἶπον, Ἀναθέματι ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτούς, (π) μηδενὸς
gustare usque quò occidamus Paulum. Nunc ergò vos *indicate* tri-
15 γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον. Νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλι-
buno cum *consessu*, *ut cras* illum producat ad vos, *ut fu-*
άρχῳ σὺν τῷ συνεδρίῳ, (ρ) ὅπως αὔριον αὐτὸν καταγάγῃ πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλ-
turos cognoscere exquisitiùs quæ de eo: nos verò, *ante appropinquare eum*,
λοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δέ, πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτόν,
parati sumus interficere illum. *Audiens autem* filius sororis Pauli
16 ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν. Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου
insidias, *adveniens* & *intrans* in castra, nuntiavit
(σ) τὸ ἔνεδρον, παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν (τ) παρεμβολήν, ἀπήγγειλε
Paulo. *Advocans* autem Paulus unum *centurionum*, ait;
17 τῷ Παύλῳ. Προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων, ἔφη,
Adolescentem hunc *adduc* ad tribunum: habet enim aliquid indicare
Τὸν νεανίαν τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον· ἔχει (υ) γάρ τι ἀπαγγεῖλαι
illi. Ille quidem *ergò* assumens eum, duxit ad tribunum, & ait;
αὐτῷ. Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτόν, ἤγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον, καί φησιν, 18
Vinctus Paulus *advocans* me rogavit, hunc adolescentem perducere
Ὁ δέσμιος Παῦλος προσκαλεσάμενός με ἠρώτησε, τοῦτον τὸν (φ) νεανίαν ἀγαγεῖν
ad te, habentem aliquid loqui tibi. Apprehendens autem manum illius
πρός σε, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι. Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ 19
tribunus, & *secedens* seorsùm, interrogavit; Quid est quod habes
ὁ χιλίαρχος, καὶ ἀναχωρήσας (χ) κατ' ἰδίαν, ἐπυνθάνετο, Τί ἐστιν ὃ ἔχεις
indicare mihi? Dixit autem; *Quia Judæi constituerunt* rogare te
ἀπαγγεῖλαί μοι; Εἶπε δέ, Ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε 20
ut *cras* in *consessum* producas Paulum, *ut futuri* aliquid
ὅπως αὔριον (ψ) εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃς τὸν Παῦλον, ὡς μέλλοντές τι
exquisitiùs percunctari de illo. Tu *ergò* ne credideris illis: insidiantur
ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. Σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσι 21
enim ei ex eis viri *plures* quadraginta, qui devoverunt
γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους (ω) τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν
sese, *neque* manducare, neque bibere, *usque quò* interficiant eum: & nunc parati
ἑαυτούς, μήτε φαγεῖν, μήτε πιεῖν, ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν· καὶ νῦν (α) ἕτοιμοί
sunt expectantes *à te renuntiationem*. *Ipse quidem* igitur tribunus dimisit
εἰσι προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν. Ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε 22
adolescentem, præcipiens, *nemini eloqui*, quoniam hæc *indicaveris ad*
τὸν (β) νεανίαν, παραγγείλας, μηδενὶ ἐκλαλῆσαι, ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρός
me. Et *advocans duos quosdam centurionum*, dixit; Parate
με. Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων, εἶπεν, Ἑτοιμάσατε 23
milites ducentos, ut eant usque Cæsaream, & equites septuaginta,
στρατιώτας διακοσίους, ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα,
& *stipatores* ducentos, à tertia hora noctis.
καὶ (γ) δεξιολάβους διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός.

MS. A. (ι) ἀπάγειν τε (κ) Θάρσει· ὡς γὰρ (λ) ποιήσαντες συστροφὴν οἱ Ἰουδαῖοι, ἀνεθεμάτισαν (μ) οὗ ἀναλώσιν τὸν (ν) τεσσεράκοντα (ξ) ποιησάμενοι. (ο) εἶπαν, (π) μηδενὸς (ρ) ὅπως καταγάγῃ αὐτὸν εἰς ὑμᾶς, (σ) τὴν ἐνέδραν, (τ) συναγωγήν, (υ) γὰρ ἀπαγγεῖλαί τι αὐτῷ. (φ) νεανίσκον (χ) ἐπυνθάνετο κατ' ἰδίαν, (ψ) τὸν Παῦλον καταγάγῃς εἰς τὸ συνέδριον, ὡς μέλλων τι (ω) τεσσεράκοντα, (α) εἰσιν ἕτοιμοι (β) νεανίσκον, (γ) δεξιοβόλους

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܘܟܕ ܗܘܐ ܫܓܘܫܝܐ ܪܒܐ ܒܝܢܬܗܘܢ ܕܚܠ ܗܘܐ ܟܠܝܪܟܐ ܕܠܡܐ ܢܦܫܦܫܘܢܝܗܝ ܠܦܘܠܘܣ. ܘܫܕܪ ܪܗܘܡܝܐ ܕܢܐܬܘܢ ܢܚܛܦܘܢܝܗܝ ܡܢ ܡܨܥܬܗܘܢ. ܘܢܥܠܘܢܝܗܝ ܠܡܫܪܝܬܐ.

11 * ܘܟܕ ܗܘܐ ܠܠܝܐ ܐܬܚܙܝ ܠܗ ܡܪܢ ܠܦܘܠܘܣ ܘܐܡܪ ܠܗ ܐܬܚܝܠ. ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܐܣܗܕܬ ܥܠܝ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܗܟܢܐ ܥܬܝܕ ܐܢܬ ܕܐܦ ܒܪܘܡܝ ܬܣܗܕ.

* ܕܬܠܬ ܫܥܝܢ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܨܠܝܒܘܬܐ * ܣܐ *

12 * ܘܟܕ ܗܘܐ ܨܦܪܐ ܐܬܟܢܫܘ ܐܢܫܝܢ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܚܪܡܘ ܢܦܫܗܘܢ ܕܠܐ ܢܐܟܠܘܢ ܘܠܐ ܢܫܬܘܢ ܥܕܡܐ ܕܢܩܛܠܘܢ ܠܦܘܠܘܣ.

13 * ܘܐܝܬܝܗܘܘ ܗܢܘܢ ܕܩܡܘ ܒܡܘܡܬܐ ܗܢܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܐܪܒܥܝܢ ܓܒܪܝܢ.

14 * ܘܩܪܒܘ ܠܘܬ ܟܗܢܐ ܘܠܘܬ ܩܫܝܫܐ ܘܐܡܪܘ ܚܪܡܐ ܐܚܪܡܢ ܢܦܫܢ ܕܡܕܡ ܠܐ ܢܛܥܡ ܥܕܡܐ ܕܢܩܛܘܠ ܠܦܘܠܘܣ.

15 * ܘܗܫܐ ܒܥܘ ܐܢܬܘܢ ܘܪܫܝ ܟܢܘܫܬܐ ܡܢ ܟܠܝܪܟܐ ܕܢܝܬܝܘܗܝ ܠܘܬܟܘܢ ܐܝܟ ܕܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܫܪܝܪܐܝܬ ܠܡܬܒܥܝܘ ܣܘܥܪܢܗ. ܘܚܢܢ ܡܛܝܒܝܢܢ ܕܢܩܛܠܝܘܗܝ ܥܕ ܠܐ ܢܡܛܐ ܠܘܬܟܘܢ.

16 * ܘܫܡܥ ܗܘܐ ܒܪ ܚܬܗ ܕܦܘܠܘܣ ܢܟܠܐ ܗܢܐ ܘܥܠ ܠܡܫܪܝܬܐ ܘܚܘܝܗ ܠܦܘܠܘܣ.

17 * ܘܩܪܐ ܦܘܠܘܣ ܠܚܕ ܡܢ ܩܢܛܪܘܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗ. ܕܒܪ ܠܥܠܝܡܐ ܗܢܐ ܠܘܬ ܟܠܝܪܟܐ. ܐܝܬ ܠܗ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܢܐܡܪ ܠܗ.

18 * ܘܕܒܪܗ ܩܢܛܪܘܢܐ ܠܥܠܝܡܐ ܘܐܥܠܗ ܠܘܬ ܟܠܝܪܟܐ ܘܐܡܪ. ܦܘܠܘܣ ܐܣܝܪܐ ܩܪܢܝ ܘܒܥܐ ܡܢܝ ܕܐܝܬܐ ܠܘܬܟ ܠܥܠܝܡܐ ܗܢܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܡܕܡ ܠܡܐܡܪ ܠܟ.

19 * ܘܐܚܕ ܟܠܝܪܟܐ ܒܐܝܕܗ ܕܥܠܝܡܐ ܘܢܓܕܗ ܠܣܛܪܐ ܘܫܐܠ ܗܘܐ ܠܗ. ܡܢܐ ܐܝܬ ܠܟ ܠܡܐܡܪ ܠܝ.

20 * ܐܡܪ ܠܗ ܥܠܝܡܐ. ܝܗܘܕܝܐ ܐܬܚܫܒܘ ܕܢܒܥܘܢ ܡܢܟ ܕܬܚܬ ܠܦܘܠܘܣ ܡܚܪ ܠܟܢܘܫܬܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܨܒܝܢ ܫܪܝܪܐܝܬ ܕܢܐܠܦܘܢ ܡܢܗ.

21 * ܐܢܬ ܕܝܢ ܠܐ ܬܬܛܦܝܣ ܠܗܘܢ. ܗܐ ܓܝܪ ܝܬܝܪ ܡܢ ܐܪܒܥܝܢ ܓܒܪܝܢ ܡܢܗܘܢ ܟܡܝܢܝܢ ܠܗ ܒܢܟܠܐ. ܘܐܚܪܡܘ ܢܦܫܗܘܢ ܕܠܐ ܢܐܟܠܘܢ ܘܠܐ ܢܫܬܘܢ ܥܕܡܐ ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. ܘܗܐ ܡܛܝܒܝܢ ܘܡܣܟܝܢ ܠܡܘܠܟܢܟ.

22 * ܘܫܪܝܗܝ ܟܠܝܪܟܐ ܠܥܠܝܡܐ ܟܕ ܦܩܕ ܠܗ ܕܐܢܫ ܠܐ ܢܕܥ ܕܐܢܬ ܚܘܝܬܢܝ ܗܠܝܢ.

23 * ܘܩܪܐ ܠܬܪܝܢ ܩܢܛܪܘܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܙܠܘ ܛܝܒܘ ܪܗܘܡܝܐ ܡܐܬܝܢ ܕܢܐܙܠܘܢ ܠܩܣܪܝܐ. ܘܦܪܫܐ ܫܒܥܝܢ ܘܫܕܝ ܒܝܡܝܢܐ ܡܐܬܝܢ. ܕܢܦܩܘܢ ܡܢ ܬܠܬ ܫܥܝܢ ܒܠܠܝܐ.

Quum autem ortus esset tumultus magnus inter eos, timuit tribunus ne discerperent Paulum: itaque misit Romanos qui venientes raperent eum è medio illorum, & subducerent in castra. 10 Quumque facta esset nox, visus est Dominus noster Paulo, & dixit ei; Obfirma te: nam quemadmodum testatus es de me in Jerusalem, ita futurum est ut & Romæ testificeris. 11

Horâ III. feriæ VI. Crucifixionis, 61.

Facto autem diluculo convenerunt quidam ex Judæis, seséque anathemate devoverunt, neque esuros se, neque bibituros, usquedum interfecissent Paulum. 12 Erant autem ii qui pepigerant jurejurando hoc pactum, plures quàm quadraginta viri. 13 Et accesserunt ad sacerdotes & seniores, dicebántque; Devotione devovimus nos, nihil gustaturos, quousque interfecerimus Paulum. 14 Nunc itaque petite vos & primores synagogæ à tribuno, ut adducat eum ad vos, tanquam studentes veriùs examinare negotium ejus: nos verò parati sumus eum trucidare, antequàm perveniat ad vos. 15 Audierat autem filius sororis Pauli has insidias, proinde introiit in castra, & renuntiavit Paulo. 16 Misit itaque Paulus vocatum quendam ex centurionibus, cui dixit; Adducito hunc adolescentem ad tribunum, habet enim quod ei dicat. 17 Assumpsit igitur centurio adolescentem, & introduxit eum ad tribunum, & ait; Paulus vinctus advocavit me, petiítque à me, ut adducerem hunc adolescentem ad te, quippe qui habeat quod dicat tibi. 18 Prehendit itaque tribunus manum adolescentis, & traxit eum ad unum latus, & sciscitatus est ab eo, Ecquid habes mihi dicendum? 19 At dixit ei adolescens; Judæi machinati sunt petere à te ut dimittas Paulum cras in consessum eorum, quasi velint aliquid accuratiùs discere ab eo. 20 Tu ergò assensum eis ne præbueris, ecce enim plures quàm quadraginta viri ex eis, observant eum in insidiis, & sese anathemate devoverunt neque esuros, neque bibituros, usque quò interfecerint eum: & ecce parati sunt, & expectant promissum tuum. 21 Et dimisit tribunus adolescentem, quum præcepisset ei; Nemo sciat te ista mihi indicâsse. 22 Cæterùm advocavit duos centuriones, & dixit eis; Ite, apparate Romanos ducentos qui proficiscantur Cæsaream, & equites septuaginta, & jaculantes dexterâ ducentos, qui exeant à tertia hora noctis. 23

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ወሶበ ፡ ተሀውኩ ፡ ፈድፋደ ፡ ወመኰንንሰ ፡ ፈርሀ ፡ ኢይመስጥዎ ፡ ለጳውሎስ ፡ አዘዘ ፡
ሰገራት ፡ ይሖጽሉ ፡ ወይንሥእዎ ፡ እማእከሎሙ ፡ ወይሰድዎ ፡ ኀበ ፡ ምኵናን፡፡=፡
11 ወበካልእት ፡ ሌሊት ፡ ይቤሎ ፡ እግዚእነ ፡ ለጳውሎስ ፡ ተአመን ፡ በከመ ፡ ኮንከኒ ፡ ሰማ
12 ዕትየ ፡ በኢየሩሳሌም ፡ ከማሁ ፡ ሀለወከ ፡ ትኩነኒ ፡ ሰማዕትየ ፡ በሮሜ፡፡=፡ ወጸቢ
ሐ ፡ ገብሩ ፡ ማዕሌተ ፡ አይሁድ ፡ ወተማሐሉ ፡ ወተሰካተዩ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ ኢንብ
13 ለዕ ፡ ወኢንሰተይ ፡ እስከ ፡ ንቀትሎ ፡ ለጳውሎስ፡፡=፡ ወዘየአክሉ፡ ፈድፋደ፡ እምአርብ
ዓ፡ እለ፡ ከመዝ፡ ተማሐሉ፡=፡

Et tunc commoti fuerunt valdè, & judex timens ne raperent Paulum, præcepit militibus ut irent, & deducerent eum è medio eorum, & adducerent eum ad judicem. 10 *Et in altera nocte dixit Dominus noster Paulo, Confide: sicut fuisti testis meus in Hierusalem, sic oportet te fieri testis meus in Roma.* 11 *Et manè fecerunt insurrectionem Judæi, & juraverunt & concluserunt, dicentes; Non edemus neque bibemus, donec trucidemus Paulum.* 12 *Et erant plures quàm quadraginta qui sic juráſſent.* 13

Verſio VULGATA LATINA.

10 Et cùm magna diſſenſio facta eſſet, timens tribunus ne diſcerperetur Paulus
ab ipſis, juſſit milites deſcendere, & rapere eum de medio eorum, ac deducere
11 eum in caſtra. Sequenti autem nocte aſſiſtens ei Dominus, ait; Conſtans eſto:
ſicut enim teſtificatus es de me in Jeruſalem, ſic te oportet & Romæ teſtifi-
12 cari. Factâ autem die collegerunt ſe quidam ex Judæis, & devoverunt ſe di-
centes, neque manducaturos, neque bibituros, donec occiderent Paulum.
13 Erant autem plus quàm quadraginta viri, qui hanc conjurationem fecerant:
14 Qui acceſſerunt ad principes ſacerdotum, & ſeniores, & dixerunt; Devotione
devovimus nos nihil guſtaturos, donec occidamus Paulum. Nunc ergò vos
15 notum facite tribuno cum concilio, ut producat illum ad vos, tanquam ali-
quid certius cognituri de eo. Nos verò priùs quàm appropiet, parati ſumus
16 interficere illum. Quòd cùm audiſſet filius ſororis Pauli inſidias, venit, &
17 intravit in caſtra, nuntiavítque Paulo. Vocans autem Paulus ad ſe unum ex
Centurionibus, ait; Adoleſcentem hunc perduc ad tribunum, habet enim ali-
quid indicare illi. Et ille quidem aſſumens eum, duxit ad tribunum, & ait; 18
Vinctus Paulus rogavit me hunc adoleſcentem perducere ad te, habentem ali-
quid loqui tibi. Apprehendens autem tribunus manum illius, ſeceſſit cum eo ſe- 19
orſùm, & interrogavit illum; Quid eſt, quod habes indicare mihi? Ille autem 20
dixit; Judæis convenit rogare te, ut craſtinâ die producas Paulum in concilium,
quaſi aliquid certius inquiſituri ſint de illo: Tu verò ne credideris illis, in- 21
ſidiantur enim ei ex eis viri ampliùs quàm quadraginta, qui ſe devoverunt non
manducare, neque bibere, donec interficiant eum: & nunc parati ſunt, expe-
ctantes promiſſum tuum. Tribunus igitur dimiſit adoleſcentem, præcipiens ne 22
cui loqueretur quoniam hæc nota ſibi feciſſet. Et vocatis duobus Centurionibus, 23
dixit illis; Parate milites ducentos, ut eant uſque Cæſaream, & equites ſeptua-
ginta, & lancearios ducentos, à tertia hora noctis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فاذ صار شغب كبير * تورع رييس الالف خاشيا الا يختلسوا بولص * امر عصابة الجند ان 10
ينزلوا فيختطفوه من بينهم ويجلبوه الى العسكر * وفي الليلة المقبلة وقف به الرب قايلا 11
يا بولس ثق فانك كما شهدت بالامور من اجلي في اورشليم * هكذا يجب عليك ان تشهد
عني في رومية * تم * * فلما صار النهار صنع قوم من اليهود مؤامرة معكوسة * لانهم 12
لعنوا انفسهم قايلين * انهم لا ياكلوا ولا يشربوا * الى ان يقتلوا بولص * وكان الذين اتفقوا 13
على هذا القسم اكثر من اربعين * وانهم تقدموا الى روساء الكهنة والى الشيوخ * وقالوا 14
لهم اننا قد لعنا انفسنا لعنا وكيدا ابدا لا نذوق شيا الى ان نقتل بولص * فاظهروا 15
انتم الان لرييس الالف مع الجماعة * طالبين اليه غدا ان يحدره اليكم * كمعتزمين
ان تعرفوا اموره معرفة بليغة * ونحن نكون مستعدين قبل دنوه اليكم لقتله *
* فاذا سمع ابن اخت بولص مكرهم الذي اكمنوه له * مضى فدخل الى العسكر * 16
واخبر بولص بذلك * فاستدعى بولص احد روساء المئات * وقال له اوصل هذا الشاب 17
الى رييس الالف * فان له شي يخبره به * فاخذه وادخله الى رييس الالف * فقال له ان 18
المعتقل استدعاني فسالني ان ادخل اليك هذا الشاب * فان له سر يخبرك به * فقبض 19
رييس الالف على يده ومضى به على انفراد * واستخبره ما هو السر الذي عندك
تخبرني به * فقال ان اليهود قد تواقفوا ان يسالوك ان تحدر بولص الى الجمع غدا * 20
كمعتزمين ان يستخبروا عن احواله بمعرفة بليغة * فانت اذا لا تذعن لهم * لان 21
قد اكمن له اكثر من اربعين رجلا منهم * وقد لعنوا انفسهم انهم لا ياكلوا ولا يشربوا
الى ان يقتلوه * والان فهم معدون * منتظرون الوعد منك بهذا * واصرف رييس 22
الالف الشاب * بعد ان وصاه الا تذكر لاحد * انك اطلعتني على هذا الاخبار *
* واستدعى من روساء المئات اثنين * فقال لهما سوما مايتي جندي لينطلقوا 23
الى قيسارية * وسبعين فارسا * ومايتي ناشب * يحضرون في الدار في الساعة الثالثة من الليل *

Cùm igitur tumultus copioſus factus 10
eſſet, extimuit tribunus, veritus ne
Paulum diriperent, præcepitque cohorti
militum ut deſcendentes raperent eum
de medio illorum, adducerentque in
caſtra. Nocte ſequenti aſſitit ei Do- 11
minus, dicens; O Paule, confide: ut
enim teſtimonium in rebus pro me
perhibuiſti Jeroſolymis, ſic te oportet
Romæ de me teſtificari. Hucuſque.
Facto autem die, inierunt quidam ex 12
Judæis infauſtam conſpirationem: de-
voverunt enim ſe, dicentes non eſuros
ſe, neque bibituros, donec Paulum oc-
ciderent. Erant autem qui in hanc 13
conjurationem conſpiraverant, plures
quàm quadraginta. Hi nimirùm ac- 14
cedentes ad principes ſacerdotum &
ſeniores, dixerunt eis; Nos quidem
firmâ devotione devovimus nos ipſos,
nihil guſtaturos, donec Paulum occi-
damus. Nunc ergò ſignificate vos tri- 15
buno cum concilio, petentes ab eo cras
ut dimittat eum ad vos, tanquam vo-
lentes ſcire res ejus cognitione exactâ:
nos verò parati erimus, antiquam ad
vos accedat, interficere illum. Cùm 16
autem audiſſet filius ſororis Pauli dolum
quem ei per inſidias paraverant, abiens
ingreſſus eſt caſtra, & indicavit hæc
Paulo. Acceſſito autem Paulus uno ex 17
centurionibus, dixit illi; Duc juvenem
iſtum ad tribunum: habet enim ali-
quid ei referendum. Qui aſſumptum 18
illum introduxit ad tribunum, dixitq;
ei; Vinctus ille me accerſitum rogavit
ut introducerem ad te juvenem iſtum:
habet enim ſecretum tibi ſignificandum.
Quarè apprehenſâ tribunus manu ejus, 19
duxit eum ſeorſum, & percontatus eſt
illum; Quodnam eſt ſecretum quod
habes ſignificandum mihi? Ait; Judæi 20
conſpirârunt ad rogandum te ut mittas
Paulum cras ad concilium, quaſi cu-
pientes inquirere de ſtatu ipſius, co-
gnitione diligenti. Tu igitur ne ac- 21
quieſcas illis, quia inſidiati ſunt ei
plures quàm quadraginta viri ex iſis;
& devoverunt ſeipſos, non eſuros ſe,
neque bibituros, donec interficiant
eum: & nunc parati ſunt, expectantes
à te hujus rei promiſſum. Dimiſit 22
autem tribunus adoleſcentem poſtquam
præcepit ei; Ne cui referas inquiens
quòd hos nuntios indicaveris mihi.
Et accerſitis duobus ex centurioni- 23
bus, dixit eis; Deſtinate ducentos
milites ut eant Cæſaream, & ſeptua-
ginta equites, & ſagittarios ducentos:
adſintque in atrio ad horam ter-
* *tiam nocturnam.*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 ወሖሩ ፡ ኀበ ፡ ሊቃ ፡ ካህናት ፡ ወኀበ ፡ መለኣክተ ፡ ሕዝብ ፡ ወይቤልዎሙ ፡ ናሁ ፡ ተማሐ
15 ልነ ፡ ወተስካተይነ ፡ ከመ ፡ ኢንብልዕ ፡ ወኢንሰቲ ፡ እስከ ፡ ንቀትሎ ፡ ለጳውሎስ ፡፡ ወይ
እዜኒ ፡ አንትሙ ፡ በሉዎሙ ፡ ለመልአክነ ፡ ወለዐውድነ ፡ ከመ ፡ ያምጽእዎ ፡ ኀቤክ
ሙ ፡ ከመዝ ፡ ይሕትትዎ ፡ ወይጠይቅዎ ፡ ወንሕነሰ ፡ ጥቡዓን ፡ ንሕነ ፡ ንቀትሎ ፡ ዘእን
16 በለ ፡ ይቅረብ ፡፡ ወሰምዖሙ ፡ ወልደ ፡ እኅቱ ፡ ለጳውሎስ ፡ መክሮሙ ፡ ወቦአ ፡ ቤ
17 ተ ፡ ሞቅሕ ፡ ወዜነዎ ፡ ለጳውሎስ ፡፡ ወጸውዐ ፡ ጳውሎስ ፡ ለሐደ ፡ ሐቢ ፡ ወይቤሎ ፡
18 አብጽሖ ፡ ሊተ ፡ ለዝ ፡ ወልደ ፡ ኀበ ፡ መልአክ ፡ እስመቦ ፡ ዘይነግሮ ፡፡ ወነሥኦ ፡ ወወሰ
ዶ ፡ ኀበ ፡ መልአክ ፡ ወይቤ ፡ ዝኩ ፡ ጳውሎስ ፡ ሙቁሕ ፡ አስተበቍዐኒ ፡ አብጽሖ ፡ ሊ
19 ተ ፡ ለዝ ፡ ወልድ ፡ ኀቤክ ፡ ከመአ ፡ በዘ ፡ ይነግረከ ፡፡ ወአኀዘ ፡ በእዴሁ ፡ መልአክ ፡
20 ወአግኀሶ ፡ ዘእንተ ፡ በሕቲቶሙ ፡ ወይቤሎ ፡ ምንት ፡ ነገሩ ፡ ዘታየድዐኒ ፡፡ ወይቤ ፡
ናሁ ፡ ከመዝ ፡ ተማከሩ ፡ አይሁድ ፡ ያስተብቍዑከ ፡ ወታምጽኦ ፡ ጌሠመ ፡ ለጳውሉ
21 ስ ፡ ውስተ ፡ ዐውድ ፡ ከመዘ ፡ የሐተቶ ፡ ወይጤይቆ ፡፡ አንተ ፡ እንከ ፡ አሆ ፡ ኢትበሉ
ሙ ፡ እስመ ፡ ይፀንሕዎ ፡ በፍኖት ፡ ወይበዝሑ ፡ እምአርብዓ ፡ ዕደው ፡ እለ ፡ ካመ
ዝ ፡ ተማሐሉ ፡ ከመ ፡ ኢይብልዑ ፡ ወኢይስተዩ ፡ እስከ ፡ ይቀትልዎ ፡ ወይእዜኒ ፡
22 ጥቡዓን ፡ እሙንቱ ፡ ዳእሙ ፡ እንከ ፡ ትልእክ ፡ ሎቱ ፡ ይፀንሑ ፡፡ ወእምዝ ፡ ፈነዎ ፡
23 መልአክ ፡ ለውእቱ ፡ ወልድ ፡ ወከልአ ፡ ኢይንግር ፡ ወኢለመኑሂ ፡ ዘነገሮ ፡፡ ወጸው
ዐ ፡ ክልኤተ ፡ አምዋዒሊሁ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ያስንቁ ፡ ለክልኤ ፡ ምእት ፡ ብእሲ ፡ እምው
ስተ ፡ ሐራ ፡ ምእተ ፡ ሰብአ ፡ አፍራስ ፡ ወክልኤ ፡ ምእት ፡ ብእሴ ፡ ኲናት ፡ ወይሖሩ ፡ ቂሳርያ ፡
እምጊዜ ፡ ሠለስተ ፡ ሰዐት ፡ ሌሊቱ ፡፡

Et adierunt ad principes ſacerdotum & ad ſeniores populi, & dixerunt iis; Ecce 14
igitur juravimus, & concluſimus quòd non edemus, neque bibemus, donec trucidemus
Paulum. Et nunc vos dicite Tribuno & concilio, ut adducant eum ad vos 15
quaſi interrogare eum & perſcrutari eum, & nos parati ſumus trucidare eum
priuſquàm appropinquet. Et audivit filius ſororis Pauli machinationem eo- 16
rum, & intravit carcerem, & nuntiavit Paulo. Et vocavit Paulus quendam 17
centurionem, & dixit ei; Perduc nocte hunc filium ad tribunum, quia habet
quod annuntiet ei. Et accepit eum, & adduxit eum ad tribunum, & dixit; 18
Iſte Paulus vinctus rogavit me ut adducerem nocte hunc filium ad te, quaſi
habentem quod annuntiet tibi. Et prehendit manum ejus tribunus, & ſece- 19
dere fecit eum ſeorſum, inter ſe ſolos, & dixit ei; Quinam eſt ſermo ejus
quem ſignificaturus es mihi. Et dixit; Ecce, ſic conſtituerunt Judæi rogare 20
te, ut producas cras Paulum in concilium, quaſi interrogaturus eum, & ex-
quiſitiùs inquiſiturus de eo. Tu igitur etiam ne alloquaris eos, quia expectant eum 21
in via, & plures ſunt quàm quadraginta viri qui ſic juraverunt, quòd non
edent neque bibent, donec trucident eum, & nunc parati ſunt: tantùm igitur
ut mittas pro eo, expectant. Et tunc miſit tribunus hunc filium, & prohibu- 22
it eum, ne nuntiaret alicui quod nuntiaverat ipſi. Et vocavit duos ex mi- 23
niſtris ejus, & dixit iis, ut præpararent ducentos milites de exercitu, centum
equites, & ducentos lancearios: ut proficiſcerentur Cæſaream à tempore ter-
tiæ horæ noctis.

Jumentáque adparare, ut imponentes Paulum, ſalvum perducerent ad Felicem
24 Κτήνη τε παραστῆσαι, ἵνα ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον, διασώσωσι πρὸς (δ) Φήλικα
præſidem: Scribens epiſtolam continentem *formam hanc*: Claudius Lyſias
25 26 τὸν ἡγεμόνα. Γράψας ἐπιστολὴν περιέχουσαν τὸν τύπον τοῦτον· Κλαύδιος Λυσίας
præſtantiſſimo præſidi Felici, *gaudere*. Virum hunc comprehenſum à
27 τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι (ε) Φήλικι, χαίρειν. Τὸν ἄνδρα τοῦτον συλληφθέντα ὑπὸ
Judæis, & *futurum* interfici ab eis, ſuperveniens cum exercitu,
τῶν Ἰουδαίων, καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ᾽ αὐτῶν, ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι,
eripui *eum*, *diſcens* quia Romanus eſt. Volens *autem* ſcire
28 (ζ) ἐξειλόμην αὐτὸν, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι. (η) Βουλόμενος δὲ γνῶναι
cauſam *ob* quam *incuſarent eum*, deduxi eum in *conſeſſum* eorum.
τὴν αἰτίαν δι᾽ ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, (θ) κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν.
Quem inveni *appellatum* de quæſtionibus legis ipſorum, nihil verò dignum morte
29 Ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου
aut vinculis *crimen* habentem. *Indicatis autem* mihi inſidiis *in virum*
30 ἢ δεσμῶν (ι) ἔγκλημα ἔχοντα. Μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν (κ) ἄνδρα
futuris eſſe à Judæis, *ſtatim* miſi ad te, denuntians & ac-
μέλλειν ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἐξαυτῆς ἔπεμψα πρός σε, παραγγείλας καὶ τοῖς κατ-
cuſatoribus *dicere quæ ad eum* apud te. Vale. *Ipſi quidem ergò* milites
31 ηγόροις (λ) λέγειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. Ἔρρωσο. Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται
ſecundùm *conſtitutum* ſibi, aſſumentes Paulum, duxerunt per
κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον (μ) διὰ
noctem in Antipatridem. *At poſtridie dimittentes equites, ire*
32 τῆς νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα. Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς, (ν) πορεύεσθαι
cum eo, reverſi ſunt *in* caſtra. Qui *ingreſſi* in Cæſaream,
33 σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν. Οἵτινες εἰσελθόντες εἰς τὴν Καισάρειαν,
& *reddentes* epiſtolam præſidi, ſtatuerunt & Paulum *ei*. *Legens*
34 καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ. (ξ) Ἀναγνοὺς
autem *præſes*, & *interrogans ex quali* provincia eſſet, & cognoſcens quia de
δὲ ὁ ἡγεμὼν, καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστὶ, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ
Cilicia, Audiam te, inquit, cùm *&* accuſatores tui *adfuerint*.
35 (ο) Κιλικίας, Διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν καὶ οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται.
Juſsitque eum in prætorio Herodis cuſtodiri.
(π) Ἐκέλευσέ τε αὐτὸν ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ἡρώδου (ρ) φυλάσσεσθαι.

CAP. XXIV. κδ'.

Poſt autem quinque dies deſcendit princeps ſacerdotū, Ananias, cum ſenio-
ΛΕ' ΜΕτὰ (α) δὲ πέντε ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας, (β) μετὰ τῶν πρεσβυ- 1
ribus, & oratore Tertullo quodam, qui *comparuerunt præſidi* adverſùs Paulum.
τέρων, καὶ ῥήτορος Τερτύλλου τινὸς, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου.
Citato *autem eo*, cœpit accuſare Tertullus, dicens; *Multæ pacis*
Κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος, λέγων, Πολλῆς εἰρήνης 2
compotes per te, & *directionum factarum genti huic* per tuam
τυγχάνοντες διὰ σοῦ, καὶ (γ) κατορθωμάτων γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς 3
prudentiam, *prorſúſque* & ubique ſuſcipimus, *præſtantiſſime* Felix, cum omni gratiarum
προνοίας, πάντῃ τε καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχα-
actione. *Ut* autem *non ſuper plus* te *interpellem*, oro *audire te* nos *conciſè*
ριστίας. Ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί σε ἡμῶν συντόμως 4
tuâ *æquitate*. *Invenientes enim* hominem hunc peſtiferum, & *moventem ſeditionem*
τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ. Εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον λοιμὸν, καὶ κινοῦντα (δ) στάσιν 5
omnibus Judæis *qui per habitatam*, *antiſtitémque* Nazarenorum
πᾶσι τοῖς Ἰουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων
ſectæ: Qui etiam templum *tentavit prophanare*: quem & *apprehendimus*, &
αἱρέσεως· Ὃς καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασε βεβηλῶσαι· ὃν καὶ (ε) ἐκρατήσαμεν, καὶ 6
ſecundùm noſtram legem voluimus judicare. *Adveniens* autem Lyſias tri-
κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἠθελήσαμεν κρίνειν. Παρελθὼν δὲ Λυσίας ὁ χιλί- 7
bunus, cum *multa* vi ex manibus noſtris *abduxit*: Jubens accu-
αρχος, μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ἀπήγαγε· Κελεύσας τοὺς κατη- 8
ſatores ejus venire ad te, à quo poteris ipſo judicans de omnibus iſtis
γόρους αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπὶ σὲ, παρ᾽ οὗ δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων
cognoſcere, *quorum* nos accuſamus eum.
ἐπιγνῶναι, ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.

MS. A. (δ) Φίλικα (ε) Φίλικι, (ζ) ἐξειλάμην, μαθὼν (η) Βουλόμενός τε ἐπιγνῶναι (θ) κατήγαγον εἰς (ι) ἔχοντα ἔγκλημα. (κ) ἄνδρα ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν, ἔπεμψα (λ) λέγειν αὐτοὺς ἐπὶ σοῦ. Οἱ μὲν (μ) διὰ νυκτὸς (ν) ἀπέρχεσθαι (ξ) Ἀναγνοὺς δὲ καὶ ἐπερωτήσας (ο) Κιλικίας ἐστὶν, Διακούσομαι (π) κελεύσας ἐν τῷ (ρ) φυλάσσεσθαι αὐτόν. ΚΕΦ. κδ'. MS. A. (α) δέ τινας ἡμέρας (β) μετὰ πρεσβυτέρων τινῶν, καὶ (γ) διορθωμάτων (δ) στάσεις (ε) ἐκρατήσαμεν, *** deſiderantur hic reliqua hujus verſûs, cum verſ. 7. toto ſequente, & principium verſ. 8. uſque ad iſta verba, παρ᾽ οὗ δυνήσῃ ἀνακρίνας

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

24 *ܘܛܝܒܘ ܐܦ ܒܥܝܪܐ ܐܝܟ ܕܢܪܟܒܘܢܗ ܠܦܘܠܘܣ ܘܢܦܨܘܢܝܗܝ ܠܘܬ ܦܗܠܝܟܤ
26 ܗܓܡܘܢܐ. *ܘܟܬܒ ܐܓܪܬܐ ܘܝܗܒ ܠܗܘܢ. ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܗܟܢܐ. ܩܠܘܕܝܘܣ ܠܘܣܝܣ
27 ܠܦܗܠܝܟܤ ܗܓܡܘܢܐ ܙܟܝܐ ܫܠܡ. *ܠܓܒܪܐ ܗܢܐ ܐܚܕܘܗܝ ܝܗܘܕܝܐ ܐܝܟ ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ.
28 ܘܩܡܬ ܐܢܐ ܥܡ ܪܗܘܡܝܐ ܘܦܪܩܬܗ. ܟܕ ܝܠܦܬ ܕܪܗܘܡܝܐ ܗܘ. *ܘܟܕ ܒܥܐ ܗܘܝܬ
29 ܕܐܕܥ ܥܠܬܐ ܕܡܛܠܬܗ ܡܫܟܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ. ܐܚܬܬܗ ܠܟܢܘܫܬܗܘܢ. *ܘܐܫܟܚܬ ܕܥܠ ܙܛܡܐ
ܕܢܡܘܣܗܘܢ ܡܫܟܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ. ܘܥܠܬܐ ܕܫܘܝܐ ܠܐܣܘܪܐ ܐܘ ܠܡܘܬܐ ܠܝܬ ܗܘܐ ܒܗ.
30 *ܘܟܕ ܐܬܚܘܝ ܠܝ ܢܟܠܐ ܕܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ ܝܗܘܕܝܐ. ܡܚܕܐ ܫܕܪܬܗ ܠܘܬܟ.
31 ܘܦܩܕܬ ܠܡܫܟܝܢܘܗܝ ܕܢܐܬܘܢ ܢܬܕܝܢܘܢ ܥܡܗ ܩܕܡܝܟ. ܗܘܝ ܚܠܝܡ. *ܗܝܕܝܢ
ܪܗܘܡܝܐ ܐܝܟ ܕܐܬܦܩܕܘ. ܕܒܪܘܗܝ ܠܦܘܠܘܣ ܒܠܠܝܐ. ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܐܢܛܝܦܛܪܝܤ
32 ܡܕܝܢܬܐ. *ܘܠܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ. ܦܪܫܐ ܫܒܩܘ ܪܓܠܝܐ ܚܒܪܝܗܘܢ. ܕܢܗܦܟܘܢ ܠܡܫܪܝܬܐ.
33 *ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܠܩܣܪܝܐ. ܘܝܗܒܘ ܐܓܪܬܐ ܠܗܓܡܘܢܐ. ܘܐܩܝܡܘܗܝ ܠܦܘܠܘܣ ܩܕܡܘܗܝ.
34 *ܘܟܕ ܩܪܐ ܐܓܪܬܐ. ܫܐܠܗ ܕܡܢ ܐܝܢܐ ܐܦܪܟܝܐ ܗܘ. ܘܟܕ ܝܠܦ ܕܡܢ
35 ܩܝܠܝܩܝܐ ܐܡܪ ܠܗ. *ܫܡܥ ܐܢܐ ܠܟ ܡܐ ܕܐܬܘ ܡܫܟܝܢܝܟ. ܘܦܩܕ ܕܢܬܢܛܪ ܒܦܪܛܘܪܝܢ
ܕܗܪܘܕܤ. * ܦܠܓܗ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܙܩܝܦܘܬܐ * ܣܒ * *ܫܘܠܡܗ * ܬܡ *
1 *ܘܒܬܪ ܚܡܫܐ ܝܘܡܝܢ ܢܚܬ ܚܢܢܝܐ ܪܒ ܟܗܢܐ ܥܡ ܩܫܝܫܐ. ܘܥܡ ܛܪܛܘܠܘܣ
2 ܪܗܛܪܐ. ܘܐܘܕܥܘܗܝ ܠܗܓܡܘܢܐ ܥܠ ܦܘܠܘܣ. *ܘܟܕ ܐܬܩܪܝ. ܫܪܝ ܗܘܐ ܛܪܛܘܠܘܣ ܡܩܛܪܓ
3 ܠܗ ܘܐܡܪ. *ܒܫܢܝܐ ܣܓܝܐܬܐ ܚܝܝܢܢ ܡܛܠܬܟ. ܘܬܘܪܨܐ ܣܓܝܐܐ ܗܘܘ ܠܥܡܐ
4 ܗܢܐ ܒܦܘܠܚܢܟ. ܘܟܠܢ ܒܟܠ ܕܘܟ. ܡܩܒܠܝܢܢ ܛܝܒܘܬܟ ܙܟܝܐ ܦܗܠܝܟܤ. *ܕܠܐ
5 ܕܝܢ ܢܠܐܝܟ ܒܣܓܝܐܬܐ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܕܬܫܡܥ ܡܟܝܟܘܬܢ ܒܦܣܝܩܬܐ. *ܐܫܟܚܢ ܓܝܪ
ܠܓܒܪܐ ܗܢܐ ܕܡܚܒܠܢܐ ܘܡܥܝܪ ܚܪܝܢܐ ܠܟܠܗܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܒܟܠܗ
6 ܐܪܥܐ. ܘܪܫܐ ܗܘ ܕܝܘܠܦܢܐ ܕܢܨܪܝܐ. *ܘܠܗܝܟܠܐ ܨܒܐ ܕܢܛܢܦ. ܘܟܕ ܐܚܕܢܝܗܝ.
7 ܨܒܝܢ ܕܢܕܘܢܝܘܗܝ ܐܝܟ ܕܒܢܡܘܣܢ. *ܐܬܐ ܕܝܢ ܠܘܣܝܣ ܟܠܝܪܟܐ ܘܒܩܛܝܪܐ ܣܓܝܐܐ
8 ܡܢ ܐܝܕܝܢ ܐܦܩܗ. *ܘܠܘܬܟ ܫܕܪܗ. ܘܦܩܕ ܠܡܫܟܝܢܘܗܝ ܕܢܐܬܘܢ ܠܘܬܟ ܘܬܫܟܚ
ܐܢܬ ܟܕ ܡܥܩܒ ܐܢܬ ܠܗ ܕܬܕܥ ܡܢܗ. ܥܠ ܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ ܕܡܩܛܪܓܝܢܢ ܠܗ.

Parate autem & jumentum, ut imponant ei 24 Paulum, & ſalvent eum apud Felicem præſidem. *Deeſt* 25. *verſus.* Scripſit autem epiſtolam, deditque eis, quæ 26 erat hujuſmodi: Claudius Lyſias Felici præſidi victorioſo pacem. Virum hunc prehen- 27 derunt Judæi ut trucidarent eum: ſed obſtiti ego cum Romanis, eúmque liberavi, quum didiciſſem eum Romanum eſſe. Ac dum ſtu- 28 derem ſcire cauſam ob quam accuſarent eum, demiſi eum in conſeſſum illorum. Et com- 29 peri quòd de quæſtionibus legis ſuæ accuſarent eum, nulla tamen eſſet in eo cauſa digna vinculis aut morte. Quum porrò indicatus 30 eſſet mihi dolus quem per inſidias nectebant in eum Judæi, confeſtim miſi eum ad te: & præcepi delatorib⁹ ej⁹, ut venirent agerentq; cum eo coram te. Vale. Tunc Romani ſicut 31 injunctum eis fuerat, acceperunt Paulum noctu, & adduxerunt eum in Antipatrida urbem. Poſtridiè verò equites dimiſerunt 32 pedites ſocios ſuos, ut reverterentur in caſtra. Et adduxerunt eum Cæſaream, reddi- 33 derúntque epiſtolam præſidi, ac ſtiterunt coram eo Paulum. Quúmque legiſſet epiſto- 34 lam, interrogavit eum ex quanam provincia eſſet: & quum didiciſſet quòd ex Cilicia, dixit ei; Auditurus ſum te, quum venerint 35 accuſatores tui: & juſſit eum cuſtodiri in prætorio Herodis.

Mediâ Paraſceue Crucifixionis. 62.

CAP. XXIV.

Quinque autem poſt diebus deſcendit Ha- 1 nania ſummus ſacerdos cum ſenioribus, & cum Tertullo rhetore, atque ſignificavit præſidi de Paulo. Quumque advocatus eſſet, 2 exorſus eſt Tertullus, accuſans eum, ac dicens; Multis quidem annis degimus cauſâ tui, mul- 3 táque proſpera ſucceſſerunt huic genti ſub functione muneris tui, nóſque omnes ubique gratias tibi agimus, victorioſe Felix. Ne verò 4 pluribus te fatigemus, peto à te, ut audias noſtram humilitatem præciſâ oratione. Com- 5 perimus enim hunc virum eſſe vaſtatorem, & concitantem ſeditionem omnibus Judæis qui ſunt in univerſa terra. Eſt enim princeps do- 6 ctrinæ Nazaræorum: Ac templum noſtrum voluit polluere. Quumque prehendiſſemus eum, voluimus eum judicare ſecundum legem noſtram. Venit autem Lyſias tribunus, 7 ac multâ vi è manibus noſtris liberavit eum, Et ad te miſit eum, juſſitque accuſatores ejus 8 venire ad te: proinde poteris quum eum interrogaveris, diſcere ab eo omnia de quibus accuſamus eum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 ወያጽንዕዎ፡ ለጳውሎስ፡ ወያብጽሕዎ፡ ኀበ፡ ፊልክስ፡ መልአክ፡፡=፦ ወጸሐፈ፡ሎቱ፡መጽ
25 ሐፈ፡ ለእንዘ፡ይብል፡=፦ እምኀበ፡ ቀለውድዮስ፡ መልአክ፡ ለፊልክስ፡ ሰላም፡፡=፦ ለዝ
26 ኡ፡ ብእሲ፡ አኀዝዎ፡ አይሁድ፡ ወፈቀዱ፡ ይቅትልዎ፡ ወቆምኩ፡ ሎቱ፡ ምስለ፡
27 ወዐሲያሁ፡ ወአድኀንክዎ፡ ከመ፡ ሰብአ፡ ሮሜ፡ ውእቱ፡፡=፦

Et ut confirmarent Paulum, & adducerent eum ad Felicem principem. 24
Et ſcripſit ei Epiſtolam dicentem; A Claudio tribuno Felici ſalutem. Hunc 25
hominem prehenderunt Judæi, & voluerunt trucidare eum, & ſteti pro eo cum 26
militibus meis, & ſervavi eum, eò quòd Romanus fuit. 27

Verſio VULGATA LATINA.

24 Et jumenta præparate, ut imponentes Paulum, ſalvum perducerent ad Felicem præ-
25 ſidem. (Timuit enim ne fortè raperent eum Judæi, & occiderent, & ipſe poſteà
26 calumniam ſuſtineret, tanquam accepturus pecuniam:) Scribens epiſtolam continen-
27 tem hæc: CLAUDIUS Lyſias optimo præſidi, Felici, ſalutem. Virum hunc com-
prehenſum à Judæis, & incipientem interfici ab eis, ſuperveniens cum exercitu
28 eripui, cognito quia Romanus eſt: Volénſque ſcire cauſam, quam objiciebant illi,
29 deduxi eum in concilium eorum. Quem inveni accuſari de quæſtionibus legis ipſo-
30 rum, nihil verò dignum morte aut vinculis habentem criminis. Et cùm mihi
perlatum eſſet de inſidiis, quas paraverant illi, miſi eum ad te, denuntians & ac-
31 cuſatoribus ut dicant apud te. Vale. Milites ergò ſecundùm præceptum ſibi,
32 aſſumentes Paulum, duxerunt per noctem in Antipatridem. Et poſterâ die dimiſsis
33 equitibus ut cum eo irent, reverſi ſunt ad caſtra. Qui cùm veniſſent Cæſaream, &
34 tradidiſſent epiſtolam præſidi, ſtatuerunt ante illum & Paulum. Cùm legiſſet
autem, & interrogâſſet de qua provincia eſſet: & cognoſcens quia de Cilicia,
Audiam te, inquit, cùm accuſatores tui venerint. Juſſítque in prætorio Herodis 35
cuſtodiri eum.

CAP. XXIV.

Poſt quinque autem dies deſcendit princeps ſacerdotum, Ananias, cum ſenioribus 1
quibuſdam, & Tertullo quodam oratore, qui adierunt præſidem adverſùs Paulum.
Et citato Paulo cœpit accuſare Tertullus, dicens; Cùm in multa pace agamus 2
per te, & multa corrigantur per tuam providentiam; Semper & ubique ſuſcipimus, 3
optime Felix, cum omni gratiarum actione. Ne diutiùs autem te protraham, oro, 4
breviter audias nos pro tua clementia. Invenimus hunc hominem peſtiferum, & 5
concitantem ſeditiones omnibus Judæis in univerſo orbe, & auctorem ſeditionis
ſectæ Nazarenorum: Qui etiam templum violare conatus eſt, quem & apprehenſum 6
voluimus ſecundùm legem noſtrâ judicare. Superveniens autem tribunus Lyſias, cum 7
vi magna eripuit eum de manibus noſtris, Jubens accuſatores ejus ad te venire: à 8
quo poteris ipſe judicans, de omnib' iſtis cognoſcere, de quibus nos accuſamus eum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

لِيُصاعدوا بولص ويوصلوه إلي فيلكس الوالي . * وكتب إليه 24 26
رسالة تشتمل علي هذا الرسم . من كلوديوس الملقب بليسياس إلي الوالي الأيد فيلكس .
أن افرح * هذا الرجل قبض عليه اليهود . وتشاوروا أن يقتلوه . فحضرت مع الجند وأنقذته 27 *
إذ علمت أنه روميا * فلما آثرت أن أعرف السبب الذي يشكونه منه . أحدرته إلي جماعتهم 28 *
* فوجدتهم يشكون منه أمورا من أجل استبحاثات في شريعتهم * ولم أجد له ذنبا 29
يستوجب من أجله موتا أو تقييدا * ثم عرفت بالاغتيال العتيد أن يصير علي الرجل من 30
اليهود . فأرسلته وشيكا إليك . وأمرت ثلابه أن يقولوا بحضرتك ما يشكونه منه . كن
معافا * وإن الجند كما أمروا أخذوا بولص وساروا به في الليل إلي مدينة أنتيباتريطس * وفي 31 32
الغد أطلقوا الفرسان وعادوا إلي العسكر . وطفقوا يسيرون معه * ودخلوا إلي قيسارية 33 *
ودفعوا الرسالة إلي الوالي . وأقاموا بحضرته بولص * فلما قرأها الوالي . وسأله من أية بلد هو . 34
وعرف أنه من الثغر . قال له * سنسمع منك إذا حضروا ثلابك . وأمر به يحفظ في قصر 35
هيرودس * . الفصل الرابع والعشرون *
* وبعد خمسة أيام نزل حننيا رئيس الكهنة مع الشيوخ . وترتلوس المنطقي الخطيب . 1
وحضروا إلي عند الوالي يستعدون علي بولص * فلما استدعاه طفق ترتلوس يثلبه 2
قائلا * أيها الأيد فيلكس قد شملتنا سلامة جزيلة . وقد صارت بسياستك لهذه 3
الأمة مناقب كثيرة . قبلناها كل وقت وفي كل صقع بكلية الشكر * ولئلا أقطع خطابك 4
كثيرا . أتضرع إلي وداعتك أن تسمع منا باختصار * فإننا وجدنا هذا الرجل مفسدا 5
ومنشئا الهيج علي جميع اليهود الذين في المسكونة . متقدما علي شقاق الناصريين * حتي 6
أنه حاول أن يدنس الهيكل . فأمسكناه ومثلما يخص بشريعتنا أردنا أن ندينه * وإن لوسيوس 7
القائد علي الألف ثار فأخذه من أيدينا بجهد شديد * وأمر معرفيه أن يأتوا إليك . ومنه 8
يمكنك أنت أن تعرف إذا كشفت عنه هذه الخطوب التي نثلبه نحن بها *

Ut aſcendere faciant Paulum, cùmque 24
perducant ad Felicem præſidem.

Deeſt verſ. 25.

Et ſcripſit ad eum epiſtolam, quæ teno- 26
rem hujuſmodi continebat. A Claudio qui
cognominatur Lyſias, ad potentiſſimū præ-
ſidem Felicem. Læto ſis animo. Virum 27
hunc comprehendentes Judæi, conſi-
lium inierunt de occidendo illo: ac-
currens autem cum militibus eripui
eum, cognito quòd Romanus eſſet. Cumq; 28
voluiſſem ſcire cauſam pro qua eum ac-
cuſabant, miſi eum ad concilium eorum:
Et comperi eos accuſantes illum de re- 29
bus pertinentibus ad quæſtiones circa
legem ſuam, nec deprehendi in ipſo culpam
pro qua mortem aut vincula mereretur.
Deindè certior factus de fraude quæ pa- 30
rabatur adverſùs hunc virū à Judæis,
illicò miſi eum ad te: & præcepi accu-
ſatoribus ejus ut apud te dicerent ea de
quibus eum accuſabant. Vale. Et verò 31
milites, ut illis mandatum fuit, aſſumptū
Paulum duxerunt noctu ad urbem An-
tipatridem. Poſtridie verò dimiſerunt 32
equites, reverſique ſunt in caſtra; & in-
cipientes illi *iter facere cum eo, In-* 33
greſſi ſunt Cæſaream, & reddiderunt
epiſtolam præſidi, & ſtiterunt Paulum
coram ipſo. Cùmque legiſſet eam præſes, 34
& interrogâſſet eum quâ ex patria eſſet,
& cognoviſſet quòd ex Cilicia, dixit ad
eum; Audiemus te cùm adfuerint accu- 35
ſatores tui: præcepitque ut aſſervaretur
in ædibus Herodis.

CAP. XXIV.

Poſt quinque verò dies deſcendit Ha- 1
nania princeps ſacerdotum cum ſeniori-
bus, & Tertullo eloquente oratore: &
adierunt præſidem litigaturi contra
Paulum: Quo citato, cœpit Tertullus 2
accuſare eum, dicens; O potentiſſime 3
Felix, complexa nos eſt pax abundans,
& contigerunt per gubernationem tuam
huic genti beneficia plurima, quæ ſuſce-
pimus quocunque tempore & ubique lo-
corum omni cum gratiarum actione. Et 4
ne nimiùm interpellem colloquium tuum,
rogo benignitatem tuam ut paucis nos
audias. Sanè invenimus hunc hominem 5
corruptorem, & auctorem ſeditionis in
omnes Judæos qui ſunt in orbe terrarum,
præfectum ſectæ Nazaræorum: Adeò ut 6
templum fœdare tentaverit. Apprehen-
dimus autem eum, & prout congruum
eſt legi noſtræ, voluimus eum judicare.
Verùm Lyſias dux mille virorum *ir-* 7
ruens, violentâ vi rapuit eum è ma-
nibus noſtris: Præcepitque accuſato- 8
ribus ejus ut ad te venirent. Ab ipſo-
met autem ſcire poteris, cùm de illo
deprehenderis hos ſermones, de quibus
nos eum accuſamus.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

28 ወሐተትኩ ፡ ለእምር፡ጌጋዮ፡ አቅሪብየ፡ ውእቱ፡ በበይነ፡ ምንተ ፡ ያስተዋድይዎ፡=፡ ወ
29 ረከብኩ፡ ከመዝ፡ ይትሐሣሠዎ፡ በእንተ፡ ሕገጊሆሙ፡ ወአልቦ፡ አበሰ፡ ወጌጋየ፡ በዘ፡ ይመ
30 ውት፡ ወበዘ፡ይትሞቃሕ፡=፡ ወበእንተዝ፡ ፈነውክዎ፡ ኀቤከ፡ ለውእቱ፡ ብእሲ፡ ወአዘዝ
31 ክዎሙ ፡ ለመስተዋድያን፡ ይምጽኡ፡ ኀቤከ፡፡=፡ ወነሥእዎ፡ ለጳውሎስ፡ ሐራ፡ በከመ፡
32 አዘዝክዎሙ ፡ ወወሰድዎ ፡ በሌሊት፡=፡ ወእምዝ፡ በሳኒታ ፡ አውዐሉ ፡ አፍራሲሆሙ፡
33 ውስተ ፡ አህጉረ ፡ አድያም፡=፡ ወቦኡ፡ ሀገረ ፡ ቂሳርያ፡ ወበጽሑ፡ ኀበ፡ መኰንን፡ ወመ
34 ጠውዎ ፡ መጽሐፈ ፡ ለመልአክ፡ ወአቅረብዎ፡ ለጳውሎስ፡ ኀቤሁ፡፡=፡ ወአንበቦ ፡ ሐተ
35 ተ፡ ዘምስፍና፡ መኑ፡ ውእቱ፡ ወለእሚሮ፡ ከመ፡ ዘሀገረ፡ ቂልቂያ ፡ ውእቱ፡=፡ ይቤሎ፡
እንከሰኬ ፡ በጺሖሙ ፡ መስተዋድያን ፡ ንሰምዐክሙ ፡ ወአዘዘ ፡ ይዕቀብዎ ፡ ኀበ ፡ ምኵ
ናኑ፡ሄሮድስ፡፡=፡
1 ፳፬ ወእም፡ ሐሙሰ፡ ዕለት፡ ወረደ፡ ሐናንያ፡ሊቀ፡ካህናት፡ምስለ፡ረበናት፡ወአሐዱ፡ዐቃቤ፡
2 ነቢብ፡ዘስሙ፡ ጤርጥሎስ፡ ወአስተዋደይዎ፡ለጳውሎስ፡ኀበ፡መልአክ፡=፡ ወእምዝ፡አቅ
3 ረብዎ፡ሎቱ፡ ወአኀዘ፡ ይንግር፡ጤርጥሎስ፡ወይቤ፡፡=፡ ብዙኀ፡ሰላም፡ ኮነ፡ በአብሬትከ፡
ወሠናየ፡ኮነ፡ንብረቶሙ፡ ለአሕዛብ፡ በጥበብከ፡ ወለኵሉ፡ በኵልሄ፡ወረከብነ፡ ሠርዐትከ፡
4 እንዘ፡ትትአኰት፡በኵሉ፡=፡ ወከመ፡ ሊየጽሐብከ፡ፈድፋደ ፡ ብቍዐኒ ፡ አጽምአኒ፡ኀ
5 ፁረ፡ እንግርከ፡=፡ ረከብናሁ፡ለዝ፡ብእሲ፡ጽሩፍ፡ ወይገብር፡ማዕሌተ፡ወየሀውክ፡ኵሎ፡
6 ሕዝብ፡በኵሉ፡በሐውርት፡ወይሜህር፡ካሕደ፡ዘሕዝበ፡ናዝራዊያን፡=፡ ወአርኰሰ፡ቤተ፡
7 መቅደስ፡ወአሐዝናሁ፡፡=፡ ወሶበ፡መጽአ፡መኰንን፡ኀቤ፡ ወየነሥኦ፡በኃይል፡=፡ ወአዘ
8 ዘ፡መስተዋድያኒሁ፡ይምጽኡ፡ ኀቤከ፡ ከመ፡ ተአምር፡ አምኀቤሁ፡ምንት፡ውእቱ፡ዘአስተ
ዋደይዎ፡ ከመ፡ በሕግነ፡ ንኰንኖ፡ ፈቀድነ፡፡ ወዘኒ፡ ኵሉ፡ ናስተዋድዮ፡ ሀለወከ፡ ታአምር፡
ሐቲተከ፡፡=፡

Et percontatus ſum ut intelligerem crimen ejus (cum *feciſſem ego eum accedere*) 28
propter quod accuſabant eum. Et inveni quòd illud de quo *diſputabant cum eo* 29
erat de lege eorum, & non fuit delictum & crimen pro quo moreretur, & pro quo
vinciretur. Et propterea miſi ad te hunc hominem & præcepi accuſatoribus ut 30
venirent ad te. Et acceperunt Paulum milites, ſicut præcepi iis, & adduxerunt 31
eum nocte. Et tunc poſtridie reliquerunt equos eorum in oppidis vicinis. Et 32
intrârunt civitatem Cæſareæ, & venerunt ad prætorium & tradiderunt Epiſto-
lam principi, & accedere fecerunt Paulum ad eum. Et quum legiſſet eam, percon- 33
tatus eſt de cujus provincia eſſet: & quum cognoviſſet quòd de civitate Ciliciæ 34
fuit, Dixit ei; Igitur quum venerint accuſatores, audiemus vos: & præcepit ut 35
cuſtodirent eum apud prætorium Herodis.

CAP. XXIV.

Et à quinque diebus deſcendit Hananias princeps ſacerdotum cum magiſtris, & 1
quodam cuſtode verborum, cujus nomen erat *Tertullus, & accuſârunt Paulum*
apud præſidem. Et tunc accedere fecerunt eum ad illum, & cœpit Tertullus per- 2
orare, & dixit; Multa pax fuit in regimine tuo, & jucunda fuit vita popu- 3
lis per prudentiam tuam, & omnibus ubique: & invenimus decretum tuum hono-
rificum in omnibus. Et ut non protraham te diutiùs, obſecro ut audias me pau- 4
cis loqui tibi: Invenimus hunc hominem blaſphemum, & facientem inſurrectionem, 5
& commoventem totum populum in omnibus regionibus, & docentem hæreſim Na-
zarenorum. Et profanavit Domum ſanctam, & pertinentia ad eam. Et tunc ad- 6
venit prætorium centurio, & abduxit eum cum vi: Et præcepit accuſatoribus 7
ejus ut venirent ad te, ut cognoſcas, & ab ipſo quid ſit de quo accuſârunt eum, 8
ut ſecundùm legem noſtram judicemus eum: volumus, & omnia de quibus accuſa-
mus eum, oportet te ut cognoſcas, interrogante te.

Consenserunt autem & Judæi, dicentes hæc ita habere. Respondit
9 (ζ) Συνέθεντο δὲ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι, φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν. Ἀπεκρίθη
10 autem Paulus, annuente sibi præside, dicere; Ex multis annis *existentem*
(η) δὲ ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος, λέγειν, Ἐκ πολλῶν ἐτῶν ὄντα
te judicem genti huic sciens, *meliorem* animo *quæ de* meipso *defen-*
σε κριτὴν τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, (θ) εὐθυμότερον τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολο-
dam: *Potente* te cognoscere, quia non *plures* sunt mihi dies quàm duodecim,
11 γοῦμαι· (ι) Δυναμένου σου γνῶναι, ὅτι οὐ πλείους εἰσί μοι (κ) ἡμέραι ἢ δεκαδύο,
ex quo ascendi *adoraturus* in Hierusalem. Et neque in templo invenerũt me
12 ἀφ᾽ ἧς ἀνέβην προσκυνήσων ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με
apud aliquem disputantem, aut *seditionem* facientem turbæ, neque in syna-
πρός τινα διαλεγόμενον, ἢ (λ) ἐπισύστασιν ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συνα-
gogis, neque *per urbem:* Neque probare *me* possunt de quibus nunc
13 γωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν πόλιν· Οὔτε (μ) παραστῆσαί με δύνανται περὶ ὧν νῦν
accusant me. Confiteor autem hoc tibi, quòd secundùm *viam* quam dicunt
14 κατηγοροῦσί μου. Ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν
hæresim, sic deservio patrio Deo, credens omnibus quæ *secundùm le-*
αἵρεσιν, (ν) οὕτω λατρεύω τῷ πατρῴῳ Θεῷ, πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νό-
gem, & Prophetis *scriptis:* Spem habens in Deum, quam &
15 μον, καὶ τοῖς προφήταις γεγραμμένοις· Ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν Θεόν, ἣν καὶ
hi ipsi expectant, resurrectionem futuram *esse mortuorum,* justorúmque &
αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν (ξ) ἔσεσθαι νεκρῶν, δικαίων τε καὶ
injustorum. In hoc *autem* ipse *exerceo, inoffensam* conscientiam habere ad
16 ἀδίκων. Ἐν τούτῳ (ο) δὲ αὐτὸς ἀσκῶ, ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχειν πρὸς
Deum, & homines semper. *Per* annos autem plures *accessi*
17 τὸν Θεόν, καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαπαντός. Δι᾽ ἐτῶν δὲ (π) πλειόνων παρεγενόμην
eleemosynas facturus in gentem meam, & oblationes. In quibus invenerunt
18 ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου, καὶ προσφοράς. (ρ) Ἐν οἷς εὗρόν

me purificatum in templo, non cum turba, neque cum tumultu. Quidam autem ex
με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου, οὐδὲ μετὰ θορύβου. Τινὲς δὲ ἀπὸ 19
Asia Judæi, quos oportebat apud te præstò esse, & accusare, si quid haberent
τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι, οὓς (σ) δεῖ ἐπὶ σοῦ παρεῖναι, καὶ κατηγορεῖν, εἴ τι ἔχοιεν
adversùs me: Aut ipsi hi dicant, si quid invenerunt in me *iniquum, stante*
(τ) πρός με· Ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν, (υ) εἴ τι εὗρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα, στάντος 20
me in *consessu,* *Aut* de una hac voce, quâ clamavi stans *in*
μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου, Ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς, ἧς (φ) ἔκραξα ἑστὼς ἐν 21
eis; Quoniam de resurrectione mortuorum ego judicor hodiè à vobis.
αὐτοῖς, Ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον (χ) ὑφ᾽ ὑμῶν.
Audiens autem *hæc* Felix, distulit illos, *exquisitiùs cognoscens quæ* de
Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Φῆλιξ, ἀνεβάλετο αὐτούς, ἀκριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ 22
via, dicens; Cùm Lysias tribunus descenderit, *pernoscam quæ per*
τῆς ὁδοῦ, (ψ) εἰπών, Ὅταν Λυσίας ὁ χιλίαρχος καταβῇ, διαγνώσομαι τὰ καθ᾽
vos. *Constituénsque* Centurioni custodire *Paulum,* haberéque
ὑμᾶς. (ω) Διαταξάμενός τε τῷ ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι (α) τὸν Παῦλον, ἔχειν τε 23
laxationem, & neminem prohibere *propriorum* ei ministrare, aut *adire*
ἄνεσιν, καὶ μηδένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ (β) ὑπηρετεῖν, ἢ προσέρχεσθαι
eum. Post autem dies aliquot *adveniens* Felix cum Drusilla
αὐτῷ. Μετὰ (γ) δὲ ἡμέρας τινὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ σὺν Δρουσίλλῃ 24
uxore sua *existente* Judæâ, *accersivit* Paulum, & audivit *eum de*
(δ) τῇ γυναικὶ αὐτοῦ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ, μετεπέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤκουσεν αὐτοῦ περὶ
quæ in Christum *fide.* *Disserente* autem illo de justitia &
τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως. Διαλεγομένου δὲ αὐτοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ 25
castitate, & judicio futuro *esse,* tremefactus *factus* Felix,
ἐγκρατείας, καὶ τοῦ κρίματος τοῦ (ε) μέλλοντος ἔσεσθαι, ἔμφοβος γενόμενος ὁ Φῆλιξ,
respondit; Quod nunc *habens,* vade: *opportunitatem* autem *nactus* accersam te:
ἀπεκρίθη, Τὸ νῦν ἔχον, πορεύου· καιρὸν δὲ (ζ) μεταλαβὼν μετακαλέσομαί σε·

MS. A. (ζ) Συνεπέθεντο (η) τε (θ) εὐθύμως τὰ (ι) Δυναμένου ἐπιγνῶναι, (κ) ἡμέραι δώδεκα, (λ) ἐπίστασιν (μ) παραστῆσαι δύνανταί σοι περὶ (ν) οὕτως (ξ) ἔσεσθαι, δικαίων (ο) καὶ αὐτὸς (π) πλειόνων*, ἐλεημοσύνας (ρ) Ἐν αἷς (σ) ἔδει (τ) πρὸς ἐμέ· Εἰ αὐτοὶ (υ) τί εὗρον ἀδίκημα, (φ) ἐκέκραξα ἐν αὐτοῖς ἑστώς, (χ) ἐφ᾽ ὑμῶν. Ἀνεβάλετο δὲ αὐτοὺς ὁ Φῆλιξ, (ψ) εἴπας, (ω) Διαταξάμενος τῷ (α) αὐτόν, ἔχειν (β) ὑπηρετεῖν αὐτῷ. (γ) δέ τινας ἡμέρας (δ) τῇ ἰδίᾳ γυναικὶ αὐτοῦ (ε) μέλλοντος· ἔμφοβος δὲ γενόμενος (ζ) παραλαβὼν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܐܬܚܪܝܘ ܕܝܢ ܥܠܘܗܝ ܐܦ ܗܢܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܟܕ ܐܡܪܝܢ. ܕܗܠܝܢ ܗܟܢܐ ܐܝܬܝܗܝܢ. * ܘܪܡܙ 10
ܠܗ ܗܓܡܘܢܐ ܠܦܘܠܘܣ ܕܢܡܠܠ. ܘܥܢܐ ܦܘܠܘܣ ܘܐܡܪ. ܡܢ ܫܢܝܐ ܣܓܝܐܬܐ ܝܕܥ ܐܢܐ
ܕܐܢܬ ܗܘ ܕܝܢܐ ܕܥܡܐ ܗܢܐ. ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܒܚܕܘܬܐ ܡܦܩ ܐܢܐ ܪܘܚܐ ܚܠܦ ܢܦܫܝ.
11 * ܟܕ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܕܥ ܕܠܐ ܣܓܝܢ ܠܝ ܝܘܡܬܐ ܡܢ ܬܪܥܣܪ. ܡܢ ܕܣܠܩܬ ܠܐܘܪܫܠܡ
12 ܠܡܣܓܕ. * ܘܠܐ ܐܫܟܚܘܢܝ ܕܡܡܠܠ ܐܢܐ ܥܡ ܐܢܫ ܒܗܝܟܠܐ. ܘܐܦܠܐ ܟܢܫܐ ܕܟܢܫ ܐܢܐ.
13 ܒܟܢܘܫܬܗܘܢ ܘܠܐ ܒܡܕܝܢܬܐ. * ܘܠܐ ܒܐܝܕܗܘܢ ܫܠܝܛܐ ܕܢܚܘܘܢ ܩܕܡܝܟ. ܥܠ ܡܕܡ
14 ܕܗܫܐ ܡܩܛܪܓܝܢ ܠܝ. * ܒܪܡ ܕܝܢ ܗܕܐ ܡܘܕܐ ܐܢܐ. ܕܒܗ ܒܗܢܐ ܝܘܠܦܢܐ ܕܐܡܪܝܢ.
ܦܠܚ ܐܢܐ ܠܐܠܗܐ ܕܐܒܗܝ. ܟܕ ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ ܒܟܠܗܝܢ ܕܟܬܝܒܢ ܒܢܡܘܣܐ
15 ܘܒܢܒܝܐ. * ܘܟܕ ܐܝܬ ܠܝ ܣܒܪܐ ܥܠ ܐܠܗܐ. ܗܢܐ ܕܐܦ ܗܢܘܢ ܗܠܝܢ ܡܣܟܝܢ.
16 ܕܥܬܝܕܐ ܕܬܗܘܐ ܩܝܡܬܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܕܙܕܝܩܐ ܘܕܥܘܠܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܥܡܠ ܐܢܐ
17 ܕܬܐܪܬܐ ܕܟܝܬܐ ܬܗܘܐ ܠܝ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. ܘܩܕܡ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܐܡܝܢܐܝܬ. * ܠܫܢܝܐ ܕܝܢ ܣܓܝܐܬܐ
18 ܐܬܝܬ ܠܘܬ ܒܢܝ ܥܡܝ ܕܐܬܠ ܙܕܩܬܐ ܘܐܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ. * ܘܐܫܟܚܘܢܝ ܗܠܝܢ
19 ܒܗܝܟܠܐ ܟܕ ܡܕܟܐ ܐܢܐ. ܠܐ ܥܡ ܟܢܫܐ ܘܐܦܠܐ ܥܡ ܫܓܘܫܝܐ. * ܐܠܐ ܐܢ ܕܐܫܬܓܫܘ ܐܢܫܝܢ
ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܕܐܬܘ ܡܢ ܐܣܝܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܘܠܐ ܗܘܐ ܕܢܩܘܡܘܢ ܥܡܝ ܩܕܡܝܟ. ܘܢܩܛܪܓܘܢ
20 ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ. * ܐܘ ܗܢܘܢ ܢܐܡܪܘܢ ܡܢܐ ܐܫܟܚܘ ܒܝ ܣܟܠܘܬܐ.
21 ܟܕ ܩܡܬ ܩܕܡ ܟܢܘܫܬܗܘܢ. * ܐܠܐ ܐܢ ܗܕܐ ܚܕܐ ܡܠܬܐ ܕܩܥܝܬ ܟܕ ܩܐܡ ܐܢܐ ܒܝܢܬܗܘܢ.
22 ܕܥܠ ܩܝܡܬܐ ܕܡܝܬܐ ܡܬܕܝܢ ܐܢܐ ܝܘܡܢܐ ܩܕܡܝܟܘܢ. * ܦܠܝܟܣ ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܝܕܥ ܗܘܐ
ܠܗ ܠܐܘܪܚܐ ܗܕܐ ܚܬܝܬܐܝܬ. ܐܘܚܪ ܐܢܘܢ ܟܕ ܐܡܪ. ܕܡܐ ܕܐܬܐ ܟܠܝܪܟܐ. ܫܡܥ ܐܢܐ
23 ܒܝܢܬܟܘܢ. * ܘܦܩܕ ܠܩܢܛܪܘܢܐ ܕܢܛܪܝܘܗܝ ܠܦܘܠܘܣ ܒܢܝܚܐ. ܘܕܠܐ ܐܢܫ ܡܢ ܒܢܝ ܒܝܬܗ
24 ܢܟܠܐ ܕܢܗܘܐ ܡܫܡܫ ܠܗ. * ܘܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܩܠܝܠܐ. ܫܕܪ ܦܠܝܟܣ ܘܕܪܘܣܠܐ
ܐܢܬܬܗ ܟܕ ܝܗܘܕܝܬܐ ܗܘܬ. ܘܩܪܘ ܠܗ ܠܦܘܠܘܣ. ܘܫܡܥܘ ܡܢܗ ܥܠ ܗܝܡܢܘܬܐ
25 ܕܒܡܫܝܚܐ. * ܘܟܕ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗܘܢ ܥܠ ܟܐܢܘܬܐ ܘܥܠ ܩܕܝܫܘܬܐ ܘܥܠ ܕܝܢܐ ܕܥܬܝܕ
ܠܡܗܘܐ. ܐܬܡܠܝ ܕܚܠܬܐ ܦܠܝܟܣ. ܘܐܡܪ. ܗܫܐ ܙܠ. ܡܐ ܕܗܘܐ ܠܝ ܕܝܢ ܐܬܪܐ ܐܫܕܪ ܒܬܪܟ.

Tumultuârunt autem in eum ipsi quoque 9
Judæi, dicentes, hæc ita se habere. In- 10
nuit autem præses Paulo ut loqueretur:
Respondit itaque Paulus, & ait; A multis
annis scio te esse judicem hujus gentis, &
ideò lætè depromam spiritum pro me ipso.
Quum tu possis nôsse non plures mihi præ- 11
teriisse dies quàm duodecim, ex quo ascen-
di ad Ierusalem adorandi gratiâ: Neque 12
invenerunt me loquentem cum aliquo in
templo, nec etiam turbam congregantem
sive in synagoga eorum, sive in urbe. Ne- 13
que in eorum potestate situm est ut demon-
strent coram te quicquam eorum de qui-
bus nunc me accusant. Enimverò hoc con- 14
fiteor, me hâc eâdem doctrinâ, quam di-
cunt, colere Deum patrum meorum, ut
qui credam omnibus quæ scripta sunt in
lege & in prophetis. Et qui habeam in 15
Deum spem illam quam & ii ipsi exspe-
ctant, futuram resurrectionem à mortuis,
justorum & injustorum. Propterea etiam 16
laboro, ut conscientiam puram habeam co-
ram Deo & coram hominibus perseveran-
ter. Annis porrò multis veni ad filios meæ 17
gentis largiturus eleemosynam, oblaturúsque
oblationem. Et me isti invenerunt in tem- 18
plo quum expurgatus essem, non cum
turba, neque cum tumultu. Nisi quòd 19
tumultuati sunt quidam Judæi qui venerant
ex Asia, quos oportebat stare mecum co-
ram te, & accusare quod *in me* habebant.
Aut hi ipsi dicant quid invenerint in me 20
flagitii, quum starem ante consessum eo-
rum: Nisi unicum hoc verbum quòd cla- 21
mavi stans inter eos, De resurrectione mor-
tuorum in judicium vocor hodiè coram
vobis. Felix autem, quia hanc viam plenè 22
cognoscebat, distulit eos dicens; Quum
venerit tribunus, auditurus sum inter vos.
Et imperavit centurioni ut custodiret Pau- 23
lum in requie, utque nemo ex familia-
ribus ipsius prohiberetur ei ministrare.
Cæterùm paucis pòst diebus misit Felix 24
& Drusilla uxor ejus quæ erat Judæa, &
advocantes Paulum, audierunt ab eo de fide
in Messiam. Quumque verba faceret ad 25
eos de justitia, & sanctimoniâ, & de ju-
dicio futuro, repletus est timore Felix,
dixítque; Nunc quidem abi: quando ve-
rò erit mihi locus, mittam ad te.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወተሰጥዎ : አይሁድ : ወይቤሉ : አማን : ከማሁ : ውእቱ ።:=: ወተሰጥዎ : ጳውሎስ : ወ
10 ቀጸበ : ለመልአክ : ወይቤሎ : እምብዙኅ : ዓመታት : መኰንኖሙ : አንተ : ለዝ : ሕ
11 ዝብ : ወታአምሮሙ : ግዕዞሙ : ወይእዜኒ : ተፈሢሕየ : እነግረከ : ቅሬሁትየ :=: ዘ
ሀለወከ : ታአምር : እመ : ሊይክል : ዐሥር : ወሰኑይ : ዕለት : እምዘ : ዐረገ : ሊ
12 የሩስሌም : እስግድ :=: ሊረከቡኒ : እንዘ : እትዋቀሥ : በምኵራብ : ወሊመስለ :
13 መኑሂ : ወለእንዘ : አሀውክ : ሕዝበ : በቤት : መቅደስ : ወሊበሀገር ።:=: ዋሊይክል :
አብጽሐ : ሊተ : በዘ : ኵሉ : ዘያስተዋድዩኒ ።:=:

Et responderunt Judæi, & dixerunt; Verè sic est. Et respondit Paulus, & 9
innuit præsidi, & dixit ei; A multis annis judex fuisti harum gentium, & 10
scis mores earum, & nunc gaudens loquar ad te defensionem meam. Oportet te ut 11
cognoscas, quòd quamvis non exactus sit duodecimus dies, ex quo ascendi
Hierosolymam adorare: Non invenerunt me disserentem in templo, ne cum uno 12
quidem, neque commoventem populum in Domo sancta, neque in civitate. Et non po- 13
test producere contra me, pro omnibus de quibus accusant me.

Verſio VULGATA LATINA.

9 Adjecerunt autem & Judæi, dicentes hæc ita ſe habere. Reſpondit autem
10 Paulus, (annuente ſibi Præſide dicere:) Ex multis annis te eſſe judicem
11 genti huic ſciens, bono animo pro me ſatisfaciam. Potes enim cognoſcere,
quia non plus ſunt mihi dies, quàm duodecim, ex quo aſcendi adorare in
12 Jeruſalem: Et neque in templo invenerunt me cum aliquo diſputantem,
13 aut concurſum facientem turbæ, neque in ſynagogis, Neque in civitate:
14 neque probare poſſunt tibi de quibus nunc me accuſant. Confiteor autem
hoc tibi; Quòd ſecundùm ſectam, quam dicunt hæreſim, ſic deſervio Patri
& Deo meo, credens omnibus, quæ in Lege & Prophetis ſcripta ſunt:
15 Spem habens in Deum, quam & hi ipſi expectant, reſurrectionem futuram
16 juſtorum, & iniquorum. In hoc & ipſe ſtudeo ſine offendiculo conſcientiam
17 habere ad Deum, & ad homines ſemper. Poſt annos autem plures, eleëmo-
18 ſynas facturus in gentem meam, veni, & oblationes, & vota. In quibus
invenerunt me purificatum in templo; non cum turba, neque cum tumultu.
Quidam autem ex Aſia Judæi, quos oportebat apud te præſtò eſſe, & accu- 19
ſare ſi quid haberent adverſùm me: Aut hi ipſi dicant ſiquid invenerunt 20
in me iniquitatis, cùm ſtem in concilio, Niſi de una hac ſolummodò vo- 21
ce, quâ clamavi inter eos ſtans; Quoniam de reſurrectione mortuorum ego
judicor hodiè à vobis. Diſtulit autem illos Felix, certiſſimè ſciens de via 22
hac, dicens; Cùm tribunus Lyſias deſcenderit, audiam vos. Juſsítque Cen- 23
turioni cuſtodire eum, & habere requiem, nec quenquam de ſuis prohibere
miniſtrare ei. Poſt aliquot autem dies veniens Felix cum Druſilla uxore ſua, 24
quæ erat Judæa, vocavit Paulum, & audivit ab eo fidem, quæ eſt in Chri-
ſtum Jeſum. Diſputante autem illo de juſtitia, & caſtitate, & de judicio fu- 25
turo, tremefactus Felix reſpondit; Quod nunc attinet, vade: tempore autem
opportuno accerſam te.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 10 التي طابقها وجماعة اليهود قايلين . ان هذه الامور هكذا هي * فاجاب بولص حين
اومي اليه الوالي ان يتكلم . فقال اذ قد عرفت انك لم تزل منذ سنين كثيرة قاضيا
11 لهذه الامة . اعتذر عن احوالي بطيبة نفس . * وسيمكنك ان تعرف ان ليست لي اكثر
12 من اثني عشر يوما . منذ صعدت لاسجد باورسليم * وما وجدوني في الهيكل اخاطب
13 احدا . ولا منشي رهج لا في الجموع ولا في المدينة * ولا يستطيعون الان يحصرون حجة
14 عن ما يثلبوني الان به * وانا معترف لك بهذا . ان الطريق التي يقولون هم انها شقاق
15 فيها هكذا اعبد الاله الابوي . مصدقا جميع المكتوبات في الشريعة والانبياء * ولي رجا
اومله من الله . الرجا الذي لا ينتظروه هولاء . ان سيكون للموتي قيامه منتظر للصديقين
16 17 والظالمين * فاذ ادرس في هذا . لي روية لا تعثر لدي الله والناس كل حين * وبعد
18 سنين كثيرة اقبلت جايبا لامتي بصدقات وقرابين * قد وجدوني فيها مطهرا في
19 الهيكل . لا مع جمع . ولا في اجلاب * وان قوما يهودا من اسيا وسوا بي . كان يجب ان
20 يحصروا بحضرتك ويثلبوني . ان كان لهم علي تبعة * او فليقولوا هولاء انفسهم اية ظلامة
21 وجدوها في * سوي اني لما وقفت في الجمع هتفت بهذا الصوت الواحد قايما بينهم .
22 انكم قد اجتمعتم تحاكموني اليوم من اجل انبعاث الموتي * فاذ سمع هذا فيلكس
دافعهم . موثرا ان يعرف الحجج التي عن الطريق معرفة بليغة . قايلا اذا انحدر ليسيا
23 رييس الالف يعرف احوالكم * وامر الي رييس المائة ان يحفظ ببولص ويمكنه راحة . ولا
24 يمنع احدا من اليهود من خدمته والدخول اليه * وبعد ايام ما جاء فيلكس مع امراته
25 دروسيلي اليهودية . فاستحضر بولص وسمع منه عن الايمان بيسوع المسيح * فاذ فاوضه
في العدل والعفة والحمية والدينونة العتيدة ان تكون . صار فيلكس خايفا . واجاب فانصرف
الان . واذا اتفق لي وقت استدعيتك .

Quibus aſſenſus eſt etiam cœtus Judæorum dicentium has res ita ſe habere. 9
Reſpondit Paulus, cùm annuiſſet 10
ei præſes ut loqueretur, & ait; Cùm
noverim te diutiſſimè multis abhinc
annis judicem eſſe hujus gentis, cauſam rerum mearum libenti animo dicam.
Poteris autem cognoſcere, quòd 11
non plures ſunt mihi dies quàm duodecim, à quo aſcendi adorare Jeroſolymis:
Neque me repererunt in tem- 12
plo cum aliquo colloquentem, neque ſeditionem in plebe concitantem, neque
in ſynagogis, neque in urbe. Nec poſ- 13
ſunt modò rationem afferre horum de
quibus nunc me accuſant. Equidem 14
hoc tibi fateor, quòd juxta viam,
quam ipſi ſectam eſſe dicunt, sita paternum Deum adoro, credens omnibus
quæ ſcripta ſunt in lege & prophetis.
Et ſpem habeo, quam à Deo expecto, 15
ſpem inquam *quam iſti minimè expectant, fore mortuis reſurrectionem*
reſervatam juſtis & injuſtis. Dúmque 16
in his exerceor, mentem habeo haud
impingentem apud Deum & homines
ſemper. Poſt multos autem annos ve- 17
ni afferens genti meæ eleemoſynas &
oblationes, Cum quibus invenerunt 18
me purificatum in templo, non cum turba, neque cum tumultu. At verò 19
quoſdam Judæos ex Aſia, qui me criminati fuerant, oportebat præſtò eſſe
coram te, méque accuſare, ſi quod crimen habebant adverſùm me: Vel cer- 20
tè dicant hi ipſi quod ſcelus in me repererint. Niſi quòd cùm ſtarem in 21
ſynagoga, hâc unicâ voce clamavi ſtans
inter eos, Conveniſtis ut judicio contenderetis mecum hodiè de reſurrectione mortuorum. Hæc cùm audiſſet 22
Felix, diſtulit illos, cupiens exactam
habere notitiam de quæſtionibus quæ
circa Viam ſunt, dicens; Cùm advenerit Lyſia tribunus, notas faciet res
veſtras. Juſſitque centurioni ut Pau- 23
lum cuſtodiret, & quietem illi concederet, nec vetaret ulli Judæorum miniſterium ipſius & ingreſſum ad eum.
Et poſt dies aliquot venit Felix cum 24
uxore ſua Druſilla Judæa, accerſitóque Paulo, audivit ab eo de fide in Jeſum Chriſtum. Quúmque allocutus 25
eum eſſet de juſtitia, & caſtitate, &
rebus interdictis, atque judicio futuro, perculſus eſt Felix terrore, &
reſpondit; Vade nunc, & cùm tempus opportunum nactus fuero, accerſam te.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 ወበሕቱ ፡ አአምነከ ፡ እምበይነ ፡ ዘይብሉኒ ፡ ይሜህር ፡ ክሕደ ። አንሰ ፡ አመልክ ፡
ለእግዚአብሔር ፡ እንዘ ፡ እትአመን ፡ በኵሉ ፡ ነገር ፡ ዘጽሑፍ ፡ ውስተ ፡ ኦሪት ፡
15 ወነቢያት ፡=፦ ወእሴፎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ እሙንቱኒ ፡ ይትአመኑ ፡ ከመ ፡
16 ይትነሥኡ ፡ ጻድቃን ፡ ወኃጥአን ፡ እምውታን ።=፦ ከማሁ ፡ አነሂ ፡ እትአመኖ ፡ ለ
እግዚአብሔር ፡ በጥቡዕ ፡ ልብ ። ከመ ፡ አሰምሮ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወለሰብእ ፡
17 በኵሉ ፡ ጊዜ ።=፦ ወበዓመቱ ፡ መጻእኩ ፡ እግበር ፡ ምጽዋተ ፡ ወመሥዋዕተ ፡ በ
18 ውስተ ፡ ሕዝብየ ፡=፦ ወረከቡኒ ፡ እንዘ ፡ አነጽሕ ፡ ርእስየ ፡ በምኵራብ ፡ ወኢረ
19 ከቡኒ ፡ እንዘ ፡ እትጋአዝ ፡ ወእትሳኰይ ፡ ወአልቦ ፡ ዘሆኩ ፡ አሕዘበ ፡=፦ ሀለው ፡
አይሁድ ፡ እለ ፡ መጽኡ ፡ እምእስያ ፡ ወይእዜኒ ፡ ግበር ፡ ይምጽኡ ፡ ኀቤከ ፡ ከ
20 መ ፡ ያስተዋድዩኒ ።=፦ ወእመ ፡ አኮ ፡ ነዮሙ ፡ እሉሂ ፡ ይንግሩ ፡ ጽድቀ ፡ እመቦ ፡
ዘሰምዑ ፡ ለዘ ፡ ዐመፅኩ ፡ ወእመሂቦ ፡ ዘርእዩ ፡ ዘገፋዕኩ ፡ በዘ ፡ አምጽኡኒ ፡ ኀበ ፡
21 መኰንን ፡=፦ ዘእንበለ ፡ አሓተ ፡ ትምህርተ ፡ ዘመሀርኩ ፡ ይሕዩ ፡ ብሂልየ ፡ የሐይ
22 ዉ ፡ ምውታን ፡ ዘረከበኒ ፡ ተኰንኖ ፡ በኀቤከ ፡ ዮም ፡=፦ ወተሰጥዎ ፡ ፊልክስ ፡ መል
አክ ፡ ወይቤሎ ፡ አንሰኬ ፡ ወሪድየ ፡ ሊስያስ ፡ መስፍን ፡ ነሐትት ፡ ወንጤይቅ ፡ ወናአ
23 ምር ፡ ነገረክሙ ፡=፦ ወአዘዘ ፡ ለሐቢ ፡ ይዕቀቦ ፡ ለጳውሎስ ፡ በኀቤ ፡ ስሑተ ፡ ወይ
24 ወክለአ ፡ ሰብአ ፡ በዊአ ፡ ኀቤሁ ።=፦ ወእምድኅረ ፡ ሕደጠ ፡ መዋዕል ፡ ጸውዖ ፡
ለጳውሎስ ፡ ፊስጦስ ፡ ወብእሲቱ ፡ ዘስማ ፡ ድሩሲላ ፡ እስመ ፡ አይሁዳዊት ፡ እንተ ፡
25 ሊየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ከመ ፡ ይእመኑ ፡=፦ ወበእንተ ፡ ጽድቅ ፡ ወለንጽሕ ፡ ወበእንተ ፡
ኵነኔ ፡ ዘለዓለም ፡ ደይን ። ወፈርሀ ፡ ፊልክስ ፡ ወይቤሎ ፡ ለጳውሎስ ፡ ይእዜሰኬ ፡ ሐ
ር ፡ ወአመ ፡ ኮነ ፡ እጼውዐከ ፡=፦

Veruntamen confiteor tibi, quod ad id quod dicunt de me, Docet hæreſin, ego 14
colo Deum, credens in omni verbo quod ſcriptum eſt in lege & prophetis.
Et ſpero in Deo (quod illi credunt) quòd reſuſcitabuntur juſti & peccatores 15
à mortuis. Sic ego fidelis ero Deo, in prompto corde, ut placeam Deo & 16
hominibus, in omni tempore. Et in anno ejus veni, ut facerem eleemo- 17
ſynas & ſacrificia in gente mea. Et invenerunt me purgantem meipſum in 18
templo, & non invenerunt me litigantem, neque contradicentem, Et nihil
fuit quo commovi populum. Fuerunt Judæi qui venerunt ex Aſia: et nunc 19
neceſſe eſt ut veniant ad te, ut accuſent me. Aut ſi non, ecce hos qui 20
dicant veritatem, ſi quis fuerit cui audierunt quòd ego injuſtum feci, aut
ſi quenquam viderunt quem injuriâ affeci, quapropter adduxerunt me ad prætorium: Præter unam doctrinam quam docui, tantummodò dicens; Vivent 21
mortui, quòd incidit mihi judicari apud te hodiè. Et reſpondit ei Felix præ- 22
ſes, & dixit ei; Ego igitur & coadjutor meus Lyſias tribunus, interrogabi-
mus, & exquiſitè inquiremus, & cognoſcemus cauſam veſtram. Et præcepit 23
centurioni, ut cuſtodiret Paulum laxè, & confidenter permitteret homines in-
trare ad eum. Et poſt paucos dies vocavit Paulum Feſtus, & uxor ejus 24
cujus nomen Druſilla, quia Judæa fuit, & docuit eos in *Jeſu Chriſto, ut cre-*
derent: Et de juſtitia, & de caſtitate, & de judicio æterno: & timuit Fe- 25
lix, & dixit Paulo; Nunc quidem abi, & quando opportunum *erit, accerſam te.*

Simul *autem* & ſperans, quòd pecunia daretur ei à Paulo, *ut ſolveret*
26 (η) Ἅμα δὲ καὶ ἐλπίζων ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ ὑπὸ τοῦ (θ) Παύλου, ὅπως λύσῃ
eum: *ideò* & frequenter eum accerſens, loquebatur *ei*. Biennio autem exple-
27 αὐτόν· διὸ καὶ πυκνότερον αὐτὸν μεταπεμπόμενος, ὡμίλει αὐτῷ. Διετίας δὲ πληρω- Λϛʹ
to, accepit ſucceſſorem Felix Porcium Feſtum: Volénſque *gratias* præſtare
θείσης, ἔλαβε διάδοχον ὁ Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· Θέλων τε (ι) χάριτας καταθέσθαι
Judæis Felix, reliquit Paulum vinctum.
τοῖς Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ, κατέλιπε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

CAP. XXV. κεʹ.

Feſtus ergò *ingreſſus* provinciam, poſt *tres* *dies* aſcendit *in* Hieroſolymam à
1 ΦΗστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐπαρχίᾳ, μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα ἀπὸ
Cæſarea. *Indicaverunt autem ei* *princeps* Sacerdotum, & primi Ju-
2 Καισαρείας. (α) Ἐνεφάνισαν δὲ αὐτῷ ὁ ἀρχιερεύς, καὶ οἱ πρῶτοι τῶν Ἰου-
dæorum adversùs Paulum, & rogabant eum, Poſtulantes gratiam adversùs eum,
3 δαίων κατὰ τοῦ Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐτόν, Αἰτούμενοι χάριν κατ᾽ αὐτοῦ,
ut *accerſeret* eum in Hieruſalem, inſidias *facientes* *interficere* eum *per*
ὅπως μεταπέμψηται αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐνέδραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν κατὰ
viam. *Quidem* *ergò* Feſtus reſpondit, ſervari Paulum in Cæſarea,
4 τὴν ὁδόν. Ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπεκρίθη, τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον (β) ἐν Καισαρείᾳ,
ſeipſum autem *futurum* *in feſtinatione* *proficiſci*. Qui ergò potentes in vobis, ait,
5 ἑαυτὸν δὲ μέλλειν ἐν τάχει ἐκπορεύεσθαι. (γ) Οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν, φησί,
ſimul deſcendentes, ſi quod eſt in viro *hoc*, accuſent eum.
Συγκαταβάντες, εἴ τι ἐστιν ἐν τῷ (δ) ἀνδρὶ τούτῳ, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ.
Demoratus autem *in* *illis* dies *plures* quàm decem, *deſcendens* in Cæſaream,
6 Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς (ε) ἡμέρας πλείους ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισάρειαν,
poſtridie *ſedens* pro tribunali, juſſit Paulum adduci.
(ζ) τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσε τὸν Παῦλον ἀχθῆναι,

Adveniente *autem* *eo*, circumſteterunt qui ab *Hieroſolymis* *deſcenſi* Ju-
Παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, (η) περιέστησαν οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰου- 7
dæi, multas & graves *cauſationes* *ferentes* *adverſùs* *Paulum*, quas non poterant
δαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα (θ) αἰτιάματα φέροντες κατὰ τοῦ Παύλου, ἃ οὐκ ἴσχυον
probare: *Ratiocinante* *eo*; Quoniam neque in legem Judæorum, neque in
ἀποδεῖξαι· Ἀπολογουμένου αὐτοῦ, Ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς 8
templum, neque in Cæſarem quidquam peccavi. Feſtus autem Judæis volens
τὸ ἱερόν, οὔτε εἰς Καίσαρά τι ἥμαρτον. Ὁ Φῆστος (ι) δὲ τοῖς Ἰουδαίοις θέλων 9
gratiam præſtare, reſpondens Paulo, dixit; Vis in Hieroſolymam *aſcendens*, ibi
χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ, εἶπε, Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβάς, ἐκεῖ
de his judicari apud me? Dixit autem Paulus; Ad tribunal
περὶ τούτων (κ) κρίνεσθαι ἐπ᾽ ἐμοῦ; Εἶπε δὲ (λ) ὁ Παῦλος, Ἐπὶ τοῦ βήματος 10
Cæſaris *ſtans* *ſum*, *ubi* me oportet judicari. Judæis *nihil* nocui, ſicut &
Καίσαρος ἑστώς εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι. Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ
tu *pulchriùs* nôſti. Si *quidem* enim nocui, & dignum morte feci aliquid,
σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις. Εἰ μὲν (μ) γὰρ ἀδικῶ, καὶ ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, 11
non recuſo mori: ſi verò nihil eſt *quorum* hi accuſant me, nemo me poteſt
οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσί μου, οὐδείς με δύναται
illis *gratificare*. Cæſarem appello. Tunc Feſtus *col*locutus cum concilio,
αὐτοῖς χαρίσασθαι. Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. Τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου, 12
reſpondit, Cæſarem appellâſti? ad Cæſarem ibis. *Diebus* *autem* *peractis*
ἀπεκρίθη, Καίσαρα ἐπικέκλησαι; ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ. Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων 13
quibuſdam, Agrippa rex & Bernice deſcenderunt *in* Cæſaream *ſalutaturi*
τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν (ν) ἀσπασόμενοι
Feſtum. *Ut autem* plures dies demorarentur ibi, Feſtus regi indicavit *quæ*
τὸν Φῆστον. Ὡς δὲ πλείους ἡμέρας διέτριβον ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ 14
ad *Paulum*, dicens; Vir quidam eſt derelictus à Felice vinctus.
κατὰ τὸν Παῦλον, λέγων, Ἀνήρ τίς ἐστι καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος.

MS.A. (η) Ἅμα καὶ (θ) Παύλου· διὸ καὶ (ι) χάριτα Κεφ. κεʹ. MS A. (α) Ἐνεφάνισάν τε αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς, (β) εἰς Καισάρειαν, (γ) Οἱ οὖν ἐν ὑμῖν, φησίν, δυνατοὶ (δ) ἀνδρὶ ἄτοπον, κατηγορείτωσαν (ε) ἡμέρας οὐ πλείους ὀκτὼ ἢ δέκα, (ζ) καὶ τῇ (η) περιέστησαν αὐτὸν οἱ (θ) αἰτιώματα καταφέροντες, ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι· Τοῦ Παύλου ἀπολογουμένου, Ὅτι (ι) οὖν θέλων τοῖς Ἰουδαίοις χάριτα (κ) κριθῆναι (λ) Παῦλος, (μ) οὖν (ν) ἀσπασάμενοι

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

26 * ܣܒܪ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܢܬܝܗܒ ܠܗ ܫܘܚܕܐ ܡܢ ܦܘܠܘܤ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ
27 ܫܕܪ ܗܘܐ ܡܩܪܐ ܠܗ ܘܡܬܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܗ. * ܘܟܕ ܫܠܡ ܠܗ ܫܢܝܢ ܬܪܬܝܢ.
ܐܬܐ ܗܓܡܘܢܐ ܐܚܪܢܐ ܒܕܘܟܬܗ ܕܡܬܩܪܐ ܗܘܐ ܦܘܪܩܝܘܤ ܦܗܣܛܘܤ. ܦܝܠܟܤ
ܕܝܢ ܐܝܟ ܕܢܥܒܕ ܛܝܒܘܬܐ ܠܝܗܘܕܝܐ. ܫܒܩܗ ܠܦܘܠܘܤ ܟܕ ܐܤܝܪ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܗ *

1 * ܘܟܕ ܐܬܐ ܦܗܣܛܘܤ ܠܩܤܪܝܐ. ܒܬܪ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܤܠܩ ܠܐܘܪܫܠܡ. * ܘܐܘܕܥܘܗܝ
2 ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܪܫܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܥܠ ܦܘܠܘܤ. * ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗ ܟܕ ܡܦܝܤܝܢ ܠܗ
3 ܗܕܐ ܛܝܒܘܬܐ. ܕܢܫܕܪ ܢܝܬܝܘܗܝ ܠܐܘܪܫܠܡ. ܟܕ ܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܟܡܝܢܐ ܒܐܘܪܚܐ
4 ܕܢܩܛܠܘܢܝܗܝ. * ܦܗܣܛܘܤ ܕܝܢ ܦܢܝ ܦܬܓܡܐ. ܕܡܬܢܛܪ ܦܘܠܘܤ ܒܩܤܪܝܐ. ܘܐܢܐ
5 ܡܣܪܗܒ ܐܢܐ ܕܐܙܠ. * ܐܝܠܝܢ ܕܡܨܝܢ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ. ܢܚܬܘܢ ܥܡܢ.
6 ܘܥܠ ܟܠ ܤܟܠܘ ܕܐܝܬ ܒܗ ܒܓܒܪܐ. ܢܐܟܠܘܢ ܩܪܨܘܗܝ. * ܘܟܕ ܥܒܕ ܬܡܢ ܝܘܡܬܐ ܬܡܢܝܐ ܐܘ
ܥܤܪܐ. ܢܚܬ ܠܗ ܠܩܤܪܝܐ. ܘܠܝܘܡܐ ܕܐܚܪܢܐ ܝܬܒ ܥܠ ܒܝܡ. ܘܦܩܕ ܕܢܐܬܘܢ
7 ܠܦܘܠܘܤ. * ܘܟܕ ܐܬܐ. ܚܕܪܘܗܝ ܝܗܘܕܝܐ ܕܢܚܬܘ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ. ܘܥܠܬܐ ܤܓܝܐܬܐ ܘܥܫܝܢܬܐ
8 ܡܝܬܝܢ ܗܘܘ ܥܠܘܗܝ. ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܕܢܚܘܘܢ. * ܘܟܕ ܦܘܠܘܤ ܡܦܩ ܗܘܐ
9 ܪܘܚܐ ܕܠܐ ܐܤܟܠ ܡܕܡ. ܠܐ ܒܢܡܘܤܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܘܠܐ ܒܗܝܟܠܐ ܘܠܐ ܒܩܤܪ. * ܦܗܣܛܘܤ
ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܬܠ ܛܝܒܘܬܐ ܠܝܗܘܕܝܐ. ܐܡܪ ܠܗ ܠܦܘܠܘܤ. ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܬܤܩ
10 ܠܐܘܪܫܠܡ. ܘܬܡܢ ܬܬܕܝܢ ܥܠ ܗܠܝܢ ܩܕܡܝ. * ܥܢܐ ܦܘܠܘܤ ܘܐܡܪ. ܥܠ ܒܝܡ ܩܤܪ ܩܐܡ
ܐܢܐ. ܬܡܢ ܙܕܩ ܠܝ ܕܐܬܕܝܢ. ܠܐ ܤܟܠܬ ܡܕܡ ܠܝܗܘܕܝܐ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܐܢܬ ܝܕܥ ܐܢܬ.
11 * ܘܐܢ ܤܟܠܘܬܐ ܤܟܠܬ ܐܘ ܡܕܡ ܕܫܘܐ ܠܡܘܬܐ ܥܒܕܬ. ܠܐ ܡܫܬܐܠ ܐܢܐ ܡܢ ܡܘܬܐ. ܘܐܢ
ܠܝܬ ܡܕܡ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܡܩܛܪܓܝܢ ܠܝ. ܠܐ ܐܢܫ ܝܗܒ ܠܝ ܠܗܘܢ ܡܘܗܒܬܐ.
12 ܒܥܘܕܪܢܗ ܕܩܤܪ ܩܪܐ ܐܢܐ. * ܗܝܕܝܢ ܦܗܣܛܘܤ ܡܠܟ ܥܡ ܒܢܝ ܡܠܟܗ ܘܐܡܪ.
ܒܩܤܪ ܩܪܝܬ. ܠܘܬ ܩܤܪ ܐܙܠ ܐܢܬ.

* ܕܬܫܥ ܫܥܝܢ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܨܠܝܒܘܬܐ * ܤܓ *

13 * ܘܟܕ ܗܘܘ ܝܘܡܬܐ. ܢܚܬ ܐܓܪܝܦܘܤ ܡܠܟܐ ܘܒܪܢܝܩܐ ܠܩܤܪܝܐ ܕܢܫܐܠܘܢ ܒܫܠܡܗ
14 ܕܦܗܣܛܘܤ. * ܘܟܕ ܗܘܘ ܠܘܬܗ ܝܘܡܬܐ. ܐܘܕܥܗ ܦܗܣܛܘܤ ܠܡܠܟܐ ܕܝܠܗ
ܕܦܘܠܘܤ. ܟܕ ܐܡܪ. ܓܒܪܐ ܚܕ ܐܤܝܪܐ ܐܫܬܒܩ ܡܢ ܐܝܕܝ ܦܝܠܟܤ.

Sperabat enim munus ſibi datum iri à Paulo, 26 propterea frequentiſſimè mittebat accerſitum eum, & colloquebatur cum eo. Bi- 27 ennio autem expleto, alius præſes venit in locum ipſius, qui vocabatur Porcius Feſtus: Felix autem ut præſtaret gratiam Judæis, reliquit Paulum vinctum.

CAP. XXV.

Porrò quum veniſſet Feſtus Cæſaream, tri- 1 duo pòſt aſcendit ad Ieruſalem. Et indicâ- 2 runt ei principes ſacerdotum ac primores Judæorum de Paulo. Petebántque ab eo ro- 3 gantes eum hanc gratiam, ut mittens adduceret eum ad Ieruſalem: dum ſtruerent ei inſidias in via, ut ipſum interimerent. Fe- 4 ſtus verò reſponſum dedit; Aſſervatur Paulus Cæſareæ, & ego feſtino proficiſci. Qui 5 ergò inter vos ſunt pollentes viribus, deſcendant nobiſcum, & de quocunque delicto quod ſit in hoc homine, accuſent. Quum- 6 que illic egiſſet dies octo aut decem, deſcendit Cæſaream, & poſtridiè ſedit pro tribunali, juſſítque accerſiri Paulum. Quum 7 autem veniſſet, circundederunt eum Judæi, qui deſcenderant ab Ieruſalem, criminationéſque multas & graves adducebant in eum, quas non poterant probare. Et quum Pau- 8 lus depromeret ſpiritum, ſe nihil deliquiſſe, nec in legem Judæorum, nec in templum, nec in Cæſarem, Feſtus, utpote volens fœ- 9 nerari gratiam Judæis, dixit Paulo; Vis ad Ieruſalem aſcendere, & illic de his judicium ſubire coram me? Reſpondit Paulus, & 10 ait; Ad tribunal Cæſaris ſto, hîc æquum eſt me judicium ſubire: nihil peccavi in Judæos, ſicut & tu nôſti. Quòd ſi aliquod 11 flagitium admiſi, aut aliquid dignum morte, mortem non deprecor: ſin verò nihil eſt in me eorum de quibus me accuſant, nemo me daturus eſt illis dono: Cæſaris protectionem appello. Tunc Feſtus collocutus eſt 12 cum conſiliariis ſuis, & ait; Cæſaris protectionem appellâſti? ad Cæſarem proficiſcêris.

Horâ IX. feriæ VI. Crucifixionis. 63.

Exactis autem diebus aliquot, deſcendit 13 Agrippa rex & Bernice Cæſaream, ut poſtularent pacem Feſti. Quumque egiſſent apud 14 eum dies aliquot, renuntiavit Feſtus regi cauſam Pauli, dicens; Vir quidam vinctus relictus eſt è manibus Felicis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

26 ወመሰሎ ፡ ዘቦ ፡ ንዋየ ፡ ወተሰፈወ ፡ እመቦ ፡ ዘያሐልዮ ፡ ወወትረ ፡ ይጼውዖ ፡
27 ወይትናገሮ፡፡=፦ ወበክልኤቱ ፡ ዓመት ፡ ተስዕረ ፡ ፊልክስ ፡ እስመ ፡ ፈቀደ ፡ ያ
ድሉ ፡ ለአይሁድ ፡ ሐደጎ ፡ ለጳውሎስ ፡ ሙቁሐ ፡ ወበጽሐ ፡ ፐርኪዮስ ፡ ዘፌስ
ጦስ፡፡=፦
1 ፳፭ ወአሜ ፡ ሠሉስ ፡ ዐርገ ፡ ሊየሩሰሌም ፡ እምቂሰርያ፡=፦ ወነገርዎ ፡ ወሖሩ ፡ ኀቤ
2 ሁ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወዐበይቶሙ ፡ ለአይሁድ ፡ ወአስተዋደይዎ ፡ ለጳውሎስ፡=፦

Et exiſtimabat quòd habuiſſet pecunias: & ſperabat quas ſi habuiſſet, quòd conſi- 26 *deraret eum, & frequenter accerſebat eum, & alloquebatur eum. Et ſecundo anno* 27 *depoſitus fuit Felix*, & *quia voluit placere Judæis reliquit Paulum vinctum, & venit Porcius* qui *& Feſtus* dicitur.

CAP. XXV.

ET triduo aſcendit Hieroſolymam à Cæſarea. Et indicârunt ei, & venerunt ad 1 2 *eum principes ſacerdotum, & magnates Judæorum, & accuſârunt Paulum.*

Verſio VULGATA LATINA

26 Simul & ſperans , quòd pecunia ei daretur à Paulo : propter quod & frequenter
27 accerſens eum , loquebatur cum eo. Biennio autem expleto , accepit
ſucceſſorem Felix Portium Feſtum. Volens autem gratiam præſtare Judæis
Felix , reliquit Paulum vinctum.

CAP. XXV.

1 FEſtus ergò cùm veniſſet in provinciam , poſt triduum aſcendit Jeroſolymam
2 à Cæſarea. Adierúntque eum principes ſacerdotum , & primi Judæorum
3 , adverſùs Paulum : & rogabánt eum , Poſtulantes gratiam adverſùs
eum , ut juberet perduci eum in Jeruſalem , inſidias tendentes ut interficerent
4 eum in via. Feſtus autem reſpondit , ſervari Paulum in Cæſarea : ſe
5 autem maturiùs profecturum. Qui ergò in vobis (ait) potentes ſunt , deſcendentes
6 ſimul , ſi quod eſt in viro crimen , accuſent eum. Demoratus autem
inter eos dies non ampliùs quàm octo , aut decem , deſcendit Cæſaream
, & alterâ die ſedit pro tribunali , & juſſit Paulum adduci. Qui cùm 7
perductus eſſet , circumſteterunt eum , qui ab Ieroſolyma deſcenderant Judæi,
multas & graves cauſas objicientes , quas non poterant probare , Paulo 8
rationem reddente ; Quoniam neque in legem Judæorum , neque in templum,
neque in Cæſarem quidquam peccavi. Feſtus autem volens gratiam præſtare 9
Judæis , reſpondens Paulo , dixit ; Vis Jeroſolymam aſcendere , & ibi de his
judicari apud me ? Dixit autem Paulus ; Ad tribunal Cæſaris ſto , ibi me 10
oportet judicari : Judæis non nocui , ſicut tu meliùs nôſti. Si enim nocui , 11
aut dignum morte aliquid feci , non recuſo mori : ſi verò nihil eſt eorum ,
quæ hi accuſant me , nemo poteſt me illis donare. Cæſarem appello. Tunc 12
Feſtus cum concilio locutus , reſpondit ; Cæſarem appellâſti ? ad Cæſarem
ibis. Et cùm dies aliquot tranſacti eſſent , Agrippa rex & Bernice deſcenderunt 13
Cæſaream ad ſalutandum Feſtum. Et cùm dies plures ibi demorarentur 14
; Feſtus regi indicavit de Paulo , dicens ; Vir quidam eſt derelictus à Felice
vinctus ,

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 * وامل مع هذا ان بولص سيعطيه اموالا حتي يطلقه * فلذلك كان يستحضر يحدثه
استحضارا متكاثفا * وبعد ان كملت سنتان * صار خليفة فيلكس فسطس البركيني * 27
واذ اثر فيلكس يخلف لليهود شيا ينعم به عليهم * ترك بولص مقيدا *

* الفصل الخامس والعشرون * ولما ورد فسطس الي بلدة ولايته * صعد من 1
قيسارية الي اورسليم بعد ثلثة ايام * فرفع اليه راس الكهنة ومقدموا اليهود امر بولص * 2
* وتضرعوا اليه ان يعمل معهم جميلا * ان يرسله اليهم الي اورسليم * ويصيروا له مكمنين لقتله 3
في الطريق * فاما فسطس فاجابهم ان بولص محفوظ في قيسارية * وانا معتزم ان اسير سريعا * 4
* فالرجال الاقوياء فيكم فلينحدروا معي * ومهما كان في الرجل فليثلبوه به * ورسم لهم عشر 5 6
ايام واكثر لنزولهم الي قيسارية * وفي الغد جلس علي كرسيه * وامر باحضار بولص * ولما جاء 7
انتصب اليهود والذين نزلوا من اورسليم * وردموا علي بولص اسبابا كثيرة وحججا ثقيلة *
فلم يقتدروا ان يوضحوا صحتها * حين اعتذر هو عنها قايلا له * ما اجترمت ذنبا لا الي الشريعة 8
التي لليهود * ولا الي الهيكل * ولا الي قيصر * ولما شاء فسطس ان يسدي الي اليهود جميلا * 9
اجاب فقال لبولص * اتوثر ان تصعد الي اورسليم لتحاكم عن هذه الامور هناك بامري *
* فقال بولص انا واقف قدام موقف قيصر حيث يجب ان احاكم * لانني ما ظلمت اليهود 10
شيا * كما انت تعرف ذلك يقينا * وان كنت قد ظلمتهم وقد فعلت شيا يستوجب الموت * فما 11
استعفي من الموت * وان تكن هذه المثالب التي هولاء يثلبونني بها ليست شيا * فما يمكن
احدا يهبني لهم * وانا مستغيث بقيصر * حينيذ خاطب فسطس صاحب مشورته واجاب * اذ 12
تستغيث بقيصر ستذهب الي قيصر * * ليوم الخميس من الجمعة السابعة *
* ولما عبرت ايام ما * اقبل الي قيسارية اغريبا الملك وبرنيقيه زوجته * فسلما علي فسطس * 13
* ولما اقام هناك فسطس اياما كثيرة * رفع الي الملك اغريبا الاخبار المختصة ببولص قايلا * 14
ان هاهنا رجلا تركه فيلكس مقيدا *

Simulque ſperavit quòd Paulus daret illi pecunias , ut dimitteret eum : & propterea frequenter accerſebat eum, ut 26
ipſum alloqueretur. Et poſtquam abſoluti eſſent anni duo , creatus eſt ſucceſſor Felicis, Feſtus Porcinius. Cùmque voluiſſet Felix aliquid relinquere Judæis quo gratiam eis præſtaret, reliquit Paulum vinctum. 27

CAP. XXV.

Cum autem veniſſet Feſtus ad provinciam præfecturæ ſuæ, aſcendit è Cæſarea in Jeruſalem poſt tres dies. 1
Et detulerunt ad eum principes ſacerdotum atque primores Judæorum cauſam Pauli : 2
Et rogaverunt eum ut beneficio uteretur in eos , mittendo illum ad ſe in Jeruſalem, ut inſidias ei tenderent ad occidendum illum in via. 3
Feſtus autem reſpondit eis ; Paulus quidem Cæſareæ ſervatur , & ego brevi ducturus ſum eum. 4
Viri ergò potentes inter vos , deſcendant mecum, deque omnibus quæ fuerint in hoc viro culpis , *accuſent eum.* 5
Et aſſignavit eis decem dies & ampliùs, ad deſcendendum in Cæſaream : poſterò autem die ſedit pro tribunali, juſſitque Paulum adduci. 6
Qui cùm veniſſet, erexerunt ſe Judæi, & qui deſcenderunt ab Ieruſalem, objecerúntque Paulo cauſas multas, & lites graviſſimas: at non potuerunt oſtendere veritatem illarum, 7
ubi ipſe rationem de iis redderet, dicens ad eum; Non commiſi culpam neque in legem Judæorum, neque in templum , neque in Cæſarem. 8
Cùm tamen vellet Feſtus conferre in Judæos favorem, reſpondens dixit Paulo ; Viſne aſcendere Jeroſolymam, ut his de rebus ibi judiceris me imperante ? Dixit Paulus ; 9
Ego ſto ante tribunal Cæſaris , ubi oportet me judicari : non enim læſi Judæos ulla in re, ut tu id certiſſimè nôſti. 10
Quòd ſi eos læſi , & aliquid morte dignum commiſi, mortem non recuſo : verùm ſi criminationes iſtæ de quibus hi me accuſant, nihil ſunt , nemo poteſt me illis donare , ſiquidem Cæſarem appello. 11
Tunc allocutus eſt Feſtus , conſiliarium ſuum, & reſpondit ; Quandoquidem Cæſarem appellas, ad Cæſarem ibis. 12

Pro feriâ quintâ hebdomadæ ſeptimæ.

Tranſactis autem diebus aliquot , advenerunt Cæſaream Agrippa rex & Bernice uxor illius , & ſalutârunt Feſtum. 13
Cùmque moratus illic eſſet Feſtus multis diebus , detulit ad regem Agrippam negotia Paulum ſpectantia, dicens ; Adeſt hic vir quidam quem Felix vinctum reliquit. 14

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 ወአስተበቍዕዎ ፡ ከመ ፡ ይፈንዎሙ ፡ ሊየሩሳሌም ፡ እስመ ፡ ይፀንሕዎ ፡ ከመ ፡ ይቅትልዎ ፡
4 በፍኖት ፡፡=፡ ወአዘዘ ፡ ፊስጦስ ፡ ይዕቀብዎ ፡ ለጳውሎስ ፡ በቂሰርያ ፡ እስመ ፡ ህየ ፡
5 ይሰወጥ ፡ ለሊሁ ፡ ፍጡነ ፡=፡ ወይቤሎሙ ፡ ለአይሁድ ፡ እለ ፡ ትክሉ ፡ እምውስቴትክሙ ፡
6 ወረዱ ፡ ትትዋቀሥዎ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡ በዘ ፡ አስተዋደይክምዎ ፡=፡ ወነቢሮ ፡
ኀቤሆሙ ፡ ሰሙነ ፡ ዕለተ ፡ እሜ ፡ ዐሡረ ፡ ገብኡ ፡ ቂሰርያ ፡ ወበሳኒታ ፡ ነበረ ፡
7 ሎሙ ፡ ዐውደ ፡ ወአዘዘ ፡ ያምጽእዎ ፡ ለጳውሎስ ፡፡=፡ ወቀረበ ፡ ኀቤሆሙ ፡ ጳውሎስ ፡
አስተዋደይዎ ፡ አይሁድ ፡ እለ ፡ ወረዱ ፡ እምሊየሩሳሌም ፡ ብዙኀ ፡ ጌጋየ ፡ ወክቡደ ፡
8 በዘ ፡ ኢይክሉ ፡ ሎቱ ፡ መዊዖቶ ፡፡=፡ ወእንዘ ፡ ይወቅሥ ፡ ሎሙ ፡ ጳውሎስ ፡ ወይብል ፡
አልቦ ፡ ዘአበስኩ ፡ ሊሰዕለ ፡ ኦሪቶሙ ፡ ለአይሁድ ፡ ወሊደብ ፡ ምኵራብሙ ፡ ወሊ
9 ለነጋሢ ፡፡=፡ ወፈቀደ ፡ ፊስጦስ ፡ ያእኵትዎ ፡ አይሁድ ፡ ወይቤሎ ፡ ለጳውሎስ ፡ ትፈቅድኑ ፡
10 ትዕርግ ፡ ሊየሩሳሌም ፡ ወበህየ ፡ ትትዋቀሥሙ ፡ በኀቤየ ፡፡=፡ ወይቤ ፡ ጳውሎስ ፡
በውስተ ፡ ዐውደ ፡ ነጋሢ ፡ በጻሕኩ ፡ እንዘ ፡ አልብየ ፡ አበሳ ፡ በዘ ፡ እትኰነን ፡ ለ
11 አይሁድ ፡ ወለሊከ ፡ ትሔይስ ፡ ታእምሮ ፡=፡ ወእመሰ ፡ ዘዐመፅኩ ፡ ወቦ ፡ እኩየ ፡
ዘገበርኩ ፡ ኢይትሀከይ ፡ መዊተ ፡ ወእመሰ ፡ በከ ፡ በሕቱ ፡ ያስተዋድዩኒ ፡ እሉ ፡ ዘአልብየ ፡
12 ጌጋየ ፡ አልቦ ፡ ዘይክል ፡ ይፀግወኒ ፡ ሎሙ ፡ ነጋሤ ፡ ተዘመርኩ ፡፡=፡ ወእምዝ ፡ ተናገሮ ፡
ፊስጦስ ፡ ምስለ ፡ መማክርቲሁ ፡ ይቤሎ ፡ እንከሰኬ ፡ ሰበ ፡ ነጋሢ ፡ ተዘምረ ፡
13 ኀበ ፡ ነጋሢ ፡ ተሐውር ፡፡=፡ ጟል ወእምድኅረ ፡ ሕዳጥ ፡ መዋዕል ፡ በጽሐ ፡ ቂሰርያ ፡
14 አግሪጳ ፡ ንጉሥ ፡ ወብርኒቄ ፡ ወተአምኅዎ ፡ ለፊስጦስ ፡=፡ ወነቢሮ ፡ ብዙኀ ፡ መዋዕለ ፡
ነገሮ ፡ ፊስጦስ ፡ ለንጉሥ ፡ በእንተ ፡ ጳውሎስ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ሀሎ ፡ ብእሲ ፡ አሐዱ ፡
ሙቁሕ ፡ ዘኀደገ ፡ ፊስጦስ ፡=፡

Et rogaverunt eum ut mitteret illum per eos Hieroſolymam , quia expectabant illum, ut trucidarent illum in via. 3
Et præcepit Feſtus , ut cuſtodirent Paulum in Cæſarea : quia illuc reverſurus erat ipſe citò. 4
Et dixit Judæis ; Qui poteſtis ex vobis , deſcendite ut objiciatis huic homini illa de quibus accuſâſtis eum. 5
Et quum manſiſſet apud eos octo dies , aut decem, reverſi ſunt Cæſaream : & poſtridiè ſedit pro iis concilio , & præcepit ut adducerent Paulum. 6
Et quum acceſſiſſet ad eos Paulus , objecerunt ei Judæi, qui deſcendiſſent ab Hieruſalem multa crimina , & gravia, de quibus non potuerunt eum convincere. 7
Et dum diſputaret contra eos Paulus , dicebat ; Nihil fuit in quo peccavi, neque contra legem Judæorum , neque in templum eorum , neque in Imperatorem. 8
Et voluit Feſtus ut gratias præſtarent ei Judæi , & dixit Paulo ; Viſne aſcendere Hieroſolymam, & ibi argumentari cum illis apud me? 9
Et dixit Paulus ; In concilium Imperatoris veni , non habens crimen pro quo ſubditus ſim Judæis , & ipſe tu meliùs cognoſcis illud. 10
Et ſi quis fuerit cui iniquè feci, & fuerit malum quod perpetravi, non pigrabor mori : veruntamen ſi apud te ſine crimine accuſant me illi , nemo eſt qui poteſt condonare me illis : Imperatorem appellavi. 11
Et tùnc quum loquutus eſſet Feſtus cum conſiliariis ſuis , dixit ei ; Igitur quum Imperatorem appellaveris , ad Imperatorem proficiſceris. 12
Et poſt paucos dies venit Cæſaream Agrippa rex & Bernice, & ſalutaverunt Feſtum. 13
Et quum manſiſſet multos dies , nuntiavit Feſtus regi de Paulo, & dixit iis ; Fuit vir quidam vinctus quem reliquit Feſtus. 14

De quo, facto me in Hierosolyma, indicaverunt principes Sacerdotum & senio-
15 Περὶ οὗ, γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύ-
res Judæorum, postulantes adversus illum damnationem. Ad quos respondi;
16 τεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ᾽ αὐτοῦ (ξ) δίκην. Πρὸς οὓς ἀπεκρίθην,
Quia non est consuetudo Romanis donare aliquem hominem ad perditionem, priùs
Ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις χαρίζεσθαί τινα (ο) ἄνθρωπον εἰς ἀπώλειαν, πρὶν
quàm accusatus ad conspectum habeat accusatores, locúmque defensionis accipiat
ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους, τόπον τε ἀπολογίας λάβοι
de criminatione. Convenientibus ergò illis huc, dilationem nullam
17 περὶ τοῦ ἐγκλήματος. Συνελθόντων οὖν αὐτῶν ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν
faciens, sequenti sedens pro tribunali, jussi adduci virum.
ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα.
De quo stantes accusatores, nullam causam deferebant quorum suspicabar ego.
18 Περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι, οὐδεμίαν αἰτίαν ἐπέφερον (π) ὧν ὑπενόουν ἐγώ.
Quæstiones verò quasdam de propria superstitione habebant adversus eum, &
19 Ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς (ρ) αὐτὸν, καὶ
de quodam Jesu defuncto, quem affirmabat Paulus vivere. Hæsitans autem
20 περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν. Ἀπορούμενος δὲ
ego in eam quæ de hoc quæstionem, dicebam, si vellet ire in Hierusalem,
(σ) ἐγὼ εἰς τὴν περὶ τούτου ζήτησιν, ἔλεγον, εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι εἰς (τ) Ἱερουσαλὴμ,
& ibi judicari de istis. At Paulo appellante servari se ad
21 κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων. Τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς
Augusti cognitionem, jussi servari eum, usque quò mittam eum ad
τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν, ἕως οὗ (υ) πέμψω αὐτὸν πρὸς
Cæsarem. Agrippa autem ad Festum dixit; Volebam & ipse hominem
22 Καίσαρα. Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν (φ) Φῆστον ἔφη, Ἐβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου
audire. Ille autem, Cras, inquit, audies eum. Ergò postridie veniente
23 (χ) ἀκοῦσαι. Ὁ δὲ, Αὔριον, φησὶν, ἀκούσῃ αὐτοῦ. Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος ΛΖʹ

Agrippâ & Bernice cum multa ambitione, & introeuntibus in auditorium
τοῦ Ἀγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον
cúmque tribunis & viris secundùm eminentiam existentibus civitatis, &
σύν τε (ψ) τοῖς χιλιάρχοις καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ᾽ (ω) ἐξοχὴν οὖσι τῆς πόλεως, καὶ
jubente Festo, adductus est Paulus. Et dicit Festus; Agrippa rex,
κελεύσαντος τοῦ Φήστου, ἤχθη ὁ Παῦλος. Καί φησιν ὁ Φῆστος, Ἀγρίππα βασιλεῦ, 24
& omnes qui simul adstantes nobis viri, spectatis hunc, de quo omnis multitudo
καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε τοῦτον, περὶ οὗ (α) πᾶν τὸ πλῆθος
Judæorum interpellavit me inque Hierosolymis & hic, acclamantes non oportere
τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, (β) ἐπιβοῶντες μὴ δεῖν
vivere eum ampliùs. Ego verò comperiens nihil dignum morte
(γ) ζῆν αὐτὸν μηκέτι. Ἐγὼ δὲ (δ) καταλαβόμενος μηδὲν ἄξιον θανάτου 25
eum admisisse, & ipso autem hoc appellante Augustum, judicavi mittere
αὐτὸν πεπραχέναι, καὶ αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν, ἔκρινα (ε) πέμπειν
eum. De quo certum quid scribere domino, non habeo: ideò produxi
αὐτόν. Περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ κυρίῳ, οὐκ ἔχω· διὸ (ζ) προήγαγον 26
eum ad vos, & maximè ad te, rex Agrippa, ut interrogatione
αὐτὸν ἐφ᾽ ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως
facta, habeam quid scribere. Irrationabile enim mihi videtur, mittentem vinctum,
γενομένης, (η) σχῶ τι γράψαι. Ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον, 27
non & eas quæ contra eum causas significare.
μὴ καὶ τὰς κατ᾽ αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

CAP. XXVI. κϛʹ.

Agrippa verò ad Paulum ait; Permittitur tibi pro teipso dicere.
Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη, Ἐπιτρέπεταί σοι (α) ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν. 1
Tunc Paulus ratiocinabatur extendens manum:
τότε ὁ Παῦλος (β) ἀπελογεῖτο ἐκτείνας τὴν χεῖρα·

MS.A. (ξ) καταδίκην. (ο) ἄνθρωπον, πρὶν ἢ (π) ὧν ἐγὼ ὑπενόουν πονηράν· Ζητήματα (ρ) *αὐτοὺς, (σ) ἐγὼ τὴν περὶ τούτων (τ) Ἱεροσόλυμα, (υ) ἀναπέμψω (φ) Φῆστον, Ἐβουλόμην (χ) ἀκοῦσαι. Αὔριον, φησὶν, (ψ) χιλιάρχοις (ω) ἐξοχὴν τῆς (α) ἅπαν (β) βοῶντες (γ) αὐτὸν ζῆν (δ) κατελαβόμην μηδὲν ἄξιον αὐτὸν θανάτου πεπραχέναι· αὐτοῦ (ε) πέμπειν. Περὶ οὗ (ζ) ἐπήγαγον (η) ἔχω τί γράψω. Κεφ. κϛʹ. MS.A. (α) περὶ (β) ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἀπελογεῖτο·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܘܟܕ ܗܘܝܬ ܒܐܘܪܫܠܡ ܆ ܐܘܕܥܘܢܝ ܥܠܘܗܝ ܪܒܝ ܟܗܢܐ ܘܩܫܝܫܐ ܕܝܗܘܕܝܐ܂ ܘܒܥܘ
16 ܕܐܬܒܥ ܠܗܘܢ ܕܝܢܐ ܡܢܗ܂ * ܐܡܪܬ ܠܗܘܢ ܆ ܕܠܝܬ ܥܝܕܐ ܠܪ̈ܗܘܡܝܐ ܕܢܬܠܘܢ ܒܪܢܫܐ
ܡܘܗܒܬܐ ܠܩܛܠܐ܆ ܥܕܡܐ ܕܢܐܬܐ ܒܥܠ ܕܝܢܗ ܘܢܟܣܝܘܗܝ ܥܠ ܐܦܘ̈ܗܝ܆ ܘܢܬܝܗܒ
17 ܠܗ ܐܬܪܐ ܠܡܦܩ ܪܘܚܐ ܥܠ ܡܕܡ ܕܐܬܪܫܝ܂ * ܘܟܕ ܐܬܝܬ ܠܗܪܟܐ܆ ܕܠܐ ܐܘܚܪܢܐ ܠܝܘܡܐ
18 ܕܒܬܪܗ ܝܬܒܬ ܥܠ ܒܝܡ܂ ܘܦܩܕܬ ܕܢܬܬܐ ܠܘܬܝ ܓܒܪܐ܂ * ܘܩܡܘ ܥܡܗ
ܡܪ̈ܝ ܕܝܢܗ܆ ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ ܥܠܬܐ ܒܝܫܬܐ ܕܢܚܘܘܢ ܥܠܘܗܝ ܐܝܟ ܡܐ ܕܡܣܒܪ
19 ܗܘܝܬ܂ * ܙܛ̈ܡܐ ܕܝܢ ܡܕܡ ܡܕܡ ܥܠ ܕܚܠܬܗܘܢ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܥܡܗ܂ ܘܥܠ ܝܫܘܥ
20 ܚܕ ܕܡܝܬ܂ ܗܘ ܕܐܡܪ ܗܘܐ ܦܘܠܘܣ ܕܚܝ ܗܘ܂ * ܘܡܛܠ ܕܠܐ ܩܝܡ ܗܘܝܬ ܐܢܐ ܥܠ ܗܢܐ
ܥܘܩܒܐ܆ ܐܡܪܬ ܠܦܘܠܘܣ ܕܨܒܐ ܐܢܬ ܠܡܐܙܠ ܠܐܘܪܫܠܡ܆ ܘܬܡܢ ܬܬܕܝܢ ܥܠ
21 ܗܠܝܢ܂ * ܗܘ ܕܝܢ ܒܥܐ ܕܢܬܢܛܪ ܠܕܝܢܗ ܕܩܣܪ܂ ܘܦܩܕܬ ܕܢܬܢܛܪ ܥܕܡܐ ܕܐܫܕܪܝܘܗܝ ܠܘܬ
22 ܩܣܪ܂ * ܐܡܪ ܐܓܪܝܦܘܣ܆ ܨܒܐ ܗܘܝܬ ܕܐܫܡܥܝܘܗܝ ܠܓܒܪܐ ܗܢܐ܂ ܘܦܗܣܛܘܣ ܐܡܪ܆
23 ܠܡܚܪ ܬܫܡܥܝܘܗܝ܂ * ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ܆ ܐܬܐ ܐܓܪܝܦܘܣ ܘܒܪܢܝܩܐ ܒܙܝܚܐ ܣܓܝܐܐ܂
ܘܥܠ ܠܒܝܬ ܕܝܢܐ܂ ܥܡ ܟܠܝܪ̈ܟܐ ܘܥܡ ܪ̈ܝܫܝ ܡܕܝܢܬܐ܂ ܘܦܩܕ ܦܗܣܛܘܣ ܘܐܬܐ ܦܘܠܘܣ܂
24 * ܘܐܡܪ ܦܗܣܛܘܣ܂ ܐܓܪܝܦܘܣ ܡܠܟܐ ܘܟܠܗܘܢ ܓܒܪ̈ܐ ܕܐܝܬܝܟܘܢ ܥܡܢ܆ ܥܠ
ܗܢܐ ܓܒܪܐ ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ܆ ܕܥܠܘܗܝ ܟܠܗ ܥܡܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܦܓܥܘ ܒܝ ܒܐܘܪܫܠܡ ܘܠܗܪܟܐ܂
25 ܟܕ ܩܥܝܢ ܕܠܐ ܘܠܐ ܠܗ ܕܢܚܐ܂ * ܐܢܐ ܕܝܢ ܠܐ ܐܫܟܚܬ܆ ܕܡܕܡ ܕܫܘܐ ܠܡܘܬܐ
26 ܥܒܕ ܗܘܐ܂ ܘܡܛܠ ܕܗܘ ܒܥܐ ܕܢܬܢܛܪ ܠܕܝܢܗ ܕܩܣܪ܆ ܦܩܕܬ ܕܢܫܬܕܪ܂ * ܘܠܐ
ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢܐ ܐܟܬܘܒ ܥܠܘܗܝ ܠܩܣܪ܂ ܡܛܠ ܗܢܐ ܨܒܝܬ ܠܡܩܪܒܘܬܗ
ܩܕܡܝܟܘܢ܆ ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܩܕܡܝܟ ܡܠܟܐ ܐܓܪܝܦܐ܂ ܕܟܕ ܐܬܬܒܥ ܕܝܢܗ܆
27 ܐܫܟܚ ܡܕܡ ܐܟܬܘܒ܂ * ܠܐ ܓܝܪ ܘܠܐ ܕܟܕ ܡܫܕܪܝܢܢ ܓܒܪܐ ܐܣܝܪܐ܂ ܕܠܐ ܢܟܬܘܒ
ܣܘܪ̈ܚܢܘܗܝ܂

Et quum essem in Jerusalem, indicârunt 15 mihi de eo principes sacerdotum, & seniores Judæorum, efflagitârúntque ut sibi justa exigerem ab eo. Illis verò dixi, morem 16 non esse Romanis, dono tradere quempiam interficiendum, donec venerit adversarius ejus, & arguat eum in faciem, detúrque ei locus depromendi spiritum contra id de quo accusatur. Quum itaque huc venissem, 17 absque dilatione die sequenti sedi pro tribunali, jussique ad me adduci hominem. Adstiterunt autem cum eo delatores ejus, 18 nec potuerunt ullam culpam flagitiosam probare adversùs eum, prout arbitrabar. Sed quæstiones varias de superstitione ipsorum, 19 habebant adversùs eum, & de quodam Jesu qui mortuus est, quem Paulus dicebat vivere. Et quia non mihi constabat 20 de harum rerum quæstione, dixeram Paulo; Num vis proficisci ad Jerusalem, illícque judicium subire super istis? Ipse verò 21 petiit ut servaretur judicio Cæsaris: proindè jussi eum servari, quousque mitterem eum ad Cæsarem. Dixit autem Agrippa, 22 Vellem audire hunc virum. Proindè Festus ait; Cras eum audies. Postero itaque die 23 venit Agrippa & Bernice cum multo apparatu, & ingressus est in forum judiciarium cum tribunis & primoribus civitatis, & jubente Festo venit Paulus. Tum Festus, A- 24 grippa rex, *inquit*, & omnes viri qui adestis nobiscum, adversùs hunc virum quem videtis, tota gens Judæorum obvia mihi fuit in Jerusalem, & hîc, vociferantes non ampliùs oportere eum vivere. Ego verò 25 nihil deprehendi dignum morte eum admisisse: sed quia ipse postulavit servari judicio Cæsaris, decrevi eum missum iri. Cæterùm nescio quid de eo scribam Cæ- 26 sari: idcircò volui eum sistere coram vobis, & maximè coram te, rex Agrippa, ut inquisitione habitâ de causa ipsius, inveniam quod scribam. Non enim decet cùm 27 mittimus virum vinctum, ejus delictum non scribere.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܘ *

1 * ܘܐܡܪ ܐܓܪܝܦܘܣ ܠܦܘܠܘܣ܂ ܡܦܣ ܠܟ ܠܡܡܠܠܘ ܥܠ ܐܦܝ ܢܦܫܟ܂ ܗܝܕܝܢ
ܦܘܠܘܣ ܦܫܛ ܐܝܕܗ܂ ܘܢܦܩ ܗܘܐ ܪܘܚܐ ܘܐܡܪ܂

CAP. XXVI.

Porrò dixit Agrippa Paulo; Permittitur 1 tibi pro teipso verba facere. Tunc Paulus extendit manum suam, & deprompsit spiritum, aitque;

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወበጺሕየ ፡ ሊየሩሳሌም ፡ አስተዋደይዎ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ወሊበናቶሙ ፡ ለአይሁ
16 ድ ፡ ወአስተብቍዑኒ ፡ እኰንኖ ፡ ሎሙ ፡=፡ ወእቤሎሙ ፡ ለነ ፡ ኢይከውነነ ፡ ወሊለ
መኑሂ ፡ ነኰንኖ ፡ ቅድመ ፡ ዘኢዘለፍዎ ፡ ማሕተተ ፡ በገጾ ፡ ወሊረከቡ ፡ ሎቱ ፡ ገጋየ ፡
17 ሐረመ ፡ ሊይኰንኑ ፡ ሰብአ ፡ ሮሜ ፡ በከመ ፡ ረከቡ ፡፡=፡ ወእምዝ ፡ በጺሖሙ ፡ ዝየ ፡
እንዘ ፡ መንተኒ ፡ ኢይገብር ፡ ነበርኩ ፡ ሎሙ ፡ ዐውደ ፡ ወአዘዝኩ ፡ ያምጽእዎ ፡ ለው
እቱ ፡ ብእሲ ፡=፡

Et quum pervenissem Hierosolymam, accusârunt eum principes sacerdotum, & 15 *magistri Judæorum, & rogârunt me ut condemnarem eum illis. Et dixi il-* 16 *lis; Nobis non licet quenquam condemnare priusquàm arguerunt cum interrogatione in conspectu ejus, & invenerunt in eo iniquitatem: illicitum est, ut non judicarent Romanum prout invenerunt. Et quum convenissent huc, nihil* 17 *aliud faciens, sedi pro illis concilio, & præcepi ut adducerent hunc hominem.*

Verſio VULGATA LATINA.

15 De quo cùm eſſem Jeroſolymis, adierunt me principes ſacerdotum, & ſe-
16 niores Judæorum, poſtulantes adverſùs illum damnationem. Ad quos reſpon-
di; Quia non eſt Romanis conſuetudo damnare aliquem hominem, priùs
quàm is qui accuſatur, præſentes habeat accuſatores, locúmque defendendi
17 accipiat ad abluenda crimina. Cùm ergò huc conveniſſent ſine ulla dilatio-
18 ne, ſequenti die ſedens pro tribunali, juſſi adduci virum. De quo, cùm
ſtetiſſent accuſatores, nullam cauſam deferebant, de quibus ego ſuſpicabar
19 malum: Quæſtiones verò quaſdam de ſua ſuperſtitione habebant adverſùs
20 eum, & de quodam Jeſu defuncto, quem affirmabat Paulus vivere. Hæſi-
tans autem ego de hujuſmodi quæſtione, dicebam ſi vellet ire Jeroſolymam,
21 & ibi judicari de iſtis. Paulo autem appellante ut ſervaretur ad Auguſti
22 cognitionem, juſſi ſervari eum, donec mittam eum ad Cæſarem. Agrippa
autem dixit ad Feſtum; Volebam & ipſe hominem audire. Cras, inquit,
23 audies eum. Alterâ autem die, cùm veniſſet Agrippa, & Bernice, cum
multa ambitione, & introîſſent in auditorium cum tribunis, & viris princi-
palibus civitatis, jubente Feſto, adductus eſt Paulus. Et dicit Feſtus; Agrip- 24
pa rex, & omnes, qui ſimul adeſtis nobiſcum viri, videtis hunc, de quo
omnis multitudo Judæorum interpellavit me Jeroſolymis, petentes & accla-
mantes non oportere eum vivere ampliùs. Ego verò comperi nihil dignum 25
morte eum admiſiſſe. Ipſo autem hoc appellante ad Auguſtum, judicavi mit-
tere. De quo quid certum ſcribam domino, non habeo. Propter quod 26
produxi eum ad vos, & maximè ad te, rex Agrippa, ut interrogatiòne factâ
habeam quid ſcribam. Sine ratione enim mihi videtur mittere vinctum, & 27
cauſas ejus non ſignificare.

CAP. XXVI.

AGrippa verò ad Paulum ait; Permittitur tibi loqui pro temetipſo. Tunc 1
Paulus extentâ manu cœpit rationem reddere.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 * وَلَمَّا صَعِدْتُ اِلَي اورسليم رفع اِلَيَّ حين رؤساء كهنة اليهود وشيوخهم طالبين مني طايلة *
16 * واجبتهم ان الروم ليست لهم عادة ان يدفعوا انسانا الي الهلاك * قبل ان تحصل الثلابون
17 باراه وجه المثلوب * ويمنح اوانا يعتذر فيه عن زلته * فلما جاووا الي هنا لم امهلهم ولا مهلة
18 واحدة * وفي الغد جلست علي منبري وامرت باحضار الرجل * فانتصب الثلاب عليه *
19 فلم يوردوا عليه ولا علة واحدة من التي اتهموه بها * سوا استخبارات ما ثلبوه بها من
20 اجل ديانتهم * وعن يسوع ما مات ذكر بولص انه حي * تم * فاذ تحيرت انا في
الامر المطلوب منه * قلت له ان كان يوثر ان يمضي الي اورسليم يحاكم هناك عن هذه
21 الامور * ولما استغاث بولص ان يحفظ ليطالع بامين معرفة الموقر المشرف * امرت بالاحتفاظ به *
22 الي ان انفذه الي قيصر * فقال اغريبا لفسطس * قد كنت اوثر وانا ان اسمع الرجل *
23 فقال له غدا تسمعه * وفي الغد لما جاء اغريباس وبرنيقه بخيلة كثيرة * ودخلا الي
ديوان السماع مع رؤساء الالوف * ورجال المدينة المعظمين فيها * وامر فسطس باحضار
24 بولص * فلما حضر بولص وقال * ايها الملك اغريبا ويا جماعة الحاضرين عندنا *
اتبصرون هذا الذي من اجله خاطبني كافة جماعة اليهود في اورسليم وهاهنا * هاتفين
25 انه ما يجب ان يعيش البتة * ولما تيقنت انا انه لم يعمل ذنبا يستوجب به الموت *
26 ولما استغاث هو بالمشرف * حكمت ان ارسله اليه * ولانني لست اعلم عنه خبرا واضحا
اكتب به الي المولي * فلهذا احضرته الي امامكم * وخاصة امامك ايها الملك اغريبا *
27 حتي اذا كشف عنه اعرف ماذا اكتب * لانه يظن بي رايا بهيميا ان انفذ مقيدا
لست اعرف الاسباب التي عليه *

* الفصل السادس والعشرون *

* يقال في ذكر الملك قسطنطين *

1 * فقال اغريبا لبولص نحن نامرك ان تحتج عن نفسك * حينيذ مد بولص يده معتذرا *

Cùmque aſcendiſſem Jeroſolymam, detulerunt ad me cauſam ejus principes ſacerdotum Judæorum, & ſeniores eorum, poſtulantes à me favorem. 15 *Reſpondi eis, non eſſe Romanis conſuetudinem tradendi hominem ad necem prinſquàm adſint accuſatores ante faciem accuſati, deturque ei tempus defendendi ſe de criminibus ſuis.* 16 *Cùm ergò huc veniſſent, nullâ prorſùs eis dilatione conceſſâ, poſtero die ſedi ſuper tribunal meum, ju[illegible]e adduci virum.* 17 *Et erecti in eu[illegible]ſatores, ne unam quidem protulerunt adverſùs eum cauſam, ex iis in quibus illum criminabantur:* 18 *Præter quæſtiones quaſdam de quibus accuſabant eum circa religionem ſuam, & de Jeſu quodam defuncto, quem Paulus aiebat eſſe vivum.* 19 Finis. *Hæſitans autem ego de negotio quod exquirebatur ab eo, dixi illi num vellet ire Jeroſolymam, ut judicaretur ibi de his rebus.* 20 *At cùm appellâſſet Paulus ut ſervaretur, quatenus deferret cauſam ſuam cognitioni Honorificentiſſimi & Auguſtiſſimi, juſſi ſervari eum donec mitterem illum ad Cæſarem.* 21 *Dixit Agrippa Feſto, Vellem ego etiam audire hunc virum. Ait illi; Cras audies eum.* 22 *Poſtridiè igitur, cùm veniſſet Agrippa & Bernice multo cum faſtu, & ingreſſi eſſent ambo conclave auditorii cum tribunis, & viris in civitate primariis, juſſit Feſtus adduci Paulum.* 23 *Cùmque adfuiſſet Paulus, ait; O rex Agrippa, & omnes qui hîc adeſtis, videtiſne hunc de quo allocuta eſt me univerſa turba Judæorum in Hieruſalem & hîc, clamantes non oportere eum ullo modo vivere?* 24 *Ego itaque cùm certò ſcirem nullum ab eo crimen commiſſum propter quod mortem mereretur, & cùm ipſe ad Auguſtum provocâſſet, judicavi mittendum eſſe ad eum.* 25 *Et quia nihil aperti de eo habeo quod ſcribam domino: propterea ſtiti eum coram vobis, & præcipuè coram te, O rex Agrippa: ut cùm* aliquid *de eo deprehendero, ſciam quid ſcribam:* 26 *Brutale enim conſilium in me eſſe videretur, mittere vinctum, ignorans cauſas quæ adverſùs illum* allegantur. 27

C[illegible]. XXVI.

Dicendum in commemoratione regis Conſtantini.

ITaque dixit Agrippa ad Paulum, Nos præcipimus tibi ut cauſam propriam dicas. Tunc extendit Paulus manum ſuam, ſeſe defendens. 1

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

18 ወቀርቡ ፡ እለሂ ፡ ይትዋቀሥዎ ፡ ወአልቦ ፡፡ እኩየ ፡ ዘገብረ ፡ ዘበጽሑ ፡ ሎቱ ፡=፡
19 ዘእንበለ ፡ ደእሙ ፡ እምበይነ ፡ ሕገጊሆሙ ፡ ዘይትኃሐዱ ፡ ሀሎአ ፡ አሐዱ ፡ ብእሲ ፡ ዘ
20 ስሙ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘሞተ ፡ ወጳውሎስ ፡ ይብል ፡ ሕያው ፡ ውእቱ ፡=፡ ኀጢእየ ፡ እንከ ፡
ዘአገብእ ፡ ሎሙ ፡ ፍትሐ ፡ በእንተ ፡ ተኃሥሦቶሙ ፡ ወእብሎሙ ፡ እመ ፡ ትፈቅዱ ፡ ሐ
21 ሩ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ወበህየ ፡ ያስተዋቅሡክሙ ፡=፡ ወአበየ ፡ ጳውሎስ ፡ ወተዘመረ ፡
መድኃኒቶ ፡ ኀበ ፡ ንጉሥ ፡ ወእምዝ ፡ እንከ ፡ አዘዝኩ ፡ ይዕቀብዎ ፡ እስከ ፡ እፌንዎ ፡
22 ኀበ ፡ ንጉሥ ፡፡=፡ ወይቤሎ ፡ አግሪጳ ፡ ለፊስጦስ ፡ አነሂኬ ፡ እምፈቀድኩ ፡ እስምዖ ፡
23 ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ወይቤሎ ፡ ፊስጦስ ፡ ጌሠምኬ ፡ እንከሰ ፡ ትሰምዖ ፡፡=፡ ወበሰኒታ ፡
መጽአ ፡ አግሪጳ ፡ ንጉሥ ፡ ወበርኒቄ ፡ ተረኢዮሙ ፡ ምስለ ፡ ብዙኅ ፡ ግርማ ፡ ወቦኡ ፡ ወ
ነበሩ ፡ ዐውደ ፡ ምኵለ ፡ መሳፍንት ፡ ወዐቢይተ ፡ ሀገር ፡ ወአዘዘ ፡ ፊስጦስ ፡ ያምጽእዎ ፡
24 ለጳውሎስ ፡=፡ ወይቤ ፡ ፊስጦስ ፡ ኵልክሙ ፡ እለ ፡ ሀለውክሙ ፡ ምስሌነ ፡ አኃዊነ ፡ ነ
ዋኬ ፡ ውእቱ ፡ ዝብእሲ ፡ ዘያስተዋድይዎ ፡ አይሁድ ፡ በኢየሩሳሌም ፡ ወበዝየኒ ፡ የ
25 አወይው ፡ ወይብሉ ፡ ከመ ፡ ግሙራ ፡ ኢያሐይውዎ ፡=፡ ለንከሰኬ ፡ ጥዩቀ ፡ ከመ ፡ አ
ልቦ ፡ እኩየ ፡ ዘገብረ ፡ ወአልበ ፡ ጌጋየ ፡ በዘ ፡ ይመውት ፡ ወሶበ ፡ ለሊሁ ፡ አዝመረ ፡ ኀ
26 በ ፡ ንጉሥ ፡ ላጥበዕኩ ፡ እንከ ፡ እፌንዎ ፡=፡ ወ[illegible]ሙ ፡ ኀበ ፡ እኩ ፡ ለበሰሁ ፡ ዘእጽሐ
ፍ ፡ ለንጉሥ ፡ ወይእዜኒ ፡ ናሁ ፡ አምጻእክዎ ፡ ኀትትዎ ፡ እስኩ ፡ እመ ፡ ዘትረክቡ ፡ ጌ
27 ጋየ ፡ ዘንጽሕፍ ፡=፡ እስመ ፡ ሊተሰ ፡ ዕፀበኒ ፡ ፈንዎ ፡ ሙቁሐ ፡ ዘአል ፡ አበሰ ፡ ወአመ ፡
አኮ ፡ ሒኪ ፡ ኢይረክብ ፡ ለኒ ፡=፡
1 ፳፮ ወይቤሎ ፡ አግሪጳ ፡ ለጳውሎስ ፡ አበሕናከ ፡ ንግር ፡ ቅሠተከ ፡ ወእምዝ ፡ አንሥ
አ ፡ እዴሁ ፡ ጳውሎስ ፡ ወአኀዘ ፡ ይንግር ፡ ወይቤ ፡=፡

Et acceſſerunt accuſatores ejus, & non fuit malum quod feccrat, quod attulerunt contra eum: 18 *Niſi ſolummodò de lege eorum quod quæſtionem moviſſent:* 19 *Fuit quidam homo cujus nomen Jeſus, qui mortuus eſt: & Paulus dixit, Vivit.* 20 *Hæſitans igitur quod tribuerim illis judicium de quæſtionibus illorum, dixi illis; Si vultis, ite Hieroſolymam, & ibi facient quod jus exiget, vobis.* 21 *Et noluit Paulus, & retulit liberationem ſuam ad Imperatorem: & tunc igitur præcepi, ut cuſtodirent eum quouſque mitterem eum ad Imperatorem.* 22 *Et dixit Agrippa Feſto; Vellem audire hunc hominem: & dixit ei Feſtus; Cras igitur audies eum.* 23 *Et poſtridiè venit Agrippa rex, & Barnice, exhibentes ſpeciem multi terroris, & intrârunt, & ſederunt concilio, cum tribunis & magnatibus civitatis: & præcepit Feſtus ut adducerent Paulum.* 24 *Et dixit Feſtus; Omnes vos qui adeſtis nobiſcum, fratres noſtri, ecce hunc virum quem accuſârunt Judæi in Hieruſalem, & hîc clamant, & dicunt quòd ampliùs non permittent eum vivere.* 25 *Ego igitur certus factus quòd non fuit malum quod fecit, & non habet crimen pro quo moreretur: & quum ipſe appellaverit ad Imperatorem, propoſui igitur dimittere eum.* 26 *Sed non habeo de crimine ſuo quod ſcribam Imperatori: & nunc ecce produxi eum, interrogate eum, ſi forſan fuerit quod inveniatis, crimen, quod ſcribamus.* 27 *Quia mihi durum eſt mittere eum vinctum, cujus crimen neque errorem non apprehendam.*

CAP. XXVI.

ET dixit Agrippa Paulo, Permiſimus tibi pronuntiare defenſionem tuam: & ta levavit manum ſuam Paulus, & cœpit loqui, & dixit; 1

De omnibus quibus accusor à Judæis, rex Agrippa, æstimo meipsum
2 Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἥγημαι ἐμαυτὸν
beatum, *futurus defendi* apud te hodiè: Maximè *cognitorem existentem* te
3 μακάριον, (γ) μέλλων ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ σοῦ σήμερον· Μάλιστα γνώστην ὄντα (δ) σε
omnium illorum apud Judæos *morúmque* & *quæstionum*: *ideò* obsecro te, patienter
πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων· διὸ δέομαί σου, μακροθύμως
audire me. *Illam* quidem *ergò* vitam meam *illam* à juventute, *illam* ab initio
4 ἀκοῦσαί μου. Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ᾽ ἀρχῆς
factam in gente mea in Hierosolymis, noverunt omnes Judæi:
γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου (ε) ἐν Ἱεροσολύμοις, ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι·
Præscientes me *anteà*, (si velint *testari*,) quoniam secundùm *dili-*
5 Προγινώσκοντές με ἄνωθεν, (ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν,) ὅτι κατὰ τὴν ἀκρι-
gentissimam sectam nostræ religionis vixi Pharisæus. Et nunc in
6 βεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος. Καὶ νῦν ἐπ᾽
spe *illius* ad patres repromissionis *factæ* à Deo, sto
ἐλπίδι τῆς (ζ) πρὸς τοὺς πατέρας ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἕστηκα
judicio subjectus: In quam duodecim tribus nostra, *in assiduitate* nocte & die
7 κρινόμενος· Εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν, ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν
deservientes, sperant devenire: de qua spe accusor, rex
λατρεῦον, ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος (η) ἐγκαλοῦμαι, βασιλεῦ
Agrippa, à Judæis. Quid? incredibile judicatur apud vos, si Deus
8 Ἀγρίππα, ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων. Τί; ἄπιστον κρίνεται παρ᾽ ὑμῖν, εἰ ὁ Θεὸς
mortuos suscitat? Ego quidem *ergò videbar mihi ipsi*, adversùs nomen Jesu
9 νεκροὺς ἐγείρει; Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ, πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ
Nazareni debere multa contraria agere: Quod & feci in Hierosolymis,
10 τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι. Ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις,

& multos Sanctorum ego carceribus inclusi, à principibus
καὶ (θ) πολλοὺς τῶν ἁγίων ἐγὼ (ι) φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχ-
Sacerdotum *potestatem accipiens*: *interemptisque illis* detuli *suffragium*.
ιερέων ἐξουσίαν λαβών· ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον.
Et per omnes synagogas frequenter puniens eos, compellebam blasphe-
Καὶ κατὰ πάσας τὰς συναγωγὰς πολλάκις τιμωρῶν αὐτοὺς, ἠνάγκαζον βλασφη- 11
mare: *immoderatéque* insaniens *eis*, persequebar usque & in exteras
μεῖν· περισσῶς τε ἐμμαινόμενος αὐτοῖς, ἐδίωκον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω
civitates: In quibus & *profectus* in Damascum cum potestate &
πόλεις· Ἐν (κ) οἷς καὶ πορευόμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν μετ᾽ ἐξουσίας καὶ 12
procuratione à *principibus* Sacerdotum: Die mediâ, per viam vidi,
(λ) ἐπιτροπῆς τῆς παρὰ τῶν ἀρχιερέων· Ἡμέρας μέσης, κατὰ τὴν ὁδὸν εἶδον, 13
rex, *cœlitùs* supra splendorem Solis, *circumfulgens* me lumen,
βασιλεῦ, οὐρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου, περιλάμψαν με φῶς,
& eos qui mecum *proficiscentes*. *Omnibus autem decidentibus nobis* in
καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ πορευομένους. Πάντων (μ) δὲ καταπεσόντων ἡμῶν εἰς 14
terram, audivi vocem loquentem *ad me*, & *dicentem* Hebraicâ linguâ,
τὴν γῆν, ἤκουσα (ν) φωνὴν λαλοῦσαν πρός με, καὶ λέγουσαν τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ,
Saule, Saule, quid me persequeris? durum tibi *ad stimulos* calcitrare. Ego
Σαοὺλ Σαούλ, τί με διώκεις; σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν. Ἐγὼ 15
autem dixi, Quis es Domine? *Ille* autem dixit; Ego sum Jesus, quem tu persequeris.
δὲ (ξ) εἶπον, Τίς εἶ Κύριε; (ο) ὁ δὲ εἶπεν, Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς, ὃν σὺ διώκεις.
Sed exurge, & sta supra pedes tuos: ad hoc enim apparui tibi, *desi-*
Ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, (π) προχειρί- 16
gnare te ministrum & testem *quorúmque* vidisti, *quorúmque* apparebo tibi.
σασθαί σε ὑπηρέτην καὶ μάρτυρα ὧν τε εἶδες, ὧν τε ὀφθήσομαί σοι.

MS.A. (γ) ἐπὶ σοῦ μέλλων σήμερον ἀπολογεῖσθαι· (δ) σε τῶν κατὰ Ἰουδαίων * ἐθνῶν τε καὶ ζητημάτων ἐπιστάμενος· διὸ δέομαι, μακροθύμως (ε) ἔν τε (ζ) εἰς τοὺς πατέρας ἡμῶν (η) ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ [illegible]ων. (θ) πολλούς τε τῶν (ι) ἐν φυλακαῖς (κ) οἷς πορευόμενος εἰς Δαμασκὸν (λ) ἐπιτροπῆς τῶν ἀρχιερέων, (μ) τε (ν) φωνὴν λέγουσαν πρός με τῇ (ξ) εἶπα (ο) ὁ δὲ Κύριος εἶπεν, ([illegible]) προχειρᾶσθαι

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 * ܥܠ ܟܠ ܡܕܡ ܕܡܬܪܫܐ ܐܢܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܡܠܟܐ ܐܓܪܦܐ. ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܥܠ ܢܦܫܝ
3 ܕܛܘܒܢܐ ܐܢܐ. ܕܩܕܡܝܟ ܝܘܡܢܐ ܡܦܩ ܐܢܐ ܪܘܚܐ. * ܝܬܝܪܐܝܬ ܕܝܕܥ ܐܢܐ ܕܡܕܪܫ
ܐܢܬ ܒܟܠܗܘܢ ܙܛܡܐ ܘܢܡܘܣܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ ܕܒܢܓܝܪܘܬ
4 ܪܘܚܐ ܬܫܡܥܢܝ. * ܝܕܥܝܢ ܐܢܘܢ ܓܝܪ ܐܦ ܗܢܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܐܢ ܨܒܝܢ ܕܢܣܗܕܘܢ
5 ܥܠ ܕܘܒܪܝ ܕܡܢ ܛܠܝܘܬܝ ܕܗܘܐ ܒܗ ܡܢ ܫܘܪܝܐ ܒܥܡܝ ܘܒܐܘܪܫܠܡ. * ܡܛܠ ܕܡܢ
6 ܠܗܕܪܐ ܡܦܣܝܢ ܒܝ. ܘܝܕܥܝܢ ܕܒܝܘܠܦܢܐ ܕܦܪ̈ܝܫܐ ܚܝܬ. * ܘܗܫܐ ܥܠ
7 ܣܒܪܐ ܕܫܘܘܕܝܐ ܕܗܘܐ ܠܐܒܗܬܢ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܩܐܡ ܐܢܐ ܘܡܬܕܝܢ ܐܢܐ. * ܕܥܠ
ܗܢܐ ܣܒܪܐ. ܬܪܬܥܣܪܐ ܫܒ̈ܛܝܢ ܡܣܟܝܢ ܕܢܡܛܘܢ. ܒܨܠܘܬܐ ܚܦܝܛܬܐ ܕܐܝܡܡܐ
ܘܕܠܠܝܐ. ܘܡܛܠܗ ܕܗܢܐ ܣܒܪܐ ܡܬܪܫܐ ܐܢܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܡܠܟܐ
8 ܐܓܪܦܐ. * ܡܢܐ ܕܝܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܐ ܘܠܐ ܕܢܗܝܡܢ ܕܡܩܝܡ ܐܠܗܐ ܡܝܬܐ. * ܐܢܐ
9 ܓܝܪ ܡܢ ܩܕܝܡ ܣܡܬ ܒܪܥܝܢܝ. ܕܣܩܘܒܠܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܐܣܥܘܪ ܠܘܩܒܠ ܫܡܗ
10 ܕܝܫܘܥ ܢܨܪܝܐ. * ܗܕܐ ܕܥܒܕܬ ܐܦ ܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܠܩܕܝܫܐ ܣܓܝܐܐ ܐܪܡܝܬ ܒܝܬ ܐܣܝܪܐ.
ܒܫܘܠܛܢܐ ܕܢܣܒܬ ܡܢ ܪܒܝ ܟܗܢܐ. ܘܟܕ ܡܬܩܛܠܝܢ ܗܘܘ ܡܢܗܘܢ.
11 ܐܫܬܘܬܦܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܚܝܒܘ ܐܢܘܢ. * ܘܒܟܠ ܟܢܘܫܬܐ ܡܫܢܩ ܗܘܝܬ ܠܗܘܢ.
ܟܕ ܐܠܨ ܗܘܝܬ ܠܗܘܢ ܕܢܗܘܘܢ ܡܓܕܦܝܢ ܒܫܡܗ ܕܝܫܘܥ. ܘܒܪܘܓܙܐ ܣܓܝܐܐ ܕܡܠܐ
12 ܗܘܝܬ ܥܠܝܗܘܢ. ܐܦ ܠܡܕܝܢܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܢܦܩ ܗܘܝܬ ܠܡܪܕܦ ܐܢܘܢ. * ܘܟܕ
ܐܙܠ ܗܘܝܬ ܡܛܠܗ ܕܗܢܐ ܠܕܪܡܣܘܩ ܒܫܘܠܛܢܐ ܘܒܡܦܣܢܘܬܐ ܕܪܒܝ ܟܗܢܐ.
13 * ܒܦܠܓܗ ܕܝܘܡܐ ܒܐܘܪܚܐ ܚܙܝܬ ܡܢ ܫܡܝܐ ܐܘ ܡܠܟܐ. ܕܐܙܠܓ ܥܠܝ
14 ܘܥܠ ܟܠ ܕܥܡܝ ܗܘܘ. ܢܘܗܪܐ ܕܡܝܬܪ ܡܢ ܫܡܫܐ. * ܘܢܦܠܢ ܟܠܢ ܥܠ ܐܪܥܐ.
ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܕܐܡܪ ܠܝ ܒܥܒܪܐܝܬ. ܫܐܘܠ ܫܐܘܠ ܡܢܐ ܪܕܦ ܐܢܬ ܠܝ. ܩܫܐ ܗܘ
15 ܠܟ ܠܡܒܥܛܘ ܠܥܘܩܣܐ. * ܘܐܢܐ ܐܡܪܬ. ܡܢ ܐܢܬ ܡܪܝ. ܘܡܪܢ ܐܡܪ ܠܝ. ܐܢܐ ܗܘ ܝܫܘܥ
16 ܢܨܪܝܐ ܕܐܢܬ ܪܕܦ ܐܢܬ. * ܘܐܡܪ ܠܝ ܩܘܡ ܥܠ ܪܓܠܝܟ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܓܝܪ ܐܬܚܙܝܬ ܠܟ.
ܕܐܩܝܡܟ ܡܫܡܫܢܐ ܘܣܗܕܐ ܕܚܙܝܬ ܐܢܬ ܠܝ. ܘܥܬܝܕ ܐܢܬ ܠܡܚܙܝܘ.

Super omnibus de quibus accusor à Judæis, 2
rex Agrippa, meipsum existimo beatum
esse, quòd coram te hodie sim rationem
redditurus: Maximè quòd te sciam 3
versatum in omnibus quæstionibus & legibus
Judæorum: quapropter peto à te ut
patienti animo me audias. Norùnt enim & 4
ipsi Judæi, si velint testari, conversationes
meas à pueritia mea, quæ fuerunt mihi à
principio tum in gente mea, tum in Jerusalem. 5
Quoniam à longo tempore cognoscunt
me, sciúntque in præstantissima disciplina
Pharisæorum me vixisse. Nunc autem 6
ob spem promissionis quæ facta fuerat
patribus nostris à Deo, sto & judicium
subeo. Hâc enim spe *freta* duodecim tribus 7
sperant se perventuras, precibus instantibus
interdiu noctúque: & de hac eadem
spe accusor per manus Judæorum, rex
Agrippa. Quid judicatis? nónne oportet 8
nos credere Deum excitaturum mortuos?
Ego quidem à principio in animum induxeram, 9
contraria multa patrare adversùs
nomen Jesu Nazareni. Quod etiam egi 10
in Jerusalem, & Sanctos quamplurimos conjeci
in carcerem, potestate quam acceperam
à principibus sacerdotum: quumque interficerentur
nonnulli ex eis, suffragabar iis
qui damnabant eos. Et per omnes synagogas 11
sæviebam in eos, dum vi eos adigerem ad
blasphemandum nomen Jesu: & cum furore
multo quo repletus eram adversùs eos,
etiam in civitates exteras egrediebar ad persequendum
eos. Quumque profectus fuissem 12
hac de re ad Damascum cum potestate
& permissu principum sacerdotum:
Mediâ die in via vidi è cœlo, ô rex, me 13
circumfulsisse, cunctósque qui mecum erant,
lucem Sole præstantiorem. Et omnes cecidimus 14
in terram, atque audivi vocem dicentem
mihi Hebraicè; Saul, Saul, quid
me persequeris? durum est tibi calcitrare
in stimulos. Ego verò dixi; Quis es, Domine 15
mi? Et Dominus noster dixit mihi,
Ego sum Jesus Nazarenus quem tu persequeris.
Subdidítque mihi, Sta in pedes 16
tuos: propterea enim apparui tibi, ut constituam
te ministrum & testem hujus rei,
nempe quòd me conspexeris atque conspecturus
sis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 በእንተ ፡ ኵሉ ፡ ዘይትሐወሙኒ ፡ አይሁድ ፡ ኦአግሪጳ ፡ ንጉሠ ፡ ብፁዕ ፡ አነ ፡ ዮም ፡
3 ዘበኀቤከ ፡ እትዋቀስ ፡፡ እስመ ፡ ታአምሮሙ ፡ ግዕዞሙ ፡ ለአይሁድ ፡ ወተሐሠሥቶ
4 ሙ ፡፡ ወይእዜኒ ፡ ብቍዕኒ ፡ ተዕገሠከ ፡ አጽምአኒ ፡፡ ንበርትየሰ ፡ ዘብንእሰየ ፡ በውስ
5 ተ ፡ ሕዝብየ ፡ ልህቁ ፡ በኢየሩሳሌም ፡፡ ወያአምሩኒ ፡ ኵሉ ፡ አይሁድ ፡ እመትከ
ት ፡ እመሰ ፡ ፈቀዱ ፡ ከመ ፡ ይኩኑ ፡ ስምዐ ፡ እስመ ፡ አነሰ ፡ በከመ ፡ ስርዐተ ፡ ማኅበረ ፡
6 ሃይማኖትነ ፡ ሀለውኩ ፡ አነ ፡ ፈሪሳዊ ፡፡ ወይእዜኒ ፡ በትውክልተ ፡ ተስፋ ፡ እንተ ፡
ቀደሙ ፡ ኮነት ፡ ለአበዊነ ፡ እምኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ እቀውም ፡ ግሩረ ፡ ለኰነ
ኔ ፡፡

De omnibus, quibus accusant me Judæi, Agrippa rex, beatus sum hodiè, qui 2
apud te contendam. Quia scis mores Judæorum, & quæstiones eorum: & 3
nunc obsecro ut patiens sis dum testificor vitam meam quæ fuit in juven- 4
tute mea. In gente mea adolevi Hierosolymis: Et cognoscunt me omnes Ju- 5
dæi à principio, si voluerint esse testimonio, quòd ego secundùm constitutiones
sectæ religionis nostræ, fui ego Pharisæus. Et nunc in spe promissionis, quæ 6
olim facta est patribus nostris à Deo, sto subjectus judicio.

Verſio VULGATA LATINA.

2 De omnibus, quibus accuſor à Judæis, rex Agrippa, æſtimo me beatum, 3 apud te cùm ſim defenſurus me hodiè, Maximè te ſciente omnia, & quæ apud Judæos ſunt conſuetudines, & quæſtiones: propter quod, obſecro, patienter me audias. 4 Et quidem vitam meam à juventute, quæ ab initio fuit 5 in gente mea in Jeroſolymis, noverunt omnes Judæi: Præſcientes me ab initio (ſi velint teſtimonium perhibere) quoniam ſecundùm certiſſimam ſectam noſtræ religionis vixi Phariſæus. 6 Et nunc in ſpe, quæ ad patres noſtros repromiſſionis facta eſt à Deo, ſto judicio ſubjectus: 7 In quam duodecim tribus noſtræ, nocte ac die deſervientes, ſperant devenire. De qua ſpe 8 accuſor à Judæis, rex. Quid incredibile judicatur apud vos, ſi Deus mortuos ſuſcitat? 9 Et ego quidem exiſtimaveram, me adverſùs nomen Jeſu Nazareni debere multa contraria agere. 10 Quod & feci Jeroſolymis, & multos Sanctorum ego in carceribus incluſi, à principibus ſacerdotum poteſtate acceptâ: & cùm occiderentur, detuli ſententiam. 11 Et per omnes ſynagogas frequenter puniens eos, compellebam blaſphemare: & ampliùs inſaniens in eos, perſequebar uſque in exteras civitates. 12 In quibus dum irem Damaſcum cum poteſtate & permiſſu principum ſacerdotum, 13 Die mediâ in via, vidi, rex, de cœlo ſupra ſplendorem Solis circumfulſiſſe me lumen, & eos qui mecum ſimul erant. 14 Omnéſque nos cùm decidiſſemus in terram, audivi vocem loquentem mihi Hebraicâ linguâ; Saule, Saule, quid me perſequeris? durum eſt tibi contra ſtimulum calcitrare. 15 Ego autem dixi; Quis es, Domine? Dominus autem dixit; Ego ſum Jeſus, quem tu perſequeris. 16 Sed exurge, & ſta ſuper pedes tuos: ad hoc enim apparui tibi, ut conſtituam te miniſtrum, & teſtem eorum quæ vidiſti, & eorum quibus apparebo tibi.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

*ايها الملك اغريبا اني احسب مغبوطا من اجل ساير المطالب التي يستدعي بها اليهود 2
على. وانا معتزم اليوم ان اعتذر بحضرتك * ولا سيما انك عالم بساير الفرايض 3
والمباحثات المخصوصة باليهود. فلذلك اطلب اليك ان تسمع مني بتمهل * اما سيرتي 4
التي منذ صباي الصايرة منذ القديم في امتي باورسليم. فقد عرفها جماعة اليهود.
*وقد عرفوني قديما منذ طفوليتي ان آثروا يشهدون بها. اني عشت فريسيا على ما يخص بحزب 5
ديانتنا المحرر *والآن انا عن تامل الموعد الصاير من الله الى آبائنا قد وقفت محاكما. 6
*الامل الذي من اجله قبايلنا الاثنا عشر يعبدون الله ليلا ونهارا بدوام. مؤملا ايها 7
الملك اغريبا البلوغ الى الرجا. الذي من اجله يستدعي على اليهود * ما هو هذا الامر 8
الذي غريبة عندكم غير مصدق. ان كان الله ينهض الموتى * انا ارتايت في نفسي 9
انه صواب واجب. ان اعمل اشياء كثيرة تضاد اسم يسوع الناصري * الراي الذي 10
عملته في اورسليم. وكثيرون من القديسين القيتهم انا في الحبوس. لما اخذت السلطان من
روساء الكهنة. واذ كانوا يقتلون كنت انا اوجب الحكم واصوبه عليهم * ومرارا كثيرة 11
في ساير الجموع كنت اعذبهم واضطرهم ان يفتروا عليه. مهتاجا عليهم كثيرا. وكنت
اطردهم الى ظواهر المدينة * وفي هذه الامور مضيت الى دمشق بسلطان روساء الكهنة وامرهم. 12

يقرا في احد وعشرين من ايار. ذكر الرسل في الملوك قسطنطين وهيلانه امه

*وفي نصف النهار. ايها الملك رايت في الطريق نورا قد اشرق علي من السماء. اكثر من 13
لمعان الشمس. وشاهده السايرون معي * فاذ تساقطنا كلنا الى الارض. سمعت صوتا يقول 14
لي يخاطبني باللغة العبرانية. شاول شاول لم تضطهدني. صعب عليك ان تدوس الاسنة.
*فقلت انا يا رب من انت. فقال لي انا يسوع الذي تضطهده انت * لكن انهض وقم 15 16
على رجليك. فاني لهذه الحال ظهرت لك. لاسمك خادما وشاهدا بالاشياء التي رايتها.
وبالامور التي ظهرت لك بها.

2 *O rex Agrippa, equidem exiſtimo me beatum ob cunctas accuſationes de quibus litigant adverſùm me Judæi: libétq; mihi hodiè cauſam dicere in præſentia tua: 3 Ac præſertim quòd ſis gnarus omnium conſtitutionum & quæſtionum Judæis propriarum. Quapropter obſecro te ut patienter me audias. 4 Meam quidem vivendi rationem, quam ab adoleſcentia mea egi antehac inter gentem meam in Jeruſalem, jam nôrunt omnes Judæi. 5 Jam etiam nôrunt me olim à pueritia mea (ſi teſtimonium de hoc ferre velint) Phariſæum vixiſſe, prout decet ſectam religionis noſtræ certiſſimæ. 6 Et nunc ego de ſpe promiſſionis à Deo factæ patribus noſtris, ſto judicium ſubiens: 7 Spe inquam, pro qua duodecim tribus noſtræ Deum noctu diùque inceſſanter adorant, expectans, O rex Agrippa, me perventurum ad ſpem propter quam accuſant me Judæi. 8 Non eſt res iſta, quam expenditis apud vos, incredibilis: utrùm ſcilicet Deus ſuſcitet mortuos. 9 Ego in animum meum induxeram, conſentaneum & conveniens eſſe res facere multas repugnantes nomini Jeſu Nazaræi. 10 Quod conſilium executus ſum in Jeruſalem, & multos Sanctorum ego in carceres conjeci, acceptâ poteſtate à principibus ſacerdotum: & cùm occiderentur, ego ſententiam in eos ferebam atque flectebam. 11 Et multis vicibus in cunctis ſynagogis puniebam eos, & compellebam ad blaſphemandum in eum, multùm inſaniens in eos: & perſequebar eos uſque ad exteriora civitatis. 12 Et has ob res abii Damaſcum, cum authoritate principum ſacerdotum, eorúmque mandato.

Legendum vigeſimâ primâ Maii, in commemoratione Apoſtolorum inter reges, Conſtantini, & Helenæ matris ejus.

13 Et in meridie O rex, vidi in via lucem, quæ effulſit ſuper me de cœlo, majorem ſplendore ſolis; quam viderunt etiam qui mecum iter faciebant. 14 Cúmque decidiſſemus omnes in terram, audivi vocem dicentem mihi, loquentem ad me linguâ Hebrææâ; Saul, Saul, cur me perſequeris? difficile eſt tibi contra cuſpides calcitrare. 15 Ego autem dixi; O Domine, quis es? At ille dixit mihi; Ego ſum Jeſus, quem tu perſequeris. 16 Verùm ſurge, & ſta ſuper pedes tuos. hanc enim ob cauſam apparui tibi, ut deſignem te miniſtrum ac teſtem in rebus quas vidiſti, & in negotiis pro quibus apparui tibi.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 እንተ ፡ በቲ ፡ አስርቱ ፡ ወክልኤቱ ፡ ነገደ ፡ ዚአነ ፡ መዓልተ ፡ ወሌሊተ ፡ እንዘ ፡ ይትቀነ
ዩ ፡ ሎቱ ፡ ተስፈው ፡ በጺሖታ ፡ በእንተ ፡ ውእቱ ፡ ተስፋ ፡ ዘአሰፈዎሙ ፡ ለአበዊነ ፡ እን
8 ስ ፡ እትኴነን ፡ እምኀበ ፡ አይሁድ ፡ ንጉሥ ፡ አግሪጳ ፡፡ በእንተ ፡ ምንትኑ ፡ ታ
9 ስተአፅቡ ፡ ትንሣኤ ፡ ሙታን ፡ ዘየንሥኦሙ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወሊተኒ ፡ መሰለኒ ፡
10 እትበአስ ፡ ወእትቃወሞ ፡ ለስሙ ፡ ለኢየሱስ ፡ ናዝራዊ ፡፡ በኢየሩሳሌም ፡ ብዙኃነ ፡
አሞቀሕኩ ፡ ወአመንደብኩ ፡ እለ ፡ የአምኑ ፡ ቦቱ ፡ ወለእለ ፡ ተቀትሉሂ ፡ ፈታሕኩ ፡
11 ከመ ፡ ይሙቱ ፡ ነሢእየ ፡ ሥልጣነ ፡ እምኀበ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡፡ በኵሉ ፡ ምኵራበ
ት ፡ እፀብእሙ ፡ ወአገብርሞሙ ፡ ከመ ፡ ይጽርፉ ፡ ለዕለ ፡ ስሙ ፡ ለኢየሱስ ፡፡ ዘየዐቢ ፡
ወይፈደፍድ ፡ እመዝ ፡ እጌጊ ፡ ወእትማዐዕ ፡ ለዕሌሆሙ ፡ ወእስድዶሙ ፡ እምሀገሮ
12 ሙ ፡ እስከ ፡ ሀገረ ፡ በዕድ ፡፡ በእንተዝ ፡ ግብር ፡ እንዘ ፡ አሐውር ፡ ደማስቆ ፡ ነሢ
እየ ፡ ሰልጣነ ፡ ወመጽሐፈ ፡ መብሐት ፡ እምኀበ ፡ ሊቃነ ፡ ካህናት ፡ ከመ ፡ አምጽኦሙ ፡
13 ኢየሩሰሌም ፡ ሙቁሓኒሆሙ ፡ ለእለ ፡ ሀለው ፡ በደማስቆ ፡፡ ወእንዘ ፡ አሐውር ፡ በፍ
ኖት ፡ ወሶበ ፡ አልጸቁ ፡ ቀረበ ፡ ሀገር ፡ በረቀ ፡ ለዕሌየ ፡ ጊዜ ፡ ቀትር ፡ ዐቢይ ፡ መብረቅ ፡
ወበርሃ ፡ ቅድሜየ ፡ ከመ ፡ ብርሃነ ፡ ጸሐይ ፡ ወበቅድመ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ሀለው ፡ ም
14 ስሌየ ፡፡ ወደቅነ ፡ ወተነጽሐነ ፡ ዲበ ፡ ምድር ፡ ደንገጽነ ፡ እምነ ፡ ግርማሁ ፡ ለውእ
ቱ ፡ መብረቅ ፡ ወእመዝ ፡ ሰማዕኩ ፡ ቃለ ፡ ዘይትናገር ፡ በነገረ ፡ እብራይስጢ ፡ እንዘ ፡
15 ይብል ፡ ሰውል ፡ ሰውል ፡ ለምንት ፡ ትሰድደኒ ፡ ጽኑዕ ፡ ለከ ፡ ምጥጠይ ፡ ወተረግጾ ፡፡ ወ
አንሂ ፡ እቤሎ ፡ መኑ ፡ አንተ ፡ እግዚኦ ፡ ወውእቱሂ ፡ ተሰጥወኒ ፡ ወይቤለኒ ፡ አነ ፡ ውእ
16 ቱ ፡ ኢየሱስ ፡ ናዝራዊ ፡ ዘአንተ ፡ ትሰድድ ፡፡ ወይቤለኒ ፡ ተንሥእ ፡ ወቁም ፡ በእገሪ
ከ ፡ ወበእንተ ፡ ዝንቱ ፡ አስተርአይኩከ ፡ ከመ ፡ እሬሲከ ፡ ለእከ ፡ ወሰማዕተ ፡ በዘርኢ
ከ ፡ ወዘሀሎ ፡ አስተርእየከ ፡፡

7 *In qua duodecim tribus noſtræ, die & nocte ſervientes ei, ſperant pervenire eam: propter hanc ſpem quam promiſit patribus noſtris, ego in judicium* 8 *vocatus ſum à Judæis, rex Agrippa. Quarè difficilem exiſtimatis ſuſcitationem mortuorum, quos ſuſcitabit Deus.* 9 *Et mihi viſum eſt* bonum, *oppugnare* 10 *& reſiſtere nomini Jeſu Nazareni. In Hieruſalem multos incarceravi, & afflixi credentes in eo, & occiſos etiam judicavi ut morerentur, quum accepiſſem poteſtatem à principibus ſacerdotum.* 11 *In omnibus ſynagogis oppugnavi eos, & coëgi eos ut blaſphemarent contra nomen Jeſu, & quod majus & gravius, fuit iniquè agebam: & inſaniebam adverſùs eos, & perſequebar eos à civitatibus ſuis uſque ad civitates alienas.* 12 *Propter quod negotium proficiſcens Damaſcum, accipiebam poteſtatem & literas poteſtativas à principibus ſacerdotum, ut adducerem Hieroſolymam vinctos exiſtentes Damaſci.* 13 *Et quum proficiſcerer in via, & appropinquâſſem civitati, refulſit ſuper me tempore meridiano magnum fulgur, & lux ejus in conſpectu meo ſicut lux ſolis* fuit, *& in conſpectu omnium qui fuerunt mecum.* 14 *Cecidimus & proſtrati fuimus ſuper terram, obſtupuimus præ terrore hujus fulguris: & tunc audivi vocem loquentem in lingua Hebraica, dicentem; Saul, Saul, quare perſequeris me? durum eſt tibi moleſtiam ferre & diſcerpere eum.* 15 *Et ego dixi illi; Quis es Domine? & ille reſpondit mihi, & dixit mihi; Ego ſum Jeſus Nazarenus, quem tu perſequeris.* 16 *Et dixit mihi; Surge, & ſta ſuper pedes tuos, & idcircò apparui tibi, ut conſtituam te miniſtrum & teſtem eorum quæ vidiſti, & quæ oportet te ut oſtendam tibi.*

ΠΡΑ'ΞΕΙΣ ΤΩ͂Ν ἈΠΟΣΤΟ'ΛΩΝ. ΚΕΦ. ΛΖ'.

Eripiens te de populo, & Gentibus, in quas nunc te mitto:
17 Ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ λαοῦ, (ρ) καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς νῦν σε ἀποστέλλω
Aperire oculos eorum, *ad convertendum* à tenebris ad lucem, & pote-
18 Ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, τοῦ (σ) ἐπιστρέψαι ἀπὸ σκότους εἰς φῶς, καὶ τῆς ἐξου-
state Satanæ ad Deum, *ad accipiendum eos* remissionem peccatorum, &
σίας τοῦ σατανᾶ ἐπὶ τὸν Θεόν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ
sortem *in sanctificatis*, *fide* quæ in me. Undè, rex Agrippa,
19 κλῆρον ἐν τοῖς ἡγιασμένοις, πίστει τῇ εἰς ἐμέ. Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀγρίππα,
non fui incredulus cœlesti visioni: Sed his qui *in Damasco*
20 οὐκ ἐγενόμην ἀπειθὴς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ· Ἀλλὰ τοῖς ἐν Δαμασκῷ
primùm, & Hierosolymis, in omném*que* regionem Judææ, &
(τ) πρῶτον, καὶ Ἱεροσολύμοις, εἰς πᾶσάν τε τὴν χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ
Gentibus *annuntians pœnitere*, & *converti* ad Deum, digna
τοῖς ἔθνεσιν (υ) ἀπαγγέλλων μετανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν Θεόν, ἄξια
pœnitentiæ opera facientes. Causâ *horum* me Judæi *comprehendentes*
21 τῆς μετανοίας ἔργα πράσσοντας. Ἕνεκα τούτων (φ) με οἱ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι
in templo, tentabant interficere. *Auxilium igitur nactus* à
22 ἐν τῷ ἱερῷ, ἐπειρῶντο (χ) διαχειρίσασθαι. Ἐπικουρίας οὖν τυχὼν τῆς (ψ) παρὰ
Deo, usque in diem *hanc* sto, testificans *parvóque & magno*,
τοῦ Θεοῦ, ἄχρι τῆς ἡμέρας ταύτης, ἕστηκα, (ω) μαρτυρούμενος μικρῷ τε καὶ μεγάλῳ,
nihil extrà dicens *eorum quæ &* Prophetæ locuti sunt *futurorum esse*, &
οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι, καὶ
Moyses: Si passibilis Christus, si primus ex resurrectione mortuorum, lumen
23 Μωσῆς· Εἰ παθητὸς ὁ Χριστός, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, φῶς
futurum est *annuntiare* populo & Gentibus. Hæc *autem* eo *defen-*
24 μέλλει καταγγέλλειν (α) τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσι. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἀπολο-
dente, Festus magnâ voce dixit; Insanis, Paule: multæ te
γουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ (β) ἔφη, Μαίνῃ Παῦλε· τὰ πολλά σε
literæ ad insaniam convertunt: *Ille verò*, Non insanio, inquit, optime
(γ) γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει. (δ) Ὁ δέ, Οὐ μαίνομαι, φησί, κράτιστε 25
Feste, sed veritatis & sobrietatis verba eloquor. Scit
Φῆστε, (ε) ἀλλ' ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι. Ἐπίσταται 26
enim de his rex, ad quem & *libertate usus* eloquor: latere
γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεύς, πρὸς ὃν καὶ παρρησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν
enim eum *quicquam* horum *non* arbitror nihil: *non* enim est in angulo ge-
γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ (ζ) πείθομαι οὐδέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγ-
stum *hoc*. Credis, rex Agrippa, prophetis? scio quia credis.
μένον τοῦτο. Πιστεύεις, βασιλεῦ Ἀγρίππα, τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις. 27
Ipse autem Agrippa ad Paulum ait; In *parvo* me suades Christianum
Ὁ δὲ Ἀγρίππας πρὸς τὸν (η) Παῦλον ἔφη, Ἐν ὀλίγῳ με (θ) πείθεις Χριστιανὸν 28
fieri. *At* Paulus *ait*; *Optârim utique Deo*, & in *parvo* & in
γενέσθαι. Ὁ δὲ Παῦλος εἶπεν, Εὐξαίμην ἂν τῷ Θεῷ, καὶ ἐν ὀλίγῳ καὶ ἐν 29
multo, non *solùm* te, sed *&* omnes *audientes me* hodiè, fieri
(ι) πολλῷ, οὐ μόνον σε, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι
tales, qualis & ego sum, exceptis vinculis his. Et
τοιούτους ὁποῖος κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν (κ) τούτων. Καὶ 30
hæc dicente eo, exsurrexit rex, & Præses, & Bernice, &
ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ, ἀνέστη ὁ βασιλεύς, καὶ ὁ ἡγεμών, ἥ τε Βερνίκη, καὶ
considentes eis. Et *secedentes* loquebantur ad invicèm,
οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς. Καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, 31
dicentes; Quia nihil morte dignum aut vinculis *facit* homo iste.
λέγοντες, Ὅτι οὐδὲν (λ) θανάτου ἄξιον ἢ δεσμῶν (μ) πράσσει ὁ ἄνθρωπος οὗτος.
Agrippa autem Festo dixit; Dimitti poterat homo hic, si non
Ἀγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη, Ἀπολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ 32
appellâsset Cæsarem.
(ν) ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

MS.A. (ρ) καὶ ἐκ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς ἐγὼ ἀποστέλλω σε. (σ) ὑποστρέψαι (τ) πρῶτόν τε, καὶ ἐν Ἱεροσολύμοις, πᾶσάν τε (υ) ἀπήγγελλον (φ) οἱ Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοί με ἐν (χ) διαχειρίσασθαι. (ψ) ἀπὸ τοῦ (ω) μαρτυρόμενος (α) τῷ τε (β) φησιν, (γ) γράμματα ἐπίστασθε εἰς (δ) Ὁ δὲ Παῦλος, Οὐ (ε) ἀλλὰ (ζ) πείθομαι· οὐ γάρ (η) Παῦλον, Ἐν (θ) πείθῃ Χριστιανὸν ποιῆσαι. Ὁ δὲ Παῦλος, Εὐξαίμην (ι) μεγάλῳ, (κ) τούτων. Ἀνέστη τε ὁ (λ) ἄξιον θανάτου (μ) τι πράσσει (ν) ἐπικέκλητο

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 * ܘܐܦܨܝܟ ܡܢ ܥܡܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܡܢ ܥܡܡܐ ܐܚܪܢܐ ܕܠܘܬܗܘܢ ܡܫܕܪ ܐܢܐ ܠܟ.
18 * ܕܬܦܬܚ ܥܝܢܝܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܢܬܗܦܟܘܢ ܡܢ ܚܫܘܟܐ ܠܢܘܗܪܐ. ܘܡܢ ܫܘܠܛܢܗ
ܕܣܛܢܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܘܢܩܒܠܘܢ ܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ ܘܦܣܬܐ ܥܡ ܩܕܝܫܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܒܝ.
19 20 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܠܟܐ ܐܓܪܦܘܣ. ܠܐ ܗܘܝܬ ܡܬܚܪܐ ܠܚܙܘܐ ܫܡܝܢܝܐ. * ܐܠܐ ܐܟܪܙܬ ܡܢ
ܠܘܩܕܡ. ܠܗܠܝܢ ܕܒܕܪܡܣܘܩ ܘܠܗܠܝܢ ܕܒܐܘܪܫܠܡ. ܘܠܟܠܗܝܢ ܩܘܪܝܐ ܕܝܗܘܕ.
ܘܐܦ ܠܥܡܡܐ ܐܟܪܙܬ. ܕܢܬܬܘܒܘܢ ܘܢܬܦܢܘܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܘܢܥܒܕܘܢ ܥܒܕܐ ܕܫܘܝܢ
21 ܠܬܝܒܘܬܐ. * ܘܡܛܠ ܗܠܝܢ ܐܚܕܘܢܝ ܝܗܘܕܝܐ ܒܗܝܟܠܐ ܘܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܩܛܠܢܝ.
22 * ܥܕܪܢܝ ܕܝܢ ܐܠܗܐ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ ܗܢܐ. ܘܗܐ ܩܐܡ ܐܢܐ ܘܡܣܗܕ ܐܢܐ ܠܙܥܘܪܐ ܘܠܪܒܐ.
ܟܕ ܡܕܡ ܠܒܪ ܡܢ ܡܘܫܐ ܘܢܒܝܐ ܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܗܢܘܢ ܐܡܪܘ ܕܥܬܝܕܢ ܕܢܗܘܝܢ.
23 * ܕܢܚܫ ܡܫܝܚܐ. ܘܕܢܗܘܐ ܪܫܝܬܐ ܕܩܝܡܬܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܕܥܬܝܕ ܕܢܟܪܙ ܢܘܗܪܐ
ܠܥܡܐ ܘܠܥܡܡܐ. * ܫܪ ܒܫܒܐ * ܕܗ * ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܩܪ *
24 * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܡܦܩ ܗܘܐ ܦܘܠܘܣ ܪܘܚܐ. ܩܥܐ ܦܗܣܛܘܣ ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܫܢܝܬ ܠܟ
25 ܦܘܠܐ. ܣܦܪܐ ܣܓܝܐܐ ܥܒܕܘܟ ܕܬܫܢܐ. * ܐܡܪ ܠܗ ܦܘܠܘܣ. ܠܐ ܫܢܝܬ ܢܨܝܚܐ
26 ܦܗܣܛܘܣ. ܐܠܐ ܡܠܐ ܕܫܪܪܐ ܘܕܬܡܝܡܘܬܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ. * ܘܐܦ ܡܠܟܐ ܐܓܪܦܘܣ
ܝܕܥ ܛܒ ܒܗܠܝܢ ܡܠܐ. ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܓܠܐ ܒܦܐ ܡܡܠܠ ܐܢܐ
ܩܕܡܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܣܒܪ ܐܢܐ ܕܐܦܠܐ ܚܕܐ ܡܢ ܗܠܝܢ ܛܥܝܐ ܠܗ. ܕܠܐ ܗܘܬ
27 ܒܛܘܫܝܐ ܥܒܝܕܢ. * ܡܗܝܡܢ ܐܢܬ ܡܠܟܐ ܐܓܪܦܘܣ ܠܢܒܝܐ. ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܡܗܝܡܢ
28 ܐܢܬ. * ܐܡܪ ܠܗ ܡܠܟܐ ܐܓܪܦܘܣ. ܒܩܠܝܠܐ ܩܠܝܠ ܡܦܝܣ ܐܢܬ ܠܝ ܕܐܗܘܐ
29 ܟܪܣܛܝܢܐ. * ܘܦܘܠܘܣ ܐܡܪ. ܨܠܐ ܗܘܝܬ ܡܢ ܐܠܗܐ ܒܩܠܝܠ ܘܒܣܓܝ. ܠܐ
ܗܘܐ ܠܟ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܐܦ ܠܟܠܗܘܢ ܕܫܡܥܝܢ ܠܝ ܝܘܡܢܐ. ܕܢܗܘܘܢ ܐܟܘܬܝ
30 ܠܒܪ ܡܢ ܐܣܘܪܐ ܗܠܝܢ. * ܘܩܡ ܠܗ ܡܠܟܐ ܘܗܓܡܘܢܐ ܘܒܪܢܝܩܐ. ܘܐܝܠܝܢ
31 ܕܝܬܒܝܢ ܗܘܘ ܥܡܗܘܢ. * ܘܟܕ ܦܪܩܘ ܡܢ ܬܡܢ. ܡܡܠܠܝܢ ܗܘܘ ܚܕ ܥܡ ܚܕ
32 ܘܐܡܪܝܢ. ܕܡܕܡ ܕܫܘܐ ܠܡܘܬܐ ܐܘ ܠܐܣܘܪܐ ܠܐ ܥܒܕ ܓܒܪܐ ܗܢܐ. * ܘܐܡܪ ܐܓܪܦܘܣ
ܠܦܗܣܛܘܣ. ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܓܒܪܐ ܗܢܐ ܕܢܫܬܪܐ. ܐܠܘ ܠܘܬ ܩܣܪ ܠܐ ܩܪܐ.

Proindè eripiam te ex populo Judæorum, 17 & ex aliis Gentibus ad quas te sum missurus. Ut aperias oculos eorum, ut con- 18 vertantur à tenebris ad lucem, & à potestate Satanæ ad Deum, utque recipiant remissionem peccatorum & sortem cum sanctis, per fidem quæ est in me. Idcircò, 19 rex Agrippa, per contumaciam non obstiti visioni cœlesti. Sed prædicavi pri- 20 mùm iis qui erant in Damasco, & iis qui in Jerusalem, quique in omnibus pagis Judææ, atque adeò Gentibus prædicavi, ut pœnitentiam agerent, & converterentur ad Deum, faceréntque opera digna pœnitentiâ. Horum autem causâ 21 prehenderunt me Judæi in templo, & studebant me interimere. Sed opem tulit 22 mihi Deus ad hunc usque diem: & ecce sto, testimoniúmque perhibeo tum parvis tum magnis, quum nihil extra Mosen & prophetas dicam, sed ea quæ ipsi prædixerunt ventura: Nempè passurum Chri- 23 stum, futurúmque primitias resurrectionis à mortuis, & prædicaturum lucem *huic* populo & Gentibus.

Dominicâ V. post Pentecosten. 64.

Quúmque ita rationem redderet Paulus, 24 exclamavit Festus altâ voce, Insanis Paule, multæ literæ effecerunt ut insanires. Dixit ei Paulus; Non insanio, victoriose 25 Feste, sed verba veritatis & rectitudinis eloquor. Quinetiam rex Agrippa harum 26 earundem rerum est maximè gnarus; & ideò apertè coram eo loquor, quippe qui putem ne unam quidem harum rerum latere ipsum, quum in abdito actæ non sint. Credis, rex Agrippa, prophetis? 27 scio te credere. Dixit ei rex Agrippa; 28 Minimo negotio persuaderes mihi ut fierem Christianus. Tum Paulus dixit; Op- 29 târim à Deo ut minimo maximóque negotio non tu solùm, sed etiam omnes qui audiunt me hodiè, evasissent mei similes, præter hæc vincula. Surrexit autem 30 rex, ac præses, & Bernice, iique qui sedebant cum eis. Quúmque illinc dis- 31 cessissent, colloquebantur alii ad alios, ac dicebant; Nihil dignum morte aut vinculis egit vir iste. Dixit autem Agrippa 32 Festo, Poterat vir iste dimitti, nisi confugium Cæsaris appellâsset.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 እንዘ ፡ አድኅነከ ፡ እምሕዝብ ፡ ወአሕዛብ ፡ ዘአነ ፡ ይእዜ ፡ እፌንወከ ፡ ኀቤሆሙ ።
18 ከመ ፡ ትክሥት ፡ አዕይንተ ፡ አልባቢሆሙ ፡ ከመ ፡ ይትመየጡ ፡ እምጽልመት ፡ ውስተ ፡
ብርሃን ፡ ወእመለደ ፡ ሠይጣን ፡ ውስተ ፡ እደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወከመ ፡ ይንሥኡ ፡ ስርየ
19 ተ ፡ ኃጢአቶሙ ፡ ወርስተ ፡ ምስለ ፡ ቅዱሳን ፡ በሃይማኖት ፡ እንተ ፡ ብየ ። አንተሰ ፡
20 አግሪጳ ፡ አንሰ ፡ ኢኮንኩ ፡ ናፋቂ ፡ በእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ራእይ ፡ ሰማያዊ ። አላ ፡ ዜነውክ
ዎሙ ፡ ቀደሚ ፡ ለእለ ፡ ሀለው ፡ ደማስቆ ። ወእምዝ ፡ ለእለ ፡ ሀለው ፡ በኢየሩሳሌም ፡
ወበኵሉ ፡ በሀውርተ ፡ ይሁደ ፡ ወለአሕዛብኒ ፡ ከመ ፡ ይነስሑ ፡ ወይትመየጡ ፡ ኀበ ፡ እ
ግዚአብሔር ፡ እንዘ ፡ ይገብሩ ፡ ምግባረ ፡ ዘይደሉ ፡ ለንስሓ ።

Liberans te à populo, & gentibus, ad quas ego nunc mitto te. Ut aperias ocu- 17 *los cordis eorum, ut convertantur à tenebris in lucem, & à manu satanæ* 18 *in manum Dei, & ut accipiant remissionem peccatorum suorum, & hæreditatem cum sanctis per fidem quæ est in me. Rex Agrippa, ego non fui incre-* 19 *dulus de hac visione cœlesti: Sed annuntiavi primùm iis qui fuerunt Da-* 20 *masci, Et tunc iis qui fuerant in Hierusalem, & in omnibus regionibus Judææ, & Gentibus etiam, ut resipiscerent, & converterentur ad Deum, facientes opera convenientia resipiscentiæ.*

Verſio VULGATA LATINA.

17 18 Eripiens te de populo, & gentibus, in quas nunc ego mitto te, Aperire
oculos eorum, ut convertantur à tenebris ad lucem, & de poteſtate ſatanæ
ad Deum, ut accipiant remiſſionem peccatorum, & ſortem inter ſanctos per
19 fidem quæ eſt in me. Undè, rex Agrippa, non fui incredulus cœleſti viſio-
20 ni: Sed his, qui ſunt Damaſci primùm, & Jeroſolymis, & in omnem re-
gionem Judææ, & Gentibus annuntiabam, ut pœnitentiam agerent, & con-
21 verterentur ad Deum, digna pœnitentiæ opera facientes. Hac ex cauſa me
22 Judæi, cùm eſſem in templo, comprehenſum tentabant interficere. Auxilio
autem adjutus Dei, uſque in hodiernum diem ſto, teſtificans minori atque
majori, nihil extrà dicens quàm ea quæ Prophetæ locuti ſunt futura eſſe, &
23 Moyſes, Si paſſibilis Chriſtus, ſi primus ex reſurrectione mortuorum, lu-
24 men annuntiaturus eſt populo, & Gentibus. Hæc loquente eo, & rationem
reddente, Feſtus magnâ voce dixit; Inſanis, Paule: multæ te litteræ ad in-
ſaniam convertunt. Et Paulus; Non inſanio (inquit) optime Feſte, 25
ſed veritatis & ſobrietatis verba loquor. Scit enim de his rex, ad quem & 26
conſtanter loquor: latére enim eum nihil horum arbitror. Neque enim in an-
gulo quidquam horum geſtum eſt. Credis, rex Agrippa, prophetis? Scio quia 27
credis. Agrippa autem ad Paulum; In modico ſuades me Chriſtianum fie- 28
ri. Et Paulus; Opto apud Deum, & in modico, & in magno, non tan- 29
tùm te, ſed etiam omnes qui audiunt, hodiè fieri tales, qualis & ego ſum,
exceptis vinculis his. Et exurrexit rex, & præſes, & Bernice, & qui aſſide- 30
bant eis. Et cùm seceſſiſſent, loquebantur ad invicèm, dicentes; Quia nihil 31
morte, aut vinculis dignum quid fecit homo iſte. Agrippa autem Feſto dixit; 32
Dimitti poterat homo hic, ſi non appellâſſet Cæſarem.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* وانقذك من الشعب ومن الامم الذين ارسلك انا اليهم * لتفتح اعينهم * ليعودوا من 17 18
الظلمة الي النور ومن سلطان الشيطان الي الله * لياخذوا تكفير الخطايا * وحظا في المساكن
المقدسة بايمانهم بي * فمن ههنا ايها الملك اغريبا لم اصر عاصيا للمنظر السماوي * 19
* لكني بشرت الذين بدمشق اولا * والذين باورسليم * وفي ساير بلدة اليهودية * والامم * 20
وسألتهم ان يتوبوا ويرجعوا الي الله * عاملين الاعمال المستحقة للتوبة * ثم * فمن اجل 21
هذه الخطوب تناولني اليهود في الهيكل * وراموا ان يقتلوني * فنلت من الله المعونة 22
والموازرة * ووقفت الي هذا اليوم شاهدا للصغير والكبير * ولم اقل قولا يضاد الاقوال
التي قالها الانبياء وموسي عن الاشياء العتيدة ان تصير * ان يكن المسيح مالوما * 23
وان يكن اولا من انبعاث الموتي * فهو عتيد ان يبشر بالنور للشعب والامم * فلما اعتذر 24
هو بهذه الاقوال * قال فسطس بصوت عظيم * يا بولي قد جننت * لان الكتب الكثيرة
قد احالتك علي الجنون * فقال يا فسطس الايد ما جننت * لكني انطق بكلمات الصدق 25
والعفة * لان الملك يعرف حقيقة هذه الاقوال الذي اتكلم انا بحضرته مجاهرا * ولست 26
اظن انه ينكتم عنه شيا منها اصلا * لانني ما عملت هذا في زاوية * ايها الملك 27
اغريبا اما تصدق الانبياء * انا اعلم انك تصدقهم * فقال اغريبا لبولص * بلفظ 28
يسير تقنعني ان اصير مسيحيا * فقال بولص * ابتهل الله ان اقنع بلفظ يسير * وبخطاب 29
طويل ليس لك وحدك * بل ولجميع الذين يسمعون اقوالي اليوم * ان يصيروا هكذا
مثلما انا * خلوا من هذه الاغلال * واذ قال هذه الاقوال * قام الملك والوالي وبرنيقة * 30
والجالسون معهم * وانصرفوا يقول بعضهم لبعض * ان هذا الرجل لم يعمل شيا يستحق 31
به الموت او الاغلال * ثم قال اغريبا لفسطس * قد كان يمكن ان يطلق هذا الرجل * 32
لو لم يستغث بقيصر *

Et eripiam te à populo & Gentibus ad 17
quas te mittam, Ut aperias oculos 18
eorum, quàtenus revertantur à tenebris
ad lucem, & à poteſtate ſatanæ ad
Deum, ut recipiant expiationem pecca-
torum, & ſortem in habitaculis ſanctis
per fidem ſuam in me. Hinc igitur eſt, 19
ô rex Agrippa, quòd non fuerim rebellis
viſioni cœleſti: Sed prædicaverim 20
his qui ſunt Damaſci primùm, qui-
que ſunt in Jeruſalem, & in tota
regione Judææ, necnon Gentibus: de-
precans eos ut pœnitentiam agerent,
& converterentur ad Deum, facien-
tes opera digna pœnitentiâ. Ha-
ctenus. Hæ de cauſis comprehende- 21
runt me Judæi in templo, & ma-
chinati ſunt necem meam. Aſſecu- 22
tus ſum autem à Deo opem & auxi-
lium, ſtetique ad hunc uſque diem
teſtificans parvo ac magno: nec ul-
lum protuli ſermonem contrarium di-
ctis, quæ locuti ſunt prophetæ & Mo-
ſes, de rebus futuris ut contingerent:
An ſcilicet Chriſtus eſſet paſſurus: 23
& ſi futurus erat primus ex reſurre-
ctione mortuorum, ipſe quoque an-
nuntiaturus erat lumen populo &
Gentibus. Cùm autem ipſe ſe de- 24
fendiſſet hiſce ſermonibus, ait Feſtus
magnâ voce, O Paule, jam inſani-
ſti: multæ enim ſcripturæ te conver-
terunt ad inſaniam. Dixit; O po- 25
tentiſſime Feſte, non inſanio, ſed pro-
fero verba veritatis & ſobrietatis.
Scit enim rex veritatem horum ſer- 26
monum, quos ego apertè loquor in præ-
ſentia ipſius: nec arbitror latere eum
ullam prorſus ex his rebus, cùm hæc
in angulo non geſſerim. O rex A- 27
grippa, nônne credis prophetis? ego
novi quòd iis credas. Dixit ad 28
Paulum Agrippa; Modico ſermone per-
ſuadebis mihi ut fiam Chriſtianus. Ait 29
Paulus; Precor Deum ut modico ſer-
mone & longâ oratione perſuadeam
non tibi ſolùm, ſed omnibus etiam iis
qui audiunt ſermones meos hodiè, ut
tales fiant qualis ego ſum, exceptis
his vinculis. Hos ſermones cùm di- 30
xiſſet, ſurrexit rex, & præſes, ac
Bernice, quique cum eis ſedebant.
Et abierunt dicentes alter ad alte- 31
rum; Sanè vir iſte nil commiſit pro
quo mortem aut vinculi mereatur.
Tunc dixit Agrippa Feſto; Poterat 32
quidem hic homo dimitti, niſi provo-
câſſet ad Cæſarem.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 ወበእንተዝ : ነገር : አንዘ : ሀለውኩ : በምኵራብ : አኃዙኒ : አይሁድ : ወመከሩ : ከ
22 መ : ይቀትሉኒ :=: ወአንሰ : በረድኤተ : እግዚአብሔር : ሀሎውኩ : እስከ : ይእዜ : ከ
መ : እኩን : ሰማዕተ : በጽድቅ : ለዐቢይኒ : ወለንኡስኒ : አልቦ : ዘነገርኩ : ዘእንበ
23 ለ : ዘነቡቡ : ወጸሐፉ : ሙሴ : ወነቢያት : ዘሀሎ : ከመ : ይኩን :=: ዘከመ : ያሐ
ምም : ክርስቶስ : ወዘከመ : ውእቱ : ይቀድም : ተንሥአ : እምነ : ሙታን : ወሀለ
24 ወ : ይዜኑ : ብርሃነ : ለሕዝብ : ወለአሕዛብ :=: ወእምድኅረ : ይቤ : ዘንተ : ጳው
ሎስ : ተሰጥዎ : ፊስጦስ : በዐቢይ : ቃል : ወይቤሎ : ኦጳውሎስ : ተላብድኑ : እስ
25 መ : ብዙኃን : መጻሕፍት : ሜጡከ : ለአበድ :=: ወተሰጥዎ : ጳውሎስ : ወይቤሎ : ኦ
26 ፊስጦስ : ኄር : አንሰ : ኢያአብድ : አላ : ድጽቀ : ወርትዐ : እነግር :=: እስመ : ንጉሥ :
የአምር : ኵሎ : ዘተናገርኩ : በቅድሜሁ : እንሰ : ዘልፈ : እትናገር : ክሡተ : ወአልቦ :
ዘኅቡእ : እምነ : ኵሉ : ዘነበብኩ : ለንጉሥ : ኵሎ : ዘገበርኩ : ወዘነበብኩ : ኢኮነ :
27 በመዐዝን : አላ : በመራሕብተ :=: ኦአግሪጳ : ንጉሥ : ኢተአምኖሙኑ : ለነቢያት :
28 አንሰ : አአምር : እስመ : አንተ : ተአምኖሙ :=: ወይቤሎ : አግሪጳ : ንጉሥ : በንስ
29 ቲት : ታረሲ : ወትፈቅድ : ከመ : እኩን : ክርስቲያነ ::=: ወጳውሎስኒ : ይቤሎ : አ
ንሰ : እፈቅድ : ከመ : ትትመየጥ : ኀበ : እግዚአብሔር : በኅዳጥኒ : ወበብዙኃኒ : እ
ሬሲ : አኮ : ከመ : አንተ : በሕቲትከ : ለሊ : አላ : ኵሎሙ : እለ : ይሰምዑ : ዮም : ከ
30 መ : ይኩኑ : ዘእንበለ : መዋቅሕትየ :=: ወተንሥአ : ንጉሥ : ወመኰንን :=: ወይቤ
31 ሉ : አልቦ : ዘገብረ : ዝብእሲ : ዘይደልዎ : ቅትለተ : ወተሞቅሖ ::=: ወይቤሎ : አግሪጳ :
32 ለፊስጦስ : ለዝብእሲ : እምደለወ : ይኅድግዎ : አላ : ለሊሁ : አዝመረ : ይሑር : ኀ
በ : ንጉሥ ::==:

Et propter hanc cauſam quum eſſem in templo prehenderunt me Judæi, & 21
conſultârunt ut trucidarent. Et ego per auxilium Dei perſtiti uſque nunc, ut 22
ſim teſtimonio in veritate magnis & parvis: nihil fuit quod loquutus ſum præ-
ter ea quæ loquuti ſunt & ſcripſerunt Moſes & prophetæ futura eſſe: Quomodo 23
pateretur Chriſtus, & quomodo ille primò ſuſcitaretur ex mortuis, & annuntiaturus
eſſet lucem populo & Gentibus. Et poſteaquam dixiſſet hoc Paulus, reſpondit ei 24
Feſtus in magna voce, & dixit ei; Paule, inſaniſne? quia multæ literæ di-
verterunt te ad inſaniam. Et reſpondit ei Paulus, & dixit ei; Feſte optime, 25
ego non inſanio, ſed verè & rectè loquor. Quia rex ſcit omnia quæ loquutus 26
ſum in conſpectu ſuo ſemper loquens apertè, & nihil fuit occultum ex omnibus
quæ loquutus ſum regi: totum quod feci & quod loquutus ſum, non fuit in an-
gulo, ſed in plateis. Agrippa rex, nônne credis prophetis? ego ſcio quòd tu 27
credis iis. Et dixit ei Agrippa rex; In puſillo doces, & vis ut fiam Chri- 28
ſtianus. Et Paulus dixit ei; Ego vellem ut convertaris ad Deum in modico, 29
& in multis: doceo non ut tu ſolus, ſed etiam omnes audientes hodie, ut ſint, 30
ſine vinculis meis. Et ſurrexit rex & præſes, et dixerunt; Nihil eſt quod 31
fecit hic homo, quod dignum eſt morte aut vinculis. Et dixit Agrippa Feſto, 32
Hunc hominem oporteret dimittere, ſed ipſe voluit ire ad Imperatorem.

CAP. XXVII. κζʹ.

Ut autem judicatum est navigare *nos* in Italiam, *tradiderunt*
1 ΩΣ δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν ἡμᾶς εἰς τὴν Ἰταλίαν, (α) παρεδίδουν τόν ΛΗʹ
& Paulum *& quosdam alios vinctos* centurioni, nomine Julio, cohortis
τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ, ὀνόματι Ἰουλίῳ, σπείρης
Augustæ. Ascendentes *autem* navem Adramytinam, *futuri* navigare *quæ* circa
2 Σεβαστῆς. Ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ (β) Ἀδραμυττηνῷ, μέλλοντες πλεῖν τοὺς κατὰ τὴν
Asiam loca, *avecti sumus, existente* nobiscum Aristarcho Macedone Thessaloni-
Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνος Θεσσαλονι-
censi. *Ipsâque alterâ* devenimus *in* Sidonem. *Humanéque* Julius
3 κέως. Τῇ τε ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα. φιλανθρώπως τε ὁ (γ) Ἰούλιος τῷ
Paulo usus, permisit ad amicos *euntem*, curam sui *nancisci*.
Παύλῳ χρησάμενος, ἐπέτρεψε πρὸς (δ) φίλους πορευθέντα, ἐπιμελείας τυχεῖν.
Et indè *avecti*, subnavigavimus Cyprum, *propter hoc*, *ventos esse con-*
4 Κἀκεῖθεν ἀναχθέντες, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον, διὰ τό, τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναν-
trarios. *Hócque* pelagus *quod juxta Ciliciam* & *Pamphyliam* pernavigantes,
5 τίους. Τό, τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες,
devenimus in Myra ipsius Lyciæ. Et ibi inveniens centurio navem
6 (ε) κατήλθομεν εἰς Μύρα τῆς Λυκίας. Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατόνταρχος πλοῖον
Alexandrinam navigantem in Italiam, *imposuit* nos in eam. *In*
7 Ἀλεξανδρῖνον πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐνεβίβασεν ἡμᾶς εἰς αὐτό. Ἐν
multis *autem* diebus tardè *navigantes*, & vix *devenientes secundùm Cnidum*,
ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες, καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον,
non permittente nos vento, *subnavigavimus Cretam secundùm* Salmo-
μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώ-
nem. *Vixque prætérlegentes eam*, venimus in locum quendam *voca-*
8 νην. Μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτήν, ἤλθομεν εἰς (ζ) τόπον τινὰ καλού-

tum Pulchros portus, cui juxtà erat civitas *Lasæa*. Multo autem tempore
μενον Καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς (η) ἦν πόλις Λασαία. Ἱκανοῦ δὲ χρόνου 9
peracto, & *existente* jam *periculosâ navigatione propter &* jejuni-
διαγενομένου, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοός, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστεί-
um jam *præteriisse*, *admonebat* Paulus, Dicens eis; Viri, *Con-*
αν ἤδη παρεληλυθέναι, παρῄνει ὁ Παῦλος, Λέγων αὐτοῖς, Ἄνδρες, θε- 10
spicio quoniam cum injuria & multo damno, non solùm oneris &
ωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας, οὐ μόνον τοῦ (θ) φόρτου καὶ τοῦ
navis, sed etiam animarum nostrarum *futuram* esse *navigationem*. *At*
πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν. Ὁ δὲ 11
centurio gubernatori & nauclero credebat magis, quàm
(ι) ἑκατόνταρχος τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ (κ) ἐπείθετο μᾶλλον, ἢ
illis à Paulo *dictis*. *Inapposito autem portu subsisten-*
τοῖς ὑπὸ (λ) τοῦ Παύλου λεγομένοις. Ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχον- 12
te ad hyemationem, *plerique posuerunt* consilium, subduci in-
τος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ (μ) πλείους ἔθεντο βουλήν, ἀναχθῆναι (ν) κἀκεῖ-
dè, si quomodò possent *devecti in* Phœnicem, hyemare, portum
θεν, εἴ πως (ξ) δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα, παραχειμάσαι, λιμένα
Cretæ respicientem ad Africum & ad Chorum. Aspirante autem No-
τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ Λίβα καὶ κατὰ Χῶρον. Ὑποπνεύσαντος δὲ Νό- 13
to, æstimantes propositum tenere, *solventes* Asson, legebant
του, δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες Ἆσσον, παρελέγοντο τὴν
Cretam. Post non multum autem misit contra ipsum ventus Typhonicus,
Κρήτην. Μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλε κατ' αὐτῆς ἄνεμος Τυφωνικός, ὁ 14
vocatur Euroclydon. *Correptâ autem navi*, & non po-
καλούμενος (ο) Εὐροκλύδων. Συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ μὴ δυ- 15
tente obtueri vento, *concedentes* ferebamur.
ναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερόμεθα.

MS. A. (α) παρεδίδου (β) Ἀδραμυντηνῷ, μέλλοντι πλεῖν εἰς τοὺς (γ) Ἰουλιανὸς (δ) τοὺς φίλους πορευθέντι, (ε) κατήλθαμεν εἰς Λύστρα τῆς Λυκίας. Κακεῖθεν εὑρὼν ὁ ἑκατοντάρχης (ζ) τόπον καλούμενον (η) πόλις ἦν Ἀλασσά. (θ) φορτίου (ι) ἑκατοντάρχης (κ) μᾶλλον ἐπίθετο, (λ) Παύλου (μ) πλείονες (ν) ἐκεῖθεν, (ξ) δύνανται (ο) Εὐρακύλων.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܙ *

1 * ܘܦܣܩ ܥܠܘܗܝ ܦܗܣܛܘܣ ܕܢܫܬܕܪ ܠܘܬ ܩܣܪ ܠܐܝܛܠܝܐ. ܘܐܫܠܡܗ ܠܦܘܠܘܣ
ܘܠܐܣܝܪܐ ܐܚܪܢܐ ܥܡܗ. ܠܓܒܪܐ ܚܕ ܩܢܛܪܘܢܐ ܡܢ ܐܣܦܝܪ ܣܒܣܛܐ. ܕܫܡܗ ܗܘܐ
2 ܝܘܠܝܘܣ. * ܘܟܕ ܗܘܐ ܕܢܪܕܐ. ܢܚܬܢ ܠܐܠܦܐ ܕܐܬܝܐ ܗܘܬ ܡܢ ܐܕܪܡܢܛܘܣ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܐܙܠܐ
ܗܘܬ ܠܐܬܪܐ ܕܐܣܝܐ. ܘܥܠ ܗܘܐ ܥܡܢ ܠܐܠܦܐ ܐܪܣܛܪܟܘܣ ܡܩܕܘܢܝܐ ܕܡܢ ܬܣܠܘܢܝܩܐ
3 ܡܕܝܢܬܐ. * ܘܠܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ ܡܛܝܢ ܠܨܝܕܢ. ܘܐܬܚܢܢ ܩܢܛܪܘܢܐ ܥܠ
4 ܦܘܠܘܣ. ܘܐܦܣ ܠܗ ܕܢܐܙܠ ܠܘܬ ܪܚܡܘܗܝ. ܘܢܬܢܝܚ. * ܘܡܢ ܬܡܢ ܪܕܝܢ.
5 ܘܡܛܠ ܕܪܘܚܐ ܣܩܘܒܠܢ ܗܘܝ. ܐܬܟܪܟܢ ܥܠ ܩܘܦܪܘܣ. * ܘܥܒܪܢ ܝܡܐ ܕܩܝܠܝܩܝܐ
6 ܘܕܦܡܦܘܠܝܐ. ܘܡܛܝܢ ܠܡܘܪܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܠܘܩܝܐ. * ܘܐܫܟܚ ܬܡܢ ܩܢܛܪܘܢܐ ܐܠܦܐ
7 ܡܢ ܐܠܟܣܢܕܪܝܐ. ܕܐܙܠܐ ܗܘܬ ܠܐܝܛܠܝܐ. ܘܐܪܟܒܢ ܒܗ. * ܘܡܛܠ ܕܡܬܝܩܪܐ ܪܕܝܬܐ ܗܘܬ.
ܒܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ. ܒܥܡܠܐ ܡܛܝܢ ܠܘܩܒܠ ܩܢܝܕܘܣ ܓܙܪܬܐ. ܘܡܛܠ ܕܠܐ ܫܒܩܐ
ܗܘܬ ܪܘܚܐ ܕܢܐܙܠ ܠܬܪܝܨܐ. ܐܬܟܪܟܢ ܥܠ ܩܪܛܐ. ܠܘܩܒܠ ܣܠܡܘܢܐ ܡܕܝܢܬܐ.
8 * ܘܒܥܡܠ ܟܕ ܪܕܝܢ ܣܚܪܢܗ. ܡܛܝܢ ܠܕܘܟܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܠܡܐܢܐ ܫܦܝܪܐ.

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܘ * ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܗܘ *

9 * ܘܩܪܝܒܐ ܗܘܬ ܠܗ ܡܕܝܢܬܐ ܕܫܡܗ ܠܐܣܐ. ܘܗܘܝܢ ܬܡܢ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ. ܥܕܡܐ
ܠܡܐ ܕܥܒܪ ܐܦ ܨܘܡܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܗܘܬ ܠܗ ܪܕܝܬܐ ܕܚܝܠܬܐ ܐܝܟ ܕܝܡܐ. ܘܡܠܟ
10 ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܦܘܠܘܣ * ܘܐܡܪ. ܓܒܪܐ. ܚܙܐ ܐܢܐ ܕܒܨܘܚܝܐ ܘܒܚܘܣܪܢܐ ܣܓܝܐܐ
11 ܗܘܝܐ ܡܪܕܝܬܢ. ܠܐ ܒܠܚܘܕ ܕܡܘܒܠܬܗ ܕܐܠܦܐ. ܐܠܐ ܐܦ ܕܢܦܫܬܢ ܕܝܠܢ. * ܩܢܛܪܘܢܐ
12 ܕܝܢ ܠܡܕܒܪܢܐ ܘܠܡܪܗ ܕܐܠܦܐ ܡܫܬܡܥ ܗܘܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܡܠܘܗܝ ܕܦܘܠܘܣ. * ܘܡܛܠ
ܕܠܐ ܫܦܝܪ ܗܘܐ ܗܘ ܠܡܐܢܐ ܠܡܣܬܝܘ ܒܗ ܒܗ. ܣܓܝܐܐ ܡܢܢ ܨܒܝܢ ܗܘܘ ܕܢܪܕܐ ܡܢ
ܬܡܢ. ܘܐܢ ܗܘ ܕܡܫܟܚܝܢ ܕܢܡܛܘܢ ܘܢܣܬܘܘܢ ܒܡܐܢܐ ܚܕ ܕܩܪܛܐ ܕܡܬܩܪܐ ܗܘܐ ܦܘܢܝܩܐ.
13 ܘܚܐܪ ܗܘܐ ܠܘܩܒܠ ܬܝܡܢܐ ܘܡܥܪܒܐ. * ܘܟܕ ܢܫܒܬ ܪܘܚܐ ܬܝܡܢܝܬܐ. ܘܣܒܪܘ
14 ܕܡܕܪܟܝܢ ܐܝܟ ܨܒܝܢܗܘܢ. ܫܩܠܘ ܘܪܕܝܢ ܗܘܘ ܣܚܪ ܩܪܛܐ. * ܘܡܢ ܒܬܪ ܩܠܝܠ ܢܫܒ ܥܠܝܢ
15 ܥܠܥܠܐ ܕܪܘܚܐ. ܕܡܬܩܪܐ ܛܘܦܢܝܩܘܣ ܐܘܪܩܠܝܕܘܢ. * ܘܐܬܚܛܦܬ ܐܠܦܐ ܘܠܐ ܡܫܟܚܐ
ܕܬܩܘܡ ܠܘܩܒܠ ܪܘܚܐ. ܘܫܒܩܢ ܠܐܝܟܐ ܕܗܘܐ.

CAP. XXVII.

DEcrevit itaque de eo Festus ipsum mis- 1
sum iri ad Cæsarem in Italiam, proinde tra-
didit Paulum, & alios vinctos cum eo, viro
cuidam centurioni ex cohorte Augusta, cui
nomen erat Julius. Quumque navigandum 2
esset, descendimus in navigium quod erat
ex Adramanto civitate, & profecturum erat
ad regionem Asiæ: ingressus autem fuerat
navigium nobiscum Aristarchus Macedo ex
Thessalonica urbe. Postero autem die per- 3
venimus Sidonem: & usus est centurio mise-
ricordiâ erga Paulum, eíque permisit ut pro-
ficisceretur ad amicos suos, & requiesceret.
Illinc porrò abnavigavimus, & quoniam 4
venti erant contrarii, sublegimus Cyprum.
Et trajecimus mare Ciliciæ & Pamphyliæ, 5
ac devenimus Myram urbem Lyciæ. Na- 6
ctúsque illic centurio navem Alexandrinam
proficiscentem in Italiam, imposuit nos in
eam. Et quia graviter navigabat, post plu- 7
rimos dies vix pervenimus contra Cnidum
insulam, quoniámque non permittebat ven-
tus ut rectà proficisceremur, sublegimus
Cretam è regione Salaminæ urbis. Ut vix 8
dum circum illam navigaremus, pervenimus
ad locum qui vocatur, Portus pulchri.

Dominicâ VI. post Pentecosten. 65

Erat autem ei propinqua civitas nomine 9
Lasia, ubi mansimus longo tempore, usque
ad diem quo *(i. quoad)* præterîsset jam dies
jejunii Judæorum, & periculosum esset ali-
quem se mari committere: proindè consi-
lium eis dabat Paulus, Et dicebat; Viri, 10
video cum ærumnis & jacturâ multâ futuram
navigationem nostram, non solùm oneris
navis nostræ, sed etiam animarum nostra-
rum. Centurio autem gubernatorem & 11
dominum navis potiùs audiebat, quàm ser-
mones Pauli. Et quia commodus non erat 12
portus ad transigendam in eo hyemem, plu-
rimi nostrorum volebant illinc vela facere,
ut si quo modo possent, pervenirent hyber-
naréntque in portu quodam qui erat Cretæ,
vocabatúrque Phonix, & spectabat Austrum.
Quum autem perflaret ventus Australis, pu- 13
taréntque se pro voto suo appulsuros, navi-
gabamus circa Cretam. Sed non multò post 14
erupit in nos flatus turbinis qui vocatur Ty-
phonicus Euroclydon. Proindè abrepta est 15
navis, nec potuit obsistere vento, itaque in
incertum ferebamur.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 ፳ወ፯ ወእምዝ ፡ ፈትሑ ፡ ወአዘዙ ፡ ከመ ፡ ይሖር ፡ ጳውሎስ፡ ምስለ ፡ ካልዐን ፡ እለ፡
ሀለው ፡ ዕቁባን ፡ ኀበ ፡ ኀቤ ፡ ምእት ፡ ዘስሙ ፡ ዩሊዮስ ፡ እምቢጾ፡ለትረሠጠስ ፡ ውእቱ፡
2 ይሖሩ ፡ ሊጦልያ ፡ ኀበ ፡ ንጉሢ፡፡=፡ ወእምዝ ፡ አርጉ ፡ ውስተ ፡ ሐመር ፡ አድሮማጠ
ዊት ፡ እንተ ፡ ተሐውር ፡ መንገለ ፡ እስያ፡፡ ወተንሣእነ ፡ እምውእቱ ፡ መካን ፡ ወአርተ
እነ ፡ ለሐዊር ፡ ወአርስጥሮኮስ ፡ ዘመቄዶንያ ፡ ተሰሎንቂያዊ ፡ ዘዘልፈ ፡ ነበረ ፡ ም
3 ስሌነ ፡ እንዘ፡ ይጸንሐነ፡፡=፡ ወበሳኒታ ፡ በጻሕነ ፡ ሲዶንያ፡፡ ወዩልዮስ ፡ ይሬእዮ ፡
ለጳውሎስ ፡ በሠናይ ፡ ወአዘዞሙ ፡ ለፍቁራኒሁ ፡ ይትራድእዎ ፡ ወይግበሩ ፡ ዘ
ፈቀደ፡፡==፡

CAP. XXVII.

ET tunc judicârunt & præceperunt ut iret Paulus cum aliis qui erant cu- 1
stoditi apud centurionem cujus nomen Julius erat, de cohorte Augusta fuit, ut
irent in Italiam ad Imperatorem. Et tunc ascenderunt in navem Adramote- 2
nam quæ ibat versùs Asiam, & solvimus ex illo loco & direximus iter, &
Aristarchus Macedonius Thessalonicensis, qui semper mansit nobiscum, adhærens
nobis. Et postridie venimus Sidoniam: & Julius respiciebat Paulum benignè, 3
& præcepit amicis suis ut adjuvarent eum, & facerent quod vellet.

Verſio VULGATA LATINA.

CAP. XXVII.

1 UT autem judicatum eſt navigare eum in Italiam, & tradi Paulum cum reli-
2 quis cuſtodiis centurioni nomine Julio cohortis Auguſtæ, Adſcendentes navem
Adrumetinam, incipientes navigare circa Aſiæ loca, ſuſtulimus, perſeverante no-
3 biſcum Ariſtarcho Macedone Theſſalonicenſi. Sequenti autem die devenimus
Sidonem. Humanè autem tractans Julius Paulum, permiſit ad amicos ire, &
4 curam ſui agere. Et indè cùm ſuſtuliſſemus, ſubnavigavimus Cyprum, pro-
5 ptereà quòd eſſent venti contrarii. Et pelagus Ciliciæ & Pamphyliæ navi-
6 gantes, venimus Lyſtram, quæ eſt Lyciæ: Et ibi inveniens centurio navem
7 Alexandrinam navigantem in Italiam, tranſpoſuit nos in eam. Et cùm multis
diebus tardè navigaremus, & vix deveniſſemus contra Gnidum, prohibente nos
vento, adnavigavimus Cretæ, juxta Salmonem: Et vix juxtà navigantes, ve- 8
nimus in locum quendam, qui vocatur Boniportus, cui juxtà erat civitas Tha-
laſſa. Multò autem tempore peracto, & cùm jam non eſſet tuta navigatio, eò 9
quòd & jejunium jam prætериiſſet, conſolabatur eos Paulus, Dicens eis; Viri, 10
video quoniam cum injuria & multo damno, non ſolùm oneris & navis, ſed et-
iam animarum noſtrarum, incipit eſſe navigatio. Centurio autem gubernato- 11
ri & nauclero magìs credebat, quàm his quæ à Paulo dicebantur, Et cùm aptus 12
portus non eſſet ad hyemandum, plurimi ſtatuerunt conſilium navigare indè, ſi
quomodò poſſent, devenientes Phœnicem, hyemare, portum Cretæ reſpicientem
ad Africum, & ad Corum. Aſpirante autem Auſtro, æſtimantes propoſitum ſe 13
tenere, cum ſuſtuliſſent de Aſſon, legebant Cretam. Non poſt multum autem 14
miſit ſe contra ipſam ventus Typhonicus, qui vocatur Euroaquilo. Cúmque ar- 15
repta eſſet navis, & non poſſet conari in ventum, datâ nave flatibus, ferebamur.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* الفصل السابع والعشرون *   * يوم الجمعة قبل البنتكستي *

* ولما حكم بان يركب في البحر الي ايطالية الذين يلودون ببولص * سلموا بولص 1
وقوما اخرين مقيدين * الي رييس ماية اسمه يوليوس من طغم سبسطية * وصعدنا الي 2
مركب ادرامنتني * كان اصحابه معتزمين ان يسيروا الي المواضع التي باسيا * وركب
معنا اريسطرخوس المكادوني التسالونيكي * في اليوم الثاني نزلنا الي صيدا * فمنح 3
يوليوس لبولص تعطفا واسعافا * وامر ان يذهب الي اصدقايه * فينال منهم اهتماما
بحوايج السفر * وركبنا من هناك وسرنا الي قبرس * من اجل ان الرياح كانت مضاددنا * 4
* وعبرنا حينيذ اللج * الذي في النغر وبمفيلية * ونزلنا الي موافي بلد الليكيا * 5
* فهناك وجد رييس الماية مركبا اسكندرانيا سايرا الي ايطالية فاصعدنا اليه * 6
* وفي ايام كثيرة لانهم كانوا يتباطون في المسير * بالجهد حصلنا في كنيدون * واذ لم 7
تتركنا الرياح في سلموني سرنا الي اقريطش * وبالجهد لما خادعوا المركب جينا الي 8
موضع ما يلقب بالموافي الحسنة * المقارب مدينة لاساا * فلما مضي لنا حين طويل 9
وكان مسيرنا معطبا * لان الصوم كان قد حان * وعظهم بولص * قايلا * ايها الرجال 10
انا عتيدون على ما ارى ان بتعب وخسارة كثيرة يكون مسيرنا في البحر * ولا بخسر
الوسق والمركب فقط * بل وانفسنا * فاما رييس الماية فاذعن لراي مدبر المركب 11
وصاحب النوتية * اكثر من المقولات من بولص * واذ كان ذاك المينا غير موافق 12
لاوان الشتاء ارتاي اكثرهم ان يسيروا من هناك * لعل يمكنهم ان يبلغوا الي
فينكس * يشتون في موافي اقريطش * فلما شاهدوا الموضع في ناحية المغرب * وان 13
الرياح الغربية قد هبت * ظنوا انهم يحرصون يغلبوها * فاخذوا بالقرب وعبروا اقريطش *
* ثم هب لا بعد وقت كثير على المركب ريح عنيف يلقب بالمنسي الامواج * فاختطف 14 15
المركب ولم يمكنه يبصر الريح *

CAP. XXVII.

Feriâ ſextâ ante Pentecoſten.

UT autem decreverunt ut mare con- 1
ſcenderet in Italiam, qui adverſaban-
tur Paulo, tradiderunt Paulum, & quoſ-
dam alios vinctos centurioni, nomine
Julio, de cohorte Sebaſtiæ. Et conſcen- 2
ſâ navi Adramitinâ, cupiebant amici
ejus navigare in partes Aſiaticas:
conſcenditque nobiſcum Ariſtarchus
Macedo Theſſalonicenſis. Alterâ autem 3
die deſcendimus in Sidonem: utenſque
Julius in Paulum humanitate & cle-
mentiâ, permiſit ei ut iret ad amicos
ſuos, obtineretque ab eis curam pro ne-
ceſſitatibus itineris. Indè verò ſolven- 4
tes, appulimus Cyprum, quoniam venti
erant nobis contrarii. Et trajecto tunc 5
pelago quod eſt in Cilicia & Pamphilia,
deſcendimus in portus regionis Lyciæ:
Ibique nactus centurio navem Alexan- 6
drinam navigantem in Italiam, impo-
ſuit nos in eam. Et multis poſt diebus, 7
quia lenti erant in navigatione, vix
devenimus ad Cnidum: cúmque non
ſinerent nos venti morari *in Salmo-*
ne, navigavimus ad Cretam. Et vix, 8
induſtriè navim ducentes, venimus
ad locum quendam qui vocatur Por-
tus pulchri, vicinum urbi Laſææ.
Cúmque longum peregiſſemus tempus, 9
& eſſet navigatio noſtra periculoſa,
quòd jejunii tempus jam præteriſſet,
commonuit eos Paulus, Dicens; O vi- 10
ri, futurum quidem eſt, ut video, ut
cum labore & jactura multa ſuccedat
iter noſtrum maritimum, & amitta-
mus non ſolùm onus & navim; ſed et-
iam animas noſtras. Verùm centurio 11
magìs inclinavit ad ſententiam guber-
natoris navis & naucleri, quàm ad ea
quæ dicebantur à Paulo. Et cùm eſ- 12
ſet ille portus minimè commodus hy-
berno tempori, ſenſerunt complures co-
rum illinc ſolvendum, ut fortè Phœ-
nicem pervenire poſſent, hyemarentque
in portibus Cretæ. Deprehendentes igi- 13
tur locum in parte Occidentali, & quòd
venti Africi jam flaverant, rati ſunt
ſtudendum ſibi ut eos ſuperarent: qua-
propter viciniorem locum deligentes,
prætererunt Cretam. Deindè flavit 14
haud multo poſt tempore adverſùs na-
vim ventus vehemens, qui vocatur
Excitator fluctuum: Abripuitque 15
navim, nec potuit ventum ſecare.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

4 ወእምህየ ፡ ተንሣእነ ፡ ወበጻሕነ ፡ ውስተ ፡ ደሴተ ፡ ቆጵሮስ ፡ እስመ ፡ ነፋስ ፡ ሀሎ ፡ ቅድ
5 ሜነ፡=፥ ለበሐረ ፡ ቂልቅያ ፡ ወለጰንፍልያ ፡ ሐለፍነ ፡ ወበጻሕነ ፡ ልስጥያ ፡ እንተ ፡
6 እስያ ፡ ይእቲ፡=፥ ወበህየ ፡ ረከበ ፡ ኃቤ ፡ ምእት ፡ ሐመረ ፡ እስክንድራዊት ፡ እንተ፡
7 ተሐውር ፡ ኢጣልያ ፡ አብአነ ፡ ውስቴታ፡=፥ ወአኅለፍነ ፡ ወጐንደይነ ፡ ብዙኃ ፡ መዋ
ዕለ፡ ወእምእፁብ ፡ በፁኣነ ፡ አንጻረ ፡ ቃንድያ ፡ እስመ ፡ ከልአነ ፡ ነፋስ ፡ ወሖርነ ፡ ቀ
8 ርጤን ፡ ዘቅሩብ፡ ሰልሞንያ፡፡=፥ ወበዕፁብ ፡ በጻሕነ፡ ውስተ፡አሐቲ ፡ መካን ፡ ዘትሰመ
9 ይ ፡ ሠናየ ፡ መርሶ ፡ ወቀርብት ፡ ይእቲ ፡ ለሀገረ ፡ ጠልሳ፡=፥ ወበህየ፡ ብዙኃ ፡ መዋዕ
ለ ፡ ነበርነ ፡ ወሐለፈ ፡ ዘመነ ፡ መንገድ፡፡ ወእምዝ ፡ ኢኮነ ፡ ሠናየ ፡ ለሐዊር ፡ በበሕ
10 ር ፡ እስመ ፡ ሐለፈ ፡ ዘመነ ፡ ጾም፡፡ ወተንሥአ ፡ ጳውሎስ ፡ ወናዘዘሙ፡=፥ ወይቤሎ
ሙ፡፡ ኦእደው ፡ አንሰ ፡ አእመርኩ ፡ ከመ ፡ ፍኖት ፡ ዘአነ ፡ እንተ ፡ ሀለወነ ፡ ነሐውር ፡
በቲ ፡ ምንዳቤ ፡ ወጻዕር ፡ ብዙኃ ፡ አኮ ፡ በሕቲቱ ፡ ለጥፍተ ፡ ንዋይ ፡ ወሐመር ፡ አላ ፡
11 ዓዲ ፡ ጥፍአተ ፡ ነፍስነኒ፡=፥ ወሀቤ ፡ ምእትሰ ፡ የአምኖሙ ፡ ፈድፋደ ፡ ለሊቀ ፡ ሐ
12 መር ፡ ወለሐደፌ ፡ እምክረ ፡ ጳውሎስ ፡ ለምክሮሙ፡፡=፥ ወሶበ ፡ ኢሀሎ ፡ ህየ ፡ መር
ሶ ፡ ዘይበቍዕ ፡ ለአክርሞ ፡ ብዙኃን ፡ እምውስቴቶሙ ፡ አቀሙ ፡ ምክረ ፡ ከመ ፡
ይሕልፉ ፡ እምህየ ፡ ለእመ ፡ ተክህሎሙ ፡ በጺሐ ፡ ለአክርሞ ፡ ውስተ ፡ ካልዕ ፡ መ
ካን ፡ ወይእቲሰ ፡ መርሶ ፡ ቀርጤን ፡ ይእቲ ፡ እንተ ፡ ትኔጽር ፡ አንጻረ ፡ አፍራቂያ ፡ ወ
13 ቆሮን፡፡=፥ ወሶበ ፡ ነፍሐ ፡ ነፋሰ ፡ አዜብ ፡ መሰሎሙ ፡ ዘረከቡ ፡ ዘሀለዩ ፡ ቀዲሙ፡
14 ወተንሥኦሙ ፡ እምአሶን ፡ ነጸርዎ ፡ ለቀርጤን፡፡=፥ ወሶቤሃ ፡ ንፍሐ ፡ ነፋስ ፡ መስዕ፡
15 ለዕሌሃ፡=፥ ወኢተክህለ ፡ ለሐመር ፡ ሐዊረ ፡ እምኃይለ ፡ ውእቱ ፡ ነፋስ ፡ ወኃየል
ዎ ፡ መዋግደ ፡ ማእበል ፡ ለይእቲ ፡ ሐመር ፡ ወተመንደብነ ፡ እንዘ ፡ ንትሐወስ ፡ እም
ለፌ ፡ ለለፌ፡፡==፥

Et illinc ſolvimus, & venimus in inſulam Cypri, quia ventus fuit ex adverſo no- 4
bis. Pelagum Ciliciæ & Pamphiliæ pertranſivimus, & venimus Leſtiam quæ 5
Aſiæ eſt. Et ibi inveniens centurio navem Alexandrinam navigantem in *Ita-* 6
liam, introduxit nos in *eam. Et progreſſi ſumus, & tardè navigavimus mul-* 7
tos dies, & vix pervenimus contra Candiam, quia prohibuit nos ventus, &
venimus ad Cretam, quæ propè eſt Salmoniam. Et difficulter venimus in quen- 8
dam locum qui nominatur Boni-portus, & propinquus fuit civitati Thalſæ. Et 9
ibi multos dies manſimus, & præterivit tempus itineris, & tunc non fuit bo-
num ire per mare, quia præteriiſſet tempus jejunii: & ſurrexit Paulus, &
conſolatus eſt eos, Et dixit iis; Viri, ego novi quòd via noſtra in qua pro- 10
greſſuri ſumus, habet afflictionem & laborem multum, non ſolummodò in da-
mnum bonorum & navis, ſed etiam in *damnum animarum noſtrarum. Et cen-* 11
turio credebat magìs magiſtro navis & rectori, quàm conſilio Pauli, ad conſul-
tandum eos. Et quum non eſſet ibi portus aptus ad hybernandum, multi ex 12
illis perſtiterunt in *conſilio, ut ſolverent illinc, ſi poſſent venire ad hybernandum*
in alio loco: & hic portus Cretæ eſt, quæ reſpicit ex adverſo Africam & Co-
rum. Et ſpirante vento Auſtrali, viſum eſt illis quòd nacti eſſent quod propoſu- 13
iſſent priùs: & quum ſuſtuliſſent de Aſſon, reſpexerunt Cretam. Et tunc ſpira- 14
vit ventus Aquilonaris in eam. Et quum non poſſet navis progredi, præ violentia 15
hujus venti, tum prævaluerunt undantes fluctus huic navi, & afflicti fui-
mus, agitati à latere ad latus.

Insulam autem quandam succurrentes, vocatam Claudam, vix potuimus
16 Νησίον δέ τι ὑποδραμόντες, καλούμενον Κλαύδην, (π) μόλις ἰσχύσαμεν
compotes fieri scaphæ. Quam subducentes, adjutoriis utebantur, ac-
17 περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης. Ἣν ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑπο-
cingentes navem: timentésque ne in Syrtim inciderent, submitten-
ζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε μὴ εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσι, χαλάσαν-
tes vas, sic ferebantur. Vehementer autem tempestate jactatis nobis,
18 τες τὸ σκεῦος, οὕτως ἐφέροντο. Σφοδρῶς (ρ) δὲ χειμαζομένων ἡμῶν,
sequenti jactum fecerunt. Et tertiâ nostris manibus armamenta
19 τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο. Καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ
navis ejecimus. Neque autem Sole, neque syderibus apparentibus per
20 πλοίου (σ) ἐῤῥίψαμεν. Μήτε δὲ ἡλίου, μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ
plures dies, tempestatéque non exiguâ imminente, reliquùm ablata erat o-
πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε οὐκ ὀλίγου ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο (τ) πᾶ-
mnis spes ad servari nos. Multâ autem inediâ existente, tunc
21 σα ἐλπὶς τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς. Πολλῆς δὲ ἀσιτίας (υ) ὑπαρχούσης, τότε
stans Paulus in medio eorum, dixit; Oportet quidem, ô viri, obe-
σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν, εἶπεν, Ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες, πει-
dientes mihi, non avehi à Creta, lucrarique injuriam
θαρχήσαντάς μοι, μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν
hanc, & jacturam. Et nunc suadeo vobis bono animo esse: ja-
22 ταύτην, καὶ τὴν ζημίαν. Καὶ τανῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀπο-
ctura enim animæ nulla erit ex vobis, præterquàm navis. Adstitit enim mihi
23 βολὴ γὰρ ψυχῆς οὐδεμία ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλὴν τοῦ πλοίου. Παρέστη γάρ μοι
nocte hac angelus Dei, cujus sum, cui & deservio, Dicens;
24 (φ) τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ οὗ εἰμι, ᾧ καὶ λατρεύω, Λέγων,
Ne timeas Paule, Cæsari te oportet assistere: & ecce donavit tibi
Μὴ φοβοῦ Παῦλε, Καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι· καὶ ἰδοὺ κεχάρισταί σοι
Deus omnes navigantes tecum. Ideò bono animo estote viri:
ὁ Θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ. Διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες· 25
credo enim Deo, quia sic erit, quemadmodùm dictum est mihi. In
πιστεύω γὰρ τῷ Θεῷ, ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι. Εἰς 26
insulam autem quandam oportet nos incidere. Ut verò quartadecima nox
νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. Ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ 27
facta est, perlatis nobis in Adria circa medium noctis, sus-
(χ) ἐγένετο, διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς, ὑπε-
picabantur nautæ offerri aliquam sibi regionem. Et bolisantes inve-
νόουν οἱ ναῦται προσάγειν τινὰ αὐτοῖς χώραν. Καὶ βολίσαντες εὗ- 28
nerunt passus viginti: brevi autem distantes, & rursum bolisantes, inve-
ρον ὀργυιὰς εἴκοσι· βραχὺ δὲ διαστήσαντες, καὶ πάλιν βολίσαντες, εὗ-
nerunt passus quindecim. Timentésque ne quomodò in aspera loca
ρον ὀργυιὰς δεκαπέντε. Φοβούμενοί τε (ψ) μήπως εἰς τραχεῖς τόπους 29
inciderent, de puppi projicientes anchoras quatuor, optabant diem fie-
ἐκπέσωσιν, ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας τέσσαρας, ηὔχοντο ἡμέραν γενέ-
ri. Ipsis verò nautis quærentibus fugere ex navi, & laxanti-
σθαι. Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων (ω) φυγεῖν ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάν- 30
bus scapham in mare, obtentu quasi è prora futurorum
των τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὡς ἐκ (α) πρώρας μελλόντων
anchoras extendere, Dixit Paulus Centurioni, & militi-
ἀγκύρας ἐκτείνειν, Εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ, καὶ τοῖς στρατιώ- 31
bus; Si non hi manserint in navi, vos servari non potestis.
ταις, Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε.
Tunc milites absciderunt funes scaphæ, & siverunt eam
Τότε (β) οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ σχοινία τῆς σκάφης, καὶ εἴασαν αὐτὴν 32
excidere.
ἐκπεσεῖν.

MS.A. (π) ἰσχύσαμεν μόλις (ρ) τε (σ) ἔῤῥιψαν. (τ) ἐλπὶς πᾶσα (υ) ὑπαρχούσης, σταθεὶς ὁ (φ) ταύτῃ τῇ νυκτὶ τοῦ Θεοῦ, οὗ εἰμι ἐγώ, ᾧ καὶ λατρεύω, ἄγγελος, Λέγων, (χ) ἐπεγένετο, (ψ) μήπου κατὰ τραχεῖς (ω) ἐκφυγεῖν (α) πρώρης ἀγκύρας μελλόντων ἐκτείνειν, (β) ἀπέκοψαν οἱ στρατιῶται τὰ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܘܟܕ ܥܒܪܢ ܓܙܪܬܐ ܚܕܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܩܘܪܐ. ܒܥܡܠ ܐܫܟܚܢ ܕܢܐܚܘܕ ܠܩܪܩܘܪܐ. * ܘܟܕ 17
ܫܩܠܢܝܗܝ. ܡܚܙܩܝܢ ܗܘܝܢ ܘܡܫܪܝܢ ܠܗ ܠܐܠܦܐ. ܘܡܛܠ ܕܕܚܠܝܢ ܗܘܝܢ ܕܠܡܐ
18 ܢܦܠ ܒܡܥܡܩܗ ܕܝܡܐ. ܐܫܪܝܢܝܗܝ ܠܐܪܡܘܢܐ. ܘܗܟܢܐ ܪܕܝܢ ܗܘܝܢ. * ܘܟܕ ܩܡ ܥܠܝܢ
19 ܥܠܥܠܐ ܥܫܝܢܐ. ܒܝܘܡܐ ܕܒܬܪܗ ܫܕܝܢ ܡܐܢܝܐ ܒܝܡܐ. * ܘܒܝܘܡܐ ܕܬܠܬܐ.
20 ܡܐܢܝ ܕܐܠܦܐ ܫܕܝܢ ܒܐܝܕܝܢ. * ܘܟܕ ܐܓܪ ܥܠܝܢ ܡܛܪܐ ܝܘܡܬܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܠܐ ܫܡܫܐ
ܡܬܚܙܐ ܗܘܐ ܘܠܐ ܣܗܪܐ ܘܠܐ ܟܘܟܒܐ. ܣܒܪܐ ܕܚܝܝܢ ܟܠܗ ܐܬܦܣܩ ܗܘܐ ܠܗ.
21 * ܘܟܕ ܐܢܫ ܡܕܡ ܠܐ ܡܣܬܝܒܪ ܗܘܐ. ܩܡ ܦܘܠܘܣ ܒܡܨܥܬܗܘܢ ܘܐܡܪ. ܐܠܘ
ܐܬܛܦܝܣܬܘܢ ܠܝ ܓܒܪܐ. ܠܐ ܪܕܝܢ ܗܘܝܢ ܡܢ ܩܪܛܐ. ܘܡܬܢܛܪܝܢ ܗܘܝܢ ܡܢ ܣܘܢܩܢܐ
22 ܗܢܐ ܘܚܘܣܪܢܐ ܗܢܐ. * ܘܗܫܐ ܡܠܟܐ ܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܬܬܥܝܩܘܢ. ܢܦܫܐ ܓܝܪ ܚܕܐ ܡܢܟܘܢ
23 ܠܐ ܐܒܕܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܐܠܦܐ. * ܐܬܚܙܝ ܠܝ ܓܝܪ ܒܠܠܝܐ ܗܢܐ ܡܠܐܟܗ ܕܐܠܗܐ. ܗܘ ܕܕܝܠܗ
24 ܐܢܐ ܘܠܗ ܡܫܡܫ ܐܢܐ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܠܐ ܬܕܚܠ ܦܘܠܐ. ܥܬܝܕ ܐܢܬ ܠܡܩܡ ܩܕܡ
25 ܩܣܪ. ܘܗܐ ܝܗܒ ܠܟ ܐܠܗܐ ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܪܕܝܢ ܥܡܟ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܠܒܒܘ
26 ܓܒܪܐ. ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ ܓܝܪ ܒܐܠܗܐ. ܕܗܟܢܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܐܬܡܠܠ ܥܡܝ. * ܒܪܡ
ܠܓܙܪܬܐ ܚܕܐ ܐܝܬ ܠܢ ܕܢܬܬܫܕܐ.

* ܫܘ ܥܕܬܐ * ܙ * ܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܗܘ *

27 * ܘܡܢ ܒܬܪ ܐܪܒܥܣܪ ܝܘܡܝܢ ܕܛܥܝܢ ܗܘܝܢ ܒܐܕܪܝܘܣ ܝܡܐ. ܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ.
28 ܣܒܪܘ ܡܠܚܐ ܕܠܐܪܥܐ ܡܬܩܪܒܝܢ ܗܘܘ. * ܘܐܪܡܝܘ ܐܒܪܐ. ܘܐܫܟܚܘ ܥܣܪܝܢ
29 ܩܘܡܝܢ. ܘܟܕ ܩܠܝܠ ܥܒܪܘ. ܘܐܪܡܝܘ ܬܘܒ ܐܫܟܚܘ ܚܡܫܥܣܪ ܩܘܡܝܢ. * ܘܟܕ ܕܚܠܝܢ ܗܘܝܢ ܕܠܡܐ
ܢܬܬܩܠ ܒܕܘܟܝܬܐ ܕܐܝܬ ܒܗܝܢ ܫܘܥܐ. ܐܪܡܝܘ ܡܢ ܒܣܬܪܗ ܕܐܠܦܐ ܐܪܒܥ ܐܓܘܪܝܢ
30 ܘܡܨܠܝܢ ܗܘܘ ܕܢܗܘܐ ܐܝܡܡܐ. * ܡܠܚܐ ܕܝܢ ܒܥܝܢ ܗܘܘ ܠܡܥܪܩ ܡܢ ܐܠܦܐ.
ܘܐܚܬܘ ܩܪܩܘܪܐ ܠܝܡܐ. ܒܥܠܬܐ ܕܐܝܟ ܕܢܐܙܠܘܢ ܒܗ ܘܢܐܣܪܘܢܗ ܠܐܠܦܐ ܡܢ ܝܒܫܐ.
31 * ܘܟܕ ܚܙܐ ܦܘܠܘܣ. ܐܡܪ ܠܩܢܛܪܘܢܐ ܘܠܐܣܛܪܛܝܘܛܐ. ܕܐܢ ܗܠܝܢ ܒܐܠܦܐ ܠܐ ܡܟܬܪܝܢ.
32 ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܕܬܚܘܢ. * ܗܝܕܝܢ ܦܣܩܘ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܐܫܘܠܐ ܕܩܪܩܘܪܐ ܡܢ ܐܠܦܐ ܘܫܒܩܘܗ ܕܢܐܙܠ.

Et quum præteriissemus insulam quandam 16 quæ vocatur Cyra, vix potuimus prehendere scapham. Eâ verò sublatâ, cingebamus 17 & firmabamus navim: & quia timebamus, ne fortè incideremus in præcipitium maris, submisimus antennam, & ita pergebamus. Quum autem in nos insurrexisset 18 gravis procella, sequenti die supellectilia nostra in mare projecimus. Die verò tertiâ 19 armamenta navis manibus nostris abjecimus. Quumque durâsset pluvia per dies complures, 20 nec sol appareret, neque luna, neque sydera, spes vitæ nostræ penitùs præcisa est. Quumque nemo quicquam cibi câperet, tunc 21 stans Paulus inter eos, ait; Si assensum mihi præbuissetis, viri, non solvissemus à Creta, & evitâssemus hanc jacturam & calamitatem. Nunc autem consilium do vobis ne 22 anxii fueritis: nemo enim vestrûm peribit, sed tantùm navis. Visus est enim mihi hac 23 nocte angelus Dei illius cujus sum, & cui servio: Dixitque mihi, Ne timeas Paule, 24 futurum enim est te sisti coram Cæsare: & ecce dono tibi dedit Deus omnes qui navigant tecum. Quamobrem bono animo estote, 25 viri: Credo enim in Deum, ita fore quemadmodum locutus est mecum. Verùm 26 in insulam quandam ejiciendi sumus.

Dominicâ VII. post Pentecosten.66.

Post dies autem quatuordecim quibus erravimus 27 & agitati fuimus in Adriatico mari, mediâ nocte putârunt nautæ ad terram se accedere. Proindè jecerunt bolidem, & 28 invenerunt staturas viginti: rursúsque paulùm provecti invenerunt staturas quindecim. Quumque timeremus ne fortè deprehenderemur 29 in locis scopulosis, jecerunt è puppi navis anchoras quatuor, & precabantur diem oriri. Nautæ verò studebant fugere è 30 navi: proinde demiserunt ex ea scapham in mare, prætextu abeundi in ea, navisque ad terram alligandæ. Quod quum vidisset 31 Paulus, dixit centurioni & militibus; nisi isti in navi permanserint, vos non potestis servari. Tunc præciderunt milites funes scaphæ 32 à navi, & siverunt eam aberrantem.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ወሶበ፡ ኦጕየየተነ፡ ሐመር ፡ በጸሐነ፡ ውስተ፡ ኦኅቲ፡ ደሴት፡ እንተ፡ ስመ፡ ቃውደ፡ በዕፁብ፡
17 ገብር፡ ክህልነ፡ አልዕሎታ ፡ ለንእስት፡ ሐመር፡፡ ወሶበ፡ አዕረግናሃ ፡ ለደእቲ ፡ ሐመር፡
ንእስት፡ ውስተ፡ ዐቢይ፡ ሐመር፡ በተራድኦ፡ በበደናቲነ፡ አጽነእነ፡ ወአሰርነ፡ ሐመረ፡ እንዘ፡
18 ንፈርህ፡ ከመ፡ ኢትደቅ፡ ለዕለ፡ ኖጸ፡ ዘስሙ፡ ሲርት፡ በልሰነ፡ ሮም፡ ወዘንተ፡ ገቢረነ፡ ሖርነ፡፡
19 ወበሳኒታ፡ ተንሥአ፡ ዐቢይ፡ ሞእበል፡ ለዕሌነ፡ ወወገሩ ፡ ንዋያተ ፡ ውስተ፡ በሕር፡፡ ወበ
20 ሠልስት፡ ዕለት፡ ወገርነ፡ በእደዊነ፡ ንዋያተ፡ ሐመር፡ ወንዋየ፡ ሐቅል፡፡ ኢተርእየ ፡ ጸሐይ፡
ወኢ ከዋክብት፡ ለብዙኅ፡ መዋዕል፡ ወሶበ፡ ርኢነ፡ ብዙኃ፡ ሞእበል፡ እንተ፡ ዲቤነ፡ ውእተ፡ ጊዜ፡
ጠፍአ፡ እንከ፡ እምኔነ፡ ኵሉ፡ ተስፋ፡ ዘመድኃኒትነ፡፡

Et quum velociter detulisset nos navis, venimus in quandam insulam, cujus nomen 16 *Cauda, vix habentes potestatem efferre navicellam. Et quum extulissemus* 17 *hanc navicellam in magnam navem, adjutoriis nostris confirmavimus, & ligavimus navem, timentes ne incideret in arenam cujus nomen Syrt in lingua Romana: & hoc quum fecissemus, progressi sumus. Et postridie surrexit magnus fluctus super* 18 *nos, & projecerunt bona in mare. Et in tertio die ejecimus cum manibus nostris* 19 *armamenta navis, & arma. Et quum non apparuisset sol neque sydera per multos* 20 *dies, & quum vidissemus multos fluctus supra nos, isto tempore periit amplius à nobis omnis spes salutis nostræ.*

Verſio VULGATA LATINA.

16 In inſulam autem quandam decurrentes , quæ vocatur Cauda, potuimus vix obtinere
17 ſcapham. Quâ ſublatâ, adjutoriis utebantur, accingentes navem , timentes
18 ne in Syrtim inciderent , ſummiſſo vaſe ſic ferebantur. Validâ autem nobis
19 tempeſtate jactatis, ſequenti die jactum fecerunt : Et tertiâ die ſuis manibus
20 armamenta navis projecerunt. Neque autem Sole, neque ſyderibus apparentibus
per plures dies, & tempeſtate non exiguâ imminente, jam ablata erat
21 ſpes omnis ſalutis noſtræ. Et cùm multa jejunatio fuiſſet, tunc ſtans Paulus in
medio eorum, dixit ; Oportebat quidem, ô viri, audito me, non tollere à Creta,
22 lucríque facere injuriam hanc & jacturam. Et nunc ſuadeo vobis bono
23 animo eſſe: amiſſio enim nullius animæ erit ex vobis, præterquàm navis. Aſtitit
24 enim mihi hac nocte Angelus Dei, cujus ſum ego, & cui deſervio, Dicens;
Ne timeas, Paule, Cæſari te oportet aſſiſtere : & ecce donavit tibi Deus omnes
qui navigant tecum. Propter quod bono animo eſtote viri : credo enim Deo, 25
quia ſic erit, quemadmodùm dictum eſt mihi. In inſulam autem quandam 26
oportet nos devenire. Sed poſteaquàm quartadecima nox ſupervenit, navigantibus 27
nobis in Adria circa mediam noctem, ſuſpicabantur nautæ apparere ſibi
aliquam regionem. Qui & ſummittentes bolidem, invenerunt paſſus viginti : 28
& puſillùm indè ſeparati, invenerunt paſſus quindecim. Timentes autem ne in 29
aſpera loca incideremus, de puppi mittentes anchoras quatuor, optabant diem
fieri. Nautis verò quærentibus fugere de navi, cùm miſiſſent ſcapham 30
in mare , ſub obtentu quaſi inciperent à prora anchoras extendere, Dixit 31
Paulus centurioni , & militibus ; Niſi hi in navi manſerint , vos ſalvi fieri
non poteſtis. Tunc abſciderunt milites funes ſcaphæ, & paſſi ſunt eam excidere. 32

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* فَأَبْصَرْنَا فِي مَسِيرِنَا وَجَرْيِنَا جَزِيرَةً مَا اسْمُهَا كَلُودِيُوس * فَبِالْجَهْدِ قَدَرْنَا أَنْ نُمْسِكَ الْمُرَيْكِبَ * 16
* فَرَفَعُوهُ بِمَعُونَاتٍ وَحِيَلٍ اسْتَعْمَلُوهَا * وَشَدُّوا الْمَرْكَبَ * خَائِفِينَ أَلَّا يَسْقُطَ فِي دُوَارٍ * وَحَطُّوا 17
الآلَةَ وَأَهْمَلُوهُ هٰكَذَا * وَبَيْنَمَا الشِّتَاءُ يَنْسَكِبُ عَلَيْنَا شَدِيدًا * فِي الْغَدِ طَفِقُوا يُلْقُونَ الْوَسْقَ * 18
* وَفِي الْيَوْمِ الثَّالِثِ طَرَحْنَا بِأَيْدِينَا آلَةَ الْمَرْكَبِ فِي الْبَحْرِ * وَلَمْ تَظْهَرْ لَنَا الشَّمْسُ وَلَا النُّجُومُ * 19
* وَدَامَ عَلَيْنَا شِتَاءٌ عَظِيمٌ أَيَّامًا كَثِيرَةً * فَمُنْذُ ذَاكَ انْتُزِعَ مِنَّا كَافَّةُ رَجَاءِ الْخَلَاصِ * وَأَقَمْنَا 20 21.
أَيَّامًا كَثِيرَةً لَمْ نَأْكُلْ شَيْئًا * حِينَئِذٍ وَقَفَ بُولُصُ فِي وَسْطِهِمْ وَقَالَ * أَيُّهَا الرِّجَالُ قَدْ كَانَ يَجِبُ
عَلَيْكُمْ أَنْ تُذْعِنُوا لِرَأْيِي * أَلَّا تَصْعَدَ مِنْ أَقْرِيطِشَ * وَكُنَّا قَدْ رَبِحْنَا هٰذَا التَّعَبَ وَالْخُسْرَانَ *
* وَالْآنَ أَنَا أَعِظُكُمْ وَأَسْأَلُكُمْ أَنْ تَفْرَحُوا * فَإِنَّ مَا يَسْقُطُ مِنْكُمْ وَلَا نَفْسًا وَاحِدَةً سِوَى 22
الْمَرْكَبِ * لِأَنَّ قَدْ وَقَفَ بِي فِي هٰذِهِ اللَّيْلَةِ مَلَاكُ اللهِ الَّذِي أَنَا لَهُ * الَّذِي أَعْبُدُهُ * قَائِلًا * 23 24
يَا بُولُصُ لَا تَخَفْ فَإِنَّكَ يَجِبُ عَلَيْكَ أَنْ تَمْثُلَ بِحَضْرَةِ قَيْصَرَ * وَهَا قَدْ وَهَبَ اللهُ لَكَ
جَمِيعَ السَّائِرِينَ مَعَكَ * فَلِذٰلِكَ افْرَحُوا أَيُّهَا الرِّجَالُ * فَإِنِّي أُومِنُ بِاللهِ أَنْ هٰكَذَا 25
يَكُونُ كَمَا خُوطِبْتُ بِهِ * وَسَنَسْقُطُ بِلَا بُدٍّ إِلَى جَزِيرَةٍ مَا * وَلَمَّا سَلَفَتْ أَرْبَعَ عَشْرَةَ 26 27
لَيْلَةً وَنَحْنُ مُتَرَدِّدُونَ فِي أَدْرِيَا * فِي نِصْفِ اللَّيْلِ افْتَكَرَ النُّوتِيَّةُ أَنْ يَعْرِفُوا فِي أَيَّةِ
بَلْدَةٍ هُمْ * فَأَلْقَوْا حَبْلَ التَّقْدِيرِ * فَوَجَدُوا الْمَوْضِعَ عِشْرِينَ بَاعًا * وَسَارُوا مِنْ هُنَاكَ 28
قَلِيلًا وَقَدَّرُوا * فَوَجَدُوا خَمْسَةَ عَشَرَ بَاعًا * فَحَذِرُوا أَلَّا يَسْقُطُوا فِي مَوَاضِعَ خَشِنَةٍ * 29
فَأَلْقَوْا مِنْ مُؤَخَّرِ الْمَرْكَبِ أَرْبَعَةَ مَرَاسِي * وَابْتَهَلُوا أَنْ يَصِيرَ نَهَارًا * وَإِنَّ النُّوتِيَّةَ 30
الْتَمَسُوا أَنْ يَهْرُبُوا مِنَ الْمَرْكَبِ * وَأَحْدَرُوا الْمُرَيْكِبَ إِلَى الْبَحْرِ بِحُجَّةِ أَنَّهُمْ مُعْتَزِمُونَ أَنْ
يَمُدُّوا الْمَرَاسِي مِنْ مُقَدَّمِ الْمَرْكَبِ * فَقَالَ بُولُصُ لِرَئِيسِ الْمِائَةِ وَلِلْجُنْدِ * إِنْ لَمْ يَثْبُتُوا 31
هٰؤُلَاءِ فِي الْمَرْكَبِ فَمَا يُمْكِنُكُمْ أَنْتُمْ تَخْلُصُونَ * حِينَئِذٍ قَطَعَ الْجُنْدُ حِبَالَ الْمَرْكَبِ 32
وَأَهْمَلُوهُ يَسْقُطُ *

Vidimus autem in navigatione & cursu noſtro inſulam quandam, nomi- 16
ne Claudius : & vix potuimus retinere naviculam. At ſuſtulerunt eam 17
adjutoriis & artibus quibus uſi ſunt,
navémque obfirmârunt, veriti ne in
verticem incideret : & depoſuerunt
vas, atque ita reliquerunt eam. Et 18
dum vehemens imber ſunderetur ſuper
nos, alterâ die cœperunt projicere merces:
Ac tertiâ die manibus noſtris 19
projecimus inſtrumenta navis in mare.
Et non apparentibus nobis ſole
neque ſyderibus, Et perſeverante ſuper 20
nos imbre maximo ad complures
dies, ex tunc ablata eſt à nobis tota
ſpes ſalutis, Manſimúſque pluribus 21
diebus nihil edentes. Tunc ſtans Paulus
in medio eorum, dixit ; Heus viri,
oportebat vos acquieſcere conſilio
meo, ut non aſcenderemus è Creta:
& quidem evaſiſſemus hunc laborem
& jacturam. Et nunc hortor vos, 22
& obſecro , ut hilari ſitis animo:
non enim cadet ex vobis anima ulla,
præter navim. Nam aſtitit mihi hâc 23
nocte angelus Dei cujus ſum &
quem colo, Dicens; O Paule, ne 24
formides, te enim ſiſti oportet in
præſentia Cæſaris: & ecce donavit
tibi Deus omnes tecum navigantes.
Quapropter gaudete, O viri: credo 25
enim Deo quòd ſic erit quemadmodùm
dictum eſt mihi. Et incidemus abſ- 26
que dubio in inſulam quandam. Cúmque 27
tranſiſſent quatuordecim noctes,
diſcurrentibus nobis per Adriam, mediâ
nocte cogitârunt nautæ ſcire quânam
eſſent in regione. Quare jacto 28
funiculo menſorio, repererunt locum
illum eſſe viginti ulnarum: &
puſillùm inde progreſſi, ac dimenſi, repererunt
quindecim ulnas. Et veriti 29
ne inciderent in loca aſpera, jecerunt
à poſteriori parte navis quatuor
anchoras, & orârunt ut fieret dies.
Nautæ verò quæſierunt fugere è navi, 30
demiſerúntque ſcapham in mare,
ſub prætextu volendi anchoras extendere
ab anteriori parte navis. Dixit 31
autem Paulus centurioni & militibus;
Niſi hi in navi manſerint, vos
ſalvari non poteritis. Tunc abſciderunt 32
milites funes naviculæ, & reliquerunt
eam excidere.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

21 ወእምድኅረ፡ ኮነ፡ ብዙኅ፡ጾምና፡ወይእተ ፡ ጊዜ ፡ ተንሥአ፡ ጳውሎስ፡ ወቆመ፡ በማእከሎ
ሙ፡ ወይቤ፡ እስመ፡ እምደለወክሙ፡ ትስምዑ ፡ ኪያየ፡ ወከመ፡ሊትትነሥኡ ፡ እምቀርጤ
22 ስ ፡ ወትግብሩ ፡ ዘንተ ፡ ጽእለተ ፡ ወተስጥሞ ፡ ርባሕ፡=፡ ወይእዜኒ ፡ እዜንወክሙ ፡
ከሙ፡ ሊትኅዘኑ፡ እስመ፡ አልቦ፡ እምውስቴትነ፡ ዘይትሀጐል ፡ ዘእንበለ ፡ ያሕሙ ፡ ጥፋእ
23 ተ ፡ ሐመር፡=፡ እስመ ፡ በዘቲ ፡ ሌሊት ፡ ቆመ ፡ ቅድሜየ ፡ መልአከ ፡ እግዚአብሔ
24 ር ፡ ዘኪያሁ ፡ አነ ፡ ወዘሎቱ ፡ እትቀነይ፡=፡ እንዘ ፡ ይብለኒ ፡ ሊትፍራሕ ፡ ወሊትደንግ
ፅ፡ሀለወከ ፡ ትቁም ፡ ቅድመ ፡ ቄሳር፡ ወናሁ ፡ ወሀበከ ፡ እግዚእ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ የሐ
25 ውሩ ፡ ምስሌከ ፡ በሐመር፡=፡ በእንተዝ ፡ ሊትኅዘኑ ፡ ኦእደው ፡ እስመ ፡ አነ ፡ አመን
26 ክዎ ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ከመ ፡ ሀለዎ ፡ ይኩን ፡ ዘከመ ፡ ተብህለ ፡ ሊተ፡=፡ ሀለወነ
27 ኬ ፡ ንብጻሕ፡፡ ኀበ ፡ አሐቲ ፡ ደሴት፡፡=፡ ወበሕቱሰ፡ኮነ፡አመ፡ አሡሩ፡ወረቡዑ፡ሌሊት፡
እንዘ ፡ ንነግድ ፡ በበሕረ ፡ ጳድርያ ፡ በጊዜ ፡ መንፈቀ ፡ ሌሊት ፡ መሰሎሙ ፡ ለኖቲያት ፡
28 ዘርእዩ ፡ ሀገረ፡=፡ ወወገሩ ፡ ናዕከ ፡ አረር ፡ ኀበ ፡ በሕር ፡ ከመ ፡ ይሙጥኑ ፡ ወረከ
ቡ ፡ ማይ ፡ መጠነ ፡ ፳በአከለ ፡ ብእሲ፡ ወወገሩ ፡ ካዕበ ፡ ናዕከ ፡ አረር ፡ ወእምዝየ ፡
29 ሐሊሮሙ ፡ ንስቲተ ፡ ወረከቡ ፡ አሰርት ፡ ወሀምስተ ፡ መጠነ ፡ አከለ ፡ ብእሲ፡=፡ ወ
ይእተ ፡ ጊዜ ፡ ወገሩ ፡ አርበዕተ ፡ መልሕቀ ፡ መንገለ ፡ ርእሰ ፡ ሐመር ፡ ኀበ ፡ ይነብር ፡
30 ሐዳፊ፡፡ እንዘ ፡ ይፈትው ፡ ከመ ፡ ይርአዩ፡መአልተ፡፡=፡ ወፈቀዱ ፡ ኖቲያት ፡ ከመ ፡
ያምስጡ ፡ እማዕበለ፡ በሕር ፡ ወገሩ ፡ዲበ፡በሕር ፡ ለንእስት ፡ ሐመር ፡ እንዘ ፡ ይብ
ሉ ፡ ወያስተመስሉ ፡ ከመ ፡ ዘያስተደልው ፡ ለሐመር ፡ ወለመልሕቅ ፡ መንገለ ፡ እግረ ፡
31 ሐመር፡፡=፡ ወይእተ ፡ ጊዜ ፡ አእሚሮ ፡ ጳውሎስ ፡ በመንፈሱ ፡ ነገሮ ፡ ለሀቤ ፡
ምእት ፡ ወለሐራ፡ ወይቤሎሙ ፡ ኦእንትሙ ፡ ሰብእ ፡ ለእመ ፡ አምሰጡ ፡ ኖቲያት ፡
32 እምሐመር፡ አልብክሙ ፡ ድኂን፡=፡ ወይእተ ፡ ጊዜ ፡ መተሩ ፡ ሐራ፡ አሕባለተ ፡ ይእቲ፡
ሐመር ፡ ንእስት፡ ወኀደግዋ፡ ትሖር ፡ ኀበ፡ ዘፈቀደት፡=፡

Et poſtea fuit multum jejunium : & iſto tempore ſurrexit Paulus, & ſtetit in 21
medio eorum, & dixit quòd oportebat vos audiviſſe me, & non ſolviſſe à Creta, &
lucri facere hanc injuriam, & ſubmerſionem. Et nunc annuntio vobis ne triſtes 22
ſitis, quia nihil eſt inter nos quod perdetur, præter ſolum navis damnum. Quia in 23
hac nocte ſtetit coram me angelus Dei, cujus ſum ego, & quem colo, Dicens mihi ; 24
Ne metuas, & ne conturberis: oportet te ſiſti coram Cæſare, & ecce donavit tibi Deus
omnes qui proficiſcuntur tecum in nave. Propterea ne triſtes ſitis viri, quia ego 25
credo Deo, quod ſic futurum eſt, quemadmodum dictum eſt mihi. Oportet nos igi- 26
tur ut deveniamus ad quandam inſulam. Veruntamen factum eſt quartadecimâ 27
nocte, quum navigaremus in mari Padriæ, in tempore mediæ noctis, exiſtimârunt
nautæ quòd vidiſſent civitatem. Et ejecerunt bolidem in mare ut metirentur, 28
& invenerunt aquam quaſi viginti ſtaturas viri : & ejecerunt iterum
bolidem, & illinc progreſſi ſumus paululum, & invenerunt quindecim ſtaturas
viri. Et iſto tempore ejecerunt quatuor anchoras verſùs caput navis, ubi ſede- 29
bat rector, deſiderans ut videret diem. Et voluerunt nautæ ut fugerent è fluctibus 30
maris, & demiſerunt ſuper mare navicellam, dicentes, & ſimulantes quaſi
aptarent navem, & anchoras verſùs pedem navis. Et iſto tempore quum 31
ſciviſſet Paulus in ſpiritu ſuo, loquutus eſt centurioni & militibus, &
dixit iis ; Vos viri, ſi effugiant nautæ à nave, non poteſtis ſervari. Et 32
iſto tempore abſciderunt milites funes hujus navicellæ, & ſiverunt eam ire
quò voluit.

Usque autem quò futurum erat dies fieri, *hortabatur* Paulus omnes su-
33 Ἄχρι δὲ οὗ (γ) ἔμελλεν ἡμέρα γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας με-
mere cibum, dicens; Quartamdecimam hodiè diem expectantes
ταλαβεῖν τροφῆς, λέγων, Τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν προσδοκῶντες
jejuni permanetis, nihil accipientes. *Ideò hortor* vos ac-
34 ἄσιτοι διατελεῖτε, (δ) μηδὲν προσλαβόμενοι. Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς (ε) προσ-
cipere cibum: *hoc enim ad vestram salutem est:* nullius
λαβεῖν τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς (ζ) ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· (η) οὐδενὸς
enim vestrûm capillus *ex* capite *cadet*. *Dicens autem* hæc, & su-
35 γὰρ ὑμῶν θρὶξ (θ) ἐκ τῆς κεφαλῆς πεσεῖται. Εἰπὼν δὲ ταῦτα, καὶ λα-
mens panem, gratias egit Deo in conspectu omnium: & *frangens* cœpit man-
βὼν ἄρτον, εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ ἐνώπιον πάντων· καὶ κλάσας ἤρξατο ἐσθί-
ducare. *Bono animo* autem facti omnes, & ipsi adsumpserunt cibum.
36 ειν. Εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντες, καὶ αὐτοὶ (ι) προσελάβοντο τροφῆς.
Eramus verò in navi universæ animæ ducentæ septuaginta sex. Sa-
37 Ἦμεν δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ διακόσιαι ἑβδομηκονταέξ. Κο-
38 tiati *autem* cibo, alleviabant navem, ejactantes triticum in
ρεσθέντες δὲ τροφῆς, ἐκούφιζον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν
mare. Cùm autem dies factus esset, terram non agnoscebant: sinum
39 θάλασσαν. Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον· κόλπον
verò quendam considerabant habentem littus, in quem cogitabant, si pos-
δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλὸν, (κ) εἰς ὃν ἐβουλεύσαντο, εἰ δύ-
sent, *expellere* navem. Et anchoras *sustollentes*, *permiserunt in*
40 ναιντο, ἐξῶσαι τὸ πλοῖον. Καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες, εἴων εἰς τὴν
mari, simul laxantes juncturas gubernaculorum: & *sustollentes*
θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων· καὶ ἐπάραντες τὸν
artemonem flanti, tendebant ad littus. *Incidentes autem* in
41 ἀρτέμονα τῇ πνεούσῃ, κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν. Περιπεσόντες δὲ εἰς
locum *bimarem*, *illiserunt* navem: & quidem prora fixa mane-
τόπον διθάλασσον, ἐπώκειλαν τὴν ναῦν· καὶ (λ) ἡ μὲν πρῷρα ἐρείσασα ἔμει-
bat immobilis, *at* puppis solvebatur à vi *fluctuum*. *At*
νεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς (μ) βίας τῶν κυμάτων. Τῶν δὲ 42
militum consilium fuit, ut *vinctos* occiderent, ne quis *ena-*
στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο, ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μή τις ἐκκο-
tans effugeret. *At* centurio volens servare Pau-
λυμβήσας (ν) διαφύγοι. Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦ- 43
lum, prohibuit *eos consilio*, jussitque *potentes* natare,
λον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέ τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾷν,
abjicientes primos ad terram exire: Et *reliquos*, *hos quidem* in
ἀποῤῥίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι· Καὶ τοὺς λοιποὺς, οὓς μὲν ἐπὶ 44
tabulis, *hos autem* super *quædam eorum* quæ de navi. Et sic factum est omnes
σανίσιν, οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας
perservari ad terram.
διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

CAP. XXVIII. κη΄.

Et *salvi evasi*, tunc *cognoverunt* quia Melita insula vocabatur. *At* Barbari
ΚΑὶ διασωθέντες, τότε (α) ἐπέγνωσαν ὅτι Μελίτη ἡ νῆσος καλεῖται. (β) οἱ δὲ Βάρβαροι 1
præstabant nō *vulgarem* humanitatem nobis. *Accendentes* enim *pyram*,
(γ) παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν. (δ) Ἀνάψαντες γὰρ πυρὰν, 2
acceperunt omnes nos, propter imbrem *instantem*, & *propter* fri-
(ε) προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα, καὶ διὰ τὸ ψῦ-
gus. *Congregante* autem *Paulo* sarmentorum multitudinem, & *imponente* super
χος. Συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων (ζ) πλῆθος, καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ 3
pyram, vipera à calore *exiens* invasit manum ejus.
τὴν πυρὰν, ἔχιδνα (η) ἐκ τῆς θέρμης ἐξελθοῦσα καθῆψε τῆς χειρὸς αὐτοῦ.

MS. A. (γ) ἡμέρα ἔμελλεν (δ) μηθὲν προσλαμβανόμενοι. (ε) μεταλαβεῖν (ζ) ἡμετέρας (η) οὐθενὸς (θ) ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἀπολεῖται. Εἴπας δὲ (ι) προσέλαβον τροφῆς. Ἤμεθα δὲ πᾶσαι ψυχαὶ ἐν τῷ πλοίῳ διακόσιαι ἑβδομήκοντα πέντε. (κ) πρὸς ὃν ἐβούλοντο, (λ) ἡ μὲν * πρώτη ἐρείσασα ἔμενεν (μ) βίας *. Τῶν δὲ στρατιωτῶν (ν) διαφύγῃ. Ὁ δὲ ἑκατοντάρχης βουλόμενος τὸν Παῦλον διασῶσαι, Κεφ. κη΄. MS. A. (α) ἐπέγνωμεν (β) οἵ τε (γ) παρεῖχαν (δ) Ἅψαντες (ε) προσελάβοντο ἡμᾶς, (ζ) τὶ πλῆθος, καὶ ἐπιθέντος τοῦ Παύλου ἐπὶ (η) ἀπὸ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

33 * ܗܘ ܕܝܢ ܦܘܠܘܣ ܥܕܡܐ ܕܢܗܘܐ ܨܦܪܐ ܀ ܡܒܥܐ ܗܘܐ ܠܟܠܗܘܢ ܕܢܣܒܘܢ ܣܝܒܪܬܐ.
ܟܕ ܐܡܪ ܠܗܘܢ ܀ ܝܘܡܢܐ ܗܐ ܐܪܒܥܣܪ ܝܘܡܝܢ ܀ ܡܢ ܩܢܛܐ ܡܕܡ ܠܐ ܛܥܡܬܘܢ.
34 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ ܀ ܕܬܣܒܘܢ ܣܝܒܪܬܐ ܠܣܘܥܪܢܐ ܕܚܝܝܟܘܢ. ܡܛܠ
35 ܣܥܪܐ ܓܝܪ ܡܢ ܪܫܐ ܕܚܕ ܡܢܟܘܢ ܠܐ ܢܐܒܕ. * ܘܟܕ ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܀ ܢܣܒ ܠܚܡܐ ܘܫܒܚ ܠܐܠܗܐ
36 ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ ܀ ܘܩܨܐ ܘܫܪܝ ܠܡܐܟܠ. * ܘܐܬܒܝܐܘ ܟܠܗܘܢ ܘܩܒܠܘ ܐܦ ܗܢܘܢ ܣܝܒܪܬܐ.
37 38 * ܐܝܬܝܢ ܗܘܝܢ ܕܝܢ ܒܐܠܦܐ ܀ ܡܐܬܝܢ ܘܫܒܥܝܢ ܘܫܬ ܢܦܫܢ. * ܘܟܕ ܣܒܥܘ ܣܝܒܪܬܐ.
39 ܐܩܠܘ ܡܢ ܐܠܦܐ. ܘܫܕܝܘ ܚܛܐ ܒܝܡܐ. * ܘܟܕ ܗܘܐ ܐܝܡܡܐ ܀ ܡܠܚܐ ܐܝܕܐ ܗܝ
ܐܪܥܐ ܠܐ ܝܕܥܘܗ. ܐܠܐ ܚܙܘ ܠܗ ܠܘܬ ܝܒܫܐ ܥܘܒܐ ܚܕ ܕܝܡܐ. ܐܝܟܐ ܕܪܢܝܢ ܗܘܘ ܕܐܢ
40 ܡܫܟܚܐ ܢܕܚܘܢܗ ܠܐܠܦܐ. * ܘܦܣܩܘ ܐܢܩܘܪܝܣ ܡܢ ܐܠܦܐ ܀ ܘܫܒܩܘ ܐܢܝܢ ܒܝܡܐ.
ܘܫܪܘ ܙܝܘܓܐ ܕܣܘܟܢܐ ܀ ܘܬܠܘ ܐܪܡܢܘܢ ܙܥܘܪܐ ܠܪܘܚܐ ܕܢܫܒܐ. ܘܪܕܝܢ ܗܘܘ ܠܘܩܒܠ
41 ܝܒܫܐ. * ܘܡܚܬ ܐܠܦܐ ܒܕܘܟܬܐ ܪܡܬܐ ܀ ܒܝܢܬ ܬܪܝܢ ܥܘܡܩܝܢ ܕܝܡܐ. ܘܐܬܢܩܦܬ
ܬܡܢ. ܘܩܡ ܪܫܗ ܩܕܡܝܐ. ܘܠܐ ܡܬܙܝܥ ܗܘܐ. ܚܪܬܗ ܕܝܢ ܐܫܬܪܝܬ ܡܢ
42 ܥܘܫܢܐ ܕܓܠܠܐ. * ܘܨܒܘ ܗܘܘ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ ܕܢܩܛܠܘܢ ܐܢܘܢ ܠܐܣܝܪܐ ܀ ܕܠܐ ܢܣܚܘܢ ܢܦܩܘܢ
43 ܘܢܥܪܩܘܢ ܡܢܗܘܢ. * ܘܩܢܛܪܘܢܐ ܟܠܐ ܐܢܘܢ ܡܢ ܗܕܐ. ܡܛܠ ܕܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܚܐ
ܠܦܘܠܘܣ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܕܢܣܚܘܢ. ܦܩܕ ܠܗܘܢ ܕܩܕܡܝܬ
44 ܢܣܚܘܢ ܘܢܥܒܪܘܢ ܠܝܒܫܐ. * ܘܠܫܪܟܐ ܥܠ ܕܦܐ ܘܥܠ ܩܝܣܐ ܐܚܪܢܐ ܕܐܠܦܐ ܥܒܪ
ܐܢܘܢ. ܘܗܟܢܐ ܟܠܗܘܢ ܐܫܬܘܙܒܘ ܠܝܒܫܐ.

* ܫܪܝ ܩܪܝܢܐ * ܕܚܕ * ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܬܡܢ *
* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܚ *

1 * ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܝܠܦܢ ܕܡܠܝܛܝ ܡܬܩܪܝܐ ܗܝ ܓܙܪܬܐ. ܘܒܪܒܪܝܐ ܕܥܡܪܝܢ ܗܘܘ
2 ܒܗ. ܪܚܡܐ ܣܓܝܐܐ ܚܘܝܘ ܥܡܢ. * ܘܐܘܩܕܘ ܢܘܪܐ. ܘܩܪܘ ܠܟܠܢ ܕܢܫܚܢ. ܡܛܠ
3 ܡܛܪܐ ܣܓܝܐܐ ܘܩܘܪܫܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ. * ܘܫܩܠ ܦܘܠܘܣ ܣܘܓܐܐ ܕܩܝܣܐ ܘܣܡ ܥܠ ܢܘܪܐ.
ܘܢܦܩܬ ܡܢܗܘܢ ܐܟܕܢܐ ܡܢ ܚܘܡܗ ܕܢܘܪܐ ܘܢܟܬܬܗ ܒܐܝܕܗ.

Ipse verò Paulus usquedum fieret dilucu- 33
lum, precabatur omnes ut caperent cibum,
dicens eis; Ecce hodie decimusquartus
agitur dies, ex quo præ timore nihil gustâ-
stis. Idcircò peto à vobis ut cibum capia- 34
tis ad sustentationem vitæ vestræ. Capillus
enim ex capite unius vestrûm non peribit.
Et quum hæc dixisset, accepit panem, & 35
glorificavit Deum coram omnibus, fregitque,
& cœpit comedere. Consolationem ita- 36
que acceperunt omnes, sumpseruntque ci-
bum. Eramus autem in navi ducentæ & 37
septuaginta sex animæ. Quumque expleti 38
essent cibo, allevabant navim, & tollebant
triticum, projiciebantque in mare. Orto 39
autem die, nautæ quænam *illa* esset terra
non agnoscebant: sed conspicati sunt secus
aridam sinum quendam maris, quò medita-
bantur, si fieri posset, impellere navim. Et 40
absciderunt anchoras à navi, & laxârunt eas
in mare, & solverunt structuras gubernacu-
lorum, suspenderuntque parvum velum ad
ventum flantem, & ita abnavigabamus ari-
dam versûs. Impegit autem navis in lo- 41
cum quendam elevatum inter duas profun-
ditates maris, ibique resupinata est: nam
pars ejus anterior erecta est, neque move-
batur: pars verò posterior soluta est præ
violentia fluctuum. Volebant autem mi- 42
lites interficere vinctos, ne natatui se com-
mitterent, & fugerent ab ipsis. Sed cen- 43
turio prohibuit eos ab hoc, quippe qui
vellet servare Paulum: illis porrò qui po-
terant natatui se committere, præcepit ut
imprimis enatarent, & in terram evade-
rent. Cæteros verùm super tabulas, ac su- 44
per alia ligna navis trajecit, & sic omnes
salvi evaserunt in terram.

Dominicâ VIII. post Pentecosten. 67.

CAP. XXVIII.

Postea verò didicimus Melitam vocari 1
illam insulam. Porrò Barbari qui habita-
bant in ea, multam charitatem in nos osten-
derunt. Accenderunt enim ignem, nosque 2
omnes convocaverunt ut calefieremus pro-
pter imbrem plurimum, existensque frigus.
Tulit autem Paulus multa sarmenta, inque 3
pyram imposuit: prodiit autem ex eis vi-
pera præ calore ignis, ac momordit ma-
num ejus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

33 ወሶበ፡ አልጸቀ፡ ጽብሕ፡፡ ወጸውዖሙ፡ ሰአሎሙ፡ ለእሙንቱ፡ ሰብእ፡ ከመ፡ ይብልዑ፡
ሕዳጠ፡ መብልዐ፡ [ወይቤ፡] ሎንትሙ፡፡ ነበርክሙ፡ ዐሠርተ፡ ወአርበዕተ፡ ዕለተ፡ ዘእንበለ፡
34 መብልዕ፡፡=፡ በእንተዝ፡ እስእለክሙ፡ ከመ፡ ትብልዑ፡ በእንተ፡ መድኃኒትክሙ፡ አልቦ፡
35 እምውስቴትክሙ፡ ዘይትሀጐል፡ ስእርተ፡ ርእሱ፡፡=፡ ወእምድኅረ፡ ይቤ፡ ዘንተ፡
ነሥአ፡ ኅብስተ፡ አእኰቶ፡ ለእግዚአብሔር፡ በቅድመ፡ ኵሎሙ፡ ፈተተ፡ ወአኀ
36 ዘ፡ ይብላዕ፡፡=፡ ወእምድኅረ፡ ገብአ፡ ልቦሙ፡ እሙንቱሂ፡ በልዑ፡፡=፡ ወ
37 እለ፡ ሀለውነ፡ ውስተ፡ ሐመር፡ የአክል፡ ኍልቍነ፡ ክልኤ፡ ምእት፡ ሰብእ፡ ወሰ
ድስቱ፡፡=፡

Tunc appropinquavit lux, & Paulus rogavit illos homines ut ederent modicum ci- 33
bi, & dixit; *Vos permansistis quatuordecim dies sine cibo. Propterea rogo vos ut* 34
edatis propter salutem vestram: nemo est ex vobis cujus peribit capillus capitis 35
sui. Et postquam dixisset hoc, accipiens panem benedixit Deo in conspectu omni- 36
um, & fregit, & cœpit edere. Et postquam reversum est cor illorum, illi ederunt. Et 37
qui fuimus in nave complevit numerus noster ducentos & sex homines.

Verſio VULGATA LATINA.

33 Et cùm lux inciperet fieri, rogabat Paulus omnes ſumere cibum, dicens; Quartadecimâ
34 die hodiè expectantes jejuni permanetis, nihil accipientes. Propter
quod rogo vos accipere cibum pro ſalute veſtra: quia nullius veſtrûm capillus
35 de capite peribit. Et cùm hæc dixiſſet, ſumens panem, gratias egit Deo
36 in conſpectu omnium: & cùm fregiſſet, cœpit manducare. Animæquiores
37 autem facti omnes, & ipſi ſumpſerunt cibum. Eramus verò univerſæ animæ
38 in navi ducentæ ſeptuaginta ſex. Et ſatiati cibo alleviabant navem, jactantes
39 triticum in mare. Cùm autem dies factus eſſet, terram non agnoſcebant:
ſinum verò quendam conſiderabant habentem littus, in quem cogitabant, ſi
40 poſſent, ejicere navem. Et cùm anchoras ſuſtuliſſent, committebant ſe mari,
ſimul laxantes juncturas gubernaculorum: & levato artemone ſecundùm auræ
41 flatum tendebant ad littus. Et cùm incidiſſemus in locum dithalaſſum, impegerunt
navem: & prora quidem fixa manebat immobilis, puppis verò ſolvebatur
à vi maris. Militum autem conſilium fuit ut cuſtodias occiderent: 42
ne quis cùm enatâſſet, effugeret. Centurio autem volens ſervare Paulum, prohibuit 43
fieri: juſſitque eos, qui poſſent natare, emittere ſe primos, & evadere,
& ad terram exire: Et cæteros alios in tabulis ferebant: quoſdam ſuper 44
ea, quæ de navi erant. Et ſic factum eſt, ut omnes animæ evaderent ad
terram.

CAP. XXVIII.

Et cùm evaſiſſemus, tunc cognovimus quia Melita inſula vocabatur. Barbari 1
verò præſtabant non modicam humanitatem nobis. Accensâ enim pyrâ, 2
reficiebant nos omnes, propter imbrem, qui imminebat, & frigus. Cùm congregâſſet 3
autem Paulus ſarmentorum aliquantam multitudinem, & impoſuiſſet
ſuper ignem, vipera à calore cùm proceſſiſſet, invaſit manum ejus.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

33 * فَالَي حِينِ اَزْمَعَ اَنْ يُصْبِحَ النَّهَارُ * تَضَرَّعَ بُولُصُ اِلَي جَمَاعَتِهِمْ اَنْ يَتَنَاوَلُوا طَعَامًا قَايِلًا *
لَكُمُ الْيَوْمَ اَرْبَعَةَ عَشَرَ يَوْمًا مُنْتَظِرِينَ الْعَطَبَ اسْتَكْمَلْتُمُوهَا بِلَا اَكْلٍ * وَلَمْ تَتَنَاوَلُوا طَعَامًا *
34 فَلِهٰذَا اَتَضَرَّعُ اِلَيْكُمْ اَنْ تَسْتَعْمِلُوا طَعَامًا * فَاِنَّ ذٰلِكَ مِمَّا يُؤَدِّي اِلَي خَلَاصِكُمْ * فَاِنَّ
35 شَعْرَةً وَاحِدَةً مِنْ رُؤُسِكُمْ مَا تَسْقُطُ * فَاِذْ قَالَ هٰذِهِ وَتَنَاوَلَ خُبْزًا فَشَكَرَ لِلّٰهِ اَمَامَ الْجَمَاعَةِ *
36 37 وَكَسَرَ وَطَفِقَ يَاْكُلُ * فَصَارُوا كُلُّهُمْ مَسْرُورِينَ * وَاسْتَعْمَلُوا طَعَامًا * وَكُنَّا فِي الْمَرْكَبِ
38 النُّفُوسُ كُلُّهَا مِايَتَي وَسِتَّةً وَسَبْعِينَ * وَاِذْ شَبِعُوا مِنَ الطَّعَامِ خَفَّفُوا الْمَرْكَبَ وَاَلْقَوُا الْحِنْطَةَ
39 فِي الْبَحْرِ * فَلَمَّا اَضَاءَ النَّهَارُ وَلَمْ يَعْرِفُوا الْاَرْضَ * لَاحَ لَهُمْ خَلِيجٌ مَا * لَمْ يَتَاَمَّلُوا لَهُ
40 شَاطِيًا * فَارْتَاَوْا اَنْ يُوصِلُوا الْمَرْكَبَ اِلَيْهِ اِنْ اَمْكَنَهُمْ * فَقَطَعُوا الْمَرَاسِيَ وَسَرَّحُوهَا فِي
الْبَحْرِ * وَطَرَحُوا قَوَاعِدَ الْاَرْجُلِ مَعًا * وَرَفَعُوا الْقِلْعَ الصَّغِيرَ * مُتَمَسِّكِينَ بِهُبُوبِ الرِّيَاحِ
41 اِلَي الشَّاطِيِ * فَوَقَعَ فِي مَوْضِعٍ ذِي بَحْرَيْنِ * فَاَهْمَلُوا الْمَرْكَبَ * فَاَمَّا مُقَدَّمُهُ فَارْتَزَّ
42 وَلَبِثَ لَا يَتَحَرَّكُ * وَاَمَّا مُوَخَّرُهُ فَتَفَسَّخَ مِنْ شِدَّةِ الْاَمْوَاجِ * فَخَطَرَ لِلْجُنْدِ بِذِهْنِهِمْ رَاْيًا اَنْ
43 يَقْتُلُوا الْمُقَيَّدِينَ * لِيَلَّا يَسْبَحَ اَحَدٌ مِنْهُمْ فَيَهْرُبَ * فَاَمَّا رَيِّسُ الْمِايَةِ فَلِاِيثَارِهِ اَنْ يُخَلِّصَ
بُولُصَ مَنَعَهُمْ مِنْ هٰذَا الرَّاْيِ * فَاَمَرَ الَّذِينَ يَقْدِرُونَ اَنْ يَسْبَحُوا اَنْ يَطْرَحُوا اَنْفُسَهُمْ اَوَّلِينَ *
44 وَيَخْرُجُوا اِلَي الْاَرْضِ * وَالْبَاقُونَ مِنْهُمْ خَرَجُوا بَعْضُهُمْ عَلَي دُفُوفٍ * وَبَعْضُهُمْ عَلَي آلَاتِ
الْمَرْكَبِ * وَهٰكَذَا سَلِمُوا كُلُّهُمْ اِلَي الْاَرْضِ *

Uſque ad tempus autem quo cœpit oriri 33
dies, rogabat Paulus cœtum eorum, ut
cibum ſumerent, dicens; Quatuordecim
ſunt hodiè dies, quos, naufragium expectantes,
ſine comeſtione tranſegiſtis
nullum cibum capientes: Propterea 34
rogo vos ut adhibeatis cibum, quandoquidem
hoc ex iis eſt quæ ad ſalutem
veſtram conducunt, quia pilus vel
unus de capitibus veſtris non decidet.
Hæc cùm dixiſſet, ſumpto pane, gratias 35
egit Deo coram cœtu, & frangens cœpit
edere. Quare omnes lætificati, uſi ſunt 36
cibo. Eramus autem in navi animæ 37
omnes ducentæ ſeptuaginta ſex. Et cùm 38
eſſent cibo ſatiati, alleviaverunt navim,
ejicientes triticum in mare. Cùm autem 39
dies illuxiſſet, nec terram agnoſcerent,
ſuffulſit eis ſinus quidam cujus
littus minimè deprehendebant, in quod
cogitârunt appellere navim, ſi poſſent.
Itaque præciſis anchoris, dimiſerunt 40
eas in mare, baſibus pedum ſimul abjectis:
& velum parvum erexerunt,
ſectantes flatum ventorum verſus
littus. Porrò incidit in locum bimarem, 41
ideóque navim deſtituerunt. Et
quidem prora infixa manſit immobilis,
puppis autem diſſoluta eſt à vi undarum. 42
Incidit autem in mentem militum
conſilium occidendi vinctos, ne
quis eorum enatans effugeret. Verùm 43
centurio, ex deſiderio ſalvandi Paulum,
compeſcuit eos ab eo conſilio,
juſſitque iis qui natare poterant, ut abjicerent
ſe primos, & in terram exirent. 44
Reliqui ex ipſis evaſerunt partim
ſuper tabulas, partim ſuper inſtrumenta
navis: & ſic evaſerunt
omnes in terram incolumes.

* الْفَصْلُ الثَّامِنُ وَالْعِشْرُونَ *

1 وَلَمَّا تَخَلَّصُوا حِينَيِذٍ عَلِمُوا اَنْ تِلْكَ الْجَزِيرَةَ تُدْعَي مِلِيطِنْ * تَمَّ *

* يَوْمُ سَبْتِ الْعَنْصَرَةِ *

2 وَاِنَّ الْبَرْبَرَ مَنَحُونَا اِحْسَانًا وَتَعَطُّفًا كَثِيرًا * لِاَنَّهُمْ اَوْقَدُوا نَارًا * وَاَخَذُونَا كُلَّنَا مِنْ اَجْلِ
3 الْمَطَرِ النَّايِبِ وَمِنْ اَجْلِ الْبَرْدِ * وَبَيْنَمَا بُولُصُ يَدُورُ وَيُفَتِّشُ لِيَجْمَعَ حَطَبًا كَثِيرًا وَيَضَعَهُ
عَلَي النَّارِ * خَرَجَتْ اَفْعَي مِنْ قِبَلِ سُخُونَةِ النَّارِ فَلَذَعَتْ يَدَهُ *

CAP. XXVIII.

Et cùm evaſiſſent, tunc noverunt 1
inſulam illam vocari Meliten. Finis.

Die ſabbatho Pentecoſtes.

Cæterùm Barbari præſtiterunt nobis
beneficium & humanitatem permultam. 2
Accenſo enim igne, ſumpſerunt
nos omnes, propter imbrem continuum,
& propter frigus. Dum verò Paulus 3
circuiens quæreret colligere ligna
multa, eaque imponeret igni, egreſſa
ob calorem ignis vipera momordit manum ejus.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

38 ወእምድኅረ ፡ በልዑ ፡ ወገረ ፡ ውስተ ፡ በሕር ፡ ሠርናየ ፡ ኵሎ ፡ ዘሀሎ ፡ ውስተ ፡
39 ሐመር ፡ ወከመዝ ፡ አቅለልዋ ፡ ለሐመር ፡፡=፥ ወሶበ ፡ ጸብሐ ፡ ኢያእመርዋ ፡ ለምድ
ር ፡ ዘእንበለ ፡ ሕጽነ ፡ በሕር ፡ ዘውእቱ ፡፡ መዝራእተ ፡ በሕር ፡ ወእሙንቱሰ ፡ ፈ
40 ቀዱ ፡ ካመ ፡ ያርስዩ ፡ ሐመሮሙ ፡ ህየ ፡ ከመ ፡ ይድኅኑ ፡=፥ ወአልዐሉ ፡ መልሕቆሙ ፡
ወአኃዘት ፡ ትሖር ፡ ሐመር ፡ ወሐደፋ ፡ ሐደፊ ፡ ርቱአ ፡ ወእንዘ ፡ ያርኅብ ፡ ምሕደ
ፍ ፡ ወልጓማት ፡፡ ሐመር ፡ ወአልአልዎ ፡ ለመሕደፍ ፡ ዐቢይ ፡ ወኅደግዋ ፡ ለሐ
41 መር ፡ ትሖር ፡ በነፋሖቱ ፡ ነፋስ ፡ ወቀርበት ፡ ኀበ ፡ ድንጋገ ፡ በሕር ፡=፥ ወበጽሑ ፡
ውስተ ፡ አሐዱ ፡ መከን ፡ መእከለ ፡ ክልኤ ፡ በሕር ፡ ወአብእዋ ፡ ለሐመር ፡ ውስተ ፡
መከን ፡ ጽኑዕ ፡ ወሶበ ፡ ዘበጣ ፡ ለሐመር ፡ እንተ ፡ ድኅሬሃ ፡ መእበለ ፡ በሕር ፡ እኀዘ ፡
42 ትሰበር ፡ መከነ ፡ መሐደፍ ፡፡=፥ ወይእተ ፡ ጊዜ ፡ መከሩ ፡ ሐራ ፡ ካመ ፡ ይቅትልዎሙ ፡
ለሙቁሐን ፡ እለ ፡ ሀለው ፡ ምስለ ፡ ጳውሎስ ፡ ከመ ፡ ኢያምስጥ ፡ ወኢአሐዱሂ ፡ እምኔሆ
43 ሙ ፡ ጸቢቶ ፡፡=፥ ወሀቤ ፡ ምእትስ ፡ ከመ ፡ ያድኅኖ ፡ ለጳውሎስ ፡ ወአዘዞሙ ፡ ኢይቅ
44 ትሉ ፡ ወኢ ፡ መኑሂ ፡ ወከዕበ ፡ ይቤሎሙ ፡ ለእለ ፡ ተአምሩ ፡ ጸቢተ ፡ ጸቢተክሙ ፡=፥ ወለእ
ለ ፡ ኢተአምሩ ፡ ንሥኡ ፡ ለውህ ፡ ሑሩ ፡ ውስተ ፡ የብስ ፡ ወአንድኅኑ ፡ ነፍስክሙ ፡ ወካ
መዝ ፡ ድኅኑ ፡ ኵሎሙ ፡ ወበጽሐነ ፡ ዲበ ፡ ምድር ፡፡=፥

፳፰

1 ወሶበ ፡ አምሰጥነ ፡ ወድኅነ ፡ እምበሕር ፡ ይእተ ፡ ጊዜ ፡ አእመርዋ ፡ ለደሴት ፡ ዘትሰመይ ፡
2 ሜልጥን ፡=፥ ወበህየ ፡ ኀቅል ፡ አሰነዩ ፡ ለነ ፡ ብዙኀ ፡ ወአኮ ፡ ኅዳጠ ፡ ወአንደዱ ፡ ዐቢየ ፡
3 እሳተ ፡ ወተወክፉነ ፡ ወአስተማወቁነ ፡ እምዝናም ፡ ወቍር ፡ ዘለዕሌነ ፡፡=፥ ወጳውሎ
ስሰ ፡ አሲደ ፡ ብዙኀ ፡ ፀፀ ፡ ወደነ ፡ እሳረ ፡ ወወደየ ፡ ውስተ ፡ እሳት ፡ ወእም ፡ ዋዕየ ፡ እሳት ፡ ወፅአ ፡
አርዌ ፡ ምድር ፡ ወተስቅለ ፡ ውስተ ፡ ሐደ ፡ ጳውሎስ ፡፡=፥

Et poſteaquam comediſſent, ejecerunt in mare frumentum totum quod fuit in navi, 38
& ſic allevârunt navim. Et quum lux orta eſſet, neſciebant terram: ſed 39
ſinus maris erat, *(hoc eſt, brachium maris,) & illi voluerunt ut ponerent navem*
eorum ibi, ut ſervaretur. Et ſuſtulerunt anchoras eorum, & cœpit ire navis: 40
& nauclerus gubernaculum rectè poſuit: *& laxans velum & gubernaculum navis,*
etiam ſuſtulit velum magnum, & ſivit navem ire cum flatu venti, & approximavit
ad litus maris. Et venerunt in quendam locum medio duorum marium, 41
& introduxerunt navem in locum firmum, & quum vulnerâſſent navem in
puppi fluctus maris, cœpit conquaſſari locus veli. Et iſto tempore conſilium 42
inierunt milites, ut trucidarent vinctos qui fuerunt cum Paulo, ut non effugeret vel
unus eorum enatans. Et centurio ut ſervaret Paulum etiam *præcepit iis ne trucidarent* 43
quenquam: & ulteriùs dixit iis qui ſciverunt natare, ut natarent. Et iis qui 44
neſcierunt; Accipite tabulas, ite in aridam, & ſervate voſmetipſos: & ſic ſervati
ſunt omnes, & venimus ſuper terram.

CAP. XXVIII.

Et quum evaſiſſemus, & ſervati fuiſſemus à mari, tunc temporis cognovimus 1
inſulam, quòd vocata fuit Melta. Et ibi ruſtici benefecerunt nobis multùm 2
& non modicùm, & accenderunt magnum ignem, & acceperunt nos, & refecerunt
nos ab imbre & frigore quod ſuper nos fuit. Et Paulus accepit multorum 3
viticulorum faſciculum, & projecit in ignem: & quum exæſtuâſſet ignis,
exivit vipera, & impendit manui Pauli.

Ut verò viderunt Barbari pendentem bestiam de manu ejus, dice-
4 Ὡς δὲ εἶδον οἱ Βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, (θ) ἔλε-
bant ad invicem; *Omninò* homicida est homo hic, *quem salvum evasum* de
γον πρὸς ἀλλήλους, Πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ
mari, ultio vivere non sinit. Ille quidem *ergò* excutiens
5 τῆς θαλάσσης, ἡ δίκη ζῆν οὐκ εἴασεν. Ὁ μὲν οὖν (ι) ἀποτινάξας τὸ
bestiam in ignem, passus est *nullum malum*. Illi *autem expectabant* eum *futu-*
6 θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν οὐδὲν κακόν. Οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλ-
rum intumescere, aut *decidere repentè mortuum*. *In multo* autem illis expe-
λειν πίμπρασθαι, ἢ καταπίπτειν ἄφνω νεκρόν. ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν (κ) προσ-
ctantibus, & videntibus nihil *incommodum* in *illum factum*, *mu-*
δοκώντων, καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, (λ) μεταβαλ-
tati dicebant deum eum esse. In autem illis *quæ circa locum illum*
7 λόμενοι ἔλεγον θεὸν αὐτὸν εἶναι. Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον
erant prædia *primario* insulæ, nomine *Publio*, qui suscipiens
ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι Ποπλίῳ, ὃς ἀναδεξάμενος
nos, *tres dies amicè hospitio excepit*. *Factum est* autem patrem Pu-
8 ἡμᾶς, τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν. Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ Πο-
blii febribus & dysenteriâ *detentum decumbere*: ad quem Pau-
πλίου πυρετοῖς καὶ (μ) δυσεντερίᾳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ Παῦ-
lus *ingressus & precatus*, *imponens* manus ei, *sanavit* eum.
λος εἰσελθὼν καὶ προσευξάμενος, ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν.
Hoc ergò facto, & *reliqui habentes* infirmitates in insula, ac-
9 Τούτου (ν) οὖν γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ (ξ) ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ, προσ-
cedebant, & curabantur. Qui etiam multis honoribus honoraverunt nos,
10 ήρχοντο, καὶ ἐθεραπεύοντο. Οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς,
& navigantibus imposuerunt quæ *ad usum*. Post autem tres men-
11 καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς (ο) τὴν χρείαν. Μετὰ δὲ τρεῖς μῆ- ΛΘ'
ses navigavimus in navi quæ hyemaverat in insula, Alexandrina, *adsignata*
νας ἀνήχθημεν ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίνῳ, παρασήμῳ
Castori & Polluci. Et *devecti in Syracusas*, mansimus *dies tres*.
Διοσκούροις. Καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας, ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς. 12
Unde circumvenientes devenimus *in* Rhegium: & post unum diem *adveni-*
Ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον· καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενο- 13
ente Austro, *secundantes* venimus *in* Puteolos. Ubi *invenientes fratres*,
μένου νότου, δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους. Οὗ εὑρόντες ἀδελφούς, 14
rogati sumus apud eos manere dies septem: & sic *in* Ro-
παρεκλήθημεν (π) ἐπ' αὐτοῖς ἐπιμεῖναι ἡμέρας ἑπτά· καὶ οὕτως (ρ) εἰς τὴν Ῥώ-
mam venimus. Et indè fratres *audientes ea quæ de nobis*, *exierunt*
μην ἤλθομεν. Κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, (σ) ἐξῆλθον
in occursum nobis usque ad Appii forum, *&*. Tres tabernas: quos *videns*
εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν (τ) ἄχρις Ἀππίου φόρου, καὶ Τριῶν ταβερνῶν· οὓς ἰδὼν 15
Paulus, gratias agens Deo, accepit fiduciam. Cùm autem venissemus
ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβε θάρσος. Ὅτε δὲ (υ) ἤλθομεν 16
in Romam, *centurio tradidit vinctos præfecto castrorum*: *at*
εἰς Ῥώμην, ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῃ· τῷ δὲ
Paulo permissum est manere *per seipsum*, cum custodiente se milite.
Παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ' ἑαυτόν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ.
Factum est autem post dies tres convocare Paulum existentes
Μ' Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι (φ) τὸν Παῦλον τοὺς ὄντας 17
Judæorum primos. *Convenientibus autem eis*, dicebat *ad eos*; Vi-
τῶν Ἰουδαίων πρώτους. Συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε πρὸς αὐτούς, (χ) Ἄν-
ri fratres, ego nihil *contrarium* faciens *populo*, aut *moribus patri-*
δρες ἀδελφοί, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ λαῷ, ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρῴ-
is, vinctus *ex* Hierosolymis traditus sum in manus Romanorum.
οις, δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων.
Qui *examinantes* me, voluerunt dimittere, *propter nullam causam mor-*
Οἵτινες ἀνακρίναντές με, ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θα- 18
tis *esse* in me.
νάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί.

MS.A. (θ) πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον, (ι) ἀποτιναξάμενος (κ) προσδοκώντων, (λ) μεταβαλόμενοι ἔλεγον εἶναι αὐτὸν θεόν. (μ) δυσεντερίῳ (ν) δὲ γενομένου, (ξ) ἐν τῇ νήσῳ ἔχοντες ἀσθενεί-
ας, (ο) τὰς χρείας. (π) παρ' αὐτοῖς (ρ) ἤλθαμεν εἰς Ῥώμην. (σ) ἦλθον (τ) ἄχρι (υ) εἰσήλθαμεν εἰς Ῥώμην, ἐπετράπη τῷ Παύλῳ μένειν καθ' ἑαυτόν, (φ) αὐτὸν τοὺς
(χ) Ἐγώ, ἄνδρες ἀδελφοί, οὐδὲν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܘܟܕ ܚܙܐܘܗ ܒܪ̈ܒܪܝܐ ܕܬܠܝܐ ܒܐܝܕܗ ܐܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܕܟܒܪ ܗܢܐ ܓܒܪܐ ܩܛܘܠܐ ܗܘ. ܕܟܕ 4
5 ܐܫܬܘܙܒ ܡܢ ܝܡܐ. ܟܐܢܘܬܐ ܠܐ ܫܒܩܬܗ ܕܢܚܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܦܘܠܘܣ ܢܦܨ ܐܝܕܗ ܘܫܕܝܗ 5
6 ܠܐܟܕܢܐ ܒܢܘܪܐ. ܘܡܕܡ ܕܒܝܫ ܠܐ ܗܘܐ ܠܗ. * ܡܣܒܪܝܢ ܗܘܘ ܕܝܢ ܒܪ̈ܒܪܝܐ. ܕܡܚܕܐ ܡܬܢܦܚ 6
ܗܘܐ ܘܢܦܠ ܥܠ ܐܪܥܐ ܘܡܐܬ. ܘܟܕ ܣܓܝܐܐ ܣܟܝܘ ܘܚܙܘ ܕܡܕܡ ܕܒܝܫ ܠܐ
7 ܗܘܐ ܠܗ. ܐܫܬܚܠܦܘ ܒܡܠܝ̈ܗܘܢ ܘܐܡܪܝܢ ܕܐܠܗܐ ܗܘ. * ܐܝܬ ܗܘܐ ܕܝܢ ܩܘܪ̈ܝܐ ܒܗܘ 7
ܐܬܪܐ. ܠܓܒܪܐ ܚܕ ܕܫܡܗ ܗܘܐ ܦܘܦܠܝܘܣ. ܕܗܘ ܗܘܐ ܪܫܐ ܕܓܙܪܬܐ. ܘܩܒܠܢ
8 ܒܒܝܬܗ ܬܠܬܐ ܝܘܡ̈ܝܢ ܒܚܘܒܐ. * ܐܒܘܗܝ ܕܝܢ ܕܦܘܦܠܝܘܣ. ܒܐܫܬܐ ܘܒܟܐܒ ܡܥܝ̈ܐ 8
ܐܚܝܕ ܗܘܐ. ܘܥܠ ܠܘܬܗ ܦܘܠܘܣ ܘܨܠܝ. ܘܣܡ ܐܝܕܗ ܥܠܘܗܝ ܘܐܚܠܡܗ.
9 * ܘܟܕ ܗܕܐ ܗܘܬ. ܐܦ ܫܪܟܐ ܕܐܝܬ ܗܘܘ ܒܗ ܒܓܙܪܬܐ ܟܪ̈ܝܗܐ. ܩܪܒܝܢ ܗܘܘ 9
10 ܠܘܬܗ ܘܡܬܐܣܝܢ ܗܘܘ. * ܘܐܝܩܪܘܢ ܐܝܩܪܐ ܪܒܐ. ܘܟܕ ܢܦܩܝܢ ܗܘܝܢ ܡܢ ܬܡܢ ܙܘܕܐ ܐܘܣܩܘܢ ܠܢ. 10
* ܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܛ * ܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܩܫܝ *
11 * ܢܦܩܢ ܕܝܢ ܒܬܪ ܬܠܬܐ ܝܪ̈ܚܝܢ. ܘܪܕܝܢ ܒܐܠܦܐ ܐܠܟܣܢܕܪܝܬܐ. ܕܐܣܬܬܝܬ ܒܗ ܒܓܙܪܬܐ. 11
12 ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܥܠܝܗ̇ ܒܟܠܝܠܗ̇ ܐܬܐ ܕܬܐܡܐ. * ܘܐܬܝܢ ܠܣܘܪܩܘܣܐ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܩܘܝܢ ܬܡܢ ܬܠܬܐ 12
13 ܝܘܡ̈ܝܢ. * ܘܡܢ ܬܡܢ ܐܬܟܪܟܢ. ܘܡܛܝܢ ܠܪܝܓܘܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܒܬܪ ܝܘܡܐ ܚܕ. ܢܫܒܬ 13
ܠܢ ܪܘܚܐ ܕܬܝܡܢܐ. ܘܠܬܪܝܢ ܝܘܡܝܢ ܐܬܝܢ ܠܦܛܝܘܠܘܣ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܝܛܠܝܐ.
14 * ܘܐܫܟܚܢ ܬܡܢ ܐܚܐ. ܘܒܥܘ ܡܢܢ. ܘܩܘܝܢ ܠܘܬܗܘܢ ܝܘܡܬܐ ܫܒܥܐ. ܘܗܝܕܝܢ ܐܙܠܢ 14
15 ܠܪܗܘܡܝ. * ܘܟܕ ܫܡܥܘ ܐܚܐ ܕܬܡܢ. ܢܦܩܘ ܠܐܘܪܥܢ ܥܕܡܐ ܠܫܘܩܐ ܕܡܬܩܪܐ ܐܦܝܣ 15
ܦܘܪܘܣ. ܘܥܕܡܐ ܠܬܠܬ ܛܒܪ̈ܢܣ. ܘܟܕ ܚܙܐ ܐܢܘܢ ܦܘܠܘܣ. ܐܘܕܝ ܠܐܠܗܐ ܘܐܬܚܝܠ.
16 * ܘܥܠܢ ܠܪܗܘܡܝ. ܘܐܦܣ ܩܢܛܪܘܢܐ ܠܦܘܠܘܣ. ܕܢܗܘܐ ܐܝܟܐ ܕܨܒܐ. ܥܡ ܐܣܛܪܛܝܘܛܐ 16
17 ܗܘ ܕܢܛܪ ܗܘܐ ܠܗ. * ܘܒܬܪ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ. ܫܕܪ ܦܘܠܘܣ ܩܪܐ ܠܪ̈ܫܝܗܘܢ 17
ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܟܕ ܐܬܟܢܫܘ ܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܓܒܪ̈ܐ ܐܚܝ. ܐܢܐ ܟܕ ܡܕܡ ܠܐ ܩܡܬ
ܠܘܩܒܠ ܥܡܐ ܘܢܡܘܣܐ ܕܐܒܗܬܢ. ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܐܣܝܪܐ ܐܫܬܠܡܬ ܠܐܝܕܝ̈ܐ
18 ܕܪ̈ܗܘܡܝܐ. * ܘܗܢܘܢ ܟܕ ܒܩܘܢܝ. ܨܒܘ ܕܢܫܪܘܢܢܝ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܫܟܚܘ ܒܝ ܥܠܬܐ 18
ܡܕܡ ܕܫܘܐ ܠܡܘܬܐ.

Quam quum vidissent Barbari pendentem ex ipsius manu, dicebant; Forsitan homo iste homicida est: quem, quum salvus evaserit è mari, justitia non sivit vivere. 4 Ipse verò Paulus excussâ manu suâ, viperam dejecit in ignem, nihilque adversi ei contigit. 5 Putabant autem Barbari eo momento eum tabescere debere, mortuumque in terram cadere: sed quum multum temporis expectâssent, viderentque eum nihil adversi pati, mutârunt sermones suos, & dixerunt eum deum esse. 6 Erant autem prædia eo ipso loco, viro cuidam nomine Publio, qui erat insulæ princeps: isque excepit nos domi suæ per triduum hilariter. 7 Cæterùm ipsius Publii pater febre, ac dolore viscerum laborabat: proinde introiit ad eum Paulus, precesque fudit, & imposuit ei manum suam, eumque sanitati restituit. 8 Hoc itaque peracto, cæteri quoque qui in ea insula ægrotabant, accedebant ad eum, & sanabantur. 9 Proinde maximis honoribus nos honorârunt: quumque illinc progrederemur, viaticum nobis suppeditârunt. 10

Dominicâ IX. post Pentecosten. 68

Eximus autem tribus pòst mensibus, & navigavimus navi Alexandrinâ, quæ hyemaverat in eadem insula, eratque ei insigne Geminorum. 11 Porrò venimus Syracusas urbem, illicque mansimus triduum. 12 Illinc autem circumlegimus, & pervenimus Rhegium urbem: & altero pòst die afflavit nobis ventus Australis, secundóque die venimus Puteolos civitatem Italiæ. 13 Et invenimus illic fratres, quibus nos rogantibus, mansimus apud eos dies septem: tum demum profecti sumus Romam. 14 Quod quum auditione accepissent fratres qui illic erant, exierunt nobis obviàm usque ad plateam quæ vocatur Appii forum, & usque ad tres tabernas: quumque vidisset eos Paulus, gratias egit Deo, & confirmatus est. 15 Et ingressi sumus Romam, permisitque centurio Paulo ut habitaret quocunque vellet cum milite ipsum custodiente. 16 Triduo autem pòst misit Paulus convocatum primores Judæorum, ipsisque congregatis dixit, Viri fratres mei, ego quanvis nullo modo insurrexerim adversùs populum, aut legem patrum meorum, in vinculis traditus sum ex Ierusalem in manus Romanorum. 17 Et ipsi quum me interrogâssent, voluerunt me dimittere, quippe qui in me culpam nullam dignam morte invenissent. 18

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወሶበ፡ ርእዩ፡ ሐቃል፡ እንዘ፡ ስቁል፡ ውስተ፡ እዴሁ፡ ለአርዌ፡ ምድር፡ ይቤሉ፡ በበይናቲሆ
ሙ፡ ዝንቱ፡ ብእሲ፡ ይመስል፡ ቀታሌ፡ ነፍስ፡ ለአመ፡ አምሰጠ፡ እመአበለ፡ ባሕር፡ ወበዝ
5 የኒ፡ ሊኀደጎ፡ በቀለ፡ ደም፡ ይሕየው፡፡ ፨ ወውእቱሰ፡ አንገፎ፡ ውስተ፡ እሳት፡ ለአርዌ፡
6 ምድር፡ ሊሰክፎ፡ ሕማም፡ ወሊመንተኒ፡፡ ፨ ወሐቃልሰ፡ ይጸንሑ፡ ለእመሁ፡ ውእቱ፡
ይውዒ፡ እመሐመዘ፡ አርዌ፡ አው፡ ይደቅ፡ ወይመውት፡፡ ወጸኒሆሙ፡ ብዙኀ፡
ወርእዮሙ፡ ከመ፡ መንተኒ፡ ሊበጽሖ፡፡ ወወለጡ፡ ኀሊናሆሙ፡ ወይቤሉ፡ ዝውእቱ፡ አ
7 ምላኩ፡፡ ፨ ወሀሎ፡ ውስተ፡ ውእቱ፡ መከን፡ አሐዱ፡ አጸደ፡ ወይን፡ ወአጸደ፡ ኵሉ፡
አትክልት፡ ዘመለአከ፡ ይእቲ፡ ደሴት፡ ዘይሰመይ፡ ፑብሊዮ፡ ወውእቱሰ፡ ተወክፈነ፡ ውስተ፡
ቤቱ፡ በሠናይ፡ ወበፍቅር፡ ሠሉሰ፡ መዋዕለ፡ ፨

Et quum vidissent rustici impendentem manui ejus viperam, dixerunt inter se; Hic homo videtur esse animæcîda: si effugerit è fluctibus maris, tamen hic non sivit eum ultio sanguinis ut vivat. 4 *Et ille excussit in ignem, viperam, non sentiens doloris quicquam.* 5 *Et rustici expectabant si ille exæstuaret ex veneno bestiæ, aut caderet & moreretur: & quum expectâssent multùm, & vidissent quòd nihil contigisset ei, tum commutârunt cogitationes eorum, & dixerunt; Hic est deus ejus.* 6 *Et fuit in isto loco quædam vinea et prædium omnium plantarum principis istius insulæ, qui nominatur Publius, & ille suscepit nos in domum suam benignè & amanter triduo.* 7

Verſio VULGATA LATINA.

4 Ut verò viderunt Barbari pendentem beſtiam de manu ejus, ad invicèm dicebant;
Utique homicîda eſt homo hic, qui cùm evaſerit de mari, ultio non ſinit
5 eum vivere. Et ille quidem excutiens beſtiam in ignem, nihil mali paſſus eſt.
6 At illi exiſtimabant eum in tumorem convertendum, & ſubitò caſurum, & mori.
Diu autem illis expectantibus, & videntibus nihil mali in eo fieri, converten-
7 tes ſe, dicebant eum eſſe Deum. In locis autem illis erant prædia princi-
8 pis inſulæ, nomine Publii, qui nos ſuſcipiens, triduò benignè exhibuit. Contigit
autem, patrem Publii febribus & dyſenteriâ vexatum jacêre. Ad quem
9 Paulus intravit: & cùm oráſſet, & impoſuiſſet ei manus, ſalvavit eum. Quo
facto, omnes, qui in inſula habebant infirmitates, accedebant & curabantur:
10 Qui etiam multis honoribus nos honoraverunt, & navigantibus impoſuerunt
11 quæ neceſſaria erant. Poſt menſes autem tres, navigavimus in navi Alexandrina,
quæ in inſula hyemaverat, cui erat inſigne Caſtorum. Et cùm veniſſemus 12
Syracuſam, manſimus ibi triduò. Inde circumlegentes devenimus Rhegium: & 13
poſt unum diem flante Auſtro, ſecundâ die venimus Puteolos: Ubi inventis fratribus 14
rogati ſumus manere apud eos dies ſeptem: & ſic venimus Romam.
Et indè cùm audiſſent fratres, occurrerunt nobis uſque ad Appii forum, ac tres 15
Tabernas. Quos cùm vidiſſet Paulus, gratias agens Deo, accepit fiduciam. Cùm 16
autem veniſſemus Romam, permiſſum eſt Paulo manere ſibimet cum cuſtodiente
ſe milite. Poſt tertium autem diem convocavit primos Judæorum. Cúmque 17
convenissent, dicebat eis; Ego, viri fratres, nihil adverſùs plebem faciens,
aut morem paternum, vinctus ab Jeroſolymis traditus ſum in manus Romanorum:
Qui cùm interrogationem de me habuiſſent, voluerunt me dimittere, 18
eò quòd nulla eſſet cauſa mortis in me.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* فلما ابصر البربر الافعي معلقة في يده * قال بعضهم لبعض * هذا الرجل بلا امتري 4
قاتول هو * اذ تخلص من البحر لم تتركه الطايلة ان يعيش * فاما هو فنفض الحية في 5
النار * ولم تصبه مصيبة رديه * فاما هم فانتظروا منه انه اما يحترق واما يسقط بغتة ميتا * 6
فلما انتظروه مدة طويلة * وابصروا انه لم ينله مصاب ردي * اخطروا باذهانهم عنه
انه الاه * وكان متقدم تلك الجزيرة وما يحوط بها من الضياع اسمه بوبليوس * هذا 7
اقبلنا ثلثة ايام بنشاط واحتفال * وضافنا باكرام * فعرضت لابن بوبليوس حمي 8
وقرح الامعاء اخذتا به * ولبث طريحا * فدخل اليه بولص وصلي * ووضع عليه يده
فشفاه * فاذ ابصر هذا العجب الباهر جماعة الذين كانت بهم في الجزيرة امراضا * قدموهم 9
اليه فشفوا * فاكرمونا كرامات جزيلة * وعند انصرافنا احضروا لنا حاجة السفر * وبعد 10 11
ثلثة شهور انحدرنا في مركب اسكندراني كان قد شتي بتلك الجزيرة لانسان اسكندراني
معروف بذيسقوريس * فانحدرنا الي سيراكوسي * فاقمنا بها ثلثة ايام * وعبرنا من 12 13
هناك * وانتهي مسيرنا الي ريجين * واذ هب العربي بعد يوم واحد * جينا في ثانية الي
بوتيولص * فوجدنا بها اخوة تعزينا بهم * واقمنا عندهم سبعة ايام * وهكذا دخلنا الي 14
رومية * فلما سمع الاخوة الذين هناك باخبارنا * خرجوا يستقبلونا الي سوق الرماح والصقع 15
الذي فيه الثلثة حوانيت * فلما ابصرهم بولص شكر الله * واخذ ثقة ووسامة * ولما 16
حصلنا برومية سلم رييس المية المقيدين الي قايد الجيوش * وتقدم الي بولص ان يقيم على
جملته مع الجندي الذي يحفظه * وبعد ثلثة ايام استدعي بولص المقدمين في اليهود * 17
فلما دخلوا اليه * قال لهم ايها الرجال اخوتي * انا ما عملت شيا يعاند الشعب ولا الفرايض
الابوية * وقد سلمت الي ايدي الروم من اورشليم مغلولا * الذين حاكموني وكشفوا عني * 18
فاثروا ان يطلقوني اذ لم يجدوا في للموت علة واحدة *

Ut autem viderunt barbari viperam ex 4
ejus manu pendentem, dixerunt alii
ad alios; Hic homo ſine dubio eſt homicida,
quem ſervatum è mari non ſivit
ultio vivere. Ipſe verò ſerpen- 5
tem excuſſit in ignem, nec ullum accidit
ei malum infortunium. At illi expe- 6
ctabant illum vel incendendum, vel
caſurum illicò mortuum: ſed cùm expectáſſent
eum longo tempore, & vidiſſent
nullum malum infortunium ei contigiſſe,
animis ſuis conceperunt de ipſo
quòd eſſet Deus. Erat autem primas 7
illius inſulæ & circunjacentium oppidorum
quidam nomine Publius: is tractavit
nos triduo hilariter ac plenè,
& hoſpitio excepit nos cum honore.
Accidit autem filio Publii febris, & 8
ulceratio viſcerum acutè illum vexantes,
ita ut decumbens maneret: ad
quem Paulus ingreſſus oravit, manúque
ſua illi impoſita, curavit eum. Hoc 9
admirabile portentum cùm vidiſſent
omnes qui habebant in inſula infirmitates,
oblati fuerunt ei, ac ſanati.
Quapropter multis nos honoribus affe- 10
cerunt, & ad diſceſſum noſtrum ſuppeditárunt
nobis neceſſitatem viæ. Et 11
poſt tres menſes profecti ſumus in navi
Alexandrina, quæ hyemaverat illa
in inſula, pertinente ad hominem quendam
Alexandrinum, Dioſcoridem nuncupatum.
Ivimúſque Syracuſas, & 12
manſimus illic tribus diebus. Indéque 13
prætergreſſis, devenit iter noſtrum ad
Rhegium: & flante Africo poſt unum
diem, venimus altero die Puteolos.
Et repertis ibi fratribus, conſolati ſu- 14
mus in eis, & manſimus apud illos
ſeptem dies, & ſic ingreſſi ſumus Romam.
Cúmque audiſſent fratres qui 15
illic erant, famam noſtram, prodierunt
in occurſum noſtrum uſque ad vicum
lancearum, & locum in quo extant tres
tabernæ: quos cùm vidiſſet Paulus,
gratias egit Deo, & fiduciam atque
hilaritatem acquiſivit. Et cùm de- 16
veniſſemus Romam, tradidit centurio
vinctos principi turmarum. Et permiſſum
fuit Paulo habitare ſoli, cum
milite qui cuſtodiebat illum. Poſt tres 17
autem dies convocavit Paulus præcipuos
in Judæis: quibus ad eum ingreſſis
ait; O viri fratres mei, ego nihil
egi quod adverſetur plebi, nec inſtitutis
paternis: attamen traditus fui
in manus Romanorum ab Jeruſalem
vinctus. Qui me examinantes atque 18
explorantes, voluerunt me dimittere,
cùm nullam repeiriſſent in me mortis
cauſam.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወአቡሁሰ ፡ ለፑብልዮ ፡ የሐምም ፡ ሕማመ ፡ ፈጸንት ፡ ወይደዊ ፡ ብዙኅ ፡ ወቦአ ፡ ኀቤሁ ፡
ጳውሎስ ። ወሰአሎ ፡ ከመ ፡ ያንብር ፡ እዴሁ ፡ ለዕሌሁ ፡ ወጳውሎስሰ ፡ ጸለየ ፡ ወአንበረ ፡ እ
9 ዴሁ ፡ ለዕሌሁ ፡ ወፈወሶ ፡ ሶቤሃ ፡=፡ ወእምድኅረ ፡ ገብረ ፡ ዘንተ ፡ ርእዮሙ ፡ ከልአንሂ ፡
10 ሕሙማን ፡ ዘይእቲ ፡ ደሴት ፡ መጽኡ ፡ ወተፈወሱ ፡ እምደዌሆሙ ፡፡=፡ ወእሙንቱሰ ፡ አከ
በሩነ ፡ በዐቢይ ፡ ክብር ፡፡ ወሶበ ፡ ተንሣእነ ፡ ለነጊድ ፡ ወወደዩ ፡ ውስተ ፡ ሐመርነ ፡ ኵሉ ፡
11 ዘየአጽበነ ፡ ለመፍቅድነ ፡፡=፡ ወእምድኅረ ፡ ሠለስቱ ፡ አውራኅ ፡ ነገድነ ፡ በአሐቲ ፡ ሐ
መር ፡ እስክንድራዊት ፡ ዘአክረመት ፡ ውስተ ፡ ይእቲ ፡ ደሴት ፡ ዘበ ፡ ትእምርት ፡ ዲዮስኩ
12 ሬ ፡ ዘውእቱ ፡ አምለከ ፡ ኖትያት ፡=፡ ወሶበ ፡ በጽሕነ ፡ ሰረጐዘ ፡ ነበርነ ፡ ህየ ፡ ሠሉሰ ፡
13 መዋዕለ ፡=፡ ወእምህየ ፡ ነገድነ ፡ በጽንፈ ፡ በሕር ፡ እንዘ ፡ ነዐውድ ፡ ወበጻሕነ ፡ ውስተ ፡
ሀገር ፡ እንተ ፡ ታሰመይ ፡ ሬዚዮም ፡፡ ወሰበ ፡ ተንሣእነ ፡፡ እምህየ ፡ ነፍሐ ፡ ለዕሌነ ፡ ነፋስ ፡
አዜብ ፡ በሠላስቱ ፡ መዋዕል ፡ በጻሕነ ፡ ውስተ ፡ አሐቲ ፡ መከን ፡ ዘትሰመይ ፡ ፐቲዮሎስ ፡=፡
14 ወበህየ ፡ ረከብናሆሙ ፡ ለአኀው ፡ ወእሙንቱሂ ፡ ሰአሉነ ፡ ከመ ፡ ንንበር ፡ ምስሌሆሙ ፡ ሰቡ
15 ዐ ፡ መዋዕለ ፡ ወእምዝ ፡ በጽሕነ ፡ ሮሜያ ፡=፡ ወሶበ ፡ ሰምዑ ፡ አኀው ፡ እለ ፡ ሀለው ፡
ሮሜ ፡ መጽኡ ፡ ከመ ፡ ይትቀበሉነ ፡ ውስተ ፡ መርሕብ ፡ እስከ ፡ አሐቲ ፡ መከን ፡ ዘተሰመይ ፡
ዐውደ ፡ አፒዮ ፡ ኀበ ፡ ሀሎ ፡ ሠለስቱ ፡ ስቀለ ፡ ህየ ፡፡ ምስያጠ ፡ ኵሉ ፡ መፍቅደ ፡ ሰብእ ፡ ወ
16 ሶበ ፡ ርእየ ፡ ጳውሎስ ፡ አኀው ፡ አእኰቶ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወተአመነ ፡ ቦቱ ፡፡=፡ ወእም
ድኅረ ፡ ቦእነ ፡ ሮሜ ፡ ሀቤ ፡ ምእት ፡ አወፈዮ ፡ ለሊቀ ፡ ሐራ ፡ ዝውእቱ ፡ መስፍን ፡ ወረከ
በ ፡ ጳውሎስ ፡ ጸጋ ፡ እምኀቤሁ ፡ ከመ ፡ ይንበር ፡ በፍቅዱ ፡ ምስለ ፡ ፩ ፡ ሐራ ፡ ዘያዐቅቦ ፡፡=፡
17 ወእምድኅረ ፡ ሠለስቱ ፡ ዕለት ፡ አስተጋብኦሙ ፡ ለዐበይተ ፡ አይሁድ ፡ እለ ፡ ይነብሩ ፡ ሮ
ሜ ፡ ወሶበ ፡ ተጋብኡ ፡ ኅቡረ ፡ ይቤሎሙ ፡ አእደው ፡ አኀው ፡ አንሰ ፡ ሊገበርኩ ፡ ምንተ
ኒ ፡ እኩየ ፡ ለዕለ ፡ ሕዝብነ ፡ ወለዕለ ፡ ህገ ፡ አበዊነ ፡ ሰብአ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ አግብኡኒ ፡
18 ሞቂሖሙ ፡ ውስተ ፡ እደ ፡ ሮማውያን ፡=፡ ወእሙንቱሰ ፡ ሐቲቶሙ ፡ ፈቀዱ ፡ ይኅድጉኒ ፡
ለእመ ፡ ሊረከቡ ፡ ለዕሌየ ፡ ጌጋየ ፡ በዘእመውት ፡፡=፡

Et pater Publii afflictus fuit afflictione febris, & ægrotabat multùm, & intra- 8
vit ad eum Paulus, & rogavit illum ut poneret manum ſuam ſuper eum: & Pau-
lus precatus eſt, & poſuit manum ſuam ſuper eum, & ſanavit eum ſtatim. Et 9
poſtquam feciſſet hoc, videntes alii ægroti hujus inſulæ, venerunt & ſanati
fuerunt de infirmitatibus eorum. Et illi honorârunt nos cum multo honore: & 10
quum reſurrexiſſemus ad navigandum, tum miſerunt in navem noſtram quod-
cunque difficile erat nobis pro indigentia noſtra. Et poſt tres menſes naviga- 11
vimus in quadam navi Alexandrina, quæ hyemaverat in iſta inſula, quæ ha-
buit inſigne Dioſcoura, qui eſt Deus nautarum. Et quum perveniſſemus Sera- 12
guſam, manſimus ibi tres dies. Et illinc navigavimus per fimbriam maris 13
circundantes, & venimus in civitatem quæ nominatur Rezium: & quum ſuſ-
tuliſſemus illinc, flante ſuper nos vento Auſtrali, in tertio die venimus in quen-
dam locum qui nominatur Patiolos. Et ibi invenimus fratres, & illi rogârunt 14
nos ut maneremus cum iis ſeptem dies: Et tunc venimus Romam. Et quum 15
audiviſſent fratres qui erant Romæ, venerunt ut occurrerent nobis in platea,
uſque quendam locum qui nominatur Caſtra Appii, ubi erant tres tabernæ; ibi
forum erat omnium quæ neceſſaria erant homini: & quum vidiſſet Paulus fra-
tres, gratias egit Deo, & fiduciam habuit in eo. Et quum ingreſſi eſſemus Ro- 16
mam, Centurio tradidit vinctos magiſtro militum, qui fuit gubernator, & in-
venit Paulus gratiam apud eum, ut maneret pro libitu ſuo cum uno militum
qui cuſtodiret eum. Et poſt tres dies congregavit magnates Judæorum, qui habi- 17
târunt Romæ: & quum congregati eſſent ſimul, dixit iis; Viri fratres, ego non feci
quicquam mali contra gentem noſtram, & contra ritus patrum noſtrorum: homines
Hieruſalem tradiderunt me, vincientes me, in manum Romanorum. Et illi inter- 18
rogantes voluerunt dimittere me, quia non invenerunt contra me crimen propter
quod morerer.

19 Contradicentibus autem Judæis, coactus sum appellare Cæsarem, non quasi
Ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, (ψ) ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα, οὐχ ὡς
20 gentem meam habens aliquid accusare. Propter hanc igitur causam rogavi
τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι (ω) κατηγορῆσαι. Διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα
vos videre, & alloqui. Propter enim spem Israël catenam
ὑμᾶς ἰδεῖν, καὶ προσλαλῆσαι. (α) ἕνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν
hanc circumdatus sum. Illi autem ad eum dixerunt; Nos neque literas de te
21 ταύτην περίκειμαι. Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν (β) εἶπον, Ἡμεῖς οὔτε γράμματα (γ) περὶ σοῦ
accepimus à Judæa: neque adveniens aliquis fratrum nuntiavit, aut
ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας· οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν, ἢ
locutus est quid de te malum. Dignisumus autem à te audire quæ sentis: de
22 ἐλάλησέ τι περὶ σοῦ πονηρόν. Ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς· περὶ
quidem enim secta hac notum est nobis, quia ubique contradicitur. Constituentes
23 μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης (δ) γνωστόν ἐστιν ἡμῖν, ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται. Ταξάμενοι
autem illi diem, venerunt ad eum in hospitium plures: quibus exponebat,
δὲ αὐτῷ ἡμέραν, (ε) ἧκον πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες· οἷς ἐξετίθετο,
testificans regnum Dei, suadénsque eis ea quæ de Jesu,
(ζ) διαμαρτυρόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πείθων τε (η) αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ,
exque lege Moysi & Prophetis, à manè usque ad vesperam. Et hi quidem
24 ἀπό τε τοῦ νόμου Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας. Καὶ οἱ μὲν
persuadebantur dictis, hi verò non credebant. Discordes autem existentes ad invicem,
25 ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις, οἱ δὲ ἠπίστουν. Ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους,
discedebant, dicente Paulo verbum unum; Quia pulchrè Spiritus sanctus
ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἕν, Ὅτι καλῶς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον
locutus est per Esaiam Prophetam ad patres nostros, Dicens; Vade
(θ) ἐλάλησε διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, Λέγων, Πορεύθητι 26
ad populum istum, & dic; Auditu audietis, & non intelligetis: & videntes
πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ (ι) εἰπέ, Ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες
videbitis, & non cernetis. Incrassatum est enim cor populi hujus, & auribus
(κ) βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς (λ) ὠσὶ 27
graviter audierunt, & oculos suos compresserunt: ne quando videant oculis,
βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς,
& auribus audiant, & corde intelligant, & convertantur, & sanem
καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ (μ) ἰάσωμαι
eos. Notum ergò sit vobis, quoniam Gentibus missum est salutare
αὐτούς. Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη (ν) τὸ σωτήριον 28
Dei: ipsi & audient. Et hæc eo dicente, abierunt Judæi,
τοῦ Θεοῦ· αὐτοὶ καὶ (ξ) ἀκούσονται. Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι, 29
multam habentes in seipsis disputationem. Mansit autem Paulus biennio toto in proprio
πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν. Ἔμεινε δὲ ὁ Παῦλος διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ 30
conducto, & suscipiebat omnes ingredientes ad eum: Prædicans
μισθώματι, καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν· Κηρύσσων 31
regnum Dei, & docens ea quæ de Domino Jesu Christo cum omni
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης
libertate, improhibitè.
παῤῥησίας, ἀκωλύτως.

(†)

MS.A. (ψ) ἠναγκάσθην (ω) κατηγορεῖν. (α) εἵνεκεν (β) εἶπαν. (γ) ἐδεξάμεθα περὶ σοῦ (δ) γνωστὸν ὑμῖν ἐστιν, ὅτι (ε) ἦλθαν (ζ) διαμαρτυρόμενος (η) αὐτοὺς περὶ (θ) ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, Λέγων. (ι) εἰπόν, Ἀκοῇ ἀκούσετε, (κ) βλέψετε, (λ) ὠσὶν αὐτῶν βαρέως (μ) ἰάσομαι (ν) τοῦτο τὸ (ξ) ἀκούσονται *** Ἔμεινεν δὲ διετίαν ὅλην
(†) Πράξεις τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Hîc sequuntur septem Canonicæ Epistolæ in MS.A. Ἰάκωβος Θεοῦ καὶ Κυρίου

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 ܘܟܕ ܩܝܡܝܢ ܗܘܘ ܠܘܩܒܠܝ ܝܗܘܕܝܐ܂ ܐܬܐܠܨܬ ܕܐܩܪܐ ܥܠ ܩܣܪ. ܠܐ ܐܝܟ ܕܐܝܬ
ܠܝ ܕܐܟܠ ܩܪܨܐ ܒܡܕܡ ܠܒܢܝ ܥܡܝ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܒܥܝܬ ܡܢܟܘܢ ܕܬܐܬܘܢ ܘܐܚܙܝܟܘܢ 20
ܘܐܡܠܠ ܥܡܟܘܢ. ܡܛܠ ܓܝܪ ܣܒܪܗ ܕܐܝܣܪܝܠ ܐܣܝܪ ܐܢܐ ܒܫܫܠܬܐ ܗܕܐ.
21 ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢ ܠܗ. ܚܢܢ ܐܦܠܐ ܐܓܪܬܐ ܥܠܝܟ ܩܒܠܢ ܡܢ ܝܗܘܕ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܢ ܐܚܐ
22 ܕܐܬܐ ܡܢ ܐܘܪܫܠܡ܂ ܐܡܪ ܠܢ ܡܕܡ ܕܒܝܫ ܥܠܝܟ. * ܨܒܝܢܢ ܕܝܢ ܕܢܫܡܥ
ܡܢܟ ܡܕܡ ܕܡܬܪܥܐ ܐܢܬ. ܡܛܠ ܕܝܘܠܦܢܐ ܗܢܐ܂ ܝܕܥܝܢܢ ܕܠܘܬ ܐܢܫ ܠܐ ܡܬܩܒܠ.

Sed quum insurgerent adversùm me Judæi, 19
coactus sum clamare Cæsaris protectionem,
non quasi habens accusare ulla in re filios
gentis meæ. Propterea petii à vobis ut venire- 20
tis, ut vos viderem, vobísque hæc renuntiarem:
quandoquidem propter spem
Israelis vinctus sum hâc catenâ. At illi 21
dixerunt ei, Nos neque epistolam de te acce-
pimus à Judæa, neque quisquam ex fratribus
qui venerunt ab Ierusalem, dixerunt
nobis quicquam mali de te. Velimus autem 22
ex te audire quod sentias, quoniam hanc
doctrinam scimus à nemine recipi.

* ܚܕ ܒܫܒܐ * ܝ * ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܣܛ *

Dominicâ X. post Pentecosten. 69.

23 ܘܐܩܝܡܘ ܠܗ ܝܘܡܐ܂ ܘܟܢܫܘ ܘܐܬܘ ܠܘܬܗ ܣܓܝܐܐ ܠܐܝܟܐ ܕܫܪܐ ܗܘܐ. ܘܓܠܐ ܠܗܘܢ ܥܠ
ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܟܕ ܡܣܗܕ ܘܡܦܝܣ ܠܗܘܢ ܥܠ ܝܫܘܥ܂ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܕܡܘܫܐ
24 ܘܡܢ ܢܒܝܐ. ܡܢ ܨܦܪܐ ܘܥܕܡܐ ܠܪܡܫܐ. * ܘܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܗܘܘ
25 ܠܡܠܘܗܝ. ܘܐܚܪܢܐ ܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܗܘܘ. * ܘܐܫܬܪܝܘ ܡܢ ܠܘܬܗ ܟܕ ܠܐ ܫܠܡܝܢ
ܥܡ ܚܕܕܐ. ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ ܗܘ ܦܘܠܘܣ ܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܫܦܝܪ ܡܠܠ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܒܦܘܡ
26 ܐܫܥܝܐ ܢܒܝܐ ܠܘܩܒܠ ܐܒܗܝܟܘܢ܂ * ܟܕ ܐܡܪ܂ ܕܙܠ ܠܘܬ ܥܡܐ ܗܢܐ ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ.
27 ܕܡܫܡܥ ܬܫܡܥܘܢ ܘܠܐ ܬܣܬܟܠܘܢ. ܘܡܚܙܐ ܬܚܙܘܢ ܘܠܐ ܬܕܥܘܢ. * ܐܬܥܒܝ ܠܗ ܓܝܪ ܠܒܗ
ܕܥܡܐ ܗܢܐ. ܘܡܫܡܥܬܗܘܢ ܐܝܩܪܘ. ܘܥܝܢܝܗܘܢ ܥܡܨܘ. ܕܠܐ ܢܚܙܘܢ ܒܥܝܢܝܗܘܢ. ܘܢܫܡܥܘܢ
28 ܒܐܕܢܝܗܘܢ܂ ܘܢܣܬܟܠܘܢ ܒܠܒܗܘܢ. ܘܢܬܦܢܘܢ ܠܘܬܝ. ܘܐܫܒܘܩ ܠܗܘܢ. * ܝܕܝܥܐ
ܠܟܘܢ ܗܟܝܠ ܗܕܐ܂ ܕܠܥܡܡܐ ܐܫܬܕܪ ܗܢܐ ܦܘܪܩܢܐ. ܗܢܘܢ ܓܝܪ ܐܦ ܫܡܥܝܢ ܠܗ. ***

Proinde constituerunt ei diem, & congre- 23
gati sunt, convenerúntque ad eum plurimi
quò loci diversabatur, & revelavit eis regnũ
Dei, testificans & persuadens ei super Jesum
ex lege Mosis, & ex prophetis, à mane ad
usque vesperam. Quidam autem ex eis as- 24
sentiebantur sermonibus ipsius, alii verò
non assentiebantur. Cæterùm discesserunt ab 25
eo quum discordes essent inter se, & dixisset
eis ipsemet Paulus hoc verbum; Perbellè
locutus est Spiritus sanctitatis per os Esaiæ
prophetæ adversùs patres vestros, Dicens; 26
Vade ad populum istum, & dic eis, Auditu
audietis, & non intelligetis, videbitísque,
& non animadvertetis. Incrassatum est enim 27
cor populi istius, & aures suas aggravârunt,
& oculos suos occluserunt ne videant oculis
suis, & audiant auribus suis, & intelligant
corde suo, & convertantur ad me, & parcam
eis. Notum ergò sit vobis hoc, Gentibus 28
missam esse hanc redemptionem, quoniam
& ipsæ quidem audient illam.

Deest versus 29.

30 ܘܐܓܪ ܠܗ ܦܘܠܘܣ ܡܢ ܕܝܠܗ ܒܝܬܐ܂ ܘܗܘܐ ܒܗ ܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܘܡܩܒܠ ܗܘܐ ܬܡܢ
31 ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܝܢ ܗܘܘ ܠܘܬܗ. * ܘܡܟܪܙ ܗܘܐ ܥܠ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ܂ ܘܡܠܦ
ܗܘܐ ܓܠܝܐܝܬ ܥܠ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܕܠܐ ܟܠܝܢ.

Conduxit autem sibi Paulus ære suo ædes, 30
in eisque egit biennium, & illic excipiebat
eos omnes qui ad ipsum veniebant. Prædi- 31
cabátque de regno Dei, & docebat palàm
de Domino nostro Jesu Christo absque pro-
hibitione.

* ܫܠܡ ܦܪܟܣܝܣ ܕܫܠܝܚܐ ܛܘܒܢܐ ܗܢܘ ܕܝܢ ܬܫܥܝܬܗܘܢ *

Actuum Apostolorum Beatorum, hoc est,
Historiarum eorum, Finis.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 ወሰበ ፡ ተጋአዙ ፡ ላይሁድ ፡ ለዕሌየ ፡ አጽአቀኒ ፡ ከመ ፡ አዝመር ፡ ለነገሢ ፡ እንስ ፡ ሊኮን
20 ኩ ፡ ለአስተዋድዮ ፡ ሕዝብየ ፡ ወሰብእየ ፡፡=፡ በእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ነገር ፡ አንሰ ፡ ሰአልኩ ፡ ወ
ጸወእኩ ፡ ከመ ፡ እርአይክሙ ፡ ወእትናገረክሙ ፡ በእንተ ፡ ተስፋ ፡ እስራኤል ፡ እስመ ፡ አነ ፡
21 እጉት ፡ በዝንቱ ፡ ሞቅሕ ፡፡=፡ ወእሙንቱሂ ፡ ይቤልዎ ፡ ንሕነሰ ፡ አልብነ ፡ መጽሐፈ ፡ ዘመ
ጽአ ፡ በእንቲአከ ፡ ወሊ ፡ አሐዱ ፡ እምአሀው ፡ መጺኦ ፡ እምኢየሩሳሌም ፡ ዘነገረነ ፡ በ
22 እንቲአከ ፡ እኩየ ፡፡=፡ ይእሙ ፡ ንፈቅድ ፡ ረቱአ ፡ ንስማዕ ፡ እምኔከ ፡ እስመ ፡ አንተ ፡ ዘተአ
ምር ፡ ወዘትሰምዕ ፡ እስመ ፡ ንሕነ ፡ ነአምር ፡ በዘቲ ፡ ንፍቀት ፡ ይትጋአዙ ፡ በኵሉ ፡ መከ
23 ን ፡፡=፡ ወዐቀሙ ፡ እድሜ ፡ መዋዕለ ፡ ወበእድሜ ፡ መዓዕል ፡ ሖሩ ፡ ብዙኃን ፡ ውስተ ፡ ማ
ኅደሩ ፡ ለጳውሎስ ፡፡ ለእለ ፡ መጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ ነገሮሙ ፡ በእንተ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብ
ሔር ፡ ወሰማዒ ፡ ኮኖሙ ፡ ወእንዘ ፡ ያጠይቆሙ ፡ በእንተ ፡ ኢየሱስ ፡ እመጽሐፍተ ፡ ሙሴ ፡ ወ
24 ነቢያት ፡ እምጽባሕ ፡ እስከ ፡ ሰርክ ፡፡=፡ እምኔሆሙ ፡ ቦዘየአምኑ ፡ ዘይቤሎሙ ፡ ጳውሎ
25 ስ ፡ ወቦ ፡ ዘኢየአምኑ ፡፡=፡ ወእምዝ ፡ ተጋአዙ ፡ በበይናቲሆሙ ፡ ወሖሩ ፡ እንዘ ፡ ይትና
ፈቁ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ጳውሎስ ፡ ስምዑ ፡ አሐተ ፡ ቃለ ፡ እስመ ፡ ሠናየ ፡ ተነበየ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱ
26 ስ ፡ በአፈ ፡ ኢሳይያስ ፡ ነቢይ ፡ ለአበዊነ ፡፡=፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ ሑር ፡ ኀበ ፡ ዝንቱ ፡ ሕዝብ ፡ ወ
27 በሎ ፡ በእዝን ፡ ትሰምዑ ፡ ወኢትሌብዉ ፡ ወርእየ ፡ ትሬእዩ ፡ ወኢትነጽሩ ፡፡=፡ ወገዝፈ ፡ ል
ቡ ፡ ለዝ ፡ ሕዝብ ፡ ወበእዝኒሆሙ ፡ ድንቀወ ፡ ሰምዑ ፡ ወአዕይንቲሆሙ ፡ ዖሩ ፡ ከመ ፡ ኢይሬ
እዩ ፡ በአዕይንቲሆሙ ፡ ወከመ ፡ ኢይሰምዑ ፡ በእዘኒሆሙ ፡ ወከመ ፡ ኢይለብዉ ፡ በልበቢ
ሆሙ ፡ ወከመ ፡ ኢይትመየጡ ፡ ወኢይሣሀሎሙ ፡ እግዚአብሔር ፡፡=፡

Et quum judicio contendissent Judæi contra me, necesse habens ut appellarem 19
ad Imperatorem, ego non fui dispositus *ad accusandum gentem meam & populares*
meos. Propter hanc causam, ego rogavi & invitavi vos *ut viderem vos,* 20
& alloquerer vos de spe Israelis, quia circundatus sum *cum hac catena;*
Et illi dixerunt ei, Nos nullas habuimus literas quæ venerunt de te, & nullus è 21
fratribus veniens ab Hierusalem fuit *qui loquutus est nobis de te malum. Sed* 22
volumus rectum ut *audiamus à te quia tu scis & audis,* & *quia nos scimus*
quod *de hac secta litigant in omni loco. Et constituerunt præstitutum diem: &* 23
in præstituto die venerunt multi in hospitium Pauli, iis qui venerunt ad eum
loquentis de regno Dei, & testimonio iis existentis; & explicantis iis de Jesu
ex scriptura Mosis & prophetarum à mane usque ad vesperam. Ex iis fuerunt 24
qui credebant ei quod dixisset iis Paulus, & fuerunt qui non credebant. Et 25
tunc litigârunt inter se, & discesserunt divisi: & dixit iis Paulus, Audite unum
verbum, quia bene prophetavit Spiritus sanctus in ore Esaiæ prophetæ patribus
nostris, Dicens; Vade ad istum populum, & dic, Cum aure audietis & non in- 26
telligetis, & videndo videbitis, & non cernetis; Et pinguefactum est cor hujus 27
populi, & auribus suis surdè audierunt; & oculi eorum cæcutiverunt, ut non
videant cum oculis suis, & ut non audiant cum auribus suis, & ut non in-
telligant cum corde eorum, & ut non convertantur, & non misereatur eorum
Deus.

Verſio VULGATA LATINA.

19 Contradicentibus autem Judæis, coactus ſum appellare Cæſarem, non quaſi gentem
20 meam habens aliquid accuſare. Propter hanc igitur cauſam rogavi vos videre,
21 & alloqui. Propter ſpem enim Iſrael catenâ hâc circumdatus ſum. At illi
dixerunt ad eum; Nos neque literas accepimus de te à Judæa, neque adveniens
22 aliquis fratrum nuntiavit, aut locutus eſt quid de te malum. Rogamus autem à te
audire quæ ſentis: nam de ſecta hac notum eſt nobis quia ubique ei contradicitur.
23 Cùm conſtituiſſent autem illi diem, venerunt ad eum in hoſpitium plurimi, quibus
exponebat teſtificans regnum Dei, ſuadénſque eis de Jeſu ex Lege Moyſi &
24 Prophetis, à manè uſque ad veſperam. Et quidam credebant his quæ dicebantur:
25 quidam verò non credebant. Cúmque invicèm non eſſent conſentientes,
diſcedebant, dicente Paulo unum verbum; Quia benè Spiritus ſanctus
locutus eſt per Iſaiam prophetam ad patres noſtros, Dicens; Vade ad populum 26
iſtum, & dic ad eos; Aure audietis, & non intelligetis: & videntes
videbitis, & non perſpicietis. Incraſſatum eſt enim cor populi hujus, & 27
auribus graviter audierunt, & oculos ſuos compreſſerunt: ne fortè videant
oculis, & auribus audiant, & corde intelligant, & convertantur, & ſanem
eos. Notum ergò ſit vobis, quoniam Gentibus miſſum eſt hoc ſalutare Dei, 28
& ipſi audient. Et cùm hæc dixiſſet, exierunt ab eo Judæi, multam habentes 29
inter ſe quæſtionem. Manſit autem biennio toto in ſuo conducto: & 30
ſuſcipiebat omnes, qui ingrediebantur ad eum, Prædicans regnum Dei, & 31
docens quæ ſunt de Domino Jeſu Chriſto, cum omni fiducia, ſine prohibitione.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فلما قاومني اليهود اضطرني الامر ان استعين بقيصر * لا كمن عندي خطاب اثلب به 19
امتي * فلهذا السبب دعوتكم لابصركم واخاطبكم * لانني من اجل رجاء اسرائيل 20
عللت بهذه السلسلة * فقالوا له نحن لم نقبل من اجلك كتبا من اليهودية * ولا ورد الينا 21
احد الاخوة مخبرا عنك او تكلم كلاما مستنكرها * ونحن طالبون ان نسمع منك المعتقدات 22
التي تعتقدها * فاما عن الشقاق فقد علمنا يقينا * ان قد تكلم به في كل صقع * وحددوا له 23
يوما يجي فيه الي عنده اكثرهم الي موضع ضيافته * ففاوضهم شاهدا لهم بملك الله *
واقنعهم بالشواهد التي عن المسيح * من شريعة موسي ومن الانبياء * من الصباح الي المساء *
* فبعضهم اذعن للمقولات منه * وبعضهم انكروها * وانصرفوا بعضهم غير متفق مع 24 25
بعض * اذ قال بولس فصلا واحدا * ان روح القدس خاطب خطابا حسنا اباءنا بفم اشعيا
النبي * فقال انطلق الي هذا الشعب وقل لهم * ستسمعون سماعا وما تفهمونه * وستبصرون 26
بصرا وما ترون * لان قد غلظ قلب هذا الشعب * وسمعوا باذانهم سمعا ثقيلا * وغمضوا اعينهم 27
لكيلا يبصروا باعينهم * ويسمعوا باذانهم * ويفهموا بقلوبهم ويرجعوا الي فاشفيهم * فليكن 28
معلوما عندكم ان خلاص الله قد ارسل الي الامم * فاذ سمعوا هذه الاقوال التي قالها * 29
انصرف اليهود مترددين في انفسهم * ابتغاء معرفة اقواله * واقام بولس مدة سنتين ساكنا 30
باجرته * وكان يقبل كافة الذين ينطلقون اليه * كارزا بملك الله ومعلما البراهين التي عن 31
الرب يسوع المسيح بكافة المجاهرة بلا مانع *

* تم بعون الله وتوفيقه كتاب اعمال الرسل الاطهار. الذي نبتهل اليه ان يرحمنا
بوسايلهم اجمعين * امين * والسبح لله رب العالمين *

Verùm opponentibus ſe mihi Judæis, 19
compulit me res ut ad Cæſarem provocarem: non quaſi habens ſermonem de
quo gentem meam accuſem. Hac igitur 20
de cauſa vocavi vos, ut viderem vos,
& alloquerer. Nam propter ſpem Iſraelis
hac ſum ligatus catena. Dixerunt 21
ei; Nos neque literas accepimus de te
à Judæa, neque ad nos adveniens quiſquam
fratrum retulit aut locutus eſt
de te turpem ſermonem. Nos autem 22
cupimus audire ex te opiniones quas
ſentis: quod verò ad ſectam, certò
jam ſcimus factum eſſe de ea ſermonem
ubique locorum. Et decreverunt 23
ei diem quo plerique ipſorum convenirent
eum in loco hoſpitii ſui. Et allocutus
eſt eos, teſtificans illis regnum
Dei, eiſque ſuaſit teſtimoniis quæ de
Chriſto erant, ex lege Moſis & ex prophetis,
à mane uſque ad veſperam. Et 24
quidam acquieſcebant dictis ipſius,
quidam vero improbârunt. Et diſ- 25
ceſſerunt alii diſſentientes ab aliis,
ubi dixiſſet Paulus periodum unam,
Spiritus ſanctus recto ſermone allocutus
eſt patres noſtros per os Iſaiæ
prophetæ, Et ait; Vade ad populum 26
iſtum, & dic eis; Audiendo audietis,
& non intelligetis: & videndo videbitis,
& non cernetis. Jam enim ob- 27
duratum eſt cor populi hujus, & audierunt
auribus ſuis auditum gravem:
& oculos ſuos occluſerunt, ne
videant oculis ſuis, & audiant auribus
ſuis, & intelligant corde ſuo, &
revertantur ad me, & ſanem eos.
Notum ergò ſit vobis ſalutem Dei miſ- 28
ſam eſſe ad Gentes. Cúmque audiſ- 29
ſent hos ſermones quos dixit, diſceſſerunt
Judæi animis ſuis pervolventes,
deſiderio percipiendi ſermones illius.
Manſit autem Paulus ſpatio biennii 30
habitans in conducto ſuo: & ſuſcipiebat
omnes qui illum adibant:
Prædicans regnum Dei, ac docens 31
argumenta quæ ſunt de Domino Jeſu
Chriſto, omni cum libertate, ſine
prohibitione.

Abſolutus eſt, juvante & auſpicante Deo, liber Actuum Apoſtolorum purorum, quem ſupplices rogamus miſericordiam nobis impertiri per ipſorum omnium preces. Amen.

Laus Deo Domino creaturarum.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

28 አእምሩ ፡ ወጠይቁ ፡ እንከ ፡ አድኅኖተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ተፈነወ ፡ ለአሕዛብ ፡ ወእሙን
29 ቱ ፡ ይሰምዑ ፡ ወየአምሩ ፡፡ ወእምድኅረ ፡ ይቤሎ ፡ ዘንተ ፡ ሖሩ ፡ አይሁድ ፡ እንዘ ፡
30 ይትጎአዙ ፡ በበይናቲሆሙ ፡፡ ወጳውሎስሰ ፡ ነበረ ፡ ክልኤተ ፡ ዓመተ ፡ ውስተ ፡ ቤተ ፡ አ
ሰብ ፡ ዘተአስበ ፡ እንዘ ፡ ይትወከፎሙ ፡ በህየ ፡ ለእለ ፡ ይመጽኡ ፡ ኀቤሁ ፡ ውስተ ፡ ማኅደ
31 ሩ ፡፡ ወይዜንዎሙ ፡ በእንተ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወዘ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡
መሐሮሙ ፡ እንዘ ፡ አልቦ ፡ ዘይከልኦ ፡፡

ዝንቱ ፡ ግብረ ፡ ሐዋርያት ፡ ዘይበዝኅ ፡ ተተርጕመ ፡ በሮምያ ፡ አምል
ሰነ ፡ ሮማይስጢ ፡ ወጽርእ ፡ ለግዕዝ ፡፡

Scitote & intuemini igitur, ſalus Dei miſſa eſt Gentibus, & ipſæ audiunt & 28
cognoſcunt. Et poſtquam dixiſſet hoc, exierunt Judæi litigantes inter ſe. Et 29
Paulus manſit duos annos in domo conducta quam conduxerat, recipiens ibi 30
venientes ad eum in hoſpitium ſuum. Et prædicans iis de regno Dei, &, quæ 31
ſunt Domini noſtri Jeſu, docuit eos nemine prohibente.

Iſte *liber* geſtorum Apoſtolorum (qui à multis tranſlatus fuit in *linguam*
Romanam) ex lingua Romana & Græca in Æthiopicam
converſus eſt.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ῬΩΜΑΙΟΥΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗΣ, ἜΧΟΝΤΑ ΤΙΝΑΣ ΜΕΡΙΚΑΣ ὑποδιαιρέσεις.

Εὐαγγελικὴ διδασκαλία, περί τε τῆς ἔξω χάριτος Χριστοῦ καὶ τῆς ἐν χάριτι· καὶ περὶ ἐλπίδος, καὶ πολιτείας πνευματικῆς.

Α΄. Πρῶτον μετὰ τὸ προοίμιον, περὶ κρίσεως τῆς κατὰ ἐθνῶν τῶν οὐ φυλασσόντων τὰ φυσικά.
Β΄. Περὶ κρίσεως τῆς κατὰ Ἰσραὴλ τοῦ μὴ φυλάσσοντος τὰ νομικά.
Γ΄. Περὶ ὑπεροχῆς Ἰσραὴλ τοῦ τυγχάνοντος τῆς ἐπαγγελίας.
Δ΄. Περὶ χάριτος δι᾽ ἧς μόνον ἄνθρωποι δικαιοῦνται, οὐ κατὰ γένος διακεκριμένως, ἀλλὰ κατὰ Θεοῦ δόσιν ἰσοτίμως, κατὰ τὸν Ἀβραὰμ τύπον.
Ε΄. Περὶ τῆς ἀποκειμένης ἐλπίδος.
ς΄. Περὶ εἰσαγωγῆς τοῦ πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀντὶ τοῦ πεσόντος ἐξ ἀρχῆς γηγενοῦς Ἀδάμ.
Ζ΄. Περὶ τῆς ὀφειλομένης ἐπὶ τῇ πίστει πράξεως ἀγαθῆς.
Η΄. Ἐπανάληψις περὶ τῆς ἐν χάριτι ζωῆς.
Θ΄. Περὶ τῆς ὑπὸ νόμου κατακρίσεως διὰ τὴν ἁμαρτίαν.
Ι΄. Περὶ τῶν ἐν ἀνθρωπίνῃ φύσει παθῶν, ἀδύνατον ποιούντων τὴν πρὸς νόμον συμφωνίαν.
ΙΑ΄. Περὶ τῆς ἀποδύσεως τῶν φυσικῶν παθημάτων διὰ τῆς πρὸς τὸ πνεῦμα συναφείας.
ΙΒ΄. Ἐπανάληψις περὶ τῆς ἀποκειμένης τοῖς ἁγίοις δόξης.
ΙΓ΄. Περὶ τῆς ὀφειλομένης ἀγάπης Χριστῷ.
ΙΔ΄. Περὶ ἐκπτώσεως Ἰσραὴλ τοῦ ἀποβληθέντος, καὶ κλήσεως τοῦ ἀληθοῦς τοῦ ἐκλεχθέντος μετὰ τῶν ἐθνῶν.
ΙΕ΄. Ὅτι κατὰ ἀπιστίαν ἡ ἔκπτωσις διὰ τὴν εἰς ἄγνοιαν ἐγκαταλείψεως, καὶ τοῦ μὴ ἁρμόζοντος αὐτοῖς κηρύγματος.
Ις΄. Περὶ τοῦ σκοποῦ καθ᾽ ὃν ἐξεβλήθησαν, ὥστε δεύτερον ἐπανελθεῖν, ζήλῳ τῶν προτιμηθέντων ἐθνῶν συνταχθέντων τῷ πρώτῳ Ἰσραήλ.
ΙΖ΄. Παραίνεσις περὶ ἀρετῆς τῆς πρὸς Θεὸν καὶ ἀνθρώπους. ἐν ᾧ, περὶ τῆς εἰς ἀλλήλους ὁμονοίας. περὶ τῆς πρὸς Θεὸν λατρείας. περὶ τῆς πρὸς ἀντικειμένους ἀνεξικακίας. περὶ τῆς πρὸς ἄρχοντας ὑποταγῆς. περὶ σωφροσύνης καὶ πρᾳότητος. περὶ τῆς ἐν βρώμασι καὶ ἡμέραις ἀμάχου διανοίας.
ΙΗ΄. Περὶ μιμήσεως τῆς Χριστοῦ ἀνεξικακίας.
ΙΘ΄. Περὶ τῆς λειτουργίας αὐτοῦ τῆς ἐν ἀνατολῇ καὶ δύσει.

PAULI APOSTOLI AD ROMANOS EPISTOLA.

(†) ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ἈΠΟΣΤΟΛΟΥ Ἡ ΠΡΟΣ ῬΩΜΑΙΟΥΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗ.

CAP. I. α΄.

Paulus servus Jesu Christi, vocatus Apostolus, *discretus* in Evangelium Dei,
1 Παῦλος δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ,
(Quod antè promiserat per Prophetas suos in Scripturis sanctis,) De filio suo,
2 3 (Ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις,) Περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ,
(*facto* ex semine David secundùm carnem, *Illo definito filio* Dei in
4 (τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα, Τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν
virtute, secundùm Spiritum sanctificationis, ex resurrectione mortuorum Jesu Christi Do-
δυνάμει, κατὰ Πνεῦμα ἁγιωσύνης, ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυ-
mini nostri: Per quem accepimus gratiam & Apostolatum ad *obedientiam* fidei in
5 ρίου ἡμῶν· Δι᾽ οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν
omnibus Gentibus, pro nomine ejus: In quibus estis & vos, vocati
6 πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ· Ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ
Jesu Christi:) Omnibus *existentibus in* Roma, dilectis Dei, vocatis
7 Ἰησοῦ Χριστοῦ) Πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ, ἀγαπητοῖς Θεοῦ, κλητοῖς
Sanctis: Gratia vobis & pax à Deo patre nostro, & Domino Jesu
ἁγίοις, χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ
Christo. Primùm quidem gratias ago Deo meo per Jesum Christum pro
8 Χριστοῦ. Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ (α) ὑπὲρ
omnibus vobis, quia fides vestra annuntiatur in universo mundo. Testis
9 πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ. Μάρτυς
enim *meus* est Deus, cui servio in spiritu meo, in Evangelio
γάρ μου ἐστὶν ὁ Θεὸς, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ
filii ejus, *ut indesinenter* memoriam vestri facio: Semper in orationibus
10 τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι· Πάντοτε ἐπὶ τῶν προσευχῶν
meis obsecrans, si quo modo tandem aliquando prosperum iter habeam in voluntate
μου δεόμενος, εἴ πως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι
Dei, *venire* ad vos. Desidero enim videre vos, ut aliquid impertiar
τοῦ Θεοῦ, ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. Ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ 11
donum vobis *spirituale*, ad *stabiliri* vos: *Hoc autem* est, simul ex-
χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν, εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς· (β) Τοῦτο δέ ἐστι, συμπαρα- 12
hortari in vobis per eam quæ *in* invicèm fidem, vestram atque meam. *Non volo*
κληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ. Οὐ θέλω 13
autem vos ignorare, fratres, quia sæpè proposui venire ad vos, (&
δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοὶ, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, (καὶ
prohibitus sum usque adhuc,) ut fructum aliquem habeam & in vobis, sicut & in
ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο.) ἵνα (γ) καρπόν τινα σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν
cæteris Gentibus. Græcisque & Barbaris, sapientibusque & insipientibus
τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν. Ἕλλησί τε καὶ Βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις 14
debitor sum: Ita (quod in me) promptum & vobis qui *in Roma* Evangeli-
ὀφειλέτης εἰμί· Οὕτω (τὸ κατ᾽ ἐμὲ) πρόθυμον καὶ ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελί- 15
zare. Non enim erubesco Evangelium *Christi*: virtus enim Dei
σασθαι. Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ (δ) εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· δύναμις γὰρ Θεοῦ 16
est, in salutem omni credenti, Judæoque primùm & Græco. Justitia
ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον καὶ Ἕλληνι. Δικαιοσύνη 17
enim Dei in eo revelatur ex fide in fidem: sicut scriptum est;
(ε) γὰρ Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν· καθὼς γέγραπται,
At justus ex fide vivet.
Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

MS.A. (†) ···ς Ῥωμαίους. Κεφ. α΄. (α) περὶ (β) Τοῦτ᾽ ἔστιν (γ) τινὰ καρπὸν (δ) εὐαγγέλιον· δύναμις γὰρ (ε) δὲ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܒܫܡ ܡܪܢ ܘܐܠܗܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܟܬܒܝܢ ܐܪܒܥܣܪܐ ܐܓܪܬܐ
ܕܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ *
* ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܠܘܬ ܪܗܘܡܝܐ * ܩܪܝܢܐ ܕܟܠܝܘܡ * ܐ *
* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

* ܦܘܠܘܣ ܥܒܕܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܩܪܝܐ ܘܫܠܝܚܐ. ܕܐܬܦܪܫ ܠܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܐܠܗܐ. 1
* ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܡܠܟ ܗܘܐ ܥܠ ܝܕ ܢܒܝܘܗܝ ܒܟܬܒܐ ܩܕܝܫܐ. * ܥܠ ܒܪܗ ܗܘ ܕܐܬܝܠܕ ܒܒܣܪ ܡܢ 2 3
ܙܪܥܐ ܕܒܝܬ ܕܘܝܕ. * ܘܐܬܝܕܥ ܒܪܐ ܕܐܠܗܐ. ܒܚܝܠܐ ܘܒܪܘܚ ܩܘܕܫܐ. ܕܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ 4
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܪܢ. * ܕܒܗ ܢܣܒܢ ܛܝܒܘܬܐ ܘܫܠܝܚܘܬܐ ܒܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. ܐܝܟ 5
ܕܢܫܬܡܥܘܢ ܠܗܝܡܢܘܬܐ ܕܫܡܗ. * ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܢܗܘܢ ܐܢܬܘܢ. ܩܪܝܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 6
* ܠܟܠܗܘܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܒܪܗܘܡܝ ܚܒܝܒܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܩܪܝܐ ܘܩܕܝܫܐ. ܫܠܡܐ ܘܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟܘܢ 7
ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ. ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܠܘܩܕܡ ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܐܠܗܝ ܒܝܫܘܥ 8
ܡܫܝܚܐ ܥܠ ܟܠܟܘܢ. ܕܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܐܫܬܡܥܬ ܒܟܠܗ ܥܠܡܐ. * ܣܗܕ ܗܘ ܠܝ 9
ܓܝܪ ܐܠܗܐ ܕܠܗ ܡܫܡܫ ܐܢܐ ܒܪܘܚ ܒܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܒܪܗ. ܕܕܠܐ ܫܠܝܐ ܒܟܠܙܒܢ ܡܥܗܕ
ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܨܠܘܬܝ. * ܘܡܬܟܫܦ ܐܢܐ ܕܡܢ ܗܫܐ ܐܢ ܬܬܦܬܚ ܠܝ ܐܘܪܚܐ ܒܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ 10
ܕܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ. * ܡܛܠ ܕܪܓܝܓ ܗܘܐ ܐܢܐ ܕܐܚܙܝܟܘܢ. ܘܐܬܠ ܠܟܘܢ ܡܘܗܒܬܐ ܕܪܘܚ. ܕܒܗ 11
ܬܫܬܪܪܘܢ. * ܘܐܟܚܕܐ ܢܬܒܝܐܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܠܟܘܢ ܘܕܝܠܝ. 12
* ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܐܫܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܒ * * ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܬܕܥܘܢ ܐܚܝ. ܕܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ 13
ܨܒܝܬ ܕܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܘܐܬܟܠܝܬ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ. ܕܐܦ ܒܟܘܢ ܢܗܘܐ ܠܝ ܐܒܐ ܐܝܟ ܕܒܫܪܟܐ
ܕܥܡܡܐ. * ܝܘܢܝܐ ܘܒܪܒܪܝܐ. ܚܟܝܡܐ ܘܣܟܠܐ. ܕܠܟܠܗܘܢ ܚܝܒ ܐܢܐ ܕܐܟܪܙ. * ܘܗܟܢܐ 14 15
ܡܬܚܦܛ ܐܢܐ. ܕܐܦ ܠܟܘܢ ܕܒܪܗܘܡܝ ܐܣܒܪ. * ܠܐ ܓܝܪ ܒܗܬ ܐܢܐ ܒܗ ܒܐܘܢܓܠܝܘܢ. 16
ܡܛܠ ܕܚܝܠܐ ܗܘ ܕܐܠܗܐ. ܠܚܝܐ ܕܟܠ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ. ܐܢ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܠܘܩܕܡ. ܘܐܢ
ܡܢ ܐܪܡܝܐ. * ܟܐܢܘܬܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܒܗ ܡܬܓܠܝܐ. ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܠܗܝܡܢܘܬܐ. 17
ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܟܐܢܐ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܢܚܐ.

In nomine Domini Deique nostri Jesu Christi scribimus quatuordecim Epistolas Pauli Apostoli ejusdem Domini nostri Jesu Christi.

EPISTOLA PAULI APOSTOLI AD ROMANOS.

Lectio quotidiana. 1.

CAP. I.

Paulus servus Jesu Christi, vocatus, & 1
Apostolus, separatus ad Evangelium Dei,
Quod antè promiserat per prophetas suos 2
in Scripturis sanctis, De filio illo suo (qui 3
natus est secundùm carnem ex semine domûs
David, Et agnitus est filius Dei in virtute 4
& Spiritu sancto, qui resurrexit à mortuis,)
nempe Jesu Christo Domino nostro. Per 5
quem accepimus gratiam & Apostolatum
inter omnes gentes, ut obediant fidei nominis
ipsius; Ex quibus & vos estis vocati 6
per Jesum Christum; Omnibus qui Romæ 7
estis, dilectis Dei, vocatis, & sanctis, Pax &
gratia vobiscum sit à Deo Patre nostro, &
à Domino nostro Jesu Christo. In primis 8
gratias ago Deo meo per Jesum Christum
vestrûm omnium causâ, quòd fides vestra
audita sit in universo mundo. Testis est 9
enim mihi Deus, cui servio spiritu in Evangelio
filii ipsius, quòd absque cessatione
semper meminerim vestrî in precibus meis.
Rogóque ut, si tandem aperiatur mihi via 10
voluntate Dei, veniam ad vos. Quando- 11
quidem vehementer opto videre vos, & largiri
vobis donum Spiritûs quo stabiliamini.
Simulque consolationem capiamus in fide 12
vestra meâque.

Secundâ, feriâ sextâ jejunii. 2.

Velim autem sciatis, fratres mei, me multo- 13
ties desiderâsse venire ad vos, sed prohibitum
fuisse etiamnum, ut etiam inter vos
modum *aliquem* habeam, sicut & inter cæteras
gentes, Græcos & Barbaros, sapientes 14
& stultos: quoniam omni homini prædicare
teneor. Itaque diligenter satago, ut vobis 15
quoque qui Romæ estis, evangelizem. Non 16
enim pudet me Evangelii, quoniam virtus
Dei est ad salutem omnibus in ipsum credentibus,
sive ex Judæis primùm, sive etiam
ex ethnicis. Justitia enim Dei per illud re- 17
velatur ex fide in fidem: sicut scriptum est,
Justus ex fide vivet.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ለብሔረ ፡ ሮሜ ፡፡=፡

1 ፩ ጳውሎስ ፡ ገብሩ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘተሠይመ ፡ ሐዋርያሁ ፡ ወተፈልጠ ፡
2 ለትምህርተ ፡ እግዚአብሔር ፡=፡ ዘአቅደመ ፡ ነገረ ፡ በአፈ ፡ ነቢያቲሁ ፡ ወበመጻሕፍቲሁ ፡
3 ቅዱሳት ፡=፡ በእንተ ፡ ወልዱ ፡ ዘተወልደ ፡ ወመጽአ ፡ እምዘርአ ፡ ደዊት ፡ በሥጋ ፡ ሰብእ ፡=፡
4 ወአርአየ ፡ ከመ ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ውእቱ ፡ በኃይሉ ፡ ወበመንፈሱ ፡ ቅዱስ ፡ ከመ ፡ ተ
5 ንሥአ ፡ እምውታን ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ እግዚእነ ፡፡=፡ ወበእንቲአሁ ፡ ረከብነ ፡ ጸጋሁ ፡
6 ወተሠየምነ ፡ ሐዋርያተ ፡ ከመ ፡ ናስምዖሙ ፡ ለአሕዛብ ፡ ወይእመኑ ፡ በስሙ ፡=፡ በከመ ፡
አንትሙኒ ፡ ይእዜ ፡ ኮንክሙ ፡ ኅሩያኒሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡=፡

Civitate ROMÆ.

CAPUT I.

Paulus servus Domini nostri Jesu Christi, qui constitutus est Apostolus ejus, 1
& segregatus ad doctrinam Dei: Quam antea annuntiaverat per os propheta- 2
rum suorum, & in Scripturis suis sanctis, De filio suo qui genitus est, & pro- 3
venit ex semine Davidis in carne humana: Quem declaravit esse filium Dei 4
per virtutem suam & per Spiritum suum sanctum, eumque resurrexisse à mortuis,
nempe Jesum Christum Dominum nostrum. Per quem adepti sumus gratiam 5
ejus, & Apostoli constituti sumus, ut Gentes auscultare faciamus, & confidere
in ipsius nomine. Quemadmodum vos etiam nunc estis electi Dei. 6

Epiſtola Beati PAULI *Apoſtoli ad* ROMANOS.

Verſio VULGATA LATINA.

CAPUT. I.

1 PAulus, ſervus Jeſu Chriſti, vocatus Apoſtolus, ſegregatus in Evangelium Dei,
2 Quod antè promiſerat per Prophetas ſuos in Scripturis ſanctis De Filio ſuo qui
3 factus eſt ei ex ſemine David ſecundùm carnem, Qui prædeſtinatus eſt Filius Dei
4 in virtute ſecundùm Spiritum ſanctificationis ex reſurrectione mortuorum Jeſu
5 Chriſti Domini noſtri : Per quem accepimus gratiam, & Apoſtolatum ad obedi-
6 endum fidei in omnibus Gentibus pro nomine ejus, In quibus eſtis & vos vocati
7 Jeſu Chriſti : Omnibus qui ſunt Romæ, dilectis Dei, vocatis Sanctis. Gratia
8 vobis & pax à Deo patre noſtro, & Domino Jeſu Chriſto. Primùm quidem gra-
tias ago Deo meo per Jeſum Chriſtum pro omnibus vobis : quia fidos veſtra an-
9 nuntiatur in univerſo mundo. Teſtis enim mihi eſt Deus cui ſervio in ſpiritu meo
in Evangelio filii ejus, quòd ſine intermiſſione memoriam veſtri facio Semper in 10
orationibus meis: obſecrans, ſi quo modo tandem aliquando proſperum iter habeam
in voluntate Dei veniendi ad vos. Deſidero enim videre vos, ut aliquid impertiar 11
vobis gratiæ ſpiritualis ad confirmandos vos : Id eſt, ſimul conſolari in vobis, per 12
eam quæ invicèm eſt, fidem veſtram atque meam. Nolo autem vos ignorare, fra- 13
tres : quia ſæpè propoſui venire ad vos, (& prohibitus ſum uſque adhuc,) ut ali-
quem fructum habeam & in vobis, ſicut & in cæteris gentibus. Græcis ac Barba- 14
ris, ſapientibus & inſipientibus debitor ſum : Ita (quod in me) promptum eſt & 15
vobis, qui Romæ eſtis, evangelizare. Non enim erubeſco Evangelium. Virtus enim 16
Dei eſt in ſalutem omni credenti, Judæo primùm, & Græco. Juſtitia enim Dei in 17
eo revelatur ex fide in fidem : ſicut ſcriptum eſt; Juſtus autem ex fide vivit.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

بسم الاب والابن والروح القدس الاله الواحد *

* نبتدي بعون الله تعالي وحسن توفيقه بختم رسايل القديس المعظم بولص الرسول *

* رسالة القديس بولص الاولي الي اهل رومية * صلواته معنا * امين *

* الفصل الاول * * قراءة الثلثا بعد العنصرة *

1 2 * من بولص عبد يسوع المسيح * المدعو رسولا * المنتخب لبشارة الله * التي سبق فوعد بها

3 4 بانبيايه في كتب قدسيه * عن ابنه الصاير من نسل داوود مما يختص بالبشر * ابن الله

5 المحدود بالقدرة المختصة بروح القدس * من انبعاث يسوع المسيح ربنا من الموتي * الذي

6 به اخذنا نعمة ارساله * لطاعة الامانة في جميع الامم من اجل اسمه * الذين وانتم فيهم

7 مدعوون من يسوع المسيح * الي جميع احبا الله الذين برومية المدعوين القديسين *

* قراءة السبت الاول بعد العنصرة * آ *

8 نعمة لكم وسلامة من الاله ابينا * ومن ربنا يسوع المسيح * اما بعد فانني شاكرا لالهي

9 بيسوع المسيح * من اجلكم كلكم * لان ايمانكم ينادي به في العالم اجمع * والله هو الشاهد

لي الذي اعبده بروحي ببشارة ابنه * انني اذكركم دايما * بلا تغتير كل حين في صلواتي *

10 11 * متوسلا لعل ان كان يتيسر لي بمشية الله سبيلا ان اصدر اليكم * لانني مشتاق اشاهدكم *

12 حتي اعطيكم موهبة روحانية لتثبتوا * وهذه هي ان نتعزي بكم بامانتكم وامانتي

13 الراسخة في كل واحد منا معا * ولست اوثر يا اخوتي ان يعزب عنكم * انني مرار كثيرة نويت

14 المضي اليكم * فعوقت الي الان * ليكون لي فيكم ثمرا ما * كما لي في باقي الامم * اذ انا عزيم

15 ان ابشر اليونانيين والعجم والحكماء والسفهاء * وهذا العزم المختص بي نشيط * ان ابشركم

16 الذين برومية * لانني لست انفر من بشارة المسيح * لانها قوة الله لخلاص كل من يومن *

17 يهوديا كان اولا او يونانيا * لان فيها عدل الله يستعلن من ايمان الي ايمان * كما كتب ان

الصديق من الامانة يحيي * تم *

IN NOMINE PATRIS,
& FILII, & SPIRITUS
Sancti, unius DEI.

Aggredimur cum excelſi Dei auxilio, & optima ejus providentia, impreſſionem Epiſtolarum maximi ſancti Pauli Apoſtoli.

Epiſtola ſanct Pauli Prima ad Romanos, cujus preces adſint nobis. Amen.

CAPUT PRIMUM.

Lectio feriæ tertiæ poſt Pentecoſten.

A Paulo ſervo Jeſu Chriſti, vocato 1
Apoſtolo, ſelecto ad annuntiatio-
nem Dei, Quam antea promiſerat per 2
Prophetas ſuos in ſcripturis ſancto-
rum ſuorum, De filio ſuo facto ex 3
ſtirpe David, quantùm pertinet ad car-
nem : Filio inquam Dei deſtinato per 4
potentiam Spiritui ſancto propriam,
ex reſurrectione Jeſu Chriſti Domini
noſtri à mortuis. Per quem accepimus 5
gratiam miſſionis ejus, ad obedientiam
fidei inter omnes Gentes propter nomen
ejus : Inter quas vos etiam eſtis vocati 6
à Jeſu Chriſto. Ad omnes dilectos Dei 7
qui ſunt Romæ, vocatos ſanctos.

Lectio ſabbathi primi poſt Pentecoſten.

Gratia vobis & pax à Deo patre no-
ſtro, & à Domino noſtro Jeſu Chriſto.
Cæterùm gratias ago Deo meo in Jeſu 8
Chriſto pro vobis omnibus, quòd fides
veſtra prædicetur in toto mundo. Et 9
teſtis eſt mihi Deus quem colo ſpiritu
meo in annuntiatione filii ipſius, quòd
memor ſim veſtri ſemper, abſque rela-
xatione, omni tempore in orationibus
meis : Deprecans, ſi fortè facilis mihi 10
reddatur per voluntatem Dei, via veni-
endi ad vos. Aveo enim vos videre, 11
ut concedam vobis donum ſpirituale ad
perſeverandum. Hoc autem eſt, ut con- 12
ſolemur in vobis per fidem veſtram &
fidem meam, firmam in unoquoque no-
ſtrûm ſimul. Neque velim, ô fratres 13
mei, lateat vos, quòd vicibus multis
propoſuerim vos convenire, præpeditus
tamen fuerim hucuſque, ut eſſet mihi
fructus aliquis in vobis, quemadmodum
in cæteris Gentibus. Quippe qui in- 14
tendam annuntiare Græcis & barbaris,
ſapientibus & inſipientibus : Eadem- 15
que intentio, quod ad me ſpectat, promp-
ta ſit ad annuntiandum vobis qui Ro-
mæ eſtis. Non enim abhorreo ab an- 16
nuntiatione Chriſti, cùm ipſa ſit poten-
tia Dei ad ſalutem omnis credentis,
ſive Judæus fuerit primùm, ſive Græ-
cus. Quandoquidem per ipſam juſti- 17
tia Dei revelatur ex fide in fidem : ſic-
ut ſcriptum eſt, quòd juſtus ex fide vi-
vit. Hactenus

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 ወኵሉሙ ፡ እለ ፡ ሀለዉ ፡ ብሔረ ፡ ሮሜ ፡ ፍቁራኒሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወኅሩያኒሁ ፡ ወ
ቅዱሳኒሁ ፡፡ ሰላም ፡ ለክሙ ፡ ወጸጋ ፡ እግዚአብሔር ፡ አቡነ ፡ ወእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስ
8 ቶስ ፡=፡ አቀድም ፡ አአኵቶቶ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በእንተ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስ
ቶስ ፡ ወበእንቲኣክሙ ፡ ኵልክሙ ፡ እስመ ፡ ተሰምዐት ፡ ሀይማኖትክሙ ፡ በኵሉ ፡ ዓለም ፡፡=፡
9 እግዚአብሔር ፡ ሰማዕትየ ፡ ዘኪያሁ ፡ አመልክ ፡ በኵሉ ፡ መንፈስየ ፡ ወበትምህርተ ፡ ወል
10 ዱ ፡ ከመ ፡ እዘከርክሙ ፡ በጸሎትየ ፡=፡ ወእስእል ፡ ከመ ፡ ይሰርሐኒ ፡ እግዚአብሔር ፡ በፈ
11 ቃዱ ፡ ወእምጻእ ፡ ኀቤክሙ ፡፡=፡ እስመ ፡ እፈቅድ ፡ እርአይክሙ ፡ ከመ ፡ እንትሙሃ ፡
12 ትርከቡ ፡ ጸጋሁ ፡ ለመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ወበእንተዝ ፡ እትፌሣሕ ፡ ለክሙ ፡=፡ እስመ ፡ ኅበ
13 ርክሙ ፡ አሚነ ፡ ምስሌነ ፡፡=፡ ወእፈቅድ ፡ በሕቱ ፡ ታእምሩ ፡ አኃዊነ ፡ እስመ ፡ ዘልፈ ፡
እፈቅድ ፡ እምጽእ ፡ ኀቤክሙ ፡ ወይከልአኒ ፡ እስከ ፡ ይእዜ ፡፡ ወለእመሰ ፡ ከመ ፡ እረክ
14 ብ ፡ ዕሴትየ ፡ በላዕሌክሙ ፡ በከመ ፡ በላዕለ ፡ አሕዛብ ፡=፡ ወበላዕለ ፡ አረሚኒ ፡ ወበላዕ
15 ለ ፡ ሐቀልኒ ፡ ወለጠቢባንኒ ፡ ወለአብደንኒ ፡ ወለአሕዛብኒ ፡ በቀኖ ፡ ኮንኩ ፡፡=፡ ወዓዲ ፡ ፈ
16 ድፉደ ፡ እጽህቅ ፡ ለክሙኒ ፡ ለእለ ፡ ብሔረ ፡ ሮሜ ፡ እምህርክሙ ፡=፡ እስመ ፡ ኢይኀፍ
ር ፡ ምህሮ ፡ ወንጌሉ ፡ እስመ ፡ ኀይሉ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ውእቱ ፡ ዘያሐይዎሙ ፡ ለኵሎ
17 ሙ ፡ ለእለ ፡ የአምኑ ፡ ቦቱ ፡፡ ለአይሁዳዊ ፡ ቀደማዊ ፡ ወለአረማዊኒ ፡=፡ እስመ ፡ ያጸድቆ
ሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለእለ ፡ የአምኑ ፡ በአሚን ፡ እስመ ፡ ከማሁ ፡ ይብል ፡ መጽሐፍ ፡
ጻድቅሰ ፡ በአሚን ፡ የሐዩ ፡፡=፡

Etiam omnibus qui ſunt in civitate Romæ, dilectis Domini, electiſque & Sanctis 7
ejus ; Pax ſit vobis, & gratia Dei patris noſtri & Domini noſtri Jeſu Chriſti.
Primùm gratias ago Deo propter Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, & pro- 8
pter vos omnes, eò quòd exaudita eſt fides veſtra per totum mundum. Teſtis 9
eſt mihi Deus quem colo toto ſpiritu meo, & in doctrina filii ſui, quòd veſtri
memor ſum in precibus meis. Et precor ita me ſecundaret Deus pro voluntate 10
ſua, ut ad vos perveniam. Cupio enim videre vos, ut vos obtineatis gratiam 11
ejus per Spiritum ſanctum, & propter hoc ut gaudeam vobiſcum: Siquidem 12
communicatis nobiſcum in eadem *profeſſione. Sed & velim ſciatis fratres no-* 13
ſtri, quòd ſæpiùs quæſivi venire ad vos, ſed fruſtrà fui etiamnum : & ſi fieri
poteſt, ut nanciſcar mercedem meam apud vos, quemadmodum & *apud Gentes.*
Et Græcis & Barbaris etiam, & ſapientibus & ſtultis, & Gentibus factus ſum 14
utilis. Quin adhuc magis ſollicitus ſum de vobis, qui eſtis in civitate Romæ, 15
ut edoceam vos. Non enim me pudet docere evangelium, eò quòd virtus eſt Dei 16
ad ſervandos eos omnes qui credunt in eo; Judæos primùm atque etiam Græcos,
Nam juſtificabit eos Deus, qui credunt per fidem : quia ita dicit Scriptura, 17
Juſtus per fidem vivet.

ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ῬΩΜΑΙΟΥΣ. ΚΕΦ. Α'.

Revelatur enim ira Dei de cœlo, super omnem impietatem & injustitiam ho-
18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ, ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀν- Α'
minum eorum veritatem in injustitia *detinentium.* *Propter* quod notum Dei,
19 θρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων. Διότι τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ,
manifestum est in illis: *nam* Deus illis manifestavit. Nam invisibilia ipsius
20 φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· (ζ) ὁ γὰρ Θεὸς αὐτοῖς ἐφανέρωσε. Τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ
à creatura mundi, *factis* intellecta conspiciuntur, *ipsáque* sempiterna ejus
ἀπὸ κτίσεως κόσμου, τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἥτε ἀΐδιος αὐτοῦ
virtus & divinitas: *ad esse eos* inexcusabiles. *Quoniam cognoscentes* Deum
21 δύναμις καὶ θειότης· εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους. Διότι γνόντες τὸν Θεὸν,
non sicut Deum glorificaverunt, aut gratias egerunt: sed evanuerunt in *ratio-*
οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν, ἢ εὐχαρίστησαν· ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλο-
cinationibus suis, & obscuratum est insipiens eorum cor. Dicentes esse sapientes
22 γισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία. Φάσκοντες εἶναι σοφοὶ
stulti facti sunt: Et mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis
23 ἐμωράνθησαν· Καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος
corruptibilis hominis, & volucrum, & quadrupedum, & *reptilium.* *Quapropter &*
24 φθαρτοῦ ἀνθρώπου, καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. (η) Διὸ καὶ
tradidit illos Deus in *desideriis cordium* eorum in immunditiam, *ad*
παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ
dedecore afficiendum corpora sua in semetipsis. Qui commutaverunt veritatem
25 ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν (θ) ἑαυτοῖς. Οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν
Dei in mendacium, & coluerunt & servierunt creaturæ *præter Creatorem:* qui
τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα· ὅς
est benedictus in secula. Amen. Propter *hoc* tradidit illos Deus in
26 ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς
passiones ignominiæ: *Ipsæque enim* fœminæ eorum immutaverunt naturalem usum in eum qui
πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν

contra naturam. Similitérque & masculi *relinquentes naturalem usum* fœminæ,
Α' παρὰ φύσιν. Ὁμοίως (ι) τε καὶ οἱ ἄῤῥενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, 27
exarserunt in *libidine sua* in invicem: masculi in masculos turpitudinem
ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους· (κ) ἄρσενες ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην
operantes, & mercedem quam oportuit, erroris sui in semetipsis reci-
κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμ-
pientes. Et sicut non probaverunt Deum habere in notitia, tradidit
βάνοντες. Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν 28
illos Deus in reprobum sensum, *facere* ea quæ non *convenientia:* Reple-
(λ) αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα· Πεπληρω- 29
tos omni *injustitiâ,* fornicatione, nequitiâ, avaritiâ, malitiâ: plenos invidiâ,
μένους πάσῃ (μ) ἀδικίᾳ, πορνείᾳ, πονηρίᾳ, πλεονεξίᾳ, κακίᾳ· μεστοὺς φθόνου,
cæde, contentione, dolo, malignitate: susurrones, Detractores, Deo odibiles
φόνου, ἔριδος, δόλου, κακοηθείας· ψιθυριστὰς, Καταλάλους, Θεοστυγεῖς, 30
contumeliosos, superbos, *arrogantes,* inventores malorum, parentibus inobedientes,
ὑβριστὰς, ὑπερηφάνους, ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς,
Insipientes, incompositos, *inaffectibiles, infœderabiles, immisericordes.* Qui
Ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους, (ν) ἀστόργους, ἀσπόνδους, ἀνελεήμονας. Οἵτινες 31 32
jus Dei *cognoscentes,* (quoniam talia *agentes* digni morte sunt,)
τὸ δικαίωμα τοῦ Θεοῦ ἐπιγνόντες, (ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσὶν,)
non solùm ea faciunt, sed etiam consentiunt facientibus.
οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσι τοῖς πράσσουσι.

CAP. II. β'.

Ideò inexcusabilis es, ô homo omnis *judicans.* In quo enim judicas alterum,
Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων. ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, 1
teipsum condemnas: *nam* eadem agis *judicans.*
σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων.

MS.A. (ζ) ὁ Θεὸς γὰρ (η) Διὸ παρέδωκεν (θ) αὐτοῖς. (ι) τε καὶ (κ) ἄῤῥενες ἐν ἄῤῥεσιν (λ) αὐτοὺς εἰς (μ) ἀδικίᾳ, πονηρίᾳ, κακίᾳ, πλεονεξίᾳ· μεστοὺς φθόνου, ἔριδος, φόνου, κακοηθείας·
(ν) ἀστόργους, ἀνελεήμονας. Οἵτινες

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܡܬܓܠܐ ܗܘ ܓܝܪ ܪܘܓܙܗ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܥܠ ܟܠܗ ܥܘܠܗܘܢ ܘܪܫܝܥܘܬܗܘܢ 18
ܕܒܢܝܢܫܐ. ܗܢܘܢ ܕܩܘܫܬܐ ܒܥܘܠܐ ܐܚܝܕܝܢ. * ܡܛܠ ܕܝܕܥܬܗ ܕܐܠܗܐ ܓܠܝܐ ܗܝ 19
ܠܗܘܢ. ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܓܠܝܗ ܠܗܘܢ. * ܟܣܝܬܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ 20
ܠܒܪܝܬܗ ܒܡܣܬܟܠܢܘܬܐ ܡܬܚܙܝܢ. ܚܝܠܗ ܘܐܠܗܘܬܗ ܕܠܥܠܡ. ܕܢܗܘܘܢ ܕܠܐ ܡܦܩ ܪܘܚܐ.
* ܡܛܠ ܕܝܕܥܘ ܠܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܐܝܟ ܕܠܐܠܗܐ ܫܒܚܘܗܝ ܘܐܘܕܝܘ ܠܗ. ܐܠܐ ܐܣܬܪܩܘ 21
ܒܡܚܫܒܬܗܘܢ. ܘܐܬܚܫܟ ܠܒܗܘܢ ܕܠܐ ܡܣܬܟܠ. * ܘܟܕ ܣܒܪܝܢ ܒܢܦܫܗܘܢ 22
ܕܚܟܝܡܝܢ ܐܢܘܢ. ܫܛܘ ܠܗܘܢ. * ܘܚܠܦܘ ܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠ. ܒܕܡܘܬܐ 23
ܕܨܠܡܐ ܕܒܪܢܫܐ ܕܡܬܚܒܠ. ܘܒܕܡܘܬܐ ܕܦܪܚܬܐ. ܘܕܐܪܒܥܬ ܪܓܠܝܢ ܘܕܪܚܫܐ ܕܐܪܥܐ. * ܡܛܠ 24
ܗܢܐ ܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ ܒܪܓܝܓܬܐ ܛܢܦܬܐ ܕܠܒܗܘܢ. ܕܢܨܥܪܘܢ ܦܓܪܝܗܘܢ ܒܗܘܢ.
* ܘܚܠܦܘ ܫܪܪܗ ܕܐܠܗܐ ܒܕܓܠܘܬܐ. ܘܕܚܠܘ ܘܫܡܫܘ ܠܒܪܝܬܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܕܠܒܪܘܝܗܘܢ. 25
ܕܠܗ ܬܫܒܚܢ ܘܒܘܪܟܢ. ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ. * ܕܝܘܡܢ * ܓ * * ܡܛܠ 26
ܗܢܐ ܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ ܠܚܫܐ ܕܨܥܪܐ. ܢܫܝܗܘܢ ܓܝܪ ܫܚܠܦܘ ܚܫܚܬܐ ܕܟܝܢܗܝܢ.
ܘܚܫܚܘ ܕܠܐ ܡܢ ܟܝܢܐ ܐܬܚܫܚܝ. * ܘܗܟܘܬ ܐܦ ܕܟܪܝܗܘܢ. ܫܒܩܘ ܚܫܚܬܐ ܕܟܝܢܐ 27
ܕܢܩܒܬܐ. ܘܐܬܡܪܡܣܘ ܒܪܓܬܐ ܚܕ ܥܠ ܚܕ. ܘܕܟܪܐ ܥܠ ܕܟܪܐ ܒܗܬܬܐ ܥܒܕܘ. ܘܦܘܪܥܢܐ
ܕܙܕܩ ܗܘܐ ܠܛܘܥܝܘܬܗܘܢ. ܒܩܢܘܡܗܘܢ ܩܒܠܘ. * ܘܐܝܟ ܕܠܐ ܕܢܘ ܒܢܦܫܗܘܢ ܕܢܕܥܘܢ 28
ܠܐܠܗܐ. ܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܐܠܗܐ ܠܡܕܥܐ ܕܣܪܝܩܘܬܐ. ܕܢܗܘܘܢ ܥܒܕܝܢ ܡܕܡ ܕܠܐ ܘܠܐ. * ܟܕ 29
ܡܠܝܢ ܟܠ ܥܘܠܐ ܘܙܢܝܘܬܐ ܘܡܪܝܪܘܬܐ ܘܒܝܫܘܬܐ ܘܥܠܘܒܘܬܐ. ܘܚܣܡܐ ܘܩܛܠܐ
ܘܚܪܝܢܐ. ܘܢܟܠܐ ܘܡܚܫܒܬܐ ܒܝܫܬܐ. * ܘܪܛܢܐ ܘܡܐܟܠ ܩܪܨܐ. ܘܣܢܝܐܝܢ ܠܐܠܗܐ. ܡܨܥܪܢܐ. 30
ܫܒܗܪܐ. ܥܫܘܢܝܐ. ܡܫܟܚܝ ܒܝܫܬܐ. ܚܣܝܪܝ ܪܥܝܢܐ. ܕܠܐܒܗܝܗܘܢ ܠܐ ܡܫܬܡܥܝܢ.
* ܘܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܩܝܡܐ. ܘܠܐ ܚܘܒܐ ܘܠܐ ܫܝܢܐ. ܘܠܐ ܪܚܡܐ ܐܝܬ ܒܗܘܢ. * ܐܠܝܢ ܕܟܕ 31 32
ܝܕܥܝܢ ܕܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܕܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܥܒܕܝܢ ܠܡܘܬܐ ܡܚܝܒ. ܠܐ ܗܘܐ
ܒܠܚܘܕ ܥܒܕܝܢ ܠܗܝܢ. ܐܠܐ ܐܦ ܡܫܬܘܬܦܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܒܕܝܢ ܠܗܝܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

* ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܝܬ ܠܟ ܒܪܐ ܡܦܩ ܒܪܘܚܐ ܐܘ ܒܪܢܫܐ ܕܕܐܢ ܚܒܪܗ. ܒܗ ܓܝܪ ܕܕܐܢ ܐܢܬ ܚܒܪܟ. 1
ܢܦܫܟ ܗܘ ܡܚܝܒ ܐܢܬ. ܡܛܠ ܕܐܦ ܐܢܬ ܕܕܐܢ ܐܢܬ. ܒܗܝܢ ܗܘ ܡܬܗܦܟ ܐܢܬ.

18 Siquidem revelabitur ira Dei è cœlo adversùs omnem iniquitatem & impietatem hominum illorum, qui veritatem in iniquitate detinent. 19 Quia cognitio Dei patefacta est in ipsis; Deus enim patefecit illam in eis. 20 Recondita enim Dei, à jactis mundi fundamentis, ab ipsius creaturis intellectu deprehenduntur, cùm ejus potestas, tum ejus divinitas æterna, ita ut sint absque prolatione spiritûs. 21 Quippe qui Deum cognoverint, non autem ut Deum glorificaverint eum, nec ei gratias egerint: sed inanes facti sunt in cogitationibus suis, ac tenebris obductum est cor eorum desipiens. 22 Quumq; animo suo reputarent se esse sapientes, insanierunt. 23 Et mutârunt gloriam Dei corruptionis expertis, in similitudinem imaginis hominis corruptioni obnoxii, & in similitudinem volucrum, & quadrupedum, ac reptilium terræ. 24 Propterea tradidit eos Deus cupiditatibus impuris cordis ipsorum, ut ignominiâ afficerent corpora sua in semetipsis. 25 Porrò commutârunt veritatem Dei in mendacium, & reveriti sunt, & servierunt creaturis potiùs quàm creatori earum, cui sint laudes & benedictiones in seculum seculorum, Amen.

Quotidié. 3.

26 Propterea tradidit eos Deus doloribus ignominiæ, quandoquidem fœminæ eorum mutârunt usum naturæ suæ, & quod minimè naturale est, usurpârunt. 27 Et rursùs masculi quoq; eorum similiter reliquerunt usum naturæ fœmineæ, libidinéque prurierunt alius in alium, & masculi in masculos pudenda perpetrârût; proindè retributionem errori sui justè debitam in semetipsis receperunt. 28 Et quemadmodùm non judicârunt apud se ut cognoscerent Deum, *ita* tradidit eos Deus in mentem vanam, ut agerent quæ non decebat: 29 Repleti omni iniquitate, & scortationibus, & amarulentiâ, & malitiâ, & violentiâ, & livore, & cæde, & contentione, & fraude, & pessimis cogitationibus, 30 Et murmuratione, & obtrectatione: & Deo odibiles, contumeliosi, tumidi, superbi, inventores malorum, rationis expertes, qui parentibus suis immorigeri sunt. 31 Item cum quibus nullum est *certum* fœdus, nulla charitas, nulla pax, nulla deniq; misericordia est in eis. 32 Qui quum nôrint judicium Dei, quòd eos qui talia perpetrant ad mortem damnat, non solùm ea peragunt, sed etiam participant cum iis qui ea faciunt.

CAP. II.

1 Quamobrem omni excusatione cares ô homo, qui condemnas proximum: etenim hoc ipsum quod condemnas proximum tuum, teipsum peragis reum: quandoquidem in iis etiam quæ damnas, tu ipse occuparis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በአበ ፡ ዐበይደ ፡ ወበአበ ፡ ሊባኖስ ፡ ወአበ ፡ ዋትሮስ ፡ ወአበ ፡ ዖፀ ፡
ወአበ ፡ ሊቃኖስ ፡ ወአበ ፡ እንጦንስ ፡፡ ወሊባኖስ ፡

18 ወይመጽእ ፡ መቅሠፍተ ፡ እግዚአብሔር ፡ እምሰማይ ፡ ላዕለ ፡ ኵሉ ፡ ሰብእ ፡ ኃጥእ ፡ ወዐ
19 ማፂ ፡ እለ ፡ ይመይጥዋ ፡ ለጽድቅ ፡ በዐመፃሆሙ ፡፡ እስመ ፡ እንዘ ፡ ያአምርዎ ፡ ለእ
20 ግዚአብሔር ፡ ይትዔወርዎ ፡፡ ወእግዚአብሔርሰ ፡ ኢያስተርኢ ፡ እምፍጥረተ ፡ ዓለ
ም ፡፡ ወባሕቱ ፡ ይትዐወቅ ፡ ወእምግባሩ ፡ ናአምሮ ፡ ወርእሶ ፡ ለሊሁ ፡ ያአምር ፡ መለከ
ቶ ፡ ከመ ፡ ኢንርከብ ፡ በዘ ፡ ንትዋሣእ ፡፡

Pro patre Abaido, & patre Libanoso, & patre Wathroso, &
patre Azo, & patre Licanoso, & patre Antonio:
& Libanoso.

18 *Adveniet autem ira Dei de cœlo adversùs omnes homines peccatores & iniquos, qui veritatem subverterent per iniquitatem suam.* 19 *Manifestationem enim Dei occultârunt.* 20 *Et Deus quidem invisibilis à creatione mundi: attamen manifestatus fuit, cumque ex operibus ejus cognoscimus, & semetipsum demonstravit, scilicet divinitatem ejus, ut nihil ad respondendum inveniamus.*

Verſio VULGATA LATINA.

18 Revelatur enim ira Dei de cœlo, ſuper omnem impietatem & injuſtitiam homi-
19 num eorum, qui veritatem Dei in injuſtitia detinent: Quia quod notum eſt Dei,
20 manifeſtum eſt in illis. Deus enim illis manifeſtavit. Inviſibilia enim ipſius, à
creatura mundi, per ea quæ facta ſunt, intellecta, conſpiciuntur: ſempiterna quo-
21 que ejus virtus, & divinitas: ita ut ſint inexcuſabiles. Quia cùm cognoviſſent
Deum, non ſicut Deum glorificaverunt, aut gratias egerunt: ſed evanuerunt in
22 cogitationibus ſuis, & obſcuratum eſt inſipiens cor eorum: Dicentes enim ſe
23 eſſe ſapientes, ſtulti facti ſunt. Et mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei, in ſi-
militudinem imaginis corruptibilis hominis, & volucrum, & quadrupedum, &
24 ſerpentium. Propter quod tradidit illos Deus in deſideria cordis eorum, in im-
25 munditiam: ut contumeliis afficiant corpora ſua in ſemetipſis: Qui commutave-
runt veritatem Dei in mendacium: & coluerunt & ſervierunt creaturæ potiùs
26 quàm Creatori, qui eſt benedictus in ſecula. Amen. Propter eà tradidit illos
Deus in paſſiones ignominiæ. Nam fœminæ eorum immutaverunt naturalem uſum,
in eum uſum qui eſt contra naturam. Similiter autem & maſculi, relicto naturali 27
uſu fœminæ, exarſerunt in deſideriis ſuis in invicem, maſculi in maſculos turpitu-
dinem operantes, & mercedem, quam oportuit, erroris ſui in ſemetipſis recipien-
tes. Et ſicut non probaverunt Deum habere in notitia: tradidit illos Deus in 28
reprobum ſenſum, ut faciant ea quæ non conveniunt, Repletos omni iniquitate, 29
malitiâ, fornicatione, avaritiâ, nequitiâ, plenos invidiâ, homicidio, contentione,
dolo, malignitate, ſuſurrones, Detractores, Deo odibiles, contumelioſos, ſuper- 30
bos, elatos, inventores malorum, parentibus non obedientes, Inſipientes, incom- 31
poſitos, ſine affectione, abſque fœdere, ſine miſericordia. Qui cùm juſtitiam 32
Dei cognoviſſent, non intellexerunt quoniam qui talia agunt, digni ſunt morte: &
non ſolùm qui ea faciunt, ſed etiam qui conſentiunt facientibus.

CAP. II.

PRopter quod inexcuſabilis es ô homo omnis, qui judicas. In quo enim judicas 1
alterum, teipſum condemnas: eadem enim agis quæ judicas.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* يوم الاربعا بعد العنصرة * لِأَنَّ سخط الله يستعلن من السماء * على سائر 18
نفاق الناس وظلمهم * الماسكين الحق بظلم * لِأَنَّ الرأي الذي يعلمه الله هو ظاهر 19
فيهم * لِأَنَّ الله أظهره لهم * لِأَنَّ خاصياته التي لا ترى منذ أبدع العالم * بالبرايا يفطن 20
بها فتبصر * أي قوته الأزلية ولاهوته * ليكونوا بلا اعتذار * لِأَنَّهم عرفوا الله ولم يسبحوه ولم 21
يشكروه كما يجب له * بل اعتذروا بأفكارهم وانقطعوا * واظلم قلبهم الفاقد الفهم * زاعمين 22
انهم حكماء حمقوا * وابدلوا مجد الاله الذي لا يبلى * بشبه صورة انسان بال * 23
وطيور ودبابات ودواب اربع * فلذلك اسلمهم الله بشهوات قلوبهم الى النجاسة ليمتهن * بها 24
اجسامهم * الذين استبدلوا حق الله بالكذب * ووقروا البرية وعبدوها دون البارئ * الذي 25
هو مباركا الى الدهور حقا * ب * فلذلك دفعهم الله الى الآلام والهوان * لِأَنَّ اناثهم تركن 26
استعمال الطبيعة المقتضية لهن بخلاف الطبيعة * وكذلك الذكور تركوا استعمال 27
الانثى الطبيعي * وهاج بعضهم باشتهاء بعض * ذكور يعملون الفاحشة بذكور * وعوض
الجزاء الذي استحقوه بضلالتهم يستوفونه في ذاتهم * * قراءة الخميس بعد العنصرة *
* وكما لم يختبروا ان يكون الله لهم في معرفتهم * دفعهم الله الى عقل غير مختبر ليعملوا ما لا يجب * 28
* مملوين من كل ظلم * وزنا * وشر * شره * رذيلة * موعبين حسدا * قتلا * محكا * غشا * عادات رديه * 29
* مسارين * مغتابين * ممقوتين من الله * شتامين * مستكبرين * عابثين * للمساوي مستنبطين * 30
عاقين والديهم * لا فهم لهم * لا عهد لهم * لا ود لهم * جائرين * غير رحومين * الذين قد 31 32
عرفوا انصاف الله * أن العاملين مثل هذه الافعال يستوجبون الموت * فما يصنعونها فقط *
بل ويشاركون الذين يعملونها * ويرضيهم فعلهم *

* الفصل الثاني *

* فلذلك انت ايها الانسان لا عذر لك يا كل من يدين * لِأَنَّ بالدين الذي تدين به غيرك 1
انما تدين به نفسك * لِأَنَّك تعمل تلك الاعمال نفسها يا من تدين *

Feriâ quartâ poſt Pentecoſten.

Nam ira Dei revelabitur è cœlo adverſùs omnem impietatem & perverſitatem hominum veritatem injuſtè detinentium: 18 *Mens enim quam Deus novit, manifeſta eſt in illis, quia Deus manifeſtavit eam ipſis.* 19 *Quandoquidem proprietates ejus, quæ non ſunt viſæ à quo conditus eſt mundus, in creaturis deprehenduntur atque conſpiciuntur, videlicet potentia ipſius æterna, ejúſque divinitas: ut ſint ſine excuſatione.* 20 *Cognoverunt enim Deum, attamen non glorificaverunt eum, nec illi gratias egerunt pront illum decet: ſed addixerunt ſe cogitationibus ſuis, & aberrârunt, & obſcuratum eſt cor eorum expers intellectu.* 21 *Arbitrati ſe eſſe ſapientes, deſipuerunt,* 22 *Et commutaverunt gloriam Dei qui non corrumpitur, cum ſimilitudine imaginis hominis corruptibilis, & volucrum, & reptilium, & quadrupedum.* 23 *Quapropter tradidit eos Deus, juxta cupiditates cordium ſuorum, turpitudini quâ vexarentur eorum corpora.* 24 *Qui commutârunt veritatem Dei cum mendacio, honorârunt creaturam & coluerunt eam ſupra creatorem, qui eſt benedictus in ſecula, verè,* 25 *Propterea tradidit eos Deus paſſionibus & contemptui. Nam fœminæ eorum omiſerunt uſum naturæ ipſis debitæ, pro adverſa natura.* 26 *Eodemque modo maſculi, relicto naturali uſu fœminæ, exarſerunt alii cupiditate aliorum, maſculi in maſculos obſcœnitatem committentes: & compenſationem præmii quod errore ſuo meriti ſunt, exigunt in ſemetipſis.* 27

Lectio feriæ quintæ poſt Pentecoſten.

Et quemadmodùm non probaverunt habere Deum in notitia ſua, ita tradidit eos Deus reprobæ menti, ut facerent quod non conveniebat: 28 *Pleni omni perverſitate, & ſcortatione, ſcelere, aviditate, vitio: referti invidia, cæde, temeritate, dolo, pravis moribus:* 29 *Laceſſentes malum, obtrectatores, exoſi Deo, contumelioſi, ſuperbi, pervicaces, flagitiorum architecti, moroſi parentibus ſuis:* 30 *Sine intellectu, ſine fœdere, ſine charitate, facinoroſi, immiſericordes:* 31 *Qui quidem noverunt juſtitiam Dei, quod talia opera perpetrantes mortem merentur: nihilominus non ſolùm ea faciunt, verùm etiam participant cum iis qui ea faciunt, & oblectantur opere illorum.* 32

CAP. II.

QUapropter tu ô homo nullam habes excuſationem, ô quiſquis judicas: nam judicio quo judicas alium, ſanè teipſum condemnas, quia facis illa eadem opera tu qui judicas. 1

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 ወእሙንቱሰ ፡ እንዘ ፡ ያአምርዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ አኮ ፡ ከመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘአእኰት
22 ዎ ፡ ወሰብሕዎ ፡ ዘእንበለ ፡ ዘሐሰውዎ ፡ ወረኵሱ ፡ በሕሊናሆሙ ፡፡ ወተጸለለ ፡ ልቦሙ ፡፡=፦ ወ
23 እንዘ ፡ ይፈቅዱ ፡ ይጠበቡ ፡ አብዱ ፡፡=፦ እስመ ፡ ወለጡ ፡ ስብሐቲሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘኢ
ይመውት ፡፡ በአምሳለ ፡ ርእየተ ፡ ሰብእ ፡ መዋቲ ፡ ረሰይዎ ፡ ከመ ፡ እንስሳ ፡ ወከመ ፡ አራዊት ፡፡=፦
24 ወበእንተዝ ፡ ገብረ ፡ ሎሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ያርኵሱ ፡ ርእሶሙ ፡ ለሊሆሙ ፡ በፈቀደ ፡
25 ልቦሙ ፡ ወያኅስሩ ፡ ነፍስቶሙ ፡፡=፦ እስመ ፡ ሐሰተ ፡ ረሰይዎ ፡ ለጽድቀ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወ
አምለኩ ፡ ወተጸአጽሉ ፡ ተግባሮ ፡ ወኀደግዎ ፡ ለፈጣሬ ፡ ኵሉ ፡ ዘውእቱ ፡ እምላክ ፡ ቡሩክ ፡
26 ለዓለም ፡ አሜን ፡፡ ቁም ፡=፦ ወበእንተዝ ፡ ወሀቦሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ መቅሠፍተ ፡ እኩየ ፡ ወ
27 አንስቲሆሙኒ ፡ ኀደጋ ፡ ፍጥረቶን ፡ ወተመስላ ፡ በዘ ፡ ኢኮነ ፡ ፍጥረቶን ፡፡=፦ ወከማሁ ፡ ዕደዊሆ
ሙኒ ፡ ኀደጉ ፡ አንስቲያሆሙ ፡ ወነደዱ ፡ በፍትወቶሙ ፡ ወገብኡ ፡ በበይናቲሆሙ ፡ ብእሲ ፡ ሳዕለ ፡
ብእሲ ፡ ኀሰሮሙ ፡ ይገብሩ ፡፡ ወጸሐቱ ፡ ይረክቡ ፡ ፍደሆሙ ፡ ወይገብእ ፡ ጌጋዮሙ ፡ ዲበ ፡ ርእ
28 ሶሙ ፡፡=፦ ወበከመ ፡ ኢሐለይዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በልቦሙ ፡ ከማሁ ፡ እግዚአብሔርኒ ፡ ወሀበ
ሙ ፡ ልበ ፡ አብድ ፡ ከመ ፡ ይግበሩ ፡ ዘኢይበቍዖሙ ፡=፦ ጽጕባነ ፡ ኵሉ ፡ ዐመፃ ፡ ወእኩ
29 የ ፡ ወጹግ ፡ ወትእግልት ፡፡ ወጽጕባነ ፡ ቅንአት ፡ ሐማምያን ፡ ቀታልያን ፡ ጕሕሉዋያን ፡ መስ
30 ተማይናን ፡ ዝሁራን ፡ እኩያን ፡ ልማድ ፡ ወግዕዝ ፡ እኩያን ፡ ልማድ ፡፡=፦ ሐማይያን ፡ መ
31 ስተስልቃን ፡ መስተሐብባን ፡ አብዳን ፡ ዝሉፋን ፡ ዐላዊያን ፡ ሥሑጻን ፡=፦ አብዳን ፡ ወዝን
32 ጉዓን ፡ ወመስተኀሥሣን ፡ ለእኩይ ፡ ወአልቦሙ ፡ ምሕረተ ፡=፦ እንዘ ፡ ለሊሆሙ ፡ ያአም
ሩ ፡ ኵነኔሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ኵነኔሁ ፡ ሞት ፡ ለዘ ፡ ዘንተ ፡ ገብረ ፡፡ አኮ ፡ ባሕ
ቲቶሙ ፡ ዘይገብርዎ ፡ ዓዲ ፡ ለባዕድኒ ፡ ይዌሕክዎ ፡ ያግብርዎ ፡፡=፦

፪

1 እኄለ ፡ እም ፡ ሕያው ፡ በምንትኬ ፡ ትትዋሥእ ፡ ሊቀ ኰንነ ፡ ኵሉ ፡ ሶበ ፡ አንተ ፡ ዝኩ ፡
ዘትግእዝ ፡ በሳዕለ ፡ ባዕድ ፡ ሶበ ፡ ለሊከ ፡ ትገብሮ ፡ ዝኩ ፡ ዘትጸልእ ፡ በላዕለ ፡ ቢጽከ ፡፡
አኮኑ ፡ ርእስከ ፡ ትግእዝ ፡ እስመ ፡ ለሊከ ፡ ትገብሮ ፡=፦

Et ipſi quum cognoviſſent Deum, non tanquam Deo gratias egerunt, neque glorificaverunt eum, ſed mentiti ſunt ei, & abominabiles facti ſunt in ratiocinationibus ſuis, & obtenebratum eſt cor eorum. 21 *Cupientes ſe eſſe ſapientes, ſtulti facti ſunt.* 22 *Quoniam mutârunt gloriam immortalis Dei ad ſimilitudinem imaginis mortalis hominis, efformârunt eum tanquam jumentũ, vel tanquã beſtiã.* 23 *Et propterea effecit eos Deus ſuorummet ipſorum contaminatores pro libitu cordis eorum, & corpora ſua deturpârunt.* 24 *Quippe veritatem Dei ut mendacium exhibuerunt, & inſervierunt & coluerunt opera ejus, & dereliquerunt conditorem omnium, qui eſt Deus benedictus in ſecula, Amen.* 25 Statio. *Propterea tradidit eos Deus plagæ malignæ: etenim fœminæ eorum à natura ſua diſceſſerunt, eique conformes facti ſunt quod non fuit ex natura ſua.* 26 *Et ſimiliter etiam maſculi eorum reliquerunt fœminas ſuas, & exarſerunt in concupiſcentia ſua, & diverterunt alius in alium, maſculus in maſculum pudendum perpetrârunt: verùm compenſationem ſuam nacti ſunt, & reverſa eſt iniquitas eorum in ipſorum capita.* 27 *Et quemadmodum* illi *non recogitarent Deum in cordibus ſuis, ita tradidit illis Deus cor inſipiens, ut perpetrarent* illud *quod eis minimè conducebat:* 28 *Repleti omni injuſtitiâ & malitiâ, & nequitiâ, & avaritiâ; repleti etiam invidiâ, excruciatores, homicidæ, ſubdoli, veteratores, inſolentes, maligni conſuetudine* ſua, *moribus* & *converſatione malitioſi:* 29 *Obtrectatores, irriſores, amatores ſtultorum, contumelioſi, prævaricatores, faſtuoſi,* 30 *Inſipientes, incompoſiti, inquiſitores malorum, immiſericordes:* 31 *Ipſimet cognoſcentes judicium Dei, quòd judicium mortis* incumbit *talia perpetrantibus, non ſolùm ipſi peragunt ea, ſed concitant alios, ut ea faciant.* 32

CAP. II.

IN quo igitur reſpondebis, ô fili hominis, judici omnium, quum tu, hoc de quo judicas adverſùs alium, ipſemet facis idem, ob quod adverſaris proximo ſuo: nónne teipſum judicas, eò quòd tumet illud facis? 1

Scimus autem quoniam judicium Dei est secundùm veritatem in eos qui talia
2 Οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ ἐστι κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα
agentes. Existimas autem hoc, ô homo, *judicans* eos qui talia
3 πράσσοντας. Λογίζῃ δὲ (α) τοῦτο, ὦ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα
agentes, & *faciens* ea, quia tu effugies judicium Dei? An divitias
4 πράσσοντας, καὶ ποιῶν αὐτὰ, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ κρίμα τοῦ Θεοῦ; Ἢ τοῦ πλούτου
bonitatis ejus, & patientiæ, & longanimitatis contemnis, *ignorans* quoniam
τῆς χρηστότητος αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀνοχῆς, καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι
benignitas Dei ad pœnitentiam te adducit? Secundùm autem duritiam tuam, &
5 τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε ἄγει; Κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου, καὶ
impœnitens cor, thesaurizas tibi*ipsi* iram in die iræ, & revela-
ἀμετανόητον καρδίαν, θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς, καὶ (β) ἀποκα-
tionis justi judicii Dei. Qui reddet unicuique secundùm opera ejus:
6 λύψεως δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ. Ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ·
Iis quidem secundùm *permanentiam* operis boni, gloriam, & honorem, & incorruptionem
7 Τοῖς μὲν καθ' ὑπομονὴν ἔργου ἀγαθοῦ, δόξαν, καὶ τιμὴν, καὶ ἀφθαρσίαν
quærentibus, vitam æternam: Iis autem ex contentione, & *increduli*s *quidem* veritati,
8 ζητοῦσι, ζωὴν αἰώνιον· Τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας, καὶ ἀπειθοῦσι μὲν τῇ ἀληθείᾳ,
credentibus autem *injustitiæ*, indignatio & ira. Tribulatio & angustia in
9 πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ, (γ) θυμὸς καὶ ὀργή. Θλῖψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ
omnem animam hominis operantis malum, Judæi*que* primùm & Græci.
πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν, Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλληνος.
Gloria autem & honor, & pax omni operanti bonum, Judæó*que* primùm
10 Δόξα δὲ καὶ τιμὴ, καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθὸν, Ἰουδαίῳ τε πρῶτον B'
& Græco. Non enim est acceptio personarum apud Deum. Quicunque enim sine lege
11 12 καὶ Ἕλληνι. Οὐ γάρ ἐστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ. Ὅσοι γὰρ ἀνόμως

peccaverunt, sine lege & peribunt: & quicunque in lege peccaverunt, per legem judicabuntur.
ἥμαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦνται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρτον, διὰ νόμου κριθήσονται.
(Nõ enim auditores legis justi apud Deum, sed factores legis justifi-
(Οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ (δ) τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἀλλ' οἱ ποιηταὶ (ε) τοῦ νόμου δικαι- 13
cabuntur: Cùm enim Gentes quæ non legem *habentes*, *naturâ* ea quæ legis faciunt,
ωθήσονται. Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ νόμον ἔχοντα, φύσει τὰ τοῦ νόμου (ζ) ποιῇ, 14
ejusmodi legem non habentes, sibi*ipsis* sunt lex: Qui ostendunt opus legis
οὗτοι νόμον μὴ ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσι νόμος· Οἵτινες ἐνδείκνυνται τὸ ἔργον τοῦ νόμου 15
scriptum in cordibus suis, *contestante* ipsorum conscientiâ, & inter se invi-
γραπτὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλλή-
cèm cogitationum accusantium, aut etiam defendentium:) In die cùm judicabit
λων τῶν λογισμῶν κατηγορούντων, ἢ καὶ ἀπολογουμένων) Ἐν ἡμέρᾳ (η) ὅτε κρινεῖ 16
Deus occulta hominum, secundùm Evangelium meum, per Jesum Christum. *Ecce*
ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἴδε 17
tu Judæus cognominaris, & requiescis *legi*, & gloriaris in Deo: Et
Σὺ Ἰουδαῖος ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ (θ) τῷ νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν Θεῷ· Καὶ 18
nôsti voluntatem, & probas *differentia*, instructus *ex lege*: Confi-
γινώσκεις τὸ θέλημα, καὶ δοκιμάζεις τὰ διαφέροντα κατηχούμενος ἐκ τοῦ νόμου· Πέποι- 19
dis*que* teipsum ducem esse cæcorum, lumen eorum qui in tenebris, Eruditorem insipien-
θάς τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, Παιδευτὴν (ι) ἀφρό- 20
tium, magistrum infantium, habentem formam scientiæ & veritatis
νων, διδάσκαλον νηπίων, ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας
in lege. Ergò *docens* alium, teipsum non doces? *prædicans* non
ἐν τῷ νόμῳ. Ὁ οὖν διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ κηρύσσων μὴ 21
furari, furaris?
κλέπτειν, κλέπτεις;

Κεφ. β'. MS. A. (α) τοῦτο, (β) ἀνταποδόσεως (γ) ὀργὴ καὶ θυμός. (δ) νόμου (ε) νόμου (ζ) ποιῶσιν, (η) ᾗ κρινεῖ (θ) νόμῳ, (ι) ἀφρόνων, * ἔχοντα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܬܐ ܕܨܘܡܐ *ܓ* ܘܝܕܥܝܢܢ ܕܕܝܢܗ ܕܐܠܗܐ 2
ܒܫܪܪܐ. ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܒܗܠܝܢ ܡܬܗܦܟܝܢ. * ܡܢܐ ܕܝܢ ܡܬܚܫܒ ܐܢܬ ܐܘ ܒܪܢܫܐ. 3
ܕܕܐܢ ܐܢܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܗܠܝܢ ܡܬܗܦܟܝܢ. ܟܕ ܐܦ ܐܢܬ ܒܗܝܢ ܡܬܗܦܟ ܐܢܬ. ܕܐܢܬ
ܬܥܪܘܩ ܡܢ ܕܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܘ ܥܠ ܥܘܬܪܐ ܕܒܣܝܡܘܬܗ ܘܥܠ ܡܓܪܬ ܪܘܚܗ. ܘܥܠ ܐܪܟܐ 4
ܕܝܗܒ ܠܟ ܡܬܒܥܣ ܐܢܬ. ܘܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܒܣܝܡܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܠܬܝܒܘܬܐ ܗܘ ܡܝܬܝܐ ܠܟ.
* ܐܠܐ ܡܛܠ ܩܫܝܘܬ ܠܒܟ ܕܠܐ ܬܐܒ. ܣܐܡ ܐܢܬ ܠܟ ܣܝܡܬܐ ܕܪܘܓܙܐ ܠܝܘܡܐ ܕܪܘܓܙܐ. 5
ܘܕܓܠܝܢܐ ܕܕܝܢܐ ܟܐܢܐ ܕܐܠܗܐ. * ܗܘ ܕܦܪܥ ܠܟܠܢܫ ܐܝܟ ܥܒܕܘܗܝ. * ܠܐܝܠܝܢ 6 7
ܕܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܕܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܫܘܒܚܐ ܘܐܝܩܪܐ ܘܠܐ ܡܬܚܒܠܢܘܬܐ ܒܥܝܢ. ܝܗܒ 8
ܠܗܘܢ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. * ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܡܬܚܪܝܢ ܘܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܠܫܪܪܐ. ܐܠܐ ܠܥܘܠܐ 9
ܡܬܛܦܝܣܝܢ. ܢܦܪܘܥ ܐܢܘܢ ܪܘܓܙܐ ܘܚܡܬܐ. * ܘܐܘܠܨܢܐ ܘܬܘܪܦܐ. ܠܟܠ ܒܪܢܫ ܕܦܠܚ
ܒܝܫܬܐ. ܠܝܗܘܕܝܐ ܠܘܩܕܡ ܘܠܐܪܡܝܐ. * ܫܘܒܚܐ ܕܝܢ ܘܐܝܩܪܐ ܘܫܠܡܐ. ܠܟܠ ܕܦܠܚ 10
ܛܒܬܐ. ܠܝܗܘܕܝܐ ܠܘܩܕܡ ܘܠܐܪܡܝܐ. * ܠܐ ܓܝܪ ܐܝܬ ܢܣܒ ܒܐܦܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. * ܐܝܠܝܢ 11 12
ܓܝܪ ܕܕܠܐ ܢܡܘܣܐ ܚܛܘ. ܐܦ ܕܠܐ ܢܡܘܣܐ ܢܐܒܕܘܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܢܡܘܣܐ ܚܛܘ. ܡܢ
ܢܡܘܣܐ ܢܬܕܝܢܘܢ. * ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܫܡܘܥܘܗܝ ܕܢܡܘܣܐ ܟܐܢܝܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. ܐܠܐ 13
ܥܒܘܕܘܗܝ ܕܢܡܘܣܐ ܡܙܕܕܩܝܢ. *ܕܟܠܝܘܡ *ܗ*
* ܐܢ ܓܝܪ ܥܡܡܐ ܕܢܡܘܣܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ. ܡܢ ܟܝܢܗܘܢ ܥܒܕܝܢ ܢܡܘܣܐ. ܗܢܘܢ ܟܕ 14
ܢܡܘܣܐ ܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܠܢܦܫܗܘܢ ܗܘܘ ܢܡܘܣܐ. * ܘܗܢܘܢ ܡܚܘܝܢ ܥܒܕܗ 15
ܕܢܡܘܣܐ. ܟܕ ܟܬܝܒ ܥܠ ܠܒܗܘܢ. ܘܡܣܗܕܐ ܥܠܝܗܘܢ ܬܐܪܬܗܘܢ. ܟܕ ܡܟܣܚܝܢ ܗܘܘ
ܚܘܫܒܝܗܘܢ. ܐܘ ܡܦܩܝܢ ܪܘܚܐ. * ܒܝܘܡܐ ܕܕܐܢ ܐܠܗܐ ܟܣܝܬܗ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܐܝܟ ܐܘܢܓܠܝܘܢ 16
ܕܝܠܝ ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܐܢ ܐܢܬ ܕܝܢ ܕܝܗܘܕܝܐ ܡܬܩܪܐ ܐܢܬ. ܘܡܬܬܢܝܚ 17
ܐܢܬ ܥܠ ܢܡܘܣܐ. ܘܡܫܬܒܗܪ ܐܢܬ ܒܐܠܗܐ ܕܝܕܥ ܐܢܬ ܨܒܝܢܗ. * ܘܦܪܫ ܐܢܬ ܦܩܚܬܐ 18
ܕܝܠܦ ܐܢܬ ܡܢ ܢܡܘܣܐ. * ܘܬܬܟܠ ܥܠ ܢܦܫܟ ܕܡܕܒܪܢܐ ܐܢܬ ܕܥܘܝܪܐ: ܘܢܘܗܪܐ 19
ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܚܫܘܟܐ. * ܘܪܕܘܝܐ ܕܚܣܝܪܝ ܪܥܝܢܐ ܘܡܠܦܢܐ ܕܛܠܝܐ. ܘܐܝܬ ܠܟ 20
ܕܡܘܬܐ ܕܝܕܥܬܐ ܘܕܫܪܪܐ ܒܢܡܘܣܐ. * ܐܢܬ ܗܟܝܠ ܕܡܠܦ ܐܢܬ ܠܐܚܪܢܐ. ܠܢܦܫܟ ܠܐ 21
ܡܠܦ ܐܢܬ. ܘܕܡܟܪܙ ܐܢܬ ܕܠܐ ܢܓܢܒܘܢ. ܐܢܬ ܓܢܒ ܐܢܬ.

Tertiâ, feriâ sextâ Jejunii.4.

Porrò scimus judicium Dei esse cum veritate 2
adversùs eos qui in his versantur. Quid 3
autem cogitas ô homo, judicans eos qui in
his versantur, quum tu quoque in iisdem
verseris, te effugere judicium Dei? An 4
contra divitias benignitatis ejus, & contra
longanimitatem ejus, atque contra dilationem quam dedit tibi, audes? & ignoras te Dei
clementiâ ad pœnitentiam deduci? Sed 5
propter duritiam cordis tui quod non resipiscit, reponis tibi thesaurum iræ in diem
indignationis, & revelationis justi judicii
Dei, Qui rependit unicuique secundùm o- 6
pera ipsius. Iis quidem qui in perseveran- 7
tia bonorum operum gloriam & honorem &
incorruptionem expetunt, his *inquam* dabit
vitam æternam: Iis verò qui rebelles sunt, 8
nec acquiescunt veritati, sed iniquitati obtemperant, rependet iram & furorem: Et op- 9
pressionem, & cruciatum cuivis homini scelera perpetranti, Judæis primùm, tum Gentilibus. Gloriam verò & honorem, & pa- 10
cem cuilibet operanti bona, Judæis primùm,
tum Gentilibus. Non est enim acceptio 11
facierum apud Deum. Ii siquidem qui sine 12
Lege peccaverint, sine Lege quoque peribunt: illi autem qui in Lege peccaverint,
à Lege condemnabuntur. Non enim audi- 13
tores Legis justi sunt coram Deo, sed qui
Legem præstant justificantur.

Quotidiè. 5.

Si enim Gentes Legem non habentes, ex na- 14
tura sua præstiterint Legem, hi quum Legem non habeant, sibipsis fiunt Lex. Et hi 15
ostendunt opus Legis scriptum in cordibus
suis, & testimonium reddit eis ipsorum conscientia, cogitationibus eorum mutuò sese
accusantibus, aut excusantibus: In die quo 16
judicabit Deus hominum recondita secundùm Evangelium meum per Jesum Christum.
Et verò tu qui Judæus vocaris, & quietem 17
tuam reponis in Lege, & tete in Deo
ut qui nôris voluntatem ejus: Et discernis 18
res congruas quas edoctus es ex Lege: Con- 19
fidísque de teipso te esse ducem cæcorum,
& lucem eorum qui sunt in tenebris, Et 20
eruditorem rationis expertium, ac doctorem puerorum, & quòd habeas typum scientiæ & veritatis per Legem: Tu ergò qui 21
doces alium, teipsum non doces? & qui prædicas non furandum, tu furaris?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 ናአምር፡ ከመ፡ ጽድቅ ፡ ኵነኔሁ፡ ዘያመጽእ ፡ መቅሠፍቶሙ፡ ወይትዐወቅ ፡ እምግብሮሙ፡
3 ለእለ፡ ይገብሩ፡ ዘንተ፡ ከመዝ፡፡=፡ ሐልዮ፡ እስኩ፡ እጓለ፡ እመ፡ ሕየው፡ ለዝንቱ፡ ለእመ፡
ብከ፡ ኀበ፡ ታመስጥ፡ እምኵነኔሁ፡ ለእግዚአብሔር፡ ሶበ፡ ለሊከ፡ ትገብር፡ዝኩ፡ዘትግእዝ፡
4 በሳዕለ፡ ባዕድ፡ ወዘትጸልኦ፡፡=፡ ወትትሐዘብኑ ፡ ታስተአብዶ ፡ በብዝኀ ፡ ምሕረቱ፡ ወለት
ዕግሥቱ ፡ ወዖሆ፡ ብዊሎቶ፡ ሊታአምርኑ፡ ከመ፡ ታገርረከ፡ ምሕረቱ፡ ለእግዚአብሔር፡፡=፡
5 ወበኣምጣነ ፡ ታጸንዕ ፡ ልበከ ፡ ወሊትኔስሕ ፡ ትዘግብ ፡ ለካ፡ መቅሠፍተ ፡ ለእመ ፡ ይበጽሐ
ከ ፡ ፍደከ፡ ወለእመ ፡ ይበጽሐከ ፡ ኵነኔሁ ፡ ለእግዚአብሔር፡=፡

Scimus quòd judicium Dei *verum est,* utpote *qui adducet* in ipsos *supplicium* 2
eorum, & ex operibus eorum notum erit in eos *qui talia agunt. Perpende atten-* 3
*tiùs istud, ô fili hominis, si habeas quo aufugeris à judicio Dei, quum túte hoc facis
de quo judicas alium, eumque odio habes. Et existimásne contemnendam esse* 4
multam ejus misericordiam, & patientiam, & conniventiam ejus, ignorans quòd misericordiam Dei tibi subjicis? Et secundùm duritiam & impœnitentiam cordis 5
tui thesaurizas tibi iram: si ita in te veniat retributio tua, & si tibi contingat judicium Dei.

Verſio VULGATA LATINA.

2 Scimus enim quoniam judicium Dei eſt ſecundùm veritatem in eos qui talia agunt.
3 Exiſtimas autem hoc, ô homo, qui judicas eos qui talia agunt, & facis ea, quia
4 tu effugies judicium Dei? An divitias bonitatis ejus, & patientiæ, & longa-
nimitatis contemnis? ignoras quoniam benignitas Dei ad pœnitentiam te addu-
5 cit? Secundùm autem duritiam tuam, & impœnitens cor, theſaurizas tibi iram
6 in die iræ, & revelationis juſti judicii Dei, Qui reddet unicuique ſecundùm ope-
7 ra ejus: Iis quidem, qui ſecundùm patientiam boni operis, gloriam, & honorem
8 & incorruptionem quærunt, vitam æternam: Iis autem, qui ſunt ex contentione,
9 & qui non acquieſcunt veritati, credunt autem iniquitati, ira & indignatio. Tri-
bulatio & anguſtia in omnem animam hominis operantis malum, Judæi primùm,
10 & Græci: Gloria autem, & honor, & pax omni operanti bonum, Judæo pri-
11 mùm, & Græco: Non enim eſt acceptio perſonarum apud Deum. Quicun-
12 que enim ſine lege peccaverunt, ſine lege peribunt: & quicunque in lege
peccaverunt, per legem judicabuntur. Non enim auditores legis juſti ſunt 13
apud Deum, ſed factores legis juſtificabuntur. Cùm enim Gentes, quæ legem 14
non habent, naturaliter ea, quæ legis ſunt, faciunt, ejuſmodi legem non haben-
tes, ipſi ſibi ſunt lex: Qui oſtendunt opus legis ſcriptum in cordibus ſuis, 15
teſtimonium reddente illis conſcientiâ ipſorum, & inter ſe invicèm cogitationibus
accuſantibus, aut etiam defendentibus, In die, cùm judicabit Deus occulta 16
hominum, ſecundùm Evangelium meum, per Jeſum Chriſtum. Si autem tu Ju- 17
dæus cognominaris, & requieſcis in lege, & gloriaris in Deo, Et nôſti vo- 18
luntatem ejus, & probas utiliora, inſtructus per legem, Confidis teipſum eſſe 19
ducem cæcorum, lumen eorum qui in tenebris ſunt, Eruditorem inſipientium, 20
magiſtrum infantium, habentem formam ſcientiæ & veritatis in lege. Qui 21
ergò alium doces, teipſum non doces: qui prædicas non furandum, fura-
ris:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 * ونحن نعلم بالحقيقة ان الحكم على الذين يعملون هذه انما هو لله * افتستشعر هذا ايها 3
4 الانسان الذي تدين من يعمل هذه الاعمال وتفعلها انت، انك تفوت مداينة الله * او لعلك
5 تستهين بثروة خيريته واحتماله وامهاله، غير عالم ان صلاح الله انما يقتادك الى التوبة * فاذا
على حذو قساوتك وقلبك الذي لا يتوب، تخزن لنفسك سخطا في يوم السخط واعتلان
6 الله وحكومته المقسطة * المجازي كل احد نظير اعماله * اما الذين يطلبون على الصبر في 7
8 العمل الصالح شرفا واكراما وعدم بلى، فيكافيهم بحياة مؤبدة * واما الذين يصنعون
9 السوء عن مماراة، ويعصون الحق طائعين الظلم، فيجازيهم غضبا وسخطا * وحزنا وضيقة
على نفس كل انسان يعمل الشر، يهوديا كان قديما او يونانيا *

* قراءة الاحد الثاني بعد العنصرة *

10 * ولكل من يعمل الخير مجدا واكراما وسلامة، يهوديا كان اولا او يونانيا * لان الله ليس 11
12 عنده محاباة الوجوه * لان كافة الذين اخطاوا ولا شريعة لهم، فسيهلكون بلا اشتراع *
13 وكل الذين اخطاوا في الشريعة سيدانون بالشريعة * لان سمعة الشريعة ليسوا مقسطين عند
الله، بل صانعوا الشريعة يزكون * من هنا يقرى للجمعة بعد العنصرة *

14 * لان اذا كانت امما لا شريعة لها، تعمل بغريزتها فرايض الشريعة * وهولاء اذ لا
15 شريعة لهم، صاروا لانفسهم شريعة * اذ يوضحون فعل الشريعة في قلوبهم مكتوبا * وبضميرهم
16 تشهد لهم بين فريقي الافكار، اذ يوبخ بعضها بعضا * ويعتذرون في اليوم الذي فيه يدين
17 الله مكتومات الناس بيسوع المسيح، كما تخصص ببشارتي، تم * فانظر انت يا من تسمى يهوديا
18 وتستروح الى الشريعة، وتفاخر بالله * وتعرف مشيئته، وتميز الامور المختلفة، والشريعة
19 تعظك * وقد وثقت بنفسك ان تكون للعميان مرشدا، وللذين في الظلام نورا * وللجهال 20
21 مودبا، وللصبيان معلما، ولك صورة العلم والحق الذي في الشريعة * فيا من يعلم اخر اما
تعلم نفسك، ويا من ينذر الا يسرق اتسرق *

Et nos certò ſcimus quòd judicium ad- 2
verſùs eos qui talia agunt, ad Deum per-
tinet. Putáſne hoc ô homo qui condemnas 3
eos qui talia faciunt opera, & tu eadem
facis, quòd effugies judicium Dei? Aut 4
fortè contemnis ubertatem bonitatis
ejus, & patientiæ, atque longanimita-
tis ipſius, ignorans quòd bonitas Dei ad
pœnitentiam te ducit? Igitur juxta du- 5
ritiam tuam, & cor tuum quod non pœ-
nitet, condis animæ tuæ iram in
die iræ, & apparitionis Dei, juſti-
que judicii ipſius, Qui repenſurus 6
eſt unicuique ſecundùm opera ſua.
His quidem, qui cum conſtantia in opere 7
bono quærunt nobilitatem, & honorem,
& incorruptionem, rependet vitam ſem-
piternam: His verò, qui malum operan- 8
tur ex æmulatione, & reſiſtunt veritati,
obtemperantes iniquitati, rependet iram
& furorem. Mærorem & anxietatem 9
adverſùs animam cujuſlibet hominis
operantis malum, ſive Judæus fuerit
antea, ſive Græcus.

Lectio Dominicæ ſecundæ poſt Pentecoſten.

Omni autem operanti bonum, gloriam, & 10
honorem, & pacem, ſivè Judæus fuerit
primùm, ſive Græcus. Apud Deum enim 11
non eſt adulatio vultuum. Omnes enim 12
qui peccaverint legem non habentes, pe-
ribunt quidem ſine lege: & quicunque in
lege peccaverint, per legem damnabun-
tur. Nam auditores legis non ſunt juſti 13
apud Deum, ſed factores legis juſtifica-
buntur.

Hinc legendum pro feria ſexta poſt Pentecoſten.

Cùm enim gentes quæ legem non habent, 14
exequantur ſuo naturali ductu ſtatuta
legis, hæ quoque cùm legem non habe-
ant, fiunt ſibi ipſis lex. Oſtendentes opus 15
legis in cordibus ſuis ſcriptum, conſcien-
tiâ ipſorum illis teſtante in ambiguo co-
gitationum, dum altera alteram arguit:
Et excuſabuntur in die quo Deus judica- 16
bit arcana hominum per Jeſum Chri-
ſtum, prout conforme eſt evangelio meo.
Hucuſque. *Cave ergò heus tu qui vo-* 17
caris Judæus, & acquieſcis in lege, &
gloriaris in Deo, Et ſcis voluntatem 18
ipſius, & res ancipites diſcernis, lege te
hortante: Confidis etiam tibi ipſi eſſe 19
te cæcorum directorem, in tenebris ver-
ſantium lumen, Inſipientium erudito- 20
rem, puerorum præceptorem, & eſſe pe-
nes te formam doctrinæ & veritatis in
lege contentæ. O qui igitur alium do- 21
ces, annon docebis teipſum? ô qui præ-
dicas non furandum, num furaberis?

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

6 እስመ ፡ ውእቱ ፡ ይፈድዮ ፡ ለኵሉ ፡ በከመ ፡ ምግባሩ ፡ በኵነኔ ፡ ጽድቁ ፡፡=፡ ወለእለሰ ፡
7 ተዓገሡ ፡ በምግባረ ፡ ሠናይ ፡ ክብረ ፡ ወስብሐተ ፡ ወሕይወተ ፡ ዘለዓለም ፡፡=፡ ቁም ፡
ወበእሑደ ፡ ሰንበት ፡ ዘተሐሳስ ፡፡
8 ወእለሰ ፡ ክሕድያን ፡ ወዓላዊያን ፡ ጽድቅ ፡ ወመፍቀርያነ ፡ ዐመፃ ፡ ፍዳሆሙ ፡ መቅሠፍት ፡
9 ወመንሱት ፡፡=፡ ወቍጥዓ ፡ ወገዓር ፡ ወምንዳቤ ፡ ለነፍሰ ፡ ኵሉ ፡ ሰብእ ፡ ዘእኩይ ፡
10 ምግባሩ ፡ እመኒ ፡ አይሁዳዊ ፡ ወእመኒ ፡ አረማዊ ፡፡=፡ ክብር ፡ ወስብሐት ፡ ወሰላም ፡ ለ
11 ኵሉ ፡ ዘሠናይ ፡ ምግባሩ ፡ እመኒ ፡ አይሁዳዊ ፡ ወእመኒ ፡ አረማዊ ፡=፡ እስመ ፡ ኢያደ
12 ሉ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለገጸ ፡ ሰብእ ፡፡=፡ እስመ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ፈድፋደ ፡ እምሕግ ፡ እ
ምሕግ ፡ አበሰሆሙ ፡ ፈድፋደ ፡ እምሕግ ፡ ኵነኔሆሙ ፡ ወኵሎሙ ፡ እለ ፡ ዘበሕግ ፡ አባሰ
13 ሆሙ ፡ ዘበ ፡ ሕግ ፡ ኵነኔሆሙ ፡፡=፡ ቦኑ ፡ በአጽምኦ ፡ መጻሕፍት ፡ ይጸድቁ ፡ በቅድመ ፡
14 እግዚአብሔር ፡ አኮኑ ፡ ደእሙ ፡ በገቢሮቱ ፡ ይጸድቁ ፡፡=፡ አሕዛብኒ ፡ እለ ፡ አልቦሙ ፡
ሕገ ፡ ይሠርዑ ፡ ሎሙ ፡ ሕገ ፡ ወየሐጕጕ ፡ ሎሙ ፡ ለሊሆሙ ፡ ወይገብሩ ፡ በዘ ፡ ሕጎሙ ፡=፡
15 ወያርእዩ ፡ ለገባሬ ፡ ሕግ ፡ ከመዝ ፡ ጽሑፍ ፡ ሀሎ ፡ ውስተ ፡ ልቦሙ ፡፡ ወያረስሐስሖሙ ፡
16 ልቦሙ ፡ ወይቀልዮሙ ፡=፡ ወያአምሩ ፡ ከመ ፡ አልቦ ፡ ዘይብሉ ፡ ወዘይዌቅሡ ፡ አመ ፡
17 የሐትቶሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለእጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ዘኅቡእ ፡ ወዘይትከበት ፡ በከ
18 መ ፡ መሀርኩ ፡ በእንተ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡=፡ ወሶበ ፡ አንተ ፡ አይሁዳዊ ፡ ዘተዐር
19 ፍ ፡ በኦሪትከ ፡ ወትትሜካሕ ፡ በእግዚአብሔር ፡=፡ ወታአምሮ ፡ ፈቃዶ ፡ ወትፈልጥ ፡ ዘይ
ኄይስ ፡ ወምሁር ፡ አንተ ፡ ኦሪተ ፡፡=፡ ወትትአመን ፡ ርእሰከ ፡ ከመ ፡ አንተ ፡ መርሖሙ ፡ ለ
20 ዕውራን ፡ ወብርሃኖሙ ፡ ለእለ ፡ ውስተ ፡ ጽልመት ፡=፡ ወመጥበቢሆሙ ፡ ለአብዳ
ን ፡ ወመምህሮሙ ፡ ለሕፃናት ፡ ወትትሜሰል ፡ ከመ ፡ ጻድቅ ፡ ወተለምር ፡ ሕገ ፡ ኦሪትከ ፡
21 በዘ ፡ ትጸድቅ ፡፡=፡ ወእፎኑ ፡ እንከ ፡ ዘኢይትሜሀር ፡ ርእሰከ ፡ ዘትሜህር ፡ ለባዕድ ፡
ኢትስርቁ ፡ ትብል ፡ ወለሊከ ፡ ትሰርቅ ፡=፡

Eò quòd ipſe retribuet unicuique ſecundùm opus ſuum ex judicio juſtitiæ ſuæ: Nempe 6
iis qui patienter expectant per bona opera, honorem, & gloriam, & vitam ater- 7
nam: Stato.

Dominicâ Sabbati Rogationis.

Iis autem qui refragantur, & pervertunt juſtitiam, & diligunt iniquitatem, retri- 8
butionem eorum, nempe, *iram & tentationem, Et anguſtiam, & gemitum, & tribu-* 9
lationem in animam omnis hominis cujus opus malum eſt, ſive Judæi ſive Gentilis:
Gloriam vero *& honorem, & pacem unicuique cujus opus bonum eſt, ſive Judæo* 10
ſive Gentili. Deus enim non acceptat perſonam hominis. Nam omnes qui magis 11
abſque lege exiſtentes, *abſq; lege peccârunt, magis abſq; lege* erit *condemnatio eorū:*
& omnes qui in lege peccaverunt, per legem erit condemnatio eorum. Nunquid in 12
auſcultando Scripturas juſtificantur homines *in conſpectu Dei? nequaquam, ſed in* 13
operando juſtificantur. Gentes autem qui non habent legem, legem ſibi ponunt, & 14
ſibimetipſi pro lege ſunt, exequentes quæ in lege eorum continentur. *Et oſtendunt* 15
opus legis quaſi ſcriptum fuerat in cordibus eorum, & redarguent eos corda ipſorū,
eoſque deteſtabuntur. Et intelligent nihil fore quod dixerint vel argumentati fue- 16
rint, quum inquiſiturus eſt Deus filios hominis, quod occultum & abſconditum erit,
quemadmodum edocui, per Jeſum Chriſtum. Quòd ſi tu Judæus es, *et acquieſcis in* 17
lege tua, & gloriaris in Deo; Et nôſti ejus voluntatem, & diſcernis meliora, & 18
inſtructus es ex lege; Et confidis de te ipſo, quòd tu ductor es cæcorum, & lu- 19
men eorum qui ſunt in tenebris, Et eruditor inſipientium, & doctor infantium, 20
& conformis factus es etiam veritati, edocéſque præcepta legis tuæ, per quam
juſtificaberis: Et quomodo igitur non inſtruris teipſum, qui edoces alios? Ne 21
furemini, dicis; & tu ipſe furaris:

Qui *dicens* non *mœchari*, mœcharis? *abominatus* idola, ſacrilegium facis?
22 Ὁ λέγων μὴ μοιχεύειν, μοιχεύεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἴδωλα, ἱεροσυλεῖς;
Qui in lege gloriaris, per *tranſgreſſionem* legis Deum inhonoras?
23 Ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶσαι, διὰ τῆς παραβάσεως τοῦ νόμου τὸν Θεὸν ἀτιμάζεις;
Ipſum enim nomen Dei per vos blaſphematur *in* *Gentibus*, ſicut ſcri-
24 Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ δι' ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι, καθὼς γέ-
ptum eſt. Circumciſio quidem *enim* prodeſt, ſi legem obſerves: ſi autem *tranſ-*
25 γραπται. Περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον πράσσῃς· ἐὰν δὲ παρα-
greſſor legis ſis, circumciſio tua præputium facta eſt. Si igitur præpu-
26 βάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν. Ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυ-
tium juſtitias legis cuſtodiat, nónne præputium illius in circumciſionẽ
στία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν
reputabitur? Et judicabit id quod ex natura præputium legem conſum-
27 λογισθήσεται; Καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦ-
mans, te per literam & circumciſionem *tranſgreſſorem* legis? Non enim
28 σα, σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου; Οὐ γὰρ
qui in manifeſto, Judæus eſt: neque quæ in manifeſto, in carne, circum-
ὁ ἐν τῷ φανερῷ, Ἰουδαῖός ἐστιν· οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ, ἐν σαρκὶ, περιτο-
ciſio: Sed qui in abſcondito, Judæus: & circumciſio cordis, in ſpi-
29 μή· Ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ, Ἰουδαῖος· καὶ περιτομὴ καρδίας, ἐν πνεύ-
ritu, non litera: cujus laus non ex hominibus, ſed ex Deo.
ματι, οὐ γράμματι· οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ.

CAP. III. γ'.

1 Quid ergò *præſtans* Judæo? aut quæ utilitas circumciſionis? Mul-
Τί οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου; ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς; Πο- Γ'
2 tum per omnem modum. Primùm quidem *enim*, quia credita ſunt eloquia
λὺ κατὰ πάντα τρόπον. πρῶτον μὲν γὰρ, ὅτι ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια τοῦ
Dei. Quid enim, ſi non crediderunt quidam? *num* incredulitas illorum, fidem
3 Θεοῦ. Τί γὰρ, εἰ (α) ἠπίστησάν τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν, τὴν πίστιν
Dei *inutilem reddet*? *Ne* *fiat*. *Eſto* autem Deus verax, omnis autẽ
τοῦ Θεοῦ καταργήσει; Μὴ γένοιτο. γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθὴς, πᾶς δὲ 4
homo mendax, ſicut ſcriptum eſt: Ut *utique* juſtificeris in ſermonibus
ἄνθρωπος ψεύστης, καθὼς γέγραπται· Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις
tuis, & vincas *in* *judicari* te. Si autem iniquitas noſtra, Dei
σου, καὶ (β) νικήσῃς ἐν τῷ κρίνεσθαί σε. Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν, Θεοῦ 5
juſtitiam commendat, quid dicemus? *Num* *injuſtus* Deus, *inferens* i-
δικαιοσύνην συνίστησι, τί ἐροῦμεν; Μὴ ἄδικος ὁ Θεὸς, ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀρ-
ram? (ſecundùm hominem dico,) *Ne* *ſit*. Alioquin quomodò judicabit
γήν; (κατὰ ἄνθρωπον λέγω,) Μὴ γένοιτο. ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ 6
Deus mundum? Si enim veritas Dei in meo mendacio
Θεὸς τὸν κόσμον; (γ) Εἰ γὰρ ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι 7
abundavit in gloriam ipſius, quid adhuc & ego tanquam peccator judicor?
ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι;
Et non (ſicut blaſphemamur, & ſicut aiunt quidam nos dicere,) *quia* fa-
Καὶ μὴ (καθὼς βλασφημούμεθα, καὶ καθώς φασί τινες ἡμᾶς λέγειν,) ὅτι ποι- 8
ciamus mala, ut veniant bona: quorum damnatio juſta eſt. Quid
Δ' ήσωμεν τὰ κακὰ, ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά· ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστι. Τί 9
ergò? præcellimus? *non omninò*. Præcauſati ſumus enim Judæóſque & Græ-
οὖν; (δ) προεχόμεθα; οὐ πάντως. προῃτιασάμεθα γὰρ Ἰουδαίους (ε) τε καὶ Ἕλ-
cos, omnes ſub peccato eſſe: Sicut ſcriptum eſt; Quia non eſt juſtus, *neque*
ληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι· Καθὼς γέγραπται, Ὅτι οὐκ ἔστι δίκαιος, οὐδὲ 10
unus: Non eſt intelligens, non eſt requirens Deum. Omnes de-
εἷς· Οὐκ ἔστιν (ζ) ὁ συνιῶν, οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν Θεόν. Πάντες ἐξ- 11
clinaverunt, ſimul inutiles facti ſunt: non eſt *faciens* *bonitatem*, non eſt uſque ad u- 12
έκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν· οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑ-
num. Sepulchrum patens guttur eorum: linguis ſuis dolo-
νός. Τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν· ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδο- 13
ſè agebant: venenum aſpidum ſub labiis eorum: Quorum os male-
λιοῦσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν· Ὧν τὸ στόμα ἀ- 14
dictione & amaritudine plenum eſt.
ρᾶς καὶ πικρίας γέμει.

Κεφ. γ'. MS.A. (α) ἠπείθησάν (β) νικήσεις (γ) Εἰ δὲ ἡ (δ) προεχώμεθα; (ε) τε πρῶτον καὶ (ζ) συνιῶν,

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
[illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
[illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]
14 [illegible]

Quíque dicis non mœchandum, tu mœcharis? tuque qui execraris idola, diripis ædem ſacram? 22 Et tu qui gloriaris in Lege, eo ipſo quod tranſgrederis Legem, Deum ignominiâ afficis. 23 Etenim nomen Dei propter vos blaſphematur inter Gentes, ſicut ſcriptum eſt. 24 Nam circuncisio prodeſt, ſi legem adimpleveris: ſin autem tranſgrediaris Legem, circunciſio tua facta eſt præputium. 25 Quòd ſi præputium ſervaverit præceptum Legis, nónne præputium reputabitur pro circunciſione? 26 Et præputium quod ex natura ſua præſtat Legem, condemnabit te qui per Scripturam & circunciſionem tranſgreſſor es Legis? 27

Lectio quotidianã. 6.

Non enim qui palam eſt, is Judæus eſt: nec etiam ea quæ conſpicitur in carne, circunciſio. 28 Sed is demum Judæus eſt, qui eſt in abdito: & ea circunciſio, quæ cordis eſt, ſpiritu non autem ſcripturâ, cujus gloria non eſt ex hominibus, ſed ex Deo. 29

CAP. III.

Quæ eſt igitur excellentia Judæi, aut quæ eſt utilitas circunciſionis? 1 Multa per omnem modum. In primis quòd concrediti ſint eis ſermones Dei. 2 Si autem ex eis nonnulli increduli fuerunt, nunquid non credendo fidem Dei otioſam reddiderunt? 3 Abſit: ſiquidem Deus verax eſt, omnis autem homo mendax: ſicut ſcriptum eſt, Ut juſtificeris in ſermonibus tuis, & vincas cùm judicaverint te. 4 Sed ſi iniquitas noſtra juſtitiam Dei confirmat, quid dicemus? num iniquus eſt Deus qui infert iram ſuam? (tanquam homo loquor.) 5 Abſit: alioquin quomodo judicabit Deus mundum? 6 Si enim veritas Dei abundat per mendacium meum ad laudem ipſius, cur igitur ego quaſi peccator condemnabor? 7 Aut nunquid, ut quidam obtrectant nobis, aiuntque nos dicere, Faciamus mala ut veniant bona? quorum damnatio ſervatur ad juſtitiam. 8 Quid igitur præſtantius obtinebimus, qui jam antè determinavimus de Judæis & Gentilibus omnes eſſe ſub peccato? 9 Prout ſcriptum eſt, Non eſt juſtus, ne unus quidem. 10 Nec eſt qui intelligat, neque qui quærat Deum. 11 Omnes declinârunt ſimul, & improbati ſunt, nec eſt qui faciat bonum, ne unus quidem. 12 Sepulchra patientia guttura eorum, & linguæ eorum fraudulentæ, & venenum aſpidis ſub labiis eorum. 13 Os eorum plenum eſt imprecatione & felle. 14

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 ወሊትዝምዉ፡ ትብል፡ ወለሊከ፡ ተሐውር፡ ብእሲተ፡ ብእሲ፡፡ ታሠቆርር፡ ጣዖተ፡ ወለ
23 ሊከ፡ ትሰርቅ፡ ቤተ፡ አማልክት፡=፡ ወትትሚካሕ፡ በኦሪትከ፡ ወለሊከ፡ ዐላዊ፡ ሳኦ
24 ሪት፡ ወታስተሐቅሮ፡ ለእግዚአብሔር፡፡=፡ ወበእንቲአክሙ፡ ይፀርፉ፡ አሕዛብ፡ ላዕለ፡
25 ስመ፡ እግዚአብሔር፡ በከመ፡ ይብል፡ መጽሐፍ፡፡=፡ ግዝረትሰአ፡ ትበቍዐከ፡ ለእመ፡ ገበር
ከ፡ ሕገገ፡ ኦሪት፡ ወእመሰ፡ ሊገበርከ፡ ሕገገ፡ ኦሪት፡ ግዝረትከ፡ ቍልፈተ፡ ትከው
26 ነከ፡፡=፡ ወእመሰ፡ እንዘ፡ ቈላፍ፡ አንተ፡ ወዐቀብከ፡ ሕገገ፡ ኦሪት፡ ቍልፈትከ፡ ግዝረተ፡ ትከው
27 ነከ፡፡=፡ ወይኄይሰከ፡ ቍልፈትከ፡ ትንበር፡ እንተ፡ ተፈጥረት፡ ምስሌከ፡ እምትትገዘር፡
ወትዕሉ፡ ሕገ፡ ኦሪትከ፡ ወይኄይሰከ፡ እምኔከ፡ እምግዙር፡ ዘተዓሉ፡ ሕገ፡ ኦሪትከ፡ ዝኩ፡ ቈላፍ፡
28 ዘይገብር፡ ሕገ፡ ኦሪት፡፡=፡ ቦኑ፡ ለዐይነ፡ ሰብእ፡ ይትሀፄዱ፡ ወቦኑ፡ ሳእድልዎ፡ ትገዝሩ፡=፡

Et, Ne fornicemini, dicis, & tu ipſe adulteriũ committis: abominaris idola, túq; ipſe expilas domum Dei. 22 *Et gloriaris in lege tua, & tu ipſe prævaricando legẽ etiã contemnis Deũ.* 23 *Nam propter vos blaſphemant Gentes contra nomen Dei, quemadmodũ dicit Scriptura.* 24 *Circumciſio quidem prodeſt tibi, ſi præcepta legis exequaris: quòd ſi præcepta legis non peragas, circumciſio tua tibi facta eſt præputium.* 25 *Si autem tu præputium cùm ſis, mandata legis obſervaveris, præputium tuum tibi factum eſt circumciſio.* 26 *Et melius tibi erit tuum præputium, quod tecum ex natura reſidet, quàm circumciſio quæ tranſgreditur mandata legis tuæ: & præputium illud quod præſtat mandata legis, meliorem te reddit ex te ipſo, quàm circumciſio, quæ prævaricatur mandata legis.* 27 *Nunquid Judæi ſunt* qui *ad oculum hominis ita ſunt? an circumciſio eſt,* quæ *ad ſimulationem eſt?* 28

Verſio VULGATA LATINA.

22 Qui dicis non mœchandum, mœcharis : qui abominaris idola, ſacrilegium facis :
23 Qui in lege gloriaris, per prævaricationem legis Deum inhonoras. (Nomen
24 enim Dei per vos blaſphematur inter Gentes, ſicut ſcriptum eſt.) Circumciſio
25 quidem prodeſt, ſi legem obſerves : ſi autem prævaricator legis ſis, circumciſio
26 tua præputium facta eſt. Si igitur præputium juſtitias legis cuſtodiat : nónne præ-
27 putium illius in circumciſionem reputabitur ? Et judicabit id quod ex natura
eſt præputium, legem conſummans, te, qui per literam & circumciſionem præva-
28 ricator legis es ? Non enim qui in manifeſto, Judæus eſt : neque quæ in mani-
29 feſto, in carne, eſt circumciſio : Sed qui in abſcondito, Judæus eſt : & circum-
ciſio cordis in ſpiritu, non literâ : cujus laus non ex hominibus, ſed ex Deo eſt.

CAP. III.

1
2 Quid ergò ampliùs Judæo eſt ? aut quæ utilitas circumciſionis ? Multum per
3 omnem modum. Primùm quidem, quia credita ſunt illis eloquia Dei. Quid enim
ſi quidam illorum non crediderunt? Numquid incredulitas illorum fidem Dei eva-
cuabit ? Abſit. Eſt autem Deus verax : omnis autem homo mendax, ſicut ſcri- 4
ptum eſt ; Ut juſtificeris in ſermonibus tuis : & vincas cùm judicaris. Si autem 5
iniquitas noſtra juſtitiam Dei commendat, quid dicemus ? Numquid iniquus eſt
Deus, qui infert iram ? (Secundùm hominem dico.) Abſit: alioquin quomodò 6
judicabit Deus hunc mundum ? Si enim veritas Dei in meo mendacio abundavit 7
in gloriam ipſius : quid adhuc & ego tanquam peccator judicor : Et non (ſicut 8
blaſphemamur, & ſicut aiunt quidam nos dicere,) Faciamus mala ut veniant bo-
na : quorum damnatio juſta eſt. Quid ergó ? præcellimus eos ? Nequaquam. 9
Cauſati enim ſumus, Judæos & Græcos omnes ſub peccato eſſe, Sicut ſcriptum 10
eſt ; Quia non eſt juſtus quiſquam : Non eſt intelligens, non eſt requirens De- 11
um. Omnes declinaverunt, ſimul inutiles facti ſunt: non eſt qui faciat bonum, 12
non eſt uſque ad unum. Sepulchrum patens eſt guttur eorum, linguis ſuis do- 13
losè agebant : Venenum aſpidum ſub labiis eorum : Quorum os maledictio- 14
ne, & amaritudine plenum eſt :

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

22 * ويا من تقول لا تفسق تفسق. ويا من يرفض الاوثان اسرق اواني الهيكل * ويا من يفتخر
23 بالشريعة. عن مخالفتك الشريعة تهين الله * لان اسم الله بكم يفترى عليه في الامم. كما كتب
24 ج * فالختانة انما تنفعك اذا عملت الشريعة. فان كنت تخالف الشريعة. فقد صارت ختانتك
25 غلفة * فان تكن الغلفة تحفظ حقوق الشريعة. افليس غلفته تحسب ختانة * ويدين
26 27 الغلفة المكملة الشريعة من ذات طبعها. اياك المخالف الشريعة بكتاب وختانة.
* الاثنين بعد العنصرة من الجمعة الثانية. * لان اليهودي ليس هو من كان في الظاهر 28
يهوديا. ولا الختانة الظاهرة في البشر ختانة * بل اليهودي من هو في السر يهوديا. 29
والختانة ختانة القلب بالروح لا بالكتاب. الذي مدحه ليس من الناس بل من الله.

الفصل الثالث.

1 2 * فما فضل اليهودي اذا. وما منفعة الختانة * منفعتها على سائر الاحوال كثيرة. اولا
3 انهم اوعدوا على اقوال الله * وماذا يكون ان قل تصديق قوم منهم * اتري نقض
4 تصديقهم يبطل صدق الله * حاشا. فليكن الله صادقا وكل انسان كاذبا كما كتب.
5 ليتزكي في اقوالك وتغلب في حكومتك * فان يكن ظلمنا يقيم عدل الله. فماذا نقول.
6 اتري الاله الجالب السخط ظالما. قولا يخص الانسان اقول * حاشا. والا فكيف يدين الله
7 العالم * لان حق الله ان يكن بكذبي انا زاد شرفه. فلم ادان انا اذا بمنزلة خاطي ايضا.
8 * ولا كما يفترى علينا. كما يزعم قوم اذ يقولون اننا نعمل الشرور لتجينا الخيرات. اولايك
9 الذين دينونتهم واجبة * فماذا اذ نسبق فنحفظ. فليس ذاك راينا بحقا. لاننا قد قضينا على
10 اليهود واليونانيين اجمعين انهم تحت الخطية * كما كتب ان ليس صديقا حتى ولا واحد.
11 12 * وليس من يفقه ولا من يبتغي الله * كلهم حادوا. وجماعتهم انخذلوا. فليس من يعمل صالحا.
13 حتى ولا واحد * حلقهم قبر مفتوح * قد غشوا بالسنتهم * سم الافاعي تحت شفاههم.
14 * الذين فمهم موعب لعنة ومرار *

O qui dicis non adulterandum, adulteraberis ? O qui idola execraris, furaberis vaſa templi ? O qui de lege gloriaris, per rebellionem tuam contra legem Deum contemnis. Nam nomen Dei per vos blaſphematur inter gentes, quemadmodum ſcriptum eſt. Nam circumciſio tibi quidem prodeſt, ſi legem exequaris : verùm ſi fueris refractarius legis, jam facta eſt circumciſio tua præputium. Ergo ſi præputium ſervet ſtatuta legis, nónne præputium ejus reputabitur circumciſio ? Et præputium quod ſuapte naturâ legem perficit, judicabit te qui legem cum ſcriptura & circumciſione refragaris. 22 23 24 25 26 27

Feriâ ſecundâ poſt Pentecoſten, infra hebdomadam ſecundam.

Judæus enim non ille eſt qui eſt extrinſecè Judæus : neque circuncisio apparens in carne, circunciſio eſt: Sed Judæus is eſt, qui in ſecreto Judæus eſt : & circunciſio, circunciſio eſt cordis in ſpiritu, non in ſcriptura: cujus laus non eſt ex hominibus, ſed ex Deo. 28 29

CAP. III.

QVæ eſt igitur præſtantia Judæi, & quæ utilitas circunciſionis ? Utilitas ejus omnibus modis multa eſt. Primùm quidem *quòd iis credita ſint eloquia Dei. Quid autem rei eſt, ſi defecit credulitas quorundam ex ipſis? Num defectus credulitatis eorum irritam facit Dei fidem ? Abſit. Imò ſit Deus verax, & omnis homo mendax : ſicut ſcriptum eſt, Ut juſtificeris in ſermonibus tuis, & vincas in judicio tuo. Quod ſi iniquitas noſtra juſtitiam Dei confirmat, quid ergo dicemus ? Num Deus iram adducens injuſtus eſt ? ſermonem homini adæquatum dico. Abſit. Alioquin quomodo judicabit Deus mundum ? Si enim gloria veritatis Dei per mendacium meum creſcit, cur igitur judicor ego adhuc veluti peccator? Ac non* potiùs *(ut blaſphematur in nos, ſicut quidam aiunt dicentes) faciamus mala, ut veniant nobis bona? quorum damnatio juſta eſt. Quid igitur? prævenientes ſervabimus ? hoc non eſt conſilium expediens, quandoquidem tulimus jam ſententiam in Judæos & Græcos omnes, eſſe eos ſub peccato. Sicut ſcriptum eſt, Non eſt juſtus, ne unus quidem : Nec eſt qui ſapiat, nec qui Deum exquirat. Omnes declinaverunt, cunctique deflexerunt, nec eſt qui faciat bonum, ne unus quidem. Fauces eorum, ſepulchrum apertum, linguis ſuis deceperunt, venenum aſpidum ſub labiis eorum. Quorum os plenum eſt execratione & amarulentia :* 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

29 አኮኑ፡በኅቡእ፡ ይትሀየዱ፡ ከመ፡ ይትገዘሩ፡ ጽለሴ፡ ልቦሙ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ወአኮ፡ በመጽ
ሐፍት፡፡ ከመ፡ ትትአኰቱ፡ በኀበ፡ እግዚአብሔር፡ እምትትአኰቱ፡ በኀበ፡ እጓለ፡ እመ፡
ሕያው፡፡=፦

፫

1
2 ምንትኑ፡ እንከ፡ ረብሑ፡ ለተይሁድ፡ ወምንትኑ፡ ስለጡሃ፡ ለግዝረት፡=፦ ብዙኅ፡በኵሉ፡
3 ምግባር፡ቅድመ፡ ኵሉ፡ እስመ፡ ተአመኖሙ፡ እግዚአብሔር፡በቃሉ፡ቁሎ፡፡=፦ ወእመኒቦ፡
እለ፡ ኢይአምኑ፡ ኢአሚኖ፡ ዚአሆሙ፡ ይከልእ፡ ባዕድ፡ ከመ፡ ኢይአምኑ፡ በእግዚአ
4 ብሔር፡=፦ ሐሰ፡፡ ለይኩን፡ እግዚአብሔር፡ ጻድቀ፡ ወኵሉ፡ ሰብእ፡ ሐሳዊ፡ እስመ፡
5 ከመዝ፡ ይብል፡ መጽሐፍ፡ ከመ፡ ትጽደቅ፡ በነቢብከ፡ ወትማእ፡ በኵነኔከ፡፡=፦ ወእመ
ሰ፡ በዐመፃ፡ ዚአየ፡ ይቀውም፡ ጽድቀ፡ እግዚአብሔር፡ምንተ፡ እንከ፡ ንብል፡ ይዔምፅኑ፡
6 እግዚአብሔር፡ ዘያመጽእ፡ መቅሠፍተ፡ ላዕለ፡ ሰብእ፡=፦ ሐሰ፡፡ ወእፎኑም፡ እንከ፡ይ
7 ኴንን፡ እግዚአብሔር፡ ዓለመ፡=፦ እመሰ፡ ጽድቀ፡ ዚአየ፡ ይበዝኅ፡ እምጽድቀ፡ እ
8 ግዚአብሔር፡ ለምንት፡ እንከ፡ ይኴንነኒ፡ ከመ፡ኃጥእ፡=፦ አኮኑ፡ ፀሪፎ፡ ዝኒ፡፡ እስመ፡
ሀለው፡እለ፡ይብሉ፡ንግበር፡እኩየ፡ከመ፡ንርከብ፡ሠናየ፡ወሎሙሰ፡ፀኑሕ፡ደይኖሙ፡፡=፦

ቅድመ፡ሣልስ፡ሰንበት፡ዘጌና፡ ምንባብ፡፡=፦

9 ዐ ምንተ፡ እንከ፡ ንብል፡ ናሁ፡ ወደእነ፡ ገዐዝናሁ፡ ለአይሁዳዊ፡ ወለአረማዊ፡ እስመ፡
10 ኵሎሙ፡ ስሕቱ፡=፦ በከመ፡ ይብል፡ መጽሐፍ፡፡ አልቦ፡ ጻድቅ፡=፦ ወአልቦ፡ ጠቢ
11 በ፡ ወአልቦ፡ ዘየኃሥሦ፡ ለእግዚአብሔር፡=፦ ኵሉ፡ ዐረየ፡ ወኅቡረ፡ ዐለወ፡ አልቦ፡
12 ዘይገብራ፡ ለሠናይት፡ አልቦ፡ ወኢአሐዱ፡፡=፦ ከመ፡ መቃብር፡ ክሡት፡ ጐርዒቶሙ፡
13 ወጕሕለው፡ በልሰናቲሆሙ፡ ሕምዝ፡፡ አርዌ፡ ምድር፡ ታሕተ፡ ከናፍሪሆሙ፡፡=፦ መሪ
14 ር፡ አፈሆሙ፡ ወምሉእ፡ መርገም፡=፦

Nónne Judæus factus eſt in occulto? ita quoque circunciduntur in abdito cordis per Spiritum ſanctum, & non in litera, ut in honore ſint apud Deum, potiùs quam ut honorentur à filiis hominum. 29

CAP. III.

Quodnam eſt igitur emolumentum Judæi? aut quæ poteſtas circumciſionis ? 1
Multa per omnem modum : primò omnium, quia eis credidit Deus eloquia ejus. 2
Statio. *Et ſi ſunt ex* illis *qui non crediderunt, infidelitas eorum aliis obſu-* 3
crit, quo minùs credant in Deum ? Abſit : Sit Deus juſtus, & omnis homo 4
mendax : nam ita dicit Scriptura, Ut juſtificeris in ſermonibus tuis, & vin-
cas in judiciis tuis. Quòd ſi in iniquitate noſtra conſiſtit juſtitia Dei, quid 5
utique dicemus? num iniquus eſt Deus qui ſuper homines infert pœnas ?
Abſit : nam quomodo igitur judicabit Deus mundum ? Si quidem juſtitia mea 6
abundaverit ex juſtitia Dei, quid igitur me condemnat ut peccatorem ? Nón- 7
ne blaſphemando hoc dicunt *? utpote ſunt qui ita dicunt, Faciamus malum,* 8
ut adipiſcamur bonum : quibus proinde paratum eſt judicium eorum.

Ante tertium Sabbatum confeſſionis, Lectio.

Quid igitur dicemus? ecce modò adjudicavimus tam de Judæis quam Græ- 9
cis, quòd depravati ſunt omnes: Sicut dicit Scriptura; Non eſt juſtus, Ne- 10
que ſapiens, neque eſt qui inquirit Deum: Omnes æquales facti ſunt, & 11
pariter tranſgreſſi ſunt : non eſt qui operatur bonum, ne unus quidem. Tan- 12
quam ſepulchrum apertum eſt guttur eorum, & linguis doloſè egerunt, & *vene-* 13
num aſpidum ſub labiis eorum. Et os eorum plenum eſt amarulentiâ atque 14
maledictione.

Veloces pedes eorum *effundere* ſanguinem. Contritio & *calamitas* in
15 Ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα. Σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς
16 viis eorum. Et viam pacis non cognoverunt. Non eſt timor Dei an-
17 ὁδοῖς αὐτῶν. Καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν. Οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ ἀπ-
18 te oculos eorum. Scimus autem, quoniam quæcunque lex *di-*
19 ἔναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. Οἴδαμεν δὲ, ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέ-
cit, iis qui in lege loquitur: ut omne os obſtruatur, & ſubditus fiat omnis
γει, τοῖς ἐν τῷ νόμῳ λαλεῖ· ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ, καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς
mundus Deo. *Propterea* ex operibus legis non juſtificabitur omnis caro
20 ὁ κόσμος τῷ Θεῷ. Διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα σὰρξ
coram illo: per enim legem cognitio peccati. Nunc autem ſine lege ju-
21 ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας. Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δι-
ſtitia Dei manifeſta eſt, teſtificata à lege, & Prophetis. Ju-
22 καιοσύνη Θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου, καὶ τῶν προφητῶν. Δι-
ſtitia autem Dei per fidem Jeſu Chriſti, in omnes, & ſuper omnes
καιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πίστεως (η) Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας
credentes: non enim eſt diſtinctio. Omnes enim peccaverunt, & *deficiuntur*
23 τοὺς πιστεύοντας· οὐ γάρ ἐστι διαστολή. Πάντες γὰρ ἥμαρτον, καὶ ὑστεροῦνται τῆς
gloriâ Dei: Juſtificati gratis ipſius *gratiâ,* per redemptio-
24 δόξης τοῦ Θεοῦ· Δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι, διὰ τῆς ἀπολυτρώ-
nem quæ in Chriſto Jeſu: Quem propoſuit Deus propitiationẽ per fi-
25 σεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· Ὃν προέθετο ὁ Θεὸς (θ) ἱλαστήριον διὰ τῆς πί-
dem in ipſius ſanguine, ad oſtenſionem juſtitiæ ſuæ, per remiſ-
στεως ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρε-
ſionem *præſtitorum* delictorum: In ſuſtentatione Dei, ad
26 σιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων· Ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ, (ι) πρὸς
oſtenſionem juſtitiæ ejus, in *nunc* tempore, *ad eſſe ipſum juſtum,*
ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, ἐν τῷ νῦν καιρῷ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον,
& *juſtificantem* eum ex fide Jeſu. Ubi ergò gloriatio? excluſa eſt. Per
27 καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ. Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη. Διὰ
quam legem? *Operum?* non, ſed per legem fidei. *Ratione colligimus*
ποίου νόμου; τῶν ἔργων; οὐχὶ, ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως. (κ) Λογιζόμεθα 28
ergò, fide juſtificari hominem ſine operibus legis. An Judæorum Deus tantùm?
οὖν, πίστει δικαιοῦσθαι ἄνθρωπον χωρὶς ἔργων νόμου. Ἢ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς μόνον; 29
nónne *verò* & Gentium? imò & Gentium. *Si* quidem unus Deus, qui *juſtifi-*
(λ) οὐχὶ δὲ καὶ ἐθνῶν; ναὶ καὶ ἐθνῶν. (μ) Ἐπείπερ εἷς ὁ Θεὸς, ὃς δικαι- 30
cabit circumciſionem ex fide, & præputium per fidem. Legem ergò de-
ώσει περιτομὴν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως. Νόμον οὖν καταρ- 31
ſtruimus per fidem? *ne fiat:* ſed legem *ſtabilimus.*
γοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον (ν) ἱστῶμεν.

CAP. IV. δ'.

T Quid ergò dicemus Abraham patrem noſtrum inveniſſe ſecundùm carnem?
Ί οὖν ἐροῦμεν (α) Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὑρηκέναι κατὰ σάρκα; 1
Si enim Abraham ex operibus juſtificatus eſt, habet *gloriationem,* ſed non apud Deũ.
Εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ (β) πρὸς τὸν Θεόν. 2
Quid enim Scriptura dicit? Credidit *autem* Abraham Deo, & reputatũ eſt illi
Τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ 3
ad juſtitiam. *At operanti* merces non imputatur ſecundùm gratiã, ſed
εἰς δικαιοσύνην. Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ 4
ſecundùm debitum. *At* non *operanti,* credenti autem in *juſti-*
(γ) κατὰ τὸ ὀφείλημα. Τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαι- 5
ficantem impium, reputatur fides ejus ad juſtitiam. Sicut & Da-
οῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην. Καθάπερ καὶ Δα- 6
vid dicit beatitudinem hominis, cui Deus *imputat* juſtitiam
βὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην
ſine operibus; Beati, quorum remiſſæ ſunt iniquitates, & quorum tecta ſunt
χωρὶς ἔργων, Μακάριοι, ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν 7
peccata.
αἱ ἁμαρτίαι.

MS. A. (η) ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάντας τοὺς πιστεύοντας· (θ) ἱλαστήριον ἐν τῷ αὐτοῦ (ι) πρὸς τὴν ἔνδειξιν (κ) Λογιζόμεθα γὰρ, δικαιοῦσθαι πίστει ἄνθρωπον (λ) οὐχὶ καὶ (μ) Εἴπερ εἷς (ν) ἱστάνομεν.
Κεφ. δ'. MS. A. (α) εὑρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν κατὰ σάρκα; Εἰ γὰρ (β) πρὸς Θεόν. (γ) κατὰ ὀφείλημα.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 16 * ܘܪܓܠܝܗܘܢ ܡܣܪܗܒܢ ܠܡܐܫܕ ܕܡܐ. * ܫܚܩܐ ܘܕܘܘܢܐ ܒܐܘܪܚܬܗܘܢ. * ܘܐܘܪܚܐ ܕܫܝܢܐ
17 18 ܠܐ ܝܕܥܘ. * ܘܕܚܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܠܝܬ ܩܕܡ ܥܝܢܝܗܘܢ. * ܩܪܝܢܐ ܕܣܗܕܐ * ܙ *
19 * ܝܕܥܝܢ ܕܝܢ ܕܡܕܡ ܕܐܡܪ ܢܡܘܣܐ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܢܡܘܣܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܐܡܪ. ܕܟܠ ܦܘܡ ܢܣܬܟܪ.
20 ܘܟܠܗ ܥܠܡܐ ܢܬܚܝܒ ܠܐܠܗܐ. * ܡܛܠ ܕܒܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ. ܠܐ ܡܙܕܕܩ ܟܠ
21 ܒܣܪ ܩܕܡܘܗܝ. ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܓܝܪ ܐܬܝܕܥܬ ܚܛܝܬܐ. * ܗܫܐ ܕܝܢ ܕܠܐ ܢܡܘܣܐ. ܟܐܢܘܬܗ
22 ܕܐܠܗܐ ܐܬܓܠܝܬ. ܘܡܣܗܕ ܥܠܝܗ ܗܘ ܢܡܘܣܐ ܘܢܒܝܐ. * ܟܐܢܘܬܗ ܕܝܢ ܕܐܠܗܐ.
ܒܝܕ ܗܝܡܢܘܬܐ ܗܝ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܠܟܠܢܫ. ܐܦ ܥܠ ܟܠܢܫ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ. ܠܝܬ
23 ܓܝܪ ܦܘܪܫܢܐ. * ܡܛܠ ܕܟܠܗܘܢ ܚܛܘ. ܘܚܣܝܪܝܢ ܡܢ ܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ.
24 25 * ܘܡܙܕܕܩܝܢ ܒܡܘܗܒܬܐ ܡܓܢ. ܘܒܦܘܪܩܢܐ ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܗܢܐ ܕܩܕܡ
ܣܡܗ ܐܠܗܐ ܚܘܣܝܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܕܡܗ. ܡܛܠ ܚܛܗܝܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܚܛܝܢ.
26 * ܒܡܓܪܐ ܪܘܚܗ ܕܝܗܒ ܠܢ ܐܠܗܐ. ܠܚܘܝܐ ܕܟܐܢܘܬܗ ܕܒܙܒܢܐ ܗܢܐ. ܕܗܘ.
27 ܢܗܘܐ ܟܐܢܐ. ܘܢܙܕܩ ܒܟܐܢܘܬܐ ܠܡܢ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܝ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܐܝܟܘ
ܗܟܝܠ ܫܘܒܗܪܐ. ܐܬܒܛܠ ܠܗ. ܒܐܝܢܐ ܢܡܘܣܐ. ܕܥܒܕܐ. ܠܐ. ܐܠܐ ܒܢܡܘܣܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ.
28 * ܡܬܪܥܝܢܢ ܗܟܝܠ. ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܘ ܡܙܕܕܩ ܒܪܢܫܐ. ܘܠܐ ܒܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ. * ܠܡܐ
29 30 ܓܝܪ ܐܠܗܐ ܕܝܗܘܕܝܐ ܗܘ ܒܠܚܘܕ. ܘܕܥܡܡܐ ܠܐ. ܐܝܢ ܐܦ ܕܥܡܡܐ. * ܡܛܠ ܕܚܕ ܗܘ
31 ܐܠܗܐ ܕܡܙܕܩ ܓܙܘܪܬܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܐܦ ܥܘܪܠܘܬܐ ܒܗ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. * ܠܡܐ ܗܟܝܠ
ܢܡܘܣܐ ܗܘ ܡܒܛܠܝܢܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܚܣ. ܐܠܐ ܢܡܘܣܐ ܗܘ ܡܩܝܡܝܢܢ.
1 * ܩܦܠܐܘܢ * ܕ * * ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܐܡܪܝܢܢ ܥܠ ܐܒܪܗܡ ܪܫܐ ܕܐܒܗܬܐ. ܕܐܫܟܚ ܒܒܣܪ.
2 * ܐܠܘ ܓܝܪ ܐܒܪܗܡ ܡܢ ܥܒܕܐ ܐܙܕܕܩ ܗܘܐ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܫܘܒܗܪܐ. ܐܠܐ ܠܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ.
3 4 * ܡܢܐ ܓܝܪ ܐܡܪ ܟܬܒܐ. ܕܗܝܡܢ ܐܒܪܗܡ ܠܐܠܗܐ. ܘܐܬܚܫܒܬ ܠܗ ܠܟܐܢܘ. * ܠܡܢ ܕܦܠܚ
5 ܕܝܢ. ܠܐ ܡܬܚܫܒ ܠܗ ܐܓܪܗ ܐܝܟ ܕܒܛܝܒܘܬܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܡܢ ܕܡܬܚܝܒ ܠܗ. * ܠܡܢ ܕܝܢ ܕܠܐ
ܦܠܚ. ܐܠܐ ܡܗܝܡܢ ܒܠܚܘܕ ܒܡܢ ܕܡܙܕܩ ܚܛܝܐ. ܡܬܚܫܒܐ ܠܗ ܗܝܡܢܘܬܗ ܠܟܐܢܘ.
6 * ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܕܘܝܕ ܐܡܪ ܥܠ ܛܘܒܗ ܕܒܪܢܫܐ. ܐܝܢܐ ܕܐܠܗܐ ܚܫܒ ܠܗ ܙܕܝܩܘܬܐ ܕܠܐ ܥܒܕܐ.
7 ܟܕ ܐܡܪ. * ܕܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܫܬܒܩ ܠܗܘܢ ܥܘܠܗܘܢ. ܘܐܬܟܣܝܘ ܚܛܗܝܗܘܢ.

Et pedes eorum veloces ad effundendum 15
ſanguinem. Contritio & miſeria in viis 16
eorum. Et viam pacis non cognoverunt. 17
Nec timor Dei eſt coram oculis eorum. 18

Lectio Martyrum. 7.

Scimus autem quæcunque dicit Lex, iis qui 19
ſunt in Lege dicere: ut omne os obturetur,
& univerſus mundus debitor ſit Deo. Quan- 20
doquidem ex operibus Legis non juſtifica-
bitur omnis caro coram eo: per Legem
enim innotuit peccatum. Nunc autem ſine 21
Lege juſtitia Dei revelata eſt, cui ſuffraga-
tur ipſa Lex & prophetæ. Juſtitia verò Dei 22
per fidem eſt Jeſu Chriſti in omnes, atque
ſuper omnes qui credunt in eum: non eſt
enim differentia. Quoniam omnes pecca- 23
verunt, ac deſtituuntur gloriâ Dei. Juſtifi- 24
cantur autem per gratiam gratìs, & per red-
emptionem quæ facta eſt per Jeſum Chri-
ſtum. Quem præconſtituit Deus propitia- 25
tionem per fidem ſanguinis ipſius, propter
peccata noſtra quæ anteà patravimus. Per 26
dilationem quam dedit nobis Deus longani-
mitate ſuâ, ad demonſtrationem juſtitiæ ſuæ
in hoc tempore: ut ſit ipſe juſtus, & juſtifi-
cet æquitate eum qui eſt ex fide Domini no-
ſtri Jeſu Chriſti. Ubi ergò gloriatio? ab- 27
rogata eſt. Per quam Legem? operum?
nequaquam: ſed per Legem fidei. Arbi- 28
tramur ergò fide juſtificari hominem, non
autem operibus Legis. Num enim Deus 29
Judæorum eſt tantùm, Gentium verò mini-
mé? ſane & Gentium, Quia unus eſt Deus, 30
qui juſtificat circumciſionem fide, atque præ-
putium per eandem fidem. Nunquid igi- 31
tur Legem abrogamus per fidem? Abſit:
quinimò Legem ſtabilimus.

CAP. IV.

Quid ergò dicemus de Abraham principe 1
patrum, eum adeptum eſſe carne? Si enim 2
Abraham ex operibus juſtificatus fuit, glo-
riationem habet, ſed non apud Deum.
Quid enim ait Scriptura? Credidit Abra- 3
ham Deo, & reputatum eſt ei ad juſtitiam.
Operanti autem non reputatur merces ſua 4
quaſi per gratiam, ſed perinde ac ſi ei debea-
tur. Ei verò qui non operatur, ſed credit 5
modò in eum qui juſtificat peccatores, repu-
tatur fides ad juſtitiam. Quemadmodum 6
David quoque dixit de beatitudine illius ho-
minis, cui Deus reputat juſtitiam abſque o-
peribus, dum ait; Beati illi, quibus remiſſa 7
eſt iniquitas ipſorum, & quorum tecta ſunt
peccata.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወበሊሕ ፡ እገሪሆሙ ፡ ለክዒወ ፡ ደም ፡ ኃሰር ፡ ወቅጥቃጤ ፡ ውስተ ፡ ፍኖቶሙ ፡፡=፡
16 ወሊአምርዋ ፡ ለፍኖተ ፡ ሰላም ፡፡=፡ ወአልቦሙ ፡ ፍርሀተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ቅድመ ፡ አ
17 ዕይንቲሆሙ ፡፡=፡ ናአምር ፡ ከመ ፡ ኵሉ ፡ ዘይብል ፡ ኦሪት ፡ ለእለ ፡ ውስተ ፡ ኦሪት ፡ ይቤ
18 ሎሙ ፡ ከመ ፡ ይትፈጸም ፡ ኵሉ ፡ አፍ ፡ ወይኩን ፡ ገሩረ ፡ ኵሉ ፡ ዓለም ፡ ለእግዚአብ
19 ሔር ፡፡=፡ እስመ ፡ ሊይጸድቅ ፡ ኵሉ ፡ ዘነፍስ ፡ በገቢረ ፡ ሕገገ ፡ ኦሪት ፡ በቅድመ ፡ እግ
20 ዚአብሔር ፡ እስመ ፡ እምኦሪት ፡ ተዐውቀት ፡ ኃጢአት ፡፡=፡ ይእዜሰኬ ፡ አስተርአየት ፡
21 ጽድቀ ፡ እግዚአብሔር ፡ እንዘ ፡ ሊትገብር ፡ ሕገገ ፡ ኦሪት ፡፡ ወነቢያት ፡ ኮነወ ፡ ሰማዕተ ፡=፡
22 ከመ ፡ በአሚነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ይጸድቁ ፡ በኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡
23 የአምኑ ፡ ቦቱ ፡ ወሊፈለጠ ፡ ወሊሴለየ ፡፡=፡ እስመ ፡ ኵሉ ፡ አበሱ ፡ ወኀደጉ ፡ ሰብሐ
ተ ፡ እግዚአብሔር ፡=፡

Pedes eorum veloces ſunt ad effundendum ſanguinem: Ignominia & contritio 15
in viis eorum. Et viam pacis non cognoverunt: Neque eſt timor Dei coram 16
oculis eorum. Scimus autem quòd quæcunque lex dicit, iis qui ſub lege ſunt 17
dicit, ut omne os obſtruatur, & ut totus mundus ſubditus fiat Deo. Quia 18
ex operibus mandatorum legis non juſtificabitur ullum animal in conſpectu Dei: 19
ex lege enim cognitum eſt peccatum. Nunc autem manifeſtata eſt juſtitia Dei, 20
non operante cum ea mandato legis: & prophetæ teſtes ſunt; Quòd per fi- 21
dem Jeſu Chriſti juſtificantur in conſpectu Dei omnes qui in ipſum credunt: 22
neque eſt diſtinctio, neque obſcuritas. Eò quòd omnes peccaverunt, & rejece- 23
runt gloriam Dei.

Verſio VULGATA LATINA.

15
16 Veloces pedes eorum ad effundendum ſanguinem : Contritio, & infœlicitas in
17 viis eorum : Et viam pacis non cognoverunt : Non eſt timor Dei ante ocu-
18 los eorum. Scimus autem, quoniam quæcunque lex loquitur, iis, qui in lege
19 ſunt, loquitur : ut omne os obſtruatur, & ſubditus fiat omnis mundus Deo :
20 Quia ex operibus legis non juſtificabitur omnis caro coram illo. Per legem
21 enim cognitio peccati. Nunc autem ſine lege juſtitia Dei manifeſtata eſt ; teſti-
22 ficata à lege & Prophetis. Juſtitia autem Dei per fidem Jeſu Chriſti, in omnes
& ſuper omnes qui credunt in eum : non enim eſt diſtinctio : Omnes enim
23 peccaverunt, & egent gloriâ Dei, Juſtificati gratìs per gràtiam ipſius, per red-
24 emptionem, quæ eſt in Chriſto Jeſu, Quem propoſuit Deus propitiationem
25 per fidem in ſanguine ipſius, ad oſtenſionem juſtitiæ ſuæ, propter remiſſionem
præcedentium delictorum In ſuſtentatione Dei, ad oſtenſionem juſtitiæ ejus in
26 hoc tempore : ut ſit ipſe juſtus, & juſtificans eum, qui eſt ex fide Jeſu Chriſti.
27 Ubi eſt ergò gloriatio tua ? Excluſa eſt. Per quam legem ? Factorum ? Non: ſed
per legem fidei. Arbitramur enim juſtificari hominem per fidem ſine operibus 28
legis. An Judæorum Deus tantùm ? nónne & Gentium ? Immò & Gentium. 29
Quoniam quidem unus eſt Deus, qui juſtificat circumciſionem ex fide, & præpu- 30
tium per fidem. Legem ergò deſtruimus per fidem ? Abſit : ſed legem ſtatuimus. 31

CAP. IV.

Quid ergò dicemus inveniſſe Abraham patrem noſtrum ſecundùm carnem ? 1
Si enim Abraham ex operibus juſtificatus eſt, habet gloriam, ſed non apud De- 2
um. Quid enim dicit Scriptura ? Credidit Abraham Deo : & reputatum eſt 3
illi ad juſtitiam. Ei autem qui operatur, merces non imputatur ſecundùm gra- 4
tiam, ſed ſecundùm debitum. Ei verò qui non operatur, credenti autem in 5
eum, qui juſtificat impium, reputatur fides ejus ad juſtitiam ſecundùm propoſi-
tum gratiæ Dei. Sicut & David dicit beatitudinem hominis, cui Deus accepto 6
fert juſtitiam ſine operibus ; Beati quorum remiſſæ ſunt iniquitates, & quorum 7
tecta ſunt peccata.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 16 * ارجلهم مسارعة الي سفك الدم * حطم وشقوة في مناهجهم * ولم يعرفوا طريق السلامة *
17 18 * وليست مخافة الله امام اعينهم * * السبت الثاني بعد العنصرة * ونحن عالمون
19 ان الاقوال كلها التي تقولها الشريعة. انما تخاطب بها الذين في طاعة الشريعة. ليتسدّ كل فم *
20 وليصير العالم اجمع تحت قضية الله * لان من افعال الشريعة لن يتزكي امامه كل بشر *
21 لان بالشريعة عرفت الخطية * فالان بغير الشريعة قد ظهر عدل الله. تشهد له الشريعة
22 والانبياء * وعدل الله قد ظهر للكل بايمان يسوع المسيح. سابغا على جميع الذين امنوا به.
23 24 لان ليس فرقا فاصلا * لان الجماعة قد اخطاوا وصاروا عادمين مجد الله * متزكين
25 بنعمته مجانا بالفداء الذي بيسوع المسيح * الذي تقدم الله فجعله مغفرا بالايمان بدمه لايضاح
26 عدله. من اجل اغتفار الخطايا السالف كونها * باحتمال الله لايضاح عدله في هذا الاوان.
27 ليكون هو عدلا ومزكيا من قد صار من امانة يسوع * فاين المفاخر. انسدّت.
بايّة شريعة. بشريعة الاعمال. لا البتة. بل بشريعة الايمان. تم *
28 * للسبت الثالث * لاننا نستشعر ان الانسان يتزكي بالايمان. خلوا من اعمال
29 30 الشريعة * هل الله الاه لليهود فقط. وليس هو الاه الامم. نعم والاه الامم * اذ الله واحد. الذي
31 يزكي ذا ختانة من الايمان. وذا غلفة بالايمان * افنبطل الشريعة اذ بالامانة. حاشا. بل
1 نثبت الشريعة بالايمان. * الفصل الرابع * فماذا نقول اذ. ابراهيم ابونا
2 عما يختص بالبشر ماذا وجد * ان يكون ابراهيم زكته اعماله فله فخر. لكن ليس لدي
3 الله * فماذا يقول الكتاب. ان ابراهيم صدق الله. فحسب له ذلك عدلا. تم *
4 * قراءة الثلثاء من الجمعة الثانية بعد العنصرة * والعامل فما تحسب اجرته
5 6 بمنزلة هبة واجبة * فاما من لم يعمل ويؤمن بمن يزكي المنافق تحسب امانته عدلا * كما
7 يقول داود في تطويب الانسان. الذي يحسب له الله عدلا بغير اعمال * الطوبى للذين
غفرت اثامهم والذين سترت خطاياهم *

Pedes eorum veloces ad effundendum 15
ſanguinem. Confractio & calamitas in 16
viis eorum : Et non cognoverunt viam 17
pacis: Nec eſt timor Dei ob oculos eorum. 18

Sabbatho ſecundo poſt
Pentecoſten.

Nos autem ſcimus quòd ſermones omnes 19
quos dicit lex, iis dicat qui ſunt ſub
obedientia legis : ut omne os obturetur,
fiátque orbis univerſus ſub cenſura Dei:
Quoniam ex operibus legis nequaquam 20
juſtificabitur coram eo ullus carneus.
Per legem enim agnitum eſt peccatum :
Nunc autem abſque lege apparuit juſti- 21
tia Dei, atteſtantibus ei lege atque Pro-
phetis. Juſtitia verò Dei jam apparuit 22
omnibus per fidem Jeſu Chriſti exube-
rantem in omnes quotquot crediderunt
in eum : non eſt diſtinctio ſeparans,
Quandoquidem omnes peccaverunt, & 23
facti ſunt expertes gloriæ Dei : Juſti- 24
ficati per gratiam ipſius gratis, per re-
demptionem quæ eſt per Jeſum Chriſtum,
Quem Deus præconſtituit propitiato- 25
rium per fidem, interveniente ipſius
ſanguine, ad oſtendendam juſtitiam
ſuam, propter remiſſionem peccatorum
jam commiſſorum, Tolerante Deo, ad pa- 26
tefaciendam juſtitiam ſuam in hoc tem-
pore : ut ſit ipſe juſtus, & juſtificator
ejus qui ſe fecerit ex fide Jeſu. Ubi eſt 27
igitur gloriatio ? excluſa eſt. Per quam
legem ? per legem operum ? nullatenus,
ſed per legem fidei. Finis.

Pro Sabbatho tertio.

Deprehendimus enim juſtificari homi- 28
nem per fidem abſque operibus legis.
Num Deus, Judæorum tantùm Deus eſt, 29
& non Deus eſt Gentium? Certè &
Gentium Deus. Quandoquidem Deus eſt 30
unus, qui juſtificat circumciſum ex fide,
& præputiatum per fidem. Abrogatúrne 31
igitur lex per fidem ? Abſit : imò confir-
matur lex per fidem.

CAP. IV.

Quid ergo dicemus ? Abraham pater 1
noſter, quod attinet ad carnem, quid in-
venit ? Si Abraham juſtificaverunt 2
opera ſua, habet quidem gloriam, ſed non
apud Deum. Quid enim dicit Scri- 3
ptura? Credidit Abraham Deo, & annu-
meratum eſt illud ei ad juſtitiam. Finis.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis ſe-
cundæ poſt Pentecoſten.

Operantis autem merces non cenſetur 4
ſub ratione doni, ſed mercedis debitæ.
At verò qui non operatur, tamen credit 5
in eum qui juſtificat impium, fides ſua
juſtitia reputatur : Quemadmodum ait 6
David in beatificatione hominis cui
Deus numerat juſtitiam abſque operibus.
Beatitudo iis quorum remiſſæ ſunt ini- 7
quitates, & quorum tecta ſunt peccata.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 ወጽድቅሰ ፡ በከንቱ ፡ ኮነ ፡ በጸጋ ፡ ዚአሁ ፡ ከመ ፡ ይቤዙ ፡ ሊየሱስ ፡ ክርስቶስ፡=፡
25 እስመ፡በእንቲአሁ፡ ወሀበነ ፡ ሣህሎ፡በአሚን፡ በደሙ፡፡ ከመ፡ ያርኢ፡ ጽድቆ ፡ በላዕለ ፡ እለ፡
26 አበሱ ፡ እምትካት፡=፡ በትዕግሥቱ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወበአሆ ፡ ብሂሎቱ፡፡ ከመ ፡ ያእ
ምርዎ ፡ ዮም ፡ ከመ ፡ ጻድቅ ፡ ውእቱ ፡ ወያጸድቆሙ፡ ለእለ፡ የአምኑ፡ በኢየሱስ፡=፡ በ
27 ምንትኑ ፡ እንከ ፡ ይትሜክሑ ፡ ወበኢይኑ ፡ ሕግ፡ ይገብሩ፡ አልቦ፡ ባዕድ፡ሕግ፡፡ ዘእንበለ፡
28 በአሚን፡=፡ እስመ ፡ ረከብነ፡ ከመ፡ ይጸድቅ፡ ሰብእ፡ በአሚን፡ እንዘ፡ ኢይገብር፡፡ ሕገገ፡
29 ኦሪት፡፡=፡ በኑ ፡ ለባሕቲቶሙ ፡ ለአይሁድ ፡ እግዚአብሔር ፡ አኮኑ ፡ ለአሕዛብኒ ፡ ወለ
30 ሕዝብኒ፡=፡ እስመ፡ አሐዱ፡ ውእቱ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወጻድቅ ፡ ውእቱ፡፡ ወእመሰኬ ፡ ዘ
ሂ ፡ ተገዝረ ፡ አሚን ፡ ዳእሙ ፡ ያጸድቆ ፡ ወአለሂ ፡ ቍልፍ ፡ አሚን ፡ ዳእሙ ፡ ያጸድቆ፡=፡
31 ሰዐርነኬ ፡ እንከ ፡ ሕገገ ፡ ኦሪት ፡ በአንተ ፡ አሚን ፡ ሐሰ፡፡ አኮ ፡ ዘንስዕር፡ ሕገ ፡ ዓዲ፡
ነሠርዕ፡፡=፡

ወበአብርሃም ፡ በካልእ ፡ ሰንበት፡ ዘቅድሙ፡ጌና፡ምንባብ፡፡=፡

ዐ

1 ምንተ ፡ እንከ ፡ ንብል፡ ረከብናሁ ፡ ለአብርሃም ፡ አቡሆሙ ፡ ለቀደምት ፡ ከመ ፡ ሰብእ፡፡=፡
2 ሶበሰኬ፡ አብርሃም ፡ በምግባሩ፡ ጸድቀ ፡ እምኮና ፡ ምዝጋና ፡ ወአኮ ፡ ለመንገለ ፡ እግዚአብ
3 ሔር፡=፡ ወእፎኑመ፡ ዘይብል፡ መጽሐፍ ፡ ተአምነ፡ አብርሃም፡ በእግዚአብሔር፡ ወኮኖ፡
4 ጽድቀ፡፡=፡ ወዘሰ፡ተቀንየ፡ ኢይከውኖ፡ ጸጋ፡ ዐስበ፡ እስመ፡ ዕዳሁ ፡ ውእቱ፡=፡ ወለዘሰ፡
5 ኢተቀንየ፡ለእመኒ፡ተአምኖ፡ ለዘ፡ ያጸድቆ ፡ ለኃጥእ ፡ ይትኌለቆ ፡ ጽድቀ ፡ በአሚኖቱ፡=፡
6 በከመ ፡ ነገረ ፡ ዳዊት፡በዘ ፡ ያበፅዕ ፡ ሰብእ፡፡ ወበዘሂ ፡ ይትኌለቆ ፡ ጽድቀ፡ በኀበ ፡ እግዚ
7 አብሔር ፡ እንዘ ፡ ኢይገብር ፡ ሕገገ ፡ ኦሪት፡፡ ወይቤ፡፡=፡ ብፁዓን ፡ ለእለ ፡ ተኀድገ፡
ሎሙ ፡ ኃጢአቶሙ፡=፡

Et juſtitia quidem gratìs facta eſt per gratiam ejus, ut ſic redimeret Jeſus 24
Chriſtus. Quoniam per eum contulit nobis Deus *miſericordiam ſuam* & *per fi-* 25
dem in ſanguine ejus, ut manifeſtaret juſtitiam ejus in eos qui ab initio pec-
caverant : Per tolerantiam Dei ejuſque conniventiam, ut notum face- 26
ret hoc tempore, quòd juſtus eſt, & juſtificator eorum, qui credunt in Je-
ſum. In quonam igitur gloriabuntur ? & in qua lege operabuntur ? non eſt 27
alia lex, niſi per fidem. Quoniam hoc *nacti ſumus, quòd juſtificatur homo* 28
per fidem, & *non in præſtando mandata legis. Nunquid tantùm Judæorum Deus* 29
eſt ? nónne & Gentium ? equidem & Gentium. Quia unus eſt Deus, & juſtus 30
eſt : quòd ſi igitur circumciſionem fide tantùm juſtificat, & præputium etiam
fide tantùm juſtificat, Abrogamúſne igitur mandata legis per fidem ? Abſit : 31
non abrogamus legem, ſed eam *ſtabilimus.*

CAP. IV.

Et pro Abrahamo: ſecundo Sabbato antecedente confeſſionem, lectio.

Quid igitur dicemus ? invenimus Abrahamum patriarcham tanquam homi- 1
nem. Si igitur Abrahamus ex operibus ejus juſtus fuit, erat ei merces ſua, 2
non autem apud Deum. Quomodo enim loquitur Scriptura ? Credidit Abra- 3
hamus in Deum, & facta fuit ei juſtitia. Servienti verò non eſt merces ex 4
gratia, quia debitum ejus eſt. Illi verò qui non inſervit, ſed credit in eum qui 5
juſtificat peccatores, imputatur illi juſtitia propter fidem ſuam. Quemadmo- 6
dum loquitur David de beatitudine hominis, & de eo cui imputatur juſtitia apud
Deum, non peragenti mandata legis, quum dicit, Beati quibus remiſſa ſunt pec- 7
cata ipſorum.

Beatus vir, cui non imputabit Dominus peccatum. Beatitudo ergò
8 Μακάριος ἀνὴρ ᾧ οὐ μὴ λογίσηται Κύριος ἁμαρτίαν. Ὁ μακαρισμὸς οὖν
9 hæc, in circumcisione, an etiam in præputio? Dicimus enim, Quia reputata est
οὗτος, ἐπὶ τὴν περιτομὴν, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; λέγομεν γὰρ, Ὅτι ἐλογίσθη
Abrahæ fides ad justitiam. Quomodò ergò reputata est? in
10 τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην. Πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν
circumcisione existenti, an in præputio? Non in circumcisione, sed in præputio.
περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ.
Et signum accepit circumcisionis, signaculum justitiæ fidei
11 Καὶ σημεῖον ἔλαβε (δ) περιτομῆς, σφραγῖδα (ε) τῆς δικαιοσύνης τῆς πίστεως
quæ in præputio, ad esse eum patrem omnium credentium per
τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων (ζ) δι'
præputium, ad reputari & illis justitiam: Et patrem
12 ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι (η) καὶ αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην· Καὶ πατέρα
circumcisionis, iis non ex circumcisione solùm, sed & incedentibus vestigiis ejus quæ
περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι τῆς
in præputio fidei patris nostri Abrahæ. Non enim per legem
13 (θ) ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ. Οὐ γὰρ διὰ νόμου
promissio Abrahæ, aut semini ejus, hæredem eum esse
ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ, ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι
mundi, sed per justitiam fidei. Si enim qui ex lege, hæredes,
14 (ι) τοῦ κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως. Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου, κληρονόμοι,
exinanita est fides, & inutilis reddita est promissio. Nam lex
15 κεκένωται ἡ πίστις, καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία. Ὁ γὰρ νόμος
iram adoperatur: cui enim non est lex, nec transgressio. Propter hoc
16 ὀργὴν κατεργάζεται· (κ) οὗ γὰρ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις. Διὰ τοῦτο
ex fide, ut secundùm gratiam, ad esse firmam promissionem omni
ἐκ πίστεως, (λ) ἵνα κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ
semini, non ei qui ex lege solùm, sed & ei qui ex fide Abrahæ, qui
σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραὰμ, ὅς
est pater omnium nostrûm: (Sicut scriptum est, Quia patrem multarum Gentium
17 ἐστι πατὴρ πάντων ἡμῶν· (Καθὼς γέγραπται, Ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν
posui te:) ante cui credidit Deum, vivificantem mortuos, &
τέθεικά σε·) κατέναντι οὗ ἐπίστευσε Θεοῦ, τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς, καὶ
vocantem non existentia ut existentia. Qui contra spem in spem credidit,
καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα. Ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, 18
ad fieri eum patrem multarum Gentium, secundùm dictum;
εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημένον,
Sic erit semen tuum. Et non infirmatus fide, non consideravit
Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου. Καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ (μ) πίστει, οὐ κατενόησε 19
suum ipsius corpus jam emortuum, centum annorum ferè subsistens, &
τὸ ἑαυτοῦ σῶμα ἤδη νενεκρωμένον, ἑκατονταέτης που ὑπάρχων, καὶ τὴν
mortificationem vulvæ Saræ. In autem repromissionem Dei non disceptavit
νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάῤῥας. Εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ οὐ διεκρίθη 20
diffidentiâ, sed confortatus est fide, dans gloriam Deo. Et
τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ Θεῷ. Καὶ 21
plenissimè sciens quia quod promisit, potens est & facere: Ideò & reputatum
πληροφορηθεὶς ὅτι ὃ ἐπήγγελται, δυνατός ἐστι καὶ ποιῆσαι· Διὸ καὶ ἐλογίσθη 22
est illi ad justitiam. Non scriptum est autem propter ipsum solum,
αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον, 23
quia reputatum est illi: Sed & propter nos, quibus futurum est imputari,
ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ· Ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι, 24
credentibus in excitantem Jesum Dominum nostrū à mortuis:
τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν (ν) ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν·
Qui traditus est propter delicta nostra, & excitatus est propter
Ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ 25
justificationem nostram.
τὴν δικαίωσιν ἡμῶν.

CAP. V. ε'.

Justificati ergò ex fide, pacem habemus ad Deum per Dominum nostrum Jesum Christum.
Ε' Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως, εἰρήνην (α) ἔχομεν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. 1

MS. A. (δ) περιτομὴν, (ε) δικαιοσύνης (ζ) διὰ (η) αὐτοῖς εἰς δικαιοσύνην· (θ) ἐν ἀκροβυστείᾳ (ι) κόσμου, (κ) οὗ δὲ οὐκ (λ) ἵνα ᾖ κατὰ (μ) πίστει, κατενόησεν (ν) ἐγείραντα
Κεφ. ε'. MS.A. (α) ἔχωμεν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܘܛܘܒܘܗܝ ܠܓܒܪܐ ܕܠܐ ܢܚܫܘܒ ܠܗ ܐܠܗܐ ܚܛܝܬܗ܀
9 * ܗܢܐ ܗܟܝܠ ܛܘܒܐ ܥܠ ܓܙܘܪܬܐ ܗܘ ܐܘ ܥܠ ܥܘܪܠܘܬܐ. ܐܡܪܝܢ ܓܝܪ ܕܐܬܚܫܒܬ ܠܐܒܪܗܡ ܗܝܡܢܘܬܗ ܠܙܕܝܩܘܬܐ܀
10 * ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ ܐܬܚܫܒܬ ܠܗ ܒܓܙܘܪܬܐ ܐܘ ܒܥܘܪܠܘܬܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܒܓܙܘܪܬܐ ܐܠܐ ܒܥܘܪܠܘܬܐ܀
11 * ܐܬܐ ܓܝܪ ܢܣܒ ܓܙܘܪܬܐ ܘܚܬܡܐ ܕܙܕܝܩܘܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܗ ܕܒܥܘܪܠܘܬܐ. ܕܢܗܘܐ ܐܒܐ ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܡܢ ܥܘܪܠܘܬܐ. ܕܬܬܚܫܒ ܐܦ ܠܗܘܢ ܠܙܕܝܩܘܬܐ܀
12 * ܘܐܒܐ ܠܓܙܘܪܬܐ ܠܐ ܗܘܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܓܙܘܪܬܐ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܐܦ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܡܠܝܢ ܒܥܩܒܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܕܥܘܪܠܘܬܐ ܕܐܒܘܢ ܐܒܪܗܡ܀
13 * ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܒܢܡܘܣܐ ܗܘܐ ܫܘܘܕܝܐ ܠܐܒܪܗܡ ܘܠܙܪܥܗ ܕܢܗܘܐ ܝܪܬܐ ܠܥܠܡܐ. ܐܠܐ ܒܙܕܝܩܘܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܗ܀
14 * ܐܢ ܓܝܪ ܗܠܝܢ ܕܡܢ ܢܡܘܣܐ ܐܢܘܢ ܝܪܬܐ. ܣܪܝܩܐ ܗܘܬ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܒܛܝܠ ܫܘܘܕܝܐ܀
15 * ܢܡܘܣܐ ܓܝܪ ܡܫܡܠܝܢܐ ܗܘ ܕܪܘܓܙܐ. ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܠܐ ܗܘܐ ܢܡܘܣܐ ܐܦܠܐ ܥܒܪ ܢܡܘܣܐ܀
16 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܒܛܝܒܘܬܐ ܡܙܕܕܩܝܢܢ. ܕܢܗܘܐ ܫܪܝܪܐ ܫܘܘܕܝܐ ܠܟܠܗ ܙܪܥܗ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܗܘ ܕܡܢ ܢܡܘܣܐ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܐܦ ܠܗܘ ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܐܒܪܗܡ ܕܐܝܬܘܗܝ ܐܒܘܢ ܕܟܠܢ܀
17 * ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܕܐܒܐ ܠܣܘܓܐܐ ܕܥܡܡܐ ܣܡܬܟ. ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܕܗܝܡܢܬ ܒܗ ܕܡܚܐ ܡܝܬܐ ܘܩܪܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܐܝܟ ܕܐܝܬܝܗܘܢ܀
18 * ܘܕܠܐ ܣܒܪܐ ܠܣܒܪܐ ܗܝܡܢ ܕܢܗܘܐ ܐܒܐ ܠܣܘܓܐܐ ܕܥܡܡܐ. ܐܝܟ ܡܐ ܕܟܬܝܒ ܕܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܙܪܥܟ܀
19 * ܘܠܐ ܐܬܡܚܠ ܒܗܝܡܢܘܬܗ. ܟܕ ܡܣܬܟܠ ܒܦܓܪܗ ܡܝܬܐ ܕܒܪ ܡܐܐ ܫܢܝܢ ܗܘܐ. ܘܒܡܪܒܥܬܗ ܡܝܬܬܐ ܕܣܪܐ܀
20 * ܘܠܫܘܘܕܝܐ ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܦܠܓ ܐܝܟ ܚܣܝܪ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܐܠܐ ܐܬܚܝܠ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܘܝܗܒ ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܐܠܗܐ܀
21 * ܘܐܫܬܪܪ ܕܡܕܡ ܕܐܫܬܘܕܝ ܠܗ ܐܠܗܐ ܡܫܟܚ ܠܡܫܠܡܘ܀
22 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܚܫܒܬ ܠܗ ܠܙܕܝܩܘܬܐ܀
23 * ܘܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠܬܗ ܒܠܚܘܕ ܐܬܟܬܒܬ ܗܕܐ ܕܐܬܚܫܒܬ ܠܗ ܗܝܡܢܘܬܗ ܠܙܕܝܩܘܬܐ܀
24 * ܐܠܐ ܐܦ ܡܛܠܬܢ. ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܠܡܬܚܫܒܘ ܠܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܡܢ ܕܐܩܝܡ ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ܀
25 * ܗܘ ܕܐܫܬܠܡ ܡܛܠ ܚܛܗܝܢ. ܘܩܡ ܕܢܙܕܩܢ܀

[illegible]

1 * ܡܛܠ ܕܐܙܕܕܩܢ ܗܟܝܠ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܫܝܢܐ ܢܗܘܐ ܠܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܀

Et beatus vir ille, cui non imputârit Deus peccatum ipsius. 8 Ista igitur beatitudo super circuncisionem, an super præputium *fit*? 9 Dicimus enim reputatam fuisse Abrahæ fidem suam ad justitiam. Quomodo ergò imputata est ei? 10 in circuncisione, an in præputio? non in circuncisione, sed in præputio. Signum enim acceperat circuncisionem, 11 & sigillum justitiæ fidei suæ quæ fuerat in præputio, ut esset pater eorum omnium qui credituri essent ex præputio, ut imputetur etiam ipsis ad justitiam. Pater autem circuncisionis, 12 non iis tantùm qui ex circuncisione sunt, sed etiam qui se conformant ad vestigia fidei patris nostri Abraham, quæ fuit in præputio.

Quotidiè. 8.

Non enim per Legem extitit promissum ipsi 13 Abraham & semini ejus, ut hæres esset mundi, sed per justitiam fidei ipsius. Si enim 14 ii qui ex Lege sunt, hæredes sunt: vana foret fides, & abrogata esset promissio. Siquidem 15 Lex effectrix est iræ: ubi enim Lex non est, nec etiam transgressio Legis. Propterea 16 ex fide quæ per gratiam est, justificabimur, ut vera sit promissio toti ejus semini: non solùm ei quod est ex Lege, sed etiam ei quod est ex fide ipsius Abraham, qui est pater omnium nostrûm. Sicut scriptum 17 est, Posui te patrem multitudini gentium: coram Deo cui credidisti, qui vivificat mortuos, & vocat ea quæ non sunt, perinde ac si essent. Ac sine spe in spem credidit, ut fieret 18 pater multitudinis Gentium, prout scriptum est, Ita erit semen tuum. Nec infirmus 19 fuit in fide sua, considerans corpus suum emortuum, cùm esset centum annos natus, & emortuam vulvam Saræ. Nec de 20 promissione Dei dubitavit tanquam expers fidei: sed roboratus est fide, deditque gloriam Deo. Et certò sibi persuasit Deum 21 posse perficere quod ei pollicitus fuerat. Idcirco imputatum est ei ad justitiam. Non 22 autem propter eum solum hoc scriptum est, 23 nempe imputatam fuisse fidem ejus ad justitiam: Sed etiam propter nos, quippe 24 nobis quoque futurum erat ut imputaretur, iis qui credidimus in eum qui excitavit Dominum nostrum Jesum Christum à mortuis, Qui quidem traditus fuit propter peccata 25 nostra, & resurrexit ut justificaret nos.

CAP. V.

Lectio secundæ feriæ Candidatorum. 9.

Quoniam igitur justificati sumus per fidem, 1 habeamus pacem apud Deum per Dominum nostrum Jesum Christum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወብፁዕ ፡ ብእሲ ፡ ዘኢተኈለቈ፡ ሎቱ ፡ እግዚአብሔር ፡ ኃጢኡ፡፡=፦ ምንተ ፡ እንከ ፡ ገ
9 ቢሮሙ ፡ ያበፅዑ ፡ ዘተገዝረኑ ፡ ዳእሙ ፡ ያብፅዕ ፡ ወቍልፋንሰ ፡ አልቦኑ ፡ ፍኖተ ፡ ያበፅዕ፡፡
10 አኮኑ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡ ጸድቀ ፡ አብርሃም ፡ ወአብፅዓ፡=፦ መእዜኑ ፡ እንከ ፡ አብፅ
ዐ ፡ ወመእዜኑ ፡ ጸድቀ ፡ አብርሃም ፡ ተገዚሮኑ ፡ ወሚመ ፡ ዘእንበለ ፡ ይትገዘርኑ ፡ አኮ
11 ኬ ፡ ተገዚሮ ፡ ዘእንበለ ፡ ይትገዘር፡፡=፦ ወግዝረትሰ ፡ መዐተበ ፡ ጽድቁ ፡ ትኩና፡፡
ወሀቦ ፡ ኪያሃ ፡ ወትእምርቱ ፡ ከመ ፡ ይትዐወቅ ፡ በላዕሌሁ፡ከመ ፡ በአሚን፡ አጸድቆ ፡
እግዚአብሔር ፡ ለአብርሃም ፡ እንዘ ፡ ኢኮነ ፡ ግዙረ ፡ ውእተ ፡ ዕለተ፡፡ ከመ ፡ ይኩን ፡
ውእቱ ፡ አበሆሙ ፡ ለኵሎሙ ፡ ለእለ ፡ የአምኑ ፡ ዘእንበለ ፡ ይትገዘሩ ፡ ከመ ፡ ያእ
ምሩ፡፡ ከመ ፡ በአሚን ፡ ይጸድቁ፡ እሙንቱሂ ፡ ካመ ፡ ጸድቀ ፡ አብርሃም ፡ በአሚኑ፡=፦

Et fœlix homo cui non imputat Deus iniquitatem ejus. Quid igitur faciendo, be- 8
atitudinem nacti sunt? an circumcisionem tantùm beatam prædicaverit? & vi- 9
as præputii nónne beatificavit etiam? annon dicit Scriptura; Credidit Abraha-
mus, & factus est beatus? Quando igitur beatum prædicavit? & quando 10
justificatus est Abrahamus? in circumcisione, an sine circumcisione? Non in
circumcisione, sed sine circumcisione. Et circumcisio signaculum justitiæ ejus fu- 11
it quam ei dedit, & signum ejus, ut ei innotesceret de hoc, quòd per fidem
Deus justificaret Abrahamum quum non fuit illo tempore circumcisus: ut esset
ille pater omnium credentium, qui sunt *absque circumcisione, ut cognoscant*
quòd per fidem justificantur etiam ipsi, sicut per *fidem justificatus fuit*
Abrahamus.

Verſio VULGATA LATINA.

8 Beatus vir, cui non imputavit Dominus peccatum. 9 Beatitudo ergò hæc in circumciſione tantùm manet, an etiam in præputio? Dicimus enim quia reputata eſt Abrahæ fides ad juſtitiam. 10 Quomodò ergò reputata eſt? in circumciſione, an in præputio? Non in circumciſione, ſed in præputio. 11 Et ſignum accepit circumciſionis, ſignaculum juſtitiæ fidei, quæ eſt in præputio: ut ſit pater omnium credentium per præputium, ut reputetur & illis ad juſtitiam: 12 Et ſit pater circumciſionis, non iis tantùm qui ſunt ex circumciſione, ſed & iis qui ſectantur veſtigia fidei, quæ eſt in præputio patris noſtri Abrahæ. 13 Non enim per legem promiſſio Abrahæ, aut ſemini ejus, ut hæres eſſet mundi: ſed per juſtitiam fidei. 14 Si enim qui ex lege, hæredes ſunt: exinanita eſt fides, abolita eſt promiſſio. 15 Lex enim iram operatur. Ubi enim non eſt lex, nec prævaricatio. 16 Ideò ex fide, ut ſecundùm gratiam firma ſit promiſſio omni ſemini, non ei qui ex lege eſt ſolùm, ſed & ei qui ex fide eſt Abrahæ, qui pater eſt omnium noſtrûm 17 (Sicut ſcriptum eſt; Quia patrem multarum gentium poſui te,) ante Deum, cui credidit, qui vivificat mortuos, & vocat ea quæ non ſunt, tanquam ea quæ ſunt: 18 Qui contra ſpem in ſpem credidit, ut fieret pater multarum gentium, ſecundùm quòd dictum eſt ei; Sic erit ſemen tuum. 19 Et non infirmatus eſt fide, nec conſideravit corpus ſuum emortuum cùm jam ferè centum eſſet annorum, & emortuam vulvam Saræ. 20 In repromiſſione etiam Dei non hæſitavit diffidentiâ, ſed confortatus eſt fide, dans gloriam Deo: 21 Pleniſſimè ſciens quia quæcunque promiſit, potens eſt & facere. 22 Ideò & reputatum eſt illi ad juſtitiam. 23 Non eſt autem ſcriptum tantùm propter ipſum, quia reputatum eſt illi ad juſtitiam: 24 Sed & propter nos, quibus reputabitur credentibus in eum, qui ſuſcitavit Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum à mortuis: 25 Qui traditus eſt propter delicta noſtra, & ſurrexit propter juſtificationem noſtram.

CAP. V.

1 Juſtificati ergò ex fide, pacem habeamus ad Deum per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* اَلطُّوبَى لِلرَّجُلِ الَّذِي لَا يَحْسِبُ الرَّبُّ لَهُ خَطِيَّةً * فَهٰذَا التَّطْوِيبُ اِذَا قِيلَ عَلَى الخِتَانَةِ اَمْ عَلَى 8 9

العُلْفَةِ • لِاَنَّنَا نَقُولُ اَنَّ التَّصْدِيقَ حُسِبَ لِاِبْرَاهِيمَ عَدْلًا * فَكَيْفَ اِذًا حُسِبَ لَهُ وَمَتَى • لَمَّا كَانَ 10

فِي الخِتَانَةِ • اَوْ اِذْ كَانَ فِي العُلْفَةِ • لَا • لَيْسَ فِي الخِتَانَةِ • بَلْ فِي العُلْفَةِ * وَاَخَذَ عَلَامَةَ الخِتَانَةِ 11

خَتْمًا لِعَدْلِ الاِيمَانِ الَّذِي كَانَ فِي العُلْفَةِ • لِيَكُونَ اَبًا لِجَمِيعِ الَّذِينَ يُومِنُونَ فِي العُلْفَةِ • لِيُحْسَبَ

لَهُمُ العَدْلُ * وَاَبًا لِاَهْلِ خِتَانَةٍ • لَا لِلَّذِينَ يُومِنُونَ مِنَ الخِتَانَةِ فَقَطْ • بَلْ وَالَّذِينَ يَقْتَفُونَ آثَارَ 12

اِيمَانِ اَبِينَا اِبْرَهِيمَ الكَائِنِ فِي العُلْفَةِ • تَمَّ • * الاَرْبِعَا مِنَ الجُمْعَةِ الثَّانِيَةِ بَعْدَ العَنْصَرَةِ *

* لِاَنَّ لَيْسَ فِي الشَّرِيعَةِ كَانَ المَوْعِدُ لِاِبْرَاهِيمَ اَوْ لِنَسْلِهِ • اَنْ يَكُونَ لِلْعَالَمِ وَارِثًا • بَلْ فِي عَدْلِ 13

تَصْدِيقِهِ * لِاَنَّ الَّذِينَ مِنَ الشَّرِيعَةِ اِنْ كَانُوا وُرَّاثًا • فَقَدِ انْسَلَبَ الاِيمَانُ وَبَطَلَ المَوْعِدُ * لِاَنَّ 14 15

الشَّرِيعَةَ تُنْشِي سُخْطًا • وَحَيْثُ لَيْسَتْ شَرِيعَةٌ • فَلَنْ تُوجَدَ مُخَالَفَةٌ * فَلِهٰذَا الَّذِينَ مِنَ الاَمَانَةِ 16

هُمُ الوَارِثُونَ لِيَكُونَ كَمِنَّةٍ • لِيَكُونَ المَوْعِدُ لِكُلِّ النَّسْلِ مُحَقَّقًا • لَا لِلنَّسْلِ الَّذِي مِنَ الشَّرِيعَةِ

فَقَطْ • بَلْ وَلِلنَّسْلِ الَّذِي مِنْ اِيمَانِ اِبْرَاهِيمَ • الَّذِي هُوَ اَبُونَا كُلِّنَا * كَمَا كُتِبَ • اِنِّي جَعَلْتُكَ 17

اَبًا لِاُمَمٍ كَثِيرَةٍ • لَدَى الاِلٰهِ الَّذِي آمَنَ بِهِ • المُحْيِي المَوْتَى • وَالدَّاعِي البَرَايَا الغَيْرَ مَوْجُودَةٍ

كَمَوْجُودَةٍ * الَّذِي بِخِلَافِ الاَمَلِ صَدَّقَ الوَحْيَ • مُوَمِّلًا بِتَامِيلٍ اَنْ يَصِيرَ لِاُمَمٍ كَثِيرَةٍ اَبًا • 18

كَالمَقُولِ هٰكَذَا يَكُونُ نَسْلُكَ * وَلَمْ يَضْعُفْ اِيمَانُهُ • وَلَا تَامَّلَ جِسْمَهُ اَنَّهُ مُمَاتٌ مُنْذُ اَتَى • لِاَنَّهُ 19

كَانَ ابْنَ مِايَةِ سَنَةٍ • وَلَا تَبَصَّرَ مَوْتَ مُسْتَوْدَعِ سَارَةَ * وَلَمْ يَتَشَكَّكْ بِعَدَمِ اَمَانَةٍ فِي مَوْعِدِ اللّٰهِ • 20

بَلْ تَاَيَّدَ فِي الاَمَانَةِ وَاَعْطَى اللّٰهَ تَمْجِيدًا * وَاَيْقَنَ اَنَّ مَا وَعَدَ بِهِ هُوَ يَسْتَطِيعُ اَنْ يَصْنَعَهُ • 21

* فَلِذٰلِكَ حُسِبَ لَهُ عَدْلًا * وَلَمْ يُكْتَبْ • حُسِبَ لَهُ مِنْ اَجْلِهِ وَحْدَهُ * لٰكِنْ وَمِنْ اَجْلِنَا الَّذِينَ 22 23

هُوَ عَتِيدٌ اَنْ يُحْسَبَ لَنَا • الَّذِينَ نُومِنُ بِمَنْ اَقَامَ رَبَّنَا يَسُوعَ مِنَ الاَمْوَاتِ * الَّذِي اُسْلِمَ مِنْ 24 25

اَجْلِ هَفَوَاتِنَا • وَقَامَ مِنْ اَجْلِ تَبْرِيرِنَا *

* الفَصْلُ الخَامِسُ * * الاَحَدُ الثَّالِثُ بَعْدَ العَنْصَرَةِ *

* فَاِذْ قَدْ زَكِينَا مِنَ الاَمَانَةِ • فَلَنَا سَلَامَةٌ لَدَى اللّٰهِ بِرَبِّنَا يَسُوعَ المَسِيحِ * 1

8 *Beatitudo viro cui non recenſet Dominus peccatum.* 9 *Hæc ergo beatificatio dictane eſt de circuncisione, an de præputio? ſiquidem dicimus credulitatem numeratam eſſe Abrahæ ad juſtitiam.* 10 *Quomodo igitur annumerata eſt ei, & quando? dum eſſet in circunciſione, an dum eſſet in præputio? Nequaquam: non in circunciſione, ſed in præputio.* 11 *Et accepit ſignum circunciſionis in ſignaculum juſtitiæ fidei quæ erat in præputio: ut eſſet pater omnibus iis qui crederent in præputio* exiſtentes, *ut reputaretur eis juſtitia:* 12 *Et pater hominum circunciſionis, non iis qui crederent ex circunciſione tantùm, ſed iis etiam qui ſectarentur veſtigiâ fidei patris noſtri Abrahæ exiſtentis in præputio.* Finis.

Feriâ quartâ infra hebdomadam ſecundam poſt Pentecoſten.

13 *Non enim in lege* exiſtenti *factum eſt promiſſum Abrahæ aut ſtirpi ejus, fore illum mundi hæredem, ſed in juſtitia credulitatis ipſius* 14 *Si enim qui ex Lege ſunt, hæredes ſunt, ergò jam direpta eſt fides, & irritum promiſſum:* 15 *Siquidem lex iram generat, & ubi non eſt lex, nulla reperitur prævaricatio.* 16 *Idcirco ex fide ſunt hæredes, ut ſit ſecundùm gratiam ejus: ut promiſſio ſit toti ſtirpi vera: non tantùm ſtirpi quæ ex lege eſt, ſed etiam ſtirpi quæ eſt ex fide Abrahæ, qui eſt pater omnium noſtrûm.* 17 *(Quemadmodum ſcriptum eſt, Conſtitui te patrem gentibus multis: apud Deum cui crediderat, vivificatorem mortuorum, & vocantem creaturas minimè exiſtentes, quaſi exiſtentes)* 18 *Qui præter ſpem credidit oraculo, expectans cum ſpe ſe futurum patrem multis gentibus: juxta dictum, Sic erit progenies tua.* 19 *Nec infirmata eſt fides ejus, neque conſideravit corpus ſuum jampridem mortificatum, cùm centū natus eſſet annos, neque conſideravit mortem vulvæ Saræ,* 20 *Neque cùm defectu fidei hæſitavit de promiſſo Dei: ſed roboratus in fide tribuit gloriam Deo;* 21 *Certòque ſibi perſuaſit ipſum præſtare poſſe id quòd pollicitus fuerat.* 22 *Et propterea reputatum eſt illi ad juſtitiam.* 23 *Neque verò ſcriptum eſt, Reputatum eſt illi, pro ipſo ſolo;* 24 *Sed pro nobis etiam, quibus futurum eſt ut reputetur, nobis* inquam *qui credimus in eum qui ſuſcitavit Dominum noſtrum Jeſum à mortuis:* 25 *Qui traditus eſt propter delicta noſtra, & reſurrexit propter juſtificationem noſtram.*

CAP. V.

Dominicâ tertiâ poſt Pentecoſten,

1 *Quare cùm juſtificati jam ſimus ex fide, pacem habemus apud Deum per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum,*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 ከመ፡ ይኩን፡ አባሆሙ፡ ለግዙራን፡ ወአኮ፡ ለግዙራን፡ ለባሕቲቶሙ፡፡ ለእለሂ፡ ዓደ፡ ይተልዉ፡
በአሰሮሙ፡ ለእለ፡ የአምኑ፡ እንዘ፡ ኢኮኑ፡ ግዙራን፡ በከመ፡ ውእቱ፡ አብርሃም፡ አቡነ፡ አምነ፡
13 እንዘ፡ ቍላፍ፡ ውእቱ፡፡ ሶበሰኬ፡ ዘገብረ፡ ዳእሙ፡ ሕገገ፡ ኦሪት፡ ይነሥእ፡ ጸጋሁ፡ ወይወር
14 ስ፡ ዓለመ፡ ዘርኡ፡ እመ፡ ኢይበቍዖ፡ ለአብርሃም፡ አሚኖቱ፡ ወእመሂ፡ ኢረከበ፡ ተስፋሁ፡፡
15 እስመ፡ ሕገገ፡ ኦሪትሰ፡ መቅሠፍተ፡ ታመጽእ፡ ወሶበ፡ ኢመጽአት፡ ኦሪት፡ እልቦ፡ ዘአምአእ
16 መረ፡ ለኀጢአት፡፡ ወበእንተዝ፡ በአሚን፡ ረሰየ፡ እግዚአብሔር፡ ጸድቀ፡ ከመ፡ ይኩን፡ ጸድ
ቅ፡ በጸጋሁ፡ ወከመ፡ ይኩን፡ አሚን፡ ዘአሰፈዎ፡ እግዚአብሔር፡ ለአብርሃም፡ ወለዘርኡ፡ ከመ፡
ያእምሩ፡ ከመ፡ አኮ፡ በገቢረ፡ ሕገገ፡ ኦሪት፡ ይጸድቁ፡ ዘእንበለ፡ ዳእሙ፡ በአሚን፡፡ በከ
17 መ፡ አምነ፡ አብርሃም፡ አበ፡ ኵልነ፡፡ ዘይቤሎ፡ እግዚአብሔር፡ እሬሲየከ፡ አባሆሙ፡
ለብዙኃን፡ አሕዛብ፡ ለእለ፡ የአምኑ፡ በእግዚአብሔር፡ ዘያነሥኦሙ፡ ለምውታን፡ ወይሬሲ
18 ዮሙ፡ ለእለ፡ ኢሀለው፡ ከመዘ፡ ሀለዉ፡፡ ወተአምነ፡ አብርሃም፡ ከመ፡ ይከውን፡ አባ
ሆሙ፡ ለብዙኃን፡ አሕዛብ፡ በከመ፡ አሰፈዎ፡ እግዚአብሔር፡ ወይቤሎ፡ ከመሁ፡ ይከውን፡
19 ዘርእከ፡፡ ወተአምነ፡ ወኢናፈቀ፡ እንዘ፡ ይሬኢ፡ ርእሶ፡ ከመ፡ ልሂቅ፡ ወከመ፡ ነፍስተ፡
20 በድን፡ ሥጋሁ፡ እስመ፡ ምእት፡ ክረምቲ፡፡ ወሰረሂ፡ ከመ፡ ምውት፡ ይእቲ፡ መሕፀ
21 ና፡፡ ወኢናፈቀ፡ ወኢቀብፀ፡ ለዘ፡ አሰፈዎ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወተአምነ፡ በኵሉ፡
22 ልቡ፡ ከመ፡ ይክል፡ ገቢረ፡ ሎቱ፡ እግዚአብሔር፡ ወአእኰቶ፡፡ ወእንበይነዝ፡ ጽድ
23 ቀ፡ ኮኖ፡፡ ወአኮ፡ እንበይነ፡ ባሕቲቱ፡ ዘተጽሕፈ፡ ዝንቱ፡፡ አኮኑ፡ በእንቲአ
24 ነሂ፡ እለ፡ ተአምነ፡ በዘ፡ አንሥኦ፡ ለእግዚእነ፡ እምውታን፡፡ ዘተሰቅለ፡ በእንተ፡ ኃጢአ
25 ትነ፡ ወተንሥአ፡ ከመ፡ ያጽድቀነ፡፡ ፰

በሰኑይ፡ ዕለት፡ ፋስክ፡፡

1 ጽደቁ፡ እንከ፡ በአሚን፡ ወንርከብ፡ ሰላመ፡ በኀበ፡ እግዚአብሔር፡ እግዚእነ፡ ኢየሱስ፡
ክርስቶስ፡፡

12 *Ut eſſet pater circumciſorum: & non circumciſorum tantùm, ſed eorum etiam qui inhærent ipſorum veſtigiis qui credunt non exiſtentes circumciſi, quemadmodum ipſe Abrahamus pater noſter credidit, cùm fuit in præputio.* 13 *Si igitur* ille *qui præſtat mandata legis tantùm, acciperet gratiam, & hæres mundi eſſet ſemen* 14 *ejus, utique non profuiſſet Abrahamo fides ejus, neque adeptus eſſet promiſſionem ejus.* 15 *Nam mandatum legis iram adducit: & ſi non adveniſſet Lex, non eſſet qui peccatum cognoviſſet.* 16 *Et propterea per fidem conſtituit Deus juſtificationem, ut juſtificatio eſſet per gratiam ejus, & ut fidelis eſſet promiſſio Dei Abrahamo & ſemini ejus: ut cognoſcerent quòd non in præſtando mandata legis juſtificantur* homines, *ſed tantùm per fidem: quemadmodum credidit Abrahamus, pater omnium noſtrûm.* 17 *Hoc* eſt *quod dicit Dominus, Conſtituam te patrem multarum gentium; quæ crediture ſunt in Deum, qui excitat mortuos, & efficit quæ non ſunt, tanquam ſint.* 18 *Et credidit Abrahamus quòd fieret pater multarum gentium, quemadmodum ei promiſerat Deus, dicens;* 19 *Ita erit ſemen tuum. Et credidit abſque hæſitatione,* tanquam *reſpiciens ſeipſum, quòd ſenex* jam *fuit, & caro* 20 *ejus inſtar cadaveroſi corporis, quia centum erat annorum; neque Saram, quòd emortuus erat ipſius uterus:* 21 *Minimè hæſitavit* inquam, *neque abnuit Domino, qui pollicitus eſt ei:* 22 *Sed credidit toto corde ſuo quòd potens erat Dominus ipſi effectum dare: & gratias ei egit:* 23 *Et propterea fuit ei juſtitia. Et non propter eum ſolum hoc ſcriptum eſt:* 24 *Nónne etiam propter nos, qui credimus in eo qui excitavit Dominum noſtrum à mortuis?* 25 *Qui crucifixus fuit propter peccata noſtra, & reſurrexit ut nos juſtificaret.*

CAP. V.

Secundo die Paſchatis.

1 *Juſtificati igitur per fidem, etiam pacem habemus apud Deum* per *Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum.*

Per quem & accessum *habuimus* *fide* in gratiam i-
2 Δι᾽ οὗ ϗ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν (β) τῇ πίστει εἰς τὴν (γ) χάριν ταύ-
stam in qua *stetimus*: & gloriamur in spe gloriæ Dei. Non so-
3 την ἐν ᾗ ἑστήκαμεν, ϗ καυχώμεθα ἐπ᾽ ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. Οὐ μό-
lùm autem, sed & gloriamur in tribulationibus: scientes, quòd tribulatio
νον δὲ, ἀλλὰ ϗ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν· εἰδότες, ὅτι ἡ θλίψις
patientiam operatur: *At* patientia probationem, *at* probatio spem:
4 ὑπομονὴν κατεργάζεται· Ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμὴν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα·
At spes non confundit, quia charitas Dei diffusa est in cor-
5 Ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρ-
dibus nostris, per Spiritum sanctum *datum* nobis. *Adhuc* enim Christus,
6 δίαις ἡμῶν, διὰ Πνεύματος ἁγίου τοῦ δοθέντος ἡμῖν. Ἔτι γὰρ Χριστὸς,
existentibus nobis infirmis, secundùm tempus pro impiis mortuus est. Vix
7 ὄντων ἡμῶν ἀσθενῶν, (δ) κατὰ καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε. Μόλις
enim pro justo quis moritur: pro *enim* bono forsitan quis & audeat
γὰρ ὑπὲρ δικαίου τις ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ τάχα τις καὶ τολμᾷ
mori. Commendat autem suam*ipsius* charitatem in nobis Deus, quoniam
8 ἀποθανεῖν. Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεὸς, ὅτι
adhuc *peccatoribus existentibus nobis*, Christus pro nobis mortuus est. Multò igitur
9 ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡμῶν, Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε. Πολλῷ οὖν
magis justificati nunc in sanguine ipsius, *servabimur* per ipsum ab
μᾶλλον δικαιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι᾽ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς
ira. Si enim inimici *existentes* reconciliati sumus Deo per mortem
10 ὀργῆς. Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες (ε) κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ θανάτου
filii ejus, multò magis reconciliati *servabimur* in vita ipsius. Non
11 τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλαγέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ. Οὐ
solùm autem, sed & *gloriantes* in Deo per Dominum nostrũ Jesum Chri-
μόνον δὲ, ἀλλὰ ϗ καυχώμενοι ἐν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
stum, per quem nunc reconciliationem accepimus. Propter *hoc* sicut per unum
12 στοῦ, δι᾽ οὗ νῦν τὴν καταλλαγὴν ἐλάβομεν. Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι᾽ ἑνὸς ϛ΄
hominem peccatum in mundum intravit, & per peccatum mors,
ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε, ϗ διὰ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος,

& ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccave-
καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διῆλθεν, ἐφ᾽ ᾧ πάντες ἥμαρ-
runt. Usque ad enim legem peccatum erat in mundo: peccatum autem non
τον. Ἄχρι γὰρ νόμου ἁμαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· ἁμαρτία δὲ οὐκ (ζ) 13
imputatur, non *existente lege*. Sed regnavit mors ab Adam
ἐλλογεῖται, μὴ ὄντος νόμου. Ἀλλ᾽ ἐβασίλευσεν ὁ θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ 14
usque ad Moysem, & in non *peccantes* in similitudinem *trans-*
μέχρι Μωσέως, ϗ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁμαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώματι τῆς παρα-
gressionis Adæ, qui est *typus illius* futuri. Sed non sicut delictum,
βάσεως Ἀδὰμ, ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος. Ἀλλ᾽ οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, 15
ita & donum. Si enim unius delicto multi mortui
(η) οὕτω ϗ τὸ χάρισμα· εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθα-
sunt, multò magis gratia Dei & donum, in gratia unius
νον, πολλῷ (θ) μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ, ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς
hominis Jesu Christi in *multos* abundavit. Et non sicut per unum
ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε. Καὶ οὐχ ὡς δι᾽ ἑνὸς 16
peccantem, donum: *Ipsum* quidem nam judicium ex uno, in condemnatio-
ἁμαρτήσαντος, τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς, εἰς κατάκρι-
nem: *at donatio* ex multis delictis, in justificationem. Si enim
μα· τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων, εἰς δικαίωμα. (ι) Εἰ γὰρ 17
unius delicto mors regnavit per unum, multò ma-
τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἑνὸς, πολλῷ μᾶλ-
gis abundantiam gratiæ & donationis justitiæ accipi-
λον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ τῆς δωρεᾶς τῆς δικαιοσύνης λαμβά-
entes, in vita regnabunt per unum Jesum Christum. Igitur sicut
νοντες, ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄρα οὖν ὡς 18
per *unam offensam*, in omnes homines, in condemnationem: sic
δι᾽ ἑνὸς παραπτώματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς κατάκριμα· (κ) οὕτω
& per *unam justificationem*, in omnes homines, in justificationem vitæ.
καὶ δι᾽ ἑνὸς δικαιώματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς δικαίωσιν ζωῆς.

MS.A. (β) ἐν τῇ (γ) χαρὰν (δ) ἔτι γὰρ (ε) κατηλλάγημεν τῷ Θεῷ διὰ τοῦ **** Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι᾽ οὗ νῦν τὴν (ζ) * ἐλλογᾶτο, (η) οὕτως (θ) ἐν μᾶλλον (ι) Εἰ γὰρ
ἐν ἑνὶ παραπτώματι (κ) οὕτως

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 * ܕܒܗ ܐܬܩܪܒܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܠܛܝܒܘܬܐ ܗܕܐ ܕܒܗ ܩܝܡܝܢܢ. ܘܡܫܬܒܗܪܝܢܢ ܒܣܒܪܐ
3 ܕܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܠܐ ܗܘܐ ܒܠܚܘܕ: ܐܠܐ ܐܦ ܒܐܘܠܨܢܝܢ ܡܫܬܒܗܪܝܢܢ. ܕܝܕܥܝܢ
4 5 ܚܢܢ ܕܐܘܠܨܢܐ ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܓܡܪ ܒܢ. * ܘܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܒܘܩܝܐ. ܘܒܘܩܝܐ ܣܒܪܐ. * ܣܒܪܐ ܕܝܢ
ܠܐ ܡܒܗܬ. ܡܛܠ ܕܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ ܫܦܝܥ ܒܠܒܘܬܢ. ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܬܝܗܒܬ
6 7 ܠܢ. * ܐܢ ܕܝܢ ܡܫܝܚܐ ܡܛܠ ܟܪܝܗܘܬܢ ܒܗܢܐ ܙܒܢܐ ܚܠܦ ܪܫܝܥܐ ܡܝܬ. * ܒܥܘܣܩ
8 ܓܝܪ ܐܢܫ ܚܠܦ ܪܫܝܥܐ ܡܐܬ. ܚܠܦ ܛܒܐ ܓܝܪ ܟܒܪ ܐܢܫ ܢܡܪܚ ܠܡܡܬ. * ܗܪܟܐ
ܡܚܘܐ ܐܠܗܐ ܚܘܒܗ ܕܠܘܬܢ. ܕܐܢ ܟܕ ܚܛܝܐ ܗܘܝܢ. ܡܫܝܚܐ ܚܠܦܝܢ ܡܝܬ.
9 10 * ܟܡܐ ܗܟܝܠ ܝܬܝܪܐܝܬ ܢܙܕܕܩ ܗܫܐ ܒܕܡܗ. ܘܒܗ ܢܬܦܨܐ ܡܢ ܪܘܓܙܐ. * ܐܢ ܓܝܪ ܟܕ
ܒܥܠܕܒܒܐ ܗܘܝܢ. ܐܬܪܥܝ ܥܡܢ ܐܠܗܐ ܒܡܘܬܐ ܕܒܪܗ. ܟܡܐ ܗܟܝܠ ܝܬܝܪܐܝܬ ܒܬܪܥܘܬܗ ܢܚܐ
11 ܒܚܝܘܗܝ. * ܘܠܐ ܗܘܐ ܒܠܚܘܕ: ܐܠܐ ܐܦ ܢܫܬܒܗܪ ܒܐܠܗܐ ܒܝܕ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
ܕܒܗ ܗܘ ܗܫܐ ܩܒܠܢ ܬܪܥܘܬܐ. * ܕܫܒܬܐ ܕܫܒܘܥܐ ܩܕܡܝܐ ܕܨܘܡܐ * ܩ *
12 * ܐܝܟܢܐ ܕܒܝܕ ܚܕ ܒܪܢܫܐ ܥܠܬ ܚܛܝܬܐ ܠܥܠܡܐ. ܘܒܝܕ ܚܛܝܬܐ ܡܘܬܐ. ܗܟܢܐ
13 ܒܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ ܥܒܪ ܡܘܬܐ. ܒܗܘ ܕܟܠܗܘܢ ܚܛܘ. * ܥܕܡܐ ܓܝܪ ܠܢܡܘܣܐ.
ܚܛܝܬܐ ܟܕ ܐܝܬܝܗ ܗܘܬ ܒܥܠܡܐ. ܠܐ ܡܬܚܫܒܐ ܗܘܬ ܚܛܝܬܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ
14 ܢܡܘܣܐ. * ܐܠܐ ܐܡܠܟ ܡܘܬܐ ܡܢ ܐܕܡ ܘܥܕܡܐ ܠܡܘܫܐ. ܐܦ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܚܛܘ.
15 ܒܕܡܘܬܐ ܕܥܒܪ ܢܡܘܣܐ ܕܐܕܡ. ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܛܘܦܣܐ ܕܗܘ ܕܥܬܝܕ. * ܐܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ
ܣܟܠܘܬܐ ܗܟܢܐ ܐܦ ܡܘܗܒܬܐ. ܐܢ ܓܝܪ ܡܛܠ ܣܟܠܘܬܗ ܕܚܕ ܣܓܝܐܐ ܡܝܬܘ. ܟܡܐ ܗܟܝܠ
ܝܬܝܪܐܝܬ ܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܡܘܗܒܬܗ. ܡܛܠ ܚܕ ܒܪܢܫܐ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܣܓܝܐܐ
16 ܬܬܝܬܪ. * ܘܠܐ ܐܝܟ ܣܟܠܘܬܐ ܕܚܕ ܗܟܢܐ ܐܦ ܡܘܗܒܬܐ. ܕܝܢܐ ܓܝܪ ܕܗܘܐ ܡܢ ܚܕ. ܠܚܘܝܒܐ
17 ܗܘܐ. ܡܘܗܒܬܐ ܕܝܢ ܕܡܢ ܣܓܝܐܐ ܚܛܗܐ ܗܘܬ ܠܙܕܝܩܘܬܐ. * ܐܢ ܓܝܪ ܡܛܠ ܣܟܠܘܬܐ ܕܚܕ
ܐܡܠܟ ܡܘܬܐ. ܟܡܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܐܝܠܝܢ ܕܢܣܒܘ ܣܘܓܐܐ ܕܛܝܒܘܬܐ ܘܕܡܘܗܒܬܐ ܘܕܙܕܝܩܘܬܐ.
18 ܒܚܝܐ ܢܡܠܟܘܢ ܒܝܕ ܚܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ ܕܡܛܠ ܣܟܠܘܬܐ ܕܚܕ
ܗܘܐ ܚܘܝܒܐ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. ܗܟܢܐ ܡܛܠ ܙܕܝܩܘܬܐ ܕܚܕ ܬܗܘܐ ܙܕܝܩܘܬܐ ܠܚܝܐ
ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ.

Per quem accessimus fide ad hanc gratiam 2 in qua stamus : & gloriamur in spe gloriæ Dei. Nec ita tantùm, sed etiam in oppres- 3 sionibus nostris gloriamur, ut qui cognoscamus quòd oppressio patientiam in nobis per- 4 ficiat. Patientia verò experientiam, experientia verò spem. Spes autem pudore non 5 afficit, quoniam amor Dei diffusus est in cordibus nostris per Spiritum sanctitatis qui datus est nobis. Porrò si Christus propter 6 infirmitatem nostram hoc tempore pro impiis mortuus est: (Enimverò vix quisquam 7 pro impiis moritur: nam pro bonis forsitan audebit aliquis mori:) Hìc ostendit Deus 8 dilectionem suam erga nos : si enim quum essemus peccatores, Christus pro nobis mortuus est, Quantò magìs igitur justificabimur 9 nunc sanguine ipsius & per eum liberabimur ab ira? Si enim quum essemus inimici, 10 reconciliatus est nobiscum Deus per mortem Filii sui; quantò magis ergò ejus reconciliatione servabimur per vitam ipsius? Nec ita 11 tantùm, sed etiam gloriabimur in Deo per Dominum Jesum Christum, nostrum per quem nunc accepimus reconciliationem.

*Die sabbatho hebdomadis primæ Jejunii.*13.

Quemadmodum per unum hominem introiit 12 peccatum in mundum, & per peccatum mors, ita quoque in omnes filios hominum transiit mors, eò quòd omnes peccârunt. Nam usq; 13 ad Legem, peccatum quum esset in mundo, non imputabatur peccatum, quia non erat Lex. Sed regnavit mors ab Adam usque ad 14 Mosen, in eos quoque qui non peccaverant in similitudine transgressionis Legis Adæ illius, qui est typus ejus qui erat futurus. At 15 non ut lapsus, ita & donum: si enim propter lapsum unius, multi mortui sunt; quantò igitur magìs gratia Dei & donum ejus propter unum hominem Jesum Christum in multos redundabit? Neque ut delictum 16 unius, ita & donum : judicium enim quod extitit ab uno, ad condemnationem extitit: donum autem ex peccatis multis extitit ad justificationem. Nam si propter delictum uni- 17 us regnavit mors, multò magìs ii qui accipiunt multitudinem illam gratiæ, & doni, & justitiæ, in vita regnabunt per unum Jesum Christum. Sicut ergò propter delictum uni- 18 us extitit condemnatio in omnes homines, ita propter justitiam unius futura est justificatio ad vitam omnibus hominibus.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 ዘበእንቲአሁ ፡ ተመራሕነ፡ ውስተ፡ ዛቲ ፡ ጸጋሁ፡ እንተ፡ ባቲ፡ ቀምነ፡ ወውእቱ፡ ምክሕነ፡ወባ
3 ቲ፡ንሴፈው፡ስብሐተ፡እግዚአብሔር፡=፦ ወአኮ፡ በባሕቲታ፡ ዓዲ፡ ንትሜካሕ፡በሕማምነ
4 ሂ፡ታአምሩ፡ከመ፡እምሕማም፡ይትዐወቅ፡መከራሁ፡፡=፦ ወተማኪሮ፡ይረክብ፡ተስፋሁ፡=፦
5 ወተስፋሁሂ፡ ኢያስተኀፍር፡፡ እስመ፡ፍቅረ፡ እግዚአብሔር፡መልአ፡ ውስተ፡ ልብነ፡ በመንፈስ፡
6 ቅዱስ፡ዘወሀበነ፡፡=፦ ክርስቶስኒ፡መጽአ፡በዕድሜሁ፡ይሙት፡በእንተ፡ኀጢአትነ፡እንዘ፡ኃጥ
7 ኣን፡ ንሕነ፡፡=፦ እንበይነ፡ ጽድቅ፡ ጥቀ፡ እምዕፁብ፡ይትረከብ፡ዘይትኀበል፡ይሙት፡ወእንበ
8 ይነ፡ ኄርሰ፡ አንዳዒ፡እንጋ፡ለእመ፡ቦኑ፡ይትረከብ፡ዘያጥብዕ ፡ ይሙት፡=፦ ናሁ፡ርእዩ፡መጠ
9 ነ፡አፍቀረነ፡እግዚእነ፡፡ እፎ፡ እንከ፡ ያፈደፈደነ፡=፦ ለእመ፡ጸደቅነ፡ ወያሐይወነ፡ በደሙ፡
10 ለኢየሱስ፡ወያድኅነነ፡እመንሱት፡፡=፦ ሶበ፡እንዘ፡ፀሩ፡ንሕነ፡ለእግዚአብሔር ፡ተሣሀለነ፡በሞ
ተ፡ወልዱ፡፡ እፎ፡እንከ፡ ተሣሀለነ፡ ፈድፋደ፡ወያሐይወነ፡በሕይወተ፡ ወልዱ፡፡=፦

Per quem adducti sumus in hanc gratiam, per quam stamus: & ipse est gloriatio no- 2 *stra, per quam spem habemus gloriæ Dei. Et non hoc tantùm, sed gloriamur in tri-* 3 *bulationibus nostris; scientes quòd ex tribulatione dignoscitur experientia ejus. Et* 4 *experiendo acquirit* homo *spem suam. Et spes quidem non pudefacit, eò quòd* 5 *charitas Dei effunditur in corda nostra per Spiritum sanctum, quem dedit nobis. Christus quidem præstituto suo tempore adveniens, mortuus est pro peccatis nostris,* 6 *quum adhuc peccatores essemus. Pro justo valdè difficulter invenietur quis qui* 7 *ausus fuerit mori : at pro bono igitur, nunquid fortasse inveniatur qui paratus fuerit mori ? Ecce, videte quantùm nos dilexit Dominus noster ; quomodo in-* 8 *super abundare nos fecit. Si justificati sumus, etiam vivificavit nos per sanguinem* 9 *Jesu, & servabit nos à tentatione. Si quum inimici essemus Deo, reconciliati* 10 *fuimus per mortem filii ejus, quantò igitur magìs reconciliati sumus, & vivificavit nos per vitam filii ejus ?*

Verſio VULGATA LATINA.

2 Per quem & habemus acceſſum per fidem in gratiam iſtam, in qua ſtamus, & glori-
3 amur in ſpe gloriæ filiorum Dei. Non ſolùm autẽ, ſed & gloriamur in tribulationi-
4 bus: ſcientes quòd tribulatio patientiam operatur: Patientia autem probationem
5 probatio verò ſpem, Spes autem non confundit: quia charitas Dei diffuſa eſt in
6 cordibus noſtris per Spiritum ſanctum, qui datus eſt nobis. Ut quid enim Chri-
7 ſtus, cùm adhuc infirmi eſſemus, ſecundùm tempus pro impiis mortuus eſt? Vix
8 enim pro juſto quis moritur: nam pro bono forſitan quis audeat mori. Commen-
dat autem charitatem ſuam Deus in nobis: quoniam cùm adhuc peccatores eſſe-
9 mus, ſecundùm tempus Chriſtus pro nobis mortuus eſt: multò igitur magis
10 nunc juſtificati in ſanguine ipſius, ſalvi erimus ab ira per ipſum. Si enim cùm ini-
mici eſſemus, reconciliati ſumus Deo per mortem filii ejus: multò magis reconci-
11 liati, ſalvi erimus in vita ipſius. Non ſolùm autem: ſed & gloriamur in Deo
per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, per quem nunc reconciliationem accepimus.
12 Propterea ſicut per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, &
per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertranſiit, in quo omnes pecca-
13 verunt. Uſque ad legem enim peccatum erat in mundo: peccatum autem non
14 imputabatur, cùm lex non eſſet. Sed regnavit mors ab Adam uſque ad Moyſen
etiam in eos, qui non peccaverunt in ſimilitudinem prævaricationis Adæ, qui eſt
15 formà futuri. Sed non ſicut delictum, ita & donum: Si enim unius delicto multi
mortui ſunt: multò magis gratia Dei & donum in gratia unius hominis Jeſu Chri-
16 ſti in plures abundavit. Et non ſicut per unum peccatum, ita & donum: nam ju-
dicium quidem ex uno in condemnationem: gratia autem ex multis delictis in ju-
17 ſtificationem. Si enim unius delicto mors regnavit per unum: multò magis abun-
dantiam gratiæ, & donationis, & juſtitiæ accipientes, in vita regnabunt per unum
18 Jeſum Chriſtum. Igitur ſicut per unius delictum in omnes homines in condemna-
tionem: ſic & per unius juſtitiam in omnes homines in juſtificationem vitæ.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* الذي به صار لنا المدخل بالامانة الي هذه النعمة التي وقفنا فيها ونفتخر بتامل مجد الله * 2
* وليس هذا فقط * بل ونفتخر بالاحزان * عالمين ان الحزن ينشي صبرا * والصبر يولد امتحانا * 3 4
والامتحان رجاء * والرجاء لا يخزي * ان محبة الله انسكبت في قلوبنا بروح القدس المعطي ايانا * 5
* قراءة ليوم الجمعة الكبيرة في الساعة الثالثة * * لان المسيح لما كنا بعد 6
مريضين * مات عن المنافقين في ذلك الوقت * وبالجهد يموت احد من اجل صديق * لان لعل 7
من اجل الصالح يجتري احد ان يموت * فثبت الله محبته ايانا * لاننا اذ كنا خطاة مات 8
المسيح من اجلنا * فاذ قد تزكينا اذا بدمه * فنحن احري ان نخلص به من السخط * 9
* الخميس من الجمعة الثانية بعد العنصرة * * ولين كنا اعداء صالحنا الله 10
بموت ابنه * فما اولانا اذ قد صالحنا * ان نخلص بحياته * تم * * وليس هذا فقط * بل 11
ونفتخر عند الله بربنا يسوع المسيح * الذي به نلنا الان الصلح * فلهذا كما ان بانسان 12
واحد دخلت الخطية الي العالم * وبالخطية ورد الموت * وهكذا نفذ الموت في الناس كلهم * اذ
كافهم منذ اخطاووا * لان الي اوان الشريعة كانت الخطية في العالم * ولم تحسب خطية اذ لم 13
تكن شريعة * لكن الموت قد ملك منذ ادم الي موسي * وعلي الذين لم يخطيوا * بشبه 14
مخالفة ادم * الذي كان رسما لادم المنتظر * لكن الهفوة ليست هكذا * نظير الموهبة * لان 15
ان يكن الاكثرون قد ماتوا بهفوة الواحد * فما اولا نعمة الله وموهبته ان تفضل كثيرا
بالنعمة التي للانسان الواحد يسوع المسيح * سابغة علي الاكثرين * وليست الموهبة بانسان 16
واحد اخطا * لان المكافاة من واحد صارت للمداينة * فاما الموهبة فصارت من هفوات
كثيرة للتزكية * تم *

* الجمعة من الجمعة الثانية بعد العنصرة *

* ولين كان بهفوة واحد تملك الموت بالواحد * فالذين قد اخذوا زيادة النعمة وموهبة العدل * 17
يليق بهم كثيرا ان يملكوا في الحياة بالواحد يسوع المسيح * فاذا كما ان بهفوة واحدة صارت 18
للناس كلهم دينونة * كذلك وبعدلة واحدة صارت لجميع الناس تزكية حياة *

Per quem factus eſt nobis aditus, per fidem, ad gratiam iſtam in qua ſtamus & gloriamur per ſpem gloriæ Dei. 2 *Et non in hoc tantùm, ſed etiam gloriamur in tribulationibus, ſcientes quòd tribulatio patientiam pariat,* 3 *Patientia verò probationem gignat, probatio autem ſpem.* 4 *Porro ſpes pudore non ſuffunditur, quia dilectio Dei infuſa eſt in corda noſtra per Spiritum ſanctum nobis conceſſum.* 5

Lectio pro feriâ ſextâ majore (*id eſt Paraſceve*) ad horam tertiam.

Chriſtus enim, dum eſſemus adhuc infirmi, mortuus eſt pro impiis eodem tempore. 6 *Et quidem vix moritur quis propter juſtum: nam propter probum forſan audebit quis mori.* 7 *Confirmavit autem Deus charitatem ſuam erga nos, quia cùm eſſemus peccatores, Chriſtus pro nobis mortuus eſt.* 8 *Cùm igitur juſtificati jam ſimus per ſanguinem ejus, nos multo magis per ipſũ ſalvabimur ab ira.* 9

Feriâ quintâ infra hebdomadam ſecundam poſt Pentecoſten.

Et verò ſi cùm eſſemus inimici, reconciliati ſumus Deo per mortem filii ejus: quanto magis ergo cùm reconciliati ſimus, ſervabimur per vitam ipſius? 10 Hucuſque. *Et non hoc tantùm, ſed etiam gloriamur apud Deum per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, per quem nunc reconciliationem aſſecuti ſumus.* 11 *Propterea quemadmodum per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum venit mors: ita quoque mors pervaſit in omnes homines, cùm omnes jam peccaverint.* 12 *Nam uſque ad tempus legis erat quidem peccatum in mundo, at non reputabatur peccatum, quia non extabat lex.* 13 *Verùm mors regnavit ab Adam uſque ad Moſen, etiam in eos qui non peccaverant, ad ſimilitudinem prævaricationis Adæ, qui erat typus Adæ qui expectabatur.* 14 *Delictum autem non ita eſt ut donum. Si enim quamplurimi mortui ſunt in delicto unius, quanto magis gratia Dei & donum ipſius abundabit vehementer per gratiam, quæ unius hominis eſt Jeſu Chriſti, uberrimam in quamplurimos?* 15 *Neque donum eſt per hominem unum qui peccavit. Nam compenſatio ab uno facta eſt ad condemnationem: at verò donum factum eſt ex delictis multis ad juſtificationem.* 16 Finis.

Feriâ ſextâ infra hebdomadam ſecundam poſt Pentecoſten.

Et quidem ſi ad delictum unius regnavit mors per unum: igitur qui jam acceperunt augmentum gratiæ & donum juſtitiæ, valdè convenit eis ut regnent in vita per unum Jeſum Chriſtum. 17 *Itaque ſicut per unum delictum facta eſt omnibus hominibus condemnatio, ita quoque per unam juſtitiam facta eſt omnibus hominibus juſtificatio vitæ.* 18

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 አኮኑ ፡ በዝንቱ ፡ ንትሜካሕ ፡ በእግዚአብሔር ፡ ወዲደ ፡ በእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ፡
12 ዘበእንታእሁ ፡ ረከብነ ፡ ሣህሎ፡፡=፡ ወበእንተዝ ፡ በከመ ፡ በጌጋየ ፡ አሐዱ ፡ ብእሲ ፡
ቦአት ፡ ኃጢአት ፡ ውስተ ፡ ዓለም ፡ ወበእንተ ፡ ይእቲ ፡ ኃጢአት ፡ መጽአ ፡ ሞት ፡ ለዕለ ፡
ኵሉ ፡ ሰብእ፡፡እስመ ፡ ለዕለ፡ኵሉ ፡ ሰብእ ፡ ትትዐለቀት ፡ ይእቲ ፡ ኃጢአት ፡ እንዘ ፡ ኢያ
13 ኢአምርዋ ፡ ምንት ፡ ይእቲ ፡ ኃጢአት፡=፡ እስከ ፡ አመ ፡ መጽአት ፡ ኦሪት ፡ ሀለወት ፡ ው
ስተ ፡ ዓለም ፡ ኃጢአት ፡ እንዘ ፡ ኢትትዐወቅ ፡ ምንት ፡ ይእቲ ፡ እንዘ ፡ ኢትትኋለቍ ፡ ኃ
14 ጢአት ፡ እስመ ፡ ዓዲሁ ፡ ኢመጽአ ፡ ውእተ ፡ አሚረ ፡ ሕገገ ፡ ኦሪት፡፡=፡ ወባሕቱ ፡ ኰነ
ኖሙ ፡ ደእሙ ፡ ሞት ፡ እስመ ፡ እምአደም ፡ እስከ ፡ ሙሴ ፡ ለእለሂ ፡ አበሱ ፡ ወለእለሂ፡ ኢ
አበሱ ፡ በእንተ ፡ ይእቲ ፡ ኃጢአቱ ፡ ለአደም ፡ እስመ ፡ ኵሉ ፡ በአምሰለ ፡ አደም ፡ ተፈጥ
15 ረ፡፡ወእስመ ፡ አደም ፡ አምሰሉ ፡ ውእቱ ፡ ለዘ ፡ ሀለዎ ፡ ይምጻእ፡፡=፡ ወባሕቱ ፡ አኮ ፡ በ
አምጣነ ፡ ጌጋይነ ፡ ዘኮነነ ፡ ጸጋሁ ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ሶበ ፡ በጌጋየ ፡ አሐዱ፡ ብእሲ ፡ ሞቱ፡
ብዙኃን ፡ እፎ ፡ እንከ ፡ ፈድፋደ ፡ በጸጋሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወበሀብቱ ፡ ዘጸገወነ ፡ በእን
16 ተ፡ አሐዱ፡ ብእሲ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ፡ ይፈድፍድ፡ ሕይወት፡ ላዕለ ፡ ብዙኃን፡=፡ ወአኮ፡
በአምጣነ ፡ ኃጢአቱ፡ ለአሐዱ፡ ብእሲ፡ ዘኮነ፡ ከማሁ፡ ሐሳበ ፡ ጸጋሁ፡ ለእግዚአብሔር፡፡

በጥምቀት ፡ ዘሙኃትወ ፡ ፋሲካ ፡ ወበ ፡ ሌጺፋንያ፡፡

ወሶበ ፡ ኵነኔ ፡ ኃጢአት ፡ እምላዕለ፡ አሐዱ ፡ ብእሲ ፡ ወፂአ ፡ ኵሉ ፡ ተቀሥፈ ፡ ባቲ፡
እፎ፡ እንከ፡ ፈድፋደ፡ ያነጽሐነ ፡ ጸጋሁ፡ እምጌጋይነ፡ ወይሁበነ፡ሕይወተ፡ ዘለዓለም፡፡=፡
17 ሶበ ፡ ኃጢአቱ ፡ ለአሐዱ ፡ አንገሠቶ ፡ ለሞት ፡ ወበአበሰ፡አሐዱ ፡ ብእሲ ፡ ቀነየነ ፡ ሞት፡፡እ
ፎ፡ እንካ፡ ጸጋሁ፡ ለአሐዱ፡ ብእሲ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ወሀብቱ፡ ያጸድቀነ፡ወያነግሣ፡ለነ፡
18 ለሕይወት፡ ዘለዓለም፡፡=፡ ወበከመ፡ በጌጋየ፡ አሐዱ፡ ብእሲ፡ ተኰነነ ፡ ኵሉ! ሰብእ፡ከማ
ሁ፡ ከዕበ ፡ በጽድቀ፡ አሐዱ፡ ብእሲ፡ ይጸድቅ ፡ ኵሉ፡ እጓለ ፡ እመ፡ ሕያው፡ ወየሐዩ፡፡=፡

Annon in hoc gloriamur de Deo, atque etiam de Domino noſtro Jeſu Chriſto, 11
per quem miſericordiam ejus adepti ſumus. Et propterea, quemadmodum per ini- 12
quitatem unius hominis peccatum in mundum introiit, & per illud peccatum ad-
venit mors ſuper omnes homines, eò quòd omnibus hominibus imputatur illud
peccatum, etiam non cognoſcentibus quid illud peccatum ſit. Uſque dum venit 13
lex, manſit peccatum in mundo non cognitum quid fuit, cùm peccatum
non reputabatur, eò quòd adhuc non advenerat illo tempore mandatum legis.
Veruntamen dominata eſt mors propterea ab Adamo uſque ad Moſen, tam in iis qui 14
peccaverunt, quàm in iis qui non peccaverunt per illud peccatum Adami, eò quòd
unusquiſque in ſimilitudine Adami creatus eſt, & quia Adamus typus fuit illius
qui erat venturus. At non pro quantitate iniquitatis noſtræ, fuit nobis 15
gratia Dei: Si propter offenſam unius hominis mortui ſunt multi, quantò igitur
magis per gratiam Dei, & per donum ejus qui nobis gratificatus eſt, per unum
hominem, nempe *Jeſum Chriſtum, abundavit vita ſuper multos. Neque pro menſu-* 16
ra delicti quod fuit unius hominis, ſimilis fuit ratio gratiæ Dei:

Pro intinctione lucernarum Paſchatis: & pro Epiphania.

Si enim condemnatio peccati ab uno homine procedens, effecit ut per illud pœnas lu- 17
ant omnes; quantò igitur magis purificabit nos gratiâ ipſi⁹ à delictis noſtris, nobiſq;
dabit vitam ſempiternam? Si peccatum unius regnare fecit mortem, & per delictum
uni⁹ hominis dominata eſt in nobis mors, quantò magis igitur gratia unius hominis 18
Jeſu Chriſti, & donum ejus juſtificabit nos, & regnare nos faciet in vitam æternam.
Et quemadmodum per delictum unius hominis condemnati ſunt omnes homines;
ſimiliter item per juſtitiam unius hominis juſtificabitur omnis filius hominis, &
vivet.

Sicut enim per inobedientiam unius hominis, peccatores conſtituti ſunt multi:
19 Ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου, ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί·
ita & per obeditionem unius, juſti conſtituentur multi. Lex
20 (λ) οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνός, δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί. Νόμος
autem ſubintravit, ut abundaret delictum. Ubi autem abundavit *peccatum*, ſuper-
δὲ παρεισῆλθεν, ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα. οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερ-
abundavit gratia: Ut ſicut regnavit peccatum in mortem, ita &
21 επερίσσευσεν ἡ χάρις· Ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ
gratia regnet per juſtitiam in vitam æternam, per Jeſum Chriſtum Dominũ noſtrũ.
ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

CAP. VI. ϛʹ.

Quid ergò dicemus? Permanebimus peccato, ut gratia abundet? *Ne fiat.*
1 Τί οὖν ἐροῦμεν; (α) ἐπιμενοῦμεν τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ; Μὴ γένοιτο. Zʹ
2 Qui mortui ſumus peccato, quomodò adhuc vivemus in illo? An ignoratis
3 οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; Ἢ ἀγνοεῖτε
quia quicunque baptizati ſumus in *Chriſtum Jeſum*, in *mortem* ipſius baptizati ſumus?
ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν;
Conſepulti ſumus *ergò illi* per baptiſmum in mortem: ut quomodò *excitatus eſt*
4 Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη
Chriſtus à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ
Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, (β) οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς
ambulemus. Si enim complantati facti ſumus ſimilitudini mortis ejus,
5 περιπατήσωμεν. Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγόναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ,
ſed & reſurrectionis erimus: Hoc ſcientes, quia vetus noſter homo
6 ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα· Τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος
ſimul crucifixus eſt, ut deſtruatur corpus peccati, *ad* non ultrà *ſerviendum*
συνεσταυρώθη, ἵνα (γ) καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν
nos peccato. *Nam moriens* juſtificatus eſt à peccato. Si autem mor-
ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ. Ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας. Εἰ δὲ ἀπε- 7 8
tui ſumus cum Chriſto, credimus quia etiam ſimul vivemus *ei*: Scientes quòd
θάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ· Εἰδότες ὅτι 9
Chriſtus reſurgens ex mortuis, non *ampliùs* moritur: mors illi non ultrà
Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, οὐκ ἔτι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκ ἔτι
dominatur. Quòd enim mortuus eſt, peccato mortuus eſt ſemel: quòd autem
κυριεύει. Ὃ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ 10
vivit, vivit Deo. Ita & vos exiſtimate vos*ipſos* mortuos quidem eſſe
ζῇ, ζῇ τῷ Θεῷ. (δ) Οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε ἑαυτοὺς νεκροὺς (ε) μὲν εἶναι 11
peccato, viventes autem Deo in Chriſto Jeſu Domino noſtro. Non ergò
τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ (ζ) Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Μὴ οὖν 12
regnet peccatum in mortali veſtro corpore, *ad obediendum ei in*
βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι, εἰς τὸ (η) ὑπακούειν αὐτῇ ἐν
concupiſcentiis ejus: Neque *ſiſtite* membra veſtra arma *injuſtitiæ*
ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ. Μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας 13
peccato: ſed exhibete vos*ipſos* Deo, tanquam ex mortuis viventes, &
τῇ ἁμαρτίᾳ· ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ, (θ) ὡς ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ
membra veſtra arma juſtitiæ Deo. Peccatum enim vobis non dominabitur:
τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ. Ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· 14
non enim eſtis ſub lege, ſed ſub gratia. Quid ergò? peccabimus, quoniam non
οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον, ἀλλ᾽ ὑπὸ χάριν. Τί οὖν; ἁμαρτήσομεν, ὅτι οὐκ 15
ſumus ſub lege, ſed ſub gratia? *ne fiat.* Neſcitis quoniam cui exhi-
ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, ἀλλ᾽ ὑπὸ χάριν; μὴ γένοιτο. Οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παρι- 16
betis vos*ipſos* ſervos ad *obedientiam*, ſervi eſtis cui obeditis, ſive peccati ad
στάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας εἰς
mortem, ſive obeditionis ad juſtitiam?
θάνατον, ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην;

MS.A. (λ) οὕτως   Κεφ. ϛʹ. MS.A. (α) ἐπιμένωμεν (β) οὕτως (γ) καταργήσῃ (δ) Οὕτως (ε) μὲν τῇ (ζ) Ἰησοῦ. Μὴ οὖν (η) ὑπακούειν τῇ (θ) ὡσεὶ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

19 * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܡܛܠ ܠܐ ܡܫܬܡܥܢܘܬܗ ܕܚܕ ܒܪܢܫܐ ܚܛܝܐ ܣܓܝܐܐ ܗܘܘ. ܗܟܢܐ ܐܦ
20 ܡܛܠ ܡܫܬܡܥܢܘܬܗ ܕܚܕ ܙܕܝܩܐ ܣܓܝܐܐ ܢܗܘܘܢ. * ܡܥܠܬܐ ܕܝܢ ܕܗܘܬ ܠܢܡܘܣܐ
21 ܠܡܣܓܝܘ ܗܘܬ ܕܚܛܝܬܐ. ܘܟܪ ܕܣܓܝܬ ܚܛܝܬܐ ܬܡܢ ܐܬܝܬܪܬ ܛܝܒܘܬܐ. * ܕܐܝܟ ܕܐܡܠܟܬ
ܚܛܝܬܐ ܒܡܘܬܐ. ܗܟܢܐ ܬܡܠܟ ܛܝܒܘܬܐ ܒܟܐܢܘܬܐ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܒܝܕ ܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.

Quemadmodum enim per inobedientiam 19
unius hominis, peccatores multi extiterunt;
ita etiam per obedientiam unius, multi juſti
fient. Introitus porrò qui patuit Legi, *fuit* 20
ut multiplicaretur peccatum: ubi autem
multiplicatum fuerat peccatum, ibi ſuper-
abundavit gratia. Ut quemadmodum re- 21
gnavit peccatum per mortem, ita regnet gra-
tia per juſtitiam ad vitam æternam, per Do-
num noſtrum Jeſum Chriſtum.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܘ *

* ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܐ . ܕܫܒܬܐ * ܕܘ * ܕܨܘܡܐ. ܘܕܡܥܡܘܕܝܬܐ * ܝܐ *

1 * ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܐܡܪ. ܢܩܘܐ ܒܗ ܒܚܛܝܬܐ ܕܛܝܒܘܬܐ ܬܣܓܐ. * ܚܣ. ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܡܝܬܢ
2 ܠܚܛܝܬܐ. ܐܝܟܢܐ ܬܘܒ ܢܚܐ ܒܗ. * ܐܘ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܠܝܢ ܕܥܡܕܢ ܒܝܫܘܥ
3 ܡܫܝܚܐ ܒܡܘܬܗ ܗܘ ܥܡܕܢ. * ܐܬܩܒܪܢ ܓܝܪ ܥܡܗ ܒܡܥܡܘܕܝܬܐ ܠܡܘܬܐ. ܕܐܝܟܢܐ
4 ܕܩܡ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܒܫܘܒܚܐ ܕܐܒܘܗܝ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܚܢܢ ܒܚܝܐ
ܚܕܬܐ ܢܗܠܟ. * ܐܢ ܓܝܪ ܐܬܢܨܒܢ ܥܡܗ ܒܕܡܘܬ ܡܘܬܗ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܒܩܝܡܬܗ
5 ܢܗܘܐ. * ܝܕܥܝܢ ܓܝܪ ܕܒܪܢܫܢ ܥܬܝܩܐ ܐܙܕܩܦ ܥܡܗ. ܕܢܬܒܛܠ ܦܓܪܐ ܕܚܛܝܬܐ.
6 ܕܬܘܒ ܠܐ ܢܫܬܥܒܕ ܠܚܛܝܬܐ. * ܐܝܢܐ ܓܝܪ ܕܡܝܬ ܐܬܚܪܪ ܠܗ ܡܢ ܚܛܝܬܐ. * ܐܢ ܗܟܝܠ
7 8 ܡܝܬܢ ܥܡ ܡܫܝܚܐ. ܢܗܝܡܢ ܕܥܡܗ ܥܡ ܡܫܝܚܐ ܢܚܐ. * ܝܕܥܝܢ ܓܝܪ ܕܡܫܝܚܐ ܩܡ
9 ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܬܘܒ ܠܐ ܡܐܬ. ܘܡܘܬܐ ܠܐ ܡܫܬܠܛ ܒܗ. * ܕܡܝܬ ܓܝܪ ܠܚܛܝܬܐ ܗܘ
10 ܚܕܐ ܙܒܢ ܡܝܬ. ܘܕܚܝ ܚܝ ܗܘ ܠܐܠܗܐ. * ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ. ܐܬܪܥܘ ܢܦܫܟܘܢ ܕܡܝܬܐ
11 ܐܢܬܘܢ ܠܚܛܝܬܐ. ܘܚܝܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܠܗܐ ܒܝܕ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܡܠܟ
12 ܚܛܝܬܐ ܒܦܓܪܟܘܢ ܡܝܘܬܐ. ܐܝܟ ܕܬܫܬܡܥܘܢ ܠܪܓܝܓܬܗ. * ܘܠܐ ܬܛܝܒܘܢ
13 ܗܕܡܝܟܘܢ ܙܝܢܐ ܕܥܘܠܐ ܠܚܛܝܬܐ. ܐܠܐ ܛܝܒܘ ܢܦܫܟܘܢ ܠܐܠܗܐ ܐܝܟ ܐܢܫܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ
ܚܝܝܬܘܢ. ܘܗܕܡܝܟܘܢ ܢܗܘܘܢ ܙܝܢܐ ܠܟܐܢܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܚܛܝܬܐ ܠܐ ܡܫܬܠܛܐ
14 ܒܟܘܢ. ܠܐ ܓܝܪ ܗܘܝܬܘܢ ܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ. ܐܠܐ ܬܚܝܬ ܛܝܒܘܬܐ. * ܡܢܐ ܗܟܝܠ.
15 ܢܚܛܐ ܕܠܐ ܗܘܝܢ ܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ ܐܠܐ ܬܚܝܬ ܛܝܒܘܬܐ. ܚܣ. * ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܡܢ
16 ܕܡܛܝܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܦܫܟܘܢ ܠܡܫܬܡܥܘ ܠܗ ܠܥܒܕܘܬܐ. ܥܒܕܘܗܝ ܐܢܬܘܢ ܕܗܘ
ܕܡܫܬܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܐܘ ܠܚܛܝܬܐ ܐܘ ܠܡܫܡܥܬܐ ܕܟܐܢܘܬܐ.

CAP. VI.

Feriâ ſecundâ hebdomada VI. Jejunii.
Et in Baptiſmate. 11.

Quid igitur dicemus? permanebimus in 1
ipſo peccato, ut gratia abundet? Abſit: 2
qui enim mortui ſumus peccato, quomodo
adhuc vivemus in eo? An neſcitis qui ba- 3
ptizati ſumus in Jeſu Chriſto, in mortem
ipſius eſſe baptizatos? Sepulti enim ſumus 4
cum eo per baptiſma ad mortem: ut quem-
admodum ſurrexit Jeſus Chriſtus à mortuis
in gloriam ſui Patris, ita & nos vitâ novâ
ambulemus. Si enim unà cum eo plantati 5
ſumus per ſimilitudinem mortis ejus, ita
quoque in reſurrectione ejus erimus. No- 6
vimus enim veterem illum noſtrum hominem
crucifixum eſſe cum eo, ut aboleatur corpus
peccati, ne ampliùs ſerviamus peccato.
Is namque qui mortuus eſt, liberatus eſt à 7
peccato. Si igitur mortui ſumus cum Chri- 8
ſto, credamus fore ut cum ipſo Chriſto viva-
mus. Scimus enim Chriſtum excitatum ex 9
mortuis, nec ampliùs moriturum, nec mor-
tem ei ampliùs dominaturum. Qui enim 10
mortuus eſt, peccato mortuus eſt ſemel;
qui autem vivit, vivit Deo. Ita etiam vos, 11
exiſtimate vos ipſos mortuos eſſe peccato,
vivere autem Deo per Dominum noſtrum
Jeſum Chriſtum. Ne regnet igitur pecca- 12
tum in corpore veſtro mortali, ut obediatis
cupiditatibus ejus. Nec etiam paraveritis 13
membra veſtra arma iniquitatis peccato:
ſed parate vos Deo, tanquam homines qui
ex mortuis vixeritis, & membra veſtra arma
ſint juſtitiæ Dei. Et peccatum non domi- 14
nabitur vobis: non enim eſtis ſub Lege, ſed
ſub gratia. Quid ergò? peccabimus quòd 15
non ſimus ſub Lege, ſed ſub gratia? Abſit.
Neſcitis quòd cui paratis vos ipſos obe- 16
dire ad ſervitutem, ejuſmet ſervi ſitis, cui
obeditis? ſive peccato, ſive obtemperan-
tiæ juſtitiæ.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 ወበከመ ፡ በእንተ ፡ አሐዱ ፡ ብእሲ ፡ ብዙኃን ፡ ኮኑ ፡ ኃጥአነ ፡ ከማሁ ፡ ከዐበ ፡ በተአዝዞ
20 ቱ ፡ ለአሐዱ ፡ ብእሲ ፡ ብዙኃን ፡ ኮኑ ፡ ጻድቃን ፡፡ ኦሪተሰኬ ፡ በምእከል ፡ መጽአት ፡
ወተበውሐት ፡ ከመ ፡ ታብዝኃ ፡ ለኃጢአት ፡ ወእምዘ ፡ በዝኃት ፡ ኃጢአት ፡ ፈድፋደት ፡ ጸ
21 ጋሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡ ከመ ፡ በከመ ፡ አንገሠቶ ፡ ኃጢአት ፡ ለሞት ፡ ከማሁ ፡ ታነግ
ሥ ፡ ለጽድቅ ፡ ጸጋሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ውስተ ፡ ሕይወት ፡ ዘለዓለም ፡ በእንተ ፡ እግዚእ
ነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡

፮

1 ጊ ምንተ ፡ እንከ ፡ ንብል ፡ ንገብርኑ ፡ እንከ ፡ ኃጢአተ ፡ ከመ ፡ ይፈድፍድ ፡ ጸጋሁ ፡ ለእግ
2 ዚአብሔር ፡፡ ሐሰ ፡ አኮኑ ፡ ወደእነ ፡ ሞትነ ፡ በኃጢአትነ ፡ እፎ እንከ ፡ ንክል ፡ ሐይ
ወ ፡ ባቲ ፡፡

Et quemadmodum per unum hominem, multi facti ſunt peccatores; ſimiliter 19
rurſum per obedientiam unius hominis, multi facti ſunt juſti. Lex autem pro 20
medio venit, ab eaque facta eſt poteſtas ad amplificandum peccatum: at ubi
multiplicatum fuit peccatum, magìs abundavit gratia Dei. Ut quemadmodum 21
peccatum regnare fecerat mortem, ita gratia Dei regnare faceret juſtitiam in
vitam æternam per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum.

CAP. VI.

Quid igitur dicemus? patrabimúſne igitur peccatum, ut magìs abundet 1
gratia Dei? Abſit: Annon mortui jam ſumus nos propter peccata noſtra, quo- 2
modo igitur poterimus vivere in eis?

Verſio VULGATA LATINA.

19 Sicut enim per inobedientiam unius hominis, peccatores conſtituti ſunt multi:
20 ita & per unius obeditionem, juſti conſtituentur multi. Lex autem ſubintravit ut
21 abundaret delictum. Ubi autem abundavit delictum, ſuperabundavit gratia: Ut
ſicut regnavit peccatum in mortem: ita & gratia regnet per juſtitiam in vitam
æternam, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum.

CAP. VI.

1
2 Quid ergò dicemus? permanebimus in peccato ut gratia abundet? Abſit.
3 Qui enim mortui ſumus peccato, quomodò adhuc vivemus in illo? An ignoratis
quia quicunque baptizati ſumus in Chriſto Jeſu, in morte ipſius baptizati ſumus?
4 Conſepulti enim ſumus cum illo per baptiſmum in mortem: ut quomodò Chriſtus
ſurrexit à mortuis per gloriam Patris, Ita & nos in novitate vitæ ambulemus.
5 Si enim complantati facti ſumus ſimilitudini mortis ejus: ſimul & reſurrectionis
6 erimus. Hoc ſcientes, quia vetus homo noſter ſimul crucifixus eſt, ut deſtruatur
7 corpus peccati, & ultrà non ſerviamus peccato. Qui enim mortuus eſt, juſtificatus eſt à peccato. Si autem mortui ſumus cum Chriſto: credimus quia 8
ſimul etiam vivemus cum Chriſto: Scientes quòd Chriſtus reſurgens ex mor- 9
tuis jam non moritur, mors illi ultrà non dominabitur. Quòd enim mor- 10
tuus eſt peccato, mortuus eſt ſemel: quòd autem vivit, vivit Deo. Ita 11
& vos exiſtimate, vos mortuos quidem eſſe peccato, viventes autem Deo,
in Chriſto Jeſu Domino noſtro. Non ergò regnet peccatum in veſtro mor- 12
tali corpore, ut obediatis concupiſcentiis ejus. Sed neque exhibeatis mem- 13
bra veſtra arma iniquitatis peccato: ſed exhibete vos Deo, tanquam ex
mortuis viventes: & membra veſtra arma juſtitiæ Deo. Peccatum enim 14
vobis non dominabitur: non enim ſub lege eſtis, ſed ſub gratia. Quid 15
ergò? peccabimus, quoniam non ſumus ſub lege, ſed ſub gratia? Ab- 16
ſit. Neſcitis quoniam cui exhibetis vos ſervos ad obediendum, ſervi
eſtis ejus, cui obeditis, ſive peccati ad mortem, ſive obeditionis ad
juſtitiam?

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 * لان كما ان بمعصية انسان واحد صار الكثير خطايين * كذلك وبطاعة الواحد يصيرون
20 الاكثرون صديقين * ودخلت الشريعة لمعنى لتكثر الهفوة * وحيث تكاثرت الخطية
21 تزايدت النعمة فضلا * لكن كما ملكت الخطية في الموت * كذلك تملك النعمة
بالعدل لحياة ابدية بيسوع المسيح ربنا * الفصل السادس *

1 * فماذا نقول اذا * انثبت في الخطية لتكثر النعمة * حاشا * فنحن الذين قد متنا عن
2 الخطية كيف نعيش فيها ايضا * السبت الكبير عشية * او قد عمي عليكم
3 4 انا معشر الذين اصطبغنا بيسوع المسيح انا بموته اصطبغنا * فقد دفنا معه بالمعمودية
في موته * كي كما قام المسيح من الموتى بمجد الاب * كذلك ونحن نسلك في تجديد الحياة *
5 * لاننا ان كنا قد نصبنا معه في شبه موته كذلك سنصير مغروسين معه في شبه انبعاثه *
6 * عالمين هذا ان انساننا العتيق قد صلب معه * ليبطل جسد الخطية * حتى لا نخدم الخطية
7 8 ايضا * لان من قد مات فقد تزكى من الخطية * ولئن كنا قد متنا معه اعني المسيح *
9 فنصدق اننا سنعيش معه * عالمين ان المسيح اذ قد انبعث من الموتى لن يموت ايضا *
10 ولن يتسلط عليه الموت * لان من قد مات عن الخطية فقد مات دفعة * ومن هو حي يعيش لله *
11 * السبت الرابع بعد العنصرة * هكذا احسبوا انتم انفسكم انكم موتى عن الخطية *
12 وعايشين لله بيسوع المسيح ربنا * تم * فلا تملكن الخطية اذا في جسمكم المائت
13 لتطيعوها في شهواته * ولا تقفوا اعضاءكم اسلحة ظلم للخطية * بل اوقفوا انفسكم لله كاحياء
14 من اموات * واوقفوا اعضاءكم اسلحة عدل الله * فان الخطية ما تستولي عليكم * لانكم
15 لستم تحت شريعة * بل تحت نعمة * فما رايكم اذا انخطي اذ لسنا تحت شريعة بل تحت
16 نعمة * حاشا * اما تعلمون ان الامر الذي تقفون انفسكم له عبيدا لطاعته * انكم تكونون
عبيدا لمن تطيعونه * ان صرتم في طاعة الخطية فقد تعبدتم للموت * وان اذعنتم للطاعة
فقد تعبدتم للعدل *

Nam quemadmodum per inobedientiam unius hominis facti ſunt multi peccatores, ita & per obedientiam unius fient quamplurimi juſti. 19 *Lex autem ſubintravit eâ mente, ut abundaret delictum: ubi verò abundavit peccatum, gratia uberrimè crevit.* 20 *Igitur quemadmodum regnavit peccatum per mortem, ita regnat gratia per juſtitiam, ad vitam æternam, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum.* 21

CAP. VI.

Quid ergò dicemus? Perſiſtemúſne in peccato ut abundet gratia? Abſit. 1 2 *Nos enim qui mortui ſumus peccato, quomodo vivemus adhuc in illo?*

Sabbatho majore, ad Veſperas.

An verò vos latet quòd nos omnes qui baptizati ſumus in Jeſu Chriſto, in morte ipſius baptizati ſumus? 3 *Sepulti enim ſumus cum illo per baptiſmum in morte ipſius: ut quemadmodum ſurrexit Chriſtus à mortuis in gloria Patris, ita & nos ambulemus in renovatione vitæ.* 4 *Quoniam ſi complantati ſumus cum eo per ſimilitudinem mortis ejus, ita fiemus plantati cum eo per ſimilitudinem reſurrectionis ejus.* 5 *Illud ſcientes, quòd homo noſter vetus jam crucifixus eſt cum eo, ut aboleretur corpus peccati, ut poſthac non ſerviamus peccato.* 6 *Qui enim mortuus eſt, jam juſtificatus eſt à peccato.* 7 *Quodſi mortui jam ſumus cum ipſo; nempe Chriſto, credimus etiam quòd cum illo vivemus.* 8 *Scientes quòd Chriſtus, cùm jam ſurrexerit à mortuis, haudquaquam morietur ampliùs, neque mors ei dominabitur.* 9 *Qui enim mortuus jam eſt peccato, jam mortuus eſt ſemel: qui autem vivens eſt, Deo vivit.* 10

Sabbatho quarto poſt Pentecoſten.

Ita vos reputate voſipſos, mortuos nimium *vos eſſe peccato, & viventes Deo per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum.* Hactenus. 11 *Ne regnet igitur ullo modo peccatum in corpore veſtro mortali, ut obediatis illi (*i. peccato*) per cupiditates ejus (*i. corporis.*)* 12 *Et ne addicatis peccato membra veſtra, arma iniquitatis: ſed addicite voſipſos Deo tanquam vivos è mortuis* factos, *& dicate membra veſtra, arma juſtitiæ Dei.* 13 *Peccatum enim vobis non dominabitur, quia non eſtis ſub lege, ſed ſub gratia.* 14 *Quæ eſt ergò ſententia veſtra? peccabimus quòd non ſimus ſub lege, ſed ſub gratia? Abſit.* 15 *An neſcitis quòd res cui dicaveritis voſipſos ſervos ad obediendum, ejus ſervi ſitis cui obeditis? Si fueritis ſub obedientia peccati, jam ſervi facti eſtis morti: ſin autē obedientiæ acquieveritis, jā ſervi facti eſtis juſtitiæ.* 16

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 ወዘንተ : ባሕቱ : አእምሩ : ኵልክሙ : እለ : ተጠመቅሙ : በእግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶ
4 ስ : ውስተ : ሞቱ : ተጠመቅክሙ ::=፦ ወተቀበርነ : ምስሌሁ : ውስተ : ሞቱ : በእንተ : ጥ
ምቀቱ :: ከመ : በከመ : ውእቱ : ክርስቶስ : ተንሥአ : እምውታን : በስብሐተ : አቡሁ : ከማ
5 ሁ : ንሑር : ንሕነሂ : በሐዲስ : ሕይወት ::=፦ ወእመሰ : ተመሰልናሁ : በሞቱ : ንትሜ
6 ሰሎ : በሕይወቱሂ ::=፦ ዘንተ : ባሕቱ : አእምሩ : ከመ : ብሉይ : ብእሲ : ውእቱ : ዘተሰቅ
7 ለ : ከመ : ይስዓሮ : ለነፍስተ : ኃጢአት :=፦ እስመ : በሞቱሰ : ድኅነ : እምገቢረ : ኃጢ
8 አት :=፦ ወእመሰ : ንመውት : ምስሌሁ : ለክርስቶስ : ንትአመን : ከመሂ : ነሐዩ : ምስ
9 ሌሁ ::=፦ ታአምሩ : ከመ : ተንሥአ : ክርስቶስ : እምውታን : ኢይመውት : እንከ : ደግመ :
10 ወኢይረክቦ : እንከ : ሞት ::=፦ ወዘኒ : ዘሞተ : ምዕረ : ሞተ : ወበእንተ : ሞቱ : ሰዐረ : ለኃ
11 ጢአት :: ወዘኒ : ዘሐይወ : ለእግዚአብሔር : ሐይወ :=፦ ወከማሁ : አንትሙሂ : ረስዩ : ርእሰ
ክሙ : ምውታነ : ለኃጢአት : ወሕያዋነ : ኵኑ : በፈቃደ : እግዚአብሔር : በእንተ : ኢየሱስ :
12 ክርስቶስ ::=፦ ወኢታንግሥዋ : ለኃጢአት : ላዕለ : ዝንቱ : ሥጋክሙ : ወነፍስትክሙ : መዋ
13 ቲ : ኢትበልዎ : ለሆ : ለፍትወቱ :=፦ ወኢትረስይዎ : ለነፍስክሙ : ንዋየ : ሐቅላ : ለዐመፃ :
ወለኃጢአት :: ወረስዩ : ርእሰክሙ : ለእግዚአብሔር : ከመ : ዘተንሥአ : እምውታን : ወነፍስ
14 ትክሙኒ : ለእግዚአብሔር : ንዋየ : ሐቅለ : ለጽድቅ ::=፦ ወኃጢአትሰ : ኢትኴንነክሙ : እ
ንከ : እስመ : ወፃእክሙ : እምገቢረ : ሕገገ : ኦሪት : ወበጸጋ : እግዚአብሔር : ገባእክሙ ::=፦
15 ምንተ : እንከ : ንብል : ንገብሮኑ : እንከ : ኃጢአተ : እስመ : ወፃእነ : እምገቢረ : ሕገገ : ኦሪ
16 ት : ወገባእነ : በጸጋ : እግዚአብሔር : ሐሰ ::=፦ ኢታአምሩኑ : ከመ : ለዘ : ተአዘዝክሙ : ወለ
ዘ : ለሆ : ትቤሉ : አግብርቲሁ : አንትሙ :: ወውስተ : ዘኀበርክሙ : ሎቱ : አቅነይክሙ : ርእ
ሰክሙ :: እመሂ : ለኃጢአት : ለሆ : ትቤልዋ : ወኀበርክሙ : ተአብሱ : አግብርቲሁ : አንት
ሙ : ትከውኑ : ሰሞት :: ወእመኒ : ለጽድቅ : ለሆ : ትብልዋ : ወኀበርክሙ : ውስተ : ሠና
ይ : አግብርተ : እግዚአብሔር : አንትሙ ::=፦

Hoc autem ſcitote, omnes qui baptizati eſtis in Dominum *noſtrum Jeſum Chriſtum, in mortem ejus baptizati eſtis.* 3 *Et ſepulti ſumus cum eo per baptiſmum ejus in ipſius mortem, ut quemadmodum ſuſcitatus eſt ipſe Chriſtus à mortuis per gloriam patris ſui, ita nos etiam in nova vita ambulemus.* 4 *Quòd ſi verà conformes facti ſumus morti ejus, etiam vitæ ejus conformes facti erimus.* 5 *Verùm hoc ſcitote, quòd vetus ille homo crucifixus eſt, ut aboleret corpus peccati;* 6 *Quia per mortem ejus liberavit nos à perpetrando peccato.* 7 *Et ſi mortui ſumus cum Chriſto, credimus etiam cum illo vivemus.* 8 *Scientes quòd ſuſcitatus eſt Chriſtus à mortuis, nec iterum igitur moritur, neque ampliùs deprehendit eum mors.* 9 *Et hoc quòd mortuus eſt, mortuus eſt ſemel, & per mortem ejus abolevit peccatum: & hoc quòd vivit, Deo vivit.* 10 *Ita etiam vos, exhibete voſmet mortuos peccato, & vivi eſtote ſecundùm voluntatem Dei per Jeſum Chriſtum.* 11 *Et regnare ne facite peccatum ſuper iſtam carnem veſtram & moriens corpus veſtrum: concupiſcentiis ejus ne conſentiatis.* 12 *Et ne exhibeatis animas veſtras arma iniquitatis & peccati, ſed exhibete voſmetipſos Deo, tanquam* homines *qui ex mortuis ſuſcitantur, & animas veſtras arma juſtitiæ Deo.* 13 *Et peccatum quidem vobis non dominabitur ampliùs, quoniam evaſiſtis à præſtando mandata legis, & per gratiam Dei converſi eſtis.* 14 *Quid igitur dicemus? patrabimúſne igitur peccata quia evaſimus à præſtando mandata legis, & per gratiam Dei converſi ſumus? abſit.* 15 *An neſcitis quòd cui ſubditi eſtis, & cui voſipſos accommodatis, ejus ſervi eſtis: & in quo ſocios vos adjungitis alicui, voſmetipſos inſervire facitis: ſi peccato vos accommodaveritis, & delinquendo aſſociaveritis, vos ſervi ejus facti eſtis ad mortem; ſi autem juſtitiæ vos accommodaveritis & aſſociaveritis in bono, ſervi Dei eſtis.* 16

Gratia autem Deo, quòd fuistis servi peccati, obedistis autem ex corde
17 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ (ι)ἐκ καρδίας
in *quam* traditi estis formam doctrinæ. Liberati autem à peccato,
18 εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς. Ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας,
servi facti estis justitiæ. Humanum dico, propter infirmitatem carnis
19 ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. Ἀνθρώπινον λέγω, διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς
vestræ. Sicut enim exhibuistis membra vestra *serva* immunditiæ & iniquitati,
ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ,
ad iniquitatem: ita nunc exhibete membra vestra *servos* justitiæ, in
εἰς τὴν ἀνομίαν· οὕτω νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν (κ)δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ, εἰς
sanctificationem. Cùm enim servi essetis peccati, liberi fuistis justitiæ.
20 ἁγιασμόν. Ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ.
Quem ergò fructum habuistis tunc, in quibus nunc erubescitis? Nam finis illorum,
21 Τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε, ἐφ᾽ οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων,
mors. Nunc verò liberati à peccato, servi facti autem Deo,
22 θάνατος. Νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ,
habetis fructum vestrum in sanctificationem: at finem, vitam æternam.
ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν· τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰώνιον.
Nam stipendia peccati, mors: *at donatio* Dei, vita æterna,
23 Τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας, θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ζωὴ αἰώνιος,
in Christo Jesu Domino nostro.
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

CAP. VII. ζʹ.

An ignoratis, fratres, (scientibus enim legem loquor,) quia lex dominatur
1 Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, (γινώσκουσι γὰρ νόμον λαλῶ,) ὅτι ὁ νόμος κυριεύει Ηʹ
homini ad quantum tempus vivit? Nam quæ sub viro est mulier *viventi* viro
2 τοῦ ἀνθρώπου ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ζῇ; Ἡ γὰρ ὕπανδρος γυνὴ τῷ ζῶντι ἀνδρὶ
alligata est *lege*: si autem mortuus fuerit vir, soluta est à lege viri.
δέδεται νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ τοῦ νόμου τοῦ ἀνδρός.

Igitur vivente viro, adultera *decernetur*, si fuerit viro
Ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς, μοιχαλὶς (α) χρηματίσει, ἐὰν γένηται ἀνδρὶ 3
alteri: si autem mortuus fuerit vir, liberata est à lege, *ad non esse*
ἑτέρῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευθέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου, τοῦ μὴ εἶναι
eam adulteram, factam viro alteri. Itaque, fratres mei, & vos
αὐτὴν μοιχαλίδα, γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ. Ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ ὑμεῖς 4
mortificati estis legi per corpus Christi, *ad esse vos*
ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς
alteri ex mortuis *excitato*, ut fructificemus Deo. Cum enim essemus
ἑτέρῳ τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι, ἵνα καρποφορήσωμεν τῷ Θεῷ. Ὅτε γὰρ ἦμεν 5
in carne, passiones peccatorum *illæ* per legem, operabantur in
ἐν τῇ σαρκὶ, τὰ παθήματα τῶν ἁμαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου, ἐνηργεῖτο ἐν
membris nostris, *ad fructificandum* morti. Nunc autem soluti sumus
τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ. Νυνὶ δὲ κατηργήθημεν 6
à lege, *mortui* in qua detinebamur, ita ut *servire nos* in novitate spiritûs,
ἀπὸ τοῦ νόμου, ἀποθανόντες ἐν ᾧ κατειχόμεθα, ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος,
& non vetustate literæ. Quid ergò dicemus? lex peccatum?
Θʹ καὶ οὐ παλαιότητι γράμματος. Τί οὖν ἐροῦμεν; ὁ νόμος ἁμαρτία; 7
ne fiat: sed peccatum non cognovi, *si non* per legem: *ipsámque* nam concupiscentiam
μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔγνων, εἰ μὴ διὰ νόμου· τήν τε γὰρ ἐπιθυμίαν
nesciebam, *si non* lex diceret; Non concupisces. *Occasionem* autem *accipiens* peccatum,
οὐκ ᾔδειν, εἰ μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν, Οὐκ ἐπιθυμήσεις. Ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα ἡ ἁμαρτία, 8
per mandatum *adoperatum* est in me omnem concupiscentiam: sine enim lege
διὰ τῆς ἐντολῆς κατειργάσατο ἐν ἐμοὶ πᾶσαν ἐπιθυμίαν· χωρὶς γὰρ νόμου
peccatum mortuum. Ego autem vivebam sine lege aliquando: *Veniente autem mandato*,
Ηʹ ἁμαρτία νεκρά. Ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς ἐντολῆς, 9
peccatum revixit: Ego autem mortuus sum: & inventum est mihi mandatum,
ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν· Ἐγὼ δὲ ἀπέθανον· καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολή, 10
quod ad vitam, hoc ad mortem.
ἡ εἰς ζωήν, αὕτη εἰς θάνατον.

MS.A. (ι) ἐκ καθαρᾶς καρδίας (κ) ὅπλα

Κεφ. ζʹ. MS.A. (α) χρηματίσει ἡ γυνή, ἐὰν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

17 * ܛܝܒܘܬܗ ܕܝܢ ܠܐܠܗܐ . ܕܥܒܕܐ ܗܘܝܬܘܢ ܕܚܛܝܬܐ . ܘܐܫܬܡܥܬܘܢ ܡܢ ܠܒܐ ܠܕܡܘܬܐ
18 ܕܝܘܠܦܢܐ ܕܐܫܬܠܡܬܘܢ ܠܗ . * ܘܟܕ ܐܬܚܪܪܬܘܢ ܡܢ ܚܛܝܬܐ . ܐܫܬܥܒܕܬܘܢ ܠܟܐܢܘܬܐ .
19 * ܐܝܟ ܕܒܢܝ ܐܢܫܐ ܐܡܪ ܐܢܐ . ܡܛܠ ܟܘܪܗܢܐ ܕܒܣܪܟܘܢ . ܐܝܟ ܕܛܝܒܬܘܢ ܗܕܡܝܟܘܢ ܠܫܘܥܒܕ
ܛܢܦܘܬܐ ܘܥܘܠܐ . ܗܟܢܐ ܐܦ ܗܫܐ ܛܝܒܘ ܗܕܡܝܟܘܢ ܠܫܘܥܒܕܗ ܕܟܐܢܘܬܐ
20 ܘܕܩܕܝܫܘܬܐ . * ܟܕ ܥܒܕܐ ܗܘܝܬܘܢ ܓܝܪ ܕܚܛܝܬܐ . ܚܐܪܐ ܗܘܝܬܘܢ ܠܟܐܢܘܬܐ . * ܘܡܢܐ 21
ܐܕܫܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܟܘܢ ܗܝܕܝܢ . ܐܝܠܝܢ ܕܝܘܡܢܐ ܒܗܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܗܘܢ . ܫܘܠܡܗܘܢ ܓܝܪ ܕܐܝܠܝܢ
22 ܡܘܬܐ . * ܘܗܫܐ ܕܐܬܚܪܪܬܘܢ ܡܢ ܚܛܝܬܐ ܘܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܐ ܠܐܠܗܐ . ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܦܐܖ̈ܐ
23 ܩܕܝܫܐ . ܕܫܘܠܡܗܘܢ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ . * ܐܦܣܢܝܘܬܐ ܓܝܪ ܕܚܛܝܬܐ ܡܘܬܐ ܗܝ . ܘܡܘܗܒܬܗ ܕܐܠܗܐ
ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ .

* ܩܦܠܐܘܢ * ܙ * * ܕܝܘܡ ܬܠܬܐ ܕܚܫܐ * ܡܚ *

1 * ܐܘ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܚܝ . ܠܝܕܥܝ ܢܡܘܣܐ ܓܝܪ ܡܡܠܠ ܐܢܐ . ܕܢܡܘܣܐ ܫܠܝܛ ܗܘ
2 ܥܠ ܓܒܪܐ ܟܡܐ ܕܚܝ . * ܐܝܟ ܐܢܬܬܐ ܕܐܣܝܪܐ ܗܝ ܒܒܥܠܗ ܟܡܐ ܕܚܝ ܒܢܡܘܣܐ . ܐܢ ܕܝܢ
3 ܡܝܬ ܒܥܠܗ . ܐܬܚܪܪܬ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܕܒܥܠܗ . * ܐܢ ܕܝܢ ܟܕ ܚܝ ܒܥܠܗ ܬܗܘܐ ܠܓܒܪ
ܐܚܪܝܢ . ܗܘܬ ܠܗ ܓܝܪܐ . ܐܢ ܕܝܢ ܢܡܘܬ ܒܥܠܗ . ܐܬܚܪܪܬ ܡܢ ܢܡܘܣܐ . ܘܠܐ ܐܝܬܝܗ
4 ܓܝܪܬܐ ܐܢ ܬܗܘܐ ܠܓܒܪ ܐܚܪܝܢ . * ܘܗܫܐ ܐܚܝ . ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܝܬܬܘܢ ܠܢܡܘܣܐ
ܒܦܓܪܗ ܕܡܫܝܚܐ . ܕܬܗܘܘܢ ܠܐܚܪܝܢ ܐܝܢܐ ܕܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ . ܕܬܬܠܘܢ ܦܐܖ̈ܐ ܠܐܠܗܐ .
5 * ܟܕ ܒܒܣܪܐ ܗܘܝܢ ܓܝܪ . ܚܫ̈ܐ ܕܚܛܗ̈ܐ ܕܒܢܡܘܣܐ ܡܬܚܦܛܝܢ ܗܘܘ ܒܗܕ̈ܡܝܢ .
6 ܕܦܐܖ̈ܐ ܢܬܠ ܠܡܘܬܐ . * ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܬܒܛܠܢ ܡܢ ܢܡܘܣܐ . ܘܡܝܬܢ ܠܗܘ ܕܐܚܝܕ ܗܘܐ ܠܢ .
7 ܕܢܦܠܘܚ ܡܟܝܠ ܒܚܘܕܬܐ ܕܪܘܚܐ . ܘܠܐ ܒܥܬܝܩܘܬܐ ܕܟܬܒܐ . * ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܐܡܪ .
ܢܡܘܣܐ ܚܛܝܬܐ ܗܘ . ܚܣ . ܐܠܐ ܚܛܝܬܐ ܠܐ ܝܠܦܬ ܐܠܐ ܒܝܕ ܢܡܘܣܐ . ܠܐ ܓܝܪ ܪܓܝܓܬܐ ܝܕܥ
8 ܗܘܝܬ . ܐܠܘܠܐ ܢܡܘܣܐ ܕܐܡܪ ܕܠܐ ܬܪܓ . * ܘܒܗܢܐ ܦܘܩܕܢܐ ܐܫܟܚܬ ܠܗ ܚܛܝܬܐ
9 ܥܠܬܐ . ܘܫܡܠܝܬ ܒܝ ܟܠ ܪܓܝܓܢ . ܕܠܐ ܢܡܘܣܐ ܓܝܪ ܚܛܝܬܐ ܡܝܬܐ ܗܘܬ . * ܐܢܐ ܕܝܢ
10 ܚܝ ܗܘܝܬ ܕܠܐ ܢܡܘܣܐ ܡܢ ܩܕܝܡ . ܟܕ ܐܬܐ ܕܝܢ ܦܘܩܕܢܐ . ܚܛܝܬܐ ܚܝܬ . * ܘܐܢܐ
ܡܝܬܬ . ܘܐܫܬܟܚ ܠܝ ܦܘܩܕܢܐ ܗܘ ܕܚܝܐ ܠܡܘܬܐ .

Gratia autem sit Deo, quòd fueritis servi 17
peccati, obedieritis autem ex corde ei formæ
doctrinæ cui traditi estis. Quumque libe- 18
rati sitis à peccato, subjecti estis justitiæ.
Sicut inter homines loquor, propter infir- 19
mitatem carnis vestræ: ut quemadmodum
parâstis membra vestra ad servitutem im-
munditiæ & iniquitatis, ita etiam nunc ap-
paretis membra vestra ad servitutem justitiæ
& sanctimoniæ. Quum enim servi essetis 20
peccati, liberi eratis justitiæ. Ecquam spe- 21
ciem habebatis tunc ex eo cujus vos hodie
pudet? novissimum enim ejus mors est.
Nunc autem quum liberati sitis à peccato, 22
& facti sitis servi Deo, habetis fructos sanctos,
quorum finis est vita æterna. Mer- 23
catura enim peccati mors est, & donum Dei
vita æterna per Dominum nostrum Jesum
Christum.

CAP. VII.

Feriâ tertiâ Passionis. 12.

An nescitis, fratres mei, (gnaros enim 1
Legis alloquor) Legem dominari viro quandiu
vixerit? Ut mulier quæ devincta est 2
marito suo per Legem quandiu vivit: sed si
mortuus fuerit maritus ejus, liberata est à
lege mariti sui. Quòd si vivente marito 3
suo conjuncta fuerit cum altero viro, evadet
mœcha: sin autem obierit maritus ejus,
liberata est à Lege; nec erit mœcha, si fiat
viri alterius. Nunc igitur, fratres mei, mor- 4
tui estis Legi in corpore Christi, ut sitis alterius,
illius *nempe* qui excitatus est à mortuis,
ut edatis fructus Deo. Quum enim 5
essemus in carne, dolores peccatorum qui per
Legem, concitabantur in membris nostris,
ut fructus ferremus morti. Nunc autem ces- 6
samus à Lege, & mortui sumus ei qui nos
detinebat, ut serviamus deinceps in novitate
spiritûs, non autem in vetustate scripturæ.
Quid ergò dicemus? Legem pec- 7
catum esse? Absit. Sed peccatum non didici,
nisi per Legem. Non enim concupiscentiam
novissem, nisi Lex dixisset; Non concupisces.
Proindè hoc præcepto invenit sibi occasionē 8
peccatum, & consummavit in me omnem
concupiscentiam: siquidem absque Lege
peccatum mortuum erat, Ego verò vivus 9
eram sine Lege quondam: quum autem ad-
venit præceptum, peccatum revixit, At ego 10
mortuus sum: & repertum est mihi præceptum
illud vitæ, ad mortem.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወእኩት ፡ እግዚአብሔር ፡ እንዘ ፡ አግብርት ፡ ኃጢአት ፡ አንትሙ ፡ ተአዘዝክሙ ፡ በኵ
18 ሉ ፡ ልብክሙ ፡ ለዘ ፡ ተውህበ ፡ ለክሙ ፡ በአርኣያ ፡ ዚአሁ ፡ ትትመሀሩ ፡፡=፡ ወተግዒዝክ
19 ሙ ፡ እምኃጢአት ፡ ወተቀነይክሙ ፡ ለጽድቅ ፡፡=፡ ሕገ ፡ ሰብእ ፡ ንብለክሙ ፡ እስመ ፡ ድ
ኩም ፡ ነፍስትነ ፡ በከመ ፡ ቀዲሙ ፡ አቅነይክሙ ፡ ርእሰክሙ ፡ ለኃጢአት ፡ ወለርኵስ ፡ ወለጣ
20 ዖት ፡፡ ከማሁ ፡ ይእዜኒ ፡ አቅንዩ ፡ ነፍስተክሙ ፡ ለጽድቅ ፡ ወለቅድስት ፡፡=፡ ወእምሰ ፡
21 ተቀነይክሙ ፡ ለኀጢአት ፡ ግዑዛን ፡ አንትሙ ፡ በኀበ ፡ ጽድቅ ፡፡=፡ ወበውእቱ ፡ ፍሬክሙ ፡
22 ዘአሜሁ ፡ ናሁ ፡ ይእዜ ፡ ትትኃፈሩ ፡ ቦቱ ፡ እስመ ፡ ደኃሪሁ ፡ ሎቱ ፡ ሞት ፡=፡ ወይእዜ
ሰ ፡ ተግዕዝክሙ ፡ እምኃጢአት ፡ ወተቀነይክሙ ፡ ለጽድቅ ፡ ወፈረይክሙ ፡ ለቅድስት ፡ ወ
ማኅለቅቱሰ ፡ ሕይወት ፡ ዘለዓለም ፡፡=፡

Gratias autem Deo quod servi existentes peccati, subditi facti estis toto corde 17
vestro ei quod vobis traditum est pro exemplari ipsius doctrinæ. Et liberi facti 18
estis à peccato, & servi facti estis justitiæ. More hominum alloquimur vos, eò quòd 19
infirmum est corpus nostrum; Quemadmodum antea vosmetipsos inservire fecistis
peccato, & impuritati, & idolis: ita nunc corpora vestra exhibete servos justitiæ &
sanctimoniæ. Quum enim servi eratis peccati, liberi eratis quoad justitiam. 20
Et in illo fuit fructus vester tunc temporis: ecce autem de eo nunc erubescitis: 21
quia finis illi mors est. Nunc autem liberi facti à peccato, servi facti estis ju- 22
stitiæ, & fructum editis in sanctimoniam: & finis etiam ejus, vita æterna.

Verſio VULGATA LATINA.

17 Gratias autem Deo, quòd fuiſtis ſervi peccati, obediſtis autem ex corde in
18 eam formam doctrinæ, in quam traditi eſtis. Liberati autem à peccato,
19 ſervi facti eſtis juſtitiæ. Humanum dico propter infirmitatem carnis veſtræ:
ſicut enim exhibuiſtis membra veſtra ſervire immunditiæ, & iniquitati ad
iniquitatem: ita nunc exhibete membra veſtra ſervire juſtitiæ in ſanctificatio-
20 nem. Cùm enim ſervi eſſetis peccati, liberi fuiſtis juſtitiæ, Quem ergò
21 fructum habuiſtis tunc in illis, in quibus nunc erubeſcitis? Nam finis
22 illorum mors eſt. Nunc verò liberati à peccato, ſervi autem facti Deo,
habetis fructum veſtrum in ſanctificationem, finem verò vitam æternam.
23 Stipendia enim peccati, mors. Gratia autem Dei, vita æterna, in Chriſto
Jeſu Domino noſtro.

CAP. VII.

1 AN ignoratis, fratres, (ſcientibus enim legem loquor,) quia lex in homine
2 dominatur, quanto tempore vivit? Nam quæ ſub viro eſt mulier, vivente
viro, alligata eſt legi: ſi autem mortuus fuerit vir ejus, ſoluta eſt à lege viri.
Igitur, vivente viro, vocabitur adultera ſi fuerit cum alio viro: ſi autem 3
mortuus fuerit vir ejus, liberata eſt à lege viri: ut non ſit adultera ſi
fuerit cum alio viro. Itaque, fratres mei, & vos mortificati eſtis legi per 4
corpus Chriſti: ut ſitis alterius, qui ex mortuis reſurrexit, ut fructifice-
mus Deo. Cùm enim eſſemus in carne, paſſiones peccatorum, quæ per 5
legem erant, operabantur in membris noſtris, ut fructificarent morti.
Nunc autem ſoluti ſumus à lege mortis, in qua detinebamur, ita ut 6
ſerviamus in novitate ſpiritûs, & non in vetuſtate literæ. Quid ergò dice- 7
mus? lex peccatum eſt? Abſit. Sed peccatum non cognovi, niſi per
legem: nam concupiſcentiam neſciebam, niſi lex diceret; Non concu-
piſces. Occaſione autem acceptâ, peccatum per mandatum operatum eſt 8
in me omnem concupiſcentiam. Sine lege enim peccatum mortuum erat.
Ego autem vivebam ſine lege aliquando. Sed cùm veniſſet mandatum, 9
peccatum revixit. Ego autem mortuus ſum: & inventum eſt mihi mandatum, 10
quod erat ad vitam, hoc eſſe ad mortem.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * فلله المنة انكم كنتم للخطية عبيدا * فاطعتم من صميم قلبكم لرسم التعليم الذي
دفع اليكم * الاحد الرابع بعد العنصرة *
18 19 * واذ قد تحررتم من الخطية * فقد تعبدتم للعدل * قولا انسانيا اقول من اجل ضعف بشريتكم *
وكما انكم اوقفتم اعضاءكم بالنجاسة والاثم عبدات للاثم * هكذا اوقفوا الآن اعضاءكم بالعدل
20 21 عبدات للطهارة * واذ كنتم للخطية عبيدا * كنتم ابرياء من العدل * فاي ثمر كان لكم
22 وقتئذ بالذي تأنفون الآن منه وتخجلون * لان نهاية تلك الموت * فالآن اذ قد تحررتم من
23 الخطية وتعبدتم لله * فلكم ثمرتكم للطهارة * وعاقبتها حياة مؤبدة * لان جرايات الخطية
وفوائدها موت * وموهبة الله حياة خالدة بيسوع المسيح ربنا * تم *

* الفصل السابع * * الاثنين من الجمعة الثالثة بعد العنصرة *

1 * او ما تعلمون يا اخوتي * اني انما اخاطب فقهاء الشريعة * ان الشريعة تستولي على الانسان
2 مدى الزمان الذي يحياه * لان المراة ذات الرجل مربوطة بالشريعة بالرجل الحي * فاذا
3 مات رجلها * فقد بطلت من شريعة الرجل * فما دام الرجل اذا حيا * ان صارت لرجل آخر
فقد صارت فاجرة * فان مات الرجل فهي تحررت من الشريعة * وما تكون فاجرة ان صارت
4 لرجل آخر * فلذلك يا اخوتي انتم قد متم عن الشريعة * بجسد يسوع المسيح * لتصيروا
5 لآخر * للمنبعث من الموتى * لنثمر لله ثمرات * لاننا اذ كنا في البشرة كانت آلام الخطايا التي
6 في الشريعة قد فعلت ما خصصها في اعضائنا * لنثمر اثمارا للموت * فالآن قد بطلنا من
الشريعة * ومتنا عن الذي كنا ممسكين منه * لنخدم بتجدد الروح * لا بعتاقة الكتاب *
7 * فماذا نقول * هل الشريعة خطية * معاذ الله * لكنني ما عرفت الخطية الا بالشريعة * ولا عرفت
8 الشهوة لو لم تقل الشريعة لا تشتهين * فلما احدثت الخطية بالوصية حجة * فعلت في كل
9 شهوة * لان بغير الشريعة كانت الخطية ميتة * وانا كنت بغير شريعة عائشا قديما *
10 فلما جاءت الوصية عاشت الخطية * ومت انا * ووجدت لي الوصية التي للحياة هي
نفسها للموت *

Gratias autem Deo, quòd fueritis ſer- 17
vi peccati, ſed obediſtis ex ſinceritate
cordis veſtri inſtituto doctrinæ quæ tra-
dita eſt vobis.

Dominicâ quartâ poſt Pentecoſten.

Cùm ergò liberati ſitis à peccato, & ſervi facti juſtitiæ, 18
Sermonem hu- 19
manum dicam propter infirmitatem car-
nis veſtræ: Quemadmodum addixiſtis
membra veſtra in turpitudine et iniqui-
tate ancillas iniquitati: ſic addicite
modò membra veſtra in juſtitia ancil-
las puritati. Item cùm eſſetis peccato 20
ſervi, eratis immunes à juſtitia. At 21
quem fructum habebatis tunc temporis
in eo quod horretis nunc & erubeſcitis?
finis enim illius, mors eſt. Nunc verò 22
manumiſſi à peccato, & ſervi facti Deo,
habetis fructus veſtros in munditiem, et
finem illorum vitam æternam. Etenim 23
ſtipendia peccati ejúſque emolumenta,
mors eſt: donum autem Dei, vita pe-
rennis, per Jeſum Chriſtum Dominum
noſtrum. Finis.

CAP. VII.

Feriâ ſecundâ infra hebdomadam tertiam poſt Pentecoſten.

AN neſcitis ô fratres mei, (equidem 1
legis peritos alloquor) quòd lex do-
minatur homini ſpatio temporis quod
vivit? Mulier enim conjugata, eſt al- 2
ligata legi per virum viventem: ubi
verò mortuus fuerit vir ejus, jam ex-
empta eſt à lege viri. Quamdiu ergo vi- 3
vus eſt maritus, ſi fuerit alterius viri,
facta eſt adultera: at moriente viro,
ipſa libera eſt à lege: nec erit adultera,
ſi fuerit alterius viri. Proinde vos ô 4
fratres mei, jam mortui eſtis legi per
corpus Jeſu Chriſti, ut ſitis alterius,
nimirum *ejus qui reſurrexit à mortuis,*
ut producamus Deo *fructus. Cùm enim* 5
eſſemus in carne, paſſiones peccatorum
quæ ſunt per legem, operatæ ſunt quod
proprium eſt ipſarum in membris noſtris,
ut fructificaremus morti. Nunc autem 6
liberati ſumus à lege, & mortui ei à quo
detinebamur, ut ſerviamus in novitate
ſpiritus, non in vetuſtate ſcripturæ.
Quid igitur dicemus? num lex pecca- 7
tum eſt? Avertat hoc Deus. Attamen
peccatum non cognovi niſi per legem: et
concupiſcentiam non noviſſem niſi lex
dixiſſet, Ne concupiſcas. Cùm enim 8
peccatum accepiſſet occaſionem per præ-
ceptum, cauſavit in me omnem concu-
piſcentiam: ſiquidem ſine lege peccatum
erat mortuum, Et ego ſine lege quon- 9
dam vivus eram: at veniente præce-
pto, vixit peccatum, Ego verò mor- 10
tuus ſum. Et inventum eſt mihi
præceptum quod inſtitutum *erat*
ad vitam, ipſummet cedere *ad mor-*
tem.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 ወሕሊናሃሰ፡ ለኀጢአት፡ ሞት፡ ወጸጋ፡ እግዚአብሔርሰ፡ ሕይወት፡ ዘለዓለም፡፡=፡

Imaginatio enim peccati, mors eſt: gratia autem Dei, vita æterna. 23

፯

1 ፲ ኢታአምሩኑ፡ አኃዊነ፡ ሕገ፡ ንነግረክሙ፡ ትለው፡ እስመ፡ ሕግ፡ ይቀንዮ፡ ለሰብእ፡ እ
2 ምጣነ፡ ሕያው፡ ውእቱ፡፡=፡ እምከመ፡ ባቲ፡ ብእሲት፡ ብእሴ፡ እምጣነ፡ ሕያው፡ ብ
እሲሃ፡ እሰርት፡ ይእቲ፡ በሕግ፡ ወእምከመሰ፡ ሞተ፡ ምታ፡ ተስዕረት፡ እምሕገ፡ ብእሲ
3 ሃ፡፡=፡ ወእንዘሰ፡ ሕያው፡ ብእሲሃ፡ ዝሙተ፡ ይከውና፡ ኃጢአተ፡ ለእመ፡ ቀርበት፡ ካ
4 ልእ፡ ብእሴ፡፡=፡ ወይእዜኒ፡ አኃዊነ፡ ሞትክሙ፡ እምኦሪት፡ በእንተ፡ ሥጋሁ፡ ለክር
ስቶስ፡ ከመ፡ ትኩኑ፡ ከመዘ፡ ደግመ፡ ትወልደ፡ ከመ፡ ንፍረይ፡ ለእግዚአብሔር፡፡=፡
5 እመሰ፡ በሕገ፡ ሰብእ፡ ንገብር፡ ጸንዐ፡ ላዕሌነ፡ መቅሠፍት፡ በስሒነ፡ ሕገገ፡ ኦሪት፡ ወ
6 ፈረይነ፡ ለሞት፡፡=፡ ወይእዜሰ፡ ተሰዐርነ፡ እምኦሪት፡ ወኀደግነ፡ ዘቀደሙ፡ ትምህርተ፡
7 ወተቀነይነ፡ ለሐዲስ፡ መንፈስ፡ ወአኮ፡ ለብሉይ፡ መጽሐፍ፡፡=፡ ሀ ምንት፡ እንከ፡ ን
ብል፡ ኃጢአተኑ፡ ይእቲ፡ ኦሪት፡ ሐሰ፡ ወባሕቱ፡ እምኢያእምርክሙዋ፡ ለኃጢአ
8 ት፡ ሶበ፡ ኢመጽአት፡ ኦሪት፡ ፍትወተኒ፡ እምኢያአመርክሙዋ፡ ግሙራ፡ ምንት፡ ይእቲ፡
ሶበ፡ ኢትቤ፡ ኦሪት፡ ኢትፍትዉ፡፡=፡ ወምክንያተ፡ ኮነታ፡ ይእቲ፡ ትእዛዝ፡ ለኃጢአ
9 ት፡ ወአምጽአት፡ ላዕሌየ፡ ኵሎ፡ ፍትወታ፡፡ ወቀደሙሰ፡ ዘእንበለ፡ ኦሪት፡ ምውት፡
10 ይእቲ፡ ኃጢአት፡=፡ ወአነሂ፡ ሕያው፡ ትካት፡ ዘእንበለ፡ ትምጻእ፡ ኦሪት፡፡ ወእም
ዝ፡ መጽአት፡ ትእዛዝ፡ ኦሪት፡ ሕይወት፡ ኃጢአት፡=፡ ወእንሰ፡ ሞትኩ፡ ወኮነተኒ፡
ቀታሊተ፡ እንታክቲ፡ ትእዛዝ፡ ሕይወት፡፡=፡

CAP. VII.

IGnoratiſne fratres noſtri (vos alloquimur Legis ſequaces) quòd lex dominatur ho- 1
mini, quamdiu ipſe vixerit. Dum viro mulier eſt, quandiu vivit vir ejus, 2
per legem devincta eſt: quòd ſi mortuus fuerit vir ejus, ſoluta eſt à lege viri
ejus: At vivente marito ejus, adulterii peccatum imputabitur ei, ſi ipſa 3
acceſſerit alii viro. Et nunc fratres noſtri, mortui eſtis à lege per corpus Chriſti, 4
ut eſſetis tanquam ille qui regenitus eſt, ut fructum feramus Deo. Cùm ſecun- 5
dum legem hominis operamur, efficax eſt in nos ira per impotentiam mandato-
rum legis, & fructificamus morti. Nunc autem ſoluti ſumus à lege, & libera- 6
ti à priori doctrina ut ſerviamus novitati ſpiritûs, & non vetuſtati Scripturæ.
Quid ergò dicemus? Lex peccatum eſt? abſit: Veruntamen peccatum vobis 7
non demonſtrâſſem, niſi advéniſſet lex: concupiſcentiam quidem vobis non omninò
notam feciſſem quid ſit, niſi dixiſſet lex, Non concupiſces. Et occaſio fuit illud 8
præceptum peccato, & adduxit ſuper me omnem concupiſcentiam: Antea enim
abſque lege mortuum fuit peccatum. Et ego quidem vivebam quondam ante- 9
quam advenit Lex: deinde autem veniente præcepto legis, peccatum vixit. Et ego 10
mortuus ſum, & factum eſt mihi in occiſionem illud ipſum præceptum vitæ.

Nam peccatum, *occaſionem accipiens* per mandatum, ſeduxit me, & per illud
11 Ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα διὰ τῆς ἐντολῆς, ἐξηπάτησέ με, καὶ δι᾽ αὐτῆς
occidit. Itaque quidem lex ſancta: & mandatum ſanctum, & juſtum, & bonum.
12 ἀπέκτεινεν. Ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος· καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία, καὶ δικαία, καὶ ἀγαθή.
Ergò bonum, mihi factum eſt mors? *ne fiat:* ſed peccatum, ut
13 Τὸ οὖν ἀγαθὸν, ἐμοὶ (β) γέγονε θάνατος; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα
appareat peccatum, per bonum mihi *ad*operatum mortem, ut fiat *ſecundùm*
φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ᾽
hyperbolen peccans peccatum per mandatum. Scimus enim quia
14 ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς. Οἴδαμεν (γ) γὰρ ὅτι Ι'
lex ſpiritualis eſt: ego autem carnalis ſum, venundatus ſub pec-
ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ (δ) σαρκικός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρ-
cato. Quod enim *ad*operor, non *cognoſco:* non enim quod volo, hoc ago:
15 τίαν. Ὃ γὰρ κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω, τοῦτο πράσσω·
ſed quod odi, illud facio. Si autē quod *non volo*, illud facio, conſentio legi,
16 ἀλλ᾽ ὃ μισῶ, τοῦτο ποιῶ. Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ,
quoniam bona. Nunc autem non *ampliùs* ego *ad*operor illud, ſed *habitans* in
17 ὅτι καλός. Νυνὶ δὲ οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ᾽ ἡ οἰκοῦσα ἐν
me peccatum. Scio enim quia non habitat in me, hoc eſt, in carne mea,
18 ἐμοὶ ἁμαρτία. Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοὶ, τουτέστιν, ἐν τῇ σαρκί μου,
bonum: nam velle, adjacet mihi, *at* perficere bonum, non
ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλειν, παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ (ε) καλὸν, οὐχ
invenio. Non enim quod volo, facio bonum: ſed quod *non volo* malum, hoc ago.
19 εὑρίσκω. Οὐ γὰρ ὃ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ᾽ ὃ οὐ θέλω κακὸν, τοῦτο πράσσω.
Si autem quod *non volo*, *ego* illud facio, non jam ego *ad*operor illud, ſed
20 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκ ἔτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ᾽
habitans in me peccatum. Invenio igitur legem, volenti mihi facere
21 ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. Εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν
bonum, quoniam mihi malum adjacet. Condelector enim legi Dei
22 τὸ καλὸν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται. Συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ
ſecundùm interiorem hominem: Video autem aliam legem in membris meis,
κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον· Βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου, 23
repugnantem legi mentis meæ, & captivantem me lege
(ζ) ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με τῷ νόμῳ
peccati *exiſtente* in membris meis. *Miſer* ego homo, quis
τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου. Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος, τίς 24
me liberabit de corpore mortis hujus? *Gratias habeo* *Deo* per
με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ διὰ 25
Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum: *nempè* igitur ipſe ego *quidem* mente ſervio legi
ΙΑ' Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν· ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῒ δουλεύω νόμῳ
Dei: *at* carne, legi peccati.
Θεοῦ· τῇ δὲ σαρκὶ, νόμῳ ἁμαρτίας.

CAP. VIII. η'.

Nulla nempè nunc *condemnatio his* qui in Chriſto Jeſu, non ſecundùm carnem *am-*
Οὐδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μὴ κατὰ σάρκα (α) περι- 1
bulantibus, ſed ſecundùm ſpiritum. Nam lex ſpiritûs vitæ in Chriſto
πατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. Ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ 2
Jeſu, liberavit me à lege peccati, & mortis. Nam impoſſi-
Ἰησοῦ, ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας, καὶ τοῦ θανάτου. Τὸ γὰρ ἀδύνα- 3
bile *legis*, in quo infirmabatur per carnem, Deus ſuum*ipſius* filium mittens in
τον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκὸς, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν
ſimilitudinem carnis peccati, & de peccato, damnavit peccatum in carne:
ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας, κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί·
Ut juſtificatio legis impleretur in nobis, non ſecundùm carnem *ambulantibus*,
Ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, 4
ſed ſecundùm ſpiritum. Nam ſecundùm carnem *exiſtentes*, *ea* quæ carnis, ſa-
ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα. Οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες, τὰ τῆς σαρκὸς φρο- 5
piunt: qui verò ſecundùm ſpiritum, *ea* quæ ſpiritûs.
νοῦσιν· οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα, τὰ τοῦ πνεύματος.

MS. A. (β) ἐγένετο (γ) δὲ (δ) σάρκινος (ε) καλὸν, οὔ. Οὐ γὰρ (ζ) ἀντιστρατευόμενον, καὶ αἰχμαλωτίζοντα τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου τῷ ὄντι ἐν τοῖς   ΚΕΦ. η'. MS. A. (α) περιπατοῦσιν. Ὁ γὰρ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܚܛܝܬܐ ܓܝܪ ܒܥܠܬܐ ܕܐܫܟܚܬ ܠܗ ܒܝܕ ܦܘܩܕܢܐ. ܐܛܥܝܬܢܝ. ܘܒܗ ܩܛܠܬܢܝ.
12 * ܢܡܘܣܐ ܡܕܝܢ ܩܕܝܫ ܗܘ. ܘܦܘܩܕܢܐ ܩܕܝܫ ܗܘ ܘܟܐܢ ܘܛܒ. * ܛܒܬܐ ܗܟܝܠ ܠܝ
13 ܠܡܘܬܐ ܗܘܬ ܠܝ. ܚܣ. ܐܠܐ ܚܛܝܬܐ ܕܬܬܚܙܐ ܕܚܛܝܬܐ ܗܝ. ܕܒܛܒܬܐ ܓܡܪܬ ܒܝ ܡܘܬܐ.
14 ܕܬܬܚܝܒ ܝܬܝܪܐܝܬ ܚܛܝܬܐ ܒܦܘܩܕܢܐ. * ܝܕܥܝܢܢ ܓܝܪ ܕܢܡܘܣܐ ܕܪܘܚ ܗܘ. ܐܢܐ ܕܝܢ
15 ܕܒܣܪ ܐܢܐ. ܘܡܙܒܢ ܐܢܐ ܠܚܛܝܬܐ. * ܡܕܡ ܕܣܥܪ ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ ܕܨܒܐ
16 ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܣܢܐ ܐܢܐ ܗܘ ܥܒܕ ܐܢܐ. * ܘܐܢ ܡܕܡ ܕܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܥܒܕ
17 ܐܢܐ. ܣܗܕ ܐܢܐ ܥܠ ܢܡܘܣܐ ܕܫܦܝܪ ܗܘ. * ܘܡܟܝܠ ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܠܗ. ܐܠܐ ܚܛܝܬܐ
18 ܕܥܡܪܐ ܒܝ. * ܝܕܥ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܠܐ ܥܡܪܐ ܒܝ ܗܢܘ ܕܝܢ ܒܒܣܪܝ ܛܒܬܐ. ܕܐܨܒܐ ܓܝܪ
19 ܫܦܝܪܬܐ ܩܠܝܠ ܠܝ. ܕܐܥܒܕ ܕܝܢ ܫܦܝܪܬܐ ܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܐ. * ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܛܒܬܐ ܕܨܒܐ ܐܢܐ
20 ܥܒܕ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܒܝܫܬܐ ܕܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܠܗ ܥܒܕ ܐܢܐ. * ܘܐܢ ܡܕܡ ܕܠܐ ܨܒܐ
21 ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܠܗ. ܐܠܐ ܚܛܝܬܐ ܕܥܡܪܐ ܒܝ. * ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܗܟܝܠ
ܢܡܘܣܐ. ܕܫܠܡ ܠܪܥܝܢܝ ܕܨܒܐ ܠܡܥܒܕ ܛܒܬܐ. ܡܛܠ ܕܒܝܫܬܐ ܩܪܝܒܐ ܗܝ ܠܝ.
22 23 * ܚܕܐ ܐܢܐ ܓܝܪ ܒܢܡܘܣܗ ܕܐܠܗܐ ܒܒܪܢܫܐ ܕܓܘ. * ܚܙܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܢܡܘܣܐ ܐܚܪܢܐ
ܒܗܕܡܝ. ܕܡܩܪܒ ܠܘܩܒܠ ܢܡܘܣܐ ܕܪܥܝܢܝ. ܘܫܒܐ ܠܝ. ܠܢܡܘܣܐ ܕܚܛܝܬܐ ܕܐܝܬܘܗܝ
24 25 ܒܗܕܡܝ. * ܕܘܝܐ ܐܢܐ. ܡܢܘ ܢܦܨܢܝ ܡܢ ܦܓܪܐ ܗܢܐ ܕܡܘܬܐ. * ܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ
ܒܝܕ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
* ܕܢܓܗ ܚܕܒܫܒܐ ܪܒܐ ܕܩܝܡܬܐ * ܝܓ *
26 * ܗܫܐ ܗܟܝܠ ܐܢܐ ܒܪܥܝܢܝ. ܥܒܕܐ ܐܢܐ ܕܢܡܘܣܗ ܕܐܠܗܐ. ܒܒܣܪܝ ܕܝܢ
ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ ܕܚܛܝܬܐ.

Peccatum enim occaſione illâ quam nactum eſt ſibi per præceptum, ſeduxit me, & per illam necavit me. 11 Lex itaque ſancta eſt, & 12 præceptum ſanctum, juſtúmque, & bonum. Bonum ergò mihi ad mortem factum eſt? 13 abſit: imò peccatum, ut appareret peccatum eſſe, quod per bonum conſummavit in me mortem: ut magis obnoxium eſſet peccatum per præceptum. Scimus enim Legem 14 Spiritûs eſſe; ego verò carnis ſum, & venditus ſum peccato. Quod enim perpetro, 15 non agnoſco: neque quod volo, facio; ſed quod odi, illud ipſum ago. Sed ſi quod no- 16 lo, ego facio, ſuffragium fero Legi eam bonam eſſe. Nunc autem non ego quidem 17 hoc perpetro, ſed peccatum quod habitat in me. Novi enim non habitare in me, (hoc 18 eſt autem in carne mea) bonum: nam ut velim bonum, facile quidem mihi eſt; at ut illud exequar impotens ſum. Non enim 19 bonum quod volo facere, facio: ſed malum quod nolo exequi, idipſum exequor. Quòd 20 ſi illud quod nolo, facio, non ego quidem facio, ſed peccatum quod habitat in me. Comperio ergò hanc legem conſentientem 21 menti meæ volenti benè agere, quoniam malum propinquum eſt mihi. Delector e- 22 nim Lege Dei in homine interiore. Sed vi- 23 deo legem aliam in membris meis quæ pugnat adverſùs legem mentis meæ, & captivum me reddit legi peccati, quæ eſt in membris meis. Miſer ego homo, quis me libe- 24 rabit à corpore iſto mortis? Gratias ago 25 Deo, per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum.

Aurorâ dominica magna Reſurrectionis. 13.

Nunc igitur ego quidem mente meâ ſervus 26 ſum Legis Dei, carne verò meâ ſum ſervus legis peccati.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܚ *

1 * ܠܝܬ ܗܟܝܠ ܡܟܝܠ ܚܝܒܘܬܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܗܠܟܝܢ ܒܒܣܪ ܒܡܫܝܚܐ ܝܫܘܥ. * ܢܡܘܣܐ ܓܝܪ
2 ܕܪܘܚܐ ܕܚܝܐ ܕܒܡܫܝܚܐ ܝܫܘܥ. ܚܪܪܟ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܕܚܛܝܬܐ ܘܕܡܘܬܐ. * ܡܛܠ
3 ܕܡܚܝܠ ܗܘܐ ܢܡܘܣܐ ܡܢ ܟܘܪܗܢܐ ܕܒܣܪܐ. ܫܕܪ ܐܠܗܐ ܒܪܗ ܒܕܡܘܬܐ
ܕܒܣܪܐ ܕܚܛܝܬܐ. ܡܛܠ ܚܛܝܬܐ ܕܢܚܝܒ ܠܚܛܝܬܐ ܒܒܣܪܗ. * ܕܟܐܢܘܬܐ 4
5 ܕܢܡܘܣܐ ܬܬܡܠܐ ܒܢ. ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܒܣܪ ܡܗܠܟܝܢܢ ܐܠܐ ܒܪܘܚ. * ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܒܒܣܪ
ܐܝܬܝܗܘܢ ܕܒܣܪܐ ܪܢܝܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܪܘܚ ܐܝܬܝܗܘܢ ܕܪܘܚ ܗܘ ܡܬܪܥܝܢ.

CAP. VIII.

Proinde nulla eſt condemnatio iis qui 1 non ambulant ſecundùm carnem in Jeſu Chriſto. Lex enim ſpiritûs vitæ, qui eſt in 2 Jeſu Chriſto, liberavit te à lege peccati & mortis. Nam quum impotens eſſet Lex 3 propter infirmitatem carnis, miſit Deus Filium ſuum in ſimilitudine carnis peccati, propter peccatum, ut reum perageret peccatum in carne ipſius. Ut juſtitia Legis in 4 nobis adimpleatur, qui non carne ambulamus, ſed Spiritu. Ii enim qui carnales ſunt, 5 quæ carnis ſunt cogitant; qui verò ſpirituales ſunt, quæ ſunt Spiritûs cogitant.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 እስመ ፡ ኮኖቶ ፡ ምክንያተ ፡ ይእቲ ፡ ትእዛዝ ፡ ለኀጢአት ፡ ወበእንቲአሃ ፡ ኬደኒ ፡ ወቀተለ
12 ኒ ፡፡=፡ ወይእዜኒ ፡ ኦሪትሰ ፡ ቅድስት ፡ ወትእዛዝኒ ፡ ጽድቅ ፡ ውእቱ ፡ ወሠናይ ፡ ወበረከ
13 ት ፡፡=፡ እፎኑ ፡ እንከ ፡ ሊተኒ ፡ ደእሙ ፡ ቀታሌ ፡ ይከውነኒ ፡ ዝኩ ፡ ዘሠናይ ፡ ኢሐስብ ፡፡
ለኮኑ ፡ ከመ ፡ ይትዐወቅ ፡ ኃጥእ ፡ ወከሙ ፡ ትትአመር ፡ ኃጢአት ፡ እምውእቱ ፡ ትእዛዝ ፡
14 መጽአት ፡ ኦሪት ፡ ወከመ ፡ ትፍልጥ ፡ ሠናየ ፡ እምእኩይ ፡፡=፡ l ናአምር ፡ ከመ ፡ ኦሪ
15 ትሰ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ውእቱ ፡ ወአንሰ ፡ ዘሥጋ ፡ ወደም ፡ ሠየጥ ፡ ለኀጢአት ፡፡=፡ እ
16 ስመ ፡ ዘኢየአምር ፡ እገብር ፡ ወዝኩ ፡ ዘእጸልእ ፡ ኪያሁ ፡ ከመ ፡ እገብር ፡፡=፡ ወእመሰ
ኬ ፡ ዘኢይፈቅድ ፡ እገብር ፡ ሠናየኬ ፡ ካዕበ ፡ ዝኩ ፡ ዘመጽአት ፡ ሕገገ ፡ ኦሪት ፡፡=፡

Quoniam occaſio fuit illud mandatum peccato, & per illud conculcavit me, 11
& occidit me. Nunc autem lex ſancta eſt, & mandatum juſtum eſt, & bo- 12
num, atque benedictum. Quomodo igitur mihi tantùm ad occiſionem factum 13
eſt illud quod æſtimium boni habet? Annon ut notus eſſet peccator, & ut di-
gnoſceretur peccatum ex ipſo mandato, advenit lex; & ut diſtingueret bonum à
malo? Scimus quòd Lex quidem per Spiritum ſanctum eſt: ego autem ex car- 14
ne & ſanguine venditus peccato. Quoniam quod ignoro, perpetro: & hoc 15
quod odio habeo, illud idem facio. Si autem id quod nolo, facio, bonum eſt 16
proinde hoc quòd adveniret mandatum legis.

Verſio VULGATA LATINA.

11 Nam peccatum occaſione acceptâ per mandatum, ſeduxit me, & per illud occîdit.
12 Itaque lex quidem ſancta, & mandatum ſanctum, & juſtum, & bonum. Quod er-
13 gò bonum eſt, mihi factum eſt mors? Abſit. Sed peccatum, ut appareat peccatum,
per bonum operatum eſt mihi mortem: ut fiat ſupra modum peccans peccatum
14 per mandatum. Scimus enim quia lex ſpiritualis eſt: ego autem carnalis ſum,
15 venundatus ſub peccato. Quod enim operor, non intelligo: non enim quod vo-
16 lo bonum, hoc ago: ſed quod odi malum, illud facio. Si autem quod nolo, illud
17 facio: conſentio legi, quoniam bona eſt. Nunc autem jam non ego operor illud,
18 ſed quod habitat in me peccatum. Scio enim quia non habitat in me, hoc eſt, in carne
mea bonum. Nam velle, adjacet mihi: perficere autem bonum, non invenio.
19 Non enim quod volo bonum, hoc facio: ſed quod nolo malum, hoc ago. Si au-
20 tem quod nolo, illud facio: jam non ego operor illud, ſed quod habitat in me,
21 peccatum. Invenio igitur legem, volenti mihi facere bonum, quoniam mihi ma-
lum adjacet: Condelector enim legi Dei ſecundùm interiorem hominem: Video 22
autem aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ, & captivan- 23
tem me in lege peccati, quæ eſt in membris meis. Infœlix ego homo, quis me 24
liberabit de corpore mortis hujus? Gratia Dei per Jeſum Chriſtum Dominum 25
noſtrum. Igitur ego ipſe mente ſervio legi Dei; carne autem, legi peccati.

CAP. VIII.

Nihil ergò nunc damnationis eſt iis, qui ſunt in Chriſto Jeſu, qui non ſecundùm 1
carnem ambulant. Lex enim ſpiritûs vitæ in Chriſto Jeſu liberavit me à lege 2
peccati & mortis. Nam quod impoſſibile erat legi, in quo infirmabatur per car- 3
nem: Deus filium ſuum mittens in ſimilitudinem carnis peccati, & de peccato
damnavit peccatum in carne, Ut juſtificatio legis impleretur in nobis, qui non ſe- 4
cundùm carnem ambulam', ſed ſecundùm ſpiritû. Qui enim ſecundùm carnem ſunt, 5
quæ carnis ſunt, ſapiunt: qui verò ſecundùm ſpiritum ſunt, quæ ſunt ſpiritûs, ſentiunt.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

11 * لان الخطية لما احدث بالوصية حجة • خدعتني بها وقتلتني * فالشريعة قديسة • والوصية 12
13 مقدسة وعادلة وصالحة * افصالح اذا صار لي موتا • معاذ الله • بل الخطية • لتظهر الخطية
صانعة بالصالح موتا • لتصير الخطية خطاء يفوق الافراط بالوصية * تم •

• الثلثا من الجمعة الثالثة • * وانا لعالمون ان الشريعة روحانية هي • وانا بشري 14
15 انا • فقد باعني الخطية * لان ما اعمله لست اعرفه • ولا الذي اريده افعله • بل ما ابغضه
16 اياه اعمل * فان اكن ما لا اوثر اعمله • فاعترف مقرا ان الشريعة حسنة * فالان لست انا 17
18 الذي اعمله ايضا • لكن الخطية الساكنة في تصنعه * واني لعالم انما يسكن في اي في
بشري • شيا صالحا • اما اشاء الخير فلذلك مبذول لي • فاما ان اعمل الخير فلست اجده •
19 * لاني لست اعمل الخير الذي اوثر • بل الشر الذي لست اريده • اياه اعمل * وان كنت 20
21 اعمل ما لا اوثر انا • فلست انا اعمله ايضا • لكن الخطية الساكنة في تعمله * فاجد اذا
22 الشريعة كمن يريد ان يعمل بي الخير • لان الشر مبذول لي * ومع هذا اتلذذ بشريعة الله
23 تلذذا يخص الانسان الباطن * واعاين شريعة اخرى في اعضاي معسكرة بازاء شريعة عقلي *
24 تسبيني بشريعة الخطية التي هي في اعضاي * انني انسان شقي • فمن ذا سواك ينقذني من
25 جسد الموت هذا * فاشكر لله يسوع المسيح ربنا • فانا اذا نفسي اخدم بعقلي شريعة الله •
واخدم ببشري شريعة الخطية *

1 * الفصل الثامن * فليست الان ولا دينونة ما للذين في امانة يسوع المسيح • اذ
كانوا يتصرفون لا فيما يخص البشر • بل فيما يخص الروح * • الاربعا من الجمعة الثالثة •
2 * لان شريعة روح الحياة بيسوع المسيح • قد عتقتني من شريعة الخطية والموت * تم *
3 * لان لاجل عدم قوة الشريعة الذي مرضت به بالبشر • ارسل الله ابنه بشبه بشر الخطية •
4 ومن اجل الخطية دان الخطية ببشريته * ليتم عدل الشريعة فينا • الذين ما نسلك فيما يخص
5 بالبشر • بل فيما يخص الروح * لان الذين هم فيما يخص بالبشر • انما يراوون مسياب البشر •
والذين هم فيما يخص بالروح يرون رواب الروح •

Nam peccatum acceptâ per præceptum occaſione, decepit me per illud & occîdit. 11 *Lex quidem ſancta, & præceptum ſanctum, juſtum, ac bonum.* 12 *Ergóne quod bonum eſt, factum eſt mihi mors? Abſit, imò peccatum: ut appareret peccatum operari mortem per bonitatem, ut peccatum fieret peccatum ſuperans exceſſum per præceptum.* 13
Finis.

Feriâ tertiâ hebdomadæ tertiæ.

Et quidem novimus quòd lex ſpiritualis eſt, at ego carnalis ſum, & vendidit me peccatum. 14 *Quod enim ago, ipſum ignoro: nec quod volo, hoc facio: ſed quod odi, illud ago.* 15 *Si ergò quod non approbo, hoc facio, ingenuè fateor legem eſſe bonam.* 16 *Nunc autem non ſum ego qui adhuc illud facio, ſed peccatum in me habitans facit illud.* 17 *Equidem novi quòd non habitet in me, hoc eſt in carne mea, res bona. Volo quidem bonum, & idcirco eſt mihi expoſitum: at ut faciam bonum non reperio.* 18 *Non enim facio bonum quod volo, ſed malum quod non volo, ipſum facio.* 19 *Quod ſi facio quod ego nolo igitur non ego adhuc facio, ſed peccatum in me habitans facit illud.* 20 *Itaque invenio legem quaſi quendam volentem facere in me bonum: (malum enim eſt mihi expoſitum.)* 21 *Prætereà oblector lege Dei oblectatione homini interno propriâ.* 22 *At video legem aliam in membris meis caſtrametantem contra legem mentis meæ, quæ me captivum reddit per legem peccati quæ eſt in membris meis.* 23 *Equidem homo ſum miſer. Quis præter te liberabit me ex hoc corpore mortis?* 24 *At gratias ago Deo Jeſu Chriſto Domino noſtro. Itaque ego idem ſervio mente meâ legi Dei, & ſervio carne meâ legi peccati.* 25

CAP. VIII.

Non eſt igitur ulla damnatio iis qui ſunt in fide Jeſu Chriſti, dummodo ſe exerceant non in his quæ propria ſunt carnis, ſed in his quæ propria ſunt ſpiritus. 1

Feriâ quartâ infra hebdomadam tertiam.

Nam lex ſpiritus vitæ per Jeſum Chriſtum, emancipavit me à lege peccati & mortis. 2 Hucuſque. *Ob defectum enim virium legis, quo laborabat in carne, miſit Deus filium ſuum ſub ſpecie carnis peccati: & propter peccatum condemnavit peccatum per carnem ejus,* 3 *Ut perficeret juſtitiam legis in nobis qui non ambulamus in his quæ propria ſunt carnis, ſed in his quæ propria ſunt ſpiritus.* 4 *Qui enim in his quæ propria ſunt carnis verſantur, ſentiunt voluntates carnales: qui verò in his quæ propria ſunt ſpiritûs verſantur, ſentiunt conſilia ſpiritualia.* 5

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወይእዜሰኬ ፡ ኢኮንኩ ፡ አነ ፡ ገባሪሃ ፡ እንታክቲ ፡ ኃጢአት ፡ እንተ ፡ ኀደረት ፡ ላዕሌየ፡፡=፡
18 ወአአምር፡ ከመሰ ፡ ኢትኀድር፡ ለዕሌየ ፡ እስመ፡ ሠናይ፡ ውእቱ ፡ ዘውስተ፡ ሥጋየ፡፡ፈቂደ፡
19 ገቢረ ፡ ሠናይሰ ፡ ሀሎ፡ ኀቤየ ፡ ወምግባረ ፡ ሠናየ፡ ኢልብየ፡፡=፡ ወዘኢኮሰ ፡ ኢይፈቅድ ፡ እግ
20 ብር፡ ሠናየ፡ አኮኑ ፡ ዝኩ ፡ እኩየ፡ ዘአጸልእ ፡ ኪያሁ ፡ ደእሙ፡ እገብር፡፡=፡ ወእመሰኬ፡ ዘ
ኢይፈቅድ፡ እገብር፡ኢኮንኩኬ፡ አነ፡ ገባሪሁ ፡ እንታክቲ፡ ኃጢአት ፡ ኀደረት ፡ ላዕሌየ፡፡=፡
21 ወረከብክዎ፡ ለዝኩ፡ ሕግ ፡ ዘፈቀደ ፡ ሊተ ፡ እግበር፡ ሠናየ፡ ውእቱ ፡ አምጽአ ፡ ላዕሌየ፡ ለ
22 እኩይ፡፡=፡ ሐዋዝ ፡ ውእቱ፡ ሕገ ፡ እግዚአብሔር፡ ውስተ ፡ ልበ ፡ ሰብእ፡=፡ ወረከብኩ ፡
23 ካልአ ፡ ሕገ ፡ ኃጢአት ፡ ውስተ ፡ አባልየ፡፡ወተፃብኡ፡ ወተቃተሉ ፡ ምስለ፡ ዝኩ ፡ ሕገ ፡ እ
ግዚአብሔር፡ ዘውስተ፡ ልብየ፡ ወኀይለ፡ ዝኩ፡ ሕገ ፡ ኃጢአት ፡ ዘውስተ፡ አባልየ፡ ወፄወወ
24 ኒ ፡ መንገሌሁ፡፡=፡ ትሑት ፡ ብእሲ ፡ አነ ፡ መኑ ፡ እምአድኀነኒ ፡ እምዝንቱ ፡ ነፍሰትየ ፡ መ
25 ዋቲ፡፡=፡ 1a እኩት ፡ እግዚአብሔር ፡ በእንተ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ፡፡ አንሰ ፡
ሎቱ ፡ እትቀነይ ፡ ወልብየኒ ፡ ለሕገ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወነፍስየሰ ፡ ለሕገ ፡ ኃጢአት፡=፡
1 ወአልቦሙ ፡ እንከ ፡ ኵነኔ ፡ እለ ፡ ሀለዉ ፡ በእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ፡፡=፡
ዘቆዚሞስ ፡ ወዲሚያኖስ ፡ ወበ ፫ ፡ ሰንበተ ፡ አይሁድ፡ ዘጾም፡=፡
2 እስመ፡ ሕይወት ፡ ተውህበ ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ወውእቱ ፡ አግዓዘነ ፡ እምኃጢአት ፡ ወ
3 እሞት፡፡=፡ ወሶበ ፡ ተስእነነ ፡ ገቢረ ፡ ሕገገ ፡ ኦሪት ፡ ፈነወ፡ እግዚአብሔር፡ ወልዶ፡ እንበይ
ነ ፡ ይእቲ ፡ ኃጢአት ፡ ወለብሰ ፡ ነፍስትነ ፡ ኃጢአት ፡ ወኰነና ፡ ለይእቲ ፡ ኃጢአት ፡ በነፍ
4 ስቱ፡፡=፡ ከመ ፡ ያጸድቀነ፡ ኪያነ ፡ ወከመ፡ ይረሲ፡ ለነ፡ ከመዘ ፡ ፈጸመ ፡ ገቢሮተ፡ ለሕገገ፡
ኦሪት ፡ ለእለ ፡ በሕገ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ የሐውሩ ፡ ወአኮ ፡ ለእለ ፡ በሕገ ፡ ነፍስቶሙ ፡ ይ
5 ገብሩ፡፡=፡ እስመ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ግዕዘ ፡ ነፍስቶሙ ፡ ይገብሩ ፡ ዘዝንቱ ፡ ዓለም ፡ ይ
ሔልዩ ፡፡ ወእለሰ ፡ ለግዕዘ ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ ፡ ይገብሩ ፡ ዘእግዚአብሔር ፡ ይሔልዩ፡፡=፡

Et nunc igitur non ſum ego qui perpetro hoc, ſed *illud peccatum quod habitat in me.* 17 *Et ſcio quòd non habitat in me quod bonum eſt,* ſcilicet *in carne mea: velle operari bonum, adeſt mihi: ſed opus bonum non habeo.* 18 *Et ſi non* habeo, *ſi nolo facere bonum, nónne hoc malum? quod odio habeo, illud tantùm operor.* 19 *Quòd ſi igitur hoc quod nolo facio, ergò non ſum ego patrator illius,* ſed *illud peccatum quod habitat in me.* 20 *Et comperio hanc legem, quòd voluntas mihi eſt faciendi bonum illud,* ſed *adduco ſuper me malum.* 21 *Oblectatio eſt Lex Dei in corde hominis.* 22 *Invenio autem aliam legem peccati in membris meis, & militant & pugnant cum hac lege Dei, quæ eſt in corde meo: & valida eſt iſta lex peccati, quæ eſt in membris meis, & captivum me reddit ei.* 23 *Abjectus homo ego! quis me eripiet ex iſto corpore mortis?* 24 *Gratias Deo per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum: ego illi inſervio, & cor etiam meum legi Dei; anima autem mea legi peccati.* 25

CAP. VIII.

Non eſt igitur condemnatio iis qui ſunt in Domino noſtro Jeſu Chriſto. 1
Feſto Cozimi, & Damiani: & in tertio Sabbato Judæorum Jejunii,
Nam vita data eſt per Jeſum Chriſtum, & ille liberavit nos à peccato, & à morte. 2 *Et cùm impotentes eramus ad præſtandum mandata Legis, miſit Deus filium ſuum propter illud peccatum, qui induerit corpus noſtrum peccati, & condemnavit ipſum peccatum in corpore ſuo:* 3 *Ut juſtificaret nos, nobiſque ut propitius eſſet, utque ita adimpleret opus præceptorum Legis pro iis qui in lege Spiritûs Sancti ambulant, non autem pro iis qui in lege corporum ſuorum verſantur.* 4 *Nam omnes qui corporum ſuorum diſpoſitionem exequuntur, ſapiunt quæ ſunt hujus mundi: at qui vacatem præſtant Spiritûs ſancti, ſapiunt quæ ſunt Dei.* 5

ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ῬΩΜΑΙΟΥΣ. ΚΕΦ. ΙΑ'. ΙΒ'.

Nam prudentia carnis, mors: at prudentia ſpiritûs, vita
6 Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς, θάνατος· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ζωὴ
& pax. *Propter quod prudentia* carnis, inimica *in Deum*: *nam*
7 καὶ εἰρήνη. Διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς, ἔχθρα εἰς Θεόν· τῷ γὰρ
legi Dei non *ſubjicitur*: nec enim poteſt. *At* in carne *exiſtentes*, Deo
8 νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται. Οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες, Θεῷ
placere non poſſunt. Vos autem non eſtis in carne, ſed in ſpiritu, *ſi quidem*
9 ἀρέσαι οὐ δύνανται. Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ
Spiritus Dei habitat in vobis. Si autem quis Spiritum Chriſti non habet, hic non eſt
10 Πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. Εἰ δέ τις Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν
ejus. Si autem Chriſtus in vobis, *ipſum* quidem corpus mortuum propter peccatum: *at*
αὐτοῦ. εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν· τὸ δὲ
ſpiritus *vita* propter *juſtitiam*. Si *autem* Spiritus *excitantis* Jeſum *ex*
11 πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην. Εἰ δὲ τὸ Πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος (β) Ἰησοῦν ἐκ
mortuis habitat in vobis, *ſuſcitans* Chriſtum ex mortuis, vivificabit & mortalia
νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας (γ) τὸν Χριστὸν ἐκ νεκρῶν, ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητὰ
corpora veſtra propter inhabitantem eius Spiritum in vobis. *Utique* ergò, fratres,
12 σώματα ὑμῶν (δ) διὰ τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ Πνεῦμα ἐν ὑμῖν. Ἄρα οὖν, ἀδελφοὶ,
debitores ſumus, non carni, *ad* ſecundùm carnem *vivere*. Si enim ſecundùm carnem
13 ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ, τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν. Εἰ γὰρ κατὰ σάρκα
vixeritis, *futuri eſtis mori*: ſi autem Spiritu *actiones corporis* mortifi-
ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ Πνεύματι τὰς πράξεις τοῦ σώματος θανα-
caveritis, vivetis. Quicunque enim Spiritu Dei aguntur, ii ſunt filii Dei.
14 τοῦτε, ζήσεσθε. Ὅσοι γὰρ Πνεύματι Θεοῦ ἄγονται, (ε) οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ.
Non enim accepiſtis ſpiritum ſervitutis iterum in timorem, ſed accepiſtis ſpiritum
15 Οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας πάλιν εἰς φόβον, (ζ) ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα
adoptionis filiorum, In quo clamamus, Abba, Pater. Ipſe Spiritus *conteſtatur*
16 υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν, Ἀββᾶ, ὁ Πατήρ. Αὐτὸ τὸ Πνεῦμα συμμαρτυρεῖ

ſpiritui noſtro, quòd ſumus filii Dei. Si autem filii, & hæredes:
τῷ πνεύματι ἡμῶν, ὅτι ἐσμὲν τέκνα Θεοῦ. Εἰ δὲ τέκνα, καὶ κληρονόμοι· 17
hæredes quidem Dei, cohæredes autem Chriſti: *ſi modò* compatimur,
κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ· εἴπερ (η) συμπάσχομεν,
ut & conglorificemur. Exiſtimo enim, quod non *dignæ* paſſiones *nunc*
ΙΒ' ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν. Λογίζομαι (θ) γὰρ, ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν 18
temporis, ad futuram gloriam *revelari* in nobis. Nam *anxia* expectatio
καιροῦ, πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς. Ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία 19
creaturæ revelationem filiorum Dei expectat. *Nam* vanitati
τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται. Τῇ γὰρ ματαιότητι 20
creatura ſubjecta eſt non volens, ſed propter *ſubjicientem* in ſpe.
ἡ κτίσις ὑπετάγη οὐχ ἑκοῦσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα ἐπ' ἐλπίδι.
Quia & ipſa creatura liberabitur à ſervitute corruptionis in
Ὅτι καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς 21
libertatem gloriæ filiorum Dei. Scimus enim quòd omnis
τὴν ἐλευθερίαν τῆς δόξης τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Οἴδαμεν (ι) γὰρ ὅτι πᾶσα 22
creatura ingemiſcit, & *comparturit* uſque *nunc*. Non ſolùm autem, ſed & ipſi
ἡ κτίσις συστενάζει, καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν. Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ 23
primitias Spiritûs habentes, & nos ipſi *in nobiſipſis* gemimus,
τὴν ἀπαρχὴν τοῦ Πνεύματος (κ) ἔχοντες, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς στενάζομεν,
adoptionem filiorum expectantes, redemptionem corporis noſtri.
υἱοθεσίαν ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν.
Nam ſpe *ſervati* ſumus: ſpes autem *viſa* non eſt ſpes: quod *enim* videt
Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν· ἐλπὶς δὲ βλεπομένη οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει 24
quis, quid & ſperat?
τις, τί καὶ (λ) ἐλπίζει;

MS.A. (β) τὸν Ἰησοῦν (γ) ἐκ νεκρῶν Χριστὸν Ἰησοῦν, ζωοποιήσει τὰ (δ) διὰ τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ Πνεύματος (ε) οὗτοι υἱοὶ Θεοῦ εἰσιν. (ζ) ἀλλὰ (η) συμπάσχομεν, (θ) δὲ, (ι) δὲ (κ) ἔχοντες, ἡμεῖς καὶ αὐτοὶ (λ) ὑπομένει;

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܪܢܝܐ ܓܝܪ ܕܒܣܪܐ ܡܘܬܐ ܗܘ. ܘܪܢܝܐ ܕܪܘܚܐ ܚܝܐ ܘܫܠܡܐ. * ܡܛܠ ܕܪܢܝܐ
7 ܕܒܣܪܐ ܒܥܠܕܒܒܘܬܐ ܗܘ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܠܢܡܘܣܐ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܡܫܬܥܒܕ. ܡܛܠ ܕܠܐ
8 ܡܫܟܚܐ. * ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܒܣܪܐ ܐܢܘܢ. ܠܐܠܗܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܠܡܫܦܪܘ. * ܐܢ̈ܬܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ
9 ܒܒܣܪܐ ܐܠܐ ܒܪܘܚܐ. ܐܢ ܫܪܝܪܐܝܬ ܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ ܥܡܪܐ ܒܟܘܢ. ܐܢ ܕܝܢ ܐܢܫ ܠܝܬ ܒܗ ܪܘܚܗ
10 ܕܡܫܝܚܐ. ܗܢܐ ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܠܗ. * ܘܐܢ ܡܫܝܚܐ ܒܟܘܢ. ܦܓܪܐ ܡܝܬ ܗܘ ܡܛܠ
11 ܚܛܝܬܐ. ܘܪܘܚܐ ܚܝܐ ܗܝ ܡܛܠ ܟܐܢܘܬܐ. * ܘܐܢ ܪܘܚܗ ܗܘ ܕܐܩܝܡ ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝ̈ܬܐ ܥܡܪܐ ܒܟܘܢ. ܗܘ ܡܢ ܕܐܩܝܡ ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܢ
ܒܝܬ ܡܝ̈ܬܐ. ܐܦ ܠܦܓܪ̈ܝܟܘܢ ܡܝ̈ܬܐ ܢܚܐ: ܡܛܠ ܪܘܚܗ ܕܥܡܪܐ ܒܟܘܢ.

* ܕܫܬ * ܓ̄ * ܕܫܒܬܐ * ܕܘ̄ * ܕܨܘܡܐ * ܬܡ *

12 * ܗܫܐ ܐܚܝ̈ ܚܝܒܝܢܢ. ܠܘ ܠܒܣܪܐ ܕܒܒܣܪܐ ܢܗܠܟ. * ܐܢ ܓܝܪ ܒܒܣܪܐ
13 ܚܝܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܬܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܡܬ. ܘܐܢ ܒܪܘܚܐ ܕܘܒܪ̈ܐ ܕܦܓܪܐ ܡܡܝܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܚܝܝܢ
14 ܐܢܬܘܢ. * ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܒܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܡܬܕܒܪܝܢ. ܗܢܘܢ ܒܢܝ̈ܐ ܕܐܠܗܐ. * ܠܐ ܓܝܪ
15 ܢܣܒܬܘܢ ܪܘܚܐ ܕܥܒܕܘܬܐ ܬܘܒ ܠܕܚܠܬܐ. ܐܠܐ ܢܣܒܬܘܢ ܪܘܚܐ ܕܣܝܡܬ ܒܢܝ̈ܐ. ܕܒܗ
16 ܩܪܝܢܢ ܐܒܐ ܐܒܘܢ. * ܘܗܝ ܪܘܚܐ ܣܗܕܐ ܠܪܘܚܢ ܕܒܢܝ̈ܗ ܚܢܢ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܢ ܒܢܝ̈ܐ ܐܦ
17 ܝܪ̈ܬܐ. ܝܪ̈ܬܐ ܕܐܠܗܐ ܘܒܢܝ̈ ܝܪܬܘܬܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܐܢ ܚܫܝܢܢ ܥܡܗ. ܐܦ ܥܡܗ
18 ܢܫܬܒܚ. * ܡܬܚܫܒ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܠܐ ܫܘܝܢ ܚܫ̈ܐ ܕܗܢܐ ܙܒܢܐ ܠܬܫܒܘܚܬܐ
19 ܗܝ ܕܥܬܝܕܐ ܕܬܬܓܠܐ ܒܢ. * ܟܠܗ ܓܝܪ ܒܪܝܬܐ ܡܣܟܝܐ ܘܡܩܘܝܐ. ܠܓܠܝܢܗܘܢ
20 ܕܒܢܝ̈ܐ ܕܐܠܗܐ. * ܒܪܝܬܐ ܓܝܪ ܐܫܬܥܒܕܬ ܠܣܪܝܩܘܬܐ. ܠܐ ܟܕ ܨܒܝܐ. ܐܠܐ ܡܛܠ
21 ܡܢ ܕܫܥܒܕܗ. * ܥܠ ܣܒܪܐ. ܕܐܦ ܗܝ ܒܪܝܬܐ ܬܬܚܪܪ ܡܢ ܫܥܒܘܕ ܚܒܠܐ. ܠܚܐܪܘܬܐ
22 ܕܫܘܒܚܐ ܕܒܢܝ̈ܐ ܕܐܠܗܐ. * ܝܕܥܝܢܢ ܓܝܪ ܕܟܠܗܝܢ ܒܪ̈ܝܬܐ. ܡܬܬܢܚܢ
23 ܘܚܒܠܝܢ ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ. * ܘܠܐ ܗܠܝܢ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܐܦ ܚܢܢ ܕܐܝܬ ܠܢ
ܪܫܝܬܐ ܕܪܘܚܐ. ܡܬܬܢܚܝܢܢ ܒܢܦܫܢ. ܘܡܣܟܝܢܢ ܠܣܝܡܬ ܒܢܝ̈ܐ ܠܦܘܪܩܢܐ
24 ܕܦܓܪܢ. * ܒܣܒܪܐ ܓܝܪ ܚܝܝܢܢ. ܣܒܪܐ ܕܝܢ ܕܡܬܚܙܐ ܠܐ ܗܘܐ ܣܒܪܐ. ܐܢ
ܓܝܪ ܚܙܝܢܢ ܠܗ. ܡܢܐ ܡܣܟܝܢܢ ܠܗ.

Nam cogitatio carnis, mors eſt; cogitatio 6 autem ſpiritûs, vita & pax. Proptereà 7 quòd cogitatio carnis inimicitia eſt adverſùs Deum. Legi enim Dei non ſubjicitur, quippe quæ non poſſit. Proindè ii qui in 8 carne ſunt, placere Deo non poſſunt. Vos 9 autem non eſtis in carne, ſed in ſpiritu, ſi verè Spiritus Dei habitat in vobis: ſin autem eſt aliquis in quo non ſit Spiritus Chriſti, is non eſt ejus. Enimverò ſi Chriſtus 10 in vobis eſt, corpus mortuum eſt propter peccatum; ſpiritus autem vivens eſt propter juſtitiam. Quòd ſi Spiritus illius qui 11 excitavit Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum à mortuis, habitat in vobis; is qui excitavit Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum à mortuis, etiam corpora veſtra mortua vivificabit per Spiritum ejus habitantem in vobis.

Feriâ tertiâ hebdomadis ſextæ Jejunii. 14.

Nunc fratres mei, debitores ſumus non carni, 12 ut ſecundùm carnem ambulemus: Si 13 enim in carne vixeritis, futurum eſt ut moriamini: ſed ſi ſpiritu converſationes corporis mortificaveritis, vivetis. Ii enim qui 14 Spiritu Dei ducuntur, hi ſunt filii Dei. Non enim accepiſtis ſpiritum ſervitutis rurſus 15 ad timorem, ſed recepiſtis ſpiritum adoptionis filiorum, per quem Patrem vocamus, Patrem noſtrum. Et ipſe Spiritus 16 ſuffragatur ſpiritui noſtro, nos eſſe filios Dei. Quòd ſi filii, etiam hæredes: hære- 17 des Dei, cohæredes autem Jeſu Chriſti, itaut ſi patiamur cum eo, etiam cum eo glorificandi ſimus. Siquidem exiſtimo nequa- 18 quam dignas eſſe perpeſſiones hujus temporis gloriâ illâ, quæ revelanda eſt in nobis. Omnis enim creatura ſperat & expectat re- 19 velationem filiorum Dei. Nam creatura 20 ſubjecta eſt vanitati, non ſuâ ſponte, ſed propter eum qui ſubjecit eam. Sub ſpe 21 quòd & ipſa creatura aſſeratur ex ſervitute corruptionis in libertatem gloriæ filiorum Dei. Scimus enim omnes creaturas ſuſpi- 22 rare, & parturientis pati dolores ad hunc uſque diem. Nec illæ tantummodò, ſed & 23 nos, qui habemus primitias Spiritûs, ſuſpiramus in nobiſipſis, & expectamus adoptionem, in redemptionem corporum noſtrorum. Quandoquidem per ſpem vivi- 24 mus. Spes autem quæ conſpicitur, non eſt ſpes: ſi enim illam aſpicimus, cur illam expectabimus?

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6 ወሕሊናሁሰ : ለነፍስትነ : ሞተ : ያመጽእ : ሳዕሌነ :: ወሕሊናሁሰ : ለመንፈስ : ቅዱስ : ሰ
7 ላመ : ወሕይወተ : ይሁበነ::=፥ እስመ : ሕሊናሁ : ለነፍስትነ : ፀሩ : ለእግዚአብሔር :
8 ውእቱ : እስመ : ኢይገብር : ለሕገ : እግዚአብሔር : ወኢሂ : ይክሎ::=፥ እስመ : ኵሎ
9 ሙ : እለ : ግዕዘ : ነፍስቶሙ : ይገብሩ : ለእግዚአብሔር : አድልዎ : ኢይክሉ:=፥ ወአ
ንትሙሰ : አኮ : ለግዕዘ : ነፍስትክሙ : ዘትገብሩ : ዘእንበለ : በሕገ : መንፈስ : ቅዱስ::
በሣልስ : ሰንበተ : አይሁድ : ምንባብ:=፥
እስመ : እግዚአብሔር : ሳዕሌክሙ : ወዘሰ : አልቦ : መንፈስ : ክርስቶስ : ሳዕሌሁ : ውእ
10 ቱ : ዘኢኮነ : ዚአሁ::=፥ ወእመሰ : ክርስቶስ : ምስሌክሙ : መዋተ : ረስዩ : ነፍስትክ
ሙ : ለምግባረ : ኃጢአት ::ወሕያዋነ : ረስዩ : ነፍስትክሙ : ለምግባረ : ጽድቅ::=፥

Et cura etiam corporum noſtrorum ſuper nos adducit mortē; cogitatio autem Spiritûs 6 *ſancti pacem & vitam tribuit nobis. Quoniam quæ ſapiunt corpora noſtra, ini-* 7 *micitiæ ſunt adverſùs Deum, quia legem Dei non exequuntur, & ne poſſunt quidem. Omnes enim qui genio corporum ſuorum indulgent, Deo placere nequeunt.* 8 *Vos autem mores corporum veſtrorum non peragitis, ſed in lege eſtis Spiritûs* 9 *ſancti.*

Pro tertio Sabbato Judæorum, Lectio.

Quia Deus apud vos: & qui non habet Spiritum Chriſti in eo, ille non eſt ipſius. Si autem Chriſtus vobiſcum eſt, mortua reddet corpora veſtra operibus 10 *peccati: viva autem efficiet corpora veſtra operibus juſtitiæ.*

Verſio VULGATA LATINA.

6 Nam prudentia carnis, mors eſt: prudentia autem ſpiritûs, vita & pax.
7 Quoniam ſapientia carnis inimica eſt Deo: legi enim Dei non eſt ſubjecta:
8 nec enim poteſt. Qui autem in carne ſunt, Deo placere non poſſunt.
9 Vos autem in carne non eſtis, ſed in ſpiritu: ſi tamen Spiritus Dei habitat in vo-
10 bis. Si quis autem Spiritum Chriſti non habet, hic non eſt ejus. Si autem
Chriſtus in vobis eſt: corpus quidem mortuum eſt propter peccatum, ſpiritus
11 verò vivit propter juſtificationem. Quòd ſi Spiritus ejus, qui ſuſcitavit Je-
ſum à mortuis, habitat in vobis: qui ſuſcitavit Jeſum Chriſtum à mortuis, vi-
vificabit & mortalia corpora veſtra, propter inhabitantem Spiritum ejus in
12 vobis. Ergò, fratres, debitores ſumus non carni, ut ſecundùm carnem viva-
13 mus. Si enim ſecundùm carnem vixeritis, moriemini: ſi autem ſpiritu facta
14 carnis mortificaveritis, vivetis. Quicunque enim Spiritu Dei aguntur, ii ſunt
15 filii Dei. Non enim accepiſtis ſpiritum ſervitutis iterùm in timore: ſed acce-
piſtis ſpiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus; Abba (Pater.) Ipſe 16
enim Spiritus teſtimonium reddit ſpiritui noſtro, quòd ſumus filii Dei. Si 17
autem filii, & hæredes: hæredes quidem Dei, cohæredes autem Chriſti: ſi
tamen compatimur, ut & conglorificemur. Exiſtimo enim, quòd non ſunt 18
condignæ paſſiones hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in no-
bis. Nam expectatio creaturæ, revelationem filiorum Dei expectat. Vanita- 19 20
ti enim creatura ſubjecta eſt non volens, ſed propter eum, qui ſubjecit eam
in ſpe: Quia & ipſa creatura liberabitur à ſervitute corruptionis, in liberta- 21
tem gloriæ filiorum Dei. Scimus enim quòd omnis creatura ingemiſcit, & 22
parturit uſque adhuc. Non ſolùm autem illa, ſed & nos ipſi primitias Spiri- 23
tûs habentes; & ipſi intra nos gemimus, adoptionem filiorum Dei expectantes,
redemptionem corporis noſtri. Spe enim ſalvi facti ſumus. Spes autem quæ vi- 24
detur, non eſt ſpes: nam quod videt quis, quid ſperat?

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* لان راي البشر موت * وتمييز الروح حياة وسلامة * لان مشيئة البشر عداوة الله * 6
لانها لن تخضع لشريعة الله * لانها ما تستطيع * والذين هم في البشر ما يمكنهم 7 8
يرضون الله * فانتم لستم في البشر * بل في الروح * ان كان روح الله يسكن فيكم * وان 9
يكن احد ليس له روح المسيح * فهذا ليس هو للمسيح * فان يكن المسيح فيكم * فالجسم 10
مايت من اجل الخطية * والروح حي من اجل العدل * وان يسكن فيكم روح من اقام يسوع 11
من الموتى * فالذي اقام المسيح من الموتى يحيي اجسامكم المايتة * من اجل روحه الساكن فيكم *
* فنحن اذا يا اخوتي غرماء لا للبشر * ان نعيش فيما يخص البشر * لانكم ان عشتم فيما 12 13
يخص بالبشر * فانتم عتيدون ان تموتوا * وان امتم بالروح افعال الجسم فقد عشتم * تم *

* السبت الخامس بعد العنصرة *

* لان جميع الذين ينقادون بروح الله * فاولئك هم 14
ابناء الله * لانكم ما اخذتم ايضا روح عبودية للخوف * بل اخذتم روح التبني الذي به 15
نهتف بالاب يا ابانا * هذا الروح يشهد لروحنا معنا * اننا اولاد الله * فان كنا اولادا 16 17
فنحن وراث * اي وارثوا الله ووارثون مع المسيح * ولئن تالمنا معه * فذلك لكيما نشرف معه *
* لاني اعتقد ان الام هذا الوقت ما تعادل المجد العتيد ان يتجلى علينا * لان انتظار 18 19
البرية يتوقع استعلان بني الله * لان البرية خضعت للضلالة لا باختيارها * لكن من 20
اجل من خضع بتاميل * ان والبرية نفسها تعتق من استعباد البلى * في عتق مجد 21
اولاد الله * تم *

* الخميس من الجمعة الثالثة *

* واننا نعلم ان البرية كلها تتنهد وتتوجع معنا حتى الان * وليس البرية فقط * بل 22 23
والذين كانت لهم مقدمة باكورة الروح انفسهم * ونحن انفسنا نتنهد في ذاتنا *
متوقعين التبني الذي هو افتداء جسمنا * لاننا بالرجاء خلصنا * والرجاء المشاهد ليس 24
هو رجاء * لان ما يشاهده الانسان * ماذا يرجو منه *

Nam conſilium carnis, mors eſt: diſ- 6
cretio autem ſpiritus, vita & pax. Vo- 7
luntas quippe carnis, inimicitia Dei
eſt, quia non ſubditur legi Dei, ſiquidem
non poteſt: Et qui ſunt in carne, Deo 8
placere non poſſunt. Vos autem non eſtis 9
in carne, ſed in ſpiritu, ſi tamen ſpiritus
Dei habitat in vobis. Quòd ſiquis non
habet ſpiritum Chriſti, is non eſt Chriſti.
Verùm ſi fuerit Chriſtus in vobis, certè 10
corpus mortuum eſt propter peccatum:
ſpiritus autem vivus propter juſtitiam.
Quòdſi habitat in vobis ſpiritus ejus 11
qui ſuſcitavit Jeſum à mortuis, is qui-
dem qui Chriſtum ſuſcitavit à mortuis,
vivificabit corpora veſtra mortua, pro-
pter ſpiritum ſuum habitantem in vobis.
Nos itaque ò fratres mei, debitores ſu- 12
mus non carni, ut vivamus in his quæ
ad carnem pertinent. Nam ſi vixeritis in 13
his quæ pertinent ad carnem, vos eſtis
morituri: at ſi per ſpiritum mortifica-
veritis facta corporis, vivetis. Finis.

Sabbatho quinto poſt Pentecoſten.

Omnes enim qui ducuntur Spiritu Dei, 14
ii ſunt Filii Dei. Siquidem non acce- 15
piſtis iterum ſpiritum ſervitutis ad ti-
morem: ſed accepiſtis ſpiritum adoptio-
nis, per quem exclamamus ad Patrem,
O Pater noſter. Hic Spiritus teſtatur 16
ſpiritui noſtro nobiſcum, quòd ſumus
Filii Dei. Quodſi ſumus filii, ergo ſu- 17
mus hæredes: nempe hæredes Dei, &
hæredes cum Chriſto. Et verò ſi pati-
mur cum ipſo, id quidem ſit ut glorifi-
cemur cum ipſo. Credo enim quòd paſ- 18
ſiones hujus temporis non ſunt adæqua-
tæ gloriæ revelandæ ſuper nos: Quoni- 19
am expectatio creaturæ expectat reve-
lationem filiorum Dei. Etenim creatu- 20
ra ſe ſubjecit errori, non proprio arbi-
trio, ſed propter eum qui ſe ſubjecit cum
ſpe, Quòd eadem creatura emanciparе- 21
tur è ſervitute corruptionis, in libertate
gloriæ filiorum Dei. Hactenus.

Feriâ quintâ hebdomadæ tertiæ.

Et verò ſcimus quòd tota creatura ge- 22
mit doletque nobiſcum hucuſque. Nec 23
tantùm creatura, ſed etiam iidem illi
quorum erat initium primitiarum ſpiri-
tus: & noſmet ingemiſcimus in nobis
ipſis, expectantes adoptionem quæ eſt
redemptio corporis noſtri. Siquidem ſpe 24
ſervati ſumus. Spes autem quæ vide-
tur, non eſt ſpes: ab eo enim quod homo
cernit, quid ſperat?

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 ወእመሰ፡ መንፈሱ፡ ለዘ፡ አንሥኦ፡ ለኢየሱስ፡ እምውታን፡ ኀደረ፡ ላዕሌክሙ፡ ውእቱ፡ ዘአንሥ
ኦ፡ እምውታን፡ ለኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ያሐይዋ፡ ለነፍስክሙኒ፡ ወያነሥኣ፡ ለነፍስትክሙ፡ በው
12 እቱ፡ መንፈሱ፡ ዘየኀድር፡ ላዕሌክሙ።፨ ወይእዜኒ፡ አኀዊነ፡ ኢርቱዕ፡ ንግበር፡ ለግዕዘ፡ ነፍሰ
13 ትነ፡ እንዘ፡ ሀሎነ፡ በነፍስትነ።፨ እስመ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ ግዕዘ፡ ነፍስቶሙ፡ ይገብሩ፡ ምውታን፡
በላዕሉ፡ እሙንቱ። ወእመሰ፡ በምግባረ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ቀተልክሙዎ፡ ለምግባረ፡ ነፍስትክሙ፡
14 ተሐይዉ፡ ሎቱ።፨ እስመ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ ይገብሩ፡ ዘመንፈሰ፡ እግዚአብሔር፡ ውሉደ፡ እግዚአ
15 ብሔር፡ እሙንቱ።፨ ወዘአኮ፡ ካዕበ፡ ነሣእክሙ፡ መንፈሰ፡ ቅኔ፡ በዘ፡ ትፈርሁ፡ ነሣእክሙ፡ መ
ንፈስ፡ ቅዱስ፡ በዘ፡ ትከውነክሙ፡ ትርሲተ፡ ውሉድ፡ ወትጸርኁ፡ ሎቱ፡ ወትብልዎ፡ አብ፡ ወአቡየ።፨
ውእቱ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ስማዕቱ፡ ለመንፈስነ፡ ከመ፡ ውሉደ፡ እግዚአብሔር፡ ንሕነ።፨ ወእ
16 ምከመሰ፡ ውሉደ፡ እግዚአብሔር፡ ንሕነ፡ ወራሲያኒሁ፡ ንሕነ፡ ወእምከመሂ፡ ወራሲያነ፡ እግዚአ
17 ብሔር፡ ንሕነ፡ መዋርስቲሁኬ፡ ለክርስቶስ፡ ንሕነ።፨

በጸሎተ፡ ዮሐንስ፡ ወበየማእታ። በ፪፡ ሰንበት፡ በጥር፡ በጊዮርጊስ፡ በስምዖን፡ ወበዘካርያስ፡
በጸሎተ፡ ጻድቃን፡ በተዝካረ፡ ካህናት፡ ለም፡ ፲፭፡ ለጥር።፨

፲፮

18 ወእምከመሰ፡ ዐረይነ፡ ሕማመ፡ ንዔሪ፡ ክብረ።፨ ወባሕቱ፡ ሐልይዋ፡ ለዛቲኒ፡ ከመ፡ ኢኮነ፡ መጠ
19 ነ፡ ሤጠ፡ ለእንታክቲ፡ ክብር፡ ወሰብሐት፡ እንተ፡ ለዓለም፡ ሕማሙ፡ ለዝ፡ ዓለም።፨ እስመ፡
20 ተስፋሁ፡ ለዓለም፡ ምጽአቶ፡ ለወልደ፡ እግዚአብሔር፡ ይፀንሕ።፨ እስመ፡ ለከንቱ፡ ተቀንየ፡
21 ዓለም፡ በኢያአምሮ፡ ወባሕቱ፡ ቦቱ፡ ተስፋ፡ ይትቀነይ፡ ዓለም፡ ለእግዚአብሔር።፨ ወይፄእ፡
22 እም፡ ዝንቱ፡ ዘአስሐቶ፡ ይቅነዮ፡ ወይቅትሎ፡ ወያገብእ፡ ውስተ፡ ሰብሐተ፡ ግዕዛኖሙ፡ ለደቂቀ፡
23 እግዚአብሔር።፨ ናአምር፡ ከመ፡ ኵሉ፡ ዓለም፡ ሕሙም፡ ወትኩዝ፡ እስከ፡ ይእዜ።፨
ወአኮሂ፡ ባሕቲቱ፡ ዓዲ፡ ንሕነሂ፡ ንቴክዝ፡ እለ፡ ነሣእነ፡ ቀዳሚሁ፡ ለመንፈስ፡ ቅዱስ፡ እስመ፡ ንሴ
24 ፎ፡ ትርሲተ፡ ውሉድ፡ ንኩን፡ ወንርከብ፡ መድኀኒተ፡ ነፍስነ።፨ እስመ፡ በአሚን፡ ድኅነ። ወዘ
ሰ፡ ርእየ፡ ዳእሙ፡ ይትአመን፡ እምከመሰኬ፡ ርእየ፡ ምንተ፡ እንከ፡ ይፀንሕ።፨

Quòd ſi Spiritus illius qui excitavit Jeſum à mortuis habitat in vobis, ille 11
qui à mortuis excitavit Jeſum Chriſtum, vivificabit animas veſtras, & ex-
citabit corpora veſtra per illum Spiritum qui habitat in vobis. Et nunc qui- 12
dem fratres noſtri, non oportet mores corporum noſtrorum colere, dum ſumus in
corporibus noſtris. Omnes enim qui converſationes corporum ſuorum peragunt, 13
mortui ſunt in ipſis: ſi autem per operationem Spiritûs ſancti mortificaveritis ope-
ra corporum veſtrorum, vivetis per illud. Omnes enim qui peragunt ea quæ ſunt Spi- 14
ritûs Dei, filii Dei ſunt. Non autem accepiſtis iterum ſpiritum ſervitutis ad 15
metum, ſed accepiſtis Spiritum ſanctum, per quem ſacta eſt vobis adoptio filio-
rum, & clamabitis ei, & dicetis ei; Pater & pater meus. Ille per Spiritum 16
ſanctum teſtis ſpiritui noſtro eſt, quòd ſumus filii Dei. Quòd ſi filii Dei ſumus, 17
& hæredes ejus ſumus: ſi autem hæredes Dei ſumus, utique cohæredes Chriſti
ſumus.

**In oratione Johannis, & Jamatæ: ſecundo ſabbato Januarii, pro Ge-
orgio: pro Simeone: & pro Zacharia: In oratione Juſtorum:
in commemoratione Sacerdotum decimaquintâ Januarii.**

Si ſocii fuerimus afflictionis, ſocii erimus gloriæ. Verùm cogitatio mea eſt de hoc, 18
quòd perpeſſiones hujus mundi non ſunt pro ratione pretii honoris illius & gloriæ,
quæ eſt in æternum. Spes enim mundi acceſſionem filiorum Dei expectat. Nam 19
mundus vanitati ſubjicitur minimè ſcienter, verùm ſpem habet quod *ſubjicietur* 20
mundus Deo. Et evadet ab hoc, quod corruptioni, ſervituti & occiſioni illũ tra- 21
didit, reſtituetq; Deus *in glorioſã libertatem filiorũ Dei. Scimus quòd totus mundus* 22
afflictus eſt & anxius uſque nunc. Et non hoc tantùm, ſed nos etiam ſolliciti 23
ſumus, qui accepimus primitias Spiritûs ſancti: quia ſperamus adoptionem fi-
liorum nos fore conſecuturos, redemptionem animarum noſtrarum. Eò quòd in 24
fide ſervati ſumus: & qui vidit tantùm, credit? ſi quidem vidit, quid igitur
expectat?

Si autem quod non videmus, ſperamus, per patientiam expectamus. Simi-
25 Εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν, ἐλπίζομεν, δι᾽ ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα. Ὡσαύ-
26 liter autem & Spiritus *ſimul recipit* *infirmitates noſtras.* Nam
τως δὲ καὶ τὸ Πνεῦμα συναντιλαμβάνεται (μ) ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν. τὸ γὰρ
quid oremus ſicut oportet, neſcimus : ſed ipſe Spiritus in-
τί προσευξώμεθα καθὸ δεῖ, οὐκ οἴδαμεν· ἀλλ᾽ αὐτὸ τὸ Πνεῦμα (ν) ὑπερ-
terpellat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. *At ſcrutans* corda
27 εντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν στεναγμοῖς ἀλαλήτοις. Ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας
ſcit quid *prudentia* Spiritûs : quia ſecundùm Deum *interpellat* pro San-
οἶδε τί τὸ φρόνημα τοῦ Πνεύματος· ὅτι κατὰ Θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγί-
ctis. Scimus autem, quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur
28 ων. Οἴδαμεν δὲ, ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα (ξ) συνεργεῖ
in bonum, ſecundùm propoſitum *vocatis exiſtentibus.* Nam quos præſci-
29 εἰς ἀγαθὸν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν. Ὅτι οὓς προέ-
vit, & prædeſtinavit conformes imaginis filii ſui, *ad eſſe eum*
γνω, καὶ προώρισε συμμόρφους τῆς εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν
primogenitum in multis fratribus. Quos autem prædeſtinavit, hos & vo-
30 πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς. Οὓς δὲ (ο) προώρισε, τούτους καὶ ἐ-
cavit: & quos vocavit, hos & juſtificavit: quos autem juſtificavit, illos
κάλεσε· καὶ οὓς ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· (π) οὓς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους
& glorificavit. Quid ergò dicemus ad hæc? Si Deus pro nobis,
31 καὶ ἐδόξασε. Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν,
quis contra nos? Qui etiam proprio filio non pepercit, ſed pro nobis
32 τίς καθ᾽ ἡμῶν; Ὅς γε τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ᾽ ὑπὲρ ἡμῶν
omnibus tradidit illum: quomodò non etiam cum illo omnia nobis *gratifica-*
πάντων παρέδωκεν αὐτόν· πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίσε-
bit? Quis accuſabit adverſùs electos Dei? Deus *juſtificans,* Quis
33 ται; Τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαιῶν, Τίς ὁ
34 *condemnans?* Chriſtus mortuus, *magis verò & excitatus:* qui & eſt
κατακρίνων; (ρ) Χριστὸς ὁ ἀποθανὼν, μᾶλλον (σ) δὲ καὶ ἐγερθεὶς, ὃς καὶ ἔστιν
in dextera Dei, qui etiam interpellat pro nobis. Quis nos ſeparabit
35 ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. Τίς ἡμᾶς (τ) χωρίσει ΙΓ´

à charitate Chriſti? tribulatio, an anguſtia, an perſecutio, an fames, an
ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμὸς, ἢ λιμὸς, ἢ
nuditas, an periculum, an gladius? (Sicut ſcriptum eſt; Quia propter
γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαιρα; (Καθὼς γέγραπται, Ὅτι (υ) ἕνεκά 36
te mortificamur *totam diem:* æſtimati ſumus ſicut oves occiſionis.)
σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.)
Sed in his omnibus ſuperamus propter *diligentem* nos. Per-
Ἀλλ᾽ ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς. Πέ- 37
ſuaſus ſum enim, quia neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, ne- 38
πεισμαι γὰρ, ὅτι οὔτε θάνατος, οὔτε ζωὴ, οὔτε ἄγγελοι, οὔτε (φ) ἀρχαὶ, οὔ-
que *poteſtates,* neque inſtantia, neque futura, Neque altitudo, neque profundum,
τε δυνάμεις, οὔτε ἐνεστῶτα, οὔτε μέλλοντα, Οὔτε ὕψωμα, οὔτε βάθος, 39
neque *aliqua* creatura alia poterit nos ſeparare à charitate Dei, quæ
οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς
in Chriſto Jeſu Domino noſtro.
ἐν Χριστῷ (χ) Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

CAP. IX. Θ´.

ΙΔ´ Veritatem dico in Chriſto, non mentior, (*conteſtante* mihi con-
Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ ψεύδομαι, (συμμαρτυρούσης μοι τῆς συνει- 1
ſcientiâ meâ in Spiritu ſancto;) Quoniam triſtitia mihi eſt magna, & conti-
δήσεώς μου ἐν Πνεύματι ἁγίῳ,) Ὅτι λύπη μοί ἐστι μεγάλη, καὶ ἀδιά- 2
nuus dolor cordi meo. Optabam enim ipſe ego anathema
λειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου. Ηὐχόμην (α) γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα 3
eſſe à Chriſto pro fratribus meis, *cognatis meis* ſecundùm carnem:
εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα·
Qui ſunt Iſraelitæ, quorum adoptio filiorum, & gloria, & *teſta-*
Οἵτινές εἰσιν (β) Ἰσραηλῖται, ὧν ἡ υἱοθεσία, καὶ ἡ δόξα, καὶ αἱ διαθῆ- 4
menta, & legiſlatio, & *cultus,* & promiſſa: Quorum patres, & ex quibus
και, καὶ ἡ νομοθεσία, καὶ ἡ λατρεία, καὶ αἱ ἐπαγγελίαι· Ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν 5
Chriſtus, *quod* ſecundũ carnem: *exiſtens* ſuper omnia Deus benedictus in ſecula. Amen.
ὁ Χριστὸς, τὸ κατὰ σάρκα· ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

MS.A. (μ) τῇ ἀσθενείᾳ (ν) ὑπερεντυγχάνει στεναγμοῖς (ξ) συνεργεῖ ὁ Θεὸς εἰς (ο) προέγνω, (π) καὶ οὓς ἐδικαίωσεν, (ρ) Χριστὸς Ἰησοῦς (σ) δὲ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, ὃς ἐστιν ἐν
(τ) ¨ρίσῃ (υ) ἕνεκεν (φ) ἀρχαὶ, οὔτε ἐνεστῶτα, οὔτε μέλλοντα, οὔτε δυνάμεις, Οὔτε ὕψωμα, (χ) Ἰησοῦ, τοῦ Κυρίου Κεφ. Θ´. MS.A. (α) γὰρ ἀνάθεμα εἶναι αὐτὸς ἐγὼ ἀπὸ τοῦ
(β) Ἰσραηλεῖται, ** ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ὧν

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 * ܐܢ ܕܝܢ ܠܡܕܡ ܕܠܐ ܡܬܚܙܐ ܡܣܒܪܝܢܢ. ܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܡܩܘܝܢܢ. * ܗܟܢܐ ܐܦ ܗܝ
26 ܪܘܚܐ ܡܥܕܪܐ ܠܟܪܝܗܘܬܢ. ܡܢܐ ܓܝܪ ܢܨܠܐ ܐܝܟ ܡܐ ܕܘܐܠ ܠܐ ܝܕܥܝܢܢ. ܐܠܐ ܗܝ ܪܘܚܐ ܡܬܟܫܦܐ
27 ܚܠܦܝܢ. ܒܬܢܚܬܐ ܕܠܐ ܡܬܡܠܠܢ. * ܕܒܨܐ ܕܝܢ ܠܒܘܬܐ. ܗܘ ܝܕܥ ܡܢܐ ܗܝ ܪܥܝܢܐ
ܕܪܘܚܐ: ܕܐܝܟ ܕܨܒܝܢܗ ܗܘ ܕܐܠܗܐ ܡܬܟܫܦܐ ܚܠܦ ܩܕܝܫܐ. * ܩܪܝܢܐ ܕܣܗܕܐ * ܝܗ *
28 * ܝܕܥܝܢܢ ܕܝܢ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܚܒܝܢ ܠܐܠܗܐ. ܒܟܠ ܡܕܡ ܡܥܕܪ ܠܗܘܢ ܠܛܒܬܐ. ܐܝܠܝܢ
29 ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܐܬܬܚܡܘ ܕܢܗܘܘܢ ܩܪܝܐ. * ܘܡܢ ܠܘܩܕܡ ܝܕܥ ܐܢܘܢ. ܘܪܫܡ ܐܢܘܢ ܒܕܡܘܬܐ ܕܨܘܪܬܐ
30 ܕܒܪܗ. ܕܗܘ ܢܗܘܐ ܒܘܟܪܐ ܕܐܚܐ ܣܓܝܐܐ. * ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܪܫܡ. ܠܗܘܢ ܩܪܐ. ܘܐܝܠܝܢ
31 ܕܩܪܐ. ܠܗܘܢ ܙܕܩ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܙܕܩ. ܠܗܘܢ ܫܒܚ. * ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܐܡܪ ܥܠ ܗܠܝܢ. ܐܢ
32 ܐܠܗܐ ܠܘܬܢ ܡܢܘ ܠܩܘܒܠܢ. * ܘܐܢ ܥܠ ܒܪܗ ܠܐ ܚܣ: ܐܠܐ ܚܠܦ ܟܠܢ ܐܫܠܡܗ.
33 ܐܝܟܢܐ ܠܐ ܟܠ ܡܕܡ ܥܡܗ ܢܬܠ ܠܢ. * ܡܢܘ ܢܬܪܥܡ ܥܠ ܓܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܠܗܐ
34 ܡܙܕܩ * ܡܢܘ ܡܚܝܒ. ܡܫܝܚܐ ܡܝܬ ܘܩܡ. ܘܐܝܬܘܗܝ ܥܠ ܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ ܘܡܬܟܫܦ
35 ܚܠܦܝܢ. * ܡܢܘ ܢܦܪܫܢܝ ܡܢ ܚܘܒܗ ܕܡܫܝܚܐ. ܐܘܠܨܢܐ. ܐܘ ܚܒܘܫܝܐ. ܐܘ ܪܕܘܦܝܐ.
36 ܐܘ ܟܦܢܐ. ܐܘ ܥܪܛܠܝܘܬܐ. ܐܘ ܩܘܢܕܝܢܘܣ. ܐܘ ܣܝܦܐ. * ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܡܛܠܬܟ
37 ܟܠܝܘܡ ܡܝܬܝܢܢ. ܘܐܬܚܫܒܢ ܐܝܟ ܥܪܒܐ ܠܢܟܣܬܐ. * ܐܠܐ ܒܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ. ܙܟܝܢܢ
38 ܒܝܕ ܗܘ ܕܐܚܒܢ. * ܡܬܚܦܛ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܠܐ ܡܘܬܐ ܘܠܐ ܚܝܐ. ܘܠܐ ܡܠܐܟܐ. ܘܠܐ ܪܫܘܬܐ. ܘܠܐ
39 ܚܝܠܐ. ܘܠܐ ܕܩܝܡܢ ܘܠܐ ܕܥܬܝܕܢ. * ܘܠܐ ܪܘܡܐ ܘܠܐ ܥܘܡܩܐ. ܘܠܐ ܒܪܝܬܐ ܐܚܪܬܐ. ܬܫܟܚ
ܠܡܦܪܫܘ ܠܢ ܡܢ ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ ܕܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܛ *

1 * ܫܪܪܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܒܡܫܝܚܐ ܘܠܐ ܡܕܓܠ ܐܢܐ. ܘܡܣܗܕܐ ܥܠܝ ܬܐܪܬܝ. ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.
2 * ܕܟܪܝܘܬܐ ܗܝ ܠܝ ܪܒܬܐ. ܘܟܐܒܐ ܕܠܒܝ ܠܐ ܫܠܐ. * ܡܨܠܐ ܗܘܝܬ ܓܝܪ ܕܐܢܐ ܩܘܡܝ
3 4 ܚܪܡܐ ܐܗܘܐ ܡܢ ܡܫܝܚܐ. ܚܠܦ ܐܚܝ ܘܐܚܝܢܝ ܕܒܒܣܪ. * ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ
ܕܕܝܠܗܘܢ ܗܘܬ ܣܝܡܬ ܒܢܝܐ ܘܫܘܒܚܐ ܘܕܝܬܩܐ ܘܢܡܘܣܐ ܘܬܫܡܫܬܐ. ܘܡܘܠܟܢܐ
5 ܘܐܒܗܬܐ. * ܘܡܢܗܘܢ ܐܬܚܙܝ ܡܫܝܚܐ ܒܒܣܪ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܐܠܗܐ ܕܥܠ ܟܠ. ܕܠܗ
ܬܫܒܚܢ ܘܒܘܪܟܢ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ.

Sed ſi quod non cernitur ſperamus, in pa- 25
tientia manemus. Similiter etiam Spiritus 26
ipſe opitulatur infirmitati noſtræ? quid enim
precemur ut oportet, non novimus: at Spi-
ritus ille deprecatur pro nobis gemitibus
inenarrabilibus. Qui verò ſcrutatur cor- 27
da, is novit quæ ſit intentio Spiritûs, qui
juxta placitum Dei deprecatur pro Sanctis.

Lectio Martyrum. 15.

Scimus autem quòd iis qui diligunt Deum, 28
ipſe in omni re auxiliatur ad bonum, iis
inquam quos præordinavit ut ſint vocati.
Et à principio cognovit eos, & ipſos ob- 29
ſignavit ſimilitudine imaginis Filii ſui, ut
is ſit primogenitus fratrum multorum. Quos 30
autem priùs obſignavit, eos vocavit: &
quos vocavit, eos juſtificavit: quos verò
juſtificavit, eoſdem glorificavit. Quid igi- 31
tur dicemus ad hæc? Si Deus pro nobis,
quis contra nos? Quòd ſi ne proprio qui- 32
dem Filio pepercit, ſed pro nobis omni-
bus tradidit eum, quomodo omnia cum eo
non largietur nobis? Quis ſeſe opponet 33
electis Dei? Deus juſtificat, Quis conde- 34
mnabit? Chriſtus mortuus eſt & excitatus,
eſtque ad dexteram Dei, & poſtulat pro
nobis. Quis me ſeparabit à dilectione 35
Chriſti? oppreſſio? aut carcer? aut perſe-
cutio? aut fames? aut nuditas? aut peri-
culum? aut gladius? (Sicut ſcriptum eſt; 36
Propter te quotidie morimur, & habiti ſu-
mus quaſi oves ad mactationem,) Verùm 37
in his omnibus victoriâ potimur per eum
qui dilexit nos. Perſuaſum enim habeo, 38
neque mortem, neque vitam, neque Ange-
los, neque principatus, neque poteſtates, ne-
que inſtantia, neque futura, Neque alti- 39
tudinem, neque profunditatem, nec *deni-
que* ullam creaturam poſſe me ſejungere à
dilectione Dei, quæ eſt in Domino noſtro
Jeſu Chriſto.

CAP. IX.

Veritatem dico per Chriſtum, neque 1
mentior: ſed ſuffragatur mihi conſcientia
mea, per Spiritum ſanctitatis, Magnam 2
mihi eſſe ægritudinem, & dolorem cordi
meo indeſinentem. Optârim ego ipſe ana- 3
thema eſſe à Chriſto pro fratribus meis, &
cognatis meis ſecundùm carnem: Qui ſunt 4
filii Iſraël, quorum eſt adoptio, & gloria, &
pacta, & Lex, & miniſterium, & promiſſio-
nes, & Patres. Et ex quibus apparuit Chri- 5
ſtus in carne, qui eſt Deus ſupra omnes.
Cui ſint laudes & benedictiones in ſecu-
lum ſeculorum, Amen.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 ወእመከመሰ፡ እንዘ፡ ኢይሬኢ፡ ተአምነ፡ ይትዐወቅ፡ ትዕግሥትነ፡ ከመ፡ ተሰፎናሁ፡፡ ወበእን
26 ቲአሁ፡ ይጸውር፡ ለነ፡ ድካምነ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡፡ ወምንትኑ፡ እንከ፡ ውእቱ፡ ጸሎትነ፡ ለእመ፡
ኢናአምር፡ ተስፋነ፡ ወባሕቱ፡ መንፈሱ፡ ቅዱስ፡ ለሊሁ፡ ይትዋቀሥ፡ ላነ፡ በእንተ፡ ሕማምነ፡
27 ወምንዳቤነ፡፡ ወውእቱ፡ የሐትቶ፡ ልብነ፡ ወያአምር፡ ዘይሔሊ፡ መንፈስ፡ ወይትዋቀሥ፡ በ
28 ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ በእንተ፡ ቅዱሳን፡፡ ዘቄዝሞስ፡፡ ናአምር፡ ከመ፡ ይረድኦሙ፡ እግ
29 ዚአብሔር፡ ለእለ፡ ያፈቅርዎ፡ ወሰተ፡ ኵሉ፡ ሠናይ፡ ለኅሩያኒሁ፡፡ እስመ፡ ለእለ፡ ቀደሙ፡
30 አእምሮ፡ ኪያሆሙ፡ ሠርዐ፡ ይኩኑ፡ በአምሰለ፡ ወልዱ፡ ከመ፡ ይኩን፡ ውእቱ፡ በኵረ፡ በለ
ዐለ፡ ብዙኃን፡ አኃው፡፡ ወለእለሰ፡ ሠርዐ፡ ኪያሆሙ፡ ጸውዐ፡ ወለእለ፡ ጸውዐ፡ ኪያሆሙ፡
አጽደቀ፡ ወለእለ፡ አጽደቀ፡ ኪያሆሙ፡ አክበረ፡፡

Si autem non videns credit, innoteſcit patientia noſtra, quòd ſpem habemus 25
de ea. Et propterea ſublevat nobis in infirmitatibus noſtris per Spiritum ſan- 26
ctum : & quidnam igitur eſt oratio noſtra ſi ignoramus ſpem noſtram : verùm
Spiritus ejus ſanctus ipſe interpellat pro nobis in afflictionibus noſtris, & tentati-
onibus noſtris. Et ille ſcrutatur corda noſtra, & cognoſcit quid meditatur Spiri- 27
tus, & interpellat apud Deum pro Sanctis.

Feſto Cozmi.

Novimus quòd auxiliatur Deus iis qui diligunt eum ad omne bonum, nempe *ele-* 28
ctis ejus. Nam quos præſcivit, eos prædeſtinavit in conformitate fore filio 29
ſuo : ut is eſſet primogenitus inter multos fratres. Et quos prædeſtinavit, eos 30
vocavit: & quos vocavit, eos juſtificavit: & quos juſtificavit, eos glorificavit.

Verſio VULGATA LATINA.

25
26 Si autem quod non videmus, ſperamus : per patientiam expectamus. Similiter
autem & Spiritus adjuvat infirmitatem noſtram : nam quid oremus, ſicut oportet,
neſcimus : ſed ipſe Spiritus poſtulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.
27 Qui autem ſcrutatur corda, ſcit quid deſideret Spiritus : quia ſecundùm Deum
28 poſtulat pro Sanctis. Scimus autem quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur
29 in bonum, iis, qui ſecundùm propoſitum vocati ſunt Sancti. Nam quos
præſcivit, & prædeſtinavit conformes fieri imaginis Filii ſui, ut ſit ipſe primogenitus
30 in multis fratribus. Quos autem prædeſtinavit, hos & vocavit : & quos
31 vocavit, hos & juſtificavit : quos autem juſtificavit, illos & glorificavit. Quid
32 ergò dicemus ad hæc ? ſi Deus pro nobis , quis contra nos ? Qui etiam proprio
Filio ſuo non pepercit, ſed pro nobis omnibus tradidit illum : quomodò non
33 etiam cum illo omnia nobis donavit ? Quis accuſabit adverſùs electos Dei ?
34 Deus qui juſtificat , Quis eſt qui condemnet ? Chriſtus Jeſus, qui mortuus eſt,
immò qui & reſurrexit, qui eſt ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis.
35 Quis ergò nos ſeparabit à charitate Chriſti ? tribulatio ? an anguſtia ? an
fames ? an nuditas ? an periculum ? an perſecutio ? an gladius ? (Sicut ſcriptum 36
eſt ; Quia propter te mortificamur totâ die : æſtimati ſumus ſicut oves occiſionis.) 37
Sed in his omnibus ſuperamus, propter eum qui dilexit nos. Certus 38
ſum enim, quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque principatus, neque
virtutes, neque inſtantia, neque futura, neque fortitudo, Neque altitudo, 39
neque profundum, neque creatura alia poterit nos ſeparare à charitate Dei ,
quæ eſt in Chriſto Jeſu Domino noſtro.

CAP. IX.

Veritatem dico in Chriſto, non mentior, teſtimonium mihi perhibente con- 1
ſcientiâ meâ in Spiritu ſancto ; Quoniam triſtitia mihi magna eſt, & conti- 2
nuus dolor cordi meo. Optabam enim ego ipſe anathema eſſe à Chriſto pro fra- 3
tribus meis, qui ſunt cognati mei ſecundùm carnem, Qui ſunt Iſraëlitæ, quo- 4
rum adoptio eſt filiorum, & gloria, & teſtamentum, & legiſlatio, & obſequi-
um, & promiſſa : Quorum patres, & ex quibus eſt Chriſtus ſecundùm carnem, 5
qui eſt ſuper omnia Deus benedictus in ſecula. Amen.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

25 26 * فَانْ كُنَّا نَرجُوا مَا لَا نُبصِرهُ فَلنَنتَظِرهُ بِالصَّبرِ * وَهَكَذَا يَعضُدُ الرُّوحُ امرَاضَنَا • لِانَّنَا مَا
27 نَعرِفُ مَاذَا نَبتَهِلُ كَمَا يَجِبُ • بَلِ الرُّوحُ نَفسُهُ يَتَوَسَّلُ عَنَّا مُتَضَرِّعًا بِزَفَرَاتٍ لَا يُنطَقُ بِهَا * وَالفَاحِصُ
القُلُوبِ قَد عَرَفَ مَا هِيَ مَشِيَّةُ الرُّوحِ • انَّهُ يَتَوَسَّلُ مِن اَجلِ القِدِّيسِينَ عَمَّا يَختَصُّ بِاللّٰهِ •
28 * قِرَاءَة اَوَّلِ شُبَاطٍ لِلشَّاهِدِ تَرِيفُنس * وَنَحنُ نَعلَمُ اَنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ اللّٰهَ تُسَاعِدُهُم
29 كَافَّةُ الاَشيَاءِ عَلَى الخَيرِ • الَّذِينَ هُم مَدعُوُّونَ بِمَا يَختَصُّ بِالنِّيَّةِ * لِاَنَّ الَّذِينَ قَد سَبَقَ فَعَرَفَهُم •
30 قَد تَقَدَّمَ فَاَمَرَ اَن يَكُونُوا نُظَرَاءَ صُورَةِ ابنِهِ • لِيَكُونَ بِكرًا فِي اِخوَةٍ كَثِيرِينَ * وَالَّذِينَ سَبَقَ
31 فَامَرَ بِهِم اِيَّاهُم دَعَا • وَالَّذِينَ دَعَاهُم اِيَّاهُم زَكَّى • وَالَّذِينَ زَكَّاهُم اِيَّاهُم شَرَّفَ * فَمَاذَا نَقُولُ اِذًا
32 نَحوَ هٰذِهِ * اِن يَكُنِ اللّٰهُ يُنَاضِلُ عَنَّا • فَمَن يَكُونُ عَلَينَا * الَّذِي مَا شَفِقَ عَلَى ابنِهِ • بَل
33 اَسلَمَهُ مِن اَجلِنَا كُلِّنَا • فَكَيفَ لَا يَهَبُ لَنَا مَعَهُ كُلَّ شَيٍّ * مَن ذَا يَستَعدِي عَلَى مُختَارِي اللّٰهِ •
34 اِذَا كَانَ اللّٰهُ المُزَكِّي * مَن ذَا يَدِينُ • المَسِيحُ الَّذِي مَاتَ • بَلِ اللَّايِقُ وَقَامَ • الَّذِي هُوَ فِي
35 يَمِينِ اللّٰهِ • هُوَ الَّذِي يَتَوَسَّلُ مِن اَجلِنَا * مَاذَا يَفصِلُنَا مِن مَحَبَّةِ المَسِيحِ • اَحُزنٌ • اَم ضِيقَةٌ • اَم
36 اِضطِهَادٌ • اَم جُوعٌ • اَم عُرْيٌ • اَم عَطَبٌ • اَو سَيفٌ * كَمَا كُتِبَ اَنَّنَا مِن اَجلِكَ نُمَاتُ كُلَّ اليَومِ •
37 38 قَد حُسِبنَا كَغَنَمِ الذَّبحِ * لَكِنَّنَا فِي هٰذِهِ كُلِّهَا عَن اَحَبَّنَا نُرِيدُ الظَّفَرَ * وَاِنِّي لَمُوقِنٌ اَن لَا
39 مَوتًا وَلَا حَيَاةً • وَلَا مَلَايِكَةً وَلَا رِيَاسَاتٍ وَلَا قُوَّاتٍ • وَلَا الحَاضِرَاتِ الآنَ • وَلَا المُنتَظَرَاتِ * وَلَا عُلُوٌّ •
وَلَا عُمقٌ • وَلَا بَرِيَّةٌ اُخرَى تَستَطِيعُ تَفصِلُنَا مِن مَحَبَّةِ اللّٰهِ الَّتِي بِيَسُوعَ المَسِيحِ رَبِّنَا •

* اَلفَصلُ التَّاسِعُ • * اَلسَّبتُ السَّادِسُ بَعدَ العَنصَرَةِ •

1 * حَقًّا اَقُولُ بِالمَسِيحِ وَلَن اَكذِبَ • وَبَصِيرَتِي تَشهَدُ لِي بِرُوحِ القُدُسِ * اَنَّ لِي حُزنًا عَظِيمًا •
2 3 وَبِقَلبِي وَجَعٌ لَا يَستَقِرُّ * وَلَقَد تَمَنَّيتُ اَن اَكُونَ اَنَا نَفسِي مَحرُومًا مِنَ المَسِيحِ • مِن اَجلِ اِخوَتِي
4 وَقُرَبَاءِ جِنسِي • عَمَّا يَختَصُّ بِالبَشَرَةِ * الَّذِينَ هُم الاِسرَائِيلِيُّونَ • الَّذِينَ لَهُم البُنُوَّةُ وَالمَجدُ وَالمَوَاثِيقُ •
5 وَافتِرَاضُ الشَّرِيعَةِ • وَالدِّيَانَةُ • وَالمَوَاعِيدُ * الَّذِينَ مِنهُم الآبَاءُ • وَالَّذِينَ مِنهُم المَسِيحُ • عَمَّا يَختَصُّ
بِالبَشَرَةِ • الَّذِي لَم يَزَل عَلَى الكُلِّ اِلٰهًا مُبَارَكًا اِلَى الدُّهُورِ حَقًّا •

Quare ſi ſperamus quod non videmus, 25
expectemus ergo illud cum patientia ;
Atque ita adjuvabit ſpiritus infirmita- 26
tes noſtras. Neſcimus enim quid oremus
ut oportet : verùm ipſemet ſpiritus pre-
catur pro nobis poſtulans cum gemitibus
ineffabilibus. Et qui corda ſcrutatur, 27
jam novit quæ ſit voluntas ſpiritus : is
enim orat pro ſanctis, in his quæ ad
Deum ſpectant.

Lectio Kalendarum Februarii, pro martyre Tryphone.

Et nos ſcimus quòd iis qui Deum dili- 28
gunt, res omnes adjumento ſunt ad bo-
num : qui nimirum *ſunt vocati prout*
pertinet ad propoſitum. Nam quos præ- 29
ſcivit, præmandavit ut eſſent ſimiles
imagini filii ſui, ut ſit primogenitus in-
ter multos fratres : Et quos præjuſſit, 30
eoſdem vocavit : & quos vocavit,
eoſdem juſtificavit : quos autem juſtifi-
cavit, eoſdem glorificavit. Quid igitur 31
dicemus quoad hæc ? Si Deus certet pro
nobis, quis erit contra nos ? Qui non 32
pepercit filio ſuo, ſed tradidit eum pro
nobis omnibus, quomodo non donabit no-
bis omnia cum ipſo? Quis litem intentet 33
adverſus electos Dei, quum Deus ſit qui
juſtificat ? Quis condemnet ? Chriſtus 34
qui mortuus eſt, ſed potiùs & reſur-
rexit, qui eſt in dextera Dei, ipſe eſt qui
precatur pro nobis. Quid ſeparabit nos ab 35
amore Chriſti? num calamitas? an angu-
ſtia? an perſecutio? an fames? an nuditas?
an periculum? an gladius? Sicut ſcriptum 36
eſt, Propter te morte afficimur tota die,
reputati ſumus velut oves mactationis.
Verùm in his omnibus, per eum qui di- 37
lexit nos, volumus victoriam. Et qui- 38
dem certus ſum quòd neque mors, neque
vita, neque Angeli, neque principatus,
neque poteſtates, neque modò præſentia,
nec quæ expectantur, Neque altitudo, 39
neque profunditas, nec alia creatura po-
terit ſeparare nos à dilectione Dei, quæ
eſt in Jeſu Chriſto Domino noſtro.

CAP. IX.
Sabbatho ſexto poſt Pentecoſten.

Verè dico in Chriſto, & nequaquam 1
mentior, conſcientia mea mihi atteſtante
per Spiritum ſanctum, Quòd triſtitia 2
mihi magna eſt, & in corde meo dolor
inceſſabilis. Jamque exoptavi eſſe ego 3
ipſe ſequeſtratus à Chriſto propter fratres
meos, & conjunctos generi meo quoad
carnem, Qui ſunt Iſraelitæ, quorum eſt 4
filiatio, & gloria, & teſtamenta, & con-
ſtitutio legis, & religio, atque promiſ-
ſiones: Ex quibus ſunt patres, & ex qui- 5
bus eſt Chriſtus, quantùm attinet ad
carnem, qui eſt immobiliter ſuper omnia
Deus benedictus in ſecula, verè.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

31 ምንተ ፡ እንከ ፡ ንብል ፡ እንበይነዝ ፡ ለእመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ምስሌነ ፡ መኑ ፡ ይክለነ ፡፡=፥
32 ወልዶ ፡ ጥቀ ፡ ኢምሕኮ ፡ እምኔነ ፡ ወመጥዎ ፡ በእንተ ፡ ኵልነ ፡ ምንትኑ ፡ እንከ ፡ ውእቱ ፡
33 ዘኢጸገገወነ ፡፡=፥ ወመኑ ፡ ውእቱ ፡ እንከ ፡ ዘይትዋቀሥ ፡ በእንተ ፡ ኅሩያኒሁ ፡ ለእግዚአ
34 ብሔር ፡ ለሊሁ ፡ እግዚአብሔር ፡ ጸደቀ ፡፡=፥ መኑ ፡ ዘይኴንነነ ፡፡ ክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘሞተ ፡
ወተንሥአ ፡ እምውታን ፡ ወሀሎ ፡ ይነብር ፡ በየማነ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወይትዋቀሥ ፡ በእንቲአነ ፡፡=፥
35 ገቦ መኑ ፡ ያኀድገነ ፡ ፍቅሮ ፡ ለክርስቶስ ፡ ሕማምኑ ፡ ምንዳቤኑ ፡ ተሰድዶኑ ፡ ረኀብኑ ፡ ዕርቃንኑ ፡ መ
36 ጥባሕትኑ ፡ ጻዕርኑ ፡=፥ በከመ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡ በእንቲአከ ፡ ይቀትሉነ ፡ ኵሎ ፡ ዕለተ ፡ ወኮነ ፡
ከመ ፡ አባግዕ ፡ ዘይጠብሑ ፡፡=፥
በ፬ ፡ ሰንበት ፡ ዘተሐሰስ ፡ ወበይስሐቅ ፡ ምንባብ ፡ በ፫ ፡ ሰንበት ፡ ዘጥር ፡ ወዘኵሎሙ ፡፡=፥
37 38 ወባሕቱ ፡ በእንተዝ ፡ ነመውእ ፡ ለኵሉ ፡ እስመ ፡ ውእቱ ፡ አፍቀረነ ፡=፥ እትአመን ፡ ባሕቱ ፡ ከመ ፡
አልቦ ፡ ዘያኀድገነ ፡ ፍቅሮ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘበእንተ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ እግዚእነ ፡ ወኢሞ
39 ት ፡ ወኢሕይወት ፡ ወኢመላእክት ፡ ወኢቀደምት ፡ ወኢዘሀሎ ፡ ወኢዘይመጽእ ፡ ወኢኀያል ፡=፥ ወ
ኢዘልዑል ፡ ወኢጸድፍ ፡ ወኢዳግም ፡ ልደት ፡ አልቦ ፡ ዘይክል ፡ አኀድጎተነ ፡ ፍቅረ ፡ ክርስቶስ ፡፡=፥

፱

1 10 አማን ፡ እብለክሙ ፡ በእንተ ፡ ክርስቶስ ፡ ወኢይሔሱ ፡ ወስምዕየ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ዘውስተ ፡ ል
2 ብየ ፡=፥ ከመ ፡ ኢቴክዝ ፡ ወአሐምም ፡ ልብየ ፡ ፈድፋደ ፡ በኵሎ ፡ ጊዜ ፡=፥ ወእጼሊ ፡ ከመ ፡
3 አነ ፡ እትዐለል ፡ እምክርስቶስ ፡ በእንተ ፡ አኀዊየ ፡ ወአዝማድየ ፡ እለ ፡ በሥጋየ ፡፡=፥ እለ ፡
እሙንቱ ፡ እስራኤላውያን ፡ እለ ፡ ሎሙ ፡ ትርሲት ፡ ወልድ ፡ ወሎሙ ፡ ክብር ፡ ወሎሙ ፡ ሥርዓ
4 ት ፡ ወሎሙ ፡ ሕግ ፡ ወሎሙ ፡ አስፈወ ፡=፥ ወእሙንቱ ፡ ካህናት ፡ ወእሙንቱ ፡ አበዊነ ፡ ወእም
5 ባዕሌሆሙ ፡ ተወልደ ፡ ክርስቶስ ፡ በሥጋ ፡ ሰብእ ፡ ዘውእቱ ፡ እምላክ ፡ ቡሩክ ፡ ለዓለም ፡
አሜን ፡፡=፥

Quid igitur dicemus ad hæc ? ſi Deus nobiſcum, quis prævalebit nobis ? Filio 31
ſuo minimè pepercit præ nobis, ſed tradidit eum pro nobis omnibus: nunquid igi- 32
tur eſt quod ipſe nobis gratioſè non largietur ? Quis autem ille proinde eſt *qui* 33
contendet contra electos Dei ? ipſe Deus juſtificat , Quis eſt *qui condemnet ?* 34
Chriſtus Jeſus eſt *qui mortuus eſt, & ſuſcitatus eſt à mortuis, & manet ſedens ad*
dextram Dei, & interpellat pro nobis. Quis dimittet nos ab amore Chriſti? num 35
afflictio, num tentatio, num perſecutio, num fames, num nuditas, num gladius, num
anguſtia ? Sicut dicit Scriptura, Propter te occidimur totâ die, & ſumus tanquam 36
oves quæ mactantur.

Quarto Sabbato Rogationis, & pro Iſaaco Lectio. Tertio Sabbato Januarii, omniumque *menſium.*

Verùm propterea ſuperamus in omnibus, eò quòd ipſe dilexit nos. Perſuaſum au- 37
tem habeo, nihil fore quod dimiſerit nos ab *amore Dei, qui eſt per Jeſum Chriſtū Do-* 38
minum noſtrum, neq; mors, neq; vita, neq; Angeli, neq; principatus, neq; præſentia, ne-
que quæ ſunt futura, neque poteſtates, Neque altitudo, neque profunditas, neque ulla 39
alia creatura, non poterit dimittere nos ab *amore Chriſti.*

CAP. IX.

Verè dico vobis per Chriſtū, neq; mentior, & teſtis meus eſt Spiritus ſanctus qui 1
in corde meo eſt ; Quòd triſtitiam habeo , & cor meum impenſè excruciatur 2
omni tempore. Precarer enim ego quòd abductus eſſem à Chriſto pro fratribus me- 3
is, & cognatis meis qui in carne mea ſunt *, Qui ſunt Iſraelitæ, quorū eſt adoptio* 4
filiorum, & quorum eſt gloria, & quorum eſt fœdus, & quorum eſt lex, & quorum
ſunt promiſſiones. Et illi ſunt ſacerdotes, & illi ſunt patres noſtri, & ex illis na- 5
tus eſt Chriſtus ſecundùm carnem hominis, qui eſt Deus benedictus in ſecula, Amen.

Non *fieri potest* autem, quòd exciderit verbum Dei: non enim omnes
6 Οὐχ οἷον δὲ, ὅτι ἐκπέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ· οὐ γὰρ πάντες
qui ex Iſrael, ii *Iſrael.* Neque *quia* ſunt ſemen Abrahæ, o-
7 οἱ ἐξ Ἰσραὴλ, οὗτοι Ἰσραήλ. Οὐδ᾽ ὅτι εἰσὶ σπέρμα Ἀβραὰμ, πάν-
mnes filii: ſed in Iſaac vocabitur tibi ſemen: Id eſt, Non
8 τες τέκνα· ἀλλ᾽ ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα· Τουτέστιν, Οὐ τὰ
filii carnis, hi filii Dei: ſed filii promiſſionis,
τέκνα τῆς σαρκὸς, ταῦτα τέκνα τοῦ Θεοῦ· ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγγελίας,
æſtimantur in ſemine. Promiſſionis enim verbum hoc; Secundùm
9 λογίζεται εἰς σπέρμα. Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λόγος οὗτος, Κατὰ τὸν
tempus hoc veniam, & erit Saræ filius. Non ſolùm autem, ſed
10 καιρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ ἔσται τῇ Σάῤῥᾳ υἱός. Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ
& Rebecca ex uno *concubitum* habens, Iſaac patris noſtri. Nondum
11 καὶ Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν. Μήπω
enim *natis,* *neque* *agentibus* *quid* *bonum* aut *malum,* (ut ſecundùm
γὰρ γεννηθέντων, μηδὲ πραξάντων τι ἀγαθὸν ἢ (γ) κακὸν, (ἵνα ἡ κατ᾽
electionem Dei propoſitum maneret,) Non ex operibus, ſed ex vocan-
12 ἐκλογὴν τοῦ Θεοῦ πρόθεσις μένῃ,) Οὐκ ἐξ ἔργων, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ καλοῦν-
te, dictum eſt ei; Quia major ſerviet minori: Sicut ſcriptum
13 τος, ἐῤῥέθη αὐτῇ, Ὅτι ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι· Καθὼς γέγρα-
eſt; Jacob dilexi, *at* Eſau odio habeo. Quid ergò dicemus?
14 πται, Τὸν Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠσαῦ ἐμίσησα. Τί οὖν ἐροῦμεν;
Numquid iniquitas apud Deum? *ne fiat.* *Nam* Moyſi dicit; Miſe-
15 Μὴ ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; μὴ γένοιτο. Τῷ γὰρ Μωσῇ λέγει, Ἐλε-
rebor cujus miſereor, & *miſerabor quemcunque miſeratus ſum.* *Nempè* igitur non
16 ήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω. Ἄρα οὖν οὐ
volentis, neque currentis, ſed miſerentis Dei. Dicit enim
17 τοῦ θέλοντος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ (δ) ἐλεοῦντος Θεοῦ. Λέγει γὰρ
Scriptura Pharaoni; Quia in ipſum hoc excitavi te, ut oſtendam in
ἡ γραφὴ τῷ Φαραὼ, Ὅτι εἰς αὐτὸ τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐνδείξωμαι ἐν

te virtutem meam, & ut annuntietur nomen meum in univerſa terra.
σοὶ τὴν δύναμίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῇ.
Nempè ergò cujus vult, miſeretur: quem *autem* vult, indurat. Dices itaque mihi;
Ἄρα οὖν ὃν θέλει, ἐλεεῖ· ὃν δὲ θέλει, σκληρύνει. (ε) Ἐρεῖς οὖν μοι, 18 19
Quid adhuc queritur? *nam* voluntati ejus quis reſiſtit? *Imò verò,*
Τί ἔτι μέμφεται; τῷ γὰρ βουλήματι αὐτοῦ τίς ἀνθέστηκε; (ζ) Μενοῦνγε, 20
ô homo, tu quis es *reſpondens* Deo? Numquid dicit figmentũ
ὦ ἄνθρωπε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταποκρινόμενος τῷ Θεῷ; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα
fictori; Quid me feciſti ſic? An non habet poteſtatem figulus
τῷ πλάσαντι, Τί με ἐποίησας οὕτως; Ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ κεραμεὺς 21
luti, ex eadem maſſa facere, *hoc* quidem in honorem vas, *hoc* verò
τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι, ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ
in contumeliam? Si *autem* volens Deus oſtendere iram, & notam facere
εἰς ἀτιμίαν; Εἰ δὲ θέλων ὁ Θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν, καὶ γνωρίσαι 22
potentiam ſuam, ſuſtinuit in multa *longanimitate* vaſa iræ *adaptata*
τὸ δυνατὸν αὐτοῦ, ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα
in interitum? Et ut *notas faceret* divitias gloriæ ſuæ in vaſa miſericordiæ, quæ
εἰς ἀπώλειαν; Καὶ ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ 23
præparavit in gloriam? Quos & vocavit, nos, non ſolùm ex Judæis,
προητοίμασεν εἰς δόξαν; Οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς, οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων, 24
ſed etiam ex Gentibus: Sicut *&* in Oſee dicit; Vocabo nõ *populum meum,*
ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν· Ὡς καὶ ἐν τῷ Ὡσηὲ λέγει, Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου, 25
Populum meum: & non dilectam, Dilectam. Et erit, in loco ubi dictum eſt
Λαόν μου· καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην, Ἠγαπημένην. Καὶ ἔσται, ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐῤῥέθη 26
eis; Non *populus meus* vos, ibi vocabuntur, Filii Dei vivi: E-
αὐτοῖς, Οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται, Υἱοὶ Θεοῦ ζῶντος. Ἠ- 27
ſaias autem clamat pro Iſrael, Si fuerit numerus filiorum Iſ-
σαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραὴλ, Ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσ-
rael tanquam arena maris, reliquiæ *ſervabuntur.*
ραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ (η) κατάλειμμα σωθήσεται.

MS.A. (γ) φαῦλον, (ἵνα ἡ κατ᾽ ἐκλογὴν πρόθεσις τοῦ Θεοῦ (δ) ἐλεῶντος (ε) Ἐρεῖς μοι οὖν, (ζ) Ὦ ἄνθρωπε, μενοῦνγε, (η) ὑπόλειμμα

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܕܣܘܒܪܗ ܕܙܟܪܝܐ * ܝܘ *

6 * ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܝܟ ܕܢܦܠܬ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܟܠܗܘܢ ܕܡܢ ܐܝܣܪܝܠ ܐܢܘܢ ܐܝܣܪܝܠ.
7 ܘܠܐ ܡܛܠ ܕܙܪܥܗ ܐܢܘܢ ܕܐܒܪܗܡ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܐ. ܡܛܠ ܕܐܬܐܡܪ ܕܒܐܝܣܚܩ ܢܬܩܪܐ ܠܟ ܙܪܥܐ.
8 ܗܢܘ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܘ ܒܢܝ ܒܣܪܐ ܐܢܘܢ ܒܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܒܢܝ ܡܘܠܟܢܐ ܡܬܚܫܒܝܢ ܠܙܪܥܐ.
9 ܕܡܘܠܟܢܐ ܓܝܪ ܗܝ ܡܠܬܐ ܗܕܐ. ܕܐܝܬܐ ܐܢܐ ܐܝܟ ܗܢܐ ܙܒܢܐ ܘܐܝܬ ܠܣܪܐ ܒܪܐ.
10 ܘܠܐ ܗܕܐ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܐܦ ܪܦܩܐ ܟܕ ܥܡ ܚܕ ܗܘܬ ܥܡ ܐܝܣܚܩ ܐܒܘܢ.
11 ܥܕܠܐ ܢܬܝܠܕܘܢ ܒܢܝܗ ܘܥܕܠܐ ܢܥܒܕܘܢ ܛܒܬܐ ܐܘ ܒܝܫܬܐ. ܐܬܩܕܡ ܓܒܝܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܬܩܘܡ.
12 ܠܐ ܡܢ ܥܒܕܐ ܐܠܐ ܡܢ ܗܘ ܕܩܪܐ. ܐܬܐܡܪ ܓܝܪ ܕܪܒܐ ܢܗܘܐ ܥܒܕܐ ܠܙܥܘܪܐ.
13 ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܕܠܝܥܩܘܒ ܪܚܡܬ ܘܠܥܣܘ ܣܢܝܬ.
14 ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܐܡܪ. ܠܡܐ ܥܘܠܐ ܐܝܬ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܚܣ.
15 ܗܐ ܐܦ ܠܡܘܫܐ ܐܡܪ. ܕܐܪܚܡ ܥܠ ܡܢ ܕܐܪܚܡ. ܘܐܚܘܣ ܥܠ ܡܢ ܕܐܚܘܣ.
16 * ܠܐ ܗܘܐ ܗܟܝܠ ܒܝܕ ܡܢ ܕܨܒܐ. ܘܠܐ ܒܝܕ ܡܢ ܕܪܗܛ. ܐܠܐ ܒܐܝܕܝ ܐܠܗܐ ܡܪܚܡܢܐ.
17 ܐܡܪ ܓܝܪ ܒܟܬܒܐ ܠܦܪܥܘܢ. ܕܠܗܕܐ ܐܩܝܡܬܟ ܕܐܚܘܐ ܒܟ ܚܝܠܝ. ܘܕܢܬܟܪܙ ܫܡܝ ܒܟܠܗ ܐܪܥܐ.
18 ܡܕܝܢ ܥܠ ܡܢ ܕܨܒܐ ܡܪܚܡ. ܘܠܡܢ ܕܨܒܐ ܡܩܫܐ.
19 * ܘܬܐܡܪ ܠܝ. ܥܠ ܡܢܐ ܡܪܫܐ. ܠܨܒܝܢܗ ܓܝܪ ܡܢܘ ܩܐܡ.
20 ܐܢܬ ܕܝܢ ܒܪܢܫܐ ܡܢ ܐܢܬ ܕܡܬܕܝܢ ܐܢܬ ܥܡ ܐܠܗܐ. ܠܡܐ ܐܡܪ ܓܒܝܠܐ ܠܗܘ ܕܓܒܠܗ ܕܠܡܢܐ ܗܟܢܐ ܓܒܠܬܢܝ.
21 ܐܘ ܠܐ ܫܠܝܛ ܦܚܪܐ ܥܠ ܛܝܢܗ ܕܡܢ ܓܒܝܠܬܐ ܚܕܐ ܢܥܒܕ ܡܐܢܐ ܚܕ ܠܐܝܩܪܐ ܘܚܕ ܠܨܥܪܐ.

* ܩܪܝܢܐ ܕܐܟܣܢܝܐ * ܝܙ *

22 ܘܐܢ ܐܠܗܐ ܨܒܐ ܕܢܚܘܐ ܪܘܓܙܗ ܘܢܘܕܥ ܚܝܠܗ ܐܝܬܝ ܒܣܘܓܐܐ ܕܡܓܪܬ ܪܘܚܗ ܪܘܓܙܐ ܥܠ ܡܐܢܐ ܕܪܘܓܙܐ ܕܓܡܝܪܝܢ ܠܐܒܕܢܐ.
23 ܘܐܫܦܥ ܪܚܡܘܗܝ ܥܠ ܡܐܢܐ ܕܪܚܡܐ ܕܛܝܒܝܢ ܗܘܘ ܠܐܠܗܐ ܠܫܘܒܚܐ.
24 ܕܐܝܬܝܢ ܚܢܢ ܩܪܝܐ. ܠܐ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܒܠܚܘܕ ܐܠܐ ܐܦ ܡܢ ܥܡܡܐ.
25 * ܐܝܟ ܕܐܦ ܒܗܘܫܥ ܐܡܪ. ܕܐܩܪܐ ܠܠܐ ܥܡܝ ܥܡܝ. ܘܠܠܐ ܡܪܚܡܬܐ ܡܪܚܡܬܐ.
26 * ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܒܐܬܪܐ ܕܐܬܩܪܝܘ ܠܐ ܥܡܝ. ܬܡܢ ܢܬܩܪܘܢ ܒܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ.
27 * ܐܫܥܝܐ ܕܝܢ ܐܟܪܙ ܥܠ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ. ܕܐܢ ܢܗܘܐ ܡܢܝܢܐ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܐܝܟ ܚܠܐ ܕܒܝܡܐ. ܫܪܟܐ ܢܚܐ.

Annuntiatione Zachariæ. 16.

* Neque enim prorſus excidit ſermo Dei: ſiquidem non omnes qui ſunt ex Iſrael, ſunt Iſrael. 6 Neque etiam quia ſunt ex ſemine Abraham, ſunt omnes filii: quoniam dictum eſt, In Iſaac vocabitur tibi ſemen. 7 Hoc eſt, non filii carnis, ſunt filii Dei: ſed filii promiſſionis habentur pro ſemine. 8 Promiſſionis enim ſermo hic eſt; Hoc ipſo tempore veniam, & erit Saræ filius. 9 Neque hic tantùm, ſed etiam Rebecca, quum unius patris noſtri Iſaac habuiſſet conſuetudinem: 10 Priuſquàm geniti eſſent filii ejus, necdum feciſſent bonum aut malum, præcognita eſt electio Dei, ut ipſa permaneret, 11 Non per opera, ſed per eum qui vocavit. 12 Dictum eſt enim; Senior erit ſervus minori. Sicut ſcriptum eſt; Jacob dilexi, Eſau autem odio habui. 13 Quid igitur dicemus? num iniquitas eſt apud Deum? Abſit. 14 Ecce etiam ipſi Moyſi dixit; Miſerebor cujus miſertus ſum, & gratioſum me exhibebo in eum, cui futurus ſum gratioſus. 15 Non eſt ergò in poteſtate volentis, neque in poteſtate currentis, ſed in poteſtate Dei miſericordis. 16 Ait enim in Scriptura ipſi Pharaoni; Ad hoc ipſum excitavi te, ut oſtendam in te potentiam meam, utque prædicetur nomen meum in univerſa terra. 17 Itaque cujus vult miſeretur, & quem vult indurat. 18 Jam verò dices, Quamobrem arguit? Quis enim obſiſtat ejus voluntati? 19 Tu igitur quis es, ô homo, qui reſponſum Deo das? Num dicet figmentum ei qui ipſum effinxit, Cur me ita effinxiſti? 20 An non habet poteſtatem figulus in lutum ſuum, ut ex eadem maſſa conficiat vaſa, unum ad honorem, & alterum ad ignominiam. 21

Lectio peregrinorum. 17.

Sin volens Deus oſtendere iram ſuam, & patefacere potentiam ſuam, intulit plurimâ longanimitate ſuâ iram adverſùs vaſa iræ conſummata ad exitium: 22 Et effudit miſerationes ſuas in vaſa miſericordiæ quæ parata erant Deo ad gloriam, 23 Nos ſcilicet vocatos non tantùm ex Judæis, ſed etiam ex Gentibus: 24 Sicut & in Hoſea dixit; Vocabo eos qui non erant populus meus, Populum meum: & quæ miſericordiam non erat conſecuta, Miſericordiam conſecutam. 25 Futurum eſt enim in loco ubi vocabantur, Non populus meus; illic ut vocentur, Filii Dei viventis. 26 Eſaia porrò prædicat de filiis Iſrael; Si fuerit numerus filiorum Iſrael ſicut arena maris, reliquiæ eorum ſervabuntur, 27

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6 አኮኑ ፡ ኢተሐሰወ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘይቤ ፡ ኢኮኑ ፡ ኵሎሙ ፡ እስራኤል ፡ እ
7 ለ ፡ ወፅኡ ፡ እምግብጽ ።=። ወአኮ ፡ ኵሎሙ ፡ ዘርአ ፡ አብርሃም ፡ ዘኮኑ ፡ ውሉደ ፡ እም
8 ይስሐቅ ፡ ዳእሙ ፡ ይስመይ ፡ ለከ ፡ ውሉደ ፡ ይቤሎ ።=። ዘኢኮነ ፡ ውሉደ ፡ በሥጋ ፡ ሰ
ብእ ፡ እስመ ፡ ውሉደ ፡ እግዚአብሔር ፡ እሙንቱ ። ወይከውንዎ ፡ ዘርአ ፡ እለ ፡ አሰፈወ
9 ሙ ፡ ይኩንዎ ፡ ውሉደ ።=። እስመ ፡ አሰፈወ ፡ ወይቤሎ ፡ ዓመ ፡ ከመ ፡ ዮም ፡ ገቢ
10 እየ ፡ ኀቤከ ፡ ትረክብ ፡ ሰራ ፡ ውሉደ ።=። ወአኮ ፡ ባሕቲታ ፡ ይእቲ ፡ ዓዲ ፡ ርብቃኒ ፡
11 ፅንስት ፡ መንታ ፡ ለይስሐቅ ፡ አቡነ ።=። ወዘእንበለ ፡ ይትወለዱ ፡ ወይገብሩ ፡ ሠናየ ፡ ወእ
ኩየ ፡ ከመ ፡ ይትዐወቅ ፡ በምንት ፡ ኀረዮሙ ፡ እግዚአብሔር ።=።

Nónne ita eſt, verbum Dei nequaquam mentitum fuiſſe, dicendo, Non ſunt omnes 6
Iſrael, qui egreſſi ſunt ex Ægypto; Neque ſunt omnes ſemen Abrahami qui 7
facti ſunt filii ejus? ex Iſaac tantum vocabitur tibi filius, dicit Scriptura. *Adeò* 8
ut non ſunt filii ſecundùm carnem hominis: ſed *quia filii Dei ſunt, etiam facti*
ſunt ſemen ejus: qui promiſſiones habuerunt, facti ſunt filii ejus. Promiſit enim; 9
indixitque ei tempus *anni, Tanquam hodie revertens ad te, Sara adepta erit* 10
filium. Neque hæc ſolùm, ſed Rebecca etiam concepit gemellos patri noſtro Iſaaco. 11
Et priuſquàm geniti eſſent, & feciſſent bonum aut malum, ut innoteſceret
propter quid vocavit eos,

Verſio VULGATA LATINA.

6 Non autem quòd exciderit verbum Dei. Non enim omnes qui ex Iſraël ſunt, ii
7 ſunt Iſraëlitæ : Neque qui ſemen ſunt Abrahæ, omnes filii : ſed in Iſaac
8 vocabitur tibi ſemen : Id eſt, non qui filii carnis, hi filii Dei :
9 ſed qui filii ſunt promiſſionis, æſtimantur in ſemine. Promiſſionis enim verbum hoc eſt ; Secundùm hoc tempus veniam , & erit Saræ
10 filius. Non ſolùm autem illa : ſed & Rebecca ex uno concubitu habens, Iſaac
11 patris noſtri. Cùm enim nondum nati fuiſſent, aut aliquid boni egiſſent, aut
12 mali, (ut ſecundùm electionem propoſitum Dei maneret,) Non ex operibus, ſed
13 ex vocante dictum eſt ei ; Quia major ſerviet minori : ſicut ſcriptum eſt ;
14 Jacob dilexi , Eſau autem odio habui. Quid ergò dicemus ? numquid iniqui-
15 tas apud Deum ? Abſit. Moyſi enim dicit ; Miſerebor cujus miſereor : & mi-
16 ſericordiam præſtabo cujus miſerebor. Igitur non volentis , neque currentis ,
17 ſed miſerentis eſt Dei. Dicit enim Scriptura Pharaoni ; Quia in hoc ipſum
excitavi te, ut oſtendam in te virtutem meam : & ut annuntietur nomen meum in univerſa terra. Ergò cujus vult miſeretur, & quem vult indurat. Di- 18 19
cis itaque mihi ; Quid adhuc queritur ? voluntati enim ejus quis reſiſtit ? O ho- 20
mo, tu quis es, qui reſpondeas Deo ? Numquid dicit figmentum ei, qui ſe finxit ; Quid me feciſti ſic ? An non habet poteſtatem figulus luti, ex eadem maſ- 21
ſa facere aliud quidem vas in honorem, aliud verò in contumeliam ? Quòd ſi 22
Deus volens oſtendere iram, & notam facere potentiam ſuam, ſuſtinuit in multa patientia, vaſa iræ, apta in interitum, Ut oſtenderet divitias gloriæ ſuæ in 23
vaſa miſericordiæ, quæ præparavit in gloriam. Quos & vocavit nos non ſo- 24
lùm ex Judæis, ſed etiam ex Gentibus, Sicut in Oſee dicit ; Vocabo non ple- 25
bem meam, Plebem meam : & non dilectam, Dilectam : & non miſericordiam
conſecutam, Miſericordiam conſecutam. Et erit ; In loco, ubi dictum eſt eis ; 26
Non plebs mea vos : ibi vocabuntur, Filii Dei vivi. Iſaias autem clamat pro 27
Iſrael ; Si fuerit numerus filiorum Iſrael tanquam arena maris , reliquiæ ſalvæ fient.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الجمعة من الجمعة الثالثة بعد العنصرة * وليس ان كلام الله سقط * لان ليس 6
جميع الذين من اسراييل اوليك اسراييل * ولا من اجل انهم نسل ابراهيم قد صاروا كلهم 7
اولاد * لكن باسحق يدعي لك نسل * اي ليس اولاد البشر هم اولاد الله * بل اولاد الموعد 8
يحسبون نسلا * لان هذا القول قول وعد * ساجي في مثل هذا الوقت ويكون لسارا ابن * وليس 9 10
هذا فقط * بل ورفقة هي ايضا من مضجع واحد حبلت مضجع اسحق ابينا * ولم يكن 11
ابناها قد ولدا ولا عملا شيا صالحا او طالحا لتدوم نية الله المخصوصة باختيار * لا من الاعمال * 12
بل من الداعي * قيل لها ان الاكبر يخدم الاصغر * كما كتب اني احببت يعقوب وابغضت 13
العيس * فماذا نقول اذا * لعل عند الله ظلما * حاشا * لانه يقول لموسي سارحم من ارحمه * 14 15
واتراءف علي من اتراءف عليه * فاذا الحظ ليس لمن يريد * ولا لمن يحاضر * بل لمن يرحمه الله * 16
* لان الكتاب يقول لفرعون لهذا المعني نفسه * اقمتك لاري فيك قدرتي * ولكيما ينادى باسمي 17
في الارض كلها * * الاثنين من الجمعة الرابعة * * افهل اذا يرحم من يشاء * 18
ويقصي من يشاء * فستقول لي اذا * فلم يلوم ايضا * لان من ذا يقاوم مشيته * لا * نعم * 19
* ولكن من انت ايها الانسان الذي تجاوب الله * لعل الجبلة تقول لجابلها لم صنعتني هكذا * 20
* او لعل الفاخراني ليس له سلطان علي الطين * ان يعمل من الفطن نفسها اناء للكرامة 21
واناء للاهانة * فلئن كان الله اذا شاء ان يري السخط * ويعرف بما يقدر عليه * استحضر 22
بامهاله الجزيل اواني سخط متعدة للهلاك * ولكيما يعرف بثروة مجده السابغة علي اواني الرحمة * 23
التي سبق فاستعدها للمجد * التي هي نحن الذين دعانا * ليس من اليهود فقط * بل ومن 24
الامم * كما يقول هوشع النبي * سادعو الذين لم يكونوا شعبي * والامة التي لم تكن 25
محبوبة * ويكون في الموضع الذي قيل فيه انتم لستم شعبي * هناك سيدعون ابناء الاله 26
الحي * وشعيا يصيح من اجل اسراييل * لو صار ان يكون عدد بني اسراييل كرمل 27
البحر فالبقية منهم تخلص *

Feriâ ſextâ infra hebdomadam tertiam poſt Pentecoſten.

Non autem quòd ſermo Dei exciderit : quia non quicunque ſunt ex Iſrael, ii ſunt Iſrael : Neque quia progenies ſunt Abrahæ, jam facti ſunt omnes filii : ſed per Iſahac vocabitur tibi progenies. Hoc eſt, non filii carnis ſunt filii Dei ; ſed filii promiſſionis cenſentur progenies. Sermo enim promiſſionis eſt hic ſermo, Veniam in ſimili huic tempore, & erit Saræ filius. Et non hoc tantùm, ſed & Rebecca ipſa quoque ex uno concubitu concepit concubitum Iſahac patris noſtri. Necdum nati erant duo filii ejus, nec quicquam boni vel mali fecerant, (ut permaneret propoſitum Dei pendens ab ejus arbitrio.) Quum *non ex operibus, ſed ex vocante dictum eſt ad illam, Major ſerviet minori. Quemadmodum ſcriptum eſt, Jacob quidem dilexi, Eſau verò odi. Quid igitur dicemus ? num injuſtitia eſt apud Deum ? Abſit. Ipſe enim dicit Moſi, Miſerebor cujuſcunque miſerebor, & commiſerabor quemcunque commiſerabor. Itaque ſors non eſt ejus qui vult, nec ejus qui properat, ſed illius cui miſeretur Deus. Dicit enim ſcriptura Pharaoni, Ad hunc ipſum finem te conſtitui, ut oſtendam in te potentiam meam, & ut prædicetur nomen meum in tota terra.* 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

Feriâ ſecundâ hebdomadis tertiæ.

Nunquid igitur miſeretur cui vult, & condemnat quem vult ? Dices ergo mihi ; Cur igitur accuſat adhuc ? quis enim reſiſtit voluntati illius ? Nequaquam. Hactenus. *Verùm quis tu es ô homo qui Deo reſpondes ? Num figmentum dicit fictori ſuo, cur ſic me feciſti ? An verò figulus non habet poteſtatem in lutum, ut ex eadem maſſa faciat vas ad honorem, & vas ad deſpectum ? Quodſi Deus quum voluiſſet oſtendere iram, & notum facere quantum poſſit, protulit in multa longanimitate ſua vaſa iræ apparata ad interitum, Utque notas faceret divitias gloriæ ſuæ uberrimas erga vaſa miſericordiæ, quæ jam præparaverat ad gloriam. (Nimirum nos , quos vocavit non ſolùm ex Judæis , ſed etiam ex Gentibus : Ut ait Oſea propheta, Vocabo eos qui non erant populus meus, & gentem quæ non erat dilecta. Et erit, in loco in quo dictum eſt, Vos non eſtis populus meus, ibi vocabuntur filii Dei viventis. Et Eſaia clamat quoad Iſraëlem, Etiamſi contingat ut ſit numerus filiorum Iſrael velut arena maris, reſiduum tamen ex ipſis ſalvabitur.* 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ከመ : ያእምሩ : ከመ : ኢኮነ : በምግባሩ : ለሰብእ : ዘእንበለ : ዳእሙ : ዘውእቱ : ጸው
13 ዐ:: ወይቤላ : ርብቃ : ዘየዓቢ : ይትቀነይ : ለዘ : ይንእስ::=፥ እስመ : ከማሁ : ይቤ :
14 መጽሐፍ : ያዕቆብሃ : አፍቀርኩ : ወዔሳውሃ : ጸላእኩ::=፥ ምንተ : እንከ : ንብል :
15 ይዔምፅኑ : እግዚአብሔር : ሐሰ::=፥ ይቤሎ : ለሙሴ : ለዘሂ : ምሕርክዎ : እምሕ
16 ሮ : ወለዘሂ : ተሣሀልክዎ : እሣህሎ::=፥ ናሁኬ : ኢኮነ : ለዘ : ፈቀደ : ወለዘ : ሮጸ :
17 ዘእንበለ : ዳእሙ : ለዘ : እግዚአብሔር : መሐሮ::=፥ ወይቤሎ : መጽሐፍ : ለፈርዓን :
18 በእንተዝ : አንሣእኩከ : ከመ : አርኢ : ኃይልየ : ላዕሌከ : ወይሰማዕ : ስምየ : በኵሉ :
19 ምድር::=፥ ናሁኬ : ለዘ : ፈቀደ : ይምሕር : ወለዘ : ፈቀደ : ያዐፅብ::=፥ ምንተ :
20 ትብል : ተሐይሶኑ : ለእግዚአብሔር : ቦኑ : ዘይትቃወሞ : ለምክሩ::=፥ እጓለ : እመ :
ሕያው : መንትኑ : አንተ : ዘትትዋቀሥ : ለእግዚአብሔር::
21 በስቅለት:መስቀል : በእሌኒ : በጸሎተ : ሐዋርያት: ወበዮሐንስ: ለሙ 1ፄ: ለግንቦት::
22 ይክልኑ: ብሂሎቶ: ግብር:ለገባሪሁ: ኢትግበረኒ: ከመዝ::=፥ ኢኮነኑ: በውሒ: ለሳብሐዊ: ይ
ግበር:እምእሐዱ : ፅቡር : መንፈቀ : ለክብር : ወመንፈቀ : ለኅሰር::=፥ ወእመኒ : ፈቀደ :
23 እግዚአብሔር : ያርኢ : መቅሠፍተ : ኃይሉ : ያመጽእ : መላእክተ : መዐቱ : አርአየ : ትዕ
24 ግሦቶ : እለ : ድልዋን : ለአማሰኖ::=፥ ከመ : ያርኢ : ካዕበ : ብዕለ : ስብሐቲሁ : ያመጽ
25 እ : መላእክተ : ምሕረቱ : እለ : ደልዋን : ለሣህሉ::=፥ እስመ : ጸውዐነ : ወአስተጋብአ
ነ : አኮ : እምአይሁድ : ባሕቲቶሙ : ዓዲ : እምአረማይኒ:=፥ በከመ : ይቤ : ዮሴዕ :
26 ነቢይ : እሬሲዮ : ሕዝብየ : ዘኢኮነ : ሕዝብየ : ወእሬሲያ : ፍቅርትየ : ለእንተ : ኢኮ
27 ነት : ፍቅርትየ:=፥ ወይከውኑ : ውሉደ : እግዚአብሔር : ሕያው : በብሔር : ኀበ :
ደቤልዎሙ : ኢኮንክሙ : ሕዝበ : ንግዚአብሔር::=፥ ኢሳይያስኒ : ከልሐ : ወይቤ :
በእንተ : እስራኤል : ለእመ : ኮነ : ኍልቆሙ : ለደቂቀ : እስራኤል : ከመ : ኆጻ : ባሕር :
እለ : ተርፉ : ይድኅኑ:=፥

Ut ſcirent, quòd non eſt ex operibus hominis, ſed tantùm ex ipſo qui vocat: ideò dixit 12
Rebeccæ, quòd major ſerviet minori. Quia ſic dicit Scriptura, Jacobum dile- 3
xi, Eſavum autem odio habui. Quid igitur dicemus ? Nunquid inique fecit 14
Deus ? Abſit. Dicit Moyſi, Cujus miſertus ſum, miſerebor ; & cui gratioſum 15
me exhibui, gratioſus ero. Ecce igitur, non eſt ejus qui velit, neque ejus qui 16
currat, ſed ipſius Dei miſerantis. Dicit enim Scriptura Pharaoni, Ad hoc ex- 17
citavi te, ut oſtenderem ſuper te virtutem meam, & ut exaudiatur nomen meum in tota terra. Ecce igitur, cujus vult miſeretur, & quem vult indurat. 18
Quid *autem dices ? an Deo crimen intentabis ? nunquid eſt qui conſilio ejus re-* 19
ſiſtit ? Fili hominis, quis es qui reſpondeas Deo ? 20

Secunda Crucifixionis : Pro Helene : In oratione Apoſtolorum & Johannis : die 16. Maii,

Poteritne opus dicere factori ſuo, Non ita me feceris ? Annon poteſtas eſt figu- 21
lo faciendi ex eodem luto, partem ejus ad decus, & partem ejus ad dedecus?
Quòd ſi Deus volens oſtendere plagam virtutis ſuæ, adduxit miniſtros indignati- 22
onis ſuæ (declarans patientiam ſuam) qui parati erant, ad deſtructionem ſuam.
Et *ut manifeſtaret rurſum divitias gloriæ ſuæ, adduxit miniſtros miſerationis ſuæ,* 23
qui parati erant, ad miſericordiam ſuam. Quoniam vocavit nos, & congrega- 24
vit nos, non ex Judæis tantùm, ſed ex Gentibus. Quemadmodum dicit Juſia 25
propheta, Efficiam illum populum meum, qui non erat *populus meus : & red-*
dam illam dilectam meam, quæ non erat dilecta mea. Et erunt filii Dei viven- 26
tis, in loco ubi de iis dicebant, Non eſtis populus Dei. Iſaias etiam clamat di-
cens de Iſrael, Si fuerit numerus filiorum Iſrael ſicut arena maris, reliquiæ ſer- 27
vabuntur.

Verbum enim conſummans, & abbrevians in *juſtitia*, quia verbum *conciſum*
28 Λόγον γὰρ συντελῶν, καὶ (θ) συντέμνων ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον συντετμημένον
faciet Dominus ſuper terram: Et ſicut prædixit Eſaias; *Si non* Dominus Sa-
29 ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς· Καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας, Εἰ μὴ Κύριος Σα-
baoth reliquiſſet nobis ſemen, ſicut Sodoma *utique* facti eſſemus, & ſicut Gomorrha
βαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν, καὶ ὡς Γόμορρα
utique ſimiles fuiſſemus. Quid ergò dicemus? Quòd Gentes *non ſectantes* juſtitiam,
30 ἂν ὡμοιώθημεν. Τί οὖν ἐροῦμεν; Ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην, ΙΕʹ
apprehenderunt juſtitiam, juſtitiam autem quæ ex fide: Iſrael verò
31 κατέλαβε δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως· Ἰσραὴλ δὲ
ſectans legem juſtitiæ, in legem juſtitiæ non pervenit. *Propter*
32 διώκων νόμον δικαιοσύνης, εἰς (ι) νόμον δικαιοσύνης οὐκ ἔφθασε. Δια-
quid? quia non ex fide, ſed quaſi ex operibus *legis*. Offenderunt enim
τί; ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ (κ) ἔργων νόμου. προσέκοψαν γὰρ
lapidi offenſionis: Sicut ſcriptum eſt; Ecce pono in Sion
33 τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος· Καθὼς γέγραπται, Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν
lapidem offenſionis, & petram ſcandali: & omnis *credens* in eum,
λίθον προσκόμματος, καὶ πέτραν σκανδάλου· (λ) καὶ πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ,
non confundetur.
οὐ καταισχυνθήσεται.

CAP. X. ιʹ.

Fratres, *ipſa* quidem *bona* voluntas mei cordis, & obſecratio ad Deum,
1 Ἀδελφοί, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας, καὶ ἡ δέησις ἡ πρὸς τὸν Θεόν,
pro *Iſraël eſt* in ſalutem. *Teſtor* enim illis, quòd *zelum* Dei
2 (α) ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ ἐστιν εἰς σωτηρίαν. Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς, ὅτι ζῆλον Θεοῦ
habeat, ſed non ſecundùm ſcientiam. Ignorantes enim Dei juſti-
3 ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. Ἀγνοοῦντες (β) γὰρ τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιο-
tiam, & *propriam juſtitiam* quærentes ſtatuere, juſtitiæ Dei
σύνην, καὶ τὴν (γ) ἰδίαν δικαιοσύνην ζητοῦντες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ
non ſunt ſubjecti. Finis enim legis Chriſtus, ad juſtitiam omni cre-
4 οὐχ ὑπετάγησαν. Τέλος γὰρ νόμου Χριστός, εἰς δικαιοσύνην παντὶ τῷ πιστεύ-
denti. Moyſes enim *ſcribit* juſtitiam quæ ex lege; *Quòd faci-*
οντι. Μωσῆς γὰρ γράφει (δ) τὴν δικαιοσύνην τὴν (ε) ἐκ τοῦ νόμου, Ὅτι ὁ ποιή- 5
ens ea homo, vivet in *eis*. Quæ autem ex fide juſtitia ſic
σας αὐτὰ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς. Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιοσύνη (ζ) οὕτω 6
dicit; Ne dixeris in corde tuo, Quis aſcendet in cœlum? id eſt
λέγει, Μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, Τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τουτέστι
Chriſtum deducere. Aut, Quis deſcendet in abyſſum? hoc eſt Chriſtum à
Χριστὸν καταγαγεῖν. Ἤ, Τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τουτέστι Χριστὸν ἐκ 7
mortuis *reducere*. Sed quid dicit? Prope *te* verbum eſt in ore
νεκρῶν ἀναγαγεῖν. Ἀλλὰ τί λέγει; Ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστιν ἐν τῷ στόματί 8
tuo, & in corde tuo: hoc eſt verbum fidei, quod prædicamus. Quia
σου, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου· τουτέστι τὸ ῥῆμα τῆς πίστεως, ὃ κηρύσσομεν. Ὅτι 9
ſi confitearis in ore tuo Dominum Jeſum, & credideris in corde
ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου Κύριον (η) Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ
tuo, quòd Deus illum ſuſcitavit à mortuis, *ſalvaberis*. Corde enim creditur
σου, ὅτι ὁ Θεὸς (θ) αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ. Καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται 10
ad juſtitiam: ore autem confeſſio fit ad ſalutem. Dicit enim Scriptura;
εἰς δικαιοσύνην· στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. Λέγει γὰρ ἡ γραφή, 11
Omnis *credens* in illum, non confundetur. Non enim eſt diſtinctio
Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ καταισχυνθήσεται. Οὐ γάρ ἐστι διαστολὴ 12
Judæique & Græci: nam idem Dominus omnium, dives in omnes
Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλληνος· ὁ γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, πλουτῶν εἰς πάντας
invocantes illum. Omnis enim, quicunque invocaverit nomen Domini,
τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτόν. Πᾶς γάρ, ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα Κυρίου, 13
ſervabitur. Quomodò ergò invocabunt in quem non crediderunt? quomodò *autem*
σωθήσεται. Πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ 14
credent quem non audierunt? quomodò autem audient ſine prædicante? Quomodò
πιστεύσουσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; πῶς δὲ (ι) ἀκούσουσι χωρὶς κηρύσσοντος; Πῶς 15
verò prædicabunt, *ſi non* mittantur? ſicut ſcriptum eſt; Quàm ſpecioſi pedes
δὲ (κ) κηρύξουσιν, ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; καθὼς γέγραπται, Ὡς ὡραῖοι οἱ πόδες
evangelizantium pacem, evangelizantium bona.
τῶν (λ) εὐαγγελιζομένων εἰρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων τὰ ἀγαθά.

MS. A. (θ) Συντέμνων * ποιήσει Κύριος (ι) νόμον οὐκ ἔφθασεν. (κ) ἔργων. προσέκοψαν τῷ λίθῳ (λ) καὶ ὁ πιστεύων ΚΕΦ. ιʹ. MS. A. (α) ὑπὲρ αὐτῶν εἰς (β) δὲ (γ) ἰδίαν ζητοῦντες (δ) ὅτι τὴν (ε) ἐκ * τῆς πίστεως, Ὁ ποιήσας ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτῇ. Ἡ δὲ (ζ) οὕτως (η) Ἰησοῦν Χριστόν, (θ) ἤγειρεν αὐτὸν (ι) ἀκούσωσιν (κ) κηρύξωσιν, (λ) εὐαγγελιζομένων * ἀγαθά; Ἀλλ' οὐ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

28 ܡܠܬܐ ܓܡܪ ܘܦܣܩ. ܘܢܥܒܕܝܗ̇ ܡܪܝܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܐܝܟ ܡܐ ܕܩܕܡ ܐܡܪ ܗܘ ܐܫܥܝܐ.
29 ܕܐܠܘ ܠܐ ܡܪܝܐ ܨܒܐܘܬ ܐܘܬܪ ܠܢ ܫܪܟܐ. ܐܝܟ ܣܕܘܡ ܗܘܝܢ ܗܘܝܢ. ܘܠܥܡܘܪܐ ܡܬܕܡܝܢ
ܗܘܝܢ. * ܕܡܥܠܗ ܕܡܪܢ ܠܗܝܟܠܐ. ܘܕܢܒܝܐ ܘܕܫܠܝܚܐ * ܝܚ *
30 * ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܢܐܡܪ. ܕܥܡܡܐ ܕܠܐ ܪܗܛܝܢ ܗܘܘ ܒܬܪ ܟܐܢܘܬܐ ܐܕܪܟܘ ܟܐܢܘܬܐ. ܟܐܢܘܬܐ ܕܝܢ
31 ܐܝܕܐ ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܗܝ. * ܐܝܣܪܝܠ ܕܝܢ ܕܪܗܛ ܗܘܐ ܒܬܪ ܢܡܘܣܐ ܕܟܐܢܘܬܐ. ܠܢܡܘܣܐ
32 ܕܟܐܢܘܬܐ ܠܐ ܐܕܪܟ. * ܡܛܠ ܡܢܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܐܠܐ ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ
33 ܕܢܡܘܣܐ. ܐܬܬܩܠܘ ܓܝܪ ܒܟܐܦܐ ܕܬܘܩܠܬܐ. * ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܗܐ ܣܐܡ ܐܢܐ ܒܨܗܝܘܢ.
ܟܐܦܐ ܕܬܘܩܠܬܐ ܘܟܐܦܐ ܕܡܟܫܘܠܐ. ܘܡܢ ܕܒܗ̇ ܢܗܝܡܢ ܠܐ ܢܒܗܬ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝ *
1 * ܐܚܝ. ܨܒܝܢܐ ܕܠܒܝ ܘܒܥܘܬܝ ܕܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܥܠܝܗܘܢ ܗܝ ܕܢܚܘܢ. * ܡܣܗܕ ܐܢܐ
2 ܓܝܪ ܥܠܝܗܘܢ. ܕܛܢܢܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ. ܐܠܐ ܠܐ ܒܝܕܥܬܐ. * ܟܐܢܘܬܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܠܐ
3 ܝܕܥܘ. ܐܠܐ ܒܥܘ ܕܟܐܢܘܬܐ ܕܢܦܫܗܘܢ ܢܩܝܡܘܢ. ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܠܟܐܢܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܠܐ
4 ܐܫܬܥܒܕܘ. * ܫܘܠܡܗ ܓܝܪ ܕܢܡܘܣܐ ܡܫܝܚܐ ܗܘ. ܠܟܐܢܘܬܐ ܠܟܠ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ.
5 * ܕܦܠܓܗ ܦܢܛܩܘܣܛܐ * ܝܛ * ܡܘܫܐ ܓܝܪ ܟܬܒ ܗܘܐ ܟܐܢܘܬܐ ܕܒܢܡܘܣܐ.
6 ܕܡܢ ܕܢܥܒܕ ܗܠܝܢ ܢܚܐ ܒܗܝܢ. * ܟܐܢܘܬܐ ܕܝܢ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܟܢܐ ܐܡܪܐ. ܕܠܐ ܬܐܡܪ
7 ܒܠܒܟ ܕܡܢܘ ܣܠܩ ܠܫܡܝܐ ܘܐܚܬ ܠܡܫܝܚܐ.* ܘܡܢܘ ܢܚܬ ܠܬܗܘܡܐ ܕܫܝܘܠ ܘܐܣܩ
8 ܠܡܫܝܚܐ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. * ܐܠܐ ܡܢܐ ܐܡܪ. ܩܪܝܒ ܗܘ ܠܟ ܦܬܓܡܐ ܠܦܘܡܟ
9 ܘܠܠܒܟ. ܗܢܘ ܕܝܢ ܡܠܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܕܡܟܪܙܝܢ. * ܘܐܢ ܬܘܕܐ ܒܦܘܡܟ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ.
ܘܬܗܝܡܢ ܒܠܒܟ ܕܐܠܗܐ ܐܩܝܡܗ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܬܚܐ. * ܠܒܐ ܓܝܪ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ
11 ܡܙܕܕܩ. ܘܦܘܡܐ ܕܡܘܕܐ ܒܗ ܚܝܐ. * ܐܡܪ ܓܝܪ ܟܬܒܐ. ܕܟܠ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ ܠܐ
12 ܢܒܗܬ. * ܘܒܗܕܐ ܠܐ ܦܪܫ ܠܐ ܠܝܗܘܕܝܐ ܘܠܐ ܠܐܪܡܝܐ. ܚܕ ܗܘ ܓܝܪ ܡܪܝܐ ܕܟܠܗܘܢ. ܕܥܬܝܪ
13 ܒܟܠ ܕܩܪܐ ܠܗ. * ܟܠ ܓܝܪ ܕܢܩܪܐ ܫܡܗ ܕܡܪܝܐ ܢܚܐ. * ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ ܢܩܪܘܢ ܠܐܝܢܐ ܕܠܐ
14 ܗܝܡܢܘ ܒܗ. ܐܘ ܐܝܟܢܐ ܢܗܝܡܢܘܢ ܠܡܢ ܕܠܐ ܫܡܥܘܗܝ. ܐܘ ܐܝܟܢܐ ܢܫܡܥܘܢ ܕܠܐ
15 ܡܟܪܙܢܐ. * ܐܘ ܐܝܟܢܐ ܢܟܪܙܘܢ ܐܢ ܠܐ ܢܫܬܠܚܘܢ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܡܐ ܝܐܝܢ ܪܓܠܝܗܘܢ
ܕܡܣܒܪܝ ܫܠܡܐ ܘܕܡܣܒܪܝ ܛܒܬܐ.

Sermonem decrevit & præcidit, eumque 28 præſtabit Dominus ſuper terram. Et quem- 29 admodum prædixerat ipſe Eſaia; Niſi Dominus exercituum reliquiſſet nobis ſuperſtitem, ut Sodoma facti fuiſſemus, & Gomorrhæ fuiſſemus ſimiles.

Pro introitu Domini noſtri in templum, & Prophetis & Apoſtolis. 18.

Quid igitur dicemus? Gentes quæ non 30 currebant poſt juſtitiam, aſſecutas fuiſſe juſtitiam, juſtitiam verò eam quæ eſt ex fide: Iſrael autem qui currebat poſt Legem ju- 31 ſtitiæ, Legem juſtitiæ non fuiſſe aſſecutum. Quamobrem? quia non ex fide, ſed ex 32 operibus Legis. Impegerunt enim ad lapidem offendiculi. Sicut Scriptum eſt; 33 Ecce pono in Sion lapidem offendiculi, & petram offenſionis; & qui crediderit in eam, pudore non ſuffundetur.

CAP. X.

Fratres, voluntas cordis mei, & de- 1 precatio mea quæ fit ad Deum, pro ipſis eſt ut ſerventur. Teſtor enim 2 de eis, ipſos zelum Dei habere, ſed non in ſcientia. Juſtitiam enim Dei ignorârunt, 3 ſed ſtuduerunt propriam juſtitiam conſtituere: & propterea juſtitiæ Dei non fuerunt ſubjecti. Scopus enim Legis Chriſtus 4 eſt, ad juſtitiam cuilibet in ipſum credenti.

Mediâ Pentecoſte. 19.

Si quidem Moyſes ita deſcripſit juſtitiam 5 quæ eſt in lege, Quòd qui ea peregerit, per ipſa vivet. Juſtitia verò cum fide *conjuncta*, 6 ita dicit, Ne dixeris in corde tuo, Quis ſcandit cœlos, & Chriſtum deduxit? Et quis 7 deſcendit in abyſſum inferiorum, & eduxit Chriſtum ex mortuis? Sed quid ait? Pro- 8 pinquus eſt tibi ſermo, ori et cordi tuo. Hoc eſt verbum fidei quod prædicamus. Quòd ſi confitearis ore tuo Dominum no- 9 ſtrum Jeſum, & credas corde tuo Deum excitâſſe eum à mortuis, ſervaberis. Cor enim 10 quod credit in eum, juſtificatur: & os quod confitetur eum, ſervatur. Dicit enim Scriptu- 11 ra; Quiſquis credit in eum, pudore non ſuffundetur. Et in hoc quidem non diſtinguit 12 neque Judæos, neque Gentiles: unus eſt enim Dominus omnium, qui dives eſt in quemlibet à quo invocatur. Quiſquis enim invocave- 13 rit nomen Domini, ſervabitur. Quomodo 14 igitur invocabunt eum, in quem non crediderunt: aut quomodo credent ei, de quo non audierunt? Aut quomodo conciona- 15 buntur, niſi miſſi fuerint? Prout ſcriptum eſt; Quàm ſpecioſi pedes evangelizantium pacem, & evangelizantium bona!

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

28 እስመ፡ኅሉቀ፡ ወምቱረ፡ነገረ፡ ይነግር፡እግዚአብሔር ፡ ውስተ፡ዓለም፡፡=፦ ወበከመ ፡ አቅደ
29 መ ፡ ሊሰይያስ፡ ብሂል፡ ሶበ፡ እኮ፡ እግዚአብሔር፡ ጸባኦት፡ አትረፈ፡ ለነ፡ዘርአ፡ከመ፡ሰደም፡
30 እምኮነ፡ ወከመ፡ገሞራ፡ እመሰልነ፡፡=፦ ምንተ ፡ እንከ፡ ንብል፡ አረሚ፡ ጥቀ፡ እለ፡ሊኀሥ
31 ሠዎ፡ ለጽድቅ፡ ረከብዎ፡ ለጽድቅ፡ ወጸደቁ ፡ በአሚን፡፡=፦ ወእስራኤልሰ፡ እንዘ፡ ይዴግኑ
32 ዋ፡ ለኦሪቶሙ፡ሰእኑ፡ጸደቀ፡ እስመ፡ ሊፈጽሙ፡ ገቢረ፡ ሕገገ፡ ኦሪቶሙ፡፡=፦ በእንተ ፡ ምን
ት፡ለስመ፡ ሊታጸድቅ፡ኦሪት፡ ዘእንበለ፡ ዳእሙ፡ በአሚን፡ ዘፈጸመ፡ገቢሮታ፡፡ ወአዕቀፈቶ
ሙ፡ ወኮነቶሙ ፡ እብነ ፡ ዕቅፍቶሙ፡=፦

Quia conſummatum, & præciſum verbum enarret Deus in mundo. Et quem- 28 *admodum prædixerat Iſaias, Niſi Dominus Sabaoth reliquiſſet nobis ſemen, ſicut* 29 *Sodoma facti eſſemus, & ſicut Gomorrha ſimiles eſſemus. Quid ergò dicemus?* 30 *Quòd Gentes ferè qui non ſectabantur juſtitiam, aſſecutæ ſunt juſtitiam, etiam juſtitiam ex fide. Iſrael autem conſectando legem ſuam juſtificari non potuerunt,* 31 *quia mandata legis complete non ſunt executi. Propter quid? quia nequaquam* 32 *juſtificat lex, ſed tantùm per fidem eſt, quæ perficit executionem illius: impingere enim fecit eos, & facta eſt lapis offenſionis.*

Verſio VULGATA LATINA.

28 Verbum enim conſummans, & abbrevians in æquitate: quia verbum breviatum
29 faciet Dominus ſuper terram: Et ſicut prædixit Iſaias; Niſi Dominus Saba-
oth reliquiſſet nobis ſemen, ſicut Sodoma facti eſſemus, & ſicut Gomorrha ſimi-
30 les fuiſſemus. Quid ergò dicemus? Quòd gentes, quæ non ſectabantur juſtiti-
31 am, apprehenderunt juſtitiam: juſtitiam autem, quæ ex fide eſt. Iſraël verò
32 ſectando legem juſtitiæ, in legem juſtitiæ non pervenit. Quare? Quia non ex
33 fide, ſed quaſi ex operibus: offenderunt enim in lapidem offenſionis, Sicut
ſcriptum eſt; Ecce pono in Sion lapidem offenſionis, & petram ſcandali: &
omnis, qui credit in eum, non confundetur.

CAP. X.

1 FRatres, voluntas quidem cordis mei, & obſecratio ad Deum, fit pro illis in
2 ſalutem. Teſtimonium enim perhibeo illis, quòd æmulationem Dei habent, ſed
3 non ſecundùm ſcientiam. Ignorantes enim juſtitiam Dei, & ſuam quærentes
4 ſtatuere, juſtitiæ Dei non ſunt ſubjecti. Finis enim legis, Chriſtus, ad juſtiti-
5 am omni credenti. Moyſes enim ſcripſit, quoniam juſtitiam, quæ ex lege eſt,
Qui fecerit homo, vivet in ea. Quæ autem ex fide eſt juſtitia, ſic dicit; Ne 6
dixeris in corde tuo; Quis aſcendet in cœlum? id eſt, Chriſtum deducere:
Aut quis deſcendet in abyſſum? hoc eſt, Chriſtum à mortuis revocare. 7
Sed quid dicit Scriptura? Propè eſt verbum in ore tuo, & in corde tuo: hoc eſt 8
verbum fidei, quod prædicamus. Quia ſi confitearis in ore tuo Dominum Je- 9
ſum, & in corde tuo credideris, quòd Deus illum ſuſcitavit à mortuis, ſalvus
eris. Corde enim creditur ad juſtitiam: ore autem confeſſio fit ad ſalutem. 10
Dicit enim Scriptura; Omnis, qui credit in illum, non confundetur. 11
Non enim eſt diſtinctio Judæi & Græci: nam idem Dominus omnium, dives in 12
omnes qui invocant illum. Omnis enim, quicunque invocaverit nomen Do- 13
mini, ſalvus erit. Quomodò ergò invocabunt, in quem non crediderunt? 14
Aut quomodò credent ei, quem non audierunt? Quomodò autem audient ſi-
ne prædicante? Quomodò verò prædicabunt niſi mittantur? ſicut ſcri- 15
ptum eſt; Quàm ſpecioſi pedes evangelizantium pacem, evangelizantium
bona!

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

28 * ان هذا قول محكم وقاطع بعدل. لان الرب سيصنع على الارض قولا مجزوما * وكما تقدم
29 سعياء فقال. لولا ان الرب الصاباووث ابقى لنا نسلا. لكنا اذا قد صرنا كسدوم * وشابهنا
30 عامورا * فماذا نقول اذا. ان الامم التي لم تطلب العدل ادركت العدل. العدل الذي من
31 الامانة * واسرائيل اذا طلب شريعة العدل. لم يصل الى شريعة العدل *لم ذلك. لانه لم يطلبه
32 من الامانة. بل كانه من اعمال الشريعة. لانهم عثروا بحجر العثر * كما كتب سعياء هاانذا
33 اصنع في صهيون حجر عثر وصخر شك. وكل من يومن به ما يستخزي * تم *

* الفصل العاشر *

* الاحد الخامس بعد العنصرة *

1 * يا اخوة اما مسرة قلبي وابتهالي لدى الله من اجل اسرائيل. فهو لخلاصهم * لانني اشهد
2 لهم ان فيهم غيرة الله. لكنها ليست بمعرفة * لانهم اذ لم يخضعوا لعدل الله وطلبوا ان
3 يثبتوا عدلهم. لم يخضعوا لعدل الله * لان الشريعة نهايتها المسيح *عدلا يتزكى به كل من
4 يومن به * لان موسى يكتب العدل الذي من الشريعة. ان الانسان الذي يعمل فرايضها.
5 يعيش بهن * فاما العدل الذي من الايمان فيقول هكذا. لا تقل في قلبك. من يصعد الى
6 السماء اي يحدر المسيح * او من ينحدر الى القعر اي يصعد المسيح من الموتى * لكن ماذا
7 تقول ان الكلمة مصاقبتك هي في فمك وقلبك. اي كلمة الامانة التي نكرز بها * لانك ان
8 اعترفت بفمك ان يسوع ربا * وصدقت بقلبك ان الله اقامه من الموتى تخلص * لان القلب
9 يصدق به للعدل. والفم يعترف به للخلاص. تم *
10

* الثلثا من الجمعة الرابعة بعد العنصرة *

11 * لان الكتاب نفسه يقول. كل من يومن
12 به لن يستخزي * لان ليس فرقا فاصلا بين اليهودي واليوناني. لان الرب نفسه مستغن في
13 14 جميع المستغيثين به * لان كل من يستغيث باسم الرب يخلص * فكيف يستغيثون بمن لم
15 يومنوا به * وكيف يومنون بمن لم يسمعوا به. وكيف يسمعون بغير من يكرز * وكيف
يكرزون ان لم يرسلوا. كما كتب ما احسن بهاء ارجل المبشرين بالسلامة. والمخبرين بالخيرات.

Sanè hic ſermo definitivus eſt atque de- 28
ciſivus cum juſtitia: Dominus enim fa-
ciet ſuper terram ſermonem præciſum. Et 29
quemadmodum prædixit Eſaia, Niſi Do-
minus Sabaoth reliquiſſet nobis proge-
niem, facti quidem eſſemus ut Sadum,
& aſſimilati fuiſſemus Amuræ. Quid 30
ergo dicemus? Quòd gentes quæ juſtitiam
non quærebant, aſſecutæ ſunt juſtitiam,
juſtitiam inquam *quæ eſt ex fide. Iſrael* 31
autem quum quæſiſſet legem juſtitiæ, non
pervenit ad legem juſtitiæ. Cur hoc? 32
Quia non quæſivit eam ex fide, ſed quaſi
ex operibus legis: impegerunt enim in
lapidem offendiculi. Ut ſcripſit Eſaia, 33
Ecce ego ponam in Sion lapidem offendi-
culi, & petram ſcandali, & quicunque
crediderit in eum, non pudefiet. Finis.

CAP. X.

Dominicâ quintâ poſt Pentecoſten,

O *Fratres, bilaritas quidem cordis* 1
mei, & deprecatio mea ad Deum pro
Iſraele, eſt ad ſalutem eorum. Teſtimo- 2
nium enim ipſis perhibeo quòd habent ze-
lum Dei, at is non eſt cum cognitione.
Nam cùm non ſubjeciſſent ſe juſtitiæ 3
Dei, & quæſiſſent propriam ſtatuere
juſtitiam, juſtitiæ Dei minimè ſe ſubdi-
dere. Siquidem legis finis Chriſtus eſt, 4
ad juſtitiam, qua juſtificetur quicunque
credit in eum. Moſes enim deſcribit ju- 5
ſtitiam quæ eſt ex lege, quòd homo qui
ſtatuta ipſius fecerit, per eadem vivet.
At verò de juſtitia quæ ex fide eſt, ſic 6
dicit; Ne dicas in corde tuo, Quis aſcen-
det in cœlum, nempe Chriſtum demittat?
Aut quis deſcendat in profundum, nempe 7
Chriſtum emittat è mortuis? Quid au- 8
tem dicas, quandoquidem verbum tibi
vicinum eſt, in ore tuo & in corde tuo,
nimirum verbum fidei quod prædica-
mus? Si enim fatearis ore tuo Jeſum 9
eſſe Dominum, & credas in corde tuo
quòd Deus excitavit eum à mortuis,
ſalvus eris. Corde enim creditur ad ju- 10
ſtitiam: ore autem confeſſio fit ad ſalu-
tem. Finis.

Feriâ tertiâ hebdomadæ quartæ
poſt Pentecoſten.

Eadem enim Scriptura dicit, Omnis qui 11
crediderit in eum, non pudefiet. Quia 12
non eſt diſtinctio ſeparans inter Judæum
& Græcum: nam idem Dominus dives
eſt in omnes invocantes ſe. Quiſquis 13
enim invocaverit nomen Domini, ſalvus
erit. Quomodo igitur invocabunt, in 14
quem non crediderunt? & quomodo cre-
dent ei, de quo non audierunt? & quo-
modo audient, abſque prædicante? Quo- 15
modo autem prædicabunt, ſi miſſi non
fuerint? ſicut ſcriptum eſt, Quàm pul-
chrum eſt decus pedum annuntiantium
pacem, & ſignificantium bona!

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

33 እስመ፡ ከማሁ፡ ይቤ፡ መጽሐፍ። ናሁ፡እነብር፡ውስተ፡ጽዮን፡እብነ፡ዕቅፍት፡ወእብነ፡ጌጋይ፡
ወዘአምነ፡ቦቱ፡ኢይትኃፈር። ቁም።=፥

በዐ፡ ሰንበት፡ ዘተሐስስ።=፥

፲

1 እኃዊየ፡ ሊተሰኬ፡ ፈቃደ፡ ልብየኒ፡ ወጸሎትየኒ፡ ከመ፡ ይሕይው።=፥ ወባሕቱ፡ አ
2 ነ፡ ማሕቶቶሙ፡ ከመ፡ ይቀንኡ፡ ሳዕለ፡ እግዚአብሔር፡ ወአኮሰ፡ በአእምሮቶ
3 ሙ።=፥ እስመ፡ ኢያአምርዋ፡ ለጽድቀ፡ እግዚአብሔር፡ ወፈቀዱ፡ በጽድቀ፡ ርእሶሙ፡
4 ይቁሙ፡ወለጽድቀ፡እግዚአብሔር፡ስእኑ፡ገኒየ።=፥ ወማኅለቅቱሰ፡ለጽድቀ፡ኦሪት፡አሚን፡
5 በክርስቶስ፡ውእቱ፡ ለኵሎሙ፡ ለእለ፡ የአምኑ፡ቦቱ።=፥ ወሙሴኒ፡ ይቤ፡ ኵሉ፡ ዘፈጸመ፡
6 ገቢረ፡ ሕገገ፡ኦሪት፡ይጸድቅ፡ቦቱ፡=፥ ወጽድቅ፡ በአሚንሰ፡ ከመዝ፡ይብል። ኢትበል፡በል
7 ብከ፡መኑ፡የዐርግ፡ሰማየ፡ክርስቶስ፡ውእቱ፡ ዘወረደ፡ እምሰማይ፡=፥ ወመኑ፡ ይወርድ፡ውስ
8 ተ፡ቀላይ፡ክርስቶስ፡ውእቱ፡ዘተንሥአ፡እምውታን።=፥ ወአኮሁ፡ከማሁ፡ ይቤ፡መጽሐፍ።
9 ቅሩብ፡ለከ፡ቃል፡ውስተ፡አፉከ፡ ወውስተ፡ልብከ፡ወዝውእቱ፡ቃል፡ ዘንሜህረክሙ፡=፥ እመ
ከመ፡ተአምን፡በአፉከ፡ከመ፡ክርስቶስ፡ውእቱ፡እግዚእ፡ ወተአምን፡ በልብከ፡ ከመ፡አንሥኦ፡
10 እግዚአብሔር፡እምውታን፡ ተሐዩ፡=፥ ወልብኒ፡የአምን፡በጽድቅ፡ወአፉኒ፡የአምን፡በሕ
11 ይወት፡=፥ ወይቤ፡መጽሐፍ፡ኵሉ፡ዘየአምን፡ቦቱ፡ የሐዩ፡=፥ ወኢፈለጠ፡አይሁዳዊ፡ወአ
12 ረማዊ፡ እስመ፡ ባዕል፡ እግዚአብሔር፡ ወያአክል፡ ለኵሉ፡ ዘጸውዖ፡=፥ እስመ፡ ኵሉ፡
13 ዘጸውዐ፡ ስመ፡ እግዚአብሔር፡ የሐዩ።=፥ ወእፎኑ፡ ይጼውዕዎ፡ እንዘ፡ ኢየአም
14 ኑ፡ ቦቱ፡ ወእፎ፡ የአምኑ፡ በዘ፡ ኢሰምዑ፡ ወእፎኑ፡ ይሰምዑ፡ ዘኢሰበኩ፡ ሎሙ።=፥
15 ወእፎኑ፡ ይሰብኩ፡ ሎሙ፡ ዘኢተፈነወ፡ ሐዋርያ፡ ኀቤሆሙ። ወአኮኑ፡ መጽሐፍ፡
ይቤ፡ ሠናይ፡ እገሪሆሙ፡ ለእለ፡ ይዜንው፡ ሠናየ፡ ዜና።=፥

Quia ſic dicit Scriptura, Ecce ponam in Zione lapidem ſcandali, & lapidem of- 33
fenſæ, & qui credit in eum, non pudefiet. Statio.

Quarto Sabbato Rogationis.

CAP. X.

F*Ratres mei, mihi quidem voluntas cordis mei* eſt, *& obſecratio mea, ut vi-* 1
vant. Sed & ego ita *comprobator eorum* ſum, *quòd zelum habent erga Deum, at* 2
non cum ſcientia ſua. Juſtitiam enim Dei ignorant, & quærunt in ſua ipſo- 3
rum juſtitia ſtabiliri: juſtitiæ autem Dei non poſſunt ſubjici. Et finis quidem 4
juſtitiæ legis eſt fides in Chriſto omnibus qui in ipſo credunt. Et Moyſes di- 5
cit, Quicunque perfecerit exequi præcepta legis, juſtificabitur per eam. Ju- 6
ſtitia autem cum fide coniuncta *ita dicit, Ne dicas in corde tuo, Quis aſcendet*
in *cœlum? Chriſtus eſt qui deſcenderit è cœlo. Et quis deſcendet in abyſſum?* 7
Chriſtus eſt qui ſuſcitatus eſt à mortuis. Et nónne ita dicit Scriptura, Prope eſt 8
tibi verbum in ore tuo & in corde tuo? & hoc eſt verbum quod edocemus vos.
Si confeſſus fueris ore tuo quòd Chriſtus eſt Dominus, & credideris in corde 9
tuo quòd Deus excitavit eum à mortuis, ſalvus eris. Cor enim credit ad juſti- 10
tiam, & os etiam confitetur ad ſalutem. Dicit enim Scriptura, Omnis qui cre- 11
dit in illum, ſalvus erit. Et non eſt diſtinctio Judæi aut Gentilis, quia Deus di- 12
ves eſt, & ſufficiens pro omnibus qui eum invocant. Omnis enim qui invoca- 13
verit nomen Dei, ſalvus erit. Quomodo autem invocabunt in quem non credi- 14
derunt? & quomodo credent in eum, quem *non audierunt? & quomodo audient,*
quibus non prædicârunt? Quomodo autem prædicabunt iis, ad quos miſſus non 15
eſt Apoſtolus? Et nónne Scriptura dicit, Pulchri ſunt pedes eorum qui evange-
lizant bonum nuntium?

Sed non omnes *auscultârunt* Evangelio. Esaias enim dicit; Domine, quis cre-
16 Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπήκουσαν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἡσαΐας γὰρ λέγει, Κύριε, τίς ἐ-
didit auditui nostro? Ergò fides ex auditu: *at* auditus per ver-
17 πίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; Ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀκοῆς· ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήμα-
bum *Dei.* Sed dico; Numquid non audierunt? *Imò verò,* In omnem terram
18 τος Θεοῦ. Ἀλλὰ λέγω, Μὴ οὐκ ἤκουσαν; μενοῦνγε, Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν
exivit sonus eorum, & in fines *habitatæ* verba eo-
ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐ-
rum. Sed dico; Numquid non cognovit Israel? Primus Moyses di-
19 τῶν. Ἀλλὰ λέγω, (μ) Μὴ οὐκ ἔγνω Ἰσραήλ; πρῶτος Μωσῆς λέ-
cit; Ego ad æmulationem adducam vos in non gentem, in gentem insipientem
γει, Ἐγὼ παραζηλώσω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, (ν) ἐπὶ ἔθνει ἀσυνέτῳ
in iram mittam vos. Esaias autem audet, & dicit; Inventus sum me
20 παροργιῶ ὑμᾶς. Ἡσαΐας δὲ ἀποτολμᾷ, καὶ λέγει, Εὑρέθην τοῖς ἐμὲ
non quærentibus: *conspicuus factus sum* me non *interrogantibus.* Ad autem
21 μὴ ζητοῦσιν· ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι. Πρὸς δὲ τὸν
Israel dicit; *Totam diem* expandi manus meas ad populum
Ἰσραὴλ λέγει, Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν
impersuasum, & contradicentem.
ἀπειθοῦντα, καὶ ἀντιλέγοντα.

CAP. XI. ια'.

Dico ergò; Numquid repulit Deus populum suum? *Ne fiat:* et-
1 ΛΕ'γω οὖν, Μὴ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν (α) αὐτοῦ; μὴ γένοιτο· καὶ Ιϛ'
enim ego Israelita sum, ex semine Abraham, *tribûs* Benjamin. Non
2 γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης εἰμὶ, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμίν. Οὐκ
repulit Deus plebem suam, quam præscivit. An nescitis in Elia quid
ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὃν προέγνω. ἢ οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλίᾳ τί
dicit Scriptura? *ut* interpellat Deum adversùs Israel, *dicens;*
λέγει ἡ γραφή; ὡς ἐντυγχάνει τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ (β) Ἰσραήλ, λέγων,
Domine, Prophetas tuos occiderunt, *&* altaria tua suffode-
3 Κύριε, τοὺς προφήτας σου (γ) ἀπέκτειναν, καὶ τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκα-
runt: & ego relictus sum solus, & quærunt animam meam. Sed quid
ψαν· κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος, καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν μου. Ἀλλὰ τί 4
dicit illi divinum responsum? Reliqui mihi*ipsi* septem *millia* *viros,* qui
λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; Κατέλιπον ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες
non curvaverunt genua Baal. Sic ergò *&* in *nunc* tempore, *reliquiæ*
οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ. Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, λεῖμμα 5
secundùm electionem gratiæ *facta est.* Si autem gratia, non jam ex operibus:
κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν. Εἰ δὲ χάριτι, οὐκ ἔτι ἐξ ἔργων· 6
alioquin gratia non jam est gratia. *Si autem ex operibus, non amplius est*
ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκ ἔτι γίνεται (δ) χάρις. εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκ ἔτι ἐστὶ
gratia: alioqui opus non amplius est opus. Quid ergò? quod *inquirit* Isra-
χάρις· ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔτι ἐστὶν ἔργον. Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσρα- 7
el, hoc non est consecutus: *at* electio consecuta est: *at* cæteri *ob-*
ήλ, (ε) τούτου οὐκ ἐπέτυχεν· ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐ-
durati sunt, (Sicut scriptum est; Dedit illis Deus spiritum compunctio-
πωρώθησαν, (Καθὼς γέγραπται, Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦμα κατανύξε- 8
nis: oculos *ad* non *videndum,* & aures *ad* non *audiendum,*) usque in hodiernum di-
ως· ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν,) ἕως τῆς σήμερον ἡ-
em. Et David dicit; Fiat mensa eorum in laqueum, & in
μέρας. Καὶ Δαβὶδ λέγει, Γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα, καὶ εἰς 9
captionem, & in scandalum, & in retributionem illis. Obscurentur o-
θήραν, καὶ εἰς σκάνδαλον, καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς. Σκοτισθήτωσαν οἱ ὀ- 10
culi eorum *ad non videndum,* & dorsum eorum semper incurva.
Ιϛ' φθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διαπαντὸς σύγκαμψον.
Dico ergò; Numquid offenderunt, ut caderent? *Ne fiat.* Sed illorum *ru-*
Λέγω οὖν, Μὴ ἔπταισαν, ἵνα πέσωσι; μὴ γένοιτο. ἀλλὰ τῷ αὐτῶν πα- 11
inâ, salus Gentibus, *ad æmulationem excitandum* illos. *Si verò*
ραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ (ζ) παραζηλῶσαι αὐτούς. Εἰ δὲ 12
ruina illorum divitiæ mundi, & diminutio eorum divitiæ Gentium,
τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου, καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν,
quanto magis plenitudo eorum?
πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν;

MS. A. (μ) Μὴ Ἰσραὴλ οὐκ ἔγνω; (ν) ἐπ' ἔθνει
Κεφ. ια'. MS. A. (α) αὐτοῦ, ὃν προέγνω; μὴ (β) Ἰσραήλ, Κύριε, (γ) ἀπέκτειναν, τὰ (δ) χάρις. Τί οὖν (ε) τοῦτο (ζ) παρα-
ζηλῶσαι αὐτούς. * * * Ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܐܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܟܠܗܘܢ ܐܫܬܡܥܘ ܠܣܒܪܬܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ. ܐܫܥܝܐ ܓܝܪ ܐܡܪ. ܡܪܝ ܡܢܘ 16
ܗܝܡܢ ܠܫܡܥܢ. * ܡܟܝܠ ܗܝܡܢܘܬܐ ܡܢ ܫܡܥܐ ܕܐܕܢܐ ܗܝ. ܘܫܡܥܐ ܕܐܕܢܐ ܡܢ 17
ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܐܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܠܡܐ ܠܐ ܫܡܥܘ. ܘܗܐ ܠܟܠܗ ܐܪܥܐ ܢܦܩ ܩܠܗܘܢ. 18
ܘܠܣܘܦܝܗ ܕܬܐܒܝܠ ܡܠܝܗܘܢ. * ܐܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܠܡܐ ܠܐ ܝܕܥ ܐܝܣܪܝܠ. ܩܕܡܝܐ ܡܘܫܐ 19
ܗܟܢܐ ܐܡܪ. ܐܢܐ ܐܛܢܟܘܢ ܒܥܡܐ ܕܠܐ ܥܡ. ܘܒܥܡܐ ܕܠܐ ܡܣܬܟܠ ܐܪܓܙܟܘܢ. ܐܫܥܝܐ ܕܝܢ 20
ܐܡܪܚ ܘܐܡܪ. ܕܐܬܚܙܝܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܒܥܐܘܢܝ. ܘܐܫܬܟܚܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܫܐܠܘ ܥܠܝ.
* ܠܐܝܣܪܝܠ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܕܦܫܛܬ ܐܝܕܝ ܝܘܡܐ ܟܠܗ. ܠܘܬ ܥܡܐ ܕܡܬܚܪܐ ܘܠܐ ܡܬܛܦܝܣ. 21
* ܩܦܠܐܘܢ * ܫܠ * ܩܪܝܢܐ ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ * ܕܚܫ *

* ܐܠܐ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܠܡܐ ܕܚܩܗ ܐܠܗܐ ܠܥܡܗ. ܚܣ. ܐܦ ܐܢܐ ܓܝܪ ܡܢ ܐܝܣܪܝܠ ܐܢܐ. 1
ܡܢ ܙܪܥܗ ܕܐܒܪܗܡ. ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܒܢܝܡܝܢ. * ܠܐ ܕܚܩ ܐܠܗܐ ܠܥܡܗ ܐܝܢܐ ܕܡܢ ܠܘܩܕܡ 2
ܝܕܝܥ ܗܘܐ ܠܗ. ܐܘ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܐܠܝܐ ܟܬܒܐ ܡܢܐ ܐܡܪ. ܟܕ ܩܒܠ ܗܘܐ ܠܐܠܗܐ
ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ ܘܐܡܪ. * ܡܪܝ ܠܢܒܝܐ ܕܝܠܟ ܩܛܠܘ. ܘܠܡܕܒܚܝܟ ܥܩܪܘ. ܘܐܢܐ ܗܘ ܒܠܚܘܕܝ 3
ܐܫܬܚܪܬ ܘܒܥܝܢ ܠܢܦܫܝ. * ܘܐܬܐܡܪ ܠܗ ܒܓܠܝܢܐ. ܕܗܐ ܫܒܩܬ ܠܢܦܫܝ ܫܒܥܐ 4
ܐܠܦܝܢ ܓܒܪܝܢ. ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܒܪܟܘ ܒܘܪܟܝܗܘܢ ܘܠܐ ܣܓܕܘ ܠܒܥܠܐ. * ܗܟܢܐ ܐܦ 5
ܒܙܒܢܐ ܗܢܐ. ܫܪܟܢܐ ܗܘ ܐܫܬܚܪ ܒܓܒܝܘܬܐ ܕܛܝܒܘܬܐ. * ܐܢ ܕܝܢ ܒܛܝܒܘܬܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ 6
ܥܒܕܐ. ܘܐܢ ܠܐ. ܛܝܒܘܬܐ ܠܐ ܗܘܬ ܛܝܒܘܬܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܒܥܒܕܐ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܛܝܒܘܬܐ. ܘܐܢ ܠܐ.
ܥܒܕܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܥܒܕܐ. * ܡܢܐ ܗܟܝܠ. ܗܝ ܕܒܥܐ ܗܘܐ ܐܝܣܪܝܠ ܠܐ ܐܫܟܚ. ܓܒܝܐ 7
ܕܝܢ ܐܫܟܚܘ. ܫܪܟܢܐ ܕܝܢ ܐܬܥܘܪܘ ܒܠܒܗܘܢ. * ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ. ܕܝܗܒ ܠܗܘܢ 8
ܐܠܗܐ ܪܘܚܐ ܕܡܪܦܝܢܘܬܐ. ܘܥܝܢܐ ܕܠܐ ܢܚܙܘܢ ܒܗܝܢ. ܘܐܕܢܐ ܕܠܐ ܢܫܡܥܘܢ. ܥܕܡܐ
ܠܝܘܡܐ ܕܝܘܡܢܐ. * ܘܕܘܝܕ ܬܘܒ ܐܡܪ. ܢܗܘܐ ܦܬܘܪܗܘܢ ܩܕܡܝܗܘܢ ܠܦܚܐ. 9
ܘܦܘܪܥܢܗܘܢ ܠܬܘܩܠܬܐ. * ܢܚܫܟܢ ܥܝܢܝܗܘܢ ܕܠܐ ܢܚܙܘܢ. ܘܚܨܗܘܢ ܒܟܠܙܒܢ ܢܗܘܐ 10
ܟܦܝܦ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܝܢ: ܕܠܡܐ ܐܬܬܩܠܘ ܐܝܟ ܕܢܦܠܘܢ. ܚܣ. ܐܠܐ ܒܬܘܩܠܬܗܘܢ 11
ܗܘܘ ܚܝܐ ܠܥܡܡܐ ܠܛܢܢܗܘܢ. * ܘܐܢ ܬܘܩܠܬܗܘܢ ܗܘܬ ܥܘܬܪܐ ܠܥܠܡܐ. 12
ܘܒܨܝܪܘܬܗܘܢ ܥܘܬܪܐ ܠܥܡܡܐ. ܟܡܐ ܗܟܝܠ ܡܘܡܠܝܗܘܢ.

Sed non omnes auscultârunt nuntiationi 16
Evangelii. Esaia enim ait; Domine mi,
Quis credidit voci nostræ? Ergò fides ex 17
auditu auris est, & auditus auris ex verbo
Dei. At inquam, annon audierunt? Et ecce, 18
In omnem terram exivit vox eorum, & in
fines orbis sermones eorum. Sed inquam, 19
nunquid non cognovit Israël? Primus Moses ita dixit; Ad æmulationem provocabo
vos per populum qui non est populus, &
per gentem immorigeram vos commovebo
ad iram. Esaia autem ausus est & dixit, 20
Visus sum ab iis qui non quærebant me, &
inventus sum ab iis qui de me non interrogabant. Israeli verò dicit; Expandi manus 21
meas totâ die ad populum reluctantem &
non acquiescentem.

CAP. XI.

Lectio feriæ tertiæ Passionis 20.

SEd inquam ego, nunquid depulit Deus 1
populum suum? Absit. Nam & ego sum ex
Israel, ex semine Abraham, ex prosapia
Benjamin. Non depulit Deus populum 2
suum, qui fuit ei præcognitus. An nescitis
Scripturam de Elia quid dicat, dum interpellaret Deum adversùs Israël, ac diceret?
Domine mi, Prophetas tuos trucidârunt, & 3
altaria tua everterunt, ac ego solus superfui, quæruntque animam meam. At dictum 4
est ei per revelationem; Ecce reservavi
mihi ipsi septem millia virorum, qui non
flexerunt genua sua, nec adoraverunt Baal.
Ita & hoc tempore reliquiæ remanserunt 5
per electionem gratiæ. Sed si per gratiam, 6
non jam ex operibus; alioquin gratia non
est gratia. Sin ex operibus, non jam ex gratia; alioquin opus non est opus. Quid er- 7
gò? Quod requirebat Israel non invenit,
electio verò invenit: cæteri autem corde
suo obcæcati sunt, (Sicut scriptum est; 8
Dedit eis Deus spiritum stupidum, & oculos
quibus non videant, & aures ut non audiant,)
usque ad hodiernum diem. Et David rur- 9
sus ait, Fiat mensa eorum coram ipsis pro
laqueo, & retributio eorum pro offendiculo.
Caligine obducantur oculi eorum ne vide- 10
ant, & tergum eorum semper sit curvum.
Ego verò dico, Nunquid impegerunt ut ru- 11
erent? Absit: sed per eorum lapsus vita
obvenit Gentibus, ad eorum zelum *excitandum.* Quòd si lapsus eorum fuit opu- 12
lentia mundo, & eorum condemnatio divitiæ Gentibus, quantò magis eorum plenitudo?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ዘእኮ ፡ ኵሎሙ ፡ ሰምዑ፡እኮኑ ፡ ኢሳይያስኒ ፡ ይቤ ፡ እግዚኦ፡ሙኑ፡ የአምኖ ፡ ቃለነ፡፡=፡
በጸሎተ ፡ ኤልያስ፡ ምንባብ፡፡=፡
17 ወኵሎቱ ፡ ዘሰምዐ ፡ የአምን ፡ ወሰሚዕሰ ፡ በቃለ ፡ ክርስቶስ፡፡=፡ ቦኑ ፡ ዘኢሰምዑ ፡ እ
18 ስራኤል ፡ እኮኑ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡ ውስተ ፡ ኵሉ ፡ ምድር ፡ ወፅአ ፡ ነገሮሙ ፡ ወእስከ ፡
ለጽንፈ ፡ ዓለም ፡ በጽሐ ፡ ነቢቦሙ፡፡=፡ ቆሙ፡=፡
19 እስራኤልኑ ፡ ዳእሙ ፡ ኢሰምዑ ፡ ወእኮኑ ፡ ሙሴሂ ፡ አቅደመ ፡ ብሂሎቶሙ ፡ አነ ፡ አቀንኦ
20 ሙ ፡ በሕዝብ ፡ ዘኢይሌብው ፡ ወአመዐዓክሙ ፡ ዘበ ፡ ኢኮነ ፡ ሕዝበ፡፡=፡ ኢሳይያስኒ ፡
ተኀቢሎ ፡ ይቤሎሙ ፡ ረከቡኒ ፡ እለ ፡ ኢኀሠሡኒ ፡ ወእስተርኣይክዎሙ ፡ ለእለ ፡ ኢተ
ስእሉኒ፡፡=፡

Non quòd omnes auscultârunt, annon Isaias dicit; Domine quisnam credidit ser- 16
moni nostro?

In oratione Eliæ lectio.

Omnisne autem qui auscultavit, credidit? Auditus verò est per verbum Christi. 17
Nunquid non audierunt Israel? Nonne dicit Scriptura, In universam terram ex- 18
ivit sermo eorum, & in fines orbis advenit loquela eorũ? Statio. *Israëlne tantùm non* 19
auscultârunt? Annon etiam Moses de eis prædixerit, Ego ad zelum provocabo
eos per gentem excordem: per non gentem ad iram provocabo vos. Isaias autem 20
ausus est, & dixit iis; Invenerunt me, qui me non requirebant: conspectus sum
iis qui me non interrogabant.

Verſio VULGATA LATINA.

16 Sed non omnes obediunt Evangelio. Iſaias enim dicit; Domine, quis credidit
17 auditui noſtro? Ergò fides ex auditu, auditus autem per verbum Chriſti. Sed dico;
18 Numquid non audierunt? Et quidem in omnem terram exivit ſonus eorum, & in
19 fines orbis terræ verba eorum. Sed dico; Numquid Iſraël non cognovit? Primus Moyſes dicit; Ego ad æmulationem vos adducam in non gentem: in gen-
20 tem inſipientem, in iram vos mittam. Iſaias autem audet, & dicit; Inventus ſum
21 à non quærentibus me: palàm apparui iis, qui me non interrogabant. Ad Iſrael autem dicit; Totâ die expandi manus meas ad populum non credentem, & contradicentem.

CAP. XI.

1 DIco ergò; Numquid Deus repulit populum ſuum? Abſit. Nam & ego Iſraëlita
2 ſum ex ſemine Abraham, de tribu Benjamin: Non repulit Deus plebem ſuam, quam præſcivit. An neſcitis in Elia quid dicit Scriptura; Quemadmodùm interpellat Deum adverſùm Iſraël? Domine, Prophetas tuos occiderunt, altaria tua 3
ſuffoderunt: & ego relictus ſum ſolus, & quærunt animam meam. Sed quid dicit 4
illi divinum reſponſum? Reliqui mihi ſeptem millia virorum, qui non curvaverunt genua ante Baal. Sic ergò & in hoc tempore, reliquiæ ſecundùm electionem 5
gratiæ ſalvæ factæ ſunt. Si autem gratia, jam non ex operibus: alioquin gratia 6
jam non eſt gratia. Quid ergò? quod quærebat Iſrael, hoc non eſt conſecutus: 7
electio autem conſecuta eſt: cæteri verò excæcati ſunt: Sicut ſcriptum eſt; Dedit 8
illis Deus ſpiritum compunctionis: oculos ut non videant, & aures ut non audiant, uſque in hodiernum diem Et David dicit; Fiat menſa eorum in laqueum, & in 9
captionem, & in ſcandalum, & in retributionem illis. Obſcurentur oculi eorum ne 10
videant: & dorſum eorum ſemper incurva. Dico ergò; Numquid ſic offenderunt ut caderent? Abſit. Sed illorum delicto, ſalus eſt Gentibus ut illos æmu- 11
lentur. Quòd ſi delictum illorum divitiæ ſunt mundi, & diminutio eorum divi- 12
tiæ Gentium: quantò magis plenitudo eorum?

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 17 لكن البشارة ما اطاعها كل الناس * لان شعيا يقول * يا رب من صدق سماعنا * فالامانة
18 اذا من السماع * والسماع بكلمة الله * لكني اقول لعلهم ما سمعوا * لا * ولكن الى الارض
19 كلها شخصت نغمهم * والى قواصي الدنيا بلغت كلامهم * لكني اقول ترى اسرائيل ما
20 عرف * فموسى يقول اولا * لاغيرنكم انا بغير امة * بامة لا فهم لها اغيظكم * وشعيا
يتجاسر ان يقول * قد وجدت عند الذين لم يطلبوني * صرت ظاهرا للذين لم يسألوا
21 عني * ويوحي اسرائيل فيقول * كل اليوم بسطت يدي الى شعب عاص ومجاوب *

* الفصل الحادي عشر *

1 * فاقول لعل الله قد ابعد شعبه * حاشا لانني اسرائيلي انا * من نسل ابرهيم وقبيلة
2 بنيامين * ما ابعد الله شعبه الذي عرفه سالفا *

* الاربعا من الجمعة الرابعة بعد العنصرة *
او ما قد عرفتم ماذا يقول
3 الكتاب في خبر ايليا * لما استغاث بالله على اسرائيل * يا رب قد قتلوا انبياءك * واقلبوا
4 مذابحك * وقد بقيت انا وحدي * وهم يطلبون نفسي * لكن ماذا يقول له الوحي اليه *
5 قد استبقيت لذاتي سبعة الف رجل لم يجثوا لبعال ركبة * كذلك الان وفي هذا الوقت
6 وقد صارت بقية بما يختص باصطفاء النعمة * فان كانت بالنعمة صارت * فليست من الاعمال
ايضا * والا فالنعمة لن تصير نعمة ايضا * وان كانت من الاعمال فليست هي نعمة ايضا * والا
7 فالعمل لن يكون عملا ايضا * فماذا نقول اذا * ما كان اسرائيل يطلبه * ذلك لم يجده * بل ناله
8 الاصطفاء * فاما باقيهم فعموا * كما كتب ان الله اعطاهم روح خشوع * اعينا لا تبصر * واذانا
9 لا تسمع حتى الى نهار اليوم * وداوود يقول لتصر مائدتهم فخا ومقنصا وشكا ومجازاة لهم *
10 11 * لتظلم عيونهم لئلا يبصروا * واحن ظهورهم كل حين * فاقول اذا لعلهم ادبروا ليسقطوا *
12 حاشا * لكن بهفوتهم صار الخلاص للامم * لتغايرهم * فان تكن هفوتهم ثروة للعالم * وانغلابهم
غنا للامم * فكم اولى بذلك كمالهم *

Verùm Evangelio non omnes homines obedivernnt. Eſaia enim dicit, O Domine, quis credidit auditui noſtro? Igi- 16 17
tur fides, ex auditu eſt: auditus autem, per verbum Dei. Sed dico, Nun- 18
quid non audierunt? Minimè. Attamen per terram univerſam elata eſt vox illorum ſonora, & ad fines orbis terrarum uſque pervenerunt verba eorum. Sed dico, Nunquid Iſrael non 19
cognovit? Moſes quidem primùm ait, Ego ſanè ad æmulationem provocabo vos per non gentem, per gentem judicii expertem commovebo vos ad iram. Eſaia 20
verò dicere audet, Inventus jam ſum apud eos qui me non quæſierant, conſpicuus ſactus ſum his qui de me non interrogaverant. Iſraelem verò com- 21
pellans ait, Totâ die expandi manus meas ad populum rebellem & contra reſpondentem.

CAP. XI.

DIco igitur, Num Deus repulit po- 1
pulum ſuum? Abſit. Etenim ego Iſraelita ſum, de ſtirpe Abrahæ, & tribu Benjamin. Non repulit Deus populum 2
ſuum, quem anteà cognoverat.

Feriâ quartâ infra hebdomadam quartam poſt Pentecoſten.

An nondum nôſtis quid dicat Scriptura in hiſtoria Eliæ, quando invocavit Deum adverſus Iſraelem? O Do- 3
mine, occiderunt prophetas tuos, & ſubverterunt altaria tua: & ego remanſi ſolus, & ipſi quærunt animam meam. Sed quid dicit ei oraculum ipſi declara- 4
tum? Reſervavi mihi ſeptem millia virorum, qui non flexerunt genu idolo Baal. *Sic igitur hoc item tempore factæ ſunt* 5
etiam reliquiæ, quod attinet ad electionem gratiæ. Quodſi per gratiam factæ ſunt, 6
ergo non item ex operibus: alioqui gratia non eſſet adhuc gratia. Si verò ex operibus eſſent, igitur non eſt ampliùs gratia: alioqui opus non eſſet adhuc opus. Quid igitur dices? Quod Iſrael 7
quærebat, id minimè invenit, ſed obtinuit illud electio: cæteri verò excæcati ſunt, Quemadmodum ſcriptum eſt, 8
Dedit eis Deus ſpiritum ſubmiſſionis, oculos non videntes, & aures non audientes, uſque ad hodiernum diem. Da- 9
vid etiam dicit, Fiat menſa eorum laqueus, & pedica, & ſcandalum, atque retributio ipſis. Obtenebreſcant oculi eo- 10
rum, ne videant: & terga eorum incurva omni tempore. Dico igitur, Num 11
deliquerunt ut corruerent? Abſit: ſed per ipſorum delictum ſalus facta eſt Gentibus, ad æmulationem eorum.
Quodſi delictum eorum divitiæ ſunt 12
mundo, & exitium eorum divitiæ Gentibus, quanto magis competit hoc perfectioni illorum?

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 ወለእስራኤልሰ፡ ይቤሎሙ፡ ኵሎ፡ ዕለት፡ አንሥአ፡ እደዊየ፡ ኀበ፡ ሕዝብ፡ ዓላዊያን፡
1a
ወከሐድያን፡፡=፦
በከበው፡ በኤልያስ፡፡=፦
1 እሉ፡ እንከ፡ ገደፎ፡ እግዚአብሔር፡ ለሕዝቡ፡ ሐሰ፡፡ 12 አኮኑ፡ አነሂ፡ እስራኤላ
2 ዊ፡ አነ፡ ዘርአ፡ አብርሃም፡ ሕዝበ፡ በንያም፡=፦ ኢገደፈ፡ እግዚአብሔር፡ ሕዝቦ፡፡
ዘአቅደመ፡ አእምሮ፡፡ ኢታአምሩኑ፡ ዘይቤ፡ ኤልያስ፡ አመ፡ ሰካዮሙ፡ ለእስራኤል፡
3 ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ እንዘ፡ ይብል፡=፦ እግዚኦ፡ ነቢያቲከኒ፡ ቀተሉ፡ ወመሥዐ
4 ቲከኒ፡ ነሠቱ፡ ወአነ፡ ባሕቲትየ፡ ተረፍኩ፡ ወዘኀሠሠዋ፡ ለነፍስየ፡፡=፦ ወምንተ፡
ይቤሎ፡ ዘአስተርአዮ፡ አትረፍኩ፡ ሊተ፡ ሰብዓ፡ ምእተ፡ ብእሴ፡ እለ፡ ኢያምለክዎ፡
5 ለብዓል፡፡=፦ ከማሁኬ፡ ዮምኒ፡ በዝ፡ መዋዕል፡ እለ፡ ተርፉ፡ ኅሬ፡ ኮንሙ፡ ጽድ
6 ቀ፡=፦ ወእመሰኬ፡ በጸጋ፡ ይጸድቁ፡ ኢኮነኬ፡ በምግባር፡ ወለእመኒ፡ በምግባር፡
7 ይጸድቁ፡ ጸጋ፡ ኢይካውን፡ ጸጋ፡=፦ ምንተ፡ እንከ፡ የኀሠሥ፡ እስራኢል፡ ዘዘንተ፡
8 ኢያደምዓ፡ ወኅሬሰ፡ አድምዑ፡ ወእለ፡ ተረፉ፡ ዖሩ፡=፦ በከመ፡ ይቤ፡ መጽሐፍ፡
ወሀቦሙ፡ እግዚአብሔር፡ መንፈስ፡ ድንዙዘ፡ ከመ፡ ይነጽሩ፡ በአዕይንቲሆሙ፡ ወኢ
9 ይርአዩ፡ ወኢይሰምዑ፡ በእዘኒሆሙ፡ እስከ፡ ዮም፡፡=፦ ዳዊትኒ፡ ይቤ፡ ለትኩኖሙ፡
10 ማእደሙ፡ መሥገርተ፡ በቅድሜሆሙ፡ ለፍዳሆሙ፡ ወለዕቅፍቶሙ፡=፦ ወለይጽለማ፡
11 አዕይንቲሆሙ፡ ወይትቀጸዕ፡ ዘባናቲሆሙ፡ በኵሉ፡ ጊዜ፡፡=፦ እብል፡ እንከ፡ ተስሐ
ቶሙኑ፡ ከመ፡ ይደቁ፡ ሐሰ፡፡
12 አኮኑ፡በጌጋዮሙ፡ቀንኡ፡ላዕለ፡ሕይወተ፡አሕዛብ፡፡=፦ ሶበ፡ስሒተ፡ዚአሆሙ፡ብዕለ፡ኮነ፡
ለአሕዛብ፡ወጌጋየ፡ዚአሆሙ፡ብዕለ፡ኮነ፡ለዓለም፡እፎ፡እንጋ፡እምኮኑ፡ሶበ፡ጸድቁ፡፡=፦

Ad Iſrael autem dicit, Totâ die levavi manus meas ad populum prævaricantem & reſragantem. 21

CAP. XI.

Pro Cabao: pro Elia.

NUm igitur repulit Deus populum ſuum? Abſit. Nónne ego etiam Iſraëlita 1
ex ſemine Abrahami, de tribu Benjamin? Deus non repulit populum 2
ſuum, quem præcognovit: An neſcitis quid dicit Elias, quum interpellaret Deum adverſùs Iſraelem, dicens; Domine, prophetas tuos occiderunt, & altaria 3
tua ſubverterunt, & ego relictus ſum ſolus, & quærunt animam meam? Sed 4
quid dicit qui apparuit ei, Feci ut remanſerint mihi ſeptuagies centum virorum, qui non coluerunt Baal. Ita igitur hodie, in hoc tempore, quæ reliquiæ 5
manent, per *electionem ſactæ ſunt juſtitiæ. Quòd ſi per gratiam juſtificantur, non* 6
eſt igitur ex operibus: ſi enim ex operibus juſtificantur homines, *gratia non eſt*
gratia. Quid igitur? requirit Iſrael hoc quod non adeptus eſt: electio verò 7
conſecuta eſt, & reliqui cæcutierunt. Sicut Scriptura dicit, Et dedit eis De- 8
us ſpiritum torporis, ut videant oculis ſuis, at non cernant, neque audiant auribus ſuis uſque hodie. David autem dicit, Fiat iis menſa eorum laqueus in 9
conſpectu eorum in retributionem illis, & in ſcandalum illis. Et obtenebreſcant 10
oculi eorum, & incurvetur dorſum eorum omni tempore. Dico igitur, Num cor- 11
ruperunt ſe adeò ut caderent? Abſit.
Annon per delictum eorum zelo commoti fuerunt de ſalute Gentes? Si autem 12
deſtructio eorum divitiæ fuerunt Gentium, & delictum eorum divitiæ fuerunt mundi, quantò magis igitur fient hic cum fuerint juſtificati?

ἘΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ 'ΡΩΜΑΙ'ΟΥΣ. ΚΕΦ. Ις'.

Vobis enim dico Gentibus, *ad quantum* quidem ſum ego Gentium Apoſtolus,
13 Ὑμῖν γὰρ λέγω τοῖς ἔθνεσιν, ἐφ' ὅσον (η) μέν εἰμι ἐγὼ ἐθνῶν ἀπόστολος,
miniſterium meum *glorifico*: Si quomodò ad æmulandum provocem meam carnem, & *ſalvem*
14 τὴν διακονίαν μου δοξάζω· Εἴπως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω
aliquos ex illis. Si enim *abjectio* eorum, reconciliatio mundi: quæ
15 τινὰς ἐξ αὐτῶν. Εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν, καταλλαγὴ κόσμου· τίς
aſſumptio, *ſi non* vita ex mortuis? Si *verò primitiæ* ſancta, & maſſa:
16 ἡ πρόσληψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν; (θ) Εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα·
& ſi radix ſancta, & rami. Si *verò* aliqui *ramorum* defracti ſunt, tu
17 καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι. Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ
autem oleaſter *exiſtens* inſertus es in illis, & *particeps* radicis, & pinguedinis
δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς, καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης, καὶ τῆς πιότητος
olivæ factus es: *Ne obglorieris ramis*: ſi *verò obgloriaris*,
18 τῆς ἐλαίας ἐγένου· Μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι,
non tu radicem portas, ſed radix te. Dices ergò; *Defracti* ſunt
19 οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, ἀλλ' ἡ ῥίζα σέ. Ἐρεῖς οὖν, Ἐξεκλάσθησαν
rami, ut ego inſerar. *Pulchrè*: *Incredulitate* defracti ſunt. Tu
20 (ι) οἱ κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ. Καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, σὺ
autem fide ſtas: *ne efferaris animo*, ſed time: Si enim Deus
21 δὲ τῇ πίστει ἕστηκας· μὴ (κ) ὑψηλοφρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ· Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς
ipſis ſecundùm naturam ramis non pepercit, ne fortè nec tibi parcat. Vide ergò
22 τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ (λ) ἐφείσατο, μήπως οὐδὲ σοῦ φείσηται. Ἴδε οὖν
benignitatem, & ſeveritatem Dei: in quidem *lapſos*, ſeveritatem: in
χρηστότητα, καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας, (μ) ἀποτομίαν· ἐπὶ
autem te, *benignitatem*, ſi permanſeris *benignitati*: alioquin & tu excidèris.
δὲ σέ, χρηστότητα, ἐὰν ἐπιμείνῃς τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ.
Et illi *autem*, ſi non permanſerint *incredulitati*, inſerentur: potens
23 (ν) Καὶ ἐκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσι τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς
enim eſt Deus iterùm inſerere illos. *Si enim* tu ex *illo ſecundùm naturam*
γάρ ἐστιν ὁ Θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς. Εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν 24
excisus es oleaſtro, & contra naturam inſertus es in bonam olivam, quanto
ἐξεκόπης ἀγριελαίου, καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ
magis ii qui ſecundùm naturam, inſerentur *propriæ* olivæ? *Non* enim *volo*
μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν, ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ; Οὐ γὰρ θέλω 25
vos ignorare, fratres, myſterium hoc, (ut non ſitis *apud vosipſos*
ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, (ἵνα μὴ ἦτε (ξ) παρ' ἑαυτοῖς
arrogantes,) quia *obduratio* ex parte Iſraël *facta eſt*, *uſque quò* plenitudo
φρόνιμοι,) ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα
Gentium intraret: Et ſic omnis Iſraël *ſervabitur*: ſicut ſcriptum eſt;
τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ· Καὶ (ο) οὕτω πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται· καθὼς γέγραπται, 26
Veniet ex Sion *liberator*, & *avertet impietates* à Jacob: Et
Ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ (π) ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ· Καὶ 27
hoc illis à me *fœdus*, cùm abſtulero peccata eorum.
αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.
Secundùm quidem Evangelium, inimici propter vos: ſecundùm autem electionem,
Κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον, ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς· κατὰ δὲ τὴν ἐκλογήν, 28
dilecti propter patres. *Impœnitibilia* enim dona, & vocatio
ἀγαπητοὶ διὰ τοὺς πατέρας. Ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις 29
Dei. Sicut enim & vos aliquando non credidiſtis Deo, nunc autē miſericordiā
τοῦ Θεοῦ. Ὥσπερ (ρ) γὰρ καὶ ὑμεῖς ποτε ἠπειθήσατε τῷ Θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε 30
conſecuti eſtis illorum *incredulitate*: Ita & iſti nunc non crediderunt *veſtræ*
τῇ τούτων ἀπειθείᾳ· (σ) Οὕτω καὶ οὗτοι νῦν ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ 31
miſericordiæ, ut & ipſi miſericordiam conſequantur.
ἐλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐλεηθῶσι.

MS. A. (η) μὲν οὖν εἰμι ἐθνῶν (θ) Εἰ γὰρ ἡ (ι) κλάδοι, (κ) ὑψηλὰ φρόνει, (λ) ἐφείσατο, οὐδὲ σου (μ) ἀποτομία· ἐπὶ δὲ σέ, χρηστότης Θεοῦ, ἐὰν (ν) Κἀκεῖνοι (ξ) ἐν ἑαυτοῖς
(ο) οὕτως (π) ῥυόμενος· ἀποστρέψει (ρ) γὰρ ποτὲ ὑμεῖς ἠπειθήσατε (σ) Οὕτως

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܘܫܥܢܐ * ܟܐ *

Dominicâ Palmarum. 21.

13 * ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܥܡ̈ܡܐ. ܐܢܐ ܕܐܝܬܝ ܫܠܝܚܐ ܕܥܡ̈ܡܐ. ܠܬܫܡܫܬܝ ܡܫܒܚ
14 ܐܢܐ. * ܕܠܡܐ ܐܛܢ ܠܒ̈ܢܝ ܒܤܪܝ. ܘܐܚܐ ܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ. * ܐܢ ܓܝܪ ܡܣܠܝܘܬܗܘܢ
15 ܬܪܥܘܬܐ ܗܘܬ ܠܥܠܡܐ. ܟܡܐ ܟܝܠ ܦܢܝܬܗܘܢ. ܐܠܐ ܚܝܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝ̈ܬܐ. * ܐܢ ܕܝܢ 16
ܪܫܝܬܐ ܩܕܝܫܐ. ܐܦ ܓܒܝܠܬܐ. ܘܐܢ ܥܩܪܐ ܩܕܝܫ ܗܘ. ܐܦ ܣܘܟ̈ܐ. * ܘܐܢ ܡܢ ܣܘܟ̈ܐ 17
ܐܬܦܣܩܘ. ܘܐܢܬ ܕܙܝܬܐ ܐܝܬ ܕܒܪܐ ܐܬܛܥܡܬ ܒܕܘܟܬܗܘܢ. ܘܗܘܝܬ ܫܘܬܦܐ ܠܥܩܪܗ ܘ
ܠܫܘܡܢܗ ܕܙܝܬܐ. * ܠܐ ܬܫܬܒܗܪ ܥܠ ܣܘܟ̈ܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܡܫܬܒܗܪ ܐܢܬ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܬ 18
ܫܩܝܠ ܠܥܩܪܐ. ܐܠܐ ܗܘ ܥܩܪܐ ܫܩܝܠ ܠܟ. * ܘܐܡܪ ܐܢܬ ܕܣܘܟ̈ܐ ܐܬܦܣܩܘ. ܕܐܢܐ 19
ܐܬܛܥܡ ܒܕܘܟܬܗܘܢ. * ܫܦܝܪ. ܗܠܝܢ ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܝܡܢܘ ܐܬܦܣܩܘ. ܐܢܬ ܕܝܢ 20
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܩܡܬ. ܠܐ ܬܬܪܝܡ ܒܪܥܝܢܟ ܐܠܐ ܕܚܠ. * ܐܢ ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܥܠ ܣܘܟ̈ܐ ܕܡܢ 21
ܟܝܢܗܘܢ ܠܐ ܚܣ. ܕܠܡܐ ܐܦܠܐ ܥܠܝܟ ܢܚܘܣ. * ܚܙܝ ܗܟܝܠ ܒܣܝܡܘܬܗ ܘܩܫܝܘܬܗ 22
ܕܐܠܗܐ. ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܢܦܠܘ ܩܫܝܘܬܐ. ܥܠܝܟ ܕܝܢ ܒܣܝܡܘܬܐ. ܐܢ ܬܩܘܐ ܒܗ ܒܒܣܝܡܘܬܐ.
ܘܐܢ ܠܐ. ܐܦ ܐܢܬ ܬܬܦܣܩ. * ܘܗܢܘܢ ܐܢ ܠܐ ܢܩܘܘܢ ܒܚܣܝܪܘܬ ܗܝܡܢܘܬܗܘܢ. ܐܦ ܗܢܘܢ 23
ܡܬܛܥܡܝܢ. ܡܫܟܚ ܓܝܪ ܐܠܗܐ ܕܬܘܒ ܢܛܥܡ ܐܢܘܢ. * ܐܢ ܓܝܪ ܐܢܬ ܕܡܢ ܙܝܬܐ ܐܝܬ 24
ܕܒܪܐ. ܕܡܢ ܟܝܢܟ ܐܬܦܣܩܬ. ܘܕܠܐ ܟܝܢܟ ܐܬܛܥܡܬ ܒܙܝܬܐ ܛܒܬܐ. ܟܡܐ ܟܝܠ
ܗܢܘܢ ܐܢ ܢܬܛܥܡܘܢ ܒܙܝܬܐ ܕܟܝܢܗܘܢ. * ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܬܕܥܘܢ ܐܚܝ ܐܪܙܐ ܗܢܐ. ܕܠܐ ܬܗܘܘܢ 25
ܚܟܝܡܝܢ ܒܪܥܝܢܟܘܢ. ܕܥܘܝܪܘܬ ܠܒܐ ܩܠܝܠ ܡܢ ܠܘܬ ܐܝܣܪܝܠ ܗܘܬ. ܥܕܡܐ
ܕܬܥܘܠ ܡܘܠܝܐ ܕܥܡ̈ܡܐ. * ܘܗܝܕܝܢ ܟܠܗ ܐܝܣܪܝܠ ܢܚܐ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܢܐܬܐ ܡܢ 26
ܨܗܝܘܢ ܦܪܘܩܐ. ܘܢܗܦܘܟ ܥܘܠܐ ܡܢ ܝܥܩܘܒ. * ܘܗܝܕܝܢ ܬܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܝܬܝܩܐ ܗܝ ܕܡܢ 27
ܠܘܬܝ. ܡܐ ܕܫܒܩܬ ܠܗܘܢ ܚܛܗ̈ܝܗܘܢ. * ܒܣܒܪܬܐ ܓܝܪ. ܒܥܠܕܒܒ̈ܐ ܐܢܘܢ 28
ܡܛܠܬܟܘܢ. ܘܒܓܒܝܘܬܐ. ܚܒܝܒܐ ܐܢܘܢ ܡܛܠ ܐܒܗ̈ܬܐ. * ܠܐ ܓܝܪ ܗܦܟ ܐܠܗܐ 29
ܒܡܘܗܒܬܗ. ܘܒܩܪܝܢܗ. * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܐܠܗܐ 30
ܘܗܫܐ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝܟܘܢ. ܡܛܠ ܠܐ ܡܬܛܦܝܣܢܘܬܗܘܢ ܕܗܢܘܢ. * ܗܟܢܐ ܐܦ 31
ܗܢܘܢ ܠܐ ܐܬܛܦܝܣܘ ܗܫܐ ܒܪ̈ܚܡܐ ܕܥܠܝܟܘܢ. ܕܐܦ ܥܠܝܗܘܢ ܢܗܘܘܢ ܪ̈ܚܡܐ.

* Vos autem alloquor Gentes, ego qui ſum 13
Apoſtolus Gentium, miniſterium meum cohoneſto: Si fortè ad æmulationem provo- 14
cem filios carnis meæ, & ſervem quoſdam
ex ipſis. Si enim eorum reprobatio in re- 15
conciliationem mundo ceſſit, quantò magìs
eorum converſio nonniſi vita ex mortuis?
Sed ſi primitiæ ſanctæ, & maſſa: &, ſi ra- 16
dix ſancta eſt, etiam rami. Quòd ſi ex ra- 17
mis *nonnulli* amputati ſunt, túque quum eſſes
olea ſylveſtris, inſitus es in locum ipſorum,
& factus es particeps radicis ac pinguedi-
nis ipſius oleæ: Ne téte efferas adverſùs 18
ramos. Quòd ſi teipſum extuleris, non tu
ſuſtines radicem, ſed ipſa radix ſuſtinet te.
Jam verò dices; Amputati ſunt rami, ut ego 19
in locum ipſorum inſerer. Pulchré: illi 20
quidem, quia non crediderunt, amputati ſunt;
tu verò per fidem ſtetiſti: ne effertor mente
tuâ, ſed time. Si enim Deus naturalibus ra- 21
mis non pepercit, ne tibi quidem fortè par-
cet. Vide igitur benignitatem & ſeverita- 22
tem Dei: in eos quidem qui ceciderunt, ſe-
veritatem; in te verò benignitatem, ſi per-
manſeris in ipſa benignitate, alioquin tu
quoque amputaberis. Et illi niſi perman- 23
ſerint in defectu fidei ſuæ, ipſi quoque inſe-
rentur: ſiquidem poteſt Deus rurſum eos
inſerere. Nam ſi tu, qui ex olea es illa ſyl- 24
veſtri quæ eſt in natura tua, amputatus es, &
præter naturam tuam inſitus es in oleam opti-
mam, quantò magìs ergò ii ſi inſerantur in
oleam ſuam naturalem? Velim autem vos 25
ſcire, fratres mei, hoc arcanum, (ut ne ſitis
ſapientes propriâ opinione) obcæcationem
cordis aliquâ ex parte accidiſſe Iſraeli, uſque-
dum introierit plenitudo Gentium. Et tunc 26
omnis Iſrael ſervabitur: ſicut ſcriptum eſt;
Veniet ex Sion Redemptor ille, & avertet
iniquitatem à Jacob. Tuncque habebunt 27
fœdus illud quod à me eſt, quum remiſerim
ipſis peccata eorum. Cæterùm in Evange- 28
gelio hoſtes ſunt propter vos, in electione
autem dilecti propter Patres. Non enim 29
revocat Deus donum ſuum, vocationémque
ſuam. Quemadmodum enim vos etiam 30
quondam non acquieſcebatis Deo, nunc au-
tem miſericordiam adepti eſtis propter eo-
rum inobedientiam: Sic & illi non acqui- 31
everunt nunc miſerationibus quæ in vos ex-
titerunt, ut ipſis quoque miſerationes fi-
ant.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 ለክሙ ፡ እብል ፡ ለአሕዛብ ፡ እምጠነሰ ፡ ሐዋርያሆሙ ፡ አነ ፡ ለአሕዛብ ፡ እሴብሕ ፡ ለመልእክትየ፡፡=፡
14 እምቦ ፡ ከመ ፡ እቀንእ ፡ ሳዕለ ፡ ነፍስየ ፡ ወአድኅን ፡ እለ ፡ ኮነ ፡ እምኔሆሙ፡=፡
15 እስመ ፡ ፀአተ ፡ ዚአሆሙ ፡ ሣህለ ፡ ኮነ ፡ ለዓለም ፡ እስመ ፡ ተስፋነ ፡ ሕይወተ ፡ እምውታን፡፡=፡
16 ቁም ፡ ሶበ ፡ እንታክቲ ፡ እንተ ፡ ቀደሚሃ ፡ ቅድስት ፡ ይእቲ ፡ ወብሑእ ፡ ቅዱስ ፡ ወሠርዋ ፡ ቅዱስ ፡ ወአዕጹቂሃ ፡ ቅዱስ፡፡=፡
17 ወእስመቦ ፡ እለ ፡ ተሰብሩ ፡ እምአዕፁቂሃ ፡ ኪያከ ፡ አውልዐ ፡ ገደም ፡ ተከሉ ፡ መካኖሙ ፡ ወኅበርከ ፡ ሠርወ ፡ ምስሌሆሙ ፡ ወኮንከ ፡ ዘይት ፡ ከማሆሙ፡፡=፡
18 ሊትዝሀር ፡ እስመ ፡ ኮንከ፡ዐጽቀ ፡ ዘይት ፡ ወእመሰ ፡ ተዘሀርከ ፡ አኮ ፡ አንተ፡ ዘትጸውሮ፡ ለሠርው፡ ይጸውረከ፡ ለከ፡=፡

Vobis loquor Gentibus, inquantùm Apoſtolus ſum Gentium, miniſterium meum 13
glorifico. Si fortè ita ad æmulationem provocem quos ſuper animam meam 14
gero, *& aliquos ex illos ſalvos faciam. Quia per abitum eorum, miſericordia* 15
facta eſt mundo; & *quia ſpes noſtra, vita eſt ex mortuis.* Standum eſt. *Si quæ* 16
primitiæ fuerunt ſanctæ ſunt, etiam totum *fermentum ſanctum eſt: &* ſi radix
ſancta, rami ſancti. Et quia fuerunt ex ramis qui fracti ſunt, téque oleam 17
ſylveſtrem plantârunt in *locum ipſorum, & cum ipſis particeps factus es radicis,*
& factus es olea ſicut illi; Ne glorieris, quia factus es ramus oleæ: quòd ſi glo- 18
riaris, non tu es qui radicem portas, ſed illa *portat te.*

Verſio VULGATA LATINA.

13 Vobis enim dico Gentibus ; Quamdiu quidem ego ſum Gentium Apoſtolus, mi-
14 niſterium meum honorificabo , Si quomodò ad æmulandum provocem carnem
15 meam, & ſalvos faciam aliquos ex illis. Si enim amiſſio eorum reconciliatio eſt
16 mundi : quæ aſſumptio , niſi vita ex mortuis? Quòd ſi delibatio ſancta eſt, &
17 maſſa : & ſi radix ſancta, & rami. Quòd ſi aliqui ex ramis fracti ſunt, tu au-
tem cùm oleaſter eſſes, inſertus es in illis, & ſocius radicis & pinguedinis olivæ
18 factus es , Noli gloriari adverſùs ramos. Quòd ſi gloriaris : non tu radicem
19 portas, ſed radix te. Dices ergò ; Fracti ſunt rami ut ego inſerar. Bené : propter
20 incredulitatem fracti ſunt. Tu autem fide ſtas : noli altum ſapere , ſed time.
21 Si enim Deus naturalibus ramis non pepercit : ne fortè nec tibi parcat.
22 Vide ergò bonitatem, & ſeveritatem Dei : in eos quidem, qui ceciderunt, ſeve-
ritatem : in te autem bonitatem Dei, ſi permanſeris in bonitate, alioquin & tu ex-
cidêris. Sed & illi, ſi non permanſerint in incredulitate, inſerentur : potens eſt enim 23
Deus iterùm inſerere illos. Nam ſi tu ex naturali exciſus es oleaſtro, & contra na- 24
turam inſertus es in bonam olivam : quantò magìs ii , qui ſecundùm naturam in-
ſerentur ſuæ olivæ? Nolo enim vos ignorare, fratres, myſterium hoc, (ut non ſitis 25
vobiſipſis ſapientes) quia cæcitas ex parte contigit in Iſraël, donec plenitudo Gen-
tium intraret, Et ſic omnis Iſraël ſalvus fieret, ſicut ſcriptum eſt ; Veniet ex Sion, 26
qui eripiat, & avertat impietatem à Jacob. Et hoc illis à me teſtamentum : cùm 27
abſtulero peccata eorum. Secundùm Evangelium quidem, inimici propter vos: ſe- 28
cundùm electionem autem, chariſſimi propter patres. Sine pœnitentia enim ſunt 29
dona & vocatio Dei. Sicut enim aliquando & vos non credidiſtis Deo, nunc au- 30
tem miſericordiam conſecuti eſtis propter incredulitatem illorum : Ita & iſti nunc 31
non crediderunt in veſtram miſericordiam, ut & ipſi miſericordiam conſequantur.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* اَلْخَمِيسُ مِنَ الْجُمْعَةِ الرَّابِعَةِ • لِأَنِّي لَكُمْ أُخَاطِبُ مَعْشَرَ الْأُمَمِ • إِذْ قَدْ 13
حَصَلْتُ أَنَا رَسُولَ إِلَى الْأُمَمِ • لَأُشَرِّفَنَّ خِدْمَتِي * حَتَّى أُغَايِرَ بَشَرِي • وَأُخَلِّصَ مِنْهُمْ قَوْمًا • 14
* لِأَنَّ اطِّرَاحَهُمْ إِنْ يَكُنْ صُلْحَ الْعَالَمِ • فَمَا الْفَائِدَةُ إِلَّا الْحَيَاةُ مِنَ الْمَوْتَى * وَإِنْ تَكُنْ 15
الْمُقَدِّمَةُ النَّاجِمَةُ قُدُّوسَةً • فَالْعَجِينَةُ كَذَلِكَ • وَإِنْ يَكُنِ الْأَصْلُ قُدُّوسًا فَالْأَغْصَانُ كَذَلِكَ • 16
* وَإِنْ يَكُنْ قَوْمًا مِنَ الْأَغْصَانِ قَدْ كُسِرُوا • وَكُنْتَ أَنْتَ زَيْتُونَةً بَرِّيَّةً • فَطُعِّمْتَ فِيهِمْ 17
وَصِرْتَ شَرِيكًا لِلْأَصْلِ وَلِدُسُومَةِ الزَّيْتُونَةِ * فَلَا تَفْتَخِرْ عَلَى الْأَغْصَانِ • فَإِنِ افْتَخَرْتَ فَلَسْتَ 18
أَنْتَ الْحَامِلُ الْأَصْلَ • بَلِ الْأَصْلُ يَحْمِلُكَ * فَسَتَقُولُ إِذًا أَنَّ الْأَغْصَانَ كُسِرَتْ لِكَيْمَا أُطَعَّمَ أَنَا • 19
* فَقَدْ قُلْتَ مَقَالًا حَسَنًا • بِعَدَمِ الْأَمَانَةِ كُسِرُوا • وَأَنْتَ بِالْأَمَانَةِ وَقَفْتَ • فَلَا تُعَلِّيَنَّ رَأْيَكَ لَكِنِ 20
ارْهَبْ * فَإِنَّ اللهَ إِنْ يَكُنْ مَا شَفَقَ عَلَى الْأَغْصَانِ الْمُخْتَصَّةِ بِطَبِيعَتِهَا • فَلَعَلَّهُ مَا يَشْفَقُ وَلَا 21
عَلَيْكَ * فَانْظُرْ إِلَى خَيْرِيَّةِ اللهِ وَصَرَامَتِهِ • أَمَّا صَرَامَتُهُ فَشَمِلَتِ الَّذِينَ سَقَطُوا • وَأَمَّا خَيْرِيَّتُهُ 22
فَاتَّسَعَتْ عَلَيْكَ • إِنْ ثَبَتَّ فِي الْخَيْرِيَّةِ • وَإِلَّا فَسَتُقْطَعُ أَنْتَ * وَأُولَئِكَ إِنْ لَمْ يَثْبُتُوا فِي 23
عَدَمِهِمِ الْإِيمَانِ سَيُطَعَّمُونَ • لِأَنَّ اللهَ قَادِرٌ هُوَ أَنْ يُطَعِّمَهُمْ أَيْضًا * لِأَنَّكَ أَنْتَ إِنْ كُنْتَ 24
قُطِعْتَ مِنَ الزَّيْتُونَةِ الَّتِي هِيَ فِيمَا يَخُصُّ طَبِيعَتَهَا زَيْتُونَةٌ بَرِّيَّةٌ • وَطُعِّمْتَ تَطْعِيمًا يُنَافِي
طَبِيعَتَكَ فِي زَيْتُونَةٍ جَيِّدَةٍ • فَكَمْ أَوْلَى بِأُولَئِكَ أَنْ يُطَعَّمُوا تَطْعِيمًا يَخُصُّ بِطَبِيعَتِهِمْ فِي زَيْتُونَتِهِمْ *
* اَلْجُمْعَةُ مِنَ الْجُمْعَةِ الرَّابِعَةِ بَعْدَ الْعَنْصَرَةِ * لِأَنِّي يَا إِخْوَتِي لَسْتُ أُوثِرُ أَنْ 25
يَعْبُو عَلَيْكُمْ هَذَا السِّرُّ • لِكَيْلَا تَكُونُوا عِنْدَ أَنْفُسِكُمْ عُقَلَاءَ • أَنَّ إِسْرَائِيلَ صَارَتْ لَهُ
عَمَايَةٌ مِنْ بَعْضِ أَجْزَاءِ الْعَمَايَةِ • إِلَى أَنْ يَدْخُلَ كَالُ الْأُمَمِ * وَهَكَذَا يَتَخَلَّصُ كُلُّ إِسْرَائِيلَ • 26
كَمَا كُتِبَ سَيَجِيءُ الْمُنْقِذُ مِنْ صَهْيُونَ • وَيَرُدُّ النِّفَاقَاتِ عَنْ يَعْقُوبَ * وَهَذَا هُوَ الْعَهْدُ 27
الَّذِي لَهُمْ مِنِّي إِذَا مَحَصْتُ خَطَايَاهُمْ * فَهُمْ عَلَى مَا يَخْتَصُّ بِبِشَارَةِ الْإِنْجِيلِ أَعْدَاءٌ مِنْ 28
أَجْلِكُمْ • وَعَلَى مَا يَخُصُّ الْاِصْطِفَاءَ هُمْ أَحِبَّاءُ مِنْ أَجْلِ الْآبَاءِ * لِأَنَّ مَوَاهِبَ اللهِ وَدَعْوَتَهُ 29
لَا يُخَامِرُهَا نَدَمٌ * وَكَمَا أَنَّكُمْ أَنْتُمْ عَصَيْتُمُ اللهَ قَدِيمًا • فَرُحِمْتُمُ الْآنَ بِعِصْيَانِهِمْ * كَذَلِكَ 30 31
وَهَؤُلَاءِ عَصَوُا الْآنَ لِلتَّرَحُّمِ عَلَيْكُمْ لِيُرْحَمُوا هُمْ *

Feriâ quintâ hebdomadæ quartæ.

Vos enim alloquor turba Gentilium, 13
Cùm Apoſtolum ad Gentes me ipſe de-
prehendam, nobilitabo quidem miniſte-
rium meum, ut ad æmulationem provo- 14
cem carnem meam, & ſalvos reddam
nonnullos ex eis. Si enim rejectio illo- 15
rum eſt reconciliatio mundi, quod eſt
emolumentum, niſi vita ex mortuis?
Quodſi primitiæ enaſcentes ſanctæ 16
ſunt, maſſa itidem. Et ſi radix fuerit
ſancta, ſimiliter & rami. Quodſi qui- 17
dam è ramis fracti ſunt, & tu cùm
eſſes olea ſylveſtris, inſitus es illis, &
conſors factus es radicis atque pinguedi-
nis oleæ: Ne glorieris adverſùs ramos. 18
Nam ſi glorieris, non es tu radicem
portans, ſed radix te portat. Dices 19
igitur, Defracti ſunt rami, ut insererer
ego. Optimum ſermonem dixiſti, per de- 20
fectum ſidei defracti ſunt, tu verò per
fidem manſiſti: ne tamen animum tuum
efferas, ſed time. Nam ſi Deus non pe- 21
percit ramis in propria natura exiſten-
tibus, fortè nec tibi parcet. Conſidera 22
igitur bonitatem Dei, & ſeveritatem
ejus: ſeveritas quidem ipſius complexa
eſt eos qui corruerunt: ejus verò boni-
tas redundabit ſuper te, ſi permanſeris
in bonitate: alioquin tu excidêris; Et 23
illi niſi permanſerint in incredulitate
ſua, inſerentur: potens eſt enim Deus
iterum inſerere illos. Etenim ſi tu ex- 24
ciſus es ex olea quæ, quantùm ad natu-
ram ſuam, olea eſt ſylveſtris, & inſer-
tus es inſitione alienâ à natura tua,
in bonam oleam: quanto magìs com-
petit iis inſeri inſitione naturæ ſuæ
conſentaneâ, in propriam oleam?

Feriâ ſextâ infra hebdomadam
quartam poſt Pentecoſten.

Nolo enim ô fratres mei, latere vos 25
myſterium hoc, ut ne ſitis apud voſmet-
ipſos prudentes, quòd Iſraëli contigit
cæcitas aliqua ex parte cæcitatis,
quoad ingrederetur perfectio Gentium,
Et ſic ſalvaretur totus Iſraël: ſicut 26
ſcriptum eſt, Veniet Redemptor ex Sion,
& avertet impietates à Jacob. Et hoc 27
eſt fœdus quod à me habent, quum de-
terſero peccata eorum. Itaque ipſi, 28
quantùm ad annuntiationem Evangelii,
inimici ſunt propter vos: quantùm ve-
rò ad electionem, amici ſunt propter
Patres. Nam dona Dei, ejuſque vocatio 29
non permiſcentur pœnitudine. Et quem- 30
admodum vos rebellâſtis quondam à
Deo, nunc autem miſericordiam con-
ſecuti eſtis per illorum rebellionem:
Sic & iſti nunc rebellârunt, ut vos 31
miſericordiam impetretis, ut ipſi miſe-
ricordiam conſequantur.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 ምንተ፡ ብኪለከ፡ ትዜሀር፡ ተስብሩ፡ አዕጹቂሃ፡ ወአነ፡ ኮንኩ፡ ዐጽቀ፡ ዘይት፡ ህየንቲሆሙ፡ ትብ
20 ሉ፡፡=፡ ርቱዕ፡ ይሰበሩ፡ እስመ፡ ኢአምኑ፡ ወአንተሰ፡ ቆምከ፡ እስመ፡ አመንከ፡ ፈሪሃከ፡ ን
21 በር፡ እንከ፡ ወኢታዕቢ፡ ርእሰከ፡፡=፡ ሶበ፡ ለእልክቱ፡ እለ፡ እምፍጥረቶሙ፡ ዘይት፡ እሙንቱ፡
22 ኢምሕኮሙ፡ ኪያከኑ፡ ይምሕከከ፡፡=፡ ርኢ፡ እንከ፡ ምሕረቶሁ፡ ወለጕብዖቶሁ፡ ለእግዚ
አብሔር፡ ለእለሰ፡ ወድቁ፡ አውቀ፡ ዮሙ፡ ወለከሰ፡ መሐከከ፡ ለእመ፡ ነበርከ፡ በዘ፡ ምሕረከ፡
23 ወእማእኮሰ፡ ኪያከኒ፡ ያወቅየከ፡=፡ ወሎሙኒ፡ ይተክሉሙ፡ ለእመ፡ አምኑ፡ ይክል፡ እግዚ
አብሔር፡ ተኪሎቶሙ፡ ደግመ፡፡ ኪያከ፡ ጥቀ፡ አውልዐ፡ ገዳመ፡ ገዘመከ፡ እምፍጥረትከ፡ ወተ
24 ከለከ፡ ውስተ፡ ዘኢኮነ፡ ፍጥረትከ፡ ውስተ፡ ሠናይ፡ ዘይት፡፡ እፎ፡ እንከ፡ ፈድፋደ፡ ሎሙ፡ ይክ
25 ል፡ ተኪሎቶሙ፡ ውስተ፡ ፍጥረቶሙ፡ እለ፡ ዘይት፡ እሙንቱ፡ ቀዲሚሆሙ፡፡=፡ ወእፈቅድ፡
ለክሙ፡ አኃዊነ፡ ታእምሩ፡ ዘንተ፡ ምክረ፡ ከመ፡ ኢትበሉ፡ ጠቢባነ፡ ንሕነ፡ እስመ፡ ዑረት፡ ረከ
26 በሙ፡ ለእስራኤል፡ መክፈልቶሙ፡ እስከ፡ ሶበ፡ ይበውኡ፡ ኵሉ፡ አሕዛብ፡=፡ ወእም
ዝ፡ የሐይው፡ ኵሉ፡ እስራኤል፡ በከመ፡ ይቤ፡ መጽሐፍ፡ እምጽዮን፡ ይመጽእ፡ መ
27 ድኅን፡ ያአትት፡ ኃጢአተ፡ እምያዕቆብ፡=፡ ወቦቱ፡ ይረክቡ፡ ተስፋሆሙ፡ አመ፡ አ
28 እተትኩ፡ ኃጢአቶሙ፡፡=፡ እመንገለ፡ ወንጌልሰ፡ ፀርነ፡ እሙንቱ፡ ወእመንገለሰ፡
29 ኅሬ፡ አኃዊነ፡ እሙንቱ፡ በእነተ፡ አኀዊነ፡=፡ እስመ፡ አልቦ፡ ንስሐ፡ ጸጋ፡ እግዚአብ
30 ሔር፡=፡ በከመ፡ አንትሙ፡ ቀዲሙ፡ ዐለውክሙዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወይእዜሰ፡ ተሣ
31 ሀለክሙ፡ እስመ፡ ዐለውዎ፡ እሙንቱ፡፡=፡ ከማሁ፡ እሙንቱሂ፡ ዐለዉ፡ ይእዜ፡ ከመ፡
ሎሙኒ፡ ይሣሀሎሙ፡=፡

Quid dicendum tibi eſt quod glori*areris? Effracti ſunt rami, diceſne, & ego* 19
factus ſum ramus oleæ loco ipſorum? Æquum fuit ut defringerentur, qui non 20
crediderunt; & tu quidem ſtas, quia credidiſti: tu igitur timoratus mane,
neque extollas teipſum. Si illis qui ex ipſa creatione eorum olea fuerunt; non 21
pepercit, num tibi parcet? Vide igitur miſericordiam Dei, & incitatam 22
ſeveritatem: in eos qui ceciderunt, ex tempore animadvertit: tibi autem
pepercit, ſi permanſeris in benignitate tua; alioqui etiam te excindet. Et 23
ipſos plantabit ſi crediderint: potens eſt enim *Deus rurſum plantare eos. Te* 24
omninò ſylveſtrem oleam ex natura tua excidit, & plantavit te in illud quod
non erat de *natura tua,* nempe *in bonam oleam: quantò magìs igitur poterit*
ipſos plantare in naturam ſuam, qui olea fuerunt ab initio ipſorum. Velim au- 25
tem vos ſcire fratres noſtri myſterium hoc, (ut non dicatis, Sapientes ſumus,)
quia cæcitas aliqua ex parte contigit Iſraeli, uſque dum ingreſſi fuerint omnes
Gentes: Et tum omnis Iſrael ſervabitur: ſicut Scriptura dicit; Veniet ex Zi- 26
on liberator, & avertet peccatum à Jacob. Et in illo nanciſcentur ſpem ſuam, 27
quum abſtulero peccatum eorum. Quantum ad Evangelium, inimici noſtri ſunt; 28
quantum ad electionem autem fratres noſtri ſunt de fratribus noſtris. Quoniam 29
non afficitur *pœnitentiâ gratia Dei. Quemadmodum vos antea prævaricati* 30
eſtis contra Deum, nunc autem miſericordiam conſecuti eſtis, eò quòd ipſi tranſ-
greſſi ſunt: Ita ipſi etiam prævaricati ſunt nunc, ut iis impertiretur miſericordia. 31

Conclusit enim Deus *omnes* in *incredulitatem*, ut omnium misereatur.
32 Συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπείθειαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ.
O *profunditas* divitiarum, & sapientiæ, & scientiæ Dei: quàm incomprehensibilia
33 Ὦ βάθος πλούτου, καὶ σοφίας, καὶ γνώσεως Θεοῦ· ὡς (τ) ἀνεξερεύνητα
judicia ejus, & inpervestigabiles viæ ejus! Quis enim cognovit sensum Domini?
34 τὰ κρίματα αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ· Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου;
aut quis consiliarius ejus fuit? Aut quis prior dedit illi, & retribuetur
35 ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; Ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται
ei? Quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso omnia: ipsi gloria
36 αὐτῷ; Ὅτι ἐξ αὐτοῦ, καὶ δι' αὐτοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα
in secula. Amen.
εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

CAP. XII. ιβ'.

Hortor itaque vos, fratres, per *miserationes* Dei, *sistere* corpora
1 ΠΑρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ Θεοῦ, παραστῆσαι τὰ σώματα ΙΖ'
vestra hostiam viventem, sanctam, *benè* placentem Deo, *rationalem cultum* vestrum.
ὑμῶν θυσίαν ζῶσαν, (α) ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ὑμῶν.
Et *ne configuramini* seculo huic: sed reformamini renovitate
2 Καὶ μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ· ἀλλὰ μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει
sensûs vestri, *ad probandum vos* quæ voluntas Dei bona,
τοῦ (β) νοὸς ὑμῶν, εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθόν,
& beneplacens, & perfecta. Dico enim per gratiam *datam* mihi, *omni*
3 καὶ εὐάρεστον, καὶ τέλειον. Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι, παντὶ
existenti in vobis, non *supersapere præter quod* oportet sapere: sed sapere ad
τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν· ἀλλὰ φρονεῖν εἰς
sobrium esse, unicuique sicut Deus *partitus est* mensuram fidei. Sicut enim in
4 τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς (γ) ὁ Θεὸς ἐμέρισε μέτρον πίστεως. Καθάπερ γὰρ ἐν
uno corpore membra multa habemus, *at* membra omnia non eundem habent actum:
ἑνὶ σώματι μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν·
Ita multi unum corpus sumus in Christo, *at singulum, alia aliorum* membra.
Οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, (δ) ὁ δὲ καθεῖς, ἀλλήλων μέλη. 5
Habentes autem donationes secundùm gratiam *datam* nobis, differentes, sive
Ἔχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν, διάφορα, εἴτε 6
prophetiam, secundùm rationem fidei: Sive ministerium, in *ministerio*:
προφητείαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως· Εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ· 7
sive *docens*, in doctrina: *Sive exhortans*, in *exhortatione*:
(ε) εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ· Εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει· 8
distribuens, in simplicitate: *præfectus*, in solicitudine: *miserescens*, in hilaritate.
ὁ μεταδιδοὺς, ἐν ἁπλότητι· ὁ προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν, ἐν ἱλαρότητι.
Dilectio sine simulatione: odientes malum: adhærentes bono:
Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος· ἀποστυγοῦντες τὸ πονηρόν· κολλώμενοι τῷ ἀγαθῷ· 9
Fraternâ charitate in sese mutuo amore propensi: honore *alii alios* prævenientes:
ΙΖ' Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι· τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι· 10
Solicitudine non pigri: spiritu ferventes: *tempori* servientes:
Τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνηροί· τῷ πνεύματι ζέοντες· (ζ) τῷ καιρῷ δουλεύοντες· 11
Spe gaudentes: tribulatione patientes: orationi instantes:
Τῇ ἐλπίδι χαίροντες· τῇ θλίψει ὑπομένοντες· τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες· 12
Usibus Sanctorum communicantes: hospitalitatem sectantes. Benedicite
Ταῖς χρείαις τῶν ἁγίων κοινωνοῦντες· τὴν φιλοξενίαν διώκοντες. Εὐλογεῖτε 13
persequentibus vos: benedicite, & *ne imprecamini*. Gaudete cum gaudentibus, & 14
τοὺς διώκοντας ὑμᾶς· εὐλογεῖτε, καὶ μὴ καταρᾶσθε. Χαίρειν μετὰ χαιρόντων, καὶ 15
flete cum flentibus.
κλαίειν μετὰ κλαιόντων.

MS. A. (τ) ἀνεξεραύνητα ΚΕΦ. ιβ'. MS. A. (α) ἁγίαν, τῷ Θεῷ εὐάρεστον, τὴν (β) νοὸς, εἰς (γ) ἐμέρισεν ὁ Θεὸς (δ) τὸ δὲ (ε) εἴτε διδασκαλίαν, ἐν (ζ) τῷ Κυρίῳ δουλεύοντες·

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

32 33 * ܣܓܪ ܓܝܪ ܐܠܗܐ ܠܟܠܢܫ ܒܠܐ ܡܬܛܦܝܣܢܘܬܐ. ܕܥܠ ܟܠ ܐܢܫ ܢܬܪܚܡ. * ܐܘ ܥܘܡܩܐ
ܕܥܘܬܪܐ ܘܚܟܡܬܐ ܘܡܕܥܐ ܕܐܠܗܐ. ܕܐܢܫ ܠܐ ܒܨܐ ܕܝܢܘܗܝ. ܘܐܘܪܚܬܗ ܠܐ ܡܬܒܥܩܢ.
34 35 * ܡܢܘ ܓܝܪ ܝܕܥ ܪܥܝܢܗ ܕܡܪܝܐ. ܐܘ ܡܢܘ ܗܘܐ ܠܗ ܒܥܠ ܡܠܟܐ. * ܘܡܢܘ ܩܕܡ
36 ܝܗܒ ܠܗ ܘܗܝܕܝܢ ܢܣܒ ܡܢܗ. * ܡܛܠ ܕܟܠ ܡܢܗ ܘܟܠ ܒܗ ܘܟܠ ܒܐܝܕܗ. ܕܠܗ
ܬܫܒܘܚܬܐ ܘܒܘܪܟܬܐ. ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܒ *

* ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܐ ܕܫܒܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܨܘܡܐ * ܟܒ *

1 * ܒܥܐ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܡܢܟܘܢ ܐܚܝ ܒܪܚܡܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. ܕܬܩܝܡܘܢ ܦܓܪܝܟܘܢ ܕܒܚܬܐ ܚܝܬܐ
2 ܘܩܕܝܫܬܐ ܘܡܩܒܠܬܐ ܠܐܠܗܐ. ܒܬܫܡܫܬܐ ܡܠܝܠܬܐ. * ܘܠܐ ܬܬܕܡܘܢ ܠܥܠܡܐ ܗܢܐ.
ܐܠܐ ܐܫܬܚܠܦܘ ܒܚܘܕܬܐ ܕܪܥܝܢܝܟܘܢ. ܘܗܘܝܬܘܢ ܦܪܫܝܢ ܡܢܐ ܗܘ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ.
3 ܛܒܐ ܘܡܫܦܪ ܘܓܡܝܪܐ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܒܛܝܒܘܬܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܝ ܠܟܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܬܗܘܘܢ
ܡܬܪܥܝܢ ܠܒܪ ܡܢ ܡܐ ܕܘܠܐ ܠܡܬܪܥܝܘ. ܐܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܬܪܥܝܢ ܒܢܟܦܘܬܐ. ܐܢܫ ܐܝܟ
4 ܕܦܠܓ ܠܗ ܐܠܗܐ ܡܫܘܚܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ. * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܒܚܕ ܦܓܪܐ ܗܕܡܐ ܣܓܝܐܐ
5 ܐܝܬ ܠܢ. ܘܟܠܗܘܢ ܗܕܡܐ ܠܐ ܗܘܐ ܚܕ ܣܘܥܪܢܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ. * ܗܟܢܐ ܐܦ ܚܢܢ ܕܣܓܝܐܐ
6 ܚܢܢ ܚܕ ܚܢܢ ܦܓܪܐ ܒܡܫܝܚܐ. ܚܕ ܚܕ ܕܝܢ ܡܢܢ ܗܕܡܐ ܚܢܢ ܚܕ ܕܚܒܪܗ. * ܐܠܐ ܐܝܬ ܠܢ
ܡܘܗܒܬܐ ܡܫܚܠܦܬܐ. ܐܝܟ ܛܝܒܘܬܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܢ. ܐܝܬ ܕܢܒܝܘܬܐ ܐܝܬ ܠܗ ܐܝܟ ܡܫܘܚܬܐ
7 ܕܗܝܡܢܘܬܗ. * ܘܐܝܬ ܕܬܫܡܫܬܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܬܫܡܫܬܗ. ܘܐܝܬ ܕܡܠܦܢܐ ܗܘ
8 ܒܡܠܦܢܘܬܗ. * ܘܐܝܬ ܕܡܒܝܐܢܐ ܗܘ ܒܒܘܝܐܗ. ܘܕܝܗܒ ܒܦܫܝܛܘܬܐ. ܘܕܩܐܡ ܒܪܝܫܐ
9 ܒܚܦܝܛܘܬܐ. ܘܕܡܪܚܡ ܒܚܕܝܘܬܐ. * ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܢܟܝܠ ܚܘܒܟܘܢ. ܐܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܣܢܝܢ
10 ܠܒܝܫܬܐ ܘܡܬܢܩܦܝܢ ܠܛܒܬܐ. * ܗܘܝܬܘܢ ܪܚܡܝܢ ܠܐܚܝܟܘܢ ܘܡܚܒܝܢ ܚܕ ܚܕ.
11 ܘܡܩܕܡܝܢ ܡܝܩܪܝܢ ܚܕ ܠܚܕ. * ܗܘܝܬܘܢ ܚܦܝܛܝܢ ܘܠܐ ܚܡܝܢܝܢ. ܗܘܝܬܘܢ
12 ܪܬܚܝܢ ܒܪܘܚ. ܗܘܝܬܘܢ ܦܠܚܝܢ ܠܡܪܟܘܢ. * ܗܘܝܬܘܢ ܚܕܝܢ ܒܣܒܪܟܘܢ. ܗܘܝܬܘܢ
13 ܡܣܝܒܪܝܢ ܐܘܠܨܢܝܟܘܢ. ܗܘܝܬܘܢ ܐܡܝܢܝܢ ܒܨܠܘܬܐ. * ܗܘܝܬܘܢ ܡܫܬܘܬܦܝܢ
14 ܠܣܘܢܩܢܐ ܕܩܕܝܫܐ. ܗܘܝܬܘܢ ܪܚܡܝܢ ܐܟܣܢܝܐ. * ܒܪܟܘ ܠܪܕܘܦܝܟܘܢ. ܒܪܟܘ ܘܠܐ ܬܠܘܛܘܢ.
15 * ܚܕܘ ܥܡ ܕܚܕܝܢ. ܘܒܟܘ ܥܡ ܕܒܟܝܢ.

Conclusit enim Deus omnes in inobedientia, 32
ut omnium misereatur. O altitudo di- 33
vitiarum, & sapientiæ, & scientiæ Dei! nemo
enim scrutatus est judicia ejus, & viæ
ejus sunt impervestigabiles. Quis enim novit 34
mentem Domini, aut quis fuit ei consiliarius?
Et quis prior dedit ei, ac tum recepit 35
ab eo? Quandoquidem omnia ex eo,
& omnia in eo, & omnia per eum: Cui sint 36
laudes & benedictiones in secula seculorum,
Amen.

CAP: XII.

Feriâ secundâ hebdomadis primæ Jejunii. 22.

PEto igitur à vobis fratres mei, per mise- 1
rationes Dei, ut sistatis corpora vestra hostiam
vivam, & sanctam, & acceptam Deo
per ministerium rationale. Et ne assimilemini 2
huic seculo: sed transformamini per
renovationem mentium vestrarum, & distinguite
quæ sit voluntas Dei bona, & accepta,
ac perfecta. Dico autem vobis omnibus 3
per gratiam quæ data est mihi, ne sentiatis
extrà quàm oporteat vos sentire: sed sentiatis
cum modestia, unusquisque prout partitus
est illi Deus fidem in mensura. Quemadmodum 4
enim in uno corpore membra
multa habemus, omnia autem membra unam
non habent actionem: Ita & nos qui 5
multi sumus, unum sumus corpus in Christo:
singuli autem ex nobis alii aliorum sumus
membra. Sed habemus dona varia, pro 6
gratia quæ data est nobis: alius quidem prophetiam
pro mensura fidei suæ: Alius autem 7
ministerium habet in ministerio suo: &
alius doctor est in doctrina sua: Et alius 8
consolator est in consolatione sua: & qui
dat cum simplicitate: & qui stat in capite
cum sedulitate: & qui miseretur cum hilaritate. 9
Nec sit fraudulenta dilectio vestra:
sed odio habete mala, & vos adjungite bonis
operibus. Amate fratres vestros, & alii 10
alios diligite, & honore præoccupate alii
alios. Estote diligentes, & non pigri: estote 11
ferventes spiritu: servite Domino vestro.
Gaudete in spe vestra: sustinete oppressiones 12
vestras: perseverate in oratione. Par- 13
ticipes estote indigentiæ Sanctorum: diligite
hospites. Beneprecamini persecutori- 14
bus vestris; beneprecamini, & ne imprecamini.
Gaudete cum gaudentibus, & flete 15
cum flentibus.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

32 እስመ፡ እግዚአብሔር፡ ዘገሐ፡ ለኵሉ፡ ውስተ፡ ኀጢአት፡ ከመ፡ ይሣሀሎ፡ ለኵሉ፡፡=፡
33 ዕሞቂሁ፡ ለብዕለ፡ ጠበቢሁ፡ ወአእምሮቱ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወአልቦ፡ አሰረ፡ ፍና
34 ቱ፡ ወአልቦ፡፡ ዘያአምሮ፡ ለፍትሑ፡፡=፡ ወመኑ፡ ያአምር፡ ሕሊናሁ፡ ለእግዚአብ
35 ሔር፡ ወመኑ፡ ተማከሮ፡=፡ ወመኑ፡ ለቅሖ፡ ወተፈድዮ፡=፡ እስመ፡ ኵሉ፡ እምኔሁ፡
36 ወኵሉ፡ በእንቲአሁ፡ ወኵሉ፡ ቦቱ፡ ወሎቱ፡ ስብሐት፡ ለዓለም፡ አሜን፡፡=፡
በተዝካረ፡ ነገሥት፡=፡
፲፪
1 ፲፪ አስተበቍዓክሙ፡ አኃዊነ፡ በሣህሉ፡ ለእግዚአብሔር፡ ረሲዮ፡ ነፍስትክሙ፡ መሥዋዕተ፡ ቅ
ዱሰ፡ ለእግዚአብሔር፡ ሕያወ፡ ወሠሙረ፡ ወኅሩየ፡ ይኩን፡ ቍርባንክሙ፡፡=፡

Quia Deus conclusit omnes homines in peccato, ut omnium misereatur. O pro- 32
funditas divitiarum sapientiæ & cognitionis Dei! impervestigabiles sunt viæ 33
ejus, & nequaquam intelligibilia judicia ejus. Et quis cognovit mentem Dei, 34
& quis fuit ei à consiliis? Et quis ei mutuum dedit, & retribuetur ei? 35
Eò quòd omnia ab eo, & omnia per eum, & in eo omnia: & ipsi sit gloria 36
in secula, Amen.

Commemoratione regum.

CAP. XII.

OBsecro vos fratres nostri, per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora 1
vestra hostiam sanctam Deo: viva & placens & approbata sit vestra oblatio.

Verſio VULGATA LATINA.

31 Concluſit enim Deus omnia in incredulitate, ut omnium miſereatur.
33 O altitudo divitiarum ſapientiæ, & ſcientiæ Dei: quàm incomprehenſibilia
34 ſunt judicia ejus, & inveſtigabiles viæ ejus! Quis enim cognovit ſenſum Do-
35 mini? Aut quis conſiliarius ejus fuit? Aut quis prior dedit illi, & retribuetur
36 ei? Quoniam ex ipſo, & per ipſum, & in ipſo ſunt omnia: ipſi gloria in ſe-
cula. Amen.

CAP. XII.

1 OBſecro itaque vos, fratres, per miſericordiam Dei, ut exhibeatis corpora
veſtra hoſtiam viventem, ſanctam, Deo placentem, rationabile obſequium
2 veſtrum. Et nolite conformari huic ſeculo, ſed reformamini in novitate ſen-
ſûs veſtri: ut probetis quæ ſit voluntas Dei bona, & beneplacens, & perfecta.
3 Dico enim per gratiam quæ data eſt mihi, omnibus qui ſunt inter vos; Non
plus ſapere quàm oportet ſapere, ſed ſapere ad ſobrietatem: & unicuique ſicut Deus
diviſit menſuram fidei. Sicut enim in uno corpore multa membra habemus, omnia 4
autem membra non eundem actum habent: Ita multi unum corpus ſumus in Chriſto, 5
ſinguli autem alter alterius membra. Habentes autem donationes ſecundùm gratiam, 6
quæ data eſt nobis, differentes; ſive prophetiam ſecundùm rationem fidei, Sive 7
miniſterium in miniſtrando, ſive qui docet in doctrina, Qui exhortatur in 8
exhortando, qui tribuit in ſimplicitate, qui præeſt in ſolicitudine, qui miſe-
retur in hilaritate. Dilectio ſine ſimulatione. Odientes malum, adhærentes 9
bono: Charitate fraternitatis invicèm diligentes: Honore invicèm præveni- 10
entes: Solicitudine non pigri: Spiritu ferventes: Domino ſervientes: Spe 11
gaudentes: in tribulatione patientes: Orationi inſtantes: Neceſſitatibus San- 12
ctorum communicantes: Hoſpitalitatem ſectantes. Benedicite perſequentibus 13
vos: benedicite, & nolite maledicere. Gaudete cum gaudentibus, flete cum 14
flentibus. 15

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

32 33 * لِأَنَّ ٱللّٰهَ حَبَسَ ٱلْكُلَّ أَجْمَعِينَ فِي ٱلْعِصْيَانِ لِيَرْحَمَ ٱلْكُلَّ * يَا لِعُمْقِ ثَرْوَةِ وَحِكْمَةِ ٱللّٰهِ
34 وَمَعْرِفَتِهِ • فَإِنَّ أَحْكَامَهُ لَنْ تُفْحَصَ • وَسُبُلُهُ لَا يُسْتَقْرَى آثَارُهَا * لِأَنَّ مَنْ ذَا عَرَفَ فِكْرَ
35 36 ٱلرَّبِّ • أَمْ مَنْ ذَا صَارَ مُشِيرًا عَلَيْهِ * أَوْ مَنْ سَبَقَ فَأَعْطَاهُ شَيْئًا فَيُعْطِيَهُ عِوَضَهُ * لِأَنَّ كَافَّةَ
ٱلْأَشْيَاءِ مِنْهُ وَبِهِ وَإِلَيْهِ • فَلَهُ ٱلْمَجْدُ إِلَي ٱلدُّهُورِ حَقًّا •

• ٱلْفَصْلُ ٱلثَّانِي عَشَرَ •   • ٱلسَّبْتُ ٱلسَّابِعُ بَعْدَ ٱلْعَنْصَرَةِ •

1 * أَيُّهَا ٱلْإِخْوَةُ أَتَضَرَّعُ إِلَيْكُمْ بِرَأْفَاتِ ٱللّٰهِ • أَنْ تُقِيمُوا أَجْسَامَكُمْ ذَبِيحَةً حَيَّةً قِدِّيسَةً مَرْضِيَّةً
2 لِلّٰهِ دِيَانَتَكُمُ ٱلنُّطْقِيَّةَ * وَلَا تَتَشَكَّلُوا بِهٰذَا ٱلدَّهْرِ • بَلْ ٱنْقُلُوا صُوَرَكُمْ إِلَي تَجَدُّدِ عُقُولِكُمْ •
3 لِتَخْتَبِرُوا مَا هِيَ مَشِيئَةُ ٱللّٰهِ ٱلصَّالِحَةُ وَٱلْمَرْضِيَّةُ وَٱلْكَامِلَةُ * لِأَنِّي أَقُولُ بِٱلنِّعْمَةِ ٱلَّتِي أُعْطِيتُهَا
لِكُلِّ مَنْ هُوَ مَوْجُودٌ فِيكُمْ • أَلَّا يُعْلِيَ رَأْيَهُ خَارِجَ مَا يَجِبُ أَنْ يَرْتَئِيَ فِيهِ • بَلْ يَرَى
4 فِي أَنْ يَتَعَفَّفَ • كَمَا قَسَمَ ٱللّٰهُ لِكُلِّ أَحَدٍ مِقْدَارًا مِنَ ٱلْأَمَانَةِ • تَمَّ * وَكَمَا أَنَّ لَنَا فِي جِسْمٍ وَاحِدٍ
5 أَعْضَاءً كَثِيرَةً • وَٱلْأَعْضَاءُ كُلُّهَا لَيْسَ لَهَا فِعْلٌ وَاحِدٌ بِعَيْنِهِ * هٰكَذَا نَحْنُ ٱلْكَثِيرُونَ جِسْمٌ
وَاحِدٌ بِٱلْمَسِيحِ • وَكُلُّ وَاحِدٍ أَعْضَاءُ بَعْضِنَا بَعْضٍ •   • ٱلْأَحَدُ ٱلسَّادِسُ بَعْدَ ٱلْعَنْصَرَةِ •
6 * فَإِذْ لَنَا مَوَاهِبُ تَخْتَلِفُ كَمَا يَخُصُّ ٱلنِّعْمَةَ ٱلَّتِي أُعْطِينَاهَا • إِنْ تَكُنْ نُبُوَّةٌ • فَعَلَي مِقْدَارِ
7 8 ٱلْأَمَانَةِ * وَإِنْ كَانَتْ خِدْمَةٌ فَلِلْخِدْمَةِ • وَإِنْ كَانَ مَنْ يُعَلِّمُ فَلِلتَّعْلِيمِ * وَإِنْ كَانَ مَنْ
يُعَزِّي فَلِلتَّعْزِيَةِ • ٱلْمُعْطِي فَلْيُعْطِ بِسَمَاحَةٍ وَطَلَاقَةٍ • ٱلْوَاقِفُ مُتَقَدِّمًا لِيَكُنْ ذَا حِرْصٍ •
9 مَنْ يَرْحَمُ فَلْيَكُنْ بِبَشَاشَةٍ وَسَمَاحَةٍ * ٱلْمَحَبَّةُ فَلْتَكُنْ بِلَا مُرَاءَاةٍ • كُونُوا مَاقِتِينَ لِلْخَبِيثِ •
10 مُلَاصِقِينَ لِلصَّالِحِ * مُتَوَدِّدِينَ فِي ٱلْمَحَبَّةِ ٱلْأَخَوِيَّةِ أَحَدُكُمْ إِلَي ٱلْآخَرِ • وَإِلَي إِكْرَامِ بَعْضِكُمْ
11 12 بَعْضًا مُتَسَابِقِينَ * فِي ٱلْحِرْصِ غَيْرَ عَاجِزِينَ • وَبِٱلرُّوحِ مُسْتَحِرِّينَ • وَلِلرَّبِّ خَادِمِينَ * وَبِٱلرَّجَاءِ
13 مَسْرُورِينَ • وَعَلَي ٱلْأَحْزَانِ صَابِرِينَ • وَعَلَي ٱلصَّلَاةِ عَاكِفِينَ * وَبِحَوَائِجِ ٱلْقِدِّيسِينَ مُشَارِكِينَ •
14 وَبِمَحَبَّةِ ٱلْغُرَبَاءِ مُتَسَابِقِينَ * بَارِكُوا مَنْ يَضْطَهِدُكُمْ • بَارِكُوا وَلَا تَلْعَنُوا • تَمَّ •
15 • ٱلْإِثْنَيْنِ ٱلْخَامِسِ •   * اِرْتَاضُوا أَنْ تَفْرَحُوا مَعَ ٱلْمَسْرُورِينَ • وَأَنْ
تَبْكُوا مَعَ ٱلْبَاكِينَ •

Deus enim concluſit omnes pariter ſub 32
rebellionem, ut omnium miſereretur. O 33
*profunditatem divitiarum, & ſapi-
entiæ, ac ſcientiæ Dei: judicia enim
ipſius nullatenus inveſtigantur, & via-
rum ejus veſtigiis non inhæretur. Quis* 34
*enim novit cogitationes Domini? aut
quis fuit illi conſiliarius? Aut quis* 35
*præveniens dedit ei aliquid, ut pro ipſo
reddat ei? Omnes enim res ab ipſo ſunt,* 36
*& in ipſo, & ad ipſum. Ipſi gloria in
ſecula, verè.*

CAP. XII.

Sabbatho ſeptimo poſt Pentecoſten.

1 *O Fratres, obſecro vos per miſera-
tiones Dei, ut conſtituatis corpora ve-
ſtra hoſtiam vivam, ſanctam, acceptam
Deo, religionem veſtram rationalem.*
2 *Et ne implicemini hoc ſeculo, ſed
transferte formam veſtram in renova-
tionem mentium veſtrarum, ut expe-
riamini quænam ſit voluntas Dei bona,
& accepta, atque perfecta.* 3 *Dico enim
per gratiam quæ data eſt mihi, cuicunque
inter vos exiſtenti, ne ſenſum ſuum
efferat præter id quod expedit ut ſen-
tiat apud ſe; ſed illud ſentiat, ut ſit*
nimium *temperans, prout partitus eſt
cuique Deus menſuram fidei.* Hucuſque.
4 *Et quemadmodum habemus in uno cor-
pore membra multa, membra verò omnia
non habent unum eundémque actum:*
5 *Ita nos qui multi ſumus, unum corpus
ſumus in Chriſto, ſinguli autem alii
aliorum membra.*

Dominicâ ſextâ poſt Pentecoſten.

6 *Cùm igitur varia ſint nobis dona, pro
ratione gratiæ quæ data eſt nobis: ſi fue-
rit prophetia, ſit juxta menſuram fidei:*
7 *Et ſi fuerit miniſterium, miniſterio cedat:*
8 *ſi verò fuerit qui doceat, doctrinæ: Si
fuerit qui conſoletur, conſolationi: qui
tribuit, liberè & hilariter tribuat:
qui ſtat præpoſitus, ſit impiger: qui
miſeretur, ſit cum ſerenitate & hila-
ritate.* 9 *Dilectio ſit abſque ſimulatione:
ſitis odio proſequentes malum, adhæ-
rentes bono:* 10 *Diligentes charitate fra-
ternâ alter alterum: & ad honorandum
alter alterum, prævenientes:* 11 *In ſolertia
non pigri: & in ſpiritu ferventes: &
Domino famulantes:* 12 *Et in ſpe exul-
tantes: & in calamitatibus patientes:
& in oratione aſſidui:* 13 *Et neceſſitati-
bus ſanctorum communicantes: & ad
diligendos peregrinos prævenientes.* 14 *Be-
nedicite perſequentem vos: benedicite,
& ne maledicatis.* Finis.

Die lunæ quinto.

15 *Libeat vobis gaudere cum gaudenti-
bus, & flere cum flentibus:*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 ወኢታፈቅርዎ ፡ ለዝ ፡ ዓለም ፡ ወሐድሱ ፡ ልብክሙ ፡ ወአመክሩ ፡ ዘይፈቅድ ፡ እግዚአ
3 ብሔር ፡ ወሠናይ ፡ ወዘጽድቀ ፡ ወዘፍጹም ፡፡=፥ ወእነግረክሙ ፡ ለኵልክሙ ፡ ጸጋ ፡
እግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ኢትትዐበዩ ፡ ወኢትተሐልዩ ፡ ትዝህርተ ፡፡ ሐልዩ ፡ በዘ ፡ ታንጽ
4 ሑ ፡ ርእሰክሙ ፡ እምዝሙት ፡ ወኵሉ ፡ በከመ ፡ ክፈሉ ፡ እምኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ በ
5 መስፈርተ ፡ ሀይማኖት ፡፡=፥ በከመ ፡ በውስተ ፡ አሐዱ ፡ ነፍስትነ ፡ ብዙኅ ፡ መለያልየ ፡
6 ብነ ፡ ወዘዘ ፡ ዚአሁ ፡ ምግባሩ ፡=፥ ካማሁ ፡ ኵልነ ፡ እንዘ ፡ ብዙኃን ፡ ንሕነ ፡ አሐዱ ፡
7 ሥጋ ፡ ንሕነ ፡ በክርስቶስ ፡፡=፥ ወብክሙ ፡ ጸጋ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወዘዘ ፡ ዚአሁ ፡ ጸጋ
8 ሁ ፡ ዘሂ ፡ ይትኔበይ ፡ በሐሰበ ፡ ሀይማኖቱ ፡=፥ ወዘሂ ፡ ይትላእክ ፡ በመልእክቱ ፡ ወዘሂ ፡
9 ይሜህር ፡ በትምህርቱ ፡=፥ ወዘሂ ፡ ይትፌሣሕ ፡ በፍሥሐሁ ፡፡ ወዘሂ ፡ ይሠየም ፡ ከመ ፡
10 እሰልጥ ፡ መልያክቶ ፡ ወዘሂ ፡ ይምሕር ፡ በምሂሮቱ ፡፡=፥ ተፋቀሩ ፡ ዘእንበለ ፡ ኑፋቄ ፡ ተ
11 ገሐሡ ፡ እምእኩይ ፡ ወትለዉ ፡ ሠናየ ፡ ወአድልው ፡ ለጽድቅ ፡=፥ ወአፍቅሩ ፡ ቢጸክ
ሙ ፡ ወኩኑ ፡ መሐርያነ ፡ ተካበሩ ፡ በበይናቲክሙ ፡ ወአክብሩ ፡ መኳንንቲክሙ ፡፡=፥
12 ወለዘሂ ፡ ጽሁቅ ፡ ኢትትሀከዩ ፡ ለመንፈስ ፡ ተሐይዉ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ተቀነዩ ፡፡=፥
13 ለተስፋክሙ ፡ ተፈሥሑ ፡ ለሕማምክሙ ፡ ተዐገሡ ፡ ለጸሎትክሙ ፡ ተፀመዱ ፡=፥ ለ
14 ግብረ ፡ ቅዱሳን ፡ ተስተፋ ፡ አፍቅሮ ፡ ነግድ ፡ አትልዉ ፡፡=፥ ደሐርዎሙ ፡ ለእለ ፡ ይሰ
15 ድዱክሙ ፡ ድሐሩ ፡ ወኢትርገሙ ፡=፥ ምስለ ፡ ይትፌሣሕ ፡ ተፈሥሑ ፡ ወምስለ ፡ ዘ
ይበኪ ፡ ብክዩ ፡=፥

Et ne charum habete hunc mundum, ſed renovate cor veſtrum, & probate quid 2
voluerit Deus, & quid bonum, & quid juſtum, & quid perfectum. *Et edico vo-* 3
*bis omnibus per gratiam Dei, ut ne ſuperbiamini, neque ſapiatis ad fa-
ſtum, ſed ſapite in eo per quod purificetis voſmet à fornicatione, & unuſ-
quiſque juxta portionem ejus à Deo, in menſura fidei. Quemadmodum in* 4
uno noſtro corpore multa membra habemus, & unicuique ex eis eſt ſuum 5
opus: Ita nos omnes multi exiſtentes, unum corpus ſumus in Chriſto. Et 6
*quemadmodum ſe habet gratia Dei, ſua eſt cuique gratia: cui eſt prophetia,
ſit pro ratione fidei ſuæ: Et cui miniſterium, juxta miniſterium ſuum: &* 7
qui docet, ſit in doctrina ſua: Et qui exhortatur, in exhortatione ſua: & 8
*qui præponitur, ut proſit ſuæ præfecturæ: & qui miſeretur, ſit in miſeratione
ejus. Diligite abſque hæſitantia: abſtinete à malo, & adhærete bono, & ſtu-* 9
dete juſtitiæ, Et amate fratres veſtros, & eſtote benigni, honore proſequi- 10
mini invicem, & honorate præpoſitos veſtros. Et ei qui eſt ſolicitus ne eſto- 11
te pigri: Spiritu ferventes: Domino ſervientes: Spe veſtrâ gaudentes: in 12
afflictione veſtra patientes: in oratione veſtra perdurantes: Neceſſitati San- 13
ctorum communicantes: hoſpitalitatem ſectantes. Benedicite iis qui vos in- 14
ſectantur: benedicite inquam & ne maledixeritis. Gaudete cum gaudenti- 15
bus, & flete cum flentibus.

ἘΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ 'ΡΩΜΑΙ'ΟΥΣ. ΚΕΦ. ΙΖ'.

Idipſum *in* invicèm ſentientes: non alta ſapientes, ſed humili-
16 Τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους φρονοῦντες· μὴ τὰ ὑψηλὰ φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπει-
bus conſentientes: Ne *eſte* prudentes apud voſmetipſos. Nulli malum pro
17 νοῖς συναπαγόμενοι· μὴ γίνεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυτοῖς. Μηδενὶ κακὸν ἀντὶ
malo reddentes: *procurantes* *honeſta* coram omnibus hominibus. Si
18 κακοῦ ἀποδιδόντες· προνοούμενοι καλὰ (η) ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων. Εἰ
poſſibile, quod ex vobis, cum omnibus hominibus pacem habentes: Non voſmetipſos
19 δυνατὸν, τὸ ἐξ ὑμῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων εἰρηνεύοντες· Μὴ ἑαυτοὺς
ulciſcentes, *dilecti*: ſed date locum iræ: Scriptum eſt enim; Mihi vin-
ἐκδικοῦντες, ἀγαπητοί· ἀλλὰ δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγραπται γάρ, Ἐμοὶ ἐκ-
dicta, ego retribuam, dicit Dominus. Si *ergò* eſurierit inimicus tuus,
20 δίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος. (θ) Ἐὰν οὖν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου,
ciba illum: ſi ſitit, potum da illi: Hoc enim faciens, carbones ignis
ψώμιζε αὐτόν· ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἄνθρακας πυρὸς
congeres ſuper caput ejus. Ne *vincitor* à malo: ſed vince in bono
21 σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. Μὴ (ι) νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ· ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ
malum.
τὸ κακόν.

CAP. XIII. ιγ'.

Omnis anima poteſtatibus *ſuperhabentibus* ſubdita ſit: non enim eſt poteſtas *ſi non*
1 Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω· οὐ γάρ ἐστιν ἐξουσία εἰ μὴ
à Deo: quæ autem *exiſtentes poteſtates*, à Deo *ordinatæ* ſunt. Itaque
2 (α) ἀπὸ Θεοῦ· αἱ δὲ οὖσαι ἐξουσίαι, ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν. Ὥστε
reſiſtens poteſtati, *ipſi* Dei ordinationi reſiſtit: *at reſiſten-*
ὁ ἀντιτασσόμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ Θεοῦ διαταγῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀνθεστηκό-
tes, ſibiipſis damnationem *accipient*. Nam principes non ſunt *pavor* *bonorum*
3 τες, ἑαυτοῖς κρίμα λήψονται. Οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ φόβος (β) τῶν ἀγαθῶν
operum, ſed *malorum*. Vis autem non timere poteſtatem? Bonum fac,
ἔργων, ἀλλὰ τῶν κακῶν. Θέλεις δὲ μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν; τὸ ἀγαθὸν ποίει,
& habebis laudem ex illa: Dei enim miniſter eſt tibi in bonum. Si
καὶ ἕξεις ἔπαινον ἐξ αὐτῆς· Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστί σοι εἰς τὸ ἀγαθόν. ἐὰν 4
autem malum feceris, time: non enim *fruſtrà* gladium portat: Dei enim miniſter
δὲ τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ· Θεοῦ γὰρ διάκονός
eſt, vindex in iram *ipſi* malum *agenti*. Ideóque *neceſſitas* *ſubjici*,
ἐστιν, ἔκδικος εἰς ὀργὴν τῷ τὸ κακὸν πράσσοντι. Διὸ ἀνάγκη ὑποτάσσεσθαι, 5
non ſolùm propter iram, ſed etiam propter conſcientiam. *Propter hoc* enim &
οὐ μόνον διὰ τὴν ὀργήν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συνείδησιν. Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ 6
tributa *ſolvitis*: miniſtri enim Dei ſunt, in hoc ipſum *fortiter incumbentes*.
φόρους τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ Θεοῦ εἰσιν, εἰς αὐτὸ τοῦτο προσκαρτεροῦντες.
Reddite ergò omnibus debita: cui tributum, tributum: cui vectigal,
(γ) Ἀπόδοτε οὖν πᾶσι τὰς ὀφειλάς· τῷ τὸν φόρον, τὸν φόρον· τῷ τὸ τέλος, 7
vectigal: cui timorem, timorem: cui honorem, honorem. Nemini quicquam
τὸ τέλος· τῷ τὸν φόβον, τὸν φόβον· τῷ τὴν τιμήν, τὴν τιμήν. Μηδενὶ μηδὲν 8
debeatis, *ſi non* *diligere alii alios*: *nam* *diligens* *alterum*, legem im-
ὀφείλετε, εἰ μὴ τὸ (δ) ἀγαπᾷν ἀλλήλους· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, νόμον πε-
plevit. *Hoc enim*; Non *mœchaberis*, Non occides, Non furaberis, Non
πλήρωκε. Τὸ γάρ, Οὐ μοιχεύσεις, Οὐ φονεύσεις, (ε) Οὐ κλέψεις, Οὐ 9
falſum teſtaberis, Non concupiſces: & ſi quod aliud mandatum, in hoc
ψευδομαρτυρήσεις, Οὐκ ἐπιθυμήσεις· καὶ εἴ τις (ζ) ἑτέρα ἐντολή, ἐν τούτῳ
verbo *recapitulatur*, *in hoc*; Diliges proximum tuum ſicut teipſum.
τῷ λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν τῷ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου (η) ὡς ἑαυτόν.
Dilectio *proximo* malum non operatur: plenitudo ergò legis dilectio.
Ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται· πλήρωμα οὖν νόμου ἡ ἀγάπη. 10
Et hoc, ſcientes tempus, quia hora nos jam de ſomno *excitari*: nunc
Καὶ τοῦτο, εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι (θ) ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν 11
enim propior noſtra ſalus, quàm cùm credidimus.
γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία, ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν.

MS. A. (η) ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. Εἰ (θ) Ἀλλὰ ἐὰν πεινᾷ ὁ (ι) νικοῦ ἀλλὰ τῷ κακῷ. ΚΕΦ. ιγ'. MS. A. (α) ὑπὸ Θεοῦ· αἱ δὲ οὖσαι, ὑπὸ Θεοῦ (β) τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ, ἀλλὰ τῷ κακῷ. (γ) Ἀπόδοτε πᾶσιν τὰς (δ) ἀλλήλους ἀγαπᾷν· (ε) Οὐ κλέψεις, Οὐκ ἐπιθυμήσεις. καὶ (ζ) ἑτέρα ἐστὶν ἐντολή, (η) ὡς σεαυτόν. ** πλήρωμα ··· νόμου ἡ ἀγάπη. (θ) ὥρα ἤδη δεῖ ὑμᾶς ἐξ ὕπνου

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16. ܘܡܕܡ ܕܡܬܪܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܢܦܫܟܘܢ. ܐܦ ܥܠ ܐܚܝܟܘܢ. ܘܠܐ ܬܬܪܥܘܢ ܪܡܬܐ *
17 ܐܠܐ ܐܬܢܓܕܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܟܝܟܝܢ. ܘܠܐ ܬܗܘܘܢ ܚܟܝܡܝܢ ܒܪܥܝܢ ܢܦܫܟܘܢ. * ܘܠܐ ܬܦܪܥܘܢ
ܠܐܢܫ ܒܝܫܬܐ ܚܠܦ ܒܝܫܬܐ. ܐܠܐ ܬܬܒܛܠ ܠܟܘܢ. ܕܬܥܒܕܘܢ ܛܒܬܐ ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ
18 ܟܠܗܘܢ. * ܘܐܢ ܡܫܟܚܐ ܐܝܟ ܕܡܢܟܘܢ. ܥܡ ܟܠܢܫ ܫܝܢܐ ܥܒܕܘ. * ܘܠܐ
19 ܬܗܘܘܢ ܬܒܥܝܢ ܢܦܫܟܘܢ ܚܒܝܒܝ. ܐܠܐ ܗܒܘ ܐܬܪܐ ܠܪܘܓܙܐ. ܟܬܝܒ ܗܘ ܓܝܪ. ܕܐܢ ܠܐ
20. ܬܬܒܥ ܕܝܢܟ ܠܢܦܫܟ. ܐܢܐ ܐܬܒܥ ܕܝܢܟ ܐܡܪ ܐܠܗܐ. * ܘܐܢ ܟܦܢ ܒܥܠܕܒܒܟ.
ܐܘܟܠܝܗܝ. ܘܐܢ ܨܗܐ ܐܫܩܝܗܝ. ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܐܢ ܬܥܒܕ ܠܗ. ܓܘܡܪܐ ܕܢܘܪܐ ܬܩܦܣ ܥܠ
21 ܪܫܗ. * ܠܐ ܬܬܙܟܐ ܡܢ ܒܝܫܬܐ. ܐܠܐ ܙܟܝܘܗܝ ܠܒܝܫܬܐ ܒܛܒܬܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܓ * * ܒܙܒܢܐ ܕܡܬܓܒܝܐ ܥܕܬܐ * ܟܓ *

1 * ܟܠ ܢܦܫ ܠܫܘܠܛܢܐ ܕܪܘܪܒܘܬܐ ܬܫܬܥܒܕ. ܠܝܬ ܓܝܪ ܫܘܠܛܢܐ ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܐܠܗܐ
2 ܗܘ. ܘܐܝܠܝܢ ܫܘܠܛܢܐ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ ܦܩܝܕܝܢ. * ܡܢ ܕܩܐܡ ܗܟܝܠ
ܠܘܩܒܠ ܫܘܠܛܢܐ. ܠܘܩܒܠ ܦܘܩܕܢܐ ܕܐܠܗܐ ܩܐܡ. ܘܗܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܠܘܩܒܠܗܘܢ.
3 ܕܝܢܐ ܢܣܒܘܢ. * ܕܝܢܐ ܓܝܪ. ܠܐ ܗܘܘ ܕܚܠܬܐ ܠܥܒܕܐ ܛܒܐ ܐܠܐ ܠܒܝܫܐ. ܨܒܐ ܐܢܬ ܗܟܝܠ
4 ܕܠܐ ܬܕܚܠ ܡܢ ܫܘܠܛܢܐ. ܥܒܕ ܛܒܬܐ ܘܬܫܒܘܚܬܐ ܬܗܘܐ ܠܟ ܡܢܗ. * ܡܫܡܫܢܐ ܗܘ
ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܠܟ ܠܛܒܬܐ. ܘܐܢ ܒܝܫܬܐ ܥܒܕ ܐܢܬ ܕܚܠ. ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܣܪܝܩܐܝܬ
ܐܣܝܪ ܒܣܝܦܐ. ܡܫܡܫܢܐ ܗܘ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ. ܘܬܒܘܥܐ ܕܪܘܓܙܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܒܕܝܢ ܒܝܫܬܐ.
5. * ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܐܠܨܐ ܠܢ ܕܢܫܬܥܒܕ. ܠܐ ܡܛܠ ܪܘܓܙܐ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܐܦ ܡܛܠ ܬܐܪܬܢ.
6 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܟܣܦ ܪܫܐ ܝܗܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܡܫܡܫܢܐ ܐܢܘܢ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܕܥܠܝܗܝܢ
7. ܩܝܡܝܢ. * ܦܪܥܘ ܗܟܝܠ ܠܟܠܢܫ ܐܝܟ ܕܡܚܝܒ ܠܗ. ܠܡܢ ܕܟܣܦ ܪܫܐ.
ܟܣܦ ܪܫܐ. ܘܠܡܢ ܕܡܟܣܐ ܡܟܣܐ. ܘܠܡܢ ܕܕܚܠܬܐ ܕܚܠܬܐ. ܘܠܡܢ ܕܐܝܩܪܐ ܐܝܩܪܐ.
8 * ܘܠܐܢܫ ܡܕܡ ܠܐ ܬܚܘܒܘܢ. ܐܠܐ ܚܕ ܠܚܕ ܠܡܚܒܘ. ܡܢ ܕܡܚܒ ܓܝܪ ܠܩܪܝܒܗ. ܢܡܘܣܐ
9 ܡܠܐ. * ܐܦ ܗܘ ܓܝܪ ܕܐܡܝܪ. ܕܠܐ ܬܓܘܪ. ܘܠܐ ܬܩܛܘܠ. ܘܠܐ ܬܓܢܘܒ. ܘܠܐ ܬܪܓ. ܘܐܢ ܐܝܬ
10 ܦܘܩܕܢܐ ܐܚܪܢܐ. ܒܗܢܐ ܡܠܬܐ ܡܫܬܠܡ. ܕܬܪܚܡ ܠܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ. * ܚܘܒܐ
ܠܩܪܝܒܗ ܒܝܫܬܐ ܠܐ ܥܒܕ. ܡܛܠ ܕܚܘܒܐ ܡܘܠܝܗ ܗܘ ܕܢܡܘܣܐ.

* ܨܦܪܐ ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܡܥܠܝ ܨܘܡܐ * ܟܕ *

11 * ܘܐܦ ܗܕܐ ܕܥܘ. ܕܙܒܢܐ ܗܘ ܘܫܥܬܐ ܗܝ
ܡܟܝܠ ܕܢܬܥܝܪ ܡܢ ܫܢܬܢ. ܗܫܐ ܓܝܪ ܩܪܝܒܝܢ ܠܢ ܚܝܝܢ ܝܬܝܪ ܡܢ ܕܟܕ ܗܝܡܢܢ.

Et quæ ſentitis de vobiſipſis, etiam de fratribus veſtris *ſentite*: nec ſentiatis elatâ mente, ſed accomodate vos iis qui ſubmiſſi ſunt: nec eſtote ſapientes propriâ opinione. 16
Neminíque rependatis malum pro malo, ſed vobis curæ ſit benè facere coram hominibus omnibus. 17
Et, ſi fieri poteſt, quantum in vobis eſt, cum quolibet pacem componite. 18
Nec ulciſcamini voſmetipſos dilecti mei, ſed date locum iræ. Scriptum eſt enim; Quòd ſi judicium non executus fueris tibiipſi, ego judicium tuum exequar, inquit Deus. 19
Quòd ſi eſurierit inimicus tuus, ciba eum; & ſi ſitiverit, præbe ei potum. Quòd ſi hæc feceris, prunas ignis coacervabis in caput ejus. 20
Ne vincat vos malum, ſed vincite malum bonitate. 21

CAP. XIII.

Quo tempore deligitur Eccleſia. 23.

Omnis anima poteſtatibus dignitate præditis ſubjiciatur. Non enim eſt poteſtas quæ non ſit à Deo: & quotquot ſunt poteſtates, à Deo ſunt ordinatæ. 1
Qui igitur reſiſtit poteſtati, mandato Dei reſiſtit: ii autem qui ipſis reſiſtunt, condemnationem accipient. 2
Judices enim non ſunt terrori bonis operibus, ſed malis. Vis igitur ut non reformides poteſtatem? quod bonum eſt age, & laus tibi futura eſt ab ea. 3
Miniſter enim Dei eſt, ſed tibi ad bonum. Quòd ſi quod malum eſt egeris, reformida: non enim fruſtrà accinctus eſt gladio, ſiquidem miniſter Dei eſt, ultor iræ iis qui malè agunt. 4
Quamobrem neceſſe eſt nobis ut ſubjiciamur, non ſolùm propter iram, ſed etiam propter conſcientiam noſtram. 5
Proptereà etiam cenſum capitis datis: miniſtri enim Dei ſunt ſuper hujuſmodi rebus conſtituti. 6
Rependite igitur unicuique prout ei debetur: cui tributum, tributum: cui vectigal, vectigal: cui timorem, timorem: cui denique honorem, honorem. 7
Et nemini ullius rei debitores ſitis, niſi alter alterum diligat. Nam qui diligit proximum ſuum, Legem adimplevit. 8
Etenim id quod dictum eſt, Non occides, neque mœchaberis, neque furaberis, neque concupiſces, & ſi quod eſt aliud præceptum, hoc verbo perficitur, nempe, Diliges proximum tuum ſicut teipſum. 9
Dilectio proximum ſuum malo non afficit: quandoquidem dilectio eſt impletio Legis. 10

Matutinis Dominicæ introitûs Jejunii. 24.

Quinetiam hoc ſcitote, quòd tempus eſt, & jam hora expergiſcendi à ſomno noſtro. Nunc enim propiùs acceſſit ad nos vita noſtra quàm quum credidimus. 11

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ወከመዝ፡ሐልዩ፡ምስለ፡ቢጽክሙ፡ ወትዕቢተሰ፡ ኢትሐልዩ፡ ወከመዝ፡ ያትሕት፡ ርእሶ፡ተመሰ
17 ሉ። ኢትበሉ፡ ጠቢባን፡ንሕነ።፡ ወኢትፍድዩ፡ እኩየ፡ ለዘ፡ አሐሠመ፡ ሠናየ፡ ተናገሩ፡
18 ምስለ፡ ቢጽክሙ።፡ ወእመሰ፡ ይትከሀለክሙ፡ ምስለ፡ ኵሉ፡ ሰብእ፡ ተአኀው።፡
19 ወኢትትበቀሉ፡ ለሊክሙ። አኅልፍዋ፡ለመዐት፡ እስመ፡ ከመዝ፡ ይቤ፡ አነ፡ እትቤቀል፡ ይቤ፡
20 እግዚአብሔር።፡ ወእመኒ፡ ርኅበ፡ ጸላኢከ፡ አብልዖ፡ ወለእመኒ፡ ጸምአ፡ አስትዮ፡ ወዘ
21 ንተ፡ ለእመ፡ ገበርከ፡ አፍሐመ፡ እሳት፡ታስተጋብእ፡ዲበ፡ርእሱ።፡ ወኢትማእ፡በእኩይ፡
ማእ፡ ለእኩይ፡ በገቢረ፡ ሠናይ።፡

Et juxta ſentire cum fratribus veſtris : & ſublimia ne cogitetis : 16
& ſimiliter conformes eſtote ei qui ſe deprimit : ne dicatis ; Sapientes ſumus. 17
Neque rependatis malum malignanti : ſermonem bonum habete cum fratribus ve- 18
ſtris. Et ſi vobis poſſibile eſt, cum omnibus gerite vos ut fratres. Et ne voſ- 19
met ulciſcamini : dimittite iram, quia ſic dixit ; Ego ulciſcar, dicit Dominus. Et 20
ſi inimicus tuus eſurit, ciba eum : & ſi ſitit, da ei potum : & ſi hoc feceris,
carbones ignis congeres ſuper caput ejus. Et ne vincator à malo, vince malum 21
benè agendo.

Verſio VULGATA LATINA.

16 Idipſum invicèm ſentientes : Non alta ſapientes, ſed humilibus conſentientes.
17 Nolite eſſe prudentes apud voſmetipſos : Nulli malum pro malo reddentes: pro-
18 videntes bona non tantùm coram Deo, ſed etiam coram omnibus hominibus. Si
19 fieri poteſt, quod ex vobis eſt, cum omnibus hominibus pacem habentes : Non
voſmetipſos defendentes, chariſſimi, ſed date locum iræ. Scriptum eſt enim; Mihi
20 vindicta : ego retribuam, dicit Dominus. Sed ſi eſurierit inimicus tuus, ciba il-
lum : ſi ſitit, potum da illi : hoc enim faciens, carbones ignis congeres ſuper caput
21 ejus. Noli vinci à malo, ſed vince in bono malum.

CAP. XIII.

1 Omnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubdita ſit : Non eſt enim poteſtas
2 niſi à Deo : quæ autem ſunt, à Deo ordinatæ ſunt, Itaque qui reſiſtit poteſtati,
Dei ordinationi reſiſtit. Qui autem reſiſtunt, ipſi ſibi damnationem acquirunt :
3 Nam principes non ſunt timori boni operis, ſed mali. Vis autem non timere po-
teſtatem ? Bonum fac ; & habebis laudem ex illa : Dei enim miniſter eſt tibi in bo- 4
num. Si autem malum feceris, time : non enim ſine cauſa gladium portat. Dei
enim miniſter eſt: vindex in iram ei, qui malum agit. Ideò neceſſitate ſubditi eſtote, 5
non ſolùm propter iram, ſed etiam propter conſcientiam. Ideò enim & tributa 6
præſtatis : miniſtri enim Dei ſunt, in hoc ipſum ſervientes. Reddite ergò omnibus 7
debita : cui tributum, tributum : cui vectigal, vectigal : cui timorem, timorem :
cui honorem, honorem. Nemini quidquam debeatis, niſi ut invicèm diligatis : qui 8
enim diligit proximum, legem implevit. Nam ; Non adulterabis ; Non occides : 9
Non furaberis : Non falſum teſtimonium dices : Non concupiſces : & ſi quod eſt
aliud mandatum, in hoc verbo inſtauratur ; Diliges proximum tuum ſicut teipſum.
Dilectio proximi malum non operatur. Plenitudo ergò legis eſt dilectio. 10
Et hoc ſcientes tempus : quia hora eſt jam nos de ſomno ſurgere. Nunc enim 11
propior eſt noſtra ſalus, quàm cùm credidimus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

16 * معتقدين هذا الراي نفسه احدكم للاخر • ولا تريوا رويات عالية • بل انقادوا مع
17 المتواضعين • لا تصيروا عند انفسكم عقلاء * لا تجازوا احدا عوض شر شرا • واسبقوا
18 فتفطنوا في معقولات حسنة امام الناس كلهم * وان كان ممكنا لكم ان تسالموا جماعة
19 الناس * يا احبائي لا تنتقموا لانفسكم • بل اعطوا الغيظ موضعا • فانه قد كتب • لي
20 الانتقام يقول الرب وانا اجازي * فان يجع عدوك فاطعمه • وان عطش فاسقه • فانك اذا
21 عملت هذا • فانما تجمع على راسه جمر نار * لا يغلبنك الشر • بل اغلب بالخير الشر •

1 • الفصل الثالث عشر • • السبت الثامن • * كل نفس فلتخضع
للسلطان المستولية • لان السلطنة ما تكون الا من الله • والسلطات الموجودة هي
2 مرتبة من الله * حتى ان من يقاوم السلطان • فقد قاوم ترتيب الله • والذين يقاومونهم
3 يقتنون لانفسهم دينونة * لان الرؤساء ليسوا خوفا للاعمال الصالحة • لكن للطالحة • اتوثر
4 الا تخشى السلطان • اعمل الخير • فيكون لك منه مديحا * لانه خادم الله هو لك في الصلاح •
وان عملت الشر فخف • فانه ما يتقلد السيف جزافا • لانه خادم الله في السخط منتقما ممن
5 يعمل الشر * فلذلك الخضوع له ضروري لازم • لا من اجل السخط فقط • بل ومن اجل
6 ذات المعرفة * لانكم من اجل هذا تادون خراجات • لان جباتها خدام الله هم • ملازمين
7 هذا الامر نفسه * فاقضوا الكافة ما يجب لهم • فاقضوا جباة الضريبة الضريبة • ومستخرجي
8 الجزية الجزية • امنحوا ذوي الخوف الخوف • واصحاب الكرامة الاكرام * ولا تكونوا غرماء
9 لاحد بشيء الا بان يحب بعضكم بعضا • لان من يحب رفيقه فقد اكمل الشريعة * لان
قوله لا تفسق • لا تقتل • لا تسرق • لا تشهد كاذبا • لا تشتهين • واية وصية اخرى •
10 بهذه الكلمة تتم • بان تحب قريبك كما تحب نفسك * المحبة للقريب ما تصنع شرا • فتمام
11 الشريعة اذا المحبة * ومن هذا اعرفوا الوقت • ان قد حانت الساعة ان تنهض من النوم •
• قراءة احد مرفع الجبن • ولمولد يوحنا المعمدان في الرابع والعشرين من حزيران •
فان الخلاص اقرب منا الان اكثر من الوقت حين امنا •

Tenentes hanc eandem ſententiam alter 16 *erga alterum. Et ne ſentiatis opiniones elatas, ſed humilibus morem gerite. Ne ſitis apud voſmetipſos prudentes. Ne* 17 *rependatis cuiquam pro malo malum. Et maturè providete ratiocinationes bonas coram cunctis hominibus. Et ſi poſſibile* 18 *vobis eſt, ut pacificè vivatis cum omnibus hominibus. O dilecti mei, ne ulciſcamini* 19 *vos ipſos, ſed date locum iræ. Scriptum eſt enim, Mihi vindicta, dicit Dominus, & ego rependam. Igitur ſi eſuriat* 20 *inimicus tuus, ciba eum: ſiq; ſitiat, da illi potum : hoc enim cùm feceris, congeres quidem ſuper caput ejus carbones ignis. Ne tevincat malum, ſed vince* 21 *bono malum.*

CAP. XIII.

Sabbatho octavo.

Qualibet anima ſubdat ſe poteſtatibus ſupereminentibus, quia non eſt poteſtas, niſi à Deo : & poteſtates quæ reperiuntur, à Deo ſunt ordinatæ. 1 *Adeo* 2 *ut qui reſiſtit poteſtatibus, reſiſtat ordinationi Dei : qui autem reſiſtunt eis, acquirunt ſibiipſis damnationem. Nam* 3 *principes non ſunt terrori bonis operibus, ſed malis. Viſnè præpoſitum non timere, fac bonum, eritque tibi laus apud ipſum. Is enim miniſter Dei tibi eſt in boni-* 4 *tate. Quòd ſi malum committas, time: quia non fruſtra gladio ſe præcingit : nam miniſter Dei eſt in ira, ultionem ſumens ab eo qui malum perpetrat. Propterea ſubdere ſe illi neceſſarium eſt* 5 *ac debitum : non propter iram tantùm, ſed etiam propter ipſam ſcientiam. Hac* 6 *enim de cauſa redditis tributa, ſiquidem exactores illorum miniſtri Dei ſunt, huic eidem negotio inſtantes. Solvite* 7 *igitur omnibus quod eis debetur : & quidem exactoribus vectigalis ſolvite vectigal : & coactoribus cenſus, cenſum : reddite metuendis timorem, & honorandis honorem. Et necui debitores ſitis* 8 *in ulla re, niſi in diligendo invicem. Nam qui diligit ſocium ſuum, jam explevit legem. Quod enim dicitur, Ne* 9 *committas adulterium, Ne occidas, Ne fureris, Ne falsò teſteris, Ne concupiſcas, & quodvis aliud præceptum, hoc verbo expletur, nempè, Ut diligas proximum tuum, ut te ipſum diligis. Dilectio erga* 10 *proximum, non operatur malum. Perfectio igitur legis eſt dilectio. Ex his* 11 *noſcite tempus : jam enim advenit hora expergiſcendi à ſomno.*

Lectio Dominicæ hilariorum caſei. Et pro Nativitate Johannis Baptiſtæ, vigeſimâ quartâ Junii.

Salus enim propiùs adeſt nobis modò ; quàm eo tempore quo credidimus.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

፲፫

1 ለኵሉ ፡ ነፍስ ፡ መኳንንት ፡ ተኰነኑ ፡ እስመ ፡ ሊይሠየም ፡ መኳንንት ፡ ዘእንበለ ፡ እምኀበ ፡
እግዚአብሔር ፡ ወእመሰ ፡ እምኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ውእቱ ፡ ኵሉ ፡ ብውሕ ፡ ሎቱ ።
2 ወዘሰ ፡ አበየ ፡ ተኰንኖ ፡ ለመኳንንት ፡ ትእዛዘ ፡ እግዚአብሔር ፡ አበየ ፡፡ ወእለሰ ፡ የአብዩ ፡ ተ
3 ኰንኖ ፡ ኰነኔ ፡ ያመጽኡ ፡ ለርእሶሙ ። ወመኳንንትሰ ፡ ኢኮኑ ፡ ግሩማነ ፡ ለዘ ፡ ይገብር ፡
ሠናየ ፡ ዘእንበለ ፡ ለዘ ፡ እኩይ ፡ ምግባሩ ፡፡ ወእመሰ ፡ ትፈቅድ ፡ ኢትፍርሆሙ ፡ ለመኳንንት ፡ ግ
4 ባር ፡ ሠናየ ፡ ወዓዲ ፡ እሙንቱ ፡ ያአኵቱከ ። እስመ ፡ ለእከ ፡ እግዚአብሔር ፡ እሙንቱ ፡ ከ
መ ፡ አንተ ፡ ታሠኒ ፡ ምግባሪከ ፡ ወእመሰ ፡ ትፈቅድ ፡ ኢትፍራህ ፡ ግበር ፡ ሠናየ ፡፡ ወዘአኮ ፡ ለከ
5 ንቱ ፡ ለኰንኖ ፡ መጥባሕተ ፡ እስመ ፡ ሳእኩ ፡ እሙንቱ ፡ ከመ ፡ ይትበቀልዎ ፡ ለገባሬ ፡ እኪት ።
6 ይእዜኒ ፡ በግብር ፡ ተኰነኑ ፡፡ ወአኮ ፡ ዳእሙ ፡ ዘእኩይ ፡ ዓዲ ፡ ዘሠናይኒ ፡ ምግባሩ ። ወበ
እንተዝ ፡ ተጋብኡ ፡ ሎሙ ፡ ጸብሐተ ፡፡ እስመ ፡ ሳእከ ፡ እግዚአብሔር ፡ እሙንቱ ፡ ወለዝ ፡ ግብ
7 ር ፡ ተሠይሙ ። ወለኵሉ ፡ በዘ ፡ ይረትዕ ፡ ግበሩ ፡፡ ወለዘኒ ፡ ጸበሕተ ፡ ጸብሑ ፡ ወለዘኒ ፡ ብ
8 ነተ ፡ በንቱ ፡ ወለዘኒ ፡ ፍርሀተ ፡ ፍርሁ ፡ ወለዘኒ ፡ ክብረ ፡ አክብሩ ። ወአልቦ ፡ ዘይበቍዐክሙ ፡
9 ዘእንበለ ፡ አፍቅሮ ፡ ቢጽክሙ ፡ ወዘሰ ፡ አፍቀረ ፡ ቢጾ ፡ ኵሎ ፡ ሕገ ፡ ፈጸመ ፡ ገቢረ ፡፡ ። እስመ ፡
ከመዝ ፡ ይቤ ፡ ኢትሑር ፡ ብእሲተ ፡ ብእሲ ፡ ወኢትቅትል ፡ ነፍሰ ፡ ወኢትስርቅ ፡ ወኢትኩን ፡
ሰማዕተ ፡ በሐሰት ፡ ወኢትፍትው ፡፡ ወዓዲ ፡ በዕደኒ ፡ ቦቱ ፡ ትእዛዝ ፡ ወርእሱ ፡ ለኵሉ ፡
10 አፍቅሮ ፡ ቢጽከ ፡ ከመ ፡ ነፍስከ ። ዘያፈቅር ፡ ቢጾ ፡ ኢይገብር ፡ እኩየ ፡ ተፋቅሮስ ፡
11 ፍጹም ፡ ሕግ ፡ ውእቱ ፡፡ ። ወዘኒ ፡ ታአምሩ ፡ ከመ ፡ በጽሐ ፡ ጊዜሁ ፡ ለነቂህ ፡ እምነዋ
ም ፡ ወይእዜሰ ፡ አልጸቀት ፡ ሕይወትነ ፡ እንተ ፡ ተሰፈውነ ።

CAP. XIII.

Omnis anima ſubdita ſit poteſtati : quoniam non præficitur poteſtas niſi à Deo : 1 *& ſi à Deo eſt, omnem poteſtatem habet. Et qui recuſat ſubditum eſſe poteſtati,* 2 *mandatum Dei aſpernatur : & qui recuſant ſubjici, damnationem ſibi accerſunt. Magiſtratus autem non ſunt terrori benè agentibus, ſed eis quorum opera mala ſunt:* 3 *& ſi velis non metuere poteſtatem, bonum facito, & etiam ipſi gratias habebunt tibi. Quia miniſtri Dei ſunt, ut tu opera tua rectè præſtes : ideò ſi vis non ti-* 4 *mere, facito bonum : etenim non fruſtrà tribuunt poteſtatem gladii ; quia eo ipſos armârunt, ut vindictam ſumant de malefactoribus. Nunc autem ex neceſſitate* 5 *eſt ut ſubjecti ſitis : & non tantùm qui malus eſt, ſed is inſuper cujus opus bonum eſt. Et propter hoc, illis tributa ſolvitis, quia miſit illos Deus, & ad hoc* 6 *opus præficiuntur. Omnibus etiam quod æquum eſt, reddite : & cui tributum* 7 *debetur, tributum ejus : & cui vectigal, vectigal ejus: & cui metus, metum ejus: & cui honor, honorate eum. Et nihil eſt quod proderit vobis, niſi dilectio fra-* 8 *ternitatis veſtræ : & qui diligit fratrem, totius legis complevit opus. Siqui-* 9 *dem hoc quod dicit ; Non ingredieris ad uxorem viri, & Non occides animam, & Non furaberis, & Non eris falſus teſtis, & Non concupiſces, & ulterius aliud ſi in ea ſit præceptum, etiam ſumma ejus totalis hæc eſt, Dilectio fratris tui, quemadmodum tuæ ipſius animæ. Qui diligit proximum ſuum, nil perpe-* 10 *trat mali. Charitas eſt completio legis. Et hoc ſcitote adveniſſe tempus expergi-* 11 *ſcendi à ſomno : & nunc quidem appropinquat ſalus noſtra, quam ſuſtinuimus.*

Nox præceſſit, *at* dies appropinquavit. Abjiciamus ergò opera tenebrarum,
12 Ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα (ι) ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους,
& induamur arma lucis. Sicut in die, *decenter* ambulemus:
13 (κ) καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὅπλα τοῦ φωτός. Ὡς ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως περιπατήσωμεν·
non comeſſationibus & ebrietatibus, non cubilibus & *laſciviis*, non *lite* & æmulatione:
μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ·
Sed induimini Dominum Jeſum Chriſtum, & carnis curam ne feceritis
14 (λ) Ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε
in deſideriis.
εἰς (μ) ἐπιθυμίας.

CAP. XIV. ιδ'.

Ipſum autem infirmum fide, aſſumite, non in diſceptationib' *diſputa-*
1 Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει, προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλο-
tionum. Hic *quidem* credit manducare omnia: *at* infirmus olus *edit.*
2 γισμῶν. Ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα· ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα ἐσθίει.
Manducans, non manducantem non ſpernat: & non *manducans*, manducantem non
3 Ὁ ἐσθίων, τὸν μὴ ἐσθίοντα (α) μὴ ἐξουθενείτω· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα μὴ
judicet: Deus enim illum aſſumpſit. Tu quis es *judicans* alienum
4 κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο. Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον
ſervum? *proprio* Domino ſtat aut cadit: ſtabit autem: potens
οἰκέτην; τῷ ἰδίῳ Κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ· (β) δυνατὸς
enim eſt Deus ſtatuere illum. *Hic quidem* judicat diem inter diem, *hic* autem
5 γάρ ἐστιν ὁ Θεὸς στῆσαι αὐτόν. Ὃς (γ) μὲν κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ
judicat omnem diem: unuſquiſque in *proprio* ſenſu abundet. *Sapiens*
6 κρίνει πᾶσαν ἡμέραν· (δ) ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορείσθω. Ὁ φρονῶν
diem, Domino ſapit: & *non ſapiens diem, Domino non ſapit:*
τὴν ἡμέραν, (ε) Κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ οὐ φρονεῖ·
manducans, Domino manducat, gratias agit enim Deo: & non *manducans*, Domino non
ὁ ἐσθίων, Κυρίῳ ἐσθίει, εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, Κυρίῳ οὐκ
manducat, & gratias agit Deo. Nemo enim noſtrûm ſibi*ipſi* vivit, & nemo ſibi*ipſi*
7 ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ (ζ) τῷ Θεῷ. Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ

moritur. Sive enim vivimus, Domino vivimus: ſive morimur,
ἀποθνήσκει. Ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε (η) ἀποθνήσκωμεν, 8
Domino morimur: ſive ergò vivimus, ſive morimur, Domini
τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκομεν· ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε (θ) ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου
ſumus. In hoc enim Chriſtus *&* mortuus eſt, & reſurrexit, *&* *revixit*, ut & mor-
ἐσμέν. Εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς καὶ (ι) ἀπέθανε, καὶ ἀνέστη, καὶ ἀνέζησεν, ἵνα καὶ νε- 9
tuorum & vivorum dominetur. Tu autem quid judicas fratrem tuum? aut *&* tu *quid*
κρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί 10
ſpernis fratrem tuum? omnes enim *adſtabimus tribunali* Chriſti.
ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι (κ) τοῦ Χριστοῦ.
Scriptum eſt enim; Vivo ego, dicit Dominus, quoniam mihi *flectet* omne genu,
Γέγραπται γάρ, Ζῶ ἐγώ, λέγει Κύριος, ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ, 11
& omnis lingua confitebitur Deo. Itaque unuſquiſque noſtrûm pro
καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ. Ἄρα οὖν ἕκαστος ἡμῶν περὶ 12
ſeipſo rationem reddet Deo. Non ampliùs ergò invicèm judicemus: ſed
ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ Θεῷ. Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ 13
hoc judicate magis, *hoc, non ponere* offendiculum fratri, vel
τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τό, μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ, ἢ
ſcandalum. Scio & *perſuaſus ſum* in *Chriſto* Jeſu, quia nihil commune per
σκάνδαλον. Οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν (λ) δι' 14
ipſum: *ſi non exiſtimanti* aliquid commune eſſe, illi commune. *Si verò* propter
ἑαυτοῦ· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. (μ) Εἰ δὲ διὰ 15
cibum frater tuus contriſtatur, non *ampliùs* ſecundùm charitatem ambulas: *ne*
βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκ ἔτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς· μὴ
cibo tuo illum *perde*, pro quo Chriſtus mortuus eſt. Non blaſphemetur
τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον ἀπόλλυε, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανε. Μὴ βλασφημείσθω 16
ergò veſtrum bonum. Non enim eſt regnum Dei, eſca & potus:
οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν. Οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, βρῶσις καὶ πόσις· 17
ſed juſtitia, & pax, & gaudium in Spiritu ſancto. *Nam in his*
ἀλλὰ δικαιοσύνη, καὶ εἰρήνη, καὶ χαρὰ ἐν Πνεύματι ἁγίῳ. Ὁ γὰρ ἐν (ν) τούτοις 18
ſerviens Chriſto, *benè placens* Deo, & probatus hominibus.
δουλεύων (ξ) τῷ Χριστῷ, εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις.

MS. A. (ι) ἤγγισεν. (κ) ἐνδυσώμεθα δὲ τὰ ἔργα τοῦ φωτός. (λ) Ἀλλὰ (μ) ἐπιθυμίαν. ΚΕΦ. ιδ'. MS. A. (α) μὴ κρινέτω· ὁ δὲ μὴ (β) δυνατεῖ γὰρ ὁ Κύριος στῆσαι (γ) μὲν γὰρ κρίνει (δ) ἕκαστος τῷ (ε) Κυρίῳ φρονεῖ· καὶ ὁ ἐσθίων, (ζ) τῷ Κυρίῳ. (η) ἀποθνήσκομεν, (θ) ἀποθνήσκομεν, (ι) ἔθανεν, καὶ ἔζησεν, ἵνα (κ) τοῦ Θεοῦ. (λ) δι' αὐτοῦ· (μ) Εἰ γὰρ διὰ (ν) τούτῳ (ξ) Χριστῷ,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܠܠܝܐ ܓܝܪ ܥܒܪ ܘܐܝܡܡܐ ܩܪܒ. ܢܫܠܐ ܗܟܝܠ ܡܢܢ ܥܒܕܐ ܕܚܫܘܟܐ. ܘܢܠܒܫ
13 ܙܝܢܐ ܕܢܘܗܪܐ. * ܘܐܝܟ ܕܒܐܝܡܡܐ ܒܐܣܟܝܡܐ ܢܗܠܟ. ܠܐ ܒܙܡܪܐ ܘܠܐ ܒܪܘܝܘܬܐ. ܘܠܐ ܒܡܫܟܒܐ
14 ܛܢܦܐ. ܘܠܐ ܒܚܣܡܐ ܘܒܚܪܝܢܐ. * ܐܠܐ ܐܬܥܛܦܘ ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܠܐ ܬܐܨܦܘܢ
ܕܒܣܪܟܘܢ ܠܪܓܝܓܬܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܫܠܡ

1 * ܠܡܢ ܕܝܢ ܕܟܪܝܗ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܗܒܘ ܠܗ ܐܝܕܐ. ܘܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܬܦܠܓܝܢ
2 ܒܡܚܫܒܬܟܘܢ. * ܐܝܬ ܓܝܪ ܕܡܗܝܡܢ ܕܢܐܟܘܠ ܟܠܡܕܡ. ܘܕܟܪܝܗ ܝܪܩܐ ܗܘ ܐܟܠ.
3 * ܗܘ ܕܝܢ ܕܐܟܠ. ܠܐ ܢܒܣܐ ܠܗ ܠܕܠܐ ܐܟܠ. ܘܗܘ ܕܠܐ ܐܟܠ. ܠܐ
4 ܢܕܘܢ ܠܕܐܟܠ. ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܩܪܒܗ. * ܐܢܬ ܡܢ ܐܢܬ ܕܕܐܢ ܐܢܬ ܠܥܒܕܐ ܕܠܐ ܕܝܠܟ. ܐܢ ܩܐܡ ܠܡܪܗ
ܩܐܡ. ܘܐܢ ܢܦܠ ܠܡܪܗ ܢܦܠ. ܡܩܡ ܗܘ ܕܝܢ ܩܐܡ. ܡܫܟܚ ܓܝܪ ܡܪܗ ܕܢܩܝܡܝܘܗܝ.
5 * ܐܝܬ ܕܦܪܫ ܝܘܡܐ ܡܢ ܝܘܡܐ. ܘܐܝܬ ܕܕܐܢ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܟܠܢܫ ܕܝܢ
6 ܒܡܕܥܗ ܢܬܚܦܛ. * ܡܢ ܕܡܬܪܥܐ ܕܝܘܡܐ. ܠܡܪܗ ܡܬܪܥܐ. ܘܟܠ ܕܠܐ ܡܬܪܥܐ
ܕܝܘܡܐ. ܠܡܪܗ ܠܐ ܡܬܪܥܐ. ܘܕܐܟܠ. ܠܡܪܗ ܐܟܠ. ܘܠܐܠܗܐ ܡܘܕܐ. ܘܕܠܐ ܐܟܠ. ܠܡܪܗ
7 ܠܐ ܐܟܠ. ܘܡܘܕܐ ܠܐܠܗܐ. * ܠܝܬ ܓܝܪ ܐܢܫ ܡܢܢ ܕܠܢܦܫܗ ܚܝ. ܘܠܝܬ ܐܢܫ ܕܠܢܦܫܗ
8 ܡܐܬ. * ܐܢ ܚܝܝܢ ܓܝܪ ܚܢܢ. ܠܡܪܢ ܗܘ ܚܝܝܢܢ. ܘܐܢ ܡܝܬܝܢܢ. ܠܡܪܢ ܗܘ ܡܝܬܝܢܢ. ܐܢ
9 ܗܟܝܠ ܚܝܝܢܢ ܘܐܢ ܡܝܬܝܢܢ. ܕܡܪܢ ܚܢܢ. * ܡܛܠ ܗܕܐ ܐܦ ܡܫܝܚܐ ܡܝܬ ܘܚܝܐ. ܘܩܡ
10 ܕܗܘ ܢܗܘܐ ܡܪܐ ܠܡܝܬܐ ܘܠܚܝܐ. * ܐܢܬ ܕܝܢ ܡܢܐ ܕܐܢ ܐܢܬ ܠܐܚܘܟ. ܐܘ ܐܦ ܐܢܬ ܡܢܐ
11 ܫܐܛ ܐܢܬ ܠܐܚܘܟ. ܟܠܢ ܓܝܪ ܥܬܝܕܝܢܢ ܠܡܩܡ ܩܕܡ ܒܝܡ ܕܡܫܝܚܐ. * ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ.
12 ܕܚܝ ܐܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܕܠܝ ܬܟܘܦ ܟܠ ܒܪܟ. ܘܠܝ ܬܘܕܐ ܟܠ ܠܫܢ. * ܡܟܝܠ ܟܠ ܐܢܫ
13 ܡܢܢ. ܦܬܓܡܐ ܚܠܦ ܢܦܫܗ ܢܬܠ ܠܐܠܗܐ. * ܠܐ ܡܟܝܠ ܢܕܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. ܐܠܐ ܗܕܐ ܝܬܝܪ
14 ܕܘܢܘ. ܕܠܐ ܬܣܝܡܘܢ ܬܘܩܠܬܐ ܠܐܚܘܟܘܢ. * ܝܕܥ ܐܢܐ ܓܝܪ ܘܡܦܝܣ ܐܢܐ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ.
ܕܡܕܡ ܡܛܢܦ ܡܢ ܒܝܬ ܢܦܫܗ ܠܝܬ. ܐܠܐ ܠܐܢܫ ܕܡܬܪܥܐ ܥܠ ܡܕܡ ܕܛܡܐ. ܠܗܘ ܗܘ ܒܠܚܘܕܘܗܝ
15 ܛܡܐ. * ܘܐܢ ܡܛܠ ܡܐܟܘܠܬܐ ܡܥܝܩ ܐܢܬ ܠܐܚܘܟ. ܠܐ ܗܘܐ ܒܚܘܒܐ ܡܗܠܟ ܐܢܬ.
16 ܠܐ ܬܘܒܕܝܘܗܝ ܒܡܐܟܘܠܬܟ. ܠܡܢ ܕܡܛܠܬܗ ܡܝܬ ܡܫܝܚܐ. * ܘܠܐ ܢܬܓܕܦ ܛܒܢ.
17 * ܠܝܬ ܗܝ ܓܝܪ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܡܐܟܘܠܬܐ ܘܡܫܬܝܐ. ܐܠܐ ܟܐܢܘܬܐ ܘܫܝܢܐ
18 ܘܚܕܘܬܐ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. * ܡܢ ܕܒܗܠܝܢ ܓܝܪ ܡܫܡܫ ܠܡܫܝܚܐ. ܫܦܪ ܠܐܠܗܐ. ܘܩܕܡ
ܒܢܝܢܫܐ ܒܚܝܪ.

Jam nox præteriit, dies verò appropinquavit. Propellamus ergò à nobis opera tenebrarum, & induamur arma lucis. 12
Ut interdiù cum honeſtate ambulemus, non in cantu neque temulentiâ, neque in diſcubitu impuro, nec invidiâ, & contentione. 13
Sed induite Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, nec ſoliciti ſitis carnis veſtræ ad concupiſcentias. 14

CAP. XIV.

Ei verò qui eſt infirmus in fide, date manum; nec ſitis ambigentes in cogitationibus veſtris. 1
Eſt enim qui credit, quíque re omni veſcitur: qui verò infirmus eſt, olus comedit. 2
Is autem qui comedit, non comedentem ne deſpiciat: & qui non comedit, comedentem ne condemnet. Deus enim provexit illum. 3
Tu quis es, qui condemnas ſervum non tuum, qui ſi ſtat, hero ſuo ſtat: &, ſi cadit, hero ſuo cadit? ſtando autem ipſe ſtat: habet enim herus ejus poteſtatem ſuſtinendi illum. 4
Eſt qui ab *una* die judicium ferat de *alia* die, eſt & qui omnes dies judicet. Cæterùm enim unuſquiſque in mente ſua ſit firmus. 5
Qui cogitat quæ diei ſunt, domino ſuo cogitat: & qui non cogitat quæ diei ſunt, domino ſuo non cogitat. Et qui comedit, domino ſuo comedit, Deóque gratias agit: & qui non comedit, domino ſuo non comedit, & gratias agit Deo. 6
Nullus eſt enim ex nobis qui ſibiipſi vivat, 7
nullúſque qui ſibiipſi moriatur. Quoniam ſive vivimus, Domino noſtro vivimus: ſive morimur, Domino noſtro morimur. Sive igitur vivamus, ſive moriamur, Domini noſtri ſumus. 8
Propterea etiam Chriſtus mortuus eſt, ac revixit, ac reſurrexit, ut ſit ipſe Dominus, tum mortuis tum viventibus. 9
Tu verò cur condemnas fratrem tuum: aut etiam cur tu deſpicis fratrem tuum? futurum eſt enim ut nos omnes ſiſtamur ante tribunal Chriſti. 10
Sicut ſcriptum eſt; Vivo ego, inquit Dominus: mihi ſeſe incurvabit omne genu, mihique confitebitur omnis lingua. 11
Igitur unuſquiſque noſtrûm rationem pro ſe ipſo reddet Deo. 12
Nequaquam igitur alius alium condemnet: ſed hoc judicate potiùs, ut ne offendiculum fratri tuo ponas. 13
Novi ſiquidem & perſuaſum habeo per Dominum Jeſum, nihil eſſe prophanum ex ſeipſo: ſed ei qui meditatur aliquid impurum eſſe, id ei tantummodò eſſe impurum. 14
Sed ſi propter cibum moleſtiam exhibes fratri tuo, non in dilectione ambulas. Ne perdas cibo tuo eum, propter quem mortuus eſt Chriſtus. 15
Nec blaſphemetur bonum noſtrum. 16
Namque regnum Dei non eſt cibus aut potus; ſed juſtitia & pax, & lætitia per Spiritum ſanctitatis. 17
Qui enim per hæc miniſtrat Chriſto, placet Deo, & coram hominibus probatur. 18

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወኀለፈት ፡ ሌሊት ፡ ወመጽአት ፡ መዐልት ፡፡ ወንግድፍ ፡ እምላዕሌነ ፡ ምግባረ ፡ ጽልመት ፡
13 ወንልበስ ፡ ወልታ ፡ ብርሃን ፡፡ ከመ ፡ ናንሶሱ ፡ በምግባረ ፡ ጽድቅ ፡ ወኢኮ ፡ በስታይ ፡
14 ወበዝሙት ፡ ወኢኮ ፡ በመርዓት ፡ ወኢኮ ፡ በተሐምሞ ፡ ወበቅንአት ፡፡ ልበስዎ ፡ ለእግዚ
እነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ወኢትሐልይዎ ፡ ፍትወቶ ፡ ለነፍስትክሙ ፡፡ 10
1 ወለዘኒ ፡ ድኩም ፡ ሀይማኖቱ ፡ ጸርዎ ፡ ወኢትግበሩ ፡ ለአድልዎ ፡፡ ዘሰ ፡ የአምን ፡ ኵ
2 ሎ ፡ ለይብላዕ ፡ ወዘሰ ፡ ይናፍቅ ፡ ኀምለ ፡ ለይሴሰይ ፡፡

Et præteriit nox, & advênit dies: proinde abjiciamus à nobis opera tenebrarum, & induamus arma lucis: 12
Ut ambulemus in operibus juſtitiæ, & non in compotatione & fornicatione, neque in luxuria, neque in vexatione & invidia. 13
Induite Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, & concupiſcentiam corporis veſtri ne ſapiatis. 14

CAP. IV.

Et cum qui fide infirmus eſt, ſublevate: & ne ſolicitetis ejus placendi ſtudium. 1
Hic credit, omnia comedat: & iſte ſubdubitat, oleribus veſcatur. 2

Verſio VULGATA LATINA.

12 Nox præceſſit, dies autem appropinquavit. Abjiciamus ergò opera tenebrarum, &
13 induamur arma lucis. Sicut in die honeſtè ambulemus; non in comeſſationibus, &
ebrietatibus, non in cubilibus, & impudicitiis, non in contentione, & æmulatio-
14 ne: Sed induimini Dominum Jeſum Chriſtum, & carnis curam ne feceritis in de-
ſideriis.

CAP. XIV.

1 INfirmũ autẽ in fide aſſumite, non in diſceptationib⁹ cogitationũ. Ali⁹ enim cre-
2 dit ſe manducare omnia: qui autẽ infirm⁹ eſt, olus manducet. Is qui manducat, non
3 manducantẽ non ſpernat: & qui non manducat, manducantẽ non judicet: De⁹ enim
4 illũ aſſumpſit. Tu quis es, qui judicas alienũ ſervũ? Dño ſuo ſtat, aut cadit: ſtabit au-
5 tẽ: potens eſt enim Deus ſtatuere illum. Nam alius judicat diem inter diem: alius
6 autem judicat omnem diem: unuſquiſque in ſuo ſenſu abundet. Qui ſapit diem,
Domino ſapit. Et qui manducat, Domino manducat: gratias enim agit Deo. Et
7 qui non manducat, Domino non manducat, & gratias agit Deo. Nemo enim no-
8 ſtrûm ſibi vivit, & nemo ſibi moritur. Sive enim vivimus, Domino vivimus: ſi-
ve morimur, Domino morimur. Sive ergò vivimus, ſive morimur, Domini ſumus.
In hoc enim Chriſtus mortuus eſt, & reſurrexit: ut & mortuorum & vivorum do- 9
minetur. Tu autem quid judicas fratrem tuum? aut tu quarè ſpernis fratrem tu- 10
um? Omnes enim ſtabimus ante tribunal Chriſti. Scriptum eſt enim; Vivo ego, 11
dicit Dominus, quoniam mihi flectetur omne genu: & omnis lingua confitebi-
tur Deo. Itaque unuſquiſque noſtrûm pro ſe rationem reddet Deo. Non ergò 12
ampliùs invicèm judicemus: ſed hoc judicate magìs, ne ponatis offendiculum fra- 13
tri, vel ſcandalum. Scio, & confido in Domino Jeſu, quia nihil commune per 14
ipſum, niſi ei qui exiſtimat quid commune eſſe, illi commune eſt. Si enim propter 15
cibum frater tuus contriſtatur: jam non ſecundùm charitatem ambulas. Noli ci-
bo tuo illum perdere, pro quo Chriſtus mortuus eſt. Non ergò blaſphemetur bo- 16
num noſtrum. Non eſt enim regnum Dei, eſca & potus: ſed juſtitia, & pax, & 17
gaudium in Spiritu ſancto: Qui enim in hoc ſervit Chriſto, placet Deo, & pro- 18
batus eſt hominibus.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 * الليل قد ولّي والنهار قد دنا • فلنطرح اذا اعمال الظلمة • ولنلبس اسلحة النور * ونسلك
13 كالسلوك في النهار بجمال الورع • لا نتصرف في الاغاني والمسكرات • ولا في الشهوات النسانية
14 والطمانات • ولا في المحك والحسد * لكن البسوا الرب يسوع المسيح • ولا تهموا بالبشر جانحين الي
1 شهواتها • الفصل الرابع عشر • * واعضدوا المريض في الامانة • لا بشكوك افكار
2 * فمن يومن ياكل كل شي • واما المريض فياكل بقولا * من ياكل فلا يزدرين بمن لا ياكل •
3 4 ومن لا ياكل فلا يدينن من ياكل • لان الله قد قبله * فانت من انت يا من يدين عبدا اجنبيا •
5 انه لربه يقف ام يسقط • بل سيقوم لان الله قادر هو ان يقيمه • تم * فواحد يدين يوما فيوما •
واخر يدين كل يوم • وكل احد فليقتنع في عمله • السبت التاسع بعد العنصرة • وتجنيز
6 المتوفين • * لان من يكرم اليوم فالرب يكرمه • ومن لا يكرم اليوم فالرب لن يكرمه •
7 ومن ياكل فللرب ياكل • لانه يشكر لله • ومن لا ياكل فللرب لن ياكل • لانه يشكر لله * لان ما
8 يعيش احد منا لذاته • ولا يموت احد لذاته * وانما ان عشنا فللرب نعيش • وان متنا فللرب
نموت • فان عشنا اذا وان متنا فللرب نحن • * الثلثا من الجمعة الخامسة بعد العنصرة •
9 10 * لان المسيح لهذا مات وقام فعاش ليسود الموتي والاحياء • تم • * السبت • * فانت لم تدين
11 اخاك • ولم تزدري انت باخيك • لاننا كلنا سنقوم لدي عرش المسيح * لان قد كتب • يقول الرب
12 حي انا ان لي ستجثي كل ركبة • وكل لسان يعترف بالله * وكل احد منا اذا عن نفسه يعطي جوابا لله •
13 * فلا يدينن احدنا الاخر ايضا • بل الاولي بكم ان تميزوا هذا • ان لا تصنعوا لاخيكم عثرة
14 او شكا * وانا موقن عالم بالرب يسوع المسيح • ان ليس شيا به نجسا • الا لمن يفتكر عن شي
15 انه يكون نجسا • فله وحده يكون نجسا * فان كنت تحزن اخاك من اجل طعام • فلست فيما
16 تخص المحبة مستسيرا • فلا تقتل ذاك بطعامك • فيهلك الذي عنه مات المسيح * فلا يفتري
17 احدكم على خيركم * فان ملك الله ليس هو طعاما وشرابا • لكنه عدل وسلامة وسرور بروح
18 القدس * لان من يخدم الرب بهذه المناقب • فذلك مرضي لله ومختبر عند الناس • تم •

Nox jam receſſit, & dies jam acceſſit. 12
Abjiciamus igitur opera tenebrarum, & induamur arma lucis: Et ambulemus ut 13
ambulari ſolet in die, decenter compoſiti. Ne occupemur in cantilenis, & ebrietatibus, neq; in cupiditatibus muliebribus, & turpitudinibus, neque in cæco impetu, & invidia: Sed induimini Dominum 14
Jeſum Chriſtum: & curam ne impendatis carni, ad ejus illecebras propenſi.

CAP. XIV.

ET adjuvate infirmum in fide, non in 1
dubiis cogitationum, Qui enim credit, 2
qualibet re veſcatur: at verò infirmus, veſcatur oleribus. Qui veſcitur, ne de- 3
ſpiciat non veſcentem: & qui non veſcitur, ne judicet veſcentem: quandoquidem
Deus acceptit illum, Tu verò quis es ô 4
quicunque judicas ſervum alienum? nam Domino ſuo ſtat, aut cadit. imo ſurget, quia Deus potens eſt erigere eum.
Hucuſque. *Unus quidem judicat de die* 5
in diem: alius autem judicat omnem diem: & unuſquiſque proprio ſit opere contentus.

Sabbatho nono poſt Pentecoſten.
Et in funeribus defunctorum.

Nam qui diem honorat, honeſtabit illum 6
Dominus: & qui diẽ non honorat, haudquaquam honeſtabit illum Dominus. Et qui veſcitur, Domino veſcitur, quia Deo gratias agit: & qui non veſcitur, Domino non veſcitur, quia Deo gratias agit.
Nemo enim noſtrûm ſibimet vivit, & ne- 7
mo ſibimet moritur. Et ſi vivamus qui- 8
dem, Domino vivimus: & ſi moriamur, Domino morimur. Sive ergò vivamus, ſive moriamur, Domini ſumus.

Feriâ tertiâ hebdomadis quintæ
poſt Pentecoſten.

Chriſtus enim ad hoc mortuus eſt, & ſur- 9
gens revixit, ut dominaretur mortuis ac vivis. Finis. Sabbatho. *Tu igi-* 10
tur cur judicas fratrem tuum? & cur deſpicis tu fratrem tuum? omnes enim
ſtabimus ante tribunal Chriſti. Scriptum 11
eſt enim, Dicit Dominus, Vivus ſum ego; quòd mihi flectetur omne genu, & omnis
lingua Deum fatebitur. Itaq; unuſquiſq; 12
noſtrûm de ſeipſo rationem reddet Deo. 13
Nequis ergò noſtrûm alterum poſthac judicet: ſed potiùs hoc diſcernite, ut non faciatis fratri veſtro offendiculum aut
ſcandalum. Et ego certus ſum ac ſciens 14
per Dominum Jeſum Chriſtum, nullam eſſe rem ſeipſâ immundam: ſed qui exiſtimat rem aliquam eſſe immundam, illi
ſoli eſt immunda. Quòd ſi contriſtas 15
fratrem tuum propter cibum, jam non ut charitas requirit ambulas. At ne pertimas illum cibo tuo, pereátque is pro quo
mortuus eſt Chriſtus. Nemo veſtrûm 16
blaſphemet bonum veſtrum, Siquidem 17
regnum Dei non eſt cibus & potus, ſed juſtitia, & pax, & gaudium in Spiritu
ſancto. Qui enim Domino ſervit in 18
hujuſmodi ſemitis, is Deo placet, & eſt apud homines probatus. Finis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 ወዘኒ: ይበልዕ: ኢይመንኖ: ለዘ: ኢይበልዕ: ወዘኒ: ኢይበልዕ: ኢይገሥጾ: ለዘ: ይበልዕ: ለኵ
4 ሉሙ: እግዚአብሔር: አእመሮሙ::=፦ አንተ: እንከ: መንትኑ: አንተ: ዘትግእዝ: ነባሬ:
ባዕድ: እንዘ: ሀሎ: እግዚኡ: ይቀውም: ዘአኮ: ወድቀ: ጥቀ: ይቀውም: ይክል: እግዚአብ
5 ሔር: አቀሞቶ::=፦ እስመቦ: ዘይትሔረም: እምዕለት: ዕለተ: ወቦ: ዘይትሔረም: በኵ
6 ሉ: መዋዕል::ወበሕቱ: ለኵሉ: በከመ: አዘዞ: ልቡ:=፦ ዘሂ: ተሐረመ: በበ: ዕለቱ: ለእግ
ዚአብሔር: ተሐረመ፤ ወዘኒ: በልዐ: ለእግዚአብሔር: በልዐ: ወያአኵቶ: ለእግዚአብሔር:
7 ወዘኒ: ኢበልዐ: ለእግዚአብሔር: ኢበልዐ: ወያአኵቶ: ለእግዚአብሔር::=፦ አልቦ: እም
8 ውስቴትነ: ዘለርእሱ: የሐዩ: ወዘለርእሱ: ይመውት::=፦ እመኒ: ሐየውነ: ለእግዚአብሔ
ር: ነሐዩ: ወእመኒ: ሞትነ: ለእግዚአብሔር: ንመውት::አመኒ: ሐየውነ: ወእመኒ: ሞትነ: ለ
9 እግዚአብሔር: ንሕነ::=፦ ወበእንተዝ: ሞተ: ክርስቶስ: ወሐይወ: ከመ: ይኰንን: ሕያዋነ:
10 ወመዋታነ::=፦ አንተ: እንከ: መንትኑ: አንተ: ዘትግእዝ: ቢጸከ: ወመንት: አንተ: ዘት
11 ሜንን: ቢጸከ: እንዘ: ሀሎነ: ኵልነ: ንብጽሕ: ቅድመ: መኰንኑ: ለክርስቶስ::=፦ እስመ:
12 ከመዝ: ይቤ: እግዚአብሔር: ሕያው: አነ: እስመ: ሊተ: ይሰግድ: ኵሉ: ብርክ: ወሊተ:
13 ይገኒ: ኵሉ: ልሳን::=፦ እንዘ: ኵልነ: ሀለውነ: ንትሐተት: በኀበ: እግዚአብሔር:=፦ ኢ
14 ንግሥጽ: እንከ: ቢጸነ::ወዘንተ: ደእሙ: ነሐሊ: በዘ: ኢንግእዝ: ቢጸነ::=፦ ወአእመርኩ:
ወእትአመን: በእግዚእነ: ኢየሱስ: ከመ: አልቦ: ዘይማስን: በእንቲአሁ: ለሙስና: ደእሙ:
15 ኵሉ: ያማስኖ::=፦ ወእመሰ: እንበይነ: መብልዕኑ: ይሔይሰኒ: ቢጽየ: አልብነኬ: ተፋቅሮ:
16 ቦኑ: እንበይነ: መብልዕ: ይትሐጐል: ዝኩ: ዘበእንቲአሁ: ሞተ: ክርስቶስ:=፦ ኢትፅርፉ:
17 እንከ: ለዕለ: ሠናይ:=፦ መንግሥተ: እግዚአብሔር::ኢኮነ: መብልዐ: ወመስቴ: ዘእንበለ:
18 ጽድቅ: ወሰላም: ወፍሥሐ: በመንፈስ: ቅዱስ::=፦ ወዘሰ: ከመዝ: ይትቀነይ: ለክርስቶ
ስ: ሥሙር: በኀበ: እግዚአብሔር: ወኅሩይ: በኀበ: ሰብእ::=፦

Et hic qui *comedit, ne ſpernat eum qui non comedit: & ille qui non comedit, eum* 3
qui comedit non judicet: eos enim omnes dignoſcit Deus. Tu igitur quis es qui 4
judicas alterius ſervum? dum permanet, Domino ſuo ſtabit: ſin cadit, propè eſt
ut aſſurgat: potis eſt Deus erigere eum. Quia eſt qui religioſè obſervat diem præ 5
die, & eſt qui religioſè ſentit de omni die: verùm ſentiat *unuſquiſque prout de-*
claraverit ei cor ſuum. Qui religioſè obſervat quemcunque diem, Deo obſervat: 6
& qui edit, Deo edit, & gratias agit Deo: & qui non edit, Deo non edit;
& Deo gratias agit. Nemo eſt ex nobis qui ſibiipſi vivit, aut qui ſibi- 7
ipſi moritur. Sive enim vivimus, Deo vivimus: & ſive etiam morimur, Deo 8
morimur: ſive igitur vivimus, ſive morimur, Deo ſumus. Et propter hoc mortuus 9
eſt Chriſtus & revixit, ut judicaret vivos & mortuos. Tu igitur quis es qui ju- 10
dicas fratrem tuum, & quis es qui deſpectui habes fratrem tuum, cùm oportet nos
omnes convenire ante tribunal Chriſti? Quoniam ita dixit Dominus; Vivus ego, 11
quòd mihi ſe incurvabit omne genu, & mihi confitebitur omnis lingua. Cùm 12
oportet nos omnes examini ſubjici apud Deum, Ne igitur judicemus fratres no- 13
ſtros: verùm hoc deliberemus potius *in quibus non judicaremus fratres noſtros. Et* 14
novi & perſuaſus ſum per Dominum noſtrum Jeſum, quòd non eſt aliquod per ſe
perditum, verùm perdito omnia facta ſunt perdita. Quòd ſi propter eſcam aliquis 15
ex noſtris *criminis poſtulat fratrem meum, non eſt igitur nobis charitas: Nunquid*
propter eſcam perdet eum pro quo mortuus eſt Chriſtus. Ne igitur blaſphemetis bo- 16
num. Regnum Dei non eſca & potus, ſed juſtitia, & pax, & gaudium in Spiritu 17
ſancto. Et qui ita inſervit Chriſto, placens eſt Deo, & approbatus hominibus. 18

Nempè igitur quæ pacis sectemur, & quæ ædificationis, ad
19 Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης (ο) διώκωμεν, καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς
invicèm. Ne propter escam destruito opus Dei. Omnia quidem
20 ἀλλήλους. Μὴ ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. πάντα μὲν
munda: sed malum homini per offendiculum edenti.
καθαρά· ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι.
Honestum hoc non manducare carnem, neque bibere vinum, neque in quo frater
21 Καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός
tuus offenditur, aut scandalizatur, aut infirmatur. Tu fidem habes?
22 σου (π) προσκόπτει, ἢ σκανδαλίζεται, ἢ ἀσθενεῖ. Σὺ πίστιν ἔχεις;
Penes temetipsum habe coram Deo. Beatus non judicans semetipsum in eo quod
κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ
probat. At ambigens, si manducaverit, damnatus est, quia non ex fide:
23 δοκιμάζει. Ὁ δὲ διακρινόμενος, ἐὰν φάγῃ, κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως·
omne autem quod non ex fide, peccatum est.
πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, (ρ) ἁμαρτία ἐστίν.

CAP. XV. ιε'.

Debemus autem nos potentes imbecillitates impotentum portare, &
1 Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ ΙΗ'
non nobisipsis placere. Unusquisque enim nostrûm proximo placeat in
2 μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν. (α) Ἕκαστος γὰρ ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς
bonum ad ædificationem. Etenim Christus non sibiipsi placuit, sed, sicut
3 τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν. Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλά, καθὼς
scriptum est; Improperia improperantium tibi, ceciderunt super me.
γέγραπται, Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε, (β) ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ.
Quæcunque enim antè scripta sunt, ad nostram doctrinam antè scripta sunt: ut per
4 Ὅσα γὰρ προεγράφη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν προεγράφη· ἵνα διὰ
patientiam, & consolationem Scripturarum, spem habeamus.
τῆς ὑπομονῆς, (γ) καὶ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν, τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν.
At Deus patientiæ & solatii, det vobis id ipsum sapere in
Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως, δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν 5
invicem, secundùm Christum Jesum: Ut unanimiter in uno ore glorificetis
ἀλλήλοις, κατὰ (δ) Χριστὸν Ἰησοῦν· Ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε 6
Deum, & patrem Domini nostri Jesu Christi. Ideò suscipite
τὸν Θεόν, καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὸ προσλαμβάνεσθε 7
alii alios, sicut & Christus suscepit nos in honorem Dei. Dico
ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο (ε) ἡμᾶς εἰς δόξαν (ζ) Θεοῦ. Λέγω 8
autem Jesum Christum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei, ad
δὲ Ἰησοῦν Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας Θεοῦ, εἰς
confirmandum promissiones patrum: At gentes super misericordia
τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων· Τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους 9
glorificare Deum: sicut scriptum est; Propter hoc confitebor tibi in
δοξάσαι τὸν Θεόν· καθὼς γέγραπται, Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν
Gentibus, & nomini tuo psallam. Et iterùm dicit; Lætamini
ἔθνεσι, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ. Καὶ πάλιν λέγει, Εὐφράνθητε 10
Gentes cum plebe ejus. Et iterùm; Laudate Dominum omnes Gentes, &
ΙΗ' ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Καὶ πάλιν, (η) Αἰνεῖτε τὸν Κύριον πάντα τὰ ἔθνη, καὶ 11
magnificate eum omnes populi. Et rursùs Esaias ait; Erit radix
ἐπαινέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. Καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει, Ἔσται ἡ ῥίζα 12
Jesse, & exurgens regere Gentes: in eum Gentes sperabunt. At Deus
τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. Ὁ δὲ Θεὸς 13
spei repleat vos omni gaudio & pace in credere, ad abundandum
τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης ἐν τῷ πιστεύειν, εἰς τὸ περισσεύειν
vos in spe, in virtute Spiritûs sancti.
ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι, ἐν δυνάμει Πνεύματος ἁγίου.

MS.A. (ο) διώκομεν, (π) προσκόπτῃ. Σὺ πίστιν ἣν ἔχεις, κατὰ σεαυτὸν (ρ) ἁμαρτία ἐστίν. Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν μου, καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένου (Φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πίστεως, εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος) Μόνῳ σοφῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. Ὀφίλομεν δὲ ἡμεῖς Κεφ. ιε'. MS.A. (α) Ἕκαστος ἡμῶν (β) ἐπέπεσε (γ) καὶ διὰ τῆς (δ) Ἰησοῦν Χριστόν· (ε) ὑμᾶς (ζ) τοῦ Θεοῦ. Λέγω γὰρ Χριστὸν διάκονον (η) Αἰνεῖτε πάντα τὰ ἔθνη τὸν Κύριον, καὶ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 * ܗܫܐ ܗܟܝܠ ܒܬܪ ܫܝܢܐ ܢܪܗܛ. ܘܒܬܪ ܒܢܝܢܐ ܚܕ ܕܚܕ. * ܘܠܐ ܡܛܠ ܡܐܟܘܠܬܐ ܢܣܬܪ
20 ܥܒܕܐ ܕܐܠܗܐ. ܟܠܡܕܡ ܓܝܪ ܕܟܝܐ ܗܘ. ܐܠܐ ܒܝܫ ܗܘ ܠܒܪܢܫܐ ܕܒܬܘܩܠܬܐ ܐܟܠ.
21 * ܫܦܝܪ ܗܘ ܕܠܐ ܢܐܟܘܠ ܒܣܪܐ ܘܠܐ ܢܫܬܐ ܚܡܪܐ. ܘܠܐ ܡܕܡ ܕܒܗ ܡܬܬܩܠ ܐܚܘܢ. * ܐܢܬ
22 ܕܐܝܬ ܠܟ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܒܢܦܫܟ ܐܚܘܕ ܗܝ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. ܛܘܒܘܗܝ ܠܡܢ ܕܠܐ ܢܕܘܢ ܢܦܫܗ
23 ܡܕܡ ܕܦܪܫ. * ܐܝܢܐ ܓܝܪ ܕܡܬܦܠܓ ܘܐܟܠ ܐܬܚܝܒ ܠܗ. ܡܛܠ ܕܠܘ ܒܗܝܡܢܘܬܐ.
ܟܠ ܡܕܡ ܓܝܪ ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܚܛܝܬܐ ܗܝ.

Nunc post pacem curramus, & post ædificati- 19
onem mutuam. Neq; propter cibum destru- 20
am' opera Dei. Omnia siquidem munda sunt:
sed mala sunt homini, qui cum offendiculo
comedit. Bonum est nos non edere carnem, 21
nec bibere vinum, neque quicquam in quo
offendatur frater noster. Tu qui fidem ha- 22
bes, eam in teipso tene coram Deo. Beatus
est qui non judicat seipsum in re quam dis-
cernit. Qui enim dubitat, & comedit, reus 23
factus est, propterea quòd non in fide.
Quicquid enim non est ex fide, peccatum est.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܗ *

CAP. XV.

* ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܩܕܡܝܐ ܕܨܘܡܐ * ܟܗ *

Feriâ tertiâ hebdomadis primæ Jejunii. 25.

1 * ܚܝܒܝܢ ܕܝܢ ܚܢܢ ܚܝܠܬܢܐ. ܕܟܘܪܗܢܐ ܕܡܚܝܠܐ ܢܫܩܘܠ. ܘܠܐ ܠܢܦܫܢ ܢܫܦܪ.
2 * ܐܠܐ ܐܢܫ ܡܢܢ ܠܩܪܝܒܗ ܢܫܦܪ ܒܛܒܬܐ. ܐܝܟ ܕܠܒܢܝܢܐ. * ܡܛܠ ܕܐܦ ܡܫܝܚܐ ܠܐ
3 ܗܘܐ ܠܢܦܫܗ ܫܦܪ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܕܚܣܕܐ ܕܡܚܣܕܢܝܟ ܢܦܠܘ ܥܠܝ. * ܟܠ ܡܕܡ
4 ܓܝܪ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܐܬܟܬܒ. ܠܡܠܦܢܘܬܢ ܗܘ ܕܝܠܢ ܐܬܟܬܒ. ܕܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܘܒܒܘܝܐܐ
5 ܕܟܬܒܐ ܢܗܘܐ ܠܢ ܣܒܪܐ. * ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܕܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܘܕܒܘܝܐܐ. ܢܬܠ ܠܟܘܢ
6 ܕܫܘܝܘܬܐ ܬܬܪܥܘܢ ܚܕ ܠܘܬ ܚܕ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܕܒܚܕ ܪܥܝܢܐ ܘܒܚܕ ܦܘܡ.
7 ܬܫܒܚܘܢ ܠܐܠܗܐ ܐܒܘܗܝ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘܘ ܡܩܪܒܝܢ ܘܡܣܝܒܪܝܢ
8 ܚܕ ܠܚܕ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܡܫܝܚܐ ܩܪܒܟܘܢ ܠܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܝܢ
ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܫܡܫ ܓܙܘܪܬܐ ܚܠܦ ܫܪܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܫܪܪ ܡܘܠܟܢܐ
9 ܕܐܒܗܬܐ. * ܘܥܡܡܐ ܢܫܒܚܘܢ ܠܐܠܗܐ ܥܠ ܪܚܡܐ ܕܗܘܘ ܥܠܝܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ.
10 ܕܐܘܕܐ ܠܟ ܒܥܡܡܐ ܘܠܫܡܟ ܐܙܡܪ. * ܘܬܘܒ ܐܡܪ. ܐܬܒܣܡܘ ܥܡܡܐ ܥܡ ܥܡܗ.
11 * ܘܬܘܒ ܐܡܪ. ܫܒܚܘ ܠܡܪܝܐ ܟܠܟܘܢ ܥܡܡܐ. ܫܒܚܘܗܝ ܟܠܗܘܢ ܐܡܘܬܐ.
12 * ܘܬܘܒ ܐܫܥܝܐ ܐܡܪ. ܕܢܗܘܐ ܥܩܪܐ ܠܐܝܫܝ. ܘܡܢ ܕܢܩܘܡ ܢܗܘܐ ܪܝܫܐ ܠܥܡܡܐ.
13 ܘܥܠܘܗܝ ܢܣܒܪܘܢ ܥܡܡܐ. * ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܕܣܒܪܐ. ܢܡܠܝܟܘܢ ܟܠܗ ܚܕܘܐ ܘܫܠܡܐ
ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܕܬܬܝܬܪܘܢ ܒܣܒܪܗ ܒܚܝܠܐ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.

Debemus ergò nos fortes infirmitatem 1
imbecillium ferre, neque nobismetipsis pla-
cere. Sed unusquisque nostrûm proximo 2
suo placeat in bonis, tanquam ad ædificatio-
nem. Quandoquidem ne Christus quidem 3
sibiipsi placuit: sed, sicut scriptum est;
Convitium eorum qui convitiantur tibi, in-
cidit in me. Quicquid enim quondam scri- 4
ptum est, ad doctrinam nostram scriptum
est: ut per patientiam, & consolationem
Scripturarum, spem habeamus. Deus au- 5
tem patientiæ & consolationis det vobis ut
æqualitatem meditemini unus erga alium in
Jesu Christo. Et unâ mente, unóque ore 6
glorificetis Deum patrem Domini nostri Je-
su Christi. Propterea assumite & portate 7
alii alios, quemadmodum & Christus as-
sumpsit vos in gloriam Dei. Dico autem 8
Jesum Christum ministrâsse circuncisioni pro
veritate Dei, ut veram redderet promissionem
Patrum. Et ut Gentes laudibus celebrent 9
Deum pro miserationibus, quæ in ipsas ex-
titerunt, sicut scriptum est; Confitebor tibi
inter Gentes, & nomini tuo psallam. Et 10
rursum ait; Lætamini Gentes cum populo
ejus. Et rursùm ait; Laudate Dominum 11
omnes Gentes, laudate eum omnes natio-
nes. Et rursùm Esaias dicit; Erit radix 12
ipsi Jesse, & qui exurget, erit princeps
Gentibus; & in eo sperabunt Gentes. Cæ- 13
terùm Deus spei impleat vos omni gaudio
& pace per fidem, ut proficiatis in spe ipsius
per virtutem Spiritûs Sanctitatis.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 በአፕንያ ፡ በሠሉስ ፡ በዓል ፡ ኀበ ፡ ይትነበብ ፡ በሰንበት ፡ ዘድኅረ ፡ በዓለ ፡ ፵ ፡=፡
20 ወይእዜኒ ፡ ንትልዋ ፡ ለሰላም ፡ በዘ ፡ ይትሐነጽ ፡ ቢጽነ ፡=፡ ወኢንስርር ፡ ግብረ ፡ እግዚአ
ብሔር ፡ እንበይነ ፡ መብልዕ ። ወባሕቱ ፡ ኵሉ ፡ ንጹሕ ፡ ለንጹሓን ፡ ወእኩይሰ ፡ ለሰብእ ፡
21 ዘኢንበለ ፡ ዐቅም ፡ በሊዕ ፡=፡ ይኄይስ ፡ ኢበሊዕ ፡ ሥጋ ፡ ወኢሰቲየ ፡ ወይን ፡ ወኢያስሕ
22 ቶ ፡ ቢጽከ ፡=፡ ገጊ ወእመኒ ፡ ብከ ፡ ሃይማኖተ ፡ ርእሰከ ፡ ተአመንከ ፡ ለቅድመ ፡ እግ
23 ዚአብሔር ፡ ረከብከ ፡ ወብፁዕ ፡ ዘኢይዜልፉ ፡ ዘእንበለ ፡ ያሜክር ፡ ርእሶ ፡=፡ ወእመድኃ
ረሰ ፡ አጥብዐ ፡ ለእመ ፡ በልዐ ፡ ይትኴነን ፡ እስመ ፡ ኢያዝለፈ ፡ ትዕግሥቶ ፡ ይጌጊ ፡=፡

Festo tertio Ephaniæ, ubi legitur. Sabbato post festum 40.
Et nunc quidem sectemur pacem, per quam ædificabitur frater noster. Et non dis- 19
solvamus opus Dei propter escam. Sed omnia pura sunt puris, mala autem homini 20
qui edit inordinatè. Bonum est non edere carnes, & non bibere vinum, ut non er- 21
rare facias fratrem tuum. Et si fidem habes apud te, securus es coram Deo, à quo 22
adeptus es. Et beatus est qui non redarguit quempiam, *nisi* de quo *sibiipsi consili-*
um dedit. Et postquam se obfirmaverit, si comedit, condemnabitur: quia con- 23
stantiam suam non stabilit, peccat.

Verſio VULGATA LATINA.

19 Itaque quæ pacis ſunt, ſectemur: & quæ ædificationis ſunt, in invicèm cu-
20 ſtodiamus. Noli propter eſcam deſtruere opus Dei. Omnia quidem ſunt
21 munda: ſed malum eſt homini, qui per offendiculum manducat. Bonum eſt
non manducare carnem, & non bibere vinum, neque in quo frater tuus
offenditur, aut ſcandalizatur, aut infirmatur. Tu fidem habes? penes te-
22 metipſum habe coram Deo: Beatus, qui non judicat ſemetipſum in eo quod
23 probat. Qui autem diſcernit, ſi manducaverit, damnatus eſt: quia non ex
fide. Omne autem, quod non eſt ex fide, peccatum eſt.

CAP. XV.

1 Debemus autem nos firmiores imbecillitates infirmorum ſuſtinere, & non
2 nobis placere. Unuſquiſque veſtrûm proximo ſuo placeat in bonum, ad
3 ædificationem. Etenim Chriſtus non ſibi placuit, ſed ſicut ſcriptum eſt;
Improperia improperantium tibi ceciderunt ſuper me. Quæcunque enim 4
ſcripta ſunt, ad noſtram doctrinam ſcripta ſunt: ut per patientiam, & con-
ſolationem Scripturarum, ſpem habeamus. Deus autem patientiæ & ſolatii, 5
det vobis idipſum ſapere in alterutrum ſecundùm Jeſum Chriſtum: Ut una- 6
nimes, uno ore honorificetis Deum, & patrem Domini noſtri Jeſu Chriſti.
Propter quod ſuſcipite invicèm, ſicut & Chriſtus ſuſcepit vos in honorem 7
Dei. Dico enim Chriſtum Jeſum miniſtrum fuiſſe circumciſionis propter ve- 8
ritatem Dei, ad confirmandas promiſſiones patrum: Gentes autem ſuper 9
miſericordia honorare Deum, ſicut ſcriptum eſt; Propterea confitebor tibi in
Gentibus, Domine, & nomini tuo cantabo. Et iterùm dicit; Lætamini 10
Gentes cum plebe ejus. Et iterùm; Laudate omnes Gentes Dominum: & 11
magnificate eum omnes populi. Et rursùs Iſaias ait; Erit radix Jeſſe, & 12
qui exurget regere Gentes, in eum Gentes ſperabunt. Deus autem ſpei re- 13
pleat vos omni gaudio & pace in credendo: ut abundetis in ſpe, & virtu-
te Spiritûs ſancti.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

19 * السبت مرفع الجبن * * فسبيلنا اذا ان نطلب جوالب السلامة ودواعي المنفعة
20 التي ينفع بها احدنا الاخر * ولا تنقض من اجل الطعام عمل الله * كل الاشياء طاهرة * لكن
21 هذا رديا للانسان * ان ياكل لمضرة قريبه وتعثيره * جيد هو ان لا يوكل لحم ولا يشرب خمر
22 ولا يستعمل شيا يعثر به اخوك او يرتاب او يمرض * انت لك امانة * فلتكن لك في ذاتك امام الله *
23 فالمغبوط من لا يدين نفسه فيما يمتحن به * فاما من يرتاب منقسما * ان اكل فقد صار مدانا *
25 لانه ليس من امانة اكل * وكلما لا ينشو من الامانة خطية هو * والاله الحكيم وحده يسوع
المسيح * المستطيع ان يثبتكم على بشارتي * وكرازة يسوع المسيح * على ما يختص باعتلان
26 السر المصموت عنه في سنين ابدية * والظاهر الان بكتب انبيايه على ما يختص بامر الاله
27 الابدي * والمعروف لطاعة الايمان في الامم كلها * له المجد الى الدهور كلها امين *

* الفصل الخامس عشر * * الاحد السابع بعد العنصرة *

1 2 * ونحن الاقوياء يجب علينا * ان نحمل امراض الذين لا قوة لهم * ولا نرضين انفسنا * وليرض
3 كل احد منا قريبه في الخير للمنفعة * فان المسيح ما ارضى نفسه * بل كما كتب ان تعييرات
4 معيريك تساقطت علي * لان كلما سلف تسطيره لتعليمنا كتب قديما * ليكون لنا الرجاء
5 بالصبر وبتعزية الكتب * والاه الصبر والعزاء يعطيكم ان تعتقدوا بعضكم في بعض هذا
6 المعتقد نفسه * المخصوص بيسوع المسيح * لكي تمجدوا الله ابا ربنا يسوع المسيح بفم واحد
7 وراي متفق * * الاربعا من الجمعة الخامسة بعد العنصرة * * فلهذا فليعضد احدكم
8 الاخر * كما عضدكم المسيح لمجد الله * تم * * واقول ان يسوع المسيح صير للختانة خادما * من
9 اجل صدق الله * ليصحح مواعيد الاباء * والامم يمجدون الله من اجل رحمته اياهم * كما كتب *
10 لهذا اشكرك يا رب في الامم * وارتل لاسمك * ويقول ايضا * ايها الامم افرحوا مع شعبه *
11 12 * وايضا ايها الامم سبحوا الرب * ويا كافة الشعوب امدحوه * وشعيا يقول ايضا * سيكون
13 اصل يسى * والقايم منه يروس الامم * والامم عليه يتوكلون * والاه الرجا يملوكم كل سرور
وسلامة * في ان تصدقوا الوعد * لتزيدوا في الرجا وتدوموا بقوة روح القدس *

Sabbatho hilariorum caſei.

19 *Oportet igitur ut expetamus merces pacis, & genera utilitatis, quibus alter alteri proſimus.* 20 *Et ne deſtruas propter cibum opus Dei, Res omnes puræ ſunt, at illud homini malum eſt, comedere ſcilicet ad nocumentum & offendiculum proximi ſui.* 21 *Bonum eſt non edere carnem, nec bibere vinum, nec ullâ re uti per quam frater tuus impingat, aut hæſitet, aut infirmetur.* 22 *Tu fidem habes? in temetipſo habeto coram Deo, nam beatus ille eſt, qui ſemetipſum non judicat in eo quod in ſe probat.* 23 *Verùm qui dubius hæret, ſi ederit, jam condemnat⁹ eſt: quia non ex fide comedit: quicquid autem non prodit ex fide, peccatum eſt.*

Sequuntur poſtremi verſus capitis 16. quos exemplar noſtrum huc inſeruit.

25 *Soli autē Deo ſapientiſſimo Jeſu Chriſto qui potens eſt confirmare vos in Evangelio meo, & prædicatione Jeſu Chriſti, ſecundùm revelationem myſterii æternis annis ſilentio involuti,* 26 *Nunc autem patefacti in ſcripturis Prophetarū ejus ſecundùm æternum Dei mandatū, & cogniti ad obedientiam fidei inter omnes gentes:* 27 *Gloriam in cuncta ſecula. Amen.*

CAP. XV.

Dominicâ ſeptimâ poſt Pentecoſten.

1 *Nos autem fortes ferre debemus infirmitates eorum qui ſunt viribus deſtituti, ac non placere nobis ipſis:* 2 *Sed placeat unuſquiſque noſtrûm proximo ſuo in bonum ad emolumentum.* 3 *Nam Chriſtus non placuit ſibi ipſi, imò ſicut ſcriptum eſt, Improperia exprobrantium tibi corruerūt ſuper me.* 4 *Quicquid enim ante exaratum eſt, ad noſtrum documentum olim ſcriptum eſt: ut ſit nobis ſpes per patientiam, & per conſolationem ſcripturarum.* 5 *Et Deus patientiæ & conſolationis det vobis ut teneatis alter erga alterum hanc eandem ſententiam præcipuam in Jeſu Chriſto:* 6 *Quatenus glorificetis Deum Patrem Domini noſtri Jeſu Chriſti uno ore & mente concordi.*

Feriâ quartâ hebdomadæ quintæ poſt Pentecoſten.

7 *Hac igitur de cauſa opitulamini alter alteri, quemadmodū opitulatus eſt vobis Chriſtus, ad gloriam Dei.* Hactenus. 8 *Dico autem Jeſum Chriſtum factum fuiſſe circumciſioni miniſtrum, pro veritate Dei, ut promiſſa Patrum comprobaret.* 9 *Gentes vero Deum glorificant ob ejus miſericordiam erga ſe, ſicut ſcriptum eſt, Propterea gratias agam tibi ô Domine inter gentes, & canam nomini tuo.* 10 *Et rurſum ait; Heus gentes lætamini cum populo ejus.* 11 *Et rurſum, O gentes, laudate Dominum, & ô cuncti populi, celebrate eum.* 12 *Et rurſum Eſaia dicit; Erit radix Jeſſe, & qui exurget ex ea, dominabitur gentibus, & gentes in ipſo confident.* 13 *Deus autem ſpei repleat vos omni gaudio & pace, per hoc ut fidē præſtetis promiſſioni: ut proficiatis atque exuberetis in ſpe, per potentiam Spiritus ſancti.*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

፲፭

1 ፓ ወርቱዕሰ ፡ አንትሙ ፡ ጽኑዓን ፡ ትጹርዎሙ ፡ ድካሞሙ ፡ ለስሉፍን ፡ ወኢናድሉ ፡ ርእ
2 ሰነ ፡፡ ወኵልነ ፡ ናድሉ ፡ ለጽድቅ ፡ ወለግብረ ፡ ሠናይ ፡ በዘ ፡ ይትሐነጽ ፡ ቢጽነ ፡፡
ክርስቶስኒ ፡ አኮ ፡ ለርእሱ ፡ ዘአድለወ ፡ በከመ ፡ ይብል ፡ መጽሐፍ ፡ ትዕይርቶሙ ፡ ለእለ ፡
3 ይትዔየሩከ ፡ ወድቀ ፡ ላዕሌየ ፡፡ ወኵሉ ፡ ዘተጽሕፈ ፡ ለተግሣጽ ፡ ዚአነ ፡ ተጽሕፈ ፡፡
4 ከመ ፡ በትዕግሥትነ ፡ ወበተወክሎ ፡ በመጻሕፍት ፡ ንርከብ ፡ ተስፋነ ፡፡ ወእግዚአብሔር ፡
5 አምላከ ፡ ትፍሥሕት ፡ ወአቡሃ ፡ ለምሕረት ፡ የሀበነ ፡ ንሐሊ ፡ ዘዚአሁ ፡ ለኵልነ ፡ በእን
6 ተ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ከመ ፡ ኵልነ ፡ ኅቡረ ፡ በአሐዱ ፡ አፍ ፡ ንሴብሖ ፡ ለእግዚ
7 እነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ እግዚእነ ፡፡ ወይእዜኒ ፡ ተወከፉ ፡ ቢጽክሙ ፡ እስመ ፡ ክር
8 ስቶስኒ ፡ ተወከፈክሙ ፡ ውስተ ፡ ስብሐተ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ እብል ፡ እንከ ፡ ክርስቶ
9 ስ ፡ ላእከ ፡ ኮነ ፡ ለግዝረት ፡ ጽድቅ ፡ ከመ ፡ ያጽንዓ ፡ ለተስፋ ፡ አበዊነ ፡፡ ወአሕዛብ
ሰ ፡ ይሴብሕዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ እስመ ፡ ተሣሀሎሙ ፡ እስመ ፡ ከማሁ ፡ ይቤ ፡ መጽሐ
ፍ ፡ በእንተዝ ፡ እገኒ ፡ ለከ ፡ ውስተ ፡ አሕዛብ ፡ ወእዜምር ፡ ለከ ፡ ውስተ ፡ ሕዝ
11 ብ ፡፡ **** ወካዕበ ፡ ይብል ፡ ሰብሕዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ኵልክሙ ፡ አሕዛብ ፡ ወ
12 ይሴብሕዎ ፡ ኵሎሙ ፡ ሕዝብ ፡፡ ወኢሳይያስኒ ፡ ይቤ ፡ ይቀውም ፡ ሥርወ ፡ እሴይ ፡ ወ
13 ዘተሠይመ ፡ ነገሥተ ፡ አሕዛብ ፡ ወይትዌከሉ ፡ ቦቱ ፡ ምስለ ፡ ሕዝቢሆሙ ፡፡ ወእግዚአ
ብሔር ፡ አምላከ ፡ ተስፋነ ፡ ይፈጽም ፡ ለክሙ ፡ ኵሎ ፡ ፍሥሐ ፡ ወሰላመ ፡ በአሚን ፡ ከ
መ ፡ ያብዝኃ ፡ ለክሙ ፡ ተስፋሁ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ወበኀይሉ ፡፡

CAP. XV.

1 *Et æquum eſt ut vos firmi ſuſtineatis infirmitates impotentium, & ut non placeamus nobiſipſis.* 2 *Et nos omnes placere ſtudeamus quantum ad juſtitiam & bona opera, in quibus ædificetur frater noſter.* 3 *Chriſtus quidem ſibiipſi placere noluit, quemadmodum dicit Scriptura; Opprobrium opprobrantium tibi cecidit ſuper me.* 4 *Et quicquid ſcriptum eſt, pro noſtra eruditione ſcriptum eſt, ut per patientiam noſtram, & fiduciam in Scripturis, ſpem noſtram adipiſcamur.* 5 *Dominus autem Deus conſolationis, & Pater miſericordiæ det nobis ut cogitemus pariter de nobis omnibus per Jeſum Chriſtum:* 6 *Ut nos omnes ſimul uno ore glorificemus Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, Dominum* inquam *noſtrum.* 7 *Et nunc etiam aſſumite fratres veſtros, quia Chriſtus etiam aſſumpſit nos in gloriam Domini.* 8 *Dico igitur; Chriſtus miniſter fuit circumciſionis juſtitiæ, ut confirmaret promiſſiones patrum noſtrorum.* 9 *Et Gentes etiam glorificabunt Deum, quia miſertus eſt earum: ita enim dicit Scriptura; Propterea confitebor tibi in Gentibus, & tibi pſallam in populo.*

Deeſt verſus decimus.

11 *Et rurſùm dicit; Laudate Dominum vos omnes Gentes, & glorificabunt eum omnes populi.* 12 *Et Iſaias dicit; Exurget radix Aſai, & qui præficitur regibus Gentium, & in ipſo confident cum populo eorum.* 13 *Et Dominus Deus promiſſionum noſtrarum adimplebit vos omni gaudio & pace credendo; ut vobis abundare faciat promiſſiones ejus per Spiritum ſanctum, & per virtutem ejus.*

Perſuaſus ſum autem, fratres mei, & ipſe ego de vobis, quoniam & ipſi pleni eſtis
14 Πέπεισμαι δὲ, ἀδελφοί μου, καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι καὶ αὐτοὶ μεστοί ἐστε
bonitate, repleti omni ſcientiâ, *potentes & alii alios* monere. Au-
15 ἀγαθωσύνης, πεπληρωμένοι πάσης γνώσεως, δυνάμενοι καὶ ἀλλήλους νουθετεῖν. (ϑ) Τολ- ΙΘ'
daciùs autem ſcripſi vobis, fratres, ex parte, tanquam in memoriam reducens vos,
μηρότερον δὲ ἔγραψα (ι) ὑμῖν, ἀδελφοί, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς,
per gratiam *datam* mihi à Deo: *Ad eſſe me miniſtrum* Jeſu Chriſti
16 διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν (κ) Ἰησοῦ Χριστοῦ
in Gentibus, *ſanctificantem* Evangelium Dei, ut fiat oblatio Gentium
εἰς τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν
accepta, ſanctificata in Spiritu ſancto. Habeo igitur *gloriationem* in Chriſto Jeſu
17 εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν Πνεύματι ἁγίῳ. Ἔχω οὖν καύχησιν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ
quæ ad Deum. Non enim *audebo* loqui aliquid eorum quæ non effecit Chriſtus
18 τὰ (λ) πρὸς Θεόν. Οὐ γὰρ τολμήσω (μ) λαλεῖν τι ὧν οὐ κατειργάσατο Χριστὸς
per me, in obedientiam Gentium, verbo & *opere:* In virtute ſignorum & prodigiorum,
19 δι' ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ· Ἐν δυνάμει σημείων καὶ τεράτων,
in virtute Spiritûs *Dei:* Ita ut *me* ab Hieruſalem *& circum* uſque ad Illyricum
ἐν δυνάμει (ν) Πνεύματος Θεοῦ· ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ
impleviſſe Evangelium Chriſti: Sic autem *amanter contendentem evangeli-*
20 πεπληρωκέναι τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· (ξ) Οὕτω δὲ φιλοτιμούμενον εὐαγγελί-
lizare, non ubi nominat' eſt Chriſtus, *ut non* ſuper alienum fundamentum ædificarem: Sed,
21 ζεσθαι, οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστὸς, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ· Ἀλλὰ,
ſicut ſcriptum eſt, Quibus non annuntiatum eſt de eo, videbunt: & qui non
καθὼς γέγραπται, Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὄψονται· καὶ οἳ οὐκ
audierunt, intelligent. *Ideò* & impediebar plurimùm venire ad vos. Nunc
22 ἀκηκόασι, συνήσουσι. Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην τὰ πολλὰ τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. Νυνὶ
23 verò non ulteriùs locum habens in regionibus his, cupiditatem autem habens
δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων
veniendi ad vos à multis annis: *Ut ſi proficiſcar* in Hiſpa-
24 (ο) τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν· Ὡς (π) ἐὰν πορεύωμαι εἰς τὴν (ρ) Σπα-
niam, *veniam ad vos:* ſpero *enim* præteriens *conſpicere* vos, & à
νίαν, ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐλπίζω γὰρ (σ) διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς, καὶ ὑφ'
vobis *præmitti* illuc, ſi vobis primùm ex parte *impletus* fuero. Nunc *autem* pro-
ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ. Νυνὶ δὲ πο- 25
ficiſcor in Hieruſalem *miniſtrans* Sanctis. Probaverunt enim Macedonia & A-
ρεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ διακονῶν τοῖς ἁγίοις. Εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀ- 26
chaia collationem aliquam facere in pauperes Sanctorum, qui in Hieruſalem.
χαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ.
Placuit eis enim, & debitores eorum ſunt. Si *enim* *ſpiritualibus* eorum
(τ) Εὐδόκησαν γὰρ, καὶ ὀφειλέται (υ) αὐτῶν εἰσιν. εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν 27
participârunt *Gentes*, debent & in carnalibus miniſtrare *eis*. Hoc
ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς. Τοῦτο 28
igitur *perficiens*, *&* *aſſignans* eis fructum hunc, proficiſcar
οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι
per vos in Hiſpaniam. Scio autem quoniam veniens ad vos,
δι' ὑμῶν (φ) εἰς τὴν Σπανίαν. Οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, 29
in *plenitudine* benedictionis *Evangelii* Chriſti veniam. Obſecro
ἐν πληρώματι (χ) εὐλογίας τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ ἐλεύσομαι. Παρακαλῶ 30
autem vos, fratres, per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, & per charitatem
δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς ἀγάπης
Spiritûs, *ſimul contendere mihi* in orationibus pro me ad Deum:
τοῦ Πνεύματος, συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν Θεόν·
Ut liberer ab infidelibus in Judæa, *& ut* *miniſterium meum* in Hieru-
Ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀπειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, (ψ) καὶ ἵνα ἡ διακονία μου ἡ εἰς Ἱερου- 31
ſalem *acceptum* *fiat* Sanctis: Ut in gaudio veniam ad
σαλὴμ εὐπρόσδεκτος (ω) γένηται τοῖς ἁγίοις· Ἵνα ἐν χαρᾷ (α) ἔλθω πρὸς 32
vos per voluntatem Dei, & *ſimul recreer* *vobis*. *At* Deus pacis
ὑμᾶς διὰ θελήματος (β) Θεοῦ, καὶ συναναπαύσωμαι ὑμῖν. Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης 33
cum omnibus vobis. Amen.
μετὰ πάντων (γ) ὑμῶν. ἀμήν.

MS.A. (ϑ) Τολμηροτέρως (ι) ὑμῖν ἀπὸ (κ) Χριστοῦ Ἰησοῦ (λ) πρὸς τὸν Θεόν. (μ) τι λαλεῖν ὧν (ν) Πνεύματος ἁγίου· ὥστε (ξ) Οὕτως (ο) ἐλθεῖν (π) ἂν (ρ) Σπανίαν. ἐλπίζω (σ) πορευόμενος (τ) Ηὐδόκησαν (υ) εἰσὶν αὐτῶν. (φ) εἰς Σπανίαν. (χ) εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι. (ψ) καὶ ἡ (ω) τοῖς ἁγίοις γένηται· (α) ἐλθὼν (β) Θεοῦ, συναναπαύσωμαι (γ) ὑμῶν. Συνίστημι δὲ

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܬܪܝܢ ܕܨܘܡܐ * ܟܘ *

* ܡܦܝܤ ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܦ ܐܢܐ ܥܠܝܟܘܢ ܐܚܝ܂ ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܛܝܒܘܬܐ 14
ܘܡܫܡܠܝܬܘܢ ܒܟܠܗ ܝܕܥܬܐ܂ ܘܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܦ ܠܐܚܪܢܐ ܠܡܪܬܝܘ܂ * ܩܠܝܠ ܕܝܢ 15
ܡܡܪܚܐܝܬ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܐܚܝ܂ ܐܝܟ ܕܐܥܗܕܟܘܢ ܒܛܝܒܘܬܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܝ ܡܢ
ܐܠܗܐ܂ * ܕܐܗܘܐ ܡܫܡܫܢܐ ܠܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܥܡܡܐ܂ ܘܐܦܠܘܚ ܠܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܐܠܗܐ܂ 16
ܕܬܗܘܐ ܩܘܪܒܢܐ ܕܥܡܡܐ ܡܬܩܒܠܐ ܘܡܩܕܫܐ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ܂ * ܐܝܬ ܠܝ ܗܟܝܠ ܫܘܒܗܪܐ 17
ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ܂ * ܠܐ ܓܝܪ ܡܡܪܚ ܐܢܐ ܕܐܡܪ ܡܕܡ ܕܠܐ ܥܒܕ ܡܫܝܚܐ ܒܐܝܕܝ 18
ܠܡܫܡܥܬܐ ܕܥܡܡܐ ܒܡܠܬܐ ܘܒܥܒܕܐ܂ * ܒܚܝܠܐ ܕܐܬܘܬܐ ܘܕܬܕܡܪܬܐ܂ ܘܒܚܝܠܐ ܕܪܘܚܐ 19
ܕܐܠܗܐ܂ ܐܝܟ ܕܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܐܚܕܪ ܥܕܡܐ ܠܐܠܘܪܝܩܘܢ܂ ܘܐܫܠܡ ܤܒܪܬܗ ܕܡܫܝܚܐ܂
* ܟܕ ܡܬܚܦܛ ܐܢܐ ܕܐܤܒܪ ܠܐ ܐܝܟܐ ܕܐܬܩܪܝ ܫܡܗ ܕܡܫܝܚܐ܂ ܕܠܐ ܐܒܢܐ ܥܠ ܫܬܐܤܬܐ 20
ܢܘܟܪܝܬܐ܂ * ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ܂ ܕܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܐܫܬܥܝ ܠܗܘܢ ܥܠܘܗܝ ܢܚܙܘܢܝܗܝ܂ ܘܐܝܠܝܢ 21
ܕܠܐ ܫܡܥܘ ܢܬܛܦܝܤܘܢ܂ * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܟܠܝܬ ܙܒܢܝܢ ܤܓܝܐܢ ܕܠܐ ܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ܂ * ܗܫܐ 22 23
ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܠܝ ܕܘܟܐ ܒܗܠܝܢ ܐܬܪܘܬܐ܂ ܘܪܓܝܓ ܗܘܝܬ ܡܢ ܫܢܝܐ ܤܓܝܐܬܐ
ܕܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ܂ * ܡܐ ܕܐܙܠ ܐܢܐ ܠܐܤܦܢܝܐ܂ ܡܤܒܪ ܐܢܐ ܕܐܬܐ ܘܐܚܙܝܟܘܢ܂ ܘܐܢܬܘܢ 24
ܬܠܘܘܢܢܝ ܠܬܡܢ܂ ܡܐ ܕܡܢ ܩܠܝܠ ܚܙܝܬܟܘܢ ܤܒܥܬ܂ * ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܙܠ ܐܢܐ 25
ܠܐܘܪܫܠܡ ܕܐܫܡܫ ܠܩܕܝܫܐ܂ * ܨܒܘ ܓܝܪ ܐܢܘܢ ܕܒܡܩܕܘܢܝܐ ܘܒܐܟܐܝܐ ܕܢܗܘܐ ܠܗܘܢ 26
ܫܘܬܦܘܬܐ ܥܡ ܡܤܟܢܐ ܩܕܝܫܐ ܕܒܐܘܪܫܠܡ܂ * ܨܒܘ ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܐܦ ܚܝܒܝܢ ܠܗܘܢ܂ 27
ܐܢ ܓܝܪ ܒܪܘܚ ܐܫܬܘܬܦܘ ܥܡܗܘܢ ܥܡܡܐ܂ ܚܝܒܝܢ ܐܢܘܢ ܕܐܦ ܒܕܒܒܤܪ ܢܫܡܫܘܢ ܐܢܘܢ܂
* ܗܕܐ ܗܟܝܠ ܟܕ ܐܫܠܡ ܘܐܛܒܥ ܠܗܘܢ ܦܐܪܐ ܗܢܐ܂ ܥܒܪ ܐܢܐ ܥܠܝܟܘܢ ܠܐܤܦܢܝܐ܂ 28
* ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܡܐ ܕܐܬܐ ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ܂ ܒܡܫܡܠܝܘܬܐ ܕܒܘܪܟܬܗ ܕܤܒܪܬܐ ܕܡܫܝܚܐ 29
ܐܬܐ ܐܢܐ܂ * ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܐܚܝ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܘܒܚܘܒܗ ܕܪܘܚܐ܂ ܕܬܬܟܬܫܘܢ 30
ܥܡܝ ܒܨܠܘܬܐ ܕܥܠ ܐܦܝ ܠܘܬ ܐܠܗܐ܂ * ܕܐܬܦܨܐ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܤܝܢ ܕܒܝܗܘܕ܂ 31
ܘܬܫܡܫܬܐ ܕܡܘܒܠ ܐܢܐ ܠܩܕܝܫܐ ܕܒܐܘܪܫܠܡ ܫܦܝܪܐܝܬ ܬܬܩܒܠ܂ * ܘܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ ܒܚܕܘܬܐ܂ 32
ܒܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ܂ ܘܐܬܢܝܚ ܥܡܟܘܢ܂ * ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܕܫܝܢܐ ܢܗܘܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܐܡܝܢ܂ 33

Dominicâ ſecundâ Jejunii. 26.

* Porrò ego quoque perſuaſum habeo de vo- 14
bis, fratres mei, vos etiam plenos eſſe bo-
nitate, & abſolutos in omni ſcientia, voſ-
que adeò poſſe & alios monere. Paulò ve- 15
rò audaciùs ſcripſi vobis, fratres mei, ut
commonefacerem vos per gratiam quæ mihi
data eſt à Deo. Ut ſim miniſter Jeſu Chriſti 16
inter Gentes, & inſerviam Evangelio Dei,
ut fiat oblatio Gentium accepta, & ſancti-
ficata per Spiritum ſanctitatis. Eſt mihi 17
igitur gloria in Jeſu Chriſto apud Deum.
Non enim auſim quicquam dicere, quod non 18
factum ſit per Chriſtum ad obedientiam
Gentium ſermone & operibus, Virtute ſi- 19
gnorum ac miraculorum, & virtute Spiritûs
Dei: adeò ut ab Ieruſalem peragraverim
aduſque Illyricum, & adimpleverim Evan-
gelium Chriſti. Dum diligentem operam 20
navo evangelizandi, non ubi invocatum eſt
nomen Chriſti, ut ne ædificarem ſuper fun-
damentum extraneum: Sed ſicut ſcriptum 21
eſt; Ii quibus non annuntiatum eſt de eo,
ipſum videbunt: & ii qui non audierunt,
acquieſcent. Propterea impeditus ſum plu- 22
ries, ne venirem ad vos. Nunc autem quia 23
nullus mihi relictus eſt locus in his regioni-
bus, deſiderium verò habeam jam à multis
annis veniendi ad vos: Quum proficiſcar 24
in Hiſpaniam, ſpero venire, voſque invi-
ſere: & vos eritis mihi comites illuc, quum
aliquantulum oblectatus fuero conſpectu ve-
ſtro. Nunc autem proficiſcor ad Ieruſalem 25
Sanctis miniſtraturus. Voluerunt enim ii 26
qui ſunt in Macedonia & in Achaia, com-
municationem habere cum pauperibus &
Sanctis qui ſunt in Jeruſalem: Voluerunt *in-* 27
quam ut qui ſint eis debitores. Si enim ſpi-
ritu participes fuerunt cum eis Gentes, de-
bent etiam ipſæ in iis quæ carnis ſunt, illis
miniſtrare. Hoc igitur ubi perfecero, & 28
conſignavero eis hunc fructum, tranſiturus
ſum per vos in Hiſpaniam. Scio enim quum 29
veniam ad vos, me cum plenitudine bene-
dictionis Evangelii Chriſti venturum. Peto 30
autem à vobis, fratres mei, per Dominum
noſtrum Jeſum Chriſtum, & per dilectio-
nem Spiritûs, ut mecum laboretis in orati-
one pro me ad Deum: Ut liberer ab iis 31
qui ſunt immorigeri in Judæa: utque mi-
niſterium quod perfero Sanctis qui ſunt
in Jeruſalem, benè recipiatur: Et veniam 32
ad vos cum gaudio per voluntatem Dei, &
vobiſcum requieſcam. Deus pacis ſit cum 33
vobis omnibus, Amen.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

በእፒፋንያ ፡ በሰኑይ ፡ በዓል ፡ ኀበ ፡ ይትነበብ ።

14 ፲ሀ እትአመነክሙ ፡ አኃዊ ፡ ለኃዊነ ፡ ትፈጽሙ ፡ በኵሉ ፡ ምግባረ ፡ ሠናይ ፡ ወጽጉባን ፡ አንት
15 ሙ ፡ በኵሉ ፡ ጥበብ ፡ ወትክሉ ፡ መሀሮቶሙ ፡ ለቢጽክሙ ። ወተኃበልዮ ፡ ጸሐፍኩ ፡ ለክ
16 ሙ ፡ እምአሐዱ ፡ ገጽ ፡ በእንተ ፡ ጸጋሁ ፡ ለእግዚአብሔር ። ከመ ፡ እትለአክ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክ
ርስቶስ ፡ ውስተ ፡ አሕዛብ ፡ ወከመ ፡ ትትቀደስ ፡ ትምህርቱ ፡ ለእግዚአብሔር ። ከመ ፡ ይኩን ፡
17 መሥዋዕቶሙ ፡ ለአሕዛብ ፡ ሥሙረ ፡ ወኅሩየ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ። ወሊተሰ ፡ ኢየሱስ ፡ ክ
18 ርስቶስ ፡ ምክሕየ ፡ በኀበ ፡ እግዚአብሔር ። ወእትኃበል ፡ እንግር ፡ ዘገብረ ፡ ሊተ ፡ ክር
ስቶስ ፡ በዘ ፡ የአምኑ ፡ አሕዛብ ፡ በቃል ፡ ወበምግባር ።

Secundo Feſto Ephaniæ, ubi legitur.

Perſuaſum habeo etiam ego de vobis fratres noſtri, quod perfecti eſtis in omni opere 14
bono, & pleni eſtis in omni ſapientia, & poteſtis etiam erudire fratres veſtros. 15
Auſus ſum tamen, ſcribere vobis aliqua ex parte de gratia Dei: Ut miniſter 16
ſim Jeſu Chriſti inter Gentes, & ut ſanctificetur doctrina Dei: ut ſit oblatio
Gentium accepta & approbata per Spiritum ſanctum. Et mihi Jeſus Chriſtus 17
eſt gloriatio mea apud Deum. Et auſus ſum enarrare quæ per me operatus eſt 18
Chriſtus, quantum ad fidem Gentium, in verbo & operibus:

Verſio VULGATA LATINA.

14 Certus ſum autem, fratres mei, & ego ipſe de vobis, quoniam & ipſi pleni
eſtis dilectione, repleti omni ſcientiâ, ita ut poſſitis alterutrum monere.
15 Audaciùs autem ſcripſi vobis, fratres, ex patre tanquam in memoriam vos re-
16 ducens: propter gratiam, quæ data eſt mihi à Deo, Ut ſim miniſter
Chriſti Jeſu in Gentibus: ſanctificans Evangelium Dei, ut fiat oblatio Gen-
17 tium accepta, & ſanctificata in Spiritu ſancto. Habeo igitur gloriam in
18 Chriſto Jeſu ad Deum. Non enim audeo aliquid loqui eorum, quæ per
19 me non efficit Chriſtus in obedientiam Gentium, verbo & factis: In vir-
tute ſignorum & prodigiorum, in virtute Spiritûs ſancti: ita ut ab Jeruſa-
20 lem per circuitum uſque ad Illyricum repleverim Evangelium Chriſti. Sic
autem prædicavi Evangelium hoc, non ubi nominatus eſt Chriſtus, ne ſuper
21 alienum fundamentum ædificarem: ſed ſicut ſcriptum eſt; Quibus non eſt
22 annuntiatum de eo, videbunt: & qui non audierunt, intelligent. Propter
quod & impediebar plurimùm venire ad vos, & prohibitus ſum uſque ad-
23 huc. Nunc verò ulteriùs locum non habens in his regionibus, cupiditatem
autem habens veniendi ad vos ex multis jam præcedentibus annis: Cùm 24
in Hiſpaniam proficiſci cœpero, ſpero quòd præteriens videam vos, & à
vobis deducar illuc, ſi vobis primùm ex parte fruitus fuero. Nunc igitur 25
proficiſcar in Jeruſalem miniſtrare Sanctis. Probaverunt enim Macedonia & 26
Achaia, collationem aliquam facere in pauperes Sanctorum, qui ſunt in Je-
ruſalem. Placuit enim eis: & debitores ſunt eorum. Nam ſi ſpiritualium 27
eorum participes facti ſunt Gentiles: debent & in carnalibus miniſtrare il-
lis. Hoc igitur cùm conſummavero, & aſſignavero eis fructum hunc: per 28
vos proficiſcar in Hiſpaniam. Scio autem quoniam veniens ad vos, in 29
abundantia benedictionis Evangelii Chriſti veniam. Obſecro ergò vos, fra- 30
tres, per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, & per charitatem ſancti Spiri-
tûs, ut adjuvetis me in orationibus veſtris pro me ad Deum, Ut liberer 31
ab infidelibus qui ſunt in Judæa, & obſequii mei oblatio accepta fiat in
Jeruſalem Sanctis, Ut veniam ad vos in gaudio per voluntatem Dei, & re- 32
frigerer vobiſcum. Deus autem pacis ſit cum omnibus vobis. Amen. 33

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

14 * وانا موقن يا اخوتي متحقق عندكم انكم موعبين صلاحا * مملوين من كافة العلم * مقتدرين
15 ان يعظ احدكم الاخر * وقد كتبت اليكم يا اخوتي تجاسرا ببعض اجزاء الخطاب كمذكر اياكم *
16 من اجل النعمة التي اعطانيها الله * لاكون ليسوع المسيح خادما في الامم * مكهنا ببشارة الله *
ليصير قربان الامم حسنا مقبولا * مقدسا بروح القدس * تم * الخميس من الجمعة الخامسة بعد
17 العنصرة * ولي فخر بيسوع المسيح عند الله * لانني لست اجترئ ان اقول شيا لم يعمله المسيح
18 في لطاعة الامم * بالقول والفعل * بقوة جرائحه واياته بقوة روح الله * حتى اعم من اورسليم
19 ودائرا حتى اللوريكو * ببشارة المسيح * وابشر هكذا فوق طاقتي * لا حيث قد سمي المسيح *
20 لئلا ابني على اساس غريب * بل كما كتب ان الذين لم يخبروا عنه يبصرونه * والذين لم
21 يسمعوا به يفهمونه * ولذلك الاشغال الكثيرة قطعتني عن المجي اليكم * والا فليس لي
22 مستقر في هذه الاقاليم * واني لمشوق الى المجي اليكم * منذ سنين جمة * ولعلي ان مضيت
23 الى الاندلس جيت اليكم * لانني اومل انني في مسيري اشاهدكم * وتشيعوني انتم الى
24 هناك * اذا تمليت منكم ببعض اشتياقي * والان انا منطلق الى اورسليم خادما للقديسين *
25 * لان اهل مكدونيا واخائيا قد اثروا ان يصطنعوا لهم شركة ما مع مساكين
26 القديسين الذين باورسليم * ومع انهم قد اثروا ذلك * هم غرماء لهم بهذا * لان الامم ان كانوا
27 قد شاركوهم في روحانياتهم * فيجب عليهم ان يخدموهم في الجسدانيات * فاذا تممت
28 هذا وختمت لهم هذا الثمر * امر بكم الى اسبانيه * وانا اعلم انني اذا جيت اليكم
29 ساوافيكم بكلام كمال بركة بشارة المسيح * السبت العاشر بعد العنصرة *
30 * يا اخوتي اتضرع اليكم بربنا يسوع المسيح * وبمحبة الروح * ان تجاهدوا معي في
31 الصلوات من اجلي لدى الله * لكي انجو من العصاة في بلد اليهودية * ولتصير خدمتي
32 في اورسليم مقبولة عند القديسين * لاجي اليكم بسرور بمشية الله * واستريح معكم *
33 * والاه السلامة معكم كلكم امين *

Equidem certus ſum ô fratres mei, & perſuaſum habeo de vobis quòd pleni ſitis bonitate, referti omni doctrinâ, valentes alius alium admonere. 14 *Attamen audaciùs ſcripſi vobis fratres mei, in quibuſdam orationis partibus, veluti commonefaciens vos, propter gratiam quam dedit mihi Deus,* 15 *Ut ſim Jeſu Chriſto miniſter inter gentes, ſacerdotali munere exercens evangelium Dei: ut oblationis gentium acceptio fiat jucunda, ſanctificata per Spiritum ſanctum.* 16
Finis.

Feriâ quintâ hebdomadis quintæ
post Pentecoſten.

Habeo autem quod glorier in Jeſu Chriſto apud Deum. 17 *Non enim auſim quicquam dicere quod non effecerit Chriſtus per me in obedientiam gentium, dicto & facto,* 18 *Per virtutem prodigiorum & ſignorum ſuorum, per potentiam Spiritus Dei: ut perficerem ab Jeruſalem, & per circuitum, uſque ad Illyricum, evangelium Chriſti,* 19 *Et ita annuntiarem illud ultra vires meas, non ubi nominatus fuerat Chriſtus, ne ædificarem ſuper fundamentum alienum:* 20 *Sed ſicut ſcriptum eſt, Hi quibus non eſt annuntiatum de eo, videbunt illum: & qui non audierant de ipſo, intelligent eum.* 21 *Et hac de cauſa occupationes multæ impediverunt me quò minùs venirem ad vos:* 22 *Alioquin non eſſet mihi morandi locus in his climatibus. Et verò percupidus ſum veniendi ad vos multis ab hinc annis.* 23 *Et fortè, ſi in Hiſpaniam abiero, veniam ad vos. Spero enim forè ut iter faciens videam vos, vóſque me deducatis illuc, poſtquam fruitus fuero vobis ex parte deſiderii mei.* 24 *Nunc autem proficiſcor Hieroſolymam, miniſtraturus ſanctis.* 25 *Nam cives Macedoniæ & Achaiæ exercere ſibi voluerunt communicationem aliquam in pauperes ſanctorum qui ſunt in Jeruſalem.* 26 *Et præterquam quod hoc ipſi voluerunt, debitores ſunt eis in hoc: quia quum Gentiles participârint cum illis ſpiritualia eorum, tenentur miniſtrare eis etiam in corporeis.* 27 *Hoc igitur ubi perfecero, & fructum hunc eis obſignavero, tranſibo per vos in Hiſpaniam.* 28 *Et ego novi quòd quum venero ad vos, venturus ſim cum ſermone plenitudinis benedictionis Evangelii Chriſti.* 29

Sabbatho decimo poſt Pentecoſten.

O fratres mei, obſecro vos per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, & per charitatem Spiritus, ut ſoliciti ſitis mecum in orationibus pro me ad Deum; 30 *Quatenus liberer à rebellibus in regione Judææ, & ut ſit miniſterium meum in Jeruſalem acceptum apud ſanctos,* 31 *Ut cum gaudio veniam ad vos per voluntatem Dei, & refociller vobiſcum.* 32 *Et Deus pacis ſit cum omnibus vobis. Amen.* 33

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 ወበኃይል ፡ ወበትእምርት ፡ መንክር ፡ ወበኀይለ ፡ መንፈሰ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወዘከመ ፡ መሀር
ኩ ፡ በኢየሩሳሌም ፡ እስከ ፡ አድያሚሃ ፡ ለሊያሪኮ ፡ ወፈጸምኩ ፡ ትምህርተ ፡ ክርስቶስ ፡፡=፡
20 ወፈድፋደ ፡ ተፋቅሮተ ፡ ትምህርቱ ፡ ወክብርት ፡ ወኢሖርኩ ፡ ኀበ ፡ ተሰምየ ፡ ክርስቶስ ፡ ከመ ፡
21 ኢይሕንጽ ፡ ደበ ፡ መሰረተ ፡ ባዕድ ፡፡=፡ በከመ ፡ ይብል ፡ መጽሐፍ ፡ እለ ፡ ኢዜነውዎሙ ፡ በ
22 እንቲአሁ ፡ ያእምርዎ ፡ ሀለውሙ ፡ ወእለ ፡ ኢሰምዕዎ ፡ ይሌብውዎ ፡፡=፡ ወዘልፈ ፡ እፈቅድ ፡
23 እምጻእ ፡ ኀቤክሙ ፡ ወይከልአኒ ፡=፡ ወይእዜ ፡ ባሕቱ ፡ እስመ ፡ ሰለጥኩ ፡ በዝ ፡ በሐውርት ፡ እ
24 ጽህቅ ፡ እምጻእ ፡ ኀቤክሙ ፡ እምጕንዱይ ፡ ዕለት ፡፡=፡ ወእንዘ ፡ አሐውር ፡ መንገለ ፡ እስጳ
ንያ ፡ እሴፎ ፡ እርአይክሙ ፡ ኃሊፈ ፡ ወእምኀቤክሙ ፡ እትፌኖ ፡ ህየ ፡ እምከመ ፡ ቀደምኩ ፡ ተፈ
25 ሣሕኩ ፡ ምስሌክሙ ፡፡=፡ ወይእዜሰ ፡ አሐውር ፡ ኢየሩሰሌም ፡ በመልእክተ ፡ ቅዱሳን ፡=፡
26 እስመ ፡ ኀበሩ ፡ መቄዶንያ ፡ ወአካይያ ፡ ያስተዋፅኡ ፡ ለነዳያን ፡ እለ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ ወለቅዱሳ
27 ን ፡=፡ ወኀበሩ ፡፡ እስመ ፡ ርቱዕ ፡ ሎሙ ፡ ይዕስይዎሙ ፡ እምከመሰ ፡ ተሰተፉዎሙ ፡ ለአሕዛብ ፡
28 በምግባር ፡ ዘመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ርቱዕ ፡ ይዕቀቡዎሙ ፡ በዘ ፡ ይትፈቀድ ፡ ነፍሶሙ ፡=፡ ወዘንተ ፡
29 ሳስተጋብኦ ፡ ወኃቲሞ ፡ አኃልፍ ፡ እንተ ፡ ኀቤክሙ ፡ ለሲጥንያ ፡፡=፡ ወእትአመን ፡ በሕ
ቱ ፡ ከመ ፡ እመጽእ ፡ በፍጹም ፡ በረከተ ፡ ክርስቶስ ፡፡=፡

በምግደላዊት ፡ ምንባብ ፡=፡

30 ወአስተበቍዐክሙ ፡ በእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ወበፍቅረ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡፡ ሰአሉ ፡
31 ሊተ ፡ በጸሎትክሙ ፡ ኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡=፡ ከመ ፡ ያድኅነኒ ፡ እምዓላዊያን ፡ እለ ፡ ብሔ
32 ረ ፡ ይሁደ ፡ ከመ ፡ አስምሮሙ ፡ ለቅዱሳን ፡ በመልእክትየ ፡ እለ ፡ ኢየሩሳሌም ፡=፡ ከመ ፡
እምጻእ ፡ ኀቤክሙ ፡ በፍሥሓ ፡ ወአዕርፍ ፡ ምስሌክሙ ፡ በፈቃደ ፡ እግዚአብሔር ፡፡=፡
33 ወአምላከ ፡ ሰላም ፡ የሃሉ ፡ ምስሌክሙ ፡ አሜን ፡፡=፡

Et per virtutem & per ſigna miraculoſa, & per potentiam Spiritûs Dei: & quomodo edocuerim in Jeruſalem uſque ad confinia Lijarico, & adimpleverim doctrinam Chriſti. 19 *Idque maximè* ex *amore doctrinæ ejus & honoris: neque profectus ſum ubi nominatus eſſet Chriſtus, ut ne ſuper alienum fundamentum ædificarem.* 20 *Sicut dicit Scriptura; Quibus non annuntiaverunt de eo, illos oportet cognoſcere eum;* 21 *& qui non audierant, intelligent eum.* 22 *Semper cupidus fui veniendi ad vos, at nequirem:* 23 *Nunc verò quoniam confeci* munus demandatum *in hiſce regionibus, ſolicitus fui veniendi ad vos à longo tempore.* 24 *Et cùm proficiſcar in Hiſpaniam, tranſiens ſpero quòd inviſam vos, & quòd à vobis deducar illuc, poſtquam vobis priùs gratulatus fuero.* 25 *Et nunc proficiſcor Jeroſolymam ad miniſtrandum Sanctis.* 26 *Quia conſociârunt ſe* qui ſunt in *Macedonia & Achaia ut erogarent aliquid in pauperes qui ſunt Jeruſalem, & in Sanctos.* 27 *Etiam conſociati ſunt, quia æquum eſt ut ipſi retribuant eis: quandoquidem participes facti ſint Gentiles operis Spiritûs ſancti, oportet ut reponant pro eis, ea quibus indiget anima eorum.* 28 *Et hoc cùm collegero, & conſignavero, proficiſcar per vos* in *Laſitaniam.* 29 *Et confido inſuper quòd cum perfectione benedictionis Chriſti venero.*

De Magdalena ſermo.

Et precor vos per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, & per amorem Spiritûs ſancti, ut *rogetis pro me in orationibus veſtris ad Deum;* 30 *Ut conſervet me à contumacibus, qui ſunt in terra Judææ:* & *ut acceptus ſim Sanctis in miniſterio meo* pro iis *qui ſunt in Jeruſalem:* 31 *Ut cum gaudio veniam ad vos, & refociller vobiſcum per voluntatem Dei.* 32 *Deus autem pacis ſit vobiſcum, Amen.* 33

CAP. XVI. ις'.

Commendo autem vobis Phœben ſororem noſtram, *exiſtentem miniſtram* Eccleſiæ
1 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν (α) ἡμῶν, οὖσαν διάκονον τῆς ἐκκλησίας
quæ in Cenchris : Ut eam ſuſcipiatis in Domino dignè ſanctis, & aſſiſtatis
2 τῆς ἐν Κεγχρεαῖς· Ἵνα αὐτὴν προσδέξησθε ἐν Κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁγίων, καὶ παραστῆτε
ei in quocunque veſtri *uſus fuerit* negotio : etenim ipſa *adſiſtrix* multis *facta eſt*,
αὐτῇ ἐν ᾧ ἂν ὑμῶν χρῄζῃ πράγματι· καὶ γὰρ αὐτὴ προστάτις πολλῶν ἐγενήθη,
& ipſi mihi. Salutate *Priſcillam* & Aquilam *ſimul operantes* meos in Chriſto
3 (β) καὶ αὐτοῦ ἐμοῦ. Ἀσπάσασθε (γ) Πρίσκιλλαν καὶ Ἀκύλαν τοὺς συνεργούς μου ἐν Χριστῷ
Jeſu : (Qui pro anima mea *ſuam ipſorum cervicem* ſuppoſuerunt: quibus non ego
4 Ἰησοῦ· (Οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυχῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον ὑπέθηκαν· οἷς οὐκ ἐγὼ
ſolus gratias ago, ſed & cunctæ Eccleſiæ Gentium:) Et domeſticam eorum
5 μόνος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐθνῶν·) Καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν
Eccleſiam. Salutate Epænetum dilectum mihi, qui eſt *primitiæ* A-
ἐκκλησίαν. ἀσπάσασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπητόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς (δ) Ἀ-
chaiæ in Chriſto. Salutate Mariam, quæ multum laboravit in *nobis*.
6 χαΐας εἰς Χριστόν. Ἀσπάσασθε (ε) Μαριάμ, ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν εἰς (ζ) ἡμᾶς.
Salutate Andronicum & Juniam cognatos *meos*, & concaptivos meos, qui
7 Ἀσπάσασθε Ἀνδρόνικον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς μου, καὶ συναιχμαλώτους μου, οἵτινές
ſunt *inſignes* in Apoſtolis, qui & ante me fuerunt in Chriſto. Salu-
8 εἰσιν ἐπίσημοι ἐν τοῖς ἀποστόλοις, οἳ καὶ πρὸ ἐμοῦ (η) γεγόνασιν ἐν Χριστῷ. Ἀσπά-
tate *Ampliam dilectum meum* in Domino. Salutate Urbanum *ſimul operantem*
9 σασθε (θ) Ἀμπλίαν τὸν ἀγαπητόν μου ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν τὸν συνεργὸν
noſtrum in Chriſto, & Stachyn dilectum meum. Salutate Apellen probum in
10 ἡμῶν ἐν Χριστῷ, καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν μου. Ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν τὸν δόκιμον ἐν
Chriſto. Salutate eos qui ex Ariſtobuli. Salutate Herodionem cognatum meum.
11 Χριστῷ. ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ἀριστοβούλου. Ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν (ι) συγγενῆ μου.
Salutate eos qui ex Narciſſi, *exiſtentes* in Domino. Salutate Tryphænam &
ἀσπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου, τοὺς ὄντας ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Τρύφαιναν καὶ 12
Tryphoſam, *laborantes* in Domino: Salutate Perſidem *dilectam*, quæ multùm
Τρυφῶσαν τὰς κοπιώσας ἐν (κ) Κυρίῳ. ἀσπάσασθε Περσίδα τὴν ἀγαπητήν, ἥτις πολλὰ
laboravit in Domino. Salutate Rufum electum in Domino, & matrem ejus
ἐκοπίασεν ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάσασθε Ῥοῦφον τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυρίῳ, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ 13
& meam. Salutate Aſyncritum, Phlegontem, Hermam, Patrobam, Hermen,
καὶ ἐμοῦ. Ἀσπάσασθε Ἀσύγκριτον, Φλέγοντα, (λ) Ἑρμᾶν, Πατρόβαν, (μ) Ἑρμῆν, 14
& qui cum eis, fratres. Salutate Philologum & Juliam, Nereum &
καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς. Ἀσπάσασθε Φιλόλογον καὶ Ἰουλίαν, (ν) Νηρέα καὶ 15
ſororem ejus, & *Olympan*, & qui cum eis omnes Sanctos. Salutate
τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ Ὀλυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς πάντας ἁγίους. Ἀσπάσασθε 16
alii alios in oſculo ſancto. Salutant vos Eccleſiæ Chriſti. Rogo
ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι (ξ) τοῦ Χριστοῦ. Παρακαλῶ 17
autem vos, fratres, *ſpeculari ipſos* diſſenſiones & offendicula præter doctrinam
δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, σκοπεῖν τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ σκάνδαλα παρὰ τὴν διδαχὴν
quam vos didiciſtis, *facientes*: & declinate ab illis. Nam hujuſmodi Do-
ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε, ποιοῦντας· καὶ ἐκκλίνατε ἀπ' αὐτῶν. Οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ Κυ- 18
mino noſtro *Jeſu* Chriſto non ſerviunt, ſed *ſuoipſorum* ventri : & per *blandiloquentiam*
ρίῳ (ο) ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας
& benedicentiam ſeducunt corda innocentium. Nam veſtra obedientia in *omnes*
καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων. Ἡ γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ εἰς πάντας 19
devenit. Gaudeo igitur *hoc* in vobis : Volo *autem* vos ſapientes quidem eſſe in bono,
ἀφίκετο. (π) χαίρω οὖν τὸ ἐφ' ὑμῖν· θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν εἶναι εἰς τὸ ἀγαθόν,
ſimplices *autem* in malo: *At* Deus pacis *conteret* Satanam ſub
ἀκεραίους δὲ εἰς τὸ κακόν· Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης (ρ) συντρίψει τὸν σατανᾶν ὑπὸ 20
pedibus veſtris *in celeritate*. Gratia Domiui noſtri Jeſu Chriſti vobiſcum.
τοὺς πόδας ὑμῶν ἐν τάχει. ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

Κεφ. ις'. MS.A. (α) ὑμῶν, (β) καὶ ἐμοῦ τε αὐτοῦ. (γ) Πρίσκαν (δ) Ἀσίας (ε) Μαρίαν, (ζ) ὑμᾶς. (η) γέγοναν (θ) Ἀμπλιᾶτον (ι) συγγενῆν (κ) Κυρίῳ. ** Ἀσπάσασθε Ῥοῦφον (λ) Ἑρμῆν, (μ) Ἑρμᾶν, (ν) Νηρέαν (ξ) πᾶσαι τοῦ (ο) ἡμῶν Χριστῷ οὐ (π) ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω· θέλω (ρ) συντρίψαι τὸν σατανᾶν ἐν τάχει ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν. ἡ χάρις

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܘ *   * ܕܢܫ̈ܐ ܩܕܝܫܬܐ * ܟܙ

1 * ܡܓܥܠ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܠܦܘܒܐ ܚܬܢ. ܕܐܝܬܝܗ ܡܫܡܫܢܝܬܐ ܕܥܕܬܐ ܕܩܢܟܪܐܘܣ.

2 * ܕܬܩܒܠܘܢܝܗ ܒܡܪܢ ܐܝܟ ܕܫܘܐ ܠܩܕܝܫܐ. ܘܬܩܘܡܘܢ ܠܗ ܒܟܠ ܨܒܘ ܕܬܬܒܥ ܡܢܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܐܦ ܗܝ ܩܡܬ ܠܣܓܝܐܐ ܘܐܦ ܠܝ ܐܢܐ.

3 * ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܦܪܝܣܩܠܐ ܘܕܐܩܘܠܐ ܦܠܚܐ ܕܥܡܝ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.

4 * ܕܗܢܘܢ ܥܠ ܢܦܫܝ ܝܗܒܘ ܨܘܪܝܗܘܢ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܐܢܐ ܒܠܚܘܕܝ ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܗܘܢ. ܐܠܐ ܐܦ ܟܠܗܝܢ ܥܕܬܐ ܕܥܡܡܐ.

5 * ܘܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܥܕܬܐ ܕܒܒܝܬܗܘܢ. ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܗ ܕܐܦܢܛܘܣ ܚܒܝܒܝ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܪܫܝܬܐ ܕܐܟܐܝܐ ܒܡܫܝܚܐ.

6 * ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܗ ܕܡܪܝܡ ܕܣܓܝ ܠܐܝܬ ܒܟܘܢ.

7 * ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܐܢܕܪܘܢܝܩܘܣ ܘܕܝܘܢܝܐ ܐܚܝ. ܕܗܘܘ ܫܒܝܐ ܥܡܝ. ܘܝܕܝܥܝܢ ܐܢܘܢ ܒܫܠܝܚܐ. ܘܩܕܡܝ ܗܘܘ ܒܡܫܝܚܐ.

8 * ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܗ ܕܐܡܦܠܝܐܘܣ ܚܒܝܒܝ ܒܡܪܢ.

9 * ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܗ ܕܐܘܪܒܢܘܣ ܦܠܚܐ ܕܥܡܢ ܒܡܫܝܚܐ. ܘܕܐܣܛܟܘܣ ܚܒܝܒܝ.

10 * ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܗ ܕܐܦܠܐ ܓܒܝܐ ܒܡܪܢ. ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܒܢܝ ܒܝܬܗ ܕܐܪܣܛܒܘܠܘܣ.

11 * ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܗ ܕܗܪܘܕܝܘܢ ܐܚܝ. ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܒܢܝ ܒܝܬܗ ܕܢܪܩܝܣܘܣ. ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܒܡܪܢ.

12 * ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܗܝܢ ܕܛܪܘܦܢܐ ܘܕܛܪܘܦܣܐ ܕܠܐܝܢ ܒܡܪܢ. ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܗ ܕܦܪܣܝܣ ܚܒܝܒܬܝ. ܕܣܓܝ ܠܐܝܬ ܒܡܪܢ.

13 * ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܗ ܕܪܘܦܘܣ ܓܒܝܐ ܒܡܪܢ. ܘܕܐܡܗ ܕܝܠܗ ܘܕܝܠܝ.

14 * ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܗ ܕܐܣܘܢܩܪܝܛܘܣ ܘܕܦܠܓܘܢ. ܘܕܗܪܡܐ ܘܕܦܛܪܒܐ. ܘܕܗܪܡܐ ܘܕܐܚܐ ܕܥܡܗܘܢ.

15 * ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܗ ܕܦܝܠܘܠܓܘܣ ܘܕܝܘܠܝܐ. ܘܕܢܪܐܘܣ ܘܕܚܬܗ. ܘܕܐܘܠܘܡܦܐ. ܘܕܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ ܕܥܡܗܘܢ.

16 * ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܚܕ ܕܚܕ ܒܢܘܫܩܐ ܩܕܝܫܐ. ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ ܟܠܗܝܢ ܥܕܬܐ ܕܡܫܝܚܐ.

17 * ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܐܚܝ. ܕܬܙܕܗܪܘܢ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܥܒܕܝܢ ܦܘܠܓܐ ܘܡܟܫܘܠܐ. ܠܒܪ ܡܢ ܝܘܠܦܢܐ ܕܐܢܬܘܢ ܝܠܦܬܘܢ. ܕܬܬܪܚܩܘܢ ܡܢܗܘܢ.

18 * ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ. ܠܐ ܡܫܡܫܝܢ ܠܡܪܢ ܡܫܝܚܐ. ܐܠܐ ܠܟܪܣܗܘܢ. ܘܒܡܠܐ ܒܣܝܡܬܐ ܘܒܒܘܪܟܬܐ ܡܛܥܝܢ ܠܒܘܬܐ ܕܦܫܝܛܐ.

19 * ܡܫܡܥܢܘܬܟܘܢ ܕܝܢ ܠܟܠ ܐܢܫ ܐܫܬܡܥܬ. ܚܕܐ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܒܟܘܢ. ܘܨܒܐ ܐܢܐ ܕܬܗܘܘܢ ܚܟܝܡܝܢ ܠܛܒܬܐ. ܘܬܡܝܡܝܢ ܠܒܝܫܬܐ.

20 * ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܕܫܝܢܐ. ܢܫܚܩܝܘܗܝ ܠܣܛܢܐ ܬܚܝܬ ܪܓܠܝܟܘܢ ܥܓܠ. ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡܟܘܢ.

CAP, XVI.

Mulierum ſanctarum. 27.

COmmendo autem vobis Phœben ſororem noſtram, quæ eſt miniſtra Eccleſiæ Cenchreenſis : 1 Ut eam excipiatis in Domino noſtro, prout æquum eſt Sanctis : & in omni negotio quod ipſa poſtulabit à vobis, adſitis ei, quandoquidem & ipſa adſtitit cùm multis, tum etiam mihi. 2 Salutate Priskellam & Akulam, coadjutores meos in Jeſu Chriſto. 3 Iſtímet enim pro anima mea cervicem ſuam præbuerunt : & non ego tantùm gratias eis ago, ſed etiam omnes Eccleſiæ Gentium. 4 Et ſalutate Eccleſiam, quæ eſt in domo ipſorum. 5 Salutate Epænetum mihi chariſſimum, qui eſt primitiæ Achaiæ in Chriſto. Salutate Mariam, quæ plurimùm laboravit in vobis. 6 Salutate Andronicum & Juniam cognatos meos, qui mecum captivi fuerunt, ſuntque percelebres inter Apoſtolos, & in Chriſto me præceſſerunt. 7 Salutate Amplæum mihi chariſſimum in Domino noſtro. 8 Salutate Urbanum cooperarium noſtrum in Chriſto, & Stachyn mihi dilectum. 9 Salutate Apellen electum in Domino noſtro : 10 ſalutate domeſticos Ariſtoboli. Salutate Herodionem cognatum meum: 11 ſalutate domeſticos Narciſſi, eos qui ſunt in Domino noſtro. Salutate Tryphænam 12 & Tryphoſam, quæ laborârunt in Domino noſtro. Salutate Perſidem mihi chariſſimam, quæ quidem plurimùm laboravit in Domino noſtro. Salutate Rufum electùm 13 in Domino noſtro, & matrem ejus ac meam. Salutate Aſyncritum, & Phlegontem, & 14 Hermam, & Patrobam, & Hermen, & fratres qui cum eis ſunt. Salutate Philologum, 15 & Juliam, & Nereum ac ſororem ejus, & Olympam, omnes denique Sanctos qui cum eis ſunt. Salutate alii alios oſculo ſancto. 16 Salutant vos omnes Eccleſiæ Chriſti. Peto 17 autem à vobis, fratres mei, ut caveatis ab iis qui diſſidiorum & offendiculorum auctores ſunt, præter diſciplinam quam vos didiciſtis, ut procul recedatis ab eis. Ii enim 18 qui ejuſmodi ſunt, non inſerviunt Domino noſtro Jeſu Chriſto, ſed ventri ſuo : ac ſermonibus blandis & benedictionibus ſeducunt corda ſimplicium. Obedientia autem 19 veſtra cuilibet homini eſt perquam notiſſima. Gaudeo igitur propter vos, volóque ut ſitis ſapientes in rebus bonis, innocentes verò in malis. Cæterùm Deus pacis citò 20 conterat Satanam ſubter pedes veſtros. Gratia Domini noſtri Ieſu Chriſti ſit vobiſcum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በእንተ ፡ ሊጲንያ፡፡=÷ በመግድላዊት፡፡=÷

1 ፲፪ እማኅፀንኩክሙ ፡ ፊቤን ፡ እኅተ ፡ መጋቤ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ዘቄንክሬኤስ፡፡=÷
2 ውትትወከፍዋ ፡ ምስለ ፡ እግዚአብሔር ፡ በከመ ፡ ይደልወሙ ፡ ለቅዱሳን ፡ ወረሠርዕዋ ፡ ውስ
3 ተ ፡ ዘፈቀድክሙ ፡ ትትኃዝክሙ ፡ እስመ ፡ አስለጠት ፡ ለብዙኃን ፡ ወሊተኒ፡፡=÷ አምኁ ፡
4 ጥርስቂላ ፡ ወአቂላ ፡ እለ ፡ የኅብሩ ፡ ምስሌነ ፡ ግብረ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ፡=÷ እለ ፡ መ
ጠዉ ፡ ክሳደሙ፡ በእንተ ፡ ነፍስየ ፡ ወላኮ ፡ ላነ ፡ ባሕቲትየ ፡ ዘአእኵቶሙ ፡ ዓዲ ፡ ኵሉ ፡
ቤተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ዘአሕዛብ ፡ ሠሀይማኒሆሙ፡፡=÷

CAP. XVI.

De Ephinia : de Magdalena.

COmmendo vobis Phœben ſororem, miniſtram Domûs Chriſtianorum, quæ eſt Cenchris : 1 Ut excipiant eam in Domino, ſicut decet Sanctos, & conſtituant ei, in quibus 2 ab ea rogati fueritis de veſtra cura, quia profuit multis, & mihi etiam. Salutate 3 Triſcillam & Aquilam cooperatores meos in Jeſu Chriſto : Qui pro anim[illegible]ea 4 cervices ſuas tradiderunt, quibus non ego ſolus gratias ago, ſed omnes Eccleſiæ [illegible]tium, cum præfectis earum.

Verſio VULGATA LATINA.

CAP. XVI.

1 COmmendo autem vobis Phœben ſororem noſtram, quæ eſt in miniſterio Eccle-
2 ſiæ, quæ eſt in Cenchris: Ut eam ſuſcipiatis in Domino dignè Sanctis: & aſſiſta-
tis ei in quocunque negotio veſtri indiguerit: etenim ipſa quoque aſtitit multis, &
3 mihi ipſi. Salutate Priſcam & Aquilam adjutores meos in Chriſto Jeſu; (Qui
4 pro anima mea ſuas cervices ſuppoſuerunt: quibus non ſolus ego gratias ago, ſed
5 & cunctæ Eccleſiæ Gentium,) Et domeſticam Eccleſiam eorum. Salutate Epæne-
6 tum dilectum mihi; qui eſt primitivus Aſiæ in Chriſto. Salutate Mariam, quæ mul-
7 tùm laboravit in vobis. Salutate Andronicum & Juniam, cognatos & concapti-
8 vos meos: qui ſunt nobiles in Apoſtolis, qui & ante me fuerunt in Chriſto. Salu-
9 tate Ampliatum dilectiſſimum mihi in Domino. Salutate Urbanum adjutorem no-
10 ſtrum in Chriſto Jeſu, & Stachyn dilectum meum. Salutate Apellen probum in
11 Chriſto. Salutate eos, qui ſunt in Ariſtoboli domo. Salutate Herodionem cogna-
tum meum. Salutate eos, qui ſunt ex Narciſſi domo, qui ſunt in Dño. Salutate Try- 12
phænam & Tryphoſam, quæ laborant in Dño. Salutate Perſidem chariſſimã, quæ
multùm laboravit in Dño. Salutate Rufum electũ in Dño, & matrẽ ej⁹, & meã Salu- 13
tate Aſyncritum, Phlegontem, Hermam, Patrobam, Hermen, & qui cum eis ſunt, fra- 14
tres. Salutate Philologum & Juliam, Nereum & ſororem ejus, & Olympiadem, & 15
omnes, qui cum eis ſunt, Sanctos. Salutate invicèm in oſculo ſancto. Salutant vos 16
omnes Eccleſiæ Chriſti. Rogo autem vos, fratres, ut obſervetis eos, qui diſſenſiones 17
& offendicula, præter doctrinam quam vos didiciſtis, faciunt; & declinate ab illis.
Hujuſcemodi enim Chriſto Domino noſtro non ſerviunt, ſed ſuo ventri: & per 18
dulces ſermones, & benedictiones, ſeducunt corda innocentium. Veſtra enim obe- 19
dientia in omnem locum divulgata eſt. Gaudeo igitur in vobis. Sed volo vos ſa-
pientes eſſe in bono, & ſimplices in malo. Deus autem pacis conterat ſatanam 20
ſub pedibus veſtris velociter. Gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti vobiſcum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل السادس عشر * الجمعة من الجمعة الخامسة بعد العنصرة *

* واستودعكم فيبي اختنا شماسة الكنيسة التي في كنخرااس * لتقبلوها بالرب بما هو اهلا 1 2
للقديسين * وتعينوا لها باي امر تحتاجه منكم * لانها هي قد صارت قيمة بكثيرين * وبي انا
نفسي * صافحوا ابرسكلا واكيلان مساعدي في يسوع المسيح * اللذين من اجل نفسي 3 4
بذلا اعناقهما * اللذين لست انا وحدي شاكر لهما * بل وجميع كنايس الامم * والكنيسة 5
التي في منزلهما * قبلوا ابانطون حبيبي الذي هو مقدمة احاييا لدي المسيح * صافحوا مريم 6
التي تعبت فيكم كثيرا * قبلوا اندرونيكوس ويونيا نسيبي * والمستاسرين معي * الذين 7
هما في الرسل جليلين * الصايرين في محبة المسيح قبلي * صافحوا امبليان حبيبي بالرب * 8
* قبلوا اوربانوس معيننا في المسيح واسطاشيس حبيبي * اقروا السلام على ابللس المجرب في 9 10
ديانة المسيح * سلموا على اهل ارسطوبولس * قبلوا ايروديونا نسيبي * صافحوا اهل نركيصص * 11
الذين هم للرب * قبلوا تريفانا وتريفاسا * التعبين الساخصين في الرب * صافحوا ابرسيده 12
الحبيبة التي تعبت في مودة الرب كثيرا * سلموا على روفس المصطفي للرب * وامه اياه وامي انا ايضا * 13
* قبلوا اسنقريطس * وفلاعونطا * ارمان * وبطرفان * وارمس * والاخوة الذين معهم * صافحوا 14 15
فيلولوغس * ويوليان * ونيراس * واخته * واولمپيان * وجماعة القديسين الذين معهم * صافحوا 16
بعضكم بعضا بقبلة قديسة * ويصافحكم كافة كنايس جماعات المسيح *

* الاثنين من الجمعة السادسة بعد العنصرة *

* يا اخوتي اتضرع اليكم ان ترقبوا الصانعين الشقاقات والفتن * بخلاف التعليم الذي 17
تعلمتموه انتم * واجتنبوا عنهم * لان الذين هم مثل هولاء ما يخدمون ربنا يسوع المسيح * 18
بل يخدمون بطونهم * وبالكلام الطيب والتبريك يطغون قلوب الساذجين * لان طاعتكم 19
قد ورد خبرها الي الكل * وانا مسرور بما فيكم * واريدكم ان تكونوا في الخير حكماء * وفي
الشر ودعاء * واله السلامة يسحق الشيطان تحت اقدامكم سريعا * نعمة ربنا يسوع 20
المسيح معكم *

CAP. XVI.

Feriâ ſextâ hebdomadis quintæ poſt Pentecoſten.

COmmendo autem vobis Phœben ſo- 1
rorem noſtram, miniſtram Eccleſiæ quæ
eſt Cenchreis, Ut excipiatis eam in Do- 2
mino prout debetur ſanctis, & ſubvenia-
tis illi quocunque vobis eguerit in nego-
tio: quoniam ipſa multis, & mihi ipſi
fuit adjumento. Oſculamini Priſcillam, 3
& Achillen, adjutores meos in Jeſu
Chriſto: Qui pro anima mea ſuppoſue- 4
runt cervices ſuas: quibus non ego ſolus
gratias ago, ſed & omnes Eccleſiæ Gen-
tium. Item Eccleſiam quæ in domo illo- 5
rum eſt. Oſculamini Epænetum dilectum
meum, qui eſt primitiæ Achaiæ apud
Chriſtum. Oſculamini Mariam quæ mul- 6
tùm laboravit erga vos. Oſculamini 7
Andronicum & Juniam, cognatos
meos, & concaptivos meos, qui
ſunt inſignes inter Apoſtolos, quique
fuerunt ante me in charitate Chriſti.
Oſculamini Ampliam dilectum meum in 8
Domino. Oſculamini Urbanum adjuto- 9
rem noſtrum in Chriſto, & Stachyn dile-
ctum meum. Auguramini ſalutem Apel- 10
li probato in religione Chriſti. Salutate
familiares Ariſtoboli. Oſculamini He- 11
rodionem cognatum meum. Oſculamini
familiares Narciſſi, qui Domino ſunt.
Oſculamini Tryphænam & Tryphæſam, 12
utrùmque laborantem & anxium in Do-
mino. Oſculamini Perſidem dilectam,
quæ multùm laboravit in dilectione Do-
mini. Salutate Rufum electum Domino, 13
& matrem illius ac meam quoque. Oſcu- 14
lamini Aſyncritum, & Phlegontam, Er-
man, & Patroban, & Ermen, & qui
cum his ſunt, fratres. Oſculamini Phi- 15
lologum, & Julian, & Neræum, & ſo-
rorem ejus, & Olimian. & cœtum ſan-
ctorum qui cum illis ſunt. Oſculamini 16
alter alterum oſculo ſancto. Oſculantur
etiam vos omnes Eccleſiæ congregatio-
num Chriſti.

Feriâ ſecundâ hebdomadæ ſextæ poſt Pentecoſten.

O fratres mei, obſecro vos ut obſervetis 17
auctores ſectarum & diſſenſionis contra
doctrinam quam vos didiciſtis, eóſque
devitetis. Nam qui his ſimiles ſunt, non 18
famulantur Domino noſtro Jeſu Chriſto,
ſed ventri ſuo famulantur: & ſermone
blando atque benedictionis inauguratio-
ne ſeducunt corda ſimplicium. Nam obe- 19
dientiæ veſtræ fama jam pervenit ad
omnes: & ego gaudeo de eo quod in vo-
bis eſt, & volo vos eſſe in bono ſapientes,
& in malo pacatos. Deus autem pacis 20
brevi conteret Satanam ſub pedibus ve-
ſtris. Gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti
ſit vobiſcum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 6 ኣምኁ ፡ ኤጤኔጦን ፡ እኁየ ፡ ዘውእቱ ፡ ጥንቶሙ ፡ ለእሲያ ፡ በክርስቶስ ፡፡=፡ ኣምኁ ፡
7 ማርያ ፡ እንተ ፡ ብዙኀ ፡ ሠርሐት ፡ ለክሙ ፡፡=፡ ኣምኁ ፡ ኣንድሮኒቆን ፡ ወዩልያን ፡ እለ ፡
8 ኣዝማድየ ፡ ወተፄወውያ ፡ ምስሌየ ፡ ወያእምርዎሙ ፡ ሐዋርያት ፡ ከመ ፡ ቀደሙኒ ፡ ተልእኮ ፡
9 ለክርስቶስ ፡፡=፡ ኣምኁ ፡ ኣንጽልያጦን ፡ እኁየ ፡ በክርስቶስ ፡=፡ ኣምኁ ፡ ኡሩባኖን ፡ ዘነ
10 ኀብር ፡ በግብረ ፡ ክርስቶስ ፡ ወስጠክን ፡ እኁየ ፡=፡ ኣምኁ ፡ እጤሌን ፡ ኅሩየ ፡ ክርስቶ
11 ስ ፡፡ ኣምኃውሙ ፡ ለሰብ ፡ ኣንእርስጦቡሉ ፡፡=፡ ኣምኁ ፡ ሄሮድዮና ፡ ዘኣዝማድየ ፡፡ ኣም
12 ኁ ፡ እለ ፡ እምውስተ ፡ ንርቅሱ ፡ እለ ፡ በክርስቶስ ፡=፡ ኣምኁ ፡ እለ ፡ ጥሬፌና ፡ ወጥሪፎ
ሰ ፡ እለ ፡ ጸመዉ ፡ ለእግዚእነ ፡፡ ኣምኁ ፡ ጤርሲደ ፡ እኅተነ ፡ እንተ ፡ ብዙኀ ፡ ጸመወት ፡
13 ለእግዚእነ ፡፡=፡ ኣምኁ ፡ ሩፎን ፡ ኅሩየ ፡ ለእግዚእነ ፡ ወእሞ ፡ ወሊተኒ ፡ እምየ ፡፡=፡
14 ወኣምኁ ፡ ኣሰንቀሪጦን ፡ ወፍለሰንጶ ፡ ሄርሜን ፡ ወጳጥሮባን ፡ ወሄርማን ፡ ወኣኀዊነ ፡ እለ ፡
15 ምስሌሆሙ ፡፡=፡ ኣምኁ ፡ ፍሎጎን ፡ ወዩልያ ፡ ወኔሬያ ፡ ወእኅቶ ፡ ወእልንጦን ፡ ወኵሎ
16 ሙ ፡ ቅዱሳነ ፡ እለ ፡ ምስሌሆሙ ፡፡=፡ ኣምኁ ፡ በበይናቲክሙ ፡ በኣምኃ ፡ ቅድሰት ፡ ወኣ
17 ምኁክሙ ፡ ኵሉ ፡ ኣብያተ ፡ ክርስቲያናቲሁ ፡ ለክርስቶስ ፡፡=፡ ወኣስተብቍዓክሙ ፡ ኣኀ
ዊነ ፡ ተዓቀብዎሙ ፡ ለሰብ ፡ ይገብሩ ፡ ሀከከ ፡ ወያመጽኡ ፡ ክሕደ ፡ ባዕለ ፡ ትምህርትክ
18 ሙ ፡ ዘተመሀርክሙ ፡ ትበሩ ፡፡ ወተግሐሠዎሙ ፡=፡ እስመ ፡ ለከርሦሙ ፡ ይትቀነዩ ፡ ወኣ
ኮ ፡ ለእግዚእነ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ወበሒጣን ፡ ነገር ፡ ወተያውሆ ፡ ያስሕትዎሙ ፡ ለብዙኃን ፡ የ
19 ዋሃን ፡=፡ ወነገረ ፡ ዘእክሙሰ ፡ ተሰምዐ ፡ በኵሉ ፡ ወእትፌሣሕ ፡ በእንቲኣክሙ ፡፡ ወእፈ
20 ቅ[illegible] ፡ ለክሙ ፡ ትጥበቡ ፡ ለሠናይ ፡ ወትትግሐሠዎ ፡ ለእኩይ ፡፡=፡ ወእምላክ ፡ ሰላም ፡
[illegible]ቀጥቅጦ ፡ ሰይጣነ ፡ በታሕተ ፡ እገሪክሙ ፡ ፍጡነ ፡፡ ጸጋሁ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡
ክርስቶስ ፡ ምስሌክሙ ፡፡=፡

Salutate Etenetum fratrem meum, qui eſt principium Aſiæ in Chriſto. Salutate 5
Mariam, quæ multùm laboravit pro vobis. Salutate Andronicum & Juliam 6
cognatos meos, & concaptivos meos, quos cognoverunt Apoſtoli, quòd ante ive- 7
runt me in ſequendo Chriſtum. Salutate Ampliaton fratrem meum in Chriſto. 8
Salutate Urbanum cooperatorem noſtrum in Chriſto, & Stachyn fratrem meum. 9
Salutate Atelen electum in Chriſto: Salutate domeſticos Ariſtobuli. Salutate 10
Herodium cognatum meum: Salutate domeſticos Narciſſi, qui ſunt in Chriſto. 11
Salutate domeſticos Tryphænæ, & Tryphoſæ, qui laborârunt pro Domino no- 12
ſtro: Salutate Terſidam ſororem noſtram, quæ multùm laboravit pro Domino
noſtro. Salutate Rufum electum Dei, & matrem ejus, meique etiam ipſius 13
matrem.. Et ſalutate Aſyncritum, & Phelaſuepum, Hermum & Patrobam, 14
& Hermam, & fratres noſtros qui cum illis ſunt. Salutate Phelogon, & 15
Juliam, & Neriam, & ſororem eius, & Alneton, & omnes Sanctos qui
cum illis ſunt. Salutate invicèm in ſalutatione ſancta: ſalutant vos omnes 16
Eccleſiæ Chriſti. Et precor vos fratres noſtri, ut obſervetis eos qui tumul- 17
tum excitant, & introducunt hæreſin contra doctrinam veſtram, quam
edocti fuiſtis, ut opremini, & devitetis eos: Quoniam ventri ſuo in- 18
ſerviunt, & non Domino noſtro Chriſto: & per ſermones dulces, & per
blanditias ſeducunt ſimpliciores multos. Et fama veſtrûm ubique locorum 19
divulgata eſt: Gaudeo igitur de vobis; & volo vos ſapientes eſſe ad bo-
num, & declinantes à malo. Deus autem pacis conterat Satanam ſub pe- 20
dibus veſtris citò. Gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti ſit vobiſcum.

ἘΠΙΣΤΟΛῊ ΠΡῸΣ ῬΩΜΑΊΟΥΣ. ΚΕΦ. ΙΘ'.

Salutant vos Timotheus *simul operans* meus, & Lucius, & Jason, & Sosipater,
21 (σ) Ἀσπάζονται ὑμᾶς Τιμόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ Λούκιος, καὶ Ἰάσων, καὶ Σωσίπατρος,
cognati mei. Saluto vos ego Tertius, *scribens* epistolam, in Domino.
22 οἱ συγγενεῖς μου. Ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος, ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν, ἐν Κυρίῳ.
Salutat vos Caius hospes meus, & *Ecclesiæ universæ*: salutat vos Erastus
23 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου, (τ) καὶ τῆς ἐκκλησίας ὅλης· ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἔραστος
procurator civitatis, & Quartus, frater. Gratia Domini nostri Jesu
24 ὁ οἰκονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κούαρτος ὁ (υ) ἀδελφός. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Christi cum omnibus vobis. Amen. *At potenti* vos *stabilire* juxta Evangelium
25 Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν. Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγγέλιόν
meum, & prædicationem Jesu Christi, secundùm revelationem mysterii temporibus æternis
μου, καὶ τὸ κήρυγμα Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις
taciti: (*Manifestati autem* nunc *perque* Scripturas *propheticas*, secundùm *adordinationē*
σεσιγημένου· (Φανερωθέντος δὲ νῦν διά τε γραφῶν προφητικῶν, κατ' ἐπιταγὴν 26
æterni Dei, ad obeditionem fidei, in cunctis Gentibus cogniti:) Soli
τοῦ αἰωνίου Θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πίστεως, εἰς πάντα τὰ ἔθνη γνωρισθέντος·) Μόνῳ 27
sapienti Deo, per Jesum Christum, cui gloria in secula. Amen.
σοφῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς (φ) αἰῶνας. ἀμήν.
Ad Romanos scripta est à Corintho per Phœben ministram ejus quæ in Cenchreensibus Ecclesiæ.
(†) Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης τῆς διακόνου τῆς ἐν Κεγχρεαῖς ἐκκλησίας.

προθέσεις καὶ τάξις, Ἐν στίχοις ϡκ. MS. A. (σ) Ἀσπάζεται (τ) καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας· (υ) ἀδελφός. Τῷ δὲ δυναμένῳ (φ) αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. (†) Πρὸς Ῥωμαίους. Locus, undè missa est hæc epistola ad Rom. in MS. A. non notatur.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

21 ܫܐܠ ܒܫܠܡܟܘܢ ܛܝܡܬܐܘܣ ܦܠܚܐ ܕܥܡܝ. ܘܠܘܩܝܘܣ ܘܝܐܣܘܢ ܘܣܘܣܝܦܛܪܘܣ ܒܢܝ ܓܢܣܝ. *
22 ܫܐܠ ܐܢܐ ܒܫܠܡܟܘܢ ܛܪܛܝܘܣ ܕܟܬܒܬ ܐܓܪܬܐ ܒܡܪܢ. *
23 ܫܐܠ ܒܫܠܡܟܘܢ ܓܐܝܘܣ ܡܩܒܠ ܐܟܣܢܝܐ ܕܝܠܝ ܘܕܥܕܬܐ ܟܠܗ. ܫܐܠ ܒܫܠܡܟܘܢ ܐܪܣܛܘܣ ܪܒ ܒܝܬܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܘܩܘܪܛܘܣ ܐܚܐ. ** *
25 ܠܐܠܗܐ ܕܝܢ ܕܡܫܟܚ ܕܢܫܪܪܟܘܢ ܒܣܒܪܬܝ ܕܐܬܟܪܙܬ ܥܠ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܓܠܝܢܐ ܕܐܪܙܐ ܕܡܢ ܙܒܢܐ ܕܥܠܡܐ ܡܟܣܝ ܗܘܐ. *
26 ܐܬܓܠܝ ܕܝܢ ܒܗܢܐ ܙܒܢܐ ܒܝܕ ܟܬܒܐ ܕܢܒܝܐ. ܘܒܦܘܩܕܢܐ ܕܐܠܗܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܐܬܝܕܥ ܒܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ ܠܡܫܡܥܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ. *
27 ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܚܟܝܡ. ܫܘܒܚܐ ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ. *
24 ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܐܡܝܢ.
* ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܪܗܘܡܝܐ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܩܘܪܢܬܘܣ. ܘܐܫܬܕܪܬ
ܒܝܕ ܦܘܒܐ ܡܫܡܫܢܝܬܐ ܡܗܝܡܢܬܐ *

Salutant vos Timotheus cooperarius meus, & Lucius, & Jason, & Sosipater, cognati mei. 21
Saluto vos ego Tertius, qui descripsi epistolam in Domino nostro. 22 Salutat vos Gaius hospes meus, totiúsque Ecclesiæ. Salutat vos Erastus œconomus urbis, & Quartus frater. 23

Deest 24. versus hoc loco, sed in fine additur.

Deo autem qui potest vos confirmare in Evangelio meo, quod prædicatum est de Jesu Christo, per revelationem arcani quod à temporibus æternis absconditum fuit: 25 Revelatum autem hoc tempore per Scripturas Prophetarum, & per mandatum Dei æternum, patefactum omnibus Gentibus ad obedientiam fidei: 26 Qui solus sapiens est, gloria per Jesum Christum in secula seculorum, Amen. 27 Gratia Domini nostri Jesu Christi sit cum omnibus vobis. Amen. 24

Epistolæ ad Romanos, quæ scripta est Corintho, missa verò per Phœben ministram fidelem,

FINIS.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 እምኑ፡ ጢሞቴዎስሃ፡ ዘነጉብር፡ ግብረ፡ ምስሌሁ፡ ወሲቂዮስ፡ ወኢያሶን፡ ወሶሲጳጥሮስ፡ እ
22 ለ፡ አዝማድየ፡፡ ወአማኅኩክሙ፡ እነ፡ ጤርጢዮስ፡ ዘጸሐፍኩዋ፡ ለዛቲ፡ መጽሐፍ፡ በእግ
23 ዚአነ፡፡ አምኁክሙ፡ ጋይዮስ፡ ነግድየ፡ ወኵሉ፡ አብያተ፡ ክርስቲያናት፡ አምኁክሙ፡ ኤር
25 ስጦስ፡ መጋቤ፡ ሀገር፡ ወቁአስርጦስ፡ እኁነ፡፡ *** ወእቱ፡ ዘይክል፡ ያጽንዕክሙ፡ በከመ፡
መሀርኩክሙ፡ ወበስብሐተ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ዘኅቡእ፡ ኅርመቱ፡ እምቅድመ፡ ዓለም፡፡

Salutant vos Timotheus, cooperarius noster, & Lycius, & Jason & Sosipatrus, cognati mei. 21 *Et saluto vos ego Tertius qui scripsi hanc Epistolam in Domino nostro.* 22 *Salutat vos Gaius hospes meus, & omnium Domuum Christianarum. Salutat vos Erastus procurator civitatis, & Quartus frater noster.* 23

Deest versus 24. *Ille autem qui potest vos confirmare juxta illud quod edocui vos, & in gloria Jesu Christi, cujus absconditus fuit cultus antequam mundus fuit,* 25

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗ͂Σ ΠΡῸΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΠΡΩΤΗΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗ͂Σ, ἜΧΟΝΤΑ ΤΙΝΑΣ ὙΠΟΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ.

Περὶ πλειόνων καὶ διαφόρων ἡ ἐπιστολὴ διόρθωσιν ἔχει τῶν Κορινθίοις ἡμαρτημένων.

Α'. Μετὰ τὸ προοίμιον, περὶ τοῦ μὴ διχονοεῖν πρὸς ἀλλήλους ἐκ φιλοδοξίας τῆς ἐπὶ σοφίᾳ ἀνθρωπίνῃ. ἐν ᾧ, περὶ θείας σοφίας. περὶ λειτουργιῶν. περὶ τοῦ μὴ κρίνειν διδασκάλους. περὶ τοῦ μὴ ἐπαίρεσθαι.

Β'. Κατὰ πόρνων καὶ πορνείας, καὶ τῶν τούτοις κοινωνούντων.

Γ'. Περὶ τοῦ μὴ δικάζεσθαι δικῶν, καὶ ταῦτα ἐπὶ ἀπίστων. ἐν ᾧ, περὶ τοῦ μὴ πορνεύειν.

Δ'. Περὶ γάμου καὶ χηρείας καὶ ἀγαμίας. ἐν ᾧ, περὶ τοῦ μὴ χωρίζεσθαι ἄνδρας τῶν γυναικῶν, μηδὲ εἰ ἄπιστοι εἶεν, οἱ ἕτεροι. περὶ ἀγνείας καὶ διγαμίας.

Ε'. Περὶ διαφορᾶς ἐδεσμάτων, καὶ ἀποχῆς δαιμονικοῦ σεβάσματος. ἐν ᾧ, περὶ τῆς ἑαυτοῦ πολυπλόκου συμπεριφορᾶς. περὶ τοῦ μὴ κοινωνεῖν δαίμοσι. περὶ τοῦ ἀδιαφορεῖν ἐν δείπνοις καὶ κλήσεσιν.

ς'. Περὶ σχήματος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἐν εὐχαῖς καὶ προφητείαις.

Ζ'. Περὶ κοινωνίας θεοπρεποῦς, οὐ πλησμονικῆς.

Η'. Περὶ διαφορᾶς χαρισμάτων καὶ οἰκονομίας αὐτῶν. ἐν ᾧ, περὶ ἀγάπης ὡς μεγίστου χαρίσματος. περὶ προφητείας, ὡς μείζονος γλώσσης.

Θ'. Περὶ ἀναστάσεως σωμάτων καθολικῆς. ἐν ᾧ, περὶ τῆς ἐν Χριστῷ διορθώσεως, καὶ ἀποκαταστάσεως. ὁμοίωσις τῶν ἀνισταμένων πρὸς τὰ ἀναφυόμενα σπέρματα. περὶ τῆς εἰς δόξαν καὶ δύναμιν ἀλλαγῆς.

AD CORINTHIOS EPISTOLA PRIOR.
(†) Ἡ ΠΡῸΣ ΤΟῪΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ἘΠΙΣΤΟΛῊ ΠΡΩΤΗ. ΚΕΦ. Α'.

CAP. I. α'.

Paulus vocatus Apostolus Jesu Christi, per voluntatem Dei, & Sosthenes
1 (α) Παῦλος κλητὸς ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Σωσθένης
frater: Ecclesiæ Dei *existenti in Corintho*, sanctificatis in Christo Jesu,
2 ὁ ἀδελφὸς· Τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, ἡγιασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
vocatis Sanctis, cum omnibus *invocantibus* nomen Domini nostri Jesu Christi in omni loco, ipsorúmque & nostro: Gratia vobis & pax à Deo Patre
κλητοῖς ἁγίοις, σὺν πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα τοῦ (β) Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ
3 ἐν παντὶ τόπῳ, αὐτῶν τε καὶ ἡμῶν· Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
nostro, & Domino Jesu Christo. Gratias ago Deo meo semper pro vobis, in
4 ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ
gratia Dei data vobis in Christo Jesu: Quia in omnibus *ditati* estis in
5 τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· Ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν
illo, in omni verbo & omni scientia, (Sicut testimonium Christi confirmatū est in
6 αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει, (Καθὼς τὸ μαρτύριον τοῦ Χριστοῦ ἐβεβαιώθη ἐν
vobis,) Ita ut *vos non defici* in *ullo gratuito dono*, *expectantes* revelatio-
ὑμῖν,) Ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυ- 7
nem Domini nostri Jesu Christi: Qui & confirmabit vos usq; in finem *inculpatos*,
ψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· Ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς ἕως τέλους ἀνεγκλήτους, 8
in die Domini nostri Jesu Christi. Fidelis Deus, per quem vocati estis in *com-*
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πιστὸς ὁ Θεὸς, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοι- 9
munionem filii ejus Domini nostri Jesu Christi. Obsecro autem vos, fratres, per
Α' νωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, διὰ 10
nomen Domini nostri Jesu Christi, ut idipsum dicatis omnes, & non sint in
τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ᾖ ἐν
vobis schismata: sitis autem perfecti in *eadem mente*, & in eadem *sententia*. *Mani-*
ὑμῖν σχίσματα· ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ γνώμῃ. Ἐδη- 11
festatū est enim mihi de vobis, fratres mei, ab iis qui Chloës, quia contentiones *in vobis* sunt:
λώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσι·

MS. A. (†) Titulus abscinditur. (α) Παῦλος ἀπόστολος (β) Κυρίου Ἰησοῦ ἐν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܬܘܒ ܒܥܘܕܪܢܗ ܕܐܠܗܐ ܟܬܒܝܢܢ ܐܓܪܬܐ ܕܩܘܪܢܬܝܐ ܩܕܡܝܬܐ *
* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ * * ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܙܩܝܦܘܬܐ * ܐ *

1 * ܦܘܠܘܣ ܩܪܝܐ ܘܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܣܘܣܬܢܝܣ ܐܚܐ. * ܠܥܕܬܐ
2 ܕܐܠܗܐ ܕܐܝܬܝܗ ܒܩܘܪܢܬܘܣ. ܩܪܝܐ ܘܩܕܝܫܐ ܕܡܬܩܕܫܝܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ
3 ܕܩܪܝܢ ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܟܠ ܐܬܪ. ܕܝܠܗܘܢ ܘܕܝܠܢ. * ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ
4 ܘܫܝܢܐ. ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ. ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܐܠܗܝ ܒܟܠܙܒܢ
5 ܚܠܦܝܟܘܢ. ܥܠ ܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܟܘܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܕܒܟܠ ܡܕܡ
6 ܐܬܥܬܪܬܘܢ ܒܗ. ܒܟܠ ܡܠܐ ܘܒܟܠ ܝܕܥܬܐ. * ܐܝܟ ܡܐ ܕܣܗܕܘܬܗ ܕܡܫܝܚܐ ܐܫܬܪܪܬ ܒܟܘܢ.
7 * ܕܠܐ ܬܬܒܨܪܘܢ ܒܚܕܐ ܡܢ ܡܘܗܒܬܗ. ܐܠܐ ܡܣܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܓܠܝܢܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
8 * ܗܘ ܕܢܫܪܪܟܘܢ ܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ. ܕܬܗܘܘܢ ܕܠܐ ܪܫܝܢ ܒܝܘܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
9 * ܡܗܝܡܢ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܒܐܝܕܗ ܐܬܩܪܝܬܘܢ ܠܫܘܬܦܘܬܗ ܕܒܪܗ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܪܢ.
10 * ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܐܚܝ ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܚܕܐ ܬܗܘܐ ܡܠܬܐ
ܠܟܠܟܘܢ. ܘܠܐ ܢܗܘܝܢ ܒܟܘܢ ܣܕܩܐ. ܐܠܐ ܬܗܘܘܢ ܓܡܝܪܝܢ ܒܚܕ ܪܥܝܢܐ ܘܒܚܕܐ ܡܕܥܐ.
11 * ܫܠܚܘ ܓܝܪ ܥܠܝܟܘܢ ܠܘܬܝ ܐܚܝ ܡܢ ܒܝܬ ܟܠܘܐܝ. ܕܚܪܝܢܐ ܐܝܬ ܒܝܢܬܟܘܢ.

RURSUS DEI AUXILIO scribimus Epistolam ad CORINTHIOS primam.

CAPUT PRIMUM.

Feriâ sextâ Crucifixionis. 1.

Paulus vocatus & Apostolus Jesu Christi, 1 per voluntatem Dei, & Sosthenes frater, 2 Ecclesiæ Dei, quæ est Corinthi, vocatis & sanctis qui per Jesum Christum sanctificati sunt, iisq; omnibus qui invocant nomē Dñi nostri Jesu Christi, in omni loco ipsorū & nostro. Gratia vobiscū & pax à Deo patre nostro, & 3 à Dño nostro Jesu Christo. Gratias ago Deo 4 meo in omni tempore pro vobis, ob gratiam Dei quæ data est vobis per Jesum Christum: Quòd in omni re per ipsum ditati estis in 5 omni sermone; omníque cognitione, 6 Secundùm testimonium Christi quod confirmatum est in vobis: Ita ut non destituamini 7 ullo ex donis ipsius, sed expectetis revelationem Domini nostri Jesu Christi; Qui qui- 8 dem confirmabit vos usque ad finem, ut absque crimine sitis in die Domini nostri Jesu Christi. Fidelis est Deus, per quem vocati 9 estis in consortium filii ipsius Jesu Christi Domini nostri. Peto autem à vobis, fratres 10 mei, per nomen Domini nostri Jesu Christi, ut sit unus sermo vobis omnibus; nec sint inter vos dissidia, sed ut sitis perfecti unâ mente unâq; sententiâ. Miserunt enim ad me 11 de vobis *nuntium*, fratres mei, ex domesticis Chloës, quòd contentiones sint inter vos.

Verſio VULGATA LATINA.

21 Salutat vos Timotheus adjutor meus, & Lucius, & Jaſon, & Soſipater,
22 cognati mei. Saluto vos ego Tertius, qui ſcripſi epiſtolam, in Domino.
23 Salutat vos Caius hoſpes meus, & univerſa Eccleſia. Salutat vos Eraſtus
24 arcarius civitatis, & Quartus, frater. Gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti
25 cum omnibus vobis. Amen. Ei autem, qui potens eſt vos confirmare juxta

Evangelium meum, & prædicationem Jeſu Chriſti, ſecundùm revelationem 26
myſterii temporibus æternis taciti, (Quod nunc patefactum eſt per Scri- 27
pturas Prophetarum ſecundùm præceptum æterni Dei, ad obeditionem fidei,)
in cunctis Gentibus cogniti, Soli ſapienti Deo, per Jeſum Chriſtum, cui
honor & gloria in ſecula ſeculorum. Amen.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 * يصافحكم تيموثاوس معيني * ولوكيوس * وياصن * وسوسيباطرس انسبائي * اقبلكم انا ترتيوس
22 كاتب هذه الرسالة بالرب * يسلم عليكم غايوس صايفي وصايف الجماعة كلها * يسلم عليكم
23 ارسطس خازن المدينة * وكوارطس الاخ * نعمة ربنا يسوع المسيح مع جماعتكم امين *
24 * تجز رسالة رومية * وكتبت من كورنثيوس * وارسلت على يد فيبي الشماسة في
كنيسة كنكراوس * والسبح لرب المجد ابدا * وعلينا رحمته * امين *

Salutat vos Timotheus adjutor meus, & Lucius, & Jaſon, & Soſipater cognati mei. Oſculor vos ego Tertius hujus epiſtolæ ſcriptor, in Domino. Salutat vos Gaius hoſpes meus, & hoſpes totius congregationis. Salutat vos Eraſtus quæſtor civitatis, & Quartus frater. Gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti ſit cum omnibus vobis, Amen. 21 22 23 24

Reliquos verſus lege ſuperiùs in fine capitis 14.

Epiſtolæ ad Romanos Corintho ſcriptæ, & per Phœben Eccleſiæ Cenchrenſis miniſtram miſſæ, Finis.

Laus Domino gloriæ ſemper, ejuſque clementia ſuper nos. Amen.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

26 ወአስተርአየ ፡ በቃለ ፡ ነቢያት ፡ ወበትእዛዘ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘለዓለም ፡፡ ከመ ፡ ይስም
ዑ ፡ ኵሉ ፡ አሕዛብ ፡ ወይእመኑ ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወየ
27 እምርዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡=፦ ዘሎቱ ፡ ስብሐት ፡ ወውእቱ ፡ ጠቢብ ፡ ለዓለመ ፡ ዓለ
ም ፡ አሜን ፡፡=፦

ለብሔረ ፡ ሮሜ ፡፡=፦

At manifeſtatur per verbum prophetarum, & præceptum æterni Dei: ut auſcultent omnes gentes, & credant in Jeſum Chriſtum Filium Dei, & cognoſcant Deum: Ei ſit gloria, quia ille ſapientiſſimus eſt in ſecula ſeculorum. Amen. 26 27

Civitati Romæ.

Verſio VULGATA LATINA.

Epiſtola Beati PAULI *Apoſtoli ad* CORINTHIOS *prima*.

CAPUT I.

1 PAulus vocatus Apoſtolus Jeſu Chriſti per voluntatem Dei, & Soſthenes frater,
2 Eccleſiæ Dei, quæ eſt Corinthi, ſanctificatis in Chriſto Jeſu, vocatis Sanctis, cum
omnibus qui invocant nomen Domini noſtri Jeſu Chriſti, in omni loco, ipſorum, &
3 noſtro. Gratia vobis & pax à Deo Patre noſtro, & Domino Jeſu Chriſto. Gra-
4 tias ago Deo meo ſemper pro vobis in gratia Dei, quæ data eſt vobis in Chriſto
5 Jeſu: Quòd in omnibus divites facti eſtis in illo, in omni verbo, & in omni ſci-
entia: Sicut teſtimonium Chriſti confirmatum eſt in vobis: Ita ut nihil vo- 6 7
bis deſit in ulla gratia, expectantibus revelationem Domini noſtri Jeſu Chriſti,
Qui & confirmabit vos uſque in finem ſine crimine, in die adventûs Domini noſtri 8
Jeſu Chriſti. Fidelis Deus: per quem vocati eſtis in ſocietatem filii ejus Jeſu 9
Chriſti Domini noſtri. Obſecro autem vos, fratres, per nomen Domini noſtri Je- 10
ſu Chriſti: ut idipſum dicatis omnes, & non ſint in vobis ſchiſmata: ſitis autem
perfecti in eodem ſenſu, & in eadem ſententia. Significatum eſt enim mihi de 11
vobis, fratres mei, ab iis qui ſunt Chloës, quia contentiones ſunt inter vos.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* رسالة القديس بولص الى اهل قورنثيوس *

* الفصل الاول * * قراءة الثلثا من الجمعة السادسة *

1 * من بولص المدعو رسولا ليسوع المسيح * بمشية الله * وصوسثانوس الاخ * الى كنيسة الله
2 التي بقورنثيوس * الى القديسين المدعوين المقدسين بيسوع المسيح * مع جماعة المستغيثين
باسم ربنا يسوع المسيح * في كل صقع لهم ولنا * * السبت الحادي عشر بعد العنصرة *
3 * نعمة لكم وسلامة من الاله ابينا والرب يسوع المسيح * انني شاكر لالهي كل حين من
4 اجلكم * على نعمة الله التي اعطيتموها بيسوع المسيح * لانكم في كل امر استغنيتم به في كل
5 قول وفي كل علم * كما قد تصححت فيكم شهادة المسيح * حتى انكم ما اعوزتم ولا في موهبة
6 واحدة * منتظرين اعتلان ربنا يسوع المسيح * الذي سيثبتكم الى الغاية عادمين الزلل * في
7 يوم ربنا يسوع المسيح * صادق هو الله الذي به دعيتم الى شركة ابنه يسوع المسيح
8 ربنا * تم * * الاحد الثامن بعد العنصرة * * اضرع اليكم يا اخوتي باسم
9 ربنا يسوع المسيح * ان تقولوا كلكم قولا واحدا نفسه * ولا يكون فيكم شقاقات * فقد كنتم
10 مثبتين في هذا المعقول نفسه * وفي هذا العزم بعينه * لان اصحاب خلويس عرفوني عنكم يا
11 اخوتي ان فيكم مماحكات *

EPISTOLA DIVI PAULI
ad Corinthios.

CAPUT PRIMUM.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadæ ſextæ.

A *Paulo qui vocatur Apoſtolus Jeſu Chriſti, per voluntatem Dei, & Soſthene fratre: Ad Eccleſiam Dei quæ eſt Corinthi, ad ſanctos, vocatos, ſanctificatos per Jeſum Chriſtum, unà cum omnibus invocantib⁹ nomen Domini noſtri Jeſu Chriſti, quovis in loco, ſuo, vel noſtro.* 1 2

Sabbatho undecimo poſt Pentecoſten.

Gratia vobis & pax à Deo Patre noſtro, & Domino Jeſu Chriſto. Equidem gratias ago Deo meo quolibet tempore pro vobis, de gratia Dei quæ data eſt vobis per Jeſum Chriſtum: Quia cunctis in rebus ditati eſtis per ipſum, in omni ſermone, & in omni doctrina, (Quemadmodum comprobatum eſt in vobis teſtimonium Chriſti:) Adeò ut non egeatis ullius doni: expectantes revelationem Domini noſtri Jeſu Chriſti, Qui confirmabit vos uſque ad finem expertes crimine, in die Domini noſtri Jeſu Chriſti. Verax eſt Deus per quem vocati eſtis ad conſortium filii ipſius Jeſu Chriſti Domini noſtri. Finis. 3 4 5 6 7 8 9

Dominicâ octavâ poſt Pentecoſten.

Obſecro vos, ô fratres mei, per nomen Domini noſtri Jeſu Chriſti, ut omnes unum eundemque ſermonem loquamini, nec ſint inter vos diſſidia. (Et verò jam eratis firmi in hac eadem mente, & in hacmetipſa opinione.) Familiares enim Chloes notum mihi fecerunt de vobis ô fratres mei, eſſe inter vos contentiones. 10 11

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ለብሔረ ፡ ቆሮንቶስ ፡፡=፦

1 ፩ ጳውሎስ ፡ ዘተሠይመ ፡ ሐዋርያሁ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ በፈቃደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወሶስቴ
2 ንስ ፡ እኁነ ፡=፦ ለቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ዘእግዚአብሔር ፡ ዘብሔረ ፡ ቆሮንቶስ ፡ ለእለ ፡ ተቀደ
ሱ ፡ በክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡ ወተሰምዩ ፡ ቅዱሳነ ፡ ወለኵሎሙ ፡ እለ ፡ ይጼውዑ ፡ ስሞ ፡ ለእግዚ
አብሔር ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ በኵሉ ፡ በሐውርቲሆሙ ፡ ወለነሂ ፡ ምስሌሆ
3 ሙ ፡፡=፦ ሰላም ፡ ለክሙ ፡ ወፍሥሐ ፡ እምኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ አቡነ ፡ ወእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክ
4 ርስቶስ ፡፡=፦ ዘልፈ ፡ አአኵቶ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በእንቲአክሙ ፡ ወበእንተ ፡ ጸጋሁ ፡ ለእግዚ
5 አብሔር ፡ ዘወሀበክሙ ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡=፦ እስመ ፡ በኵሉ ፡ ብዕልክሙ ፡ በእንቲአ
6 ሁ ፡ በቃል ፡ ወበኵሉ ፡ ጥበብ ፡=፦ ወበከመ ፡ ጸንዐ ፡ ሳዕሌክሙ ፡ ስምዑ ፡ ለክርስቶስ ፡=፦
7 ከመ ፡ ኢትኅጥኡ ፡ ምንተኒ ፡ እምጸጋሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ እንዘ ፡ ትሴፈዉ ፡ ምጽአቶ ፡ ለ
8 እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡=፦ ዘያጸንዐነ ፡ ለዝሉፉ ፡ ለዕለተ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክር
9 ስቶስ ፡፡=፦ ጻድቅ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘጸውዐክሙ ፡ ትኩኑ ፡ ስቱፋነ ፡ ወልዱ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስ
10 ቶስ ፡ እግዚእነ ፡፡=፦ አስተበቍዐክሙ ፡ አኃዊነ ፡ በስሙ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡
በከመ ፡ በኵሉ ፡ ታድልዉ ፡ ሎቱ ፡ ወከመ ፡ ኢትተክዙ ፡ ወከመ ፡ ትጽንዑ ፡ በአሐዱ ፡ ምክር ፡
11 በአሐዱ ፡ ልብ ፡፡=፦ ነገሩኒ ፡ በእንቲአክሙ ፡ አኃዊነ ፡ ሰብአ ፡ ኵሎኤስ ፡ ከመ ፡ ትትካሐዱ ፡=፦

CIVITATI CORINTHI.

CAPUT I.

P*Aulus qui conſtitutus fuit Apoſtolus Jeſu Chriſti, in voluntate Dei, & Soſthenes frater noſter, Domui Chriſtianorum Dei civitatis Corinthi, iis qui ſanctificati ſunt in Chriſto Jeſu, & nominati ſunt Sancti, & omnibus qui invocant nomen Dei Domini noſtri Jeſu Chriſti, in omnibus regionibus ſuis, & nobis etiam cum illis. Pax vobis, & gaudium à Deo patre noſtro, & Domino noſtro Jeſu Chriſto. Semper gratias ago Deo pro vobis & pro gratia Dei, quam dedit vobis in Jeſu Chriſto: Quia in omnibus ditati eſtis propter eum, in ſermone, & in omni prudentia: Et ſicut confirmatum ſuit ſuper vos teſtimonium Chriſti: Sic ne deficiatis quoquam à gratia Dei expectantes adventum Domini noſtri Jeſu Chriſti, Qui confirmabit nos in perpetuum, in diem Domini noſtri Jeſu Chriſti. Juſtus eſt Deus qui vocavit vos fieri participes filii ipſius Jeſu Chriſti Domini noſtri. Precor vos fratres noſtri in nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, ut in omnibus complaceatis ei, & ut non triſtitiam habeatis, & ut confirmati ſitis in uno conſilio, in uno corde. Nuntiaverunt mihi de vobis, fratres noſtri, homines Cloës, quòd quæſtiones movetis.* 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

ἘΠΙΣΤΟΛῊ ΠΡῸΣ ΚΟΡΙΝΘ. Α'. ΚΕΦ. Α'.

Dico autem hoc, quòd unusquisque vestrûm dicit; Ego quidem sum Pauli, ego autem
12 Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει, Ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ
Apollo, ego verò Cephæ, ego autem Christi. Divisus est Christus? *Num* Paulus crucifi-
13 Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. Μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυ-
xus est pro vobis? aut in *nomen* Pauli baptizati estis? Gratias ago Deo, quòd
14 ρώθη ὑπὲρ ὑμῶν; ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε; Εὐχαριστῶ τῷ (γ) Θεῷ, ὅτι
neminem vestrûm baptizavi, *si non* Crispum & Caium: *Ut* ne quis dicat quòd in
15 οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον· Ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς
meum nomen *baptizavi.* Baptizavi autem & Stephanæ domum. Cæterùm, nescio
16 τὸ ἐμὸν ὄνομα (δ) ἐβάπτισα. Ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον. λοιπὸν οὐκ οἶδα
si quem alium baptizaverim: Non enim misit me Christus baptizare, sed evangeli-
17 εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα. Οὐ γὰρ ἀπέστειλέ με Χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ᾽ εὐαγγελί-
zare: non in sapientia verbi, ut non evacuetur crux Christi. Verbum enim cru-
18 ζεσθαι· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. Ὁ λόγος γὰρ ὁ τοῦ σταυ-
cis, quidem pereuntibus stultitia est: *at servatis*, nobis, virtus Dei est.
ροῦ, τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστί· τοῖς δὲ σωζομένοις, ἡμῖν, δύναμις Θεοῦ ἐστι.
Scriptum est enim; Perdam sapientiam sapientium, & prudentiam prudentium reprobabo.
19 Γέγραπται γὰρ, Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω.
Ubi sapiens? ubi scriba? ubi *inquisitor* seculi hujus? Nónne *infatuavit*
20 Ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεύς; ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; Οὐχὶ ἐμώρανεν
Deus sapientiam mundi hujus? *Postquàm enim* in sapientia Dei, non cognovit
21 ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ (ε) κόσμου τούτου; Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἔγνω
mundus per sapientiam Deum, placuit Deo per stultitiam prædicationis *servare*
ὁ κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν Θεὸν, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι
credentes. *Quandoquidem* & Judæi *signum* petunt, & Græci sapientiam
22 τοὺς πιστεύοντας. Ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι (ζ) σημεῖον αἰτοῦσι, καὶ Ἕλληνες σοφίαν
quærunt: Nos autem prædicamus Christum crucifixum, Judæis quidem scanda-
23 (η) ζητοῦσιν· Ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδα-
lum, Gentibus autem stultitiam: Ipsis autem vocatis Judæis atque Græcis,
λον, (θ) Ἕλλησι δὲ μωρίαν· Αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι, 24
Christum Dei virtutem, & Dei sapientiam. Quia quod stultum Dei, sapientius
Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν, καὶ Θεοῦ σοφίαν. Ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ, σοφώτερον 25
hominibus est: & quod infirmum Dei, fortius hominibus est. Videte
τῶν ἀνθρώπων ἐστί· καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ, ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί. Βλέπετε 26
enim vocationem vestram, fratres, quia non multi sapientes secundùm carnem, non multi
γὰρ τὴν κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα, οὐ πολλοὶ
potentes, non multi nobiles: Sed stulta mundi elegit Deus, ut
δυνατοί, οὐ πολλοὶ εὐγενεῖς· Ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ (ι) Θεὸς, ἵνα 27
sapientes *pudefaciat*: & infirma mundi elegit Deus, ut *pudefaciat*
τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ· καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς, ἵνα καταισχύνῃ
fortia: Et ignobilia mundi & contemptibilia elegit Deus, & *non*
τὰ ἰσχυρά· Καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ (κ) Θεὸς, καὶ τὰ μὴ 28
existentia, ut *existentia aboleret*: Ut non glorietur omnis caro in conspectu
ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ· Ὅπως μὴ καυχήσηται πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον 29
ejus. Ex ipso autem vos estis in Christo Jesu: qui factus est nobis sapientia à
αὐτοῦ. Ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη (λ) ἡμῖν σοφία ἀπὸ 30
Deo, justitiáque, & sanctificatio, & redemptio: Ut, quemadmodùm scriptum est;
Θεοῦ, δικαιοσύνη τε, καὶ ἁγιασμὸς, καὶ ἀπολύτρωσις· Ἵνα, καθὼς γέγραπται, 31
Glorians, in Domino glorietur.
Ὁ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω.

CAP. II. β'.

Et ego *veniens* ad vos, fratres, veni non in sublimitate sermonis aut sapientiæ,
Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ἦλθον οὐ καθ᾽ ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας, 1
annuntians vobis testimonium *Dei*.
καταγγέλλων ὑμῖν τὸ (α) μαρτύριον τοῦ Θεοῦ.

MS.A. (γ) Θεῷ μου, ὅτι (δ) ἐβαπτίσθητε. (ε) κόσμου; Ἐπειδὴ (ζ) σημεῖα (η) ἐπιζητοῦσιν· (θ) ἔθνεσιν (ι) Θεὸς ** ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά· (κ) Θεὸς, τὰ μὴ ὄντα (λ) σοφία ἡμῖν Κεφ. β'. MS.A. (α) μυστήριον

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܐܝܬ ܡܢܟܘܢ ܕܐܡܪ. ܐܢܐ ܕܦܘܠܘܣ ܐܢܐ. ܘܐܝܬ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܕܐܦܠܘ ܐܢܐ. *
13 ܘܐܝܬ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܕܟܐܦܐ ܐܢܐ. ܘܐܝܬ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܕܡܫܝܚܐ ܐܢܐ. * ܕܠܡܐ ܐܬܦܠܓ ܠܗ ܡܫܝܚܐ.
14 ܐܘ ܠܡܐ ܦܘܠܘܣ ܐܙܕܩܦ ܚܠܦܝܟܘܢ. ܐܘ ܒܫܡܗ ܕܦܘܠܘܣ ܥܡܕܬܘܢ. * ܡܘܕܐ ܐܢܐ
15 ܠܐܠܗܐ ܕܠܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܠܐ ܐܥܡܕܬ. ܐܠܐ ܠܟܪܝܣܦܘܣ ܘܠܓܐܝܘܣ. * ܕܠܐ ܐܢܫ ܢܐܡܪ
16 ܕܒܫܡܝ ܐܥܡܕܬ. * ܐܥܡܕܬ ܕܝܢ ܐܦ ܠܒܝܬܗ ܕܐܣܛܦܢܐ. ܬܘܒ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܐܢ ܠܐܢܫ ܐܚܪܢܐ
17 ܐܥܡܕܬ. * ܠܐ ܓܝܪ ܫܕܪܢܝ ܡܫܝܚܐ ܠܡܥܡܕܘ ܐܠܐ ܠܡܣܒܪܘ. ܠܐ ܒܚܟܡܬ ܡܠܐ. ܕܠܐ
ܢܬܒܛܠ ܙܩܝܦܗ ܕܡܫܝܚܐ. * ܕܨܦܪܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܙܩܝܦܘܬܐ * ܩ *
18 * ܡܠܬܐ ܓܝܪ ܕܙܩܝܦܐ ܠܐܒܝܕܐ ܫܛܝܘܬܐ ܗܝ. ܠܢ ܕܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܚܝܝܢ. ܚܝܠܐ ܗܝ ܕܐܠܗܐ.
19 20 * ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܕܐܘܒܕ ܚܟܡܬܐ ܕܚܟܝܡܐ. ܘܐܣܠܐ ܣܘܟܠܐ ܕܣܟܘܠܬܢܐ. * ܐܝܟܐ ܗܘ
ܚܟܝܡܐ. ܐܘ ܐܝܟܐ ܗܘ ܣܦܪܐ. ܐܘ ܐܝܟܐ ܗܘ ܕܪܘܫܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ. ܠܐ ܗܐ ܐܫܛܝܗ ܐܠܗܐ.
21 ܠܚܟܡܬܗ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ. * ܡܛܠ ܓܝܪ ܕܒܚܟܡܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܠܐ ܝܕܥ ܥܠܡܐ ܒܚܟܡܬܐ
22 ܠܐܠܗܐ. ܨܒܐ ܐܠܗܐ ܕܒܫܛܝܘܬܐ ܕܟܪܘܙܘܬܐ ܢܚܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ. * ܡܛܠ ܕܝܗܘܕܝܐ
23 ܐܬܘܬܐ ܫܐܠܝܢ. ܘܐܪܡܝܐ ܚܟܡܬܐ ܒܥܝܢ. * ܚܢܢ ܕܝܢ ܡܟܪܙܝܢܢ ܡܫܝܚܐ ܟܕ ܙܩܝܦ. ܠܝܗܘܕܝܐ
24 ܠܡܬܟܫܠܢܘ. ܘܠܥܡܡܐ ܫܛܝܘܬܐ ܗܝ. * ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܕܩܪܝܢ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܪܡܝܐ. ܡܫܝܚܐ ܚܝܠܐ ܗܘ
25 ܕܐܠܗܐ ܘܚܟܡܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܡܛܠ ܕܫܛܝܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܚܟܝܡܐ ܗܝ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ.
26 ܘܟܪܝܗܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܚܝܠܬܢܐ ܗܝ ܡܢ ܒܢܝ ܐܢܫܐ. * ܚܙܘ ܓܝܪ ܐܦ ܩܪܝܢܘܬܟܘܢ ܐܚܝ. ܕܠܐ
ܣܓܝܐܝܢ ܒܟܘܢ ܚܟܝܡܐ ܒܒܣܪ. ܘܠܐ ܣܓܝܐܝܢ ܒܟܘܢ ܚܝܠܬܢܐ. ܘܠܐ ܣܓܝܐܝܢ ܒܟܘܢ
27 ܒܢܝ ܛܘܗܡܐ ܪܒܐ. * ܐܠܐ ܓܒܐ ܐܠܗܐ ܠܣܟܠܘܗܝ ܕܥܠܡܐ ܕܢܒܗܬ ܒܗܘܢ ܠܚܟܝܡܐ. ܘܓܒܐ
28 ܟܪܝܗܘܗܝ ܕܥܠܡܐ ܕܢܒܗܬ ܒܚܝܠܬܢܐ. * ܘܓܒܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܨܝܪ ܛܘܗܡܗܘܢ ܒܥܠܡܐ.
29 ܘܡܣܠܝܐ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܠܝܬ ܐܢܘܢ. ܕܢܒܛܠ ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ. * ܕܠܐ ܢܫܬܒܗܪ ܟܠ
30 ܒܣܪ ܩܕܡܘܗܝ. * ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܡܢܗ ܐܝܬܝܟܘܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܗܘ ܕܗܘܐ ܠܢ ܚܟܡܬܐ
31 ܡܢ ܐܠܗܐ. ܘܙܕܝܩܘܬܐ ܘܩܕܝܫܘܬܐ ܘܦܘܪܩܢܐ. * ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܡܢ ܕܡܫܬܒܗܪ.
ܒܡܪܝܐ ܢܫܬܒܗܪ. * ܫܘܠܡܗ * ܩ * ܘܐܢܐ ܐܚܝ *
1 ܟܕ ܐܬܝܬ ܠܘܬܟܘܢ. ܠܐ ܒܡܡܠܠܐ ܪܘܪܒܐ. ܐܘ ܒܚܟܡܬܐ ܣܒܪܬܟܘܢ ܐܪܙܗ ܕܐܠܗܐ.

Hoc autem dico, quia est ex vobis qui di- 12
cit; Ego sum Pauli: est & qui dicit; Ego
sum Apollo: est & qui dicit; Ego sum Ce-
phæ: est deniq; qui dicit; Ego sum Christi.
Nunquid divisus est Christus? aut nunquid 13
Paulus crucifixus est pro vobis? aut in no-
mine Pauli baptizati fuistis? Gratias ago 14
Deo meo quòd neminem vestrûm baptiza-
verim, nisi Crispum & Gaium: Ne quis 15
dicat, quòd in nomine meo baptizaverim.
Baptizavi porrò domum Stephanæ: am- 16
pliùs autem haud scio num quem alium ba-
ptizaverim. Non enim misit me Christus 17
ut baptizarem, sed ut evangelizarem, non
sapientiâ sermonum, ne inanis reddatur crux
Christi.
Matutinis feriæ sextæ Crucifixionis. 2.
Sermo enim crucis, pereuntibus stultitia est: 18
nobis verò, qui quidem salvi sumus, virtus
Dei est. Siquidem scriptum est; Perdam 19
sapientiam sapientum, & prudentes mente
privabo. Ubi est sapiens, aut ubi est scriba, 20
aut ubi est disputator seculi hujus? Nónne
stultam reddidit Deus sapientiam mundi hu-
jus? Nam propterea quòd in sapientia Dei 21
non cognovit mundus per sapientiam Deum,
voluit Deus per stultitiam prædicationis ser-
vare eos qui credunt. Quandoquidem Ju- 22
dæi signa petunt, & Gentiles sapientiam
quærunt. Nos autem prædicamus Christum 23
crucifixum, offendiculum Judæis, Gentili-
bus verò stultitiam: Illis autem qui voca- 24
ti sunt, Judæis & Gentilibus, Christus est
virtus Dei, & sapientia Dei. Quoniam stul- 25
titia Dei sapientior est hominibus, & imbe-
cilitas Dei potentior est filiis hominum. Et- 26
enim videte vocationem vestram, fratres mei,
quòd non multos inter vos, sapientes se-
cundùm carnem, nec multos inter vos po-
tentes, nec multos inter vos magno stemma-
te natos: Sed elegit Deus stultos mundi, 27
ut pudore afficiat sapientes: & imbecillos
mundi elegit, ut pudore afficiat potentes:
Et elegit eos qui erant infimo genere 28
orti in mundo, & abjectos, eósque qui
non sunt, ut obliteret eos qui sunt. Ut 29
ne glorietur omnis caro coram ipso. Quin- 30
etiam vos ex eo estis in Jesu Christo illo, qui
factus est nobis sapientia à Deo, & justitia,
& sanctitas, & redemptio. Ut quemadmo- 31
dum scriptum est; Quisquis gloriatur, in Do-
mino glorietur.

CAP. II.

Et ego, fratres mei, quum venissem ad vos 1
non sermone grandiloquo, neque sapientia vi
vobis arcanum Dei.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወትብሉ ፡ በበይናትክሙ ፡ አነ ፡ ዘጳውሎስ ፡ ወአነ ፡ ዘአጵሎስ ፡ ወአነ ፡ ዘኬፋ ፡ ወአነ ፡
13 ዘክርስቶስ።=፦ ቦኑ ፡ ተናፈቀ ፡ ክርስቶስ ፡ ወቦኑ ፡ ጳውሎስ ፡ ተሰቅለ ፡ በእንቲአክሙ ፡
14 ወቦኑ ፡ በስመ ፡ ጳውሎስ ፡ ተጠመቅሙ።=፦ አአኵቶ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘኢያጥም
15 ቁ ፡ እምውስቴትክሙ ፡ ዘእንበለ ፡ ቀርሰጶስ ፡ ወጋይዮስ።=፦ ከመ ፡ ኢይበሉ ፡ በስመ ፡
16 ዚአሁ ፡ ተጠመቅነ።=፦ ወባሕቱ ፡ አጥመቁ ፡ ቤተ ፡ እስጢፋኖስ ፡ ወኢያአምር ፡ እን
ከ ፡ ለእመቦ ፡ ባዕደ ፡ ዘአጥመቁ።=፦ በመስቀል ፡ ዘቀዋዕ።=፦
17 እስመ ፡ ለምህሮ ፡ ፈነወኒ ፡ ክርስቶስ ፡ ወአኮ ፡ ለአጥምቆ።ወኢኮነ ፡ ተጥባበ ፡ ነገር ፡ ከ
18 መ ፡ ኢንስዐር ፡ መስቀሎ ፡ ለክርስቶስ።=፦ ወነገረ ፡ መስቀሉሰ ፡ ለሕርቱማን ፡ እበደ ፡
ይመስሎሙ ፡ ወለነሰ ፡ ለአለ ፡ ድኅነ ፡ ኀይለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ውእቱ።=፦

Et dicitis inter vos; Ego sum Pauli, & ego Apollo, & ego Cephæ, & ego 12
Christi. Num divisus est Christus? Et nunquid Paulus suspensus est propter 13
vos? & nunquid in nomine Pauli baptizati fuistis? Gratias ago Deo, quòd 14
non baptizavi ex vobis quenquam, *præter Crispum & Gaium: Ut non di-* 15
catis; In nomine suo baptizati fuimus. Veruntamen baptizavi domum Ste- 16
phani: & nescio ampliùs si fuerit alius, quem baptizavi.

In Cruce Coi.

Quia ad docendum eum misit me Christus, & non ad baptizandum, & 17
non fuit in *sapientia verbi, ut non evacuaremus crucem Christi. Et verba* 18
crucis, miseris stultitia videntur: & nobis qui servati sumus, virtus Dei est.

Verſio VULGATA LATINA.

12 Hoc autem dico, quòd unuſquiſque veſtrûm dicit; Ego quidem ſum Pauli; ego
13 autem Apollo : ego verò Cephæ : ego autem Chriſti. Diviſus eſt Chriſtus?
Numquid Paulus crucifixus eſt pro vobis? aut in nomine Pauli baptizati eſtis?
14 Gratias ago Deo, quòd neminem veſtrûm baptizavi, niſi Criſpum & Caium:
15 Nequis dicat quòd in nomine meo baptizati eſtis? Baptizavi autem & Stephanæ
16 domum : cæterùm neſcio ſi quem alium baptizaverim. Non enim miſit me Chri-
17 ſtus baptizare, ſed evangelizare : non in ſapientia verbi, ut non evacuetur crux
18 Chriſti. Verbum enim crucis, pereuntibus quidem ſtultitia eſt : iis autem qui ſal-
19 vi fiunt, id eſt, nobis, Dei virtus eſt. Scriptum eſt enim; Perdam ſapientiam ſa-
20 pientium, & prudentiam prudentium reprobabo. Ubi ſapiens? ubi ſcriba?
ubi conquiſitor hujus ſeculi? Nónne ſtultam fecit Deus ſapientiam hujus mundi?
21 Nam quia in Dei ſapientia non cognovit mundus per ſapientiam Deum : placuit
22 Deo per ſtultitiam prædicationis ſalvos facere credentes. Quoniam & Judæi
23 ſigna petunt, & Græci ſapientiam quærunt : Nos autem prædicamus Chriſtum
crucifixum : Judæis quidem ſcandalum, Gentibus autem ſtultitiam : Ipſis autem 24
vocatis Judæis, atque Græcis, Chriſtum Dei virtutem, & Dei ſapientiam : Quia 25
quod ſtultum eſt Dei, ſapientius eſt hominibus : & quod infirmum eſt Dei, fortius
eſt hominibus. Videte enim vocationem veſtram, fratres, quia non multi ſapien- 26
tes ſecundùm carnem, non multi potentes, non multi nobiles : Sed quæ ſtulta 27
ſunt mundi elegit Deus, ut confundat ſapientes : & infirma mundi elegit Deus, ut
confundat fortia : Et ignobilia mundi, & contemptibilia elegit Deus, & ea quæ 28
non ſunt, ut ea quæ ſunt deſtrueret : Ut non glorietur omnis caro in conſpectu 29
ejus. Ex ipſo autem vos eſtis in Chriſto Jeſu, qui factus eſt nobis ſapientia à Deo, 30
& juſtitia, & ſanctificatio, & redemptio : Ut quemadmodùm ſcriptum eſt; Qui 31
gloriatur, in Domino glorietur.

CAP. II.

ET ego, cùm veniſſem ad vos, fratres, veni non in ſublimitate ſermonis, aut ſa- 1
pientiæ, annuntians vobis teſtimonium Chriſti.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وأقول هذا إن كل أحد منكم يقول * إما أنا لبولص أنا * وآخر لابولس * أنا لكيفا * أنا 12
للمسيح * أتري المسيح تجزأ * ألعل بولص صلب عنكم * أو باسم بولص اصطبغتم * 13
* أشكر الله أني ما عمدت منكم أحدا * سوى أكرسبوس وغايوس * لئلا يقول أحد أني 14 15
عمدت باسمي * وعمدت بيت اسطفانا * ولست أعلم فيما بعد إن كنت عمدت أحدا آخر * 16
* لأن المسيح ما أرسلني أعمد بل أبشر * لا بحكمة كلام * لئلا يخلو صليب المسيح * 17
* قراءة ليوم الجمعة الكبيرة * ولعيد الصليب أيضا * * لأن ذكر الصليب عند 18
الهالكين جهالة * وهو عندنا المخلصين قوة الله * تم * * لأنه قد كتب لأهلكن 19
حكمة الحكماء * ولأخالفن فهم الفقهاء * أين الحكيم * أين الكاتب * أين مستفحص هذا 20
الدهر بتعمق * أوليس قد حمق الله حكمة هذا العالم * لأن إذ بحكمة الله لم يعرف 21
العالم بالحكمة الله * سر الله أن يخلص الذين آمنوا بحماقة الكرازة * وإذ اليهود يسألون آية * 22
واليونانيون يطلبون حكمة * نكرز نحن بالمسيح مصلوبا شكا عند اليهود * وحماقة عند الأمم * 23
* وعندنا نحن المدعوين اليهود واليونانيين المسيح قوة الله وحكمة الله * لأن حماقة الله 24 25
هو أوفر حكمة من الناس * وضعف الله هو أشد قوة من الناس * * السبت الثاني عشر
بعد العنصرة * * يا إخوتي قد رأيتم دعوتكم * أفما يوجد حكماء كثيرون فيما يخص 26
البشر * أو ما يوجد كثيرون أقوياء * أو ما يصادف كثيرون جنسهم شريفا * لكن الله 27
اختار مستحمقات العالم * ليخزي الحكماء * وانتخب الله مستضعفات العالم ليخجل القوات *
* واختار الله أشياء العالم التي لا جنس لها * والمستحقرات وغير الموجودات ليبطل الموجودات * 28
* لئلا يفتخر كل ذي بشر أمام الله * تم * فأنتم منه أنتم بيسوع المسيح الصائر لنا 29 30
حكمة من الله وعدلا وقداسة وافتداء * كي كما كتب المفاخر فليفتخر بالرب * 31

* الفصل الثاني *

* يا إخوتي وأنا لما جئت إليكم * جئت ليس بحذوة المنطق والحكمة * أخبرتكم بشهادة الله * 1

Hoc autem dico; quòd unuſquiſque veſtrûm dicit, Ego quidem Pauli ſum, alius verò Apollo, ego Cephæ, ego Chriſti. 12
Num Chriſtus diviſus eſt? num Paulus 13
crucifixus eſt pro vobis? aut in nomine Pauli baptizati eſtis? Gratias ago 14
Deo quòd non baptizaverim quenquam veſtrûm, præter Criſpum & Gaium:
Ut nequis dicat quòd in nomine meo 15
baptizaverim. Baptizavi etiam domum 16
Stephanæ, & neſcio prætereà
utrùm baptizaverim ullum alium. Si- 17
quidem Chriſtus non miſit me ad baptizandum, ſed annuntiandum, non cum ſapientia ſermonis: ne vacet crux Chriſti.

Lectio maximi diei Veneris (*i. Paraſceves.*) Et prætereà pro feſto Crucis.

Nam mentio Crucis apud perditos, ſtul- 18
titia eſt: apud nos autem ſalvandos,
virtus Dei eſt. Hactenus. *Scriptum eſt* 19
enim, Sanè perdam ſapientiam ſapientum, & intellectui prudentum contradicam.
Ubi eſt ſapiens? ubi ſcriba? ubi 20
profundus inquiſitor hujus ſeculi? An non infatuavit Deus ſapientiam hujus mundi?
Cùm enim per ſapientiam Dei non 21
cognoſcat mundus Deum [illegible] *ſapientiam, libuit Deo ſalvare eos qui crediderint*
inſipientiæ prædicationis. Dúmque Ju- 22
dæi ſignum poſtulant, & Græci ſapientiam petunt, Nos prædicamus Chriſtum 23
crucifixum, ſcandalum apud Judæos, &
inſipientiam apud Gentes: Apud nos 24
verò vocatos, tam Judæos, quàm Græcos, Chriſtus virtus Dei eſt, & ſapientia Dei.
Quoniam inſipientia Dei præ- 25
ſtantioris eſt ſapientiæ quàm homines, & imbecillitas Dei validioris eſt fortitudinis quàm homines.

Sabbatho duodecimo poſt Pentecoſten.

O fratres mei, jam vidiſtis vocationem 26
veſtram. Nónne reperiuntur ſapientes multi quantùm ad carnem? An non reperiuntur multi potentes? An non offenduntur multi quorum genus eſt nobile?
Attamen Deus elegit inſipientia mundi, 27
ut pudefaceret ſapientes: elegitque Deus imbecillia mundi, ut pudefaceret ro-
buſta: Elegit etiam Deus res mundi 28
quæ genere carent, & contemptibiles, et non exiſtentes, ut aboleret exiſtentes:
Ut ne glorietur ullus carne præditus co- 29
ram Deo. Hucuſque. *Vos autem ex ipſo* 30
eſtis in Chriſto Jeſu, qui factus eſt nobis à Deo ſapientia, et juſtitia, et ſanctitas,
atque redemptio: Ut, quemadmodum ſcri- 31
ptum eſt, Jactator, in Domino ſe jactet.

CAP. II.

O Fratres mei, et ego quandò veni ad 1
vos, veni quidem *non in eminentia ſermonis et ſapientiæ, & annuntiavi vobis teſtimonium Dei.*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19 እስመ ፡ ከመዝ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡፡ አሐጕሎሙ ፡ ጥበቢሆሙ ፡ ለጠቢባን ፡ ወአረስዖሙ ፡
20 ምክሮሙ ፡ ለመካርያን ፡፡=፡ ምንት ፡ እንከ ፡ ጠቢብ ፡ ወምንት ፡ ጸሐፊ ፡ ወምንት ፡ ዘየኀ
21 ሥሥ ፡ ለዝ ፡ ዓለም ፡ አኮኑ ፡ አእበደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለጥበበዝ ፡ ዓለም ፡፡=፡ ወእ
ስመ ፡ ኢያእመረ ፡ ዓለም ፡ ለጥበበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ፈቀደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ጠበቢሁ ፡
22 ያሕይዎሙ ፡ ለለ ፡ የአምኑ ፡ በዝ ፡ ትምህርተ ፡ አብድ ፡፡=፡ እስመ ፡ አይሁድኒ ፡ ትም
23 ህርተ ፡ ይሴአሉ ፡ ወአረሚኒ ፡ ጥበበ ፡ የኀሥሡ ፡=፡ ወንሕነሰ ፡ ንሰብክ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘ
ተሰቅለ ፡ እንዘ ፡ ንብል ፡፡ ለአይሁድኒ ፡ ይመስሎሙ ፡ ዘንጌጊ ፡ ወለአረሚኒ ፡ ይመስሎሙ ፡
24 ዘነአብድ ፡=፡ ወለነሰ ፡ ለእለኒ ፡ እምአይሁድ ፡ ወለእለ ፡ አረሚይ ፡ ኀረየነ ፡ ኀይሉ ፡
ክርስቶስ ፡ ወውእቱ ፡ ኀይሉ ፡ እግዚአብሔር ፡ ውእቱ ፡ ጥበቢሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ውእ
25 ቱ ፡፡=፡ እስመ ፡ እበዲሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ይጠብብ ፡ እምእጓለ ፡ እም ፡ ሕያው ፡ ወ
26 ድካሙ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ይጸንዕ ፡ እምእጓለ ፡ እም ፡ ሕያው ፡፡=፡ ርእዩ ፡ እንከ ፡ አ
ኀዊነ ፡ ዘከመ ፡ ጸውዐክሙ ፡ እንዘ ፡ ኢኮንክሙ ፡ ጠቢባነ ፡ ብዙኀነ ፡ ወኢኮንክሙ ፡ ኀያላ
27 ነ ፡ ብዙኀነ ፡ ወኢኮንክሙ ፡ ኄራነ ፡ ብዙኀነ ፡፡=፡ እስመ ፡ አብደኒሁ ፡ ለዝ ፡ ዓለም ፡ ኀ
ረየ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ከመ ፡ ያስተኀፍሮሙ ፡ ለጠቢባን ፡ ወድኩማኒሁ ፡ ለዓለም ፡ ኀረየ ፡
28 እግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ያስተኀፍሮሙ ፡ ለጽኑዓን ፡፡=፡ ዘምኑናኒሁ ፡ ለዓለም ፡ ኀረየ ፡
29 እግዚአብሔር ፡ እለ ፡ ኢሀለዉ ፡ ከመ ፡ ያስተኀፍሮሙ ፡ ለእለ ፡ ሀለዉ ፡=፡ ከመ ፡ ኢይ
30 ትመካሕ ፡ ኵሉ ፡ ዘነፍስ ፡ በቅድመ ፡ እግዚአብሔር ፡፡=፡ ወአንትሙሰ ፡ እምክርስቶስ ፡
ኢየሱስ ፡ አንትሙ ፡ ወቦቱ ፡ ረከብክሙ ፡ ጥበበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወጽድቀ ፡ ወቅድሳተ ፡
31 ወመድኀኒተ ፡=፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ በከመ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡ ወዘሰ ፡ ይትሜካሕ ፡ በእግዚ
አብሔር ፡ ለይትመካሕ ፡፡=፡
1 ፪ ወአነሂ ፡ መጻእኩ ፡ ኀቤክሙ ፡ አኀዊነ ፡ ወአኮ ፡ በኒጠና ፡ ተጠባበ ፡ ነገር ፡ መጻእኩ ፡
እመሀርክሙ ፡ ስምዖ ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡=፡

Quia ſic dicit Scriptura; Perdam intelligentias intelligentium, & oblivioni tradam 19
conſilia conſiliariorum. Quis igitur intelligens? & quis ſcriba? & quis conqui- 20
ſitor hujus mundi? nónne infatuavit Deus intelligentiam hujus mundi? Et quia non 21
cognoſcebat mundus ſapientiam Dei, voluit Deus ſapientiâ ejus ſervare quotquot credunt in hac doctrina ſtulta.
Quia Judæi doctrinam rogant, & Gentes intelligentiam 22
quærunt. Et nos prædicamus Chriſtum qui ſuſpenſus fuit, dicentes Judæis; 23
Videtur vobis quòd erramus: & Gentibus, Videtur vobis quòd inſanimus.
Et nos qui ex Judæis ſumus *& qui ex Gentibus, elegit virtus Chriſti:* 24
& ipſa virtus Dei, ipſa ſapientia Dei eſt: Quia ſtultitia Dei, ſapientior 25
eſt hominibus: & infirmitas Dei, fortior eſt hominibus. Videte igitur, fra- 26
tres noſtri, quomodò vocavit vos quum non eſſetis ſapientes multi, & non eſſetis poten- 27
tes multi, & non eſſetis boni multi: Quia ſtultos hujus mundi elegit Deus, ut pu- 28
defaciat ſapientes: & infirmos mundi elegit Deus, ut pudefaciat fortes. Viles hu- 29
jus mundi elegit Deus, qui non fuerunt, ut pudefaciat eos qui fuerunt: Ut non glo- 30
rietur ullum animal in conſpectu Dei. Et vos ex Chriſto Jeſu eſtis, & in illo in- 31
veniſtis ſapientiam Dei, & juſtitiam, & ſanctificationem, & redemptionem: Ut
fiat ſicut dixit Scriptura; Et qui gloriatur, in Domino glorietur.

CAP. II.

ET ego, veni ad vos, fratres noſtri: & non in fallaci facundia veni docere vos teſtimonium Dei. 1

Non enim judicavi scire aliquid *in vobis*, *si non* Jesum Christum, & hunc cruci-
2 Οὐ γὰρ ἔκρινα (β) τοῦ εἰδέναι τὶ ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυ-
fixum. Et ego in infirmitate, & *in* timore, & *in* tremore multo *factus sum* apud
3 ρωμένον. (γ) Καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ, καὶ ἐν φόβῳ, καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ ἐγενόμην πρὸς
vos: Et sermo meus, & prædicatio mea non in persuasibilibus humanæ sapientiæ
4 ὑμᾶς· Καὶ ὁ λόγος μου, καὶ τὸ κήρυγμά μου οὐκ ἐν πειθοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας
verbis, sed in ostensione spiritûs & virtutis: Ut fides vestra non sit in
5 λόγοις, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει πνεύματος καὶ δυνάμεως· Ἵνα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ ᾖ ἐν
sapientia hominum, sed in virtute Dei. Sapientiam autem loquimur *in* *perfectis*:
6 σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐν δυνάμει Θεοῦ. Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις·
sapientiam verò non seculi hujus, neque principum seculi hujus, qui destruun-
Σοφίαν δὲ οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργου-
tur: Sed loquimur sapientiam Dei in mysterio *occultatam*, quam præ-
7 μένων· Ἀλλὰ λαλοῦμεν (δ) σοφίαν Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ τὴν ἀποκεκρυμμένην, ἣν προ-
destinavit Deus ante secula in gloriam nostram: Quam nemo principum seculi
8 ώρισεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων εἰς δόξαν ἡμῶν, Ἣν οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος
hujus cognovit: si enim cognovissent, nunquam Dominum gloriæ crucifixissent.
τούτου ἔγνωκεν· εἰ γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν Κύριον τῆς δόξης (ε) ἐσταύρωσαν.
Sed, sicut scriptum est, *Quæ* oculus non vidit, & auris *non* audivit, & in cor
9 Ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται, Ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν
hominis *non* ascendit, quæ præparavit Deus *diligentibus* illum: Nobis autem
10 ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, (ζ) ἃ ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Ἡμῖν δὲ
Deus revelavit per Spiritum suum: *nam* Spiritus omnia scrutatur,
(η) ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψε διὰ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ· τὸ γὰρ Πνεῦμα πάντα (θ) ἐρευνᾷ,
etiam profunda Dei. Quis enim scit hominum quæ hominis, si non
11 καὶ τὰ βάθη τοῦ Θεοῦ. Τίς γὰρ (ι) οἶδεν ἀνθρώπων τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ
spiritus hominis, qui in ipso? Ita & quæ Dei nemo *novit*,
τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ; (κ) Οὕτω καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ οὐδεὶς (λ) οἶδεν,
si non Spiritus Dei. Nos autem non spiritum mundi accepimus, sed
εἰ μὴ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ. Ἡμεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου ἐλάβομεν, ἀλλὰ 12
Spiritum qui ex Deo: ut sciamus *ipsa* à Deo donata nobis: Quæ &
τὸ Πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χαρισθέντα ἡμῖν· Ἃ καὶ 13
loquimur, non in doctis humanæ sapientiæ verbis, sed in *doctis*
λαλοῦμεν, οὐκ ἐν διδακτοῖς ἀνθρωπίνης σοφίας λόγοις, ἀλλ' ἐν διδακτοῖς
Spiritûs *sancti*, spiritualibus spiritualia *conferentes*. Animalis autem
(μ) Πνεύματος ἁγίου, πνευματικοῖς πνευματικὰ συγκρίνοντες. Ψυχικὸς δὲ 14
homo non percipit ea quæ Spiritûs Dei: stultitia enim illi est: & non
ἄνθρωπος οὐ δέχεται τὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ· μωρία γὰρ αὐτῷ ἐστι· καὶ οὐ
potest *cognoscere*, quia spiritualiter *dijudicatur*. *At* spiritualis dijudicat
δύναται γνῶναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται. Ὁ δὲ πνευματικὸς ἀνακρίνει 15
quidem omnia: ipse *verò* à nemine dijudicatur. Quis enim cognovit sensum
(ν) μὲν πάντα, αὐτὸς δὲ ὑπ' οὐδενὸς ἀνακρίνεται. Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν 16
Domini, qui *instruet* eum? Nos autem sensum Christi habemus.
Κυρίου ὃς συμβιβάσει αὐτόν; Ἡμεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχομεν.

CAP. III. γʹ.

Et ego, fratres, non potui loqui vobis quasi spiritualibus, sed quasi
(α) ΚΑὶ ἐγὼ, ἀδελφοὶ, οὐκ ἠδυνήθην λαλῆσαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς, ἀλλ' ὡς 1
carnalibus, tanquam *infantibus* in Christo. Lac vobis potum dedi, & non escam: nondũ
(β) σαρκικοῖς, ὡς νηπίοις ἐν Χριστῷ. Γάλα ὑμᾶς (γ) ἐπότισα, καὶ οὐ βρῶμα· οὔπω 2
enim poteratis: sed nec *adhuc* nunc potestis: adhuc enim carnales estis. Cùm enim *in vobis*
γὰρ ἠδύνασθε· ἀλλ' (δ) οὔτε ἔτι νῦν δύνασθε· ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε. Ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν 3
zelus & contentio & *dissidia*, nónne carnales estis, & secundùm hominẽ ambulatis? Cùm
ζῆλος καὶ (ε) ἔρις καὶ διχοστασίαι, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε, καὶ κατὰ ἄνθρωπον περιπατεῖτε; Ὅταν 4
enim dicat quis; Ego quidẽ sum Pauli: alius autem; Ego Apollo: nónne *carnales* estis?
γὰρ λέγῃ τις, Ἐγὼ μέν εἰμι (ζ) Παύλου· ἕτερος δὲ, Ἐγὼ Ἀπολλῶ, οὐχὶ σαρκικοί ἐστε;

MS.A. (β) εἰδέναι (γ) Κἀγὼ (δ) Θεοῦ σοφίαν (ε) ἐσταύρωσαν. Καθὼς (ζ) ὅσα (η) ἀπεκάλυψεν ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Πνεύματος· τὸ γὰρ (θ) ἐραυνᾷ, (ι) οἶδεν τὰ τοῦ (κ) Οὕτως (λ) ἔγνωκεν, (μ) Πνεύματος, πνευματικοῖς (ν) τὰ πάντα, Κεφ. γʹ. MS.A. (α) Κἀγὼ, (β) σαρκίνοις, (γ) ἐπότισα, οὐ (δ) οὐδὲ (ε) ἔρεις, οὐχὶ (ζ) Παύλου· ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, οὐκ ἄνθρωποί ἐστε; Τί οὖν ἐστιν Ἀπολλῶς; τί δέ ἐστιν Παῦλος; διάκονοι δι' ὧν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 * ܘܠܐ ܕܢܬ ܢܦܫܝ ܒܝܢܬܟܘܢ ܐܝܟ ܕܡܕܡ ܝܕܥ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܠܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܐܦ ܠܗ ܟܕ ܙܩܝܦ.
3 * ܘܐܢܐ ܒܕܚܠܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܘܒܪܬܝܬܐ ܗܘܝܬ ܠܘܬܟܘܢ. * ܘܡܠܬܝ ܘܟܪܘܙܘܬܝ. ܠܐ ܗܘܬ
4
5 ܒܡܦܝܣܢܘܬܐ ܕܡܠܐ ܕܚܟܡܬܐ. ܐܠܐ ܒܬܚܘܝܬܐ ܕܪܘܚܐ ܘܕܚܝܠܐ. * ܕܠܐ ܬܗܘܐ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ
6 ܒܚܟܡܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܐܠܐ ܒܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ. ܚܟܡܬܐ ܕܝܢ ܡܡܠܠܝܢܢ ܒܓܡܝܪܐ. * ܚܟܡܬܐ
7 ܠܐ ܕܗܢܐ ܥܠܡܐ. ܐܦܠܐ ܕܫܠܝܛܢܘܗܝ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܕܡܬܒܛܠܝܢ. * ܐܠܐ ܡܡܠܠܝܢܢ
ܚܟܡܬܗ ܕܐܠܗܐ ܒܐܪܙܐ. ܗܝ ܕܡܛܫܝܐ ܗܘܬ ܘܩܕܡ ܗܘܐ ܦܪܫܗ ܐܠܗܐ ܡܢ ܩܕܡ ܥܠܡܐ
8 ܠܫܘܒܚܢ. * ܗܝ ܕܚܕ ܡܢ ܫܠܝܛܢܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܠܐ ܝܕܥܗ. ܐܠܘ ܓܝܪ ܝܕܥܘܗ.
9 ܠܐ ܠܡܪܝܐ ܕܫܘܒܚܐ ܙܩܦܝܢ ܗܘܘ. * ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܥܝܢܐ ܠܐ ܚܙܬ. ܘܐܕܢܐ ܠܐ
ܫܡܥܬ. ܘܥܠ ܠܒܐ ܕܒܪܢܫܐ ܠܐ ܣܠܩ ܡܕܡ ܕܛܝܒ ܐܠܗܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡܝܢ ܠܗ.
10 * ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܩܕܡܝܐ ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܓ * ܠܢ ܕܝܢ ܓܠܐ ܐܠܗܐ ܒܪܘܚܗ.
11 ܪܘܚܐ ܓܝܪ ܟܠܡܕܡ ܒܨܐ ܐܦ ܥܘܡܩܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. * ܐܢܫ ܗܘ ܓܝܪ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܝܕܥ
ܡܕܡ ܕܒܒܪܢܫܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܪܘܚܐ ܕܒܪܢܫܐ ܕܒܗ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܡܕܡ ܕܒܐܠܗܐ ܠܐ ܐܢܫ ܝܕܥ. ܐܠܐ ܐܢ ܪܘܚܗ
12 ܕܐܠܗܐ. * ܚܢܢ ܕܝܢ ܠܐ ܪܘܚܗ ܕܥܠܡܐ ܢܣܒܢ. ܐܠܐ ܪܘܚܐ ܕܡܢ ܐܠܗܐ. ܕܢܕܥ ܡܘܗܒܬܐ
13 ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܐܬܝܗܒܬ ܠܢ. * ܐܝܠܝܢ ܕܐܦ ܡܡܠܠܝܢܢ. ܠܘ ܒܝܘܠܦܢܐ ܕܡܠܐ ܕܚܟܡܬܐ
14 ܕܒܢܝܢܫܐ. ܐܠܐ ܒܝܘܠܦܢܐ ܕܪܘܚܐ. ܘܪܘܚܢܝܬܐ ܠܪܘܚܢܝܐ ܡܦܚܡܝܢܢ. * ܒܪܢܫܐ ܓܝܪ
ܢܦܫܢܝܐ ܠܐ ܡܩܒܠ ܪܘܚܢܝܬܐ. ܫܛܝܘܬܐ ܓܝܪ ܐܝܢܝܢ ܠܗ. ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܕܥ. ܕܒܪܘܚ
15 ܡܬܦܪܫܢ. * ܪܘܚܢܝܐ ܕܝܢ ܕܐܢ ܟܠ ܡܕܡ. ܘܗܘ ܡܢ ܐܢܫ ܠܐ ܡܬܕܝܢ. * ܡܢܘ ܓܝܪ ܝܕܥ
16 ܪܥܝܢܗ ܕܡܪܝܐ ܕܢܠܦܝܘܗܝ. ܚܢܢ ܕܝܢ ܪܥܝܢܗ ܕܡܫܝܚܐ ܐܝܬ ܠܢ.
* ܦܣܩܐ * ܕ * ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܬ * ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ *
1 * ܘܐܢܐ ܐܚܝ. ܠܐ ܐܫܟܚܬ ܕܐܡܠܠ ܥܡܟܘܢ ܐܝܟ ܥܡ ܪܘܚܢܝܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܥܡ ܦܓܪܢܝܐ. ܘܐܝܟ
2 ܠܝܠܘܕܐ ܒܡܫܝܚܐ. * ܚܠܒܐ ܐܫܩܝܬܟܘܢ. ܘܠܐ ܡܐܟܘܠܬܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. ܐܦܠܐ
ܗܫܐ ܕܝܢ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܥܕܟܝܠ ܓܝܪ ܒܦܓܪ ܐܝܬܝܟܘܢ.
3 * ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܚܣܡܐ ܘܚܪܝܢܐ ܘܦܘܠܓܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܦܓܪܢܝܐ ܐܢܬܘܢ. ܘܒܦܓܪ
4 ܡܗܠܟܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܡܐ ܕܐܡܪ ܓܝܪ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ. ܐܢܐ ܕܦܘܠܘܣ ܐܢܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܐܡܪ.
ܐܢܐ ܕܐܦܠܘ. ܗܐ ܠܐ ܦܓܪܢܝܐ ܐܢܬܘܢ.

Neque judicavi meipsum inter vos quasi 2
qui scirem aliquid, nisi Jesum Christum, &
ipsum crucifixum. Et ego cum timore mul- 3
to ac tremore egi apud vos. Et sermo me- 4
us, meaque prædicatio non fuit in persuasione verborum sapientiæ, sed in demonstratione Spiritûs & virtutis. Ut ne sit fides 5
vestra in sapientia humana, sed in virtute
Dei. Sapientiam porrò loquimur inter perfectos. Sapientiam quidem non hujus se- 6
culi, neque principum mundi hujus qui desinent: Sed loquimur sapientiam Dei in 7
arcano, quæ erat abscondita, & quam præfinierat Deus ante secula ad gloriam nostram:
Quam nullus ex principibus mundi hujus 8
cognovit: si enim cognovissent eam, nequaquam Dominum gloriæ crucifixissent.
Sed sicut scriptum est, quòd oculus non 9
vidit, & auris non audivit, & in cor hominis non ascendit, quod præparavit Deus iis
qui diligunt ipsum.

Dominicâ primâ post Pentecosten. 3.

Nobis autem revelavit Deus per Spiritum 10
suum. Spiritus enim omnia pervestigat, etiam profunditates Dei. Quis est enim ho- 11
mo qui noverit quæ sunt in homine, nisi spiritus hominis qui est in ipso? Sic etiam quæ
in Deo sunt, nemo novit, nisi Spiritus Dei.
Nos autem non spiritum mundi accepimus, 12
sed Spiritum qui ex Deo est, ut sciamus quòd
dona à Deo donata sint nobis. Quæ & lo- 13
quimur non doctrinâ sermonum sapientiæ
humanæ, sed doctrinâ Spiritûs; ac spiritualibus spiritualia comparamus. Siquidem 14
homo animalis non recipit spiritualia: stultitia enim ei sunt; nec potest cognoscere,
quòd Spiritu dijudicatur. Spiritualis verò 15
omnia dijudicat, & ipse à nemine dijudicatur. Quis enim cognovit mentem Domini, 16
ut doceat eum? Nos autem mentem Christi
habemus.

CAP. III.

Dominicâ secundâ post Pentecosten. 4.

ET ego, fratres mei, non potui loqui vobiscum ut cum spiritualibus, sed veluti 1
cum corporeis: & quasi infantes in Christo,
Lacte potavi vos, nec dedi vobis cibum: 2
nondum enim poteratis; sed necdum potestis nunc: adhuc siquidem in carne estis.
Quum enim sit inter vos æmulatio, & con- 3
tentio, & dissidia, nónne corporei estis, & in
carne ambulatis? Nam quum unusquisque 4
vestrûm dicat, Ego sum Pauli: alius autem
dicat, Ego sum Apollo: non corporei estis?

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 ወኢሐዘብኩ ፡ እስማዕ ፡ በላዕሌክሙ ፡ ካልአ ፡ ነገረ ፡ ዘእንበለ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘ
3 ተሰቅለ ፡=፡ ወአንስ ፡ መጻእኩ ፡ ኀቤክሙ ፡ በፍርሀት ፡ ወበረዓድ ፡ ወበድካም ፡ ብዙ
4 ኅ ፡=፡ ወቃልየኒ ፡ ወትምህርትየኒ ፡ ኢኮኑ ፡ በየውሀ ፡ ወኢኮነ ፡ በኂጣነ ፡ ነገር ፡ ወኢበ
5 ተጠብቦ ፡ ዘእንበለ ፡ በአርአዮ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡=፡ ከመ ፡ ኢይኩን ፡ በጥበበ ፡ ሰብ
6 እ ፡ ሀይማኖትክሙ ፡ ዘእንበለ ፡ በኀይለ ፡ እግዚአብሔር ፡=፡ ጥበበ ፡ ንነግሮሙ ፡ ለጠ
7 ቢባን ፡ ወአኮ ፡ ጥበበዝ ፡ ዓለም ፡ ዘንነግሮሙ ፡=፡ ጥበበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ንነግር ፡
ዘኅቡእ ፡ ወክቡት ፡ እምቅድመ ፡ ይትፈጠር ፡ ዓለም ፡ ዘሠረዐ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለክ
ብረ ፡ ዚአነ ፡=፡

Et non existimavi testificari super vos aliud verbum, nisi Jesum Christum qui 2
suspensus fuit. Et ego veni ad vos in timore, & in tremore, & in infirmitate multa. 3
Et sermo meus, & doctrina mea, non fuit in adulatione, & non fuit in 4
fallacibus verbis, & non in sapientia, sed in demonstratione Spiritûs sancti:
Ne sit in sapientia hominum fides vestra, sed in potentia Dei. Sapientiam lo- 5
quimur sapientum, & non est sapientia hujus mundi quam loquimur: Sapi- 6
entiam Dei loquimur, quæ occulta & abscondita fuit ante creationem mundi, 7
quam statuit Deus in gloriam nostrum:

Verſio VULGATA LATINA.

2 Non enim judicavi me ſcire aliquid inter vos, niſi Jeſum Chriſtum, & hunc cruci-
3 fixum. Et ego in infirmitate, & timore, & tremore multo fui apud vos : Et ſer-
4 mo meus, & prædicatio mea, non in perſuaſibilibus humanæ ſapientiæ verbis, ſed
5 in oſtenſione ſpiritûs & virtutis : Ut fides veſtra non ſit in ſapientia hominum,
6 ſed in virtute Dei. Sapientiam autem loquimur inter perfectos : ſapientiam ve-
7 rò non hujus ſeculi, neque principum hujus ſeculi, qui deſtruuntur : Sed loqui-
mur Dei ſapientiam in myſterio, quæ abſcondita eſt, quam prædeſtinavit Deus ante
8 ſecula in gloriam noſtram , Quam nemo principum hujus ſeculi cognovit : ſi
9 enim cognoviſſent, nunquam Dominum gloriæ crucifixiſſent. Sed ſicut ſcriptum
eſt; Quòd oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis aſcendit, quæ
10 præparavit Deus iis, qui diligunt illum : Nobis autem revelavit Deus per Spiri-
11 tum ſuum : Spiritus enim omnia ſcrutatur, etiam profunda Dei. Quis enim ho-
minum ſcit quæ ſunt hominis, niſi ſpiritus hominis, qui in ipſo eſt ? ita & quæ Dei
12 ſunt, nemo cognovit, niſi Spiritus Dei. Nos autem non ſpiritum hujus mundi ac-
cepimus, ſed Spiritum qui ex Deo eſt, ut ſciamus quæ à Deo donata ſunt nobis :
Quæ & loquimur non in doctis humanæ ſapientiæ verbis, ſed in doctrina Spiritûs, 13
ſpiritualibus ſpiritualia comparantes. Animalis autem homo non percipit ea 14
quæ ſunt Spiritûs Dei : ſtultitia enim eſt illi, & non poteſt intelligere : quia ſpiri-
tualiter examinatur. Spiritualis autem judicat omnia : & ipſe à nemine judica- 15
tur. Quis enim cognovit ſenſum Domini, qui inſtruat eum ? nos autem ſenſum 16
Chriſti habemus.

CAP. III.

ET ego, fratres, non potui vobis loqui quaſi ſpiritualibus, ſed quaſi carnalibus. 1
Tanquam parvulis in Chriſto, Lac vobis potum dedi, non eſcam : nondum 2
enim poteratis : ſed nec nunc quidem poteſtis : adhuc enim carnales eſtis. Cùm 3
enim ſit inter vos zelus, & contentio : nónne carnales eſtis, & ſecundùm homi-
nem ambulatis ? Cùm enim quis dicat ; Ego quidem ſum Pauli : alius autem ; 4
Ego Apollo : nónne homines eſtis ?

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* لِأَنِّي لَمْ أُوثِرْ أَنْ أَعْرِفَ فِيكُمْ شَيْئًا إِلَّا يَسُوعَ الْمَسِيحَ وَإِيَّاهُ مَصْلُوبًا * تَمَّ * الْجُمْعَةُ الْكَبِيرَةُ * 2
* وَجِئْتُ إِلَيْكُمْ أَنَا بِمَرَضٍ وَخَشْيَةٍ وَبِرُعْبٍ كَثِيرٍ * وَكَلَامِي وَكِرَازَتِي لَمْ تَكُنْ أَقْوَالَ حِكْمَةٍ إِنْسَانِيَّةٍ 3 4
مُقْنِعَةٍ * بَلْ بِبُرْهَانِ الرُّوحِ وَالْقُوَّةِ * لِكَيْمَا تَكُونَ أَمَانَتُكُمْ لَا بِحِكْمَةِ النَّاسِ * لَكِنْ بِقُوَّةِ اللهِ * 5
* السَّبْتُ الثَّالِثَ عَشَرَ بَعْدَ الْعَنْصَرَةِ * * وَنَتَكَلَّمُ حِكْمَةً فِي الْأُمُورِ الْكَامِلَةِ * لَا حِكْمَةَ هَذَا 6
الدَّهْرِ * وَلَا حِكْمَةَ رُؤَسَاءِ هَذَا الدَّهْرِ الْمُبْطَلِينَ * لَكِنَّنَا نَتَكَلَّمُ حِكْمَةَ اللهِ فِي السِّرِّ الْمَكْتُومَةَ * 7
الَّتِي سَبَقَ اللهُ فَحَدَّدَهَا قَبْلَ الدُّهُورِ لِمَجْدِنَا * الَّتِي مَا عَرَفَهَا أَحَدٌ مِنْ رُؤَسَاءِ هَذَا الدَّهْرِ * لِأَنَّهُمْ لَوْ 8
كَانُوا عَرَفُوهَا * لَمَا كَانُوا صَلَبُوا رَبَّ الْمَجْدِ * بَلْ كَمَا كُتِبَ * * الْأَرْبِعَاءُ مِنَ الْجُمْعَةِ السَّادِسَةِ بَعْدَ الْعَنْصَرَةِ * 9
أَنَّ الَّذِي أَعَدَّهَا اللهُ لِلَّذِينَ يُحِبُّونَهُ مَا أَبْصَرَتْهَا عَيْنٌ * وَلَا سَمِعَتْ بِهَا أُذُنٌ * وَلَمْ تَخْطُرْ عَلَى قَلْبِ
إِنْسَانٍ * فَأَمَّا لَنَا فَأَعْلَنَهَا اللهُ بِرُوحِهِ * لِأَنَّ الرُّوحَ يَفْحَصُ الْأَعْمَاقَ أَعْنِي كُلَّ أَعْمَاقِ اللهِ * لِأَنَّ مَنْ 10 11
مِنَ النَّاسِ عَرَفَ خَفِيَّاتِ الْإِنْسَانِ إِلَّا رُوحُ الْإِنْسَانِ الَّذِي فِيهِ * كَذَلِكَ مَكْتُومَاتُ اللهِ مَا عَرَفَهَا
أَحَدٌ إِلَّا رُوحُ اللهِ * وَنَحْنُ فَمَا أَخَذْنَا رُوحَ هَذَا الْعَالَمِ * بَلِ الرُّوحَ الَّذِي مِنَ اللهِ * لِنُعَايِنَ الْمَوَاهِبَ 12
الَّتِي وَهَبَهَا اللهُ لَنَا * الَّتِي نَتَكَلَّمُ فِيهَا لَا بِأَقْوَالِ حِكْمَةٍ نَاسِيَّةٍ مُسْتَفَادَةٍ * بَلْ أَلْفَاظِ رُوحِ الْقُدُسِ 13
الَّتِي يُعَلِّمُنَاهَا هُوَ مُقَايِسِينَ أُمُورًا رُوحَانِيَّةً لِرُوحَانِيِّينَ * فَالْإِنْسَانُ النَّفْسَانِيُّ مَا يَقْبَلُ أَقْوَالَ رُوحِ 14
اللهِ * لِأَنَّهَا عِنْدَهُ حَمَاقَةٌ * وَمَا يُمْكِنُهُ يَعْلَمُ أَنَّهُ سَيُفْحَصُ عَنْهُ فَحْصًا رُوحَانِيًّا * فَأَمَّا الْإِنْسَانُ 15
الرُّوحَانِيُّ فَيَفْحَصُ أُمُورَ الْكُلِّ * وَهُوَ مَا يَفْحَصُ عَنْهُ أَحَدٌ * لِأَنَّ مَنْ ذَا عَرَفَ عَقْلَ الرَّبِّ 16
فَيَسْتَعْطِفُهُ * وَنَحْنُ لَنَا عَقْلُ الْمَسِيحِ *

* الْفَصْلُ الثَّالِثُ *

* وَأَنَا يَا إِخْوَتِي مَا أَمْكَنَنِي أُخَاطِبُكُمْ كَرُوحَانِيِّينَ * بَلْ 1
كَبَشَرِيِّينَ * وَكَأَطْفَالٍ فِي أَمَانَةِ الْمَسِيحِ * سَقَيْتُكُمْ لَبَنًا * وَلَمْ أُطْعِمْكُمْ طَعَامًا * لِأَنَّكُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ 2
ذَلِكَ بَلْ وَلَا الْآنَ تَسْتَطِيعُونَ أَيْضًا * لِأَنَّكُمْ بَشَرِيُّونَ أَيْضًا * لِأَنَّ إِذْ يَكُونُ فِيكُمْ حَسَدٌ وَمَحْكٌ * 3
وَشِقَاقَاتٌ * أَلَسْتُمْ بَشَرِيُّونَ أَنْتُمْ * وَتَسْلُكُونَ فِيمَا يَخُصُّ الْإِنْسَانَ * لِأَنَّ إِذَا قَالَ أَحَدُكُمْ أَنَا لِبُولُصَ 4
أَنَا * وَآخَرُ أَنَا لِأَبُلُّسَ * أَلَسْتُمْ بَشَرِيُّونَ أَنْتُمْ *

Non enim volui ſcire quicquam inter 2
vos, niſi Jeſum Chriſtum, cùmque cru-
cifixum. Finis.

Maximâ die Veneris.

Veni autem ego ad vos cum infirmitate, 3
& timore, ac tremore multo. Et verba 4
mea, atque prædicatio mea non fuerunt
ſermones ſapientiæ humanæ perſuaſo-
riæ, ſed cum demonſtratione Spiritûs
ac virtutis : Ut ſit fides veſtra non in 5
ſapientia hominum, ſed in virtute Dei.

Sabbatho decimo tertio poſt Pentecoſten.

Porrò loquimur ſapientiam de rebus per- 6
fectis, non ſapientiam hujus ſeculi, ne-
que ſapientiam principum hujus ſeculi
abolendorum : Sed loquimur ſapien- 7
tiam Dei ſecretò, abſtruſam, quam
Deus prædefinivit ante ſecula in glo-
riam noſtram : Quam nullus princi- 8
pum hujus ſeculi cognovit. Nam ſi co-
gnoviſſent eam, nequaquam crucifixiſ-
ſent Dominum gloriæ. Verùm, quem- 9
admodum ſcriptum eſt,

Feriâ quartâ hebdomadæ ſextæ poſt Pentecoſten.

Quòd quæ præparavit Deus his qui di-
ligunt eum, oculus non vidit, nec auris
audivit, nec ſubierunt in cor hominis :
Nobis autem revelavit ea Deus per Spi- 10
ritum ſuum, quia Spiritus profunda
perveſtigat, omnia ſcilicet Dei profun-
da. Quis enim hominum novit arcana 11
hominis, niſi ſpiritus hominis qui eſt in
ipſo? Pari modo abſcondita Dei nemo no-
vit, niſi Spiritus Dei. Et verò nos non 12
accepimus ſpiritum hujus mundi, ſed
Spiritum qui eſt ex Deo, ut inſpiciamus
dona quæ Deus nobis donavit : De qui- 13
bus loquimur, non ſermonibus ſapientiæ
humanæ acquiſitæ, ſed eloquiis Spiritûs
ſancti, quæ nos ipſe docet, ſpiritualium
rerum comparationem ſpiritualibus ho-
minibus *aſſerentes. Animalis enim ho-* 14
mo non recipit ſermones Spiritûs Dei,
quia ſunt apud ipſum ſtultitia, & ſcire
nequit quòd ipſe diſcutiendus ſit ſcruta-
tione ſpirituali. At ſpiritualis homo res 15
quidem omnium ſcrutatur, ipſum verò
nemo ſcrutatur. Quis enim novit intel- 16
lectum Dei, ut repetat illum? nos autem
habemus intellectum Chriſti.

CAP. III.

ET ego O fratres mei, non potui vos 1
alloqui ut ſpirituales, ſed ut carnales :
utque infantes in fide Chriſti, Lacte 2
vos potavi : neque cibo vos alui, quòd
id minimè potueritis, imò ne nunc qui-
dem adhuc poſſitis, Quoniam adhuc 3
carnales eſtis. Siquidem cùm ſit in vo-
bis æmulatio, & contentio, & ſchiſma-
ta, nónne carnales eſtis, & ambulantes
in his quæ propria ſunt hominis? Cùm 4
enim quidam veſtrûm dicat, Ego Pauli
ſum, alius autem, Ego Apollo, nónne
carnales eſtis ?

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 ዘኢያአምርዎ ፡ መላእክተዝ ፡ ዓለም ። ሶበሰኬ ፡ አእመሩ ፡ ለእግዚአ ፡ ሰብሐት ፡ እ
9 ም ፡ ኢሰቀልዎ።=፦ ወባሕቱ ፡ አኮኑ ፡ ከመዝ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ። ዘሀይን ፡ ኢርእየት ፡
ወእዝን ፡ ኢሰምዐት ። ወልበ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ኢሐለየ ፡ ዘአስተደለወ ፡ እግዚአ
ብሔር ፡ ለእለ ፡ ይፈርህዎ።=፦ በምስቀል።=፦
11 መኑ ፡ ብእሲ ፡ ዘያአምር ፡ ዘውስተ ፡ ልበ ፡ ሰብእ ፡ ዘእንበለ ፡ መንፈሱ ፡ ለሰብእ ፡ ዘላዕ
ሌሁ ። ከማሁኬ ፡ ዘእግዚአብሔርኒ ፡ አልቦ ፡ ዘያአምሮ ፡ ዘእንበለ ፡ መንፈሱ ፡ ለእግዚ
10 አብሔር።=፦ ወለነሰ ፡ ከሠተ ፡ ለነ ፡ እግዚአብሔር ፡ በመንፈሱ ፡ ቅዱስ ፡ እስመ ፡ መንፈስ ፡
12 ቅዱስ ፡ ኵሎ ፡ ያአምር ፡ ወኅቡአቲሁኒ ፡ ለእግዚአብሔር።=፦ ወንሕነሰኬ ፡ አኮ ፡ መ
13 ንፈስ ፡ ዓለም ፡ ዘነሣእነ ፡ ዘእንበለ ፡ መንፈስ ፡ እግዚአብሔር።=፦ ወእመኒ ፡ ነገርነ ፡ ኢ
ኮነ ፡ ትምህርተ ፡ እጓለ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ወኢኮነ ፡ ጥበበ ፡ ነገር ፡ ዘእንበለ ፡ ትምህርተ ፡
መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ለእለ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱሰ ፡ ቦሙ ፡ እሙንቱ ፡ ይፈቅሩ ፡ ዘመንፈስ ፡ ቅዱ
14 ስ።=፦ ወሰብእሰ ፡ ዘነፍስ ፡ ኢይሌብዎ ፡ ዘመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ለበደ ፡ ይመስሎ ፡ ወኢያአ
15 ምር ፡ ከመ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ይትሐተት።=፦ ወዘሰቦ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ኵሎ ፡ ያአ
16 ምር ፡ ወሎቱሰ ፡ አልቦ ፡ ዘያአምሮ።=፦ መኑ ፡ ያአምር ፡ ሕሊናሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡
ወመኑ ፡ መማክርቲሁ ፡ ንሕነሰኬ ፡ ሕሊናሁ ፡ ለክርስቶስ ፡ ብነ።=፦
1 ፫ በሕፃናት ፡ ምንባብ ፡ ወአንሰ ፡ አኃዊነ ፡ ስእንኩ ፡ መሀርተክሙ ፡ ከመ
ዘ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ላዕሌሁ ፡ ዘእንበለ ፡ በሕገ ፡ ዘሥጋ ፡ ወደም ፡ ወከመ ፡ ለሕፃናት።=፦
2 ሐሊበ ፡ ወጋዕኩክሙ ፡ ወአኮ ፡ መብልዐ ፡ ዘአብላዕኩክሙ ። እስመ ፡ ዓዲክሙ ፡ ኢጸናዕ
3 ክሙ።=፦ ወዓዲክሙ ፡ በሕገ ፡ ዘሥጋ ፡ ወደም ፡ ሀለውክሙ ። ወእመክመሰ ፡ ትትቃን
ኡ ፡ ወትዜሀሩ ፡ በሕገ ፡ ዘሥጋ ፡ ወደም ፡ ሀለውክሙ ፡ ወከመ ፡ ብእሲ ፡ ትሐውሩ።=፦
4 እስመቦ ፡ እለ ፡ ይብሉ ፡ እምውስቴትክሙ ፡ አነ ፡ ዘጳውሎስ ፡ ወካልእ ፡ ይብል ፡ አነ ፡ ዘ
አጵሎስ ፡ አኮኑ ፡ ሰብእ ፡ እሙንቱ።=፦

Quam non cognoſcebant principes hujus mundi : ſi enim cognoviſſent Dominum glo- 8
riæ, non ſuſpendiſſent eum. Veruntamen nónne ſic dicit Scriptura ? Quæ oculus non 9
vidit, & auris non audivit, & cor hominis non cogitavit quæ *paravit Deus timen-*
tibus eum.

Verſus decimus & undecimus tranſponuntur.

Die Crucis.

Quis homo eſt qui ſcit quæ in corde hominis ſunt , *niſi ſpiritus hominis, qui ſuper* 11
eum ? ſic igitur quæ Dei ſunt, *nemo eſt qui ſcit, niſi Spiritus Dei. Et nobis revela-* 10
vit, nobis inquam, *Deus per Spiritum ſuum ſanctum , quia Spiritus ſanctus omnia*
ſcit, & occulta etiam Dei. Et nos igitur, non ſpiritus mundi fuit *quem accepimus,* 12
ſed Spiritus Dei : Dum ſermo noſter non fuit doctrina hominum, & non fuit facun- 13
dia, ſed doctrina Spiritûs ſancti : ii qui Spiritum ſanctum habent, illi diligent quæ
ſunt Spiritûs ſancti. Et homo animalis non ſapit, quæ ſunt Spiritûs ſancti, ſtulti- 14
tia videntur ei, & neſcit quòd in Spiritu ſancto examinatur. Et qui habet Spiri- 15
tum ſanctum, omnia ſcit, & ipſum nemo eſt qui ſcit. Quis ſcit cogitationes Dei ? 16
& quis conſilia ejus ? nos autem cogitationes Chriſti habemus.

CAP. III.

Lectio pro parvulis.

ET ego etiam, fratres noſtri, non potui docere vos , ſicut is ſuper quem eſt Spiritus 1
ſanctus, ſed in lege carnis & ſanguinis, & ſicut parvulos : Lac præbui vobis , & 2
non fuit eſca, quâ cibavi vos : qui adhuc vos non eſtis confirmati. Et adhuc in lege 3
carnis & ſanguinis fuiſtis: & ſi æmulemini & contendatis in lege carnis & ſangui-
nis eſtis, & ſicut homo ambulatis. Quia ſunt qui dicunt ex vobis ; Ego ſum *Pau-* 4
li : & alius dicit ; Ego ſum *Apollo : nónne homines ſunt ?*

Quis igitur est Paulus? *quis* verò Apollo? *nisi* ministri *per quos* credidistis, &
5 Τίς οὖν ἐστι Παῦλος; τίς δὲ Ἀπολλώς; ἀλλ' ἢ διάκονοι δι' ὧν ἐπιστεύσατε, καὶ
unicuiq; sicut Dominus dedit. Ego plantavi, Apollo rigavit: sed Deus
6 ἑκάστῳ ὡς ὁ Κύριος ἔδωκεν. Ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλὼς ἐπότισεν· ἀλλ' ὁ Θεὸς
incrementum dedit. Itaque neque *plantans* est aliquid, neque *rigans*: sed *ille*
7 ηὔξανεν. (η) Ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστί τι, οὔτε ὁ ποτίζων· ἀλλ' ὁ
incrementum *dans* Deus. *Plantans* autem & *rigans* unum sunt: unusquisque autem
8 αὐξάνων Θεός. Ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ ποτίζων ἕν εἰσιν· ἕκαστος δὲ
propriam mercedem accipiet secundùm *proprium* laborem: Dei enim sumus *cooperatores*:
9 τὸν ἴδιον μισθὸν λήψεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον· Θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοί·
Dei agricultura, Dei ædificatio estis. Secundùm gratiam Dei *datam* mihi,
10 Θεοῦ γεώργιον, Θεοῦ οἰκοδομή ἐστε. Κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι,
ut sapiens architectus fundamentum posui, alius autem superædificat: Unusquisq;
ὡς σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον (θ) τέθεικα, ἄλλος δὲ ἐποικοδομεῖ· ἕκαστος
autem videat quomodò superædificet. Fundamentum enim aliud nemo potest ponere,
11 δὲ βλεπέτω πῶς ἐποικοδομεῖ. Θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι
præter *jactum*, quod est Jesus Christus. Si autem quis superædificat super
12 παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν (ι) Ἰησοῦς ὁ Χριστός. Εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ
fundamentum hoc, aurum, argentum, lapides pretiosos, ligna, fœnum, stipulam:
τὸν (κ) θεμέλιον τοῦτον, χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην·
Uniuscujusq; opus manifestum *fiet*: *nam* dies declarabit, quia in igne re-
13 Ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀπο-
velabitur: & uniuscujusque opus quale sit, ignis probabit. Si cujus
14 καλύπτεται· καὶ ἑκάστου τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι, τὸ (λ) πῦρ δοκιμάσει. Εἴ τινος
opus manserit quod superædificavit, mercedem accipiet: Si cujus opus
15 τὸ ἔργον μένει ὃ (μ) ἐπῳκοδόμησε, μισθὸν λήψεται· Εἴ τινος τὸ ἔργον
exuretur, *damnum faciet*: ipse autem *servabitur*, *ita verò* quasi per ignem.
κατακαήσεται, ζημιωθήσεται· αὐτὸς δὲ σωθήσεται, (ν) οὕτω δὲ ὡς διὰ πυρός.

Nescitis, quia templum Dei estis, & Spiritus Dei habitat in vobis? Si quis 16
Οὐκ οἴδατε, ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; Εἴ τις 17
templum Dei *corrumpit*, disperdet illum Deus. *Nam* templum Dei sanctum est,
τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθείρει, φθερεῖ (ξ) τοῦτον ὁ Θεός. ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν,
qui estis vos. Nemo *seipsum* seducat: si quis videtur sapiens esse in
οἵτινές ἐστε ὑμεῖς. Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν 18
vobis in seculo hoc, stultus fiat, ut *fiat* sapiens. *Nam* sapientia
ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός. Ἡ γὰρ σοφία 19
mundi hujus, stultitia apud Deum est. Scriptum est enim; *Comprehendens*
τοῦ κόσμου τούτου, μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστι. γέγραπται γάρ, Ὁ δρασσόμενος
sapientes in astutia eorum. Et iterùm; Dominus novit cogitationes
τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν. Καὶ πάλιν, Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς 20
sapientium, quoniam sunt vanæ. Itaque nemo glorietur in hominibus: omnia
τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶ μάταιοι. Ὥστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα 21
enim vestra sunt: Sive Paulus, sive Apollo, sive Cephas, sive mundus,
γὰρ ὑμῶν ἐστιν· Εἴτε Παῦλος, εἴτε Ἀπολλώς, εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος, 22
sive vita, sive mors, sive præsentia, sive futura: omnia vestra sunt.
εἴτε ζωή, εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα, εἴτε μέλλοντα· πάντα (ο) ὑμῶν ἐστιν.
Vos autem Christi, Christus autem Dei.
Ὑμεῖς δὲ Χριστοῦ, Χριστὸς δὲ Θεοῦ. 23

CAP. IV. Δ'.

Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores
1 Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ, καὶ οἰκονόμους
mysteriorum Dei. *At reliquum*, quæritur *in* *dispensatoribus*, ut fidelis quis
2 μυστηρίων Θεοῦ. Ὁ δὲ λοιπόν, ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστός τις
inveniatur.
εὑρεθῇ.

MS. A. (η) Ὥστε * ὁ (θ) ἔθηκα, (ι) Ἰησοῦς Χριστός. (κ) θεμέλιον, χρυσόν, (λ) πῦρ αὐτὸ δοκιμάσει. (μ) ἐποικοδόμησεν, (ν) οὕτως (ξ) αὐτὸν (ο) ὑμῶν. Ὑμεῖς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 ܡܢܘ ܓܝܪ ܦܘܠܘܣ ܐܘ ܡܢܘ ܐܦܠܘ. ܐܠܐ ܡܫܡܫܢܐ ܕܒܐܝܕܝܗܘܢ ܗܝܡܢܬܘܢ: ܘܐܢܫ
6 7 ܐܢܫ ܐܝܟ ܕܝܗܒ ܠܗ ܡܪܢ. * ܐܢܐ ܢܨܒܬ ܘܐܦܠܘ ܐܫܩܝ. ܐܠܐ ܐܠܗܐ ܪܒܝ. * ܠܐ ܗܘܐ ܗܘ
8 ܕܢܨܒ ܐܝܬܘܗܝ ܡܕܡ ܘܠܐ ܗܘ ܕܡܫܩܐ. ܐܠܐ ܐܠܗܐ ܕܡܪܒܐ. * ܗܘ ܕܢܨܒ ܕܝܢ ܘܗܘ ܕܡܫܩܐ ܚܕ
9 ܐܢܘܢ. ܐܢܫ ܐܝܟ ܥܡܠܗ ܐܓܪܗ ܡܩܒܠ. * ܥܡ ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܦܠܚܝܢܢ. ܘܦܘܠܚܢܐ
10 ܕܐܠܗܐ ܘܒܢܝܢܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܬܝܟܘܢ. * ܘܐܝܟ ܛܝܒܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܝ. ܣܡܬ ܠܗ
ܫܬܐܣܬܐ ܐܝܟ ܐܪܕܝܟܠܐ ܚܟܝܡܐ. ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܒܢܐ ܥܠܝܗ. ܐܢܫ ܕܝܢ ܢܚܙܐ ܐܝܟܢܐ ܒܢܐ
11 ܥܠܝܗ. * ܫܬܐܣܬܐ ܓܝܪ ܐܚܪܬܐ ܠܒܪ ܡܢ ܗܝ ܕܣܝܡܐ. ܐܢܫ ܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܣܡ.
12 ܕܐܝܬܝܗ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܐܢ ܕܝܢ ܐܢܫ ܒܢܐ ܥܠ ܗܕܐ ܫܬܐܣܬܐ. ܕܗܒܐ ܐܘ ܣܐܡܐ. ܐܘ ܟܐܦܐ
13 ܝܩܝܪܬܐ. ܐܘ ܩܝܣܐ ܐܘ ܚܫܝܫܐ. ܐܘ ܩܢܝܐ. * ܥܒܕܗ ܕܟܠ ܐܢܫ ܡܬܓܠܐ. ܝܘܡܐ ܓܝܪ ܗܘ ܡܓܠܐ
ܠܗ. ܡܛܠ ܕܒܢܘܪܐ ܡܬܓܠܐ. ܘܥܒܕܗ ܕܟܠ ܐܢܫ ܐܝܢܐ ܗܘ. ܢܘܪܐ ܬܦܪܫܝܘܗܝ.
14 15 * ܘܐܢܫ ܕܢܩܘܐ ܥܒܕܗ. ܗܘ ܕܒܢܐ ܐܓܪܗ ܢܣܒ. * ܘܐܢܫ ܕܥܒܕܗ ܢܝܩܕ. ܢܬܚܣܪ.
ܗܘ ܕܝܢ ܢܬܦܨܐ. ܘܗܟܢܐ ܕܝܢ ܐܝܟ ܕܡܢ ܢܘܪܐ.

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܓ * ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܐ * ܗ *

16 * ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܗܝܟܠܗ ܐܢܬܘܢ ܕܐܠܗܐ. ܘܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ ܒܥܡܪܐ ܒܟܘܢ.
17 * ܡܢ ܕܡܚܒܠ ܗܝܟܠܗ ܕܐܠܗܐ. ܡܚܒܠ ܠܗ ܐܠܗܐ. ܗܝܟܠܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܩܕܝܫ ܗܘ
18 ܕܐܝܬܝܟܘܢ ܐܢܬܘܢ. * ܐܢܫ ܠܐ ܢܛܥܐ ܢܦܫܗ. ܡܢ ܕܣܒܪ ܒܟܘܢ ܕܚܟܝܡ ܗܘ ܒܥܠܡܐ
19 ܗܢܐ. ܢܗܘܐ ܠܗ ܫܛܝܐ ܕܢܗܘܐ ܚܟܝܡܐ. * ܚܟܡܬܗ ܓܝܪ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܫܛܝܘܬܐ ܗܝ
20 ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܟܬܝܒ ܗܘ ܓܝܪ. ܕܐܚܝܕ ܠܚܟܝܡܐ ܒܨܢܝܥܘܬܗܘܢ. * ܘܬܘܒ. ܡܪܝܐ
21 ܝܕܥ ܡܚܫܒܬܗܘܢ ܕܚܟܝܡܐ ܕܣܪܝܩܢ ܐܢܝܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܐܢܫ ܢܫܬܒܗܪ
22 ܒܒܢܝܢܫܐ. ܟܠܡܕܡ ܓܝܪ ܕܝܠܟܘܢ ܗܘ. * ܐܢ ܦܘܠܘܣ ܘܐܢ ܐܦܠܘ. ܘܐܢ ܟܐܦܐ.
ܘܐܢ ܥܠܡܐ. ܘܐܢ ܚܝܐ ܘܐܢ ܡܘܬܐ. ܘܐܢ ܕܩܝܡܢ ܘܐܢ ܕܥܬܝܕܢ. ܟܠ ܡܕܡ ܕܝܠܟܘܢ ܗܘ.
23 * ܘܐܢܬܘܢ ܕܡܫܝܚܐ. ܘܡܫܝܚܐ ܕܐܠܗܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ *

1 * ܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܚܫܝܒܝܢ ܠܟܘܢ. ܐܝܟ ܡܫܡܫܢܐ ܕܡܫܝܚܐ. ܘܪܒܝ ܒܬܐ ܕܐܪܙܘܗܝ ܕܐܠܗܐ.
2 * ܗܪܟܐ ܡܬܒܥܝܐ ܒܪܒܝ ܒܬܐ. ܕܐܢܫ ܡܢ ܡܗܝܡܢܐ ܢܫܬܟܚ.

* Quis enim est Paulus, aut quis est Apollo, 5
nisi ministri per quos credidistis? & prout
unicuique dedit Dominus? Ego planta- 6
vi, & Apollo rigavit; sed Deus dedit in-
crementum. Non igitur is qui plantat est 7
aliquid, nec is qui rigat; sed Deus qui dat
incrementum. Qui autem plantat & qui 8
rigat, unum sunt: unusquisque juxta labo-
rem suum mercedem accepturus est. Cùm 9
Deo enim operamur, & agricolatio Dei, &
ædificatio Dei vos estis. Et secundùm gra- 10
tiam Dei quæ data est mihi, posui funda-
mentum ut architectus sapiens; alius autem
super illud ædificat. Porrò quisque videat
quomodo super illud ædificat. Fundamen- 11
tum enim aliud, præter hoc quod positum est,
nemo potest ponere, quòd est Jesus Christus.
Quòd si quis ædificat super hoc fundamen- 12
tum, aurum, vel argentum, vel lapides pre-
tiosos, vel ligna, vel fœnum, vel stipulam;
Cujusque opus revelabitur. Dies enim 13
ille patefaciet illud, quippe quod in igne re-
velatur; & cujusque opus quale sit, ignis
discernet. Cæterùm, is cujus permanebit 14
opus, qui ædificaverit, mercedem suam ac-
cipiet. Is verò cujus opus exuretur, jactu- 15
ram faciet: ipse autem salvus fiet, sed ita
quasi ex igne.

Dominicâ tertiâ post Pentecosten. 5.

Nescitis vos esse templum Dei, & Spiritum 16
Dei habitare in vobis? Quisquis corrum- 17
pit templum Dei, perditurus est eum Deus:
siquidem templum Dei sanctum est, quod
estis vos. Nemo seducat se ipsum: qui 18
putat inter vos se sapientem esse in hoc se-
culo, stultus evadat, ut fiat sapiens. Sapi- 19
entia enim mundi hujus, stultitia est apud
Deum. Scriptum est enim, Comprehendit
sapientes in calliditate ipsorum. Et rursus; 20
Dominus novit cogitationes sapientum esse
vanas. Quapropter nemo glorietur in ho- 21
minibus: omnia enim vestra sunt. Sive 22
Paulus, sive Apollo, sive Cephas, sive mun-
dus, sive vita, sive mors, sive præsentia, sive
futura, omnia sunt vestra: Vos autem 23
Christi, Christus verò Dei.

CAP. IV.

* Sic existimati simus à vobis ut ministri 1
Christi, & dispensatores arcanorum Dei.
* Hìc jam requiritur in dispensatoribus, ut 2
fidelis quispiam inveniatur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ምንትኑ ፡ ጳውሎስ ፡ ወምንትኑ ፡ አጵሎስ ፡ ለእኩ ፡ እለ ፡ በላዕሌሆሙ ፡ ተአመንክሙ ፡፡
6 ወለለ ፡ አሐዱ ፡ በከመ ፡ ወሀበ ፡ እግዚአብሔር ፡=፡ አነ ፡ ተከልኩ ፡ ወአጵሎስ ፡ ሰቀየ ፡
7 ወእግዚአብሔር ፡ አልሀቀ ፡፡=፡ ወይእዜኒ ፡ ወኢ ፡ ዘተከለ ፡ ወኢዘሰቀየ ፡ አልቦ ፡ ዘበ
8 ቍዐ ፡ ዘእንበለ ፡ ደእሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘአልሀቀ ፡=፡ ወዘሂ ፡ ተከለ ፡ ወዘሂ ፡ ሰቀ
9 የ ፡ አሐዱ ፡ እሙንቱ ፡ ወኵሎሙ ፡ ዐስቦሙ ፡ ይነሥኡ ፡ በአምጣነ ፡ ጻማሆሙ ፡፡=፡ እ
ስመ ፡ ረድኤተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ንሕነ ፡ ወገባረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ንሕነ ፡ ወአንትሙሰ ፡
10 ሕንጻ ፡ እግዚአብሔር ፡ አንትሙ ፡፡=፡ ወበከመ ፡ ጸጋሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘወሀበኒ ፡
አስተደናፍኩ ፡ መሠረተ ፡ ከመ ፡ ጠቢብ ፡ ሊቀ ፡ ጸረብት ፡ ወባሕቱ ፡ ኮልእ ፡ ውእቱ ፡ ዘየ
ሐንጽ ፡፡ ወኵሉ ፡ ለይትዐቀብ ፡ ዘከመ ፡ የሐንጽ ፡=፡

Quis est Paulus? & quis Apollo? ministri per quos credidistis, & unicui- 5
que sicut dedit ei Deus. Ego plantavi, & Apollos rigavit, & 6
Deus crescere fecit. Et nunc neque is qui plantavit, neque is qui rigavit 7
quicquam habet quo prosit: sed tantùm Deus est qui crescere fecit. Et qui 8
plantavit & qui rigavit, unum sunt: & omnes mercedem eorum accipient se-
cundùm laborem eorum. Quia adjutores Dei sumus: & operarii Dei sumus, 9
& vos ædificatio Dei estis. Et secundùm gratiam Dei, quam dedit mihi 10
posui fundamentum, sicut prudens magister fabrorum: sed alius est qui ædi-
ficabit: & quisque caveat quomodò ædificet.

Verſio VULGATA LATINA.

5 Quid igitur eſt Apollo ? quid verò Paulus ? Miniſtri ejus, cui credidiſtis,
6 & unicuique ſicut Dominus dedit. Ego plantavi, Apollo rigavit : ſed De-
7 us incrementum dedit. Itaque neque qui plantat eſt aliquid, neque qui ri-
8 gat : ſed, qui incrementum dat, Deus. Qui autem plantat, & qui rigat,
unum ſunt. Unuſquiſque autem propriam mercedem accipiet ſecundùm ſuum
9 laborem. Dei enim ſumus adjutores : Dei agricultura eſtis, Dei ædificatio
10 eſtis. Secundùm gratiam Dei, quæ data eſt mihi, ut ſapiens architectus fun-
damentum poſui : alius autem ſuperædificat. Unuſquiſque autem videat quo-
11 modò ſuperædificet. Fundamentum enim aliud nemo poteſt ponere, præter
12 id quod poſitum eſt, quod eſt Chriſtus Jeſus. Si quis autem ſuperædificat
ſuper fundamentum hoc, aurum, argentum, lapides pretioſos, ligna, fœ-
13 num, ſtipulam, Uniuſcujuſque opus manifeſtum erit : Dies enim Domini
declarabit, quia in igne revelabitur : & uniuſcujuſque opus quale ſit, ignis
14 probabit. Si cujus opus manſerit quod ſuperædificavit, mercedem accipiet.
15 Si cujus opus arſerit, detrimentum patietur : ipſe autem ſalvus erit ; ſic ta-
men quaſi per ignem. Neſcitis quia templum Dei eſtis, & Spiritus Dei ha- 16
bitat in vobis ? Si quis autem templum Dei violaverit, diſperdet illum De- 17
us. Templum enim Dei ſanctum eſt, quod eſtis vos. Nemo ſe ſeducat : ſi 18
quis videtur inter vos ſapiens eſſe in hoc ſeculo, ſtultus fiat ut ſit ſapiens.
Sapientia enim hujus mundi ſtultitia eſt apud Deum. Scriptum eſt enim ; 19
Comprehendam ſapientes in aſtutia eorum. Et iterùm ; Dominus novit co- 20
gitationes ſapientium, quoniam vanæ ſunt. Nemo itaque glorietur in homi- 21
nibus. Omnia enim veſtra ſunt, ſive Paulus, ſive Apollo, ſive Cephas, ſi- 22
ve mundus, ſive vita, ſive mors, ſive præſentia, ſive futura : omnia enim
veſtra ſunt : Vos autem Chriſti : Chriſtus autem Dei. 23

CAP. IV.

Sic nos exiſtimet homo ut miniſtros Chriſti, & diſpenſatores myſteriorum 1
Dei. Hîc jam quæritur inter diſpenſatores, ut fidelis quis inveniatur. 2

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

5 * فمن هو اذا بولص * ومن هو ابلّس الا خادمين بهما آمنتم * وكل احد منهما كما منحه
6 الله * انا نصبت * وابلّوس سقي * لكن الله انشا * حتى ان من ينصب ليس هو شيا ولا من
7
8 يسقي * بل الاله الذي ينمي * فمن ينصب ومن يسقي هما واحد * كل احد منهما ياخذ
ثوابه على مقدار تعبه * تم * * الاحد التاسع بعد العنصرة *
9
10 * لاننا لله معينون * وانتم فلاحة لله * وبناء لله * وكما يخص نعمة الله التي اعطيتها * كمهندس
11 حكيم وضعت اساسا ويبني عليه اخر * فلينظر كل احد كيف يبني عليه * فان ما يمكن
12 احدا ان يضع اساسا اخر غير هذا المنصوب الذي هو يسوع المسيح * فان يبن احد على
13 هذا الاساس * ذهبا * فضة * جواهر كريمة * خشبا * عشبا * قصبا * سيصير عمل كل احد ظاهرا *
14 لان اليوم يدل انه بالنار يعتلن * وعمل كل احد مهما كان النار تحتبن * فمن يبقي عمله
15 الذي بناه عليه سياخذ ثوابا * ومن يحترق عمله سيخسر * وهو يخلص تخلدا ! هكذا
16
17 كحاصل في النار * اما قد علمتم انكم هيكل الله انتم * وروح الله يسكن فيكم * فمن يفسد
هيكل الله يفسده الله * لان هيكل الله قدوس هو الذي انتم هم *
18 * الخميس من الجمعة السادسة بعد العنصرة * * فلا يخدعن احد نفسه * من يظن انه
19 حكيم فيكم في هذا الدهر فليصر احمق ليصير حكيما * لان حكمة هذا العالم هي عند الله
20 حماقة * لانه قد كتب هو يقتنص الحكماء في مكرهم * وايضا الرب يعرف افكار الحكماء انها
21
22 باطلة هي * فلهذا لا يفتخرن احد في الناس * فان الاشياء كلها لكم هي * ان قلت بولص *
ان ذكرت ابلّوس * ان نوحيت كيفا * ان قلت عالما * ان ذكرت حياة او موتا * ان اومات الى
23 البرايا الواقفة الان * ان قلت المنتظر * كل هذه لكم هي * وانتم للمسيح * والمسيح لله * تم *

* الفصل الرابع *

1 * السبت الرابع عشر بعد العنصرة * * هكذا فليحسبنا انسان كخدام المسيح *
2 وقهارمة لاسرار الله * ومع هذا سيطلبون في القهارمة ان يوجد احد ثقة *

Quis itaque eſt Paulus, & quis eſt 5
Apollo, niſi duo miniſtri per quos cre-
didiſtis ? & quidem uterque ipſorum
prout conceſſit illi Deus. Ego planta- 6
vi, & Apollo rigavit, ſed Deus dedit
incrementum. Adeò ut qui plantat ni- 7
hil ſit, neque qui rigat, ſed Deus qui ve-
getat. Igitur qui plantat, & qui ri- 8
gat, idem ſunt, quilibet eorum accipi-
ens mercedem ſuam pro ratione laboris
ſui. Finis.

Dominicâ nonâ poſt Pentecoſten.

Nos enim adjutores Dei ſumus: vos verò 9
Dei agricultura, & Dei ædificium: Et 10
juxta gratiam Dei quam ſum aſſecutus,
ut ſapiens architectus poſui fundamen-
tum, & alius ſuper illud ædificat: vi-
deat igitur unuſquiſque quomodo ſuper
illud extruat. Non enim poteſt quiſquam 11
aliud ponere fundamentum præter hoc
erectum, quod eſt Jeſus Chriſtus. Quòd 12
ſiquis extruat ſuper hoc fundamentum,
aurum, argentum, gemmas pretioſas,
ligna, fœnum, arundines : Cujuſque 13
opus manifeſtum fiet: Dies enim oſtendet,
quòd per ignem revelabitur : & cuiuſ-
cunque opus, qualecunque fuerit, ignis
probabit: Et is, cujus opus manſerit, quod 14
ſuper illud extruxit, mercedem accipiet:
Is autem cujus opus exuſtum fuerit, ja- 15
cturam patietur: illud verò fundamen-
tum *firmum evadet, ita, quaſi exiſtens*
in igne. An neſcitis quòd templum Dei 16
eſtis, & Spiritus Dei habitat in vobis ?
Qui ergò templum Dei corrumpit, cor- 17
rumpet illum Deus : nam templum Dei
ſanctum eſt, quod eſtis vos.

Feriâ quintâ hebdomadæ ſextæ poſt Pentecoſten.

Nequis ſeipſum fallat. Qui arbitratur 18
ſe eſſe ſapientem inter vos in hoc ſeculo,
deſipiens fiat, ut fiat ſapiens; Quia 19
ſapientia hujus mundi, ſtultitia eſt apud
Deum. Scriptum eſt enim, Ipſe venabi-
tur ſapientes in dolo ipſorum. Et rur- 20
ſum, Dominus ſcit cogitationes ſapien-
tum quòd irritæ ſint. Propterea nequis 21
glorietur in hominibus: omnes enim res,
veſtræ ſunt. Sive Paulum dicam, ſive 22
Apollo memorem, ſive Cepham compel-
lem, ſive dicam mundum, ſive memorem
vitam aut mortem, ſive creaturas modò
præſentes innuam, ſive futuras dicam, 23
hæc omnia veſtra ſunt: Vos autem
Chriſti, Chriſtus verò Dei. Finis.

CAP. IV.

Sabbatho quartodecimo poſt Pentecoſten.

Sic æſtimet nos homo ut miniſtros 1
Chriſti, & moderatores myſteriorum
Dei. Adhæc requirunt in moderato- 2
ribus, ut fidus aliquis inveniatur.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወካልእሰ ፡ መሰረት ፡ አልቦ ፡ ዘይክል ፡ ሰርር ፡ ደበ ፡ ዘተሰረረ ፡ ወመሰረቱሂ ፡ ኢየሱስ ፡ ክ
12 ርስቶስ ፡ ውእቱ ፡፡ ወእመሰቦ ፡ ዘይሰርር ፡ ወየሐንጽ ፡ በደበ ፡ መሰረት ፡ ወርቀ ፡ ወብ
13 ሩረ ፡፡ ወእመኒ ፡ ዘዕፀ ፡ ወሣዕር ፡ ወዘብርዕ ፡፡ ለለ ፡ አሐዱ ፡ ይትከሠት ፡ ምግባሩ ፡
14 ወዕለቱ ፡ ያዐውቆ ፡ አመ ፡ ከሠቶ ፡ እሳት ፡፡ ወለለ ፡ አሐዱ ፡ እሳት ፡ ያሜክሮ ፡ ምግበ
15 ሮ ፡፡ ወዘጸንዐ ፡ ምግባሩ ፡ ወቆመ ፡ ውእቱ ፡ ዘይነሥእ ፡ ዕሴቶ ፡፡ ወዘሰ ፡ ውዕ
የ ፡ ምግባሩ ፡ የሐጕል ፡ ዕሴቶ ፡ ወባሕቱ ፡ ለሊሁሰ ፡ ይድኅን ፡ ወይከውን ፡ ከመ ፡ ውዒ
16 የ ፡ እሳት ፡፡ ወኢታአምሩኑ ፡ ከመ ፡ ማኅደሩ ፡ ለክርስቶስ ፡ አንትሙ ፡ ወመንፈሰ ፡
17 እግዚአብሔር ፡ ላዕሌክሙ ፡፡ ወዘሰ ፡ አማስነ ፡ ቤተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሎቱኒ ፡ ያማ
ስኖ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወቤቱሰ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ አንትሙ ፡ ውእቱ ፡ ለሊክሙ ፡ ወቅዱ
18 ስ ፡ ውእቱ ፡ ቤቱ ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡ ወአልቦ ፡ ዘያስሕት ፡ ርእሶ ፡ ዘይፈቅድ ፡ ጠቢ
19 በ ፡ ይኩን ፡ በዝ ፡ ዓለም ፡ አብደ ፡ ለይረሲ ፡ ርእሶ ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ ጠቢበ ፡፡ እስመ ፡
አበድ ፡ ውእቱ ፡ በኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ጥበቡ ፡ ለዝ ፡ ዓለም ፡፡ እስመ ፡ ከመዝ ፡ ይቤ ፡
20 መጽሐፍ ፡ ዘይእኅዞሙ ፡ ለጠቢባን ፡ ትምይንቶሙ ፡፡ ወካዕበ ፡ ይቤ ፡ ያአምሮሙ ፡
21 እግዚአብሔር ፡ ለጠቢባን ፡ ከመ ፡ ከንቶ ፡ ይሔልዩ ፡፡ ወአልቦ ፡ ዘይትመካሕ ፡ እን
22 ከ ፡ በሰብእ ፡ እመ ፡ ሕየው ፡ እስመ ፡ ኵሉ ፡ ዘዚአክሙ ፡፡ እመኒ ፡ ጳውሎስ ፡ ወእ
መኒ ፡ አጵሎስ ፡ ወእመኒ ፡ ኬፋ ፡ ወእመኒ ፡ ዓለም ፡ እመኒ ፡ ሕይወት ፡ ወእመኒ ፡ ሞት ፡ ወ
23 እመኒ ፡ ዘሀሎ ፡ ወዘይመጽእ ፡፡ ኵሉ ፡ ዘዚአክሙ ፡፡ ወአንትሙሰ ፡ ዘክርስቶስ ፡ ወክር
ስቶስኒ ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡ በሕፃናት ፡፡
1 ከመዝኬ ፡ የሐሲ ፡ ሰብአ ፡ ከመ ፡ አግብርተ ፡ ክርስቶስ ፡ ወከመ ፡ መገብተ ፡ ሥርዐቱ ፡
2 ለእግዚአብሔር ፡፡ ወበዝየ ፡ እንከ ፡ ይትፈቀድ ፡ ለአመቦ ፡ ዘይትረከብ ፡ ኄር ፡ ወ
ማእመን ፡ እመገብት ፡፡

Et aliud fundamentum nemo eſt qui poteſt ponere, ſuper illud *quod poſitum eſt,* 11
& fundamentum ejus Jeſus Chriſtus eſt. Et ſi quis *fuerit qui ponat & ædi-* 12
ficet ſuper fundamentum, aurum, & argentum, aut ligneum, aut fœniſecium,
aut arundineum, Cujuſque manifeſtabitur opus, & dies ejus declarabit eum, 13
quandò manifeſtabit eum ignis ; & uniuſcujuſque opus ignis probabit. Et is 14
cujus opus eſt firmum & ſtetit, ipſe eſt qui accipiet mercedem ſuam. Et cu- 15
jus opus exuſtum fuerit, perdet mercedem ſuam : veruntamen ipſe ſervabitur,
& erit ſicut uſtus igne. Et neſcitiſne quòd habitatio Chriſti eſtis, et Spi- 16
ritus Dei ſuper vos ? Et qui corrupit domum Dei, eum corrumpet Deus : 17
& domus Dei eſtis voſipſi, & ſancta eſt domus Dei. Et nemo eſt qui ſedu- 18
cet ſeipſum : qui vult ſapiens eſſe in hoc ſeculo, ſtultum faciat ſeipſum, ut
fiat ſapiens. Quia ſtultitia eſt apud Deum, ſapientia hujus mundi. Quia 19
ſic dicit Scriptura, quòd comprehendet ſapientes in *aſtutia ipſorum. Et iterùm* 20
dicit ; Scit Deus ſapientes, quòd inania cogitant. Et nemo eſt qui glorietur 21
ampliùs in hominibus, quia omnia veſtra ſunt. *Sive Paulus, & ſive Apol-* 22
los, & ſive Cephas, & ſive mundus, ſive vita, & ſive mors, ſive præ-
ſentia, & futura : omnia veſtra ſunt *: Et vos Chriſti, & Chriſtus Dei.* 23

CAP. IV.

Pro puerulis.

Sic *igitur* nos *æſtimet homo ut ſervos Chriſti, & ut diſpenſatores conſtituti-* 1
onis Dei. Et hic ampliùs neceſſe eſt, ſi quis fuerit, quòd inveniatur bonus 2
& fidelis à diſpenſatoribus.

Mihi autem *in minimum* est ut à vobis dijudicer, aut ab humano die:
3 Ἐμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ' (α) ὑμῶν ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας·
sed neque meipsum *dijudico*. Nihil enim mihi *ipsi* conscius sum: sed non in hoc
4 ἀλλ' οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω. Οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα· ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ
justificatus sum: *at dijudicans* me, Dominus est: Itaque *ne* ante tempus *quid judicate*,
5 δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με, Κύριός ἐστιν. Ὥστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε,
quoadusq; veniat Dominus: qui & illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit con-
ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ Κύριος· ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ φανερώσει τὰς βου-
silia cordium: & tunc laus erit unicuique à Deo. Hæc autem, fra-
6 λὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. Ταῦτα δὲ, ἀδελ-
tres, transfiguravi in *meipsum* & Apollo, propter vos: ut in nobis discatis ne
φοὶ, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ (β) Ἀπολλὼ δι' ὑμᾶς· ἵνα ἐν ἡμῖν μάθητε (γ) τὸ μὴ
supra *quod* scriptum est, *sapere*: *ut ne* unus *super unum inflemini* adversùs alterum·
ὑπὲρ ὃ γέγραπται φρονεῖν· ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς φυσιοῦσθε κατὰ τοῦ ἑτέρου.
Quis enim te discernit? Quid autem habes quod non accepisti? Si autem *&* accepisti, quid
7 Τίς γάρ σε διακρίνει; Τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; Εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί
gloriaris quasi non *accipiens*? Jam saturati estis, jam *ditati* estis, sine
8 καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών; Ἤδη κεκορεσμένοι ἐστὲ, ἤδη (δ) ἐπλουτήσατε, χωρὶς
nobis *regnâstis*: & utinam *sanè* regnetis, ut & nos vobis *simul* regnemus.
ἡμῶν ἐβασιλεύσατε· καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν.
Puto enim quòd Deus nos Apostolos novissimos *edidit*, tanquam morti destinatos:
9 Δοκῶ (ε) γὰρ ὅτι ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους·
quia spectaculum facti sumus mundo, & angelis & hominibus. Nos stulti propter
10 ὅτι θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις. Ἡμεῖς μωροὶ διὰ
Christum: vos autem prudentes in Christo: nos infirmi, vos autem fortes: vos
Χριστὸν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς
gloriosi, nos autem *ignominiosi*. Usque in hanc horam & esurimus, & sitimus,
11 ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι. Ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν, καὶ διψῶμεν,

& nudi sumus, & colaphis cædimur, & instabiles sumus: Et laboramus, operantes
καὶ γυμνητεύομεν, καὶ κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν· Καὶ κοπιῶμεν, ἐργαζόμενοι 12
propriis manibus: *convitiis affecti*, benedicimus: persecutionem *passi*, sustinemus: *Bla-*
ταῖς ἰδίαις χερσί· λοιδορούμενοι, εὐλογοῦμεν· διωκόμενοι, ἀνεχόμεθα· (ζ) Βλα- 13
sphemati, obsecramus: tanquam purgamenta mundi facti sumus, omnium
σφημούμενοι, παρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων
peripsema usque adhuc. Non *pudore afficiens* vos scribo hæc: sed ut *natos* meos
περίψημα ἕως ἄρτι. Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου 14
charissimos moneo. Si *enim* decem millia pædagogorum habeatis in Christo, sed
ἀγαπητὰ (η) νουθετῶ. Ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' 15
non multos patres: In *enim* Christo Jesu per Evangelium ego vos
οὐ πολλοὺς πατέρας· Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς
genui. Rogo ergò vos, imitatores mei estote. *Propter hoc*
ἐγέννησα. Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε. Διὰ (θ) τοῦτο 16 17
misi *vobis* Timotheum, qui est *natus* meus *dilectus* & fidelis in Domino: qui
ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, (ι) ὅς ἐστι τέκνον μου ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν Κυρίῳ· ὃς
vos commonefaciet vias meas quæ in Christo, sicut ubique in omni Ecclesia
ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδούς μου τὰς ἐν Χριστῷ, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ
doceo. Tanquam non *venturo autem me* ad vos, inflati sunt quidam.
διδάσκω. Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς, ἐφυσιώθησάν τινες. 18
Veniam autem citò ad vos, si Dominus voluerit: & cognoscam non
Ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ 19
sermonem *inflatorum*, sed virtutem. Non enim in sermone regnum
τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν. Οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία 20
Dei, sed in virtute. Quid vultis? in virga veniam ad vos, an in
B' τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει. Τί θέλετε; ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν 21
charitate, spiritúque mansuetudinis?
ἀγάπῃ, πνεύματί τε (κ) πραότητος;

Κεφ. Δ'. MS.A. (α) *ἡμῶν (β) Ἀπολλὼν (γ) τὸ .. .. ὑπὲρ ἃ γέγραπται· ἵνα (δ) ἐπλουτήσατε, * καὶ ὄφελον (ε) γὰρ, ὁ Θεὸς (ζ) Δυσφημούμενοι, (η) νουθετῶν. (θ) τοῦτο αὐτὸ ἔπεμψα (ι) ὅς ἐστίν μου τέκνον (κ) πραΰτητος;

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 ܠܝ ܕܝܢ ܗܕܐ ܒܨܝܪܬܐ ܗܝ ܠܝ ܕܡܢܟܘܢ ܐܬܕܝܢ܂ ܐܘ ܡܢ ܟܠ ܒܪܢܫ܂ ܐܦܠܐ ܐܢܐ ܢܦܫܝ
4 ܕܐܢ ܐܢܐ܂ * ܠܐ ܓܝܪ ܡܕܡ ܡܢ ܢܦܫܝ ܝܕܥ ܐܢܐ܂ ܐܠܐ ܠܘ ܒܗܕܐ ܙܕܝܩ ܐܢܐ܂ ܕܝܢܝ ܓܝܪ ܡܪܝܐ ܗܘ܂
5 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܩܕܡ ܙܒܢܐ ܬܕܘܢܘܢ܂ ܥܕܡܐ ܕܢܐܬܐ ܡܪܢ ܗܘ ܕܗܘ ܢܢܗܪ ܟܣܝܬܐ ܕܚܫܘܟܐ
ܘܢܓܠܐ ܡܚܫܒܬܗܘܢ ܕܠܒܘܬܐ܂ ܘܗܝܕܝܢ ܬܗܘܐ ܬܫܒܘܚܬܐ܂ ܠܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢ ܐܠܗܐ܂

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܕ * ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܗ *

6 * ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܐܚܝ܂ ܡܛܠܬܟܘܢ ܗܘ ܣܡܬ ܥܠ ܦܪܨܘܦܐ ܕܝܠܝ ܘܕܐܦܠܘ܂ ܕܒܢ
ܬܐܠܦܘܢ ܕܠܐ ܬܬܪܥܘܢ ܝܬܝܪ ܡܢ ܡܐ ܕܟܬܝܒ܂ ܘܐܢܫ ܥܠ ܚܒܪܗ ܠܐ ܢܬܪܘܪܒ ܡܛܠ ܐܢܫ܃
7 * ܡܢܘ ܓܝܪ ܒܨܟ܂ ܐܘ ܡܢܐ ܐܝܬ ܠܟ ܕܠܐ ܢܣܒܬ܂ ܘܐܢ ܢܣܒܬ ܡܛܠܡܢܐ ܡܫܬܒܗܪ ܐܢܬ
8 ܐܝܟ ܗܘ ܕܠܐ ܢܣܒܬ܂ * ܡܢ ܟܕܘ ܣܒܥܬܘܢ ܠܟܘܢ ܘܐܬܥܬܪܬܘܢ܂ ܘܕܠܐ ܚܢܢ ܐܡܠܟܬܘܢ܂
9 ܘܐܠܘ ܕܝܢ ܐܡܠܟܬܘܢ܂ ܕܐܦ ܚܢܢ ܢܡܠܟ ܥܡܟܘܢ܂ * ܣܒܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܠܢ ܠܫܠܝܚܐ܂
ܐܚܪܝܐ ܗܘ ܣܡܢ ܐܠܗܐ ܐܝܟ ܕܠܡܘܬܐ܂ ܕܗܘܝܢ ܬܐܘܪܝܐ ܠܥܠܡܐ܂ ܠܡܠܐܟܐ ܘܠܒܢܝܢܫܐ܂
10 * ܚܢܢ ܫܛܝܐ ܡܛܠ ܡܫܝܚܐ܂ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܚܟܝܡܐ ܒܡܫܝܚܐ܂ ܚܢܢ ܟܪܝܗܐ ܘܐܢܬܘܢ
11 ܚܝܠܬܢܐ܂ ܐܢܬܘܢ ܡܫܒܚܝܢ ܘܚܢܢ ܡܨܥܪܝܢ܂ * ܥܕܡܐ ܠܗܕܐ ܫܥܬܐ܂ ܟܦܢܝܢ
12 ܘܨܗܝܢ܂ ܘܡܥܪܛܠܝܢ ܘܡܬܡܚܦܝܢ܂ ܘܠܝܬ ܠܢ ܕܘܟܐ ܩܝܡܐ܂ * ܘܠܐܝܢ ܚܢܢ ܟܕ ܦܠܚܝܢ
13 ܒܐܝܕܝܢ܂ ܡܨܥܪܝܢ ܠܢ ܘܡܒܪܟܝܢܢ܂ ܪܕܦܝܢ ܠܢ ܘܡܣܝܒܪܝܢܢ܂ * ܡܓܕܦܝܢ ܠܢ ܘܡܒܥܝܢܢ
14 ܡܢܗܘܢ܂ ܐܝܟ ܣܚܝܐ ܕܥܠܡܐ ܗܘܝܢ܂ ܘܕܘܫܐ ܕܟܠܢܫ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ܂ * ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ
15 ܕܡܒܗܬ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܟܬܒ ܐܢܐ ܗܠܝܢ܂ ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܠܒܢܝܐ ܚܒܝܒܐ ܡܪܬܐ ܐܢܐ܂ * ܐܢ ܓܝܪ ܪܒܘܬܐ
ܢܗܘܘܢ ܠܟܘܢ ܒܡܫܝܚܐ܂ ܐܠܐ ܠܐ ܣܓܝܐܐ ܐܒܗܬܐ܂ ܒܝܫܘܥ ܓܝܪ ܡܫܝܚܐ܂ ܐܢܐ ܗܘ ܐܘܠܕܬܟܘܢ
16 ܒܣܒܪܬܐ܂ * ܒܥܐ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܡܢܟܘܢ ܕܒܝ ܬܬܕܡܘܢ܂

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܗ * ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܙ *

17 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܫܕܪܬ ܠܘܬܟܘܢ ܠܛܝܡܬܐܘܣ܂ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܘܡܗܝܡܢܐ
ܒܡܪܢ܂ ܕܗܘ ܢܥܗܕܟܘܢ ܐܘܪܚܬܝ ܕܒܡܫܝܚܐ܂ ܐܝܟ ܡܕܡ ܕܡܠܦ ܐܢܐ ܒܟܠܗܝܢ ܥܕܬܐ܂
18 * ܐܝܟ ܗܘ ܕܝܢ ܕܠܐ ܐܬܐ ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ܂ ܐܬܚܬܪܘ ܐܢܫܐ ܡܢܟܘܢ܂ * ܐܠܐ ܐܢ ܡܪܝܐ ܢܨܒܐ
19 20 ܥܓܠ ܐܬܐ ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ܂ ܘܐܕܥ ܠܐ ܡܠܬܗܘܢ ܕܗܠܝܢ ܕܡܬܪܘܪܒܝܢ ܢܦܫܗܘܢ܂ ܐܠܐ ܚܝܠܗܘܢ܂
21 * ܡܠܟܘܬܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܗܘܬ ܒܡܠܬܐ ܐܠܐ ܒܚܝܠܐ܂ * ܡܢܐ ܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܒܫܒܛܐ ܐܬܐ
ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ܂ ܐܘ ܒܚܘܒܐ ܘܒܪܘܚܐ ܡܟܝܟܬܐ܂

* Mihi verò minima est res à vobis judicari, 3 aut à quovis homine; sed ne meipsum quidem judico. Nullus enim rei mihi ipsi 4 conscius sum, sed non per hoc justificatus sum: siquidem judex meus Dominus est. * Quamobrem ne ante tempus judicaveritis, 5 usque dum venerit Dominus ille, qui illustraturus est recondita tenebrarum, & revelabit cogitationes cordium; tunc laus erit unicuique à Deo.

Dominicâ quartâ post Pentecosten. 6.

* Hæc autem, fratres mei, propter vos posui 6 super personam meam & Apollo, ut per nos discatis non amplius de vobis sentire quàm scriptum est; & ne quis supra proximum suum efferatur propter aliquem. * Quis enim 7 scrutatur te? aut quid habes quod non acceperis? Quòd si accepisti, quid gloriaris, quasi non acceperis? Jamdudum saturati 8 estis & ditati? & sine nobis regnum adepti estis? utinam autem regnum adepti sitis, ut & nos regnemus vobiscum. Existimo autem 9 quòd nos Apostolos, postremos constituerit Deus tanquam ad mortem, quippe qui facti sumus spectaculum mundo, angelis, & hominibus. * Nos stulti propter Christum, vos 10 autem sapientes in Christo: nos imbecilles, vos autem potentes: vos percelebres, nos autem infames. Ad hanc usque horam esu- 11 rimus & sitimus, & nudi sumus, & colaphis cædimur, nec locum stabilem habemus: Et 12 laboramus operantes manibus nostris: ignominiâ afficiunt nos, nos autem beneprecamur: insectantur nos, & sustinemus. Con- 13 vitiis proscindunt nos, & obsecramus eos: tanquam quisquiliæ mundi facti sumus, & purgamentum omnium nunc usque. Non ut 14 pudore vos suffundam hæc scribo, sed ut filios charissimos admoneo. Nam si decem 15 millia pædagogorum habeatis in Christo, at non multos patres: siquidem in Jesu Christo ego genui vos per Evangelium. Peto igitur 16 à vobis, ut meî similes sitis.

Dominicâ quintâ post Pentecosten. 7.

* Propterea misi ad vos Timotheum, qui est 17 filius meus dilectus, & fidelis in Domino; ut ipse vobis in memoriam reducat vias meas quæ sunt in Christo, juxta id quod doceo in omnibus Ecclesiis. * Quasi verò ipse ventu- 18 rus non sim ad vos, superbierunt quidam ex vobis. Sed si Dominus voluerit, citò veniam 19 ad vos: & cognoscam non sermonem eorum qui sese efferunt, sed virtutem ipsorum: * Quandoquidem regnum Dei non est in ser- 20 mone, sed in virtute. Quomodo vultis? cum 21 virga veniam ad vos, an cum dilectione, & spiritu mansueto?

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ወሊተሰ ፡ ኅሰር ፡ ውእቱ ፡፡ ተወድሶ ፡ በኀቤክሙ ፡ ወበኀበ ፡ ሰብእ ፡ መዋቲ ፡ ወለሊየ፤ ፡ አ
4 ልቦ ፡ ዘያርሰሐሰሐኒ፡=፡ እስመ ፡ አልቦ ፡ ዘይትዐወቀኒ ፡ ወባሕቱ ፡ ዘኒ ፡ በሂልየ ፡ ሊያ
5 ጸድቀኒ ፡ እስመ ፡ እግዚአብሔር ፡ የሐትተኒ፡፡=፡ ወምንትኑ ፡ ዘተሐትቱ ፡ ይእዜ ፡ ዘ
እንበለ ፡ ይብጻሕ ፡ ጊዜሁ ፡ እስከ ፡ ይምጽእ ፡ እግዚእነ ፡ ወያበርህ ፡ ዘውስተ ፡ ጽልመ
ት ፡ ዘይሔሊ ፡ ልብ ፡፡ ውእተ ፡ አሚረ ፡ ይነሥእ ፡ ኵሉ ፡ ዕሴቶ ፡ በኀበ ፡ እግዚአብሔ
6 ር ፡=፡ ወዘኒ ፡ አኀዊነ ፡ አብደርኩ ፡ አነ ፡ እሕመም ፡ በእንቲአክሙ ፡ ከመ ፡ አንት
ሙ ፡ ትትመሀሩ ፡ ወይረትዐክሙኑ ፡ ትትዐበዩ ፡ ለዕሳ ፡ ቢጽክሙ፡፡=፡

Et mihi vile est laudari apud vos, & apud homines morientes: & me nemo est 3 *qui reprehendet. Quia nihil est quod cognitum est mihi: sed hoc dicens non* 4 *justifico meipsum; quia Deus scrutabitur me. Et quid est quod scrutamini nunc* 5 *antequàm veniat tempus ejus? usque dum veniat Dominus noster, & illustret quæ in tenebris* sunt, *quæ cogitat cor: isto tempore accipiet quisque mer-* 6 *cedem suam apud Deum. Et hæc, fratres nostri, elegi ego pati propter vos, ut vos discatis: & convenitne vobis ut inflemini contra fratres vestros?*

Verſio VULGATA LATINA.

3 Mihi autem pro minimo eſt ut à vobis judicer, aut ab humano die : ſed neque
4 meipſum judico. Nihil enim mihi conſcius ſum: ſed non in hoc juſtificatus ſum:
5 qui autem judicat me, Dominus eſt. Itaque nolite ante tempus judicare, quo-
adusque veniat Dominus : qui & illuminabit abſcondita tenebrarum, & mani-
6 feſtabit conſilia cordium : & tunc laus erit unicuique à Deo. Hæc autem,
fratres, transfiguravi in me & Apollo, propter vos : ut in nobis diſcatis, ne
7 ſuprà quàm ſcriptum eſt, unus adverſus alterum infletur pro alio. Quis enim
te diſcernit? Quid autem habes quod non accepiſti? Si autem accepiſti, quid
8 gloriaris quaſi non acceperis? Jam ſaturati eſtis, jam divites facti eſtis : ſine
9 nobis regnatis : & utinam regnetis, ut & nos vobiſcum regnemus. Puto enim
quòd Deus nos Apoſtolos noviſſimos oſtendit, tanquam morti deſtinatos : quia
10 ſpectaculum facti ſumus mundo, & Angelis, & hominibus. Nos ſtulti pro-
pter Chriſtum, vos autem prudentes in Chriſto : nos infirmi, vos autem for-
11 tes : vos nobiles, nos autem ignobiles. Uſque in hanc horam & eſurimus, &
ſitimus, & nudi ſumus, & colaphis cædimur, & inſtabiles ſumus, Et labora- 12
mus operantes manibus noſtris : maledicimur, & benedicimus : perſecutionem
patimur, & ſuſtinemus : Blaſphemamur, & obſecramus : tanquam purgamen- 13
ta hujus mundi facti ſumus, omnium peripſema uſque adhuc. Non ut confun- 14
dam vos, hæc ſcribo, ſed ut filios meos chariſſimos moneo. Nam ſi decem mil- 15
lia pædagogorum habeatis in Chriſto, ſed non multos patres. Nam in Chriſto
Jeſu per Evangelium ego vos genui. Rogo ergò vos, imitatores mei eſtote, ſicut 16
& ego Chriſti. Ideò miſi ad vos Timotheum, qui eſt filius meus chariſſimus, 17
& fidelis in Domino : qui vos commonefaciet vias meas, quæ ſunt in Chriſto
Jeſu, ſicut ubique in omni Eccleſia doceo. Tanquam non venturus ſim ad vos, 18
ſic inflati ſunt quidam. Veniam autem ad vos citò, ſi Dominus voluerit : & 19
cognoſcam non ſermonem eorum qui inflati ſunt, ſed virtutem. Non enim in 20
ſermone eſt regnum Dei, ſed in virtute. Quid vultis? in virga veniam ad vos, 21
an in charitate, & ſpiritu manſuetudinis?

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

3 * وهذا امر حقير لي ان تكشفوا انتم عني * او يوم انساني * بل ولا انا استفحص ذاتي * واني
4 لست اعرف في ذاتي شيا * بل ولا بهذا اتزكي * والرب هو الذي يستفحص اموري * الجمعة
5 من الجمعة السادسة بعد العنصرة * فلهذا لا تدينوا شيا قبل الوقت الى ان يوافي الرب *
الذي ينير مكتومات الظلمة * ويظهر اراء القلوب * وحينيذ يكون المديح لكل احد من الله * ثم
6 * وهذه المقاييس يا اخوتي من اجلكم مثلتها بذاتي وبابلو * لتتعلموا بنا الا تتفاقهوا فوق ما
7 كتب * لكيما يعرض الواحد عن الاخر * لكيلا يتسامح احدكم على الاخر * لان من ذا
8 يحاكمك انت * ماذا لك ما لم تاخذه * فان كنت قد اخذت * فلم تفتخر كمن لم ياخذه * افقد
صرتم شباعي فيما سلف * افقد استغنيتم فيما غبر * وقد ملكتم خلوا منا * ويا ليتكم قد ملكتم
9 لنملك نحن معكم * الاحد العاشر بعد العنصرة * وفي تذكار الرسل * وعلى حسب ظني
ان الله اوقفنا نحن الرسل اخرين * كالمسوقين الى الموت * لاننا صرنا مشهدا للعالم وللملايكة
10 وللناس * نحن من اجل المسيح حمقاء * وانتم بالمسيح فهماء * ونحن ضعفاء * وانتم اقوياء * انتم
11 مشرفون * ونحن مهانون * حتى الى هذه الساعة * نجوع ونعطش ونعري ونقرع ولا ثبوت لنا *
12 13 * ونتعب ونعمل بايدينا * نشتم فنبارك * نطرد فنحتمل * يفتري علينا فنضرع * وقد صرنا كقمامات
14 العالم * مطروحين تحت اقدام الكل الى الان * وما كتبت هذه لاخجلكم * بل اعدلكم كاولادي
15 احباء * لانكم لو كان لكم في محبة المسيح ربوات معلمين * لكن ليس لكم آباء كثيرون *
16 لاني انا بيسوع المسيح ولدتكم بالبشارة * فاضرع اذا اليكم ان تصيروا متشبهين بي * ثم
17 * السبت الخامس عشر بعد العنصرة * ولذلك قد ارسلت اليكم تيموثاوس الذي هو ابني
الحبيب وثقة للرب * الذي سيذكركم طرقي التي في المسيح * كما اعلم في كل كنيسة بكل صقع *
18 19 * وكاني لست اتي اليكم * قد تشامخ قوم منكم * لكن ساوافيكم سريعا ان شاء الرب *
20 واعرف لا حجة المتشامخين فقط * بل قوتهم * لان ملك الله ليس هو بكلام بل بقوة *
21 * فكيف تريدون اتي اليكم * بعصا او بمحبة وبروح وداعة *

Et hoc parvi momenti negotium eſt apud 3
me, ut examinetis me vos, aut dies hu-
manus. Imò nec ego quidem meipſum 4
ſcrutor. Et verò nihil in me ipſe depre-
hendo, at ne per hoc juſtificor, cùm Domi-
nus ſit qui res meas ſcrutatur.

Feriâ ſextâ hebdomadæ ſextæ
poſt Pentecoſten.

Quapropter ne judicetis quicquam ante 5
tempus, quoad veniat Dominus, qui illu-
minabit occulta tenebrarum, & patefa-
ciet conſilia cordium : & tunc erit laus
unicuique à Deo. Hactenus. *Cæterùm* 6
has comparationes O fratres mei, propter
vos attuli de meipſo & de Apollo, ut in
nobis diſceretis haud arrogare vobis
prudentiam ſupra id quod ſcriptum eſt,
ita ut unus alium non devitet, ut unus
veſtrûm adverſus alium non ſuperbiat.
Quis enim tecum rationem init? Quid 7
tuum eſt, quod non acceperis? & ſi acce-
piſti, cur gloriaris quaſi is qui non acce-
pit? Num ſaturi facti eſtis jampridem? 8
num ditati eſtis jamdudum? & abſque
nobis jam regnâſtis? Atque ô utinam
regnaſſetis, ut [illegible] *etiam vobiſcum*
regnaremus.

Dominicâ decimâ poſt Pentecoſten.
Et in cõmemoratione Apoſtolorũ.

Et ſecundùm opinionem meam Deus nos 9
Apoſtolos expoſuit poſtremos, quaſi ad
mortem ductos: quia facti ſumus ſpecta-
culum mundo, & Angelis, & hominibus.
Nos propter Chriſtum inſipientes, vos au- 10
tem per Chriſtum prudentes: nos imbecil-
les, vos autem validi : vos honorati, nos
autem deſpecti. Uſq; ad hanc horã. Eſu- 11
rimus, & ſitimus, & nudi ſumus, & va-
pulamus, nec ulla nobis eſt ſubſiſtentia, Et 12
laboramus, et operamur manibus noſtris:
contumeliis afficimur, & benedicimus :
perſecutionem patimur, & ſuſtinemus :
Calumniis laceſſimur, & obſecramus: & 13
facti jam ſumus veluti quiſquiliæ mun-
di, ſub omnium pedibus projecti ad hoc
uſq; tempus. Neq; verò hæc ſcribo, ut vos 14
pudore ſuffundam: ſed vos dirigo ut filios
meos dilectos. Nam etiamſi habeatis in 15
charitate Chriſti myriades præceptorum,
non tamen habetis multos patres: quoni-
am ego in Chriſto Jeſu vos genui per E-
vangelium. Rogo vos igitur ut fiatis mihi 16
ſimiles. Finis.

Sabbatho quinto decimo poſt
Pentecoſten.

Et hac de cauſa miſi ad vos Timotheũ, 17
qui eſt filius meus dilectus, & Domino
fidelis, qui vobis in memoriam reducet
vias meas quæ ſunt in Chriſto : quemad-
modum doceo in omni eccleſia, ubiq; lo-
corum. Perindè verò ac ſi non ſim ventu- 18
rus ad vos, quidam veſtrûm arrogantes
evaſerunt. Sed veniam ad vos brevi, ſi 19
Dominus voluerit, & cognoſcam non ſo-
lùm rationem arrogantium, ſed & virtu-
tem eorum. Siquidem regnum Dei non in 20
ſermone conſiſtit, ſed in virtute. Quomodo ergò vultis veniam ad vos? cum fuſte, an cum charitate, & ſpiritu manſuetudinis? 21

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

7 ሙ፡ የሐትተከ፡ ወምንት ፡ ኮንከ ፡ ዘኢነሣእከ ፡ እመኒ፡ ነሣእከ ፡ ምንተ ፡ ትግእዝ ፡ ከመ
8 ዝ ፡ ሊነሥእ፡፡=፦ ናሁኬ ፡ ጸገብክሙ ፡ ወብዕልክሙሂ ፡ ወደእክሙ ፡ ወነጋሣክሙሂ ፡
9 በሕቲትክሙ ፡ ወርቱዕሰ ፡ ንሕነ ፡ ንንግሥ ፡ ምስሌክሙ፡፡=፦ እስመ ፡ አርአየ ፡ እግዚ
አብሔር ፡ ሐዋርያቲሁ ፡ ደኀርተ ፡ ከመዘ ፡ ይሜጡ ፡ ለሞት፡፡ እስመ ፡ ሰለቀ ፡ ኮነ ፡ ለዓ
10 ለም፡ ወለሰብእሂ ፡ ወለመላእክትሂ፡=፦ ንሕነሰኬ ፡ አብዳን፡ በእንተ፡ ክርስቶስ፡ ወአንተ
ሙሰ ፡ ጠቢባን ፡ በክርስቶስ፡ ወንሕነሰ ፡ ድኩማን ፡ ወአንትሙሰ ፡ ጽኑዓን፡፡ ወአንትሙ
11 ሰ ፡ ክቡራን ፡ ወንሕነሰ ፡ ትሑታን፡=፦ እስከ ፡ ዛታ ፡ ዕለት ፡ ወንርኅብሂ ፡ ወንጸምእሂ ፡
12 ወነዐርቅሂ ፡ ወንጼአልሂ ፡ ወንትኰረዕሂ፡=፦ ወንሠርሕሂ ፡ እንዘ፡ ንትቀነይ ፡ በእደዊነ፡
13 ለዘሂ ፡ ረገመነ ፡ ንባርኮ ፡ ወለዘሂ ፡ ሰደደነ ፡ ንድኅሮ፡=፦ ወለዘሂ ፡ ይፀርፍ ፡ ናስተ
በቍዖ፡፡ ወከመ ፡ ኳኂሳት ፡ ኮነ ፡ ውስተ ፡ ዓለም ፡ ወቤዛክሙ ፡ አነ ፡ ለኵልክሙ፡
እስከ ፡ ይእዜ ፡ ወኪያየ ፡ ኀፈርክሙኒ ፡ ዘእጽሕፍ ፡ ለክሙ ፡ ዘንተ ፡ ዘእጽሕፍ ፡ ለክ
14 ሙ ፡ አኮኑ ፡ ከመ ፡ ውሉድየ ፡ ዘአፈቅር ፡ አጌሥጸክሙ፡፡=፦ ወእመኒ ፡ እልፈ ፡ ሊመ
ርሕተ ፡ ብክሙ ፡ በክርስቶስ ፡ አበዊክሙስ ፡ ኢኮኑ ፡ ብዙኃነ ፡ እስመ ፡ አነ ፡ ወለድኩክ
15 ሙ ፡ በትምህርተ ፡ ክርስቶስ፡ ኢየሱስ፡፡=፦ አስተበቍዐክሙ፡ አኃዊነ፡ ኪያየ ፡ ተመሰ
16 ሉ፡=፦ በእንተዝ፡ ፈነውክዎ፡ለክሙ፡ ለጢሞቴዎስ፡ ወልድየ፡ ዘአፈቅር ፡ መእመነ ፡ በእ
17 ግዚአብሔር፡ ዘያዜክረክሙ፡ ፍናዊየ፡ ዘበኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ በከመ፡ መሀርኩ ፡ በኵልሄ፡
18 ወበኵሉ፡ቤተ፡ክርስቲያናት፡፡=፦ ወሀለው፡እለ፡ተዐበዩ፡ከመ፡ኢይመጽእ፡ ኀቤክሙ፡=፦
19 እመጽእኬ ፡ ከመ ፡ ፈቀደ ፡ እግዚአብሔር ፡ አእምር ፡ እንከ ፡ ኀይሎ ፡ ወአኮ ፡ ነገረ ፡
20 ዕቡያን፡፡=፦ እስመ ፡ ኢኮነ ፡ በነገረ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘእንበለ፡ በኃይ
21 ል፡፡=፦ እፎኑ ፡ ትፈቅዱ ፡ እምጽእክሙ ፡ በበትርኑ ፡ ወሚመ ፡ በተፋቅሮ፡፡ ወበ
የዋህት፡፡==፦

Quis ſcrutatur te? & quid factus es quod non accepiſti? ſi autem accepiſti, quid 7
gloriaris ſicut ille qui non accepit? Ecce igitur ſaturati eſtis, & divites eſtis 8
etiam, & regnâſtis ſoli, & expedit ut regnemus vobiſcum. Quia deſignavit 9
Deus Apoſtolos ejus poſtremos quaſi traditos morti, quia ludibrium facti ſumus
mundo, & hominibus, & angelis. Nos igitur ſtulti propter Chriſtum, & 10
vos prudentes in Chriſto, & nos infirmi, & vos fortes, & vos glorioſi, &
nos viles. Uſque hunc diem & eſurimus etiam, & ſitimus etiam, & nudi ſu- 11
mus etiam, & probris affecti ſumus etiam, & colaphis cædimur etiam. Et 12
laboramus etiam miniſtrantes cum manibus noſtris, maledicenti nobis benedi-
cimus, & perſequenti nos permittimus ei. Et blaſphemantem oramus, & 13
tanquam pilæ facti ſumus in mundo, & redemptio veſtra ego omnibus vobis
uſque nunc. Et me puduit de vobis, ut ſcriberem vobis hoc quod vobis ſcribo: 14
nonne ut filios meos quos diligo moneo vos? Et ſi decem millia ducum ha- 15
bueritis in Chriſto, patres veſtri non ſunt multi, quia ego genui vos in do-
ctrina Chriſti Jeſu. Rogo vos fratres noſtri mihi ſimiles eſtote. Propterea 16
miſi vobis Timotheum filium meum quem diligo, fidelem in Domino, qui me- 17
mores vos faciet viarum mearum, quæ in Jeſu Chriſto ſunt, ſicut docui ubî-
que & in omni domo Chriſtianorum. Et ſunt qui inflati ſunt quaſi non ve- 18
nirem ad vos. Veniam autem quemadmodum voluit Deus, ut cognoſcam 19
igitur virtutem, & non verba inflatorum. Quia non eſt in verbis regnum 20
Dei, ſed in virtute. Quomodo vultis ut veniam ad vos? num in virga, 21
vel in charitate & in manſuetudine?

CAP. V. ε΄.

Omninò auditur in vobis fornicatio, & talis fornicatio, qualis nec in
1 ὍΛως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία, ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς
Gentibus nominatur, ita ut uxorem quendam patris habere. Et vos in-
2 (α) ἔθνεσιν ὀνομάζεται, ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν. Καὶ ὑμεῖς πε-
flati eſtis, & non magis luxiſtis, ut tollatur de medio veſtrûm
φυσιωμένοι ἐστὲ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα (β) ἐξαρθῇ ἐκ μέσου ὑμῶν
qui opus hoc fecit. Ego quidem enim ut abſens corpore, præ-
3 ὁ τὸ ἔργον τοῦτο (γ) ποιήσας. Ἐγὼ μὲν γὰρ ὡς ἀπὼν τῷ σώματι, παρ-
ſens autem ſpiritu, jam judicavi ut præſens, eum ſic hoc opera-
ὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν, τὸν (δ) οὕτω τοῦτο κατεργασά-
tum, In nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, congregatis vobis
4 μενον, Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ (ε) Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, συναχθέντων ὑμῶν
& meo ſpiritu, cum virtute Domini noſtri Jeſu Chriſti,
καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν (ζ) Ἰησοῦ Χριστοῦ,
Tradere ejuſmodi ſatanæ in interitum carnis, ut ſpiritus
5 Παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκὸς, ἵνα τὸ πνεῦμα
ſervetur in die Domini Jeſu. Non pulchra gloriatio ve-
6 σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ (η) Κυρίου Ἰησοῦ. Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑ-
ſtra. Neſcitis quia modicum fermentũ totam maſſam fermentat? Expur-
7 μῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμοῖ; (θ) Ἐκκα-
gate igitur vetus fermentum, ut ſitis nova maſſa, ſicut eſtis azymi.
θάρατε οὖν τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι.
Etenim Paſcha noſtrum pro nobis immolatus eſt, Chriſtus. Itaque epu-
8 καὶ γὰρ τὸ (ι) πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη, Χριστός. Ὥστε (κ) ἑορτά-
lemur, non in fermento veteri, neque in fermento malitiæ & nequitiæ, ſed in
ζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ᾽ ἐν
azymis ſinceritatis & veritatis. Scripſi vobis in Epiſtola; Ne
9 ἀζύμοις (λ) εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας. Ἔγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, Μὴ
commiſceri fornicariis: Et non omninò fornicariis mundi hu-
συναναμίγνυσθαι (μ) πόρνοις· Καὶ οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τού- 10
jus, aut avaris, aut rapacibus, aut idololatris: alioquin debueratis
του, ἢ τοῖς πλεονέκταις, (ν) ἢ ἅρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ (ξ) ὀφείλετε
ex mundo exire. Nunc autem ſcripſi vobis non commiſce-
ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν. (ο) Νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυ- 11
ri, ſi quis frater nominatus aut fornicator, aut avarus, aut idolola-
σθαι, ἐάν τις ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος ᾖ πόρνος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολά-
tra, aut maledicus, aut ebrioſus, aut rapax: ejuſmodi nec comedere. Quid
τρης, ἢ λοίδορος, ἢ μέθυσος, ἢ ἅρπαξ· τῷ τοιούτῳ (π) μηδὲ συνεσθίειν. Τί 12
enim mihi & eos qui foris judicare? Nónne eos intùs vos judicatis? Eos autem
γάρ (ρ) μοι καὶ τοὺς ἔξω κρίνειν; οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; Τοὺς δὲ 13
foris Deus judicat. Et auferte malum ex vobis ipſis.
ἔξω ὁ Θεὸς (σ) κρίνει. καὶ ἐξαρεῖτε τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν.

CAP. VI. ϛ΄.

Audet aliquis veſtrûm, negotium habens ad alterum, judicari apud
Γ΄ ΤΟλμᾷ τις (α) ὑμῶν, πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρίνεσθαι ἐπὶ 1
injuſtos, & non apud Sanctos? Neſcitis quoniam Sancti
τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων; (β) Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι 2
mundum judicabunt? Et ſi in vobis judicabitur mundus, indigni eſtis ju-
τὸν κόσμον κρινοῦσι; καὶ εἰ ἐν ὑμῖν κρίνεται ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κρι-
diciis minimis? Neſcitis quoniam angelos judicabimus? nedum
τηρίων (γ) ἐλαχίστων; Οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν; μήτι γε 3
vitalia? Vitalia quidem igitur judicia ſi habueritis, nihili factos in
βιωτικά; Βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν 4
Eccleſia, illos ſedere facite.
τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε.

MS. A. (α) ἔθνεσιν. ὥστε (β) ἀρθῇ (γ) πράξας. Ἐγὼ μὲν γὰρ ἀπὼν (δ) οὕτως (ε) Κυρίου Ἰησοῦ, Συναχθέντων (ζ) Ἰησοῦ, Παραδοῦναι (η) Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. (θ) Ἐκκαθάρατε τὴν (ι) πάσχα ἡμῶν ἐτύθη (κ) ἑορτάζωμεν, (λ) εἰλικρινείας (μ) πόρνοις· Οὐ (ν) καὶ (ξ) ὠφείλετε (ο) Νῦν δὲ (π) μὴ συνεσθίειν. (ρ) μοι τοὺς (σ) κρίνει. ἐξάρατε Κεφ. ϛ΄. MS. A. (α) ἐξ ὑμῶν, (β) Ἢ οὐκ (γ) ἐλαχίστων; * * * * abſunt hic Ver. 3, 4, 5, & 6. Ἤδη μὲν οὖν ἥττημα ὑμῖν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܗ̄ * ܩܦܠܐܘܢ *

1 [illegible]
2 [illegible]
[illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]

* [illegible] * ܚ̄ *

6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
[illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]

* ܩܦܠܐܘܢ * ܘ̄ * [illegible] * ܛ̄ *

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
[illegible]

CAP. V.

TAndem auditur inter vos ſcortatio, taliſque ſcortatio, qualis nec inter Ethnicos nominatur ita ut accipiat filius uxorem patris ſui. 1 Et vos ſuperbitis, ac non potiùs ſedetis in luctu, ut tollatur è medio veſtrûm is qui hoc facinus admiſit. 2 Ego quidem abſens à vobis corpore, vobis autem proximus ſpiritu, jam condemnavi ut proximus eum qui hoc perpetrat: 3 Ut in nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti vos omnes congregemini, & ego vobiſcum ſpiritu, cum virtute Domini noſtri Jeſu Chriſti, 4 Et tradatis hunc Satanæ ad exitium corporis ejus, ut ſpiritu ſervetur in die Domini Jeſu Chriſti. 5

Dominicâ poſt Reſurrectionem. 8.

Indecora eſt gloriatio veſtra, fratres mei. 6 Neſcitis quòd paululum fermenti totam conſperſionem fermentat? Expurgate à vobis 7 fermentum vetus, ut ſitis conſperſio nova; ſicut eſtis azymi. Paſcha enim noſtrum Chriſtus eſt, qui mactatus eſt pro nobis. Idcircò feſtum agamus, non in fermento ve- 8 teri, nec in fermento malitiæ & amaritudinis, ſed in azymo ſinceritatis & ſanctimoniæ. Scripſi vobis per epiſtolam, Ne com- 9 miſceamini cum ſcortatoribus. Non autem 10 dico cum ſcortatoribus qui ſunt in hoc mundo, aut de oppreſſoribus, aut de raptoribus, aut cultoribus idolorum: alioquin cogeremini etiam ex mundo exire. Hoc autem 11 quod ſcripſi vobis; Ne commiſceamini *eſt ut* ſi ſit qui vocetur frater, ſitque ſcortator, aut oppreſſor, aut cultor idolorum, aut convitiator, aut ebrioſus, aut raptor, cum ejuſmodi ne panem quidem comedatis. Quid enim 12 ad me attinet judicare extraneos? vos autem eos qui intùs ſunt judicate. Cæterùm 13 eos qui foris ſunt, Deus judicat: tollite autem ſceleratum è medio veſtrî.

CAP. VI.

Dominicâ ſextâ poſt Pentecoſten. 9.

AUdet aliquis veſtrûm habens litem cum 1 fratre ſuo, experiri judicio coram iniquis, non autem coram Sanctis? An neſcitis quòd 2 Sancti mundum judicabunt? quòd ſi per vos mundus judicandus eſt, nónne digni eſtis dirimere minuta judicia? Neſcitis quòd an- 3 gelos judicaturi ſumus? quantò magìs ea quæ ſunt ſeculi hujus? Sed ſi vobis judici- 4 um competit de his quæ ſunt mundi, eos qui contempti ſunt in Eccleſia, conſtituite vobis in judicio.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ፤ ወይሰማዕኑ ፡ በላእሌክሙ ፡ ዝሙት ፡ ወዝሙትሂ ፡ ዘከመ ፡ ዝኑ ፡ ዘሊደገብሮ ፡
2 አረሚ፡ይ ፡ ጥቀ ፡፡ ሀሎአ ፡ ል ፡ አውሰበ ፡ ብእሲተ ፡ አቡሁ ፡=፥ ወአንትሙሰ ፡ ንፉ
ኃን ፡ እመ ፡ ሊላሐውክሙኑ ፡ ከመ ፡ ይእትት ፡ እምኔክሙ ፡ ዘገብረ ፡ ዘንተ ፡ ግብረ ፡ ፡=፥
3 ወአንሰ ፡ እንዘ ፡ ሊሀለውኩ ፡ በሥጋየ ፡ ኀቤክሙ ፡ ወመንፈስየሰ ፡ ሀሎ ፡ ምስሌክ
ሙ ፡ ወናሁ ፡ ኮንኩ ፡ ከመዘ ፡ ሀለውኩ ፡ ለዘ ፡ ገብሮ ፡ ለዝንቱ ፡ ግብር ፡ ፡=፥
4 ላእንገለ.ኀክሙ ፡ በስመ ፡ እግዚእነ ፡ ሊየሱስ ፡ ወምስለ ፡ መንፈስየ ፡ በኀይለ ፡ እግዚእነ ፡
ሊየሱሰ፡==፥

CAP. V.

ET auditur inter vos fornicatio, & fornicatio hujuſmodi quam non commiſerunt 1 *vel Gentiles, quenquam uxorem duxiſſe uxorem patris ſui. Et vos inflati eſtis? ſi-* 2 *ve nónne luxiſtis, ut tolleretur de vobis qui fecit hoc opus? Et ego quum non eſ-* 3 *ſem in corpore meo apud vos, & ſpiritus meus fuit vobiſcum, & ecce fui ſicut præſens fuiſſem ei qui fecit hoc opus: Congregans vos in nomine Domini noſtri Jeſu,* 4 *& cum ſpiritu meo in virtute Dominî noſtri Jeſu,*

Verſio VULGATA LATINA.

CAP. V.

1 OMninò auditur inter vos fornicatio, & talis fornicatio, qualis nec inter Gentes,
2 ita ut uxorem patris ſui aliquis habeat. Et vos inflati eſtis: & non magis
3 luctum habuiſtis, ut tollatur de medio veſtrûm qui hoc opus fecit. Ego quidem
abſens corpore, præſens autem ſpiritu, jam judicavi ut præſens, eum, qui ſic operatus eſt,
4 In nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, congregatis vobis & meo ſpiritu,
5 cum virtute Domini noſtri Jeſu, Tradere hujuſmodi ſatanæ in interitum carnis,
6 ut ſpiritus ſalvus ſit in die Domini noſtri Jeſu Chriſti. Non eſt bona gloriatio
7 veſtra. Neſcitis quia modicum fermentum totam maſſam corrumpit? Expurgate
vetus fermentum, ut ſitis nova conſperſio, ſicut eſtis azymi. Etenim Paſcha
8 noſtrum immolatus eſt Chriſtus. Itaque epulemur, non in fermento veteri, neque
9 in fermento malitiæ & nequitiæ: ſed in azymis ſinceritatis, & veritatis. Scripſi
10 vobis in epiſtola; Ne commiſceamini fornicariis. Non utique fornicariis hujus
mundi, aut avaris, aut rapacibus, aut idolis ſervientibus: alioquin debueratis
de hoc mundo exiiſſe. Nunc autem ſcripſi vobis non commiſceri; ſi is qui frater 11
nominatur, eſt fornicator, aut avarus, aut idolis ſerviens, aut maledicus, aut ebrioſus,
aut rapax: cum ejuſmodi nec cibum ſumere. Quid enim mihi de iis, qui 12
foris ſunt, judicare? Nónne de iis, qui intùs ſunt, vos judicatis? Nam eos, qui 13
foris ſunt, Deus judicabit. Auferte malum ex vobiſipſis.

CAP. VI.

AUdet aliquis veſtrûm habens negotium adverſùs alterum, judicari apud iniquos, 1
& non apud Sanctos? An neſcitis quoniam ſancti de hoc mundo judicabunt? 2
Et ſi in vobis judicabitur mundus, indigni eſtis qui de minimis judicetis? 3
Neſcitis quoniam angelos judicabimus? quantò magis ſecularia? Secularia igitur 4
judicia ſi habueritis: contemptibiles qui ſunt in Eccleſia, illos conſtituite ad
judicandum.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* الفصل الخامس * وبالجملة يسمع ان فيكم زناء * وزناء مثل هذا ما سمي ولا 1
في الامم * ان احدكم يتخذ له امراة ابيه * وانتم مع هذا انتساكون * وما نحتم كالاولي 2
بكم * ليجتاح من بينكم من عمل هذا العمل * واما انا فغايب بجسمي حاضر عندكم بالروح * 3
قد حكمت كالحاضر على من فعل هذا * هكذا ان تجتمعوا انتم وروحي باسم ربنا يسوع 4
المسيح * مع قوة ربنا يسوع المسيح * وتدفعون هذا نفسه الى الشيطان لهلاك بشريته * لتخلص 5
روحه في يوم ربنا يسوع المسيح * وليست مفاخرتكم جيدة * قراءة السبت المقدس 6
سحرا * وهو فصل مجموع بعضه من هذه الرسالة * وعامه من رسالة غلاطية *
اما تعلمون ان خميرا قليلة تخمر العجنة كلها * فنظفوا الخمير العتيقة * لتكونوا عجنة 7
جديدة * كما كنتم لا خمير فيكم * لان فصحنا المسيح الذي ذبح من اجلنا * حتى نعيد 8
ليس بخمير عتيقة * ولا بخمير رذيلة وخبث * لكن بفطاير صفاء السذاجة والحق *
* الاثنين من الجمعة السابعة بعد العنصرة * * قد كتبت اليكم في 9
هذه الرسالة الا تخالطوا الزناة * وبلا محالة انني ما عنيت زناة هذا العالم * والمحسدين 10
والمتعطرسين او عابدين الاصنام * والا اوجب الامر اذا عليكم ان تخرجوا من العالم *
* فالان انما كتبت اليكم الا تخالطوا * اذا كان انسان مسمي اخاكم * اما زانيا * واما 11
مستعظما * او للاصنام عابدا * او شتاما * او سكيرا * او متعطرسا * فمثل هذا لا تاكلوا
معه * لان ما حاجتي ان ادين الذين هم خارج * افلستم انتم تدينون الذين هم داخل * 12
* والله يدين الذين هم خارج * اخلعوا الخبيث من انفسكم * 13
* الفصل السادس * * ايجترى احدكم اذا كان له امر عند رفيقه ان 1
يحاكمه لدى الظلمة * وليس قدام القديسين * او ما تعلمون ان القديسين يدينون 2
العالم * فان كان بكم يدان العالم * فما يليق بكم مجالس القضاة الدنية * اما تعلمون 3
اننا نحن نحكم على ملايكة * فكم اولي بنا نحكم في امور عالمية * وان تكن لكم 4
اذا مجالس قضاء عالمية * فالمحقورون في الجماعة اجلسوهم قضاتها *

CAP. V.

PRæterea omninò auditur eſſe inter 1
vos fornicatio: & fornicatio hujuſmodi
ne inter Gentes quidem nominata eſt, ut
quis veſtrûm ſibi ſumat uxorem patris
ſui. Et vos ad hæc inſoleſcitis, ac non potiùs, 2
ut conſultius vobis erat, plorâſtis:
ut exterminaretur è medio veſtrûm qui
facinus hoc perpetravit. Ego quidem abſens 3
corpore meo, præſens apud vos ſpiritu,
jam tuli ſententiam tanquam præſens,
in eum qui talia perpetravit, Hoc 4
pacto: Ut congregemini vos & ſpiritus
meus in nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti,
unà cum poteſtate Domini noſtri Jeſu
Chriſti. Et hunc miſſum tradatis 5
ſatanæ, ad interitum carnis ejus: ut
ſalvetur ſpiritus illius in die Domini
noſtri Jeſu Chriſti. Neque verò gloriatio 6
veſtra bona eſt

Lectio ſabbathi ſancti ad Matutinum. Eſt autem ſectio compoſita
partim ex hac epiſtola, reliquum verò ex epiſtola ad
Galatas.

An neſcitis quòd modicum fermentum 7
totam conſperſionem fermentat? Expurgate
itaque vetus fermentum, ut ſitis nova
conſperſio; ut eratis infermentati.
Nam Paſcha noſtrum Chriſtus eſt, qui
pro nobis immolatus eſt: Ut feſtum celebremus 8
non cum fermento veteri, neque
cum fermento abominationis & malitiæ,
ſed cum azymis candoris ſimplicitatis
& veritatis.

Feriâ ſecundâ hebdomadæ ſeptimæ poſt Pentecoſten.

Scripſi jam vobis in hac epiſtola, ne 9
commiſceamini cum ſcortatoribus. Et 10
ſecluſâ quidem fallaciâ, non intelligo
ſcortatores hujus mundi, & opum congeſtores,
& oppreſſores, aut idolorum cultores:
alioquin cogeret vos negotium exire
de mundo. Itaque ſcripſi vobis ne 11
cõmiſceamini: cùm aliquis frater veſter
nominatus fuerit vel ſcortator, vel divitiis
inhians, vel ſimulachrorum cultor,
vel convitiator, vel ebrioſus, vel oppreſſor,
cum hujuſmodi ne comedatis. Nam 12
enim curæ mihi eſt judicare eos qui foris
ſunt: nónne vos judicatis eos qui intùs
ſunt? Deus autem judicat eos qui 13
foris ſunt. Extirpate malignum ex vobiſipſis.

CAP. VI.

AUdétne aliquis veſtrûm, cùm negotium 1
habet cum ſocio ſuo, vocare eum in
judicium apud iniquos, & non coram
Sanctis? An ignoratis quòd Sancti judicant 2
mundum? & ſi per vos judicatur
mundus, dedecent ergò vos ſubſellia judicum
inferiorum. An neſcitis quòd nos 3
judicamus angelos? quantò magis igitur
judicabimus res ſeculares? Quòd ſi 4
tamen habeatis ſubſellia judicii ſecularia,
deſpectos inter congregationem ſedere
faciant (i. conſtituant) judices
illorum.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 መጥዎ ፡ ለሰይጣን ፡ ከመ ፡ ይሠርዎ ፡ ሠጋሁ ፡ ወትድኅን ፡ መንፈሱ ፡ በዕለተ ፡
6 ምጽአቱ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡፡ ፨ ኢኮነኬ ፡ ሠናይ ፡ ትዝህርትክሙ ፡ ኢታአም
7 ሩኑ ፡ ከመ ፡ ሕዳጥ ፡ ብሑእ ፡ ከመ ፡ ብዙኃ ፡ ሐሪጸ ፡ ያብሕእ ፡፡ ፨ አንጽሑ ፡ እን
ከ ፡ ብሕእክሙ ፡ ዘትካት ፡ ከመ ፡ ትኩኑ ፡ ለሐዲስ ፡ ሐሪጽ ፡ እስመ ፡ ዓዲክሙ ፡
8 ናእት ፡ አንትሙ ፡ አኮኑ ፡ በፋሲክነ ፡ ተቀትለ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ፨ ወይእዜኒ ፡ ግበሩ ፡
በዓልክሙ ፡ ወአኮ ፡ በብሑእ ፡ ብሉይ ፡ ወአኮ ፡ በብሑእ ፡ እኩይ ፡ ዘኃጢአ
9 ት ፡፡ ፨ ጸሐፍኩ ፡ ለክሙ ፡ ውስተ ፡ መጽሐፍ ፡ ኢትደመሩ ፡ ምስለ ፡ ዘማዊያ
10 ን ፡፡ ፨ ወአኮ ፡ ዝሙተዝ ፡ ዓለም ፡ ባሕቲቶ ፡ ሀለው ፡ ዓዲ ፡ መስተአግላን ፡
11 ወሀያድያኒ ፡ ወአለዊ ፡ ያመልኩ ፡ ጣዖተ ፡፡ ፨ ወይእዜኒ ፡ ጸሐፍኩ ፡ ለክሙ ፡ ከመ ፡
ኢትደመሩ ፡ ምስለ ፡ ዘማዊያን ፡ ወእለ ፡ ያጠዕዉ ፡ ወሀያድያን ፡ ወዘማዊያን ፡
12 ወሰታይያን ፡ ወመስተአግላን ፡ ወምስለ ፡ ዘከመዝ ፡ ኢትትሐወሉ ፡፡ ፨ ወምንተ ፡
13 ተልሕፊየ ፡ ለዘ ፡ አፍኣ ፡ እትሐተት ፡ ፨ ወለዘ ፡ ውስጥሰ ፡ እግዚአብሔር ፡ የሐ
ትቶ ፡፡ ወባሕቱ ፡ አእትቱ ፡ እምላዕሌክሙ ፡ እኩየ ፡ ፨

፮

1 ወትትኃበሉ ፡ እንከ ፡ ትትዋቀሡ ፡ በኀበ ፡ ፀአልያን ፡፡ ለእመቦ ፡ ዘቦ ፡ ተስናን ፡ ምስለ ፡ ቢጹ ፡ ለ
2 ይትዋቀሡ ፡ በኀበ ፡ ቅዱሳን ፡ ወአኮ ፡ በኀበ ፡ ፀአልያን ፡ ወዐማፂያን ፡፡ ፨ ኢታአምሩኑ ፡ ከመ ፡
ቅዱሳን ፡ ይኴንንዎሙ ፡ ለዓለም ፡ እመሰኬ ፡ አንትሙ ፡ ትኴንንዎሙ ፡ ለዓለም ፡ ኢይደል
3 ወክሙ ፡ ትሑት ፡ ምኵናን ፡፡ ፨ ኢታአምሩኑ ፡ ከመ ፡ መላእክተ ፡ ጥቀ ፡ እኴንን ፡
4 ኃድጉሰ ፡ ዘዝ ፡ ዓለም ፡ ፨ ወለእመቦ ፡ ዘቦ ፡ ተስናነዝ ፡ ዓለም ፡፡ ቢጾ ፡ ትሑታን ፡ ዘቤተ ፡
ክርስቲያን ፡ ዘአንበሩ ፡ ሎሙ ፡ ይስምዕዎሙ ፡፡ ፨

Tradere eum ſatanæ, ut intereat corpus ejus, & ſervetur ſpiritus ejus in die 5
adventûs Domini noſtri Jeſu. Non fuit igitur bona gloriatio veſtra: neſcitiſne 6
quòd modicum fermentum quàm multam farinam fermentat? Expurgate igitur 7
fermentum veſtrum antiquum, ut ſitis in novam farinam, quia adhuc crudi
eſtis: nónne pro Paſcha noſtra occiſus eſt Chriſtus? Et nunc quidem facite 8
feſtum veſtrum, & non in fermento veteri, & non in fermento malo iniquitatis.
Scripſi vobis in epiſtola, ne commiſceamini cum ſcortatoribus. Et non 9
loquor *de fornicatione hujus mundi ſolummodò: ſunt præterea avari, & rapaces,* 10
& idololatræ. Et nunc ſcripſi vobis ne comiſceamini cum ſcortatoribus, 11
& qui idololatræ ſunt, & rapaces, & ſcortatores, & ebrioſi, & avari, etiam
cum ejuſmodi ne communicetis. Et quid tangit me extraneum ut judicem? 12
Et eum qui intùs eſt, *Dominus judicabit eum:* ſed *tollite à vobis malum.* 13

CAP. VI.

ET audetis igitur contendere apud inhoneſtos? ſi quis ſit qui habet litem cum 1
fratre ſuo, contendant apud Sanctos, & non apud inhoneſtos & iniquos. Neſcitiſne 2
quòd Sancti judicaturi ſunt mundum? ſi igitur vos judicaturi eſtis mundum,
non convenit vobis inferior judex. Neſcitiſne quòd vel angelos judicabo, 3
multò magis quæ ſunt hujus mundi? Et ſi quis fuerit qui habet cauſam hujus 4
mundi, fratribus inferioribus eccleſiarum quos præpoſuerunt, illi auſcultent

Ad verecundiam *vobis* dico. Sic non eſt *in vobis* ſapiens *neque unus*, qui poſ-
5 Πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. Οὕτως οὐκ ἔστιν ἐν ὑμῖν σοφὸς οὐδὲ εἷς, ὃς δυνή-
ſit dijudicare inter fratrem ſuum? Sed frater cum fra-
6 σεται διακρῖναι ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ; Ἀλλὰ ἀδελφὸς μετὰ ἀδελ-
tre *judicatur*, & hoc apud infideles. Jam quidem *igitur* omninò delictum in vobis
7 φοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἀπίστων. Ἤδη μὲν οὖν ὅλως ἥττημα ἐν ὑμῖν
eſt, quòd judicia habetis *cum vobiſipſis*. *Propter quid* non magis injuriam accipitis?
ἐστιν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν. Διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε;
Propter quid non magis *damnum accipitis*? Sed vos injuriam facitis & *damno afficitis*,
8 διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε; Ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε,
& *hæc fratres*? An neſcitis quia *injuſti* regnum Dei non
9 καὶ (δ) ταῦτα ἀδελφούς; Ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι (ε) βασιλείαν Θεοῦ οὐ
poſſidebunt? Ne *errate*: Neque fornicarii, neque *idololatræ*, Neque adul-
10 κληρονομήσουσι; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, Οὔτε μοι-
teri, neque molles, neque maſculorum concubitores, neque fures, neque avari,
χοὶ, οὔτε μαλακοὶ, οὔτε ἀρσενοκοῖται, οὔτε κλέπται, οὔτε πλεονέκται,
neque ebrioſi, *non convitiatores, non* rapaces, regnum Dei *non* poſſide-
(ζ) οὔτε μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες, βασιλείαν (η) Θεοῦ οὐ κληρονομήσου-
bunt. Et hæc *quidam eratis*: ſed abluti eſtis, ſed ſanctificati eſtis, ſed
11 σι. Καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, (θ) ἀλλ'
juſtificati eſtis in nomine Domini Jeſu, & in Spiritu Dei
ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ
noſtri. Omnia mihi licent, ſed non omnia *conferunt*: omnia mihi licent,
12 ἡμῶν. Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν,
ſed *non* ego redigar poteſtate ſub *quoquam*. *Eſcæ* ventri, &
13 ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος. Τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ
venter eſcis: *at* Deus & hunc & has deſtruet. *At*
κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. Τὸ δὲ
corpus non fornicationi, ſed Domino: & Dominus corpori. *At*
14 σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ· καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι. Ὁ δὲ

Deus & Dominum ſuſcitavit, & nos ſuſcitabit per virtutem ſuam. Ne-
Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἤγειρε, καὶ ἡμᾶς ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Οὐκ 15
ſcitis, quoniam corpora veſtra membra Chriſti ſunt? Tollens ergò mem-
οἴδατε, ὅτι τὰ σώματα (ι) ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστιν; ἄρας οὖν τὰ μέ-
bra Chriſti, faciam meretricis membra? Ne *fiat*. An neſcitis quoniam
λη τοῦ Χριστοῦ, ποιήσω πόρνης μέλη; μὴ γένοιτο. Ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ 16
agglutinatus meretrici, unum corpus *eſt*? Erunt enim, inquit, duo in
κολλώμενος τῇ πόρνῃ, ἓν σῶμά ἐστιν; ἔσονται (κ) γάρ, φησιν, οἱ δύο εἰς
carnem unam. *At agglutinatus* Domino, unus ſpiritus eſt. Fugite forni-
σάρκα μίαν. Ὁ δὲ κολλώμενος τῷ Κυρίῳ, ἓν πνεῦμά ἐστι. Φεύγετε τὴν πορ- 17 18
cationem. Omne peccatum quodcunque fecerit homo, extra corpus
νείαν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν ποιήσῃ ἄνθρωπος, ἐκτὸς τοῦ σώματός
eſt: *at fornicans*, in *proprium* corpus peccat. An neſcitis, quoniam
ἐστιν· ὁ δὲ πορνεύων, εἰς τὸ ἴδιον σῶμα ἁμαρτάνει. Ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι 19
corpus veſtrum, templum qui in vobis ſancti Spiritûs eſt, quem habetis à
(λ) τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου Πνεύματός ἐστιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ
Deo, & non eſtis veſtri? Empti eſtis enim pretio. Glorificate *jam*
Θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστὲ ἑαυτῶν; Ἠγοράσθητε γὰρ τιμῆς. Δοξάσατε δὴ 20
Deum in corpore veſtro, *& in ſpiritu veſtro, quæ ſunt*
τὸν Θεὸν ἐν τῷ σώματι (μ) ὑμῶν, καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅτινά ἐστι
Dei.
τοῦ Θεοῦ.

CAP. VII. ζ΄.

Δ΄ De autem quibus ſcripſiſtis mihi; *Pulchrum* homini mulierem non tangere.
ΠΕρὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ μοι, Καλὸν ἀνθρώπῳ γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι. 1
Propter autem *fornicationes* unuſquiſque ſuam uxorem habeat: & unaquæque
Διὰ δὲ τὰς πορνείας ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἐχέτω, καὶ ἑκάστη 2
proprium virum habeat.
τὸν ἴδιον ἄνδρα ἐχέτω.

MS. A. (δ) τοῦτο (ε) Θεοῦ βασιλείαν (ζ) οὐ μέθυσοι, (η) Θεοῦ κληρονομήσουσιν. (θ) ἀλλὰ (ι) ὑμῶν (κ) γὰρ οἱ (λ) τὰ σώματα (μ) ὑμῶν. Περὶ δὲ ὧν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 *ܠܒܗܬܬܟܘܢ ܗܘ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܗܟܢܐ ܠܝܬ ܒܟܘܢ ܚܟܝܡܐ ܐܦܠܐ ܚܕ ܕܢܫܟܚ ܢܦܣܘܩ ܒܝܬ ܐܚܐ ܠܐܚܘܗܝ. 6 *ܐܠܐ ܐܚܐ ܥܡ ܐܚܘܗܝ ܕܐܢ. ܘܐܦ ܩܕܡ ܠܐ ܡܗܝܡܢܐ. 7 *ܡܟܝܠ ܗܫܐ ܚܛܝܬܐ ܗܝ ܠܟܘܢ. ܕܕܝܢܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܡ ܚܕ̈ܕܐ. ܠܡܢܐ ܠܐ ܡܬܥܠܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܡܢܐ ܠܐ ܡܬܛܠܡܝܢ ܐܢܬܘܢ. 8 *ܐܠܐ ܐܢܬܘܢ ܡܥܠܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܛܠܡܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܐܦ ܠܐܚܝܟܘܢ. 9 *ܐܘ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܥܘܠܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܝܪܬܝܢ. ܠܐ ܬܛܥܘܢ. ܠܐ ܙܢܝܐ. ܘܠܐ ܦܠܚܝ ܦܬܟܪܐ. ܘܠܐ ܓܝܪܐ. ܘܠܐ ܡܚܒܠܐ. ܘܠܐ ܫܟܒܝ ܥܡ ܕܟܪܐ. 10 *ܘܠܐ ܥܠܘܒܐ. ܘܠܐ ܓܢܒܐ. ܘܠܐ ܪܘܝܐ. ܘܠܐ ܡܨܚܝܢܐ. ܘܠܐ ܚܛܘܦܐ. ܗܠܝܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܝܪܬܝܢ. 11 *ܘܗܠܝܢ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܟܘܢ ܐܢܫܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ. ܐܠܐ ܐܣܬܚܝܬܘܢ ܘܐܬܩܕܫܬܘܢ ܘܐܙܕܕܩܬܘܢ. ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܒܪܘܚܗ ܕܐܠܗܢ.

*ܕܚܕܒܫܒܐ ܕܚܡܫܐ ܕܨܘܡܐ * ܝ

12 *ܟܠ ܫܠܝܛ ܠܝ. ܐܠܐ ܠܐ ܟܠ ܦܩܚ ܠܝ. ܟܠ ܫܠܝܛ ܠܝ. ܐܠܐ ܠܝ ܠܐ ܐܢܫ ܢܫܬܠܛ ܒܝ. 13 *ܡܐܟܘܠܬܐ ܠܟܪܣܐ. ܘܟܪܣܐ ܠܡܐܟܘܠܬܐ. ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܠܬܪܬܝܗܝܢ ܡܒܛܠ. ܦܓܪܐ ܕܝܢ ܠܐ ܠܙܢܝܘܬܐ ܐܠܐ ܠܡܪܢ. ܘܡܪܢ ܠܦܓܪܐ. 14 *ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܠܡܪܢ ܐܩܝܡ. ܘܠܢ ܢܩܝܡ ܒܚܝܠܗ. 15 *ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܦܓܪܝܟܘܢ ܗܕܡܐ ܐܢܘܢ ܕܡܫܝܚܐ. ܢܫܩܘܠ ܗܟܝܠ ܗܕܡܐ ܡܢ ܡܫܝܚܐ ܢܥܒܕ ܐܢܘܢ ܗܕܡܐ ܕܙܢܝܬܐ. ܚܣ. 16 *ܐܘ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܢ ܕܢܩܦ ܠܙܢܝܬܐ ܚܕ ܦܓܪܐ ܗܘ. ܐܡܝܪ ܓܝܪ ܕܢܗܘܘܢ ܬܪܝܗܘܢ ܚܕ ܦܓܪ. 17 *ܡܢ ܕܢܩܦ ܕܝܢ ܠܡܪܢ ܚܕ ܪܘܚܐ ܗܘ ܥܡܗ. 18 *ܥܪܘܩܘ ܡܢ ܙܢܝܘܬܐ. ܟܠ ܚܛܗܐ ܕܢܥܒܕ ܒܪܢܫܐ ܠܒܪ ܡܢ ܦܓܪܗ ܗܘ. ܡܢ ܕܙܢܐ ܕܝܢ ܒܦܓܪܗ ܚܛܐ. 19 *ܐܘ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܦܓܪܟܘܢ ܗܝܟܠܐ ܗܘ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܒܟܘܢ ܥܡܪܐ. ܗܝ ܕܢܣܒܬܘܢ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܕܝܠܟܘܢ. 20 *ܙܒܝܢܐ ܓܝܪ ܒܛܝܡܐ. ܫܒܚܘ ܗܟܝܠ ܠܐܠܗܐ ܒܦܓܪܟܘܢ ܘܒܪܘܚܟܘܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܕܐܠܗܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܙ * ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܕܨܘܡܐ ܩܕܡܝܐ * ܝܐ

1 *ܡܛܠ ܕܝܢ ܡܠܐ ܕܟܬܒܬܘܢ ܠܝ. ܫܦܝܪ ܗܘ ܠܓܒܪܐ ܕܠܐܢܬܬܐ ܠܐ ܢܬܩܪܒ. 2 *ܐܠܐ ܡܛܠ ܙܢܝܘܬܐ ܐܢܫ ܐܢܫ ܐܢܬܬܗ ܢܐܚܘܕ. ܘܐܢܬܬܐ ܒܥܠܗ ܬܐܚܘܕ.

Ad erubeſcentiam quidem dico vobis. Adeò 5
non eſt inter vos ſapiens ne unùs quidem,
qui poſſit componere fratrem cum fratre
ipſius? Imò frater cum fratre ſuo litigat, 6
atque adeò coram infidelibus. Jam itaque 7
voſmetipſi culpæ obnoxii eſtis, quòd lites habetis
inter vos invicem. Cur enim injuriam
non patimini? & cur damnum non ſuſtinetis?
Sed vos infertis injuriam, damnóque
afficitis vel fratres veſtros. An neſcitis quòd 8
iniqui regnum Dei hæreditate poſſeſſuri non 9
ſunt? Ne erraveritis: neque ſcortatores,
neque cultores idolorum, neque adulteri,
neque corrupti, neque qui concumbunt cum
maſculis, Neque oppreſſores, neque fures, 10
neque ebrioſi, neque maledici, neque raptores,
hi regnum Dei hæreditate non poſſidebunt.
Et hæc quidem fuerunt in aliqui- 11
bus veſtrûm: ſed abluti eſtis, & ſanctificati
eſtis, & juſtificati eſtis per nomen Domini
noſtri Jeſu Chriſti, & per Spiritum Dei
noſtri.

Primâ feriâ, quintâ Jejunii. 10.

Omnia mihi licent, at non omnia conducunt 12
mihi. Omnia mihi licent, ſed meî nemo
dominabitur. Cibus ventris, & venter ci- 13
bi: Deus autem utrumque abolebit. Porrò
corpus non ſcortationi, ſed Domino noſtro,
& Dominus noſter corpori. Deus autem 14
& Dominum noſtrum ſuſcitavit, & nos ſuſcitabit
per virtutem ſuam. Neſcitis cor- 15
pora veſtra membra eſſe Chriſti? tollentes
membrum Chriſti, faciemus illud
membrum ſcorti? Abſit. An neſcitis 16
eum qui ſe adjungit ſcorto, unum fieri corpus?
Siquidem dictum eſt; Erunt ambo
unum corpus. Qui autem ſeſe adjungit 17
Domino noſtro, fit cum eo unus ſpiritus.
Fugite ſcortationem. Nam omne peccatum 18
quod fecerit homo, extra corpus ipſius eſt:
qui verò ſcortatur, in proprium corpus peccat.
An neſcitis corpus veſtrum eſſe tem- 19
plum Spiritûs ſanctitatis qui habitat in vobis,
quem accepiſtis à Deo? nec eſtis veſtri
juris: Empti enim eſtis pretio. Glorificate 20
itaque Deum corpore veſtro & ſpiritu veſtro,
quæ quidem ſunt Dei.

CAP. VII.

Feriâ quintâ, jejunii primâ. 11

POrrò de quibus ſcripſiſtis mihi: Bonum 1
eſt homini ad mulierem non accedere. Ve- 2
runtamen propter ſcortationem quiſq; uxorem
ſuam teneat, & uxor virum ſuum teneat.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወዝንቱ፡ ዘእብለክሙ ፡ ከመ ፡ ትኅፈርዎሙ፡ ከመ፡ዝኑ፡ አልቦ ፡ ጠቢበ፡እምውስቴትክሙ፡
6 ዘይክል፡ዕሪቀ፡ምስለ፡ ቢጹ፡ብእሴ፡፡=፡ ወዓዲ፡ እኅው ፡ ምስለ፡ አኃው ፡ ታስተሴንኑ፡
7 ወተትጋአዙ ፡ በኅበ ፡ አሕዛብ፡፡=፡ አእምሩ ፡ እንከ፡ለእመ፡ ከመ ፡ ገአዘ ፡ ወተሰናን፡
ተበጽሖ፡ ወደዐባ፡ ገበርክሙ፡ ኃጢአተ፡ ወጌጋየ፡ይከውነክሙ፡ ለምንትኑ ፡ ኢትትገፍ
8 ዑ፡ወለምንትኑ፡ኢትትሀየዱ፡=፡ ወዓዲ፡ አንትሙ፡ ትገፍዑ፡ ወተሀይዱ ፡ ወከመዝኑ፡ት
9 ኤብሱ፡ላዕለ ፡ ቢጽክሙ፡፡=፡ ኢታአምሩኑ፡ ከመ፡ዓማፂያን፡ ኢይሬእይዋ፡ ለመንግሠ
ተ ፡ እግዚአብሔር፡፡ ኢያስሕቱክሙ ፡ ኢዘማውያን ፡ ወኢእለ ፡ የሐውርዎሙ ፡ ወኢ
እለ ፡ የሐውሩ፡=፡

Et hoc quod vobis dico, ut pudeat vos: itáne? nónne eſt ſapiens ex vobis 5
qui poteſt pacificare cum fratre ſuo virum? Et adhuc fratres cum fratribus 6
eorum litigant & contendunt apud gentes. Scitote igitur ſi hujuſmodi litem & 7
controverſiam habetis, adhuc facitis peccatum, & iniquitas ineſt vobis: quare
non ſuſtinetis injuriam, & quare non patimini rapinam? Et vos adhuc oppri- 8
mitis & rapitis, & ſiccine peccatis contra fratres veſtros? Neſcitiſne quòd 9
iniqui non videbunt regnum Dei? ne ſeducant vos: neque ſcortatores, neque
euntes ad idola, *neque euntes* ad alterius viri uxorem,

Verſio VULGATA LATINA.

5 Ad verecundiam veſtram dico. Sic non eſt inter vos ſapiens quiſquam, qui
6 poſſit judicare inter fratrem ſuum? Sed frater cum fratre judicio conten-
7 dit: & hoc apud infideles? Jam quidem omninò delictum eſt in vobis,
quòd judicia habetis inter vos. Quarè non magìs injuriam accipitis?
8 quarè non magìs fraudem patimini? Sed vos injuriam facitis, & frau-
9 datis: & hoc fratribus. An neſcitis quia iniqui regnum Dei non poſ-
ſidebunt? Nolite errare: Neque fornicarii, neque idolis ſervientes, neque adul-
10 teri, Neque molles, neque maſculorum concubitores, neque fures, neque avari,
11 neque ebrioſi, neque maledici, neque rapaces, regnum Dei poſſidebunt. Et
hæc quidam fuiſtis: ſed abluti eſtis, ſed ſanctificati eſtis, ſed juſtificati eſtis, in
12 nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, & in Spiritu Dei noſtri. Omnia mihi li-
cent, ſed non omnia expediunt: Omnia mihi licent, ſed ego ſub nullius redigar
13 poteſtate. Eſca ventri, & venter eſcis: Deus autem & hunc, & has deſtruet:
14 corpus autem non fornicationi, ſed Domino: & Dominus corpori. Deus ve-
rò & Dominum ſuſcitavit: & nos ſuſcitabit per virtutem ſuam. Neſcitis quo- 15
niam corpora veſtra membra ſunt Chriſti? Tollens ergò membra Chriſti, faci-
am membra meretricis? Abſit. An neſcitis quoniam qui adhæret meretrici, 16
unum corpus efficitur? Erunt enim (inquit) duo in carne una. Qui autem 17
adhæret Domino, unus ſpiritus eſt. Fugite fornicationem. Omne peccatum,
quodcunque fecerit homo, extra corpus eſt: qui autem fornicatur, in corpus ſu- 18
um peccat. An neſcitis quoniam membra veſtra, templum ſunt Spiritûs ſancti,
qui in vobis eſt, quem habetis à Deo, & non eſtis veſtrì? Empti enim eſtis pre- 19
tio magno. Glorificate & portate Deum in corpore veſtro. 20

CAP. VII.

DE quibus autem ſcripſiſtis mihi: Bonum eſt homini mulierem non tangere: 1
Propter fornicationem autem unuſquiſque ſuam uxorem habeat, & unaquæque 2
ſuum virum habeat.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 * لتخجيل لكم اقول هذا * هكذا ليس فيكم ولا حكيم واحد يستطيع ان يفصل الحكم
6 بين الرجل واخيه * بل يحاكم الاخ مع اخيه . وذلك بحضرة الكافرين * ان هذا اذا بالجملة
7 لمنقصة سالفة لكم . انكم لكم حكومات مع انفسكم * ولم لا تظلمون اكثر * ولم لا تخسرون
8 احذر * بل انتم تظلمون وتخسرون * وهذه تقصدون بها اخوتكم * اوما قد علمتم ان
9 الظالمين ما يرثون ملك الله * لا تضلوا . فان ملك الله ما يرثه لا الزناة * ولا عبدة الاصنام *
10 ولا الفساق * ولا الذين يولعون بالة نسلهم * ولا المضاجعون الذكور * ولا الحسدون * ولا
11 اللصوص * ولا السكيرون * ولا الشتامون * ولا المتغطرسون * فقد كنتم قوما يتصرفون في هذه
لكنكم قد اغتسلتم . لكن قد قدستم * بل قد زكيتم باسم الرب يسوع وروح الاهنا *
12 * الاحد الذي قبل مرفع اللحم المعروف بالابن الشاطر * الاشياء كلها مطلقة لي * لكن
13 ليست كلها توافقني * كل شي حلال لي . لكني انا ما يتسلط علي شي * الاغذية للجوف والجوف
14 للاطعمة * والله يبطله ويبطلها * والجسد ليس هو للزنا . لكن للرب * والرب للجسم * والله
15 اقام الرب * وسيقيمنا بقدرته * اما تعلمون ان اجسامكم هي اعضاء المسيح * افاخذ اذا اعضاء
16 المسيح * واجعلها اعضاء زانية * حاشا * اما تعلمون ان من يلاصق الزانية هو جسدا واحدا *
17 لانه قال ان الاثنين يكونان بشرا واحدا * ومن يلاصق الرب هو روح واحد * اهربوا من
18 الزنا * فان كل خطية يعملها الانسان مهما كانت فهي خارج جسده * ومن يزني فانما يخطي
19 الي جسده * اوما قد علمتم ان جسمكم هو هيكل روح القدس الذي فيكم * الذي هو لكم
20 من الله . ولستم لانفسكم * لانكم قد اشتريتم بثمن * الثلثا من السبة السابعة
بعد العنصرة * فمجدوا الله بجسمكم وبروحكم اللذين هما لله * تم *

* الفصل السابع *

1 * فاما الجواب عن الخطوط التي كاتبتموني بها * فجيد للانسان الا يلامس امراة * ومن اجل
2 تكاثر الزنا فليكن لكل احد امراته * وليكن لكل امراة رجلها *

Ad ruborem veſtrum hoc dico. Adeò non 5
eſt inter vos ſapiens, ne unus quidem,
qui litem dirimere poſſit inter virum &
fratrem ejus?. Sed frater cum fratre ſuo 6
litigat, idque in præſentia infidelium.
Hoc itaque omninò, præterito vobis eſt 7
vitio, lites habere inter voſipſos. Et cur
non patimini potiùs oppreſſionem? & cur
non potiùs damnum accipitis? Imò vos 8
opprimitis, & damnum infertis, hiſque
fratres veſtros invaditis. An nondum 9
nôſtis injuſtos non eſſe regnum Dei hære-
ditate conſecuturos? Ne erretis: nam
regnum Dei hæreditariò non poſſidebunt,
neque ſcortatores, neque idolorum culto-
res, neq; adulteri, neq; qui ſe dedunt va-
ſis ſuis genitalibus, neque cum maſculis
concumbentes, Neque avari, neque fures, 10
neque ebrioſi neq; convitiatores, neq; op-
preſſores. Eratis quidem homines qui in 11
his vos exercebatis: ſed jam abluti eſtis,
ſed jam ſanctificati eſtis, ſed jam juſtifi-
cati eſtis per nomen Domini Jeſu, &
Spiritum Dei noſtri.

Dominicâ quæ præcedit geniales carniū dies, quæ appellatur Dominica filii Inſolentis. (*i. Prodigi.*)

Res omnes ſunt mihi liberæ, ſed non 12
omnes mihi conducunt: res quælibet eſt
mihi licita, ſed mihi nulla res domina-
bitur. Alimenta ventri, & venter cibis: 13
Deus autem hunc abolebit, & illa obli-
terabit. Corpus verò non eſt ſtupro, ſed
Domino, & Dominus corpori. Deus au- 14
tem Dominum ſuſcitavit, & nos ſuſcita-
bit per potentiam ſuam. An neſcitis quòd 15
corpora veſtra membra ſunt Chriſti? num
igitur tollam membra Chriſti, faciamque
illa ſcorti membra? Abſit. An ignora- 16
tis quòd qui meretrici ſe conjungit,
unum eſt corpus? Ipſe enim dixit; Erit
uterque caro una. At qui Domino ſe 17
adjungit, unus eſt ſpiritus. Fugite ſcor- 18
tationem. Omne enim peccatum quod
homo committit, quodcunq; illud fuerit,
extra corpus ejus eſt: at qui ſcortatur,
in proprium corpus peccat. An neſcitis 19
quòd corpus veſtrum templum eſt Spiri-
tûs ſancti qui in vobis eſt, quem habetis
à Deo: & non eſtis veſtri juris, Quan- 20
doquidem empti jam eſtis pretio?

Feriâ tertiâ hebdomadæ ſeptimæ poſt Pentecoſten.

Itaque glorificate Deum corpore veſtro,
& ſpiritu veſtro, quorum uterque Dei
eſt. Hactenus.

CAP. VII.

C*Æterùm reſponſum* ut reddam 1
ſermonibus quos ad me ſcripſiſtis, Bonum
eſt homini mulierem non attingere. At 2
propter multiplicitatem fornicationis,
ſuam quiſque uxorem habeat, & ſuum
quæque mulier habeat virum.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 ወሊሰረቂያን ፡ ወሊመስተአግለን ፡ ወሊሰታይያን ፡ ወሊፀአልያን ፡ ወሊሀያድያን ፡
11 ሊይሬእይዋ ፡ ለመንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡፡=፡ እሉ ፡ እንከ ፡ ሙኑ ፡ እሙንቱ ፡
እሉሰኬ ፡ ተኅፀቡሂ ፡ ወተቀደሱሂ ፡ ወጸድቁሂ ፡ በስሙ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክር
12 ስቶስ ፡፡ ወበመንፈሱ ፡ ለአምላክነ ፡፡=፡ ኵሉ ፡ ይከውነነ ፡ ወኵሉሰ ፡ አኮ ፡ ርቱዕ ፡
13 ኵሉ ፡ ይከውነኒ ፡ ወአንሰ ፡ ኢይሜብል ፡ ወላዕለ ፡ መኑሂ ፡፡=፡ ከርሥኒ ፡ ለመብልዕ ፡
ወመብልዕኒ ፡ ለከርሥ ፡ ወእግዚአብሔር ፡ ይሰዕሮሙ ፡ ለክልኤሆሙ ፡፡ ወሥጋክሙኒ ፡
14 ለእግዚአብሔር ፡ ወአኮ ፡ ለዝሙት ፡ ወእግዚአብሔርኒ ፡ ለሥጋክሙ ፡፡=፡ እግዚ
አብሔር ፡ ዘአንሥኦ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ እግዚእነ ፡ ያነሥአነ ፡ ኪያነሂ ፡ በኀይ
15 ሉ ፡፡=፡ ወኢታአምሩኑ ፡ ከመ ፡ አባሉ ፡ ለክርስቶስ ፡ ሥጋክሙ ፡፡ ወእምድኅረ ፡
ነሣእክሙ ፡ እንከ ፡ አባሉ ፡ ለክርስቶስ ፡ ትሬሲዮኑ ፡ እንከ ፡ አባለ ፡ ዘማ ፡ ሐሰ ፡፡=፡
16 ኢታአምሩኑ ፡ ከመ ፡ ዘተለዋ ፡ ለዘማ ፡ በሕገ ፡ ዘሥጋ ፡ ሀሎ ፡ እስመ ፡ ከማሁ ፡ ይቤ ፡
17 ለይኩኑ ፡ ክልኤሆሙ ፡ ለአሐዱ ፡ ሥጋ ፡፡=፡ ወዘሰ ፡ ተለወ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በሕ
18 ገ ፡ ዘመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ሀሎ ፡፡=፡ ጕየዩ ፡ እምዝሙት ፡፡ ኵሉ ፡ ዘኃጢአተ ፡ ይገብር ፡
19 ሰብእ ፡ እምአፍአ ፡ በሥጋሁ ፡ ይገብር ፡ ወዘሰ ፡ ይዜሙ ፡ በሥጋሁ ፡ ይኤብስ ፡፡=፡ ኢ
ታአምሩኑ ፡ ከመ ፡ ማኅደሩ ፡ ለመንፈሰ ፡ እግዚአብሔር ፡ አንትሙ ፡ ዘወሀቱ ፡ ወሀበ
20 ክሙ ፡ ወኢኮነ ፡ ዘዚአክሙ ፡፡=፡ በሤጥ ፡ ተሣየጥክሙ ፡ ሰብሕዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡
በሥጋክሙ ፡፡=፡
1 ⁊ ወበእንተሰ ፡ ዘጸሐፍክሙ ፡ ሊተ ፡ ይኄይስ ፡ ለብእሲ ፡ ኢቀሪበ ፡ እንስት ፡፡=፡ ወከ
2 መሰ ፡ ኢትዘምዉ ፡ ኵሉ ፡ ብእሲ ፡ ይንበር ፡ በብእሲቱ ፡ ወኵሉ ፡ ብእሲት ፡ ትን
በር ፡ በምታ ፡፡=፡

Neque fures, neque avari, neque ebrioſi, neque convitiatores, neque rapaces, vi- 10
debunt regnum Dei. Hi igitur quinam ſunt? hi ſunt quidem qui abluti ſunt 11
& ſanctificati ſunt, & juſtificati ſunt etiam in nomine Domini noſtri Jeſu Chri-
ſti, & in Spiritu Dei noſtri. Omnia licent nobis, & omnia non expediunt: omnia 12
licent mihi, & ego non præfectus ero ſuper aliquem. Venter eſcæ, & eſca ventri, 13
& Deus deſtruet ambo: & corpus veſtrum Deo, & non ſcortationi, & Deus qui-
dem corpori veſtro. Deus qui ſuſcitavit Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum, ſuſ- 14
citabit nos etiam in poteſtate ſua. Et neſcitiſne quòd membra Chriſti ſunt cor- 15
pora veſtra? & poſtquam ſuſceperitis igitur membra Chriſti, facietiſne membra me-
retricis? abſit. Neſcitiſne quòd qui adhæret ſcorto, in lege carnis exiſtit, quia 16
ſic dixit; Fiant ambo in unam carnem. Et qui adhæret Deo, in lege ſpi- 17
ritûs ſancti exiſtit. Fugite à ſcortatione: omne peccatum quod facit homo ad 18
extra, in corpore ſuo facit: & qui fornicatur, in corpore ſuo peccat. Neſcitiſ- 19
ne quòd habitaculum ſpiritûs Dei eſtis, quem dedit vobis, & non fuit veſter.
Cum pretio empti eſtis: glorificate Deum in corpore veſtro. 20

CAP. VII.

E*T de quibus ſcripſiſtis mihi: potius eſſet homini non accedere ad mulierem. Et* 1 2
ut non fornicemini, quiſque homo habitet cum uxore ſua, & quæque mulier
habitet cum viro ſuo.

Uxori vir debitam benevolentiam reddat: similiter autem &
3 Τῇ γυναικὶ ὁ ἀνὴρ τὴν (α) ὀφειλομένην εὔνοιαν ἀποδιδότω· ὁμοίως δὲ καὶ
uxor viro. Mulier proprii corporis non habet potestatem, sed vir:
4 ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρί. Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ὁ ἀνήρ·
Similiter autem & vir proprii corporis non habet potestatem, sed mulier. Ne
5 ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἡ γυνή. Μὴ
fraudate alii alios, si non quid ex consensu ad tempus, ut vacetis
ἀποστερεῖτε ἀλλήλους, εἰ μή τι ἂν ἐκ συμφώνου πρὸς καιρόν, ἵνα (β) σχολάζητε
jejunio & orationi, & iterùm in idipsum conveniatis: ut ne
τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ, καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ (γ) συνέρχησθε· ἵνα μὴ
tentet vos satanas propter incontinentiam vestram. Hoc autem dico secundùm
6 πειράζῃ ὑμᾶς ὁ Σατανᾶς διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν. Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ
indulgentiam, non secundùm imperium. Volo enim omnes homines esse sicut &
7 συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιταγήν. Θέλω (δ) γὰρ πάντας ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ
meipsum: sed unusquisque proprium donum habet ex Deo, hic quidem sic,
ἐμαυτόν· ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον (ε) χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, (ζ) ὃς μὲν οὕτως,
ille verò sic. Dico autem non nuptis & viduis; Bonum illis est, si
8 ὃς δὲ οὕτως. Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, (η) Καλὸν αὐτοῖς ἐστιν ἐὰν
maneant sicut & ego. Si verò non se continent, nubant: melius enim est
9 μείνωσιν ὡς κἀγώ. Εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖσσον γάρ ἐστι
nubere, quàm uri. At matrimonio junctis præcipio, non ego, sed
10 (θ) γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι. Τοῖς δὲ γεγαμηκόσι παραγγέλλω, οὐκ ἐγώ, ἀλλ'
Dominus, Uxorem à viro non discedere. Si verò & discesserit,
11 ὁ Κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ (ι) χωρισθῆναι. Ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ,
maneat innupta, aut viro reconcilietur: Et virum uxorem non dimittere.
μενέτω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω· καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι.
At cæteris ego dico, non Dominus; Si quis frater uxorem habet
12 Τοῖς δὲ λοιποῖς (κ) ἐγὼ λέγω, οὐχ ὁ Κύριος, Εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει
infidelem, & hæc consentit habitare cum illo, non dimittat illam. Et mulier
ἄπιστον, καὶ αὐτὴ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν. Καὶ γυνὴ 13
si qua habet virum infidelem, & ipse consentit habitare cum illa, non dimittat
ἥτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ (λ) αὐτὸς συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω
eum. Sanctificatus est enim vir infidelis in uxore, & sanctificata est
(μ) αὐτόν. Ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί, καὶ ἡγίασται 14
mulier infidelis in viro: alioquin nati vestri immundi sunt: nunc
ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος (ν) ἐν τῷ ἀνδρί· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστι· νῦν
autem sancti sunt. Si verò infidelis discedit, discedat: non servituti subjectus est
δὲ ἅγιά ἐστιν. Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω· οὐ δεδούλωται 15
frater aut soror in hujusmodi: in autem pace vocavit nos
ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ ἐν τοῖς τοιούτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν (ξ) ἡμᾶς
Deus. Quid enim scis, mulier, si virum servabis? aut quid scis, vir, si
ὁ Θεός. Τί γὰρ οἶδας γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; (ο) ἢ τί οἶδας ἄνερ, εἰ 16
mulierem servabis? Si non unicuique sicut partitus est Deus, unumquemq; sicut
τὴν γυναῖκα σώσεις; Εἰ μὴ ἑκάστῳ (π) ὡς ἐμέρισεν ὁ Θεός, ἕκαστον ὡς 17
vocavit Dominus, ita ambulet: & sic in Ecclesiis omnibus constituo.
κέκληκεν (ρ) ὁ Κύριος, οὕτω περιπατείτω· καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις διατάσσομαι.
Circumcisus aliquis vocatus est? non adducat præputiũ. In præputio
Περιτετμημένος τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω. ἐν ἀκροβυστίᾳ 18
aliquis vocatus est? non circumcidatur. Circumcisio nihil est, & præputium
(σ) τις ἐκλήθη; μὴ περιτεμνέσθω. Ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστι, καὶ ἡ ἀκροβυστία 19
nihil est: sed observatio mandatorum Dei. Unusquisque in vocatione, quâ
οὐδέν ἐστιν· ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ. Ἕκαστος ἐν τῇ κλήσει, ᾗ 20
vocatus est, in ea permaneat. Servus vocatus es? non tibi sit curæ: sed si
ἐκλήθη, (τ) ἐν ταύτῃ μενέτω. Δοῦλος ἐκλήθης; μή σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ 21
& potes liber fieri, magis utere.
καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι.

ΚΕΦ. ζ΄. MS. A. (α) ὀφειλὴν ἀποδιδότω· ὁμοίως καὶ (β) σχολάσητε τῇ προσευχῇ, καὶ πάλιν (γ) ἦτε· ἵνα (δ) δὲ πάντας (ε) ἔχει χάρισμα (ζ) ὁ μὲν οὕτως, ὁ δὲ (η) Ὅτι καλὸν αὐτοῖς ἐὰν (θ) γαμεῖν (ι) χωρίζεσθαι. (κ) λέγω ἐγώ, (λ) οὗτος (μ) τὸν ἄνδρα. (ν) ἐν τ· · · · φῷ· ἐπεὶ ἄρα (ξ) ὑμᾶς (ο) εἰ τί (π) ὡς ὁ Κύριος ἐμέρισεν, (ρ) ὁ Θεός, οὕτως (σ) κέκληταί τις; (τ) ἐν τούτῳ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܓܒܪܐ ܠܐܢܬܬܗ ܚܘܒܐ ܕܡܚܝܒ ܢܦܪܘܥ. ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܠܒܥܠܗ. 3
* ܐܢܬܬܐ ܠܐ ܫܠܝܛܐ ܥܠ ܦܓܪܗ ܐܠܐ ܒܥܠܗ. ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܓܒܪܐ ܠܐ ܫܠܝܛ ܥܠ ܦܓܪܗ ܐܠܐ 4
ܐܢܬܬܗ. ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܛܠܡܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. ܐܠܐ ܐܢ ܟܕ ܬܪܝܟܘܢ ܡܫܘܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܙܒܢܐ
ܕܬܬܦܢܘܢ ܠܨܘܡܐ ܘܠܨܠܘܬܐ. ܘܬܘܒ ܬܗܘܘܢ ܥܠ ܚܕܐ ܨܒܘܬܐ. ܕܠܐ ܢܢܣܝܟܘܢ ܣܛܢܐ ܡܛܠ ܪܓܬ 5
ܦܓܪܟܘܢ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܝܟ ܕܠܡܚܝܠܐ. ܠܘ ܡܢ ܦܘܩܕܢܐ. * ܨܒܐ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܟܠ 6
ܐܢܫ. ܢܗܘܘܢ ܐܟܘܬܝ ܒܕܟܝܘܬܐ. ܐܠܐ ܟܠܢܫ ܡܘܗܒܬܐ ܝܗܝܒܐ ܠܗ 7
ܡܢ ܐܠܗܐ. ܐܝܬ ܕܗܟܢܐ ܘܐܝܬ ܕܗܟܢܐ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܢܫܐ 8
ܘܠܐܪܡܠܬܐ. ܕܦܩܚ ܠܗܘܢ ܐܢ ܢܩܘܘܢ ܐܟܘܬܝ. * ܐܢ ܕܝܢ ܠܐ ܡܣܝܒܪܝܢ ܢܙܕܘܓܘܢ. ܦܩܚ 9
ܓܝܪ ܠܡܣܒ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܕܢܐܘܚ ܒܪܓܬܐ. * ܠܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܢܫܐ 10
ܡܦܩܕ ܐܢܐ ܠܐ ܐܢܐ ܐܠܐ ܡܪܝ. ܕܐܢܬܬܐ ܡܢ ܒܥܠܗ ܠܐ ܬܦܪܘܫ. * ܘܐܢ ܦܪܫܐ ܬܩܘܐ ܕܠܐ 11
ܓܒܪܐ. ܐܘ ܠܒܥܠܗ ܬܬܪܥܐ. ܘܓܒܪܐ ܠܐ ܢܫܒܘܩ ܐܢܬܬܗ. * ܠܫܪܟܐ ܕܝܢ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܐ 12
ܡܪܝ. ܕܐܢ ܐܝܬ ܐܚܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܢܬܬܐ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܐ. ܘܗܝ ܨܒܝܐ ܕܬܥܡܪ ܥܡܗ.
ܠܐ ܢܫܒܩܝܗ. * ܘܐܢܬܬܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܒܥܠܐ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ. ܘܗܘ ܨܒܐ ܕܢܥܡܪ ܥܡܗ. 13
ܠܐ ܬܫܒܘܩܝܗܝ ܠܒܥܠܗ. * ܡܬܩܕܫ ܗܘ ܓܝܪ ܓܒܪܐ ܗܘ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ ܒܐܢܬܬܐ 14
ܕܡܗܝܡܢܐ. ܘܡܬܩܕܫܐ ܗܝ ܐܢܬܬܐ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܐ ܒܓܒܪܐ ܕܡܗܝܡܢ. ܘܐܢ ܠܐ
ܒܢܝܗܘܢ ܛܢܦܝܢ ܗܘܘ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܩܕܝܫܝܢ ܐܢܘܢ. * ܘܐܢ ܗܘ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ ܦܪܫ 15
ܢܦܪܘܫ. ܠܐ ܡܫܥܒܕ ܐܚܐ ܐܘ ܚܬܐ ܒܗܠܝܢ. ܠܫܠܡܐ ܗܘ ܩܪܢ ܐܠܗܐ. * ܡܢܐ ܓܝܪ 16
ܝܕܥܐ ܐܢܬܝ ܐܢܬܬܐ ܐܢ ܒܥܠܟܝ ܡܚܝܐ ܐܢܬܝ. ܐܘ ܐܢܬ ܓܒܪܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܐܢ ܠܐܢܬܬܟ ܡܚܐ ܐܢܬ.
* ܐܠܐ ܐܢܫ ܐܢܫ ܐܝܟ ܕܦܠܓ ܠܗ ܡܪܢ. ܘܐܢܫ ܐܢܫ ܐܝܟ ܕܩܪܝܗ ܐܠܗܐ. ܗܟܢܐ 17
ܢܗܠܟ. ܘܐܦ ܒܟܠܗܝܢ ܥܕܬܐ ܗܟܢܐ ܡܦܩܕ ܐܢܐ. * ܐܢ ܟܕ ܓܙܝܪ ܐܢܫ ܐܬܩܪܝ. ܠܐ 18
ܢܗܦܘܟ ܠܥܘܪܠܘܬܐ. ܘܐܢ ܒܥܘܪܠܘܬܐ ܐܬܩܪܝ. ܠܐ ܢܬܓܙܪ. * ܓܙܘܪܬܐ ܓܝܪ ܠܐ ܗܘܬ 19
ܡܕܡ. ܘܐܦܠܐ ܥܘܪܠܘܬܐ. ܐܠܐ ܢܛܘܪܬܐ ܕܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. * ܟܠܢܫ ܒܩܪܝܢܐ ܕܐܬܩܪܝ 20
ܒܗ ܢܩܘܐ. * ܐܢ ܥܒܕܐ ܐܬܩܪܝܬ ܠܐ ܢܬܒܛܠ ܠܟ. ܐܠܐ ܐܦܢ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܬܚܪܪܘ 21
ܓܒܝ ܠܟ ܕܬܦܠܘܚ.

Et vir uxori suæ dilectionem debitam red- 3
dat: ita etiam ipsa uxor marito suo. Uxor 4
jus non habet corporis sui, sed maritus ejus:
similiter & vir non habet jus proprii cor-
poris, sed uxor ipsius. Ne itaque fraude- 5
tis vos invicèm, nisi quum ambo consen-
seritis ad tempus, ut vos occupetis jejunio
& oratione: & rursum ad idem negotium
revertimini, ne tentet vos Satanas propter
concupiscentiam corporis vestri. Hoc au- 6
tem dico tanquam infirmis, non ex præce-
pto. Siquidem ego velim omnes homines 7
esse meî instar in puritate. Sed unicuique
donum datum est à Deo, cuidam sic, & cui-
dam sic. Dico autem iis qui non habent 8
uxores, & viduis, satius esse si permaneant
ut ego. Quòd si se non continent, matri- 9
monio jungantur. Longè enim satius est u-
xorem ducere, quàm uri cupiditate. Iis au- 10
tem qui habent uxores, præcipio non ego,
sed Dominus meus, Uxor à marito suo non
separetur. Quòd si separata fuerit, maneat 11
sine viro, aut cum marito suo in gratiam
redeat: & vir uxorem suam ne dimittat.
Cæteris autem dico ego, non Dominus 12
meus, Si est frater qui habeat uxorem in-
fidelem, & ipsa voluerit habitare cum eo,
ne dimittat eam. Mulier verò quæ ha- 13
bet maritum infidelem, & ipse velit habi-
tare cum ea, ne dimittat maritum suum.
Sanctificatus est enim vir ille infidelis per 14
uxorem fidelem: & sanctificata est uxor
illa infidelis per virum fidelem. Alioquin
liberi eorum impuri sunt: nunc autem
mundi sunt. Quòd si incredulus discedit, 15
discedat. Non est servituti mancipatus fra-
ter aut soror in hujusmodi: ad pacem
quidem vocavit nos Deus. Quî enim scis 16
mulier, si maritum tuum es servatura? aut
tu vir, nôsti num uxorem tuam servabis?
Sed unusquisque ut ipsi partitus est Do- 17
minus, & unusquisque ut eum vocavit De-
us, ita ambulet: atque adeò omnibus Ec-
clesiis sic præcipio. Siquis dum esset cir- 18
cuncisus vocatus est, ne revertatur ad præ-
putium. Quòd si in præputio vocatus est,
ne circuncidatur. Circuncisio enim nihil 19
est, nec etiam præputium; sed observati-
ones mandatorum Dei. Unusquisque in 20
ea vocatione, in qua vocatus est, perma-
neat. Si servus vocatus fueris, non sit ti- 21
bi curæ: quinetiam si potes in libertatem
vindicari, elige tibi ut servias.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 ለብእሲትኒ፡ ዘበ፡ ርቱዕ፡ ይግበር፡ ለቲ፡ ምታ፡ ወከማሁ፡ ብእሲትኒ፡ ለምታ፡፡ ወብእ
4 ሲትኒ፡ ሊኮነት፡ ብውሕተ፡ ሳዕለ፡ ርእሳ፡ ዘእንበለ፡ ዳእሙ፡ ለምታ፡፡ ወከማሁ፡ ብእሲኒ፡
5 ሊኮነ፡ በውሕ፡ ሳዕለ፡ ርእሱ፡ ዘእንበለ፡ ዳእሙ፡ ለብእሲቱ፡፡ ወበእንተዝ፡ ሊትትርሐ
ቁ፡ ዘእንበለ፡ ዳእሙ፡ በዘ፡ ተባዋሕክሙ፡ በዕድሚሁ፡ ከመ፡ ተስተርክቡ፡ ለጸሎትክሙ፡
6 ካዕበ፡ ተሀልዉ፡ ኅቡረ፡ ከመ፡ ኢያስሕትክሙ፡ ሰይጣን፡፡ እስመ፡ ድኩም፡ ቱረሠለት፡
7 ነፋስትክሙ፡፡ ወዘኒ፡ ዘእብለክሙ፡ ሳመክረክሙ፡ ወአኮ፡ ዘእኤዝዘክሙ፡፡ እስ
መ፡ እፈቅድ፡ ኩሉ፡ ሰብእ፡ ይኩን፡ ከማየ፡ ወባሕቱ፡ ለኩሉ፡ በዘ፡ እግዚአብሔር፡ ሠርዖ፡
8 ይሃሉ፡ ቦዘከመዝ፡ ግዕዙ፡ ወቦ፡ ዘካልእ፡ ግዕዙ፡፡ ወባሕቱ፡ እብሎን፡ ለመዐስብ፡ ወ
ለመበለትኒ፡ ይኄይሶን፡ ለእመ፡ ነበራ፡ ከማየ፡፡

Mulieri quod fuerit æquum faciat vir, & similiter mulier viro suo. Et mulieri 3 4
non est potestas super seipsam, sed tantùm viro suo: & similiter, viro non est pote-
stas super seipsum, sed tantùm uxori suæ. Et propterea ne elongemini nisi solummo- 5
dò mutuâ permissione ad tempus, ut vacetis orationibus vestris, & iterùm estote si-
mul, ne seducat vos satanas: quia infirmitas obnoxia facit corpora vestra. Et hoc 6
quod dico vobis, consilium do vobis, & non quod præcipiam vobis. Quia velim 7
omnes homines esse ut ipse sum: veruntamen unusquisque in eo quod Deus de-
stinavit ei, permaneat: est qui hujusmodi, & est qui alteriusmodi. Sed dico ancil- 8
lis & viduis, Melius est iis si manserint sicut ego.

Verſio VULGATA LATINA.

3
4 Uxori vir debitum reddat : ſimiliter autem & uxor viro. Mulier ſui corporis
poteſtatem non habet, ſed vir. Similiter autem & vir ſui corporis poteſtatem non
5 habet, ſed mulier. Nolite fraudare invicèm, niſi fortè ex conſenſu ad tempus,
ut vacetis orationi : & iterùm revertimini in idipſum, ne tentet vos ſatanas
6 propter incontinentiam veſtram. Hoc autem dico ſecundùm indulgentiam,
7 non ſecundùm imperium. Volo enim omnes vos eſſe ſicut meipſum : ſed
unuſquiſque proprium donum habet ex Deo : alius quidem ſic, alius verò ſic.
8 Dico autem non nuptis, & viduis; Bonum eſt illis ſi ſic permaneant, ſicut &
9 ego. Quòd ſi non ſe continent, nubant. Melius eſt enim nubere, quàm uri.
10 Iis autem, qui matrimonio juncti ſunt, præcipio non ego, ſed Dominus, Uxorem
11 à viro non diſcedere : Quòd ſi diſceſſerit, manere innuptam , aut viro
12 ſuo reconciliari. Et vir uxorem non dimittat. Nam cæteris ego dico, non
Dominus. Si quis frater uxorem habet infidelem, & hæc conſentit habitare
cum illo, non dimittat illam. Et ſi qua mulier fidelis habet virum infidelem, 13
& hic conſentit habitare cum illa, non dimittat virum : Sanctificatus eſt 14
enim vir infidelis per mulierem fidelem, & ſanctificata eſt mulier infidelis per virum
fidelem : alioquin filii veſtri immundi eſſent, nunc autem ſancti ſunt.
Quòd ſi infidelis diſcedit, diſcedat : non enim ſervituti ſubjectus eſt frater 15
aut ſoror in hujuſmodi : in pace autem vocavit nos Deus. Undè enim ſcis, 16
mulier, ſi virum ſalvum facies ? aut unde ſcis, vir , ſi mulierem ſalvam facies ?
Niſi unicuique ſicut diviſit Dominus, unumquemque ſicut vocavit Deus, ita ambulet, 17
& ſicut in omnibus eccleſiis doceo. Circumciſus aliquis vocatus eſt ? non 18
adducat præputium. In præputio aliquis vocatus eſt ? non circumcidatur. Circumciſio 19
nihil eſt , & præputium nihil eſt : ſed obſervatio mandatorum Dei.
Unuſquiſque in qua vocatione vocatus eſt , in ea permaneat. Servus vocatus 20
es ? non ſit tibi curæ : ſed & ſi potes fieri liber, magìs utere. 21

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* وَلْيَقْضِ الرَّجُلُ لِلْامْرَأَةِ الْمَحَبَّةَ الْوَاجِبَةَ لَهَا عَلَيْهِ * وَكَذَلِكَ الْامْرَأَةُ فَلْتُوفِ الرَّجُلَ الْمَوَدَّةَ 3
الْوَاجِبَةَ عَلَيْهَا * فَالْامْرَأَةُ لَا سُلْطَانَ لَهَا عَلَى جِسْمِهَا. بَلِ الرَّجُلُ يَتَسَلَّطُ عَلَيْهِ. وَكَذَلِكَ الرَّجُلُ 4
لَا سُلْطَانَ لَهُ عَلَى جَسَدِهِ. لَكِنِ الْامْرَأَةُ لَهَا السُّلْطَانُ عَلَيْهِ * لَا يَعُوزَنَّ أَحَدُكُمُ الْآخَرَ مِنْ 5
ذَاتِهِ. إِلَّا أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ عَنْ مُوَافَقَةٍ إِلَى وَقْتٍ مَا. لِتُبَادِرُوا الصَّوْمَ وَالصَّلَاةَ. ثُمَّ تَكُونُونَ أَيْضًا
مُتَّفِقِينَ. لِئَلَّا يُمَحِّنَكُمُ الشَّيْطَانُ لِمَوْضِعِ إِسْرَافِكُمْ * وَهَذَا إِنَّمَا أَذْكُرُهُ بِمَعْنَى الْمُسَامَحَةِ لَا عَلَى 6
سَبِيلِ الْأَمْرِ * لِأَنِّي أَشَاءُ النَّاسَ كُلَّهُمْ أَنْ يَكُونُوا كَمَا أَنَا. لَكِنْ كُلُّ أَحَدٍ لَهُ مِنَ اللهِ مَوْهِبَةٌ تَخُصُّهُ. 7
أَحَدٌ هَكَذَا. وَآخَرُ كَذَلِكَ * وَأَقُولُ لِمَنْ لَا يَتَزَوَّجُ وَلِلْأَرَامِلِ أَنَّ جَيِّدًا هُوَ لَهُمْ أَنْ يَثْبُتُوا كَمَا 8
أَنَا * فَإِنْ لَمْ يُمْسِكُوا ذَاتَهُمْ فَلْيَتَزَوَّجُوا. لِأَنَّ التَّزْوِيجَ لَهُمْ لَأَفْضَلُ مِنَ التَّحَرُّقِ * وَأُوصِي الَّذِينَ 9 10
قَدْ تَزَوَّجُوا. لَسْتُ أَنَا لَكِنِ الرَّبُّ. أَلَّا تُفَارِقَ الْامْرَأَةُ رَجُلَهَا * وَإِنْ فَارَقَتْهُ فَلْتَثْبُتْ غَيْرَ 11
مُتَزَوِّجَةٍ * أَوْ فَلْتُصَالِحْ رَجُلَهَا. وَلَا يَتْرُكِ الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ * وَالْبَاقِي أَقُولُ أَنَا لَيْسَ الرَّبُّ. 12
* الْأَرْبِعَا مِنَ الْجُمْعَةِ السَّابِعَةِ بَعْدَ الْعَنْصَرَةِ. أَيُّ أَخٍ كَانَتْ لَهُ امْرَأَةٌ لَمْ
تُؤْمِنْ وَتَرْضَى هِيَ أَنْ تَسْكُنَ مَعَهُ فَلَا يَصْرِفُهَا. تَمَّ * وَأَيَّةُ امْرَأَةٍ كَانَ لَهَا رَجُلٌ لَمْ يُؤْمِنْ 13
وَيَرْضَى هُوَ أَنْ يَسْكُنَ مَعَهَا. فَلَا تُسَرِّحُهُ * فَإِنَّ الرَّجُلَ الَّذِي لَمْ يُؤْمِنْ فَقَدْ تَقَدَّسَ 14
بِالْامْرَأَةِ. وَالْامْرَأَةُ الَّتِي لَمْ تُؤْمِنْ فَقَدْ تَقَدَّسَتْ بِالرَّجُلِ. وَإِلَّا فَأَوْلَادُكُمْ نَجِسُونَ هُمْ. وَلَكِنَّهُمْ
قِدِّيسُونَ * وَإِنْ فَارَقَ الْكَافِرُ فَلْيُفَارِقْ. فَلَيْسَ يَتَعَبَّدُ الْأَخُ وَالْأُخْتُ لِمِثْلِ هَؤُلَاءِ. وَإِنَّمَا دَعَانَا اللهُ 15
إِلَى السَّلَامَةِ * وَمِنْ أَيْنَ تَعْلَمِينَ أَيَّتُهَا الْامْرَأَةُ إِنْ خَلَّصْتِ رَجُلَكِ. أَوْ مِنْ أَيْنَ تَعْلَمُ أَيُّهَا 16
الرَّجُلُ إِنْ خَلَّصْتَ امْرَأَتَكَ * إِلَّا أَنَّ كُلَّ أَحَدٍ كَمَا قَدْ قَسَمَ اللهُ لَهُ. وَكَذَلِكَ كَمَا قَدْ دَعَاهُ 17
الرَّبُّ كَذَلِكَ فَلْيَسْلُكْ. هَكَذَا أُرَتِّبُ فِي الْكَنَائِسِ كُلِّهَا * قَدْ دُعِيَ إِنْسَانٌ مَخْتُونٌ فَلَا يَجْتَذِبْ. 18
دُعِيَ ذُو غُلْفَةٍ فَلَا يَخْتَتِنْ * فَالْخِتَانَةُ لَيْسَتْ شَيْئًا. وَلَا الْغُلْفَةُ شَيْئًا. بَلِ الشَّيْءُ النَّافِعُ حِفْظُ 19
وَصَايَا اللهِ * فَلْيَثْبُتْ كُلُّ أَحَدٍ فِي الدَّعْوَةِ الَّتِي دُعِيَ فِيهَا * أُدْعِيتَ عَبْدًا فَلَا تَحْفِلْ بِذَلِكَ. 20 21
بَلْ وَإِنْ أَمْكَنَكَ أَنْ تَصِيرَ حُرًّا فَأَوْلَى بِذَلِكَ أَنْ تَسْتَعْمِلَ الْعُبُودِيَّةَ.

Vir perſolvat uxori debitam ipſi dilectionem, 3
& ſimiliter uxor viro debitum
perſolvat amorem. Uxor proprii corporis 4
jus non habet, ſed maritus poteſtatem
habet in illud : ſimiliter & vir poteſtatem
non habet in corpus ſuum, ſed
uxor poteſtatem habet in illud. Ne- 5
quis veſtrûm alteri deneget copiam
ſui, niſi fuerit id ex conſenſu ad
tempus aliquantum, ut inſtetis jejunio
& orationi : deinde ſitis rurſum
concordes, ne tentet vos ſatana ob cauſam
intemperantiæ veſtræ. Hoc autem 6
memoro per modum indulgentiæ, non per
modum præcepti. Volo enim omnes ho- 7
mines eſſe ut ipſe ſum : ſed unuſquiſque
donum habet à Deo ſibi peculiare ; unus
ſic, alius verò ſic. Dico etiam his qui 8
non nubunt, & viduis, Bonum eſt ſic
permanere ut ego ſum. Quòd ſi non con- 9
tinent ſeſe, nubant: quia conjugium iſtis
conſultius quidem eſt, quàm incendium.
Præcipio autem iis qui jam nupſerunt , 10
non ego, ſed Dominus, ut uxor non ſeparet
ſe à viro ſuo : Et ſi ſeparet ſe ab il- 11
lo, maneat innupta, aut viro ſuo reconcilietur:
Et ne deſerat vir uxorem ſuam.
Cætera dico ego, non Dominus, 12

Feriâ quartâ hebdomadæ ſeptimæ poſt Pentecoſten.

Quicunque frater habet uxorem quæ
nondum credidit, & hæc conſentit habitare
cum illo, ne dimittat eam.
Hucuſque. *Et quæcunque uxor habet* 13
maritum qui nondum credidit, iſque
conſentit habitare cum illa, ne amandet
eum. Maritus enim qui non credidit , 14
jam ſanctificatus eſt per uxorem : &
uxor quæ non credidit, ſanctificata jam
eſt per maritum. Alioqui liberi veſtri impuri
eſſent, attamen ſancti ſunt. Quòd 15
ſi incredulus ſeparet ſeſe, ſeparetur : neque
enim ſervitute ſubjicitur frater &
ſoror hiſce ſimilibus : & quidem vocavit
nos Deus ad pacem. Et unde ſcis ô 16
uxor, an maritum tuum ſis ſervatura?
Aut unde nôſti ô vir, an uxorem tuam
ſis ſervaturus? Verùm unuſquiſque pro- 17
ut partitus eſt illi Deus, atque ita quemadmodum
vocavit eum Dominus, ſic incedat.
Hoc modo in eccleſiis omnibus ordino.
Vocatus eſt aliquis circuncisus ? 18
ne attrahat præputium. Vocatus eſt
præputiatus ? ne circuncidatur. Circun- 19
ciſio enim nihil eſt, & præputium nihil
eſt : ſed res utilis eſt obſervatio mandatorum
Dei. Perſiſtat igitur unuſquiſque 20
in vocatione in qua vocatus eſt. Servus 21
vocatus es ? ne cures hoc : imò etiamſi
poſſis liber fieri, præſtantius eſt ut ſervitute
utaris.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9
10 ወለእመሰ : ኢይክሉ : ተዐግሶ : ለያውስቡ : ወይኄይስ : አውስቦ : እምዘምዎ::=፦ ወለ
እለዚ : አውሰቡ : እኤዝዞሙ : በትእዛዘ : እግዚእነ : ወአኮ : በትእዛዘ : ርእስየ ::
11 ብእሲትኒአ : ኢትትኃደግአ : ምስለ : ምታአ:=፦ ወእመኒአ : ተኃድግትአ : ትን
በርአ : በከአ : ወኢታውስብአ : ብእሴአ : ወእማአኮሰአ : ትትዐረቅአ : ምስለአ :
12 ምታአ::=፦ ወለባዕደንዚ : እነግሮሙ : አነ : ዘእምኀቤየ : ወአኮ : ዘእምኀበ : እግ
ዚእነ:: ለእመቦ : እምአኃዊነ : ዘቦ : ብእሲተ : እንተ : ኢትአምን : ወታፈቅር : ም
13 ታ : ወትፈቅድ : ትንበር : ምስሌሁ : ኢይኅድግ : ብእሲቶ::=፦ ወእመኒ : ብእሲት:
ባቲ : ምተ : ወኢይአምን : ወያፈቅር : ብእሲቶ : ወይፈቅድ : ይንበር : ምስሌሃ :
14 ኢትኅድግ : ምታ::=፦ እስመ : ይትቄደስ : ብእሲኒ : ወኢይአምን : ብእንተ : ብእሲ
ቱ : ወትትቄደስ : ብእሲትኒ: እንተ: ኢትአምን: በእንተ: ምታ: ወእምአኮሰ: ርኩሳነ :ይከ
15 ውኑ: ውሉደሙ:: ወይእዜሰ: ቅዱሳን: እሙንቱ::=፦ ወእመሰ : ዘኢይአምን: የኀድግ:
ለይኅድግ : ወኢይትቀነይ : እኁነ : ወእኅትነ : ለዘ: ከመዝ: እስመ: ለሰላም: ጸውዐነ:
16 እግዚአብሔር::=፦ ምንተ: ተአምር : ብእሲት: ለእመ: ታድኅኖ: ለምታ: ወምንተ:
17 ያአምር :ብእሲ:ለእመ:ያድኅና:ለብእሲቱ::=፦ ወባሕቱ:ኵሉ:ዘከመ:ከፈሎ:እምኀበ:
እግዚአብሔር:: ወኵሉ:በከመ:ጸውዖ: እግዚአብሔር : ከማሁ: ለየሀሉ: ወከመዝ:ንሌ
18 ዝዝ: ለኵሉ: አብያተ: ክርስቲያናት::=፦ ለእመቦ: ዘቦአ: እንዘ:ግዙር:ውእቱ:ኢይፀ
19 እ:ወእመሰ:ዘእንበለ:ይትገዘር:ቦአ:ኢይትገዘር:እንከ::=፦ ተገዝሮሂ:ኢይበቍዕ:ወኢ
20 ተገዝሮሂ: ኢያሰልጥ:ዘእንበለ:ዳእሙ:ዐቂበ:ትእዛዘ: እግዚአብሔር::=፦ ወኵሉ:በ
21 ከመ:ቦአ:ከማሁ: ለየሀሉ::=፦ ወእመኒ : ገብር : አንተ : ኢያሐዝንከ : ትክል: ተግዕዞ:
ለአም:ከመ:አስሰጥከ::=፦

Et ſi non poſſint perſeverare, matrimonium contrahant: melius eſt matrimonium con- 9
trahere quàm fornicare. Et iis qui matrimonium contraxerunt, præcipio in 10
mandato Dei noſtri, & non in mandato meipſius, mulier ne dimittatur à viro ſuo.
Et ſi dimiſſa ſit, maneat lugens, & non ſe copulet viro: ſin minus, reconciliator cum 11
viro ſuo. Et reliquis dico ego quæ ex me ſunt, & non quæ ex Domino noſtro, 12
Si quis ſit ex fratribus noſtris qui habet uxorem quæ non credit , & diligit
virum ſuum & vult habitare cum eo, ne dimittat uxorem ſuam. Et ſi uxor 13
habet virum , & non credit , & diligit uxorem ſuam, & vult habitare cum
ea, ne dimittat virum ſuum. Quia ſanctificatur etiam vir infidelis, per uxorem 14
ejus, & ſanctificatur uxor infidelis per virum ſuum, alioquin immundi eſſent
filii eorum, & nunc ſancti ſunt. Et ſi infidelis diſcedet, diſcedat : & non 15
ſubjicietur frater noſter aut ſoror noſtra tali, quia in pacem vocavit nos Deus.
Quid ſcit mulier, ſi ſervabit virum ſuum ? & quid ſcit vir ſi ſervabit uxo- 16
rem ſuam? Veruntamen quiſque ſicut impertitum eſt ei à Deo, & quiſque ſic- 17
ut vocavit eum Deus, ſic permaneat: & ita præcipimus omnibus domibus Chri-
ſtianorum. Si quis ſit qui intraverit circumciſus, ipſe ne exeat : & ſi incir- 18
cumciſus intraverit, ne circuncidatur igitur. Circunciſio non prodeſt, & incir- 19
cuncisio non perficit : ſolummodò obſervatio mandati Dei. Et quiſque ſicut in- 20
travit, ſic permaneat. Et ſi ſervus ſis, non moleſtiam tibi ferat, potes liber eſſe 21
ſi profuiſti.

Nam in Domino vocatus servus, libertus Domini est: similiter &
22 Ὁ γὰρ ἐν Κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, ἀπελεύθερος Κυρίου ἐστίν· (υ) ὁμοίως καὶ
liber vocatus, servus est Christi. Pretio empti estis: ne fiatis
23 ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς, δοῦλός ἐστι Χριστοῦ. Τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε
servi hominum. Unusquisque in quo vocatus est, fratres, in hoc permaneat
24 δοῦλοι ἀνθρώπων. Ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοὶ, ἐν τούτῳ μενέτω
apud Deum. De autem virginibus præceptum Domini non habeo: sententiam
25 παρὰ τῷ Θεῷ. Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω· γνώμην
autem do, tanquam misericordiam consecutus à Domino fidelis esse. Existimo
26 δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ Κυρίου πιστὸς εἶναι. Νομίζω
ergò hoc pulchrum esse propter instantem necessitatem, quoniam pulchrum ho-
οὖν τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀν-
mini sic esse. Alligatus es uxori? ne quære solutionem: Solutus es ab
27 θρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι. Δέδεσαι γυναικί; μὴ ζήτει λύσιν· λέλυσαι ἀπὸ
uxore? ne quære uxorem. Si autem & acceperis uxorem, non peccâsti:
28 γυναικός; μὴ ζήτει γυναῖκα. Ἐὰν δὲ καὶ (φ) γήμῃς, οὐχ ἥμαρτες·
Et si nupserit virgo, non peccavit: tribulationem verò carnis habebunt
καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτε· θλῖψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ
hujusmodi. Ego autem vobis parco. Hoc autem dico, fratres, tempus
29 τοιοῦτοι. ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι. Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοὶ, ὁ καιρὸς
contractum reliquum est, ut & habentes uxores, tanquam non ha-
(χ) συνεσταλμένος τὸ λοιπόν ἐστιν, ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας, ὡς μὴ ἔ-
bentes sint: Et flentes, tanquam non flentes: & gaudentes,
30 χοντες ὦσι· Καὶ οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες· καὶ οἱ χαίροντες,
tanquam non gaudentes: & ementes, tanquam nō possidentes: Et u-
31 ὡς μὴ χαίροντες· καὶ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατέχοντες· Καὶ οἱ χρώ-
tentes mundo hoc, tanquàm non abutentes: præterit enim figura
μενοι (ψ) τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὡς μὴ καταχρώμενοι· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα

mundi hujus. Volo autem vos sine solicitudine esse. Cælebs curat
τοῦ κόσμου τούτου. Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ 32
quæ Domini, quomodò placebit Domino: At uxorem ducens curat
τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς (ω) ἀρέσει τῷ Κυρίῳ· Ὁ δὲ γαμήσας μεριμνᾷ 33
quæ mundi, quomodò placeat uxori: Divisæ sunt mulier &
τὰ τοῦ κόσμου, πῶς (α) ἀρέσει τῇ γυναικί· Μεμέρισται ἡ γυνὴ καὶ 34
virgo: Innupta curat quæ Domini, ut sit sancta & corpore &
ἡ παρθένος· ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σώματι καὶ
spiritu: At nupta curat quæ mundi, quomodò placeat vi-
πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς (β) ἀρέσει τῷ ἀν-
ro. Hoc verò ad vestram ipsorum utilitatem dico, non ut laqueum
δρί. Τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν (γ) συμφέρον λέγω, οὐχ ἵνα βρόχον 35
vobis injiciam, sed ad decens & benè adhærens Domino indis-
ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ (δ) εὐπρόσεδρον τῷ Κυρίῳ ἀπερι-
tractè. Si autem quis indecens esse super virginem suam existimat, si
σπάστως. Εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν 36
sit superadulta, & ita debet fieri, quod vult faciat: non pec-
ᾖ ὑπέρακμος, καὶ (ε) οὕτως ὀφείλει γίνεσθαι, ὃ θέλει ποιείτω· οὐχ ἁμαρ-
cat: jungantur matrimonio. Qui verò stetit firmus in corde,
τάνει· γαμείτωσαν. Ὃς δὲ (ζ) ἕστηκεν ἑδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ, 37
non habens necessitatem: potestatem autem habet circa propriam voluntatem, &
μὴ ἔχων ἀνάγκην, (η) ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ
hoc judicavit in corde suo servare suam virginem, benè
τοῦτο κέκρικεν ἐν (θ) τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τοῦ τηρεῖν τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς
facit. Itaque & matrimonio jungens, pulchrè facit: at non matrimonio
(ι) ποιεῖ. Ὥστε καὶ ὁ (κ) ἐκγαμίζων, καλῶς ποιεῖ· ὁ δὲ μὴ ἐκγα- 38
jungens, meliùs facit.
μίζων, κρεῖσσον ποιεῖ.

MS. A. (υ) ὁμοίως ὁ (φ) γαμήσῃ, (χ) συνεσταλμένος ἐστὶν τὸ λοιπὸν, ἵνα (ψ) τὸν ··· μον, ὡς (ω) ἀρέσῃ (α) ἀρέσῃ τῇ γυναικί· καὶ μεμέρισται· Καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος καὶ ἡ παρθένος ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία τῷ σώματι καὶ τῷ πνεύματι· (β) ἀρέσῃ (γ) * συμφέρον (δ) εὐπάρεδρον (ε) τοῦτο (ζ) ἕστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἑδραῖος, μὴ (η) ἐξουσίαν ἔχει (θ) τῇ ἰδίᾳ καρδίᾳ τηρεῖν (ι) ποιήσει. (κ) γαμίζων τὴν ἑαυτοῦ παρθένον, καλῶς ποιεῖ· καὶ ὁ μὴ γαμίζων, κρεῖσσον ποιήσει.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

22 * ܐܢܫ ܓܝܪ ܕܒܥܒܕܘܬܐ ܐܬܩܪܝ ܒܡܪܢ ܀ ܒܪ ܚܐܪܐ ܗܘ ܕܐܠܗܐ. ܘܗܟܢܐ ܐܢܫ ܕܒܪ ܚܐܪܐ ܐܬܩܪܝ.
23 ܥܒܕܐ ܗܘ ܕܡܫܝܚܐ. * ܒܛܝܡܐ ܐܙܕܒܢܬܘܢ. ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܥܒܕܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. * ܐܢܫ
24 ܒܡܕܡ ܕܐܬܩܪܝ ܐܚܝ ܀ ܒܗ ܢܩܘܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. * ܕܣܗܕܬܐ ܩܕܝܫܬܐ * ܝܒ *
25 * ܥܠ ܒܬܘܠܘܬܐ ܕܝܢ ܦܘܩܕܢܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܠܐ ܐܝܬ ܠܝ. ܡܠܟܐ ܕܝܢ ܝܗܒ ܐܢܐ ܀ ܐܝܟ
26 ܓܒܪܐ ܕܐܬܪܚܡ ܡܢ ܐܠܗܐ ܕܢܗܘܐ ܡܗܝܡܢ. * ܘܣܒܪ ܐܢܐ ܕܗܕܐ ܫܦܝܪܐ. ܡܛܠ
27 ܐܢܢܩܐ ܕܙܒܢܐ. ܕܫܦܝܪ ܠܗ ܠܒܪܢܫܐ ܕܗܟܢܐ ܢܗܘܐ. * ܐܣܝܪ ܐܢܬ ܒܐܢܬܬܐ ܠܐ
28 ܬܒܥܐ ܫܘܪܝܐ. ܫܪܐ ܐܢܬ ܡܢ ܐܢܬܬܐ ܠܐ ܬܒܥܐ ܐܢܬܬܐ. * ܘܐܢ ܬܣܒ ܐܢܬܬܐ ܠܐ ܚܛܝܬ ܐܢܬ ܀
ܘܐܢ ܒܬܘܠܬܐ ܬܗܘܐ ܠܓܒܪܐ ܠܐ ܚܛܝܐ ܀ ܐܘܠܨܢܐ ܕܝܢ ܒܦܓܪܐ ܢܗܘܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܗܟܢܐ
29 ܐܢܘܢ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܚܐܣ ܐܢܐ ܥܠܝܟܘܢ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܚܝ. ܕܙܒܢܐ ܥܨܝܐ ܗܘ ܠܡܟܝܠ
30 ܗܘ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܢܫܐ. ܢܗܘܘܢ ܐܝܟ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ. * ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܟܝܢ ܐܝܟ ܠܐ
31 ܒܟܝܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܚܕܝܢ ܐܝܟ ܠܐ ܚܕܝܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܙܒܢܝܢ ܐܝܟ ܠܐ ܡܩܢܝܢ. * ܘܐܝܠܝܢ
ܕܡܬܗܢܝܢ ܡܢ ܥܠܡܐ ܗܢܐ ܀ ܠܐ ܢܥܒܪܘܢ ܡܢ ܐܘܪܚܐ ܕܣܘܢܩܢܐ. ܥܒܪ ܠܗ ܓܝܪ ܐܣܟܡܗ
32 ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܕܠܐ ܨܦܬܐ ܬܗܘܘܢ. ܐܢܫ ܓܝܪ ܕܠܝܬ ܠܗ
33 ܐܢܬܬܐ ܀ ܒܨܐ ܕܡܪܗ. ܕܐܝܟܢܐ ܢܫܦܪ ܠܡܪܗ. * ܘܐܝܢܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܢܬܬܐ ܀ ܒܨܐ
34 ܕܥܠܡܐ ܕܐܝܟܢܐ ܢܫܦܪ ܠܐܢܬܬܗ. * ܦܘܪܫܢܐ ܕܝܢ ܐܝܬ ܒܝܢܬ ܐܢܬܬܐ ܠܒܬܘܠܬܐ.
ܐܝܕܐ ܕܠܓܒܪܐ ܠܐ ܗܘܬ ܀ ܒܨܝܐ ܕܡܪܗ. ܕܬܗܘܐ ܩܕܝܫܐ ܒܦܓܪܗ ܘܒܪܘܚܗ. ܘܐܝܕܐ ܕܐܝܬ
35 ܠܗ ܒܥܠܐ. ܒܨܝܐ ܕܥܠܡܐ ܀ ܕܐܝܟܢܐ ܬܫܦܪ ܠܒܥܠܗ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܠܗܢܝܐܢܟܘܢ ܗܝ
ܕܝܠܟܘܢ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܨܝܕܬܐ ܕܐܪܡܐ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܕܬܗܘܘܢ ܐܡܝܢܝܢ ܠܘܬ
36 ܡܪܟܘܢ ܒܐܣܟܡܐ ܫܦܝܪܐ ܀ ܟܕ ܠܐ ܪܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܥܠܡܐ. * ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܣܒܪ ܕܡܬܒܙܚ
ܒܒܬܘܠܬܗ ܀ ܕܥܒܪ ܙܒܢܗ ܘܠܐ ܝܗܒܗ ܠܓܒܪܐ ܀ ܘܙܕܩ ܗܘ ܕܢܬܠܝܗ ܀ ܐܝܟ ܕܨܒܐ
37 ܢܥܒܕ. ܠܐ ܚܛܐ. ܬܙܕܘܓ ܀ * ܐܢܫ ܕܝܢ ܕܢܨܝܒܐܝܬ ܩܡ ܒܪܥܝܢܗ ܀ ܘܠܐ ܐܠܝܨܐ ܠܗ ܨܒܘܬܐ ܀
38 ܫܠܝܛ ܕܝܢ ܒܨܒܝܢܗ ܀ ܘܗܢܐ ܕܢ ܒܠܒܗ ܕܢܛܪ ܒܬܘܠܬܗ ܀ ܫܦܝܪ ܥܒܕ. * ܘܐܢܫ
ܕܝܗܒ ܒܬܘܠܬܗ ܫܦܝܪ ܥܒܕ. ܘܐܢܫ ܕܠܐ ܝܗܒ ܒܬܘܠܬܗ. ܝܬܝܪܐܝܬ
ܫܦܝܪ ܥܒܕ.

Is etenim qui servus vocatus est in Domino 22 nostro, libertus est Dei: similiter qui ingenuus vocatus est, servus est Christi. Pretio 23 redempti estis, ne fueritis servi hominum. Unusquisque in quo vocatus est, fratres mei, 24 in hoc perduret apud Deum.

Martyrum sanctarum. 12.

Porrò de virginitate præceptum à Deo non 25 accepi: ego verò consilium do, tanquam vir qui gratiam adeptus sum à Deo ut sim fidelis. Puto itaque hoc bonum esse propter 26 necessitatem temporis, quòd satius sit homini sic esse. Vinctus es cum uxore, ne 27 quæras divortium: solutus es ab uxore, ne quæras uxorem. Si autem ducas uxorem, 28 non peccas. Et si virgo fuerit viri, non peccat. Molestia autem illis est in corpore qui sunt hujusmodi: ego autem vobis parco. Cæterùm hoc dico, fratres mei, tempus jam 29 in miserum statum devenisse, ita ut ii qui habent uxores, sint tanquam non habentes: Et qui flent, tanquam non flentes: & 30 qui lætantur, tanquam non lætantes: & qui emunt tanquam non fruentes. Et 31 qui utuntur hoc mundo, ne ultra quod requirit necessitas, *utantur*. Præterit enim species mundi hujus. Propterea velim vos 32 absque solicitudine esse. Qui enim non habet uxorem, curat quæ sunt Domini sui, quomodo placeat Domino suo. Qui verò habet 33 uxorem, solicitus est de mundo, quomodo placeat uxori suæ. Porrò differentia est inter 34 mulierem & virginem. Quæ non est viri, meditatur in Domino suo, ut sit sancta tum corpore tum spiritu suo. Quæ autem habet maritum, cogitat de mundo, quomodo placeat marito suo. Hoc autem ad utilita- 35 tem vestram dico, non ut laqueum injiciam vobis, sed ut perseveretis apud Dominum vestrum in habitu decoro, non curantes de mundo. Si quis autem putat deridendam fo- 36 re virginem suam, quòd præterierit tempus ejus, nec dederit eam viro, congruum est ut det eam: prout voluerit, agat; non peccat, nubat. Cæterùm is qui certissimè constituit 37 in mente sua, neque cogitur *ullâ* re, sed potestatem habet in propriam voluntatem, & ita decrevit in corde suo, ut servet virginem suam, benè facit. Itaque & is qui dat vir- 38 ginem suam, benè facit; & is qui non dat virginem suam, longè meliùs facit.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በደናግል ፡ ምንባብ፡፡==፡

22 እስመ ፡ ዘተቀንየ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ግዑዝ ፡ ውእቱ ፡ በኀበ ፡ ክርስቶስ፡፡ ወከማ
23 ሁ ፡ አግዓዚኒ ፡ ገብሩ ፡ ክርስቶስ ፡ ውእቱ፡=፡ በሤጥ ፡ ተሣየጥክሙ ፡ ኢትኩኑ ፡ አግ
24 ብርተ ፡ ሰብእ፡=፡ ወኵልክሙ ፡ አኀዊነ ፡ በዘ ፡ ቦእክሙ ፡ ከማሁ ፡ ሀለው ፡ ለእግዚ
25 አብሔር፡፡=፡ ወእንበይነ ፡ ደናግልኒ ፡ ኢኮነ ፡ ትእዛዘ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘእብለ
ክሙ ፡ ዳእሙ ፡ አምክረክሙ ፡ ሕገ ፡ እግዚአብሔር ፡ ተሣሀሎ ፡ ከመ ፡ ማእመኑ ፡
26 ለእግዚአብሔር፡=፡ ወባሕቱ ፡ ይመስለኒ ፡ ከመዝ ፡ እስመ ፡ ይኄይስ ፡ በግብር ፡
27 ይትፈቀድ ፡ ለዝንቱ ፡ ይኄይሶ ፡ ለብእሲ ፡ ከመዝ ፡ የሀሉ፡፡=፡ እመከመ ፡ ሀለውከ ፡
ምስለ ፡ ብእሲትከ ፡ ኢትፍቅድ ፡ ተኀድጋ ፡ ምስሌሃ ፡ ወእመከመሰ ፡ አልብከ ፡ ብእሲተ፡
ኢትፍቅድ፡ አንስተ፡፡=፡

De Virginibus Lectio.

Quia qui servivit Deo, libertus est apud Christum; & similiter liber, servus 22 Christi est. Cum pretio empti estis, ne estote servi hominum. Et omnes vos 23 fratres nostri, in quo intrâstis, sic permanete Deo. Et de virginibus non est man- 24 datum Dei quod loquor vobis, sed consilium dat vobis lex, Deo misericordiam 25 concedente, sicut fidelis Deo. Veruntamen videtur mihi sic, quia melius est 26 in necessitate desiderari hoc, melius est homini ita esse. Si sis cum uxore tua, 27 ne desideres dimitti ab ea, & si non habes uxorem, ne desideres fœminam.

Verſio VULGATA LATINA.

22 Qui enim in Domino vocatus eſt ſervus, libertus eſt Domini : ſimiliter qui liber
23 vocatus eſt, ſervus eſt Chriſti. Pretio empti eſtis, nolite fieri ſervi hominum.
24 Unuſquiſque in quo vocatus eſt, fratres, in hoc permaneat apud Deum. De vir-
25 ginibus autem præceptum Domini non habeo : conſilium autem do, tanquam
26 miſericordiam conſecutus à Domino, ut ſim fidelis. Exiſtimo ergò hoc bonum
27 eſſe propter inſtantem neceſſitatem, quoniam bonum eſt homini ſic eſſe. Alligatus
es uxori ? noli quærere ſolutionem. Solutus es ab uxore ? noli quærere uxorem.
28 Si autem acceperis uxorem : non peccâſti. Et ſi nupſerit virgo, non peccavit:
29 tribulationem tamen carnis habebunt hujuſmodi. Ego autem vobis parco. Hoc
itaque dico, fratres; Tempus breve eſt : reliquum eſt, ut & qui habent uxores,
30 tanquam non habentes ſint : Et qui flent, tanquam non flentes : & qui gaudent,
31 tanquam non gaudentes : & qui emunt, tanquam non poſſidentes : Et qui utun-
32 tur hoc mundo, tanquam non utantur : præterit enim figura hujus mundi. Volo
autem vos ſine ſolicitudine eſſe. Qui ſine uxore eſt, ſolicitus eſt quæ Domini
ſunt, quomodò placeat Deo. Qui autem cum uxore eſt, ſolicitus eſt quæ ſunt 33
mundi, quomodò placeat uxori, & diviſus eſt. Et mulier innupta, & virgo, 34
cogitat quæ Domini ſunt; ut ſit ſancta corpore, & ſpiritu. Quæ autem nupta
eſt, cogitat quæ ſunt mundi, quomodò placeat viro. Porrò hoc ad utilitatem ve- 35
ſtram dico : non ut laqueum vobis injiciam, ſed ad id, quod honeſtum eſt,
& quod facultatem præbeat ſine impedimento Dominum obſecrandi. Si quis 36
autem turpem ſe videri exiſtimat ſuper virgine ſua, quòd ſit ſuperadulta, &
ita oportet fieri : quod vult faciat : non peccat, ſi nubat. Nam qui ſtatuit in 37
corde ſuo firmus, nón habens neceſſitatem, poteſtatem autem habens ſuæ vo-
luntatis, & hoc judicavit in corde ſuo, ſervare virginem ſuam, benè facit.
Igitur & qui matrimonio jungit virginem ſuam, benè facit : & qui non jungit, 38
meliùs facit.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 * لان من دعي في ديانة الرب عبدا • فهو حرا للرب • فكذلك من دعي حرا فهو عبدا
23 للمسيح * قد اشتريتم بثمن • فلا تصيروا للناس عبيدا •
24 • الخميس من الجمعة السابعة بعد العنصرة • * ايها الاخوة كل احد في الشي الذي
25 دعي اليه فليثبت فيه عند الله • تم * واما العذارى فليست معي وصية من الرب من
26 اجلهم • بل انا افيدكم رايا بما ان الرب رحمني ان اكون امينا على الكرازة * اني استشعر
27 ان جيدا هو هذا • من اجل الشدة الحاضرة • ان جيدا للانسان ان يكون هكذا * انت
28 مربوط بامراة لا تطلبن حلا • انت محلول من امراة فلا تطلبن امراة * وان تزوجت فما
قد اخطات • وان تزوجت البتول فما قد اخطات • ومثل هولاء فيكون لجسمهم حزنا • وانا
29 اشفق عليكم * فهذا المعنى عنيت يا اخوتي • ان الوقت منذ الان هو منتصرا ليكونوا
30 الذين لهم نساء كمن ليس لهم نساء * والذين يبكون كانهم لم يبكوا • والذين
31 يفرحون كانهم لم يسروا • والذين يبتاعون كانهم لم يملكوا * والذين يستعملون هذا
32 العالم كانهم لم يستعملوه • لان شكل هذا العالم سيعبر ويجوز * واريدكم ان تكونوا
33 لا هم لكم • فمن لم يتزوج فباوامر الرب يهتم • كيف يرضي الرب * والمتزوج فيهتم بمهمات
34 العالم • كيف يرضي امراته * وقد انفصل ما بين الامراة والبتول • فالتي لم تتزوج
تهتم باوامر الرب • لتكون قديسة بجسمها وروحها • والمتزوجة تهتم بعادات العالم • كيف
ترضي زوجها • • الجمعة من الجمعة السابعة بعد العنصرة •
35 * هذا القول اقوله لما يوافقكم • ولست اذكره لكي القي عليكم وهقا • بل انوحي
36 حسن المدابن المشرفة للرب • بلا تعلب ولا تشاغل • تم * وان استشعر احد انه يشان
بالبتول التي له ان كان وقتها عبر • وهكذا يجب ان تكون • فليعمل ما يشاء • وليزوجها
37 فما يخطي * ومن قد وقف عزمه في قلبه متوطدا • وما تضطره شدة • وله سلطان على
38 مشيته • وقد ميز هذا في قلبه ان يحفظ البتولية التي له • فعملا حسنا يعمل * فمن تزوج
اذا يعمل حسنا • ومن لا يتزوج يعمل افضل من ذلك •

* *Nam qui vocatus eſt in religione Domini ſervus, liber eſt Domino. Eodémque modo, qui liber vocatus eſt, ſervus eſt Chriſto. Empti jam eſtis pretio, nè igitur ſervi fiatis hominibus.* 22 23

Feriâ quintâ hebdomadæ ſeptimæ poſt Pentecoſten.

O fratres, unuſquiſque in ea re ad quam vocatus eſt, permaneat apud Deum. Hucuſque. *Quod autem ad virgines, præceptum non habeo à Domino : ego tamen juvabo vos conſilio, ob id quòd Dominus miſericordiâ ſit uſus in me, ut commiſſa ſit mihi prædicatio. Equidem opinor bonum hoc eſſe, propter præſentem calamitatem, bonum* inquam *homini ſic eſſe. Alligatus es uxori? nè quæras diſſolutionem. Solutus es ab uxore? nè quæras uxorem. Quòd ſi conjugem duxeris, non peccâſti : & ſi nupſerit virgo, non peccavit; at hiſce ſimilium corpus mœrore afficietur : ego verò clemens ſum erga vos. Hoc autem ſenſu intellig[illegible], fratres mei, quòd tempus impoſterum præterlabens eſt, ut ſint qui uxores habent, velut hi qui non habent uxores : Et qui flent, ac ſi non fleant : & qui gaudent, quaſi non exultent : & qui emunt, quaſi non poſſideant: Et qui hoc mundo utuntur, tanquam non utantur : quoniam ſpecies hujus mundi præterit ac labitur : Et volo vos eſſe ſolicitudinis expertes. Nam qui non eſt conjugatus, in mandatis Domini occupatur, quomodo placeat Domino: Conjugatus autem occupatur in curis mundi, quomodo placeat uxori ſuæ. Et diverſa res eſt inter uxorem, & virginem : quæ enim eſt innupta, occupatur in mandatis Domini, ut ſit ſancta corpore & ſpiritu ſuo : nupta verò occupatur in moribus mundi, quomodo placeat viro ſuo.* 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34

Feriâ ſextâ hebdomadæ ſeptimæ poſt Pentecoſten.

* *Hunc ſermonem dico ad id quod vobis conducit : nec eum refero; ut laqueum ſuper vos jaciam : ſed intendo honeſtæ decus adhæſionis Domino, abſque tricis aut diſtractione.* Hactenus. *Quòd ſiquis exiſtimat vituperio ſe affici ob virginem quam habet, ſi tempus ejus expiraverit, & ſic oportet eam eſſe : faciat quod libuerit, eámque matrimonio jungat : non enim peccabit. Qui verò propriam ſententiam in corde ſuo firmus decrevit, nec compellitur neceſſitate, habétque poteſtatem ſuper voluntatem ſuam, & hic propoſuit in corde ſuo ſervare ſuam virginitatem, bonam facit actionem. Igitur qui nubit, benè facit; & qui non nubit, eo præſtantius facit.* 35 36 37 38

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatiöne *LATINA*.

28 ወእመኒ ፡ አውሰብከ ፡ ኢይከውነከ ፡ ኀጢአተ ፡ ወእመኒ ፡ አውሰብከ ፡ ድንግለ ፡ ኢይከ
29 ውነከ ፡ ኀጢአተ ፡ ወባሕቱ ፡ ዘሰ ፡ አውሰበ ፡ መቅሠፍተ ፡ ኀሠሠ ፡ ለርእሱ ፡፡=፦ ወ
አንሰ ፡ እስመ ፡ እምሕከክሙ ፡ ዘእብለክሙ ፡ ዘኒ ፡ ዘእቤለክሙ ፡ ወባሕቱ ፡ ከመ
ዝ ፡ ይረትዕ ፡ ለኀዊነ ፡ እስመ ፡ ኀለፈ ፡ ኵሉ ፡ ንብረተዝ ፡ ዓለም ፡ ወይእዜኒ ፡ እለ
30 ኒ ፡ አውሰቡ ፡ ከመዘ ፡ ኢያውሰቡ ፡፡=፦ ወእለኒ ፡ ይዴልዉ ፡ ከመዘ ፡ ኢይዴልዉ ፡ ወ
እሊኒ ፡ ይትፌሥሑ ፡ ከመዘ ፡ ኢይትፌሥሑ ፡ ወእለኒ ፡ ይበልዑ ፡ ከመዘ ፡ ኢይበልዑ ፡=፦
31 ወእለኒ ፡ ይሰትዩ ፡ ከመዘ ፡ ኢይሰትዩ ፡ እስመ ፡ ኀለፈ ፡ ኵሉ ፡ ንብረተዝ ፡ ዓለም ፡፡=፦
32 ወአንሰ ፡ እፈቅድ ፡ ለክሙ ፡ ዘእንበለ ፡ ሐዘን ፡ ተሀልዉ ፡ ወዘኒ ፡ ኢያውሰበ ፡ የሐልዮ ፡
33 ለእግዚአብሔር ፡ በዘ ፡ ያደሉ ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡=፦ ወዘሰ ፡ አውሰበ ፡ ይሔሊ ፡ ንብ
34 ረተዝ ፡ ዓለም ፡፡ በዘ ፡ ያደሉ ፡ ለብእሲቱ ፡ ወባሕቱ ፡ ተናፈቀ ፡=፦ ወብእሲትኒ ፡ ማዕ
ስብት ፡ ወድንግልኒ ፡ እንተ ፡ ኢያውሰበት ፡ ተሐልዮ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ይትቀደስ ፡
ሥጋሃኒ ፡ ወነፍሳኒ ፡፡ ወእንተሰ ፡ አውሰበት ፡ ተሐሊ ፡ ንብረተዝ ፡ ዓለም ፡፡ በዘ ፡ ታደሉ ፡
35 ለምታ ፡፡=፦ ወዝኒ ፡ በዘ ፡ ይበቍዓክሙ ፡ ዘእብለክሙ ፡ ወአኮ ፡ ከመ ፡ አስግርክሙ ፡
36 ዘእንበለ ፡ ደኒሙ ፡ በዘ ፡ ትፀመድዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘእንበለ ፡ ኑፋቄ ፡=፦ ወእመ
ሰቦ ፡ ዘየኀፍር ፡ በእንተ ፡ ድንግሉ ፡ እስመ ፡ ልህቀ ፡ ካመዝ ፡ ርቱዕ ፡ ይኩን ፡፡ ዘፈቀ
37 ደ ፡ ይግበር ፡ ወአልቦ ፡ ኀጢአተ ፡=፦ ወእመከመ ፡ አጥብዐ ፡ በልቡ ፡ ኢያገብርዎ ፡
ብውሕ ፡ ሎቱ ፡ ዘፈቀደ ፡፡ ወእመኒ ፡ አጥብዐ ፡ ይዕቀብ ፡ ድንግልናሁ ፡ በልቡ ፡ ሠ
38 ናየ ፡ ገብረ ፡=፦ ወዘኒ ፡ አውሰበ ፡ ድንግለ ፡ ሠናየ ፡ ገብረ ፡፡ ወዘሰ ፡ ኢያወሰበ ፡ እንተ ፡
ትኄይስ ፡ ገብረ ፡፡=፦

Et ſi duxeris uxorem, non erit tibi peccato : & ſi duxeris uxorem virginem, non erit tibi peccato : veruntamen qui uxorem duxerit, plagas quæſivit ſibi. Et ego quia parco vobis, dicebam vobis hoc quod dico vobis : veruntamen ſic expedit fratres noſtri, quia tranſierunt omnes curæ hujus mundi : & nunc qui uxorem duxerunt, ſicut non duxiſſent: Et qui proſperi ſunt, ut non proſperi : & gaudentes, ſicut non gaudentes: & edentes, ſicut non edentes : Et bibentes, ſicut non bibentes : quia tranſierunt omnes curæ hujus mundi. Et ego volo vos ſine cura eſſe : qui non contrahit matrimonium, intentus eſt Deo, quomodo placeat Deo. Et qui contraxit matrimonium, curat negotium hujus mundi quomodo placeat uxori ſuæ, veruntamen diviſus eſt. Et mulier ancilla, & virgo quæ non contraxit matrimonium, intenta eſt Deo, quomodo ſanctificetur corpus ejus, & anima ejus: & quæ contraxit matrimonium, curat negotium hujus mundi, quomodo placeat viro ſuo. Et ut hoc proſit vobis, loquor vobis : & non ut prehendam vos, ſed tantùm ut adhæreatis Deo ſine hæſitatione. Et ſi quis eſt qui pudefactius eſt de virgine ſua, quia ſenex eſt, ita debet fieri : quod vult faciat, & non habet peccatum. Et ſi ſic ſtatuit in corde ſuo non cogens, permiſſum eſt ei quod voluit : Et ſi ſtatuit ſervare virginem ſuam in corde ſuo, benè fecit. Et qui matrimonio junxit virginem, benè fecit : & qui non jungit matrimonio, meliùs facit. 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

Mulier alligata est legi *in quantum tempus* vivit vir ejus: si *verò* dormierit
39 Γυνὴ (λ) δέδεται νόμῳ ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ (μ) κοιμηθῇ
vir ejus, liberata est cui vult *nubere*, tantùm in Domino. Beatior
40 ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι, μόνον ἐν Κυρίῳ. Μακαριωτέρα
autem *est* si sic *maneat*, secundùm *meam sententiam*. Puto autem & ego Spiritum
δέ ἐστιν ἐὰν οὕτω μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην. δοκῶ δὲ κἀγὼ Πνεῦμα
Dei *habere*.
Θεοῦ ἔχειν.

CAP. VIII. η'.

De autem idolis *immolatis*, scimus quia omnes scientiam habemus. Scientia
1 Περὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν. ἡ γνῶσις Ε'
inflat, *at* charitas ædificat. Si autem quis existimat scire aliquid, nondum
2 φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ. (α) Εἰ δέ τις δοκεῖ εἰδέναι τι, οὐδέπω
quicquam cognovit quemadmodùm oporteat *nôsse*. Si autem quis diligit Deum, hic
3 οὐδὲν ἔγνωκε καθὼς δεῖ γνῶναι. Εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν, οὗτος
cognitus est ab eo. De *esca igitur idolothytorum*, scimus quia nihil
4 ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ. Περὶ τῆς βρώσεως οὖν τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν
idolum in mundo: & quòd nullus Deus *alter*, *si non* unus. *Etenim* etsi
5 εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς (β) Θεὸς ἕτερος, εἰ μὴ εἷς. Καὶ γὰρ εἴπερ
sunt *dicti* dii, sive in cœlo, sive in terra, (*sicuti* sunt dii mul-
εἰσὶ λεγόμενοι θεοὶ, εἴτε ἐν οὐρανῷ, εἴτε (γ) ἐπὶ τῆς γῆς, (ὥσπερ εἰσὶ θεοὶ πολ-
ti, & domini multi,) *Sed* nobis unus Deus, Pater, ex quo omnia, &
6 λοὶ, καὶ κύριοι πολλοὶ,) Ἀλλ' ἡμῖν εἷς Θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ
nos in illum: & unus Dominus Jesus Christus, per quem omnia, & nos per
ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι'
ipsum. Sed non in omnibus *illa* scientia. Quidam autem conscientiâ idoli
7 αὐτοῦ. Ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις. τινὲς δὲ τῇ (δ) συνειδήσει τοῦ εἰδώλου
usque nunc, quasi *idoli immolatum* manducant: & conscientia ipsorum infirma *existens*,
ἕως ἄρτι, ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι· καὶ ἡ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα
polluitur. Esca autem nos non commendat Deo. Neque enim si mandu-
μολύνεται. Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ (ε) παρίστησι τῷ Θεῷ. (ζ) Οὔτε γὰρ ἐὰν φά- 8
caverimus, *abundamus*: neque si non manducaverimus, *deficimur*. Videte
γωμεν, περισσεύομεν· οὔτε (η) ἐὰν μὴ φάγωμεν, ὑστερούμεθα. Βλέπετε 9
autem ne fortè *authoritas* vestra hæc offendiculum fiat infirmis. Si
δὲ μή πως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς (θ) ἀσθενοῦσιν. Ἐὰν 10
enim quis viderit *te habentem* scientiam, in idolio recumbentem, nónne conscientia
γάρ τις ἴδῃ σε τὸν ἔχοντα γνῶσιν, ἐν εἰδωλείῳ κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνείδησις
ejus *infirmi existentis*, ædificabitur ad idolothyta manducandum? Et
αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰδωλόθυτα ἐσθίειν; (ι) Καὶ 11
peribit infirmus frater in tua scientia, propter quem Christus mortuus est?
ἀπολεῖται ὁ ἀσθενῶν ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῇ γνώσει, δι' ὃν Χριστὸς ἀπέθανεν;
Sic autem peccantes in fratres, & percutientes eorum conscientiam
(κ) Οὕτω δὲ ἁμαρτάνοντες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνείδησιν 12
infirmam, in Christum peccatis. Quapropter si esca scandalizat fratrem meum,
ἀσθενοῦσαν, εἰς Χριστὸν ἁμαρτάνετε. Διόπερ εἰ βρῶμα σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου, 13
non manducabo carnem in æternum, *ut* ne fratrem meum scandalizem.
οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδαλίσω.

CAP. IX. θ'.

Non sum Apostolus? non sum liber? nónne Jesum Christum
1 Οὐκ εἰμὶ (α) ἀπόστολος; οὐκ εἰμὶ (β) ἐλεύθερος; οὐχὶ (γ) Ἰησοῦν Χριστὸν
Dominum nostrum vidi? Non opus meum vos estis in Domino? Si aliis
τὸν Κύριον ἡμῶν ἑώρακα; οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν (δ) Κυρίῳ; Εἰ ἄλλοις 2
non sum Apostolus, *at certè* vobis sum: nam signaculum mei Apostolatûs vos
οὐκ εἰμὶ ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι· ἡ γὰρ σφραγὶς τῆς ἐμῆς ἀποστολῆς ὑμεῖς 3
estis in Domino. Mea defensio me *inquirentibus*, hæc est; *Num* non
ἐστε ἐν Κυρίῳ. Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν, αὕτη ἐστί, Μὴ οὐκ
habemus potestatem manducandi & bibendi?
ἔχομεν ἐξουσίαν φαγεῖν καὶ πιεῖν;

MS.A. (λ) δέδεται ἐφ' (μ) ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ, ἐλευθέρα ΚΕΦ. η'. MS.A. (α) Εἴ τις δοκεῖ ἐγνωκέναι τι, οὔπω ἔγνω καθὼς (β) Θεὸς, εἰ μὴ (γ) ἐπὶ γῆς, (δ) *Συνηθείᾳ (ε) παραστήσει (ζ) οὔτε ἐὰν μὴ φάγωμεν, (η) ἐὰν φάγωμεν, (θ) ἀσθενέσιν. (ι) Ἀπόλλυται οὖν ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ σῇ γνώσει ὁ ἀδελφὸς, δι' ὃν (κ) Οὕτως ΚΕΦ. θ'. MS.A. (α) ἐλεύθερος; (β) ἀπόστολος; (γ) Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν (δ) Κυρίῳ; * * * Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς ἐμὲ ἀνακρίνουσιν, ἐστιν αὕτη,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

*ܐܢܬܬܐ ܟܡܐ ܕܚܝ ܒܥܠܗ̇. ܐܣܝܪܐ ܗܝ ܒܢܡܘܣܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܢܕܡܟ ܒܥܠܗ̇. ܡܚܪܪܐ ܗܝ 39
ܕܠܡܢ ܕܨܒܝܐ ܬܗܘܐ. ܒܠܚܘܕ ܒܡܪܢ. *ܛܘܒܝܗ̇ ܕܝܢ ܐܢ ܗܟܢܐ ܬܩܘܐ. ܐܝܟ ܡܕܡ ܕܡܬܚܙܐ ܠܝ. 40
ܣܒܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܐܦ ܐܢܐ. ܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܬ ܠܝ.

Mulier quandiù vivit maritus ejus, alligata 39
est per legem: sin obdormierit maritus ejus,
libera est, ut sit cujus voluerit: tantùm in
Domino nostro. Beata autem erit si ita per- 40
manserit, meâ quidem sententiâ. Arbitror
autem me quoque Spiritum Dei habere.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܚ *   * ܕܟܠܝܘܡ * ܝܓ *

*ܥܠ ܕܒܚ̈ܐ ܕܝܢ ܕܦܬܟܪ̈ܐ. ܝܕܥܝܢܢ ܕܟܠܢ ܝܕܥܬܐ ܐܝܬ ܠܢ. ܝܕܥܬܐ ܡܚܬܪܐ. ܚܘܒܐ ܕܝܢ ܡܒܢܐ. 1
*ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܣܒܪ ܕܝܕܥ ܡܕܡ. ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܝܕܥ ܡܕܡ ܐܝܟ ܡܐ ܕܘܠܐ ܠܗ ܠܡܕܥ. *ܐܢ 2 3
ܐܢܫ ܕܝܢ ܪܚܡ ܠܐܠܗܐ. ܗܢܐ ܐܬܝܕܥ ܠܗ ܡܢܗ. *ܥܠ ܡܐܟܘܠܬܐ ܗܟܝܠ ܕܕܒܚ̈ܐ 4
ܕܦܬܟܪ̈ܐ. ܝܕܥܝܢܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܕܡ ܗܘ ܦܬܟܪܐ ܒܥܠܡܐ. ܘܕܠܝܬ ܐܠܗܐ ܐܚܪܢܐ ܐܠܐ ܐܢ ܚܕ.
*ܐܦܢ ܓܝܪ ܐܝܬ ܕܡܬܩܪܝܢ ܐܠܗ̈ܐ ܐܘ ܒܫܡܝܐ ܐܘ ܒܐܪܥܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܝܬ ܐܠܗ̈ܐ ܣܓܝܐ̈ܐ 5
ܘܡܪ̈ܘܬܐ ܣܓܝܐ̈ܐ. *ܐܠܐ ܠܢ ܕܝܠܢ ܚܕ ܗܘ ܐܠܗܐ ܐܒܐ. ܕܟܠ ܡܢܗ ܘܚܢܢ ܒܗ. ܘܚܕ 6
ܡܪܝܐ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܟܠ ܒܐܝܕܗ ܘܐܦ ܚܢܢ ܒܐܝܕܗ. *ܐܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܒܟܠܢܫ ܐܝܬ ܝܕܥܬܐ. 7
ܐܝܬ ܓܝܪ ܐܢܫܐ ܕܒܬܐܪܬܗܘܢ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܕܟܠ ܦܬܟܪܐ. ܐܝܟ ܕܕܒܚܐ ܐܟܠܝܢ. ܘܡܛܠ
ܕܟܪܝܗܐ ܬܐܪܬܗܘܢ ܡܣܬܝܒܐ. *ܡܐܟܘܠܬܐ ܕܝܢ ܠܐ ܡܩܪܒܐ ܠܢ ܠܐܠܗܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܐܢ ܢܐܟܘܠ 8
ܡܬܝܬܪܝܢܢ. ܘܠܐ ܐܢ ܠܐ ܢܐܟܘܠ ܡܬܒܨܪܝܢܢ. *ܚܙܘ ܕܝܢ ܕܠܡܐ ܫܘܠܛܢܟܘܢ ܗܢܐ 9
ܬܗܘܐ ܬܘܩܠܬܐ ܠܟܪ̈ܝܗܐ. *ܐܢ ܐܢܫ ܓܝܪ ܢܚܙܝܟ ܠܟ ܕܐܝܬ ܠܟ ܝܕܥܬܐ ܕܣܡܝܟ ܐܢܬ 10
ܒܒܝܬ ܦܬܟܪ̈ܐ: ܠܐ ܗܐ ܬܐܪܬܗ ܡܛܠ ܕܟܪܝܗ ܗܘ. ܡܬܥܫܢܐ ܠܡܐܟܠ ܕܕܒܚܐ. *ܘܐܒܕ 11
ܠܗ ܒܝܕܥܬܟ ܗܘ ܐܚܐ ܕܟܪܝܗ. ܕܡܛܠܬܗ ܡܝܬ ܡܫܝܚܐ. *ܘܐܢ ܗܟܢܐ 12
ܡܣܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܐܚܝܟܘܢ. ܘܡܟܐܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܬܐܪܬܗܘܢ ܟܪܝܗܬܐ. ܒܡܫܝܚܐ ܗܘ
ܡܣܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. *ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܢ ܡܐܟܘܠܬܐ ܡܟܫܠܐ ܠܐܚܝ. ܠܥܠܡ ܒܣܪܐ ܠܐ ܐܟܘܠ 13
ܕܠܐ ܐܟܫܠ ܠܐܚܝ.

CAP. VIII.

Quotidiè. 13.

De sacrificiis porrò idolorum, scimus nos 1
omnes habere scientiam. Scientia verò
arrogantem reddit, sed dilectio ædificat.
Si quis autem putat se scire aliquid, nihil 2
adhuc novit prout oportet eum nôsse. Si 3
quis autem diligit Deum, hic cognitus est ab
eo. De cibo igitur sacrificiorum idolorum, 4
scimus nihil esse idolum in hoc mundo, nec
esse Deum alium, præter unum. Nam etsi 5
sint qui vocentur dii, aut in cœlo, aut in
terra, quemadmodum sunt dii multi, & do-
mini multi: Nobis tamen unus est Deus, 6
Pater, à quo omnia, & nos in ipso: & unus
Dominus Jesus Christus, per quem omnia, &
nos per eum. Sed non omnibus inest scien- 7
tia. Sunt enim nonnulli qui in sua consci-
entia quam ad hoc usque tempus de idolis
habent, tanquam immolatum edunt: quum-
que infirma sit eorum conscientia, contami-
natur. Cibus autem non dat nobis accessum 8
ad Deum: nec enim si comederimus, abun-
dabimus: nec si non comedamus, imminue-
mur. Videte autem ne facultas hæc vestra sit 9
offendiculo infirmis. Nam si quispiam vi- 10
derit te, te *inquam*, qui scientiâ præditus es,
accumbentem in domo idolorum, nónne
conscientia illius, quia infirmus est, confir-
mabitur ut comedat quod est immolatum?
Et peribit per scientiam tuam is qui infir- 11
mus est, propter quem mortuus est Christus.
Quòd si ita peccatis in fratres vestros, & il- 12
lidatis conscientiam infirmorum, in Chri-
stum quidem peccatis. Quamobrem si cibus 13
offendat fratrem meum, in æternum carnem
non comedam, ne offendam fratrem meum.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܛ *

*ܠܡܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܒܪ ܚܐܪܐ. ܐܘ ܠܐ ܗܘܝܬ ܫܠܝܚܐ. ܐܘ ܠܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܪܢ ܠܐ ܚܙܝܬ. ܐܘ 1
ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܝ ܒܡܪܢ. *ܘܐܢ ܠܐܚܪ̈ܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܫܠܝܚܐ. ܐܠܐ ܠܟܘܢ ܐܝܬܝ. ܘܚܬܡܐ 2
ܕܫܠܝܚܘܬܝ ܐܢܬܘܢ ܐܢܘܢ. *ܘܡܦܩ ܒܪܘܚܝ ܠܘܬ ܐܝܠܝܢ ܕܕܐܢܝܢ ܠܝ ܗܘ ܗܢܘ. *ܠܡܐ ܠܐ ܫܠܝܛ 3 4
ܠܢ ܠܡܐܟܠ ܘܠܡܫܬܐ.

CAP. IX.

An non sum liber? an non sum Apostolus? an non Jesum Christum Dominum no- 1
strum vidi? annon estis opus meum in Dño
meo? Et si aliis non sim Apostolus, atta- 2
men vobis sum. Proindè sigillum Aposto-
latûs mei vos estis: Et defensio apud eos 3
qui me condemnant, hæc est. Nunquid po- 4
testatem non habemus edendi & bibendi?

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

39 በእሲትኒ፡እስርት፡ይእቲ፡እመጠነ፡ሕያው፡ሀሎ፡ምታ፡፡ ወእመሰ፡ሞተ፡ ምታ ፡ ለጋዕዚት፡
40 ይእቲ ፡ ዘፈቀደት ፡ ታውስብ ፡ ዳእሙ ፡ በእግዚአብሔር፡። ወብፅዕት ፡ ይእቲ ፡ ለእመ፡
ነበረት፡ በምክርየ፡እስመ፡ይመስለኒ፡መንፈሰ፡እግዚእየ፡፡ ዘሀሎ፡ላዕሌየ፡።
1 ፰ ወበእንተሰ፡፡ ዘይዘብሑ፡ ለአማልክት፡ናአምር፡ ከመ፡ኵልነ፡ ብነ ፡ ልብ ፡ ወአእምሮሰ፡
2 ያስተዓቢ ፡ ወተፋቅሮሰ፡ የሐንጽ፡። ወእመቦ ፡ ዘይብል ፡ አእምርኩ ፡ ዓዲ ፡ ኢያእመረ ፡
3 ዘይብልዎ፡ ያእምር፡። ወዘሰ ፡ ያፈቅር ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ውእቱኬ ፡ ዘአማን ፡ አእመ
4 ረ፡። ወበእንተኒ፡ መብልዕት፡ ዘይዘብሑ፡ ለአማልክት፡ ናአምር፡ ከመ፡ አልቦ ፡አምላክ፡
ውስተ፡ ዓለም ፡ ወአልቦ፡ እግዚአብሔር፡ ዘእንበለ፡ አሐዱ፡።

Uxor ligata est quamdiu vivus manet vir ejus: & si mortuus sit vir ejus, libera 39
est: quem voluit matrimonio jungat, sed in Domino. Et beata est si manserit, in 40
consilio meo: quia videtur mihi quòd spiritus Domini mei est super me.

CAP. VIII.

Et de iis, qui sacrificant diis, scimus quòd omnes nos habemus intelligentiam. 1
Scientia inflat, & charitas ædificat. Et si quis sit, qui dicit; Novi, adhuc ne- 2
scit quod asserit se scire. Et qui diligit Deum, ipse est qui verè novit. Et de 3
escis quæ sacrificantur diis, scimus quòd non est Deus in mundo, & non est Deus 4
nisi unicus.

Verſio VULGATA LATINA.

39 Mulier alligata eſt legi quanto tempore vir ejus vivit: quòd ſi dormierit vir ejus,
40 liberata eſt: cui vult nubat: tantùm in Domino. Beatior autem erit ſi ſic per-
manſerit, ſecundùm meum conſilium: puto autem quòd & ego Spiritum
Dei habeam.

CAP. VIII.

1 DE iis autem, quæ idolis ſacrificantur, ſcimus quia omnes ſcientiam habemus.
2 Scientia inflat, charitas verò ædificat. Si quis autem ſe exiſtimat ſcire aliquid,
3 nondum cognovit quemadmodum oporteat eum ſcire. Si quis autem diligit Deum,
4 hic cognitus eſt ab eo. De eſcis autem, quæ idolis immolantur, ſcimus quia nihil
5 eſt idolum in mundo, & quòd nullus eſt Deus, niſi unus. Nam etſi ſunt qui di-
cantur dii, ſive in cœlo, ſive in terra: (ſiquidem ſunt dii multi, & domini multi:)
6 Nobis tamen unus Deus, Pater, ex quo omnia, & nos in illum: & unus Dominus
7 Jeſus Chriſtus, per quem omnia, & nos per ipſum. Sed non in omnibus eſt ſcien-
tia. Quidam autem cum conſcientia uſque nunc idoli, quaſi idolothytum mandu-
8 cant: & conſcientia ipſorum cùm ſit infirma, polluitur. Eſca autem nos non
commendat Deo. Neque enim ſi manducaverimus, abundabimus: neque ſi non
manducaverimus, deficiemus. Videte autem nè fortè hæc licentia veſtra offendi- 9
culum fiat infirmis. Si enim quis viderit eum, qui habet ſcientiam, in idolio re- 10
cumbentem: nónne conſcientia ejus, cùm ſit infirma, ædificabitur ad manducan-
dum idolothyta? Et peribit infirmus in tua ſcientia frater, propter quem Chriſtus 11
mortuus eſt? Sic autem peccantes in fratres, & percutientes conſcientiam eorum 12
infirmam, in Chriſtum peccatis. Quapropter ſi eſca ſcandalizat fratrem meum: non 13
manducabo carnem in æternum, ne fratrem meum ſcandalizem.

CAP. IX.

NOn ſum liber? Non ſum Apoſtolus? Nónne Chriſtum Jeſum Dominum no- 1
ſtrum vidi? Nónne opus meum vos eſtis in Domino? Et ſi aliis non ſum Apo- 2
ſtolus, ſed tamen vobis ſum: nam ſignaculum Apoſtolatûs mei vos eſtis in Domino.
Mea defenſio apud eos, qui me interrogant, hæc eſt; Numquid non habemus po- 3
teſtatem manducandi, & bibendi? 4

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* والامراة مربوطة بالشريعة طول المدة التي يعيشها رجلها * فاذا رقد رجلها فهي معتوقة 39
مالكة ان تتزوج بمن تشاء * وليكن بطاعة الرب فقط * وان بقيت كما هي هكذا على 40
رايي انا * فتلك جزيلة الغبطة جدا * وانا اظن ان روح الله في *

* الفصل الثامن * * فاما عن ذبايح الاصنام فقد علمنا اننا كلنا لنا 1
معرفة * والمعرفة تشمخ * والمحبة تبني * وان يظن احد انه يعرف شيا * فما قد عرف ولا شيا * 2
كما يجب ان يعرفه * وان احب احد الله فهذا قد عرفه الله * فاما عن اكل ضحايا الاصنام فنحن 3 4
نعلم ان ليس شيا في العالم صنما * وان ليس احدا اخر الاها الا واحدا * وان كان قوم 5
يلقبون بالالهة * ان كانوا في السماء * وان كانوا على الارض * كما كانوا الهة كثيرون وارباب
كثيرون * لكننا نحن لنا الاها واحدا * الاب الذي منه كل البرايا ونحن لديه * ورب واحد 6
يسوع المسيح الذي منه الكل ونحن به * لكن العلم ليس هو لكل الناس فقوم * منكم 7
بمعرفة انها ضحية الصنم الى الان ياكلونها كانها ضحية للصنم * وتتدنس بصيرتهم اذ هي
مريضة * احد مرفع اللحم * فما يمثلنا لله طعام * فلا ان اكلنا نزيد * ولا 8
ان لم ناكل ننقص * فاحذروا الا يصير سلطانكم هذا تعثيرا للضعفاء * لانه اذا راك 9 10
احد ايها العالم متكيا في بيت الاصنام * اليس اذ معرفته ضعيفة * يتوطد في اكل
ضحايا الاصنام * ويهلك الاخ الضعيف بمعرفتك * الذي من اجله مات المسيح * فاذ 11 12
تخطيون هكذا الى الاخوة وتضربون معرفتهم الضعيفة * فالى المسيح قد اخطاتم * فلهذا ان 13
يشكك اخي طعام * فلن اكل الى الدهر لحما * ليلا افتن اخي *

* الفصل التاسع * * اولست انا رسولا * اولست حرا * او ما قد رايت ربنا 1
يسوع المسيح * او ما عملي بالرب انتم هو * ولين كنت لست رسولا الى اخرين * لكني اليكم رسول * 2
* الاحد الحادي عشر بعد العنصرة * لان خاتم رسالتي بالرب انتم هم *
* واعتذاري عند الذين يفحصون اموري هذا هو * العلنا لا سلطان لنا ان ناكل ونشرب * 3 4

* *Et verò uxor eſt alligata legi toto in-* 39
tervallo quo vivit maritus ejus: cúmq;
occubuerit maritus ejus, emancipata eſt,
facultatem habens nubendi cui voluerit:
ſit autem ſub obedientiâ Domini tan-
tùm. Quòd ſi talis permaneat qualis 40
eſt, ſecundùm ſententiam meam, hæc
ſanè longè fœliciſſima eſt. Et quidem
opinor Spiritum Dei mihi ineſſe.

CAP. VIII.

Quòd autem ad victimas idolorum, 1
jam novimus quòd omnes ſcientiam ha-
bemus. Et quidem ſcientia inſolentem
reddit, charitas verò ædificat. Et ſi- 2
quis arbitratur aliquid ſe nôſſe, neſcit
quicquam ut oportet eum nôſſe. At ſi 3
quis Deum diligit, hunc Deus edocuit.
Cæterùm de eſu victimarum ſimula- 4
chorum, nos ſcimus nullam eſſe rem in
mundo ſimulachrum, nullúmq; alium eſſe
Deum præter unum. Et quamvis non- 5
nulli vocitentur dii, ſive in cœlo, ſive
ſuper terram (quemadmodum multi ſunt
dii, & domini multi:) Nobis tamen 6
Deus eſt unus, Pater à quo cunctæ crea-
turæ, & coram quo nos ſumus: & unus
Dominus Jeſus Chriſtus, ex quo omnia,
& per quem nos ſumus. Verùm ſcientia 7
non omnium eſt hominum. Quidam
enim veſtrûm cum ſcientia quòd ſit idoli
victima, huc uſque comedunt eam ut
idoli victimam: & contaminatur con-
ſcientia eorum, cùm ſit infirma.

Dominicâ genialium carnis.

Atqui eſca non dat nobis frui præſentiâ 8
Dei: neque ſi comederimus, abundabi-
mus; neque ſi non comederimus, defi-
ciemur. Cavete igitur ne fiat hujuſmodi 9
veſtra poteſtas offendiculo infirmis.
Etenim cùm te viderit aliquis, ô eru- 10
dite, accumbentem in domo ſimula-
chrorum, nónne illius ſcientia, cùm ſit
imbecillis, confirmabitur in eſu victi-
marum ſimulachrorum? Et peribit fra- 11
ter infirmus per tuam ſcientiam, propter
quem mortuus eſt Chriſtus. Cúmque ſic 12
peccetis in fratres, & debilem eorum
conſcientiam lædatis, in Chriſtum pec-
câſtis. Propterea ſi eſca fratrem meum 13
ſcandalizet, haudquaquā comedā carnes
in æternum, nè perdam fratrem meum.

CAP. IX.

ANnon ſum ego Apoſtolus? annon ſum 1
liber? annon Dominum noſtrum Jeſum
Chriſtum jam vidi? annon opus meum
in Domino vos eſtis? Et licet aliis non 2
eſſem Apoſtolus, at vobis Apoſtolus ſum.

Dominica undecima poſt Pentecoſten.

Siquidem ſigillum Apoſtolatûs mei in
Domino vos eſtis. Et defenſio mea apud 3
eos qui examinant actiones meas, hæc
eſt; Annon poteſtatem habemus edendi 4
& bibendi?

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 ወቦ ፡ እለ፡ ይብልዎሙ፡ አማልክት፡ እመኒ፡ ዘውስተ፡ ሰማይ፡ ወእመኒ፡ ዘውስተ፡ ምድር፡፡
6 ወለእለሰ ፡ ብዙኃ፡ አማልክቲሆሙ፡ ብዙኃ፡አጋንንቲሆሙኒ፡፡=፦ ወለነሰኬ፡አሐዱ፡እግ
ዚአብሔር ፡ አብ ፡ ዘኵሉ ፡ እምኔሁ ፡ ወንሕነኒ ፡ ቦቱ፡፡ ወአሐዱ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየ
7 ሱስ ፡ ክርስቶስ፡ ዘኵሉ፡በእንቲአሁ፡ ወንሕነኒ፡በእንቲአሁ፡፡=፦ ወባሕቱ፡ አኮ፡ ኵሉ፡
ዘያአምሮ ፡ ሀለዉ ፡ እለ ፡ በልማደ፡ አማልክት፡ እስከ ፡ ዮም፡ ይበልዑ፡ ዘዘብሑ፡ ለአማ
8 ልክት ፡ ወይረኵሱ ፡ በኢያጠብዖቶሙ፡፡=፦ ወመብልዕሰ ፡ ኢያሰልጠነ ፡ በኀበ ፡ እግዚ
9 አብሔር፡በሊዕኒ፡ ኢያረብሐነ፡ ወኢያንኪየነ፡፡=፦ ወባሕቱ፡ዑቁ፡ባዕድ ፡ ኢይስሐት፡በር
10 እየ፡ዚአክሙ፡=፦ ሶእመቦ፡ ዘርእየከ፡ ዘተለምነ፡ እንዘ፡ ትበልዕ፡ ዝቡሐ፡ ለአማልክት፡
ዘያበውብዕ ፡ ሶቤሃ ፡ ዝኩ ፡ ዘቀዳሚሁ ፡ ኑፋቀ ፡ ልብ ፡ ወይበልዕ ፡ ዝቡሐ ፡ ለአማል
11 ክት፡=፦ ወይመውት ፡ ዝኩ ፡ ድኩም ፡ ልብ ፡ በርእየ ፡ ዚአከ ፡ እኁነ ፡ ዘበእንቲአሁ ፡
12 ሞተ ፡ ክርስቶስ፡=፦ ወከመዝኑ ፡ ትኤብሱ ፡ ሳዕለ ፡ ቢጽክሙ ፡ ወታወድቁ ፡ ልቦሙ ፡
13 ለድኩማን ፡ ለክርስቶስኬ ፡ አበስክሙ፡፡=፦ ወእመሰ ፡ እንበይነ፡መብልዕኑ ፡ አስሐት፡ ቢ
ጽየ፡ኢይበልዕ፡ ሥጋ፡ለዝሉፉ፡ ከመ፡ኢያስሕት፡ቢጽየ፡፡=፦

በአባ ፡ ሰላማ ፡ ምንባብ፡፡=፦

1 ኢኮንኩ ፡ አግዕዚ ፡ ወኢኮንኩ ፡ ሐዋርያ ፡ ወአኮ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘርኢኩ፡ ለእመ፡
ኢኮንክሙ ፡ አንትሙ ፡ ግብርየ ፡ በእግዚእነ፡፡=፦
2 ወእመኒ ፡ ለባዕዳን ፡ ኢኮንኩ ፡ ሐዋርያሆሙ ፡ ለክሙሰ ፡ አነ ፡ ሐዋርያክ
ሙ፡፡ እስመ ፡ ማዕተበ ፡ ለመጽሐፍየ ፡ አንትሙ ፡ ውእቱ ፡ በእግዚእነ፡==፦
3 ወከመዝ ፡ ቅሬትየ ፡ ለእለ ፡ ይትዋቀሡኒ፡፡=፦ ቦኑ ፡ ኢይከውነነ ፡ ንብላዕ ፡ ወ
4 ንስተይ፡==፦

Et ſunt quos vocant deos, ſive in cœlo ſive in terra, & quibus ſunt multi dii 5
multi ſunt *dæmones. Et nobis igitur unus Deus, Pater, à quo ſunt omnia, &* 6
nos in eo; & unus Dominus noſter, Jeſus Chriſtus, per quem omnia ſunt, &
nos per eum. Sed non omnes qui cognoſcebant eum permanſerunt, ſed pro mo- 7
re deorum uſque hodiè edunt quæ ſacrificârunt diis, & polluuntur infirmi exi-
ſtentes. Et eſca non prodeſt nobis apud Deum: eſca quidem non facit nos lu- 8
crari, neque perdere nos facit. Sed cavete, alius ne erret in exemplo veſtro. 9
Si quis fuerit qui viderit te fidelem edentem immolatum diis, auſus erit ſta- 10
tim ille qui prius hæſitans corde erat, & edet immolatum diis. Et morie- 11
tur hic infirmus corde in exemplo tuo, frater noſter, propter quem mortuus eſt
Chriſtus. Et nónne ſic peccantes contra fratrem veſtrum, & excidentes corda 12
infirmorum, in Chriſtum igitur peccatis? Et ſi propter eſcam offendam fratrem 13
meum, non veſcar carnibus in æternum, ut non inducam fratrem meum in errorem.

Lectio de patre Salama.

CAP. IX.

NOnne ſum liber? & nónne ſum Apoſtolus? & nónne Dominus noſter Jeſus 1
fuit quem vidi? Si non fuiſtis vos opus meum in Domino noſtro? Et ſi aliis non 2
fui Apoſtolus, vobis ſum Apoſtolus veſter, quia ſignaculum epiſtolæ meæ vos
eſtis in Domino noſtro. Et hujuſmodi eſt defenſio mea iis qui contradicunt mihi; 3
Nónne licet nobis ut edamus & bibamus? 4

ἘΠΙΣΤΟΛῊ ΠΡῸΣ ΚΟΡΙΝΘ. Α'. ΚΕΦ. Ε'.

Num non habemus potestatem sororem mulierem circumducendi, sicut & cæteri Apostoli,
5 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν ἀδελφὴν γυναῖκα περιάγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι,
& fratres Domini, & Cephas? Aut solus ego & Barnabas non habemus
6 καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου, καὶ Κηφᾶς; Ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρνάβας οὐκ ἔχομεν
potestatem hoc *non* operandi; Quis militat *propriis* stipendiis unquam? Quis
7 (ε) ἐξουσίαν τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι; Τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; τίς
plantat vineam, & de fructu ejus non edit? *Aut* quis pascit gre-
φυτεύει ἀμπελῶνα, (ζ) καὶ ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει; ἢ τίς ποιμαίνει ποί-
gem, & de lacte gregis non manducat? *Num* secundùm hominem
8 μνην, καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ ἐσθίει; Μὴ κατὰ ἄνθρωπον
hæc *loquor*? *An* nónne & lex hæc dicit? In enim *Moysis*
9 ταῦτα λαλῶ; (η) ἢ οὐχὶ καὶ ὁ νόμος ταῦτα λέγει; Ἐν γὰρ τῷ Μωσέως
lege scriptum est; Non alligabis os bovi trituranti. *Num boum* cura est Deo?
νόμῳ γέγραπται, Οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα. μὴ τῶν βοῶν μέλει τῷ Θεῷ;
An propter nos *omninò* dicit? Propter nos *enim* scripta sunt; Quoniam in spe
10 Ἢ δι' ἡμᾶς πάντως λέγει; δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, (θ) Ὅτι ἐπ' ἐλπίδι
debet *arans* arare: & *triturans* *spei* *suæ* *participare*, in
ὀφείλει ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾷν· καὶ ὁ ἀλοῶν (ι) τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν, ἐπ'
spe. Si nos vobis spiritualia seminavimus, magnum si nos vestra
11 ἐλπίδι. Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέγα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν
carnalia metamus? Si alii potestatis vestræ participes sunt, non potiùs
12 τὰ σαρκικὰ θερίσομεν; Εἰ ἄλλοι (κ) τῆς ἐξουσίας ὑμῶν μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον
nos? Sed non usi sumus potestate hac: sed omnia sustinemus, ut
ἡμεῖς; ἀλλ' οὐκ (λ) ἐχρησάμεθα τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ· ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα
ne *remorationem aliquam* demus Evangelio Christi. Nescitis, quoniam
13 (μ) μὴ ἐγκοπήν τινα δῶμεν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ. Οὐκ οἴδατε, ὅτι
sacra *operati*, de sacrario edunt? altari *assidentes*,
οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι, ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; οἱ τῷ θυσιαστηρίῳ (ν) προσεδρεύοντες,
altari *comparticipant*? Ita & Dominus ordinavit Evan-
τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζονται; (ξ) Οὕτω καὶ ὁ Κύριος διέταξε τοῖς τὸ εὐαγ- 14
gelium *annuntiantibus*, de Evangelio vivere. Ego autem nullo usus sum
γέλιον καταγγέλλουσιν, ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν. Ἐγὼ δὲ (ο) οὐδενὶ ἐχρησάμην 15
horum: non scripsi autem hæc, ut ita fiant in me: bonum enim
τούτων· οὐκ ἔγραψα δὲ ταῦτα, ἵνα (π) οὕτω γένηται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ
mihi magis mori, quàm *gloriationem* meam ut quis evacuet. *Si enim*
μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύχημά (ρ) μου ἵνα τις κενώσῃ. Ἐὰν γὰρ 16
evangelizavero, non est mihi *gloriatio*: necessitas enim mihi incumbit: væ
εὐαγγελίζωμαι, οὐκ ἔστι μοι καύχημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐπίκειται· οὐαὶ
autem mihi est, si non evangelizavero. Si enim volens hoc ago, mercedem
(σ) δέ μοι ἐστίν, ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι. Εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο πράσσω, μισθὸν 17
habeo: si autem invitus, *dispensationem* creditam *suscepi*. Quæ ergò *mihi* est merces?
ἔχω· εἰ δὲ ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευμαι. Τίς οὖν (τ) μοί ἐστιν ὁ μισθός; 18
Ut *evangelizans* *insumptuosum* ponam Evangelium *Christi*, *ad* non
ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ (υ) εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ μὴ
abutendum potestate meâ in Evangelio. Liber *enim existens* ex omnibus,
καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ πάντων, 19
omnium *meipsum* servum feci, ut plures lucrifacerem. Et factus sum Ju-
πᾶσιν ἐμαυτὸν ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας κερδήσω. Καὶ ἐγενόμην τοῖς Ἰου- 20
dæis tanquam Judæus, ut Judæos lucrarer: Iis sub lege, quasi sub
δαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαίους κερδήσω· Τοῖς ὑπὸ νόμον, ὡς ὑπὸ 21
lege, ut eos sub lege, *lucrifaciam*: *Exlegibus ut exlex*, (non *existens*
(φ) νόμον, ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνομος, (μὴ ὢν
exlex Deo; sed *inlex Christo*,) ut *lucrifaciam exleges*.
ἄνομος (χ) Θεῷ, ἀλλ' ἔννομος (ψ) Χριστῷ,) ἵνα κερδήσω ἀνόμους.

MS. A. (ε) ἐξουσίαν μὴ (ζ) καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ (η) ἢ καὶ ὁ νόμος ταῦτα οὐ λέγει; (θ) Ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ (ι) ἐφ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. Εἰ (κ) τῆς ὑμῶν ἐξουσίας (λ) ἐχρησάμεθα (μ) μή τινα ἐγκοπὴν (ν) παρεδρεύοντες, (ξ) Οὕτως (ο) οὐ κέχρημαι οὐδενὶ τούτων· (π) οὕτως (ρ) μου οὐθεὶς μὴ κενώσει. (σ) γάρ μοι (τ) μου (υ) εὐαγγέλιον, εἰς τὸ μὴ καταχρᾶσθαι (φ) νόμον, μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νομ·· ··· τοὺς ὑπὸ νόμον (χ) Θεοῦ, (ψ) Χριστοῦ,) ἵνα κερδανῶ τοὺς ··· μους.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 * ܐܘ ܠܡܐ ܠܐ ܫܠܝܛ ܠܢ ܚܬܐ ܐܢܬܬܐ ܠܡܚܕܪܘ ܥܡܢ ܀ ܐܝܟ ܫܪܟܐ ܕܫܠܝܚܐ ܀ ܘܐܝܟ
6 ܐܚܘܗܝ ܕܡܪܢ ܘܐܝܟ ܟܐܦܐ. * ܐܘ ܐܢܐ ܒܠܚܘܕ ܘܒܪܢܒܐ ܠܝܬ ܠܢ ܫܘܠܛܢܐ ܕܠܐ ܢܦܠܘܚ.
7 * ܡܢܘ ܕܡܦܠܚ ܦܠܚܘܬܐ ܒܢܦܩܬܐ ܕܢܦܫܗ. ܐܘ ܡܢܘ ܕܢܨܒ ܟܪܡܐ. ܘܡܢ ܦܐܪܘܗܝ
8 ܠܐ ܐܟܠ. ܐܘ ܡܢܘ ܕܪܥܐ ܥܢܐ. ܘܡܢ ܚܠܒܐ ܕܡܪܥܝܬܗ ܠܐ ܐܟܠ. * ܕܠܡܐ ܐܝܟ ܒܪܢܫܐ
9 ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܗܐ ܐܦ ܢܡܘܣܐ ܗܠܝܢ ܐܡܪ. * ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܒܗ ܒܢܡܘܣܐ ܕܡܘܫܐ.
10 ܕܠܐ ܬܚܒܘܡ ܬܘܪܐ ܕܕܝܫ. ܠܡܐ ܥܠ ܬܘܪܐ ܐܟܦܬ ܠܗ ܠܐܠܗܐ. * ܐܠܐ ܝܕܝܥܐ ܕܡܛܠܬܢ ܗܘ
ܐܡܪ. ܘܡܛܠܬܢ ܓܝܪ ܐܬܟܬܒܬ. ܡܛܠ ܕܥܠ ܣܒܪܐ ܘܠܐ ܠܗ ܠܟܪܘܒܐ ܕܢܟܪܘܒ. ܘܕܕܐܫ
11 ܥܠ ܣܒܪܐ ܕܥܠܠܬܐ. * ܐܢ ܚܢܢ ܕܪܘܚܐ ܙܪܥܢ ܒܟܘܢ ܀ ܪܒܐ ܗܝ ܐܢ ܚܢܢ ܡܢܟܘܢ
12 ܕܦܓܪܐ ܢܚܨܘܕ. * ܘܐܢ ܐܚܪܢܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܫܘܠܛܢܐ ܥܠܝܟܘܢ ܀ ܠܐ ܠܢ ܘܠܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܀
ܐܠܐ ܠܐ ܐܬܚܫܚܢ ܒܫܘܠܛܢܐ ܗܢܐ. ܐܠܐ ܟܠܡܕܡ ܡܣܝܒܪܝܢܢ ܀ ܕܠܡܐ ܠܐ ܢܟܠܐ ܣܒܪܬܗ
ܕܡܫܝܚܐ.

Vel nunquid non habemus potestatem sororem mulierem circumducendi nobiscum, ut & cæteri Apostoli, & ut fratres Domini nostri, & ut Cepha? 5 Aut ego solus & Barnaba non habemus potestatem ut non operemur? 6 Quis est qui militet militiam propriis sumptibus? aut quis est qui plantet vineam, &. de fructibus ejus non edat? aut quis est qui pascat oves, & de lacte gregis sui non edat? 7 Num secundùm hominem hæc dico? En etiam Lex eadem dicit. 8 Scriptum est enim in Lege Mosis; Non obligabis os bovi trituranti. Nunquid de bove cura est Deo? 9 Imò notum est propter nos eum dixisse: etenim propter nos scriptum est: quandoquidem in spe oportet eum arare, qui arat; & qui triturat, sub spe proventùs *triturare*. 10 Si nos quæ sunt Spiritûs, sevimus in vobis, magnum est si nos ex vobis quæ sunt corporis metamus? 11 Quòd si alii habent potestatem in vos, nónne nobis competit magis? Sed non usi sumus hâc potestate: imò omnia sustinemus, ne ullâ re impediamus evangelium Christi. 12

* ܥܘܗܕܢܐ ܕܐܢܛܘܢܝܘܣ ܘܚܒܪܘܗܝ * ܝܕ *

Commemoratione Antonii & sociorum ejus. 14.

13 * ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܠܝܢ ܕܦܠܚܝܢ ܒܒܝܬ ܩܘܕܫܐ ܡܢ ܒܝܬ ܩܘܕܫܐ ܡܬܬܪܣܝܢ ܀
14 ܘܐܝܠܝܢ ܕܠܡܕܒܚܐ ܦܠܚܝܢ. ܥܡ ܡܕܒܚܐ ܡܬܦܠܓܝܢ. * ܗܟܢܐ ܐܦ ܡܪܢ ܦܩܕ. ܕܐܝܠܝܢ
15 ܕܡܟܪܙܝܢ ܣܒܪܬܗ. ܡܢ ܣܒܪܬܗ ܢܚܘܢ. * ܐܢܐ ܕܝܢ ܠܐ ܐܬܚܫܚܬ ܚܕܐ ܡܢ ܗܠܝܢ. ܘܠܐ
ܡܛܠ ܗܕܐ ܟܬܒܬ ܕܗܟܢܐ ܢܗܘܐ ܒܝ. ܦܩܚ ܠܝ ܓܝܪ ܕܐܡܘܬ ܡܘܬܐ ܀ ܘܠܐ ܕܐܢܫ
16 ܫܘܒܗܪܝ ܢܣܪܩ. * ܐܦ ܕܡܣܒܪ ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܝܬ ܠܝ ܫܘܒܗܪܐ. ܐܢܢܩܐ ܓܝܪ ܣܝܡܐ ܠܝ.
17 ܘܘܝ ܠܝ ܐܢ ܠܐ ܐܣܒܪ. * ܐܢ ܓܝܪ ܒܨܒܝܢܝ ܗܢܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܀ ܐܓܪܐ ܐܝܬ ܠܝ. ܘܐܢ ܕܝܢ ܕܠܐ
18 ܒܨܒܝܢܝ ܀ ܪܒܝܬܐ ܕܒܝܬܐ ܗܝ ܡܬܗܝܡܢܐ ܠܝ. * ܐܝܢܐ ܗܘ ܗܟܝܠ ܐܓܪܝ ܀ ܕܟܕ ܡܣܒܪ
ܐܢܐ ܕܠܐ ܢܦܩܬܐ ܐܥܒܕܝܗ ܠܣܒܪܬܗ ܕܡܫܝܚܐ. ܘܠܐ ܐܬܚܫܚ ܒܫܘܠܛܢܐ ܕܝܗܝܒ ܠܝ
19 ܒܣܒܪܬܗ ܀ * ܟܕ ܡܚܪܪ ܐܢܐ ܓܝܪ ܡܢ ܟܠܢܫ. ܠܟܠܢܫ ܫܥܒܕܬ ܢܦܫܝ ܀
20 ܕܐܝܬܪ ܣܓܝܐܐ. * ܘܗܘܝܬ ܥܡ ܝܗܘܕܝܐ ܐܝܟ ܝܗܘܕܝܐ. ܕܐܝܬܪ ܝܗܘܕܝܐ. * ܘܥܡ ܕܬܚܝܬ
21 ܢܡܘܣܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܀ ܗܘܝܬ ܐܝܟ ܕܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ. ܕܠܐܝܠܝܢ ܕܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܐܝܬܪ ܀ ܘܠܐܝܠܝܢ
ܕܠܐ ܢܡܘܣܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܀ ܗܘܝܬ ܐܝܟ ܕܠܐ ܢܡܘܣܐ ܀ ܟܕ ܠܐ ܐܝܬܝ ܕܠܐ ܢܡܘܣܐ ܠܐܠܗܐ. ܐܠܐ
ܒܢܡܘܣܗ ܕܡܫܝܚܐ. ܕܐܦ ܠܗܠܝܢ ܕܠܐ ܢܡܘܣܐ ܐܝܬܪ ܐܢܘܢ.

Nescitis quòd qui in Æde sancta ministrant, ex Æde sancta cibum capiunt: &, qui altari serviunt, cum altari participant? 13 Ita & Dominus noster præcepit, ut qui evangelium ejus prædicant, ex ipsius evangelio vivant. 14 Ego verò nullo horum usus sum: nec ideò hæc scripsi, ut ita fiat in me. 15 Satius enim mihi fuerit ut moriendo moriar, quàm ut quis gloriationem meam inanem reddat. Neque enim eò quòd evangelizem, est mihi gloriatio, siquidem necessitas mihi incumbit. 16 Væ autem mihi nisi evangelizem. Nam si voluntate meâ hoc faciam, mercedem sum habiturus: sin autem absque voluntate mea, præfectura domûs concredita est mihi. 17 Quænam est igitur merces mea? ut quum evangelizem, sine sumptibus exerceam evangelium Christi, nec abutar eâ potestate quam dedit mihi per evangelium. 18 Quum enim liber sim ab omnibus, omnium servus effectus sum, ut multos lucrifaciam. 19 Et factus sum cum Judæis quasi Judæus, ut Judæos lucrifaciam. 20 Et cum iis qui sunt sub Lege, factus sum quasi sim sub Lege, ut eos qui sunt sub Lege lucrifaciam: iis autem qui Legem non habent, factus sum quasi sine Lege (quamvis non sim Deo sine Lege, sed in Lege Christi) ut eos qui sine Lege sunt lucrifaciam. 21

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 6 ከመ፡ኵሉ፡ ቢጽነ፡ሐዋርያት፡ ወከመ፡ አኃዊሁ፡ለእግዚእነ፡ ወኬፋ፡፡ ሊተኑ፡ ደእሙ፡
ወለበርናባስ፡ አሕረሙ፡ ለነ፡ አውስቦ፡፡ ወዘኒ፡ ይፀምድ፡ ከመ፡ ይርከብ፡ ሲሳ
7 ዮ፡ መኑ፡ ዘይተክል፡ ወይነ፡ ወኢይበልዕ፡ ፍሬሁ፡ ወመኑ፡ ዘይረዒ፡ መርዔተ፡ ወኢይሰቲ፡ ሐ
8 ሊበ፡፡ ቦኑ፡ ለአድልዎ፡ ለሰብእ፡ እብል፡ እኮኑ፡ ኦሪትኒ፡ ይቤ፡ ከመዝ፡ መጽሐፈ፡ ሙሴ፡፡
9 ኢትፈጽሞ፡ ለሰሃም፡ አፉሁ፡ ሶበ፡ ተካይድ፡ እክለ፡ ሳህሙ፡ እንከ፡ አጽህቆ፡ ለእግ
10 ዚአብሔር፡፡ ዘንተ፡ ይጽሕፍ፡ ወሚመ፡ በእንቲአነኑ፡ እንጋ፡ ወበእንቲአነ፡ ጸሐፈ፡
እስመ፡ ርቱዕ፡ ዘኒ፡ ይሐርስ፡ እንዘ፡ ይሴፎ፡ ዓስቦ፡ ያሐርስ፡፡ ወዘኒ፡ ያከይድ፡ እንዘ፡
ይሴፎ፡ ምርካቦ፡ ያከይድ፡፡

Sicut omnes socii nostri Apostoli, & sicut fratres Domini nostri, & Cephas. 5 *Mihine tantùm, & Barnabæ illicitum statuerunt matrimonium contrahere?* 6 *Et qui operam dat, ut obtineat cibum; quis est qui plantat vineam, & non edit fructum ejus? & quis est qui pascit gregem, & non bibit lac ejus?* 7 *Num ad placendum hominibus loquor? nónne lex dicit sic libro Mosis?* 8 *Non obturaveris bovi os ejus quum conculcaverit granum: bovisne igitur cura est Deo?* 9 *Hoc scribitne etiam propter nos? imò & propter nos scripsit, quia oportet ut qui arat, sperans mercedem suam, aret: & qui conculcat, sperans quæstum suum, conculcet.* 10

Verſio VULGATA LATINA.

5 Numquid non habemus poteſtatem mulierem ſororem circumducendi, ſicut & cæ-
6 teri Apoſtoli, & fratres Domini, & Cephas? Aut ego ſolus, & Barnabas, non
7 habemus poteſtatem hoc operandi? Quis militat ſuis ſtipendiis unquam? Quis
plantat vineam, & de fructu ejus non edit? Quis paſcit gregem, & de lacte gregis
8 non manducat? Numquid ſecundùm hominem hæc dico? An & lex hæc non di-
9 cit? Scriptum eſt enim in lege Moyſi; Non alligabis os bovi trituranti. Numquid
10 de bobus cura eſt Deo? An propter nos utique hoc dicit? Nam propter nos ſcri-
pta ſunt: quoniam debet in ſpe, qui arat, arare: & qui triturat, in ſpe fructus per-
11 cipiendi. Si nos vobis ſpiritualia ſeminavimus, magnum eſt ſi nos carnalia veſtra
12 metamus? Si alii poteſtatis veſtræ participes ſunt, quarè non potiùs nos? ſed non
uſi ſumus hac poteſtate: ſed omnia ſuſtinemus, ne quod offendiculum demus Evan-
13 gelio Chriſti. Neſcitis quoniam qui in ſacrario operantur, quæ de ſacrario ſunt,
14 edunt: & qui altari deſerviunt, cum altari participant? Ita & Dominus or-
dinavit iis, qui Evangelium annuntiant, de Evangelio vivere. Ego autem 15
nullo horum uſus ſum. Non autem ſcripſi hæc ut ita fiant in me: bonum eſt
enim mihi magìs mori, quàm ut gloriam meam quis evacuet. Nam ſi evange- 16
lizavero, non eſt mihi gloria: neceſſitas enim mihi incumbit: væ enim mihi
eſt, ſi non evangelizavero. Si enim volens hoc ago, mercedem habeo: ſi autem 17
invitus, diſpenſatio mihi credita eſt. Quæ eſt ergò merces mea? Ut Evan- 18
gelium prædicans, ſine ſumptu ponam Evangelium, ut non abutar poteſtate
meâ in Evangelio. Nam cùm liber eſſem ex omnibus, omnium me ſervum feci, 19
ut plures lucrifacerem. Et factus ſum Judæis tanquam Judæus, ut Judæos lu- 20
crarer: Iis qui ſub lege ſunt, quaſi ſub lege eſſem, (cùm ipſe non eſſem ſub 21
lege,) ut eos, qui ſub lege erant, lucrifacerem: iis qui ſine lege erant, tanquam ſine
lege eſſem, (cùm ſine lege Dei non eſſem, ſed in lege eſſem Chriſti,) ut lucrifa-
cerem eos, qui ſine lege erant.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

عسى ما لنا سلطان ان تدور معنا اخت امراة كباقي الرسل واخوة الرب والصفا * 5
* ام انا وبرنابا فقط * لا سلطان لنا ان نكون لا نعمل عملا * من منذ قط تجند بارزاقه 6 7
عياله * امن ينصب كرما وما ياكل من ثمرته * امن يرعى رعية وما ياكل من لبن رعيته *
* اتراني اقول هذه الاقوال قولا مخصوصا بانسان * او ليست الشريعة تقول هذه الاقوال * 8
* لان قد كتب في شريعة موسى * لا تكمم ثورا دارسا * العل الله يهتم بالبقر * او من 9 10
اجلنا يقول هذه بلا امتري * لان من اجلنا كتب * ان الفلاح ينبغي له ان يفلح على
الرجاء * والدارس يدرس مؤملا ان ينال رجاه * فلئن كنا نحن قد زرعنا فيكم الروحانيات * 11
افيكون مستعظما ان حصدنا بشريتكم * وان كان قوم اخرون يشاركون سلطاننا * 12
افما نحن اولى بذلك * لكننا ما استعملنا هذا السلطان * لكنا نحتمل كل شي * ليلا
نسبب لبشارة المسيح قطعا او تعويقا ما * الاثنين بدو الجمعة الثامنة بعد العنصرة *
* اما تعلمون ان الذين يعملون الاعمال الكهنوتية * من الهيكل ياكلون * والمثابرون المذبح 13
يقاسمون المذبح * وكذلك اوعز الرب ورتب للذين يكرزون البشارة * ان يعيشوا من البشارة * 14
* فانا ما استعملت ولا واحدة من هذه الفرائض * ولا كتبت هذه الخطوب * لتصيروا في 15
هكذا * لان جيد لي ان اموت بالحري ولا يستلب احد فخري * لانني اذا بشرت فليس لي 16
فخر * لان هذا قد نيط بي بضرورة لازمة * وسيكون لي الويل ان لم ابشر * وان كنت 17
اعمل هذا مؤثرا افليس لي ثواب * وان كنت اعمله مكرها * فقد اؤتمنت على خدمة * فما هو 18
اذا ثوابي * ان اجعل بشارة المسيح اذا بشرت لا تعبي * ولا استعمل في البشارة سلطاني *
* قراءة لعيد الظهور الالهي * وهو قداس الماء * لانني كنت من الكل حرا 19
فعبدت للكل ذاتي لاربح اكثرهم * ولقد صرت لليهود كيهودي لاربح اليهود * وللذين 20 21
تحت الشريعة كمن هو تحت الشريعة * لكي اربح الذين تحت الشريعة * صرت للذين
لا شريعة لهم كمن لا شريعة له * ولم اكن عند الله بلا شريعة * بل ذا شريعة لدى
المسيح * لكي اربح الذين لا شريعة لهم *

* *Nam poteſtatem non habemus ut circumcat nobiſcum ſoror mulier, ſicut cæteri Apoſtoli, & fratres Domini, & Cepha?* 5
* *An ego & Barnaba tantùm non habemus poteſtatem operis nullius faciendi?* 6 *Quis unquam propriis facultatibus & pecunia militavit? Quis vineam plantat, & de fructu ejus non comedit? Quis paſcit gregem, & de lacte gregis ſui non edit?* 7
* *Nunquid hæc dicta profero ſermone hominem redolente? Annon Lex hæc dicta profert?* 8
* *Scriptum eſt enim in lege Moſis, Paſtomidem ne inducas bovi trituranti.* 9 *Num Deus ſolicitus eſt de bubus? An propter nos hæc dicit abſque inficiis? Propter nos enim ſcriptum eſt, quòd arator debeat arare ſub ſpe, & triturans triturare expectans ſe conſecuturum ſpem ſuam.* 10
Si ergò nos ſeminavimus in vobis ſpiritualia, magnumne erit ſi carnalia veſtra meſſuerimus? 11 *Et ſi alii quipiam poteſtatis noſtræ ſunt participes, nónne potioris nos in hoc ſumus juris? Attamen non uſi ſumus hoc jure; ſed omnia toleramus, neqnam abſtruſionem aut impedimentum annuntiationi Chriſti cauſemus.* 12

Feriâ ſecundâ, initio hebdomadæ octavæ poſt Pentecoſten.

* *Nónne ſcitis quòd qui exercent munera ſacerdotalia, de templo comedunt, & qui aſſidui ſunt altari, cum altari partiuntur?* 13 *Sic & præcepit Dominus, atque ordinavit his qui prædicant Evangelium, ut de Evangelio vivant.* 14 *Ego tamen ne uno quidem horum ſtatutorum ſum uſus: neque iſta colloquia ſcripſi, ut ita in me faciatis. Bonum eſt enim mihi mori, potiùs quàm ut detrahat quis gloriæ meæ.* 15 *Nam ſi evangelizavero, non eſt mihi quod glorier: quandoquidem hoc eſt mihi annexum ex neceſſitate cogente, & væ erit mihi, niſi evangelizem.* 16 *Et ſi volens id agam, nónne erit mihi præmium? ſin illud invitus egero, creditum eſt mihi miniſterium.* 17 *Quod eſt igitur præmium meum? ut reddam Evangelium Chriſti, cùm annuntiavero, indeficiens: nec utar in annuntiatione poteſtate meâ.* 18

Lectio pro ſolennitate Epiphaniæ Divinæ, quæ aliter vocatur, Miſſa aquæ.

Eram enim ab omnibus liber, ſed omnibus meipſum ſervum feci, ut complures eorum lucrarer. 19 *Et Judæo factus ſum velut Judæus, ut Judæos lucrarer:* 20 *Et his qui ſub lege ſunt, velut is qui ſub lege eſt, ut lucrarer eos qui ſunt ſub lege. Factus ſum his qui legem non habent, quaſi is qui legem non habet, (etſi non ſim ſine lege apud Deum, ſed legi obnoxius apud Chriſtum,) ut eos lucrarer qui ſine lege ſunt.* 21

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 ወእመሰ ፡ ንሕነ ፡ ዘራእነ ፡ ለክሙ ፡ ዘመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ዐቢይ ፡ ውእቱ ፡ ሶበ ፡ ንሕነ ፡
12 ናአርር ፡ ለክሙ ፡ ዘሥጋ ፡ ሰብእ ፡፡ ወእመሰ ፡ ባዕድ ፡ ይቀድመነ ፡ በሢመት ፡
ዚአነ ፡ ለሊክሙ ፡ ታአምሩ ፡ ዘይኄይሰክሙ ፡ ወአንሰ ፡ ዝነ ፡ ኵሎ ፡ ኢፈቀድክዎ ፡፡
13 ወባሕቱ ፡ በኵሉ ፡ እትዔገሥ ፡ ከመ ፡ ኢያዕቅፍ ፡ ትምህርቶ ፡ ለክርስቶስ ፡፡ ኢታ
አምሩኑ ፡ ከመ ፡ ገነውተ ፡ አማልክት ፡ ይሴሰዩ ፡ መባአሙ ፡ ለአማልክት ፡ ወሠዋዕ
ተ ፡ መሠዋዕትኒ ፡ ሠዋዕቱ ፡ ይትካፈልዎ ፡ ወሠዩማነ ፡ ቤተ ፡ እግዚአብሔር ፡
14 መባአ ፡ ቤተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ምርካቦሙ ፡፡ ወእግዚእነኒ ፡ ከማሁ ፡ አዘዘ ፡
ለእለ ፡ ይሜህሩ ፡ ትምህርተ ፡ ወንጌል ፡ በውእቱ ፡ መሀሮ ፡ ወንጌል ፡ ይኩኖሙ ፡ ም
15 ርካቦሙ ፡ ለሕይወቶሙ ፡፡ ወአንሰ ፡ ዝነ ፡ ኢፈቀድክዎ ፡ ወኢኮ ፡ ዘንተ ፡ ብሂልየ ፡
እርከብ ፡ ዘጸሐፍኩ ፡ ዘንተ ፡፡ ወሊተሰ ፡ ይኄይሰኒ ፡ መዊት ፡ እምይትባሀነኒ ፡ ም
16 ገባርየ ፡፡ ወእመኒ ፡ መሀርኩ ፡ ኢይከውነኒ ፡ ምዝጋና ፡ እስመ ፡ ግብርየ ፡ ገበር
17 ኩ ፡ ወእመኒ ፡ ኢመሀርኩ ፡ አሌሊተ ፡፡ ወእመሰ ፡ ዘአምፈቃድየኑ ፡ ገበርክዎ ፡
ሰገዝንቱ ፡ እረክብ ፡ ዓስበየ ፡፡ ወእመሰ ፡ ዘበ ፡ ግብርየኑ ፡ ምግበ ፡ አመገቡኒ ፡ ተል
18 እኩ ፡፡ ምንት ፡ ዕሴትየ ፡ ከመ ፡ እመህር ፡ ዘእንበለ ፡ ዐስብ ፡ ዘእልብየ ፡ ም
19 ርካብ ፡ በውስተ ፡ ሢመትየ ፡፡ እስመ ፡ እንዘ ፡ አግዐዚ ፡ አነ ፡ እምኵሉ ፡ አቅነ
20 ይኩ ፡ ርእስየ ፡ ለኵሉ ፡፡ ወኮንክዎሙ ፡ ለአይሁድ ፡ ከመ ፡ አይሁዳዊ ፡ ከመ ፡
21 አስተጋብኦሙ ፡ ለአይሁድ ፡፡ ወኮንክዎሙ ፡ ለእለ ፡ ውስተ ፡ ሕገ ፡ ኦሪት ፡ ከመ ፡
እክሥት ፡ ሕገ ፡ ኦሪት ፡ ከመ ፡ አስተጋብኦሙ ፡ ለእለ ፡ ውስተ ፡ ሕገ ፡ ኦሪት ፡፡ ወኮ
ንኩዎሙ ፡ ለኃጥአን ፡ ከመ ፡ ኃጥእ ፡ እንዘ ፡ ኢኮንኩ ፡ ኃጥአ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ከመ ፡
ለአስተጋብኦሙ ፡ ለኃጥአን ፡፡

Et ſi nos ſeminavimus vobis quæ ſunt Spiritûs ſancti, magnum eſt ſi nos 11
emeſſuerimus de vobis carnalia hominis. Et ſi alius præcedat nos in mi-
niſterio noſtro, vos ſcitis quid bonum erit vobis: & ego hoc totum non de- 12
ſidero, ſed in omnibus ſum patiens, ut non ſcandalizem doctrinam Chriſti.
Neſcitiſne quòd ſacricolæ deorum edunt oblationes deorum, & ſacrificium of- 13
ferentes, ſacrificii ſiunt participes, & præpoſiti domûs Dei, oblationes domûs
Dei acquirunt. Et Dominus noſter ſimiliter conſtituit docentibus doctrinam E- 14
vangelii, ut in docendo Evangelium fieret his quæſtus pro vita eorum. Et ego 15
hoc non deſideravi, neque hoc dicens ut acquiram quod ſcripſi hoc: & mihi
melius eſt mori, quàm ut fruſtretur mihi præmium meum. Et ſi docui, non eſt 16
mihi gloriatio, quia opus meum feci: & ſi non docui, væ mihi. Et ſi ex vo- 17
luntate mea feci hoc, acquiram mercedem meam: & ſi ex neceſſitate, diſpen-
ſationem mandârunt mihi ut ſerviam. Quænam merces mea ut doceam, niſi 18
merces quòd non habeo quæſtum in miniſterio meo? Quia quum liber ſim ab 19
omnibus, ſervum feci meipſum omnibus. Et factus ſum Judæis ut Judæus, 20
ut lucrifaciam Judæos: Et factus ſum iis qui ſunt in ritu legis quaſi 21
exponerem ritum legis, ut congregem eos qui ſunt in ritu legis. Et
factus ſum peccatoribus ut peccator, quum non eſſem peccator Deo, ut
lucrifaciam peccatores.

Factus sum infirmis *ut* infirmus, ut infirmos *lucrifaciam*: Omnibus
22 Ἐγενόμην τοῖς ἀσθενέσιν (ω) ὡς ἀσθενής, ἵνα τοὺς ἀσθενεῖς κερδήσω· τοῖς πᾶσι
factus sum omnia, ut *omninò aliquos servem.* *Hoc* autem facio propter
23 γέγονα (α) τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω. (β) Τοῦτο δὲ ποιῶ διὰ
Evangelium, ut particeps ejus efficiar. Neſcitis, quòd in ſtadio
24 τὸ εὐαγγέλιον, ἵνα συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ
currentes, omnes quidem currunt, unus *verò* accipit brabium? Sic currite
τρέχοντες, πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον; (γ) οὕτω τρέχετε
ut comprehendatis. Omnis autem *certans*, *omnia continens eſt*: illi quidem
25 ἵνα καταλάβητε. Πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται· ἐκεῖνοι μὲν
igitur ut corruptibilem coronam accipiant: nos autem incorruptam. Ego igitur
26 οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν· ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον. Ἐγὼ τοίνυν
ſic curro, quaſi non in incertum: ſic pugno, quaſi non aërem verberans: Sed
27 (δ) οὕτω τρέχω, ὡς οὐκ ἀδήλως· (ε) οὕτω πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα δέρων· Ἀλλ'
obtundo meum corpus, & in ſervitutem redigo: ne fortè aliis *prædicans*, ipſe
ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μή πως ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς
reprobus efficiar.
ἀδόκιμος γένωμαι.

CAP. X. ι'.

Nolo *autem* vos ignorare, fratres, quoniam patres noſtri omnes ſub
1 ΟΥ θέλω (α) δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ
nubem fuerunt: & omnes *per* mare tranſierunt: Et omnes in *Moy-*
2 τὴν νεφέλην ἦσαν· καὶ πάντες διὰ τῆς θαλάσσης διῆλθον· Καὶ πάντες εἰς τὸν Μω-
ſe baptizati ſunt, in nube, & in mari: Et omnes eandem
3 σῆν (β) ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ, καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ· Καὶ πάντες (γ) τὸ αὐτὸ
eſcam ſpiritalem manducaverunt: Et omnes eundem potum ſpiritalem
4 βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον· Καὶ πάντες τὸ αὐτὸ πόμα πνευματικὸν
biberunt: (biberunt *enim* de ſpiritali *ſequente* petrâ: *at* petra erat Chriſtus.)
ἔπιον· (ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός.)

Sed non in pluribus eorum *probavit* *Deus*: Proſtrati ſunt *enim* in
Ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλείοσιν αὐτῶν (δ) εὐδόκησεν ὁ Θεός· κατεστρώθησαν γὰρ ἐν 5
deſerto. Hæc autem *typi* noſtri facta ſunt, *ad* non *eſſe* *nos* concupiſcentes
τῇ ἐρήμῳ. Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς 6
malorum, ſicut & illi concupierunt. Neque idololatræ efficiamini, ſicut
κακῶν, καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμησαν. Μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε, καθώς 7
quidam *eorum*: quemadmodùm ſcriptum eſt; Sedit populus manducare & bibere,
τινες (ε) αὐτῶν· ὡς γέγραπται, Ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν,
& ſurrexerunt ludere. Neque fornicemur, ſicut quidam *eorum* fornicati ſunt: &
καὶ ἀνέστησαν παίζειν. Μηδὲ πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν, καὶ 8
ceciderunt *in* una die viginti tria millia. Neque tentemus Chri-
(ζ) ἔπεσον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰκοσιτρεῖς χιλιάδες. Μηδὲ ἐκπειράζωμεν (η) τὸν Χρι- 9
ſtum, ſicut *&* quidam eorum tentaverunt, & à ſerpentibus perierunt.
στόν, καθὼς καί τινες αὐτῶν ἐπείρασαν, καὶ ὑπὸ τῶν ὄφεων ἀπώλοντο.
Neque *murmurate*, ſicut *&* quidam eorum murmuraverunt, & perierunt
Μηδὲ γογγύζετε, (θ) καθὼς καί τινες αὐτῶν ἐγόγγυσαν, καὶ (ι) ἀπώλοντο 10
ab exterminatore. Hæc autem omnia *typi* contingebant illis: ſcripta ſunt
ὑπὸ τοῦ ὀλοθρευτοῦ. Ταῦτα (κ) δὲ πάντα τύποι συνέβαινον ἐκείνοις· ἐγράφη 11
autem ad *admonitionem* noſtram, in quos fines ſeculorum devenerunt. Itaque
δὲ πρὸς νουθεσίαν ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰώνων κατήντησεν. Ὥστε 12
exiſtimans ſtare, videat ne cadat. Tentatio vos non apprehendit *ſi non*
ὁ δοκῶν ἑστάναι, βλεπέτω μὴ πέσῃ. Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ (λ) εἴληφεν εἰ μὴ 13
humana: fidelis autem Deus, qui non patietur vos tentari, ſupra quod
ἀνθρώπινος· πιστὸς δὲ ὁ Θεός, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι, ὑπὲρ ὃ
poteſtis: ſed faciet cum tentatione etiam proventum, *ad poſſe vos*
δύνασθε· ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν, τοῦ (μ) δύνασθαι ὑμᾶς
ſufferre. *Quapropter*, *dilecti* *mei*, fugite ab *idolatria*.
ὑπενεγκεῖν. Διόπερ, ἀγαπητοί μου, φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας. 14
Ut prudentibus loquor: judicate vos, quod dico.
Ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὅ φημι. 15

MS. A. (ω) ἀσθενής, (α) πάντα, (β) Πάντα δὲ (γ) οὕτως (δ) οὕτως (ε) οὕτως ΚΕΦ. ι'. MS.A. (α) γὰρ (β) ἐβαπτίσθησαν (γ) τὸ πνευματικὸν ἔφαγον βρῶμα· Καὶ πάντες τὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα· (ἔπινον (δ) ηὐδόκησεν (ε) ἐξ αὐτῶν· ὥσπερ γέγραπται, (ζ) ‥ εσαν (η) τὸν Θεόν, καθώς τινες (θ) ‥ θώς τινες (ι) ἀπώλλυντο (κ) δὲ τυπικῶς (λ) ἤληφεν (μ) δύνασθαι ὑπενεγκεῖν.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 * ܗܘܝܬ ܥܡ ܟܪܝܗܐ ܐܝܟ ܟܪܝܗܐ. ܕܐܝܬܪ ܠܟܪܝܗܐ. ܠܟܠܢܫ ܟܠܡܕܡ ܗܘܝܬ ܕܟܠܢܫ ܐܚܐ.
23 * ܘܗܕܐ ܥܒܕ ܐܢܐ. ܕܐܗܘܐ ܫܘܬܦܐ ܠܣܒܪܬܐ.
24 * ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܠܝܢ ܕܪܗܛܝܢ ܒܐܣܛܕܝܘܢ ܟܠܗܘܢ ܪܗܛܝܢ. ܚܕ ܗܘ ܕܝܢ ܢܣܒ ܠܗ ܙܟܘܬܐ. ܗܟܢܐ ܪܗܘܛܘ ܕܬܕܪܟܘܢ.
25 * ܟܠ ܐܢܫ ܕܝܢ ܕܡܬܟܬܫ ܡܢ ܟܠ ܡܕܡ ܟܒܫ ܪܥܝܢܗ. ܘܗܢܘܢ ܡܛܠ ܕܢܣܒܘܢ ܟܠܝܠܐ ܕܡܬܚܒܠ. ܚܢܢ ܕܝܢ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠ.
26 * ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܗܟܢܐ ܪܗܛ ܐܢܐ ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܠܡܕܡ ܕܠܐ ܝܕܝܥ. ܘܡܬܟܬܫ ܐܢܐ ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܥܡ ܐܐܪ ܡܬܟܬܫ ܐܢܐ.
27 * ܐܠܐ ܡܟܐܒ ܐܢܐ ܠܦܓܪܝ ܘܡܫܥܒܕ ܐܢܐ ܠܗ. ܕܠܡܐ ܟܕ ܠܐܚܪܢܐ ܐܟܪܙܬ ܐܢܐ ܐܫܬܟܚ ܣܠܝܐ.

* ܩܪܝܢܐ * ܕܩܘܪܒܐ ܕܠܓܘ ܡܢ ܕܢܚܐ * ܝܗ *

1 * ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܬܕܥܘܢ ܐܚܝ ܕܐܒܗܝܢ ܟܠܗܘܢ ܬܚܝܬ ܥܢܢܐ ܗܘܘ. ܘܟܠܗܘܢ ܒܝܡܐ ܥܒܪܘ.
2 * ܘܟܠܗܘܢ ܒܝܕ ܡܘܫܐ ܥܡܕܘ ܒܥܢܢܐ ܘܒܝܡܐ.
3 * ܘܟܠܗܘܢ ܚܕ ܡܐܟܘܠܬܐ ܕܪܘܚ ܐܟܠܘ.
4 * ܘܟܠܗܘܢ ܚܕ ܡܫܬܝܐ ܕܪܘܚ ܐܫܬܝܘ. ܫܬܝܢ ܗܘܘ ܓܝܪ ܡܢ ܟܐܦܐ ܕܪܘܚ ܕܐܬܝܐ ܗܘܬ ܥܡܗܘܢ. ܟܐܦܐ ܕܝܢ ܗܝ ܡܫܝܚܐ ܗܘܐ.
5 * ܐܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܒܣܓܝܐܘܬܗܘܢ ܐܨܛܒܝ ܐܠܗܐ. ܢܦܠܘ ܓܝܪ ܒܡܕܒܪܐ.
6 * ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܕܡܘܬܐ ܗܘܝ ܠܢ. ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܪܓܘܓܢܐ ܕܒܝܫܬܐ ܐܝܟܢܐ ܕܗܢܘܢ ܐܬܪܓܪܓܘ.
7 * ܘܐܦܠܐ ܢܗܘܐ ܦܠܚܝ ܦܬܟܪܐ ܐܝܟ ܕܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܦܠܚܘ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ ܕܝܬܒ ܥܡܐ ܠܡܐܟܠ ܘܠܡܫܬܐ ܘܩܡܘ ܠܡܫܥܐ.
8 * ܘܐܦܠܐ ܢܙܢܐ ܐܝܟ ܕܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܙܢܝܘ. ܘܢܦܠܘ ܒܚܕ ܝܘܡܐ ܥܣܪܝܢ ܘܬܠܬܐ ܐܠܦܝܢ.
9 * ܘܐܦܠܐ ܢܢܣܐ ܠܡܫܝܚܐ ܐܝܟ ܕܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܢܣܝܘܗܝ. ܘܐܚܪܒܘ ܐܢܘܢ ܚܘܘܬܐ.
10 * ܘܐܦܠܐ ܬܪܛܢܘܢ ܐܝܟ ܕܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܪܛܢܘ. ܘܐܒܕܘ ܒܝܕ ܡܚܒܠܢܐ.
11 * ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܟܠܗܝܢ ܕܓܕܫ ܠܗܘܢ ܗܘܝ ܠܢ ܠܕܡܘܬܐ. ܘܐܬܟܬܒ ܠܡܪܬܝܢܘܬܢ ܕܥܠܝܢ ܫܘܠܡܗܘܢ ܕܥܠܡܐ.
12 * ܡܟܝܠ ܡܢ ܕܣܒܪ ܕܩܐܡ ܢܙܕܗܪ ܕܠܐ ܢܦܠ.
13 * ܢܣܝܘܢܐ ܠܐ ܡܛܝܟܘܢ ܐܠܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܡܗܝܡܢ ܕܝܢ ܐܠܗܐ ܕܠܐ ܢܫܒܘܩ ܠܟܘܢ ܕܬܬܢܣܘܢ ܝܬܝܪ ܡܢ ܡܐ ܕܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܠܐ ܥܒܕ ܠܢܣܝܘܢܟܘܢ ܡܦܩܢܐ ܕܬܫܟܚܘܢ ܠܡܣܝܒܪܘ.

* ܕܨܦܪܐ ܕܚܡܫܐ ܕܐܪܙܐ * ܝܘ *

14 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܒܝܒܝ ܥܪܘܩܘ ܡܢ ܦܘܠܚܢ ܦܬܟܪܐ.
15 ܐܝܟ ܕܠܚܟܝܡܐ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܘܢܘ ܐܢܬܘܢ ܡܐ ܕܐܡܪ ܐܢܐ.

Factus ſum cum infirmis quaſi infirmus, ut 22
infirmos lucrifaciam. Omnibus omnia fa-
ctus ſum, ut omnes ſervem. Hoc autem 23
ago, ut fiam particeps Evangelii. Neſcitis 24
quòd qui in ſtadio currunt, omnes quidem
currunt, at unus accipit ſibi victoriam? Sic
currite ut aſſequamini. Quiſquis enim cer- 25
tamen agit, ab omni re continet mentem
ſuam: & illi quidem qui currunt, ut acci-
piant coronam corruptibilem, nos autem in-
corruptibilem. Itaque ego ſic curro, non 26
tanquam in rem incognitam: & ſi decerto,
non tanquam cum aëre pugnans: Sed cor- 27
pus quidem meum edomo, ac in ſervitutem
redigo, ne fortè quum aliis prædicaverim,
ipſe reprobus evadam.

CAP. X.

Ad oblationem intra Epiphaniam. 15.

VElim autem vos ſcire, fratres mei, omnes 1
patres noſtros ſub nube fuiſſe, & omnes
per mare tranſiiſſe: Et omnes per Moſen 2
baptizatos eſſe in nube & in mari: Et o- 3
mnes eundem cibum ſpiritualem comediſſe:
Et omnes eundem potum ſpiritualem bi- 4
biſſe: bibebant enim de petra ſpirituali,
quæ cum ipſis veniebat; Petra autem illa
erat ipſe Chriſtus.) Sed non multitudinem 5
eorum gratam habuit Deus: corruerunt
enim in deſerto. Hæc autem figura nobis 6
fuerunt, ne ſimus cupidi malorum, quem-
admodum illi cupidi fuerunt. Nec etiam 7
idololatræ ſimus, ſicut ex iis nonnulli fue-
runt, quemadmodum ſcriptum eſt; Sedit
populus ut ederet ac biberet, & ſurrexerunt 8
ut luderent. Neque ſcortemur, ſicut ex iis
nonnulli ſcortati ſunt, & ceciderunt uno
die viginti & tria millia. Neque tentemus 9
Chriſtum, ſicut ex ipſis tentârunt, quos ene-
cârunt ſerpentes. Neque obmurmuretis, 10
ſicut ex iis obmurmurârunt, & perierunt per
corruptorem. Hæc omnia quæ contigerunt 11
illis, in exemplum noſtrum facta ſunt: &
ſcripta ſunt propter eruditionem noſtram,
ad quos finis ſeculorum pervenit. Pro-
indè qui putat ſtare, caveat ne cadat 12
Tentatio vos non invaſit, niſi huma- 13
na: fidelis eſt autem Deus, qui non laxa-
bit vos, ut tentemini ſupra id quod poteſtis:
imò faciet tentationi veſtræ exitum, quò poſ-
ſitis perferre.

Matutinis Feriæ V. Secretorum. 16.

Propterea dilectiſſimi mei, fugite à cultu 14
idolorum. Ut ſapientibus dico, vos judi- 15
cate quod dico.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

22 ወኮንክዎሙ፡ ለድኩማን፡ ከመ፡ ድኩም፡ ከመ፡ እስተጋብኦሙ፡ ለድኩማን። ለኵሉ፡ በግዕ
23 ዝ፡ ኵሉ፡ ተለውኩ፡ ወገበርኩ፡ ከመ፡ እስተጋብኦሙ፡ ለኵሎሙ፡ መንገሌየ።፨ ወኵሎ፡
24 እገብር፡ በእንተ፡ ትምህርተ፡ ወንጌል፡ ከመ፡ እኩኖ፡ ሱታፎ።፨ ኢተአምሩኑ፡ ከመ፡ እ
ለዛ፡ ይትባደሩ፡ ክልኤሆሙ፡ እንዘ፡ ይረውጹ፡ ለእሐዱ፡ ይከውን፡ መዝገና፡ ለዘ፡ በደረ። ከማ
25 ሁኬ፡ ሩጹ፡ ወተባደሩ፡ ከመ፡ ትርከቡ።፨ ወኵሉ፡ ዘይትጋደል፡ ይትዔገሥ፡ ወይጸንዕ፡ ከመ፡
ይንሣእ፡ አክሊለ፡ ዕሤተ፡ መገናዜሁ፡ ኀላፌ፡ ዘይማስን። ወንሕነሰ፡ ንትዔገሥ፡ ወን
26 ጸንዕ፡ ከመ፡ ንንሣእ፡ አክሊለ፡ ዘኢይሐልፍ።፨ እንከሰ፡ ከመዝ፡ እትጋደል፡ ወእትባደ
27 ር።፨ ወአብውቃ፡ ለነፍስየ፡ ወእገርር፡ ሥጋየ፡ ከመ፡ አነ፡ ለርእስየ፡ መኑነ፡ ኢይኩን፡
ዘባዕድ፡ እሜህር።፨

Et factus ſum infirmis ut infirmus, ut lucrifaciam infirmos: omnibus in liber- 22
tate omni adhæſi, & operatus ſum ut lucrifacerem omnes ad me. Et totum 23
facio propter doctrinam evangelii; ut fiam particeps ejus. Neſcitiſne quòd 24
curſu contendentium, ambo quum currant, unico erit præmium, ei viz. qui præ-
cucurrit: ſic currite, & præcurrite ut obtineatis. Et quicunque certat, patiens 25
eſt & confortatus eſt quòd accipiat coronam mercedem, præmium ſuum tranſi-
torium periturum: & nos patientes ſumus, & confortati ſumus, ut accipiamus 26
coronam non perituram. Ego igitur ſic certabo & curram: Et affligam ani- 27
mam meam, & domabo corpus meum; ut ego mihimet etiam reprobus non ſim,
qui alios doceo.

Verſio VULGATA LATINA.

22 Factus ſum infirmis infirmus, ut infirmos lucrifacerem. Omnibus omnia factus
23 ſum, ut omnes facerem ſalvos. Omnia autem facio propter Evangelium: ut par-
24 ticeps ejus efficiar. Neſcitis quòd ii qui in ſtadio currunt, omnes quidem currunt,
25 ſed unus accipit bravium? Sic currite ut comprehendatis. Omnis autem, qui
in agone contendit, ab omnibus ſe abſtinet: & illi quidem ut corruptibilem
26 coronam accipiant; nos autem incorruptam. Ego igitur ſic curro, non quaſi
27 in incertum: ſic pugno, non quaſi aërem verberans: Sed caſtigo corpus meum,
& in ſervitutem redigo: nè fortè cùm aliis prædicaverim, ipſe reprobus efficiar.

CAP. X.

1 NOlo enim vos ignorare, fratres, quoniam patres noſtri omnes ſub nube fue-
2 runt, & omnes mare tranſierunt: Et omnes in Moyſe baptizati ſunt, in nube, &
3 in mari: Et omnes eandem eſcam ſpiritalem manducaverunt, Et omnes eundem
4 potum ſpiritalem biberunt: (bibebant autem de ſpiritali, conſequente eos, petra:
petra autem erat Chriſtus:) Sed non in pluribus eorum beneplacitum eſt Deo: nam 5
proſtrati ſunt in deſerto. Hæc autem in figura facta ſunt noſtri, ut non ſimus con- 6
cupiſcentes malorum, ſicut & illi concupierunt. Neque idololatræ efficiamini, ſicut 7
quidam ex ipſis: quemadmodum ſcriptum eſt; Sedit populus manducare & bibere,
& ſurrexerunt ludere. Neque fornicemur, ſicut quidam ex ipſis fornicati ſunt, & 8
ceciderunt unâ die vigintitria millia. Neque tentemus Chriſtum, ſicut quidam 9
eorum tentaverunt, & à ſerpentibus perierunt. Neque murmuraveritis, ſicut 10
quidam eorum murmuraverunt, & perierunt ab exterminatore. Hæc autem omnia 11
in figura contingebant illis: ſcripta ſunt autem ad correptionem noſtram, in quos
fines ſeculorum devenerunt. Itaque qui ſe exiſtimat ſtare, videat ne cadat. 12
Tentatio vos non apprehendat niſi humana: fidelis autem Deus eſt, qui non 13
patietur vos tentari ſupra id quod poteſtis, ſed faciet etiam cum tentatione pro-
ventum ut poſſitis ſuſtinere. Propter quod, chariſſimi mihi, fugite ab idolorum cul- 14
tura: Ut prudentibus loquor, vos ipſi judicate quod dico. 15

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* صرت للمرضى كمريض لاربح المرضى * صرت للكل كل الاشياء لاخلص بكل وجه قوما. 22
* وهذا اعمله من اجل البشارة لاكون له شريكا * اما تعلمون ان الذين يتسابقون في الميدان 23 24
ركضا كلهم يركضون جريا * وراية الغلبة ياخذها واحد منهم * هكذا اجروا لتصلوا.
* لان كل من يجاهد يمسك من كل شي * فاولئك يحمون لياخذوا اكليلا باليا. ونحن ناخذ 25
اكليلا لا باليا * فانا اذا هكذا احاضر لا كمن يجري في شي غامض. وهكذا الاكم 26
لا كمن يقرع الهوى * بل اصير جسدي واعبده. لكيلا اكرز لاخرين. واوجد انا غير 27
محنك.

الفصل العاشر * يقرا من ههنا على الماء.

* ولست اشاوركم ايها الاخوة ان يغبو عليكم ان اباءنا كلهم كانوا تحت السحابة. وكلهم 1
عبروا في البحر * وكلهم بموسى اصطبغوا في الغمام وفي البحر * وكلهم اكلوا الطعام الروحاني 2 3
نفسه * وكلهم شربوا الشراب الروحاني بعينه. لانهم كانوا يشربون من صخرة روحانية تابعة. 4
والصخرة كانت المسيح. تم. * الثلثا من الجمعة الثامنة بعد العنصرة.

* لكن الله لم يسر باكثرهم لانهم انسحطوا في القفر * وهذه الخطوب صارت لنا رسوما. 5 6
لئلا نكون مشتهين الشهوات الردية كما اشتهاها اولئك * ولا تصيروا عابدين الاصنام 7
كقوم منهم. كما كتب جلس الشعب ياكل ويشرب وقاموا يلعبون * ولا تزنوا كما زنى قوم 8
منهم فسقط منهم في يوم واحد ثلثة وعشرون الفا * ولا تجربوا المسيح كما جربه قوم منهم 9
فاهلكتهم الحيات * ولا تتذمروا كما تذمرت طائفة منهم فاهلكها المبيد * هذه الاشياء كلها 10 11
عرضت لاولئك رسوما. وكتبت لوعظنا وتعليمنا. الذين قد انتهت الينا اواخر الدهور.
* فلذلك. * الاربعا من الجمعة السابعة بعد العنصرة * من يظن انه قد وقف 12
فليحذر الا يسقط. تم * فلم تنلكم محنة الا محنة انسانية. لصادق هو الله الذي ما 13
يحملكم ان تمتحنوا بما يفوق طاقتكم. بل يصنع مع المحنة ويقودها مخرجا لتستطيعوا ان
تحملوها * فلذلك يا احبتي اهربوا من عبادة الاصنام * ولانكم عقلاء اخاطبكم 14 15
ميزوا انتم ما اعنيه.

* *Factus ſum infirmis quaſi infirmus, ut* 22
infirmos lucrarer. Factus ſum denique
omnibus omnia, ut omni ratione aliquos
ſalvarem. Idque facio propter annunti- 23
ationem, ut ſim conſors ipſius Chriſti. *An* 24
neſcitis quòd qui in ſtadio curſu cer-
tant, omnes quidem curſum currunt, at
victoriæ vexillum unus ex eis obtinet?
Sic currite, ut perveniatis. Quicunq; 25
enim certat, ab omnibus rebus abſtinet.
Illi quidem laborant, ut corruptibilem co-
ronam accipiant: nos autem coronam in-
corruptibilem accipiemus. Ego igitur 26
ſic curro, non ut is qui currit ob rem la-
titantem: & ſic pugnis certo, non ut is
qui aërem pulſat: Sed fræno corpus 27
meum, illudque in ſervitutem redigo: ne
aliis prædicem, & inveniar ego effrænus.

CAP. X.
Hinc legendum ſuper aquam.

* N*Olim autem ô fratres, lateat vos,* 1
quòd patres noſtri omnes erant ſub nube,
& omnes per mare tranſierunt: Omnes 2
etiam per Moſen baptizati ſunt in
nube & in mari, Et omnes eandem 3
eſcam ſpiritualem comederunt, Et 4
omnes eundem potum ſpiritualem bi-
berunt: (ſiquidem omnes bibebant de
petra ſpirituali comitante: petra autem
erat Chriſtus.) Finis.

Feriâ tertiâ hebdomadis octavæ poſt Pentecoſten.

* *Attamen Deus pleriſque illorum non eſt* 5
oblectatus: quia reprobati fuerunt in
deſerto. Atque iſta colloquia facta ſunt 6
nobis figuræ, nè ſimus cupidi cupidi-
tatum malarum, ut illi cupierunt. Neque 7
ſitis colentes idola, ut quidam illorum:
quemadmodum ſcriptum eſt, Sedit popu-
lus ut ederet ac biberet, & ſurrexerunt
ad ludendum. Neque fornicemini, ut 8
fornicati ſunt quidam illorum, & ceci-
derunt ex eis uno die viginti tria mil-
lia. Et ne exploretis Chriſtum, quemad- 9
modum tentaverunt eum quidam ex
ipſis, & peremerunt eos ſerpentes. Neq; 10
murmuretis, ſicuti murmurârunt quidam
ex eis, & extinxit eos peremptor. Hæc 11
omnia typicè illis evenerunt, & ſcripta
ſunt ad commonitionem, & documentum
noſtrum, ad quos jam devenerunt fines
* *ſeculorum. Proinde* Feria quarta 12
hebdomadæ ſeptimæ poſt Pentecoſten.
qui arbitratur ſe jam ſtetiſſe, caveat
ne cadat. Hucuſque. *Non nocuit vobis* 13
tentatio, niſi tentatio humana. Verax
quidem eſt Deus, qui non ſinet vos
tentari his quæ ſuperent vires veſtras:
imò faciet unà cum tentatione ejuſque
fine exitum, ut eam ſuſtinere poſſitis.
Quapropter ô dilecti mei, fugite ab 14
idolorum cultu. Et quoniam prudentes 15
eſtis, vos alloquar. Diſcernite vos
quod intendo.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ወእፈቅድ፡ ለክሙ፡ ታእምሩ፡ እስመ፡ ለኵሎሙ፡ አበዊነ፡ ጸለሎሙ፡ ደመና፡ ወኵሎሙ፡
2 ኀለፉ፡ መእከለ፡ ባሕር፡፡=፡ ወኵሎሙ፡ አጥመቆሙ፡ ሙሴ፡ በደመና፡ ወበባሕር፡፡=፡ ወ
3 ኵሎሙ፡ ተሴሰዩ፡ እክለ፡ ዘመንፈስ፡ ቅዱስ፡፡=፡ ወኵሎሙ፡ ሰተዩ፡ ዘውእቱ፡ መንፈስ፡ ቅዱ
4 ስ፡ ወሰቲዮሙ፡ ተለወቶሙ፡ ይእቲ፡ ኰኵሕ፡ ወኰኵሕሰ፡ ክርስቶስ፡ ውእቱ፡፡=፡ ወአኮ፡
5 ኵሎሙ፡ ዘኀረዮሙ፡ እግዚአብሔር፡ ሙብዝኃቶሙ፡ ተነፅሑ፡ በገዳም፡፡=፡ ወዝኒ፡ ዘረከ
6 ቦሙ፡ ከመ፡ ይኩኑክሙ፡ እሙንቱ፡ አርአያ፡ ከመ፡ አንትሙሂ፡ ኢትፍትዉ፡ እኩየ፡ ከመ፡ ፈተዉ፡
7 እሙንቱ፡፡=፡ ኢታምልኩ፡ ይቤልዎሙ፡ ወአምለኩ፡ በከመ፡ ይቤ፡ መጽሐፍ፡ ነበሩ፡ ሕዝ
8 ብ፡ ይበልዑ፡ ወይሰትዩ፡ ወተንሥኡ፡ ይዝፍኑ፡፡=፡ ወኢትዘምዉ፡ ይቤልዎሙ፡ ወቦ፡ እ
ለ፡ ዘመዉ፡ እምውስቴቶሙ፡ ወሞቱ፡ በአሐቲ፡ ዕለት፡ ክልኤ፡ እልፍ፡ ወዕስራ፡ ምእት፡፡=፡
ወኢታመክርዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ይቤልዎሙ፡ ወአመክርዎ፡ ወአጥፍእዎሙ፡ አርዌ፡ ምድ
9 ር፡፡=፡ ኢታንጐርጕሩ፡ ይቤልዎሙ፡ ወአንጐርጐሩ፡ ወአኅለቆሙ፡ ብድብድ፡፡=፡
10 ኵሉ፡ ዝንቱ፡ ዘረከቦሙ፡ ለእልክቱ፡ ለዮም፡ ተጽሕፈ፡ ለደኃሪ፡ መዋዕል፡ ለተግሣጽ፡ ዚአነ፡፡=፡
11 ወይእዜኒ፡ ዝኩ፡ ዘይትአመን፡ ርእሶ፡ ከመ፡ ይቀውም፡ ውእቱ፡ ለይትዓቀብ፡ ኢይደ
12 ቅ፡፡=፡ ወመንሱትሰ፡ ኢይረክበክሙ፡፡ ዘእንበለ፡ እምሰብእ፡ ዳእሙ፡=፡ በአባ፡
13 ሰላማ፡፡=፡ ወአኰቴት፡ እግዚአብሔር፡ ዘኢኀደገክሙ፡ ትትመነሰዉ፡፡ ዘእ
14 ንበለ፡ ዳእሙ፡ በዘ፡ ትክሉ፡ ጾዊረ፡ ወተዐግሶ፡ ከመ፡ ይትዐወቅ፡ መክሐክሙ፡፡=፡ ወይ
15 እዜኒ፡ አኀዊነ፡ ሑሩ፡ እምአማልክት፡=፡ ከመ፡ ለለባዊያን፡ እብለክሙ፡ ፍትሑ፡ ለሊክሙ፡
ዘይደሉ፡፡=፡

CAP. X.

E*T velim vos ſcire quòd omnes patres noſtros obumbravit nubes, & omnes illi* 1
tranſierunt medio maris: Et omnes illos baptizavit Moſes, in nube, & in 2
mari: Et omnes illi ederunt eſcam Spiritûs ſancti: Et omnes illi biberunt 3
quod fuit Spiritûs ſancti: & quum bibiſſent ſequuta eſt eos hæc petra, & petra 4
Chriſtus eſt: Et non fuerunt omnes illorum, quos elegit Deus: quum multi 5
illorum proſtrati fuerint in deſerto. Et hoc quod contigit iis, ut fierent iis ex- 6
emplo, ut vos non concupiſcatis mala, ſicut concupierunt ii. Ne facerent deos, 7
dixit iis, & deos fecerunt: ſicut dicit Scriptura; Sederunt populi edere &
bibere, & ſurrexerunt ut luderent. Et ne fornicaremur, dixit iis: & fuerunt qui 8
fornicati ſunt ex illis, & mortui ſunt in uno die bis decies millia & vicies cen-
tum. Et ne tentarent Deum, dixit iis: & tentârunt eum, & deſtruxerunt 9
eos ſerpentes. Ne murmurarent, dixit iis: & murmurârunt, & conſumpſit 10
eos peſtilentia. Totum hoc quod contigit iis, in hunc diem ſcriptum fuit, in ul- 11
timum tempus, ad correptionem noſtram. Et nunc is qui confidit ſibi quòd ſtat, 12
ipſe caveat ne cadat. Et tentatio non apprehendit vos, niſi ab homine tantùm: 13
De patre Salama. *Et gratia Deo, qui non ſivit vos tentari; niſi ſolummodò, in*
eo quod poteſtis ſuſtinere & pati, ut nota ſiat confidentia veſtra. Et nunc, fra- 14
tres noſtri, cavete à diis. Ut prudentibus, loquor vobis, vos ipſi judicate quod 15
æquum erit.

ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘ. Α'. ΚΕΦ. Ι'. ς'.

Calix benedictionis cui benedicimus, nónne communicatio sanguinis Christi
16 Τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία (ν) τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ
est? *Panem* quem frangimus, nónne *communio* corporis *Christi* est? Quoniam
17 ἐστι; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία (ξ) τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστιν; Ὅτι
unus panis, unum corpus multi sumus: *nam* omnes de uno pane par-
εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετ-
ticipamus. Videte Israël secundùm carnem: nónne *edentes victimas*,
18 έχομεν. Βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· (ο) οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας,
participes altaris sunt? Quid ergò dico? quòd *idolum, quid est?* aut
19 κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσί; Τί οὖν φημι; (π) ὅτι εἴδωλον, τί ἐστιν; ἢ
quòd *idolothytum*, *quid* est? Sed *quòd* quæ immolant Gentes, dæmoniis immolant,
20 ὅτι εἰδωλόθυτον, τί ἐστιν; Ἀλλ' ὅτι ἃ (ρ) θύει τὰ ἔθνη, δαιμονίοις θύει,
& non Deo. Nolo autem vos *communicatores* dæmoniorum fieri. Non potestis
21 καὶ οὐ Θεῷ. οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. Οὐ δύνασθε
calicem Domini bibere, & calicem dæmoniorum: non potestis mensæ Domini
ποτήριον Κυρίου πίνειν, καὶ ποτήριον δαιμονίων· οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου
participes esse, & mensæ dæmoniorum. An *irritamus* Dominum? Num forti-
22 μετέχειν, καὶ τραπέζης δαιμονίων. Ἢ παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον; μὴ ἰσχυρότ-
ores illo sumus? Omnia mihi licent, sed non omnia *conferunt*: omnia
23 εροι αὐτοῦ ἐσμεν; (σ) Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· (τ) πάντα
mihi licent, sed non omnia ædificant. Nemo suum quærat, sed
24 μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. Μηδεὶς (υ) τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω, ἀλλὰ
quod alterius *quisque*. Omne in macello *venditum*, manducate: nihil
25 (φ) τὸ τοῦ ἑτέρου ἕκαστος. Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε· μηδὲν
interrogantes propter conscientiam. *Nam* Domini terra, & plenitudo ejus.
26 ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν. Τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.
Si *verò* quis vocat vos infidelium, & vultis ire, omne *appo-*
27 (χ) Εἰ δέ τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, καὶ θέλετε πορεύεσθαι, (ψ) πᾶν τὸ παρατι-
situm vobis manducate, nihil interrogantes propter conscientiam. Si autem
θέμενον ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν. Ἐὰν δέ 28
quis *vobis* dixerit; Hoc idolis immolatum est: *ne edite* propter illum *indi-*
τις ὑμῖν εἴπῃ, (ω) Τοῦτο εἰδωλόθυτόν ἐστι, μὴ ἐσθίετε δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύ-
cantem, & conscientiam: *nam Domini terra*, & *plenitudo ejus*.
σαντα, καὶ τὴν (α) συνείδησιν· τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς.
Conscientiam autem dico non tuam, sed alterius. Ut quid enim libertas
Συνείδησιν δὲ λέγω οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία 29
mea judicatur ab aliena conscientia? Si *verò* ego gratiâ participo, quid
μου κρίνεται ὑπὸ ἄλλης συνειδήσεως; (β) Εἰ δὲ ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί 30
blasphemor pro eo quod *ego* gratias ago? Sive ergò manducatis, sive bibitis, sive
βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ; Εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε 31
quid facitis, omnia in gloriam Dei facite. Sine offensione estote & Ju-
τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ (γ) ποιεῖτε. Ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ Ἰου- 32
dæis & Gentibus, & Ecclesiæ Dei: Sicut & ego omnia omnibus placeo,
δαίοις καὶ Ἕλλησι, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ· Καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, 33
non quærens *meum ipsius commodum*, sed quod *multorum*, ut *serventur*.
μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ (δ) συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι.

CAP. XI. ια'.

Imitatores mei estote, sicut & ego Christi. Laudo autem vos, fratres,
ς' Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ. Ἐπαινῶ δὲ (α) ὑμᾶς, ἀδελφοί, 1
quòd omnia *mea meministis*: & sicut tradidi vobis, *traditiones retinetis*.
ὅτι πάντα μου μέμνησθε· καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν, τὰς παραδόσεις κατέχετε.
Volo autem vos scire, quòd omnis viri caput, Christus est: caput
Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ, ὁ Χριστός ἐστι· κεφαλὴ 2
autem mulieris, vir: caput verò Christi, Deus.
δὲ γυναικὸς, ὁ ἀνήρ· κεφαλὴ δὲ (β) Χριστοῦ, ὁ Θεός.

MS. A. (ν) ἐστιν τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ; (ξ) ἐστιν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ; (ο) οὐχ οἱ (π) ὅτι* εἰδωλόθυτον, τί ἐστιν; Ἀλλ' (ρ) θύουσιν τὰ ἔθνη, δαιμονίοις καὶ οὐ Θεῷ θύουσιν. (σ) Πάντα ἔξεστιν, (τ) πάντα ἔξεστιν, (υ) τὰ (φ) τὰ τοῦ ἑτέρου. Πᾶν (χ) Εἴ τις (ψ) πάντα τὰ παρατιθέμενα (ω) Τοῦτο ἱερόθυτόν (α) Συνείδησιν· Συνείδησιν δὲ λέγω (β) Εἰ ἐγὼ (γ) ποιεῖτε. Ἀπρόσκοποι καὶ Ἰουδαίοις γίνεσθε καὶ (δ) Συμφέρον, ΚΕΦ. ια'. MS. A. (α) ὑμᾶς, ὅτι (β) τοῦ Χριστοῦ,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 * ܟܣܐ ܗܘ ܕܬܘܕܝܬܐ ܕܡܒܪܟܝܢܢ܃ ܠܐ ܗܘܐ ܫܘܬܦܘܬܐ ܗܝ ܕܕܡܗ ܕܡܫܝܚܐ܂ ܘܠܚܡܐ
17 ܗܘ ܕܩܨܝܢܢ܃ ܠܐ ܗܘܐ ܫܘܬܦܘܬܐ ܗܝ ܕܦܓܪܗ ܕܡܫܝܚܐ܂ * ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ ܕܚܕ ܗܘ
ܠܚܡܐ ܗܘ܃ ܘܟܠܢ ܚܕ ܦܓܪ ܚܢܢ܂ ܟܠܢ ܓܝܪ ܡܢ ܗܘ ܚܕ ܠܚܡܐ ܢܣܒܝܢܢ܂
18 * ܚܙܘ ܠܐܝܣܪܝܠ ܕܒܒܣܪ܂ ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܠܝܢ ܕܐܟܠܝܢ ܕܒܚܐ ܗܘܝܢ ܫܘܬܦܐ ܠܡܕܒܚܐ܃ * ܡܢܐ
19 ܗܟܝܠ ܐܡܪ ܐܢܐ܂ ܕܦܬܟܪܐ ܡܕܡ ܐܝܬܘܗܝ܃ ܐܘ ܕܕܒܚܐ ܕܦܬܟܪܐ ܡܕܡ ܗܘ܃ ܠܐ܂ * ܐܠܐ ܗܘ 20
ܡܕܡ ܕܕܒܚܝܢ ܚܢܦܐ܂ ܠܫܐܕܐ ܗܘ ܕܒܚܝܢ ܘܠܐ ܠܐܠܗܐ܂ ܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܬܗܘܘܢ ܫܘܬܦܐ
21 ܠܫܐܕܐ܂ * ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܬܫܬܘܢ ܟܣܐ ܕܡܪܢ ܘܟܣܐ ܕܫܐܕܐ܂ ܘܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ
22 ܕܬܫܬܘܬܦܘܢ ܒܦܬܘܪܐ ܕܡܪܢ ܘܒܦܬܘܪܐ ܕܫܐܕܐ܂ * ܐܘ ܕܠܡܐ ܡܚܣܡܝܢܢ ܠܗ ܠܡܪܢ܂
23 ܕܠܡܐ ܚܝܠܬܢܝܢ ܚܢܢ ܡܢܗ܂ * ܟܠ ܡܕܡ ܫܠܝܛ ܠܝ܂ ܐܠܐ ܠܐ ܟܠ ܡܕܡ ܦܩܚ܂ ܟܠ ܡܕܡ
24 ܫܠܝܛ ܠܝ܂ ܐܠܐ ܠܐ ܟܠ ܡܕܡ ܡܒܢܐ܂ * ܠܐ ܐܢܫ ܕܢܦܫܗ ܢܗܘܐ ܒܥܐ ܒܠܚܘܕ܂ ܐܠܐ ܐܦ
25 ܕܚܒܪܗ܂ * ܟܠܡܕܡ ܕܡܙܕܒܢ ܒܡܩܘܠܘܢ ܐܟܘܠܘ܂ ܕܠܐ ܒܘܚܢܐ ܡܛܠ ܬܐܪܬܐ܂
26 * ܕܡܪܝܐ ܗܝ ܓܝܪ ܐܪܥܐ ܒܡܠܐܗ܂ * ܘܐܢ ܐܢܫ ܡܢ ܚܢܦܐ ܩܪܐ ܠܟܘܢ܂ ܘܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ 27
28 ܠܡܐܙܠ܂ ܟܠ ܡܕܡ ܕܡܬܬܣܝܡ ܩܕܡܝܟܘܢ ܐܟܘܠܘ܂ ܕܠܐ ܒܘܚܢܐ܂ ܡܛܠ ܬܐܪܬܐ܂ * ܘܐܢ
ܐܢܫ ܢܐܡܪ ܠܟܘܢ ܕܗܢܐ ܕܕܒܝܚܐ ܗܘ܂ ܠܐ ܬܐܟܠܘܢ܂ ܡܛܠ ܗܘ ܕܐܡܪ ܠܟܘܢ܂ ܘܡܛܠ
29 ܬܐܪܬܐ܂ * ܬܐܪܬܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܐ ܗܝ ܕܝܠܟ܂ ܐܠܐ ܕܗܘ ܕܐܡܪ܂ ܠܡܢܐ ܓܝܪ ܚܐܪܘܬܝ ܡܬܬܕܝܢܐ
30 ܡܢ ܬܐܪܬܐ ܕܐܚܪܢܐ܂ * ܐܢ ܐܢܐ ܒܛܝܒܘܬܐ ܡܬܒܣܡ ܐܢܐ܂ ܡܢܐ ܡܬܓܕܦ ܐܢܐ ܥܠ ܡܕܡ
31 ܕܐܢܐ ܡܘܕܐ ܐܢܐ܂ * ܐܢ ܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܐܢ ܫܬܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܘܐܢ ܡܕܡ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ܂
32 ܟܠܡܕܡ ܠܬܫܒܘܚܬܐ ܕܐܠܗܐ ܗܘܝܢ ܥܒܕܝܢ܂ * ܕܠܐ ܬܘܩܠܐ ܗܘܘ ܠܝܗܘܕܝܐ ܘܠܐܪܡܝܐ
33 ܘܠܥܕܬܗ ܕܐܠܗܐ܂ * ܐܝܟ ܕܐܦ ܐܢܐ ܒܟܠ ܡܕܡ ܠܟܠܢܫ ܫܦܪ ܐܢܐ܂ ܘܠܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܕܡ
ܕܠܝ ܦܐܫ܂ ܐܠܐ ܡܕܡ ܕܠܣܓܝܐܐ ܦܐܫ ܕܢܚܘܢ܂

Calix ille gratiarum actionis cui benedicimus, nónne communicatio est sanguinis Christi? & panis ille quem frangimus, nónne est communicatio corporis Christi? 16
Quemadmodum igitur unus est panis ille, ita & nos omnes unum sumus corpus: siquidem nos omnes ex uno illo pane accipimus. 17
Videte Israel qui est secundùm carnem: nónne illi qui edunt victimas, sunt participes altaris? 18
Quid ergò dico? idolum aliquid esse, aut immolatum idolo, esse aliquid? Minimé. 19
Sed illud ipsum quod immolant Gentiles, dæmoniis immolant, & non Deo. Nolim autem vos esse socios dæmoniorum. 20
Non potestis bibere calicem Domini nostri, & calicem dæmoniorum: nec potestis participes esse mensæ Domini nostri, & mensæ dæmoniorum. 21
An provocando provocamus ad zelotypiam Dominum nostrum? num fortiores illo sumus? 22
Omnia mihi licent, sed non omnia conducunt. Omnia mihi licent, sed non omnia ædificant. 23
Nemo quod proprium est quærat, sed quisque etiam quod proximi sui est. 24
Quicquid in macello venundatur, comedite absque disquisitione propter conscientiam. 25
Domini enim est terra cum plenitudine ejus. 26
Quòd si quispiam ex Ethnicis invitaverit vos, & volueritis ire, quicquid apponetur vobis, edite, absque disquisitione propter conscientiam. 27
Sin aliquis dixerit vobis; Hoc de immolato est, ne comedatis, tum propter eum qui dixit vobis, tum propter conscientiam. 28
Conscientiam autem dico, non vestram, sed illius qui dixerit. Cur enim libertas mea judicatur ab aliorum conscientia? 29
Si ego cum gratia utor, cur ego convitiis proscindor, pro quo gratias ago? 30
Sive igitur editis, sive bibitis, sive quid facitis, omnia in gloriam Dei facite. 31
Sine offendiculo estote Judæis, & Gentilibus, & Ecclesiæ Dei. 32
Prout & ego per omnia omnibus placeo: & non quæro quod mihi conducit, sed quod conducit multis, ut serventur. 33

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ *

1 * ܐܬܕܡܘ ܒܝ ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܐܢܐ ܒܡܫܝܚܐ܂ * ܡܫܒܚ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܚܝ܂ ܕܒܟܠ ܡܕܡ 2
3 ܥܗܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ܂ ܘܐܝܟܢܐ ܕܐܫܠܡܬ ܠܟܘܢ ܦܘܩܕܢܐ ܐܚܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ * ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ
ܕܬܕܥܘܢ܂ ܕܟܠ ܓܒܪ ܪܫܗ ܡܫܝܚܐ ܗܘ܂ ܘܪܫܗ ܕܐܢܬܬܐ ܓܒܪܐ ܗܘ܂ ܘܪܫܗ ܕܡܫܝܚܐ
ܐܠܗܐ ܗܘ܂

CAP. XI.

Estote mihi similes, sicut & ego Christo. 1
Laudo autem vos, fratres mei, quòd per omnia memores mei sitis: & sicut tradidi vobis, præcepta tenetis. 2
Velim autem vos scire uniuscujusque viri caput esse Christum: caput autem mulieris virum: caput verò Christi, Deum. 3

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ዝንቱ ፡ ጽዋዕ ፡ በረከተ ፡ ዘንባርክ ፡ አኮኑ ፡ ሱታፌ ፡ ደሙ ፡ ለክርስቶስ ፡ ውእ
ቱ ፡ ወዝኒ ፡ ኅብስት ፡ ዘንፌትት ፡ አኮኑ ፡ ሱታፌ ፡ ሥጋሁ ፡ ለክርስቶስ ፡ ውእ
17 ቱ፡፡=፦ ወበከመ ፡ አሐዱ ፡ ኅብስቱ ፡ ከማሁ ፡ አሐዱ ፡ ሥጋ ፡ ንሕነ ፡ እስመ ፡
18 ኵልነ ፡ እምአሐዱ ፡ ኅብስት ፡ ንነሥእ፡=፦ ርእይዎሙ ፡ ለእስራኤል ፡ በሥጋ ፡
19 ሰብእ ፡ ወይበልዑ ፡ ዘመሥዋዕት ፡ ወይከውኑ ፡ ሱታፌሁ ፡ ለመሥዋዕ፡፡=፦ ም
ንተ ፡ እንከ ፡ ንብል ፡ ዘሂ ፡ ይዘብሑ ፡ ለአማልክት ፡ ከንቱ ፡ ወአማልክቲሆሙ
ኒ ፡ ከንቱ፡=፦

Hic calix benedictionis cui benedicimus, nónne communio sanguinis Christi est? & hic panis quem frangimus, nónne communio corporis Christi est? 16
Et quemadmodum unus panis ejus, sic unum corpus nos sumus, quia omnes nos ex uno pane accipimus. 17
Videte Israelem in carne hominis, & edunt victimas, & sunt participes altaris. 18
Quid igitur dicemus? sacrificantes diis inania sunt, & dii eorum inania sunt. 19

Verſio VULGATA LATINA.

16 Calix benedictionis, cui benedicimus, nónne communicatio ſanguinis Chri-
ſti eſt? & panis, quem frangimus, nónne participatio corporis Domini eſt?
17 Quoniam unus panis, unum corpus multi ſumus, omnes qui de uno pane
18 participamus. Videte Iſraël ſecundùm carnem: nónne qui edunt hoſtias,
19 participes ſunt altaris? Quid ergó? dico quòd idolis immolatum ſit aliquid? aut
20 quòd idolum, ſit aliquid? Sed quæ immolant Gentes, dæmoniis immolant, & non
Deo. Nolo autem vos ſocios fieri dæmoniorum: non poteſtis calicem Domini bi-
21 bere, & calicem dæmoniorum: Non poteſtis menſæ Domini participes eſſe,
22 & menſæ dæmoniorum. An æmulamur Dominum? Numquid fortiores illo
23 ſumus? Omnia mihi licent, ſed non omnia expediunt. Omnia mihi licent,
24 ſed non omnia ædificant. Nemo quod ſuum eſt quærat, ſed quod alterius.
25 Omne, quod in macello vænit, manducate, nihil interrogantes propter con-
26 ſcientiam. Domini eſt terra, & plenitudo ejus. Si quis vocat vos infideli-
27 um, & vultis ire: omne, quod vobis apponitur, manducate, nihil inter-
28 rogantes propter conſcientiam. Si quis autem dixerit; Hoc immolatum eſt
idolis: nolite manducare, propter illum qui indicavit, & propter conſcien-
tiam: Conſcientiam autem dico non tuam, ſed alterius. Ut quid enim 29
libertas mea judicatur ab aliena conſcientia? Si ergò cum gratia participo, 30
quid blaſphemor pro eo quòd gratias ago? Sive ergò manducatis, ſive bi- 31
bitis, ſive aliud quid facitis: omnia in gloriam Dei facite. Sine offenſione 32
eſtote Judæis, & Gentibus, & Eccleſiæ Dei: Sicut & ego per omnia 33
omnibus placeo, non quærens quod mihi utile eſt, ſed quod multis, ut
ſalvi fiant.

CAP. XI.

IMitatores meî eſtote, ſicut & ego Chriſti. Laudo autem vos, fratres, quòd 1
per omnia meî memores eſtis: & ſicut tradidi vobis, præcepta mea tenetis. 2
Volo autem vos ſcire, quòd omnis viri caput Chriſtus eſt: caput autem mu- 3
lieris, vir: caput verò Chriſti, Deus.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 كاس البركة الذي نبركه * اليس شركة دم المسيح هو * والخبز الذي نكسرها اليست شركة
17 جسد المسيح هي * فلان الخبز واحده * فنحن الكثيرون جسدا واحدا * لاننا كلنا نتناول
18 من الخبز الواحده * ابصروا اسراييل الجسداني * اليس الذين كانوا ياكلون الذبايح كانوا
19 20 شركاء المذبح * فماذا اعنيت اذا ان الصنم هو شي * او ان المذبوح للصنم هو شي * لكن
الضحايا التي تذبحها الامم انما يذبحوها للجن ليس لله * ولست اوثر لكم ان تصيروا شركاء
21 الجن * ما تستطيعوا تشربوا كاس الرب وكاس الشياطين * ولا يمكنكم ان تستعملوا مايده الرب
22 ومايده الشياطين * او لعلنا نغاير الرب * ام نحن اقوى منه * تم * السبت السادس
23 عشر بعد العنصرة * ولسبت مرفع اللحم * كل الاشياء مطلقة لي * لكن ليس كل شي
24 يوافقني * كل شي حلال لي * لكن ليس كل شي يفيد منفعة * لا يطلبن احد منا ما ينفعه
25 وحده * بل كل احد فليطلب ما ينفع قريبه * كل ما يباع في سوق الجزر والقصابين
26 27 كلوه * غير مميزين شيا من اجل الفطنة * لان الارض وكمالها للرب * وان دعاكم احد من
الذين لم يومنوا * واثرتم ان تذهبوا معه * فكلوا كلما يقدم لكم * ولا تستفحصوا عن شي لاجل
28 الفطنة * الخميس من الجمعة الثامنة بعد العنصرة * فان قال لكم قايل * هذا من ذبيحة
الاصنام هو * فلا تاكلوه من اجل ذاك الذي عرف به ولاجل وهمه * لان الارض وكمالها للرب * تم *
29 وذكرت وهما لا وهمك وفطنتك * بل وهم رفيقك * لانه لماذا تدان حريتي من ضمير اخر *
30 31 اذ كنت انا استعمل ما اتناوله بشكر * فلم يفتري علي بسبب ما انا شاكر عنه * فان اكلتم
32 اذا وشربتم * ومهما عملتم اشياء * فاعملوها كلها لمجد الله * وكونوا غير معثرين لليهود واليونانية *
33 واهل كنيسة الله * كما ارضي انا الكل بكل شي * لا طالبا ما يوافقني * بل ما يوافق الكثيرين
1 2 ليخلصوا * الفصل الحادي عشر * فتشبهوا بي كما تشبهت انا بالمسيح * وانا ايها الاخوة امدحكم
3 في انكم تذكرون اقوالي وافعالي كلها * وقد مسكتم تقليداتي كما دفعتها اليكم * واوثركم
ان تعلموا ان راس كل امر هو المسيح * وراس الامراة الرجل * وراس المسيح الله *

Calix benedictionis quem benedicimus, 16
nónne participatio ſanguinis Chriſti eſt?
& panis quem frangimus, nónne partici-
patio corporis Chriſti eſt? Quoniam 17
igitur panis unus eſt, nos etiam multi
unum corpus ſumus: quia nos omnes
ex uno illo pane ſumimus. Conſiderate 18
Iſraelem corporeum. Nónne qui ſacri-
ficia comedebant, erant conſortes altaris?
Quid ergò intendo? idolum aliquid 19
eſſe, aut immolatum idolo aliquid eſſe?
Imò victimas, quas Gentes immolant, 20
dæmoniis quidem non Deo immolant: nolo
autem vos conſortes fieri dæmoniorum.
Non poteſtis bibere calicem Domini, & 21
calicem dæmoniorum: neque poteſtis uti
menſâ Domini, & menſâ dæmoniorum.
Num fortè zelum Domini provocamus? 22
aut validiores eo ſumus? Finis.

Sabbatho decimo ſexto poſt Pentecoſten. Item ſabbatho genialium dierum carnis.

Omnia ſunt mihi libera, ſed non omnia 23
mihi conducunt: omnia ſunt mihi lici-
ta, ſed non omnia afferunt emolumentum.
Nemo noſtrûm quærat quòd ſibi ſoli prod- 24
eſt, ſed quærat unuſquiſque quod proxi-
mo ſuo prodeſt. Quicquid venditur in 25
vico macellario & lanionum, comedite,
nihil diſquirentes, propter conſcientiam.
Terra enim & complementum ejus, Do- 26
mini eſt. Quòd ſiquis ex iis qui non cre- 27
dunt, vos invitaverit, & volueritis ire
cum ipſo, edite quicquid proponetur vo-
bis: & nihil diſquiratis, propter conſci-
entiam.

Feriâ quintâ hebdomadis octavæ poſt Pentecoſten.

Quòd ſi dicat vobis aliquis; Hoc de ſa- 28
crificio idolorum eſt, ne comedatis illud,
propter eum qui id indicavit, & propter
mentem ipſius: terra ſiquidem, ejuſque
complementum, Domini eſt. Hactenus.
Mentem verò dixi, non mentem tuam, & 29
conſcientiam tuam: ſed mentem ſodalis
tui. Cur enim damnatur libertas mea ab
alia mente? Cùm ego utar quod ſumo, 30
cum gratiarum actione, cur ob cauſam
ejus reprehendor, pro quo gratias ago? Ita- 31
que ſive edatis, ſive bibatis, & quodcun-
que rem ullam feceritis, omnia facite ad
gloriam Dei. Et eſtote non præbentes of- 32
fendiculum Judæis, & Græcis, & genti
Eccleſiæ Dei: Quemadmodùm omnibus 33
ego placeo in omni re, non quærens quod
mihi conducit, ſed quod multis conducit,
ut ſalventur.

CAP. XI.

ITaque imitamini me, ut imitor ego 1
Chriſtum. Cæterum ô fratres mei, ego lau- 2
do vos in eo quòd memoriâ teneatis om-
nia mea tam dicta quàm facta, jámque
retinueritis monimenta mea, ſicut tradi-
di ea vobis. Volo autem vos ſcire quòd 3
omnis viri caput, Chriſtus eſt: caput ve-
rò mulieris, vir: caput autē Chriſti, Deus.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 ወአሕዛብኒ ፡ ዘይሠውዑ ፡ ለአጋንንት ፡ ወአኮ ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡ ወባሕቱ ፡ ኢይፈቅ
21 ድ ፡ ትኩኑ ፡ ሱቱፋነ ፡ አጋንንት፡=፡ ወኢትክሉ ፡ ሰቲየ ፡ ጽዋዐ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወጽ
22 ዋዐ ፡ አጋንንት ፡ ወኢትክሉ ፡ በሊዐ ፡ ለማእደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወለማእደ ፡ አጋንንት፡=፡ ን
23 ቅናእኑ ፡ እንከ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ቦኑ ፡ ንሕነ ፡ ንጸንዕ ፡ እምኔሁ፡፡=፡ ኵሉ ፡
24 ይከውነነ ፡ ወኵሉሰ ፡ አኮ ፡ ረቱዕ ፡ ኵሉ ፡ ይከውን፡ ወበኵሉሰ ፡ ኢይትሐነጽ፡፡=፡ አ
25 ልቦ ፡ ዘያደሉ ፡ ለርእሱ ፡ ዘእንበለ ፡ ለቢጹ፡=፡ ኵሉ ፡ ዘይሠይጡ ፡ በመሠያጥ ፡
26 ብልዑ ፡ ወኢትሕትቱ፡=፡ እስመ ፡ ዘእግዚአብሔር ፡ ምድር ፡ በምልአ፡=፡
27 ወእመቦ ፡ ዘጸውዐክሙ ፡ ዘኢይአምን ፡ ወፈቀድክሙ ፡ ትሖሩ ፡ ኵሎ ፡ ዘአቅረበ ፡ ለ
28 ክሙ ፡ ብልዑ ፡ ወኢትሕትቱ፡=፡ ወእመሰቦ ፡ ዘይቤለክሙ ፡ ዝቡሕ ፡ ለአማልክት ፡
ኢትብልዑ ፡ እንከ ፡ እስመ ፡ ቀጸብክሙ ፡ ከመ ፡ ይግአዝዋ ፡ ለግዕዛንክሙ፡፡=፡
31 ወእመኒ ፡ በላዕክሙ ፡ ወእመኒ ፡ ሰተይክሙ ፡ ወኵሎ ፡ ዘገበርክሙ ፡ በአኰቴተ ፡ እግዚ
32 አብሔር ፡ ግበሩ፡፡=፡ ወኩኑወሙ ፡ አንትሙ ፡ አርአያ ፡ ለአይሁድ ፡ ወለአረሚ ፡
33 ወለቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ለእግዚአብሔር፡=፡ በከመ ፡ ኵሉ ፡ አደሉ ፡ አነ ፡ እስመ ፡
ተድላ ፡ ብዙኃን ፡ አኃሥሥ ፡ በዘ ፡ ይሕየዉ ፡ ወአኮ ፡ ተድላ ፡ ርእስየ ፡ ዘአ
ኃሥሥ፡፡=፡
1 ኩኑ ተመሰሉ ፡ ኪያየ ፡ በከመ ፡ አነ ፡ ተመሰልክዎ ፡ ለክርስቶስ፡=፡ ወአአኰቴክ
2 ሙ ፡ እስመ ፡ ዘልፈ ፡ ትዜከሩኒ ፡፡ ወዘከመ ፡ መሀርኩክሙ ፡ ትትሐረሙ ፡ ከማሁ ፡
3 ተዐቀቡ፡፡=፡ ወእፈቅድ ፡ ባሕቱ ፡ ከመ ፡ ታእምሩ ፡ ከመ ፡ ክርስቶስ ፡ ርእሱ ፡
ለኵሉ ፡ ብእሲ ፡ ወርእሳ ፡ ለብእሲት ፡ ምታ ፡፡ ወርእሱ ፡ ለክርስቶስ ፡ እግዚ
አብሔር፡=፡

Et Gentes ſacrificantes ſacrificant dæmonibus, & non Deo. Sed nolo ut ſitis par- 20
ticipes dæmonum: Et non poteſtis bibere calicem Dei, & calicem dæmonum: 21
& non poteſtis edere ad menſam Dei, & ad menſam dæmonum. Nónne æmula- 22
mur igitur Deum? num nos fortiores ſumus illo? Omnia licent nobis, ſed 23
omnia non expediunt. Omnia licent, ſed cum omnibus non ædificabitur. Nemo 24
ſit qui placeat ſibi, ſed fratri ſuo. Omnia quæ venduntur in foro, edite, & ne in- 25
terrogetis: Quia Dei terra eſt in plenitudine ſua. Et ſi quis ſit qui invitave- 26
rit vos infidelis, & vultis ire, quæcunque appoſuerit vobis edite, & ne interroge- 27
tis. Et ſi quis fuerit qui dicet tibi; Immolatum eſt diis: ne edatis igitur, quia 28
indicârunt vobis, ut liberarent conſcientiam veſtram.

Deſunt verſus 29 & 30.

Et ſive ederitis, & ſive biberitis, & quæcunque feceritis, gratias agendo Deo 31
facite. Et eſtote vos exemplo Judæis, & Gentibus, & domibus Chriſtianis Dei: 32
Sicut omnibus placeo ego, quia placere multis quæro, ut vivant, & non eſt placere 33
mihimet quod quæro.

CAP. XI.

SImiles eſtote mihi, ſicut ego ſimilis factus ſum Chriſto. Et gratias ago vobis, 1
quia ſemper memores eſtis meî, & ſicut docui vos ut religioſi ſitis, ſic attendite. 2
Velim tamen ut ſciatis, quòd Chriſtus caput eſt omnis viri: & caput mulieris, vir 3
ejus: & caput Chriſti, Deus.

Omnis vir orans aut prophetans *circum caput habens*, deturpat
4 Πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων κατὰ κεφαλῆς ἔχων, καταισχύνει
caput ſuum. Omnis autem mulier orans aut prophetans non
5 τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. (γ) Πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατα-
velato capite, deturpat caput ſuum: unum enim eſt *ac idem*
καλύπτῳ τῇ κεφαλῇ, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν (δ) ἑαυτῆς· ἓν γάρ ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ
raſæ. Si *enim* non velatur mulier, & tondeatur. Si verò turpe
6 τῇ ἐξυρημένῃ. Εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, καὶ κειράσθω. Εἰ δὲ αἰσχρὸν
mulieri tonderi aut *radi*, *veletur*. Vir quidem *enim* non debet
7 γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. Ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει
velare caput, imago & gloria Dei *exiſtens*: mulier autem, gloria
κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· (ε) γυνὴ δὲ δόξα
viri eſt. Non enim eſt vir ex muliere, ſed mulier ex viro.
8 ἀνδρός ἐστιν. Οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός.
Etenim non creatus eſt vir propter mulierem, ſed mulier propter virum.
9 Καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα.
(*Propter hoc* debet mulier poteſtatem habere ſupra caput, propter an-
10 (Διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ ἐξουσίαν ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, διὰ τοὺς ἀγ-
gelos.) Veruntamen neque vir ſine muliere, neque mulier ſine viro,
11 γέλους.) (ζ) Πλὴν οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικός, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρός,
in Domino. Sicut *enim* mulier de viro, ita & vir per mu-
12 ἐν Κυρίῳ. Ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρός, (η) οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυ-
lierem: *at* omnia ex Deo. *In vobis ipſis* judicate: *decorum eſt*
13 ναικός· τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ. Ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κρίνατε· πρέπον ἐστὶ
mulierem non velatam Deum orare? *Aut* nec ipſa natura
14 γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι; (θ) Ἢ οὐδὲ αὐτὴ ἡ φύσις
docet vos, quòd vir quidem ſi *comatus ſit*, ignominia illi eſt: Mulier
15 διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστι· Γυνὴ

verò ſi *comata ſit*, gloria illi eſt? quoniam *coma* pro velamine *data eſt*
δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστιν; ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται
ei. Si autem quis videtur contentioſus eſſe, nos talem conſuetudinem non
αὐτῇ. Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ 16
habemus, neque eccleſiæ Dei. Hoc autem *denuntians* non *laudo*, quòd non in
Ζ' ἔχομεν, οὐδὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο δὲ (ι) παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ, ὅτι οὐκ εἰς 17
melius, ſed in deterius convenitis. Primùm quidem *enim* convenientibus
τὸ (κ) κρεῖττον, ἀλλ' εἰς τὸ ἧττον συνέρχεσθε. Πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων 18
vobis in *eccleſia*, audio ſciſſuras *in vobis* eſſe: & *partem aliquam*
ὑμῶν (λ) ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν· καὶ μέρος τι
credo. Oportet *enim* & hæreſes *in vobis* eſſe: ut probati manifeſti fiant
πιστεύω. Δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται 19
in vobis. Convenientibus ergò vobis in unum, non eſt Dominicam cœnam
ἐν ὑμῖν. Συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτό, οὐκ ἔστι Κυριακὸν δεῖπνον 20
manducare. Unuſquiſque enim *propriam* cœnam præſumit *in edendo*: Et
φαγεῖν. Ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον (μ) προλαμβάνει ἐν τῷ φαγεῖν· καὶ 21
hic quidem eſurit, *hic* autem ebrius eſt. *Non enim* domos non habetis ad manducandum &
ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει. Μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ 22
bibendum? aut eccleſiam Dei contemnitis, & *pudefacitis* non
πίνειν; ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ
habentes? Quid vobis dicam? *Laudabo* vos in hoc? non laudo. Ego
ἔχοντας; (ν) Τί ὑμῖν εἴπω; ἐπαινέσω ὑμᾶς ἐν τούτῳ; οὐκ ἐπαινῶ. Ἐγὼ 23
enim accepi à Domino, quod & tradidi vobis, quoniam Dominus Jeſus
γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς
in nocte quâ tradebatur, accepit panem:
ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδοτο, ἔλαβεν ἄρτον·

MS.A. (γ) Καὶ πᾶσα γυνὴ (δ) αὐτῆς· (ε) ἡ γυνὴ (ζ) Πλὴν οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρός, οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικός, ἐν Κυρίῳ. (η) οὕτως (θ) Οὐδὲ ἡ φύσις αὐτὴ διδάσκει (ι) παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν, (κ) κρεῖσσον, ἀλλὰ εἰς τὸ ἧσσον (λ) ἐν ἐκκλησίᾳ, (μ) προσλαμβάνει (ν) τί εἴπω ὑμῖν;

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 * ܟܠ ܓܒܪܐ ܕܡܨܠܐ ܐܘ ܡܬܢܒܐ ܟܕ ܡܟܣܝ ܪܫܗ. ܡܒܗܬ ܪܫܗ܀ * ܘܟܠ ܐܢܬܬܐ
5 ܕܡܨܠܝܐ ܐܘ ܡܬܢܒܝܐ ܟܕ ܓܠܐ ܪܫܗ. ܡܒܗܬܐ ܪܫܗ. ܫܘܝܐ ܗܝ ܓܝܪ ܠܗܝ ܕܓܪܝܥ
6 ܪܫܗ܀ * ܐܢ ܓܝܪ ܠܐ ܡܬܟܣܝܐ ܐܢܬܬܐ ܐܦ ܬܬܓܙܙ. ܐܢ ܕܝܢ ܡܨܥܪܐ ܗܘ ܠܐܢܬܬܐ
7 ܠܡܬܓܙܙܘ ܐܘ ܠܡܓܪܥܘ ܬܬܟܣܐ܀ * ܓܒܪܐ ܓܝܪ ܠܐ ܚܝܒ ܕܢܟܣܐ ܪܫܗ. ܡܛܠ ܕܕܡܘܬܐ ܗܘ
8 ܘܫܘܒܚܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܢܬܬܐ ܕܝܢ ܫܘܒܚܐ ܗܝ ܕܓܒܪܐ. * ܠܐ ܓܝܪ ܐܝܬܘܗܝ ܓܒܪܐ
9 ܡܢ ܐܢܬܬܐ. ܐܠܐ ܐܢܬܬܐ ܡܢ ܓܒܪܐ. * ܐܦܠܐ ܓܝܪ ܓܒܪܐ ܐܬܒܪܝ ܡܛܠ ܐܢܬܬܐ. ܐܠܐ ܐܢܬܬܐ
10 ܡܛܠ ܓܒܪܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܝܒܐ ܐܢܬܬܐ. ܕܫܘܠܛܢܐ ܢܗܘܐ ܥܠ ܪܫܗ. ܡܛܠ ܡܠܐܟܐ.
11 12 * ܒܪܡ ܕܝܢ ܠܐ ܓܒܪܐ ܒܠܥܕ ܡܢ ܐܢܬܬܐ. ܐܦܠܐ ܐܢܬܬܐ ܒܠܥܕ ܡܢ ܓܒܪܐ ܒܡܪܢ. * ܐܝܟܢܐ
13 ܓܝܪ ܕܐܢܬܬܐ ܡܢ ܓܒܪܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܓܒܪܐ ܒܝܕ ܐܢܬܬܐ. ܟܠܡܕܡ ܕܝܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ. * ܕܘܢܘ
14 ܒܝܢܝܬܟܘܢ ܠܢܦܫܟܘܢ. ܦܐܐ ܠܐܢܬܬܐ ܕܟܕ ܓܠܐ ܪܫܗ ܬܨܠܐ ܠܐܠܗܐ. * ܐܦܠܐ ܗܘ ܟܝܢܐ
15 ܡܠܦ ܠܟܘܢ. ܕܓܒܪܐ ܡܐ ܕܩܐܡ ܣܥܪܗ ܨܥܪܐ ܗܘ ܠܗ. * ܘܐܢܬܬܐ ܡܐ ܕܡܪܒܝܐ ܣܥܪܗ
16 ܫܘܒܚܐ ܗܘ ܠܗ. ܡܛܠ ܕܣܥܪܗ ܚܠܦ ܬܟܣܝܬܐ ܗܘ ܐܬܝܗܒ ܠܗ. * ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ
ܡܬܚܪܐ ܥܠ ܗܠܝܢ. ܚܢܢ ܥܝܕܐ ܕܐܝܟ ܗܢܐ ܠܝܬ ܠܢ. ܘܠܐ ܠܥܕܬܗ ܕܐܠܗܐ.
17 * ܗܕܐ ܕܝܢ ܕܡܦܩܕ ܐܢܐ. ܠܐ ܐܝܟ ܡܫܒܚ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܠܡܥܠܝܘܬܐ
18 ܐܬܝܬܘܢ. ܐܠܐ ܠܒܨܝܪܘܬܐ ܗܘ ܢܚܬܬܘܢ. * ܠܘܩܕܡ ܓܝܪ ܡܐ ܕܡܬܟܢܫܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܥܕܬܐ.
19 ܦܠܓܘܬܐ ܫܡܥ ܐܢܐ ܕܐܝܬ ܒܝܢܬܟܘܢ. ܘܡܕܡ ܡܕܡ ܡܗܝܡܢ ܐܢܐ. * ܥܬܝܕܝܢ ܐܢܘܢ ܐܦ
20 ܚܪܝܢܐ ܕܢܗܘܘܢ ܒܝܢܬܟܘܢ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܒܩܝܢ ܒܟܘܢ ܢܬܝܕܥܘܢ. * ܡܐ ܗܟܝܠ ܕܡܬܟܢܫܝܢ
21 ܐܢܬܘܢ. ܠܐ ܐܝܟ ܕܙܕܩ ܠܝܘܡܐ ܕܡܪܢ. ܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܫܬܝܢ. * ܐܠܐ ܐܢܫ ܐܢܫ ܡܩܕܡ
22 ܚܫܡܝܬܗ ܘܐܟܠ. ܐܝܬ ܕܟܦܢ ܘܐܝܬ ܕܪܘܐ. * ܠܡܐ ܒܬܐ ܠܝܬ ܠܟܘܢ ܕܒܗܘܢ ܬܐܟܠܘܢ ܘܬܫܬܘܢ.
ܐܘ ܠܥܕܬܗ ܕܐܠܗܐ ܡܫܝܛܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܡܒܗܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ. ܡܢܐ
ܐܡܪ ܠܟܘܢ. ܐܫܒܚܟܘܢ. ܒܗܕܐ ܠܐ ܡܫܒܚ ܐܢܐ.
23 ܗܝ . ܐܢܐ ܓܝܪ ܩܒܠܬ ܡܢ ܡܪܢ * ܩܪ * ܩܘܪܒܐ ܕܚܡܫܐ ܕܪܐܙܐ *
ܗܝ ܕܐܫܠܡܬ ܠܟܘܢ. ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܒܗܘ ܠܠܝܐ ܕܡܫܬܠܡ ܗܘܐ. ܢܣܒ ܗܘܐ ܠܚܡܐ.

Omnis vir orans aut vaticinans operto ca- 4
pite, probro afficit caput ſuum. Omnis 5
autem mulier quæ orat aut vaticinatur reve-
lato capite, probro afficit caput ſuum: ſimi-
lis eſt enim ei cujus raſum eſt caput. Nam 6
ſi non velatur mulier, etiam tondeatur. Quòd
ſi fœdum eſt mulieri tonderi aut radi, vele-
tur. Vir quidem non debet velare caput 7
ſuum, quippe qui ſit imago & gloria Dei.
Mulier verò eſt gloria viri. Siquidem vir 8
ex muliere non eſt, ſed mulier ex viro. Nec 9
enim vir creatus eſt propter mulierem, ſed
mulier propter virum. Propter hoc tene- 10
tur mulier ut poteſtas ſit ſuper caput ipſius,
propter angelos. Veruntamen neque vir 11
abſque muliere, nec etiam mulier abſque
viro in Domino noſtro. Nam quemadmo- 12
dum mulier ex viro, ita & vir per mulierem:
omnia autem ex Deo. Judicate inter voſ- 13
ipſos: Decorum eſt mulieri revelato capite
Deum orare? Nónne & ipſa natura docet 14
vos, quòd viro, cùm adſunt capilli, probro
ſit? At mulieri, ſi nutriat capillos ſuos, 15
gloriæ eſt: quoniam ejus coma pro velamine
data eſt ei. Cæterùm, ſiquis contendat ad- 16
verſus hæc, nos hujuſmodi conſuetudinem
non habemus, neque Eccleſia Dei. Hoc 17
autem quod præcipio, non tanquam vos lau-
dans, quia non progreſſi eſtis, ſed in decre-
mentum deſcendiſtis. Primùm enim quum 18
convenitis in Eccleſia, audio diſſidia eſſe
inter vos, & aliquas res credo. Futurum eſt 19
etiam ut contentiones ſint inter vos: quo
qui probati ſunt inter vos, innoteſcant.
Quum igitur convenitis, non ut decet diem 20
Domini noſtri, editis & bibitis: Sed unuſ- 21
quiſque propriam cœnam antevertens com-
edit. Et alius quidem eſurit, alius verò ebri-
us eſt. Nunquid domos non habetis, ut eda- 22
tis & bibatis? aut Eccleſiam Dei ſpernitis,
& pudore ſuffunditis eos qui non habent?
Quid dicam vobis? Laudabo vos? in hoc
non laudo.

Oblatio feriæ quintæ Myſteriorum. 17.

Ego enim accepi à Domino noſtro illud 23
ipſum quòd tradidi vobis, quòd Dominus
noſter Jeſus in eâ nocte quâ prodebatur, ac-
ceperit panem,

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ኵሉ ፡ ብእሲ ፡ ዘገልቡብ ፡ ርእሱ ፡ ወይጼሊ ፡ ወይትኔበይ ፡ ያኀስር ፡ ርእሶ ፡፡=፡
5 ወኵሉ ፡ ብእሲት ፡ እንተ ፡ ክሡት ፡ ርእሳ ፡ ትጼሊ ፡ ወትትኔበይ ፡ ታኀስር ፡ ርእሳ ፡፡
6 እስመ ፡ ከመ ፡ ሉጺት ፡ ይእቲ ፡=፡ ወለመሰ ፡ ኢትትገለበብ ፡ ብእሲት ፡ ለትትላጸይ ፡
ወእማእኮ ፡ ትትቀረፀ ፡ ወእመሰ ፡ ኃሰረ ፡ ለብእሲት ፡ ተላጽዮ ፡ ወተቀርፆ ፡ ለትት
7 ገልበብ ፡=፡ ወብእሲኒ ፡ ኢኮነ ፡ ርቱዐ ፡ ይትገለበብ ፡ ርእሶ ፡ ሶበ ፡ ይጼሊ ፡፡ እስመ ፡
አምሳለ ፡ ስብሐቲሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ውእቱ ፡ ወብእሲትኒ ፡ ክብሩ ፡ ለምታ ፡ ይ
8 እቲ ፡፡=፡ እስመ ፡ ብእሲት ፡ እምብእሲ ፡ ወፅአት ፡ ወአኮ ፡ ብእሲ ፡ ዘወፅአ ፡ እም
ብእሲት ፡፡=፡

Omnis vir cujus caput velatum eſt, & orat & prophetat, contemnit caput 4
ſuum. Et omnis mulier quæ aperto capite orat, & prophetat, contemnit 5
caput ſuum: quia ſicut tonſa eſt. Et ſi non velatur mulier, tondeatur: & 6
ſi non, radetur: & ſi dedecus ſit mulieri ut tondeatur vel radatur, velator.
Et viro non eſt licitum ut veletur caput ejus dum orat: quia imago glo- 7
riæ Dei eſt, & mulier gloria viri ſui eſt. Quia mulier à viro proceſſit, 8
& non proceſſit vir ex muliere.

Deeſt verſus nonus.

Verſio VULGATA LATINA.

4 Omnis vir orans aut prophetans velato capite, deturpat caput ſuum.
5 Omnis autem mulier orans aut prophetans non velato capite, deturpat ca-
6 put ſuum: unum enim eſt ac ſi decalvetur. Nam ſi non velatur mulier,
tondeatur. Si verò turpe eſt mulieri tonderi, aut decalvari, velet caput
7 ſuum. Vir quidem non debet velare caput ſuum: quoniam imago & gloria
8 Dei eſt, mulier autem gloria viri eſt. Non enim vir ex muliere eſt, ſed
9 mulier ex viro. Etenim non eſt creatus vir propter mulierem, ſed mulier
10 propter virum. Ideò debet mulier poteſtatem habere ſupra caput propter
11 Angelos. Veruntamen neque vir ſine muliere, neque mulier ſine viro, in
12 Domino. Nam ſicut mulier de viro, ita & vir per mulierem: omnia au-
13 tem ex Deo. Vos ipſi judicate: decet mulierem non velatam orare Deum?
14 Nec ipſa natura docet vos, quòd vir quidem ſi comam nutriat, ignomi-
15 nia eſt illi? Mulier verò ſi comam nutriat, gloria eſt illi: quoniam capilli
pro velamine ei dati ſunt. Si quis autem videtur contentioſus eſſe: nos ta- 16
lem conſuetudinem non habemus, neque Eccleſia Dei. Hoc autem præci- 17
pio: non laudans, quòd non in melius, ſed in deterius convenitis. Pri- 18
mùm quidem convenientibus vobis in Eccleſiam, audio ſciſſuras eſſe inter vos,
& ex parte credo. Nam oportet & hæreſes eſſe, ut & qui probati ſunt, 19
manifeſti fiant in vobis. Convenientibus ergò vobis in unum, jam non eſt 20
Dominicam cœnam manducare. Unuſquiſque enim ſuam cœnam præſumit 21
ad manducandum. Et alius quidem eſurit, alius autem ebrius eſt. Num- 22
quid domos non habetis ad manducandum & bibendum? aut Eccleſiam Dei
contemnitis, & confunditis eos, qui non habent? Quid dicam vobis?
Laudo vos? in hoc non laudo. Ego enim accepi à Domino quod & tra- 23
didi vobis, quoniam Dominus Jeſus in qua nocte tradebatur, accepit
panem:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 * فكل رجل يصلي او يتنبا وعلي راسه معقن يخجل راسه * وكل امراة تصلي او تتنبا
5 وراسها غير معطا فانها تخجل راسها * وهذا المعني نفسه واحد هو كانها لو كانت محلوقة * لان 6
الامراة ان لم تستر راسها فلتقص شعرها * فان يكن مستقبحا للامراة ان تقص شعرها او
7 تحلقه فلتغط راسها * لان الرجل ما سبيله ان يغطي راسه اذ هو صورة الله ومجده * والامراة
فهي مجد الرجل * تم * الجمعة من الجمعة الثامنة *
8 * لان الرجل لم يكن من الامراة * بل الامراة من الرجل كانت * تم * لان الرجل لم 9
10 يخلق بسبب الامراة * لكن الامراة خلقت لاجل الرجل * ولهذا سبيل الامراة ان يكون
11 لها سلطان على راسها من اجل الملايكة * بل ليس رجل خلوا من امراة في ديانة الرب *
12 ولا امراة بلا رجل * وكما ان الامراة من الرجل * فهكذا الرجل بالامراة * وكل البرايا من الله *
13 * ميروا هذا في انفسكم * هل هو لايق ان تصلي الامراة الي الله وراسها غير معطي * او ما 14
15 الطبيعة نفسها تعلمكم ان الرجل ان طول جمته فذاك هوان له * والامراة ان طولت شعرها
16 فذلك شرف لها * لان الجمة اعطيتها عوض الرداء * وان يظن احد انه يروم الغلبة * فليست
17 لنا نحن مثل هذه العادة * ولا لبيع الله * واذ اوصيتكم بهذا فلست امدحكم انكم منقادون
18 لا الي الافضل بل الي الادني * فاولا انكم اذا اجتمعتم في الكنيسة اسمع ان بينكم شقاقات *
19 فاصدق بعضها * لانه يجب ان يكون فيكم عصبات للهوي * ليصير المختبرون فيكم
20 ظاهرين * وفي حال اجتماعكم متفقين * ما تاكلون عشاء سيدنا * وان كل واحد منكم يسابق 21
22 في اكل عشايه * وواحد يجوع واخر يسكر * العل ما لكم منازل تاكلون فيها وتشربون * او
تزدرون بكنيسة الله * وتخجلون الذين لا شي لهم * ماذا اقول لكم * امدحكم في هذا *
لا لست امدحكم * قراءة يوم الخميس الكبير *
23 * لانني انا تسلمت من الرب الامر الذي دفعته اليكم * تم * ان الرب يسوع في الليلة
التي اسلم ذاته فيها اخذ خبزا *

Omnis ergò vir qui orat aut prophetat 4
tegmine capiti impoſito, dehoneſtat il-
lud tegmen caput ejus. Et omnis mu- 5
lier quæ orat aut prophetat capite haud
tecto, dehoneſtat caput ſuum: hic enim
modus unus ac idem eſt, ac ſi raſa eſſet.
Nam ſi mulier non velat caput ſuum, 6
igitur tondeat caput ſuum: quòd ſi tur-
pe eſt mulieri tondere crines ſuos aut
radere illos, tegat ergò caput ſuum.
Vir enim non debet tegere caput ſuum, 7
quum ſit imago Dei, & gloria ipſius:
at mulier eſt gloria viri. Finis

Feriâ ſextâ hebdomadis octavæ.

Vir enim non fuit ex muliere ſed mulier 8
ex viro fuit: Hactenus. *Quia vir* 9
non fuit creatus cauſâ mulieris, ſed mu-
lier creata eſt propter virum. Et propter 10
hoc debet mulier habere poteſtatem ſu-
per caput ſuum, propter Angelos. At- 11
tamen non eſt vir abſque muliere in
religione Domini, neque mulier abſque
viro. Et quemadmodum mulier ex 12
viro eſt, ita & vir per mulierem,
omnes autem creaturæ ex Deo. Per- 13
pendite hoc apud voſipſos, num de-
corum eſt orare mulierem ad Deum ca-
pite non operto? Nónne natura ipſa vos 14
docet quòd viro, ſi comam protrahat
ſuam, id illi dedecori ſit? Mulieri 15
verò, ſi comam protrahat ſuam, id
illi decori ſit? eò quòd coma data ſit
ei pro velamine. Quòd ſi quis putet 16
velle ſe victoriam contendendo re-
portare, *non eſt apud nos hujuſmodi*
conſuetudo, neque apud Eccleſias Dei.
Et quum hac de re vos monuerim, 17
non laudo vos, quandoquidem propenſi
eſtis non ad id quod præſtantius eſt,
ſed ad vilius. Et primò quidem cùm 18
convenitis in Eccleſia, audio ſectas in-
ter vos eſſe: & ex parte credo. Opor- 19
tet enim factiones inter vos eſſe volun-
tarias, ut qui ſunt in vobis probati,
fiant manifeſti. Et quo tempore pari- 20
ter convenitis, Dominicam cœnam mi-
nimè comeditis. Et quidem unuſquiſ- 21
que veſtrum anticipat in edendo cœnam
ſuam: & unus eſurit, alter verò inebri-
atur. Num fortè domos non habetis, in 22
quibus edatis ac bibatis? an Eccleſiam
Dei contemnitis, & pudefacitis eos qui
nihil habent? Quid dicam vobis? an
laudabo vos in hoc? minimè, nequa-
quam laudo.

Lectio maximæ diei quintæ (hoc
eſt, Cœnæ Domini.)

Ego enim accepi à Domino præceptum 23
quòd tradidi vobis, Hucuſque.
quòd Dominus Jeſus in nocte qua ſe-
ipſum tradidit, ſumpſit panem:

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 በእንተዝ ፡ ርቱዕ ፡ ትትገለበብ ፡ ርእሳ ፡ ብእሲት ፡ በእንተ ፡ መላእክት ።
11 ወባሕቱ ፡ ይእዜኒ ፡ ኢትትፈለጥ ፡ ብእሲት ፡ እምታ ። ወብእሲኒ ፡ ኢይኅድግ ፡ ብእሲቶ ፡
12 ወኵልክሙ ፡ ሀልዉ ፡ በእግዚእነ ። በከመ ፡ ብእሲት ፡ እምብእሲ ፡ ከማሁ ፡ ብእሲኒ ፡
13 እምብእሲት ። ወባሕቱ ፡ ኵሉ ፡ እምኀበ ፡ እግዚአብሔር ። ሐልዩ ፡ እስኩ ፡ ለሊክ
14 ሙ ፡ ይረትዕኑ ፡ ትትገለበብ ፡ ብእሲት ፡ ሶበ ፡ ትጼሊ ፡ ኀበ ፡ እግዚአብሔር ። ወፍጥ
ረትኒ ፡ ኢያውቀቅክሙኑ ። እስመ ፡ ለብእሲኒ ፡ ኃስር ፡ ለእመ ፡ አብቈለ ፡ ድምድማ ።
15 ወለብእሲትሰ ፡ ክብራ ፡ ውእቱ ፡ ለርእሳ ፡ ለእመ ፡ አንኀት ፡ ሥዕርታ ፡ እስመ ፡ ሥዕርታ ፡
16 ለብእሲት ፡ ከመ ፡ ሞጣሕት ፡ ተውህበ ፡ ላቲ ። ወዘፈቀደ ፡ ለያክሕድ ፡ ንሕነሰ ፡ ኢና
17 ለምድ ፡ ከመዝ ፡ ወኢቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ለእግዚአብሔር ። ወዝኒ ፡ ዘነገርኩክሙ ፡
እስመ ፡ አኮ ፡ ዘንእድኩክሙ ፡ እስመ ፡ ኢተሐውሩ ፡ በእንተ ፡ ትኄይስ ፡ ዘእንበለ ፡ ይእ
18 ሙ ፡ ውስተ ፡ ዘይቴሐት ። ቀደሚ ፡ ኵሉ ፡ ትትጋአዙ ፡ በቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ወትትላ
19 ኰዩ ፡ ሰማዕኩ ፡ ወቦ ፡ ዘአአምንኒ ። ወባሕቱ ፡ ሀለውክሙ ፡ ትትናፈቁኒ ፡ ወትትጋአ
20 ዙኒ ፡ ከመ ፡ ይትዐወቁ ፡ ቢጾ ፡ ኅሩያን ። ዘእምተጋባእክሙ ፡ ኅቡረ ፡ ወእመ ፡ በዓልክ
21 ሙ ፡ በአሐቲኒ ። ትትባደሩኒ ፡ ሐዊረ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ወትትቃደሙ ፡ አምጽኦ ፡ መ
22 ባልዕቲክሙ ። እንዘ ፡ በላፌ ፡ እሉ ፡ ርኁባን ፡ ወአንትሙሰ ፡ ጽጉባን ። ቦኑ ፡ አብያ
ተ ፡ አልብክሙ ፡ በኀበ ፡ ትበልዑ ፡ ወበኀበ ፡ ትሰትዩ ፡ ወሚመ ፡ ቤተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ታስ
23 ተሐቅሩ ፡ ወታስተኀፍርዎሙ ፡ ለነዳያን ። በዝንቱ ፡ ኢይንእደክሙ ። እስመ ፡ ዘከመ ፡
ተመሀርኩ ፡ በኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ መሀርኩክሙ ፡ እስመ ፡ ለሊሁ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡
ክርስቶስ ፡ አመ ፡ ርእሶ ፡ ይእኅዝዎ ፡ በይእቲ ፡ ሌሊት ፡ ነሥአ ፡ ኅብስተ ።

Quapropter expedit velari caput mulieris propter angelos. Veruntamen nunc 10
non dividetur uxor à viro ſuò, & vir non relinquet uxorem ſuam, & 11
omnes vos permanete in Domino noſtro. Sicut mulier ex viro, ſic vir ex 12
muliere: Veruntamen omnes à Deo. Cogitate apud voſmetipſos: nónne con- 13
venit ut veletur mulier quandò orat ad Deum? Et natura ejus nónne docet vos, 14
quia viro dedecus eſt, ſi creſcere fecerit comam ſuam? Et mulieri, gloria 15
eſt capitis ſui, ſi elongaverit capillum ſuum: quia capillus mulieris ſicut ve-
lamen datus eſt ei. Et qui vult, contendat: nos non habemus conſuetudinem 16
talem, neque domus Chriſtianorum Dei. Et hoc quod annuntiavi vobis: non 17
quia laudavi vos, quia non proficiſcimini pro meliori, ſed tantùm in illud
quod vile eſt. Primò omnium, quòd contenditis in domo Chriſtianorum, & 18
litigatis, audivi, & eſt quod credo. Veruntamen oportet vos ut dividami- 19
ni & litigetis, ut manifeſtentur fratres electi. Quòd quum congregati 20
eſtis ſimul, quandò feſtum celebratis unitèr, Contenditis proficiſci domum 21
Chriſtianorum, & prævenitis adducendo cibos veſtros: partim cùm ſunt qui
eſuriunt, & vos pleni eſtis. Num domos non habetis, ubi edatis & biba- 22
tis? aut domum Dei contemnitis, & pudefacitis inopes? in hoc non lau-
do vos. Quia ſicut doctus fui apud Deum, docui vos, quòd ipſe Dominus 23
noſter Jeſus Chriſtus quando ſeipſum prebendebat, in iſta nocte accepit pa-
nem,

Et gratias agens fregit, & dixit; Accipite, manducate: hoc meum eſt corpus,
24 Καὶ εὐχαριστήσας (ξ) ἔκλασε, ϗ εἶπε, Λάβετε, φάγετε· τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα
quod pro vobis *frangitur*: hoc facite in meam commemorationem.
τὸ ὑπὲρ (ο) ὑμῶν κλώμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.
Similiter & calicem *poſt cænâſſe*, dicens; Hic calix novum
25 Ὡσαύτως ϗ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ
teſtamentum eſt in meo ſanguine: hoc facite quotieſcunque bibetis, in
διαθήκη ἐστὶν ἐν (π) τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς
meam commemorationem. Quotieſcunque enim manducabitis panem hunc, &
26 τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. Ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, ϗ
poculum hoc bibetis, mortem Domini *annuntiatis*, *uſque quò*
τὸ (ρ) ποτήριον τοῦτο πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις (σ) οὗ ἂν
veniat. Itaque quicunque manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Do-
27 ἔλθῃ. Ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν (τ) ἄρτον τοῦτον, ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ Κυ-
mini indignè, reus erit corporis & ſanguinis Domini.
ρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος ϗ (υ) αἵματος τοῦ Κυρίου.
Probet autem homo ſeipſum, & ſic de pane edat, & de ca-
28 Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν, ϗ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, ϗ ἐκ τοῦ πο-
lice bibat. *Nam edens & bibens* indignè, judicium ſibiipſi manducat &
29 τηρίου πινέτω. Ὁ γὰρ ἐσθίων ϗ (φ) πίνων ἀναξίως, κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει ϗ
bibit, non dijudicans corpus Domini. *Propter hoc in vobis* multi
30 πίνει, μὴ διακρίνων τὸ (χ) σῶμα τοῦ Κυρίου. Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ
infirmi & imbecilles, & dormiunt multi. Si *enim* noſmetipſos dijudicaremus,
31 ἀσθενεῖς ϗ ἄρρωστοι, ϗ κοιμῶνται ἱκανοί. Εἰ (ψ) γὰρ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν,
non utique judicaremur. *Judicati* autem, à Domino *erudimur*: ut non
32 οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα. Κρινόμενοι δὲ, ὑπὸ Κυρίου παιδευόμεθα· ἵνα μὴ
cum mundo *condamnemur*. Itaque, fratres mei, *convenientes* ad
33 σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν. Ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς
manducandum, *alii alios* expectate. Si *verò* quis eſurit, *in domo* manducet:
τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε. (ω) Εἰ δέ τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, 34
ut non in judicium conveniatis. *At reliqua ut* venero, diſponam.
ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. τὰ δὲ λοιπὰ ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι.

CAP. XII. ιβ'.

Η' De autem ſpiritualibus, fratres, nolo vos ignorare. Scitis
ΠΕρὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοὶ, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν. Οἴδατε 1 2
quoniam Gentes *eratis*, ad ſimulachra muta, prout ducebamini, *abducti*.
(α) ὅτι ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα, ὡς ἂν ἤγεσθε, ἀπαγόμενοι.
Ideò notum facio vobis quòd nemo in Spiritu Dei loquens, dicit anathema
Διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς ἐν Πνεύματι Θεοῦ λαλῶν, (β) λέγει ἀνάθεμα 3
Jeſum: & nemo poteſt dicere, *Dominum Jeſum*, *ſi non* in Spiritu ſancto.
Ἰησοῦν· ϗ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν, (γ) Κύριον Ἰησοῦν, εἰ μὴ ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.
Diſcrimina verò gratiarum ſunt: *at* idem Spiritus: Et *diſcrimina* miniſtra-
Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶ, τὸ δὲ αὐτὸ Πνεῦμα· Καὶ διαιρέσεις διακο- 4
tionum ſunt: *&* idem Dominus: Et diviſiones operationum ſunt, *at* 5
νιῶν εἰσι, ϗ ὁ αὐτὸς Κύριος· Καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσὶν, ὁ δὲ 6
idem eſt Deus, *efficiens* omnia in omnibus. Unicuique autem datur
(δ) αὐτός ἐστι Θεὸς ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. Ἑκάστῳ δὲ δίδοται 7
manifeſtatio Spiritûs ad utilitatem. *Huic* quidem *enim* per
ἡ φανέρωσις τοῦ Πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον. Ὧ μὲν γὰρ διὰ 8
Spiritum datur ſermo ſapientiæ: alii autem ſermo ſcientiæ, ſecundùm eundem
τοῦ Πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας· ἄλλῳ δὲ λόγος γνώσεως, κατὰ τὸ αὐτὸ
Spiritum: Alteri *autem* fides, in eodem Spiritu: alii *autem dona*
Πνεῦμα· Ἑτέρῳ δὲ πίστις, ἐν τῷ αὐτῷ Πνεύματι· ἄλλῳ δὲ χαρίσματα 9
ſanitatum, in *eodem* Spiritu:
ἰαμάτων, ἐν (ε) τῷ αὐτῷ Πνεύματι·

MS.A. (ξ) ἔκλασεν, ⋯ ⋯ Τοῦτό μου ἐστὶν (ο) ὑμῶν· τοῦτο (π) τῷ αἵματί μου· τοῦτο ποιεῖτε ὁσάκις ** ἐὰν ἐσθίητε (ρ) ποτήριον πίνητε, (σ) οὗ ἔλθῃ. (τ) ἄρτον, ϗ πίνῃ (υ) τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ. (φ) πίνων *, κρίμα (χ) σῶμα. * Διὰ (ψ) δὲ (ω) Εἴπις Κεφ. ιβ'. MS.A. (α) ὅτι ὅτε ἔθνη (β) λέγει, Ἀνάθεμα Ἰησοῦς· (γ) Κύριος Ἰησοῦς, (δ) αὐτὸς Θεὸς (ε) τῷ ἑνὶ Πνεύματι·

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 * ܘܒܪܟ ܘܩܨܐ. ܘܐܡܪ ܣܒܘ ܐܟܘܠܘ. ܗܢܘ ܦܓܪܝ ܕܥܠ ܐܦܝܟܘܢ ܡܬܩܨܐ. ܗܟܢܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܝܢ
25 ܠܥܘܗܕܢܝ. * ܗܟܢܐ ܐܦ ܡܢ ܒܬܪ ܕܐܚܫܡܘ. ܐܦ ܟܣܐ ܝܗܒ ܘܐܡܪ. ܗܢܐ ܟܣܐ
ܗܘ ܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ ܒܕܡܝ. ܗܟܢܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܝܢ. ܟܠ ܐܡܬܝ ܕܫܬܝܢ ܐܢܬܘܢ
26 ܠܥܘܗܕܢܝ. * ܟܠ ܐܡܬܝ ܓܝܪ ܕܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܚܡܐ ܗܢܐ. ܘܫܬܝܢ ܐܢܬܘܢ ܟܣܐ ܗܢܐ.
27 ܡܘܬܗ ܗܘ ܕܡܪܢ ܡܥܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܕܡܐ ܠܡܐܬܝܬܗ. * ܐܝܢܐ ܗܟܝܠ ܕܐܟܠ ܡܢ
ܠܚܡܗ ܕܡܪܝܐ ܘܫܬܐ ܡܢ ܟܣܗ ܘܠܐ ܫܘܐ ܠܗ. ܚܝܒ ܗܘ ܠܕܡܗ ܕܡܪܝܐ ܘܠܦܓܪܗ.
28 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܒܩܐ ܐܢܫ ܢܦܫܗ. ܘܗܝܕܝܢ ܢܐܟܘܠ ܡܢ ܠܚܡܐ ܗܢܐ ܘܢܫܬܐ ܡܢ
29 ܟܣܐ ܗܢܐ. * ܡܢ ܕܐܟܠ ܓܝܪ ܘܫܬܐ ܡܢܗ ܟܕ ܠܐ ܫܘܐ. ܚܘܝܒܐ ܗܘ ܠܢܦܫܗ ܐܟܠ
30 ܘܫܬܐ. ܕܠܐ ܦܪܫ ܦܓܪܗ ܕܡܪܝܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܣܓܝܐܝܢ ܒܟܘܢ ܟܪܝܗܐ ܘܡܪܥܐ.
31 ܘܣܓܝܐܐ ܕܕܡܟܝܢ. * ܐܠܘ ܓܝܪ ܢܦܫܢ ܕܐܢܢ ܗܘܝܢ. ܠܐ ܡܬܕܝܢܝܢ ܗܘܝܢ.
32 * ܟܕ ܡܬܕܝܢܝܢ ܕܝܢ ܡܢ ܡܪܢ. ܡܬܪܕܝܢܢ. ܕܠܐ ܥܡ ܥܠܡܐ ܢܬܚܝܒ.
33 * ܡܟܝܠ ܐܚܝ. ܡܐ ܕܡܬܟܢܫܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܐܟܠ. ܗܘܝܬܘܢ ܡܩܘܝܢ ܚܕ ܠܚܕ.
34 * ܡܢ ܕܝܢ ܕܟܦܢ ܒܒܝܬܗ ܢܐܟܘܠ. ܕܠܐ ܠܚܘܝܒܐ ܬܗܘܘܢ ܡܬܟܢܫܝܢ. ܫܪܟܐ ܕܝܢ
ܡܐ ܕܐܬܝܬ ܐܦܩܕܟܘܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܒ *

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܦܢܛܩܘܣܛܝ * ܝܚ *

1 * ܥܠ ܡܘܗܒܬܐ ܕܪܘܚ ܐܚܝ. ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܬܕܥܘܢ. * ܕܥܡܡܐ ܗܘܝܬܘܢ. ܘܠܦܬܟܪܐ
2 3 ܕܠܝܬ ܒܗܘܢ ܩܠܐ. ܕܠܐ ܦܘܪܫܢ ܡܬܕܒܪܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܘܕܥ ܐܢܐ
ܠܟܘܢ. ܕܠܝܬ ܐܢܫ ܕܒܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܡܡܠܠ. ܘܐܡܪ ܕܚܪܡ ܗܘ ܝܫܘܥ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ
4 ܠܡܐܡܪ ܕܡܪܝܐ ܗܘ ܝܫܘܥ. ܐܠܐ ܐܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. * ܦܘܠܓܐ ܕܝܢ ܕܡܘܗܒܬܐ ܐܝܬܝܗܘܢ. ܐܠܐ
5 6 ܚܕ ܗܘ ܪܘܚܐ. * ܘܦܘܠܓܐ ܕܬܫܡܫܬܐ ܐܝܬܝܗܘܢ. ܐܠܐ ܚܕ ܗܘ ܡܪܝܐ. * ܘܦܘܠܓܐ ܕܚܝܠܘܬܐ
7 ܐܝܬ. ܐܠܐ ܚܕ ܗܘ ܐܠܗܐ ܕܡܣܥܪ ܟܠ ܒܟܠܢܫ. * ܠܐܢܫ ܐܢܫ ܕܝܢ. ܡܬܝܗܒܐ ܠܗ ܓܠܝܢܐ
8 ܕܪܘܚܐ ܐܝܟ ܕܡܥܕܪܐ ܠܗ. * ܐܝܬ ܕܝܗܝܒܐ ܠܗ ܒܪܘܚܐ ܡܠܬܐ ܕܚܟܡܬܐ. ܠܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܡܠܬܐ
9 ܕܝܕܥܬܐ ܒܗ ܒܪܘܚܐ. * ܠܐܚܪܢܐ ܗܝܡܢܘܬܐ ܒܗ ܒܪܘܚܐ. ܠܐܚܪܢܐ ܡܘܗܒܬܐ ܕܐܣܝܘܬܐ. ܒܗ ܒܪܘܚܐ.

Et benedixerit, fregerítque, ac dixerit, Ac- 24
cipite, comedite: Hoc eſt corpus meum
quod pro vobis frangitur; ſic facite in mei
commemorationem. Similiter poſtquàm cœ- 25
naviſſent, calicem quoque dedit, dixítque;
Hic calix eſt teſtamentum novum in ſan-
guine meo: ſic facite quotieſcunque bibe-
ritis in mei commemorationem. Nam quo- 26
tieſcunque comederitis panem hunc, & bi-
beritis hunc calicem, mortem Domini no-
ſtri in memoriam revocabitis uſque ad ad-
ventum ipſius. Quiſquis igitur comederit 27
ex pane Domini, & biberit ex calice ipſius,
cùm ſit eo indignus, reus eſt ſanguinis Do-
mini, & corporis ejus. Propterea quiſque 28
ſeipſum probet, & tunc edat ex hoc
pane, & bibat ex hoc calice. Qui enim 29
comedit & bibit ex eo indignus exiſtens,
condemnationem ſibiipſi comedit & bibit,
quòd non diſcreverit corpus Domini. Pro- 30
pter hoc multi ſunt inter vos infirmi, &
ægroti, multíque qui dormiunt. Etenim ſi 31
noſmetipſos judicaremus, nequaquam judica-
remur. At quum judicamur à Domino noſtro, 32
corripiendo corripimur, ne cum mundo
condemnemur. Idcircò, fratres mei, quum 33
convenitis ad comedendum, alius alium ex-
pectate. Cæterùm ſi quis eſurit, domi ſuæ 34
edat; ne ad condemnationem conveniatis.
De cæteris autem, quum venero, præcipiam
vobis.

CAP. XII.

Dominicâ Penteceſtes. 18.

DE ſpiritualibus porrò fratres mei, velim 1
vos ſcire: Quòd ethnici fueritis, & 2
ad ſimulachra, eáque *adeò* quæ voce carent,
abſque diſcrimine ducebamini. Quamob- 3
rem notum facio vobis, neminem per Spi-
tum Dei loqui, qui dicat anathema eſſe Je-
ſum: quinetiam nemo poteſt dicere Do-
minum eſſe Jeſum, niſi per Spiritum ſancti-
tatis. Diviſiones autem donorum ſunt, ſed 4
unus eſt Spiritus. Et diviſiones miniſteri- 5
orum ſunt, ſed unus eſt Dominus. Sunt & 6
diviſiones virtutum, ſed unus eſt Deus, qui
agit omnia in omnibus. Unicuique autem 7
datur manifeſtatio Spiritûs, ſicut ei prodeſt.
Alii quidem datur per Spiritum ſermo ſa- 8
pientiæ, alii autem ſermo ſcientiæ per eun-
dem Spiritum. Alii fides per eundem Spi- 9
ritum, alii dona ſanationis per eundem Spi-
tum.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 ወባረከ ፡ ወፈተተ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ንሥኡ ፡ ዝውእቱ ፡ ሥጋየ ፡ ዘይትወሀብ ፡ በእንቲአ
25 ክሙ ፡፡ ወከመዝ ፡ ግበሩ ፡ ለም ፡ ተዝካርየ ፡፡=፡ ወከማሁ ፡ ጽዋዐ ፡ እምድኅረ ፡ ተደ
ረሩ ፡ ይቤሎሙ ፡ ዝውእቱ ፡ ጽዋዕ ፡ ዘሐዲስ ፡ ሥርዐት ፡ ውእቱ ፡ ደምየ ፡ ወከመዝ ፡ ግ
26 በሩ ፡ ተዝካርየ ፡፡=፡ አመጠነ ፡ ትበልዕዎ ፡ ለዝ ፡ ኅብስት ፡ ወትሰትይዎ ፡ ለዝንቱ ፡
27 ጽዋዕ ፡ ሞተ ፡ ለእግዚእነ ፡ ትዜንዉ ፡ እስከ ፡ አመ ፡ ይመጽእ ፡፡=፡ ወይእዜኒ ፡ ዘበል
ዖ ፡ ለዝንቱ ፡ ኅብስት ፡ ወይሰትዮ ፡ ለዝ ፡ ጽዋዕ ፡ እንዘ ፡ ኢይደለዎ ፡ ይትኴነን ፡ በእን
ተ ፡ ሥጋሁ ፡ ወደሙ ፡ ለክርስቶስ ፡፡=፡

Et benedixit & fregit, & dixit iis; Accipite, hoc eſt corpus meum quod 24
datum eſt propter vos: & ſic facite in *recordationem mei. Et ſimiliter ca-* 25
licem, poſtquam cœnâſſent, dicens iis; Hic calix novi teſtamenti, eſt ſanguis
meus: & ſic facite in *recordationem mei. Quotieſcunque ederitis hunc pa-* 26
nem, & biberitis hunc calicem, mortem Domini *noſtri annuntiabitis uſque-*
quò venerit. Et nunc qui edit hunc panem, & bibit hunc calicem indi- 27
gnus exiſtens, condemnabitur pro corpore & ſanguine Chriſti.

Verſio VULGATA LATINA.

24 Et gratias agens fregit, & dixit; Accipite, & manducate: hoc eſt corpus meum, quod pro vobis tradetur: hoc facite in meam commemorationem. 25 Similiter & calicem, poſtquàm cœnavit, dicens; Hic calix novum teſtamentum eſt in meo ſanguine: hoc facite quotieſcunque bibetis in meam comme- 26 morationem. Quotieſcunque enim manducabitis panem hunc, & calicem 27 bibetis: mortem Domini annuntiabitis donec veniat. Itaque quicunque manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Domini indignè, reus erit 28 corporis & ſanguinis Domini. Probet autem ſeipſum homo: & ſic de 29 pane illo edat, & de calice bibat. Qui enim manducat & bibit indignè, 30 judicium ſibi manducat & bibit: non dijudicans corpus Domini. Ideò in- 31 ter vos multi infirmi & imbecilles, & dormiunt multi. Quòd ſi noſmet- 32 ipſos dijudicaremus, non utique judicaremur. Dum judicamur autem, à Do- 33 mino corripimur, ut non cum hoc mundo damnemur. Itaque, fratres mei, 34 cùm convenitis ad manducandum, invicèm expectate. Si quis eſurit, domi manducet: ut non in judicium conveniatis. Cætera autem, cùm venero, diſponam.

CAP. XII.

De ſpiritualibus autem, nolò vos ignorare, fratres. Scitis quoniam cùm 1 2
Gentes eſſetis, ad ſimulachra muta prout ducebamini euntes. Ideò notum 3 vobis facio, quòd nemo in Spiritu Dei loquens, dicit anathema Jeſu. Et nemo poteſt dicere, Dominus Jeſus, niſi in Spiritu ſancto. Diviſiones verò 4 gratiarum ſunt, idem autem Spiritus: Et diviſiones miniſtrationum ſunt, 5 idem autem Dominus: Et diviſiones operationum ſunt, idem verò Deus, 6 qui operatur omnia in omnibus. Unicuique autem datur manifeſtatio Spiri- 7 tûs ad utilitatem. Alii quidem per Spiritum datur ſermo ſapientiæ: alii au- 8 tem ſermo ſcientiæ ſecundùm eundem Spiritum: Alteri fides in eodem Spi- 9 ritu: alii gratia ſanitatum in uno Spiritu:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* واذ شكر كسرها * وقال خذوا كلوا * هذا هو جسدي المكسور من اجلكم * هذا اعملوه 24
لتذكاري * كذلك اخذ الكاس بعد ان تعشوا وقال * هذا الكاس هو العهد الجديد بدمي * 25
هذا اعملوه كل متى شربتموه لتذكاري * لان كل دفعة تاكلون هذا الخبز وتشربون هذا الكاس 26
تخبرون بموت الرب * الي ان يجي * فذلك من ياكل هذا الخبز ويشرب كاس الرب بغير 27
استحقاق * فسيكون غريما بطايلة جسد الرب ودمه * فليختبر الانسان ذاته * وهكذا 28
فلياكل من الخبز ويشرب من الكاس * فان من ياكل ويشرب بلا استحقاق * فانما ياكل ويشرب 29
دينونة لنفسه * اذ لم يميز جسامة جسد الرب * ومن اجل هذا فيكم مرضي كثيرون 30
وسقام * وكثيرون قد رقدوا * قراءة الاثنين من الجمعة التاسعة بعد العنصرة *
* لاننا لو حاكمنا انفسنا لما دنا * واذا داننا الرب فهو يودبنا لئلا ندان مع العالم * ثم 31 32
* فلذلك يا اخوتي اذا اجتمعتم لتاكلوا فلينتظر بعضكم بعضا * فان يجع احدكم 33 34
فلياكل في منزله * لئلا تجتمعوا للدينونة * وباقي الامور اذا حضرت ارتبها *
* الفصل الثاني عشر * فاما عن المواهب الروحانية يا اخوتي * فلست اوثر ان تجهلوا 1
عليكم هذا * وقد علمتم انكم كنتم امما منقادين الي الاصنام الفاقدة النطق * كيف اقدتم * 2
* فلذلك انا اعرفكم انه ما يتكلم احد بروح الله * فيقول ان يسوع معزول * ولن يستطيع 3
احد ان يقول ان يسوع ربا الا بروح القدس * فقد تكون للمواهب توزيعات * والرب هو ذاك 4
نفسه * وقد تكون للخدم توزيعات * والروح هو هو نفسه * وقد تكون للافعال 5 6
توزيعات * والاله هو ذاك نفسه * الفاعل في الكل كل شي *
* قراءة في السابع وعشرين من تشرين الثاني للقديس غريغوريوس العجايبي *
* وكل احد يعطي ظهور الروح نحو ما يوافقه * فواحد يعطي بالروح قول حكمة * 7 8
واخر يعطي كلام معرفة بالروح نفسه * واخر يعطي امانة بالروح نفسه * واخر يعطي مواهب 9
اشفية بالروح نفسه *

Et cùm gratias egiſſet, fregit illum, ac dixit; Accipite, manducate, hoc eſt corpus meum pro vobis fractum: hoc facite in meam commemorationem. 24 *Similiter accepit calicem poſtquam cœnaverunt, ac dixit; Hic calix eſt teſtamentum novum in ſanguine meo: hoc facite quacùnque vice illum bibetis, in meam commemorationem.* 25 *Quacùnque enim vice comedetis hunc panem, & bibetis hunc calicem, ſignificabitis mortem Domini, uſquequo venerit.* 26 *Illud autem* intereſt, *Qui comederit hunc panem, & biberit calicem Domini abſque merito, tenebitur crimine corporis Domini, & ſanguinis ejus.* 27 *Probet igitur homo ſeipſum, & ſic edat ex pane, & bibat ex calice.* 28 *Nam qui manducaverit & biberit abſque merito, ſanè manducat ac bibit damnationem animæ ſuæ, non diſcernens magnitudinem corporis Chriſti.* 29 *Et propter hoc inter vos ægroti ſunt multi, & imbecilles, & multi jam obdormierunt.* 30

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis
nonæ poſt Pentecoſten.

Si enim judicium ipſi nobiſcum iniremus, nequaquam nos judicaret. 31 *At cùm judicat nos Dominus, ipſe nos corripit, ne cum mundo condemnemur.* 32 Hactenus. *Quapropter ô fratres mei, quum convenitis ad manducandum, alii alios expectent.* 33 *Quòd ſi quis veſtrûm eſurit, domi ſuæ comedat: ne conveniatis ad damnationem. Cætera verò negotia, cùm adero, diſponam.* 34

CAP. XII.

Quod autem ad dona ſpiritualia O fratres mei, nolo vos latere hoc. 1 *Nôſtis quidem quòd Gentes eratis, ducti ad idola loquelæ expertia, utcunque ducebamini.* 2 *Icciřco notum vobis facio, neminem per Spiritum Dei loqui, & dicere quòd Jeſus ſit ſegregatus: nec poſſe quenquam dicere quòd Jeſus ſit Dominus, niſi per Spiritum ſanctum.* 3 *Itaque donorum ſunt diſcrimina, Dominus autem idem ipſe eſt:* 4 *Sunt etiam miniſteriorum diſcrimina, at Spiritus idemmet ipſe eſt:* 5 *Sunt etiam operum diſcrimina, ſed Deus eſt idemmet, omnia in omnibus efficiens.* 6

Lectio *recitanda* vigeſimo ſeptimo
die Novembris, pro ſancto Gregorio miraculorum editore,
(ſeu Thaumaturgo.)

Unicuique verò datur apparitio Spiritus prout illi conducit. 7 *Et uni quidem datur per Spiritum ſermo ſapientiæ: & alii datur ſermo ſcientiæ per eundem Spiritum:* 8 *Alii verò datur fides per eundem Spiritum: alii verò dantur dona curationum per eundem Spiritum:* 9

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

28 ወይእዚ፤ ፡ አመኪሮ ፡ ሰብእ ፡ ርእሶ ፡ ወአንጺሖ ፡ ይብላዕ ፡ እም ፡ ውእቱ ፡ ኅብስት ፡ ወይ
29 ስተይ ፡ እም ፡ ውእቱ ፡ ጽዋዕ፡፡=፦ እስመ ፡ ዘበልዖ ፡ ወዘሰተዮ ፡ ደይኖ ፡ ወመቅሠፍቶ ፡
30 ለርእሱ ፡ በልዐ ፡ ወሰትየ ፡ ለእመ ፡ ኢኮነ ፡ ንጹሐ ፡ ነፍሱ፡፡=፦ ወበእንተዝ ፡ ብዙኃን ፡
31 ድውያን ፡ ወሕሙማን ፡ በውስቴትክሙ ፡ ወይሰክቡ ፡ ብዙኃን፡፡=፦ ወእመከመ ፡ ለሊነ ፡
32 ኰነነ ፡ ርእሰነ ፡ ኢይኴንኑነ፡=፦ ወእመሰ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሐተተነ ፡ ንትቀሠፍ ፡ ወከመ ፡
33 ኢንነዐሪ ፡ ምስለ ፡ ዓለም ፡ ተኰንኖ፡፡=፦ ወይእዜኒ ፡ አኀዊነ ፡ ሶበ ፡ ተሐውሩ ፡ ትምስ
34 ሐ ፡ ተፀንሑ ፡ ቢጸክሙ፡=፦ ወዘኒ ፡ ርኅበ ፡ በቤቱ ፡ ለይብላዕ ፡ ከመ ፡ በዝኒ ፡ ኢትትሐ
የሱ ፡ ወበዕደስ ፡ መጺእየ ፡ እሠርዓክሙ፡፡=፦

በበዓለ ፡ ኃምስ ፡ በጸሎተ ፡ ሐሙስ፡፡=፦

1 ፲፪ ወበእንተዚ ፡ ዘመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ እፈቅድ ፡ ታእምሩ ፡ አኀዊነ፡=፦ ትካትኒ ፡ እመ ፡
2 አረሚይ ፡ አንትሙ ፡ ታአምሩ ፡ ከመ ፡ አማልክተ ፡ በዛመ ፡ ታመልኩ ፡ ወአጠዐው
3 ክሙ ፡ ወተጸአጸእክሙ፡፡=፦ ወይእዜኒ ፡ አጤይቀክሙ ፡ ከመ ፡ አልቦ ፡ ዘይነብብ ፡ በመን
ፈሰ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወይብል ፡ ውጉዝ ፡ ኢየሱስ፡፡ ወአልቦ ፡ ዘይክል ፡ ብሂለ ፡ እግዚ
4 እ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘእንበለ ፡ ዘመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ሳዕሌሁ፡=፦ እስመ ፡ ለለ ፡ አሐዱ ፡
5 ዘዘ ፡ ዚአሁ ፡ ጸጋሁ ፡ ዘመንፈስ ፡ ቅዱስ፡=፦ ወለኵሉ ፡ በበ ፡ መክፈልቱ፡=፦
6 እንዘ ፡ እግዚእነ ፡ ይረድእ ፡ በኵሉ ፡ ወእግዚአብሔር ፡ ውስተ ፡ ኵሉ፡=፦
7 ወይረድእ ፡ በኵሉ ፡ ወለለ ፡ አሐዱ ፡ አሐዱ ፡ ይሁብ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ በከመ ፡ ይደ
8 ልወ፡፡=፦ ቦለዘ ፡ ይሁብ ፡ ቃለ ፡ ጥበብ ፡ ወቦለዘ ፡ ይሁብ ፡ አእምሮ ፡ በመንፈስ ፡ ቅ
9 ዱስ፡=፦ ወቦ ፡ ለዘ ፡ ይሁብ ሃይማኖተ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ወቦ ፡ ለዘ ፡ ይሁብ ፡ አሶ
ተ ፡ ወያሐዩ ፡ በውእቱ ፡ መንፈስ፡=፦

Et nunc probans homo ſeipſum & purgans, edat ex hoc pane, & bibat ex hoc calice. 28 *Quia qui edit & bibit, condemnationem ſuam, & plagas ſibi ipſi edit & bibit, ſi non ſit pura anima ejus.* 29 *Et proptereà multi infirmi & afflicti inter vos, & decumbunt multi.* 30 *Et ſi noſipſi dijudicaremus nos ipſos, non condemnarent nos.* 31 *Et ſi Deus ſcrutatus eſt nos, flagellabimur: & ne ſocii eſſemus cum mundo, judicium ejus.* 32 *Et nunc fratres noſtri, quum conveneritis convivari, expectate fratres veſtros.* 33 *Et qui eſuriit, in domo ſua edat, ut in hoc non obſervemini: & cætera, quum venero, conſtituam vobis.* 34

Feſto Pentecoſtes. Nocturno quinto.

CAP. XII.

Et de iis quæ ſunt Spiritûs ſancti, velim vos ſcire fratres noſtri. 1 *Olim quando Gentes fuiſtis, ſcitis quòd deos multos colebatis, & idola coluiſtis & adoraviſtis.* 2 *Et nunc notum facio vobis, quòd nemo eſt qui loquitur in Spiritu Dei, & dicit; Anathema* eſt *Jeſus.* 3 *Et nemo eſt qui poteſt dicere; Dominus Jeſus, niſi is ſuper quem eſt Spiritus ſanctus.* 4 *Quia unicuique proprium ſuum donum Spiritûs ſancti* eſt. 5 *Et unicuique propria portio ſua: Domino noſtro adjuvante in omnibus, & Deus in omnibus.* 6 *Et adjuvat in omnibus, & unicuique dat Spiritum ſanctum prout convenit.* 7 *Eſt, cui dat ſermonem ſapientiæ: & eſt, cui dat ſcientiam in Spiritu ſancto:* 8 *Et eſt, cui dat fidem in Spiritu ſancto: & eſt, cui dat medicinam, & ſanat in eodem Spiritu:* 9

ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘ. Α'. ΚΕΦ. Η'.

Alii verò operationes virtutum, alii autem prophetia, alii autem diſcretiones
10 Ἄλλῳ δὲ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ διακρίσεις
ſpirituum, alteri verò genera linguarum, alii autem interpretatio linguarum.
πνευμάτων, ἑτέρῳ δὲ γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ (ζ) ἑρμηνεία γλωσσῶν.
Omnia autem hæc operatur unus atque idem Spiritus, dividens privatim
11 Πάντα δὲ ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα, διαιροῦν ἰδίᾳ
ſingulis prout vult. Sicut enim corpus unum eſt, & membra habet
12 ἑκάστῳ καθὼς βούλεται. Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα ἕν ἐστι, καὶ μέλη (η) ἔχει
multa, omnia autem membra corporis unius multa exiſtentia, unum
πολλά, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ (θ) σώματος τοῦ ἑνὸς πολλὰ ὄντα, ἓν
eſt corpus: ita & Chriſtus. Etenim in uno Spiritu nos omnes
13 ἐστι σῶμα· (ι) οὕτω καὶ ὁ Χριστός. Καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ Πνεύματι ἡμεῖς πάντες
in unum corpus baptizati ſumus, ſive Judæi, ſive Græci, ſive ſervi, ſive
εἰς ἓν σῶμα ἐβαπτίσθημεν, εἴτε Ἰουδαῖοι, εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦλοι, εἴτε
liberi: & omnes in unum Spiritum potati ſumus. Etenim corpus non eſt
14 ἐλεύθεροι· καὶ (κ) πάντες εἰς ἓν Πνεῦμα ἐποτίσθημεν. Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν
unum membrum, ſed multa. Si dixerit pes, Quoniam non ſum manus, non
15 ἓν μέλος, ἀλλὰ πολλά. Ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς, Ὅτι οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ
ſum de corpore: num ob hoc non eſt de corpore? Et ſi
16 εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; Καὶ ἐὰν
dixerit auris, Quoniam non ſum oculus, non ſum de corpore: num ob
εἴπῃ τὸ οὖς, Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμός, οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος· οὐ παρὰ
hoc non eſt de corpore? Si totum corpus oculus, ubi auditus?
17 τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος; Εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμός, ποῦ ἡ ἀκοή;
ſi totum auditus, ubi odoratus? Nunc autem Deus poſuit membra,
18 εἰ ὅλον ἀκοή, ποῦ ἡ ὄσφρησις; (λ) Νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη,
unumquodque eorum in corpore, ſicut voluit. Si verò eſſent omnia
19 ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέλησεν. Εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα
unum membrum, ubi corpus? Nunc autem multa quidem membra, unum autem
ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; Νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ 20
corpus. Non poteſt autem oculus dicere manui; Uſum tui non habeo:
σῶμα. Οὐ (μ) δύναται δὲ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί, Χρείαν σου οὐκ ἔχω· 21
aut iterùm caput pedibus; Uſum veſtri non habeo. Sed multò
ἢ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσί, Χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω. Ἀλλὰ πολλῷ 22
magis putata membra corporis infirmiora eſſe, neceſſaria ſunt:
μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν, ἀναγκαῖά ἐστι·
Et quæ putamus ignobiliora eſſe corporis, his honorem abundantiorem circumponimus:
Καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτιμότερα εἶναι τοῦ σώματος, τούτοις τιμὴν περισσοτέραν περιτίθεμεν· 23
& inhoneſta noſtra honeſtatem abundantiorem habent. At
καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει. Τὰ δὲ 24
honeſta noſtra, non uſum habent: ſed Deus contemperavit corpus,
εὐσχήμονα ἡμῶν, οὐ χρείαν ἔχει· (ν) ἀλλ' ὁ Θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα,
carenti abundantiorem dans honorem: Ut non ſit ſchiſma in corpore,
τῷ (ξ) ὑστεροῦντι περισσοτέραν δοὺς τιμήν· Ἵνα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, 25
ſed idipſum pro invicèm ſolicita ſint membra. Et ſive patitur
ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη. Καὶ εἴτε (ο) πάσχει 26
unum membrum, compatiuntur omnia membra: ſive gloriatur unum membrum,
ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε (π) δοξάζεται ἓν μέλος,
congaudent omnia membra. Vos autem eſtis corpus Chriſti, & membra ex parte.
συγχαίρει πάντα τὰ μέλη. Ὑμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ μέρους. 27
Et quoſdam quidem poſuit Deus in Eccleſia primùm Apoſtolos, ſecundò
Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον 28
Prophetas, tertiò doctores, deindè virtutes, exindè dona curationum,
προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, (ρ) εἶτα χαρίσματα ἰαμάτων,
opitulationes, gubernationes, genera linguarum.
ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν.

MS. A. (ζ) διερμηνεία (η) πολλὰ ἔχει, (θ) σώματος πολλὰ (ι) οὕτως (κ) πάντες ἓν σῶμά ἐσμεν. Καὶ γὰρ (λ) Νῦν (μ) δύναται ὁ ὀφθαλμὸς (ν) ἀλλὰ συνεκέρασεν ὁ Θεὸς τὸ (ξ) ὑστερουμένῳ (ο) πάσχει μέλος; (π) δοξάζεται μέλος, (ρ) ἔπειτα

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 *ܠܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܚܝܠܐ. ܠܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܢܒܝܘܬܐ. ܠܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܦܘܪܫܢ ܪܘܚܐ. ܠܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܓܢܣܐ
11 ܕܠܫܢܐ. ܠܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܦܘܫܩܐ ܕܠܫܢܐ. *ܟܠܗܝܢ ܕܝܢ ܗܠܝܢ ܣܥܪܐ ܗܝ ܪܘܚܐ ܚܕܐ. ܘܡܦܠܓܐ
12 ܠܟܠ ܐܢܫ ܐܝܟ ܕܗܝ ܨܒܝܐ. *ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܦܓܪܐ ܚܕ ܗܘ ܘܐܝܬ ܒܗ ܗܕܡܐ ܣܓܝܐܐ.
ܟܠܗܘܢ ܕܝܢ ܗܕܡܐ ܕܦܓܪܐ ܟܕ ܣܓܝܐܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܚܕ ܗܘ ܦܓܪܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܡܫܝܚܐ.
13 *ܐܦ ܚܢܢ ܓܝܪ ܟܠܢ ܒܚܕܐ ܪܘܚ ܠܚܕ ܦܓܪ ܥܡܕܢ. ܐܢ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܢ ܐܪܡܝܐ. ܐܢ ܥܒܕܐ
14 ܘܐܢ ܒܢܝ ܚܐܪܐ. ܘܟܠܢ ܚܕܐ ܪܘܚ ܐܫܬܝܢ. *ܐܦ ܦܓܪܐ ܓܝܪ ܠܐ ܗܘܐ ܗܕܡܐ ܚܕ ܐܠܐ ܣܓܝܐܐ.
15 *ܐܢ ܓܝܪ ܬܐܡܪ ܪܓܠܐ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܐܝܕܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܡܢ ܦܓܪܐ. ܠܘ ܡܛܠ ܗܕܐ
16 ܡܢ ܦܓܪܐ ܠܐ ܗܘܬ. *ܘܐܢ ܬܐܡܪ ܐܕܢܐ ܕܠܐ ܗܘܝܬ ܥܝܢܐ ܠܐ ܗܘܝܬ ܡܢ
17 ܦܓܪܐ. ܠܘ ܡܛܠ ܗܕܐ ܡܢ ܦܓܪܐ ܠܐ ܗܘܬ. *ܐܠܘ ܓܝܪ ܟܠܗ ܦܓܪܐ
ܥܝܢܐ ܗܘܐ. ܐܝܟܐ ܗܘܐ ܡܫܡܥܐ. ܘܐܠܘ ܟܠܗ ܡܫܡܥܐ ܗܘܐ. ܐܝܟܐ ܗܘܐ ܡܪܝܚܢܐ.
18 *ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܠܗܐ ܣܡ ܟܠ ܚܕ ܚܕ ܡܢ ܗܕܡܐ ܒܦܓܪܐ. ܐܝܟ ܕܗܘ ܨܒܐ. *ܐܠܘ ܕܝܢ
19 ܟܠܗܘܢ ܗܕܡܐ ܚܕ ܗܘܘ. ܐܝܟܘ ܗܘܐ ܦܓܪܐ.
20 *ܗܫܐ ܕܝܢ ܗܕܡܐ ܣܓܝܐܐ ܐܢܘܢ. ܦܓܪܐ ܕܝܢ ܚܕ ܗܘ.
21 *ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܥܝܢܐ ܕܬܐܡܪ ܠܐܝܕܐ ܕܠܐ ܤܢܝܩܐ ܐܢܬܝ ܠܝ. ܘܠܐ ܪܫܐ ܡܫܟܚ ܕܢܐܡܪ ܠܪܓܠܐ ܕܠܐ ܤܢܝܩܝܢ ܐܢܬܝܢ ܠܝ.
22 *ܐܠܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܗܕܡܐ ܐܝܠܝܢ ܕܡܣܬܒܪܝܢ ܕܡܚܝܠܝܢ ܐܢܘܢ. ܤܢܝܩܝܢ ܐܢܘܢ.
23 *ܘܐܝܠܝܢ ܕܡܣܬܒܪܝܢ ܕܨܥܝܪܝܢ ܐܢܘܢ ܒܦܓܪܐ. ܠܗܘܢ ܐܝܩܪܐ ܝܬܝܪܐ ܡܘܣܦܝܢܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܗܬܬܐ ܐܢܘܢ ܒܢ. ܐܣܟܡܐ ܝܬܝܪܐ ܥܒܕܝܢܢ
24 ܠܗܘܢ. *ܘܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܡܝܩܪܝܢ ܒܢ. ܠܐ ܤܢܝܩܝܢ ܠܐܝܩܪܐ. ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܡܙܓ ܦܓܪܐ. ܘܝܗܒ ܐܝܩܪܐ ܝܬܝܪܐ ܠܗܕܡܐ ܕܒܨܝܪ.
25 *ܕܠܐ ܬܗܘܐ ܦܠܓܘܬܐ ܒܦܓܪܐ. ܐܠܐ ܟܠܗܘܢ ܗܕܡܐ ܫܘܝܐܝܬ ܚܕ ܥܠ ܚܕ ܢܨܦܘܢ.
26 *ܘܡܐ ܕܟܐܒ ܗܕܡܐ ܚܕ. ܟܠܗܘܢ ܚܫܝܢ ܥܡܗ. ܘܐܢ ܡܫܬܒܚ ܗܕܡܐ ܚܕ. ܟܠܗܘܢ ܗܕܡܐ
ܡܫܬܒܚܝܢ.
27 *ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܦܓܪܗ ܐܢܬܘܢ ܕܡܫܝܚܐ ܘܗܕܡܐ ܒܕܘܟܬܟܘܢ.

Alii verò virtutes, alii autem vaticinium, 10 alii autem diſcretio Spirituum, alii verò genera linguarum, alii verò interpretatio linguarum. Hæc autem omnia unus ille Spiritus 11 efficit, & dividit unicuique prout ipſe vult. Quemadmodum enim unum eſt cor- 12 pus, & in eo ſunt multa membra, omnia verò membra corporis quum multa ſint, unum ſunt corpus: ita & Chriſtus. Etenim nos 13 omnes per unum Spiritum in unum corpus baptizati ſumus, ſive Judæi, ſive Gentiles, ſive ſervi, ſive ingenui: & nos omnes unum ſpiritum hauſimus. Siquidem & corpus 14 non eſt unum membrum, ſed multa. Si 15 enim dicat pes; Quia non ſum manus, non ſum ex ipſo corpore: non ideò non eſt ex ipſo corpore. Quòd ſi dicat auris; Quo- 16 niam non ſum oculus, non ſum ex ipſo corpore: non proptereà non eſt ex ipſo corpore. Si enim totum corpus eſſet oculus, ubi 17 eſſet auditus? & ſi totum auditus eſſet, quomodò olfaceret? Nunc autem Deus 18 poſuit unumquodque membrorum in corpore, prout ipſe voluit. Quòd ſi omnia unum 19 eſſent membrum, ubi eſſet corpus? Nunc 20 autem membra quidem multa ſunt, at unum corpus eſt. Non poteſt oculus dicere ma- 21 nui; Non requireris mihi: nec etiam caput poteſt dicere pedibus; Vobis non indigeo. Imò multò magis membra quæ videntur im- 22 becilliora eſſe, neceſſaria ſunt. Et quæ mi- 23 nùs honeſta arbitramur in corpore eſſe, his honorem uberiorem multiplicamus: & iis quæ pudoris ſunt, majorem elegantiam exhibemus. Cæterùm ea membra quæ hone- 24 ſta habemus, non indigent honore: Deus enim temperavit corpus, & tribuit copioſiorem honorem membro illi quod eſt minimum. Ne ſit diſſidium in corpore, ſed 25 omnia membra æquè unum pro alio ſollicita ſint. Ut quandò membrum unum dolore 26 afficitur, omnia compatiantur: & ſi glorietur unum membrum, cuncta membra glorientur. Vos autem corpus Chriſti eſtis, & 27 membra, in loco veſtro.

*ܕܫܠܝܚܐ * ܝܛ *

Apoſtolorum. 19.

28 *ܣܡ ܓܝܪ ܐܠܗܐ ܒܥܕܬܗ. ܠܘܩܕܡ ܫܠܝܚܐ. ܒܬܪܗܘܢ ܢܒܝܐ. ܒܬܪܗܘܢ ܡܠܦܢܐ.
ܒܬܪܗܘܢ ܣܥܘܪܝ ܚܝܠܐ. ܒܬܪܗܘܢ ܡܘܗܒܬܐ ܕܐܣܝܘܬܐ ܘܡܥܕܪܢܐ ܘܡܕܒܪܢܐ ܘܓܢܣܐ ܕܠܫܢܐ.

Poſuit enim Deus in Eccleſia ſua primùm 28 Apoſtolos, deindè prophetas, deindè doctores, deindè operatores virtutum, deindè dona ſanationis, & adjutores, & gubernatores, & genera linguarum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ወቦ ፡ ለዘ ፡ ይሁቦ ፡ ረድኤተ ፡ ወኀይለ ፡፡ ወቦ ፡ ለዘ ፡ ይሁቦ ፡ ተነቢዮ ፡ ወቦ ፡ ለዘ ፡ ይሁቦ ፡
ያእምር ፡ ዘመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ፍካሬ ፡ ወቦ ፡ ለዘ ፡ ይሁቦ ፡ ያእምር ፡ ፍካሬ ፡ ዘነገረ ፡ በሐ
11 ውርት ፡፡=፡ ወለኵሉ ፡ ዝንቱ ፡ አሐዱ ፡ ውእቱ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ዘረድኦሙ ፡ ለኵሎ
ሙ ፡፡ ወባሕቱ ፡ ኵሉ ፡ ውስተ ፡ ዘፈቀደ ፡ ልቡ ፡ ይትሉ ፡፡=፡ ወበከመ ፡ አሐዱ ፡ ሥጋነ ፡ ወ
12 ብዙኅ ፡ መለያልይነ ፡፡ ወኵሉሰ ፡ መሌሌትነ ፡ ብዙኅ ፡ ውእቱ ፡ እንዘ ፡ አሐዱ ፡ ሥጋነ ፡
13 ከማሁ ፡ ክርስቶስኒ ፡፡=፡ እስመ ፡ በአሐዱ ፡ መንፈሱ ፡ ወውስተ ፡ አሐዱ ፡ ሥጋሁ ፡ ተጠመ
ቅነ ፡ ኵልነ ፡ እለሂ ፡ እምአይሁድ ፡ ወእለሂ ፡ እምአረሚ ፡ እመኒ ፡ ገብረ ፡ ወእመኒ ፡
አግዓዚ ፡፡ ኵልነ ፡ አሐዱ ፡ መንፈሰ ፡ ሰተይነ ፡፡=፡

Et eſt, cui dat auxilium, & potentiam: & eſt, cui dat prophetiam: & eſt, 10 *cui dat ſcire Spiritûs ſancti interpretationem: & eſt, cui dat ſcire interpretationem linguarum exoticarum. Et omnibus his unus eſt Spiritus ſanctus, qui adju-* 11 *vat omnes: veruntamen quiſque ei quod deſideravit cor ejus, inhæreat. Et* 12 *ſicut unum corpus noſtrum, & multa membra: & omnia membra noſtra multa ſunt, quum unum corpus noſtrum ſint: ſic Chriſtus etiam. Quia in uno* 13 *Spiritu ſuo, & in unum corpus ſuum baptizati ſumus omnes nos, qui ex Judæis, & qui ex gentibus, ſive ſervi, ſive liberi: omnes nos unum Spiritum hauſimus.*

Verſio VULGATA LATINA.

10 Alii operatio virtutum, alii prophetia, alii diſcretio ſpirituum, alii genera
11 linguarum, alii interpretatio ſermonum. Hæc autem omnia operatur unus
12 atque idem Spiritus, dividens ſingulis prout vult. Sicut enim corpus unum
eſt, & membra habet multa, omnia autem membra corporis cùm ſint mul-
13 ta, unum tamen corpus ſunt: ita & Chriſtus. Etenim in uno Spiritu
omnes nos in unum corpus baptizati ſumus, ſive Judæi, ſive Gentiles, ſive
14 ſervi, ſive liberi: & omnes in uno Spiritu potati ſumus. Nam & cor-
15 pus non eſt unum membrum, ſed multa. Si dixerit pes; Quoniam non ſum
16 manus, non ſum de corpore: num ideò non eſt de corpore? Et ſi dixe-
rit auris; Quoniam non ſum oculus, non ſum de corpore: num ideò non
17 eſt de corpore? Si totum corpus oculus: ubi auditus? Si totum auditus:
18 ubi odoratus? Nunc autem poſuit Deus membra, unumquodque eorum
19 in corpore ſicut voluit. Quòd ſi eſſent omnia unum membrum, ubi cor-
20 pus? Nunc autem multa quidem membra, unum autem corpus. Non poteſt au-
21 tem oculus dicere manui; Operâ tuâ non indigeo: aut iterùm caput pedi-
bus; Non eſtis mihi neceſſarii. Sed multò magis quæ videntur membra 22
corporis infirmiora eſſe, neceſſariora ſunt: Et quæ putamus ignobiliora 23
membra eſſe corporis, his honorem abundantiorem circumdamus: & quæ
inhoneſta ſunt noſtra, abundantiorem honeſtatem habent. Honeſta autem 24
noſtra nullius egent: ſed Deus temperavit corpus, ei, cui deerat, abun-
dantiorem tribuendo honorem, Ut non ſit ſchiſma in corpore, ſed id- 25
ipſum pro invicèm ſolicita ſint membra. Et ſi quid patitur unum membrum, 26
compatiuntur omnia membra: ſive gloriatur unum membrum, congaudent
omnia membra. Vos autem eſtis corpus Chriſti, & membra de membro. 27
Et quoſdam quidem poſuit Deus in Eccleſia primùm Apoſtolos, ſecundò 28
Prophetas, tertiò Doctores, deindè virtutes, exindè gratias curatio-
num, opitulationes, gubernationes, genera linguarum, interpretationes
ſermonum.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* وآخر يعطي أفعال قوات * وآخر يعطي نبوة * وآخر يعطي تمييز الأرواح * آخر يعطي أجناس لغات . 10
آخر يعطي ترجمة اللغات * وهذه كلها يفعلها الروح الواحد نفسه . موزعا لكل أحد ما يخصه 11
كما يشاء *

* الثلثاء من الجمعة التاسعة بعد العنصرة *

* وكما أن الجسم هو واحد وفيه أعضاء كثيرة * وأعضاء الجسم الواحد كلها وإن كانت كثيرة . 12
فالجسم واحد هو . كذلك والمسيح * لأننا بروح واحد اصطبغنا نحن كلنا في جسد واحد . إن 13
قلت يهودا . إن ذكرت يونانيين . أو عبيدا . أو أحرارا . وكلنا سقينا روحا واحدا * لأن الجسم 14
ليس هو عضوا واحدا لكن أعضاء كثيرة * فإن تقل الرجل لأني لست يدا فما أنا من 15
الجسد . فليس من أجل هذا الكلام ليست هي من الجسد * وإن تقل الأذن لأني لست عينا 16
فلست من الجسد . فليس من هذا القول ما هي من الجسد * فإن كان الجسم كله عينا 17
فأين السمع . وإن كان كله سمعا فأين المشم * فقد وضع الله الآن الأعضاء . كل واحد منها في 18
الجسد كما شاء * فإن كانت كلها عضوا واحدا . فأين الجسم * فالآن الأعضاء كثيرة والجسم 19 20
واحد * لن تستطيع العين تقول لليد ليست بي حاجة إليك . ولا يمكن الرأس أيضا يقول 21
للرجلين لست محتاجا إليكما * بل الأولى كثيرا بأعضاء الجسم المظنونة صغارا أن تكون الحاجة 22
إليها ضرورية لازمة * وأعضاء الجسم التي نظنها مشهوبة جدا . تلك نضع عليها كرامة 23
زائدة . وأعضاؤنا الوحشة أشكالها لها شكل حسن زائد * وأعضاؤنا الحسنة أشكالها لا حاجة بها 24
إلى شيء . لكن الله قد مزج الجسم ومنح الناقص كرامة زائدة * لئلا يكون في الجسم شقاق . 25
بل تهتم الأعضاء بعضها ببعض . بهذا المعنى نفسه * وإن يتألم عضو واحد . تتألم معه 26
الأعضاء كلها . وإن تشرف عضو واحد تسر معه الأعضاء كلها * تم *

* قراءة للقديسين قزما ودميان *

* فأنتم هم جسد المسيح وأعضاؤه من بعض أجزائها * والله قد جعل في الكنيسة قوما رتبهم . 27 28
فأولا الرسل * وثانيا الأنبياء * وثالثا المعلمين * ثم القوات * ثم مواهب الأشفية * ثم معاضدات
النصر * وسياسات * وأجناس اللغات *

Alii dantur operationes virtutum: alii vero datur prophetia: alii verò datur diſcretio ſpirituum: alii dantur genera linguarum: alii verò datur interpretatio linguarum. 10 *Hæc autem omnia efficit unus idémque Spiritus, diſtribuens unicuique quod ei proprium eſt, prout vult.* 11

Feriâ tertiâ hebdomadis nonæ poſt Pentecoſten.

Et quemadmodum corpus unum eſt, ſuntque in eo membra multa, membra verò corporis unius omnia, licet multa ſint, corpus tamen eſt unum: ita & Chriſtus. 12 *Etenim per unum Spiritum nos omnes baptizati ſumus in unum corpus, ſive Judæos dixeris, ſive Græcos memores, ſive ſervos, ſive liberos: & omnes uno ſpiritu potati ſumus.* 13 *Corpus enim non eſt membrum unum, ſed membra multa.* 14 *Quòd ſi dicat pes; Quia non ſum manus, ideò non ſum de corpore: non tamen ob hunc ſermonem non eſt de corpore:* 15 *Et ſi dicat auris; Quia non ſum oculus, ideò non ſum de corpore: non tamen ob hunc ſermonem non eſt de corpore.* 16 *Si enim totum corpus eſſet oculus, ubi auditus? & ſi totum foret auditus, ubi odoratus?* 17 *Nunc autem Deus collocavit membra, ſingula ex ipſis, in corpore, prout voluit.* 18 *Quòd ſi ea omnia unum eſſent membrum, ubi corpus?* 19 *Nunc ergò membra ſunt multa, corpus verò unum.* 20 *Non poteſt oculus dicere manui; Non eſt mihi opus te: nec poteſt etiam caput dicere pedibus; Non egeo vobis.* 21 *Imò quod longè præſtantiſſimum eſt in membris corporis quæ parva cenſentur, eſt ut eorum neceſſitas requiſita ſit ac pernéceſſaria.* 22 *Et membra corporis quæ putamus valdè contemptibilia, honorem ſuper iis collocamus ampliorem: & membra noſtra, quorum fœdæ ſunt formæ, formam habent pulchritudinis copioſioris:* 23 *Et membra noſtra pulchræ formæ, nullius rei indigent.* 24 *Attamen Deus temperavit corpus, deditque deficienti honorem uberiorem:* *Ne ſit in corpore diſſidium, ſed curam habeant membra alia aliorum, in hunc eundem ſenſum:* 25 *Et ſi patiatur membrum unum, patiantur cum eo cuncta membra: ſique honore afficiatur unum membrum, geſtiant cum eo cuncta membra.* 26 Finis.

Lectio pro ſanctis Coſma & Damiano.

Vos igitur eſtis corpus Chriſti, ejuſque membra ex nonnullis ipſorum partibus. 27 *Et Deus quidem poſuit in Eccleſia quoſdam, quos ordinavit: Primò quidem Apoſtolos, ſecundò Prophetas, tertiò Doctores, deindè virtutes, deindè dona ſanationum, deindè ſubventionès auxilii, tum gubernationes, denique genera linguarum.* 28

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 ወለሥጋነሂ ፡ ብዙኃ ፡ መለያልዩ ፡ ወአኮ ፡ አሐዱ ፡=፦ እመኒ ፡ ትቤ ፡ እግር ፡ አንሰ ፡
15 ሊኮንኩ ፡ እደ ፡ ወሊኮንኩ ፡ እምውስተ ፡ ነፍስት ፡፡ አኮ ፡ ዘንተ ፡ ብሂላ ፡ ዘሊትከ
16 ውን ፡ እምውስተ ፡ ነፍስት ፡=፦ ወእመኒ ፡ ትቤ ፡ እዝን ፡ ሊኮንኩ ፡ ዐይነ ፡ ወሊኮን
17 ኩ ፡ እምነፍስት ፡ አኮ ፡ ዘንተ ፡ ብሂላ ፡ ዘሊትከውን ፡ እምነፍስት ፡=፦ ወእመሰ ፡
ኵሉ ፡ ነፍስትነ ፡ ዐይን ፡ ውእቱ ፡ አይቴ ፡ እንከ ፡ እዝን ፡፡ ወእመ ፡ ኵሉ ፡ ነፍስት
18 ነ ፡ እዝነ ፡ አይቴ ፡ እንከ ፡ አፍ ፡=፦ ወይእዜኒ ፡ አስተናብሮ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወሠ
19 ርዖ ፡ ለመለያልይነ ፡ ዘዘ ፡ ዚአሁ ፡ በውስተ ፡ ነፍስትነ ፡ ዘከመ ፡ ውእቱ ፡ ፈቀደ ፡=፦ ወ
20 እመሰ ፡ ለኵሉ ፡ ነፍስትነ ፡ አሐዱ ፡ መሲሊቱ ፡ እሮ ፡ እንከ ፡ ነፍስቱ ፡=፦ ይእዜኒ
21 ኬ ፡ መሲሊቱሰ ፡ ብዙኃ ፡ ወነፍስቱ ፡ አሐዱ ፡፡=፦ ሊትክል ፡ ትበሳ ፡ ዐይን ፡ ለእድ ፡
22 ሊይደፈቅደኪ ፡ ወካዕበ ፡ ሊትክል ፡ ትበሳ ፡ ርእስ ፡ ለእግር ፡ ሊይደፈቅደኪ ፡=፦ ፈድፋደ ፡
23 መፍቅድነ ፡ ውእቱ ፡ ገለኩ ፡ ዘይደክም ፡ መሲሊይትነ ፡=፦ ወዝኩ ፡ መፅእሪነ ፡ ውእ
24 ቱ ፡ ክብርነ ፡፡=፦ እስመ ፡ ቆስሐ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለነፍስትነ ፡ ወአክበሮ ፡ ፈድፋደ ፡ ለመ
ፅእልነ ፡ ከመ ፡ ሊይትአበይ ፡ በበይናቲሁ ፡ መለያልያቲነ ፡ ካመ ፡ የዐሪ ፡ ምክረ ፡ መለያልይ
25 26 ነ ፡=፦ ወከመ ፡ ሊይትናፈቅ ፡ አባልነ ፡=፦ ለእመ ፡ አሐዱ ፡ አበል ፡ ሐመ ፡ የሐምም ፡ ምስ
ሌሁ ፡ ኵሉ ፡ ነፍስትነ ፡ ወእመኒ ፡ ተፈሥሐ ፡ አሐዱ ፡ አባል ፡ ይትፌሣሕ ፡ ኵሉ ፡ ነፍስት
27 ነ ፡፡=፦ አንትሙኬ ፡ ሥጋሁ ፡ ለክርስቶስ ፡ ወአባሉ ፡፡=፦ ወወሀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ እ
28 ገለ ፡ ለቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ በቀደሚ ፡ ዘሐዋርያት ፡ ቢደግም ፡ ዘነቢያት ፡ በሣልስ ፡ ዘሊቃ
ውንት ፡ ወእምዝ ፡ ዘትእምርት ፡ በኀይል ፡፡ ወእምዝ ፡ ዘሕሶት ፡ በጸጋሁ ፡ ዘረድኤት ፡ ወ
ዘአምርሕት ፡ ወዘነገረ ፡ በሐውርት ፡=፦

Et corporis noſtri multa membra, & non unum. Si dicat pes; Ego non 14
ſum manus, & non ſum ex corpore: anne ſic dicens propterea non eſt ex 15
corpore? Et ſi dicat auris; Non ſum oculus, & non ſum ex corpore: an- 16
ne ſic dicens propterea non eſt ex corpore? Et ſi totum corpus noſtrum 17
oculus eſt, ubi igitur auditus? Et ſi totum corpus noſtrum auris, ubi igi-
tur odoratus? Et nunc diſpoſuit Deus, & conſtituit membris noſtris, uni- 18
cuique quod ſuum eſt, in corpore noſtro, prout ipſe voluit. Et ſi toti cor- 19
pori noſtro unum membrum, ubi corpus? Nunc igitur membra multa: & 20
corpus unum. Non poteſt dicere oculus manui; Non indigeo te: & iterùm non po- 21
teſt dicere caput pedi; Non indigeo te. Magis utile nobis eſt iſtud mem- 22
brum infirmiſſimum membrorum noſtrorum: Et illud quod inhoneſtum fuit 23
nobis, eſt gloria noſtra. Quia temperavit Deus corpora noſtra, & honora- 24
vit magis quod opprobrio nobis fuit, ut non diſſentirent inter ſe membra
noſtra, ut æqualis ſit confidentia membrorum noſtrorum, Et ut non di- 25
vidantur membra noſtra. Si unum membrum patitur, patietur cum eo totum 26
corpus noſtrum: & ſi gaudet unum membrum, gaudebit totum corpus no- 27
ſtrum. Vos igitur corpus Chriſti, & membra ejus. Et dedit Deus autem 28
domui Chriſtianorum, primùm Apoſtolorum, ſecundò prophetarum, tertiò
doctorum, & tunc ſignorum in virtute, & tunc medicinæ in dono ſuo au-
xiliatorum, & ductorum, & linguarum exoticarum.

Num omnes Apoſtoli? *num* omnes propheta? *num* omnes doctores? *num* omnes
29 Μὴ πάντες ἀπόστολοι; μὴ πάντες προφῆται; μὴ πάντες διδάσκαλοι; μὴ πάντες
virtutes? *num* omnes *dona* habent curationum? *Num* omnes linguis
30 δυνάμεις; μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; Μὴ πάντες γλώσσαις
loquuntur? *num* omnes interpretantur? Æmulamini autem chariſmata meliora.
31 λαλοῦσι; μὴ πάντες διερμηνεύουσι; Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ (σ) κρείττονα.
Et adhuc *ſecundùm excellentiam* viam vobis demonſtro.
καὶ ἔτι καθ' ὑπερβολὴν ὁδὸν ὑμῖν δείκνυμι.

CAP. XIII. ιγ'.

Si linguis hominum loquar & angelorum, charitatem autem non habeam,
1 Ἐὰν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω,
factus ſum æs ſonans, aut cymbalum tinniens. Et ſi habuero prophetiam,
2 γέγονα χαλκὸς ἠχῶν, ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον. (α) Καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν,
& noverim myſteria omnia & omnem ſcientiam, & ſi habuero omnem fidem,
καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, (β) καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν,
ita ut montes *transferre*, charitatem autem non habuero, nihil ſum. Et ſi
3 ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, (γ) οὐθέν εἰμι. Καὶ ἐὰν
inſumam alendo pauperes omnes facultates meas, & ſi *tradam* corpus meum
ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, (δ) καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου
ut ardeam, charitatem autem non *habeam*, nihil *juvor*. Charitas
4 ἵνα καυθήσωμαι, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. Ἡ ἀγάπη
longanimis eſt, benigna eſt: charitas non æmulatur, *charitas* non agit perperàm, non
μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ
inflatur, Non *indecorè agit*, non quærit ſua, non irritatur, non cogitat
5 φυσιοῦται, Οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται
malum, Non gaudet ſuper *injuſtitia*, *congaudet* autem veritati: Omnia
6 τὸ κακὸν, Οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ· Πάντα
7 ſuffert, omnia credit, omnia ſperat, omnia ſuſtinet. Charitas nunquam
στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε 8
excidit: ſive *autem* prophetiæ *abolebuntur*, ſive linguæ ceſſabunt, ſive
(ε) ἐκπίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖαι καταργηθήσονται, εἴτε γλῶσσαι παύσονται, εἴτε
ſcientia *abolebitur*. Ex parte enim cognoſcimus, & ex parte prophe-
(ζ) γνῶσις καταργηθήσεται. Ἐκ μέρους γὰρ γινώσκομεν, καὶ ἐκ μέρους προφη- 9
tamus: Cùm autem venerit perfectum, *tunc* quod ex parte *abolebitur*.
τεύομεν· Ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ (η) τέλειον, τότε τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται. 10
Cùm eſſem *infans*, ut *infans* loquebar, ut *infans* ſapiebam, ut *infans*
Ὅτε ἤμην νήπιος, (θ) ὡς νήπιος ἐλάλουν, ὡς νήπιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος 11
cogitabam: Quando autem factus ſum vir, *abolevi* quæ *infantis*. Videmus *enim*
ἐλογιζόμην· ὅτε δὲ γέγονα ἀνὴρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νηπίου. Βλέπομεν γὰρ 12
nunc per ſpeculum in ænigmate: tunc autem facie ad faciem. Nunc
ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι· τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον. ἄρτι
cognoſco ex parte, tunc autem cognoſcam ſicut & cognitus ſum. Nunc
γινώσκω ἐκ μέρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην. Νυνὶ 13
autem manent fides, ſpes, charitas, tria hæc: major autem horum
δὲ μένει πίστις, ἐλπὶς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα· μείζων δὲ τούτων
charitas.
ἡ ἀγάπη.

CAP. XIV. ιδ'.

Sectamini charitatem, æmulamini *verò* ſpiritalia, magis autem ut prophe-
Διώκετε τὴν ἀγάπην, ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευματικὰ, μᾶλλον δὲ ἵνα προφη- 1
tetis. *Nam loquens* linguâ, non hominibus loquitur, ſed Deo. Nemo
τεύητε. Ὁ γὰρ λαλῶν γλώσσῃ, οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ, ἀλλὰ τῷ Θεῷ. οὐδεὶς 2
enim audit: ſpiritu autem loquitur myſteria.
γὰρ ἀκούει· πνεύματι δὲ λαλεῖ μυστήρια.

MS. A. (σ) μείζονα. ΚΕΦ. ιγ'. MS. A. (α) Κἂν (β) κἂν (γ) οὐθὲν ὠφελοῦμαι. Κἂν (δ) κἂν (ε) πίπτει· (ζ) γνώσεις καταργηθήσονται. (η) τέλειον, τὸ ἐκ (θ) ἐλάλουν ὡς νήπιος, ἐφρόνουν ὡς νήπιος, ἐλογιζόμην ὡς νήπιος· ὅτε γέγονα

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

29 ܠܡܐ ܟܠܗܘܢ ܫܠܝܚܐ. ܠܡܐ ܟܠܗܘܢ ܢܒܝܐ. ܠܡܐ ܟܠܗܘܢ ܡܠܦܢܐ. * ܠܡܐ 30
ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝܢ ܚܝܠܐ. ܠܡܐ ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܡܘܗܒܬܐ ܕܐܣܝܘܬܐ. ܠܡܐ
31 ܟܠܗܘܢ ܒܠܫܢܐ ܡܡܠܠܝܢ. ܐܘ ܠܡܐ ܟܠܗܘܢ ܡܦܫܩܝܢ. * ܐܢ ܕܝܢ ܛܐܢܝܢ ܐܢܬܘܢ
ܠܡܘܗܒܬܐ ܪܘܪܒܬܐ. ܬܘܒ ܐܚܘܝܟܘܢ ܐܘܪܚܐ ܕܡܝܬܪܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܓ *

1 ܐܢ ܒܟܠ ܠܫܢ ܒܢܝܢܫܐ ܐܡܠܠ ܘܒܕܡܠܐܟܐ. ܘܚܘܒܐ ܠܝܬ ܒܝ. ܗܘܝܬ ܠܝ
2 ܐܝܟ ܢܚܫܐ ܕܩܥܐ. ܐܘ ܨܢܨܠܐ ܕܝܗܒ ܩܠܐ. * ܘܐܢ ܢܗܘܐ ܠܝ ܢܒܝܘܬܐ. ܘܐܕܥ ܐܪܙܐ ܟܠܗܘܢ
ܘܟܠܗ ܝܕܥܬܐ. ܘܐܢ ܢܗܘܐ ܠܝ ܟܠܗ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܐܝܟ ܕܛܘܪܐ ܐܫܢܐ. ܘܚܘܒܐ ܠܝܬ
3 ܒܝ. ܠܐ ܗܘܝܬ ܡܕܡ. * ܘܐܢ ܐܦܠܓ ܟܠ ܕܐܝܬ ܠܝ ܠܡܣܟܢܐ. ܘܐܢ ܐܫܠܡ ܦܓܪܝ
ܠܝܩܕܐ. ܘܚܘܒܐ ܠܝܬ ܒܝ. ܡܕܡ ܠܐ ܡܘܬܪ ܐܢܐ.

* ܕܣܚܝܬܐ * ܟܙ *

4 * ܚܘܒܐ ܡܓܪܓ ܪܘܚܗ ܘܡܒܣܡ. ܚܘܒܐ ܠܐ ܚܣܡ. ܚܘܒܐ ܠܐ ܡܫܬܓܫ ܘܠܐ ܡܬܚܬܪ.
5 * ܘܠܐ ܥܒܕ ܡܕܡ ܕܡܒܗܬ ܘܠܐ ܒܥܐ ܕܝܠܗ. ܘܠܐ ܡܬܚܡܬ. ܘܠܐ ܡܬܚܫܒ ܒܝܫܬܐ. * ܠܐ ܚܕܐ ܒܥܘܠܐ. ܐܠܐ 6
7 ܚܕܐ ܒܩܘܫܬܐ. * ܟܠ ܡܕܡ ܡܣܝܒܪ. ܟܠ ܡܕܡ ܡܗܝܡܢ. ܟܠ ܡܕܡ ܡܣܒܪ. ܟܠ ܡܕܡ ܡܣܝܒܪ.
8 * ܚܘܒܐ ܡܕܡ ܡܕܡ ܠܐ ܢܦܠ. ܢܒܝܘܬܐ ܓܝܪ ܢܒܛܠܢ. ܘܠܫܢܐ ܢܫܬܬܩܘܢ. ܘܝܕܥܬܐ
9 ܬܒܛܠ. * ܙܥܘܪܐ ܗܘ ܓܝܪ ܡܢ ܣܓܝ ܝܕܥܝܢܢ. ܘܙܥܘܪܐ ܡܢ ܣܓܝ ܡܬܢܒܝܝܢܢ.
10 * ܡܐ ܕܝܢ ܕܐܬܐ ܫܘܡܠܝܐ. ܗܝܕܝܢ ܢܒܛܠ ܗܘ ܡܕܡ ܕܙܥܘܪܐ ܗܘ. * ܟܕ ܝܠܘܕܐ 11
ܗܘܝܬ. ܐܝܟ ܝܠܘܕܐ ܡܡܠܠ ܗܘܝܬ. ܘܐܝܟ ܝܠܘܕܐ ܡܬܪܥܐ ܗܘܝܬ. ܘܐܝܟ ܝܠܘܕܐ ܡܬܚܫܒ
12 ܗܘܝܬ. ܟܕ ܗܘܝܬ ܕܝܢ ܓܒܪܐ. ܒܛܠܬ ܠܗܘܢ ܠܗܠܝܢ ܕܝܠܘܕܘܬܐ. * ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܝܟ ܕܒܡܚܙܝܬܐ
ܚܙܝܢܢ ܒܦܠܐܬܐ. ܗܝܕܝܢ ܕܝܢ ܐܦܝܢ ܠܘܩܒܠ ܐܦܝܢ. ܗܫܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܙܥܘܪܐ ܡܢ ܣܓܝ.
13 ܗܝܕܝܢ ܕܝܢ ܐܕܥ ܐܝܟ ܡܐ ܕܐܬܝܕܥܬ. * ܗܠܝܢ ܐܢܝܢ ܓܝܪ ܬܠܬ ܕܩܝܡܢ. ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܣܒܪܐ
ܘܚܘܒܐ. ܪܒ ܕܝܢ ܡܢ ܗܠܝܢ ܚܘܒܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܕ *

1 ܗܪܛܘ ܒܬܪ ܚܘܒܐ. ܘܛܢܘ ܒܡܘܗܒܬܐ ܕܪܘܚܐ.
2 ܝܬܝܪܐܝܬ ܕܝܢ ܕܬܬܢܒܘܢ. * ܡܢ ܕܡܡܠܠ ܓܝܪ ܒܠܫܢܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܒܢܝܢܫܐ
ܡܡܠܠ ܐܠܐ ܠܐܠܗܐ. ܠܐ ܓܝܪ ܐܢܫ ܫܡܥ ܡܕܡ ܕܡܡܠܠ. ܐܠܐ ܒܪܘܚ ܐܪܙܐ ܡܡܠܠ.

Num omnes Apoſtoli? num omnes prophetæ? num omnes doctores? Num omnes edunt virtutes? num omnes habent dona ſanationis? num omnes linguis loquuntur? aut num omnes interpretantur? Quòd ſi zelo teneamini donorum ampliorum, ego adhuc oſtendam vobis viam præſtantiorem. 29 30 31

CAP. XIII.

Si qualibet hominum linguâ loquar, & eâ quæ eſt Angelorum, charitatem autem non habeam, factus ſum ut æs reſonans, aut cymbalum edens ſonum. 1 Quòd ſi in me fuerit prophetia, & noverim arcana omnia, omnémque ſcientiam: & ſi fuerit in me tota fides, ita ut montes loco dimoveam, charitatem autem non habeam, nihil ſum. 2 Et, ſi quæcunque habeo, inſumam in alendos pauperes, & ſi tradam corpus meum ut comburatur, charitatem autem non habeam, nihil utilitatis percipio. 3

Lotionis. 27.

Charitas longaminis eſt & benigna; charitas non invidet; charitas non eſt tumultuoſa, neque ſuperbit; 4 Nec patrat quod pudendum eſt; nec quærit quæ ſua ſunt; non irritatur, neque cogitat malum. 5 Non gaudet de iniquitate, ſed gaudet de veritate. 6 Omnia ſuffert, omnia credit, omnia ſperat, omnia denique ſuſtinet. 7 Charitas nunquam excidit. Prophetiæ enim ceſſabunt, & linguæ ſilebunt, & ſcientia obliterabitur. 8 Modicum enim ex multo cognoſcimus, & modicum ex multo prophetamus. 9 Quum autem venerit perfectio, tunc abolebitur id quod modicum eſt. 10 Quum eſſem puer, ut puer loquebar, & ut puer ſentiebam, & ut puer cogitabam: quum autem factus ſum vir, abolevi ea quæ pueritiæ erant. 11 Cæterùm nunc quaſi per ſpeculum cernimus in ænigmate, tunc autem facie ad faciem. Nunc de multo exiguum cognoſco, tunc autem cognoſcam ſicut & cognitus ſum. 12 Hæc ſunt enim tria quæ permanent, fides, & ſpes, & charitas: ſed quod horum maximum, eſt charitas. 13

CAP. XIV

Currite poſt charitatem, & æmulamini dona Spiritûs, magìs autem ut vaticinemini. 1 Qui enim loquitur linguâ, non hominibus loquitur, ſed Deo: ſiquidē nemo audit quod loquitur, ſed Spiritu myſterium loquitur. 2

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

29 ወዘእኮ : ኵሉ : ዘነቢያት : ወቦኑ : ኵሉ : ሊቃውንት :: ወቦኑ : ለኵሉ : ኀይለ : ት
30 እምርት :=: ወዘእኮ : ለኵሉ : ጸጋ : ሕሰት : ወቦኑ : ኵሎሙ : ነገረ : በሐዋርት :
31 ይነብቡ : ወቦኑ : ኵሎሙ : መምህራን :: =: ቅንኡ : ለእንተ : ተዐቢ : ጸጋ : ወዓ
ደ : እንተ : ትኄይስ : ፍኖተ : እሜህረክሙ :=:
1 ፲፫ ወእመኒ : አእመርኩ : ነገረ : ኵሉ : በሐዋርት : ወነገረ : ኵሉ : እጓለ : እመ :
ሕያው : ወነገረ : መላእክት : ወተፋቅሮ : አልብየ : ኮንኩ : ከመ : ድምፀ : ብርት :
2 ወእምእኮ : ከመ : ደወል : ዘይነቁ :=: ወእመኒ : ተነበይኩ : ወአእመርኩ : ኵሎ : ዘ
ኅቡእ : ወኵሎ : ጥበበ : ወእመኒ : ብየ : ሀይማኖተ : እስከ : አፋልስ : አድባረ : ወተፋ
ቅሮ : አልብየ : ከንቶ : ኮንኩ :=:

Et proptereáne ſunt omnes prophetæ? num omnes ſunt magiſtri? & eſtne omnibus virtus ſignorum? 29 *Et proptereáne omnibus gratia medicinæ? & num omnes linguis exoticis loquuntur? & num omnes docent?* 30 *Æmulamini majorem gratiam. Et adhuc meliorem viam docebo vos.* 31

CAP. XIII.

Si intellexerim linguas omnium regionum, & linguas omnium hominum, & linguas angelorum, & charitatem non habeam, ſum ſicut ſonus æris, ſive ſicut chorda inſtrumenti quæ ſonum edit. 1 *Et ſi prophetaverim, & ſi noverim quodcunque myſterium, & omnem ſapientiam: & ſi habuerim fidem adeò ut transferam montes, & charitatem non habeo, inane ſum.* 2

Verſio VULGATA LATINA.

29 Numquid omnes Apoſtoli? numquid omnes Prophetæ? numquid omnes Docto-
30 res? Numquid omnes virtutes? numquid omnes gratiam habent curationum?
31 numquid omnes linguis loquuntur? numquid omnes interpretantur? Æmulamini
autem chariſmata meliora. Et adhuc excellentiorem viam vobis demonſtro.

CAP. XIII.

1 SI linguis hominum loquar, & angelorum, charitatem autem non habeam, factus
2 ſum velut æs ſonans, aut cymbalum tinniens. Et ſi habuero prophetiam,
& noverim myſteria omnia, & omnem ſcientiam: & ſi habuero omnem fidem
3 ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil ſum. Et ſi diſtribuero
in cibos pauperum omnes facultates meas, & ſi tradidero corpus meum
4 ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodeſt. Charitas
patiens eſt, benigna eſt: Charitas non æmulatur, non agit perperàm, non inflatur,
5 Non eſt ambitioſa, non quærit quæ ſua ſunt, non irritatur, non cogitat
6 7 malum, Non gaudet ſuper iniquitate, congaudet autem veritati: Omnia ſuffert,
omnia credit, omnia ſperat, omnia ſuſtinet. Charitas nunquam excidit: 8
ſive prophetiæ evacuabuntur, ſive linguæ ceſſabunt, ſive ſcientia deſtruetur. Ex 9
parte enim cognoſcimus, & ex parte prophetamus. Cùm autem venerit quod 10
perfectum eſt, evacuabitur quod ex parte eſt. Cùm eſſem parvulus, loquebar ut 11
parvulus, ſapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus. Quando autem factus
ſum vir, evacuavi quæ erant parvuli. Videmus nunc per ſpeculum in ænigmate: 12
tunc autem facie ad faciem. Nunc cognoſco ex parte: tunc autem cognoſcam
ſicut & cognitus ſum. Nunc autem manent, fides, ſpes, charitas, tria 13
hæc: major autem horum eſt charitas.

CAP. XIV.

SEctamini charitatem, æmulamini ſpiritalia: magìs autem ut prophetetis. 1
Qui enim loquitur linguâ, non hominibus loquitur, ſed Deo: nemo enim audit. 2
Spiritu autem loquitur myſteria.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

29 30 * ألعساهم كلهم رسلا • لعلهم كلهم انبيا • اتراهم كلهم معلمين * العلهم كلهم قوات • اتراهم
31 كلهم لهم مواهب الاشفية • لعلهم كلهم يتكلمون باللغات • اتراهم كلهم يترجمون * فغايروا اذا
المواهب المفضلة • ولاريكم طريقا تختص بالتباهي في الكمال ايضا •

• الفصل الثالث عشر •

1 * ان تكلمت بلغات الناس والملايكة • ولا يكون لي محبة
2 فقد صرت نحاسا يطن او صنجا يجلب * وان تكون لي النبوة • واعاين الاسرار كلها • وكافة
3 العلم • وان تكن لي الامانة بجملتها حتى انقل الجبال • ولا يكن لي محبة فلست شيا * وان
طعمت كل الاشياء التي املكها • وان دفعت جسدي ليحرق • وما يكون لي محبة • فما ينفعني
4 ذلك شيا • * الاربعا من الجمعة التاسعة بعد العنصرة • * المحبة تمهل توخي الصلاح •
5 المحبة ما تحسد • المحبة ما تطرمذ • ولا تبذخ * ولا تقبح اخلاقها • ولا تلتمس حقوقها • ولا تحتد •
6 7 ولا تتذكر الشر * ولا تسر بالظلم • بل تفرح بالحق * تحمل كل شي • تصدق كل شي •
8 ترجي كل شي • تصبر على كل شي * المحبة ما تسقط اصلا • ثم • ان قلت النبوات فانها
9 تبطل • وان ذكرت اللغات فستسكن وتكف • وان قصدت العلم فسيبطل * وانما نعرف من
10 بعض جزء العلم • ونتنبي من بعض جزء النبي * فاذا وافى الامر الكامل • فسيبطل حينيذ
الشي الذي هو الجزو • * الخامس عشر من تموز للقديس كيريكوس •
11 * ولما كنت طفلا كنت اتكلم كطفل • واميز مثل طفل • وافتكر كما يفتكر الطفل •
12 واذ صرت رجلا بطلت خلايق الصبي * لاننا نبصر الان كاننا ننظر في المراة برمز * وحينيذ
نبصر وجها بازا وجه • الان اعرف بعض جزء المعرفة • وفي ذلك الوقت اعرف كما قد عرفت •
13 * فالان تبقي الامانة • الرجا • المحبة • هذه الثلثة • واعظمهن المحبة •

1 • الفصل الرابع عشر • * فاسعوا نحو المحبة • غايروا المواهب الروحانية •
2 وعدوها • واكثار ان تتنباوا * فان من يتكلم بلغة فما يكلم الناس • لكنه يخاطب الله •
لان ما يسمعه احد • اذ بالروح يتكلم اسرارا •

Num ſunt omnes Apoſtoli? nū omnes Pro- 29
phetæ? num omnes Doctores? Num omnes 30
virtutes? num omnes habeant dona ſanationum?
num omnes loquuntur linguas?
num omnes interpretantur? Ambite ergò 31
dona præſtantiſſima. Et quidem oſtendam
vobis adhuc peculiarem viam gloriandi
in perfectione.

CAP. XIII.

SI loquar linguis hominum & Angelorum, 1
charitatem autem non habeam,
factus ſum æs tinniens, aut ſiſtrum ſtrepitans.
Et ſi habeam prophetiam, et conſpiciam 2
arcana omnia, omnemque ſcientiam:
ſi habeam fidem in ſua totalitate,
adeo ut montes transferam, charitatem
autem non habeam, nihil ſum. Et ſi 3
comedendas tribuam res omnes quas poſſideo,
& ſi tradam corpus meum ut comburatur,
charitatem autem non habeam,
nihil id mihi prodeſt.

Feriâ quartâ hebdomadis nonæ
poſt Pentecoſten.

Charitas longanimis eſt, intendit bonum: 4
charitas non invidet: charitas non fucatè
loquitur, neque ſuperbit, Neque tetricos 5
reddit mores ſuos, nec quærit legitima
ſua, neque excandeſcit, neque recordatur
malum, Neque gaudet de injuſtitia, 6
imò gaudet de veritate. Omnia 7
ſuffert, omnia credit, omnia ſperat, patienter
agit in rebus omnibus. Charitas non 8
excidet unquam. Hactenus. *Si prophetias*
dicam, hæ quidem abolebuntur:
ſi linguas enarrem, ſilebunt ac ceſſabunt:
ſi doctrinam mihi proponam, tandem deficiet.
Et verò aliquantam doctrinæ partem 9
novimus, & aliquantam prophetiæ
partem prophetamus: At ubi venerit 10
res integra, tunc ceſſabit res quæ eſt pars.

Decimâ quintâ Julii, pro
Sancto Cyriaco.

Cùm enim puer eſſem, loquebar ut puer, 11
& diſcernebam ut puer, & cogitabam ut
cogitat puer: at ubi factus ſum vir, abolevi
mores pueriles. Cernimus enim modò 12
ac ſi per ſpeculum videremus per ſignum;
tunc autem cernemus facie faciei oppoſitâ:
nunc aliquam ſcientiæ partem cognoſco,
at illo tempore cognoſcam quemadmodum
cognitus ſum. Nunc ergò manet 13
fides, ſpes, charitas, tria hæc:
maxima autem illarum, charitas.

CAP. XIV.

SAtagite circa charitatem, æmulemini 1
dona ſpiritualia, eaque expetite: magis
autem ut prophetetis. Nam qui aliquâ 2
loquitur linguâ, non hominibus loquitur,
ſed cum Deo ſermonem habet: quia nemo
audit illum, cùm per Spiritum loquatur
myſteria.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 ወእመኒ ፡ ወሀብኩ ፡ ለምጽዋት ፡ ኵሉ ፡ ንዋይየ ፡ ወዓዲ ፡ ሥጋየኒ ፡ ለእመ ፡ አብላዕኩ ፡
4 ከመ ፡ እትመዘገን ፡ ወተፋቅሮ ፡ አልብየ ፡ አልቦ ፡ ዘበቋዕኩ፡=፦ ተፋቅሮ ፡ ያስተዔግ
5 ስ ፡ ተፋትሮ ፡ ያስተምሕር ፡ ተፋቅሮ ፡ ኢያስተቀንእ፡=፦ ወኢይስተኀፍር ፡ ወኢያኀሥ
ሠ ፡ ተድላ ፡ ባሕቲቱ ፡ ኢያስተማዕዕ ፡ ወኢያሔሊ ፡ እኩየ ፡ ወኢያመክር ፡ እኩየ፡=፦
6 ወኢያስተፈሥሕ ፡ በፍግዕ ፡ ወያስተፌሥሕ ፡ በጽድቅ፡=፦ በኵሉ ፡ ያስተምሕር ፡ ወበኵ
7 ሉ ፡ ያስ[illegible]ዔግስ ፡ ወበኵሉ ፡ ያስተአምን ፡ ወበኵሉ ፡ ያስተዌክል፡=፦ ተፋቅሮ ፡ ለዝሉ
8 ፈ ፡ ኢያኀስር ፡ ወኢያወድቅ፡፡ ዘኒ ፡ ተነበየ ፡ ኀላፊ ፡ ወይሰዐር ፡ ወዘኒ ፡ ነበበ ፡ በነገረ፡
9 በሐውርት ፡ ኃላፊ ፡ ወይሰዐር ፡ ወዘኒ፡ ጠበበ ፡ ኃላፊ ፡ ወይሰዐር፡፡=፦ እምአሐዱ ፡
10 ገጽ ፡ ናአምር ፡ ወእምአሐዱ ፡ ገጽ ፡ ንተኔበይ፡=፦ ወአመ ፡ በጽሐ ፡ ፍጻሜሁ ፡ ሎቱ
11 ፤ ፡ [ዘአምአሐዱ ፡ ገጽ ፡] ይስዐር ፡ ውእቱ፤፡፡=፦ አመሰ ፡ ደቂቅ ፡ አነ ፡ ተናገርኩ ፡
ከመ ፡ ደቂቅ ፡ ወሐለይኩ ፡ ከመ ፡ ደቂቅ ፡ ወመከርኩ ፡ ከመ ፡ ደቂቅ ፡ ወአመሰ ፡ ልህቁ ፡
12 ሰዐርኩ ፡ ኵሎ ፡ ግብረ ፡ ደቂቅ፡=፦ ወይእዜሰ ፡ ተዐውቀኒ ፡ ወአስተርአየኒ ፡ ኵሉ ፡ ከ
ሡተ ፡ ከመዘ ፡ በመጽሄት ፡ ገጽ ፡ በገጽ ፡ ወይእዜሰ ፡ አአምር ፡ እምአሐዱ፡ኅብር ፡ ዘላመ
13 ሰ ፡ ተዓወቀኒ፡=፦ ወይእዜኒ፡ እሉ፡ ሠለስቱ፡ እሙንቱ፡ ሀይማኖት፡ ወትውክልት፡ ወተፋቅሮ፡
ወእምኵሉ፡ የዐቢ፡ ተፋቅሮ፡ ወተቃህዎ፡ ዘመንፈስ፡ቅዱስ፡=፦

በበዓለ ፡ ኀምሰ፡=፦

1 10 ዴግንዋ ፡ ለተፋቅሮ ፡ ወተቃህዎ ፡ ዘመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ከመ ፡ ትትነበዩ፡፡=፦
2 እስመ ፡ ዘይነብብ ፡ በነገረ ፡ በሐውርት ፡ አኮ ፡ ለሰብአ ፡ ዘይነብብ ፡ ዘእንበለ ፡ ለእግዚአ
ብሔር፡እስመ፡ አልቦ፡ዘይሰምዖ፡ ዘይነብብ፡ ለመንፈሱ፡ዘኅቡአ፡=፦

Et ſi dederim in eleemoſynas, omnia bona mea, & etiam corpus meum ſi cibum 3
præbui, ut glorier, & charitatem non habeam, nihil eſt quo profecerim. Cha- 4
ritas patiens eſt, charitas miſericors eſt, charitas non invidet. Et non pude- 5
factum reddit, & non quærit placere ſibi, imò ne irata eſt, neque cogitat malum,
neque conſultat malum. Et non gaudet in violentia, ſed gaudet in juſtitia. 6
In omnibus miſericors eſt, in omnibus patiens eſt, & in omnibus fidelis eſt, & 7
in omnibus confidit. Charitas in æternum non vilipendit, neque excidit: qui 8
prophetavit, temporalis eſt & peribit: & qui loquutus eſt in linguis regionum,
temporalis eſt & peribit: & qui ſapiens eſt, temporalis eſt & peribit. Ex una 9
parte cognoſcimus, & ex una parte prophetamus. Et quum venerit con- 10
ſummatio ejus, illud quod ex parte eſt *ſolvet ipſe. Quum parvulus* 11
eſſem, loquutus ſum ut parvulus, & imaginatus ſum ut parvulus, & cogitavi
ut puerulus: & quum adoleverim, abolevi omnia opera parvuli. Et nunc 12
cognita ſunt mihi, & apparuerunt mihi omnia apertè ſicut in ſpeculo facies ad fa-
ciem, & nunc cognoſcam ex cujuſdam communicatione quodcunque edoctus fuero.
Et nunc iſtæ tres ſunt, fides, & ſpes, & charitas, & omnibus major eſt charitas: 13
& zelamini ſuper eo quod eſt *Spiritûs ſancti.*

Feſto Pentecoſtes.

CAP. XIV.

SE*ctamini charitatem, & zelamini* ſuper *eo quod eſt Spiritûs ſancti, ut pro-* 1
phetetis. Quia qui loquitur in linguis regionum, non hominibus eſt quòd loquitur, 2
ſed Deo: quia nemo eſt qui audit eum qui loquitur ſpiritui ſuo myſterium.

At prophetans, hominibus loquitur ædificationem, & exhortationem, & conſola-
3 Ὁ δὲ προφητεύων, ἀνθρώποις λαλεῖ οἰκοδομὴν, καὶ παράκλησιν, καὶ παραμυ-
tionem. *Loquens* linguâ, ſeipſum ædificat: *At prophetans,* Eccleſi-
4 θίαν. Ὁ λαλῶν γλώσσῃ, ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προφητεύων, ἐκκλησί-
am ædificat. Volo autem omnes vos loqui linguis, magis autem *ut*
5 αν οἰκοδομεῖ. Θέλω δὲ (α) πάντας ὑμᾶς λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον δὲ ἵνα
prophetetis. Major *enim prophetans,* quàm *loquens* linguis, *præter*
προφητεύητε. μείζων (β) γὰρ ὁ προφητεύων, ἢ ὁ λαλῶν γλώσσαις, ἐκτὸς
ſi non interpretetur, ut Eccleſia ædificationem accipiat. Nunc autem, fra-
6 εἰ μὴ διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλησία οἰκοδομὴν λάβῃ. (γ) Νυνὶ δὲ, ἀδελ-
tres, ſi venero ad vos linguis loquens, quid vobis prodero, *ſi non* vo-
φοὶ, ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσσαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφελήσω, ἐὰν μὴ ὑ-
bis loquar aut in revelatione, aut in ſcientia, aut in prophetia, aut in doctri-
μῖν λαλήσω ἢ ἐν ἀποκαλύψει, ἢ ἐν γνώσει, ἢ ἐν προφητείᾳ, ἢ ἐν διδα-
na? Tamen *inanima* vocem dantia, ſive tibia, ſive cithara, *ſi* diſtin-
7 χῇ; Ὅμως τὰ ἄψυχα φωνὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς, εἴτε κιθάρα, ἐὰν δια-
ctionem ſonituum *non* dederint, quomodò ſcietur *tibiâ cantatum,* aut ci-
στολὴν τοῖς φθόγγοις μὴ δῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον, ἢ τὸ κι-
tharizatum? Etenim ſi incertam vocem tuba det, quis *ap-*
8 θαριζόμενον; Καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον (δ) φωνὴν σάλπιγξ δῷ, τίς (ε) παρα-
parabitur ad bellum? Ita & vos per linguam *ſi non bene*
9 σκευάσεται εἰς πόλεμον; (ζ) Οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔ-
ſignificantem ſermonem dederitis, quomodò *cognoſcetur dictum?* eritis enim in aë-
σημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέ-
ra loquentes. *Tot, ſi contigerit,* genera *vocum* ſunt in mundo: &
10 ρα λαλοῦντες. Τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη φωνῶν (η) ἐστιν ἐν κόσμῳ, καὶ (θ)
nihil *eorum mutum.* Si ergò neſciero virtutem vocis, ero
11 οὐδὲν αὐτῶν ἄφωνον. Ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ
loquenti barbarus: & *loquens, in me* barbarus. Sic & vos,
λαλοῦντι βάρβαρος, καὶ ὁ λαλῶν, ἐν ἐμοὶ βάρβαρος. (ι) Οὕτω καὶ ὑμεῖς, 12
quoniam æmulatores eſtis ſpirituum, ad ædificationem Eccleſiæ quærite,
ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε,
ut abundetis. *Quapropter loquens* linguâ, oret ut interpre-
ἵνα (κ) περισσεύητε. Διόπερ ὁ λαλῶν γλώσσῃ, προσευχέσθω ἵνα διερμη- 13
tetur. Si *enim* orem linguâ, ſpiritus meus orat: *at*
νεύῃ. Ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται· ὁ δὲ 14
mens mea *infructuoſa* eſt. Quid ergò eſt? Orabo ſpiritu, ora-
νοῦς μου ἄκαρπός ἐστι. Τί οὖν ἐστι; Προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξο- 15
bo *autem* & mente: pſallam ſpiritu, pſallam *verò* & mente. Cæterùm
μαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ. Ἐπεὶ 16
ſi benedixeris ſpiritu, *implens* locum idiotæ, quomodò
ἐὰν (λ) εὐλογήσῃς τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου, πῶς
dicet, Amen, ſuper *tua gratiarum actione? quandoquidem* quid *dicis* neſcit.
ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε.
Tu quidem *enim* benè gratias agis: ſed alter non ædificatur: Grati-
Σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς· ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται. Εὐχα- 17 18
as ago Deo meo, *omnibus vobis magis linguis loquens.* Sed
ριστῶ τῷ (μ) Θεῷ μου, πάντων ὑμῶν μᾶλλον (ν) γλώσσαις λαλῶν. Ἀλλ' 19
in Eccleſia volo quinque verba *per intelligentiam meam* loqui, ut &
ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους (ξ) διὰ τοῦ νοός μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ
alios inſtruam, quàm decem *mille ſermones* in lingua. Fratres, *ne* pue-
ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ. Ἀδελφοὶ, μὴ παι- 20
ri *efficiamini* ſenſibus, ſed malitiâ *pueraſcite:* *at* ſenſibus perfecti
δία γίνεσθε ταῖς φρεσὶν, ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε· ταῖς δὲ φρεσὶ τέλειοι
eſtote.
γίνεσθε.

Κεφ. ιδ'. MS. A. (α) ὑμᾶς πάντας γλώσσαις λαλεῖν, (β) δὲ (γ) Νῦν (δ) * σάλπιγξ φωνὴν δῷ, (ε) παρασκευάζεται (ζ) Οὕτως (η) εἰσιν (θ) οὐδὲν ἄφωνον.
(ι) Οὕτως (κ) προφητεύητε. Διὸ ὁ (λ) εὐλογῇς πνεύματι, (μ) Θεῷ, πάντων (ν) γλώσσῃ * Ἀλλὰ ἐν (ξ) τῷ νοΐ μου

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܐܝܢܐ ܕܝܢ ܕܡܬܢܒܐ. ܠܒܢܝܢܫܐ ܡܡܠܠ. ܒܢܝܢܐ ܘܡܘܟܟܐ ܘܒܘܝܐܐ. * ܘܕܡܡܠܠ
4 ܒܠܫܢܐ. ܢܦܫܗ ܗܘ ܒܢܐ. ܘܕܡܬܢܒܐ ܥܕܬܐ ܒܢܐ. * ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܟܠܟܘܢ ܬܡܠܠܘܢ
5 ܒܠܫܢܐ. ܝܬܝܪܐܝܬ ܕܝܢ ܕܬܬܢܒܘܢ. ܪܒ ܗܘ ܓܝܪ ܐܝܢܐ ܕܡܬܢܒܐ. ܡܢ ܗܘ ܕܡܡܠܠ
ܒܠܫܢܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܡܦܫܩ. ܐܢ ܕܝܢ ܡܦܫܩ. ܥܕܬܐ ܒܢܐ. * ܘܗܫܐ ܐܚܝ. ܐܢ ܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ 6
ܘܐܡܠܠ ܥܡܟܘܢ ܒܠܫܢܐ. ܡܢܐ ܡܘܬܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܐܢ ܐܡܠܠ ܥܡܟܘܢ. ܐܘ
ܒܓܠܝܢܐ ܐܘ ܒܝܕܥܬܐ. ܐܘ ܒܢܒܝܘܬܐ ܐܘ ܒܡܠܦܢܘܬܐ. * ܐܦ ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܐܝܠܝܢ 7
ܕܠܝܬ ܒܗܝܢ ܢܦܫܐ. ܘܝܗܒܢ ܩܠܐ. ܐܢ ܙܡܪܐ ܘܐܢ ܟܢܪܐ. ܐܢ ܦܘܪܫܢܐ ܠܐ ܥܒܕܝܢ
ܒܝܬ ܢܥܡܬܐ ܠܚܒܪܬܗ. ܐܝܟܢܐ ܡܬܝܕܥ ܡܢܐ ܕܡܙܡܪ ܐܘ ܡܢܐ ܕܡܬܢܩܫ.
8 * ܘܐܢ ܩܪܢܐ ܬܐܡܪ ܩܠܐ ܕܠܐ ܦܪܝܫ. ܡܢܘ ܢܬܛܝܒ ܠܩܪܒܐ. * ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ. ܐܢ
9 ܬܐܡܪܘܢ ܡܠܬܐ ܒܠܫܢܐ. ܘܠܐ ܬܗܘܐ ܡܦܫܩܐ. ܐܝܟܢܐ ܡܬܝܕܥܐ ܡܕܡ ܕܐܡܪܝܬܘܢ
ܬܗܘܘܢ ܠܟܘܢ ܐܝܟ ܗܘ ܕܥܡ ܐܐܪ ܡܡܠܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܗܐ ܓܝܪ ܓܢܣܐ 10
ܕܠܫܢܐ ܣܓܝܐܐ ܐܝܬ ܒܥܠܡܐ. ܘܡܕܡ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܕܠܐ ܩܠܐ. * ܘܐܢ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܚܝܠܗ 11
ܕܩܠܐ. ܗܘܐ ܐܢܐ ܠܗ ܒܪܒܪܝܐ ܠܗܘ ܕܡܡܠܠ. ܘܐܦ ܗܘ ܕܡܡܠܠ. ܗܘܐ ܠܝ ܒܪ
ܒܪܝܐ. * ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ. ܡܛܠ ܕܛܢܢܐ ܐܢܬܘܢ ܕܡܘܗܒܬܐ ܕܪܘܚܐ ܠܒܢܝܢܐ 12
13 ܕܥܕܬܐ ܒܥܘ ܕܬܬܝܬܪܘܢ. * ܘܗܘ ܕܡܡܠܠ ܒܠܫܢܐ. ܢܨܠܐ ܕܢܦܫܩ. * ܐܢ ܗܘ ܓܝܪ ܕܐܨܠܐ
14 ܒܠܫܢܐ. ܪܘܚܝ ܗܝ ܡܨܠܝܐ. ܡܕܥܝ ܕܝܢ ܕܠܐ ܦܐܪܐ ܗܝ. * ܡܢܐ ܗܟܝܠ ܐܥܒܕ .·. 15
ܐܨܠܐ ܒܪܘܚܝ. ܘܐܨܠܐ ܒܡܕܥܝ .·. ܘܐܙܡܪ ܒܪܘܚܝ. ܘܐܙܡܪ ܐܦ ܒܡܕܥܝ. * ܘܐܠܐ ܐܢ ܡܒܪܟ 16
ܐܢܬ ܒܪܘܚ. ܗܘ ܕܡܡܠܐ ܕܘܟܬܐ ܕܗܕܝܘܛܐ. ܐܝܟܢܐ ܢܐܡܪ ܐܡܝܢ ܥܠ ܬܘܕܝܬܟ.
ܡܛܠ ܕܡܢܐ ܐܡܪ ܐܢܬ ܠܐ ܝܕܥ. * ܐܢܬ ܓܝܪ ܫܦܝܪ ܡܒܪܟ ܐܢܬ. ܐܠܐ ܚܒܪܟ ܠܐ ܡܬܒܢܐ. 17
18 * ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܐܠܗܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܟܘܢ ܡܡܠܠ ܐܢܐ ܒܠܫܢܐ. * ܐܠܐ ܒܥܕܬܐ ܨܒܐ ܐܢܐ
19 ܕܚܡܫ ܡܠܝܢ ܒܡܕܥܝ ܐܡܠܠ. ܕܐܦ ܠܐܚܪܢܐ ܐܠܦ. ܝܬܝܪ ܡܢ ܪܒܘ ܡܠܝܢ ܒܠܫܢܐ.
* ܕܣܝܡ ܒܘܪܟܐ * ܩܢ * ܐܚܝ .·. ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܛܠܝܐ 20
ܒܪܥܝܢܝܟܘܢ. ܐܠܐ ܠܒܝܫܬܐ ܗܘܘ ܝܠܘܕܐ. ܘܒܪܥܝܢܝܟܘܢ ܗܘܘ ܓܡܝܪܐ.

Is autem qui vaticinatur, hominibus loquitur 3
ædificationem, & exhortationem, & con-
ſolationem. Qui loquitur linguâ, ſeipſum 4
ædificat: at qui prophetat, Eccleſiam ædificat.
Velim autem vos omnes loqui linguis, ma- 5
gìs autem prophetare: major enim eſt qui
prophetat, quàm qui loquitur linguâ, niſi
interpretetur: quòd ſi interpretatur, Ec-
cleſiam ædificat. Nunc autem, fratres mei, 6
ſi veniam ad vos, & vobiſcum loquar lin-
guis, quid vobis prodero, niſi loquar vo-
biſcum aut per revelationem, aut per ſcien-
tiam, aut per prophetiam, aut per doctrinam?
Etenim res illæ quæ ſunt inanimes, quæque 7
ſonum edunt, ſive tibia, ſive cithara, niſi
diſtinctionem fecerint inter tonum & ſocium
ejus, quomodo cognoſcetur quid canitur,
aut quid pulſatur? Quòd ſi cornu emiſe- 8
rit vocem indiſtinctam, quis apparabitur
ad prælium? Ita & vos ſi ſermonem linguâ 9
dixeritis, non ſit autem explicatus, quo-
modo cognoſcetur quod dicitis? eritis vo-
bis quaſi cum aëre loquentes. Ecce enim 10
ſunt multa genera linguarum in mundo, &
nullum eorum abſque voce. Quòd ſi neſci- 11
ero vim vocis, ego ero barbarus ei qui lo-
quitur; ac etiam ille qui loquitur, erit mihi
barbarus. Sic & vos, quandoquidem ze- 12
latores eſtis donorum Spiritûs ad ædificati-
onem Eccleſiæ, ſtudete ut abundetis. Et qui 13
loquitur linguâ, oret ut interpretetur. Nam 14
ſi orem linguâ, ſpiritus quidem meus orat,
at mens mea eſt abſque fructibus. Quid ergò 15
faciam? Orabo ſpiritu meo, orabo & mente
& meâ: pſallam ſpiritu meo, pſallam & men-
te meâ. Alioqui ſi benedixeris ſpiritu, is qui 16
implet locum imperiti, quomodo dicet Amen
ad tuã gratiarum actionem? quandoquidem
quid dicas neſcit. Tu quidem rectè bene- 17
dicis, ſed ſocius tuus non ædificatur. Gra- 18
tias ago Deo, quòd magìs quàm vos omnes
linguis loquor. Sed in Eccleſia volo quin- 19
que verba mente meâ loqui, ut & alios do-
ceam, potiùs quàm decem millia verborum,
linguâ.

Genuum poſitione. 2

Fratres mei, ne ſitis pueri mentibus veſtris, 20
ſed malitiis infantes ſitis, mentibus autem
veſtris eſtote perfecti.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ወዘሰ ፡ ይትኔበይ ፡ ለሰብእ ፡ ይነብብ ፡ በዘ ፡ ይጸንዕ ፡ ወበዘ ፡ ይትፌሣሕ ፡ ወይትናዘ
4 ዝ፡፡ ወዘሰ ፡ ይነብብ ፡ በነገረ ፡ በሐውርት ፡ ለርእሱ ፡ የሐንጽ ፡ ወዘሰ ፡ ይትኔበይ ፡
5 ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ የሐንጽ፡፡ ወአፈቅድ ፡ ትንብቡ ፡ በነገረ ፡ በሐውርት ፡ ወዓዲ ፡
ፈድፋደ ፡ ከመ ፡ ትትኔበዩ ፡ ወየዐቢ ፡ ዘይትኔበይ ፡ እምዘ ፡ ይነብብ ፡ በነገረ ፡ በሐውር
6 ት፡፡ እስመ ፡ ትርጓሜን፡ ይፈቅድ ፡ በዘ፡ ይትሐነጽ፡ ሕዝብ፡፡ ወይእዜኒ፡ አኃዊነ ፡ እመ ፡
መጻእኩ ፡ ኀቤክሙ ፡ ወነበብኩ ፡ በነገረ ፡ በሐውርት ፡ ምንተ ፡ እበቍዐክሙ ፡ እመ ፡
ክሡተ ፡ ኢተናገርኩክሙ ፡ ወዘጥበብ ፡ ወዘተንቢት ፡ ወዘትምህርት፡፡

Et qui prophetat, hominibus loquitur, in quo confirmetur, & in quo gaudeat, 3
& conſolationem habeat. Et qui loquitur in linguis regionum, ſeipſum ædificat: 4
& qui prophetat, domos Chriſtianas ædificat. Et velim ut loquamini in lin- 5
guis regionum, tamen magìs ut prophetetis: quia major eſt qui prophetat, quàm is
qui loquitur in linguis regionum, quia ut interpretetur nobis neceſſe eſt ad
ædificandum populum. Et nunc fratres noſtri, ſi venerim ad vos, & loqu- 6
tus fuerim in linguis regionum, quid prodero vobis, ſi apertè non loquutus fu-
erim vobis, & quæ prudentiæ ſunt, *& quæ prophetiæ, & quæ doctrinæ?*

Verſio VULGATA LATINA.

3 Nam qui prophetat, hominibus loquitur ad ædificationem, & exhortationem,
4 & conſolationem. Qui loquitur linguâ, ſemetipſum ædificat: qui autem pro-
5 phetat, Eccleſiam Dei ædificat. Volo autem omnes vos loqui linguis: ma-
gis autem prophetare. Nam major eſt qui prophetat, quàm qui loquitur lin-
6 guis: niſi fortè interpretetur, ut Eccleſia ædificationem accipiat. Nunc au-
tem, fratres, ſi venero ad vos linguis loquens; quid vobis prodero, niſi vo-
bis loquar aut in revelatione, aut in ſcientia, aut in prophetia, aut in do-
7 ctrina? Tamen quæ ſine anima ſunt vocem dantia, ſive tibia, ſive cithara,
niſi diſtinctionem ſonituum dederint; quomodò ſcietur id quod canitur, aut
8 quod citharizatur? Etenim ſi incertam vocem det tuba; quis parabit ſe ad
9 bellum? Ita & vos per linguam niſi manifeſtum ſermonem dederitis; quo-
10 modò ſcietur id quod dicitur? eritis enim in aëra loquentes. Tam multa, ut
putà, genera linguarum ſunt in hoc mundo: & nihil ſine voce eſt. Si er- 11
gò neſciero virtutem vocis, ero ei, cui loquor, barbarus: & qui loquitur,
mihi barbarus. Sic & vos, quoniam æmulatores eſtis ſpirituum, ad ædifica- 12
tionem Eccleſiæ quærite ut abundetis. Et ideò qui loquitur linguâ, oret ut 13
interpretetur. Nam ſi orem linguâ, ſpiritus meus orat, mens autem mea ſi- 14
ne fructu eſt. Quid ergò eſt? Orabo ſpiritu, orabo & mente: pſallam ſpi- 15
ritu, pſallam & mente. Cæterùm ſi benedixeris ſpiritu: qui ſupplet locum 16
idiotæ, quomodò dicet, Amen, ſuper tuam benedictionem? quoniam quid di-
cas, neſcit. Nam tu quidem benè gratias agis: ſed alter non ædificatur. 17
Gratias ago Deo meo, quòd omnium veſtrûm linguâ loquor. Sed in Eccleſia 18
volo quinq; verba ſenſu meo loqui, ut & alios inſtruam: quàm decem millia ver- 19
borum in lingua. Fratres, nolite pueri effici ſenſibus, ſed malitiâ parvuli eſtote: 20
ſenſibus autem perfecti eſtote.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

3 * فاما من يتنبى فانما يخاطب الناس * فيورد توطيدا وتعزية وتسلية * من يتكلم بلغة 4
يبني ذاته * ومن يتنبى يبني كنيسة * واريدكم كلكم تتكلمون باللغات * وافضل 5
كثيرا ان تتنباوا * لان من يتنبى لاعظم ممن يتكلم باللغات * الا ان يترجم لتتخذ
الكنيسة توطيدا * تم * الخميس من الجمعة التاسعة بعد العنصرة *
* فالان يا اخوتي ان جيت اليكم متكلما بلغات * فماذا انفعكم ان لم اخاطبكم اما باعلان * 6
واما بمعرفة * واما بنبوة * او بتعليم * ومع هذا الالات التي لا نفوس لها تبدي صوتا * ان 7
قلت صفارا * وان ذكرت معزفة * فان لم امنح فرقا بين النغمات * فكيف يعرف ما قد صفر
به * او ما عزف به * وان ابدي في البوق صوتا غامضا * فمن ذا يتسوم للحرب * هكذا 8 9
وانتم * ان لم تنحوا بلسانكم كلاما واضحا بيانه * فكيف يعرف المتكلم به * لانكم تكونون
تتكلمون مثل هذه الاقوال في الهوى * ولو اتفق ان تكون في العالم اجناس اصوات مثل 10
هذه * ولا يكون منها شي لا صوت له * ان لم اعرف قوة الصوت * اصير عند المتكلم 11
اعجميا * ويصير المتكلم عندي اعجميا * كذلك وانتم فاذا انتم للارواح معايرين لابتناء 12
الكنيسة * فاطلبوا ان تزيدوا فيها وتفضلوا * فلذلك من يتكلم بلغة فليبتهل ان يترجم * 13
* لانني ان صليت بلغة * فروحي تصلي ويكون عقلي لا ثمر له * فما هو اذا الافضل * 14 15
ان اصلي بالروح واصلي بالعقل * ارتل بالروح وارتل بالعقل * والان ان باركت انت 16
بالروح * فالذي يكمل موضع الاميين * كيف يقول عن شكرك امين * لانه ما عرف ما
يقول * اما انت فتشكر حسنا * لكن الاخر ما ينتفع * فاشكر لالهي فانني افضل منكم 17 18
كلكم اتكلم باللغات * لكني اشاء ان اتكلم في الكنيسة بعقلي خمس كلمات اعلم بها اخرين * 19
اكثر من ربوات الفاظ بلغة اخرى * تم *
* السبت السابع عشر بعد العنصرة *
* ايها الاخوة لا تصيروا صبيان البصائر * لكن تصابوا في الشر * وفي رويتكم كونوا كاملين * 20

Qui verò prophetat, homines quidem al- 3
loquitur, aſſertque confirmationem, &
conſolationem, atq; reſocillationem. Qui 4
loquitur aliquâ linguâ, ſeipſum ædificat:
qui autem prophetat, Eccleſiam ædifi-
cat. Volo quidem vos omnes loqui lin- 5
guis, at multò præſtantius ut prophete-
tis: nam qui prophetat, ſanè major eſt
quàm qui loquitur linguis: niſi interpre-
tetur, ut Eccleſia confirmationem per-
cipiat. Finis.

Feriâ quintâ hebdomadis nonæ poſt Pentecoſten.

Nunc enim O fratres mei, ſi veniam ad 6
vos linguis loquens, quid utilitatis ca-
pietis, niſi vos alloquar aut per revela-
tionem, aut per ſcientiam, aut per pro-
phetiam, aut per doctrinam? Ad hæc, in- 7
ſtrumenta quæ carent anima, ſonū eden-
tia, ſive fiſtulam dicas, ſive teſtudinem
commemores, niſi diſtinctionem dedero in-
ter tonos, quomodo cognoſcetur quod fiſtu-
lâ, aut quod teſtudine canitur? Et ſi edam 8
tubâ vocem occultam, quis apparabitur
ad bellum? Ita & vos, niſi dederitis per 9
linguam veſtram ſermonem clarè paten-
tem, quomodo cognoſcetur quod illâ ex-
primitur? eritis enim loquentes ejuſmodi
ſermones in aërem. Et licet contingat eſſe 10
in mundo genera vocum hiſce ſimilia, nec
eſſe quicquam ex eis vocis expers: Niſi 11
novero vim vocis, fiam apud loquentem
barbarus, fietque apud me qui loquitur,
barbarus. Ita & vos, cùm ſitis æmula- 12
tores ſpirituū ad ædificationem Eccleſiæ,
quærite ut in iis proficiatis et excellatis.
Quapropter qui loquitur aliquâ linguâ, 13
oret ut interpretetur. Nam ſiquâ linguâ 14
oravero, ſpiritus quidem meus orabit, ſed
erit mens mea fructu carens. Utrum eſt 15
ergo præſtantius? Orare me ſpiritu, &
orare mente: canere ſpiritu, & canere
mente. Et nunc ſi tu benedixeris ſpiri- 16
tu, is qui implet locum plebeiorum, quo-
modo pro tua gratiarum actione dictu-
rus eſt, Amen? ignorat enim quid dicas.
Tu quidem benè gratias agis, verùm ali- 17
us non proficit. Gratias ago Deo meo, 18
quòd melius quàm vos omnes linguis lo-
quar: Volo tamen in Eccleſia loqui meâ 19
mente quinque verba quibus alios doce-
am, potius quàm decem millia dictio-
num linguâ alienâ. Finis.

Sabbatho decimo ſeptimo poſt Pentecoſten.

O fratres, ne ſitis pueri ſenſibus: ſed 20
malitiâ puerafcite, ſententiis autem
veſtris eſtote perfecti.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 እኮኑ ፡ ዘአልቦሙ ፡ ነፍሰ ፡ ይነቁ ፡ ወመሰንቆሂ ፡ ይነብብ ፡ ወዕንዚራሂ ፡፡ ወእመሰ ፡ በትእ
ምርት ፡ ዘነቀወ ፡ ወኢነበቡ ፡ መኑ ፡ ያእምር ፡ ዘይብል ፡ መሰንቆሁ ፡ ወዕንዚራሁኒ ፡፡
8 ወዘሂ ፡ ይነፍሓ ፡ ቀርነ ፡ ለእመ ፡ በትእምርት ፡ ባዘ ፡ ይትዐወቅ ፡ ኢነፍኃ ፡ መኑ ፡ ይትኬ
9 ሰይ ፡ ሶቀትል ፡፡ ከማሁኬ ፡ አንትሙኒ ፡ ለእመ ፡ ተናገርክሙ ፡ በነገረ ፡ በሐውርት ፡
ወአልቦ ፡ ዘይተረጎሞ ፡ ቃለክሙ ፡ መኑ ፡ ያእምር ፡ ዘትብሉ ፡ ወዘትትናገሩ ፡ ትክ
10 ውኑ ፡ ከመዘ ፡ ምስለ ፡ ነፋስ ፡ ትነብቡ ፡፡ ሚመጠነ ፡ ሀለዉ ፡ አሕዛብ ፡ ውስተ ፡ ዓለ
ም ፡ ወለለ ፡ ብሔሮሙ ፡ ነገሮሙ ፡ ወዘዘ ፡ ዚአሆሙ ፡ ተስናኖሙ ፡ ወኵሉ ፡ ይነብብ ፡ በ
11 ነገረ ፡ ብሔሩ ፡፡ ወለእመ ፡ ኢያእምር ፡ እንከ ፡ ፍካሬሁ ፡ ለነገር ፡ ወኀይለ ፡ ቃሉ ፡ አ
12 ነሁ ፡ እካውና ፡ ለዘ ፡ ይትናገረኒ ፡ ወውእቱሂ ፡ ዘይትናገረኒ ፡ ዘይዘነግዕ ፡ ይመስለኒ ፡፡ ከማ
ሁኬ ፡ አንትሙኒ ፡ ተቃሐው ፡ ለዘ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ በዘ ፡ ይትሐነጽ ፡ ሕዝብ ፡ ኀሥሡ ፡ ከ
13 መ ፡ ትብዝኁ ፡፡ ወይእዜኒ ፡ ዘሂ ፡ ይነብብ ፡ በነገረ ፡ በሐውርት ፡ ለይጸሊ ፡ ከመ ፡ ይትረጎ
14 ሞ ፡ ሎቱ ፡፡ ወእመሰ ፡ እጼሊ ፡ በነገረ ፡ በሐውርት ፡ መንፈስየ ፡ ዳእሙ ፡ ይጼሊ ፡ ወልብየሰ ፡
15 ዕራቁ ፡ ውእቱ ፡፡ ምንትኑ ፡ እንከ ፡ ዘእጼሊ ፡ ለመንፈስየ ፡ እስእል ፡ ለቢጽየኒ ፡፡ እዜምር ፡ ለ
16 መንፈስየኒ ፡ ወእዜምር ፡ ለልብየኒ ፡፡ እስመ ፡ ለእመ ፡ አአኰተ ፡ መንፈሰ ፡ ምንተ ፡ ያእምር ፡ ዘ
17 ይብሎ ፡ አሜን ፡ እስመ ፡ ኢያእምር ፡ ዘትብል ፡ ወዘከመ ፡ ተአኰት ፡፡ ናሁ ፡ አንተ ፡ ሠናየ ፡ ታአ
18 ኵት ፡ ለዝንቱ ፡ እንከ ፡ እፎ ፡ ይትሐነጽ ፡ ልቡ ፡፡ ወአአኵቶ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በእንተ ፡
19 ኵልክሙ ፡ ወእንዘሂ ፡ በነገረ ፡ በሐውርት ፡ እነብብ ፡፡ ወባሕቱ ፡ በቤተ ፡ ክርስቲያን ፡
እፈቅድ ፡ ኀምስቱ ፡ ቃለ ፡ እንግሮ ፡ ለልብየ ፡ ከመ ፡ ለባዕድኒ ፡ እምሀር ፡ ወእማእክ ፡ እልፍ ፡
20 ቃለ ፡ በነገረ ፡ በሐውርት ፡፡ አኀዊነ ፡ ኢትእበዱ ፡ ወኢትስሐቱ ፡ ምክረ ፡ ውስተ ፡ እኩይ ፡፡
ዋባሕቱ ፡ ከመ ፡ ሕፃናት ፡ ኩኑ ፡ ወለምክርሰ ፡ ጠቢባነ ፡ ኩኑ ፡፡

Nómne quæ non habent animam reſonant? & cithara loquitur, & tibia, & ſi 7
in ſignis reſonent, & non loquantur, quis cognoſcet quid dicit cithara & tibia?
Et inflans cornu, ſi in ſignis quibus cognoſcitur, non inflavit, quis apparabi- 8
tur ad bellum? Sic igitur vos ſi loquuti eſtis in linguis regionum, & non 9
ſit interpres verborum veſtrorum, quis intelliget quæ dicitis & quæ loquimini?
eritis ſicut cum vento loquentes. Quot ſunt gentes in mundo? & quarumcun- 10
que regionum quæ ſunt linguæ? & quæque ſuas habent differentias, & quiſ-
que loquitur in lingua regionis ſuæ. Et ſi neſciero igitur interpretationem ſer- 11
monis, & virtutem vocis, ego ero ei qui loquitur mihi, & is qui mihi loquitur
barbarè loquens videbitur mihi. Sic igitur vos zelantes quæ ſunt Spiritûs 12
ſancti, in quibus ædificetur populus, quærite ut abundetis. Et nunc qui lo- 13
quitur in lingua regionum, oret ut cum eo interpretetur. Et ſi orem in lingua 14
regionum, ſpiritus meus ſolummodo orat, ſed cor meum vacuum eſt. Quid 15
igitur? quæ oro ſpiritui, interrogabo fratrem meum? pſallam ſpiritui, & pſal-
lam cordi meo. Quia ſi gratias egero ſpiritui, quid intelliget æditimus, quia 16
neſcit quid dicitur, & quomodo gratiæ actæ ſunt? Ecce tu benè gratias 17
agis, propter hoc tamen quomodo ædificabitur cor ejus? Et gratias ago Deo pro- 18
pter omnes vos, & in linguis regionum loquor. Veruntamen in do- 19
mo Chriſtianorum malim quinque verba loqui cordis mei, ut edoceam etiam
alios, quàm decem millia verborum in linguis regionum. Fratres noſtri, ne inſani- 20
atis, neque corrumpatis voluntatem in malo: ſed ſicut parvuli eſtote, & ad
conſulendum prudentes eſtote.

In lege scriptum est; Quoniam in aliis linguis & *in* labiis aliis
21 Ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται, Ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις καὶ ἐν χείλεσιν (ο) ἑτέροις
loquar populo huic: & nec sic exaudient me, dicit Dominus. Ita-
22 λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ· καὶ οὐδ᾽ οὕτως εἰσακούσονταί μου, λέγει Κύριος. Ὥσ-
que linguæ in signum sunt, non fidelibus, sed infidelibus: at
τε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις· ἡ δὲ
prophetia non infidelibus, sed fidelibus. Si ergò conveniat Ec-
23 προφητεία οὐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν. Ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκ-
clesia universa in *idipsum*, & omnes linguis loquantur, intrent autem
κλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ πάντες (π) γλώσσαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δὲ
idiotæ aut infideles, non dicent quòd insanitis? Si autem omnes prophe-
24 ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε; Ἐὰν δὲ πάντες προφητεύω-
tent, intret autem quis infidelis, vel idiota, convincitur ab omnibus, di-
σιν, εἰσέλθῃ (ρ) δέ τις ἄπιστος, ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνα-
judicatur ab omnibus: Et *sic* occulta cordis ejus manifesta
25 κρίνεται ὑπὸ (σ) πάντων· Καὶ οὕτω τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ
fiunt: & ita cadens in faciem, adorabit Deum, pronuntians
γίνεται· καὶ (τ) οὕτω πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, προσκυνήσει τῷ Θεῷ, ἀπαγγέλλων
quòd Deus verè in vobis sit. Quid ergò est, fratres? Cùm conveni-
26 ὅτι (υ) ὁ Θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστι. Τί οὖν ἐστιν, ἀδελφοί; ὅταν συνέρχη-
tis, unusquisque vestrûm psalmum habet, doctrinam habet, linguam habet, apocaly-
σθε, (φ) ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυ-
psin habet, interpretationem habet: omnia ad ædificationem fiant. Sive
27 ψιν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν (χ) γινέσθω. Εἴτε
linguâ quis loquitur, secundùm duos, aut *plurimùm* tres, & per partes, & unus
γλώσσῃ τις λαλεῖ, κατὰ δύο, ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος, καὶ εἷς
interpretetur. Si autem non fuerit interpres, taceat in Ecclesia: *sibiipsi*
28 διερμηνευέτω. Ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτὴς, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ
autem loquatur & Deo. Prophetæ autē duo aut tres *loquantur*, & *alii*
δὲ λαλείτω καὶ τῷ Θεῷ. Προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι 29
dijudicent. Si *verò* alii revelatum fuerit sedenti, prior taceat.
διακρινέτωσαν. Ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω. 30
Potestis enim *per unum* omnes prophetare, ut omnes discant, &
Δύνασθε γὰρ καθ᾽ ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσι, καὶ 31
omnes *consolatione afficiantur*. Et spiritus prophetarum prophetis *subjiciuntur*.
πάντες παρακαλῶνται. Καὶ πνεύματα προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται. 32
Non enim est dissensionis Deus, sed pacis: *ut* in omnibus Ec-
Οὐ γάρ ἐστιν (ψ) ἀκαταστασίας ὁ Θεὸς, ἀλλ᾽ εἰρήνης· ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκ- 33
clesiis Sanctorum. Mulieres *vestræ* in Ecclesiis taceant:
κλησίαις τῶν ἁγίων. Αἱ (ω) γυναῖκες ὑμῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν· 34
non enim permittitur eis loqui, sed subditas esse, sicut &
οὐ γὰρ (α) ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, (β) ἀλλ᾽ ὑποτάσσεσθαι, καθὼς καὶ ὁ
lex dicit. Si autem quid discere volunt, *in domo propria* vi-
νόμος λέγει. Εἰ δέ τι (γ) μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄν- 35
ros interrogent. Turpe enim est *mulieribus* in Ecclesia loqui. An à
δρας ἐπερωτάτωσαν. αἰσχρὸν γάρ ἐστι (δ) γυναιξὶν ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν. Ἢ ἀφ᾽ 36
vobis verbum Dei *exiit*? aut in vos solos pervenit? Si quis
ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν; Εἴ τις 37
videtur propheta esse aut spiritualis, cognoscat quæ scribo vobis, quia Do-
δοκεῖ προφήτης εἶναι ἢ πνευματικὸς, ἐπιγινωσκέτω ἃ γράφω ὑμῖν, (ε) ὅτι τοῦ Κυ-
mini sunt mandata. Si autem quis ignorat, *ignotus esto*. Itaque, fra-
ρίου εἰσὶν ἐντολαί. Εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, ἀγνοείτω. Ὥστε, (ζ) ἀδελ- 38 39
tres, æmulamini prophetare, & loqui linguis *ne prohibete*.
φοὶ, ζηλοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ λαλεῖν (η) γλώσσαις μὴ κωλύετε.
Omnia *decenter* & secundùm ordinem fiant.
Πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω. 40

MS. A. (ο) ἑτέρων (π) λαλῶσιν γλώσσαις, (ρ) τέ τις (σ) πάντων· Τὰ κρυπτὰ (τ) οὕτως (υ) ὄντως ὁ Θεὸς (φ) ἕκαστος ψαλμὸν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα (χ) γεινέσθω. (ψ) ὁ Θεὸς ἀκαταστασίας, ἀλλὰ (ω) γυναῖκες ἐν ταῖς (α) ἐπιτρέπεται (β) ἀλλὰ ὑποτασσέσθωσαν τοῖς ἀνδράσιν, καθὼς (γ) μανθάνειν θέλουσιν, (δ) γυναικὶ λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ. (ε) ὅτι Θεοῦ ἐστιν ἐντολή. (ζ) ἀδελφοί μου, (η) μὴ κωλύετε γλώσσαις. Πάντα δὲ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 * ܒܢܡܘܣܐ ܟܬܝܒ. ܕܒܡܡܠܠܐ ܢܘܟܪܝܐ ܘܒܠܫܢܐ ܐܚܪܢܐ ܐܡܠܠ ܥܡ ܥܡܐ ܗܢܐ. ܘܐܦ ܠܐ ܗܟܢܐ ܢܫܡܥܘܢܢܝ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. 22 * ܗܟܝܠ ܠܫܢܐ ܠܐܬܐ ܣܝܡܝܢ. ܠܐ ܠܡܗܝܡܢܐ. ܐܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ. ܢܒܝܘܬܐ ܕܝܢ ܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ. ܐܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ. 23 * ܐܢ ܗܟܝܠ ܬܬܟܢܫ ܟܠܗ ܥܕܬܐ. ܘܢܡܠܠܘܢ ܟܠܗܘܢ ܒܠܫܢܐ. ܘܢܥܠܘܢ ܗܕܝܘܛܐ ܐܘ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ. ܠܐ ܐܡܪܝܢ ܕܫܢܝܬܘܢ. 24 * ܘܐܢ ܟܠܟܘܢ ܬܬܢܒܘܢ. ܘܢܥܘܠ ܠܘܬܟܘܢ ܗܕܝܘܛܐ ܐܘ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ. ܡܬܒܨܐ ܡܢ ܟܠܟܘܢ. ܘܡܬܟܘܢ ܡܢ ܟܠܟܘܢ. 25 * ܘܟܣܝܬܐ ܕܠܒܗ ܡܬܓܠܝܢ. ܘܗܝܕܝܢ ܢܦܠ ܥܠ ܐܦܘܗܝ. ܘܢܣܓܘܕ ܠܐܠܗܐ. ܘܢܐܡܪ ܕܫܪܝܪܐܝܬ ܐܠܗܐ ܒܟܘܢ ܐܝܬܘܗܝ. 26 * ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܗܟܝܠ ܐܚܝ. ܕܡܐ ܕܡܬܟܢܫܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܡܢܟܘܢ ܡܙܡܘܪܐ ܢܐܡܪ. ܘܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܡܠܦܢܘܬܐ. ܘܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܓܠܝܢܐ. ܘܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܠܫܢܐ. ܘܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܬܘܪܓܡܐ. ܟܠ ܠܒܢܝܢ ܬܗܘܐ. 27 * ܘܐܢ ܐܢܫ ܒܠܫܢܐ ܢܡܠܠ. ܬܪܝܢ ܢܡܠܠܘܢ ܐܘ ܟܬܝܪ ܬܠܬܐ. ܚܕ ܚܕ ܢܡܠܠܘܢ. ܘܚܕ ܢܬܪܓܡ. 28 * ܘܐܢ ܠܝܬ ܡܬܪܓܡܢܐ. ܢܫܬܘܩ ܗܘ ܕܡܡܠܠ ܒܠܫܢܐ ܒܥܕܬܐ. ܘܥܡ ܢܦܫܗ ܢܡܠܠ ܘܥܡ ܐܠܗܐ. 29 * ܘܢܒܝܐ ܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ ܢܡܠܠܘܢ. ܘܫܪܟܐ ܢܦܪܫܘܢ. 30 * ܘܐܢ ܠܐܚܪܢܐ ܡܬܓܠܐ ܟܕ ܝܬܒ. ܢܫܬܘܩ ܩܕܡܝܐ. 31 * ܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܟܠܟܘܢ ܚܕ ܚܕ ܠܡܬܢܒܝܘ. ܕܟܠܢܫ ܢܐܠܦ. ܘܟܠܢܫ ܢܬܒܝܐ. 32 * ܪܘܚܐ ܓܝܪ ܕܢܒܝܐ ܠܢܒܝܐ ܡܫܬܥܒܕܐ. 33 * ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܘܐ ܐܠܗܐ ܕܫܓܘܫܝܐ. ܐܠܐ ܕܫܝܢܐ. ܐܝܟ ܕܒܟܠܗܝܢ ܥܕܬܐ ܕܩܕܝܫܐ.

* [illegible] *

34 * ܢܫܝܟܘܢ ܒܥܕܬܐ ܢܫܬܝܩܢ. ܠܐ ܓܝܪ ܡܦܣ ܠܗܝܢ ܠܡܡܠܠܘ. ܐܠܐ ܠܡܫܬܥܒܕܘ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܢܡܘܣܐ ܐܡܪ. 35 * ܘܐܢ ܨܒܝܢ ܕܢܐܠܦܢ ܡܕܡ. ܒܒܝܬܐ ܢܫܐܠܢ ܠܒܥܠܝܗܝܢ. ܨܥܪܐ ܓܝܪ ܗܘ ܠܢܫܐ ܕܒܥܕܬܐ ܢܡܠܠܢ. 36 * ܐܘ ܕܠܡܐ ܡܢܟܘܢ ܢܦܩܬ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܘ ܠܘܬܟܘܢ ܒܠܚܘܕ ܡܛܬ. 37 * ܘܐܢ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܣܒܪ ܕܢܒܝܐ ܗܘ ܐܘ ܕܪܘܚܢܐ ܗܘ. ܗܢܝܢ ܕܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܢܕܥ. ܕܦܘܩܕܢܐ ܐܢܝܢ ܕܡܪܢ. 38 * ܘܐܢ ܐܢܫ ܕܠܐ ܝܕܥ ܠܐ ܢܕܥ. 39 * ܗܫܐ ܐܚܝ ܛܢܘ ܒܢܒܝܘܬܐ. ܘܠܡܡܠܠܘ ܒܠܫܢܐ ܠܐ ܬܟܠܘܢ. 40 * ܘܟܠܡܕܡ ܒܐܣܟܡܐ ܘܒܛܘܟܣܐ ܢܗܘܐ.

In Lege scriptum est; Sermone extraneo, & linguâ alienâ alloquar hunc populum, & ne sic quidem audient me, inquit Dominus. 21
Itaque linguæ pro signo positæ sunt, non fidelibus, sed iis qui sunt increduli: prophetiæ autem non incredulis, sed fidelibus. 22
Si ergò congregetur tota ecclesia, & omnes linguis loquantur, ingrediantur autem imperiti, aut increduli, nónne dicent; Sanè isti insaniunt? 23
Quòd si vos omnes prophetetis, & introëat ad vos imperitus aut incredulus, investigatur ab omnibus vobis, & coarguitur à vobis omnibus. 24
Et abscondita cordis ejus manifesta fiunt: ac tunc procidet in faciem suam, & adorabit Deum, dicétque verè Deum in vobis esse. 25
Dico igitur, fratres mei, quoties convenitis, quicunque ex vobis canticum habet, dicat: & qui habet doctrinam, & qui habet revelationem, & qui habet linguam, & qui habet interpretationem: omnia ad ædificationem fiant. 26
Quòd si quis linguâ loquatur, duo loquantur, aut ad summum tres, vicissímque loquantur, & unus interpretetur. 27
Quòd si non sit interpres, taceat in ecclesia is qui loquitur linguâ, & inter semetipsum ac Deum loquatur. 28
Prophetæ autem, duo aut tres loquantur & cæteri dijudicent. 29
Quòd si alii revelatum fuerit assidenti, prior taceat. 30
Siquidem vos omnes potestis singulatim prophetare, ut quisque discat, & quisque consolationem accipiat. 31
Spiritus enim prophetarum, prophetis subjectus est. 32
Quoniam non est Deus tumultûs, sed pacis, ut in omnibus Ecclesiis sanctorum. 33

Dominicâ septimâ Pentecostes. 22.

Mulieres vestræ in Ecclesia taceant: non enim licet illis loqui, sed subjici, sicut & Lex dicit. 34
Quòd si velint discere, domi suæ interrogent maritos suos. Pudendum enim est ut mulieres in Ecclesia loquantur. 35
Num forsan à vobis prodiit sermo Dei? an ad vos tantùm pervenit? 36
Si quis autem ex vobis existimat se prophetam esse aut spiritualem, sciat hæc quæ scribo vobis, quia præcepta sunt Domini nostri. 37
Cæterùm si quis ignorat, ignoret. 38
Zelatores igitur estote prophetandi, fratres mei, & loqui linguis ne prohibeatis. 39
Omnia verò cum decore & per ordinem fiant. 40

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 በውስተ ፡ ኦሪተ ፡ ይብል ፡ በካልእ ፡ ልሰን ፡ ወበካልእ ፡ ከናፍር ፡ እትናገሮሙ ፡ ለዝ ፡
22 ሕዝብ ፡ ወምስለ ፡ ከመዝ ፡ ሊሰምዑኒ ፡ ይቤ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወይእዜኒ ፡
ነገረ ፡ በሐውርትሰ ፡ ለትእምርት ፡ ውእቱ ፡ ለእለ ፡ ሊየአምኑ ፡ ወአኮ ፡ ለእለ ፡
23 የአምኑ ፡፡ ወተነብዮሰ ፡ ለእለ ፡ የአምኑ ፡ ወአኮ ፡ ለእለ ፡ ሊየአምኑ ፡፡ ወእመኒ ፡
ተጋባእክሙ ፡ ኵልክሙ ፡ ሕዝብ ፡ ኅቡረ ፡ ወነበቡ ፡ ኵሎሙ ፡ ነገረ ፡ በሐውርት ፡
ወመጽኡ ፡ አብዳን ፡ እለ ፡ ሊየአምኑ ፡ አኮኑ ፡ የዐብዱ ፡ ይብሉክሙ ፡፡ ወእ
24 መሰ ፡ ኵሎሙ ፡ ይትኔበዩ ፡ ወመጽኡ ፡ አብዳን ፡ እለ ፡ ሊየአምኑ ፡ ይዘልፍዎሙ ፡ ኵ
ሎሙ ፡ ኅቡረ ፡ ወያስተኃፍርዎሙ ፡፡

In lege dicitur; In alia lingua, & in alio labio alloquar hunc populum, & 21
cum hujusmodi lingua *non audient me, dicit Deus. Et nunc linguæ regio-* 22
num in signum sunt iis qui non credunt, & non iis qui credunt: & prophe-
tia iis qui credunt, & non iis qui non credunt. Et si congregâstis vos omnes 23
populum simul, & loquuti sunt omnes illi linguas regionum, & veniant insi-
pientes non credentes, nónne, Insaniunt, dicent vobis? Et si omnes prophetent, 24
& venerint insipientes non credentes, arguent eos omnes simul, & pudefactos
eos reddent.

Verſio VULGATA LATINA.

21 In lege ſcriptum eſt; Quoniam in aliis linguis & labiis aliis loquar populo hu-
22 ic: & nec ſic exaudient me, dicit Dominus. Itaque linguæ in ſignum ſunt non
23 fidelibus, ſed infidelibus: prophetiæ autem non infidelibus, ſed fidelibus. Si
ergò conveniat univerſa Eccleſia in unum, & omnes linguis loquantur, intrent
24 autem idiotæ, aut infideles: nónne dicent quod inſanitis? Si autem omnes pro-
phetent, intret autem quis infidelis, vel idiota, convincitur ab omnibus, dijudi-
25 catur ab omnibus: Occulta cordis ejus manifeſta fiunt, & ita cadens in faciem
26 adorabit Deum, pronuntians quòd verè Deus in vobis ſit. Quid ergò eſt, fra-
tres? cùm convenitis, unuſquiſque veſtrûm pſalmum habet, doctrinam habet, apo-
calypſim habet, linguam habet, interpretationem habet: omnia ad ædificationem
27 fiant. Sive linguâ quis loquitur, ſecundùm duos, aut ut multùm tres, & per par-
28 tes, & unus interpretetur. Si autem non fuerit interpres, taceat in Eccleſia, ſibi
autem loquatur, & Deo. Prophetæ autem duo, aut tres dicant, & cæteri diju- 29
dicent. Quòd ſi alii revelatum fuerit ſedenti, prior taceat. Poteſtis enim 30
omnes per ſingulos prophetare: ut omnes diſcant, & omnes exhortentur: Et 31
ſpiritus prophetarum prophetis ſubjecti ſunt. Non enim eſt diſſenſionis Deus, 32
ſed pacis: ſicut & in omnibus Eccleſiis Sanctorum doceo. Mulieres in Eccle- 33
ſiis taceant, non enim permittitur eis loqui, ſed ſubditas eſſe, ſicut & lex dicit. 34
Si quid autem volunt diſcere, domi viros ſuos interrogent. Turpe eſt enim mu- 35
lieri loqui in eccleſia. An à vobis verbum Dei proceſſit? aut in vos ſolos perve- 36
nit. Si quis videtur propheta eſſe, aut ſpiritualis, cognoſcat quæ ſcribo vobis, 37
quia Domini ſunt mandata. Si quis autem ignorat, ignorabitur. Itaque, fra- 38
tres, æmulamini prophetare: & loqui linguis nolite prohibere. Omnia autem 39
honeſtè, & ſecundùm ordinem fiant. 40

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 * فقد كتب في الشريعة * ساخاطب هذا الشعب بلغات اخر * وشفوات اخر * يقول الرب * ولا
22 هكذا يسمعونني * فلذلك اللغات هي دلالة لا للذين آمنوا * بل للذين لم يومنوا * فاما النبوة
23 دلالة لا للذين لم يومنوا * لكن للذين قد آمنوا * فان اجتمعت الكنيسة كلها متفقة معا *
24 ويتكلمون كلهم باللغات * فيدخل اميون وكافرون * اما يقولون انكم قد وسوستم * وان يتنبوا
25 كلهم فيدخل انسان كافر او امي * فيوبخه الكل ويكشف الكل عن سريرته * وهكذا تصير
خفايا قلبه ظاهرة * فيخر هكذا على وجهه ويسجد لله * مشيدا ان الله فيكم هو حقا * تم *

* قراءة الجمعة من الجمعة التاسعة بعد العنصرة *

26 * فماذا هو معنى قولي يا اخوتي * اذا اجتمعتم كل احد منكم له مزمور * له تعليم * له لغة * له
27 استعلان * له ترجمة * فلتصر كلها لابتناء المنفعة * ان يتكلم احد بلغة * فليتكلم لدى
28 اثنين او اكثر ثلثة * وعلى انفراد * وليترجم واحد * وان لم يحضر من يترجم * فليصمت
29 في الكنيسة * وليخاطب نفسه والله * والانبياء فليتكلم اثنان او ثلثة * وباقي الحضور
30 31 فليميزوا كلامهم * وان استعلنت نبوة لآخر جالس * فليصمت الاول * لانه يمكنكم
32 كلكم ان تتنباوا واحدا فواحدا * لتتعلموا كلكم * وتتعزوا كلكم * وارواح الانبياء
33 تخضع للانبياء * لان الله ليس هو اله التشويش * بل اله السلامة * كما قد رتب ذلك في
34 كنائس القديسين كلها * نساوكم فليصمتن في الكنائس * لانهن لم يومرن ان
35 يتكلمن * بل يخضعن كما تذكر الشريعة * وان شين يتعلمن شيا فليسلن عنه
36 في المنزل رجالهن * لان مستقبحا هو ان يتكلمن النساء في الكنيسة * او لعل كلام
37 الله منكم صدر * ام اليكم وحدكم انتهى * من يظن انه نبي او روحاني *
38 فليعرف الاقوال التي اكاتبكم بها * انها وصايا الرب هي * وان جهلها احد فليجهل *
39 40 * فلذلك يا اخوتي غايروا النبي * ولا تمنعوا التكلم باللغات * بل فلتصر كلها
بتورع وترتيب *

Scriptum enim eſt in Lege, Colloquar cum hoc populo aliis linguis, aliiſque labiis, ait Dominus, & ne ita quidem audient me. 21 *Propterea linguæ ſunt ſignum, non his qui crediderunt, ſed his qui non crediderunt: prophetia verò ſignum eſt non his qui non crediderunt, ſed his qui crediderunt.* 22 *Itaque ſi conveniat Eccleſia tota ſimul concors, & loquantur omnes linguis, ingrediantur autem idiotæ atque infideles, nónne dicent vos inſaniſſe?* 23 *At ſi omnes prophetent, ingrediatur autem infidelis quiſpiam aut idiota, omnes arguent eum, & omnes arcanum ejus detegent:* 24 *Et ita fient occulta cordis ejus manifeſta: atque ita procidens in faciem ſuam adorabit Deum, exclamans quòd Deus revera ſit in vobis.* 25 Finis.

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis nonæ poſt Pentecoſten.

Quiſnam eſt igitur ſenſus verborum meorum O fratres mei? Cùm convenitis, quicunque veſtrûm habuerit canticum, habuerit doctrinam, habuerit linguam, habuerit revelationem, habuerit interpretationem: omnia fiant ad ædificationem utilitatis. 26 *Si quis aliquâ linguâ loquitur, loquatur apud duos, aut ad plurimum tres, & ſeorſim: unus autem interpretetur.* 27 *Quòd ſi non adſit qui interpretetur, taceat in Eccleſia, & ſibiipſi loquatur ac Deo.* 28 *Prophetæ quoque loquantur duo aut tres, & cæteri aſſiſtentes diſcernant ſermones eorum.* 29 *Quòd ſi revelata fuerit prophetia alii aſſidenti, prior taceat.* 30 *Poteſtis enim omnes ſingulatim prophetare, ut omnes diſcatis, & omnes conſolationem accipiatis.* 31 *Et ſpiritus Prophetarum ſubdunt ſe Prophetis.* 32 *Nam Deus non eſt perturbationis Deus, ſed Deus pacis: quemadmodùm hoc jam diſpoſitum eſt in omnibus Eccleſiis ſanctorum.* 33 *Mulieres veſtræ taceant in Eccleſiis, quia non permittitur illis ut loquantur: ſed ſubditæ ſint, ut memorat Lex.* 34 *Quòd ſi quid diſcere volunt, domi viros ſuos interrogent: nam turpe eſt mulieres loqui in Eccleſia.* 35 *An fortè ſermo Dei à vobis profectus eſt, an ad vos ſolos devenit?* 36 *Qui arbitratur ſe prophetam eſſe, aut ſpiritualem, agnoſcat ſermones quos ſcribo vobis, quòd Domini ſint mandata.* 37 *Quod ſiquis ignoret illos, ignoret.* 38 *Hâc igitur de cauſa O fratres mei, æmulemini prophetare, & ne vetueritis loqui linguis.* 39 *Omnia tamen decenter & ordine fiant.* 40

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 ወይትከሠት፡ ዘያኅብኡ፡ ውስተ፡ ልቦሙ፡፡ ወእምዝ፡ ይገብእ፡ ይነስሕ፡ ወይሰግድ፡ በገጹ፡
26 ወይገኒ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወይነግር፡ ከመ፡ አማን፡ ሀሎ፡ እግዚአብሔር፡ ምስሌክሙ፡፡=፦ ወ
ይእዜኒ፡ አኃዊነ፡ ሶበ፡ ትትጋብኡ፡ ኵልክሙ፡ ብክሙ፡ መዝሙረ፡ ወትምህርተ፡ ዘከሠተ፡ ዘነ
27 ገረ፡ በሐውርት፡ ወዘምድረስት፡ ወኵሎ፡ በዘ፡ ትትሐነጹ፡ ግበሩ፡=፦ ወለመኒቦ፡ ዘይነብ
ብ፡ በነገረ፡ በሐውርት፡ በበ፡ ክልኤቱ፡ ወበበ፡ ሠለስቱ፡ ወበበሕቲቶሙ፡ አሐዱ፡ ለይተርጉ
28 ም፡=፦ ወእመሰ፡ አልቦ፡ ዘይተረጕም፡ አርምሙ፡ በቤተ፡ ክርስቲያን፡ ይንብብ፡ ለርእሱ፡
29 ወለእግዚአብሔር፡=፦ ነቢያት፡ ያነብቡ፡ እመአኮ፡ ክልኤቱ፡ ወእመአኮ፡ ሠለስቱ፡ ወእ
30 ልክቱ፡ ሊይፈክሩ፡=፦ ወእመሰቦ፡ ለዘ፡ አስተርአዮ፡ ወከሠተ፡ ሎቱ፡ በንቡሩ፡ ቀዳሚ፡
31 ሊያርምም፡=፦ ይትከሀለክሙ፡ ትትነበዩ፡ ኵልክሙ፡ በበ፡ አሐዱ፡ ከመ፡ ኵሉ፡ ይትመሀር፡
32 ወከመ፡ ኵሉ፡ ይትፌሣሕ፡፡=፦ ወመንፈስ፡ ነቢያት፡ ይትኤዘዙ፡=፦ እስመ፡ ኢኮነ፡ ሀከከ፡
33 እግዚአብሔር፡ ዘእንበለ፡ ሰላም፡ በከመ፡ በኵሉ፡ ቤተ፡ ክርስቲያናሙ፡ ለቅዱሳን፡፡=፦ ወ
34 አንስትኒ፡ ለያርምማ፡ በቤተ፡ ክርስቲያን፡ እስመ፡ ኢይከውኖን፡ ይትናገራ፡ ዘእንበለ፡ ዳእሙ፡
35 ይትአዘዛ፡ እስመ፡ ከማሁ፡ ይቤ፡ ኦሪት፡=፦ ወእመሰ፡ ይፈቅዳ፡ ይትመሀራ፡ በአብያቲ
36 ሆን፡ ይስአላ፡፡ እስመ፡ ኀሳር፡ ውእቱ፡ ለብእሲት፡ ተናግሮ፡ በቤተ፡ ክርስቲያን፡=፦ ዳእ
ሙኑ፡ በኀቤክሙ፡ ይሰተት፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ ወለባሕቲትክሙኑ፡ በጽሐክሙ፡
37 ቃለ፡ እግዚአብሔር፡=፦ ወዘሰ፡ ይብል፡ ርእሶ፡ እመ፡ ነቢይ፡ ውእቱ፡ ወመንፈስ፡
38 ቅዱስ፡ ላዕሌሁ፡ ያእምር፡ ዘንተ፡ ዘጸሐፍኩ፡ ለክሙ፡ እስመ፡ ትእዛዘ፡ እግዚአብሔ
39 ር፡ ውእቱ፡=፦ ወዘሰ፡ ኢያአምር፡ ኢያአምር፡፡=፦ ወይእዜኒ፡ አኃዊነ፡ ተቅሐ
40 ው፡ ለተነብዮ፡ ወለዘኒ፡ ይነብብ፡ በነገረ፡ በሐውርት፡ ኢትክልእዎ፡=፦ ወኵሎ፡
ዘበሕግ፡ ወበድቡት፡ ወበዐቅም፡ ግበሩ፡፡=፦

Et revelabitur quod occultant in corde eorum: & tunc convertetur, pœnitentiam aget, & proſternet ſe in faciem ſuam, & confitebitur Deo, & nuntiabit quòd verè eſt Deus vobiſcum. 25 *Et nunc fratres noſtri, quum convenitis, omnes vos habetis canticum, & doctrinam revelationis linguarum regionum, & expoſitionis: & omnes,* ea *quibus ædificemini, facite.* 26 *Et ſi quis ſit qui loquitur in linguis regionum, per binos aut per trinos* fiat, *& ſeparatim unus interpretetur.* 27 *Et ſi nullus ſit interpres, tacendo in domo Chriſtianorum, loquatur ſibiipſi & Deo.* 28 *Prophetæ loquantur ſive duo ſive tres, & reliqui interpretentur.* 29 *Et ſi quis fuerit cui viſio facta eſt & apparuit ipſi, ſedendo prior taceat.* 30 *Poteſtis prophetare omnes vos ſigillatim, ut quiſque doceat, & ut quiſque gaudeat.* 31 *Et ſpiritui prophetæ obtemperant.* 32 *Quia non eſt commotionis Deus, ſed pacis, ſicut in omnibus domibus Chriſtianis Sanctorum.* 33 *Et mulieres taceant in domo Chriſtianorum, quia non oportet ut loquantur, ſed ſolummodò ut obtemperent, quia ſic dicit lex.* 34 *Et ſi voluerint diſcere, in domibus ſuis interrogent: quia turpe eſt mulieri loqui in domo Chriſtianorum.* 35 *Solummodóne apud vos procedit verbum Dei? & vobiſne ſolis devenit verbum Dei?* 36 *Et qui prædicat ſeipſum, ſi propheta eſt, & Spiritus ſanctus ſuper eum* eſt, *cognoſcet hoc quod ſcripſi vobis, quia mandatum Dei eſt.* 37 *Et qui neſcit, neſciet.* 38 *Et nunc fratres noſtri, zelate prophetiam, & eos qui loquuntur in linguis regionum, ne prohibeatis.* 39 *Et omnia ritè & honeſtè et ordinatim facite.* 40

CAP. XV. ιε'.

Notum facio autem vobis, fratres, Evangelium quod *evangelizavi* vobis, quod
1 ΓΝωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, τὸ εὐαγγέλιον ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ Θ'
& accepistis, in quo & statis: Per quod & *servamini*, *quo sermone evan-*
2 καὶ παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστήκατε· Δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι λόγῳ εὐηγ-
gelizarim vobis, si tenetis: nisi *si non* frustrà credidistis. Tradidi enim
3 γελισάμην ὑμῖν, εἰ κατέχετε· ἐκτὸς εἰ μὴ εἰκῆ ἐπιστεύσατε. Παρέδωκα γὰρ
vobis in primis, quod & accepi, quoniam Christus mortuus est pro peccatis
ὑμῖν ἐν πρώτοις ὃ καὶ παρέλαβον, ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν
nostris, secundùm scripturas: Et quia sepultus est, & quia resurrexit tertiâ
4 ἡμῶν, κατὰ τὰς γραφάς· Καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι ἐγήγερται (α) τῇ τρίτῃ
die, secundùm scripturas: Et quia visus est Cephæ, *deindè* *duodecim*:
5 ἡμέρᾳ, κατὰ τὰς γραφάς· Καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ, (β) εἶτα τοῖς δώδεκα·
Deindè visus est *suprà* quingentis fratribus *semel*, ex quibus *plures* ma-
6 Ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφάπαξ, ἐξ ὧν οἱ (γ) πλείους μέ-
nent usque adhuc, quidam autem *&* dormierunt: Deindè visus est Jacobo,
7 νουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ καὶ ἐκοιμήθησαν· Ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ,
deindè Apostolis omnibus: Novissimè autem omnium, tanquam ab-
8 (δ) εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν· Ἔσχατον δὲ πάντων, ὡσπερεὶ τῷ ἐκ-
ortivo, visus est & mihi. Ego enim sum minimus Apostolorum: qui non
9 τρώματι, ὤφθη κἀμοί. Ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλάχιστος τῶν ἀποστόλων· ὃς οὐκ
sum *sufficiens* vocari Apostolus, quoniam persecutus sum Ecclesiam Dei.
εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστολος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ.
Gratiâ autem Dei sum quod sum, & gratia ejus *quæ* in me non *inanis facta est*,
10 Χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι ὅ εἰμι, καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ εἰς ἐμὲ οὐ κενὴ ἐγενήθη,
sed abundantiùs illis omnibus laboravi: non ego autem, sed gratia Dei
ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν πάντων ἐκοπίασα· οὐκ ἐγὼ δὲ, (ε) ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ
quæ mecum. Sive *igitur* ego, sive illi, sic prædicamus, & sic cre-
ἡ σὺν ἐμοί. Εἴτε οὖν ἐγὼ, εἴτε ἐκεῖνοι, (ζ) οὕτω κηρύσσομεν, καὶ οὕτως ἐπι- 11
didistis. Si autem Christus prædicatur quòd à mortuis resurrexit, quomodò
στεύσατε. Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσσεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερται, πῶς 12
dicunt quidam in vobis, quoniam resurrectio mortuorum non est? Si autem re-
(η) λέγουσί τινες ἐν ὑμῖν, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν; Εἰ δὲ ἀ- 13
surrectio mortuorum non est, neque Christus resurrexit. Si autem Christus non resurrexit,
νάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, 14
inanis *utique* prædicatio nostra, inanis *autem* & fides vestra: Invenimur
κενὸν ἄρα (θ) τὸ κήρυγμα ἡμῶν, (ι) κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν· Εὑρισκόμεθα 15
autem & falsi testes Dei, quoniam *testati sumus* *de* *Deo*, quòd sus-
δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἤ-
citaverit Christum: quem non suscitavit, si *utique* mortui non resurgunt. Si *enim*
γειρε τὸν Χριστόν· ὃν οὐκ ἤγειρεν, εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται. Εἰ γὰρ 16
mortui non resurgunt, neque Christus resurrexit. Si *verò* Christus non resurrexit, va-
νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται. Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, μα- 17
na fides vestra, adhuc estis in peccatis vestris. *Nempè* & *dormi-*
ταία ἡ πίστις ὑμῶν, (κ) ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. Ἄρα καὶ οἱ κοιμη- 18
entes in Christo, perierunt. Si in vita hac sperantes sumus in
θέντες ἐν Χριστῷ, ἀπώλοντο. Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ (λ) ἠλπικότες ἐσμὲν ἐν 19
Christo tantùm, miserabiliores omnibus hominibus sumus. Nunc autem Christus re-
Χριστῷ μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. Νυνὶ δὲ Χριστὸς ἐ- 20
surrexit à mortuis, primitiæ dormientium *factus est*. Quoniã *enim*
γήγερται ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν (μ) κεκοιμημένων ἐγένετο. Ἐπειδὴ γὰρ 22
per hominem mors, & per hominem resurrectio mortuorum. Sicut *enim* in
δι' ἀνθρώπου (ν) ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν. Ὥσπερ γὰρ ἐν 22
Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes vivificabuntur.
τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, (ξ) οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται.

MS. A. (α) τῇ ἡμέρᾳ τρίτῃ, (β) ἔπειτα (γ) πλείονες (δ) ἔπειτα (ε) ἀλλὰ (ζ) οὕτως (η) λέγουσιν ἐν ὑμῖν τινες, (θ) καὶ τὸ (ι) καινὴ καὶ (κ) καὶ ἔτι (λ) ἐν Χριστῷ ἠλπικότες ἐσμὲν μόνον, (μ) κεκοιμημένων. Ἐπειδὴ (ν) θάνατος, (ξ) οὕτως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܗ̄ * ܩܦܠܐܘܢ *

* ܕܨܦܪܐ ܕܩܝܡܬܐ * ܟܓ *

1 * ܡܘܕܥ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܚܝ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܐܣܒܪܬܟܘܢ. ܘܩܒܠܬܘܢܗܝ. ܘܩܡܬܘܢ
2 ܒܗ. * ܘܒܗ ܚܝܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܒܐܝܢܐ ܡܠܬܐ ܐܣܒܪܬܟܘܢ. ܐܢ ܡܬܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܠܐ ܐܢ ܠܐ ܗܘܐ ܣܪܝܩܐܝܬ
3 ܗܝܡܢܬܘܢ. * ܐܫܠܡܬ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܡܢ ܩܕܡܝܬ ܐܝܟ ܡܐ ܕܩܒܠܬ. ܕܡܫܝܚܐ ܡܝܬ ܚܠܦ
4 ܚܛܗܝܢ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. * ܘܕܐܬܩܒܪ. ܘܩܡ ܠܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ.
5 * ܘܐܬܚܙܝ ܠܟܐܦܐ. ܘܡܢ ܒܬܪܗ ܠܬܪܥܣܪ. * ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ ܐܬܚܙܝ ܠܝܬܝܪ ܡܢ ܚܡܫܡܐܐ ܐܚܝܢ
6 ܐܟܚܕܐ. ܕܣܓܝܐܐ ܡܢܗܘܢ ܩܝܡܝܢ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ. ܘܐܢܫܝܢ ܡܢܗܘܢ ܫܟܒܘ. * ܘܡܢ ܒܬܪܟܢ
7 ܐܬܚܙܝ ܠܝܥܩܘܒ. ܘܡܢ ܒܬܪܗ ܠܫܠܝܚܐ ܟܠܗܘܢ. * ܠܚܪܬܐ ܕܝܢ ܕܟܠܗܘܢ. ܐܝܟ
8 ܕܠܝܚܛܐ ܐܬܚܙܝ ܐܦ ܠܝ. * ܐܢܐ ܓܝܪ ܐܢܐ ܙܥܘܪܐ ܕܫܠܝܚܐ. ܠܐ ܫܘܐ ܐܢܐ ܕܐܬܩܪܐ ܫܠܝܚܐ.
9 ܡܛܠ ܕܪܕܦܬ ܠܥܕܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܒܛܝܒܘܬܗ ܕܝܢ ܕܐܠܗܐ ܐܝܬܝ ܡܕܡ ܕܐܝܬܝ. ܘܛܝܒܘܬܗ
10 ܕܒܝ ܠܐ ܗܘܬ ܣܪܝܩܐ. ܐܠܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܠܐܝܬ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܛܝܒܘܬܗ ܕܥܡܝ. * ܐܢ ܐܢܐ
11 ܘܐܢ ܐܢܘܢ. ܗܟܢܐ ܡܟܪܙܝܢܢ. ܘܗܟܢܐ ܗܝܡܢܬܘܢ. * ܘܐܢ ܡܫܝܚܐ ܡܬܟܪܙ ܕܩܡ
12 ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܐܝܟܢܐ ܐܝܬ ܒܟܘܢ ܐܢܫܝܢ ܕܐܡܪܝܢ ܕܠܝܬ ܚܝܐ ܠܡܝܬܐ. * ܘܐܢ ܚܝܐ ܠܡܝܬܐ
13 ܠܝܬ. ܐܦܠܐ ܡܫܝܚܐ ܩܡ. * ܘܐܢ ܡܫܝܚܐ ܠܐ ܩܡ. ܣܪܝܩܐ ܗܝ ܟܪܘܙܘܬܢ. ܣܪܝܩܐ ܐܦ
14 ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ. * ܡܫܬܟܚܝܢܢ ܕܝܢ ܐܦ ܣܗܕܐ ܕܓܠܐ ܕܐܠܗܐ. ܕܐܣܗܕܢ ܥܠ ܐܠܗܐ
15 ܕܐܩܝܡܗ ܠܡܫܝܚܐ. ܟܕ ܠܐ ܐܩܝܡܗ. * ܐܢ ܓܝܪ ܡܝܬܐ ܠܐ ܩܝܡܝܢ. ܐܦܠܐ ܡܫܝܚܐ ܩܡ.
16 ܘܐܢ ܡܫܝܚܐ ܠܐ ܩܡ. ܒܛܝܠܐ ܗܝ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ. ܘܥܕܟܝܠ ܒܚܛܗܝܟܘܢ ܐܝܬܝܟܘܢ.
17 * ܘܟܒܪ ܐܦ ܐܝܠܝܢ ܕܫܟܒܘ ܒܡܫܝܚܐ ܐܒܕܘ ܠܗܘܢ. * ܘܐܢ ܒܗܠܝܢ ܚܝܐ ܒܠܚܘܕ
18 19 ܡܣܒܪܝܢ ܚܢܢ ܒܡܫܝܚܐ. ܕܘܝܐ ܗܘ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ.

CAP. XV.

Matutinis Resurrectionis. 23.

NOtum autem vobis facio, fratres mei, 1
Evangelium quod annuntiavi vobis, & quod
accepistis, & in quo statis: Per quod & 2
servamini: quâ ratione annuntiaverim vo-
bis, tenetis, nisi in vanum credidistis. Tra- 3
didi enim vobis inprimis prout & accepi,
Christum mortuum esse pro peccatis nostris,
sicut scriptum est. Et sepultum fuisse, & 4
excitatum tertiâ die, sicut scriptum est. Et 5
visum esse Petro, & post eum duodecim. Ac 6
posteà visum fuisse plusquàm quingentis fra-
tribus simul, quorum multi sunt adhuc su-
perstites, & nonnulli obdormierunt. De- 7
inde visum esse & Jacobo, & post eum Apo-
stolis omnibus. Ad extremum autem o- 8
mnium tanquam abortivo, mihi quoque ap-
paruisse. Ego sum minimus Apostolorum: 9
nec sum dignus qui vocer Apostolus, quip-
pe qui persecutus sim Ecclesiam Dei. Sed 10
gratiâ Dei sum id quod sum: & gratia
ejus in me non fuit inanis, sed plusquàm
omnes laboravi; non ego, sed illius gratia
quæ mecum est. Itaque sive ego, sive il 11
li, sic prædicamus, & sic credidistis. Quòd 12
si Christus prædicatur à mortuis resurre-
xisse, quomodo sunt inter vos quidam qui
dicant non esse vitam mortuorum? Et si 13
vita mortuorum non est, ne Christus qui-
dem resurrexit. Quòd si Christus non re- 14
surrexit, inanis est prædicatio nostra, ina-
nis & fides vestra. Ac proinde comperi- 15
mur falsi testes Dei, qui testificati simus de
Deo quòd excitaverit Christum, quum non
suscitaverit. Nam si mortui non resur- 16
gunt, ne Christus quidem resurrexit. Quòd 17
si Christus non resurrexit, otiosa est fides
vestra, & adhuc estis in peccatis vestris.
Quin & fortè qui obdormierunt in Chri- 18
sto, perierunt sibi. Quòd si in hac vita 19
tantùm speramus in Christo, miserrimi
omnium hominum sumus.

* ܕܩܘܪܒܐ ܕܩܝܡܬܐ * ܟܕ *

20 * ܗܫܐ ܕܝܢ ܡܫܝܚܐ ܩܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܗܘܐ ܪܫܝܬܐ ܕܫܟܝܒܐ. * ܘܐܝܟܢܐ ܕܒܝܕ ܒܪܢܫܐ
21 22 ܗܘܬ ܡܘܬܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܒܝܕ ܒܪܢܫܐ ܗܘܐ ܚܝܝܐ ܕܡܝܬܐ. * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܒܐܕܡ ܟܠܗܘܢ
ܒܢܝܢܫܐ ܡܝܬܝܢ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܒܡܫܝܚܐ ܟܠܗܘܢ ܚܝܝܢ.

Ad oblationem Resurrectionis. 24.

Nunc autem Christus resurrexit à mortuis, 20
& fuit primitiæ dormientium. Et quem- 21
admodum per hominem fuit mors, ita &
per hominem existit vivificatio mortuorum.
Nam quemadmodum in Adam omnes ho- 22
mines moriuntur, ita & in Christo omnes
vivificantur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

በመኅትወ ፡ ፋሲካ፡፡=፡

1 ፲፭ ወአጤይቀክሙ ፡ አኃዊነ ፡ ትምህርተ ፡ ዘመሀርኩክሙ ፡ ዘከመ ፡ ተዓሎክሙ ፡ ዘቦቱ ፡
2 ሀለውክሙ ፡=፡ ወዘቦቱ ፡ ተሐይዉ ፡ ምንትኑ ፡ ነገርኩክሙ ፡ ለእመ ፡ ኢተዐቅቡ ፡
3 ዘተመሀርክሙ ፡ ለእመ ፡ ኢኮነ ፡ ለከንቱ ፡ ዘተመሀርክሙ ፡፡=፡ ናሁ ፡ መሀርኩክሙ ፡
ቀደሙ ፡ ዘከመ ፡ ተመሀርኩ ፡ እስመ ፡ ክርስቶስ ፡ ሞተ ፡ በእንተ ፡ ኃጢአትነ ፡ በ
4 ከመ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡=፡ ወተቀብረሂ ፡ ወተንሥአ ፡ አመ ፡ ሣልስት ፡ ዕለት ፡ በከ
5 መ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡=፡ ወአስተርአዮ ፡ ለኬፋ ፡ ወእምዝ ፡ አስተርአዮሙ ፡ ለዐሠርቱ ፡ ወ
ክልኤቱ ፡ አርዳኢሁ ፡=፡

Pro lampadibus paschatis.

CAP. XV.

ET declaro vobis fratres nostri, doctrinam quam docui vos, quemadmodum ac- 1
cepistis, in qua manetis, Et in qua vivetis: quare loquutus sum vobis, si non 2
observatis quæ didicistis, si non fuit frustrà quod didicistis? Ecce docui vos 3
imprimis quemadmodum edoctus fui, quòd Christus mortuus est propter peccata
nostra, sicut dixit Scriptura. Et sepultus est etiam, & suscitatus est tertio die, 4
sicut dixit Scriptura. Et apparuit Cephæ, & tunc apparuit duodecim discipu- 5
lis suis.

Verſio VULGATA LATINA.

CAP. XV.

1 NOtum autem vobis facio, fratres, Evangelium, quod prædicavi vobis, quod
2 & accepiſtis, in quo & ſtatis, Per quod & ſalvamini : quâ ratione prædicaverim
3 vobis, ſi tenetis, niſi fruſtrà crediditis. Tradidi enim vobis in primis,
quod & accepi; Quoniam Chriſtus mortuus eſt pro peccatis noſtris ſecundùm
4 Scripturas : Et quia ſepultus eſt, & quia reſurrexit tertiâ die ſecundùm Scripturas :
5 Et quia viſus eſt Cephæ, & poſt hoc undecim : Deindè viſus eſt
6 plus quàm quingentis fratribus ſimul : ex quibus multi manent uſque adhuc,
7 quidam autem dormierunt : Deindè viſus eſt Jacobo, deindè Apoſtolis omnibus
8 : Noviſſimè autem omnium tanquam abortivo, viſus eſt & mihi.
9 Ego enim ſum minimus Apoſtolorum, qui non ſum dignus vocari Apoſtolus, quoniam
10 perſecutus ſum Eccleſiam Dei. Gratiâ autem Dei ſum id quod ſum, & gratia
ejus in me vacua non fuit, ſed abundantiùs illis omnibus laboravi : non
ego autem, ſed gratia Dei mecum: Sive enim ego, ſive illi : ſic prædicamus, 11
& ſic crediditis. Si autem Chriſtus prædicatur quòd reſurrexit à mortuis, 12
quomodò quidam dicunt in vobis, quoniam reſurrectio mortuorum non
eſt? Si autem reſurrectio mortuorum non eſt, neque Chriſtus reſurrexit. 13
Si autem Chriſtus non reſurrexit, inanis eſt ergò prædicatio noſtra, inanis eſt & fides 14
veſtra : Invenimur autem & falſi teſtes Dei : quoniam teſtimonium diximus 15
adverſùs Deum, quòd ſuſcitaverit Chriſtum : quem non ſuſcitavit, ſi mortui 16
non reſurgunt. Nam ſi mortui non reſurgunt, neque Chriſtus reſurrexit. Quòd 17
ſi Chriſtus non reſurrexit, vana eſt fides veſtra, adhuc enim eſtis in peccatis 18
veſtris. Ergò & qui dormierunt in Chriſto, perierunt. Si in hac vita tantùm 19
in Chriſto ſperantes ſumus, miſerabiliores ſumus omnibus hominibus. Nunc 20
autem Chriſtus reſurrexit à mortuis primitiæ dormientium : Quoniam quidem 21
per hominem mors, & per hominem reſurrectio mortuorum. Et 22
ſicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Chriſto omnes vivificabuntur.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* الفصل الخامس عشر * * قراءة الاحد الثاني عشر بعد العنصرة *

* يا اخوتي اعرفكم بالبشارة التي بشرتكم بها * التي تسلمتموها وثبتم فيها * وستخلصون 1 2
بها * باي كلام بشرتكم * ان كنتم قد امسكتموه ووعيتموه * الا ان تكونوا قد امنتم باطلا *
* لانني في المبادي دفعت اليكم ما تسلمته انا * ان المسيح مات عن خطايانا * كما في الكتب * 3
* وانه دفن * وانه قام في اليوم الثالث كما في الكتب * وانه ظهر لبطرس * ثم للاثني عشر * 4 5
* وبعد ذلك ظهر لاكثر من خمسماية اخ في دفعة واحدة * الذين منهم باقون الى الان * 6
وقوم منهم قد رقدوا * وظهر فيما بعد ليعقوب * ثم للرسل اجمعين * واخرهم كلهم ظهر لي * 7 8
كمن ظهر لسقط ظهر لي * لانني انا هو الحقير في الرسل الذي لست كفوا ان ادعى رسولا * 9
لانني اضطهدت كنيسة الله * وبنعمة الله انا ما انا * ونعمته الواصلة الي * لم تصل الي جزافا * 10
بل لانني تعبت تعبا اكثر منهم كلهم * ولست انا لكن نعمة الله التي معي * فان 11
كنت انا * وان يكن اوليك فهكذا نكرز وكذلك امنتم * تم * * قراءة الاثنين
من الجمعة العاشرة بعد العنصرة * فان يكن المسيح يكرز به انه قد قام من الموتى * 12
فكيف تقول طايفة منكم * ان الموتى ما يكون لهم قيامة * فان تكن قيامة الموتى ما 13
تكون * فولا المسيح قام * وان كان المسيح لم يقم * فكرزنا اذا باطل * وايماننا باطل * 14
* ونوجد شهود لله كذبة * لاننا شهدنا على الله انه اقام المسيح الذي لم ينهضه * ان يكن 15
الموتى ما يقومون اذا * لان الموتى ان لم يقوموا ولا المسيح قام * ان كان المسيح لم يقم فايمانكم 16 17
باطل * وانتم في خطاياكم ايضا * ولعل الراقدين بالمسيح قد هلكوا * فان كنا نحن مومنين 18 19
من المسيح وبه الحظ في هذه الدنيا فقط * فسنكون اشد تحسرا من الناس كلهم * تم *
* قراءة برسم المتوفيين * * فاما المسيح الان قد قام من الموتى * وصار مقدمة 20
الراقدين الناجمة * لان الموت اذ صار بانسان * وقيامة الموتى بانسان * وكما ان الكل بادم 21 22
ماتوا * كذلك وبالمسيح يعيش الكل *

CAP. XV.

Lectio Dominicæ duodecimæ poſt Pentecoſten.

O Fratres mei, notum facio vobis 1
Evangelium quod annuntiavi vobis,
quod accepiſtis, & in quo perſeveràſtis,
Per quod etiam ſervabimini, quo ſermone 2
annuntiârim vobis, ſi tenetis eū et
cuſtoditis: niſi tamen fruſtra crediditis.
In primis enim tradidi vobis quod ego 3
accepi : quòd ſcilicet Chriſtus mortuus
ſit pro peccatis noſtris, prout habetur *in*
ſcripturis : Et quòd ſepultus ſit quòdque 4
ſurrexerit die tertia, ut habetur *in*
Scripturis : Et quòd apparuerit Petro, 5
deindè duodecim illis : Et poſtea apparuerit 6
pluribus quàm quingentis fratribus
eadem vice, ex quibus nonnulli ſunt
adhuc ſuperſtites, nonnulli verò obdormierunt.
Poſtea apparuit Jacobo, deindè 7
Apoſtolis omnibus. ultimò autem omnium 8
apparuit mihi : ac ſi apparuiſſet abortivo,
apparuit mihi : Quoniam ego ſum 9
abjectiſſimus inter Apoſtolos, qui non
ſum dignus qui vocer Apoſtolus, quòd
Eccleſiam Dei ſim perſecutus. At per 10
gratiam Dei ſum quod ſum : & gratia
ejus, quæ pervenit ad me, haud fruſtra
ad me miſſa fuit : ſed quia laboravi
majore labore quàm illi omnes : non
ego tamen, ſed gratia Dei quæ mecum
eſt. Sive igitur ego, ſive illi, ita prædicamus, 11
& ita crediditis. Hucuſque.

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis decimæ poſt Pentecoſten.

Itaq. ſi de Chriſto prædicatur quòd ſurrexit 12
à mortuis, quomodo dicunt quidam
ex vobis non eſſe futuram mortuis reſurrectionem?
Si enim reſurrectio mortuorum 13
non eſt futura, ergo neque Chriſtus
reſurrexit. Quòd ſi Chriſtus non 14
reſurrexit, ergo prædicatio noſtra vana
eſt, & fides noſtra vana : Et reperimur 15
falſi teſtes Dei : quandoquidem teſtificati
ſumus de Deo, quòd ſuſcitaverit
Chriſtum : quem non excitavit, ſi videlicet
mortui non reſurgent. Nam ſi mortui 16
non reſurgunt, neque Chriſtus reſurrexit.
Si Chriſtus non reſurrexit, igitur 17
vana eſt fides veſtra, & eſtis adhuc in
peccatis veſtris : Et forſitan obdormientes 18
in Chriſto jam perierunt. Si nos 19
enim à Chriſto, & per ipſum, fœlicitatem
expectamus in hoc mundo tantùm,
erimus profectò miſerrimi omnium hominum. Finis.

Lectio pro defunctis.

Nunc autem Chriſtus reſurrexit à mortuis, 20
& factus eſt primitiæ obdormientium
enaſcentes. Cùm enim mors 21
per hominem facta ſit, etiam reſurrectio
mortuorum per hominem. Et 22
quemadmodum omnes per Adam mortui
ſunt, ita & per Chriſtum omnes
vivent :

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

6 ወእምዝ ፡ አስተርአዮሙ ፡ ለኀምስቱ ፡ ምእት ፡ ቢጸሙ ፡ ወቦ ፡ እላሂ ፡ ሀለው ፡
7 እስከ ፡ ይእዜ ፡ ወቦ ፡ እላሂ ፡ ኖሙ ፡=፡ ወእምዝ ፡ አስተርአዮሙ ፡ ለያዕቆብ ፡ ወለኵሉ ፡
8 ሐዋርያቲሁ ፡=፡ ወድኅሬ ፡ ኵሉ ፡ አስተርአየኒ ፡ ሊተ ፡ ከመ ፡ ዘለምውት ፡=፡ እስመ ፡
9 አነ ፡ እቴሐት ፡ እምኵሉ ፡ ሐዋርያቲሁ ፡፡ ወእንዘ ፡ ኢይደልወኒ ፡ አሰመይ ፡ ሐዋ
10 ርያሁ ፡ እስመ ፡ ሰደድኩ ፡ ሕዝቦ ፡፡=፡ ወባሕቱ ፡ በጸጋ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሀለውኩ ፡ ወጸ
11 ጋሁኒ ፡ ዘወሀበኒ ፡ አካ ፡ ለከንቱ ፡ ዘኮነኒ ፡፡ ፈድፋደ ፡ እምኵሎሙ ፡ አነ ፡ ጸመውኩ ፡ ወአኮ ፡
12 አነ ፡ ውእቱ ፡ ጸጋሁ ፡ ዘላዕሌየ ፡=፡ ወለመኒ ፡ አነ ፡ ወእመኒ ፡ እሙንቱ ፡ ከመዝ ፡ ንሜህር ፡
13 ወከመዝ ፡ ናአምን ፡=፡ ወእመ ፡ ከመ ፡ ትሜህሩ ፡ ለብዕድ ፡ ወትብሉ ፡ ተንሥአ ፡ ክርስቶ
14 ስ ፡ እምውታን ፡ ወበአፎ ፡ እንከ ፡ ትብሉ ፡ ለሊክሙ ፡ ኢይሐይው ፡ ምውታን ፡=፡ ወእመሰኬ ፡
15 ኢይሐይው ፡ ምውታን ፡ ክርስቶስኒኬ ፡ ኢተንሥአ ፡ እምውታን ፡=፡ ወእመሰኬ ፡ ክርስ
ቶስ ፡ ኢተንሥአ ፡ እምውታን ፡ ከንቱ ፡ ውእቱ ፡ ትምህርትነ ፡ ወከንቶ ፡ ተአምኖ ፡ ቦቱ ፡፡=፡
16 ወንሕነኒ ፡ ኮነ ፡ ሰማዕተ ፡ ሐሰት ፡ ላዕለ ፡ እግዚአብሔር ፡ እስመ ፡ ንቤ ፡ አንሥኦ ፡ ለክርስቶስ ፡ ዘኢ
17 ያንሥኦ ፡ እንከ ፡ ወኢይትነሥኡ ፡ እንከ ፡ ምውታን ፡፡=፡ ወእመሰኬ ፡ ኢይትነሥኡ ፡ ም
18 ውታን ፡ ክርስቶስኒ ፡ ኢተንሥአ ፡=፡ ወእመሰ ፡ ክርስቶስ ፡ ኢተንሥአ ፡ ከንቱ ፡ ሃይማኖትክ
ሙ ፡ ወዓዲክሙ ፡ ሀለውክሙ ፡ ውስተ ፡ ኃጢአትክሙ ፡፡ ወእለሂኬ ፡ ኖሙ ፡ በክርስቶስ ፡ ተሐጕ
19 ሉኬ ፡ እንከ ፡=፡ ወእምከመሰ ፡ በዝንቱ ፡ ሕይወትነ ፡ ተወከልነ ፡ በክርስቶስ ፡ ፈድፋደ ፡
20 ሣህልነ ፡፡ እምኵሉ ፡ ሰብእ ፡=፡ ወይእዜኒ ፡ ክርስቶስ ፡ ቀደመ ፡ ተንሥአ ፡ እምኵ
21 ሉ ፡ ሰብእ ፡ ምውታን ፡=፡ ለእመ ፡ በእንተ ፡ ሰብእ ፡ ተፈጥረ ፡ ሞት ፡ ወተፈጥረ ፡ ተንሥ
22 አ ፡ እምውታን ፡፡=፡ በከመ ፡ በእንተ ፡ አዳም ፡ ኵልነ ፡ ንመውት ፡ ከማሁ ፡ በእንተ ፡
ክርስቶስ ፡ ኵልነ ፡ ነሐዩ ፡፡==፡

Et tunc apparuit quingentis fratribus eorum: & ſunt qui manent uſque nunc, & 6
ſunt qui obdormierunt. Et tunc apparuit Jacobo, & omnibus Apoſtolis ejus. 7
Et ultimò omnium apparuit mihi ſicut mortuo. Quia ego inferior ſum omnibus 8
Apoſtolis ejus, & indignus ſum vocari Apoſtolus ejus, quia perſequutus 9
ſum populum ejus. Veruntamen per gratiam Dei, ſum : & gratia ejus quam 10
conceſſit mihi, non fruſtrà fuit mihi. Ampliùs quam omnes illi laboravi : &
non ego, fuit gratia ejus ſupra me. Et ſive ego & ſive illi, ſic docemus & 11
ſic ſuademus. Et ſi vos docetis alios, & dicitis; Suſcitatus eſt Chriſtus à 12
mortuis, tum quomodo igitur dicitis voſipſi; Non vivent mortui? Si igitur 13
non vivent mortui, Chriſtus igitur non ſuſcitatus eſt à mortuis. Et ſi igitur 14
Chriſtus non ſuſcitatus eſt à mortuis, fruſtrà eſt doctrina noſtra, & fruſtrà confidere
in eo: Et nos ſumus teſtes falſi de Deo, quia dicimus; Suſcitavit Chriſtum: 15
quem non ſuſcitabat igitur? neque ſuſcitabuntur igitur mortui? Et ſi igitur 16
non ſuſcitantur mortui, Chriſtus quidem non ſuſcitatus eſt. Et ſi Chriſtus 17
non ſuſcitatus eſt, fruſtrà eſt fides veſtra, & adhuc vos eſtis in peccatis veſtris:
Et qui igitur obdormierunt in Chriſto, perierunt. Et ſi in hac vita noſtra 18
ſperamus in Chriſto, abundantior eſt miſeratio noſtra præ omnibus hominibus. 19
Et nunc Chriſtus primò ſuſcitatus eſt ante omnes homines mortuos. 20
Quia per hominem facta eſt mors, & facta eſt reſurrectio à mortuis. 21
Sicut per Adam omnes nos morimur, ſic per Chriſtum omnes nos vivemus. 22

Unuſquiſque autem in proprio ordine, primitiæ Chriſtus, deindè qui Chri-
23 Ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι, ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ (ο) Χρι-
ſti, in adventu ejus. Deindè finis, cùm tradiderit re-
24 στοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. Εἶτα τὸ τέλος, ὅταν (π) παραδῷ τὴν βασιλεί-
gnum Deo & Patri: cùm aboleverit omnem principatum, & omnem poteſta-
αν τῷ Θεῷ καὶ πατρί· ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν, καὶ πᾶσαν ἐξουσί-
tem & virtutem. Oportet enim illum regnare, uſque quò ponat omnes
25 αν καὶ δύναμιν. Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν, ἄχρις (ρ) οὗ ἂν θῇ πάντας
inimicos ſub pedes ſuos. Ultimus inimicus abolebitur
26 τοὺς (σ) ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ
mors. Omnia enim ſubjecit ſub pedes ejus. Cùm autem dicat, Quòd
27 θάνατος. Πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ, Ὅτι
omnia ſubjecta ſunt, manifeſtum quòd excepto illo ſubjiciente ei omnia. Cùm
28 πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα. Ὅταν
autem ſubjecta fuerint illi omnia, tunc & ipſe filius ſubjicietur illi
δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ
ſubjicienti ſibi omnia, ut ſit Deus omnia in omnibus. Alio-
29 ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ (τ) Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσι. Ἐ-
quin quid facient baptizati pro mortuis, ſi omninò mortui non re-
πεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐ-
ſurgunt? quid & baptizantur pro mortuis? Quid & nos peri-
30 γείρονται; τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ (υ) τῶν νεκρῶν; Τί καὶ ἡμεῖς κιν-
clitamur omnem horam? Per diem morior, per veſtram
31 δυνεύομεν πᾶσαν ὥραν; Καθ᾽ ἡμέραν ἀποθνήσκω, νὴ τὴν ὑμετέραν
gloriationem, quam habeo in Chriſto Jeſu Domino noſtro. Si (ſecundùm homi-
32 καύχησιν, ἣν ἔχω ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Εἰ (κατὰ ἄνθρω-
nem) ad beſtias pugnavi in Epheſo, quod mihi commodum, ſi mortui non reſur-
πον) ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρον-
gunt? manducemus & bibamus: cras enim moriemur. Ne errate. Cor-
ται; φάγωμεν καὶ πίωμεν· αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. Μὴ πλανᾶσθε. φθεί- 33
rumpunt mores bonos colloquia mala. Evigilate juſtè, & ne pecca-
ρουσιν ἤθη (φ) χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί. Ἐκνήψατε δικαίως, καὶ μὴ ἁμαρτάνε- 34
te: ignorantiam enim Dei quidam habent: Ad pudorem vobis loquor. Sed di-
τε· ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ τινες ἔχουσι· πρὸς ἐντροπὴν ὑμῖν λέγω. Ἀλλ᾽ ἐ- 35
cet aliquis; Quomodò reſurgunt mortui? quali autem corpore veniunt? In-
ρεῖ τις, Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται; (χ) Ἄ- 36
ſipiens, tu quod ſeminas, non vivificatur, ſi non moriatur. Et quod ſe-
φρον, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ (ψ) ζωοποιεῖται, ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ. Καὶ ὃ σπεί- 37
minas, non corpus oriturum ſeminas, ſed nudum granum, ſi contigerit, tri-
ρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σί-
tici, aut alicujus cæterorum. At Deus illi dat corpus, ſicut vo-
του, ἤ τινος τῶν λοιπῶν. Ὁ δὲ Θεὸς (ω) αὐτῷ δίδωσι σῶμα, καθὼς ἠ- 38
luit, & unicuique ſeminum proprium corpus. Non omnis caro,
θέλησε, καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων (α) τὸ ἴδιον σῶμα. Οὐ πᾶσα σὰρξ, 39
eadem caro: ſed alia quidem caro hominum, alia autem caro pecorum, alia
ἡ αὐτὴ σάρξ· ἀλλὰ ἄλλη (β) μὲν σὰρξ ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ σὰρξ κτηνῶν, ἄλλη
verò piſcium, alia autem volucrum. Et corpora cœleſtia, & corpora terreſtria: ſed
δὲ (γ) ἰχθύων, ἄλλη δὲ (δ) πτηνῶν. Καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· (ε) ἀλλ᾽ 40
alia quidem cœleſtium gloria, alia autem terreſtrium. Alia gloria Solis, & alia
ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων. Ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη 41
gloria Lunæ, & alia gloria ſtellarum. Stella enim à ſtella differt in gloria. Sic
δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ. (ζ) Οὕτω 42
& reſurrectio mortuorum: ſeminatur in corruptione, ſurgit in incorruptione: Semi-
καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν· σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ· Σπείρε- 43
tur in ignominia, excitatur in gloria: Seminatur in infirmitate, ſurgit in virtute:
ται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει·

MS.A. (ο) τοῦ Χριστοῦ (π) παραδιδῷ (ρ) οὗ θῇ (σ) ἐχθροὺς αὐτοῦ ὑπὸ (τ) Θεὸς πάντα (υ) αὐτῶν; (φ) χρηστὰ (χ) Ἄφρων, (ψ) ζωογονεῖτε, (ω) δίδωσιν αὐτῷ (α) ἴδιον (β) μὲν ἀνθρώπων, (γ) πτηνῶν, (δ) ἰχθύων. (ε) ἀλλὰ (ζ) Οὕτως

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 * ܐܢܫ ܐܢܫ ܕܝܢ ܒܬܛܟܣܗ. ܪܫܝܬܐ ܗܘܐ ܡܫܝܚܐ. ܘܒܬܪܟܢ ܗܠܝܢ ܕܡܫܝܚܐ
24 ܒܡܐܬܝܬܗ. * ܘܗܝܕܝܢ ܢܗܘܐ ܫܘܠܡܐ. ܡܐ ܕܡܫܠܡ ܡܠܟܘܬܐ ܠܐܠܗܐ ܐܒܐ. ܡܐ ܕܒܛܠ ܟܠ ܪܝܫܘ ܘܟܠ
25 ܫܘܠܛܢ ܘܟܠ ܚܝܠܘܬܐ. * ܥܬܝܕ ܗܘ ܓܝܪ ܕܢܡܠܘܟ ܥܕܡܐ ܕܢܣܝܡ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ
26 ܟܠܗܘܢ ܬܚܝܬ ܪܓܠܘܗܝ. * ܘܐܚܪܝܐ ܒܥܠܕܒܒܐ ܡܬܒܛܠ ܡܘܬܐ. * ܟܠ ܓܝܪ ܫܥܒܕ
27 ܬܚܝܬ ܪܓܠܘܗܝ. * ܡܐ ܕܐܡܪ ܕܝܢ ܕܟܠ ܡܫܥܒܕ ܠܗ. ܝܕܝܥܐ ܗܝ ܕܣܛܪ ܡܢ
28 ܗܘ ܕܫܥܒܕ ܠܗ ܟܠ. * ܘܡܐ ܕܐܫܬܥܒܕ ܠܗ ܟܠ. ܗܝܕܝܢ ܗܘ ܒܪܐ ܢܫܬܥܒܕ ܠܗܘ
29 ܕܫܥܒܕ ܠܗ ܟܠ. ܕܢܗܘܐ ܐܠܗܐ ܟܠ ܒܟܠ. * ܘܐܠܐ ܡܢܐ ܢܥܒܕܘܢ ܗܢܘܢ ܕܡܥܡܕܝܢ
30 ܚܠܦ ܡܝܬܐ. ܐܢ ܡܝܬܐ ܠܐ ܩܝܡܝܢ. ܡܢܐ ܥܡܕܝܢ ܚܠܦ ܡܝܬܐ. * ܘܡܢܐ ܐܦ ܚܢܢ
31 ܡܬܟܪܟܝܢܢ ܒܩܘܢܕܝܢܘܣ ܒܟܠ ܫܥܐ. * ܡܝܡܐ ܐܢܐ ܒܫܘܒܗܪܟܘܢ ܐܚܝ. ܕܐܝܬ ܠܝ ܒܡܪܢ
32 ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܒܟܠܝܘܡ ܡܐܬ ܐܢܐ. * ܐܢ ܐܝܟ ܕܒܒܢܝ ܐܢܫܐ ܐܫܬܕܝܬ ܠܚܝܘܬܐ
33 ܒܐܦܣܘܣ. ܡܢܐ ܐܘܬܪܢܝ ܐܢ ܡܝܬܐ ܠܐ ܩܝܡܝܢ. ܢܐܟܘܠ ܘܢܫܬܐ. ܡܚܪ ܓܝܪ ܡܝܬܝܢܢ.
* ܠܐ ܬܛܥܘܢ. ܡܚܒܠܢ ܓܝܪ ܠܗܘܢܐ ܒܣܝܡܐ ܡܫܥܝܬܐ ܒܝܫܬܐ. *

Unuſquiſque autem in ſuo ordine: primitiæ fuit Chriſtus, deinde ii qui ſunt Chriſti, in adventu ipſius. 23 Et tunc erit finis quum tradiderit regnum Deo patri, quum ceſſaverit omnis principatus, & omnis dominatio, omnes denique poteſtates. 24 Futurum eſt enim ut regnum obtineat uſquedum poſuerit omnes inimicos ſuos ſub pedibus ſuis. 25 Noviſſima autem inimica abolebitur mors. 26 Omnia enim ſubjecit ſub pedibus ejus. Quum autem dicat omnia illi eſſe ſubjecta, manifeſtum eſt, excipiendum eum qui ſubjecit illi omnia. 27 Quum autem fuerint illi ſubjecta omnia, tunc ipſemet Filius ſubjicetur ei qui ſubjecit illi omnia, ut ſit Deus omnia in omnibus. 28 Alioquin quid facient ii qui baptizantur pro mortuis, ſi mortui non reſurgunt? cur baptizantur pro mortuis? 29 Cur & nos in periculo omni horâ conſiſtimus? 30 Juro per gloriam veſtram, fratres mei, quam habeo in Domino noſtro Jeſu Chriſto, me quotidie mori. 31 Si tanquam inter homines, objectus ſum beſtiis Epheſi, quid prodeſt mihi, ſi mortui non reſurgunt? Edamus & bibamus, cras enim morimur. 32 Ne erraveritis. Nam corrumpunt mentes benignas colloquia prava. 33

* ܕܥܢܝܕܐ * ܟܗ *

Defunctorum. 25.

34 * ܐܥܝܪܘ ܠܒܘܬܟܘܢ ܙܕܝܩܐܝܬ ܘܠܐ ܬܚܛܘܢ. ܐܝܬ ܓܝܪ ܐܢܫܐ ܕܝܕܥܬܐ ܕܐܠܗܐ ܠܝܬ ܠܗܘܢ.
35 ܠܒܗܬܬܟܘܢ ܗܘ ܐܡܪ ܐܢܐ. * ܢܐܡܪ ܓܝܪ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ. ܕܐܝܟܢܐ ܩܝܡܝܢ ܡܝܬܐ. ܘܒܐܝܢܐ
36 37 ܦܓܪܐ ܐܬܝܢ. * ܣܟܠܐ. ܙܪܥܐ ܕܙܪܥ ܐܢܬ. ܐܢ ܠܐ ܡܐܬ ܠܐ ܚܐ. * ܘܗܘ ܡܕܡ ܕܙܪܥ ܐܢܬ. ܠܐ
ܗܘܐ ܗܘ ܦܓܪܐ ܕܥܬܝܕ ܠܡܗܘܐ ܙܪܥ ܐܢܬ. ܐܠܐ ܦܪܕܬܐ ܥܪܛܠܝܬܐ ܕܚܛܐ ܐܘ ܕܣܥܪܐ ܐܘ ܕܫܪܟܐ
38 ܕܙܪܥܘܢܐ. * ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܝܗܒ ܠܗ ܦܓܪܐ ܐܝܟ ܕܨܒܐ. ܘܠܟܠ ܚܕ ܡܢ ܙܪܥܘܢܐ
39 ܦܓܪܐ ܕܟܝܢܗ. * ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܟܠ ܦܓܪ ܫܘܐ. ܐܚܪܢܐ ܗܘ ܓܝܪ ܦܓܪܐ ܕܒܪܢܫܐ. ܘܐܚܪܢܐ
40 ܕܒܥܝܪܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܕܦܪܚܬܐ. ܘܐܚܪܢܐ ܕܢܘܢܐ. * ܘܐܝܬ ܦܓܪܐ ܫܡܝܢܝܐ. ܘܐܝܬ ܦܓܪܐ ܐܪܥܢܝܐ.
41 ܐܠܐ ܐܚܪܢ ܗܘ ܫܘܒܚܐ ܕܫܡܝܢܝܐ. ܘܐܚܪܢ ܕܐܪܥܢܝܐ. * ܘܐܚܪܢ ܗܘ ܫܘܒܚܐ ܕܫܡܫܐ.
ܘܐܚܪܢ ܗܘ ܫܘܒܚܐ ܕܣܗܪܐ. ܘܐܚܪܢ ܗܘ ܫܘܒܚܐ ܕܟܘܟܒܐ. ܘܟܘܟܒܐ ܡܢ ܟܘܟܒܐ ܝܬܝܪ ܗܘ
42 43 ܒܫܘܒܚܐ. * ܗܟܢܐ ܐܦ ܢܘܚܡܗܘܢ ܕܡܝܬܐ. ܡܙܕܪܥܝܢ ܒܚܒܠܐ. ܩܝܡܝܢ ܕܠܐ ܚܒܠܐ. * ܡܙܕܪܥܝܢ
ܒܨܥܪܐ. ܩܝܡܝܢ ܒܫܘܒܚܐ. ܡܙܕܪܥܝܢ ܒܟܘܪܗܢܐ. ܩܝܡܝܢ ܒܚܝܠܐ.

Excitate corda veſtra juſtè, & ne peccetis: ſunt enim quidam qui ſcientiam Dei non habent: ad verecundiam veſtram hoc dico. 34 Dicet aliquis veſtrûm; Quomodo reſurgent mortui, & quonam corpore venturi ſunt? 35 Stulte, ſemen quod ſeminas, niſi moriatur non reviviſcit. 36 Et quod ſeminas, non quidem corpus quod futurum eſt ſeminas, ſed granum nudum, tritici, aut hordei, aut cæterorum ſeminum. 37 Deus autem dat ei corpus prout vult, & unicuique ſeminum proprium corpus naturale. 38 Siquidem omne corpus æquale non eſt: aliud eſt enim corpus hominis, & aliud jumenti, & aliud volucris, & aliud piſcium. 39 Sunt & corpora cœleſtia, & ſunt corpora terreſtria: ſed alia eſt gloria cœleſtium, & alia terreſtrium. 40 Item alia eſt gloria ſolis, & alia eſt gloria lunæ, & alia gloria ſtellarum. Stella porrò ſtellam gloriâ antecedit. 41 Sic & vivificatio mortuorum. Seminantur in corruptione, reſurgunt abſque corruptione. 42 Seminantur in ignominia, reſurgunt in gloria. Seminantur in infirmitate, reſurgunt in virtute. 43

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 ወኵሉ ፡ በበ ፡ ሥርዓቱ ፡ ቀዳሚ ፡ ክርስቶስ ፡ ወእምዝ ፡ እለ ፡ ክርስቶስ ፡ በምጽአቱ ፡፡=፦
24 ወማኅለቅቱሰ ፡ አመ ፡ ተወፈየ ፡ እግዚአብሔር ፡ መንግሥቶ ፡ ኣብ ፡ አመ ፡ ተሰዐረ ፡ ኵሉ ፡
25 ሥልጣን ፡ ወኵሉ ፡ ንጉሥ ፡ ወኃይል ፡=፦ እስመ ፡ ሀለወ ፡ ይንግሥ ፡ እስከ ፡ አመ ፡ ይገ
26 ብኡ ፡ ኵሉ ፡ ጸላእቱ ፡ ታሕተ ፡ እገሪሁ ፡=፦ እስመ ፡ ኵሎ ፡ አግረረ ፡ ሎቱ ፡ ታሕተ ፡
27 እገሪሁ ፡ ወለደኃሪ ፡ ጸላኢ ፡ ይስዕሮ ፡ ሞት ፡=፦ ወሶበ ፡ ይቤ ፡ ኵሉ ፡ ገረረ ፡ ውባ
28 ሕቱ ፡ ይትዐወቅ ፡ ከመ ፡ ዘእንበለ ፡ ዘያገርር ፡ ግሩር ፡ ሎቱ ፡ ኵሉ ፡፡=፦ ወአመ ፡ ኵ
ሉ ፡ ገነየ ፡ ሎቱ ፡ ይእተ ፡ ዕለተ ፡ ወልድኒ ፡ ይገኒ ፡ ለዘ ፡ አግነየ ፡ ሎቱ ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ እ
ግዚአብሔር ፡ በኵሉ ፡ ወላዕለ ፡ ኵሉ ፡=፦

Et unuſquiſque in ordine ſuo, primò Chriſtus, & tunc qui ſunt *Chriſti in adventu ipſius.* 23 *Et finis ejus* erit *quum tradiderit Deus regnum ſuum, Pater, quum aboleverit omnem poteſtatem, & omnem regem & virtutem.* 24 *Quia oportet eum regnare uſque quò reverſi ſint omnes inimici ejus ſub pedibus ejus.* 25 *Quia omnia ſubjecit ei ſub pedibus ejus: et ultimum inimicum deſtruet, mortem.* 26 *Et quum dicit omnia ſubjecit, tamen manifeſtum eſt quod præter eum qui ſubjecit, ſubjecta ſunt ei omnia.* 27 *Et quum omnia ſubjecta fuerint ei, iſto die Filius ſubjicietur ei qui ſubjecit ei* omnia, *ut ſit Deus in omnibus, & ſuper omnia.* 28

Verſio VULGATA LATINA.

23 Unuſquiſque autem in ſuo ordine, primitiæ Chriſtus: deindè ii, qui ſunt
24 Chriſti, qui in adventu ejus crediderunt. Deindè finis; cùm tradiderit regnum Deo & Patri, cùm evacuaverit omnem principatum, & poteſtatem,
25 & virtutem. Oportet autem illum regnare, donec ponat omnes inimicos
26 ſub pedibus ejus. Noviſſima autem inimica deſtruetur mors: Omnia enim
27 ſubjecit ſub pedibus ejus. Cùm autem dicat; Omnia ſubjecta ſunt ei: ſine
28 dubio præter eum, qui ſubjecit ei omnia. Cùm autem ſubjecta fuerint illi omnia: tunc & ipſe Filius ſubjectus erit ei qui ſubjecit ſibi omnia, ut
29 ſit Deus omnia in omnibus. Alioquin quid facient qui baptizantur pro mortuis, ſi omninò mortui non reſurgunt? ut quid & baptizantur pro illis?
30 Ut quid & nos periclitamur omni horâ? Quotidiè morior per veſtram
31 gloriam, fratres, quam habeo in Chriſto Jeſu Domino noſtro. Si (ſecun-
32 dùm hominem) ad beſtias pugnavi Epheſi, quid mihi prodeſt, ſi mortui
33 non reſurgunt? manducemus, & bibamus: cras enim moriemur. Nolite ſeduci: Corrumpunt mores bonos colloquia mala. Evigilate juſti, & nolite 34
peccare: ignorantiam enim Dei quidam habent, ad reverentiam vobis loquor. Sed dicet aliquis; Quomodò reſurgunt mortui? qualíve corpore ve- 35
nient? Inſipiens, tu quod ſeminas non vivificatur, niſi priùs moriatur. 36
Et quod ſeminas, non corpus, quod futurum eſt ſeminas, ſed nudum gra- 37
num, ut putà tritici, aut alicujus cæterorum. Deus autem dat illi corpus 38
ſicut vult: & unicuique ſeminum proprium corpus. Non omnis caro, ea- 39
dem caro: ſed alia quidem hominum, alia verò pecorum, alia volucrum,
alia autem piſcium. Et corpora cœleſtia, & corpora terreſtria: ſed alia 40
quidem cœleſtium gloria, alia autem terreſtrium. Alia claritas Solis, alia 41
claritas Lunæ, & alia claritas ſtellarum. Stella enim à ſtella differt in claritate: Sic & reſurrectio mortuorum. Seminatur in corruptione, ſurget in 42
incorruptione. Seminatur in ignobilitate, ſurget in gloria: Seminatur in 43
infirmitate, ſurget in virtute:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* كل واحد في موكبه * فالمسيح المقدمة الناجمة * ثم اولياء المسيح يقومون في حضوره * ثم 23 24
الانقضاء * اذا دفع الملك الى الاله والاب * اذا ابطل كل رياسة وكل سلطان واقتدار * لانه 25
يجب له ان يملك الى ان يضع كافة الاعداء تحت قدميه * ويبطل الموت العدو الاخير * لانه 26
قد خضع الكل تحت قدميه * فاذا قال ان الكل قد خضعوا فمن البين ان الكل من غير 27
من قد خضع له الكل * فاذا خضع له الكل حينئذ والابن نفسه يخضع لمن اخضع له الكل 28
ليكون الاله في الكل كل شي *

* قراءة الثلثاء من الجمعة العاشرة بعد العنصرة *

* والا فماذا يصنع الذين يصطبغون من اجل الاشخاص المائتة * ان كان الموتي بالجملة 29
ما يقومون فلم يصطبغون من اجل الاشخاص المائتة * ولم نعطب نحن كل ساعة * واني في 30 31
كل يوم اموت * وحق فخركم الذي لي بيسوع المسيح ربنا * وان كنت حاربت الوحوش كما 32
يخص بانسان بافسس فما منفعتي * فان كان الموتي ما يقومون فلناكل ولنشرب * فاننا سنموت
غدا * لا تضلوا فان الغواية الصالحة تفسدها الاحاديث الردية * فتنبهوا افاقة واجبة ولا 33 34
تخطيوا * فان فيكم قوم لا معرفة لهم بالله * لتخجيلكم اقول هذا * لكن سيقول احدكم 35
كيف يقوم الموتي * واي جسم يقبلون * يا جاهل انت البذار الذي تزرعه * ان لم يمت 36
فما يعيش * والذي تزرعه * فما تزرع الجسد الذي قد اينع ونبت * بل ربما يتفق ان 37
تزرع حبة حنطة مجردة * او حبة من باقي البزور * والله كما شاء اعطاها جسما * ويعطي كل نوع 38
من البزور جسمه * تم *

* قراءة السبت الثامن عشر بعد العنصرة * وللموتي ايضا *

* وكل بشر ليست تلك البشر نفسها * لكن بشر الناس اخري * وبشر البهايم اخري * وبشر 39
السمك اخري * وبشر الطير اخري * واجسام سماوية * واجسام ارضية * لكن مجد السماويين 40
اخر * ومجد الارضيين اخر * ومجد الشمس اخر * ومجد القمر اخر * ومجد النجوم اخر * لان نجما 41
يفضل علي نجم في المجد * وكذلك قيامة الموتي * تزرع في البلي فتقوم بعدم البلي * تزرع في 42 43
الهوان فتقوم في المجد * تزرع في الضعف فتقوم بالقوة *

Unuſquiſque in ſuo ordine. Chriſtus qui- 23
dem primitiæ antecedentes, deinde amici Chriſti reſurgent, cùm ipſe aderit.
Deinde finis, cùm tradiderit regnum 24
Deo & Patri: cùm aboleverit omnem principatum, & omne dominium,
omnémque potentiam. Nam oportet eum 25
regnare donec poſuerit omnes inimicos
ſub pedes ejus. Et ceſſabit mors ulti- 26
mus hoſtis: quandoquidem ſubjecit
omnia ſub pedes illius. Cùm igitur 27
dicat omnia ſubjecta eſſe, manifeſtum
eſt quòd omnia dicantur præter eum
qui ſubjecit ei omnia. Cùm autem 28
ſubjecta fuerint ei omnia; tunc & ipſe
filius ſubjicietur ei qui ſubjecit ipſi
omnia, ut ſit Deus in omnibus omnis
res.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis decimæ poſt Pentecoſten.

Alioqui quid facient qui baptizantur 29
pro perſonis mortuis? Si mortui omnino non reſurgunt, cur igitur baptizantur pro perſonis mortuis? Et cur nos 30
omni hora naufragium patimur? Et 31
ego quidem ſingulis diebus morior, per
realitatem gloriæ veſtræ quam habeo
in Jeſu Chriſto Domino noſtro. Et ſi 32
pugnavi adverſùs beſtias, ut homini
quadrat, Epheſi, quæ mea utilitas? Si
enim mortui non reſurgunt, igitur edamus & bibamus, quia cras moriemur.
Ne decipiamini: bonos enim mores cor- 33
rumpunt fabulæ pravæ. Evigilate evi- 34
gilatione debitâ, & ne peccetis: nam
ſunt inter vos quidam qui non habent
cognitionem Dei: ad pudorem veſtrum
hoc dico. At dicet aliquis veſtrûm; 35
Quomodo reſurgent mortui, & quali
corpore venient? O ſtulte, ſemen quod 36
tu ſeminas, niſi mortuum fuerit, non
reviviſcit. Et quod ſeminas, non il- 37
lud ſeminas corpus quod pullulavit ac
germinavit: ſed ſiquando contingat ut
ſemines granum frumenti nudum, aut
granum aliquod ex reliquis ſeminibus,
Deus, ut voluit, dedit ei corpus, & dat 38
cuilibet ſpeciei ſeminum corpus ejus.
Finis.

Lectio ſabbathi decimi octavi poſt Pentecoſten. Et præterea pro Defunctis.

Et omnis caro, non eſt ipſa eadem caro; 39
ſed alia caro hominum, & alia caro jumentorum, & alia caro piſcium, & alia
caro volucrum. Et ſunt corpora cœle- 40
ſtia, & ſunt corpora terreſtria: ſed alia
eſt gloria cœleſtium, alia gloria terreſtrium. Et alia eſt gloria ſolis, & alia 41
gloria lunæ, & alia gloria ſtellarum:
ſtella ſiquidem ſtellæ præſtat gloriâ.
Sic & reſurrectio mortuorum: ſemi- 42
namur in corruptione, reſurgemus corruptionis expertes. Seminamur in igno- 43
minia, reſurgemus in gloria: ſeminamur in imbecillitate, reſurgemus in
potentia:

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

29 ከመ : መንትኑ : ያጠምቁ : አኮኑ : ከመ : የሐይዉ : እምውታን :: ወእመሰኬ : ኢይትነሠ
30 ኡ : እምውታን : ለመንትኑ : እንከ : ያጠምቁ :=: ወለምንትኑ : እንከ : ንሕነኒ : ንሠር
31 ሕ : ኵሎ : ዕለተ : ወንትቀተልሂ ::=: ወበእንተዚ : ምክሕነ : አኀዊነ : ዘበ : ክርስቶስ :
32 እግዚእነ : ኢየሱስ ::=: ቦኑ : ለአድልዎ : ለሰብእኑ : ተበአስኩ : ምስለ : አርዌ : ምድ
ር : በኤፌሶን :: ምንተ : እንከ : ይበቍዓኒ : ለእመ : ኢየሐይዉ : ምውታን : ንብላዕ : ወንስ
33 ተይ : ገሠመ : ንመውት :=: ኢያስሕቱክሙ : አኀዊነ : ነገር : እኩይ : ግዕዘ : ሠናየ : ያ
34 ማስን ::=: ትግሁ : ለጽድቅ : ወኢትስሐቱ :: እስመ : እለ : ኢያአምርዎ : ለእግዚአ
35 ብሔር : ወባሕቱ : ከመ : ትኅፈሩ : እብለክሙ :=: ሀሎ : ዘይብል : እፎኑ : ይትነሠኡ :
36 ምውታን : ወበአይ : ነፍስቶሙ : ይትነሠኡ ::=: አብድ : አንተ : ዘትዘርእ : ኢየሐዩ :
37 ለእመ : ኢሞተ :=: ወዘኒ : ዘትዘርእ : አኮ : ዝንቱ : ነፍስት : ዘይትወለድ : ዘትዘርእ :
38 ዳእሙ : ዕራቃ : ሕጠት : እመኒ : ዘሠርናይ : ወእመኒ : ዘባዕድ ::=: ወእግዚአብሔር :
39 ይሁብ : ነፍስተ : ዘከመ : ፈቀደ : ወለለ : አሐዱ : ዘርእ : ዘዚ : ዚአሁ : ነፍስቱ :=: እስ
መ : ኢኮነ : አሐዱ : ሥጋሁ : ለነፍስት : ኵሉ :: ካልእ : ዘሰብእ : ወካልእ : ሥጋ : እንስ
40 ሳ : ወካልእ : ዘዖፍ : ሥጋሁ : ወካልእ : ነፍስተ : ዓሣ :=: ወካልዕ : ነፍስት : ዘበ : ምድ
41 ር : ወካልእ : ዘበ : ሰማይ : ወባሕቱ : ካልእ : ክብሩ : ለዘ : በሰማይ : ወካልእ : ክብሩ : ዘ
በ : ምድር :=: ካልእ : ክብሩ : ለፀሐይ : ወካልእ : ክብሩ : ለወርኅ : ወካልእ : ክብሮሙ :
42 ለከዋክብት : ወኮከብ : እምኮከብ : ይኄይስ : ክብሩ ::=: ከማሁኬ : ተንሥኦቶሙ : ለ
43 ምውታን : ይዘራእ : በዘ : ይማስን : ወይትነሣእ : በዘ : ኢይማስን ::=: ይዘራእ : በኀሳ
ር : ወይትነሣእ : በክብር : ይዘራእ : በድካም : ወይትነሣእ : በኀይል ::=:

Alioquin quid baptizant, nónne ut reviviſicent à mortuis? ſi igitur 29
non ſuſcitabuntur à mortuis, quare igitur baptizant? Et quare igitur nos 30
laboramus omni horâ & trucidamur? Et propter gloriationem noſtram, 31
fratres noſtri, quæ in Chriſto Domino noſtro Jeſu eſt. Num placere homi- 32
nibus pugnavi cum vipera in Epheſo? quid igitur prodeſt mihi, ſi non vi- 33
vent mortui? Edamus, & bibamus; cras moriemur. Ne ſeducant vos, fra-
tres noſtri: ſermo malus mores bonos corrumpit. Evigilate pro juſtitia, & 34
ne erretis: quia ſunt qui neſciunt Deum, ſed ut pudefacti ſitis loquor vobis.
Sunt qui dicunt; Quomodò ſuſcitabuntur mortui, & cujuſmodi corporibus 35
ſuſcitabuntur? Demens, quod tu ſeminas, non viviſcit, niſi moriatur.
Et illud quod ſeminas non idem corpus, quod productum erit, eſt quod ſe- 36
minas, ſed nudum granum, ſivi tritici, ſive alterius grani. Et Deus dat 37
ei corpus prout voluit: & cujuſcunque ſeminis ſuum proprium eſt corpus. 38
Quia non eſt una caro omnium corporum: alia eſt hominum, & alia caro 39
pecorum, & alia volucrum caro, & aliud corpus piſcium. Et aliud cor- 40
pus eſt, quod eſt in terra, & aliud quod eſt in cœlo: ſed alia eſt gloria
ejus quod eſt in cœlo, & alia gloria ejus quod eſt in terra. Alia gloria 41
ſolis, & alia gloria lunæ, & alia gloria ſtellarum. Et ſtella ſtellâ potior
eſt gloriâ ſuâ: Sic & reſurrectio mortuorum: ſeminatur corruptibile, & 42
ſuſcitatur incorruptibile. Seminatur in contemptu, & ſuſcitatur in gloria; 43
ſeminatur in infirmitate, & ſuſcitatur in potentia:

ἘΠΙΣΤΟΛῊ ΠΡῸΣ ΚΟΡΙΝΘ. Α'. ΚΕΦ. Θ'.

Seminatur corpus animale, *ſurgit* corpus ſpiritale. Eſt corpus animale, & eſt
44 Σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. (η) Ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι
corpus ſpiritale. *Ita* & ſcriptum eſt; Factus eſt primus homo Adam in
45 σῶμα πνευματικόν. Οὕτω καὶ γέγραπται, Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς
animam viventem: noviſſimus Adam in ſpiritum vivificantem. Sed non priùs ſpi-
46 ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. Ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευ-
ritale, ſed animale: deindè ſpiritale. Primus homo de
47 ματικόν, ἀλλὰ τὸ ψυχικόν· ἔπειτα τὸ πνευματικόν. Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ
terra, terrenus: ſecundus homo, *Dominus* de cœlo. Qualis terrenus,
48 γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ. Οἷος ὁ χοϊκός,
tales & terreni: & qualis cœleſtis, tales & cœleſtes. *Et* ſicut
49 τοιοῦτοι καὶ οἱ χοϊκοί· καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι. Καὶ καθὼς
portavimus imaginem terreni, portemus & imaginem cœleſtis. Hoc autem
50 ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, (θ) φορέσωμεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου. Τοῦτο δέ
dico, fratres, Quia caro & ſanguis regnum Dei *jure hæreditario* poſſidere non poſſunt,
φημι, ἀδελφοί, Ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ κληρονομῆσαι οὐ δύνανται,
neque corruptio incorruptelam *jure hæreditario poſſidet*. Ecce myſterium vobis dico; Omnes
51 οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ. Ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω, (ι) Πάντες
quidem *non dormiemus*, omnes *autem* immutabimur: In momento, in ictu
52 μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα· Ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ
oculi, in noviſſima tuba, (tuba canet enim,) & mortui reſurgent
ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι, (σαλπίσει γάρ,) καὶ οἱ νεκροὶ (κ) ἐγερθήσονται
incorrupti, & nos immutabimur. Oportet enim corruptibile hoc induere
53 ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι
incorruptionem: & mortale hoc induere immortalitatem. Cùm autem *corruptibile*
54 ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. (λ) Ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν
hoc induerit incorruptionem, & mortale hoc induerit immortalitatem, tunc fiet
τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται

ſermo *ille* ſcriptus; Abſorpta eſt mors in victoria. Ubi tuus,
ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος, Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. Ποῦ σου, 55
mors, ſtimulus? ubi *tua, ſepulchrum*, victoria? *At* ſtimulus mortis,
θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου, ᾅδη, τὸ νῖκος; Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου, 55
peccatum: *at potentia* peccati, Lex. *At* Deo *gratia*
(μ) ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος. Τῷ δὲ Θεῷ χάρις 57
danti nobis victoriam per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. Itaque, fratres mei
τῷ διδόντι ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὥστε, ἀδελφοί μου 58
dilecti, ſtabiles eſtote, immobiles: abundantes in opere Domini ſem-
ἀγαπητοί, ἑδραῖοι γίνεσθε, (ν) ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου πάν-
per, ſcientes quòd labor veſter non eſt inanis in Domino.
τοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν Κυρίῳ.

CAP. XVI. ιϛ'.

De autem *collectis* quæ in Sanctos, ſicut ordinavi Eccleſiis Galatiæ,
ΠΕρὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, 1
ita & vos facite. Per unam *Sabbatorum* unuſquiſque veſtrûm apud
(α) οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιήσατε. Κατὰ μίαν (β) σαββάτων ἕκαστος ὑμῶν παρ' 2
ſe reponat recondens quod *benè ſucceſſerit*: ut non cùm venero, tunc collectæ
ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ, τι ἂν (γ) εὐοδῶται· ἵνα μὴ ὅταν ἔλθω, τότε λογίαι
fiant. Cùm autem *adfuero*, quos probaveritis per epiſtolas, hos
γίνωνται. Ὅταν δὲ παραγένωμαι, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε δι' ἐπιστολῶν, τούτους 3
mittam perferre gratiam veſtram in Hieruſalem. *Si verò* fuerit dignum
πέμψω ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν εἰς (δ) Ἱερουσαλήμ. Ἐὰν δὲ (ε) ᾖ ἄξιον 4
& me proficiſci, cum me proficiſcentur. Veniam autem ad vos, cùm
τοῦ κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ πορεύσονται. Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς ὑμᾶς, ὅταν 5
Macedoniam pertranſiero: (Macedoniam *enim* pertranſibo.)
Μακεδονίαν διέλθω· (Μακεδονίαν γὰρ διέρχομαι.)

MS.A. (η) εἰ ἔστιν σῶμα ****κόν, ἔστιν καὶ πνευματικόν· ****ς καὶ (θ) φορέσωμεν (ι) Οἱ πάντες μὲν* οὐ κοιμηθησόμεθα, οὐ πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα Sed prius οὐ in MS. ſuperſcribitur. (κ) ἀναστήσονται (λ) Ὅταν δὲ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται τὴν ἀθανασίαν, καὶ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν, τότε (μ) ἔστιν ἡ ἁμαρτία· (ν) καὶ ἀμετακίνητοι, Κεφ. ιϛ'. MS.A. (α) οὕτως (β) σαββάτου (γ) εὐοδώθη· (δ) Ἱεροσόλυμα. (ε) ἄξιον ᾖ

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

44 * ܡܙܕܪܥ ܦܓܪܐ ܢܦܫܢܝܐ. ܘܩܐܡ ܦܓܪܐ ܪܘܚܢܝܐ. ܐܝܬ ܓܝܪ ܦܓܪܐ ܕܢܦܫܐ ܘܐܝܬ ܦܓܪܐ ܕܪܘܚܐ.
45 ܗܟܢܐ ܐܦ ܟܬܝܒ. ܗܘܐ ܐܕܡ ܒܪܢܫܐ ܩܕܡܝܐ ܠܢܦܫܐ ܚܝܬܐ. ܘܐܕܡ ܐܚܪܝܐ ܠܪܘܚܐ ܡܚܝܢܝܬܐ. *
46 ܐܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܩܕܡ ܪܘܚܢܝܐ ܐܠܐ ܢܦܫܢܝܐ ܘܗܝܕܝܢ ܪܘܚܢܝܐ. *
47 ܒܪܢܫܐ ܩܕܡܝܐ ܥܦܪܢܝܐ ܕܡܢ ܐܪܥܐ. ܒܪܢܫܐ ܕܬܪܝܢ ܡܪܝܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. *
48 ܐܝܟ ܗܘ ܕܡܢ ܥܦܪܐ ܗܟܢܐ ܐܦ ܗܠܝܢ ܕܡܢ ܥܦܪܐ. ܘܐܝܟ ܗܘ ܕܡܢ ܫܡܝܐ ܗܟܢܐ ܐܦ ܫܡܝܢܐ. *
49 ܘܐܝܟ ܕܠܒܫܢ ܕܘܡܝܐ ܕܗܘ ܕܡܢ ܥܦܪܐ. ܗܟܢܐ ܢܠܒܫ ܕܘܡܝܐ ܕܗܘ ܕܡܢ ܫܡܝܐ. *
50 ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܐܚܝ. ܕܒܣܪܐ ܘܕܡܐ ܡܠܟܘܬܐ ܕܫܡܝܐ ܠܡܐܪܬ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ. ܘܠܐ ܚܒܠܐ ܠܠܐ ܡܬܚܒܠܢܘܬܐ ܝܪܬ.
51 ܗܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܐܪܙܐ. ܠܐ ܟܠܢ ܢܕܡܟ ܟܠܢ ܕܝܢ ܢܬܚܠܦ. *
52 ܫܪܥܐܝܬ ܐܝܟ ܪܦܦ ܥܝܢܐ. ܒܩܪܢܐ ܐܚܪܝܬܐ ܟܕ ܬܩܥܐ. ܘܢܩܘܡܘܢ ܡܝܬܐ ܕܠܐ ܚܒܠܐ. ܘܚܢܢ ܢܬܚܠܦ.
53 ܥܬܝܕ ܓܝܪ ܗܢܐ ܕܡܬܚܒܠ ܕܢܠܒܫ ܠܐ ܡܬܚܒܠܢܘܬܐ. ܘܗܢܐ ܕܡܐܬ ܕܢܠܒܫ ܠܐ ܡܝܘܬܘܬܐ. *
54 ܡܐ ܕܝܢ ܕܠܒܫ ܗܢܐ ܕܡܬܚܒܠ ܠܐ ܡܬܚܒܠܢܘܬܐ. ܘܗܢܐ ܕܡܐܬ ܠܐ ܡܝܘܬܘܬܐ. ܗܝܕܝܢ ܬܗܘܐ ܡܠܬܐ ܗܝ ܕܟܬܝܒܐ. ܕܐܬܒܠܥ ܡܘܬܐ ܒܙܟܘܬܐ. *
55 ܐܝܟܐ ܗܘ ܥܘܩܣܟ ܡܘܬܐ. ܐܘ ܐܝܟܐ ܗܝ ܙܟܘܬܟ ܫܝܘܠ.
56 ܥܘܩܣܗ ܕܝܢ ܕܡܘܬܐ ܚܛܝܬܐ ܗܝ. ܚܝܠܐ ܕܝܢ ܕܚܛܝܬܐ ܢܡܘܣܐ ܗܘ. *
57 ܛܝܒܘܬܐ ܕܝܢ ܠܐܠܗܐ ܕܝܗܒ ܠܢ ܙܟܘܬܐ ܒܝܕ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. *
58 ܡܟܝܠ ܐܚܝ ܘܚܒܝܒܝ. ܗܘܘ ܫܪܝܪܝܢ. ܘܠܐ ܬܬܙܝܥܘܢ. ܐܠܐ ܗܘܘ ܡܬܝܬܪܝܢ ܒܟܠܙܒܢ ܒܥܒܕܗ ܕܡܪܝܐ. ܟܕ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܣܪܝܩ ܠܐܝܐ ܕܝܠܟܘܢ ܒܡܪܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܗ *

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܚܡܫܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܟܘ *

1 * ܥܠ ܟܢܫܐ ܕܝܢ ܕܡܟܢܫܝܢ ܠܩܕܝܫܐ. ܐܝܟ ܕܦܩܕܬ ܠܥܕܬܐ ܕܓܠܛܝܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܥܒܕܘ.
2 * ܒܟܠ ܚܕ ܒܫܒܐ. ܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܢܗܘܐ ܣܐܡ ܘܢܛܪ ܒܒܝܬܗ ܡܕܡ ܕܡܛܝܐ ܒܐܝܕܗ. ܕܠܐ ܡܐ ܕܐܬܝܬ ܗܝܕܝܢ ܢܗܘܝܢ ܟܢܫܬܐ. *
3 ܡܐ ܕܝܢ ܕܐܬܝܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܓܒܝܬܘܢ ܐܫܕܪ ܒܐܓܪܬܐ ܕܢܘܒܠܘܢ ܛܝܒܘܬܟܘܢ ܠܐܘܪܫܠܡ.
4 * ܘܐܢ ܫܘܐ ܗܘ ܕܐܦ ܐܢܐ ܐܙܠ. ܥܡܝ ܢܐܙܠܘܢ.
5 * ܐܬܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܠܘܬܟܘܢ ܡܐ ܕܥܒܪܬ ܡܢ ܡܩܕܘܢܝܐ. ܡܩܕܘܢܝܐ ܓܝܪ ܥܒܪ ܐܢܐ.

Seminatur corpus animale, reſurgit corpus 44
ſpirituale. Eſt enim corpus animæ, eſt &
corpus ſpiritûs. Ita quoque ſcriptum eſt, 45
Factus eſt Adam homo primus in animam vi-
ventem, at poſtremus Adam in ſpiritum vi-
tam largientem. Sed non fuit primùm ſpi- 46
rituale, ſed animale, tum demùm ſpirituale.
Primus homo pulverulentus ex terra: ho- 47
mo ſecundus Dominus è cœlo. Quemad- 48
modum eſt pulvereus ille, ſic & pulverei: &
quemadmodum eſt ille qui ex cœlo eſt, ita
& cœleſtes. Et ſicut induimus imaginem 49
illius qui ex pulvere eſt, ſic induemus ima-
ginem illius qui è cœlo eſt. Hoc autem di- 50
co fratres mei, quòd caro & ſanguis regnum
cœlorum hæreditate poſſidere non poſſunt:
neq; corruptio poſſidebit incorruptibilitatẽ.
Ecce dico vobis arcanum, Non omnes ob- 51
dormiemus, omnes autem immutabimur Su- 52
bitò, quaſi ictu oculi, per extremam tubam
quum vocem immittet: & reſurgent mortui
abſque corruptione, & nos immutabimur.
Futurum eſt enim ut hoc corruptibile induat 53
incorruptibilitatem, paritérque quod mor-
tale eſt, induat immortalitatem. Quum au- 54
tem hoc quod corruptibile eſt, induerit in-
corruptibilitatem, & hoc mortale, immor-
talitatem, tunc fiet ſermo ille qui ſcriptus eſt,
Abſorpta eſt mors in victoria. Ubi eſt acu- 55
leus tuus, ô mors? & ubi eſt victoria tua, in-
ferne? Aculeus autem mortis peccatum eſt, & 56
vis peccati Lex eſt. Sed Deo gratia qui dedit 57
nobis victoriam per Dominum noſtrum Je-
ſum Chriſtum. Itaque fratres mei & cha- 58
riſſimi mei, eſtote ſtabiles, neque ſitis mo-
biles, ſed eſtote ſemper progredientes in
opere Domini, quum ſciatis laborem veſtrum
non eſſe inanem in Domino.

CAP. XVI.

Dominicâ V. poſt Epiphaniam, 26.

CÆterùm de eo quod colligitur pro San- 1
ctis, quemadmodum præcepi Eccleſiis Gala-
tarum, ita & vos facite. Qualibet domini- 2
câ unuſquiſque veſtrûm domi ſuæ ſeponat,
& conſervet illud quod per manus ſuas ob-
venit, ne quum venero, tunc fiant collectæ.
Quum autem advenero, quos elegeritis, mit- 3
tam cum epiſtola, ut perferant gratiam ve-
ſtram ad Ieruſalem. Quòd ſi fuerit dignum 4
opus ut & ego proficiſcar, mecum etiam
proficiſcentur. Veniam autem ad vos quum 5
pertranſiero Macedoniam, ſiquidem Mace-
doniam prætergreſſurus ſum.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

44 ይዘራእ ፡ በሥጋ ፡ ዘነፍስ ፡ ወይትነሣእ ፡ በሥጋ ፡ ዘመንፈስ ፡ ወእመበ ፡ ሥጋ ፡ ዘነፍስ ፡ በ
45 ኬ ፡ ሥጋ ፡ ዘመንፈስ ። እስመ ፡ ከማሁ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡ ተፈጥረ ፡ ቀደሚ ፡ ብእሲ ፡
46 አደም ፡ ዘነፍስ ፡ ሕይወት ፡፡ ወደኃሪ ፡ ብእሲ ፡ በመንፈስ ፡ ያሐዩ ። ወአኮ ፡ ቀደሚ ፡ ዘ
መንፈስ ፡ ዘነፍስ ፡ ቀደመ ፡ ወእምዝ ፡ ዘመንፈስ ።

ዘእስጢፋኖስ ፡ ምንበብ ።

47 ወቀደሚ ፡ ብእሲ ፡ እምድር ፡ መሬታዊ ፡ ወደግም ፡ ብእሲ ፡ እምሰማይ ፡ ሰማያዊ ።
48 በከመ ፡ ገጹ ፡ መሬታዊ ፡ ከማሁ ፡ መሬታዊያን ፡፡ ወበከመ ፡ ገጹ ፡ ሰማያዊያን ።

Seminatur in corpore animali, & ſuſcitatur in corpore ſpirituali. Et ſi fuerit cor- 44
pus animale, eſt igitur corpus ſpirituale: Quia ſic dicit Scriptura; Creatus eſt 45
primus homo Adam animal vivens, & poſtremus homo in Spiritu vivificabit. Et 46
non fuit priùs ſpirituale, animale fuit *primò, & tunc ſpirituale.*

Die Stephani lectio.

Et primus homo è terra, terreſtris: & ſecundus homo è cœlo, cœleſtis. Qualis 47
hic terrenus, tales terreni: & qualis hic, tales *cœleſtes*. 48

Verſio VULGATA LATINA.

44 Seminatur corpus animale, ſurget corpus ſpiritale. Si eſt corpus animale,
45 eſt & ſpiritale, ſicut ſcriptum eſt; Factus eſt primus homo Adam in ani-
46 mam viventem, noviſſimus Adam in ſpiritum vivificantem. Sed non priùs
47 quod ſpiritale eſt, ſed quod animale: deindè quod ſpiritale. Primus homo
48 de terra, terrenus: ſecundus homo de cœlo, cœleſtis. Qualis terrenus,
49 tales & terreni: & qualis cœleſtis, tales & cœleſtes. Igitur ſicut porta-
50 vimus imaginem terreni, portemus & imaginem cœleſtis. Hoc autem dico,
fratres; Quia caro & ſanguis regnum Dei poſſidere non poſſunt: neque cor-
51 ruptio incorruptelam poſſidebit. Ecce myſterium vobis dico; Omnes quidem
52 reſurgemus, ſed non omnes immutabimur. In momento, in ictu oculi, in
noviſſima tuba: canet enim tuba, & mortui reſurgent incorrupti; & nos
53 immutabimur. Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem; &
54 mortale hoc induere immortalitatem. Cùm autem mortale hoc induerit im-
mortalitatem, tunc fiet ſermo, qui ſcriptus eſt; Abſorpta eſt mors in victo-
55 ria. Ubi eſt, mors, victoria tua? ubi eſt, mors, ſtimulus tuus? Stimulus au-
56 tem mortis peccatum eſt: virtus verò peccati lex. Deo autem gratias, qui 57
dedit nobis victoriam per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. Itaque, fratres 58
mei dilecti, ſtabiles eſtote, & immobiles: abundantes in opere Domini ſem-
per, ſcientes quòd labor veſter non eſt inanis in Domino.

CAP. XVI.

De collectis autem, quæ fiunt in Sanctos, ſicut ordinavi Eccleſiis Gala- 1
tiæ, ita & vos facite. Per unam ſabbati unuſquiſque veſtrûm apud ſe ſepo- 2
nat, recondens quod ei benè placuerit; ut non, cùm venero, tunc colle-
ctæ fiant. Cùm autem præſens fuero: quos probaveritis per epiſtolas, hos 3
mittam perferre gratiam veſtram in Jeruſalem. Quòd ſi dignum fuerit ut & 4
ego eam, mecum ibunt. Veniam autem ad vos, cùm Macedoniam pertranſ- 5
iero: nam Macedoniam pertranſibo.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* تزرع جسم نفساني فتقوم جسم روحاني. ومن الاجسام جسم نفساني. ومنها جسم روحاني * وكذلك 44
كتب ان آدم الانسان الاول صار ذا نفس حية. وآدم الآخر صار ذا روح محيية. * تم * لكن 45 46
ليس الروحاني اولا بل النفساني. وبعد الروحاني * قراءة للاموات ايضا *
* فالانسان الاول من الارض ترابيا. والانسان الثاني الرب من السماء * فمثل الترابي كذلك 47 48
الترابيون. ومثل السماوي كذلك السماويون * وكما لبسنا صورة الترابي نلبس صورة 49
السماوي * هذا المعنى اقول يا اخوتي. ان البشر والدم لن يستطيعا ان يرثا ملك الله. ولا 50
البالي يرث عدم البلى * فهوذا اقول لكم سرا. اننا لن نرقد كلنا. وسنتبدل كلنا * في 51 52
هنيهة لا تقطع. في لحظة عين بالبوق الآخر. لانه سيبوق فتقوم الموتى غير بالين ونتبدل
نحن * لان هذا البالي يجب له ان يلبس عدم البلى. وهذا المايت ان يلبس عدم الموت. 53
* فاذا لبس هذا البالي عدم البلى وسربل هذا المايت البقا. فيصير حينئذ القول المكتوب. 54
ابتلع الموت مغلوبا مبادا * اين حمتك ايها الموت. واين غلبتك ايها الجحيم * حمة الموت 55 56
هي الخطية. وقوة الخطية هي الشريعة * فالنعمة لله الذي اعطانا الغلبة بربنا يسوع 57
المسيح * تم * السبت التاسع عشر بعد العنصرة * فلذلك يا اخوتي الاحباء 58
صيروا متوطدين غير متحركين. زائدين متفضلين في عمل الرب دائما. عالمين ان تعبكم
ليس هو في محبة الرب باطلا * الفصل السادس عشر *
* فاما عن الجباية التي تواسون بها القديسين. فكما رتبت لكنايس بلد غلاطية. هكذا 1
اعملوا انتم * في كل سبت كل احد منكم يحرزها ويجعلها عنده مهما سمح به ويتيسر له. لكيلا 2
اذا جيت حينئذ تصير الجبايات * واذا جيت اليكم فالذين اختبرتموهم واخترتموهم ارسلهم 3
برسايل ليحملوا معروفكم الى اورشليم * قراءة الاربعا من الجمعة العاشرة بعد الخمسين *
* وان كان الامر اهلا ان امضي معي فيذهبون معي الذين اختبرتموهم * وساوافي اليكم 4 5
اذا اجتزت بمكدونية وجلتها *

Seminamur corpus animale, reſurgemus 44
corpus ſpirituale. Et corporum aliud *eſt*
corpus animale, & eorundem aliud *cor-*
pus ſpirituale. Atque ita ſcriptum eſt, 45
quòd Adam primus homo factus eſt ha-
bens animam viventem: Adam verò
poſtremus factus eſt habens ſpiritum vi-
vificantem. Hucuſque. *At non ſpirituale* 46
prius, ſed animale: ac deindè ſpirituale.

Lectio pro Defunctis etiam.

Igitur primus homo de terra pulvereus: 47
ſecundus autem homo, Dominus de cœ-
lo. Et qualis pulvereus, tales pulverei: 48
& qualis cœleſtis, tales cœleſtes. Et 49
quemadmodum induti ſumus imaginem
pulverei, ita *induemur imaginem cœle-*
ſtis. Hunc ſenſum intelligo ô fratres 50
mei, quòd caro & ſanguis nequeunt hæ-
reditario poſſidere regnum Dei: neque
corruptibile hæreditario poſſidere incor-
ruptibilitatem. Ecce ego dico vobis 51
myſterium; Nequaquam obdormiemus
omnes, at immutabimur omnes. In mo- 52
mento indiviſibili, in nictatione oculi,
per ultimam tubam. Nam tuba clange-
tur, & mortui ſurgent incorruptibiles,
& nos immutabimur. Quoniam cor- 53
ruptibile hoc oportebit induere incorru-
ptibilitatem, & mortale hoc induere
immortalitatem. Cùm autem corrupti- 54
bile hoc induerit incorruptibilitatem, &
induerit mortale hoc æternitatem: tunc
fiet ſermo ſcriptus, Abſorpta eſt mors
victa atque *perempta. Ubi ſuprema* 55
vis tua ô mors? & ubi victoria tua
ô inferne? Suprema vis mortis eſt pecca- 56
tum: & peccati robur eſt Lex. Grati- 57
as autem Deo, qui dedit nobis victoriam
per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum.
Finis.

Sabbatho decimo nono poſt Pentecoſten.

Quapropter ô fratres mei dilecti, eſtote 58
firmi, immobiles, abundantes, excellen-
tes in opere Domini ſemper, ſcientes la-
borem veſtrum non eſſe in charitate Do-
mini irritum.

CAP. XVI.

Porrò quoad collectam qua ſanctos ſub- 1
levatis, quemadmodum ordinavi Eccleſi-
is regionis Galatiæ, ita & vos facite.
Quolibet ſabbatho unuſquiſque veſtrûm 2
apud ſe condat ac reponat illam, quic-
quid ſcilicet *per liberalitatem libuerit,*
& commodum ſibi fuerit: ne quum ve-
nero, tunc fiant collectæ. Et ubi venero 3
ad vos, quos probaveritis & elegeritis,
mittam cum epiſtolis ad perferendam be-
neficentiam veſtram Jeruſalem.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis decimæ poſt Pentecoſten.

Quòd ſi res digna fuerit ut mecum abe- 4
at (beneficentia veſtra,) *ibunt mecum*
quos probaveritis. Veniam autem ad vos 5
quum Macedoniam pertranſiero atque
perluſtravero.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

49 ወበከመ ፡ ለባስነ ፡ አምስሊሁ ፡ ለመሬታዊ ፡ ከማሁ ፡ ንለብስ ፡ አምስሊሁ ፡ ለሰማያ
50 ዊ፡፡=፡ ወዘንተ ፡ ንብለክሙ ፡ አኀዊነ ፡ ከመ ፡ ዘሥጋ ፡ ወደም ፡ ኢይወርስ ፡ መንግሥ
51 ተ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወዘይማስን ፡ ኢይወርስ ፡ ዘኢይማስን፡፡=፡ ናሁ ፡ ኅቡአ ፡ እነ
52 ግረክሙ ፡ ኵልነ ፡ ንመውት ፡ ወአኮ ፡ ኵልነ ፡ ዘንትዌለጥ፡=፡ ለእንተ ፡ ምዕር ፡ ከ
መ ፡ ቅጽበተ ፡ ዐይን ፡ በደኃሪ ፡ ንፍኀተ ፡ ቀርን ፡ ወይነፍኁ ፡ ቀርነ ፡ ወይትነሥኡ ፡
53 ምውታን ፡ እንዘ ፡ ኢይትነከዩ ፡ ወንሕነሂ ፡ ንትዌለጥ፡፡=፡ እስመ ፡ ሀለወ ፡ ለዝንቱ ፡
54 ዘይማስን ፡ ይልብስ ፡ ዘኢይማስን ፡ ወዝንቱ ፡ መዋቲ ፡ ይልብስ ፡ ዘኢይመውት፡፡=፡ ወ
55 አመ ፡ ለብሰ ፡ ዝንቱ ፡ መዋቲ ፡ ዘኢይመውት ፡፡ ውእተ ፡ አሚረ ፡ ይበጽሕ ፡ ቃል ፡ ዘ
56 ተጽሕፈ ፡ ተሰጥመ ፡ ሞት ፡ ውስተ ፡ ሞአት፡=፡ አይቴ ፡ እንከ ፡ ሞት ፡ መዋኢ ፡ አይ
57 ቴ ፡ እንከ ፡ ሞት ፡ ቀኖት፡፡=፡ ወቀኖቱስ ፡ ለሞት ፡ ኃጢአት ፡ ወኃይላ ፡ ለኃጢአ
ት ፡ ኦሪት፡=፡ ወለእግዚአብሔር ፡ አኰቴት ፡ ወወሀበነ ፡ ንማእ ፡ በእንተ ፡ እግዚእነ ፡
58 ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ፡፡=፡ ወይእዜኒ ፡ አኀዊነ ፡ ፍቁራን ፡ ጽኑዓን ፡ ኩኑ ፡ ወኢታንቀልቅ
ሉ ፡ ወአብዝኁ ፡ በግብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘልፈ፡፡ ታአምሩ ፡ ከመ ፡ ኢኮነ ፡ ለከንቱ ፡ ዘ
ጻመውክሙ ፡ በእንተ ፡ እግዚእነ፡፡=፡
1 ፲፮ ወበእንተሰ ፡ ግብረ ፡ ቅዱሳን ፡ በከመ ፡ ሠራዕክዎሙ ፡ ለቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ዘገላ
2 ትያ ፡ ከማሁ ፡ ግበሩ ፡ አንትሙኒ፡=፡ በበ ፡ እሑድ ፡ ወዘዘ ፡ ዚአክሙ ፡ ዕቀቡ ፡ ኵ
3 ልክሙ ፡ ወይዝግብ ፡ ሎቱ ፡ ዘተሰርሐ ፡፡ ከመ ፡ ኢይኩን ፡ ቅሥት፡=፡ ለእመ ፡ በጻሕ
ኩ ፡ ዘኃረይክሙ ፡ እፌንዎ ፡ ምስለ ፡ መጻሕፍት ፡ የብጽሕ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ አኰቴትክ
4 ሙ፡=፡ ወእመሰ ፡ ደለወኒ ፡ እሑር ፡ ለሊየ ፡ አሐውር ፡ ወየሐውሩ ፡ ምስሌየ፡፡=፡
5 ወእመጽእ ፡ ኀቤክሙ ፡ በጺሕየ ፡ መቄዶንያ ፡ ወእመቄዶንያ ፡ ኃሊፍየ፡=፡

Et ſicut induti fuimus imagine terreni, ſic induti erimus imagine cœleſtis. 49
Et hoc dico vobis, fratres noſtri, quòd carnale & ſanguinale non hæredi- 50
tate poſſidebit regnum Dei, & corruptibile non hæreditate poſſidebit incor-
ruptibile. Ecce myſterium dico vobis; Omnes nos moriemur, ſed non omnes 51
nos immutabimur. Modò, quaſi ictu oculi, in ultimo flatu cornu, & ſuffla- 52
bunt cornu, & ſuſcitabuntur mortui incorrupti, & nos immutabimur.
Quia oportet hoc corruptibile induere incorruptibile, & hoc mortale induere 53
immortale. Et quum induerit hoc mortale immortale, iſto die perveniet ſer- 54
mo qui ſcriptus eſt; Abſorpta eſt mors in victoria. Ubi igitur mortis vi- 55
ctoria? ubi igitur mortis ſtimulus? Et ſtimulus mortis eſt peccatum, & 56
vis peccati lex. Et Deo gratias ago, qui dedit nobis ut vincamus per Do- 57
minum noſtrum Jeſum Chriſtum. Et nunc fratres noſtri dilecti, firmi eſtote, 58
& ne commoveamini: & abundate in opere Dei ſemper, & ſciatis quòd non
fuit fruſtrà quòd laboràſtis pro Domino noſtro.

CAP. XVI.

Et de negotio Sanctorum, ſicut conſtitui domibus Chriſtianorum Galatiæ, ſic faci- 1
te vos etiam. Primam quamque dominicam, *& quiſque veſtrûm obſervate omnes* 2
vos, & reponat is cui res proſperè ſucceſſit, ne fiat contentio. Si acceſſero: 3
quem elegeritis mittam cum epiſtolis, ut perferat Hieruſalem gratias veſtras,
Et ſi conveniens fuerit mihi ut proficiſcar, ipſe ego proficiſcar, & proficiſcentur me- 4
cum. Et ſi ad vos venero accedens Macedoniam, vel à Macedonia recedens, 5

Apud vos autem forsitan manebo, vel etiam hyemabo, ut vos me deducatis,
6 Πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν παραμενῶ, ἢ καὶ παραχειμάσω, ἵνα ὑμεῖς με προπέμψητε,
quocunque iero. Nolo enim vos modò in transitu videre: spero
7 οὗ ἐὰν πορεύωμαι. Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω
verò *tempus aliquod* manere apud vos, si Dominus permiserit. Per-
8 (ζ) δὲ χρόνον τινὰ ἐπιμεῖναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος (η) ἐπιτρέπῃ. Ἐπι-
manebo autem *in* *Epheso* usque ad Pentecosten. Ostium enim mihi apertum est magnum &
9 μενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ ἕως τῆς πεντηκοστῆς. Θύρα γάρ μοι ἀνέῳγε μεγάλη καὶ
efficax, & adversarii multi. Si autem venerit Timotheus, videte ut
10 ἐνεργής, καὶ ἀντικείμενοι πολλοί. Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμόθεος, βλέπετε ἵνα
sine timore sit apud vos: *nam* opus Domini operatur sicut & ego.
ἀφόβως γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔργον Κυρίου ἐργάζεται ὡς (θ) καὶ ἐγώ.
Ne quis ergò illum *nihili faciat*. Deducite autem illum in pace, ut veniat ad
11 Μή τις οὖν αὐτὸν ἐξουθενήσῃ. προπέμψατε δὲ αὐτὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρός
me: expecto enim illum cum fratribus. De autem Apollo fratre,
12 με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν μετὰ τῶν ἀδελφῶν. Περὶ δὲ Ἀπολλὼ τοῦ ἀδελφοῦ,
multùm rogavi eum, ut veniret ad vos cum fratribus: & *omninò* non
πολλὰ παρεκάλεσα αὐτόν, ἵνα ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ πάντως οὐκ
fuit voluntas ut nunc veniret: veniet autem, cùm *opportunitatem habuerit*. Vigilate,
13 ἦν θέλημα ἵνα νῦν ἔλθῃ· ἐλεύσεται δὲ, ὅταν εὐκαιρήσῃ. Γρηγορεῖτε,
state in fide, viriliter agite, *fortificamini*. Omnia vestra in charitate fiant.
14 στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, (ι) κραταιοῦσθε. Πάντα ὑμῶν ἐν ἀγάπῃ γινέσθω.
Obsecro autem vos, fratres, nôstis domum Stephanæ, *quòd est* primitiæ
15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, οἴδατε τὴν οἰκίαν Στεφανᾶ, ὅτι ἐστὶν ἀπαρχὴ

Achaiæ, & in ministerium *Sanctis addixerunt* seipsos: Ut & vos *subjiciamini*
τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς διακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν ἑαυτούς· Ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσσησθε 16
talibus: & omni cooperanti & laboranti. Gaudeo autem in præsentia
τοῖς τοιούτοις, καὶ παντὶ τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπιῶντι. Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ 17
Stephanæ & Fortunati & Achaici, quoniam *vestri defectionem* *hi* supple-
Στεφανᾶ καὶ (κ) Φουρτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ ὑμῶν ὑστέρημα (λ) οὗτοι ἀνεπλή-
verunt. Refecerunt enim meum spiritum & vestrum. *Agnoscite ergò tales.*
ρωσαν. Ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐμὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐπιγινώσκετε οὖν τοὺς (μ) τοιούτους. 18
Salutant vos Ecclesiæ Asiæ: Salutant vos in Domino multùm, Aquila
Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας· Ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας 19
& Priscilla, cum *ea que in domo* * *eorum* Ecclesia. Salutant vos fratres
καὶ Πρίσκιλλα, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ 20
omnes. Salutate *alii alios* in osculo sancto. Salutatio meâ manu Pauli.
πάντες. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ. Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. 21
Si quis non amat Dominum Jesum Christum, sit anathema, Maran atha.
Εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν (ν) Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ἤτω ἀνάθεμα, μαρὰν ἀθά. 22
Gratia Domini Jesu Christi *cum vobis*. Charitas mea cum omnibus vobis
Ἡ χάρις τοῦ (ξ) Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. Ἡ (ο) ἀγάπη μου μετὰ πάντων ὑμῶν 23
in Christo Jesu. Amen. 24
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀμήν.

Ad Corinthios prior scripta est à Philippis per Stephanam, & Fortunatum,
(†) Πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Στεφανᾶ, καὶ Φουρτουνάτου,
& Achaicum & Timotheum.
καὶ Ἀχαϊκοῦ καὶ Τιμοθέου.

Ἐν στίχοις ωο.

MS.A. (ζ) γὰρ (η) ἐπιτρέψῃ. (θ) κἀγώ. (ι) καὶ κραταιοῦσθε. (κ) Φορτουνάτου (λ) αὐτοὶ (μ) τοιούτους. *** Ἀσπάσονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. (ν) Κύριον, ἤτω (ξ) Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
(ο) ἀγάπη μετὰ
(†) Πρὸς Κορινθίους α'.
Locus undè missa est hæc Epistola in MS.A. non notatur.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

6 ܘܡܟܝܠ ܐܦ ܠܘܬܟܘܢ ܐܦܫ. ܐܘ ܐܣܬܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܕܐܢܬܘܢ ܬܠܘܘܢܢܝ ܠܐܬܪ ܕܐܙܠ ܐܢܐ. * ܠܐ ܨܒܐ
7 ܐܢܐ ܕܗܫܐ ܐܝܟ ܥܒܪ ܐܘܪܚܐ ܐܚܙܝܟܘܢ. ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܙܒܢܐ ܐܓܪ ܠܘܬܟܘܢ. ܐܢ ܡܪܝ
8 ܢܦܣ ܠܝ. * ܡܟܝܠ ܐܢܐ ܓܝܪ ܒܐܦܣܘܣ ܥܕܡܐ ܠܦܢܛܩܘܣܛܐ. * ܬܪܥܐ ܓܝܪ ܪܒܐ
9 10 ܐܬܦܬܚ ܠܝ ܕܡܠܐ ܡܥܕܪܢܘܬܐ. ܘܣܩܘܒܠܐ ܣܓܝܐܐ. * ܘܐܢ ܢܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ ܛܝܡܬܐܘܣ.
11 ܚܙܘ ܕܕܠܐ ܕܚܠܐ ܢܗܘܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܥܒܕܐ ܓܝܪ ܕܡܪܝܐ ܦܠܚ ܐܟܘܬܝ. * ܠܐ ܗܟܝܠ ܐܢܫ
12 ܢܫܘܛܝܘܗܝ. ܐܠܐ ܠܘܘܗܝ ܒܫܠܡܐ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬܝ. ܡܣܟܐ ܐܢܐ ܠܗ ܓܝܪ ܥܡ ܐܚܐ. * ܡܢ
ܐܦܠܘ ܕܝܢ ܐܚܝ. ܣܓܝ ܒܥܝܬ ܡܢܗ ܕܢܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ ܥܡ ܐܚܐ. ܘܡܟܝܠ ܠܐ ܗܘܐ ܨܒܝܢܐ
ܕܢܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܐܡܬܝ ܕܝܢ ܕܗܘܐ ܠܗ ܐܬܪܐ ܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ.

* ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܨܘܡܐ * ܩܪ *

13 14 * ܐܬܬܥܝܪܘ ܘܩܘܡܘ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܐܬܓܒܪܘ ܘܐܬܚܝܠܘ. * ܘܟܠܗܝܢ ܨܒܘܬܟܘܢ ܒܚܘܒܐ
15 ܢܗܘܝܢ. * ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܐܚܝ. ܥܠ ܒܝܬܐ ܕܐܣܛܦܢܐ. ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
16 ܕܐܝܬܘܗܝ ܪܫܝܬܐ ܕܐܟܐܝܐ. ܘܣܡܘ ܢܦܫܗܘܢ ܠܬܫܡܫܬܐ ܕܩܕܝܫܐ. * ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܗܘܘܢ
17 ܡܫܬܡܥܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܗܟܢܐ ܐܢܘܢ. ܘܠܟܠܢܫ ܕܠܐܐ ܥܡܢ ܘܡܥܕܪ. * ܚܕܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܒܡܐܬܝܬܗ
ܕܐܣܛܦܢܐ. ܘܕܦܪܛܘܢܛܘܣ ܘܕܐܟܐܝܩܘܣ. ܕܡܕܡ ܕܒܨܪܬܘܢ ܠܘܬܝ ܗܢܘܢ ܡܠܝܘܗܝ.
18 * ܐܢܝܚܘ ܓܝܪ ܪܘܚܝ ܕܝܠܝ ܘܕܝܠܟܘܢ. ܗܘܘ ܗܟܝܠ ܡܫܬܘܕܥܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܗܟܢܐ ܐܢܘܢ.
19 * ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ ܟܠܗܝܢ ܥܕܬܐ ܕܒܐܣܝܐ. ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ ܣܓܝ ܒܡܪܢ.
20 ܐܩܘܠܐ ܘܦܪܝܣܩܠܐ. ܥܡ ܥܕܬܐ ܕܒܒܝܬܗܘܢ. * ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ ܐܚܝܢ ܟܠܗܘܢ.
21 ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܚܕ ܕܚܕ ܒܢܘܫܩܬܐ ܩܕܝܫܬܐ. * ܫܠܡܐ ܒܟܬܒܬ ܐܝܕܐ ܕܝܠܝ ܕܦܘܠܘܣ.
22 23 * ܡܢ ܕܠܐ ܪܚܡ ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܢܗܘܐ ܚܪܡ. ܡܪܢ ܐܬܐ. * ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ
24 ܡܫܝܚܐ ܥܡܟܘܢ. * ܘܚܘܒܝ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܒܡܫܝܚܐ ܝܫܘܥ ܐܡܝܢ.

* ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܩܕܡܝܬܐ ܕܩܘܪܢܬܝܐ. ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܦܝܠܝܦܘܣ
ܕܡܩܕܘܢܝܐ. ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܝܕ ܛܝܡܬܐܘܣ *

Quinetiam fortasse apud vos permanebo, 6
aut hybernabo apud vos, ut vos me comitemini quocunque proficiscar. Nolo nunc 7
quasi viam transiturus vos invisere: spero
enim me aliquantum tempus commoraturum
apud vos, si Dominus meus permiserit mihi.
Namque permansurus sum Ephesi usque ad 8
Pentecosten. Siquidem ostium magnum pa- 9
tet mihi plenum operosis factis; & adversarii multi. Quòd si venerit ad vos Timothe- 10
us, videte ut absque metu sit apud vos: opus
enim Domini operatur, ut & ego. Ne quis 11
igitur eum despiciat, sed comitemini eum
cum pace, ut veniat ad me: præstolor enim
eum cum fratribus. Ab Apollo autem, fra- 12
tres mei, multùm efflagitavi ab eo, ut veniret ad vos cum fratribus, & fortè non fuit
voluntas eundi ad vos: sed quum erit ei opportunitas, veniet ad vos.

Feriâ III. hebdomadis IV. Jejunii. 27.

Expergiscimini, & state in fide; præbete 13
vos viros, & fortes estote. Omnésque res 14
vestræ cum charitate fiant. Vos autem rogo 15
fratres mei, pro domo Stephanæ: quippe
quam nôstis esse primitias Achaiæ, seque
exposuisse in ministerium Sanctorum: Ut & 16
vos dicto audientes sitis hujusmodi, & unicuique laboranti nobiscum, & adjuvanti.
Gaudeo verò de adventu Stephanæ, & For- 17
tunati & Achaici, quoniam quod mihi deesse
passi estis, ipsi suppleverunt. Siquidem re- 18
focillaverunt spiritum meum ac vestrum.
Cognoscite ergò eos qui hujusmodi sunt.
Postulant pacem vestram ecclesiæ omnes quæ 19
sunt in Asia. Salutant vos plurimùm in Domino nostro Aquila & Priscilla cum ecclesia
quæ est in ædibus ipsorum. Salutant vos 20
omnes fratres. Salutate invicèm osculo sancto. Salutatio per scripturam manûs meæ 21
Pauli. Quisquis non amat Dominum no- 22
strum Jesum Christum, anathema sit, Moran
etho. Gratia Domini nostri Jesu Christi sit 23
vobiscum. Et charitas mea cum vobis omni- 24
bus in Christo Jesu. Amen.

Epistolæ ad Corinthios primæ, quæ scripta est
Philippis Macedoniæ, & missa est
per manus Timothei,
FINIS.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

6 እንበር ፡ ኀቤክሙ ፡ እለ ፡ ኮነ ። ወእማእከሰ ፡ እክርም ፡ ከመ ፡ አንትሙ ፡ ትፈንውኒ
7 ፡ ኀበ ፡ ሖርኩ ፨ ወኢይፈቅድ ፡ ይእዜ ፡ ኀሊፈ ፡ እርአይክሙ ፡ ወባሕቱ ፡ እትአ
8 መን ፡ ከመ ፡ እንበር ፡ ኀቤክሙ ፡ ዘኮነ ፡ መዋዕለ ፡ ለእመ ፡ ፈቀደ ፡ እግዚአብሔር ። ፨ ወ
9 እነብር ፡ ኤፌሶን ፡ እስከ ፡ ጰንጠቆስቴ ፨ እስመ ፡ ርኅው ፡ ሊተ ፡ ዐቢይ ፡ አንቀጽ ፡
10 ለግብር ፡ ወባሕቱ ፡ ብዙኃን ፡ መከልአን ። ፨ ወእመ ፡ መጽአ ፡ ጢሞቴዎስ ፡ ዑቅዎ ፡
ከመ ፡ ኢይፍራህ ፡ ባኀቤክሙ ፡ እስመ ፡ ግብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ይገብር ፡ ከማየ ፨
11 ወአልቦ ፡ ዘይመንኖ ፡ ወፈንውዎ ። በሰላም ፡ ይምጻእ ፡ ኀቤየ ፡ እስመ ፡ ፀንሑ ፡ ምስ
12 ሌየ ፡ አኀዊነ ፨ ወበእንተሰ ፡ እኁነ ፡ ብዙኀ ፡ አስተበቍዕክዎ ፡ ይምጻእ ፡ ኀቤክሙ ፡
ምስለ ፡ አኀዊነ ፡ ወዮጊ ፡ ኢአፈቀደ ፡ ሎቱ ፡ ይእዜ ፡ ይምጻእ ። ወይመጽእ ፡ በሕ
13 ቱ ፡ አመ ፡ ተከህሎ ። ፨ ትግሁ ፡ ወቁሙ ፡ በሃይማኖት ፡ ተዓገሡ ፡ ወአጽንዑ ፨ ወ
14 ኵሎ ፡ በተፋቅሮ ፡ ግበሩ ፨ አስተበቍዓክሙ ፡ አኀዊነ ። ታአምሩ ፡ ቤተ ፡ እስ
15 ጢፋኖስ ፡ ከመ ፡ ውእቱ ፡ ቀደሚሃ ፡ ለአካይያ ፡ ወለመልእክተ ፡ ቅዱሳን ፡ አዘዝክዎ
16 ሙ ፨ ከመ ፡ አንትሙኒ ፡ ትትለአዘዙ ፡ ለዘከመ ፡ እሉ ፡ ወለኵሉ ፡ ዘይጻሙ ፡ ወይ
17 ትቀነይ ፨ ወእትፌሣሕ ፡ በምጽአቱ ፡ ለእስጢፋኖስ ፡ እስመ ፡ ዘአንትሙ ፡ አኅጸጽ
18 ክሙ ፡ እሙንቱ ፡ ፈጸሙ ፨ ወአዕረፍዋ ፡ ለመንፈስክሙ ፡ ወአእምርዎሙ ፡ ለእለ ፡
19 ከመዝ ፨ አምኁክሙ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ዘእስያ ። አምኁክሙ ፡ በእግዚእነ ፡
አቂላ ፡ ወጵርስቂላ ፡ ወእለሂ ፡ ምስሌሆሙ ፡ እለ ፡ ውስተ ፡ ቢታንያ ። ፨

Manebo apud vos si fieri potest: aut hybernabo, ut vos mittatis me quò 6
proficiscar. Et nolo nunc transeundo videre vos, sed spero quòd maneam 7
apud vos aliquot dies, si voluerit Deus. Et manebo Ephesi usque ad Pen- 8
tecosten: Quia apertum est mihi magnum ostium ad operandum, sed multi 9
sunt adversarii. Et si venerit Timotheus, videte ne timeat apud vos: 10
quia opus Dei operatur, ut ego. Et nemo sit qui spernat eum: & dimit- 11
tite eum in pace, ut veniat ad me: quia expectârunt mecum fratres nostri.
Et de fratre nostro, multùm rogavi eum venire ad vos cum fratribus nostris, 12
& profectò non fuit voluntas ei nunc venire: veniet tamen quum conveniat 13
ei. Vigilate, & state in fide, patientes estote, & confirmamini. Et omnia 14
in charitate facite. Precor vos fratres nostri, scitis domum Stephani, quòd 15
fuit primitiæ Achaiæ, & pro ministerio Sanctorum ordinavi eos: Ut vos 16
subjiciamini talibus, & cuicunque laboranti, & ministranti. Et gaudeo pro 17
adventu Stephani, quia quæ vos minuistis, illi perfecerunt: Et refece- 18
runt spiritum vestrum. Et cognoscite qui sunt hujusmodi. Salutârunt vos 19
domus Christianorum Asiæ. Salutârunt vos in Domino nostro, Aquila &
Priscilla, & qui cum iis sunt *in Bethania.*

Verſio VULGATA LATINA.

6 Apud vos autem forſitan manebo, vel etiam hyemabo: ut vos me deducatis
7 quocunque iero. Nolo enim vos modò in tranſitu videre, ſpero enim me
8 aliquantulum temporis manere apud vos, ſi Dominus permiſerit. Permane-
9 bo autem Epheſi uſque ad Pentecoſten. Oſtium enim mihi apertum eſt ma-
10 gnum, & evidens: & adverſarii multi. Si autem venerit Timotheus, vi-
dete ut ſine timore ſit apud vos: opus enim Domini operatur, ſicut & ego.
11 Ne quis ergò illum ſpernat: deducite autem illum in pace, ut veniat ad me:
12 expecto enim illum cum fratribus. De Apollo autem fratre vobis notum facio,
quoniam multùm rogavi eum ut veniret ad vos cum fratribus: & utique
13 non fuit voluntas ut nunc veniret: veniet autem, cùm ei vacuum fuerit.
14 Vigilate, ſtate in fide, viriliter agite, & confortamini. Omnia veſtra in
15 charitate fiant. Obſecro autem vos, fratres, nôſtis domum Stephanæ, & For-
tunati, & Achaici: quoniam ſunt primitiæ Achaiæ, & in miniſterium San-
ctorum ordinaverunt ſeipſos: Ut & vos ſubditi ſitis ejuſmodi, & omni co- 16
operanti, & laboranti. Gaudeo autem in præſentia Stephanæ, & Fortunati, 17
& Achaici: quoniam id, quod vobis deerat, ipſi ſuppleverunt: Refece- 18
runt enim & meum ſpiritum, & veſtrum. Cognoſcite ergò qui hujuſmodi
ſunt. Salutant vos Eccleſiæ Aſiæ. Salutant vos in Domino multùm, Aqui- 19
la & Priſcilla, cum domeſtica ſua Eccleſia: apud quos & hoſpitor. Salu- 20
tant vos omnes fratres. Salutate invicèm in oſculo ſancto. Salutatio, meâ 21
manu Pauli. Si quis non amat Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, ſit ana- 22
thema, Maran Atha. Gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti vobiſcum. Charitas 23
mea cum omnibus vobis in Chriſto Jeſu. Amen. 24

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

6 * لاني اذا طفت مكدونيه لعلي اقم عندكم او لعلني اشتي * لتشيعوني انتم الي حيث
7 امضي * لاني لست اوثر ابصركم مجتازا * واومل اني ساقيم عندكم مدة ما ان امر
8 الرب بذلك * وانا مقيم بافسس الي العنصرة * لان قد انفتح لي باب عظيم وعمل * ومعاندون
9 كثيرون * فاذا جاء تيموتاوس * فانظروا ان يصير عندكم بلا خشية * فانه يعمل عمل الرب * كما
10 اعمله انا * فلا يزدرين به احد * وشيعوه بمحبة ليجي الي * فاني منتظر له مع الاخوة * فاما
11 عن ابلوس الاخ فقد طلبته كثيرا ليمضي اليكم مع الاخوة * وبلا محالة ان لم تكن له
12 مشية ان يذهب اليكم الان * لكن سيوافيكم في وقت موافق * تم *

* قراءة الاحد الثالث عشر بعد العنصرة *

13 * تيقظوا قفوا في الامانة * تشجعوا تايدوا * ولتصر اموركم كلها بمحبة * ايها الاخوة
14 اتضرع اليكم * قد عرفتم منزل اسطافانا انه هو مقدم بلد اخايا * وقد رتبوا انفسهم لخدمة
15 القديسين * لتخضعوا انتم لمثل هولاء ولكل من يساعد ويتعب في الخير * وقد سررت بورود
16 اسطافانا وفورطوناطوس واخايكوس * فان نقصكم هولاء تمموه * لانهم نيحوا روحي
17 وروحكم * فاعرفوا قدر مثل هولاء * يصافحكم كنايس اسيا * يسلم عليكم بالرب كثيرا
18 اكيلا وبرسكيلا والكنيسة التي في منزلهما * يسلم عليكم الاخوة اجمعون * ليقبل
19 بعضكم بعضا بقبلة قديسة * السلام بيدي انا بولص * من لا يحب الرب يسوع المسيح
20 فليكن محروما * ماران اثا اي الرب قد جاء * نعمة الرب يسوع المسيح معكم * حبي مع
21 كافتكم بيسوع المسيح امين *
22
23
24

* والسبح لله دايما ابدا *

* تمت الرسالة بعون الله تعالي وكتبت من مدينة فيلبس * وارسلت علي يد اسطافانا
وفرطوناطوس * واخايكوس وتيموتاوس *

Cùm enim Macedoniam peragravero, 6
forſan apud vos manebo, aut fortaſſis
hybernabo: ut vos me deducatis quò
proficiſcar. Nolo enim videre vos 7
tranſcurrens: ſed ſpero me manſurum
apud vos aliquanto temporis *interval-*
lo, ſi permiſerit hoc Dominus. Per- 8
manſurus ſum autem Epheſi uſque ad
Pentecoſten. Nam apertum eſt mihi 9
oſtium magnum, & opera, & adverſarii
multi. Cùm igitur venerit Timotheus, 10
videte ut ſit apud vos ſine metu: ope-
ratur enim opus Dei, ut ego illud ope-
ror. Ne quis ergò ſpernat eum: ſed 11
cum dilectione deducite eum, ut veniat
ad me: expecto enim eum cum fratri-
bus. Verùm de Apollo fratre, multùm 12
demulſi eum ut iret ad vos unà cum
fratribus: ſed (abſque diſſimulatione)
non fuit ei voluntas eundi ad vos modò:
veniet autem ad vos tempore opportuno.
Finis.

Lectio Dominicæ decimæ tertiæ
poſt Pentecoſten.

Vigilate, ſtate in fide, animoſi eſtote, 13
roboremini. Et fiant omnia negotia 14
veſtra cum charitate. O fratres, ob- 15
ſecro vos: jam nôſtis domum Stepha-
næ, quòd ipſa ſit princeps regionis
Achaiæ, & ſeipſos ordinârint in mi-
niſterium ſanctorum: Ut vos ſubjici- 16
amini hiſce ſimilibus, omnique adju-
vanti & laboranti in bonum. Gavi- 17
ſus ſum quoque de adventu Stephanæ
& Fortunati & Achaici: quoniam
defectum veſtrum hi ſuppleverunt.
Tranquillitatem enim attulerunt ſpi- 18
ritui meo & ſpiritui veſtro. Agnoſcite
igitur dignitatem hiſce ſimilium. Oſcu- 19
lantur vos Eccleſiæ Aſiæ. Salutant vos
in Domino multùm Achilla & Priſcil-
la, & Eccleſia quæ eſt in domo utrinſ-
que. Salutant vos fratres omnes. Oſcu- 20
letur alter alterum oſculo ſancto. Salu- 21
tatio mea *manu mei Pauli. Qui non* 22
diligit Dominum Jeſum Chriſtum, ſit
ſegregatus. Maranatha, hoc eſt Domi-
nus noſter *venit. Gratia Domini Je-* 23
ſu Chriſti vobiſcum. Charitas mea 24
cum vobis omnibus in Jeſu Chriſto
Amen.

Laus Deo jugis ac perpetua.

Abſoluta eſt hæc epiſtola ſub ex-
celſi Dei auſpiciis. Scripta verò
fuit ab urbe Philippis, & miſſa
per Stephanam, & Fortunatum,
& Achaicum, & Timotheum.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 ወአምኁክሙ ፡ አኀዊነ ፡ ኵሉሙ ፡ ተአምኁ ፡ በቤደናቲክሙ ፡ በአምኅ ፡ ቅድስት፡=፡
21 አማኃኩክሙ ፡ በእደ ፡ ዚአየ ፡ ጳውሎስ፡=፡ ዘኢያፈቅሮ ፡ ለእግዚእነ ፡ ውጉዘ ፡ ለ
22 ይኩን ፡ በምጽአቱ ፡ ለእግዚእነ፡፡=፡ ጸጋሁ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ም
23 ስሌክሙ፡=፡ ወፍቅረ ፡ ዚአየ ፡ ምስለ ፡ ኵልክሙ ፡ በክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡ እግዚእ
24 ነ ፡ ዘሎቱ ፡ ስብሐት ፡ ለዓለመ ፡ ዓለም ፡ አሜን፡፡=፡
ለሰብአ ፡ ቆሮንቶስ ፡ ፩ ፡

Et ſalutârunt vos fratres noſtri omnes. Salutate vos invicèm in ſalutatione ſancta. 20
Salutavi vos cum manu mea Paulus. Qui non amat Dominum noſtrum, 21
anathema ſit in adventu Domini noſtri. Gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti vo- 22
biſcum ſit. Et charitas mea cum omnibus vobis in Chriſto Jeſu Domino noſtro, 23
cui gloria in ſeculum ſeculorum. Amen. 24

Ad Corinthios Prior.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗΣ ἜΧΟΝΤΑ ΚΑΙ ΤΙΝΑΣ ὙΠΟΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ.

Α'. Εὐχαριστία περὶ Θεοῦ βοηθείας, ἣν πεποιθέναι φησί.

Β'. περὶ ἀγάπης τῆς πρὸς αὐτοὺς, καὶ φειδοῦς εἰς τὸ μὴ λυπεῖν, εἰ καὶ λυπῶν ὠφελεῖ, ὡς ἐπὶ τοῦ διὰ πορνείαν ἐπιτιμηθέντος, ᾧ καὶ συγχωρεῖ.

Γ'. περὶ τῆς δι' αὐτοῦ θείας ὠφελείας τοῖς ἐπιτηδείοις, δι' ἧς καὶ συνίστασθαί φησι.

Δ'. περὶ τῆς κατὰ πνεῦμα λειτουργίας, καὶ δόξης θειοτέρας τῆς κατὰ τὸν νόμον.

Ε'. περὶ τῆς θείας δόξης, καὶ τοῦ ἀκολούθου βίου, ὅτι τοῖς ἁγίοις γινώσκεται.

ς'. περὶ τῆς κατὰ σῶμα ἀσθενείας, καὶ τῆς τοῦ σώματος ἀποθέσεως καὶ ἐπαναλήψεως.

Ζ'. περὶ τῆς ἑαυτοῦ φιλοθεότητος καὶ φιλαδελφίας τῆς κατὰ Χριστόν.

Η'. Ἀποδοχὴ τῆς Κορινθίων ὑπακοῆς καὶ ἀγάπης εὐφραινούσης αὐτόν.

Θ'. Παράκλησις πρὸς ἐπίδοσιν χρημάτων τοῖς ἁγίοις, καὶ τιμὴν τῶν διὰ τοῦτο ἐρχομένων. περὶ τῆς Τίτου ἀποστολῆς, καὶ τῶν ἄλλων πρὸς αὐτούς.

Ι'. Διήγησις τῶν ἰδίων πόνων, καὶ προθέσεως, καὶ τῆς ἐπ' αὐτῷ χάριτος, πρὸς τὸ μὴ τοῖς ἐπιπλάστοις προστίθεσθαι Κορινθίους. ἐν ᾧ, ἀντεξέτασις ἑαυτοῦ πρὸς ἐκείνους. ἔλεγχος ἐκείνων.

ΙΑ'. περὶ ἑαυτοῦ, τὸ ἐπίπονον, τὸ παρὰ Θεῷ τίμιον, τὸ ὠφελίμως αὐτοῦ σύμφορον. παρασκευὴ πρὸς τὴν μέλλουσαν ἑαυτοῦ παρουσίαν.

AD CORINTHIOS SECUNDA.
(†) Ἡ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΔΕΥΤΕΡΑ. ΚΕΦ. Α'.

CAP. PRIMUM. ΚΕΦ. α'.

Paulus Apostolus Jesu Christi, per voluntatem Dei, & Timotheus frater,
1 ΠΑῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς,
Ecclesiæ Dei *existenti in Corintho,* cum Sanctis omnibus *existentibus* in
τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν
tota Achaia: Gratia vobis & pax à Deo Patre nostro, & Domino Jesu
2 ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ· Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ
Christo. Benedictus Deus & Pater Domini nostri Jesu Christi, pater miseri-
3 Χριστοῦ. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰ- Α'
cordiarum, & Deus totius consolationis: *Consolans* nos in omni tribulatione
4 κτιρμῶν, καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως· Ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει
nostra: *ad posse nos* consolari eos qui in omni pressura, per *consolationem,*
ἡμῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ τῆς παρακλήσεως,
quâ consolatione afficimur ipsi à Deo. Quoniam sicut abundant passiones
5 ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα
Christi in nobis, ita per Christum abundat & consolatio nostra. Sive autem
6 τοῦ Χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, (α) οὕτω διὰ Χριστοῦ περισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡμῶν. Εἴτε δὲ
tribulamur, pro vestra *consolatione,* & salute *effectâ in tolerantia*
θλιβόμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως, καὶ (β) σωτηρίας τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ
earundem passionum quas & nos patimur: Sive *consolatione afficimur, super vestra*
τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· Εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν
consolatione & salute: *Et* spes nostra firma *super vos*: scientes quòd sicut
7 παρακλήσεως καὶ σωτηρίας· Καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν· εἰδότες ὅτι (γ) ὥσπερ
socii estis passionum, sic & consolationis. Non enim volumus vos igno-
8 κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων, (δ) οὕτω καὶ τῆς παρακλήσεως. Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνο-

rare, fratres, de tribulatione nostra *facta nobis* in Asia, quoniam
εῖν, ἀδελφοὶ, (ε) ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς (ζ) γενομένης ἡμῖν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι
secundùm exuperantiam gravati sumus supra virtutem: ita ut *perdubitare* nos etiam
καθ' ὑπερβολὴν (η) ἐβαρήθημεν ὑπὲρ δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ
vivere. Sed ipsi in nobismetipsis *decretum* mortis habuimus, ut non fi-
τοῦ ζῆν. Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πε- 9
dentes simus in nobisipsis, sed in Deo *excitante* mortuos. Qui *ex tan-*
ποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ' ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς. Ὃς ἐκ τηλι- 10
ta morte eripuit nos & eruit: in quem speravimus quoniam & adhuc eripiet,
κούτου θανάτου ἐῤῥύσατο (θ) ἡμᾶς καὶ ῥύεται· εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται,
Coadjuvantibus & vobis pro nobis oratione, ut ex *multis* personis *illa* in *nos*
Συνυπουργούντων καὶ (ι) ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς 11
donatio per multos gratiæ agantur pro nobis. Nam *gloriatio* nostra hæc est, testimo-
χάρισμα διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ἡμῶν. Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν αὕτη ἐστὶ, τὸ μαρτύ- 12
nium conscientiæ nostræ, quòd in simplicitate & sinceritate Dei, non in sapientia carnali,
ριον τῆς συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν (κ) ἁπλότητι καὶ εἰλικρινείᾳ Θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ,
sed in gratia Dei, conversati sumus in hoc mundo: abundantiùs autem ad vos. Non enim
ἀλλ' ἐν χάριτι Θεοῦ, ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ· περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑμᾶς. Οὐ γὰρ 13
alia scribimus vobis, *nisi* quàm quæ *legitis aut &* *agnoscitis*: spero autem quòd
ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, (λ) ἀλλ' ἢ ἃ ἀναγινώσκετε, ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε· ἐλπίζω δὲ (μ) ὅτι
& usque in finem *agnoscetis*. Sicut & *agnovistis* nos ex parte, quia gloriatio
καὶ ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε. Καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα 14
vestra sumus, sicut & vos nostra, in die Domini Jesu.
ὑμῶν ἐσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

MS A. (†) Πρὸς Κορινθίους β'.

Κεφ. α'. MS.A. (α) οὕτως διὰ τοῦ Χριστοῦ (β) σωτηρίας· εἴτε παρακαλούμεθα ὑ···· ··· ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ···· γουμένης ἐν ὑπομονῇ ··· αὐτῶν παθημάτων ὧν ···· μεῖς πάσχομεν· καὶ ἡ ἐλ··· ἡμῶν (γ) ὡς (δ) οὕτως (ε) περὶ (ζ) γενομένης ἐν (η) ὑπὲρ δύναμιν ἐβαρήθημεν, (θ) ἡμᾶς· εἰς (ι) ἡμῶν ὑπὲρ ὑμῶν (κ) ἁγιότητι καὶ ἐν εἰλικρινίᾳ τοῦ Θεοῦ, (λ) ἀλλ' ἀναγινώσκετε, (μ) ὅτι ἕως

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܩܘܪܢܬܝܐ ܕܬܪܬܝܢ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *   * ܨܦܪܐ ܕܫܒܬܐ ܕܣܘܒܪܐ * ܐ *

1 * ܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܛܝܡܬܐܘܣ ܐܚܐ ܠܥܕܬܐ
ܕܐܠܗܐ ܕܐܝܬ ܒܩܘܪܢܬܘܣ. ܘܠܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ ܕܐܝܬ ܒܐܟܐܝܐ ܟܠܗ. * ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ. 2
ܘܫܝܢܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ. ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܡܒܪܟ ܗܘ ܐܠܗܐ ܐܒܘܗܝ 3
ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܐܒܐ ܕܪܚܡܐ. ܘܐܠܗܐ ܕܟܠ ܒܘܝܐܐ. * ܗܘ ܕܡܒܝܐ ܠܢ ܒܟܠܗܘܢ 4
ܐܘܠܨܢܝܢ. ܕܐܦ ܚܢܢ ܢܫܟܚ ܢܒܝܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܟܠ ܐܘܠܨܢܝܢ ܐܢܘܢ. ܒܗܘ ܒܘܝܐܐ ܕܒܗ
ܡܬܒܝܝܢܢ ܡܢ ܐܠܗܐ. * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܕܡܬܝܬܪܝܢ ܒܢ ܚܫܘܗܝ ܕܡܫܝܚܐ. ܗܟܢܐ 5
ܒܝܕ ܡܫܝܚܐ ܡܬܝܬܪ ܐܦ ܒܘܝܐܢ. * ܐܢ ܕܝܢ ܡܬܐܠܨܝܢܢ. ܚܠܦ ܒܘܝܐܟܘܢ ܗܘ 6
ܘܚܠܦ ܚܝܝܟܘܢ ܡܬܐܠܨܝܢܢ. ܘܐܢ ܡܬܒܝܝܢܢ. ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܬܒܝܐܘܢ. ܘܬܗܘܐ
ܒܟܘܢ ܚܦܝܛܘܬܐ ܕܬܣܝܒܪܘܢ ܐܢܘܢ ܚܫܐ. ܗܢܘܢ ܕܐܦ ܚܢܢ ܚܫܝܢܢ ܒܗܘܢ. * ܘܣܒܪܢ 7
ܕܥܠܝܟܘܢ ܫܪܝܪ ܗܘ. ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢܢ ܕܐܢ ܫܘܬܦܐ ܐܢܬܘܢ ܒܚܫܐ. ܫܘܬܦܐ ܐܢܬܘܢ
ܐܦ ܒܒܘܝܐܐ. * ܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܕ * ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܒ * ܨܒܝܢ ܓܝܪ ܕܬܕܥܘܢ 8
ܐܚܝ. ܥܠ ܐܘܠܨܢܐ ܕܗܘܐ ܠܢ ܒܐܣܝܐ. ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܚܝܠܢ. ܐܬܝܩܪܢ ܛܒ. ܥܕܡܐ ܕܩܪܝܒܝܢ
ܗܘܝܢ ܠܡܦܣܩ ܣܒܪܐ ܐܦ ܡܢ ܚܝܝܢ. * ܘܒܢܦܫܢ ܦܣܩܢ ܗܘܝܢ ܠܡܘܬܐ. ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܠܢ ܬܘܟܠܢܐ ܥܠ ܢܦܫܢ. 9
ܐܠܐ ܥܠ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܡܩܝܡ ܡܝܬܐ. * ܗܘ ܕܡܢ ܡܘܬܐ ܢܟܝܬܐ ܦܪܩܢ. ܘܬܘܒ ܡܣܒܪܝܢܢ 10
ܕܦܪܩ ܠܢ. * ܒܡܥܕܪܢܘܬܐ ܕܨܠܘܬܟܘܢ ܕܥܠ ܐܦܝܢ. ܕܬܗܘܐ ܡܘܗܒܬܗ ܕܠܘܬܢ ܬܘܕܝܬܐ 11
ܕܣܓܝܐܐ ܥܠ ܐܦܝ ܣܓܝܐܐ. ܘܣܓܝܐܐ ܢܘܕܘܢ ܠܗ ܥܠ ܐܦܝܢ. * ܫܘܒܗܪܢ ܓܝܪ ܗܢܘ. 12
ܣܗܕܘܬܐ ܕܬܐܪܬܢ. ܕܒܦܫܝܛܘܬܐ ܘܒܫܦܝܘܬܐ ܘܒܛܝܒܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܬܗܦܟܢ ܒܥܠܡܐ. ܘܠܐ
ܒܚܟܡܬܐ ܕܦܓܪܐ. ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܠܘܬܟܘܢ ܕܝܠܟܘܢ. * ܠܐ ܗܘܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܟܬܒܝܢܢ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ 13
ܐܝܠܝܢ ܕܩܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܦ ܡܫܬܘܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܐ
ܬܫܬܘܕܥܘܢ. * ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܐܫܬܘܕܥܬܘܢ ܦܠܓܘܬ ܡܢ ܕܫܘܒܗܪܟܘܢ ܚܢܢ. ܐܝܟ 14
ܕܐܦ ܐܢܬܘܢ ܕܝܠܢ ܒܝܘܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.

EPISTOLA AD CORINTHIOS SECUNDA.

CAP. I.

Matutinis Sabbathi annuntiationis. 1.

PAulus Apostolus Jesu Christi per volun- 1
tatem Dei, & Timotheus frater, ecclesiæ Dei
quæ est Corinthi, & omnibus Sanctis qui
sunt in universa Achaia; Gratia vobiscum, 2
& pax à Deo patre nostro, & à Domino
nostro Jesu Christo. Benedictus Deus Pa- 3
ter Domini nostri Jesu Christi, Pater misera-
tionum, & Deus omnis consolationis: Qui 4
consolatur nos in omnibus afflictionibus no-
stris, ut & nos possimus consolari eos qui
sunt in omnibus afflictionibus per illam con-
solationem quâ nos consolatur Deus. Nam 5
quemadmodum abundant in nobis perpes-
siones Christi, sic & per Christum abundat
consolatio nostra. Quamvis autem affligimur, 6
pro vestra quidem consolatione, ac pro vestra
salute affligimur: sive consolationem acci-
pimus, *id fit,* ut consolationem accipiatis,
& sit in vobis studium quo sustineatis per-
pessiones illas, quas & nos patimur. Ac spes 7
nostra pro vobis firma est: scimus enim quòd
si participes estis passionum, participes quoq;
eritis consolationis.

Dominica IV. post Epiphaniam. 2.

Volumus enim vos scire fratres mei, de op- 8
pressione quæ nobis accidit in Asia, quoniam
majorem in modum oppressi fuimus supra
vires nostras, adeò ut vita nostra propè dis-
solveretur. Et hac de causa sententiam mor- 9
tis tuleramus, ne esset nobis spes in nobis-
metipsis, sed in Deo illo qui excitat mortuos.
Qui à morte violenta nos liberavit, & ad- 10
huc speramus nos liberatum iri ab eo, Cum 11
auxilio deprecationis vestræ pro nobis: ut
donum ejus erga nos sit beneficium colla-
tum in gratiam multorum, & multi gratias ei
agant pro nobis. Nam gloriatio nostra hæc 12
est, testimonium conscientiæ nostræ, quòd
cum simplicitate, & sinceritate, & gratiâ
Dei versati sumus in mundo, non autem cum
sapientia corporis: atque præsertìm apud
vosipsos. Non alia scribimus vobis, quàm 13
quæ scitis & agnoscitis. Spero autem quòd
ad finem usque agnoscetis: Sicut & agno- 14
vistis modicum ex multo nos esse gloriatio-
nem vestram, ut & vos nostram, in die Do-
mini nostri Jesu Christi.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

ለሰብአ፡ ቆሮንቶስ፡ ፪፡ ወተጽሕፈ፡ እንዘ፡ ሀሎ፡ ብሔረ፡ ፊሊጶሲዮስ፡፡=፥
1 ፩ ጳውሎስ፡ ሐዋርያሁ፡ ለኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ በፈቃደ፡ እግዚአብሔር፡ ወጢሞቴዎስ፡
2 እኁነ፡ ለቤተ፡ ክርስቲያን፡ ዘሀገረ፡ ቆሮንቶስ፡ ወለኵሉ፡ ቅዱሳን፡ እለ፡ ሀገረ፡ ላካይ
3 ያ፡፡=፥ ሰላም፡ ለክሙ፡ ወጸጋ፡ እግዚአብሔር፡ አቡነ፡ ወእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስ
ቶስ፡=፥ ይትባረክ፡ እግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ አቡሁ፡ ለምሕረት፡ ወአምላክ፡ ለ
ኵሉ፡ ትፍሥሕት፡=፥

Ad Corinthios secunda: & scripta fuit quum esset *in* urbe Philippensi.

CAPUT I

P*Aulus Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, & Timotheus frater noster, do-* 1
mui Christianorum civitatis Corinthi, & omnib^9 Sanctis qui sunt regionis Achaiæ: 2
Pax vobis & gratia Dei Patris nostri, & Domini nostri Jesu Christi. Benedictus
sit Dominus noster Jesus Christus, Pater misericordiæ, & Deus omnis consolationis, 3

Epiſtola Beati PAULI *Apoſtoli ad* CORINTHIOS *Secunda.*

Verſio VULGATA LATINA.

CAPUT. I.

1 PAulus Apoſtolus Jeſu Chriſti per voluntatem Dei, & Timotheus frater, Eccleſiæ
2 Dei, quæ eſt Corinthi, cum omnibus Sanctis, qui ſunt in univerſa Achaia. Gratia
3 vobis & pax à Deo Patre noſtro, & Domino Jeſu Chriſto. Benedictus Deus &
Pater Domini noſtri Jeſu Chriſti, Pater miſericordiarum, & Deus totius conſola-
4 tionis, Qui conſolatur nos in omni tribulatione noſtra: ut poſſimus & ipſi
conſolari eos, qui in omni preſſura ſunt, per exhortationem, quâ exhortamur &
5 ipſi à Deo. Quoniam ſicut abundant paſſiones Chriſti in nobis: ita & per Chri-
6 ſtum abundat conſolatio noſtra. Sive autem tribulamur pro veſtra exhortatione
& ſalute, ſive conſolamur pro veſtra conſolatione, ſive exhortamur pro veſtra ex-
hortatione & ſalute, quæ operatur tolerantiam earundem paſſionum, quas & nos
7 patimur: Ut ſpes noſtra firma ſit pro vobis: ſcientes quòd ſicut ſocii paſſionum
eſtis, ſic eritis & conſolationis. Non enim volumus ignorare vos, fratres, de tri- 8
bulatione noſtra, quæ facta eſt in Aſia, quoniam ſupra modum gravati ſumus ſupra
virtutem, ita ut tæderet nos etiam vivere. Sed ipſi in nobiſmetipſis reſponſum 9
mortis habuimus, ut non ſimus fidentes in nobis, ſed in Deo, qui ſuſcitat mortuos:
Qui de tantis periculis nos eripuit, & eruit: in quem ſperamus quoniam & ad- 10
huc eripiet, Adjuvantibus & vobis in oratione pro nobis: ut ex multorum per- 11
ſonis, ejus quæ in nobis eſt donationis, per multos gratiæ agantur pro nobis.
Nam gloria noſtra hæc eſt, teſtimonium conſcientiæ noſtræ, quòd in ſimplicitate 12
cordis & ſinceritate Dei, & non in ſapientia carnali, ſed in gratia Dei, converſati
ſumus in hoc mundo: abundantiùs autem ad vos. Non enim alia ſcribimus vo- 13
bis, quàm quæ legiſtis, & cognoviſtis. Spero autem quòd uſque in finem cogno-
ſcetis, Sicut & cognoviſtis nos ex parte, quòd gloria veſtra ſumus, ſicut & vos 14
noſtra, in die Domini noſtri Jeſu Chriſti.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* رسالة القديس بولص الثانية الي قورنثيوس *

* الفصل الاول * * قراءة الخميس من الجمعة العاشرة بعد العنصرة *

* من بولص رسول يسوع المسيح بمشية الله * ومن تيموثاوس الاخ الي بيعة الله التي بقورنثيوس * 1
مع كافة القديسين الذين هم في بلد اخايا كلها * نعمة لكم وسلامة من الاله ابينا والرب 2
يسوع المسيح * مبارك الاله وابو ربنا يسوع المسيح * ابو الرافات واله كل عزاء * الذي عزانا 3 4
في كافة حزننا * لنستطيع ان نعزي الذين في كل حزن * بالعزاء الذي يعزينا به الله * لان 5
بمقدار ما تزيد الام المسيح وتكثر فينا * كذلك يتكاثر بالمسيح عزاونا * وان اغتممنا من 6
اجل سلوتكم وخلاصكم المفعول بالصبر على الالام بعينها * التي ونحن نتالم بها * ورجاونا 7
من اجلكم صادق * فان عزينا من اجل تعزيتكم وخلاصكم * فكونوا عالمين انكم كما
تشاركون في الالام كذلك تشاركون في العزاء * * قراءة السبت العشرين بعد العنصرة *
* لاننا ما نوثر ايها الاخوة ان يعبو عليكم امر حزننا الذي اشتملنا باسيا * انه بما يفوق 8
الافراط ثقل علينا فوق الطاقة * حتي اننا تحيرنا وايسنا من الحياة * لكننا اخذنا في ذاتنا 9
محاكمة الموت * ليلا نكون متوكلين على انفسنا * لكن على الله المقيم الموتي * الذي انقذنا 10
من مثل هذا الموت وينقذنا * فاياه قد رجونا انه سينقذنا * باسعادكم انتم بالتضرع من اجلنا * 11
لكي من وجوه كثيرة نشكر الموهبة التي فينا * بكثيرين من اجلنا * * قراءة الجمعة
من الجمعة العاشرة بعد العنصرة * * لان فخرنا هذا هو شهادة بضميرنا * اننا ببساطة 12
الاله وحسن اليقين تصرفنا في العالم * لا بحكمة بشرية * لكن بنعمة الله * وباكثار لديكم
جدا * لاننا لسنا نكتب اليكم اقوالا اخر * بل الاقوال التي اما قراتموها واما عرفتموها * واومل 13
انكم والي النجاز تعرفونها * وكما قد عرفتمونا ببعض جزو المعرفة * اننا فخركم نحن كما انتم 14
فخرنا في يوم الرب يسوع *

EPISTOLA SANCTI PAULI
Secunda ad Corinthios.

CAP. I.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis decimæ poſt Pentecoſten.

A Paulo Apoſtolo Jeſu Chriſti per 1
voluntatem Dei, & à Timotheo fratre,
ad Eccleſiam Dei quæ eſt Corinthi, unà
cum ſanctis omnibus qui ſunt in tota re-
gione Achaiæ: Gratia vobis & pax à 2
Deo Patre noſtro, & Domino Jeſu Chri-
ſto. Benedictus Deus & Pater Domini 3
noſtri Jeſu Chriſti, Pater clementiarum,
& Deus omnis conſolationis, Qui conſo- 4
latus eſt nos in omni triſtitia noſtra: ut
poſſimus conſolari eos qui ſunt in quavis
triſtitia, per conſolationem qua conſola-
tur nos Deus. Nam juxta menſuram qua 5
creſcunt paſſiones Chriſti & multipli-
cantur in nobis, ita abundat per Chriſtum
& conſolatio noſtra. Sive autem contri- 6
ſtamur pro veſtra conſolatione & veſtra
ſalute effecta per patientiam paſſionum
earundem quas & nos patimur: (Et 7
ſpes noſtra de vobis verax eſt:) ſive con-
ſolationem accipimus pro veſtra conſola-
tione & veſtra ſalute: eſtote ſcientes quòd
quemadmodùm participabitis in paſſio-
nibus, ita participabitis in conſolatione.

Lectio ſabbathi vigeſimi poſt Pentecoſten.

Non enim volumus O fratres, lateat vos 8
eventus triſtitiæ quæ circunclusit nos in
Aſia: nam ultra ſupremum gradum gra-
vis fuit nobis, ſupra facultatem, adeo ut
obſtupuerimus, & deſperaverimus vitam.
Verùm accepimus in nobiſipſis ſententi- 9
am mortis, ne eſſemus freti nobiſipſis, ſed
Deo ſuſcitatore mortuorum, Qui nos à 10
tali morte liberavit ac liberat. Ipſum
enim ſperamus nos eſſe liberaturum, Ope 11
veſtrâ in deprecatione pro nobis, ut mul-
tis ex partibus gratias agamus pro dono
quod eſt erga nos, per multos pro nobis.

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis decimæ poſt Pentecoſten.

Nam gloriatio hæc noſtra teſtimonium 12
eſt conſcientiæ noſtræ, quòd cum ſimplici-
tate Dei & rectitudine mentis nos geſ-
ſerimus in mundo, non cum ſapientia car-
nali, ſed cum gratia Dei, ac potiſſimum
apud vos. Non enim ſcribimus ad vos 13
ſermones peregrinos, ſed ſermones quos
vel legiſtis vel agnoviſtis, quoſque ſpero
vos ad extremum uſque agnituros: Sic- 14
ut & agnoviſtis nos aliquantâ notitiâ,
quòd ſimus gloriatio veſtra, quemad-
modùm vos eſtis gloriatio noſtra in die
Domini Jeſu.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 ዘአስተፈሥሐነ ፡ እምኵሉ ፡ ሕማምነ ፡ ከመ ፡ ትክሀሉ ፡ አስተፌሥሖቶሙ ፡ ለኵሉ ፡
5 ሕሙማን ፡ በውእቱ ፡ ፍሥሐነ ፡ ዘአስተፈሥሐነ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወበከመ ፡ በዝ
ኀ ፡ ሕማሙ ፡ ለክርስቶስ ፡ ላዕሌነ ፡ ከማሁ ፡ ይፈደፍድ ፡ ፍሥሓሁ ፡ ለክርስቶስ ፡ በእን
6 ቲአሁ ፡ ለክርስቶስ ፡፡ ወእመኒ ፡ ሐመምነ ፡ ከመ ፡ አንትሙ ፡ ትድኀኑ ፡ ወትትፈሥ
ሑ ፡ ወእመኒ ፡ ተፈሣሕነ ፡ በእንተ ፡ ፍሥሐክሙ ፡ እንተ ፡ ጸንዓት ፡ ላዕሌክሙ ፡ በትዕግሥ
ቱ ፡ ለውእቱ ፡ ሕማም ፡ ዘበእንቲአሁ ፡ ነሐምም ፡ ንሕነሂ ፡፡

በሰንበት ፡ እንተ ፡ እምድኅረ ፡ ጌና ፡ ኀበ ፡ ይትነበብ ፡፡

7 ወትውክልትነኒ ፡ ጽኑዕ ፡ በእንቲአክሙ ፡፡ ወበከመ ፡ ዐሪይነ ፡ ሕማመ ፡ ከማሁ ፡ ንኀ
8 በር ፡ በፍሥሐነሂ ፡፡ ወንፈቅድ ፡ ታእምሩ ፡ አኀዊነ ፡ ዘከመ ፡ ሐመምነ ፡ በእስያ ፡
እስመ ፡ ፈድፈደ ፡ እምአምጣነ ፡ ኃይልነ ፡ ክበድነ ፡ እስከ ፡ ንትቈጣዕ ፡ ሕይወተነ ፡፡
9 ወአጥባዕነ ፡ ለሞዊት ፡ ከመ ፡ ኢንትአመን ፡ በርእስነ ፡፡ ዘእንበለ ፡ በእግዚአብሔር ፡
10 ዘየሐይዎሙ ፡ ለምውታን ፡፡ ዘአድኀነነ ፡ እመጠኔዝ ፡ ሞት ፡ ወያድኀነነሂ ፡ ዘኪያ
11 ሁ ፡ ተአመነ ፡ ከመ ፡ ያድኀነነ ፡፡ እንዘ ፡ ትረድኡነ ፡ አንትሙኒ ፡ በጸሎትክሙ ፡ ከ
መ ፡ ንርከብ ፡ ሞገስ ፡ በኀበ ፡ ብዙኃን ፡ ወአንትሙሂ ፡ ትትአከዩ ፡ በኀበ ፡ ኵሉ ፡፡
12 እስመ ፡ ዘቲ ፡ ይእቲ ፡ ትምክሕትነ ፡ ስምዐ ፡ ግዕዝነ ፡ በምሕረቱ ፡ ወበተመይጦቱ ፡
ለእግዚአብሔር ፡፡ ወኢኮነ ፡ ጥበበ ፡ ዘሥጋ ፡ ደእሙ ፡ በጸጋ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሀለው
13 ነሁ ፡ ውስተ ፡ ዓለም ፡ ወፈድፋደሰ ፡ ኀቤክሙ ፡፡ እስመ ፡ ዘታአምሩ ፡ ንጽሕፍ ፡
ለክሙ ፡ ወዘትነብቡ ፡ ወዘይትዐወቀክሙ ፡፡ ወእትአመን ፡ ከመ ፡ ለዝሉፈ ፡ ታአምር
14 ዎ ፡፡ በከመ ፡ አእመርክሙነ ፡ እምአሐዱ ፡ ገጽ ፡ ከመ ፡ ንሕነ ፡ ምክሕክሙ ፡ ወ
ከማሁ ፡ አንትሙሂ ፡ ለነ ፡ ለዕለተ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡

Qui conſolatus eſt nos ab omni afflictione noſtra: ut poſſitis conſolari omnes 4
afflictos, in eadem coſolatione, quâ conſolatus eſt nos Deus. Et ſicut mul- 5
tiplicata eſt afflictio Chriſti ſupra nos, ita abundabit conſolatio Chriſti per Chriſtum. 6
Et ſive afflictionem paſſi ſumus, id eſt ut vos ſervemini, & gaudeatis:
& ſive gaviſi ſumus, pro gaudio veſtro quod confirmatum eſt ſuper vos in
tolerantia iſtius perpeſſionis, propter quam patimur nos etiam.

Sabbato poſt confeſſionem, ubi legitur.

Et ſpes noſtra firma eſt pro vobis: & ſicut æquales fuimus in *paſſione, ſic ſocii erimus* 7
in gaudio noſtro. Et volumus ut ſciatis fratres noſtri quomodò paſſi ſumus in Aſia, 8
quia prævaluit menſuræ virium noſtrarum onus noſtrum, adeò ut faſtidimus vitam
noſtram. Et propoſuimus mori, ut non confideremus in nobis ipſis, ſed in 9
Deo, qui vivificat mortuos: Qui liberavit nos à tanta morte, & libe- 10
rat nos etiam: cui confidimus quòd liberabit nos, Adjuvantibus nos vo- 11
bis, per preces veſtras: ut obtineamus gratiam apud plures, & vos etiam
honorificemini apud omnes. Quia hæc eſt gloria noſtra, teſtimonium conſci- 12
entiæ noſtræ in miſericordia, & in converſione ad Deum, & non eſt per ſa-
pientiam carnis, ſed per gratiam Dei ſumus in mundo, & præcipue apud
vos. Quia quod agnoſcitis ſcribimus vobis, & quod legitis, & quod ma- 13
nifeſtum eſt vobis: Et ſpero quòd ſemper agnoſcetis: Sicut agnoviſtis nos 14
ex una parte, quòd ſumus gloria veſtra, & ſimiliter vos etiam eſtis noſtra,
in diem Domini noſtri Jeſu Chriſti.

Et hac confidentiâ volui ad vos venire priùs, ut ſecundam
15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην (υ) πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν πρότερον, ἵνα δευτέραν B′
gratiam haberetis: Et per vos tranſire in Macedoniam, & iterùm à Macedonia
16 χάριν ἔχητε, Καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας
venire ad vos, & à vobis deduci in Judæam. Hoc ergò
17 ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Τοῦτο (ξ) οὖν
deliberans, numquid levitate uſus ſum? Aut quæ *delibero*, ſecundùm
βουλευόμενος, μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; Ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ
carnem *delibero*: ut ſit apud me *Etiam etiam*, & Non non? Fidelis autem Deus,
18 σάρκα βουλεύομαι· ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ τὸ Ναὶ ναὶ, καὶ τὸ Οὒ οὔ; Πιστὸς δὲ ὁ Θεὸς,
quia ſermo noſter qui *ad* vos non *factus* eſt *Etiam* & Non? Nam
19 ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς (ο) οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ Οὔ. Ὁ (π) γὰρ
Dei filius Jeſus Chriſtus in vobis per nos prædicatus, per me & Silvanum &
τοῦ Θεοῦ υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ
Timotheum, non *factus* eſt *Etiam* & Non: ſed *Etiam* in eo *factus eſt*, (Quotquot enim
20 Τιμοθέου, οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ Οὔ· ἀλλὰ Ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν, (Ὅσαι γὰρ
promiſſiones Dei, in illo *Etiam*, & *in illo* Amen,) Deo ad
ἐπαγγελίαι (ρ) Θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ Ναὶ, (σ) καὶ ἐν αὐτῷ τὸ Ἀμὴν,) τῷ Θεῷ πρὸς
gloriam *per nos*. *At confirmans nos cum vobis* in *Chriſtum*, & *ungens* nos,
21 δόξαν δι' ἡμῶν. Ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν, καὶ χρίσας ἡμᾶς,
Deus: Qui & *obſignans* nos, & *dans arrhabonem* Spiritûs in
22 Θεός· (τ) Ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὸν (υ) ἀρραβῶνα τοῦ Πνεύματος ἐν
cordibus noſtris. Ego autem teſtem Deum invoco in meam animam,
23 ταῖς καρδίαις ἡμῶν. Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν,
quòd parcens vobis, non ultrà veni *in* Corinthum. Non quia dominamur veſtræ
24 ὅτι φειδόμενος ὑμῶν, οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον. Οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν
fidei, ſed *cooperatores* ſumus gaudii veſtri: nam fide ſtatis.
τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν· τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.

CAP. II. β′.

1 Judicavi autē *mihiipſi* hoc, *non* iterùm *venire* in triſtitia ad vos. Si enim ego
Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν (α) ἐλθεῖν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς. Εἰ γὰρ ἐγὼ 2
contriſto vos, & quis eſt *lætificans* me, *ſi non contriſtatus* ex me? Et
λυπῶ ὑμᾶς, καὶ (β) τίς ἐστιν ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ; Καὶ 3
ſcripſi vobis hoc ipſum, ut *ne veniens*, triſtitiam habeam, de quibus oportuerat me
(γ) ἔγραψα ὑμῖν τοῦτο αὐτὸ, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην ἔχω ἀφ' ὧν ἔδει με
gaudere, *confiſus* in omnibus vobis, quia meum gaudium omnium veſtrûm eſt.
χαίρειν, πεποιθὼς ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστιν.
Ex *enim* multa tribulatione & anguſtia cordis ſcripſi vobis, per multas lachrymas:
Ἐκ γὰρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραψα ὑμῖν, διὰ πολλῶν δακρύων· 4
non ut contriſtemini, ſed charitatem ut ſciatis quam habeam abundantiùs in *vos*. Si
οὐχ ἵνα λυπηθῆτε, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς. Εἰ 5
autem quis contriſtavit, non me contriſtavit, ſed ex parte, ut non onerem
δέ τις λελύπηκεν, οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, (δ) ἀλλ' ἀπὸ μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ
omnes vos. *Sufficiens tali* objurgatio hæc quæ à pluribus. Ita ut
πάντας ὑμᾶς. Ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν πλειόνων, Ὥστε 6 7
econtrariò magis *vos condonare* & *conſolari*, ne fortè abundantiori triſtitiâ
(ε) τοὐναντίον μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι καὶ παρακαλέσαι, μή πως τῇ περισσοτέρᾳ λύπῃ
abſorbeatur *talis*. *Ideò* obſecro vos *confirmare* in illum charitatem.
καταποθῇ ὁ τοιοῦτος. Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην. 8
In hoc enim & ſcripſi, ut cognoſcam *probationem veſtram, ſi* in *omnia* obedientes ſitis.
Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί ἐστε. 9
Cui autem aliquid *condonâſtis*, & ego: Et *enim* ego ſiquid *condonavi*, *cui condonavi*,
Ὧ δέ τι χαρίζεσθε, (ζ) καὶ ἐγώ· καὶ γὰρ ἐγὼ εἴ τι κεχάρισμαι, ᾧ κεχάρισμαι, 10
propter vos, in *facie* Chriſti:
δι' ὑμᾶς, ἐν προσώπῳ Χριστοῦ·

MS.A. (υ) πρότερον πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν, (ξ) δὲ βουλόμενος, (ο) οὐκ ἔστιν Ναὶ (π) τοῦ Θεοῦ γὰρ υἱὸς Χριστὸς Ἰησοῦς ὁ (ρ) τοῦ Θεοῦ, (σ) διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ Ἀμὴν, (τ) Καὶ σφραγισάμενος (υ) ἀρραβῶνα
Κεφ. β′. MS.A. (α) ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν. (β) τίς ὁ (γ) ἔγραψα τοῦτο, ἵνα (δ) ἀλλὰ (ε) τοὐναντίον ὑμᾶς (ζ) κἀγώ· καὶ γὰρ ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 ܘܒܗܢܐ ܬܘܟܠܢܐ ܨܒܐ ܗܘܝܬ ܡܢ ܩܕܝܡ ܕܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ ܕܥܦܝܦܐܝܬ ܛܝܒܘܬܐ ܬܣܒܘܢ. *
16 ܘܐܥܒܪ ܒܟܘܢ ܠܡܩܕܘܢܝܐ. ܘܬܘܒ ܡܢ ܡܩܕܘܢܝܐ ܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ ܘܐܢܬܘܢ ܬܠܘܘܢܢܝ *
17 ܠܝܗܘܕ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܕܐܬܪܥܝܬ. ܠܡܐ ܐܝܟ ܡܫܬܪܚܢܐ ܐܬܪܥܝܬ. ܐܘ ܕܒܣܪ ܐܢܝܢ
18 ܐܝܠܝܢ ܕܡܬܪܥܐ ܐܢܐ. ܡܛܠ ܕܘܠܐ ܗܘܐ ܕܢܗܘܐ ܒܗܝܢ ܐܝܢ ܐܝܢ ܘܠܐ ܠܐ. * ܡܗܝܡܢ ܗܘ
19 ܐܠܗܐ. ܕܡܠܬܢ ܠܘܬܟܘܢ ܠܐ ܗܘܬ ܐܝܢ ܘܠܐ. * ܒܪܗ ܓܝܪ ܕܐܠܗܐ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܗܘ
ܕܐܬܟܪܙ ܒܟܘܢ ܒܐܝܕܝܢ. ܒܝ ܘܒܫܝܠܘܢܘܣ ܘܒܛܝܡܬܐܘܣ ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܢ ܘܠܐ. ܐܠܐ ܐܝܢ ܗܘܐ ܒܗ.
20 ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܡܘܠܟܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. ܒܗ ܗܘ ܒܡܫܝܚܐ ܐܝܢ ܗܘܘ. ܡܛܠ ܗܢܐ *
21 ܒܐܝܕܗ ܝܗܒܝܢܢ ܐܡܝܢ ܠܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܝܢ ܡܫܪܪ ܠܢ ܥܡܟܘܢ
22 ܒܡܫܝܚܐ. ܗܘ ܕܗܘ ܡܫܚܢ. * ܘܚܬܡܢ. ܘܝܗܒ ܪܗܒܘܢܐ ܕܪܘܚܗ ܒܠܒܘܬܢ.

* ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܕܨܘܡܐ * ܕܕ * ܕܪܒܝܥܝܐ * ܓ *

23 ܐܢܐ ܕܝܢ ܠܐܠܗܐ ܡܣܗܕ ܐܢܐ ܥܠ ܢܦܫܝ. ܕܡܛܠ ܕܚܣ ܐܢܐ ܥܠܝܟܘܢ ܠܐ ܐܬܝܬ *
24 ܠܩܘܪܢܬܘܣ. * ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܕܡܪܐ ܚܢܢ ܠܗܝܡܢܘܬܟܘܢ. ܐܠܐ ܡܥܕܪܢܐ ܚܢܢ
ܕܚܕܘܬܟܘܢ. ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܘ ܓܝܪ ܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

1 ܕܢܬ ܕܝܢ ܗܕܐ ܒܢܦܫܝ. ܕܠܐ ܬܘܒ ܒܥܨܝܒܘܬܐ ܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ. * ܐܢ ܐܢܐ ܓܝܪ ܡܟܪܐ ܐܢܐ ܠܟܘܢ *
2
3 ܡܢܘ ܡܚܕܐ ܠܝ. ܐܠܐ ܗܘ ܕܐܢܐ ܐܟܪܝܬ ܠܗ. * ܘܕܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܗܝ ܗܕܐ. ܕܠܐ ܟܕ ܐܬܐ ܢܟܪܘܢ
ܠܝ. ܗܢܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܘܠܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܕܢܚܕܘܢܢܝ. ܬܟܝܠ ܐܢܐ ܕܝܢ ܥܠܝܟܘܢ. ܕܚܕܘܬܝ
4 ܕܟܠܟܘܢ ܗܝ. * ܘܡܢ ܐܘܠܨܢܐ ܪܒܐ. ܘܡܢ ܐܢܘܢܩܐ ܕܠܒܐ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ. ܘܒܕܡܥܐ
5 ܣܓܝܐܐ. ܠܐ ܡܛܠ ܕܬܟܪܐ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܬܕܥܘܢ ܚܘܒܐ ܡܝܬܪܐ ܕܐܝܬ ܠܝ ܥܠܝܟܘܢ. * ܐܢ
ܕܝܢ ܐܢܫ ܐܟܪܝ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܝ ܐܟܪܝ. ܐܠܐ ܩܪܝܒ ܡܛܠ ܠܟܠܟܘܢ. ܕܠܐ ܐܝܩܪ ܡܠܬܐ ܥܠܝܟܘܢ.
6 ܣܦܩ ܠܗ ܕܝܢ ܠܗܢܐ ܟܐܬܐ ܕܡܢ ܣܓܝܐܐ. * ܘܡܟܝܠ ܡܫܚܠܦܐܝܬ ܘܠܐ ܕܬܫܒܩܘܢ ܠܗ *
7
8 ܘܬܒܝܐܘܢܝܗܝ. ܕܠܡܐ ܒܥܩܬܐ ܝܬܝܪܬܐ ܢܬܒܠܥ ܗܘ ܡܢ ܕܗܟܢܐ ܗܘ. * ܡܛܠ ܗܢܐ
9 ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ ܕܬܫܪܪܘܢ ܥܠܘܗܝ ܚܘܒܟܘܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܓܝܪ ܟܬܒܬ ܐܦ ܕܐܕܥ ܒܢܣܝܢܐ
10 ܐܢ ܒܟܠܡܕܡ ܡܫܬܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܝ. * ܠܡܢ ܕܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܫܒܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܦ ܐܢܐ.
ܐܦ ܐܢܐ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܫܒܩܬ ܡܛܠܬܟܘܢ ܗܘ ܫܒܩܬ ܒܦܪܨܘܦܗ ܕܡܫܝܚܐ.

Et hâc fiduciâ volebam jamdudum venire ad 15
vos, ut geminatè acciperetis gratiam: Et 16
per vos tranſire in Macedoniam, & rurſùs ex
Macedonia ad vos venire, & à vobis deduci
in Judæam. Hoc igitur quod cogitavi, num 17
tanquam temerarius cogitavi? aut num carnis ſunt ea quæ cogito? ſiquidem oportebat in his eſſe Etiam Etiam, & Non Non.
Fidelis eſt Deus quòd ſermo noſter erga vos 18
non fuit Etiam, & Non. Nam filius Dei Je- 19
ſus Chriſtus qui per nos vobis prædicatus
eſt, per me, & Sylvanum, & Timotheum,
non fuit Etiam, & Non, ſed Etiam fuit in eo.
Omnes enim promiſſiones Dei, per Chri- 20
ſtum ſunt Etiam: ideò per ipſum damus
Amen ad gloriam Dei. Deus autem confir- 21
mat nos vobiſcum per Chriſtum illum, qui
& ipſe unxit nos: Et obſignavit nos 22
deditque arrhabonem Spiritûs ſui in cordibus noſtris.

Feriâ V. hebdomadis IV. Jejunii. 3.

Ego verò teſtor Deum in animam meam, 23
quòd parcens vobis non venerim Corinthum. Non quòd ſimus domini fidei ve- 24
ſtræ, ſed adjutores ſimus gaudii veſtri: nam
fide quidem ſtatis.

CAP. II.

Hoc autem decrevi apud me, ne iterùm 1
cum mœſtitia veniam ad vos. Nam ſi ego 2
mœrore vos afficiam, ecquis exhilarabit me,
niſi is quem mœrore affecero? Quòd au- 3
tem hoc ipſum ſcripſerim vobis, *indè eſt*, ne
quum venerim, mœrore me afficiant ii, ex
quibus oporteret me gaudio demulceri:
confido autem de vobis quòd gaudium me-
um omnium veſtrûm ſit. Et ex magna op- 4
preſſione & anxietate cordis hæc ſcripſi vo-
bis cum lachrymis multis, non ut mœrore
afficeremini, ſed ut cognoſceretis charita-
tem vehementem quam habeo erga vos.
Quòd ſi quis triſtitiâ afficit, non me triſtitiâ 5
affecit, ſed propemodùm vos omnes. Ne
oneroſus ſit vobis ſermo, Sufficit quidem 6
iſti tali hæc objurgatio, quæ facta eſt à plu-
ribus. Proinde è diverſo oportet ut remit- 7
tatis ei, eúmque conſolemini, ne fortè vehe-
mentiori animi ægritudine abſorbeatur qui
eſt hujuſmodi. Propterea rogo vos ut con- 8
firmetis in eum charitatem veſtram. Ideò 9
enim ſcripſi, ut & experimento cognoſcam
an in omnibus dicto audientes mihi ſitis.
Cui verò remittitis, & ego: Nam & ego 10
quod remiſi, propter vos remiſi in perſona
Chriſti:

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወዘንተ ፡ መኪርየ ፡ ተአሚንየ ፡ ወመከርኩ ፡ እምጻእ ፡ ኀቤክሙ ፡ በቀደሚ ፡ ከመ ፡ በ
16 ደግም ፡ ትረክቡ ፡ ዕሴተክሙ ። ወእንተ ፡ ኀቤክሙ ፡ እሖር ፡ መቄደንያ ፡ ወኀዐ
17 በ ፡ እመቄደንያ ፡ እሰወጥ ፡ ኀቤክሙ ፡ ወእንትሙ ፡ ትፌንዉኒ ፡ ሳይሁደ ። ዘንተ ፡
እንከ ፡ ዘመከርኩ ፡ ቦኑ ፡ እንጋ ፡ ከመ ፡ አብድ ፡ ዘገበርኩ ፡ ወዘሂ ፡ እመክር ፡ ሕገ ፡
ሰብእ ፡ እመክር ፡ ከመ ፡ ዘእምኀቤየ ፡ አሐደ ፡ ይኩን ፡ ነገሩ ፡ እመኒ ፡ እወ ፡ እወ ፡
18 ወእመኒ ፡ አልቦ ፡ አልቦ ። ጻድቅ ፡ እግዚአብሔር ፡ በሕቱ ፡ ዘሊኮነ ፡ ሐሰተ ፡ ቃ
ልነ ፡ ዘለአከነ ፡ ኀቤክሙ ።

Et hanc conſulens fiduciam meam, etiam deliberavi venire ad vos priùs, ut 15
ſecundò obtineatis mercedem veſtram. Et per vos ire Macedoniam & red- 16
ire à Macedonia ad vos, ut vos mittatis me ad Judæam. Hoc igitur 17
*quod deliberavi, num igitur ſicut ſtultus feci? & quod delibero, more hominum delibero? ut qui à me provenit unus ſit ſermo, ſive, Etiam etiam,
ſive, Non non? Teſtis verus eſt Deus, quòd non fuit mendax ſermo no-* 18
ſter, qui miſit nos ad vos.

Verſio VULGATA LATINA.

15 Et hàc confidentiâ volui priùs venire ad vos, ut ſecundam gratiam haberetis :
16 Et per vos tranſire in Macedoniam, & iterùm à Macedonia venire ad vos, & à
17 vobis deduci in Judæam. Cùm ergò hoc voluiſſem, numquìd levitate uſus ſum ?
18 Aut quæ cogito, ſecundùm carnem cogito, ut ſit apud me EST & NON ? Fidelis autem Deus, quia ſermo noſter, qui fuit apud vos, non eſt in illo EST &
19 NON. Dei enim filius Jeſus Chriſtus, qui in vobis per nos prædicatus eſt, per me, & Silvanum, & Timotheum, non fuit EST & NON, ſed EST in illo fuit.
20 Quotquot enim promiſſiones Dei ſunt, in illo EST : ideò & per ipſum Amen
21 Deo ad gloriam noſtram. Qui autem confirmat nos vobiſcum in Chriſto, & qui
22 unxit nos, Deus : Qui & ſignavit nos, & dedit pignus Spiritûs in cordibus noſtris.
23 Ego autem teſtem Deum invoco in animam meam, quòd parcens vobis, non veni ultrà Corinthum : non quia dominamur fidei veſtræ, ſed adjutores ſumus gaudii veſtri : nam fide ſtatis.

CAP. II.

STatui autem hoc ipſum apud me, ne iterùm in triſtitia venirem ad vos : Si enim 1 2
ego contriſto vos : & quis eſt, qui me lætificet, niſi qui contriſtatur ex me ? Et 3
hoc ipſum ſcripſi vobis, ut non cùm venero, triſtitiam ſuper triſtitiam habeam, de
quibus oportuerat me gaudere : confidens in omnibus vobis, quia meum gaudium,
omnium veſtrûm eſt. Nam ex multa tribulatione & anguſtia cordis ſcripſi vobis 4
per multas lachrymas : non ut contriſtemini : ſed ut ſciatis, quam charitatem habeam
abundantiùs in vobis. Si quis autem contriſtavit, non me contriſtavit : ſed ex parte, ut 5
non onerem omnes vos. Sufficit illi, qui ejuſmodi eſt, objurgatio hæc, quæ fit à pluribus : 6
Ita ut econtrariò magìs donetis, & conſolemini, ne fortè abundantiori triſtitiâ 7
abſorbeatur qui ejuſmodi eſt. Propter quod obſecro vos, ut confirmetis in illum 8
charitatem. Ideò enim & ſcripſi, ut cognoſcam experimentum veſtrum, an in omnibus 9
obedientes ſitis. Cui autem aliquid donâſtis, & ego : nam & ego quod donavi, 10
ſiquid donavi, propter vos in perſona Chriſti,

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 16 *فبهذا التأميل نفسه اثرت ان اجي اليكم اولا ليحصل لكم نعمة ثانية *ومن عندكم امضي
17 الى مكدونية واجي اليكم من مكدونية ايضا وتشيعوني انتم الى بلد اليهودية *فاذ
ارتايت هذا الراي هل استعملت شيا بخفة عزم ام العزايم التي ارتايتها انما تخص البشر
18 ارتايتها ليكون عندي النعم نعم واللا لا * فصادق هو الله ان قولنا الذي قلناه لكم ما
19 صار نعم ولا *لان ابن الله يسوع المسيح الذي كرز به فيكم بنا اني وسلوانس وتيموثاوس
20 ما صار نعم ولا لكن صار فيه نعم *لان جميع مواعيد الله في النعم نفسه وفي الحق
نفسه لمجد الله بنا * الاحد الرابع عشر بعد العنصرة *
21 22 *والله الذي يثبتنا معكم في المسيح راسخين اذ دهننا *وختمنا ومنح رهبون الروح في
23 قلوبنا *وانا استدعي الله شاهدا على نفسي لانني لاشفاقي عليكم ما جيت الى قرنثيوس *
24 *لا لاننا نسود ايمانكم لكننا نحن موازرون سروركم لانكم بالامانة قمتم *
1 2 *الفصل الثاني * واحضرت هذا الراي لذاتي الا اجي اليكم بحزن ايضا *فان
3 كنت احزنكم انا فمن هو الذي يسرني الا من احزنه انا *وقد كتبت اليكم هذا الخطاب
نفسه لكيلا اذا جيت ينالني حزن ممن يجب لي ان افرح من قبلهم *واني لواثق بكم كلكم *
قراءة الاثنين من الجمعة الحادية عشر بعد العنصرة * ان فرحي هو لكم كلكم *
4 *لانني من حزن كثير وضيقة قلب كتبت اليكم بدموع غزيرة لا لتحزنوا بل لتعرفوا
5 المحبة التي احبكم انا انها متوافرة كثيرا * تم * ولين كان احد قد احزنني فما غمني الا
6 بعض جزء الاغتمام لئلا اثقل عليكم كلكم *فهذه الزجرة كافية لمثل هذا التي انتهره بها
7 الاكثرون *حتى بالعكس تسمحوا له كما يليق بكم وتعزوه لئلا يبتلع مثل هذا بالحزن
8 المترايد *فلهذا اسالكم ان تقرروا معه محبة *لانني لهذا اسالكم وكتبت لاعرف تجربتكم
9 10 وخبرتكم ان كنتم في كل شي مطيعين *والذنب الذي تهبونه له وانا اهبه لانني
قد وهبت مهما وهبته من اجلكم لوجه المسيح *

Sub hac eadem ſpe volui ad vos venire 15
primùm, ut acquireretis gratiam ſecundam : Et à vobis proficiſci in Macedoniam, 16
& rurſum venire ad vos è Macedonia, & à vobis deduci in regionem
Judææ. Cùm igitur hoc mihi propoſuiſſem 17
conſilium, nunquid ullâ re ſum uſus
cum levitate animi ? an conſilia quæ
mihi propoſui, ſecundùm carnem propoſui, ut Etiam ſit apud me Etiam, &
Non, Non ? Verax eſt quidem Deus, 18
quòd ſermo quem diximus vobis, non
fuit Etiam & Non. Nam Dei filius Jeſus 19
Chriſtus, de quo inter vos prædicatum eſt per nos, per me ſcilicet & per
Sylvanum ac Timotheum, non fuit Etiam
& Non : ſed fuit in ipſo, Etiam.
Cuncta enim promiſſa Dei ſunt in ipſomet 20
Etiam, & in ipſamet veritate, ad
gloriam Dei per nos.

Dominicâ decimâ quartâ poſt
Pentecoſten.

Et Deus eſt qui confirmat nos vobiſcum 21
in Chriſto inconcuſſos, ungens nos, 22 *Et*
obſignans nos, atque concedens arrhabonem
Spiritûs in cordibus noſtris. Et ego 23
Deum invoco teſtem in animam meam
quòd ob meam erga vos indulgentiam
non venerim Corinthum. Non quod dominemur 24
fidei veſtræ. ſed ſumus portitores
oneris gaudii veſtri : nam fide crecti
eſtis.

CAP. II.

ELegi autem hoc conſilium mihiipſi, 1
ne rurſus venirem ad vos cum triſtitia.
Nam ſi ego triſtitiâ vos afficiam, quis eſt 2
qui exhilaret me, niſi is quem ego triſtitiâ
afficio ? Et jam ſcripſi vobis hunc 3
eundem ſermonem, ut ne, cùm venero, triſtitia
mihi contingat ab iis à quorum
conſpectu oportet me gaudere. Et verò
vobis omnibus certiſſimè confido,

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis
undecimæ poſt Pentecoſten.

quòd gaudium meum, omnium veſtrûm
ſit. Nam ex multo mœrore & anguſtiâ 4
cordis ſcripſi vobis, cùm lachrymis profuſis : non ut contriſtaremini, ſed ut ſciretis
charitatem quâ vos diligo, eſſe longè uberrimam. Hactenus. *Et licet* 5
aliquis mœrore me affecerit, non tamen
attulit mihi niſi aliquam triſtitiæ
partem, ne vos omnes aggravem. Atque 6
hæc objurgatio ſufficit hujuſmodi homini,
quâ plures cum increparunt : Ut è 7
contrario condonetis illi, ut vos decet,
cùmque conſolemini : ut non abſorbeatur
hujuſmodi homo *nimio mœrore. Et ideirco* 8
rogo vos ut profiteamini cum ipſo
amicitiam. In hunc enim finem rogo vos 9
& ſcripſi vobis, ut cognoſcam charitatem
veſtram & probatum inter vos,
num ſitis in omnibus rebus obedientes.
Et culpam quam condonabitis ei, ego etiam 10
eidem condono : quicquid enim condonavi,
propter vos condonavi, ob faciem
Chriſti (i. ob Chriſtum :)

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 እስመ ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘንሰብክ ፡ ሰበክነ ፡ አነ ፡ ወስልዋኖስ ፡
20 ወጢሞቴዎስ ፡፡ ኢኮነ ፡ እወ ፡ ወአልቦ ፡ አሙን ፡ ደእሙ ፡ ኮነ ፡ በእንቲአሁ ፡=፥ ወኵሉ ፡
ዘአሰፈወ ፡ እግዚአብሔር ፡ እሙነ ፡ ከነ ፡ በእንቲአሁ ፡ ወቦቱ ፡ አሜን ፡ ለእግዚአብሔር ፡
21 ለክብረ ፡ ዚአነ ፡=፥ ወውእቱ ፡ ያጸንዓነ ፡ ምስሌክሙ ፡ በክርስቶስ ፡ የቀብአነ ፡ እግዚአብሔ
22 ር ፡=፥ ወዐተበነ ፡ ወወሀበነ ፡ አረቦነ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ውስተ ፡ ልብነ ፡=፥ ወአነ ፡ አሰም
23 ዕ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወአስተበቍዕ ፡ በእንተ ፡ ነፍስየ ፡ ከመ ፡ በምሒክ ፡ ዚአክሙ ፡ ኢ
24 ሖርኩ ፡ እንተ ፡ መቄዶንያ ፡፡=፥ ወአኮ ፡ ዘናጌብረክሙ ፡ ትእመኑ ፡ ደእሙ ፡ ረድኢት ፡
β
1 ፍሥሓክሙ ፡ ንሕነ ፡ እስመ ፡ በአሚን ፡ ቆምክሙ ፡፡=፥
2 ወአጥባዕኩ ፡ አነበ ፡ ኢይምጻእ ፡ ትኩዝየ ፡ ኀቤክሙ ፡፡=፥ Γ ወእመሰ ፡ አነ ፡ አቴክዘክ
3 ሙ ፡ መኑ ፡ ያስተፌሥሐኒ ፡ ዘእንበለ ፡ ዘአነ ፡ አስተፌሥሕክዎ ፡=፥ ወዝኒ ፡ ዘጸሐፍ
ኩ ፡ ለክሙ ፡ ከመ ፡ መጺእየ ፡ ኢይረክበኒ ፡ ሐዘን ፡ በዘ ፡ ሀለወኒ ፡ እትፌሣሕ ፡ ተአሚን
4 የ ፡ በኵልክሙ ፡ ከመ ፡ ፍሥሐ ፡ ዚአየ ፡ ዘኵልክሙ ፡ ውእቱ ፡=፥ እስመ ፡ እምነ ፡
ብዙኅ ፡ ሕማም ፡ ወሐዘን ፡ ልብ ፡ ጸሐፍኩ ፡ ለክሙ ፡ በብዙኅ ፡ አንብዕ ፡ ወአኮ ፡ ከመ ፡
5 ትተክዙ ፡ ደእሙ ፡ ከመ ፡ ታእምሩ ፡ ከመ ፡ ፈድፋደ ፡ አፈቅረክሙ ፡=፥ ወዘኒ ፡ ተክ
6 ዘ ፡ አኮ ፡ ሊተ ፡ ወይቴክዝ ፡፡ ውእቱኒ ፡ ለእመ ፡ አሐዱ ፡ ኀብረ ፡ ከመ ፡ ኢያክብዶ ፡ ላዕ
7 ለ ፡ ኵልክሙ ፡=፥ ተአክሎ ፡ ለዘ ፡ ከማሁ ፡ ዛቲ ፡ ትግሣጽ ፡=፥ ዓዲ ፡ ሳዘሂ ፡ ይጸልእ
8 ክሙ ፡ ኅድጉ ፡ ወአስተፌሥሕዎ ፡፡ ከመ ፡ ኢይስጠም ፡ በብዙኅ ፡ ሐዘን ፡ ዘከማሁ ፡=፥
9 አስተብቍዓክሙ ፡ አጽንዑ ፡ ተፋቅሮ ፡ ምስሌሁ ፡፡=፥ ወጸሐፍኩ ፡ ለክሙ ፡ አም ፡
10 አእምር ፡ ግዕዘክሙ ፡ ለእመሁ ፡ በኵሉ ፡ ትትኤዘዙ ፡=፥ ወእመኒ ፡ ቦዘወሀብክሙ ፡ አነ
ኒ ፡ ወሀብኩ ፡ ምስሌክሙ ፡፡ ወዘኒ ፡ ወሀብኩ ፡ በእንቲአክሙ ፡ በቅድመ ፡ ገጹ ፡ ለ
ክርስቶስ ፡==፥

Quia filius Dei Jeſus Chriſtus, quem nos prædicavimus, ego, & Sylvanus, & Timotheus, 19
non fuit Etiam & Non : ſed fidelis fuit per ſeipſum. Et quicquid promiſit Deus 20
verum eſt per ipſum : & in ipſo Amen, Deo, ad gloriam noſtram. Et ipſe 21
confirmat nos vobiſcum in Chriſto, & unxit nos Deus : Et obſignavit 22
nos, & dedit nobis arrhabonem Spiritûs ſancti in corde noſtro. Et ego ob- 23
teſtor Deum, & invoco propter animam meam, quòd parcendo vobis, non
veni per Macedoniam. Et non ut cogamus vos credere, ſed adjutores gaudii 24
veſtri ſumus, quia credendo ſtetiſtis.

CAP. II. 1

ET ſtatui igitur, non venire iterùm triſtis ad vos. Et ſi ego triſtitiâ 2
afficiam vos : quis exhilarabit me, niſi is quem ego exhilaravi ? Et hoc 3
quod ſcripſi vobis fuit, ut venienti non contingeret mihi triſtitia, per eos
quibus oportet me gaudere : quum confidens ſim in omnibus vobis, quòd
gaudium meum, omnium eſt. Quia ex multa afflictione & triſtitiâ cordis 4
ſcripſi vobis, per multas lachrymas : & non ut triſtes ſitis, ſed ut cognoſcatis,
quòd abundanter diligo vos. Et qui triſtis eſt, non mihi : & 5
triſtitiâ afficitur ipſe, ſi unus conſenſit, ut non aggravem illum ſupra omnes 6
vos. Sufficit tali hæc increpatio : Deinceps ei qui odio habet vos condonate, 7
& conſolamini, ne demergatur in multa triſtitia talis. Precor vos, 8
confirmate charitatem cum eo. Et ſcripſi vobis, ſi cognoſcam mores veſtros, 9
ſi in omnibus obediatis. Et ſi fuit quod dediſtis, ego etiam dedi vobiſ- 10
cum, & quod dedi propter vos, dedi in conſpectu Chriſti.

Ut non occupemur à ſatana: non enim ejus intelligentias ignora-
11 Ἵνα μὴ πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ σατανᾶ· οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοήματα ἀγνοοῦ-
mus. Veniens autem in Troadem ad Evangelium Chriſti, & oſtio
12 μεν. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρῳάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύρας Γ'
mihi aperto in Domino: Non habui relaxationem ſpiritui meo, ad
13 μοι ἀνεῳγμένης ἐν Κυρίῳ· Οὐκ ἔσχηκα ἄνεσιν τῷ πνεύματί μου, τῷ
non inveniendum me Titum fratrem meum: ſed valedicens eis, ex-
μὴ εὑρεῖν με Τίτον τὸν ἀδελφόν μου· ἀλλὰ ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἐξ-
ii in Macedoniam. At Deo gratia ſemper triumphanti nos
14 ῆλθον εἰς Μακεδονίαν. Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς
in Chriſto, & odorem notitiæ ſuæ manifeſtanti per nos in o-
ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὀσμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν παν-
mni loco. Quia Chriſti bona fragrantia ſumus Deo, in ſervatis, &
15 τὶ τόπῳ. Ὅτι Χριστοῦ εὐωδία ἐσμὲν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σωζομένοις καὶ
in pereuntibus: His quidem odor mortis in mortem, illis autem
16 ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις· Οἷς μὲν ὀσμὴ (η) θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ
odor vitæ in vitam. Et ad hæc quis idoneus? Non enim ſumus,
17 ὀσμὴ (θ) ζωῆς εἰς ζωήν. καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἱκανός; Οὐ γάρ ἐσμεν,
ſicut plurimi, cauponantes verbum Dei, ſed ut ex ſinceritate, ſed
ὡς οἱ πολλοί, καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὡς ἐξ εἰλικρινείας, ἀλλ'
ſicut ex Deo, coram Deo, in Chriſto loquimur.
ὡς ἐκ Θεοῦ, (ι) κατενώπιον τοῦ Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν.

CAP. III. γ'.

A Incipimus iterùm noſmetipſos commendare? ſi non egemus, ſicut quidam,
1 Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; εἰ μὴ χρῄζομεν, (α) ὥς τινες,
commendatitiis epiſtolis ad vos, aut ex vobis commendatitiis? Epiſto-
2 συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ (β) ὑμῶν συστατικῶν; Ἡ ἐπιστο-
la noſtra vos eſtis, ſcripta in cordibus noſtris, cognita & le-
λὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀ-
cta ab omnibus hominibus: Manifeſtati quoniam eſtis epiſtola Chri-
ναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων· Φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χρι- 3
ſti, miniſtrata à nobis, inſcripta non atramento, ſed Spiritu Dei
στοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη οὐ μέλανι, ἀλλὰ Πνεύματι Θεοῦ
viventis, non in tabulis lapideis, ſed in tabulis cordis carnalibus. Fi-
Δ' ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶ (γ) καρδίας σαρκίναις. Πε- 4
duciam autem talem habemus per Chriſtum ad Deum: Non
ποίθησιν δὲ τοιαύτην (δ) ἔχομεν διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν· Οὐχ 5
quòd ſufficientes ſimus à nobisipſis cogitare aliquid, quaſi ex nobisipſis, ſed
ὅτι ἱκανοί ἐσμεν (ε) ἀφ' ἑαυτῶν λογίσασθαί τι, ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ'
ſufficientia noſtra ex Deo. Qui & idoneos fecit nos miniſtros novi
ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ. Ὃς καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς 6
teſtamenti, non literæ, ſed Spiritûs: nam litera occidit,
διαθήκης, οὐ γράμματος, ἀλλὰ Πνεύματος· τὸ γὰρ γράμμα (ζ) ἀποκτείνει,
at Spiritus vivificat. Si verò miniſtratio mortis in literis, in-
τὸ δὲ Πνεῦμα ζωοποιεῖ. Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν, (η) ἐν- 7
formata in lapidibus, facta fuit in gloria, ita ut non poſſe intueri fili-
τετυπωμένη ἐν λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱ-
os Iſrael in faciem Moyſi, propter gloriam vultûs ejus abo-
οὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωσέως, διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ τὴν κα-
lendam: Quomodò non magis miniſtratio Spiritûs erit in gloria? Si
ταργουμένην· Πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ Πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ; Εἰ 8 9
enim miniſterium damnationis, gloria: multò magis abundat miniſteriũ juſti-
γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως, δόξα· πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιο-
tiæ in gloria. Etenim nec glorificatũ eſt illud glorificatum in hac parte,
σύνης (θ) ἐν δόξῃ. Καὶ γὰρ (ι) οὐδὲ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν τούτῳ τῷ μέρει, 10
propter excellentem gloriam. Si enim abolendum, per gloriam: multò ma-
(κ) ἕνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης. Εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης· πολλῷ μᾶλ- 11
gis manens, in gloria. Habentes igitur talem ſpem, multâ fiduciâ utimur.
λον τὸ μένον, ἐν δόξῃ. Ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παρρησίᾳ χρώμεθα. 12

MS. A. (η) ἐκ θανάτου (θ) ἐκ ζωῆς (ι) κατέναντι Θεοῦ, Κεφ. γ'. MS. A. (α) ὥσπερ τινὲς, (β) ὑμῶν; Ἡ ἐπιστολὴ (γ) * καρδίαις (δ) ἔχω (ε) λογίσασθαί τι ἀφ' ἑαυτῶν (ζ) ἀποκτένει, (η) ἐντετυπωμένη λίθοις (θ) δόξῃ· (ι) οὐ δεδόξασται (κ) εἵνεκεν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܕܠܐ ܢܥܠܒܢ ܣܛܢܐ. ܝܕܥܝܢ ܓܝܪ ܡܚܫܒܬܗ. * ܕܩܘܕܫ ܡܘܪܘܢ * ܕ *
12 * ܟܕ ܐܬܝܬ ܕܝܢ ܠܛܪܘܐܣ ܒܣܒܪܬܗ ܕܡܫܝܚܐ. ܘܐܬܦܬܚ ܠܝ ܬܪܥܐ ܒܡܪܢ. * ܠܐ
13 ܗܘܐ ܠܝ ܢܝܚܐ ܒܪܘܚܝ. ܕܠܐ ܐܫܟܚܬܗ ܠܛܛܘܣ ܐܚܝ. ܐܠܐ ܫܒܩܬ ܐܢܘܢ ܘܢܦܩܬ ܠܝ
14 ܠܡܩܕܘܢܝܐ. * ܛܝܒܘܬܐ ܕܝܢ ܠܐܠܗܐ. ܕܒܟܠܙܒܢ ܥܒܕ ܚܙܘܐ ܠܢ ܒܡܫܝܚܐ. ܘܒܢ ܡܓܠܐ
15 ܪܝܚܐ ܕܝܕܥܬܗ ܒܟܠ ܐܬܪ. * ܪܝܚܐ ܚܢܢ ܓܝܪ ܒܣܝܡܐ ܒܡܫܝܚܐ ܠܐܠܗܐ. ܒܐܝܠܝܢ
16 ܕܚܝܝܢ. ܘܒܐܝܠܝܢ ܕܐܒܕܝܢ. * ܠܐܝܠܝܢ ܕܪܝܚܐ ܕܡܘܬܐ ܠܡܘܬܐ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܪܝܚܐ ܕܚܝܐ
17 ܠܚܝܐ. ܘܠܗܠܝܢ ܡܢܘ ܢܣܦܩ. * ܠܐ ܗܘܝܢ ܓܝܪ ܐܝܟ ܫܪܟܐ ܕܡܦܠܓܝܢ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܠܐ
ܐܝܟ ܕܒܟܐܢܘܬܐ. ܘܐܝܟ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܒܡܫܝܚܐ ܡܡܠܠܝܢܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܓ *

1 * ܡܫܪܝܢܢ ܠܢ ܬܘܒ ܡܢ ܕܪܝܫ ܕܢܚܘܐ ܠܟܘܢ ܡܢܐ ܚܢܢ. ܐܘ ܕܠܡܐ ܣܢܝܩܝܢܢ ܐܝܟ
ܫܪܟܐ. ܕܐܓܪܬܐ ܕܦܘܩܕܢܐ ܢܬܟܬܒܢ ܥܠܝܢ ܠܘܬܟܘܢ. ܐܘ ܕܐܢܬܘܢ ܬܟܬܒܘܢ ܦܘܩܕܢܐ ܥܠܝܢ.
2 * ܐܓܪܬܢ ܕܝܢ ܕܝܠܢ ܐܢܬܘܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܟܬܝܒܐ ܒܠܒܢ. ܘܝܕܝܥܐ ܘܡܬܩܪܝܐ ܡܢ ܟܠܢܫ.
3 * ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܕܐܓܪܬܗ ܐܢܬܘܢ ܕܡܫܝܚܐ. ܕܐܬܡܫܡܫܬ ܡܢܢ. ܕܟܬܝܒܐ ܠܐ ܒܕܝܘܬܐ. ܐܠܐ
ܒܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ. ܠܐ ܒܠܘܚܐ ܕܟܐܦܐ. ܐܠܐ ܒܠܘܚܐ ܕܠܒܐ ܕܒܣܪܐ.

* ܕܒܣܝܠܝܘܣ ܘܕܒܢܝ ܠܘܬܗ * ܗ *

4 * ܬܘܟܠܢܐ ܕܝܢ ܗܟܢܐ ܐܝܬ ܠܢ ܒܡܫܝܚܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. * ܠܘ ܕܚܢܢ ܣܦܩܝܢܢ ܕܢܬܪܥܐ
5 ܡܕܡ ܐܝܟ ܕܡܢ ܢܦܫܢ. ܐܠܐ ܚܝܠܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ. * ܗܘ ܕܐܫܘܝܢ ܕܢܗܘܐ ܡܫܡܫܢܐ
6 ܕܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ. ܠܐ ܒܟܬܒܐ ܐܠܐ ܒܪܘܚܐ. ܟܬܒܐ ܓܝܪ ܩܛܠ. ܪܘܚܐ ܕܝܢ ܡܚܝܐ. * ܐܢ ܕܝܢ
7 ܬܫܡܫܬܐ ܕܡܘܬܐ ܒܟܬܒܐ ܐܬܪܫܡܬ ܒܟܐܦܐ ܘܗܘܬ ܒܫܘܒܚܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܢܫܟܚܘܢ
ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܠܡܚܪ ܒܐܦܘܗܝ ܕܡܘܫܐ. ܡܛܠ ܫܘܒܚܐ ܕܦܪܨܘܦܗ ܗܘ ܕܒܛܠ.
8 * ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ ܬܫܡܫܬܐ ܕܪܘܚܐ ܠܐ ܬܗܘܐ ܝܬܝܪ ܒܫܘܒܚܐ. * ܐܢ ܓܝܪ ܠܬܫܡܫܬܐ
9 ܕܚܝܒܘܬܐ ܗܘܐ ܫܘܒܚܐ. ܟܡܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܬܫܡܫܬܐ ܕܙܕܝܩܘܬܐ ܒܫܘܒܚܐ. * ܐܝܟ ܗܘ ܓܝܪ
10 ܕܠܐ ܡܫܒܚܐ ܗܘ ܕܐܫܬܒܚ. ܠܘܩܒܠ ܗܢܐ ܫܘܒܚܐ ܡܝܬܪܐ. * ܐܢ ܓܝܪ ܗܘ ܡܕܡ
11 ܕܒܛܠ ܒܫܘܒܚܐ ܗܘܐ. ܟܡܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܗܘ ܕܩܝܡ ܒܫܘܒܚܐ ܢܗܘܐ. * ܟܕ ܐܝܬ
12 ܠܢ ܗܟܝܠ ܗܢܐ ܣܒܪܐ. ܝܬܝܪܐܝܬ ܒܓܠܝܐ ܡܬܕܒܪܝܢܢ.

Ne decipiat nos Satanas. Novimus enim cogitationes ejus. 11

In conſecratione Chriſmatis. 4.

Porrò quum veniſſem Troadem in Evangelium Chriſti, & apertum eſſet mihi oſtium per Dominum: Non habui requiem in ſpiritu meo, quòd non invenerim Titum fratrem meum: ſed dimiſi eos, & abii in Macedoniam. Deo autem gratia qui ſemper ſpecimen edit nobis per Chriſtum, ac per nos patefacit odorem cognitionis ſuæ in omni loco. Suavis enim odor ſumus Deo per Chriſtum in his qui ſervantur, & in his qui pereunt. His quidem quibus odor mortis, ad mortem: quibus verò odor vitæ, ad vitam. Et ad hæc quis erit idoneus? Non enim ſumus ut cæteri, qui miſcent ſermonem Dei: ſed velut ex ſinceritate, & tanquam ex Deo, coram Deo per Chriſtum loquimur. 12 13 14 15 16 17

CAP. III.

INcipimus etiamnum rurſus oſtendere vobis quid ſimus? aut num fortaſſe nos egemus, ſicut cæteri, ut epiſtolæ commendatitiæ de nobis ad vos ſcribantur, aut ut vos commendatitias de nobis ſcribatis? Epiſtola autem noſtra vos eſtis, quæ ſcripta eſt in corde noſtro, & ſcitur ac legitur ab unoquoque. Noſtis enim vos eſſe epiſtolam Chriſti, quæ ſubminiſtrata eſt à nobis, ſcripta non atramento, ſed Spiritu Dei viventis; non in tabulis lapideis, ſed in tabulis cordis carneis. 1 2 3

Baſilii & ſociorum ejus. 5.

Fiduciam autem hujuſmodi habemus per Chriſtum erga Deum. Non quòd ſufficientes ſimus cogitare quicquam tanquam ex nobisipſis, ſed virtus noſtra ex Deo eſt: Qui nos dignos effecit, ut ſimus miniſtri teſtamenti novi, non ſcripturâ, ſed Spiritu: ſcriptura enim occîdit, Spiritus autem vivificat. Quòd ſi adminiſtratio mortis in ſcriptura exarata eſt in lapidibus, fuitque in gloria, adeò ut non poſſent filii Iſrael intueri faciem Moſis propter gloriam vultûs ejus quæ abolita eſt: Quomodo igitur adminiſtratio Spiritûs non erit potiùs in gloria? Nam ſi adminiſtrationi condemnationis fuit gloria, quantò magìs gloriâ antecellet adminiſtratio juſtitiæ? Perinde enim eſt ac ſi non eſſet glorioſum, id quod glorificatum eſt, in comparatione hujus excellentis gloriæ. Si enim quod abolitum eſt, in gloria fuit; multò magìs quod permanet, in gloria erit? Quum igitur talem habeamus ſpem, longè apertiùs nos gerimus. 4 5 6 7 8 9 10 11

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ከመ፡ኢይትላገለነ፡ሰይጣን፡ዘአኮ፡ንስሕቶ፡ሕሊናሁ፡=፥ ወበጺሕየ፡ጢሮአዳ፡ውስተ፡ትም
12 ህርቱ፡ ለክርስቶስ፡ኢረከብኩ፡ዕረፍቱ፡ለነፍስየ፡እስመ፡ኢረከብክዎ፡ለቲቶ፡እኁየ፡=፥ ወተ
13 ፈነውኩ፡ምስሌሁ፡ ወሖርኩ፡ መቄዶንየ፡፡=፥ ዐ፡ እኵት፡እግዚአብሔር፡ ዘልፈ፡ የዐቅበ
14 ነ፡ በእግዚእነ፡ ክርስቶስ፡ ወተዓውቀ፡ ላዕሌነ፡ መዐዛ፡ እእምሮቱ፡ በኵሉ፡ በሐውር
15 ት፡=፥ እስመ፡ መዐዛሁ፡ ለክርስቶስ፡ ንሕነ፡ በኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ወቦ፡ እለ፡ የሐ
ይዉ፡ወቦ፡እለ፡ይትሐጐሉ፡፡=፥ በኤፒፋንያ፡በዕለተ፡በዓል፡ኀበ፡ይትነበብ፡=፥
16 እስመቦ፡እለ፡እሞት፡ውስተ፡ሞት፡ወቦ፡እለ፡እምሕይወት፡ውስተ፡ሕይወት፡ለመኑ፡ይደልዎ፡፡

Ut non circumveniat nos Satanas: cujus non corrumpamus cogitationes. Et quum 11
veniſſem Troadem in doctrina Chriſti, non inveni requiem animæ meæ, quia non in- 12
veniſſem Titum fratrem meum. Et dimiſſus fui cum illo, & profectus ſum in Mace- 13
doniam. Gratia Dei ſemper conſervat nos in Domino noſtro Chriſto, & manife- 14
ſtus eſt ſuper nos odor doctrinæ ejus in omnibus regionibus. Quia odor Chriſti 15
ſumus apud Deum: & ſunt quos vivere faciet, & ſunt qui peribunt.
Die feſto Epiphaniæ, ubi legitur.
Quia ſunt qui à morte in mortem, & ſunt qui à vita in vitam, quibus convenit. 16

Verſio VULGATA LATINA.

11 Ut non circumveniamur à ſatana : non enim ignoramus cogitationes ejus.
12 Cùm veniſſem autem Troadem propter Evangelium Chriſti, & oſtium mihi
13 apertum eſſet in Domino, Non habui requiem ſpiritui meo, eò quòd non invenerim Titum fratrem meum, ſed valefaciens eis, profectus ſum in Macedo-
14 niam. Deo autem gratias, qui ſemper triumphat nos in Chriſto Jeſu, & odo-
15 rem notititiæ ſuæ manifeſtat per nos in omni loco : Quia Chriſti bonus odor
16 ſumus Deo, in iis qui ſalvi fiunt, & in iis qui pereunt : Aliis quidem odor
mortis in mortem ; aliis autem odor vitæ in vitam. Et ad hæc quis tam idone-
17 us ? Non enim ſumus ſicut plurimi, adulterantes verbum Dei, ſed ex ſinceritate, ſed ſicut ex Deo, coram Deo, in Chriſto loquimur.

CAP. III.

1 INcipimus iterum noſmetipſos commendare ? aut numquid egemus (ſicut qui-
2 dam) commendatitiis epiſtolis ad vos, aut ex vobis ? Epiſtola noſtra vos eſtis,
ſcripta in cordibus noſtris, quæ ſcitur & legitur ab omnibus hominibus : Ma- 3
nifeſtati quòd epiſtola eſtis Chriſti, miniſtrata à nobis, & ſcripta non atramen-
to, ſed Spiritu Dei vivi : non in tabulis lapideis, ſed in tabulis cordis carnalibus.
Fiduciam autem talem habemus per Chriſtum ad Deum : Non quòd ſufficientes 4 5
ſimus cogitare aliquid à nobis, quaſi ex nobis : ſed ſufficientia noſtra ex Deo eſt :
Qui & idoneos nos fecit miniſtros novi teſtamenti ; non literâ, ſed Spiritu : li- 6
tera enim occidit, Spiritus autem vivificat. Quòd ſi miniſtratio mortis, lite- 7
ris deformata in lapidibus, fuit in gloria ; ita ut non poſſent intendere filii Iſra-
ël in faciem Moyſi, propter gloriam vultûs ejus, quæ evacuatur : Quomodò non 8
magìs miniſtratio Spiritûs erit in gloria ? Nam ſi miniſtratio damnationis gloria 9
eſt : multò magìs abundat miniſterium juſtitiæ in gloria. Nam nec glorificatum 10
eſt, quod claruit in hac parte, propter excellentem gloriam. Si enim quod eva- 11
cuatur, per gloriam eſt : multò magìs quod manet, in gloria eſt. Habentes igi- 12
tur talem ſpem, multâ fiduciâ utimur :

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 * ليلا يستكبر بنا الشيطان ويعيبنا • فان فطناته ما تعزب عنا * ولما جيت الي اطروادا في 12
بشارة المسيح • وانفتح لي بالرب باب * ما وجدت راحة لروحي اذ لم اصادف تيطوس اخي • 13
لكني باينتهم وخرجت الي مقدونية • * قراءة الثلثا من الجمعة الحادية عشر • * ولله 14
المنة الذي يشهرنا في محبة المسيح دائما • ويظهر بنا كل موضع نسيم معرفته * لاننا نحن 15
طيب المسيح لله • تم • في الذين يخلصون وفي الذين يهلكون * فنحن لقوم نسيم موت للموت • 16
ولطائفة نسيم حياة للحياة • ومن هو كفو لهذه الاشياء * لاننا لسنا كباقي الناس نغش 17
كلام الله • لكننا في المسيح نتكلم كمن صفاء السذاجة • بل كمن الله قدام الله •

* الفصل الثالث • * وقد بدانا نظهر انفسنا ونوضح فضلنا ايضا • ام لعلنا 1
نحتاج كقوم براهين رسايل اليكم • او منشورات منكم الي اخرين * رسالتنا هي انتم مكتوبة 2
في قلوبنا معروفة ومقروءة يقراونها كافة الناس * ظاهرين انكم رسالة المسيح التي خدمناها نحن • 3
مكتوبة لا بمداد • ولكن بروح الاله الحي • لا في الواح حجرية • بل في الواح ذات قلوب لحمية • تم
* قراءة الاربعا من الجمعة الحادية عشر • * فلنا مثل هذا التاميل بالمسيح عند الله • 4
* لا اننا فينا كفاية ان نفكر فكرا ما • من انفسنا كانه من ذاتنا • بل كفوءنا من الله • 5
* الذي جعلنا كفوا ان نكون خادمين الموثق الجديد • لا عهد الكتاب بل عهد الروح • 6
لان الكتاب يقتل والروح يحيي * فلئن كانت خدمة الموت المرسومة بكتايب في الحجرين • 7
كانت مشرقة حتي لم يستطع بنوا اسراييل يتفرسوا في وجه موسي من اجل مجد وجهه المبطل •
* فكيف لا تكون خدمة الروح اولي بالمجد واحق * ولئن كانت خدمة المداينة مجدا • 8 9
فخدمة العدل اولي كثيرا واحق ان تفضل في المجد وتزيد شرفا * لان الممجد لم 10
يمجد بهذا المقدار من اجل المجد المفرط * وان كان المبطل ذا مجد فالباقي احق 11
بالمجد واولي كثيرا • تم * • السبت الحادي والعشرون • * فاذ لنا مثل 12
هذا الرجاء نستعمل دالة كثيرة •

Ne ſuperbiat per nos ſatana, & vitupe- 11
ret nos : nam machinationes ejus non la-
tent nos. Cùm autem veniſſem Troadem 12
ad annuntiandum Chriſtum, & apertum
mihi fuiſſet per Dominum oſtium, Non re- 13
peri quietem ſpiritui meo, cùm non inve-
niſſem Titum fratrem meum : ſed diſce-
dens ab eis, egreſſus ſum in Macedoniam.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis undecimæ.

Deo autem gratia, qui celebres nos red- 14
dit ſemper in charitate Chriſti, & pate-
facit per nos in omni loco odorem notitiæ
ſuæ. Nos ſiquidem ſumus Chriſti fra- 15
grantia Deo, Hucuſque. *In iis qui ſal-*
vantur, & in iis qui pereunt. Sumus 16
enim quibuſdam odor mortis ad mortem :
nonnullis autem odor vitæ ad vitam. Et
quis eſt ad has res idoneus? Non enim ut 17
cæteri homines fraudulenter tractamus
ſermonem Dei, ſed de Chriſto loquimur
tanquam ex puritate ſimplicitatis, imò
tanquam ex Deo coram Deo.

CAP. III.

IAm verò cœpimus divulgare noſipſos, 1
& excellentiam noſtram iterum decla-
rare. Num fortè egemus, ut quidam, ar-
gumentis epiſtolarum apud vos, aut à
vobis commendatitiis apud alios ? Epi- 2
ſtola noſtra vos eſtis, inſcripta in cordi-
bus noſtris, nota & lecta, quam legunt
omnes homines: Maniſeſti exiſtentes vos 3
eſſe epiſtolam Chriſti, cui nos miniſtravi-
mus, inſcriptam non atramento, ſed Spi-
ritu Dei vivi: non in tabulis lapideis, ſed
in tabulis cordialibus carneis. Finis.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis undecimæ.

Et habemus hujuſmodi ſpem per Chri- 4
ſtum apud Deum. Non quòd ſit in nobis 5
ſufficientia cogitandi ullam cogitatio-
nem ex nobiſipſis, velut ex nobiſipſis : ſed
ſufficientia noſtra à Deo eſt, Qui fecit 6
nos idoneos ut eſſemus miniſtri novi te-
ſtamenti, non fœderis ſcripturæ, ſed fœ-
deris Spiritus : quia ſcriptura occidit,
Spiritus autem viviſicat. Et quidem ſi 7
mortis miniſteriũ ſcripturis deſignatum
in duobus lapidibus fuit glorioſum, adeo
ut non poſſent filii Iſrael intueri vultum
Moſis propter gloriam vultus ejus abo-
lendam: Quomodo miniſterium Spiritus 8
non erit ſublimius ac dignius gloriâ ?
Et verò ſi damnationis miniſterium 9
fuit in gloriam, ergò miniſterium juſti-
tiæ multò eminentius eſt ac dignius quod
excellat gloriâ et præſtet nobilitate.
Quod enim glorificatum fuit, non fuit 10
glorificatum tantâ dignitate propter glo-
riam ſuperantem. Et ſi quod abolen- 11
dum erat, fuit glorioſum : igitur quod
manet, dignius eſt gloriâ, & multò
eminentius. Finis.

Sabbatho vigeſimo primo.

Itaque cùm talem ſpem habeamus, multâ 12
fiduciâ utimur :

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 እስመ ፡ ኢኮነ ፡ ከመ ፡ ብዙኃን ፡ እለ ፡ ይትሜየንዎ ፡ ለቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዳእሙ ፡
በዘ ፡ ምሕረነ ፡ እግዚአብሔር ፡ በእንተ ፡ ክርስቶስ ፡ በቅድመ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ፨
1 ፫ ወአኃዊነ ፡ ካዕበ ፡ ንወድስ ፡ ሰላእካነ ፡ ከመ ፡ እልክቱ ፡ እለ ፡ ይፈቅዱ ፡ ይወድስዎ
2 ሙ ፡፡ ወመጸሕፍቲሆሙኒ ፡ ኀቤክሙ ፡ ዘእምኀቤነ ፡ ወመጽሐፍነ ፡ ፨ ወመጽሐፍነሰ ፡ አ
ንትሙ ፡ ይእቲ ፡ ወጽሕፍት ፡ ውስተ ፡ ልብክሙ ፡ ወትትዐወቅ ፡ ወያነብባ ፡ ኵሉ ፡ ሰብ
3 እ ፡ ፨ ወተአምሩ ፡ ለሊክሙ ፡ ከመ ፡ መጽሐፈ ፡ ክርስቶስ ፡ ትትለአከክሙ ፡ እምኀቤ
ነ ፡፡ ወጽሕፍት ፡ ይእቲ ፡ ወአኮ ፡ በማየ ፡ ኃሞት ፡ በመንፈስ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘሕያው ፡
4 ወኢኮነ ፡ ጽሌ ፡ ዘእብን ፡፡ ዘእንበለ ፡ ጽሌ ፡ ይእቲ ፡ ዘልብ ፡ ዘሥጋ ፡፡ ፨
5 ወብነ ፡ ባሕቱ ፡ ተስፋ ፡ እንተ ፡ መጠነዝ ፡ ኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ በእንተ ፡ ክርስቶስ ፡ ፨
6 ወኢይደልወነ ፡ ነሐሊ ፡ ለሊነ ፡ ሳናእሰነ ፡ ወኢምንተኒ ፡ ፨ እስመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ረሰ
የነ ፡ ላእካነ ፡ ለሐዲስ ፡ ሕግ ፡ በዘ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ወኢኮነ ፡ በመጽሐፍ ፡ እስመ ፡ መጽ
7 ሐፍሰ ፡ ያቀትል ፡ ወመንፈስ ፡ ያሐዩ ፡፡ ፨ ሶበ ፡ ለእንታክቲ ፡ መልእክተ ፡ ሞት ፡ እንተ ፡
ተጽሕፈት ፡ በእብን ፡ ተገብረ ፡ ላቲ ፡ ሰብሐት ፡፡ እስከ ፡ ኢይክሉ ፡ ደቂቀ ፡ እስራኤል ፡
8 ነጽሮቶ ፡ ገጾ ፡ ለሙሴ ፡ በእንተ ፡ ስብሐተ ፡ ገጹ ፡ ኃላፊ ፡፡ ፨ እፎ ፡ እንከ ፡ ፈድፋደ ፡
9 ይትገበር ፡ ስብሐት ፡ ለመልእክተ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡፡ ፨ ሶበ ፡ ለመልእክት ፡ ኑፋቄት ፡ ተ
10 ገብረ ፡ ላቲ ፡ ስብሐት ፡ ብዙኃ ፡ ወፈድፋደ ፡ ሰብሐተ ፡ መልእክተ ፡ ጽድቅ ፡፡ ፨ እስ
መ ፡ ዓዲሃ ፡ ኢተሰብሐት ፡ ዛቲ ፡ መልእክት ፡ በከመ ፡ ሀለዋ ፡ ትሰባሕ ፡ በእንተ ፡ ተዐቢ ፡
11 ሰብሐት ፡ በዝንቱ ፡ ገጽ ፡ ፨ ሶበ ፡ ኃላፊ ፡ ዘይስዐር ፡ ረከበ ፡ ስብሐተ ፡ ፈድፋደ ፡ ይረክ
12 ብ ፡ ቀዋሚ ፡ ስብሐተ ፡ ፨ ወእንዘሰ ፡ ብነ ፡ መጠነዝ ፡ ተስፋ ፡ ርቱዕ ፡፡

Quia non fuimus ſicut multi qui adulterant verbum Dei, ſed prout miſertus 17
eſt noſtri Deus per Chriſtum, in conſpectu Dei.

CAP. III.

ET fratres noſtri, iterum laudamus nuntium noſtrum, ſicut ii qui indigent 1
laudatione, & epiſtolis pro *iis, ad vos à nobis etiam epiſtolâ noſtrâ ? Et epi-* 2
ſtola noſtra vos eſt, & ſcripta eſt in cordibus veſtris, & maniſeſta eſt, & legunt
eam omnes homines. Et ſcitis voſmetipſi quòd epiſtola Chriſti vobis ſubminiſtrata 3
eſt à nobis, & ſcripta fuit non cum aqua fellis per Spiritum Dei vivi, neque fuit ta-
bula lapidea, ſed tabula eſt cordis carnea. Sed habemus ſpem talem apud Deum 4
per Chriſtum. Et non oportet nos cogitare de nobiſmetipſis quicquam. Quia 5
Deus conſtituit nos miniſtros novæ legis, quæ eſt in Spiritu ſancto, & non fuit in 6
ſcriptura: quia ſcriptura occidit, & Spiritus vivificat. Si antiquo miniſterio 7
mortis, quod ſcriptum fuit in ſaxis, Deus operatus eſt gloriam, adeò ut non poſſent
filii Iſrael intueri faciem Moſis propter gloriam vultûs ejus tranſitorii: Quan- 8
to magìs igitur operabitur gloriam miniſterio Spiritûs ſancti. Si miniſterio dubio 9
operatus eſt gloriam, copioſior eſt & magìs abundat gloria miniſterii juſtitiæ.
Quia adhuc non glorificatum eſt hoc miniſterium ſicut glorificandum erit, propter 10
majorem gloriam in hac parte. Si tranſitorium quod aboletur habuit gloriam, ma- 11
gis habebit permanens, gloriam. Et habentes talem ſpem oportet 12

Deeſt aliquid ad perficiendum hujus verſûs ſenſum.

Et non ſicut Moyſes ponebat velamen ſuper faciem ſuam *ad* non
13 Καὶ οὐ καθάπερ Μωσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον (λ) ἑαυτοῦ πρὸς τὸ μὴ
intueri *filios* Iſraël in *finem* *aboliti*: Sed *obduruerunt*
14 ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ (μ) εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου· Ἀλλ᾽ ἐπωρώθη
cogitationes eorum. Uſque enim *hodiè* idipſum velamen in lecti-
τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ τῆς (ν) σήμερον τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀνα-
one veteris teſtamenti manet non revelatum, (quod in Chriſto *abo-*
γνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον, (ὅ,τι ἐν Χριστῷ καταρ- ς'
letur:) Sed uſque *hodiè*, cùm legitur Moyſes, velamen ſuper
15 γεῖται·) Ἀλλ᾽ ἕως σήμερον, (ξ) ἡνίκα ἀναγινώσκεται Μωσῆς, κάλυμμα ἐπὶ
cor eorum poſitum eſt. Cùm autem converſus fuerit ad Dominum, *circum-*
16 τὴν καρδίαν αὐτῶν κεῖται. Ἡνίκα (ο) δ᾽ ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς Κύριον, περι-
auferetur velamen. *At* Dominus Spiritus eſt. Ubi autem Spiritus
17 αιρεῖται τὸ κάλυμμα. Ὁ δὲ Κύριος τὸ Πνεῦμά ἐστιν. οὗ δὲ τὸ Πνεῦμα
Domini, ibi libertas. Nos verò omnes, revelatâ facie glo-
18 (π) Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία. Ἡμεῖς δὲ πάντες, ἀνακεκαλυμμένῳ προσώπῳ τὴν δό-
riam Domini ſpeculantes, eandem imaginem transformamur à *gloria* in
ξαν Κυρίου κατοπτριζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα (ρ) μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς
gloriam, tanquam à Domini Spiritu.
δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυρίου Πνεύματος.

CAP. IV. δ'.

Propter hoc habentes adminiſtrationem *hanc*, *prout* miſericordiam conſecuti ſumus, non
1 ΔΙὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς ἠλεήθημεν, οὐκ Ε'
deficimus. Sed abdicamus occulta dedecoris, non ambulantes in aſtu-
2 ἐκκακοῦμεν. Ἀλλ᾽ ἀπειπάμεθα τὰ κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ περιπατοῦντες ἐν πανουρ-
tia, neque adulterantes verbum Dei, ſed manifeſtatione veritatis commen-
γίᾳ, μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς ἀληθείας συνι-
dantes noſmetipſos ad omnem conſcientiam hominum, coram Deo. *Si autem*
3 στῶντες ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Εἰ δὲ
& eſt opertum Evangelium noſtrum, in *pereuntibus* eſt opertum:
καὶ ἔστι κεκαλυμμένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶ κεκαλυμμένον·

In quibus Deus ſeculi hujus excæcavit mentes infidelium, *ad* non
Ἐν οἷς ὁ Θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ 4
ſplendendum eis *illuminationem* Evangelii gloriæ Chriſti, qui eſt
(α) αὐγάσαι αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν
imago Dei. Non enim noſmetipſos prædicamus, ſed Chriſtum Jeſum
εἰκὼν τοῦ Θεοῦ. Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ (β) Χριστὸν Ἰησοῦν 5
Dominum, *noſipſos* autem ſervos veſtros per Jeſum. Quoniam Deus *dicens* de
ς' Κύριον, ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ (γ) Ἰησοῦν. Ὅτι ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ 6
tenebris lucem ſplendeſcere, *qui* illuxit in cordibus noſtris, ad illuminationem
σκότους φῶς (δ) λάμψαι, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν
ſcientiæ *gloriæ* Dei in facie Jeſu Chriſti. Habemus autem
τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν (ε) προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἔχομεν δὲ 7
theſaurum iſtum in fictilibus vaſis, ut ſublimitas virtutis ſit Dei,
τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυνάμεως ᾖ τοῦ Θεοῦ,
& non ex nobis. In *omni* *tribulati*, ſed non *coarctati*: *Hæſitantes*,
καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν. Ἐν παντὶ θλιβόμενοι, ἀλλ᾽ οὐ στενοχωρούμενοι· ἀπορούμενοι, 8
ſed non *prorſus carentes*: Perſecutionem *paſſi*, ſed non *deſerti*: *de-*
ἀλλ᾽ οὐκ ἐξαπορούμενοι· Διωκόμενοι, ἀλλ᾽ οὐκ ἐγκαταλειπόμενοι· κατα- 9
jecti, ſed non *pereuntes*: Semper mortificationem *Domini* Jeſu
βαλλόμενοι, ἀλλ᾽ οὐκ ἀπολλύμενοι· Πάντοτε τὴν νέκρωσιν (ζ) τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ 10
in corpore circumferentes, ut & vita Jeſu in *corpore noſtro*
ἐν τῷ σώματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ (η) ἐν τῷ σώματι ἡμῶν
manifeſtetur. Semper enim nos *viventes*, in mortem tradimur propter
Ε' φανερωθῇ. Ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ 11
Jeſum, ut & vita Jeſu manifeſtetur in mortali carne noſtrâ. *Itaque*
Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν. Ὥστε 12
quidem mors in nobis operatur, *at* vita in vobis. Habentes autem eundem
(θ) ὁ μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν. Ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ 13
ſpiritum fidei, *ſecundùm* ſcriptum; Credidi, *ideò* locutus ſum: &
πνεῦμα τῆς πίστεως, (†) κατὰ τὸ γεγραμμένον, Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα· καὶ
nos credimus, *ideò* & loquimur:
ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν·

MS.A. (λ) αὐτοῦ (μ) εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ (ν) σήμερον ἡμέρας (ξ) ἡνίκα ἂν ἀναγινώσκηται (ο) δὲ ἐὰν (π) Κυρίου, ἐλευθερία. (ρ) μεταμορφούμεθα οἱ ἀπὸ ΚΕΦ. δ'. MS.A. (α) διαυγάσαι τὸν φωτισμὸν (β) Ἰησοῦν Χριστὸν (γ) Ἰησοῦ. (δ) λάμψειν, (ε) προσώπῳ Χριστοῦ. (ζ) τοῦ Ἰησοῦ ἐν (η) φανερωθῇ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν. (θ) ὁ θάνατος (†) Deſunt folia tria in MS.A. ab his verbis verſ. 13. hujus cap. 4. κατὰ τὸ γεγραμμε··· ad initium verſ. 7. cap. 12. ······ ὑπερβολὴ τῶν ἀποκαλύ···ν.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܘܠܐ ܐܝܟ ܡܘܫܐ ܕܪܡܐ ܗܘܐ ܬܟܣܝܬܐ ܥܠ ܐܦܘܗܝ. ܕܠܐ ܢܚܘܪܘܢ ܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ܒܫܘܠܡܗ
14 ܗܘ ܕܡܬܒܛܠ. * ܐܠܐ ܐܬܥܘܪܘ ܒܪ̈ܥܝܢܝܗܘܢ. ܥܕܡܐ ܓܝܪ ܠܝܘܡܢܐ. ܟܕ ܡܬܩܪܝܐ
ܕܝܬܩܐ ܥܬܝܩܬܐ. ܗܝ ܗܝ ܬܟܣܝܬܐ ܩܝܡܐ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܠܐ ܡܬܓܠܝܐ ܕܒܡܫܝܚܐ ܗܘ
15 ܡܬܒܛܠܐ. * ܘܥܕܡܐ ܠܝܘܡܢܐ ܟܕ ܡܬܩܪܐ ܡܘܫܐ. ܬܟܣܝܬܐ ܥܠ ܠܒܗܘܢ
16 ܪܡܝܐ. * ܘܐܡܬܝ ܕܐܢܫ ܡܢܗܘܢ ܢܬܦܢܐ ܠܘܬ ܡܪܝܐ. ܡܫܬܩܠܐ ܡܢܗ ܬܟܣܝܬܐ. * ܡܪܝܐ
17
18 ܕܝܢ ܗܘܝܘ ܪܘܚܐ. ܘܐܝܟܐ ܕܪܘܚܗ ܕܡܪܝܐ ܚܐܪܘܬܐ ܗܝ. * ܚܢܢ ܕܝܢ ܟܠܢ ܒܐܦܐ ܓܠܝܬܐ.
ܠܫܘܒܚܗ ܕܡܪܝܐ ܐܝܟ ܕܒܡܚܙܝܬܐ ܚܙܝܢܢ. ܘܠܗ ܠܕܡܘܬܐ ܡܫܬܚܠܦܝܢܢ. ܡܢ
ܫܘܒܚܐ ܠܫܘܒܚܐ. ܐܝܟ ܕܡܢ ܡܪܝܐ ܪܘܚܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܕ̄ *

1 * ܚܕ ܒܫܒܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܘ̄ * * ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܡܐܢܐ ܠܢ ܒܬܫܡܫܬܐ
2 ܗܕܐ ܕܐܚܝܕܝܢܢ. ܐܝܟ ܪ̈ܚܡܐ ܕܗܘܘ ܥܠܝܢ. * ܐܠܐ ܐܫܬܐܛܢ ܟܣܝܬܗ ܕܒܗܬܬܐ. ܘܠܐ ܡܗܠܟܝܢܢ
ܒܢܟܠܐ. ܘܠܐ ܢܟܠܝܢܢ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܠܐ ܒܓܠܝܘܬܐ ܕܫܪܪܐ ܡܚܘܝܢܢ ܢܦܫܢ.
3 ܠܟܠܗܘܢ ܬܐܪ̈ܬܐ ܕܒܢ̈ܝܢܫܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. * ܘܐܢ ܕܝܢ ܡܟܣܐ ܗܘ ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܝܠܢ.
4 ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܒܕܝܢ ܗܘ ܡܟܣܐ. * ܐܝܠܝܢ ܕܐܠܗܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܥܘܪ ܪ̈ܥܝܢܝܗܘܢ. ܕܠܐ
ܡܗܝܡܢܝܢ. ܕܠܐ ܢܕܢܚ ܠܗܘܢ ܢܘܗܪܗ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܕܫܘܒܚܗ ܕܡܫܝܚܐ. ܕܗܘܝܘ ܕܡܘܬܗ
5 ܕܐܠܗܐ. * ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܢܦܫܢ ܡܟܪܙܝܢܢ. ܐܠܐ ܠܡܫܝܚܐ ܝܫܘܥ ܡܪܢ. ܠܢܦܫܢ ܕܝܢ ܕܥܒ̈ܕܝܟܘܢ
6 ܚܢܢ ܡܛܠ ܝܫܘܥ. * ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܕܐܡܪ ܕܡܢ ܚܫܘܟܐ ܢܘܗܪܐ ܢܕܢܚ. ܗܘ ܕܢܚ
ܒܠܒܘܬܢ. ܕܢܬܢܗܪ ܒܝܕܥܬܐ ܕܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ. ܒܦܪܨܘܦܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
7 * ܕܣܗܕܐ * ܙ̄ * * ܐܝܬ ܠܢ ܕܝܢ ܣܝܡܬܐ ܗܕܐ ܒܡܐܢܐ ܕܚܨܦܐ. ܕܪܒܘܬܐ ܕܚܝܠܐ
8 ܡܢ ܐܠܗܐ ܬܗܘܐ ܘܠܐ ܡܢܢ. * ܒܟܠܡܕܡ ܕܝܢ ܡܬܐܠܨܝܢܢ. ܐܠܐ ܠܐ ܡܬܚܢܩܝܢܢ.
9 ܡܬܛܪܦܝܢܢ. ܐܠܐ ܠܐ ܚܝܒܝܢܢ. * ܡܬܪܕܦܝܢܢ. ܐܠܐ ܠܐ ܡܫܬܒܩܝܢܢ. ܡܬܟܒܫܝܢܢ. ܐܠܐ ܠܐ
10 ܐܒܕܝܢܢ. * ܒܟܠܙܒܢ ܓܝܪ ܡܘܬܗ ܕܝܫܘܥ ܒܦܓܪܢ ܡܛܥܢܝܢܢ. ܕܐܦ ܚܝܘܗܝ ܕܝܫܘܥ
11 ܒܦܓܪܢ ܢܬܓܠܘܢ. * ܐܢ ܚܢܢ ܓܝܪ ܚܝܐ ܠܡܘܬܐ ܡܫܬܠܡܝܢܢ ܡܛܠ ܝܫܘܥ. ܗܟܢܐ
12 ܐܦ ܚܝܘܗܝ ܕܝܫܘܥ ܢܬܓܠܘܢ ܒܦܓܪܢ ܗܢܐ ܕܡܐܬ. * ܗܫܐ ܡܘܬܐ ܒܢ ܡܬܚܦܛ. ܘܚܝܐ
13 ܒܟܘܢ. * ܐܦ ܚܢܢ ܕܝܢ ܕܐܝܬ ܠܢ ܗܝ ܪܘܚܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܐܝܟ ܡܐ ܕܟܬܝܒ. ܕܗܝܡܢܬ
ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܡܠܠܬ. ܡܗܝܡܢܝܢܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܡܡܠܠܝܢܢ.

Et non ſicut Moſes qui injiciebat velamen 13
ſuper faciem ſuam, ne inſpicerent filii Iſrael
in finem ejus quòd aboletur. Sed obcæcati 14
ſunt mentibus ſuis: ſiquidem uſque ad ho-
diernum diem quum teſtamentum vetus le-
gitur, idem illud velamen perſtat ſuper eos;
nec revelatur, quia per Chriſtum obliteratur.
Et ad hunc uſque diem quum legitur Moſes, 15
velamen cordibus eorum injectum eſt. At 16
quum aliquis ex eis convertetur ad Domi-
num, tolletur ab eo velamen. Dominus 17
autem Spiritus eſt. Et ubi Spiritus Domini,
ibi eſt libertas. Nos autem omnes, revelatâ 18
facie gloriam Domini, quaſi per ſpeculum
contemplamur, & ad eandem imaginem
transformamur à gloria in gloriam, tanquam
à Domino Spiritu.

CAP. IV.

Dominicâ III. poſt Epiphaniam. 6.

PRopterea tædium non eſt nobis in hoc 1
miniſterio quod amplectimur, juxta miſera-
tiones quæ fuerunt ſuper nos. Sed execrati 2
ſumus occultamenta dedecoris, neque am-
bulamus cum aſtutia, neque doloſè tracta-
mus ſermonem Dei, ſed revelatione verita-
tis oſtendimus noſipſos omnibus conſcientiis
hominum coram Deo. Quòd ſi velatum eſt 3
Evangelium noſtrum, iis quidem qui pere-
unt velatum eſt. Iis quorum Deus hujus 4
mundi obcæcavit mentes, quia non credunt,
ne oriatur illis lux Evangelii gloriæ Chriſti,
qui eſt imago Dei. Non enim noſmetipſos 5
prædicamus, ſed Chriſtum Jeſum Dominum
noſtrum: nos autem ſervos veſtros propter
Jeſum. Quoniam Deus qui dixit è tenebris
lucem orituram, ipſe ortus eſt in cordibus 6
noſtris, ut illuſtremur per cognitionem glo-
riæ Dei in perſona Jeſu Chriſti.

Martyrum. 7.

Habemus autem hunc theſaurum in vaſe te- 7
ſtaceo, ut magnitudo virtutis ex Deo ſit, non
autem ex nobis. Cæterùm per omnia præ- 8
mimur, at non ſuffocamur: exagitamur, at
non vincimur. Perſecutionem patimur, at 9
non deſerimur: dejicimur & non perimus.
Semper enim mortificationem Jeſu in cor- 10
poribus noſtris bajulamus, ut & vita Jeſu in
corporibus noſtris reveletur. Nam ſi nos 11
vivi ad mortem tradimur propter Jeſum, ſic
& vita Jeſu revelabitur in hoc corpore no-
ſtro mortali. Itaque mors in nobis ſatagit, 12
vita verò in vobis. Proindè & nos, qui 13
eundem ſpiritum fidei habemus, prout ſcri-
ptum eſt, Credidi, & propterea locutus ſum:
credimus, propterea & loquimur.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ወባሕቱ፡ ተጸለለ፡ ልቦሙ፡ እስካ፡ ዮም፡ እስመ፡ ውእቱ፡ ግለ፡ ነበረ፡ ውስተ፡ ሕግ፡
15 ብሉይ፡፡ ወኢተከሠተ፡ እመ፡ አዕረዮ፡ ክርስቶስ፡ እስከ፡ ዮም፡=፥ ወሶበ፡ ያነቡ፡ ኦ
16 ሪተ፡ ሙሴ፡ ይገልዎሙ፡ ልቦሙ፡=፥ ወአምከመ፡ ተመይጡ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡
17 የአትት፡ ውእቱ፡ ግላ፡ እምኔሆሙ፡፡=፥ እስመ፡ እግዚአብሔር፡ መንፈስ፡ ውእቱ፡
18 ወኀበ፡ ሀሎ፡ መንፈስ፡ እግዚአብሔር፡ ህየ፡ ሀሎ፡ ግዕዛን፡፡=፥ ወንሕነሰ፡ ኵልነ፡ ክ
ሡተ፡ ገጽ፡ ንጸሀየይ፡ ስብሐተ፡ እግዚአብሔር፡ ወንትሜሰል፡ በርእያ፡ ዚአሁ፡፡
ከመ፡ ንባእ፡ እምክብር፡ ውስተ፡ ክብር፡ እስመ፡ እምኀበ፡ እግዚአብሔር፡
መንፈስ፡፡=፥

Verſus decimustertius deeſt.

Sed obumbratum eſt cor eorum uſque hodiè: quia illud velamen manſit in lege ve- 14
teri, & non apertum fuit ex quo ocioſum reddidit illud Chriſtus uſque hodiè. Et 15
quum legunt legem Moſis, velatum eſt iis cor eorum. Et quum converſi fuerint ad 16
Deum, tolletur illud velamen ab iis. Quia Deus Spiritus eſt: & ubi eſt Spiritus 17
Dei, ibi eſt libertas. Et nos omnes apertâ facie intuebimur gloriam Dei, & 18
transformabimur in ſpeciem ejus, ut intremus à gloria in gloriam, quia à Deo
Spiritus eſt.

Verſio VULGATA LATINA.

13 Et non ſicut Moyſes ponebat velamen ſuper faciem ſuam, ut non intenderent fi-
14 lii Iſraël in faciem ejus, quod evacuatur, Sed obtuſi ſunt ſenſus eorum. Uſque
in hodiernum enim diem idipſum velamen in lectione veteris teſtamenti manet
15 non revelatum, (quoniam in Christo evacuatur,) Sed uſque in hodiernum diem,
16 cùm legitur Moyſes, velamen poſitum eſt ſuper cor eorum. Cùm autem conver-
17 ſus fuerit ad Dominum, auferetur velamen. Dominus autem Spiritus eſt: Ubi au-
18 tem Spiritus Domini, ibi libertas. Nos verò omnes, revelatâ facie gloriam Do-
mini ſpeculantes, in eandem imaginem transformamur à claritate in claritatem,
tanquam à Domini Spiritu.

CAP. IV.

1 IDeò habentes adminiſtrationem, juxta quod miſericordiam conſecuti ſumus, non
2 deficimus, Sed abdicamus occulta dedecoris, non ambulantes in aſtutia, neque
adulterantes verbum Dei, ſed in manifeſtatione veritatis commendantes noſmet-
3 ipſos ad omnem conſcientiam hominum coram Deo. Quòd ſi etiam opertum eſt
4 Evangelium noſtrum; in iis, qui pereunt, eſt opertum: In quibus Deus hujus ſe-
culi excæcavit mentes infidelium, ut non fulgeat illis illuminatio Evangelii glo-
riæ Chriſti, qui eſt imago Dei. Non enim noſmetipſos prædicamus, ſed Jeſum 5
Chriſtum Dominum noſtrum, nos autem ſervos veſtros per Jeſum: Quoniam De- 6
us, qui dixit de tenebris lucem ſplendeſcere, ipſe illuxit in cordibus noſtris, ad illu-
minationem ſcientiæ claritatis Dei in facie Chriſti Jeſu. Habemus autem theſau- 7
rum iſtum in vaſis fictilibus: ut ſublimitas ſit virtutis Dei, & non ex nobis. In 8
omnibus tribulationem patimur, ſed non anguſtiamur: aporiamur, ſed non deſti-
tuimur. Perſecutionem patimur, ſed non derelinquimur: dejicimur, ſed non peri- 9
mus: Semper mortificationem Jeſu in corpore noſtro circumferentes, ut & vita 10
Jeſu manifeſtetur in corporibus noſtris. Semper enim nos, qui vivimus, in mor- 11
tem tradimur propter Jeſum: ut & vita Jeſu manifeſtetur in carne noſtra mortali.
Ergò mors in nobis operatur, vita autem in vobis. Habentes autem eundem 12
ſpiritum fidei, ſicut ſcriptum eſt; Credidi, propter quod locutus ſum: & nos cre- 13
dimus, propter quod & loquimur:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 14 * وَلَيْسَ كَمَا كَانَ مُوسَي يَجْعَلُ عَلَي وَجْهِهِ حِجَابًا • لِيَلَّا يُبْصِرَ بَنُوا إِسْرَائِيلَ نِهَايَةَ ٱلْمُبْطَلِ * لَكِنْ
عَمِيَتْ أَفْهَامُهُمْ • لِأَنَّ ذَلِكَ ٱلْحِجَابَ نَفْسَهُ حَتَّي ٱلْيَوْمِ بَاقٍ عَلَي قِرَاءَةِ ٱلْعَهْدِ ٱلْعَتِيقِ غَيْرَ مَكْشُوفٍ
15 لِأَنَّهُ بِٱلْمَسِيحِ يَبْطُلُ * لَكِنْ إِلَي ٱلْيَوْمِ مَتَي مَا قُرِيَ كِتَابُ مُوسَي • فَعَلَي قُلُوبِهِمْ حِجَابٌ مَوْضُوعٌ *
16 17 * فَمَتَي مَا عَادَ أَحَدُهُمْ إِلَي ٱلرَّبِّ يَنْتَحِي ٱلْحِجَابُ * وَٱلرَّبُّ هُوَ ٱلرُّوحُ • وَحَيْثُ رُوحُ ٱلرَّبِّ فَهُنَاكَ
18 ٱلْحُرِّيَّةُ * وَنَحْنُ كُلُّنَا بِوَجْهٍ مُسْفِرٍ كَمَنْ يَتَرَاءَي فِي مِرْآةٍ وَيُبْصِرُ مَجْدَ ٱلرَّبِّ • فَنَسْتَقِلُّ صُورَتَنَا
إِلَي ٱلصُّورَةِ نَفْسِهَا مِنْ مَجْدٍ إِلَي مَجْدٍ • كَمَا أَنَّ مِنَ ٱلرَّبِّ نَنَالُ مَجْدَ ٱلرُّوحِ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلرَّابِعُ *   * ٱلْخَمِيسُ ٱلْحَادِي عَشَرَ بَعْدَ ٱلْعَنْصَرَةِ *

1 2 * مِنْ أَجْلِ هٰذَا • إِذْ لَنَا هٰذِهِ ٱلْخِدْمَةُ كَمَا قَدْ رُحِمْنَا • فَلَا نَيْأَسُ وَلَا نَضْجَرُ * لَكِنَّنَا قَدْ دَاحَضْنَا
خَفِيَّاتِ ٱلْخِزْيِ غَيْرَ مُتَسَتِّرِينَ بِمَكْرٍ وَلَا غَاشِّينَ كَلَامَ ٱللهِ • بَلْ بِإِظْهَارِ ٱلصِّدْقِ نُحَقِّقُ أَمْرَنَا فِي
3 كَافَّةِ قَرِيحَةِ ٱلنَّاسِ أَمَامَ ٱللهِ * وَلَئِنْ كَانَتْ بِشَارَتُنَا مَحْجُوبَةً • فَإِنَّمَا هِيَ مُسْتَتِرِينَ عَنِ ٱلْهَالِكِينَ *
4 * ٱلَّذِينَ بِهِمْ إِلٰهُ هٰذَا ٱلدَّهْرِ قَدْ أَعْمَي بَصَائِرَ ٱلَّذِينَ لَمْ يُؤْمِنُوا • لِكَيْلَا تَلْمَعَ لَهُمْ ٱسْتِبَانُ بِشَارَةِ
5 مَجْدِ ٱلْمَسِيحِ ٱلَّذِي هُوَ صُورَةُ ٱللهِ ٱلَّذِي لَا يُرَي * لِأَنَّنَا مَا نُكَرِّزُ بِأَنْفُسِنَا • بَلْ نُكَرِّزُ بِيَسُوعَ
ٱلْمَسِيحِ رَبًّا • وَنُسْنِدُ بِأَنْفُسِنَا عَبِيدًا لَكُمْ مِنْ أَجْلِ يَسُوعَ *   • ٱلْأَحَدُ ٱلْخَامِسَ عَشَرَ • وَيُقْرَي فِي
6 وُجُودِ رَأْسِ يُوحَنَّا ٱلسَّابِقِ وَلِأَفِيثِمْيُوسَ *   * لِأَنَّ ٱلْإِلٰهَ ٱلَّذِي قَالَ سَيُشْرِقُ مِنَ ٱلظُّلْمَةِ نُورٌ هُوَ
7 ٱلَّذِي أَشْرَقَهُ فِي قُلُوبِنَا • لِٱسْتِبَانِ مَعْرِفَةِ مَجْدِ ٱللهِ بِوَجْهِ يَسُوعَ ٱلْمَسِيحِ • تَمَّ * وَلَنَا هٰذَا ٱلْكَنْزُ
8 فِي أَوَانِي خَزَفِيَّةٍ لِيَكُونَ إِفْرَاطُ ٱلْقُوَّةِ وَجَسَامَتُهَا لِلّٰهِ وَلَا مِنَّا * مَغْمُومِينَ فِي كُلِّ شَيْءٍ • لَكِنَّنَا مَا
9 نُضَيِّقُ عَطَنَنَا • مُتَحَيِّرِينَ لَكِنَّنَا غَيْرُ مُسْتَقِلِّينَ وَلَا مُنْهَزِمِينَ * مَطْرُودِينَ لَكِنَّنَا غَيْرُ مُهْمَلِينَ *
10 مَطْرُوحِينَ لَكِنَّنَا لَسْنَا هَالِكِينَ * حَامِلِينَ فِي جِسْمِنَا دَائِمًا مَيْتُوتَةَ رَبِّنَا يَسُوعَ ٱلْمَسِيحِ • كَيْ تَظْهَرَ
11 حَيَاةُ يَسُوعَ فِي جِسْمِنَا * لِأَنَّنَا نَحْنُ ٱلْأَحْيَاءَ نُدْفَعُ إِلَي ٱلْمَوْتِ مِنْ أَجْلِ يَسُوعَ دَائِمًا • لِتَظْهَرَ وَحَيَاةُ
12 يَسُوعَ فِي بَشَرِيَّتِنَا ٱلْمَائِتَةِ * حَتَّي يَفْعَلَ ٱلْمَوْتُ فِينَا • وَٱلْحَيَاةُ تَفْعَلُ فِيكُمْ *
13 * قِرَاءَةُ ٱلْجُمْعَةِ مِنَ ٱلْجُمْعَةِ ٱلْحَادِيَةِ عَشَرَ *   * فَإِذْ لَنَا رُوحُ ٱلْأَمَانَةِ نَفْسُهُ كَٱلْمَكْتُوبِ •
صَدَّقْتُ لِذَلِكَ تَكَلَّمْتُ • فَنَحْنُ نُؤْمِنُ وَنُصَدِّقُ • وَلِذَلِكَ نَتَكَلَّمُ *

Nec ſicut imponebat Moſes faciei ſuæ 13
velamen, ne intuerentur filii Iſrael fi-
nem ejus quod ceſſaturum erat. Verùm 14
excæcati ſunt intellectus eorum, quia
velamen illud idem ad hunc uſque diem
manet ſuper lectione veteris teſtamenti
haud retectum, quia per Chriſtum abole-
tur. Sed ad hunc uſque diem quoties 15
legitur liber Moſis, cordi eorum velamen
eſt impoſitum. At quandocunque conver- 16
titur aliquis eorum ad Dominum, amo-
vetur velamen. Et Dominus eſt Spiri- 17
tus: ubi autem Spiritus Domini, ibi li-
bertas. Noſtrûm autem omnium imago, 18
detectâ facie, velut is qui ſpeculum in-
tuetur vidétque gloriam Domini, immu-
tatur in eandem imaginem ex gloria in
gloriam, prout à Domino conſequimur
gloriam Spiritus. *CAP. IV.*

Undecimâ feriâ quintâ poſt
Pentecoſten.

P*Ropterea cùm habeamus miniſterium* 1
iſtud prout miſericordiam conſecuti ſu-
mus, non deficimus nec torpeſcimus: Sed 2
abdicavimus occulta ignominiæ, haud
incedentes cum dolo, neque fraudulen-
ter tractantes ſermonem Dei: ſed ma-
nifeſtatione veritatis comprobamus rem
noſtram apud univerſam hominum na-
turam coram Deo. Quòd ſi annuntia- 3
tio noſtra eſt velata, pereuntibus qui-
dem eſt operta, In quibus deus hujus 4
ſeculi excæcavit ſenſus eorum qui non
credunt, ne effulgeat eis lumen Evange-
lii gloriæ Chriſti qui eſt imago Dei invi-
ſibilis. Non enim prædicamus noſipſos, 5
ſed prædicamus Jeſum Chriſtum eſſe
Dominum, & alta voce noſipſos fate-
mur vobis ſervos propter Jeſum.

Dominicâ decimâ quintâ. Præte-
rea legitur in inventione capitis
Johannis præcurſoris. Et *pro*
Sancto Epithemio.

Quoniam Deus qui dixit, Splendeſcet 6
è tenebris lumen, is eſt cujus ſplendor eſt
in cordibus noſtris, ad illuminationem
cognitionis gloriæ Dei in facie Jeſu
Chriſti. Hactenus. *Habemus autem* 7
hunc theſaurum in vaſis fictilibus, ut
eminentia virium earumque excellentia
Dei ſit, et non ex nobis: Afflicti in rebus 8
omnibus, non tamen coarctamur in po-
tentia noſtra: hæſitantes, at non pertur-
bati neque conſternati: Perſecutione 9
vexati, ſed non deſtituti: projecti, ſed
non pereuntes. Portantes in corpore no- 10
ſtro ſemper mortem Domini noſtri Jeſu
Chriſti, ut manifeſtetur vita Jeſu in
corpore noſtro. Nos enim vivi ſemper 11
in mortem tradimur propter Jeſum, ut
appareat & vita Jeſu in noſtra carne
mortali: Ut mors agat in nobis, & vi- 12
ta agat in vobis.

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis
undecimæ.

Itaque cùm habeamus eundem Spiritum 13
fidei, ſecundùm illud quod ſcriptum eſt,
Credidi, ideo locutus ſum: nos etiam
credimus & fidem adhibemus, & ideo
loquimur.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 ዐ ወበእንተ ፡ ዝንቱ ፡ እስመ ፡ ብነ ፡ ዘንተ ፡ መልእክተ ፡ እስመ ፡ በከመ ፡ ምሕረነ ፡ ኢንት
2 ቋጠዐ፡፡=፡ ወንኅድግ ፡ እንከ ፡ ለምግባረ ፡ ኀፍረት ፡ ዘኅቡእ ፡ ወኢንሖር ፡ በትምይንት ፡
ወኢንትመየና ፡ ለቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወናቅም ፡ ርእሰነ ፡ በጽድቀ ፡ ገሃደ ፡ እንበይነ ፡
3 ግዕዘ ፡ ኵሉ ፡ ሰብእ ፡ በቅድመ ፡ እግዚአብሔር ፡=፡ ወእመሂ ፡ ክዱን ፡ ትምህርትነ ፡ ለ
4 ሕርቱማን ፡ ክዱን ፡ ውእቱ ፡=፡ ወለንፉቃን ፡ እለ ፡ ጸለሎሙ ፡ ልቦሙ ፡ እግዚአብሔር ፡
አምላክ ፡ ዘለዓለም ፡ ከመ ፡ ያብርህ ፡ ሎሙ ፡ ብርሃነ ፡ ትምህርተ ፡ ስብሐተ ፡ ክርስቶስ ፡
5 ዘውእቱ ፡ አርአያሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡=፡ ወአኮ ፡ ለርእስነ ፡ ዘንሰብክ ፡ ዘእንበለ ፡
ለእግዚአብሔር ፡ በእንተ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ እግዚእነ ፡ ወለክሙሰ ፡ አቅነይነ ፡ ርእ
6 ሰነ ፡ በእንተ ፡ ኢየሱስ ፡=፡ እስመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ይቤ ፡ እምጽልመት ፡ ብርሃን ፡ ይበር
ህ ፡ በከመ ፡ በርሀ ፡ ውስተ ፡ ልብነ ፡ አእምሮ ፡ ስብሐቲሁ ፡ በቅድመ ፡ ገጹ ፡ ለኢየሱስ ፡
7 ክርስቶስ ፡፡=፡ ወብነ ፡ ዘንተ ፡ መዝገበ ፡ በንዋየ ፡ ልሕኵት ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ ዘእምኀ
8 በ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዐቢይ ፡ ኀይል ፡ ወአኮ ፡ ዘእምኀቤነ ፡፡=፡ እንዘ ፡ በኵሉ ፡ ንሔ
9 ምም ፡ ወኢንትመነደብ ፡ ወንትሜነን ፡ ወኢንኀስር ፡፡=፡ ወንሰደድሂ ፡ ወኢንትገደፍ ፡
10 ንጼዓር ፡ ወኢንትሐጐል ፡=፡ ወዘልፈ ፡ ንጸውር ፡ ሞቶ ፡ ለክርስቶስ ፡ በሥጋነ ፡፡ ከ
መ ፡ ይትዐወቅ ፡ ሕይወቱ ፡ ለኢየሱስ ፡ በላዕለ ፡ ዝንቱ ፡ ነፍስትነ ፡ መዋቲ ፡፡=፡ ❖❖❖❖
12 ወይእዜሰ ፡ ጸንዐ ፡ በላዕሌነ ፡ ሞት ፡ እንዘ ፡ ሕይወት ፡ ኀቤነ ፡፡=፡ ወብነ ፡ ውእተ ፡ መንፈ
13 ሰ ፡ ዘሃይማኖት ፡ በከመ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡ አመንኩ ፡ በዘ ፡ ነበብኩ ፡ ወንሕነኒ ፡ አመነ ፡
በዘ ፡ ነበብነ ፡=፡

CAP. IV.

E*T propterea quia habemus hoc miniſterium, quia ſic miſertus eſt noſtri, non* 1
deficimus. Et dimittimus igitur opus erubeſcentiæ quod abſconditum eſt, & 2
non ambulamus in aſtutia, & non adulteramus verbum Dei, & ſtabilimus nos
ipſos in veritate manifeſtè, propter conſcientiam omnium hominum in conſpectu
Dei. Et ſi tecta eſt doctrina noſtra, iis qui pereunt tecta eſt: Et infidelibus, 3
quorum corda obumbravit Dominus Deus æternus, ut fulgeat iis illuminatio 4
doctrinæ gloriæ Chriſti, qui eſt imago Dei. Et non noſipſos prædicamus, ſed De- 5
um per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum, & vobis ſubjecimus noſipſos per Je-
ſum. Quia Deus dixit, E tenebris lux ſplendeſcet, ſicut ſplenduit in cordibus 6
noſtris cognitio gloriæ ejus coram facie Jeſu Chriſti. Et habemus hunc theſau- 7
rum in vaſis fictilibus, ut ſit quæ à Deo eſt major virtus, & non quæ à nobis. In 8
omnibus patientes, ſed non afflicti: & contempti, ſed non viles: Et perſequutio- 9
nem patientes, ſed non abjecti: dejecti, ſed non perditi. Et ſemper portamus 10
mortem Chriſti in corpore noſtro, ut manifeſta fiat vita Jeſu in hoc corpore noſtro
mortali.

Verſus undecimus deeſt.

Et nunc efficax eſt in nobis mors, dum vita eſt apud nos. Et habemus hunc ſpi- 12
ritum fidei, ſicut dicit Scriptura; Credidi, propter quod loquutus ſum: & nos qui- 13
dem credidimus, propter quod loquuti ſumus.

Scientes quoniam qui suscitavit *Dominum* Jesum, & nos *per Jesum* sus-
14 Εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ ἡμᾶς διὰ Ἰησοῦ ἐγε-
citabit, & *assistet* vobiscum. Nam omnia propter vos, ut gratia
15 ρεῖ, καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. Τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις
abundans per *multorum* gratiarum actionem, abundet in gloriam
πλεονάσασα διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν, περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν
Dei. *Ideò* non deficimus: sed *si & ille extrà* noster homo cor-
16 τοῦ Θεοῦ. Διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν· ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος δια-
rumpatur, *sed ille* intùs renovatur die *&* die. *Nam momentanea le-*
17 φθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ. Τὸ γὰρ παραυτίκα ἐ-
vitas tribulationis nostræ, *secundùm excellentiam* in *excellentiam*, æternum pondus
λαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν, καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολήν, αἰώνιον βάρος
gloriæ operatur nobis: Non contemplantibus nobis *conspecta*, sed
18 δόξης κατεργάζεται ἡμῖν· Μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ
non *conspecta*. *Nam conspecta*, temporalia: *at* non *conspecta*,
μὴ βλεπόμενα. τὰ γὰρ βλεπόμενα, πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα,
æterna.
αἰώνια.

CAP. V. ε'.

Scimus enim, quoniam, si terrestris nostra domus *tabernaculi* dissolvatur, æ-
1 Οἴδαμεν γάρ, ὅτι, ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, οἰ-
dificationem ex Deo habemus, domum non manufactam, æternam in cœlis.
κοδομὴν ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον, αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
Etenim in hoc ingemiscimus, habitationem nostram quæ de cœlo superin-
2 Καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσα-
dui cupientes. Si tamen *&* vestiti, non nudi inveniamur.
3 σθαι ἐπιποθοῦντες. Εἴ γε καὶ ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ εὑρεθησόμεθα.
Etenim existentes in tabernaculo, ingemiscimus gravati, eò quòd nolumus
4 Καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει, στενάζομεν βαρούμενοι, ἐπειδὴ οὐ θέλομεν
expoliari, sed supervestiri, ut absorbeatur mortale à vita.
ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.

At operatus nos in ipsum hoc, Deus: *& dans* nobis *ar-*
Ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, Θεός· ὁ καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀρ- 5
rabonem Spiritûs. *Confidentes* igitur semper, *&* scientes quoniam *ad-*
ραβῶνα τοῦ Πνεύματος. Θαρροῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐν- 6
venæ in corpore, peregrinamur à Domino. (Per fidem enim am-
δημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου. (Διὰ πίστεως γὰρ περι- 7
bulamus, non per speciem.) *Confidimus* autem, & *probamus* magis peregrina-
πατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους.) Θαρροῦμεν δέ, καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆ- 8
ri à corpore, & *habitatum ire* ad Dominum. Ideò & conten-
σαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν Κύριον. Διὸ καὶ φιλοτι- 9
dimus, sive *incolentes*, sive *migrantes*, *beneplacentes* ei *esse*. Nam
μούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι. Τοὺς γὰρ 10
omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut re-
πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομί-
ferat unusquisque *ea in corpore*, *ad quæ* gessit, sive bonum, sive
σηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε
malum. Scientes ergò timorem Domini, hominibus suademus, Deo autem
κακόν. Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, ἀνθρώπους πείθομεν, Θεῷ δὲ 11
manifesti sumus: Spero autem & in conscientiis vestris *manifestari*.
πεφανερώμεθα· ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι.
Non *enim* iterùm nos*ipsos* commendamus vobis, sed occasionem *dantes* vobis *glo-*
Ζ' Οὐ γὰρ πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν καυ- 12
riationis de nobis, ut habeatis ad *ipsos* in facie *gloriantes*, & non
χήματος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν προσώπῳ καυχωμένους, καὶ οὐ
corde. Sive enim mente excedimus, Deo: sive *prudenter agimus*, vobis. Nam
καρδίᾳ. Εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, Θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν. Ἡ γὰρ 13 14
charitas Christi *cohibet* nos, *judicantes* hoc, quoniam si unus pro omni-
ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάν-
bus mortuus est, *nempè* omnes mortui sunt.
των ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 * ܘܝܕܥܝܢܢ ܕܗܘ ܡܢ ܕܐܩܝܡ ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ. ܐܦ ܠܢ ܒܝܫܘܥ ܢܩܝܡ. ܘܢܩܪܒܢ ܥܡܟܘܢ
ܠܘܬܗ. * ܟܠܡܕܡ ܓܝܪ ܡܛܠܬܟܘܢ ܗܘ. ܕܟܕ ܡܣܓܝܐ ܛܝܒܘܬܐ ܒܝܕ ܣܓܝܐܐ .. 15
ܬܣܓܐ ܬܘܕܝܬܐ ܠܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܡܬܡܐܢ ܠܢ. ܐܦ ܓܝܪ ܒܪܢܫܢ ܕܡܢ 16
ܒܪ ܡܬܚܒܠ. ܐܠܐ ܕܡܢ ܠܓܘ ܡܬܚܕܬ ܝܘܡ ܡܢ ܝܘܡ. * ܐܘܠܨܢܗ ܓܝܪ ܕܙܒܢܐ 17
ܗܢܐ ܟܕ ܙܥܘܪ ܘܩܠܝܠ ܗܘ. ܫܘܒܚܐ ܕܠܐ ܣܟܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܡܛܝܒ ܠܢ. * ܟܕ ܠܐ 18
ܚܝܪܝܢܢ ܒܗܠܝܢ ܕܡܬܚܙܝܢ. ܐܠܐ ܒܗܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܢ. ܕܡܬܚܙܝܢ ܓܝܪ ܕܙܒܢܐ ܐܢܝܢ.
ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܢ ܕܝܢ ܕܠܥܠܡ ܐܢܝܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܗ * * ܕܥܢܝܕܐ * ܚ *

1 * ܝܕܥܝܢܢ ܓܝܪ ܕܐܢ ܒܝܬܢ ܕܒܐܪܥܐ ܗܢܐ ܕܦܓܪܐ ܢܫܬܪܐ. ܐܠܐ ܐܝܬ ܠܢ ܒܢܝܢܐ ܕܡܢ
ܐܠܗܐ. ܒܝܬܐ ܕܠܐ ܒܐܝܕܝܢ ܐܬܥܒܕ ܕܠܥܠܡ ܒܫܡܝܐ. * ܐܦ ܥܠ ܗܕܐ ܓܝܪ ܡܬܬܢܚܝܢܢ. 2
ܘܡܣܟܝܢܢ ܕܒܝܬܢ ܕܒܫܡܝܐ ܢܠܒܫ. * ܐܠܐ ܐܦ ܟܕ ܠܒܝܫܝܢܢ ܢܫܬܟܚ ܠܐ ܥܪܛܠܝܐ. 3
4 * ܟܕ ܐܝܬܝܢ ܓܝܪ ܗܫܐ ܒܗܢܐ ܒܝܬܐ. ܡܬܬܢܚܝܢܢ ܡܢ ܝܩܪܗ. ܘܠܐ ܨܒܝܢܢ ܠܡܫܠܚܗ
5 ܐܠܐ ܕܢܠܒܫ ܥܠܘܗܝ ܡܢܗ. ܕܢܬܒܠܥ ܡܝܘܬܘܬܐ ܒܚܝܐ. * ܘܡܛܝܒܢܐ ܕܝܠܢ ܠܗܕܐ
ܐܠܗܐ ܗܘ. ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܢ ܪܗܒܘܢܐ ܕܪܘܚܗ. * ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢܢ ܗܟܝܠ ܘܡܦܣܝܢܢ. 6
7 ܕܟܡܐ ܕܒܦܓܪܐ ܥܡܪܝܢܢ ܥܢܝܕܝܢܢ ܡܢ ܡܪܢ. * ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܘ ܓܝܪ ܡܗܠܟܝܢܢ ܘܠܐ
ܒܚܙܘܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܬܟܝܠܝܢܢ ܘܡܬܪܓܪܓܝܢܢ. ܕܢܬܢܟܪ ܡܢ ܦܓܪܐ ܘܢܗܘܐ ܠܘܬ ܡܪܢ. 8
9 * ܘܡܬܚܦܛܝܢܢ. ܕܐܢ ܓܘܝܪܐ ܚܢܢ ܐܘ ܥܡܘܪܐ. ܠܗ ܢܗܘܐ ܫܦܪܝܢ. * ܟܠܢ ܓܝܪ
10 ܥܬܝܕܝܢܢ ܠܡܩܡ ܩܕܡ ܒܝܡ ܕܡܫܝܚܐ. ܕܢܬܦܪܥ ܐܢܫ ܐܢܫ ܒܦܓܪܗ ܡܕܡ ܕܣܥܪ
ܒܗ. ܐܢ ܕܛܒ ܐܘ ܕܒܝܫ.

* ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܚܕܬܐ * ܛ *

11 * ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢܢ ܗܟܝܠ ܕܚܠܬܗ ܕܡܪܢ. ܠܒܢܝܢܫܐ ܗܘ ܡܦܝܣܝܢܢ. ܠܐܠܗܐ ܕܝܢ
12 ܓܠܝܢܢ. ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܐܦ ܠܬܪܥܝܬܟܘܢ ܕܝܠܟܘܢ ܓܠܝܢܢ. * ܠܐ ܗܘܐ ܬܘܒ ܢܦܫܢ
ܡܫܒܚܝܢܢ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܥܠܬܐ ܗܘ ܝܗܒܝܢܢ ܠܟܘܢ. ܕܬܫܬܒܗܪܘܢ ܒܢ ܠܘܬ
13 ܗܠܝܢ ܕܒܐܦܐ ܗܘ ܡܫܬܒܗܪܝܢ ܘܠܐ ܒܠܒܐ. * ܐܢ ܓܝܪ ܫܢܝܢܢ. ܠܐܠܗܐ. ܘܐܢ
14 ܡܦܟܚܝܢܢ ܠܟܘܢ. * ܚܘܒܗ ܓܝܪ ܕܡܫܝܚܐ ܡܠܒܒ ܠܢ. ܕܪܢܝܢ ܗܘܝܢܢ ܗܕܐ. ܕܚܕ ܚܠܦ ܟܠܢܫ
ܡܝܬ. ܡܟܝܠ ܟܠܢܫ ܡܝܬ ܠܗ.

Et scimus quòd qui excitavit Dominum nostrum Jesum, nos quoque per Jesum excitabit, & ad se nos sistet vobiscum. 14 Omnia enim propter vos sunt, ut quum abundet gratia per multos, multiplicetur gratiarum actio ad gloriam Dei. 15 Propterea non est nobis tædium: quamvis enim externus homo noster corrumpatur, internus tamen renovatur in dies. 16 Namque oppressio hujus temporis, licèt exigua levissimaque sit, gloriam infinitam in seculum seculorum parat nobis. 17 Quum non spectemus ea quæ videntur, sed ea quæ non videntur. Quæ videntur enim, temporaria sunt: at quæ non videntur, sunt æterna. 18

CAP. V.

Defunctorum. 8.

Scimus enim quòd si domicilium hoc nostrum terrestre corporis dissolutum fuerit, tamen habemus ædificium ex Deo, domum non manufactam in cœlis æternam. 1 Etenim ad hoc gemimus & expetimus indui domo nostra quæ è cœlis est. 2 Nisi etiam postquam induti fuerimus, reperiamur nudi. 3 Dum enim nunc sumus in hoc domicilio, ingemimus ob ejus onus, & nolumus illud exuere, sed superindui, ut absorbeatur mortalitas per vitam. 4 Porrò qui disponit nos ad hoc ipsum, Deus est, qui dedit nobis arrhabonem sui Spiritûs. 5 Quoniam igitur scimus & persuasum habemus, quòd quandiu in corpore habitamus, peregrinamur à Domino nostro: 6 (Per fidem enim ambulamus, & non per visum:) 7 Propterea confidimus, & peroptamus peregrinari à corpore, & esse apud Dominum nostrum. 8 Et satagimus sive peregrini simus, sive incolæ, ut illi placeamus. 9 Futurum est enim ut nos omnes sistamur ante tribunal Christi, ut reportet unusquisque in corpore suo id quod à se actum est, sive bonum, sive malum. 10

Dominicâ novâ. 9.

Quum igitur sciamus terrorem illum Domini nostri, hominibus suademus, Deo verò manifesti sumus: Spero autem nos & conscientiis vestris manifestos esse. 11 Non iterum nosipsos glorificamus vobis, sed occasionem damus vobis ut gloriemini de nobis apud illos, qui facie quidem gloriantur, non autem corde. 12 Nam sive insani sumus, Deo: 13 sive temperantes, vobis. Siquidem charitas Christi constringit nos hoc meditari, 14 unum *scilicet* pro omnibus mortuum esse, itaque omnes mortuos esse.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 ታእምሩ ፡ ከመ ፡ ዘአንሥኦ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ወያነሥአነ ፡ ኪያነሂ ፡ ምስሌሁ ፡ ለኢየ
15 ሱስ ፡ ወያቀውመነ ፡ ምስሌክሙ ፡፡ እስመ ፡ ኵሉ ፡ በእንቲአሁ ፡ ከመ ፡ ትፈድፋድ ፡ ጸጋ
16 ሁ ፡ ላዕለ ፡ ብዙኃን ፡ ወይብዛኅ ፡ አኰቴቱ ፡ በስብሐተ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወይእዜኒ ፡
ኢንትቈጠዕ ፡ እስመ ፡ ዘአንተ ፡ አፍአነ ፡ ብእሲ ፡ ይበሊ ፡፡ ወዘእንተ ፡ ውስጥነሰ ፡ ይትሔደ
17 ስ ፡ ኵሎ ፡ አሚረ ፡ እስመ ፡ ሕማምነ ፡ ዘሰዓት ፡ ክብረ ፡ ወስብሐተ ፡ ይገብር ፡ ለነ ፡፡
18 ወኢያስሕትክሙ ፡ ዘያስተርኢ ፡ ዘእንበለ ፡ ዘኢያስተርኢ ፡፡ እስመ ፡ ዘያስተርኢ ፡ ኀላፊ ፡
ውእቱ ፡ ወዘሰ ፡ ኢያስተርኢ ፡ ለዓለም ፡ ውእቱ ፡፡

Scitis quòd is qui suscitavit Dominum nostrum Jesum, & suscitabit nos etiam cum eo per Jesum, & constituet nos vobiscum. 14 *Quia omnia propter eum, ut abundet gratia ejus super multos, & multus sit honor ejus in gloria Dei.* 15 *Et nunc non deficimus, quia externus noster homo senescit, & internus renovatur quotidie.* 16 *Quia afflictio nostra horaria, honorem & gloriam operatur nobis.* 17 *Et non ducat vos quod videtur, sed quod non videtur: quia quod videtur, transitorium est: & quod non videtur, æternum est.* 18

Verſio VULGATA LATINA.

14 Scientes quoniam qui ſuſcitavit Jeſum, & nos cum Jeſu ſuſcitabit, & conſtituet
15 vobiſcum. Omnia enim propter vos: ut gratia abundans, per multos in grati-
16 arum actione, abundet in gloriam Dei. Propter quod non deficimus: ſed licèt
is, qui foris eſt, noſter homo corrumpatur, tamen is, qui intùs eſt, renovatur de
17 die in diem. Id enim, quod in præſenti eſt momentaneum & leve tribulationis
noſtræ, ſupra modum in ſublimitate æternum gloriæ pondus operatur in nobis,
18 Non contemplantibus nobis quæ videntur, ſed quæ non videntur. Quæ enim vi-
dentur, temporalia ſunt: quæ autem non videntur, æterna ſunt.

CAP. V.

1 SCimus enim, quoniam ſi terreſtris domus noſtra hujus habitationis diſſolvatur,
quòd ædificationem ex Deo habemus, domum non manufactam, æternam in cœ-
2 lis. Nam & in hoc ingemiſcimus, habitationem noſtram, quæ de cœlo eſt, ſu-
3 perindui cupientes: Si tamen veſtiti, non nudi inveniamur. Nam & qui ſu-
4 mus in hoc tabernaculo, ingemiſcimus gravati: eò quòd nolumus expoliari, ſed
ſuperveſtiri; ut abſorbeatur quod mortale eſt, à vita. Qui autem efficit nos in 5
hoc ipſum, Deus, qui dedit nobis pignus Spiritûs. Audentes igitur ſemper, ſci- 6
entes quoniam dum ſumus in corpore, peregrinamur à Domino: (Per fidem 7
enim ambulamus, & non per ſpeciem:) Audemus autem, & bonam voluntatem 8
habemus magìs peregrinari à corpore, & præſentes eſſe ad Dominum. Et ideò 9
contendimus ſive abſentes, ſive præſentes, placere illi. Omnes enim nos ma- 10
nifeſtari oportet ante Tribunal Chriſti, ut referat unuſquiſque propria corporis,
prout geſſit, ſive bonum, ſive malum. Scientes ergò timorem Domini, homini- 11
bus ſuademus, Deo autem manifeſti ſumus. Spero autem & in conſcientiis veſtris
manifeſtos nos eſſe. Non iterùm commendamus nos vobis, ſed occaſionem da- 12
mus vobis gloriandi pro nobis: ut habeatis ad eos, qui in facie gloriantur, & non
in corde. Sive enim mente excidimus, Deo: ſive ſobrii ſumus, vobis. Chari- 13
tas enim Chriſti urget nos: æſtimantes hoc, quoniam ſi unus pro omnibus mor- 14
tuus eſt, ergò omnes mortui ſunt:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 15 * عالمين ان الذي اقام الرب يسوع سيقيمنا بيسوع * ويقيمنا معكم * لان الاشياء كلها من
16 اجلكم * حتى اذا كثرت النعمة في الاكثرين * يتزايد الشكر لمجد الله * تم * ولذلك لن نكل
17 ولا نويس * بل وان كان انساننا الظاهر يبلى * لكن الانسان الباطن يتجدد يوما فيوما * لان
حقيق حزننا الفاجي في الحين بمقدار افراطه الى اسرافه يصطنع لنا ثقلا من المجد ابديا *
18 * اذ لا نترقب التي ترى * بل التي لا ترى * لان التي ترى وقتية * والتي لا ترى ابدية * تم *

* الفصل الخامس * * قراءة السبت الثاني وعشرين بعد العنصرة * ويقرى للمتوفين *

1 * وانا لنعلم ان بيت مسكننا الارضي ان انتقض فلنا ابتناء من الله بيتا لا معمولا بيد بل
2 3 ابديا في السموات * لاننا في هذا نتنهد تائقين ان نلبس مسكننا الذي من السماء * فان
4 خلعناه فلن نوجد عراة * لاننا نحن الذين في هذا المسكن نتنهد مثقلين بالذي ما
5 نشاء ان ننزعه بل نوثر ان نلبسه الى ان يبتلع المايت الحياة * والله الذي صنعنا لهذا
6 نفسه * واعطانا رهبون الروح في قلوبنا * فلنثق اذا دايما * ولنعلم اننا بحضورنا في الجسم
7 8 نغيب عن الرب * لاننا بالامانة نتدبر لا بالنوع * نثق ونهوى بالاكثار ان نغيب من الجسد
9 ونحضر عند الرب * فلذلك نحرص ان كنا حاضرين وان كنا غايبين * ان نكون له مرضيين *

10 * قراءة الاثنين من الجمعة الثانية عشر * * لاننا كلنا يجب علينا ان نظهر
قدام عرش المسيح * ليختص كل احد جزاء الاعمال التي بالجسد * نظير ما عمل * ام خيرا واما
11 شرا * تم * * واذ قد عرفنا اذا تقوى الرب نقنع الناس ان يومنوا * ونحن لله ظاهرون * واومل
12 اننا ظاهرون وفي بصايركم * لاننا ما نحقق امرنا عندكم ايضا * لكننا نعطيكم
13 سبب مفاخر بنا * تكون لكم لذي المفاخرين بالوجه وليس بالقلب * فان وسوسنا
14 فلله نفعل ذلك * وان تورعنا فلكم نفعله * لان محبة المسيح تمسكنا ان نحكم
بتصحيح هذا * * قراءة الثلثا من الجمعة الثانية عشر بعد العنصرة *
ان كان واحد مات عن الكل فالكل اذا قد ماتوا *

Scientes quòd qui ſuſcitavit Dominum Jeſum, ſuſcitabit nos per Jeſum, & ſiſtet nos vobiſcum. 14 *Res enim omnes propter vos ſunt, ut creſcente gratiâ in plurimis, abundet gratiarum actio in gloriam Dei.* 15 Hucuſque. *Propterea non deſiſtimus neque deficimus: ſed etiamſi externus homo noſter corrumpatur, homo tamen internus renovatur in dies.* 16 *Nam levitas triſtitiæ noſtræ ſubiti temporis, modo eminentiſſimo atque largiſſimo operatur nobis pondus gloriæ æternum:* 17 *Dum non contemplamur quæ cernuntur, ſed quæ non cernuntur. Nam quæ cernuntur, temporaria ſunt: quæ verò non cernuntur, æterna.* 18 Finis.

CAP. V.

Lectio ſabbathi vigeſimi ſecundi poſt Pentecoſten. Legitur etiam pro Defunctis.

ET quidem certò ſcimus quòd domicilium habitationis noſtræ terreſtris, ſi deſtruatur, habemus ædificium à Deo, 1 *domicilium* ſcilicet *non manufactum, ſed æternum in cœlis. Ob hoc enim ſuſpiramus, expetentes indui domicilio noſtro quòd è cœlo eſt.* 2 *Quòd ſi exuamur illo,* 3 *haudquaquam inveniemur nudi.* 4 *Nos enim qui ſumus in hoc domicilio, ſuſpiramus gravati eo quo nolumus exui: imò cupimus eo indui, donec abſorbeat vita quod eſt mortale.* 5 *Deus autem eſt qui nos fecit ad hoc ipſum, deditq; nobis arrhabonem Spiritus in cordibus noſtris.* 6 *Confidentes igitur ſemper, & ſcientes quòd per præſentiam noſtram in corpore, abſumus à Domino:* 7 *(Per fidem enim incedimus, non per ſpeciem.)* 8 *Confidimus & exoptamus potiùs abeſſe à corpore, & adeſſe apud Dominum.* 9 *Et icci*r*co ambimus, ſive ſimus præſentes, ſive ſimus abſentes, illi placere.*

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis duodecimæ.

Omnes enim nos oportet apparere coram tribunali Chriſti, ut propriam habeat unuſquiſque mercedem operum quæ in corpore geſſit, *juxta id quod operatus eſt, ſive bonum, ſive malum.* 10 Hucuſque. *Cùm ergò ſciamus timorem Domini, ſuademus hominibus ut credant: Et nos Deo manifeſti ſumus, & ſpero nos eſſe manifeſtos etiam in conſcientiis veſtris.* 11 *Non enim denuo rem noſtram approbamus apud vos, ſed præbemus vobis occaſionem gloriæ in nobis, quam habeatis apud eos qui gloriantur in facie & non in corde.* 12 *Nam ſive inſanimus, Deo id facimus: ſive modeſti ſumus, vobis hoc facimus.* 13 *Charitas enim Chriſti cohibet nos quin judicemus hujus rei veritatem.* 14

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis duodecimæ poſt Pentecoſten.

Si unus mortuus eſt pro omnibus, igitur omnes mortui ſunt.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

በኢጲፋንያ፡፡=፦

1 ፭ ወናእምር፡ ከመ፡ ለእመሂ፡ ተነሥተ፡ ቤት፡ ማኅደርነ፡ ዘበ፡ ምድር፡ ብነ፡ ሕንጻ፡ ኀበ፡
2 እግዚአብሔር፡ በሰማያት፡ ዘኢገብሮ፡ እደ፡ ሰብእ፡፡=፦ ወኪያሁ፡ ንሴፎ፡ ንልበስ፡ ቤ
3 ተነ፡ ዘውስተ፡ ሰማያት፡ ዘበእንቲአሁ፡ ንሠርሖ፡፡=፦ ወእመሂ፡ ለበስነ፡ እንዘ፡ ኢኮነ፡
4 ዕራቃኒ፡ ዘተረከብነ፡፡=፦ እስመ፡ እለሂ፡ ሀለውነ፡ ውስተ፡ ዝንቱ፡ ቤትነ፡ ንሐዝን፡
ፈድፋደ፡ እስመ፡ ኢንፈቅድ፡ ንሰልበ፡ ዘእንበለ፡ ከመ፡ ንልበስ፡፡ ከመ፡ ይሰጠም፡ ሞዋቲ፡
5 በሕይወት፡=፦ ወውእቱ፡ እግዚአብሔር፡ ይረድአነ፡ በዝንቱ፡ ዘወሀበነ፡ አረቦነ፡ መን
6 ፈስ፡ ቅዱስ፡=፦ ተአመኑ፡ እንከ፡ ወአጥብዑ፡ በኵሉ፡ ጊዜ፡ ወታአምሩ፡ እንከ፡ ከመ፡
7 ትነግዱ፡ እምነፍስትክሙ፡ ወተሐውሩ፡ ኀበ፡ እግዚአነ፡፡=፦ እስመ፡ በአሚን፡ ነሐውር፡
8 ወአኮ፡ በአድልዎ፡=፦ ተአመኑ፡ ወተፈሥሑ፡ እስመ፡ ነወፅእ፡ እምነፍስትነ፡ ወነሐ
9 ውር፡ ኀበ፡ እግዚእነ፡=፦ ወይእዜኒ፡ ናአኵቶ፡ እመኒ፡ ነገድነ፡ ወእመሂ፡ ሀለውነ፡ ሎ
10 ቱ፡ ዳእሙ፡ ናደሉ፡፡=፦ እስመ፡ ሀለውነ፡ ኵልነ፡ ንትሐተት፡ በቅድመ፡ ምኵናኑ፡ ለ
ክርስቶስ፡፡ ከመ፡ ንትፈደይ፡ ኵልነ፡ በከመ፡ ገበርነ፡ በሥጋነ፡ እመኒ፡ ሠናይ፡ ወእመኒ፡
11 እኩይ፡፡=፦ ታአምሩ፡ እንከ፡ ፈሪሀ፡ እግዚአብሔር፡ ለሰብእሰ፡ ናአምር፡ ለእግዚአብ
12 ሔርሰ፡ ክሡት፡፡ ጊ ወእተአመን፡ ከመሂ፡ ይትከሠተነ፡ ልብነ፡=፦ ወአኮኑ፡
ካዕበ፡ ንዌድስ፡ ርእሰነ፡ ወእሁበክሙ፡ ምክንያተ፡ በዘ፡ ትትሜክሑ፡ አንትሙ፡፡ ከመ፡
13 ይኩንክሙ፡ ለኀበ፡ እለ፡ ይትሜክሑ፡ ለገጽ፡ ወአኮ፡ በልብ፡=፦ እመኒ፡ አድለው
ነ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወእመሰ፡ አንጽሕነ፡ በእንቲአክሙ፡ አምሰ፡ ፍቅረ፡ ክርስቶስ፡ ያግ
14 ብአነ፡ ናጥብዕ፡ ውስተ፡ ዝንቱ፡ ኵሉ፡፡ እስመ፡ አሐዱ፡ ሞተ፡ ቤዛ፡ ኵሉ፡
በዘ፡ ወድአ፡ ሞተ፡ ኵሉ፡=፦

Feſto Epiphaniæ.

CAP. V.

ET ſcimus quod ſi deſtructa fuerit domus habitationis noſtræ quæ eſt in terra, 1
habemus ædificium apud Deum in cœlis, quod non fecit manus hominis. *Et ipſum* 2
expectamus, ut induamur domo noſtrâ quæ eſt *in cœlis, propter quam laboramus.*
Et ſi induti fuimus, non nudi inventi ſumus. *Quia qui ſumus in hac domo no-* 3
ſtra, afflicti ſumus valdè: quia non cupimus exui, ſed ut induamur, ut abſor- 4
beatur mors in vita. *Et ipſe Deus adjuvabit nos, propter hoc quod dedit nobis,* 5
arrhabonem Spiritûs ſancti. *Confidite igitur, & audentes eſtote in omni tem-* 6
pore: & ſciatis igitur quòd migrabitis à corpore veſtro, & proficiſcemini ad Deum 7
noſtrum. *Quia credendo proficiſcemur, & non ſimulando.* *Confidite & gaudete,* 8
quia diſceſſuri ſumus à corpore noſtro, & profecturi ſumus ad Dominum noſtrum.
Et nunc gloriamur, ſive advenæ ſive incolentes, ei ſolummodò placere. *Quia* 9
oportet nos omnes ſubjici coram tribunali Chriſti, ut rependamus omnes nos 10
ſecundùm quod fecimus in corpore noſtro, ſive bonum ſive malum. *Scitis igi-* 11
tur timere Deum: hominibus demonſtramus Deo manifeſtum, & ſpero quòd ma-
nifeſtum erit nobis cor noſtrum. *Et non iterum laudabimus noſmetipſos ſed da-* 12
bo vobis occaſionem per quam gloriemini vos, ut ſit vobis quid dicatis *apud*
eos qui gloriantur ad faciem, & non in corde. *Sive placere ſtuduimus, Deo; & ſive* 13
puri fuimus, propter vos. *Charitas Chriſti reducat nos:* *Audentes ſumus in hoc to-* 14
to, quia unus mortuus eſt in redemptionem omnium, in quo jam mortuus eſt omnis.

Et pro omnibus mortuus est, ut *viventes*, non jam *sibiipsis* vivant, sed
15 Καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες, μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ
ipsi pro ipsis *mortuo* & *excitato*. Itaque nos ex *nunc* nemi-
16 τῷ ὑπὲρ αὐτῶν ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. Ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδέ-
nem novimus secundùm carnem: Si *verò* & cognovimus secundùm carnem Christum,
να οἴδαμεν κατὰ σάρκα· εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστὸν,
sed nunc non *ampliùs cognoscimus*. *Itaque* si *quis* in Christo, nova creatura:
17 ἀλλὰ νῦν οὐκ ἔτι γινώσκομεν. Ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις·
vetera transierunt, ecce facta sunt nova omnia. *At* omnia ex
18 τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα. Τὰ δὲ πάντα ἐκ
Deo, *reconciliante* nos *sibiipsi* per *Jesum* Christum, & *dante* nobis
τοῦ Θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν
ministerium reconciliationis: *Ut quia* Deus erat in Christo mundum re-
19 τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς· Ὡς ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλ-
concilians *sibiipsi*, non reputans illis delicta ipsorum, & *po-*
λάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμε-
nens in nobis verbum reconciliationis. Pro Christo ergò legatione fungi-
20 νος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς. Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύο-
mur, tanquam Deo exhortante per nos. Obsecramus pro Christo; Recon-
μεν, ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν. δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, Καταλ-
ciliamini Deo. *Nam* non *cognoscentem* peccatum, pro nobis peccatum fe-
21 λάγητε τῷ Θεῷ. Τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίη-
cit, ut nos efficeremur justitia Dei in ipso.
σεν, ἵνα ἡμεῖς γινώμεθα δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

CAP. VI. ς'.

Cooperantes autem & exhortamur, ne in vacuum gratiam Dei *re-*
1 Συνεργοῦντες δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δέ-
cipere vos. (Ait enim, Tempore accepto exaudivi te, & in die sa-
2 ξασθαι ὑμᾶς. (Λέγει γὰρ, Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σω-
lutis adjuvi te.) Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salu-
τηρίας ἐβοήθησά σοι.) ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτη-
tis. *Nullam in ullo* dantes offensionem, ut non vituperetur mini-
ρίας. Μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπὴν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ δια- 3
sterium: Sed in omnibus *constituentes* nosmetipsos sicut Dei *ministri*, in patien-
κονία· Ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι, ἐν ὑπομο- 4
tia multa, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis, In plagis,
νῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις, Ἐν πληγαῖς, 5
in *custodiis*, in seditionibus, in laboribus, in vigiliis, in jejuniis, In
ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις, Ἐν 6
castitate, in scientia, in longanimitate, in *bonitate*, in Spiritu sancto, in cha-
ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν Πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀ-
ritate non ficta, In verbo veritatis, in virtute Dei: per arma
γάπῃ ἀνυποκρίτῳ, Ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ· διὰ τῶν ὅπλων 7
justitiæ dextris & sinistris: Per gloriam & *ignominiam*, per
τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν· Διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ 8
infamiam & bonam famam: ut seductores, & veraces: Sicut ignoti, &
δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι, καὶ ἀληθεῖς· Ὡς ἀγνοούμενοι, καὶ 9
cogniti: quasi morientes, & ecce vivimus: ut castigati,
ἐπιγινωσκόμενοι· ὡς ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ ζῶμεν· ὡς παιδευόμενοι,
& non mortificati: Quasi tristes, semper autem gaudentes: sicut egen-
καὶ μὴ θανατούμενοι· Ὡς λυπούμενοι, ἀεὶ δὲ χαίροντες· ὡς πτω- 10
tes, multos autem locupletantes: tanquam nihil habentes, & omnia possiden-
χοὶ, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες· ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχον-
tes. Os nostrum *apertum est* ad vos, Corinthii: cor nostrum di-
τες. Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι· ἡ καρδία ἡμῶν πε- 11
latatum est. Non angustiamini in nobis, angustiamini autem in visceri-
πλάτυνται. Οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγ- 12
bus vestris. *At* eandem *compensationem*, (*ut natis* dico,) dilatamini & vos.
χνοις ὑμῶν. Τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν, (ὡς τέκνοις λέγω,) πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς. 13

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
[illegible]
[illegible]
20 [illegible]
21 [illegible]
[illegible]
[illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
[illegible]

Et pro omnibus ipse mortuus est, ut ii qui vivunt, non sibiipsis vivant, sed ei qui pro ipsis mortuus est, & resurrexit. 15 Proindè nos neminem novimus secundùm corpus. 16 Et si novimus Christum secundùm corpus, attamen ex hoc tempore non novimus. Quisquis igitur in Christo est, factus est creatura nova: vetera præterierunt. 17 Et facta sunt omnia nova à Deo ipso, qui reconciliavit nos sibi per Christum, & dedit nobis ministerium reconciliationis. 18 Quandoquidem Deus est qui per Christum reconciliavit mundum cum majestate sua, nec annumeravit eis ipsorum peccata, & posuit in nobis sermonem reconciliationis. 19

Dominicâ introitûs jejunii, & precationum. 10.

Nos igitur legati sumus pro Christo, & perindè acsi Deus rogaret vos per nos, pro Christo ergò obsecramus, reconciliamini Deo. 20 Eum enim qui non noverat peccatum, propter vos peccatum fecit, ut nos efficeremur per eum justitia Dei. 21

CAP. VI.

Porrò tanquam adjuvantes obsecramus vos, ne inanis fiat in vobis gratia Dei, quam recepistis. 1 Ait enim, In tempore accepto exaudivi te, & in die vitæ opem tibi tuli. 2 Ecce nunc tempus acceptum, & ecce nunc dies vitæ. Nemini dederitis occasionem offendiculi, ne sit nævus in ministerio nostro. 3 Sed in omni negotio præbeamus nosipsos esse ministros Dei, in tolerantia multa, in afflictionibus, in necessitatibus, in carceribus, 4 In plagis, in vinculis, in seditionibus, in labore, in vigilia, in jejunio, 5 In puritate, in scientia, in longanimitate, in lenitate, in Spiritu sanctitatis, in charitate non dolosa, 6 In sermone veritatis, in virtute Dei, per arma justitiæ tam in dextera, quàm in sinistra, 7 Per gloriam & opprobrium, per laudem & vituperium: tanquam impostores, tamen veraces: tanquam ignoti, tamen noti sumus: 8 Quasi mortui simus, & ecce vivimus: quasi corripiamur, at non morimur: 9 Quasi mœrore affecti sumus, tamen in omni tempore gaudemus: & tanquam egeni, multos tamen ditantes: tanquam nihil habentes, tamen omnia possidentes. 10

Feriâ VI. primâ jejunii. 11.

Os nostrum apertum est ad vos, ô Corinthii, & cor nostrum dilatatum. 11 Angustia non premimini in nobis, sed angustia premimini in visceribus vestris. 12 Cæterùm, tanquam filiis dico, compensate mihi usuras meas, quæ sunt apud vos, et dilatate charitatē vestrā erga me. 13

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 ወሞተ ፡ በእንተ ፡ ኵሉ ፡ ካመ ፡ እለሂ ፡ የሐይው ፡ ኢኮ ፡ ለርእሶሙ ፡ ዘይሐይው ፡
16 ዘእንበለ ፡ ለዝኩ ፡ ዘበእንቲአሆሙ ፡ ሞተሂ ፡ ወሐይወሂ ፡፡=፡ ወይእዜሰ ፡ አልቦ ፡ ዘናአም
ር ፡ እንከ ፡ በሥጋ ፡ ሰብእ ፡፡ ወእመኒ ፡ አእመርናሁ ፡ ለክርስቶስ ፡ በሥጋ ፡ ሰብእ ፡ እምይ
17 እዜሰ ፡ አልቦ ፡ ዘናአምር ፡ እንከ ፡፡=፡ ወይእዜሰ ፡ ተሐደሱ ፡ ኵልክሙ ፡ በክርስቶስ ፡
18 ኀለፈ ፡ ዘትካት ፡ ወናሁ ፡ ኮነ ፡ ሐዲስ ፡፡=፡ ወኵሉሰ ፡ እምኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡፡
19 ዘተዐረቀ ፡ በክርስቶስ ፡ ወወሀበነ ፡ መልእክተ ፡ ሣህሉ ፡፡=፡ እስመ ፡ ተዋለጠ ፡ እግዚአ
ብሔር ፡ ዓለመ ፡ በክርስቶስ ፡ ለኀጢአቶሙ ፡ ኀጢአቶሙ ፡ ወኢነጺሮ ፡ ወረሰየነ ፡ ለመልእክ
ተ ፡ ሣህሉ ፡፡=፡

Ipse mortuus est pro omnibus: ut viventes, non sibi vivant, sed ei qui pro ipsis mortuus est & vixit. 15 *Et nunc nemo est quem cognoscimus in carne hominis: & si cognovimus Christum in carne hominis, ex nunc nemo est quem cognoscemus ampliús.* 16 *Et nunc renovati estis omnes vos in Christo: vetus præterivit, & ecce factum est novum.* 17 *Et omnia ex Deo, qui reconciliatus est per Christum, & dedit nobis ministerium misericordiæ ejus.* 18 *Quia reconciliatus est Deus mundo per Christum, tegens peccata eorum, & non respiciens: & constituit nos pro ministerio misericordiæ ejus.* 19

Verſio VULGATA LATINA.

15 Et pro omnibus mortuus eſt Chriſtus : ut, & qui vivunt , jam non ſibi vivant, ſed
16 ei qui pro ipſis mortuus eſt & reſurrexit. Itaque nos ex hoc neminem novimus
ſecundùm carnem. Et ſi cognovimus ſecundùm carnem Chriſtum : ſed nunc jam
17 non novimus. Si qua ergò in Chriſto nova creatura, vetera tranſierunt : ecce
18 facta ſunt omnia nova. Omnia autem ex Deo , qui nos reconciliavit ſibi per
19 Chriſtum : & dedit nobis miniſterium reconciliationis. Quoniam quidem Deus
erat in Chriſto mundum reconcilians ſibi, non reputans illis delicta ipſorum, &
20 poſuit in nobis verbũ reconciliationis. Pro Chriſto ergò legatione fungimur, tan-
21 quã Deo exhortante per nos. Obſecramus pro Chriſto, reconciliamini Deo. Eum, qui
non noverat peccatũ, pro nobis peccatũ fecit, ut nos efficeremur juſtitia Dei in ipſo.

CAP. VI.

1 ADjuvantes autem exhortamur, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis : (Ait enim;
2 Tempore accepto exaudivi te, & in die ſalutis adjuvi te. Ecce nunc tempus
acceptabile, ecce nunc dies ſalutis :) Nemini dantes ullam offenſionem, ut non 3
vituperetur miniſterium noſtrum : Sed in omnibus exhibeamus noſmetipſos ſicut 4
Dei miniſtros , in multa patientia, in tribulationibus, in neceſſitatibus, in an-
guſtiis , In plagis, in carceribus, in ſeditionibus, in laboribus, in vigiliis, in jejuniis, 5
In caſtitate, in ſcientia, in longanimitate, in ſuavitate, in Spiritu ſancto, in chari- 6
tate non ficta, In verbo veritatis, in virtute Dei, per arma juſtitiæ à dextris, & à 7
ſiniſtris ; Per gloriam, & ignobilitatem ; per infamiam, & bonam famam : ut ſedu- 8
ctores, & veraces ; ſicut qui ignoti, & cogniti : Quaſi morientes, & ecce vivimus : 9
ut caſtigati, & non mortificati : Quaſi triſtes, ſemper autem gaudentes : ſicut 10
egentes, multos autem locupletantes : tanquam nihil habentes, & omnia poſſidentes.
Os noſtrum patet ad vos, ô Corinthii, cor noſtrum dilatatum eſt. Non anguſtiamini 11
in nobis : anguſtiamini autem in viſceribus veſtris : Eandem autem habentes re- 12
munerationem, tanquam filiis dico, Dilatamini & vos : 13

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* وانما مات عن الكل ليلا تكون مذ الان حياة الاحياء لنفوسهم بل للذي مات عنهم 15
وقام . تم * فلذلك نحن مذ الان ما نعرف احدا بما يخص البشر . ولين كنا قد عرفنا 16
المسيح بما يختص بالبشر . لكننا الان لم نعرفه بها ايضا * فلذلك من هو في امانة المسيح 17
برية جديدة . فقد عبر الامور السالفة وها الاشياء كلها التي قد صار فيها جديدة * وهذه 18
كلها من الله . الذي صالحنا لذاته بيسوع المسيح . ومنحنا خدمة المصالحة * كما انه لم 19
يزل الاها . استصلح العالم لذاته بالمسيح . لا ذاكرا لهم هفواتهم . ووضع فينا كلام المصالحة .
* فنحن عوض المسيح نسعى كان الله يفديكم بنا . فنطلب عوض المسيح اليكم ان 20
تصالحوا الله * لان من لم يعرف خطية من اجلنا عمل خطية . لنصير نحن به عدلا 21
لله * تم *

* الفصل السادس *

* الاحد السادس عشر بعد العنصرة . وللقديسة اوفيمية * فاذ نساعد هذا العزم 1
نسلكم ان لا تقبلوا نعمة الله جزافا * لانه يقول في وقت مقبول استجيب لك . وفي يوم الخلاص 2
اعينك . ها الان وقتا حسنا قبوله . ها الان يوم الخلاص * لا نعطي تعويقا ما . ولا في شي من 3
الاشياء . ليلا تعيب الخدمة وتذم * بل نوضح دائما في كل امر كخدام الله . بصبر كثير 4
بغموم . بشدائد . بضيقات * بجراحات . بحبوس . باعواز مواضع نقيم فيها . باتعاب . باسهار 5
باصوام * بطهارة . بمعرفة . بتمهل . بخيرية . بروح قدس . بمحبة بلا مراءاة * بكلام 6 7
الحق . بقوة الله . باسلحة العدل . اليمينية واليسارية * بشرف وهوان . بسوء الذكر وحسن 8
الثناء . كمضلين ومحقين . كمجهولين ومعروفين * كمايتين وها نحن عايشون . كمؤدبين و 9
غير مايتين * كمغمومين ومسرورين دائما . كمساكين ومغنيين كثيرين . كمن لا شي لنا . 10
وللاشياء كلها مالكين . تم . * قراءة الاربعا من الجمعة الثانية عشر بعد العنصرة *
* يا اهل قورنثوس فمنا قد انفتح نحوكم . وقلبنا قد رحب واتسع * فما تضيقون 11 12
فينا . انما تضيقون في حشا اذهانكم * واقول لكم بما انكم اولادي استكفوا هذه 13
المجازاة نفسها وارحبوا وانتم *

15 * *Et ſanè mortuus eſt pro omnibus, ut vita viventium non ſit poſthac ſibiipſis, ſed ei qui pro ipſis mortuus eſt & reſurrexit.* Hactenus. 16 *Propterea nos poſthac neminem novimus, quod attinet ad carnem. Et licèt noverimus Chriſtum prout ad carnem attinet, nunc tamen eum non ampliùs novimus in ipſa.* 17 *Quapropter qui eſt in fide Chriſti nova creatura, jam prætergreſſus eſt res præteritas, & ecce res omnes in quibus factus eſt, novæ ſunt.* 18 *Atque hæc omnia ex Deo ſunt, qui nos reconciliavit ſibi per Jeſum Chriſtum, deditque nobis miniſterium reconciliationis.* 19 *Quippe qui eſt indeſinenter Deus, reconciliavit mundum ſibi per Chriſtum, haud mentionem faciens culparum eorum : poſuitque in nobis ſermonem reconciliationis.* 20 * *Nos itaque vice Chriſti ſupplicamus, ac ſi redimeret vos Deus per nos : voſque rogamus vice Chriſti, ut reconciliemini Deo.* 21 *Qui enim non novit peccatum, pro nobis factus eſt peccatum : ut nos per ipſum fieremus juſtitia Deo.* Finis.

CAP. VI.

Dominicâ decimâ ſextâ poſt Pentecoſten. Et pro ſancta Euphemia.

1 *HOc igitur conſilium promoventes, obſecramus vos ne fruſtra gratiam Dei recipiatis.* 2 *Dicit enim ipſe ; Tempore accepto exaudiam te, & in die ſalutis adjuvabo te : ecce nunc tempus cujus opportuna eſt acceptio, ecce nunc dies ſalutis.* 3 *Ne ullum præbeamus impedimentũ ulla in re, ne vituperetur miniſterium & arguatur.* 4 *Sed declaremus noſipſos in omni negotio ut miniſtros Dei, in patientia multa, in mœroribus, in afflictionibus, in anguſtiis,* 5 *In plagis, in carceribus, in penuria locorum in quibus commoremur, in laboribus, in vigiliis, in jejuniis.* 6 *In puritate, in ſcientia, in longanimitate, in bonitate, in Spiritu ſancto, in charitate abſque ſimulatione,* 7 *In ſermone veritatis, in virtute Dei, per arma juſtitiæ dextra ac ſiniſtra,* 8 *Per gloriam & ignominiam, per malum nomen & bonam laudem : ut ſeductores, at veraces :* 9 *ut ignoti, ſed noti : Ut morientes, & ecce vivi ſumus : ut caſtigati, ſed non morientes :* 10 *Ut mœrentes, at ſemper hilares : ut pauperes, at multos ditantes : quaſi nihil habentes, ſed res omnes poſſidentes.* Finis.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis duodecimæ poſt Pentecoſten.

11 *O Corinthii, os noſtrum apertum eſt erga vos, & cor noſtrum ampliatum eſt atque dilatatum.* 12 *Non ergo patimini anguſtiam in nobis, ſed anguſtiam patimini in viſceribus mentium veſtrarum.* 13 *Et vobis dico, prout eſtis filii mei, Concedite mihi hanc eandem compenſationem, & dilatemini vos etiam.*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 እስመ ፡ በእንተ ፡ ክርስቶስ ፡ ንትነበል ፡ በዘ ፡ አስተፈሥሐነ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወንስእል ፡
21 ኀበ ፡ ክርስቶስ ፡ ከመ ፡ ትትመየጡ ፡ ኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡=፡ እስመ ፡ ዘኢያአምር ፡ ኀ
ጢአተ ፡ ገብረ ፡ ኀጢአተ ፡ ከመ ፡ ኪያነ ፡ ያጽድቀነ ፡ ለእግዚአብሔር ፡=፡

በስሙን ፡ ሰንበት ፡ ጾመ ፡ መንበብ ፡=፡

1 ፪ ናስተበቍዐኪ ፡ ወንረድእኪ ፡ ተወከፉ ፡ ለነ ፡ ወኢትረስይዋ ፡ ለከንቱ ፡ ለጸጋ ፡ እግዚአብሔ
2 ር ፡=፡ እስመ ፡ ከመዝ ፡ ይቤ ፡ በዕለተ ፡ ኅሪት ፡ ሰማዕኩከ ፡፡ ወበዕለተ ፡ መድኀኒት ፡
3 ረዳእኩከ ፡፡ ወናሁ ፡ ይእዜ ፡ ጊዜ ፡ ሣህሉ ፡ ወናሁ ፡ ዮም ፡ ዕለተ ፡ አድኀኖቱ ፡=፡
4 ወኢትግበሩ ፡ ሳቲ ፡ ዕቅፍተ ፡ ለመልእክትክሙ ፡ ወኢበመንትኒ ፡ ከመ ፡ ኢታነውርዋ ፡፡
5 በተዝካረ ፡ ሰማዕት ፡=፡ ወበኵሉ ፡ ርእዩ ፡ ርእሰክሙ ፡ ላእከ ፡
6 እግዚአብሔር ፡ በብዙኅ ፡ ትዕግሥት ፡ በኵሉ ፡ ወበሕማም ፡ ወበጸዕር ፡ ወበመንዳቤ ፡=፡
7 ወበተቀሥፎ ፡ ወበተሞቅሖ ፡፡ በሠራሕ ፡ ወበተሀውኮ ፡ በትጋህ ፡=፡ ወበምክር ፡ በአእም
8 ሮ ፡ ወበተሰፋው ፡ ወበምሒር ፡ ወበጾም ፡=፡ በአንጽሖ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ዘአልቦ ፡ ኑፋቄ ፡
በኀይለ ፡ እግዚአብሔር ፡ በእንተ ፡ ወልታ ፡ ጽድቅ ፡ ዘእመየማን ፡ ወእመፀጋም ፡=፡
9 በእንተ ፡ ክብር ፡ ወኀሳር ፡ በእንተ ፡ መርገም ፡ ወመ [ድሐር ፡፡] ከመ ፡ ኃጥኣን ፡ ወጻድቃ
ን ፡፡=፡ [ከመ ፡ እ] ለ ፡ ኢያአምሩ ፡ ወማእ [ምራን ፡ ከ] መ ፡ ምዉታን ፡ ወናሁ ፡ [ነኀዩ ፡
10 ከመ ፡] ምንስሳን ፡ ወኢቀታ [ለን ፡=፡ ከመ ፡ ተ] ኩዛን ፡ ወዘልፈ ፡ ንት [ሐሰይ ፡ ካመ ፡]
11 ነዳያን ፡ ወለብዙኃን ፡ [ታብዕሉ ፡ ከ] መዘ ፡ አልብክሙ ፡ ወ [ታጠርዩ ፡ ኵ] ሉ ፡ ወስተ ፡
12 እዴክሙ ፡=፡ [እፈነ ፡ ርኅወ ፡] ለክሙ ፡ ሰብእ ፡ ቀር [ንቀስ ፡ ተረኀ] ብ ፡ ልብነ ፡=፡ ሊት
13 ነህኩ ፡ ለ [ነ ፡ ተነህኩ ፡] ለአማዑትክሙ ፡=፡ በእንተ ፡ ወእቱ ፡ ፍዳሃ ፡ ለዛቲ ፡ እብለክ
ሙ ፡ ከመዝ ፡ ለደቂቅየ ፡ ተርኅቡ ፡ አንትሙኒ ፡=፡

Quia pro Chriſto legatione fungimur ſecundùm quod exhortatus eſt nos Deus, & 20
rogamus apud Chriſtum, ut convertamini ad Deum. Quia qui neſciebat pecca- 21
tum, fecit peccatum ut nos juſtificaret Deo.

Octavo ſabbato jejunii, lectio.

CAP. VI.

ROgamus & adjuvamus, ut recipiatis nos, & non faciatis vacuam gratiam 1
Dei. Quia ſic dicit, In die accepto audivi te, & in die ſalutis ſuccurri tibi, 2
& ecce nunc tempus miſericordiæ ejus, & ecce hodiè dies ſalutis ejus. Et ne ſa- 3
ciatis ſcandalum miniſterio veſtro, in ulla re, ut non maculetis illud.

In commemoratione Martyrum.

Et in omnibus exhibete voſmetipſos miniſtros Dei, in multa patientia in omnibus, 4
& in afflictione, & in opprobrio, & in tribulatione, Et in percuſſione, & in 5
incarceratione, in labore, & in commotione, in vigilia, Et in prudentia, in ſci- 6
entia, in ſpe, & in miſericordia, & in jejunio, In puritate Spiritûs ſancti qui 7
non eſt incredulus, in virtute Dei, per arma juſtitiæ à dextra & ſiniſtra : Pro- 8
pter gloriam & ignominiam, propter maledictionem & benedictionem, ut peccato-
res, & juſti : Ut ignorantes, & ſcientes : ut morientes, & ecce vivimus : ut 9
tentati, nec tamen interfecti : Ut triſtes, & ſemper gaudentes : ut pauperes, ſed 10
multos ditantes : ut non habentes vos, ſed in manus veſtras omnia conferentes. Os 11
noſtrum apertum eſt pro vobis, Corinthii, cor noſtrum dilatatum eſt. Non eſtis ex- 12
tenuati in nobis, extenuati eſtis in viſceribus veſtris. Propter hanc retributio- 13
nem hoc loquor vobis ſicut filiis meis, Dilatamini vos etiam.

Ne *ſitis alie̊ro jugo copulati* infidelibus. Quæ enim participatio juſtitiæ *& iniquitati*?
14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις. τίς γὰρ μετοχὴ δικαιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ;
quæ *verò communio* luci ad tenebras? Quæ autem conventio *Chriſto* ad Belial?
15 τίς δὲ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; Τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς Βελίαρ;
aut quæ pars fideli cum infideli? Qui autem conſenſus templo Dei cum idolis?
16 ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; Τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων;
Vos enim templum Dei eſtis *viventis*, ſicut dicit Deus; Quoniam inhabitabo in
ὑμεῖς γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐστε ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ Θεὸς, Ὅτι ἐνοικήσω ἐν
illis, & inambulabo: & ero illorum Deus, & ipſi erunt mihi populus.
αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω· καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεὸς, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι λαός.
Ideò exite de medio eorum, & ſeparamini, dicit Dominus: & immundum ne
17 Διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν, καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος· καὶ ἀκαθάρτου μὴ
attingite: & ego recipiam vos. Et ero vobis in patrem, & vos eritis
18 ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς. Καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ
mihi in filios & filias, dicit Dominus omnipotens.
μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει Κύριος παντοκράτωρ.

CAP. VII. ζ΄.

Has ergò habentes promiſſiones, *dilecti*, mundemus noſipſos ab
1 ΤΑύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοὶ, καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ Η΄
omni inquinamento carnis & ſpiritûs, perficientes ſanctificationem in timore Dei.
παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες ἁγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ.
Capite nos: neminem *injuriâ affecimus*, neminem corrupimus, neminem *avarè frau-*
2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα ἐφθείραμεν, οὐδένα ἐπλεονεκτή-
davimus. Non ad condemnationem dico: *prædixi* enim quòd in cordibus noſtris
3 σαμεν. Οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν
eſtis ad commoriendum & convivendum. Multa mihi fiducia apud vos: mul-
ἐστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συζῆν. Πολλή μοι παῤῥησία πρὸς ὑμᾶς, πολ- 4
ta mihi gloriatio pro vobis: repletus ſum conſolatione: ſuperabundo
λή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι
gaudio in omni tribulatione noſtrâ. *Etenim venientibus nobis* in Macedo-
τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν. Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδο- 5
niam, nullam habuit *relaxationem* caro noſtra: ſed *in omni tribulati*: fo-
νίαν, οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν· ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξω-
ris pugnæ, intùs timores. Sed *conſolans* humiles, conſolatus eſt
θεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι. Ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς, παρεκάλεσεν 6
nos Deus in adventu Titi. Non ſolùm autem in adventu ejus,
ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου. Οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, 7
ſed etiam in conſolatione quâ conſolatus eſt in vobis, referens nobis veſtrum
ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν
deſiderium, veſtrum fletum, veſtram æmulationem pro me: ita ut *me* magis
ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμὸν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ· ὥστε με μᾶλλον
gaudere. Quoniam ſi & contriſtavi vos in epiſtola, non *pœnitudine ducor*, ſi &
χαρῆναι. Ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ, οὐ μεταμέλομαι, εἰ καὶ 8
pœnitudine ducar: intueor enim quòd epiſtola illa, ſi & ad horam, contriſtavit
μετεμελόμην· βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς ὥραν, ἐλύπησεν
vos. Nunc gaudeo, non quia contriſtati eſtis, ſed quia contriſtati eſtis ad pœnitentiam.
Η΄ ὑμᾶς. Νῦν χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν. 9
Contriſtati eſtis enim ſecundùm Deum, ut in nullo *detrimento affecti fueritis* ex nobis.
ἐλυπήθητε γὰρ κατὰ Θεὸν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν.
Nam ſecundùm Deum triſtitia pœnitentiam in ſalutem *haud pœnitendam adoperatur*:
Ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται· 10
at mundi triſtitia mortem *adoperatur*.
ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

14 ܐܝܬ ܠܟܐܢܘܬܐ ܫܘܬܦܘܬܐ ܓܝܪ ܐܝܢܐ .ܡܗܝܡܢܝܢ ܕܠܐ ܠܐܝܠܝܢ ܢܝܪܐ ܒܢܝ̈ ܬܗܘܘܢ ܘܠܐ *
15 ܐܝܬ ܫܠܡܘܬܐ ܐܝܢܐ ܐܘ * .ܚܫܘܟܐ ܥܡ ܠܢܘܗܪܐ ܐܝܬ ܚܘܠܛܢܐ ܐܝܢܐ ܐܘ .ܥܘܠܐ ܥܡ
16 ܐܝܢܐ ܐܘ * .ܡܗܝܡܢ ܕܠܐ ܥܡ ܠܡܗܝܡܢܐ ܐܝܬ ܡܢܬܐ ܐܝܢܐ ܐܘ .ܣܛܢܐ ܥܡ ܠܡܫܝܚܐ
ܕܐܠܗܐ ܐܢܬܘܢ ܗܝܟܠܗ ܓܝܪ ܐܢܬܘܢ .ܕܝܘ̈ܐ ܥܡ ܕܐܠܗܐ ܠܗܝܟܠܗ ܐܝܬ ܫܘܝܘܬܐ
ܠܝ ܢܗܘܘܢ ܘܗܢܘܢ ܐܠܗܐ ܠܗܘܢ ܘܐܗܘܐ .ܒܗܘܢ ܘܐܗܠܟ ܒܗܘܢ ܕܐܥܡܪ .ܕܐܡܝܪ ܐܝܟܢܐ .ܚܝܐ
17 ܘܒܛܡܐܐ .ܡܪܝܐ ܐܡܪ .ܡܢܗܘܢ ܘܐܬܦܪܫܘ .ܒܝܢܬܗܘܢ ܡܢ ܦܘܩܘ ܗܢܐ ܡܛܠ * .ܥܡܐ
18 ܠܒܢܝ̈ܐ ܠܝ ܬܗܘܘܢ ܘܐܢܬܘܢ .ܠܐܒܐ ܠܟܘܢ ܘܐܗܘܐ * .ܐܩܒܠܟܘܢ ܘܐܢܐ .ܬܬܩܪܒܘܢ ܠܐ
.ܐܚܝܕ ܕܟܠ ܡܪܝܐ ܐܡܪ .ܘܠܒܢܬܐ

* ܩܦܠܐܘܢ * ܙ *

1 ܛܢܦܘܬܐ ܟܠܗ ܡܢ ܢܦܫܢ ܢܕܟܐ .ܚܒܝܒܝ ܡܘܠܟܢ̈ܐ ܗܠܝܢ ܗܟܝܠ ܠܢ ܕܐܝܬ ܡܛܠ *
2 ܠܐ ܠܐܢܫ .ܐܚܝ ܣܝܒܪܘܢܝ * .ܕܐܠܗܐ ܒܕܚܠܬܐ ܩܕܝܫܘܬܐ ܘܢܓܡܘܪ .ܘܕܪܘܚܐ ܕܒܣܪܐ
3 ܩܕܡ .ܐܢܐ ܐܡܪ ܠܡܚܝܒܘܬܟܘܢ ܗܘܐ ܠܐ * .ܚܒܠܢ ܠܐ ܠܐܢܫ .ܐܥܘܠܢ
.ܘܠܡܚܐ ܐܟܚܕܐ ܠܡܡܬ ܐܢܬܘܢ ܚܒܝܫܝܢ ܕܒܠܒܢ ܐܡܪܬ ܓܝܪ

* ܕܟܠܝܘܡ * ܝܒ *

4 ܐܢܐ ܘܡܠܐ .ܫܘܒܗܪܐ ܒܟܘܢ ܠܝ ܐܝܬ ܘܣܓܝ .ܒܟܘܢ ܠܝ ܐܝܬ ܣܓܝܐܐ ܦܪܗܣܝܐ *
5 .ܠܡܩܕܘܢܝܐ ܓܝܪ ܕܐܬܝܢ ܡܢ ܐܦ * .ܐܘܠܨܢܝ̈ ܒܟܠܗܘܢ ܚܕܘܬܐ ܠܝ ܡܣܬܝܪܐ ܘܡܝܬܪ .ܒܘܝܐܐ
ܠܓܘ ܘܡܢ ܩܪܒܐ ܠܒܪ ܡܢ .ܐܬܐܠܨܢ ܒܟܠܡ ܐܠܐ .ܠܦܓܪܢ ܗܘܐ ܢܝܚ ܚܕ ܐܦܠܐ
6 ܒܡܐܬܝܬܗ ܘܠܐ * .ܕܛܝܛܘܣ ܒܡܐܬܝܬܗ ܒܝܐܢ .ܠܡܟܝ̈ܟܐ ܕܡܒܝܐ ܗܘ ܐܠܗܐ ܐܠܐ * .ܕܚܠܬܐ
7 .ܕܠܘܬܢ ܚܘܒܟܘܢ ܥܠ ܠܢ ܡܫܬܥܐ ܟܕ .ܒܟܘܢ ܕܐܬܬܢܝܚ ܗܘ ܒܢܝܚܗ ܐܦ ܐܠܐ .ܒܠܚܘܕ
8 ܕܐܦܢ * .ܒܗ ܗܘܝܬ ܚܕܝܬ ܣܓܝܐܐ .ܫܡܥܬ ܘܟܕ .ܐܦܝ ܕܥܠ ܘܛܢܢܟܘܢ ܐܒܠܟܘܢ ܘܥܠ
ܐܓܪܬܐ ܕܗܝ ܓܝܪ ܐܢܐ ܚܙܐ .ܩܕܝܡ ܡܢ ܠܝ ܗܘܐ ܬܘܝ ܐܦܢ .ܠܝ ܗܘܐ ܬܘܝ ܠܐ .ܒܐܓܪܬܐ ܠܟܘܢ ܐܥܝܩܬ
9 ܡܛܠ ܐܠܐ .ܠܟܘܢ ܕܥܩܬ ܠܐ .ܐܢܐ ܚܕܐ ܗܫܐ * .ܠܟܘܢ ܐܥܝܩܬ ܠܫܥܬܐ ܐܦܢ
ܠܐ ܕܒܡܕܡ .ܒܐܠܗܐ ܓܝܪ ܠܟܘܢ ܥܩܬ .ܠܬܝܒܘܬܐ ܐܝܬܝܬܟܘܢ ܕܥܩܬܟܘܢ
10 ܘܠܚܝܐ ܗܦܟܐ ܕܠܐ ܕܢܦܫܐ ܬܝܒܘܬܐ .ܐܠܗܐ ܕܡܛܠ ܓܝܪ ܥܩܬܐ * ܡܢܢ ܬܬܚܣܪܘܢ
.ܥܒܕܐ ܗܘ ܡܘܬܐ ܕܥܠܡܐ ܕܝܢ ܥܩܬܐ .ܥܒܕܐ

Ne ſitis conſortes iis qui ſunt increduli. 14
Quod enim conſortium eſt juſtitiæ cum iniquitate? aut quæ commiſtio luci cum tenebris? Aut quæ concordia Chriſto cum Satana? 15 aut quæ pars fideli cum incredulo? Aut quis conſenſus eſt templo Dei, cum dæmoniorum *templo*? 16 Vos enim eſtis templum Dei viventis, quemadmodum ait, Habitabo in eis, & ambulabo inter eos, & ero illorum Deus, ipſique erunt mihi populus. Propterea 17 exite è medio illorum, & ſeparemini ab illis, dicit Dominus; & impurum ne tetigeritis, & ego excipiam vos. Et ero vobis 18 pro patre, & vos eritis mihi pro filiis & filiabus, dicit Dominus qui omnia complectitur.

CAP. VII.

Quum igitur habeamus has promiſſiones, 1 dilectiſſimi mei, purgemus noſipſos ab omni immunditia carnis & ſpiritûs, & operemur ſanctimoniam cum timore Dei. Suſtinete 2 nos, fratres mei, in neminem iniquè egimus, neminem corrupimus, nemini injuriam intulimus. Non ad veſtri condemnationem dico, ſiquidem jam ante dixi, in corde noſtro vos 3 eſſe repoſitos ad moriendum ſimul & ad vivendum.

Quotidiè. 12.

Multa eſt mihi fiducia erga vos multáque 4 mihi eſt in vobis gloriatio, & plenus ſum conſolatione, ac majorem in modum abundat in me gaudium in omnibus afflictionibus 5 meis. Etenim à quo venimus in Macedoniam, nullam omninò requiem habuit corpus noſtrum, ſed in omnibus afflicti ſumus: foris pugna, intùs autem terror. Sed Deus 6 ille qui conſolatur humiles, nos conſolatus eſt per adventum Titi. Nec ſolùm per adven- 7 tum ejus, ſed etiam tranquillitate illâ quâ potitus eſt ex vobis: Siquidem renuntiavit nobis de charitate veſtra erga nos, déque luctu veſtro, & zelo veſtro pro nobis: quæ quum audirem, gaudii plurimum habui. Nam etiamſi mœrore vos affecerim per epi- 8 ſtolam, non me pœnitet, etiamſi pœnituiſſet. Video enim quòd epiſtola illa quamvis ad horam mœrore vos affecerit, Me tamen 9 gaudio affecit; non quòd triſtati ſitis, ſed quia triſtitia veſtra ad pœnitentiam vos adduxit: contriſtati enim eſtis ſecundùm Deum, ut nihil detrimenti accipiatis à nobis. Nam triſtitia quæ propter Deum eſt, pœni- 10 tentiam animæ efficit non regreſſuram, & convertit ad ſalutem: triſtitia verò mundi mortem efficit.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ወኢትኩኑ፡ኑፋቃን፡ ወኢትሖሩ፡ ውስተ፡ ካልእ፡ አርዑት። መኑ፡ ዘያስተዓርዮ፡ ለጽድቅ፡
15 ምስለ፡ ኃጢአት፡ ወመኑ፡ ይደምሮሙ፡ ለጽልመት፡ ምስለ፡ ብርሃን። ወመኑ፡ የኃብሮ
ሙ፡ለክርስቶስ፡ምስለ፡ቤልሖር። ወመኑ፡ ዘይከፍሎሙ፡ ለመሀይምናን፡ ምስለ፡ኑፋቃን።
16 ወመኑ፡ዘያነብር፡ ጣዖተ፡ ውስተ፡ ቤተ፡ እግዚአብሔር፡ አኮኑ፡ ንሕነ፡ ውእቱ፡ ቤቱ፡ ለ
እግዚአብሔር፡ ሕያው። በከመ፡ ይቤ፡ እግዚአብሔር፡ አኃድር፡ ኀቤሆሙ፡ ወአ
ንሶሱ፡ ማእከሎሙ፡ ወእከውኖሙ፡ አምላኮሙ፡ ወእሙንቱኒ፡ ይከውኑኒ፡ ሕ
ዝብየ።

Et ne ſitis increduli, neque eatis in alio jugo: quis eſt qui conſociat ju- 14 *ſtitiam cum peccato? & quis commiſcet tenebras cum luce? Et quis con-* 15 *cordare facit Chriſtum cum Belhor? & quis eſt qui participes facit fideles cum infidelibus? Et quis eſt qui collocat Idolum in domo Dei? nónne nos* 16 *ſumus domus Dei viventis? ſicut dixit Deus; Habitabo apud eos, & ambulabo medio eorum, & ero iis Deus eorum, & ipſi erunt mihi populus meus.*

Verſio VULGATA LATINA.

14 Nolite jugum ducere cum infidelibus. Quæ enim participatio juſtitiæ cum ini-
15 quitate? Aut quæ ſocietas luci ad tenebras? Quæ autem conventio Chriſti ad
16 Belial? Aut quæ pars fideli cum infideli? Qui autem conſenſus templo Dei cum
idolis? Vos enim eſtis templum Dei vivi, ſicut dicit Deus; Quoniam inhabi-
tabo in illis, & inambulabo inter eos, & ero illorum Deus, & ipſi erunt mihi
17 populus. Propter quod exite de medio eorum, & ſeparamini, dicit Dominus, &
18 immundum ne tetigeritis: Et ego recipiam vos: & ero vobis in patrem, & vos
eritis mihi in filios & filias, dicit Dominus omnipotens.

CAP. VII.

1 HAs ergò habentes promiſſiones, chariſſimi, mundemus nos ab omni inqui-
2 namento carnis & ſpiritûs, perficientes ſanctificationem in timore Dei. Capite
3 nos. Neminem læſimus, neminem corrupimus, neminem circumvenimus. Non
ad condemnationem veſtram dico: prædiximus enim quòd in cordibus noſtris
eſtis, ad commoriendum, & ad convivendum. Multa mihi fiducia eſt apud vos, 4
multa mihi gloriatio pro vobis: repletus ſum conſolatione, ſuperabundo gau-
dio in omni tribulatione noſtra. Nam & cùm veniſſemus in Macedoniam, 5
nullam requiem habuit caro noſtra, ſed omnem tribulationem paſſi ſumus: foris
pugnæ, intùs timores. Sed qui conſolatur humiles, conſolatus eſt nos Deus in ad- 6
ventu Titi. Non ſolùm autem in adventu ejus, ſed etiam in conſolatione, quâ 7
conſolatus eſt in vobis, referens nobis veſtrum deſiderium, veſtrum fletum, veſtram
æmulationem pro me, ita ut magìs gauderem. Quoniam etſi contriſtavi vos in 8
epiſtola, non me pœnitet: etſi pœniteret, videns quòd epiſtola illa (etſi ad
horam) vos contriſtavit; Nunc gaudeo: non quia contriſtati eſtis, ſed quia con- 9
triſtati eſtis ad pœnitentiam. Contriſtati enim eſtis ſecundùm Deum, ut in nullo
detrimentum patiamini ex nobis. Quæ enim ſecundùm Deum triſtitia eſt, 10
pœnitentiam in ſalutem ſtabilem operatur: ſeculi autem triſtitia mortem
operatur.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* لا تكن موازينكم مايلة الى الكفار * لان اية شركة بين العدل والاثم * واية شركة 14
للنور مع الظلمة * واي اتفاق للمسيح مع المارق * ام اي حظ للمومن مع الكافر * ام اية 15 16
مشاركة لهيكل الله مع الاصنام * الاحد السابع عشر بعد العنصرة *
لانكم انتم هيكل الله الحي كما قال الله * تم * اني ساسكن فيهم واتخطر في عقولهم *
واكون لهم الاها ويكونون هم لي شعبا * فلهذا اخرجوا من بينهم يقول الرب * وتغيروا 17
منهم * ولا تمسوا نجسا * وانا اقبلكم * واكون لكم ابا * قال الرب الممسك الكل * وانتم 18
تكونون لي بنين وبنات * الفصل السابع * يا احبتي 1
اذ لنا مثل هذه المواعيد * قراءة الخميس من الجمعة الثانية عشر بعد العنصرة *
فلنطهرن انفسنا من كل دنس بدن وروح * مكملين قداسة بخشية الله * تم * سعونا فما 2
ظلمنا احدا * ولا فسدنا احدا * ولا استغنمنا احدا * ولست اقول هذا متوخيا دينونة احد * 3
لاني قد سبقت فقلت انكم في قلوبنا مضمرون ان نموت معكم ونعيش معكم * فلي دالة 4
كثيرة عليكم * ولي فخر عظيم بكم * قد تمليت بالعزاء * وقد ترايدت في السرور كثيرا في
كافة حزننا * لاننا لما جينا الى مكدونية * لم يحصل لبشرتنا ولا راحة واحدة * بل مغمومين 5
في كل امر * فمن خارج قتال * ومن داخل مخاوف * لكن الاله المسلي المتواضعين عزانا 6
بحضور تيطس * وليس بوروده فقط * بل وبالعزاء الذي تعزا بكم * لما اخبرنا بشوقكم 7
الينا * بتحننكم * بغيرتكم الي * حتى اني فرحت كثيرا * لاني وان كنت قد غممتكم 8
بالرسالة فما ندمت * وان كنت قد ندمت * لاني انظر ان تلك الرسالة وان كانت احزنتكم
مدة ساعة * فافرح الان * لا لانكم حزنتم * بل سرور * لانكم حزنتم للندامة والتوبة * 9
لانكم حزنتم حزنا مرضيا لله لكيلا تخسروا منا ولا في شي واحد *
* قراءة الجمعة من الجمعة الثانية عشر بعد العنصرة * لان الحزن المرضي لله 10
يصطنع توبة مودية الى الخلاص التي لا ندم فيها * وحزن العالم يصطنع موتا * تم *

14 *Nè ſint libræ veſtræ propendentes ad infideles. Quod enim conſortium eſt inter juſtitiam & iniquitatem? & quæ*
15 *communio luci cùm tenebris? Et quæ concordia Chriſto cùm apoſtata? aut quæ*
16 *pars fideli cum infideli? Aut quod conſortium templo Dei cum idolis?*

Dominicâ decimâ ſeptimâ poſt Pentecoſten.

Vos enim eſtis templum Dei vivi, ſicut dixit Deus, Hactenus. *Equidem habitabo in eis, & deambulabo in mentibus eorum: & ero illis Deus, & ipſi erunt mihi populus.*
17 *Propterea egredimini de medio eorum, dicit Dominus; & ſegregemini ab eis: & nè tangatis pollutum, & ego excipiam vos.*
18 *Eróque vobis in patrem, ait Dominus omnia tenens, & vos eritis mihi in filios & filias.*

CAP. VII.

1 *O Dilecti mei, cùm hujuſmodi promiſſiones habeamus,*

Lectio feriæ quintæ hebdomadis duodecimæ poſt Pentecoſten.

mundemus animas noſtras ab omni inquinamento carnis ac ſpiritus, perficientes ſanctimoniam cum timore Dei. Hucuſque.
2 *Capite nos: neminem oppreſſimus, neminem corrupimus, neminem deprædati ſumus.*
3 *Neque hoc dico intendens condemnationem ullius: jam enim prædixi vos eſſe in cordibus noſtris abſtruſos, ad moriendum vobiſcum, & vobiſcum vivendum.*
4 *Multa quidem mihi eſt fiducia in vobis, & maxima mihi gloriatio de vobis: impletus ſum conſolatione, vehementer abundavi gaudio in omni mœrore noſtro.*
5 *Etenim cum veniſſemus Macedoniam, nullam adepta eſt caro noſtra requiem vel unam, ſed afflicti in rebus omnibus: foris enim pugna, & intus pavores.*
6 *Sed Deus conſolator humilium conſolatus eſt nos per præſentiam Titi.*
7 *Nec ſolùm per adventum ejus, ſed & per conſolationem quam de vobis accepit, quum nobis narrâſſet vehemens deſiderium veſtrum erga nos, teneritudinem veſtram, zelum veſtrum erga me: ita ut valde ſim gaviſus.*
8 *Nam etiamſi vos contriſtavi per epiſtolam, non me tamen pænitet: & quanvis me pœniteret; quia video quòd epiſtola illa (licet horulæ ſpatio) vos contriſtârit, jam gaudeo:*
9 *Non quòd contriſtati fueritis: ſed gaviſus ſum, quoniam contriſtati eſtis ad pœnitudinem & pœnitentiam: contriſtati enim eſtis triſtitiâ Deo gratâ, ut nulla in re detrimentum patiamini à nobis.*

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis duodecimæ poſt Pentecoſten.

10 *Nam triſtitia Deo grata operatur pœnitentiam ducentem ad ſalutem, in qua non eſt pœnitudo: triſtitia verò mundi, mortem operatur.* Hactenus.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 ወባሕቱ ፡ ፃኡ ፡ እማእከሎሙ ፡ ወተፈለጡ ፡ እምኔሆሙ ፡ ይቤ ፡ እግዚአብሔር ፡ [illegible]ትግ
18 ሥሡ ፡ ርኩሰ ፡ ወአነ ፡ አትወከፈክሙ ፡፡ ወእከውነክሙ ፡ ለአብክሙ ፡ ወአንትሙኒ ፡ ትከ
ውኑኒ ፡ ደቂቅየ ፡ ወአዋልድየ ፡ [ይቤ ፡] እግዚአብሔር ፡ ዘኵሉ ፡ [ይመውእ] ፡፡

፯

1 ዘንተ ፡ እንከ ፡ ተስፋ ፡ [እንዘ ፡ ብነ ፡ አኀ] ዊነ ፡ ናንጽሕ ፡ ርእስነ ፡ ወ[ኢናረኵስ ፡ ነፍ]ሰነ ፡ ወኢ
2 ናገምን ፡ ነፍስ [ት ፡ ንፈጽም ፡] በዘ ፡ ይትቄደስ ፡ በፈሪሀ ፡ [እግዚአብሔር] ፡፡ ቁሙ ፡፡ ወይእዜ
3 ኒ ፡ [ጽንሑነ ፡] ዘአልቦ ፡ ዘአበስነ ፡ ወአልቦ ፡ ዘገፋዕነ ፡] ወአልቦ ፡ ዘአማስነ ፡ ወይ [እዜኒ ፡ አኮ ፡]
ለአድልዎ ፡ ዘእብል ፡ እስመ ፡ [አቀደም] ኩ ፡ ወእቤ ፡፡ ፫ ከመ ፡ ጥቡዕ ፡ ልብክሙ ፡ ለመዊ
4 ትኒ ፡ ወለሕይወትኒ ፡፡ ብዙኅ ፡ ሞገስየ ፡ በኀቤክሙ ፡ ወብዙኅ ፡ ትምክሕትየ ፡ በእንቲአክሙ ፡
5 ወፈጸምኩ ፡ ፍሥሐየ ፡ ወፈድፈደኒ ፡ ሐሤትየ ፡ እምኵሉ ፡ ሕማምነ ፡፡ ወበጺሐነ ፡
መቄዶንያ ፡ ኢረከብነ ፡ ወኢ ዕረፍተ ፡ ለነፍስነ ፡ ወበኵሉ ፡ ሕማምነ ፡ በላፍአኒ ፡
6 ቀትል ፡ ወበውስጥኒ ፡ ፍርሀት ፡፡ ወባሕቱ ፡ ውእቱ ፡ ዘያስተፈሥሖሙ ፡ ለሕሙማን ፡ አ
7 ስተፈሥሐነ ፡ በምጽአቱ ፡ ለቲቶ ፡፡ ወአኮ ፡ በምጽአቱ ፡ ዳእሙ ፡ ዓዲ ፡ በፍሥሐ ፡
ዘአስተፈሥሐክምዎ ፡ ወዜነወነ ፡ አፍቅሮተክሙ ፡ ዘከመ ፡ ትጸሀቁ ፡ ሊተ ፡ ወትትቃሐ
8 ዉ ፡፡ ወባሕቱ ፡ እትፌሣሕ ፡፡ እመኒ ፡ አተከዝኩክሙ ፡ በቃል ፡ ቀዳሚ ፡ በመጽሐፍት ፡
ወኢ ያኔስሐኒ ፡ ወእመኒ ፡ ነሳሕኩ ፡ ናሁ ፡ እሬኢ ፡ ለይእቲ ፡ እመሂ ፡ ለአሐቲ ፡ ሰዐት ፡ አተ
9 ከዝኩክሙ ፡፡ ይእዜ ፡ ናሁ ፡ እትፌሣሕ ፡ ወአኮ ፡ እስመ ፡ አተከዝኩክሙ ፡ ዳእሙ ፡ እስ
መ ፡ ተከዝክሙ ፡ ከመ ፡ ትነስሑ ፡፡ እስመ ፡ እንበይነ ፡ እግዚአብሔር ፡ ተከዝክሙ ፡ ከመ ፡
10 ኢትሕጕሉ ፡ ወኢ አሐዱ ፡ እምኔነ ፡፡ እስመ ፡ ዘበእንተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሐዘን ፡
ንስሓሁ ፡ ለሕይወት ፡ ዘለዓለም ፡ ይከውን ፡፡ ወትካዝስ ፡ ዘበእንተ ፡ ዓለም ፡ ሞተ ፡
ያመጽእ ፡፡

17 *Sed exite è medio eorum, & ſeparamini ab iis, dicit Dominus, & ne tetigeritis*
18 *immundum: & ego recipiam vos: Et ero pater veſter, & vos eritis filii mei & filiæ meæ, dicit Deus omnipotens.*

CAP. VII.

1 *HAnc igitur ſpem habentes, fratres noſtri, purificemus noſmet, & non polluamus animas noſtras, neque inquinemus corpora noſtra, ſed compleamus ſanctificationem in timore Dei.*
2 *Agedum, & nunc ſuſtinete nos: qui in neminem peccavimus, & neminem oppreſſimus, & neminem corrupimus.*
3 *Et nunc non ad complacendum, eſt hoc quod loquor, quoniam antea dixi, quòd paratum fuit cor veſtrum ad moriendum, & ad vivendum.*
4 *Multa eſt gratia mea apud vos, & multa eſt gloriatio mea de vobis: & impletus ſum gaudio meo, & abundavit exultatio mea ab omnibus afflictionibus noſtris.*
5 *Et quum veniſſemus in Macedoniam, non invenimus ullam requiem animæ noſtræ, & in omnibus afflicti fuimus: foris cædes, & intùs timores.*
6 *Sed ipſe qui conſolatur afflictos, conſolatus eſt nos, in adventu Titi.*
7 *Et non ſolum in adventu ejus, ſed etiam in conſolatione quâ conſolati eſtis eum, & nuntiavit nobis amorem veſtrum, quomodo curatis me, & ſoliciti eſtis: ſed gaudeo.*
8 *Si triſtitiâ aſſeci vos in ſermone primo per epiſtolam, neque me pœnitet: & ſi pœnitentiam egi, ecce perſpicio per eam ſi in unam horam triſtitiâ aſſeci vos.*
9 *Nunc ecce gaudeo: & non quòd triſtitiâ aſſeci vos, ſed quia triſtitiâ aſſecti fuiſtis ut pœnitentiam ageretis. Qui per Deum triſtitiâ aſſecti eſtis, ut non perdamini, neq; unus ex nobis.*
10 *Quia quæ propter Deum eſt triſtitia, pœnitentia ejus ad vitam æternam erit: & triſtitia quæ propter mundum eſt, mortem producet.*

Ecce enim hoc ipſum, ſecundùm Deum contriſtari vos, *quantum adoperatum ſit* in
11 Ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο, τὸ κατὰ Θεὸν λυπηθῆναι ὑμᾶς, πόσην κατειργάσατο ἐν
vobis *ſtudium?* ſed defenſionem, ſed indignationem, ſed timorem, ſed deſi-
ὑμῖν σπουδήν; ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπό-
derium, ſed æmulationem, ſed vindictam: in *omni conſtituiſtis vosipſos puros* eſſe
θησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλ᾽ ἐκδίκησιν· ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι
in negotio. *Nempè* ſi & ſcripſi vobis, non *cauſâ injuriantis,* nec
12 ἐν τῷ πράγματι. Ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ εἵνεκεν τοῦ ἀδικήσαντος, οὐδὲ
cauſâ injuriati, ſed *cauſâ manifeſtandi ſtudium veſtrum de*
εἵνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος, ἀλλ᾽ εἵνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν ὑμῶν τὴν ὑπὲρ
nobis ad vos, coram Deo. *Propter hoc conſolationem accepimus* in conſo-
13 ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο παρακεκλήμεθα ἐπὶ τῇ παρα-
latione *veſtra:* abundantiùs *autem* magìs gaviſi ſumus ſuper gaudio Titi, quia
κλήσει ὑμῶν· περισσοτέρως δὲ μᾶλλον ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι
refectus eſt ſpiritus ejus ab omnibus vobis. *Quia* ſi quid *ei* de vobis
14 ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν. Ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν
gloriatus ſum, non ſum confuſus: ſed ſicut omnia in veritate locuti ſumus vobis,
κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην· ἀλλ᾽ ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν,
ita & gloriatio noſtra quæ ad Titum, veritas facta eſt: Et viſcera
15 οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἡ ἐπὶ Τίτου, ἀλήθεια ἐγενήθη· Καὶ τὰ σπλάγχνα
ejus abundantiùs in *vos* ſunt, reminiſcentis omnium veſtrûm obedientiam,
αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστιν, ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν,
quomodò cum timore & tremore excepiſtis illum. Gaudeo quòd in *omni* confido in
16 ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν. Χαίρω ὅτι ἐν παντὶ θαῤῥῶ ἐν
vobis.
ὑμῖν.

CAP. VIII. η'.

Notam facimus autem vobis, fratres, gratiam Dei *datam in* Ec-
1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκ- Θ'
cleſiis Macedoniæ: Quòd in multo experimento tribulationis, abundantia gaudii
2 κλησίαις τῆς Μακεδονίας· Ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως, ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς
ipſorum, & *ſecundùm profundum* paupertas eorum abundavit in divitias ſimplici-
αὐτῶν, καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον τῆς ἁπλό-
tatis eorum. Quia ſecundùm virtutem, (*teſtor,*) & ſupra virtutem voluntarii:
τητος αὐτῶν. Ὅτι κατὰ δύναμιν, (μαρτυρῶ,) καὶ ὑπὲρ δύναμιν αὐθαίρετοι· 3
Cum multa exhortatione obſecrantes nos, gratiam, & communicationem mini-
Μετὰ πολλῆς παρακλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν, καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς διακο- 4
ſterii *quæ* in Sanctos, *ſuſcipere nos.* Et non ſicut ſperavimus: ſed
νίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, δέξασθαι ἡμᾶς. Καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν· ἀλλ᾽ 5
ſemetipſos dederunt, primùm Domino, & nobis per voluntatem Dei: *In*
ἑαυτοὺς ἔδωκαν, πρῶτον τῷ Κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ θελήματος Θεοῦ· Εἰς 6
adhortari nos Titum, ut quemadmodùm *antè* cœpit, ita & perficiat in
τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς προενήρξατο, οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς
vos & gratiam iſtam: Sed ſicut in *omni* abundatis fide, & ſermone,
ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην· Ἀλλ᾽ ὥσπερ ἐν παντὶ περισσεύετε πίστει, καὶ λόγῳ, 7
& ſcientiâ, & omni *ſtudio,* & *illâ ex vobis* in *nobis dilectione,* ut & in hac
καὶ γνώσει, καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ
gratia abundetis. Non *ſecundùm imperium* dico, ſed per aliorum
τῇ χάριτι περισσεύητε. Οὐ κατ᾽ ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων 8
ſtudium, etiam veſtræ charitatis *germanitatem* comprobans. Scitis enim
σπουδῆς, καὶ τὸ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων. Γινώσκετε γὰρ 9
gratiam Domini noſtri Jeſu Chriſti, quoniam propter vos *paupertatem ſubiit* dives
τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι᾽ ὑμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος
exiſtens, ut vos illius *paupertate diteſceretis.* Et *ſententiam* in hoc
ὤν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτήσητε. Καὶ γνώμην ἐν τούτῳ 10
do: hoc enim vobis *confert:* qui non ſolùm facere, ſed &
δίδωμι· τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ
velle *primùm* cœpiſtis à *ſuperiori* anno. Nunc verò & *facere* perfi-
τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι. Νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτε- 11
cite: ut quemadmodùm *promptitudo velle,* ita & *perficere* ex
λέσατε· ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ
ipſo habere.
τοῦ ἔχειν.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

11 * ܗܐ ܓܝܪ ܗܘ ܗܢܐ ܕܐܬܥܝܩܬܘܢ ܡܛܠ ܐܠܗܐ. ܟܡܐ ܐܘܠܕ ܠܟܘܢ ܚܦܝܛܘܬܐ ܘܡܦܩ 11
ܒܪܘܚܐ. ܘܪܘܓܙܐ ܘܕܚܠܬܐ. ܘܚܘܒܐ ܘܛܢܢܐ ܘܬܒܥܬܐ. ܘܒܟܠܡܕܡ ܚܘܝܬܘܢ ܢܦܫܟܘܢ.
ܕܕܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܗ ܒܨܒܘܬܐ. * ܗܘܐ ܕܝܢ ܗܕܐ ܕܟܬܒܬ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܡܣܟܠܢܐ. 12
ܐܦ ܠܐ ܡܛܠ ܗܘ ܡܢ ܕܐܣܬܟܠ ܥܠܘܗܝ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܬܬܝܕܥ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܚܦܝܛܘܬܟܘܢ
ܕܡܛܠܬܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܒܝܐܢ. ܘܥܡ ܒܘܝܐܢ ܕܝܠܢ ܝܬܝܪܐܝܬ ܚܕܝܢ ܒܚܕܘܬܗ ܕܛܛܘܣ. 13
ܕܐܬܢܝܚܬ ܪܘܚܗ ܥܡ ܟܠܟܘܢ. * ܕܒܡܕܡ ܕܐܫܬܒܗܪܬ ܠܗ ܥܠܝܟܘܢ ܠܐ ܒܗܬܬ. ܐܠܐ 14
ܐܝܟ ܕܒܟܠܡܕܡ ܩܘܫܬܐ ܡܠܠܢ ܥܡܟܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܫܘܒܗܪܢ ܕܠܘܬ ܛܛܘܣ ܒܩܘܫܬܐ
ܐܫܬܟܚ. * ܘܐܦ ܪܚܡܘܗܝ ܝܬܝܪܐܝܬ ܣܓܝܘ ܠܘܬܟܘܢ. ܟܕ ܡܬܕܟܪ ܡܫܡܥܢܘܬܐ 15
ܕܟܠܟܘܢ. ܕܒܕܚܠܬܐ ܘܒܪܬܝܬܐ ܩܒܠܬܘܢܝܗܝ. * ܚܕܐ ܐܢܐ ܕܒܟܠ ܡܕܡ ܡܬܬܟܠ ܐܢܐ ܥܠܝܟܘܢ. 16
* ܩܦܠܐܘܢ * ܚ * * ܕܩܕܡܘܢ * ܝ *
1 * ܡܘܕܥܝܢ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܚܝ. ܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܒܥܕܬܐ ܕܡܩܕܘܢܝܐ.
2 * ܕܒܢܣܝܢܐ ܣܓܝܐܐ ܕܐܘܠܨܢܗܘܢ. ܐܬܝܬܪܬ ܗܘܬ ܚܕܘܬܗܘܢ. ܘܥܘܡܩܐ ܕܡܣܟܢܘܬܗܘܢ
3 ܐܝܬܪܬ ܒܥܘܬܪܐ ܕܦܫܝܛܘܬܗܘܢ. * ܣܗܕ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܐܝܟ ܚܝܠܗܘܢ. ܘܝܬܝܪ ܡܢ ܚܝܠܗܘܢ.
4 ܒܨܒܝܢ ܢܦܫܗܘܢ. * ܒܥܘ ܡܢܢ ܒܒܘܝܐܐ ܣܓܝܐܐ. ܕܢܫܬܘܬܦܘܢ ܒܡܘܗܒܬܐ ܕܬܫܡܫܬܐ
5 ܕܩܕܝܫܐ. * ܘܠܐ ܐܝܟ ܡܐ ܕܣܒܪܝܢ ܗܘܝܢ. ܐܠܐ ܢܦܫܗܘܢ ܐܫܠܡܘ ܠܡܪܢ ܩܕܡܝܬ. ܘܐܦ ܠܢ
6 ܒܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. * ܕܢܒܥܐ ܡܢ ܛܛܘܣ. ܕܐܝܟ ܕܫܪܝ ܗܟܢܐ ܢܫܠܡ ܒܟܘܢ ܐܦ
7 ܛܝܒܘܬܐ ܗܕܐ. * ܐܠܐ ܐܝܟܢܐ ܕܒܟܠܡܕܡ ܡܬܝܬܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܘܒܡܠܬܐ
ܘܒܝܕܥܬܐ. ܘܒܟܠ ܚܦܝܛܘܬܐ ܘܒܚܘܒܢ ܕܠܘܬܟܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܒܗܕܐ ܛܝܒܘܬܐ ܬܬܝܬܪܘܢ.
8 * ܠܐ ܗܘܐ ܡܦܩܕܘ ܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܒܚܦܝܛܘܬܐ ܕܚܒܪܝܟܘܢ. ܡܢܣܐ
ܐܢܐ. * ܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܘ * ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܬܝ *
9 * ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܡܛܠܬܟܘܢ ܐܡܣܟܢ ܟܕ
10 ܥܬܝܪ ܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ. ܕܐܢܬܘܢ ܒܡܣܟܢܘܬܗ ܬܬܥܬܪܘܢ. * ܡܡܠܟ ܕܝܢ ܡܡܠܟ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܗܕܐ
ܕܡܥܕܪܐ ܠܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܐܬܡܠܝ ܫܪܝܬܘܢ. ܠܐ ܒܡܨܒܝܢܘ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܐܦ ܒܡܥܒܕ.
11 * ܗܫܐ ܕܝܢ ܫܠܡܘ ܒܡܥܒܕܐ ܗܘ ܡܕܡ ܕܨܒܝܬܘܢ. ܕܐܝܟܢܐ ܕܗܘܐ ܠܟܘܢ ܗܘܢܐ ܠܡܨܒܐ.
ܗܟܢܐ ܒܡܥܒܕܐ ܬܫܠܡܘܢ ܡܢ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ.

Ecce enim iſtud ipſum quòd contriſtati ſitis 11
propter Deum, quantam peperit in vobis ſe-
dulitatem, & defenſionem, & indignationem,
& timorem, & dilectionem, & zelum, &
vindictam? Proindè omnibus in rebus pro-
bâſtis vos eſſe puros in negotio illo. Erit au- 12
tem hoc quod ſcripſi vobis, non ejus cauſâ
qui offendit, nec etiam ejus cauſâ in quem
commiſſa eſt offenſio, ſed ut innoteſcat co-
ram Deo diligentia veſtra propter nos. Id- 13
circò conſolationem accipimus. Et cum no-
ſtra conſolatione abundantiùs lætati ſumus
ob lætitiam Titi, quòd refocillatus ſit ſpiri-
tus ejus cum vobis omnibus. Quòd in his 14
ob quæ gloriatus ſum apud eum de vobis,
non erubui: ſed ut in rebus omnibus verita-
tem locuti ſumus vobiſcum, ita & gloriatio
noſtra apud Titum, in rei veritate reperta eſt. 15
Quinetiam benevolentia ejus magìs ac ma-
gìs multiplicata eſt erga vos, dum in memo-
riam revocat omnium veſtrûm obedientiam,
qui cum timore ac tremore excepiſtis eum.
Gaudeo quòd in omnibus confidam de vobis. 16

CAP. VIII.

Quotidie. 13.

NOtam porrò vobis facimus, fratres mei, 1
gratiam Dei, quæ data eſt in eccleſiis Mace-
doniorum. Quoniam per probationem mul- 2
tam afflictionis illorum uberius fuit ipſorum
gaudium: & profunditas egeſtatis eorum
exundavit per divitias ſimplicitatis ipſorum.
Teſtor enim quòd pro viribus ſuis, imò ſu- 3
pra vires ſuas, propriâ voluntate Efflagitâ- 4
runt à nobis multâ cum obſecratione ut in
partem venirent beneficentiæ miniſterii San-
ctorum. Et non prout putabamus, quinimò 5
ſeipſos dediderunt primùm Domino noſtro,
tum etiam nobis per voluntatem Dei. Ut 6
rogaremus Titum, ut quemadmodum incœ-
pit, ita & perficiat in vos quoque hanc be-
neficentiam. Sed quemadmodùm omnibus 7
in rebus abundatis fide, & ſermone, & cog-
nitione, & omni diligentiâ, noſtrâque erga
vos charitate, ſic etiam hac gratiâ abundetis.
Non præcipiendo præcipio vobis, ſed per ſe- 8
dulitatem ſociorum veſtrorum conſtantiam
charitatis veſtræ experior.

Dominicâ VI. poſt Epiphaniam. 14.

Nôſtis enim gratiam Domini noſtri Jeſu 9
Chriſti, quippe qui propter vos pauper factus
ſit quum eſſet dives, ut vos ejus egeſtate di-
teſcatis. Conſulendo autem hoc do vobis 10
conſilium, quod vobis profuturum eſt, ut qui
ab anno ſuperiore cœpiſtis non velle tan-
tùm, ſed etiam agere. Nunc autem facto 11
perficite quod voluiſtis, ut quemadmodum
inceſſit vobis cupido hujus voluntatis, ſic &
facto exequamini ex eo quod habetis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

11 ወናሁ ፡ ውእቱ ፡ ትካዝ ፡ ዘበእንተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ጸህቅክሙ ፡ ወቅሥትክሙ ፡ ገብረ ፡
ለክሙ ፡ ወፈርሀክሙ ፡ በግርማ ፡ ዚአሁ ፡ ወእመኒ ፡ በተፋቅሮ ፡ ወእመኒ ፡ በተቃሕዎ ፡
12 ወእመኒ ፡ በዘ ፡ ኮነ ፡ ከመዝ ፡ ሊታእምሩ ፡ ወሊመንተኒ ፡ ኩኑ ፡፡=፦ ወዝኒ ፡ ዘጸሐፍኩ ፡
ለክሙ ፡ አኮ ፡ በእንተ ፡ ዘገፍዐ ፡ ወዘተገፍዐ ፡ ዳእሙ ፡ ከመ ፡ ይትዐወቅ ፡ ከመ ፡ ጽህቅ
13 ክሙ ፡ ሎነ ፡ በቅድመ ፡ እግዚአብሔር ፡፡=፦ ወበእንተዝ ፡ ተፈሣሕነ ፡ ዲበ ፡ ፍሥሐነ ፡
ዓዲ ፡ ተፈሣሕነ ፡ ወፈድፋደሰ ፡ በፍሥሐ ፡ ቲቶ ፡ እስመ ፡ አዕረፍክሙዋ ፡ ለነፍሱ ፡ በኀበ ፡
ኵልክሙ ፡፡==፦

Et ecce iſta triſtitia quæ propter Deum eſt, ſtudium veſtrum, & defenſionem 11
veſtram operata eſt pro vobis, & timorem veſtrum in terrore ejus, ſive in amo-
re ſive in zelo, ſive in talibus non ſcientes quicquam eſtote. Et hoc quod ſcri- 12
pſi vobis non propter opprimentem & oppreſſum, ſed ut manifeſtum fiat,
quòd cura veſtri nobis eſt coram Deo. Et propterea gaviſi ſumus ſuper gau- 13
dio noſtro: deinceps gaviſi ſumus, & magìs pro gaudio Titi, quia refeciſtis ani-
mam ejus apud omnes vos.

Verſio VULGATA LATINA.

11 Ecce enim hoc ipſum, ſecundùm Deum contriſtari vos, quantam in vobis operatur
ſolicitudinem: ſed defenſionem, ſed indignationem, ſed timorem, ſed deſiderium,
ſed æmulationem, ſed vindictam: in omnibus exhibuiſtis vos, incontaminatos
12 eſſe negotio. Igitur, etſi ſcripſi vobis, non propter eum qui fecit injuriam, nec
propter eum qui paſſus eſt: ſed ad manifeſtandam ſolicitudinem noſtram, quam
13 habemus pro vobis Coram Deo: ideò conſolati ſumus. In conſolatione autem
noſtra, abundantiùs magìs gaviſi ſumus ſuper gaudio Titi, quia refectus eſt ſpi-
14 ritus ejus ab omnibus vobis. Et ſi quid apud illum de vobis gloriatus ſum, non ſum
confuſus: ſed ſicut omnia vobis in veritate locuti ſumus, ita & gloriatio noſtra,
15 quæ fuit ad Titum, veritas facta eſt, Et viſcera ejus abundantiùs in vobis ſunt:
reminiſcentis omnium veſtrûm obedientiam, quomodò cum timore & tremore
16 excepiſtis illum. Gaudeo quòd in omnibus confido in vobis.

CAP. VIII.

1 Notam autem facimus vobis, fratres, gratiam Dei, quæ data eſt in Eccleſiis
2 Macedoniæ: Quòd in multo experimento tribulationis, abundantia gaudii ipſorum fuit, & altiſſima paupertas eorum, abundavit in divitias ſimplicitatis eorum:
Quia ſecundùm virtutem teſtimonium illis reddo, & ſupra virtutem voluntarii 3
fuerunt, Cùm multa exhortatione obſecrantes nos gratiam, & communicationem 4
miniſterii, quod fit in Sanctos. Et non ſicut ſperavimus, ſed ſemetipſos dede- 5
runt primùm Domino, deindè nobis per voluntatem Dei, Ita ut rogaremus Ti- 6
tum, ut quemadmodùm cœpit, ita & perficiat in vobis etiam gratiam iſtam.
Sed ſicut in omnibus abundatis fide, & ſermone, & ſcientiâ, & omni ſolicitudine, 7
inſupèr & charitate veſtrâ in nos, ut & in hac gratia abundetis. Non quaſi im- 8
perans dico: ſed per aliorum ſolicitudinem, etiam veſtræ charitatis ingenium
bonum comprobans. Scitis enim gratiam Domini noſtri Jeſu Chriſti, quoniam 9
propter vos egenus factus eſt, cùm eſſet dives, ut illius inopiâ vos divites
eſſetis. Et conſilium in hoc do: hoc enim vobis utile eſt, qui non ſolùm facere, 10
ſed & velle cœpiſtis ab anno priore: Nunc verò & facto perficite: ut quem- 11
admodùm promptus eſt animus voluntatis, ita ſit & perficiendi ex eo quod
habetis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* لأن ها هذا الحزن نفسه الذي حزنتموه المخلص بالله * كم حرصا قد افتعل فيكم * بل 11
واعتذارا * بل واغتياظا * بل وخوفا * لكن وشوقا * بل وغيرة * بل وانتقاما * واوضحتم
ذاتكم في كل شي ابرياء من الامر * فلو كتبت اليكم فلا من اجل الظالم * ولا من 12
اجل المظلوم * بل حتى يظهر حرصكم من اجلنا عندكم لدى الله * فلهذا 13
تعزينا بتسليتكم * وفرحنا فرحا زايدا كثيرا بسرور تيطس * انكم كلكم نيحتم روحه *
* ومهما افتخرت بكم عنده ما خجلت منه * بل كما اننا خاطبناكم بالصدق بجميع 14
اقوالنا * كذلك وافتخارنا بكم عند تيطس صادقا * وتحننه هي سابغة عليكم كثيرا 15
متذكرا طاعتكم كلكم * وانكم قبلتموه بوقار ورعدة * فافرح اني واثق بكم في كل شي * 16

الفصل الثامن * * السبت الثالث والعشرين بعد العنصرة *

* ايها الاخوة اعرفكم بنعمة الله التي منحها كنايس مكدونية * ان فضلة سرورهم 1 2
ومسكنتهم المتناهية الى العمق زادت في غناء سخاياهم * في تجربة احزان كثيرة * ولاني اشهد 3
انهم بايثارهم بمقدار قوتهم * وبما يفوق طاقتهم * بطلبة كثيرة يطلبون انعامكم وشركة 4
الخدمة * التي يواسون بها القديسين * وليس ذلك كما املنا * بل دفعوا ذاتهم الى الرب اولا * 5
والينا بمشية الله * ثم * لنسل تيطس لكي كما سبق فابتدا * كذلك يتمم وهذه الاحسان 6
اليكم * * قراءة الاثنين من الجمعة الثالثة عشر * * لكن كما قد زدتم 7
وفضلتم في كل شي * بالامانة في القول والعلم * وفي كل حرص وفي محبتكم ايانا * ان تفضلوا
في هذا الاحسان وتكثروه * ولست اقول هذا امرا * بل بحرص اخرين * اختبر خلوص 8
محبتكم * لانكم قد عرفتم نعمة ربنا يسوع المسيح * انه تمسكن من اجلكم ولم 9
يزل غنيا لتستغنوا انتم بمسكنته * وامنحكم في هذا رايا * ان هذا نافع لكم * الذين 10
سبقتم منذ عام اول فبداتم لا بان تعملوا هذا فقط * بل وان تريدوه * فاكملوا الان 11
الفعل * حتى بمقدار النشاط في ايثار الخير * كذلك يكون اكماله مما عندكم *

* *Ecce enim hæc ipſa triſtitia qua affecti eſtis ſecundùm Deum, quantum ſtudium effecit in vobis, imò & defenſionem, imò & indignationem, imò & timorem, imò & vehemens deſiderium, imò & zelum, imò & vindictam: & declarâſtis voſipſos in omni re innocentes ab illo negotio.* 11
Licèt enim ſcripſerim vobis, non tamen propter opprimentem, nec propter oppreſſum, ſed ut apud vos appareret ſtudium veſtrum erga nos coram Deo. 12
Propterea conſolationem accepimus ex conſolatione veſtra, & vehementi plurimóque gaudio gaviſi ſumus ob exultationem Titi: omnes ſiquidem exhilarâſtis ſpiritum ejus. 13
Et quicquid gloriatus ſum de vobis apud ipſum, non ſum ab eo pudefactus: ſed ut locuti ſumus vobis veritatem in cunctis ſermonibus noſtris, ita & gloriatio noſtra de vobis apud Titum, vera fuit. 14
Ac teneritudines ejus admodum redundant in vos, dum reminiſcitur omnium veſtrûm obdientiæ, & quòd eum exceperitis cum honore & timore. 15
Gaudeo igitur quòd ſim ſecurus de vobis in omni re. 16

CAP. VIII.

Sabbatho vigeſimo tertiò poſt Pentecoſten.

1 *O Fratres, notam facio vobis gratiam Dei quam contulit in Eccleſias Macedoniæ.*
2 *Quòd* ſcilicet *abundantia gaudii ipſorum, eorúmque paupertas ad imum uſque pertingens, redundavit in divitias morum ipſorum, per tentationem multarum afflictionum.*
3 *Et egò ſanè teſtor eos ſponte ſuâ, pro menſura virium ſuarum, & ſupra facultatem ſuam,*
4 *Multis cum precibus rogare beneficium veſtrum & communionem miniſterii quâ ſanctos ſublevatis.*
5 *Neque id quidem ut ſperabamus, ſed ſeipſos dediderunt primùm Domino, ac nobis, per voluntatem Dei.* Hucuſque.
6 *Ut deprecaremur Titum, ut quemadmodum ante cœpit, ita abſolvat & hæc beneficia erga vos.*

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis tertiæ decimæ.

7 *Itaque ſicut profeciſtis & excelluiſtis in omni re, in fide, in ſermone, & ſcientiâ, & in omni ſtudio, & veſtrâ in nos charitate,* ſatagite *ut excellatis in hac beneficentia, eamque augeatis.*
8 *Hoc autem non ex imperio dico, ſed per aliorum ſtudium charitatis veſtræ ſynceritatem exploro.*
9 *Jam enim noſtis gratiam Domini noſtri Jeſu Chriſti, quòd* ſcilicet *ipſe propter vos pauper ſit factus, quum ſemper ſit dives: ut vos ipſius paupertate diteſceretis.*
10 *Et conſilium in hoc do vobis: id enim utile vobis eſt: Qui jam ab anno ſuperiore cœpiſtis non id facere modò, verùm etiam illud augere,*
11 *Nunc opus abſolvite: ut qualis eſt promptitudo in voluntate beneficii* præſtandi, *talis ſit ejus abſolutio ex his quæ poſſidentur.*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 እስመ ፡ ኢያስተኃፈርክሙኒ ፡ በኵሉ ፡ ዘተመከሕኩ ፡ ሎቱ ፡ በእንቲአክሙ ፡ አማነ ፡ ረሰይ
15 ክሙ ፡ ለነ ፡ ዘነገርናሁ ፡ ከማሁ ፡ አሙን ፡ ኮነ ፡፡ ወፈድፋደ ፡ ያአኵተክሙ ፡ ወይዜ
16 ክረክሙ ፡ ዘከመ ፡ ትትኤዘዙ ፡ ሎቱ ፡ በፍርሀት ፡ ወበረዓድ ፡ ተወከፍክምዎ ፡፡ ወእትፌ
ሣሕ ፡ በሕቱ ፡ እስመ ፡ በኵሉ ፡ እተአመንክሙ ፡፡

፰

1 ፀ ወእነግረክሙ ፡ አኃዊነ ፡ ጸጋ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘተውህበ ፡ ለቤተ ፡ ክርስቲያን ፡
2 ዘመቄዶንያ ፡፡ እስመ ፡ እምብዙኅ ፡ መከራ ፡ ሕማሞሙ ፡ ፈድፈደት ፡ ፍሥሐሆሙ ፡
3 ወዕመቀ ፡ ንዴቶሙ ፡ ፈድፈደት ፡ ውስተ ፡ ፍስሐ ፡ ብዕሎሙ ፡፡ እስመ ፡ ውእቱ ፡ ሰ
ማዕተነ ፡ ኮነ ፡ በኃይሉ ፡ ወዘእንበለሂ ፡ ውእቱ ፡ ኃይልነ ፡ አንትሙሰ ፡ ጥቡዓን ፡ አንት
4 ሙ ፡፡ ወአስተበቍዐክሙ ፡ በእንተ ፡ ሀበት ፡ ዘታስተዋፅኡ ፡ ለቅዱሳን ፡፡ ወአኮሂ ፡
5 በከመ ፡ ሐዘብነ ፡ እስመ ፡ ለሊሆሙ ፡ በፈቃዶሙ ፡ መጠዉ ፡ ነፍሶሙ ፡ ለእግዚአብሔር ፡
6 አቅደሙ ፡ ወንሕነኒ ፡ በከመ ፡ ፈቀደ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ አስተፈሥሐነ ፡ ቲቶ ፡፡ ከመ ፡
7 ይፈጽም ፡ ለክሙ ፡ ጸጋሁ ፡ በከመ ፡ ወጠነ ፡፡ እስመ ፡ ፈድፋድክሙ ፡ በኵሉ ፡
ሃይማኖት ፡ በቃል ፡ ወበጥበብ ፡ ከመ ፡ ትጽሀቁ ፡ በኵሉ ፡ ዘከመ ፡ ታፈቅሩነ ፡፡ ከመ ፡
8 ታፈድፍዱ ፡ በዛቲ ፡ ጸጋሁ ፡፡ ወአኮሂ ፡ በግብር ፡ ዘእብለክሙ ፡ እስመቦ ፡ እለ ፡ ይ
9 ጽሕቅዎ ፡ ለዝንቱ ፡ ከመ ፡ ይትዐወቅ ፡ ለፍቅርክሙ ፡፡ ታአምሩ ፡ ጸጋሁ ፡ በ
እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ በእንቲአክሙ ፡ አንደየ ፡ ርእሶ ፡ እንዘ ፡ ብዑል ፡ ውእቱ ፡
10 ከመ ፡ አንትሙ ፡ ትብዕሉ ፡ በንዴተ ፡ ዚአሁ ፡፡ ወበዝኒ ፡ አመክረክሙ ፡ ዘይበቍዐ
11 ክሙ ፡፡ እስመ ፡ ዘእንበለኒ ፡ ትግበርዎ ፡ ፈቀድክሙዎ ፡፡ ወይእዜሰ ፡ ገበርክሙሂ ፡ ወፈ
ጸምክሙሂ ፡፡ እስመ ፡ ፈቂድሂ ፡ ፈቲው ፡ ወገቢር ፡ እምረኪብ ፡፡

Quia non pudefactum reddidiſtis me, in toto quod gloriatus ſum apud eum 14
de vobis verè, conſtituiſtis pro nobis quod loquuti ſumus, quòd verum fecit.
Et magìs gratias agit vobis, & reminiſcitur veſtri, quomodo ſubjecti eratis 15
ei in timore, & in tremore recepiſtis eum. Veruntamen gaudio; quia in omni- 16
bus confido vobis.

CAP. VIII.

Et annuntio vobis, fratres noſtri, gratiam Dei, quæ data eſt domui Chriſti- 1
anorum quæ eſt Macedoniæ. Quia à multa probatione afflictionum eorum, 2
abundavit gaudium eorum, & profunda paupertas eorum abundavit in gaudio
divitiarum ſuarum. Quia hoc teſtimonium noſtrum fuit in virtute ejus, & 3
præter hoc, virtute noſtrâ vos voluntarii fuiſtis. Et oramus vos propter do- 4
num quod expenditis pro Sanctis. Et non ſicut exiſtimavimus, quia ipſi per 5
voluntatem ipſorum tradiderunt animas ipſorum Deo primùm, & nos ſecun-
dùm voluntatem Dei, Exhortati ſumus Titum, ut perficiat pro vobis gra 6
tiam ejus, quemadmodum cœpit. Quia abundâſtis in omni fide, in ſermo 7
ne, in intelligentia, ut ſoliciti ſitis in omnibus prout diligitis nos, ut abun-
detis in hac gratia ejus. Et non ex neceſſitate loquor vobis, quia ſunt qui 8
ſoliciti ſunt pro hoc, ut manifeſta fiat dilectio veſtra. Scitis gratiam ejus 9
in Domino noſtro Jeſu Chriſto, qui propter vos inopem fecit ſeipſum, quum
dives eſſet, ut vos divites eſſetis per inopiam ejus. Et in hoc conſilium do 10
vobis quod prodeſt vobis, quia antequam faceretis, voluiſtis. Et nunc feci- 11
ſtis, & perfeciſtis, quia velle, affectare & efficere, ex acquiſitione.

ἘΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ ΚΟΡΙΝΘ. Β'. ΚΕΦ. Θ'.

Si enim *promptitudo animi priùs adſit*, ſecundùm id quod habet *quis*, *beneacceptus*, non
12 Εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχῃ τις, εὐπρόσδεκτος, οὐ
ſecundùm id quod non habet. Non enim ut aliis remiſſio, vobis autem tribulatio: ſed
13 καθὸ οὐκ ἔχει. Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλῖψις· ἀλλ'
ex æqualitate, In *hoc nunc* tempore veſtra abundantia *in* illorum *defectum*,
14 ἐξ ἰσότητος, Ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα,
ut & illorum abundantia *fiat in veſtrum defectum*: ut fiat æquali-
ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα· ὅπως γένηται ἰσό-
tas: Sicut ſcriptum eſt; Qui multum, non abundavit: & qui modicum,
15 της· Καθὼς γέγραπται, Ὁ τὸ πολὺ, οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον,
non minoravit. *Gratia* autem Deo *danti illud idem ſtudium* pro
16 οὐκ ἠλαττόνησε. Χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν ὑπὲρ
vobis in corde Titi: Quoniam quidem exhortationem *excepit*: *ſtudioſior*
17 ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου· Ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο· σπουδαιότερος
verò exiſtens, *ultroneus exiit* ad vos. *Simul* miſimus *autem* cum illo
18 δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς. Συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ
fratrem, cuius laus in Evangelio per omnes Eccleſias: Non
19 τὸν ἀδελφὸν, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν· Οὐ
ſolùm autem, ſed & *ſuffragiis electus* eſt ab Eccleſiis, *comperegrinus noſter cum*
μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν, συνέκδημος ἡμῶν σὺν
gratia hac adminiſtrata à nobis ad *ipſius* Domini gloriam, &
τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν αὐτοῦ τοῦ Κυρίου δόξαν, καὶ
promptitudinem animi veſtri. Devitantes hoc, ne quis nos vituperet in *exube-*
20 προθυμίαν ὑμῶν. Στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρό-
rantia hac *miniſtrata* à nobis. *Præcogitantes pulchra* non ſolùm coram
21 τητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν. Προνοούμενοι καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον
Domino, ſed etiam coram hominibus. *Simul* miſimus autem illis fratrem
22 Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. Συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν
noſtrum, quem probavimus in multis ſæpe *ſtudioſum exiſtentem*, nunc autem
ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς πολλάκις σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ
multo *ſtudioſiorem*, confidentiâ multâ *quæ* in vos: Sive pro Tito, ſo-
23 πολὺ σπουδαιότερον, πεποιθήσει πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς· Εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοι-
cius meus & in vos *cooperator*: ſive fratres noſtri, Apoſtoli Eccleſiarum,
νωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν,
gloria Chriſti. Ergò oſtenſionem charitatis veſtræ, & noſtræ *gloriationis de*
δόξα Χριστοῦ. Τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ 24
vobis, in illos oſtendite, & in faciem Eccleſiarum.
ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε, καὶ εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

CAP. IX. Θ'.

De *quidem enim* miniſterio in Sanctos, ex abundanti mihi eſt ſcribere
ΠΕρὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, περισσόν μοι ἐστὶ τὸ γράφειν 1
vobis. Scio enim promptum animum veſtrum, *quem* de vobis glorior *Macedonibus*,
ὑμῖν. Οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, 2
Quòd Achaia parata eſt à *ſuperiori* anno: & *ex vobis* æmulatio provocavit
Ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι· καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε
plurimos. Miſi autem, fratres, ut ne *gloria noſtra* de
τοὺς πλείονας. Ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ 3
vobis, *inanis fiat* in parte hac: ut, (quemadmodùm dixi,) parati
ὑμῶν, κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ· ἵνα, (καθὼς ἔλεγον,) παρεσκευασμένοι
ſitis: Ne *fortè ſi* venerint *cum me* Macedones, & invenerint vos impa-
ἦτε· Μήπως ἐὰν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες, καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρα- 4
ratos, erubeſcamus nos, (ut non dicamus vos,) in ſubſtantia
σκευάστους, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς, (ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς,) ἐν τῇ ὑποστάσει
hac *gloriationis*. Neceſſarium ergò exiſtimavi rogare fra-
ταύτῃ τῆς καυχήσεως. Ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελ- 5
tres, ut *præeant* ad vos, & præparent *præannuntiatam*
φοὺς, ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσι τὴν προκατηγγελμένην
benedictionem *veſtram*, hanc paratam eſſe, ſic quaſi benedictionem, & non *ſicut*
εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι, οὕτως ὡς εὐλογίαν, καὶ μὴ ὥσπερ
exactionem.
πλεονεξίαν.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 * ܐܢ ܓܝܪ ܨܒܝܢܐ ܐܝܬܘܗܝ. ܐܝܟ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܗ ܗܘ ܡܬܩܒܠ ܦܫܝܛܐܝܬ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܡܕܡ ܕܠܝܬ
13 14 ܠܗ. * ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܠܐܚܪܢܐ ܢܗܘܐ ܢܘܚܐ ܘܠܟܘܢ ܐܘܠܨܢܐ. * ܐܠܐ ܒܫܘܝܘܬܐ ܗܘܘ ܒܗܢܐ
ܙܒܢܐ. ܕܢܗܘܐ ܝܘܬܪܢܟܘܢ ܠܚܣܝܪܘܬܗܘܢ ܕܗܢܘܢ. ܕܐܦ ܝܘܬܪܢܐ ܕܗܢܘܢ
15 ܢܗܘܐ ܠܚܣܝܪܘܬܟܘܢ. ܕܬܗܘܐ ܫܘܝܘܬܐ. * ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܗܘ ܕܐܣܓܝ ܠܐ ܐܘܬܪ
16 ܠܗ. ܘܗܘ ܕܒܨܝܪ ܠܐ ܚܣܪ ܠܗ. * ܛܝܒܘܬܐ ܕܝܢ ܠܐܠܗܐ ܕܝܗܒ ܗܢܐ ܚܦܝܛܘܬܐ
17 ܗܕܐ ܥܠܝܟܘܢ ܒܠܒܗ ܕܛܛܘܣ. * ܒܘܝܐܢܢ ܓܝܪ ܩܒܠ. ܘܡܛܠ ܕܚܦܝܛ ܗܘܐ ܛܒ ܠܗ.
18 ܡܢ ܨܒܝܢܗ ܢܦܩ ܠܘܬܟܘܢ. * ܫܕܪܢ ܕܝܢ ܥܡܗ ܠܐܚܘܢ. ܗܘ ܕܬܫܒܘܚܬܗ
19 ܒܣܒܪܬܐ ܒܟܠܗܝܢ ܥܕܬܐ. * ܘܗܢܐ ܐܦ ܡܬܓܒܝܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܕܬܐ. ܕܢܦܘܩ
ܥܡܢ ܒܛܝܒܘܬܐ ܗܕܐ ܕܡܬܬܫܡܫܐ ܡܢܢ ܠܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܒܘܝܐܢܢ ܕܝܠܢ.
20 * ܙܗܝܪܝܢܢ ܕܝܢ ܒܗܕܐ. ܕܠܐ ܐܢܫ ܢܣܝܡ ܒܢ ܡܘܡܐ ܒܗܕܐ ܪܒܘܬܐ ܕܡܬܬܫܡܫܐ ܡܢܢ.
21 22 * ܝܨܦܝܢܢ ܓܝܪ ܕܫܦܝܪܬܐ. ܠܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܐܦ ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ. * ܫܕܪܢ ܕܝܢ
ܥܡܗܘܢ ܐܦ ܠܐܚܘܢ ܗܘ ܕܒܟܠ ܙܒܢ ܒܩܝܢܝܗܝ ܒܣܓܝܐܬܐ. ܕܚܦܝܛ ܗܘ. ܗܫܐ ܕܝܢ
23 ܡܬܚܦܛ ܛܒ ܒܬܘܟܠܢܐ ܣܓܝܐܐ ܕܥܠܝܟܘܢ. * ܐܢ ܕܝܢ ܛܛܘܣ. ܫܘܬܦܝ ܗܘ
ܕܠܟܘܢ ܘܡܥܕܪܢܐ ܠܟܘܢ. ܘܐܢ ܐܚܝܢ. ܫܠܝܚܐ ܐܢܘܢ ܕܥܕܬܐ ܠܫܘܒܚܗ ܕܡܫܝܚܐ.
24 * ܡܟܝܠ ܬܚܘܝܬܐ ܕܚܘܒܟܘܢ. ܘܫܘܒܗܪܢ ܕܥܠܝܟܘܢ. ܒܗܘܢ ܚܘܘ ܒܦܪܨܘܦ ܥܕܬܐ ܟܠܗܝܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܛ *

* ܕܦܠܓܗ ܕܨܘܡܐ * ܝܗ *

1 * ܥܠ ܬܫܡܫܬܐ ܕܝܢ ܕܩܕܝܫܐ. ܡܝܬܪܐ ܗܝ ܠܝ ܕܐܟܬܘܒ ܠܟܘܢ. * ܝܕܥ ܐܢܐ ܓܝܪ
2 ܠܡܪܢܘܬܐ ܕܪܥܝܢܟܘܢ. ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܐܫܬܒܗܪܬ ܒܟܘܢ ܠܡܩܕܘܢܝܐ. ܕܐܟܐܝܐ ܡܛܝܒܐ ܗܝ
3 ܡܢ ܐܫܬܩܕ. ܘܛܢܢܐ ܕܝܠܟܘܢ ܠܣܓܝܐܐ ܚܪܓ. * ܫܕܪܬ ܕܝܢ ܠܐܚܐ. ܕܠܐ ܢܣܬܪܩ ܫܘܒܗܪܢ
4 ܕܐܫܬܒܗܪܢ ܒܟܘܢ ܥܠ ܗܕܐ ܨܒܘܬܐ. ܕܐܝܟ ܕܐܡܪܬ ܬܗܘܘܢ ܡܛܝܒܝܢ. * ܕܠܡܐ ܢܐܬܘܢ
ܥܡܝ ܡܩܕܘܢܝܐ. ܘܢܫܟܚܘܢܟܘܢ ܟܕ ܠܐ ܡܛܝܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܢܒܗܬ ܚܢܢ. ܕܠܐ ܢܐܡܪ
5 ܕܝܠܟܘܢ ܐܠܐ ܕܝܠܢ. ܒܫܘܒܗܪܐ ܗܢܐ ܕܐܫܬܒܗܪܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܚܫܒܬ ܕܐܒܥܐ ܡܢ
ܐܚܝ ܗܠܝܢ. ܕܢܐܙܠܘܢ ܩܕܡܝ ܠܘܬܟܘܢ. ܘܢܛܝܒܘܢ ܒܘܪܟܬܐ ܗܝ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܐܫܬܡܥܬܘܢ
ܕܬܗܘܐ ܡܛܝܒܐ. ܗܟܢܐ ܐܝܟ ܒܘܪܟܬܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܥܠܘܒܘܬܐ.

Si enim adſit voluntas, juxta id quod habet 12
planè accepta eſt, non juxta id quod non habet. Non quidem ut aliis fiat relaxatio, 13
vobis autem anguſtia: Sed in æquabilitate 14
ſitis hoc tempore, ut copia veſtra adſit eorum inopiæ: ut & illorum abundantia veſtræ
adſit penuriæ, ut fiat æquabilitas. Sicut ſcri- 15
ptum eſt, Qui multum ſuſtulit, nihil ſuperfuit ei; & qui parum tulit, huic nihil defuit.
Gratia autem Deo qui indidit hanc diligen- 16
tiam in cor Titi pro vobis. Exhortationem 17
enim noſtram ſuſcepit; & quia admodum illi curæ fuit, ſuâpte ſponte prodiit ad vos.
Miſimus autem unà cum eo fratrem illum no- 18
ſtrum, cujus laus eſt in Evangelio per omnes eccleſias. Uſque adeò ut deligendo dele- 19
ctus ſit ab eccleſiis, ut prodiret nobiſcum cum hac gratia quæ adminiſtratur à nobis ad
gloriam Dei ipſius, & ad noſtram conſola- 20
tionem. Cæterùm hoc veremur, ne quis nobis imponat nævum in hac dignitate quæ
adminiſtratur à nobis. Namque curam ge- 21
rimus rerum bonarum, non coram Deo tan-
tùm, ſed etiam coram hominibus. Miſimus 22
porrò unà cum eis & fratrem illum noſtrum, quem ſemper experti ſumus in multis eſſe diligentem, nunc verò longè diligentiorem
ob multam fiduciam erga vos. Sive igitur 23
Titus *conſideretur*, meus eſt ſocius & adjutor in re veſtra: ſive alii fratres noſtri, Apo-
ſtoli ſunt eccleſiarum gloriæ Chriſti. Itaque 24
ſpecimen charitatis veſtræ, & noſtræ de vobis gloriationis, in ipſos oſtendite in conſpectu omnium eccleſiarum.

CAP. IX.

Medio jejunio. 15.

Porrò de ſubminiſtratione Sanctorum, ſu- 1
perfluum egero ſi ſcribam vobis. Siquidem 2
novi promptitudinem voluntatis veſtræ, & ideò gloriatus ſum de vobis apud Macedones. Quoniam Achaia parata eſt ab anno ſuperiore, & æmulatio veſtrî plurimos exci-
tavit. Miſi autem fratres, ne inanis redda- 3
tur gloriatio quâ gloriati ſumus de vobis in hoc negotio, ut, quemadmodum dixi, ſitis
parati. Ne fortè veniant mecum Macedo- 4
nes, & inveniant vos imparatos, & nos pudore ſuffundamur, ne dicamus vos pudore ſuffuſum iri, in gloriatione illa quâ gloriati
ſumus. Quapropter mihi curæ fuit rogare 5
hos fratres meos, ut, priuſquàm ego, veniant ad vos, & præparent benedictionem illam quam dudum acquieviſtis ut eſſet parata: ſic *tamen* tanquam benedictio, non tanquam avaritia.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 ወእመሰ፡ ፈቂድ፡ ሀሎ፡ ይትመዘገን፡ በዘ፡ ይትከሀሎ፡፡=› ወዘአኮ፡ ከሙ፡ ባዕድ፡
13 ያዕርፍ፡ ኪያክሙ፡ ናጠውቅ፡ ዳእሙ፡ ዕሩየ፡ በዝ፡ ዓለም፡ እስመ፡ ተረፈ፡ ዚአሆ
14 ሙ፡ ውስተ፡ ንትጋ፡ እልክቱ፡ ይከውን፡፡=› ወተረፈ፡ ዚአሆሙ፡ ውስተ፡ ንትጋ፡ ዚአሆ
15 ሙ፡ የሃሉ፡ ከመ፡ ይኩን፡ ዕሩየ፡ በኵሉ፡፡=› እስመ፡ ከመዝ፡ ይቤ፡ መጽሐፍ፡ ዘአ
16 ብዝኃኒአ፡ ኢያትረፈ፡ ወዘ፡ አውሐደ፡ ኢያኅጸጸ፡=› እኰት፡ እግዚአብሔር፡ ዘ
17 ወሀበነ፡ ለነሂ፡ ንጽሀቅ፡ በእንቲአክሙ፡፡ በከመ፡ ይቤ፡ ቲቶ፡፡=› እስመ፡ ያአ
ኰትክሙ፡ ወተወክፈ፡ ለክሙ፡ ስላቤክሙ፡ ወአስተፋጠነ፡ ይምጻእ፡ ኀቤክሙ፡
ጥቡዐ፡፡==›

Et ſi velle adfuerit, remunerabitur pro eo quod poſſibile eſt. Et non ut alio 12
requieſcente vos opprimam, ſed ut æqualitas ſit in hoc mundo, quia ſuper- 13
fluitas ipſorum in inopiam iſtorum erit: Et abundantia ipſorum, in inopi- 14
am ipſorum erit, ut fiat æqualitas in omnibus: Quia ſic dicit Scriptura, 15
Qui multiplicavit, non abundabat: & qui minuit, non minorabat. Gratia 16
Deo, qui dedit nobis ut ſoliciti ſimus pro vobis, ſicut dicet Titus. Quia 17
gratias agit vobis, & recepit pro vobis exhortationem veſtram, & feſtinat
venire ad vos promptè.

Verſio VULGATA LATINA.

12 Si enim voluntas prompta eſt, ſecundùm id quod habet, accepta eſt, non ſecun-
13 dùm id quod non habet. Non enim ut aliis ſit remiſſio, vobis autem tribulatio,
14 ſed ex æqualitate. In præſenti tempore veſtra abundantia illorum inopiam ſup-
pleat: ut & illorum abundantia veſtræ inopiæ ſit ſupplementum, ut fiat æquali-
15 tas, ſicut ſcriptum eſt; Qui multum, non abundavit: & qui modicum, non mi-
16 noravit. Gratias autem Deo, qui dedit eandem ſolicitudinem pro vobis in corde
17 Titi, Quoniam exhortationem quidem ſuſcepit: ſed cùm ſolicitior eſſet, ſuâ vo-
18 luntate profectus eſt ad vos. Miſimus etiam cum illo fratrem, cujus laus eſt in
19 Evangelio per omnes Eccleſias: Non ſolùm autem, ſed & ordinatus eſt ab Eccle-
ſiis comes peregrinationis noſtræ, in hanc gratiam, quæ miniſtratur à nobis ad
20 Domini gloriam, & deſtinatam voluntatem noſtram: Devitantes hoc, ne quis
21 nos vituperet in hac plenitudine, quæ miniſtratur à nobis. Providemus enim
22 bona non ſolùm coram Deo, ſed etiam coram hominibus. Miſimus autem cum
illis & fratrem noſtrum, quem probavimus in multis ſæpè ſolicitum eſſe: nunc
autem multò ſolicitiorem, confidentiâ multâ in vos, Sive pro Tito, qui eſt ſocius 23
meus, & in vos adjutor, ſive fratres noſtri, Apoſtoli Eccleſiarum, gloria Chriſti.
Oſtenſionem ergò, quæ eſt charitatis veſtræ, & noſtræ gloriæ pro vobis, in illos 24
oſtendite in faciem Eccleſiarum.

CAP. IX.

NAm de miniſterio, quod fit in Sanctos, ex abundanti eſt mihi ſcribere vobis. 1
Scio enim promptum animum veſtrum: pro quo de vobis glorior apud Mace- 2
dones. Quoniam & Achaia parata eſt ab anno præterito, & veſtra æmulatio
provocavit plurimos. Miſi autem fratres: ut ne quod gloriamur de vobis, eva- 3
cuetur in hac parte, ut (quemadmodùm dixi) parati ſitis: Ne cùm venerint Ma- 4
cedones mecum, & invenerint vos imparatos, erubeſcamus nos (ut non dicamus
vos) in hac ſubſtantia. Neceſſarium ergò exiſtimavi rogare fratres, ut præve- 5
niant ad vos, & præparent repromiſſam benedictionem hanc paratam eſſe, ſic quaſi
benedictionem, non tanquam avaritiam.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 * لان النشاط ان كان مسوما * فمقدار ما يكون للانسان يصير قبوله حسنا * لا مقدار ما
13 14 ليس فيه * وما نشير بهذا ليحصل لآخرين راحة ولكم حرجا * لكن على ما توجبه المساواة في
هذا الوقت الآن * ان تكون فضلتكم لعوز اوليك * وليصير فضلة اوليك لعوزكم
15 انتم * ليصير المساواة متعادلة * كما هو مكتوب ان الذي جمع كثيرا لم يفضل عنه * والذي
جمع قليلا لم يعوز * تم * قرآءة الثلثا من الجمعة الثالثة عشر بعد العنصرة *
16 17 * والشكر لله الذي منح هذا الحرص في قلب تيطوس من اجلكم * لانه قبل السوال *
18 واذ كان جزيل الحرص خرج بايثاره اليكم * وقد ارسلناه مع الاخ الذي مديحه في الانجيل
19 في الكنايس كلها * وليس هذا فقط * بل وسامته الكنايس ان يسافر معنا مع هذا الاحسان
20 الذي نخدمه لمجد الرب نفسه ونظير نشاطنا * وتجنبنا هذا الامر لئلا يعيبنا احد في تدبير
21 جسامة هذه العطية التي نخدمها * لانا نسبق فنفطن فطنات صالحة * لا امام الرب فقط
22 بل وامام الناس * وارسلنا معهم اخانا الذي اختبرناه في اشياء كثيرة * فوجدناه حريصا *
23 وهو الآن اوفر حرصا لثقته الجزيلة بكم * فاما عن تيطوس فهو شريكي ومؤازري فيكم *
24 واما عن اخوتي فهم رسل البيع ومجد المسيح * فاوضحوا الآن فيهم اذا ايضاح محبتكم *
ومفاخرتنا بكم في وجه الكنايس * الفصل التاسع *
1 2 * فاما عن خدمتكم للقديسين ففضلة عندي ان اكتب اليكم * لاني اعرف
نشاطكم الذي افتخر به عند المكدونيين بكم * ان اهل اخاييا قد استعدوا منذ
3 عام اول * والغيرة الناشية منكم قد حرضت كثيرين * وارسلت الاخوة لئلا ينسكب
4 افتخارنا بكم في هذا الوجه * حتى كما قلت تكونوا مستعدين * لئلا يجي معي قوم
مكدونيون * فيجدونكم غير مستعدين * فنخجل نحن حتى لا اقول تخجلون انتم في
5 شخص الافتخار * واعتقدت انه ضروري ان اسل الاخوة * ان يسبقوا فيذهبوا اليكم *
ويعدوا تسوية بركتكم هذه المقدم ذكرها * لتكون معدة هكذا كانها بركة ولا
كانها استغنام *

Nam ſi promptitudo ſit alacris, pro ratione eorum quæ quis habet, libens erit acceptio, non pro ratione eorum quæ non poteſt. 12 *Nec tamen per hoc ſignificamus, ut alii quietem percipiant, vos autem afflictionem:* 13 *Sed prout æqualitas nunc requirit pro præſenti tempore, ut abundantia veſtra cedat in illorum inopiam, & ut fiat ipſorum abundantia ad inopiam veſtram, ut fiat æqualitas juſta:* 14 *Sicut ſcriptum eſt, Qui multum collegit, nihil ei ſuperfuit: & qui parum collegit, nihil ei defuit.* 15 Finis.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis decimæ tertiæ poſt Pentecoſten.

Gratia autem Deo qui tale ſtudium indidit in cor Titi pro vobis. 16 *Is enim preces admiſit, & cùm valde ſtudioſus eſſet, ſua ſponte ad vos exivit.* 17 *Et miſimus eum cum fratre cujus laus eſt in Evangelio per omnes Eccleſias.* 18 *Nec id ſolùm, ſed etiam deſtinârunt eum Eccleſiæ ut nobiſcum proficiſcatur cum hac beneficentia cui miniſtramus ad gloriam ipſius Domini, & juxta promptitudinem noſtram.* 19 *Hoc autem negotium vitavimus, nè quis nos vituperet in adminiſtratione amplitudinis hujus doni cui miniſtramus.* 20 *Præſentimus enim ſenſus bonos non ſolùm coram Domino, ſed & coram hominibus.* 21 *Porrò miſimus cum eis fratrem noſtrum, quem multis in rebus experti ſumus, ac ſtudioſum reperimus: eſtque nunc multò ſtudioſior, ob ingentem fiduciam ſuam erga vos.* 22 *Quod autem ad Titum, eſt collega meus, ac portans mecum onus veſtrum. Quod verò ad fratres meos, ſunt legati Eccleſiarum, & gloria Chriſti.* 23 *Nunc igitur demonſtrationem charitatis veſtræ, & noſtræ de vobis gloriationis in eos monſtrate in conſpectu Eccleſiarum.* 24

CAP. IX.

AT verò quod ad miniſterium veſtrum erga ſanctos, ſupervacaneum eſt apud me ſcribere vobis. 1 *Siquidem novi promptitudinem veſtram quam jacto de vobis apud Macedones, quòd ſcilicet Achaiæ cives parati jam ſint ab anno ſuperiore: & æmulatio ex vobis orta diligentes reddidit multos.* 2 *Hos autem fratres miſi, nè effundatur gloriatio noſtra de vobis hac in parte: ut (ſicut dixi) parati ſitis:* 3 *Nè venientes mecum homines Macedones, vos imparatos offendant, & pudefiamus nos (ut ne dicam pudefiatis vos) in perſonâ gloriationis.* 4 *Et neceſſarium duxi rogare hos fratres ut præirent ad vos, & accelerarent præparationem hujuſce benedictionis veſtræ ſuperiùs memoratæ: ut ſit parata ſic, tanquam ſit benedictio, non tanquam ſit direptio.* 5

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

18 ወፈነነ፡ምስሌሁ፡አኃዊነ፡ዘንእድዎ፡ኵሉ፡ አብያተ፡ክርስቲያናት፡በእንተ፡ ትምህርቱ፡፡ ዓ
19 ዲ፡ ሠየምዎ፡ውእቱ፡ለቤተ፡ክርስቲያን፡ወኅቡረ፡ምስሌነ፡በዘቲ፡ ጸጋ፡ እስመ፡ ተልእክነ፡ ለስብ
20 ሐተ፡ እግዚአብሔር፡ ከመ፡ ንትፌሣሕ፡፡ ወተዐቀብዎ፡ ለዝንቱ፡ ከመ፡ ኢታነውርዋ፡
21 ለመልእክትክሙ፡፡ ወሠናየ፡ ሐልዩ፡ ለቅድመ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወፈነውነ፡ ኀቤክ
ሙ፡ አኃዊነ፡ ዘአመክርናሁ፡ ለብዙኅ፡ ከመ፡ ጽሑቀ፡ውእቱ፡ በኵሉ፡ወይእዜኒ፡ ፈድፋደ፡ጽሕ
22 ቀ፡በእንቲአክሙ፡እስመ፡ ብዙኀ፡ ያፈቅረክሙ፡፡ ወእመኒ፡ በእንተ፡ ቲቶ፡ ሱታፌየ፡ ዘነኀ
23 ብር፡ምስሌሁ፡ ግብረ፡ በእንተ፡ አኃዊነ፡ ሐዋርያት፡ ዘቤተ፡ክርስቲያን፡ ለስብሐተ፡እግዚአብ
24 ሔር፡፡ ወባሕቱ፡ አርእዩ፡ለተፋቅሮትክሙ፡ ዝንቱ፡ውእቱ፡ዘቦቱ፡ንትሜካሕ፡ብክሙ፡
ንሕነሂ፡ ወይእዜኒ፡ ተራአዩ፡ በበይናቲክሙ፡ ለቅድመ፡ ቤተ፡ ክርስቲያን፡፡
በበአተ፡ክረምት፡ምንባብ፡፡
1 ፱ ወበእንተሰ፡መልእክተ፡ቅዱሳን፡ብዙኅ፡ብየ፡ዘእጽሕፍ፡ለክሙ፡፡ እስመ፡አእመርኩ፡ከ
2 መ፡ ትጉሃኑ፡ ንእድኩክሙ፡ በኀበ፡ ሰብአ፡ መቄዶንያ፡፡ እስመ፡ ሰብአ፡ አካይያ፡ አስተዳለው፡
3 እምዝ፡ዓመት፡ በመዓዛ፡ ዚአክሙ፡ ምዝዙ፡ ኵልክሙ፡፡ ወፈነዉኒ፡ አኃዊነ፡ከመ፡ኢይኩ
ንኑ፡ሐሰተ፡በኀቤሆሙ፡ዘንእድናክሙ፡ ከመ፡ ይርከቡክሙ፡ ድልዋኒክሙ፡በከመ፡እቤሎሙ፡፡
4 ወእመቦ፡ ሰሙ፡ መጽኡ፡ ምስሌየ፡ሰብአ፡ መቄዶንያ፡ ወረከቡክሙ፡ ዘእንበለ፡ ትትደለዉ፡ን
5 ትኃፈር፡ንሕነሂ፡ ከመ፡ ኢይበሉክሙ፡ አስተትክሙ፡፡ አስተበቍዐክሙ፡ አኃዊነ፡ ግብረ፡
ረሲዮ፡ ወአስተዳልዉ፡ ለቅድመ፡ ሰብእ፡ ውእተ፡ በረከተክሙ፡ ወሠርዑ፡ ዘነገርኩክሙ፡
ለእንተ፡ ላቲ፡ ደልዋን፡ አንትሙ፡ ወካዕበ፡ ረሲዩዋ፡ ከመዘ፡ በረከት፡ ወአኮ፡ ከመ
ዘ፡ በግብር፡፡

Et miſimus cum eo fratrem noſtrum quem laudârunt omnes domus Chriſtianorum, propter doctrinam ejus. 18 *Deinceps præpoſitus eſt eccleſiæ, & conſociatus eſt nobiſcum in hac gratia, quia miniſtravimus pro gloria Dei ut gaudeamus.* 19 *Et cavete hoc, ut non maculetis miniſterium veſtrum.* 20 *Et bona cogitate coram Deo.* 21 *Et miſimus ad vos fratrem noſtrum quem probavimus per multa, quòd ſtudioſus eſt in omnibus, & nunc magis ſtudioſus pro vobis, quia multùm diligit vos.* 22 *Et ſi de Tito* quæſtio ſit, *ſocius meus eſt quocum cooperâmur,* aut ſi *de fratribus noſtris res ſit, Apoſtoli* ſunt *eccleſiæ, ad honorem Dei.* 23 *Sed demonſtratio charitatis veſtræ hæc eſt, quâ gloriamur de vobis nos etiam, & nunc demonſtratis inter vos in conſpectu eccleſiæ.* 24

In introitu anni, lectio.

CAP. IX.

ET de miniſterio Sanctorum multa habeo quæ ſcribam vobis. 1 *Quia novi quòd ſoliciti eratis, laudavi vos apud Macèdones, quia Achæi parati ſunt ex anno, & per odorem veſtrum redolèrunt omnes illi.* 2 *Et miſerunt fratres noſtros, ne quis falſum judicaret apud eos id quo laudavimus vos, ut inveniant vos paratos, ſicut dicebam iis.* 3 *Et ſi venerint mecum Macedones, & offenderint vos imparatos, & pudefiamus nos, ne dicant vobis, Apoſtatizâſtis;* 4 *Oro vos fratres noſtri, neceſſariò exhibete, & præparate in occurſum hujus populi, benedictionem veſtram, & diſponite eam de qua loquutus ſum, cui præparati eſtis, & ſic exhibete eam tanquam benedictionem, & non tanquam coactè.* 5

Hoc autem; *Serens* parcè, parcè & metet: & *ſeminans* in
6 Τοῦτο δὲ, Ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως ϗ θερίσει· ϗ ὁ σπείρων ἐπ᾽
benedictionibus, *in* benedictionibus & metet. Unuſquiſque prout *præoptat* corde,
7 εὐλογίαις, ἐπ᾽ εὐλογίαις ϗ θερίσει. Ἕκαστος καθὼς προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ,
non ex triſtitia aut ex neceſſitate: hilarem enim datorem diligit Deus. Potens
8 μὴ ἐκ λύπης ἢ ἐξ ἀνάγκης· ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός. Δυνατὸς
autem Deus omnem gratiam abundare facere in *vos:* ut in omnibus ſemper omnem
δὲ ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς· ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν
ſufficientiam habentes, abundetis in omne opus bonum: (Sicut ſcriptum eſt;
9 αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν· (Καθὼς γέγραπται,
Diſperſit, dedit pauperibus: juſtitia ejus manet in *æternum.* *At*
10 Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν· ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Ὁ δὲ
ſuppeditans ſemen ſeminanti, & panem ad *eſcam* *ſuppeditet*, & *multiplicet*
ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι, ϗ ἄρτον εἰς βρῶσιν χορηγήσαι, ϗ πληθύναι
ſementem veſtram, & *augeat* *fructus genitos* juſtitiæ veſtræ:) In *omni*
11 τὸν σπόρον ὑμῶν, ϗ αὐξήσαι τὰ γεννήματα τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν·) Ἐν παντὶ
ditati in omnem ſimplicitatem, quæ *adoperatur* per nos gratiarum actionem
πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι᾽ ἡμῶν εὐχαριστίαν
Deo. Quoniam miniſterium *oblationis* hujus non ſolùm *eſt* *adſupplens*
12 τῷ Θεῷ. Ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα
inopias *Sanctorum:* ſed etiam *redundans* per multas gratiarum actiones
τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων· ἀλλὰ ϗ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν
Deo: (Per probationem miniſterii hujus glorificantes Deum in
13 τῷ Θεῷ· (Διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ
obedientia confeſſionis veſtræ in Evangelium Chriſti, & ſimplicitate
τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, ϗ ἁπλότητι
communicationis in illos, & in omnes,) Et ipſorum obſecratione pro vobis,
14 τῆς κοινωνίας εἰς αὐτοὺς, ϗ εἰς πάντας,) Καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν,
deſiderantium vos propter eminentem gratiam Dei in vobis.
ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ᾽ ὑμῖν.

Gratia autem Deo ſuper inenarrabili ejus dono.
Χάρις δὲ τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ. 15

CAP. X. ί.

Ipſe autem ego Paulus obſecro vos per *lenitatem* & *æquitatem*
Ι′ Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πρᾳότητος ϗ ἐπιεικείας 1
Chriſti: qui *ſecundùm* *faciem* quidem humilis *in vobis*, abſens autem confido in
τοῦ Χριστοῦ· ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς
vos. Rogo autem, ne præſens *confidens* *eâ* *fiduciâ*, *quâ* *cogito*
ὑμᾶς. Δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει, ᾗ λογίζομαι 2
audere in quoſdam, *exiſtimantes* nos tanquam ſecundùm carnem *ambulantes.*
τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας.
In carne enim ambulantes, non ſecundùm carnem militamus: (Nam arma
Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα· (Τὰ γὰρ ὅπλα 3
militiæ noſtræ non carnalia, ſed potentia Deo ad *everſionem* munitionum,) 4
τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικὰ, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων,)
ratiocinationes *evertentes*, Et omnem *ſublimitatem* *elatam* adverſùs
λογισμοὺς καθαιροῦντες, Καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ 5
cognitionem Dei, & *captivantes* omnem intellectum in *obedientiam* Chriſti:
τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, ϗ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ·
Et in *parato* habentes ulciſci omnem inobedientiam, cùm impleta fuerit veſtra
Καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες ἐκδικῆσαι πᾶσαν παρακοὴν, ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν 6
obedientia. Quæ ſecundùm faciem *aſpicitis?* Si quis confidit *ſibiipſi*, Chriſti
ἡ ὑπακοή. Τὰ κατὰ πρόσωπον βλέπετε; εἴ τις πέποιθεν ἑαυτῷ, Χριστοῦ 7
eſſe, hoc cogitet iterùm *à* *ſeipſo*, quia ſicut ipſe Chriſti, ita & nos
εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς Χριστοῦ, οὕτω ϗ ἡμεῖς
Chriſti.
Χριστοῦ.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

6 * ܗܕܐ ܕܝܢ ܡܢ ܕܙܪܥ ܒܚܘܣܢܐ ܚܨܕ. ܘܡܢ ܕܙܪܥ ܒܒܘܪܟܬܐ. ܐܦ ܒܒܘܪܟܬܐ
7 ܚܨܕ. * ܟܠܢܫ ܐܝܟ ܕܪܢܐ ܒܠܒܗ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܒܟܪܝܘܬܐ. ܐܘ ܐܝܟ ܕܒ
8 ܩܛܝܪܐ. ܠܝܗܘܒܐ ܗܘ ܓܝܪ ܚܕܝܐ ܪܚܡ ܐܠܗܐ. * ܡܫܟܚ ܗܘ ܕܝܢ ܐܠܗܐ. ܕܟܠ
ܛܝܒܘܬܐ ܢܝܬܪ ܒܟܘܢ. ܕܒܟܠܙܒܢ ܡܣܝܒܪܘܬܐ ܗܘ ܡܕܡ ܕܣܦܩ ܠܟܘܢ. ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ .
9 ܘܬܬܝܬܪܘܢ ܒܟܠ ܥܒܕ ܛܒ. * ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ. ܕܒܕܪ ܘܝܗܒ ܠܡܣܟܢܐ. ܘܙܕܝܩܘܬܗ
10 ܩܝܡܐ ܠܥܠܡ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܝܗܒ ܙܪܥܐ ܠܙܪܘܥܐ ܘܠܚܡܐ ܠܡܐܟܘܠܬܐ. ܗܘ ܢܬܠ
11 ܘܢܣܓܐ ܙܪܥܟܘܢ. ܘܢܪܒܐ ܦܐܪܐ ܕܙܕܝܩܘܬܟܘܢ. * ܕܒܟܠ ܡܕܡ ܬܬܥܬܪܘܢ ܒܟܠܗ
12 ܦܫܝܛܘܬܐ. ܕܗܝ ܡܫܡܠܝܐ ܒܐܝܕܢ ܬܘܕܝܬܐ ܠܐܠܗܐ. * ܡܛܠ ܕܦܘܠܚܢܐ ܕܬܫܡܫܬܐ ܗܕܐ. ܠܐ ܗܘܐ
13 ܒܠܚܘܕ ܚܣܝܪܘܬܐ ܕܩܕܝܫܐ ܡܡܠܝܐ. ܐܠܐ ܐܦ ܡܝܬܪܐ ܒܬܘܕܝܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܠܐܠܗܐ. * ܡܛܠ
ܢܣܝܘܢܐ ܓܝܪ ܕܬܫܡܫܬܐ ܗܕܐ ܠܐܠܗܐ ܡܫܒܚܝܢ. ܕܐܫܬܥܒܕܬܘܢ ܠܬܘܕܝܬܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ
14 ܕܡܫܝܚܐ. ܘܫܘܬܦܬܘܢ ܒܦܫܝܛܘܬܐ ܥܡܗܘܢ ܘܥܡ ܟܠܢܫ. * ܘܨܠܘܬܐ ܡܬܟܫܦܝܢ
15 ܚܠܦܝܟܘܢ ܒܚܘܒܐ ܣܓܝܐܐ. ܡܛܠ ܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܕܝܬܝܪܐ ܥܠܝܟܘܢ. * ܛܝܒܘܬܐ
ܕܝܢ ܠܐܠܗܐ ܥܠ ܡܘܗܒܬܗ ܕܠܐ ܡܬܡܠܠܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝ *

* ܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܘ * ܕܨܘܡܐ * ܩܘ *

1 * ܐܢܐ ܦܘܠܘܣ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ. ܒܢܝܚܘܬܗ ܘܒܡܟܝܟܘܬܗ ܕܡܫܝܚܐ. ܕܐܦܢ
2 ܒܐܦܝܢ ܡܟܝܟ ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܐܠܐ ܟܕ ܪܚܝܩ ܐܢܐ ܡܬܚܡܨ ܐܢܐ ܥܠܝܟܘܢ. * ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܢ
ܡܢܟܘܢ. ܕܠܐ ܡܐ ܕܐܬܝܬ ܐܬܚܨܦ ܒܬܘܟܠܢܐ ܕܪܢܐ ܐܢܐ ܒܗ. ܕܐܡܪܚ ܐܝܟ ܕܡܬܪܥܐ ܐܢܐ.
3 ܥܠ ܐܢܫܝܢ ܕܚܫܒܝܢ ܠܢ ܐܝܟ ܕܒܒܣܪ ܡܗܠܟܝܢܢ. * ܐܦܢ ܒܒܣܪ ܓܝܪ
4 ܡܗܠܟܝܢܢ. ܐܠܐ ܠܐ ܗܘܐ ܒܒܣܪܐ ܦܠܚܝܢܢ. * ܙܝܢܐ ܓܝܪ ܕܦܘܠܚܢܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܕܒܣܪܐ. ܐܠܐ
5 ܕܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܒܗ ܡܦܟܝܢܢ ܚܣܢܐ ܡܪܘܕܐ. * ܘܡܥܩܪܝܢܢ ܬܪܥܝܬܐ
ܘܟܠ ܪܘܡ ܕܡܬܬܪܝܡ ܠܘܩܒܠ ܝܕܥܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܫܒܝܢܢ ܟܠ ܬܪܥܝܬܐ ܠܡܫܡܥܬܗ ܕܡܫܝܚܐ.
6 * ܘܡܛܝܒܝܢܢ ܠܡܬܒܥ ܬܒܥܬܐ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܫܬܡܥܝܢ. ܡܐ ܕܐܫܬܡܠܝܬ
7 ܡܫܬܡܥܢܘܬܟܘܢ. * ܒܦܪܨܘܦܐ ܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܢ ܐܢܫ ܬܟܝܠ ܥܠ ܢܦܫܗ ܕܕܡܫܝܚܐ
ܗܘ. ܗܢܐ ܢܬܪܥܐ ܡܢ ܢܦܫܗ. ܕܐܝܟ ܕܗܘ ܕܡܫܝܚܐ ܗܘ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܚܢܢ.

Hoc autem *dico*, Qui ſeminat cum parſimo- 6
nia, etiam cum parſimonia metet: at qui
ſeminat cum benedictione, etiam cum benedictione metet. Unuſquiſque prout ipſi in 7
animo eſt, non tanquam ex triſtitia, vel tanquam per vim: hilarem enim datorem diligit
Dominus. Facultas ſiquidem ineſt in manibus Dei omnem beneficentiam augendi in 8
vos, ut in omnibus ſemper quod ſufficit vobis habeatis, abundetiſque in omni opere
bono. Sicut ſcriptum eſt, Diſperſit, deditque 9
pauperibus, & juſtitia ejus ſtat in ſeculum.
Cæterùm qui largitur ſemen ſeminanti, & 10
panem in cibum, is largietur & multiplicabit ſementem veſtram, & nutriet fructus juſtitiæ veſtræ. Ut in omnibus ditemini in 11
omnem ſimplicitatem, quæ per nos perficit
gratiarum actionem Deo. Quoniam functio 12
miniſterii hujus, non ſolùm defectum Sanctorum ſupplet, ſed etiam excellit per multas
gratiarum actiones Deo. Nam propter probationem miniſterii hujus Deum glorificamus, 13
quòd ſubjecti ſitis confeſſioni Evangelii
Chriſti, & communicaveritis in ſimplicitate
veſtra cum eis, & cum omnibus. Preces 14
autem offerunt pro vobis cum multa charitate, propter multitudinem beneficentiæ Dei
in vos. Gratia autem Deo ſuper dono ipſius inenarrabili. 15

CAP. X.

Dominicâ VI. Jejunii. 16.

EGo Paulus peto à vobis per lenitatem 1
& manſuetudinem Chriſti, qui licèt coràm
humilis ſum apud vos, abſens tamen confido de vobis. Obſecro autem vos, ne 2
quum venerim, urgeat illâ fiduciâ quam
habeo, ut audeam, ut animo agito, in illos
homines qui putant nos quaſi ſecundùm carnem incedere. Quamvis enim in carne ambulemus, 3
non tamen carnalibus rebus militamus. Arma enim militiæ noſtræ non 4
ſunt carnalia, ſed virtus Dei, ac per eam ſubjugamus arces munitas, & demolimur cogitationes,
Omnemque elationem quæ ſeſe effert adverſus cognitionem Dei, & captivos 5
ducimus omnes intellectus ad obedientiam Chriſti. Ac parati ſumus ad faciendam 6
vindictam de iis qui non obediunt, quum impleta fuerit obedientia veſtra.
Faciem intuemini? Si quis confidit 7
de ſeipſo quòd Chriſti ſit, is ſciat ex ſeipſo, quòd quemadmodum ipſe Chriſti eſt,
ita & nos.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

6 ወዘሰ ፡ ጠዊዖ ፡ ይዘርእ ፡ ለዝንቱ ፡ ከማሁ ፡ ይጠውዖ ፡ ሎቱኒ ፡ ማእረር ፡ ወዘሰ ፡
7 በበረከት ፡ ይዘርእ ፡ በበረከት ፡ ያአርር ። ወኵሉ ፡ በከመ ፡ አደሞ ፡ በልቡ ፡ ይግበ
ር ፡ እስመ ፡ ሊኮነ ፡ በግብር ፡ ዳእሙ ፡ በፍሥሐ ፡ ለየሀቡ ፡ እስመ ፡ ከማሁ ፡ ያፈቅር ፡
8 እግዚአብሔር ። ወይክል ፡ እግዚአብሔር ፡ አፈድፍዶ ፡ ለክሙ ፡ እምኵሉ ፡
ሠናይቱ ፡ ከመ ፡ ያብዝኅ ፡ ለክሙ ፡ ኵሎ ፡ በረከቶ ፡ ለዝሉፉ ፡ ወታተርፍዎ ፡ ለኵ
9 ሉ ። ወትፈድፍዱ ፡ በምግባረ ፡ ሠናይ ። በከመ ፡ ይቤ ፡ መጽሐፍ ፡ ዘረወ ፡ ወወሀበ ፡
ለነዳይ ፡ ወጽድቁኒ ፡ ይነብር ፡ ለዓለም ፡ ዓለም ።

Et qui parce ſeminat, huic ſimiliter parca erit meſſis : & qui in benedictione 6
ſeminat, in benedictione metet. Et quiſque ſicut complacuit ſibi in corde ſuo, fa- 7
ciat: quia non eſt ex neceſſitate, ſed hilare dent: quia hujuſmodi datorem diligit
Deus. Et potens eſt Deus abundè dare vobis de tota benignitate ejus, ut multi- 8
plicet vobis omnem benedictionem ejus in perpetuum, & ut ſuperfluitatem habe-
atis omnium, & abundetis in operibus bonis. Sicut dicit Scriptura; Diſperſit, 9
& dedit egeno, & juſtitia ejus manet in ſeculum ſeculorum.

Verſio VULGATA LATINA.

6 Hoc autem dico; Qui parcè ſeminat, parcè & metet: & qui ſeminat in benedi-
7 ctionibus, de benedictionibus & metet. Unuſquiſque prout deſtinavit in corde
ſuo, non ex triſtitia, aut ex neceſſitate: hilarem enim datorem diligit Deus.
8 Potens eſt autem Deus omnem gratiam abundare facere in vobis: ut in omnibus
9 ſemper omnem ſufficientiam habentes, abundetis in omne opus bonum, Sicut
ſcriptum eſt; Diſperſit, dedit pauperibus: juſtitia ejus manet in ſeculum ſeculi.
10 Qui autem adminiſtrat ſemen ſeminanti: & panem ad manducandum præſtabit,
& multiplicabit ſemen veſtrum, & augebit incrementa frugum juſtitiæ veſtræ:
11 Ut in omnibus locupletati abundetis in omnem ſimplicitatem, quæ operatur per
12 nos gratiarum actionem Deo. Quoniam miniſterium hujus officii, non ſolùm ſup-
plet ea quæ deſunt Sanctis, ſed etiam abundat per multas gratiarum actiones in Do-
13 mino, Per probationem miniſterii hujus, glorificantes Deum in obedientia con-
feſſionis veſtræ, in Evangelium Chriſti, & ſimplicitate communicationis in illos,
14 & in omnes, Et in ipſorum obſecratione pro vobis, deſiderantium vos propter
eminentem gratiam Dei in vobis. Gratias Deo ſuper inenarrabili dono ejus. 15

CAP. X.

IPſe autem ego Paulus obſecro vos, per manſuetudinem & modeſtiam Chriſti, 1
qui in facie quidem humilis ſum inter vos, abſens autem confido in vobis. Rogo 2
autem vos ne præſens audeam, per eam confidentiam quâ exiſtimor audere, in
quoſdam, qui arbitrantur nos tanquam ſecundùm carnem ambulemus. In carne 3
enim ambulantes, non ſecundùm carnem militamus. Nam arma militiæ noſtræ 4
non carnalia ſunt, ſed potentia Deo ad deſtructionem munitionum, conſilia deſtru- 5
entes, Et omnem altitudinem extollentem ſe adverſùs ſcientiam Dei, & in ca-
ptivitatem redigentes omnem intellectum in obſequium Chriſti, Et in promptu 6
habentes ulciſci omnem obedientiam, cùm impleta fuerit veſtra obedientia. Quæ 7
ſecundùm faciem ſunt, videte. Si quis confidit ſibi Chriſti ſe eſſe, hoc cogitet ite-
rùm apud ſe: quia ſicut ipſe Chriſti eſt, ita & nos.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

• الاحد الثامن عشر بعد العنصرة • * واذكر هذا • من يزرع بشح فسيحصد 6
نوالا يسيرا • ومن يزرع ببركات فسيحصد ببركات جزاء متوافرا * كل احد كما قد سبق فانوي 7
في قلبه لا من حزن ولا من الزام • فان الله يحب المعطي البشاش * والله قادر ان يكثر لكم 8
كل نعمة واحسان • ليكون لكم في كل امر كافة القناعة دائما • فتفضلون في كل عمل صالح * كما 9
كتب بدد واعطي الفقراء وعدله يبقي الي الابد * والرازق الزارع زرعا وللماكل خبزا • يرزقكم 10
ويكثر زرعكم وينمي غلات عدلكم * مستغنيين في كل امر بكافة السخاء والسماحة • التي 11
تدني فينا شكر الله • تم • * قراءة الاربعاء من الجمعة الثالثة عشر بعد العنصرة •
* لان افتعال هذه الخدمة ليس هو لاتمام معوزات القديسين فقط • بل وللزيادة في المدائح 12
وكثرة الشكر لله * وبتهذيب هذه الخدمة يمجدون الله على طاعة اعترافكم لبشارة المسيح • 13
وعلى سخاء شركتكم الواردة اليهم والى الكل * ويشكرون له في طلبتهم من اجلكم تائقين 14
اليكم • من اجل نعمة الله المفرطة السابغة عليكم * ولله الشكر على موهبته التي لا يحدث بها • 15

• الفصل العاشر *

* وانا بولس نفسي اسالكم بوداعة المسيح ودعته الذي انا بمحضر الوجه ذليل فيكم • 1
وغايبا مدلا عليكم * اسالكم الا تحوجوني اذا حضرت ان اثق بالامل الذي افكر فيه • 2
فاجتري على القوم الذين يحسبوننا كاننا متسيرين بما يخص البشر * فاننا وان كنا 3
سالكين بالبشر • فما نجند نجندا مخصوصا بالبشر * لان اسلحة جنديتنا ليست بشرية • 4
لكنها مقتدرة بالله على هدم الحصون * هادمين الافكار وكل علو يستعلي على معرفة الله • 5
وسابيين كل فطنة وروية الى طاعة المسيح * ولنا استعداد ان ننتقم من كل معصية اذا كملت 6
طاعتكم * انما تبصرون الاشياء الظاهرة بمحضر الوجه • 7
اي احد وثق بذاته انه * قراءة الخميس من الجمعة الثالثة عشر •
للمسيح * فليفتكر في ذاته ايضا بهذا • انه كما هو للمسيح كذلك نحن للمسيح * تم •

Dominicâ decimâ octavâ poſt Pentecoſten.

Hoc autem moneo, Qui cum parſimonia 6
ſerit, exiguum præmium metet: qui verò
cum benedictionibus ſerit, metet in be-
nedictionibus mercedem exuberantem.
Quiſque prout ante propoſuit in corde 7
ſuo, non ex triſtitia neque ex coactu;
Deus enim diligit hilarem datorem.
Potens eſt autem Deus multiplicare vo- 8
bis omnem gratiam & beneficium, ut
ſemper ſit vobis in omni re animus
omnino contentus, & excellatis in omni
opere bono. Sicut ſcriptum eſt, Diſper- 9
ſit ac dedit pauperibus, & juſtitia ejus
manebit in ſeculum. Et qui ſuppe- 10
ditat ſerenti ſemen, & eſcæ panem,
ſuppeditet vobis, & multiplicet ſemen-
tem veſtram, & augeat proventus ju-
ſtitiæ veſtræ. Locupletati cunctis in 11
rebus, omni cum liberalitate atque lar-
gitate quæ producit in nobis gratiarum
actionem Deo. Finis.

Lectio feriæ quartæ hebdomadæ tertiæ decimæ poſt Pentecoſten.

Nam effectus hujus miniſterii non ſolùm 12
eſt ad ſupplendum neceſſitatibus ſan-
ctorum, ſed etiam ad augendas laudes
& multiplicandas gratiarum actiones
Deo. Et per iſtius miniſterii præpara- 13
tionem Deum glorificabunt de obedien-
tia qua profitemini Evangelium Chriſti,
deque liberalitate communionis veſtræ
in ſe & in omnes pervenientis: Eique 14
gratias agent in precibus ſuis pro vobis,
expetentes vos propter eminentem Dei
gratiam in vos redundantem. Deo au- 15
tem gratiarum actio ſuper inenarrabili
ſuo munere.

CAP. X.

CÆterùm ipſe ego Paulus rogo vos 1
per manſuetudinem et lenitatem Chriſti,
ego inquam qui præſente facie humilis
ſum inter vos, abſens verò confidens
erga vos, Rogo vos ne me compellatis, 2
cùm adero, confidere animo quem me-
ditor, & audere in homines illos qui
nos æſtimant quaſi ambulantes in his
quæ propria ſunt carnis. Nam licèt 3
incedamus in carne, non tamen pugna-
mus pugnam carni propriam. Arma ſi- 4
quidem militiæ noſtræ non ſunt carna-
lia, ſed valida ſunt per Deum ad ſub-
vertendas arces: Evertentes cogita- 5
tiones, omnémque celſitudinem quæ ex-
tollitur adverſùs cognitionem Dei: &
captivam ducentes omnem prudentiam
atque ſententiã ad obedientiam Chriſti.
Et parati ſumus vindicare omnem con- 6
tumaciam, cùm perfecta fuerit obedi-
entia veſtra. Videtis quidem res pa- 7
tentes in præſentia faciei.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis decimæ tertiæ.

Quicunque apud ſemetipſum confidit ſe
eſſe Chriſti hoc etiam apud ſemetipſum
cogitet, quòd quemadmodum ipſe Chriſti
eſt, ita et nos Chriſti ſumus. Hucuſque.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

10 ወውእቱ፡ ይሁብ፡ ዘርአ፡ ለዘራኢ፡ ወእክለ፡ ለሲሳይ። ወይሁበክሙ፡ ወያበዝኆ፡ ለክሙ፡
11 ዘርአክሙ፡ ወያሰምር፡ ለክሙ፡ ማእረረ፡ ጽድቅክሙ፨ እንዘ፡ ትብዕሉ፡ በኵሉ፡
12 ትፍሥሕት፡ እንተ፡ ትገብር፡ ለክሙ፡ አኰቴተ፡ እግዚአብሔር፨ እስመ፡ ዛቲ፡ መል
እክተ፡ ዝንቱ፡ ግብር፡ አኮ፡ ለዝንቱ፡ ባሕቲቱ፡ ዘታሰልጥ። እስመ፡ ይፌጽም፡ ሎሙ፡
ተፀናሶሙ፡ ለክዱን፡ ዓዲ፡ ትፈደፍድ፡ አኰቴተ፡ እግዚአብሔር፡ በሳዕሳ፡ ቅዱሳኑ፨
13 ወያአኵትዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ በመከራሃ፡ ለዛቲ፡ ሀይማኖትክሙ፡ እስመ፡ ተአዘዝክ
ሙ፡ ለመልእክቱ፡ ክርስቶስ፡ ወኀበርክሙ፡ ተፈሢሐክሙ፡ ወአስተዋፅአክሙ፡ ኵልክ
14 ሙ፨ ወእሙንቱሂ፡ ይጼልዩ፡ በእንቲአክሙ፡ ወይፈትዉ፡ ይርአዩክሙ፡ በእንተ፡ ጸጋ፡
15 እግዚአብሔር፡ ዘላዕሌክሙ፨ ወአኰቴት፡ እግዚአብሔር፡ በእንተ፡ ጸጋሁ፡ ለእግዚ
አብሔር፡ እንተ፡ ትመጽእ፡ አመ፡ ኢሐዘብዋ፨

በቴድሮስ፡ ሰማዕት፡ ምንባብ፨

1 1 ወአስተበቍዐክሙ፡ አኃዊነ፡ ኣነ፡ ጳውሎስ፡ በየዋሀት፡ ወበምሕረተ፡ ክርስቶስ፡ እ
ስመ፡ ሶበ፡ እሃሉ፡ ኀቤክሙ፡ መጠነ፡ አነ፡ በገጽየ፡ ወበኀበሰ፡ ኢሀለውኩ፡ እትሌ፡ ላዕ
2 ሌክሙ፨ ወብቍዖቱ፡ እስመ፡ እንዘ፡ ኢሀለውኩ፡ እትአመን፡ በተፋቅሮትክሙ፡
ወእትኀበል። ኣኅብዕ። እስመቦ፡ እለ፡ ይትሐዘቡኒ፡ ከመዘ፡ በሕገ፡ ሥጋ፡ ነሐው
3 ር፨ በሥጋነሰ፡ ነሐውር፡ ወአኮ፡ በሕገ፡ ዚአሁ፡ ዘነሐውር፡ ወንትጋብእ፨
4 እስመ፡ ንዋየ፡ ሐቅሉ፡ ለዘፀብእነ፡ ኢኮነ፡ በሕገ፡ ዘሥጋ፡ ኀይለ፡ እግዚአብሔር፡ ው
5 እቱ፡ ዘይነሥት፡ አጽዋናተ፨ ወያነሕል፡ ኵሎ፡ ሕሊናተ፡ ዘየዐቢ፡ እምፈሪሀ፡ እ
6 ግዚአብሔር፡ ከመ፡ ይፄውው፡ ኵሉ፡ ልብ፡ ወይግነይ፡ ለክርስቶስ፨ ወድልው፡ ውእ
7 ቱ፡ ይትቤቀሎ፡ ለዘ፡ ኢይገብር፡ ወአመ፡ ፈጸምክሙ፡ አንትሙኒ፡ ትእዛዞ፨ ዘመ
ንገለ፡ ገጽ፡ ርእዩ፡ ወዘሂ፡ ተአምነ፡ በክርስቶስ፡ ከመዝ፡ ለየሐሊ፡ ለሊሁ፡ እስመ፡ በ
ከመ፡ ክርስቶስ፡ ከማሁ፡ ንሕነኒ፨

Et ipſe dat ſemen ad ſeminandum, & panem in eſcam; & dabit vobis, & mul- 10
tiplicabit vobis ſemen veſtrum, & jucunda erit vobis meſſis juſtitiæ veſtræ:
Quum locupletes ſitis in omni gaudio quod operatur in *vobis gratiarum actionem* 11
Deo. Quia hæc adminiſtratio hujus operis, non huic ſolummodò utilis eſt, quia 12
iis ſupplet inopiam eorum occultè, ſed etiam abundat gratiarum actio Deo, per
eam, in Sanctis ejus, Et gratias agunt Deo in experientia hujus fidei veſtræ, 13
quia ſubditi eſtis miniſterio Chriſti, & conſociati eſtis, & congratulati eſtis, &
expendiſtis omnes vos. Et illi orant pro vobis, & deſiderant videre vos propter 14
gratiam Dei quæ ſuprà vos eſt. Et gratiæ Deo propter gratiam Dei quæ ventura 15
eſt quando non opinati fuerint.

CAP. X.

Pro Theodoro Martyre, lectio.

ET precor vos fratres noſtri, ego Paulus in manſuetudine & in miſericordia 1
Chriſti, quia quum præſens ſim apud vos, quantuluſcunque ego ſum in facie, tamen
quum abſim, confido in vobis. Et obſecro, quia abſens confido in dilectione ve- 2
ſtra, & auſus ſum ſtrenuus eſſe, quia ſunt qui cogitant, quaſi ſecundùm legem carnis
incederemus. In carne noſtra incedimus, ſed non ſecundùm legem ejus incedimus 3
& pugnamus. Quia arma hujus militiæ noſtræ non ſunt ſecundùm legem carnis, 4
virtus Dei eſt quæ deſtruit munitiones, Et proſternit omnes cogitationes quæ majo- 5
res ſunt quàm timor Dei, ut in captivitatem redigat omnem intellectum, & ut ſub- 6
jiciatur Chriſto, Et paratus eſt ſumere vindictam de eo qui non obedit, quum
impleveritis vos mandatum. Quæ ſecundùm faciem ſunt aſpicite, & qui confi- 7
dit in Chriſto, ſic conſideret ſeipſum: quia ſicut Chriſtus fuit, ſic nos ſumus.

Sique *enim* & amplius aliquid *glorier* de *auctoritate* noſtra, quam
8 Ἐάν τε γὰρ καὶ περισσότερόν τι καυχήσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς
dedit Dominus nobis in ædificationem, & non in *everſionem* veſtram, non *pudefiam*:
ἔδωκεν ὁ Κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν ὑμῶν, οὐκ αἰσχυνθήσομαι·
Ut non videar tanquam terrere vos per epiſtolas. (Quoniam
9 Ἵνα μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν. (Ὅτι
10 quidem epiſtolæ, *inquit*, graves & fortes: *at* præſentia corporis
αἱ μὲν ἐπιστολαὶ, φησὶ, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί, ἡ δὲ παρουσία τοῦ σώματος
infirma, & ſermo *nihil factus*.) Hoc cogitet *talis*, quia
11 ἀσθενὴς, καὶ ὁ λόγος ἐξουθενημένος.) Τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι
quales ſumus verbo per epiſtolas abſentes, tales & præſentes *opere*.
οἷοί ἐσμεν τῷ λόγῳ δι᾽ ἐπιστολῶν ἀπόντες, τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ ἔργῳ.
Non enim audemus inſerere aut *conferre* nos*ipſos* quibuſdam, ſeipſos *com-*
12 Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγκρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτούς τισι, τῶν ἑαυτοὺς συν-
mendantibus: ſed ipſi in *ſeipſis ſemetipſos* metientes, & *conferentes ſeipſos*
ιστανόντων· ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες, καὶ συγκρίνοντες ἑαυτοὺς
ſemetipſis, *non intelligunt*. Nos autem non in *immenſurata* gloriabimur, ſed
13 ἑαυτοῖς, οὐ συνιοῦσιν. Ἡμεῖς δὲ οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ
ſecundùm menſuram regulæ, quam *partitus* eſt nobis Deus, menſuram *pertigiſſe* uſque
κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεὸς μέτρου ἐφικέσθαι ἄχρι
& vos. Non enim quaſi non pertingentes ad vos, ſuperextendimus nos*ipſos*.
14 καὶ ὑμῶν. Οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφικνούμενοι εἰς ὑμᾶς, ὑπερεκτείνομεν ἑαυτούς.
Uſque ad enim & vos pervenimus, in Evangelio Chriſti, Non in *immenſurata*
15 Ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, Οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα
glorianteſ in alienis laboribus: ſpem autem habentes, *augeſcente fide*
καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, αὐξανομένης τῆς πίστεως
veſtrâ, in vobis magnificari ſecundùm regulam noſtram in abundantiam. In *alteriora*
16 ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς περισσείαν. Εἰς τὰ ὑπερέκεινα

veſtrî evangelizare, non in aliena regula, in *parata* gloriari. *At*
ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἕτοιμα καυχήσασθαι. Ὁ δὲ 17
glorians, in Domino glorietur: Non enim ſeipſum *commendans*, ille eſt
καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω. Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστῶν, ἐκεῖνός ἐστι 18
probatus, ſed quem *Dominus commendat*.
δόκιμος, ἀλλ᾽ ὃν ὁ Κύριος συνίστησιν.

CAP. XI. ιά.

Utinam *toleraretis meam pauliſper inſipientiam*: ſed & ſupportate me. Æmulor enim
Ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ· ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ μου. Ζηλῶ γὰρ 1
vos Dei æmulatione: Deſpondi enim vos uni viro, virginem caſtam *ſiſtere* 2
ὑμᾶς Θεοῦ ζήλῳ· ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἑνὶ ἀνδρὶ, παρθένον ἁγνὴν παραστῆσαι
Chriſto. Timeo autem ne *fortè* ſicut ſerpens Evam ſeduxit *in* aſtutia
τῷ Χριστῷ. Φοβοῦμαι δὲ μήπως ὡς ὁ ὄφις Εὔαν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ 3
ſua, ita corrumpantur *mentes veſtræ*, à ſimplicitate *illa in Chriſtum*. *Si*
αὐτοῦ, οὕτω φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν, ἀπὸ τῆς ἁπλότητος τῆς εἰς τὸν Χριστόν. Εἰ 4
quidem enim veniens alium *Jeſum* prædicat quem non prædicavimus, aut Spiritum alium
μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν, ἢ Πνεῦμα ἕτερον
accipitis quem non accepiſtis, aut evangelium aliud quod non recepiſtis, rectè
λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς
toleraveritis. Exiſtimo enim *nihilo inferiorem eſſe ſuper valdè* Apoſtolis. Si *verò* &
ἠνείχεσθε. Λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι τῶν ὑπὲρ λίαν ἀποστόλων. Εἰ δὲ καὶ 5
rudis ſermone, ſed non *cognitione*: *ſed in omni* manifeſtati *in omnibus in* 6
ἰδιώτης τῷ λόγῳ, ἀλλ᾽ οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ᾽ ἐν παντὶ φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς
vos. Aut peccatum feci, meipſum humilians, ut vos exaltemini, quoniam
ὑμᾶς. Ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα, ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς ὑψωθῆτε, ὅτι 7
gratis Dei Evangelium *evangelizaverim* vobis?
δωρεὰν τὸ τοῦ Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισάμην ὑμῖν;

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܐܢ ܓܝܪ ܐܦ ܡܕܡ ܝܬܝܪ ܐܫܬܒܗܪ ܥܠ ܫܘܠܛܢܐ ܕܝܗܒ ܠܝ ܡܪܢ. ܠܐ ܒܗܬ ܐܢܐ. ܡܛܠ
9 ܕܠܒܘܢܝܟܘܢ ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܢ ܘܠܐ ܠܣܘܚܦܟܘܢ. * ܡܟܝܟ ܐܢܐ ܕܝܢ. ܕܠܐ ܐܬܚܫܒ
10 ܐܝܟ ܗܘ ܕܡܕܚܠܘ ܡܕܚܠ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܐܓܪܬܝ. * ܡܛܠ ܕܐܝܬ ܐܢܫܐ ܕܐܡܪܝܢ. ܕܐܓܪܬܐ
11 ܝܩܝܪܢ ܘܥܫܝܢ. ܡܐܬܝܬܗ ܕܝܢ ܕܦܓܪܐ ܟܪܝܗܐ ܘܡܠܬܗ ܫܝܛܐ. * ܐܠܐ ܗܢܐ ܢܬܪܥܐ ܡܢ
ܕܐܡܪ ܗܟܢܐ. ܕܐܝܟܢܐ ܕܐܝܬܝܢ ܒܡܠܬܐ ܕܐܓܪܬܢ ܟܕ ܪܚܝܩܝܢ. ܗܟܢܐ ܐܝܬܝܢ ܐܦ ܡܐ
12 ܕܩܪܝܒܝܢ ܒܥܒܕܐ. * ܠܐ ܓܝܪ ܡܡܪܚܝܢܢ ܕܢܚܫܘܒ ܐܘ ܕܢܦܚܡ ܢܦܫܢ ܥܡ ܗܢܘܢ
ܕܡܫܬܒܗܪܝܢ ܢܦܫܗܘܢ. ܐܠܐ ܡܛܠ ܕܗܢܘܢ ܒܗܘܢ ܡܦܚܡܝܢ ܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ.
13 * ܚܢܢ ܠܐ ܡܫܬܒܗܪܝܢܢ ܝܬܝܪ ܡܢ ܡܫܘܚܬܢ. ܐܠܐ ܒܡܫܘܚܬܐ ܕܬܚܘܡܐ ܕܦܠܓ ܠܢ
14 ܐܠܗܐ. ܕܢܡܛܐ ܐܦ ܥܕܡܐ ܠܘܬܟܘܢ. * ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܐܝܟ ܕܠܐ ܡܡܛܝܢܢ ܠܘܬܟܘܢ
15 ܡܡܬܚܝܢܢ ܢܦܫܢ. ܥܕܡܐ ܓܝܪ ܠܘܬܟܘܢ ܡܛܝܢ ܒܣܒܪܬܗ ܕܡܫܝܚܐ. * ܘܠܐ ܡܫܬܒܗܪܝܢܢ
ܝܬܝܪ ܡܢ ܡܫܘܚܬܢ ܒܥܡܠܐ ܕܢܘܟܪܝܐ. ܐܠܐ ܐܝܬ ܠܢ ܣܒܪܐ. ܕܟܕ ܪܒܝܐ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ
16 ܒܟܘܢ ܢܬܪܘܪܒ ܐܝܟ ܡܫܘܚܬܢ. * ܘܢܣܬܓܐ ܐܦ ܠܗܠ ܡܢܟܘܢ ܠܡܣܒܪܘ. ܠܐ ܒܡܫܘܚܬܐ
17 18 ܢܘܟܪܝܬܐ. ܒܐܝܠܝܢ ܕܡܛܝܒܢ ܢܫܬܒܗܪ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܡܫܬܒܗܪ ܒܡܪܝܐ ܢܫܬܒܗܪ. * ܠܐ ܗܘܐ
ܓܝܪ ܡܢ ܕܢܦܫܗ ܡܫܒܚ ܗܘ ܗܘ ܒܚܝܪ. ܐܠܐ ܡܢ ܕܡܪܝܐ ܡܫܒܚܝܘܗܝ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ *

* ܕܬܪܝܢ ܒܫܒܐ * ܕܕ * ܕܨܘܡܐ * ܝܙ *

1 * ܐܬܡܢܐ ܕܝܢ ܡܣܝܒܪܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܝ ܩܠܝܠ ܕܐܡܠܠ ܒܫܛܝܘܬܐ. ܐܠܐ ܐܦ ܡܣܝܒܪܝܢ
2 ܐܢܬܘܢ ܗܘ ܠܝ. * ܛܐܢ ܐܢܐ ܓܝܪ ܥܠܝܟܘܢ ܒܛܢܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܡܟܪܬܟܘܢ ܓܝܪ ܠܓܒܪܐ ܚܕ
3 ܒܬܘܠܬܐ ܕܟܝܬܐ ܕܐܩܪܒ ܠܡܫܝܚܐ. * ܕܚܠ ܐܢܐ ܕܝܢ. ܕܠܡܐ ܐܝܟ ܕܐܛܥܝ ܚܘܝܐ ܠܚܘܐ
4 ܒܢܟܠܗ. ܗܟܢܐ ܢܬܚܒܠܘܢ ܪܥܝܢܝܟܘܢ ܡܢ ܦܫܝܛܘܬܐ ܕܠܘܬ ܡܫܝܚܐ. * ܐܢ ܓܝܪ ܗܘ
ܕܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܝܫܘܥ ܐܚܪܢܐ ܡܟܪܙ ܠܟܘܢ ܐܝܢܐ ܕܠܐ ܐܟܪܙܢ. ܐܘ ܪܘܚܐ ܐܚܪܬܐ ܢܣܒܬܘܢ
ܐܝܕܐ ܕܠܐ ܢܣܒܬܘܢ. ܐܘ ܣܒܪܬܐ ܐܚܪܬܐ ܐܝܕܐ ܕܠܐ ܩܒܠܬܘܢ. ܫܦܝܪ ܡܣܝܒܪܝܢ ܗܘܝܬܘܢ.
5 6 * ܣܒܪ ܐܢܐ ܓܝܪ. ܕܡܕܡ ܠܐ ܒܨܪܬ ܡܢ ܫܠܝܚܐ ܡܝܬܪܐ. * ܐܦ ܓܝܪ ܕܗܕܝܘܛ ܐܢܐ
7 ܒܡܠܬܝ. ܐܠܐ ܠܐ ܒܝܕܥܬܝ. ܐܠܐ ܒܟܠܡܕܡ ܓܠܝܢ ܚܢܢ ܠܘܬܟܘܢ. * ܐܘ ܕܠܡܐ ܣܟܠܘܬܐ
ܣܟܠܬ ܕܡܟܟܬ ܢܦܫܝ ܕܐܢܬܘܢ ܬܬܪܝܡܘܢ. ܘܡܓܢ ܐܟܪܙܬ ܠܟܘܢ ܣܒܪܬܗ ܕܐܠܗܐ.

Nam etſi aliquid amplius gloriatus fuero de 8 poteſtate quam dedit mihi Dominus noſter, non erubeſco: quippe quam in veſtrî ædificationem dedit nobis, non autem in veſtrî deſtructionem. Verùm conniveo, ne exi- 9 ſtimer tanquam is qui perterrefaciendo perterrefaciam vos per epiſtolas meas. Quia 10 ſunt quidam qui dicunt, Epiſtolæ quidem graves ſunt & validæ, adventus autem corporis infirmus, & ſermo contemptus. Sed 11 hoc cogitet qui ſic dicit, quòd quales ſumus in ſermone epiſtolæ noſtræ quum abſumus], tales etiam ſumus in opere præſentes. Non 12 enim audemus æſtimare aut conferre noſipſos cum iis qui ſeipſos gloriâ efferunt: ſed quia iſti ſemet ſibi comparant, non intelligunt. Nos non gloriamur ſupra menſuram noſtram, 13 ſed juxta menſuram termini quem diſtribuit nobis Deus, & ut pertingamus uſque ad vos. Non enim quaſi non pertingamus ad vos, 14 extendimus noſipſos: nam uſque ad vos pervenimus cum Evangelio Chriſti. Neque 15 gloriamur præter menſuram noſtram in labore alieno: ſed eſt nobis ſpes, creſcente fide veſtrâ, nos in vobis magnificatum iri juxta menſuram noſtram. Quin & ultra vos 16 progrediemur evangelizando: non in menſura aliena, in his quæ parata ſunt, gloriabimur. Qui autem gloriabitur, in Domino 17 gloriabitur. Non enim qui ſeipſum laudi- 18 bus effert, ille probatur, ſed quem Dominus commendaverit.

CAP. XI.

Feria II. hebdomadis IV. jejunii. 17.

UTinam verò toleraretis me pauliſper ut 1 loquerer inſipienter: ſed & ſuffertis me quidem. Nam zelotypus ſum erga vos zelo 2 Dei. Deſpondi enim vos viro unico virginem caſtam quam offeram Chriſto. Vereor 3 autem ne prout ſeduxit ſerpens Hevam, fraude ſuâ, ita corrumpantur ſenſus veſtri à ſimplicitate quæ eſt erga Chriſtum. Nam 4 ſi is qui venit ad vos, alium Jeſum prædicâſſet vobis quem nos non prædicavimus, aut ſpiritum alium accepiſſetis quem non accepiſtis, aut aliud Evangelium quod non recepiſtis; pulchrè aſſenſum præbuiſſetis. Arbitror 5 enim nihil me minus præſtitiſſe quàm Apoſtoli illi admodùm præſtantes. Quamvis 6 enim incultus ſim ſermone meo, non tamen ſcientiâ meâ: verùm in omnibus manifeſti fuimus apud vos. An fortè culpam commi- 7 ſi quòd meipſum dejecerim ut vos exaltaremini? gratuitóque prædicarim vobis Evangelium Dei?

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወእመኒበ ፡ ፈድፋደ ፡ ዘተመካሕኩ ፡ በእንተ ፡ ሢመትክሙ ፡ እንተ ፡ ወሀበ ፡ እግዚአብሔር፡
9 ለተሐንጾ ፡ ወአኮ ፡ ለተነሥቶ ፡ ኢይትኃፈር፡፡=፦ ከመ ፡ ኢይመስልክሙ ፡ ከመዘ ፡ እጌርመክ
10 ሙ ፡ በመጻሕፍት፡፡=፦ እስመ ፡ መጻሕፍቲሰ ፡ ክቡዳት ፡ ወጽኑዓት፡ ወሀልዎ፡ በሥጋሰ ፡ ድኩ
11 ይ ፡ ውእቱ ፡ ወነገሩሂ ፡ ኅጹር፡፡=፦ ወባሕቱ ፡ ዘንተ ፡ አእምሩ፡ በከመ፡ ቃልነ ፡ በውስተ፡
12 መጻሕፍት ፡ ከማሁ ፡ ምግባሪነሂ ፡ አመ ፡ ሀለውነ፡፡=፦ ወኢይትኃበል ፡ ናጥብዕ ፡ ለርእስ
ነ፡ ነሐሊ ፡ ሳሊነ ፡ ከመ ፡ እለ ፡ ይነእደ ፡ ርእሶሙ ፡ በዘ ፡ አምከሩ ፡ ወዐየኑ ፡ ለሊሆሙ ፡ ወ
13 ኢያአምሩ ፡ ፍካሬሁ ፡ ዘለሊሆሙ ፡ ይነብቡ፡=፦ ወንሕነሰ ፡ ኢንትሜካሕ ፡ በዘ ፡ አልቦ ፡
ሕገ ፡ ዘእንበለ ፡ በመስፈርት ፡ ዘዐቀመ ፡ ለነ ፡ እግዚአብሔር፡=፦

Et ſi fuit amplius quo gloriatus ſum, de poteſtate veſtra, quam dedit Deus ad 8 *ædificationem & non ad deſtructionem, non pudeſiam. Ut non videar vobis* 9 *quaſi perterreſacerem vos per epiſtolas: Quia epiſtolæ, graves & validæ* ſunt, 10 *ſed præſentia in corpore infirma eſt, & ſermo brevis eſt. Veruntamen hoc ſci-* 11 *tote, ſicut ſermo noſter in epiſtolis fuit, ſic erunt opera noſtra quum aderimus. Et* 12 *non auſus ſum, ut promptos faceremus noſipſos, exiſtimare nos ſicut laudantes ſemetipſos: quia conſilium dederunt, & explorárunt ſeipſos, & neſciunt interpretationem ejus quod ipſi loquuntur. Et nos non gloriabimur in eo quod non habet* 13 *regulam, ſed in menſura quam conſtituit nobis Deus,*

Verſio VULGATA LATINA.

8 Nam, & ſi amplius aliquid gloriatus fuero de poteſtate noſtra, quam dedit
nobis Dominus in ædificationem, & non in deſtructionem veſtram: non
9 erubeſcam. Ut autem non exiſtimer tanquam terrere vos per epiſtolas:
10 Quoniam quidem epiſtolæ, inquiunt, graves ſunt & fortes: præſentia au-
11 tem corporis infirma, & ſermo contemptibilis: Hoc cogitet qui ejuſmo-
di eſt, quia quales ſumus verbo per epiſtolas abſentes, tales & præſentes in
12 facto. Non enim audemus inſerere, aut comparare nos quibuſdam, qui ſe-
ipſos commendant: ſed ipſi in nobis noſmetipſos metientes, & comparantes
13 noſmetipſos nobis. Nos autem non in immenſum gloriabimur, ſed ſecun-
dùm menſuram regulæ, quâ menſus eſt nobis Deus, menſuram pertingendi
14 uſque ad vos. Non enim quaſi non pertingentes ad vos, ſuperextendimus
15 nos: uſque ad vos enim pervenimus in Evangelio Chriſti. Non in immen-
ſum gloriantes in alienis laboribus: ſpem autem habentes creſcentis fidei
veſtræ, in vobis magnificari ſecundùm regulam noſtram in abundantiam,
16 Etiam in illa, quæ ultra vos ſunt, evangelizare, non in aliena regula in
iis quæ præparata ſunt gloriari. Qui autem gloriatur, in Domino glorie- 17
tur. Non enim qui ſeipſum commendat, ille probatus eſt: ſed quem Deus 18
commendat.

CAP. XI.

UTinam ſuſtineretis modicum quid inſipientiæ meæ, ſed & ſupportate me. 1
Æmulor enim vos Dei æmulatione. Deſpondi enim vos uni viro virginem 2
caſtam exhibere Chriſto. Timeo autem, ne ſicut ſerpens Hevam ſeduxit 3
aſtutiâ ſuâ, ita corrumpantur ſenſus veſtri, & excidant à ſimplicitate, quæ
eſt in Chriſto. Nam ſi is qui venit, alium Chriſtum prædicat, quem non 4
prædicavimus; aut alium ſpiritum accipitis, quem non accepiſtis; aut aliud
Evangelium, quod non recepiſtis: rectè pateremini. Exiſtimo enim nihil me 5
minus feciſſe à magnis Apoſtolis. Nam etſi imperitus ſermone, ſed non 6
ſcientiâ: in omnibus autem manifeſtati ſumus vobis. Aut numquid pecca- 7
tum feci, me ipſum humilians, ut vos exaltemini? quoniam gratis Evange-
lium Dei evangelizavi vobis?

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 * وإني ان فاخرت كثيرا بسلطاننا الذي منحناه الرب لابتنايكم لا لنقضكم فلن اخجل *
9 * ليلا يظن بي ظان اني افزعكم بالرسايل * اذ بعضكم يقول اما رسايله فثقيلة وقوية * واما 10
11 حضور جسده فضعيف وكلامه حقير * فمثل هذا فليفكر هذا الافتكار ان كما نحن في رسايلنا
12 في مغيبنا بالقول * كذلك نحن في حضورنا بالفعل * لاننا ما نتجاسر ان نقدر ذاتنا او نقايس
انفسنا بقوم من الذين يعظمون شانهم * لكن اوليك يقدرون انفسهم في ذاتهم ويقايسون
13 انفسهم مع ذاتهم وما يفقهون * واما نحن فما فاخرنا بامور لا تقدير لها ولا احصاء * بل كمقدار
قانون المقدار الذي قسمه الله لنا * ان نجي حتى اليكم * لانا لسنا كمن لم يبلغ اليكم نبسط 14
15 ذاتنا فوق قدرنا * لاننا حتى نجي اليكم قد بلغنا ببشارة المسيح * ولسنا مفاخرين باتعاب
عريبة في اصقاع لا تحصي تقديرها * لاننا مومّلون اذا نمت امانتكم فيكم انها تعظم كما يخص
16 مقدارنا وتنمو الي زيادة كثيرة * فنبشر في تلك الاصقاع التي تجاوركم مسافتها * لا في
17 الاصقاع المنسوبة نفتخر بمقدار غريب * والمفاخر فليفتخر بالرب * لان ليس من يحقق امر 18
نفسه ذاك هو المهذب * بل الذي يحقق امره الرب * الفصل الحادي عشر * قراءة
السبت الرابع والعشرين بعد العنصرة *
1 * ويا ليتكم تانيتم على جهالتي مدة يسيرة *
بل ليتكم احتملتموني * لاني اغار عليكم بغيرة الرب * لاني خطبتكم لرجل واحد لاملكم 2
3 للمسيح بتولا طاهرة * واخشي ليلا كما خدع الثعبان حوا بمكره * هكذا تفسد فطنتكم
4 من قبل البساطة التي في امانة المسيح * ولو ان الوارد اليكم يكرز بيسوع اخر لم نكرز به نحن *
او تاخذون روحا اخر لم تاخذوه * او تقبلون بشارة اخري ما قبلتموها * لقد كان احتمال ذلك حسنا *
* قراءة الجمعة الثالثة عشر بعد العنصرة *
5 * وعلي حسب ظني انني لم ينقصني شي من الرسل المعظمين جدا * ولين 6
كنت في كلامي اميا * لكن لست في علمي اميا * بل في كل امر وفي جميع افعالنا قد
7 ظهرنا لكم * نعم * او لعلي عملت خطية اذا وضعت نفسي لترتفعوا انتم * او لاني
بشرتكم ببشارة الله مجانا *

Et quidem ſi multùm glorier de poteſtate 8 *noſtra quam dedit nobis Dominus ad ædificationem veſtram, non ad deſtructionem veſtram; non erubeſcam. Ne quis* 9 *arbitretur quòd perterreſaciam vos per epiſtolas, (Quum nonnulli veſtrûm di-* 10 *cant; Epiſtolæ quidem ejus graves ſunt ac validæ, at verò præſentia corporis ejus, debilis, & ſermo ejus contemptus.) Qui hujuſmodi eſt, hanc cogitationem* 11 *cogitet, quòd quales ſumus per epiſtolas noſtras, dum abſumus, ſermone; tales ſumus, dum adſumus, facto. Non enim* 12 *audemus metiri nos aut conferre noſipſos cum quibuſdam ex iis qui propriam famam magnificant, verùm illi ſeſe metiuntur ſeipſis, ſeſeque cum ſeipſis comparant, nec intelligunt. Nos autem non* 13 *gloriati ſumus de rebus menſura numeróque carentibus, ſed juxta menſuram canonis menſuræ quam diſpertitus eſt nobis Deus, ut veniremus ad vos uſque. Non enim quaſi non pervenerimus ad* 14 *vos, extendimus noſipſos ſupra menſuram noſtram: quia ut veniremus ad vos, jam pervenimus per Evangelium Chriſti. Neque gloriamur de laboribus* 15 *alienis, in locis quorum menſura ſit innumerabilis: quia ſperamus quòd creſcens fides veſtra in vobis, magnificabitur pro ratione menſuræ noſtræ, & augeſcet ad multum incrementum. Et an-* 16 *nuntiabimus in regionibus illis quarum diſtantia vos prætergreditur: non in regionibus præparatis gloriamur in aliena menſura. Qui autem gloriatur, in* 17 *Domino glorietur. Non enim qui ſuiipſi-* 18 *us rem approbat, ille purus eſt: ſed cujus rem approbat Dominus.*

CAP. XI.

Lectio ſabbathi vigeſimi quarti poſt Pentecoſten.

ET ô utinam toleraretis inſipientiam 1 *meam aliquanto ſpatio: imò utinam ſufferretis me. Ambio enim vos Domini* 2 *zelotypiâ, quia deſpondi vos uni viro, ut ſiſterem vos Chriſto virginem puram. Et metuo ne quemadmodum ſerpens ille* 3 *decepit Evam dolo ſuo, ita corrumpantur mentes veſtræ à conſpectu ſimplicitatis quæ eſt in fide Chriſti. Et quidem ſi* 4 *is qui venit ad vos, alium prædicaret Jeſum quem non prædicavimus nos: aut alium acciperetis ſpiritum, quem non acceperitis: aut aliam ſuſciperetis annuntiationem, quam non ſuſceperitis: congrua ſanè eſſet ejus rei tolerantia.*

Lectio feriæ ſextæ, poſt Pentecoſten decimæ tertiæ.

Et ſecundùm opinionem meam, profectò 5 *nihilo minor ſum ſummis Apoſtolis. Et* 6 *quanvis ſim in ſermone meo plebeius, non tamen ſum in ſcientia mea plebeius; verùm in omni re, & cunctis in operibus noſtris manifeſtati ſumus vobis.* Hucuſque. *An verò commiſi peccatum* 7 *cùm meipſum demiſi ut vos efferremini? an quia gratis annuntiavi vobis evangelium Dei:*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 ወኀደግሙ ፡ ዐቅመክሙ ፡ አኮ ፡ ከመ ፡ ትብጽሑ ፡ ውስተ ፡ ትምህርተ ፡ ክርስቶስ፡=፡
15 ወንሕነሰ ፡ ኢንትሜካሕ ፡ በዘ ፡ ኢይረትዕ ፡ በጻማ ፡ ባዕድ ፡፡ ወባሕቱ፡ ንሴፎ፡ ትብዛኅ ፡ ሃ
16 ይማኖትክሙ ፡ ወትዕበይ ፡ በላዕሌክሙ ፡ በከመ ፡ በሕገ ፡ ሠርዓትክሙ፡=፡ ወፈድፋደሰ ፡
17 ዘመሀረክሙ ፡፡ ተሞክሐ ፡ በዘ ፡ ይረትዕ ፡ በዘ ፡ ድልው፡=፡ ወዘሰ ፡ ይትሜካሕ ፡ በእግዚ
18 አብሔር ፡ ለይትሜካሕ፡=፡ ወአኮ ፡ ደእሙ ፡ ዘርእሶ ፡ ንእደ ፡ ኅሩየ ፡ ይከውን ፡ አኮኑ ፡
ዘእግዚአብሔር ፡ ንእደ ፡ ክሙ፡፡=፡
1 ፲፩ ወርቱዕሰ ፡ ትትዐገሡኒ ፡ ሕደጥ ፡ ለእበድየ ፡ ወእሙነ ፡ ተዐገሥክሙኒ፡=፡
2 እስመ ፡ እቀንእ ፡ ለክሙ ፡ ቅንአተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወናሁ ፡ ሠራዕኩ ፡ ለብእሲ ፡ ይንበ
ር ፡ በብእሲቱ ፡ ወያነጽሕ ፡ ርእሶ ፡ እምዝሙት ፡ ለክርስቶስ፡፡=፡
ብቀበላ ፡ ጾም ፡ ኀበ ፡ ይትነበብ፡=፡
3 ወባሕቱ ፡ እፈርሀክሙ ፡ ዮጊ ፡ ከመ ፡ አርዌ ፡ ምድር ፡ አስሐታ ፡ ለሔዋ ፡ በጕሕሉታ ፡ እ
4 ንደዊ ፡ ለእመ ፡ ይማስን ፡ ልብክሙ ፡ እምየውሀቱ ፡ ወንጽሑ ፡ ለክርስቶስ፡፡=፡ ሰብሁብ ፡
ካልአ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘይመጽእ ፡ ዘይሰብኩ ፡ ወኢሰበክነ ፡ ለክሙ ፡፡ ወእመኒቦ ፡ ካልአ ፡ መንፈ
ሰ ፡ ዘትነሥኡ ፡ ዘኢነሣእክሙ ፡ ወእመኒ ፡ ካልኤ ፡ ትምህርተ ፡ ዘኢተምሀርክሙ ፡ ርቱዕ ፡
5 ትፅንሑ፡፡=፡ ወባሕቱ ፡ እትሐዘብሰ ፡ አልቦ ፡ ዘአኅጸጽኩክሙ ፡ እምዘ ፡ ባዕድ ፡ ሐዋር
6 ያት፡፡=፡ ወእመኒ ፡ አብድ ፡ አነ ፡ በቃልየ ፡ አኮኬ ፡ በልብየ ፡ ወባሕቱ ፡ በኵሉ ፡ እክሠ
7 ት ፡ ለክሙ፡=፡ ወሚመ ፡ አበስኩኑ ፡ እንጋ ፡ ዘአሕመምኩ ፡ ርእስየ ፡ በኵሉ ፡ ከመ ፡ አን
ትሙ ፡ ትትለዐሉ፡፡እስመ ፡ በከንቱ ፡ መሀርኩክሙ ፡ ትምህርተ ፡ እግዚአብሔር፡=፡

Et reliquiſtis ordinem veſtrum, non quaſi perveniretis in doctrinam Chriſti. Et 14 *nos non gloriabimur in eo quod non convenit.,* videlicet *in labore alterius, ſed* 15 *ſperamus, ut creſcat fides veſtra, & ut magnificetur ſuper vos, ſecundùm regulam conſtitutionis veſtræ, Et præcipuè eam, quæ docuit vos, gloriari in eo quod* 16 *convenit, in eo quod præparatum eſt. Et qui gloriatur, in Domino glorietur.* 17 *Non tamen qui ſeipſum laudat, probatus erit: nonne is quem Deus laudavit?* 18

CAP. XI.

ET oportet ut ſuſtineatis paululùm ſtultitiam meam, ſed etiam ſuſtinuiſtis me. 1 *Quia ambio vos zelotypiâ Dei, & ecce ſtatui virum, ut mancat cum uxore ejus,* 2 *& mundum faciat ſeipſum à ſcortatione, Chriſto.*

In adventu jejunii, ubi legitur.

Sed metuo vos quidem, ne fortè ſicut ſerpens ſeduxit Hevam aſtutiâ ſuâ, ita corrum- 3 *pat intellectum veſtrum, à manſuetudine & puritate Chriſti. Si eſſet alius Jeſus* 4 *venturus quem prædicant, & non prædicavimus vobis; & ſi eſſet alius Spiritus quem accipiatis, quem non accepiſtis; & ſi alia doctrina, quam non didiciſtis, rectè expectetis. Sed exiſtimo* quod *nihil eſt quo minui vos magis quàm cæteri* 5 *Apoſtoli. Et ſi ſtultus ſum in ſermone meo, non tamen in intellectu meo: ſed in* 6 *omnibus apertus ſum vobis. Num peccavi igitur, quia afflixi meipſum in* 7 *omnibus, ut vos attolleremini: quia gratis docui vos doctrinam Dei?*

Alias Eccleſias expoliavi, accipiens ſtipendium, ad veſtrum miniſterium: Et *præſens*
8 Ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα, λαβὼν ὀψώνιον, πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν· Καὶ παρὼν
9 apud vos, & *egens*, *non obtorpui cuiquam*: nam *inopiam meam* ſuppleverunt
πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεὶς, οὐ κατενάρκησα οὐδενός· τὸ γὰρ ὑστέρημά μου προσανεπλήρωσαν
fratres *venientes* à Macedonia: & in *omni inoneroſum* vobis *meipſum* ſervavi,
οἱ ἀδελφοὶ ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ὑμῖν ἐμαυτὸν ἐτήρησα,
& ſervabo. Eſt veritas Chriſti in me, quoniam gloriatio hæc non *obturabitur*
10 καὶ τηρήσω. Ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ ἐν ἐμοὶ, ὅτι ἡ καύχησις αὕτη οὐ σφραγίσεται
in me in regionibus Achaiæ. *Propter quid?* quia non diligo vos? Deus
11 εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐας. Διατί; ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; ὁ Θεὸς
ſcit. Quod autem facio, & faciam, ut amputem occaſionem *volentium*
12 οἶδεν. Ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορμὴν τῶν θελόντων
occaſionem: ut in quo gloriantur, inveniantur ſicut & nos. Nam ejuſmodi pſeudo-
13 ἀφορμήν· ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὑρεθῶσι καθὼς καὶ ἡμεῖς. Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδο-
apoſtoli, operarii *doloſi*, *transformati* in Apoſtolos Chriſti. Et non
14 ἀπόστολοι, ἐργάται δόλιοι, μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀποστόλους Χριστοῦ. Καὶ οὐ
mirum: ipſe enim ſatanas *transformatur* in angelum lucis. Non
15 θαυμαστόν· αὐτὸς γὰρ ὁ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός. Οὐ
magnum ergò ſi & miniſtri ejus *transformantur* velut miniſtri juſtitiæ: quorum
μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν
finis erit ſecundùm opera ipſorum. Iterùm dico, (ne quis me putet inſipientem
16 τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. Πάλιν λέγω, (μή τις με δόξῃ ἄφρονα
eſſe: *ſi verò non*, *etiam ut* inſipientem accipite me, ut modicum quid & ego glorier,)
εἶναι· εἰ δὲ μήγε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα μικρόν τι κἀγὼ καυχήσωμαι,)
Quod loquor, non loquor ſecundùm *Dominum*, ſed quaſi in inſipientia, in hac
17 Ὃ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ Κύριον, ἀλλ' ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ
præſidentia gloriationis. Quoniam multi gloriantur ſecundùm carnem, & ego
18 τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως. Ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ

gloriabor. Libenter enim ſuffertis inſipientes, *prudentes exiſtentes.* *Toleratis*
καυχήσομαι. Ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες. Ἀνέχεσθε 19 20
enim, ſi quis vos in ſervitutem redigit, ſi quis devorat, ſi quis accipit, ſi quis
γὰρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις
extollitur, ſi quis vos in faciem cædit. Secundùm *contumeliam* dico: quaſi
ἐπαίρεται, εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει. Κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς 21
quòd nos infirmi fuerimus: In quo *verò* quis audet, (in inſipientia dico,) audeo
ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήσαμεν· ἐν ᾧ δ' ἄν τις τολμᾷ, (ἐν ἀφροσύνῃ λέγω,) τολμῶ
& ego. Hebræi ſunt, & ego: Iſraëlitæ ſunt, & ego: ſemen A-
κἀγώ. Ἑβραῖοί εἰσι, κἀγώ· Ἰσραηλῖταί εἰσι, κἀγώ· σπέρμα Ἀ- 22
brahæ ſunt, & ego. Miniſtri Chriſti ſunt, (*deſipiens loquor,*) *ſuper* ego:
βραάμ εἰσι, κἀγώ. Διάκονοι Χριστοῦ εἰσι, (παραφρονῶν λαλῶ,) ὑπὲρ ἐγώ· 23
in laboribus *abundantiùs*, in plagis ſupra modum, in carceribus abundantiùs,
ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως,
in mortibus frequenter: A Judæis quinquiès quadragenas, *præter* unam,
ἐν θανάτοις πολλάκις· Ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν 24
accepi: Ter virgis cæſus ſum, ſemel lapidatus ſum, ter naufragium feci,
ἔλαβον· Τρὶς ἐρραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, 25
noctem diem in profundo *egi*: Itineribus ſæpè: periculis
νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα· Ὁδοιπορίαις πολλάκις· κινδύνοις 26
fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex Gentibus,
ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν,
periculis in civitate, periculis in ſolitudine, periculis in mari, periculis
κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις
in falſis fratribus:
ἐν ψευδαδέλφοις·

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

ܘܠܥܕܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܫܠܚܬ܂ ܘܢܣܒܬ ܢܦܩܬܐ ܠܬܫܡܫܬܟܘܢ܂ * ܘܟܕ ܐܬܝܬ ܠܘܬܟܘܢ܂ 8 9
ܠܐ ܐܝܩܪܬ ܥܠ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ܂ ܚܣܝܪܘܬܝ ܓܝܪ ܡܠܘ ܐܚܐ ܕܐܬܘ ܡܢ ܡܩܕܘܢܝܐ܂ ܘܒܟܠ ܡܕܡ
ܢܛܪܬ ܢܦܫܝ ܘܢܛܪ ܐܢܐ܂ ܕܠܐ ܐܗܘܐ ܝܩܝܪܐ ܥܠܝܟܘܢ܂ * ܐܝܬܝܗ ܒܝ ܫܪܪܗ ܕܡܫܝܚܐ܂ ܕܗܢܐ 10
ܫܘܒܗܪܐ ܠܐ ܢܬܒܛܠ ܡܢ ܒܐܬܪܘܬܐ ܕܐܟܐܝܐ܂ * ܠܡܢܐ܂ ܡܛܠ ܕܠܐ ܪܚܡ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ 11
ܐܠܗܐ ܗܘ ܝܕܥ܂ * ܐܠܐ ܗܕܐ ܕܥܒܕ ܐܢܐ ܐܦ ܐܥܒܕ܂ ܕܐܦܣܘܩ ܗܘ ܥܠܬܗܘܢ ܕܐܝܠܝܢ ܕܒܥܝܢ 12
ܥܠܬܐ܂ ܕܒܗܘ ܡܕܡ ܕܡܫܬܒܗܪܝܢ ܢܫܬܟܚܘܢ ܐܟܘܬܢ܂ * ܐܝܬܝܗܘܢ ܓܝܪ ܫܠܝܚܐ 13
ܕܓܠܐ ܘܦܥܠܐ ܢܟܝܠܐ܂ ܘܡܬܕܡܝܢ ܒܫܠܝܚܘܗܝ ܕܡܫܝܚܐ܂ * ܘܠܐ ܬܗܪܐ 14
ܒܗܕܐ܂ ܐܢ ܗܘ ܓܝܪ ܣܛܢܐ ܡܬܕܡܐ ܒܡܠܐܟܐ ܕܢܘܗܪܐ܂ * ܠܐ ܗܘܬ ܪܒܐ ܡܕܡ܂ ܐܢ 15
ܐܦ ܡܫܡܫܢܘܗܝ ܡܬܕܡܝܢ ܒܡܫܡܫܢܐ ܕܟܐܢܘܬܐ܂ ܐܝܠܝܢ ܕܚܪܬܗܘܢ ܬܗܘܐ ܐܝܟ
ܥܒܕܝܗܘܢ܂ * ܠܕܘܟܪܢܗ ܕܦܘܠܘܣ * ܝܚ * ܬܘܒ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ܂ ܠܡܐ ܐܢܫ 16
ܢܣܒܪ ܥܠܝ ܐܝܟ ܕܫܛܝܐ ܐܢܐ܂ ܘܐܢ ܠܐ ܐܦ ܐܝܟ ܕܠܫܛܝܐ ܩܒܠܘܢܝ܂ ܕܐܦ ܐܢܐ ܩܠܝܠ ܐܫܬܒܗܪ܂
* ܡܕܡ ܕܡܡܠܠ ܐܢܐ ܠܐ ܗܘܐ ܒܡܪܢ ܡܡܠܠ ܐܢܐ܂ ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܒܫܛܝܘܬܐ܂ ܒܗܢܐ ܕܘܟܬܐ 17
ܕܫܘܒܗܪܐ܂ * ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܐ ܡܫܬܒܗܪܝܢ ܒܒܣܪܐ܂ ܐܦ ܐܢܐ ܐܫܬܒܗܪ܂ * ܡܢܝܚܝܢ 18 19
ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܠܡܫܡܥܘ ܠܚܣܝܪܝ ܪܥܝܢܐ܂ ܟܕ ܐܢܬܘܢ ܚܟܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ * ܘܡܣܝܒܪܝܢ 20
ܐܢܬܘܢ ܠܡܢ ܕܡܫܥܒܕ ܠܟܘܢ܂ ܘܠܡܢ ܕܐܟܠ ܠܟܘܢ܂ ܘܠܡܢ ܕܢܣܒ ܡܢܟܘܢ܂ ܘܠܡܢ
ܕܡܬܪܝܡ ܥܠܝܟܘܢ܂ ܘܠܡܢ ܕܡܚܐ ܠܟܘܢ ܥܠ ܐܦܝܟܘܢ܂ * ܐܝܟ ܕܒܨܥܪܐ ܐܡܪ ܐܢܐ܂ ܐܝܟ ܗܘ 21
ܕܚܢܢ ܡܚܝܠܝܢ ܗܘܝܢ܂ ܒܫܛܝܘܬܐ ܐܡܪ ܐܢܐ܂ ܕܒܟܠ ܡܕܡ ܕܡܡܪܚ ܐܢܫ܂ ܐܦ ܐܢܐ
ܡܡܪܚ ܐܢܐ܂ * ܐܢ ܥܒܪܝܐ ܐܢܘܢ܂ ܐܦ ܐܢܐ܂ ܐܢ ܐܝܣܪܝܠܝܐ ܐܢܘܢ ܐܦ ܐܢܐ܂ ܐܢ ܙܪܥܗ ܐܢܘܢ 22
ܕܐܒܪܗܡ ܐܦ ܐܢܐ܂ * ܐܢ ܡܫܡܫܢܘܗܝ ܐܢܘܢ ܕܡܫܝܚܐ ܒܫܛܝܘܬܐ ܐܡܪ ܐܢܐ܂ ܕܝܬܝܪ 23
ܡܢܗܘܢ ܐܢܐ܂ ܒܥܡܠܐ ܝܬܝܪ ܡܢܗܘܢ܂ ܒܡܚܘܬܐ ܝܬܝܪ ܡܢܗܘܢ܂ ܒܐܣܘܪܐ ܝܬܝܪ ܡܢܗܘܢ܂
ܒܡܘܬܐ ܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ܂ * ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ ܚܡܫ ܙܒܢܝܢ ܐܪܒܥܝܢ ܐܪܒܥܝܢ ܚܣܝܪ ܚܕܐ ܡܚܝܬ܂ 24
* ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܒܫܒܛܐ ܐܬܢܓܕܬ܂ ܚܕܐ ܙܒܢ ܐܬܪܓܡܬ܂ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܐܬܒܪܬ ܒܐܠܦܐ ܐܝܡܡܐ 25
ܘܠܠܝܐ܂ ܕܠܐ ܐܠܦܐ ܥܒܕܬ ܒܝܡܐ܂ * ܒܐܘܪܚܬܐ ܣܓܝܐܬܐ܂ ܒܩܘܢܕܝܢܘܣ ܕܢܗܪܘܬܐ܂ 26
ܒܩܘܢܕܝܢܘܣ ܕܓܝܣܐ܂ ܒܩܘܢܕܝܢܘܣ ܕܡܢ ܛܘܗܡܝ܂ ܒܩܘܢܕܝܢܘܣ ܕܡܢ ܥܡܡܐ܂
ܒܩܘܢܕܝܢܘܣ ܗܘܝܬ ܒܡܕܝܢܬܐ܂ ܒܩܘܢܕܝܢܘܣ ܗܘܝܬ ܒܡܕܒܪܐ܂ ܒܩܘܢܕܝܢܘܣ
ܒܝܡܐ܂ ܒܩܘܢܕܝܢܘܣ ܕܡܢ ܐܚܐ ܕܓܠܐ܂

Porrò eccleſias alias exui, & accepi ſumptus 8
in veſtri miniſterium. Et quum veniſſem 9
ad vos, neminem veſtrûm oneravi: indi-
gentiam enim meam ſuppleverunt fratres
qui venerant à Macedonia: & in omnibus
meipſum ſervavi ac ſervaturus ſum, ut non
ſim vobis oneri. Eſt in me veritas Chriſti, 10
quòd hæc gloriatio non abolebitur in me in
regionibus Achaiæ. Quare? quia non dili- 11
go vos? Deus novit. Sed quod facio, idem 12
& faciam, ut præcîdam occaſionem iis qui
quærunt occaſionem, ut in eo de quo glori-
antur, reperiantur ſicut & nos. Sunt enim 13
iſti pſeudoapoſtoli, & operarii doloſi, &
transformant ſeipſos in Apoſtolos Chriſti.
Et in hoc nihil mirandum eſt. Si enim 14
ipſe Satanas transformatur in angelum lu-
cis, Non eſt magnum negotium ſi & mi- 15
niſtri ejus transformantur in miniſtros ju-
ſtitiæ, quorum finis erit juxta opera ipſo-
rum.

In commemorationem Pauli. 18.

Iterum autem dico, Num putat aliquis de me 16
quaſi ſtultus ſim? ſin minùs, etiam ut ſtultum
accipite me, ut & ego pauliſper glorier.
Quod loquor non ſecundùm Dominum no- 17
ſtrum loquor, ſed quaſi per inſipientiam in
hoc loco gloriationis. Quandoquidem multi 18
gloriantur ſecundùm carnem, ego etiam glo-
riabor. Pacifici enim eſtis ad obtemperan- 19
dum rationis expertibus, quum vos ſitis ſa-
pientes. Et adhæreſcitis ei qui vos in ſer- 20
vitutem adigit, & qui vos exedit, & qui ac-
cipit à vobis, & qui effert ſeſe ſupra vos, &
qui cædit vos in faciem veſtram. Quaſi cum 21
contumelia dico. Ac ſi nos infirmi eſſemus,
per amentiam dico, In quocunque audet
aliquis, audeo & ego. Si Hebræi ſunt, & 22
ego quoque: ſive ſint Iſraelitæ, & ego:
ſi ſunt ſemen Abraham, & ego. Si miniſtri 23
ſunt Chriſti (per amentiam dico) illis præ-
ſtantior ſum: in labore pluſquam illi, in
verberibus pluſquam illi, in vinculis pluſ-
quam illi, in mortibus pluries. A Judæis 24
quinquies quadragenis plagis vapulavi unâ
minùs. Ter virgis cæſus ſum, ſemel lapi- 25
datus, ter in naufragio fui die & nocte, in
mari ſine navigio fui. In itineribus pluri- 26
mis, in periculo fluminum, in periculo ſica-
riorum, in periculo ex cognatione mea, in
periculo ex gentibus, in periculo fui in civi-
tatibus, in periculo fui in ſolitudine, in pe-
riculo in mari, in periculo ex falſis fratribus:

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 ወሚመ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያኑ ፡ እንጋ፡ ቀሰጥኩ፡ ለሲሲደየ፡ ከመ፡ እትለአክሙ ፡ ወእመኒ ፡ ሀለ
9 ውኩ፡ ኀቤክሙ፡ ኢተሠቀቀኩ ፡ ለንዋይክሙ፡ እንዘ፡ እጼንስ፡፡ ወኀበሂ ፡ ኢያእከልኩ፡ ክለ
ጡ ፡ ሲተ ፡ ላኀዊነ ፡ በጺሐሙ ፡ እመቄዶንያ ፡ ወበኵሉ ፡ ተዐቀብኩ ፡ ኢያክብድ ፡ ላዕሌክ
10 ሙ፡፡ አማን ፡ ሀሎ፡ ክርስቶስ ፡ ምስሌየ፡ እስመ፡ ኢተዐጸወተኒ ፡ ዛቲ ፡ ፍሥሓየ፡ በደወ
11 ለ ፡ አካይያ፡፡ በእንተ ፡ ምንት ፡ እስመሁ ፡ እንጋ፡ ኢያፈቅረክሙ፡ እንከሰ፡ እግዚአብሔ
12 ር፡ ያአምር፡፡ ዘሂ ፡ ገበርኩ፡ ወዘሂ ፡ ኢገበርኩ ፡ ከመ፡ እክልአሙ ፡ ምክንያቶሙ ፡ ለእ
13 ለ ፡ ይፈቅዱ ፡ ምክንያተ፡፡ ከመ፡ እሙንቱሂ ፡ ይትፌሥሑ ፡ ከማነ፡፡ እስመ ፡ ሀለዉ፡ ሐሰ
ዊያነ ፡ ገበርት ፡ ዐመፃ ፡ እለ ፡ ይትሜየኑ ፡ ወይትሜስሉ ፡ ሐዋርያተ ፡ ክርስቶስ፡፡

Num domum Chriſtianorum igitur ſpoliavi in ſtipendium meum, ut miniſtrarem vo- 8
bis? & quum eſſem apud vos non extorſi divitias veſtras dum egerem. Et ubi non 9
habui ſatis, ſuppleverunt me fratres noſtri, venientes à Macedonia: & in omni-
bus cuſtoditus fui, ne gravarem ſuper vos. Verè fuit Chriſtus mecum, quia non ex- 10
cluſum fuit à me hoc gaudium meum in regione Achaiæ. Propter quid? Num quia 11
igitur non diligo vos ampliùs? Deus ſcit. Quod feci, & quod omiſi: ut prohi- 12
berem occaſionem eorum, qui deſiderant occaſionem, ut ipſi glorientur ſicut nos.
Quia ſunt falſi ſervi iniquitatis, qui doloſè agunt, & ſimilati ſunt Apoſtolis 13
Chriſti.

Verſio VULGATA LATINA.

8 Alias Eccleſias expoliavi, accipiens ſtipendium ad miniſterium veſtrum.
9 Et cùm eſſem apud vos, & egerem; nulli oneroſus fui: nam quod mihi deerat, ſuppleverunt fratres, qui venerunt à Macedonia: & in omnibus ſine
10 onere me vobis ſervavi, & ſervabo. Eſt veritas Chriſti in me, quoniam
11 hæc gloriatio non infringetur in me in regionibus Achaiæ. Quaré? Quia
12 non diligo vos? Deus ſcit. Quod autem facio, & faciam: ut amputem occaſionem eorum, qui volunt occaſionem, ut in quo gloriantur, inveniantur
13 ſicut & nos. Nam ejuſmodi pſeudoapoſtoli, ſunt operarii ſubdoli, transfi-
14 gurantes ſe in Apoſtolos Chriſti. Et non mirum: ipſe enim ſatanas transfigurat ſe
15 in Angelum lucis. Non eſt ergò magnum, ſi miniſtri ejus transfigurentur velut mi-
16 niſtri juſtitiæ: quorum finis erit ſecundùm opera ipſorum. Iterùm dico, (ne quis me putet inſipientem eſſe, alioquin velut inſipientem accipite me, ut & ego mo-
17 dicum quid glorier,) Quod loquor, non loquor ſecundùm Deum, ſed quaſi
18 in inſipientia, in hac ſubſtantia gloriæ. Quoniam multi gloriantur ſecundùm carnem: & ego gloriabor. Libenter enim ſuffertis inſipientes: cùm 19
ſitis ipſi ſapientes. Suſtinetis enim ſi quis vos in ſervitutem redigit, ſi quis 20
devorat, ſi quis accipit, ſi quis extollitur, ſi quis in faciem vos cædit. Secundùm 21
ignobilitatem dico, quaſi nos infirmi fuerimus in hac parte. In quo quis audet, (in
inſipientia dico,) audeo & ego: Hebræi ſunt, & ego: Iſraëlitæ ſunt, & ego: Se- 22
men Abrahæ ſunt, & ego: Miniſtri Chriſti ſunt, (ut minùs ſapiens dico,) 23
plus ego: in laboribus plurimis, in carceribus abundantiùs, in plagis ſupra
modum, in mortibus frequenter. A Judæis quinquiès, quadragenas, 24
unâ minùs, accepi. Ter virgis cæſus ſum, ſemel lapidatus ſum, ter 25
naufragium feci, nocte & die in profundo maris fui, In itineribus 26
ſæpè, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis
ex Gentibus, periculis in civitate, periculis in ſolitudine, periculis in mari, periculis in falſis fratribus:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* وسلبت بيعاً أخر وأخذتها نفقة لخدمتكم * ولما حضرت عندكم وأعوزت لم أثقل على 8 9
أحدكم • لأن إعوازي تممه الإخوة الواردون من مكذونية • وحفظت لكم نفسي في كل شي
غير مثقل وأحفظها * وقد يوجد في حق الله • أن هذا الفخر لي ما يسد في أقاليم أخائيا • 10
* أم لأي حال • ألا إني لست أحبكم • فقد علم الله ما كنت أعمله * وسأعمله حتى 11 12
أقطع حجة المريدين حجة • ليوجدوا فيما يفاخرون به كما نوجد نحن * لأن مثل هولاء هم رسل 13
كذبة فعلة غاشون • ممثلون برسل المسيح * وما ذلك مستعجبا لأن الشيطان نفسه يمثل 14
بملاك نور * فليس مستعظما إن كان خدامه يمثلون شكلهم كأنهم خدام العدل • الذين 15
ستكون نهايتهم نظير أعمالهم * وأقول أيضا لا يستشعرني أحدكم سفيها • فإن لم يستشعر في 16
ذلك • فاقبلوني ولو مثل سفيه حتى أفتخر أنا ولو يسيرا * والقول الذي أقوله فلست أقوله 17
مختصا بالرب • بل كأنه بسفاهة في شخص المفاخرة هذا * وإذ كثيرون يفتخرون افتخارا يخص 18
البشر أفتخر وأنا * لأنكم إذ أنتم عقلاء تحتملون بالتذاذ السفهاء * لأنكم تحتملون من 19 20
يستعبدكم • من يستأكلكم • ومن يأخذ مالكم • ومن يتعالى عليكم • ومن يضربكم على
وجوهكم * يعني الهوان والتقريع أقول هذا كأننا نحن قد ضعفنا • 21

* قراءة لعيد هامتي الرسل بطرس وبولص *

مهما اجترى عليه أحد • بجهالة أقول اجترى وأنا * أعبرانيون هم وأنا كذلك • إسرائيليون 22
هم وأنا • أنسل إبراهيم هم وأنا * أخدام المسيح هم • خارج حد التمييز أتكلم • أنا أعلى منهم 23
سأنا • بالتزايد في الأتعاب كثيرا • بإفراط الصبر في الجراحات جدا • بكثرة المقام في الحبوس •
مرار كثيرة حصلت في المميتات * خمس مرات ضربني اليهود أربعين جلدة إلا واحدة * ضربت 24 25
بالعصي ثلاث مرات • رجمت دفعة • غرقت في المركب ثلاث مرات • بقيت في العمق يوما
بليلته * في أسفار الطرق • مرار كثيرة حصلت في معاطب الأنهار • في مصاعب اللصوص • في 26
معاطب من ذوي جنسي • في شدائد من الأمم * في مصاعب في المدينة * في معاطب في
القفر • في معاطب في البحر • في شدائد من الإخوة الكذبة •

Et alias Eccleſias ſpoliavi, eáſque in 8
impenſas accepi ad obſequium veſtrum?
Cumque præſens eſſem apud vos, & ege- 9
rem, nulli veſtrûm oneroſus fui: quando-
quidem egeſtatem meam ſuppleverunt
fratres venientes è Macedonia. Et
omnibus in rebus meipſum ſervavi vobis
minimè oneroſum, ac ſervabo. Et [illegible] 10
nitur in veritate Dei, quod iſta gloriatio
mihi non occludetur in climatibus Achaiæ. Quonam pacto? ánne quia non di- 11
ligo vos? novit quidem Deus quod fa-
cio. Idémque faciam, ut amputem occa- 12
ſionem cupienti occaſionem: ut reperiantur in eo de quo gloriantur, quales nos
reperimur. Nam iſtiuſmodi ſunt Apoſto- 13
li falſi, operarii doloſi, referentes ſpeci-
em Apoſtolorum Chriſti. Neq; id mirum 14
nam ſatanas ipſe ſpeciem induit Angeli
lucis. Non magnum eſt igitur ſi miniſtri 15
ejus immutent ſpeciem ſuam, ac ſi mini-
ſtri ſint juſtitiæ: quorum finis erit ſe-
cundùm opera eorum. Et rurſùm dico; 16
Ne quis veſtrûm me putet inſipientem:
quòd ſi talis de me non habetur opinio,
igitur accipite me vel ut inſipientem, ut
vel paululum ego glorier. Et quem dico 17
ſermonem, non dico ſecundùm Dominum,
ſed veluti per inſipientiam, in hac perſo-
na gloriationis. Cúmque multi glorien- 18
tur gloriatione ad carnem pertinente glo-
riabor & ego: Quia vos cùm ſitis pru- 19
dentes, cum jucunditate ſuffertis inſipi-
entes. Suffertis enim eum qui vos in 20
ſervitutem redigit, qui vos devorare cu-
pit, qui rapit facultates veſtras, qui ſe
ſuper vos attollit, & qui vos cædit ſu-
per facies veſtras. Per modum contume- 21
liæ & exprobrationis hoc dico, ac ſi
nos infirmati eſſemus.

Lectio in ſolennitate capitum Apoſtolorum Petri & Pauli.

In quocunque audet aliquis (per inſipientiam dico) audeo & ego. Num Hebræi 22
ſunt? & ego itidem: num Iſraelitæ
ſunt? & ego: num ſemen Abrahæ ſunt?
& ego: Num miniſtri Chriſti ſunt? 23
(extra terminum prudentiæ loquor)
ſublimioris ego ſum conditionis quàm
ipſi: in exceſſu in laboribus, abundè:
in eminentia patientiæ in plagis, vehe-
menter: in frequentia commorationis
in carceribus: vicibus multis in mor-
tibus me deprehendi: Quinque vici- 24
bus flagellârunt me Judæi quadragenis
plagis unâ minus. Fuſtibus cæſus fui 25
tribus vicibus: ſemel fui lapidatus:
tribus vicibus cum navi demerſus: di-
em cum nocte ſua manſi in profundo:
In itineribus viarum, crebris vicibus 26
me deprehendi in periculis fluminum, in
periculis latronum, in periculis à genti-
libus meis, in anguſtiis à Gentibus: in
periculis in civitate: in periculis in
deſerto: in periculis in mari: in ærumnis à falſis fratribus:

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 ወዝኒ ፡ አኮ፡ ለአንክሮ፡ እስመ፡ ለሊሁ ፡ ሰይጣን ፡ ይትሜሰል ፡ ከመ፡ መልአከ ፡ ብርሃን፡=፡
15 ወዝኒ ፡ ኢኮነ ፡ ዐቢይ፡ እስመ፡ መላእክቲሁኒ፡ ከመ፡ መላእክተ፡ ጽድቅ፡ ይሬስዩ ፡ ርእሶሙ፡
16 ወደኃሪቶሙሰ ፡ በከመ፡ ምግባሪሆሙ፡፡=፡ ወካዕበ ፡ እብል፡ አልቦ ፡ ዘይረስየኒ ፡ ከመ፡ አብ
17 ድ፡ ወአማእኮ፡ ከመ፡ አብድኒ ፡ ተወከፈኒ፡፡ከመ፡ እትፌሣሕ፡ ኣነሂ፡ ሕቀ፡=፡ ወዝኒ ፡ ኢ
ኮ፡ዘመንገለ፡ እግዚአብሔር፡ ዘእነግር ፡ ደእሙ፡ ከመ፡ አብድ፡ እዜንግዕ ፡ በእንተ ፡ ዝቲ ፡ ት
18 ምክሕትነ፡፡=፡ እስመ፡ ብዙኃን ፡ እለ፡ ይትሜክሑ፡ በሕገ፡ ዘሥጋ፡ አነሂ፡ እትሜካሕ፡=፡
19 ለእመሰ ፡ ይኤድሞክሙ ፡ አጽምኦቶሙ ፡ ለአብደን ፡ እስመ ፡ ነባብያን ፡ አንትሙ፡፡=፡
20 እስመ፡ ትትዔገሥዎሙ፡ ለእለ ፡ ይትቄንዩክሙ፡ ወለእለሂ ፡ ይሀይዱክሙ፡ ወለእለሂ ፡ ይትበ
21 ልዑክሙ፡ ወለእለሂ ፡ ይትዔበዩ ፡ ላዕሌክሙ፡ ወለዘሂ ፡ ይጸፍዐክሙ፡ ገጽክሙ፡=፡ በእንተ፡
እለ፡ ያስተሐቅሩ፡ እብለክሙ፡ እመ፡ ሕማምነ ፡ ንሕነሂ ፡ ወእትኀበል፡ በእበድየ፡ እብል፡ አ
22 ነሂ፡፡=፡ እመኒ ፡ ዕብራውያን ፡ እሙንቱ፡ አነሂ ፡ ከማሆሙ፡ ወእመኒ ፡ እስራኤል ፡ እሙንቱ፡
23 አነሂ ፡ ከማሆሙ፡ እመኒ ፡ ዘርአ፡ አብርሃም፡ እሙንቱ፡ አነሂ ፡ ከማሆሙ፡=፡ እመኒ ፡ ላእ
ኩ ፡ ለክርስቶስ ፡ እሙንቱ፡ አኮሁ፡ እዜንግዕ፡ ለርእስየ፡ በጻማሂ ፡ አፈድፈድኩ ፡ ወተሞቅሐ
24 ኒ ፡ አፈድፈድኩ ፡ በተቀሥፎሂ ፡ አብዛኅኩ፡፡ወለሞትኒ ፡ ዘልፈ ፡ እበጽሕ፡=፡ ኃምስ ፡ ቀ
25 ሠፉኒ፡ አይሁድ፡ በበ ፡ አርብዓ፡ ዘእንበለ፡ አሐቲ፡=፡ ሠለሰ፡ ዘበጡኒ፡ በአብትር፡ ምዕረ፡
ወገሩኒ፡ በአእባን፡ ሠለሰ፡ ተሰብረት፡ ሐመርየ፡፡ ቤትኩ ፡ ወወዐልኩ ፡ እፀብት፡ ውስተ ፡ ቀላ
26 ይ፡=፡ ወበመንገድኒ ፡ ዘልፈ፡ እትመነደብ፡ ወተመነደብኩ፡ በተከዜኒ፡ ወአመነደቡኒ፡ ፈያት፡
ላመነደቡኒ ፡ አዝማድየ፡ አመነደቡኒ ፡ አሕዛብ፡ ተመነደብኩ፡ በሀገር ፡ ወተመነደብኩ፡ በሐ
ቅል ፡ ተመነደብኩ ፡ በባሕር ፡ አመነደቡኒ ፡ ቢጽ ፡ ሐሰዊያን፡፡=፡

Et hoc non eſt mirandum: quia ipſe ſatanas aſſimilatur angelo lucis. Et hoc 14
non eſt magnum, quia miniſtri ejus ſicut miniſtros juſtitiæ facient ſeipſos: & 15
finis eorum erit ſecundùm opera eorum. Et iterùm dico; Nemo ſit qui conſtituat 16
me ut ſtultum, alioquin ſicut ſtultum accipiat me, ut gaudeam ego etiam paululum.
Et hoc non ſecundùm Deum loquor, ſed ſicut ſtultus barbarè loquor de hac gloria- 17
tione noſtra. Quia multi ſunt qui gloriantur ſecundùm legem carnis: ego etiam 18
gloriabor. Si placeat vobis audire ſtultos: quia ſapientes eſtis. Quia toleratis 19
eos qui in ſervitutem adigunt vos, & qui diripiunt vobis, & qui devorant 20
vos, & qui attollunt ſe ſupra vos, & qui vos in faciem cædunt. De con- 21
temptoribus dico vobis, quòd afflicti fuimus nos etiam, & auſus ſum in
ſtultitia mea loqui ego etiam: Si ex Hebræis ſunt, ego etiam ſicut illi: & ſi 22
ex Iſrael ſunt, ego etiam ſicut illi: ſi ex ſemine Abrahæ ſunt, ego etiam ſicut
illi: Si miniſtri Chriſti ſunt, nónne barbarè loquor de me ipſo? in labore ſu- 23
peravi, & vinculis ſuperavi, in vulneribus abundavi, & morti indeſinenter
accedo? Quinquies flagellârunt me Judæi, unaquâque vice quadragenis 24
plagis exceptâ unâ. Ter verberârunt me cum virgis, ſemel obruerunt me cum 25
lapidibus, ter fracta eſt navis mea, pernoctavi & dies egi natans in abyſſis.
In itineribus jugiter afflictus eram, & afflictus fui in ſolitudine, & afflixe- 26
runt me latrones, afflixerunt me cognati mei, afflixerunt me Gentes, afflictus fui in civitate, & afflictus fui in agro, afflictus fui in mari, afflixerunt me fratres falſi:

In *fatigatione* & ærumna, in vigiliis *sæpè*, in fame & siti, in jejuniis
27 Ἐν κόπῳ ϗ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις, ἐν λιμῷ ϗ δίψει, ἐν νηστείαις
sæpè, in frigore & nuditate: Præter illa extrinsecùs instantia mea
28 πολλάκις, ἐν ψύχει ϗ γυμνότητι· Χωρὶς τῶν παρεκτὸς ἡ ἐπισύστασίς μου
per diem, solicitudo omnium Ecclesiarum. Quis infirmatur, & non infirmor?
29 ἡ καθ' ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. Τίς ἀσθενεῖ, ϗ οὐκ ἀσθενῶ;
quis scandalizatur, & non ego uror? Si gloriari oportet, quæ infirmitatis
30 τίς σκανδαλίζεται, ϗ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι; Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας
meæ gloriabor. Deus & Pater Domini nostri Jesu Christi scit, *ille existens* bene-
31 μου καυχήσομαι. Ὁ Θεὸς ϗ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλο- ΙΑ'
dictus in secula, quòd non mentior. *In Damasco* gentis præpositus Aretæ
32 γητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι. Ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα
regis *præsidio tenebat* Damascenorum civitatem, *prehendere* me *volens*. Et per
33 τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν Δαμασκηνῶν πόλιν, πιάσαι με θέλων. Καὶ διὰ
fenestram in sporta demissus sum per murum: & effugi manus
θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους· ϗ ἐξέφυγον τὰς χεῖρας
ejus.
αὐτοῦ.

CAP. XII. ιβ'.

Gloriari *sanè* non *confert mihi*: veniam *enim* ad visiones & revelationes
1 Καυχᾶσθαι δὴ οὐ συμφέρει μοι· ἐλεύσομαι γὰρ εἰς ὀπτασίας ϗ ἀποκαλύψεις
Domini. Scio hominem in Christo ante annos quatuordecim, (sive in corpore,
2 Κυρίου. Οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων, (εἴτε ἐν σώματι,
nescio: sive extra corpus, nescio: Deus scit:) raptum
οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν·) ἁρπαγέντα
hujusmodi usque ad tertium cœlum. Et scio hujusmodi hominem, (sive in
3 τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, (εἴτε ἐν
corpore, sive extra corpus, nescio: Deus scit:) Quoniam raptus est
4 σώματι, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν·) Ὅτι ἡρπάγη
in paradisum: & audivit arcana verba, quæ non licet homini loqui.
εἰς τὸν παράδεισον· ϗ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι.
Pro hujusmodi gloriabor: pro autem *meipso non* gloriabor, *si non* in
Ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι· ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι, εἰ μὴ ἐν 5
infirmitatibus meis. Si *enim* voluero gloriari, non ero insipiens: veri-
ταῖς ἀσθενείαις μου. Ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλή- 6
tatem enim dicam: parco autem, ne quis in me existimet supra quod videt me,
θειαν γὰρ ἐρῶ· φείδομαι δὲ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με,
aut audit aliquid ex me. Et *excellentiâ* revelationum *ut me effe-*
ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ. Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν (α) ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραί- 7
rar, datus est mihi stimulus *carni*, angelus *satan*, ut me colaphizet,
ρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκὶ, ἄγγελος Σατᾶν, ἵνα με (β) κολαφίζῃ,
ut ne efferar. *Super hoc* ter Dominum rogavi, ut discederet
ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι. Ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν Κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ 8
à me. Et dixit mihi; Sufficit tibi gratia mea: nam virtus *mea* in
ἀπ' ἐμοῦ. Καὶ εἴρηκέ μοι, Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν 9
infirmitate perficitur. Libenter igitur *magis* gloriabor in infirmitatibus meis, ut
ἀσθενείᾳ (γ) τελειοῦται. Ἥδιστα οὖν μᾶλλον καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα
inhabitet in me virtus Christi. *Ideò oblector* in infirmitatibus, in
ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ. Διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν 10
contumeliis, in necessitatibus, in persecutionibus, in angustiis pro Christo. Cùm
ὕβρεσιν, ἐν (δ) ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, ἐν στενοχωρίαις ὑπὲρ Χριστοῦ. Ὅταν
enim infirmor, tunc potens sum. Factus sum insipiens *glorians*: vos me
γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι. Γέγονα (ε) ἄφρων καυχώμενος· ὑμεῖς με 11
coëgistis. Ego enim debui à vobis commendari: nihil enim *inferior fui* supra
ἠναγκάσατε. ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν ὑπὲρ
valdè Apostolis, *si* & nihil sum.
λίαν ἀποστόλων, εἰ ϗ οὐδέν εἰμι.

ΚΕΦ. ιβ'. MS. A. (α) ἀποκαλύ...ν, διὸ ἵνα μὴ (β) κολαφί... Καὶ ὑπὲρ τούτου (γ) τελεῖται. (δ) ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις (ε) ἄφρων· ὑμεῖς

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

27 * ܒܥܡܠܐ ܘܒܠܐܘܬܐ. ܒܫܗܪܐ ܣܓܝܐܐ. ܒܟܦܢܐ ܘܒܨܗܝܐ. ܒܨܘܡܐ ܣܓܝܐܐ ܒܩܘܪܫܐ
28 ܘܒܥܪܛܠܝܘܬܐ. * ܣܛܪ ܡܢ ܫܪܟܐ. ܘܟܢܘܫܝܐ ܕܥܠܝ ܕܟܠܝܘܡ. ܘܨܦܬܐ ܕܥܠ ܟܠܗܝܢ
29 30 ܥܕܬܐ. * ܡܢܘ ܡܬܡܚܠ ܘܠܐ ܐܢܐ ܡܬܡܚܠ ܐܢܐ. ܡܢܘ ܡܬܬܩܠ ܘܠܐ ܐܢܐ ܝܩܕ ܐܢܐ. * ܐܢ
31 ܠܡܫܬܒܗܪܘ ܘܠܐ ܒܟܘܪܗܢܝ ܐܫܬܒܗܪ. * ܝܕܥ ܗܘ ܐܠܗܐ ܐܒܘܗܝ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
32 ܡܒܪܟܐ ܕܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. ܕܠܐ ܡܕܓܠ ܐܢܐ. * ܒܕܪܡܣܘܩ ܪܒ ܚܝܠܐ ܕܐܪܛܘܣ ܡܠܟܐ.
33 ܢܛܪ ܗܘܐ ܡܕܝܢܬܐ ܕܕܪܡܣܘܩܝܐ ܠܡܬܦܫܘܢܝ. * ܘܡܢ ܟܘܬܐ ܒܣܦܝܪܬܐ ܫܒܩܘܢܝ ܡܢ
ܫܘܪܐ ܘܐܬܦܠܛܬ ܡܢ ܐܝܕܘܗܝ.

In labore & fatigatione, in vigilia multa, 27 in fame & siti, in jejunio multo, in frigore & nuditate: Præter cætera, & cœtum 28 qui est super me quotidianum, ac solicitudinem meam pro omnibus ecclesiis. Quis 29 infirmatur, & ego non infirmor? quis offenditur, & ego non uror? Si gloriari 30 oportet, in infirmitatibus meis gloriabor. Novit Deus pater Domini nostri Jesu Christi, 31 benedictus in seculum seculorum, quòd non mentiar. Damasci præfectus militiæ 32 Aretæ regis custodiebat civitatem Damascenorum, ut me comprehenderet: Et per 33 fenestram in sporta demiserunt me per murum, & effugi manus ejus

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܒ *

1 * ܠܡܫܬܒܗܪܘ ܘܠܐ ܐܠܐ ܠܐ ܦܩܚ. ܐܬܐ ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܚܙܘܢܐ ܘܠܓܠܝܢܘܗܝ ܕܡܪܢ.
2 * ܝܕܥ ܐܢܐ ܓܒܪܐ ܒܡܫܝܚܐ ܡܢ ܩܕܡ ܐܪܒܥܣܪܐ ܫܢܝܢ. ܐܢ ܒܦܓܪ ܐܢ ܗܘ ܕܠܐ ܦܓܪ ܠܐ ܝܕܥ
3 ܐܢܐ. ܐܠܗܐ ܗܘ ܝܕܥ. ܕܐܬܚܛܦ ܗܘ ܗܢܐ ܥܕܡܐ ܠܫܡܝܐ ܕܬܠܬܐ. * ܘܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗܘ
4 ܓܒܪܐ ܗܢܐ. ܐܢ ܒܦܓܪ ܐܢ ܗܘ ܕܠܐ ܦܓܪ ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܐܠܗܐ ܗܘ ܝܕܥ. * ܘܐܬܚܛܦ
ܠܦܪܕܝܣܐ. ܘܫܡܥ ܡܠܐ ܕܠܐ ܡܬܡܠܠܢ. ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܒܪܢܫܐ ܠܡܡܠܠܘ ܐܢܝܢ.
5 6 * ܥܠ ܗܢܐ ܐܫܬܒܗܪ. ܥܠ ܢܦܫܝ ܕܝܢ ܠܐ ܐܫܬܒܗܪ ܐܠܐ ܒܟܘܪܗܢܐ. * ܐܢ ܐܨܒܐ ܓܝܪ
ܕܐܫܬܒܗܪ. ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܐ ܫܛܝܐ. ܫܪܪܐ ܗܘ ܓܝܪ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܚܐܣ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܠܡܐ ܐܢܫ ܢܬܪܥܐ
7 ܥܠܝ ܝܬܝܪ ܡܢ ܡܐ ܕܚܙܐ ܠܝ ܘܕܫܡܥ ܡܢܝ. * ܘܕܠܐ ܐܬܬܪܝܡ ܒܡܝܬܪܘܬܐ ܕܓܠܝܢܐ.
ܐܬܝܗܒ ܠܝ ܢܥܨܐ ܠܒܣܪܝ ܡܠܐܟܐ ܕܣܛܢܐ. ܕܢܗܘܐ ܡܩܦܚ ܠܝ ܕܠܐ ܐܬܬܪܝܡ.
8 9 * ܥܠ ܗܢܐ ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܒܥܝܬ ܡܢ ܡܪܝ ܕܢܪܚܩܝܗ ܡܢܝ. * ܘܐܡܪ ܠܝ ܣܦܩܐ ܠܟ
ܛܝܒܘܬܝ. ܚܝܠܝ ܓܝܪ ܒܟܘܪܗܢܐ ܗܘ ܡܫܬܡܠܐ. ܚܕܝܐܝܬ ܗܟܝܠ ܐܫܬܒܗܪ
10 ܒܟܘܪܗܢܝ. ܕܬܓܢ ܥܠܝ ܚܝܠܗ ܕܡܫܝܚܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܪܘܐ ܐܢܐ ܒܟܘܪܗܢܐ.
ܒܨܥܪܐ ܒܐܘܠܨܢܐ ܒܪܕܘܦܝܐ. ܒܚܒܘܫܝܐ ܕܥܠ ܐܦܝ ܡܫܝܚܐ. ܐܡܬܝ ܕܟܪܝܗ ܐܢܐ ܓܝܪ
11 ܗܝܕܝܢ ܚܝܠܬܢ ܐܢܐ. * ܗܐ ܗܘܝܬ ܠܝ ܫܛܝܐ ܟܕ ܡܫܬܒܗܪ ܐܢܐ. ܐܢܬܘܢ ܐܠܨܬܘܢܢܝ.
ܣܗܕܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܓܝܪ ܕܬܗܘܘܢ ܥܠܝ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܒܨܪܬ ܡܕܡ ܡܢ ܫܠܝܚܐ
ܐܝܠܝܢ ܕܝܬܝܪ ܡܝܬܪܝܢ. ܐܦܢ ܠܐ ܗܘܝܬ ܡܕܡ.

CAP. XII.

Gloriari oportet, sed non expedit: venio 1 enim ad visiones & revelationes Domini nostri. Novi hominem in Christo ante 2 annos quatuordecim, (an verò in corpore, vel extra corpus nescio, Deus novit:) qui quidem raptus est usque ad tertiam cœli partem. Et novi hunc ipsum hominem, 3 verùm an in corpore, an extra corpus, nescio: Deus novit. Et raptus est in Paradisum, 4 & audivit verba non dicenda, quæ non licet homini eloqui. Super hujusmodi 5 gloriabor, de meipso verò non gloriabor, nisi in infirmitatibus. Si enim 6 voluero gloriari, non ero insipiens, siquidem veritatem dico: sed parco, ne quis cogitet de me, supra id quod videt me esse, aut quod audit ex me. Et ne efferrer 7 excellentiâ revelationum, datus est mihi pruritus carni meæ nuntius Satanæ, ut colaphis cæderet me, ne efferrer. Super 8 hoc ter obsecravi Dominum meum, ut discederet à me. Et dixit mihi; Sufficit 9 tibi gratia mea, siquidem virtus mea in infirmitate perficitur. Lubenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis, ut obtegat me virtus Christi. Propterea complaceo 10 mihi in infirmitatibus, in ignominia, in oppressionibus, in persecutionibus, in carceribus pro Christo. Quum enim infirmor, tunc potens sum. Ecce 11 factus sum rationis expers in gloriatione mea, quia vos me coëgistis. Debueratis enim testimonium ferre de me: quoniam nihil præstiti minùs quàm Apostoli illi, qui sunt admodùm præstantes, etiamsi nihil sim.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

27 በጻማ ፡ ወበሥራሕ ፡ ወበትጋህ ፡፡ ብዙኃ ፡ በረኃብ ፡ ወበጽምእ ፡ ወበጾም ፡ ብዙኃ ፡ በቍር ፡
28 ወበዕርቃን ፡፡ ዘእንበለዝ ፡ በዕድ ፡ ብዙኃ ፡ ዘረከበኒ ፡ ኵሎ ፡ ዕሚረ ፡ እንዘ ፡ እሔሊ ፡ ቤ
29 ተ ፡ ክርስቲያናት ፡፡ መኑ ፡ ዘይደዊ ፡ ወኢይሐመም ፡ አነ ፡ ወመኑ ፡ ዘይስሕት ፡ ወኢ
30 ይደነግፅ ፡፡ ወእመሰ ፡ ተመክሐኑ ፡ ይረትዕ ፡ እትሜካሕ ፡ አነኒ ፡ በሕማምየ ፡፡
31 ያእምር ፡ እግዚአብሔር ፡ አቡሁ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘውእቱ ፡ ቡሩክ ፡
32 ለዓለም ፡ ከመ ፡ ኢይሔሱ ፡፡ በሀገረ ፡ ደማስቆ ፡ መልአከ ፡ አሕዛብ ፡ ዐቃቤ ፡ ሀገር ፡
33 ደማስቆናዊ ፡ ፈቀደ ፡ ይእኅዘኒ ፡፡ ወአውረዱኒ ፡ በሠብሠብ ፡ እንተ ፡ መስኮት ፡ እመአረ
ፍት ፡ ወአምሰጥኩ ፡ እምእዴሁ ፡፡

In labore & in fatigatione, & in vigiliis multis, in fame & in siti, & 27 *in jejuniis multis, in frigore & in nuditate: Præter hæc alia multa fuerunt,* 28 *quæ contigerunt mihi quotidiè, dum solicitè considerarem domum Christianorum. Quis ægrotat, & non patior ego? quis peccat, & non conturbatus sum?* 29 *Et si gloriari oporteat, gloriabor ego etiam in afflictione mea.* 30 *Scit Deus Pater Domini nostri Jesu Christi, qui est benedictus in secula, quòd non mentior.* 31 *In civitate Damasci præfectus gentis custos civitatis Damascenæ, voluit prehendere me:* 32 *Et demiserunt me in sporta per fenestram à muro, & effugi è manu ejus.* 33

Verſio VULGATA LATINA.

27 In labore & ærumna, in vigiliis multis, in fame & ſiti, in jejuniis multis, in frigore &
28 nuditate : Præter illa quæ extrinſecùs ſunt, inſtantia mea quotidiana, ſolicitudo
29 omnium Eccleſiarum. Quis infirmatur, & ego non infirmor ? quis ſcandalizatur,
30 & ego non uror ? Si gloriari oportet : quæ infirmitatis meæ ſunt, gloriabor,
31 Deus & Pater Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui eſt benedictus in ſecula, ſcit
32 quòd non mentior. Damaſci præpoſitus Gentis Aretæ regis, cuſtodiebat
33 civitatem Damaſcenorum, ut me comprehenderet : Et per feneſtram in
ſporta dimiſſus ſum per murum, & ſic effugi manus ejus.

CAP. XII.

1 SI gloriari oportet (non expedit quidem :) veniam autem ad viſiones &
2 revelationes Domini. Scio hominem in Chriſto ante annos quatuordecim,
(ſive in corpore neſcio, ſive extra corpus neſcio, Deus ſcit,) raptum hujuſmodi
3 uſque ad tertium cœlum. Et ſcio hujuſmodi hominem, (ſive
in corpore, ſive extra corpus, neſcio, Deus ſcit,) Quoniam raptus eſt in 4
paradiſum : & audivit arcana verba, quæ non licet homini loqui. Pro hujuſmodi 5
gloriabor : pro me autem nihil gloriabor niſi in infirmitatibus meis.
Nam, & ſi voluero gloriari, non ero inſipiens : veritatem enim dicam, 6
parco autem, ne quis me exiſtimet ſupra id quod videt in me, aut aliquid
audit ex me. Et ne magnitudo revelationum extollat me, datus eſt mihi ſtimulus 7
carnis meæ angelus ſatanæ, qui me colaphizet. Propter quod ter 8
Dominum rogavi, ut diſcederet à me : Et dixit mihi ; Sufficit tibi gratia 9
mea : nam virtus in infirmitate perficitur. Libenter igitur gloriabor in infirmitatibus
meis, ut inhabitet in me virtus Chriſti. Propter quod placeo 10
mihi in infirmitatibus meis, in contumeliis, in neceſſitatibus, in perſecutionibus,
in anguſtiis pro Chriſto : Cùm enim infirmor, tunc potens ſum. Factus 11
ſum inſipiens, vos me coëgiſtis. Ego enim à vobis debui commendari :
nihil enim minùs fui ab iis, qui ſunt ſupra modum Apoſtoli : tametſi
nihil ſum :

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

27 * في التعب والنصب • في الاسهار مرارا كثيرة • في الاصوام كرات عديدة • في الجوع والعطش •
28 بالبرد والعري * سوي الشدايد التي هي خارج هذه الموصوفة • والجمع علي كل يوم • اهتمامي
29 30 بالكنايس كلها * من يمرض فلا امرض انا معه • من ذا يشك فلا التهب انا * فان كان يجب
ان افتخر فافتخر بدواعي امراضي •
• الاحد التاسع عشر بعد العنصرة *
31 32 * يعلم الاله وابو ربنا يسوع المسيح الذي لم يزل مباركا الي الابد • انني ما اكذب * ان
33 بدمسق ريس الامة ارطا الملك • اغلق مدينة الدمسقيين مريدا ان يقبض علي * واحدرت
في صن من نافذة في السور وافلت من يديه •

• الفصل الثاني عشر *

1 2 * وما سبيلي ان افتخر ولا يوافقني ذلك • انني لجي الي مناظر الرب واعلاناته * اعرف منذ
اربعة عشر سنة انسانا بالمسيح • ان يكن بجسد لست اعلم • وان يكن بغير جسد لست اعلم
3 الله يعلم • هذا نفسه اعرفه مخطوفا الي السماء الثالثة * واعرف هذا الانسان بعينه • ان كان
4 بجسده او بغير جسده لست اعلم الله يعلم * انه خطف الي الفردوس وسمع كلمات لا يلفظ بها •
5 الكلمات التي ما يمكن انسانا ينطق بها * من اجل هذا نفسه انا افتخر فاما من اجل ذاتي
6 فلست افتخر الا بامراضي * لاني ان شيت افتخر فما اكون جاهلا • لانني اقول حقا • واسعف الا
7 يفتكر في احد باعلي مما يراني او يسمع مني شيا * ولافراط سمو الاستعلانات ليلا اتسامي علوا •
8 اعطيت منخرا لبشري رسول شيطان ليقرعني ليلا اتسامي * ومن اجل هذا تضرعت الي الرب
9 ثلاث مرات ليبتعد عني * فقال لي تكفيك نعمتي • فان قوتي بالضعف تكمل • فافتخر اذا
بامراضي واعتقدها مستلذة كثيرا • لتسكن في قوة المسيح *
• قراءة الاثنين من الجمعة الرابعة عشر بعد العنصرة *
10 * فلذلك استبشر
بالامراض • بالشتايم • بالشدايد • بالاضطهادات • بالضيقات من اجل المسيح • لانني اذا مرضت
11 حينيذ اكون قويا * قد صرت سفيها مفاخرا • فانتم الزمتموني • وقد كان يجب لي عليكم ان
تعظموا شاني • لانني ما نقصت شيا عن الرسل المعظمين جدا • وان كنت لست شيا •

In labore & fatigatione, in vigiliis ſæpe, in jejuniis frequenter, in fame & ſiti, in frigore & nuditate. 27
Abſque moleſtiis quæ ſunt præter haſce commemoratas, eſt etiam congeries in me quotidiana ſolicitudinis meæ de omnibus eccleſiis. 28
Quis infirmatur quin ego infirmer unà cum ipſo ? quis offenditur, quin urar ego ? 29
Igitur ſi gloriari me oporteat, gloriabor de viciſſitudinibus infirmitatum mearum. 30

Dominicâ decimâ nonâ poſt Pentecoſten.

Novit Deus ac Pater Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui eſt inceſſanter benedictus in æternum, quòd non mentior. 31
Damaſci quidem princeps gentis, Areta rex, clauſit urbem Damaſcenorum, volens me comprehendere : 32
Et demiſſus fui in ſporta per feneſtram quæ erat in muro, effugique manus ejus. 33

CAP. XII.

NEque opus eſt mihi gloriari, neque id mihi conducit, equidem veniam ad viſiones Domini ejúſque revelationes. 1
Novi ab annis quatuordecim hominem in Chriſto, (an fuerit cum corpore, neſcio : an verò fuerit ſine corpore, neſcio : Deus novit) hunc ipſum novi raptum ad tertium uſque cœlum. 2
Et novi hunc eundem hominem (an fuerit cum ſuo corpore, an verò ſine ſuo corpore, neſcio : Deus ſcit.) 3
Raptum fuiſſe in Paradiſum, & audiſſe verba ineffabilia, verba quæ nequit homo proferre. 4
Propter hunc eundem ego gloriabor : at propter meipſum minimè gloriabor, niſi de infirmitatibus meis. 5
Nam ſi voluero gloriari, non ero inſipiens, quia veritatem dicam : ſed parcam, nequis de me cogitet altius eo quod me eſſe videt, aut aliquid ex me audit. 6
Et propter eminentiam ſublimitatis revelationum, ne in altum extollar, datus eſt mihi ſtimulus, carni meæ, angelus ſatanæ, ut me cædat, ne extollar. 7
Et propter hoc Dominum rogavi tribus vicibus ut abſcederet à me. 8
Dixit autem mihi; Sufficit tibi gratia mea : nam potentia mea per infirmitatem perficitur. Itaque gloriabor de infirmitatibus meis, eaſque credo valdè jucundas, ut inhabitet in me potentia Chriſti. 9

Lectio feriæ ſecundæ infra hebdomadam quartam decimam poſt Pentecoſten.

Propterea oblector in infirmitatibus, in contumeliis, in moleſtiis, in perſecutionibus, in anguſtiis pro Chriſto : quia cùm infirmor, tunc potens ſum. 10
Jam inſipiens factus ſum gloriando, at vos coëgiſtis me. Et quidem vos debebatis conditionem meam magnificare : quia nihilo minor fui ſummis Apoſtolis, tametſi nihil ſum. 11

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 ፲፪ ወተመክሖሰ ፡ ኢይረትዕ ፡፡ ንግባእ ፡ ኀበ ፡ መንገለ ፡ ራእይ ፡ ዘከሠተ ፡ እግዚእነ ፡፡=፡
2 አእምር ፡ ብእሴ ፡ በክርስቶስ ፡ እምቅድመ ፡ ዐሠርቱ ፡ ወአርባዕቱ ፡ ዐመት ፡፡ እመሰ ፡ በሥጋሁ ፡ እመሂ ፡ ዘእንበለ ፡ ሥጋሁ ፡ እንደዒ ፡ እግዚአብሔር ፡ ያአምር ፡ ወመሠጥዎ ፡ ለው
3 እቱ ፡ ዘከማሁ ፡ እ[illegible] ፡ ሣልስ ፡ ሰማይ ፡፡=፡ አእምሮ ፡ ለውእቱ ፡ ብእሲ ፡ ዘከማሁ ፡ ወእ
4 መሰ ፡ በሥጋሁ ፡ ወእመሂ ፡ ዘእንበለ ፡ ሥጋሁ ፡ እንደዒ ፡ እግዚአብሔር ፡ ያአምር ፡፡=፡ ወ
መሠጥዎ ፡ ውስተ ፡ ገነት ፡ ወሰምዐ ፡ ነገረ ፡ በህየ ፡ ዘኢይከውኖ ፡ እጓለ ፡ እመሕያው ፡ ይ
5 ነብቦ ፡፡=፡ በእንተ ፡ ዝንቱሰኬ ፡ ዘከመዝ ፡ እትሜክሕ ፡ ወበርእስየሰ ፡ ኢይትሜክሕ ፡ ዘ
6 እንበለ ፡ በሕማምየ ፡=፡ ወእመኒ ፡ ፈቀድኩ ፡ እትሜካሕ ፡ ኢኮንኩ ፡ አብደ ፡ እስመ ፡ ጽድ
ቀ ፡ እነግር ፡፡ ወባሕቱ ፡ እትሜክሕ ፡ ከመ ፡ ኢይትሐዘቡኒ ፡ በዘ ፡ ርእዩኒ ፡ ወበዘ ፡ ሰምዑ
7 ኒ ፡ እስመ ፡ ፈድፈደ ፡ በዝኒ ፡ ራእይ ፡=፡ ወባሕቱ ፡ ከመሰ ፡ ኢይትዐበይ ፡ ተውህበኒ ፡ መል
8 አክ ፡ ሰይጣን ፡ ዘይዴጕጽኒ ፡ ሥጋየ ፡ ወይኰርዐኒ ፡፡=፡ ወአስተበቍዕክዎ ፡ ለእግዚእነ ፡
9 ሠልሰ ፡ በእንቲአሁ ፡ ከመ ፡ ያእትቶ ፡ እምኔየ ፡=፡ ወይቤለኒ ፡ ያአክለከ ፡ ጸጋየ ፡ ወኃይል
ሰ ፡ በደዊ ፡ የኀልቅ ፡ ወእትሜካሕ ፡ በሕማምየ ፡ ከመ ፡ ይኀድር ፡ ኃይለ ፡ ክርስቶስ ፡
10 ላዕሌየ ፡=፡ ወበሕቱ ፡ እትሜክሕ ፡ በሕማምየኒ ፡ ወበተጽእሎሂ ፡ ወበምንደቤሂ ፡ ወበ
ተስደዲ ፡ ወበተፅናሲ ፡ በእንተ ፡ ክርስቶስ ፡፡=፡ ወእመኒ ፡ አበድኩ ፡ በዘ ፡ አንትሙ ፡
11 አገበርክሙኒ ፡ ወሊተሰ ፡ ርቱዕ ፡ ሊተ ፡ እክበር ፡ በኀቤክሙ ፡ እስመ ፡ አልቦ ፡ ዘ
አኅጸጽኩክሙ ፡ እምዘ ፡ ኵሉ ፡ ሐዋርያት ፡ እመኒ ፡ ከመ ፡ ወኢምንት ፡ አነ ፡=፡

CAP. XII.

ET gloriari non expedit, revertamur ad viſionem quam manifeſtavit Dominus noſter. 1
Scio hominem in Chriſto ante quatuordecim annos, ſive in corpore ejus, ſive abſque corpore ejus, utique Deus ſcit: & rapuit hunc talem uſque ad tertium cœlum. 2
Scio hujuſmodi hominem, ſed ſive in corpore ejus, ſive abſque corpore ejus utique, Deus ſcit. 3
Et rapuit eum in paradiſum: & audivit ſermones ibi, quos non poteſt homo loqui. 4
De hujuſmodi re igitur gloriabor : & de meipſo non gloriabor, niſi in afflictione mea. 5
Et ſi voluero gloriari, non ero inſipiens, quia veritatem dicam: ſed gloriabor, ut non reputent me ſecundùm quod viderunt in me, quia abundavit ſuper hæc viſio. 6
Sed ne elatus eſſem, datus eſt mihi angelus ſatanæ, qui pungit me corpore meo, & colaphizat me. 7
Et rogavi Dominum noſtrum ter ſuper eo, ut abigeret eum à me : 8
Et dixit mihi ; Sufficit tibi gratia mea, & virtus in infirmitate perficitur: & gloriabor in afflictione mea, ut habitet virtus Chriſti ſuper me. 9
Veruntamen gloriabor in afflictione mea, & in ignominia mea, & in tribulatione, & in perſecutione, & in inopia pro Chriſto : 10
Et ſi inſipiens fui, hac in re vos coëgiſtis me : & mihi expedit ut glorier apud vos, quia nihil eſt in quo minui vos magis quàm omnes Apoſtoli : tametſi quaſi nihil ſum. 11

Ipsi quidem ſigna *Apoſtoli effecta* ſunt *in vobis in* omni *tolerantia,* in ſignis
12 Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατειργάσθη ἐν ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, (ζ) ἐν σημείοις
& prodigiis & virtutibus. Quid enim eſt quod *inferiores fuiſtis ſupra cæteras eccleſias, ſi*
13 καὶ τέρασι καὶ δυνάμεσι. Τί γάρ ἐστιν ὃ ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ
non quòd ipſe ego non *obtorpui* vobis? Donate mihi injuriam hanc.
μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; Χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.
Ecce tertiò *paratè habeo* venire ad vos: & non *obtorpeſcam* vobis.
14 Ἰδοὺ τρίτον (η) ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ (θ) καταναρκήσω ὑμῶν.
Non enim quæro veſtra, ſed vos. Non enim debent *nati parentibus*
οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, (ι) ἀλλ' ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι
theſaurizare, ſed parentes *natis.* Ego autem libentiſſimè impendam, &
15 θησαυρίζειν, (κ) ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις. Ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω, καὶ
expendar pro animabus veſtris: *ſi & abundantiùs* vos diligens, minùs
ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· (λ) εἰ καὶ περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν, (μ) ἧττον
diligar. Eſto *verò,* ego non gravavi vos, ſed *exiſtens* aſtutus,
16 ἀγαπῶμαι. Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα ὑμᾶς, (ν) ἀλλ' ὑπάρχων πανοῦργος,
dolo vos cepi. Num aliquem eorum quos miſi ad vos, *per ipſum expilavi*
17 δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον. Μή τινα ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα
vos? Rogavi Titum, & *ſimul* miſi fratrem. Numquid *expilavit*
18 ὑμᾶς; Παρεκάλεσα Τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν. μήτι ἐπλεονέκτησεν
vos Titus? *non* eodem ſpiritu ambulavimus? *non* iiſdem veſtigiis? Rurſùm
19 ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσι; (ξ) Πάλιν
putatis quòd *vobis excuſemur?* Coram Deo in Chriſto loquimur:
δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; (ο) κατενώπιον τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν·
et omnia, chariſſimi, propter veſtram ædificationem. Timeo enim ne fortè *veniens*
20 τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς. Φοβοῦμαι γὰρ μήπως ἐλθὼν
non quales volo inveniam vos: & ego inveniar vobis qualem non vultis: ne fortè
οὐχ οἵους θέλω εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε· μήπως
contentiones, æmulationes, *iræ,* diſſenſiones, detractiones, ſuſurrationes, inflationes,
ἔρεις, (π) ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεῖαι, καταλαλιαί, ψιθυρισμοί, φυσιώσεις,
ſeditiones: Ne iterùm *venientem* me humiliet Deus *meus* apud vos, &
ἀκαταστασίαι· Μὴ πάλιν (ρ) ἐλθόντα με ταπεινώσῃ ὁ Θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ 21
lugeam multos antè *peccantium,* & non *pœnitentium* ſuper immunditia, &
πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων, καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ, καὶ
fornicatione, & impudicitia quam geſſerunt.
πορνείᾳ, καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

CAP. XIII. ιγ'.

Tertio hoc venio ad vos: in ore duorum teſtium *&* trium
(α) ΤΡίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς· ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν 1
ſtabit omne verbum. Prædixi & prædico, ut præſens *ſecundò,*
σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. Προείρηκα καὶ προλέγω, ὡς παρὼν τὸ δεύτερον, 2
& abſens nunc *ſcribo antè peccantibus,* & cæteris omnibus, Quoniam ſi
καὶ ἀπὼν (β) νῦν γράφω τοῖς προημαρτηκόσι καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, Ὅτι ἐὰν
venero *in* iterùm, non parcam. *Quandoquidem* experimentum quæritis in me
ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι. Ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ 3
loquentis Chriſti, qui in *vos* non infirmatur, ſed potens eſt in vobis: *Etenim*
λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν· Καὶ γὰρ 4
ſi crucifixus eſt ex infirmitate, ſed vivit ex virtute Dei. *Etenim* nos infirmi
εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν
ſumus in illo: ſed vivemus cum eo ex virtute Dei in *vos.*
(γ) ἐν αὐτῷ· ἀλλὰ ζησόμεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ εἰς ὑμᾶς.

MS.A. (ζ σημείοις (η) τοῦτο ἑτοίμως (θ) καταναρκήσω. οὐ γὰρ (ι) ἀλλὰ (κ) ἀλλὰ (λ) εἰ περισσοτέρως (μ) ἧσσον (ν) ἀλλὰ (ξ) Πάλαι (ο) κατέναντι Θεοῦ (π) ζῆλος, (ρ) ἐλθόντος μου ταπεινώσῃ με ὁ Θεός μου Κεφ. ιγ'. MS.A. (α) Ἰδοὺ τρίτον τοῦτο ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς· (β) νῦν τοῖς (γ) σὺν αὐτῷ· ἀλλὰ ζήσομεν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 ܐܬܘܬܐ ܕܫܠܝܚܐ ܣܥܪܬ ܒܝܢܬܟܘܢ܂ ܒܟܠ ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܘܒܓܒܪܘܬܐ܂ ܘܒܬܕܡܪܬܐ *
13 ܘܒܚܝܠܐ * ܒܡܢܐ ܓܝܪ ܒܨܪܬܘܢ ܡܢ ܥܕܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ܂ ܐܠܐ ܒܗܕܐ ܕܐܢܐ ܠܐ ܝܩܪܬ ܥܠܝܟܘܢ܂
14 ܫܒܘܩܘ ܠܝ ܗܕܐ ܣܟܠܘܬܐ܂ * ܗܐ ܗܕܐ ܕܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܡܛܝܒ ܐܢܐ ܕܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ܂ ܘܠܐ
ܐܝܩܪ ܥܠܝܟܘܢ܂ ܡܛܠ ܕܠܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܠܟܘܢ܂ ܐܠܐ ܠܟܘܢ܂ ܠܐ ܓܝܪ ܚܝܒܝܢ ܒܢܝܐ ܠܡܣܡ
15 ܣܝܡܬܐ ܠܐܒܗܬܐ܂ ܐܠܐ ܐܒܗܬܐ ܠܒܢܝܗܘܢ܂ * ܐܢܐ ܕܝܢ ܒܚܕܘܬܐ܂ ܘܢܦܩܬܐ܂ ܐܦܩ܂ ܘܐܦ
ܢܦܫܝ ܐܫܠܡ ܥܠ ܢܦܫܬܟܘܢ܂ ܐܦܢ ܟܕ ܡܝܬܪܐܝܬ ܡܚܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂ ܒܨܝܪ
16 ܡܬܪܚܡ ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ܂ * ܘܡܟܝܠ ܐܢܐ ܠܐ ܝܩܪܬ ܥܠܝܟܘܢ܂ ܐܠܐ ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܚܪܝܦܐ
17 ܒܢܟܠܐ ܓܢܒܬܟܘܢ܂ * ܠܡܐ ܒܝܕ ܐܢܫ ܐܚܪܢܐ ܕܫܕܪܬ ܠܘܬܟܘܢ܂ ܐܬܥܠܝܬ ܥܠܝܟܘܢ܂
18 * ܒܥܝܬ ܡܢ ܛܛܘܣ ܘܫܕܪܬ ܥܡܗ ܠܐܚܐ܂ ܠܡܐ ܛܛܘܣ ܐܬܥܠܝ ܥܠܝܟܘܢ܂ ܠܐ ܗܘܐ ܒܚܕܐ
ܪܘܚܐ ܗܠܟܢ ܘܒܚܕ ܫܒܝܠܐ܂ * ܕܥܪܘܒܬܐ ܡܨܥܬܐ ܕܨܘܡܐ * [illegible] *
19 * ܠܡܐ ܬܘܒ ܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܟܘܢ ܡܦܩܝܢܢ ܪܘܚܐ܂ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܒܡܫܝܚܐ ܡܡܠܠܝܢܢ܂
20 ܘܟܠܗܝܢ ܚܒܝܒܝ܂ ܡܛܠ ܒܢܝܢܐ ܗܘ ܕܝܠܟܘܢ܂ * ܕܚܠ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܟܕ ܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ܂ ܠܐ
ܐܫܟܚܟܘܢ ܐܝܟ ܕܨܒܐ ܐܢܐ܂ ܘܐܫܬܟܚ ܠܟܘܢ ܐܦ ܐܢܐ ܐܝܟ ܕܠܐ ܨܒܝܬܘܢ܂ ܕܟܝܬ ܚܪܝܢܐ
21 ܘܚܣܡܐ܂ ܘܚܡܬܐ ܘܬܪܥܘܬܐ܂ ܘܡܟܠܨܝܢܘܬܐ ܘܪܛܢܐ܂ ܘܫܘܪܒܐ ܘܫܓܘܫܝܐ܂ * ܕܟܕ ܐܬܐ
ܠܘܬܟܘܢ ܢܡܟܟܢܝ ܐܠܗܝ܂ ܘܐܬܐܒܠ ܥܠ ܣܓܝܐܐ ܕܚܛܘ ܘܠܐ ܬܒܘ܂ ܡܢ
ܛܢܦܘܬܐ ܘܡܢ ܙܢܝܘܬܐ ܘܡܢ ܦܚܙܘܬܐ܂ ܕܥܒܕܘ܂

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܓ *

1 * ܗܕܐ ܕܬܠܬ ܙܒܢܝܢ ܡܛܝܒ ܐܢܐ ܕܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ܂ ܕܥܠ ܦܘܡ ܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ ܣܗܕܝܢ
2 ܬܩܘܡ ܟܠ ܡܠܐ܂ * ܡܢ ܩܕܝܡ ܐܡܪܬ ܘܗܫܐ ܠܟܘܢ܂ ܘܬܘܒ ܡܩܕܡ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ܂
ܐܝܟ ܕܐܦ ܬܪܬܝܢ ܙܒܢܝܢ ܕܗܘܝܬ ܠܘܬܟܘܢ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ܂ ܐܦ ܗܫܐ ܟܕ ܪܚܝܩ ܐܢܐ ܟܬܒ ܐܢܐ܂
3 ܠܗܢܘܢ ܕܚܛܘ܂ ܘܠܫܪܟܐ ܕܐܚܪܢܐ܂ ܕܐܢ ܐܬܐ ܬܘܒ ܠܐ ܐܚܘܣ܂ * ܡܛܠ ܕܒܘܩܝܐ ܒܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
4 ܕܡܫܝܚܐ ܕܡܡܠܠ ܒܝ܂ ܗܘ ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܚܝܠ ܒܟܘܢ܂ ܐܠܐ ܚܝܠܬܢ ܗܘ ܒܟܘܢ܂ * ܐܦܢ
ܐܙܕܩܦ ܓܝܪ ܒܡܚܝܠܘܬܐ܂ ܐܠܐ ܚܝ ܗܘ ܒܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ܂ ܐܦ ܚܢܢ ܡܚܝܠܝܢܢ
ܒܗ܂ ܐܠܐ ܚܝܝܢܢ ܥܡܗ ܒܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ ܕܒܟܘܢ܂

* Signa Apoſtolorum edidi inter vos cum omni patientiâ, & potentiis, & miraculis, & virtutibus. 12 Nam qua in re fuiſtis inferiores cæteris eccleſiis, niſi in hoc quòd non fuerim vobis oneri? Remitite mihi hanc offenſam. 13 Ecce jam tertiò paratus ſum venire ad vos, & non eſſe vobis oneri: quippe qui non quæram quæ veſtra ſunt, ſed vos. 14 Non enim debent liberi reponere theſauros parentibus, ſed parentes liberis ſuis. Ego verò perlubenter & ſumptus impendam, atq; adeò meipſum dabo pro animabus veſtris, licèt uberiùs vos diligens, minùs me diligatis. 15 Et fortaſſis ego non fui vobis oneri, ſed tanquam vir aſtutus dolo vos ſuffuratus ſum. 16 Num per aliquem alium quem miſerim ad vos, inhiavi in vos? 17 Titum rogavi, & miſi cum eo fratrem. Num in vos inhiavit Titus? nónne eodem ſpiritu ambulavimus, eiſdémque veſtigiis? 18

Feriâ VI. mediâ Jejunii. 19.

* Num adhuc putatis quòd depromamus vobis ſpiritum? coram Deo in Chriſto loquimur: omnia verò dilectiſſimi mei, propter ædificationem quidem veſtram. 19 Vereor enim ne veniam ad vos, & non inveniam vos quales vellem, & ego etiam inveniar à vobis, qualem non velletis: ne fortè ſit contentio, & livor, & ira, & contumacia, & obtrectatio, & ſuſurri, & tumor, ac ſeditio: 20 Ne forſan quum venero ad vos, deprimat me Deus meus, & lugeam multos illos qui peccaverunt, & non reſipuerunt ab immunditia, & à ſcortatione, & ab impudicitia quam patrârunt. 21

CAP. XIII.

HÆc eſt tertia vices quâ paratus ſum, ut veniam ad vos, ut in ore duorum triúmve teſtium ſtet omne verbum. 1 Prædixeram vobis, & iterum vobis prædico, ſicut & bis, quum eſſem apud vos, dixi vobis: ita & nunc abſens ſcribo iis qui peccaverunt, & cæteris aliis, Si venero, ampliùs me non parciturum. 2 Quandoquidem experimentum quæritis Chriſti loquentis in me, qui quidem non eſt infirmus in vobis, ſed potens eſt in vobis. 3 Etſi enim crucifixus ſit in infirmitate, tamen vivit in virtute Dei. 4 Quin & nos infirmi ſumus cum eo, ſed vivimus cum eo per virtutem Dei, quæ eſt in vobis.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ትእምርተ ፡ ሐዋርያትሰ ፡ ተገብረ ፡ ለክሙ ፡ በኵሉ ፡ ትዕግስት ፡ ወበትእምርት ፡ ወበመን
13 ክር ፡ ወበኃይል ፡፡ ወምንተኑ ፡ ዘአኅጸጽኩክሙ ፡ እምኵሉ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ዘ
14 እንበለ ፡ ዘቲ ፡ እንተ ፡ ሊመጻእኩ ፡ ኀቤክሙ ፡ ጻገውኒያ ፡ ለዘቲ ፡ አበሳየ ፡፡ ናሁ ፡ ሣ
ልስየ ፡ ዝንቱ ፡ እንዘ ፡ አስተደሉ ፡ እመጽእ ፡ ኀቤክሙ ፡ ወሊይስትፊጠንኒ ፡፡ እስመ ፡ ኪ
ያክሙ ፡ እፈቅድ ፡ ወአኮ ፡ ንዋይክሙ ፡ እስመ ፡ ርቱዕ ፡ አበው ፡ ይዝግቡ ፡ ለውሉደ
15 ሙ ፡ ወአኮ ፡ ውሉድ ፡ ለአዝማዲሆሙ ፡፡ ወአንስኬ ፡ መክዐቢተ ፡ አስተወፃእኩሂ ፡ በእ
ንተ ፡ ነፍስክሙ ፡ ወእመኒ ፡ ፈድፋደ ፡ ለፋቀርኩክሙ ፡ ርእስየ ፡ አፋቀርኩ ፡፡

Signa ſunt Apoſtolorum operata pro vobis in omni patientia, & in ſignis, & in miraculo, & in virtute. 12 *Et quid eſt, quo minui vos, magis quam omnes Eccleſias, niſi in hoc quod non veni ad vos? condonate mihi hanc culpam meam.* 13 *Ecce, tertiò hac vice paratus ſum venire ad vos: & non feſtinabam; quia vos deſiderabam, & non divitias veſtras: quia oportet patres ut colligant pro filiis ſuis, & non filios pro parentibus ſuis.* 14 *Et ego igitur plurifariàm expendi pro animabus veſtris, & etiamſi abundè dilexi vos, meipſum dilexi.* 15

Verſio VULGATA LATINA.

12 Signa tamen Apoſtolatûs mei facta ſunt ſuper vos, in omni patientia, in ſignis,
13 & prodigiis, & virtutibus. Quid eſt enim, quod minus habuiſtis præ cæteris Ec-
14 cleſiis, niſi quòd ego ipſe non gravavi vos? Donate mihi hanc injuriam. Ecce, tertio hoc paratus ſum venire ad vos: & non ero gravis vobis. Non enim quæro quæ veſtra ſunt, ſed vos, Nec enim debent filii parentibus theſaurizare,
15 ſed parentes filiis. Ego autem libentiſſimè impendam, & ſuperimpendar
16 ipſe pro animabus veſtris: licèt plùs vos diligens, minùs diligar. Sed eſto:
17 ego vos non gravavi: ſed cùm eſſem aſtutus, dolo vos cepi. Numquìd per ali-
18 quem eorum, quos miſi ad vos, circumveni vos? Rogavi Titum, & miſi cum illo fratrem. Numquìd Titus vos circumvenit? nónne eodem ſpiritu ambulavimus?
19 nónne iiſdem veſtigiis? Olim putatis quòd excuſemus nos apud vos? Coram Deo in Chriſto loquimur: omnia autem chariſſimi propter ædificationem ve-
20 ſtram. Timeo enim, ne fortè cùm venero, non quales volo, inveniam vos: & ego inveniar à vobis, qualem non vultis: ne fortè contentiones, æmulationes, animoſitates, diſſenſiones, detractiones, ſuſurrationes, inflationes, ſeditiones ſint inter vos: Ne iterùm cùm venero, humiliet me Deus apud vos: & lugeam 21 multos ex iis qui antè peccaverunt, & non egerunt pœnitentiam ſuper immunditia, & fornicatione, & impudicitia, quam geſſerunt.

CAP. XIII.

ECce tertio hoc venio ad vos: In ore duorum vel trium teſtium ſtabit omne 1
verbum. Prædixi, & prædico, ut præſens, & nunc abſens, iis qui antè pecca- 2
verunt, & cæteris omnibus; Quoniam ſi venero iterùm, non parcam. An ex- 3
perimentum quæritis ejus, qui in me loquitur Chriſtus, qui in vobis non infirmatur, ſed potens eſt in vobis? Nam etſi crucifixus eſt ex infirmitate: ſed 4
vivit ex virtute Dei. Nam & nos infirmi ſumus in illo: ſed vivemus cum eo ex virtute Dei in vobis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 13 * فقد عملت فيكم آيات الرسل * بكل صبر وبجرائح وآيات وقوات * فما هو الأمر الذي
14 عصيتموه دون باقي الكنائس سوى أنني ما ثقلت عليكم * فهبوا لي هذا الظلم * هذه مرة
ثالثة سوف أن أجي إليكم ولا أثقل عليكم * لأني لست أطلب الأشياء التي لكم *
لكني أطلبكم أنتم * لأن ما سبيل الأولاد أن يكنزوا للوالدين * بل الوالدين يكنزون للأولاد *
15 * فأما أنا فأنا ذاتي بالتذاذ * وأبذلها مباحة من أجل أنفسكم * وإن كنت أحبكم حبا زائدا *
16 17 وأحب أنا قليلا * ولكنني أنا ما ثقلت عليكم * لكني إذ أنا ذو مكر أخذتكم بغش * ألا
18 أكون استغنمتكم بواحد من الذين أرسلتهم إليكم * سألت تيطوس وأرسلت معه الأخ *
ألعل تيطوس غنمكم شيئا * أوليس بهذا الروح نفسه سلكنا * وفي هذه الآثار نفسها *
19 * أو تظنوني أعتذر إليكم أيضا * قدام الله بالمسيح نتكلم * وهذه كلها يا أحبائي ذكرتها من أجل
ابتناء منفعتكم * تم * * قراءة الثلثا من الجمعة الرابعة عشر بعد العنصرة *
20 * ولأني لأخشى ألا أجي إليكم فأجدكم كما لا أريد * وأوجد أنا لكم كما لا تريدون * وليلا
21 أجد مماحكات * تحاسد * مغاصب * ممارات * وقيعات * مساررات * بذوخا * معارضات * وليلا عند
ورودي يذللني إلهي عندكم أيضا * وأحزن كثيرين من الذين أخطأوا سالفا * ولم يتوبوا
على النجاسة والزنى والطمانة التي عملوها *

Peracta quidem ſunt in vobis ſigna Apoſtolorum per omnem patientiam, & per prodigia, & ſigna atque virtutes. Quænam eſt ergò res in qua fuiſtis inferiores cæteris eccleſiis, niſi quòd non fui vobis oneroſus? at condonate mihi hanc injuriam. Hac tertia vice paratus ſum venire ad vos, nec eſſe vobis oneri: non enim res quæro quæ veſtræ ſunt, ſed voſipſos quæro: non enim debent filii theſaurizare parentibus, ſed parentes theſaurizare filiis. Ego verò animam meam prodam cum voluptate, eamque liberè exponam pro animabus veſtris: etiamſi nimio amore vos diligens, parum ego diligar. At verò ego vos non gravavi, ſed cùm ſim callidus, dolo vos cepi. Anne deprædatus ſum vos per ullum ex his quos miſi ad vos? Rogavi Titum, et cum eo miſi fratrem illum: nunquid Titus fraude vobiſcum uſus eſt ulla in re? nónne hoc eodem ſpiritu ambulavimus, & in hiſcemet veſtigiis? Num putatis quòd me iterum excuſem apud vos? coram Deo, in Chriſto loquimur. Atque hæc omnia, O dilecti mei, ad ædificationem utilitatis veſtræ memoravi. Finis.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis quartæ decimæ poſt Pentecoſten.

Et ſanè metuo ne veniam ad vos reperiamque vos quales nolim, & reperiar ego à vobis qualem nolitis: & ne inveniam contentiones, invidias, violentias, æmulationes, decertationes, lites, arrogantias, contrarietates: Et ne ad adventum meum iterum me humiliet Deus meus apud vos: & contriſtem multos ex iis qui antehac peccaverunt, nec pœnituit eos turpitudinis, & ſcortationis, & impudicitiæ quam commiſerunt.

* الفصل الثالث عشر *

1 2 * هذه المرة الثالثة أجي إليكم * على فم شاهدين أو ثلثة يثبت كل قول * فقد سبقت
فقلت وأتقدم فأقول * بما أنني كنت حاضرا في المرة الثانية وأكتب الآن غائبا إلى الذين
أخطأوا سالفا * وإلى باقي الجماعة أنني إذا جئت في هذه الدفعة فما أشفق * تم *
3 * قراءة الأربعا من الجمعة الرابعة عشر بعد العنصرة * * إذ تطلبون امتحان المسيح
4 الناطق في * الذي ما يضعف عنكم * لكنه مقتدر فيكم * فإنه وإن كان صلب من ضعف *
لكنه حي من قوة الله * لأننا إن ضعفنا نحن به لكننا سنحيا معه من قوة الله من أجلكم *

CAP. XIII.

HAc tertia vice veniam ad vos. Ad os duorum teſtium aut trium firmatus 1
eſt omnis ſermo. Jam prædixi, & prædico, ac ſi præſens eſſem, ſecundâ vice: 2
& ſcribo nunc abſens ad eos qui antehac peccaverunt, & ad reliquam congregationem, quòd ſi venero hac vice, non parcam: Finis.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis quartæ decimæ poſt Pentecoſten.

Quandoquidem quæritis experimentum 3
Chriſti in me loquentis, qui non infirmatur erga vos, ſed potens eſt in vobis. Nam 4
etſi crucifixus fuit ex infirmitate, vivus tamen eſt ex potentia Dei: nam ſi nos infirmamur in illo, attamen vivemus cum eo ex virtute Dei propter vos.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 ወአንሰ ፡ ኢያክበድኩ ፡ ለዕሌክሙ ፡ ወባሕቱ ፡ መስተሙይነ ፡ ከዊንየ ፡ ነሣእኩክሙ ፡
17 በጕሕሉት ፡፡=፡ ቦኑ ፡ እንጋ ፡ ዘፈነውኩ ፡ ኀቤክሙ ፡ ወቦኑ ፡ ዘተአገልኩክሙ ፡፡=፡
18 ናሁ ፡ አስተበቋዕክዎ ፡ ለቲቶ ፡ ወፈነውክዎ ፡ ለቲቶ ፡ ለእኁነ ፡ ቦኑ ፡ ዘገፍዐክሙ ፡ ቲቶ ፡
አኮኑ ፡ በውእቱ ፡ መንፈስ ፡ ዘላዕሌሁ ፡ ቦቱ ፡ ሖርነ ፡ ወበአሰሩ ፡ ዚአሁ ፡ ተለውነ ፡፡=፡
19 ወባሕቱ ፡ አእምሩ ፡ ከመ ፡ ለነ ፡ ይትሐሰበነ ፡ በቅድመ ፡ እግዚአብሔር ፡ በእንተዝ ፡
20 ነገር ፡ እምቢይነ ፡ ክርስቶስ ፡ ወኵሉሰ ፡ እኅዊነ ፡ ከመ ፡ ትትሐነጹ ፡፡=፡ ወባሕቱ ፡ እ
ፈርህ ፡ ለእመቦ ፡ ከመ ፡ መጺእኩክሙ ፡ በከመ ፡ [ኢይረክበክሙ ፡ ከመ ፡] እፈቅድ ፡ ወ
አነሂ ፡ እከውነክሙ ፡ በከመ ፡ ኢትፈቅዱ ፡፡ ወዮጊ ፡ ትዜሀሩ ፡ ወትትቃንኡ ፡ ወትትማ
21 ዐዑ ፡ ወትትኃአዙ ፡ ወትትሐመዩ ፡ ወትዜወፉ ፡ ወትትሀወኩ ፡፡=፡ ዮጊ ፡ ካዕበ ፡ መጺእየ ፡
ኀቤክሙ ፡ ያሐምመኒ ፡ እግዚአብሔር ፡ በእንቲአክሙ ፡፡ ወእላሕዎሙ ፡ ለብዙኃን ፡
እለ ፡ አበሱ ፡ ወኢነስሑ ፡ በእንተ ፡ ኃሰሮሙ ፡ ወምርዓቶሙ ፡ ወዝሙቶሙ ፡ ዘገብሩ ፡፡=፡

፲፫

1 ናሁ ፡ ሣልስየ ፡ ገብቱ ፡ እንዘ ፡ እመጽእ ፡ ኀቤክሙ ፡ አኮኑ ፡ በአፈ ፡ ክልኤቱ ፡ ወሠለስ
2 ቱ ፡፡ ሰማዕት ፡ ይቀውም ፡ ኵሉ ፡ ነገር ፡፡=፡ ወአቅደምኩ ፡ ነጊረ ፡ ወአቅደምኩ ፡
ብሂለ ፡ በካመ ፡ እንዘ ፡ ሀለውኩ ፡ በቀዳሚ ፡፡ ከማሁ ፡ እንዘኒ ፡ ኢሀለውኩ ፡ በሣልስ ፡ ለእለ
3 ሂ ፡ አበሱ ፡ ወለባዕዳንሂ ፡ ወለኵሉሂ ፡ እምከመ ፡ መጻእኩ ፡ ኢይምሕክ ፡፡=፡ ካዕበ ፡
አመክሩ ፡ ዘይነብብ ፡ ክርስቶስ ፡ በላዕሌየ ፡ ከመ ፡ ኢይስአን ፡ በኀቤክሙ ፡ ዘእንበለ ፡ ዳእሙ ፡
4 ዘይትከሀል ፡፡=፡ እስመ ፡ ተሰቅለ ፡ በእንተ ፡ ድካምነ ፡ ወሐይወ ፡ ከመ ፡ ያጽንዓነ ፡ በኀይለ ፡
እግዚአብሔር ፡ በእንቲአክሙ ፡፡=፡

Et ego non gravavi ſuper vos, veruntamen callidus exiſtens cepi vos cum dolo. 16
Nam igitur is quem miſi ad vos, num verò ego avarè tractavi vos? Ecce 17
precatus ſum Titum, & miſi Titum fratrem noſtrum, fuitne aliquid quo 18
injuriam fecit vobis Titus? nónne in eodem ſpiritu qui ſuper eum eſt, inceſſimus? & ſemitam ejus ſequuti ſumus? Veruntamen ſcitote quòd rationem po- 19
nemus coram Deo de hoc ſermone inter Chriſtum & omnes fratres noſtros, ut ædificemini. Sed metuo ſi venero, ne non reperiam vos ſicut volo, & ne ego 20
ſim vobis ſicut non vultis, & ne fortè contendatis, & æmulemini, & indignemini, & litigetis, & ſuſurretis, & murmuretis, & conturbemini. Ne fortè 21
quum iterum venero ad vos, affligat me Deus pro vobis, & lugeam pro multis qui peccârunt, & non reſipuerunt pro turpitudine eorum, & luxuriâ eorum, & ſcortatione eorum quam patrârunt.

CAP. XIII.

ECce tertiâ hâc vice ego veniens ad vos: nónne in ore duorum vel trium te- 1
ſtium ſtabit omne verbum? Et prænuntiavi & prædixi ut præſens primò, ſic 2
abſens tertiò, iis qui peccârunt, & reliquis etiam omnibus, quum venero ne glorientur. Iterum probate quod loquitur Chriſtus in me, ſicut non infirmus 3
apud vos, ſed potens. Quia ſuſpenſus eſt propter infirmitatem noſtram, & 4
vivit ut confirmaret nos in virtute Dei pro vobis.

Vosmetipsos tentate si estis in fide, vosipsos probate. An non cog-
5 Ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ (δ) πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε. ἢ οὐκ ἐπι-
noscitis vosmetipsos, quia Jesus Christus in vobis est, si non quid re-
γινώσκετε ἑαυτοὺς, ὅτι (ε) Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστιν, εἰ μή τι ἀδό-
probi estis? Spero autem quòd cognoscetis, quia nos non sumus reprobi.
6 κιμοί ἐστε; Ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε, ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι.
Oro autem apud Deum non facere vos malum quicquam: non ut
7 (ζ) Εὔχομαι δὲ πρὸς τὸν Θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν· οὐχ ἵνα
nos probati appareamus, sed ut vos pulchrum faciatis, nos autem ut re-
ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδό-
probi simus. Non enim possumus aliquid adversùs veritatem, sed pro ve-
8 κιμοι ὦμεν. Οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀ-
ritate. Gaudemus enim cùm nos infirmi sumus, vos autem potentes estis. Hoc
9 ληθείας. Χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε. (η) τοῦτο
verò & optamus, vestram consummationem. Propter hoc hæc absens scri-
10 δὲ καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν κατάρτισιν. Διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γρά-
bo, ut præsens non severè utar, secundùm potestatem quam dedit
φω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν (θ) ἣν ἔδωκέ
mihi Dominus in ædificationem, & non in destructionem. Cæterùm, fratres, gau-
μοι ὁ Κύριος εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν. Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαί- 11
dete, perficiemini, consolationem habete, idem sapite, pacem habete: & De-
ρετε, καταρτίζεσθε, (ι) παρακαλεῖσθε, τὸ αὐτὸ φρονεῖτε, εἰρηνεύετε· καὶ ὁ Θε-
us dilectionis & pacis erit cum vobis. Salutate alii alios in
ὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους (κ) ἐν 12
sancto osculo. Salutant vos Sancti omnes. Gratia Domini
ἁγίῳ φιλήματι. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου 13
Jesu Christi, & charitas Dei, & communicatio sancti Spiritûs cum
Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου Πνεύματος μετὰ
omnibus vobis. Amen.
πάντων (λ) ὑμῶν. ἀμήν.

Ad Corinthios secunda scripta fuit à Philippis Macedoniæ, per Titum & Lucam.
(†) Πρὸς Κορινθίους δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας, διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ.
Ἐν στίχοις φζ'.

MS.A. (δ) πίστει. ἢ οὐκ. (ε) Χριστὸς Ἰησοῦς (ζ) Εὐχόμεθα (η) τοῦτο καὶ (θ) ἣν ὁ Κύριος ἔδωκέν μοι (ι) παρακαλεῖσθε, εἰρηνεύετε· (κ) ἐν φιλήματι ἁγίῳ. (λ) ὑμῶν. (†) Πρὸς Κορινθίους β'.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 ܠܐ ܐܘ . ܢܣܘ ܢܦܫܟܘܢ . ܐܢܬܘܢ ܩܝܡܝܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܢ . ܒܩܘ ܢܦܫܟܘܢ *
6 ܡܫܬܘܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܟܘܢ ܗܘ . ܘܐܢ ܠܐ ܡܣܠܝܐ ܐܝܬܝܟܘܢ . * ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܕܝܢ
7 ܕܬܕܥܘܢ . ܕܚܢܢ ܠܐ ܗܘܝܢ ܡܣܠܝܐ . * ܡܨܠܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ . ܕܠܐ ܬܗܘܐ ܒܟܘܢ ܡܕܡ
ܕܒܝܫ . ܐܝܟ ܕܒܘܩܝܐ ܕܝܠܢ ܢܬܚܙܐ . ܐܠܐ ܕܐܢܬܘܢ ܬܥܒܕܘܢ ܫܦܝܪܬܐ . ܘܚܢܢ ܢܗܘܐ ܐܝܟ
8 ܡܣܠܝܐ . * ܠܐ ܓܝܪ ܡܫܟܚܝܢܢ ܕܢܥܒܕ ܡܕܡ ܠܘܩܒܠ ܫܪܪܐ . ܐܠܐ ܚܠܦ ܫܪܪܐ .
9 * ܚܕܝܢ ܕܝܢ ܟܕ ܚܢܢ ܟܪܝܗܝܢ . ܘܐܢܬܘܢ ܚܝܠܬܢܝܢ . ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܦ ܡܨܠܝܢܢ ܕܬܬܓܡܪܘܢ
10 ܠܟܘܢ . * ܡܛܠ ܗܢܐ ܟܕ ܪܚܝܩ ܐܢܐ ܗܠܝܢ ܟܬܒ ܐܢܐ . ܕܠܐ ܡܐ ܕܐܬܝܬ ܦܣܝܩܐܝܬ
11 ܐܬܕܒܪ ܐܝܟ ܫܘܠܛܢܐ ܕܝܗܒ ܠܝ ܡܪܝ . ܠܒܢܝܢܟܘܢ ܘܠܐ ܠܣܘܚܦܟܘܢ . * ܡܟܝܠ
ܐܚܝ . ܚܕܘ ܘܐܬܓܡܪܘ ܘܐܬܒܝܐܘ . ܘܚܕ ܪܥܝܢܐ ܘܫܝܢܐ ܢܗܘܐ ܒܝܢܬܟܘܢ . ܘܐܠܗܐ ܕܚܘܒܐ
12 ܘܕܫܝܢܐ ܢܗܘܐ ܥܡܟܘܢ . * ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܚܕ ܠܚܕ ܒܢܘܫܩܐ ܩܕܝܫܐ . ܫܐܠܝܢ
13 ܒܫܠܡܟܘܢ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ . * ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܘܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ ܘܫܘܬܦܘܬܐ
ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܐܡܝܢ . * ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܠܘܬ ܩܘܪܢܬܝܐ
ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܦܝܠܝܦܘܣ ܕܡܩܕܘܢܝܐ ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܝܕ ܛܝܛܘܣ .

Vos ipsos probate, num in fide stetis: vos- 5
ipsos curate. An non agnoscitis Jesum Christũ
in vobis esse? alioquin reprobi estis. Spero 6
autem quòd cognoscetis nos non esse reprobos. Deum verò imploro ne quid insit vo- 7
bis mali, ut probatio nostri appareat: imò
ut vos bona faciatis, nos autem simus tanquam reprobi. Non enim possumꝰ quicquam 8
agere adversùs veritatem, sed pro veritate.
Cæterùm gaudemus quum nos infirmi su- 9
mus, vos autem fortes: quin & hoc precamur, ut vos perficiamini. Propterea absens 10
hæc scribo, ne quum venerim, duriùs agam
juxta potestatem quam dedit mihi Dominus
meus in vestri ædificationem, non autem in
vestri destructionem. Proinde fratres mei, 11
gaudete, & perfecti estote, & consolationem habete; consensusque & pax sit inter
vos: & Deus charitatis & concordiæ erit vobiscum. Salutate vos mutuò osculo sancto. 12
Salutant vos omnes Sancti. Pax Domini no- 13
stri Jesu Christi, & charitas Dei, & communicatio Spiritûs sanctitatis sit cum vobis
omnibus. Amen.

Epistola ad Corinthios secunda, quæ scripta est è Philippis Macedoniorum, & missa fuit per Titum,

FINIS.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 ወርእስክሙ፡ አመክሩ፡ለእመ፡ ሀለውክሙ፡ በሃይማኖት፡ ወርእሰክሙ፡ሕተቱ፡ ለእመቦ፡ዘኢታ
6 አምሩ፡ወለሊክሙ፡ትጤይቁ፡ከመ፡ ክርስቶስ፡ ምስሌክሙ፡ ለእመሰ፡ምኑናን፡ኢኮንክሙ፡።
ወከመ፡ታአምሩ፡ከመ፡ኢኮነ፡ምኑናነ፡ንሕነ፡። ወንጼሊ፡ኀበ፡እግዚአብሔር፡ከመ፡ኢይግ
7 በር፡እኩየ፡ላዕሌክሙ፡ ወበምንትኒ፡ወአኮሰ፡ከመ፡ንሕነ፡ኅሩያነ፡ንኩን፡አኮኑ፡ ዳእሙ፡ ከመ፡
8 አንትሙ፡ሠናየ፡ትግበሩ፡ወንሕነሰ፡ከመ፡ ምኑናን፡ንሕነ፡። እስመ፡ኢንክል፡ ወፂአ፡ እምጽ
ድቅ ፡ ዘእንበለ ፡ ዳእሙ ፡ በጽድቅ፡፡።

Et vosmetipsos probate si sitis in fide, & vosmetipsos scrutamini si quid sit quod 5
nescitis, & vos ipsi percipietis quòd Christus vobiscum est, si reprobi non fuistis.
Et ut sciatis quòd non sumus reprobi nos. Et oramus ad Deum ut non fiat ma- 6
lum in vobis ne in aliquo, & non ut nos probati simus: nonne solummodo ut vos bo- 7
num faciatis, & nos ut reprobi simus? Quia non possumus ire à veritate, sed 8
solummodo in veritate.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗΣ.

Α'. ΜΕτὰ τὸ προοίμιον, διήγησις τῆς ἑαυτοῦ μεταστάσεως ἀπὸ Ἰουδαϊσμοῦ κατὰ ἀποκάλυψιν.
Β'. Περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐπιμαρτυρήσεως εἰς τὴν ἐν πίστει ζωήν.
Γ'. Περὶ τῆς πρὸς Κηφᾶν ἀντιῤῥήσεως, ὑπὲρ τῆς ἐν πίστει καὶ οὐκ ἐν νόμῳ σωτηρίας.
Δ'. Ὅτι διὰ πίστεως ὁ ἁγιασμὸς, οὐ διὰ νόμου.
Ε'. Ὅτι καὶ ὁ Ἀβραὰμ ἐκ πίστεως ἐδικαιώθη εἰς τύπον ἡμῶν.
ς'. Ὅτι ὁ νόμος οὐ δικαιοῖ, ἀλλ' ἐλέγχει, καὶ κατάραν ἐπιτίθησιν, ἣν λύει ὁ Χριστός.
Ζ'. Ὅτι οὐκ ἐκ νόμου, ἀλλ' ἐξ ἐπαγγελίας τὰ ἀγαθά. ὁ δὲ νόμος παρασκευάσας δι' ἐλέγχου.
Η'. Ὅτι ὑπὸ κρίσιν ἦσαν οἱ ἐν νόμῳ.
Θ'. Ὅτι ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ γυναικὶ τοῦ Ἀβραὰμ καὶ τῷ γνησίῳ παιδὶ ὑποτυπωθέντες, οὐ χρὴ δουλοῦσθαι νόμῳ.
Ι'. Ὅτι ἡ κλῆσις ἡμῶν οὐχ ὑπόκειται περιτομῇ καὶ νόμῳ διὰ τὸ Χριστοῦ πάθος.
ΙΑ'. Ὑπογραφὴ τῆς κατὰ Πνεῦμα ἐλευθερίας.
ΙΒ'. Ἀποτροπὴ ἀπὸ τῶν ἑλκόντων ἐπὶ τὴν περιτομὴν, καὶ προτροπὴ πρὸς νέαν ζωὴν τὴν ἐν Πνεύματι.

AD GALATAS EPISTOLA PAULI.

(†) ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ.

CAP. I. α'.

PAULUS Apostolus (non ab hominibus, neque per hominem, sed per
1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος (οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ
Jesum Christum, & Deum Patrem ipsum qui suscitavit eum à mortuis:) Et qui
2 Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν·) Καὶ οἱ
cum me omnes fratres, Ecclesiis Galatiæ: Gratia vobis &
3 σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοὶ, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας· Χάρις ὑμῖν καὶ
pax à Deo Patre, & Domino nostro Jesu Christo: Ipso qui dedit semetipsũ
εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ (α) πατρὸς, καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· Τοῦ δόντος ἑαυτὸν 4
pro peccatis nostris, ut eriperet nos de præsenti se-
(β) ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς (γ) ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶ-
culo nequam, secundùm voluntatem Dei & Patris nostri. Cui gloria in
νος πονηροῦ, κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν. Ὧ ἡ δόξα εἰς 5
secula seculorum. Amen.
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

MS.A. (†) ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ. Κεφ. α'. (α) πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ· (β) περὶ τῶν (γ) ἐκ τοῦ αἰῶνος τοῦ ἐνεστῶτος πονηροῦ,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܬܘܒ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܓܠܛܝܐ .
ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *   * ܕܟܠܝܘܡ * ܐ *

1 ܘܐܠܗܐ . ܡܫܝܚܐ ܝܫܘܥ ܒܝܕ ܐܠܐ ܒܪܢܫܐ ܒܝܕ ܘܠܐ ܒܢܝܢܫܐ ܡܢ ܠܐ ܫܠܝܚܐ ܦܘܠܘܣ *
2 ܐܒܘܗܝ ܗܘ ܕܐܩܝܡܗ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ . * ܘܟܠܗܘܢ ܐܚܐ ܕܥܡܝ . ܠܥܕܬܐ
3 ܕܒܓܠܛܝܐ . * ܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟܘܢ . ܘܫܠܡܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܐ . ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ .
4 ܗܘ ܕܝܗܒ ܢܦܫܗ ܚܠܦ ܚܛܗܝܢ . ܕܢܦܨܝܢ ܡܢ ܥܠܡܐ ܗܢܐ ܒܝܫܐ . ܐܝܟ ܨܒܝܢܗ
5 ܕܐܠܗܐ ܐܒܘܢ . * ܕܠܗ ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ .

SEQUITUR EPISTOLA AD *GALATAS*.

CAPUT I.

Quotidiana.

PAulus Apostolus non ab hominibus neq; 1
per hominem, sed per Jesum Christum, &
Deum Patrem ipsius qui suscitavit eum è
mortuis: Omnesque fratres qui mecum sunt, 2
ecclesiis quæ sunt Galatiæ. Gratia vobiscum, 3
& pax à Deo Patre, & à Domino nostro Jesu Christo: Qui dedit seipsum pro peccatis 4
nostris, ut eriperet nos ex hoc seculo malo,
juxta voluntatem Dei Patris nostri, Cui gloria in seculum seculorum, Amen. 5

Verſio VULGATA LATINA.

5 Voſmetipſos tentate ſi eſtis in fide: ipſi vos probate. An non cognoſcitis voſmeti-
6 pſos, quia Chriſtus Jeſus in vobis eſt? niſi fortè reprobi eſtis. Spero autem quòd
7 cognoſcetis, quia nos non ſumus reprobi. Oramus autem Deum ut nihil mali faciatis, non ut nos probati appareamus, ſed ut vos quod bonum eſt faciatis: nos au-
8 tem ut reprobi ſimus. Non enim poſſumus aliquid adverſùs veritatem, ſed pro ve-
9 ritate. Gaudemus enim, quoniam nos infirmi ſumus, vos autem potentes eſtis. Hoc & oramus veſtram conſummationem. Ideò hæc abſens ſcribo, ut non præſens du- 10
riùs agam, ſecundùm poteſtatem, quam Dominus dedit mihi in ædificationem, & non in deſtructionem. De cætero, fratres, gaudete, perfecti eſtote, exhortamini, 11
idem ſapite, pacem habete, & Deus pacis & dilectionis erit vobiſcum. Salutate in- 12
vicèm in oſculo ſancto. Salutant vos omnes Sancti. Gratia Dñi noſtri Jeſu Chriſti, 13
& charitas Dei, & communicatio ſancti Spiritûs ſit cum omnibus vobis. Amen.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* امتحنوا انفسكم ان كنتم في الامانة * اختبروا ذواتكم * او ما تعرفون ذواتكم * ان يسوع 5
المسيح فيكم * ان لم تكونوا لا خبرة لكم * واومل انكم تعرفون ذلك * لاننا لسنا للخبرة 6
عادمين * وابتهل الي الله الا يصنع بكم شيا رديا * ليلا نظهر نحن مختبرين فقط * بل لتعملوا 7
انتم الخير * ونكون نحن كغير مختبرين * لاننا ما يمكننا شيا على الحق * بل من اجل الحق * 8
* وانا لنسر اذا ضعفنا نحن * وكنتم انتم اقويا * وابتهل في هذا اي في ثباتكم وتمكينكم * 9
* ولهذا اكتب اليكم هذه الاقوال غايبا * حتي اذا حضرت لا استعمل بجراة ما يخص 10
بالسلطان الذي منحنيه الرب * لبنايكم لا لنقضكم * وفيما بعد يا اخوتي افرحوا 11
توطدوا تعزوا * اعتقدوا هذا المعتقد نفسه * تسالموا * والاه المحبة والسلامة يكون معكم *
* ليقبل بعضكم بعضا بقبلة قديسة * يسلم عليكم القديسون كلهم * نعمة الرب 12 13
يسوع المسيح * ومحبة الله الاب * وشركة روح القدس مع جماعتكم امين *
* تمت الرسالة * وكتبت من مدينة فيلبس على يد تيطوس ولوقا * والسبح لله دايما ابدا *

5 *Voſipſos tentate utrum ſitis in fide: voſipſos probate: an non cognoſcitis voſmetipſos, quòd Jeſus Chriſtus ſit in vobis? niſi careatis experimento. At ſpero vos* 6 *id cognituros, quia non ſumus probationis expertes. Precorque Deum nequid* 7 *mali vobis faciat, ut non ſolùm nos appareamus probati, ſed ut vos bonum faciatis, nos verò ſimus quaſi non probati.* 8 *Non enim poſſumus quicquam adverſus veritatem, ſed pro veritate. Et quidem* 9 *gaudemus quum nos infirmamur, & vos eſtis validi. Et pro hoc rogo, ſcilicet pro conſtantia & firmitate veſtra.* 10 *Propterea hos abſens ſcribo vobis ſermones, ut cùm adero, non utar audaciâ congruâ poteſtati quam tribuit mihi Dominus ad ædificationem veſtram, non ad deſtructionem veſtram.* 11 *Quod autem reliquum eſt ô fratres mei, gaudete, conſtantes eſtote, conſolationem habete, hanc eandem opinionem ſentite, pacificè agite, & Deus charitatis & pacis erit vobiſcum.* 12 *Oſculetur alter alterum oſculo ſancto. Salutant vos ſancti omnes.* 13 *Gratia Domini Jeſu Chriſti, & charitas Dei Patris, & communio Spiritus ſancti ſit cum cœtu veſtro, Amen.*

Epiſtolæ finis: ſcripta verò fuit ab urbe Philippis per Titum & Lucam. Laus Deo ſemper ac perpetuò.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 ወእትፌሣሕ : ሶበ : ንሕነ : ነሐምም : ከመ : አንትሙ : ትትፌሥሑ::=
10 ወዝውእቱ : ጸሎትነ : ከመ : አንትሙ : ትጽንዑ::= በእንተዝ : ከመዝ : እጽሕፍ :
ለክሙ : እንዘ : ኢሀለኩ : ከመ : አመ : መጻእኩ : መቱረ : ኢትግበር : በላዕሌክሙ : በ
11 ዘ : አኰነነኒ : እግዚአብሔር : ለሐኒጽ : ወአኮ : ለነሢት::= ተፈሥሑ : እንከሰ : አ
ኃዊነ : ወኪያሁ : ሐልዩ : ወተሠናአው : ወአምላከ : ሰላም : የሀሉ : ምስሌክሙ::=
12 ተአምኁ : በበይናቲክሙ : በአምኃ : ቅድስት::= ኢአምኁክሙ : ኵሎሙ : ቅዱሳን::=
13 ጸጋሁ : ለእግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ : ወፍቅረ : እግዚአብሔር : ወሱታፌ : መንፈስ :
14 ቅዱስ : ምስለ : ኵልክሙ::=

Et gaudeo quum nos afflictionem patimur ut vos gaudeatis, & hæc eſt oratio noſtra ut vos confirmemini. 9 *Propterea ſic ſcribo vobis non præſens, ut quum venero abſciſſio non fiat à vobis, ſecundùm quam dedit mihi poteſtatem Deus ad ædificandum & non ad deſtruendum.* 10 *Gaudete igitur fratres noſtri, & ipſum attentè conſiderate, & confortamini, & Deus pacis erit vobiſcum.* 11 *Salutate vos invicem in ſalutatione ſancta, & ſalutârunt vos omnes Sancti.* 12 *Gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti, & charitas Dei, & communicatio Spiritûs ſancti ſit cum omnibus vobis.* 13

Epiſtola Beati PAULI *Apoſtoli ad* GALATAS.

Verſio VULGATA LATINA.

CAPUT I.

1 PAulus Apoſtolus non ab hominibus, neque per hominem, ſed per Jeſum Chri-
2 ſtum, & Deum Patrem, qui ſuſcitavit eum à mortuis: Et qui mecum ſunt omnes fratres, Eccleſiis Galatiæ. Gratia vobis & pax à Deo Patre, & Domino noſtro 3
Jeſu Chriſto, Qui dedit ſemetipſum pro peccatis noſtris, ut eriperet nos de præ- 4
ſenti ſeculo nequam, ſecundùm voluntatem Dei & patris noſtri, Cui eſt gloria 5
in ſecula ſeculorum: Amen.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* رسالة القديس بولص الي اهل غلاطية * وهي في عدد الرسايل رابعة *
* الفصل الاول *
* قراءة الخميس من الجمعة الرابعة عشر بعد العنصرة *
* من بولص الرسول وليس من الناس ولا بانسان بل بيسوع المسيح * والاله الاب الذي 1
اقامه من بين الموتي * ومن الاخوة الذين معي كلهم الي كنايس غلاطية * 2
* قراءة السبت الخامس والعشرين بعد العنصرة *
* نعمة لكم وسلامة من الاله الاب * وربنا يسوع المسيح * الباذل نفسه من اجل خطايانا * لكيما 3 4
ينجينا من الدهر الخبيث الحاضر كما يخص مشية الاله ابينا * الذي له المجد الي اباد الدهور * 5

Epiſtola Divi PAULI ad cives *GALATIÆ*: Eſtque in numero Epiſtolarum quarta.

CAPUT PRIMUM.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis decimæ quartæ poſt Pentecoſten.

1 A *Paulo Apoſtolo non quidem ab hominibus, neque per ullum hominem, ſed per Jeſum Chriſtum, ac Deum Patrem qui ſuſcitavit eum à mortuis:* 2 *Et à fratribus qui mecum ſunt omnibus, ad eccleſias Galatiæ.*

Lectio ſabbathi vigeſimi quinti poſt Pentecoſten.

3 *Gratia vobis & pax à Deo Patre, &* 4 *Domino noſtro Jeſu Chriſto, Qui ſemetipſum expoſuit pro peccatis noſtris, ut nos liberaret à præſenti ſeculo malo, ſecundùm peculiarem voluntatem Dei Patris noſtri,* 5 *Cui gloria in æternitates ſeculorum.*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

◆◆

ለሰብአ : ገላትያ : ወተጽሕፈ : እንዘ : ሀሎ : ብሔረ : ሮሜ::=

1 ጳ ጳውሎስ : ሐዋርያሁ : ዘሊኮነ : በእንተ : ሰብእ : ወሊኮነ : እምሰብእ : ዘእንበለ :
በእንተ : እግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ : ወእግዚአብሔር : አብ : ዘአንሥኦ : እም
2 ውታን::= ወኵሎሙ : አኃዊነ : እለ : ምስሌየ : ለቤተ : ክርስቲያን : ዘገለቲያ::=
3 ሰላም : ለክሙ : ወጸጋ : እግዚአብሔር : አቡነ : ወእግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ::=
4 ዘመጠወ : ርእሶ : በእንተ : ኃጢአትነ : ከመ : ያድኅነነ : እምዝ : ዓለም : ዘይ
5 ትቀወም : በእኩይ : በፈቃደ : እግዚአብሔር : አቡነ::= ዘሎቱ : ስብሐት : ለዓለመ :
ዓለም : አሜን::=

Ad Galatas: & ſcripta fuit quum eſſet civitate Romæ.

CAPUT

1 P*Aulus Apoſtolus, ejus qui non fuit per homines, & non fuit ab hominibus ſed per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, & Deum Patrem qui ſuſcitavit eum è mortuis.* 2 *Et omnes fratres noſtri, qui mecum ſunt, Domui Chriſtianorum Galatiæ,* 3 *Pax vobis & gratia Dei patris noſtri, & Domini noſtri Jeſu Chriſti:* 4 *Qui dedit ſemetipſum pro peccatis noſtris, ut liberaret nos ab hoc mundo qui conſtituitur in malo, ſecundùm voluntatem Dei patris noſtri.* 5 *Cui gloria ſit in ſecula ſeculorum. Amen.*

Miror quòd ita citò transferimini ab eo qui vocavit vos in gra-
6 Θαυμάζω ὅτι (δ) οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χά-
tia Christi, in alterum Evangelium: Quod non est aliud, si non quidam sunt
7 ριτι Χριστοῦ, εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον· Ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μή τινές εἰσιν
turbantes vos, & volentes invertere Evangelium Christi. Sed
8 οἱ ταράσσοντες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλὰ
& si nos, aut angelus de cœlo evangelizet vobis præter quod evan-
καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ (ε) εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγ-
gelizavimus vobis, anathema sit. Sicut prædiximus, & nunc iterùm dico;
9 γελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. Ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω,
Si quis vobis evangelizaverit præter quod accepistis, anathema sit. Modò enim
10 Εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. Ἄρτι γὰρ
homines suadeo, an Deum? An quæro hominibus placere? Si enim adhuc
ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν Θεόν; ἢ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; (ζ) εἰ γὰρ ἔτι
hominibus placerem, Christi servus non essem. Notum facio autem vobis,
11 ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην. Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, Α'
fratres, Evangelium evangelizatum à me, quia non est secundùm ho-
ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄν-
minem. Neque enim ego ab homine accepi illud, neque edoctus sum:
12 θρωπον. Οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό, (η) οὔτε ἐδιδάχθην·
sed per revelationem Jesu Christi. Audistis enim meam conver-
13 ἀλλὰ (θ) δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστρο-
sationem aliquando in Judaismo, quoniam supra modum persequebar Ec-
φήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκ-
clesiam Dei, & vastabam illam: Et proficiebam in Judaismo
14 κλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπόρθουν αὐτήν· Καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ
supra multos coætaneos in genere meo, abundantiùs æmulator exi-
ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρ-
stens paternarum mearum traditionum. Cùm autem probavit Deus
15 χων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων. Ὅτε δὲ (ι) εὐδόκησεν ὁ Θεὸς
separans me ex utero matris meæ, & vocans per gratiam suam,
ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου, καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ,
Revelare Filium suum in me, ut evangelizarem illum in Gen-
16 Ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔ-
tibus, continuò non acquievi carni & sanguini: Neque veni in
θνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι· Οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς 17
Hierosolymam ad illos ante me Apostolos: sed abii in Arabiam, &
Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους· ἀλλ' ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ
iterùm reversus sum in Damascum. Deindè post annos tres veni in Hie-
πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν. Ἔπειτα μετὰ (κ) ἔτη τρία ἀνῆλθον εἰς Ἱε- 18
rosolymam videre Petrum: & mansi apud eum dies quindecim.
ροσόλυμα ἱστορῆσαι (λ) Πέτρον· καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε.
Alium autem Apostolorum non vidi, si non Jacobum fratrem Domini.
Ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου. 19
Quæ autem scribo vobis, ecce coram Deo, quia non mentior. Deindè veni
Ἃ δὲ γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅτι οὐ ψεύδομαι. Ἔπειτα ἦλθον 20
in regiones Syriæ, & Ciliciæ. Eram autem ignotus fa- 21
εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας. Ἤμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσ- 22
cie Ecclesiis Judææ quæ in Christo. Tantùm autem audientes
ώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ. Μόνον δὲ ἀκούοντες
erant; Quoniam persequens nos aliquando, nunc evangelizat fidem quam ali- 23
ἦσαν, Ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε, νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἥν πο-
quando vastabat. Et glorificabant in me Deum.
τε ἐπόρθει. Καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸν Θεόν. 24

CAP. II. β'.

Β' Deindè post quatuordecim annos iterùm ascendi in Herosolymam cum Barna-
Ἔπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνά- 1
ba, coassumens & Titum. Ascendi autem secundùm revelationem, & ex-
βα, συμπαραλαβὼν καὶ Τίτον. Ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν, καὶ ἀνε- 2
posui illis Evangelium, quod prædico in Gentibus: seorsùm autem
θέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι· κατ' ἰδίαν δὲ
in pretio habitis, ne fortè in vacuum currerem, aut cucurrissem. Sed neque
τοῖς δοκοῦσι, μήπως εἰς κενὸν τρέχω, ἢ ἔδραμον. Ἀλλ' οὐδὲ 3
Titus cum me, Græcus existens, coactus est circumcidi.
Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὤν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι.

MS. A. (δ) οὕτως (ε) εὐαγγελίσηται (ζ) εἰ ἔτι (η) οὐδὲ (θ) διὰ (ι) ηὐδόκησεν ὁ Θεὸς ὁ ἀ··· ίσας (κ) τρία ἔτη (λ) Κηφᾶν καὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 ܬܡܗ ܐܢܐ ܕܐܝܟܢܐ ܒܥܓܠ ܗܦܟܬܘܢ ܠܟܘܢ ܡܢ ܡܫܝܚܐ ܗܘ ܕܩܪܐ ܠܟܘܢ ܒܛܝܒܘܬܗ ܠܣܒܪܬܐ ܐܚܪܝܬܐ. 7 ܕܠܐ ܐܝܬܝܗ ܐܚܪܝܬܐ. ܐܠܐ ܐܝܬ ܐܢܫܝܢ ܕܫܓܫܝܢ ܠܟܘܢ ܘܨܒܝܢ ܠܡܗܦܟܘ ܣܒܪܬܗ ܕܡܫܝܚܐ. 8 ܐܠܐ ܐܦܢ ܚܢܢ ܐܘ ܡܠܐܟܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܢܣܒܪܟܘܢ ܠܒܪ ܡܢ ܗܝ ܕܣܒܪܢܟܘܢ ܢܗܘܐ ܚܪܡ. 9 ܐܝܟ ܕܐܡܪܢ ܡܢ ܩܕܡ ܘܗܫܐ ܬܘܒ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܡܢ ܕܡܣܒܪ ܠܟܘܢ ܠܒܪ ܡܢ ܗܝ ܕܩܒܠܬܘܢ ܢܗܘܐ ܚܪܡ. 10 ܗܫܐ ܓܝܪ ܠܒܢܝ ܐܢܫܐ ܡܦܝܣ ܐܢܐ ܐܘ ܠܐܠܗܐ. ܐܘ ܠܒܢܝ ܐܢܫܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܠܡܫܦܪ. ܐܠܘ ܓܝܪ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ ܠܒܢܝ ܐܢܫܐ ܫܦܪ ܗܘܝܬ ܥܒܕܗ ܕܡܫܝܚܐ ܠܐ ܗܘܝܬ.

11 ܡܘܕܥ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܚܝ ܕܣܒܪܬܐ ܕܐܣܬܒܪܬ ܡܢܝ ܠܐ ܗܘܬ ܡܢ ܒܪܢܫܐ. 12 ܐܦܠܐ ܓܝܪ ܐܢܐ ܡܢ ܒܪܢܫܐ ܢܣܒܬܗ ܘܝܠܦܬܗ ܐܠܐ ܒܓܠܝܢܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 13 ܫܡܥܬܘܢ ܓܝܪ ܗܘܦܟܝ ܕܡܢ ܩܕܡ ܕܒܝܘܕܝܘܬܐ ܕܛܒ ܝܬܝܪܐܝܬ ܪܕܦ ܗܘܝܬ ܠܥܕܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܡܚܪܒ ܗܘܝܬ ܠܗ. 14 ܘܡܬܬܘܣܦ ܗܘܝܬ ܒܝܘܕܝܘܬܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܣܓܝܐܐ ܒܢܝ ܩܠܝ ܕܒܢܝ ܫܪܒܬܝ ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܛܢܢܐ ܗܘܝܬ ܒܡܫܠܡܢܘܬܐ ܕܐܒܗܝ. 15 ܟܕ ܕܝܢ ܨܒܐ ܗܘ ܕܦܪܫܢܝ ܡܢ ܟܪܣܐ ܕܐܡܝ ܘܩܪܢܝ ܒܛܝܒܘܬܗ. 16 ܕܢܓܠܐ ܒܪܗ ܒܝ ܕܐܣܒܪܝܘܗܝ ܒܝܢܝ ܥܡܡܐ. ܒܗ ܒܫܥܬܐ ܠܐ ܓܠܝܬ ܠܒܣܪܐ ܘܠܕܡܐ. 17 ܘܠܐ ܐܙܠܬ ܠܐܘܪܫܠܡ ܠܘܬ ܫܠܝܚܐ ܕܩܕܡܝ. ܐܠܐ ܐܙܠܬ ܠܐܪܒܝܐ ܘܬܘܒ ܗܦܟܬ ܠܕܪܡܣܘܩ. 18 ܘܡܢ ܒܬܪ ܬܠܬ ܫܢܝܢ ܐܙܠܬ ܠܐܘܪܫܠܡ ܕܐܚܙܝܘܗܝ ܠܟܐܦܐ. ܘܩܘܝܬ ܠܘܬܗ ܝܘܡܬܐ ܚܡܫܬܥܣܪ. 19 ܠܐܚܪܢܐ ܕܝܢ ܡܢ ܫܠܝܚܐ ܠܐ ܚܙܝܬ. ܐܠܐ ܠܝܥܩܘܒ ܐܚܘܗܝ ܕܡܪܢ. 20 ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܕܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܗܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܕܠܐ ܡܕܓܠ ܐܢܐ. 21 ܘܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܐܬܝܬ ܠܐܬܪܘܬܐ ܕܣܘܪܝܐ ܘܕܩܝܠܝܩܝܐ. 22 ܘܠܐ ܝܕܥܝܢ ܗܘܘ ܠܝ ܒܐܦܝ ܥܕܬܐ ܕܒܝܗܘܕ ܕܒܡܫܝܚܐ. 23 ܐܠܐ ܗܕܐ ܒܠܚܘܕ ܫܡܥܝܢ ܗܘܘ. ܕܗܘ ܕܪܕܦ ܗܘܐ ܠܢ ܡܢ ܩܕܡ ܗܐ ܗܫܐ ܡܣܒܪ ܗܝܡܢܘܬܐ ܗܝ ܕܡܢ ܩܕܡ ܡܣܚܦ ܗܘܐ. 24 ܘܒܝ ܗܘܘ ܡܫܒܚܝܢ ܠܐܠܗܐ.

1 ܘܡܢ ܒܬܪ ܐܪܒܥܣܪܐ ܫܢܝܢ ܬܘܒ ܣܠܩܬ ܠܐܘܪܫܠܡ ܥܡ ܒܪܢܒܐ. ܘܕܒܪܬ ܥܡܝ ܠܛܝܛܘܣ. 2 ܣܠܩܬ ܕܝܢ ܒܓܠܝܢܐ. ܘܓܠܝܬ ܠܗܘܢ ܣܒܪܬܐ ܕܡܟܪܙ ܐܢܐ ܒܝܢܝ ܥܡܡܐ. ܘܡܘܕܥ ܗܘܝܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܣܬܒܪܝܢ ܗܘܘ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܡܕܡ. ܕܠܡܐ ܠܣܪܝܩܘܬܐ ܪܗܛ ܐܢܐ ܐܘ ܪܗܛܬ. 3 ܐܦܠܐ ܛܝܛܘܣ ܕܥܡܝ ܗܘܐ ܟܕ ܐܪܡܝܐ ܗܘܐ. ܐܠܨ ܕܢܓܙܘܪ.

Miror quomodo tam citò conversi fueritis à 6
Christo illo, qui vocavit vos per gratiam suam, ad evangelium aliud. Quod non exstat: 7
sed quidam sunt qui perturbant vos, & volunt invertere Evangelium Christi. Enimverò 8
sive nos, sive angelus è cœlo annuntiaverit vobis præter id quod vobis annuntiavimus, anathema sit. Quemadmodum prædixi, 9
& nunc iterum dico; Si quis annuntiaverit vobis præter id quod accepistis, anathema 10
sit. Nunc enim utrùm hominibus suadeo, an Deo? aut hominibus studeo placere? Si enim hactenus hominibus placerem, servus Christi non essem.

De Stephano. 2.

Notum autem vobis facio fratres mei, Evan- 11
gelium quod annuntiatum est à me non esse ab homine. Nec enim ego ab homine acce- 12
pi illud, illudve didici, sed per revelationem Jesu Christi. Audistis enim conversationem 13
meam quondam in Judaismo, quòd vehementer persequebar Ecclesiam Dei, eamque vastabam. Ac progressus faciebam in Judaismo 14
supra multos coætaneos meos qui erant in cognatione mea, & majorem in modum zelabam doctrinam patrum meorum. Quum 15
autem voluit ille, qui segregavit me ab utero matris meæ, & vocavit me per gratiam suam, Ut revelaret Filium suum per me, ut 16
annuntiarem eum inter Gentes: statim non patefeci carni & sanguini, Neque profectus 17
sum in Ierosolymam ad Apostolos qui me præcesserunt: sed profectus sum in Arabiam, & iterum reversus sum ad Damascum: De- 18
inde post tres annos profectus sum ad Ierosolymam ut inviserem Petrum: & mansi apud illum dies quindecim. Alium autem ex Apo- 19
stolis non vidi, nisi Jacob fratrem Domini nostri. Hæc autem quæ scribo vobis, ecce 20
coram Deo *scribo*, quia non mentior. Posteà 21
verò veni in regiones Syriæ & Ciliciæ. Nec 22
de facie quidem cognoscebant me ecclesiæ illæ, quæ in Judæa sunt in Christo. Sed hoc 23
tantùm auditione acceperant; Qui quondam persequebatur nos, ecce nunc evangelizat fidem illam, quam ante aliquod tempus expugnabat. Et glorificabant in me Deũ. 24

De Patribus. 3.

CAP. II.

ITerum autem à quatuordecim annis ascen- 1
di ad Ierusalem cum Barnaba, & duxi mecum Titum. Ascendi autem per revelatio- 2
nem, & patefeci eis evangelium quod prædico inter Gentes, ac privatim illud ostendi iis qui existimantur aliquid esse, ne in vanum cucurrissem, aut currerem. Nec etiam Titus 3
qui mecum erat, quum esset Gentilis, adactus est ut circuncideretur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6 ኣንክረክሙ ፡ እፎ ፡ ከመዝ ፡ ፍጡነ ፡ ትፈልሱ ፡ እምዝ ፡ ጸውዓክሙ ፡ በጸጋሁ ፡ ለክርስቶስ ፡
7 ውስተ ፡ ካልእ ፡ ትምህርት ፡=፡ ወአልቦ ፡ በዕድ ፡ ዘእንበለ ፡ ዘየሀውኩክሙ ፡ ወይፈቅዱ ፡
8 ይዕልዉ ፡ ትምህርቶ ፡ ለክርስቶስ ፡፡=፡ ወባሕቱ ፡ አንትሙሰ ፡ መልአክ ፡ እምሰማይ ፡ ለእመ ፡
9 መሀረክሙ ፡ ካልአ ፡ እምዘ ፡ መሀርናክሙ ፡ ውጉዘ ፡ ለይኩን ፡፡=፡ በከመ ፡ እቤ ፡ ወይእዜኒ ፡
10 ካዕበ ፡ እብል ፡ ለእመቦ ፡ ዘመሀረክሙ ፡ ካልአ ፡ እምዘ ፡ መሀርናክሙ ፡ ውጉዘ ፡ ለይኩን ፡=፡ ወ
ይእዜሰ ፡ ለሰብእ ፡ ነአምን ፡ ወአኮ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወእመሰኬ ፡ ለሰብእ ፡ አፈቅድ ፡ አደ
11 ሉ ፡ ኢኮንኩ ፡ ገብሮ ፡ ለክርስቶስ ፡፡ ዐ እነግረክሙ ፡ አኃዊነ ፡ ትምህርተ ፡ ዘመሀርኩክሙ ፡
እስመ ፡ ኢኮነ ፡ በእንተ ፡ ሰብእ ፡=፡

Miror vos, quomodo tam citò migratis, ab illo qui vocavit vos in gratia Christi, 6
in aliam doctrinam. Et non est alia, nisi illorum qui conturbant vos, & volunt 7
subvertere doctrinam Christi. Sed vos, angelus è cœlo, si edocuerit vos aliam ab 8
illâ quam edocuimus vos, anathema sit. Sicut dixi, & nunc iterum dicam, Si 9
fuerit qui edocuit vos aliam ab illa, quam edocuimus vos, anathema sit. Et 10
nunc homines profitebimur, & non Deum? & si igitur hominibus volo placere,
non fui servus Christi. Nuntiavi vobis, fratres nostri, doctrinam quam edo- 11
cui vos, quia non fuit per homines.

Verſio VULGATA LATINA.

6 Miror quòd ſic tam citò transferimini, ab eo qui vos vocavit in gratiam Chriſti, in
7 aliud Evangelium: Quod non eſt aliud, niſi ſunt aliqui, qui vos conturbant, &
8 volunt convertere Evangelium Chriſti. Sed licèt nos, aut Angelus de cœlo evan-
9 gelizet vobis præterquàm quod evangelizavimus vobis, anathema ſit. Sicut præ-
diximus, & nunc iterùm dico; Si quis vobis evangelizaverit præter id quod acce-
10 piſtis, anathema ſit. Modò enim hominibus ſuadeo, an Deo? An quæro homini-
11 bus placere? Si adhuc hominibus placerem, Chriſti ſervus non eſſem. Notum enim
vobis facio, fratres, Evangelium, quod evangelizatum eſt à me, quia non eſt ſecun-
12 dùm hominem: Neque enim ego ab homine accepi illud, neque didici, ſed per
13 revelationem Jeſu Chriſti. Audiſtis enim converſationem meam aliquando in Ju-
daiſmo: quoniam ſupra modum perſequebar Eccleſiam Dei, & expugnabam illam,
14 Et proficiebam in Judaiſmo ſupra multos coætaneos meos in genere meo, abundan-
15 tiùs æmulator exiſtens paternarum mearum traditionum. Cùm autem placuit ei,
16 qui me ſegregavit ex utero matris meæ, & vocavit per gratiam ſuam, Ut revela-
ret Filium ſuum in me, ut evangelizarem illum in Gentibus: continuò non acqui-
evi carni & ſanguini, Neque veni Jeroſolymam ad anteceſſores meos Apoſtolos: 17
ſed abii in Arabiam: & iterùm reverſus ſum Damaſcum: Deindè poſt annos tres 18
veni Jeroſolymam videre Petrum, & manſi apud eum diebus quindecim: Alium 19
autem Apoſtolorum vidi neminem, niſi Jacobum fratrem Domini. Quæ autem 20
ſcribo vobis, ecce coram Deo, quia non mentior. Deindè veni in partes Syriæ, & 21
Ciliciæ. Eram autem ignotus facie Eccleſiis Judææ, quæ erant in Chriſto: 22
Tantùm autem auditum habebant; Quoniam qui perſequebatur nos aliquando, 23
nunc evangelizat fidem, quam aliquando expugnabat: Et in me clarificabant Deum. 24

CAP. II.

DEindè poſt annos quatuordecim, iterùm aſcendi Jeroſolymā cum Barnaba, aſ- 1
ſumpto & Tito. Aſcendi autem ſecundùm revelationem: & contuli cum illis 2
Evangelium, quod prædico in Gentibus, ſeorſùm autem iis, qui videbantur ali-
quid eſſe: ne fortè in vacuum currerem, aut cucurriſſem. Sed neque Titus, qui 3
mecum erat, cùm eſſet Gentilis, compulſus eſt circumcidi:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

6 * اني لمتعجب انكم انتقلتم هكذا باسراع عن المسيح الذي دعاكم بنعمته * الى بشرى اخرى *
7 8 * الامر الذي ليس هو شيا اخر الا قوما يزعجونكم * ويريدون ان يعكسوا بشارة المسيح * لكن
9 ان نكن نحن او ملاك من السماء يبشركم بما يخالف ما بشرناكم به فليكن محروما * كما تقدمت
10 فقلت * والان اقول ايضا من يبشركم بما يضاد ما تسلمتم منا فليكن محروما * فالان اقنع الناس
ام الله * او اطلب ان ارضي الناس * لاني لو كنت ارضي الناس ايضا * لما كنت اذا للمسيح عبدا * تم *
11 * الاحد العشرين بعد العنصرة * ويقرا للاحد الذي بعد الميلاد * * ايها الاخوة اعرفكم ان
12 البشارة التي بشرت بها ليست مخصوصة بانسان * ولا اخذتها انا من انسان ولا علمتها * بل اعلان
13 يسوع المسيح * لانكم قد سمعتم بسيرتي في الملة اليهودية قديما * اني كنت اضطهد بيعة الله
14 اضطهادا يفوق الافراط واهدمها * وكنت في الديانة اليهودية متقدما اكثر من كثيرين من
15 قرنائي في جنسي * وكنت غيورا لتقليدات الابوية عن مزايده * فلما سر الاله الذي ميزني
16 من جوف امي * ودعاني بنعمته * ان يعلن ابنه في حتى ابشر به في الامم * فوقتئذ لم اخبر لذي
17 لحم ودم * ولا صعدت الى اورشليم الى الرسل الذين قبلي * لكني ذهبت الى البلقاء وعدت
18 الى دمشق ايضا * ثم بعد ثلثة سنين صعدت الى اورشليم لاشاهد بطرس * واقمت عنده
19 خمسة عشر يوما * وما عاينت احدا من الرسل اخر سوي يعقوب اخي الرب * تم *
20 * ابتدي بقية قراءة الخميس * * والالفاظ التي اكتبها هاانذا قدام الله اقول اني ما اكذب *
21 22 * ثم اقبلت الى اقاليم الشام والثغر * وبيع اليهودية المومنة بالمسيح * لم تكن تعرفني بوجهي *
23 * لكنهم كانوا يسمعون فقط * ان ذاك الذي كان يضطهدنا قديما * الان هو يبشر بالامانة التي
24 1 كان ينقضها فيما سلف * وكانوا يمجدون الله في * * الفصل الثاني * * ثم بعد اربعة عشر
2 سنة صعدت الى اورشليم ايضا مع برنابا * واخذت معي تيطوس * وصعدت باعلان * واعرضت
عليهم البشارة التي اكرز في الامم * واعرضتها على انفراد على الظانين بعلمهم * لئلا اسعى في
3 الباطل * او اكون قد سعيت * بل ولا تيطوس الذي كان معي * اذ كان يونانيا * الزم ان يختتن *

Equidem miror quòd tam citò deſciveri- 6
tis à Chriſto qui vos gratiâ ſuâ vocavit,
ad aliam annuntiationem. Res, quæ ni- 7
hil aliud eſt, niſi quidam turbant vos, &
volunt invertere annuntiationem Chriſti.
Verùm ſi nos, aut Angelus è cœlo annun- 8
tiet vobis quicquam diverſum ab eo
quod annuntiavimus vobis, ſit ſegrega-
tus. Ut ante dixi; & nunc iterum di- 9
co; Quicunque annuntiaverit vobis
quod adverſatur iis quæ accepiſtis à no-
bis, ſit ſegregatus. Nunc enim utrùm ho- 10
mines an Deum ſuadeo? aut quæro homi-
nibus placere? Enimvero ſi adhuc homi-
nibus placerem, igitur haudquaquam
Chriſti ſervus eſſem. Finis.

Lectio Dominicæ vigeſimæ poſt Pentecoſten. Legitur etiam pro Dominica quæ ſequitur poſt Nativitatem.

Heus fratres, notum vobis facio, quòd an- 11
nuntiatio quam annuntiavi, non pertinet
ad hominem, Nec eam ego accepi ab ho- 12
mine, nec eam ſum edoctus: ſed revelatio
eſt Jeſu Chriſti. Jam enim audiſtis meam 13
olim vivendi rationem in religione Ju-
daica, quòd perſequebar Eccleſiam Dei
perſecutione ſummum gradum ſuperante,
eámque deſtruebam. Et eram in religione 14
Judaica proficiens plus quàm multi coæ-
tanei mei in genere meo, ferebarque in
dogmata mea paterna zelo quamplu-
rimo. Sed quando placuit Deo qui me 15
ſegregavit ab utero matris meæ, & vo-
cavit me per gratiam ſuam, Ut revela- 16
ret filium ſuum in me, ut cum annuntia-
rem inter Gentes: illico, non ſignificavi
apud carnem & ſanguinem, Neque aſcen- 17
di Jeroſolymam ad Apoſtolos qui ante me
erant: ſed abii in Balcam, (urbs eſt in
Syria) *& denuo reverſus ſum Damaſ-*
cum. Deindè tribus poſt annis aſcendi 18
Jeroſolymam, ut viſerem Petrum: man-
ſique apud eum dies quindecim. Nec vi- 19
di quenquam ex Apoſtolis alium, præter
Jacobum fratrem Domini. Finis.

Incipe reliquam lectionem feriæ quintæ.

Porrò verba quæ ſcribo, ecce coram Deo 20
dico non eſſe commentitia. Deindè veni 21
ad climata Syriæ & Ciliciæ. Eccleſiæ 22
autem Judææ in Chriſtum credentes, non
me noverant facie mea: Sed ſolùm au- 23
dierant quòd is qui perſequebatur nos
aliquando, nunc annuntiat fidem quam
quondam labefactabat. Et glorifica- 24
bant in me Deum.

CAP. II.

D*eindè quatuordecim poſt annis ite-* 1
rum aſcendi Jeroſolymam cum Barnaba,
& mecum duxi Titum. Aſcendi autem 2
ex revelatione, & expoſui eis annunti-
ationem quam prædico inter Gentes:
eámque privatim expoſui iis qui doctri-
nam ſuam magna *in opinione habebant,*
ne in vanum currerem, aut cucurriſſem.
Sed neque Titus qui mecum erat, cùm eſſet Græcus, coactus fuit circuncidi. 3

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 ወአነሂ : አኮ : ዘእምኀበ : ሰብእ : ዘነሣእክዋ : ወሊሂ : መሀርኒዮ : ዳእሙ : በዘ : ከሠተ : ሊተ :
13 ኢየሱስ : ክርስቶስ :=: ወሰማዕክሙ : ግዕዝየ : ዘትካት : ዘአመ : ሀሎኩ : ውስተ : አይሁድ :
14 ከመ : ፈድፋደ : ሰደድኩ : ቤተ : ክርስቲያና : ለእግዚአብሔር : ወአመንዘዝክዎሙ :=: ወገበር
ኩ : ውስተ : አይሁድ : ፈድፋደ : እምኵሉ : ቢጽየ : በውስተ : ሕዝብየ : እስመ : ፈድፋደ : ኮን
15 ኩ : ቀናኤ : ለሕገ : አበዊየ :=: ወአመሰ : ፈቀደ : እግዚአብሔር : ዘአውፅአኒ : እምከርሠ : እ
16 ምየ : ወጸውዐኒ : በጸጋሁ :=: ወከሠተ : ሊተ : ወልዶ :: ከመ : እስብክ : ለአሕዛብ : በስሙ ::
17 ወኢተመየጥኩ : ሶቤሃ : ኀበ : ሥጋየ : ወደምየ :=: ወኢዐርጉ : ኢየሩሳሌም : ኀበ : ሐዋርያት :
ቀደምትየ : ወሖርኩ : ብሔረ : ዐረብ : ወገባዕኩ : ተመየጥኩ : ደማስቆ ::=:
18 ወእምድኅረ : ሠለስቱ : ዓመት : ዐረጉ : ኢየሩሳሌም : እርእዮ : ለኬፋ : ወነበርኩ : ኀቤሁ :
19 መዋዕለ : ዐሡረ : ወኃሙሰ :=: ወኢያአምር : ባዕደ : ሐዋርያተ : ዘእንበለ : ያዕቆብሃ :
20 እኁሁ : ለእግዚእነ ::=: ወዘኒ : ጸሐፍኩ : ለክሙ : ናሁ : ቅድመ : እግዚአብሔር :
21 ከመ : ኢይሔሱ ::=: ወበጺሕየ : ደወለ : ቂልቂያ : ወሶርያ :=: ወኢያአምሩኒ : ቤቶ :
22 ክርስቲያን : ዘብሔረ : ይሁዳ : ዘበ : ክርስቶስ :=: ወዳእሙ : ሰምዑ : ዝኩአ : ዘትካ
23 ት : ይሰድድ : ይእዜ : ይሜሕር : ሀይማኖተ :=: ወይሴብሕዎ : ለእግዚአብሔር :
24 በእንቲአየ ::==:

ፀ

1 ወእምድኅረ : አሰርቱ : ወአርባዕቱ : ዓመ : ዐርጉ : ካዕበ : ኢየሩሳሌም : ምስለ :: በ
2 ርናባስ : ወነሣእክዎ : ለቲቶ :=: ወዐረጉ : በዘ : አስተርአየኒ : ወነገርክዎሙ : ዘከመ :
መሀርኩ : ወሰበኩ : ለአሕዛብ : በበሕቲትነ : ለእለ : ይትሐዘቡኒ : ከመ : ለከንቱ :
3 እረውጽ : ወእትባደር ::=: ወቲቶሰ : ዘምስሌየ : እንዘ : አረሚ : ውእቱ : አገበር
ዎ : ይትገዘር :=:

Et ego quidem, non ab hominibus accepi eam, neque eruditione meâ, ſed in quo 12
modo *revelavit mihi Jeſus Chriſtus. Et audiſtis converſationem meam anti-* 13
quam, quando fui inter Judæos, quomodo abundantèr perſequutus ſui domum
Chriſtianam Dei, & exprobravi vos. Et profeci inter Judæos plùs quàm omnes 14
conſodales mei, in natione mea, quoniam abundantiùs fui æmulator legis paternæ
meæ. Et quando placuit Deo qui eduxit me ex utero matris meæ, & vocavit me 15
in gratiam ſuam. Et revelavit mihi filium ſuum, ut prædicarem populo in no- 16
mine ejus, & non converſus ſum tunc ad corpus meum & ſanguinem meum.
Neque aſcendi Hieroſolymam ad Apoſtolos anteceſſores meos, ſed adivi regionem 17
Arabiæ, & iterum reverſus ſum Damaſcum. Et poſt tres annos aſcendi Hi- 18
eroſolymam videre Chepham, & manſi apud eum dies quindecim. Et neſciebam 19
alium Apoſtolorum, præter Jacobum fratrem Domini noſtri. Et quæ ſcripſi vobis, 20
ecce coram Deo quòd non mentior. Et quum veniſſem in regionem Ciliciæ & Sy- 21
riæ, Non cognoſcebant me domus Chriſtianorum regionis Judææ, quæ in Chriſto 22
erant. Sed ſolùm audierant quod *ipſe qui olim perſequebatur, nunc docet* 23
fidem. Et gloriſicabant Deum propter me. 24

CAP. II.

E*T poſt quatuordecim annos aſcendi iterum Hieroſolymam cum Barnaba, & aſ-* 1
ſumpſi Titum. Et aſcendi ſecundùm quod commonſtratum fuit mihi & nuntia- 2
vi iis quo modo docui, & prædicavi populo inter nos, qui in pretio mihi fuit,
quòd fruſtrà cucurriſſem & contendiſſem. Sed Titum qui mecum erat, quum eſ- 3
ſet Gentilis, coëgerunt circumcidi.

Propter *autem* ſubintroductos falſos fratres, qui ſubintroierunt explorare
4 Διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι
libertatem noſtram quam habemus in Chriſto Jeſu, ut nos in ſervitutem redigerent.
τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς (α) καταδουλώσωνται.
Quibus neque ad horam ceſſimus ſubjectione, ut veritas Evangelii per-
5 Οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου (β) δια-
maneat apud vos. Ab autem *viſis* eſſe aliquid, (quales aliquando fuerint, nihil
6 μείνῃ πρὸς ὑμᾶς. Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναί τι, (ὁποῖοί ποτε ἦσαν, οὐδέν
mihi differt: *Faciem* Deus hominis non accipit.) Mihi enim
μοι διαφέρει· πρόσωπον (γ) Θεὸς ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει.) ἐμοὶ γὰρ
in pretio habiti, nihil contulerunt. Sed econtrà, *videntes* quòd creditũ eſt mihi
7 οἱ δοκοῦντες, οὐδὲν προσανέθεντο. Ἀλλὰ τοὐναντίον, ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι
Evangelium præputii, ſicut Petro circumciſionis. (*Nam* operatus
8 τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας, καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς. (Ὁ γὰρ ἐνεργήσας
Petro in Apoſtolatum circumciſionis, operatus eſt & mihi *in* Gentes.) Et
9 Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς, ἐνήργησε (δ) καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη.) Καὶ
cognoſcentes gratiam *datam* mihi, Jacobus, & Cephas, & Joannes, *illi viſi*
γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος, καὶ Κηφᾶς, καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες
columnæ eſſe, dextras dederunt mihi & Barnabæ, ſocietatis: ut nos in
στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβᾳ κοινωνίας· ἵνα ἡμεῖς (ε) εἰς
Gentes, ipſi autem in circumciſionem: Tantùm *autem* pauperum ut *meminiſ-*
10 τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομήν· Μόνον δὲ τῶν πτωχῶν ἵνα μνημο-
ſemus: quod etiam *ſtudui* *id* ipſum facere. Cùm autem veniſſet *Petrus*
11 νεύωμεν· ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. Ὅτε δὲ ἦλθε (ζ) Πέτρος Γ'
in Antiochiam, in faciem ei reſtiti: quia *notandus* erat. *Ante*
12 εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην· ὅτι κατεγνωσμένος ἦν. Πρὸ
enim *venire* *quoſdam* à Jacobo, cum Gentibus *ſimul* edebat: cùm autem veniſſent,
τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τινας ἀπὸ Ἰακώβου, μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον,

ſubduxit & *ſeparavit* ſeipſum, timens eos ex circumciſione. Et *coſ-*
ὑπέστελλε καὶ ἀφώριζεν ἑαυτόν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς. Καὶ συνυπ- 13
ſimulabant *ei* & cæteri Judæi: ita ut & Barnabas *ſimul* abduceretur *eorum*
εκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι· ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν
ſimulatione. Sed cùm vidiſſem quòd non *recto pede incederent* ad veritatem
τῇ ὑποκρίσει. Ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν 14
Evangelii, dixi *Petro* coram omnibus; Si tu Judæus *exi-*
τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ (η) Πέτρῳ ἔμπροσθεν πάντων, Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρ-
ſtens, gentiliter vivis, & non Judaicè, *quid* Gentes cogis Judaizare?
χων, ἐθνικῶς (θ) ζῇς, καὶ οὐκ Ἰουδαϊκῶς, τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις Ἰουδαΐζειν;
Nos naturâ Judæi, & non ex Gentibus, peccatores: Scientes quòd non juſtifi-
Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν, ἁμαρτωλοί· Εἰδότες ὅτι οὐ δικαι- 15 16
catur homo ex operibus legis, *ſi non* per fidem Jeſu Chriſti: & nos
οῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως (ι) Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ἡμεῖς
in *Chriſtum Jeſum* credidimus, ut juſtificaremur ex fide Chriſti, & non
εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ, καὶ οὐκ
ex operibus legis: propter quod non juſtificabitur ex operibus legis omnis caro. Si
ἐξ ἔργων νόμου· (κ) διότι οὐ δικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σάρξ. Εἰ 17
verò quærentes juſtificari in Chriſto, *reperiamur* & ipſi peccatores, numquid
δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ, εὑρέθημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί, ἆρα
Chriſtus peccati miniſter? Abſit. Si enim quæ deſtruxi, hæc iterùm
Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; μὴ γένοιτο. Εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα ταῦτα πάλιν 18
ædifico, prævaricatorem *meipſum* conſtituo. Ego enim per legem legi
οἰκοδομῶ, παραβάτην ἐμαυτὸν (λ) συνίστημι. Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ 19
mortuus ſum, ut Deo vivam: Chriſto *concrucifixus* ſum.
ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω· Χριστῷ συνεσταύρωμαι.

ΚΕΦ. β'. MS. A. (α) καταδουλώσουσιν. (β) διαμένῃ (γ) ὁ Θεὸς (δ) κἀμοὶ (ε) μὲν εἰς (ζ) Κηφᾶς (η) Κηφᾷ (θ) καὶ οὐχ Ἰουδαϊκῶς ζῇς, πῶς τὰ (ι) Χριστοῦ Ἰησοῦ· (κ) ὅτι ἐξ ἔργων νόμου οὐ δικαιωθήσεται πᾶσα (λ) συνιστάνω.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 * ܡܛܠ ܕܝܢ ܐܚܐ ܕܓܠܐ ܕܥܠܘ ܠܘܬܢ ܕܢܪܓܠܘܢ ܚܐܪܘܬܢ ܕܐܝܬ ܠܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂
5 ܕܢܫܥܒܕܘܢܢ܂ * ܐܦܠܐ ܠܫܘܡܠܝ ܫܥܐ ܐܬܪܟܢܢ ܠܡܫܬܥܒܕܘܬܗܘܢ܂ ܕܫܪܪܗ ܕܣܒܪܬܐ ܢܩܘܐ
6 ܠܘܬܟܘܢ܂ * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܡܬܚܫܒܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܡܕܡ܂ ܡܢ ܕܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܠܐ ܒܛܝܠܐ
ܠܝ܂ ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܒܐܦܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܢܣܒ܂ ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܡܕܡ ܠܐ ܐܘܣܦܘ ܠܝ܂
7 * ܐܠܐ ܐܦܢܝܬܐ܂ ܚܙܘ ܓܝܪ ܕܐܬܗܝܡܢܬ ܣܒܪܬܐ ܕܥܘܪܠܘܬܐ܂ ܐܝܟ ܕܐܬܗܝܡܢ ܟܐܦܐ
8 ܒܓܙܘܪܬܐ܂ * ܗܘ ܓܝܪ ܕܐܬܚܦܛ ܥܡ ܟܐܦܐ ܠܫܠܝܚܘܬܐ ܕܓܙܘܪܬܐ܂ ܐܬܚܦܛ ܐܦ ܥܡܝ ܠܫܠܝܚܘܬܐ
9 ܕܥܡܡܐ܂ * ܘܟܕ ܝܕܥܘ ܛܝܒܘܬܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܝ܂ ܝܥܩܘܒ ܘܟܐܦܐ ܘܝܘܚܢܢ܂ ܗܢܘܢ
ܕܡܬܚܫܒܝܢ ܗܘܘ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܥܡܘܕܐ܂ ܝܡܝܢܐ ܕܫܘܬܦܘܬܐ ܝܗܒܘ ܠܝ ܘܠܒܪܢܒܐ܂
10 ܕܚܢܢ ܒܥܡܡܐ ܘܗܢܘܢ ܒܓܙܘܪܬܐ܂ * ܒܠܚܘܕ ܕܡܣܟܢܐ ܢܗܘܐ ܥܗܝܕܝܢ܂ ܘܐܬܚܦܛܬ
ܠܡܥܒܕ ܗܕܐ ܐܬܚܦܛܬ܂

* ܕܟܠܝܘܡ * ܕ *

11 * ܟܕ ܐܬܐ ܕܝܢ ܟܐܦܐ ܠܐܢܛܝܘܟܝ܂ ܒܐܦܘܗܝ ܐܟܣܝܬܗ܂ ܡܛܠ ܕܡܬܟܫܠܝܢ ܗܘܘ ܒܗ܂
12 * ܕܥܕܠܐ ܢܐܬܘܢ ܐܢܫܐ ܡܢ ܠܘܬ ܝܥܩܘܒ܂ ܥܡ ܥܡܡܐ ܐܟܠ ܗܘܐ܂ ܟܕ ܐܬܘ ܕܝܢ ܢܓܕ ܗܘܐ
13 ܢܦܫܗ ܘܦܪܫܗ܂ ܡܛܠ ܕܕܚܠ ܗܘܐ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܡܢ ܓܙܘܪܬܐ܂ * ܘܐܫܬܥܒܕܘ ܗܘܘ ܥܡܗ
14 ܐܦ ܫܪܟܐ ܕܝܗܘܕܝܐ܂ ܐܝܟ ܕܐܦ ܒܪܢܒܐ ܢܬܕܒܪ ܠܡܣܒ ܒܐܦܝܗܘܢ܂ * ܘܟܕ
ܚܙܝܬ ܕܠܐ ܪܕܝܢ ܬܪܝܨܐܝܬ ܒܫܪܪܐ ܕܣܒܪܬܐ܂ ܐܡܪܬ ܠܟܐܦܐ ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ܂ ܐܢ ܐܢܬ
ܝܗܘܕܝܐ ܐܢܬ ܥܡܡܐܝܬ ܚܝܐ ܐܢܬ ܘܠܐ ܝܗܘܕܐܝܬ܂ ܐܝܟܢܐ ܡܐܠܨ ܐܢܬ ܠܥܡܡܐ
15 ܕܢܝܗܕܘܢ܂ * ܐܢ ܚܢܢ ܓܝܪ ܕܡܢ ܟܝܢܢ ܝܗܘܕܝܐ ܚܢܢ܂ ܘܠܐ ܗܘܝܢ ܡܢ ܥܡܡܐ ܚܛܝܐ܂
16 * ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢ ܕܠܐ ܡܙܕܕܩ ܒܪܢܫܐ ܡܢ ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ܂ ܐܠܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ܂ ܐܦ ܚܢܢ ܒܗ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܗܝܡܢܢ܂ ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܗ ܕܡܫܝܚܐ ܢܙܕܕܩ܂
ܘܠܐ ܡܢ ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ܂ ܡܛܠ ܕܡܢ ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ܂ ܠܐ ܡܙܕܕܩ ܟܠ ܒܣܪ܂

* ܕܣܓܕܬܗ ܕܨܠܝܒܐ * ܗ *

17 * ܐܢ ܕܝܢ ܟܕ ܒܥܝܢ ܚܢܢ ܕܢܙܕܕܩ ܒܡܫܝܚܐ܂ ܐܫܬܟܚܢ ܐܦ ܚܢܢ ܚܛܝܐ܂ ܡܟܝܠ ܝܫܘܥ
18 ܡܫܝܚܐ ܡܫܡܫܢܐ ܗܘ ܕܚܛܝܬܐ܂ ܚܣ܂ * ܐܢ ܓܝܪ ܠܗܠܝܢ ܕܫܪܝܬ ܬܘܒ ܒܢܐ ܐܢܐ܂
19 ܡܚܘܐ ܐܢܐ ܢܦܫܝ ܕܥܒܪ ܥܠ ܦܘܩܕܢܐ ܐܢܐ܂ * ܐܢܐ ܓܝܪ ܒܢܡܘܣܐ ܠܢܡܘܣܐ ܡܝܬܬ
ܕܠܐܠܗܐ ܐܚܐ܂ ܘܥܡ ܡܫܝܚܐ ܙܩܝܦ ܐܢܐ܂

Porrò de falſis fratribus qui ingreſſi ſunt ad 4
nos, ut explorarent libertatem quem habe-
mus in Jeſu Chriſto, ut in ſervitutem nos red-
igerent: Ne ad horæ quidem plenitudi- 5
nem abjecimus nos ad ſubjectionem eorum,
ut veritas evangelii permaneret apud vos.
Illi autem qui cenſebantur eſſe aliquid (qua- 6
les verò fuerint, non eſt mihi curæ: Deus
enim facies hominum non accipit) illi qui-
dem ipſi nihil mihi addiderunt. Imò contrà: 7
viderunt enim mihi concreditum eſſe Evan-
gelium præputii, ſicut concredita eſt Cephæ
Circumciſio. Is enim qui hortatus eſt Ce- 8
pham ad Apoſtolatum circuncisionis, horta-
tus me quoque eſt ad Apoſtolatum Gentium.
Quumque cognoviſſent gratiam quæ mihi 9
data eſt, Jacob, & Cephas, & Johannes, qui
quidem exiſtimabantur eſſe columnæ, dex-
tram ſocietatis dederunt mihi & Barnabæ, ut
nos inter Gentes, ipſi verò in circumciſio-
nem. Tantùm ut pauperum memores eſſe- 10
mus: proindè mihi curæ fuit hoc ipſum
agere.

Quotidiè. 4.

Quum autem veniſſet Cepha Antiochiam, 11
in faciem illius illum coargui, quoniam of-
fendebantur in eo: Quòd antequam ve- 12
niſſent quidam à Jacob, cum Gentibus com-
ederet: quum autem veniſſent, ſubduxiſſet
ſeſe ac ſeparâſſet, quippe qui timeret ab eis
qui ex circumciſione erant. Et huic ſe ſub- 13
miſerant unà cum eo cæteri quoque Judæi,
ita ut & Barnaba abductus eſſet ad aſſen-
tandum vultibus eorum. Quumque vidiſſem 14
eos non rectà incedere in veritate Evangelii,
dixi Cephæ coram omnibus; Si tu Judæus
quum ſis, gentiliter vivis, & non Judaicè,
quomodò cogis Gentes Judaico more vi-
vere? Si enim nos qui propriâ naturâ Ju- 15
dæi ſumus, nec ſumus ex Gentibus peccato-
res: Quandoquidem ſcimus non juſtificari 16
hominem ex operibus legis, ſed per fidem
Jeſu Chriſti: etiam nos in Jeſum Chriſtum
credidimus, ut ex fide Chriſti juſtificaremur,
non autem ex operibus Legis: quoniam ex
operibus Legis non juſtificatur omnis caro.

Ad adorationem crucis. 5.

Quòd ſi dum ſtudemus juſtificari per Chri- 17
ſtum, reperimur & ipſi peccatores, ergò Je-
ſus Chriſtus miniſter eſt peccati. Abſit. Si 18
enim quæ demolitus ſum, ea rurſum ædifico,
meipſum tranſgreſſorem mandati exhibeo.
Siquidem ego per Legem Legi mortuus ſum, 19
ut Deo vivam, & unà cum Chriſto cruci-
fixus ſum.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 በእንተ ፡ ቢጽ ፡ እለ ፡ ተበውሑነ ፡ ከመ ፡ ያስተኃይጽዋ ፡ ለግዕዛኒነ ፡ ዘረከብነ ፡ በክርስቶስ ፡
5 ኢየሱስ፡፡ ከመ ፡ ይቀንዩነ፡=፡ እለ ፡ ኢነሐስቦሙ ፡ ወኢከመ ፡ ምንትኒ ፡ ከመ ፡ ይእመኑ፡
6 በጽድቅ ፡ ትምህርቶ፡፡=፡ ወእለሰ ፡ ብሉ ፡ መኑ ፡ ከማነ ፡ እሮ ፡ እሙንቱ ፡ ትካት ፡
ወሲተሰ ፡ አልቦ ፡ ዘይረክበኒ ፡ እምዝንቱ እስመ ፡ ኢያደሉ ፡ ለገጸ ፡ ሰብእ ፡ እግዚአብሔ
7 ር፡፡ ወእለኒ ፡ ይትሐዘቡኒ ፡ አልቦ ፡ ዘይብሉኒ፡=፡ ዘእንበለ ፡ ዘኢይትማሰል ፡ ነገረ ፡
አእሚሮሙ ፡ ከመ ፡ ተአምኑኒ ፡ ትምህርትየ ፡ በኀበ ፡ አሕዛብ ፡ በከመ ፡ ትምህርቱ ፡ ለጴ
ጥሮስ ፡ በኀበ ፡ አይሁድ፡=፡

Propter fratres qui intrârunt inter nos, ut explorarent libertatem noſtram, 4
quam adepti ſumus in Chriſto Jeſu, ut prædominarentur nobis. Quos non repu- 5
tamus omninò, ut permaneant in veritate doctrinæ ejus, & de illis qui dicunt; Quis 6
ſicut nos? qualeſcunque fuerunt olim, nihil eſt quod mihi interſit de hoc, quoniam
non placet perſonis hominum Deus, & qui in pretio erant mihi, nihil dicebant
mihi: Præter hunc non placentem ſermonem quum notum feceram illis, quòd pro- 7
feſſi ſunt doctrinam meam apud Gentes, ſicut doctrinam Petri apud Judæos.

Verſio VULGATA LATINA.

4 Sed propter ſubintroductos falſos fratres, qui ſubintroierunt explorare libertatem noſtram, quam habemus in Chriſto Jeſu, ut nos in ſervitutem redigerent.
5 Quibus neque ad horam ceſſimus ſubjectione, ut veritas Evangelii permaneat
6 apud vos: Ab iis autem, qui videbantur eſſe aliquid, (quales aliquando fuerint, nihil meâ intereſt. Deus perſonam hominis non accipit:) mihi enim qui
7 videbantur eſſe aliquid, nihil contulerunt. Sed econtrà cùm vidiſſent quòd cre-
8 ditum eſt mihi Evangelium præputii, ſicut & Petro circumciſionis: (Qui enim operatus eſt Petro in Apoſtolatum circumciſionis, operatus eſt & mihi inter Gen-
9 tes:) Et cùm cognoviſſent gratiam, quæ data eſt mihi, Jacobus, & Cephas, & Joannes, qui videbantur columnæ eſſe, dextras dederunt mihi & Barnabæ soci-
10 etatis: ut nos in Gentes, ipſi autem in circumciſionem: Tantùm ut pauperum
11 memores eſſemus: quod etiam ſolicitus fui hoc ipſum facere. Cùm autem ve-
12 niſſet Cephas Antiochiam, in faciem ei reſtiti, quia reprehenſibilis erat. Priùs enim quàm venirent quidam à Jacobo, cum Gentibus edebat: cùm autem veniſ-
13 ſent, ſubtrahebat & ſegregabat ſe, timens eos qui ex circumciſione erant. Et ſi-
mulationi ejus conſenſerunt cæteri Judæi, ita ut & Barnabas duceretur ab eis in il-
14 lam ſimulationem. Sed cùm vidiſſem quòd non rectè ambularent ad veritatem
Evangelii, dixi Cephæ coram omnibus; Si tu, cùm Judæus ſis, gentiliter vivis, &
15 non Judaicè: quomodò Gentes cogis Judaizare? Nos naturâ Judæi, & non ex
16 Gentibus peccatores. Scientes autem quòd non juſtificatur homo ex operibus legis, niſi per fidem Jeſu Chriſti: & nos in Chriſto Jeſu credimus, ut juſtificemur ex fide Chriſti, & non ex operibus legis: propter quod ex operibus legis non juſtificabitur omnis caro.
17 Quòd ſi quærentes juſtificari in Chriſto, inventi ſumus &
18 ipſi peccatores, numquid Chriſtus peccati miniſter eſt? Abſit. Si enim quæ de-
19 ſtruxi, iterùm hæc ædifico: prævaricatorem me conſtituo. Ego enim per legem, legi mortuus ſum, ut Deo vivam: Chriſto confixus ſum cruci.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* فاما عن الاخوة الكذبة الغرباء الذين حدسوا ليتجسسوا حريتنا التي لنا بيسوع المسيح * 4
حتى يستعبدونا * فلم نذعن لطاعتهم * ولا قدر ساعة * ليبقى صدق البسان عندكم * 5
* قراءة الجمعة من الجمعة الرابعة عشر بعد العنصرة * * فاما الظانون انهم 6
شيا كيف ما كانوا قديما فلم يفضلوا على شيا * لان الله لن يحابي وجه انسان * لان الظانين
بذاتهم * ما عرضوا علي شيا * بل بالعكس لما ابصروا اني قد اوتمنت على بسان ذوي 7
القلفة * كما اوتمن بطرس علي ذوي الختانة * لان الذي ايد بطرس في رسالة ذوي الختانة * 8
ايدني انا في الامم * واذ علم يعقوب والصفا ويوحنا الظانون انهم عمد * بالنعمة التي اعطيتها * 9
اعطوني ولبرنابا مصافحة يمين شركة * لنكون نحن للامم * وهم للختانة * وان نكون 10
نذكر المساكين فقط * الامر الذي حرصت ان اصنعه *
* قراءة الاثنين من الجمعة الخامسة عشر بعد العنصرة * * واذ جاء بطرس الى 11
انطاكية * قاومته مواجهة لانه كان ملوما * لانه قبل ورود قوم من عند يعقوب * كان ياكل 12
مع الامم ويعاشرهم * ولما جاءوا انقبض وميز ذاته منهم * خايفا من ذوي الختانة * وراءيوه 13
معا وباقي اليهود * حتى وبرنابا انقاد لمراءاتهم * لكنني لما رايتهم ما يعدلون اقدامهم في صدق 14
البسان مستويا قلت لبطرس بحضرة كافتهم * ان كنت انت يهوديا وها انت تعيش معاشا
اميا لا يهوديا * فلم تلزم الامم ان يتهودوا * نحن يهود بغريزتنا ولسنا من الامم خطاة * 15
* الاحد الحادي وعشرين بعد العنصرة * وايضا للاحد الذي بعد الصليب * * فاذ قد 16
علمنا ان الانسان لن يتزكى من اعمال الشريعة * الا بامانة يسوع المسيح * امنا ونحن بيسوع المسيح
لكيما تزكينا امانة المسيح لا اعمال الشريعة * لان اعمال الشريعة لن تزكي كل بشر * تم * الاثنين *
* فان كنا اذ التمسنا ان نتزكى بالمسيح نوجد ونحن خطاة * افترى المسيح خادم الخطية 17
حاشا * والمعتقدات التي نقضتها ان كنت ارجع فابنيها انفسها ايضا * فساوضح ذاتي مخالفا * 18
* لانني انا بالشريعة مت عن الشريعة لاعيش لله * وقد صلبت مع المسيح * 19

Verùm quoad alienos falſos fratres, qui ſe retraxerunt ut contaminarent libertatem noſtram quam habemus in Jeſu Chriſto, ut nos in ſervitutem adigerent: 4
Non acquievimus obedientiæ illorum, ne horulæ quidem ſpatio: ut veritas Evangelii apud vos maneret. 5

Lectio Feriæ ſextæ hebdomadis decimæ quartæ poſt Pentecoſten.

Qui autem arbitrantur ſe eſſe aliquid, qualeſcunque olim fuerint, nullatenus mihi præſtant. Deus enim nullius hominis vultui aſſentatur. Nam qui bonam de ſe ipſis habent opinionem, nihil mihi expoſuerunt. 6
Imò contrà, quum vidiſſent concreditam mihi fuiſſe annuntiationem Præputiatorum, quemadmodum concrediti fuerant Petro Circuncisi: 7
(Qui enim Petrum roboravit in legatione ad Circuncisos, me roboravit inter Gentes:) 8
Quumque cognoviſſent Jacobus & Cephas & Johannes qui putant ſe eſſe columnas, gratiam quæ data eſt mihi: dederunt mihi et Barnabæ contactum dexteræ ſocietatis, ut nos eſſemus pro Gentibus, ipſi verò pro Circunciſione: 9
Utque ſolùm meminiſſemus pauperum: quam rem ſtudui facere. 10

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis decimæ quintæ poſt Pentecoſten.

Cùm autem veniſſet Petrus Antiochiam, coràm illi reſtiti, eo quòd reprehenſibilis eſſet. 11
Nam ante adventum quorundam à Jacobo, cum Gentibus edebat ac verſabatur: quum autem veniſſent, continuit ac ſeparavit ſe ab eis, metuens Circunciſos: 12
Et ſimulaverunt unà cum ipſo reliqui etiam Judæi: adeo ut & Barnabas abductus eſſet ad illorum ſimulationem. 13
Verùm ubi vidiſſem eos non rectà movere pedes ſuos in veritate Evangelii, dixi Petro, omnibus iis præſentibus, Si tu cùm ſis Judæus, ecce tamen vivis vitam Gentilem, non Judaicam, cur Gentes Judaizare compellis? 14
Nos ex indita nobis natura Judæi ſumus, & non ex Gentibus peccatores. 15

Dominicâ vigeſimâ primâ poſt Pentecoſten. Itemque pro Dominica poſt Crucem.

Cùm ergo ſciamus non juſtificari hominem ex operibus Legis, ſed per fidem in Jeſum Chriſtum: credimus etiam nos in Jeſum Chriſtum, ut juſtificet nos fides Chriſti, non opera Legis: quandoquidem opera Legis non juſtificant ullam carnem. Finis. 16

Feriâ ſecundâ.

Quòd ſi dum quærimus juſtificari per Chriſtum, reperimur & ipſi peccatores: num Chriſtus miniſter peccati eſt? Abſit. 17
Et quidem ſi opiniones quas deſtruxi, revertar eaſdemque rurſus ædificem, ſanè declarabo meipſum contrarium: 18
Quandoquidem ego per Legem mortuus ſum Legi, ut viverem Deo: & jam crucifixus ſum unà cum Chriſto, 19

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

8 ወውእቱ : ዘእርድኦ : ለጴጥሮስ : በመልእክቱ : ዘመንገለ : አይሁድ : አርድአኒ : ሊተኒ :
9 ውስተ : አሕዛብ ::=: ወያእምሩ : ጸጋሁ : ዘወሀበኒ : ያዕቆብ : ወኬፋ : ወዮሐንስ : እለ:
ይብልዎሙ : አዕማድ : እሙንቱ : የማኖሙ : መጠውኒ : ምስሌ : በርናባስ : ከመ : ንሰተ
10 ፍ : ወእሙንቱ : ይሖሩ : ኀበ : አይሁድ : ወንሕነኒ : ኀበ : አረሚ ::=: ዳእሙ : ከ
11 መ : ንዘከሮሙ : ለነዳያን :: ወበእንተዝ : ጽህቁ : እግበሮ : ለዝንቱ ::=: ወአመ : መጽ
12 አ : ኬፋ : አንጾኪያ : ተቋወምዎ : ቅድመ : ገጹ : እስመ : ግእዝዎ ::=: እስመ : ዘእንበ
ለ : ይምጽኡ : እምኀበ : ያዕቆብ : በልዐ : ምስለ : አረሚ : ወአመ : መጸእኩ : ተግሕ
13 ሠሙ : እስመ : ይፈርሆሙ : ለእለ : እምአይሁድ ::=: ወአድለው : ሎቱ : እሙንቱሂ :
14 አይሁድ : ወበርናባስ : ኀበረ : በአድልዎቶሙ ::=: ወሶበ : ርኢኩ : ከመ : ኢያርትዑ :
ግብሮሙ : ኀበ : ጽድቀ : ትምህርቱ : እቤሎ : ለኬፋ : በቅድመ : ኵሉ : ሶበ : አንተ :
እንዘ : አይሁዳዊ : አንተ : በሕገ : አረሚ : ትነብር : ወአኮ : በሕገ : አይሁድ :
15 እፎ : እንከ : ታጌብሮሙ : ለአረሚ : ይትያሁዱ ::=: ወይቤ : ንሕነሰኬ : በአማን : አ
16 ይሁድ : ወአኮ : እምሕዝብ : ኃጥአን ::=: ታአምሩ : ከመ : ኢይጸድቅ : ሰብእ : በገ
ቢረ : ሕገገ : ኦሪት : አላ : አኮ : ዳእሙ : በአሚን : በኢየሱስ : ክርስቶስ :: ወንሕነኒ :
አመነ : በኢየሱስ : ክርስቶስ : ከመ : ንጸድቅ : በአሚነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ : ወአኮ :
በገቢረ : ሕገገ : ኦሪት : እስመ : በገቢረ : ሕገገ : ኦሪት : ኢይጸድቅ : ኵሉ : ዘነፍ
17 ስ ::=: ወእለሰ : ይፈቅዱ : ይጽደቁ : በክርስቶስ : ኮነሆሙ : ከመ : ኃጥአን :: ክርስቶ
18 ስ : እንከ : ሳእከ : ኃጢአትኑ : እንጋ : ሐሰ ::=: እመሰኬ : ዝኩ : ዘነሠትኩ : ኪያሁ :
19 ከመ : አሐንጽ : ዐላዊ : ረሰይኩ : ርእስየ ::=: አንሰኬ : በእንተ : ሕግ : ዘበሕግ :
ሞትኩ : እሕየው : ወተሰቀልኩ : ምስለ : ክርስቶስ :=:

Et ille qui cooperatus eſt Petro in miniſterio ſuo quod apùd Judæos erat, *cooperatus eſt etiam mihi in Gentibus.* 8
Et cum *cognoviſſent gratiam ejus qui mihi dedit, Jacobus & Cephas & Johannes, quos vocant columnas, ipſi dextras ſuas dederunt mihi cum Barnaba, ut conſociaremus: & illi abierunt ad Judæos & nos quidem ad Gentes.* 9
Solummodo ut meminiſſemus pauperum, & propterea ſolicitus fui facere hoc. 10
Et quum veniſſet Cephas Antiochiam, reſtiterunt ei coram facie ſua, quia indignati ſunt ei. 11
Quoniam antequàm veniſſent quidam *à Jacobo, edebat cum Gentibus, & quando veniſſem, ſeceſſit ab iis quia timebat illos qui erant è Judæis.* 12
Et complacuerunt ei iſti Judæi, & Barnabas conſociatus fuit in ſimulatione eorum. 13
Et quum vidiſſem quòd non direxiſſent opera ſua ad veritatem doctrinæ, dicebam Cephæ coram omnibus; Quum tu ſis Judæus, ſecundùm legem Gentium vitam agis, & non ſecundùm legem Judæorum: quomodo igitur cogis Gentes Judaizare? 14
Et dixit; Nos igitur verè Judæi, & non è Gentibus peccatores. 15
Scitis quòd non juſtificatur homo in præſtando præceptum legis, ſed ſolummodo in credendo in Jeſum Chriſtum: & nos credidimus in Jeſum Chriſtum, quòd juſtificabimur in credendo in Jeſum Chriſtum, & non in præſtando præceptum legis, quia in præſtando præceptum legis non juſtificabitur ullum animal. 15
Et volentes juſtificari in Chriſto ſumus ipſi, ſicut peccatores: an *Chriſtus exinde miniſter eſt peccati igitur? Abſit.* 17
Si igitur iſtum quem deſtruxi, eundem etiam ædificem, tranſgreſſorem conſtitui meipſum. 18
Ego igitur per legem, qui in lege ejus mortuus fui, vivam. Et crucifixus ſum cum Chriſto. 19

Vivo autem, non *amplius* ego: vivit verò in me Christus. Quod autem nunc vivo in car-
20 Ζῶ δὲ, οὐκ ἔτι ἐγὼ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός. ὃ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρ-
ne, in fide vivo filii Dei *diligentis* me, & *tradentis* semet-
κὶ, (μ) ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με, καὶ παραδόντος ἑ-
ipsum pro me. Non abjicio gratiam Dei. Si enim per legem ju-
21 αυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ. Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. εἰ γὰρ διὰ νόμου δι-
stitia, ergò Christus gratis mortuus est.
καιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.

MS. A. (μ) ἐν πίστει τῇ τοῦ

CAP. III. γ'.

O insensati Galatæ, quis vos fascinavit veritati non *obsequi*, *quibus*
1 Ὦ Ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς (α) ἐβάσκανε τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι, οἷς
ob oculos Jesus Christus *proscriptus* est, in vobis crucifixus? Hoc
2 κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς (β) προεγράφη, ἐν ὑμῖν ἐσταυρωμένος; Τοῦτο
solùm volo discere à vobis; Ex operibus legis Spiritum accepistis, an ex
μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν, Ἐξ ἔργων νόμου τὸ Πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ
auditu fidei? Sic *insensati* estis, *incepti* spiritu, nunc carne con-
3 ἀκοῆς πίστεως; Οὕτως ἀνόητοί ἐστε, ἐναρξάμενοι πνεύματι, νῦν σαρκὶ ἐπι-
summemini? Tanta passi estis *frustrà*? si *modò & frustrà*. *Ille* ergò *subministrans*
4 5 τελεῖσθε; Τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῇ; εἴ γε καὶ εἰκῇ. Ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν
vobis Spiritum, & *efficiens* virtutes in vobis: ex operibus legis, an ex
ὑμῖν τὸ Πνεῦμα, καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων (γ) νόμου ἢ ἐξ
auditu fidei? Sicut Abraham credidit Deo, & reputatum est illi ad
6 ἀκοῆς πίστεως; Καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσε τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς
justitiam. Cognoscite ergò quia qui ex fide, ii sunt filii Abraam.
7 δικαιοσύνην. Γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Ἀβραάμ.

Providens autem Scriptura, quia ex fide justificat Gentes Deus, *prævan-*
Ε' Προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ, ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ Θεὸς, προευηγ- 8
gelizavit Abrahæ; Quia benedicentur in te omnes Gentes. *Ita-*
γελίσατο τῷ Ἀβραὰμ, Ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη. Ὥσ- 9
que qui ex fide, benedicentur cum fideli Abraham. Quicunque enim ex ope-
ς' τε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ. Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔρ- 10
ribus legis sunt, sub *execratione* sunt: Scriptum est enim; *Execrabilis* omnis
γων νόμου εἰσὶν, ὑπὸ κατάραν εἰσί· Γέγραπται γὰρ, (δ) Ἐπικατάρατος πᾶς
qui non permanserit in omnibus *scriptis* in libro legis, *ad fa-*
ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ποι-
ciendum ea. Quoniam autem in lege nemo justificatur apud Deum,
ῆσαι αὐτά. Ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ Θεῷ, 11
manifestum: quia justus ex fide vivet. *At* lex non est ex
Δ' δῆλον· ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται. Ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ 12
fide: sed *faciens* ea *homo*, vivet in illis. Christus nos
πίστεως· ἀλλ' ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, ζήσεται ἐν αὐτοῖς. Χριστὸς ἡμᾶς 13
redemit de *execratione* legis, factus pro nobis *execratio*: (scri-
ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν (ε) κατάρα· (γέ-
ptum est enim; *Execrabilis* omnis *suspensus* in ligno.) Ut in
γραπται γὰρ, Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου.) Ἵνα εἰς τὰ 14
Gentes benedictio Abrahæ fieret in Christo Jesu, ut pollicitationem
ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν
Spiritûs accipiamus per fidem. Fratres, (secundùm hominem
Ζ' τοῦ Πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως. (ζ) Ἀδελφοὶ, (κατὰ ἄνθρωπον 15
dico,) tamen hominis *authenticum* testamentum nemo *abrogat* aut superor-
λέγω,) ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσ-
dinat.
σεται.

Κεφ. γ'. MS. A. (α) ἐβάσκανεν, * οἷς (β) προεγράφη ἐσταυρωμένος; (γ) νόμου τὸ Πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως; Καθὼς (δ) Ὅτι ἐπικατάρατος (ε) κατάρα· ὅτι γεγ. · · · · · ·, (ζ) Κατὰ ἄνθρωπον λέγω, ἀδελφοὶ, ὅμως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 * ܘܡܟܝܠ ܠܐ ܗܘܐ ܐܢܐ ܚܝ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܚܝ ܒܝ ܡܫܝܚܐ. ܘܗܠܝܢ ܕܚܝ ܐܢܐ ܗܫܐ ܒܒܣܪ.
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܘ ܕܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܚܝ ܐܢܐ. ܗܘ ܕܐܚܒܢܝ ܘܐܫܠܡ ܢܦܫܗ ܚܠܦܝ. * ܠܐ 21
ܗܘܐ ܟܦܪ ܐܢܐ ܒܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܢ ܓܝܪ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܗܝ ܙܕܝܩܘܬܐ. ܡܫܝܚܐ ܡܓܢ ܡܝܬ.

* ܩܦܠܐܘܢ ܓ *

1 * ܐܘ ܣܟܠܐ ܓܠܛܝܐ. ܡܢܘ ܚܣܡ ܒܟܘܢ. ܗܐ ܐܝܟ ܕܒܨܘܪܬܐ ܨܝܪ ܗܘܐ ܩܕܡ
ܥܝܢܝܟܘܢ. ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܟܕ ܙܩܝܦ. * ܗܕܐ ܒܠܚܘܕ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܐܕܥ ܡܢܟܘܢ. ܡܢ ܥܒܕܐ 2
ܕܢܡܘܣܐ ܢܣܒܬܘܢ ܪܘܚܐ. ܐܘ ܡܢ ܫܡܥܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ. * ܗܟܢܐ ܣܟܠܝܬܘܢ ܐܢܬܘܢ. 3
ܕܒܪܘܚܐ ܫܪܝܬܘܢ. ܘܗܫܐ ܒܒܣܪܐ ܡܫܬܡܠܝܬܘܢ. * ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܣܝܒܪܬܘܢ 4
ܣܪܝܩܐܝܬ. ܘܐܠܘ ܣܪܝܩܐܝܬ. * ܗܘ ܡܟܝܠ ܕܝܗܒ ܠܟܘܢ ܪܘܚܐ. ܘܣܥܪ ܒܟܘܢ ܚܝܠܐ. 5
ܡܢ ܥܒܕܐ ܕܢܡܘܣܐ. ܐܘ ܡܢ ܫܡܥܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ. * ܐܝܟܢܐ ܕܐܒܪܗܡ ܗܝܡܢ ܠܐܠܗܐ. 6
ܘܐܬܚܫܒܬ ܠܗ ܠܙܕܝܩܘܬܐ. * ܕܥܘ ܡܟܝܠ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܐܢܘܢ. ܗܢܘܢ ܐܢܘܢ 7
ܒܢܘܗܝ ܕܐܒܪܗܡ. * ܡܛܠ ܕܩܕܡ ܝܕܥ ܐܠܗܐ ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܗܘ ܡܙܕܕܩܝܢ ܥܡܡܐ. 8
ܩܕܡ ܣܒܪܗ ܠܐܒܪܗܡ. ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܟܬܒܐ. ܕܒܟ ܢܬܒܪܟܘܢ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. * ܡܟܝܠ 9
ܡܗܝܡܢܐ ܗܢܘܢ ܡܬܒܪܟܝܢ ܥܡ ܐܒܪܗܡ ܡܗܝܡܢܐ. * ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܡܢ ܥܒܕܐ ܐܢܘܢ 10
ܕܢܡܘܣܐ. ܬܚܝܬ ܠܘܛܬܐ ܐܢܘܢ. ܟܬܝܒ ܓܝܪ. ܕܠܝܛ ܗܘ ܟܠ ܡܢ ܕܠܐ ܢܩܘܐ ܒܟܠ
ܕܟܬܝܒ ܒܢܡܘܣܐ ܠܡܥܒܕܗ. * ܕܠܐ ܕܝܢ ܐܢܫ ܡܙܕܕܩ ܒܢܡܘܣܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܗܕܐ ܓܠܝܐ. 11
ܡܛܠ ܕܟܬܝܒ. ܕܙܕܝܩܐ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܢܚܐ. * ܢܡܘܣܐ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܗܘ. ܐܠܐ 12
ܡܢ ܕܥܒܕ ܐܝܠܝܢ ܕܟܬܝܒܢ ܒܗ ܢܚܐ ܒܗܝܢ. * ܡܫܝܚܐ ܗܘ ܙܒܢܢ ܡܢ ܠܘܛܬܗ 13
ܕܢܡܘܣܐ. ܘܗܘܐ ܚܠܦܝܢ ܠܘܛܬܐ. ܟܬܝܒ ܓܝܪ. ܕܠܝܛ ܗܘ ܟܠ ܡܢ ܕܬܠܐ ܥܠ
ܩܝܣܐ. * ܕܬܗܘܐ ܒܪܟܬܗ ܕܐܒܪܗܡ ܒܥܡܡܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܢܩܒܠ ܫܘܘܕܝܐ 14
ܕܪܘܚܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ.

* ܣܘܒܪܗ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ * ܗ *

15 * ܐܚܝ. ܐܝܟ ܕܒܒܢܝ ܐܢܫܐ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܝܬܩܐ ܕܒܪܢܫܐ ܕܡܫܪܪܐ. ܐܢܫ ܠܐ ܡܣܠܐ ܐܘ
ܡܫܚܠܦ ܡܢܗ ܡܕܡ.

Proinde jam non ego vivo, sed vivit in me 20 Christus: & hanc *vitam* quam nunc vivo in carne, per fidem filii Dei vivo, qui dilexit me, ac dedit semetipsum pro me. Non de- 21 nego gratiam Dei. Si enim per Legem est justitia, Christus frustrà mortuus est.

CAP. III.

O Dementes Galatæ, quis vobis invidet? 1 nam ecce quasi pingendo depictus fuerat coram oculis vestris Jesus Christus crucifixus. Hoc tantùm velim à vobis scire, ex operi- 2 bus Legis accepistis Spiritum, an ex auditu fidei? Itáne stulti estis, ut quum spiritu 3 inceperitis, nunc carne absolvatis? Et 4 hæc omnia frustrà sustinuistis? at utinam & frustrá. Qui ergò indidit vobis spiritum, & 5 edit virtutes in vobis, ex operibus Legis, an ex auditu fidei *id agit*? Quemadmo- 6 dum credidit Abraham Deo, & reputatum est ei ad justitiam, Scitote igitur eos qui 7 sunt ex fide, filios esse Abrahami. Quum 8 enim præsciret Deus per fidem justificatum iri Gentes, prænuntiavit Abrahamo, prout ait Scriptura sancta, In te benedicentur omnes gentes. Itaque fideles benedicun- 9 tur in Abraham fideli. Quotquot enim 10 sunt ex operibus Legis, execrationi subjiciuntur. Scriptum est enim, Execrabilis omnis qui non præstiterit quæcunque scripta sunt in Lege ista. Quòd autem nemo ju- 11 stificetur in Lege apud Deum, illud est manifestum, quandoquidem scriptum est, Justus in fide vivet. Lex autem ex fide non 12 est, sed quisquis præstiterit ea quæ in illa scripta sunt, vivet in eis. Porrò Christus 13 nos exemit ab execratione Legis, ipseque factus est pro nobis execratio. Scriptum est enim, Execrabilis omnis qui suspenditur in ligno. Ut inter Gentes esset bene- 14 dictio Abrahami per Jesum Christum, ut nos accipiamus promissionem Spiritûs per fidem.

Annuntiatio genitricis Dei. 5.

Fratres mei, tanquam inter homines lo- 15 quor, testamentum hominis quod confirmatum est, nemo reprobat, aut invertit in eo quicquam.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

20 ወሕይወትየሰ : ኅልቀት : ወበሕይወተ : ክርስቶስ:ሀለውኩ:: ወዝኒ : ዘእሐዩ:ይእዜ : በሥ
ጋየ : በአሚን : በወልደ : እግዚአብሔር : አሐዱ : ዘአፍቀረኒ : ወመጠወ : ርእሶ : በእንቲአ
21 የ:=: ኢይክሕድ : ጸጋ : እግዚአብሔር : እስመሰኬ : በገቢረ : ሕገገ : ኦሪት : ይጸደቁ :
ለከንቶኬ: ሞተ :ክርስቶስ::=:
1 ኦአብዳን : ሰብአ : ገላቲያ : መኑ : አሕመመክሙ : ከመ : ኢትእመኑ : በጽድቅ : ሳያስ
ተርኢ : ለዐይን:: ኢየሱስ: ክርስቶስ: ዘአቅደመ:ተጽሕፎ: በእንቲአሁ: ከመሂ: ይሰቀል:=:
2 ዘንተ: ዳእሙ: እፈቅድ: አእምር: በኀቤክሙ: በገቢረ: ሕገገ: ኦሪትኑ:. ነሣእክሙ:መንፈሰ:
ቅዱሰ:: አው: በሰሚዐ : ሀይማኖትኑ:=:

Et vita mea defecit, & in vita Christi sui, & hanc vitam *quam vivo nunc in* 20 *corpore meo, verè* dego *in filio Dei unici, qui dilexit me & tradidit seipsum propter me. Non negabo gratiam Dei, quia si præstando normam justificantur,* 21 *frustrà ergò mortuus est Christus.*

C A P. III.

O Fatui homines Galatiæ, quis afflixit vos ut non crederitis verè apparen- 1 *tem oculis Jesum Christum, de quo præscriptum fuit quòd crucifigeretur? Hoc* 2 *solummodo vellem scire apud vos, ne faciendo præceptum legis accepistis Spiritum sanctum, vel audiendo fidem?*

Verſio VULGATA LATINA.

20 Vivo autem, jam non ego: vivit verò in me Chriſtus. Qiòd autem nunc
vivo in carne: in fide vivo filii Dei, qui dilexit me, & tradidit ſemetipſum
21 pro me. Non abjicio gratiam Dei. Si enim per legem juſtitia, ergò gra-
tis Chriſtus mortuus eſt.

CAP. III.

1 O Inſenſati Galatæ, quis vos faſcinavit non obedire veritati, ante quo-
2 rum oculos Jeſus Chriſtus præſcriptus eſt, in vobis crucifixus? Hoc ſolùm
à vobis volo diſcere: ex operibus legis Spiritum accepiſtis, an ex auditu
3 fidei? Sic ſtulti eſtis, ut cùm ſpiritu cœperitis, nunc carne conſummemi-
4 ni? Tanta paſſi eſtis ſine cauſa? ſi tamen ſine cauſa. Qui ergò tribuit
5 vobis Spiritum, & operatur virtutes in vobis: ex operibus legis, an ex au-
6 ditu fidei? Sicut ſcriptum eſt; Abraham credidit Deo, & reputatum eſt
illi ad juſtitiam. Cognoſcite ergò, quia qui ex fide ſunt, ii ſunt filii Abra- 7
hæ. Providens autem Scriptura, quia ex fide juſtificat Gentes Deus, præ- 8
nuntiavit Abrahæ; Quia benedicentur in te omnes Gentes. Igitur qui ex 9
fide ſunt, benedicentur cum fideli Abraham. Quicunque enim ex operibus 10
legis ſunt, ſub maledicto ſunt. Scriptum eſt enim; Maledictus omnis, qui
non permanſerit in omnibus, quæ ſcripta ſunt in Libro legis, ut faciat ea.
Quoniam autem in lege nemo juſtificatur apud Deum, manifeſtum eſt: quia 11
juſtus ex fide vivit. Lex autem non ex fide, ſed, Qui fecerit ea, vivet in 12
illis. Chriſtus nos redemit de maledicto legis, factus pro nobis maledictum: 13
quia ſcriptum eſt; Maledictus omnis qui pendet in ligno: Ut in Gentibus 14
benedictio Abrahæ fieret in Chriſto Jeſu, ut pollicitationem Spiritûs accipi-
amus per fidem. Fratres, (ſecundùm hominem dico,) tamen hominis con- 15
firmatum teſtamentum nemo ſpernit, aut ſuperordinat.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فَلَسْتُ أَعِيشُ أَنَا أَيْضًا • وَإِنَّمَا ٱلْمَسِيحُ يَعِيشُ فِيَّ • وَٱلَّذِي أَعِيشُهُ ٱلْآنَ بِٱلْبَشَرِ فَإِنَّمَا أَعِيشُهُ 20
فِي أَمَانَةِ ٱبْنِ ٱللهِ ٱلَّذِي أَحَبَّنِي وَأَسْلَمَ ذَاتَهُ عَنِّي • تم • * ٱلثُّلَثَا • * لَسْتُ أَنْكُرُ نِعْمَةَ ٱللهِ • 21
لِأَنَّ ٱلْعَدْلَ إِنْ كَانَ فِي ٱلشَّرِيعَةِ فَٱلْمَسِيحُ إِذًا قَدْ مَاتَ مَجَّانًا •
• ٱلْفَصْلُ ٱلثَّالِثُ • * يَا أَهْلَ غَلَاطِيَةَ يَا جُهَّالُ • مَنِ ٱلَّذِي حَسَدَكُمْ أَلَّا تُذْعِنُوا لِلْحَقِّ • 1
يَا مَنْ قَدْ صُوِّرَ فِيكُمْ قَدِيمًا يَسُوعُ ٱلْمَسِيحُ بِإِزَاءِ أَعْيُنِكُمْ مَصْلُوبًا * هٰذَا فَقَطْ أَشَاءُ أَنْ أَعْرِفَهُ 2
مِنْكُمْ • أَمِنْ أَعْمَالِ ٱلشَّرِيعَةِ أَخَذْتُمُ ٱلرُّوحَ أَمْ مِنْ سَمَاعِ ٱلْإِيمَانِ * أَهٰكَذَا أَنْتُمْ لَا فِطْنَةَ لَكُمْ • 3
بَدَأْتُمْ بِرُوحٍ وَتُتِمُّونَ ٱلْآنَ بِٱلْبَشَرِ * وَمِثْلُ هٰذِهِ ٱلْأَشْيَاءِ قَدْ أَصَابَتْكُمْ بَاطِلًا • وَلَيْتَهَا بَاطِلًا • 4
* فَٱلَّذِي يَرْزُقُكُمُ ٱلرُّوحَ وَعَمِلَ فِيكُمْ قُوَّاتٍ • أَمِنْ أَعْمَالِ ٱلشَّرِيعَةِ • أَوْ مِنْ سَمَاعِ ٱلْأَمَانَةِ مَنَحَكُمْ ذٰلِكَ • 5
* كَمَا أَنَّ إِبْرٰهِيمَ صَدَّقَ ٱللهَ فَحُسِبَ لَهُ ذٰلِكَ عَدْلًا * أَتَرَاكُمْ تَعْرِفُونَ أَنَّ ٱلَّذِينَ مِنَ ٱلْأَمَانَةِ 6 7
أُولٰئِكَ بَنُو إِبْرَاهِيمَ • * قِرَاءَةُ ٱلسَّبْتِ ٱلسَّادِسِ وَٱلْعِشْرِينَ • وَأَيْضًا لِلسَّبْتِ ٱلَّذِي قَبْلَ ٱلْمِيلَادِ •
* فَلِسَابِقِ عِلْمِ ٱلْكِتَابِ أَنَّ ٱللهَ مِنَ ٱلْأَمَانَةِ يُزَكِّي ٱلْأُمَمَ • تَقَدَّمَ فَبَشَّرَ إِبْرٰهِيمَ • أَنَّ كَافَّةَ ٱلْأُمَمِ بِكَ 8
يَتَبَارَكُوا * فَلِذٰلِكَ ٱلَّذِينَ مِنَ ٱلْأَمَانَةِ يَتَبَارَكُونَ مَعَ إِبْرٰهِيمَ ٱلْمُؤْمِنِ * لِأَنَّ جَمَاعَةَ 9 10
ٱلَّذِينَ هُمْ مِنْ أَعْمَالِ ٱلشَّرِيعَةِ هُمْ تَحْتَ لَعْنَةٍ • لِأَنَّ قَدْ كُتِبَ يَكُونُ مَلْعُونًا مَنْ لَا
يَثْبُتُ فِي جَمِيعِ ٱلْفَرَائِضِ ٱلْمَكْتُوبَةِ فِي مُصْحَفِ ٱلشَّرِيعَةِ لِيَعْمَلَهَا * فَأَمَّا أَنَّ أَحَدًا لَنْ 11
يُزَكَّي عِنْدَ ٱللهِ بِٱلشَّرِيعَةِ فَذٰلِكَ وَاضِحٌ • لِأَنَّ ٱلصِّدِّيقَ مِنَ ٱلْأَمَانَةِ يَعِيشُ * وَٱلشَّرِيعَةُ 12
لَيْسَتْ مِنَ ٱلْأَمَانَةِ • بَلْ مِنَ ٱلْإِنْسَانِ ٱلَّذِي إِنْ يَعْمَلْ فَرَائِضَهَا يَحْيَى بِهِنَّ • تم •
• تَمَامُ قِرَاءَةِ ٱلسَّبْتِ ٱلْكَبِيرِ • * فَٱلْمَسِيحُ ٱبْتَاعَنَا مِنْ لَعْنَةِ ٱلشَّرِيعَةِ وَصَارَ مِنْ أَجْلِنَا لَعْنَةً • 13
لِأَنَّ قَدْ كُتِبَ كُلُّ مَنْ عُلِّقَ عَلَى خَشَبَةٍ مَلْعُونٌ * لِتَصِيرَ بَرَكَةُ إِبْرٰهِيمَ إِلَى ٱلْأُمَمِ بِيَسُوعَ ٱلْمَسِيحِ 14
لِنَأْخُذَ بِٱلْأَمَانَةِ مَوْعِدَ ٱلرُّوحِ • تم • * قِرَاءَةُ ٱلْأَرْبِعَا مِنَ ٱلْجُمْعَةِ ٱلْخَامِسَةِ عَشَرَ بَعْدَ ٱلْعَنْصَرَةِ •
* أَيُّهَا ٱلْإِخْوَةُ قَوْلًا يَخُصُّ ٱلْإِنْسَانَ أَقُولُ • وَمَعَ هٰذَا إِذَا كَانَ عَهْدُ ٱلْإِنْسَانِ وَوَصِيَّتُهُ مُثْبَتَةً • 15
مَا يُخَالِفُهَا أَحَدٌ • وَلَا يَأْمُرُ فِيهَا •

Nec vivo ampliùs ego, ſed Chriſtus in me vivit: & tempus quod modò vivo in carne, illud vivo per fidem filii Dei, qui dilexit me, & tradidit ſemetipſum pro me. Finis. 20

Feriâ tertiâ.

Non denego gratiam Dei: nam ſi juſtitia conſiſtit in lege, Chriſtus igitur fruſtra mortuus eſt. 21

CAP. III.

1 *O Cives Galatiæ, ô dementes, quis vobis invidit ne acquieſceretis veritati: ô vos in quibus jam anteà depictus fuerat Jeſus Chriſtus ob oculos veſtros crucifixus,* 2 *Hoc ſolùm ſcire vellem à vobis, num ex operibus legis acceperitis Spiritum, an ex auditu fidei?* 3 *Adeone judicii expertes eſtis? In ſpiritu cœpiſtis, & nunc in carne finitis?* 4 *Et tales res fruſtra vobis acciderunt? & ô utinam fruſtra.* 5 *Qui igitur ſuppeditat vobis Spiritum, & operatus eſt in vobis virtutes, num ex operibus legis, an ex auditu fidei talia vobis conceſſit?* 6 *Quemadmodum Abraham credidit Deo, & recenſitum hoc illi fuit ad juſtitiam:* 7 *Num fortè ſcitis quòd qui ſunt ex fide, ii ſunt filii Abrahæ?*

Lectio ſabbathi vigeſimi ſexti. Ac præterea pro ſabbatho quòd præcedit Nativitatem.

8 *Ob præſcientiam autem ſcripturæ quòd Deus ex fide juſtificet Gentes, prænuntiavit Abrahæ quòd omnes Gentes in te benedicentur.* 9 *Quapropter qui ex fide ſunt, benedicuntur cum Abraham fideli.* 10 *Omnes enim qui ſunt ex operibus legis, ſub maledictione ſunt: quia ſcriptum eſt, Maledictus erit qui non manſerit in cunctis ſtatutis ſcriptis in libro legis, ut faciat ea.* 11 *At verò quòd nemo juſtificetur apud Deum per legem, id manifeſtum eſt: ſiquidem juſtus ex fide vivit.* 12 *Lex autem non eſt ex fide, ſed ex homine; qui ſi fecerit ſtatuta illius, per ea vivet.* Hactenus.

Supplementum lectionis ſabbathi maximi, (id eſt ſancti.)

13 *Chriſtus ergò redemit nos à maledictione legis, factúſque eſt pro nobis maledictio: ſcriptum eſt enim; Quiſquis appenſus fuerit trabi, maledictus eſt.* 14 *Ut benedictio Abrahæ Gentibus cederet per Jeſum Chriſtum, ut per fidem acciperemus promiſſionem Spiritus.* Finis.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis decimæ quintæ poſt Pentecoſten.

15 *O fratres, ſermonem homini proprium dico; attamen cùm fuerit fœdus hominis ejuſque præceptum confirmatum, nemo contradicit ei, neque diſpenſat in eo.*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 ከመዝኑ : ኦብደን : አንትሙ : እምድኅረ : ዘመንፈስ : ቅዱስ : ወጠንክሙ : ገባእክሙ ::
4 ይእዜ : በሕገ : ዘሥጋ : ወደም : ትግበሩ :=: ወመጠነዝ : ሐመምክሙ : ለከንቱ : ረሰ
5 ይክሙ ::=: ወእቱ : ዘይሁበክሙ : መንፈስ : ቅዱስ : ወይገብር : ለክሙ : ኃይለ :
6 በገቢረ : ሕገገ : ኦሪትኑ : አው : በሰሚዐ : ሀይማኖትኑ :=: በከመ : አብርሃም : አም
7 ነ : በእግዚአብሔር : ወኮና : ጽድቀ ::=: ሊታአምሩኑ : እንከ : ከመ : እለ : አምኑ :
8 ውሉደ : አብርሃም : እሙንቱ :=: እስመ : አቅደመ : አእምሮ : መጽሐፍ : ከመ : በአ
ሚን : ያጸድቆሙ : እግዚአብሔር : ለአሕዛብ : አቅደመ : አሰፍዎቶ : እግዚአብሔር : ለ
አብርሃም : ከመ : ቦቱ : ይትባረኩ : ኵሉ : አሕዛብ ::=: ወይእዜሰኬ : እለ : የአምኑ :
ይትባረኩ : ምስለ : አብርሃም : መእመን ::=:

በሰብዐ : ሰንበት : ጾም : ኅበ : ይትነበብ ::=:

10 ወኵሉሙ : እለ : ውስተ : ሕገ : ኦሪት : ሀለው : ውስተ : መርገም : ይነብሩ :: እስመ :
ከመዝ : ይቤ : መጽሐፍ : ርጉም : ለይኩን : ኵሉ : ዘዘሐፍ : ውስተ : ዝንቱ : መጽሐ
11 ፈ : ኦሪት : ዘኢይፈጽም : ገቢሮቶ :=: ወከመሰ : ኢይጸድቁ : በገቢረ : ሕገገ : ኦሪት :
በኀበ : እግዚአብሔር : ይትዐወቅ : ካመ : በአሚን : ይጸድቁ : ወጻድቃን : በአሚን : ያሐ
12 ዩ :=: ወኦሪትሰ : ኢኮነ : በአሚን : ዘየጸድቅ : ድእሙ : ዘፈጸመ : ገቢረቶ : የሐዩ : በ
13 ቱ ::=: ወተሣየጠነ : ክርስቶስ : እመርገማ : ለኦሪት : በዘ : ወድአ : በጽሐነ : መርገማ :
14 እስመ : ከመዝ : ይቤ : መጽሐፍ :: ርጉም : ውእቱ : ኵሉ : ዘስቁል : ደበ : ዕፀ :=: ከ
መ : ይግባእ : ሳዕለ : አሕዛብ : በረከተ : አብርሃም : በእንተ : ኢየሱስ : ክርስቶስ : ከመ :
15 ንርከብ : ተስፋሁ : ለመንፈስ : ቅዱስ : በአሚን : ክርስቶስ ::=: ሕገ : ሰብእ : ንብ
ል : ሰብእ : ጥቀ : ኢይአቢ : ወኢይትከሐድ : ኪደነ : ዘፀኑዕ ::=:

Adeóne fatui eſtis, poſtquam Spiritu ſancto cœperitis, ut revertamini nunc ſecundùm legem carnis & ſanguinis agere? 3 *Et quanta paſſi eſtis, inania feciſtis?* 4 *Ille qui tribuit vobis Spiritum ſanctum, & operatur vobis virtutem: num faciendo præceptum legis, vel audiendo fidem?* 5 *Sicut Abraham credidit in Deo, & fuit juſtus.* 6 *Neſcitiſne igitur quòd credentes filii Abraham ſunt?* 7 *Quia præſciebat Scriptura quòd in credendo juſtificaret Deus Gentes, primò promiſit Deus Abrahamo quòd in illo benedicerentur omnes gentes.* 8 *Et nunc ergò credentes benedicentur cum Abrahamo fideli.* 9

Septimo ſabbato jejunii, ubi legitur.

Et omnes qui in præcepto legis fuerunt, ſub maledicto manent: quia ſic dicit Scriptura; Maledictus ſit omnis qui non perficiet faciendo quæcunque ſcripta ſunt in libro legis. 10 *Et ſicut non juſtificantur faciendo præceptum legis apud Deum, manifeſtum eſt quòd credendo juſtificabuntur, & juſti in fide vivent.* 11 *Et lex, non eſt in credendo, quòd juſtificet, ſed qui perimplevit opus ejus, in ea vivet.* 12 *Et redemit nos Chriſtus ab execratione legis, eò quòd ipſo facto advenit pro nobis maledictum: quia ſic dicit Scriptura; Maledictus eſt omnis qui ſuſpenſus eſt ſuper ligno:* 13 *Ut reverteretur ſuper Gentes benedictio Abrahami per Jeſum Chriſtum, & ut obtineamus promiſſionem Spiritûs ſancti confidendo in Chriſto.* 14 *More humano loquimur, Homo nequaquam contradicet neque negabit pactum quod confirmatum fuit.* 15

ἘΠΙΣΤΟΛῊ ΠΡῸΣ ΓΑΛΑ'ΤΑΣ. ΚΕΦ. Ζ'. Η'.

At Abrahæ dictæ ſunt promiſſiones, & ſemini ejus. Non dicit,
16 Τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐῤῥήθησαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει,
Et ſeminibus, quaſi in multis: ſed quaſi in uno, Et ſemini tuo, qui eſt
Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν· ἀλλ᾽ ὡς ἐφ᾽ ἑνὸς, Καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστι
Chriſtus. Hoc autem dico, teſtamentum *ante authenticatum* à Deo in
17 Χριστός. Τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ (η) Θεοῦ εἰς
Chriſtum, quæ poſt annos quadringentos & triginta facta lex non *irritat* ad
Χριστὸν, ὁ μετὰ ἔτη τετρακόσια καὶ τριάκοντα γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς
abolendam promiſſionem. Si *enim* ex lege hæreditas, non *ampliùs* ex
18 τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν. Εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκ ἔτι ἐξ
promiſſione. *At* Abrahæ per repromiſſionem *gratificatus eſt* Deus. Quid igitur
19 ἐπαγγελίας. Τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι᾽ ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ Θεός. Τί οὖν
lex? *tranſgreſſionum cauſâ* appoſita eſt, *uſque quò* veniret ſemen cui
ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ
promiſſum erat, ordinata per angelos in manu mediatoris. *At* mediator, unius
20 ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι᾽ ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου. Ὁ δὲ μεσίτης, ἑνὸς
non eſt: *at* Deus unus eſt. Ergò lex adverſùs promiſſa Dei?
21 οὐκ ἔστιν· ὁ δὲ Θεὸς εἷς ἐστιν. Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ;
Abſit. Si enim data eſſet lex *potens* vivificare, verè ex
Μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, (θ)ὄντως ἂν ἐκ
lege eſſet juſtitia. Sed concluſit Scriptura omnia ſub peccato,
22 νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη. Ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα (ι) ὑπὸ ἁμαρτίαν,
ut promiſſio ex fide Jeſu Chriſti daretur credentibus. *Antè* autem *venire*
23 ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσι. Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν
fidem, ſub *legem* cuſtodiebamur, concluſi, in *futuram* fidem *reve-*
τὴν πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα, (κ)συγκεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυ-
lari. Itaque lex pædagogus noſter fuit in *Chriſtum*, ut ex fide
24 φθῆναι. Ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστὸν, ἵνα ἐκ πίστεως

juſtificaremur. *Veniente autem* *fide*, non *ampliùs* ſub pædagogo ſumus.
δικαιωθῶμεν. Ἐλθούσης δὲ τῆς πίστεως, οὐκ ἔτι ὑπὸ παιδαγωγόν ἐσμεν. 25
Omnes enim filii Dei eſtis per fidem in Chriſto Jeſu. Quicunque enim in *Chriſtum*
Πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν 26
baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis. Non eſt Judæus, neque Græcus: non eſt ſervus,
ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. Οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος, οὐδὲ Ἕλλην· οὐκ ἔνι δοῦλος, 27 28
neque liber: non eſt maſculus, & fœmina. Omnes enim vos *unus* eſtis in Chriſto Jeſu.
οὐδὲ ἐλεύθερος· οὐκ ἔνι ἄρσεν, καὶ θῆλυ. (λ)Πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 29
Si autem vos Chriſti, ergò Abrahæ ſemen eſtis, & ſecundùm promiſſionem hære-
Εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ σπέρμα (μ)ἐστὲ, καὶ κατ᾽ ἐπαγγελίαν κληρο- 30
des.
νόμοι.

CAP. IV. δ'.

Dico autem; *Ad quantum tempus* hæres *infans* eſt, nihil differt ſervo,
Η' ΛΕ'γω δὲ, Ἐφ᾽ ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν διαφέρει δούλου, 1
dominus omnium *exiſtens*: Sed ſub *tutores* eſt & *curatores*, uſque *præ-*
κύριος πάντων ὤν· Ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους, ἄχρι τῆς προ- 2
finitionem *Patris*. Ita & nos, cùm eſſemus *infantes*, ſub elementis
θεσμίας τοῦ πατρός. Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα 3
mundi eramus *ſervituti addicti.* *Cùm verò* venit plenitudo temporis, emi-
τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλωμένοι. Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξα- 4
ſit Deus Filium ſuum, factum ex muliere, factum ſub *legem*:
πέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικὸς, γενόμενον ὑπὸ νόμον,
Ut eos qui ſub *legem* redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus. Quoniam
Ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν ἀπολάβωμεν. Ὅτι 5 6
autem eſtis filii, miſit Deus Spiritum filii ſui in corda veſtra,
δέ ἐστε υἱοὶ, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν,
clamantem, Abba, (Pater.)
κρᾶζον, Ἀββᾶ, (ὁ Πατήρ.)

MS.A. (η) Θεοῦ, ὁ μετὰ τετρακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη γεγονὼς (θ) ὄντως ἐκ νόμου ἂν ἦν (ι) ὑφ᾽ (κ) συγκλειόμενοι (λ) Ἅπαντες γὰρ ὑμεῖς ἐστε Χριστοῦ Ἰησοῦ. (μ) ἐστὲ, κατ᾽

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 * ܠܐܒܪܗܡ ܕܝܢ ܐܬܡܠܟܘ ܫܘܘܕܝܐ ܘܠܙܪܥܗ. ܘܠܐ ܐܡܪ ܠܗ ܕܠܙܪܥܝܟ ܐܝܟ ܕܠܣܓܝܐܐ. ܐܠܐ
17 ܠܙܪܥܟ ܐܝܟ ܕܠܚܕ. ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܫܝܚܐ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܕܝܬܩܐ ܕܩܕܡ ܐܫܬܪܪܬ
ܡܢ ܐܠܗܐ ܒܡܫܝܚܐ. ܢܡܘܣܐ ܗܘ ܕܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܐܪܒܥܡܐ ܘܬܠܬܝܢ ܫܢܝܢ.
18 ܠܐ ܡܨܐ ܕܢܥܒܕܝܗ ܐܦܠܐ ܕܢܒܛܠ ܫܘܘܕܝܐ. * ܐܢ ܓܝܪ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܗܝ ܝܪܬܘܬܐ. ܡܟܝܠ ܠܐ
19 ܗܘܬ ܡܢ ܫܘܘܕܝܐ. ܠܐܒܪܗܡ ܕܝܢ ܒܫܘܘܕܝܐ ܗܘ ܝܗܒ ܠܗ ܐܠܗܐ. * ܡܢܐ ܗܟܝܠ
ܢܡܘܣܐ. ܡܛܠ ܡܣܟܠܢܘܬܐ ܐܬܬܘܣܦ. ܥܕܡܐ ܕܢܐܬܐ ܙܪܥܐ ܗܘ ܕܠܗ ܗܘܐ ܫܘܘܕܝܐ.
20 ܘܐܬܝܗܒ ܗܘ ܢܡܘܣܐ ܒܝܕ ܡܠܐܟܐ ܒܐܝܕܐ ܕܡܨܥܝܐ. * ܡܨܥܝܐ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܐ ܕܚܕ. ܐܠܗܐ
21 ܕܝܢ ܚܕ ܗܘ. * ܢܡܘܣܐ ܗܟܝܠ ܣܩܘܒܠܐ ܗܘ ܕܫܘܘܕܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܚܣ. ܐܠܘ ܓܝܪ ܐܬܝܗܒ
ܗܘܐ ܢܡܘܣܐ ܐܝܢܐ ܕܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܚܝܘ. ܫܪܝܪܐܝܬ ܡܢ ܢܡܘܣܐ ܗܘܬ ܗܘܬ
22 ܙܕܝܩܘܬܐ. * ܐܠܐ ܚܒܫ ܟܬܒܐ ܟܠܡܕܡ ܬܚܝܬ ܚܛܝܬܐ. ܕܫܘܘܕܝܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܫܘܥ
23 ܡܫܝܚܐ ܬܬܝܗܒ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ. * ܥܕܠܐ ܕܝܢ ܬܐܬܐ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܢܡܘܣܐ ܢܛܝܪ ܗܘܐ
24 ܠܢ. ܟܕ ܚܒܝܫܝܢ ܠܗܝܡܢܘܬܐ ܕܥܬܝܕܐ ܗܘܬ ܠܡܬܓܠܝܘ. * ܢܡܘܣܐ ܗܟܝܠ ܬܪܒܝܐ ܗܘܐ
25 ܠܢ ܠܘܬ ܡܫܝܚܐ. ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܢܙܕܕܩ. * ܟܕ ܐܬܬ ܕܝܢ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܠܐ ܗܘܝܢ ܬܚܝܬ
26 ܬܪܒܝܐ. * ܟܠܟܘܢ ܓܝܪ ܒܢܝܐ ܐܢܬܘܢ ܕܐܠܗܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ
27 ܕܒܡܫܝܚܐ ܥܡܕܬܘܢ ܠܡܫܝܚܐ ܠܒܫܬܘܢ. * ܠܝܬ ܝܗܘܕܝܐ ܘܠܐ ܐܪܡܝܐ. ܠܝܬ ܥܒܕܐ ܘܠܐ
28 ܒܪ ܚܐܪܐ. ܠܝܬ ܕܟܪܐ ܘܠܐ ܢܩܒܬܐ. ܟܠܟܘܢ ܓܝܪ ܚܕ ܐܝܬܝܟܘܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܘܐܢ
29 ܕܡܫܝܚܐ ܐܢܬܘܢ. ܡܟܝܠ ܙܪܥܗ ܐܢܬܘܢ ܕܐܒܪܗܡ ܘܝܪܬܐ ܒܫܘܘܕܝܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ *

* ܩܘܪܒܐ ܕܝܠܕܐ * ܘ *

1 * ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܟܡܐ ܕܝܪܬܐ ܝܠܘܕܐ ܗܘ. ܠܐ ܦܪܝܫ ܡܢ ܥܒܕܐ. ܟܕ ܡܪܐ ܗܘ ܕܟܠܗܘܢ. * ܐܠܐ
2 ܬܚܝܬ ܐܦܛܪܘܦܐ ܗܘ ܘܪܒܝ ܒܬܐ. ܥܕܡܐ ܠܙܒܢܐ ܕܣܡ ܐܒܘܗܝ. * ܗܟܢܐ ܐܦ
3 ܚܢܢ. ܟܕ ܝܠܘܕܐ ܗܘܝܢ. ܬܚܝܬ ܐܣܛܘܟܣܘܗܝ ܕܥܠܡܐ ܡܫܥܒܕܝܢ ܗܘܝܢ. * ܟܕ ܕܝܢ ܐܬܐ
4 ܫܘܡܠܝܗ ܕܙܒܢܐ. ܫܕܪ ܐܠܗܐ ܠܒܪܗ ܘܗܘܐ ܡܢ ܐܢܬܬܐ. ܘܗܘܐ ܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ.
5 * ܕܠܐܝܠܝܢ ܕܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ ܐܢܘܢ ܢܙܒܢ. ܘܢܣܒ ܣܝܡܬ ܒܢܝܐ. * ܘܡܛܠ ܕܐܝܬܝܟܘܢ
6 ܒܢܝܐ. ܫܕܪ ܐܠܗܐ ܪܘܚܐ ܕܒܪܗ ܒܠܒܘܬܟܘܢ. ܗܝ ܕܩܪܝܐ ܐܒܐ ܐܒܘܢ.

Abrahamo autem promiſſa eſt promiſſio, & 16
ſemini ejus. Nec dixit ei; Seminibus tuis,
quaſi plurimis, ſed, Semini tuo, tanquam
unico, qui eſt Chriſtus. Hoc autem dico, 17
nempè teſtamentum quod antè confirmatum
eſt à Deo in Chriſto, Lex quidem quæ facta
eſt poſt quadringentos & triginta annos,
non poteſt improbare, & obliterare promiſ-
ſum. Quòd ſi ex Lege eſt hæreditas, jam 18
non eſt ex promiſſione. Abrahamo autem
per promiſſionem quidem dedit Deus.
Quid ergò Lex? propter tranſgreſſionem 19
addita eſt, uſque dum veniret ſemen illud
cui facta fuerat promiſſio: & data eſt
ipſa Lex per angelos in manu Me-
diatoris. Mediator autem unius non eſt, 20
Deus verò unus eſt. Lex ergò adverſatur 21
promiſſioni Dei? abſit. Si enim data eſſet
lex quæ poſſet vivificare, verè ex lege eſſet
juſtitia. Sed concluſit Scriptura omnia ſub 22
peccato, ut promiſſio per fidem Jeſu Chri-
ſti daretur iis qui credunt. Cæterùm ante- 23
quam veniret fides, lex cuſtodiebàt nos con-
cluſos in eam fidem quæ erat revelanda.
Lex igitur pædagogus fuit nobis ad Chri- 24
ſtum, ut ex fide juſtificaremur. At poſt- 25
quam venit fides, non ſumus ſub pædagogo.
Etenim vos omnes eſtis filii Dei per fidem 26
in Jeſum Chriſtum. Quotquot enim in 27
Chriſto baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis.
Non eſt Judæus, neque Gentilis: non 28
eſt ſervus, neque ingenuus: non eſt maſ-
culus, neque fœmina: ſiquidem vos
omnes unus eſtis in Jeſu Chriſto. Quòd 29
ſi ipſius Chriſti eſtis, jam eſtis ſemen
Abrahami, & hæredes per promiſſio-
nem.

CAP. IV.

Ad oblationem Nativitatis. 6.

DIco autem quandiu hæres puer eſt, 1
non differt à ſervo, quum ſit dominus
omnium. Sed ſub tutoribus eſt & pro- 2
curatoribus, uſque ad tempus quod præ-
ſtituerit pater ipſius. Ita & nos quum 3
eſſemus pueruli ſub elementis mundi,
eramus in ſervitutem redacti. At poſt- 4
quam venit plenitudo temporis, miſit
Deus filium ſuum, & factus eſt ex mulie-
re, & factus eſt ſub lege: Ut eos qui 5
ſub lege erant redimeret, ut recipere-
mus adoptionem filiorum. Quoniam au- 6
tem eſtis filii, miſit Deus Spiritum illum
filii ſui in corda veſtra clamantem; Aba,
Pater noſter.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 ወለአብርሃምኒ፡ አሰፈዎ፡ ወይቤሎ፡ ለከ፡ ወለዘርእከ፡ ኢይቤሎ፡ ለከ፡ ወለአዝርእቲከ፡
ከመዘ፡ ለብዙኃን፡ ዘእንበለ ከመዘ፡ ለአሐዱ፡ ለዘርእከ፡ እስመ፡ ክርስቶስ፡ ውእቱ።
17 ዘንተ፡ እንዘ፡ እብል፡ ኪዳነ፡ ዘእምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ወእምድኅሬሁ፡ በአርባዕቱ፡
ምእት፡ ክረምት፡ ወሠላስ፡ ክረምት፡ መጽአት፡ ኦሪት፡፡ ወአኮ፡ ከመ፡ ትክላእ፡ ዘአሰፈ
18 ወ፡ እግዚአብሔር። ወእመሰኬ፡ በገቢረ፡ ሕገገ፡ ኦሪትኑ፡ ይወርሱ፡ ኢኮነኬ፡ ባዘ፡
19 አሰፈወ፡ ናሁ፡ ቀደመ፡ አሰፈዎቶ፡ እግዚአብሔር፡፡ ለአብርሃም። ለምንት፡ እን
ከ፡ መጽአት፡ ኦሪት፡ ከመ፡ ተብዝኃኑ፡ ለኃጢአት፡ እስከ፡ አመ፡ ይበጽሕ ዝኩ፡ ዘ
ርእ፡ ዘሎቱ፡ አሰፈወ፡ በሠርዐተ፡ መላእክቲሁ፡ ወበእደ፡ ኅሩይ።

Et Abrahamo promiſit, & dixit ei; Tibi & ſemini tuo: nòn dicit; Tibi et 16
ſeminibus tuis, ſicut multis: ſed ſicut uni; Semini tuo, quia Chriſtus eſt.
Hoc igitur dico, pactum hoc fuiſſe à Deo: & poſt quadringentos annos, & 17
triginta annos veniſſe legem, ſed non ut prohiberet quod promiſit Deus. Si 18
igitur faciendo præcepta legis, hæreditatem conſequentur, non fuit in eo quod
promiſit: ecce primò promiſit Deus Abrahamo. Quarè igitur venit lex? 19
num ut multiplicant peccata uſque dum venerit hoc ſemen, cui promiſit per
ordinationem angelorum, & per manum Electi?

Verſio VULGATA LATINA.

16 Abrahæ dictæ ſunt promiſſiones, & ſemini ejus. Non dicit; Et ſeminibus,
17 quaſi in multis: ſed quaſi in uno; Et ſemini tuo, qui eſt Chriſtus. Hoc
autem dico; Teſtamentum confirmatum à Deo, quæ poſt quadringentos &
triginta annos facta eſt Lex, non irritum facit ad evacuandam promiſſionem.
18 Nam ſi ex lege hæreditas, jam non ex promiſſione. Abrahæ autem per repro-
19 miſſionem donavit Deus. Quid igitur lex? Propter tranſgreſſiones poſita eſt,
donec veniret ſemen, cui promiſerat, ordinata per angelos in manu media-
20 toris. Mediator autem unius non eſt: Deus autem unus eſt. Lex ergò ad-
21 verſùs promiſſa Dei? Abſit. Si enim data eſſet lex, quæ poſſit vivificare,
22 verè ex lege eſſet juſtitia. Sed concluſit Scriptura omnia ſub peccato, ut
23 promiſſio ex fide Jeſu Chriſti daretur credentibus. Priùs autem quàm veni-
ret fides, ſub lege cuſtodiebamur concluſi, in eam fidem quæ revelanda
24 erat. Itaque lex pædagogus noſter fuit in Chriſto; ut ex fide juſtificemur.
25 At ubi venit fides, jam non ſumus ſub pædagogo. Omnes enim filii Dei
26 eſtis per fidem, quæ eſt in Chriſto Jeſu. Quicunque enim in Chriſto ba- 27
ptizati eſtis, Chriſtum induiſtis. Non eſt Judæus, neque Græcus: non eſt 28
ſervus, neque liber: non eſt maſculus, neque fœmina. Omnes enim vos
unum eſtis in Chriſto Jeſu. Si autem vos Chriſti: ergò ſemen Abrahæ eſtis, 29
ſecundùm promiſſionem hæredes.

CAP. IV.

Dico autem; Quanto tempore hæres parvulus eſt, nihil differt à ſervo, cùm 1
ſit dominus omnium: Sed ſub tutoribus & actoribus eſt, uſque ad præfi- 2
nitum tempus à patre: Ita & nos cùm eſſemus parvuli, ſub elementis 3
mundi eramus ſervientes. At ubi venit plenitudo temporis, miſit Deus fili- 4
um ſuum, factum ex muliere, factum ſub lege, Ut eos, qui ſub lege erant, 5
redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus. Quoniam autem eſtis filii, 6
miſit Deus Spiritum filii ſui in corda veſtra, clamantem; Abba, Pater.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 * فالمواعيد انما قيلت لابرهيم ولنسله * ولم يقل سلالات. كانه يومي كثيرين * بل كمن
17 يعتمد واحدا * ولنسلك الذي هو المسيح * واقول هذا موضحا انه عهد قد سبق الله فثبته
للمسيح * والشريعة التي صارت بعد اربع مائة وثلثين سنة * لن تنقضه بان تبطل الموعد *
18 19 * لان الموروث ان كان في الشريعة فليس من وعد ايضا * والله انما وهب لابرهيم بموعد * فما
العرض اذا * الشريعة انما اثبتت من اجل المعاصي الي ان يجي النسل الذي له الموعد *
20 21 ورتبت بملايكة بيد واسطة * والواسطة ليس هو واحد واسطة * فاما الله فهو واحد * فالشريعة
اذا تنقض على مواعيد الله حاشا * فان كنت قد اعطيت شريعة تستطيع ان تحيي * فالعدل
22 بالحقيقة من الشريعة هو * لكن الكتاب حبس الكل تحت الخطية * ليعطي الموعد للذين
يامنون من امانة المسيح * قراءة الخميس الخامس عشر وفي عيد القديسة بربارة *
23 24 * قبل ان تجي الامانة كانت الشريعة تصوننا محبوسين للامانة المنتظر استعلانها * فالشريعة
25 كانت مودبنا للمسيح * لتزكينا الامانة * فلما وردت الامانة لن نكون تحت مودب ايضا *
26 27 * لانكم كلكم بنو الله انتم بالايمان بيسوع المسيح * لانكم كافة الذين اصطبغتم بالمسيح
28 قد لبستم المسيح * فليس فيكم يهودي ولا صابي * ولا عبد ولا حر * وليس ذكر وانثي *
29 لتقدمة عيد الغطاس * لانكم كلكم بيسوع المسيح واحد * فان
كنتم للمسيح فانتم اذا نسل ابرهيم ووارثون ما يخص الموعد *

الفصل الرابع *

1 * واقول انه مدى الزمان الذي يكون الوارث طفلا * فلن يفضل على العبيد شيا * اذ هو
2 3 سيد العبيد كلهم * بل يكون تحت حجر الاوصياء والقهارمة الي تاجيل ابيه * كذلك ونحن اذ
كنا اطفالا كنا مستعبدين تحت حجر استقصات العالم * قراءة يوم عيد الميلاد المجيد *
4 5 * فلما حان كمال الزمان ارسل الله ابنه مولودا من امرأة صايرا تحت الشريعة * ليبتاع الذين
تحت حجر الشريعة * ليتسلم التبني * تم * الخميس *
6 * فاذ انتم بنون ارسل الله روح ابنه الي قلوبكم هاتفا بالاب يا ابانا *

Promiſſiones autem dictæ quidem ſunt 16 *Abrahæ & ſtirpi ejus. Neque dixit ſtirpibus, ac ſi multos intenderet: ſed velut is qui unum ſpectat, Et ſtirpi tuæ, qui eſt Chriſtus. Hoc autem palàm di-* 17 *co, quòd illud ſit fœdus quod jam olim Deus confirmaverat Chriſto: et lex quæ condita fuit poſt quadringentos & triginta annos, haudquaquam deſtruat illud, ut aboleat promiſſionem. Nam* 18 *hæreditas ſi ſit in Lege, ergò non adhuc ex promiſſione. Deus autem donavit quidem Abrahæ per promiſſionem. Quæ* 19 *igitur mens? profectò Lex condita eſt propter contumacias, donec veniret ſtirps cujus erat promiſſio: & ordinata eſt per Angelos, per manum mediatoris. Mediator autem non eſt unus mediator:* 20 *Deus verò eſt unus. Lex igitur exten-* 21 *ditur ſupra Dei promiſſiones? Abſit. Nam ſi data mihi fuiſſet Lex quæ poſſet vivificare, juſtitia reverà eſſet ex Lege. Verùm Scriptura concluſit omnia* 22 *ſub peccatum, ut promiſſio daretur his qui credituri eſſent, ex fide Jeſu Chriſti.*

Lectio feriæ quintæ hebdomadis decimæ quintæ. Et in die feſto ſanctæ Barbaræ.

Antequam veniſſet fides, Lex cuſtodie- 23 *bat nos concluſos ad fidem cujus revelatio expectabatur. Itaque Lex fuit ma-* 24 *giſtra noſtra ad Chriſtum, ut juſtificaret nos fides. Quarè veniente fide, non* 25 *ſumus ampliùs ſub magiſtro. Vos* 26 *enim omnes filii Dei eſtis, per fidem in Jeſum Chriſtum. Nam vos omnes qui* 27 *in Chriſto baptizati eſtis, Chriſtum jam induiſtis. Non eſt enim inter vos Ju-* 28 *dæus, nec deficiens à fide, neque ſervus, neque liber, neque eſt maſculus & fœmina.*

Ad oblationem in die feſto immerſionis (ſeu baptiſmi, hoc eſt Epiphaniæ.)

Omnes enim vos unus eſtis in Jeſu Chriſto. Quòd ſi eſtis Chriſti, igitur 29 *eſtis progenies Abrahæ, & hæredes ejus quod attinet ad promiſſionem.*

CAP. IV.

Dico autem, Spatio temporis quo hæ- 1 *res puer eſt, nullatenus præſtat ſervis, quamvis ſit dominus omnium ſervorum. Sed eſt ſub tutela curatorum & guber-* 2 *natorum uſque ad tempus præfinitum à patre ſuo. Ita & nos, cùm eſſemus* 3 *pueri, ſervitute premebamur ſub tutela elementorum mundi:*

Lectio diei feſti Nativitatis glorioſiſſimæ.

At adveniente perfectione temporis, 4 *miſit Deus filium ſuum genitum ex muliere, factum ſub Lege: Ut redimeret* 5 *eos qui erant ſub Legis tutela, ut acciperemus adoptionem filiorũ.* Hactenus.

Feriâ quintâ.

Quarè cùm ſitis filii, miſit Deus Spi- 6 *ritum Filii ſui in corda veſtra, clamantem ad Patrem, O Pater noſter.*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 ወኅሩይሰ ፡ ኢኮነ ፡ አሐዱ ፡ እግዚአብሔር ፡ ባሕቱ ፡ አሐዱ ፡ ክልኤቱ፡፡=፡
21 ኦሪት ፡ እንከ፡ትክልእኑ ፡ ዘአሰፈወ ፡ እግዚአብሔር፡፡ መጽአት ፡ ሐሰ ፡፡ ሶቤሁ ፡ ተውህበ ፡
22 ሕግ ፡ ዘይክል ፡ አሕይዎ ፡ ለውእቱ ፡ ሕግ ፡ እምኮነ ፡ ጸደቀ፡=፡ ወባሕቱ ፡ ዘጋሐ ፡ መ
፦ ጽሐፍ ፡ ለኵሉ ፡ ውስተ ፡ ኃጢአት ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ ገዝኡ ፡ ተስፋ ፡ በአሚን ፡ ወይረክብ
23 ዎ ፡ እለ ፡ የአምኑ፡=፡ ወዘእንበለሰ ፡ ይብጻሕ ፡ አሚን ፡ ዐቀበተነ ፡ ኦሪት ፡ ወመርሐተነ ፡
24 ውስተ ፡ አሚን ፡ ዘይመጽእ፡፡=፡ ኦሪት ፡ እንከ ፡ መርሐ ፡ ኮነተነ ፡ ለኀበ ፡ ክርስቶስ ፡ ከ
25 መ ፡ ንጽደቅ ፡ በአሚኑ ፡ ቦቱ፡=፡ ወእምዝ ፡ መጽአ ፡ እንከ ፡ አሚን ፡ ኢንፈቅድ ፡ እን
26 ከ ፡ መርሐ፡=፡ እስመ ፡ ኵልነ ፡ ውሉደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ኮነ፡=፡ ✣✣✣✣✣ አልቦ ፡
28 አይሁደዊ ፡ ወአልቦ ፡ አረማዊ ፡ ወአልቦ ፡ ነባሬ ፡ ወአልቦ ፡ አጋዕዚ ፡ ወአልቦ ፡ ተባዕተ ፡ ወአ
ልቦ ፡ አንስተ ፡፡ እስመ ፡ ኵልክሙ ፡ ውሉደ ፡ እግዚአብሔር ፡ አንትሙ ፡ ከመ ፡ ክርስቶስ ፡
ዘርአ ፡ አንትሙ፡፡=፡

በጌና ፡ ክርስቶስ ፡ ምንባብ ፡ በዕለተ ፡ በዓል፡=፡

1 ዐ ወባሕቱ ፡ እብል ፡ ላምጠና ፡ ሕፃን ፡ ውእቱ ፡ ወራሲ ፡ አልቦ ፡ ዘይፈልጦ ፡ እምነባሪ ፡ እ
2 ንዘ ፡ እግዚእ ፡ ውእቱ ፡ ለኵሉ፡=፡ ወባሕቱ ፡ ሰዐለ ፡ እመሐው ፡ ወሰዐለ ፡ መገብት ፡ ይ
3 ትዐቀብ ፡ እስከ ፡ ይበጽሕ ፡ ዕድሜ ፡ አቡሁ፡፡=፡ ከማሁኬ ፡ ንሕነሂ ፡ አመ ፡ ሕፃናት ፡ ን
4 ሕነ ፡ ተቀነይነ ፡ ለስሒተዝ ፡ ዓለም፡፡=፡ ወአመ ፡ በጽሐ ፡ ዕድሜሁ ፡ ፈነወ ፡ እግዚአብሔር ፡
5 ወልዶ ፡ ወተወልደ ፡ እምብእሲት ፡ ወገብረ ፡ ሕገ ፡ በኦሪት፡=፡ ከመ ፡ ይሣየጦሙ ፡ ለእለ ፡ ውስ
6 ተ ፡ ኦሪት ፡ ከመ ፡ ንርከብ ፡ ትርሲተ ፡ ወልድ፡=፡ ወከመሰ ፡ ውሉዱ ፡ አንትሙ ፡ ናሁ ፡ ፈነወ ፡ እግ
ዚአብሔር ፡ መንፈሰ ፡ ወልዱ ፡ ውስተ ፡ ልብክሙ ፡ ወይጸርኅ ፡ ወይብል ፡ አባ ፡ ወአቡየ ፡፡=፡

Et electus non eſt unius: Dominus tamen unius eſt duorum. Lex igitur num 20
prohibere quod promiſit Deus adventa eſt? Abſit. Si data fuiſſet lex quæ pote- 21
rat vivificare eum, lex tunc juſtificaret. Sed concluſit Scriptura omnia in pec- 22
cato, ut fieret hæc promiſſio in credendo, & obtinerent eam credentes. Et ante- 23
quàm veniret fides, cuſtodivit nos lex, & duxit nos in fide venturi. Lex igitur 24
ductor fuit nobis ad Chriſtum, ut juſtificaremur per fidem in illo. Et quum igitur 25
adventa fuerit fides, non indigemus ampliùs ductore. Quia nos omnes filii Dei 26
ſumus. Deeſt verſus 27.
Non eſt Judæus, neque Gentilis, neque ſervus, neque liber, neque maſculus, neque 28
fœmina. Quia omnes vos filii Dei eſtis, ſicut Chriſti ſemen eſtis.

CAP. IV.

Die feſti confeſſionis Chriſti, lectio.

Sed dico; Quamdiu parvulus eſt hæres, nihil eſt quo differt à ſervo, exiſtens do- 1
minus omnium: Sed ſub tutoribus & diſpenſatoribus cuſtoditur, uſque dum ve- 2
niat tempus præfinitum patris ſui: ſic igitur nos etiam, quando parvuli eramus 3
inſervivimus corruptioni huius mundi. Et quando venit tempus præfinitum ejus, 4
miſit Deus filium ſuum, & genitus fuit ex muliere, & operarius fuit præcepti in
lege, Ut redimeret eos, qui ſub lege erant, ut obtineamus adoptionem filiorum: 5
Quemadmodum filii ejus eſtis: ecce miſit Deus Spiritum filii ſui in corda veſtra, 6
& clamat & dicit; Pater, & Pater mi.

Itaque non *ampliùs es* servus, sed filius: Si verò filius, & hæres Dei
7 Ὥστε οὐκ ἔτι εἶ δοῦλος, (α) ἀλλ' υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ (β) κληρονόμος Θεοῦ
per *Christum*. Sed tunc quidem ignorantes Deum, serviebatis non naturâ
8 διὰ Χριστοῦ. Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεόν, ἐδουλεύσατε (γ) τοῖς μὴ φύσει
existentibus diis. Nunc autem *cognoscentes* Deum, *magis autem* cogniti à Deo,
9 οὖσι θεοῖς. Νῦν δὲ γνόντες Θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ,
quomodò convertimini iterùm ad infirma & egena elementa, quibus denuò *desuper*
πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν
servire vultis? Dies observatis, & menses, & tempora, & annos. Timeo
10 δουλεύειν θέλετε; Ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μῆνας, καὶ καιρούς, καὶ ἐνιαυτούς. Φοβοῦμαι
11 vos, ne fortè *frustrà fatigatus fuerim erga vos*. Estote sicut ego, quia & ego
ὑμᾶς, μήπως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς. Γίνεσθε ὡς ἐγώ, ὅτι κἀγὼ
sicut vos: fratres, obsecro vos: nihil me *injuriâ affecistis*. Scitis autem quia
13 ὡς ὑμεῖς· ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. οὐδέν με ἠδικήσατε. Οἴδατε δὲ ὅτι
per infirmitatem carnis evangelizavi vobis *priùs*: Et *expe-*
14 δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον· Καὶ τὸν (δ) πει-
rimentum mei in carne mea non *pro nihilo habuistis* neque respuistis: sed
ρασμόν μου τὸν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε· ἀλλ'
sicut angelum Dei excepistis me, sicut Christum Jesum. *Quæ igitur erat* beati-
15 ὡς ἄγγελον Θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν. (ε) Τίς οὖν ἦν ὁ μακα-
tudo vestra? *Testor* enim vobis, quia si *possibile*, oculos vestros
ρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν, ὅτι εἰ δυνατόν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν
effodientes dedissetis mihi. *Itaque* inimicus vobis factus sum verum dicens
16 ἐξορύξαντες (ζ) ἂν ἐδώκατέ μοι. Ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων
vobis? Æmulantur vos non bene: sed excludere vos volunt, ut illos
17 ὑμῖν; Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς· ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς
æmulemini. Bonum autem *æmulari* in bono semper, & non tantùm in
18 ζηλοῦτε. Καλὸν (η) δὲ τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν

adesse me apud vos. Nati mei, quos iterùm parturio, *usque quo*
τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς. Τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ 19
formetur Christus in vobis: Vellem autem *adesse ad* vos modò, & mutare
μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν· Ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι 20
vocem meam: quoniam *hæsito* in vobis. Dicite mihi sub legem
τὴν φωνήν μου· ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν. Λέγετέ μοι οἱ ὑπὸ νόμον 21
volentes esse, legem non *auditis*? Scriptum est enim, Quoniam Abraham
Θ' θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε; Γέγραπται γάρ, Ὅτι Ἀβραὰμ 22
duos filios habuit: unum de ancilla, & unum de libera. Sed
δύο υἱοὺς ἔσχεν· ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας. Ἀλλ' 23
qui *quidem* de ancilla, secundùm carnem natus est: qui autem de libera,
ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης, κατὰ σάρκα γεγέννηται· ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας,
per repromissionem. Quæ sunt *allegorizata*. Hæc enim sunt
(θ) διὰ τῆς ἐπαγγελίας. Ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα. αὗται γάρ (ι) εἰσιν 24
duo testamenta: Unum quidem à monte Sina, in servitutem generans, quæ est
αἱ δύο διαθῆκαι· μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν
Agar: (*Nam Agar*, Sina mons est in Arabia: *quadrat autem*
Ἄγαρ· (κ) (Τὸ γὰρ Ἄγαρ, Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ 25
nunc Hierusalem,) servit *verò* cum filiis suis. Illa autem *sublimis*
τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ,) δουλεύει (λ) δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. Ἡ δὲ ἄνω 26
Hierusalem, libera est: quæ est mater *omnium nostrûm*. Scriptum est enim,
Ἱερουσαλήμ, ἐλευθέρα ἐστίν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ πάντων ἡμῶν. Γέγραπται γάρ, 27
Lætare, sterilis, non *pariens*: erumpe & clama, non *parturiens*: quia multi
Εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα· ῥῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πολλὰ
nati desertæ magis quàm *habentis virum*.
τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα.

Κεφ. Δ'. MS.A. (α) ἀλλὰ (β) κληρονόμος διὰ Θεοῦ. Ἀλλὰ (γ) τοῖς φύσει μὴ οὖσι (δ) πειρασμὸν * ὑμῶν ἐν τῇ (ε) Ποῦ οὖν ὁ μακαρισμὸς (ζ) ἐδώκατέ (η) δὲ ζηλοῦσθαι (θ) δι' ἐπαγγελίας. (ι) εἰσιν δύο (κ) (Τὸ δὲ Ἄγαρ (λ) γὰρ μετὰ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 * ܡܟܝܠ ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܐ ܐܠܐ ܒܢܝܐ. ܘܐܢ ܒܢܝܐ ܐܦ ܝܪܬܐ ܕܐܠܗܐ ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
8 * ܗܝܕܝܢ ܓܝܪ ܟܕ ܠܐ ܝܕܥܝܬܘܢ ܗܘܝܬܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܦܠܚܬܘܢ ܠܗܢܘܢ ܕܡܢ ܟܝܢܗܘܢ ܠܐ ܗܘܘ
9 ܐܠܗܐ. * ܗܫܐ ܕܝܢ ܕܝܕܥܬܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܘܡܛܠ ܕܐܬܝܕܥܬܘܢ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܬܘܒ
ܦܢܝܬܘܢ ܠܟܘܢ ܠܘܬ ܗܢܘܢ ܐܣܛܘܟܣܐ ܟܪܝܗܐ ܘܡܣܟܢܐ. ܕܡܢ ܕܪܝܫ ܨܒܝܬܘܢ
10 ܠܡܫܬܥܒܕܘ ܠܗܘܢ. * ܝܘܡܬܐ ܘܝܪܚܐ ܘܙܒܢܐ ܘܫܢܝܐ ܢܛܪܝܬܘܢ. * ܕܚܠ ܐܢܐ ܕܠܡܐ
11
12 ܣܪܝܩܐܝܬ ܠܐܝܬ ܒܟܘܢ. * ܗܘܘ ܐܝܟܘܬܝ ܡܛܠ ܕܐܦ ܐܢܐ ܐܝܟܘܬܟܘܢ ܗܘܝܬ. ܐܚܝ ܒܥܐ ܐܢܐ
13 ܡܢܟܘܢ. ܠܐ ܡܕܡ ܐܣܟܠܬܘܢ ܒܝ. * ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܕܒܟܘܪܗܢܐ ܗܘܐ ܕܒܣܪܐ ܣܒܪܬܟܘܢ
14 ܗܘܝܬ ܡܢ ܩܕܝܡ. * ܘܢܣܝܘܢܐ ܕܒܣܪܝ ܠܐ ܫܛܬܘܢ ܘܠܐ ܢܕܬܘܢ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܠܡܠܐܟܐ ܕܐܠܗܐ
15 ܩܒܠܬܘܢܢܝ. ܘܐܝܟ ܕܠܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܐܝܟܘ ܗܘ ܗܟܝܠ ܛܘܒܝܟܘܢ. ܣܗܕ ܐܢܐ ܓܝܪ ܠܟܘܢ
16 ܕܐܠܘ ܡܫܟܚܐ ܗܘܬ. ܥܝܢܝܟܘܢ ܚܨܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܘܝܗܒܝܢ ܠܝ. * ܕܠܡܐ ܒܥܠܕܒܒܐ
17 ܗܘܝܬ ܠܟܘܢ ܕܐܟܪܙܬ ܠܟܘܢ ܫܪܪܐ. * ܚܣܡܝܢ ܒܟܘܢ ܠܐ ܗܘܐ ܒܛܒܬܐ. ܐܠܐ ܠܡܚܒܫܟܘܢ
18 ܗܘ ܨܒܝܢ. ܕܐܢܬܘܢ ܬܗܘܘܢ ܚܣܡܝܢ ܒܗܘܢ. * ܫܦܝܪ ܗܘ ܕܝܢ ܕܬܬܚܣܡܘܢ ܒܛܒܬܐ
ܒܟܠܙܒܢ. ܘܠܐ ܡܐ ܕܠܘܬܟܘܢ ܐܢܐ ܒܠܚܘܕ.

* ܡܘܠܕܗ ܕܝܘܚܢܢ *ܙ*

19 * ܒܢܝ. ܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܕܪܝܫ ܡܚܒܠ ܐܢܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܬܨܝܪ ܒܟܘܢ ܡܫܝܚܐ.
20 * ܨܒܐ ܗܘܝܬ ܓܝܪ ܕܐܗܘܐ ܠܘܬܟܘܢ ܗܫܐ. ܘܐܫܚܠܦ ܩܠܐ ܡܠܝ. ܡܛܠ ܕܐܬܕܡܪܬ
21 ܐܢܐ ܒܟܘܢ. * ܐܡܪܘ ܠܝ ܐܢܬܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܨܒܝܢ ܕܬܗܘܘܢ ܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ. ܠܗ
22 ܠܢܡܘܣܐ ܠܐ ܫܡܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܟܬܝܒ ܓܝܪ ܕܠܐܒܪܗܡ ܬܪܝܢ ܒܢܝܢ ܗܘܘ ܠܗ. ܚܕ ܡܢ
23 ܐܡܬܐ ܘܚܕ ܡܢ ܚܐܪܬܐ. * ܐܠܐ ܗܘ ܕܡܢ ܐܡܬܐ ܒܒܣܪ ܐܬܝܠܕ. ܘܗܘ ܕܡܢ ܚܐܪܬܐ ܒܡܘܠܟܢܐ
24 ܗܘܐ. * ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܐܝܬܝܗܝܢ ܦܠܐܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܝܐܬܩܝܢ. ܚܕܐ ܕܡܢ ܛܘܪ ܣܝܢܝ ܡܘܠܕܐ
25 ܠܥܒܕܘܬܐ. ܕܐܝܬܝܗ ܗܓܪ. * ܗܝ ܓܝܪ ܗܓܪ ܛܘܪܐ ܗܘ ܕܣܝܢܝ ܕܒܐܪܥܐ ܕܐܪܒܝܐ. ܘܡܩܒܠܐ ܠܗܕܐ
26 ܐܘܪܫܠܡ. ܘܦܠܚܐ ܥܒܕܘܬܐ ܗܝ ܘܒܢܝܗ. * ܗܝ ܕܝܢ ܐܘܪܫܠܡ ܕܠܥܠ ܒܪܬ ܚܐܪܐ ܗܝ.
27 ܕܐܝܬܝܗ ܐܡܢ. * ܟܬܝܒ ܓܝܪ. ܕܐܬܦܨܚܝ ܥܩܪܬܐ ܗܝ ܕܠܐ ܝܠܕܐ. ܘܐܬܦܨܚܝ ܘܓܥܝ ܗܝ ܕܠܐ
ܡܚܒܠܐ. ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܝܢ ܒܢܝܗ ܕܨܕܝܬܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܒܢܝܗ ܕܒܥܝܠܬܐ.

Itaque servi non estis, sed filii: quòd si 7
filii, etiam hæredes Dei per Jesum Chri- 8
stum. Tunc enim quum ignorabatis Deum, colebatis eos qui naturâ suâ non sunt
Dii. Nunc autem quum cognoveritis De- 9
um, & quod magìs est, cogniti sitis à Deo,
iterùm convertemini ad ea elementa infirma & egena, ac denuò vultis illis servire.
Dies, & menses, & tempora, & annos 10
observatis. Timeo ne fortè in vanum labo- 11
raverim erga vos. Estote ut ego sum, 12
quandoquidem & ego ut vos eram: Fratres
mei, obsecro vos: nihil me offendistis.
Nôstis enim quòd per infirmitatem carnis 13
meæ evangelizaverim vobis jampridem.
Et tentationem quæ erat in carne mea, 14
non sprevistis nec execrati estis, sed tanquam angelum Dei excepistis me, & tanquam Jesum Christum. Ubi est ergò beati- 15
tas vestra? testimonium enim fero de vobis, quòd si fieri potuisset, oculos ve-
stros eruissetis, ac dedissetis mihi. Num 16
inimicus factus sum vobis, quòd prædicaverim vobis veritatem? Æmulantur vos 17
non ad bonum; sed coarctare vos volunt,
ut ipsos æmulemini. Bonum est autem ut 18
invideamini in rebus bonis semper, nec tantùm quum vobis adsum.

Nativitas Johannis. 7.

Filioli mihi quos denuò parturio, donec 19
formetur in vobis Christus: Vellem qui- 20
dem adesse apud vos nunc, ut mutarem vocem meam, quoniam stupefactus sum in
vobis. Dicite mihi vos qui vultis esse sub 21
Lege, Legem ipsam non auditis? Scriptum 22
enim, Abrahamo duos extitisse filios, unum ex ancilla, & alterum ex libera. Sed 23
qui ex ancilla, secundùm carnem natus
est: qui verò ex libera, per repromissionem extitit. Hæc autem sunt 24
allegoriæ duorum testamentorum, unum
quidem à monte Sinai generans in servitutem, quæ est Hagar. Nam Hagar mons est 25
Sinai qui est in Arabia; & respondet huic
Jerosolymæ, & servit servitutem ipsa &
filii ejus. Illa verò Jerusalem excelsa, li- 26
bera est, quæ est mater nostra. Scriptum 27
est enim; Lætare sterilis quæ non paris, &
erumpe clamáque quæ non parturis: quoniam plures facti sunt filii desertæ, quàm
filii maritatæ.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 እንከሰኬ ፡ ውሉዱ ፡ አንተ ፡ ወኢኮንከ ፡ ገብረ ፡ ወእመሰኬ ፡ ውሉድ ፡ አንተ ፡ ወራሲሁኬ ፡
8 ለእግዚአብሔር ፡ አንተ፡፡=፦ ፲ ወበሕቱ፡ ትካትሰ ፡ በኢያእምሮትክሙ ፡ ተቀንይክሙ ፡
9 ለእለ ፡ ኢኮኑ ፡ አማልክቲ፡፡=፦ ወይእዜሰ ፡ እእመርክሙዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወፈ
ድፋደሰ ፡ ውእቱ ፡ አእመረክሙ ፡፡ እፎ ፡ ከዕበ ፡ ኅበ ፡ ዝኩ ፡ ድኩም ፡ ወፅኑስ ፡
10 ጠዖተዝ ፡ ዓለም ፡ ትፈቅዱ ፡ ፈጠረ ፡ ትትቀነዩ ፡ ሎሙ፡=፦ ወትትዐቀቡ ፡ ዕለተ ፡
11 ወርኅ ፡ ወጊዜ ፡ ዐመታት፡=፦ እፈርሀክሙ ፡ እንደዒ ፡ ለእመ ፡ ለከንቱ ፡ ጸመውኩ ፡
በእንቲአክሙ፡፡=፦

Igitur filius ejus es, & non es servus: & si filius es, hæres igitur Dei 7
es. Sed olim per ignorantiam vestram servivistis iis, qui non fuerunt Dii. 8
Et nunc quum *cognoscatis Deum, & potiùs ille cognoscat vos: quomodò* 9
convertendo *iterùm ad hoc infirmum & egenum idolum hujus mundi, desideratis creaturas ut inserviatis iis? Et observatis dies mensis, &* 10
tempora annorum. Timeo vos, utique ne frustrà laboraverim propter 11
vos.

Verſio VULGATA LATINA.

7 Itaque jam non eſt ſervus, ſed filius. Quòd ſi filius: & hæres per Deum.
8 Sed tunc quidem ignorantes Deum, iis, qui naturâ non ſunt dii, ſerviebatis.
9 Nunc autem cùm cognoveritis Deum, immò cogniti ſitis à Deo: quo-
10 modò convertimini iterùm ad infirma & egena elementa, quibus denuò ſer-
11 vire vultis? Dies obſervatis, & menſes, & tempora, & annos. Timeo
12 vos, ne fortè ſine cauſa laboraverim in vobis. Eſtote ſicut ego, quia &
13 ego ſicut vos: fratres, obſecro vos: Nihil me læſiſtis. Scitis autem quia
per infirmitatem carnis evangelizavi vobis jampridem: & tentationem ve-
14 ſtram in carne mea Non ſpreviſtis, neque reſpuiſtis: ſed ſicut Angelum
15 Dei excepiſtis me, ſicut Chriſtum Jeſum. Ubi eſt ergò beatitudo veſtra?
Teſtimonium enim perhibebo vobis; quia, ſi fieri poſſet, oculos veſtros
16 eruiſſetis, & dediſſetis mihi. Ergò inimicus vobis factus ſum, verum dicens
17 vobis? Æmulantur vos non bené: ſed excludere vos volunt, ut illos
æmulemini. Bonum autem æmulamini in bono ſemper: & non tantùm cùm 18
præſens ſum apud vos. Filioli mei, quos iterùm parturio, donec formetur 19
Chriſtus in vobis. Vellem autem eſſe apud vos modò, & mutare vocem 20
meam: quoniam confundor in vobis. Dicite mihi qui ſub lege vultis eſſe, 21
legem non legiſtis? Scriptum eſt enim; Quoniam Abraham duos filios ha- 22
buit: unum de ancilla, & unum de libera. Sed qui de ancilla, ſecundùm 23
carnem natus eſt: qui autem de libera, per repromiſſionem: Quæ ſunt per 24
allegoriam dicta. Hæc enim ſunt duo teſtamenta. Unum quidem in monte
Sina, in ſervitutem generans: quæ eſt Agar: Sina enim mons eſt in Ara- 25
bia, qui conjunctus eſt ei, quæ nunc eſt Jeruſalem, & ſervit cum filiis ſuis.
Illa autem, quæ ſurſùm eſt Jeruſalem, libera eſt: quæ eſt mater noſtra. 26
Scriptum eſt enim; Lætare, ſterilis, quæ non paris: erumpe, & clama, quæ 27
non parturis: quia multi filii deſertæ, magis quàm ejus quæ habet virum.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* فلذلك لست عبدا ايضا بل ابنا • فان كنت ابنا فانت وارث الله بالمسيح • تم * 7
• قراءة الجمعة من الجمعة الخامسة عشر بعد العنصرة • * لكنكم في ذلك الحين اذ لم 8
تعرفوا الاها • تعبدتم للذين ليسوا بطبيعتهم الهة * فالان اذ قد عرفتم الله • بل والله قد 9
عرفكم • فكيف تعودون ايضا الى الاستقصات الضعيفة • والمسكنة التي تريدون تتعبدون لها
ايضا ثانية * مراصدين اياما وشهورا واوقاتا واعواما * فاخشى الا اكون قد تعبت فيكم باطلا • 10 11
* صيروا كانا • فقد كنت انا كانتم • ايها الاخوة اسالكم ما ظلمتموني شيا * وقد 12 13
علمتم اني بشرتكم اولا • وانا متكبد مرض البدن * فما رفضتم محنتي التي في بشريتي • 14
ولا بصقتموني لكن كملاك الله قبلتموني مثل يسوع المسيح * فاين هو تطويبكم اذا • لانني 15
اشهد لكم ان لو كان يمكنكم لقد كنتم قورتم اعينكم واعطيتموني اياها * حتى انني 16
قد صرت عدوكم • انا اصدقكم * يغايرونكم لا غيرة محمودة • بل يريدون ان يعوقوكم 17
لتغايروهم انتم * ومحمودة هي المغايرة في الخير كل حين • وليس في حضوري عندكم فقط • 18
* يا اولادي الذين هانذا اطلق بكم ايضا الى ان يتصور فيكم المسيح * ولقد كنت 19 20
اعني ان احضر الان عندكم • وابدل صوتي فيكم فانني قد تحيرت في امركم •
* يقول لي المريدون ان يكونوا تحت الشريعة • اما قد سمعتم الشريعة • تم * 21
* لانه مكتوب • قراءة لعيد السيدة ٨ من ايلول • ان ابرهيم كان له ابنان • 22
فواحد من الامة • وواحد من الحرة * لكن الذي من الامة ولد • لما يخص بالبدن • والذي 23
من الحرة ولد بالموعد * وهاتان لهما معنى هو غير لفظ خبرهما • لان هاتين هما العهدان • 24
فالواحدة من طور سينا ناتجة اولادا للعبودية التي هي هاجر * لان هاجر سينا جبل في البلقاء • 25
ويناجم اورشليم • هذه تخدم مع اولادها * واما اورشليم التي في العلى فهي حرة التي هي 26
امنا كلنا * لانه مكتوب افرحي ايتها العاقر التي لا تلد • ترنمي واهتفي يا من لم تطلق • 27
فان اولاد البرية كثيرون اكثر من اولاد التي لها الرجل •

Quapropter non es ampliùs ſervus, ſed filius: quòd ſi filius es, ergo hæres Dei es per Chriſtum. Finis. 7

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis decimæ quintæ poſt Pentecoſten.

Verùm eo tempore quum ignoraretis Deum, mancipâſtis vos iis qui naturâ ſuâ non ſunt dii. 8 *At nunc quum agnoveritis Deum, imò & Deus agnoverit vos, quomodò iterùm revertimini ad elementa infirma, & paupertatem cui vultis adbuc ſecundâ vice vos mancipare,* 9 *Obſervantes dies, & menſes, & tempora, & annos?* 10 *Equidem vereor ne fruſtra ſim fatigatus in vobis.* 11 *Eſtote quales ſum ego: eram enim ego quales vos eſtis. Heus fratres, obſecro vos, nulla in re me læſiſtis.* 12 *Jam verò nôſtis quòd prius annuntiaverim vobis dum carnis morbo laborarem:* 13 *Attamen non reſpuiſtis experimentum mei quod erat in carne mea, nec expuiſtis me: ſed ut Angelum Dei excepiſtis me, ut Jeſum Chriſtum.* 14 *Ubi eſt igitur beatitatis veſtræ prædicatio? teſtimonium enim reddo vobis quòd ſi potuiſſetis, oculos veſtros effodiſſetis, eóſque dediſſetis mihi.* 15 *Adeò ut inimicus factus ſim vobis ego veſter amiciſſimus.* 16 *Æmulantur vos æmulatione minimè laudandâ, imò impedire vos volunt, ut ipſos æmulemini.* 17 *Laudabilis quidem eſt æmulatio in bono ſemper, & non ſolùm me præſente apud vos.* 18 *O filioli mei, quos ecce iterùm parturio, donec formetur in vobis Chriſtus:* 19 *Percuperem ſanè adeſſe nunc apud vos, & mutare vocem meam de vobis: quoniam obſtupui de re veſtra.* 20 *Dicant mihi qui volunt eſſe ſub lege, annon audiſtis legem?* 21 Finis. *Scriptum eſt enim,* 22

Lectio pro ſolennitate Dominæ, octavâ die Septembris.

quòd Abraham duos habebat liberos: unum quidem ex ancilla, & unum ex libera. 22 *Sed qui ex ancilla natus eſt, ſecundùm carnem fuit: qui verò ex libera natus eſt, per promiſſionem.* 23 *Hæ autem duæ ſenſum habent cujus narratio ineffabilis eſt. Nam hæ ſunt illæ duæ promiſſiones, una quidem ex monte Sina generans filios ad ſervitutem, nempè Hagar.* 24 *Nam Hagar Sina mons eſt in Balca, quæ contermina eſt Hieroſolymæ: hæc ſervit cum liberis ſuis.* 25 *At verò Jeruſalem illa quæ eſt in excelſis, libera eſt, quæ eſt mater omnium noſtrûm.* 26 *Scriptum eſt enim, Lætare O ſterilis quæ non paris, cane & clama quæ non parturis: quia filii deſertæ multi ſunt, plures quàm filii ejus quæ habet maritum.* 27

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

12 ኩኑ ፡ ከማየ ፡ እስመ ፡ አነሂ ፡ ከማክሙ ፡ አነ ። አኀዊነ ፡ አስተበቍዐክሙ፤፡=>
13 ታአምሩ ፡ አመ ፡ በእመጠነ ፡ ድክመ ፡ ኃይልየ ፡ መሀርኩክሙ ፡ ቀዲሙ፡=>
14 ወእንዘሂ ፡ ተሐምሙ ፡ ኢተቀጠዐክሙኒ ፡ ወኢመነንክሙኒ ፡ ሥጋየ ፡ ወተወከፍክሙኒ ።
15 ከመ ፡ መልአከ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወከመ ፡ ክርስቶስ ፡ ኢየሱስ፡=> ወበመንትኑመ ፡ አ
ብፅዖትክሙ ፡ አነ ፡ ሰማዕትክሙ ፡ ከመ ፡ ሶበ ፡ ይትከሀለክሙ ፡ ላዕይንቲክሙ ፡ መሲጎ
16 ክሙኒ ፡ እመወሀብክሙ፡=> ጸላኢ ፡ ኮንኩክሙ ፡ እስመ ፡ እርታዕክሙ፡=>
17 ወዝኒ ፡ ዘይቀንኡ ፡ ላዕሌክሙ ፡ እንከ ፡ ርቱዕ ፡ ይእሙ ፡ ይዘግሑክሙ ፡ ይፈቅዱ ፡ ከ
18 መ ፡ ትቅንኡ ፡ ላዕሌሆሙ፡=> ሠናይ ፡ ተቃንኦ ፡ ለገቢረ ፡ ሠናይ ፡ ኵሉ ፡ ጊዜ ፡
19 ወአኮ ፡ ዳእሙ ፡ በሀልወ ፡ ዚአየ ፡ ኀቤክሙ፡=> ደቂቅየ ፡ እለ ፡ ደግመ ፡ አሐም
20 ም ፡ ብክሙ ፡ እስከ ፡ አመ ፡ ያስተርኢ ፡ ክርስቶስ ፡ ብላዕሌክሙ፡=> እፈቅድ ፡ አሀሉ ፡
21 ኀቤክሙ ፡ ይእዜ ፡ ወእወለጥ ፡ ቃልየ ፡ እስመ ፡ ኢትክል ፡ ዘበእንቲአክሙ፡=> ትብ
22 ሉኒ ፡ በሕገ ፡ ኦሪት ፡ ነሀሉ ፡ ወኢትሰምዕዋ ፡ ለኦሪት፡=> ጽሑፍ ፡ አብርሃምሰ ፡
23 ክልኤ ፡ ደቂቀ ፡ ወለደ ፡ አሐደ ፡ እምዕቅብቱ ፡ ወአሐደ ፡ እምአግዓዚት፡=> ወበሕ
ቱ ፡ ክልኢ ፡ ልደቱ ፡ ለዘ ፡ እምዕቅብቱ ፡ ሕገ ፡ ሰብእ ፡ ተወልደ ። ወዘሰ ፡ እምአግዐ
24 ዚት ፡ በዘ ፡ አሰፈዎ፡=> ወዝውእቱ ፡ ክልኤቲ ፡ ሥርዐት ፡ ወይእቲሰ ፡ እምደብረ ፡
25 ሲና ፡ ትወልድ ፡ ለቅኔ፡=> ወይእቲ ፡ አጋር ፡ ወሲናሰ ፡ ደብር ፡ ውእቱ ፡ በብሔረ ፡ ዐ
ረብ ፡ ወይትናጸር ፡ ምስለ ፡ ኢየሩሳሌም ፡ እንተ ፡ ይእዜ ፡ ወትትቀነይ ፡ ምስለ ፡ ደቂ
26 ቃ፡=> ወኢየሩሳሌምሰ ፡ እንተ ፡ ላዕሉ ፡ አግዓዚት ፡ ለይእቲ ፡ እምነ፡=> ጽሑፍ ፡
27 ትትፈሣሕ ፡ መካን ፡ እንተ ፡ ኢትወልድ ፡ ተአውዪ ፡ ወትገዐር ፡ እንተ ፡ ኢታአምር ፡ ማ
ሕመመ ፡ እስመ ፡ ብዙኃ ፡ ውሉደ ፡ ለምዕስብ ፡ እምእንተ ፡ በቲ ፡ ምተ፡=>

Eſtote ſicut ego, quia ego ſicut vos ſum: fratres noſtri, obſecro vos. 12 *Scitis quòd quando infirma erat facultas mea, docui vos priùs:* 13 *Et quod patientes vos, non faſtidiviſtis, neque reprobâſtis corpus meum, & recepiſtis me, ſicut angelum Dei, & ſicut Chriſtum Jeſum.* 14 *In quo quidem beatitudo veſtra? Ego teſtimonio ſum vobis, quòd ſi poſſibile fuiſſet vobis oculos veſtros evulſiſſe, dediſſetis.* 15 *Inimicus fui vobis, quia dirigo vos?* 16 *Et hoc quod æmulantur ſuper vos, igitur rectum eſt? ſed excludere vos volunt, ut æmulemini ſuper eos.* 17 *Bonum æmulamini ad faciendum bonum ſemper; & non ſolummodo dùm præſens ſum apud vos.* 18 *Filioli mei, pro quibus iterùm cruciatus patior, donec appareat Chriſtus in vobis.* 19 *Vellem eſſe apud vos nunc, & mutare vocem meam: quia non poſſum efficere hoc pro vobis.* 20 *Dicitis mihi; In præcepto legis ſumus, & non audiſtis legem?* 21 *Scriptum eſt* quod *Abraham duos filios genuit: unum de ancilla, &* 22 *unum de libera. Sed duplex eſt progenies ejus: quæ ab ancilla, ſecundùm morem hominis nata eſt: & quæ è libera ſecundùm promiſſionem:* 23 *Et hæc ſunt duo teſtamenta, & hæc ex monte Sinai generat ſervitutem:* 24 *Et eſt Agar: & Sinai mons eſt in regione Arabiæ, & ex adverſo correſpondet Hieroſolymæ, quæ nunc eſt, & ſervit cum filiis.* 25 *Et Hieruſalem quæ ſurſum eſt, liberavit hanc matrem noſtram.* 26 *Scriptum eſt; Lætare ſterilis quæ non paris: clama & exclama, quæ non cognoſcis dolorem* partus: *quoniam plures ſunt filii mercede conductæ, quam ejus* quæ *habet virum.* 27

28 Nos autem, fratres, secundùm Iſaac, promiſſionis *nati* ſumus. Sed quomodò
Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, κατὰ Ἰσαὰκ, ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν. Ἀλλ' ὥσπερ
29 tunc is ſecundùm carnem *genitus*, perſequebatur eum qui ſecundùm ſpiritum: ita &
τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς, ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα· οὕτω καὶ
nunc. Sed quid dicit Scriptura? Ejice ancillam & filium ejus.
30 νῦν. Ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; Ἔκβαλε τὴν (μ) παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς.
Non enim hæres erit filius ancillæ cum filio liberæ. *Nempè*,
31 οὐ γὰρ μὴ κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας. (ν) Ἄρα,
fratres, non ſumus ancillæ *nati*, ſed liberæ.
ἀδελφοὶ, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

CAP. V. ε΄.

Libertate *igitur* quâ Chriſtus nos liberavit, ſtate: & *ne* iterùm
1 (α) ΤΗ͂ ἐλευθερίᾳ οὖν ᾗ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε· καὶ μὴ πάλιν
jugo ſervitutis *implicamini*. Ecce ego Paulus dico vobis; Quoniam ſi circumcidamini,
2 ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε. Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν, Ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Ι΄
Chriſtus vobis nihil proderit. Teſtificor autem rurſùs omni homini circum-
3 Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει. Μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περι-
cidenti ſe; Quoniam debitor *eſt totam legem facere*. *Aboliti* eſtis à
4 τεμνομένῳ, Ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι. Κατηργήθητε ἀπὸ
Chriſto, qui*cunque* in lege juſtificamini: gratiâ excidiſtis. Nos
5 τοῦ Χριστοῦ, οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε· τῆς χάριτος ἐξεπέσατε. Ἡμεῖς
enim ſpiritu, ex fide ſpem juſtitiæ expectamus. In *enim* Chriſto
6 γὰρ πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα. Ἐν γὰρ Χριστῷ
Jeſu neque circumciſio aliquid valet, neque præputium: ſed fides per charitatem
Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης
efficax. Currebatis *pulchrè*, quis vos impedivit veritati non
7 ἐνεργουμένη. Ἐτρέχετε καλῶς, τίς ὑμᾶς (β) ἀνέκοψε τῇ ἀληθείᾳ μὴ
ſuaderi? Perſuaſio non *ex vocante* vos. Modicum fermentum totam
πείθεσθαι; Ἡ πεισμονὴ οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. Μικρὰ ζύμη ὅλον 8
maſſam *fermentat*. Ego confido in *vos* in Domino, quòd nihil aliud 9
τὸ φύραμα ζυμοῖ. Ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, ὅτι οὐδὲν ἄλλο 10
ſapietis: *at conturbans* vos portabit iudicium, quicunque *fuerit*. Ego
φρονήσετε· ὁ δὲ ταράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις (γ) ἂν ᾖ. Ἐγὼ 11
autem, fratres, ſi circumciſionem adhuc prædico, quid adhuc perſecutionem patior? Nempè
δὲ, ἀδελφοὶ, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; Ἄρα
abolitum eſt ſcandalum crucis. Utinam & abſcindantur *inquie-*
κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ (δ) σταυροῦ. Ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστα- 12
tantes vos. Vos enim in *libertate* vocati eſtis, fratres: tantùm ne liber-
ΙΑ΄ τοῦντες ὑμᾶς. Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευ- 13
tatem in occaſionem *carni*, ſed per charitatem ſervite *alii aliis*. *Nam* omnis
θερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκὶ, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις. Ὁ γὰρ πᾶς 14
lex in uno ſermone impletur, *in illo*; Diliges proximum tuum ſicut
Ι΄ νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ (ε) πληροῦται, ἐν τῷ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς
teipſum. Si *verò alii alios* mordetis & comeditis, videte ne ab invicèm
ἑαυτόν. Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπὸ ἀλλήλων 15
conſumamini. Dico autem; Spiritu ambulate, & *concupiſcentiam* carnis non
ἀναλωθῆτε. Λέγω δὲ, Πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ 16
perficiatis. *Nam* caro concupiſcit adverſùs ſpiritum: *at* ſpiritus adverſùs
τελέσητε. Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ 17
carnem: hæc *autem opponuntur alia aliis*: ut non quæcunque vultis, illa
τῆς σαρκός· ταῦτα δὲ (ζ) ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἃ (η) ἂν θέλητε, ταῦτα
faciatis. Si *verò* ſpiritu ducimini, non eſtis ſub lege. Manifeſta autem ſunt opera
ποιῆτε. Εἰ δὲ πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον. Φανερὰ δέ ἐστι τὰ ἔργα 18
carnis: quæ ſunt, *adulterium*, fornicatio, *impuritas*, *protervia*, 19
τῆς σαρκός· ἅτινά (θ) ἐστι, μοιχεία, πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια,

MS.A. (μ) παιδίσκην ταύτην καὶ (ν) Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, Κεφ. ε΄. MS.A. (α) Τῇ ἐλευθερίᾳ ἡμᾶς Χριστὸς ἠλευθέρωσεν· στήκετε οὖν, καὶ (β) ἐνέκοψεν ἀληθείᾳ (γ) ἐὰν (δ) σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ. (ε) πεπλήρωται, (ζ) ἀλλήλ…… …… κειται, ἵνα (η) ἐὰν (θ) ἐστιν, πορνεία

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܠܓܙܘܪܬܗ ܕܡܪܢ * ܚ * ܚܢܢ ܕܝܢ ܐܚܝ ܐܝܟ ܐܝܣܚܩ ܒܢܝ ܡܘܠܟܢܐ 28
ܚܢܢ. * ܐܝܟܢܐ ܕܝܢ ܕܗܝܕܝܢ ܗܘ ܕܒܒܣܪ ܗܘܐ ܗܘܐ ܪܕܦ ܗܘܐ ܠܗܘ ܕܒܪܘܚܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܗܫܐ. 29
* ܐܠܐ ܡܢܐ ܐܡܪ ܟܬܒܐ. ܐܦܩܗ ܠܐܡܬܐ ܘܠܒܪܗ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܢܐܪܬ ܒܪܗ ܕܐܡܬܐ ܥܡ ܒܪܗ 30
ܕܚܐܪܬܐ. * ܚܢܢ ܗܟܝܠ ܐܚܝ ܠܐ ܗܘܝܢ ܒܢܝܗ ܕܐܡܬܐ ܐܠܐ ܒܢܝܗ ܕܚܐܪܬܐ. 31

* ܩܦܠܐܘܢ * ܗ *

1 * ܩܘܡܘ ܗܟܝܠ ܒܚܐܪܘܬܐ ܗܝ ܕܡܫܝܚܐ ܚܪܪܢ. ܘܠܐ ܬܬܥܫܩܘܢ ܒܢܝܪܐ ܕܥܒܕܘܬܐ. * ܗܐ ܐܢܐ
2 ܦܘܠܘܣ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܕܐܢ ܬܬܓܙܪܘܢ. ܡܫܝܚܐ ܡܕܡ ܠܐ ܡܘܬܪ ܠܟܘܢ. * ܡܣܗܕ
3 ܐܢܐ ܕܝܢ ܬܘܒ ܠܟܠ ܒܪܢܫ ܕܓܙܪ. ܕܚܝܒ ܗܘ ܕܟܠܗ ܢܡܘܣܐ ܢܥܒܕ. * ܒܛܠܬܘܢ
4 ܠܟܘܢ ܡܢ ܡܫܝܚܐ ܐܝܠܝܢ ܕܒܢܡܘܣܐ ܡܙܕܕܩܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܡܢ ܛܝܒܘܬܐ ܢܦܠܬܘܢ. * ܚܢܢ
5 ܓܝܪ ܒܪܘܚܐ ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܠܣܒܪܐ ܕܟܐܢܘܬܐ ܡܣܟܝܢܢ. * ܒܡܫܝܚܐ ܓܝܪ ܝܫܘܥ ܠܐ
6 ܓܙܘܪܬܐ ܡܕܡ ܗܘܬ ܐܦܠܐ ܥܘܪܠܘܬܐ. ܐܠܐ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܒܚܘܒܐ ܡܫܬܡܠܝܐ. * ܪܗܛܝܢ
7 ܗܘܝܬܘܢ ܫܦܝܪ. ܡܢܘ ܥܘܟܟܘܢ ܕܠܫܪܪܐ ܠܐ ܬܬܛܦܝܣܘܢ. * ܡܛܦܝܣܢܘܬܟܘܢ ܠܐ ܗܘܬ ܡܢ ܗܘ ܕܩܪܟܘܢ. 8
9 * ܩܠܝܠ ܚܡܝܪܐ ܟܠܗ ܓܒܝܠܬܐ ܡܚܡܥ. * ܐܢܐ ܬܟܝܠ ܐܢܐ ܥܠܝܟܘܢ ܒܡܪܢ. ܕܡܕܡ
10 ܐܚܪܢܐ ܠܐ ܬܬܪܥܘܢ. ܡܢ ܕܝܢ ܕܕܠܚ ܠܟܘܢ. ܗܘ ܢܩܒܠ ܕܝܢܐ ܡܢ ܕܐܝܬܘܗܝ.
11 * ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܚܝ. ܐܢ ܓܙܘܪܬܐ ܡܟܪܙ ܐܢܐ. ܠܡܢܐ ܡܬܪܕܦ ܐܢܐ. ܠܡ ܒܛܠ ܠܗ
12 ܬܘܩܠܬܐ ܕܨܠܝܒܐ. * ܒܥܐ ܗܘܝܬ ܕܝܢ ܕܐܦ ܦܣܩܝܢ ܢܦܣܩܘܢ ܐܝܠܝܢ
ܕܕܠܚܝܢ ܠܟܘܢ. * ܚܕܒܫܒܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܨܘܡܐ * ܛ *
13 * ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܠܚܐܪܘܬܐ ܐܬܩܪܝܬܘܢ ܐܚܝ. ܐܠܐ ܠܐ ܬܗܘܐ ܚܐܪܘܬܟܘܢ ܠܥܠܬܐ
14 ܕܒܣܪܐ. ܐܠܐ ܒܚܘܒܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܚܕ ܠܚܕ. * ܟܠܗ ܓܝܪ ܢܡܘܣܐ ܒܚܕܐ
15 ܡܠܬܐ ܡܫܬܡܠܐ. ܒܗܝ ܕܬܪܚܡ ܠܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ. * ܐܢ ܕܝܢ ܚܕ ܠܚܕ ܡܢܟܬܝܢ
16 ܐܢܬܘܢ ܘܐܟܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܚܙܘ ܕܠܡܐ ܚܕ ܒܚܕ ܬܣܬܝܦܘܢ. * ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܒܪܘܚܐ ܗܘܝܬܘܢ
17 ܡܗܠܟܝܢ. ܘܪܓܝܓܬܐ ܕܒܣܪܐ ܠܐ ܬܓܡܪܘܢ. * ܒܣܪܐ ܓܝܪ ܪܓ ܡܕܡ ܕܥܩܬ
ܠܪܘܚܐ. ܘܪܘܚܐ ܪܓܓܐ ܡܕܡ ܕܥܩܬ ܠܒܣܪܐ. ܘܬܪܝܗܘܢ ܣܩܘܒܠܝܢ ܚܕ ܠܚܕ. ܕܠܐ ܡܕܡ ܕܨܒܝܢ
18 ܐܢܬܘܢ ܬܥܒܕܘܢ. * ܐܢ ܕܝܢ ܒܪܘܚܐ ܡܬܕܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܬܚܝܬ ܢܡܘܣܐ. * ܝܕܝܥܝܢ
19 ܓܝܪ ܥܒܕܘܗܝ ܕܒܣܪܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܙܢܝܘܬܐ. ܛܢܦܘܬܐ. ܐܣܝܪܘܬܐ.

Circunciſione Domini noſtri. 8.

Nos autem fratres mei, ſecundùm Iſaac filii 28
ſumus promiſſionis. At quemadmodum 29
tunc is qui natus erat ſecundùm carnem, perſequebatur eum, qui ſecundùm Spiritum;
ita & nunc. Sed quid ait Scriptura? Ejice 30
ancillam & filium ejus, quia hæreditatem
non obtinebit filius ancillæ cum filio liberæ.
Nos itaque fratres mei, non ſumus filii an- 31
cillæ, verùm filii liberæ.

CAP. V.

STate igitur in libertate illa quâ Chriſtus 1
nos donavit, & ne cervicem ſubdatis jugo
ſervitutis. Ecce ego Paulus dico vobis, 2
quòd ſi circuncidamini, Chriſtus nihil vobis
prodeſt. Conteſtor autem iterùm 3
omnem hominem qui circumciditur, quòd
debitor ſit totius Legis adimplendæ. De- 4
ſciviſtis à Chriſto quicunque per Legem
juſtificamini, & à gratia excidiſtis. Nos 5
enim ſpiritu qui eſt ex fide, ſpem juſtitiæ
expectamus. Nam in Chriſto Jeſu nihil eſt 6
circuncifio, neque præputium, ſed fides quæ
perficitur charitate. Pulchrè currebatis; 7
quis vos perturbavit ne veritati aſſenſum
præberetis? Perſuaſio veſtra non eſt ab 8
eo qui vocavit vos. Paululùm fermenti 9
totam conſperſionem fermentat. Ego con- 10
fido de vobis in Domino noſtro, vos nihil
aliud ſentire. Cæterùm qui conturbat vos,
ipſe judicium ſuſtinebit, quiſquis ille ſit.
Ego autem fratres mei, ſi adhuc circumciſi- 11
onem prædicarem, cur perſecutionem paterer? num abolitum eſt offendiculum crucis?
Utinam autem præſcindendo præſcindantur 12
illi qui vos perturbant.

Dominicâ III. Jejunii. 9.

Porrò vos in libertatem vocati fuiſtis, fratres 13
mei: tantùm ne ſit libertas veſtra in occaſionem carnis, ſed per charitatem ſubjecti
eſtote alter alteri. Tota ſiquidem Lex hoc 14
uno verbo impletur, Diliges proximum tuum ſicut teipſum. Quòd ſi alius alium 15
mordetis & devoratis, videte ne alius ab
alio conſumamini. Dico autem, Spiritu 16
ambulate, & concupiſcentiam carnis nunquam exequemini. Caro ſiquidem concu- 17
piſcit id quod lædit ſpiritum, & ſpiritus
concupiſcit id quod lædit carnem: & uterque ſunt ſibi invicèm contrarii, ut non, quod
vultis, faciatis. Quòd ſi Spiritu ducimini, 18
non eſtis ſub Lege. Nota ſunt enim opera 19
carnis, quæ ſunt ſcortatio, immundities,
laſcivia,

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

28 ወአንትሙሰ ፡ አኀዊነ ፡ እምይስሐቅ ፡ ውሉድ ፡ አንትሙ ፡፡ ወበከመ ፡ ዘበሕገ ፡ ዘሥ
29 ጋ ፡ ተወልደ ፡ ሰደደ ፡ ለዘ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ከማሁ ፡ ይእዜኒ ፡፡ ወምንት ፡ ይቤ ፡ መ
30 ጽሐፍ ፡ ሰድደ ፡ ለአመት ፡ ምስለ ፡ ወልዳ ፡ እስመ ፡ ኢይወርስ ፡ ወልደ ፡ አመት ፡ ምስለ ፡
31 ወልደ ፡ አግዓዚት ፡፡ ወይእዜኒ ፡ ኢኮነ ፡ ውሉደ ፡ አመት ፡ ዘእንበለ ፡ ዘአግዓዚት ፡ እስ
መ ፡ ክርስቶስ ፡ አግዐዘነ ፡፡

በሣልስ ፡ ሰንበተ ፡ ጾም ፡ ኀበ ፡ ይትነበብ ፡፡

1 ፭ ዕቁሙ ፡ እንከ ፡ ወኢትትሐሩ ፡ ደግመ ፡ ውስተ ፡ አርዑተ ፡ ቅኔ ፡፡

Et vos fratres noſtri, ex Iſaac filio eſtis. Et ſicut ille qui ſecundùm legem car- 28
nis natus fuit, perſequutus eſt eum qui ſecundùm legem Spiritûs ſancti: ita & 29
nunc. Et quid dicit Scriptura? Ejice ancillam cum filio: quoniam non hæres 30
erit filius ancillæ cum filio liberæ. Et nunc non ſumus filii ancillæ, ſed liberæ: 31
quia Chriſtus liberavit nos.

CAP. V.

Tertio ſabbato jejunii, ubi legitur.

E*T ſtate igitur, & ne eatis iterùm in jugum ſervitutis.* 1

Verſio VULGATA LATINA.

28 Nos autem, fratres, ſecundùm Iſaac promiſſionis filii ſumus. Sed quomodò
29 tunc is, qui ſecundùm carnem natus fuerat, perſequebatur eum, qui ſecun-
30 dùm ſpiritum: ita & nunc. Sed quid dicit Scriptura? Ejice ancillam, &
31 filium ejus: non enim hæres erit filius ancillæ cum filio liberæ. Itaque, fra-
tres, non ſumus ancillæ filii, ſed liberæ: quâ libertate Chriſtus nos liberavit.

CAP. V.

1
2 STate, & nolite iterùm jugo ſervitutis contineri. Ecce ego Paulus dico
3 vobis; Quoniam ſi circumcidamini, Chriſtus vobis nihil proderit. Teſtificor au-
tem rurſùs omni homini circumcidenti ſe, Quoniam debitor eſt univerſæ legis faci-
4 endæ. Evacuati eſtis à Chriſto, qui in lege juſtificamini: à gratia excidi-
5 ſtis. Nos enim ſpiritu ex fide, ſpem juſtitiæ expectamus. Nam in Chriſto
6 Jeſu, neque circumciſio aliquid valet, neque præputium: ſed fides, quæ
7 per charitatem operatur. Currebatis bené: quis vos impedivit veritati non
8 obedire? Perſuaſio hæc non eſt ex eo, qui vocat vos. Modicum fermen-
9
tum totam maſſam corrumpit. Ego confido in vobis in Domino, quòd ni- 10
hil aliud ſapietis: qui autem conturbat vos, portabit judicium, quicunque
eſt ille. Ego autem, fratres, ſi circumciſionem adhuc prædico: quid ad- 11
huc perſecutionem patior? Ergò evacuatum eſt ſcandalum crucis. Utinam 12
& abſcindantur qui vos conturbant. Vos enim in libertatem vocati eſtis, 13
fratres: tantùm ne libertatem in occaſionem detis carnis, ſed per charitatem
Spiritûs ſervite invicém. Omnis enim lex in uno ſermone impletur; Dili- 14
ges proximum tuum ſicut teipſum. Quòd ſi invicèm mordetis, & comedi- 15
tis: videte ne ab invicèm conſumamini. Dico autem; Spiritu ambulate, 16
& deſideria carnis non perficietis. Caro enim concupiſcit adverſùs ſpiritum: 17
ſpiritus autem adverſùs carnem: hæc enim ſibi invicèm adverſantur: ut non
quæcunque vultis, illa faciatis. Quòd ſi ſpiritu ducimini, non eſtis ſub lege. 18
Manifeſta ſunt autem opera carnis: quæ ſunt, fornicatio, immunditia, im- 19
pudicitia, luxuria,

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* قراءة الاثنين من الجمعة السادسة عشر بعد العنصرة * يا اخوة نحن اولاد 28
الموعد كاسحق * لكن كما كان في ذلك الوقت الذي ولد بما يخص البشر قد طرد الذي 29
ولد بما يخص الروح . كذلك والان * لكن ماذا يقول الكتاب . اخرج العبدة وابنها . لان ابن 30
العبدة لن يرث مع ابن الحرة * ايها الاخوة ما نحن اولاد الامة . بل اولاد الحرة . 31
* الفصل الخامس * اذ المسيح قد اعتقنا للحرية * قفوا ولا تتعبدوا لنير 1
العبودية ايضا * فها انا بولص اقول لكم . انكم ان اختتنتم فلن ينفعكم المسيح شيا . 2
* واشهد ايضا لكل انسان يختتن انه غريما يجب عليه ان يعمل الشريعة كلها * قد بطلتم 3
وسقطتم من المسيح . يا من تتزكون بالشريعة وقد هبطتم من النعمة * لاننا نحن ننتظر 4 5
بالروح من الامانة رجاء العدل * لان في ديانة المسيح لن تقدر الختانة على شي ولا الغلفة . 6
لكن تقدر كثيرا الامانة التي تعمل بالمحبة * قد كنتم تحاضرون سعيا حسنا . فمن قطعكم 7
الا تذعنوا للحق * ان هذه اللجاجة ليست ممن دعاكم * اما تعلمون ان خميرا يسيرا 8 9
يخمر العجينة كلها * انا بمحبة الرب وثقت بكم انكم لا تعتقدون معتقدا اخر . فالذي 10
قد اقلقكم سيتكبد المجازاة كائنا من كان . تم .

* قراءة الثلثا من الجمعة السادسة عشر * ايها الاخوة ان كنت انا اكرز 11
الختانة ايضا . فلماذا اضطهد فاعلها . ترى قد بطل شك الصليب * فالذين يشغبونكم 12
يا ليتهم ينقطعوا * يا اخوة انتم الى الحرية دعيتم . فقط لا تكن الحرية علة للبشر . لكن 13
اخدموا بعضكم بعضا بالمحبة * لان كل قول بكلمة واحدة يتم . بان تحب قريبك كما تحب 14
ذاتك * فان كان احدكم ينهش الاخر وياكله . فاحذروا الا يفني بعضكم بعضا * واقول 15 16
ان سلكتم بالروح فما تتممون شهوة البشر * لان البشر انما تشتهي ما يجاهد على الروح * 17
والروح تشتهي ما يجاهد على البشر . وهذا ان احدهما يعاند الاخر . لكيما الاشياء التي
تؤثرونها تلك لا تعملوها * فان اقتدتم بالروح فلستم تحت شريعة * واعمال البشر ظاهرة 18 19
هي . الفسق . الزنا . النجاسة . الشبق .

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis decimæ ſextæ poſt Pentecoſten.

O fratres, nos ſumus filii promiſſionis ut 28
Iſahac. Sed quemadmodum tunc tempo- 29
ris ille qui ſecundùm carnem genitus fu-
erat, perſecutus eſt eum qui natus fuerat
ſecundùm Spiritum: ita & nunc. Ve- 30
rùm quid dicit Scriptura? Ejice ſer-
vam & filium ejus: nam filius ſervæ
non erit hæres cum filio liberæ. O fra- 31
tres, non ſumus filii ancillæ, ſed filii
liberæ.

CAP. V.

QUandoquidem Chriſtus emancipa- 1
vit nos in libertatem, ſtate, & ne ſubji-
ciatis vos iterùm jugo ſervitutis. Ecce 2
enim ego Paulus dico vobis, quòd ſi cir-
cuncidamini, Chriſtus nil proderit vobis.
Teſtor etiam omni homini circunciſo, 3
quòd debitor eſt ac tenetur exequi totam
legem. Jam deſtitiſtis, & excidiſtis à 4
Chriſto ô quicunque per legem juſtifica-
mini, & à gratia corruiſtis. Nos enim 5
in Spiritu ex fide ſpem juſtitiæ expecta-
mus. Nam in religione Chriſti nullam 6
rem poteſt circunciſio, neque præputium:
ſed multùm poteſt fides quæ per charita-
tem operatur. Jam currebatis bono ſtu- 7
dio, quis vos interpellavit quò minùs
obſequeremini veritati? Certè hæc in- 8
ſtigatio non eſt ab eo qui vos vocavit.
An neſcitis quòd modicum fermentum 9
totam maſſam fermentat? Ego in chari- 10
tate Domini certus ſum de vobis quòd
non habituri ſitis aliam opinionem: &
qui vos turbavit, retributionem patie-
tur, quiſquis fuerit. Finis.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis decimæ ſextæ.

O fratres, ſi ego circunciſionem adhuc 11
prædicem, quorſùm exercentem illam
perſequor? nempè jam deſiit ſcandalum
crucis. Qui autem vos infeſtant, uti- 12
nam obmuteſcant. O fratres, vos ad 13
libertatem vocati eſtis: tantùm ne ce-
dat libertas in occaſionem carni, ſed
alii aliis miniſtrate per charitatem.
Quilibet enim ſermo uno verbo comple- 14
tur, diligendo ſcilicet proximum tuum
ut teipſum diligis. Quòd ſi alius ali- 15
um mordet ac devorat, cavete ne alius
alium abſumat. Dico etiam; Si ſpiritu 16
inceſſeritis, libidinem carnis minimè per-
ficietis. Nam caro quidem optat quod 17
militat contra Spiritum, Spiritus autem
optat quod militat contra carnem: atque
hoc quòd alter alteri adverſetur, eſt ut
res quas vultis, eaſdem non faciatis.
Quòd ſi Spiritu ducamini, non eſtis ſub 18
lege. Facta verò carnis manifeſta ſunt: 19
quæ ſunt adulterium, fornicatio, impuri-
tas, libido,

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 1 ናሁ : እነ : ጳውሎስ : እብለክሙ : እመክመ : ትትገዘሩ : ክርስቶስ : ኢይበቍዐክ
3 ሙ :=: ወካዕበ : ኣሰምዕ : ለኵሉ : ብእሲ ፣ ግዙር : ከመ : ይደልዎ : ይግበር : ኵሎ :
4 ኦሪተ :=: ተስዕርክሙ : እምክርስቶስ : እለ : በኦሪት : ትጸድቁ : ወወደቅሙ : እምጸ
5 ጋሁ :=: ወንሕነሰ : በመንፈስ : ቅዱስ : ወበአሚን : ንሴፎ : ንጽደቅ ::=: ወበኀበ :
6 ኢየሱስ : ክርስቶስ : ተገዝሮሂ : ኢይበቍዕ : ወኢተገዝሮሂ : ኢያሰልጥ : ዘእንበለ : አሚ
7 ን : ወተፋቅሮ :=: ሠናይ : ሮጽክሙ : መኑ : ዐቀፈክሙ : ከመ : ኢትእመኑ : በጽድ
9 ቅ ::=: ✧✧✧✧✧ አኮኑ : ሕደጥ : ብሑእ : ብዙኀ : ሐሪጸ : ያበሕእ :=: አንሰ : ተ
10 አመንኩክሙ : ምስለ : እግዚአብሔር : ከመ : ኢትሐልዩ : ባዕደ : ወዘሰ : ይሀውከክሙ :
11 ይጸውር : ደይና : ወለእመኒ : መኑ : ኮነ ::=: አንሰ : እኅዊነ : ለእመሂ : ግዝረተ : እሰብ
ክ : ዓዲ : ለምንትኑ : እንከ : እዴገን : ተሰዕረኑ : እንጋ : ትዕይርተ : መስቀሉ : ለክርስ
12 ቶስ ::=: 1a ርቱዕሰ : አንትሙ : እለ : ሀለውክሙ :=: ወአንትሙሰ : ለግዕዛን : ተጸ
13 ዋዕክሙ : ወደእሙ : ኢትግበሩ : ሳቲ : ምክንያተ : ለግዕዛንክሙ : በሥጋክሙ : ወበተፋ
14 ቅሮ : ተሰነዩ : ሳቢጽክሙ :=: እስመ : አሐዱ : ቃል : ይፌጽሞ : ለኵሉ : ሕግ : አፍቅ
15 ር : ቢጽከ : ከመ : ነፍስከ ::=: ወእመሰ : በቤይናቲክሙ : ትትበልዑ : ወትትናሰኩ : ተኀ
16 ልቁ : ተርፋክሙ :=: እብለክሙ : በመንፈስ : ሑሩ : ወፍትወተ : ሥጋክሙ : ኢትግበ
17 ሩ :=: እስመ : ሥጋኒ : ይፈቱ : ዘኢይፈቅድ : መንፈስ : ወመንፈስኒ : ይፈቱ : ዘኢይፈቅ
18 ድ : ሥጋ : ወይትአበዩ : በበይናቲሆሙ : ከመ : ኢትግበሩ : ዘትፈቅዱ :=: እስመ : ዘመን
19 ፈስ : ትትልዉ : ወፃእክሙ : እምኦሪት :=: ይትዐወቅ : ምግባሩ : ለሥጋ :: ዝሙት :
ርኵስ : ወመርዐት :=:

Ecce ego Paulus dico vobis; Si circumcidamini, Chriſtus non proderit vobis. 2
Et iterùm teſtor omni homini qui circumciditur, quòd oportet eum facere 3
totam legem. Evacuati eſtis à Chriſto, qui per legem juſtificamini: & 4
excidiſtis à gratia ejus. Et nos in Spiritu ſancto, & in fide ſperamus 5
juſtificari. Et apud Jeſum Chriſtum, circumciſio non prodeſt, & defectus 6
circumciſionis non eſt utilis: ſed fides, & charitas. Benè cucurriſtis: quis 7
impedivit vos, ut non credatis in juſtitia?

Verſus octavus deeſt.

Nóane modicum fermentum, multum farinæ fermentat? Ego confidi in vo- 9
bis cum Domino, quòd non curatis aliud: & qui turbabit vos, portabit 10
judicium ſuum, quicunque fuerit. Ego verò, fratres noſtri, ſi circumciſio- 11
nem prædico adhuc, quarè igitur perſequar? evacuatúmne igitur opprobri-
um crucis Chriſti? Æquum eſt vos qui permanetis: Etiam vos ad liberta- 12
tem vocati eſtis: ſed ne eam faciatis occaſionem libertatis veſtræ in carne 13
veſtra, ſed in charitate ſervite fratribus veſtris: Quia unum verbum con- 14
ſummat totam legem; Dilige fratrem tuum ut teipſum. Et ſi alii alios 15
comeditis, & mordetis, conſummatæ ſunt reliquiæ veſtrûm. Dico vobis; 16
In ſpiritu ambulate, & deſideria carnis veſtræ ne faciatis. Quia caro de- 17
ſiderat quod non vult Spiritus: & Spiritus deſiderat quod non vult caro:
& diſſentiunt inter ſe, ut non faciatis quæ volueritis. Quia qui Spiri- 18
tum ſequimini, exiviſtis à lege. Manifeſtum eſt opus carnis, ſcortatio, im- 19
puritas, luxuria,

ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ. ΚΕΦ. ΙΑ΄. ΙΒ΄.

Idololatria, *veneficium*, inimicitiæ, contentiones, æmulationes, iræ, rixæ, dissen-
20 Εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχο-
siones, sectæ, Invidiæ, homicidia, ebrietates, comessationes, & similia his:
21 στασίαι, αἱρέσεις, Φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις·
quæ prædico vobis, sicut & prædixi; Quoniam talia *agentes* regnum
ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προεῖπον, Ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν
Dei non *hæreditabunt*. *At* fructus Spiritûs est charitas, gaudium, pax,
22 Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη,
longanimitas, benignitas, bonitas, fides, Mansuetudo, continentia: Adversùs
23 μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, (ι) Πρᾳότης, ἐγκράτεια· κατὰ
hujusmodi non est lex. Qui autem Christi, carnem crucifixerunt cum
24 τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος. Οἱ δὲ τοῦ (κ) Χριστοῦ, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν
affectibus, & concupiscentiis. Si vivimus spiritu, spiritu & ambulemus.
25 τοῖς παθήμασι, καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. Εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν.
Non efficiamur inanis gloriæ cupidi, *alii alios* provocantes, *alii aliis* invidentes.
26 Μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.

CAP. VI. ϛ΄.

A Fratres, si & præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos spi-
1 Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευ-
rituales instruite hujusmodi in spiritu lenitatis, considerans teipsum, ne
ματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πρᾳότητος, σκοπῶν σεαυτόν, μὴ
& tu tenteris. *Alii aliorum* onera portate: & sic adimplebitis
2 καὶ σὺ πειρασθῇς. Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε· καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε
legem Christi. Si *enim videtur* quis esse aliquid, nihil *existens*, *seipsum animo*
3 τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. Εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι, μηδὲν ὤν, (α) ἑαυτὸν φρενα-
fallit. *At* opus suum probet unusquisque: & *tunc* in *seipsum* tantùm
4 πατᾷ. Τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος· καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον

gloriationem habebit, & non in *alterum*: Unusquisque enim *proprium* onus portabit.
τὸ καύχημα ἕξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· Ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει. 5
Communicet autem *institutus* *verbum* *instituenti*, in omnibus bonis.
Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι, ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς. 6
Ne *errate*: Deus non irridetur. *Quod* enim seminaverit homo, *hoc* &
Μὴ πλανᾶσθε· Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται. Ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ 7
metet. Quoniam *seminans* in carnem suam, de carne metet
θερίσει. Ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει 8
corruptionem: *At seminans* in spiritum, de spiritu metet vitam æter-
φθοράν. ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώ-
nam. *At pulchrum* facientes, non *segnescamus*: tempore enim *proprio* metemus
νιον. Τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες, μὴ (β) ἐκκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν 9
non *elanguentes*. *Nempè igitur* dum tempus habemus, operemur bonum ad
μὴ ἐκλυόμενοι. Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, (γ) ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς 10
omnes, maximè autem ad domesticos fidei. Videte *quàm longis* vobis
IB΄ πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως. Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν 11
literis scripsi meâ manu. Quicunque volunt *bonâ facie esse* in carne,
γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί. Ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, 12
hi cogunt vos circumcidi, tantùm ut *ne* *cruci* Christi per-
οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον (δ) ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ δι-
secutionē patiantur. Neque enim *circumcisi* *ipsi* legem custodiunt: sed
ώκωνται. Οὐδὲ γὰρ οἱ περιτεμνόμενοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν· ἀλλὰ 13
volunt vos circumcidi, ut in vestra carne glorientur. Mihi
(ε) θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται. Ἐμοὶ 14
autem absit gloriari, *si non* in cruce Domini nostri Jesu Christi,
δὲ μὴ γένοιτο (ζ) καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo. In enim Christo Jesu
δι᾽ οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, κἀγὼ (η) τῷ κόσμῳ. Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ 15
neque circumcisio aliquid valet, neque præputium, sed nova *creatio*.
οὔτε περιτομή (θ) τι ἰσχύει, οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις.

MS.A. (ι) Πραΰτης, (κ) Χριστοῦ Ἰησοῦ, ΚΕΦ. ϛ΄. MS. A. (α) φρεναπατᾷ ἑαυτόν. (β) ἐγκακῶμεν· (γ) ἐργαζόμεθα (δ) ἵνα τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ μὴ διώκονται. (ε) βούλονται ὑμᾶς (ζ) καυχήσασθαι, (η) κόσμῳ. (θ) τί ἐστιν,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 * ܦܘܠܚܢܐ ܕܦܬܟܪܐ. ܚܪܫܘܬܐ. ܒܥܠܕܒܒܘܬܐ. ܚܪܝܢܐ. ܚܣܡܐ. ܚܡܬܐ. ܥܨܝܢܘܬܐ. ܦܠܓܘܬܐ.
21 ܗܪܣܝܣ. * ܚܣܡܐ. ܩܛܠܐ. ܪܘܝܘܬܐ. ܙܡܪܐ. ܘܟܠ ܕܕܡܝܢ ܠܗܠܝܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܗܠܝܢ ܥܒܕܝܢ. ܐܝܟ
22 ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. ܐܦ ܗܫܐ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܠܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܝܪܬܝܢ. * ܦܐܪܐ ܕܝܢ
ܕܪܘܚܐ ܐܝܬܘܗܝ. ܚܘܒܐ. ܚܕܘܬܐ. ܫܠܡܐ. ܢܓܝܪܘܬ ܪܘܚܐ. ܒܣܝܡܘܬܐ. ܛܒܘܬܐ. ܗܝܡܢܘܬܐ.
23 * ܡܟܝܟܘܬܐ ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ. ܠܘܩܒܠ ܗܠܝܢ ܢܡܘܣܐ ܠܐ ܣܝܡ. * ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܡܫܝܚܐ ܐܢܘܢ.
24
25 ܒܣܪܗܘܢ ܙܩܦܘ ܥܡ ܟܠܗܘܢ ܚܫܘܗܝ ܘܪܓܝܓܬܗ. * ܢܚܐ ܗܟܝܠ ܒܪܘܚܐ. ܘܒܪܘܚܐ
26 ܢܗܠܟ. * ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܣܪܝܩܝ ܫܘܒܚܐ. ܕܡܒܣܪܝܢ ܚܕ ܠܚܕ ܘܚܣܡܝܢ ܚܕ ܒܚܕ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܘ *

1 * ܐܚܝ. ܐܢ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܢܬܩܕܡ ܒܣܟܠܘܬܐ. ܐܢܬܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܪܘܚ ܐܢܬܘܢ. ܐܬܩܢܘܗܝ
2 ܒܪܘܚܐ ܡܟܝܟܬܐ. ܘܗܘܘ ܙܗܝܪܝܢ ܕܠܡܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܬܢܣܘܢ. * ܘܚܕ ܡܘܒܠܗ ܕܚܕ
3 ܫܩܘܠܘ. ܘܗܟܢܐ ܡܫܠܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܡܘܣܗ ܕܡܫܝܚܐ. * ܐܢ ܐܢܫ ܓܝܪ ܣܒܪ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܕܡ
4 ܟܕ ܠܐ ܐܝܬܘܗܝ. ܢܦܫܗ ܡܛܥܐ. * ܐܠܐ ܐܢܫ ܥܒܕܗ ܢܗܘܐ ܒܚܝܪ. ܘܗܝܕܝܢ ܒܢܦܫܗ
5 ܢܗܘܐ ܫܘܒܗܪܗ. ܘܠܐ ܒܐܚܪܢܐ. * ܟܠܢܫ ܓܝܪ ܡܘܒܠܐ ܕܢܦܫܗ ܢܫܩܘܠ.
6 * ܢܫܬܘܬܦ ܕܝܢ ܗܘ ܕܫܡܥ ܡܠܬܐ ܠܗܘ ܡܢ ܕܡܫܡܥ ܠܗ. ܒܟܠܗܝܢ ܛܒܬܐ.

* ܨܦܪܐ ܕܐܪܒܥܐ ܕܚܫܐ * ܒ *

7 * ܠܐ ܬܛܥܘܢ. ܐܠܗܐ ܠܐ ܡܬܒܙܚ. * ܡܕܡ ܕܙܪܥ ܓܝܪ ܒܪܢܫܐ ܗܘ ܗܘ ܚܨܕ. ܡܢ ܕܒܒܣܪܗ
8 ܙܪܥ. ܡܢ ܒܣܪܐ ܚܒܠܐ ܗܘ ܚܨܕ. ܡܢ ܕܒܪܘܚ ܙܪܥ. ܡܢ ܪܘܚܐ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܚܨܕ.
9
10 * ܘܟܕ ܥܒܕܝܢ ܛܒܬܐ ܠܐ ܢܗܘܐ ܡܐܢܝܢ ܠܢ. ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܙܒܢܐ ܕܢܚܨܘܕ. ܘܠܐ ܠܐܝܢܢ ܠܢ. * ܗܫܐ
ܗܟܝܠ ܟܕ ܐܝܬ ܠܢ ܙܒܢܐ. ܢܥܒܕ ܛܒܬܐ ܠܘܬ ܟܠܢܫ. ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܠܘܬ ܒܢܝ ܒܝܬܐ
11
12 ܕܗܝܡܢܘܬܐ. * ܚܙܘ ܐܝܠܝܢ ܟܬܒܝܢ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܒܐܝܕܝ. * ܐܝܠܝܢ ܕܨܒܝܢ ܕܢܫܬܒܗܪܘܢ
ܒܒܣܪܐ. ܗܢܘܢ ܐܠܨܝܢ ܠܟܘܢ ܕܬܬܓܙܪܘܢ. ܕܡܛܠ ܙܩܝܦܗ ܕܡܫܝܚܐ ܠܐ ܢܬܪܕܦܘܢ.
13 * ܐܦܠܐ ܓܝܪ ܗܢܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܓܙܝܪܝܢ ܢܡܘܣܐ ܢܛܪܝܢ. ܐܠܐ ܨܒܝܢ ܕܬܬܓܙܪܘܢ.
14 ܕܒܒܣܪܟܘܢ ܢܫܬܒܗܪܘܢ. * ܠܝ ܕܝܢ ܠܐ ܢܗܘܐ ܠܝ ܕܐܫܬܒܗܪ. ܐܠܐ ܒܙܩܝܦܗ
15 ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܒܗ ܥܠܡܐ ܙܩܝܦ ܠܝ. ܘܐܢܐ ܙܩܝܦ ܐܢܐ ܠܥܠܡܐ. * ܠܐ ܓܝܪ
ܓܙܘܪܬܐ ܡܕܡ ܐܝܬܝܗ ܘܠܐ ܥܘܪܠܘܬܐ. ܐܠܐ ܒܪܝܬܐ ܚܕܬܐ.

Cultus idolorum, veneficium, inimicitia, 20
jurgium, æmulatio, ira, contumacia, dissidia,
sectæ, Invidia, homicidium, temulentia, 21
lasciva cantio, omniáque his similia: quæ
qui faciunt, ut jam prædixi vobis, & nunc
dico, regni Dei hæreditatem non sunt adepturi. Fructus autem Spiritûs sunt cha- 22
ritas, gaudium, pax, longanimitas, benignitas, bonitas, fides, Mansuetudo, patien- 23
tia. Adversùs hujusmodi lex posita non
est. Qui verò sunt Christi, carnem suam 24
crucifixerunt cum omnibus perpessionibus
ejus, ejusque desideriis. Vivamus ergò Spi- 25
ritu, & Spiritum sectemur. Nec simus ina- 26
nis gloriæ cupidi, alter alterum parvipenden-
tes, & alter alteri invidentes.

CAP. VI.

FRatres mei, si quis vestrûm præoccupa- 1
tus fuerit in delicto, vos qui spirituales estis,
instaurate eum spiritu mansueto, & cavete
ne & vos tentemini. Et portate onus al- 2
ter alterius, quoniam sic adimplebitis Legem
Christi. Nam si quis arbitratur se aliquid 3
esse, quum non sit, seipsum decipit. Sed 4
quisque opus suum probet, & tunc intra se-
ipsum erit gloriatio ejus, & non in alio.
Unusquisque enim suam ipsius sarcinam ba- 5
julabit. Communicet autem is qui audit 6
sermonem, ei qui sibi suggerit, in omnibus
bonis.

Matutinis feriæ IV. Passionis. 10.

Ne erretis, Deus non deluditur. Quicquid 7
enim seminat homo, idipsum demetit. Qui 8
seminat per carnem, de carne metit cor-
ruptionem: qui per Spiritum seminat, de
Spiritu vitam perennem metet. Quúmque 9
benefacimus, ne sit nobis tædio: erit enim
tempus quo metemus, neque nobis erit tæ-
dio. Nunc itaque dum tempus habemus, 10
operemur bona erga unumquemque, sed
maximè erga domesticos fidei. Videte quas 11
scripturas scripsi vobis propriis manibus.
Quotquot volunt gloriari in carne, hi co- 12
gunt vos circuncîdi, tantùm ne per crucem
Christi persecutionem patiantur. Nam 13
qui circunciduntur, ne ipsi quidem servant
legem, sed volunt vos circuncîdi, ut in ve-
stra carne glorientur. Mihi verò non con- 14
tingat gloriari nisi in cruce Domini Jesu
Christi, per quem mundus crucifixus est mi-
hi, & ego crucifixus sum mundo. Nihil 15
enim est circuncisio, neque præputium, sed
creatura nova.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 አጣዕዎ ፡ ሥራይ ፡ ጸልእ ፡ ትዝህርት ፡ ትዝውፋት ፡ ቅንአት ፡ መዐት ፡ ኑፋቄ ፡ ተቃሕ
21 ው፡=፦ ተሐምሞ ፡ ተቃትሎ ፡ ስታይ ፡ ስክረት ፡ ወዘአምሳሊሁ ፡ ለዝንቱ ፡ በከመ ፡ አቅደ
22 ምኩ ፡ ነጊሮተክሙ ፡ ዘዘንተ ፡ ይገብር ፡ ኢይሬኢ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር፡፡=፦ ወ
23 ፍሬሁሰ ፡ ለመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ተፋቅሮ ፡ ወፍሥሐ ፡ ወሰላም ፡ ትዕግስት ፡ ምጽዋት ፡ ኂሩ
24 ት ፡ ሃይማኖት፡=፦ የውሀት ፡ ሊዘምዎ ፡ አልቦ ፡ ዘይኄይስ ፡ እምዝ ፡ ሕግ፡፡=፦ ለሊየ
25 ሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ሰቀልዎ ፡ ሥጋሁ ፡ ምስለ ፡ ፍትወት ፡ ወምስለ ፡ ኃጢአት፡=፦ ወእመ
ሰ ፡ በመንፈስ ፡ ነሐዩ ፡ ዘመንፈስ ፡ ንግበር ፡=፦

Idololatria, veneficium, inimicitia, jactantia, murmuratio, æmulatio, ira, 20
schisma, & secta, Afflictio, cædes, potatus, ebrietas, & similia ejus- 21
modi: sicut prædixi vobis, qui hæc facit non videbit regnum Dei. Et fru- 22
ctus Spiritûs sancti est charitas, & gaudium, & pax, patientia, eleemo-
synæ, bonitas, fides, Mansuetudo, continentia: & non est melior quàm 23
hæc, lex. Qui Jesu Christi sunt, crucifixerunt carnem suam, cum concupi- 24
scentia & peccato. Et si in Spiritu vivimus, spiritualia faciamus. 25

Verſio VULGATA LATINA.

20 Idolorum ſervitus, veneficia, inimicitiæ, contentiones, æmulationes, iræ, rixæ, diſ-
21 ſenſiones, ſectæ, Invidiæ, homicidia, ebrietates, comeſſationes, & his ſimilia :
quæ prædico vobis, ſicut prædixi; Quoniam qui talia agunt, regnum Dei non con-
22 ſequentur. Fructus autem Spiritûs eſt : charitas, gaudium, pax, patientia, beni-
23 gnitas, bonitas, longanimitas, Manſuetudo, fides, modeſtia, continentia, caſtitas.
24 Adverſùs hujuſmodi non eſt lex. Qui autem ſunt Chriſti, carnem ſuam crucifi-
25 xerunt cum vitiis & concupiſcentiis. Si ſpiritu vivimus, ſpiritu & ambulemus.
26 Non efficiamur inanis gloriæ cupidi, invicèm provocantes, invicèm invidentes.

CAP. VI.

1 FRatres, & ſi præocupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos, qui ſpirituales
2 eſtis, hujuſmodi inſtruite in ſpiritu lenitatis, conſiderans te ipſum, ne & tu ten-
3 teris. Alter alterius onera portate, & ſic adimplebitis legèm Chriſti. Nam ſi
4 quis exiſtimat ſe aliquid eſſe, cùm nihil ſit, ipſe ſe ſeducit. Opus autem ſuum
probet unuſquiſque, & ſic in ſemetipſo tantùm gloriam habebit, & non in alte- 5
ro. Unuſquiſque enim onus ſuum portabit. Communicet autem, is qui cate- 6
chizatur verbo, ei qui ſe catechizat, in omnibus bonis. Nolite errare : Deus 7
non irridetur. Quæ enim ſeminaverit homo, hæc & metet. Quoniam qui ſemi- 8
nat in carne ſua, de carne & metet corruptionem : qui autem ſeminat in ſpiritu, de
ſpiritu metet vitam æternam. Bonum autem facientes, non deficiamus : tempore 9
enim ſuo metemus non deficientes. Ergò dum tempus habemus, operemur bo- 10
num ad omnes, maximè autem ad domeſticos fidei. Videte qualibus literis ſcri- 11
pſi vobis meâ manu. Quicunque enim volunt placere in carne, hi cogunt vos cir- 12
cumcidi, tantùm ut crucis Chriſti perſecutionem non patiantur. Neque enim qui 13
circumciduntur, legem cuſtodiunt : ſed volunt vos circumcìdi, ut in carne veſtra
glorientur. Mihi autem abſit gloriari, niſi in cruce Domini noſtri Jeſu Chriſti : 14
per quem mihi mundus crucifixus eſt, & ego mundo. In Chriſto enim Jeſu, 15
neque circumciſio aliquid valet, neque præputium, ſed nova creatura,

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* عبادة الاصنام * السحر * العداوات * المماحكات * المغايرات * المغاصب * المغايصات * الخصومات * 20
عصبيات الهوى * الحاسد * الافتاك * المساكر * الاغاني * ونظائر هذه * التي اتقدم فاقول لكم كما 21
سبقت * ان الذين يعملون مثل هذه ما يرثون ملك الله * قراءة السبت السابع والعشرين
بعد العنصرة * وثمر الروح * المحبة * الفرح * السلامة * طول المهل * الخيرية * الصلاح * 22
الامانة * الوداعة الحمية * فمثل هولاء ليست عليهم شريعة * الذين قد صلبوا للمسيح البشر 23 24
مع الالام والشهوات * ان عشنا بالروح فسنرتضي بالروح * لا نصيرن معجبين يستعدي 25 26
احدنا على الاخر * ويحسد بعضنا بعضا * الفصل السادس * ايها الاخوة ان اقتنص 1
انسان بهفوة ما * فانتم ايها الروحانيون * عدلوا مثل هذا بروح الوداعة * مترقبا ذاتك الا
عكس انت * قراءة الاربعا من الجمعة السادسة عشر * ليحمل بعضكم ثقل بعض 2
فهكذا تتممون شريعة المسيح * تم * السبت * وان يظن احدكم انه شي وهو لا شي * 3
فذاك يخدع عقله ذاته * فكل احد منكم فليختبر عمله * ويكون افتخاره على نفسه فقط * ولا 4
على اخر * لان كل احد سيحمل وسقه * ومتعلم الاقوال فليشارك من يعلمه في جميع خيراته * 5 6
* لا تضلوا * الله ما يخادع * الشي الذي يزرعه الانسان اياه سيحصد * لان من يزرع في بشريته 7 8
سيحصد من بشريته بلى * ومن يزرع في الروح سيحصد من الروح حياة دائمة * واذ عملنا 9
الخير فلا نكل ولا نضجر * فاننا سنحصده في وقته * اذا لا نتراخى * فاذ لنا اذا وقت 10
فلنعملن الخير مع الكل وخصوصا مع المختصين بالايمان * تم * الاحد الثاني والعشرون *
وايضا للاحد الذي قبل الصليب * اعرفوا اية كتابة كتبت اليكم بيدي * ان 11 12
جميع المؤثرين ان يصير لهم جاها بالبشر هولاء يضطهدونكم ان تختتنوا * لا لشي اخر الا
حتى لا يسعوا في الايقان بصليب المسيح فقط * لان ولا المختونون يحفظون الشريعة لكنهم * 13
يريدونكم انتم ان تختتنوا ليفتخروا ببشريتكم * اما انا فلا كان لي ان افتخر الا بصليب ربنا 14
يسوع المسيح * الذي به صلب العالم عندي * وصلبت انا عند العالم * لان في ديانة المسيح 15
يسوع * لن تقدر الختانة على شي ولا الغلفة * لكن البرية الجديدة تقدر *

Cultus idolorum, veneficium, inimicitiæ, contentiones, æmulationes, violentiæ, iræ, lites, factiones voluntariæ, 20
Invidia, cædes, ebrietates, cantiones, & his ſimilia: de quibus prædico vobis ſicut prædixi, quòd qui talia agunt, non erunt hæredes regni Dei. 21

Lectio ſabbathi vigeſimi ſeptimi poſt Pentecoſten.

At fructus Spiritus eſt charitas, gaudium, pax, longanimitas, benignitas, bonitas, fides, Manſuetudo, continentia. 22 *Non eſt lex ſuper hujuſmodi* homines, 23 *Qui crucifixerunt Chriſto carnem cum affectibus & concupiſcentiis.* 24 *Si Spiritu vixerimus, Spiritu oblectabimur.* 25 *Ne efficiamur glorii, alii aliis inſultantes, & alii aliis invidentes.* 26

CAP. VI.

O *Fratres, ſi quis venatione captus eſt in aliquo delicto, vos ô ſpirituales, dirigite talē cum ſpiritu manſuetudinis: obſervans temetipſum, ne tu tenteris.* 1

Lectio feriæ quartæ hebdomadis decimæ ſextæ.

Portet alter veſtrûm onus alterius : ſic enim perficietis legem Chriſti. Hucuſq; . Sabbatho. 2 *Et ſi quis veſtrûm exiſtimat aliquid ſe eſſe, cùm nihil ſit, hic ſuiipſius mentem fallit.* 3 *Unuſquiſque ergo veſtrûm opus ſuum probet, eritq; gloriatio ipſius ſuper ſemetipſum ſolùm, & non ſuper alium :* 4 *Nam unuſquiſque onus ſuum portabit.* 5 *Et qui diſcit ſermones, communicet ſe docenti omnia bona ſua.* 6 *Ne erretis; Deus non fallitur : rem enim quam ſeminat homo, eandem metet.* 7 *Nam qui ſeminat in carne ſua, metet ex carne ſua corruptionem : qui verò ſeminat in ſpiritu, metet ex ſpiritu vitam æternam.* 8 *Cùmque fecerimus bonum, ne torpeſcamus, nec pigeat nos : tempore enim ſuo metemus illud, ſi non elanguerimus.* 9 *Dum igitur ſuppetit nobis tempus, operemur bonum erga omnes, ac præſertim erga privatos in fide.* 10 Finis.

Dominicâ vigeſimâ ſecundâ. Itemque pro Dominica præcedente Crucem.

Agnoſcite quales epiſtolas ſcripſerim vobis mea manu. 11 *Omnes enim volentes honorem ſibi fieri in carne, ipſi perſequuntur vos ut circuncidamini: non aliam ob rem, niſi tantùm ne cum ſecuritate incedant in cruce Chriſti.* 12 *Nam neque circuncìſi legem ſervant : ſed volunt vos circuncidi, ut de veſtra carne glorientur.* 13 *Mihi verò non contingat gloriari, niſi in cruce Domini noſtri Jeſu Chriſti per quem crucifixus eſt apud me mundus, & crucifixus ego ſum apud mundum.* 14 *Nam in religione Chriſti Jeſu nihil poteſt circunciſio neque præputium, ſed nova creatura potens eſt.* 15

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

26 ወኢንኩን፡ ዝሁራነ፡ ወትትሐመሙ፡ በበይናቲክሙ፡ ወትትሐሠሡ፡ በበይናቲክሙ፡፡=፡

፮

1 አኀዊነ፡ ለእመቦ፡ ብእሲ፡ ዘስሕተ፡ አንትሙ፡ እለ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ አጽንዕዎ፡ ለዘ፡ ከማሁ፡
2 በመንፈስ፡ የውሀት፡ እንዘ፡ ትትዐቀቡ፡ ለርእስክሙ፡ ኢትስሐቱ፡፡=፡ ወጹሩ፡ ለቢጽክሙ፡ ዘ
3 ያከብዶ፡ ላዕሌሆሙ፡ ወቦቱ፡ ትፌጽሙ፡ ሕገ፡ ክርስቶስ፡=፡ ወአልቦ፡ ዘያስሕት፡ ርእሶ፡=፡
4 ወኵሉ፡ ያሜክር፡ ምግባሮ፡ በዘ፡ ይከውኖ፡ ምክሐ፡ ለርእሱ፡ ወአኮ፡ ለባዕድ፡=፡ እስመ፡ ኵ
5 ሉ፡ ጾሮ፡ ይጸውር፡=፡ ወይስምዖ፡ ንኡስ፡ ክርስቲያን፡ ሳዝ፡ ነገረ፡ ወይትመሀር፡ ገቢረ፡ ሠናይ፡፡=፡
6 ኢያስሕቱክሙ፡ አልቦ፡ ዘያስተአብዶ፡ ለእግዚአብሔር፡ ዘዘርአ፡ ሰብእ፡ የአርር፡=፡ ዘዘ
7 ርአ፡ ውስተ፡ ሥጋሁ፡ በሥጋሁ፡ የአርር፡ ሞተ፡ ወዘዘርአ፡ ውስተ፡ መንፈሱ፡ ለመንፈሱ፡ የአር
8 ር፡ ሕይወተ፡ ዘለዓለም፡፡=፡ ወኢንትሀከይ፡ ገቢረ፡ ሠናይ፡ እስመ፡ በዕድሜሁ፡ ነአርሮ፡
9 ለመጠኑ፡=፡ ብነ፡ ዕለተ፡ ንግበር፡ ሠናይ፡ ለኩሉ፡ ወፈድፋደሰ፡ ለሰብአ፡ ሃይማኖት፡=፡ ርእ
10 ዩ፡ ዘከመ፡ ጸሐፍኩ፡ ለክሙ፡ በእዴየ፡=፡ ወእለሰ፡ ይፈቅዱ፡ ያድልው፡ ለገጽ፡ እሙንቱ፡
11 ያገብሩክሙ፡ ትትገዘሩ፡ ዳእሙ፡ ከመ፡ ኢትትልው፡ መስቀሎ፡ ለክርስቶስ፡=፡ ወእለሂ፡
12 ተገዘሩ፡ ኢዐቀቡ፡ ሕገገ፡ ኦሪት፡ ዳእሙ፡ ይፈቅዱ፡ ሳክሙ፡ ትትገዘሩ፡ ከመ፡ በነፍስትክሙ፡
13 ትዜሀሩ፡=፡ ወሊተሰ፡ ሐሰ፡ ሊተ፡ ኢስከ፡ እዜሀር፡ ዘእንበለ፡ ዳእሙ፡ በመስቀሉ፡ ለእ
14 ግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ወበኀቤየሰ፡ ምዉት፡ ዓለም፡ አነሂ፡ ምዉት፡ በኀበ፡
15 ዓለም፡=፡ ተገዝሮሂ፡ ኢይበቍዕ፡ ወኢተገዝሮሂ፡ ኢያሰልጥ፡ ዘእንበለ፡ ሐዲስ፡
ፍጥረት፡፡=፡

Et non ſimus jactabundi, & affligentes inter vos, & diſputantes inter vos. 26

CAP. VI.

F*Ratres noſtri, ſi ſit homo qui erravit, vos qui Spiritum ſanctum* habetis, *firmate talem in Spiritu manſuetudinis, attendentes vobiſmet ipſis, ne erretis.* 1 *Et portate pro fratribus veſtris, quæ gravant ſuper eos, & in eo complebitis legem Chriſti.* 2 *Et nemo eſt qui fallit ſeipſum.* 3 *Et unuſquiſque probat opus ſuum, ut ſit gloria ſibiipſi, & non alteri.* 4 *Quia unuſquiſque onus ſuum portabit.* 5 *Et audiat junior Chriſtianus hunc ſermonem, & diſcat facere bonum.* 6 *Ne ſeducant vos, nemo eſt qui inſipientem reddat Deum: quicquid ſeminavit homo,* id *metet.* 7 *Qui ſeminavit in carne ſua, in carne ſua metet mortem: & qui ſeminavit in ſpiritu ſuo, pro ſpiritu ſuo metet vitam æternam.* 8 *Et ne pigremur facere bonum, quia in tempore ſuo metemus pro menſura:* 9 Dum *habemus tempus, benefici ſimus omnibus; & præcipuè hominibus fidei.* 10 *Videte quomodo ſcripſi vobis cum manu mea.* 11 *Et qui volunt ſimulare, illi cogunt vos circuncìdi : tantùm ut non adhæreatis cruci Chriſti.* 12 *Et qui circumciſi ſunt non ſervaverunt ritum legis, ſed volunt vos circuncìdi, ut in corporibus veſtris glorientur.* 13 *Et mihi, abſit mihi ut glorier, niſi ſolummodò in cruce Domini noſtri Jeſu Chriſti: & apud me mortuus eſt mundus, ego etiam mortuus* ſum *apud mundum.* 14 *Circumciſio non prodeſt, & incircumciſio non perficit, ſed nova creatura.* 15

Et quicunque *regulâ hâc ordinatè ambulaverint*, pax super illos & misericordia, &
16 Καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ (ι) στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ
super Israel Dei. *Cæterùm, molestias* mihi nemo *exhibeat*: Ego enim
17 ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ. Τοῦ λοιποῦ, κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ
stigmata Domini Jesu in corpore meo porto. Gratia Domini
18 στίγματα (κ) τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου

nostri Jesu Christi cum spiritu vestro, fratres. Amen.
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί. ἀμήν.
Ad Galatas scripta est à Roma.
(†) Πρὸς Γαλάτας ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης.

Ἐν στίχοις σζγ'.

MS. A. (ι) στοιχοῦσιν, (κ) τοῦ Ἰησοῦ (†) Πρὸς Γαλάτας.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܗܢܐ ܫܒܝܠܐ ܡܫܬܘܝܢ. ܢܗܘܐ ܥܠܝܗܘܢ ܫܠܡܐ ܘܪܚܡܐ. ܘܥܠ ܝܣܪܝܠ *
17 ܕܐܠܗܐ. * ܡܟܝܠ ܠܐ ܐܢܫ ܥܡܠܐ ܠܐ ܢܪܡܐ. ܐܢܐ ܓܝܪ ܫܘܡܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ
18 ܒܦܓܪܝ ܛܥܝܢ ܐܢܐ. * ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܥܡ ܪܘܚܟܘܢ ܐܚܝ ܐܡܝܢ.
* ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܓܠܛܝܐ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܪܗܘܡܝ.

Et ii qui hanc semitam sectantur, pax sit su- 16
per eos & misericordia, ac super Israel Dei.
Proinde nemo mihi laborem injiciat: ego 17
enim stigmata Domini nostri Jesu Christi in
corpore meo porto. Gratia Domini nostri 18
Jesu Christi cum spiritu vestro, fratres mei,
Amen.

Epistola ad Galatas quæ scripta est ab urbe Roma, FINIS.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 ወለዕለ ፡ ኵሎሙ ፡ ይገብሩ ፡ በዝንቱ ፡ ሕግ ፡ ሰላም ፡ ወሣህል ፡ ደበ ፡ እስራኤል ፡ ዘእ
17 ግዚአብሔር ፡፡=፡ እምይእዜ ፡ አልቦ ፡ ዘያንጥየኒ ፡ እንሰ ፡ ሕማሞ ፡ ለክርስቶስ ፡
18 እጸውር ፡ በሥጋየ ፡=፡ ጸጋሁ ፡ ለእግዚእ ፡ ሊየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ምስለ ፡ መንፈስክ
ሙ ፡ አሜን ፡፡=፡ ለሰበአ ፡ ገላትያ ፡፡=፡

Et super omnes facientes secundùm hanc regulam, pax sit, & misericordia 16
super Israelem Dei. Ex nunc nemo est qui molestiam mihi ferat, ego dolorem 17
Christi porto in corpore meo. Gratia Domini Jesu Christi cum Spiritu ve- 18
stro, Amen.

Ad Galatas.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ἘΦΕΣΙΟΥΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗΣ.

Α'. Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἐκλογῆς ἡμῶν καὶ εἰσαγωγῆς καὶ πληρώσεως.
Β'. Εὐχὴ περὶ γνώσεως τῶν ἐν Χριστῷ εἰσαχθέντων ἀγαθῶν εἰς ἡμᾶς.
Γ'. Περὶ τῆς ἐθνῶν καὶ Ἰουδαίων οἰκειώσεως πρὸς Θεὸν διὰ Χριστοῦ ἐπ' ἐλπίδι κατὰ χάριν.
Δ'. Περὶ τῆς δοθείσης αὐτῷ θείας Σοφίας, εἰς φωτισμὸν ἐθνῶν, καὶ ἔλεγχον δαιμονίων.
Ε'. Εὐχὴ ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας εἰς δύναμιν καὶ ἀγάπην Θεοῦ.
ς'. Παραίνεσις περὶ ἀγάπης ἑνωτικῆς, ἣ καὶ τὰ χαρίσματα διῄρηται πρὸς ὠφέλειαν κοινήν.
Ζ'. Περὶ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ποιούσης ἡμᾶς θεοειδεῖς.
Η'. Περὶ τοῦ ζῆν ἐπαξίως τοῦ ἁγιασμοῦ, ἔργοις τὴν κακίαν ἐλέγχοντας, μὴ λόγοις· πνεύματι
τῷ πληρουμένους διὰ ψαλμῶν, μὴ οἴνῳ.
Θ'. Διάταξις οἰκιακῶν καθηκόντων ἀρχομένοις καὶ ἄρχουσι κατὰ Χριστόν.
Ι'. Ἐν σχήματι ὁπλίσεως περὶ τῆς κατὰ Χριστὸν δυνάμεως.

AD EPHESIOS EPISTOLA PAULI.

(†) ΠΡΟΣ ἘΦΕΣΙΟΥΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ. ΚΕΦ. Α'.

CAP. I. α'.

PAULUS Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, Sanctis
1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, τοῖς ἁγίοις
existentibus in Epheso, & fidelibus in Christo Jesu: Gratia vobis &
2 (α) τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ, καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· Χάρις ὑμῖν καὶ
pax à Deo Patre nostro, & Domino Jesu Christo. Benedictus Deus &
3 εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ Α'
Pater Domini nostri Jesu Christi, *benedicens* nos in omni benedictione spiritu-
πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματι-
ali, in cœlestibus, Christo: Sicut elegit nos in ipso ante
4 κῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, (β) Χριστῷ· Καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς ἐν αὐτῷ πρὸ
constitutionem mundi, esse *nos sanctos* & *inculpatos* in conspectu ejus in charitate.
καταβολῆς κόσμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγάπῃ.
Præfiniens nos in filiorum adoptionē per Jesum Christum in *sese*, secundùm *bonum*
5 Προορίσας ἡμᾶς εἰς υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν, κατὰ τὴν εὐ-
affectum voluntatis suæ, In laudem gloriæ gratiæ suæ, in
6 δοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, Εἰς ἔπαινον δόξης τῆς χάριτος αὐτοῦ, (γ) ἐν
qua gratificavit nos in dilecto. In quo habemus redemptionem
7 ᾗ ἐχαρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπημένῳ. Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν
per sanguinem ejus, (remissionem peccatorum,) secundùm divi-
διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, (τὴν ἄφεσιν τῶν παραπτωμάτων,) κατὰ (δ) τὸν πλοῦ-
tias gratiæ ejus: Quæ *abundavit* in *nos* in omni sapientia &
τον τῆς χάριτος αὐτοῦ· Ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡμᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ 8
prudentia: Notum *faciens* nobis *mysterium* voluntatis suæ, secundùm
φρονήσει· Γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ, κατὰ τὴν 9
beneplacitum *suum*, quod proposuit in *se*: In dispensatione plenitudinis
εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ· (ε) Εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος 10
temporum, instaurare omnia in Christo, quæ & in cœ-
τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, (ζ) τά τε ἐν τοῖς οὐρα-
lis, & quæ in terra, in ipso. In quo etiam *electi* sumus, præ-
νοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐν αὐτῷ. Ἐν ᾧ καὶ (η) ἐκληρώθημεν, προ- 11
destinati secundùm propositum *ipsius* omnia *efficientis* secundùm consilium
ορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν
voluntatis suæ: *Ad* esse nos in laudem gloriæ ejus,
τοῦ θελήματος αὐτοῦ· Εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ, τοὺς 12
antè *sperantes* in Christo: In quo & vos *audientes* ver-
προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ· Ἐν ᾧ καὶ (θ) ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν λό- 13
bum veritatis, (Evangelium salutis vestræ,) in quo & creden-
γον τῆς ἀληθείας, (τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν,) ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαν-
tes signati estis Spiritu promissionis sancto:
τες ἐσφραγίσθητε τῷ Πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ·

MS. A. (†) ΠΡΟΣ ἘΦΕΣΙΟΥΣ. (α) πᾶσιν τοῖς (β) ἐν Χριστῷ· (γ) ἧς ἐχαρίτωσεν (δ) τὸ πλοῦτος τῆς χρηστότητος (ε) Κατὰ τὴν οἰκονομίαν (ζ) τὰ ἐν (η) ἐκλήθημεν, (θ) * ἡμεῖς

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܐܦܣܝܐ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ * * ܕܡܥܡܘܕܝܬܐ * ܐ *

1 * ܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܒܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܒܐܦܣܘܣ.
2 ܩܕܝܫܐ ܘܡܗܝܡܢܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ. ܘܛܝܒܘܬܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ.
3 ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܡܒܪܟ ܗܘ ܐܠܗܐ ܐܒܘܗܝ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܗܘ
4 ܕܒܪܟܢ ܒܟܠ ܒܘܪܟܢ ܕܪܘܚ ܒܫܡܝܐ ܒܡܫܝܚܐ. * ܐܝܟܢܐ ܕܓܒܢ ܒܗ ܡܢ ܩܕܡ
ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ. ܕܢܗܘܐ ܩܕܝܫܐ ܘܕܠܐ ܡܘܡ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܒܚܘܒܐ ܩܕܡ ܪܫܡܢ ܠܗ.
5 * ܘܣܡܢ ܠܒܢܝܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܐܝܟ ܕܨܒܐ ܒܨܒܝܢܗ. * ܕܢܫܬܒܚ ܫܘܒܚܐ
6 7 ܕܛܝܒܘܬܗ. ܗܝ ܕܐܫܦܥ ܥܠܝܢ ܒܚܒܝܒܗ. * ܕܒܗ ܐܝܬ ܠܢ ܦܘܪܩܢܐ. ܘܒܕܡܗ
8 ܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ. ܐܝܟ ܥܘܬܪܐ ܕܛܝܒܘܬܗ. * ܗܝ ܕܐܬܝܬܪܬ ܒܢ. ܒܟܠ ܚܟܡܐ ܘܒܟܠ
9 10 ܣܘܟܠ ܕܪܘܚ. * ܘܐܘܕܥܢ ܐܪܙܐ ܕܨܒܝܢܗ. ܗܘ ܕܩܕܡ ܗܘܐ ܨܒܐ ܕܢܥܒܕܝܘܗܝ ܒܗ * ܒܡܕܒܪܢܘܬܐ
11 ܕܫܘܠܡܗܘܢ ܕܙܒܢܐ. ܕܡܢ ܕܪܝܫ ܢܬܚܕܬ ܟܠ ܡܕܡ ܒܡܫܝܚܐ. ܕܒܫܡܝܐ ܘܕܒܐܪܥܐ. * ܘܒܗ
12 ܐܬܓܒܝܢ. ܐܝܟ ܕܩܕܡ ܪܫܡܢ. ܘܨܒܐ ܗܘ ܕܟܠ ܥܒܕ ܐܝܟ ܬܪܥܝܬܐ ܕܨܒܝܢܗ. * ܕܢܗܘܐ
13 ܚܢܢ ܗܠܝܢ ܕܩܕܡܝܢ ܣܒܪܢ ܒܡܫܝܚܐ ܠܬܫܒܘܚܬܐ ܕܐܝܩܪܗ. * ܕܒܗ ܐܦ ܐܢܬܘܢ
ܫܡܥܬܘܢ ܡܠܬܐ ܕܫܪܪܐ. ܕܐܝܬܝܗ ܣܒܪܬܐ ܕܚܝܝܟܘܢ. ܘܒܗ ܗܝܡܢܬܘܢ.
ܘܐܬܚܬܡܬܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܫܬܘܕܝ ܗܘܐ.

EPISTOLA AD *EPHESIOS*.

CAPUT I.

Baptismi.

PAulus Apostolus Jesu Christi per volun- 1
tatem Dei iis qui agunt Ephesi sanctis & fi-
delibus in Jesum Christum; Pax vobiscum 2
& gratia à Deo patre nostro, & à Domino
nostro Jesu Christo. Benedictus ille Deus 3
pater Domini nostri Jesu Christi, qui bene-
dixit nos omnibus benedictionibus spiritua-
libus in cœlo per Christum. Quemadmo- 4
dum præelegit nos in ipso ante mundi con-
stitutionem, ut essemus sancti & absque næ-
vo in conspectu ipsius, & per charitatem
præsignavit nos sibi. Et adoptavit nos in 5
filios per Jesum Christum, uti placuit volun-
tati ipsius. Ut celebretur laus gratiæ ejus, 6
quam effudit super nos per dilectum suum.
Per quem habemus redemptionem, & per 7
sanguinem ipsius remissionem peccatorum,
secundùm divitias gratiæ suæ, Quæ abun- 8
davit in nobis in omni sapientia, omnique
intellectu spirituali. Et patefecit nobis ar- 9
canum voluntatis suæ quod proposuerat exe-
qui in ipso, In dispensationem plenitudi- 10
nis temporum, ut omnia denuò renovaren-
tur in Christo, quæ in cœlo, & in terra sunt.
Et per eum electi sumus, sicut præsignavit 11
nos, & voluit ille qui omnia facit juxta de-
cretum voluntatis suæ: Ut simus nos, qui 12
priùs speravimus in Christo, in decus gloriæ
ipsius. In quo & vos audistis sermonem veri- 13
tatis, quod est Evangelium vestræ salutis, &
in quo credidistis & obsignati estis Spiritu
sanctitatis, qui promissus fuerat.

Verſio VULGATA LATINA.

16 Et quicunque hanc regulam ſecuti fuerint, pax ſuper illos, & miſericordia,
17 & ſuper Iſrael Dei. De cætero nemo mihi moleſtus ſit : ego enim ſtigmata
Domini Jeſu in corpore meo porto. Gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti, cum 18
ſpiritu veſtro, fratres. Amen.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 * وكافة الذين يرتضون بهذا القانون والترتيب فعليهم السلامة والرحمة * وعلى إسرائيل
17 خصيص الله * وفيما بعد لا يسبب لي احد اتعابا * فانني انا حامل في جسدي وسوم جراحات
18 يسوع المسيح * نعمة ربنا يسوع المسيح مع روحكم ايها الاخوة امين *

* تمت الرسالة * كتبت من مدينة رومية على يد تيطوس ولوقا *

* والسبح لرب المجد منور عقل الانسان * امين امين امين *

Et omnes qui canonem & ordinem hunc 16
approbant, pax erit ſuper eos & miſericordia, & ſuper Iſraelem proprietatem
Dei. De cætero nequis mihi moleſtias 17
exhibeat : ego enim in corpore meo porto
ſtigmata plagarum Jeſu Chriſti. Gra- 18
tia Domini noſtri Jeſu Chriſti ſit cum
ſpiritu veſtro ô fratres, Amen.

EPISTOLÆ FINIS.

Scripta fuit ab urbe Roma per Titum & Lucam.

Laus autem Domino gloriæ, illuminanti mentem humanam, Amen, amen, amen.

Epiſtola Beati PAULI *Apoſtoli ad* EPHESIOS.

Verſio VULGATA LATINA.

CAPUT I.

1 PAulus Apoſtolus Jeſu Chriſti per voluntatem Dei, omnibus Sanctis, qui ſunt
2 Epheſi, & fidelibus in Chriſto Jeſu. Gratia vobis & pax à Deo Patre noſtro, &
3 Domino Jeſu Chriſto. Benedictus Deus & Pater Domini noſtri Jeſu Chriſti,
4 qui benedixit nos in omni benedictione ſpirituali in cœleſtibus in Chriſto, Sicut elegit nos in ipſo ante mundi conſtitutionem, ut eſſemus ſancti & immaculati
5 in conſpectu ejus in charitate. Qui prædeſtinavit nos in adoptionem filiorum
6 per Jeſum Chriſtum in ipſum, ſecundùm propoſitum voluntatis ſuæ, In laudem
7 gloriæ gratiæ ſuæ, in qua gratificavit nos in dilecto filio ſuo. In quo habemus redemptionem per ſanguinem ejus, remiſſionem peccatorum, ſecundùm divitias gratiæ ejus, Quæ ſuperabundavit in nobis, in omni ſapientia & prudentia : 8
Ut notum faceret nobis ſacramentum voluntatis ſuæ, ſecundùm beneplacitum 9
ejus, quod propoſuit in eo, In diſpenſatione plenitudinis temporum, inſtaurare 10
omnia in Chriſto, quæ in cœlis, & quæ in terra ſunt, in ipſo : In quo etiam & 11
nos ſorte vocati ſumus, prædeſtinati ſecundùm propoſitum ejus, qui operatur omnia ſecundùm conſilium voluntatis ſuæ : Ut ſimus in laudem gloriæ ejus nos, qui an- 12
tè ſperavimus in Chriſto : In quo & vos, cùm audiſſetis verbum veritatis, 13
(Evangelium ſalutis veſtræ) in quo & credentes ſignati eſtis Spiritu promiſſionis ſancto,

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* رسالة القديس بولس الى اهل افسس * وهي خامسة في عدد الرسايل *

* الفصل الاول * قراءة الخميس من الجمعة السادسة عشر *

1 * من بولس رسول ايسوع المسيح بمشية الله * الى القديسين الذين بافسس والمومنين بايسوع
2 المسيح * نعمة لكم وسلامة من الله ابينا والرب يسوع المسيح * مبارك الاله وابو ربنا يسوع
3 المسيح * الذي باركنا بكل بركة روحانية بيسوع المسيح * في الخطوط السمايية * كما
4 اصطفانا به قبل انشاء العالم * لنكون قدامه قديسين ولا معايبين بمحبته * اذ تقدم
5 فميزنا للتبني له بيسوع المسيح * كما يخص بحسن مسيته * لمديح مجد نعمته * التي انعم بها
6 علينا بالمحبوب * الذي * قراءة الجمعة من الجمعة السادسة عشر *
7 8 * به نلنا الفدا بدمه وصفح الهفوات * كما يخص غناء نعمته * التي فضلت علينا بكل
9 حكمة وتمييز * اذ عرفنا سر مسيته كما يخص مسرته * ثم * التي سبق فنواها فيه *
10 * لتدبير كمال الازمان * ان يتم بالمسيح البرايا كلها * التي في السماوات * والتي على
11 الارض به * اذ يصير لها راسا * وبه حصل لنا نصيبا * اذ تقدم فامر بذلك لنا * كما يخص نية
12 13 الفاعل كل شي براي مسيته * لنكون لمديح مجده * نحن الذين سلف توكلنا على المسيح * الذي به
سمعتم انتم قول الحق بشان خلاصكم * الذي به ختمتم اذ امنتم بروح موعد القديسين *

Epiſtola Divi PAULI ad *EPHESIOS*:
Et eſt quinta in numero Epiſtolarum.

CAPUT PRIMUM.
Lectio feriæ quintæ hebdomadis decimæ ſextæ.

A *Paulo Apoſtolo Jeſu Chriſti per* 1
voluntatem Dei, ad ſanctos qui ſunt Epheſi, & credentes in Jeſum Chriſtum.
Gratia vobis et pax à Deo Patre noſtro, 2
& Domino Jeſu Chriſto. Benedict⁹ Deus 3
ac Pater Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui benedixit nobis omni benedictione ſpirituali per Jeſum Chriſtum in ſortibus
cœleſtibus : Sicut elegit nos per ipſum 4
ante conditum mundum, ut eſſemus coram ipſo ſancti & inculpati, per charitatem ipſius : Præſegregans nos in ado- 5
ptionem ſibi per Jeſum Chriſtum, ſecundùm placitum voluntatis ſuæ : Ad lau- 6
dem gloriæ gratiæ ſuæ quam in nos contulit per dilectum illum.

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis 16æ.

Per quem conſecuti ſum⁹ redemptionem, 7
per ſanguinem ipſius, & veniam delictorum, ſecundùm divitias gratiæ ipſi-
us, Quæ ſuperabundavit ſuper nos omni 8
cum ſapientia & prudentia. Significato 9
nobis myſterio voluntatis ſuæ juxta beneplacitum ſuum, Hactenus. *quod ante propoſuerat in ipſo. Ad adminiſtrati-* 10
onem perfectionis temporum: ut ſcilicet perficeret in Chriſto creaturas omnes quæ in cœlis, & quæ ſuper terram ſunt
in ipſo : Quippe qui fiat caput illarum. 11
Et per eum adepti ſumus ſortem, quandoquidem hoc præjuſſerat in gratiam noſtram, ſecundùm propoſitum ejus qui omnia facit ex conſilio voluntatis ſuæ.
Ut ſimus ad laudem gloriæ ipſius nos 12
quorum præceſſit fiducia in Chriſto. Per 13
quem vos audiſtis ſermonem veritatis, annuntiationem ſalutis veſtræ : in quo obſignati eſtis, credentes Spiritui promiſſionis ſanctorum :

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

◆ ◆ ◆

ለሰብአ፡ ኤፌሶን፡ ወተጽሕፈ፡ እንዘ፡ ሀሎ፡ ብሔረ፡ ሮሜ፡=፥
በሆሳዕና፡ ምንባብ፡=፥

1 ጳውሎስ፡ ሐዋርያሁ፡ ለኢየሱስ፤ ክርስቶስ፡ በፈቃደ፡ እግዚአብሔር፡ ለቅዱሳን፡ እለ፡
2 ኤፌሶን፡ ወምእመናን፡ ለኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡=፥ ሰላም፡ ለክሙ፡ ወጸጋ፡ እግዚአብሔ
3 ር፡ አቡነ፡ ወእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡=፥ ይትባረክ፡ እግዚአብሔር፡
አቡሁ፡ ለእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ዘባረከነ፡ በኵሉ፡ በረከተ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡
4 በዘ፡ ሰማያት፡ በክርስቶስ፡ ኢየሱስ፡=፥ በከመ፡ ኀረየነ፡ ሎቱ፡ እምቅድመ፡ ይትፈጠ
5 ር፡ ዓለም፡ ከመ፡ ይረስየነ፡ ቅዱሳነ፡ ወንጹሓነ፡ ለቅድሜሁ፡ በተፋቅሮ፡=፥ ሠርዐነ፡
6 ትርሲተ፡ ወልዱ፡ በእንተ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ሎቱ፡ በሥርዐተ፡ ፈቃዱ፡፡=፥ ለክብር፡
7 ወለስብሐት፡ በጸጋሁ፡ ዘጸገወነ፡ በወልዱ፡ ፍቁሩ፡=፥ ዘበእንቲአሁ፡ ረከብነ፡ መድኀኒ
8 ተነ፡ ወተኀድገ፡ ለነ፡ ኀጢአትነ፡ በደሙ፡ በከመ፡ ብዕለ፡ ጸጋሁ፡=፥ ዘአፈድፈደ፡ ላ
9 ዕሌነ፡ በኵሉ፡ ጥበብ፡ ወምክር፡=፥ አርአየነ፡ ምክረ፡ ፈቃዱ፡ በከመ፡ ሠምረቱ፡፡
10 ወዘሠርዐ፡ በእንቲአሁ፡=፥ ወዐቀመ፡ በዘ፡ ይበጽሕ፡ ዕድሜሁ፡ ወአርአሶ፡ ለዕለ፡ ኵ
11 ሉ፡ ለክርስቶስ፡ ለዘ፡ በሰማያት፡ ወለዘ፡ በምድር፡ ሎቱ፡=፥ ወከፈለነ፡ በዘ፡ ሠርዐነ፡
12 እግዚአብሔር፡ ወረድአነ፡ በኵሉ፡ በሥምረተ፡ ፈቃዱ፡=፥ ከመ፡ የሀበነ፡ ምክረ፡ ወስ
13 ብሐተ፡ ለእለ፡ ተወከልነ፡ በክርስቶስ፡ ኢየሱስ፡=፥ ወአንትሙኒ፡ ሰሚዐክሙ፡ ቃለ፡
ጽድቅ፡ ትምህርተ፡ ሕይወትክሙ፡ ወአመንክሙ፡ ወአዐተብክሙ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡፡
ዘአሰፈወ፡==፥

Ad EPHESIOS : & ſcripta fuit cum eſſet *in* civitate Romæ.

Dominicâ Hoſanæ, lectio.

CAPUT I.

P*Aulus Apoſtolus Jeſu Chriſti in voluntate Dei Sanctis qui ſunt Epheſi, &* 1
fidelibus Jeſu Chriſti. Pax vobis & gratia Dei patris noſtri, & Domini no- 2
ſtri Jeſu Chriſti. Benedictus eſt Deus pater Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui
benedixit nobis in omni benedictione Spiritûs ſancti, quæ in cœlis in Chriſto 3
Jeſu. Sicut elegit nos ad eum antequam crearetur mundus, ut conſtitueret 4
nos ſanctos & puros coram eo in charitate. Prædeſtinavit nos in adoptionem 5
filiorum ſuorum per Jeſum Chriſtum, ſibi, in decreto voluntatis ſuæ, In ho- 6
norem & gloriam, in dono ſuo quod donavit nobis in filio ſuo dilecto. Per 7
quem invenimus redemptionem noſtram, & remiſſa ſunt nobis peccata no-
ſtra, in ſanguine ejus, ſecundùm divitias gratiæ ejus, Quam abundare fecit 8
ſupra nos, in omni ſapientia & conſilio, Manifeſtare nobis conſilium voluntatis 9
ſuæ ſecundùm beneplacitum ſuum, & quod decrevit de illo. Et ſtabilivit, in 10
futuro tempore præſtituto ſuo, & præfecit ſupra omnia, Chriſtum, quæ in cœlis
& quæ in terra, apud eum. Et partivit nobis de iis quæ deſtinavit nobis De- 11
us, & adjuvit nos in omnibus per beneplacitum voluntatis ſuæ : Ut daret 12
nobis conſilium & gloriam, qui ſperavimus in Chriſto Jeſu. Et vos quum au- 13
diviſſetis ſermonem veritatis, doctrinam ſalutis veſtræ, & credidiſtis, tum obſignavit vos in Spiritu ſancto quem promiſit:

Qui est *arrhabo* hæreditatis nostræ, in redemptionem *assertio-*
14 (ι) Ὅς ἐστιν ἀῤῥαβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσε-
nis, in laudem gloriæ ipsius. *Propter hoc* & ego audiens *illam circa vos*
15 ως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο κἀγὼ ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς Β'
fidem in Domino Jesu, & dilectionem in omnes Sanctos,
πίστιν ἐν τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ, (κ) καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,
Non cesso gratias agens pro vobis, memoriam vestri faciens in ora-
16 Οὐ παύομαι εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, (λ) μνείαν ὑμῶν ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσ-
tionibus meis: Ut Deus Domini nostri Jesu Christi, pater glo-
17 ευχῶν μου· Ἵνα ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δό-
riæ, det vobis spiritum sapientiæ & revelationis, in agnitione ejus: Illu-
18 ξης, δώῃ ὑμῖν πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως, ἐν ἐπιγνώσει αὐτοῦ· Πεφω-
minatos oculos *mentis vestræ, ad sciendum vos* quæ *est*
τισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς (μ) τῆς διανοίας ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν
spes vocationis ejus, & quæ divitiæ gloriæ hæreditatis
ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως (ν) αὐτοῦ, καὶ τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας
ejus in Sanctis: Et quæ *excellens* magnitudo virtutis ejus
19 αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις· Καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ
in nos *credentes* secundùm operationem potentiæ virtutis ejus:
εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ·
Quam operatus est in Christo, suscitans illum *ex* mortuis: & *colloca-*
20 Ἣν (ξ) ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· καὶ (ο) ἐκάθι-
vit in dextera sua in cœlestibus, Supra omnem principatum, & po-
21 σεν ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, Ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς, καὶ ἐξ-
testatem, & virtutem, & dominationem, & omne nomen *nominatum*
ουσίας, καὶ δυνάμεως, καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀνόματος ὀνομαζομένου
non solùm in seculo hoc, sed etiam in futuro. Et omnia sub-
22 οὐ μόνον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι. Καὶ πάντα ὑπ-
jecit sub *pedes* ejus: Et ipsum dedit caput *super omnia* Ec-
έταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκ-
clesiæ: Quæ est corpus ipsius, plenitudo omnia in omnibus *adimplentis*.
23 κλησίᾳ· Ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα (π) τοῦ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου.

CAP. II. β'.

Et vos *existentes mortuos* delictis, & peccatis, In
Γ' Καὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι, καὶ ταῖς (α) ἁμαρτίαις, Ἐν 1
quibus aliquando ambulâstis secundùm seculum mundi hujus, secundùm prin- 2
αἷς ποτε περιεπατήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κόσμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρ-
cipem potestatis aëris, spiritûs nunc *efficientis* in *fili-*
χοντα τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱ-
is insuasibilitatis: In quibus & nos omnes conversati sumus aliquando, in
οῖς τῆς ἀπειθείας· Ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες ἀνεστράφημέν ποτε, ἐν 3
desideriis carnis nostræ, facientes *voluntates* carnis &
ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν, ποιοῦντες τὰ θελήματα τῆς σαρκὸς καὶ τῶν
cogitationum: & eramus *nati* naturâ iræ, sicut & cæteri. *At* De-
διανοιῶν· καὶ (β) ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποί. Ὁ δὲ Θε- 4
us dives *existens* in misericordia, propter *multam* charitatem suam *quam* dile-
ὸς πλούσιος ὢν ἐν ἐλέει, διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην αὐτοῦ ἣν ἠγάπη-
xit nos, Et *existentes nos mortuos offensis* convivificavit
σεν ἡμᾶς, Καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς τοῖς παραπτώμασι συνεζωοποίησε τῷ 5
Christo: (gratiâ estis *servati*:) Et conresuscitavit, & consedere fecit in
Χριστῷ· (χάριτί ἐστε σεσωσμένοι·) Καὶ συνήγειρε, καὶ συνεκάθισεν ἐν 6
supercœlestibus in Christo Jesu, Ut ostenderet in seculis
τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, Ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς αἰῶσι τοῖς 7
supervenientibus *eminentes* divitias gratiæ suæ in bonitate
ἐπερχομένοις (γ) τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον τῆς χάριτος αὐτοῦ ἐν χρηστότητι
super nos, in Christo Jesu: *Nam* gratiâ estis *servati* per fidem:
ἐφ' ἡμᾶς, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· Τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ τῆς πίστεως· 8
(& hoc non ex vobis: Dei donum:) Non ex operibus, ut ne quis glorietur.
(καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν· Θεοῦ τὸ δῶρον·) Οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή τις καυχήσηται. 9
Ipsius enim sumus factura, creati in Christo Jesu in operibus bonis, quæ
Αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποίημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς 10
præparavit Deus, ut in illis ambulemus.
προητοίμασεν ὁ Θεὸς, ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν.

MS. A. (ι) Ὅ ἐστιν (κ) καὶ τὴν * εἰς πάντας (λ) μνείαν ποιούμενος (μ) τῆς καρδίας ὑμῶν, (ν) αὐτοῦ, τίς (ξ) ἐνήργηκεν (ο) καθίσας αὐτὸν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ (π) τοῦ τὰ πάντα
Κεφ. β'. MS. A. (α) ἁμαρτίαις αὐτῶν, Ἐν (β) ἦμεν φ····· ··κνα ὀργῆς (γ) τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܪܗܒܘܢܐ ܕܝܪܬܘܬܢ. ܠܦܘܪܩܢܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܐܬܚܝܝܘ. ܘܠܬܫܒܘܚܬܐ ܕܐܝܩܪܗ. *
*ܕܒܬܪ ܩܝܡܬܐ *ܒ*
15 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܐܢܐ ܗܐ ܡܢ ܕܫܡܥܬ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܕܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܚܘܒܟܘܢ ܕܠܘܬ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ. *
16 ܠܐ ܫܠܝܬ ܠܡܘܕܝܘ ܥܠܝܟܘܢ ܘܠܡܥܗܕܘ ܠܟܘܢ ܒܨܠܘܬܝ. *
17 ܕܐܠܗܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܐܒܐ ܕܫܘܒܚܐ. ܢܬܠ ܠܟܘܢ ܪܘܚܐ ܕܚܟܡܬܐ ܘܕܓܠܝܢܐ ܒܝܕܥܬܗ. *
18 ܘܢܢܗܪܢ ܥܝܢܐ ܕܠܒܘܬܟܘܢ. ܕܬܕܥܘܢ ܡܢܘ ܣܒܪܐ ܕܩܪܝܢܗ. ܘܡܢܘ ܥܘܬܪܐ ܕܫܘܒܚܐ ܕܝܪܬܘܬܗ ܒܩܕܝܫܐ. *
19 ܘܡܢܘ ܪܒܘܬܐ ܕܚܝܠܗ ܒܢ ܒܗܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ. ܐܝܟ ܡܥܒܕܢܘܬܐ ܕܬܘܩܦܐ ܕܚܝܠܗ. *
20 ܕܣܥܪ ܒܡܫܝܚܐ. ܘܐܩܝܡܗ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܐܘܬܒܗ ܒܝܡܝܢܗ ܒܫܡܝܐ. *
21 ܠܥܠ ܡܢ ܟܠ ܪܝܫܘܬܐ ܘܫܘܠܛܢܐ ܘܚܝܠܐ ܘܡܪܘܬܐ. ܘܠܥܠ ܡܢ ܟܠ ܫܡ ܕܡܬܩܪܐ. ܠܐ ܒܥܠܡܐ ܗܢܐ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܐܦ ܒܥܬܝܕ. *
22 ܘܟܠ ܫܥܒܕ ܬܚܝܬ ܪܓܠܘܗܝ. ܘܠܗ ܝܗܒ ܕܢܗܘܐ ܪܫܐ ܠܥܠ ܡܢ ܟܠ ܠܥܕܬܐ. *
23 ܕܗܝ ܐܝܬܝܗ ܦܓܪܗ. ܘܫܘܡܠܝܐ ܕܗܘ ܕܟܠ ܒܟܠ ܡܫܡܠܐ.
ܒ ܩܦܠܐܘܢ *

1 ܘܐܦ ܠܟܘܢ ܕܗܘܝܬܘܢ ܡܝܬܝܢ ܒܣܟܠܘܬܟܘܢ ܘܒܚܛܗܝܟܘܢ: *
2 ܗܠܝܢ ܕܗܠܟܬܘܢ ܒܗܝܢ ܡܢ ܩܕܝܡ ܐܝܟ ܥܠܡܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ: ܘܐܝܟ ܨܒܝܢܗ ܕܫܠܝܛܐ ܕܫܘܠܛܢܐ ܕܐܐܪ. ܘܗܘ ܪܘܚܐ ܗܘ ܕܡܫܬܡܠܝ ܒܒܢܝ ܠܐ ܡܬܛܦܝܣܢܘܬܐ. *
3 ܐܦ ܚܢܢ ܟܠܢ ܒܗܠܝܢ ܥܒܕܐ ܗܘܝܢ ܡܢ ܩܕܝܡ ܒܪܓܝܓܬܗ ܕܒܣܪܢ. ܘܥܒܕܝܢ ܗܘܝܢ ܨܒܝܢܗ ܕܒܣܪܢ ܘܕܬܪܥܝܬܢ. ܘܗܘܝܢ ܒܢܝ ܪܘܓܙܐ ܟܝܢܐܝܬ ܐܝܟ ܫܪܟܐ. *
*ܒܚܡܫܐ ܕܫܠܝܐ *ܓ*
4 ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܕܥܬܝܪ ܒܪܚܡܘܗܝ. ܡܛܠ ܚܘܒܗ ܣܓܝܐܐ ܕܐܚܒܢ. *
5 ܟܕ ܡܝܬܝܢ ܗܘܝܢ ܒܚܛܗܝܢ. ܐܚܝܢ ܥܡ ܡܫܝܚܐ. ܘܒܛܝܒܘܬܗ ܗܘ ܦܪܩܢ. *
6 ܘܐܩܝܡܢ ܥܡܗ. ܘܐܘܬܒܢ ܥܡܗ ܒܫܡܝܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. *
7 ܕܢܚܘܐ ܠܥܠܡܐ ܕܐܬܝܢ. ܪܒܘܬܐ ܕܥܘܬܪܐ ܕܛܝܒܘܬܗ. ܘܒܣܝܡܘܬܗ ܕܥܠܝܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. *
8 ܒܛܝܒܘܬܗ ܓܝܪ ܗܘ ܦܪܝܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܗܕܐ ܠܐ ܗܘܬ ܡܢܟܘܢ. ܐܠܐ ܕܐܠܗܐ ܗܝ ܡܘܗܒܬܐ. *
9 ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܒܕܐ. ܕܠܐ ܐܢܫ ܢܫܬܒܗܪ. *
10 ܕܝܠܗ ܓܝܪ ܚܢܢ ܒܪܝܬܐ. ܗܢܘܢ ܕܐܬܒܪܝܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܠܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܗܠܝܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܛܝܒ ܐܠܗܐ ܕܒܗܝܢ ܢܗܠܟ.

Qui quidem est arrhabo hæreditatis nostræ, 14
in redemptionem eorum qui servantur, &
in laudem gloriæ illius.

Post Resurrectionem. 2.

Propterea & ego ecce postquam audissem 15
fidem vestram quæ est in Domino nostro Jesu Christo, & charitatem vestram erga omnes Sanctos: Non desino gratias agere 16
pro vobis, & mentionem vestri facere in
precationibus meis: Ut Deus Domini no- 17
stri Jesu Christi pater gloriæ, det vobis Spiritum sapientiæ & revelationis per agniti-
onem sui: Et illuminentur oculi cordium 18
vestrorum, ut sciatis quæ sit spes vocationis
ejus, & quæ opulentia gloriæ hæreditatis
illius in Sanctis: Et quæ sit hæreditas vir- 19
tutis illius in nos, qui credimus secundùm
efficaciam roboris virtutis ipsius, Quam 20
edidit in Christo; quum excitavit eum à
mortuis, & sedere fecit à dextera sua in cœ-
lis, Supra omnes principatus, & potesta- 21
tes, & virtutes, & dominationes, & supra
omne nomen quod nominatur, non solùm in
hoc seculo, sed etiam in futuro. Ac sub- 22
jecit omnia sub pedes ejus, eumque qui est
supra omnia, dedit caput Ecclesiæ; Quæ 23
est corpus illius, & complementum ejus
qui omnia in omnibus adimplet:

CAP. II.

ETiam vos qui eratis mortui in flagitiis 1
ac delictis illis vestris, In quibus quon- 2
dam ambulaveratis, secundùm mundanam
vanitatem seculi hujus, & juxta voluntatem
principis potestatis aëris, *nempe* spiritûs il-
lius qui grassatur in filios immorigeros. Per 3
opera illa in quibus nos quoque versati
sumus antea per concupiscentias carnis no-
stræ; & exquebamur voluntatem carnis no-
stræ, nostrique sensûs, & eramus planè filii
iræ, ut cæteri.

Feriâ V. quietis. 3.

Deus autem qui dives est in miserationi- 4
bus suis, propter multam charitatem suam
quâ dilexit nos, Quum essemus mortui 5
per peccata nostra, vivificavit nos cum
Christo, & gratia sua redemit nos: & ex-
citavit nos unà cum eo, Nosque sedere fe- 6
cit cum eo in cœlis, per Jesum Christum:
Ut ostenderet seculis venturis magnificen- 7
tiam divitiarum gratiæ suæ, & benignitatem
suam quæ fuit super nos per Jesum Chri-
stum. Siquidem gratiâ illius redempti su- 8
mus per fidem: idque non ex vobis, sed do-
num Dei est; Non ex operibus, ne quis 9
glorietur. Nam sumus creatura illius, qui 10
creati sumus in Jesu Christo ad opera illa
bona, quæ olim præparavit Deus, ut in eis
ambularemus.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 ዘውእቱ ፡ አረቦን ፡ ርስትነ ፡ ወመድኅኒተ ፡ ሕይወትነ ፡ በክብረ ፡ ስብሐቲሁ ።
በመስቀል ፡ ዘጾም ፡ ምንባብ ።
15 ወበእንተዝ ፡ አነሂ ፡ ሰሚዕየ ፡ ሀይማኖትክሙ ፡ በእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ወዘኵ
16 ሎ ፡ ዘእግዚእነ ፡ ቅዱሳኒሁ ፡ ወተፈቅርዎሙ ። ኢያንተግ ፡ አአኵቶ ፡ በእንቲአክሙ ፡
17 በጸሎትየ ። ከመ ፡ እምላኩ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ አበ ፡ ስብሐት ፡ የሀ
18 ብክሙ ፡ መንፈሰ ፡ ጥበብ ። ወይክሥት ፡ ለክሙ ፡ ትእምርቶ ። ወያበርህ ፡ አዕይንተ ፡
ልብክሙ ፡ ወተአምሩ ፡ ምንት ፡ ውእቱ ፡ ተስፋሁ ፡ ለጸዋዔክሙ ። ወምንት ፡ ብዕለ ፡ ስብሐተ ፡
ርስቱ ፡ ለቅዱሳን ።

Qui est arrabo hæreditatis nostræ, & redemptio vitæ nostræ, in honore gloriæ suæ. 14

In cruce jejunii, lectio.

Et propterea ego etiam quum audivissem fidem vestram in Domino nostro Jesu 15
Christo, & quòd omnes Domini nostri Sanctos etiam diligitis: Non cessabam gra- 16
tias agere pro vobis in precibus meis. Ut Deus Domini nostri Jesu Christi, 17
Pater gloriæ det vobis spiritum sapientiæ, & aperiat vobis cognitionem ejus: Et 18
illuminet oculos cordis vestri, & ut cognoscatis quæ sit spes vocationis vestræ,
& quæ sint divitiæ gloriæ hæreditatis Sanctorum.

Verſio VULGATA LATINA.

14 Qui eſt pignus hæreditatis noſtræ, in redemptionem acquiſitionis, in laudem
15 gloriæ ipſius. Propterea & ego audiens fidem veſtram, quæ eſt in Domino Je-
16 ſu, & dilectionem in omnes Sanctos, Non ceſſo gratias agens pro vobis, me-
17 moriam veſtrì faciens in orationibus meis : Ut Deus Domini noſtri Jeſu Chriſti,
18 pater gloriæ, det vobis ſpiritum ſapientiæ & revelationis, in agnitione ejus ; Il-
luminatos oculos cordis veſtri, ut ſciatis quæ ſit ſpes vocationis ejus, & quæ
19 divitiæ gloriæ hæreditatis ejus in Sanctis, Et quæ ſit ſupereminens magnitudo
virtutis ejus in nos, qui credimus ſecundùm operationem potentiæ virtutis ejus,
20 Quam operatus eſt in Chriſto, ſuſcitans illum à mortuis, & conſtituens ad dex-
21 teram ſuam in cœleſtibus, Supra omnem principatum, & poteſtatem, & vir-
tutem, & dominationem, & omne nomen, quod nominatur non ſolùm in hoc
22 ſeculo, ſed etiam in futuro. Et omnia ſubjecit ſub pedibus ejus : & ipſum de-
23 dit caput ſupra omnem Eccleſiam, Quæ eſt corpus ipſius, & plenitudo ejus,
qui omnia in omnibus adimpletur.

CAP. II.

1 ET vos, cùm eſſetis mortui delictis & peccatis veſtris, In quibus aliquando 2
ambulâſtis ſecundùm ſeculum mundi hujus, ſecundùm principem poteſtatis aë-
ris hujus, ſpiritûs, qui nunc operatur in filios diffidentiæ, In quibus & nos 3
omnes aliquando converſati ſumus in deſideriis carnis noſtræ, facientes volun-
tatem carnis & cogitationum, & eramus naturâ filii iræ, ſicut & cæteri :
Deus autem, qui dives eſt in miſericordia, propter nimiam charitatem ſuam, quâ 4
dilexit nos, Et cùm eſſemus mortui peccatis, convivificavit nos in Chriſto, 5
(cujus gratiâ eſtis ſalvati,) Et conreſuſcitavit, & conſedere fecit in cœleſtibus 6
in Chriſto Jeſu : Ut oſtenderet in ſeculis ſupervenientibus abundantes diviti- 7
as gratiæ ſuæ in bonitate ſuper nos in Chriſto Jeſu. Gratiâ enim eſtis ſalvati 8
per fidem: & hoc non ex vobis, Dei enim donum eſt : non ex operibus, ut ne- 9
quis glorietur. Ipſius enim ſumus factura, creati in Chriſto Jeſu in operibus bo- 10
nis, quæ præparavit Deus ut in illis ambulemus.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* الذي هو رهبون موريثنا لافتداء الاستصناع لمديح مجده * * قراءة السبت الثامن 14
والعشرين بعد العنصرة * * من اجل هذا اذ سمعت انا الامانة المختصة بكم بيسوع المسيح 15
وحبكم جماعة القديسين * لست اكف شاكرا عنكم صانعا في صلواتي ذكركم * 16
* ليعطيكم الاله ربنا يسوع المسيح ابو المجد. روح حكمة واستعلان. تم. بمعرفته * منار 17 18
اعين قلوبكم. لتعلموا ما هو رجاء دعوته. وما هو غناء مجد موريثه في القديسين * وما هو 19
افراط جسامة قوته فينا المومنين المختصة بفعل عز قوته * التي فعلها بالمسيح الذي اقامه 20
من الموتى واجلسه في يمينه في السمائيات * فوق سمو كل رياسة وسلطان. وقوة وربوبية * 21
وكل اسم مسمى لا في هذا الدهر فقط. بل وفي الدهر المنتظر *
* قراءة الاثنين السابع عشر بعد العنصرة * * يا اخوة ان الله اخضع كل شي 22
تحت قدمي ابنه. ومنحه راسا فوق الكل. للكنيسة * التي هي جسده الذي هو كمال. المكمل 23
كل الاشياء في الكل. تم * * الفصل الثاني * * فانتم اذ كنتم موتى 1
بالهفوات والخطايا * التي تصرفتم فيها وقتا ما في هذا العالم. فيما يخص برييس سلطان 2
هواء الروح الفاعل الان في بني المعصية * الهفوات التي تصرفنا فيها كلنا وقتا ما في شهوات 3
بشريتنا. عاملين مشيات البشر وباذهاننا. وكنا بالطبع اولاد رجز كالباقيين. تم *
* الاحد الثالث والعشرون بعد العنصرة * * فاما الله اذ لم يزل غنيا 4
بالرحمة. فمن اجل محبته الجزيلة. التي احبنا * وكنا موتى بالهفوات احيانا بالمسيح معه * 5
فبنعمته انتم مخلصون * واقامنا معه. واجلسنا معه في السمائيات بيسوع المسيح * ليوضح 6 7
في الدهور المقبلة ثروة نعمته المفرطة جدا. السابغة بخيريته علينا بيسوع المسيح *
* لانكم بنعمته انتم مخلصون بالامانة. وهذا ليس هو منكم. المنة لله * لا من اعمال. 8 9
لئلا يفتخر احد * لاننا صناعته نحن خلقنا بيسوع المسيح. للاعمال الصالحة. التي سبق 10
الله فاعدها لنتصرف فيها. تم *

Qui eſt arrhabo hæreditatis noſtræ, in 14
redemptionem acquiſitionis, ad laudem
gloriæ ipſius.

Lectio ſabbathi vigeſimi octavi post Pentecoſten.

Propterea cùm audierim ego fidem in 15
vos inditam in Jeſu Chriſto, & chari-
tatem veſtram in omnes ſanctos: Non de- 16
ſino gratias agere pro vobis, faciens in
orationibus meis mentionem veſtri, ut 17
concedat vobis Deus Dominus noſter
Jeſus Chriſtus pater gloriæ, Spiritum
ſapientiæ & revelationis, Hucuſque
per agnitionem ipſius, Illuminantem ocu- 18
los cordium veſtrorum: ut ſciatis quæ ſit
ſpes vocationis ipſius, & quæ ſint divi-
tiæ gloriæ hæreditatis ejus in ſanctis :
Et quæ ſit eminentia magnitudinis po- 19
tentiæ ipſius in nobis fidelibus, pendentis
ab efficacia fortitudinis roboris ipſius,
Quod exercuit in Chriſto, quem ſuſcita- 20
vit à mortuis, & ſedere fecit in dextera
ſua in cœleſtibus, Supra celſitudinem 21
omnis Principatus, & Poteſtatis, & Po-
tentiæ, atque Dominii, omniſque nominis
quod nominatur non ſolùm in hoc ſeculo,
ſed & in ſeculo quod expectatur.

Lectio feriæ ſecundæ quæ decima ſeptima eſt poſt Pentecoſten.

O fratres, Deus quidem ſubjecit omnia 22
ſub pedes filii ſui, cumque dedit caput
ſuper omnia ipſi Eccleſiæ, Quæ eſt cor- 23
pus ejus, quod eſt complementum, perfi-
ciens omnia in omnibus. Hactenus

CAP. II.

VOs igitur cùm eſſetis mortui in de- 1
lictis & peccatis, In quibus verſati eſtis 2
aliquando in hoc ſeculo, ſecundùm prin-
cipem poteſtatis aëris, ſpiritus nunc
agentis in filiis contumaciæ : Delictis 3
inquam *in quibus nos omnes verſati ſu-*
mus aliquando in cupiditatibus carnis
noſtræ, facientes voluntates carnis etiam
in mentibus noſtris, eramuſque naturâ
filii iræ ſicut reliqui. Finis.

Dominicâ vigeſimâ tertiâ poſt Pentecoſten.

Deus autem, quum ſit indeſinenter dives 4
in miſericordia, propter uberrimâ chari-
tatem ſuam quâ dilexit nos, Dum mortui 5
eſſemus in delictis, vivificavit nos per
Chriſtum cum ipſo : (per gratiam enim
ipſius vos eſtis ſervati:) Et ſuſcitavit 6
nos cū ipſo, noſq; cum ipſo ſedere fecit in
cœleſtibus, per Jeſum Chriſtū : Ut decla- 7
raret ſeculis ſuccedentibus opulentiam
gratiæ ſuæ valde eminentem, in nos pro-
fuſam ex benignitate ſua per Jeſum Chri-
ſtum. Ipſius enim gratiâ vos eſtis ſervati 8
per fidem : idque non ex vobis eſt : Dei
donum eſt: Non ex operibus : nequis glo- 9
rietur. Nam ipſius ſumus opificium, ab 10
eo creati per Jeſum Chriſtum ad opera
bona quæ Deus antea paravit ut in eis
verſaremur. Finis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

19 ወፈድፈደ : ጽንዐ : ኀይሉ : ዘላዕሌነ : በክርስቶስ:=÷ ወአንሥኦ : እምውታን : ወአንበ
20 ሮ : በየማኑ : በሰማያት:=÷ መልዕልተ : ኵሉ : መላእክት : ወመኳንንት : ወኀይለት : ወ
21 እጋእዝት : ወኵሉ : ሰም : ዘይሰመይ : አኮ : በዝ : ዓለም: ባሕቲቱ : በዘ፤ : ይመጽእ:=÷
22 ወኵሉ : አግረረ : ሎቱ : ታሕተ : እገሪሁ : ወ ኪያሁ: ረሰየ : ለኵሉ : ቤተ : ክርስቲያን:=÷
23 በሥጋሁ : ዘውእቱ:ፍጻሜሁ:ለኵሉ: ፍጹም::=÷

፪

1
2 Γ ወአንትሙሂ : እንዘ : ምዉታን : አንትሙ : በኀጢአትክሙ:=÷ በዘ : ቦቱ : ሖርክሙ:
ትካት : በንብረተ : ሥርዐተዝ : ዓለም : ወበመልአከ : መኰንነ : ርእየተ : ነፍስ : ዘይኄይ
3 ሎሙ : ይእዜ : ለደቂቀ : ከሐድያን::=÷ ወንሕነሂ : ኵልነ : ገበርነ : ትካት : በፍትወ
ተ : ሥጋነ : ወገበርነ : ፈቃደ : ሥጋነ : ወዘሐሊይነ : ወኮነ : ውሉዳ : መንሱት : ከመ :
እልክቱ : ሰብእ::=÷

ቅድመ:ኢጲፋንያ:በሰንበት:ኀባ:ይትነበብ:=÷

4
5 ወእግዚአብሔርሰ : በብዕለ : ምሕረቱ : ወበብዝኀ : ፍቅሩ : ዘአፍቀረነ:=÷ እንዘ : ም
6 ውታን : ንሕነ : በኀጢአትነ : አሕየወነ : በክርስቶስ: ወድኀነ:በጸጋሁ:: በሆሳዕና:=÷
7 ወእሙሂ : ነበረ : ወእምሂ : ተንሥአ : በሰማያት : በክርስቶስ : ኢየሱስ:=÷ ከመ :
8 ያርኢ : በዓለም:ዘይመጽእ : ብዝኀ : ጸጋሁ : በዘ : ምሕረነ : በክርስቶስ:=÷ እስመ :
በጸጋሁ : ድኀነ : ወበአሚን : ወዝኒ : ጸጋ : እግዚአብሔር : ውእቱ : ወኢኮነ : ዘኢእክ
9 ሙ:=÷ ወአኮ : በምግባሪነ : ከመ : አልቦ : ዘይትመካሕ:=÷ እስመ : ተግባሩ : ንሕ
10 ነ : ወፈጠረነ : በእንተ : ኢየሱስ : ክርስቶስ : ለምግባረ : ሠናይ : ዘአቅደመ : ሠሪዐ : እግዚ
አብሔር : በዘ : ቦቱ : ነሐውር::=÷

Et abundavit firmitas potentiæ ſuæ quæ ſuper nos in Chriſto. Et ſuſcitavit eum 19
à mortuis, & poſuit eum ad dextram ſuam in cœlis, Supra omnes angelos, & 20
poteſtates, & virtutes, & dominos, & omne nomen quod nominatur, non in hoc 21
mundo ſolùm, ſed in futuro. Et omnia ſubjecit ei ſub pedibus ejus, & ipſum 22
præpoſuit toti domui Chriſtianorum, In corpore ejus qui eſt perfectio omnis per- 23
fecti.

CAP. II.

ET vos mortui fuiſtis in peccatis veſtris, Quibus ambulâſtis olim in via con- 1
ſtitutionis hujus mundi, & ſecundùm principem poteſtatis, imaginem ſpiritûs qui 2
prævalet nunc filiis hæreticis. Et nos etiam omnes fecimus olim, ſecundùm 3
deſiderium carnis noſtræ, & fecimus voluntatem carnis noſtræ, & quæ cogita-
vimus, & fuimus filii perditionis, ſicut reliqui homines.

Sabbato præcedente Epiphaniam, ubi legitur.

Sed Deus in divitiis miſericordiæ ſuæ, & in multa charitate ſua quâ dilexit 4
nos, Quum mortui eſſemus in peccatis noſtris, vivificavit nos in Chriſto, & 5
liberavit nos in gratia ipſius.

Dominicâ Hoſanæ. 6

Unáque ſedit, unáque reſurrexit in cœlis in Chriſto Jeſu : Ut oſtenderet in ſe- 7
culo ſuccedente, abundantiam gratiæ ſuæ in qua miſertus eſt nobis in Chriſto.
Quia in gratia ejus ſervavit nos, & in fide: & hæc donum Dei eſt, & non eſt 8
veſtra. Et non in operibus noſtris: ut non ſit qui glorietur. Quia opus ejus ſu- 9
mus, & creavit nos per Jeſum Chriſtum ad opus bonum, quod præordinavit 10
Deus ut in illo ambulemus.

Ideò *mementote* quòd vos aliquandò Gentes in carne, *dicti* præ-
11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι (δ) ὑμεῖς ποτὲ τὰ ἔθνη ἐν σαρκὶ, οἱ λεγόμενοι ἀ-
putium à *dicta* *circumciſione* in carne manu factâ: Quia era-
12 κροβυστία ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς ἐν σαρκὶ χειροποιήτου· Ὅτι (ε) ἦ-
tis in tempore illo ſine Chriſto, alienati à *republica* Iſ-
τε ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσ-
rael, & hoſpites teſtamentorum, promiſſionis ſpem non habentes, &
ραὴλ, καὶ ξένοι τῶν διαθηκῶν, τῆς ἐπαγγελίας ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ
athei in mundo. Nunc autem in Chriſto Jeſu vos aliquando *exiſtentes*
13 ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ. Νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες
longè, propè facti eſtis in ſanguine Chriſti. Ipſe enim eſt
14 μακρὰν, (ζ) ἐγγὺς ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ
pax noſtra, *faciens* utraque unum, & medium parietem maceriæ
εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ
ſolvens: *inimicitiam* in carne ſua, Legem mandatorum *in dogma-*
15 λύσας· τὴν ἔχθραν ἐν σαρκὶ αὐτοῦ, Τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμα-
tis abolens: ut duos condat in ſemetipſo in unum novum homi-
σι καταργήσας· ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν (η) ἑαυτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρω-
nem, faciens pacem: Et reconciliet ambos in uno corpore
16 πον, ποιῶν εἰρήνην· Καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι τῷ
Deo per crucem, interficiens *inimicitiam* in ipſo. Et veniens evan-
17 Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ. Καὶ ἐλθὼν εὐηγ-
gelizavit pacem vobis qui longè, & iis qui propè: Quoniam per ipſum ha-
18 γελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν, (θ) καὶ τοῖς ἐγγύς· Ὅτι δι' αὐτοῦ ἔ-
bemus acceſſum ambo in uno Spiritu ad Patrem. Nem-
19 χομεν τὴν προσαγωγὴν οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ Πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα. Ἄ-
pè ergò non jam eſtis hoſpites & advenæ, ſed *concives* Sanctorum, & do-
ρα οὖν οὐκ ἔτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, (ι) ἀλλὰ συμπολῖται τῶν ἁγίων, καὶ οἰ-
meſtici Dei: Superædificati ſuper *fundamento* Apoſtolorum & Pro-
20 κεῖοι τοῦ Θεοῦ· Ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προ-
phetarum, *exiſtente* ſummo angulari ipſo Jeſu Chriſto: In quo omnis ædi-
φητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ (κ) Ἰησοῦ Χριστοῦ· Ἐν ᾧ πᾶσα ἡ οἰκο- 21
ficatio *coagmentata* creſcit in templum ſanctum in Domino: In quo & vos
δομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ· Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς 22
coædificamini in habitaculum Dei in Spiritu.
συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν Πνεύματι.

CAP. III. γ'.

Δ' THujus gratiâ ego Paulus vinctus Chriſti Jeſu pro vobis Gentibus: Si
Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν· Εἴ- 1 2
quidem audiſtis diſpenſationem gratiæ Dei *datæ* mihi in
γε ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς (α) χάριτος τοῦ Θεοῦ τῆς δοθείσης μοι εἰς
vos: Quoniam ſecundùm revelationem *notificavit* mihi *myſterium*, (ſicut
ὑμᾶς· Ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν (β) ἐγνώρισέ μοι τὸ μυστήριον, (καθὼς 3
prius ſcripſi in brevi: *Ad quod* poteſtis legentes intelligere prudentiam
προέγραψα ἐν ὀλίγῳ· Πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν 4
meam in myſterio Chriſti:) Quod in aliis generationibus non agnitum eſt
μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ·) (γ) Ὃ ἐν ἑτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη 5
filiis hominum, ſicuti nunc revelatum eſt ſanctis Apoſtolis ejus &
τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ
Prophetis in Spiritu: Eſſe Gentes cohæredes & cõcorporales, & com-
προφήταις ἐν Πνεύματι· Εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα, καὶ συμ- 6
participes promiſſionis ejus in Chriſto, per Evangelium: Cujus fa-
μέτοχα τῆς (δ) ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ, διὰ τοῦ εὐαγγελίου· Οὗ (ε) ἐ- 7
ctus ſum miniſter ſecundùm donum gratiæ Dei *datum* mihi ſecundũ
γενόμην διάκονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ (ζ) τὴν δοθεῖσάν μοι κατὰ
operationem virtutis ejus. Mihi minimo omnium Sanctorũ data
τὴν ἐνέργειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ. Ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ (η) πάντων τῶν ἁγίων ἐδό- 8
eſt gratia hæc, in Gentibus evangelizare inveſtigabiles divitias Chriſti:
θη ἡ χάρις (θ) αὕτη, ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸν ἀνεξιχνίαστον (ι) πλοῦτον τοῦ Χριστοῦ·

MS. A. (δ) ποτὲ ὑμεῖς (ε) ἦτε τῷ (ζ) ἐγενήθητε ἐγγὺς (η) αὐτῷ (θ) καὶ εἰρήνην τοῖς (ι) ἀλλ' ἐστὲ συμπολῖται (κ) Χριστοῦ Ἰησοῦ· Κεφ. γ'. MS. A. (α) χάριτος αὐτοῦ τῆς
(β) ἐγνωρίσθη μοι (γ) ὃ, ἑτέραις (δ) ἐπαγγελίας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διὰ (ε) ἐγενήθην (ζ) τῆς δοθείσης (η) πάντων ἁγίων (θ) αὕτη, τοῖς (ι) πλοῦτος

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘܘ ܥܗܝܕܝܢ ܕܐܢܬܘܢ ܥܡܡܐ ܡܢ ܩܕܝܡ ܦܓܪܢܐ ܗܘܝܬܘܢ. ܘܡܬܩܪܝܢ
ܗܘܝܬܘܢ ܥܘܪܠܘܬܐ. ܡܢ ܗܝ ܕܡܬܩܪܝܐ ܓܙܘܪܬܐ. ܘܗܝ ܥܒܕ ܐܝܕܝܐ ܒܒܣܪ
12 * ܘܐܢܬܘܢ ܗܘܝܬܘܢ ܒܗܘ ܙܒܢܐ ܕܠܐ ܡܫܝܚܐ. ܘܢܘܟܪܝܐ ܗܘܝܬܘܢ ܡܢ ܕܘܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.
ܘܬܘܬܒܐ ܗܘܝܬܘܢ ܠܕܝܬܩܐ ܕܡܘܠܟܢܐ. ܘܠܐ ܣܒܪ ܗܘܝܬܘܢ. ܘܠܐ ܐܠܗܐ ܒܥܠܡܐ.
13 * ܗܫܐ ܕܝܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܐܢܬܘܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܪܚܝܩܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. ܩܪܝܒܐ ܗܘܝܬܘܢ
14 ܒܕܡܗ ܕܡܫܝܚܐ. * ܗܘܝܘ ܓܝܪ ܫܝܢܢ. ܗܘ ܕܥܒܕ ܠܬܪܘܝܗܘܢ ܚܕ. ܘܣܬܪܗ ܠܫܘܪܐ ܕܩܐܡ
15 ܗܘܐ ܒܡܨܥܬܐ ܘܒܥܠܕܒܒܘܬܐ ܒܒܣܪܗ. * ܘܢܡܘܣܐ ܕܦܘܩܕܢܐ ܒܦܘܩܕܢܘܗܝ ܒܛܠ.
16 ܕܠܬܪܘܝܗܘܢ ܢܒܪܐ ܒܩܢܘܡܗ ܠܚܕ ܒܪܢܫܐ ܚܕܬܐ. ܘܥܒܕ ܫܝܢܐ. * ܘܪܥܐ ܠܬܪܘܝܗܘܢ
17 ܒܚܕ ܦܓܪ ܥܡ ܐܠܗܐ. ܘܒܙܩܝܦܗ ܩܛܠ ܠܒܥܠܕܒܒܘܬܐ. * ܘܐܬܐ ܣܒܪ ܫܝܢܐ ܠܟܘܢ
18 ܠܪܚܝܩܐ. ܘܠܩܪܝܒܐ. * ܡܛܠ ܕܒܗ ܗܘܐ ܠܢ ܩܘܪܒܐ ܠܬܪܝܢ ܒܚܕ ܪܘܚ ܠܘܬ ܐܒܐ.
* ܩܘܡ ܫܠܡܐ ܠܚܡܫ ܒܫܒܐ * ܕ *
19 * ܡܟܝܠ ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܐܟܣܢܝܐ ܘܠܐ ܬܘܬܒܐ. ܐܠܐ ܒܢܝ ܡܕܝܢܬܐ ܕܩܕܝܫܐ. ܘܒܢܝ ܒܝܬܗ
20 ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܬܒܢܝܬܘܢ ܥܠ ܫܬܐܣܬܐ ܕܫܠܝܚܐ ܘܕܢܒܝܐ. ܘܗܘ ܗܘܐ ܪܝܫ ܩܪܢܐ ܕܒܢܝܢܐ
21 ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܘܒܗ ܡܬܪܟܒ ܟܠܗ ܒܢܝܢܐ. ܘܪܒܐ ܠܗܝܟܠܐ ܩܕܝܫܐ ܒܡܪܝܐ. * ܟܕ
22 ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܒܗ ܡܬܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܡܥܡܪܐ ܕܐܠܗܐ ܒܪܘܚ. * ܫܠܡܘܗܝ * ܝܘ *
1 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܢܐ ܦܘܠܘܣ. ܐܣܝܪܐ ܐܢܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܚܠܦ ܐܢܬܘܢ ܥܡܡܐ. * ܐܢ
2 3 ܫܡܥܬܘܢ ܡܕܒܪܢܘܬܐ ܕܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܝ ܒܟܘܢ. * ܕܒܓܠܝܢܐ ܐܬܝܕܥ
4 ܠܝ ܐܪܙܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܒܙܥܘܪܬܐ. * ܐܝܟ ܡܐ ܕܡܫܟܚܝܢ ܐܢܬܘܢ ܟܕ ܩܪܝܢ ܐܢܬܘܢ
5 ܠܡܣܬܟܠܘ. ܒܝܕܥܬܝ ܕܒܐܪܙܗ ܕܡܫܝܚܐ. * ܗܘ ܕܒܫܪܒܬܐ ܐܚܪܢܝܬܐ ܠܐ ܐܬܝܕܥ ܠܒܢܝܢܫܐ.
6 ܐܝܟ ܕܗܫܐ ܐܬܓܠܝ ܠܫܠܝܚܘܗܝ ܩܕܝܫܐ ܘܠܢܒܝܘܗܝ ܒܪܘܚ. ܕܢܗܘܘܢ ܥܡܡܐ ܒܢܝ
7 ܝܪܬܘܬܗ. ܘܡܫܘܬܦܐ ܕܦܓܪܗ. ܘܡܫܘܬܦܢܐ ܕܐܬܝܗܒ ܒܗ ܒܡܫܝܚܐ ܒܐܘܢܓܠܝܘܢ. * ܗܘ ܕܐܢܐ
ܗܘܝܬ ܡܫܡܫܢܗ. ܐܝܟ ܡܘܗܒܬܐ ܕܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܝ ܐܝܟ ܡܥܒܕܢܘܬܐ
8 ܕܚܝܠܗ. * ܠܝ ܕܙܥܘܪܐ ܐܢܐ ܕܒܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ. ܐܬܝܗܒܬ ܛܝܒܘܬܐ ܗܕܐ ܕܐܣܒܪ ܒܥܡܡܐ
ܥܘܬܪܗ ܕܡܫܝܚܐ ܗܘ ܕܠܐ ܡܬܥܩܒ.

Quamobrem eſtote memores vos Gentes 11
quondam carnales fuiſſe, vocatoſque fuiſſe
Præputium ab ea quæ vocatur Circuncifio,
eſtque manufacta in carne. Et eratis in il- 12
lo tempore abſque Chriſto, & extranei era-
tis à converſationibus Iſrael, & hoſpites era-
tis teſtamento promiſſionis, ac ſine ſpe era-
tis, & ſine Deo in mundo. Nunc autem per 13
Jeſum Chriſtum, vos qui quondam longinqui
eratis, facti eſtis propinqui in ſanguine Chri-
ſti. Ipſe enim eſt pax noſtra, qui fe- 14
cit utraque unum, ac diruit maceriam quæ
ſtabat in medio, & odium per carnem ſuam.
Legemque præceptorum, præceptis ſuis ab- 15
rogavit, ut duos conderet in ſemetipſo in u-
num hominem novum: & fecit pacem. Et 16
conciliavit ambos in uno corpore cum Deo;
cruceque ſuâ enecavit odium. Et veniens 17
evangelizavit pacem vobis qui longinqui e-
ratis, & propinquis. Quandoquidem per 18
eum habemus aditum utrique per unum Spi-
ritum ad Patrem.

Feriâ V. poſt Reſurrectionem. 4.

Proinde non eſtis hoſpites nec incolæ, ſed 19
filii civitatis Sanctorum, & filii domûs Dei.
Et ædificati eſtis ſuper fundamentum Apoſto- 20
lorum & Prophetarum: & factus eſt caput
anguli ædificii ipſe Jeſus Chriſtus. In eo- 21
que coagmentatur totum ædificium, & ex-
creſcit in templum ſanctum in Domino:
Dum & vos in eo ædificamini in habitacu- 22
lum Dei per Spiritum.

CAP. III.

PRopterea ego Paulus vinctus ſum Jeſu 1
Chriſti pro vobis Gentibus. Si audîſtis di- 2
ſpenſationem gratiæ Dei quæ data eſt mihi
in vos: Quòd per revelationem innotuit 3
mihi arcanum, quemadmodum paucis ſcripſi
vobis. Prout poteſtis legentes intelligere 4
cognitionem meam in arcano Chriſti. Quod 5
quidem in aliis ætatibus non innotuit filiis
hominum, ſicut nunc revelatum eſt Apoſto-
lis ejus ſanctis, & prophetis ejus per Spiri-
tum. Ut ſint Gentes cohæredes ejus, & par- 6
ticipes corporis ipſius, & promiſſionis quæ
data eſt de eo per Evangelium: Cujus fa- 7
ctus ſum miniſter juxta donum gratiæ Dei,
quod datum eſt mihi ab efficacia virtutis
ejus: Mihi, qui minimus ſum omnium San- 8
ctorum, data eſt gratia hæc, ut evangelizem
inter Gentes divitias illas Chriſti, quæ ſunt
imperveſtigabiles:

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወተዘከሩ : አንትሙ : አሕዛብ : ትካት : በሕገ : ዘሥጋ : ዘይብልዎ : ቍልፈት : ይብል
12 ዋ : ግዝረት : ግብረ : እደ : ሰብእ :=: ወኢታአምርዎ : ለክርስቶስ : ውእተ : አሚረ :
ወነኪረነ : አንትሙ : እምሀገሪተ : እስራኤል : ወነግደነ : እምሥርዐተ : ተስፋሁ :: ወአ
13 ልብክሙ : ተስፋ : ወኢታአምርዎ : ለእግዚአብሔር : በውስተ : ዓለም :=: ወይእዜ : በ
ሕቱ : አንትሙ : እለ : ትካት : ርሑቃን : ቀረብክሙ : በደሙ : ለክርስቶስ ::=:
14 እስመ : ውእቱ : ሰላምነ : ዘረሰዮሙ : ኢሐደ: ለክልኤሆሙ: ወነሠተ:ለረፋተ:ማእከል:=:
15 እንተ:ጽልእ: በሥጋሁ: ወሰዐረ: ሕገ: ትእዛዝ: ዘሥርዐት: ከሙ: በአሐዱ: ብእሲ: ሐዲስ:
ይረስዮሙ: ለክልኤሆሙ : ወገብረ: ሰላመ::=:

Et mementote vos Gentes olim in lege carnis, quam vocant præputium: vocabant 11
circumciſionem, opus manu hominis factum. Et neſciebatis Chriſtum iſto tem- 12
pore, & alieni fuiſtis à civitate Iſraelis, & extranei à teſtamento promiſſi-
onis ſuæ, & non habuiſtis ſpem, & neſciebatis Deum in mundo. Sed nunc 13
vos qui olim longinqui fuiſtis, appropinquâſtis in ſanguine Chriſti. Quia ipſe 14
eſt pax noſtra qui fecit unum utroſque, & deſtruxit parietem medium,
Qui eſt odium, in carne ſua, & evacuavit legem mandati teſtamenti, ut in 15
uno homine novo conſtitueret utroſque, & fecit pacem.

Verſio VULGATA LATINA.

11 Propter quod memores eſtote, quòd aliquando vos Gentes in carne, qui dici-
12 mini præputium, ab ea quæ dicitur circumciſio in carne, manu facta: Quia era-
tis illo in tempore ſine Chriſto, alienati à converſatione Iſraël, & hoſpites te-
13 ſtamentorum, promiſſionis ſpem non habentes, & ſine Deo in hoc mundo. Nunc
autem in Chriſto Jeſu, vos, qui aliquando eratis longè, facti eſtis propè in ſan-
14 guine Chriſti. Ipſe enim eſt pax noſtra, qui fecit utraque unum, & medium pa-
15 rietem maceriæ ſolvens, inimicitias in carne ſua: Legem mandatorum decretis
evacuans, ut duos condat in ſemetipſo in unum novum hominem, faciens pacem,
16 Et reconciliet ambos in uno corpore Deo per crucem, interficiens inimicitias in
17 ſemetipſo. Et veniens evangelizavit pacem vobis, qui longè fuiſtis; & pacem
18 iis, qui propè. Quoniam per ipſum habemus acceſſum ambo in uno Spiritu
19 ad Patrem. Ergò jam non eſtis hoſpites, & advenæ: ſed eſtis cives Sanctorum,
20 & domeſtici Dei: Superædificati ſuper fundamentum Apoſtolorum, & Pro-
21 phetarum, ipſo ſummo angulari lapide Chriſto Jeſu: In quo omnis ædificatio
conſtructa creſcit in templum ſanctum in Domino: In quo & vos coædificamini 22
in habitaculum Dei in Spiritu.

CAP. III.

Hujus rei gratiâ, ego Paulus vinctus Chriſti Jeſu, pro vobis Gentibus, Si ta- 1 2
men audiſtis diſpenſationem gratiæ Dei, quæ data eſt mihi in vobis: Quoni- 3
am ſecundùm revelationem notum mihi factum eſt ſacramentum, ſicut ſuprà
ſcripſi in brevi: Prout poteſtis legentes intelligere prudentiam meam in my- 4
ſterio Chriſti: Quod aliis generationibus non eſt agnitum filiis hominum, ſicuti 5
nunc revelatum eſt ſanctis Apoſtolis ejus, & prophetis in Spiritu: Gentes eſſe 6
cohæredes, & concorporales, & comparticipes promiſſionis ejus in Chriſto Je-
ſu per Evangelium: Cujus factus ſum miniſter, ſecundùm donum gratiæ Dei, 7
quæ data eſt mihi ſecundùm operationem virtutis ejus. Mihi omnium Sancto- 8
rum minimo data eſt gratia hæc, In Gentibus evangelizare inveſtigabiles di-
vitias Chriſti,

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* قراءة السبت التاسع والعشرين بعد العنصرة * فلذلك اذكروا انتم الامم 11
بالبشر وقتا ما * الذين يدعونكم ذوي غلفة * المقول لهم ذوو ختانة ببشر مصنوعة بيد *
* انكم كنتم في ذلك الوقت بغير مسيح غرباء في سيرة اسرائيل * واجنبيين من عهود الموعد * 12
لا رجاء لكم * وبغير اله في العالم * فالآن بيسوع المسيح * انتم الذين كنتم فيما مضى بعيدا * 13
قد صرتم بدم المسيح قريبا * تم * الاحد الرابع والعشرون بعد العنصرة * المسيح 14
هو سلامتنا الذي صنع الفريقين كلاهما واحدا * ونقض وسط حائط سياج * العداوة ببشريته * 15
وبطل شريعة الوصايا بمعتقداته * ليبرأ بذاته الاثنين انسانا واحدا جديدا صانعا سلما *
* ويصالح بينهما كليهما بجسد واحد * فصالحنا الله بالصليب * وقتل العداوة بذاته * ولما 16 17
جاء بشركم الذين كنتم بعيدا * والذين كنتم قريبا بالسلامة * لان به لنا الفريقين كلينا 18
المدخل الى الاب بروح واحدة * قراءة الثلثا السابع عشر بعد العنصرة * فلستم 19
اذا غرباء وسكانا ايضا * بل قرباء القديسين في مدينتهم واهل الله الخاصين * الذين قد 20
بنيتم على اس الرسل والانبياء * الذي حجر زاويته قنوم يسوع المسيح * الذي كل بناء فيه 21
متلاصق الفصول ومنتظم به * ينشو بالرب هيكلا قديسا * هذا الذي به تشتركون في 22
ببنيانكم لتصيروا مسكن الله بالروح * تم * الفصل الثالث * انا بولص اسير 1
يسوع المسيح المقيد من اجلكم معشر الامم * ان كنتم لعلكم قد سمعتم سياسة نعمة الله 2
التي منحتها لكم * انه عرفني السر باعلان كما تقدمت فكتبت بقول يسير * اذا قراتموه 3 4
يمكنكم ان تفطنوا بفقهي بسر المسيح * الذي لم يعرف به بنو الناس في اجيال اخر * 5
مثلما قد اعلن الآن لرسله القديسين بالروح القدسي * لتكون الامم متساويا 6
موريثهم منتظما جسمهم * متفقة شركتهم بموعد المسيح * بالبشارة * التي صرت انا لها خادما * 7
بموهبة نعمة الله التي اعطيتها كما تخص بفعل قدرته * تم * قراءة الاربعا من الجمعة
السابعة عشر بعد العنصرة * فلي انا احقر ادنياء كافة القديسين اعطيت هذه النعمة * 8
ان ابشر في الامم بثروة الله التي لا يستقرى اثرها *

Lectio ſabbathi vigeſimi noni poſt Pentecoſten.

Propterea mementote vos quondam Gentes in carne, quos Præputiatos vocant hi qui dicuntur Circunciſionem in carne manu factam habentes: Fuiſſe vos illo tempore ſine Chriſto, peregrinos in ratione vivendi Iſraelis, & alienos à pactis promiſſionis, ſpe deſtitutos, & Dei expertes in mundo. At nunc per Jeſum Chriſtum, vos qui eratis antehac procul, jam facti eſtis per ſanguinem Chriſti prope. Hactenus. 11 12 13

Dominicâ vigeſimâ quartâ poſt Pentecoſten.

Chriſtus eſt pax noſtra, qui utramque factionem in unam redegit, & deſtruxit medium parietem ſepis Inimicitiæ per carnem ſuam, & abrogavit Legem mandatorum per decreta ſua: ut conderet utramque in ſemetipſo in unum novum hominem, faciens pacem: Et reconciliaret utramque ſimul in uno corpore. Reconciliavit nos igitur Deo per crucem, & propriâ perſonâ inimicitiam intercmit: Et veniens, vobis qui procul eratis, & qui prope eratis, pacem annuntiavit. Quoniam per ipſum nos ambæ factiones aditum habemus ad Patrem per unum ſpiritum. 14 15 16 17 18

Lectio feriæ tertiæ poſt Pentecoſten decimæ ſeptimæ.

Igitur non eſtis ampliùs peregrini & hoſpites, ſed propinqui ſanctorum in ipſorum civitate, & domeſtici Dei peculiares; Qui extructi jam eſtis ſupra fundamentum Apoſtolorum & Prophetarum, cujus lapis angularis eſt perſona Jeſu Chriſti, In quo ſtructura quælibet membris compacta atq; compoſita, creſcit in Domino in templum ſanctum. In quo vos participatis in ſtructura veſtra, ut ſitis templum Dei per ſpiritum. Hucuſque. 19 20 21 22

CAP. III.

EGo Paulus mancipium ſum Jeſu Chriſti vinctum propter vos, turba Gentium. Si fortè audiſtis diſpenſationem gratiæ Dei quæ data eſt mihi propter vos: Quòd ſcilicet ipſe notum mihi fecerit myſterium per revelationem, ut ante ſcripſi brevi ſermone. Quem quum legeritis, percipere poteritis intelligentiam meam in myſterio Chriſti, Quod non cognoverunt filii hominum aliis ætatibus, ut nunc revelatum eſt Apoſtolis ejus ſanctis per Spiritum ſanctum. Ut ſint Gentes æqualis hæreditatis, cohærentis corporis, concordis participationis in promiſſione Chriſti per Evangelium: Cujus factus ſum ego miniſter ex dono gratiæ Dei, quæ data eſt mihi ſecundùm efficacitatem potentiæ ipſius. Finis. 1 2 3 4 5 6 7

Lectio feriæ quartæ hebdomadis decimæ ſeptimæ poſt Pentecoſten.

Mihi enim humillimo inter viliſſimos omnium ſanctorum data eſt gratia hæc, ut annuntiem inter Gentes opulentiam Dei, cujus veſtigia proſequi nemo poteſt: 8

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

16.ወዓረቆሙ ፡ ለክልኤሆሙ ፡ በአሐዱ ፡ ሥጋሁ ፡ ለኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ በመስቀሉ ፡ ለጸል
17 አ ፡ ቀተለ ፡ ቦቱ ፡፡=፡ ወመጽአ ፡ ወወሀበነ ፡ ሰላመ ፡ ለርሑቃን ፡ ወሰላመ ፡ ለቅሩባን፡=፡
18 እስመ ፡ ውእቱ ፡ መርሐነ ፡ ወዐረቀነ ፡ ለክልኤቱ ፡ ለኀበ ፡ አቡሁ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ፡፡=፡
19 እምይእዜ ፡ እንከ ፡ ኢኮነ ፡ ነግደ ፡ ወፈላሴ ፡ ሀገሬቶሙ ፡ ለቅዱሳን ፡ ንሕነ ፡ ወሰብአ ፡ ቤ
20 ቱ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ንሕነ፡፡=፡ ወተሐነጽክሙ ፡ ዲበ ፡ መሠረተ ፡ ሐዋርያት ፡ ወነቢ
21 ያት ፡ እንዘ ፡ ክርስቶስ ፡ እብነ ፡ ማእዘንት፡፡=፡ ዘቦቱ ፡ የኀድር ፡ ኵሉ ፡ ሕንጻ ፡ ወይ
22 ጸንዕ ፡ ውስተ ፡ ጽርሐ ፡ መቅደሱ ፡ በእግዚእነ፡=፡ ወአንትሙኒ ፡ ቦቱ ፡ ተሐነጽክሙ ፡ መኀ
ደረ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡፡=፡

በሣልስ ፡ ሰንበት ፡ ዘቅድመ ፡ ጌና ፡ ኀበ ፡ ይትነበብ፡=፡

1 ፫ ወእንበይነዝ ፡ አነ ፡ ጳውሎስ ፡ ሞቁሑ ፡ ለክርስቶስ ፡ እንበይነ ፡ ዚአክሙ ፡ አሕዛብ፡=፡
2 ሰበሁ ፡ ሰማዕክሙ ፡ ሀብተ ፡ ጸጋሁ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘወሀበኒ፡ በእንቲአክሙ፡=፡ እስመ፡
3 ከሠተ ፡ ሊተ ፡ ወአርአየኒ ፡ ምክሮ፡፡ በከመ ፡ ጸሐፍኩ ፡ ለክሙ ፡ ሕዳጠ፡=፡ ዘትክሉ፡
4 አንብቦ ፡ ወታእምሩ ፡ ሕሊናየ ፡ በምክሩ ፡ ለክርስቶስ፡=፡ ዘኢያእምሮ ፡ ካልእ ፡ ትው
5 ልድ ፡ ደቂቀ ፡ እጓለ ፡ እመሕያው ፡ ከመ ፡ ይእዜ ፡ ተከሥተ ፡ ለቅዱሳኒሁ ፡ ወለሐዋርያ
6 ቲሁ ፡ ወለነቢያት ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ፡=፡ ከመ ፡ ይረስዮሙ ፡ ለአሕዛብ ፡ መዋርስቲሁ ፡
7 ወሥጋሁ ፡ ወኀብረ ፡ ተስፋ ፡ በክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡ በትምህርተ ፡ ወንጌል፡=፡ ዘሎ
8 ቱ ፡ ተሠየምኩ ፡ ላእከ ፡ በሀብተ ፡ ጸጋሁ ፡ ዘወሀበኒ ፡ ወበረድኤተ ፡ ኀይሉ፡፡=፡ ሊተ፡
ዘአቴሐት ፡ እምኵሉ ፡ ቅዱሳን ፡ ወሀበኒ ፡ ዘንተ ፡ ጸጋሁ ፡ ለምህርክሙ ፡ ለአሕዛብ ፡ ብዕ
ለ፡ ክርስቶስ ፡ ዘአልቦ ፡ አሰረ፡=፡

Et reconcilians utroſque in uno corpore ſuo, Deo, in cruce ejus, inimicitias 16
trucidavit in ea. Et venit & dedit nobis pacem longinquis, & pacem pro- 17
pinquis. Quia ipſe adduxit nos, & reconciliavit nos utroſque patri ſuo in 18
Spiritu ſancto. Ex nunc igitur non eſt peregrinus neque advena: concives 19
Sanctorum ſumus, & domeſtici Dei ſumus. Et conſtructi fuiſtis ſuper fun- 20
damentum Apoſtolorum & prophetarum, quum Chriſtus ſit lapis anguli. In quo 21
requieſcit totum ædiſicium, & confirmatur in templum ſanctum ſuum in Domi-
no noſtro. Et vos in eo coædificamini in *habitaculum Dei in Spiritu ſancto.* 22

Sabbato tertio præcedente confeſſionem, ubi legitur.

CAP. I[illegible]

ET propterea ego Paulus vinctus Chriſti propter vos Gentes, Si audiſtis do- 1 2
num gratiæ Dei quam dedit mihi pro vobis. Quia revelavit mihi, & mon- 3
ſtravit mihi conſilium ſuum, ſicut ſcripſi vobis modico: Quòd poteſtis lege- 4
re, & intelligere cogitationem meam in conſilio Chriſti: Quod neſciebat alte- 5
ra generatio filiorum hominum, ſicuti nunc revelatum eſt Sanctis ejus, & Apo-
ſtolis ejus, & prophetis in Spiritu ſancto, Ut faceret Gentes cohæredes, & 6
corpus ſuum, & conſortes promiſſionis ſuæ in Chriſto Jeſu in doctrina evan-
gelii. Cui conſtitutus ſum miniſter, in dono gratiæ ejus quam dedit mihi, & 7
in auxilio virtutis ejus. Mihi, minimo omnium Sanctorum, dedit hanc gra- 8
tiam ejus, ut docerem vos Gentes divitias Chriſti quæ non habent veſtigia.

Et illuminare omnes quæ *communio* *mysterii* absconditi à
9 Καὶ (κ) φωτίσαι πάντας τίς ἡ κοινωνία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ
seculis in Deo, omnia *condenti per Jesum Christum*: Ut inno-
10 τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ, τῷ τὰ πάντα (λ) κτίσαντι διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· Ἵνα γνω-
tescat *nunc* principatibus & potestatibus, in *supercœlestibus*, per Ecclesiam,
ρισθῇ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις, διὰ τῆς ἐκκλησίας,
multiformis sapientia Dei: Secundùm *propositum* seculorum, *quod* fecit
11 ἡ πολυποίκιλος σοφία τοῦ Θεοῦ· Κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰώνων, ἣν ἐποίησεν
in Christo Jesu Domino nostro. In quo habemus fiduciam &
12 (μ) ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παῤῥησίαν (ν) καὶ ϛ′
accessum in confidentia, per fidem ejus. *Ideò* peto *non segne-*
13 τὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει, διὰ τῆς πίστεως αὐτοῦ. Διὸ αἰτοῦμαι μὴ (ξ) ἐκκα-
scere. in tribulationibus meis pro vobis, quæ est gloria vestra. Hujus gratiâ
14 κεῖν ἐν ταῖς θλίψεσί μου ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶ δόξα ὑμῶν. Τούτου χάριν Ε′
flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Jesu Christi, Ex
15 κάμπτω τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν (ο) πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ἐξ
quo omnis paternitas in cœlis & in terra nominatur, Ut det vobis
16 οὗ πᾶσα πατριὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ ἐπὶ γῆς ὀνομάζεται, Ἵνα (π) δώῃ ὑμῖν
secundùm divitias gloriæ suæ, *virtute* corroborari per Spiritum
κατὰ (ρ) τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ, δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ τοῦ Πνεύματος
ejus in interiorem hominem: Habitare Christum per fidem in cordibus
17 αὐτοῦ εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον· Κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις
vestris: in charitate radicati & fundati, Ut possitis comprehendere
18 ὑμῶν· ἐν ἀγάπῃ ἐῤῥιζωμένοι καὶ τεθεμελιωμένοι, Ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι
cum omnibus Sanctis, quæ latitudo, & longitudo, & *profunditas*, & sublimitas: *Cogno-*
19 σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις, τί τὸ πλάτος, καὶ μῆκος, καὶ βάθος, καὶ ὕψος· Γνῶ-
scereque *excellentem* *cognitionis* charitatem Christi: ut impleamini in
ναί τε τὴν ὑπερβάλλουσαν (σ) τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ· ἵνα πληρωθῆτε εἰς
omnem plenitudinem Dei. *At potenti super* omnia facere super
20 πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ. Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπὲρ
ex abundanti, *quæ* petimus aut *mente concipimus*, secundùm virtutem *illam* *efficientem* in
ἐκ περισσοῦ, ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν
nobis: Ipsi gloria in Ecclesia, in Christo Jesu, in omnes generationes
ἡμῖν· Αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ (τ) ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, εἰς πάσας τὰς γενεὰς 21
seculi seculorum. Amen.
τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων. ἀμήν.

CAP. IV. δ′.

Obsecro itaque vos ego vinctus in Domino, dignè *ambulare* vocatione
ϛ′ ΠΑρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως 1
quâ vocati estis, Cum omni humilitate & mansuetudine, cum *lenitate animi*,
ἧς ἐκλήθητε, Μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης καὶ πρᾳότητος, μετὰ μακροθυμίας, 2
sustinentes *alii alios* in charitate: *Studentes* servare unitatem Spiritûs
ἀνεχόμενοι ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ· Σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ Πνεύματος 3
in vinculo pacis. Unum corpus & unus Spiritus: sicut & vocati estis
ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης. Ἓν σῶμα καὶ ἓν Πνεῦμα· καθὼς καὶ ἐκλήθητε 4
in una spe vocationis *vestræ*. Unus Dominus, una fides, unum baptisma:
ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν. Εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα· 5
Unus Deus & Pater omnium, qui super omnes, & per omnia, & in omnibus
Εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν (α) πᾶσιν 6
vobis. Uni autem cuique nostrûm data est gratia secundùm mensuram donationis
ὑμῖν. Ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς 7
Christi. *Ideò* dicit; Ascendens in altum, captivam duxit captivitatem: &
τοῦ Χριστοῦ. Διὸ λέγει, Ἀναβὰς εἰς ὕψος, (β) ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν· καὶ 8
dedit dona hominibus. (Quod autem, ascendit, quid est, *si non* quia & de-
ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις. (Τὸ δὲ, ἀνέβη, τί ἐστιν, εἰ μὴ ὅτι καὶ (γ) κατ- 9
scendit primùm in inferiores partes terræ? *Ille descendens*, ipse est &
έβη πρῶτον εἰς τὰ κατώτερα μέρη τῆς γῆς; Ὁ καταβὰς, αὐτός ἐστι καὶ 10
ascendens *supra* omnes cœlos, ut adimpleret omnia.)
ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.)

MS. A. (κ) φωτίσαι τίς ἡ οἰκονομία (λ) κτίσαντι· Ἵνα γνωρισθῇ (μ) ἐν τῷ Χριστῷ (ν) καὶ προσαγωγὴν (ξ) ἐγκακεῖν (ο) πατέρα, Ἐξ οὗ (π) δῷ (ρ) τὸ πλοῦτος (σ) ἀγάπην τῆς γνώσεως τοῦ (τ) καὶ ἐν ΚΕΦ. δ′. MS. A. (α) πᾶσιν. Ἑνὶ (β) ᾐχμαλώτευσας αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν (γ) κατέβη εἰς

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 * ܘܐܢܗܪ ܠܟܠܢܫ. ܐܝܢܐ ܗܝ ܡܕܒܪܢܘܬܐ ܕܐܪܙܐ ܗܘ ܕܡܛܫܝ ܗܘܐ ܡܢ ܥܠܡܐ ܒܐܠܗܐ ܗܘ ܕܟܠ
10 ܒܪܐ. * ܕܬܬܝܕܥ ܒܝܕ ܥܕܬܐ ܚܟܡܬܗ ܕܐܠܗܐ ܕܦܫܝܫܐ ܒܓܘܢܐ. ܠܪܫܢܘܬܐ ܘܠܫܘܠܛܢܐ
11 ܕܒܫܡܝܐ. * ܗܝ ܕܛܝܒ ܗܘܐ ܡܢ ܥܠܡܐ. ܘܣܥܪܗ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܪܢ. * ܗܘ ܕܒܗ ܐܝܬ ܠܢ
12 ܦܪܗܣܝܐ ܘܡܩܪܒܘܬܐ ܒܬܘܟܠܢܐ ܕܗܝܡܢܘܬܗ.

* ܛܥܝܢܘܬ ܙܩܝܦܐ * ܗ *

13 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܫܐܠ ܐܢܐ ܕܠܐ ܐܡܐܢ ܒܐܘܠܨܢܝ ܕܚܠܦܝܟܘܢ. ܕܗܘ ܐܝܬܘܗܝ ܫܘܒܚܟܘܢ.
14 * ܘܒܥܐ ܐܢܐ ܒܘܪܟܝ ܠܐܒܐ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܗܘ ܕܡܢܗ ܡܬܩܪܝܐ ܟܠܗ
15 ܐܒܗܘܬܐ ܕܒܫܡܝܐ ܘܕܒܐܪܥܐ. * ܕܢܬܠ ܠܟܘܢ ܐܝܟ ܥܘܬܪܐ ܕܫܘܒܚܗ. ܕܒܚܝܠܐ
16 ܬܫܬܪܪܘܢ ܒܪܘܚܗ. ܕܒܒܪܢܫܟܘܢ ܕܠܓܘ. * ܢܥܡܪ ܡܫܝܚܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܒܠܒܘܬܟܘܢ
17 ܒܚܘܒܐ. ܟܕ ܡܫܪܪ ܥܩܪܟܘܢ ܘܫܬܐܣܬܟܘܢ. * ܕܬܫܟܚܘܢ ܠܡܕܪܟܘ ܥܡ ܟܠܗܘܢ
18 ܩܕܝܫܐ. ܡܢܐ ܪܘܡܐ ܘܥܘܡܩܐ ܘܐܘܪܟܐ ܘܦܬܝܐ. * ܘܬܕܥܘܢ ܪܒܘܬܐ ܕܝܕܥܬܐ ܕܚܘܒܗ ܕܡܫܝܚܐ.
19 ܘܬܫܬܡܠܘܢ ܒܟܠ ܡܘܡܠܝܐ ܕܐܠܗܐ. * ܠܗܘ ܕܝܢ ܕܡܫܟܚ ܚܝܠܬܢܐܝܬ ܕܢܥܒܕ ܠܢ ܝܬܝܪ ܡܢ ܕܫܐܠܝܢܢ
20 ܘܪܢܝܢܢ. ܐܝܟ ܚܝܠܗ ܕܡܫܬܡܠܐ ܒܢ. * ܠܗ
21 ܬܫܒܘܚܬܐ ܒܥܕܬܗ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܒܟܠܗܘܢ ܕܪܐ ܕܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ * ܣܘܠܩܗ ܕܡܪܢ * ܘ *

1 * ܒܥܐ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܡܢܟܘܢ ܐܢܐ ܐܣܝܪܐ ܕܡܪܢ. ܕܬܗܠܟܘܢ ܐܝܟܢܐ ܕܝܐܐ ܠܩܪܝܢܐ
2 ܕܐܬܩܪܝܬܘܢ ܒܗ. * ܒܟܠܗ ܡܟܝܟܘܬ ܪܥܝܢܐ ܘܒܢܝܚܘܬܐ ܘܒܢܓܝܪܘܬ ܪܘܚܐ. ܘܗܘܝܬܘܢ ܡܣܝܒܪܝܢ
3 ܚܕ ܠܚܕ ܒܚܘܒܐ. * ܘܬܬܚܦܛܘܢ ܠܡܛܪ ܫܠܡܘܬܐ ܕܪܘܚܐ ܒܐܣܘܪܐ ܕܫܠܡܐ.
4 * ܕܬܗܘܘܢ ܒܚܕ ܦܓܪ ܘܒܚܕ ܪܘܚ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܬܩܪܝܬܘܢ ܒܚܕ ܣܒܪܐ ܕܩܪܝܢܟܘܢ. * ܚܕ ܗܘ
5 ܓܝܪ ܡܪܝܐ. ܘܚܕܐ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܚܕܐ ܡܥܡܘܕܝܬܐ. * ܘܚܕ ܗܘ ܐܠܗܐ ܐܒܐ ܕܟܠ. ܘܥܠ ܟܠ
6 ܘܒܟܠ ܘܒܢ ܒܟܠܢ. * ܠܟܠ ܚܕ ܕܝܢ ܡܢܢ ܐܬܝܗܒܬ ܛܝܒܘܬܐ. ܐܝܟ ܡܫܘܚܬܐ ܕܡܘܗܒܬܗ
7 ܕܡܫܝܚܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܝܪ. ܕܣܠܩ ܠܪܘܡܐ ܘܫܒܐ ܫܒܝܬܐ ܘܝܗܒ ܡܘܗܒܬܐ
8 ܠܒܢܝܢܫܐ. * ܕܣܠܩ ܕܝܢ ܡܢܘ. ܐܠܐ ܕܐܦ ܢܚܬ ܠܘܩܕܡ ܠܥܘܡܩܝܗ ܕܐܪܥܐ. * ܗܘ
9 ܕܢܚܬ. ܗܘܝܘ ܕܐܦ ܣܠܩ ܠܥܠ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܫܡܝܐ. ܕܢܫܠܡ ܟܠ.
10

Et exponam omnibus quæ sit dispensatio arcani illius quod abditum erat à seculis in Deo, qui omnia condidit: Ut per ecclesiam innotescat sapientia Dei differentiis plena, principatibus ac potestatibus quæ sunt in cœlis: Quam disposuerat à seculis, quamque condiderat in Jesu Domino nostro. Per quem habemus audaciam & accessum per fiduciam fidei illius. 9 10 11 12

Gestatione Crucis. 5.

Quapropter peto ne me tædeat oppressionum mearum, quæ sunt pro vobis: cùm hoc cedat in gloriam vestram. Et flecto genua mea ad patrem Domini nostri Jesu Christi, Ex quo nominatur omnis paternitas quæ est in cœlo & in terra: Ut det vobis secundùm divitias gloriæ suæ, ut virtute confirmemini per Spiritum suum: ut in homine vestro interno Habitet Christus per fidem, & in cordibus vestris per charitatem: stabili manente radice vestrâ, & fundamento vestro. Ut possitis comprehendere cum omnibus Sanctis quæ sit altitudo & profunditas, & longitudo ac latitudo: Et agnoscatis excellentiam charitatis Christi, & impleamini omni plenitudine Dei. Ei autem qui potens est virtute omnia superante facere nobis etiam supra ea quæ postulamus aut meditamur, secundùm virtutem ipsius quæ exercetur in nobis: Ipsi *inquam* gloria in Ecclesia sua per Jesum Christum in omnes ætates seculi seculorum. Amen. 13 14 15 16 17 18 19 20 21

CAP. IV.

Ascensione Domini nostri. 6.

ITaq; rogo vos ego vinctus in Dño nostro, ut ambuletis prout decorũ est vocationi quâ vocati estis, Cùm omni humilitate mentis, & placabilitate, & longanimitate; & tolerate alius alium per charitatem. Et satagite servare concordiam spiritûs cum vinculo pacis: Ut sitis in uno corpore, & uno spiritu, quemadmodum vocati estis in una spe vocationis vestræ. Unus enim est Dominus, & una fides, & unum baptisma, Unúsque Deus Pater omnium, & super omnia, & per omnia, & in nobis omnibus. Verùm unicuique nostrûm data est gratia juxta mensuram donationis Christi. Quapropter dictum est, Ascendit in altum, & captivam abduxit captivitatem, & dedit dona hominibus. Quòd autem ascenderit, quidnam est, nisi quòd etiam descenderat priùs in ima terræ? Qui descendit, ipse est qui etiam ascendit supra omnes cœlos, ut perficeret omnia. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 ወአብርሀ ፡ ለኵሉ ፡፡ ምንት ፡ ሥርዐቱ ፡ ለዝንቱ ፡ ምክር ፡ ዘኅቡእ ፡ እምፍጥረተ ፡
10 ዓለም ፡ በኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘኵሎ ፡ ፈጠረ ፡፡ ከመ ፡ ይእዜ ፡ ይትዐወቅ ፡ ለቀ
ደምት ፡ ወለመኳንንት ፡ እለ ፡ በሰማያት ፡ በአንተ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያኑ ፡ በጥበቢሁ ፡ ለእግ
11 ዚአብሔር ፡ እንተ ፡ ብዙኅ ፡ ሕበሪሃ ፡፡ በዘ ፡ ሠርዖ ፡ ለዓለም ፡፡ ዘገብረ ፡ በክርስቶስ ፡
12 ኢየሱስ ፡ እግዚእነ ፡፡ ዘቦቱ ፡ ረከብነ ፡ ሞገሰ ፡ ወመርሐነ ፡ በሃይማኖቱ ፡ ውስተ ፡ ተስ
13 ፋሁ ፡፡ ወይእዜኒ ፡ አስተበቍዐክሙ ፡ ኢትትቈጥዑ ፡ ለሕማምየ ፡ በእንቲአክሙ ፡
14 ለክብርክሙ ፡፡ ፨ እንበይነ ፡ ዝንቱ ፡ እሰግድ ፡ ለአብ ፡፡

Et ut in lucem proferrem omnibus, quæ sit constitutio hujus consilii quod absconditum fuit à creatione mundi apud Deum qui omnia creavit. Ut nunc notum fiat principibus & potestatibus qui in cælis per ecclesiam suam in sapientia Dei quæ multiformis est: In qua constituit mundum, quem fecit in Christo Jesu Domino nostro: In quò invenimus gratiam, & ductorem nostrum in fiducia ejus in promissione ejus. Et nunc rogo vos ne deficiatis pro afflictione mea propter vos, pro gloria vestra. Propter hoc adoro Patrem. 9 10 11 12 13 14

Verſio VULGATA LATINA.

9 Et illuminare omnes, quæ ſit diſpenſatio ſacramenti abſconditi à ſeculis in Deo,
10 qui omnia creavit. Ut innoteſcat principatibus & poteſtatibus in cœleſtibus
11 per Eccleſiam, multiformis ſapientia Dei, Secundùm præfinitionem ſeculorum,
12 quam fecit in Chriſto Jeſu Domino noſtro: In quo habemus fiduciam, & ac-
13 ceſſum in confidentia per fidem ejus. Propter quod peto ne deficiatis in tribu-
14 lationibus meis pro vobis: quæ eſt gloria veſtra. Hujus rei gratiâ flecto genua
15 mea ad Patrem Domini noſtri Jeſu Chriſti, Ex quo omnis paternitas in cœlis &
16 in terra nominatur, Ut det vobis ſecundùm divitias gloriæ ſuæ, virtute corroborari
17 per Spiritum ejus in interiorem hominem, Chriſtum habitare per fidem in cordibus
18 veſtris: in charitate radicati, & fundati, Ut poſſitis comprehendere cum omni-
19 bus Sanctis, quæ ſit latitudo, & longitudo, & ſublimitas, & profundum: Scire
etiam ſupereminentem ſcientiæ charitatem Chriſti, ut impleamini in omnem ple-
20 nitudinem Dei. Ei autem, qui potens eſt omnia facere ſuperabundanter quàm
21 petimus, aut intelligimus, ſecundùm virtutem, quæ operatur in nobis: Ipſi gloria in Eccleſia, & in Chriſto Jeſu, in omnes generationes ſeculi ſeculorum. Amen.

CAP. IV.

OBſecro itaque vos ego vinctus in Domino, ut dignè ambuletis vocatione, quâ 1
vocati eſtis, Cum omni humilitate, & manſuetudine, cum patientia, ſup- 2
portantes invicèm in charitate, Soliciti ſervare unitatem Spiritûs in vinculo 3
pacis. Unum corpus, & unus Spiritus, ſicut vocati eſtis in una ſpe voca- 4
tionis veſtræ. Unus Dominus, una fides, unum baptiſma. Unus Deus & Pa- 5
ter omnium, qui eſt ſuper omnes, & per omnia, & in omnibus nobis. 6
Unicuique autem noſtrûm data eſt gratia ſecundùm menſuram donationis Chri- 7
ſti. Propter quod dicit; Aſcendens in altum captivam duxit captivitatem: dedit 8
dona hominibus. Quòd autem aſcendit, quid eſt, niſi quia & deſcendit primùm in 9
inferiores partes terræ? Qui deſcendit, ipſe eſt & qui aſcendit ſuper omnes cœ- 10
los, ut impleret omnia.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* وَانْ اُضِيَ الكَافَّةَ لِيَعْرِفُوا مَا هُوَ السِّرُّ المَكْتُومُ مُنْذُ الدُّهُورِ عِنْدَ اللهِ البَارِي الكُلَّ بِيَسُوعَ 9
المَسِيحِ * لِيُعْرَفَ الآنَ عِنْدَ ذَوِي الرِّيَاسَاتِ وَالسَّلْطَاتِ فِي السَّمَائِيَّاتِ . بِالكَنِيسَةِ حِكْمَةُ اللهِ 10
الجَزِيلُ تَلَوُّنُهَا * بِسَابِقِ عِلْمِهِ قَبْلَ اِنْشَاءِ الدُّهُورِ الَّتِي صَنَعَهَا بِيَسُوعَ المَسِيحِ رَبِّنَا * الَّذِي 11 12
لَنَا الدَّالَّةُ بِهِ وَالاِقْتِيَادُ اِلَيْهِ بِاَمَانَةٍ وَثِيقَةٍ * فَلِذَلِكَ اَسْاَلُكُمْ اَلَّا تَضْجَرُوا وَتَذْهَلُوا فِي اَحْزَانِي 13
مِنْ اَجْلِكُمْ الَّتِي هِيَ سُرُورُكُمْ * فَلِهَذَا الحَالِ اَحْنِي رُكْبَتِي لَدَى اَبِي رَبِّنَا يَسُوعَ المَسِيحِ 14
* الَّذِي مِنْهُ تُسَمَّى كُلُّ قَبِيلَةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَعَلَى الاَرْضِ * اَنْ يُعْطِيَكُمْ كَمَا يَخُصُّ ثَرْوَةَ مَجْدِهِ 15 16
اَنْ تَتَاَيَّدُوا بِقُوَّتِهِ بِرُوحِهِ * بِاَنْ يَسْكُنَ المَسِيحُ فِي الاِنْسَانِ البَاطِنِ بِالاَمَانَةِ فِي قُلُوبِكُمْ 17
مُتَاَصِّلِينَ فِي مَحَبَّتِهِ وَمُؤَسَّسِينَ * لِتَقْدِرُوا اَنْ تُدْرِكُوا مَعَ كَافَّةِ القِدِّيسِينَ مَا هُوَ العَرْضُ 18
وَالطُّولُ . وَالعُمْقُ وَالعُلُوُّ * فَتَعْرِفُونَ مَحَبَّةَ مَعْرِفَةِ المَسِيحِ الفَائِقِ اِفْرَاطُهَا . لِتَكْمُلُوا فِي كَمَالِ 19
اللهِ اَجْمَعَ * وَلِلْقَادِرِ اَنْ يَصْنَعَ وَيُسْدِيَ اِلَيْنَا اَكْثَرَ مِنْ كَافَّةِ المَقُولَاتِ . فَوْقَ مَا يَزِيدُ عَلَى 20
الطَّلِبَاتِ . الَّتِي نَسَلُ فِيهَا اَنْ نَفْطُنَ بِهَا عَمَّا يَخُصُّ القُوَّةَ الفَاعِلَةَ فِينَا * المَجْدُ فِي الكَنِيسَةِ 21
بِيَسُوعَ المَسِيحِ . اِلَى كَافَّةِ اَجْيَالِ اَبَدِ الدُّهُورِ . تَمَّ * * الفَصْلُ الرَّابِعُ *
* الاَحَدُ الخَامِسُ وَالعِشْرُونَ بَعْدَ العَنْصَرَةِ * * فَاَتَضَرَّعُ اِذًا اِلَيْكُمْ اَنَا المُقَيَّدُ 1
بِالرَّبِّ اَنْ تَسِيرُوا بِمَا هُوَ اَهْلًا لِلدَّعْوَةِ الَّتِي دُعِيتُمُوهَا * بِكَافَّةِ التَّوَاضُعِ وَالوَدَاعَةِ مَعَ طُولِ 2
الاَنَاةِ يَحْتَمِلُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا بِمَحَبَّةٍ * اِذْ تَحْرِصُونَ اَنْ تَحْفَظُوا اِتِّحَادَ الرُّوحِ بِرِبَاطِ المَحَبَّةِ 3
وَالسَّلَامَةِ * صِيرُوا جِسْمًا وَاحِدًا . وَرُوحًا وَاحِدًا . كَمَا دُعِيتُمْ فِي رَجَاءِ دَعْوَتِكُمُ الوَاحِدِ * الرَّبُّ 4 5
وَاحِدٌ . الاَمَانَةُ وَاحِدَةٌ . المَعْمُودِيَّةُ وَاحِدَةٌ * الاِلَهُ وَاحِدٌ . وَاَبُو الكُلِّ الَّذِي هُوَ فَوْقَ الكُلِّ 6
وَالمُهْتَمُّ بِالكُلِّ . وَفِينَا كُلِّنَا . * الاَحَدُ بَعْدَ الغِطَاسِ . * وَالنِّعْمَةُ قَدْ اُعْطِيَتْ لِكُلِّ 7
اَحَدٍ مِنَّا عَلَى مِقْدَارِ مَوْهِبَةِ المَسِيحِ . تَمَّ * فَلِذَلِكَ يَقُولُ اِذْ صَعِدَ اِلَى العُلَا اَسْبَى سَبْيًا وَمَنَحَ 8
النَّاسَ عَطِيَّاتٍ * فَقَوْلُهُ صَعِدَ . مَنْ هُوَ اِلَّا الَّذِي نَزَلَ اَوَّلًا اِلَى اَعْمَقِ اَسَافِلِ نَوَاحِي الاَرْضِ . 9
* وَالَّذِي نَزَلَ ذَاكَ هُوَ الَّذِي صَعِدَ فَوْقَ اَعْلَى السَّمَاوَاتِ كُلِّهَا لِيَمْلَاَ كَافَّةَ البَرَايَا . 10

* *Et ut omnes illuminem, quatenus ſciant quod ſit myſterium abſconditum à ſeculis apud Deum qui creavit omnia per Jeſum Chriſtum:* 9 *Ut nota fiat nunc apud principatibus atque poteſtatibus præditos in cœleſtibus, per Eccleſiam, ſapientia Dei multicolor,* 10 *In præſcientia ipſius ante condita ſecula, quam fecit per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum:* 11 *Per quem habemus fiduciam, & ductum ad ipſum tutâ fide.* 12 *Quapropter vos rogo ne tædio afficiamini, neque obſtupeſcatis in afflictionibus meis pro vobis, quæ ſunt gloria veſtra.* 13 *Hanc ob cauſam flecto genua mea ad Patrem Domini noſtri Jeſu Chriſti,* 14 *Ex quo nominatur omnis familia quæ in cœlis eſt, & ſuper terram:* 15 *Quatenus det vobis, prout competit opulentiæ gloriæ ſuæ, ut ejus virtute roboremini in Spiritu ipſius:* 16 *Per inhabitationem Chriſti in interiori homine, per fidem in cordibus veſtris, jactis in ejus charitate radicibus atque fundamentis.* 17 *Ut aſſequi valeatis cum Sanctis omnibus quæ ſit latitudo, & longitudo, & profunditas, ac ſublimitas:* 18 *Et cognoſcere charitatem cognitionis Chriſti præeminentem, ut perficiamini totâ perfectione Dei.* 19 *Ei verò qui poteſt facere, & gratiam largiri nobis pluſquam quæcunque dicta ſunt, ultra id quod excedit petitiones quibus rogamus eum intelligere poſſe, ſecundùm potentiam* 20 *ipſius in nobis agentem, Gloria ſit in Eccleſia per Jeſum Chriſtum in omnes ætates ſeculi ſeculorum.* 21 Finis.

CAP. IV.

Dominicâ vigeſimâ quintâ poſt Pentecoſten.

P*Recor itaque vos ego vinctus in Domino, ut ambuletis in his quæ digna ſunt vocatione qua vocati eſtis,* 1 *Cum omni humilitate & manſuetudine, cum longanimitate: toleret alter alterum cum charitate:* 2 *Studentes ſervare unitatem ſpiritus per vinculum dilectionis & pacis.* 3 *Eſtote unum corpus, unuſque ſpiritus, quemadmodum vocati eſtis in unam ſpem vocationis veſtræ.* 4 *Dominus eſt unus, fides una, unum baptiſma.* 5 *Deus unus eſt ac Pater omnium, qui eſt ſuper omnia, & omnium curam gerens, & in nobis omnibus.* 6

Dominicâ poſt immerſionem (i. Baptiſma, ſive Epiphaniam.)

Gratia verò data eſt unicuique noſtrûm pro menſura doni Chriſti. Hucuſque. 7 *Quapropter dicit; Quum aſcendiſſet in ſublime, captivam duxit captivitatem, deditque dona hominibus.* 8 *Dicere autem Aſcendit, quis eſt niſi qui priùs deſcenderat in infimas profunditates partium terræ?* 9 *Qui enim deſcendit, ipſe eſt qui aſcendit ſuper altiſſimos quóſque cœlos, ut impleret omnes creaturas.* 10

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

15 ዘኪያሁ፡ ይጼውዕ፡ ኵሉ፡ በሐውርት፡ ዘበሰማያት፡ ወዘበምድር፡፡=፡ ከመ፡ የሀብክሙ፡
16 ብዕለ፡ ስብሐቲሁ፡ ወያጽንዕክሙ፡ በኀይለ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡=፡ እስመ፡ እንተ፡ ውስጡ፡
17 ለሰብእ፡ የኀድር፡ ክርስቶስ፡ በሃይማኖት፡ ውስተ፡ ልብክሙ፡ በተፋቅሮ፡ ሥርውክሙኒ፡
18 ወመሰረትክሙኒ፡=፡ ከመ፡ ትክሀሉ፡ ረኪበ፡ ምስለ፡ ኵሉ፡ ቅዱሳን፡፡ ምንትኑ፡ ረሐቡ፡ ወ
ኑኁ፡ ወሳዕሉ፡ ወዕመቁ፡ ለጠይቆ፡ ብዝኀ፡ አእምሮ፡ ፍቅሩ፡ ለክርስቶስ፡ ከመ፡ ትስልጡ፡
19 በኵሉ፡ ፍጹም፡ ለእግዚአብሔር፡ ዘይክል፡ አጽንዖተክሙ፡ በኵሉ፡=፡ ከመ፡ ትግበሩ፡፡
20 ወታፈድፍዱ፡ ዘንስእል፡ ወዘንሔሊ፡ ከመ፡ ይርድአነ፡ ኀይሉ፡=፡ ዘሎቱ፡ ስብሐት፡ በቤተ፡
21 ክርስቲያን፡ በክርስቶስ፡ ኢየሱስ፡ በኵሉ፡ ትውልድ፡ ወለዓለም፡ ዓለም፡ አሜን፡፡=፡

፬

በሰንበት፡ ቅድመ፡ ኤጲፋንያ፡=፡

1 አስተበቍዐክሙ፡ አነ፡ ሞቁሑ፡ ለክርስቶስ፡ በዘ፡ ይደልዎ፡ ለጽዋዔክሙ፡ ትሑሩ፡ በዘ፡ ጸ
2 ውዐክሙ፡=፡ እንዘ፡ ታቴሕቱ፡ ርእሰክሙ፡ በኵሉ፡ የውሀት፡ ወትትዔገሡ፡ ወአሆ፡ ትብሉ፡
3 ለቢጽክሙ፡ ወትጽህቁ፡ በተፋቅሮ፡ ወትኅበሩ፡=፡ ወትዕቀቡ፡ በአሐዱ፡ መንፈስ፡ ወበእሰረ፡
4 ሰላም፡፡=፡ በአሐዱ፡ ሥጋ፡ ወበአሐዱ፡ መንፈስ፡ በካመ፡ ተጸዋዕክሙ፡ ለአሐዱ፡ ተስፋክ
5 ሙ፡=፡ አሐዱ፡ እግዚአብሔር፡ ወአሐዱ፡ ሃይማኖት፡ ወአሐቲ፡ ጥምቀት፡፡=፡ ወአሐዱ፡
6 እግዚአብሔር፡ አብ፡ ለኵሉ፡ ዘላዕለ፡ ኵሉ፡ ወእምኔሁ፡ ኵሉ፡ ወውእቱ፡ ውስተ፡ ኵሉ፡፡=፡

በሰንበት፡ ቅድመ፡ ጌና፡=፡

7 ወለለ፡ አሐዱ፡ እምኔነ፡ ተውህበ፡ ጸጋሁ፡ በበ፡ መስፈርተ፡ ሀብቱ፡ ለክርስቶስ፡=፡ እስመ፡ ይ
8 ቤ፡ ዐረገ፡ ውስተ፡ አርያም፡ ፄዊወከ፡ ፄዋ፡ ወወሀብከ፡ ጸጋከ፡ ለእጓለ፡ እመሕያው፡=፡ ወምን
9 ትኑ፡ ዘዐረገ፡ ሶበ፡ ኢወረደ፡ ምትሕተ፡ ምድር፡=፡ ዘዐርገኒ፡ ውእቱ፡ ወዘወረደኒ፡
10 ውእቱ፡ ወዘሀሎ፡ መልዕልተ፡ ሰማያት፡፡ ከመ፡ ይፈጽም፡ ኵሎ፡=፡

Quem invocat quæque regio quæ in cœlis, & quæ in terra, 15 *Ut det vobis divitias gloriæ ſuæ, & confirmet vos in virtute Spiritûs ſancti:* 16 *Quia interiora hominis inhabitat Chriſtus in fide in cordibus veſtris.* 17 *In charitate ſit radix veſtra & fundamentum veſtrum,* 18 *Ut poſſitis aſſequi cum omnibus Sanctis, quænam ſit latiudo ejus, & longitudo ejus, & ſublimitas ejus, & profunditas ejus:* 19 *Ad cognoſcendum copioſam cognitionem charitatis Chriſti, ut perfecti ſitis in omni perfectione Dei, qui poteſt confirmare vos in omnibus.* 20 *Ut faciatis, & ſuperabundetis ea quæ petimus, & cogitamus, ut adjuvet nos virtus ejus:* 21 *Cui gloria in Domo Chriſtianorum in Chriſto Jeſu, in omni generatione, & in ſeculum ſeculorum. Amen.*

CAP. IV.

Sabbato præcedente Epiphaniam.

R*Ogo vos ego vinctus Chriſti, in eo quod dignum erit vocatione veſtrâ, ut ambuletis in qua vocati eſtis,* 1 *Subjicientes vos in omni manſuetudine, & patientiâ, & etiam loquentes fratribus veſtris, & prompti in charitate, & communicantes,* 2 3 *Et conſervantes in uno Spiritu, & in vinculo pacis,* 4 *In uno corpore, & in uno ſpiritu, ſicut vocati eſtis in unam ſpem veſtram.* 5 *Unus Deus, & una fides, & unum baptiſma.* 6 *Et unus Deus Pater omnium, qui eſt ſuper omnia, & ex illo omnia, & ipſe in omnibus.*

Sabbato præcedente confeſſionem.

Et unicuique ex nobis data eſt gratia ejus ſecundùm menſuram doni Chriſti. 7 *Quia dixit; Aſcendiſti in ſublime, captivam cepiſti captivitatem, & dediſti dona tua hominibus.* 8 *Et quid eſt quòd aſcendit, ſi non deſcenderat infra terram?* 9 *Qui aſcendit, ipſe eſt etiam qui deſcendit: ipſe etiam qui fuit ſupra cœlos, ut impleret omnia.* 10

Et ipſe dedit, *hos* quidem, Apoſtolos: *hos* autem, Prophetas: *hos* verò, Evangeliſtas:
11 Καὶ αὐτὸς ἔδωκε, τοὺς μὲν, ἀποστόλους· τοὺς δὲ, προφήτας· τοὺς δὲ, εὐαγγελιστάς·
hos autem, paſtores & doctores, Ad *coagmentationem* Sanctorum,
12 τοὺς δὲ, ποιμένας καὶ διδασκάλους, Πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων,
in opus miniſterii, in ædificationem corporis Chriſti: Donec occurramus
13 εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ· Μέχρι καταντήσωμεν
omnes in unitatem fidei, & agnitionis filii Dei, in virum
οἱ πάντες εἰς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως, καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα
perfectum, in menſuram *ſtaturæ* plenitudinis Chriſti: Ut non *ampliùs* ſimus
14 τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ· Ἵνα μηκέτι ὦμεν
pueri, fluctuantes, & *circumlati* omni vento doctrinæ, in *alea*
νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ κυβείᾳ
hominum, in aſtutia ad *inſidias impoſturæ*. Veritatem facientes
15 τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς (δ) τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης. Ἀληθεύοντες
autem in charitate, creſcamus in *ipſum* omnia, qui eſt caput, Chriſtus:
δὲ ἐν ἀγάπῃ, αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, (ε) ὁ Χριστός·
Ex quo totum corpus connexum & compactum per omnem
16 Ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ πάσης
commiſſuram ſuppeditationis, ſecundùm operationem in *menſura* uniuſcujuſque membri,
ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ᾽ ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου (ζ) μέρους,
augmentum corporis facit, in ædificationem ſui in charitate. Hoc igitur
17 τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται, εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ. Τοῦτο οὖν Ζʹ
dico & teſtificor in Domino, non *ampliùs vos ambulare*, ſicut & *reliquæ*
λέγω καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ (η) τὰ λοιπὰ
Gentes ambulant, in vanitate *mentis ſuæ*: *Obtenebrati cogitatione*,
18 ἔθνη περιπατεῖ, ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν· (θ) Ἐσκοτισμένοι τῇ διανοίᾳ,
exiſtentes alienati à vita Dei, per ignorantiam *exiſtentem* in illis,
ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς,
propter *obdurationem* cordis ipſorum: Qui *dedolentes* ſemetipſos tradiderunt
19 διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν· Οἵτινες ἀπηλγηκότες ἑαυτοὺς παρέδωκαν
impudicitiæ, in operationem immunditiæ omnis in *exceſſu*. Vos
τῇ ἀσελγείᾳ, (ι) εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης ἐν πλεονεξίᾳ. Ὑμεῖς 20
autem non ita didiciſtis Chriſtum: Si tamen illum audiſtis, & in ipſo edocti eſtis,
δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν· Εἴγε αὐτὸν ἠκούσατε, καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, 21
(ſicut eſt veritas in Jeſu:) Deponere vos ſecundùm priſtinam
(καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ·) Ἀποθέσθαι ὑμᾶς κατὰ τὴν προτέραν 22
converſationem veterem hominem, *corruptum* ſecundùm deſideria erroris:
ἀναστροφὴν τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν φθειρόμενον κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης·
Renovari autem ſpiritu mentis veſtræ, Et *induere* novum hominem,
Ἀνανεοῦσθαι δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν, Καὶ ἐνδύσασθαι τὸν καινὸν ἄνθρωπον, 23
ipſum ſecundùm Deum *creatum* in juſtitia & ſanctitate veritatis. *Ideò* deponentes 24
τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας. Διὸ ἀποθέμενοι 25
mendacium, loquimini veritatem unuſquiſque cum proximo ſuo: quoniam
τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι
ſumus invicèm membra. Iraſcimini, & *ne peccate*: Sol non occidat
ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. Ὀργίζεσθε, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω 26
ſuper *iracundia veſtra*: *Neque date* locum diabolo. *Furatus*,
(κ) ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν· (λ) Μήτε δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ. Ὁ κλέπτων 27 28
non *ampliùs* furetur: magis autem laboret, *operans bonum* manibus,
μηκέτι κλεπτέτω· μᾶλλον δὲ κοπιάτω ἐργαζόμενος (μ) τὸ ἀγαθὸν ταῖς χερσίν,
ut habeat *impertiri opus habenti*. Omnis ſermo *putris* ex ore
ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι. Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος 29
veſtro non *egrediatur*: ſed ſi quis bonus ad ædificationem *uſûs*, ut det
ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω· ἀλλ᾽ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν τῆς χρείας, ἵνα δῷ
gratiam audientibus. Et *ne contriſtate* Spiritum ſanctum Dei, in quo ſignati
χάριν τοῖς ἀκούουσι. Καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε 30
eſtis in diem redemptionis. Omnis amaritudo, & *excandeſcentia*, & ira, &
εἰς ἡμέραν ἀπολυτρώσεως. Πᾶσα πικρία, καὶ θυμὸς, καὶ ὀργὴ, καὶ 31
clamor, & blaſphemia tollatur à vobis, cum omni malitia.
κραυγὴ, καὶ βλασφημία (ν) ἀρθήτω ἀφ᾽ ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ.

MS. A. (δ) τὰς μεθοδίας τῆς πλάνης τοῦ διαβόλου. Ἀληθεύοντες (ε) Χριστός· (ζ) μέλους, (η) τὰ ἔθνη (θ) Ἐσκοτωμένοι (ι) εἰ·*··· θαρσίαν (κ) ἐπὶ παροργισμῷ (λ) Μηδὲ (μ) ταῖς ἰδίαις χερσὶν τὸ ἀγαθὸν, (ν) * ἀρθήτων

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܘܗܘ ܝܗܒ. ܐܝܬ ܕܫܠܝܚܐ. ܘܐܝܬ ܕܢܒܝܐ. ܘܐܝܬ ܕܡܣܒܪܢܐ. ܘܐܝܬ ܕܪܥܘܬܐ. ܘܐܝܬ 11
ܕܡܠܦܢܐ. * ܠܓܘܡܪܐ ܕܩܕܝܫܐ. ܠܬܫܡܫܬܐ. ܠܒܢܝܢܗ ܕܡܫܝܚܐ. * ܥܕܡܐ 12 13
ܕܢܗܘܐ ܟܠܢ ܚܕ ܡܕܡ܆ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܒܝܕܥܬܐ ܕܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܚܕ ܓܒܪܐ ܓܡܝܪܐ
ܒܡܫܘܚܬܐ ܕܩܘܡܬܐ ܕܡܫܠܡܢܘܬܗ. * ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܝܠܘܕܐ ܕܡܬܬܙܝܥܝܢ ܘܡܬܦܢܝܢ ܠܟܠ 14
ܪܘܚ. ܕܡܠܦܢܘܬܐ ܕܒܢܝ ܐܢܫܐ. ܗܢܘܢ ܕܒܨܢܝܥܘܬܗܘܢ ܡܬܚܫܒܝܢ ܠܡܛܥܝܘ. * ܐܠܐ 15
ܢܗܘܐ ܫܪܝܪܝܢ ܒܚܘܒܢ. ܕܟܠ ܡܕܡ ܢܪܒܐ ܒܡܫܝܚܐ. ܕܗܘܝܘ ܪܝܫܐ. * ܘܡܢܗ ܟܠܗ 16
ܦܓܪܐ ܡܬܪܟܒ ܘܡܬܩܛܪ ܒܟܠ ܫܘܦܝܢ. ܐܝܟ ܡܘܗܒܬܐ ܕܡܬܝܗܒܐ ܒܡܫܘܚܬܐ
ܠܟܠ ܗܕܡ. ܠܪܒܝܬܐ ܕܦܓܪܐ. ܕܢܗܘܐ ܒܢܝܢܗ ܒܚܘܒܐ. *

* ܚܕ ܒܫܒܐ ܚܕܬܐ * ܙ̄ *

* ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܘܡܣܗܕ ܐܢܐ ܒܡܪܝܐ. ܕܡܟܝܠ ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܗܠܟܝܢ ܐܝܟ ܫܪܟܐ 17
ܕܥܡܡܐ. ܕܡܗܠܟܝܢ ܒܣܪܝܩܘܬܐ ܕܪܥܝܢܗܘܢ. * ܘܚܫܘܟܝܢ ܒܡܕܥܗܘܢ. ܘܢܘܟܪܝܢ 18
ܐܢܘܢ ܡܢ ܚܝܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܒܗܘܢ ܝܕܥܬܐ. ܘܡܛܠ ܥܘܝܪܘܬܐ ܕܠܒܗܘܢ.
* ܗܢܘܢ ܕܦܣܩܘ ܣܒܪܗܘܢ. ܘܐܫܠܡܘ ܢܦܫܗܘܢ ܠܛܢܦܘܬܐ. ܘܠܦܘܠܚܢܐ ܕܟܠܗ 19
ܛܢܦܘܬܐ ܒܥܠܘܒܘܬܗܘܢ. * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܠܐ ܗܟܢܐ ܝܠܦܬܘܢ ܠܡܫܝܚܐ. * ܐܢ 20 21
ܫܪܝܪܐܝܬ ܫܡܥܬܘܢܝܗܝ ܘܒܗ ܐܠܦܬܘܢ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܫܪܪܐ ܒܝܫܘܥ. * ܐܠܐ ܕܬܢܝܚܘܢ 22
ܡܢܟܘܢ ܗܘܦܟܝܟܘܢ ܩܕܡܝܐ. ܠܒܪܢܫܐ ܗܘ ܥܬܝܩܐ ܕܡܬܚܒܠ ܒܪܓܝܓܬܐ
ܕܛܥܝܘܬܐ. * ܘܬܬܚܕܬܘܢ ܒܪܘܚܐ ܕܡܕܥܝܟܘܢ. * ܘܬܠܒܫܘܢ ܒܪܢܫܐ ܚܕܬܐ ܗܘ ܕܒܐܠܗܐ 23 24
ܐܬܒܪܝ. ܒܟܐܢܘܬܐ ܘܒܕܟܝܘܬܐ ܕܩܘܫܬܐ. * ܥܪܘܒܬܐ ܕܢܝܚܐ * ܚ̄ *
* ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܚܘ ܡܢܟܘܢ ܕܓܠܘܬܐ. ܘܡܠܠܘ ܩܘܫܬܐ ܐܢܫ ܥܡ ܩܪܝܒܗ. ܗܕܡܐ ܚܢܢ 25
ܚܕ ܕܚܕ. * ܪܓܙܘ ܘܠܐ ܬܚܛܘܢ. ܘܫܡܫܐ ܠܐ ܢܥܪܒ ܥܠ ܪܘܓܙܟܘܢ. * ܘܠܐ ܬܬܠܘܢ ܐܬܪܐ 26 27
ܠܐܟܠܩܪܨܐ. * ܘܐܝܢܐ ܕܓܢܒ ܗܘܐ ܡܟܝܠ ܠܐ ܢܓܢܘܒ. ܐܠܐ ܢܠܐܐ ܒܐܝܕܘܗܝ ܘܢܦܠܘܚ ܛܒܬܐ. 28
ܕܢܗܘܐ ܠܗ ܠܡܬܠ ܠܡܢ ܕܣܢܝܩ. * ܟܠ ܡܠܐ ܣܢܝܐ ܡܢ ܦܘܡܟܘܢ ܠܐ ܬܦܘܩ. ܐܠܐ ܐܝܕܐ 29
ܕܫܦܝܪܐ ܘܡܥܕܪܐ ܒܒܢܝܢܐ. ܕܬܬܠ ܛܝܒܘܬܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ. * ܘܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܥܝܩܝܢ 30
ܠܪܘܚܐ ܩܕܝܫܐ ܕܐܠܗܐ. ܕܒܗ ܐܬܚܬܡܬܘܢ ܠܝܘܡܐ ܕܦܘܪܩܢܐ. * ܟܠܗ ܡܪܝܪܘܬܐ 31
ܘܚܡܬܐ ܘܪܘܓܙܐ ܘܩܥܬܐ ܘܓܘܕܦܐ ܢܫܬܩܠ ܡܢܟܘܢ. ܥܡ ܟܠܗ ܒܝܫܘܬܐ.

Et ipſe dedit alios quidem Apoſtolos, & 11
alios prophetas, alios autem evangeliſtas,
alios autem paſtores, & alios doctores, Ad 12
complementum Sanctorum, in opus adminiſtrationis,
in ædificium Chriſti: Donec ſimus 13
omnes unum quidpiam in fide, & in cognitione
filii Dei, & unus vir perfectus in
menſuram ſtaturæ plenitudinis ejus. Et ne 14
ſimus pueruli qui agitantur, & mutantur
quovis vento doctrinarum fraudulentarum
hominum, illorum qui calliditate ſuâ induſtriè
agunt, ut inducant in errorem. Sed 15
ſimus veraces in charitate noſtra, ut quicquid
noſtrum eſt, adoleſcat in Chriſto, qui
eſt caput. Ex quo totum corpus coagmentatur 16
& compingitur per omnes commiſſuras,
juxta donum quod datur cum menſura
cuilibet membro ad incrementum ipſius
corporis: ut in charitate perficiatur ædificium
ejus.

Dominicâ novâ. 7.

Hoc autem dico, & teſtor in Domino, ut 17
poſthac non ambuletis ſicut cæteræ gentes,
quæ ambulant in vanitate mentis ſuæ: Quarum 18
intellectus tenebris obducti ſunt,
& extraneæ ſunt à vita Dei, tum quia nulla
illis ineſt ſcientia, tum propter obcæcationem
cordis ipſarum: Quæ exciderunt ſuâ 19
ſpe, ſeipſáſque tradiderunt impudicitiæ, &
operationi omnis ſpurcitiæ, aviditate ſuâ.
Vos autem non ſic didiciſtis Chriſtum. Si 20 21
verè illum audiſtis, & didiciſtis, ut juſtum
eſt in Jeſu. Sed ut deponatis à vobis converſationes 22
veſtras priores, hominem illum
veterem qui corrumpitur concupiſcentiis
erroris. Ac renovemini ſpiritu mentium 23
veſtrarum. Et induatis hominem illum novum, 24
qui in Deo creatus eſt in juſtitia & puritate
veritatis.

Feriâ VI. requiei. 8.

Quamobrem deponite à vobis mendacium 25
& loquimini veritatem quiſque cum proximo
ſuo: ſumus enim membra alter alterius.
Iraſcimini & non peccetis: & ſol ſuper 26
iracundiam veſtram non occidat. Nec dederitis 27
locum criminatori. Porrò qui furabatur, 28
poſthac non furetur, ſed laboret manibus
ſuis, & operetur bona, ut habeat unde
largiatur ei qui indiget. Omnis ſermo execrandus 29
ex ore veſtro non procedat, ſed qui
decorus & accommodatus fuerit ædificationi:
ut det gratiam illis qui audiunt. Et ne 30
contriſtetis Spiritum ſanctum Dei per quem
obſignati eſtis in diem liberationis. Omnis 31
amaritudo, & excandeſcentia, & ira, & vociferatio,
& blaſphemia tollantur à vobis, cum
omni malitia.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 ወውእቱ ፡ ወሀበ ፡ ሐዋርያተ ፡ ወነቢያተ ፡ ወመምህራነ ፡ ወኖሎተ ፡ ወሊቃውንተ ፡፡
12 በዘ ፡ ይጸንዑ ፡ ቅዱሳን ፡ ለግብረ ፡ መልእክቱ ፡ ለሕንጸ ፡ ሥጋሁ ፡ ለክርስቶስ ፡፡ እስመ ፡
13 ንበጽሕ ፡ ኵልነ ፡ በዕሩይ ፡ ሃይማኖት ፡ ወበአእምሮቱ ፡ ለወልደ ፡ እግዚአብሔር ፡
14 ብእሲ ፡ ፍጹም ፡፡ ብጺሐ ፡ ኣምጣነ ፡ በዕቅሙ ፡ ለክርስቶስ ፡፡ ከመ ፡ ኢንኩን ፡ እንከ ፡
ደቂቀ ፡ ዘይትነትኑ ፡ ወይትሀወኩ ፡ እምኵሉ ፡ ነፋስ ፡ በትምይንተ ፡ ትምህርተ ፡ እጓለ ፡
15 እመ ፡ ሕያው ፡ በጕሕሉቱ ፡ ለዘ ፡ ይትመነገነ ፡ ያስሕት ፡፡ ጽድቀ ፡ እንከ ፡ በተፋቅሮ ፡
ወንብዛኅ ፡ በኵሉ ፡ በቱ ፡ ዘውእቱ ፡ ክርስቶስ ፡ ርእሱ ፡፡

Et ipſe dedit Apoſtolos, & prophetas, & doctores, & paſtores, & magiſtros: Ut 11
confirmarentur Sancti ad opus miniſterii, ad ædificationem corporis Chriſti. 12
Quia veniemus omnes nos in ſocietate fidei, & in cognitione filii Dei, viri 13
perfecti, perveniendo uſque ad ſtaturam Chriſti: Ut non ſumus ampliùs pueri 14
fluctuantes & agitati ab omni vento, in aſtutia doctrinæ hominum, in fraude
verſuti ad fallendum. Veritatem igitur habete *cum charitate, & creſcamus* 15
per omnia in eo cujus eſt Chriſtus caput ejus:

Verſio VULGATA LATINA.

11 Et ipſe dedit quoſdam quidem Apoſtolos, quoſdam autem Prophetas, alios verò
12 Evangeliſtas, alios autem paſtores, & doctores, Ad conſummationem Sancto-
13 rum in opus miniſterii, in ædificationem corporis Chriſti : Donec occurramus omnes in unitatem fidei, & agnitionis filii Dei, in virum perfectum, in
14 menſuram ætatis plenitudinis Chriſti : Ut jam non ſimus parvuli fluctuantes, & circumferamur omni vento doctrinæ in nequitia hominum, in aſtutia ad circum-
15 ventionem erroris. Veritatem autem facientes in charitate, creſcamus in illo
16 per omnia, qui eſt caput Chriſtus : Ex quo totum corpus compactum, & connexum per omnem juncturam ſubminiſtrationis, ſecundùm operationem in menſuram uniuſcujuſque membri, augmentum corporis facit in ædificationem ſui in charitate.
17 Hoc igitur dico, & teſtificor in Domino, ut jam non ambuletis, ſicut & Gentes
18 ambulant in vanitate ſenſûs ſui, Tenebris obſcuratum habentes intellectum, alienati à vita Dei, per ignorantiam quæ eſt in illis, propter cæcitatem cordis
19 ipſorum, Qui deſperantes, ſemetipſos tradiderunt impudicitiæ, in operationem immunditiæ omnis, in avaritiam. Vos autem non ita didiciſtis Chriſtum, 20
Si tamen illum audîſtis, & in ipſo edocti eſtis, ſicut eſt veritas in Jeſu: 21
Deponere vos ſecundùm priſtinam converſationem veterem hominem, qui 22
corrumpitur ſecundùm deſideria erroris. Renovamini autem ſpiritu mentis 23
veſtræ, Et induite novum hominem, qui ſecundùm Deum creatus eſt in juſtitia, 24
& ſanctitate veritatis. Propter quod deponentes mendacium loquimini verita- 25
tem unuſquiſque cum proximo ſuo : quoniam ſumus invicèm membra. Iraſcimini, 26
& nolite peccare : Sol non occidat ſuper iracundiam veſtram. Nolite locum dare 27
diabolo : Qui furabatur, jam non furetur : magìs autem laboret, operando ma- 28
nibus ſuis quod bonum eſt, ut habeat undè tribuat neceſſitatem patienti. Omnis 29
ſermo malus ex ore veſtro non procedat : ſed ſi quis bonus ad ædificationem
fidei, ut det gratiam audientibus. Et nolite contriſtare Spiritum ſanctum Dei : 30
in quo ſignati eſtis in diem redemptionis. Omnis amaritudo, & ira, & indigna- 31
tio, & clamor, & blaſphemia tollatur à vobis, cum omni malitia.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 ٭ وهو منح ان يكون قوم رسلا ٭ وطايفه انبياء ٭ وقوم مبشرين ٭ وطايفه رعاة ومعلمين ٭
12 13 ٭ لاتقان القديسين ٭ لعمل الخدمة ٭ لابتناء جسد المسيح ٭ الي ان ننتهي كلنا في اتحاد
الامانة ومعرفة ابن الله الي رجل كامل الي مقدار قامة كمال المسيح ٭ تم ٭
14 ٭ قراءة الخميس من الجمعة السابعة عشر بعد العنصرة ٭ ٭ لكيلا نكون
اطفالا متموجين ومتقلبين مع كل رياح تعليم ٭ في تقلب عزايم الناس بمكايد بنوحي
15 حيلة المخادعة ٭ بل محقين في المحبة ومتمين اليه كل شي الذي هو المسيح ٭ الراس
16 ٭ الذي منه كل الجسد ٭ اذ هو ملتصق به ومنتظم فيه ٭ يعمل بفعل الدرور في كل
لمس بمقدار واحد فواحد من الاعضاء انماء الجسد لابتنايه بمحبة ٭
17 ٭ قراءة الجمعة من الاسبوع السابع عشر بعد العنصرة ٭ ٭ هذا اقول اذا واناشدكم
18 بالرب ٭ الا تسيروا كما تسير باقي الامم ايضا في اغرار عقلهم ٭ تم ٭ مظلما ذهنهم اذ هم
19 متغربون من مجد الله من اجل الجهل الحاصل فيهم من تلقاء عماية قلبهم ٭ اوليك الذين
20 لما ايسوا من انفسهم دفعوها لي الطمانة ٭ الي افتعال كافة النجاسة باستكثار ٭ فانتم ما
21 تعلمتم المسيح هكذا ٭ ان كنتم قد سمعتموه وعلمتم به كما ان الحق في يسوع المسيح هو ٭
22 ٭ فاطرحوا الانسان العتيق المختص بالتصرف الاول البالي المفسود ٭ بما يخص شهوات الطغيان ٭
23 24 ٭ وتجددوا بروح عقلكم ٭ والبسوا الانسان الجديد المبرو بنظير الله بالعدل وبر الحق ٭
25 ٭ قراءة الاثنين من الجمعة الثامنة عشر بعد العنصرة ٭ ٭ فلهذا اطرحوا الكذب ٭ وكل
26 واحد منكم يعلم قريبه حقا ٭ تم ٭ لاننا اعضاء بعضنا بعض ٭ اغضبوا ولا تخطيوا ٭
27 28 ولا تغربن الشمس على اغتياظكم ٭ ولا تعطوا المحال موضعا ٭ والسارق فلا يسرقن ايضا ٭
29 بل اولي به ان يتعب عاملا بيديه العمل الصالح ليكون له ما يعطي المحتاج ٭ لا تبدون
من افواهكم كل كلام طالح ٭ بل تكلموا ان كان لاحدكم كلام صالح لابتناء الكافة ليمنح
30 31 السامعين نعمة ٭ لا تحزنوا روح الله القدوس ٭ الذي ختمتم به في يوم الافتداء ٭ وليسرع
منكم كل مرار وغضب وغيظ وصراخ وافترا مع كل رذيلة ٭

* *Ipſéque dedit ut quidam eſſent Apoſtoli, quidam Prophetæ, quidam Annuntiatores, quidam Paſtores ac Doctores,* 11 *Ad* 12 *confirmationem ſanctorum, ad opus miniſterii, ad ædificationem corporis Chriſti. Quouſque perveniamus omnes per* 13 *unitatem fidei, & agnitionem filii Dei, ad virum perfectum, ad menſuram ſtaturæ perfectionis Chriſti :* Finis.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis decimæ ſeptimæ poſt Pentecoſten.

Ut non ſimus pueri fluctuantes, & cum 14 *quibuſvis ventis doctrinæ verſatiles in inconſtantia opinionum humanarum, in malitia, in conſilio verſutiæ doloſæ : Sed* 15 *veraces in charitate, & provehentes ad ipſum omnia, nempe Chriſtum caput : Ex quo totum corpus, dum cum eo con-* 16 *nexum compoſitúmque fuerit, efficit per operationem inſtillationis in ſingulos contactus, pro menſura uniuſcujuſque membri, incrementum corporis, in ædificationem ſui per charitatem.*

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis decimæ ſeptimæ poſt Pentecoſten.

Hoc itáque dico ; & obteſtor vos per 17 *Dominum, ne poſthac ambuletis ſicut ambulant reliquæ Gentes in vanitatibus intellectus ſui,* Hactenus. *Obtene-* 18 *bratâ eorum mente, abalienati à gloria Dei, propter ignorantiam in ipſis exiſtentem à conſpectu cæcitatis cordis ſui. Hi* 19 *qui deſperantes animas ſuas, dediderunt eas impudicitiæ, ad perpetrandam omnem impuritatem cum exceſſu. Vos* 20 *autem non ita didiciſtis Chriſtum. Si* 21 *cum audiſtis, cúmque cognoviſtis quemadmodum veritas in Jeſu Chriſto eſt, Abjicite veterem hominem deditum con-* 22 *verſationi priſtinæ caducæ & corruptibili, quod attinet ad cupiditates erroris : Et renovamini ſpiritu mentis veſtræ :* 23 *Et induite novum hominem creatum ſe-* 24 *cundùm Deum in æquitate & juſtitiâ veritatis.*

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis decimæ octavæ poſt Pentecoſten.

Proptereà abjicite mendacium, & unuſ- 25 *quiſque veſtrûm veritatem doceat proximum ſuum.* Hactenus. *Nam ſumus alii aliorum membra. Iraſcimini, & ne pec-* 26 *cetis : & ne occidat ſol ſuper iracundiam veſtram. Neque detis locum fraudulento.* 27 *Et fur non ampliùs furetur : ſed potiùs* 28 *laboret operando manibus ſuis opus bonum, ut habeat quod impartiatur egeno. Ne proferatis ex oribus veſtris ullum* 29 *ſermonem pravum : ſed loquimini, ſiquis veſtrûm habet ſermonem bonum, ad ædificationem omnium, ut afferat auditoribus gratiam. Ne triſtitiâ afficiatis Spi-* 30 *ritum Dei ſanctum, per quem obſignati eſtis in die redemptionis. Et tollatur à vo-* 31 *bis omnis amarulentia, & excandeſcentia, & ira, & clamor, & blaſphemia, cum omni abominatione.*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 ዘቦቱ፡ ይትኣደር፡ ኵሉ፡ ዘሥጋ፡ ድዱ፡ ለኵሉ፡ በረድኤቱ፡፡ ይሁብ፡ በበ፡ መስፈርቱ፡ ለ
ለ፡ አሐዱ፡ መክፈልቶ፡ በዘ፡ ይልህቅ፡ ሥጋሁ፡ ለይግበር፡ በዘ፡ ይሐንጽ፡ ርእሶ፡ በተፋቅሮ፡፡=፡
17 ጊ ዘንተ፡ እብል፡ ወአሰምዕ፡ እግዚእነ፡ ከመ፡ ኢንሑር፡ እንከ፡ ከመ፡ አሕዛብ፡ የሐውሩ፡ በሙስ
18 ና፡ ልቦሙ፡=፡ ወጽሉም፡ ሕሊናሆሙ፡ ወነኪራነ፡ እምሕይወተ፡ እግዚአብሔር፡ ወበጽላ
19 ሌ፡ ልቦሙ፡=፡ ቅቡፃን፡ እለ፡ መጠዉ፡ ርእሶሙ፡ ለሕርትምና፡ ወለኵሉ፡ ምግባር፡ ርኵስ፡
20 ወለምርዐት፡፡=፡ ወአንትሙሰ፡ አኮ፡ ከማሁ፡ ዘተመሀርክምዎ፡ ለክርስቶስ፡=፡ እመሰ፡
21 ተሰምዕዎ፡ ወትትሜሀሩ፡ በኀቤሁ፡ እስመ፡ ጻድቅ፡ ውእቱ፡ በኢየሱስ፡=፡ አእትቱ፡ እምላ
22 ዕሌክሙ፡ ግዕዘክሙ፡ ዘትካት፡ ለብሉይ፡ ብእሲ፡ ዘይማስን፡ በፍትወተ፡ ስሒት፡፡=፡ ሐድሱ፡
23 መንፈሰ፡ ልብክሙ፡=፡ ወልበስዎ፡ ለሐዲስ፡ ብእሲ፡ ዘመጽአ፡ እምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ በ
24 ጽድቅ፡ ወበርትዕ፡ ወበየዋሀት፡፡=፡ ወይእዜኒ፡ ኅድግዋ፡ ለሐሰት፡ ወተናገሩ፡ ጽድቀ፡
25 ኵልክሙ፡ ምስለ፡ ቢጽክሙ፡ እስመ፡ አሐዱ፡ አባል፡ ንሕነ፡=፡ ተምዐዑ፡ ወኢተአብሱ፡
26 ወዘእንበለ፡ ይዕረብ፡ ፀሐይ፡ አቍርሩ፡ መዐተክሙ፡፡=፡ ወኢተሀብዎ፡ ፍኖተ፡ ለሰይጣ
27 ን፡=፡ ዘይሰርቅኒ፡ ኢይስርቅ፡ እንከ፡ ለይትገበር፡ ወይጻሙ፡ እንከ፡ በእደዊሁ፡ ለሠናይ፡
28 በዘ፡ ይረድኦ፡ ለፅኑስ፡=፡ ኵሉ፡ ነገር፡ ሕሡም፡ ኢይፃእ፡ እምአፈክሙ፡ ዘእንበለ፡
29 ሠናይ፡ በዘ፡ ይትሐነጽ፡ ትካዝክሙ፡ በዘ፡ ትረክቡ፡ ሞገሰ፡ በኀበ፡ ዘይሰማዕክሙ፡=፡
30 ወኢታተክዝዎ፡ ለመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ዘቦቱ፡ ዐተብክሙ፡ ኦመ፡ ድኅንክሙ፡=፡ ኵሎ፡
31 መሪረ፡ ወመዓተ፡ ወቍጥዓ፡ ወግዒረ፡ ወመንሱተ፡ ወፅርፈተ፡ አእትቱ፡ እምላዕሌክሙ፡ ምስ
ለ፡ ኵሉ፡ እኩይ፡፡=፡

In quo innixa quæcunque corporis junctura, unicuique cum auxilio ſuo dat ſe- 16 *cundùm menſuram, unicuique portionem ſuam, ut creſcat corpus ejus, ad faciendum id quo ædificet ſeipſum in charitate. Hoc dico, & obteſtor* per *Dominum no-* 17 *ſtrum, ut non ambulemus ampliùs ſicut Gentes ambulant in corruptione cordis eorum. Et obſcurata eſt cogitatio eorum, & alieni ſunt à vita Dei, & in obſcu-* 18 *ritate corda eorum : Oblivioni dati, qui tradiderunt ſeipſos miſeriæ, & omni* 19 *operi immundo, & luxuriæ. Et vos non ſic didiciſtis Chriſtum. Si audiſtis* 20 *eum, & edocti eſtis de eo quia veritas eſt in Jeſu, Exuite à vobis mores veſtros* 21 *priſtinos veteris hominis, qui corrumpitur in concupiſcentia deceptrici. Renovate* 22 *ſpiritum cordis veſtri. Et induite novum hominem qui venit à Deo, in juſtitia* 23 *& in æquitate, & in manſuetudine. Et nunc dimittite mendacium, & loquimi-* 24 *ni veritatem quiſque cum fratre veſtro, quia unius membra ſumus. Iraſcimini,* 25 *& ne peccate, & priuſquam occidat ſol, refrigerate iracundiam veſtram. Et ne* 26 *detis viam Satanæ. Qui furabatur, non furetur ampliùs: operetur, & laboret* 27 *igitur cum manibus ejus pro bono, in quo adjumento ſit egeno. Nullus ſermo* 28 *improbus egreditor ex ore veſtro, ſed bonus in quo ædificetur ſolitudo veſtra : ut* 29 *inveniatis gratiam apud eum qui audiet vos. Et ne triſtitiâ afficite Spiritum* 30 *ſanctum, in quo ſignati eſtis ſi ſervati fueritis. Omnem amaritudinem, &* 31 *iracundiam, & faſtidium, & clamorem, & ſcandalum, & blaſphemiam amovete à vobis, cum omni malitia.*

Estote autem in alii alios benigni, misericordes, condonantes vobisipsis, sicut
32 Γίνεσθε δὲ εἰς ἀλλήλους χρηστοί, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς
& Deus in Christo condonavit vobis.
καὶ ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ ἐχαρίσατο ὑμῖν.

CAP. V. ε'.

1 Estote ergò imitatores Dei, sicut nati dilecti. Et ambulate in dilectione,
Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά. Καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, Η'
2 sicut & Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis
καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν (α) ἡμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν
oblationem & hostiam Deo, in odorem suavitatis. Fornicatio autem, &
3 προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ, εἰς ὀσμὴν εὐωδίας. Πορνεία δὲ, καὶ
omnis immunditia, aut avaritia, nec nominetur in vobis: sicut decet
(β) πᾶσα ἀκαθαρσία, ἢ πλεονεξία, μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν· καθὼς πρέπει
Sanctos: *Et obscœnitas*, & stultiloquium, aut scurrilitas, non conve-
4 ἁγίοις· (γ) Καὶ αἰσχρότης, καὶ μωρολογία, ἢ εὐτραπελία, (δ) τὰ οὐκ ἀνή-
nientia: sed magis gratiarum actio. Hoc enim *estis cognoscentes*, quòd omnis
5 κοντα· ἀλλὰ μᾶλλον εὐχαριστία. Τοῦτο (ε) γάρ ἐστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς
fornicator, aut immundus, aut avarus, (qui est *idololatra*,) non habet hæ-
πόρνος, ἢ ἀκάθαρτος, ἢ πλεονέκτης, (ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης,) οὐκ ἔχει κλη-
reditatem in regno Christi & Dei. Nemo vos seducat inanibus
6 ρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ. Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς
verbis: propter hæc enim venit ira Dei in filios diffidentiæ.
λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας.
Ne ergò *efficiamini* participes eorum. Eratis enim aliquando tenebræ, nunc autem
7 8 Μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν. Ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ
lux in Domino: Ut *nati* lucis ambulate. (*Nam* fructus *Spi-*
9 φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε. (Ὁ γὰρ καρπὸς (ζ) τοῦ Πνεύ-
ritûs in omni bonitate, & justitiâ, & veritate:) Probantes quid sit
10 ματος ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ, καὶ ἀληθείᾳ·) Δοκιμάζοντες τί ἐστιν

beneplacitum *Domino*. Et *ne communicate* operibus infructuosis tenebra-
εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ. Καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκό- 11
rum, magis autem & redarguite. *Nam occultè facta* ab ipsis, turpe
τους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε. Τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν, αἰσχρόν 12
est & dicere. *At* omnia *arguta*, à lumine manifestantur: omne
ἐστι καὶ λέγειν. Τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα, ὑπὸ τοῦ φωτὸς (η) φανεροῦται· πᾶν 13
enim *manifestatum*, lumen est. *Ideò* dicit; Surge, *dormiens*, & exurge à
γὰρ τὸ φανερούμενον, φῶς ἐστι. Διὸ λέγει, Ἔγειραι ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ 14
mortuis: & illuminabit te Christus. Videte *itaque* quomodò *accuratè* am-
τῶν νεκρῶν· καὶ ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός. Βλέπετε (θ) οὖν πῶς ἀκριβῶς περι- 15
buletis: non quasi insipientes, sed ut sapientes: Redimentes tempus,
πατεῖτε· μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί· Ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, 16
quoniam dies mali sunt. *Propter hoc ne sitis* imprudentes, sed
ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσι. Διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ 17
intelligentes quæ voluntas *Domini*. Et *ne inebriemini* vino, in quo
(ι) συνιέντες τί τὸ θέλημα τοῦ (κ) Κυρίου. Καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ 18
est luxuria: sed implemini *in* Spiritu, Loquentes vobismetipsis psalmis, &
ἐστιν ἀσωτία· ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν Πνεύματι, Λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς, καὶ 19
hymnis, & canticis *spiritalibus*, cantantes & psallentes in *corde*
ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, (λ) ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν (μ) τῇ καρδίᾳ
vestro Domino: Gratias agentes semper pro omnibus in nomine Domini
ὑμῶν τῷ Κυρίῳ· Εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου 20
nostri Jesu Christi, Deo & Patri. Subjecti *alii aliis* in timore
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῷ Θεῷ καὶ Πατρί· Ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ 21
Dei. Mulieres *propriis* viris subditæ *estote*, sicut Domino:
Θ' (ν) Θεοῦ. Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν (ξ) ὑποτάσσεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ· 22
Quoniam vir est caput mulieris, sicut & Christus caput Ecclesiæ:
Ὅτι (ο) ὁ ἀνήρ ἐστι κεφαλὴ τῆς γυναικός, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας· 23
Et ipse est servator corporis.
(π) καὶ αὐτός ἐστι σωτὴρ τοῦ σώματος.

ΚΕΦ. ε'. MS. A. (α) ὑμᾶς, (β) ἀκαθαρσία πᾶσα, (γ) Ἡ αἰσχρότης, ἢ μωρολογία, (δ) ἃ οὐκ ἀνῆκεν· (ε) γὰρ ἴστε (ζ) τοῦ φωτὸς ἐν (η) φανεροῦται· (θ) οὖν ἀδελφοί, πῶς (ι) συνίετε (κ) Θεοῦ. (λ) ἐν χάριτι ᾄδοντες (μ) ταῖς καρδίαις (ν) Χριστοῦ. (ξ) ὑποτασσέσθωσαν, (ο) ἀνὴρ (π) αὐτὸς ὁ σωτὴρ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

32 ܗܘܘ ܕܝܢ ܒܣܝܡܝܢ ܚܕ ܥܡ ܚܕ ܘܡܪܚܡܢܝܢ܂ ܘܗܘܝܬܘܢ ܫܒܩܝܢ ܚܕ ܠܚܕ܂ ܐܝܟܢܐ ܕܐܠܗܐ ܒܡܫܝܚܐ ܫܒܩ ܠܟܘܢ܂

1 ܗܘܘ ܗܟܝܠ ܡܬܕܡܝܢ ܠܐܠܗܐ ܐܝܟ ܒܢܝܐ ܚܒܝܒܐ܂

2 ܘܗܠܟܘ ܒܚܘܒܐ܂ ܐܝܟ ܕܐܦ ܡܫܝܚܐ ܐܚܒܢ ܘܐܫܠܡ ܢܦܫܗ ܚܠܦܝܢ ܩܘܪܒܢܐ ܘܕܒܚܬܐ ܠܐܠܗܐ ܠܪܝܚܐ ܒܣܡܐ܂

3 ܙܢܝܘܬܐ ܕܝܢ ܘܟܠܗ ܛܢܦܘܬܐ ܘܥܠܘܒܘܬܐ܂ ܐܦܠܐ ܬܬܫܡܗ ܒܝܢܬܟܘܢ܂ ܐܝܟܢܐ ܕܝܐܐ ܠܩܕܝܫܐ܂

4 ܘܠܐ ܨܥܪܘܬܐ܂ ܘܠܐ ܡܡܠܠܐ ܕܫܛܝܘܬܐ܂ ܐܘ ܡܡܠܠܐ ܕܡܓܚܟܢܘܬܐ܂ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܘܠܝܢ܂ ܐܠܐ ܚܠܦܝܗܝܢ ܬܘܕܝܬܐ܂

5 ܗܕܐ ܕܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܝܕܥܝܢ܂ ܕܟܠ ܕܗܘ ܙܢܝܐ ܐܘ ܛܢܦܐ ܐܘ ܥܠܘܒܐ܂ ܕܐܝܬܘܗܝ ܦܠܚ ܦܬܟܪܐ܂ ܠܝܬ ܠܗ ܝܪܬܘܬܐ ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܡܫܝܚܐ ܘܕܐܠܗܐ܂

6 ܠܐ ܐܢܫ ܢܛܥܝܟܘܢ ܒܡܠܐ ܣܪܝܩܬܐ܂ ܡܛܠ ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܐܬܐ ܪܘܓܙܗ ܕܐܠܗܐ ܥܠ ܒܢܝܐ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ܂

7 ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܗܘܘܢ ܫܘܬܦܐ ܠܗܘܢ܂

8 ܐܝܬܝܟܘܢ ܗܘܝܬܘܢ ܓܝܪ ܡܢ ܩܕܝܡ ܚܫܘܟܐ܂ ܗܫܐ ܕܝܢ ܢܘܗܪܐ ܐܢܬܘܢ ܒܡܪܢ܂ ܐܝܟ ܒܢܝ ܢܘܗܪܐ ܗܟܢܐ ܗܠܟܘ܂

9 ܦܐܪܘܗܝ ܓܝܪ ܕܢܘܗܪܐ ܒܟܠܗ ܛܒܘܬܐ ܘܟܐܢܘܬܐ ܘܩܘܫܬܐ܂

10 ܘܗܘܝܬܘܢ ܦܪܫܝܢ ܡܢܐ ܫܦܝܪ ܩܕܡ ܡܪܢ܂

11 ܘܠܐ ܬܗܘܘܢ ܫܘܬܦܐ ܠܥܒܕܐ ܕܚܫܘܟܐ ܕܠܝܬ ܒܗܘܢ ܦܐܪܐ܂ ܐܠܐ ܟܘܢܘ ܐܢܘܢ܂

12 ܡܕܡ ܕܒܛܘܫܝܐ ܓܝܪ ܡܬܥܒܕ ܡܢܗܘܢ܂ ܨܥܪܐ ܗܘ ܐܦ ܠܡܐܡܪ܂

13 ܟܠܡܕܡ ܓܝܪ ܡܬܟܘܢ ܘܡܬܓܠܐ ܒܢܘܗܪܐ܂ ܘܟܠ ܕܡܬܓܠܐ ܢܘܗܪܐ ܗܘ܂

14 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܡܝܪ܂ ܐܬܬܥܝܪ ܕܡܟ܂ ܘܩܘܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ܂ ܘܢܢܗܪ ܠܟ ܡܫܝܚܐ܂

15 ܚܙܘ ܗܟܝܠ ܐܝܟܢܐ ܙܗܝܪܐܝܬ ܬܗܠܟܘܢ܂ ܠܐ ܐܝܟ ܣܟܠܐ܂

16 ܐܠܐ ܐܝܟ ܚܟܝܡܐ ܕܙܒܢܝܢ ܠܦܠܚܝܗܘܢ܂ ܡܛܠ ܕܝܘܡܬܐ ܒܝܫܢ܂

17 ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܚܣܝܪܝ ܪܥܝܢܐ܂ ܐܠܐ ܐܣܬܟܠܘ ܡܢܘ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ܂

18 ܘܠܐ ܬܪܘܘܢ ܒܚܡܪܐ ܕܒܗ ܐܝܬ ܐܣܘܛܘܬܐ܂ ܐܠܐ ܐܬܡܠܘ ܒܪܘܚܐ܂

19 ܘܡܠܠܘ ܥܡ ܢܦܫܟܘܢ ܒܡܙܡܘܪܐ ܘܒܬܫܒܘܚܬܐ܂ ܘܒܙܡܝܪܬܐ ܕܪܘܚ܂ ܟܕ ܡܙܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܠܒܘܬܟܘܢ ܠܡܪܝܐ܂

20 ܘܗܘܝܬܘܢ ܡܘܕܝܢ ܒܟܠܙܒܢ ܚܠܦ ܐܢܫ ܐܢܫ܂ ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܠܐܠܗܐ ܐܒܐ܂

21 ܘܗܘܝܬܘܢ ܡܫܬܥܒܕܝܢ ܚܕ ܠܚܕ ܒܚܘܒܗ ܕܡܫܝܚܐ܂

22 ܢܫܐ ܗܘܝܝܢ ܡܫܬܥܒܕܢ ܠܓܒܪܝܗܝܢ ܐܝܟ ܠܡܪܢ܂

23 ܡܛܠ ܕܓܒܪܐ ܪܫܐ ܗܘ ܕܐܢܬܬܐ܂ ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܡܫܝܚܐ ܪܫܐ ܗܘ ܕܥܕܬܐ܂ ܘܗܘ ܐܝܬܘܗܝ ܡܚܝܢܐ ܕܦܓܪܐ܂

Sitis autem alius in alium placidi, & misericordes, & remittite alter alteri, quemadmodum Deus per Christum remisit vobis. 32

CAP. V.

Estote igitur conformes Deo, tanquam 1
filii dilecti. Et ambulate in charitate, pro- 2
ut & Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem ac victimam Deo in odorem suavem.

Dominicâ VII. post Epiphaniam. 9.

Scortatio autem & omnis spurcitia, & do- 3
lus, ne nominando quidem nominetur inter
vos, sicut decet Sanctos. Nec contumeliæ, 4
nec sermones stultitiæ, aut irrisionis, aut
scurrilitatis, quibus non opus est: sed pro
istis gratiarum actio. Hoc autem scitote, 5
neminem, qui sit scortator, aut spurcus, aut
fraudulentus, aut cultor idolorum, habere
hæreditatem in regno Christi & Dei. Ne 6
quis vos seducat sermonibus vanis: propter
hæc enim venit ira Dei super filios immorigeros. Ne sitis igitur consortes eorum. 7
Eratis enim quondam tenebræ, nunc autem 8
lux estis in Domino nostro. Ut filii lucis igitur, ita ambulate. Fructus enim lucis sunt 9
in omni bonitate, & justitiâ, & veritate. Et 10
dijudicate quid placeat coram Domino nostro. Et ne commercium habueritis cum 11
operibus tenebrarum infrugiferis, sed ea
redarguite. Quod enim in occulto perpe- 12
trant, vel execrandum est dictu. Omnia 13
enim arguuntur à luce, & revelantur: &
quicquid patens est, lumen est. Propterea 14
dictum est, Expergiscere qui dormis, & surge à mortuis, & illucescet tibi Christus.
Videte igitur quomodo ambuletis circun- 15
spectè, non ut stulti. Sed ut sapientes, qui 16
redimunt calamitatem suam; quoniam dies
mali sunt. Propterea ne fueritis rationis 17
expertes; sed intelligite quæ sit voluntas
Dei. Et ne inebriamini vino, in quo est 18
luxuria, sed impleamini spiritu. Et loqua- 19
mini cum vobismetipsis per psalmos & hymnos: & cantica spiritualia canite in cordibus vestris Domino. Et gratias agite in 20
omni tempore pro omnibus in nomine Domini nostri Jesu Christi Deo Patri. Et sub- 21
diti estote alius alii cum charitate Christi.

Quotidie. 10.

Mulieres, estote subditæ maritis vestris, tan- 22
quam Domino nostro. Quoniam vir caput 23
est uxoris, quemadmodum & Christus caput
est Ecclesiæ, & ipse est Servator corporis.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

32 ወኩኑ ፡ ምርያነ ፡ ቢጽክሙ ፡ ወመሐሩ ፡ ወይጸግዉ ፡ በከመ ፡ ጸገወክሙ ፡ እግዚአብሔር ፡
በክርስቶስ፡=፡

በቅዳሴ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ምንባብ፡=፡

1 ኲ ተመሰሉ ፡ ከመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ውሉድ ፡ ፍቁር፡=፡ ወሑሩ ፡ በተፋቅሮ ፡
2 በከመ ፡ አፍቀረክሙ ፡ ክርስቶስ ፡ ወመጠወ ፡ ርእሶ ፡ በእንቲአክሙ ፡ መሥዋዕተ ፡ ወቍር
3 ባነ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ለመዓዛ፡ሠናይ፡፡=፡ ጟ ወዝሙትሰ፡ ወኵሉ፡ርኵስ ፡
4 ወትእግልት ፡ ኢይሰማዕ ፡ በላዕሌክሙ ፡ በከመ ፡ ኢይደልወሙ ፡ ለቅዱሳን፡=፡ ነገረ ፡
ኃፍረት ፡ ወነገረ ፡ እበድ ፡ ወነገረ ፡ ስለቅ፡፡ ዘኢይደሉ ፡ ዘእንበለ ፡ ዳእሙ ፡ አእ
ኰቶ፡==፡

Et estote benigni fratribus vestris, & misericordes estote, condonantes sicut 32
condonavit vobis Deus in Christo.

In consecratione Ecclesiæ, lectio.

CAP. V.

I*Mitatores estote Dei, sicut filii dilecti. Et ambulate in dilectione, sicut dile-* 1
xit vos Christus, & tradidit semetipsum pro vobis victimam & oblationem Deo 2
in odorem bonum. Et scortatio & omnis immunditia & avaritia ne audi- 3
tor apud vos, sicut non convenit Sanctis. Et verba inverecunda, & stultilo- 4
quia, & verba derisoria, quæ non conveniunt, sed gratiarum actio.

Verſio VULGATA LATINA.

32 Eſtote autem invicèm benigni, miſericordes, donantes invicèm, ſicut & Deus in
Chriſto donavit vobis.

CAP. V.

1 Eſtote ergò imitatores Dei, ſicut filii chariſſimi: Et ambulate in dilectione,
2 ſicut & Chriſtus dilexit nos, & tradidit ſemetipſum pro nobis oblationem &
3 hoſtiam Deo in odorem ſuavitatis. Fornicatio autem, & omnis immunditia, aut
4 avaritia, nec nominetur in vobis, ſicut decet Sanctos: Aut turpitudo, aut ſtultiloquium, aut ſcurrilitas, quæ ad rem non pertinet: ſed magìs gratiam actio.
5 Hoc enim ſcitote intelligentes; Quòd omnis fornicator, aut immundus, aut avarus,
quod eſt idolorum ſervitus, non habet hæreditatem in regno Chriſti & Dei.
6 Nemo vos ſeducat inanibus verbis: propter hæc enim venit ira Dei in filios diffidentiæ.
7 Nolite ergò effici participes eorum. Eratis enim aliquando tenebræ,
8 nunc autem lux in Domino. Ut filii lucis ambulate: Fructus enim lucis eſt in
9
omni bonitate, & juſtitia, & veritate: Probantes quid ſit beneplacitum 10
Deo. Et nolite communicare operibus infructuoſis tenebrarum, magìs autem redarguite. 11
Quæ enim in occulto fiunt ab ipſis, turpe eſt & dicere. 12
Omnia autem, quæ arguuntur, à lumine manifeſtantur: omne enim, quod manifeſtatur, lumen eſt. 13
Propter quod dicit; Surge, qui dormis, & exurge à mortuis, & 14
illuminabit te Chriſtus. Videte itaque, fratres, quomodò cautè ambuletis: non 15
quaſi inſipientes, Sed ut ſapientes: redimentes tempus, quoniam dies mali ſunt. 16
Propterea nolite fieri imprudentes, ſed intelligentes quæ ſit voluntas Dei. 17
Et nolite inebriari vino, in quo eſt luxuria: ſed implemini Spiritu ſancto, 18
Loquentes vobiſmetipſis in pſalmis, & hymnis, & canticis ſpiritualibus, cantantes 19
& pſallentes in cordibus veſtris Domino, Gratias agentes ſemper pro omnibus, in 20
nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, Deo et Patri: Subjecti invicèm in timore Chriſti. 21
Mulieres viris ſuis ſubditæ ſint, ſicut Domino: Quoniam vir caput eſt mulieris: 22
ſicut Chriſtus caput eſt Eccleſiæ: Ipſe, ſalvator corporis ejus. 23

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

32 * وليصر بعضكم لبعض خيرين متحننين متسامحين كما سمح الله لنا بالمسيح * تم *

الفصل الخامس * * السبت الثلثون بعد العنصرة *

1 2 * صيروا اذا متشبهين بالله كاولاد محبوبين * وتصرفوا بمحبة كما احبنا المسيح * واسلم ذاته
3 عنا قربانا وضحية لله نسيما طيبا عرفه * فاما الزنا وكافة النجاسة او التعطوس * فلا يسم فيكم
4 اصلا كما يليق بالقديسين * وكذلك الكلام القبيح والقول المايع والمزاح * هذه التي ما تنفع *
5 بل الاولى ان تستعملوا الشكر * لانكم تعرفون هذا يقينا ان كل زان او نجس او متعطرس *
6 الذي هو عابد الاصنام * ليس له مورث في ملك المسيح الاله * لا يطغينكم احد باقوال
7 باطلة * فان من اجل هذه الرذايل يوافي زجر الله على اولاد المعصية * فلا تصيروا شركاء معهم *
8 * فقد كنتم قديما ظلمة * وانتم الان بالرب نورا * تم * * الاحد السادس والعشرون *
9 فتصرفوا كاولاد النور * فان ثمر الروح موجود في كافة الصلاح والعدل والحق *
10 11 * مستفحصين ما هو العمل المرضي الرب * ولا تشاركوا اعمال الظلمة الفاقدة الثمر
12 13 بل وبخوها * فان الافعال الصايرة منهم سرا قبيح هو ان تذكر * وكل الافعال التي يوبخها
14 النور ويكشفها تظهر * لان كل امر مظهر فهو نور * فلذلك يقول ايها النايم انهض وقم
15 من الموتى فيضيء لك المسيح * فانظروا اذا كيف تتصرفون باحتراز * لا كغير حكماء بل
16 17 كحكماء * مبتاعين الوقت * فان الايام خبيثة هي * فلهذا لا تصيروا سفهاء لكن
18 تفهموا ما هي مشية الرب * ولا تسكروا بالخمر الذي فيه النهم في القبايح * بل امتلوا
19 بالروح * وخاطبوا انفسكم بمزامير وتسابيح * وبرعاب روحانية * مسبحين ومرتلين في
قلوبكم للرب * تم * * قراءة الثلثا من الجمعة الثامنة عشر *
20 21 * شاكرين عن كل شي دايما للاله الاب باسم ربنا يسوع المسيح * وليخضع احدكم للاخر
22 23 بمخافة الله * وانتن ايها النساء اخضعن لرجالكن كخضوعكن للرب * فان الرجل
هو راس المراة كما ان المسيح راس الكنيسة * وهو نفسه مخلص الجسد *

* *Et eſtote alii in aliob benigni, miſericordes, condonantes, quemadmodum condonavit nobis Deus per Chriſtum.* Finis. 32

CAP. V.

Sabbatho trigeſimo poſt Pentecoſten.

* *Eſtote igitur imitatores Dei ut filii* 1 *dilecti: Et verſemini cum charitate,* 2 *ſicut dilexit nos Chriſtus, & tradidit ſemetipſum pro nobis oblationem & victimam Deo, in odorem bonæ fragrantiæ. Scortatio verò, & omnis impuritas, aut* 3 *avaritia ne nominetur uſpiam inter vos, ſicut decet ſanctos: Eodémque modo* 4 *ſermo obſcœnus, & ſtultiloquium, & ludibrium, hæc quæ non proſunt: ſed potiùs utimini gratiarum actione. Hoc* 5 *enim certò ſcitis, quòd omnis ſcortator, aut impudicus, aut avarus, qui eſt idolorum cultor, non habet hæreditatem in regno Chriſti Dei. Ne quiſquam ſeducat* 6 *vos inanibus ſermonibus: propter has enim abominationes venit ira Dei in filios contumaciæ. Ne ſitis igitur con-* 7 *ſortes eorum. Eratis enim olim tenebræ,* 8 *nunc autem eſtis lux in Domino:* Finis.

Dominicâ vigeſimâ ſextâ.

Ambulate igitur ut filii lucis. Nam 9 *fructus Spiritus conſiſtit in omni bonitate, & juſtitia, & veritate. Diſ-* 10 *quirentes quodnam ſit opus gratum Domino. Et ne commercium habueritis cum* 11 *operibus tenebrarum fructu carentibus, imò arguite illa. Nam opera quæ ab* 12 *iſtis fiunt ſecretò, turpe eſt memorare. Et opera qualibet quæ lux arguit ac* 13 *detegit, manifeſta fiunt: res enim quæcunque manifeſta, lux eſt. Pro-* 14 *pterea dicit; O dormiens expergiſcere & ſurge à mortuis: & illuceſcet tibi Chriſtus. Videte igitur quomodo cum* 15 *cautela verſemini: non ut inſipientes, ſed ut ſapientes: Ementes tempus:* 16 *quoniam dies mali ſunt. Propterea ne* 17 *ſitis imprudentes, ſed intelligite quæ ſit voluntas Domini. Et ne inebriemini* 18 *vino in quo eſt libido in turpitudinibus: ſed impleamini Spiritu. Et alloquamini* 19 *voſipſos pſalmis, & hymnis, & canticis ſpiritualibus, laudantes & canentes in cordibus veſtris Domino:* Hactenus.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis decimæ octavæ.

* *Gratias agentes ſemper de rebus omnibus Deo Patri in nomine Domini* 20 *noſtri Jeſu Chriſti. Et ſubjiciatur* 21 *alter alteri in timore Dei. Et vos ô* 22 *mulieres, ſubjectæ ſitis propriis viris, ut eſtis Domino ſubjectæ: Quoniam* 23 *vir caput eſt mulieris, ut Chriſtus caput Eccleſiæ: & ipſemet ſervator eſt corporis:*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወዘንተ ፡ ኣእምሩ ፡ ከመ ፡ ኵሉ ፡ ዘማዊ ፡ ወርኩስ ፡ ወመስተአግል ፡ ወዘያጣውዐ ፡
6 አልቦ ፡ መክፈልተ ፡ ውስተ ፡ መንግሥተ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘእግዚአብሔር ፡፡=÷ አልቦ ፡ ዘያ
ስሕትክሙ ፡ በነገረ ፡ ከንቱ ፡ እስመ ፡ በእንቲአሁ ፡ ይመጽእ ፡ መዐተ ፡ እግዚአብሔር ፡
7 8 ላዕለ ፡ ውሉደ ፡ ዐላውያን ፡፡=÷ ኢትትመሰልዎሙኬ ፡=÷ እስመ ፡ ትካት ፡ ጽልመት ፡ አንት
ሙ ፡ ወይእዜሰ ፡ ብርሃን ፡ ኮንክሙ ፡ በእግዚእነ ፡፡ ከመ ፡ ውሉደ ፡ ብርሃን ፡ ሑሩ ፡=÷
9 እስመ ፡ ፍሬሁ ፡ ለብርሃን ፡ ኵሉ ፡ ምግባረ ፡ ሠናይ ፡ ወጽድቅ ፡ ወርትዕ ፡=÷ አመክ
10 ሩ ፡ ዘያሠምሮ ፡ ለእግዚአብሔር ፡=÷ ወኢትኅበሩ ፡ ምስለ ፡ እለ ፡ አልቦሙ ፡ ፍሬ ፡
11 ምግባሮሙ ፡ ዘጽልመት ፡ ኵለንታሆሙ ፡ ዓዲ ፡ ገሥጽዎሙ ፡=÷ እስመ ፡ ዘበ ፡ ጽም
12 ሚት ፡ ይገብሩ ፡ ኀፍረት ፡ ለነጊር ፡=÷ ወዘሰ ፡ ክሡት ፡ ውስተ ፡ ብርሃን ፡ ይትዐወቅ ፡
13 እስመ ፡ ኵሉ ፡ ዘገሃድ ፡ ብርሃን ፡ ውእቱ ፡=÷ እስመ ፡ ይቤ ፡ ንቃህ ፡ ዘደነውም ፡ ወተን
14 ሥእ ፡ እምውታን ፡ ወያበርህ ፡ ለከ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ዑቁ ፡ እንከ ፡ ዘከመ ፡ ተሐውሩ ፡ ከ
15 መ ፡ ጠቢባን ፡ ወአኮ ፡ ከመ ፡ አብዳን ፡=÷ እንዘ ፡ ታናሕሰዉ ፡ ለዝ ፡ ዓለም ፡፡ እስመ ፡
16 እኩይ ፡ መዋዕሊሁ ፡=÷ በእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ኢትኩኑ ፡ አብዳነ ፡ ሐልዩ ፡ ፈቃደ ፡ እግዚአ
17 ብሔር ፡፡=÷ ወኢትስክሩ ፡ ወይነ ፡ እስመ ፡ ምርዓት ፡ ውእቱ ፡ ምልኡ ፡ መንፈሰ ፡ ቅዱ
18 ስ ፡=÷ ወአንብቡ ፡ መዝሙረ ፡ ወስብሐተ ፡ ወማኅሌተ ፡ ቅድሰተ ፡ ሰብሑ ፡ ወዘምሩ ፡
19 ለእግዚአብሔር ፡፡ በልብክሙ ፡=÷ ወአእኵቱ ፡ ዘልፈ ፡ በእንተ ፡ ኵሉ ፡ በስመ ፡ እግዚአ
20 ብሔር ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ እግዚእነ ፡፡=÷
ሀ
በቤተ ፡ ክርስቲያን ፡=÷
21 አትሕቱ ፡ ርእሰክሙ ፡ ለቢጽክሙ ፡ በፍርሀተ ፡ ክርስቶስ ፡=÷ አንስትኒ ፡ ይትአዘዛ ፡ ለአም
22 ታቲሆን ፡ ከመዘ ፡ ለእግዚአብሔር ፡=÷ እስመ ፡ ብእሲ ፡ ርእሳ ፡ ለብእሲቱ ፡ ከመ ፡ ክርስቶስ ፡ ርእሳ ፡
23 ለቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ወመድኃኒ ፡ ሥጋ ፡=÷

Et hoc ſcitote, quòd nullus ſcortator & immundus & avarus, & idololatra, habet portionem in regno Chriſti Dei. 5 *Nemo ſit qui ſeducat vos ſermonibus inanibus: quia propterea veniet ira Dei ſuper filios prævaricantes.* 6 *Ne igitur iis ſimiles eſtote:* 7 *Quia olim tenebræ fuiſtis, & nunc lux eſtis in Domino noſtro, ut filii lucis ambulate.* 8 *Quia fructus lucis eſt omne opus bonum, & juſtitia, & æquitas.* 9 *Probate quid placeat Deo.* 10 *Et ne communicetis cum iis qui non habent fructum, opera tenebrarum omnia etiam arguite.* 11 *Quia quæ occultè faciunt, pudet dicere.* 12 *Et quod apertum eſt, in lumine manifeſtum erit: quia omne quod manifeſtat, lumen eſt.* 13 *Quia dicit, Vigilato qui dormis, & ſuſcitare à mortuis, & illuceſcet tibi Chriſtus.* 14 *Videte igitur quomodo ambuletis, ut ſapientes, & non ut ſtulti.* 15 *Differentes quæ ſunt hujus mundi; quia mali ſunt dies ejus.* 16 *Propterea ne ſitis ſtulti: intelligite voluntatem Dei.* 17 *Et ne inebriemini vino, quia luxuria eſt: implemini Spiritu ſancto.* 18 *Et loquimini pſalmos & hymnos, & cantica ſancta cantate, & pſallite Deo in corde veſtro.* 19 *Et gratias agite ſemper pro omnibus in nomine Dei Jeſu Chriſti Domini noſtri.* 20

De Eccleſia.

Subjicite voſmetipſos fratribus veſtris in timore Chriſti. 21 *Mulieres obtemperent viris ſuis ut Domino.* 22 *Quia vir eſt caput uxoris ſuæ, ſicut Chriſtus eſt caput eccleſiæ ſuæ, & ſalvator corporis noſtri.* 23

Sed ſicut Eccleſia ſubjecta eſt Chriſto, ita & mulieres
24 Ἀλλ' (ρ) ὥσπερ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, (σ) οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες
propriis viris in omnibus. Viri, diligite uxores
25 τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ἐν παντί. Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς (τ) γυναῖκας
veſtras, ſicut & Chriſtus dilexit Eccleſiam, & ſeipſum tradidit pro
ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ
ea: Ut illam ſanctificaret, mundans lavacro aquæ in verbo:
26 αὐτῆς· Ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι·
Ut exhiberet ipſam ſibi*ipſi* glorioſam Eccleſiam, non habentem maculam, aut
27 Ἵνα παραστήσῃ (υ) αὐτὴν ἑαυτῷ ἔνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπῖλον, ἢ
rugam, aut aliquid hujuſmodi: ſed ut ſit ſancta & immaculata. Ita de-
28 ῥυτίδα, ἤ τι τῶν τοιούτων· ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος. Οὕτως (φ) ὀφεί-
bent viri diligere ſuas uxores, ut ſua corpora. *Dili-*
λουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾷν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγα-
gens ſuam uxorem, ſeipſum diligit. Nemo enim unquam ſuam carnem
29 πῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ. Οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα
odit: ſed nutrit & fovet eam, ſicut & *Dominus* Ec-
ἐμίσησεν· (χ) ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ (ψ) Κύριος τὴν ἐκ-
cleſiam. Quia membra ſumus corporis ejus, de carne ejus, & de
30 κλησίαν. Ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ (ω) σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκ
oſſibus ejus. Propter hoc relinquet homo patrem *ſuum* &
31 τῶν ὀστέων αὐτοῦ. Ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ
matrem, & adhærebit *ad uxorem ſuam:* & erunt *hi* duo in
τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται (α) πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς
carnem unam. Sacramentum hoc magnum eſt: ego autem dico in *Chriſtum*, & in
32 σάρκα μίαν. Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστόν, καὶ εἰς
Eccleſiam. Veruntamen & vos *per unum*, unuſquiſque ſuam uxorem *ſic*
33 τὴν ἐκκλησίαν. Πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως
diligat ſicut ſeipſum: *at* uxor *ut* timeat virum.
ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν· ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.

CAP. VI. ϛʹ.

Nati, obedite parentibus veſtris in Domino: hoc enim eſt juſtum.
ΤΑ' τέκνα, ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστι δίκαιον. 1
Honora patrem tuum & matrem: (Quod eſt mandatum primum in promiſſione:)
Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα· (ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ·) 2
Ut benè tibi *ſit*, & *eris* longævus ſuper terram. Et patres, *ne*
Ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ οἱ πατέρες, μὴ 3
ad *iram provocate natos* veſtros: ſed educate illos in diſciplina & correptione 4
παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν· ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ
Domini. Servi, obedite dominis *ſecundùm carnem*, cum timore & tremore,
Κυρίου. Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε (α) τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα, μετὰ φόβου καὶ τρόμου, 5
in ſimplicitate cordis veſtri, ſicut Chriſto: Non *ſecundùm ocularem*
ἐν ἁπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς (β) τῷ Χριστῷ· Μὴ κατ' ὀφθαλμο- 6
ſervitutem, quaſi hominibus placentes: ſed ut ſervi Chriſti, facientes voluntatem
δουλείαν, ὡς ἀνθρωπάρεσκοι· ἀλλ' ὡς δοῦλοι (γ) τοῦ Χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ θέλημα
Dei ex animo: Cum *benevolentia* ſervientes Domino, & non hominibus:
τοῦ Θεοῦ ἐκ ψυχῆς· Μετ' εὐνοίας δουλεύοντες (δ) τῷ Κυρίῳ, καὶ οὐκ ἀνθρώποις· 7
Scientes quoniam quodcunque unuſquiſque fecerit bonum, hoc *reportabit* à
Εἰδότες (ε) ὅτι ὃ ἐάν τι ἕκαστος ποιήσῃ ἀγαθόν, τοῦτο (ζ) κομιεῖται παρὰ 8
Domino, ſive ſervus, ſive liber. Et domini, eadem facite *ad eos*,
τοῦ Κυρίου, εἴτε δοῦλος, εἴτε ἐλεύθερος. Καὶ οἱ κύριοι, τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, 9
remittentes minas: ſcientes quia & veſter illorum Dominus eſt in cœ-
ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν· εἰδότες ὅτι καὶ (η) ὑμῶν αὐτῶν ὁ Κύριός ἐστιν ἐν οὐρα-
lis, & perſonarum acceptio non eſt apud eum. *Reliquùm*, fratres *mei*, conforta-
Ιʹ νοῖς, καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστι παρ' αὐτῷ. (θ) Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, ἐνδυνα- 10
mini in Domino, & in potentia virtutis ejus. Induite armaturam Dei,
μοῦσθε ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, 11
ad poſſe vos ſtare adverſus inſidias diaboli.
πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου.

MS. A. (ρ) ὡς (σ) οὕτως (τ) γυναῖκας, καθὼς (υ) αὐτὸς ἑαυτῷ (φ) καὶ οἱ ἄνδρες ὀφείλουσιν ἀγαπᾷν (χ) ἀλλὰ (ψ) Χριστὸς τὴν (ω) σώματος αὐτοῦ, * Ἀντὶ τούτου (α) τῇ γυναικὶ
ΚΕΦ. ϛʹ. MS. A. (α) τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, (β) τῷ Κυρίῳ· (γ) Χριστοῦ, (δ) ὡς τῷ (ε) ὅτι ἕκαστος ἐὰν ποιήσῃ (ζ) κομίσεται παρὰ Κυρίου, (η) αὐτῶν καὶ ὑμῶν (θ) Τοῦ λοιποῦ, ἐν-
δυναμοῦσθαι, ἀδελφοί, ἐν

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 * ܐܠܐ ܐܝܟܢܐ ܕܥܕܬܐ ܡܫܬܥܒܕܐ ܠܡܫܝܚܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܢܫܐ ܠܒܥܠܝܗܝܢ ܒܟܠܡܕܡ.
25 * ܓܒܪܐ ܐܚܒܘ ܢܫܝܟܘܢ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܡܫܝܚܐ ܐܚܒ ܠܥܕܬܗ. ܘܢܦܫܗ ܐܫܠܡ ܚܠܦ
26 ܝܗ. * ܕܢܩܕܫܝܗ ܘܢܕܟܝܗ ܒܣܚܝܐ ܕܡܝܐ ܘܒܡܠܬܐ. * ܘܢܩܝܡܝܗ ܠܢܦܫܗ ܥܕܬܐ ܡܫܒܚܬܐ
27 ܟܕ ܠܝܬ ܒܗ ܥܘܡܨܐ ܘܠܐ ܩܡܛܐ. ܘܠܐ ܡܕܡ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ. ܐܠܐ ܕܬܗܘܐ ܩܕܝܫܐ
28 ܘܕܠܐ ܡܘܡ. * ܗܟܢܐ ܘܠܐ ܠܓܒܪܐ ܕܢܚܒܘܢ ܢܫܝܗܘܢ. ܐܝܟ ܦܓܪܝܗܘܢ. ܡܢ ܕܡܚܒ
29 ܠܐܢܬܬܗ ܠܢܦܫܗ ܗܘ ܡܚܒ. * ܠܐ ܓܝܪ ܐܢܫ ܡܡܬܘܡ ܣܢܐ ܦܓܪܗ. ܐܠܐ ܡܬܪܣܐ
30 ܠܗ ܘܡܝܨܦ ܒܗ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܡܫܝܚܐ ܠܥܕܬܐ. * ܡܛܠ ܕܗܕܡܐ ܚܢܢ ܕܦܓܪܗ. ܘܡܢ
31 ܒܣܪܗ ܘܡܢ ܓܪܡܘܗܝ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܫܒܘܩ ܓܒܪܐ ܠܐܒܘܗܝ ܘܠܐܡܗ ܘܢܩܦ
32 ܠܐܢܬܬܗ. ܘܢܗܘܘܢ ܬܪܝܗܘܢ ܚܕ ܒܣܪ. * ܐܪܙܐ ܗܢܐ ܪܒ ܗܘ. ܐܢܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܥܠ ܡܫܝܚܐ
33 ܘܥܠ ܥܕܬܗ. * ܒܪܡ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܟܠ ܚܕ ܚܕ ܡܢܟܘܢ. ܗܟܢܐ ܢܪܚܡ ܐܢܬܬܗ ܐܝܟ
ܕܢܦܫܗ. ܐܢܬܬܐ ܕܝܢ. ܬܗܘܐ ܕܚܠܐ ܡܢ ܒܥܠܗ.

Imò quemadmodum Eccleſia ſubdita eſt 24
Chriſto; ſic etiam uxores maritis ſuis, in
omnibus. Viri diligite uxores veſtras, ſicut 25
& Chriſtus dilexit Eccleſiam ſuam, & ſei-
pſum tradidit pro ea: Ut illam ſanctifi- 26
caret ac mundaret lavacro aquæ, & verbo:
Et ſtatueret ſibiipſi Eccleſiam glorioſam, & 27
in qua non ſit macula, neque ruga, neque
aliquid hujuſmodi, ſed ut ſit ſancta abſque
nævo. Sic oportet viros diligere uxores ſu- 28
as, veluti propria corpora. Qui enim uxo-
rem ſuam diligit, ſeipſum diligit. Nemo 29
enim unquam odio habet corpus ſuum, ſed
nutrit illud, & ſolicitudinem illius gerit,
ſicut & Chriſtus Eccleſiæ. Quandoquidem 30
membra ſumus corporis illius, & ex carne
ejus, & ex oſſibus ejus. Quamobrem de- 31
relinquet vir patrem ſuum, & matrem ſu-
am, & adhærebit uxori ſuæ; & erunt am-
bo una caro. Hoc arcanum magnum eſt, 32
ego autem loquor de Chriſto & de Eccleſia 33
ipſius. Enimverò unuſquiſque veſtrûm ita
diligat uxorem ſuam ſicut ſeipſum: uxor
autem revereatur maritum ſuum.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܘ *

1 * ܒܢܝܐ ܐܫܬܡܥܘ ܠܐܒܗܝܟܘܢ ܒܡܪܢ. ܗܕܐ ܓܝܪ ܟܐܢܐ ܗܝ ܘܗܢܘ ܦܘܩܕܢܐ ܩܕܡܝܐ ܕܒܡܘܠܟܢܐ.
2
3 * ܝܩܪ ܠܐܒܘܟ ܘܠܐܡܟ. * ܕܢܗܘܐ ܠܟ ܫܦܝܪ. ܘܢܐܪܟܘܢ ܝܘܡܝܟ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܐܒܗܐ ܠܐ ܬܪܓܙܘܢ
4
5 ܠܒܢܝܟܘܢ. ܐܠܐ ܪܒܘ ܐܢܘܢ ܒܡܪܕܘܬܐ ܘܒܡܪܬܝܢܘܬܐ ܕܡܪܢ. * ܥܒܕܐ ܐܫܬܡܥܘ ܠܡܪܝܟܘܢ
6 ܕܒܦܓܪ. ܒܕܚܠܬܐ ܘܒܪܬܝܬܐ ܘܒܦܫܝܛܘܬ ܠܒܐ ܐܝܟ ܕܠܡܫܝܚܐ. * ܠܐ ܒܚܙܬ ܥܝܢܐ ܐܝܟ
ܗܘ ܕܠܒܢܝܢܫܐ ܫܦܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܥܒܕܐ ܕܡܫܝܚܐ ܕܥܒܕܝܢ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ.
7 * ܡܫܡܫܘ ܐܢܘܢ ܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܟܘܢ ܒܚܘܒܐ. ܐܝܟ ܕܠܡܪܢ. ܘܠܐ ܐܝܟ ܕܠܒܢܝܢܫܐ. * ܟܕ
8 ܝܕܥܝܢ ܕܗܘ ܡܕܡ ܕܥܒܕ ܐܢܫ ܕܛܒ. ܗܘ ܗܘ ܡܬܦܪܥ ܡܢ ܡܪܢ. ܐܢ ܥܒܕܐ ܗܘ ܘܐܢ
9 ܒܪ ܚܐܪܐ. * ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܪܘܬܐ. ܗܟܢܐ ܥܒܕܘ ܠܥܒܕܝܟܘܢ. ܘܫܒܘܩܘ
ܠܗܘܢ ܟܥܝܣܘܬܐ. ܟܕ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܦ ܠܟܘܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܡܪܐ ܒܫܡܝܐ.
ܘܡܣܒ ܒܐܦܐ ܠܝܬ ܠܘܬܗ.

CAP. VI.

Liberi, obedite parentibus veſtris in Do- 1
mino noſtro: hoc enim juſtum eſt, & hoc
eſt mandatum primum quod promittitur.
Honora patrem tuum, & matrem tuam: 2
Ut benè ſit tibi, & prorogetur vita tua ſu- 3
per terram. Parentes, ne provocetis ad 4
iracundiam liberos veſtros; ſed educate eos
in correptione & diſciplina Domini noſtri.
Servi, obedite heris veſtris qui ſunt ſecun- 5
dùm carnem, cum timore, & tremore, & cum
ſimplicitate cordis, tanquam Chriſto. Non 6
ad aſpectum oculi tanquam hominibus pla-
centes, ſed ut ſervi Chriſti facientes volunta-
tem Dei. Et miniſtrate eis ex tota anima 7
veſtra cum charitate, tanquam Domino no-
ſtro, non tanquam hominibus. Quum ſcia- 8
tis unumquemque quod fecerit boni reporta-
turum à Domino noſtro, ſive ſit ſervus, ſive
ingenuus. Vos quoque domini, ſimiliter agite 9
cum ſervis veſtris: remittite eis offenſas, ut
qui cognoſcatis veſtrum quoque Dominum
eſſe in cœlis, & acceptionem facierum non
eſſe apud eum.

* ܣܘܦܪܐ ܕܕܝܪܝܐ * ܝܐ *

Tonſione Monachorum. 11.

10 * ܡܟܝܠ ܐܚܝ ܐܬܚܝܠܘ ܒܡܪܢ ܘܒܬܘܩܦܐ ܕܚܝܠܗ. * ܘܐܠܒܫܘ ܟܠܗ ܙܝܢܗ ܕܐܠܗܐ.
11 ܐܝܟܢܐ ܕܬܫܟܚܘܢ ܠܡܩܡ ܠܘܩܒܠ ܨܢܥܬܗ ܕܐܟܠܩܪܨܐ.

Itaque fratres mei, eſtote fortes per Domi- 10
num noſtrum, & per potentiam virtutis ejus.
Et induite totam armaturam Dei, ut poſſitis 11
obſiſtere inſidiis diaboli.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 ወከመ፡ ቤተ፡ ክርስቲያን፡ ትትኤዘዝ፡ ለክርስቶስ፡ ከማሁ፡ አንስትኒ፡ ይትአዘዛ፡ ለአምታቲሆ
25 ን፡ በኵሉ፡=፦ ዕደውኒ፡ ያፍቅሩ፡ አንስቲያሆሙ፡ ከመ፡ ክርስቶስ፡ አፍቀራ፡ ለቤተ፡ ክር
26 ስቲያኑ፡ ወመጠወ፡ ርእሶ፡ በእንቲአሃ፡=፦ ከመ፡ ይቀድሳ፡ ወያንጽሖ፡ በጥምቀተ፡
27 ማይ፡ በቃሉ፡=፦ ወይረስያ፡ ሎቱ፡ ክብርተ፡ ለቤተ፡ ክርስቲያኑ፡ ከመ፡ ኢይርከብ፡
28 በላዕሌሃ፡ ርኵሰተ፡ ወጥልቀተ፡ ዘከመዝ፡ ከመ፡ ትኩን፡ ንጽሕተ፡ ወቅድስተ፡=፦ ከማ
ሁ፡ ዕደውኒ፡ ርቱዕ፡ የፍቅሩ፡ አንስቲያሆሙ፡ ከመ፡ ነፍሶሙ፡ ዘአፍቀረ፡ ብእሲቶ፡ ርእሶ፡ አ
29 ፍቀረ፡=፦ ወአልቦ፡ ዘይክል፡ ጸሊአ፡ ሥጋሁ፡ ግሙራ፡ ሲሳዩ፡ ወተፀመረ፡ በከመ፡ ክርስቶስ፡
ለቤተ፡ ክርስቲያኑ፡=፦

Et ſicut Domus Chriſtianorum ſubjecta eſt Chriſto, ſic mulieres ſubjiciantur 24
viris ſuis in omnibus. Viri diligant uxores eorum, ſicut Chriſtus dilexit 25
eccleſiam ſuam, & tradidit ſeipſum pro ea: Ut ſanctificaret eam, & purgaret 26
eam in baptiſmo aquæ per verbum ejus. Et conſtitueret eam ſibi glorioſam, ec- 27
cleſiam ſuam, ut non inveniretur in ea macula & pollutio ejuſmodi, ut ſit pura &
ſancta. Sic viri, æquum eſt ut diligant uxores ſuas ut ſemetipſos: qui diligit 28
uxorem ſuam, ſeipſum diligit. Et nemo eſt qui poteſt odio habere corpus ſuum: 29
imò enutrit & fovet illud, ſicut Chriſtus eccleſiam ſuam.

Verſio VULGATA LATINA.

24 Sed ſicut Eccleſia ſubjecta eſt Chriſto, ita & mulieres viris ſuis in omnibus.
25 Viri, diligite uxores veſtras, ſicut & Chriſtus dilexit Eccleſiam, & ſeipſum
26 tradidit pro ea, Ut illam ſanctificaret, mundans lavacro aquæ in verbo vitæ,
27 Ut exhiberet ipſe ſibi glorioſam Eccleſiam, non habentem maculam, aut rugam,
28 aut aliquid hujuſmodi, ſed ut ſit ſancta & immaculata. Ita & viri debent diligere
29 uxores ſuas ut corpora ſua. Qui ſuam uxorem diligit, ſeipſum diligit. Nemo enim
unquam carnem ſuam odio habuit: ſed nutrit, & fovet eam, ſicut & Chriſtus
30 Eccleſiam: Quia membra ſumus corporis ejus, de carne ejus, & de oſſibus ejus.
31 Propter hoc relinquet homo patrem, & matrem ſuam, & adhærebit uxori
32 ſuæ: & erunt duo in carne una. Sacramentum hoc magnum eſt, ego autem
33 dico in Chriſto & in Eccleſia. Veruntamen & vos ſinguli, unuſquiſque uxorem ſuam ſicut ſeipſum diligat: uxor autem timeat virum ſuum.

CAP. VI.

FIlii, obedite parentibus veſtris in Domino: hoc enim juſtum eſt. Honora 1
patrem tuum, & matrem tuam, quod eſt mandatum primum in promiſſione: Ut benè 2
ſit tibi, & ſis longævus ſuper terram. Et vos, patres, nolite ad iracundiam provocare 3
filios veſtros: ſed educate illos in diſciplina & correptione Domini. Servi, obedite 4
dominis carnalibus cum timore, & tremore, in ſimplicitate cordis veſtri, ſicut Chri- 5
ſto: Non ad oculum ſervientes, quaſi hominibus placentes, ſed ut ſervi Chriſti, fa- 6
cientes voluntatem Dei ex animo, Cum bona voluntate ſervientes, ſicut Domino, & 7
non hominibus: Scientes quoniam unuſquiſque, quodcunque fecerit bonum, hoc 8
recipiet à Dño, ſive ſervus, ſive liber. Et vos, domini, eadem facite illis, remittentes 9
minas: ſcientes quia & illorũ, & veſter Dominus eſt in cœlis: & perſonarum ac-
ceptio non eſt apud eum. De cætero, fratres, confortamini in Dño, & in potentia vir- 10
tutis ejus. Induite vos armaturam Dei, ut poſſitis ſtare adverſus inſidias diaboli. 11

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 * لِكَي كَمَا تَخضَعُ ٱلكَنِيسَةُ لِلمَسِيحِ * كَذٰلِكَ فَلتَخضَعِ ٱلنِّسَآءُ فِي كُلِّ أَمرٍ لِرِجَالِهِنَّ *
25 * قِرَآءَةُ ٱلأَربِعَا مِنَ ٱلجُمعَةِ ٱلثَّامِنَةِ عَشَر * أَيُّهَا ٱلرِّجَالُ أَحِبُّوا نِسَآءَكُم كَمَا أَحَبَّ
26 ٱلمَسِيحُ ٱلكَنِيسَةَ * وَأَسلَمَ ذَاتَهُ مِن أَجلِهَا * لِيُقَدِّسَهَا * تَمَّ * وَطَهَّرَهَا بِحَمِيمِ ٱلمَآءِ بِكَلِمَتِهِ *
27 * لِيَمثُلَهَا لَهُ بِمَجدِهِ لَا دَنَسَ فِيهَا وَلَا وَسَخٌ * وَلَا شَيءَ مِن مِثلِ هٰذِهِ * بَل تَكُونُ قِدِّيسَةً
28 بِلَا عَيبٍ * هٰكَذَا سَبِيلُ ٱلرِّجَالِ أَن يُحِبُّوا نِسَآءَهُم كَمَا يُحِبُّونَ أَجسَادَهُم * مَن يُحِبُّ امرَأَتَهُ
29 إِنَّمَا يُحِبُّ ذَاتَهُ * لِأَنَّ لَيسَ أَحَدًا يُبغِضُ بَشَرَتَهُ قَطُّ * بَل يَغذُوهَا وَيُدفِيهَا * كَمَا أَحَبَّ ٱلرَّبُّ
30 31 ٱلكَنِيسَةَ * لِأَنَّنَا نَحنُ أَعضَآءُ جَسَدِهِ مِن بَشَرَتِهِ وَمِن عِظَامِهِ * عِوَضَ هٰذَا يُهمِلُ ٱلإِنسَانُ
32 أَبَاهُ وَأُمَّهُ وَيُلَاصِقُ امرَأَتَهُ * وَٱلِاثنَانِ يَصِيرَانِ بَشَرًا وَاحِدًا * هٰذَا ٱلسِّرُّ لَعَظِيمٌ هُوَ * وَأَنَا
33 أَعنِي بِقَولِي ٱلمَسِيحَ وَٱلكَنِيسَةَ * بَل أَنتُم وَاحِدٌ فَوَاحِدٌ *
* قِرَآءَةُ ٱلخَمِيسِ مِنَ ٱلجُمعَةِ ٱلثَّامِنَةِ عَشَر * كُلُّ وَاحِدٍ فَليُحِبَّ امرَأَتَهُ هٰكَذَا كَمَا يُحِبُّ
ذَاتَهُ * تَمَّ * وَٱلمَرأَةُ يَجِبُ أَن تَخَافَ رَجُلَهَا * ٱلفَصلُ ٱلسَّادِسُ * أَيُّهَا ٱلأَولَادُ أَطِيعُوا 1
2 وَالِدِيكُم كَمَا تُطِيعُونَ ٱلرَّبَّ * فَإِنَّ هٰذَا هُوَ ٱلوَاجِبُ * أَكرِم أَبَاكَ وَأُمَّكَ * هٰذِهِ هِيَ وَصِيَّةٌ
3 أُولَى فِي ٱلمَوعِدِ * لِيَصِيرَ حَظُّكَ جَلِيلًا * وَتَكُونَ طَوِيلَ ٱلعُمرِ عَلَى ٱلأَرضِ * وَأَنتُم أَيُّهَا
4 5 ٱلآبَآءُ * لَا تُغِيظُوا أَولَادَكُم * بَل رَبُّوهُم بِأَدَبِ ٱلرَّبِّ وَوَعظِهِ * أَيُّهَا ٱلعَبِيدُ أَطِيعُوا سَادَاتِكُم
6 بِمَا يَخُصُّ ٱلبَشَرَ * بِخَوفٍ وَرُعبٍ بِبَسَاطَةِ قُلُوبِكُم * كَمَا تُطِيعُونَ ٱلمَسِيحَ * وَلَا تَكُن
خِدمَتُكُم بِإِزَآءِ ٱلعَينِ كَمَن يُرضُونَ ٱلنَّاسَ * بَل كَعَبِيدِ ٱلمَسِيحِ عَامِلِينَ مَشِيَّةَ ٱللّٰهِ مِن
7 8 صَمِيمِ ٱلنَّفسِ * خَادِمِينَ بِنُصحٍ لِلرَّبِّ وَلَيسَ لِلنَّاسِ * عَالِمِينَ أَنَّ كُلَّ أَحَدٍ مَهمَا يَعمَلُهُ
9 مِن عَمَلٍ صَالِحٍ ذَاكَ يَستَوفِيهِ مِنَ ٱلرَّبِّ * عَبدًا كَانَ أَم حُرًّا * أَيُّهَا ٱلسَّادَاتُ أَعمَلُوا مَعَهُم
هٰذِهِ بِعَينِهَا دَاحِضِينَ ٱلوَعِيدَ * عَالِمِينَ أَنَّ وَرَبَّكُم أَنفُسِكُم فِي ٱلسَّمٰوَاتِ هُوَ * وَلَيسَت
عِندَهُ مُحَابَاةُ ٱلوُجُوهِ * تَمَّ * ٱلأَحَدُ ٱلسَّابِعُ وَٱلعِشرُونَ بَعدَ ٱلعَنصَرَةِ *
10 11 * وَفِيمَا بَعدُ يَا إِخوَتِي تَأَيَّدُوا بِٱلرَّبِّ وَبِعِزِّ قُوَّتِهِ * ٱلبَسُوا كَافَّةَ سِلَاحِ ٱللّٰهِ * لِتَستَطِيعُوا أَن
تَقُومُوا بِإِزَآءِ حِيَلِ ٱلمُحَالِ *

* *Ut quemadmodum Eccleſia ſubjecta eſt Chriſto, ita ſubjectæ ſint uxores viris ſuis in rebus omnibus.* 24

Lectio feriæ quartæ hebdomadis decimæ octavæ.

O viri, diligite uxores veſtras, ſicut dilexit Chriſtus Eccleſiam, & ſemetipſum 25 *tradidit pro ea, ut eam ſanctificaret:* 26 Hucuſque. *Et mundavit eam balneo aquæ per verbum ſuum: ut ſiſteret* 27 *eam ſibi glorioſam, non habentem maculam, aut ſordem, aut quicquam ejuſmodi: ſed eſſet ſancta ſine labe. Ita* 28 *debent viri diligere ſuas uxores, ut ſua diligunt corpora. Qui diligit uxorem ſuam, ſanè ſeipſum diligit. Nemo enim* 29 *carnem ſuam odio habet unquam: imò enutrit & caleſacit eam, ſicut dilexit Dominus Eccleſiam: Quia nos membra* 30 *ſumus corporis ejus, ex carne ejus, & ex oſſibus ejus. Ob hoc negliget homo* 31 *patrem ſuum matremque ſuam, & adhærebit uxori ſuæ: & duo fient caro una. Hoc myſterium magnum quidem* 32 *eſt: ego autem ſignifico ſermone meo Chriſtum & Eccleſiam. Vos verò ſingulatim,* 33

Lectio feriæ quintæ hebdomadis decimæ octavæ.

unuſquiſque ſic diligat uxorem ſuam ut diligit ſemetipſum. Hactenus. *Et mulierem decet ut virum ſuum revereatur.*

CAP. VI.

O Liberi, obedite genitoribus veſtris, ſicut obeditis Domino: id enim 1 *eſt debitum. Honora patrem tuum* 2 *& matrem tuam: (Hoc eſt præceptum primum in promiſſione.) Ut* 3 *fiat ſors tua præclara, & ſis longæ ætatis ſuper terram. Et vos ô patres,* 4 *ne provocetis ad iram liberos veſtros, ſed educate eos in diſciplina & monitis Domini. O ſervi, obedite dominis* 5 *veſtris in his quæ ad carnem pertinent, cum timore & tremore, cum ſimplicitate cordium veſtrorum, ſicut obeditis Chriſto. Neque ſit ſervitus veſtra ad con*- 6 *ſpectum oculi, ut ſolent qui placent hominibus: ſed ut ſervi Chriſti, facientes voluntatem Dei ex animi ſinceritate: Servientes cum ingenuitate Domino, &* 7 *non hominibus. Scientes quòd unuſquiſq;* 8 *quodcunque fecerit bonum opus, illud idem reportabit à Domino: ſive ſervus fuerit, ſive liber. O domini, hæc eadem* 9 *facite erga illos, deſiſtentes à minis: ſcientes quòd & veſter ipſorum Dominus in cœlis eſt, nec eſt apud eum aſſentatio vultuum. Finis.*

Dominicâ vigeſimâ ſeptimâ poſt Pentecoſten.

Cæterùm ô fratres mei, corroboremini 10 *per Dominum perque potentiam roboris ejus. Induite univerſam armaturam* 11 *Dei, ut poſſitis ſtare contra verſutias fraudulenti.*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

30 እስመ ፡ አበለ ፡ ሥጋሁ ፡ ንሕነ ፡፡=፦ ወበእንተ ፡ ብእሲቱ ፡ ይኅድግ ፡ ብእሲ ፡ አባሁ ፡ ወእ
31 ሞ ፡ ወይትልዋ ፡ ለብእሲቱ ፡ ወይኩኑ ፡ ክልኤሆሙ ፡ አሐደ ፡ ሥጋ፡=፦ . ዐቢይ ፡ ውእቱ፡
32 ዝነገር ፡ ወአነሰ፡ እብሎ ፡ ሳዕለ፡ክርስቶስ ፡ ወሳዕለ ፡ ቤተ፡ክርስቲያኑ፡፡=፦ ወበሕቱ ፡ አ
33 ንትሙኒ ፡ ኵልክሙ ፡ ከማሁ ፡ አፍቅሩ ፡ አንስቲያክሙ ፡ ከመ ፡ ነፍስክሙ ፡ ወብእሲትኒ፡
ከመ ፡ ትፍርሆ ፡ ለምታ፡፡=፦
2
በቤተ ፡ ክርስቲያን፡፡=፦
1 ውሉድኒ ፡ ከመ ፡ ትትኤዘዙ ፡ ለአዝማዲክሙ ፡ በእግዚእነ ፡ እስመ ፡ ጽድቅ ፡ ውእቱ፡=፦
2 አክብር፡ ላባከ ፡ ወእምከ ፡ ቀዳሚት ፡ ትእዛዝ ፡ በውስተ ፡ ሥርዓት፡=፦ ከመ፡ሠናየ ፡ ይ
3 ኩን ፡ ወይኑኅ ፡ መዋዕሊከ ፡ ዲበ ፡ ምድር፡=፦ አበውኒ ፡ ኢታስተቈጥዑ ፡ ውሉድክሙ፡
4 ሕፀኑ ፡ ወገሥጹ ፡ በትምህርተ ፡ እግዚአብሔር፡፡=፦ ንባርኒ ፡ ተአዘዙ ፡ ለአጋእስቲክሙ፡
5 ለእለ ፡ ይኴንኑክሙ ፡ ሥጋክሙ ፡ በፍርሀት ፡ ወበረዓድ ፡ በልብ ፡ ስፉሕ፡፡ ከመዝ ፡ ለክር
6 ስቶስ፡=፦ ወአኮ ፡ ከመዘ ፡ ያደሉ ፡ ለዐይነ ፡ ሰብእ ፡ ካመ ፡ አግብርተ ፡ ክርስቶስ፡፡ እን
7 ዘ ፡ ትገብሩ ፡ ፈቃደ ፡ እግዚአብሔር ፡ በኵሉ ፡ ነፍስትክሙ፡=፦ ከመዘ ፡ ለእግዚአብሔ
8 ር ፡ ተቀነዩ ፡ ወአኮ ፡ ከመዘ ፡ ለሰብእ፡=፦ ታአምሩ ፡ ከመ ፡ ኵሉ ፡ ዘገብረ፡ሠናየ ፡ ይት
9 ዐሰይ ፡ በኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ እመኒ ፡ ነባሪ ፡ ወእመኒ ፡ አጋዕዚ፡፡=፦ ወአግእስትኒ ፡ ዕሩ
የ ፡ ግበሩ ፡ ሎሙ ፡ እንዘ ፡ ታቈርሩ ፡ መዐተክሙ ፡ ወእንዘ ፡ ታተኀጽሩ ፡ ታአምሩ ፡ ከ
10 መ ፡ ብክሙ ፡ እግዚአ ፡ በሰማያት ፡ ዘኢያደሉ ፡ ለገጽ፡፡=፦ 1 እንከሰ ፡ ጽንዑ ፡ በእ
11 ግዚአብሔር ፡ ወበጽንዐ ፡ ኀይሉ፡=፦ ወልበሱ ፡ ወልታ ፡ እግዚአብሔር ፡ በዘ ፡ ትክሉ፡
ተቃውሞቶ ፡ ለመናፍንተ ፡ ሰይጣን፡=፦

Quia membra corporis ejus ſumus. Et pro muliere ſua, relinquet homo patrem 30
ſuum & matrem ſuam, & adhærebit uxori ſuæ & erunt ambo una caro. 31
Magnus eſt hic ſermo, & ego loquor de Chriſto & de eccleſia ejus. Sed vos omnes 32
ſic diligite uxores veſtras ut voſmetipſos: & uxor ſic timeat virum ſuum. 33

CAP. VI.

In conſecratione eccleſiæ.

FIlii ſic auſcultate parentibus veſtris in Domino noſtro, quia juſtum eſt. 1
Honora patrem tuum & matrem tuam, præcipuum eſt mandatum in Lege: 2
ut bene ſit, & prolongentur dies tuæ in terra. Patres etiam, ne exterminetis 3
filios veſtros, enutrite & erudite in doctrina Dei. Servi etiam auſcultate do- 4
minis veſtris qui præſunt vobis ſecundùm carnem veſtram, in timore & tre- 5
more, cum corde ſimplici ut Chriſto. Et non ſicut placentes oculo hominis: 6
ſic ſervi Chriſti, facientes voluntatem Dei, cum tota anima veſtra: Sicut 7
Deo ſervientes, & non ſicut hominibus: Scientes quòd quicunque fecerit bo- 8
num, præmium recipiet apud Deum, ſive ſervus ſive liber. Et Domini et- 9
iam, æquale facite iis, refrigerantes iracundiam veſtram, & minuentes, ſci-
entes quòd habetis Dominum in cœlis, qui non accipit perſonam. Ulteriùs cor- 10
roboremini in Deo, & in fortitudine virtutis ejus: Et induite armaturam Dei, 11
quâ poſſitis reſiſtere inſidiis ſatanæ.

Quoniam non eſt nobis colluctatio adverſus ſanguinem & carnem, ſed adverſus *principatus*,
12 Ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς,
adverſus poteſtates, adverſus mundi *potentes* tenebrarum *ſeculi hujus*, contra
πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ (ι) σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς
ſpiritualia nequitiæ in cœleſtibus. *Propter hoc* accipite *univerſam* arma-
13 τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. Διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανο-
turam Dei, ut poſſitis reſiſtere in die malo, & *omnia*
πλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα
conficientes ſtare. State ergò ſuccincti lumbos veſtros in veritate, &
14 κατεργασάμενοι στῆναι. Στῆτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ
induti loricam juſtitiæ, Et calceati pedes in præpa-
15 ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, Καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοι-
ratione Evangelii pacis: In omnibus *aſſumentes* ſcutum fidei,
16 μασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης· Ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως,
in quo poſſitis omnia tela *illius Nequam* *ignita* extinguere: Et
17 ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι· Καὶ
galeam *ſalutaris* aſſumite, & gladium Spiritûs, quod eſt
τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος, ὅ ἐστι
verbum Dei: Per omnem orationem & obſecrationem orantes *in* omni
18 ῥῆμα Θεοῦ· Διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ
tempore in ſpiritu: & in ipſo *hoc* vigilantes in omni inſtantia &
καιρῷ ἐν πνεύματι· καὶ (κ) εἰς αὐτὸ τοῦτο ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ προσκαρτερήσει καὶ
obſecratione pro omnibus Sanctis: Et pro me, ut mihi detur ſermo in
δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων· Καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι (λ) δοθείη λόγος ἐν 19
apertione oris mei *in* fiducia, notum facere myſterium Evangelii:
ἀνοίξει τοῦ στόματός μου ἐν παῤῥησίᾳ γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου·
Pro quo legatione fungor in catena, ut in ipſo *liberè loquar*, *ut* oportet me loqui.
Ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παῤῥησιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι. 20
Ut autem ſciatis & vos quæ circa me, quid agam, omnia vobis nota faciet Tychicus
Ἵνα δὲ (μ) εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ᾽ ἐμέ, τί πράσσω, πάντα ὑμῖν γνωρίσει Τυχικὸς 21
dilectus frater & fidelis miniſter in Domino: Quem miſi ad vos in
ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν Κυρίῳ· Ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς 22
illud ipſum, ut cognoſcatis quæ circa nos, & conſoletur corda veſtra. Pax
αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰρήνη 23
fratribus & charitas cum fide, à Deo Patre, & Domino Jeſu Chriſto. Gra-
τοῖς ἀδελφοῖς καὶ (ν) ἀγάπη μετὰ πίστεως, ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ χά- 24
tia cum omnibus *diligentibus* Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum in incorruptione. Amen.
ρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν (ξ) ἀφθαρσίᾳ. ἀμήν.

Ad Epheſios ſcripta eſt à Roma per Tychicum.
(†) Πρὸς Ἐφεσίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ. Ἐν στίχοις τιβʹ.

MS. A. (ι) σκότους * τούτου, (κ) εἰς αὐτὰ ἀγρυπνοῦντες (λ) δοθῇ (μ) καὶ ὑμεῖς ἰδῆτε τὰ (ν) ἔλεος μετὰ (ξ) ἀφθαρσίᾳ. (†) Πρὸς Ἐφεσίους.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 ܡܛܠ ܕܐܬܟܬܫܘܬܟܘܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܥܡ ܒܣܪܐ ܘܕܡܐ. ܐܠܐ ܥܡ ܐܪ̈ܟܘܣ ܘܥܡ ܫܠܝ̈ܛܢܐ. *
13 ܘܥܡ ܐܚܝܕܝ ܥܠܡܐ ܗܢܐ ܚܫܘܟܐ. ܘܥܡ ܪ̈ܘܚܐ ܒܝ̈ܫܬܐ ܕܬܚܝܬ ܫܡܝܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ
ܠܒܫܘ ܟܠܗ ܙܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܕܬܫܟܚܘܢ ܠܡܦܓܥ ܠܒܝܫܐ. ܘܟܕ ܡܛܝܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܟܠܡܕܡ
14 ܬܩܘܡܘܢ. * ܩܘܡܘ ܗܟܝܠ ܘܐܣܘܪܘ ܚܨ̈ܝܟܘܢ ܒܩܘܫܬܐ. ܘܠܒܫܘ ܫܪܝܢܐ ܕܟܐܢܘܬܐ.
15 16 * ܘܣܐܢܘ ܪ̈ܓܠܝܟܘܢ ܒܛܘܝܒܐ ܕܣܒܪܬܐ ܕܫܠܡܐ. * ܘܥܡ ܗܠܝܢ. ܣܒܘ
ܠܟܘܢ ܬܪܣܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ. ܕܒܗ ܬܫܟܚܘܢ ܚܝܠܐ ܠܡܕܥܟܘ ܟܠܗܘܢ ܓܐܪ̈ܘܗܝ ܝܩܝ̈ܕܐ
17 ܕܒܝܫܐ. * ܘܣܝܡܘ ܣܢܘܪܬܐ ܕܦܘܪܩܢܐ. ܘܐܚܘܕܘ ܣܦܣܪܐ ܕܪܘܚܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܠܬܐ
18 ܕܐܠܗܐ. * ܘܒܟܠ ܨܠܘ̈ܢ ܘܒܟܠ ܒܥܘ̈ܢ ܨܠܘ ܒܟܠܙܒܢ ܒܪܘܚ. ܘܒܗ ܒܨܠܘܬܐ ܐܬܬܥܝܪܘ
ܒܟܠܥܕܢ. ܟܕ ܡܬܟܫܦܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܡܬܚܢܢܝܢ ܥܠ ܐܝܕ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝ̈ܫܐ.
19 * ܐܦ ܥܠܝ ܕܢܬܝܗܒ ܠܝ ܡܠܬܐ ܒܦܬܝܚܘܬ ܦܘܡܝ. ܕܒܓܠܐ ܐܟܪܙ ܐܪܙܐ ܕܣܒܪܬܐ.
20 * ܗܘ ܕܐܢܐ ܐܝܙܓܕܐ ܒܫܫܠܬܐ. ܕܒܦܪܗܣܝܐ ܐܡܠܠܝܘܗܝ. ܐܝܟ ܕܘܠܐ ܠܝ ܠܡܡܠܠܘ.
21 * ܕܬܕܥܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܕܡ ܕܠܘܬܝ ܘܡܕܡ ܕܥܒܕ ܐܢܐ. ܗܐ ܡܘܕܥ ܠܟܘܢ ܛܘܟܝܩܘܣ
22 ܐܚܐ ܚܒܝܒܐ ܘܡܫܡܫܢܐ ܡܗܝܡܢܐ ܒܡܪܢ. * ܗܘ ܕܫܕܪܬ ܠܘܬܟܘܢ ܡܛܠ ܗܕܐ ܗܝ.
23 ܕܬܕܥܘܢ ܡܕܡ ܕܠܘܬܝ. ܘܢܒܝܐ ܠܒܘ̈ܬܟܘܢ. * ܫܠܡܐ ܥܡ ܐܚܝ̈ܢ ܘܚܘܒܐ ܥܡ ܗܝܡܢܘܬܐ.
24 ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܐ ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܛܝܒܘܬܐ ܥܡ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܚܒܝܢ
ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܠܐ ܚܒܠܐ ܐܡܝܢ. *

* ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܐܦܣܝ̈ܐ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܪܗܘܡܝ. ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܝܕ ܛܘܟܝܩܘܣ *

* Quandoquidem colluctatio veſtra non eſt 12 cum carne & ſanguine, ſed cum principatibus, & cum poteſtatibus, & cum poſſeſſoribus mundi hujus tenebroſi, & cum ſpiritibus malis qui ſub cœlo ſunt. Idcircò indu- 13 ite totam armaturam Dei, ut poſſitis occurrere malo: quúmque inſtructi fueritis in omnibus, ſtetis. State igitur, & accingite 14 lumbos veſtros veritate, ac induite loricam juſtitiæ: Et calceate pedes veſtros apparatu 15 evangelii pacis. Et cum his aſſumite vobis 16 clypeum fidei, ut polleatis viribus ad extinguenda omnia jacula ignita Mali illius. Et 17 ponite galeam ſalutis, ac prehendite gladium Spiritûs, qui eſt verbum Dei. Ac in 18 omnibus precibus, omnibúſque deprecationibus orate ſemper in ſpiritu: & in eadem oratione vigilate in omni tempore: orantes perſeveranter, & auſpicantes preces cùm pro omnibus Sanctis, Tum etiam pro me, 19 ut detur mìhi ſermo in apertione oris mei, ut palàm & publicè prædicem arcanum evangelii, Cujus legatione fungor in catenis: 20 ut cum fiducia eloquar illud, prout oportet eloqui. Ut autem ſciatis & vos quæ penes 21 me ſunt, & quid ago, ecce certiores vos redditurus eſt Tychicus frater chariſſimus, & miniſter fidelis in Domino noſtro: Quem 22 miſi ad vos in hoc ipſum, ut cognoſcatis quid apud me *fiat*, utque conſoletur corda veſtra. Pax cum fratribus noſtris, & chari- 23 tas cum fide à Deo Patre, & à Domino noſtro Jeſu Chriſto. Gratia cum illis omni- 24 bus qui amant Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum abſque corruptione. Amen.

Epiſtola ad Epheſios ſcripta è Roma, & miſſa per Tychicum,

FINIS.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 ቀትልክሙ፡ሊኮነ፡ምስለ፡ዘሥጋ፡ወደም፡እስመ፡ዘእንበለ፡ምስለ፡መኳንንት፡ጽልመት፡አጋንን
13 ት፡እኩያን፡እለ፡መትሕተ፡ሰማይ፡፡፡ በእንተዝ፡ንሥኡ፡ወልታ፡እግዚአብሔር፡ከመ፡ትክ
14 ሀሉ፡ተቀውሞታ፡ለዕለት፡እኪት፡ወከመ፡ትቁሙ፡ኵሎ፡ገቢረክሙ፡ቁሙ፡እንከ፡ቀኒተክሙ፡ሐ
15 ቋክሙ፡በጽድቅ፡ወልበሱ፡ልብሰ፡ኀጺን፡ዘጽድቅ፡፡ተሰሲነክሙ፡ኀይለ፡ወንጌል፡በሰላም፡፡

Bellum veſtrum non eſt cum carnali & ſanguinali; at enim cum poteſtatibus te- 12 *nebrarum, dæmonibus malis qui infra cœlum. Propterea accipite armaturam Dei,* 13 *ut poſſitis reſiſtere diei malo, & ut ſtetis omnia conficientes. State igitur cincti* 14 *lumbos veſtros in veritate, & induite veſtem ferream juſtitiæ, Calceati virtu-* 15 *te evangelii in pace.*

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗΣ.

Α'. Εὐχαριστία ὑπὲρ τῆς Φιλιππησίων ἀρετῆς, καὶ εὐχὴ τελειώσεως.
Β'. Διήγησις τῆς ἑαυτοῦ διαγωγῆς ἀγωνιστικῆς, καὶ τῆς προθυμίας.
Γ'. Παραίνεσις τῆς κατὰ Θεὸν ὁμονοίας, καὶ τῆς ἐνθέου ζωῆς.
Δ'. Περὶ Τιμοθέου καὶ Ἐπαφροδίτου, οὓς ἀπέστελλε πρὸς αὐτούς.
Ε'. Περὶ τοῦ πνευματικοῦ βίου τοῦ μὴ ἐν σαρκί, ὅς ἐστι μίμησις τοῦ θανάτου τοῦ Χριστοῦ.
Ϛ'. Παραινέσεις ἰδίαι τινῶν, καὶ κοιναὶ πάντων.
Ζ'. Ἀποδοχὴ τῆς ἀποσταλείσης αὐτῷ διακονίας.

AD PHILIPPENSES EPISTOLA.

(†) Ἡ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗ. ΚΕΦ. Α'.

CAP. I. α'.

PAULUS & Timotheus ſervi Jeſu Chriſti, omnibus Sanctis in Chriſto
1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ Τιμόθεος δοῦλοι Ἰησοῦ Χριστοῦ, πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ
Jeſu, *exiſtentibus in* Philippis, cum Epiſcopis & *diaconis*: Gratia vobis &
2 Ἰησοῦ, τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις, σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις· Χάρις ὑμῖν καὶ
pax à Deo Patre noſtro, & Domino Jeſu Chriſto. Gratias ago Deo meo
3 εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου Α'
in omni memoria veſtri, (Semper in *omni precatione mea* pro omnibus
ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν, (Πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων 4
vobis, cum gaudio deprecationem faciens,)
ὑμῶν, μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος,).

MS. A. (†) .... ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܬܘܒ ܐܓܪܬܐ ܕܦܝܠܝܦܣܝ̈ܐ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *   * ܕܝܘܡܬܐ * ܐ *

1 ܦܘܠܘܣ ܘܛܝܡܬܐܘܣ ܥܒ̈ܕܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܠܟܠܗܘܢ ܩܕܝ̈ܫܐ ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ *
2 ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܒܦܝܠܝܦܘܣ. ܥܡ ܩܫܝ̈ܫܐ ܘܡܫܡܫܢ̈ܐ. * ܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟܘܢ ܘܫܠܡܐ. ܡܢ ܐܠܗܐ
3 4 ܐܒܘܢ. ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܐܠܗܝ ܥܠ ܥܘܗܕܢܟܘܢ ܐܡܝܢܐ. * ܒܟܠ
ܒܥܘ̈ܬܝ ܕܥܠܝܟܘܢ. ܟܕ ܚܕܐ ܐܢܐ ܘܡܬܟܫܦ ܐܢܐ.

SEQUITUR EPISTOLA AD PHILIPPENSES.

CAPUT. I.

Quotidie. I.

* PAulus & Timotheus, ſervi Jeſu Chriſti. 1 omnibus Sanctis in Jeſu Chriſto, qui ſunt Philippis cum Presbyteris & miniſtris; Gratia vobiſcum, & pax à Deo Patre noſtro, 2 & à Domino noſtro Jeſu Chriſto. Gratias 3 ago Deo meo ob recordationem veſtri aſſiduam, Quæ fit in omnibus deprecationibus 4 meis pro vobis: & ego lætus auſpicor preces,

Verſio VULGATA LATINA.

12 Quoniam non eſt nobis colluctatio adverſùs carnem & ſanguinem; ſed adverſùs
principes, & poteſtates, adverſùs mundi rectores tenebrarum harum, contra ſpi-
13 ritualia nequitiæ, in cœleſtibus. Propterea accipite armaturam Dei, ut poſſitis re-
14 ſiſtere in die malo, & in omnibus perfecti ſtare. State ergò ſuccincti lumbos ve-
15 ſtros in veritate, & induti loricam juſtitiæ, Et calceati pedes in præparatione
16 Evangelii pacis: In omnibus ſumentes ſcutum fidei, in quo poſſitis omnia tela
17 Nequiſſimi ignea extinguere: Et galeam ſalutis aſſumite; & gladium Spiritûs,
18 (quod eſt verbum Dei,) Per omnem orationem & obſecrationem orantes omni
tempore in ſpiritu: & in ipſo vigilantes in omni inſtantia, & obſecratione pro
omnibus Sanctis: Et pro me, ut detur mihi ſermo in apertione oris mei cum fi- 19
ducia, notum facere myſterium Evangelii: Pro quo legatione fungor in catena, 20
ita ut in ipſo audeam, prout oportet me, loqui. Ut autem & vos ſciatis quæ circa 21
me ſunt, quid agam: omnia vobis nota faciet Tychicus, chariſſimus frater, & fi-
delis miniſter in Domino: Quem miſi ad vos in hoc ipſum, ut cognoſcatis quæ 22
circa nos ſunt, & conſoletur corda veſtra. Pax fratribus, & charitas cum fide, à 23
Deo Patre, & Domino Jeſu Chriſto. Gratia cum omnibus, qui diligunt Domi- 24
num noſtrum Jeſum Chriſtum in incorruptione. Amen.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

12 * فان المصارعة ليست لكم بازاء دم ولحم * بل بازاء الروساء * بحذاء السلاطين * بازاء اصحاب عالم
13 ظلمة هذا الدهر * بحذاء روحانيات الخبيث في الجو * فلهذا تناولوا كافة سلاح الله لتستطيعوا
14 ان تقاوموا انتصابهم في اليوم الخبيث * واعملوا كل شي لتقفوا ثابتين * اذا ممنطقين
15 16 حقوكم بالحق * لابسين درع العدل * وحاذيين ارجلكم باستعداد بشارة السلامة * وقبل
هذه كلها تناولوا ترس الامانة الذي به تستطيعون ان تطفيوا كافة نشاب الخبيث المحمي *
17 * واقبلوا خوذة المخلص وسيف الروح الذي هو قول الله * تم *

Quoniam lucta non eſt vobis adverſùs 12
ſanguinem & carnem, ſed adverſùs
principes, contra Poteſtates, adverſùs
dominos mundi tenebrarum hujus ſe-
culi, contra ſpiritualia improbi, in
æthere. Propterea aſſumite univerſam 13
armaturam Dei, ut poſſitis reſiſtere oppo-
ſitioni eorum in die malo. Et omnia fa- 14
cite ut ſtetis firmi, præcincti lumbum
veſtrum veritate, induti thorace juſti-
tiæ, Et calceati pedes veſtros præpara- 15
tione annuntiationis pacis. Et ante hæc 16
omnia capite ſcutum fidei, quo poſſitis
extinguere cuncta jacula maligni igni-
ta: Et accipite galeam Salvatoris, 17
& gladium Spiritus, qui eſt ſermo
Dei. Finis.

18 * قراءة الجمعة من الجمعة الثامنة عشر * * مصلين في كل وقت بالروح * بكل
صلاة وتوسل * وساهرين في هذا المعني بعينه بكافة الثبات والتضرع عن جميع القديسين *
19 20 * ومن اجلي لاعطي في انفتاح فمي قولا * لاعرف بسر البشارة بمجاهرة * الذي عنه اسعى
21 في سلسلة لكي اجاهر به كما يجب علي ان اتكلم به * ولتعرفوا انتم احوالي وماذا اعمل *
22 سيعرفكم بها كلها تيخيكوس الاخ الحبيب والخادم الامين * فيما يختص بالرب * الذي ارسلته
23 اليكم في هذا الامر نفسه * لتعرفوا امورنا ويسلي قلوبكم * والسلامة للاخوة والمحبة مع الامانة
24 من الاله الاب والرب يسوع المسيح * النعمة مع كافة الذين يحبون ربنا يسوع المسيح حبا
بلا فساد ولا معاب امين *

* نجزت هذه الرسالة * وكتبت من رومية على يد تيخيكوس * والمجد لله دايما امين *

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis
decimæ octavæ.

Orantes omni tempore in ſpiritu, omni 18
oratione & obſecratione: & vigilantes
in hunc eundem ſenſum omni cum per-
ſeverantia & deprecatione pro omnibus
Sanctis: Et pro me, ut mihi detur in 19
apertione oris mei ſermo: ut palàm no-
tum faciam myſterium Evangelii: Pro 20
quo preces fundo in catena, ut patefa-
ciam illud ſicut oportet me loqui de ipſo.
Ut autem ſciatis & vos ſtatum meum 21
& quid agam, omnia vobis nota faciet
Tychicus frater dilectus, & miniſter fi-
delis in his quæ pertinent ad Dominum:
Quem ad vos miſi ob hoc idem nego- 22
tium, ut cognoſceretis res noſtras, & con-
ſolaretur corda veſtra. Pax denique 23
fratribus, & charitas cum fide à Deo
Patre, & Domino Jeſu Chriſto. Gra- 24
tia cum omnibus iis qui diligunt Domi-
num noſtrum Jeſum Chriſtum amore non
vitiato neque culpato, Amen.

Finis hujus epiſtolæ quæ ſcripta
fuit ab *urbe* Roma per Tychicum.
Laus Deo ſemper, Amen.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

16 ወበኵሉ፡ ንሥኡ፡ ንዋየ፡ ሐቅል፡ ለሃይማኖት፡ በዘ፡ ትክሉ፡ እጥፋእቶ፡ ለኵሉ፡ አሕጻሁ፡ ለእ
17 ኩይ፡ ርሡን፡፡ ወንሥኡ፡ ጌራ፡ መድኀኒትክሙ፡ ወመጥበሳተ፡ ዘመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ቃለ፡ እግዚ
18 አብሔር፡፡ በኵሉ፡ ጸሎት፡ ወስእለት፡ እንዘ፡ ትጼልዩ፡ በኵሉ፡ ጊዜ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡፡ ወ
19 ምስሌሁ፡ ትጉሁ፡ ወተፀመዱ፡ በኵሉ፡ ጸሎት፡ በእንተ፡ ኵሉ፡ ቅዱሳን፡፡ ወበእንቲአየሂ፡ ከ
20 መ፡ የሀበኒ፡ ቃለ፡ ወይክሥት፡ አፉየ፡ ወእንግር፡ ገሃደ፡ ሕርመተ፡ ትምህርቱ፡፡ ዘበእ
21 ንቲአሁ፡ እትነበል፡ ሞቁሕየ፡ ከመ፡ እንግር፡ ገሀደ፡ በእንቲአሁ፡፡ ከመ፡ ታእምሩ፡
እንትሙሂ፡ ዜናየ፡ ዘከመ፡ እንግር፡ ኵሎ፡ ያጤይቀክሙ፡ ጢኪቆስ፡ እኁነ፡ ዘናፈቅር፡
22 ወላእከ፡ እግዚአብሔር፡ ማእመን፡፡ ዘፈነውኩ፡ ኀቤክሙ፡ ወበእንተዝ፡ ከመ፡ ታእም
23 ሩ፡ ዜናየ፡ ወይትፌሣሕክሙ፡፡ ሰላም፡ ለአኀዊነ፡ ወተፋቅሮ፡ ምስለ፡ ሃይማኖት፡ እ
24 ምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ አቡነ፡ ወእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ ወጸጋሁ፡ ምስለ፡
ኵሎሙ፡ እለ፡ ያፈቅርዎ፡ ወላእከ፡ እግዚአብሔር፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ዘኢይጠፍእ፡፡
ለሰብአ፡ ኤፌሶን፡፡

Et in omnibus accipite arma fidei, quibus poſſitis extinguere omnes ſagittas Mali 16
igniti: Et accipite galeam ſalutis veſtræ, & gladium Spiritûs ſancti, verbum 17
Dei, In omni prece & ſupplicatione precantes: in omni tempore in Spiritu 18
ſancto, & cum ipſo vigilantes, & perſeverantes in omni oratione, pro omnibus
Sanctis: Et pro me, ut det mihi ſermonem, & aperiat os meum, & ut loquar 19
palàm religionem doctrinæ ſuæ: Pro quo legatione fungor vinctus, ut loquar pa- 20
lam de eo. Ut ſciatis vos hiſtoriam mei, quomodò loquor: omnia nota faciet 21
vobis Tychicus, frater noſter quem diligimus, & miniſter Dei fidelis: Quem 22
miſi ad vos, & propter hoc ut ſciatis hiſtoriam mei, & ut conſoletur vos.
Pax fratribus noſtris, & charitas cum fide à Deo Patre noſtro, & Domino 23
noſtro Jeſu Chriſto. Et gratia ejus cum omnibus iis qui diligunt eum; & mi- 24
niſtrum Dei Jeſu Chriſti incorruptibilis.

Epheſiis.

Epiſtola Beati PAULI *Apoſtoli ad* PHILIPPENSES.

Verſio VULGATA LATINA.

CAPUT. I.

1 Paulus & Timotheus, ſervi Jeſu Chriſti, omnibus Sanctis in Chriſto Jeſu,
2 qui ſunt Philippis, cum Epiſcopis, & diaconibus. Gratia vobis & pax à
Deo Patre noſtro, & Domino Jeſu Chriſto. Gratias ago Deo meo in omni 3
memoria veſtrî, Semper in cunctis orationibus meis pro omnibus vobis, 4
cum gaudio deprecationem faciens,

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* رسالة القديس بولس الى الفيلبيسيين * وهي في عدد الرسائل سادسة *
1 * الفصل الاول * * قراءة الاثنين من الجمعة التاسعة عشر * * من بولس وتيموثاوس
عبدي يسوع المسيح الى كافة القديسين بالمسيح يسوع الذين بفيلبس مع الاساقفة والشمامسة *
2 3 * نعمة وسلامة لكم من الله ابينا والرب يسوع المسيح * اما بعد فانني اشكر لالهي على كافة
4 ذكركم دايما * في جميع تضرعي من اجلكم كلكم صانعا طلبتي بسرور *

Epiſtola Sancti PAULI ad
PHILIPPENSES:
eſtque in numero Epiſtolarum ſexta.

CAPUT PRIMUM.

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis
decimæ nonæ.

A Paulo & Timotheo ſervis Jeſu 1
Chriſti, ad omnes Sanctos in Chriſto
Jeſu, qui ſunt Philippis, unà cum Epi-
ſcopis ac diaconis. Gratia & pax vobis 2
à Deo Patre noſtro, & Domino Jeſu
Chriſto. Ad hæc, gratias ago Deo meo de 3
omni memoria veſtra ſemper: In cunctis 4
precibus meis pro vobis omnibus, faciens
petitionem meam cum gaudio

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

⁂

ለሰብአ፡ ፊልጲስዩስ፡ ወተጽሕፈ፡ እንዘ፡ ሀሎ፡ ብሔረ፡ ሮሜ፡፡
በካልእ፡ ሰንበት፡ ዘጾም፡ ኀበ፡ ይትነበብ፡፡
1 ፩ ጳውሎስ፡ ወጢሞቴዎስ፡ አግብርተ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ለኵሉ፡ ቅዱሳን፡ በክርስቶስ፡ ኢ
2 የሱስ፡ ለእለ፡ ሀለዉ፡ ፊልጵሲዩስ፡ ለጳጳሳት፡ ወለዲያቆናት፡፡ ሰላም፡ ለክሙ፡ ወጸጋ፡ እግ
3 ዚአብሔር፡ አቡነ፡ ወእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ ፩ አአኵቶ፡ ለአምላኪየ፡ ዘልፈ፡ በ
4 ኵሉ፡ ወእዘከርክሙ፡፡ ወእጼሊ፡ በኵሉ፡ በእንቲአክሙ፡ ወእገብር፡ ጸሎትየ፡ ፍሥሐ፡፡

PHILIPENSIBUS: et ſcripta fuit quum eſſet in civitate Romæ.

CAPUT. I.

Secundo ſabbato jejunii, quando legitur.

Paulus & Timotheus, ſervi Jeſu Chriſti, omnibus Sanctis in Chriſto Jeſu, qui 1
ſunt Philipis, Papis, (i.e. Epiſcopis,) *& Diaconis, Pax vobis & gratia Dei Patris* 2
noſtri, & Domini noſtri Jeſu Chriſti. Gratias ago Deo meo ſemper in omnibus, & 3
memoriâ retineo vos, Et oro ſemper pro vobis, & facio preces meas cum gaudio, 4

ἘΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ. ΚΕΦ. Α'. Β'.

Super communicatione vestra in *Evangelium*, à prima die usque nunc:
5 Ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, (α) ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν·
Confidens ipsum hoc, quia *ille incipiens* in vobis opus bonum, perficiet
6 Πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν, ἐπιτελέσει
usque in diem Jesu Christi: Sicut est justum mihi hoc sentire pro omnibus
7 (β) ἄχρις ἡμέρας Ἰησοῦ Χριστοῦ· Καθώς ἐστι δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων
vobis, *propter habere me* in corde vos, in & vinculis meis, &
ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου, καὶ
defensione, & confirmatione Evangelii, *communicatores mea gratia*
τῇ ἀπολογίᾳ, καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, συγκοινωνούς μου τῆς χάριτος
omnes vos *existentes*. Testis enim mihi est Deus, quomodò cupiam omnes
8 πάντας ὑμᾶς ὄντας. Μάρτυς γάρ μού ἐστιν ὁ Θεὸς, ὡς ἐπιποθῶ πάντας
vos in visceribus Jesu Christi. Et hoc oro, ut charitas
9 ὑμᾶς ἐν σπλάγχνοις (γ) Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ τοῦτο προσεύχομαι, ἵνα ἡ ἀγάπη
vestra *ampliùs* magis ac magis abundet in scientiâ & omni sensu, *Ad*
10 ὑμῶν ἔτι μᾶλλον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει, Εἰς
probandum vos præstantia, ut sitis sinceri & *inoffensi*
τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκοποι
in diem Christi, Repleti *fructibus* justitiæ *eorum quæ* per Jesum Christum,
11 εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, Πεπληρωμένοι (δ) καρπῶν δικαιοσύνης τῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
in gloriam & laudem Dei. Scire autem vos volo, fratres, quia quæ
12 εἰς δόξαν καὶ ἔπαινον Θεοῦ. Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς βούλομαι, ἀδελφοὶ, ὅτι τὰ B'
circa me, magis ad profectum Evangelii venerunt. *Itaque* vincula mea
13 κατ' ἐμὲ, μᾶλλον εἰς προκοπὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυθεν. Ὥστε τοὺς δεσμούς μου
manifesta in Christo *fieri* in *toto* prætorio, & cæteris omnibus: *Et*
14 φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ, καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσι· Καὶ
plures *fratrum* in Domino, *fretos* vinculis meis, abundantiùs
τοὺς πλείονας τῶν ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ, πεποιθότας τοῖς δεσμοῖς μου, περισσοτέρως
audere impavidè verbum loqui. Quidam quidem & propter invidiam
τολμᾶν ἀφόβως (ε) τὸν λόγον λαλεῖν. Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον 15
& contentionem: quidam autem & propter bonam voluntatem Christum prædicant.
καὶ ἔριν· τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν (ζ) κηρύσσουσιν.
Hi quidem ex contentione Christum annuntiant non sincerè, existimantes
Οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι 16
afflictionem afferre vinculis meis: *Illi verò* ex charitate, scientes quoniam in
θλῖψιν ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου· Οἱ δὲ ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς 17
defensionem Evangelii positus sum. Quid enim? *Attamen* omni modo, sive
ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι. Τί γάρ; πλὴν παντὶ τρόπῳ, εἴτε 18
specie, sive *veritate*, Christus *annuntiatur*: & in hoc gaudeo, sed &
προφάσει, εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται· καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ
gaudebo. Scio enim quia hoc mihi proveniet ad salutem per vestram
χαρήσομαι. Οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν διὰ τῆς ὑμῶν 19
orationem, & subministrationem Spiritûs Jesu Christi, Secundùm expectationem
δεήσεως, καὶ ἐπιχορηγίας τοῦ Πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, Κατὰ τὴν ἀποκαραδοκίαν 20
& spem meam, quia in nullo *pudefiam*: sed in omni fiducia,
καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ' ἐν πάσῃ παῤῥησίᾳ,
sicut semper, & nunc magnificabitur Christus in corpore meo, sive per vitam,
ὡς πάντοτε, καὶ νῦν μεγαλυνθήσεται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί μου, εἴτε διὰ ζωῆς,
sive per mortem. Mihi enim vivere, Christus: & mori, lucrum.
εἴτε διὰ θανάτου. Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῇν, Χριστός· καὶ τὸ ἀποθανεῖν, κέρδος. 21
Si *verò* vivere in carne, *hoc* mihi fructus operis, & quid eligam *non cognosco*.
Εἰ δὲ τὸ ζῇν ἐν σαρκὶ, τοῦτό μοι καρπὸς ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι οὐ γνωρίζω. 22
Coarctor *enim* è duobus, desiderium habens *ad* dissolvi, & cum Christo
Συνέχομαι (η) γὰρ ἐκ τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων εἰς τὸ ἀναλῦσαι, καὶ σὺν Χριστῷ 23
esse: multo magis melius:
εἶναι πολλῷ (θ) μᾶλλον κρεῖσσον·

Κεφ. α'. MS A. (α) ἀπὸ τῆς πρώτης (β) ἄχρις ἡμέρας (γ) Χριστοῦ Ἰησοῦ. (δ) καρπὸν δικαιοσύνης τὸν διὰ (ε) τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ λαλεῖν. (ζ) κηρύσσουσιν. Οἱ μὲν ἐξ ἀγάπης, εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ εὐαγγελίου κεῖμαι· Οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλῖψιν ἐγείρειν τοῖς δεσμοῖς μου. Τί γάρ; πλὴν ὅτι παντὶ (η) δὲ (θ) γὰρ μᾶλλον

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 * ܥܠ ܫܘܬܦܘܬܟܘܢ ܕܒܐܘܢܓܠܝܘܢ. ܡܢ ܝܘܡܐ ܩܕܡܝܐ ܘܥܕܡܐ ܠܗܫܐ.
6 * ܡܛܠ ܕܡܬܬܟܝܠ ܐܢܐ ܥܠ ܗܕܐ. ܕܗܘ ܡܢ ܕܫܪܝ ܒܟܘܢ ܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܗܘ ܢܫܠܡ
7 ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܐܝܟܢܐ ܓܝܪ ܙܕܩ ܠܝ ܠܡܬܪܥܝܘ ܗܕܐ ܥܠ
ܟܠܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܒܠܒܝ ܣܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܒܐܣܘܪܝ ܘܒܡܦܩ ܒܪܘܚܐ. ܕܥܠ ܫܪܪܗ
8 ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ. ܕܫܘܬܦܐ ܐܝܬܝܟܘܢ ܒܛܝܒܘܬܝ. * ܣܗܕܐ ܗܘ ܠܝ ܓܝܪ ܐܠܗܐ. ܕܐܝܟܢܐ
9 ܡܚܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܪܚܡܘܗܝ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܘܗܕܐ ܡܨܠܐ ܐܢܐ. ܕܚܘܒܟܘܢ ܢܣܓܐ
10 ܘܢܬܝܬܪ ܒܝܕܥܬܐ. ܘܒܟܠܗ ܣܘܟܠܐ ܕܪܘܚ. * ܕܬܦܪܫܘܢ ܗܠܝܢ
11 ܕܦܩܚܢ. ܘܬܗܘܘܢ ܕܟܝܢ ܕܠܐ ܬܘܩܠܐ ܠܝܘܡܗ ܕܡܫܝܚܐ. * ܘܡܠܝܢ ܦܐܪܐ ܕܙܕܝܩܘܬܐ
ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܠܫܘܒܚܐ ܘܠܐܝܩܪܐ ܕܐܠܗܐ.

* ܕܦܛܪܘܣ ܘܦܘܠܘܣ * ܒ *

12 * ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܬܕܥܘܢ ܐܚܝ. ܕܣܘܥܪܢܝ ܕܝܠܝ ܝܬܝܪܐܝܬ ܐܬܐ ܠܡܘܬܪܢܗ
13 ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ. * ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܐܣܘܪܝ ܐܬܓܠܝܘ ܒܡܫܝܚܐ. ܒܦܪܛܘܪܝܢ ܟܠܗ.
14 ܘܠܫܪܟܐ ܕܟܠܗܘܢ. * ܘܣܘܓܐܐ ܕܐܚܐ ܕܒܡܪܢ. ܐܬܬܟܠܘ ܥܠ ܐܣܘܪܝ. ܘܐܡܪܚܘ ܝܬܝܪܐܝܬ
15 ܕܠܐ ܕܚܠܐ ܠܡܡܠܠܘ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܝܬ ܐܢܫ ܡܢ ܚܣܡܐ ܘܚܪܝܢܐ. ܐܝܬ
16 ܐܢܫ ܕܝܢ. ܒܨܒܝܢܐ ܛܒܐ ܘܒܚܘܒܐ ܠܡܫܝܚܐ ܡܟܪܙܝܢ. * ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢ
17 ܕܠܡܦܩ ܒܪܘܚܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ ܣܝܡ ܐܢܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܢ ܕܡܢ ܚܪܝܢܐ ܠܡܫܝܚܐ
18 ܡܟܪܙܝܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܕܟܝܐܝܬ. ܐܠܐ ܕܣܒܪܝܢ ܕܡܘܣܦܝܢ ܐܘܠܨܢܐ ܠܐܣܘܪܝ. * ܘܒܗܕܐ
19 ܚܕܐ ܘܚܕܐ ܐܢܐ. ܕܒܟܠ ܦܘܪܣ ܐܢ ܒܥܠܬܐ ܐܢ ܒܫܪܪܐ ܡܫܝܚܐ ܡܬܟܪܙ. * ܝܕܥ
ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܗܕܐ ܠܚܝܐ ܗܝ ܡܬܗܦܟܐ ܠܝ ܒܒܥܘܬܟܘܢ. ܘܒܡܘܗܒܬܐ ܕܪܘܚܐ ܕܝܫܘܥ
20 ܡܫܝܚܐ. * ܐܝܟܢܐ ܕܡܣܟܐ ܐܢܐ ܘܡܣܒܪ ܐܢܐ ܕܡܕܡ ܠܐ ܐܒܗܬ. ܐܠܐ ܒܓܠܝܘܬ ܐܦܐ ܐܝܟ
21 ܕܒܟܠܙܒܢ ܐܦ ܗܫܐ ܢܬܪܘܪܒ ܡܫܝܚܐ ܒܦܓܪܝ. ܐܢ ܒܚܝܐ ܘܐܢ ܒܡܘܬܐ. * ܚܝܝ ܓܝܪ ܕܝܠܝ
22 ܡܫܝܚܐ ܗܘ. ܘܐܢ ܐܡܘܬ ܝܘܬܪܢܐ ܗܘ ܠܝ. * ܐܢ ܕܝܢ ܐܦ ܒܗܠܝܢ ܚܝܐ ܕܒܒܣܪܐ. ܦܐܪܐ ܐܝܬ ܠܝ
23 ܒܥܒܕܝ. ܠܐ ܝܕܥ ܐܢܐ ܡܢܐ ܐܓܒܐ ܠܝ. * ܐܠܝܨ ܐܢܐ ܓܝܪ ܡܢ ܬܪܬܝܗܝܢ. ܠܡܫܪܐ ܪܓܝܓ
ܐܢܐ ܕܥܡ ܡܫܝܚܐ ܐܗܘܐ. ܘܗܢܐ ܛܒ ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܝ.

* Ob communionem vestram quæ est in Evan- 5
gelio à primo die & etiamnùm: Quippe 6
* qui confidam de hoc, quòd qui inchoavit in
vobis opera bona, ipse perficiet usque ad
diem Domini nostri Jesu Christi. Sic enim 7
æquum est me sentire de vobis omnibus,
quoniam in corde meo positi estis, & in
vinculis meis, & in defensione quæ fit pro
veritate Evangelii, quum sitis meum par-
ticipes gratiæ. Testis est enim mihi Deus 8
quomodò amore vos complectar in visceri-
bus Jesu Christi. Et hoc oro, ut adhuc 9
multiplicetur & abundet charitas vestra in
cognitione, omnique intellectu spirituali.
Ut dijudicetis ea quæ sunt convenientia, si- 10
tisque puri absque offendiculo in diem Chri-
sti. Ac repleti fructibus justitiæ illius quæ 11
fit per Jesum Christum ad laudem & hono-
rem Dei.

Petri & Pauli commemoratione. 2.

* Velim autem vos scire, fratres mei, opus 12
meum majores progressus facere in Evange-
lio: Adeò ut & vincula mea revelata sint 13
in Christo in toto prætorio, & apud cæte-
ros omnes. Et multitudo fratrum qui sunt 14
in Domino nostro, confisi vinculis meis,
ausi sunt magìs absque timore proloqui ser-
monem Dei. Nonnulli quidem ex invidia 15
& contentione; nonnulli verò bonâ vo-
luntate & charitate Christum prædicant.
Quippe qui sciant in defensionem Evange- 16
lii me constitutum esse. Illi autem qui per 17
contentionem Christum prædicant, non
sincerè *agunt*, sed quia arbitrantur se ad-
dere oppressionem vinculis meis. Quin hac 18
in re gavisus sum, & gaudeo, quòd quo-
vis modo sive per occasionem, sive per ve-
ritatem Christus prædicetur. Scio enim 19
hæc mihi ad salutem cessura per deprecati-
ones vestras, & per donationem spiritûs
Jesu Christi. Quemadmodum spero & 20
expecto nullâ in re me pudefactum iri, sed
aperto vultu sicut semper, ita & nunc
magnificandum Christum in corpore meo,
sive per vitam, sive per mortem. Siqui- 21
dem vita mea, mea inquam, Christus est:
quòd si moriar, lucro mihi cedit. Sin au- 22
tem, & in hac vita quæ est in carne, fru-
ctus mihi sunt in operibus meis: nescio
quid eligam mihi. Nam me premunt hæc 23
duo. Liberari cupio, ut sim cum Christo:
& hoc longè satius mihi fuerit.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 በእንተ ፡ ተስፋክሙ ፡ በትምህርተ ፡ ወንጌል ፡ እምቀደሚት ፡ ዕለት ፡ እስከ ፡ ይእዜ፡፡=፦
6 ተአሚንየ ፡ ከመ ፡ ውእቱ ፡ ዘወጠነ ፡ ለክሙ ፡ ምግባረ ፡ ሠናየ ፡ ይፌጽም ፡ እስከ ፡ ዕለተ ፡
7 ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ፡፡=፦ እስመ ፡ ርቱዕ ፡ ሊተ ፡ ዘንተ ፡ እሐሊ ፡ በእንቲአክሙ ፡ እስመ ፡
ሀለውክሙ ፡ ውስተ ፡ ልብየ ፡፡ ወበሞቅሕትየ ፡ ወበቅሥፈትየ ፡ ወበአጽንዖ ፡ ትምህርተ ፡
8 ተስፋክሙ ፡ ኵልክሙ ፡ ኅበርክሙ ፡ ምስሌየ ፡ በጸጋሁ፡፡=፦ ስምዕየ ፡ እግዚአብሔር ፡
9 ዘከመ ፡ አፈቅረክሙ ፡ ለኵልክሙ ፡ በፍቅረ ፡ ክርስቶስ፡፡=፦ ወእጼሊ ፡ በእንተ ፡ ዝን
ቱ ፡ ከመ ፡ ይብዛኅ ፡ ተፋቅሮትክሙ ፡ ፈድፋደ ፡ እምነ ፡ ፈድፋደ ፡ በአእምሮ ፡ ወበ
ኵሉ ፡ ጥበብ፡=፦

Propter perseverantiam vestram in doctrina Evangelii, à primo die usque 5
nunc. Confidens quòd ipse qui cæpit pro vobis opus bonum, perficiet us- 6
que diem Jesu Christi. Quia convenit mihi hoc cogitare de vobis: quia 7
estis in corde meo, & in vinculis meis, & in plaga mea, & in confir-
matione doctrinæ spei vestræ, omnes vos communicâstis mecum in gratia ejus. 8
Testis meus est Deus, quomodò diligam vos omnes in dilectione Christi. Et 9
oro propter hoc ut abundet charitas vestra magìs & magìs, in scientia &
in omni intelligentia:

Verſio VULGATA LATINA.

5 Super communicatione veſtra in Evangelio Chriſti à prima die uſque nunc.
6 Confidens hoc ipſum, quia qui cœpit in vobis opus bonum, perficiet uſ-
7 que in diem Chriſti Jeſu. Sicut eſt mihi juſtum hoc ſentire pro omnibus vo-
bis: eò quòd habeam vos in corde, & in vinculis meis, & in defenſione,
8 & confirmatione Evangelii, ſocios gaudii mei omnes vos eſſe. Teſtis enim
9 mihi eſt Deus, quomodò cupiam omnes vos in viſceribus Jeſu Chriſti. Et
hoc oro ut charitas veſtra magìs ac magìs abundet in ſcientia, & in omni
10 ſenſu: Ut probetis potiora, ut ſitis ſinceri, & ſine offenſa in diem Chri-
11 ſti, Repleti fructu juſtitiæ per Jeſum Chriſtum, in gloriam & laudem Dei.
12 Scire autem vos volo, fratres, quia quæ circa me ſunt magìs, ad profectum
13 venerunt Evangelii: Ita ut vincula mea manifeſta fierent in Chriſto in
14 omni prætorio, & in cæteris omnibus: Et plures è fratribus in Domino
confidentes vinculis meis, abundantiùs auderent ſine timore verbum Dei lo-
qui. Quidam quidem & propter invidiam & contentionem, quidam autem 15
& propter bonam voluntatem Chriſtum prædicant, Quidam ex charitate, 16
ſcientes quoniam in defenſionem Evangelii poſitus ſum. Quidam autem ex 17
contentione Chriſtum annuntiant non ſincerè, exiſtimantes preſſuram ſe ſuſ-
citare vinculis meis. Quid enim? Dum omni modo, ſive per occaſionem, 18
ſive per veritatem, Chriſtus annuntietur; & in hoc gaudeo, ſed & gaudebo.
Scio enim quia hoc mihi proveniet ad ſalutem, per veſtram orationem, & 19
ſubminiſtrationem Spiritûs Jeſu Chriſti, Secundùm expectationem & ſpem 20
meam, quia in nullo confundar: ſed in omni fiducia ſicut ſemper, & nunc
magnificabitur Chriſtus in corpore meo, ſive per vitam, ſive per mortem. 21
Mihi enim vivere Chriſtus eſt, & mori lucrum. Quòd ſi vivere in carne, hic 22
mihi fructus operis eſt, & quid eligam ignoro. Coarctor autem è duobus: 23
deſiderium habens diſſolvi, & eſſe cum Chriſto, multò magìs melius:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 * على اشتراككم في البشارة منذ اول يوم الى الآن * وايقنا بهذا الامل نفسه. ان الذي 6
7 ابتدا فيكم بعمل صالح سيتممه الى يوم ايسوع المسيح * كما هو واجب علي اعتقد هذا فيكم
كلكم من اجل انكم في قلبي في قيودي وفي اعتذاري وفي تحقيق البشارة. اذ كنتم كلكم
شركاء معي في نعمتي * تم * قراءة الثلثا من الجمعة التاسعة عشر *
8 * والله هو الشاهد لي اني اشتاق الى جماعتكم بتحننات يسوع المسيح * وهذا الابتهال ابتهل 9
10 ان تزيد محبتكم ايضا اكثر وافضل بمعرفة وبكلية الحس * لتمتحنوا الامور المختلفة *
11 لتكونوا انقياء السذاجة وغير متشككين في يوم المسيح * مملوين ثمر العدل * بيسوع
المسيح لمجد الله ومديحه * قراءة الاربعا من الجمعة التاسعة عشر *
12 * واوثر ان تعلموا يا اخوتي ان اموري قد اشرفت على نجاح البشارة كثيرا * حتى ان قيودي 13
14 من اجل المسيح تصير ظاهرة في قصر السلطان اجمع * وعند باقي الناس كلهم * وان
الاكثرين من الاخوة من اجل الرب * تم * الثلثا * لثقتهم بقيودي
15 يجترون ان يتكلموا بقول الكرازة بلا خوف تكلما كثيرا * فقوم منهم يكرزون بالمسيح من
16 اجل حسد ومحك * وقوم باختيار وارتضاء * فاوليك يسعون بالمسيح من تحريض ومحك لا
17 بمخالطة. ظانين انهم يجتلبون على قيودي حزنا * وهولاء يكرزون من محبة * عالمين انني
18 منصوب لاعتذار البشارة * ولم اطنب * لكن بكل حال المسيح ينادى به. اما بحجة واما بحق.
19 فقد سررت بهذا * بل وسافرح به * لانني اعلم ان هذا يسوف لي خلاصا بطلبتكم * وبذرور
20 روح يسوع المسيح * كما يخص بانتظاري وتاميلي * تم *
* قراءة الخميس من الجمعة التاسعة عشر بعد العنصرة *
لانني لست اخجل في شي * بل بمجاهرة كما في كل وقت * والآن يتعظم المسيح في جسمي * اما
21 في حياتي واما في موتي * لان صالحا عندي ان احيا وربحا لي ان اموت * فان عشت بالجسد 22
23 فهذا لي ثمر عمل * ولست اعرف ماذا اختار * اذ قد اكتنفني هذان الغرضان * فان الشهوة
تشتاق ان احل واتخلى واكون مع المسيح * وهذا اولى بي وافضل كثيرا *

Propter participationem veſtram in 5
Evangelio, à primo die ad hoc uſque tempus: Certus de hac ipſa ſpe, quòd 6
qui cœpit in vobis opus bonum, perficiet illud uſq; ad diem Jeſu Chriſti. Quem- 7
admodum conveniens eſt mihi, credo hoc de vobis omnibus; eo quòd ſitis in corde meo tum in vinculis meis, tum in defenſione mea, & in confirmatione Evangelii: quum vos omnes ſitis mecum participes in gratia mea. Finis.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis decimæ nonæ.

Et teſtis eſt mihi Deus quòd expetam 8
vos omnes in teneritudinibus Jeſu Chriſti. Et hanc ſupplicationem fundo, ut 9
charitas veſtra magis adhuc atque præſtantiùs creſcat in cognitione & totalitate ſenſus: ut probetis res diſcrepan- 10
tes: ut ſitis ſyncerè pii, & non hæſitantes in die Chriſti, Pleni fructibus ju- 11
ſtitiæ per Jeſum Chriſtum, ad gloriam Dei ejuſque laudem.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis decimæ nonæ.

Volo autem vos ſcire O fratres mei, 12
res meas vehementer excelluiſſe ad profectum Evangelii: Adeo ut vincula 13
mea propter Chriſtum, celebria fiant in tota æde Imperatoris, & apud cæteros omnes homines: Et ut plerique ex fra- 14
tribus propter Dominum Hucuſque.

Feriâ tertiâ.

ob fiduciam ſuam in vinculis meis, audeant loqui verba prædicationis abſque metu, ſermone multo. Ac nonnul- 15
li quidem eorum Chriſtum prædicant ex invidia & contentione: nonnulli verò ſponte ac libenter. Et illi quidem Chri- 16
ſtum promulgant ex vitioſa pietate & contentione, non ex concordia; exiſtimantes ſeſe afflictionem ſuperallaturos vinculis meis. Iſti verò prædicant 17
ex charitate, ſcientes me eſſe erectum ad defenſionem Evangelii. Sed quid 18
pluribus contendo? quovis tamen modo Chriſtus prædicetur, ſive per prætextum, ſive per veritatem: de hoc ſanè gaviſus ſum, imò & gaudebo. Novi 19
enim quòd hoc adducet mihi ſalutem, per deprecationem veſtram, & inſtillationem ſpiritus Jeſu Chriſti, Secundùm 20
intentam expectationem & ſpem meam. Finis.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis decimæ nonæ poſt Pentecoſten.

Non enim erubeſco in re ulla, ſed cum libertate, ſicut omni tempore. Nunc etiam magnificabitur Chriſtus in corpore meo, ſive per vitam meam, ſive per mortem meam. Nam bonum eſt apud me 21
vivere, & lucrum mihi eſt mori. Quòd 22
ſi vivam in carne, id mihi operæ pretium eſt: & ignoro quid eligam, Quum 23
hiſce duobus conſiliis coarcter. Deſiderium enim flagrat ut diſſolvar & abeã, ſimque cum Chriſto: atque hoc longè præſtantius & excellentius eſt mihi.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 ከመ፡ ታመክሩ፡ ዘይኄይስ፡ ወከመ፡ ትኩኑ፡ መሀርያነ፡ ወትስልጡ፡ በዕለተ፡ ክርስቶስ፡፡=፡
11 እንዘ፡ ምሉኣነ፡ አንትሙ፡ ፍሬ፡ ጽድቅ፡ በእንተ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ በስብሐቲሁ፡ ወ
12 አኰቴቱ፡ ለእግዚአብሔር፡፡=፡ ፪ ወእፈቅድ፡ አኀዊነ፡ ታእምሩ፡ ዜናየ፡ ከመ፡ ፈድፋ
13 ደ፡ ተለዓለ፡ ውስተ፡ ትምህርተ፡ ወንጌል፡=፡ ወተዐውቀ፡ መዋቅሕትየ፡ በክርስቶስ፡ ኢ
14 የሱስ፡ በኀበ፡ ኵሉ፡ መኳንንት፡ ወበኀበ፡ ባዕደንሂ፡ ወበኵሉሂ፡፡=፡ ወበኀበ፡ አኀዊነ፡ በእን
ተ፡ እግዚእነ፡ ፈድፋደ፡ ተዐገሡ፡ መዋቅሕትየ፡፡ ወተኀበሉ፡ ይንግሩ፡ አጽኒዖሙ፡ ቃለ፡
15 እግዚአብሔር፡=፡ ወቦእለ፡ በቅንአቶሙ፡ ወቦእለ፡ ፈቀዱ፡ ይስብኩ፡ ወይመሀሩ፡ በእን
17 ተ፡ ክርስቶስ፡=፡ ወቦእለ፡ በአፍቅሮ፡፡
በ፡ ፪ ሰንበት፡ ጾም፡=፡
16 ታአምሩ፡ ከመ፡ ለምህሮ፡ ወንጌል፡ ተሠየምኩ፡=፡ ወእለሰ፡ ለትዝህርቶሙ፡ ይነግሩ፡
18 በእንተ፡ ክርስቶስ፡ ያነሥኡ፡ ሊተ፡ ሕማመ፡ ለመዋቅሕትየ፡፡=፡ ወባሕቱ፡ ዘኮነ፡ እ
መኒ፡ በአድልዎ፡ ወእመኒ፡ በአሚን፡ ደእሙ፡ ይእመኑ፡ በእንተ፡ ክርስቶስ፡ ወበእንተዝ፡
19 እትፈሣሕ፡ ወእትሐሠይ፡=፡ ላአምር፡ ከመ፡ ቦቱ፡ እሐዩ፡ በጸሎትክሙ፡ ወበሃይማኖ
20 ተ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡=፡ በከመ፡ ተሰፈውኩ፡ ወተወከልኩ፡ ከመ፡ ኢይትኀፈር፡ ወኢ
በምንትኒ፡ ደእሙ፡ ተፈሣሕኩ፡ ቦቱ፡ ዘልፈ፡፡ ወይእዜኒ፡ ዕበዩ፡ ለክርስቶስ፡ በሥጋየ፡
21 እመኒ፡ በሕይወት፡ ወእመኒ፡ በሞት፡=፡ እንሰ፡ እመኒ፡ ሐየውኩ፡ ለክርስቶስ፡ ወእመ
22 ኒ፡ ሞትኩ፡ ርቡሕ፡ ሊተ፡=፡ ወሐይወ፡ በሥጋየሰ፡ ከመ፡ እፍሪ፡ ለምግባርየ፡፡ ወ
23 ኀጠእኩ፡ ዘእሬሲ፡ እምእሉንቱ፡ ክልኤቱ፡=፡ ወአፈቱሰ፡ እፍልስ፡ ወእሀሉ፡ ኀበ፡
ክርስቶስ፡=፡

Ut probetis quod potius eſt, & ut ſitis electi; & ut perfecti ſitis in die Chriſti, 10
Repleti fructu juſtitiæ per Jeſum Chriſtum in gloria ejus, & laude Dei. Et volo 11
fratres noſtri, ut cognoſcatis narrationem de *me, quomodò magìs exaltatus eſt* Chri- 12
ſtus *in doctrina Evangelii: Et manifeſta ſiunt vincula mea in Chriſto Jeſu, apud* 13
totum prætorium, & alibi, & ubique; Et apud fratres noſtros, per Dominum 14
noſtrum magìs ſuſtinuerunt vincula mea, & auſi ſunt loqui confirmantes verbum
Dei. Et ſunt qui ex invidia: & ſunt qui volunt prædicare & docere de Chriſto, 15
ſunt inquam, *qui ex amore ejus:*

Secundo ſabbato jejunii.

Scientes quòd docere Evangelium conſtitutus ſum. Et qui in gloriationem eorum 17
loquuntur de Chriſto, adferunt mihi afflictionem vinculis meis. 16

Verſus 17. præponitur verſui 16.

Veruntamen quocunque modo fuerit, ſive ſimulatè ſive verè, tamen profitentur 18
Chriſtum, & propterea gaudeo & exulto. Scio quòd in eo vivam per orationem 19
veſtram, & per fidem Jeſu Chriſti, Sicut ſperavi & confidi, quòd non pude- 20
fierem in alio: ſed gàviſus ſum in eo ſemper, & nunc magnificabo Chriſtum in corpore meo, ſive in vita ſive in morte. Ego ſi vixero, Chriſto: & ſi mortuus fuero, 21
lucrum mihi erit. Et vivit in corpore meo Chriſtus, *ut frugifera faciam opera* 22
mea: & hæſito quid conſtituam ex hiſce duobus. Et deſidero migrare, & eſſe apud 23
Chriſtum.

At permanere in carne, *magis* necessarium propter vos. Et hoc *confisus*
24 Τὸ δὲ ἐπιμένειν (ι) ἐν τῇ σαρκὶ, ἀναγκαιότερον δι᾽ ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο πεποιθὼς
25 scio, quia manebo & *unà* permanebo omnibus vobis, ad vestrum profectum &
οἶδα, ὅτι μενῶ ϗ (κ) συμπαραμενῶ πᾶσιν ὑμῖν, εἰς τὴν ὑμῶν προκοπὴν ϗ
gaudium fidei: Ut *gloriatio* vestra abundet in Christo Jesu in me,
26 χαρὰν τῆς πίστεως· Ἵνα τὸ καύχημα ὑμῶν περισσεύῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἐν ἐμοὶ,
per *meam præsentiam* iterùm ad vos. Tantùm dignè Evangelio
27 διὰ τῆς ἐμῆς παρουσίας πάλιν πρὸς ὑμᾶς. Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου
Christi *gerite vos*, ut sive *veniens & videns* vos, sive absens audiam *quæ* de
τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε, ἵνα εἴτε ἐλθὼν ϗ ἰδὼν ὑμᾶς, εἴτε ἀπὼν ἀκούσω τὰ περὶ
vobis, quia statis in uno Spiritu, uno animo, collaborantes fidei Evangelii:
ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ Πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ, συναθλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγελίου·
Et *non territi* in *ullo* ab adversariis: *quòd illis quidem est*
28 Καὶ μὴ πτυρόμενοι ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων· (λ) ἥτις αὐτοῖς μέν ἐστιν
indicium perditionis, vobis autem salutis: & hoc à Deo. Quia vobis
29 ἔνδειξις ἀπωλείας, (μ) ὑμῖν δὲ σωτηρίας· ϗ τοῦτο ἀπὸ Θεοῦ. Ὅτι (ν) ὑμῖν
donatum est pro Christo, non solùm in eum *credere*, sed *&* pro illo *pati*:
ἐχαρίσθη τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ ϗ τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν·
Idem certamen habentes, quale vidistis in me, & nunc *auditis in* me.
30 Τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔχοντες οἷον ἴδετε ἐν ἐμοὶ, ϗ νῦν ἀκούετε ἐν ἐμοί.

CAP. II. β'.

Si qua ergò consolatio in Christo, si quod solatium charitatis, si qua *communio*
1 ΕἼ τις οὖν παράκλησις ἐν Χριστῷ, εἴ τι παραμύθιον ἀγάπης, εἴ τις κοινωνία Γ'
Spiritûs, si qua viscera *& miserationes*: Implete meum gaudium,
2 Πνεύματος, (α) εἴ τινα σπλάγχνα ϗ οἰκτιρμοί· Πληρώσατέ μου τὴν χαρὰν,
ut idem sapiatis, eandem charitatem habentes, unanimes, *unum* sentientes:
ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι, (β) τὸ ἓν φρονοῦντες·
Nihil per contentionem *aut* inanem gloriam, sed *modestiâ alii alios*
Μηδὲν κατὰ ἐριθείαν (γ) ἢ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους 3
arbitrantes superiores sibi*ipsis*. Non quæ sua singuli *considerate*, *sed &*
ἡγούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν. Μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος (δ) σκοπεῖτε, ἀλλὰ ϗ 4
aliorum *unusquisque*. Hoc enim *sentiatur* in vobis, quod & in Christo Jesu:
τὰ (ε) ἑτέρων ἕκαστος. Τοῦτο γὰρ φρονείσθω ἐν ὑμῖν, ὃ ϗ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· 5
Qui in forma Dei *existens*, non *prædam reputavit esse paria* Deo: Sed 6
Ὃς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἁρπαγμὸν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ· Ἀλλ᾽ 7
semetipsum exinanivit, formam servi accipiens, in *similitudine* hominum factus,
ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος,
& habitu inventus ut homo, Humiliavit semetipsum, factus obe-
ϗ σχήματι εὑρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, Ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, γενόμενος ὑπή- 8
diens usque ad mortem, mortem autem crucis. *Ideò* & Deus illum
κοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. Διὸ ϗ ὁ Θεὸς αὐτὸν 9
superexaltavit, & donavit illi nomen super omne nomen: Ut
ὑπερύψωσε, ϗ ἐχαρίσατο αὐτῷ (ζ) ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα· Ἵνα 10
in nomine Jesu omne genu flectatur cœlestium, & terrestium, & infer-
ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπουρανίων, ϗ ἐπιγείων, ϗ κατα-
norum: Et omnis lingua confiteatur; Quia Dominus, Jesus Christus,
χθονίων· Καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσηται, Ὅτι Κύριος, Ἰησοῦς Χριστὸς, 11
in gloriam Dei Patris. Itaque, *dilecti* mei, (sicut semper obe-
εἰς δόξαν Θεοῦ πατρός. Ὥστε, (η) ἀγαπητοί μου, (καθὼς πάντοτε ὑπη- 12
distis,) non ut in præsentia mea tantùm, sed nunc multò ma-
κούσατε,) μὴ ὡς ἐν τῇ παρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν πολλῷ μᾶλ-
gis in absentia mea, cum metu & tremore vestram *ipsorum* salutem *ado-*
λον ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, μετὰ φόβου ϗ τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν κατερ-
peramini.
γάζεσθε.

MS.A. (ι) τῇ σαρκὶ, (κ) παραμενῶ (λ) ἥτις ἐστὶν αὐτοῖς ἔνδειξις (μ) ὑμῶν (ν) ἡμῖν Κεφ. β'. MS.A. (α) εἰ* τις σπλάγχνα (β) τὸ αὐτὸ φρονοῦντες· (γ) μηδὲ κατὰ κενοδοξίαν, (δ) σκοποῦντες, (ε) ἑτέρων. Ἕκαστοι τοῦτο φρονεῖτε ἐν (ζ) τὸ ὄνομα (η) ἀδελφοί μου,

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 * ܐܠܐ ܐܦ ܕܐܩܘܐ ܒܒܣܪܝ. ܐܠܨܐ ܗܝ ܡܛܠܬܟܘܢ. * ܘܗܕܐ ܐܬܟܠܬ ܝܕܥ ܐܢܐ.
25 ܕܩܐܡ ܐܢܐ ܘܡܩܘܐ ܐܢܐ. ܠܚܕܘܬܐ ܕܟܠܟܘܢ. ܘܠܬܘܣܦܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܟܘܢ. * ܕܡܐ ܕܐܬܐ ܬܘܒ
26 ܠܘܬܟܘܢ. ܬܬܝܬܪ ܒܝ ܫܘܒܗܪܟܘܢ. ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܠܚܘܕ. * ܐܝܟܢܐ ܕܝܐܐ ܠܤܒܪܬܗ
27 ܕܡܫܝܚܐ ܗܟܢܐ ܐܬܕܒܪܘ. ܕܐܢ ܐܬܐ ܐܢܐ ܐܚܙܝܟܘܢ. ܘܐܢ ܪܚܝܩ ܐܢܐ ܐܫܡܥ ܥܠܝܟܘܢ.
ܕܩܝܡܝܬܘܢ ܒܚܕܐ ܪܘܚ. ܘܒܚܕܐ ܢܦܫ. ܘܡܙܕܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܟܚܕܐ. ܒܗܝܡܢܘܬܐ
28 ܕܤܒܪܬܐ. * ܘܒܡܕܡ ܠܐ ܡܬܙܝܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܩܝܡܝܢ ܠܘܩܒܠܟܘܢ:
29 ܠܚܘܝܐ ܕܐܒܕܢܗܘܢ ܘܕܚܝܝܟܘܢ. * ܘܗܕܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܝ ܐܬܝܗܒܬ ܠܟܘܢ. ܕܠܐ
30 ܒܠܚܘܕ ܕܬܗܝܡܢܘܢ ܒܗ ܒܡܫܝܚܐ. ܐܠܐ ܐܦ ܕܥܠ ܐܦܘܗܝ ܬܚܫܘܢ. * ܘܬܤܝܒܪܘܢ
ܐܓܘܢܐ ܐܝܟ ܗܘ ܕܚܙܝܬܘܢ ܒܝ ܘܗܫܐ ܫܡܥܬܘܢ ܥܠܝ.

Sed & manere in corpore cogit me negotium propter vos: 24 Et hoc certò scio me 25 mansurum & moram facturum ad gaudium vestrum, & ad incrementum fidei vestræ. Ut quum iterum venerim ad vos, exuberet 26 in me gloriatio vestra, quæ est in Jesu Christo tantùm. Sicut decet Evangelium Chri- 27 sti, conversemini: ut sive venerim vos invisum, sive absens, audiam de vobis quòd stetis in uno spiritu unâque animâ, & celebres simul evadatis in fide Evangelii; Nec 28 ulla in re commoveamini ab his qui nobis obsistunt, ad argumentum perditionis ipsorum, & ad salutem vestram. Et hocquidem 29 à Deo ipso datum est vobis, ut non solùm credendo credatis in Christum, sed etiam ut pro illo patiamini: Et sustineatis certa- 30 men quale vidistis in me, & nunc auditis de me.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

* ܢܓܗ ܐܪܒܥܒܫܒܐ ܕܚܫܐ * ܓ *

1 * ܐܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܗܟܝܠ ܒܘܝܐܐ ܒܡܫܝܚܐ. ܐܘ ܒܘܝܐܐ ܕܠܒܐ ܒܚܘܒܐ * ܐܘ ܫܘܬܦܘܬܐ
2 ܕܪܘܚܐ. ܐܘ ܚܢܢܐ ܐܘ ܪܚܡܐ. * ܫܡܠܘ ܚܕܘܬܝ. ܕܚܕ ܪܥܝܢܐ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܘܚܕ
3 ܚܘܒܐ. ܘܚܕܐ ܢܦܫ ܘܚܕܐ ܬܪܥܝܬܐ. * ܘܡܕܡ ܒܚܪܝܢܐ ܐܘ ܒܫܘܒܗܪܐ ܣܪܝܩܐ ܠܐ ܬܥܒܕܘܢ. ܐܠܐ
4 ܒܡܟܝܟܘܬ ܪܥܝܢܐ. ܟܠܢܫ ܠܚܒܪܗ ܐܝܟ ܕܡܝܬܪ ܡܢܗ ܢܚܫܘܒ. * ܘܠܐ ܐܢܫ ܕܢܦܫܗ
5 ܒܛܝܠ. ܐܠܐ ܟܠܢܫ ܐܦ ܕܚܒܪܗ. * ܘܗܕܐ ܐܬܪܢܘ ܒܢܦܫܟܘܢ. ܗܝ ܕܐܦ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
6 * ܗܘ ܕܟܕ ܐܝܬܘܗܝ ܒܕܡܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܚܛܘܦܝܐ ܚܫܒܗ ܗܕܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܦܚܡܐ
7 ܕܐܠܗܐ. * ܐܠܐ ܢܦܫܗ ܣܪܩ ܘܕܡܘܬܐ ܕܥܒܕܐ ܢܣܒ. ܘܗܘܐ ܒܕܡܘܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܘܒܐܣܟܡܐ
8 ܐܫܬܟܚ ܐܝܟ ܒܪܢܫܐ. * ܘܡܟܟ ܢܦܫܗ ܘܐܫܬܡܥ ܥܕܡܐ ܠܡܘܬܐ. ܡܘܬܐ ܕܝܢ ܕܙܩܝܦܐ.
9 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܐܠܗܐ ܐܣܓܝ ܐܪܝܡܗ. ܘܝܗܒ ܠܗ ܫܡܐ ܕܡܝܬܪ ܡܢ ܟܠ ܫܡܗܝܢ.
10 * ܕܒܫܡܗ ܕܝܫܘܥ ܟܠ ܒܘܪܟ ܬܟܘܦ ܕܒܫܡܝܐ ܘܕܒܐܪܥܐ ܘܕܠܬܚܬ ܡܢ ܐܪܥܐ. * ܘܟܠ ܠܫܢ
11 ܢܘܕܐ ܕܡܪܝܐ ܗܘ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܠܫܘܒܚܐ ܕܐܠܗܐ ܐܒܘܗܝ.

* ܕܟܠܝܘܡ * ܕ *

12 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܒܝܒܝ. ܐܝܟܢܐ ܕܒܟܠܙܒܢ ܐܫܬܡܥܬܘܢ.
ܠܐ ܟܕ ܩܪܝܒ ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܗܫܐ ܕܪܚܝܩ ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ. ܝܬܝܪܐܝܬ
ܒܕܚܠܬܐ ܘܒܪܬܝܬܐ ܦܠܘܚܘ ܦܘܠܚܢܐ ܕܚܝܝܟܘܢ.

CAP. II.

Crepusculo feria IV. Passionis. 3.

ITaque si habetis consolationem in Christo, 1 sive lenimen cordis cum charitate, sive communionem Spiritûs, sive clementiam sive miserationes: Implete gaudium meum, ut 2 sit nobis una mens, & una charitas, & una anima, unáque sententia: Et nihil per con- 3 tentionem, aut per inanem gloriam faciatis, sed cum humilitate mentis quisque proximum suum tanquam seipso præstantiorem existimet. Nec de se quisque sit solicitus, 4 sed quisque etiam de proximo suo. Illúdque 5 sentite in vobis ipsis, quod & Jesus Christus. Is qui cum in imagine Dei esset, non rapi- 6 nam hoc existimavit, esse *scilicet* æqualem Deo. Sed seipsum exinanivit, & similitu- 7 dinem servi accepit, & factus est in similitudinem hominum, & habitu repertus est ut homo. Et humiliavit seipsum, & factus est 8 obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Propterea autem Deus multiplica- 9 vit sublimitatem ejus, & dedit illi nomen præstantius omnibus nominibus: Ut in no- 10 mine Jesu flectat se omne genu, quod in cœlo, & in terra, & subter terram est: Omnisq; 11 lingua confiteatur Dominum esse Jesum Christum, ad gloriam Dei patris sui.

Quotidiè. 4.

Proindè dilecti mei, quemadmodum semper 12 dicto audientes fuistis, non tantùm quum præsens adsum vobis, sed & nunc quum absens sum à vobis, multò magis cum timore & tremore operemini opus salutis vestræ.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 ወፈድፋደስ ፡ ይኄይስኒ ፡ ሀሎ ፡ በሥጋየ ፡ በእንቲአክሙ ፡፡ ወእትአመን ፡ ከመ ፡ እነብ
25 ር ፡ ወእሄሉ ፡ ለኵልክሙ ፡ ወለተባዕሎ ፡ ዚአክሙ ፡ ወለፍሥሐ ፡ ዚአክሙ ፡ ወለሃይማ
26 ኖትክሙ ፡፡ ከመ ፡ ይዕበይ ፡ ክብርክሙ ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ በሳዕሌየ ፡ ወበምጽአ
27 ተ ፡ ዚአየ ፡ ካዕበ ፡ ኀቤክሙ ፡፡ ፫ ደእሙ ፡ በዝ ፡ ይደልወክሙ ፡ ለትምህርተ ፡ ክ
ርስቶስ ፡ ከመ ፡ ትትገበሩ ፡ ለእመሂ ፡ ወመጻእኩ ፡ ወርኢኩክሙ ፡ ወእመኒ ፡ እንዘ ፡ ሊ
ሀሎኩ ፡ እስምዕ ፡ ዜናክሙ ፡ ከመ ፡ ትቀውሙ ፡ በአሐዱ ፡ መንፈስ ፡ ወበአሐዱ ፡ ነ
ፍስ ፡፡ ወእንዘ ፡ ትትጋደሉ ፡ በሃይማኖት ፡ ወንጌል ፡፡

Sed multò potius erit esse in corpore meo pro vobis. Et confido quòd ma- 24 *nebo, & ero omnibus vobis, & ad profectum vestrum, & ad gaudium* 25 *vestrum, & ad fidem vestram: Ut major sit gloria vestra in Jesu Chri-* 26 *sto, propter me, & propter reditum meum ad vos. Sed ut digni sitis do-* 27 *ctrinâ Christi, sic facite: sive venero, & videro vos, sive absens fuero, audiam narrationem de vobis, quòd statis in uno spiritu & in una anima, etiam certantes pro fide evangelii:*

Verſio VULGATA LATINA.

24 Permanere autem in carne, neceſſarium propter vos. Et hoc confidens ſcio
25 quia manebo, & permanebo omnibus vobis, ad profectum veſtrum, & gau-
26 dium fidei : Ut gratulatio veſtra abundet in Chriſto Jeſu in me, per me-
27 um adventum iterùm ad vos. Tantùm dignè Evangelio Chriſti converſami-
ni : ut ſive cùm venero, & videro vos, ſive abſens audiam de vobis, quia
28 ſtatis in uno ſpiritu unanimes, collaborantes fidei Evangelii : Et in nullo
terreamini ab adverſariis : quæ illis eſt cauſa perditionis, vobis autem ſalu-
29 tis, & hoc à Deo : Quia vobis donatum eſt pro Chriſto, non ſolùm ut
30 in eum credatis, ſed ut etiam pro illo patiamini : Idem certamen habentes,
quale & vidiſtis in me, & nunc audiſtis de me.

CAP. II.

1 SI qua ergò conſolatio in Chriſto, ſi quod ſolatium charitatis, ſi qua ſo-
2 cietas Spiritûs, ſi qua viſcera miſerationis : Implete gaudium meum, ut
idem ſapiatis, eandem charitatem habentes, unanimes, idipſum ſentientes,
Nihil per contentionem, neque per inanem gloriam : ſed in humilitate ſu- 3
periores ſibi invicèm arbitrantes, Non quæ ſua ſunt ſinguli conſiderantes, 4
ſed ea quæ aliorum. Hoc enim ſentite in vobis, quod & in Chriſto Jeſu : 5
Qui cùm in forma Dei eſſet, non rapinam arbitratus eſt eſſe ſe æqualem 6
Deo : Sed ſemetipſum exinanivit formam ſervi accipiens, in ſimilitudinem 7
hominum factus : & habitu inventus ut homo, Humiliavit ſemetipſum fa- 8
ctus obediens uſque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod & De- 9
us exaltavit illum, & donavit illi nomen, quod eſt ſuper omne nomen :
Ut in nomine Jeſu omne genu flectatur cœleſtium, terreſtrium, & inferno- 10
rum : Et omnis lingua confiteatur; Quia Dominus Jeſus Chriſtus in gloria 11
eſt Dei Patris. Itaque chariſſimi mei, (ſicut ſemper obediſtis,) non ut in 12
præſentia mei tantùm, ſed multò magìs nunc in abſentia mea, cum metu &
tremore veſtram ſalutem operamini.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

24 25 * واوثر ان ابقا في البدن * وذلك احسبه ضروريا جدا من اجلكم * فلثقتي بهذا انا اعلم
26 اني سابقى واقيم عندكم لنجاحكم ولتفريح الامانة * ليزداد بي افتخاركم بيسوع
المسيح * في حضوري عندكم ايضا * قراءة الجمعة من السبت التاسعة عشر *
27 * فاستسيروا اذا بما هو لبشارة المسيح اهلا * تم * حتى ان جيت ورايتكم وان غبت اسمع
28 اخباركم * انكم قد وقفتم بروح واحد وبنفس واحدة * مجاهدين بامانة البشارة * ولا تذعرون
من المضادين * ولا في شي واحد * الامر الذي هو لاوليك ايضاح هلاكهم * ولكم انتم
29 وضوح خلاصكم * وهذا من الله قد وهب لكم من اجل المسيح * لا ان تومنوا به فقط * بل وان
30 تتالموا من اجله * متخذين الجهاد نفسه كما رايتم في * وقد سمعتم الان انه في *

* الفصل الثاني *

1 * فان حويتم اذا عزا بنعمة المسيح *
2 ان ملكتم تسلية محبة * ان نلتم شركة الروح * ان ملكتم تحنانا او رافات * تمموا بها سروري *
لتعتقدوا الراي نفسه واحدا * حاويين المحبة نفسها واحدة * متساويين نفوسا * معتقدين المعتقد
3 الواحد * لا يصيرن شيا بمحك او بعجب * لكن بالتواضع * فليقدم بعضكم بعضا *
4 ويفضلوهم على نفوسكم * ولا يراقبن احدكم ما يوافقه فقط * بل كل احد منكم فليراقب
الامور التي توافق رفيقه * قراءة لرقود والدة الاله سيدتنا في خامس عشر اب *
5 6 * وهذا التواضع فليعتقد فيكم الذي هو في يسوع المسيح * الذي لم يزل بصورة الله ما
7 حوى انه مساويا لله خطفا مختلسا * بل وضع ذاته اذ اخذ صورة عبد صايرا بشبه الناس *
8 ووجد في شكله كانسان * وواضع ذاته اذ صار مطيعا حتى الموت اي موت الصليب *
9 10 * فلذلك اعلاه الله اعلا * ومنحه اسما يفوق كل اسم * لكي باسم يسوع تجثو كل ركبة
11 السماويين والارضيين * والذين تحت الثرى * وكل لسان يعترف ان يسوع المسيح ربا بمجد
الاله الاب * تم * قراءة الاثنين من الجمعة العشرين بعد العنصرة *
12 * فلذلك يا احبتي كما اطعتموني دايما لا في حضوري فقط * بل اولى بكم ان تطيعوني في
غيبتي اكثر * اصنعوا خلاصكم بخوف ورعب *

Eligo tamen manere in carne, & hoc 24
puto valdè neceſſarium propter vos. Et 25
*ob meam hac de re fiduciam, ego novi
me manſurum & commoraturum apud
vos, ad profectum veſtrum, & declara-
tionem fidei : Ut augeatur per me glo-* 26
*riatio veſtra de Jeſu Chriſto, meâ rur-
ſus apud vos præſentiâ.*

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis
decimæ nonæ.

Ambulate igitur in his quæ digna ſunt 27
Evangelio Chriſti: Finis. *Ut ſive
venero & videro vos, ſive abſens fue-
ro, audiam de rebus veſtris quòd ſteteri-
tis uno ſpiritu eodémque animo decer-
tantes per fidem Evangelii : Neque* 28
*terreamini ab adverſariis ulla in re :
quæ res illis eſt indicium exitii ſui,
vobis autem argumentum ſalutis ve-
ſtræ. Idque à Deo conceſſum eſt vobis* 29
*propter Chriſtum, non ſolùm credere in
ipſum, ſed pati propter ipſum : Su-* 30
*ſtinentes certamen idem quale vidiſtis in
me, & nunc auditis in me eſſe.*

CAP. II.

SI quam igitur conſolationem tenetis 1
*ex Chriſti gratia, ſi quod habetis ſola-
tium charitatis, ſi quam obtinetis com-
munionem Spiritus, ſi quibus benevo-
lentiis ac miſerationibus præditi eſtis:
Explete per ea gaudium meum, ut unam* 2
*eandémque ſentiatis opinionem, unam
eandémque charitatem habentes, animis
concordes, unam ſententiam tenentes.
Nihil fiat per contentionem, aut per in-* 3
*anem gloriam, ſed per humilitatem alii
alios prævenite, eóſque vobiſipſis præ-
ferte. Et nequis veſtrûm ſpectet quod ſibi* 4
*ſoli conducit, ſed unuſquiſque veſtrûm
ſpectet res quæ ſocio ſuo conducunt.*

Lectio ad occubitum Dominæ no-
ſtræ Genitricis Dei, decima quin-
ta Auguſti.

Et ea ſentiatur in vobis humilitas, quæ 5
fuit in Jeſu Chriſto : Qui ſemper ex- 6
*iſtens ad imaginem Dei, non tenuit ſor-
tem raptam parem ſe eſſe Deo : Sed hu-* 7
*miliavit ſemetipſum, ſumens imaginem
ſervi, factus ad hominum ſimilitudinem,
& inventus eſt in figura ſua ut homo :
Seſéque ſubmiſit, factus obediens uſque* 8
ad mortem, nempe mortem crucis. Qua- 9
*propter ſublimitate ſublimavit eum
Deus, & dedit ei nomen quod eminet
omni nomini : Ut in nomine Jeſu ſe fle-* 10
*ctat omne genu cœleſtium, ac terreſtriũ,
& eorum qui ſub terra ſunt: Omniſque* 11
*lingua fateatur quòd Jeſus Chriſtus ſit
Dominus in gloria Dei Patris.* Finis.

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis
vigeſimæ poſt Pentecoſten.

Proindè O dilecti mei, quemadmodum 12
*obediſtis mihi ſemper, non in præſentia
mea ſolùm, ſed multò magìs obeditis
mihi in abſentia mea, operemini ſalu-
tem veſtram cum timore ac tremore.*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

28 ወእንዘ ፡ ሊያንቀልቅሉክሙ ፡ እለ ፡ ተቃወሙክሙ ፡ እለ ፡ እሙንቱ ፡ አረአያ ፡ ለሕር
29 ትምና ፡፡ ወለክሙሰ ፡ ሕይወት ፡=፡ ወዘኒ ፡ እግዚአብሔር ፡ ጸገወክሙ ፡ ወአኮ ፡
30 ደእሙ ፡ ከመ ፡ ትእመኑ ፡ ቦቱ ፡ ዓዲ ፡ ከመሂ ፡ ትሕመሙ ፡ በእንቲአሁ ፡፡=፡ ከ
ማሁ ፡ ክመ ፡ ተጋደሉ ፡ ዘክመ ፡ ርኢክሙኒ ፡ ኪያየ ፡ ወይእዜኒ ፡ ትሰምዑ ፡ በላ
ዕልየ ፡፡=፡
1 ፪ ወዘሂ ፡ ይትፌሣሕ ፡ በክርስቶስ ፡ ወዘሂ ፡ ይትናዘዝ ፡ በተፋቅሮ ፡ ወዘሂ ፡ ይሳተፍ ፡
2 በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ እንዘ ፡ ትሜህሩ ፡ ወተሣሀሉ ፡=፡ ፈጽሙ ፡ ሊተ ፡ ፍሥሓየ ፡ ከ
መ ፡ ኪያሁ ፡ ክመ ፡ ተሐልዩ ፡ ወበውእቱ ፡ ተፋቅሮ ፡ ሀልዉ ፡ በአሐዱ ፡ ነፍስ ፡ ወበአ
3 ሐዱ ፡ ምክር ፡፡=፡ ሊትዜሀሩ ፡ ወሊትትዐበዩ ፡ አትሕቱ ፡ ርእሰክሙ ፡ ለቢጽክሙ ፡
4 ወአክብሩ ፡ ፈድፋደ ፡ እምርእስክሙ ፡፡=፡ ኵልክሙ ፡ ዘንተ ፡ ሐልዩ ፡ ለነሂ ፡ ወለክ
6 ርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡=፡ ❖❖❖❖❖ ዘውእቱ ፡ ገጹ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ አኮ ፡ ሀይደ ፡ ዘ
7 ኮነ ፡ እግዚአብሔር ፡፡=፡ አትሐቶ ፡ ርእሶ ፡ ወተመሲሎ ፡ ከመ ፡ ገብር ፡=፡
8 ከዊኖ ፡ ከመ ፡ ብእሲ ፡ ተአዘዘ ፡ እስከ ፡ በጽሐ ፡ ለሞት ፡፡ ወሞቱሂ ፡ ዘበመስ
9 ቀል ፡=፡ ወአዕበዮ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወጸገዎ ፡ ስመ ፡ ዘየዐቢ ፡ እምኵሉ ፡ ስም ፡=፡
10 ከመ ፡ ለስሙ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ይስግድ ፡ ኵሉ ፡ ብርክ ፡ በሰማያት ፡ ወበምድር ፡ ወ
11 በቀላያት ፡=፡ ወኵሉ ፡ ልሳን ፡ ይግነይ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ እግዚእነ ፡ በስብሐተ ፡ እግዚ
12 አብሔር ፡፡=፡ ወይእዜኒ ፡ አኃዊነ ፡ በከመ ፡ ዘልፈ ፡ ትሰምዑኒ ፡ ወአኮ ፡ በሀልዎትየ ፡ ደእሙ ፡
ወዓዲ ፡ ፈድፋደ ፡ እንዘሂ ፡ ኢሀለውኩ ፡ በፍርሀት ፡ ወበረዓድ ፡ ትትጌበሩ ፡ ለሕይወትክሙ ፡=፡

Et quòd non ſint commoventes vos, qui oppoſuerunt vobis, qui erunt exemplo per- 28
ditionis, & vobis vita erit : Et hæc Deus donavit vobis, ſed non ſolummodò ut 29
credatis in eo, ſed etiam ut patiamini pro eo : Ut ita certetis quemadmodum vi- 30
diſtis me, & nunc auditis de me.

CAP. II.

ET qui gaudet in Chriſto, & qui conſolationem habet in charitate, & qui par- 1
ticipat in Spiritu ſancto : docentes, & miſerantes, Implete mihi gaudium me- 2
*um, ut idemmet cogitetis, & in eadem charitate eſtote, in una anima, & in uno
conſilio. Ne gloriemini, neque inflemini : ſubjicite voſmetipſos fratribus ve-* 3
ſtris, honorate eos pluſquam voſmetipſos. Omnes vos hæc cogitate de nobis, 4
& de Chriſto Jeſu :

Deeſt verſus quintus. 6

Qui quum fuit vultus Dei, non abripuit ei qui fuit Deus : Subjiciens ſeipſum, 7
& transformatus, ut ſervus factus : Ut homo obediens factus, uſque veniſſet ad 8
mortem, & mortem quæ in cruce erat. Et magnificavit eum Deus, & dedit ei 9
nomen majus omnibus nominibus : Ut nomini Jeſu Chriſti incurvet ſe omne genu 10
in cœlis, & in terra, & in abyſſis : Et ut omnis lingua confiteatur Jeſum 11
Chriſtum Dominum noſtrum in gloria Dei. Et nunc fratres noſtri, ſicut ſemper 12
*auſcultatis mihi, non in præſentia mea ſolummodò, ſed magìs quum abſens fue-
rim, in timore & tremore operamini ſalutem veſtram.*

Deus enim est efficiens in vobis & velle, & perficere, pro
13 (ϑ) Ὁ Θεὸς γάρ ἐστιν ὁ (ι) ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν ϗ τὸ θέλειν, ϗ τὸ ἐνεργεῖν, ὑπὲρ
14 benevolentia. Omnia facite sine murmurationibus, & disceptationibus: Ut sitis
15 τῆς εὐδοκίας. Πάντα ποιεῖτε χωρὶς γογγυσμῶν, ϗ διαλογισμῶν· (κ) Ἵνα γένησθε
irreprehensi, & simplices, filii Dei inculpati in medio nationis pravæ & per-
ἄμεμπτοι ϗ ἀκέραιοι, τέκνα Θεοῦ (λ) ἀμώμητα ἐν μέσῳ γενεᾶς σκολιᾶς ϗ διε-
versæ, in quibus splendetis sicut luminaria in mundo: Verbum vitæ continentes, ad
16 στραμμένης, ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ· Λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, εἰς
gloriationem mihi in diem Christi, quia non in vanum cucurri, neque in vanum laboravi.
καύχημα ἐμοὶ εἰς ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς κενὸν ἔδραμον, οὐδὲ εἰς κενὸν ἐκοπίασα.
Sed si & libor super hostia & sacrificio fidei vestræ, gaudeo &
17 Ἀλλ' εἰ ϗ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ ϗ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω ϗ
congratulor omnibus vobis. Id autem ipsum & vos gaudete, & congratulamini mihi.
18 συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν. Τὸ δ' αὐτὸ ϗ ὑμεῖς χαίρετε ϗ συγχαίρετέ μοι.
Spero autem in Domino Jesu, Timotheum citò mittere vobis, ut & ego
19 Ἐλπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, Τιμόθεον ταχέως πέμψαι ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ Δ'
bono animo sim, cognoscens quæ circa vos. Neminem enim habeo unanimem, qui
20 (μ) εὐψυχῶ, γνοὺς τὰ περὶ ὑμῶν. Οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσόψυχον, ὅστις
germanè ea quæ circa vos curaturus sit Omnes enim ea quæ sua ipsorum quærunt,
21 γνησίως τὰ περὶ ὑμῶν μεριμνήσει. Οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑαυτῶν ζητοῦσιν, E'
non ea quæ Christi Jesu. At probationem ejus cognoscite, quoniam sicut patri
22 οὐ (ν) τὰ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ. Τὴν δὲ δοκιμὴν αὐτοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πατρὶ
filius, cum me servivit in Evangelium. Hunc quidem igitur spero mittere, ut
23 τέκνον, σὺν ἐμοὶ ἐδούλευσεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον. Τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω πέμψαι, ὡς
videro ea quæ circa me, ex ipsa. Confido autem in Domino, qnoniam & ipse
24 ἂν (ξ) ἀπίδω τὰ περὶ ἐμὲ, ἐξ αὐτῆς. Πέποιθα δὲ ἐν Κυρίῳ, ὅτι ϗ αὐτὸς
citò veniam. Necessarium autem existimavi, Epaphroditum fratrem, &
25 ταχέως (ο) ἐλεύσομαι. Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην, Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν, ϗ
cooperatorem, & commilitonem meum, vestrum autem Apostolum, & ministrum usus mei,
συνεργὸν, ϗ συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον, ϗ λειτουργὸν τῆς χρείας μου,
mittere ad vos. Quoniam expetens erat omnes vos, & mœstus, eo quòd
πέμψαι πρὸς ὑμᾶς. Ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας (π) ὑμᾶς, ϗ ἀδημονῶν, διότι 26
audieratis quòd ægrotâsset. Etenim infirmatus est proximè morti, sed Deus ejus
ἠκούσατε ὅτι ἠσθένησε. Καὶ γὰρ ἠσθένησε παραπλήσιον θανάτῳ, (ρ) ἀλλ' ὁ Θεὸς αὐτὸν 27
misertus est: non ejus autem solùm, verùm & mei, ut ne tristitiam super tristitia haberem:
ἠλέησεν· οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ ϗ ἐμὲ, ἵνα μὴ λύπην (σ) ἐπὶ λύπῃ σχῶ.
Studiosiùs ergò misi illum, ut videntes eum iterùm, gaudeatis, & ego
Σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτὸν, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν, χαρῆτε, κἀγὼ 28
sine tristitia sim. Excipite itaque illum in Domino cum omni gaudio, & ejusmodi
ἀλυπότερος ὦ. (τ) Προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν Κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, ϗ τοὺς τοιούτους 29
in pretio habetote: Quoniam propter opus Christi usque mortem accessit, postha-
ἐντίμους ἔχετε· Ὅτι διὰ τὸ (υ) ἔργον τοῦ Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισε, παραβουλευ- 30
bens animam, ut rursùs impleret vestram defectionem ejus quod ad me obsequii.
Δ' σάμενος τῇ ψυχῇ, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρός με λειτουργίας.

CAP. III. γ'.

Reliquùm, fratres mei, gaudete in Domino. Eadem scribere vobis, mihi
E' ΤΟ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ. Τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν, ἐμοὶ 1
quidem non pigrùm: vobis autem tutum. Videte canes, videte ma-
μὲν οὐκ ὀκνηρόν· ὑμῖν δὲ ἀσφαλές. Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κα- 2
los operarios, videte concisionem. Nos enim sumus circumcisio,
κοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν. Ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομὴ, 3
spiritu Deo servientes, & gloriantes in Christo Jesu, & non in carne
οἱ (α) πνεύματι Θεῷ λατρεύοντες, ϗ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ϗ οὐκ ἐν σαρκὶ
confidentes.
πεποιθότες.

MS.A. (ϑ) Θεὸς (ι) ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν (κ) Ἵνα ἦτε ἄμεμπτοι (λ) ἄμωμα μέσον γενεᾶς (μ) εὐψυχῶ, (ν) τὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. (ξ) ἀφίδω (ο) ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς. (π) ὑμᾶς ἰδεῖν, ϗ (ρ) ἀλλὰ ὁ Θεὸς ἠλέησεν αὐτόν· (σ) ἐπὶ λύπην ἔχω· (τ) Προσδέξασθε (υ) ἔργον Κυρίου μέχρι Κεφ. γ'. MS.A. (α) Πνεύματι Θεοῦ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 * ܐܠܗܐ ܗܘ ܓܝܪ ܡܣܬܥܪ ܒܟܘܢ܂ ܐܦ ܠܡܨܒܐ ܐܦ ܠܡܥܒܕ܇ ܗܘ ܡܕܡ ܕܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ܀
14 * ܟܠܡܕܡ ܗܘܝܬܘܢ ܥܒܕܝܢ܂ ܕܠܐ ܪܛܢܐ ܘܕܠܐ ܦܘܠܓܐ܂ * ܕܬܗܘܘܢ ܬܡܝܡܝܢ ܘܕܠܐ ܡܘܡ܂
15 ܐܝܟ ܒܢܝܐ ܕܟܝܐ ܕܐܠܗܐ܀ ܕܥܡܪܝܢ ܒܫܪܒܬܐ ܥܩܡܬܐ ܘܡܥܩܡܬܐ܂ ܘܐܬܚܙܘ ܒܝܢܬܗܘܢ ܐܝܟ
16 ܢܗܝܪܐ ܒܥܠܡܐ܂ * ܕܬܗܘܘܢ ܠܗܘܢ ܒܕܘܟܬ ܚܝܐ ܠܫܘܒܗܪܝ ܕܝܠܝ ܒܝܘܡܗ ܕܡܫܝܚܐ܂
17 ܕܠܐ ܗܘܐ ܣܪܝܩܐܝܬ ܪܗܛܬ ܘܠܐ ܣܪܝܩܐܝܬ ܠܐܝܬ܂ * ܐܠܐ ܐܦ ܡܬܢܟܣ ܐܢܐ ܥܠ ܕܒܚܬܐ ܘܬܫܡܫܬܐ
18 ܕܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܚܕܐ ܐܢܐ ܘܪܘܙ ܐܢܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ܂ * ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܚܕܘ ܘܪܘܙܘ ܥܡܝ܂
19 * ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܕܝܢ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ܂ ܕܐܫܕܪ ܠܘܬܟܘܢ ܠܛܝܡܬܐܘܣ ܒܥܓܠ܂ ܕܐܦ ܠܝ ܢܗܘܐ
20 ܠܝ ܢܝܚܐ ܡܐ ܕܝܠܦܬ ܡܛܠܬܟܘܢ܂ * ܠܝܬ ܠܝ ܓܝܪ ܐܚܪܢܐ ܗܪܟܐ ܕܐܝܟ ܢܦܫܝ ܗܘ܂ ܕܒܚܦܝܛܘ
21 ܢܐܨܦ ܕܝܠܟܘܢ܂ * ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܕܢܦܫܗܘܢ ܗܘ ܒܥܝܢ܂ ܠܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ * ܒܘܩܝܗ
22 ܕܝܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܕܐܝܟ ܒܪܐ ܥܡ ܐܒܘܗܝ܂ ܗܟܢܐ ܦܠܚ ܥܡܝ ܒܐܘܢܓܠܝܘܢ܂ * ܠܗܢܐ
23 ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܕܐܫܕܪ ܠܘܬܟܘܢ ܒܥܓܠ܂ ܡܐ ܕܚܙܝܬ ܡܕܡ ܕܠܘܬܝ܂ * ܘܬܟܝܠ ܐܢܐ ܥܠ ܡܪܝ܂
24 ܕܐܦ ܐܢܐ ܒܥܓܠ ܐܬܐ ܐܢܐ ܠܘܬܟܘܢ܂ * ܗܫܐ ܕܝܢ ܣܘܢܩܢܐ ܐܠܨܢܝ ܕܐܫܕܪ ܠܘܬܟܘܢ
25 ܠܐܦܦܪܘܕܝܛܘܣ ܐܚܐ܂ ܕܗܘ ܡܥܕܪܢܐ ܘܦܠܚܐ ܥܡܝ܂ ܕܝܠܟܘܢ ܕܝܢ ܫܠܝܚܐ
ܘܡܫܡܫܢܐ ܕܣܘܢܩܢܝ܂ * ܡܛܠ ܕܡܣܘܚ ܗܘܐ ܠܡܚܙܝܟܘܢ ܟܠܟܘܢ܂ ܘܟܪܝܐ ܗܘܐ ܠܗ ܕܫܡܥ
26 ܕܫܡܥܬܘܢ ܕܐܬܟܪܗ܂ * ܐܦ ܐܬܟܪܗ ܓܝܪ ܥܕܡܐ ܠܡܘܬܐ܂ ܐܠܐ ܐܠܗܐ ܐܬܪܚܡ ܥܠܘܗܝ܂ ܠܐ ܗܘܐ
27 ܕܝܢ ܥܠܘܗܝ ܒܠܚܘܕ܂ ܐܠܐ ܐܦ ܥܠܝ܂ ܕܠܐ ܬܗܘܐ ܠܝ ܥܩܐ ܥܠ ܥܩܐ܂ * ܒܚܦܝܛܘ
28 ܗܟܝܠ ܫܕܪܬܗ ܠܘܬܟܘܢ܂ ܕܡܐ ܕܚܙܝܬܘܢܝܗܝ ܬܘܒ ܬܚܕܘܢ܂ ܘܠܝ ܙܥܘܪ ܬܗܘܐ ܠܝ ܢܝܚܐ܂
29 * ܩܒܠܘܗܝ ܗܟܝܠ ܒܡܪܢ ܒܟܠ ܚܕܘܐ܂ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܐܝܟܢܐ ܕܗܢܐ ܐܝܬܝܗܘܢ܂ ܒܐܝܩܪܐ ܐܚܘܕܘ
30 ܐܢܘܢ܂ * ܡܛܠ ܓܝܪ ܥܒܕܗ ܕܡܫܝܚܐ ܡܛܐ ܥܕܡܐ ܠܡܘܬܐ܂ ܘܒܣܪ ܥܠ ܢܦܫܗ܂ ܕܢܡܠܐ ܒܕܝܠܗ
ܡܕܡ ܕܒܨܪܬܘܢ ܐܢܬܘܢ ܒܬܫܡܫܬܐ ܕܠܘܬܝ܀

Deus enim ipse agit in vobis, ut & velitis 13
& perficiatis id quod vultis. Omnia autem 14
facite sine murmuratione ac dubio: Ut sitis
perfecti & absque nævo, tanquam puri filii 15
Dei, qui habitant in generatione aspera &
tortuosa. Et præbete vos inter eos tanquam
luminaria in mundo: Quòd sitis eis loco 16
salutis ad gloriationem meam, in diem
Christi: quòd non inaniter curcurrerim, nec
in vanum laboraverim. Quinetiam immolor 17
super hostia & ministerio fidei vestræ.
Gaudeo & exulto cum omnibus vobis. Sic 18
& vos quoque gaudete & exultate mecum.
Cæterùm spero in Domino nostro Jesu me 19
missurum ad vos Timotheum citò, ut & ego
habeam requiem, quum didicero *aliquid* de
vobis. Neminem enim alium hîc habeo, 20
qui sit ad mentem meam, qui diligentiorem
vestri curam gerat. Siquidem omnes quæ 21
sua sunt quærunt, non autem quæ Jesu Christi.
Porrò experimentum hujus nôstis, qui tan- 22
quam filius cum patre suo, sic operatur me-
cum in Evangelio. Hunc spero me missurum 23
ad vos citò, postquam videro quæ ad me per-
tinent. Et confido in Domino meo, me quoq; 24
brevi venturum ad vos. Nunc autem coëgit 25
me negotium mittere ad vos Epaphroditum
fratrem, qui est adjutor & cooperator meus,
vester autem Apostolus, & minister necessita-
tis meæ. Quandoquidem peroptabat vos 26
omnes invisere, & anxius erat quòd resci-
visset vos auditione accepisse ipsum adversâ
valetudine detineri. Et quidem infirmus fuit 27
usque ad mortem, sed Deus misertus est illi-
us: non autem illius tantùm, sed & mei, ne
haberem angustiam super angustiam. Studi- 28
osiùs itaque misi eum ad vos; ut quum vi-
deritis eum, gaudeatis iterum, mihique ali-
quantum sit refrigerium. Excipite igitur 29
eum in Domino cum omni gaudio: & qui
sunt hujusmodi, eos cum honore complecti-
mini. Nam propter opus Christi usque ad 30
mortem pervenit, & nihili fecit seipsum, ut
suppleret id quod imminueratis in vestro
erga me ministerio.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܓ *   * ܕܟܠܝܘܡ * ܗ *

1 * ܡܟܝܠ ܐܚܝ ܚܕܘ ܒܡܪܢ܂ ܕܐܟܬܘܒ ܠܟܘܢ ܗܠܝܢ ܗܠܝܢ܂ ܠܐ ܡܬܡܐܢ ܠܝ ܡܕܡ܂
2 ܕܠܟܘܢ ܡܙܗܪ܂ * ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܟܠܒܐ܂ ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܦܥܠܐ ܒܝܫܐ܂ ܐܙܕܗܪܘ ܡܢ ܦܣܩ
3 ܒܣܪܐ܂ * ܚܢܢ ܓܝܪ ܚܢܢ ܓܙܘܪܬܐ܂ ܕܒܪܘܚܐ ܦܠܚܝܢܢ ܠܐܠܗܐ ܘܡܫܬܒܗܪܝܢܢ
ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ ܘܠܐ ܡܬܬܟܠܝܢܢ ܥܠ ܒܣܪܐ܂

CAP. III.

Quotidiè. 5.

PRoinde fratres mei, gaudete in Domino 1
nostro. Eadem vobis scribere non est mihi
tædio, eò quòd vos cautiores efficiunt. Ca- 2
vete à canibus, cavete à malis operariis, ca-
vete à concisione carnis. Nos enim sumus 3
circuncisio qui colimus Deum spiritu, & glo-
riamur in Jesu Christo, & non collocamus
fiduciam nostram in carne:

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 ወእግዚአብሔር ፡ ውእቱ ፡ ዘይረድአነ ፡ ወይፈቅድ ፡ ለነ ፡ ይፈጽም ፡ ሣህሎ ፡፡ ዘገበር
14 ክሙ ፡ ኵሎ ፡ ዘእንበለ ፡ ነጐርጓር ፡ ወዘእንበለ ፡ ኑፋቄ ፡፡ ከመ ፡ ትኩኑ ፡ ንጹሓነ ፡ ወ
15 የዋሃነ ፡ ውሉደ ፡ እግዚአብሔር ፡ እንዘ ፡ አልብክሙ ፡ ነውረ ፡ በማእከለ ፡ ውሉደ ፡ ዕልዋ
16 ን ፡ ወግፍትዓን ፡፡ ወታስተርእዩ ፡ ከመ ፡ ብርሃናት ፡ ውስተ ፡ ዓለም ፡፡ እንዘ ፡ ትሜህሩ ፡
ቃለ ፡ ሕይወት ፡ በዘ ፡ እትሜካሕ ፡ አነ ፡ በዕለተ ፡ ክርስቶስ ፡፡ እስመ ፡ አኮ ፡ ለከንቱ ፡ ዘ
17 ሮጽኩ ፡ ወአኮ ፡ ለከንቱ ፡ ዘጸመውኩ ፡፡ ወአወፅኡ ፡ በእንተ ፡ መሥዋዕተ ፡ አምልኮ ፡
ለሃይማኖትክሙ ፡፡ እትፌሣሕ ፡ ወእትሐሠይ ፡ ለክሙ ፡፡

Et Deus est qui adjuvat nos, & vult nobis perficere misericordiam suam. 13
Quæ feceritis, omnia sine murmuratione & sine hæsitatione sint: *Ut sitis puri &* 14
simplices, filii Dei, non habentes maculam in medio filiorum nequam & per- 15
versorum, & ut appareatis ut luminaria in mundo: Docentes verbum vi- 16
tæ quo gloriabor ego in die Christi, quia non frustrà fuit *quòd cucurri, ne-*
que frustrà fuit quòd laboravi. Et offerri in sacrificium Deo pro fide vestra, 17
gaudebo & congratulabor vobis.

Verſio VULGATA LATINA.

13 Deus eſt enim, qui operatur in vobis & velle, & perficere, pro bona voluntate.
14 Omnia autem facite ſine murmurationibus, & hæſitationibus: Ut ſitis
15 ſine querela, & ſimplices filii Dei, ſine reprehenſione, in medio nationis pravæ
16 & perverſæ: inter quos lucetis ſicut luminaria in mundo, Verbum vitæ
continentes ad gloriam meam in die Chriſti, quia non in vacuum cucurri, neque
17 in vacuum laboravi. Sed & ſi immolor ſupra ſacrificium, & obſequium
18 fidei veſtræ, gaudeo, & congratulor omnibus vobis. Idipſum autem & vos
19 gaudete, & congratulamini mihi. Spero autem in Domino Jeſu, Timotheum
me citò mittere ad vos: ut & ego bono animo ſim, cognitis quæ circa vos ſunt.
20 Neminem enim habeo tam unanimem, qui ſincerâ affectione pro vobis ſolicitus
21 ſit. Omnes enim quæ ſua ſunt quærunt, non quæ ſunt Jeſu Chriſti. Experimentum
22 autem ejus cognoſcite, quia ſicut patri filius, mecum ſervivit in Evangelio.
23 Hunc igitur ſpero me mittere ad vos, mox ut videro quæ circa me ſunt.
24 Confido autem in Domino, quoniam & ipſe veniam ad vos citó. Neceſſarium
25 autem exiſtimavi, Epaphroditum fratrem, & cooperatorem, & commilitonem
meum, veſtrum autem Apoſtolum, & miniſtrum neceſſitatis meæ, mittere ad
vos: Quoniam quidem omnes vos deſiderabat: & mœſtus erat, propterea 26
quòd audieratis illum infirmatum. Nam & infirmatus eſt uſque ad mortem: ſed 27
Deus miſertus eſt ejus: non ſolùm autem ejus, verùm etiam & mei, ne triſtitiam
ſuper triſtitiam haberem. Feſtinantiùs ergò miſi illum, ut viſo eo iterùm 28
gaudeatis, & ego ſine triſtitia ſim. Excipite itaque illum cum omni gaudio in 29
Domino, & ejuſmodi cum honore habetote. Quoniam propter opus Chriſti 30
uſque ad mortem acceſſit, tradens animam ſuam, ut impleret id, quod ex vobis
deerat erga meum obſequium.

CAP. III.

De cætero, fratres mei, gaudete in Domino. Eadem vobis ſcribere, mihi quidem 1
non pigrum, vobis autem neceſſarium. Videte canes, videte malos operarios, 2
videte conciſionem. Nos enim ſumus circumciſio, qui ſpiritu ſervimus 3
Deo, & gloriamur in Chriſto Jeſu, & non in carne fiduciam habentes:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

13 * فان الله هو الفاعل فينا ان نشا وان نعمل وفق مسرته * اعملوا كل شي بلا تذمر ولا افتكارات *
14
15 * لتصيروا غير معيبين ومخلصين اولادا لله لا عيب فيكم فيما بين جيل قاس ومعوج * اذ
16 تظهرون بينهم كالنجوم في العالم * متخذين قول الحياة لفخري في يوم المسيح * تم *
* قراءة الثلثا من الجمعة العشرين بعد العنصرة * فلذلك اني ما عديت باطلا ولا تعبت فارغا *
17 * لكن وان كنت اضحي عن ذبيحة امانتكم وخدمتها * فاني اسر واسركم معي جميعا *
18 * وبهذا نفسه افرحوا انتم واستبشروا معي * واومل بالرب يسوع المسيح اني ارسل اليكم تيموثاوس
19
20 سريعا * لتطيب نفسي اذا عرفت احوالكم * لان ليس معي احد يساويني نفسا فيهتم باموركم
21 باخلاص * لان الجماعة انما يلتمسون مأثوراتهم لا مأثورات المسيح * وانتم تعرفون تجربته انه
22
23 خدم معي في البشارة كما يخدم الولد اباه * فانا اومل ان ارسل هذا اذا رايت ما تول اليه
24 اموري من هذه * تم * * قراءة الاربعا من الجمعة العشرين * * واومل بالرب اني وانا
25 نفسي اوافي اليكم سريعا * لكنني احسبت امرا ضروريا ان ارسل اليكم ابافروديطس اخي
26 وعوني وقريني في الجندية ورسولكم وخادم حاجتي * لانه كان تايقا اليكم كلكم ومغموما *
27 لانكم سمعتم انه مرض مرضا يقارب الموت * لكن الله رحمه وليس له فقط * بل
28 ورحمني انا لئلا يكون لي حزنا على حزن * فارسلته اليكم بمسارعة لتفرحوا اذا رايتموه
29 ايضا * واكون انا اقل اغتماما * فاقبلوه بكل سرور من اجل الرب * وليكن عندكم
30 مثل هولاء مكرمين موقرين * فانه من اجل عمل المسيح دنى حتى الى الموت * لم يحفل
بنفسه ليتمم نقص خدمتكم اياي *

* الفصل الثالث * * قراءة الخميس من الجمعة العشرين *

1 * وفيما بعد يا اخوتي افرحوا بالرب * هذه الاقوال نفسها اذا كاتبتكم بها ما تجعلني انا عاجزا * وهي
2 لكم حياطة * احذروا الكلاب * احذروا الفعلة الاردياء * احذروا ذوي الختانة * لاننا نحن هم
3 الختانة * العابدون الله بالروح * والمفاخرون باسم المسيح * ولسنا واثقين بجسد *

Deus enim eſt qui efficit in nobis ut velimus & ut faciamus ſecundùm voluntatem 13
ſuam. Omnia facite ſine murmuratione & hæſitationibus. 14
Ut ſitis inculpati, & integri, filii Dei, ſine vitio 15
inter generationem aſperam & obliquam, apparentes inter eos veluti ſydera
in mundo, Capientes ſermonem vitæ ad 16
gloriationem meam in die Chriſti. Finis.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis vigeſimæ poſt Pentecoſten.

Propterea non fruſtra cucurri, nec in vanum laboravi: Imò etiamſi immolor 17
pro victima fidei veſtræ ejúſque
miniſterio, equidem gaudebo & vos
omnes mecum exhilarabo. Et de hoc 18
ipſo lætamini vos & exultate mecum.
Spero autem in Domino Jeſu Chriſto 19
me brevi miſſurum ad vos Timotheum, ut bono ſim animo quum ſtatum
veſtrum reſcivero. Nemo enim mecum eſt 20
qui me æquet animo, & res veſtras cum
ſinceritate curet. Nam omnes ſua placita 21
quærunt, non placita Chriſti. Vos 22
autem nôſtis probationem ejus, quòd is
mecum ſervierit in Evangelio, ut filius
patri ſuo ſervit. Hunc igitur ego ſpero 23
me miſſurum, ſimulatque videro
quò ſe vertent res meæ ex præſenti ſtatu. Finis.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis vigeſimæ.

Et ſpero in Domino quòd & ego ipſe citò 24
ſim venturus ad vos. Sed rem duxi 25
neceſſariam mittere ad vos Epaphroditum
fratrem & adminiculum & commilitonem meum, veſtrum autem legatum,
& neceſſitatis meæ miniſtrum. Erat 26
enim omnium veſtrûm percupidus, ac
mæſtus eo quòd audiſtis eum ægrotâſſe
morbo ferè mortali. Verùm Deus mi- 27
ſertus eſt ejus: nec ejus ſolùm, ſed &
mei miſertus eſt, ne contingeret mihi
afflictio ſuper afflictionem. Ita- 28
que mittam eum vobis quàm citiſſimè,
ut gaudeatis cùm rurſus eum videritis,
& ego ſim minùs afflictus. Excipite 29
igitur eum omni cum gaudio propter
Dominum: ſitque penes vos hujuſmodi
in pretio & honore, Is enim propter 30
opus Chriſti acceſſit ad mortem uſque,
non habitâ ratione animæ ſuæ, ut suppleret
defectum veſtri erga me officii.

CAP. III.

Lectio feræ quintæ hebdomadis vigeſimæ.

Quod ſupereſt O fratres mei, gaudete 1
in Domino. Iidem iſti ſermones, dùm ſcribo
vobis illos, non me reddunt pigrum,
vobis autem ſunt præſidio. Cavete ca- 2
nes, cavete pravos operarios, cavete
homines circunciſionis. Nos enim ſu- 3
mus circunciſio, ſpiritu Deum adorantes,
& gloriantes in nomine Chriſti, nec
ſumus carne freti.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

18 ወአንትሙሂ ፡ ተፈሥሑ ፡ ወተሐሠዩ ፡ ሊተ ፡፡=፡ 0 ወእትአመን ፡ በእግዚእነ ፡ ኢየሱ
19 ስ ፡ ከመ ፡ እፈንዎ ፡ ለክሙ ፡ ለጢሞቴዎስ ፡ ከመ ፡ እትአመን ፡ ከመ ፡ እትፈሣሕ ፡ አነ
20 ሂ ፡ ሰሚዕየ ፡ ዜናክሙ ፡፡=፡ እስመ ፡ አልብየ ፡ ዘከመ ፡ ግዕዝየ ፡=፡ ኵሉ ፡ ትካዘ ፡ ር
21 እሱ ፡ ይሔሊ ፡ ወአኮ ፡ ዘክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡፡=፡ ወታአምርዎ ፡ ግዕዘ ፡ ዘከመ ፡ ተቀን
22 የ ፡ ሊተ ፡ ከመ ፡ ውሉድ ፡ ለወላዲሁ ፡ በትምህርተ ፡ ወንጌል ፡=፡ ኪያሁ ፡ እሴፎ ፡ እፈ
23 ንዎ ፡ ለእሚርየ ፡ ዘከመ ፡ ሀለውነ ፡ እፈንዎ ፡ ሶቤሃ ፡፡=፡ ወእትአመን ፡ በእግዚእነ ፡ ከ
24 መ ፡ አነሂ ፡ ፍጡነ ፡ እመጽእ ፡=፡ ወፈድፋደ ፡ ጽሕቁ ፡ በእንተ ፡ አፍሮዲጡን ፡ እኁነ ፡ ዘ
25 ነኀብር ፡ ግብረ ፡ ዘምስሌየ ፡ ወዒሊ ፡ ወለክሙ ፡ ሐዋርያክሙ ፡ ወላእክየ ፡ ለትካዝየ ፡ እ
26 ፈንዎ ፡ ኀቤክሙ ፡=፡ እስመ ፡ ይጽሕቅ ፡ ይርአይክሙ ፡፡ ወሰማዕክሙ ፡ ከመሂ ፡ ደወየ ፡=፡
27 ወበጽሐ ፡ ለሞት ፡ ወበሕቱ ፡ እግዚአብሔር ፡ ምሕሮ ፡ ወአኮ ፡ ሎቱ ፡ ለባሕቲቱ ፡ ዓዲ ፡
28 ሊተኒ ፡ ከመ ፡ ትካዝ ፡ ደበ ፡ ትካዝ ፡ ኢይትወሰከኒ ፡፡=፡ ወፈነውክዎ ፡ ፍጡነ ፡ ከመ ፡
29 ትርአይዎ ፡ ወትትፈሥሑ ፡ ወአነሂ ፡ ከመ ፡ ኢይተክዝ ፡=፡ ወተወከፍዎ ፡ በእግዚእነ ፡ በ
30 ኵሉ ፡ ፍሥሐ ፡፡ ወአክብርዎሙ ፡ ለእለ ፡ ከመዝ ፡=፡ እስመ ፡ በእንተ ፡ ግብረ ፡ እግዚ
አብሔር ፡ በጽሐ ፡ ለሞት ፡ ወመጠወ ፡ ነፍሶ ፡ ከመ ፡ ይፈጽም ፡ ዘአኅጸጽክሙ ፡ እንትሙ ፡
እመልእክተ ፡ ዚአየ ፡፡=፡

፫

በኃሙስ ፡ ሰንበት ፡ ጾም ፡ ኀበ ፡ ይትነበብ ፡=፡

1 ፫ ወይእዜኒ ፡ አኃዊነ ፡ ተፈሥሑ ፡ አኃዊነ ፡ በእግዚእነ ፡ ወዘሂ ፡ ዘእጽሕፍ ፡ ለክሙ ፡
2 ኢይትሀከይ ፡ አንሰ ፡ ተዐቀቡ ፡ አንትሙሂ ፡=፡ ወዑቁዎሙ ፡ ለከለባት ፡ ዑቁዎሙ ፡ ለገበ
3 ርት ፡ እኪት ፡ ዑቁዎሙ ፡ ለምቱራን ፡=፡ ግዙራን ፡ ንሕነ ፡ እለ ፡ ናመልክ ፡ መንፈስ ፡
እግዚአብሔር ፡ ናመልክ ፡ ወንትሜካሕ ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ወአኮ ፡ በሥጋነ ፡ ዘን
ትቄከል ፡=፡

Et vos gaudete, & gratulamini mihi. Et ſpero in Domino noſtro Jeſu, quòd 18
mittam vobis Timotheum ut certus fiam: ut gaudeam ego audiens narrationem 19
de vobis. Quia neminem habeo ita unanimem mihi. Quiſque ſolicitudi- 20
nem ſuiipſius meditatur, & non Chriſti Jeſu. Et ſcitis indolem ejus, 21
quomodò ſervierit mihi ut filius parentibus ſuis, in doctrina evangelii. 22
Ipſum ſpero mittere, cognoſcens quomodò oportet nos mittere eum ſtatim. 23
Et confido in Domino noſtro, quòd ego etiam citò veniam. Et valdè ſoli- 24
citus fui de Aphrodito fratre noſtro cooperatore & commilitone meo, veſtro 25
apoſtolo, & miniſtro meo pro triſtitia mea, ut mitterem eum ad vos:
Quia ſolicitus erat videre vos: & audiſtis quomodò etiam ægrotavit. Et 26
pervenit ad mortem: ſed Deus miſertus eſt ejus, & non ejus ſolummodò, 27
ſed etiam mei, ut triſtitia ſuper triſtitiam non adjiceretur mihi. Et miſi 28
eum feſtinanter, ut videatis eum & gaudeatis, & ut ego etiam triſtitiam
non habeam. Et recipite eum in Domino noſtro cum omni gaudio, & ho- 29
norate eos qui ſunt tales. Quia propter opus Dei acceſſit ad mortem, & 30
tradidit animam ſuam, ut ſuppleret quæ minuiſtis ex miniſterio meo.

CAP. III.

Quinto ſabbato jejunii, ubi legitur.

Et nunc fratres noſtri, gaudete fratres noſtri in Domino noſtro, & quæ ſcribere 1
vobis non pigror ego, obſervate vos. Et cavete canes, & cavete operarios malos, 2
cavete abſciſſos. Circumciſi nos ſumus, qui colimus Spiritu, Deum colimus, & 3
gloriamur in Jeſu Chriſto, & non in carne noſtra eſt quòd confidimus.

ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ. ΚΕΦ. Ε'. ς'.

Et quanquam ego *habens* confidentiam & in carne. Si quis videtur alius confidere in
4 Καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί. εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν
carne, ego magis. *Circumcisio octavi diei*, ex genere Israël, *tribus*
5 σαρκί, ἐγὼ μᾶλλον. Περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραήλ, φυλῆς
Benjamin, Hebræus ex Hebræis, secundùm legem Pharisæus, Secundùm *zelum*
6 Βενιαμίν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος, (β) Κατὰ ζῆλον
persequens Ecclesiam, secundùm justitiam quæ in lege, *factus irreprehensibilis*.
διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος (γ) ἄμεμπτος.
Sed quæ *erant* mihi lucra, hæc arbitratus sum propter Christum *damnum*. *Sed*
7 Ἀλλ' ἅτινα ἦν μοι κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ τὸν Χριστὸν ζημίαν. Ἀλλὰ
8 *profectò* & existimo omnia *damnum* esse propter *eminentiam cognitionis* Christi Jesu
μενοῦνγε καὶ ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως (δ) Χριστοῦ Ἰησοῦ
Domini mei, propter quem omnia *damnum subii*, & arbitror stercora *esse*, ut Christum
τοῦ Κυρίου μου, δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην, καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα εἶναι, ἵνα Χριστὸν
lucrifaciam: Et inveniar in illo, non habens meam justitiam quæ ex lege, sed
9 κερδήσω· Καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ, μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ
illam quæ *per fidem* Christi, *illam* quæ ex Deo *justitiam* in fide: Ad cognoscendum
10 τὴν διὰ πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει· Τοῦ γνῶναι
illum, & virtutem resurrectionis ejus, & *communionem* passionum
αὐτόν, καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ, (ε) καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν παθημάτων
illius, configuratus morti ejus: Si quomodò occurram ad resurrectionem
11 αὐτοῦ, (ζ) συμμορφούμενος τῷ θανάτῳ αὐτοῦ· Εἴ πως καταντήσω εἰς τὴν ἐξανάστασιν
mortuorum. Non quòd jam acceperim, aut jam perfectus sim: sequor autem, si &
12 (η) τῶν νεκρῶν. Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον, ἢ ἤδη τετελείωμαι· διώκω δέ, εἰ καὶ
comprehendam, in quo & comprehensus sum à Christo Jesu. Fratres,
13 καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ κατελήφθην (θ) ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ. Ἀδελφοί,
ego *meipsum* non arbitror comprehendisse: unum autem, (quæ quidem retrò obliviscens,
ἐγὼ ἐμαυτὸν (ι) οὐ λογίζομαι κατειληφέναι· ἓν δέ, (τὰ μὲν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος,
iis quæ verò *ante extentus*,) Ad *scopum* persequor, ad
τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος,) Κατὰ σκοπὸν διώκω, (κ) ἐπὶ 14
bravium supernæ vocationis Dei in Christo Jesu. *Quotquot* ergò perfecti,
τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ὅσοι οὖν τέλειοι, 15
hoc sentiamus: & si quid aliter sapitis, & hoc Deus vobis revelabit.
τοῦτο φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρως φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς ὑμῖν ἀποκαλύψει.
Veruntamen ad quod pervenimus, eâdem *incedere* regulâ, idem *sapere*.
Πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσαμεν, τῷ αὐτῷ (λ) στοιχεῖν κανόνι, τὸ αὐτὸ φρονεῖν. 16
Imitatores mei estote, fratres, & observate ita *ambulantes*, sicut
Συμμιμηταί μου γίνεσθε ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε τοὺς οὕτω περιπατοῦντας, καθὼς 17
habetis *exemplum nos*. Multi enim ambulant, quos sæpè dicebam vobis, (nunc autē &
ἔχετε τύπον ἡμᾶς. Πολλοὶ γὰρ περιπατοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον ὑμῖν, (νῦν δὲ καὶ 18
flens dico,) inimicos crucis Christi: Quorum finis interitus, quorum deus
κλαίων λέγω,) τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ· Ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς 19
venter, & gloria in confusione ipsorum, *illi* terrena *sapientes*. Nostra *enim administratio*
ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν, οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες. Ἡμῶν γὰρ τὸ πολίτευμα 20
in cœlis est, *ex quo* etiam Salvatorem expectamus Dominum Jesum
ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει, ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχόμεθα Κύριον Ἰησοῦν
Christum: Qui reformabit corpus humilitatis nostræ, *ad esse illud* configuratum
Χριστόν· Ὃς μετασχηματίσει τὸ σῶμα τῆς ταπεινώσεως (μ) ἡμῶν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ σύμμορφον 21
corpori *gloriæ* suæ, secundùm operationem *posse eum* & subjicere
τῷ σώματι τῆς δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ ὑποτάξαι
sibiipsi omnia.
(ν) ἑαυτῷ τὰ πάντα.

CAP. IV. δ'.

ς' Itaque, fratres mei *dilecti* & *exoptati*, gaudium & corona mea, sic
Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθητοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου, (α) οὕτω 1
state in Domino, *dilecti*.
στήκετε ἐν Κυρίῳ, ἀγαπητοί.

MS. A. (β) Κατὰ * ζῆλος, (γ) ἄμεμπτος. ἅπαντα (δ) Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, (ε) καὶ κοινωνίαν (ζ) συμμορφιζόμενος (η) τῆς ἐκ νεκρῶν. (θ) ὑπὸ Χριστοῦ (ι) οὔπω (κ) εἰς τὸ (λ) στοιχεῖν. Συμμιμηταί (μ) ἡμῶν, σύμμορφον (ν) αὐτῷ   Κεφ. δ'. MS. A. (α) οὕτως

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܟܕ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܝ ܬܘܟܠܢܐ ܐܦ ܒܒܣܪܐ܂ ܐܢ ܐܢܫ ܓܝܪ ܣܒܪ ܕܬܘܟܠܢܗ ܒܒܣܪܗ ܗܘ܂ 4
ܝܬܝܪ ܡܢܗ ܐܢܐ܂ * ܓܙܝܪܐ ܒܪ ܬܡܢܝܐ ܝܘܡܝܢ܂ ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠ܂ ܡܢ ܫܒܛܐ 5
ܕܒܢܝܡܝܢ܂ ܥܒܪܝܐ ܒܪ ܥܒܪܝܐ܂ ܒܢܡܘܣܐ ܦܪܝܫܐ܂ * ܒܛܢܢܐ ܪܕܘܦܐ ܕܥܕܬܐ܂ ܘܒܟܐܢܘܬܐ 6
ܕܢܡܘܣܐ ܕܠܐ ܡܘܡ ܗܘܝܬ܂ * ܐܠܐ ܗܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܗܘܝ ܠܝ ܝܘܬܪܢܐ܂ ܚܘܣܪܢܐ ܚܫܒܬ ܐܢܝܢ ܡܛܠ
ܡܫܝܚܐ܂ * ܘܗܫܐ ܚܫܒ ܐܢܐ ܠܗܝܢ ܟܠܗܝܢ ܚܘܣܪܢܐ܂ ܡܛܠ ܡܥܠܝܘܬܐ ܕܝܕܥܬܗ ܕܝܫܘܥ 7
ܡܫܝܚܐ ܡܪܝ܂ ܗܘ ܕܡܛܠܬܗ ܟܠܡܕܡ ܚܣܪܬ܂ ܘܐܝܟ ܙܒܠܐ ܚܫܒܬ܂ ܕܠܡܫܝܚܐ ܐܬܪ܂ 8
* ܘܐܫܬܟܚ ܒܗ܂ ܟܕ ܠܝܬ ܠܝ ܟܐܢܘܬܐ ܕܝܠܝ ܗܝ ܕܡܢ ܢܡܘܣܐ܂ ܐܠܐ ܗܝ ܕܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ 9
ܕܡܫܝܚܐ܂ ܕܐܝܬܝܗ ܟܐܢܘܬܐ ܕܡܢ ܐܠܗܐ܂ * ܕܒܗ ܐܕܥܝܘܗܝ ܠܝܫܘܥ ܘܚܝܠܐ ܕܩܝܡܬܗ܂ 10
ܘܐܫܬܘܬܦ ܒܚܫܘܗܝ܂ ܘܐܬܕܡܐ ܒܡܘܬܗ܂ * ܕܟܒܪ ܐܫܟܚ ܐܡܛܐ ܠܩܝܡܬܐ ܕܡܢ ܒܝܬ 11
ܡܝܬܐ܂ * ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܟܕܘ ܢܣܒܬ܂ ܐܘ ܡܢ ܟܕܘ ܐܫܬܡܠܝܬ܂ ܐܠܐ ܪܗܛ ܐܢܐ ܕܐܕܪܟ ܠܡܕܡ 12
ܕܡܛܠܬܗ ܐܕܪܟܢܝ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ * ܕܟܠܝܘܡ * ܘ̄ * ܐܚܝ܂ ܐܢܐ ܠܐ 13
ܚܫܒ ܠܐ ܐܢܐ ܕܐܕܪܟܬ܂ ܚܕܐ ܕܝܢ ܝܕܥ ܐܢܐ܂ ܕܕܡܢ ܒܣܬܪ ܐܢܐ ܡܛܥܐ ܐܢܐ ܘܠܩܕܡܝ ܡܬܡܬܚ
ܐܢܐ܂ * ܘܪܗܛ ܐܢܐ ܠܘܩܒܠ ܢܝܫܐ܂ ܕܐܣܒ ܙܟܘܬܐ ܕܩܪܝܢܐ ܕܠܥܠ ܕܐܠܗܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ 14
* ܐܝܠܝܢ ܕܓܡܝܪܝܢ ܗܟܝܠ ܗܠܝܢ ܢܬܪܥܘܢ܂ ܘܐܢ ܡܕܡ ܐܚܪܢܐܝܬ ܡܬܪܥܝܢ ܐܢܬܘܢ܂ ܐܦ 15
ܗܕܐ ܐܠܗܐ ܢܓܠܐ ܠܟܘܢ܂ * ܒܪܡ ܠܗܕܐ ܕܡܛܝܢ܂ ܒܚܕ ܫܒܝܠܐ ܢܪܕܐ ܘܒܚܕܐ ܐܪܥܝܬܐ܂ 16
* ܐܬܕܡܘ ܒܝ ܐܚܝ܂ ܘܚܘܪܘ ܒܐܝܠܝܢ ܕܗܟܢܐ ܡܗܠܟܝܢ܂ ܐܝܟ ܕܕܡܘܬܐ ܕܒܢ 17
ܚܙܝܬܘܢ܂ * ܐܝܬ ܓܝܪ ܣܓܝܐܐ ܕܐܚܪܢܐܝܬ ܡܗܠܟܝܢ܂ ܗܢܘܢ ܕܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ ܐܡܪܬ 18
ܠܟܘܢ ܥܠܝܗܘܢ܂ ܗܫܐ ܕܝܢ ܟܕ ܒܟܐ ܐܢܐ ܐܡܪ ܐܢܐ܂ ܗܢܘܢ ܕܒܥܠܕܒܒܐ ܐܢܘܢ ܕܙܩܝܦܗ
ܕܡܫܝܚܐ܂ * ܗܢܘܢ ܕܫܘܠܡܗܘܢ ܐܒܕܢܐ ܗܘ܂ ܗܢܘܢ ܕܐܠܗܗܘܢ ܟܪܣܗܘܢ܂ ܘܫܘܒܚܗܘܢ 19
ܒܗܬܬܗܘܢ܂ ܗܢܘܢ ܕܬܪܥܝܬܗܘܢ ܒܐܪܥܐ ܗܝ܂ * ܕܝܠܢ ܕܝܢ ܦܘܠܚܢܢ ܒܫܡܝܐ ܗܘ܂ ܘܡܢܗ 20
ܡܣܟܝܢܢ ܠܡܚܝܢܐ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ * ܗܘ ܕܢܫܚܠܦ ܦܓܪܐ ܕܡܘܟܟܢ܂ ܕܢܗܘܐ 21
ܒܕܡܘܬܐ ܕܦܓܪܐ ܕܫܘܒܚܗ܂ ܐܝܟ ܚܝܠܗ ܪܒܐ ܗܘ ܕܒܗ ܟܠ ܡܫܬܥܒܕ ܠܗ܂

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ *

* ܡܟܝܠ ܐܚܝ ܚܒܝܒܐ ܘܪܚܝܡܐ܂ ܚܕܘܬܝ ܘܟܠܝܠܝ܂ ܗܟܢܐ ܩܘܡܘ ܒܡܪܢ ܚܒܝܒܝ܂ 1

Quanquam esset mihi fiducia etiam in carne. 4
Si quis enim arbitratur fiduciam suam
habere in carne, ego magis habeo? Circuncisus 5
natus octo dies, ex cognatione Israel,
ex tribu Benjamin, Hebræus Hebræorum
filius: secundùm legem Pharisæus:
Zelo persecutor Ecclesiæ: & quoad justitiam 6
legis, sine crimine fui. Sed hæc, quæ 7
fuerunt mihi copia, inopiam existimavi propter
Christum. Enimverò existimo hæc 8
omnia inopiam esse præ dignitate scientiæ
Jesu Christi Domini mei, propter quem
omnia amisi & pro stercore habui, ut Christum
lucrifaciam; Utque reperiar in eo non 9
habens propriam justitiam illã quæ est ex lege,
sed eam quæ ex fide Christi, quæ est justitia
quæ ex Deo est. Ut per eam cognoscã Jesum, 10
& virtutem resurrectionis ejus, ac particeps
fiam passionum ejus, & conformis fiam morti
ipsius. Si fortè possim pervenire ad resurrectionem 11
illam, quæ est ex mortuis. Non jam 12
comprehendi, aut jam perfectus sum: sed
curro, ut fortassis assequar id propter quod
me est assecutus Jesus Christus.

Quotidiè. 6.

Fratres mei, ego de meipso non cogito me 13
assecutum fuisse. Unum autem scio, quòd
quæ à tergo sunt, dem oblivioni; ad ea verò
quæ à fronte sunt, me extendam: Et 14
decurram ad metam, ut obtineam palmam
supernæ vocationis Dei per Jesum Christum.
Quotquot igitur perfecti sunt, hæc sentiant; 15
& si quid aliter sentitis, & hoc Deus revelabit
vobis. Veruntamen id ad quod pervenimus, 16
eâdem perficiamus semitâ, eâdémque
concordiâ. Estote mihi conformes, fratres 17
mei; & considerate eos qui sic incedunt,
juxta similitudinem quam in nobis videtis.
Sunt enim multi qui aliter incedunt, de 18
quibus pluries locutus sum vobis, nunc autem
flens dico, qui infensi sunt cruci Christi:
Quorum finis perditio est, quorum deus 19
venter eorum est: & gloria eorum, dedecus
ipsorum: quorum cogitatio in terra
versatur. Nostrum autem exercitium in 20
cœlis est, & indè expectamus nostrum Servatorem,
Dominum nostrum Jesum Christum:
Qui quidem transfigurabit corpus 21
humilitatis nostræ, ut fiat in similitudinem
corporis gloriæ suæ, pro maxima virtute sua,
quâ omnia subjecta sunt ei.

CAP. IV.

PRoindè fratres mei dilecti & charissimi, 1
gaudium meum, & corona mea, sic state in
Domino nostro, dilecti mei.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 ወእመሰ ፡ በሥጋየ ፡ እትዌከል ፡ አነ ፡ ወዘሂ ፡ ይሴፈው ፡ ካልእ ፡ ትውክልተ ፡ በሥጋሁ ፡ እንሰ ፡፡
5 ዘእምግዝረት ፡ ዘበሰምንት ፡ ሕዝበ ፡፡ እስራኤል ፡ ናገደ ፡ ብንያም ፡ ዕብራዊ ፡ ዘእምዕብራውያን ፡
6 ወበሕጉሰ ፡ ፈረሰዊ ፡፡ ወበቅንአት ፡ ሰደድኩ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ በጽድቀ ፡
7 ኦሪት ፡ ንጹሕ ፡ ከዊንየ ፡፡ ዝኩ ፡ ረባሕየ ፡ አብደርኩ ፡ እሕጉሎ ፡ በእንተ ፡ ክርስቶስ ፡፡
8 ወባሕቱ ፡ ኵሎ ፡ ሓሰረ ፡ ረሰይኩ ፡ እስመ ፡ አብደርኩ ፡ ፍቅረ ፡ ክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡
እግዚእነ ፡፡ ዘበእንቲአሁ ፡ ገደፍኩ ፡ ኵሎ ፡ ወረሰይክዎ ፡ ከመ ፡ እደው ፡ መሰለ ፡
ወከመ ፡ ኵስሕ ፡ ከመ ፡ እርብሖ ፡ ለክርስቶስ ፡፡

Etsi in corpore meo confiderem ego: nam si quisque alius expectet fiduciam 4
in carne sua, etiam ego, Qui ex circumcisione octavo die, gente Israelis, 5
tribu Benjam, Hebræus ex Hebræis, & secundùm legem Pharisæus, Et 6
in zelo persequutus sum Domum Christianorum, in justitia legis purus existens,
Illud lucrum meum elegi perdere propter Christum. Quin etiam 7 8
omnia in contemptu posui, quia elegi amorem Christi Jesu Domini nostri:
propter quem abjeci omnia, & æstimavi ea sicut transitoriam imaginem,
& sicut purgamentum, ut lucrifaciam Christum,

Verſio VULGATA LATINA.

4 Quanquam ego habeam confidentiam & in carne. Si quis alius videtur confide-
5 re in carne, ego magis, Circumciſus octavo die, ex genere Iſraël, de tribu Ben-
6 jamin, Hebræus ex Hebræis, ſecundùm legem Phariſæus, Secundùm æmulatio-
nem perſequens Eccleſiam Dei, ſecundùm juſtitiam, quæ in lege eſt, converſatus
7 ſine querela. Sed quæ mihi fuerunt lucra, hæc arbitratus ſum propter Chriſtum
8 detrimenta. Veruntamen exiſtimo omnia detrimentum eſſe, propter eminentem
ſcientiam Jeſu Chriſti Domini mei; propter quem omnia detrimentum feci, &
9 arbitror ut ſtercora, ut Chriſtum lucrifaciam, Et inveniar in illo, non habens
meam juſtitiam, quæ ex lege eſt, ſed illam, quæ ex fide eſt Chriſti Jeſu: quæ
10 ex Deo eſt juſtitia in fide, Ad cognoſcendum illum, & virtutem reſurrectio-
11 nis ejus, & ſocietatem paſſionum illius: configuratus morti ejus: Si quo modo
12 occurram ad reſurrectionem, quæ eſt ex mortuis. Non quòd jam acceperim, aut
jam perfectus ſim: ſequor autem, ſi quomodò comprehendam in quo & com-
13 prehenſus ſum à Chriſto Jeſu. Fratres, ego me non arbitror comprehendiſſe.
Unum autem, quæ quidem retrò ſunt obliviſcens, ad ea verò quæ ſunt priora
extendens meipſum, Ad deſtinatum perſequor, ad bravium ſupernæ vocationis 14
Dei in Chriſto Jeſu. Quicunque ergò perfecti ſumus, hoc ſentiamus: & ſi quid 15
aliter ſapitis, & hoc vobis Deus revelabit. Veruntamen ad quod pervenimus, 16
ut idem ſapiamus; & in eadem permaneamus regula. Imitatores mei eſtote, 17
fratres, & obſervate eos qui ita ambulant, ſicut habetis formam noſtram. Multi 18
enim ambulant, quos ſæpè dicebam vobis (nunc autem & flens dico) inimicos
crucis Chriſti: Quorum finis interitus: quorum deus venter eſt: & gloria in 19
confuſione ipſorum, qui terrena ſapiunt. Noſtra autem converſatio in cœlis eſt: 20
unde etiam Salvatorem expectamus Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, Qui re- 21
formabit corpus humilitatis noſtræ, configuratum corpori claritatis ſuæ, ſecun-
dùm operationem, quâ etiam poſſit ſubjicere ſibi omnia.

CAP. IV.

Itaque fratres mei chariſſimi & deſideratiſſimi, gaudium meum, & corona mea: 1
ſic ſtate in Domino, chariſſimi.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

4 مع أن لي أنا ثقة بالبشر. فأي أحد آخر ظن أنه واثق بالبشر. فأنا أولى بذلك * ذو ختانة
5 في اليوم الثامن. من جنس إسرائيل من قبيلة بنيامين. عبراني من عبرانيين. فريسي كما
6 يخص بالشريعة * مضطهد الكنيسة بما يخص الغيرة. صائر في العدل الذي في الشريعة بلا
7 معاب * قراءة الجمعة من الجمعة العشرين * لكن تلك التي كانت لي فوائد حسبتها
8 من أجل المسيح خسران * بل وأحسبها أنها كلها خسران كانت. من أجل فوق جلالة معرفة
ربي يسوع المسيح. الذي من أجله خسرت كل الأشياء. وأحسبها أنها قشور لأربح المسيح. تم.
9 * وأوجد فيه ليس لي عدلي الذي من الشريعة. بل العدل الذي من أمانة المسيح. العدل
10 الذي من الله في الإيمان * أن أعرفه * وقوة قيامته * وشركة آلامه * متصورا بموته معه * فلعلي
11 أصل إلى الانبعاث الذي من الموتى * وليس أني قد أخذت فيما سلف * أو قد كملت فيما يوسع *
12 بل أنا أحاضر سعيا إن وصلت في السعي الذي قد خلقني فيه يسوع المسيح * أيها الإخوة أنا
13 ما أحسب ذاتي أني قد نلت شيئا * أو أخذت سوى شيء واحد * أني متناس التي وراء * ومتمد
14 إلى التي قدام * أحاضر عدوا بقصد باهت إلى إشارة راية دعوة الله العليا بيسوع المسيح * فيا
15 معشر الكاملين فلنعتقد هذا وإن اعتقدتم شيئا بمعنى آخر فالله سيعلن لكم وهذا * بل الشيء
16 الذي قد بلغنا إليه فلنرض بذلك المقدار بعينه ونعتقد ذاك نفسه * أيها الإخوة تشبهوا
17 وترقبوا الذين يتصرفون هكذا * كما نحن لكم رسما * لأن كثيرين يسلكون الذين قد
18 ذكرتهم لكم دفعات كثيرة * والآن أذكرهم باكيا على أعداء صليب المسيح * الذين نهايتهم
19 الهلكة * الذين إلاههم البطن * وشرفهم خزيهم * الذين يرون رويات أرضية * تم * قراءة في
خمسة وعشرين من تشرين الثاني * لأن تصرفنا في السماوات هو التي منها ننتظر
20 مخلصنا الرب يسوع المسيح * الذي ينقل شكل جسد مذلتنا إلى أن يصير هو بعينه
21 مساويا لصورة جسد مجده * كما يخص بالفعل الذي يقتدر عليه هو * ويخضع له الكل *

* الفصل الرابع *

1 * فلذلك يا إخوتي الأحباء والمشوق إليهم
يا فرحي وإكليلي * هكذا قفوا في أمانة الرب يا أحبائي *

Quanquam ego habeam fiduciam in 4
carne. Quiſquis enim alius putat ſe
confiſum in carne, in hoc ego præcello:
Circunciſus octavo die, ex genere Iſrae- 5
lis, de tribu Benjamin, Hebræus ex He-
bræis, Phariſæus quod attinet ad legem:
Perſequens eccleſiam, quod pertinet ad 6
zelum: factus in juſtitia quæ eſt in Lege,
ſine reprehenſione.

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis
vigeſimæ.

Sed ea quæ mihi erant lucra, jacturam 7
duxi propter Chriſtum Quinetiam ea 8
omnia duco fuiſſe jacturam, propter emi-
nentiam nobilitatis cognitionis Domini
mei Jeſu Chriſti: propter quem rerum
omnium jacturam feci, eaſque fæcem eſſe
duco, ut Chriſtum lucrifaciam: Finis.
Et comperiar in eo non habens juſtitiam 9
meam quæ eſt ex Lege, ſed juſtitiam quæ
eſt ex fide Chriſti, juſtitiam quæ eſt ex
Deo per fidem. Ut cognoſcam eum, & 10
vim reſurrectionis ipſius, & communio-
nem paſſionum ipſius, conformatus per
mortem ejus cum ipſo: Ut fortè perve- 11
niam ad reſurrectionem quæ eſt ex mor-
tuis. Non quòd apprehenderim antehac, 12
aut jam dudum perfectus ſim: ſed ego
curſum curro, ſi quo modo *perveniam*
per curſum in quo ſubſtituit me Jeſus
Chriſtus. O fratres, ego non reputo me- 13
ipſum aliquid jam obtinuiſſe aut ſuſce-
piſſe, præter rem unam: quòd ſcilicet
obliviſcens ea quæ retro ſunt, & tendens
ad ea quæ ſunt antè, Curro curſum cum 14
propoſito obviam eunte ſigno vexilli vo-
cationis Dei ſupernæ, per Jeſum Chriſtũ.
Eia igitur omnes perfecti, ſentiamus hoc: 15
quòd ſi quid aliter ſentitis, hoc etiam
vobis Deus revelabit. Re tamen, quam 16
ſumus jam aſſecuti, contenti ſimus eâ-
dem illa in menſura, ipſamque met ſen-
tiamus. O fratres, imitamini & obſer- 17
vate eos qui ita ſe gerunt, quemadmo-
dum fuimus nos vobis exemplo. Multi 18
enim incedunt quorum mentionem ſæpè
jam feci vobis, et nunc mentionem facio,
deflens inimicos crucis Chriſti. Quo- 19
rum finis eſt interitus: quorum Deus,
venter: & quorum gloria, confuſio ipſo-
rum: qui ſentiunt opiniones terre-
nas. Finis.

Lectio ad vigeſimam quintam
diem Novembris.

Nam converſatio noſtra in cœlis eſt, è 20
quibus expectamus Salvatorem noſtrum
Jeſum Chriſtum. Qui mutabit ſpeciem 21
corporis humilitatis noſtræ quatenus
illud ipſum fiat æquale formæ corporis
gloriæ ſuæ, per efficacitatem quam ipſe
poteſt, & omnia ſubjiciuntur illi.

CAP. IV.

Quapropter O fratres mei dilecti & 1
exoptati, O gaudium meum & corona
mea, ita ſtate in fide Domini, O di-
lecti mei.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

9 ወእኩን ፡ ቦቱ ፡ እንዘ ፡ አልብየ ፡ ጽድቀ ፡ ኦሪት ፡ ዘእንበለ ፡ ጽድቀ ፡ ሀይማኖተ ፡ ክርስቶ
10 ስ ፡ ዘእምኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ጽድቀ ፡=፡ ከመ ፡ አእምሮ ፡ በሀይማኖቱ ፡ ወኀይለ ፡ ተ
11 ንሥኦቱ ፡ ወእሳተፎ ፡ በሕማሙ ፡ ወእትሜሰሎ ፡ በሞቱ ፡=፡ እመቦ ፡ ከመ ፡ እድሎ ፡ አ
12 ም ፡ ይትነሥኡ ፡ ምዉታን ፡=፡ አኮሰ ፡ ወዳእኩ ፡ ነሣእኩ ፡ ወወዳእኩ ፡ ሰሰኩ ፡ ብ
ሂልየ ፡፡ እዴግን ፡ ዳእሙ ፡ ለእመ ፡ እረክብ ፡ ዘቦተ ፡ ነሥኡነ ፡ ኀበ ፡ ክርስቶስ ፡፡=፡
13 አኀዊነ ፡ ሲተሰ ፡ ይመስለኒ ፡ ዓዲየ ፡ ሊነሣእኩ ፡=፡ እስመ ፡ ዘድኅሬየ ፡ እረስዕ ፡ ወቅድ
14 ሜየ ፡ እሜልእ ፡=፡ እዴግን ፡፡ ከመ ፡ ሰብእ ፡ ዓይን ፡ ለጽዋዔ ፡ እምላዕሉ ፡ ዘእምኀበ ፡
15 እግዚአብሔር ፡ በእንተ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡=፡ ኵልክሙ ፡ ፍጹማን ፡ ዘንተ ፡ ነሐሊ ፡
16 ወእመኒ ፡ በበዐደ ፡ ዘትሔልዩ ፡ ኪያሁኒ ፡ ይከሥት ፡ ለክሙ ፡ እግዚአብሔር ፡=፡ ወባ
17 ሕቱ ፡ ውስተ ፡ ዘበጻሕነ ፡ ምዕረ ፡ ናጥብዕ ፡=፡ ኪያየ ፡ ተመሰሉ ፡ አኀዊነ ፡ ወተዓቀብ
18 ዎሙ ፡ ለእለ ፡ ከመዝ ፡ የሐውሩ ፡ ዘከመ ፡ ርኢክሙነ ፡፡ እስመ ፡ ብዙኃን ፡ የሐውሩ ፡
ዘከመ ፡ እብለክሙ ፡ ዘልፈ ፡ ወይእዜኒ ፡ ገሃደ ፡ እነግረክሙ ፡ ለጸላእተ ፡ መስቀሉ ፡ ክር
19 ስቶስ ፡=፡ ዘደኃሪቶሙ ፡ ለሐጕልሙ ፡ እለ ፡ ከርሦሙ ፡ ያመልኩ ፡ ወክብሮሙ ፡ ኃሰ
20 ሮሙ ፡ እለ ፡ ይሔልዩ ፡ ዘውስተ ፡ ምድር ፡=፡ ወለነሰ ፡ ውስተ ፡ ሰማያት ፡ ሀገርነ ፡፡ ዘኪ
21 ያሁ ፡ ንፀንሕ ፡ መድኃኒነ ፡ ኢየሱስ ፡ እግዚእነ ፡=፡ ዘተመሰለ ፡ በሥጋነ ፡ ትሑት ፡ ወለብ
ሰ ፡ ሰብሐቲሁ ፡ ሥጋነ ፡ ከመ ፡ ረድኤቱ ፡ ከመ ፡ ይግንይ ፡ ሎቱ ፡ ኵሉ ፡፡=፡

0

1 ፪ ወይእዜኒ ፡ እኅዊነ ፡ ፍቁራን ፡ ፍሡሓን ፡ ወአክሊልነ ፡ ከመዝ ፡ ቁሙ ፡ በእግዚ
እነ ፡ ለኀዊነ ፡=፡

Et ſim in eo non habens juſtitiam legis, ſed juſtitiam fidei Chriſti, quæ à Deo 9
juſtitia eſt: Ut cognoſcam eum in fide ejus in virtute reſurrectionis ejus, & 10
communicem cum eo in paſſione ejus, & ſimilis fiam ei in morte ejus, Si 11
ita fiat ut conſequar eum quando ſuſcitabuntur mortui. Non adhuc accepi 12
& adhuc perfectus ſum dum loquor: perſequar tamen ſi obtineam id *quo nos ferunt*
ad Chriſtum. Fratres noſtri, mihi videtur quòd adhuc non accepi. Quia 13
quæ poſt me ſunt, obliviſcor, & quæ *à fronte ſunt mihi, impleo: perſequar ut* 14
exploratur vocationem ejus è ſuprà, quæ à Deo per Jeſum Chriſtum. Quotquot 15
ex vobis perfecti ſunt, hoc ſentiamus: & ſi ſit aliud quod ſentitis, illud reve-
labit vobis Deus. Veruntamen in eo ad quod pervenimus ſemel, confirmemur. 16
Mihi ſimiles eſtote, fratres noſtri, & obſervate eos qui ſic incedunt, ſicut vi- 17
diſtis nos. Quia multi incedunt, quemadmodum dixi vobis ſemper, & nunc 18
quidem manifeſtè annuntio vobis, hoſtes eſſe crucis Chriſti: Quorum finis in 19
perditionem, qui ventres eorum colunt, & gloria eorum turpitudo eorum, qui
curant quæ ſunt *in terra. Et nobis in cœlis eſt civitas noſtra, qui ipſum* 20
expectamus Servatorem noſtrum Jeſum Dominum noſtrum: Qui transformatus 21
fuit in corpore noſtro humili, & induit gloriâ ejus corpus noſtrum, ſicuti adjuto-
torio ejus, ut ſubjiceret ſibi omnia.

CAP. IV.

Et nunc fratres noſtri dilecti, gaudium noſtrum, & corona noſtra, ita ſtate 1
in Domino noſtro, fratres noſtri.

Euodiam rogo; & Syntychen deprecor, idipſum ſapere in Do-
2 (β) Εὐωδίαν παρακαλῶ, καὶ Συντύχην παρακαλῶ, τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν Κυ-
mino. Etiam rogo & te, *ſocie* germane, *opitulare* *eis*
3 ρίῳ. (γ) Καὶ ἐρωτῶ καὶ σε, (δ) σύζυγε γνήσιε, συλλαμβάνου αὐταῖς
quæ in Evangelio *ſimul certârunt mihi*, cum *&* Clemente, &
αἵτινες ἐν τῷ εὐαγγελίῳ συνήθλησάν μοι, μετὰ καὶ Κλήμεντος, καὶ τῶν
cæteris *cooperantibus* meis, quorum nomina in libro vitæ. Gaudete in Do-
4 λοιπῶν συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνόματα ἐν βίβλῳ ζωῆς. Χαίρετε ἐν Κυ-
mino ſemper: iterùm dico; Gaudete. Modeſtia veſtra nota ſit omnibus
5 ρίῳ πάντοτε· πάλιν ἐρῶ, Χαίρετε. Τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν
hominibus: Dominus propé. Nihil ſoliciti ſitis, ſed in omni
6 (ε) ἀνθρώποις· ὁ Κύριος ἐγγύς. Μηδὲν μεριμνᾶτε, ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ
oratione & obſecratione, cum gratiarum actione, petitiones veſtræ innoteſcant
προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας, τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω
apud Deum. Et pax Dei *ſuperans* omnem ſenſum,
7 πρὸς τὸν Θεόν. Καὶ ἡ εἰρήνη (ζ) τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν,
cuſtodiat corda veſtra, & intelligentias veſtras in Chriſto Jeſu. Re-
8 φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν, καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τὸ λοι-
liquùm, fratres, quæcunque ſunt vera, quæcunque *honeſta*, quæcunque juſta, quæcunque
πὸν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα
pura, quæcunque amabilia, quæcunque bonæ famæ, ſi qua virtus, *&* ſi qua laus,
ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ, καὶ εἴ τις ἔπαινος,
hæc cogitate. Quæ & didiciſtis, & accepiſtis, & audiſtis, & vi-
9 ταῦτα λογίζεσθε. Ἃ καὶ ἐμάθετε, καὶ παρελάβετε, καὶ ἠκούσατε, καὶ εἴ-
diſtis in me, hæc agite: & Deus pacis erit vobiſcum. Ga-
10 δετε ἐν ἐμοὶ, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. Ἐ- Ζʹ
viſus ſum autem in Domino *magnoperè*, quoniam *jam* aliquando *reviruiſtis* pro me
χάρην δὲ ἐν Κυρίῳ μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀνεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ
ſentire: *in quo* & ſentiebatis, *opportunitate carebatis* autem. Non *quòd* propter pe-
11 φρονεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠκαιρεῖσθε δέ. Οὐχ ὅτι καθ' ὑ-

nuriam dico: ego enim didici, in quibus ſum, *contentus ipſe* eſſe. Scio *autem*
στέρησιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον, ἐν οἷς εἰμι, αὐτάρκης εἶναι. Οἶδα (η) καὶ 12
humiliari, ſcio & abundare: (*in omni* & in omnibus inſtitutus ſum,) &
ταπεινοῦσθαι, οἶδα καὶ περισσεύειν· (ἐν παντὶ καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι,) καὶ
ſatiari, & eſurire, & abundare, & penuriam pati: Omnia
χορτάζεσθαι, καὶ πεινᾷν, (θ) καὶ περισσεύειν, καὶ ὑστερεῖσθαι· Πάντα 13
poſſum in eo *corroborante* me *Chriſto*. Veruntamen *pulchrè* feciſtis commu-
ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί (ι) με Χριστῷ. Πλὴν καλῶς ἐποιήσατε συγκοι- 14
nicantes meæ tribulationi. Scitis autem & vos, Philippenſes, quòd
νωνήσαντές μου τῇ θλίψει. Οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, Φιλιππήσιοι, ὅτι 15
in principio Evangelii, quando *exii* à Macedonia, nulla mihi Eccleſia
ἐν ἀρχῇ τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ Μακεδονίας, οὐδεμία μοι ἐκκλησία
communicavit in rationem *dationis* & *acceptionis*, *ſi non* vos ſoli: Quia &
ἐκοινώνησεν εἰς λόγον δόσεως καὶ λήψεως, εἰ μὴ ὑμεῖς μόνοι· Ὅτι καὶ 16
in Theſſalonicam & ſemel & bis in uſum mihi miſiſtis. Non
ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ ἅπαξ καὶ (κ) δὶς εἰς τὴν χρείαν μοι ἐπέμψατε. Οὐχ 17
quia quæro *donum*, ſed requiro fructum abundantem in ra-
ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, (λ) ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λό-
tionem veſtram. *Accepi* autem omnia, & abundo: repletus ſum *ac-*
γον ὑμῶν. Ἀπέχω δὲ πάντα, καὶ περισσεύω· πεπλήρωμαι (μ) δεξάμε- 18
cipiens ab Epaphrodito *ea quæ à vobis*, odorem ſuavitatis, hoſtiam acceptam, *be-*
νος παρὰ Ἐπαφροδίτου τὰ παρ' ὑμῶν, ὀσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτήν, εὐ-
neplacentem Deo. *At* Deus meus impleat *omnem uſum* veſtrum ſecundùm
άρεστον τῷ Θεῷ. Ὁ δὲ Θεός μου πληρώσει πᾶσαν χρείαν ὑμῶν κατὰ 19
divitias ſuas in gloria, in Chriſto Jeſu. *At* Deo, & Patri
(ν) τὸν πλοῦτον αὐτοῦ ἐν δόξῃ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τῷ δὲ Θεῷ, καὶ πατρὶ 20
noſtro gloria in ſecula ſeculorum. Amen.
ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

MS. A. (β) Εὐοδίαν (γ) Ναὶ (δ) γνήσιε σύζυγε, (ε) τοῖς ἀνθρώποις· (ζ) τοῦ Χριστοῦ ἡ (η) καὶ (θ) περισσεύειν (ι) με. Πλὴν (κ) δὶς τὴν (λ) ἀλλὰ (μ) δεξάμενος τὰ παρ' ὑμῶν, (ν) τὸ πλοῦτος

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 * ܡܢ ܐܘܕܝܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܘܡܢ ܣܘܢܛܝܟܐ. ܕܚܕ ܪܥܝܢܐ ܢܗܘܐ ܠܗܝܢ ܒܡܪܢ. * ܐܦ
3 ܡܢܟ ܒܥܐ ܐܢܐ ܬܪܝ ܙܘܓܝ ܫܪܝܪܐ. ܕܬܗܘܐ ܡܥܕܪ ܠܗܝܢ. ܕܗܢܝܢ ܠܐܝ ܥܡܝ ܒܐܘܢܓܠܝܘܢ
ܥܡ ܩܠܝܡܝܣ ܘܥܡ ܫܪܟܐ ܕܡܥܕܪܢܝ. ܗܢܘܢ ܕܫܡܗܝܗܘܢ ܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ ܕܚܝܐ.
4 * ܚܕܘ ܒܡܪܢ ܒܟܠܙܒܢ. ܘܬܘܒ ܐܡܪ ܐܢܐ ܚܕܘ. * ܘܡܟܝܟܘܬܟܘܢ ܬܬܝܕܥ ܠܟܠ ܒܢܝܢܫܐ. ܡܪܢ
5 ܩܪܝܒ ܗܘ. * ܘܥܠ ܡܕܡ ܠܐ ܬܐܨܦܘܢ. ܐܠܐ ܒܟܠܙܒܢ ܒܨܠܘܬܐ ܘܒܒܥܘܬܐ. ܘܒܬܘܕܝܬܐ. ܬܬܝܕܥܢ ܫܐܠܬܟܘܢ 6
7 ܩܕܡ ܐܠܗܐ. * ܘܫܠܡܐ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܕܡܝܬܪ ܡܢ ܟܠ ܡܕܥ. ܢܛܪ ܠܒܘܬܟܘܢ
ܘܪܥܝܢܝܟܘܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.

* ܕܟܠܝܘܡ * ܙ *

* ܡܟܝܠ ܐܚܝ.. ܐܝܠܝܢ ܕܫܪܝܪܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܢܟܦܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܟܐܢܢ. 8
ܘܐܝܠܝܢ ܕܕܟܝܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܪܚܝܡܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܫܒܝܚܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܥܒܕܐ ܕܫܘܒܚܐ ܘܕܩܘܠܣܐ. ܗܠܝܢ ܐܬܪܥܘ.
* ܗܠܝܢ ܕܝܠܦܬܘܢ ܘܩܒܠܬܘܢ ܘܫܡܥܬܘܢ ܘܚܙܝܬܘܢ ܒܝ.. ܗܠܝܢ ܥܒܕܘ. ܘܐܠܗܐ 9
ܕܫܠܡܐ ܢܗܘܐ ܥܡܟܘܢ. * ܚܕܝܬ ܕܝܢ ܒܡܪܢ ܪܒܐܝܬ. ܕܐܦܪܥܬܘܢ ܠܡܬܒܛܠܘ ܥܠܝ. ܐܝܟܢܐ 10
ܕܐܦ ܡܬܒܛܠܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. ܐܠܐ ܠܐ ܡܣܦܩܝܢ ܗܘܝܬܘܢ. * ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܚܣܪܬ ܐܡܪ ܐܢܐ. 11
ܐܢܐ ܓܝܪ ܝܠܦܬ. ܕܢܣܦܩ ܠܝ ܗܘ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܝ. * ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܐܬܡܟܟ. ܝܕܥ ܐܢܐ 12
ܐܦ ܕܐܬܝܬܪ ܒܟܠ. ܘܒܟܠ ܡܕܡ ܡܬܕܪܫ ܐܢܐ. ܐܦ ܒܣܒܥܐ ܐܦ ܒܟܦܢܐ. ܒܝܘܬܪܢܐ
ܘܒܚܘܣܪܢܐ. * ܕܟܠ ܡܕܡ ܡܫܟܚ ܐܢܐ ܒܡܫܝܚܐ ܕܡܚܝܠ ܠܝ. * ܒܪܡ ܫܦܝܪ 13 14
ܥܒܕܬܘܢ ܕܐܫܬܘܬܦܬܘܢ ܠܐܘܠܨܢܝ. * ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܦܝܠܝܦܣܝܐ.. 15
ܕܒܫܘܪܝܐ ܕܣܒܪܬܐ ܟܕ ܢܦܩܬ ܡܢ ܡܩܕܘܢܝܐ.. ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܡܢ ܥܕܬܐ ܐܫܬܘܬܦܬ ܥܡܝ
ܒܚܘܫܒܢܐ ܕܡܬܠ ܘܡܣܒ. ܐܠܐ ܐܢܬܘܢ ܒܠܚܘܕܝܟܘܢ.. * ܕܐܦ ܠܬܣܠܘܢܝܩܐ ܙܒܢܐ ܚܕܐ 16
ܘܬܪܬܝܢ.. ܫܕܪܬܘܢ ܠܚܫܚܬܝ. * ܠܐ ܗܘܐ ܕܡܘܗܒܬܐ ܒܥܐ ܐܢܐ. ܐܠܐ ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܦܐܪܐ ܢܣܓܘܢ 17
ܠܟܘܢ. * ܩܒܠܬ ܕܝܢ ܟܠ ܡܕܡ. ܘܝܬܝܪ ܠܝ ܘܡܠܐ ܐܢܐ. ܘܢܣܒܬ ܟܠ ܕܫܕܪܬܘܢ ܠܝ ܒܝܕ 18
ܐܦܦܪܘܕܝܛܘܣ: ܪܝܚܐ ܒܣܝܡܐ ܘܕܒܚܐ ܡܩܒܠܐ ܕܫܦܪ ܠܐܠܗܐ. * ܘܐܠܗܝ ܢܡܠܐ ܟܠܗ 19
ܣܘܢܩܢܟܘܢ ܐܝܟ ܥܘܬܪܗ. ܒܫܘܒܚܐ ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܠܐܠܗܐ ܕܝܢ ܐܒܘܢ.. ܫܘܒܚܐ 20
ܘܐܝܩܪܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ.

Euodiam rogo, & Syntichen, ut una ſit eis 2
voluntas in Domino noſtro. Quinetiam te 3
rogo, mi vere ſodalis. ut adjuves eas, quia
ipſæ laboraverunt mecum in evangelio, unà
cum Clemente, cæteriſque adjutoribus meis,
quorum nomina ſcripta. ſunt in libro vitæ.
Gaudete in Domino noſtro ſemper, & ite- 4
rum dico, Gaudete. Et manſuetudo veſtra 5
innoteſcat omnibus. Dominus noſter pro-
pè eſt. De nulla re ſoliciti ſitis, ſed ſem- 6
per cum oratione & obſecratione petitio-
nes veſtræ innoteſcant coram Deo. Et pax 7
Dei quæ major eſt omni mente, cuſtodiet
corda veſtra, & mentes veſtras in Jeſu
Chriſto.

Quotidiè. 7.

Itaque fratres mei, quæcunque vera ſunt, & 8
quæcunque honeſta, & quæcunque juſta, &
quæcunque ſincera, & quæcunque amabi-
lia, & quæcunque laudabilia, denique quæ-
cunque opera glorioſa & celebranda, hæc
animo volvite. Quæ didiciſtis, & accepi- 9
ſtis, & audiſtis, & vidiſtis in me, hæc agite,
& Deus pacis erit vobiſcum. Vehementer 10
autem gaviſus ſum in Dño noſtro, quòd rurſus
cœperitis eſſe ſoliciti de me, quemadmodũ
& ſoliciti eratis, ſed non eratis compotes.
Non quòd penuriam paſſus ſim, id dico: di- 11
dici enim ut ſufficiat mihi id quod habeo,
Novi humiliari, novi & abundare in omni- 12
bus, & in omnibus exercitatus ſum: tum in
ſatietate, tum inediâ, in copia & inopiâ:
Omnia viribus poſſum per Chriſtum qui 13
me corroborat. Veruntamen benè feciſtis 14
qui communicâſtis oppreſſionibus meis.
Scitis autem & vos Philippenſes, quòd in 15
principio evangelii quum exivi à Macedo-
nia, ne una quidem ex eccleſiis communica-
vit mihi in ratione accipiendi & dandi, ni-
ſi vos tantùm. Qui & Theſſalonicam ſe- 16
mel & iterum neceſſitatem meam miſiſtis.
Non quòd munus requiram, ſed requiro ut 17
fructus multiplicentur vobis. Omnia rece- 18
pi. & abundo ac expletus ſum: & accepi
quæcunque ad me miſiſtis per Epaphrodi-
tum, odorem ſuavem, & hoſtiam acceptam
gratamque Deo. Deus autem meus ſup- 19
pleat omnem indigentiam veſtram ſecun-
dùm opulentiam ſuam, in gloria Jeſu Chri-
ſti. Deo autem Patri noſtro laus & honor 20
in ſeculum ſeculorum, Amen.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 እስተበቍዐክሙ ፡ ሌዎድያን ፡ ወሲንጢኬን ፡ ከመ ፡ ትሐልዩ ፡ ዘእግዚእነ ፡፡ እወ ፡
3 እስተበቍዐከ ፡ ለከሂ ፡ እኁየ ፡ ወመፃምርትየ ፡ ተወከፎን ፡ እላ ፡ ሠረጣ ፡ ሲተ ፡ በት
ምህርተ ፡ ወንጌል ፡ ምስለ ፡ ቀሌሜንጦስ ፡ ወቢጸሙሂ ፡ እለ ፡ ለጡዱ ፡ ዘብርናን ፡ እለ ፡ ተ
4 ጽሕፈ ፡ አስማቲሆሙ ፡ ውስተ ፡ መጽሐፈ ፡ ሕይወት ፡፡ ተፈሥሑ ፡ በእግዚእነ ፡ ወ
5 ከዐበ ፡ እብለክሙ ፡ ተፈሥሑ ፡፡ ከመ ፡ ይትዐወቅ ፡ ሰላጤክሙ ፡ በኀበ ፡ ኵሉ ፡ ሰብ
6 እ ፡፡ እግዚአብሔር ፡ ቅሩብ ፡፡ ሊትሐልዩ ፡ ወሊምንተ ፡ ጸልዩ ፡ በኵሉ ፡ ጊዜ ፡ ወሰ
አሉ ፡ እንዘ ፡ ተአኵቱ ፡ ንግሩ ፡ ስእለተክሙ ፡ ኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡፡

Rogo vos Euodian & Syatichen, ut cogitetis quæ ſunt Domini noſtri. Etiam 2
rogo te inquam frater mi & ſocie mi, ut recipias eas quæ laboraverunt mecum 3
in doctrina evangelii, cum Clemente, & reliquis etiam adjutoribus, quorum no-
mina ſcripta ſunt in libro vitæ. Gaudete in Domino noſtro, & iterum dico 4
vobis, Gaudete: Ut manifeſta fiat auctoritas veſtra apud omnes homines. De- 5
us prope eſt. Ne ſoliciti ſitis omninò, orate in omni tempore, & rogate, & 6
gratias agentes pronuntiate ſupplicationes veſtras ad Deum.

Verſio VULGATA LATINA.

2
3 Evodiam rogo, & Syntychen deprecor, idipſum ſapere in Domino. Etiam rogo & te, germane compar, adjuva illas, quæ mecum laboraverunt in Evangelio cum Clemente, & cæteris adjutoribus meis, quorum nomina ſunt in libro vitæ.
4 Gaudete in Domino ſemper: iterùm dico; Gaudete. Modeſtia veſtra nota ſit
5 omnibus hominibus: Dominus propè eſt. Nihil ſoliciti ſitis: ſed in omni
6 oratione, & obſecratione, cum gratiarum actione, petitiones veſtræ innoteſcant
7 apud Deum. Et pax Dei, quæ exuperat omnem ſenſum, cuſtodiat corda ve-
8 ſtra, & intelligentias veſtras, in Chriſto Jeſu. De cætero, fratres, quæcunque ſunt vera, quæcunque pudica, quæcunque juſta, quæcunque ſancta, quæcunque amabilia, quæcunque bonæ famæ, ſiqua virtus, ſiqua laus diſciplinæ, hæc cogi-
9 tate. Quæ & didiciſtis, & accepiſtis, & audiſtis, & vidiſtis in me, hæc agite:
10 & Deus pacis erit vobiſcum. Gaviſus ſum autem in Domino vehementer, quoniam tandem aliquandò refloruiſtis pro me ſentire: ſicut & ſentiebatis: occupati autem eratis. Non quaſi propter penuriam dico: ego enim didici, in qui- 11
bus ſum, ſufficiens eſſe. Scio & humiliari, ſcio & abundare; (ubique & in 12
omnibus inſtitutus ſum,) & ſatiari, & eſurire; & abundare, & penuriam pati. 13
Omnia poſſum in eo, qui me confortat. Veruntamen benè feciſtis, communi- 14
cantes tribulationi meæ. Scitis autem & vos Philippenſes, quòd in principio 15
Evangelii, quando profectus ſum à Macedonia, nulla mihi Eccleſia communicavit in ratione dati & accepti, niſi vos ſoli: Quia & Theſſalonicam ſemel 16
& bis in uſum mihi miſiſtis. Non quia quæro datum, ſed requiro fructum 17
abundantem in ratione veſtra. Habeo autem omnia, & abundo: repletus ſum, 18
acceptis ab Epaphrodito quæ miſiſtis, odorem ſuavitatis, hoſtiam acceptam, placentem Deo. Deus autem meus impleat omne deſiderium veſtrum, ſecundùm 19
divitias ſuas, in gloria in Chriſto Jeſu. Deo autem & Patri noſtro gloria in ſe- 20
cula ſeculorum: Amen.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* وأسألك يا أوديا * وأطلب إليك يا سنتيسين أن تعتقدا الرأي نفسه واحدا في أمانة الرب * 2
* نعم وأسألك يا سيزيجا المصافي أن تعاضدهما * اللتان جاهدتا معي في البشارة مع اكليمنطس 3
وباقي مساعدي الذين أسماؤهم في مصحف الحياة * قراءة لأحد الشعانين *
* افرحوا بالرب دائما * وأقول افرحوا أيضا * وليعرف دعتكم عند جميع الناس * الرب قريب * 4 5
* فلا تهتموا بشيء * بل فليعرف مسألتكم عند الله في كل صلاة وطلبة بشكر * وسلامة الله التي 6 7
تستولي على كل عقل تحرس قلوبكم وفطنتكم بيسوع المسيح * فمنذ الآن أيها الإخوة كل 8
ما هي حقه * كل ما هي مهذبة * كلما هي مقسطة * كلما هي قديسة * كل ما هي مأمون * كلما هي
ممدوحة * إن ملكتم فضيلة * وإن حويتم مديحا * فيها فكروا وإياها تذكروا * والمناقب التي 9
تعلمتموها وتسلمتموها وسمعتموها ورأيتموها في أعملوها * وإله السلامة يكون معكم آمين *
* قراءة الاثنين من الجمعة الحادية والعشرين بعد العنصرة * وقد فرحت من أجل 10
الرب فرحا عظيما * لأنكم بعد مدة سلفت عشتم فيها * أينعت نظارتكم بأن تعطفوا من
أجلي ما فطنتم به إذ تيسر لكم * ليس أني أقول عن إعواز * لأني أنا قد تعلمت أن أكون 11
في الأمور التي أحصل فيها قنوعا * أعرف أن أتواضع * وأعرف أن أفضل في كل وقت * وفي كل 12
شيء قد تعلمت الموافق * وأن أشبع وأجوع * وأفضل وأنقص * وأقدر على كل شيء بالمسيح 13
المؤيد إياي * بل قد عملتم عملا محمودا * إذ أشركتم معي في حزني * وأنتم تعلمون 14 15
أيها الفيلبسيون أن في مبدأ البشارة لما خرجت من بلد مكدونية لم يشاركني ولا واحدة
من الكنائس في حال إعطاء وأخذ إلا أنتم وحدكم * لأنكم في مدينة تسالونيكية * أرسلتم 16
إلي من دفعتين حاجتي * ولست أطلب العطية * بل أطلب الثمن المتكاثر لنطقكم * 17
وقد استوفيت كل شيء وفضل عني * وقد تمليت من إبافروديطوس بالأشياء الواردة منكم 18
نسيم طيب الرائحة * ضحية مقبولة مرضية لله حسنا * فالإلهي يتمم كافة حاجتكم بغناه في 19
المجد بيسوع المسيح * والمجد لله وأبينا إلى آباد الدهور آمين * 20

Te quoq; rogo O Euodia, teq; deprecor O Syntychen, ut unam eandemque ſentiatis opinionem de fide Domini. 2 *Imò te etiam rogo O candide Syzyga, ut utramque adjuves, quæ mecum certârunt in Evangelio unà cum Clemente & cæteris adjutoribus meis, quorum nomina ſunt in libro vitæ.* 3

Lectio pro Dominica Palmarum.

Gaudete in Domino ſemper, & iterum dico gaudete. 4 *At nota ſit manſuetudo veſtra apud omnes homines. Dominus propè eſt:* 5 *De nulla ergò re ſoliciti ſitis: ſed innoteſcant petitiones veſtræ apud Deum in omni oratione & obſecratione cum gratiarum actione.* 6 *Et pax Dei quæ ſuperat omnem intellectum, cuſtodiet corda veſtra & mentes veſtras in Jeſu Chriſto.* 7 *Poſthac igitur O fratres, quæcunque ſunt vera, quæcunque ſunt honeſta, quæcunque ſunt juſta, quæcunque ſunt ſancta, quæcunque ſunt optabilia, quæcunque ſunt laudabilia: ſiquam habetis virtutem, ſiqua laude præditi eſtis, ea cogitate, eaque memoriâ pervolvite.* 8 *Et monumenta quæ didiciſtis, & accepiſtis, & audiſtis, ac vidiſtis in me, facite: Et Deus pacis erit vobiſcum, Amen.* 9

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis vigeſimæ primæ poſt Pentecoſten.

Gaviſus ſum autem propter Dominum gaudio magno, quòd poſt intervallum elapſum quo vixiſtis, repullulavit cura veſtra, eundem in me animũ adjicientes, qualem adjeciſtis quando fuit vobis opportunũ. 10 *Non quòd de egeſtate loquar: nam ego didici rebus, in quibus ſum, eſſe contentus.* 11 *Novi deprimi, & novi abundare omni tempore: & in omnibus rebus didici quod conſentaneum eſt, & ſaturari, & eſurire, & abundare, & penuriam pati:* 12 *Et omnia poſſum per Chriſtũ qui me corroborat.* 13 *Sed opus laudandum feciſtis, communicantes mecum in afflictione mea.* 14 *Vos autem noſtis O Philippenſes, initio annuntiationis quando egreſſus ſum è regione Macedoniæ, ne unam quidem ex Eccleſiis communicâſſe mihi in ratione dandi & accipiendi, præter vos ſolos.* 15 *Vos enim in urbe Theſſalonicâ miſiſtis mihi ſemel et iterum egeſtatem meam.* 16 *Neq; verò donum requiro, ſed requiro fructum abundantem pro locutione (i. ratione ac defenſione) veſtrâ.* 17 *Jam autem accepi omnia, & ſuperfuere mihi: & fruitus ſum per Epaphroditum rebus quæ provenerunt à vobis, odore ſuaveolenti, victimâ acceptâ, Deo ſanè gratâ.* 18 *Quare Deus meus impleat omnem egeſtatem veſtram opulentiâ ſuâ, in gloria, per Jeſum Chriſtum.* 19 *Deo autem ac Patri noſtro gloria ad æterna ſecula, Amen.* 20

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 ወሰላም ፡ እግዚአብሔር ፡ እንተ ፡ ኵሎ ፡ ባቲ ፡ ታጸንዖ ፡ ለልብክሙ ፡ ወሕሊናክሙ ፡ በ
8 ክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡፡=፡ ወይእዜኒ ፡ አኀዊነ ፡ ኵሎ ፡ ዘርትዕ ፡ ወዘንጹሕ ፡ ወዘጽድቅ ፡
9 ወዘሠናይ ፡ ወዘፍቅር ፡ ወዘመደሐር ፡ ዘይደሉ ፡ ወዘይትአኰት ፡፡ ኪያሁ ፡ ሐልዩ ፡=፡ ዘተ
መሀርክሙ ፡ ዘተመጠውክሙ ፡ ወዘሰማዕክሙ ፡ ወዘርኢክሙ ፡ በኀቤየ ፡ ኪያሁ ፡ ግበሩ ፡
10 ወአምላከ ፡ ሰላም ፡ የሃሉ ፡ ምስሌክሙ ፡፡=፡ ጊ ተፈሥሐ ፡ በእግዚእነ ፡ ፈድፋ
11 ደ ፡ እስመ ፡ ዘአነ ፡ እሔሊ ፡ ትሔልዩ ፡ ወትካዘክሙኒ ፡ አኮ ፡ ኃጢአት ፡=፡ እብል ፡ ባሕ
12 ቱ ፡=፡ አንሰ ፡ አአምር ፡ ዘከመ ፡ ክሀሊ ፡ ላነ ፡ ተፀናሰኒ ፡ ወተደልዎኒ ፡ በኵሉ ፡ ውስተ ፡
13 ኵሉ ፡ ለመድኩ ፡ ረኃበኒ ፡ ወጸጊበኒ ፡ ሕማምኒ ፡ ወተፈሥሖኒ ፡=፡ ኵሉ ፡ እክል ፡ በ
14 ዘ ፡ ውእቱ ፡ ኣክሀለኒ ፡=፡ ወባሕቱ ፡ ሠናየ ፡ ገበርክሙ ፡ ዘተሳተፍክሙ ፡ በሕማምየ
15 የ ፡=፡ ታአምሩ ፡ አንትሙኒ ፡ ሰብአ ፡ ፊልጰሲዩስ ፡ በቀዳሚ ፡ ትምህርት ፡ አመ ፡ ወፃእ
ክሙ ፡ እመቄዶንያ ፡ ምስሌየ ፡ ከመ ፡ ኢኀበሩ ፡ አሐዱ ፡ እምኔሆሙ ፡ እምቤተ ፡
16 ክርስቲያን ፡ ወኢበውሂብ ፡ ወኢበነሢእ ፡ ዘእንበለ ፡ ደእሙ ፡ ባሕቲትክሙ ፡፡=፡ ዓዲ ፡
17 በተስሎንቄኒ ፡ ምዕረ ፡ ወካዕበ ፡ ፈነውክሙ ፡ ሊተ ፡ ትካዝየ ፡=፡ አኮ ፡ ሀብተክሙ ፡
ፈቂድየ ፡ ደእሙ ፡ እስመ ፡ አኀሥሥ ፡ ፍሬክሙ ፡ ዘሠምረ ፡ በላዕሌክሙ ፡፡=፡
18 ተወፈይኩ ፡ አክለኒ ፡ ወተረፈ ፡ ሰለጥኩ ፡ በዘ ፡ አብጽሐ ፡ ሊተ ፡ አፍሮዲጡ ፡ ዘእ
ምኀቤክሙ ፡ መዓዛ ፡ ሠናይ ፡ መሥዋዕተ ፡ ኅሩየ ፡ ወሥሙረ ፡ በኀበ ፡ እግዚአ
19 ብሔር ፡፡=፡ ወአምላኪየ ፡ ይፈጽም ፡ ለክሙ ፡ ኵሎ ፡ መፍቅደክሙ ፡ በብዕለ ፡
20 ስብሐቲሁ ፡ ለክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡=፡ ለእግዚአብሔር ፡ አብ ፡ ስብሐት ፡ ለዓለመ ፡
ዓለም ፡ አሜን ፡፡=፡

Et pax Dei in qua ſunt omnia, confirmabit corda veſtra & cogitationes veſtras 7 *in Chriſto Jeſu.* *Et nunc; fratres noſtri, quodcunq; rectum eſt, quodcunq; purum,* 8 *& quodcunque juſtum, & quodcunque bonum, & quodcunque amabile, & quodcunque permiſſum eſt, & quodcunque decet, & quodcunque laudabile eſt, illud curate.* *Quod didiciſtis, quod accepiſtis, & quod audiſtis, & quod vidiſtis* 9 *apud me, illud facite, & Deus pacis ſit vobiſcum.* *Gaviſus ſum in Domino no-* 10 *ſtro abundanter, quia quæ ego cogito cogitatis, & ſolicitudo veſtra non eſt pec-* 11 *catum.* *Veruntamen loquor, Sciens quàm potens ſim in inopia & convenien-* 12 *tia, ubique in omnibus: conſuevi eſurire & ſatiari, affligi & gaudere.* *Omnia* 13 *poſſum, propterea quòd ipſe poteſtatem dedit mihi.* *Sed benè feciſtis quòd com-* 14 *municâſtis in afflictione mea.* *Scitis vos Philippenſes in principio doctrinæ* 15 *quum profecti eſtis à Macedonia mecum, quòd non communicârunt ne unus ex illis de eccleſia, neque dando neque recipiendo niſi ſolummodò vos.* *Etiam in* 16 *Theſſalonica ſemel & iterum miſiſtis mihi neceſſarium mihi munus:* *Non do-* 17 *num veſtrum quærenti, ſed quia requiro fructum veſtrum qui jucundus ſit apud vos.* *Accepi ſatis ſuperque: expletus ſum iis quæ attulit mihi* 18 *Aphroditus quæ ex vobis, odorem bonum, hoſtiam gratam & placentem apud De-* 19 *um.* *Et Deus meus implebit totum deſiderium veſtrum cum divitiis gloriæ Chri-* 20 *ſti Jeſu.* *Deo Patri gloria in ſeculum ſeculorum, Amen.*

ἘΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙ'ΟΥΣ.

Salutate omnem Sanctum in Christo Jesu. Salutant vos qui mecum
21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ
22 fratres. Salutant vos omnes Sancti, maximè autem qui de Cæsaris domo.
ἀδελφοί. ἀσπάζονται ὑμᾶς πάντες οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

Gratia Domini nostri Jesu Christi cum *omnibus vobis.* Amen.
Ἡ χάρις τοῦ (ξ) Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν. 23
Ad Philippenses scripta est à Roma per Epaphroditum.
(†) Πρὸς Φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διʼ Ἐπαφροδίτου. Ἐν στίχοις σν'.

MS. A. (ξ) Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν. ἀμήν. (†) Πρὸς Φιλιππησίους.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

21 * ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ ܐܚܐ ܕܥܡܝ.
22 ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ. ܝܬܝܪܐܝܬ ܗܢܘܢ ܕܡܢ ܒܝܬܗ ܕܩܣܪ. * ܛܝܒܘܬܗ
23 ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܐܡܝܢ. * ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܦܝܠܝܦܣܝܐ.
ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܪܗܘܡܝ ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܝܕ ܐܦܦܪܘܕܝܛܘܣ.

Postulate pacem omnium Sanctorum qui 21 sunt in Jesu Christo. Postulant pacem vestram fratres qui mecum sunt. 22 Salutant vos omnes Sancti, potissimùm ii qui sunt è domo Cæsaris. 23 Gratia Domini nostri Jesu Christi sit cum omnibus vobis, Amen.

Epistolæ ad Philippenses è Roma scriptæ,
missæ verò per Epaphroditum,
FINIS.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

21 ኢምኑ፡ ኵሎ፡ ቅዱሳነ፡ በክርስቶስ፡ ኢየሱስ፡ አምኁክሙ፡ አኀዊነ፡ እለ፡ ኀቤየ፡፡=፡ ኵሎ
22 ሙ፡ቅዱሳን፡ወፈድፋደሰ፡እለ፡ቂሳርያ፡ቤቶሙ፡፡=፡ ጸጋሁ ፡ ለእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡
23 ምስለ፡ መንፈስክሙ፡ አሜን፡፡=፡
ለስብአ ፡ ፊልጲሲዩስ፡፡=፡

21 *Salutate omnes Sanctos in Christo Jesu: salutârunt vos fratres nostri qui apud me sunt.* 22 *Omnes Sancti, & maximè quorum domus Cæsareæ sunt.* 23 *Gratia Domini nostri Jesu Christi cum spiritu vestro, Amen.*

Philippensibus.

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΑ ΤΗ'Σ ΠΡΟ'Σ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙ'Σ 'ΕΠΙΣΤΟΛΗ'Σ.

Α'. Εὐχαριστία ὑπὲρ Κολασσαέων οἰκειωθέντων τῷ Θεῷ ἐπʼ ἐλπίδι.
Β'. Εὐχὴ περὶ αὐτῶν εἰς σοφίαν πρακτικὴν, εἰς δύναμιν ὑπομονῆς, σὺν εὐχαριστίᾳ τῆς οἰκειώσεως τῆς ἐν καθάρσει.
Γ'. Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ κτίσεως καὶ ἀνακτίσεως τῆς κατὰ συνάφειαν Θεοῦ.
Δ'. Περὶ ἐθνῶν προσαγωγῆς τῆς ἐν σώματι Χριστοῦ καὶ πάθει διὰ πίστεως.
Ε'. Περὶ τῆς διὰ τῶν πόνων αὐτοῦ διδαχῆς ἀνακλητικῆς εἰς προσάφεσιν Θεοῦ.
ς'. Περὶ τοῦ μὴ ὑπάγεσθαι τῇ ἀνθρωπίνῃ φιλοσοφίᾳ ἀπατηλῇ τοὺς ἐν Χριστῷ τὴν σοφίαν ἔχοντας.
Ζ'. Ὅτι ἡ πρὸς Θεὸν συνάφεια καὶ τὰ τοῦ νόμου περιέχει πνευματικῶς, εἰς τὸ συζῆν Χριστῷ.
Η'. Ὅτι οἱ τοῦ σαρκικοῦ νόμου τύποι τοῖς σαρκικοῖς χρήσιμοι, καὶ οὐ πνευματικοῖς τοῖς ἐν δυνάμει Θεοῦ ζῶσιν.
Θ'. Παραίνεσις περὶ καθάρσεως, ἁγιασμοῦ, φιλανθρωπίας, φιλοθεότητος, φιλομαθείας, ψαλμῳδίας, εὐφήμου εἰς Θεὸν διαγωγῆς, εὐχαριστίας.
Ι'. Τὰ πρὸς τοὺς οἰκείους ὁμονοητικῶς. ἐν ᾧ, τὰ πρὸς τοὺς ἀλλοτρίους ἐμφρόνως, οἰκονομικῶς.

AD COLOSSENSES EPISTOLA PAULI.

(†)Ἡ ΠΡΟ'Σ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙ'Σ ἘΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΑΥ'ΛΟΥ. ΚΕΦ. Α'. Β'. Γ'.

CAP. I. α'.

PAULUS Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, & Timo-
1 ΠΑΥ͂ΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμό-
theus frater, Eis qui *in* Colossis, sanctis & fidelibus fratribus in Christo:
2 θεος ὁ ἀδελφὸς, Τοῖς ἐν Κολασσαῖς ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς ἐν (α) Χριστῷ·
Gratia vobis, & pax à Deo Patre nostro, & Domino Jesu Christo. Gratias agimus
3 Χάρις ὑμῖν, καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. εὐχαριστοῦμεν τῷ Α'
Deo, & Patri Domini nostri Jesu Christi, semper pro vobis orantes: Au-
4 Θεῷ καὶ πατρὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, πάντοτε περὶ ὑμῶν προσευχόμενοι· Ἀ-
dientes fidem vestram in Christo Jesu, & dilectionem *quæ* in omnes Sanctos,
κούσαντες τὴν πίστιν ὑμῶν (β) ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,
Propter spem *sepositam* vobis in cœlis, quam *præ*audistis in verbo
5 Διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ λόγῳ
veritatis Evangelii, *Pervenientis* ad vos, sicut & in universo mun-
6 τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγγελίου, Τοῦ παρόντος εἰς ὑμᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ (γ) κό-
do: & *est fructificans*, sicut & in vobis, ex qua die au-
σμῳ· καὶ ἔστι καρποφορούμενον, (δ) καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν, ἀφʼ ἧς ἡμέρας ἠ-
distis & cognovistis gratiam Dei in veritate: Sicut & didicistis ab
7 κούσατε καὶ ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ· (ε) Καθὼς καὶ ἐμάθετε ἀπὸ
Epaphra *dilecto* conservo nostro, qui est fidelis pro vobis minister
Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστι πιστὸς ὑπὲρ (ζ) ὑμῶν διάκονος
Christi: Qui etiam *declarans* nobis vestram dilectionem in Spiritu. *Propter*
Β' τοῦ Χριστοῦ· Ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν Πνεύματι. Διὰ 8
hoc & nos ex qua die audivimus, non cessamus pro vobis orantes 9
τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἀφʼ ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι,
& postulantes, ut impleamini *agnitionem* voluntatis ejus, in omni sapientia & in-
καὶ αἰτούμενοι, ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συν-
tellectu spirituali: *Ambulare vos* dignè *Domino in omnem gratiam,* in
Α' έσει πνευματικῇ· (η) Περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Κυρίου εἰς πᾶσαν ἀρέσκειαν, ἐν 10
omni opere bono fructificantes, & crescentes in *scientiam* Dei: In
παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες, καὶ (θ) αὐξανόμενοι εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Θεοῦ· Ἐν 11
omni *potestate corroborati* secundùm *vim gloriæ* ejus, in omni patientia
πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν
& longanimitate cum gaudio: Gratias agentes Patri *illi idoneos facienti* nos
Γ' καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς· Εὐχαριστοῦντες τῷ πατρὶ τῷ ἱκανώσαντι ἡμᾶς 12
in partem sortis Sanctorum in lumine: Qui eripuit nos de po-
εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί· Ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξ- 13
testate tenebrarum, & transtulit in regnum filii dilectionis suæ: In
ουσίας τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ· Ἐν 14
quo habemus redemptionem per sanguinem ejus, remissionem peccatorum.
ᾧ ἔχομεν τὴν (ι) ἀπολύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν.

MS. A. (†) ΠΡΟ'Σ ΚΟΛΑΣΣΑΕΙ'Σ. (α) Χριστῷ Ἰησοῦ· Χάρις (β) ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην, ἣν ἔχετε εἰς (γ) κόσμῳ ἐστὶν (δ) καὶ αὐξανόμενον, καθὼς (ε) Καθὼς ἐμάθετε (ζ)* ἡμῶν (η) Περιπατῆσαι ἀξίως (θ) αὐξανόμενοι τῇ ἐπιγνώσει τοῦ (ι) ἀπολύτρω⁂ ⁂ν ἄφεσιν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

* ܠܘܬ ܐܓܪܬܐ ܕܦܘܠܘܣ ܩܘܠܘܣܝܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ * ܕܨܚܚܐ * ܐ *

1 * ܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܛܝܡܬܐܘܣ ܐܚܐ. * ܠܐܝܠܝܢ
2 ܕܐܝܬ ܒܩܘܠܣܘܣ ܐܚܐ ܩܕܝܫܐ ܘܡܗܝܡܢܐ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ ܘܛܝܒܘܬܐ
3 ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ. ܡܘܕܝܢܢ ܠܐܠܗܐ ܐܒܘܗܝ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܟܠܙܒܢ. ܘܡܨܠܝܢܢ
4 ܥܠܝܟܘܢ. * ܗܐ ܡܢ ܕܫܡܥܢ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܚܘܒܟܘܢ ܕܠܘܬ ܟܠܗܘܢ
5 ܩܕܝܫܐ. * ܡܛܠ ܣܒܪܐ ܗܘ ܕܢܛܝܪ ܠܟܘܢ ܒܫܡܝܐ. ܗܘ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܫܡܥܬܘܢ ܒܡܠܬܐ
6 ܕܫܪܪܐ ܕܣܒܪܬܐ. * ܗܝ ܕܐܬܟܪܙܬ ܠܘܬܟܘܢ ܐܝܟ ܕܐܦ ܠܟܠܗ ܥܠܡܐ. ܘܝܗܒܐ ܦܐܪܐ ܘܪܒܝܐ
ܐܝܟ ܕܐܦ ܒܟܘܢ. ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܫܡܥܬܘܢ. ܘܐܫܬܘܕܥܬܘܢ ܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ
7 ܒܩܘܫܬܐ. * ܐܝܟ ܡܐ ܕܝܠܦܬܘܢ ܡܢ ܐܦܦܪܐ ܟܢܬܢ ܚܒܝܒܐ. ܕܗܘ ܐܝܬܘܗܝ ܚܠܦܝܟܘܢ
8 ܡܫܡܫܢܐ ܡܗܝܡܢܐ ܕܡܫܝܚܐ. * ܘܗܘ ܐܘܕܥܢ ܚܘܒܟܘܢ ܕܒܪܘܚܐ. * ܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܕ *
9 ܡܛܠ ܗܢܐ * ܟ * * ܐܦ ܚܢܢ ܡܢ ܝܘܡܐ ܕܫܡܥܢ. ܠܐ ܫܠܝܢ
ܡܨܠܝܘ ܥܠܝܟܘܢ. ܘܡܫܐܠܝܢ ܕܬܬܡܠܘܢ ܝܕܥܬܐ ܕܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܒܟܠ ܚܟܡܐ
10 ܘܒܟܠ ܣܘܟܠ ܕܪܘܚ. * ܕܬܗܠܟܘܢ ܐܝܟ ܕܙܕܩ. ܘܬܫܦܪܘܢ ܠܐܠܗܐ ܒܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝܢ
11 ܛܒܐ. ܘܬܬܠܘܢ ܦܐܪܐ. ܘܬܪܒܘܢ ܒܝܕܥܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܘܒܟܠ ܚܝܠ ܬܬܚܝܠܘܢ ܐܝܟ ܪܒܘܬܐ
12 ܕܫܘܒܚܗ. ܒܟܠ ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܘܢܓܝܪܘܬ ܪܘܚ ܒܚܕܘܬܐ. * ܘܢܘܕܐ ܠܐܠܗܐ ܐܒܐ. ܕܫܘܝܢ
13 ܠܡܢܬܐ ܕܝܪܬܘܬܐ ܕܩܕܝܫܐ ܒܢܘܗܪܐ. * ܘܦܪܩܢ ܡܢ ܫܘܠܛܢܗ ܕܚܫܘܟܐ. ܘܐܥܠܢ
14 ܠܡܠܟܘܬܐ ܕܒܪܗ ܚܒܝܒܐ. * ܗܘ ܕܒܗ ܗܘܐ ܠܢ ܦܘܪܩܢܐ ܘܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ.

SEQUITUR EPISTOLA
AD
COLOSSENSES.

CAPUT. I.

Quotidiè. 1.

PAULUS Apostolus Jesu Christi per 1 voluntatem Dei, & Timotheus frater: 2 Iis qui sunt Colossis, fratribus sanctis & fidelibus in Jesu Christo: Pax vobiscum, & gratia 3 à Deo Patre nostro. Gratias agimus Deo patri Domini nostri Jesu Christi semper, & oramus pro vobis 4 Ecce à quo audivimus fidem vestram quæ est in Jesu Christo, & charitatem vestram erga omnes Sanctos: 5 Propter spem illam quæ asservatur vobis in cœlis, quam quondam audîstis per sermonem veritatis Evangelii, 6 Quod prædicatum est vobis, sicut & universo mundo; crescitque & edit fructus, quemadmodum & in vobis, ex eo die quo audîstis & cognovistis gratiam Dei in veritate; 7 Prout didicistis ex Epaphra conservo nostro charissimo, qui quidem pro vobis est minister fidelis Christi: 8 Isque notam fecit nobis charitatem vestrã in spiritu.

Dominicâ quartâ post Resurrectionem. 2.

9 Propterea *inquam*, & nos ex quo die audivimus, non desivimus orare pro vobis, & poscere ut impleamini cognitione voluntatis Dei in omni sapientia, omnique intellectu spirituali. 10 Ut incedatis prout æquum est, & placeatis Deo per omnia opera bona, & edatis fructus, & crescatis in cognitione Dei. 11 Omniq; virtute corroboremini, juxta dignitatem gloriæ illius in omni tolerantia & longanimitate: 12 Atque cum gaudio gratias agatis Deo Patri, qui dignos nos fecit ad participationem hæreditatis Sanctorum in lumine. 13 Et exemit nos à potestate tenebrarum, & traduxit nos in regnum Filii sui dilecti, 14 Per quem habemus redemptionem & remissionem peccatorum.

Verſio VULGATA LATINA.

21 Salutate omnem Sanctum in Chriſto Jeſu. 22 Salutant vos, qui mecum ſunt, fratres. Salutant vos omnes Sancti, maximè autem qui de Cæſaris domo ſunt. Gratiâ Domini noſtri Jeſu Chriſti cum ſpiritu veſtro. Amen. 23

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 قبلوا كل قديس بيسوع المسيح * يصافحكم من الاخوة الذين معي * يسلم عليكم القديسون
22 كلهم * ولا سيما الذين من دار قيصر * نعمة الرب يسوع المسيح مع جماعتكم امين *
23 تمت الرسالة * وكتبت برومية * وارسلت على يد ابافروديطوس *

Oſculamini quemlibet Sanctum in Jeſu Chriſto, Salutant vos ex fratribus ii qui mecum ſunt. 21 *Salutant vos omnes Sancti, ac præſertim qui ſunt è domo Cæſaris.* 22 *Gratia Domini Jeſu Chriſti cum omnibus vobis, Amen.* 23

EPISTOLÆ FINIS.

Scripta verò fuit Romæ, & miſſa per Epaphroditum.

Epiſtola Beati PAULI *Apoſtoli ad* COLOSSENSES.

Verſio VULGATA LATINA.

CAPUT I.

1 Paulus Apoſtolus Jeſu Chriſti per voluntatem Dei, & Timotheus frater: 2 Eis qui ſunt Coloſſis, ſanctis, & fidelibus fratribus in Chriſto Jeſu. 3 Gratia vobis & pax à Deo Patre noſtro, & Domino Jeſu Chriſto. Gratias agimus Deo, & Patri Domini noſtri Jeſu Chriſti, ſemper pro vobis orantes: 4 Audientes fidem veſtram in Chriſto Jeſu, & dilectionem quam habetis in Sanctos omnes, 5 Propter ſpem, quæ repoſita eſt vobis in cœlis: quam audîſtis in verbo veritatis Evangelii: 6 Quod pervenit ad vos, ſicut & in univerſo mundo eſt, & fructificat, & creſcit, ſicut in vobis, ex ea die quâ audîſtis, & cognoviſtis gratiam Dei in veritate, 7 Sicut didiciſtis ab Epaphra chariſſimo conſervo noſtro, qui eſt fidelis pro vobis miniſter Chriſti Jeſu, 8 Qui etiam manifeſtavit nobis dilectionem veſtram in Spiritu. 9 Ideò & nos ex qua die audivimus, non ceſſamus pro vobis orantes, & poſtulantes ut impleamini agnitione voluntatis ejus, in omni ſapientia & intellectu ſpirituali: 10 Ut ambuletis dignè Deo per omnia placentes: in omni opere bono fructificantes, & creſcentes in ſcientia Dei: 11 In omni virtute confortati ſecundùm potentiam claritatis ejus, in omni patientia & longanimitate cum gaudio, 12 Gratias agentes Deo Patri, qui dignos nos fecit in partem ſortis Sanctorum in lumine: 13 Qui eripuit nos de poteſtate tenebrarum, & transtulit in regnum filii dilectionis ſuæ: 14 In quo habemus redemptionem per ſanguinem ejus, remiſſionem peccatorum:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* رسالة القديس بولص الى الكولوصاييين * وهي في عدد الرسايل سابعة *
* الفصل الاول * قراءة الثلثا من الجمعة الحادية والعشرين بعد العنصرة *
1 * من بولص رسول ايسوع المسيح بمشية الله * ومن تيموثاوس الاخ * الى الاخوة الذين
2 بكولوصاييس القديسين والمومنين بالمسيح * السبت الحادي والثلثون بعد العنصرة *
3 نعمة لكم وسلامة من الاله الاب والرب يسوع المسيح * نشكر لله وابي ربنا يسوع المسيح دايما
4 مبتهلين من اجلكم * اذ سمعنا بايمانكم بيسوع المسيح ومحبتكم لكافة القديسين * من
5 اجل الرجا المعد لكم في السماوات * الذي سمعتم به فيما سلف * بقول صدق البشارة *
6 الحاضر عندكم كما هو في كافة العالم * وسيكون مثمرا كما قد اثمر فيكم * منذ يوم
7 سمعتم وعرفتم نعمة الله بتحقيق * تم * السبت * وكما تعلمتم من ابافرا الحبيب وقريبنا
8 في العبودية الذي هو امين من اجلكم خادم المسيح * الذي عرفنا محبتكم بالروح *
9 * فلهذا ونحن منذ يوم سمعنا ما كففنا عن الابتهال من اجلكم وطالبين ان تمتلوا
10 معرفة مشيته * بكافة الحكمة والفهم الروحاني * لتسلكوا سلوكا اهلا للرب بكلية الارضاء *
11 مثمرين في كل عمل صالح * ونامين في معرفة الله * مويدين بكل القوة كما يخص بعز مجده
في كافة الصبر والمهل بفرح * تم الثلثا * قراءة الاحد الثامن والعشرين بعد العنصرة *
12 * شاكرين للاب الذي اهلنا لحظ قسم القديسين في النور * الذي انقذنا من سلطان
13 الظلمة * ونقلنا الى ملك ابن محبته * الذي به لنا الفدا بدمه وصفح الخطايا *
14

Epiſtola Sancti PAULI ad *COLOSSENSES*: eſtq; in numero Epiſtolarum ſeptima.

CAPUT PRIMUM.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis vigeſimæ primæ poſt Pentecoſten.

A Paulo Apoſtolo Jeſu Chriſti per voluntatem Dei, & à Timotheo fratre, 1 *Ad fratres qui ſunt Coloſſis, Sanctos, & credentes in Chriſtum.* 2

Sabbatho trigeſimo primo poſt Pentecoſten.

Gratia vobis & pax à Deo Patre, & Domino Jeſu Chriſto. 3 *Gratias agimus Deo ac Patri Domini noſtri Jeſu Chriſti ſemper, pro vobis orantes:* 4 *Auditâ fide veſtrâ in Jeſum Chriſtum, veſtrâque charitate in omnes Sanctos:* 5 *Propter ſpem paratam vobis in cœlis, quam antea audieratis per ſermonem veritatis Evangelii,* 6 *Quæ apud vos adeſt quemadmodum eſt in univerſo mundo, eritque frugifera ut jam fructificavit & in vobis ex quo die audiſtis, & verè cognoviſtis gratiam Dei:* Hucuſque. Sabbatho. 7 *Utque didiciſtis ab Epaphra dilecto & conſervo noſtro, qui eſt fidus pro vobis miniſter Chriſti:* 8 *Qui declaravit nobis veſtram in ſpiritu charitatem.* 9 *Propterea & nos ex quo die audivimus, non deſtitimus ab oratione pro vobis, petentes ut perficiatis cognitionem voluntatis ejus omni cum ſapientia & prudentia ſpirituali:* 10 *Ut incedatis greſſu digno Domino, cum omni ſatisfactione: fructificantes in omni opere bono, & creſcentes in cognitione Dei:* 11 *Confortati totâ virtute, ut par eſt potentiæ gloriæ ipſius, in omni tolerantia & patientia cum gaudio.* Hucuſque pro feria tertia.

Lectio Dominicæ vigeſimæ octavæ poſt Pentecoſten.

12 *Gratias agentes Patri qui fecit nos dignos ſorte portionis Sanctorum in luce:* 13 *Qui liberavit nos à poteſtate tenebrarum & tranſtulit nos in regnum Filii ſui dilectiſſimi:* 14 *In quo habemus redemptionem per ſanguinem ipſius, atque remiſſionem peccatorum:*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧✧

ለሰብአ፡ ቆላሲስ፡ ወተጽሕፈ፡ እንዘ፡ ሀሎ፡ ብሔረ፡ ሮሜ፡፡=፥
በሠሉስ፡ዕለት፡በፋሲካ፡ ኅበ፡ይትነበብ፡=፥
1 ፩ ጳውሎስ፡ሐዋርያሁ፡ለኢየሱስ፡ክርስቶስ፡በፈቃደ፡እግዚአብሔር፡ወጢሞቴዎስ፡እኁነ፡=፥
2 እለ፡ውስተ፡ቆላሲስ፡ቅዱሳን፡ ወመእምናን፡አኃዊነ፡በክርስቶስ፡፡=፥ ፩
3 ሰላም፡ለክሙ፡ጸጋ፡እግዚአብሔር፡አቡነ፡=፥ ወናአኵቶ፡ ለእግዚአብሔር፡ አቡነ፡ ወእግ
4 ዚእነ፡ኢየሱስ፡ክርስቶስ፡ዘልፈ፡በእንቲአክሙ፡፡ ወእጼሊ፡=፥ ሰሚዕየ፡ሃይማኖተክሙ፡ዘበ
5 ክርስቶስ፡ኢየሱስ፡ከመ፡ታፈቅርዎሙ፡ ለኵሎሙ፡ቅዱሳን፡=፥ በእንተ፡ ተስፋክሙ፡ ዘሥዉ
6 ር፡ለክሙ፡በሰማያት፡ዘአቅደምኩ፡ሰሚዐ፡በቃለ፡ጽድቅ፡ተምህርተ፡ወንጌል፡=፥ ዘበጽሐ፡
ኀቤክሙ፡ ከመ፡ በኵሉ፡ ዓለም፡ ይፈሪ፡ ወይሰምር፡ ከመ፡በሳዕሌክሙ፡እምአመ፡ሰማዕክሙ፡
7 ወርኢክሙ፡ጸጋሁ፡ለእግዚአብሔር፡፡በጽድቅ፡=፥ በከመ፡ሰማዕክሙ፡በኀበ፡ኤጳፍራ፡እኁ
8 ነ፡፡ ፪ ወምእመን፡በኀቤክሙ፡ ወላእከ፡ክርስቶስ፡=፥ ዘነገረነ፡ተፋቅሮተክሙ፡በመንፈስ፡
9 ቅዱስ፡=፥ ወበእንተዝ፡ንሕነኒ፡እምአመ፡ሰማዕነ፡ኢኃደግነ፡ጸልዮ፡በእንቲአክሙ፡ወስኢለ፡
10 ከመ፡ትፈጽሙ፡አእምሮ፡ፈቃዱ፡በኵሉ፡ጥበብ፡ወምክር፡ዘመንፈስ፡ቅዱስ፡=፥ ከመ፡ትሑሩ፡
በዘ፡ይደልወክሙ፡ለኀበ፡እግዚአብሔር፡፡ ወበኵሉ፡ተድላው፡ሎቱ፡በኵሉ፡ምግባረ፡ሠናይ፡
11 እንዘ፡ትፈርዩ፡ወትሰምሩ፡፡ በአእምሮ፡እግዚአብሔር፡=፥ እንዘ፡ታጸንዑ፡በኵሉ፡ኃይል፡
12 በጽንዐ፡ስብሐቲሁ፡በኵሉ፡ትዕግሥት፡ ወተስፋ፡ ወፍሥሐ፡፡=፥ አእኵትዎ፡ለአብ፡ዘጸው
13 ዐክሙ፡ውስተ፡መክፈልቶሙ፡ለርስተ፡ቅዱሳን፡፡ ፫ በብርሃን፡=፥ ወአግብአነ፡እምኀ
14 ይለ፡ጽልመት፡፡ ወእግዚአነ፡ ውስተ፡መንግሥተ፡ ወልዱ፡ ፍቁሩ፡=፥ ዘቦቱ፡ ረከብነ፡ መድ
ኀኒተነ፡ ወተኀድገ፡ለነ፡ ኃጢአትነ፡፡=፥

Coloſſenſibus: & ſcripta fuit quum eſſet civitate Romæ.

Tertio die Paſchatis, ubi legitur.

CAPUT I.

Paulus Apoſtolus Jeſu Chriſti in voluntate Dei, & Timotheus frater noſter, 1 Eis *qui* ſunt *in Coloſſis, ſanctis & fidelibus noſtris fratribus in Chriſto: Pax vobis,* 2 & *gratia Dei patris noſtri. Et gratias agimus Deo patri noſtro, & Domino noſtro Jeſu Chriſto. ſemper pro vobis: & oro,* 3 *Auditâ fide veſtrâ quæ in Chriſto Jeſu* eſt, *ut diligatis omnes Sanctos.* 4 *Propter ſpem veſtram quæ ſepoſita eſt pro vobis in cœlis, quam præaudivi in ſermone veritatis doctrinæ Evangelii,* 5 *Quod pervenit ad vos ut in toto mundo fructum proferat, & gratum ſit ſicut apud vos, ex quo audiſtis & vidiſtis gratiam Dei in veritate,* 6 *Sicut audiviſtis apud Epaphram fratrem noſtrum, & fidelem apud vos, & ſervum Chriſti:* 7 *Qui annuntiavit nobis dilectionem veſtram in Spiritu ſancto.* 8 *Et propterea nos ex quo audivimus, non ceſſavimus orare pro vobis, & rogare, ut impleamini cognitione voluntatis ejus in omni ſapientia & prudentiâ Spiritûs ſancti:* 9 *Ut incedatis, prout decet vos apud Deum, & in omnibus placeatis ei, in omni opere bono fructum proferentes, & placentes in cognitione Dei:* 10 *Confirmati in omni virtute per fortitudinem gloriæ ipſius, in omni patientia, & ſpe, & gaudio.* 11 *Gratias agite Patri qui vocavit vos in portionem hæreditatis Sanctorum in lumine.* 12 *Qui reduxit nos à poteſtate tenebrarum, & inſervire nos fecit in regno filii dilecti ſui.* 13 *In quo invenimus ſalutem noſtram, & remiſſionem nobis peccatorum noſtrorum:* 14

Qui eſt imago Dei inviſibilis, primogenitus omnis creaturæ: Quoniam
15 Ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως· Ὅτι
16 in ipſo condita ſunt univerſa *quæ* in cœlis & *quæ* in terra, vi-
ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁ-
ſibilia & inviſibilia, ſive throni, ſive dominationes, ſive principatus, ſive pote-
ρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἐξου-
ſtates: omnia per ipſum & in *ipſum* creata ſunt: Et ipſe eſt ante
17 σίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται· Καὶ αὐτός ἐστι πρὸ
omnes, & omnia in ipſo conſtant: Et ipſe eſt caput
18 πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε· Καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ
corporis Eccleſiæ, qui eſt principium, primogenitus ex mortuis: ut
σώματος τῆς ἐκκλησίας, ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν· ἵνα
fit in omnibus ipſe primatum tenens: Quia in ipſo complacuit, omnem
19 γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων· Ὅτι ἐν αὐτῷ (κ) εὐδόκησε, πᾶν
plenitudinem inhabitare: Et per eum reconciliare omnia in i-
20 τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι· Καὶ δι' αὐτοῦ (λ) ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐ-
pſum, pacificans per ſanguinem crucis ejus, *per eum*, ſive quæ in
τόν, εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, δι' αὐτοῦ, εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς
terra, ſive quæ in cœlis. Et vos aliquando *exiſtentes alienatos*
21 γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους Δ'
& *inimicos mente* in operibus malis, Nunc autem recon-
22 καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, Νυνὶ δὲ ἀποκατ-
ciliavit in corpore carnis ejus per mortem, *ſiſtere*
ήλλαξεν ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ (μ) θανάτου, παραστῆσαι
vos ſanctos, & immaculatos, & *inculpatos* coram ipſo: Si tamen
23 ὑμᾶς ἁγίους, καὶ ἀμώμους, καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ· Εἴ γε
permanetis fidei fundati & *firmi*, & *non tranſmoti* à
ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ
ſpe Evangelii quod audiſtis, *prædicati* in univerſa
τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν (ν) πάσῃ τῇ
creatura quæ ſub cœlo, cujus factus ſum ego Paulus miniſter. Nunc
24 κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν, οὗ ἐγενόμην ἐγὼ (ξ) Παῦλος διάκονος. Νῦν Ε'
gaudeo in paſſionibus *meis* pro vobis, & *rurſus* readimpleo *defectiones*
χαίρω ἐν τοῖς (ο) παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα
afflictionum Chriſti, in carne mea pro corpore ejus, quod eſt
τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ, ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν
Eccleſia. Cujus factus ſum ego miniſter ſecundùm diſpenſationem
(π) ἡ ἐκκλησία. Ἧς ἐγενόμην (ρ) ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν 25
Dei *datam* mihi in *vos*, *implere* verbum Dei: My-
τοῦ Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· Τὸ μυ- 26
ſterium *illud* abſconditum à ſeculis, & à generationibus, nunc autē
στήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων, καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, νυνὶ δὲ
manifeſtum eſt Sanctis ejus, Quibus voluit Deus *notum* facere *quæ*
ἐφανερώθη τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, Οἷς ἠθέλησεν ὁ Θεὸς γνωρίσαι (σ) τίς 27
divitiæ gloriæ *myſterii* hujus in Gentibus, *qui* eſt Chriſtus
ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστι Χριστὸς
in vobis, ſpes gloriæ. Quem nos annuntiamus, *admonentes*
ἐν ὑμῖν, ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης. Ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθετοῦντες 28
omnem hominem, & docentes omnem hominem in omni ſapientia, ut *ſi-*
πάντα ἄνθρωπον, καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παρα-
ſtamus omnem hominem perfectum in Chriſto Jeſu. In *quod* & laboro
στήσωμεν πάντα ἄνθρωπον τέλειον ἐν (τ) Χριστῷ Ἰησοῦ. Εἰς ὃ καὶ κοπιῶ 29
decertans ſecundùm operationem ejus *operatam* in me in virtute.
ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

CAP. II. β'.

ς' Volo enim vos ſcire, *quantum certamen* habeam pro vobis, & iis qui *in*
Θέλω γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω (α) περὶ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν 1
Laodicia, & *quotquot* non viderunt faciem meam in carne: Ut
Λαοδικείᾳ, καὶ ὅσοι οὐχ (β) ἑωράκασι τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί· Ἵνα 2
conſolentur corda ipſorum *compactorum* in charitate, & in
παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν (γ) συμβιβασθέντων ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς (δ)
omnes divitias plenitudinis intellectûs, in agnitionem myſterii
πάντα πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ
Dei, & Patris, & Chriſti:
(ε) Θεοῦ, καὶ πατρός, καὶ τοῦ Χριστοῦ·

MS. A. (κ) ηὐδόκησεν, (λ) ἀποκαταλλάξῃ (μ) θανάτου αὐτοῦ, (ν) πάσῃ κτίσει (ξ) Παῦλος κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διάκονος. (ο) παθήμασιν ὑπὲρ (π) ἐκκλησία· (ρ) ἐγὼ Παῦλος διάκονος (σ) τί τὸ πλοῦτος (τ) Χριστῷ. Εἰς
τοῦ Χριστοῦ:
Κεφ. β'. MS. A. (α) ὑπὲρ ὑμῶν, (β) ἑώρακαν (γ) συμβιβασθέντες (δ) πᾶν τὸ πλοῦτος (ε) Θεοῦ, πατρὸς

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 * ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܕܡܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܐ. ܘܒܘܟܪܐ ܕܟܠܗܘܢ ܒܪܝܬܐ. * ܘܒܗ ܐܬܒܪܝ
16 ܟܠܡܕܡ ܕܒܫܡܝܐ ܘܒܐܪܥܐ. ܟܠ ܕܡܬܚܙܐ ܘܟܠ ܕܠܐ ܡܬܚܙܐ. ܐܢ ܟܘܪܣܘܬܐ ܘܐܢ ܡܪܘܬܐ. ܘܐܢ
17 ܪܝܫܘܬܐ. ܘܐܢ ܫܘܠܛܢܐ. ܟܠܡܕܡ ܒܐܝܕܗ ܘܒܗ ܐܬܒܪܝ. * ܘܗܘܝܘ ܕܩܕܡ ܡܢ ܟܠ.
18 ܘܟܠܡܕܡ ܒܗ ܩܐܡ. * ܘܗܘܝܘ ܪܫܐ ܕܦܓܪܐ ܕܥܕܬܐ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܪܫܐ ܘܒܘܟܪܐ ܕܡܢ
19 ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܕܢܗܘܐ ܩܕܡܝ ܒܟܠ. * ܕܒܗ ܗܘ ܨܒܐ ܟܠܗ ܡܘܡܠܝܐ ܠܡܥܡܪ. * ܘܒܐܝܕܗ
20 ܠܡܪܥܝܘ ܠܗ ܟܠܡܕܡ. ܘܫܝܢ ܥܒܕ ܒܕܡܐ ܕܙܩܝܦܗ ܒܐܝܕܗ. ܐܢ ܕܒܐܪܥܐ ܘܐܢ ܕܒܫܡܝܐ.
* ܕܚܡܫܐ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܩܝܡܬܐ * ܓ *
21 * ܐܦ ܠܟܘܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܢܘܟܪܝܐ ܗܘܝܬܘܢ. ܘܒܥܠܕܒܒܐ ܒܪܥܝܢܝܟܘܢ. ܡܛܠ
22 ܥܒܕܝܟܘܢ ܒܝܫܐ. * ܗܫܐ ܐܫܬܝܢ ܒܦܓܪܐ ܕܒܣܪܗ ܘܒܡܘܬܗ. ܕܢܩܝܡܟܘܢ ܩܕܡܘܗܝ
23 ܩܕܝܫܝܢ ܕܠܐ ܡܘܡ ܘܕܠܐ ܪܫܝܢ. * ܐܢ ܬܩܘܘܢ ܒܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܟܕ ܫܬܐܣܬܟܘܢ ܫܪܝܪܐ. ܘܠܐ
ܡܬܬܙܝܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܣܒܪܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ. ܗܘ ܕܫܡܥܬܘܢ. ܕܐܬܟܪܙ ܒܟܠܗ ܒܪܝܬܐ ܕܬܚܝܬ
24 ܫܡܝܐ. ܗܘ ܕܐܢܐ ܦܘܠܘܣ ܗܘܝܬ ܡܫܡܫܢܗ. * ܘܚܕܐ ܐܢܐ ܒܚܫܐ ܕܥܠ ܐܦܝܟܘܢ.
ܘܡܫܠܡ ܐܢܐ ܚܣܝܪܘܬܐ ܕܐܘܠܨܢܘܗܝ ܕܡܫܝܚܐ ܒܒܣܪܝ. ܚܠܦ ܦܓܪܗ ܕܐܝܬܘܗܝ ܥܕܬܐ.
25 * ܗܝ ܕܐܢܐ ܗܘܝܬ ܡܫܡܫܢܗ. ܐܝܟ ܡܕܒܪܢܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܝ ܒܟܘܢ. ܕܐܫܡܠܐ
26 ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܐܪܙܐ ܗܘ ܕܡܛܫܝ ܗܘܐ ܡܢ ܥܠܡܐ ܘܡܢ ܕܪܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܬܓܠܝ
27 ܠܩܕܝܫܘܗܝ. * ܠܐܝܠܝܢ ܕܨܒܐ ܐܠܗܐ ܕܢܘܕܥ. ܡܢܘ ܥܘܬܪܐ ܕܫܘܒܚܗ ܕܐܪܙܐ ܗܢܐ ܒܥܡܡܐ.
28 ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܫܝܚܐ ܕܒܟܘܢ. ܣܒܪܐ ܕܫܘܒܚܢ. * ܗܘ ܕܚܢܢ ܡܟܪܙܝܢܢ ܘܡܠܦܝܢܢ
ܘܡܙܗܪܝܢܢ ܠܟܠ ܐܢܫ ܒܟܠ ܚܟܡܐ. ܕܢܩܝܡ ܠܟܠ ܐܢܫ ܟܕ ܓܡܝܪ ܒܝܫܘܥ
29 ܡܫܝܚܐ. * ܒܗܕܐ ܓܝܪ ܐܦ ܠܐܐ ܐܢܐ ܘܡܬܟܬܫ ܐܢܐ ܒܡܥܕܪܢܘܬܐ ܕܡܥܠܝܐ
ܕܡܬܚܝܠܐ ܒܝ.
* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *
1 * ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܬܕܥܘܢ. ܐܝܢܐ ܐܓܘܢܐ ܐܝܬ ܠܝ ܡܛܠܬܟܘܢ. ܘܡܛܠ ܗܢܘܢ ܕܒܠܐܕܝܩܝܐ:
2 ܘܡܛܠ ܫܪܟܐ ܐܝܠܝܢ ܕܦܪܨܘܦܝ ܠܐ ܚܙܘ ܒܒܣܪ. * ܕܢܬܒܝܐܘܢ ܠܒܘܬܗܘܢ. ܘܢܬܩܪܒܘܢ
ܒܚܘܒܐ ܠܟܠܗ ܥܘܬܪܐ ܕܦܝܣܐ. ܘܠܣܘܟܠܐ ܕܝܕܥܬܗ ܕܐܪܙܐ ܕܐܠܗܐ ܐܒܐ. ܘܕܡܫܝܚܐ.

Qui quidem eſt imago Dei inviſibilis, & 15 primigenius omnium creaturarum. Et per 16 quem creata ſunt omnia quæ in cœlo & in terra, omnia viſibilia, omniáq; inviſibilia, ſive throni, ſive dominationes, ſive principatus, ſive poteſtates. Omnia per ipſum & in ipſo condita ſunt: Et ipſe eſt ante 17 omnia, & per eum omnia conſiſtunt. Et 18 ipſe eſt caput corporis eccleſiæ, qui eſt principium & primogenitus ex mortuis, ut ſit in omnibus ipſe primas tenens, Quia 19 in ipſo voluit ille omnem plenitudinem inhabitare: Et per eum reconciliare ſibi 20 omnia: & pacem compoſuit in ſanguine crucis illius per ipſum, ſive eorum quæ ſunt in terra, ſive quæ in cœlo.

Feriâ quintâ poſt reſurrectionem. 3.

Et vos qui quondam extranei eratis & ini- 21 mici mentibus veſtris propter mala opera veſtra, Reduxit nunc in gratiam per 22 corpus carnis ſuæ, & per mortem ſuam: ut ſiſtat vos coram ſe ſanctos abſque nævo, & culpæ non obnoxios; Si permanſeritis 23 in fide veſtra firmo conſiſtente fundamento veſtro, nec dimoveamini à ſpe evangelii illius quod audîſtis, quod prædicatum eſt in univerſa creatura, quæ ſub cœlo eſt, cujus ego Paulus factus ſum miniſter. Et gaudeo 24 in paſſionibus quæ pro vobis, & ſuppleo quod deerat afflictionibus Chriſti in carne mea, pro corpore ipſius quod eſt eccleſia: Cujus ego factus ſum miniſter, juxta diſpen- 25 ſationem Dei quæ data eſt mihi inter vos, ut adimpleam ſermonem Dei, Arcanum il- 26 lud quod abditum fuerat à ſeculis & à generationibus, nunc autem patefactum eſt Sanctis illius, Quibus voluit Deus notum fa- 27 cere quæ ſit opulentia gloriæ arcani hujus inter Gentes, quòd eſt ipſe Chriſtus qui in vobis eſt, ſpes gloriæ noſtræ. Quem nos præ- 28 dicamus & docemus & intelligendum præbemus cuilibet homini in omni ſapientia, ut ſiſtamus omnem hominem perfectum in Jeſu Chriſto. In hoc etenim laboro, & preces 29 auſpicor, cum auxilio virtutis quæ mihi ſuppeditatur.

CAP. II.

Velim autem vos ſcire quale ſit mihi cer- 1 tamen pro vobis, & pro his qui ſunt Laodiceæ, & pro cæteris illis qui faciem meam non viderunt in carne: Ut conſolationem 2 accipiant corda eorum, & cum charitate accedant ad omnem opulentiam perſuaſionis, & ad intelligentiam cognitionis arcani Dei Patris, & Chriſti,

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 ዘውእቱ፡ አምሳሊሁ፡ ለእግዚአብሔር፡ ዘኢያስተርኢ፡ በኵረ፡ ዘላዕለ፡ ኵሉ፡ ተግባ
16 ሩ። እስመ፡ በእንቲአሁ፡ ፈጠረ፡ ኵሎ፡ ዘበሰማይ፡ ወዘ፤፡ ዘምድር፡ ዘያስተርኢ፡ ወዘ
ኢ፡ ያስተርኢ፡ እመኒ፡ መናብርት፡ ወእመኒ፡ አጋእዝት፡ ወእመኒ፡ መኳንንት፡ ወእመኒ፡
17 ቀደምት፡ ኵሉ፡ በእንቲአሁ፡ ተፈጥረ፡ ወኵሉ፡ ሎቱ፡ ኮነ። ወውእቱ፡ እምቅድመ፡
18 ኵሉ፡፡ ኵሉ፡ ቦቱ፡ ቆመ፡ ወኵሎ፡ [ዚአሁ፡]። ርእሰ፡ ውእቱ፡ ለቤተ፡ ክርስቲያኑ፡ እስመ፡ ው
19 እቱ፡ በኵረ፡ ቀደመ፡ እምኵሉ፡ ምውታን፡ ከመ፡ ይኩን፡ ውእቱ፡ ርእሰ፡ ለኵሉ። እስ
20 መ፡ ሠምረ፡ ቦቱ፡ ፍጹም፡ ኵሉ፡ ይኅድር፡ ላዕሌሁ፡ ወቦቱ፡ ይሣሀሎ፡ ለኵሉ። ዐ
ወገብረ፡ ሰላመ፡ በደመ፡ መስቀሉ፡ ለዘ፡ በምድር፡ ወለዘ፡ በሰማያት።

Qui eſt imago Dei inviſibilis, primogenitus qui ſupra omnia opera ejus. Quia 15 *per eum creavit omnia quæ in cœlis, & terreſtria, viſibilia, & inviſibilia, ſive* 16 *thronos, ſive dominos, ſive poteſtates ſive principes, omnia per eum creata ſunt, et omnia pro eo ſunt. Et ipſe ante omnia, & omnia in ipſo conſiſtunt, & omnia [ejus* 17 *ſunt.] Caput eſt eccleſiæ ſuæ, quia ipſe primogenitus eſt ante omnia mortalia, ut* 18 *ſit ipſe caput omnium. Quia voluit in eo perfectum omne habitare ſuper* 19 *eum, & in eo miſeretur omnibus. Et reconciliavit in ſanguinem crucis ejus* 20 *quæ in terra & quæ in cœlis.*

Verſio VULGATA LATINA.

15
16 Qui eſt imago Dei inviſibilis, primogenitus omnis creaturæ: Quoniam in ipſo
condita ſunt univerſa in cœlis, & in terra, viſibilia, & inviſibilia, ſive throni,
17 ſive dominationes, ſive principatus, ſive poteſtates: omnia per ipſum, & in ipſo
18 creata ſunt: Et ipſe eſt ante omnes, & omnia in ipſo conſtant. Et ipſe eſt
caput corporis Eccleſiæ, qui eſt principium, primogenitus ex mortuis: ut ſit in
19 omnibus ipſe primatum tenens. Quia in ipſo complacuit, omnem plenitudi-
20 nem inhabitare: Et per eum reconciliare omnia in ipſum, pacificans per ſan-
21 guinem crucis ejus, ſive quæ in terris, ſive quæ in cœlis ſunt. Et vos cùm eſſe-
22 tis aliquando alienati, & inimici ſenſu in operibus malis: Nunc autem recon-
ciliavit in corpore carnis ejus per mortem, exhibere vos ſanctos, & immacula-
23 tos, & irreprehenſibiles coram ipſo: Si tamen permanetis in fide fundati, &
ſtabiles, & immobiles à ſpe Evangelii quod audîſtis, quod prædicatum eſt in uni-
24 verſa creatura, quæ ſub cœlo eſt, cujus factus ſum ego Paulus miniſter. Qui nunc
gaudeo in paſſionibus pro vobis, & adimpleo ea quæ deſunt paſſionum Chriſti,
in carne mea, pro corpore ejus, quod eſt Eccleſia: Cujus factus ſum ego mini- 25
ſter ſecundùm diſpenſationem Dei, quæ data eſt mihi in vos, ut impleam ver-
bum Dei: Myſterium, quod abſconditum fuit à ſeculis, & generationibus, nunc 26
autem manifeſtatum eſt Sanctis ejus, Quibus voluit Deus notas facere divitias 27
gloriæ ſacramenti hujus in Gentibus, quod eſt Chriſtus, in vobis ſpes gloriæ,
Quem nos annuntiàmus, corripientes omnem hominem, & docentes omnem homi- 28
nem, in omni ſapientia, ut exhibeamus omnem hominem perfectum in Chriſto
Jeſu. In quo & laboro, certando ſecundùm operationem ejus, quam operatur 29
in me in virtute.

CAP. II.

VOlo enim vos ſcire qualem ſolicitudinem habeam pro vobis, & pro iis qui 1
ſunt Laodiciæ, & quicunque non viderunt faciem meam in carne: Ut conſolen- 2
tur corda ipſorum, inſtructi in charitate, & in omnes divitias plenitudinis intelle-
ctûs, in agnitionem myſterii Dei patris & Chriſti Jeſu:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 16 * الذي هو الله الذي لا يرى • بكر كل برية * لان به خلقت البرايا كلها التي في السماوات
والتي على الارض • التي ترى والتي لا ترى • ان قلت المنابر ان ذكرت الارباب • ان عنيت الرؤساء
17 ان قلت السلاطين • فالبرايا كلها به خلقت • وهي معلقة فيه * وهو نفسه قبل الكل • والبرايا
18 كلها به ثبتت • * قراءة الاربعا من الجمعة الحادية والعشرين بعد العنصرة * وهو
نفسه راس جسد الكنيسة الذي هو البدء بكر من الاموات ليصير هو في الاشياء كلها اولا
19 20 ومتقدما * لان فيه سر ان يسكن الكمال كله * وان يصالح به البرايا كلها له • واصلح بدم
21 صليبه به المسالمة بين البرايا التي على الارض • وبين التي في السماوات * وانتم كنتم وقتا ما
22 متغربين واعداء بذهنكم في الاعمال الخبيثة * وصالحكم الان بجسد بشريته بموته • ليمثلكم
23 قديسين وغير معيبين وللزلل عادمين قدامه * ان صبرتم راسخين في الامانة ومتوطدين
وغير منتقلين من رجا البشارة التي سمعتموها • التي كرز بها في كافة البرية التي تحت السماء •
التي صرت وانا بولص لها خادما • تم • * قراءة الخميس من الجمعة الحادية والعشرين *
24 * واسر الان بالالام من اجلكم • واتمم معاوز احزان المسيح عوضه ببشريتي من اجل جسده
25 الذي هو الكنيسة * التي صرت انا لها خادما • كما يخص بتدبير الله الذي منحنيه من اجلكم •
26 27 لاتمم قول الله * السر المكتوم منذ الدهور والاجيال • وظهر الان لقديسيه * الذين شاء الله ان
28 يعرفهم ما هي ثروة شرف هذا السر في الامم • الذي هو المسيح فيكم • رجا المجد * الذي
نخبر به نحن واعظين كل انسان • ومعلمين بكافة الحكمة • لنوقف كل انسان لدي يسوع
29 المسيح كاملا * الذي لديه اتعب مجتهدا كما يلايم فعله الفاعل في بقدرته •

• الفصل الثاني • • قراءة الجمعة من الجمعة الحادية والعشرين •

1 * واريدكم تعرفون اي جهاد لي عنكم * تم • وعن الذين باللاذقية • وجميع الذين ما
2 ابصروا وجهي بالبشر * لتتسلى قلوبهم مما يلفون عصبة • وفي كافة ثروة اقناع الفهم
في معرفة سر الاله الاب • والمسيح •

Qui eſt Deus inviſibilis, primogenitus 15
omnis creaturæ. Nam per eum creatæ 16
ſunt univerſæ creaturæ quæ ſunt in
cœlis, quæque ſuper terram, quæ viden-
tur, & quæ non videntur: ſive Thronos
dicas, ſive Dominationes memores, ſive
Principes intelligas, ſive Poteſtates di-
cas: omnes creaturæ per eum conditæ
ſunt, & ab eo pendent: Et ipſemet eſt 17
ante omnia, & creaturæ omnes per eum
conſiſtentiam acquiſierunt.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis
vigeſimæ primæ poſt Pentecoſten.

Et pſemet caput eſt corporis Ec- 18
cleſiæ, idemque eſt principium, primoge-
nitus ex mortuis: ut ipſe fiat in omni-
bus rebus primus & anteceſſor: Quo- 19
niam in eo placuit ut tota perfectio in-
habitaret, Et ut per eũ reconciliaret ſibi 20
omnes creaturas: & paravit per ſan-
guinem crucis ejus, per ipſum, pacem in-
ter creaturas quæ ſunt ſuper terram, &
inter eas quæ ſunt in cœlis. Et vos era- 21
tis quondam alieni, & inimici mente
veſtrâ in operibus malis: Nunc autem 22
vos reconciliavit in corpore carnis ejus,
per mortem ipſius: ut ſiſteret vos ſanctos,
& irreprehenſos, & culparum expertes
coram ſe: Si ſuſtineatis firmi in fide, 23
atque ſtabiles, & immobiles à ſpe
Evangelii quod audiſtis, quod prædica-
tum eſt inter omnes creaturas quæ ſub
cœlo ſunt: cui factus ſum & ego Pau-
lus miniſter. Finis.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis
vigeſimæ primæ.

Et gaudeo nunc de paſſionibus pro vobis, 24
& defectus afflictionum Chriſti ſuppleo
pro ipſo in carne mea, propter corpus
ipſius, quod eſt Eccleſia: Cui factus ſum 25
ego miniſter ſecundùm diſpenſationem
Dei, quæ data eſt mihi propter vos ad
perficiendum ſermonem Dei, Myſterium 26
reconditum à ſeculis & generationibus,
nunc autem patefactum ſanctis ejus,
Quibus voluit Deus notum facere quæ 27
ſint divitiæ nobilitatis hujus myſterii
inter Gentes, nempe Chriſti inter vos,
ſpei gloriæ Quam nos annuntiamus, 28
admonentes omnem hominem, & docen-
tes omni cum ſapientia: ut perfectum
reddamus omnem hominem apud Jeſum
Chriſtum. Ad quod laboro, enitens prout 29
convenit operationi ipſius in me agenti
per ejus potentiam.

CAP. II.

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis
vigeſimæ primæ.

ET quidem volo vos ſcire quale ſit 1
mihi certamen pro vobis, Hactenus. *&*
pro iis qui ſunt Laodiceæ, & omnibus
qui non viderunt faciem meam in carne:
ut conſolationem percipiant corda eo- 2
rum, quatenus ſint concordes in chari-
tate & in omni opulentia perſuaſionis
intelligentiæ in cognitione myſterii Dei
Patris, & Chriſti,

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

21 ወአንትሙሂ ፡ ትካትሰ ፡ ፀሩ ፡ ወነኪሩ ፡ በልብክሙ ፡ ወበእከየ ፡ ምግባሪክሙ ፡፡=፡ ወይእ
22 ዜሰ ፡ ተሣሀለክሙ ፡ በነፍስተ ፡ ሥጋሁ ፡ ወበሞቱ ፡ ረሰየነ ፡ ቅዱሳነ ፡ ወንጹሓነ ፡ ወኅሩያነ ፡
ለቅድሜሁ ፡፡=፡ ጽንዑ ፡ እንከ ፡ በሃይማኖት ፡ እንዘ ፡ ኢያንቀለቅል ፡ ድደ ፡ መሰረት
23 ክሙ ፡ እምተስፋ ፡ ትምህርተ ፡ ወንጌሉ ፡፡=፡ ዘሰማዕክሙ ፡ ዘተሰብከ ፡ በኵሉ ፡
ዓለም ፡ ዘበትሕተ ፡ ሰማይ ፡፡ ቴ ዘሎቱ ፡ ተሠየምኩ ፡ አነ ፡ ጳውሎስ ፡ ለ
ዋዲሂ ፡ ወለእክሂ ፡፡=፡

በረቡዕ ፡ በዓለ ፡ ፋስካ ፡ ኀበ ፡ ይትነበብ ፡=፡

24 ወይእዜሰ ፡ እትፌሣሕ ፡ በሕማምየ ፡ በእንቲአክሙ ፡ ወእፌጽም ፡ ተሓጸጸ ፡ ሕማሙ ፡ ለክርስቶስ ፡
25 በሥጋየ ፡ በእንተ ፡ ሥጋሁ ፡ እስመ ፡ ውእቱ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያኑ ፡=፡ እንተ ፡ ሳቲ ፡ ተሠየ
ምኩ ፡ አነ ፡ ሳለክ ፡ በሥርዐተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘወሀበኒ ፡ በእንቲአክሙ ፡ ከመ ፡ ፡ እ
26 ፈጽም ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡=፡ ወምክሮ ፡ ዘኅቡእ ፡ እምቅድመ ፡ ዓለም ፡ ወዘእንበለ ፡
27 ይትፈጠር ፡ ሰብእ ፡፡ ወይእዜሰ ፡ አስተርአዮሙ ፡ ለቅዱሳኑ ፡=፡ ለእለ ፡ ፈቀደ ፡ እግዚአብ
ሔር ፡ ይክሥት ፡ ሎሙ ፡፡ ብዕለ ፡ ስብሐቲሁ ፡ ለዝንቱ ፡ ምክረ ፡ በላዕለ ፡ አሕዛብ ፡፡
28 እስመ ፡ ውእቱ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘላዕሌክሙ ፡ ተስፋ ፡ ስብሐቲሁ ፡=፡ ዘንሜህረክሙ ፡ ንሕነ ፡
ከመ ፡ ትገሥጹ ፡ ኵሎ ፡ ሰብአ ፡ ወትምህሩ ፡ በኵሉ ፡ ጥበብ ፡ ከመ ፡ ንቅሞ ፡ ለኵሉ ፡ ሰብእ ፡
29 ፍጹመ ፡ በክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡=፡ ዘበእንቲአሁ ፡ ንሠርሕ ፡ ወንትጋደል ፡፡ በከመ ፡ ረድኤቱ ፡
ዘረድአነ ፡ በኀይሉ ፡፡=፡

፪

1 ወእፈቅድ ፡ ታእምሩ ፡ መጠነ ፡ እትጋደል ፡ በእንቲአክሙ ፡ በእንተ ፡ እለ ፡ ሌዎዲቅያ ፡፡ ወኵ
2 ሎሙ ፡ እለ ፡ ኢርእዩኒ ፡ ገጽየ ፡ በሥጋየ ፡=፡ ከመ ፡ ይትፌሣሕ ፡ ልቦሙ ፡ ወይጽናዕ ፡ ልቦሙ ፡
በተፋቅሮ ፡ ወበኵሉ ፡ ብዕለ ፡ ሃይማኖት ፡ በጥበብ ፡ ወበሃይማኖት ፡ ወበአእምሮ ፡ ምክሩ ፡
ለእግዚአብሔር ፡ ዘበእንተ ፡ ክርስቶስ ፡=፡

Et vos olim inimici & alieni fuiſtis in cordibus veſtris, & in malitia operum 21
veſtrorum. Et nunc miſertus eſt veſtrûm in corpore carnis ſuæ, & in morte 22
ejus conſtituit nos ſanctos & puros, & electos in conſpectu ſuo. Confirme- 23
mini igitur in fide, quum immobile ſit fulcimen fundamenti veſtri à ſpe doctri-
næ evangelii, quod audiſtis, quod prædicatum fuit in toto mundo, qui ſub cœ-
lo eſt, cui conſtitutus ſum ego Paulus, concionator & miniſter.

Die quartâ feſti paſchatis, ubi legitur.

Et nunc gaudeo in afflictione mea pro vobis, & impleo reliquias afflictionum 24
Chriſti in carne mea pro corpore ejus, quia illud eſt eccleſia ejus. Cui conſtitu- 25
tus ſum ego miniſter per præceptum Dei quod dedit mihi pro vobis, ut imple-
rem ſermonem Dei, Et myſterium ejus quod abſconditum fuit à principio 26
mundi, & antequam crearetur homo, & nunc manifeſtavit Sanctis ſuis: Qui- 27
bus voluit Deus aperire divitias gloriæ hujus myſterii ſuper Gentes, quia ipſe
Chriſtus eſt, qui ſupra vos eſt ſpes gloriæ ejus: Quem annuntiamus vobis 28
nos, ut corripiatis omnem hominem, & doceatis in omni ſapientia, ut ſiſtamus
omnem hominem perfectum in Chriſto Jeſu: Propter quem laboramus, & de- 29
certamus ſecundùm auxilium ejus quo auxiliatus eſt nobis in virtute ejus.

CAP. II.

ET velim ut ſciatis quantùm contendo pro vobis, pro iis qui ſunt Laodi- 1
ceæ, & omnibus iis qui non viderunt faciem meam in carne mea. Ut gau- 2
deat cor eorum, & confirmetur cor eorum in charitate & in omni opulentia
fidei, in ſapientia, & in fide, & in cognitione myſterii Dei de Chriſto:

In quo ſunt omnes theſauri ſapientiæ, & ſcientiæ abſconditi.
3 Ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας, καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι.
Hoc autem dico, ut nemo vos decipiat in *ſuaſibilitate* ſermonum. *Si*
4 5 Τοῦτο δὲ λέγω, ἵνα (ζ) μήτις ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ. Εἰ
enim & *carne abſum,* ſed ſpiritu vobiſcum ſum, gaudens & vi-
γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέ-
dens veſtrum ordinem, & firmamentum ejus quæ in *Chriſtum* fidei veſtræ.
πων ὑμῶν τὴν τάξιν, καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.
Sicut ergò accepiſtis Chriſtum Jeſum Dominum, in ipſo ambulate:
6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε· Ηʹ
Radicati & ſuperædificati in ipſo, & confirmati *in* fide,
7 Ἐῤῥιζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βεβαιούμενοι (η) ἐν τῇ πίστει,
ſicut *edocti eſtis,* abundantes in *ea* in gratiarum actione. Videte ne
8 καθὼς ἐδιδάχθητε, (θ) περισσεύοντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστίᾳ. Βλέπετε μή
quis vos *ſit* *abigens* per philoſophiam & inanem fallaciam, ſecun-
τις (ι) ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κα-
dùm traditionem hominum, ſecundùm elementa mundi, & non
τὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ
ſecundùm Chriſtum. Quia in ipſo inhabitat omnis plenitudo *deitatis*
9 κατὰ Χριστόν. Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος Ζʹ
corporaliter. Et eſtis in illo repleti, qui eſt caput omnis princi-
10 σωματικῶς· Καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρ-
patùs & poteſtatis: In quo & circumciſi eſtis circumciſione non manufacta, in
11 χῆς καὶ ἐξουσίας· Ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν
exutione corporis *peccatorum* carnis, in circumciſione
τῇ ἀπεκδύσει τοῦ (κ) σώματος τῶν ἁμαρτιῶν τῆς σαρκὸς, ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ
Chriſti: Conſepulti ei in baptiſmo, in quo & *conexcitati eſtis* per
12 Χριστοῦ· Συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ
fidem operationis Dei *ſuſcitantis* illum *ex* mortuis.
τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν (λ) ἐκ τῶν νεκρῶν.
Et vos *mortuos exiſtentes* in delictis, & præputio car-
13 Καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας ἐν τοῖς παραπτώμασι, καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρ-
nis veſtræ, convivificavit cum illo, *condonans* *nobis* omnia
κὸς ὑμῶν, (μ) συνεζωοποίησε σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος ἡμῖν πάντα τὰ
delicta: Delens *illud* adversùs nos chirographum *edictis*,
παραπτώματα· Ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον τοῖς δόγμασιν, 14
quod erat *ſubcontrarium* nobis, & ipſum tulit de medio, affigens il-
ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν (ν) ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐ-
lud cruci: Expolians principatus, & poteſtates tradu-
τὸ τῷ σταυρῷ· Ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς, καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτι- 15
xit *in libertate*, triumphans illos in *ſeipſo*. *Ne* ergò *quis* vos judi-
σεν ἐν παῤῥησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς ἐν αὐτῷ. Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέ- 16
cet in cibo, aut in potu, aut in parte feſti, aut *novilunii*, aut ſabbatorum:
τω ἐν βρώσει, ἢ ἐν πόσει, ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς, ἢ νουμηνίας, ἢ σαββάτων·
Quæ ſunt umbra futurorum, *at* corpus Chriſti. Nemo vos ſe-
Ἅ ἐστι σκιὰ τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Μηδεὶς ὑμᾶς κα- 17
ducat, volens in humilitate & religione angelorum, quæ 18
ταβραβευέτω, θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, (ξ) ἃ
non vidit *incedens*, fruſtrà inflatus à ſenſu carnis ſuæ:
μὴ ἑώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῇ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ·
Et non tenens caput, ex quo totum corpus per nexus & con-
Καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλὴν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συν- 19
junctiones ſubminiſtratum, & conſtructum, *augeſcit* augmentum Dei.
δέσμων ἐπιχορηγούμενον, καὶ συμβιβαζόμενον, αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ Θεοῦ.
Si ergò mortui eſtis cum Chriſto, ab elementis mundi, quid
(ο) Εἰ οὖν ἀπεθάνετε σὺν τῷ Χριστῷ, ἀπὸ τῶν στοιχείων τοῦ κόσμου, τί 20
tanquam viventes in mundo *dogmatizamini?* Ne *tetigeris*, ne *guſtaveris*, ne *contrecta-*
ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ δογματίζεσθε· Μὴ ἅψῃ, μὴ γεύσῃ, μὴ θί- 21
veris: Quæ ſunt omnia in *corruptionem* uſu, ſecundùm præcepta & do-
γῃς· Ἅ ἐστι πάντα εἰς φθορὰν τῇ ἀποχρήσει, κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ δι- 22
ctrinas hominum:
δασκαλίας τῶν ἀνθρώπων·

MS. A. (ζ) μηδεὶς (η) ἐν πίστει, (θ) περισσεύοντες ἐν εὐχαριστίᾳ. (ι) ἔσται ὑμᾶς (κ) σώματος τῆς σαρκὸς, (λ) ἐκ νεκρῶν. (μ) συνεζωοποίησεν ὑμᾶς σὺν (ν) ἐκ μέσου,
(ξ) ἃ * ἑώρακεν (ο) Εἰ ἀπεθάνετε σὺν Χριστῷ,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 ܗܘ ܕܒܗ ܟܣܝܢ ܟܠܗܘܢ ܣܝܡܬܐ ܕܚܟܡܬܐ ܘܕܝܕܥܬܐ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ. ܕܠܐ ܐܢܫ
4 ܢܗܘܐ ܡܛܥܐ ܠܟܘܢ ܒܦܝܣܐ ܕܡܠܐ. * ܐܢ ܓܝܪ ܒܦܓܪ ܪܚܝܩ ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ. ܐܠܐ ܒܪܘܚ 5
ܥܡܟܘܢ ܐܢܐ. ܘܚܕܐ ܐܢܐ ܕܚܙܐ ܐܢܐ ܬܘܩܢܟܘܢ. ܘܫܪܪܐ ܕܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܕܒܡܫܝܚܐ.
6 * ܦܠܓܗ ܕܝܘܡܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܙܩܝܦܘܬܐ * ܕ * ܐܝܟܢܐ ܗܟܝܠ ܕܩܒܠܬܘܢ ܠܡܫܝܚܐ
7 ܝܫܘܥ ܡܪܢ. ܒܗ ܗܠܟܘ. * ܟܕ ܡܫܪܫܝܢ ܥܩܪܝܟܘܢ ܘܡܬܒܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܗ.
8 ܘܡܬܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܝ ܕܝܠܦܬܘܢ. ܕܬܬܝܬܪܘܢ ܒܗ ܒܬܘܕܝܬܐ. * ܐܙܕܗܪܘ
ܕܠܐ ܐܢܫ ܢܒܙܘܟܘܢ ܒܦܝܠܣܘܦܘܬܐ ܘܒܛܥܝܘܬܐ ܣܪܝܩܬܐ. ܐܝܟ ܝܘܠܦܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ.
9 ܘܐܝܟ ܐܣܛܘܟܣܘܗܝ ܕܥܠܡܐ. ܘܠܐ ܐܝܟ ܡܫܝܚܐ * ܕܒܗ ܥܡܪ ܟܠܗ ܡܘܠܝܐ
10 ܕܐܠܗܘܬܐ ܓܘܫܡܢܐܝܬ. * ܘܒܗ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܫܡܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܗܘ ܐܝܬܘܗܝ ܪܫܐ
11 ܕܟܠܗܘܢ ܐܪܟܘܣ ܘܫܘܠܛܢܐ. * ܘܒܗ ܓܙܪܬܘܢ ܓܙܘܪܬܐ ܕܠܐ ܒܐܝܕܝܐ. ܒܫܠܚܐ ܕܒܣܪܐ
12 ܕܚܛܗܐ ܒܓܙܘܪܬܐ ܕܡܫܝܚܐ. * ܘܐܬܩܒܪܬܘܢ ܥܡܗ ܒܡܥܡܘܕܝܬܐ. ܘܒܗ ܩܡܬܘܢ
13 ܥܡܗ. ܕܗܝܡܢܬܘܢ ܒܚܝܠܗ ܕܐܠܗܐ ܕܐܩܝܡܗ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. * ܘܠܟܘܢ ܕܡܝܬܝܢ
ܗܘܝܬܘܢ ܒܚܛܗܝܟܘܢ. ܘܒܥܘܪܠܘܬܐ ܕܒܣܪܟܘܢ. ܐܚܝܟܘܢ ܥܡܗ ܘܫܒܩ ܠܢ ܟܠܗܘܢ
14 ܚܛܗܝܢ. * ܘܥܛܝܗ ܒܦܘܩܕܢܘܗܝ ܠܫܛܪ ܚܘܒܝܢ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܣܩܘܒܠܢ. ܘܫܩܠܗ
15 ܡܢ ܡܨܥܬܐ ܘܩܒܥܗ ܒܙܩܝܦܗ. * ܘܒܡܫܠܚ ܦܓܪܗ ܐܦܪܣܝ ܠܐܪܟܘܣ ܘܠܫܘܠܛܢܐ.
16 ܘܒܗܬ ܐܢܘܢ ܥܝܢ ܒܩܢܘܡܗ. * ܒܟܠܝܘܡ * ܗ * ܠܐ ܗܟܝܠ ܐܢܫ ܢܕܘܢܟܘܢ
17 ܒܡܐܟܘܠܬܐ ܘܒܡܫܬܝܬܐ. ܐܘ ܒܦܘܠܓܐ ܕܥܐܕܐ ܘܕܪܝܫ ܝܪܚܐ ܘܕܫܒܬܐ. * ܗܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܝܢ
18 ܗܘܝ ܛܠܠܐ ܕܥܬܝܕܢ. ܦܓܪܐ ܕܝܢ ܡܫܝܚܐ ܗܘ. * ܘܠܐ ܐܢܫ ܢܨܒܐ ܠܡܫܥܒܕܘܬܟܘܢ
ܒܡܟܝܟܘܬ ܪܥܝܢܐ ܠܫܘܥܒܕܐ ܕܡܠܐܟܐ. ܟܕ ܡܬܚܦܛ ܒܡܕܡ ܕܠܐ ܚܙܐ. ܘܡܬܚܦܚ
19 ܣܪܝܩܐܝܬ. ܘܡܬܪܘܪܒ ܒܪܥܝܢܐ ܕܒܣܪܗ. * ܘܠܐ ܐܚܝܕ ܪܫܐ. ܕܡܢܗ ܟܠܗ ܦܓܪܐ
20 ܡܬܬܪܨ ܘܡܬܩܝܡ ܒܗܕܡܐ ܘܒܫܪܝܬܐ. ܘܪܒܐ ܪܒܝܐ ܕܐܠܗܐ. * ܐܢ ܓܝܪ ܡܝܬܬܘܢ
ܥܡ ܡܫܝܚܐ ܡܢ ܐܣܛܘܟܣܘܗܝ ܕܥܠܡܐ. ܠܡܢܐ ܐܝܟ ܗܘ ܕܚܝܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܥܠܡܐ
21 22 ܡܬܕܝܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܠܐ ܬܩܪܘܒ ܘܠܐ ܬܛܥܡ ܘܠܐ ܬܓܫ. * ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܟܠܗܝܢ ܠܚܒܠܐ
ܕܒܬܚܫܚܬܐ. ܘܦܘܩܕܢܐ ܐܢܘܢ ܘܝܘܠܦܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ.

In quo abditi ſunt omnes theſauri ſapien- 3
tiæ & ſcientiæ. Hoc autem dico, ut ne- 4
mo vos ſeducat perſuaſione verborum. Et 5
ſi enim carne abſim à vobis, tamen ſpiritu
vobiſcum ſum, & gaudeo quòd videam ordinem veſtrum, & firmitatem fidei veſtræ, quæ eſt in Chriſto.

Media die Paraſceues crucifixionis. 4.
Quemadmodum igitur accepiſtis Jeſum 6
Chriſtum Dominum noſtrum, *ita* in eo ambulate, Radicibus veſtris firmatis, vobiſ- 7
ædificatis in eo, & conſtantibus in fide illa quâ didiciſtis, ut in ea abundetis cum gratiarum actione. Cavete ne quis vos ſpoliet 8
per philoſophiam & deceptionem inanem juxta doctrinam hominum, & juxta rudimenta mundi, & non juxta Chriſtum, In 9
quo inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter, Et in quo vos quoque com- 10
pleti eſtis: quoniam ipſe eſt caput omnium principatuum, & poteſtatum, Et in ipſo 11
circumciſi eſtis circumciſione ſine manibus factâ, quum exuiſtis carnem peccatorum per circumciſionem Chriſti: Et ſepulti 12
eſtis cum eo per baptiſmum, perque ipſum unà cum eo reſurrexiſtis, quòd credideritis in virtute Dei, qui excitavit eum à mortu- 13
is. Et vos, qui eratis mortui in peccatis veſtris & per præputium carnis veſtræ, unà cum eo vivificavit, & remiſit nobis omnia peccata noſtra. Et delevit mandatis ſuis 14
chirographum debitorum noſtrorum quod erat nobis contrarium, illudque ſuſtulit è medio, ac ipſum affixit cruci ſuæ. Et per 15
expoliationem corporis ſui diffamavit principatus & poteſtates, & confudit eos palàm in ſemetipſo.

Quotidiè. 5.
Nemo igitur vobis moleſtiam exhibeat in 16
cibo & potu, aut in partitionibus dierum feſtorum, aut noviluniorum, & Sabbathorum. Quæ ſunt umbræ futurorum: corpus autem 17
Chriſtus. Ne quis porrò velit per humili- 18
tatem mentis vos adſtringere ut ſerviatis cultui angelorum, dum conatur in ea quæ non vidit, & fruſtrà turgeſcit ſenſu carnis ſuæ, Nec amplectitur caput, ex quo totum 19
corpus componitur & aſſurgit per commiſſuras & membra, & excreſcit incremento Dei. Si enim mortui eſtis cum Chriſto ab 20
elementis mundi, quid quaſi vivatis in mundo judicamini? Nam ne tetigeris, neque 21
guſtaveris, neque adhæſeris, Sunt quidem 22
hæc uſûs corruptibilis, ſuntque præcepta & doctrinæ hominum:

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ዘኀቤሁ ፡ ሀሎ ፡ ኵሉ ፡ መዝገበ ፡ ጥበብ ፡ ወምክር ፡ ኅቡእ ፡፡ ፨ ወዝኒ ፡ ዘእብለክሙ ፡ ከመ ፡
4 ኢያስሕቱክሙ ፡ ከመ ፡ ኢያስሕቱክሙ ፡ በኂጣን ፡ ነገር ፡፡ ፨ ወእመሂ ፡ ኢሀለውኩ ፡ በሥጋ
5 የ ፡ ኀቤክሙ ፡ ወበመንፈስየሰ ፡ ምስሌክሙ ፡ አነ ፡ እትፌሣሕ ፡፡ ወእሬእየክሙ ፡ ግዕዘ
6 ክሙ ፡ ወጽንዐ ፡ ሃይማኖትክሙ ፡ ዘበክርስቶስ ፡፡ ፨ ወበከመ ፡ ተወከፍክምዎ ፡ ለክር
7 ስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡ እግዚእነ ፡ ቦቱ ፡ ሑሩ ፡ ፨ ወተሰረሩ ፡ ወተሐነጹ ፡ ቦቱ ፡፡ ወጽንዑ ፡
8 በሃይማኖቱ ፡ ዘበዘ ፡ ተመሀርክሙ ፡ ብዝኁ ፡ በአኰቴቱ ፡ ፨ ዑቁ ፡ ኢይኒጡክሙ ፡ በተጥ
በበ ፡ ነገር ፡ ዘይዴውሁ ፡ ለከንቱ ፡፡ በሥርዐተ ፡ ሰብእ ፡ ለስሒተ ፡ ዝንቱ ፡ ዓለም ፡ ወአ
ኮ ፡ በሕገ ፡ ክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡ ፨

Apud quem eſt omnis theſaurus ſapientiæ & conſilii abſconditus. Et hoc quod 3
dico vobis, ut non decipiant vos, ut non decipiant vos inquam in ſublimitate 4
ſermonis. Et ſi non ſum in corpore meo, apud vos tamen in ſpiritu meo vobiſ- 5
cum ſum gaudens, & videns ordinem veſtrum, & firmitatem fidei veſtræ quæ 6
in Chriſto. Et ſicut accepiſtis Chriſtum Jeſum Dominum noſtrum, ita in eo am-
bulate, Et fundamini & ædificamini in eo, & confirmamini in fide ejus: & in 7
quibus edocti eſtis, abundate cum gratiarum actione. Cavete ne decipiant
vos in ſapientia ſermonis blandientes fruſtra ſecundùm conſtitutiones homi-
num ad decipiendum hunc mundum, & non ſecundùm legem Chriſti Jeſu.

Verſio VULGATA LATINA.

3
4 In quo ſunt omnes theſauri ſapientiæ & ſcientiæ abſconditi. Hoc autem di-
5 co, ut nemo vos decipiat in ſublimitate ſermonum. Nam etſi corpore ab-
ſens ſum, ſed ſpiritu vobiſcum ſum: gaudens, & videns ordinem veſtrum,
6 & firmamentum ejus, quæ in Chriſto eſt, fidei veſtræ. Sicut ergò accepi-
7 ſtis Jeſum Chriſtum Dominum, in ipſo ambulate, Radicati, & ſuper-
ædificati in ipſo, & confirmati fide, ſicut & didiciſtis, abundantes in illo
8 in gratiarum actione. Videte ne quis vos decipiat per philoſophiam, &
inanem fallaciam, ſecundùm traditionem hominum, ſecundùm elementa mun-
9 di, & non ſecundùm Chriſtum: Quia in ipſo inhabitat omnis plenitudo
10 divinitatis corporaliter: Et eſtis in illo repleti, qui eſt caput omnis prin-
11 cipatûs, & poteſtatis: In quo & circumciſi eſtis circumciſione non manu
12 factâ in expoliatione corporis carnis, ſed in circumciſione Chriſti: Conſe-
pulti ei in baptiſmo, in quo & reſurrexiſtis per fidem operationis Dei,
13 qui ſuſcitavit illum à mortuis. Et vos, cùm mortui eſſetis in delictis, &
præputio carnis veſtræ, convivificavit cum illo, donans vobis omnia deli-
cta: Delens quod adverſùs nos erat chirographum decreti, quod erat con- 14
trarium nobis, & ipſum tulit de medio, affigens illud cruci: Et expoli- 15
ans principatus, & poteſtates, traduxit confidenter, palàm triumphans illos
in ſemetipſo. Nemo ergò vos judicet in cibo, aut in potu, aut in parte 16
diei feſti, aut neomeniæ, aut ſabbatorum: Quæ ſunt umbra futurorum: 17
corpus autem Chriſti. Nemo vos ſeducat, volens in humilitate, & religi- 18
one angelorum, quæ non vidit ambulans, fruſtrà inflatus ſenſu carnis ſuæ,
Et non tenens caput, ex quo totum corpus, per nexus & conjunctiones 19
ſubminiſtratum & conſtructum, creſcit in augmentum Dei. Si ergò mortui 20
eſtis cum Chriſto ab elementis hujus mundi: quid adhuc tanquam viventes
in mundo decernitis? Ne tetigeritis, neque guſtaveritis, neque contrecta- 21
veritis: Quæ ſunt omnia in interitum ipſo uſu, ſecundùm præcepta & do- 22
ctrinas hominum:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

3 * الذي فيه سائر كنوز الحكمة والعلم مخفاة * هذا قلته لئلا يموه عليكم احد باقوال مقنعة
4 يطغيكم بها * فانني وان كنت بجسدي غائبا . لكني بالروح معكم انا * مسرورا معاينا ترتيبكم
5 وصرامة ايمانكم بالمسيح * فكما تسلمتم اذا يسوع المسيح الرب تصرفوا فيه * متأصلين فيه
6 ومبنيين عليه * ومتحققين بالامانة كما علمتم * مفضلين في هذا الشكر * تم *
7
* قراءة السبت الثاني والعشرين بعد العنصرة * ولعيد القديس النبيل ابينا باسيليوس *

8 * احذروا الا يكون عندكم من يعريكم ويسلبكم بالفلسفة والطغيان الباطل الملائم
9 تقليد الناس * المختص باستقصات العالم * لا المختص بالمسيح * فان فيه سكن كل كمال اللاهوت
10 متجسدا * فكونوا متكملين به * الذي هو راس كل رياسة وسلطان * الذي به ختنتم
11
12 ختانة لا معمولة بيد * في التعري من جسد خطايا البشر في ختانة المسيح * اذ قد دفنتم
معه في المعمودية وقمتم معه بتصديق فعل الله الذي اقامه من الموتى * تم *
* قراءة الاثنين من الجمعة الثانية وعشرين *
13 وانتم كنتم موتى بالهفوات وبغلفة
14 بشريتكم * فاحياكم الله معه * سامحا لنا بجميع هفواتنا * اذ محا الصك المكتوب علينا بمعتقدات
15 الذي كان ضدنا . واقتلعه من الوسط وسمره في الصليب * ولما عرى ذوي الرياسات
16 والسلطات شهرهم تجاهرا وفضحهم به * فلا يدينكم احد اذا في ماكول او مشروب * او
17 لانكم ما تحفلون بحظ عيد * او بغرة الشهر * او بالسبوت * هذه التي كانت اظلة للعتيدات *
18 وجسد المسيح * لا يدينكم على مشاركته احد * مريدا بحجة التواضع وديانة الملائكة * ان
19 يغوص في الاشياء التي ما شاهدها * منتفخا من قبل عقل بشريته باطلا * ولا يمسك الراس
الذي منه الجسم كله بالات اللمس وبالاعصاب الرابطة * اذ هو مستمد منه الدرور ومنتظم فيه *
ينمي النماء الملائم لله * * قراءة الثلثا من الجمعة الثانية والعشرين *
20 * ان كنتم قد متم مع المسيح من استقصات العالم * فلم كانكم احياء في العالم * تم *
21 تعتقدون معتقداته * لا تلمس * لا تذق * لا تدن * من الاشياء التي تؤول كلها الى الفساد في
22 استعمالها * المختصة بوصايا الناس وتعليمهم *

In quo ſunt omnes theſauri ſapientiæ & ſcientiæ abſconditi. Hoc dixi, nequis vobis imponat ſermonibus perſuaſoriis quibus decipiat vos. Nam etſi carne meâ ſim abſens, tamen ſpiritu vobiſcum ſum, gaudens, cernens ordinem veſtrum, & generoſitatem veſtræ in Chriſtum fidei. Sicut igitur accepiſtis Jeſum Chriſtum Dominum, ita vos gerite in ipſo: In eo radicati, & ſuper ipſum obfirmati, ac certi in fide, quemadmodum edocti eſtis, excellentes in hujuſmodi gratiarum actione. Finis. 3 4 5 6 7

Lectio Sabbathi vigeſimi ſecundi poſt Pentecoſten. Et pro die feſto Sancti celeberrimi Patris noſtri Baſilii.

Cavete ne ſit apud vos qui ſpoliet ac deprædetur vos per philoſophiam & inanem deceptionem, monimentis hominum conſonam, elementis mundi congruentem, non Chriſto conformem. Nam in eo inhabitavit tota perfectio Deitatis corporaliter. Quarè perfecti eſtote in eo, qui eſt caput omnis principatus ac poteſtatis: Per quem circuncisi eſtis circuncisione non manu factâ, per expoliationem corporis peccatorum carnis in circuncisione Chriſti: Quandoquidem ſepulti eſtis cum eo per baptiſmum, & ſurrexiſtis cum eo per fidem efficacitatis Dei qui ſuſcitavit eum à mortuis. Hucuſque. 8 9 10 11 12

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis vigeſimæ ſecundæ.

*Vos enim eratis mortui in delictis, & in præputio carnis veſtræ: at vivificavit vos Deus cum eo, condonans nobis cuncta delicta noſtra: Delens chirographum adverſum nos ſcriptum per dogmata, quod erat contrarium: illudque è medio ſublatum, clavis affixit cruci: Spoliatóſque principatuum ac poteſtatum poſſeſſores publicè expoſuit, eóſque per illam diffamavit. Nequis igitur vos damnet ob cibum aut potum, aut eo quòd non conveniatis in ſortem feſti, aut in plenilunio menſtruo, aut in Sabbathis: Iis in*quam, *quæ erant umbræ futurorum. Ob communionem autem corporis Chriſti Nemo vos damnet, volens prætextu humilitatis & religionis angelorum, in res penetrare quas non vidit, fruſtrà ſuperbiens ob judicium carnis ſuæ: Neque tenens caput, ex quo totum corpus per inſtrumenta tactus, perque nervos connectentes (derivante ex eo influentiâ, et in ipſum* corpus *ordine diſtributâ) augeſcit augmento quod competit Deo.* 13 14 15 16 17 18 19

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis vigeſimæ ſecundæ.

Si mortui jam eſtis cum Chriſto ab elementis mundi, cur igitur ac ſi viveretis in mundo, Hucuſque, *dogmata ipſius tenetis? Ne tetigeris, ne guſtaveris, ne acceſſeris. Ad res quæ redeunt omnes ad corruptionem dum utimur eis, conſentaneas mandatis doctrinæque hominum:* 20 21 22

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

9 እስመ ፡ ላዕሌሁ ፡ ኀደረ ፡ ኵሉ ፡ ፍጹም ፡ መለኮቱ ፡ በሥጋ ፡ ሰብእ ፨
10 ወኮነ ፡ ፍጹማነ ፡ ቦቱ ፡፡ ጊ እስመ ፡ ውእቱ ፡ ርእሱ ፡ ለኵሉ ፡ መኰንን ፡፡ ወለኵሉ ፡ መ
11 ንግሥት ፨ ዘቦቱ ፡ ተገዘርክሙ ፡ ግዝረተ ፡ ዘኢኮነ ፡ በእድ ፡ ሰብእ ፡ ወበስልበተ ፡ ነፍ
12 ስተ ፡ ሥጋነ ፡ በግዝረተ ፡ ክርስቶስ ፨ ተቀበርነ ፡ ምስሌሁ ፡ በጥምቀቱ ፡፡ ወተንሣእነ ፡
13 ምስሌሁ ፡ በረድኤተ ፡ ሃይማኖተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘአንሥኦ ፡ እምውታን ፨ ወአንት
ሙሂ ፡ ምውታን ፡ አንትሙ ፡ በኀጢአትክሙ ፡ ወበቍልፈተ ፡ ነፍስትክሙ ፡ ወአሕየወክሙ ፡
14 ምስሌሁ ፡ ወጸገወክሙ ፡ ኵሎ ፡ ኀጢአትክሙ ፡፡ ፨ ወደምሰሰ ፡ ለነ ፡ መጽሐፈ ፡ ዕዳነ ፡
15 በሥርዐቱ ፡ እምዕድውነ ፡ ወአእተቶ ፡ እምነ ፡ ማእከሌነ ፡ ወቀነዎ ፡ በመስቀሉ ፡፡ ፨ ወሰ
ለበሙ ፡ ለቀደምት ፡ ወለመኳንንት ፡፡ ፫ ወአርአየ ፡ ክሡተ ፡ ወተዋለጦሙ ፡ ቦቱ ፨
16 ዑቁ ፡ እንካ ፡ አልቦ ፡ ዘይግእዝክሙ ፡ እንከ ፡ ወኢበመብልዕ ፡ ወኢበመስቴ ፡ ወኢባመክፈል
17 ትክሙ ፡ ወኢበበዓልክሙ ፡ ወኢበአሠሩርትክሙ ፡ ወኢበሰናብት ፨ እስመ ፡ ዝንቱ ፡ ው
18 እቱ ፡ ጽላሎተ ፡ ዘይመጽእ ፡፡ ፨ ወአልቦ ፡ ዘያስተአብድክሙ ፡ በእንተ ፡ ሥጋሁ ፡ ለክርስ
ቶስ ፡ ፈቂዶ ፡ በተያውሆ ፡ ለሕርመተ ፡ መላእክት ፡፡ ከመ ፡ ይትናስይ ፡ ርእሶ ፡ ወእመሂ ፡ ን
19 ፋኅ ፡ ሥጋ ፡ ልቡ ፨ ወኢያጸንዕ ፡ ርእሶ ፡ ዘቦቱ ፡ የኀድር ፡ ኵሉ ፡ ሥጋ ፡፡ ወይትዋደ
ድ ፡ ኵሉ ፡ መሌሊት ፡ ወይልህቅ ፡ ወይጸንዕ ፡ ወይበዝኅ ፡ ወይመልእ ፡ በእግዚአብሔ
20 ር ፨ ወእመ ፡ ሞትክሙ ፡ ምስለ ፡ ክርስቶስ ፡ እምንብረተዝ ፡ ዓለም ፡ በእፎ ፡ ካዕበ ፡
21 ከመዝ ፡ ሕያዋን ፡ ውስተ ፡ ዓለም ፡ ትገብሩ ፨ ወኢትግስስ ፡ ወኢትልክፍ ፡ ወኢትጥዐ
22 ሙ ፨ ዘንተ ፡ ለሙስና ፡ በከመ ፡ ትእዛዘ ፡ ሰብእ ፨

Quia ſuper eum habitat omnis perfectio Deitatis ſuæ in corpore hominis: 9
Et ſumus perfecti in ipſo, quia ipſe eſt caput omnis imperii, & omnis re- 10
gni: In quo circumciſi eſtis circumciſione, quæ non facta fuit per manum 11
hominis, ſed per expoliationem corporis carnis noſtræ, in circumciſione Chriſti:
Sepulti fuimus cum eo in baptiſmo ſuo, & ſuſcitati fuimus cum eo, per 12
auxilium fidei Dei, qui ſuſcitavit eum à mortuis. Et vos mortui fuiſtis 13
in peccatis veſtris, & in præputio corporum veſtrorum, & vivificavit vos
cum eo, & condonavit vobis omnia peccata veſtra. Et delevit pro nobis ſcri- 14
pturam debiti noſtri in decreto quod erat *contra nos, & ſuſtulit eam è medio*
noſtrûm, & affixit eam in cruce ejus: Et expoliavit principes, & poteſtates, 15
& monſtravit palàm, & pudefecit illos in eo. Cavete igitur ut nemo ſit qui ju- 16
dicet vos ampliùs, neque in cibo, neque in potû, neque in portione veſtra, neque
in feſto veſtro, neque in noviluniis veſtris, neque in ſabbathis: Quia hæc 17
ſunt umbra futuri. Et nemo inſipientes vos reputet propter corpus Chriſti, volens 18
in blanditiis religionis angelorum, ut pulchrum ſit caput ejus, aut inflatus carne
cordis ejus: Et non firmat caput ſuum, in quo requieſcit totum corpus, & funda- 19
tur quodque membrum, & creſcit, & confirmatur, et abundat, & impletur
per Deum. Et ſi mortui fuiſtis cum Chriſto à negotio hujus mundi, quomodò ite- 20
rùm ut vivi in mundo, operamini? Neque tetigeris, neque palpaveris, neque 21
guſtaveris: Hoc in interitum ſecundùm præceptum hominum: 22

Quæ ſunt rationem quidem habentia ſapientiæ in *voluntario cultu*, & *ſubmiſſione animi*, &
23 Ἅτινά ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκείᾳ, ϗ ταπεινοφροσύνῃ, ϗ
ſubductione corporis, non in honore aliquo ad *expletionem* carnis.
ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

CAP. III. γʹ.

Si igitur conſurrexiſtis Chriſto, quæ ſurſum quærite, ubi Chriſtus eſt in dextera Dei
1 ΕΙ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ
ſedens: Quæ ſurſum ſapite, non quæ ſuper terram. Mortui eſtis enim, & vita veſtra
2 3 καθήμενος· Τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἀπεθάνετε γὰρ, ϗ ἡ ζωὴ ὑμῶν
eſt abſcondita cum Chriſto in Deo. Cùm Chriſtus apparuerit, vita *noſtra*,
4 κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ. Ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ ἡμῶν, Θʹ
tunc & vos cum ipſo apparebitis in gloria. Mortificate ergò membra
5 τότε ϗ (α) ὑμεῖς σὺν αὐτῷ φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ. Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη
veſtra quæ ſuper terrâm, fornicationem, immunditiam, *mollitiem*, concupiſcentiam
ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν Ιʹ
malam, & avaritiam, quæ eſt *idololatria*: Propter quæ venit
6 κακὴν, ϗ τὴν πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία· Δι' ἃ ἔρχεται
ira Dei ſuper filios incredulitatis. In quibus & vos ambulâ-
7 ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας· Ἐν οἷς ϗ ὑμεῖς περιεπατή-
ſtis aliquando, cùm viveretis in illis. Nunc autem deponite & vos
8 σατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν (β) αὐτοῖς. Νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε ϗ ὑμεῖς
omnia, iram, *excandeſcentiam*, malitiam, blaſphemiam, *turpiloquium*, ex
τὰ πάντα, ὀργὴν, θυμὸν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν, ἐκ
ore veſtro. *Ne mentimini* in invicèm, expoliantes veterem
9 τοῦ στόματος ὑμῶν. Μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν
hominem cum actibus ſuis: Et *induti* novum eum re-
10 ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ· Καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνα-
novatum in agnitionem ſecundùm imaginem ejus qui creavit illum. Ubi
11 καινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν. Ὅπου

non eſt *Græcus* & Judæus, circumciſio & præputium: Barbarus, Scytha: ſervus,
οὐκ ἔνι Ἕλλην ϗ Ἰουδαῖος, περιτομὴ ϗ ἀκροβυστία· Βάρβαρος, Σκύθης· δοῦλος,
liber: ſed omnia & in omnibus, Chriſtus. Induite ergò, ſicut electi
(γ) ἐλεύθερος· ἀλλὰ τὰ πάντα ϗ ἐν πᾶσι, Χριστός. Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ 12
Dei, ſancti, & dilecti, viſcera *miſerationum*, benignitatem,
(δ) τοῦ Θεοῦ, ἅγιοι, ϗ ἠγαπημένοι, σπλάγχνα (ε) οἰκτιρμῶν, χρηστότητα,
humilitatem, modeſtiam, *longanimitatem*: Supportantes *alii alios*, & condonantes
ταπεινοφροσύνην (ζ) πρᾳότητα, μακροθυμίαν· Ἀνεχόμενοι ἀλλήλων, ϗ χαριζόμενοι 13
vobiſmetipſis, ſi quis adverſùs aliquem habet querelam: ſicut & *Chriſtus* condo-
ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρός τινα ἔχῃ μομφήν· καθὼς ϗ (η) ὁ Χριστὸς ἐχαρί-
navit *vobis*, ita & vos. Super omnia autem hæc, charitatem, quæ eſt
Θʹ σατο ὑμῖν, (θ) οὕτω ϗ ὑμεῖς. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, (ι) ἥτις ἐστὶ 14
vinculum perfectionis: Et pax *Dei ſuperet* in cordibus
σύνδεσμος τῆς τελειότητος· Καὶ ἡ εἰρήνη (κ) τοῦ Θεοῦ βραβευέτω ἐν ταῖς καρδίαις 15
veſtris: in *quam* & vocati eſtis in vno corpore, & grati eſtote. Verbum
Ιʹ ὑμῶν· εἰς ἣν ϗ ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι, ϗ εὐχάριστοι γίνεσθε. Ὁ λόγος 16
Chriſti *inhabitet* in vobis abundanter, in omni ſapientia, docentes & commo-
(λ) τοῦ Χριστοῦ ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ, διδάσκοντες ϗ νουθε-
nentes voſmetipſos, pſalmis, & hymnis, & canticis ſpiritualibus, in gratia cantantes
τοῦντες ἑαυτοὺς, (μ) ψαλμοῖς, ϗ ὕμνοις, ϗ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν χάριτι ᾄδοντες
in *corde veſtro Domino*. Et omne quodcunque facitis in verbo aut in opere,
(ν) ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ. Καὶ πᾶν ὅ, τι ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, 17
omnia in nomine Domini Jeſu, gratias agentes Deo, & patri per ipſum.
πάντα ἐν ὀνόματι (ξ) Κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ (ο) Θεῷ ϗ πατρὶ δι' αὐτοῦ.
Mulieres, ſubditæ eſtote propriis viris, ſicut *convenit*, in Domino. Viri,
Αἱ γυναῖκες, ὑποτάσσεσθε (π) τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν, ἐν Κυρίῳ. Οἱ ἄνδρες, 18
diligite uxores, & *ne amarulenti ſitis* ad illas. Filii, obedite 19
ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, ϗ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς. Τὰ τέκνα, ὑπακούετε 20
parentibus per omnia: hoc enim eſt *beneplacitum* Domino.
τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα· τοῦτο (ρ) γάρ ἐστιν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ.

Κεφ. γʹ. MS A. (α) ὑμεῖς φανερωθήσεσθαι ἐν (β) τούτοις. (γ) ϗ ἐλεύθερος· ἀλλὰ πάντα (δ) Θεοῦ, (ε) οἰκτιρμοῦ, (ζ) πραΰτητα, (η) ὁ Κύριος ἐχαρίσατο (θ) οὕτως (ι) ὅ ἐστιν (κ) τοῦ Χριστοῦ βραβευέτω (λ) τοῦ Θεοῦ (μ) ψαλμοῖς, ὕμνοις (ν) ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τῷ Θεῷ. (ξ) Ἰησοῦ Χριστοῦ, (ο) Θεῷ πατρὶ (π) τοῖς ἀνδράσιν, (ρ) γὰρ εὐάρεστόν ἐστιν ἐν Κυρίῳ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 * ܘܡܬܚܙܝܢ ܕܐܝܬ ܒܗܘܢ ܡܠܬܐ ܕܚܟܡܬܐ. ܒܐܣܟܡܐ ܕܡܟܝܟܘܬܐ ܘܕܕܚܠܬ ܐܠܗܐ ܘܕܠܐ
ܚܝܣܝܢ ܥܠ ܦܓܪܐ. ܠܐ ܒܡܕܡ ܕܡܝܩܪ. ܐܠܐ ܒܗܠܝܢ ܕܣܘܢܩܢܐ ܐܢܘܢ ܕܒܣܪܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܓ *

* ܕܐܪܒܥܐ ܒܫܒܐ ܕܢܝܚܬܐ * ܘ *

1 * ܐܢ ܗܘܝܠ ܩܡܬܘܢ ܥܡ ܡܫܝܚܐ. ܕܠܥܠ ܒܥܘ. ܐܬܪ ܕܡܫܝܚܐ ܝܬܒ ܥܠ ܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ.
2 3 * ܕܠܥܠ ܐܬܪܥܘ ܘܠܐ ܕܒܐܪܥܐ. * ܡܝܬܬܘܢ ܠܟܘܢ ܓܝܪ. ܘܚܝܝܟܘܢ ܟܣܝܢ ܥܡ ܡܫܝܚܐ
4 ܒܐܠܗܐ. * ܘܡܐ ܕܐܬܓܠܝ ܡܫܝܚܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܚܝܝܢ. ܗܝܕܝܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܬܬܓܠܘܢ ܥܡܗ
5 ܒܫܘܒܚܐ. * ܐܡܝܬܘ ܗܟܝܠ ܗܕܡܝܟܘܢ ܕܒܐܪܥܐ. ܙܢܝܘܬܐ ܘܛܢܦܘܬܐ ܘܚܫܐ ܘܪܓܬܐ
6 ܒܝܫܬܐ. ܘܥܠܘܒܘܬܐ ܕܗܝ ܗܝ ܕܚܠܬ ܦܬܟܪܐ. * ܡܛܠ ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܐܬܐ ܪܘܓܙܗ ܕܐܠܗܐ
7 ܥܠ ܒܢܝ̈ܐ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܢܘܬܐ. * ܒܗܠܝܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܗܠܟܬܘܢ ܡܢ ܩܕܝܡ. ܟܕ
8 ܡܬܗܦܟܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܒܗܝܢ. * ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܪܚܩܘ ܡܢܟܘܢ ܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ. ܪܘܓܙܐ
9 ܘܚܡܬܐ. ܘܒܝܫܘܬܐ ܘܓܘܕܦܐ. ܘܡܡܠܠܐ ܨܐܢܐ. * ܘܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܕܓܠܝܢ ܚܕ ܒܚܕ. ܐܠܐ ܐܫܠܚܘܗܝ
10 ܠܒܪܢܫܐ ܥܬܝܩܐ ܥܡ ܟܠܗܘܢ ܣܘܥܪܢܘܗܝ. * ܘܠܒܫܘ ܚܕܬܐ ܕܡܬܚܕܬ ܒܝܕܥܬܐ ܒܕܡܘܬܐ
11 ܕܒܪܘܝܗ. * ܐܝܟܐ ܕܠܝܬ ܝܗܘܕܝܐ ܘܐܪܡܝܐ. ܘܠܐ ܓܙܘܪܬܐ ܘܥܘܪܠܘܬܐ. ܘܠܐ ܝܘܢܝܐ ܘܒܪܒܪܝܐ. ܘܠܐ ܥܒܕܐ
12 ܘܒܪ ܚܐܪܐ. ܐܠܐ ܟܠ ܘܒܟܠܢܫ ܡܫܝܚܐ ܗܘ. * ܠܒܫܘ ܗܟܝܠ ܐܝܟ ܓܒܝܐ ܕܐܠܗܐ ܩܕܝܫܐ
ܘܡܚܒܒܐ. ܪܚܡܐ ܘܪܚܡܢܘܬܐ ܘܒܣܝܡܘܬܐ. ܘܡܟܝܟܘܬ ܪܥܝܢܐ. ܘܢܝܚܘܬܐ ܘܢܓܝܪܘܬ ܪܘܚܐ.
13 * ܘܗܘܝܬܘܢ ܡܣܝܒܪܝܢ ܚܕ ܠܚܕ. ܘܡܫܒܩܝܢ ܚܕ ܠܚܕ. ܘܐܢ ܐܝܬ ܠܐܢܫ ܥܠ ܚܒܪܗ ܪܘܥܡܐ.
14 ܐܝܟܢܐ ܕܡܫܝܚܐ ܫܒܩ ܠܟܘܢ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܫܒܘܩܘ. * ܘܥܡ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ
15 ܚܘܒܐ ܕܗܘܝܘ ܐܣܪܐ ܕܓܡܝܪܘܬܐ. * ܘܫܝܢܗ ܕܡܫܝܚܐ ܬܕܒܪ ܠܒܘܬܟܘܢ. ܕܠܗ ܐܬܩܪܝܬܘܢ
16 ܒܚܕ ܦܓܪ. ܘܗܘܝܬܘܢ ܡܘܕܝܢ ܠܡܫܝܚܐ. * ܕܡܠܬܗ ܬܥܡܪ ܒܟܘܢ ܥܬܝܪܐܝܬ ܒܟܠ
ܚܟܡܐ. ܘܗܘܝܬܘܢ ܡܠܦܝܢ ܘܪܕܝܢ ܢܦܫܟܘܢ. ܒܡܙܡܘܪܐ ܘܒܬܫܒܘܚܬܐ ܘܒܙܡܝܪܬܐ ܕܪܘܚܐ.
17 ܘܒܛܝܒܘܬܐ ܗܘܝܬܘܢ ܙܡܪܝܢ ܒܠܒܘܬܟܘܢ ܠܐܠܗܐ. * ܘܟܠ ܡܕܡ ܕܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܡܠܬܐ
ܘܒܥܒܕܐ. ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܒܕܘ. ܘܗܘܝܬܘܢ ܡܘܕܝܢ ܒܐܝܕܗ
ܠܐܠܗܐ ܐܒܐ. * ܕܟܠܝܘܡ * ܙ *
18 * ܢܫܐ ܐܫܬܥܒܕܝܢ ܠܒܥܠܝܟܝܢ
19 ܐܝܟ ܕܙܕܩ ܒܡܫܝܚܐ. * ܓܒܪܐ ܐܚܒܘ ܢܫܝܟܘܢ. ܘܠܐ ܬܗܘܘܢ ܡܡܪܪܝܢ ܥܠܝܗܝܢ.
20 * ܒܢܝܐ ܐܫܬܡܥܘ ܠܐܒܗܝܟܘܢ ܒܟܠܡܕܡ. ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܫܦܝܪ ܩܕܡ ܡܪܢ.

Et videntur habere rationem ſapientiæ in ſpecie humilitatis & timoris Dei: neque parcunt corpori, non in eo quod honeſtum eſt, ſed in iis quæ uſui ſunt carni. 23

CAP. III.

Feriâ quartâ requiei. 6.

SI ergò reſurrexiſtis unà cum Chriſto, quæ 1 ſunt supernè quærite, ubi Chriſtus ſedet ad dexteram Dei: Quæ ſuperna ſunt medi- 2 tamini, & non quæ in terra. Mortui enim 3 eſtis, & vita veſtra abſcondita eſt cum Chriſto in Deo. Quum autem Chriſtus manife- 4 ſtatus fuerit, qui quidem eſt vita noſtra, tunc & vos manifeſtabimini cum eo in gloria. Mortificate igitur membra veſtra terreſtria, 5 ſcortationem, immunditiam, & perturbationes, & concupiſcentiam malam, & avaritiam, quæ eſt reverentia idolorum. Pro- 6 pter talia enim venit ira Dei in filios inobedientiæ. In his etiam vos quondam ambu- 7 lâſtis, quum in iiſdem verſabamini. Nunc 8 autem deponite à vobis hæc omnia, iram, excandeſcentiam, malitiam, blaſphemiam, ſermonem impurum. Et ne mentiamini 9 alius in alium, ſed exuite hominem veterem cum omnibus moribus ejus: Et induite 10 novum qui renovatur per cognitionem, in ſimilitudinem conditoris ſui. Ubi non eſt 11 Judæus & Gentilis, neque circumciſio & præputium, neque Græcus & Barbarus, neque ſervus & ingenuus: ſed omnia & in omnibus eſt Chriſtus. Induite igitur tan- 12 quam electi Dei, ſancti, & dilecti, miſerationes, & clementiam, & lenitatem, & humilitatem mentis, & tranquillitatem, ac longanimitatem. Et ſufferte alius alium, & con- 13 donate vobis mutuó: quòd ſi quis habeat querelam adverſùs proximum ſuum, quemadmodum Chriſtus condonavit vobis, ſic & vos condonate. Et cum his omnibus cha- 14 ritas, quæ eſt vinculum perfectionis. Et 15 pax Chriſti gubernet corda veſtra, ad quam vocati eſtis in uno corpore. Et gratias agite Chriſto, Ut ſermo ipſius inhabitet in 16 vobis opulenter cum omni ſapientia. Et docete ac erudite voſmetipſos pſalmis, & hymnis, & canticis ſpiritualibus; & cum gratia pſallite in cordibus veſtris Deo. Et 17 quicquid agitis ſermone & opere, in nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti agite, & gratiam habete per eum Deo Patri.

Quotidiè. 7.

Uxores, ſubditæ eſtote maritis veſtris, ut 18 æquum eſt in Chriſto. Viri, diligite uxo- 19 res veſtras, & ne ſitis amarulenti adverſùs illas. Filii, obedite parentibus veſtris per 20 omnia, ſic enim placet coram Domino noſtro.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 ዘያመስልዎ ፡ ጥበበ ። ፫ ወእመሰ ፡ ተንሣእክሙ ፡
1 ምስለ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘላዕሉ ፡ ኅሥሡ ፡ ኀበ ፡ ሀሎ ፡ ክርስቶስ ፡ በየማነ ፡ እግዚአብሔር ፡
2 ይነብር ። ዘላዕሉ ፡ ሐልዩ ፡ ወአኮ ፡ ዘምድር ።

Quod reputant ſapientiam. 23

CAP. III.

ET ſi reſurrexiſtis cum Chriſto, ſuperna quærite, ubi eſt Chriſtus in dextra Dei 1 *ſedens: Superna curate, & non terreſtria.* 2

Verſio VULGATA LATINA.

23 Quæ ſunt rationem quidem habentia ſapientiæ in ſuperſtitione, & humilitate, & non ad parcendum corpori, non in honore aliquo ad ſaturitatem carnis.

CAP. III.

1 Igitur, ſi conſurrexiſtis cum Chriſto, quæ ſurſùm ſunt quærite, ubi Chriſtus eſt in
2 dextera Dei ſedens: Quæ ſurſùm ſunt ſapite, non quæ ſuper terram. Mortui
3 enim eſtis, & vita veſtra eſt abſcondita cum Chriſto in Deo. Cùm Chriſtus ap-
4 paruerit, vita veſtra; tunc & vos apparebitis cum ipſo in gloria. Mortificate ergò
5 membra veſtra, quæ ſunt ſuper terram; fornicationem, immunditiam, libidinem,
6 concupiſcentiam malam, & avaritiam, quæ eſt ſimulacrorum ſervitus: Propter
7 quæ venit ira Dei ſuper filios incredulitatis: In quibus & vos ambulâſtis ali-
8 quando, cùm viveretis in illis. Nunc autem deponite & vos omnia; iram, indi-
9 gnationem, malitiam, blaſphemiam, turpem ſermonem de ore veſtro. Nolite
10 mentiri invicèm, expoliantes vos veterem hominem cum actibus ſuis, Et indu-
entes novum, eum qui renovatur in agnitionem, ſecundùm imaginem ejus qui crea-
vit illum. Ubi non eſt Gentilis, & Judæus, circumciſio, & præputium, Barbarus, 11
& Scytha, ſervus, & liber: ſed omnia, & in omnibus Chriſtus. Induite vos er- 12
gò ſicut electi Dei, ſancti, & dilecti, viſcera miſericordiæ, benignitatem, humilita-
tem, modeſtiam, patientiam: Supportantes invicèm, & donantes vobiſmetipſis, 13
ſi quis adverſùs aliquem habet querelam: ſicut & Dominus donavit vobis, ita &
vos. Super omnia autem hæc, charitatem habete, quod eſt vinculum perfectio- 14
nis: Et pax Chriſti exultet in cordibus veſtris, in qua & vocati eſtis in uno cor- 15
pore: & grati eſtote. Verbum Chriſti habitet in vobis abundanter, in omni ſa- 16
pientia, docentes, & commonentes voſmetipſos, pſalmis, hymnis, & canticis ſpiri-
tualibus, in gratia cantantes in cordibus veſtris Deo. Omne quodcunque facitis 17
in verbo aut in opere, omnia in nomine Domini Jeſu Chriſti, gratias agentes Deo
& Patri per ipſum. Mulieres, ſubditæ eſtote viris, ſicut oportet, in Domino. 18
Viri, diligite uxores veſtras, & nolite amari eſſe ad illas. Filii, obedite parenti- 19
bus per omnia: hoc enim placitum eſt in Domino. 20

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* التي فيها كلام حكمة في ايثار التعبد والتواضع وتجنب الاشفاق على الجسد · لا في اكرام ما 23
للباري عن ملي الجسد * · الفصل الثالث · * وان كنتم اذا قمتم مع المسيح فاطلبوا 1
التي في العلى · حيث هو المسيح في يمين الله جالسا * في التي في العلى تفطنوا · لا في التي في 2
الارض * لانكم قد متم وحياتكم قد احتجبت مع المسيح في الله · تم · * الاحد التاسع والعشرون 3
بعد العنصرة · ويقرا ايضا للاحد المعروف بالابروباطورا · * فاذا ظهر المسيح حياتنا · فحينئذ 4
ستظهرون وانتم معه بتشريف * فاميتوا اذا اعضاءكم التي على الارض · الزنا · النجاسة · 5
الالم · الشهوة الردية · الشر · الاستغنام الذي هو عبادة الاصنام * هذه التي من اجلها يوافي 6
سخط الله على اولاد المعصية * التي قد كنتم انتم تتصرفون فيها وقتا ما · حين كنتم فيها · 7
* فاطرحوا انتم الآن هذه كلها · الغيظ · الغضب · الرذيلة · الافتراء · الكلام القبيح · واقصوها 8
من افواهكم * لا تكذبوا بعضكم بعضا · انزعوا الانسان العتيق مع اعماله * والبسوا 9 10
الجديد المتجدد كصورة من براه لمعرفته * حيث ليس يوناني · ولا يهودي · ختانة وغلفة · 11
عجمي وكردي · عبد وحر · لكن المسيح على الكل وفي الكل · * قراءة الاحد الثلثين بعد
العنصرة · * البسوا اذا ايها القديسون والمحبوبون كما يليق بمختاري الله · حنوا 12
تراءفا · خيرية · تواضعا · وداعة · تمهلا · * محتملين بعضكم بعضا وسامحين لهم · ان كان 13
لاحدكم لدى الآخر لوما · كما سامح المسيح لكم · كذلك وانتم اسمحوا * ومع هذه كلها · البسوا 14
المحبة التي هي رباط الكمال * وسلامة الله فلتتوسط في قلوبكم · التي دعيتم اليها بجسد واحد · 15
وكونوا شاكرين * وليسكن فيكم قول الله بغزارة بكافة الحكمة · اذ تعلمون انفسكم * وتعظونها 16
بالمزامير والتسابيح والترتيلات الروحانية · مترنمين للرب في قلوبكم · تم · * قراءة الاربعاء
من الجمعة الثانية والعشرين · * وكل ما تعملونه بقول او بفعل كلها باسم الرب يسوع 17
اعملوها · شاكرين به لاله الاب * ايها النساء اخضعن للرجال بمخافة الرب كما يجب · 18
* ايها الرجال حبوا نساءكم · ولا تكونوا لديهن ممررين * ايها الاولاد اطيعوا والديكم 19 20
في كل امر فان هذا مرضيا للرب ·

In quibus eſt ſermo ſapientiæ per voluntariam ſubmiſſionem, & humilitatem, atque neglectum parcendi copori, non per honorem aliquem creatori exhibitum *pro expletione carnis.* 23

CAP. III.

Itaque ſi ſurrexiſtis cum Chriſto, quærite quæ ſunt in ſublimi, ubi eſt Chriſtus in dextera Dei ſedens: 1 *Quæ in ſublimi ſunt conſiderate, non quæ in terra.* 2 *Nam mortui jam eſtis, & vita veſtra jam abſcondita eſt cum Chriſto in Deo.* 3 Finis.

Dominicâ vigeſimâ nonâ poſt Pentecoſten. Legitur quoque pro Dominica quæ nuncupatur Probatica.

Quare quum apparuerit Chriſtus vita noſtra, tunc apparebitis & vos cum eo in gloria. 4 *Mortificate igitur membra veſtra quæ ſunt ſuper terram, fornicationem, impuritatem, paſſionem, cupiditatem pravam, aviditatem, inhiationem opum, quæ eſt idolorum cultus:* 5 *Propter quæ venit indignatio Dei ſuper filios contumaces.* 6 *In quibus vos verſabamini quondam, quum in iis eſſetis.* 7 *At nunc abjicite vos hæc omnia, iram, excandeſcentiam, abominationem, maledicentiam, ſermonem turpem, eáque procul pellite ab oribus veſtris.* 8 *Ne mendacio arguatis alii alios: exuite veterem hominem cum factis ipſius:* 9 *Et induite novum, renovatum juxta imaginem ejus qui condidit illum ad agnitionem ſui.* 10 *Ubi non eſt Græcus, neque Judæus, circumciſio, & præputium, Perſa, & Scytha, ſervus, ac liber: ſed Chriſtus ſuper omnia & in omnibus.* 11

Lectio Dominicæ trigeſimæ poſt Pentecoſten.

Induite igitur O Sancti & dilecti, ut decet electos Dei, benignitatem, miſerationem, bonitatem, humilitatem, manſuetudinem, longanimitatem: 12 *Tolerantes alii alios, eiſque condonantes, ſiquis veſtrûm habuerit adverſùs alium querelam, ſicut condonavit Chriſtus vobis, ſic & vos condonate.* 13 *Et cum his omnibus induimini charitate quæ eſt vinculum perfectionis.* 14 *Et pax Dei centrum occupet in cordibus veſtris, ad quam vocati eſtis in uno corpore: & eſtote gratias agentes.* 15 *Habitétque in vobis ſermo Dei affluenter, omni cum ſapientia, docentes & commonentes voſipſos pſalmis, hymnis, & canticis ſpiritualibus, canentes in cordibus veſtris Domino.* 16 Finis.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis vigeſimæ ſecundæ.

Et quicquid egeritis dicto aut facto, omnia in nomine Domini Jeſu facite, gratias agentes per eum Deo Patri. 17 *O uxores, ſubditæ eſtote viris cum timore Domini, ut oportet.* 18 *O viri, diligite uxores veſtras, & ne ſitis erga eas intractabiles.* 19 *O liberi, obedite genitoribus veſtris in omni re: hoc enim gratum eſt Domino.* 20

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 እስመ ፡ ሞትክሙ ፡ ወኅብአት ፡ ሕይወትክሙ ፡ ኀበ ፡ ክርስቶስ ፡ በእግዚአብሔር ፡፡ =፡
4 እስመ ፡ መጽአ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘይትዐወቅ ፡ ሕይወትክሙ ፡ ይእተ ፡ አሚረ ፡ ተስተርእዩ ፡ ም
5 ስሌሁ ፡ በስብሐት ፡፡ =፡ አሙትዋ ፡ ለነፍስትክሙ ፡ ቢደበ ፡ ምድር ፡ እምዝሙት ፡ ወርኩ
6 ስ ፡ ወመንሱት ፡ ወፍትወት ፡ እኪት ፡ ወትእግልት ፡ ወጣዖት ፡፡ =፡ ዘበእንቲአሁ ፡ ይመጽ
7 እ ፡ መቅሠፍተ ፡ እግዚአብሔር ፡ =፡ ዘቦቱ ፡ ሖርክሙ ፡ አንትሙሂ ፡ ትካት ፡ አመ ፡ አሐዩ
8 ውክሙ ፡ በገዘንቱ ፡ =፡ ወይእዚኒ ፡ ኅድግዋ ፡ ለመዓት ፡ ወለቍጥዓ ፡ እኩይ ፡ ወፀርፋት ፡
9 ነገረ ፡፡ ኃፍረት ፡ ኢይፃእ ፡ እምአፉክሙ ፡ =፡ ኢትሐስዉ ፡ ቢጸክሙ ፡ ኅድግዎ ፡ ለብሉ
10 ይ ፡ ብእሲ ፡ ምስለ ፡ ምግባሩ ፡፡ =፡ ወልበሱ ፡ ለሐዲስ ፡ ብእሲ ፡ =፡ ዘአልቦ ፡ በኀቤ
11 ሁ ፡ አይሁዳዊ ፡ ወአረማዊ ፡ ግዙረ ፡ ወቈላፍ ፡ ሐቃል ፡ ወሀገሪት ፡ ነባሬ ፡ ወአጋዕዝ ፡ ዘአ
12 ንበለ ፡ በኵሉ ፡ ክርስቶስ ፡፡ =፡ ልበስዎ ፡ እንከ ፡ ከመ ፡ ኅሩያኒ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከመ ፡
ቅዱሳን ፡ ወፍቁራን ፡፡ በምሕረት ፡ ወበተሣህሎ ፡ ኂሩት ፡ ወአትሕቶ ፡ ርእስ ፡ የውሀት ፡ ወ
13 ትዕግስት ፡ =፡ ተዐገሡ ፡ ለቢጽክሙ ፡ ወተጸገው ፡ በበይናቲክሙ ፡ ኅድጉ ፡ ለቢጽክሙ ፡
14 ዘተሐየስዎሙ ፡ ከመ ፡ ክርስቶስ ፡ ጸገወክሙ ፡ ከማሁ ፡ አንትሙኒ ፡ ግበሩ ፡፡ =፡ ወምስ
15 ለ ፡ ዝንቱ ፡ ኵሉ ፡ ተፋቀሩ ፡ ማእሰረ ፡ ተፍጻሜቱ ፡ =፡ ወሰላሙ ፡ ለክርስቶስ ፡ ይጽናዕ ፡
16 በልብክሙ ፡፡ =፡ ወአንብቡ ፡ መዝሙረ ፡ ወስብሐተ ፡ ወማኅሌተ ፡ ቅድስተ ፡ ስብሕዎ ፡ ለ
17 እግዚአብሔር ፡ በልብክሙ ፡፡ =፡ ወኵሎ ፡ ዘገበርክሙ ፡ በስመ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክ
18 ርስቶስ ፡ አእኵትዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ አብ ፡፡ =፡ 1 አንስትኒ ፡ ተአዘዛ ፡ ለአምታቲ
19 ክን ፡ ከመዘ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ =፡ ዕደውኒ ፡ አፍቅሩ ፡ አንስቲያክሙ ፡ ወኢትትጋእዝዎ
20 ን ፡፡ =፡ ውሉድኒ ፡ ተአዘዙ ፡ ለአዝማዲክሙ ፡ በኵሉ ፡ እስመ ፡ ከማሁ ፡ ርቱዕ ፡ በኀበ ፡
እግዚአብሔር ፡ =፡

Quia mortui eſtis, & abſcondita eſt vita veſtra apud Chriſtum in Deo. 3
Quia venit Chriſtus, qui declaratur vita noſtra; iſto die apparebitis cum eo 4
in gloria. Mortificate corpora veſtra ſupra terram, à ſcortatione, & im- 5
munditiâ, & tentatione, & concupiſcentiâ malâ, & avaritiâ, & idola- 6
triâ; Propter quæ veniet flagellum Dei: In quibus ambulâſtis vos et- 7
iam olim quum vixeritis in iis. Et nunc deponite iracundiam, & faſtidi- 8
um malum, & blaſphemiam: obſcœnitas ne egrediatur ex ore veſtro. Ne 9
mentimini fratribus veſtris: repellite veterem hominem cum operibus ejus, 10
Et induite novum hominem: Apud quem non eſt Judæus & Græcus, cir- 11
cumciſus & incircumciſus, agreſtis & civis, ſervus & liber, ſed in omni-
bus Chriſtus. Induimini igitur ut electi Dei, ut ſancti & dilecti, miſe- 12
ricordiâ, & commiſeratione, benignitate: & ſubmittite caput manſuetudine
& patientiâ. Tolerate fratres veſtros, & condonate vobis invicèm, re- 13
mittite fratribus veſtris, quæ habetis contra eos: ſicut Chriſtus condonavit
vobis, ſic vos facite. Et cum hiſce omnibus diligite vinculum perfectio- 14
nis ejus: Et pax Chriſti confirmetur in cordibus veſtris. Et legite pſal- 15
mos, & cantica, & hymnos ſanctos, canite Deo in cordibus veſtris. Et 16
quicquid egeritis, in nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, gratias agite Deo 17
Patri. Mulieres, ſubditæ eſtote viris veſtris ſicut Domino. Viri, diligite 18
uxores veſtras, & ne contradicatis iis. Filii, auſcultate parentibus ve- 19
ſtris in omnibus: quia ſic æquum eſt apud Deum. 20

Patres, *ne* *irritate* filios veſtros, ut non puſillo animo fiant. Servi, obedite
21 Οἱ πατέρες, μὴ (σ)ἐρεθίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν. Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε
22 per omnia *ſecũdum carnem* dominis, non *in* *oculorum ſervitiis* quaſi hominib' placẽtes, ſed
κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρκα κυρίοις, μὴ ἐν (τ)ὀφθαλμοδουλείαις ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ᾽
in ſimplicitate cordis, timentes Deum. *Et omne* quodcunque facitis, ex animo opera-
23 ἐν ἁπλότητι καρδίας, φοβούμενοι (υ)τὸν Θεόν. Καὶ πᾶν ὅ, τι ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργά-
mini, ſicut Domino, & nõ hominibus: Scientes, quòd à Domino accipietis re-
24 ζεσθε, ὡς τῷ (φ)Κυρίῳ, καὶ οὐκ ἀνθρώποις· Εἰδότες, ὅτι ἀπὸ Κυρίου (χ)ἀπολήψεσθε τὴν ἀν-
tributionem hæreditatis: *nam* Domino Chriſto *ſervitis*. *At* injuriã *faciens*
25 ταπόδοσιν τῆς κληρονομίας· (ψ)τῷ γὰρ Κυρίῳ Χριστῷ δουλεύετε. Ὁ(ω) δὲ ἀδικῶν
reportabit quod iniquè geſſit, & non eſt perſonarum acceptio.
κομιεῖται ὃ ἠδίκησε, καὶ οὐκ ἔστι προσωποληψία.

CAP.IV. δ΄.

O Domini, juſtum & *æquabilitatem* ſervis præſtate, ſciẽtes quoniã & vos habetis
1 Οἱ Κύριοι, τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἰσότητα τοῖς δούλοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι καὶ ὑμεῖς ἔχετε
Dominũ in *cælis*. Orationi *perdurate*, vigilantes in ea in gratia-
2 Κύριον ἐν (α)οὐρανοῖς. Τῇ προσευχῇ προσκαρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν αὐτῇ ἐν εὐχα-
rũ actione: Orantes ſimul & pro nobis, ut Deus aperiat nobis oſtium ſermonis,
3 ριστίᾳ· Προσευχόμενοι ἅμα καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ Θεὸς ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ (β)λόγου,
loqui myſterium Chriſti, (propter quod etiam vinctus ſum:) Ut manifeſtem illud, ut
4 λαλῆσαι τὸ μυστήριον τοῦ Χριστοῦ, (δι᾽ ὃ καὶ δέδεμαι·) Ἵνα φανερώσω αὐτό, ὡς
oportet me loqui. In ſapientia ambulate ad eos qui foris, tempus redimentes.
5 δεῖ με λαλῆσαι. Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζόμενοι.
Sermo veſter ſemper, in gratia ſale conditus, *ſcire* quomodò oporteat vos uni-
6 Ὁ λόγος ὑμῶν πάντοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυμένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑμᾶς ἑνὶ
cuique reſpondere. Ea quæ circa me omnia nota faciet vobis Tychicus, dilectus frater,
7 ἑκάστῳ ἀποκρίνεσθαι. Τὰ κατ᾽ ἐμὲ πάντα γνωρίσει ὑμῖν Τυχικός, ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφός,
& fidelis miniſter, & conſervus in Domino: Quem miſi ad vos ad ipſum hoc,
8 καὶ πιστὸς διάκονος, καὶ σύνδουλος ἐν Κυρίῳ· Ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο,
ut cognoſcat *ea* quæ circa vos, & conſoletur corda veſtra: Cùm Oneſimo
9 ἵνα (γ)γνῷ τὰ περὶ ὑμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν· Σὺν Ὀνησίμῳ
fideli & *dilecto* fratre, qui eſt ex vobis: Omnia vobis nota facient quæ hîc. Sa-
τῷ πιστῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς ἐστιν ἐξ ὑμῶν· πάντα ὑμῖν γνωριοῦσι τὰ ὧδε. Ἀ- 10
lutat vos Ariſtarchus concaptivus meus, & Marcus conſobrinus Barnabæ,
σπάζεται ὑμᾶς Ἀρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς Βαρνάβα,
(de quo accepiſtis mandata: Si venerit ad vos, *excipite* illum.) Et Jeſus *di-*
(περὶ οὗ ἐλάβετε ἐντολάς· ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑμᾶς, δέξασθε αὐτόν.) Καὶ Ἰησοῦς ὁ λεγό- 11
ctus Juſtus, *exiſtentes* ex circumciſione: hi ſoli *cooperarii* in *regnum* Dei,
μενος Ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ περιτομῆς· οὗτοι μόνοι συνεργοὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ,
qui *facti ſunt* mihi *ſolatium*. Salutat vos Epaphras qui ex vobis, ſervus
οἵτινες ἐγενήθησάν μοι παρηγορία. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐπαφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν, δοῦλος 12
Chriſti, ſemper *decertans* pro vobis in orationibus, ut ſtetis perfecti &
(δ)Χριστοῦ, πάντοτε ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς, ἵνα στῆτε τέλειοι καὶ
pleni in omni voluntate Dei. *Teſtor* enim illi, quòd habet *zelum* multum
(ε)πεπληρωμένοι ἐν παντὶ θελήματι τοῦ Θεοῦ. Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ, ὅτι (ζ)ἔχει ζῆλον πολὺν 13
pro vobis, & iis qui *in* *Laodicia*, & qui in Hierapoli. Salutat vos Lucas medi-
ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ, καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰα- 14
cus *dilectus*, & Demas. Salutate *illos* qui *in* *Laodicia* fratres, & Nympham, &
τρὸς ὁ ἀγαπητός, καὶ Δημᾶς. Ἀσπάσασθε τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ ἀδελφούς, καὶ Νυμφᾶν, καὶ 15
illam quæ *per* *domum* ejus Eccleſiam. Et cùm lecta fuerit apud vos epiſtola,
τὴν κατ᾽ οἶκον (η)αὐτοῦ ἐκκλησίαν. Καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ παρ᾽ ὑμῖν ἡ ἐπιστολή, 16
facite ut & in Laodicenſium Eccleſia legatur: & eam quæ ex *Laodicia*, *ut &*
ποιήσατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέων ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ· καὶ τὴν ἐκ Λαοδικείας ἵνα καὶ
vos legatis. Et dicite Archippo; Vide miniſterium quod accepiſti in Do-
ὑμεῖς ἀναγνῶτε. Καὶ εἴπατε Ἀρχίππῳ, Βλέπε τὴν διακονίαν ἣν παρέλαβες ἐν Κυ- 17
mino, ut illud impleas. Salutatio, meâ manu Pauli. Memores eſtote meorum
ρίῳ, ἵνα αὐτὴν πληροῖς. Ὁ ἀσπασμός, τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου. μνημονεύετέ μου 18
vinculorum. Gratia vobiſcum. Amen.
τῶν δεσμῶν. ἡ χάρις μεθ᾽ (θ) ὑμῶν. ἀμήν.

Ad Coloſſenſes ſcripta eſt à Roma per Tychicum & Oneſimum.
(†) Πρὸς Κολασσαεῖς ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ καὶ Ὀνησίμου.
Ἐν στίχοις ση΄.

MS.A. (σ)παροργίζετε (τ)ὀφθαλμοδουλείᾳ (υ) τὸν Κύριον. Ὃ ἐὰν ποιῆτε, (φ) Κυρίῳ δουλεύοντες, καὶ οὐκ (χ)λήμψεσθε (ψ) τῷ Κυρίῳ (ω) γὰρ Κεφ. δ΄. MS.A. (α)οὐρανῷ. (β)λόγου, ἐν παρρησίᾳ λαλῆσαι (γ)γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, (δ)Χριστοῦ Ἰησοῦ, (ε)πεπληροφορημένοι (ζ) ἔχει πολὺν πόνον ὑπὲρ (η) αὐτῶν (θ) ὑμῶν. (†) Πρὸς Κολασσαεῖς ἀπὸ Ῥώμης.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 * ܐܒܗܐ ܠܐ ܬܪܓܙܘܢ ܠܒܢܝܟܘܢ ܕܠܐ ܢܬܟܪܘܢ. * ܥܒܕܐ ܐܫܬܡܥܘ ܒܟܠܡܕܡ ܠܡܪܝܟܘܢ
22 ܕܦܓܪܐ. ܠܐ ܒܚܙܬ ܥܝܢܐ ܐܝܟ ܗܢܘܢ ܕܫܦܪܝܢ ܠܒܢܝܢܫܐ. ܐܠܐ ܒܠܒܐ ܦܫܝܛܐ ܘܒܕܚܠܬܗ
23 ܕܡܪܝܐ. * ܟܠ ܕܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܟܠܗ ܢܦܫܟܘܢ ܥܒܕܘ ܐܝܟ ܕܠܡܪܢ ܘܠܐ ܐܝܟ ܕܠܒܢܝܢܫܐ.
24 * ܘܕܥܘ ܕܡܢ ܡܪܢ ܡܩܒܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܦܘܪܥܢܐ ܒܝܪܘܬܐ. ܠܡܪܝܐ ܓܝܪ ܡܫܝܚܐ ܦܠܚܝܢ ܐܢܬܘܢ.
25 * ܘܡܢ ܕܡܥܘܠ ܢܬܦܪܥ ܐܝܟ ܡܐ ܕܐܥܘܠ. ܘܠܝܬ ܡܣܒ ܒܐܦܐ.
1 * ܩܦܠܐܘܢ * ܕ * ܡܪܘܬܐ ܥܒܕܘ ܫܘܝܘܬܐ ܘܟܐܢܘܬܐ ܠܥܒܕܝܟܘܢ. ܘܗܘܝܬܘܢ
2 ܝܕܥܝܢ. ܕܐܦ ܠܟܘܢ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܡܪܐ ܒܫܡܝܐ. * ܒܨܠܘܬܐ ܐܬܡܝܕܘ. ܘܗܘܝܬܘܢ ܥܝܪܝܢ ܐܝܬܝܟܘܢ
3 ܒܗ ܘܡܘܕܝܢ. * ܘܡܨܠܝܢ ܐܦ ܥܠܝܢ. ܕܐܠܗܐ ܢܦܬܚ ܠܢ ܬܪܥܐ ܕܡܠܬܐ. ܠܡܡܠܠܘ ܐܪܙܐ
4 ܕܡܫܝܚܐ ܕܡܛܠܬܗ ܐܣܝܪ ܐܢܐ. * ܕܐܓܠܝܘܗܝ ܘܐܡܠܠܝܘܗܝ ܐܝܟܢܐ ܕܘܠܐ ܠܝ. * ܒܚܟܡܬܐ
5
6 ܗܠܟܘ ܠܘܬ ܒܪܝܐ. ܘܙܒܢܘ ܙܒܢܝܟܘܢ. * ܘܡܠܬܟܘܢ ܒܟܠܥܕܢ ܬܗܘܐ ܒܛܝܒܘܬܐ. ܐܝܟ ܕܒܡܠܚܐ
7 ܬܗܘܐ ܡܬܒܠܐ. ܘܬܗܘܘܢ ܝܕܥܝܢ. ܐܝܟܢܐ ܘܠܐ ܠܟܘܢ ܦܬܓܡܐ ܠܡܬܠ ܠܟܠ ܐܢܫ. * ܡܕܡ
ܕܠܘܬܝ ܢܘܕܥܟܘܢ ܛܘܟܝܩܘܣ ܐܚܐ ܚܒܝܒܐ. ܘܡܫܡܫܢܐ ܡܗܝܡܢܐ. ܘܟܢܬܝ ܒܡܪܢ.
8 * ܕܫܕܪܬ ܠܘܬܟܘܢ ܠܗܕܐ ܗܝ. ܕܢܕܥ ܡܕܡ ܕܠܘܬܟܘܢ. ܘܢܒܝܐ ܠܒܘܬܟܘܢ. * ܥܡ
9 ܐܘܢܣܝܡܘܣ ܐܚܐ ܡܗܝܡܢܐ ܘܚܒܝܒܐ. ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܢܟܘܢ. ܗܢܘܢ ܢܘܕܥܘܢܟܘܢ ܡܕܡ
10 ܕܠܘܬܢ. * ܫܐܠ ܒܫܠܡܟܘܢ ܐܪܣܛܪܟܘܣ ܫܒܝܐ ܕܥܡܝ. ܘܡܪܩܘܣ ܒܪ ܕܕܗ ܕܒܪܢܒܐ. ܗܘ
11 ܕܦܩܕܬܘܢ ܥܠܘܗܝ. ܕܐܢ ܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ ܬܩܒܠܘܢܝܗܝ. * ܘܝܫܘܥ ܗܘ ܕܡܬܩܪܐ ܝܘܣܛܘܣ.
ܗܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܡܢ ܓܙܘܪܬܐ. ܘܗܢܘܢ ܒܠܚܘܕܝܗܘܢ ܥܕܪܘܢܝ ܒܡܠܟܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܗܢܘܢ ܗܘܘ
12 ܠܝ ܒܘܝܐܐ. * ܫܐܠ ܒܫܠܡܟܘܢ ܐܦܦܪܐ. ܗܘ ܕܡܢܟܘܢ. ܥܒܕܐ ܕܡܫܝܚܐ. ܕܒܟܠܥܕܢ ܡܬܟܬܫ
13 ܚܠܦܝܟܘܢ ܒܨܠܘܬܐ. ܕܬܩܘܡܘܢ ܓܡܝܪܝܢ ܘܡܫܡܠܝܢ ܒܟܠܗ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. * ܣܗܕ ܐܢܐ
ܓܝܪ ܥܠܘܗܝ. ܕܐܝܬ ܠܗ ܛܢܢܐ ܣܓܝܐܐ ܚܠܦܝܟܘܢ. ܘܚܠܦ ܗܢܘܢ ܕܒܠܕܝܩܝܐ
14 ܘܕܒܐܝܪܦܘܠܝܣ. * ܫܐܠ ܒܫܠܡܟܘܢ ܠܘܩܐ ܐܣܝܐ ܚܒܝܒܐ ܘܕܝܡܐ. * ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܐܚܐ
15
16 ܕܒܠܕܝܩܝܐ. ܘܕܢܘܡܦܐ ܘܕܥܕܬܐ ܕܒܒܝܬܗ. * ܘܡܐ ܕܐܬܩܪܝܬ ܐܓܪܬܐ ܗܕܐ ܠܘܬܟܘܢ. ܥܒܕܘ
17 ܕܐܦ ܒܥܕܬܐ ܕܠܕܝܩܝܐ ܬܬܩܪܐ. ܘܗܝ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܠܕܝܩܝܐ ܩܪܘܗ ܐܢܬܘܢ. * ܘܐܡܪܘ
18 ܠܐܪܟܝܦܘܣ ܕܐܙܕܗܪ ܒܬܫܡܫܬܐ ܗܝ ܕܩܒܠܬ ܒܡܪܢ. ܕܬܗܘܐ ܡܫܡܠܐ ܠܗ. * ܫܠܡܐ ܗܢܐ
ܒܐܝܕܝ ܕܝܠܝ ܕܦܘܠܘܣ. ܗܘܝܬܘܢ ܥܗܝܕܝܢ ܠܐܣܘܪܝ. ܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟܘܢ ܐܡܝܢ.
* ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܩܘܠܣܝܐ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܪܗܘܡܝ ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܐܝܕܐ ܕܛܘܟܝܩܘܣ *

Parentes, ne ad iracundiam provocaveritis 21
liberos veſtros, ne angoribus conficiantur.
Servi, obedite per omnia heris veſtris cor- 22
poreis, non in aſpectu, tanquam illi qui pla-
cent hominibus, ſed in corde ſimplici, & in
timore Domini. Quicquid facitis, ex tota 23
anima veſtra facite tanquam Domino no-
ſtro, & non tanquam hominibus. Et ſcitote 24
vos à Domino noſtro accepturos retributio-
nem in hæreditate. Domino enim Chriſto
ſervitis. Cæterùm qui peccaverit, luet pœ- 25
nas prout peccaverit, nec eſt acceptatio fa-
cierum.

CAP. IV.

O Heri, exhibete æquabilitatem & juſtitiam 1
ſervis veſtris, & ſcitote vos quoque habere
Dominum in cœlis. In oratione perſeve- 2
rate, & eſtote vigiles in ea, & gratias agen-
tes, Et orantes etiam pro nobis, ut Deus 3
aperiat nobis oſtium ſermonis, ad eloquen-
dum arcanum Chriſti, propter quod vinctus
ſum: Ut revelem illud & eloquar, quemad- 4
modum teneor. In ſapientia ambulate erga 5
extraneos, & vendite calamitatem veſtram.
Et ſermo veſter ſemper cum gratia tanquam 6
ſale ſit conditus: & ſcitote quomodo vos
oportet unicuique reſponſum dare, Cæte- 7
rùm eorum quæ apud me ſunt, certiores vos
reddet Tychicus frater dilectus, & miniſter
fidelis, & conſervus noſter in Domino:
Quem miſi ad vos in hoc ipſum, ut cogno- 8
ſcat quid apud vos *fiat*; & conſoletur corda
veſtra; Cum Oneſimo fratre fideli & dile- 9
cto, qui ex vobis eſt. Hi certiores vos red-
dent eorum quæ apud nos ſunt. Porrò poſtu- 10
lat pacem veſtram Ariſtarchus captivus me-
cum, & Marcus conſobrinus Barnabæ, de
quo accepiſtis mandata, ut ſi venerit ad vos,
excipiatis eum; Et Jeſus qui vocatur Juſtus, 11
qui quidem ſunt ex circunciſione. Et hi ſoli
opitulati ſunt mihi in regno Dei, híque fu-
erunt mihi ſolatio. Poſtulat pacem veſtram 12
Epaphras, qui ex vobis eſt, ſervus Chriſti,
ſemper laborans pro vobis in oratione, ut
ſtetis perfecti & completi in omni voluntate
Dei. Teſtor enim de eo quòd zelum pluri- 13
mum habeat pro vobis, & pro iis qui ſunt
Laodiceæ, & Hierapoli. Poſtulat pacem ve- 14
ſtram Lucas medicus dilectus noſter, & Di-
mas. Salutate fratres qui ſunt Laodiceæ, & 15
Nympham, & eccleſiam quæ eſt in ædibus
ejus. Et quum lecta fuerit apud vos hæc epi- 16
ſtola, efficite ut in eccleſia quoque Laodicen-
ſium legatur: & eam quæ ſcripta eſt ex Lao-
dicea, vos legite. Et dicite Archippo; At- 17
tende miniſterio illi quod accepiſti in Do-
mino noſtro, ut illud adimpleas. Salutatio 18
hæc meâ manu Pauli. Memores eſtote vin-
culorum meorum. Gratia vobiſcum. Amen.
Epiſtolæ ad Coloſſenſes è Roma ſcripta, & miſſæ per manus Tychici,
FINIS.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21
22 አበው ፡ ኢታስተቀኑፕዕ ፡ ውሉደክሙ ፡ = ነባሪኒ ፡ ተአዘዙ ፡ ለእግእስቲክሙ ፡ በስፉሕ ፡ ልብ ፡ በ
24 ፍርሀተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ፡ = *** ታአምሩ ፡ ከመ ፡ በኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ትትአሰዩ ፡ ወተቀ
25 ነዩ ፡ ለክርስቶስ ፡ = ዘገፍዐ ፡ ዐመፀ ፡ ይረክብ ፡ ፍደሁ ፡ ፡ ወኢያደልው ፡ ለገጽ ፡ =
1 ዐ እጋእስትኒ ፡ ዕሩየ ፡ ግበሩ ፡ ለነባሪክሙ ፡ ተአምሩ ፡ ከመ ፡ ብክሙ ፡ በሰማያት ፡ እግዚ
አ ፡ ፡ = ****

Patres verò, ne angore afficiatis filios veſtros. Servi verò, obedite Dominis veſtris 21
cum ſimplicitate cordis, in timore Dei. Verſus 23. deeſt. *Scitis quòd apud* 22
Deum præmium recipietis: & ſervitis Chriſto. Et qui injuriam fecit, inveniet re- 24
tributionem ejus: & non erit perſonarum acceptio ei. *CAP. IV.* 25
Domini, quod convenit, facite ſervis veſtris: ſcitis quòd habetis in cœlis 1
Dominum. Verſus ſecundus deeſt.

Verſio VULGATA LATINA.

21 Patres, nolite ad indignationẽ provocare filios veſtros, ut non puſillo animo fiant.
22 Servi, obedite per omnia dominis carnalibus, non ad oculum ſervientes, quaſi hominibus
23 placentes, ſed in ſimplicitate cordis, timentes Deum. Quodcunq; facitis, ex
24 animo operamini, ſicut Domino, & non hominibus: Scientes quòd à Domino accipietis
25 retributionem hæreditatis. Domino Chriſto ſervite. Qui enim injuriam
facit, recipiet id quod iniquè geſſit: & non eſt perſonarum acceptio apud Deum.

CAP. IV.

1 Domini, quod juſtum eſt & æquum, ſervis præſtate: ſcientes quòd & vos Dominum
2 habetis in cœlo. Orationi inſtate, vigilantes in ea in gratiarum actione:
3 Orantes ſimul & pro nobis, ut Deus aperiat nobis oſtium ſermonis ad loquendum
4 myſterium Chriſti, (propter quod etiam vinctus ſum:) Ut manifeſtem illud ita ut
5 oportet me loqui. In ſapientia ambulate ad eos qui foris ſunt; tempus redimentes.
6 Sermo veſter ſemper in gratia ſale ſit conditus, ut ſciatis quomodò oporteat
7 vos unicuique reſpondere. Quæ circa me ſunt, omnia vobis nota faciet Tychicus,
8 chariſſimus frater, & fidelis miniſter, & conſervus in Domino: Quem miſi ad vos
ad hoc ipſum, ut cognoſcat quæ circa vos ſunt, & conſoletur corda veſtra, Cum 9
Oneſimo chariſſimo, & fideli fratre, qui ex vobis eſt. Omnia, quæ hîc aguntur, nota
facient vobis. Salutat vos Ariſtarchus concaptivus meus, & Marcus conſobrinus 10
Barnabæ, de quo accepiſtis mandata: ſi venerit ad vos, excipite illum: Et 11
Jeſus, qui dicitur Juſtus: qui ſunt ex circumciſione: hi ſoli ſunt adjutores mei in
regno Dei, qui mihi fuerunt ſolatio. Salutat vos Epaphras, qui ex vobis eſt, ſer- 12
vus Chriſti Jeſu, ſemper ſolicitus pro vobis in orationibus, ut ſtetis perfecti &
pleni in omni voluntate Dei. Teſtimonium enim illi perhibeo, quòd habet multùm 13
laborem pro vobis, & pro iis qui ſunt Laodiciæ, & qui Hierapoli. Salutat 14
vos Lucas medicus chariſſimus, & Demas. Salutate fratres, qui ſunt Laodiciæ, 15
& Nympham, & quæ in domo ejus eſt, Eccleſiam. Et cùm lecta fuerit apud vos 16
epiſtola hæc, facite ut & in Laodicenſium Eccleſia legatur: & eam, quæ Laodicenſium
eſt, vos legatis. Et dicite Archippo; Vide miniſterium, quod acce- 17
piſti in Domino, ut illud impleas. Salutatio, meâ manu Pauli. Memores eſtote 18
vinculorum meorum. Gratia vobiſcum. Amen.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

21 22 * أيها الآبا لا تغايظوا أولادكم لئلا يغتموا * أيها العبيد اطيعوا في كل شي لساداتكم عما يختص
بالجسد. لا في خدم لذي العين كمن يرضي الناس. بل اخدموا ببساطة قلب متقين الله.
23 24 * وكلما تعملونه فاعملوه من صميم النفس كخادمين من الرب لا الناس * عالمين انكم ستاخذون
25 من الرب مجازاة الموروث. لأنكم انما تخدمون الرب يسوع * والظالم سيختص جزاء ما ظلم
1 وليست محاباة وجوه عند الله. * الفصل الرابع * * أيها الموالي امنحوا
العبيد العدل والمساواة. عالمين انكم وانتم لكم رب في السماوات. تم *
2 3 * الخميس من الجمعة الثانية والعشرين * * تابدوا الصلاة ساهرين بشكر * مصلين
4 وعلينا معا. ليفتح الله لنا باب الكلام. لنذيع سر المسيح. الذي من اجله قيدت * حتي
5 اظهره كما يجب علي ان اتكلم به. * قراءة للقديس الكبير لوقا. * تصرفوا بحكمة
6 لدي الذين خارج. مبتاعين الوقت * كلامكم ليكن بنعمة دايما مطيبا بملح * واعرفوا كيف
7 يجب ان تجاوبوا كل احد * والامور المختصة بي كلها يعرفكم بها تيشيكوس الاخ الحبيب والخادم
8 الامين والعبد معنا للرب * الذي ارسلته اليكم لهذا السبب نفسه لاعرف احوالكم. وليعزي
9 قلوبكم * مع اونيسيموس الاخ المؤمن الحبيب الذي هو منكم. وهما يعرفانكم جميع الاخبار
10 التي هاهنا * تم * * قراءة الجمعة من الجمعة الثانية والعشرين * * يسلم عليكم
ارسطرخوس الاسير معي. ومرقس ابن اخي برنابا * الذي من اجله اخذتم وصايا ان تقبلوه
11 اذا جاء اليكم * ويسوع الملقب يسطس * هولاي من ذوي الختانة * هولاء وحدهم مساعدون
12 ملك الله * وهم صاروا لي تعزية * يصافحكم ابافراس عبد المسيح الذي هو منكم. مجتهدا من
13 اجلكم في الصلوات دايما. ان تقفوا تامين ومتكملين في كافة مشية الله * واني لاشهد له ان له
14 عنا كثيرا من اجلكم. ومن اجل الذين باللاذقية. والذين في ايرابولي * يسلم عليكم لوقا
15 الطبيب الحبيب. وديماس * سلموا على الاخوة الذين باللاذقية * وعلي نمفان والبيعة التي في
16 منزله * واذا قريت هذه الرسالة عندكم * اعتنوا بان تقرا في كنيسة اللاذقية * واقراوا
17 انتم الرسالة التي من اللاذقية * وقولوا لارشيبوس تامل الخدمة التي اخذتها بالرب ان تتممها.
18 * السلام بيدي بولس * اذكروا قيودي * النعمة معكم امين *

* تمت الرسالة * وكتبت من رومية وارسلت على يد تيشيكوس واونيسيموس *

* والمجد لله دايما ابدا * وعلينا رحمته امين *

O patres, ne irritetis liberos veſtros, ne 21
mœrore tabeſcant. O ſervi, obedite in 22
omni re dominis veſtris ſecundùm carnem:
non obſequiis quoad oculum, ut qui
placent hominibus, ſed miniſtrate cum
ſimplicitate cordis, timentes Deum. Et 23
quicquid feceritis, facite ex animi ſynceritate,
tanquam Domino non hominibus 24
obſequentes: Scientes vos à Domino conſecuturos
mercedem hæreditatis, quandoquidem
Domino Jeſu miniſtratis. Sceleratus 25
autem reportabit mercedem ſceleris
commiſſi: neque eſt aſſentatio vultuum
apud Deum.

CAP. IV.

O Domini, exhibete ſervis juſtitiam 1
& æquabilitatem: ſcientes quòd & vos
habeatis Dominum in cœlis. Finis.

Feriâ quintâ hebdomadis vigeſimæ ſecundæ.

Perdurate in oratione, vigilantes cum 2
gratiarum actione; Orantes & pro nobis 3
ſimul, ut aperiat nobis Deus oſtium
ſermonis, ut divulgemus myſterium Chriſti,
propter quod vinctus ſum, Ut patefaciam 4
illud ſicut oportet me loqui de illo.

Lectio pro maximo ſancto Luca.

Sapienter vos gerite erga eos qui foris 5
ſunt, tempus emeutes. Sermo veſter ſit 6
ſemper cum gratia, ſale conditus: & ſcitote
quomodo oporteat vos unicuique reſpondere.
Res autem omnes ad me pertinentes 7
indicabit vobis Tychicus frater
dilectus, & fidus miniſter, ac ſervus nobiſcum
Domini. Quem miſi ad vos hac 8
ipſa de cauſa, ut cognoſcam ſtatum veſtrum,
& ut conſoletur corda veſtra:
Cum Oneſimo fratre fido & dilecto, qui 9
eſt ex vobis: & ambo exponent vobis
res omnes quæ iſtic aguntur. Finis.

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis vigeſimæ ſecundæ.

Salutat vos Ariſtarchus mecum captivus, 10
& Marcus filius fratris Barnabæ,
de quo accepiſtis commendationes ut cum
excipiatis cùm venerit ad vos: Et Jeſus 11
qui cognominatur Juſtus. Hi ſunt ex
gente Circuncifionis: hi ſoli ſunt adjutores
regni Dei, & ipſi fuere mihi ſolatio.
Salutat vos Epaphras ſervus Chriſti, qui 12
eſt ex vobis, ſemper ſolicitus pro vobis in
orationibus, ut ſtetis perfecti & completi
in omni voluntate Dei. Et quidem atteſtor 13
ei quòd multum habeat zelum pro
vobis, ac pro his qui ſunt Laodiceæ, quiq;
ſunt Hierapoli. Salutat vos Luca medicus 14
dilectus, & Dimas. Salutate fratres 15
qui ſunt Laodiceæ, & Nymphan, & Eccleſiam
quæ in domo illius eſt. Et cùm 16
perlecta fuerit hæc epiſtola apud vos, curate
ut legatur in Eccleſia Laodiceæ: &
legite vos epiſtolam quæ eſt ex Laodicea.
Et dicite Archippo, Perpende miniſterium 17
quòd accepiſti in Domino, ut illud
impleas. Salutatio meâ manu Pauli. 18
Mementote vinculorum meorum. Gratia
vobiſcum. Amen.

EPISTOLÆ FINIS.

Scripta eſt ab *urbe* Roma, & miſſa per
Tychicum & Oneſimum.

Laus Deo ſemper, in perpetuum: ejuſque
miſericordia ſuper nos, Amen.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ወጸልዩ፡ከመ፡ያርኁ፡ለነ፡ እግዚአብሔር፡ አናቅጸ፡ቃል፡ከመ፡ንግበር፡ሕርመተ፡ዘእምኀበ፡ እ
7 ግዚአብሔር፡፡ ****** ወኵሎ፡ይዜንወክሙ፡ጢኪቆስ፡ እኁነ፡ላእከ፡ክርስቶስ፡ወእመ
8 ነ፡፡ ፈነውክዎ፡ ኀቤክሙ፡ከመ፡ታእምሩ፡ዜናየ፡ ወይትፌሣሕክሙ፡ልብክሙ፡፡ ምስለ፡
9 አንሲሞ፡ምእመን፡ እኁነ፡ዘናፈቅር፡፡ወኵሎ፡ ያጤይቀክሙ፡፡ አምኃክሙ፡አርስጥርኮስ፡
10 ወማርቆስ፡ወበርናባስ፡ ዘበእንቲአሁ፡ተአዘዝክሙ፡፡ሶበ፡ መጽአ፡ኀቤክሙ፡ትትወከፍዎ፡፡
11 ወኢየሱስ፡ ዘተሰምየ፡ኢዮስጦስ፡ እለ፡ እምአይሁድ፡፡ እሉ፡ ደእሙ፡ረድኤተ፡ውእቱ፡መንግ
12 ሠተ፡ እግዚአብሔር፡፡ አምኃክሙ፡ኤጳፍራስ፡ ገብረ፡ ክርስቶስ፡፡ወዘልፈ፡ይጼሊ፡ በእን
13 ቲአክሙ፡ከመ፡ትኩኑ፡ፍጹማነ፡በኵሉ፡ፈቃደ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወአነ፡ ሰማዕቱ፡ ከመ፡
14 ፈድፋደ፡ያፈቅረክሙ፡ ወለእለሂ፡ለውዲቅያ፡ወሀገረ፡ ኢያራ፡፡ ወአምኃክሙ፡ሉቃስ፡ እኁ
15 ነ፡ዐቃቤ፡ሥራይ፡ወዴማስ፡አምኅዎሙ፡ለእለ፡ በሎዲቂያ፡አኀዊነ፡ወኔፋን፡ ወእለ፡ሀለው፡ው
16 ስተ፡ቤተ፡ክርስቲያን፡፡ ወአንበብክሙ፡ ዘንተ፡መጽሐፈ፡ ፈንውዋ፡ለውዲቅያ፡ያንብብዋ፡ በ
17 ቤተ፡ክርስቲያን፡ወእለሂ፡ሎዶቂያ፡፡ በልዎ፡ለአርክጳ፡ዑቅ፡መልእክተከ፡ ዘተሠየምከ፡
18 እምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ከመ፡ትፈጽማ፡፡ ወአማኅኩክሙ፡፡በእደየ፡አነ፡ጳውሎስ፡ተዘከ
ሩ፡መዋቅሕትየ፡ጸጋሁ፡ምስሌክሙ፡፡ ለሰብአ፡ቆላሲስ፡፡

Et orate, ut aperiat nobis Deus oſtium ſermonis, ut perficiamus religionem quæ à 3
Deo eſt. Verſ. 4. 5. & 6. deſunt. *Et omnia narrabit vobis Tychicus, frater* 7
noſter, miniſter Chriſti, & fidelis: Miſi eum ad vos, ut cognoſcatis hiſtoriam mei, 8
& ut conſoletur vobis corda veſtra, Cum Oneſimo fideli fratre noſtro, quem diligimus, 9
& omnia nota faciet vobis. Salutavit vos Ariſtarchus, & Marcus, & Barnabas, 10
per quem mandata accepiſtis: ſi venerit ad vos, recipite eum: Et Jeſus,
qui nominatus eſt Juſtus, qui ex Judæis: qui tantùm adjutores fuerunt in re- 11
gno Dei. Salutavit vos Epaphras ſervus Chriſti, & ſemper orat pro vobis, ut ſitis 12
perfecti in omni voluntate Dei. Et ego teſtis ei ſum, quòd multùm diligit vos, 13
& eos qui ſunt Laodiceæ, & civitatis Ijara. Et ſalutavit vos Lucas frater noſter 14
medicus, & Demas. Salutate eos qui ſunt Laodiceæ fratres noſtros, & Ne- 15
phan, & eos qui ſunt in Domo Chriſtianorum. Et quum legeritis hanc epiſtolam, 16
mittite eam ad Laodiceam, ut perlegant eam in domo Chriſtianorum, & etiam
Laodicenſes: Et dicite Archippo; Vide miniſterium pro quo conſtitutus fuiſti, 17
adeò ut impleas. Et ſalutavi vos cum manu mea ego Paulus. Memores eſtote vin- 18
culorum meorum: gratia ejus vobiſcum. Coloſſenſibus.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

Α'. Ἔπαινος τῶν Θεσσαλονικέων ἐπὶ τοῖς ἀξίοις τῶν ἀποστόλων ἀγῶσι.
Β'. Πόθος αὐτῶν, καὶ χαρὰ ἐπ' αὐτοῖς, καὶ μέριμνα ἕως ἂν πληρωθῶσιν.
Γ'. Εὐχὴ πρὸς Θεὸν περὶ τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ, καὶ περὶ αὐξήσεως καὶ βεβαιώσεως Θεσσαλονικέων, ἕως τῆς Χριστοῦ παρουσίας.
Δ'. Παραίνεσις σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ὡς ἐπὶ κρίσει, φιλαδελφίας, ἐργασίας ἰδιοπράγμονος.
Ε'. Διδασκαλία περὶ τῆς τοῦ θανάτου καταλύσεως ἐπὶ ζώντων καὶ νεκρῶν, ἐν ἐπιφανείᾳ Χριστοῦ.
ς'. Περὶ τοῦ αἰφνιδίως ἥξειν Χριστὸν, ὥστε δεῖν ἐνστερνίζεσθαι σπουδῇ, πίστει, ἐλπίδι, ἀγάπῃ, τιμῇ, εἰρήνῃ, μακροθυμίᾳ, φιλομαθείᾳ.
Ζ'. Εὐχὴ περὶ ἁγιασμοῦ πνεύματος, καὶ ψυχῆς, καὶ σώματος.

AD THESSALONICENSES EPISTOLA PAULI PRIMA.

(†) Ἡ ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ ΠΡΩΤΗ. ΚΕΦ. Α.

CAP. I. α'.

PAULUS, & Silvanus, & Timotheus, Ecclesiæ Theſſalonicenſium, in
1 ΠΑΥΛΟΣ, καὶ Σιλουανὸς, καὶ Τιμόθεος, τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων, ἐν
Deo Patre, & Domino Jeſu Chriſto: gratia vobis, & pax à *Deo patre*
Θεῷ (α) πατρὶ, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· χάρις ὑμῖν, καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς
noſtro, & Domino Jeſu Chriſto. Gratias agimus Deo ſemper pro omnibus
2 ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ πάντων Α'
vobis, *mentionem* veſtri facientes in orationibus noſtris, *Indeſinenter* me-
3 ὑμῶν, (β) μνείαν ὑμῶν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ἡμῶν, Ἀδιαλείπτως μνη-
mores *veſtri* operis fidei, & laboris charitatis, & ſuſtinentiæ
μονεύοντες ὑμῶν τοῦ ἔργου τῆς πίστεως, καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς (γ) ὑπομονῆς
ſpei Domini noſtri Jeſu Chriſti, ante Deum, & patrem noſtrum. Sci-
4 τῆς ἐλπίδος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ, καὶ πατρὸς ἡμῶν. Εἰ-
entes, fratres dilecti, à Deo electionem veſtram: Quia Evan-
5 δότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι, ὑπὸ (δ) Θεοῦ τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν· Ὅτι τὸ εὐαγ-
gelium noſtrum non fuit ad vos in ſermone tantùm, ſed & in virtute, & in
γέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη (ε) εἰς ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ ἐν
Spiritu ſancto, & in *plena perceptione* multa, ſicut ſcitis quales *facti ſimus* in
Πνεύματι ἁγίῳ, καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ, καθὼς οἴδατε οἷοι (ζ) ἐγενήθημεν ἐν
vobis propter vos. Et vos imitatores noſtri facti eſtis, & Domini, excipientes
6 ὑμῖν δι' ὑμᾶς. Καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε, καὶ (η) τοῦ Κυρίου, δεξάμενοι
verbum in tribulatione multa, cum gaudio Spiritûs ſancti: Ut *fieri vos*
7 τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ, μετὰ χαρᾶς Πνεύματος ἁγίου· Ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς
exemplaria omnibus credentibus in Macedonia, & Achaia. A vobis
8 τύπους πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ, (θ) καὶ τῇ Ἀχαΐᾳ. Ἀφ' ὑμῶν
enim *perſonuit* ſermo Domini, non ſolùm in Macedonia & Achaia, ſed
γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ Κυρίου, οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ
& in omni loco fides veſtra quæ ad Deum, *exiit*, ut non *opus*
καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν Θεὸν, ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν
nos habere loqui quicquam. Ipſi enim de nobis annuntiant qualem
(ι) ἡμᾶς ἔχειν λαλεῖν τι. Αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν 9
introitum *habemus* ad vos: & quomodò converſi eſtis ad Deum *ab*
Α' εἴσοδον (κ) ἔχομεν πρὸς ὑμᾶς· καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ
idolis, ſervire Deo vivo & vero, Et expectare filium ejus de
τῶν εἰδώλων, δουλεύειν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ, Καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ 10
cœlis, (quem ſuſcitavit ex mortuis,) Jeſum *liberantem* nos ab ira
τῶν οὐρανῶν, (ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν,) Ἰησοῦν τὸν ῥυόμενον ἡμᾶς (λ) ἀπὸ τῆς ὀργῆς
ventura.
τῆς ἐρχομένης.

CAP. II. β'.

Ipſi *enim* ſcitis, fratres, introitum noſtrum *qui* ad vos, quia non *vanus*
ΑΥΤΟΙ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοὶ, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ 1
factus eſt: Sed & antè paſſi & contumeliis affecti (ſicut ſcitis,) in Philippis,
γέγονεν· (α) Ἀλλὰ καὶ προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες (καθὼς οἴδατε,) ἐν Φιλίπποις, 2
libertate uſi fuimus in Deo noſtro, loqui ad vos Evangelium Dei
ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν, λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ
in *multo* certamine. *Nam* exhortatio noſtra non *ex impoſtura*, neque *ex* immun-
ἐν πολλῷ ἀγῶνι. Ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης, οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρ- 3
ditia, neque in dolo:
σίας, (β) οὔτε ἐν δόλῳ·

MS. A. (†) ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Α'. (α) πατρὶ ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ· (β) μνείαν ποιούμενοι ἐπὶ τῶν προσευχῶν ὑμῶν, (γ) ὑπομονῆς τοῦ Κυρίου (δ) τοῦ Θεοῦ (ε) πρὸς ὑμᾶς (ζ) ἐγενήθημεν ὑμῖν (η) τοῦ Θεοῦ, δεξάμενοι (θ) καὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ. *** ἀλλ' ἐν παντὶ τόπῳ (ι) ἔχειν ἡμᾶς (κ) ἔσχομεν (λ) ἐκ τῆς
ΚΕΦ. β'. MS. A. (α) Ἀλλὰ προπαθόντες (β) οὐδὲ

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܬܘܒ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܬܣܠܘܢܝܩܝܐ ܩܕܡܝܬܐ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *   * ܕܟܠܝܘܡ * ܐ *

1 * ܦܘܠܘܣ ܘܣܝܠܘܢܘܣ ܘܛܝܡܬܐܘܣ. ܠܥܕܬܐ ܕܬܣܠܘܢܝܩܝܐ ܕܒܐܠܗܐ ܐܒܐ. ܘܡܪܢ
2 ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟܘܢ ܘܫܠܡܐ. * ܡܘܕܝܢܢ ܠܐܠܗܐ ܒܟܠܙܒܢ ܥܠ ܟܠܟܘܢ.
3 ܘܡܬܕܟܪܝܢܢ ܠܟܘܢ ܒܨܠܘܬܢ ܐܡܝܢܐܝܬ. * ܘܡܬܕܟܪܝܢ ܚܢܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܐܒܐ ܥܒܕܐ
ܕܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܘܥܡܠܐ ܕܚܘܒܟܘܢ. ܘܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܕܣܒܪܟܘܢ ܕܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
4 * ܝܕܥܝܢ ܓܝܪ ܓܒܝܘܬܟܘܢ ܐܚܝ ܚܒܝܒܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. * ܡܛܠ ܕܡܣܒܪܢܘܬܢ.
5 ܠܐ ܗܘܬ ܒܡܠܐ ܒܠܚܘܕ ܠܘܬܟܘܢ. ܐܠܐ ܐܦ ܒܚܝܠܐ ܘܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܘܒܡܫܡܠܝܘܬܐ
6 ܫܪܝܪܬܐ. ܐܝܟ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܟܢܐ ܗܘܝܢ ܒܝܢܬܟܘܢ ܡܛܠܬܟܘܢ. * ܘܐܢܬܘܢ
ܐܬܕܡܝܬܘܢ ܒܢ ܘܒܡܪܢ. ܘܩܒܠܬܘܢ ܡܠܬܐ ܒܐܘܠܨܢܐ ܣܓܝܐܐ ܘܒܚܕܘܬܐ ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ.
7 * ܘܗܘܝܬܘܢ ܕܡܘܬܐ ܠܟܠܗܘܢ ܡܗܝܡܢܐ ܕܐܝܬ ܒܡܩܕܘܢܝܐ ܘܒܐܟܐܝܐ. * ܡܢܟܘܢ
8 ܓܝܪ ܐܫܬܡܥܬ ܡܠܬܗ ܕܡܪܢ. ܠܐ ܒܠܚܘܕ ܒܡܩܕܘܢܝܐ ܘܒܐܟܐܝܐ. ܐܠܐ ܒܟܠ ܐܬܪ
ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܕܒܐܠܗܐ ܐܫܬܡܥܬ. ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܬܣܬܢܩ ܕܢܐܡܪ ܥܠܝܟܘܢ ܡܕܡ.
9 * ܗܢܘܢ ܓܝܪ ܡܫܬܥܝܢ ܐܝܢܐ ܡܥܠܢܐ ܗܘܐ ܠܢ ܠܘܬܟܘܢ. ܘܐܝܟܢܐ ܐܬܦܢܝܬܘܢ ܠܘܬ
10 ܐܠܗܐ ܡܢ ܕܚܠܬ ܦܬܟܪܐ. ܕܬܦܠܚܘܢ ܠܐܠܗܐ ܚܝܐ ܘܫܪܝܪܐ. * ܟܕ ܡܣܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܒܪܗ
ܡܢ ܫܡܝܐ. ܝܫܘܥ ܗܘ ܕܐܩܝܡ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܕܗܘ ܡܦܨܐ ܠܢ ܡܢ ܪܘܓܙܐ ܕܐܬܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

1 * ܘܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܚܝ. ܕܡܥܠܢ ܕܠܘܬܟܘܢ ܠܐ ܗܘܐ ܣܪܝܩܐܝܬ ܗܘܐ. * ܐܠܐ
2 ܩܕܡ ܚܫܢ ܘܐܨܛܥܪܢ: ܐܝܟ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܦܝܠܝܦܘܣ. ܘܗܝܕܝܢ ܒܐܓܘܢܐ
3 ܣܓܝܐܐ ܡܠܠܢ ܥܡܟܘܢ ܒܡܣܒܪܢܘܬܐ ܕܐܠܗܢ ܣܒܪܬܗ ܕܡܫܝܚܐ. * ܒܘܝܐܐ ܓܝܪ ܠܐ ܗܘܐ
ܡܢ ܛܘܥܝܝܐ ܐܦܠܐ ܡܢ ܛܢܦܘܬܐ ܐܦܠܐ ܒܢܟܠܐ.

SEQUITUR EPISTOLA AD *THESSALONICENSES* PRIMA.

CAPUT. PRIMUM.

Quotidiè. 1.

PAulus, & Silvanus, & Timotheus Eccle- 1
ſiæ Theſſalonicenſium, quæ eſt in Deo Patre,
& in Domino noſtro Jeſu Chriſto; Gratia
vobiſcum & pax. Gratias agimus Deo ſem- 2
per pro vobis omnibus, & mentionem ve-
ſtri facimus in precibus noſtris jugiter; Ac 3
memores ſumus coram Deo Patre operum
fidei veſtræ, & laboris charitatis veſtræ, &
tolerantiæ ſpei veſtræ, quæ eſt in Domino
noſtro Jeſu Chriſto. Siquidem novimus 4
electionem veſtram, fratres mei, dilecti Dei.
Quoniam evangelium noſtrum non fuit in 5
ſermonibus tantùm erga vos, ſed etiam in
virtute, & Spiritu ſanctitatis, & in perſuaſi-
one verâ. Vos etiam ſcitis quales extiteri-
mus inter vos, veſtrî cauſâ. Et vos imita- 6
tores noſtri facti eſtis, & Domini noſtri, re-
cipientes ſermonem in afflictione multa, &
cum gaudio Spiritûs ſanctitatis. Et fuiſtis 7
exemplo omnibus credentibus qui ſunt in
Macedonia & in Achaia. A vobis enim 8
manavit fama ſermonis Domini noſtri non
ſolùm in Macedoniam & Achaiam, ſed &
in omni loco fides veſtra quæ eſt in Deum,
audita eſt, adeò ut non ſit nobis neceſſe de
vobis quicquam dicere. Quandoquidem 9
ipſi referunt qualem introitum habuerimus
apud vos, & quomodò converſi eſtis ad
Deum à ſuperſtitione ſimulachrorum, ut co-
leretis Deum viventem & veracem: Expe- 10
ctantes Filium ejus è cœlis Jeſum illum
quem excitavit à mortuis, qui quidem libe-
rat nos ab ira ventura.

CAP. II.

ET vos nôſtis fratres mei, introitum no- 1
ſtrum ad vos in vanum non fuiſſe. Sed nos 2
antè perpeſſos & contumeliis affectos fuiſſe,
ut ſcitis, Philippis: & tunc in multo certa-
mine nos locutos fuiſſe vobiſcum per fiduci-
am Dei noſtri, evangelium Chriſti. Nam 3
exhortatio noſtra non fuit ex impoſtura, ne-
que ex immunditia, neque cum fraude.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

ለሰብአ ፡ ተሰሎንቄ ፡ ወተጽሕፈ ፡ እንዘ ፡ ሀሎ ፡ ብሔረ ፡ አቴና ፡=፡
በብዙኃን ፡ ወበረከብሂ ፡ ወበተዝካረ ፡ መነኮሳት ፡ ምንባብ ፡=፡

1 ፩ ጳውሎስ ፡ ወስልዋኖስ ፡ ወጢሞቴዎስ ፡ ለቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ዘተሰሎንቄ ፡ በእግዚአብሔር ፡
አቡነ ፡ ወእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ፩ ሰላም ፡ ለክሙ ፡ ወጸጋሁ ፡=፡

AD THESSALONICENSES.

Et ſcripta fuit quum eſſet in civitate Athenarum.

CAPUT. I.

PIn multitudiue, & vacatione, & in commemoratione monachorum, lectio.
Aulus, & Silvanus, & Timotheus, domui Chriſtianorum Theſſalonicæ, in Deo 1
Patre noſtro, & Domino noſtro Jeſu Chriſto, Pax vobis & gratia ejus.

Epiſtola Beati PAULI *Apoſtoli ad* THESSALONICENSES I.

Verſio VULGATA LATINA.

CAPUT. I.

1 PAulus, & Silvanus, & Timotheus, Eccleſiæ Theſſalonicenſium, in Deo Patre,
2 & Domino Jeſu Chriſto. Gratia vobis, & pax. Gratias agimus Deo ſemper pro
omnibus vobis, memoriam veſtrî facientes in orationibus noſtris ſine intermiſſione,
3 Memores operis fidei veſtræ, & laboris, & charitatis, & ſuſtinentiæ ſpei Domini
4 noſtri Jeſu Chriſti, ante Deum & Patrem noſtrum: Scientes, fratres, dilecti à
5 Deo, electionem veſtram: Quia Evangelium noſtrum non fuit ad vos in ſermone
tantùm, ſed & in virtute, & in Spiritu ſancto, & in plenitudine multa, ſicut ſcitis
6 quales fuerimus in vobis propter vos. Et vos imitatores noſtrî facti eſtis, & Do-
7 mini, excipientes verbum in tribulatione multa, cum gaudio Spiritûs ſancti: Ita
8 ut facti ſitis forma omnibus credentibus in Macedonia, & in Achaia. A vobis
enim diffamatus eſt ſermo Domini, non ſolùm in Macedonia, & in Achaia, ſed &
in omni loco fides veſtra, quæ eſt ad Deum, profecta eſt, ita ut non ſit nobis neceſſe
quidquam loqui. Ipſi enim de nobis annuntiant qualem introitum habuerimus 9
ad vos: & quomodò converſi eſtis ad Deum à ſimulacris, ſervire Deo vivo, & ve-
ro: Et expectare Filium ejus de cœlis (quem ſuſcitavit ex mortuis) Jeſum, qui 10
eripuit nos ab ira ventura.

CAP. II.

NAm ipſi ſcitis, fratres, introitum noſtrum ad vos, quia non inanis fuit: Sed 1
antè paſſi, & contumeliis affecti (ſicut ſcitis) in Philippis, fiduciam habuimus in 2
Deo noſtro, loqui ad vos Evangelium Dei in multa ſolicitudine. Exhortatio 3
enim noſtra non de errore, neque de immunditia, neque in dolo,

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* رسالة القديس بولص الاولي الي التسالونيكيين * وهي في عدد الرسايل ثامنة *

* الفصل الاول *

* قراءة الاثنين من الجمعة الثالثة وعشرين بعد العنصرة *

1 * من بولص وسلوانوس وطيموثاوس الي بيعة تسالونيكية * المختصة بالاله الاب والرب يسوع
2 المسيح * نعمة لكم وسلامة من الاله ابينا * نشكر لله من اجلكم كلكم دايما * صانعين
3 ذكركم في صلواتنا * متذكرين بلا تعويق عمل ايمانكم وتعب محبتكم وصبر رجاء
4 ربنا يسوع المسيح * امام الاله وابينا * ايها الاخوة المحبوبون من الله * لعلمنا باصطفايكم *
5 * ان بشارتنا لم تصر لديكم بالكلام فقط * لكن بالقوة وبالروح القدس وباقتناع كثير *
كما قد علمتم مثل من صرنا فيكم من اجلكم * تم *

* قراءة الثلثا من الجمعة الثالثة والعشرين * وايضا في السادس والعشرين من كانون الاول *

6 * وانتم صرتم متشبهين ايانا ومضاهيين الرب * اذ قبلتم قول الكرازة في اوان حزن كثير
7 بسرور الروح القدس * حتي انكم صرتم رسوما وقدوة لكافة الذين امنوا في مكدونية
8 واخايا * لان منكم هتف قول الرب لا في مكدونية واخايا فقط * بل وفي كل موضع قد
9 شاع ايمانكم لدي الله * حتي انا لسنا نحتاج ان نتكلم شيا * لانهم هم يخبرون عنكم وكيف
10 رجعتم الي الله من الاصنام لتعبدوا الاها حيا وحقا * وتنتظرون ابنه من السماوات الذي
اقامه من الاموات يسوع الذي انقذنا من الرجز الاتي * تم *

* الفصل الثاني *

* قراءة الاربعا من الجمعة الثالثة والعشرين بعد العنصرة *

1 2 * وانتم انفسكم تعلمون وتعرفون مدخلنا اليكم انه لم يصر باطلا * لكننا لما تالمنا
وشتمنا فيما مضي في فيلبس كما قد علمتم جاهرنا بالاهنا لنتكلم لديكم ببشارة الله بجهاد
3 جزيل * لان عزانا ليس هو من ضلالة * ولا من دنس ولا بغش *

Epiſtola Sancti PAULI prima ad *THESSALONICENSES*: eſtque in numero Epiſtolarum octava.

CAPUT PRIMUM.

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis vigeſimæ tertiæ poſt Pentecoſten.

A Paulo, & Silvano, & Timotheo, 1
ad Eccleſiam Theſſalonicæ addictam
Deo Patri, & Domino Jeſu Chriſto.
Gratia vobis & pax à Deo Patre no-
ſtro. Gratias agimus Deo pro vobis 2
omnibus ſemper, mentionem veſtri faci-
entes in orationibus noſtris. Memoriâ 3
repetentes abſque intermiſſione opus
fidei veſtræ, & laborem charitatis ve-
ſtræ, & tolerantiam ſpei Domini noſtri
Jeſu Chriſti, coram Deo ac Patre no-
ſtro. O fratres dilecti à Deo, optimè 4
novimus electionem veſtram: Quòd 5
annuntiatio noſtra non facta ſit apud
vos locutione duntaxat, ſed virtute,
& Spiritu ſancto, & perſuaſione mul-
tâ: ſicut noſtis quales facti ſimus apud
vos, propter vos. Finis.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis vigeſimæ tertiæ. Ac præterea pro vigeſima ſexta Decembris.

Et vos facti eſtis imitatores noſtri, & 6
æmulatores Domini; ſuſcipientes ſer-
monem prædicationis in tempore affli-
ctionis multæ, cum gaudio Spiritus ſan-
cti: Adeo ut facti fueritis exempla- 7
ria et ducatus omnibus qui crediderunt
in Macedonia & Achaia. Nam à vo- 8
bis perſonuit ſermo Domini, non in Ma-
cedonia & Achaia tantùm, verumetiam
in omni loco percrebuit fides veſtra erga
Deum, ita ut non ſit nobis neceſſe quic-
quam loqui. Siquidem ipſi de vobis 9
narrant, & quo pacto reverſi eſtis ad
Deum ab idolis, ut adoraretis Deum
vivum ac verum, Et expectaretis Fi- 10
lium ejus de cœlis, quem ſuſcitavit à
mortuis, Jeſum qui liberavit nos ab
ira ventura. Finis.

CAP. II.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis vigeſimæ tertiæ poſt Pentecoſten.

ET vosipſi ſcitis & cognoſcitis adi- 1
tum noſtrum ad vos, non fuiſſe inuti-
lem: Sed nos, quum vexati & contu- 2
meliis affecti fuiſſemus antea Philip-
pis, ut noſtis, divulgâſſe Deum noſtrum:
ut loqueremur apud vos Evangelium
Dei, cum multo certamine. Exhorta- 3
tio enim noſtra non eſt ex impoſtura, ne-
que ex immunditia, neque cum dolo:

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

2 ናአኵቶ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘልፈ ፡ በእንቲአክሙ ፡ ወእዜክረክሙ ፡ ወትረ ፡ በጸሎትየ ፡=፦
3 ወእዜክር ፡ ግብረ ፡ ሃይማኖትሙ ፡ ወጻማ ፡ ፍቅርክሙ ፡ ወትዕግሥተ ፡ ተስፋክሙ ፡፡ በእግ
4 ዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ለቅድመ ፡ እግዚአብሔር ፡ አቡነ፡=፦ ታአምሩ ፡ አኀዊ
5 ነ ፡ ፍቁራን ፡ በኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ዘከመ ፡ ኀረየክሙ፡=፦ እስመ ፡ ኢኮነት ፡ ትም
ህርትነ ፡ ኀቤክሙ ፡ በነገረ ፡ ባሕቲቱ ፡ ዓዲ ፡ በኃይል ፡ ወበመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡፡ ወበብዙ
6 ኅ ፡ መእመን ፡ ዘከመ ፡ ታአምሩ ፡ ዘኮነ ፡ ለክሙ ፡ በእንቲአክሙ፡=፦ ወአንትሙሂ ፡ መስ
ኪያየ ፡ ተመሰልክሙ ፡፡ ወተወከፍክሙ ፡ ቃለ ፡ እግዚእነ ፡ በብዙኅ ፡ ሕማም ፡ ምስ
7 ለ ፡ ፍሥሐ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ፡=፦ ከመ ፡ ትኩንዎሙ ፡ አርአያ ፡ ለእለ ፡ የአምኑ ፡
8 እለሂ ፡ በመቄዶንያ ፡ ወአካይያ፡፡=፦ እስመ ፡ በኀቤክሙ ፡ ተምህረ ፡ ቃለ ፡ እግዚአ
ብሔር ፡ ወአኮ ፡ ባሕቲቶ ፡ በመቄዶንያ ፡ ወአካይያ ፡ ዓዲ ፡ በኵሉ ፡ በሐውርት ፡
ተሰምዐት ፡ ሃይማኖትክሙ ፡ ዘኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወኢትፈቅዱ ፡ መኑሂ ፡ ይንግርክ
9 ሙ፡=፦ ለሊሆሙ ፡ ያአምሩ ፡ ግዕዘነ ፡ ዘምስሌክሙ ፡ ወዘከመ ፡ ኀበ ፡ እግዚአብሔ
10 ር ፡ እመጣዖት ፡ ከመ ፡ ትትቀነዩ ፡ ለአምላክ ፡ ሕያው ፡ ወጻድቅ፡=፦ ወተሰፈውዎ ፡
ለወልዱ ፡ እምሰማያት ፡፡ ዘአንሥኦ ፡ እምውታን ፡ ኢየሱስ ፡ ዘሌድኃነነ ፡ እመንሱት ፡
ዘይመጽእ፡=፦.
1 ፪ ታአምሩ ፡ አኀዊነ ፡ ዘከመ ፡ ገበርነ ፡ ለክሙ ፡ ወኢኮነነ ፡ ለከንቱ ፡ ሕማምነ፡=፦
2 ወተፅሊላነ ፡ ዘከመ ፡ ርኢክሙ ፡ በፊልጲስ ፡ ክሡተ ፡ ነገርነ ፡ በእግዚአብሔር ፡ ወነገርና
3 ክሙ ፡ ትምህርተ ፡ እግዚአብሔር ፡ በብዙኅ ፡ ጻማ፡=፦ እስመ ፡ ትፍሥሕትነ ፡ ኢኮ
ነ ፡ ዘስሒት ፡ ወኢኮነ ፡ ዘርኩስ ፡ ወኢኮነ ፡ ዘጽልሑት፡=፦

Gratias agimus Deo ſemper pro vobis, & memor ſum veſtrî perpetuò in ora- 2
tione mea, Et in memoriam revoco opus fidei veſtræ, & laborem chari- 3
tatis veſtræ, & patientiam ſpei veſtræ, in Domino noſtro Jeſu Chriſto, co-
ram Deo Patre noſtro. Scitis fratres noſtri, dilecti apud Deum, quomo- 4
dò elegit vos: Quia non fuit doctrina noſtra apud vos in ſermone tan- 5
tùm, ſed etiam in virtute, & in Spiritu ſancto, & in multa perſuaſione,
ſicut ſcitis quomodo fuimus inter vos pro vobis. Et vos mihi ſimiles facti 6
fuiſtis, & recepiſtis verbum Domini noſtri in multa afflictione, cum gaudio
Spiritûs ſancti: Ut ſitis exemplo credentibus qui in Macedonia, & Achaia. 7
Quia apud vos didicerunt verbum Dei; & non ſolummodò in Mace- 8
donia, & Achaia, ſed etiam in omnibus regionibus audita eſt fides ve-
ſtra, quæ apud Deum, & non neceſſe habetis ut quis annuntiet vobis.
Ipſi cognoſcunt mores noſtros vobiſcum: & quomodò ad Deum converſi 9
eſtis ab idolis, ut ſerviretis Deo vivo, & vero, Et expectaretis fili- 10
um ejus è cœlis, quem ſuſcitavit à mortuis, nempe *Jeſum, qui liberavit*
nos à deſtructione futura.

CAP. II.

SCitis fratres noſtri, quomodò operati ſumus pro vobis, & non fuit nobis 1
fruſtrà afflictio noſtra. Et quum contumeliis affecti fuiſſemus, ſicut vi- 2
diſtis, in Philippis, palàm loquuti ſumus in Deo, & annuntiavimus vobis
doctrinam Dei in multo labore. Quia exhortatio noſtra non fallax, & non 3
fuit immunda, & non fuit doloſa,

Sed ſicut probati ſumus à Deo *credi* Evangelium, ita loquimur,
4 Ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, (γ) οὕτω λαλοῦμεν,
non quaſi hominibus placentes, ſed Deo *probanti* corda noſtra.
οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ τῷ Θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν.
Neque enim aliquando in ſermone adulationis *facti ſumus,* ſicut ſcitis: neque in *prætextu*
5 Οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, καθὼς οἴδατε· οὔτε ἐν προφάσει
avaritiæ: (Deus teſtis:) Nec quærentes *ex* hominibus gloriam, neque à vobis,
6 πλεονεξίας· (Θεὸς μάρτυς·) Οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀνθρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' (δ) ὑμῶν,
neque ab aliis: *Valentes in onere* eſſe ut Chriſti Apoſtoli, ſed facti ſumus lenes
7 οὔτε ἀπ' ἄλλων· Δυνάμενοι ἐν βάρει εἶναι ὡς Χριστοῦ ἀπόστολοι, ἀλλ' ἐγενήθημεν ἤπιοι
in medio veſtrûm: tanquam ſi nutrix foveat *ſuosipſius* filios: Ita *cupidi veſtri,*
8 ἐν μέσῳ ὑμῶν· ὡς ἂν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς τέκνα· Οὕτως ἱμειρόμενοι ὑμῶν,
avebamus tradere vobis non ſolùm Evangelium Dei, ſed etiam noſtras *ipſorum*
εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῶν
animas, quoniam *chari* nobis facti eſtis. Memores eſtis enim, fratres, laboris noſtri,
9 ψυχάς, διότι ἀγαπητοὶ ἡμῖν (ε) γεγένησθε. Μνημονεύετε γὰρ, ἀδελφοί, τὸν κόπον ἡμῶν,
& fatigationis: nocte *enim* & die operantes, *ad non ſupergravare quempiam*
καὶ τὸν μόχθον· (ζ) νυκτὸς γὰρ καὶ ἡμέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα
veſtrûm, prædicavimus in *vos* Evangelium Dei. Vos teſtes, & Deus,
10 ὑμῶν, ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ. Ὑμεῖς μάρτυρες, καὶ ὁ Θεός,
ut ſanctè, & juſtè & *inculpatè*, vobis *credentibus facti ſumus:* Sicut ſcitis
11 ὡς ὁσίως, καὶ δικαίως καὶ ἀμέμπτως, ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν ἐγενήθημεν· Καθάπερ οἴδατε
quomodò unumquemque veſtrûm, ſicut pater filios ſuos, *Hortantes* vos, &
12 ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν, ὡς πατὴρ τέκνα ἑαυτοῦ, Παρακαλοῦντες ὑμᾶς, καὶ
conſolantes, *& teſtati, ad ambulare vos* dignè Deo *vo-*
(η) παραμυθούμενοι, καὶ μαρτυρούμενοι, εἰς τὸ περιπατῆσαι ὑμᾶς ἀξίως τοῦ Θεοῦ τοῦ (θ) κα-
cante vos in ſuumipſius regnum & gloriam. *Propter hoc* & nos gratias agimus
13 λοῦντος ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν. (ι) Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς εὐχαριστοῦμεν

Deo *indeſinenter,* quoniam *accipientes* verbum auditûs à nobis, Dei, *excepi-*
τῷ Θεῷ ἀδιαλείπτως, ὅτι παραλαβόντες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡμῶν, τοῦ Θεοῦ, ἐδέξα-
ſtis non verbum hominum, ſed (ſicut eſt verè,) verbum Dei, qui *&* operatur in
σθε οὐ λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ (καθώς ἐστιν ἀληθῶς,) λόγον Θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν
vobis *credentibus.* Vos enim imitatores facti eſtis, fratres, Eccleſiarum Dei
ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν. Ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ 14
exiſtentium in Judæa, in Chriſto Jeſu, quia eadem paſſi eſtis & vos à *propriis*
τῶν οὐσῶν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὅτι ταυτὰ ἐπάθετε καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων
contribulibus, ſicut & ipſi à Judæis, Et Dominum *occidentibus*
συμφυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, Τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀποκτεινάντων 15
Jeſum, & *proprios* prophetas, & *vos perſequentibus,* & Deo non *placentibus,*
Ἰησοῦν, καὶ (κ) τοὺς ἰδίους προφήτας, καὶ ὑμᾶς ἐκδιωξάντων, καὶ Θεῷ μὴ ἀρεσκόντων,
& omnibus hominibus *adverſariis:* *Prohibentibus* nos Gentibus loqui ut *ſerven-*
καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἐναντίων· Κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς ἔθνεσι λαλῆσαι ἵνα σωθῶ- 16
tur, ad implendum ſua peccata ſemper: *prævenit autem* ſuper illos ira
σιν, εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας πάντοτε· ἔφθασε δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ
in finem. Nos autem, fratres, *orbati* à vobis ad tempus horæ,
B' εἰς τέλος. Ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν πρὸς καιρὸν ὥρας, 17
aſpectu, non corde, abundantiùs *ſtuduimus* faciem veſtram videre *in* multo
προσώπῳ, οὐ καρδίᾳ, περισσοτέρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρόσωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ
deſiderio. *Ideò* voluimus venire ad vos, (ego quidem Paulus, & ſemel
ἐπιθυμίᾳ. (λ) Διὸ ἠθελήσαμεν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, (ἐγὼ μὲν Παῦλος, καὶ ἅπαξ 18
& *bis,*) *& intercidit* nos Satanas. Quæ enim noſtra ſpes, aut gaudium, aut
καὶ δίς,) καὶ ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ σατανᾶς. Τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπίς, ἢ χαρά, ἢ 19
corona *gloriationis? aut* nonne *&* vos ante Dominum noſtrum Jeſum
στέφανος (μ) καυχήσεως; ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς ἔμπροσθεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν (ν) Ἰησοῦ
Chiſtum, in ejus adventu? Vos enim eſtis gloria noſtra, & gaudium.
Χριστοῦ, ἐν τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ; Ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα ἡμῶν, καὶ ἡ χαρά. 20

MS.A. (γ) οὕτως (δ) ἡμῶν, (ε) ἐγενήθητε. (ζ) νυκτὸς καὶ (η) παραμυθούμενοι, εἰς τὸ περιπατεῖν ὑμᾶς (θ) καλέσαντος (ι) Καὶ διὰ τοῦτο καὶ (κ) τοὺς προφήτας, καὶ ἡμᾶς (λ) Διότι (μ) ἀγαλλιάσεως; (ν) Ἰησοῦ, ἐν

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

4 * ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܫܘܝܢ ܠܐܠܗܐ ܕܢܬܬܗܝܡܢ ܣܒܪܬܗ. ܗܟܢܐ ܡܡܠܠܝܢܢ. ܠܐ ܐܝܟ ܕܠܒܢܝ ܐܢܫܐ
5 ܫܦܪܝܢܢ. ܐܠܐ ܠܐܠܗܐ ܗܘ ܕܒܚܪ ܠܒܘܬܢ. * ܐܦܠܐ ܓܝܪ ܡܡܬܘܡ ܐܫܬܡܫܢ ܒܡܡܠܠܐ ܕܫܘܓܠܐ
6 ܐܝܟ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܐ ܒܥܠܬܐ ܕܥܠܘܒܘܬܐ. ܐܠܗܐ ܣܗܕ. * ܘܠܐ ܒܥܝܢ ܫܘܒܚܐ ܡܢ
7 ܒܢܝܢܫܐ. ܠܐ ܡܢܟܘܢ ܘܠܐ ܡܢ ܐܚܪܢܐ. * ܟܕ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܝܢ ܕܢܗܘܐ ܒܝܩܪܐ ܐܝܟ ܫܠܝܚܐ
8 ܕܡܫܝܚܐ. ܐܠܐ ܗܘܝܢ ܡܟܝܟܐ ܒܝܢܬܟܘܢ. ܘܐܝܟ ܡܪܒܝܢܝܬܐ ܕܡܪܚܡܐ ܥܠ ܒܢܝܗ. * ܗܟܢܐ
ܐܦ ܚܢܢ ܡܪܚܡܝܢܢ ܘܡܬܪܓܪܓܝܢܢ ܠܡܬܠ ܠܟܘܢ. ܠܐ ܒܠܚܘܕ ܣܒܪܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܠܐ
9 ܐܦ ܢܦܫܢ. ܡܛܠ ܕܚܒܝܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܢ. * ܥܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܐܚܝܢ. ܕܠܐܝܢ ܗܘܝܢ
10 ܘܫܠܚܝܢ ܒܥܒܕ ܐܝܕܝܢ ܒܠܠܝܐ ܘܒܐܝܡܡܐ. ܕܥܠ ܚܕ ܡܢܟܘܢ ܠܐ ܢܐܩܪ. * ܐܢܬܘܢ ܣܗܕܝܢ
ܘܐܠܗܐ. ܐܝܟܢܐ ܐܟܪܙܢ ܠܟܘܢ ܣܒܪܬܗ ܕܐܠܗܐ ܕܟܝܐܝܬ ܘܟܐܢܐܝܬ. ܘܕܠܐ ܪܫܝܢ ܗܘܝܢ ܠܘܬ
11 ܟܠܗܘܢ ܡܗܝܡܢܐ. * ܐܝܟܢܐ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܡܢ ܚܕ ܚܕ ܡܢܟܘܢ ܐܝܟ ܐܒܐ ܡܢ ܒܢܘܗܝ
12 ܒܥܝܢ ܗܘܝܢ ܘܡܒܝܐܝܢ ܗܘܝܢ ܠܒܘܬܟܘܢ. * ܘܡܣܗܕܝܢ ܗܘܝܢ ܠܟܘܢ. ܕܬܗܠܟܘܢ ܐܝܟ ܕܫܘܐ ܠܐܠܗܐ.
ܗܘ ܕܩܪܟܘܢ ܠܡܠܟܘܬܗ ܘܠܫܘܒܚܗ. * ܕܪܡܫܐ ܕܫܒܬܐ ܕܣܘܒܪܐ * ܒ *
13 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܚܢܢ. ܡܘܕܝܢܢ ܐܡܝܢܐܝܬ ܠܐܠܗܐ. ܕܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܩܒܠܬܘܢ ܡܢܢ.
ܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܡܠܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܩܒܠܬܘܢܗ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܐܝܬܝܗ ܫܪܝܪܐܝܬ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ.
14 ܘܗܝ ܡܫܬܡܠܝܐ ܒܟܘܢ. ܘܒܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ. * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܚܝ. ܐܬܕܡܝܬܘܢ
ܠܥܕܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܒܝܗܘܕ. ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܗܠܝܢ ܚܫܬܘܢ ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܒܢܝ
15 ܫܪܒܬܟܘܢ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܗܢܘܢ ܡܢ ܝܗܘܕܝܐ. * ܗܢܘܢ ܕܩܛܠܘ ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
ܠܢܒܝܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܘܠܢ ܪܕܦܘ. ܘܠܐܠܗܐ ܠܐ ܫܦܪܝܢ. ܘܣܩܘܒܠܝܢ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ
16 ܐܢܫܐ. * ܟܕ ܟܠܝܢ ܠܢ ܕܢܡܠܠ ܥܡ ܥܡܡܐ ܕܢܚܘܢ. ܠܡܫܡܠܝܘ ܚܛܗܝܗܘܢ
ܒܟܠܙܒܢ. ܡܛܬ ܕܝܢ ܥܠܝܗܘܢ ܪܘܓܙܐ ܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ.

* ܕܟܠܝܘܡ * ܓ *

17 * ܚܢܢ ܕܝܢ ܐܚܝ. ܗܘܝܢ ܝܬܡܐ ܡܢܟܘܢ ܠܥܕܢܐ ܕܫܥܬܐ. ܒܐܦܝܢ ܘܠܐ ܒܠܒܢ.
18 ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܐܫܬܩܕܢ ܠܡܚܙܐ ܐܦܝܟܘܢ ܒܣܘܓܐܐ ܕܚܘܒܐ. * ܘܨܒܝܢ ܗܘܝܢ ܕܢܐܬܐ
19 ܠܘܬܟܘܢ ܐܢܐ ܦܘܠܘܣ ܚܕܐ ܙܒܢ ܘܬܪܬܝܢ ܘܟܠܝܢ ܣܛܢܐ. * ܐܝܢܘ ܓܝܪ ܣܒܪܢ
20 ܘܚܕܘܬܢ ܘܟܠܝܠܐ ܕܫܘܒܗܪܢ. ܐܠܐ ܐܢ ܐܢܬܘܢ ܩܕܡ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܒܡܐܬܝܬܗ. * ܐܢܬܘܢ
ܐܢܘܢ ܓܝܪ ܫܘܒܚܢ ܘܚܕܘܬܢ.

Sed quemadmodum probati fuimus Deo, ut 4 concrederetur nobis Evangelium ejus: ita loquimur, non ut hominibus placeamus, ſed Deo ipſi qui probat corda noſtra. Nec enim 5 unquam uſi ſumus ſermone adulatorio, ut ſcitis, neque occaſione avaritiæ, Deus teſtis eſt. Neque quæſivimus gloriam ex hominibus, 6 nec à vobis, nec ab aliis: Quamvis potu- 7 erimus oneri eſſe tanquam Apoſtoli Chriſti. Sed fuimus manſueti inter vos, & inſtar nutricis blandientis filiis ſuis: Sic & vobis 8 blandimur, deſiderióque tenemur impartiendi vobis non tantùm Evangelium Dei, ſed & animam noſtram, quippe qui dilecti noſtri ſitis. Etenim memores eſtis, fratres noſtri, 9 quòd laborabamus & exercebamur operâ manuum noſtrarum noctu & interdiu, ne cui veſtrûm eſſemus oneri. Vos teſtes eſtis 10 Deúſque, quomodo prædicavimus vobis Evangelium Dei ſincerè & juſtè, & quòd inculpabiles fuerimus apud omnes fideles. Quemadmodum ſcitis quòd ab unoquoque 11 veſtrûm tanquam pater à liberis ſuis efflagitabamus, & conſolabamur corda veſtra: Vóſque obteſtabamur ut ambularetis, ſicuti 12 decet Deum illum, qui vocavit vos ad regnum ſuum, ſuámque gloriam.

Crepuſculo ſabbathi Annuntiationis. 2.

Quapropter & nos perſeveranter gratias agi- 13 mus Deo, quòd ſermonem Dei, quem accepiſtis à nobis, non tanquam ſermonem hominum acceperitis eum, ſed prout verè eſt ſermo Dei: ipſéque opere perficiatur in vobis & in iis qui credunt. Vos autem, fratres 14 mei, imitatores facti eſtis Eccleſiarum Dei, quæ ſunt in Judæa in Jeſu Chriſto: quòd eadem perpeſſi fueritis & vos à contribulibus veſtris, ſicut & illi ab ipſis Judæis, Qui Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum tru- 15 cidârunt, prophetas qui ex ipſis erant, nóſq; inſectati ſunt, & Deo non placent, factíque ſunt adverſarii omnibus hominibus. Qui 16 prohibent nos alloqui Gentes, ut ſerventur, ut ſcelera ſua ſemper peragant. Pervenit autem in eos ira ad finem uſque.

Quotidiè. 3.

Nos porrò, fratres mei, vobis orbati fuimus 17 ad tempus horæ, facie quidem noſtrâ, & non noſtro corde: quin potiùs ſedulam navavimus operam, ut faciem veſtram conſpiceremus cum charitate multa. Et voluimus veni- 18 re ad vos, ego Paulus ſemel & iterum: ſed obſtitit mihi Satanas. Quæ enim ſpes noſtra, 19 & gaudium noſtrum, & corona gloriationis noſtræ, niſi vos coram Domino noſtro Jeſu in adventu ipſius? Vos enim eſtis gloria 20 noſtra, & gaudium noſtrum.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

4 ዩእሙ፡ በዘ፡ አመክረነ፡ እግዚአብሔር፡ ወተአመነነ፡ በትምህርተ፡ ወንጌል፡፡
በተዝካረ፡ መነኮሳት፡፡=
ከማሁ፡ ንነግር፡ ወአኮ፡ ከመዘ፡ ለሰብእ፡ ያ
5 ደሉ፡ ዘእንበለ፡ ለእግዚአብሔር፡ ዘአመክረነ፡ ልብነ፡፡= ወእመአመ፡ ኮነ፡ ሊያዋህ
ናክሙ፡ ዘከሙ፡ ታአምሩ፡ ወኢተአገልናክሙ፡ በመክንያት፡ ስምዕነ፡ እግዚአብሔር፡፡=
6 ወኢንፈቅድ፡ ያደሉ፡ ለነ፡ ሰብእ፡ ወኢአንትሙ፡ ወኢሰብእ፡ ወኢባዕድ፡ እንዘ፡ ንክል፡
ላክብዶ፡ ከመ፡ ሐዋርያተ፡ ክርስቶስ፡፡=

Sed in quantum probavit nos Deus & fiduciam poſuit in nobis de doctrina evan- 4
gelii: In recordatione monachorum.
Ita loquimur, & non ut hominibus placentes, ſed Deo, qui probavit nos cordibus noſtris. Neque unquam blanditiis uſi ſumus erga vos, ſicut ſcitis: neque avarè 5
tractavimus vos cum artificiis, teſtis nobis eſt Deus: Et nolumus placere nobis 6
homines, neque vos, neque homines, neque alios, quum poſſemus oneri eſſe, ut Apoſtoli Chriſti.

Verſio VULGATA LATINA.

4 Sed ſicut probati ſumus à Deo ut crederetur nobis Evangelium: ita loquimur,
5 non quaſi hominibus placentes, ſed Deo, qui probat corda noſtra. Neque enim
aliquando fuimus in ſermone adulationis, ſicut ſcitis: neque in occaſione avaritiæ:
6 Deus teſtis eſt: Nec quærentes ab hominibus gloriam, neque à vobis,
7 neque ab aliis. Cùm poſſemus vobis oneri eſſe ut Chriſti Apoſtoli: ſed facti
8 ſumus parvuli in medio veſtrûm, tanquam ſi nutrix foveat filios ſuos. Ita deſiderantes
vos, cupidè volebamus tradere vobis non ſolùm Evangelium Dei, ſed
9 etiam animas noſtras: quoniam chariſſimi nobis facti eſtis. Memores enim eſtis,
fratres, laboris noſtri, & fatigationis: nocte ac die operantes, ne quem veſtrûm
10 gravaremus, prædicavimus in vobis Evangelium Dei. Vos teſtes eſtis, & Deus,
11 quàm ſanctè, & juſtè, & ſine querela, vobis, qui credidiſtis, fuimus: Sicut
12 ſcitis, qualiter unumquemque veſtrûm, (ſicut pater filios ſuos,) Deprecantes
vos & conſolantes, teſtificati ſumus, ut ambularetis dignè Deo, qui vocavit vos
13 in ſuum regnum & gloriam. Ideò & nos gratias agimus Deo ſine intermiſſione:
quoniam cùm accepiſſetis à nobis verbum auditûs Dei, accepiſtis illud, non
ut verbum hominum, ſed (ſicut eſt verè) verbum Dei, qui operatur in vobis,
qui credidiſtis. Vos enim imitatores facti eſtis, fratres, Eccleſiarum Dei, quæ 14
ſunt in Judæa in Chriſto Jeſu: quia eadem paſſi eſtis & vos à contribulibus
veſtris, ſicut & ipſi à Judæis: Qui & Dominum occiderunt Jeſum, & Pro- 15
phetas, & nos perſecuti ſunt, & Deo non placent, & omnibus hominibus adverſantur:
Prohibentes nos Gentibus loqui ut ſalvæ fiant, ut impleant pecca- 16
ta ſua ſemper: pervenit enim ira Dei ſuper illos uſque in finem. Nos autem, 17
fratres, deſolati à vobis ad tempus horæ, aſpectu, non corde, abundantiùs feſtinavimus
faciem veſtram videre cum multo deſiderio: Quoniam voluimus ve- 18
nire ad vos: ego quidem Paulus, & ſemel, & iterùm, ſed impedivit nos ſatanas.
Quæ eſt enim noſtra ſpes, aut gaudium, aut corona gloriæ? Nónne vos ante 19
Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum eſtis in adventu ejus? Vos enim eſtis gloria 20
noſtra & gaudium.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * بل كما اختبرنا الله ليوعن على اللسان. كذلك نتكلم. لا كمن يرضون الناس بل كمن
5 يرضي الاله الخبير قلوبنا * لاننا ما صرنا قط ناطقين بكلام تملّق كما قد علمتم ولا بحجة
6 7 استغنام. الله الشاهد * ولا طلبنا من الناس مجدا. لا منكم ولا من اخرين * اذ قد كان
مكننا ان نثقل بما اننا رسل المسيح. لكننا بينكم صرنا ودعاء كمربية تحضن اولادها.
8 * هكذا صبونا اليكم وعنينا ان نعطيكم لا بشارة الله فقط بل وانفسنا. لانكم صرتم لنا احباء
9 محبوبين. تم * قراءة الخميس من الجمعة الثالثة والعشرين * وانتم تذكرون ايها
الاخوة تعبنا وحرصنا. لاننا ليلا ونهارا كنا نعمل لكيلا نثقل على احد منكم. حين كرزنا لكم
10 11 بشارة الله * انتم الشهود والله. اننا صرنا عندكم المومنين بحال تبرر وبعد الاثم وبلا معاب * كما
12 قد علمتم كواحد منكم. ومثل اب يسلي اولاده * عزيناكم وناشدناكم ان تسيروا سيرا
13 اهلا لله الداعي اياكم الى ملكه ومجده * فلهذا نحن شاكرين لله دائما بلا تفويت. انكم اذا
تسلمتم منا قول السمع الذي لله. قبلتم لا قول ناس بل قول الله. كما هو قول الله بتحقيق.
الذي سيفعل فيكم المومنين. تم * قراءة الجمعة من الجمعة الثالثة والعشرين *
14 * لانكم انتم ايها الاخوة صرتم نظراء كنائس الله التي في اليهودية في امانة يسوع المسيح. تم *
لانكم صابكم تلك المصائب بعينها من ذوي قبيلتكم. كما اصاب اولئك من اليهود.
15 * الذين قتلوا الرب يسوع وانبياءهم وطردونا نحن ولم يرضوا الله. ولكافة الناس يضادون.
16 * يمنعوننا ان نخاطب الامم ليخلصوا لكي يتمموا خطاياهم دائما. وقد وصل اليهم الرجز الجاز.
17 * فنحن يا اخوة لما اوحشنا منكم مدة ساعة. وجها لا قلبا. حرصنا حرصا جزيلا. ان نعاين
18 وجوهكم بشهوة كثيرة * فلهذا اثرنا ان نجي اليكم. انا بولص مرة ومرتين * فقطعنا
19 الشيطان * لان من رجانا او سرورنا. او اكليل فخرنا. اوليس انتم هو قدام ربنا يسوع
20 المسيح في وروده * قراءة الاثنين من الجمعة الرابعة والعشرين * لانكم انتم
هم شرفنا وسرورنا * تم *

Sed ſicut probavit nos Deus ut crederetur nobis Evangelium, ita loquimur: non quaſi placentes hominibus, ſed quaſi placentes Deo probanti corda noſtra. 4 *Non enim fuimus unquam promentes ſermonem adulatorium, ut nôſtis: nec opum acquirendarum cauſâ: Deus teſtis eſt.* 5 *Neq; expetivimus ab hominibus gloriam, non à vobis, nec ab aliis:* 6 *Quum poſſemus oneri eſſe, quippe qui ſimus Apoſtoli Chriſti. ſed inter vos facti ſumus mites velut nutrix fovens liberos ſuos.* 7 *Ita cupivimus vos, & exoptavimus impertire vobis non modò Evangelium Dei, ſed etiam animas noſtras, eo quòd eſſetis nobis amici dilecti.* 8 Finis.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis vigeſimæ tertiæ.

Et vos meminiſtis ô fratres, laboris & anxietatis noſtræ: quoniam diu noctùque operabamur, ne quenquam veſtrûm gravaremus, dum prædicaremus vobis Evangelium Dei. 9 *Vos teſtes eſtis & Deus, quòd fuerimus apud vos qui fideles eſtis, modo caſto, cum juſtitia, & ſine culpa,* 10 *Ut nôſtis: quaſi unus ex vobis, & ſicut pater conſolans filios ſuos,* 11 *Conſolati atque hortati ſimus vos ut incederetis inceſſum dignum Deo qui vocârat vos ad regnum & gloriam ſuam.* 12 *Ac propterea gratias agimus Deo ſemper ſine intermiſſione, quòd cum accepiſtis à nobis ſermonem auditus qui Dei eſt, accepiſtis non ſermonem hominum, ſed ſermonem Dei (uti reverà eſt ſermo Dei) qui aget in vobis fidelibus.* 13 Finis.

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis vigeſimæ tertiæ.

Vos enim fratres, facti eſtis pares Eccleſiis Dei, quæ ſunt in Judæa, in fide Jeſu Chriſti: 14 Hactenus. *ſiquidem acciderunt vobis illæ tribulationes eædem à contribulibus veſtris, quæ ipſis acciderant à Judæis,* *Qui occiderunt Dominum Jeſum, & Prophetas ſuos, noſque perſecuti ſunt: neque Deo placent, & omnibus hominibus adverſantur:* 15 *Prohibent nos quin alloquamur Gentes ut ſalventur: quatenus impleant peccata ſua ſemper. Et jam pervenit ad eos ira conſumens.* 16 *Nos autem O fratres, cum orbati vobis eſſemus horæ ſpatio, vultu non corde, ſtudio multo ſtuduimus videre facies veſtras plurimo cum deſiderio.* 17 *Et ideo voluimus venire ad vos, ego quidem Paulus, ſemel atque iterum: ſed impedivit nos Satanas.* 18 *Quis enim eſt ſpes noſtra, aut gaudium noſtrum, aut corona gloriæ noſtræ? annon eſtis vos coram Domino noſtro Jeſu Chriſto, in ejus adventu?* 19

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis vigeſimæ quartæ.

Vos ſiquidem eſtis gloria noſtra & gaudium noſtrum. 20 Hucuſque.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 8 ወኮነ፡ከመ፡ሕፃናት፡ መእከሌክሙ፡ ወከመ፡ ሐፃኒት፡እንተ፡ትሐዝል፡ደቂቃ፡=፦ ከማሁ፡ተፈ
ሣሕነ፡ ለክሙ፡ንመጡክሙ፡፡ አኮ፡ባሕቲቶ፡ ወንጌል፡ እግዚአብሔር፡ ዳዲ፡ነፍስነሂ፡ እስመ፡
9 ፍቁራነ፡ኮንክሙነ፡፡=፦ ተዘከሩ፡አኀዊነ፡ጻማነ፡ ወሕማምነ፡መዐልተ፡ወሌሊተ፡ወንትገበር፡
ከመ፡ኢናክብድ፡ ወኢላዕለ፡ አሐዱሂ፡ እምውስቴትክሙ፡ ወሰበክነ ፡ ለክሙ፡ ትምህርተ፡ ወን
10 ጌሉ፡ለእግዚአብሔር፡=፦ ወለሊክሙ፡ሰማዕትየ፡ ወእግዚአብሔር፡ጻድቅ፡ ወሬትዕ፡ ወንጹ
11 ሕ፡ለክሙ፡ ለእለ፡ ተአምኑ፡ኮነ፡ለክሙ፡=፦ ታአምሩ፡ለለ፡ አሐዱ፡ እምውስቴትክሙ፡ ከ
12 መ፡ አብ፡ ለውሉዱ፡ነስተበቍዐክሙ፡ወናናግዘክሙ፡፡=፦ ወናሰምዕ፡ ለክሙ፡ ከመ፡ትሖሩ፡
በዘ፡ይደልወክሙ፡ በኀበ፡እግዚአብሔር፡ ዘጸውዐክሙ፡ ውስተ፡ መንግሥቱ፡ ወስብሐቲሁ፡=፦
13 በእንተዝ፡ዘልፈ፡ናአኵቶ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ እስመ፡ ተወከፍክሙነ፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡
ወአኮ፡ቃለ፡ሰብእ፡ ወአማን፡ቃለ፡እግዚአብሔር፡ውእቱ፡ወረድአክሙሂ፡ ለእለ፡ተአምኑ፡=፦
14 እስመ ፡ ተመሰልክሙ ፡ በቤተ ፡ ክርስቲያኑ ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ እለ ፡ ይሁዳ ፡ በክ
ርስቶስ፡ ኢየሱስ፡ እስመ ፡ ከማሆሙ ፡ ሐመምክሙ፡፡ አንትሙሂ ፡ እምሕዝብክሙ፡
15 በከመ ፡ ንሕነ፡ አይሁድ፡=፦ እለ ፡ ቀተልዎ ፡ ለእግዚእነ፡ ኢየሱስ ፡ ወለነቢያቲሁ፡
16 ወኪያነኒ፡ ሰደዱነ፡=፦ ወይከልኡነ ፡ ኢንንግር ፡ ለሰብእ ፡ በዘ ፡ ይሐይው ፡ ከመ ፡ ይት
ፈጸሞሙ ፡ ኃጢአቶሙ ፡ ለዝሉፉ ፡ ወበጽሖሙ ፡ መቅሠፍት ፡ ዘለዓለም፡፡=፦ ϐ
17 ወንሕነሰ፡ አኀዊነ ፡ ከመ ፡ እጓለ ፡ ማውታ ፡ ንሕነ ፡ በኀቤክሙ፡፡ ለሰዐት ፡ ለእምገጽ ፡
18 ዳእሙ ፡ ወአኮሰ ፡ እምልብ ፡ ወፈድፋደ ፡ ጽሕቀነ ፡ ንርአይ ፡ ገጸክሙ፡፡=፦ ወበዙኅ ፡ ፈ
ቀድነ ፡ ንምጻእ ፡ ኀቤክሙ ፡ ለሊየ ፡ ጳውሎስ ፡ ምዕረ ፡ ወካዕበ ፡ ወአዕቀፈነ ፡ ሰይጣ
19 ን፡=፦ መኑ ፡ ተስፋነ፡ ወፍሥሐነ ፡ ወአክሊልነ ፡ ወምክሕነ ፡ አኮኑ ፡ አንትሙ ፡ ለቅድ
20 መ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ በምጽአቱ፡=፦ እስመ ፡ አንትሙ ፡ ክብርነ ፡
ወፍሥሐነ፡፡==፦

Et fuimus ut parvuli medio veſtrûm, & ſicut nutrix quæ fovet parvulum ſuum: 7
Sic congratulati ſumus vobis, tradentes vobis non ſolum evangelium Dei, ſed et- 8
iam animas noſtras, quia dilecti noſtri facti eſtis. Memores eſtote fratres noſtri, 9
laboris noſtri & afflictionis noſtræ die & nocte, quod operabamur ne gravaremus
ſuper quenquam ex vobis, & prædicavimus vobis doctrinam evangelii Dei. Vos 10
ipſi teſtes mei & Deus, juſtè, & rectè & purè vobis credentibus fuimus. Scitis 11
unumquemque ex vobis ſicut pater filios ſuos obſecrabamus & conſolabamur vos.
Et teſtabamur vobis ut ambularetis prout oporteret vos apud Deum, qui vocavit 12
vos in regnum ſuum & gloriam ſuam. Propterea ſemper gratias agimus Deo, quia 13
accepiſtis verbum Dei, & non verbum hominis, & verè verbum Dei eſt, & auxi-
lium fert vobis credentibus. Quia vos aſſimulati eſtis eccleſiæ Dei quæ in Judæa 14
in Chriſto Jeſu: quia ſicut illi, paſſi eſtis vos à gente veſtra, ſicut nos Judæi. Qui 15
trucidârunt Dominum noſtrum Jeſum, & prophetas, & nos etiam perſequuti ſunt.
Et prohibebant nos ne loqueremur hominibus ut ſerventur, ut implerent peccata 16
ſua ſemper, & pervenit ad eos pœna æterna. Et nos fratres noſtri ſicut orphani 17
ſumus apud vos ad horam, in ſpecie tantùm, & non ex corde, & abundanter ſo-
liciti fuimus videre faciem veſtram. Et multùm deſideravimus venire ad vos, 18
ipſe ego Paulus, ſemel atque iterum, ſed impedivit me ſatanas. Quæ eſt ſpes no- 19
ſtra, & gaudium noſtrum, & corona noſtra, & gloriatio noſtra? nónne vos ante
Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum in adventu ejus. Quia vos eſtis gloria noſtra, 20
& gaudium noſtrum.

CAP. III. γ'.

Ideò non ampliùs ſuſtinentes, *benè viſum eſt* nobis *relinqui* in Athenis *ſoli* :
1 ΔΙὸ μηκέτι στέγοντες, εὐδοκήσαμεν καταλειφθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι·
Et miſimus Timotheum fratrem noſtrum, & miniſtrum Dei, & *coope-*
2 Καὶ ἐπέμψαμεν Τιμόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, καὶ διάκονον τοῦ (α) Θεοῦ, καὶ συν-
rantem noſtrum in Evangelio Chriſti, ad *ſtabilire* vos, & *exhor-*
εργὸν ἡμῶν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ στηρίξαι ὑμᾶς, καὶ (β) παρακα-
tari vos de fide veſtra : *Neminem commoveri* in tri-
3 λέσαι ὑμᾶς περὶ τῆς πίστεως ὑμῶν· (γ) Τῷ μηδένα σαίνεσθαι ἐν ταῖς θλί-
bulationibus iſtis: ipſi enim ſcitis, quòd in hoc poſiti ſumus. *Etenim* cùm
4 ψεσι ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ὅτι εἰς τοῦτο κείμεθα. Καὶ γὰρ ὅτε
apud vos eſſemus, prædicebamus vobis, *quòd futuri eſſemus affligi*, ſicut & factum eſt,
πρὸς ὑμᾶς ἦμεν, προελέγομεν ὑμῖν, ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, καθὼς καὶ ἐγένετο,
& ſcitis. Propter *hoc* & ego non ampliùs ſuſtinens, miſi ad *cognoſcere*
5 καὶ οἴδατε. Διὰ τοῦτο κἀγὼ μηκέτι στέγων, ἔπεμψα εἰς τὸ γνῶναι τὴν
fidem veſtram : ne fortè tentaverit vos *tentans*, & *in vanum* fiat la-
πίστιν ὑμῶν· μή πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πειράζων, καὶ εἰς κενὸν γένηται ὁ κό-
bor noſter. *Nuper* autem veniente Timotheo ad nos à vobis, & annun-
6 πος ἡμῶν. Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τιμοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ εὐαγ-
tiante nobis fidem & charitatem veſtram, & quia habetis memoriam
γελισαμένου ἡμῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνείαν
noſtri bonam ſemper, deſiderantes nos videre, ſicut & nos vos :
ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε, ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς·
Propter hoc conſolati ſumus, fratres, in vobis, in omni tribulatione, &
7 Διὰ τοῦτο (δ) παρεκλήθημεν, ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν, ἐπὶ πάσῃ τῇ (ε) θλίψει, καὶ
neceſſitate noſtrâ, per veſtram fidem : Quoniam nunc vivimus, ſi vos ſta-
8 ἀνάγκῃ ἡμῶν, διὰ τῆς ὑμῶν πίστεως· Ὅτι νῦν ζῶμεν, ἐὰν ὑμεῖς στή-
tis in Domino. Quam enim gratiarum actionem poſſumus Deo retribue-
9 κετε ἐν Κυρίῳ. Τίνα γὰρ εὐχαριστίαν δυνάμεθα τῷ Θεῷ ἀνταποδοῦ-
re pro vobis, in omni gaudio quo gaudemus propter vos ante De-
ναι περὶ ὑμῶν, ἐπὶ πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ χαίρομεν δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ Θε-
um noſtrum : Nocte & die *ſuper exabundanter* orantes *ad videndum* veſtram
10 οῦ ἡμῶν· Νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν
faciem, & *complere defectiones* fidei veſtræ? Ipſe autem
Γ' τὸ πρόσωπον, καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν; Αὐτὸς δὲ 11
Deus, & Pater noſter, & Dominus noſter Jeſus Chriſtus, dirigat
ὁ Θεὸς, καὶ πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν (ζ) Ἰησοῦς Χριστὸς κατευθύναι
viam noſtram ad vos. Vos autem Dominus multiplicet, & ab-
τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς. Ὑμᾶς δὲ (η) ὁ Κύριος πλεονάσαι, καὶ περισ- 12
undare faciat *charitate* in invicèm, & in omnes, quemadmodùm & nos
σεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους, καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς
in *vos* : Ad *confirmare* veſtra corda *inculpata* in ſanctitate, an-
εἰς ὑμᾶς· Εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν (θ) ἁγιωσύνῃ, ἔμ- 13
te Deum & Patrem noſtrum, in adventu Domini noſtri Jeſu
προσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν (ι) Ἰησοῦ
Chriſti cum omnibus Sanctis ejus.
Χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων (κ) αὐτοῦ.

CAP. IV. δ'.

Reliquùm ergò, fratres, rogamus vos, & obſecramus in Do-
Δ' (α) ΤΟ λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς, καὶ παρακαλοῦμεν (β) ἐν Κυ- 1
mino Jeſu, quemadmodùm accepiſtis à nobis, quomodò oporteat vos ambu-
ρίῳ Ἰησοῦ, καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν, τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπα-
lare, & placere Deo, ut abundetis magis. Scitis enim quæ præ-
τεῖν, καὶ ἀρέσκειν Θεῷ, (γ) ἵνα περισσεύητε μᾶλλον. Οἴδατε γὰρ τίνας παρ- 2
cepta *dederimus* vobis per Dominum Jeſum. Hæc enim eſt voluntas
αγγελίας ἐδώκαμεν ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Τοῦτο γάρ ἐστι (δ) θέλημα 3
Dei, ſanctificatio veſtra : *abſtinere* vos à fornicatione : *Scire*
τοῦ Θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν· ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας· Εἰδέναι 4
unumquemque veſtrûm ſuum *ipſius* vas poſſidere in ſanctificatione & honore: Non
(ε) ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ· Μὴ 5
in paſſione deſiderii, ſicut & Gentes *neſcientes* Deum: *Non*
ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν Θεόν· Τὸ μὴ 6
opprimere, & *circumvenire* in negotio fratrem ſuum: quoniam vindex
ὑπερβαίνειν, καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι ἔκδικος
Dominus de omnibus his, ſicut & prædiximus vobis, & *perteſtificati* ſumus.
ὁ Κύριος περὶ πάντων τούτων, (ζ) καθὼς καὶ προείπαμεν ὑμῖν, καὶ διεμαρτυράμεθα.

Κεφ. γ'. MS.A. (α) Θεοῦ ἐν τῷ (β) παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς (γ) Τὸ (δ) παρεκλήθημεν, (ε) ἀνάγκῃ καὶ θλίψει ὑμῶν, καὶ διὰ τῆς πίστεως ὑμῶν· Ὅτι νῦν (ζ) Ἰησοῦς κατευθύναι (η) ὁ Θεὸς (θ) δικαιοσύνῃ, (ι) Ἰησοῦ μετὰ (κ) αὐτοῦ. ἀμήν. Κεφ. δ'. MS.A. (α) Λοιπὸν οὖν, (β) ἐν τῷ Κυρίῳ (γ) καθὼς καὶ περιπατεῖτε, ἵνα (δ) τὸ θέλημα (ε) ἕκαστος (ζ) καθὼς προείπομεν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܓ * ܘܡܛܠ ܕܠܐ ܡܣܝܒܪܝܢ ܨܒܝܢ ܠܡܦܫ ܒܐܬܢܘܣ ܒܠܚܘܕܝܢ܀ 1
* ܘܫܕܪܢ ܠܘܬܟܘܢ ܠܛܝܡܬܐܘܣ ܐܚܘܢ ܡܫܡܫܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܡܥܕܪܢܢ ܒܣܒܪܬܗ ܕܡܫܝܚܐ܀ 2
ܕܢܫܪܪܟܘܢ ܘܢܒܥܐ ܡܢܟܘܢ ܥܠ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ. * ܕܠܐ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܢܬܪܦܐ ܒܐܘܠܨܢܐ ܗܠܝܢ 3
ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܠܗܕܐ ܣܝܡܝܢܢ. * ܐܦ ܟܕ ܠܘܬܟܘܢ ܗܘܝܢ 4
ܡܩܕܡܝܢ ܗܘܝܢ ܐܡܪܝܢ ܠܟܘܢ. ܕܥܬܝܕܝܢ ܚܢܢ ܕܢܬܐܠܨ. ܐܝܟܢܐ ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܗܘܐ. * ܡܛܠ 5
ܗܢܐ ܐܦ ܐܢܐ ܠܐ ܡܣܝܒܪ ܗܘܝܬ. ܥܕܡܐ ܕܫܕܪܬ ܠܡܕܥ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ. ܕܠܡܐ ܢܣܝܟܘܢ ܡܢܣܝܢܐ
ܘܢܗܘܐ ܠܣܪܝܩܘ ܠܡܬܢ. * ܗܫܐ ܕܝܢ ܟܕ ܐܬܐ ܠܘܬܢ ܛܝܡܬܐܘܣ ܡܢ ܠܘܬܟܘܢ 6
ܘܣܒܪܢ ܥܠ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܘܥܠ ܚܘܒܟܘܢ. ܘܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܥܘܗܕܢܐ ܛܒܐ ܕܝܠܢ ܒܟܠܙܒܢ.
ܘܡܬܪܓܪܓܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܚܙܝܢ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܚܢܢ ܠܟܘܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܒܝܐܢ ܒܟܘܢ ܐܚܝܢ 7
ܥܠ ܟܠܗܝܢ ܐܘܠܨܢܝܢ ܘܐܢܢܩܝܢ ܡܛܠ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ. * ܘܗܫܐ ܗܘ ܚܝܝܢܢ. ܐܢ ܐܢܬܘܢ 8
ܬܩܘܡܘܢ ܒܡܪܢ. * ܐܝܢܐ ܓܝܪ ܬܘܕܝܬܐ ܡܫܟܚܝܢܢ ܠܡܦܪܥ ܚܠܦܝܟܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܥܠ 9
ܟܠܗ ܚܕܘܬܐ ܕܚܕܝܢܢ ܡܛܠܬܟܘܢ. * ܐܠܐ ܕܩܕܡ ܐܠܗܐ ܡܬܟܫܦܝܢܢ ܒܠܠܝܐ ܘܒܐܝܡܡܐ 10
ܝܬܝܪܐܝܬ. ܕܢܚܙܐ ܐܦܝܟܘܢ. ܘܢܫܠܡ ܡܕܡ ܕܚܣܝܪܐ ܠܗܝܡܢܘܬܟܘܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ ܘܡܪܢ 11
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܢܛܝܒ ܐܘܪܚܢ ܠܘܬܟܘܢ. * ܘܢܣܓܐ ܘܢܝܬܪ ܚܘܒܟܘܢ. ܚܕ ܥܡ ܚܕ 12
ܘܥܡ ܟܠܢܫ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܚܢܢ ܪܚܡܝܢ ܠܟܘܢ. * ܘܢܫܪܪ ܠܒܘܬܟܘܢ ܕܠܐ ܪܘܡ ܒܩܕܝܫܘܬܐ 13
ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܐܒܘܢ. ܒܡܐܬܝܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܘܗܝ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ * ܕܡܥܡܘܕܝܬܐ * ܡܟܝܠ ܐܚܝ ܒܥܝܢܢ ܡܢܟܘܢ. 1
ܘܡܬܟܫܦܝܢܢ ܠܟܘܢ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ. ܕܐܝܟܢܐ ܕܩܒܠܬܘܢ ܡܢܢ. ܐܝܟܢܐ ܕܘܠܐ ܠܟܘܢ
ܠܡܗܠܟܘ ܘܠܡܫܦܪ ܠܐܠܗܐ. ܗܟܢܐ ܬܬܝܬܪܘܢ ܝܬܝܪܐܝܬ. * ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܦܘܩܕܢܐ 2
ܕܝܗܒܢ ܠܟܘܢ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܗܢܘ ܓܝܪ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܩܕܝܫܘܬܟܘܢ. ܘܕܬܗܘܘܢ 3
ܦܪܝܫܝܢ ܡܢ ܟܠܗ ܙܢܝܘܬܐ. * ܘܢܕܥ ܟܠ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܠܡܩܢܐ ܡܐܢܗ ܒܩܕܝܫܘܬܐ 4
ܘܒܐܝܩܪܐ. * ܘܠܐ ܒܚܫܐ ܕܪܓܬܐ. ܐܝܟ ܫܪܟܐ ܕܥܡܡܐ ܗܢܘܢ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܠܐܠܗܐ. * ܘܠܐ 5 6
ܬܡܪܚܘܢ ܘܬܥܠܒܘܢ ܐܢܫ ܠܐܚܘܗܝ ܒܗܢܐ ܨܒܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܬܒܘܥܐ ܗܘ ܡܪܝܐ ܥܠ ܟܠܗܝܢ
ܗܠܝܢ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܩܕܡܢ ܐܡܪܢ ܠܟܘܢ ܘܐܣܗܕܢ.

CAP. III.

ET quoniam non ferebamus, voluimus re- 1
manere Athenis ſoli, Et mittere ad vos 2
Timotheum fratrem noſtrum miniſtrum Dei,
& adjutorem noſtrum in Evangelio Chriſti :
ut confirmaret, & rogaret vos de fide ve-
ſtra, Ne quis veſtrûm ſuccumberet in affli- 3
ctionibus iſtis. Vos enim ſcitis ad hoc nos
poſitos eſſe. Etenim quum apud vos eſſe- 4
mus, prædicebamus vobis nos afflictum iri,
quemadmodum nôſtis factum fuiſſe. Hac 5
de cauſa & ego impatiens eram, donec miſi
ſciſcitatum de fide veſtra, ne fortè tentaret
vos tentator ille, fieretque labor noſter irri-
tus. Nuper autem quum veniſſet ad nos 6
Timotheus à vobis, & renuntiâſſet nobis de
fide veſtra, & de charitate veſtra, & quòd
bonam ſemper habeatis memoriam noſtrî in
omni tempore, ac deſiderio teneamini vi-
dendi nos, quemadmodum nos quoque vos :
Idcircò conſolationem accepimus per vos 7
fratres noſtri, ſuper omnibus anguſtiis & af-
flictionibus noſtris, ob fidem veſtram. Et 8
nunc quidem vivimus, modò vos ſtetis in
Domino noſtro. Quam enim gratiarum 9
actionem poſſumus rependere pro vobis
Deo ſuper omni gaudio quo gaudemus ve-
ſtrî cauſâ, Niſi coram Deo enixiùs rogare 10
noctu & interdiu, ut conſpiciamus faciem
veſtram, & perficiamus quod deeſt fidei ve-
ſtræ? Ipſe autem Deus Pater noſter, & Do- 11
minus noſter Jeſus Chriſtus dirigat viam no-
ſtram ad vos. Et multiplicet & abundare 12
faciat charitatem veſtram unius erga alte-
rum, & erga unumquemque, quomodo nos
amore vos complectimur. Et confirmet 13
corda veſtra inculpabilia in ſanctimonia co-
ram Deo Patre noſtro, in adventu Domini
noſtri Jeſu Chriſti cum omnibus Sanctis ej⁹.

CAP. IV. *Baptiſmi.* 4.

PRoinde fratres mei, petimus à vobis, & 1
obſecramus vos per Dominum noſtrum Je-
ſum, ut modum acceptum à nobis quo opor-
teat vos ambulare & placere Deo, magìs
adaugeatis. Nôſtis enim quæ præcepta de- 2
derimus vobis per Dominum noſtrum Je-
ſum Chriſtum. Hæc enim eſt voluntas Dei: 3
ſanctificatio veſtra, & ut ſitis remoti ab o-
mni ſcortatione, Et ſciat unuſquiſque ve- 4
ſtrûm poſſidere vas ſuum in ſanctificatione
& honore, Non autem in paſſionibus con- 5
cupiſcentiæ, ſicut cæteræ Gentes illæ, quæ
non nôrunt Deum. Neque ſitis audaces ad 6
tranſgrediendum, & ad circumveniendum
quiſque fratrem ſuum in iſto negotio : quan-
doquidem Dominus noſter ultor eſt de his
omnibus, ſicut & jampridem diximus vo-
bis, & conteſtati ſumus.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ፓ

1
2 ወስኢነነ፡ተዐግሶ፡ ኢብደርነ፡ንነበር፡አቴናኒ፡ባሕቲትነ። ወፈነውናሁ፡ለጢሞቴዎስ፡እኁነ፡ለ
3 እኅ፡እግዚአብሔር፡በትምህርተ፡ክርስቶስ፡፡ከመ፡ትትፈሥሑ፡ ወይጽናዕ፡ሃይማኖትክሙ።
ከመ፡ኢትቅበፅዋ፡ለዛቲ፡ሕማምክሙ፡ታአምሩ፡ ለሊክሙ፡ከመ፡ዝንቱ፡ዳእሙ፡ይፀንሐነ።
4 ወአመ፡ ሀለውኩ፡ ኀቤክሙ፡ዘንተ፡ ክመ፡እነግረክሙ፡ከመ፡ሀለወነ፡ንሕምም፡ ወኮነሂ፡ ወር
5 ኢክሙሂ። ወበእንተዝ፡ስኢንየ፡ተዕግሶ፡ፈነውኩ፡ይርአይ፡ሃይማኖትክሙ፡እመቦ፡ከመ፡አመ
6 ከረክሙ፡ዘያመክር፡ ወለከንቱ፡ይከውን፡ጻማክሙ። ወይእዜሰ፡በጽሐ፡ጢሞቴዎስ፡እም
ኀቤክሙ፡ ወዜነወነ፡ ሃይማኖትክሙ፡ ወተፋቅሮትክሙ፡ ወከመሂ፡ትዜከሩነ፡ በሠናይ፡ ወትፈት
ዉ፡ትርአዩነ፡ከማሁ፡ንሕነሂ።

CAP. III.

ET quum non potuerimus ſuſtinere illud deſiderium, *deſideravim⁹ remanere Athe-* 1
nis ſoli. Et miſimus Timotheum fratrem noſtrum miniſtrum Dei *in doctrina* 2
Chriſti, ut gaudeatis, ut confirmetur fides veſtra, Ut non recuſetis hanc tribulati- 3
onem veſtrã: ſcitis vos ipſi quòd hoc tantùm ſuſtinet nos. Et quum fuerim apud vos, 4
hoc idem nuntiavi vobis, quòd oportuit nos tribulationem pati: & factum
eſt quidem, & vidiſtis etiam. Et propterea quum non potuerim ſuſtinere illud, mi- 5
ſi aſpicere fidem veſtram, ſi fortè tentâſſet vos tentator, & inanis fiat labor ve-
ſter. Et nunc venit Timotheus à vobis, & annuntiavit nobis fidem veſtram, & 6
charitatem veſtram, & quòd etiam memoriâ retinetis nos pro bono, & deſidera-
tis videre nos, ſicut nos etiam videre vos.

Verſio VULGATA LATINA.

CAP. III.

1 PRopter quod non ſuſtinentes ampliùs, placuit nobis remanere Athenis, ſolis :
2 Et miſimus Timotheum fratrem noſtrum, & miniſtrum Dei in Evangelio Chriſti,
3 ad confirmandos vos, & exhortandos pro fide veſtra: Ut nemo moveatur in
4 tribulationibus iſtis: ipſi enim ſcitis quòd in hoc poſiti ſumus. Nam & cùm apud
vos eſſemus, prædicebamus vobis paſſuros nos tribulationes, ſicut & factum eſt, &
5 ſcitis. Propterea & ego ampliùs non ſuſtinens, miſi ad cognoſcendam fidem veſtram :
6 ne fortè tentaverit vos is qui tentat, & inanis fiat labor noſter. Nunc autem
veniente Timotheo ad nos à vobis, & annuntiante nobis fidem & charitatem
veſtram, & quia memoriam noſtrî habetis bonam ſemper, deſiderantes nos videre,
7 ſicut & nos quoque vos : Ideò conſolati ſumus, fratres, in vobis, in omni neceſſitate
8 & tribulatione noſtra, per fidem veſtram, Quoniam nunc vivimus , ſi
9 vos ſtatis in Domino. Quam enim gratiarum actionem poſſumus Deo retribuere
10 pro vobis, in omni gaudio, quo gaudemus propter vos ante Deum noſtrum, Nocte
ac die abundantiùs orantes, ut videamus faciem veſtram, & compleamus ea quæ
deſunt fidei veſtræ ? Ipſe autem Deus & pater noſter, & Dominus noſter Jeſus 11
Chriſtus, dirigat viam noſtram ad vos. Vos autem Dominus multiplicet, & abundare 12
faciat charitatem veſtram in invicèm, & in omnes, quemadmodùm & nos
in vobis : Ad confirmanda corda veſtra ſine querela in ſanctitate, ante Deum 13
& Patrem noſtrum, in adventu Domini noſtri Jeſu Chriſti cum omnibus Sanctis
ejus. Amen.

CAP. IV.

DE cætero ergò, fratres, rogamus vos & obſecramus in Domino Jeſu, ut quemadmodùm 1
accepiſtis à nobis, quomodò oporteat vos ambulare, & placere Deo,
ſic & ambuletis, ut abundetis magis. Scitis enim quæ præcepta dederim vobis 2
per Dominum Jeſum. Hæc eſt enim voluntas Dei, ſanctificatio veſtra : ut abſtineatis 3
vos à fornicatione, Ut ſciat unuſquiſque veſtrûm vas ſuum poſſidere in 4
ſanctificatione, & honore ; Non in paſſione deſiderii, ſicut & Gentes, quæ ignorant 5
Deum: Et ne quis ſupergrediatur, neq; circumveniat in negotio fratrem ſuum: quoniam 6
vindex eſt Dominus de his omnibus, ſicut prædiximus vobis, & teſtificati ſumus.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 * فلذلك اذ لم نحتمل السوف ارتضينا ان نبقى باثينا وحدنا * • الفصل الثالث •
2 * وارسلنا تيموثاوس اخانا وخادم الله ومؤازرنا في بشارة المسيح. ليثبتكم ويعزيكم في ايمانكم •
3 * لئلا يتخدع احد في هذه الاحزان. لانكم تعلمون اننا لهذا منصوبين * لاننا لما كنا عندكم
4 تقدمنا فقلنا لكم اننا عتيدون ان نحزن كما صار وعرفتموه * من اجل هذا اذ لم احتمل انا
5 ايضا. ارسلت لاعرف امانتكم ومحبتكم. لكيلا يكون المجرب قد جربكم. فيصير تعبنا فارغا •
6 * فلما جاء الينا تيموثاوس من عندكم. وبشرنا بايمانكم ومحبتكم. وان ذكرنا عندكم صالح
7 دائما. وانكم مشتاقون ان تبصرونا نظير اشتياقنا الى معاينتكم * فلهذا تعزينا ايها الاخوة
بكم في كافة حزننا وشدتنا بامانتكم * • قراءة الثلثاء من الجمعة الرابعة والعشرين •
8 * لاننا نعيش الان ان وقفتم انتم في امانة الرب. تم * واي شكر يمكننا ان نجازي الله به
9 عنكم * على جميع الفرح الذي نسر به من اجلكم قدام الاهنا * طالبين ليلا ونهارا طلبا
10 يفوق الاكثار ان نبصر وجوهكم * ونتمم نقوص امانتكم * والاله ابونا نفسه وربنا يسوع
11 المسيح. يمهد طريقنا اليكم * وانتم يكثركم الرب ويزيد في محبة بعضكم بعضا • وفي
12 محبتكم للكل. كما نتزايد نحن في محبتكم * ليثبت قلوبكم غير معيبين في القداسة لدى
13 الاله ابينا في ورود ربنا يسوع المسيح مع جماعة قديسيه امين •

• الفصل الرابع * • قراءة الاربعا من الجمعة الرابعة والعشرين •

1 * وفيما بعد يا اخوتي نسالكم ونتضرع اليكم بالرب يسوع ان كما تسلمتم منا كيف يجب
2 ان تسيروا وترضوا الله ان تزيدوه كثيرا * لانكم تعلمون اية توصيات دفعنا اليكم
3 بالرب يسوع * لان هذه هي مشية الله. قداستكم وابتعادكم من الزنا * وان يعرف
4 كل واحد منكم ان يقتني اناءه بقداسة وكرامة * لا بالم الشهوة. مثل الامم الذين لا
5 يعرفون الله * والا يتهجم ويستغنم اخاه في الامر * لان الرب منتقم من اجل هذه كلها •
6 كما سبقنا فقلنا لكم وحذرناكم •

CAP. III.

QUapropter id deſiderium nequaquam ferentes, placuit nobis manere 1
Athenis ſoli. Miſimuſque Timotheum 2
fratrem noſtrum, & miniſtrum Dei, ac
nobiſcum ſuſtinentem pondus in annuntiatione Chriſti, ad vos ſtabiliendos &
conſolandos in fide veſtra: Ut nemo do- 3
lo capiatur in hiſce tribulationibus: no-
ſtis enim nos ad id erectos. Nam quum 4
eſſemus apud vos, prædixeramus vobis
fore ut affligeremur: quemadmodum evenit, & noſtis. Quamobrem quum ego 5
non ferrem ampliùs, miſi ut cognoſcerem
fidem & charitatem veſtram: ne fortè
tentator ille vos tentaverit, & reddatur labor noſter inanis. Ubi verò Timo- 6
theus veniſſet ad nos à vobis, & retuliſſet nobis de fide & charitate veſtra,
quódque memoria noſtri apud vos optima
ſit ſemper, & quòd cupidi ſitis videndi
nos æquè ac avemus videre vos : Pro- 7
pterea conſolationem percepimus ô fratres, ex vobis, in omni afflictione &
anguſtia noſtra, per fidem veſtram.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis
vigeſimæ quartæ.

Nam nunc vivemus, ſi vos ſteteritis in 8
fide Domini. Hucuſque. *Et quam gra-* 9
tiarum actionem poſſimus Deo rependere
pro vobis, ſuper toto hoc gaudio quo exultamus propter vos corā Deo noſtro? Oran- 10
tes nocte ac die precibus multitudinem
excedentibus, ut videamus facies veſtras, & veſtræ fidei defectum inſtauremus. Ipſe verò Deus Pater noſter, & 11
Dominus noſter Jeſus Chriſtus complanet
viam noſtram ad vos. Vos autem multi- 12
plicet Dominus, & augeat charitatem
inter vos mutuam, veſtramque in omnes
charitatem, quemadmodū creſcimus nos
in dilectione veſtri : Ut perſiſtant corda 13
veſtra inculpata in ſanctitate apud
Deum Patrem noſtrum, in adventum
Domini noſtri Jeſu Chriſti cum omnibus
Sanctis ejus, Amen.

CAP. IV.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis
vigeſimæ quartæ.

QUod supereſt O fratres mei, roga- 1
mus vos & obſecramus per Dominum
Jeſum, ut ſicut accepiſtis à nobis quomodo oporteat vos verſari & placere
Deo, id multùm augeatis. Scitis enim 2
qualia præcepta dederimus vobis per
Dominum Jeſum. Quoniam hæc eſt vo- 3
luntas Dei, ſanctimonia veſtra, & re-
ceſſus veſter à fornicatione : Et ut ſciat 4
unuſquiſque veſtrùm poſſidere vas ſuum
cum ſanctitate & honore : Non cum paſ- 5
ſione cupiditatis, ſicut Gentes quæ non
noverunt Deum : Et ut non irruat ac de- 6
prædetur fratrem ſuum in negotio. Nam
Dominus ultor eſt propter hæc omnia, ut
antè diximus vobis, & monuimus vos.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 በእንተዝ፡ተፈሥሕነ፡አኀዊነ፡ በእንቲአክሙ፡ እምኵሉ፡ ሕማምነ፡ ወምንዳቤነ፡ በእንተ፡ሃይ
8 ማኖትክሙ፡=፡ እስመ፡ይእዜ፡ንሐዩ፡እመከመ፡አንትሙ፡ ቆምክሙ፡ በእግዚእነ፡፡=፡ ም
9 ንተ፡ ንክል፡ዐሲዮቶ፡ለእግዚአብሔር፡ በእንቲአክሙ፡ በኵሉ፡ ፍሥሐነ፡ ዘተፈሣሕነ፡በእንቲ
10 አክሙ፡ በቅድመ፡አምላክነ፡=፡ መዐልተ፡ ወሌሊተ፡ ወፈድፋደሰ፡ ንጼሊ፡ ንርአይ፡ገጸክሙ፡
11 ወይትፈጸም፡ ኅጸጸ፡ ሃይማኖትክሙ፡=፡ ውእቱ፡ እግዚአብሔር፡ አቡነ፡ ወእግዚእነ፡ ኢየ
12 ሱስ፡ ያርትዕ፡ ፍኖተነ፡ ኀቤክሙ፡=፡ ወለክሙኒ፡ እግዚእነ፡ ያብዝኃክሙ፡ ወያፈድፍድ
13 ክሙ፡ እንዘ፡ ትትፋቀሩ፡በበይናቲክሙ፡ ወምስለ፡ ኵሉ፡ በከመ፡ ንሕነኒ፡ለክሙ፡=፡ ከመ፡
ይንጻሕክሙ፡ ልብክሙ፡ በጽኑዕ፡ ወበቅድሳት፡ ለቅድመ፡ እግዚአብሔር፡ አቡነ፡ ወለምጽ
አተ፡ እግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ምስለ፡ ኵሉ፡ ቅዱሳኑ፡አሜን፡፡=፡

፬

በብዙኃን፡ ወበረክብሂ፡=፡

1 ፩ ወይእዜኒ፡ አኀዊነ፡ ንነግረክሙ፡ ወናስተበቍዐክሙ፡ በእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ዘከመ፡ ተአ
ዘዝክሙ፡ በኀቤነ፡ በዘ፡ ተሐውሩ፡ ወታሠምርዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወበከመ፡ ሖርክሙ፡
2 ከመ፡ ትብዝኁ፡ ወትፈደፍዱ፡፡=፡ ታአምሩ፡ ዘከመ፡ አዘዝናክሙ፡ በእግዚእነ፡ ኢ
3 የሱስ፡=፡ እስመ፡ ዝውእቱ፡ ትእዛዙ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ፈቀደ፡ ተቀድሶትክሙ፡ ወከ
4 መ፡ ትርሐቁ፡ እምዝሙት፡=፡ ከመ፡ ታአምሩ፡ አሐደ፡ በዘ፡ ተዐቀቡ፡ ርእሰክሙ፡
5 ወበዘ፡ ትትቄደሱ፡ ወታምክሩ፡ ርእሰክሙ፡ እምዝሙት፡=፡ ወኢትትመሰው፡ በፍ
6 ትወት፡ ከመ፡ አረማይ፡ እለ፡ ኢያአምርዎ፡ ለእግዚአብሔር፡=፡ ከመ፡ ኢትትዐበ
ዩ፡ ወኢትትአገሉ፡ ቢጸክሙ፡ እስመ፡ መስተበቅል፡ እግዚአብሔር፡፡ በእንተ፡ ኵሉ፡
ዝንቱ፡ በከመ፡ አቅደምኩ፡ ነጊሮተክሙ፡ ወአስማዕኩ፡ ለክሙ፡=፡

Propterea conſolationem accepimus, fratres noſtri, pro vobis, ex omni afflictione 7
noſtra & tribulatione noſtra, per fidem veſtram. Quia nunc vivimus ſi vos 8
ſtatis in Domino noſtro. Quid poſſumus rependere Deo propter vos, pro omni 9
gaudio noſtro quo gaviſi ſumus propter vos, coram Deo noſtro, Nocte & die ? 10
& abundè oramus ut videamus faciem veſtram, & impleatur modicum fidei ve-
ſtræ. Ipſe Deus pater noſter, & Dominus noſter Jeſus dirigat viam noſtram ad 11
vos. Et vos quidem Dominus noſter multiplicet, & abundare faciat, diligentes 12
inter vos, & cum omnibus, ſicut nos etiam vos, Ut purget vos corde veſtro, in 13
firmitate, & ſanctitate, coram Deo patre noſtro, & in adventum Domini no-
ſtri Jeſu, cum omnibus Sanctis ejus, Amen.

CAP. IV.

In multitudine & vacatione.

ET nunc quidem fratres noſtri, alloquimur vos, & obſecramus vos in Domino 1
noſtro Jeſu, quòd ſicut mandata accepiſtis apud nos quomodò incedatis & place-
atis Deo, & ſicut inceſſiſtis, ſic multiplicetis & abundetis. Scitis quomodo 2
præcepimus vobis in Domino noſtro Jeſu: Quia hoc eſt mandatum Dei, vult 3
ſanctificationem veſtram, & ut elongetis à ſcortatione, Ut ſciatis unum hoc 4
in quo retineatis voſipſos, & in quo ſanctificemini, & excitetis voſipſos à ſcorta-
tione. Et ne liquefacti ſitis in concupiſcentia, ſicut gentes quæ neſciunt Deum, 5
Ut non ſuperbiatis, & non circumveniatis fratrem veſtrum, quia ultor eſt Deus 6
pro omnibus his, ſicut prædixi vobis & teſtificatus ſum vobis.

Non enim vocavit nos Deus in *impuritate*, ſed in *ſanctificatione*. Ita-
7 Οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ, ἀλλ᾽ ἐν ἁγιασμῷ. Τοι-
8 que *rejiciens*, non hominem *rejicit*, ſed Deum *& dantem*
γαροῦν ὁ ἀθετῶν, οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν Θεὸν (η) τὸν καὶ δόντα τὸ
Spiritum ſuum ſanctum in nobis. De autem charitate fraternitatis non o-
9 Πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς ἡμᾶς. Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρεί-
pus habetis ſcribere vobis: ipſi enim vos à Deo *docti eſtis ad diligendum*
αν ἔχετε γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾷν
alii alios. Etenim facitis illud in omnes fratres *qui* in univerſa
10 ἀλλήλους. Καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ εἰς πάντας τοὺς (θ) ἀδελφοὺς τοὺς ἐν ὅλῃ
Macedonia. Rogamus autem vos, fratres, *abundare* magis,
τῇ Μακεδονίᾳ. παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, (ι) ἀδελφοί, περισσεύειν μᾶλλον,
Et *contendere quietè agere*, & *agere propria*, & *operari* pro-
11 Καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡσυχάζειν, καὶ πράσσειν τὰ ἴδια, καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς ἰ-
priis manibus veſtris; ſicut vobis *annuntiavimus*: Ut ambuletis hone-
12 δίαις χερσὶν ὑμῶν, καθὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν· Ἵνα περιπατῆτε εὐσχημό-
ſtè ad eos qui foris, & nullius *opus habeatis*. *Non volo* autem vos
13 νως πρὸς τοὺς ἔξω, καὶ μηδενὸς χρείαν ἔχητε. Οὐ (κ) θέλω δὲ ὑμᾶς E′
ignorare, fratres, de dormientibus, ut non contriſtemini, ſicut &
ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν (λ) κεκοιμημένων, ἵνα μὴ (μ) λυπῆσθε, καθὼς καὶ
reliqui non *habentes* ſpem. Si enim credimus quòd Jeſus mortuus eſt
14 οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. Εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε
& reſurrexit: ita & Deus *dormientes* per Jeſum, *aget* cum
καὶ ἀνέστη· (ν) οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἄξει σὺν
eo. Hoc enim vobis dicimus in verbo Domini; Quia nos *viventes*,
15 αὐτῷ. Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου, Ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες, οἱ
relicti in adventum Domini, non præveniemus *dormien-*
περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου, οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέν-
tes: Quoniam ipſe Dominus in juſſu, in voce archangeli, &
16 τας· Ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἀρχαγγέλου, καὶ
in tuba Dei deſcendet de cœlo, & mortui in Chriſto reſur-
ἐν σάλπιγγι Θεοῦ καταβήσεται ἀπ᾽ οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστή-
gent primùm. Deindè nos *viventes*, *relicti*, ſimul cum
σονται πρῶτον. Ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες, οἱ περιλειπόμενοι, ἅμα σὺν 17
illis rapiemur in nubibus *in occurſum Domini* in aëra, &
αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα, καὶ
ſic ſemper cum Domino erimus. Itaque conſolamini *alii alios* in
(ξ) οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα. Ὥστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν 18
verbis iſtis.
τοῖς λόγοις τούτοις.

CAP. V. ε′.

De autem temporibus & momentis, fratres, non *opus habetis* vobis *ſcri-*
ϛ′ Περὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ τῶν καιρῶν, ἀδελφοί, οὐ χρείαν ἔχετε ὑμῖν γρά- 1
bi. Ipſi enim diligenter ſcitis, quia dies Domini ſicut fur in no-
φεσθαι. Αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴδατε, ὅτι ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτης ἐν νυ- 2
cte, ita *venit*. Cùm enim dixerint; Pax & ſecuritas, tunc repen-
κτί, οὕτως ἔρχεται. (α) Ὅταν γὰρ λέγωσιν, Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε αἰφνί- 3
tinus eis *imminet* interitus, ſicut dolor in utero habenti: & non
διος αὐτοῖς ἐφίσταται ὄλεθρος, ὥσπερ ἡ ὠδὶν τῇ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ· καὶ οὐ μὴ
effugient. Vos autem, fratres, non eſtis in tenebris, ut dies vos
ἐκφύγωσιν. Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα (β) ἡ ἡμέρα ὑμᾶς 4
tanquam fur comprehendat. Omnes vos filii lucis eſtis, & filii di-
ὡς κλέπτης καταλάβῃ. Πάντες (γ) ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε, καὶ υἱοὶ ἡμέ- 5
ei: non ſumus noctis, neque tenebrarum. *Nempè* igitur non dormiamus ſicut &
ρας· οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς, οὐδὲ σκότους. Ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν (δ) ὡς καὶ 6
reliqui, ſed vigilemus, & ſobrii ſimus. *Nam dormientes*, nocte dor-
οἱ λοιποί, ἀλλὰ γρηγορῶμεν, καὶ νήφωμεν. Οἱ γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθ- 7
miunt: & *inebriati*, nocte ebrii ſunt: Nos autem diei *exiſtentes*
εύδουσι· καὶ οἱ μεθυσκόμενοι, νυκτὸς μεθύουσιν· Ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες 8
ſobrii ſimus, induti *thoracem* fidei, & charitatis, & galeam,
νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως, καὶ ἀγάπης, καὶ περικεφαλαίαν,
ſpem ſalutis.
ἐλπίδα σωτηρίας.

MS.A. (η) τὸν δόντα αὐτοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον (θ) ἀδελφοὺς ἐν (ι) ἀγαπητοί, (κ) θέλομεν (λ) κοιμωμένων (μ) λυπεῖσθε, (ν) οὕτως (ξ) οὕτως   Κεφ. ε′. MS. A. (α) Ὅταν λέγουσιν, (β) ὑμᾶς ἡ ἡμέρα ὡς (γ) γὰρ ὑμεῖς (δ) ὡς οἱ

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 * ܠܐ ܓܝܪ ܩܪܢ ܐܠܗܐ ܠܛܢܦܘܬܐ ܐܠܐ ܠܩܕܝܫܘܬܐ. * ܡܟܝܠ ܡܢ ܕܡܣܠܐ. ܠܐ ܗܘܐ
8 ܠܒܪܢܫܐ ܡܣܠܐ ܐܠܐ ܠܐܠܗܐ. ܗܘ ܕܝܗܒ ܒܟܘܢ ܪܘܚܗ ܩܕܝܫܬܐ. * ܥܠ ܚܘܒܐ ܕܝܢ ܕܐܚܐ. ܠܐ
9 ܣܢܝܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܟܬܘܒ ܠܟܘܢ. ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܡܠܦܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܠܗܐ
ܕܬܚܒܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. * ܐܦ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܗܕܐ ܠܟܠܗܘܢ ܐܚܐ ܕܒܟܠܗ ܡܩܕܘܢܝܐ. ܒܥܐ 10
ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܐܚܝ. ܕܬܬܝܬܪܘܢ. * ܘܬܬܚܦܛܘܢ. ܕܬܗܘܘܢ ܫܠܝܢ ܘܥܢܝܢ ܒܨܒܘܬܟܘܢ. 11
ܘܬܗܘܘܢ ܦܠܚܝܢ ܒܐܝܕܝܟܘܢ ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕܢܟܘܢ. * ܕܬܗܘܘܢ ܡܗܠܟܝܢ ܒܐܣܟܡܐ 12
ܛܒܐ ܠܘܬ ܒܪܝܐ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܠܐ ܬܣܬܢܩܘܢ. * ܕܫܢܝܐ * ܗ * * ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܕܬܕܥܘܢ 13
ܐܚܝ. ܕܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܕܡܟܝܢ ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܟܪܝܐ ܠܟܘܢ. ܐܝܟ ܫܪܟܐ ܕܐܢܫܐ ܕܣܒܪܐ ܠܝܬ
ܠܗܘܢ. * ܐܢ ܓܝܪ ܡܗܝܡܢܝܢܢ ܕܝܫܘܥ ܡܝܬ ܘܩܡ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܐܠܗܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܕܡܟܘ 14
ܒܝܫܘܥ ܢܝܬܐ ܥܡܗ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܐܡܪܝܢܢ ܠܟܘܢ ܒܡܠܬܗ ܕܡܪܢ. ܕܚܢܢ ܐܝܠܝܢ 15
ܕܡܫܬܚܪܝܢܢ ܠܡܐܬܝܬܗ ܕܡܪܢ ܕܚܝܝܢܢ. ܠܐ ܢܕܪܟ ܠܐܝܠܝܢ ܕܕܡܟܘ. * ܡܛܠ ܕܗܘ ܡܪܢ 16
ܒܦܘܩܕܢܐ ܘܒܩܠܐ ܕܪܝܫ ܡܠܐܟܐ. ܘܒܫܝܦܘܪܐ ܕܐܠܗܐ ܢܚܘܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܡܝܬܐ ܕܒܡܫܝܚܐ
ܢܩܘܡܘܢ ܠܘܩܕܡ. * ܘܗܝܕܝܢ ܚܢܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܫܬܚܪܝܢܢ ܕܚܝܝܢܢ. ܢܬܚܛܦ ܥܡܗܘܢ 17
ܐܟܚܕܐ ܒܥܢܢܐ ܠܐܘܪܥܗ ܕܡܪܢ ܒܐܐܪ. ܘܗܟܢܐ ܒܟܠܙܒܢ ܥܡ ܡܪܢ ܢܗܘܐ. * ܗܘܘ ܗܟܝܠ 18
ܡܒܝܐܝܢ ܚܕ ܠܚܕ ܒܡܠܐ ܗܠܝܢ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܗ *
1 * ܥܠ ܙܒܢܐ ܕܝܢ ܘܥܕܢܐ. ܐܚܝ. ܠܐ ܣܢܝܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܟܬܘܒ ܠܟܘܢ. * ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ
2 ܫܪܝܪܐܝܬ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܝܘܡܗ ܕܡܪܢ ܐܝܟ ܓܢܒܐ ܒܠܠܝܐ ܗܟܢܐ ܐܬܐ. * ܟܕ ܢܐܡܪܘܢ 3
ܕܫܝܢܐ ܘܫܠܝܐ. ܘܗܝܕܝܢ ܡܢ ܫܠܝܐ ܢܩܘܡ ܥܠܝܗܘܢ ܚܘܒܠܐ. ܐܝܟ ܚܒܠܐ ܥܠ ܒܛܢܬܐ.
ܘܠܐ ܢܦܠܛܘܢ. * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܚܝ. ܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܒܚܫܘܟܐ. ܕܗܘ ܝܘܡܐ ܐܝܟ ܓܢܒܐ ܢܕܪܟܟܘܢ. 4
* ܟܠܟܘܢ ܓܝܪ ܒܢܝ ܢܘܗܪܐ ܐܢܬܘܢ. ܘܒܢܝ ܐܝܡܡܐ. ܘܠܐ ܗܘܝܬܘܢ ܒܢܝ ܠܠܝܐ ܘܠܐ ܒܢܝ 5
6 ܚܫܘܟܐ. * ܠܐ ܢܕܡܟ ܗܟܝܠ ܐܝܟ ܫܪܟܐ. ܐܠܐ ܢܗܘܐ ܥܝܪܝܢ ܘܡܦܟܚܝܢ. * ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ
7
8 ܕܕܡܟܝܢ ܒܠܠܝܐ ܗܘ ܕܡܟܝܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܪܘܝܢ ܒܠܠܝܐ ܗܘ ܪܘܝܢ. ܚܢܢ ܕܝܢ ܕܒܢܝ ܐܝܡܡܐ
ܚܢܢ. ܢܗܘܐ ܥܝܪܝܢ ܒܪܥܝܢܢ. ܘܢܠܒܫ ܫܪܝܢܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܘܕܚܘܒܐ. ܘܢܣܝܡ
ܣܢܘܪܬܐ ܕܣܒܪܐ ܕܚܝܐ.

Non enim vocavit vos Deus ad ſpurcitiam, 7
ſed ad ſanctificationem. Itaque qui injuriâ 8
afficit, non hominem afficit injuriâ, ſed Deum ipſum qui dedit in vos Spiritum ſuum
ſanctum. Porrò de charitate fraterna non 9
neceſſe habetis ut ſcribam vobis: vos enim
ipſi edocti eſtis à Deo, ut mutuò amore vos
complectamini. Et ſic facitis erga omnes
fratres qui ſunt in tota Macedonia. Cæterùm 10
vos rogo, fratres mei, ut abundetis, Et ſedu- 11
lam navetis operam, ut ſitis quieti, & occupati in operibus veſtris; & operemini propriis manibus, quemadmodum præcepimus
vobis: Ut converſemini comiter cum extra- 12
neis, nulliúſque operâ egeatis.

Defunctorum. 5.

Velim autem vos ſcire, fratres mei, ut de iis 13
qui obdormiunt non contriſtemini ſicut &
cæteri homines qui ſpem non habent. Si 14
enim credimus Jeſum mortuum eſſe, & reſurrexiſſe; ita & Deus eos qui obdormierunt
per Jeſum, adducturus eſt cum illo. Hoc au- 15
tem dicimus vobis in verbo Domini noſtri,
quòd nos qui reliqui erimus in adventu Domini noſtri, qui vivemus, nequaquam pertingemus ad eos qui obdormierunt. Quan- 16
doquidem ipſe Dominus noſter juſſu & voce
principis angelorum, & tubâ Dei deſcendet de cœlo: & mortui qui ſunt in Chriſto,
reſurgent primúm. Et tunc nos qui reliqui 17
erimus, qui vivemus, rapiemur unà cum eis
in nubibus in occurſu Domini noſtri in aëra,
& ſic ſemper cum Domino noſtro erimus.
Itaque conſolamini vos mutuò his ſermo- 18
nibus.

CAP. V.

Cæterùm de temporibus & momentis, 1
fratres mei, non neceſſe habetis ut ſcribam
vobis. Vos enim verè ſcitis diem Domini 2
noſtri, ut furem in nocte, ita venturum.
Quum dixerint, Pax & tranquillitas, tunc 3
repentina inſurget in eos perditio, ſicuti
dolor partûs in prægnantem, nec effugient.
Vos autem fratres mei, non eſtis in tenebris, 4
ut dies ille tanquam fur vos deprehendat.
Vos enim omnes eſtis filii lucis, & filii diei: 5
nec eſtis filii noctis, neque filii tenebrarum.
Ne dormiamus ergò ſicut cæteri, ſed vigi- 6
lemus & ſobrii ſimus. Illi enim qui dormi- 7
unt, noctu quidem dormiunt; & qui ſunt
ebrii, noctu quidem ſunt ebrii. Nos autem 8
qui filii diei ſumus, vigilemus mente noſtrâ,
& induamus loricam fidei & charitatis, &
imponamus *capiti* galeam ſpei ſalutis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 እስመ ፡ ኢጸውዐነ፡ እግዚአብሔር፡ ለርኩስ፡ ዘእንበለ፡ ለቅድሳት፡፡=፦ ወይእዜኒ፡ ዘክሕ
8 ደሰ፡እኮ፡ለሰብእ፡ ዘክሕደ፡ ዘእንበለ፡ለእግዚአብሔር ፡ዘወሀበነ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡፡=፦ ወበ
9 እንተሰ፡ አፍቅሮ፡ ቢጽክሙ፡ ኢትፈቅዱ፡ ንጽሐፍ፡ ለክሙ፡ ለሊክሙ፧ ምሁራን፡ በኀበ፡እግዚ
10 አብሔር፡ አንትሙ፡ ለአፍቅሮ፡ ቢጽክሙ፡=፦ ወትገብርዎሂ ፡ ምስለ ፡ ኵሉ፡ አኀዊክሙ፡
11 በኵሉ ፡ መቄዶንያ ፡ ወናስተበቍዐክሙ ፡ አኀዊነ ፡ ትብዝኁ ፡ ወትፈድፍዱ፡=፦ ትክበሩ፡
የዋሃነ ፡ ትኩኑ ፡ ወትትገበሩ ፡ ተግባርክሙ፡፡ ወትትቀነዩ ፡ በእደዊክሙ ፡ ዘከመ፡ መሀርናክ
12 ሙ፡=፦ ከመ፡ ትሖሩ፡በኒሩት፡ለኀበ፡እለ፡አፍአ፡ ወኢትጽህቅዎ፡ወለኢምኑሂ፡፡=፦ ዐ
13 ወንፈቅድ፡ ታእምሩ፡ አኀዊነ፡ በእንተ፡ እለ፡ኖሙ፡ከመ፡ ኢትትክዙ፡ከመ፡ እልኩ፡ እለ ፡ ቅቡ
ፀነ፡ ተስፋሆሙ፡፡=፦

Quia non vocavit nos Deus ad impuritatem, ſed ad ſanctificationem. Et nunc 7
qui contradicit, non homini contradicit, ſed Deo qui dedit nobis Spiritum ſan- 8
ctum. Et de charitate fraterna non neceſſe habetis ut ſcribam vobis, voſipſi 9
docti apud Deum eſtis, ad diligendum fratres veſtros. Et facitis illud cum omni- 10
bus fratribus veſtris in tota Macedonia: & obſecramus vos fratres noſtros, ut
multiplicetis & abundetis. Operam detis manſueti fieri, & agatis opera ve- 11
ſtra, & operemini cum manibus veſtris, ſicut docuimus vos, Ut incedatis honeſtè 12
apud eos qui foris ſunt, *& non ſoliciti ſitis de quoquam. Et volumus ut ſciatis* 13
fratres noſtri, de dormientibus, quòd non contriſtemini ſicut illi quorum ſpes
eſt irrita.

Verſio VULGATA LATINA.

7
8 Non enim vocavit nos Deus in immunditiam, ſed in ſanctificationem. Itaque qui hæc ſpernit, non hominem ſpernit, ſed Deum: qui etiam dedit Spiritum ſuum
9 ſanctum in nobis. De charitate autem fraternitatis non neceſſe habemus ſcribe-
10 re vobis: ipſi enim vos à Deo didiciſtis ut diligatis invicém. Etenim illud facitis in omnes fratres in univerſa Macedonia. Rogamus autem vos, fratres, ut ab-
11 undetis magìs, Et operam detis ut quieti ſitis, & ut veſtrum negotium agatis, & operemini manibus veſtris, ſicut præcepimus vobis: & ut honeſtè ambuletis
12 ad eos qui foris ſunt: & nullius aliquid deſideretis. Nolumus autem vos ignorare, fratres, de dormientibus, ut non contriſtemini, ſicut & cæteri, qui ſpem non
13 habent. Si enim credimus quòd Jeſus mortuus eſt, & reſurrexit: ita & Deus eos,
14 qui dormierunt per Jeſum, adducet cum eo. Hoc enim vobis dicimus in verbo Domini, Quia nos, qui vivimus, qui reſidui ſumus in adventum Domini, non
15 præveniemus eos, qui dormierunt. Quoniam ipſe Dominus in juſſu, & in voce Archangeli, & in tuba Dei deſcendet de cœlo: & mortui, qui in Chriſto ſunt, reſurgent primi. Deindè nos, qui vivimus, qui relinquimur, ſimul rapiemur 16
cum illis in nubibus obviàm Chriſto in aëra, & ſic ſemper cum Domino erimus.
Itaque conſolamini invicèm in verbis iſtis. 17

CAP. V.

DE temporibus autem, & momentis, fratres, non indigetis ut ſcribamus vobis. 1
Ipſi enim diligenter ſcitis, quia dies Domini, ſicut fur in nocte, ita veniet. 2
Cùm enim dixerint, Pax, & ſecuritas; tunc repentinus eis ſuperveniet interitus, 3
ſicut dolor in utero habenti, & non effugient. Vos autem, fratres, non eſtis in te- 4
nebris, ut vos dies illa tanquam fur comprehendat: Omnes enim vos filii lucis 5
eſtis, & filii diei: non ſumus noctis, neque tenebrarum. Igitur non dormiamus 6
ſicut & cæteri, ſed vigilemus, & ſobrii ſimus. Qui enim dormiunt, nocte dormi- 7
unt: & qui ebrii ſunt, nocte ebrii ſunt. Nos autem, qui diei ſumus, ſobrii ſimus, in- 8
duti loricam fidei & charitatis, & galeam ſpem ſalutis:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 8 * لان الله ما دعانا الي النجاسة بل الي القداسة * فمن يخالف اذا فما يخالف انسانا . بل انما
يخالف الله الذي اعطاكم روحه القدوس * فاما عن المحبة الاخوية . فليست بكم حاجة 9
ان اكتب اليكم . لانكم انتم انفسكم قد علمكم الله ان تحبوا بعضكم بعضا * وانكم 10
لتعلمون ذلك بجماعة الاخوة الذين بمكدونية كلها . فنسالكم ايها الاخوة ان تزدادوا فيها
وتضاعفوها كثيرا * وان تسكنوا وتعملوا اعمالكم وتعملوا بايديكم كما وصيناكم * ان 11 12
تستسيروا لذي البرانيين بزي ممدوح . ولا تحتاجون الي احد . تم * قراءة للموتي .
* وما نوثر ايها الاخوة ان يعبو عليكم امر الراقدين . لكيلا تحزنوا كما يحزن باقي الناس 13
الذين لا رجا لهم * لانا ان كنا نصدق ان المسيح مات وقام . فكذلك والراقدين بامانة 14
يسوع يجمعهم الله معه * هذا انما نقوله لكم بقول الرب انا نحن الاحياء الذين نبقي الي ورود 15
الرب لن نسبق الراقدين * لان الرب نفسه بامره بصوت رييس الملايكة . وببوق الله 16
ينحدر من السماء . والموتي بالمسيح يقومون اولا * ثم نحن الذين قد بقينا احياء نختطف 17
معهم في السحب جميعا الي استقبال الرب في الهوي . وهكذا نكون مع الرب دايما .
* قراءة الخميس من الجمعة الرابعة والعشرين * فلذلك عزوا بعضكم بعضا بهذه الاقوال 18
الروحانية *

. الفصل الخامس *

* فاما عن الازمنة والاوقات . ايها الاخوة فليست بكم حاجة ان نكتب اليكم * 1
* لانكم انتم انفسكم تعلمون يقينا ان يوم الرب هكذا يجي كالسارق في الليل * وانهم 2 3
اذا قالوا سلامة وحياطة . حينيذ يدهمهم الهلاك بغتة . كالطلق الذي يدهم الحبلي وما
يفلتون * فانتم ايها الاخوة لستم في ظلمة ليدرككم اليوم كاللص . * لانكم انتم كلكم 4 5
ابناء النور انتم وبنو النهار . ولسنا في الليل ولا ابناء الظلمة * فلا نرقدن اذا كباقي الناس * 6
بل فلنستيقظ ونصح * لان الراقدين ينامون ليلا . والذين يسكرون ليلا * فاذ نحن 7 8
في النهار . فلنصح لابسين درع الامانة والمحبة وخوذة رجاء الخلاص *

Deus enim non vocavit nos ad impuritatem, ſed ad ſanctitatem. Proinde qui refragatur, non refragatur homini, ſed Deo ſanè refragatur qui dedit vobis ſpiritum ſuum ſanctum. 7 8 *Cæterùm de fraterna charitate, non neceſſe habetis ut ſcribam vobis: quoniam vos ipſos edocuit Deus ut diligatis alii alios.* 9 *Et quidem hoc docetis in eccleſia fratrum qui ſunt in tota Macedonia. Rogamus autem vos ô fratres, ut proficiatis in ea, multùmque congeminetis illam:* 10 *Et ut ſileatis, & agatis negotia veſtra, & propriis manibus operemini, quemadmodum præcepimus vobis* 11 *ut vos geveretis erga extraneos modo laudabili: & nullius indigebitis.* 12 Hucuſque.

Lectio pro defunctis.

Nolumus autem ô fratres, lateat vos res occumbentium, ut ne doleatis, quemadmodùm dolent & cæteri homines qui ſpem non habent. 13 *Nam ſi credimus quòd Chriſtus mortuus eſt & reſurrexit: ita etiam occumbentes in fide Jeſu, ſuſcitabit Deus cum ipſo.* 14 *Hoc ſanè dicimus vobis Domini ſermone, quòd nos vivi, qui reliqui erimus ad adventum Domini, haudquaquam præveniemus eos qui occubuerunt.* 15 *Quoniam Dominus ipſe proprio imperio cum voce principis Angelorum ac tubâ Dei deſcendet de cœlo; & mortui in Chriſto, reſurgent primùm.* 16 *Deinde nos qui remanſeramus vivi, rapiemur ſimul cum eis per nubes, in occurſum Domini in aëra: & ita erimus cum Domino ſemper.* 17

Lectio feriæ quintæ hebdomadis vigeſimæ quartæ.

Propterea conſolemini alii alios hiſce ſermonibus ſpiritualibus. 18

CAP. V.

DE temporibus autem & momentis, ô fratres, non eſt opus ut ſcribamus vobis. 1 *Vos enim ipſi certò ſcitis quòd dies Domini ita ſit venturus, ut fur in nocte.* 2 *Et quòd cùm dixerint, Pax & ſecuritas: tunc obruet eos exitium repentè veluti dolor partus qui prægnantem obruit: nec effugient.* 3 *At vos fratres, non eſtis in tenebris, ut dies ille tanquam fur vos deprehendat:* 4 *Siquidem vos omnes filii lucis eſtis, ac filii diei: neque ſumus filii noctis neque filii tenebrarum.* 5 *Ne dormiamus igitur ut reliqui homines, ſed vigilemus & reſipiſcamus.* 6 *Nam qui dormiunt, noctu dormiunt: & qui inebriantur, noctu inebriantur.* 7 *At nos, quum ſimus filii diei, reſipiſcamus, induti thorace fidei et charitatis, & galeâ ſpei ſalutis.* 8

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

14 ወእመሰ: ንትአመን:ከመ:ሞተ: ክርስቶስ: ወተንሥአ: ከማሁ: ያንሥኦሙ:እግዚአብሔ
15 ር: ለምዉታን: በኢየሱስ: ወያመጽኦሙ: ምስሌሁ::=፦ ወዘንተ : ንነግረክሙ : በቃለ: እግ
ዚአብሔር:ንሕነ:እለ:ሕያዋን:እለ: ሀለውነ: ለም: መጽአተ: እግዚእነ: ኢንበጽሖሙ:ለም
16 ዉታን::=፦ ወይወርድ: እግዚእነ: እምሰማይ : በትእዛዝ: ወበቃለ: ሊቀ: መላእክት: ወንፋ
ኅተ:ቀርን: ዘእምኀበ: እግዚአብሔር : ወይትነሥኡ : ምዉታን : በክርስቶስ : ይቀድሙ::=፦
17 ወእምዝ:ንሕነ: እለ: ሕያዋን:: ወእለሂ: ተረፍነ: ይመሥጡነ: ምስሌሁ: በደመና : ውስተ:
ቀበላሁ:ለእግዚእነ:ውስተ:ደመና: ወንሄሉ:እንከ:ዘልፈ:ኀበ: እግዚእነ::=፦
ጀ ዘሚካኤል : ምንባብ:=፦
ወይእዜኒ : መህሩ : ቢጸክሙ : ዘንተ : ነገረ::=፦

1 ጀ በእንተሰ:ዕድሜሁ:ወዕለቱ:አኀዊነ:ኢይትፈቀድ:ንጽሐፍ:ለክሙ:=፦ ለሊክሙ:ታአም
2 ሩ: ጥዩቀ፥ ከመ: ዕለተ: እግዚእነ: ከመ:ሰራቂ: ሌሊተ: ከማሁ: ትመጽእ::=፦ አመ: ይብ
3 ሉ: ዳእሳን: ወሰላም: ግብተ: ይመጽኦሙ: ተሠርዎ: ከመ: ፀንስት: እንተ: ውስተ : ማሕመ
4 ም: ወኢይክሉ: አምስጦ:=፦ ወአንትሙሰ: አኀዊነ: ኢኮንክሙ: ጽልመተ : ከመ: ትርክብ
5 ክሙ: ይእቲ: ዕለት: ከመ: ሰራቂ:=፦ እስመ : ኵልክሙ: ውሉደ : ብርሃን: አንትሙ:ወው
6 ሉደ: መዓልት: ወኢኮነ: ሌሊተ:ወኢጽልመተ:=፦ ኢንኑም: እንከ:ከመ:እልኩ:ንንቃህ:ወን
7 ጥበብ:=፦ እስመ:እለ:ይነውሙ:ሌሊተ:ይነውሙ:: ወእለሂ:ይሰክሩ:ሌሊተ:ይሰክሩ::=፦
8 ወንሕነሰ: እንዘ: መዐልት:ውእቱ: ንንቃህ: ወንልበስ: ልብሰ:ኀጺን: በሃይማኖት: ወበተፋቅሮ:
ወንትቀጸል : ጌራ : መድኀኒት: ተስፋነ:=፦

Et ſi credimus quòd mortuus eſt Chriſtus & reſurrexit, ita ſuſcitabit Deus mortuos in Jeſu, & adducet eos ſecum. 14 *Et hoc dicimus vobis in verbo Dei, nos vivi qui reliqui erimus in adventu Domini noſtri, non perveniemus ad mortuos.* 15 *Et deſcendet Dominus noſter à cœlo in juſſu, & in voce principis angelorum & flatu cornu quod à Deo, & ſuſcitabuntur mortui in Chriſto primùm.* 16 *Et tunc nos vivos, & reliquias noſtrorum rapient cum eo in nubes, in occurſum Domini noſtri in nubibus: & erimus deinde ſemper apud Dominum noſtrum.* 17

Die Michaelis, lectio.

Et nunc docete fratres veſtros hunc ſermonem. 18

CAP. V.

DE tempore ejus conſtituto & die ejus, fratres noſtri, non neceſſe eſt ut ſcribam vobis. 1 *Vos ipſi ſcitis perſpicuè quòd dies Domini noſtri ut fur nocte, ita venturus eſt.* 2 *Quum dicent; Salus & pax, ſubitò adveniet iis perditio: ſicut gravida quæ eſt in dolore, & non poterunt effugere illam.* 3 *Et vos fratres noſtri, non eſtis in tenebris, ut deprehendat vos ille dies tanquam fur:* 4 *Quia omnes vos filii lucis eſtis, & filii diei, & non ſumus noctis neque tenebrarum.* 5 *Ne dormiamus igitur ut reliqui, vigilemus & intelligamus.* 6 *Quia qui dormiunt, nocte dormiunt; & qui inebriantur, nocte inebriantur.* 7 *Et nos dum dies eſt, vigilemus, & induimus veſtem ferream, in fide & charitate, & coronati ſumus galeâ ſalutis, i. e. ſpe noſtrâ.* 8

Quoniam non poſuit nos Deus in iram, ſed in *aſſertionem* ſalutis per
9 Ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς ὀργήν, ἀλλ᾽ εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ
Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, *Mortuum* pro nobis, ut ſive vigi-
10 τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, Τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα εἴτε γρηγο-
lemus, ſive dormiamus, ſimul cum illo vivamus. *Ideò* conſolamini *alii alios*, &
11 ρῶμεν, εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ ζήσωμεν. Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους, καὶ
ædificate *unus unum*, ſicut & facitis. Rogamus autem vos, fratres,
12 οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε. Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί,
noſſe *laborantes in vobis*, & *præſidentes* vobis in Domino, & *admonentes*
εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν, καὶ (ε) προϊσταμένους ὑμῶν ἐν Κυρίῳ, καὶ νουθετοῦντας
vos: *Et* *ducere* illos *ſuper exabundanti* in charitate, propter opus illorum.
13 ὑμᾶς· Καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ, διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν.
Pacem habete in *vobiſipſis*. Rogamus autem vos, fratres, *monete*
14 εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς. Παρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, νουθετεῖτε
inordinatos, conſolamini pusillanimes, *ſuſtinete* infirmos, *longanimes* eſtote
τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε
ad omnes. Videte ne quis malum pro malo alicui reddat: ſed ſemper
15 πρὸς πάντας. Ὁρᾶτε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινι ἀποδῷ· ἀλλὰ πάντοτε
bonum ſectamini & in invicèm, & in omnes. Semper gaudete.
16 τὸ ἀγαθὸν (ζ) διώκετε καὶ εἰς ἀλλήλους, καὶ εἰς πάντας. Πάντοτε χαίρετε.
Indeſinenter orate. In *omni* gratias agite: hæc enim voluntas Dei
17, 18 Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε. Ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο (η) γὰρ θέλημα Θεοῦ
in Chriſto Jeſu in *vos*. Spiritum *ne extinguite*. Prophetias *ne nihili*
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς ὑμᾶς. Τὸ Πνεῦμα μὴ σβέννυτε. Προφητείας μὴ ἐξουθε- 19
facite. Omnia *explorate*: bonum tenete. Ab omni ſpecie 20
νεῖτε. Πάντα δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατέχετε. Ἀπὸ παντὸς εἴδους 21
mala abſtinete. Ipſe autem Deus pacis ſanctificet vos *omninò perfectos*: 22
Ζ΄ πονηροῦ ἀπέχεσθε. Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς· 23
& integer veſter ſpiritus, & anima, & corpus *inculpatè* in ad-
καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα, καὶ ἡ ψυχή, καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρ-
ventu Domini noſtri Jeſu Chriſti ſervetur. Fidelis *ille vocans* vos, qui
ουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη. Πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς 24
etiam faciet. Fratres, orate pro nobis. Salutate fratres
καὶ ποιήσει. Ἀδελφοί, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς 25
omnes in oſculo ſancto. Adjuro vobis Dominum, *legi*
πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ. (θ) Ὁρκίζω ὑμᾶς τὸν Κύριον, ἀναγνωσθῆναι 26 27
epiſtolam omnibus ſanctibus fratribus. Gratia Domini noſtri Jeſu
τὴν ἐπιστολὴν πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἀδελφοῖς. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 28
Chriſti vobiſcum. Amen.
Χριστοῦ μεθ᾽ ὑμῶν. ἀμήν.

Ad Theſſalonicenſes prima ſcripta eſt ab Athenis.
(†) Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

Ἐν στίχοις ρϟγ΄.

MS. A. (ε) προϊσταμένους (ζ) διώκετε εἰς (η) γάρ ἐστιν θέλημα … Θεοῦ εἰς ὑμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. (θ) Ἐνορκίζω (†) Πρὸς Θεσσαλονικεῖς Α΄. ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 10 ܗܘ ܕܡܝܬ * ܡܫܝܚܐ ܝܫܘܥ ܡܪܢ ܒܝܕ ܕܚܝܐ ܠܡܩܢܝܢܘ ܐܠܐ .ܠܪܘܓܙܐ ܐܠܗܐ ܣܡܢ ܕܠܐ ܡܛܠ *
11 .ܚܕ ܡܢ ܚܕ ܒܥܘ ܗܢܐ ܡܛܠ * .ܢܚܐ ܥܡܗ ܐܟܚܕܐ ܕܡܟܝܢ ܘܐܢ ܥܝܪܝܢ ܕܐܢ .ܚܠܦܝܢ
* ܘ * ܕܨܘܡܐ * ܕܕ * ܚܕ ܒܫܒܐ * .ܐܢܬܘܢ ܥܒܕܝܢ ܕܐܦ ܐܝܟ .ܠܚܕ ܚܕ ܘܒܢܘ
12 ܠܩܘܒܠܟܘܢ ܘܩܝܡܝܢ .ܒܟܘܢ ܕܠܐܝܢ ܠܗܠܝܢ ܕܬܕܥܘܢ .ܐܚܝ ܡܢܟܘܢ ܕܝܢ ܒܥܝܢܢ *
13 ܥܒܕܗܘܢ ܘܡܛܠ .ܝܬܝܪܐ ܒܚܘܒܐ ܠܟܘܢ ܡܬܚܫܒܝܢ ܕܢܗܘܘܢ * .ܠܟܘܢ ܘܡܠܦܝܢ
14 ܠܙܥܘܪܝ ܘܒܝܐܘ .ܕܣܟܠ ܠܡܢ ܪܕܘ .ܐܚܝ ܡܢܟܘܢ ܕܝܢ ܒܥܝܢܢ * .ܥܡܗܘܢ ܥܒܕܘ ܫܝܢܐ
15 ܐܢܫ ܕܠܐ ܘܐܙܕܗܪܘ * .ܐܢܫ ܟܠ ܠܘܬ ܗܘܘ ܪܘܚܐ ܘܢܓܝܪ .ܕܟܪܝܗܐ ܝܩܪܐ ܘܫܩܘܠܘ .ܢܦܫܐ
ܚܕܕܐ ܠܘܬ .ܛܒܬܐ ܒܬܪ ܪܗܛܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܒܟܠܙܒܢ ܐܠܐ .ܢܦܪܘܥ ܒܝܫܬܐ ܚܠܦ ܒܝܫܬܐ ܡܢܟܘܢ
16 17 ܗܘܘ ܡܘܕܝܢ ܡܕܡ ܟܠ ܘܥܠ * .ܫܠܘܬܐ ܕܠܐ ܘܨܠܘ * .ܚܕܝܢ ܗܘܘ ܘܒܟܠܙܒܢ * .ܐܢܫ ܟܠ ܘܠܘܬ
18 19 ܢܒܝܘܬܐ * .ܬܕܥܟܘܢ ܠܐ ܪܘܚܐ * .ܒܟܘܢ ܡܫܝܚܐ ܒܝܫܘܥ ܕܐܠܗܐ ܨܒܝܢܗ ܓܝܪ ܗܢܘ .ܐܢܬܘܢ
20 21 .ܥܪܘܩܘ ܕܒܝܫ ܨܒܘ ܟܠ ܘܡܢ * .ܐܚܘܕܘ ܘܕܫܦܝܪ ܒܩܘ ܟܠܡܕܡ * .ܬܫܘܛܘܢ ܠܐ
22 23 ܘܢܦܫܟܘܢ ܪܘܚܟܘܢ ܘܟܠܗ .ܠܟܠܟܘܢ ܓܡܝܪܐܝܬ ܢܩܕܫܟܘܢ .ܕܫܠܡܐ ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܗܘ *
24 ܡܢ ܗܘ ܡܗܝܡܢ * .ܡܫܝܚܐ ܝܫܘܥ ܕܡܪܢ ܠܡܐܬܝܬܗ ܪܘܫܡ ܕܠܐ ܢܬܢܛܪ .ܘܦܓܪܟܘܢ
25 26 ܟܠܗܘܢ ܕܐܚܝܢ ܒܫܠܡܐ ܫܐܠܘ * .ܥܠܝܢ ܨܠܘ ܐܚܝ * .ܢܥܒܕ ܕܗܘ .ܕܩܪܟܘܢ
27 ܐܚܝܢ ܠܟܠܗܘܢ ܗܕܐ ܐܓܪܬܐ ܕܬܬܩܪܐ .ܒܡܪܢ ܠܟܘܢ ܐܢܐ ܡܘܡܐ * .ܩܕܝܫܬܐ ܒܢܘܫܩܬܐ
.ܐܡܝܢ ܥܡܟܘܢ ܡܫܝܚܐ ܝܫܘܥ ܕܡܪܢ ܛܝܒܘܬܗ * .ܩܕܝܫܐ
28

ܡܢ ܕܐܬܟܬܒܬ .ܕܬܣܠܘܢܝܩܝܐ ܩܕܡܝܬܐ ܐܓܪܬܐ ܫܠܡܬ *
* ܛܝܡܬܐܘܣ ܒܝܕ ܘܐܫܬܕܪܬ ܐܬܢܘܣ

Quoniam non poſuit nos Deus ad iram, ſed 9
ad poſſeſſionem ſalutis per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, Qui mortuus eſt pro 10
nobis; ut ſive vigilemus ſive dormiamus, ſimul cum eo vivamus. Quamobrem vos mu- 11
tuò conſolemini, & alter alterum ædificate,
ſicut & facitis.

Dominicâ quartâ Jejunii. 6.

Obſecramus autem vos, fratres mei, ut agno- 12
ſcatis eos qui laborant inter vos, & qui reſiſtunt vobis *in Domino*, quíque vos docent:
Ut æſtimentur à vobis cum charitate abun- 13
dantiori: & propter eorum opus pacem
habete cum eis. Obſecramus autem vos, 14
fratres mei, erudite malè agentes, & conſolamini puſillanimes, & excipite onus eorum
qui infirmi ſunt, & longanimes eſtote erga
unumquemque. Et cavete ne quis veſtrûm 15
malum pro malo rependat, ſed ſemper ſectamini bona cùm erga vos invicem, tum erga
unumquemque. Et gaudete ſemper: Et 16
orate ſine intermiſſione: Et in omnibus 17
gratias agite. Hæc eſt enim voluntas Dei per 18
Jeſum Chriſtum in vobis. Spiritum ne ex- 19
tinguatis: Prophetiam ne aſpernamini. 20
Omnia probate, & quod bonum eſt tenete. 21
Et ab omni voluntate mala fugite. Ipſe 22
autem Deus pacis vos omnes perfectè ſancti- 23
ficet, & totum ſpiritum veſtrum, & animam
veſtram, & corpus veſtrũ cuſtodiat ſine culpa in adventum Domini noſtri Jeſu Chriſti.
Fidelis eſt ille qui vocavit vos, ut ipſe exe- 24
quatur. Fratres mei, orate pro nobis. 25
Salutate fratres noſtros omnes cum oſculo 26
ſancto. Adjuro vos per Dominum noſtrum, 27
ut legatur hæc Epiſtola omnibus fratribus
ſanctis. Gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti 28
ſit vobiſcum. Amen.

Epiſtola ad Theſſalonicenſes prima, quæ ſcripta fuit Athenis, miſſa autem per manus Timothei.

FINIS.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 እስመ፡ሊረሰየነ፡እግዚአብሔር፡ለመንሱት፡ዘእንበለ፡ለሕይወት፡፡ ወለድኂን፡በእንተ፡እግዚ
10 እነ፡ሊየሱስ፡=፦ ዘሞተ፡ለነ፡ቤዛነ፡[ከመ፡እመኒ፡ነቀህነ፡]እመኒ፡ኖምነ፡ከመ፡ምስሌሁ፡ንሕ
11 የው፡፡=፦ ወይእዜኒ፡አስተፈሥሑ፡ቢጸክሙ፡ወተሐነጹ፡በአሐዱ፡፡ ዘከመ፡ትገብሩ፡=፦ ን
12 ነግረክሙ፡ አኃዊነ፡ዑቁዎሙ፡ ለእለ፡ ይጸምዉ፡በውስቴትክሙ፡፡ ወለእለ፡ይቀውሙ፡ለክሙ፡
13 በእንተ፡እግዚእነ፡ወይሜህሩክሙ፡=፦ አክብርዎሙ፡ ፈድፋደ፡ ወአፍቅርዎሙ፡ በእንተ፡
ምግብሮሙ፡ ወተአኃውዎሙ፡፡=፦

Quia non conſtituit nos Deus ad tentationem, ſed ad vitam, & ſalutem, per 9
Dominum noſtrum Jeſum. - *Qui mortuus eſt pro nobis* in *redemptionem noſtram,* 10
[ut ſive vigilemus] ſive dormiamus, ut cum eo vivamus. Et nunc exhilarate fra- 11
tres veſtros, & ædificamini in uno ſicut facitis. Alloquimur vos fratres no- 12
ſtri, ut animadvertatis eos qui laborant inter vos, & qui præſunt vobis pro
Domino noſtro, ut doceant vos. Honorate eos abundè, & diligite eos propter 13
opus ipſorum, & fraternâ dilectione amplectimini eos.

ΚΕΦΆΛΑΙΑ ΤΗ͂Σ ΠΡῸΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙ͂Σ ΔΕΥΤΈΡΑΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗ͂Σ.

Α΄. Εὐχαριστία ὑπὲρ τῆς τῶν Θεσσαλονικέων πίστεως, καὶ ἀγάπης, καὶ ὑπομονῆς, ἐπὶ τιμωρίᾳ αὐτῶν, καὶ κολάσει τῶν θλιβόντων. καὶ εὐχὴ ὑπὲρ πληρώσεως αὐτῶν ἐν δόξῃ Χριστοῦ.

Β΄. Περὶ τέλους, ὅτι μετὰ ἀντίχριστον τὸν πεμπόμενον ἐπὶ ἐλέγχῳ Ἰουδαίων τῶν ἀπιστησάντων Χριστῷ.

Γ΄. Εὐχαριστία ὑπὲρ τῆς κλήσεως, προτροπὴ ἐπιμόνου εὐχῆς πρὸς Χριστὸν τὸν Θεὸν ἐπὶ στηριγμῷ αὐτῶν.

Δ΄. Παράκλησις εὐχῆς ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἔργου. εὐχὴ ὑπὲρ αὐτῶν εἰς ἀγάπην Θεοῦ.

Ε΄. Πρόσταξις ἐργασίας καὶ παραιτήσεως τῶν ἀργῶν καὶ περιέργων.

ϛ΄. Εὐχὴ ὑπὲρ εἰρήνης τῆς παρὰ Θεοῦ.

AD THESSALONICENSES EPISTOLA SECUNDA.

(†) Ἡ ΠΡῸΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙ͂Σ ἘΠΙΣΤΟΛῊ ΔΕΥΤΈΡΑ.

CAP. I. α΄.

PAULUS & Silvanus, & Timotheus, Eccleſiæ Theſſalonicenſium in
1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ Σιλουανός, καὶ Τιμόθεος, τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων ἐν
Deo patre noſtro, & Domino Jeſu Chriſto: Gratia vobis, & pax à Deo
Θεῷ πατρὶ ἡμῶν, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ· Χάρις ὑμῖν, καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ 2
patre noſtro, & Domino Jeſu Chriſto.
πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

MS. A. (†) ΠΡῸΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙ͂Σ Β΄.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

.ܕܫܠܝܚܐ ܬܣܠܘܢܝܩܝܐ ܠܘܬ ܕܬܪܬܝܢ ܐܓܪܬܐ ܬܘܒ *
* ܐ * ܕܢܚܐ ܕܒܝܬ ܢܘܓܗ * ܐ * ܩܦܠܐܘܢ *

1 ܝܫܘܥ ܘܒܡܪܢ .ܐܒܘܢ ܕܒܐܠܗܐ ܕܬܣܠܘܢܝܩܝܐ ܠܥܕܬܐ .ܘܛܝܡܬܐܘܣ ܘܣܝܠܘܢܘܣ ܦܘܠܘܣ *
2 .ܡܫܝܚܐ ܝܫܘܥ ܡܪܢ ܘܡܢ .ܐܒܘܢ ܐܠܗܐ ܡܢ ܘܫܠܡܐ ܥܡܟܘܢ ܛܝܒܘܬܐ * .ܡܫܝܚܐ

SEQUITUR EPISTOLA
AD THESSALONICENSES
SECUNDA.
CAPUT PRIMUM.

Crepuſculo in Epiphaniam. 1.

PAULUS & Silvanus, & Timotheus 1
Eccleſiæ Theſſalonicenſium, quæ eſt in
Deo Patre noſtro & Domino noſtro Jeſu
Chriſto: Gratia vobiſcum & pax à Deo Pa- 2
tre noſtro, & à Domino noſtro Jeſu Chriſto.

Verſio VULGATA LATINA.

9 Quoniam non poſuit nos Deus in iram, ſed in acquiſitionem ſalutis per Dominum
10 noſtrum Jeſum Chriſtum, Qui mortuus eſt pro nobis: ut ſive vigilemus, ſive
11 dormiamus, ſimul cum illo vivamus. Propter quod conſolamini invicèm, & ædifi-
12 cate alterutrum, ſicut & facitis. Rogamus autem vos, fratres, ut noveritis eos, qui la-
13 borant inter vos, & præſunt vobis in Domino, & monent vos, Ut habeatis illos
14 abundantiùs in charitate propter opus illorum: pacem habete cum eis. Rogamus
autem vos, fratres, corripite inquietos, conſolamini puſillanimes, ſuſcipite infirmos,
15 patientes eſtote ad omnes. Videte ne quis malum pro malo alicui reddat: ſed ſem-
16 per quod bonum eſt ſectamini in invicèm, & in omnes. Semper gaudete.
Sine intermiſſione orate. In omnibus gratias agite: hæc eſt enim voluntas Dei 17 18
in Chriſto Jeſu, in omnibus vobis. Spiritum nolite extinguere. Prophetias no- 19 20
lite ſpernere. Omnia autem probate: quod bonum eſt tenete, Ab omni ſpecie 21 22
mala abſtinete vos. Ipſe autem Deus pacis ſanctificet vos per omnia: ut integer 23
ſpiritus veſter, & anima, & corpus ſine querela in adventu Domini noſtri Jeſu
Chriſti ſervetur. Fidelis eſt, qui vocavit vos: qui etiam faciet, Fratres, orate 24 25
pro nobis. Salutate fratres omnes in oſculo ſancto. Adjuro vos per Dominum, 26 27
ut legatur epiſtola hæc omnibus ſanctis fratribus. Gratia Domini noſtri Jeſu 28
Chriſti vobiſcum. Amen.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* قرآءة الجمعة من الجمعة الرابعة وعشرين بعد العنصرة * لان الله ما جعلنا و
10 للسخط. بل لاستصناع الخلاص بربنا يسوع المسيح * الذي مات من اجلنا. لكي ان سهرنا
11 او رقدنا نعيش معه جميعا. تم * فلهذا عزوا بعضكم بعضا. وليبن احدكم الاخر كما
12 قد تعملون * ايها الاخوة نسالكم ان تعرفوا قدر الذين يتعبون فيكم * والمتقدم ووفهم فيكم
13 بمحبة الرب. والذين يعظونكم * وتحسبوهم في المحبة فوق الزيادة كثيرا من اجل عملهم *
14 وسالموا في انفسكم * قرآءة الاحد المعروف بالفريسي والعشار * ايها الاخوة نطلب
اليكم ان تعظوا الذين لا ترتيب لهم * وتعزوا الضعفين نفوسهم * وتحملوا المرضى والضعفاء *
15 وتمهلوا على الكل * واحذروا الا يجازي احد احدا عوض شر شرا * بل اطلبوا الخير
16 17 دائما بعضكم لبعض وللكل * افرحوا دائما * صلوا بلا تفويت * اشكروا في كل حطب * لان
18 19 هذه هي مشيئة الله التي يريدها منكم بيسوع المسيح * الروح لا تطفيوه * النبوة لا تحقروها *
20 21 22 * امتحنوا الاشياء كلها * وتمسكوا باجودها * ومن كل نوع خبيث ابتعدوا * واله السلامة نفسه
23 يقدسكم بجملتكم * وليحفظ روحكم ونفسكم وجسمكم كاملا بلا معاب في ورود ربنا
24 25 يسوع المسيح * صادق هو الذي دعاكم * وسيعمل وعده * ايها الاخوة صلوا من اجلنا *
26 27 * قبلوا الاخوة كلهم بقبلة قدسية * استحلفكم بالرب ان تقري هذه الرسالة على جماعة
28 الاخوة القديسين * نعمة ربنا يسوع المسيح معكم امين *

* تمت الرسالة * وكتبت من اثينا المدينة وارسلت على يد تيموثاوس *

* والسبح لرب المجد دائما ابدا امين *

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis vigeſimæ quartæ poſt Pentecoſten.

Quoniam Deus non poſuit nos ad iram, ſed ad acquirendam ſalutem per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, 9
Qui mortuus eſt pro nobis, ut ſive vigilemus, ſive dormiamus, ſimul cum eo vivamus. 10
Hactenus. *Quare conſolemini alii alios, & alter alterum ædificet, ut jam facitis.* 11
O fratres, obſecramus vos ut agnoſcatis dignitatem eorum qui laborant inter vos, & quorum ſtatus eminet inter vos in charitate Domini, quique vos monent: 12
Et æſtimetis eos in charitate ſupra quàm addi poſſit, vehementer, propter opus ipſorum: & pacem habete in vobis ipſis. 13

Lectio Dominicæ quæ vocatur Phariſæi & Publicani.

O fratres, precamur vos ut moneatis eos quibus non eſt ordo, & conſolemini eos quorum puſilli ſunt animi, & toleretis ægros ac debiles, & longamines ſitis erga omnes. 14
Et cavete nequis alii rependat pro malo malum: ſed bonum curate ſemper vobis invicem & omnibus. 15
Gaudete ſemper. 16
Orate ſine intermiſſione. 17
Gratias agite in omni re: hæc enim eſt voluntas Dei, quam vult à vobis per Jeſum Chriſtum. 18
Spiritum ne extinguatis. 19
Prophetiam ne ſpernatis. 20
Explorate res omnes, & optimas earum tenete. 21
Et ab omni modo malo recedite. 22
Et Deus ipſe pacis ſanctificet vos omnes: ſervétque ſpiritum veſtrum, & animam, corpuſque veſtrum integrum ſine culpa in adventu Domini noſtri Jeſu Chriſti. 23
Fidelis eſt qui vocavit vos, & exequetur promiſſum ſuum. 24
O fratres, orate pro nobis. 25
Oſculamini fratres omnes oſculo ſancto. 26
Adjuro vos per Dominum, ut recitetur hæc epiſtola omnibus fratribus ſanctis. 27
Gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti vobiſcum, Amen. 28

EPISTOLÆ FINIS.

Scripta verò fuit ex Athenarum urbe, miſſaque per Timotheum.

Et Deo gloriæ laus perennis ac ſempiterna, Amen.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

14
15
16 ወናስተበቍዐክሙ ፡ አኅዊነ ፡ ገሥጽዎሙ ፡ ለዝሉፋን ፡ ናዝዝዎሙ ፡ ለትኩዛን ፡ ጸርዎሙ ፡
17 ለድኩማን ፡ ተዐገሥዎ ፡ ለኵሉ ፡=፡ ዑቁ ፡ ኢትፍድዩ ፡ እኩየ ፡ ህየንተ ፡ እኪት ፡ ዘልፈ ፡ ሠናየ ፡
18 ግበሩ ፡ ለቢጽክሙ ፡ ወለኵሉ ፡፡=፡ ወተፈሥሑ ፡ በኵሉ ፡ ጊዜ ፡=፡ ወጸልዩ ፡ ወትረ ፡=፡
19 20 እእኵቱ ፡ በኵሉ ፡ ዝውእቱ ፡ ፈቃዱ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡ በእንቲአክሙ ፡=፡
21 መንፈሰ ፡ ኢታጥፍኡ ፡=፡ ወተነብዮ ፡ ኢትመንኑ ፡=፡ ወኵሎ ፡ አመክሩ ፡ ወዘሠናይ ፡ አጽን
22 ዑ ፡፡=፡ ወተገሐሡ ፡ እምኵሉ ፡ ምግባረ ፡ እኩይ ፡፡=፡ 2 ወውእቱ ፡ አምላከ ፡ ሰላም ፡
23 ይቀድስክሙ ፡ ፍጹመ ፡ ወያጥዒክሙ ፡ ነፍሰክሙ ፡ ወመንፈሰክሙ ፡ ወሥጋክሙ ፡ በንጹሕ ፡ ለምጽአ
24 ተ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ወይዕቀብክሙ ፡=፡ ጻድቅ ፡ ውእቱ ፡ ዘጸውዐክሙ ፡ ወገብረ ፡
25 ለክሙ ፡=፡ አኅዊነ ፡ ጸልዩ ፡ ለነ ፡=፡ አምኁክሙ ፡ ኵሎሙ ፡ አኅዊነ ፡ በአምኃ ፡ ቅድሳት ፡፡=፡
26 27 አምሕለክሙ ፡ በእግዚእነ ፡ ታንብብዋ ፡ ለዛቲ ፡ መጽሐፍ ፡ ለኵሉ ፡ አኅዊነ ፡፡=፡ ጸጋሁ ፡ ለእግ
28 ዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ምስሌክሙ ፡ አሜን ፡፡=፡ ለሰብአ ፡ ተሰሎንቄ ፡=፡

Et precamur vos fratres noſtri, corripite contumelioſos, conſolamini triſtes, ſublevate infirmos, patientes eſtote erga omnes. 14 15 16
Cavete ne retribuatis malum pro malitia, ſemper benefacite fratribus veſtris, & omnibus. 17
Et gaudete in omni tempore: 18
Et orate frequenter: 19
Gratias agite pro omnibus: hæc eſt voluntas Dei in Chriſto Jeſu propter vos. 20
Spiritum ne extinguatis: Et prophetiam ne ſpernatis: Et omnia probate, & quod bonum eſt firmiter tenete: Et declinate ab omni opere malo. 21
Et ipſe Deus pacis ſanctificabit vos perfectè, & redintegrabit vos animâ veſtrâ, & ſpiritu veſtro, & corpore veſtro purè, in adventum Domini noſtri Jeſu Chriſti, & cuſtodiet vos. 22 23
Juſtus eſt qui vocavit vos, & operator pro vobis eſt 24
Fratres noſtri, orate pro nobis. 25
Salutâvunt vos omnes fratres noſtri, in ſalutatione ſancta. 26
Adjuro vos in Domino noſtro, ut legatis hanc epiſtolam omnibus fratribus noſtris. 27
Gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti vobiſcum, Amen. 28
Theſſalonicenſibus.

Epiſtola Beati PAULI *Apoſtoli ad* THESSALONICENSES *ſecunda.*

Verſio VULGATA LATINA.

CAP. I.

1 Paulus, & Silvanus, & Timotheus, Eccleſiæ Theſſalonicenſium, in Deo Patre noſtro, & Domino Jeſu Chriſto. 2 Gratia vobis & pax à Deo Patre noſtro, & Domino Jeſu Chriſto.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* رسالة القديس بولص الثانية الى التسالونيكيين * وهي في عدد الرسائل تاسعة *

* الفصل الاول * * قرآءة الاثنين من الجمعة الخامسة وعشرين بعد العنصرة *

1 * من بولص وسلوانوس وتيموثاوس الى بيعة تسالونيكية المختصة بالاله ابينا والرب يسوع
2 المسيح * نعمة لكم وسلامة من الاله ابينا والرب يسوع المسيح *

Epiſtola Sancti
PAULI SECUNDA AD *THESSALONICENSES*:
eſtque in numero Epiſtolarum nona.

CAPUT PRIMUM.

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis vigeſimæ quintæ poſt Pentecoſten.

A Paulo & Silvano ac Timotheo, ad Eccleſiam Theſſalonicæ devotam Deo Patri noſtro, & Domino Jeſu Chriſto. 1
Gratia vobis & pax à Deo Patre noſtro, & Domino Jeſu Chriſto. 2

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

< ✣ >

ለሰብአ ፡ ተሰሎንቄ ፡ ወተጽሕፈ ፡ እንዘ ፡ ሀሎ ፡ ብሔረ ፡ ሮሜ ፡=፡
በረብዕ ፡ ሰንበት ፡ ምንባብ ፡=፡

1 ፩ ጳውሎስ ፡ ወስልዋኖስ ፡ ወጢሞቴዎስ ፡ ለቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ዘተሰሎንቄ ፡ በእግዚአብሔር ፡ አቡ
ነ ፡ ወእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡=፡ ፩
2 ሰላም ፡ ለክሙ ፡ ወጸጋ ፡ እግዚአብሔር ፡ አቡነ ፡ ወእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡=፡

THESSALONICENSIBUS.
Et ſcripta fuit quum eſſet in civitate Romæ.
Quarto ſabbato, lectio.

CAPUT I.

Paulus & Silvanus & Timotheus domui Chriſtianorum Theſſalonicæ in Deo Patre noſtro, & Domino noſtro Jeſu Chriſto. 1
Pax vobis & gratia Dei patris noſtri, & Domini noſtri Jeſu Chriſti. 2

ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ Β'. ΚΕΦ. Α'. Β'.

Gratias agere debemus Deo semper pro vobis, fratres, ita ut dignum est,
3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, Α'
quoniam *superaugescit* fides vestra, & abundat charitas uniuscujusque *omnium*
ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου πάντων
vestrûm in invicem: Ut nos *ipsos* in vobis *gloriari* in Ec-
4 ὑμῶν εἰς ἀλλήλους· Ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν (α) καυχᾶσθαι ἐν ταῖς ἐκ-
clesiis Dei, pro patientia vestra, & fide in omnibus perse-
κλησίαις τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν, καὶ πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς διωγ-
cutionibus vestris, & tribulationibus quas sustinetis: *Indicium certum* justi
5 μοῖς ὑμῶν, καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε· Ἔνδειγμα τῆς δικαίας Β'
judicii Dei, *ad dignos censeri vos* regno Dei, pro quo
κρίσεως τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς
& patimini. Si *quidem* justum apud Deum retribuere *tribulantibus*
6 καὶ πάσχετε. Εἴπερ δίκαιον παρὰ (β) Θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν
vos tribulationem: Et vobis *tribulatis relaxationem* nobiscum, in re-
7 ὑμᾶς θλίψιν· Καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβομένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀπο-
velatione Domini Jesu de cœlo cum angelis virtutis ejus, In
8 καλύψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ, Ἐν
igni flammæ, dantis vindictam non *scientibus* Deum, & non *obedi-*
πυρὶ φλογὸς, διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι Θεὸν, καὶ τοῖς μὴ ὑπα-
entibus Evangelio Domini nostri Jesu Christi. Qui pœnas *luent*,
9 κούουσι τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οἵτινες δίκην τίσουσιν,
exitium æternum, à facie Domini, & à gloria *fortitu-*
(γ) ὄλεθρον αἰώνιον, ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύ-
dinis ejus: Cùm venerit glorificari in Sanctis suis, & admirabilis
10 ος αὐτοῦ· Ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ θαυμασθῆ-
fieri in omnibus credentibus, (quia creditum est testimonium nostrum super vos,)
ναι ἐν πᾶσι τοῖς (δ) πιστεύουσιν, (ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς,)
in die illo. In *quod* etiam oramus semper pro vobis,
11 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν,
ut vos dignetur vocatione Deus noster, & impleat omnem *bonam* vo-
ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ (ε) πληρώσῃ πᾶσαν εὐδο-
luntatem bonitatis, & opus fidei in virtute: Ut *glorificetur*
κίαν ἀγαθωσύνης, καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει· Ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ 12
nomen Domini nostri Jesu Christi in vobis, & vos in illo, secundùm
ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν ὑμῖν, καὶ (ζ) ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ
gratiam Dei nostri, & Domini Jesu Christi.
τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

CAP. II. β'.

Rogamus autem vos, fratres, per adventum Domini nostri Jesu
Β' Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ 1
Christi, & nostræ congregationis in ipsum, *Ad* non citò *dimove-*
Χριστοῦ, καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτὸν, Εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆ- 2
ri vos à sensu, neque *turbari*, neque per spiritum, neque per
ναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς, (α) μήτε θροεῖσθαι, μήτε διὰ πνεύματος, μήτε διὰ
sermonem, neque per epistolam tanquam per nos, quasi *quòd* instet dies
λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα (β) τοῦ
Christi. Ne quis vos seducat *secundùm ullum modum:* Quoniam *si non* ve-
Χριστοῦ. Μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλ- 3
nerit discessio primùm, & revelatus fuerit homo peccati, *ille* filius
θῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς
perditionis: *Ille oppositus*, & *elatus* supra *omnem dictum*
τῆς ἀπωλείας· Ὁ ἀντικείμενος, καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον 4
Deum aut *numen*, ita ut *eum* in *templum* Dei *tanquam Deum sedere*,
Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ (γ) Θεοῦ ὡς Θεὸν καθίσαι,
ostendentem seipsum *quòd* sit Deus. *Non meministis*, quòd adhuc *existens* apud
ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ Θεός. Οὐ μνημονεύετε, ὅτι ἔτι ὢν πρὸς 5
vos, hæc dicebam vobis? Et nunc *obstaculum* scitis, *ad reve-*
ὑμᾶς, ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; Καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυ- 6
lari eum in suo *ipsius* tempore. (Nam mysterium jam operatur
φθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ (δ) ἑαυτοῦ καιρῷ. (Τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται 7
iniquitatis, *solùm tenens* nunc, donec è medio fiat:)
τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι, ἕως ἐκ μέσου γένηται·)

Κεφ. α'. MS.A. (α) ἐγκαυχᾶσθαι (β) τῷ Θεῷ (γ) *ὀλέθριον (δ) πιστεύσασιν, (ε) πληρώσει (ζ) * ἡμεῖς

Κεφ. β'. MS. A. (α) μηδὲ (β) τοῦ Κυρίου. (γ) Θεοῦ καθί-
σαι, ἀποδεικνύοντα (δ) αὐτοῦ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܠܡܘܕܝܘ ܚܝܒܝܢܢ ܠܐܠܗܐ ܒܟܠܙܒܢ ܚܠܦܝܟܘܢ ܐܚܝ ܀ ܐܝܟ ܡܐ ܕܘܠܐ. ܕܝܬܝܪܐܝܬ ܪܒܝܐ 3
ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܀ ܘܣܓܝ ܚܘܒܐ ܕܟܠܟܘܢ. ܕܟܠܢܫ ܠܘܬ ܚܒܪܗ. * ܐܝܟ ܕܐܦ ܚܢܢ 4
ܒܟܘܢ ܢܫܬܒܗܪ ܒܥܕܬܐ ܕܐܠܗܐ ܀ ܥܠ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܘܥܠ ܡܣܝܒܪܢܘܬܟܘܢ ܀
ܕܒܟܠܗ ܪܕܘܦܝܟܘܢ ܘܐܘܠܨܢܝܟܘܢ ܕܡܣܝܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܠܬܚܘܝܬܐ ܕܕܝܢܐ ܟܐܢܐ 5
ܕܐܠܗܐ. ܕܬܫܬܘܘܢ ܠܡܠܟܘܬܗ ܗܝ ܕܡܛܠܬܗ ܚܫܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܐܢ ܟܐܢܐ ܗܘ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܀ 6
ܕܢܦܪܘܥ ܐܘܠܨܢܐ ܠܐܠܘܨܝܟܘܢ. * ܘܠܟܘܢ ܕܡܬܐܠܨܝܢ ܢܝܚܐ ܥܡܢ. ܒܓܠܝܢܗ ܕܡܪܢ 7
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܕܡܢ ܫܡܝܐ. ܥܡ ܚܝܠܐ ܕܡܠܐܟܘܗܝ. * ܟܕ ܥܒܕ ܬܒܥܬܐ ܒܝܩܕܢܐ ܕܢܘܪܐ 8
ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܠܐ ܝܕܥܘ ܠܐܠܗܐ ܀ ܘܡܢ ܗܢܘܢ ܕܠܐ ܡܫܬܡܥܝܢ ܠܣܒܪܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
* ܕܗܢܘܢ ܕܝܢܐ ܢܬܦܪܥܘܢ ܐܒܕܢܐ ܕܠܥܠܡ. ܡܢ ܦܪܨܘܦܗ ܕܡܪܢ. ܘܡܢ ܬܫܒܘܚܬܐ ܕܚܝܠܗ. 9
* ܡܐ ܕܐܬܐ ܕܢܫܬܒܚ ܒܩܕܝܫܘܗܝ. ܘܢܚܘܐ ܬܕܡܪܬܗ ܒܡܗܝܡܢܘܗܝ. ܕܬܬܗܝܡܢ ܣܗܕܘܬܢ 10
ܕܥܠܝܟܘܢ ܒܗܘ ܝܘܡܐ. * ܡܛܠ ܗܕܐ ܒܟܠܙܒܢ ܡܨܠܝܢܢ ܚܠܦܝܟܘܢ ܀ ܕܢܫܘܝܟܘܢ 11
ܐܠܗܐ ܠܩܪܝܢܟܘܢ. ܘܢܫܡܠܐ ܟܠܗ ܨܒܝܢܐ ܕܛܒܘܬܐ. ܘܥܒܕܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܒܚܝܠܐ.
* ܕܢܫܬܒܚ ܒܟܘܢ ܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܒܗ. ܐܝܟ ܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܢ 12
ܘܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

* ܒܥܝܢܢ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܐܚܝ ܀ ܥܠ ܡܐܬܝܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܀ ܘܥܠ ܟܢܘܫܝܐ 1
ܕܝܠܢ ܕܠܘܬܗ ܀ * ܕܠܐ ܒܥܓܠ ܬܬܙܝܥܘܢ ܒܪܥܝܢܝܟܘܢ. ܘܠܐ ܬܬܕܘܕܘܢ ܠܐ ܡܢ ܡܠܬܐ ܘܠܐ ܡܢ 2
ܪܘܚܐ ܘܠܐ ܡܢ ܐܓܪܬܐ ܕܐܝܟ ܕܡܢ ܠܘܬܢ ܗܝ ܀ ܕܗܐ ܡܛܝ ܠܗ ܝܘܡܗ ܕܡܪܢ. * ܠܡܐ 3
ܐܢܫ ܢܛܥܝܟܘܢ ܒܚܕ ܡܢ ܐܣܟܡܝܢ. ܡܛܠ ܕܐܢ ܠܐ ܬܐܬܐ ܠܘܩܕܡ ܡܪܕܘܬܐ ܘܢܬܓܠܐ ܒܪܢܫܐ
ܕܚܛܝܬܐ ܒܪܗ ܕܐܒܕܢܐ ܀ * ܗܘ ܕܡܬܚܡܠ ܗܘ. ܘܡܬܥܠܐ ܥܠ ܟܠ ܡܢ ܕܡܬܩܪܐ ܐܠܗܐ 4
ܘܕܚܠܬܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܒܗܝܟܠܐ ܕܐܠܗܐ ܐܝܟ ܐܠܗܐ ܢܬܒ. ܘܢܚܘܐ ܥܠ ܢܦܫܗ ܕܐܝܟ
ܐܠܗܐ ܗܘ. * ܠܐ ܥܗܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܟܕ ܠܘܬܟܘܢ ܗܘܝܬ ܐܡܪ ܗܘܝܬ ܗܠܝܢ ܠܟܘܢ ܀ 5
* ܘܗܫܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܐ ܕܐܚܝܕ ܕܢܬܓܠܐ ܗܘ ܒܙܒܢܗ. * ܐܪܙܐ ܓܝܪ ܕܥܘܠܐ ܡܢ ܟܕܘ ܫܪܝ 6
ܠܡܬܚܦܛܘ. ܠܚܘܕܘܗܝ ܗܘ ܡܐ ܕܐܚܝܕ ܗܫܐ ܢܫܬܩܠ ܡܢ ܡܨܥܬܐ ܀

Gratias agere debemus Deo semper de vobis, fratres mei, ut par est, quòd magis augescat fides vestra, ac multiplicetur charitas vestrûm omnium uniuscujusque erga proximum suum: 3 Adeò ut & nos de vobis gloriemur in Ecclesiis Dei ob fidem vestram, & tolerantiam vestram in omni persecutione vestra, & oppressionibus vestris quas sustinetis, 4 Ad demonstrationem justi judicii Dei, ut digni habeamini regno ipsius, pro quo patimini. 5 Et quandoquidem justum est coram Deo rependere oppressionem oppressoribus vestris: 6 Vos etiam qui opprimimini, vivificabit nobiscum in revelatione Domini nostri Jesu Christi de cœlo, cum virtute angelorum suorum: 7 Quum facturus est ultionem cum ardore ignis, de iis qui non noverunt Deum, & de iis qui non agnoverunt Evangelium Domini nostri Jesu Christi. 8 Hi enim in judicio pœnas luent perditionis æternæ, à facie Domini nostri, & à gloria virtutis ejus, 9 Quum venerit ut glorificetur in Sanctis suis, & ostendat miracula sua in fidelibus suis, ut credatur testimonium nostrum de vobis in die illo. 10 Propterea semper oramus pro vobis, ut dignos vos efficiat Deus vocatione vestrâ, & adimpleat vos omni voluntate *operum* bonorum, & actionibus fidei in virtute: 11 Ut laudibus exornetur in vobis nomen Domini nostri Jesu Christi, & vos in illo, secundùm gratiam Dei nostri, & Domini nostri Jesu Christi. 12

CAP. II.

Obsecramus autem vos, fratres mei, ob adventum Domini nostri Jesu Christi, & nostrî aggregationem ad eum, 1 Ne citò vacilletis in mentibus vestris, neque obstupescatis neque à sermone, neque à spiritu, neque ab epistola, acsi à nobis esset, quòd ecce instet dies Domini nostri. 2 Ne quis imponat vobis ullo modo: quoniam nisi venerit priùs rebellio, & revelatus fuerit homo ille peccati, filius perditionis, 3 Qui adversarius est, & effertur supra omnem qui vocatur Deus & religio, adeò ut & in templo Dei, tanquam Deus sedeat, & ostentet seipsum quasi Deus sit. 4 Nónne in memoriam revocatis, quòd quum apud vos essem, hæc dixerim vobis? 5 Et nunc scitis quid detineat quin revelatur suo tempore. 6 Mysterium enim iniqui illius jam incœpit sedulò agere, dummodò id quod nunc detinet, tollatur è medio. 7

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 ርቱዕ፡ ናእኵት፡ ለእግዚአብሔር፡ በኵሉ፡ ጊዜ ፡ በእንቲአክሙ ፡ አኀዊነ፡ በከመ ፡ ይደልወ፡
እስመ፡ ዐብየት፡ ሃይማኖትክሙ ፡ ወፈድፈደ ፡ ተፋቅሮትክሙ ፡ ምስለ፡ ቢጽክሙ፡ ኵሉ፡፡=፡
4 በዘ፡ ንትሜካሕ፡ ብክሙ፡ በቤተ፡ ክርስቲያናቲሁ ፡ ለእግዚአብሔር፡ በእንተ፡ ትዕግሥትክሙ፡
ወሕማምክሙ፡ ዘትትዔገሡ፡ በአርአያ፡ ኵነኔ፡ ጽድቁ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ከመ፡ ይክፈልክ
5 ሙ ፡ መንግሥተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘበእንቲአሁ ፡ ተሐምሙ፡=፡ ወርቱዕሰ ፡ ይትፈደዩ ፡
6 በኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሕማመ ፡ እለ ፡ ያሐምሙክሙ፡=፡ ወለክሙ ፡ ለእለ ፡ ተሐም
7 ሙ ፡ ዕረፍት፡፡ በምጽአቱ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ እምሰማያት ፡ ምስለ ፡ መላእክተ ፡ ኀ
ይሉ፡=፡=፡

Oportet ut gratias agamus Deo in omni tempore pro vobis, fratres nostri, prout 3 *convenit, quia magna fuit fides vestra, & abundavit charitas vestra cum fratribus vestris omnibus. Propterea gloriamur pro vobis in ecclesiis Dei propter pa-* 4 *tientiam vestram, & afflictionem vestram quam sustinetis, In exemplo judicii* 5 *justitiæ Dei, ut ipse impertiatur vobis regnum Dei pro quo patimini. Et æquum* 6 *est retribuere, apud Deum, afflictionem, iis qui affligunt vos: Et vobis qui affli-* 7 *gimini, requiem, in adventu Domini nostri Jesu à cœlis, cum angelis potentiæ suæ.*

Verſio VULGATA LATIMA.

3 Gratias agere debemus ſemper Deo pro vobis, fratres, ita ut dignum eſt, quoniam
ſupercreſcit fides veſtra, & abundat charitas uniuſcujuſque veſtrûm in invicém :
4 Ita ut & nos ipſi in vobis gloriemur in Eccleſiis Dei, pro patientia veſtra, &
5 fide, & in omnibus perſecutionibus veſtris, & tribulationibus, quas ſuſtinetis, In
exemplum juſti judicii Dei, ut digni habeamini in regno Dei, pro quo & pa-
6 timini. Si tamen juſtum eſt apud Deum, retribuere tribulationem iis qui vos
7 tribulant : Et vobis, qui tribulamini, requiem nobiſcum in revelatione Domini
8 Jeſu de cœlo cum angelis virtutis ejus, In flamma ignis dantis vindictam iis,
qui non noverunt Deum, & qui non obediunt Evangelio Domini noſtri Jeſu
9 Chriſti. Qui pœnas dabunt in interitu æternas à facie Domini, & à gloria vir-
10 tutis ejus : Cùm venerit glorificari in Sanctis ſuis, & admirabilis fieri in omnibus
qui crediderunt : quia creditum eſt teſtimonium noſtrum ſuper vos in die illo.
11 In quo etiam oramus ſemper pro vobis : ut dignetur vos vocatione ſuâ Deus
12 noſter, & impleat omnem voluntatem bonitatis, & opus fidei in virtute, Ut
clarificetur nomen Domini noſtri Jeſu Chriſti in vobis, & vos in illo, ſecundùm
gratiam Dei noſtri, & Domini Jeſu Chriſti.

CAP. II.

ROgamus autem vos, fratres, per adventum Domini noſtri Jeſu Chriſti, & 1
noſtræ congregationis in ipſum : Ut non citò moveamini à veſtro ſenſu, neque 2
terreamini, neque per ſpiritum, neque per ſermonem, neque per epiſtolam
tanquam per nos miſſam, quaſi inſtet dies Domini. Nequis vos ſeducat ullo 3
modo : quoniam niſi venerit diſceſſio primùm, & revelatus fuerit homo pec-
cati, filius perditionis, Qui adverſatur, & extollitur ſupra omne quod dicitur 4
Deus, aut quod colitur, ita ut in templo Dei ſedeat oſtendens ſe tanquam ſit
Deus. Non retinetis quòd cùm adhuc eſſem apud vos, hæc dicebam vobis ? 5
Et nunc quid detineat ſcitis, ut reveletur in ſuo tempore. Nam myſterium jam 6
operatur iniquitatis : tantùm ut qui tenet nunc, teneat, donec de medio fiat. 7

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 * أيها الاخوة يجب علينا ان نشكر الله دايما من اجلكم كما هو مستوجب له * لان امانتكم
تعلو نموا * ومحبة كل واحد منكم بعضكم لبعض كلكم يتكاثر مزيدها * حتى اننا 4
انفسنا نفتخر بكم في كنايس الله من اجل صبركم وايمانكم في كافة اضطهادكم
واحزانكم التي احتملتموها * ايضاحا يشهر حكومة الله المقسطة * لتوهلوا لملك الله الذي 5
من اجله تالمتم * ان كان عدلا عند الله ان يجازي الذين يحزنونكم حزنا * ويعطيكم 6 7
انتم المحزونين راحة معنا في استعلان الرب يسوع من السماء مع ملايكة قدرته * بنار لهيب 8
منتقما من الذين لا يعرفون الاها * والذين لم يطيعوا بشارة ربنا يسوع * الذين يسددون 9
طايلة عقوبتها هلاكا موبدا من وجه الرب * ومن مجد قوته * اذا جاء ليمجد بقديسيه 10
ويعجب منه جميع المومنين * قراءة الثلثا من الجمعة الخامسة وعشرين بعد العنصرة *
لان شهادتنا صدقت في ذلك اليوم * تم * الذي في تحقيقها نبتهل عنكم دايما ليوهلكم 11
الاهنا للدعوة * ويتمم فيكم كافة مسرة صلاحه وعمل الايمان به بقدرته * ليمجد بكم اسم 12
ربنا يسوع المسيح * وتمجدوا ايضا انتم به كنعمة الاهنا وربنا يسوع المسيح *

* الفصل الثاني *

1 * ونسلكم ايها الاخوة عن ورود ربنا يسوع المسيح * والتيامنا كلنا لديه * الا تتزعزعوا 2
بسارعة من رصانة العقل * ولا تفجعوا لا بروح ولا بقول ولا برسالة كانا كاتبناكم بها *
كان قد حضر يوم المسيح * تم *
* قراءة الاربعا من الجمعة الخامسة وعشرين * فلا يطغينكم احد ولا بحال 3
واحد * لانه ان لم يجي المروق اولا ويعتلن انسان الخطية ابن الهلاك * المعاند والمرتفع 4
على كل من يدعا الاها او ذا ديانة * حتى يجلس في هيكل الله كانه الاه * موريا ذاته انه
الاه هو * اما تذكرون انني لما كنت عندكم قلت لكم هذه الاقوال * والان فقد 5 6
عرفتم الماسك * ليعلنه في الوقت الذي له * لان سر الاثم مذ الان يفعل فيه * الى ان 7
يصير الملك فقط من الوسط زايلا *

O fratres, debemus gratias agere Deo ſemper pro vobis, ut jam decet, quòd incrementum fidei veſtræ provebatur, & augmentum charitatis cujuſque omnium veſtrûm alterius in alterum adeo multiplicetur, ut nos ipſi gloriemur de vobis in Eccleſiis Dei, propter patientiam veſtram, & fidem veſtram in omni perſecutione veſtra, & afflictionibus veſtris quas toleráſtis. Indicium quod pateſacit judicium Dei juſtum : ut digni fiatis regno Dei pro quo paſſi eſtis : Si tamen juſtum eſt apud Deum, ut rependat iis qui affligunt vos, afflictionem : Vobis verò afflictis concedat requiem nobiſcum, dum apparuerit Dominus Jeſus de cælo, cum Angelis potentiæ ſuæ, In igne flammeo, vindictam exigens ab iis qui non noverunt Deum, quique non obedierunt Evangelio Domini noſtri Jeſu. Qui dabunt ampliſſimas ejus pœnas exitium æternum, à facie Domini, & à gloria fortitudinis ejus : Quum venerit ut glorificetur in ſanctis ſuis, & admirentur eum cuncti fideles. 3 4 5 6 7 8 9 10

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis vigeſimæ quintæ poſt Pentecoſten.

Nam teſtimonium noſtrum verum erit in illa die. Hactenus. *In cujus confirmationem obſecramus ſemper pro vobis, ut dignos reddat vos Deus noſter vocatione, & perficiat in vobis omne beneplacitum bonitatis ſuæ, & opus fidei in ipſum, per potentiam ſuam. Ut glorificetur in vobis nomen Domini noſtri Jeſu Chriſti, & glorificemini vos etiam in ipſo, ſecundùm gratiam Dei noſtri, & Domini noſtri Jeſu Chriſti.* 11 12

CAP. II.

ROgamus autem vos ô fratres, per adventum Domini noſtri Jeſu Chriſti, & aggregationem omnium noſtrûm ad eum: Ne citò dimoveamini à ſoliditate mentis, néve cruciemini, neque per ſpiritum, neque per ſermonem, neque per epiſtolam, tanquam à nobis ſcriptam, quaſi jam advenerit dies Chriſti. Finis. 1 2

Lectio feriæ quartæ hebdomadis vigeſimæ quintæ.

Nemo ſeducat vos ulla ratione. Nam niſi venerit apoſtaſia priùs, & revelatus fuerit homo peccati, filius perditionis: Seſe opponens & efferens ſuper omnem qui vocatur Deus, aut colendus: adeò ut ſedeat in templo Dei ac ſi eſſet Deus, oſtentans ſeipſum eſſe Deum. Annon meminiſtis quòd quum eſſem apud vos, dixerim vobis hoſce ſermones? Nunc autem noſtis obſtaculum, ut eum revelet ſuo tempore. Nam myſterium iniquitatis ex nunc agit in illo, uſquedum fiat Rex tantùm è medio remotus. 3 4 5 6 7

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 በነደ ፡ እሳት ፡ ከመ ፡ ይትበቀሎሙ ፡ ለእለ ፡ ኢያአምርዎ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ለእለ ፡ ኢ
9 ይሰምዑ ፡ ትምህርተ ፡ ወንጌሉ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡፡=፡ ወይረክቦሙ ፡ ፈደሆሙ ፡
ተሠርዎ ፡ ዘለዓለም ፡ እምቅድመ ፡ ገጹ ፡ ለእግዚእነ ፡ ወእምስብሐተ ፡ ኀይሉ ፡=፡
10 እመ ፡ ይመጽእ ፡ ይሰባሕ ፡ በቅዱሳኒሁ ፡ ወይትአኮት ፡ በእለ ፡ የአምኑ ፡ ቦቱ ፡ እስመ ፡
11 አመነነ ፡ ስምዕነ ፡ በኀቤክሙ ፡ በይእቲ ፡ ዕለት ፡=፡ ወበእንተዝ ፡ እጼሊ ፡ ዘልፈ ፡ በእ
ንቲአክሙ ፡፡ ከመ ፡ ይክፍልክሙ ፡ ለዘ ፡ ጸዋዕክሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወይፈጽም ፡ ለ
12 ክሙ ፡ ኵሎ ፡ ሣህሎ ፡ ወሠናይቶ ፡ ወምግባረ ፡ ሃይማኖት ፡ በኀይሉ ፡=፡ ከመ ፡ ይሰባሕ ፡
እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ በላዕሌክሙ ፡ ወአንትሙኒ ፡ ቦቱ ፡ በከመ ፡ ጸጋሁ ፡ ለአምላክነ ፡ ወእ
ግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ወአንትሙኒ ፡ ተሃልው ፡ ቦቱ ፡፡=፡

፪

በሰንበት ፡ ክርስቲያን ፡ በፋሲካ ፡ በንብረ ፡=፡

1 ንነግረክሙ ፡ እኀዊነ ፡ በእንተ ፡ ምጽአቱ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ወአንትሙኒ ፡ ውስ
2 ተ ፡ ማኅበሩ ፡=፡ ወዑቁ ፡ ኢይደንግፅክሙ ፡ ልብክሙ ፡ ወኢትትሃወኩ ፡ ወኢበመንፈስ ፡ ወኢበነገ
3 ር ፡ ወኢበመጽሐፍ ፡፡ ከመዝ ፡ እምኀቤነ ፡ ለእመ ፡ ትመጽእ ፡ ዕለተ ፡ እግዚእነ ፡=፡ አልቦ ፡ ዘያ
ስሕተክሙ ፡ ወኢበምንትኒ ፡፡ እስመ ፡ አቅደመ ፡ መጺአ ፡ ዘየሀውክ ፡ ወይትከሠት ፡ ብእሴ ፡ ዐመፃ ፡
4 ወልደ ፡ ሕርትምና ፡=፡ ዐላዊ ፡ ዘየዐቢ ፡ ርእሶ ፡፡ ወይብል ፡ ለኵሉ ፡ አነ ፡ ውእቱ ፡ እግዚአብሔር ፡
አምላክ ፡ ወይነብር ፡ ውስተ ፡ ቤተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወያሬኢ ፡ ርእሶ ፡ ከመ ፡ እግዚአብሔር ፡፡=፡
5 ኢትዜከሩኑ ፡ ከመ ፡ አመ ፡ ሀለውኩ ፡ ኀቤክሙ ፡ ከመ ፡ ነገርኩክሙ ፡ ዘንተ ፡=፡ ወይእዜኒ ፡ ታአ
6 ምሩ ፡ ዘይከልኦ ፡ ለትርአዮ ፡ እስከ ፡ ይበጽሕ ፡ ዕድሜሁ ፡=፡ እስመ ፡ ወድአ ፡ ጽንዐ ፡ ምክረ ፡
7 ኀጢአት ፡ ወይእዜኒ ፡ ዘይከልኦ ፡ እስከ ፡ ያመክል ፡፡=፡

In flamma ignis, ut ultionem infligat iis qui non cognoſcunt Deum, qui non auſcultant doctrinæ evangelii Domini noſtri Jeſu: Et obtineant retributionem eorum, diſperſionem æternam à facie Domini noſtri, & à gloria virtutis ejus. Quum veniet ut glorificetur in Sanctis ſuis, & honorificetur in iis qui credunt in eo, quia fides noſtra erit teſtimonium noſtrum apud vos in iſto die. Et propterea oro ſemper pro vobis, ut impertiat vobis illud ad quod vocavit vos, Deus, & compleat pro vobis omnem miſericordiam ſuam, & benignitatem ſuam, & opus fidei in virtute ſua: Ut glorificetur Dominus noſter Jeſus in vobis, & vos in eo, ſecundùm gratiam Dei noſtri, & Domini noſtri Jeſu Chriſti, & vos ſitis in eo. 8 9 10 11 12

CAP. II.

Sabbato paſchatis Chriſtianorum, ſedendo.

ALloquimur vos, fratres noſtri, de adventu Domini noſtri Jeſu Chriſti, & veſtri, in congregationem ejus. Et cavete ne expaveſcat vobis cor veſtrum: neque commoveamini, neque in ſpiritu neque in ſermone, neque in epiſtola quaſi à nobis, ſi venerit Dies Domini noſtri. Nemo ſit qui ſeducat vos in aliquo, quia primùm venturus eſt Conturbator, & revelabitur homo iniquitatis, filius perditionis, Adverſarius magnificans ſeipſum: & dicet omnibus, Ego ſum Dominus Deus: & ſedebit in domo Dei, & exhibebit ſeipſum tanquam Deum. Nónne memoriâ retinetis, quòd quum fuerim apud vos, dixi vobis hoc? Et nunc ſcitis quid prohibet eum apparere uſque dum veniat tempus ejus præſtitutum. Quia jam efficax eſt myſterium peccati, & nunc qui prohibet eum, prohibebit eum *uſquedum è medio ſublatus fuerit.* 1 2 3 4 5 6 7

Et tunc revelabitur ille *exlex*, quem Dominus interficiet Spiritu
8 Καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ (ε) Κύριος ἀναλώσει τῷ Πνεύματι
oris sui, & deſtruet illuſtratione adventûs sui: Cujus eſt ad-
9 τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ· Οὗ ἐστιν ἡ παρ-
ventus ſecundùm operationem Satanæ, in omni virtute, & ſignis, & prodigiis
ουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ, ἐν πάσῃ δυνάμει, καὶ σημείοις καὶ τέρασι
mendacii, Et in omni *deceptione injuſtitiæ in pereuntibus: pro quibus*
10 ψεύδους, Καὶ ἐν πάσῃ (ζ) ἀπάτῃ τῆς ἀδικίας ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις· ἀνθ' ὧν
charitatem veritatis non receperunt, *ad ſervari ipſos. Et propter hoc*
11 τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς. Καὶ διὰ τοῦτο
mittet illis Deus operationem *imposturæ, ad credendum eos* mendacio:
(η) πέμψει αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει·
Ut judicentur omnes non *credentes* veritati, ſed *beneplacitum habentes in*
12 Ἵνα κριθῶσι (θ) πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλ' εὐδοκήσαντες ἐν
injuſtitia. Nos autem debemus gratias agere Deo ſemper pro vobis,
13 τῇ ἀδικίᾳ. Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, Γ'
fratres dilecti à *Domino*, quòd elegerit vos Deus *ab initio* in ſa-
ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ (ι) Κυρίου, ὅτι εἵλετο ὑμᾶς ὁ Θεὸς ἀπ' ἀρχῆς εἰς σω-
lutem, in ſanctificatione Spiritûs, & fide veritatis: In *quod* vocavit vos
14 τηρίαν, ἐν ἁγιασμῷ Πνεύματος, καὶ πίστει ἀληθείας· Εἰς ὃ ἐκάλεσεν ὑμᾶς
per evangelium noſtrum, in *aſſertionem* gloriæ Domini noſtri Jeſu Christi.
διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Nempè ergò, fratres, ſtate, & tenete traditiones quas *edocti eſtis*, ſive per
15 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε, εἴτε διὰ
ſermonem, ſive per epiſtolam noſtram. Ipſe autem Dominus noſter Jeſus Chriſtus,
16 λόγου, εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν. Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν (κ) Ἰησοῦς Χριστὸς,
& Deus, & Pater noſter *diligens* nos, & *dans* conſolationem æternam, &
καὶ ὁ Θεὸς, καὶ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς, καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν, καὶ
ſpem bonam in gratia, Exhortetur veſtra corda, & confirmet *vos*
17 ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι, Παρακαλέσαι (λ) ὑμῶν τὰς καρδίας, καὶ στηρίξαι ὑμᾶς
in omni ſermone, & opere bono.
ἐν παντὶ λόγῳ, καὶ ἔργῳ ἀγαθῷ.

CAP. III. γ'.

Quod reliquum, orate, fratres, pro nobis, ut ſermo *Domini*
Δ' ΤΟ λοιπὸν, προσεύχεσθε, ἀδελφοὶ, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ Κυρίου 1
currat & *glorificetur*, ſicut & apud vos: Et ut liberemur ab importunis
τρέχῃ καὶ δοξάζηται, καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς· Καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων 2
& malis hominibus: non enim omnium fides. Fidelis autem eſt Do-
καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις. Πιστὸς δέ ἐστιν (α) ὁ Κύ- 3
minus, qui confirmabit vos, & cuſtodiet à malo. Confidimus autem in
ριος, ὃς στηρίξει ὑμᾶς, καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Πεποίθαμεν δὲ ἐν 4
Domino *ſuper vos*, quoniam quæ *denuntiamus vobis*, & facitis, & facietis.
Κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἃ παραγγέλλομεν (β) ὑμῖν, καὶ ποιεῖτε. καὶ ποιήσετε.
At Dominus dirigat veſtra corda in *charitatem* Dei, & *in*
Ὁ δὲ Κύριος κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, καὶ (γ) εἰς 5
expectationem Chriſti. Denuntiamus autem vobis, fratres, in nomine Do-
E' ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ. Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοὶ, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυ- 6
mini noſtri Jeſu Chriſti, *ſubduci* vos ab omni fratre inordinatè ambu-
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπα-
lante, & non ſecundùm traditionem, quam *accepit* à nobis. Ipſi
τοῦντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν, ἣν (δ) παρέλαβε παρ' ἡμῶν. Αὐτοὶ 7
enim ſcitis, quemadmodùm oporteat imitari nos, quoniam non *inordinati* fuimus *in*
γὰρ οἴδατε, πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν
vobis: Neque gratis panem manducavimus ab aliquo, ſed in labore &
ὑμῖν· Οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ 8
fatigatione *noctem & diem* operantes, *ad non aggravare quenquam veſtrûm.*
μόχθῳ νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν.
Non *quia* non *habemus* poteſtatem, ſed ut noſmetipſos formam daremus vobis ad
Οὐχ ὅτι οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς 9
imitandum nos. *Etenim* cùm eſſemus apud vos, hoc denuntiabamus vobis;
τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς. Καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, 10
Quoniam ſi quis non vult operari, nec manducet.
Ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω.

MS. A. (ε) Κύριος Ἰησοῦς ἀνελεῖ (ζ) ἀπάτῃ ἀδικίας τοῖς (η) πέμπει (θ) ἅπαντες (ι) τοῦ Κυρίου, ὅτι εἵλατο (κ) Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς, (λ) τὰς καρδίας ὑμῶν, καὶ στηρίξαι ἐν παντὶ ἔργῳ, καὶ λόγῳ ἀγαθῷ. ΚΕΦ. γ'. MS. A. (α) ὁ Θεὸς, ὃς καὶ στηρίξει (β) ὑμῖν, ποιεῖτε, (γ) εἰς τὴν ὑπομονὴν (δ) παρελάβοσαν

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܘܗܝܕܝܢ ܢܬܓܠܐ ܥܘܠܐ. ܗܘ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܢܫܝܨܝܘܗܝ ܒܪܘܚܐ ܕܦܘܡܗ. ܘܢܒܛܠܝܘܗܝ 8
ܒܓܠܝܢܐ ܕܡܐܬܝܬܗ. * ܡܐܬܝܬܗ ܓܝܪ ܕܗܘ ܡܥܒܕܢܘܬܐ ܗܝ ܕܣܛܢܐ. ܒܟܠܗ ܚܝܠܐ 9
ܘܒܐܬܘܬܐ ܘܒܬܕܡܪܬܐ ܕܕܓܠܘܬܐ. * ܘܒܟܠܗ ܛܘܥܝܝ ܕܥܘܠܐ ܕܗܘܝܢ ܒܐܒܝܕܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܩܒܠܘ 10
ܚܘܒܐ ܕܫܪܪܐ ܕܒܗ ܢܚܘܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܫܕܪ ܠܗܘܢ ܐܠܗܐ ܡܥܒܕܢܘܬܐ ܕܛܘܥܝܝܐ. 11
ܕܢܗܝܡܢܘܢ ܠܕܓܠܘܬܐ. * ܘܢܬܕܝܢܘܢ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܗܝܡܢܘ ܒܫܪܪܐ. ܐܠܐ ܐܨܛܒܝܘ 12
ܒܥܘܠܐ. * ܚܢܢ ܕܝܢ ܚܝܒܝܢܢ ܠܡܘܕܝܘ ܠܐܠܗܐ ܐܡܝܢܐܝܬ. ܚܠܦܝܟܘܢ ܐܚܝܢ ܚܒܝܒܘܗܝ 13
ܕܡܪܢ. ܕܓܒܟܘܢ ܐܠܗܐ ܡܢ ܪܫܝܬܐ ܠܚܝܐ. ܒܩܘܕܫܐ ܕܪܘܚܐ ܘܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܫܪܪܐ.
* ܠܗܠܝܢ ܓܝܪ ܩܪܟܘܢ ܐܠܗܐ ܒܝܕ ܣܒܪܬܢ. ܕܬܗܘܘܢ ܠܬܫܒܘܚܬܐ ܠܡܪܢ 14
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܡܟܝܠ ܐܚܝ. ܩܘܡܘ ܘܐܚܝܕܘ ܒܦܘܩܕܢܐ ܕܐܠܦܬܘܢ. ܐܢ 15
ܒܡܠܬܐ ܘܐܢ ܒܐܓܪܬܐ ܕܝܠܢ. * ܗܘ ܕܝܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܘܐܠܗܐ ܐܒܘܢ. ܗܘ ܕܐܚܒܢ 16
ܘܝܗܒ ܠܢ ܒܘܝܐܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܣܒܪܐ ܛܒܬܐ ܒܛܝܒܘܬܗ. * ܢܒܝܐ ܠܒܘܬܟܘܢ. ܘܢܩܝܡ 17
ܒܟܠ ܡܠܐ ܘܒܟܠ ܥܒܕ ܛܒ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܓ *

* ܡܟܝܠ ܐܚܝ. ܨܠܘ ܥܠܝܢ. ܕܡܠܬܗ ܕܡܪܢ ܬܪܗܛ ܘܬܫܬܒܚ ܒܟܠ ܕܘܟ ܐܝܟ 1
ܕܠܘܬܟܘܢ. * ܘܕܢܬܦܨܐ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܒܝܫܐ ܘܥܘܠܐ. ܠܘ ܓܝܪ ܕܟܠܢܫ ܗܝ ܗܝܡܢܘܬܐ. 2
* ܡܗܝܡܢ ܗܘ ܕܝܢ ܡܪܝܐ: ܕܗܘ ܢܢܛܪܟܘܢ. ܘܢܦܨܝܟܘܢ ܡܢ ܒܝܫܐ. * ܬܟܝܠܝܢܢ ܕܝܢ 3 4
ܥܠܝܟܘܢ ܒܡܪܢ. ܕܗܠܝܢ ܕܡܦܩܕܝܢܢ ܠܟܘܢ. ܥܒܕܝܬܘܢ ܐܦ ܥܬܝܕܝܬܘܢ. * ܘܡܪܢ 5
ܢܬܪܘܨ ܠܒܘܬܟܘܢ. ܠܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ ܘܠܡܣܝܒܪܢܘܬܗ ܕܡܫܝܚܐ. * ܡܦܩܕܝܢܢ 6
ܠܟܘܢ ܕܝܢ ܐܚܝ ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܬܬܦܪܫܘܢ ܡܢ ܟܠ ܐܚܐ ܐܝܢܐ
ܕܡܗܠܟ [illegible]. ܘܠܐ ܐܝܟ ܦܘܩܕܢܐ ܕܩܒܠ ܡܢܢ. * ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ 7
ܘܠܐ ܠܡܬܕܡܝܘ ܒܢ. ܕܠܐ ܗܦܟܢ [illegible] ܒܝܢܬܟܘܢ. * ܐܦܠܐ ܠܚܡܐ ܕܡܓܢ ܐܟܠܢ 8
ܡܢ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ. ܐܠܐ ܒܥܡܠܐ ܘܒܠܐܘܬܐ ܒܠܠܝܐ ܘܒܐܝܡܡܐ ܦܠܚܝܢ ܗܘܝܢ. ܕܠܐ ܐܢܫ
ܡܢܟܘܢ ܠܐ ܢܝܩܪ. * ܠܐ ܗܘܐ ܡܛܠ ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܢ. ܐܠܐ ܕܢܬܠ ܢܦܫܢ ܠܟܘܢ ܛܘܦܣܐ 9
ܕܬܬܕܡܘܢ ܒܢ. * ܐܦ ܟܕ ܠܘܬܟܘܢ ܗܘܝܢ ܓܝܪ. ܗܕܐ ܡܦܩܕܝܢ ܗܘܝܢ ܠܟܘܢ. ܕܟܠ ܕܠܐ 10
ܨܒܐ ܕܢܦܠܘܚ. ܐܦܠܐ ܢܐܟܘܠ.

Et tunc revelabitur iniquus ille, quem Do- 8
minus noſter Jeſus conficiet ſpiritu oris ſui,
& abolebit eum in revelatione adventûs ſui.
Adventus enim illius eſt operatio Satanæ 9
cum omni potentia & ſignis, falsíſque mira-
culis: Et cum omni ſeductione iniquitatis 10
quæ fit inter perditos, eò quòd non recepe-
runt amorem veritatis ut per eam ſervaren-
tur. Idcircò immittet illis Deus efficaciam 11
ſeductionis, ut credant mendacio: Et con- 12
demnentur illi omnes qui non crediderunt
veritati, ſed acquieverunt iniquitati. Nos 13
autem debemus gratias agere Deo ſemper
pro vobis fratres, dilecti Domini noſtri, quòd
elegerit vos Deus à principio in vitam per
ſanctificationem Spiritûs, & fidem veritatis.
Ad hæc enim vocavit vos Deus per Evange- 14
lium noſtrum, ut decori ſitis Domino noſtro
Jeſu Chriſto. Proindè fratres mei, ſtate, & 15
conſtanter tenete præcepta quæ didiciſtis
ſive per ſermonem, ſive per epiſtolam no-
ſtram. Ipſe autem Dominus noſter Jeſus 16
Chriſtus & Deus Bater noſter, qui dilexit
nos, & dedit nobis conſolationem æternam,
& ſpem bonam in gratia ſua, Conſoletur 17
atque ſtabiliat corda veſtra in omni ſermo-
ne, & in omni opere bono.

CAP. III.

DEinceps, fratres, orate pro nobis, ut ſer- 1
mo Domini noſtri currat & glorificetur ubi-
que, ſicut & apud vos. Et ut liberemur ab 2
hominibus malis & facinoroſis: non enim
omnium eſt fides. Fidelis autem eſt Domi- 3
nus, ut ipſemet cuſtodiat vos & liberet à
malo. Porrò confidimus de vobis in Domi- 4
no noſtro, quòd quæ præcipimus vobis fe-
ceritis, atque facturi ſitis. Dominus autem 5
noſter dirigat corda veſtra in dilectionem
Dei, & in expectationem Chriſti. Cæterùm 6
præcipimus vobis, fratres mei, in nomine
Domini noſtri Jeſu Chriſti, ut recedatis ab
omni fratre qui per genera malorum ambu-
lat, & non juxta præcepta quæ accepit à no-
bis: Vos enim ſcitis quomodo oporteat imi- 7
tari nos; quoniam non in variis criminibus
ambulavimus inter vos: Neque panem gra- 8
tuitum comedimus à quoquam veſtrûm; ſed
cum labore & fatigatione noctu & interdiu
operabamur, ne cui veſtrûm eſſemus oneri.
Non quòd non poſſimus, ſed ut in nobiſipſis 9
exhiberemus vobis exemplum, ut nos imita-
remini. Etenim quum apud vos eſſemus, 10
hoc præcipiebamus vobis, ut quiſquis nolue-
rit operari, is nec manducet.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 ወይእተ፡ዕሚረ፡ይትከሠት፡ወልደ፡ዐመፃ፡ ኃጥእ፡ዘሀለወ፡ያወፅኦ፡ መንፈሱ፡ ለእግዚእነ፡ ኢየሱ
9 ስ፡ወይስዕሮ፡ለርእየተ፡ምጽአቱ፡፨ ዝውእቱ፡ምጽአተ፡ኃይለ፡ሰይጣን፡በኵሉ፡ ኃይል፡ወ
10 ተእምርት፡ ወመንክር፡ዘሐሰት፡፨ ወበኵሉ፡አስሕቶ፡ ዘኃጢአት፡ ለሕርቱማን፡እስመ፡ኢ
11 ተወክፈ፡ፍቅረ፡ጽድቅ፡በዘ፡የሐይዉ፡፡፨ በእንተዝ፡ይፌኑ፡ሎሙ፡እግዚአብሔር፡ኃይለ፡መ
12 ስሕተ፡ከመ፡ይእመኑ፡በሐሰት፡፨ ከመ፡ ይትኰነኑ፡ኵሎሙ፡እለ፡ኢአመኑ፡በጽድቅ፡ወኃ
13 በሩ፡በዐመፃ፡፡፨ Γ ወንሕነሰ፡ርቱዕ፡ናአኵቶ፡ለእግዚአብሔር፡ዘልፈ፡ በእንቲአክሙ፡
አኃዊነ፡ፍቁራነ፡በኀበ፡እግዚአብሔር፡፡ እስመ፡ተሠሀለክሙ፡እግዚአብሔር፡እምቅድም፡የ
ሐዩክሙ፡ በመንፈስክሙ፡ ይቀድስክሙ፡ በሃይማኖት፡፡ ወበጽድቅ፡፨

Et iſto die revelabitur filius iniquitatis impius, quem ejecturus eſt ſpiritus Do- 8
mini noſtri Jeſu, & auferet eum in apparitionem adventûs ejus: Eum inquam, 9
cujus adventus eſt ſecundum *virtutem ſatanæ, in omni potentia, & ſignis, &*
miraculis mendacibus, Et in omni ſeductione peccati miſeris: quia non recepe- 10
runt amorem veritatis per quam viverent, Propterea immittet illis Deus poteſta- 11
tem deceptionis, ut credant in mendacio, ut condemnentur omnes, qui non credide- 12
runt in veritate, & conſenſerunt in iniquitate. Et nos oportet gratias agere 13
Deo ſemper pro vobis, fratres noſtri dilecti apud Deum, quia miſertus eſt veſtri De-
us olim, ut vivere faceret vos in Spiritu veſtro, ſanctificans vos in fide, & veritate.

Verſio VULGATA LATINA.

8 Et tunc revelabitur ille iniquus, quem Dominus Jeſus interficiet ſpiritu oris ſui,
9 & deſtruet illuſtratione adventûs ſui eum: Cujus eſt adventus ſecundùm opera-
10 tionem ſatanæ, in omni virtute, & ſignis, & prodigiis mendacibus, Et in omni
ſeductione iniquitatis iis qui pereunt: eò quod charitatem veritatis non re-
ceperunt ut ſalvi fierent. Ideò mittet illis Deus operationem erroris, ut credant
11 mendacio, Ut judicentur omnes, qui non crediderunt veritati, ſed conſenſerunt
12 iniquitati. Nos autem debemus gratias agere Deo ſemper pro vobis, fratres di-
lecti à Deo, quòd elegerit vos Deus primitias in ſalutem, in ſanctificatione ſpi-
13 ritûs, & in fide veritatis: In qua & vocavit vos per Evangelium noſtrum, in
14 acquiſitionem gloriæ Domini noſtri Jeſu Chriſti. Itaque, fratres, ſtate: & tenete
15 traditiones, quas didiciſtis, ſive per ſermonem, ſive per epiſtolam noſtram. Ipſe
autem Dominus noſter Jeſus Chriſtus, & Deus & Pater noſter, qui dilexit nos,
16 & dedit conſolationem æternam, & ſpem bonam in gratia, Exhortetur corda ve-
ſtra, & confirmet in omni opere & ſermone bono.

CAP. III.

DE cætero, fratres, orate pro nobis, ut ſermo Dei currat, & clarificetur, ſicut & 1
apud vos: Et ut liberemur ab importunis, & malis hominibus: non enim omnium 2
eſt fides. Fidelis autem Deus eſt, qui confirmabit vos, & cuſtodiet à malo. 3
Confidimus autem de vobis, in Domino, quoniam quæ præcipimus, & facitis, & fa- 4
cietis. Dominus autem dirigat corda veſtra in charitate Dei, & patientia Chriſti. 5
Denuntiamus autem vobis, fratres, in nomine Dñi noſtri Jeſu Chriſti, ut ſubtrahatis 6
vos ab omni fratre ambulante inordinatè, & non ſecundùm traditionem, quam acce-
perunt à nobis. Ipſi enim ſcitis quemadmodùm oporteat imitari nos: quoniam non 7
inquieti fuimus inter vos: Neque gratìs panem manducavimus ab aliquo, ſed in 8
labore, & in fatigatione, nocte & die operantes, ne quem veſtrûm gravaremus.
Non quaſi non habuerimus poteſtatem, ſed ut noſmetipſos formam daremus vobis 9
ad imitandum nos. Nam & cùm eſſemus apud vos, hoc denuntiabamus vobis; 10
Quoniam ſi quis non vult operari, nec manducet.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

وحينئذ يستعلن الاثيم الذي لا شريعة له * الذي سيقتله الرب بروح فمه ويبطله 8
بظهور وروده * ذاك الذي يكون وروده بفعل الشيطان بكل اقتدار الكذب واياته 9
وجرائحه * وبسائر طغيان الظلم في الهالكين * بدل ما لم يقبلوا محبة الحق * ليخلصوا 10
بها * لهذا يرسل الله لهم فعل الضلالة * ليصدقوا الكذب * ليدانوا كلهم الذي لم 11 12
يصدقوا الحق * بل ارتضوا بالظلم * تم * قراءة الخميس من الجمعة الخامسة وعشرين *
وايضا في سابع كانون الاول * فاما نحن ايها الاخوة الذين احبكم الرب * فيجب علينا 13
ان نشكر لله من اجلكم دائما * لان الله اختاركم منذ قديم للخلاص * بقداسة الروح *
وبتصديق الحق * للذي دعاكم الله ببشارتنا لاصطناع مجد ربنا يسوع المسيح * فقوا اذا 14 15
ايها الاخوة وامسكوا التقليدات التي تعلمتموها * اما بقولنا واما برسائلنا * وربنا يسوع المسيح 16
ابونا الذي احبنا واعطانا عزاء ابديا ورجاء صالحا * بنعمته يسلي قلوبكم * ويوطدكم 17
في كل قول وعمل صالح * الفصل الثالث * ايها الاخوة صلوا عنا فيما 1
بقي * مبتهلين ان يثبت قول الرب ويشرف كما شرف عندكم * وان ننجي من 2
الناس الطالحين والاشرار * فان الامانة ليست لكل الناس * فصادق هو الرب الذي 3
يثبتكم ويحفظكم من الشرير * ونحن واثقون بالرب عنكم انكم قد عملتم الاوامر التي 4
وصيناكم بها وستعملونها * والرب يقوم قلوبكم في محبة الله وفي صبر يسوع المسيح * تم * 5
* قراءة الجمعة من الجمعة الخامسة وعشرين * وايضا في الرابع عشر من تشرين الاول *
* واوصيكم ايها الاخوة باسم ربنا يسوع المسيح * ان تنقبضوا من كل اخ يتصرف بلا 6
ترتيب * وما يتصرف في التقليد الذي تسلمه منا * لانكم انفسكم تعلمون كيف 7
سبيلكم ان تتشبهوا بنا * لاننا ما تجاوزنا الترتيب عندكم * ولا اكلنا من احد خبزا 8
مجانا * بل كنا نعمل بتعب وحرص ليلا ونهارا * لكيلا نثقل علي احد منكم * لا لاننا ما كان 9
لنا سلطان * بل لنمنحكم انفسنا رسما وقدوة لتتشبهوا بنا * لاننا لما كنا عندكم 10
هذا وصيناكم * ان من لا يوثر ان يعمل فلا ياكل *

* *Et tunc revelabitur iniquus ille qui eſt* 8
ſine lege, quem interficiet Dominus ſpi-
ritu oris ſui, & abolebit in apparitione
adventus ſui: Illum inquam *cujus ad-* 9
ventus erit per operationem ſatanæ, omni
cum potentia mendacii, & ſignis, ac pro-
digiis ejus, Et omni cum fallacia ſceleris 10
inter perditos. Pro eo quòd non rece-
perunt amorem veritatis, ut per eum ſal-
varentur: Propterea mittet illis Deus 11
efficaciam erroris, ut credant mendacio:
Ut damnentur omnes qui non crediderunt 12
veritati, ſed oblectati ſunt ſcelere.
Finis.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis vigeſimæ quintæ. Ac præterea pro die ſeptimo Decembris.

Nos autem, ô fratres quos Dominus 13
dilexit, debemus gratias agere Deo
ſemper pro vobis, quòd elegerit vos Deus
ab antiquo ad ſalutem, per ſanctitatem
ſpiritus, & fidem veritatis: Ad quam 14
vocavit vos Deus per annuntiationem
noſtram, ad acquirendam gloriam Domini
noſtri Jeſu Chriſti. State igitur ô fra- 15
tres, & tenete monumenta quæ didi-
ciſtis, ſive per ſermonem noſtrum ſive
per epiſtolas noſtras. Et Dominus noſter 16
Jeſus Chriſtus Pater noſter, qui dilexit
nos, deditque nobis conſolationem æternam 17
& ſpem bonam, Gratiâ ſuâ conſoletur
corda veſtra, & confirmet vos in omni
ſermone & opere bono.

CAP. III.

O Fratres, quod ſupereſt, orate pro 1
nobis, deprecantes ut ſtabiliatur ſermo
Domini, & glorificetur, quemadmodum
glorificatus eſt apud vos: Et ut libere- 2
mur ab hominibus peſſimis ac ſceleratis:
fides enim non eſt omnium hominum, Fi- 3
delis eſt autem Dominus, qui ſtabiliet
vos, & tuebitur vos à maligno. Et nos 4
certi ſumus in Domino de vobis, quòd
jam feceritis mandata quæ præcepimus
vobis, eáque facturi ſitis. Et Dominus 5
dirigat corda veſtra in charitatem Dei,
& in patientiam Jeſu Chriſti. Finis.

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis vigeſimæ quintæ. Itémque pro decima quarta die Octobris.

* *Cæterùm præcipio vobis ô fratres, per* 6
nomen Domini noſtri Jeſu Chriſti, ut ab-
ſtineatis ab omni fratre qui ſe gerit in-
ordinatè, nec ſe gerit juxta dogma quod
accepit à nobis. Nam vos ipſi ſcitis 7
quomodo debeatis imitari nos: quoniam
non exceſſimus ordinem apud vos, Neque 8
gratis panem edimus à quoquam: ſed
cum labore & anxietate nocte diéque
operabamur, ne quenquam veſtrûm gra-
varemus. Non quòd jus non haberemus, 9
ſed ut exhiberemus noſipſos exemplar
& normam ad imitandum nos. Etenim 10
quum eſſemus apud vos, hoc præcepera-
mus vobis; ut qui non vult operari,
non comedat.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 ዘበእንቲአሁ ፡ ጸውዐክሙ ፡ በትምህርተ ፡ ወንጌል ፡ ከመ ፡ ትሕየዉ ፡ በስብሐቲሁ ፡ ለእግ
15 ዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡=፦ ወይእዜኒ ፡ አኃዊነ ፡፡ ቁሙ ፡ ወዕቀቡ ፡ ሥርዐተክሙ ፡
16 ዘበቃልነ ፡ ወዘመጽሐፍነ ፡፡=፦ ወውእቱ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ እግዚአብ
ሔር ፡ አቡነ ፡ ዘአፍቀረነ ፡ ወሀበነ ፡ ፍሥሐ ፡ ዘለዓለም ፡ ወተስፋ ፡ ሠናየ ፡ ወጸጋሁ ፡=፦
17 ከመ ፡ የስተፈሥሕክሙ ፡ ልበክሙ ፡ ወያጽንዕክሙ ፡ በኵሉ ፡ ምግባር ፡ ወበቃል ፡
ሠናይ ፡፡=፦

0

1 ር ወይእዜኒ ፡ አኃዊነ ፡ ጸልዩ ፡ ለነ ፡ ከመ ፡ ይሩጽ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወይሰባሕ ፡ በከ
2 መ ፡ ኀቤክሙ ፡፡=፦ ወከመ ፡ ንድኀን ፡ እምሰብእ ፡ ዐላዊ ፡ ወእኩይ ፡ እስመ ፡ አኮ ፡ ኵ
3 ሉ ፡ ዘየአምን ፡=፦ መእመንሰ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘየዐቅበክሙ ፡ እምኵሉ ፡ እኩይ ፡=፦
4 ንትአመነክሙ ፡ ምስለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ትገብሩ ፡ ዘአዘዝናክሙ ፡ ወገበርክሙ
5 ሂ ፡=፦ ወእግዚእነ ፡ ያርትዕ ፡ ለነ ፡ ውስተ ፡ ፍቅረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወውስተ ፡
6 ተስፋሁ ፡ ለክርስቶስ ፡፡=፦ ፎ አኃዊነ ፡ ንኤዝዘክሙ ፡ በስሙ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡
ክርስቶስ ፡ ተግሐሠሥሙ ፡ ለኵሎሙ ፡ ቢጽ ፡ እለ ፡ የሐውሩ ፡ በትምይንት ፡ ወአኮ ፡ በ
7 ሥርዐት ፡ ዘሠራዕናሆሙ ፡፡=፦ ለሊክሙ ፡ ታአምሩ ፡ ከመ ፡ ርቱዕ ፡ ትትመሰሉነ ፡ ከ
8 መ ፡ ኢያሠዐነ ፡ ላዕሌክሙ ፡=፦ ወኢበላዕነ ፡ እክለ ፡ ባዕድ ፡ በከንቱ ፡ ዘእንበለ ፡ ዳእ
ሙ ፡ ዘንጻሙ ፡ ወንሠርሕ ፡ መዐልተ ፡ ወሌሊተ ፡ ወንትገበር ፡ ከመ ፡ ኢናክብድ ፡ ላዕሌክ
9 ሙ ፡፡=፦ አኮሰ ፡ ዘኢኮነ ፡ ብውሑነ ፡ ዳእሙ ፡ ከመ ፡ አርአያ ፡ ንኩንክሙ ፡ ከመ ፡ ትት
10 መሰሉነ ፡=፦ ወእመሂ ፡ ሀለውኩ ፡ ኀቤክሙ ፡ ዘንተ ፡ አዘዝኩክሙ ፡ ዘኢይፈቅድ ፡ ይትቀ
ነይ ፡ ኢይሴሰይ ፡=፦

Propter quod vocavit vos per doctrinam evangelii, ut vivatis in gloria Domi- 14
ni noſtri Jeſu Chriſti. Et nunc fratres noſtri, perſtate, & obſervate conſtituti- 15
ones veſtras quæ per ſermonem noſtrum, & quæ per *epiſtolam. Et ipſe Domi-* 16
nus noſter Jeſus Chriſtus, Deus Pater noſter, qui dilexit nos, & dedit nobis con-
ſolationem æternam, & ſpem bonam, & gratiam ejus, Sic conſoletur vos corde 17
veſtro, & confirmet vos in omni opere & ſermone bono.

CAP. III.

ET nunc fratres noſtri, orate pro nobis ut currat verbum Dei, & glorificetur, 1
ſicut apud vos: Et ut liberemur ab homine perverſo, & malo, quia non eſt 2
quiſque qui credit. Fidelis eſt Deus qui cuſtodiet vos ab omni malo. Confidi- 3
mus vobis cum Deo, quòd facietis quæ præcepimus vobis, & feciſtis. 4
Et Dominus noſter diriget vos in amore Dei, & in ſpe Chriſti. Fratres no- 5
ſtri, præcipimus vobis in nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, ut removeatis 6
omnes fratres ambulantes in aſtutia, & non ſecundùm conſtitutionem quam
conſtituimus illis. Vos ipſi ſcitis quòd oportet ut imitemini nos, ſicut non graves 7
fuimus ſuper vos. Neque edimus panem alterius gratis, ſed quòd ſoliciti ſumus, 8
& laboramus die & nocte, & operamur, ut non gravaremus ſuper vos.
Non, quòd non permiſſum fuit nobis, ſed ut exemplo ſimus vobis ut imite- 9
mini nos. Et quum fuerim apud vos, hoc præcepi vobis; Qui non vult mini- 10
ſtrare, non edite.

Audimus enim quoſdam *ambulantes in vobis inordinatè*, nihil operantes, ſed
11 Ἀκούομεν γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ
circumagentes. *At* ejuſmodi denuntiamus, & obſecramus *per*
12 περιεργαζομένους. Τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν, καὶ παρακαλοῦμεν (ε) διὰ
Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, ut cum *quiete* operantes ſuum *ipſorum* panem
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι τὸν ἑαυτῶν ἄρτον
manducent. Vos autem, fratres, *ne ſegneſcatis* benefacientes. Si *verò* quis
13 ἐσθίωσιν. Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοί, μὴ (ζ) ἐκκακήσητε καλοποιοῦντες. Εἰ δέ τις
14 non *auſcultat* verbo noſtro, per epiſtolam, hunc notate, & ne commiſce-
οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ ἡμῶν, διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε, καὶ μὴ συναναamini *illi*, ut *pudefiat*: Et *ne ut* inimicum *ducite*, ſed *admonete* ut
15 μίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ· Καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς

fratrem. Ipſe autem Dominus pacis det vobis pacem *per omne*
ϛ' ἀδελφόν. Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης, δῴη (η) ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς 16
in omni *modo*: Dominus cum omnibus vobis. Salutatio, meâ manu
ἐν παντὶ τρόπῳ· ὁ Κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν. Ὁ ἀσπασμὸς, τῇ ἐμῇ χειρὶ 17
Pauli, quod eſt ſignum in omni epiſtola: ita ſcribo. Gratia Do-
Παύλου, ὅ ἐστι σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· (θ) οὕτω γράφω. Ἡ χάρις τοῦ Κυ- 18
mini noſtri Jeſu Chriſti cum omnibus vobis. Amen.
ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

Ad Theſſalonicenſes ſecunda ſcripta eſt ab Athenis.
(†) Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

Ἐν στίχοις ϛϛ'.

MS. A. (ε) ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, ἵνα (ζ) ἐγκακήσητε (η) ὑμῖν εἰρήνην (θ) οὕτως (†) Πρὸς Θεσσαλονικεῖς Β'. ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܫܡܥܢ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ ܐܢܫܐ ܕܡܗܠܟܝܢ ܒܫܓܝܫܘܬܐ. ܘܡܕܡ ܠܐ ܦܠܚܝܢ ܐܠܐ ܐܢ 11
ܣܪܝܩܬܐ. * ܠܗܠܝܢ ܕܝܢ ܕܐܝܟ ܗܠܝܢ ܡܦܩܕܝܢܢ. ܘܒܥܝܢܢ ܡܢܗܘܢ ܒܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 12
ܕܒܫܠܝܐ ܢܗܘܘܢ ܦܠܚܝܢ ܘܐܟܠܝܢ ܠܚܡܗܘܢ. * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܚܝ. ܠܐ ܬܡܐܢ ܠܟܘܢ 13
ܠܡܥܒܕ ܕܫܦܝܪ. * ܘܐܢ ܐܢܫ ܠܐ ܡܫܬܡܥ ܠܡܠܝܢ ܗܠܝܢ ܕܒܐܓܪܬܐ. ܢܬܦܪܫ ܡܢܟܘܢ 14
ܗܢܐ. ܘܠܐ ܬܬܚܠܛܘܢ ܥܡܗ ܕܢܒܗܬ. * ܘܠܐ ܐܝܟ ܕܠܒܥܠܕܒܒܐ ܐܚܝܕܝܢ ܠܗ. ܐܠܐ 15
ܘܡܪܬܝܢ ܠܗ ܐܝܟ ܕܠܐܚܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܡܪܗ ܕܫܠܡܐ ܢܬܠ ܠܟܘܢ ܫܠܡܐ ܒܟܠ 16
ܙܒܢ ܒܟܠܡܕܡ. ܡܪܢ ܥܡ ܟܠܟܘܢ. * ܫܠܡܐ ܒܟܬܒܬܐ ܕܐܝܕܝ ܐܢܐ ܦܘܠܘܣ ܟܬܒܬ. 17
ܕܐܝܬܝܗ ܐܬܐ ܕܒܟܠܗܝܢ ܐܓܪܬܝ ܗܟܢܐ ܟܬܒ ܐܢܐ. * ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܥܡ 18
ܟܠܟܘܢ ܐܚܝ ܐܡܝܢ.

* ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܬܣܠܘܢܝܩܝܐ. ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܠܐܕܝܩܝܐ
ܕܦܣܝܕܝܐ ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܐܝܕ ܛܘܟܝܩܘܣ *

* Siquidem audivimus quoſdam eſſe inter vos 11 qui diverſis ſceleribus ſe dedunt; & nihil agunt, niſi res vanas. Iis autem qui ſunt 12 iſtiuſmodi, præcipimus, & rogamus eos per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, ut cum quiete operentur, & comedant panem ſuum. Vos autem, fratres mei, non ſit grave vobis 13 agere quod bonum eſt. Quòd ſi quis non 14 obedit iſtis ſermonibus qui in epiſtola *continentur*, iſte ſeparetur à vobis, neque converſamini cum eo, ut pudore ſuffundatur. Neque tanquam inimicum habeatis eum, ſed 15 admonete eum uti fratrem. Ipſe autem Do- 16 minus pacis det vobis pacem ſemper in omnibus. Dominus noſter ſit cum omnibus vobis. Pacem per ſcripturam propriæ manûs ego 17 Paulus ſcripſi: quod eſt ſignum quòd in omnibus epiſtolis meis ſic ſcribo. Gratia Je- 18 ſu Chriſti ſit cum omnibus vobis fratres mei. Amen.

Epiſtolæ ad Theſſalonicenſes ſecundæ, quæ
ſcripta eſt ex Laodicea Piſidiæ, miſſa
verò per manus Tychici,
FINIS.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ሰማዕነ፡ ከመ፡ እምውስቴትክሙ፡ እለ፡ ይሖውሩ፡ በሁከት፡ ወአልቦ፡ ዘይትቀነይ፡ ዓዲ፡
12 መስተሐውራን፡፡ ወለሲ፡ ከመዝ፡ ንኤዝዞሙ፡ ወንገሥጾሙ፡ በእ ዚአነ፡ ኢየሱስ፡
13 ክርስቶስ፡፡ ከመ፡ በጽሙና፡ ይትገበሩ፡ ተግበሮሙ፡ ይሴሰዩ፡ ሲሳዮሙ፡፡ ወአንትሙሰ፡
አኃዊነ፡ ከመ፡ ኢትትሀከዩ፡ ገቢረ፡ ሠናይ፡፡

Audivimus quòd ſunt ex vobis incedentes inquietè, & nihili inſervientes, ſed 11
circumcurſantes. Et iis qui ſunt hujuſmodi præcipimus & imperamus in Domi- 12
no noſtro Jeſu Chriſto, ut laborioſè operantes opus eorum, veſcantur cibo eorum,
Et vos fratres noſtri, ne pigeamini operari bonum. 13

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ἘΠΙΣΤΟΛΗΣ ΠΡΩΤΗΣ.

Α'. Περὶ τῆς εἰς ἀγάπην Θεοῦ ὁδηγίας, τῆς ἀπεσφαλμένης νομικῆς ἀνάγκης.
Β'. Περὶ τῆς ἑαυτοῦ ἐκλογῆς εἰς εὐαγγελιστὴν ἐκ διώκτου, κατὰ χάριν Θεοῦ.
Γ'. Παραγγελία περὶ πίστεως καὶ εὐσυνειδήτου διακονίας, ἧς ἄνευ κίνδυνος.
Δ'. Περὶ εὐχῆς, ὅτι ὑπὲρ πάντων πανταχοῦ ἀκάκως, ἀταράχως, σεμνῶς.
Ε'. Περὶ διδασκάλων, ὅτι ἄνδρας χρὴ καὶ οὐ γυναῖκας εἶναι, διὰ τὴν φύσιν καὶ τὸ πάθος τὸ ἐξ ἀπάτης, ὃ λύει γέννησις ἡ τοῦ Χριστοῦ, καὶ πίστις αὐτῶν καὶ βίος.
ϛ'. Περὶ τῆς ἀρετῆς ἐπισκόπων. ἐν ᾧ, περὶ διακονιῶν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν.
Ζ'. Περὶ θείας σαρκώσεως. ἐν ᾧ, περὶ τῶν ἐσομένων αἱρέσεων δαιμονικῶν.
Η'. Περὶ ἀγῶνος εὐσεβείας ἐπ' ἐλπίδι.
Θ'. Περὶ ἐπιμελείας αὐτοῦ καὶ τῆς ἐκκλησίας.
Ι'. Περὶ τοῦ ἁρμόζοντος ἑκάστῳ προσφέρεσθαι.
ΙΑ'. Περὶ χηρῶν ἡλικίας, καὶ τρόπου, καὶ διοικήσεως αὐτῶν.
ΙΒ'. Περὶ πρεσβυτέρων τιμῆς.
ΙΓ'. Περὶ χειροτονίας ἀσφαλοῦς.
ΙΔ'. Ὅτι οὐδὲν ἔργον λανθάνει.
ΙΕ'. Περὶ δούλων ὑπακοῆς.
Ιϛ'. Κατὰ φιλοκερδῶν, καὶ ψευδοδιδασκάλων.
ΙΖ'. Παραγγελία φοβερὰ περὶ καθαρᾶς ὑπακοῆς ἄχρι τέλους.
ΙΗ'. Πλουσίων ὁδηγία ἐπὶ τῆς ὄντως ζωῆς.

AD TIMOTHEON EPISTOLA PRIMA.

(†) Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ. ΚΕΦ. Α'.

CAP. I. α'.

PAULUS Apoſtolus Jeſu Chriſti ſecundùm *ordinationem* Dei Salvatoris
1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ κατ' ἐπιταγὴν Θεοῦ σωτῆρος
noſtri & Domini Jeſu Chriſti, ſpei noſtræ: Timotheo *germano* filio
2 ἡμῶν (α) καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν· Τιμοθέῳ γνησίῳ τέκνῳ
in fide: gratia, miſericordia, pax à Deo Patre *noſtro*, & Chriſto Jeſu
ἐν πίστει· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ (β) πατρὸς ἡμῶν, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
Domino noſtro. Sicut rogavi te *remanere in Epheſo, proficiſcens*
3 τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Καθὼς παρεκάλεσά σε προσμεῖναι ἐν Ἐφέσῳ, πορευόμενος Λ'
in Macedoniam, ut denuntiares quibuſdā *non* aliter *docere*: Neque *attendere*
4 εἰς Μακεδονίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶ μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν· Μηδὲ προσέχειν

fabulis, & genealogiis interminatis, quæ quæſtiones præſtant magis, quàm
μύθοις, καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, αἵτινες (γ) ζητήσεις παρέχουσι μᾶλλον ἢ
ædificationem Dei, quæ in fide. *At* finis præcepti eſt charitas de
οἰκονομίαν Θεοῦ, τὴν ἐν πίστει. Τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ 5
puro corde, & conſcientiâ bonâ, & fide non fictâ: *Quorum* quidam
καθαρᾶς καρδίας, καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς, καὶ πίστεως ἀνυποκρίτου· Ὧν τινες 6
aberrantes, converſi ſunt in vaniloquium, Volentes eſſe legiſdoctores,
ἀστοχήσαντες, ἐξετράπησαν εἰς ματαιολογίαν, Θέλοντες εἶναι νομοδιδάσκαλοι, 7
non intelligentes neque quæ *dicunt*, neque de quibus affirmant.
μὴ νοοῦντες μήτε ἃ λέγουσι, μήτε περὶ τίνων διαβεβαιοῦνται.

MS. A. (†) ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ Α'. (α) καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ, (β) πατρὸς, καὶ Χριστοῦ (γ) ἐκζητήσεις

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܬܘܒ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܛܝܡܬܐܘܣ ܩܕܡܝܬܐ *

* ܩܪܝܢܐ * ܐ *   * ܥܪܘܒܬܐ ܕܫܒܬܐ * ܗ * ܕܨܘܡܐ * ܐ *

* ܦܘܠܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܒܦܘܩܕܢܐ ܕܐܠܗܐ ܡܚܝܢܢ. ܘܕܡܫܝܚܐ ܝܫܘܥ 1
ܣܒܪܢ. * ܠܛܝܡܬܐܘܣ ܒܪܐ ܫܪܝܪܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܛܝܒܘܬܐ ܘܪܚܡܐ ܘܫܠܡܐ. ܡܢ ܐܠܗܐ 2
ܐܒܘܢ. ܘܡܢ ܡܫܝܚܐ ܝܫܘܥ ܡܪܢ. * ܐܝܟܢܐ ܕܒܥܝܬ ܡܢܟ ܟܕ ܐܙܠ ܐܢܐ ܠܡܩܕܘܢܝܐ ܕܬܩܘܐ 3
ܒܐܦܣܘܣ. ܘܬܦܩܕ ܠܐܢܫ ܕܠܐ ܢܠܦܘܢ ܡܠܦܢܘܬܐ ܡܫܚܠܦܬܐ. * ܘܠܐ ܢܬܪܟܢܘܢ 4
ܠܫܘܥܝܬܐ ܘܠܡܟܬܒܢܘܬܐ ܕܫܪܒܬܐ ܕܠܝܬ ܠܗܝܢ ܣܘܦܐ. ܗܠܝܢ ܕܚܪܝܢܐ ܗܘ ܡܝܬܝܢ
ܝܬܝܪ ܘܠܐ ܒܢܝܢܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܫܘܠܡܗ ܕܝܢ ܕܦܘܩܕܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܚܘܒܐ. ܕܡܢ 5
ܠܒܐ ܕܟܝܐ ܘܡܢ ܬܐܪܬܐ ܛܒܬܐ. ܘܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܫܪܝܪܬܐ. * ܘܡܢ ܗܠܝܢ ܛܥܘ 6
ܐܢܫܝܢ ܘܣܛܘ ܠܡܠܐ ܕܣܪܝܩܘܬܐ. * ܟܕ ܨܒܝܢ ܠܡܗܘܐ ܡܠܦܢܐ ܕܢܡܘܣܐ. ܟܕ ܠܐ ܡܣܬܟܠܝܢ 7
ܡܕܡ ܕܐܡܪܝܢ. ܘܠܐ ܡܕܡ ܕܡܬܚܦܛܝܢ ܥܠܘܗܝ.

SEQUITUR EPISTOLA AD

TIMOTHEUM.

PRIMA.

CAPUT. I.

Feriâ VI. hebdomadis V. Jejunii. 1.

PAulus Apoſtolus Jeſu Chriſti ex mandato 1 Dei ſervatoris noſtri, & Chriſti Jeſu ſpei noſtræ, Timotheo filio vero in fide; 2 Gratia, & miſerationes, & pax à Deo patre noſtro, & Chriſto Jeſu Domino noſtro. Ef- 3 flagitaveram à te quum proficiſcerer in Macedoniam, ut remaneres Epheſi, & præciperes unicuique ne docerent doctrinas diverſas; Nec ſubderent ſe in fabulis & nar- 4 rationibus generationum quibus non eſt finis, quæ contentiones efficiunt potiùs quàm ædificationem in fide Dei. Finis autem præ- 5 cepti eſt charitas ex corde ſincero, & conſcientiâ bonâ, fidéque veraci. A quibus aber- 6 rârunt quidam, & declinârunt ad ſermones vanos, Dum volunt eſſe doctores Legis, 7 quum non intelligant quod loquuntur, neque de quo diſſertant.

Verſio VULGATA LATINA.

11 Audivimus enim inter vos quoſdam ambulare inquietè, nihil operantes, ſed cu-
12 rioſè agentes. Iis autem, qui ejuſmodi ſunt, denuntiamus, & obſecramus in
13 Domino Jeſu Chriſto, ut cum ſilentio operantes, ſuum panem manducent. Vos
14 autem, fratres, nolite deficere benefacientes. Quòd ſi quis non obêdit verbo
noſtro per epiſtolam, hunc notate, & ne commiſceamini cum illo, ut con-
fundatur: Et nolite quaſi inimicum exiſtimare, ſed corripite ut fratrem. 15
Ipſe autem Dominus pacis, det vobis pacem ſempiternam in omni loco. Do- 16
minus ſit cum omnibus vobis. Salutatio, meâ manu Pauli: quod eſt ſignum 17
in omni epiſtola: ita ſcribo. Gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti cum omnibus 18
vobis. Amen.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 * وقد سمعنا ان فيكم قوم بلا ترتيب لا يعملون شيا * بل يدورون في الفضول * فمثل 12
هولاء نوصيهم ونسلهم بربنا يسوع المسيح * ان يعملوا اعمالهم بسكوت وياكلوا خبزهم *
13 * وانتم ايها الاخوه اذا عملتم خيرا فلا تضجروا * وان يكن فيكم احد لا يطيع قولنا 14
في الرسالة * فاوسموه ولا تخالطوه ليستحي * ولا تحسبوه كعدو بل عاتبوه كاخ * ورب 15 16
السلامة نفسه يعطيكم السلامة كل حين وفي كل حال * الرب معكم اجمعين * السلام 17
بيدي بولص الذي هو علامة * هكذا اكتبه في كل رسالة * نعمة ربنا يسوع المسيح 18
معكم اجمعين امين *

* تجرت الرسالة * وكتبت في اثينا *

Audivimus enim quoſdam eſſe inter vos, 11
abſque ordine, nihil operantes: ſed cir-
cumvagantur, negotiis alienis *ultrò ſe*
immiſcentes. Iſtiuſmodi hominibus *præ-* 12
cepimus, eóſque rogamus per Dominum
noſtrum Jeſum Chriſtum, ut negotia
ſua cum quiete tractantes, ſuo pane
veſcantur. Vos autem, ô fratres, bene- 13
facientes ne ſegneſcatis. Quod ſi ſit in- 14
ter vos aliquis qui non obtemperet ſer-
moni noſtro in epiſtola contento, *hunc*
notate, & ne commercium habeatis cum
eo, ut eum pudeat. Ne tamen ut inimi- 15
cum ducatis illum, ſed admonete ut fra-
trem. Et Dominus ipſe pacis det vobis 16
pacem ſemper, & omni modo. Dominus
ſit cum vobis omnibus. Salutatio meâ 17
manu Pauli, quod eſt ſignum quod
ita ſcribo in omni epiſtola. Gratia Do- 18
mini noſtri Jeſu Chriſti cum vobis
omnibus, Amen.

EPISTOLÆ FINIS.

Scripta verò fuit Athenis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 ወእመቦ፡ ዘኢይትኤዘዝ፡ ለቃልክሙ፡ ትአምርዎ፡ በመጽሐፍ፡ ወኢትትኃወልዎ፡ ከመ፡ ይት
15 ኀፈር፡፡=፡ ወበመ፡ ጸላኢሁ፡ ኢትረስይዎ፡ ገሥጽዎ፡ ከመ፡ እኁክሙ፡፡=፡ ወውእቱ፡ አ
16 ምላከ፡ ሰላም፡ የሃሉ፡ ምስሌክሙ፡ በኵሉ፡ ጊዜ፡ በኵሉ፡ ዘገበርክሙ፡ እግዚአብሔር፡ ም
17 ስለ፡ ኵልክሙ፡፡=፡ አምኃክሙ፡ በእዴየ፡ አነ፡ ጳውሎስ፡ ወዝንቱ፡ ትእምርትየ፡ ውስ
18 ተ፡ ኵሉ፡ መጽሐፍትየ፡፡ ከመዝ፡ እጽሕፍ፡=፡ ጸጋሁ፡ ለእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡
ምስለ፡ ኵልክሙ፡ አሜን፡፡=፡ ለሰብአ፡ ተሰሎንቄ፡=፡

Et ſi quis ſit qui non auſcultat ſermoni veſtro, demonſtretis eum per epiſtolam & 14
ne communicetis cum eo, ut pudefiat: ut inimicum ne exiſtimetis eum, corripite 15
eum ut fratrem veſtrum. Et ipſe Deus pacis eſt vobiſcum in omni tempore: in 16
omnibus quæ facitis, Deus ſit cum vobis omnibus. Salutavi vos cum manu mea 17
ego Paulus, & hoc eſt ſignum meum in omni epiſtola mea: ita ſcribo. Gratia 18
Domini noſtri Jeſu Chriſti cum vobis omnibus, Amen.

Theſſalonicenſibus.

Epiſtola Beati PAULI *Apoſtoli ad* TIMOTHEUM *prima.*

Verſio VULGATA LATINA.

CAPUT. I.

1 PAULUS Apoſtolus Jeſu Chriſti ſecundùm imperium Dei Salvatoris noſtri,
2 & Chriſti Jeſu ſpei noſtræ: Timotheo dilecto filio in fide. Gratia, miſericordia
3 & pax à Deo Patre, & Chriſto Jeſu Domino noſtro. Sicut rogavi te ut remaneres
Epheſi cùm irem in Macedoniam, ut denuntiares quibuſdam ne aliter docerent,
Neque intenderent fabulis, & genealogiis interminatis: quæ quæſtiones præſtant 4
magis quàm ædificationem Dei, quæ eſt in fide. Finis autem præcepti eſt charitas 5
de corde puro, & conſcientiâ bonâ, & fide non fictâ. A quibus quidam aberrantes, 6
converſi ſunt in vaniloquium, Volentes eſſe legis doctores, non intelligentes neque 7
quæ loquuntur, neque de quibus affirmant.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* رسالة القديس بولص الاولي الي تلميذه تيموتاوس * وهي في عدد الرسايل عاشر *

* الفصل الاول *

* قراءة الاثنين من الجمعة السادسة والعشرين *

1 * من بولص رسول يسوع المسيح بامر الاله مخلصنا الرب يسوع المسيح رجاينا * الي تيموتاوس 2
الولد الخالص في الامانة * نعمة لك ورحمة وسلامة من الاله ابينا والرب يسوع المسيح ربنا *
3 * كما كنت سالتك اذ مضيت الي مكدونيا ان تقيم بافسس * وان توصي قوما الا يعلموا
4 تعليما اخر * ولا يصغوا الي خرافات ونسبات اجيال لا يعبر مداها * التي اولي بها ان تنشي
5 مشاجرات واستبحاثات اكثر من ان تنشي تدبير الله الذي في الامانة * وان نهاية الوصية
6 هي المحبة من قلب نقي وبضمير صالحة وامانة لا مراءاة فيها * وهذه المناقب التي خاب
7 منها قوم * وانعكسوا الي كلام باطل * مريدين ان يكونوا للشريعة معلمين وهم لا يفقهون
لا التي يقولوها ولا عن اي الاشياء يحققون جهرها * تم

Epiſtola ſancti PAULI prima
ad diſcipulum ſuum
TIMOTHEUM:
Quæ eſt in numero Epiſtolarum
decima.

CAPUT PRIMUM.

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis
vigeſimæ ſextæ.

A Paulo Apoſtolo Jeſu Chriſti ex 1
mandato Dei ſervatoris noſtri Domini
Jeſu Chriſti, ſpei noſtræ: Ad Timotheum 2
filium ſincerum in fide. Gratia ſit tibi,
& miſericordia, & pax à Deo Patre
noſtro, & Domino Jeſu Chriſto Domino
noſtro, Quemadmodum rogaveram te, 3
quum abirem in Macedoniam ut ma-
neres Epheſi, utque præciperes quibuſ-
dam ne docerent aliam doctrinam,
Neque attenderent deliriis & genealo- 4
giis progeniierum quarum indeficiens eſt
terminus, quæ potiùs nutriunt diſcepta-
tiones & quæſtiones, magis quàm nu-
triant converſationem Divinam quæ eſt
in fide. At verò finis præcepti eſt cha- 5
ritas ex corde puro, & mente bona, &
fide non ſimulata. Atque hæc ſunt 6
dogmata à quibus quidam aberrantes,
converſi ſunt ad ſermonem vanum, Vo- 7
lentes eſſe Legis Doctores: quum ta-
men non intelligant quæ dicunt, nec
quarum rerum rationem aſſeverant.
Finis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

ለጢሞቴዎስ፡ ወተጽሕፈ፡ እንዘ፡ ሀሎ፡ ሎዶቅያ፡=፡

1 ጳውሎስ፡ ሐዋርያሁ፡ ለኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ በትእዛዘ፡ እግዚአብሔር፡ ወመድኃኒነ፡ ኢየሱ
2 ስ፡ ክርስቶስ፡ ተስፋነ፡፡=፡ ለጢሞቴዎስ፡ ወልድየ፡ ዘአፈቅር፡ በሃይማኖት፡፡ ሰላም፡ ለከ፡ ወሣ
ህል፡ ወጸጋሁ፡ ለእግዚአብሔር፡ አቡነ፡ ወእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡=፡

በደግማይ፡ ሰንበተ፡ መስከረም፡=፡

3 ወበከመ፡ አስተበቋዕኩከ፡ ትንበር፡ ኤፌሶን፡ አመ፡ አሐውር፡ መቄዶንያ፡ ከመ፡ ትገሥጾሙ፡ ከመ፡
4 ኢያምጽኡ፡ ካልአ፡ ትምህርተ፡=፡ ወኢያምጽኡ፡ መኃድምተ፡ ወነገረ፡ ዘደፈጥሩ፡ በዘ፡
5 ይስሕቱ፡ ወያመጽኡ፡ ተኃሥሦ፡ ወያኀድጉ፡ ሕገ፡ እግዚአብሔር፡ ዘበ፡ ሃይማኖት፡፡=፡ ወማ
ኅለቅቱ፡ ለትእዛዝ፡ ተፋቅሮ፡ በንጹሕ፡ ልብ፡ ወሠናይ፡ ግዕዝ፡ ወሃይማኖት፡ ዘአንበለ፡ ኑፋ
6 ቄ፡፡=፡ እስመቦ፡ እለ፡ ዐውከኩ፡ ወገብኡ፡ ውስተ፡ ነገረ፡ ከንቱ፡=፡ ወእንዘ፡ ይፈቅዱ፡
7 መምህራነ፡ ይኩኑ፡ ኢያአምሩ፡ ዘለሊሆሙ፡ ይነብቡ፡=፡

Ad TIMOTHEUM: & ſcripta fuit quum eſſet Laodiceæ.

CAP. I.

Paulus Apoſtolus Jeſu Chriſti in mandato Dei & Servatoris noſtri Jeſu Chriſti, 1
promiſſionis noſtræ, Timotheo filio meo quem diligo in fide: Pax tibi, & miſeri- 2
cordia, & gratia Dei patris noſtri, & Domini noſtri Jeſu Chriſti.

Secundo Sabbato Septembris.

Et quemadmodum rogavi te ut permaneres Epheſi quum proficiſcerer Macedoniam, 3
ut imperares iis ut non introducerent aliam doctrinam: Et non introducerent fa- 4
bulas & ſermones Poëtarum, quibuſcum ſeducunt, & introducunt quæſtiones, &
rejiciunt legem Dei quæ eſt in fide. Et finis mandati eſt charitas, in puro corde, 5
& bonâ conſcientiâ, & fide ſine hæſitatione. Quia fuerunt qui receſſerunt, & 6
converſi ſunt in ſermones inanes: Et volentes doctores eſſe, neſciunt quæ ipſimet 7
loquuntur.

Scimus autem quia bona lex, si quis ea legitime utatur:
8 Οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νομίμως (δ) χρῆται·
Sciens hoc, quia justo lex non est posita, *ex legibus verò* & non subditis, impiis
9 Εἰδὼς τοῦτο, ὅτι δικαίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνόμοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις, ἀσεβέσι
& peccatoribus, sceleratis & contaminatis, patricidis & matricidis, homi-
καὶ ἁμαρτωλοῖς, ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, (ε) πατραλῴαις καὶ μητραλῴαις, ἀνδρο-
cidis, Fornicariis, masculorum concubitoribus, plagiariis, mendacibus, perjuris,
10 φόνοις, Πόρνοις, ἀρσενοκοίταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύσταις, ἐπιόρκοις,
& si quid aliud sanæ doctrinæ adversatur: Secundùm Evan-
11 καὶ εἴ τι ἕτερον τῇ ὑγιαινούσῃ (ζ) διδασκαλίᾳ ἀντίκειται· Κατὰ τὸ εὐαγ-
gelium gloriæ beati Dei, quod *creditum sum* ego. *Et gratiam habeo*
12 γέλιον τῆς δόξης τοῦ μακαρίου Θεοῦ, ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ. (η) Καὶ χάριν ἔχω B'
roboranti me Christo Jesu Domino nostro, quia fidelem me existimavit, ponens
τῷ ἐνδυναμώσαντί με Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ὅτι πιστόν με ἡγήσατο, θέμενος
in *ministerium*, *Eum* priùs *existentem blasphemum*, & *persecutorem*, & *contumeliosum*:
13 εἰς διακονίαν, Τὸν πρότερον (θ) ὄντα βλάσφημον, καὶ διώκτην, καὶ ὑβριστήν·
sed misericordiā consecut⁹ sum, quia ignorans feci in incredulitate. Superabundavit
14 (ι) ἀλλ' ἠλεήθην, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ. Ὑπερεπλεόνασε
autem gratia Domini nostri cum fide & dilectione *illa* in Christo Jesu. Fidelis
15 δὲ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν μετὰ πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Πιστὸς
sermo, & omni acceptione dignus; Quia Christus Jesus venit in hunc mundum
ὁ λόγος, καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, Ὅτι Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον
peccatores *servare*, quorum primus sum ego. Sed *propter hoc* misericordiā consecut⁹ sum,
16 ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλεήθην,
ut in me primo ostenderet Jesus Christus omnem *longanimitatem*, ad
ἵνα ἐν ἐμοὶ πρώτῳ ἐνδείξηται (κ) Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν πᾶσαν μακροθυμίαν, πρὸς
informationem *futurorum credere in illo* in vitam æternam. *Ipsi* autem
17 ὑποτύπωσιν τῶν μελλόντων πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς ζωὴν αἰώνιον. Τῷ δὲ
regi seculorum immortali, invisibili, soli *sapienti* Deo honor, & gloria in
βασιλεῖ τῶν αἰώνων ἀφθάρτῳ, (λ) ἀοράτῳ, μόνῳ σοφῷ Θεῷ τιμὴ, καὶ δόξα εἰς
secula seculorum. Amen. Hoc præceptum commendo tibi,
Γ' τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. Ταύτην τὴν παραγγελίαν παρατίθεμαί σοι, 18
fili Timothee, secundùm præcedentes in te prophetias, ut milites in
τέκνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προαγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας, ἵνα στρατεύῃ ἐν
illis *pulchram* militiam, Habens fidem & bonam conscientiam: quam quidam
αὐταῖς τὴν καλὴν στρατείαν, Ἔχων πίστιν καὶ ἀγαθὴν συνείδησιν· ἥν τινες 19
repellentes, circa fidem naufragaverunt. *Quorum* est Hymenæus &
ἀπωσάμενοι, περὶ τὴν πίστιν (μ) ἐναυάγησαν. Ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ 20
Alexander, quos tradidi Satanæ, ut discant non blasphe-
Ἀλέξανδρος, οὓς παρέδωκα τῷ Σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι μὴ βλασφη-
mare.
μεῖν.

CAP. II. β'.

Adhortor igitur primùm omnium, fieri obsecrationes, orationes, postulationes,
Δ' Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων, ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχὰς, ἐντεύξεις, 1
gratiarum actiones, pro omnibus hominibus: Pro regibus, & omnibus
εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων· Ὑπὲρ βασιλέων, καὶ πάντων 2
in sublimitate *existentibus*, ut quietam & tranquillam vitam *degamus* in omni
τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων, ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ
pietate & *honestate*: Hoc enim *pulchrum* & acceptum coram Sal-
εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι· (α) Τοῦτο γὰρ καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σω- 3
vatore nostro Deo: Qui omnes homines vult *servari*, & ad agnitionem
τῆρος ἡμῶν Θεοῦ· Ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν 4
veritatis venire. Unus enim Deus, unus & mediator Dei & hominum, homo
ἀληθείας ἐλθεῖν. Εἷς γὰρ Θεὸς, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος 5
Christus Jesus:
Χριστὸς Ἰησοῦς·

MS. A. (δ) χρήσηται· (ε) πατρολῴαις καὶ μητρολῴαις, (ζ) διδασκαλίᾳ * · Κατὰ τὸ (η) Χάριν ἔχω (θ) ὄντα με βλάσφημον, (ι) ἀλλὰ (κ) Χριστὸς Ἰησοῦς (λ) ἀοράτῳ, μόνῳ Θεῷ τιμὴ, (μ) * ἐναυάγησαν. ΚΕΦ. β'. MS. A. (α) Τοῦτο καλὸν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 * ܝܕܥܝܢܢ ܕܝܢ ܕܢܡܘܣܐ ܫܦܝܪ ܗܘ. ܐܢ ܐܢܫ ܢܡܘܣܐܝܬ ܢܬܕܒܪ ܒܗ. * ܟܕ ܝܕܥ 9
ܕܠܟܐܢܐ ܢܡܘܣܐ ܠܐ ܣܝܡ. ܐܠܐ ܠܥܘܠܐ ܘܠܡܪܘܕܐ ܘܠܪܫܝܥܐ ܘܠܚܛܝܐ. ܘܠܡܢܟܠܐ ܘܠܐܝܠܝܢ
ܕܠܐ ܕܟܝܢ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܡܚܝܢ ܠܐܒܗܝܗܘܢ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܡܚܝܢ ܠܐܡܗܝܗܘܢ. ܘܠܩܛܘܠܐ
* ܘܠܙܢܝܐ. ܘܠܫܟܒܝ ܥܡ ܕܟܪܐ. ܘܠܓܢܒܝ ܒܢܝ ܚܐܪܐ. ܘܠܕܓܠܐ ܘܠܥܒܪܝ ܥܠ 10
ܡܘܡܬܐ. ܘܠܟܠܡܕܡ ܕܣܩܘܒܠ ܝܘܠܦܢܐ ܚܠܝܡܐ * ܕܐܝܬܘܗܝ 11
ܒܣܒܪܬܐ ܕܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ ܡܒܪܟܐ. ܗܝ ܕܐܢܐ ܐܬܗܝܡܢܬ. * ܘܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܗܘ ܕܚܝܠܢܝ 12
ܠܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܗܝܡܢܢܝ ܘܐܩܝܡܢܝ ܒܬܫܡܫܬܗ. * ܠܝ ܕܡܢ ܩܕܝܡ 13
ܡܓܕܦܢܐ ܗܘܝܬ. ܘܪܕܘܦܐ ܘܡܨܥܪܢܐ. ܐܠܐ ܐܬܪܚܡܬ. ܕܟܕ ܠܐ ܝܕܥ ܗܘܝܬ ܥܒܕܬ ܕܠܐ
ܗܝܡܢܘܬܐ. * ܐܬܝܬܪܬ ܕܝܢ ܒܝ ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ. ܘܗܝܡܢܘܬܐ ܘܚܘܒܐ ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 14
* ܡܗܝܡܢܐ ܗܝ ܡܠܬܐ ܘܫܘܝܐ ܠܡܩܒܠܘܬܗ. ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܐܬܐ ܠܥܠܡܐ 15
ܠܡܚܝܘ ܚܛܝܐ. ܕܐܢܐ ܐܢܐ ܩܕܡܝܐ ܕܝܠܗܘܢ. * ܐܠܐ ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܪܚܡ ܥܠܝ. ܕܒܝ ܠܘܩܕܡ 16
ܢܚܘܐ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܟܠܗ ܢܓܝܪܘܬ ܪܘܚܗ. ܠܕܡܘܬܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܥܬܝܕܝܢ ܕܢܗܝܡܢܘܢ
ܒܗ ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. * ܠܡܠܟܐ ܕܝܢ ܕܥܠܡܐ. ܗܘ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠ ܘܠܐ ܡܬܚܙܐ. ܕܗܘܝܘ 17
ܚܕ ܐܠܗܐ. ܐܝܩܪܐ ܘܫܘܒܚܐ. ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ. * ܗܢܐ ܦܘܩܕܢܐ ܡܓܥܠ 18
ܐܢܐ ܠܟ ܒܪܝ ܛܝܡܬܐܘܣ. ܐܝܟ ܢܒܝܘܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܗܘܝ ܥܠܝܟ. ܕܬܦܠܘܚ ܒܗܝܢ
ܦܠܚܘܬܐ ܗܕܐ ܫܦܝܪܬܐ. * ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܘܒܬܐܪܬܐ ܛܒܬܐ. ܐܢܫܝܢ ܓܝܪ ܕܫܕܐܘܗ̇ 19
ܡܢܗܘܢ. ܣܪܝܩܝܢ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ. * ܐܝܟ ܗܘܡܢܐܘܣ ܘܐܠܟܣܢܕܪܘܣ ܗܢܘܢ 20
ܕܐܫܠܡܬ ܠܣܛܢܐ ܕܠܐ ܢܗܘܘܢ ܡܓܕܦܝܢ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *   * ܕܒܥܘܬܐ * ܒ *

* ܒܥܐ ܐܢܐ ܗܟܝܠ ܡܢܟ ܕܩܕܡ ܟܠܡܕܡ ܒܥܘܬܐ ܬܗܘܐ ܡܩܪܒ ܠܐܠܗܐ. ܘܨܠܘܬܐ 1
ܘܬܟܫܦܬܐ ܘܬܘܕܝܬܐ ܚܠܦ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ. * ܚܠܦ ܡܠܟܐ ܘܪܘܪܒܢܐ. ܕܥܡܪܐ 2
ܫܠܝܐ ܘܢܝܚܐ ܢܥܡܪ ܒܟܠܗ ܕܚܠܬ ܐܠܗܐ ܘܒܕܟܝܘܬܐ. * ܗܕܐ ܓܝܪ ܫܦܝܪܐ ܘܡܩܒܠܐ ܩܕܡ 3
ܐܠܗܐ ܡܚܝܢܢ. * ܗܘ ܕܨܒܐ ܕܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ ܢܚܘܢ. ܘܠܝܕܥܬܐ ܕܫܪܪܐ ܢܬܦܢܘܢ. 4
* ܚܕ ܗܘ ܓܝܪ ܐܠܗܐ. ܘܚܕ ܗܘ ܡܨܥܝܐ ܕܐܠܗܐ ܘܕܒܢܝܢܫܐ: ܒܪܢܫܐ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 5

Scimus autem legem esse bonam, si quis 8
juxta legem conversetur in ea: Sciens ju- 9
stis legem non esse positam, sed injustis, &
rebellibus, & impiis, & sceleratis, & fraudulentis, & iis qui puri non sunt: & iis
qui percutiunt patres suos, & iis qui percutiunt matres suas, & homicidis: Et scor- 10
tatoribus, & concubitoribus masculorum,
& furibus ingenuorum, & mendacibus, &
transgressoribus jurisjurandi, & cuilibet rei
quæ adversatur sanæ doctrinæ Evangelii 11
gloriæ Dei benedicti, quod mihi concreditum est. Et gratias ago ei qui me corrobo- 12
rat, Domino nostro Jesu Christo, qui me
existimavit fidelem, méque constituit ad
ministerium suum. Me qui priùs blasphe- 13
mus fueram, & persecutor, & contumeliosus: sed misericordiam consecutus sum,
quia ignorans feceram absque fide. At mul- 14
tiplicata est in me gratia Domini nostri, &
fides & dilectio quæ est per Jesum Christum.
Fidelis ille sermo, & dignus qui recipiatur, 15
nempè Jesum Christum venisse in mundum,
ut servaret peccatores, quorum primus ego
sum. Sed ideò mei misertus est, ut in me 16
primò ostenderet Jesus Christus omnem longanimitatem suam, ad exemplum eorum qui
credituri sunt in ipsum, in vitam æternam.
Regi autem seculorum incorruptibili, & in- 17
visibili, qui quidem est unus Deus, honor
& gloria in seculum seculorum, Amen.
Hoc præceptum commendo tibi, fili mi Ti- 18
mothee, juxta primas prophetias quæ extiterunt de te, ut milites in eis bonam istam
militiam, Cùm fide & conscientia bona. 19
Illi enim qui hanc à se repulerunt, fide evacuati sunt: Sicut Hymenæus & Alexander, 20
quos tradidi Satanæ, ne sint maledici.

CAP. II.

Deprecationum. 2.

OBsecro te igitur, ut ante omnia depreca- 1
tionem offeras Deo, & orationem, & interpellationem, & gratiarum actionem pro
omnibus hominibus: Pro regibus, & 2
magnatibus, ut habitationem pacatam
& quietam habitemus cum omni reverentia
Dei, & puritate. Hoc enim bonum est & 3
acceptum coram Deo Servatore nostro,
Qui quidem vult omnes homines servari, 4
& converti ad agnitionem veritatis. Unus 5
enim est Deus, & unus est mediator Dei &
hominum, homo Jesus Christus,

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 ንአምር ፡ ከመ ፡ ሠናይ ፡ ውእቱ ፡ ሕግ ፡ ለዘ ፡ ይገብሮ ፡ በሕጉ ። ታአምሩ ፡ ከመ ፡ ዝኒ ፡ ከመ ፡ አ
9 ኮ ፡ ለጻድቃን ፡ ዘተሠርዐ ፡ ሕግ ፡ ዘእንበለ ፡ ለኃጥአን ፡ ወለጸልሕዋን ፡ ወለዘሉፋን ፡ ለውፁአን ፡
10 እምጽድቅ ፡ ወለርኩሳን ፡ ቀተልተ ፡ አበዊሆሙ ፡ ወእሞሙ ፡ ቀተልተ ፡ ነፍስ ። ዘማውያን ፡ ወ
እለ ፡ ዘየሐውሩ ፡ ዲበ ፡ ብእሲ ፡ ሰረቅተ ፡ ሰብእ ፡ ሐሳውያን ፡ ወእለ ፡ ይምሕሉ ፡ በሐሰት ፡ ፡ ወቦ ፡ ዓዲ ፡
11 ባዕደኒ ፡ በዘ ፡ ይትቃወምዋ ፡ ለትምህርተ ፡ ሕይወት ። በከመ ፡ ወንጌለ ፡ ስብሐቲሁ ፡
12 ለብፁዕ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘተአምነኒ ፡ ሲተ ። ϐ አእኵቶ ፡ ለዘ ፡ ተአመነኒ ፡
ወአጽንዓኒ ፡ በክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡ እግዚእነ ፡ እስመ ፡ ምእመነ ፡ ረሰየኒ ፡ ለመልእክቱ ።

Scimus quòd bona est lex ei qui facit secundùm normam ejus. Scitis simi- 8
liter quòd non justis constituta est lex, sed peccatoribus, & sceleratis, & 9
contumeliosis discedentibus à justitia, immundis, patricidis, & matricidis,
animæcidis, Scortatoribus, & euntibus super virum, plagiariis, mendacibus, 10
& jurantibus in mendacio. Et sunt etiam alia in quibus resistunt doctrinæ
vitæ: Secundùm evangelium gloriæ beati Dei, quod concreditum est mihi. 11
Gratias ago ei qui confidit mihi, & confirmavit me in Christo Jesu Domino no- 12
stro, quia fidelem constituit me ad ministerium suum.

Verſio VULGATA LATINA.

8
9 Scimus autem quia bona eſt lex, ſi quis eâ legitimè utatur: Sciens hoc quia lex
juſto non eſt poſita, ſed injuſtis, & non ſubditis, impiis, & peccatoribus, ſceleratis,
10 & contaminatis, patricidis, & matricidis, homicidis, Fornicariis, maſculorum con-
cubitoribus, plagiariis, mendacibus, & perjuris, & ſi quid aliud ſanæ doctrinæ ad-
11 verſatur, Quæ eſt ſecundùm Evangelium gloriæ beati Dei, quod creditum eſt
12 mihi. Gratias ago ei, qui me confortavit, Chriſto Jeſu Domino noſtro, quia fide-
13 lem me exiſtimavit, ponens in miniſterio: Qui priùs blaſphemus fui, & perſecu-
tor, & contumelioſus: ſed miſericordiam Dei conſecutus ſum, quia ignorans feci
14 in incredulitate. Superabundavit autem gratia Domini noſtri, cum fide, & di-
15 lectione, quæ eſt in Chriſto Jeſu. Fidelis ſermo, & omni acceptione dignus;
Quòd Chriſtus Jeſus venit in hunc mundum peccatores ſalvos facere, quorum
16 primus ego ſum. Sed ideò miſericordiam conſecutus ſum: ut in me primo
oſtenderet Chriſtus Jeſus omnem patientiam, ad informationem eorum, qui cre-
17 dituri ſunt illi, in vitam æternam. Regi autem ſeculorum immortali, inviſibili,
ſoli Deo, honor & gloria in ſecula ſeculorum. Amen. Hoc præceptum com- 18
mendo tibi, fili Timothee, ſecundùm præcedentes in te prophetias, ut milites in
illis bonam militiam, Habens fidem, & bonam conſcientiam, quam quidam re- 19
pellentes, circa fidem naufragaverunt: Ex quibus eſt Hymenæus, & Alexander: 20
quos tradidi ſatanæ, ut diſcant non blaſphemare.

CAP. II.

OBſecro igitur primùm omnium fieri obſecrationes, orationes, poſtulationes, 1
gratiarum actiones, pro omnibus hominibus: Pro regibus, & omnibus qui 2
in ſublimitate ſunt, ut quietam & tranquillam vitam agamus, in omni pietate,
& caſtitate. Hoc enim bonum eſt, & acceptum coram Salvatore noſtro Deo, 3
Qui omnes homines vult ſalvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire. 4
Unus enim Deus, unus & mediator Dei & hominum, homo Chriſtus Jeſus. 5

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* قراءة الثلثا من الجمعة السادسة والعشرين * ونحن نعلم ان الشريعة جيدة ان 8
استعملها احد بفرضها * وهذا فاعلمه ان الشريعة لم توضع لصديق بل للاثمة وللذين 9
لا يخضعون والمنافقين والخطاة * للعادمين البر * وللدنسين الضاربين اباءهم وامهاتهم *
لقاتلي الناس * للزناة * للمضاجعين الذكور * للكذابين * للخائنين * واية رذيلة 10
اخرى تعاند التعليم المعافي * المختص ببشارة مجد الاله المغبوط التي اوتمنت انا عليها * 11
* قراءة لكبريانوس ويوستينه * وليسوع المسيح ربنا المويد اياي منه على * لانه 12
حسبني ثقة امينا * اذ جعل في خدمته * من كان اولا مفتريا ومضطهدا وشاتما * لكني 13
رحمت لاني فعلت هذا بعدم تصديق اذ جهلت * فتزايدت كثيرا نعمة ربنا مع اماني 14
ومحبتي التي منحتها بيسوع المسيح * تم * الاحد الحادي والثلاثون بعد العنصرة *
* صادق القول ولكافة القبول اهلا * ان يسوع المسيح جاء الى العالم * ليخلص الخطاة الذين 15
اولهم انا هو * لكني من اجل هذا رحمت لكي في الاول منهم يوضح يسوع المسيح كافة 16
طول اناته * مثالا ورسما للمزمعين ان يومنوا به للحياة الابدية * ولملك الدهور الذي 17
لا يبلى ولا يرى الحكيم وحده الله * له الكرامة والمجد الى اباد الدهور حقا *
* قراءة الاربعا من الجمعة السادسة والعشرين * * يا ولدي تيموثاوس هذه الوصية 18
استودعك المختصة بالنبوات المتقدمة عنك * ان تجند الجند النفيس * حاويا امانة 19
وبصيرة صالحة * التي لما ابعدها قوم غرقوا عن الامانة * الذين منهم ايمانس والاكسندرس * 20
اللذين دفعتهما الى الشيطان ليؤدبا فلا يفتريا * الفصل الثاني * اينقل الى الصليب *
* السبت الثالث وثلثون بعد العنصرة * وايضا لاول يوم من ايلول * واسالك اذا قبل 1
كل شي ان تعمل طلبات * صلوات * تضرعات * ثنائي * شكرانات * من اجل الناس كلهم * من 2
اجل الملوك * وجميع ذوي النباهة والحظوظ الجسيمة لنعيشهم في عمر هادي وساكن * بكافة
الديانة البهية والطلاقة * فهذا جيد ومقبول امام الاله مخلصنا * المريد كافة الناس يخلصون 3 4
والى معرفة الحق يقبلون * لان الاله واحد * وسيط الله والناس واحد * الانسان يسوع المسيح * 5

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis vigeſimæ ſextæ.

Nos autem ſcimus Legem eſſe bonam, 8
ſiquis ea juridicè utatur. Et hoc ſcias 9
Legem non fuiſſe poſitam juſto, ſed ſceleratis, & qui ſe non ſubdunt, & impiis, & peccatoribus, juſtitiâ deſtitutis, ac prophanis, percutientibus patres ſuos & matres ſuas, interfectoribus hominum,
Fornicariis, maſculorum concubitoribus, 10
mendacibus, fraudulentis, & cuilibet alii abominationi quæ adverſatur doctrinæ ſanæ, Congruæ Evangelio gloriæ 11
beati Dei, quod concreditum eſt mibi.

Lectio pro Cypriano & Juſtina.

Verùm Jeſu Chriſto Domino noſtro cor- 12
roboranti me, gratias habeo, quòd me fidum tutúmque cenſuerit, collocans in miniſterio ſuo eum Qui priùs erat 13
blaſphemus, & perſecutor, & contumelioſus: ſed miſericordiam ſum conſecutus, quòd id fecerim per incredulitatem, ignorans. Et plurimùm abundavit 14
gratia Domini noſtri cum fide mea & dilectione mea quæ data eſt mibi per Jeſum Chriſtum. Finis.

Dominicâ trigeſimâ primâ poſt Pentecoſten.

Certus eſt ſermo, & omni acceptione 15
dignus, quòd Jeſus Chriſtus venit in mundum ut ſervaret peccatores, quorum
primus ſum ego. Verùm ad hoc miſeri- 16
cordiam adeptus ſum, ut in me eorum primo oſtenderet Jeſus Chriſtus omnem longanimitatem ſuam, ad exemplar & normam iis qui credituri eſſent in eum,
in vitam æternam. Regi verò ſeculorum 17
incorrupto, & inviſibili, ſoli ſapienti Deo honor & gloria in æternitates ſeculorum, Verè.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis vigeſimæ ſextæ.

O fili mi Timothee, hoc commendo tibi 18
mandatum, conſentaneum præteritis de te prophetiis, ut milites militiam illuſtrem:
Poſſidens fidem & mentem bonam, quam 19
quum nonnulli repuliſſent, ſubmerſi ſunt
è fide. Ex quibus eſt Hymenæus & 20
Alexander, quos tradidi ſatanæ, ut puniantur, ac non blaſphement. Omitte uſque ad crucem.

CAP. II.

Sabbatho trigeſimo tertio poſt Pentecoſten. Itémque pro prima die Septembris.

ROgo te igitur ante omnia, ut fiant 1
preces, orationes, obſecrationes, repetitæ poſtulationes, gratiarum actiones
pro omnibus hominibus, Pro regibus, 2
omnibúſque nobilitate & ſublimibus dignitatibus præditis: ut conſerventur in ætate tranquilla & quieta, omni cum pietate nitidâ, atque hilaritate.
Nam hoc bonum eſt & acceptum coram 3
Deo ſervatore noſtro, Qui vult omnes 4
homines ſervari, & ad agnitionem veritatis venire. Deus enim unus eſt, medi- 5
ator Dei & hominum unus, homo Jeſus Chriſtus:

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 እንዘ : ቀዲሙ : ፀሪፍ : እነ : ወሰዳዲ : አፀአሊ : ወባሕቱ : ተሣሀለኒ : እስመ : በኢያእምሮ :
14 ገበርኩ : በኢአሚን ። ወፈድፋደ : ጸጋሁ : ለእግዚአብሔር : በላዕሌየ : በሃይማኖቱ :
15 ወበፍቅሩ : ለኢየሱስ : እግዚእነ ። እሙን : ነገሩ : ወርቱዕ : ይትወከፍዎ : በኵሉ : እስ
መ : ኢየሱስ : ክርስቶስ : መጽአ : ውስተ : ዓለም : ከመ : ያድኅኖሙ : ለኃጥአን : ወቀደመ :
16 ኒያየ : ከመ ፡ ያርኢ : በላዕሌየ : ብዝኅ : ትዕግሥቱ : ለኢየሱስ : ክርስቶስ ። ወእኩኖ
17 ሙ : አርአያ : ለእለ : ሀለዉ : ይእመኑ : ቦቱ : ለሕይወት : ዘለዓለም ። ለንጉሠ : ዘኢ
ይመውት : ወኢያስተርኢ : አምላክ : ዘለዓለም : ዘሎቱ : ክብር : ወስብሐት : ለዓለመ : ዓለ
ም : አሜን ። ር በር : ማርያም ።
18 ዘንተ : ትእዛዘ : አምሐፅንከ : ወልድየ : ጢሞቴዎስ : በከመ : ተነበዩ : ዘላዕሌየ : ከመ : ትትጋደ
19 ል : ሠናየ : ገድለ ። እንዘ : ብከ : ሃይማኖተ : ወሠናየ : ግዕዘ ። እስመ : ሀለዉ : እለ : ዐውክ
20 ኩ : እምሃይማኖት : ወተሰብሩ ። እለ : ቴሜኔዎስ : ወአሌክሰንድሮስ : እለ : መጠውኩዎሙ :
ለሰይጣን : ይትቀነዩ : ኢይልመዱ : ፀርፈ ።
0
1 β አስተበቍዐከ : ቀዳሚ : ኵሉ : ትግበር : ጸሎተ : ወስኢለ : ወተጋንዮ : በእንተዝ : ጸልዩ : ላዕለ :
2 ኵሉ : ሰብእ ። ወላዕለ : ኵሉ : ነገሥት : ወመኳንንት : ከመ : በዕረፍ : ወበጽምው : ይኩ
3 ን : ንብረትነ : በኵሉ : ጽድቅ : ወንጹሕ ። ዝኬ : ሠናይ : ወኅሩይ : በቅድመ : እግዚአብሔ
4 ር : ወመድኅኒነ ። እስመ : ውእቱ : ይፈቅድ : ኵሉ : ሰብእ : ይሕየው : ወያእምርዋ : ለጽድ
5 ቅ ። አሐዱ : እግዚአብሔር : ወአሐዱ : ኅሩየ : እግዚአብሔር : ወሰብእ : ኢየሱስ : ክር
ስቶስ : ዘኮነ : ሰብአ ።

Quum priùs blaſphemus eram, & perſequutor, & maledictus: ſed miſertus eſt 13
mei, quia ignorans feci, non credendo. Et abundavit gratia Dei, per me in fide, & 14
in dilectione Jeſu Domini noſtri. Verus eſt ſermo, & oportet ut recipiatur univer- 15
ſè, quod Jeſus Chriſtus venit in mundum ut ſervaret peccatores: & anticipavit
me, ut oſtenderet in me multitudinem patientiæ Jeſu Chriſti, & ut eſſem exemplo 16
iis qui credituri ſunt in eo ad vitam æternam. Æterno regi immortali & inviſi- 17
bili, Deo æterno, ei ſit honos & gloria in ſeculum ſeculorum. Amen.

Pro tertiâ Mariâ.

Hoc mandatum commendo tibi, fili mi Timothee, ſecundùm prophetiam de me, ut cer- 18
tes bonum certamen, Habens fidem, & bonam conſcientiam: quia fuerunt qui receſ- 19
ſerunt à fide, & confracti ſunt; Quorum ſunt Temenæus, & Alexander, quos 20
tradidi ſatanæ, ut ſubditi ſint, ne diſcant blaſphemare.

CAP. II.

ROgo te ante omnia, ut facias preces, & petitiones, & ſupplicationes: propter- 1
eà orate pro omnibus hominibus: Et pro omnibus regibus, & poteſtatibus, ut 2
quietè & in ſilentio ſit vita noſtra in omni juſtitia & puritate. Hoc bonum & 3
approbatum eſt coram Deo, & Servatore noſtro: Quia ipſe vult ut omnis homo 4
vivat, & agnoſcat veritatem. Unus Deus, & unus electus Dei & hominum, Je- 5
ſus Chriſtus qui factus eſt homo,

Dans ſemetipſum redemptionem pro omnibus, teſtimonium temporibus *propriis*:
6 Ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ (β) πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις·
In *quod* poſitus ſum ego prædicator & Apoſtolus, (veritatem dico *in Chriſto*, non
7 Εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος, (ἀλήθειαν (γ) λέγω ἐν Χριστῷ, οὐ
mentior,) doctor Gentium in fide & veritate. Volo ergò
8 ψεύδομαι,) διδάσκαλος ἐθνῶν (δ) ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ. Βούλομαι οὖν
orare viros in omni loco, levantes puras manus, ſine
προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας, χωρὶς
ira & diſceptatione. Similiter & mulieres in habitu ornato,
9 ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ. (ε) Ὡσαύτως καὶ τὰς γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ,
cum verecundia & *modeſtia* *ornare* *ſeipſas*, non in *cincinnis*, aut
μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ (ζ) ἐν πλέγμασιν, ἢ
auro, aut margaritis, vel veſte pretioſa: Sed (quod decet mulieres
10 χρυσῷ, ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ· Ἀλλ' (ὃ πρέπει γυναιξὶν
promittentes pietatem) per opera bona. Mulier in ſilentio diſcat,
11 ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν) δι' ἔργων ἀγαθῶν. Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω, Ε'
in omni ſubjectione. Mulieri autem docere non permitto, neque *auctoritatem uſurpare*
12 ἐν πάσῃ ὑποταγῇ. (η) Γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν
viri, ſed eſſe in ſilentio. Adam enim primus formatus eſt, deindè Heva:
13 ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ. Ἀδὰμ γὰρ πρῶτος ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα·
Et Adam non eſt ſeductus, *at* mulier ſeducta in *tranſgreſſione* fuit:
14 Καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη, ἡ δὲ γυνὴ (θ) ἀπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονε·
Salvabitur autem per filiorum generationem, ſi *manſerint* in fide, & dilectione, &
15 Σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν μείνωσιν ἐν πίστει, καὶ ἀγάπῃ, καὶ
ſanctificatione cum *modeſtia*.
ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

MS. A. (β) πάντων καιροῖς ἰδίοις· Ὁ ἐπεστάθην ἐγὼ κήρυξ (γ) λέγω, οὐ ψεύδομαι,) (δ) ἐν πνεύματι καὶ (ε) Ὡσάυτως γυναῖκας (ζ) ἐν καταπλέγμασιν, καὶ χρυσίῳ, (η) ········· δὲ γυναικὶ οὐκ ἐπιτρέπω, (θ) ἐξαπατηθεῖσα

CAP. III. γ'.

Fidelis ſermo: Si quis epiſcopatum *expetit*, *pulchrum* opus deſiderat. Oportet
ς' Πιστὸς ὁ λόγος· Εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ. Δεῖ 1
ergò epiſcopum irreprehenſibilem eſſe, unius uxoris virum, *vigilantem*, ſobrium, 2
οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, (α) νηφάλεον, σώφρονα,
ornatum, hoſpitalem, doctorem, Non vinolentum, non percuſſorem, *non turpis lucri cupidum*:
κόσμιον, φιλόξενον, διδακτικόν, Μὴ πάροινον, μὴ (β) πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ· 3
ſed modeſtum, *non pugnantem*, non cupidum *argenti*, *Propriæ* domui benè præpoſitum,
ἀλλ' ἐπιεικῆ, ἄμαχον, ἀφιλάργυρον, Τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, 4
filios habentem *in ſubjectione* cum omni caſtitate: (Si autem quis *propriæ*
τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος· (Εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου 5
domui præeſſe *non novit*, quomodò Eccleſiæ Dei *curam geret*?) Non *nuper inſitum*:
οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται;) Μὴ νεόφυτον· 6
ut non inaniter jactatus, in judicium incidat diaboli. Oportet autem illum &
ἵνα μὴ τυφωθεὶς, εἰς κρῖμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου. Δεῖ (γ) δὲ αὐτὸν καὶ 7
teſtimonium bonum habere ab iis qui foris: ut non in opprobrium incidat, &
μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν· ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ, καὶ
laqueum diaboli. Diaconos ſimiliter pudicos, non bilingues, non vino *multo*
παγίδα τοῦ διαβόλου. Διακόνους ὡσαύτως σεμνούς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ 8
deditos, non turpe lucrum ſectantes, Habentes myſterium fidei in pura
προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς, Ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ 9
conſcientia: Et hi autem probentur primùm, *deinde* miniſtrent
συνειδήσει· Καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, εἶτα διακονείτωσαν 10
inculpati exiſtentes. Mulieres ſimiliter *honeſtas*, non *calumnioſas*, ſo-
ἀνέγκλητοι ὄντες. Γυναῖκας ὡσαύτως (δ) σεμνάς, μὴ διαβόλους, (ε) νη- 11
brias, fideles in omnibus. Diaconi ſint unius uxoris viri, *filiis*
φαλέους, πιστὰς ἐν πᾶσι. Διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων 12
benè *præſidentes*, & *propriis* domibus.
καλῶς προϊστάμενοι, καὶ τῶν ἰδίων οἴκων.

ΚΕΦ. γ'. MS. A. (α) νηφάλιον, (β) πλήκτην· ἀλλὰ (γ) δὲ καὶ (δ) *. σεμνούς, (ε) νηφαλίους,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

6 * ܗܘ ܕܝܗܒ ܢܦܫܗ ܦܘܪܩܢܐ ܚܠܦ ܟܠ ܐܢܫ. ܣܗܕܘܬܐ ܕܐܬܬ ܒܙܒܢܗ. * ܗܝ ܕܐܢܐ
7 ܐܬܬܣܝܡܬ ܠܗ ܟܪܘܙܐ ܘܫܠܝܚܐ. ܩܘܫܬܐ ܐܡܪ ܐܢܐ ܘܠܐ ܡܕܓܠ ܐܢܐ. ܕܗܘܝܬ ܡܠܦܢܐ
8 ܕܥܡܡܐ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܫܪܪܐ. * ܨܒܐ ܐܢܐ ܗܟܝܠ. ܕܢܗܘܘܢ ܡܨܠܝܢ ܓܒܪܐ ܒܟܠ ܕܘܟ. ܟܕ
9 ܡܪܝܡܝܢ ܐܝܕܝܗܘܢ ܕܟܝܢ ܕܠܐ ܪܘܓܙܐ ܘܕܠܐ ܚܘܫܒܐ. * ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܢܫܐ ܒܐܣܟܡܐ ܢܟܦܐ
ܕܬܟܫܝܛܐ. ܒܢܚܦܬܐ ܘܒܢܟܦܘܬܐ ܢܗܘܐ ܨܒܬܗܝܢ. ܠܐ ܒܓܕܘܠܐ ܘܒܕܗܒܐ : ܐܘ
10 ܒܡܪܓܢܝܬܐ ܐܘ ܒܢܚܬܐ ܫܦܝܪܐ. * ܐܠܐ ܒܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܐܝܟ ܕܝܐܐ ܠܢܫܐ ܕܡܫܬܘܕܝܢ ܕܚܠܬ
11 12 ܐܠܗܐ. * ܐܢܬܬܐ ܒܫܠܝܐ ܬܗܘܐ ܝܠܦܐ ܒܟܠ ܫܘܥܒܕ. * ܠܐܢܬܬܐ ܓܝܪ ܠܡܠܦܘ ܠܐ ܡܦܣ
13 ܐܢܐ. ܘܠܐ ܠܡܡܪܚܘ ܥܠ ܓܒܪܐ. ܐܠܐ ܬܗܘܐ ܒܫܠܝܐ. * ܐܕܡ ܓܝܪ ܐܬܓܒܠ ܠܘܩܕܡ ܘܗܝܕܝܢ
14 15 ܚܘܐ. * ܘܐܕܡ ܠܐ ܛܥܐ. ܐܢܬܬܐ ܕܝܢ ܛܥܬ ܘܥܒܪܬ ܥܠ ܦܘܩܕܢܐ. * ܚܝܐ ܕܝܢ ܡܢ ܝܠܕܝܗ ܐܢ
ܢܩܘܘܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܘܒܚܘܒܐ ܘܒܩܕܝܫܘܬܐ ܘܒܢܟܦܘܬܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܓ *

* ܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܒ * ܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܓ *

1 2 * ܡܗܝܡܢܐ ܗܝ ܡܠܬܐ. ܕܐܢ ܐܢܫ ܪܓܐ ܩܫܝܫܘܬܐ. ܥܒܕܐ ܛܒܐ ܪܓܐ. * ܘܘܠܐ ܕܝܢ ܕܢܗܘܐ
ܩܫܝܫܐ. ܐܝܢܐ ܕܡܘܡܐ ܠܐ ܡܫܬܟܚ ܒܗ. ܘܢܗܘܐ ܒܥܠܐ ܕܚܕܐ ܐܢܬܬܐ. ܐܢܫ ܕܥܝܪ ܒܪܥܝܢܗ.
3 ܘܢܟܦ ܘܡܨܒܬ. ܘܪܚܡ ܐܟܣܢܝܐ ܘܡܠܦܢ. * ܘܠܐ ܢܥܒܪ ܥܠ ܚܡܪܐ. ܘܠܐ ܪܗܝܒ ܐܝܕܗ
4 ܠܡܡܚܐ. ܐܠܐ ܢܗܘܐ ܡܟܝܟ. ܘܠܐ ܚܪܝܢܐ. ܘܠܐ ܪܚܡ ܟܣܦܐ. * ܘܡܕܒܪ ܒܝܬܗ ܫܦܝܪ. ܘܒܢܘܗܝ
5 ܡܫܥܒܕܝܢ ܒܟܠ ܢܟܦܘܬܐ. * ܐܢ ܓܝܪ ܒܝܬܐ ܕܢܦܫܗ ܠܐ ܝܕܥ ܕܢܕܒܪ ܫܦܝܪ.
6 ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܥܕܬܐ ܕܐܠܗܐ ܠܡܕܒܪܘ. * ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܚܕܬ ܠܬܠܡܝܕܘܬܗ. ܕܠܐ ܢܬܪܝܡ ܘܢܦܠ
7 ܒܕܝܢܗ ܕܣܛܢܐ. * ܘܘܠܐ ܕܝܢ ܕܣܗܕܘܬܐ ܫܦܝܪܬܐ ܢܗܘܐ ܠܗ ܡܢ ܒܪܝܐ. ܕܠܐ ܢܦܠ ܒܚܣܕܐ
8 ܘܒܦܚܐ ܕܣܛܢܐ. * ܘܐܦ ܡܫܡܫܢܐ ܗܟܢܐ. ܢܗܘܘܢ ܕܟܝܢ. ܘܠܐ ܢܡܠܠܘܢ ܬܪܬܝܢ. ܘܠܐ
9 ܢܗܘܘܢ ܪܕܝܢ ܠܚܡܪܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܠܐ ܢܪܚܡܘܢ ܝܘܬܪܢܐ ܛܢܦܐ. * ܐܠܐ ܢܗܘܘܢ ܐܚܝܕܝܢ ܐܪܙܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ
10 ܒܬܐܪܬܐ ܕܟܝܬܐ. * ܘܗܢܘܢ ܢܬܒܩܘܢ ܠܘܩܕܡ ܘܗܝܕܝܢ ܢܫܡܫܘܢ. ܟܕ ܐܝܬܝܗܘܢ
11 ܕܠܐ ܥܕܠܐ. * ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܢܫܐ ܢܗܘܝܢ ܢܟܦܢ. ܘܢܗܘܝܢ ܥܝܪܢ ܒܪܥܝܢܗܝܢ. ܘܢܗܘܝܢ ܡܗܝܡܢܢ
12 ܒܟܠ ܡܕܡ. ܘܠܐ ܢܗܘܝܢ ܐܟܠܬ ܩܪܨܐ. * ܡܫܡܫܢܐ ܢܗܘܘܢ. ܐܝܠܝܢ ܕܚܕܐ ܐܢܬܬܐ ܗܘܬ ܠܗܘܢ.
ܘܕܒܪ ܒܢܘܗܝ ܘܒܝܬܗ ܫܦܝܪ.

* Qui dedit ſemetipſum redemptionem pro 6
omnibus, teſtimonium quod evenit tempore
ſuo; Cujus poſitus ſum præco & Apoſtolus. 7
Veritatem dico, & non mentior, quia fui
doctor Gentium in fide veritatis. Volo igi- 8
tur ut orent viri in omni loco, purè ſuſtol-
lentes manus ſuas, ſine ira, & ſine curis.
Similiter & mulieres in habitu caſto veſti- 9
menti, cum verecundia & pudicitia ſit orna-
tus earum: non in tortis crinibus & auro,
aut margaritis, aut veſtibus elegantibus:
Sed in operibus bonis, ſicut decet mulieres, 10
quæ profitentur timorem Dei. Mulier in ſi- 11
lentio diſcat cum omni ſubjectione. Mulieri 12
enim docere non permitto, neque audere in
virum, ſed eſſe in ſilentio. Adam enim pri- 13
mùm effictus fuit, & deinde Eva. Et Adam 14
non fuit deceptus, mulier autem fuit ſeducta,
& tranſgreſſa eſt præceptum. Servabitur au- 15
tem per natos ſuos ſi permanſerint in fide,
& charitate, & ſanctificatione, & caſtitate.

CAP. III.

Dominicâ ſecundâ poſt Epiphaniam. 3.

Fidelis eſt ſermo, Si quis deſiderat Preſ- 1
byteratum, opus bonum deſiderat. Oportet 2
autem eum eſſe Presbyterum, in quo nævus
non reperiatur, & qui fuerit maritus unius
uxoris: qui mente ſit vigilanti, & caſtus, at-
que compoſitus, diligens advenas, & do-
ctor: Non autem immoderatus in vino, ne- 3
que cujus manus ſit velox ad percutiendum:
ſed ſit manſuetus, & non litigioſus; neque
amator argenti. Sed probè gubernans do- 4
mum ſuam, & tenens liberos ſuos in ſubje-
ctione cum omni puritate. Si quis enim do- 5
mum propriam neſcit benè moderari, quo-
modo poterit Eccleſiam Dei gubernare?
Nec ſit recentis diſcipulatûs, ne efferatur & 6
incidat in judicium Satanæ. Oportet autem 7
illum bonum habere teſtimonium ab extra-
neis, ne incidat in opprobrium, & in laque-
um Satanæ. Eodem quoque modo Diaconi 8
ſint puri, neque loquantur duplicia, neque
ſint ad multum vinum proclives, neque dili-
gant lucra ſordida: Sed amplectantur ar- 9
canum fidei cum ſincera conſcientia. Atque 10
hi ipſi probentur primùm, & deindè mini-
ſtrent, quum culpâ caruerint. Sic etiam mu- 11
lieres ſint caſtæ, ſintque vigili mente, & fi-
deles per omnia; neque ſint calumniatrices.
Diaconi ſint, is qui unicam uxorem habue- 12
rit, beneque rexerit liberos ſuos & domum
ſuam.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6 ወመጠወ : ርእሶ : ቤዛ : ኵሉ : ወኮነ : ሰማዕተ : በዕድሜሁ::=÷ ወሎቱ : ተሠየም
7 ኩ : ሐዋርያ : ወአዋዴ : እሙነ : እብል : ወኢይሔሱ : ተሠየምኩ : መምህረ : ለአሕ
8 ዛብ : በሃይማኖት : ወበጽድቅ::=÷ ወእፈቅድ ለዕደው : ይጸልዩ : በኵሉ : ገጽ : መ
9 ካን : ወያንሥኡ : እደዊሆሙ : ዘእንበለ : ነትርጋር : ወኑፋቄ::=÷ ከማሁ : አንስት
፤ : ይትረሰያ : በጸሎት : ይጽርናያ : ወበእንጽሕ : ርእሶን : እምዝሙት : አኮ : በለሐ
በሰተ : ወርቅ : ወበባሕርይ : ወበአልባስ : ቅድው : ዘዕጹብ : ሤጡ : ወአኮ : በተፀፍሮ :
ሥዕርቶን::=÷

Et tradidit ſemetipſum redemptionem pro *omnibus*, *& factus eſt teſtis in* 6
tempore ſuo. Et ei conſtitutus ſum Apoſtolus, & concionator, veritatem 7
dico, & non mentior, Conſtitutus ſum doctor Gentium in fide, & in veritate.
Et volo viros orare in quocunque loco, & ut levent manus ſuas, ſine murmu- 8
ratione & hæſitatione. Sic mulieres amiciantur in oratione, ornent ſeipſas etiam 9
cum puritate à ſcortatione, non cum funibus auri, & margaritis, & cum
veſtimentis fragrantibus magni pretii, & [illegible] cum concinnatione capillorum
ſuorum:

Verſio VULGATA LATINA.

Qui dedit redemptionem ſemetipſum pro omnibus, teſtimonium temporibus ſuis: In quo poſitus ſum ego prædicator & Apoſtolus, (veritatem dico, non mentior,) doctor Gentium in fide, & veritate. Volo ergò viros orare in omni loco, levantes puras manus ſine ira, & diſceptatione. Similiter & mulieres in habitu ornato, cum verecundia & ſobrietate ornantes ſe, & non in tortis crinibus, aut auro, aut margaritis, vel veſte pretioſa: Sed quod decet mulieres, promittentes pietatem per opera bona. Mulier in ſilentio diſcat cum omni ſubjectione. Docere autem mulieri non permitto, neque dominari in virum; ſed eſſe in ſilentio. 13 Adam enim primus formatus eſt, deindè 14 Heva: Et Adam non eſt ſeductus, mulier autem ſeducta in prævaricatione 15 fuit. Salvabitur autem per filiorum generationem, ſi permanſerit in fide, & dilectione, & ſanctificatione cum ſobrietate.

CAP. III.

1 Fidelis ſermo: Si quis epiſcopatum deſiderat, bonum opus deſiderat. Oportet ergò epiſcopum irreprehenſibilem eſſe, unius uxoris virum, ſobrium, 2
prudentem, ornatum, pudicum, hoſpitalem, doctorem, Non vinolentum, 3
non percuſſorem, ſed modeſtum; non litigioſum, non cupidum, Sed ſuæ 4
domui benè præpoſitum, filios habentem ſubditos cum omni caſtitate. Si 5
quis autem domui ſuæ præeſſe neſcit, quomodò Eccleſiæ Dei diligentiam
habebit? Non neophytum: ne in ſuperbiam elatus, in judicium incidat 6
diaboli. Oportet autem illum & teſtimonium habere bonum ab iis qui fo- 7
ris ſunt, ut non in opprobrium incidat, & in laqueum diaboli. Diaconos 8
ſimiliter pudicos, non bilingues, non multo vino deditos, non turpe lu- 9
crum ſectantes: Habentes myſterium fidei in conſcientia pura. Et hi autem 10
probentur primùm: & ſic miniſtrent, nullum crimen habentes. Mulieres 11
ſimiliter pudicas, non detrahentes, ſobrias, fideles in omnibus. Diaconi 12
ſint unius uxoris viri: qui filiis ſuis benè præſint, & ſuis domibus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

6 * البَادِلُ ذَاتَهُ عِوَضَ فِدَاءٍ عَنِ الكُلِّ بِالشَّهَادَةِ فِي أَوْقَاتٍ سَلَفَ تَحْدِيدُهَا * الَّتِي جُعِلْتُ أَنَا نَذِيرًا 7
لَهَا وَرَسُولًا • أَقُولُ حَقًّا فَلَا أَكْذِبُ • مُعَلِّمًا لِلْأُمَمِ بِالْأَمَانَةِ وَالحَقِّ • تَمَّ • السَّبْتُ •
8 * وَأُوثِرُ أَنْ يُصَلِّيَ الرِّجَالُ فِي كُلِّ مَكَانٍ إِذْ يَرْفَعُونَ أَيْدِيًا بَارَّةً بِلَا غَيْظٍ وَافْتِكَارٍ * وَكَذَلِكَ أُرِيدُ 9
النِّسَاءَ يُزَيِّنَّ ذَوَاتِهِنَّ بِحُلَّةٍ مُوَشَّاةٍ بِالاسْتِحْيَاءِ وَالعِفَّةِ • لَا بِالضَّفَائِرِ وَالذَّهَبِ • لَا بِاللُّؤْلُؤِ وَالجَوَاهِرِ •
10 أَوْ بِثَوْبٍ فَاخِرٍ * بَلْ بِمَا يَلِيقُ بِالنِّسَاءِ الوَاعِدَاتِ أَنْ يُجَمِّلْنَ عِبَادَتَهُنَّ بِالأَعْمَالِ الصَّالِحَةِ •
11 * وَلْتَتَعَلَّمِ الامْرَأَةُ فِي السُّكُوتِ بِكَافَّةِ الخُضُوعِ * وَلَسْتُ آمُرُ امْرَأَةً أَنْ تُعَلِّمَ وَلَا تَتَأَمَّرَ عَلَى 12
13 رَجُلٍ • بَلْ تَكُونُ فِي سُكُوتٍ * لِأَنَّ آدَمَ جُبِلَ أَوَّلًا ثُمَّ حَوَّا * وَآدَمُ لَمْ يُطِعْ • وَالامْرَأَةُ لَمَّا 14
15 طَغِيَتْ حَصَلَتْ فِي المَعْصِيَةِ * وَسَتَخْلُصُ بِوِلَادَةِ الأَوْلَادِ • إِنْ ثَبَتْنَ فِي الأَمَانَةِ وَالمَحَبَّةِ وَالقَدَاسَةِ
بِالعِفَّةِ • تَمَّ •

* الفَصْلُ الثَّالِثُ *

• قِرَاءَةُ الخَمِيسِ مِنَ الجُمْعَةِ السَّادِسَةِ وَالعِشْرِينَ بَعْدَ العَنْصَرَةِ •

1 * صَادِقُ القَوْلِ • مَنْ يَشْتَهِي أُسْقُفِيَّةً يَشْتَهِي عَمَلًا جَلِيلًا * فَيَنْبَغِي إِذًا أَنْ يَكُونَ الأُسْقُفُ لَا 2
نَاقِصًا • رَجُلَ امْرَأَةٍ وَاحِدَةٍ • مُتَيَقِّظًا • عَفِيفًا • مُزَيَّنًا بِالوَرَعِ • مُحِبًّا لِلْغَرِيبِ • ذَا تَعْلِيمٍ •
3 * لَا مُسْتَأْسِدًا مِنَ الخَمْرِ • لَا جَارِحًا بِكَلَامِهِ • بَلْ وَدِيعًا • لَا مُخَاصِمًا • لَا مُحِبًّا لِلْفِضَّةِ * فِيمَا يُدَبِّرُ 4
مَنْزِلَهُ حَسَنًا • لَهُ أَوْلَادٌ فِي طَاعَتِهِ بِكَافَّةِ النَّزَاهَةِ المُهَذَّبَةِ * فَإِنْ كَانَ أَحَدٌ مَا يَعْرِفُ يَقُومُ بِسِيَاسَةِ 5
6 مَنْزِلِهِ • فَكَيْفَ يَهْتَمُّ بِكَنِيسَةِ اللهِ * وَلَا يَكُونُ ذَا غَرْسَةٍ جَدِيدَةٍ فِي الأَمَانَةِ • لِئَلَّا يَتَصَلَّفَ فَيَسْقُطَ
7 فِي جِنَايَةِ المُحَالِ * وَيَجِبُ أَنْ يَكُونَ الَّذِينَ خَارِجَ البِيعَةِ يَشْهَدُونَ لَهُ شَهَادَةً حَسَنَةً • لِئَلَّا يَسْقُطَ فِي
8 التَّعْيِيرِ وَفَخِّ المُحَالِ * وَلْيَكُنِ الشَّمَامِسَةُ هَكَذَا مُهَذَّبِينَ • لَا ذَوِي كَلَامَيْنِ • وَلَا يَجْنَحُوا إِلَى
9 كَثْرَةِ الخَمْرِ • لَا يَكُونُ تَكَسُّبُهُمْ مُسْتَقْبَحًا * لَهُمْ سِرُّ الأَمَانَةِ فِي نَفْسٍ نَقِيَّةٍ * هٰؤُلَاءِ 10
11 فَلْيُمْتَحَنُوا أَوَّلًا ثُمَّ فَلْيَخْدِمُوا إِذْ هُمْ بِلَا زَلَّةٍ * وَكَذَلِكَ النِّسَاءُ فَلْيَكُنَّ مُهَذَّبَاتٍ • غَيْرَ نَمَّامَاتٍ •
12 مُتَيَقِّظَاتٍ • ثِقَاتٍ فِي كُلِّ شَيْءٍ * وَلْيَكُنِ الشَّمَامِسَةُ رِجَالًا ذَوِي امْرَأَةٍ وَاحِدَةٍ • قَيِّمِينَ
بِتَدْبِيرِ أَوْلَادِهِمْ وَمَنَازِلِهِمْ حَسَنًا •

Qui ſeipſum commutavit in compenſationem redemptionis pro omnibus, cum teſtimonio in temporibus quorum deſtinatio præteriit: 6 *Cujus conſtitutus ſum ego monitor & Apoſtolus (veritatem dico, & non mentior) doctor Gentium cum fide ac veritate.* 7 Finis.

Sabbatho.

Volo autem ut orent viri quovis in loco, attollentes manus innocentes abſque ira & hæſitatione. 8 *Itidemque volo mulieres ornare ſeſe ſtolâ ornatâ pudore & caſtitate, non cincinnis, & auro, non unionibus, ac gemmis, aut veſte ſuperbâ:* 9 *Sed ut decet mulieres pollicentes ſuam ſe pietatem exculturas bonis operibus.* 10 *Diſcátque mulier cum ſilentio, omni cum ſubjectione.* 11 *Neque permitto mulieri docere, nec authoritatem uſurpare in virum, ſed eſſe in ſilentio.* 12 *Adam enim plaſmatus eſt prior, deindè Eva.* 13 *Et Adam non fuit ſeductus: ſed mulier, quum ſeducta fuiſſet, incidit in contumaciam.* 14 *At ſervabitur per generationem liberorum, ſi manſerint illæ in fide, & charitate, & ſanctimonia, cum caſtitate.* 15 Finis.

CAP. III.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis vigeſimæ ſextæ poſt Pentecoſten.

Verus eſt ſermo, Qui appetit Epiſcopatum, præclarum opus appetit. 1 *Oportet igitur epiſcopum eſſe non imperfectum, virum uxoris unius, vigilantem, caſtum, modeſtiâ ornatum, amatorem peregrini, aptum ad docendum:* 2 *Non inſolentem præ vino, non vulnerantem verbis ſuis, ſed mitem; non litigioſum, non amatorem pecuniæ:* 3 *Qui benè præſit adminiſtrationi domus ſuæ, qui liberos habeat ſub obedientia ſua, omni cum honeſta continentia.* 4 *Nam ſi quis neſcit præeſſe directioni domus ſuæ, quomodò curam habebit Eccleſiæ Dei?* 5 *Et ne ſit recens plantatus in fide, ne arrogantiâ ductus incidat in calumniam fraudulenti.* 6 *Oportet etiam ut qui extra Eccleſiam ſunt, reddant ei teſtimonium bonum, ne incidat in opprobrium & laqueum fraudulenti.* 7 *Diaconi quoque ſint ita morati, non duplicis ſermonis, neque ſint proni ad copiam vini, non ſit lucrum eorum turpe,* 8 *Habentes myſterium fidei cum conſcientia pura.* 9 *Hi probentur priùs, deindè miniſtrent, ſi ſint ſine crimine.* 10 *Eodémque modo mulieres ſint moratæ, non obtrectatrices, vigiles, fidæ in omnibus rebus.* 11 *Sintque Diaconi viri uxoris unius, rectè gerentes gubernationem liberorum ſuorum, ac propriarum domorum.* 12

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ሮ ፡ በጴጥሮስ ፡ መንበብ ፡ በ፫ ፡ ማርያም ፡ በበዓለ ፡ አርብዓ ፡ ኀበ ፡ ይትነበብ፡=፡
11 ዘእንበለ ፡ በዘ ፡ ይደልወን ፡ ለአንስት ፡ በትምህርተ ፡ ጽድቅ ፡ በምግባረ ፡ ሠናይ፡=፡ ብእ
12 ሲትሰ ፡ በጽምው ፡ ትትመሀር ፡ ወትትአዘዝ ፡ በኵሉ፡=፡ ወብእሲትሰ ፡ ትምሀር ፡ ኢናበ
13 ውሕ ፡ ወኢትሜብል ፡ ላዕለ ፡ ብእሲ ፡፡ ደእሙ ፡ በጽምው ፡ ተሃሉ፡፡=፡ እስመ ፡ አደም፡
14 ቀደመ ፡ ተፈጥሮ ፡ ወእምድኅሬሁ ፡ ሔዋ፡=፡ ወአደምሰ ፡ ኢስሕተ ፡ ብእሲት ፡ ስሕተት ፡
15 ወዐለወት፡=፡ ወባሕቱ ፡ ተሐዩ ፡ በእንተ ፡ ውሉድ ፡ ለእመ ፡ ነበሩ ፡ በሃይማኖት ፡ ወበተፋ
ቅሮ ፡ ወቅድሰት ፡ ወአንጽሖ ፡ ርእሶሙ፡፡=፡
1 ፫ እሙነ ፡ ነገሩ፡፡ ፪ ዘይፈቅድ ፡ ይሠየም ፡ ጳጳስ ፡ ሠናየ ፡ ግብረ ፡ ፈተወ፡=፡
2 ወባሕቱ ፡ ርቱዕ ፡ ዘይሠየም ፡ ጳጳስ ፡ ዘኢያደሉ ፡ ለገጽ ፡ ዘአሐተ ፡ ብእሲተ ፡ አውሰበ ፡፡
3 ብእሲ ፡ ጠቢብ ፡ ዘአንጽሐ ፡ ርእሶ ፡ ወመምህር ፡ መገሥጽ ፡ ወመፍቀሬ ፡ ነግድ፡=፡ ዘኢ
4 ይሰቲ ፡ ወይነ ፡ ዘኢዘባጢ ፡ ባቍዕ ፡፡ ዘኢይትጋአዝ ፡ ወኢየፈቅር ፡ ንዋየ፡=፡ ዘሠናይ ፡
5 ሥርዐተ ፡ ቤቱ ፡ ዘቦ ፡ ውሉደ ፡ ዘይትኤዘዝ ፡ ዘንጹሕ ፡ በኵሉ፡=፡ ወዘሰ ፡ ቤቶ ፡ ኢይ
6 ክል ፡ ሠሪዐ ፡ እፎኑ ፡ ቤተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ያስተሐምም፡፡=፡ ወኢይትዐበይ ፡ ከመ ፡
7 ኢይጸአል ፡ ወኢይደቅ ፡ ውስተ ፡ መሠገርተ ፡ ሰይጣን፡=፡ ወዓዲ ፡ ርቱዕ ፡ ዘሰብአ ፡ አፍ
8 አ ፡ ይንእድዎ ፡ ከመ ፡ ኢይደቅ ፡ ውስተ ፡ ፅእለት ፡ ወመሠገረተ ፡ ሰይጣን፡=፡ ወዘዲያቆናት
ኒ ፡ ከማሁ ፡ ንጹሓነ ፡ እለ ፡ አሐዱ ፡ ቃሎሙ ፡ እለ ፡ ኢያብዝኁ ፡ ወይነ ፡ እለ ፡ ኢያፈቅ
9 ሩ ፡ ረባሐ፡=፡ እለ ፡ የዐቅቡ ፡ ምክረ ፡ ሃይማኖቶሙ ፡ በልብ ፡ ንጹሕ፡=፡
10 ወሎሙኒ ፡ ይቅድሙ ፡ አመክሮቶሙ ፡ ወእምዝ ፡ ይትለአኩ ፡ ወኅሩያን ፡ እሙንቱ፡፡=፡
11 ወአንስትኒ ፡ ከማሁ ፡ እለ ፤ አንጽሐ ፡ ርእሶን ፡ እለ ፡ ኢያስተደጕጹ ፡ ጠቢባት ፡ ወመእመ
12 ናት ፡ በኵሉ ፡ ወይትለአካ፡=፡ ወብእሲኒ ፡ ዘአሐተ ፡ ብእሲተ ፡ አውሰበ ፡ ዘቦ ፡ ውሉደ ፡
ዘሠናይ ፡ ግዕዘ ፡ ቤቱ፡=፡

Pro Petro lectio. Pro tertia Maria. Solennitate quadrageſimæ, ubi legitur. 10

Sed cum iis quæ decent mulieres, in doctrina veritatis in opere bono. 11 *Mulier in ſilentio diſcat, & ſubdita ſit in omnibus.* 12 *Et mulieri docere non permittimus, neque dominari in virum; ſed in ſilentio eſſe.* 13 *Quia Adam primò creatus fuit, & poſteà Heva:* 14 *Et Adam non ſeduxit, mulier ſeduxit & prævaricata eſt.* 15 *Tamen vivet per filios, ſi manſerint in fide, & charitate, & ſanctificatione, & purgaverint ſeipſos.*

CAP. III.

Fidus ſermo; Volês fieri Papa, (i.e. Epiſcopus,) *bonum opus deſideravit.* 1 *Veruntamè oportet ut is fiat Papa, qui non eſt hypocrita, qui unam uxorem duxit, vir ſapiens, qui purgavit ſeipſum, & doctor, & reprehenſor, & hoſpitalis,* 2 *Qui non bibit vinum, qui non percutit, aptus, qui non eſt litigioſus, & non eſt avarus,* 3 *Cujus benè conſtituta eſt domus, qui habet filios obedientes, qui purus eſt in omnibus.* 4 *Et qui domum ſuam non poteſt conſtituere, quomodò domum Dei curabit?* 5 *Neque elatus ſit, ut non opprobrio ſit, & incidat in rete ſatanæ.* 6 *Et ulteriùs, oportet ut homines extranei laudent eum, ne incidat in opprobrium & rete ſatanæ.* 7 *Et quòd Diaconi ſimiliter puri ſint, quorum unus eſt ſermo, qui non abundant vino, qui non diligunt lucrum:* 8 *Qui cuſtodiunt myſterium fidei eorum in corde puro.* 9 *Et eos priùs probent, & tunc miniſtrent, & approbati ſint.* 10 *Et mulieres ſimiliter, quæ purgavêre ſeipſas, non pungentes, prudentes, & fideles in omnibus, & miniſtrent.* 11 Et Diaconus ſit *vir qui unam uxorem duxit: qui habuit liberos, cujus benè morata eſt domus.* 12

'ΕΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ ΤΙΜΟ'ΘΕΟΝ Α'. ΚΕΦ. ϛ'. Ζ'. Η'. Θ'.

Nam benè *ministrantes*, gradum sibiipsis bonum *acquirunt*, & multam
13 Οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες, βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται, καὶ πολλὴν
libertatem in fide quæ in Christo Jesu. Hæc tibi scribo, sperans venire ad
14 παῤῥησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ταῦτά σοι γράφω, ἐλπίζων ἐλθεῖν πρός
te citò: Si autem tardavero, ut scias quomodò oporteat in domo Dei
15 σε (ζ) τάχιον· Ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ ἐν οἴκῳ Θεοῦ
conversari, quæ est Ecclesia Dei vivi, columna & firmamentum
ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στῦλος καὶ ἑδραίωμα
veritatis. Et manifestè magnum est pietatis *mysterium*: *Deus*
16 τῆς ἀληθείας. Καὶ ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· Θεὸς
manifestatus est in carne, *justificatus* est in Spiritu, *visus est* angelis, *prædicatus* est in
ἐφανερώθη ἐν σαρκί, ἐδικαιώθη ἐν Πνεύματι, ὤφθη ἀγγέλοις, ἐκηρύχθη ἐν
Gentibus, *creditum* est in mundo, *receptus* est in gloria.
ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ.

CAP. IV. δ'.

At Spiritus *disertè* dicit; Quia in novissimis temporibus *desciscent* quidam
1 ΤΟ δὲ Πνεῦμα ῥητῶς λέγει, Ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες
fide, attendentes spiritibus *deceptoribus*, & doctrinis dæmoniorum,
τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις, καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων,
In hypocrisi *falsi* loquentium, cauteriatam habentium *propriam* conscientiam,
2 Ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, (α) κεκαυτηριασμένων τὴν ἰδίαν συνείδησιν,
Prohibentium nubere, abstinere cibis, quos Deus creavit ad *acceptionem*
3 Κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων, ἃ ὁ Θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάληψιν
cum gratiarum actione fidelibus, & *cognoscentibus* veritatem: Quia omnis
4 μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς, καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν· Ὅτι πᾶν
creatura Dei bona, & nihil rejiciendum, cum gratiarum actione *sumptum*:
κτίσμα Θεοῦ καλόν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον·

Sanctificatur enim per verbum Dei & orationem. Hæc *subjiciens* fra-
5 Ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντεύξεως. Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀ- 6
tribus, bonus eris minister Jesu Christi, enutritus verbis fidei,
δελφοῖς, καλὸς ἔσῃ διάκονος (β) Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως,
& bonæ doctrinæ, quam assecutus es. *At prophanas* & aniles fabulas
καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας, (γ) ᾗ παρηκολούθηκας. Τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους 7
rejice: exerce autem teipsum ad pietatem: Nam corporalis exercitatio ad
Η' παραιτοῦ· γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν. Ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς 8
modicum est utilis: *at* pietas ad omnia utilis est, promissionem habens
Ζ' ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα
vitæ quæ nunc, & futuræ. Fidelis sermo, & omni acceptione dignus. In
ζωῆς τῆς νῦν, καὶ τῆς μελλούσης. Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος. Εἰς 9
hoc enim & laboramus, & *probris afficimur*, quia *speravimus* in *Deo* 10
τοῦτο (δ) γὰρ καὶ κοπιῶμεν, καὶ (ε) ὀνειδιζόμεθα, ὅτι ἠλπίκαμεν ἐπὶ Θεῷ
vivente, qui est Salvator omnium hominum, maximè fidelium. *Annuntia* hæc,
Θ' ζῶντι, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν. Παράγγελλε ταῦτα, 11
& doce. Nemo tuam *juventutem* contemnat: sed exemplum esto
καὶ δίδασκε. Μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω· ἀλλὰ τύπος γίνου 12
fidelium, in verbo, in conversatione, in charitate, *in spiritu*, in fide,
τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν (ζ) ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει,
in castitate. Dum venio attende lectioni, exhortationi, do-
ἐν ἁγνείᾳ. Ἕως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδα- 13
ctrinæ. Ne *neglige illud in te donum*, *quod datum est* tibi per prophetiam,
σκαλίᾳ. Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας, 14
cum impositione manuum presbyterii.
μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου.

MS.A. (ζ) ἐν τάχει· Κεφ. δ'. MS.A. (α) κεκαυστηριασμένων (β) Χριστοῦ Ἰησοῦ, (γ) ἧς (δ) γὰρ κοπιῶμεν, (ε) ἀγωνιζόμεθα, (ζ) ἀγάπῃ, ἐν πίστει,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

13 * ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܫܦܝܪ ܫܡܫܘ. ܕܪܓܐ ܛܒܐ ܩܢܝܢ ܠܢܦܫܗܘܢ. ܘܣܓܝܐܐ ܦܪܗܣܝܐ
14 ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܗܠܝܢ ܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟ. ܟܕ ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܕܒܥܓܠ ܐܬܐ ܐܢܐ
15 ܠܘܬܟ. * ܘܐܢ ܗܘ ܕܝܢ ܕܡܘܚܪ ܐܢܐ. ܕܬܕܥ ܐܝܟܢܐ ܘܠܐ ܠܡܬܗܦܟܘ ܒܒܝܬܗ ܕܐܠܗܐ.
16 ܕܐܝܬܝܗ ܥܕܬܐ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ. ܥܡܘܕܐ ܘܫܬܐܤܬܐ ܕܫܪܪܐ. * ܘܫܪܝܪܐܝܬ ܪܒ ܗܘ ܐܪܙܐ ܗܢܐ
ܕܟܐܢܘܬܐ. ܕܐܬܓܠܝ ܒܒܣܪ. ܘܐܙܕܕܩ ܒܪܘܚ. ܘܐܬܚܙܝ ܠܡܠܐܟܐ. ܘܐܬܟܪܙ ܒܝܬ ܥܡܡܐ.
ܘܐܬܗܝܡܢ ܒܥܠܡܐ. ܘܐܣܬܠܩ ܒܫܘܒܚܐ.

Siquidem illi qui probè ministraverint, opti- 13
mum gradum comparant sibiipsis, & multam
fiduciam in fide Jesu Christi. Hæc tibi scri- 14
bo, sperans me brevi venturum ad te. Sin 15
autem tardavero, ut scias quomodo opor-
teat versari in domo Dei, quæ est Ecclesia
Dei viventis, columna & fundamentum ve-
ritatis. Et certè magnum est hoc arcanum 16
justitiæ, quòd manifestatus sit in carne, & ju-
stificatus in Spiritu, visúsque angelis, & præ-
dicatus inter Gentes, & creditus in mundo,
denique assumptus in gloria.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ *

1 * ܪܘܚܐ ܕܝܢ ܡܦܣܩܐܝܬ ܐܡܪܐ. ܕܒܙܒܢܐ ܐܚܪܝܐ ܢܦܪܩܘܢ ܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ.
2 ܘܐܙܠܝܢ ܒܬܪ ܪܘܚܐ ܛܥܝܬܐ ܘܒܬܪ ܝܘܠܦܢܐ ܕܫܐܕܐ. * ܗܠܝܢ ܕܒܐܣܟܡܐ ܕܓܠܐ
3 ܡܡܠܠܝܢ ܘܡܟܘܝܢ ܒܬܐܪܬܗܘܢ. * ܘܟܠܝܢ ܠܡܣܒ ܢܫܐ.
ܘܡܪܚܩܝܢ ܡܢ ܡܐܟܘܠܬܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܐܠܗܐ ܒܪܐ ܐܢܝܢ ܠܬܘܫܡܫܬܐ ܘܠܬܘܕܝܬܐ.
4 ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܘܝܕܥܝܢ ܫܪܪܐ. * ܡܛܠ ܕܟܠ ܒܪܝܐ ܕܐܠܗܐ ܫܦܝܪ ܗܘ. ܘܠܝܬ
5 ܡܕܡ ܕܡܣܬܠܐ ܐܢ ܒܬܘܕܝܬܐ ܢܬܢܣܒ. * ܡܬܩܕܫ ܗܘ ܓܝܪ ܒܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ ܘܒܨܠܘܬܐ.
6 * ܗܠܝܢ ܐܢ ܬܗܘܐ ܡܠܦ ܠܐܚܝܟ. ܡܫܡܫܢܐ ܛܒܐ ܬܗܘܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܟܕ ܡܬܪܒܐ ܐܢܬ
7 ܒܡܠܝ ܕܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܒܡܠܦܢܘܬܐ ܛܒܬܐ ܕܒܬܪܗ ܐܬܝܬ. * ܡܢ ܫܘܥܝܬܐ ܕܝܢ ܦܟܝܗܬܐ
8 ܕܣܒܬܐ ܐܫܬܪܚ. ܘܐܬܕܪܫ ܒܟܐܢܘܬܐ. * ܕܘܪܫܐ ܓܝܪ ܕܦܓܪܐ ܠܙܒܢܐ ܙܥܘܪܐ ܡܘܬܪ: ܟܐܢܘܬܐ
ܕܝܢ ܒܟܠ ܡܕܡ ܡܘܬܪܐ. ܘܐܝܬ ܠܗ ܫܘܘܕܝܐ ܕܚܝܐ. ܕܗܫܐ ܘܕܥܬܝܕ.

Spiritus autem perspicuè dicit, in novissi- 1
mis temporibus discessuros quosdam à fide,
& secuturos spiritus impostores, & doctri-
nam dæmoniorum: Qui habitu mentito im- 2
ponent, & loquentur mendacium; & erunt
cauterio notati in sua conscientia: Ac pro- 3
hibentes nubere: & abstinentes à cibis, quos
Deus creavit ut iis utantur, & gratias agant
qui sunt fideles, & cognoscunt veritatem.
Quoniam quicquid creatum est à Deo, bo- 4
num est; & nihil abominandum, si cum
gratiarum actione sumatur. Sanctificatur 5
enim per sermonem Dei, & orationem. Hæc 6
si doceas fratres tuos, bonus eris minister
Jesu Christi, te enutriens in sermonibus fi-
dei, & in doctrina bona quam didicisti.
Cæterùm à fatuis anicularum fabulis absti- 7
neto, & exerce teipsum in rectitudine. Nam 8
exercitatio corporis ad exiguum tempus pro-
dest: rectitudo verò in omnibus utilis est,
& habet promissionem vitæ tum hujus tem-
poris, tum futuri.

* ܚܡܫ ܒܫܒܐ ܒܬܪ ܩܝܡܬܐ * ܕ *

Feriâ quintâ post resurrectionem. 4.

9 * ܡܗܝܡܢܐ ܗܝ ܡܠܬܐ ܘܫܘܝܐ ܗܝ ܠܡܬܩܒܠܘ. * ܡܛܠ ܗܕܐ ܗܘ ܓܝܪ ܠܐܝܢܢ
10 ܘܡܬܚܣܕܝܢܢ. ܕܡܣܒܪܝܢܢ ܒܐܠܗܐ ܚܝܐ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܚܝܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܟܠܗܘܢ
11 ܝܬܝܪܐܝܬ ܕܡܗܝܡܢܐ. * ܗܠܝܢ ܐܠܦ ܘܦܩܘܕ. * ܘܠܐ ܐܢܫ ܢܒܣܐ ܥܠ ܛܠܝܘܬܟ. ܐܠܐ ܗܘܝ
12
13 ܕܡܘܬܐ ܠܡܗܝܡܢܐ. ܒܡܠܬܐ ܘܒܗܘܦܟܐ. ܘܒܚܘܒܐ. ܘܒܗܝܡܢܘܬܐ ܘܒܕܟܝܘܬܐ. * ܥܕ
14 ܐܬܐ ܐܢܐ. ܐܬܦܠܚ ܒܩܪܝܢܐ. ܘܒܒܥܘܬܐ ܘܒܡܠܦܢܘܬܐ. * ܘܠܐ ܬܒܣܐ ܒܡܘܗܒܬܐ ܕܐܝܬ ܒܟ:
ܗܝ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܟ ܒܢܒܝܘܬܐ ܘܒܣܝܡܝܕܐ ܕܩܫܝܫܘܬܐ.

Fidelis ille sermo, dignúsque qui recipiatur. 9
Propter hoc enim laboramus, & probris 10
afficimur, quò speremus in Deo vivente, qui
est Servator omnium hominum, maximè fi-
delium. Hæc doce & præcipe. Et nemo 11
spernat adolescentiam tuam: sed forma esto 12
fidelibus in sermone & conversatione, &
charitate, & fide, & puritate. Usque dum 13
venero, sedulam nava operam in lectione,
& precatione, & doctrina. Neque spreveris 14
donum quod in te est, quod datum est tibi
cum prophetia, & per impositionem manûs
Presbyterii.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

13 ወእለሰ ፡ ሠናየ ፡ ይትለአኩ ፡ እንተ ፡ ተዐቢ ፡ ሢመተ ፡ ይገብሩ ፡ ሎሙ ፡፡ ጊ ወብዙኅ ፡
14 ሞገስ ፡ ቦሙ ፡ በሃይማኖተ ፡ ሊየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡=፦ ወዝኒ ፡ ዘእጽሕፍ ፡ ለከ ፡ እትአመ
15 ን ፡ ከመ ፡ እብጽሐከ ፡ ፍጡነ ፡፡=፦ ወእመሰ ፡ ጐንደይኩ ፡ ከመ ፡ ታእምር ፡ ዘከመ ፡ ት
ሠርዕ ፡ ቤተ ፡ እግዚአብሔር ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያኑ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ሕያው ፡ ዐምደ ፡ ወ
16 ድደ ፡ ለጽድቅ ፡፡=፦ እስመ ፡ ዐቢይ ፡ ዘየአምኑ ፡ መክሩ ፡ ለጽድቅ ፡ ዘአስተርአየ ፡ በሥ
ጋ ፡ ሰብእ ፡ ወጸድቀ ፡ በመንፈስ ፡ ወአስተርአዮሙ ፡ ለመላእክት ፡ ወሰብክዎ ፡ ውስተ ፡ አሕ
ዛብ ፡ ወተአመንዎ ፡ ውስተ ፡ ዓለም ፡ ወዐርገ ፡ በስብሐት ፡፡=፦

Et qui benè ministrant, majus ministerium acquirunt sibi, & multam gra- 13
tiam habent in fide Jesu Christi. Et hæc scribo tibi, sperans quòd veniam 14
tibi citò. Et si moram fecero, ut cognoscas quomodò ordinare domum Dei, 15
videlicet *ecclesiam Dei vivi, columnam & fulcimen veritatis. Quia* 16
magnum est quod profitentur, mysterium veritatis, quod apparuit in carne
humana, & justificatus fuit *in Spiritu, & apparuit angelis, & prædica-*
tus fuit inter Gentes, & fidem ei adhibuerunt in mundo, & ascendit in
gloria.

Verſio VULGATA LATINA.

13 Qui enim benè miniſtraverint, gradum bonum ſibi acquirent, & multam fiduci-
14 am in fide, quæ eſt in Chriſto Jeſu. Hæc tibi ſcribo, ſperans me ad te venire citò.
15 Si autem tardavero, ut ſcias quomodò oporteat te in domo Dei converſari, quæ eſt
16 Eccleſia Dei vivi, columna & firmamentum veritatis. Et manifeſtè magnum eſt
pietatis ſacramentum, quod manifeſtatum eſt in carne, juſtificatum eſt in ſpiritu, apparuit angelis, prædicatum eſt Gentibus, creditum eſt in mundo, aſſumptum eſt in gloria.

CAP. IV.

1 Spiritus autem manifeſtè dicit; Quia in noviſſimis temporibus diſcedent quidam
2 à fide, attendentes ſpiritibus erroris, & doctrinis dæmoniorum, In hypocriſi
3 loquentium mendacium, & cauteriatam habentium ſuam conſcientiam, Prohibentium nubere, abſtinere à cibis, quos Deus creavit ad percipiendum cum gratiarum actione fidelibus, & iis qui cognoverunt veritatem. Quia omnis creatura Dei 4
bona eſt, & nihil rejiciendum quod cum gratiarum actione percipitur: Sanctifi- 5
catur enim per verbum Dei, & orationem. Hæc proponens fratribus, bonus eris 6
miniſter Chriſti Jeſu, enutritus verbis fidei, & bonæ doctrinæ, quam aſſecutus es. 7
Ineptas autem, & aniles fabulas devita: exerce autem teipſum ad pietatem. Nam 8
corporalis exercitatio, ad modicum utilis eſt: pietas autem ad omnia utilis eſt, promiſſionem habens vitæ, quæ nunc eſt, & futuræ. Fidelis ſermo, & omni acceptio- 9
ne dignus. In hoc enim laboramus, & maledicimur, quia ſperamus in Deum vi- 10
vum, qui eſt Salvator omnium hominum, maximè fidelium. Præcipe hæc, & doce. 11
Nemo adoleſcentiam tuam contemnat: ſed exemplum eſto fidelium, in verbo, in 12
converſatione, in charitate, in fide, in caſtitate. Dum venio, attende lectioni, 13
exhortationi, & doctrinæ. Noli negligere gratiam, quæ in te eſt, quæ data eſt tibi 14
per prophetiam, cùm impoſitione manuum presbyterii.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* قراءة السبت الذي قبل قداس الماء *

13 * لان الذين يخدمون الشمسة حسنا يصطنعون لانفسهم درجة جليلة ودالة جزيلة في الامانة
14 15 بيسوع المسيح * تم * هذه الالفاظ اكتبها اليك مومّلا المجي اليك سريعا * فان ابطات
فلتعلم كيف يجب ان تتصرف في بيت الله الذي هو كنيسة الاله الحي * عمود الحق
16 وقاعدته * هذه المناقب ذكّر بها بجسامة سر الديانة الحسنة * الاله ظهر بجسد * زكي بالروح
ظهر للملايكة * كرز به في الامم * اومن به في العالم * ارتقي بتمجيد *

* الفصل الرابع *

1 * والروح يقول جهرا ان في الازمنة الاخيرة يمرق قوم من الامانة * فيصغون الي ارواح مضلة *
2 3 ويعاليم الجن * بتظاهر اقوال كاذبة * مكويين في بصيرتهم * يمنعون التزويج * ويبعدون
الاطعمة التي خلقها الله للمومنين * والعارفين الحق ليستعملوها بشكر *
4 * قراءة الجمعة من الجمعة السادسة والعشرين بعد العنصرة * * لان كل ابداع الله
5 6 حسن * وليس شي مستعمل بشكر مردولا * لانه يقدس بكلام الله وبالابتهال * تم * هذه
اذا اودعتها للاخوة ستكون ليسوع المسيح خادما جليلا * مربيا باقوال الامانة * واوامر التعليم
7 النفيس الذي اتبعته * واستعف من الاقوال الدنسة العجايزية * روض ذاتك في الديانة
8 البهية * فان الرياضة الجسدانية هي نافعة مدة يسيرة * فاما العبادة الحسنة هي نافعة في
كل وقت وامر * اذ لها موعد الحياة الحاضرة والمنتظرة *
9 * انتقل * الاحد الرابع وثلاثون المرسوم بزكي * * ان القول صادق ولكافة القبول
10 مستوجب * انا لهذه الحال نتعب ونعير لاننا توكلنا على الاله الحي * الذي هو مخلص
11 12 كافة الناس * لا سيما المومنين * هذه وص بها وعلم * ولا يهون احد بحداثتك * لكن صر
للمومنين رسما وقدوة وقياسا * في الكلام * في التصرف * في المحبة * في الروح * في الامانة * في
13 14 الطهارة * الي ان اجي * اصغ الي القراءة * الي التعزية * الي التعليم * ولا تتواني في الموهبة
التي فيك التي اعطيتها بنبوة * بوضع ايدي القسوسية *

Lectio Sabbathi quod præcedit Miſſam aquæ (i. Epiphaniæ.)

Nam qui diaconatum rectè admini- 13
ſtrant, præclarum ſibi gradum acqui-
runt, & multam fiduciam in fide in Je-
ſum Chriſtum. Hactenus. *Hos tibi* 14
ſcribo ſermones, ſperans me venturum
ad te quamprimum. Quòd ſi tardave- 15
ro, ſcies quomodo oporteat te gerere in
domo Dei, quæ eſt Eccleſia Dei vivi,
columna veritatis, ac baſis ejus. Hæc 16
dogmata memora, nempe *magnitudi-*
nem myſterii bonæ pietatis: quod *Deus*
apparuit in carne, juſtificatus eſt per
ſpiritum, apparuit Angelis, prædicatus
eſt inter Gentes, fides illi habita eſt in
mundo, aſcendit cum gloria.

CAP. IV.

Spiritus autem apertè dicit quòd po- 1
ſtremis temporibus deſciſcent quidam à
fide, & attendent ſpiritibus ſeductori-
bus, & doctrinis dæmonum, Per ſimu- 2
lationem ſermonum falſorum: inuſti
conſcientiâ ſuâ, Probibentes matri- 3
monium, & amoventes cibos quos Deus
creavit fidelibus & ſcientibus veri-
tatem ut iis utantur cum gratiarum
actione.

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis vigeſimæ ſextæ poſt Pentecoſten.

Omnes enim creaturæ Dei, bonæ ſunt: 4
nec quicquam cum gratiarum actione
adbibitum, eſt abominandum: Quo- 5
niam ſanctificatur per verba Dei, &
precationem. Hucuſque. *Hæc quum* 6
depoſueris fratribus, eris Jeſu Chriſto
præclarus miniſter, ornatus ſermonibus
fidei, et præceptis nobilis doctrinæ quam
ſectatus es. Cæterùm ſermones pro- 7
phanos aniles devita: recrea temet-
ipſum illuſtri pietate. Nam recreatio 8
corporalis utilis eſt modico tempore: at
verò recta pietas utilis eſt in omni tem-
pore & negotio, ut quæ promiſſionem
habeat vitæ præſentis ac futuræ.
Omitte.

Dominicâ trigeſimâ quartâ quæ cognominatur nomine Zacchæi.

Sermo quidem verus eſt, & omni acce- 9
ptione dignus, Quòd hac de cauſa la- 10
boramus & probris afficimur, quòd fre-
ti ſimus Deo vivo qui eſt ſervator omni-
um hominum, præſertim fidelium. Hæc 11
hortare & doce. Et nemo parvipendat 12
juventutem tuam, ſed eſto fidelibus ex-
emplar, norma, & menſura, in ſermone,
in converſatione, in charitate, in ſpiri-
tu, in fide, in puritate. Uſquedum ve- 13
nero attende lectioni, hortationi, doctri-
næ. Et ne negligas donum quod in te 14
eſt, quod datum eſt tibi cum prophe-
tia, per impoſitionem manuum Preſby-
terii.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

፬ በጸሎተ : አንስት :=:

1 ወመንፈስሰ : ገሃደ : ይነግር : ከመ : በደኃሪ : መዋዕል : የዐልዉ : ሃይማኖቶሙ : ለብዙኃን :
2 ወያጸምእወሙ : ለአጋንንት : መስሐታን : ወትምህርተ : ሰይጣናት :=: ዘይናፍቅ : ነገረ :
3 ሐሰት :: ዘንዱደነ : ልብ :=: እለ : የሐርሙ : አውሰቦ : ወይከልሉ : መባልዕተ : ዘእግዚ
አብሔር : ፈጠረ : ይሴሰዩ : ወያእኵቱ : ለመእመናን : እለ : ያአምርዋ : ለጽድቅ ::=:
4 እስመ : ኵሉ : ተግባረ : እግዚአብሔር : ሠናይ : ወአልቦ : ግዱፈ : ወኢምንተኒ : ወይትወ
5 ከፍዎ : እንዘ : ያእኵቱ :=: እስመ : ይትቄደስ : በቃለ : እግዚአብሔር : ሕያው : ወበ
6 ጸሎት ::=: ወዘንተ : መህሮሙ : ለአኃዊከ : ወትከውን : ኅሩየ : ላእከ : ሊየሱስ : ክር
ስቶስ : እንዘ : ትሴሰዮ : ለቃለ : ሃይማኖት : ወዘሠናይ : ትምህርተ : ዘተሎከ :=:

፯ በጰጰሳት :=:

7 ወእበዮሙ : ለርኩሳን : ወለመድኃተ : እቤራት : አግርር : ርእሰከ : ለጽድቅ :=:
8 እስመ : ግረተ : በሥጋከ : ለሕደጥ : ትበቍዕ : ወጽድቅሰ : ታሰልጥ : በኵሉ : ወባቲ : ተስ
9 ፋ : ሕይወት : በዝ : ዓለም : ወበዘ : ይመጽእ ::=: ፀ እሙን : ነገሩ : ወርቱዕ : ይትወ
10 ከፍዎ : በኵሉ ::=: እስመ : በእንተዝ : ንሠርሕ : ወንፄአል : እስመ : ተወከልነ : በእግዚ
11 አብሔር : ሕያው : ማሕየዊ : ለኵሉ : ሰብእ : ወፈድፋደሰ : ለመሀይምናን ::=: ከመ
12 ዝ : ገሥጽ : ወመህር :=: ወአልቦ : ዘያስተአብደ : ለውርዙትከ : ወኩኖሙ : አርአያ :
13 ለመሀይምናን : በቃልከ : ወበምግባሪከ : ወሃይማኖት : ወበአንጽሖ :=: እስከ : እመጽእ :
14 ተዐቀብ : አንብብ : በምሂር : ወበገሥጾ :=: ወኢታስትት : ጸጋሁ : ዘላዕሌከ : ዘወሀበከ :
ምስለ : ተነብዮ : ወምስለ : ሢመተ : እዴሆሙ : ለጳጳሳት ::=:

CAP. IV.

In oratione mulierum.

Et Spiritus manifeſtè dicit, quòd in poſterioribus temporibus prævaricabitur fi- 1
des multorum, & attendent dæmonibus, deceptoribus, & doctrinæ ſatanicæ, Am- 2
bigui ſermonis fallacis, quo incenſum eſt nobis cor, Illicitum ſtatuentes contrahe- 3
re matrimonium, & prohibentes cibos quos Deus creavit ad cibandum, & ad gra-
tias agendum pro fidelibus cognoſcentibus veritatem. Quia omne opus Dei bonum 4
eſt, & non eſt rejectum quicquam, & accipiant illud gratias agentes: Quia 5
ſanctificatur per verbum Dei vivi, & per orationem. Et hæc doceto fratres tuos, 6
& eris approbatus miniſter Jeſu Chriſti, innutritus ſermonibus fidei, & bonæ do-
ctrinæ, quam aſſequutus es.

De Epiſcopis.

Et rejice immundas & aniles fabulas: ſubjice teipſum veritati. Quia ſubje- 7 8
ctio in corpore tuo ad modicum prodeſt: & veritas prodeſt in omnibus, & habet
promiſſionem vitæ in hoc mundo, & in futuro. Fidus ſermo hic eſt, & dignus qui 9
recipiatur univerſè. Quia proptereà ſolliciti ſumus, & probris afficimur, quòd ſpe- 10
ravimus in Deo vitæ, vivificante omnes homines, & maximè fideles. Sic præci- 11
pe, & doce. Et nemo ſit qui inſipientem reputet juventutem tuam: & ſis exemplar 12
fidelium in ſermone tuo, & in opere tuo, & fide, & puritate. Uſque dum veniam, 13
attende lectioni in doctrina, & exhortatione. Et ne rejicias gratiam ejus, quæ ſu- 14
pra te eſt, quam dedit tibi cum prophetia, & cum impoſitione manuum epiſcoporum.

ἘΠΙΣΤΟΛῊ ΠΡΟ`Σ ΤΙΜΌΘΕΟΝ. Α'. ΚΕΦ. Θ'. Ι'. ΙΑ'. ΙΒ'.

Hæc meditare, in his eſto, ut tuus profectus manifeſtus ſit in omnibus.
15 Ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σοῦ ἡ προκοπὴ φανερὰ ᾖ (η) ἐν πᾶσιν.
Attende tibiipſi, & doctrinæ: *perſiſte* illis: Hoc enim faciens, &
16 Ἔπεχε σεαυτῷ, καὶ τῇ διδασκαλίᾳ· ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν, καὶ
teipſum *ſervabis*, & *audientes* te.
σεαυτὸν σώσεις, καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

CAP. V. ε'.

Seniorem ne increpaveris, ſed *hortare* ut patrem: juvenes, ut fratres:
1 ΠΡεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα· νεωτέρους, ὡς ἀδελφούς· Ι'
2 *Seniores mulieres*, ut matres: juvenculas, ut ſorores, in omni caſtitate. Viduas honora,
3 Πρεσβυτέρας, ὡς μητέρας· νεωτέρας, ὡς ἀδελφάς, ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ. Χήρας τίμα, ΙΑ'
illas verè *viduas*. Si autem qua vidua filios, aut nepotes habet, *diſcant*
4 τὰς ὄντως χήρας. Εἰ δέ τις χήρα τέκνα, ἢ ἔκγονα ἔχει, μανθανέτωσαν
primùm *propriam* domum *benè* regere, & mutuam vicem reddere parentibus:
πρῶτον τὸν ἴδιον οἶκον εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις·
hoc enim eſt *pulchrum & acceptum* coram Deo. *At* verè vidua, &
5 τοῦτο γάρ (α) ἐστι καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἡ δὲ ὄντως χήρα, καὶ
ſola relicta, *ſperavit* in Deum, & *inſtat* obſecrationibus, & orationibus
μεμονωμένη, ἤλπικεν ἐπὶ τὸν Θεὸν, καὶ προσμένει ταῖς δεήσεσι, καὶ ταῖς προσευχαῖς
6 nocte & die. *At delitioſa*, vivens mortua eſt. Et *hæc annun-*
7 νυκτὸς καὶ ἡμέρας. Ἡ δὲ σπαταλῶσα, ζῶσα τέθνηκε. Καὶ ταῦτα παράγ- ΙΒ'
tia, ut irreprehenſibiles ſint. Si autem quis *propriis*, & maximè
8 γελλε, ἵνα ἀνεπίληπτοι ὦσιν. Εἰ δέ τις τῶν ἰδίων, καὶ μάλιστα
domeſticis non *proſpicit*, fidem negavit, & eſt infideli deterior. Vidua
9 (β) τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται, καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων. Χήρα
eligatur non minùs annorum ſexaginta, quæ fuerit unius viri uxor, In
10 καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα, γεγονυῖα ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή, Ἐν
operibus bonis teſtimonium habens, ſi filios educavit, ſi hoſpitio recepit, ſi
ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ
Sanctorum pedes lavit, ſi *afflictis ſuffecit*, ſi omne opus bonum
ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ
ſubſecuta eſt. Adoleſcentiores autem viduas *recuſa*: cùm enim *laſcivierint adverſus*
ἐπηκολούθησε. Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ (γ) καταστρηνιάσωσι 11
Chriſtum, nubere volunt: Habentes damnationem, quia primam fidem
τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν· Ἔχουσαι κρίμα, ὅτι τὴν πρώτην πίστιν 12
abjecerunt. Simul autem & otioſæ diſcunt *circumeuntes* domos: non
ἠθέτησαν. Ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσι περιερχόμεναι τὰς οἰκίας· οὐ 13
ſolùm *autem* otioſæ, ſed & *nugaces*, & curioſæ, loquentes quæ non *decentia*.
μόνον δὲ ἀργαὶ, ἀλλὰ καὶ φλύαροι, καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα.
Volo ergò juniores nubere, filios procreare, *domum adminiſtrare*, nul-
Βούλομαι οὖν νεωτέρας γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδε- 14
lam occaſionem dare adverſario maledicti gratiâ: Jam enim quædam
μίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν· Ἤδη (δ) γάρ τινες 15
converſæ ſunt retro Satanam. Si quis fidelis *aut quæ fidelis* habet viduas, *ſuffi-*
ἐξετράπησαν ὀπίσω τοῦ σατανᾶ. (ε) Εἴ τις πιστὸς ἢ πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρ- 16
ciat illis, & non gravetur Eccleſia, ut verè *viduis* ſufficiat.
κείτω αὐταῖς, καὶ μὴ βαρείσθω ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως χήραις ἐπαρκέσῃ.
Benè *præſidentes* presbyteri duplici honore digni habeantur, maximè *labo-*
ΙΒ' Οἱ καλῶς προεστῶτες πρεσβύτεροι διπλῆς τιμῆς ἀξιούσθωσαν, μάλιστα οἱ κοπι- 17
rantes in verbo & doctrina. Dicit enim Scriptura; Bovi trituranti non
ῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδασκαλίᾳ. Λέγει γὰρ ἡ γραφή, (ζ) Βοῦν ἀλοῶντα οὐ 18
ligabis os: &, Dignus operarius mercede ſuâ.
φιμώσεις· καί, Ἄξιος ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.

MS.A. (η) πᾶσιν. Κεφ. ε'. MS.A. (α) ἐστιν ἀπόδεκτον (β) οἰκείων (γ) καταστρηνιάσουσιν (δ) γὰρ ἐξετράπησάν τινες (ε) Εἴ τις πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείσθω (ζ) Οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα· καί,

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 16 ܒܗܠܝܢ ܐܬܪܥܐ ܘܒܗܝܢ ܗܘܝ. ܕܬܬܝܕܥ ܠܟܠܢܫ ܕܩܕܡܬ ܐܢܬ. *ܘܐܙܕܗܪ ܒܢܦܫܟ*
ܘܒܝܘܠܦܢܟ. ܘܐܩܘܐ ܒܗܘܢ. ܟܕ ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܥܒܕ. ܢܦܫܟ ܐܚܐ ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܝܢ ܠܟ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܗ *

1 2 *ܠܩܫܝܫܐ ܠܐ ܬܟܐܐ. ܐܠܐ ܐܦܝܣܝܗܝ ܐܝܟ ܕܠܐܒܐ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܛܠܝܢ ܐܝܟ ܕܠܐܚܝܟ. *ܘܠܩܫܝܫܬܐ
3 ܐܝܟ ܕܠܐܡܗܬܐ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܛܠܝܢ ܐܝܟ ܕܠܐܚܘܬܟ ܒܟܠܗ ܕܟܝܘܬܐ. *ܠܐܪܡܠܬܐ ܝܩܪ. ܐܝܠܝܢ
4 ܕܐܪܡܠܬܐ ܐܢܝܢ ܒܫܪܪܐ. *ܐܢ ܐܪܡܠܬܐ ܐܝܬ ܠܗ̇ ܒܢܝܐ ܐܘ ܒܢܝ ܒܢܝܐ. ܢܐܠܦܘܢ ܩܕܡܝܬ
ܕܒܒܝܬܗܘܢ ܢܟܢܘܢ. ܘܢܦܪܥܘܢ ܚܘܠܦܐ ܠܐܒܗܝܗܘܢ. ܗܕܐ ܓܝܪ ܡܩܒܠܐ ܩܕܡ
5 ܐܠܗܐ. *ܐܝܕܐ ܕܝܢ ܕܫܪܝܪܐܝܬ ܐܪܡܠܬܐ ܗܝ ܘܡܫܒܩܬܐ. ܗܕܐ ܣܒܪܗ̇ ܥܠ ܐܠܗܐ ܗܘ ܘܡܩܘܝܐ
6 ܒܨܠܘܬܐ ܘܒܒܥܘܬܐ. ܒܠܠܝܐ ܘܒܐܝܡܡܐ. *ܐܝܕܐ ܕܝܢ ܕܡܦܪܢܩܐ. ܡܝܬܐ ܗܝ ܟܕ
7 8 ܚܝܐ. *ܘܐܠܝܢ ܦܩܘܕ ܐܢܘܢ ܕܕܠܐ ܪܫܝܢ ܢܗܘܘܢ. *ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܝܬܗ
ܐܝܬܘܗܝ. ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܢܝ ܒܝܬܗ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܠܐ ܝܨܦ. ܗܢܐ ܟܦܪ ܒܗ
9 ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܒܝܫ ܗܘ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ. *ܗܕܐ ܗܟܝܠ ܬܬܓܒܐ
10 ܐܪܡܠܬܐ. ܐܝܕܐ ܕܠܐ ܒܨܝܪܐ ܡܢ ܫܬܝܢ ܫܢܝܢ. ܐܝܕܐ ܕܠܓܒܪ ܚܕ ܗܘܬ. *ܘܐܝܬ ܠܗ̇
ܣܗܕܘܬܐ ܕܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܐܢ ܪܒܬ ܒܢܝܐ. ܐܢ ܩܒܠܬ ܐܟܣܢܝܐ. ܐܢ ܐܫܝܓܬ ܪܓܠܝܗܘܢ
11 ܕܩܕܝܫܐ. ܐܢ ܐܢܝܚܬ ܠܐܠܝܨܐ. ܐܢ ܗܠܟܬ ܒܟܠ ܥܒܕ ܛܒ. *ܡܢ ܐܪܡܠܬܐ ܕܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܛܠܝܢ
12 ܐܫܬܐܠ. ܡܨܛܪܚܢ ܓܝܪ ܥܠ ܡܫܝܚܐ. ܘܨܒܝܢ ܠܡܗܘܐ ܠܓܒܪܐ. *ܘܐܝܬ ܥܠܝܗܝܢ
13 ܕܝܢܐ ܗܘ. ܕܫܒܩܝܢ ܗܝܡܢܘܬܗܝܢ ܩܕܡܝܬܐ. *ܘܐܦ ܕܝܢ ܐܦ ܚܒܢܘܬܐ. ܟܕ ܡܟܪܟܢ
ܒܝܬ ܒܝܬܐ. ܘܠܐ ܒܠܚܘܕ ܚܒܢܘܬܐ. ܐܠܐ ܐܦ ܕܢܣܓܝܢ ܡܠܐ ܘܢܬܥܢܝܢ ܒܣܪܝܩܬܐ.
14 ܘܡܡܠܠܢ ܡܕܡ ܕܠܐ ܘܠܐ. *ܨܒܐ ܐܢܐ ܗܟܝܠ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܛܠܝܢ ܢܬܢܣܒܢ ܘܢܐܠܕܢ
ܒܢܝܐ ܘܢܕܒܪܢ ܒܒܬܝܗܝܢ. ܘܠܐ ܢܬܠܢ ܠܒܥܠܕܒܒܐ ܐܦܠܐ ܚܕܐ ܥܠܬܐ ܕܨܘܚܝܬܐ.
15 16 *ܡܛܠ ܕܫܪܝܘ ܓܝܪ. ܣܛܘ ܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢܗܝܢ ܠܒܣܬܪ ܣܛܢܐ. *ܐܢ ܐܢܫ ܡܗܝܡܢܐ
ܐܘ ܡܗܝܡܢܬܐ ܐܝܬ ܠܗ ܐܪܡܠܬܐ. ܢܬܪܣܝܢ ܐܢܝܢ ܘܠܐ ܢܐܩܪܢ ܥܠ ܥܕܬܐ. ܕܠܐܝܠܝܢ
17 ܕܐܪܡܠܬܐ ܐܢܝܢ ܒܫܪܪܐ ܬܣܦܩ. *ܩܫܝܫܐ ܐܝܠܝܢ ܕܫܦܝܪ ܩܝܡܝܢ. ܠܐܝܩܪܐ
18 ܥܦܝܦܐ ܢܫܬܘܘܢ. ܝܬܝܪܐܝܬ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐܝܢ ܒܡܠܬܐ ܘܒܝܘܠܦܢܐ. *ܐܡܪ ܓܝܪ ܟܬܒܐ.
ܕܠܐ ܬܚܒܘܫ ܬܘܪܐ ܒܕܝܫܗ. ܘܫܘܐ ܗܘ ܦܥܠܐ ܐܓܪܗ.

Hæc meditare, & in his eſto, ut innoteſcat 15
omnibus te progreſſum feciſſe. At attende 16
tibi ipſi & doctrinæ tuæ, & perdura in his.
Nam quum hæc feceris, teipſum ſervabis, &
eos qui te audiunt.

CAP. V.

SEniorem ne objurgaveris, ſed adhortare 1
eum ut patrem; & eos qui ſunt adoleſcentes,
ut fratres tuos. Et majores natu *mulieres*, ut 2
matres; & adoleſcentulas, ut ſorores tuas
cum omni puritate. Viduas honora, eas quæ 3
viduæ ſunt in veritate. Quòd ſi qua vidua 4
habet filios aut nepotes, diſcant primùm juſtitiam exercere in domeſticos ſuos, & uſuras
rependere parentibus ſuis. Hoc enim acceptum eſt coram Deo. Ea porrò quæ verè eſt 5
vidua, & deſolata, hujus ſpes eſt in Deo, &
perſeverat in orationibus & deprecationibus noctu & interdiu. Illa verò quæ verſa- 6
tur in deliciis, mortua eſt vivens. Hæc præ- 7
cipe illis, ut irreprehenſibiles ſint. Si quis 8
enim eorum quos habet, & maximè eorum qui ſunt ejuſmodi fidei, curam non
habet, iſte abnegavit fidem, & deterior
eſt illis qui non credunt. Elige igitur vidu- 9
am illam quæ non ſit minor annis ſexaginta,
quæ fuerit unius viri, Et quæ habeat teſti- 10
monium bonorum operum: Si educavit filios, ſi excepit advenas, ſi lavit pedes Sanctorum, ſi refocillavit oppreſſos, ſi converſata eſt in omni opere bono. Cæterùm à vi- 11
duis illis quæ ſunt adoleſcentulæ, recede:
laſciviunt enim ſibi adverſùs Chriſtum, &
ſtudent eſſe marito. Condemnatio autem 12
earum ſtatuta eſt, quippe quæ rejecerint ſuam primam fidem. Quinetiam diſcunt pi- 13
gritiam, quum circumeant domos; nec ſolùm pigritiam, ſed & multiplicare ſermones,
& agitare res vanas, & loqui quæ non oportet. Volo igitur eas quæ adoleſcentulæ ſunt, 14
nubere, & gignere liberos, & gubernare ædes ſuas; nec adverſario dare ne unam quidem occaſionem maledicentiæ. Jam enim 15
cœperunt nonnulli deflectere poſt Satanam.
Si quis fidelis, aut ſi qua fidelis habet viduas, 16
alant eas, ne ſint oneri Eccleſiæ: ut iis quæ
veræ viduæ ſunt, ſatisfaciat. Qui bene præ- 17
ſunt Presbyteri, honore duplici digni habeantur, illi potiſſimum qui laborant in ſermone & doctrinâ. Dicit enim Scriptura; 18
Non obligabis os bovi dum triturat: &, Dignus eſt operarius mercede ſuâ.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 ዘንተ ፡ እንብብ ፡ ወበዝ ፡ ሀሉ ፡ ከመ ፡ ይትዓወቅ ፡ ስለጤከ ፡ ኵሉሂ ። ፲
16 ዑቅ ፡ እንከ ፡ ርእስከ ፡ በእንተ ፡ አንብቦ ፡ ወእመሰ ፡ ዘንተሂ ፡ ገበርከ ፡ ርእሰከሂ ፡ ታድኅን ፡ ወዘኒ ፡ ይሰምዐከ ።

፭ በጴጥሮስ ።

1 ሊቃናተ ፡ ኢታምጕጽ ፡ ትእዛዝ ፡ ከመዘ ፡ ለአቡከ ። ወንኡሰኒ ፡ ከመዘ ፡ ለአኃዊከ ።
2 ወለልሂቃናትኒ ፡ ከመዘ ፡ ለእምከ ፡ ወለንኡሳትኒ ፡ ከመዘ ፡ ለአኃቲከ ፡ እንዘ ፡ ባኵሉ ፡
3 ትነጽሕ ። ፲፩ ወአክብር ፡ እቤረ ፡ በአማን ።

Hoc meditare, & in hoc eſto: ut manifeſta ſit perfectio tua in omnibus. Attende 15
igitur tibi ipſi propter lectionem: & ſi hoc feceris, teipſum ſervabis, & eum qui 16
audiet te.

CAP. V.

De Petro.

SEniores ne increpato, præcipe, ſicut patrem tuum; & juniores, ſicut fratres tu- 1
os: Et mulieres natu grandiores, ſicut matrem tuam; & juniores, ſicut ſorores 2
tuas: in omnibus caſtus exiſtens. Et honora viduam verè. 3

Verſio VULGATA LATINA.

15 Hæc meditare, in his eſto : ut profectus tuus manifeſtus ſit omnibus. Attende ti-
16 bi, & doctrinæ : inſta in illis. Hoc enim faciens, & teipſum ſalvum facies, & eos qui te audiunt.

CAP. V.

1 2 Seniorem ne increpaveris, ſed obſecra ut patrem ; juvenes, ut fratres ; Anus,
3 ut matres ; juvenculas, ut ſorores, in omni caſtitate : Viduas honora, quæ verè
4 viduæ ſunt. Si qua autem vidua filios, aut nepotes habet : diſcat primùm domum ſuam regere, & mutuam vicem reddere parentibus : hoc enim acceptum eſt
5 coram Deo. Quæ autem verè vidua eſt, & deſolata, ſperet in Deum, & inſtet ob-
6 ſecrationibus & orationibus nocte ac die. Nam quæ in deliciis eſt, vivens mor-
7 tua eſt. Et hoc præcipe, ut irreprehenſibiles ſint. Si quis autem ſuorum, &
8 maximè domeſticorum curam non habet, fidem negavit, & eſt infideli deterior.
Vidua eligatur non minùs ſexaginta annorum, quæ fuerit unius viri uxor, In 9 10
operibus bonis teſtimonium habens, ſi filios educavit, ſi hoſpitio recepit, ſi Sanctorum pedes lavit, ſi tribulationem patientibus ſubminiſtravit, ſi omne opus bonum
ſubſecuta eſt. Adoleſcentiores autem viduas devita. Cùm enim luxuriatæ fue- 11
rint in Chriſto, nubere volunt : Habentes damnationem, quia primam fidem 12
irritam fecerunt. Simul autem & otioſæ diſcunt circuire domos : non ſolùm oti- 13
oſæ, ſed & verboſæ, & curioſæ, loquentes quæ non oportet. Volo ergò juniores 14
nubere, filios procreare, matresfamiliâs eſſe, nullam occaſiónem dare adverſario
maledicti gratiâ. Jam enim quædam converſæ ſunt retro ſatanam. Si quis fidelis 15
habet viduas, ſubminiſtret illis, & non gravetur Eccleſia : ut iis, quæ verè viduæ 16
ſunt, ſufficiat. Qui benè præſunt presbyteri, duplici honore digni habeantur : 17
maximè qui laborant in verbo & doctrina. Dicit enim Scriptura ; Non alligabis 18
os bovi trituranti. Et ; Dignus eſt operarius mercede ſuâ.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 16 * ادرس هذه المناقب في هذه كن. ليصير نجاحك فيها كلها ظاهرا. تم * الأحد. * احفظ
ذاتك وداوم التعاليم واثبتها. فإنك إذا فعلت هذه ستخلص نفسك والذين يسمعونك. تم
1 الفصل الخامس. * قراءة الاثنين من الجمعة السابعة والعشرين. * لا تقرع
2 شيخا بل تملقه مثل أب لك. والشباب كأخويك * والعجائز كالوالدات. والشواب كأخوات.
3 4 بكافة الطهارة * أكرم الأرامل اللواتي هن بتحقيق أرامل * وإن يكن لأحدهن أولاد.
أو أولاد أولاد. فليتعلموا أولا. أن يجملوا عبادة منزلهم. ويقضون أجدادهم صنوف المكافاة. فإن
5 هذا أمام الله مقبول * فالتي هي أرملة بالحقيقة ووحيدة. فقد توكلت على الله. ومعتكفة
6 على الطلبات والصلوات. ليلا ونهارا * فأما البطرة القصافة فقد ماتت وإن كانت حية.
7 8 * هذه الأوامر وص بها ليكونوا غير ناقصين * وإن كان أحد ما يعتني عمن يختص به ولا
9 سيما بأهله. فقد جحد الأمانة وهو أشر من كافر * والأرملة إذا اختيرت شماسة فلا تكون
10 سنها أقل من ستين سنة. ذات رجل واحد * مشهود لها بأعمال صالحة. إن كانت قد
ربت أولادها حسنا. إن كانت قد أضافت الغرباء. إن كانت غسلت أقدام القديسين. إن
كانت قد تحزنت للمغمومين. إن كانت قد تعبت في كل عمل صالح. تم
11 قراءة الثلثاء من الجمعة السابعة والعشرين. * واعتف من الأرامل الحدثات.
12 فإنهن إذا تراخين للشهوة بخلاف المسيح. يؤثرن أن يتزوجن * فيصير ذلك لهن جناية.
13 لأنهن خالفن الأمانة الأولة * ومع هذا يتعلمن بطالات جولات البيوتات. وليس بطالات
14 فقط. بل ومهذارات وفضوليات. متكلمات بما لا يجب * وأريد الشواب يتزوجن ويلدن
15 أولادا ويسدن بيوتا. ولا يعطين المعاند ولا حجة واحدة بمعنى فرق * لأن قوما فيما مضى
16 حادوا وراء الشيطان * أي مؤمن أو مؤمنة لهما أرامل فليقوتوا بهن. ولا يثقل الكنيسة
17 بهن. لتقوم الكنيسة باللواتي هن بتحقيق أرامل * القسوس المتقدم موقعهم حسنا. فليؤهلوا
18 لكرامة مضعفة. ولا سيما الذين يتعبون في الكلام والتعليم * لأن الكتاب يقول. لا تكمم
ثورا دارسا. والفاعل مستحق أجرته.

Hæc dogmata meditare, in his eſto : ut ſiat progreſſus tuus in iis omnibus manifeſtus. Finis. Dominica. *Cave tibi, & aſſiduus ac conſtans eſto in doctrinis: hæc enim ſi feceris, ſervabis teipſum, & eos qui te audierint.* Hucuſque. 15 16

CAP. V.

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis vigeſimæ ſeptimæ.

Seniorem ne pulſes, ſed adulare illi ut patri tuo: & juvenibus, ut fratribus tuis: Et anibus, ut genetricibus : & junioribus ut ſororibus, cum omni puritate. Honora viduas quæ ſunt verè viduæ. Et ſi qua earum liberos habeat, aut nepotes, diſcant imprimis excolere pietatem propriæ domûs, & perſolvere avis ſuis genera retributionis : hoc enim eſt coram Deo acceptum. Porrò quæ verè vidua eſt ac ſola, freta eſt Deo, & inſtans precibus & orationibus nocte ac die. At verò deliciis indulgens & pigra, mortua jam eſt, licet ſit viva. Hæc mandata præcipe, ut ſint minimè imperfecti. Quòd ſiquis non habet curam eorum qui ad ipſum pertinent, maximè verò domeſticorum ſuorum, fidem jam negavit, & eſt infideli deterior. Item ſi vidua eligatur diaconiſſa, non erunt anni ejus pauciores quàm ſexaginta anni, uxor unius viri: Cui teſtimonium reddatur in bonis operibus : ſi liberos ſuos benè educavit, ſi peregrinos excepit, ſi pedes ſanctorum lavit, ſi afflictis condoluit, ſi in omni opere bono laboravit. Finis. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis vigeſimæ ſeptimæ.

Juniores autem viduas devita : quia cùm habenas *libidini laxârint adverſùs Chriſtum, nubere volunt. Vertitúrque hoc eis crimini, quòd primam fidem violârint : Et ad hæc diſcunt otioſæ, perambulationes domorum : & non otioſæ tantùm : ſed & muſſitabundæ, &* alienis negotiis *ultro ſe interponentes, loquentes quod non decet. Volo autem juniores nubere, liberos gignere, & domibus præeſſe, neque unam quidem præbere adverſario occaſionem, obtrectandi gratiâ. Quædam enim antehac deflexerunt poſt ſatanam. Quicunque fidelis, aut quæcunque fidelis habet viduas, ſubveniant eis : & non gravetur eis Eccleſia, ut ſubveniat Eccleſia eis quæ ſunt verè viduæ. Presbyteri dignitatem benè adminiſtrantes, digni fiant duplici honore: & ii præſertim qui laborant in Sermone & doctrina. Dicit enim ſcriptura, Ne obducas paſtomidem bovi trituranti. Et, Operarius dignus eſt mercede ſuâ.* 11 12 13 14 15 16 17 18

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 ወእምበ ፡ እቤረ ፡ እንተ ፡ ባቲ ፡ ውሉደ ፡ ወደቂቀ ፡ ውሉደ ፡ ይቅድሙ ፡ ይትመሀሩ ፡ አሠንዮ ፡
5 ለቤቶሙ ፡ ወይዕስዩ ፡ አዝማዲሆሙ ፡ ከማሁኬ ፡ ሠናይ ፡ በቅድመ ፡ እግዚአብሔር ፡፡=፡ ወ
6 እንተሰ ፡ አማን ፡ እቤር ፡ ንጽሕት ፡ እንተ ፡ ተወከለት ፡ በእግዚአብሔር ፡ ወትፀመድ ፡ ጸሎ
7 ተ ፡ ወትስእል ፡ መዐልተ ፡ ወሌሊተ ፡=፡ ወእንተሰ ፡ ትገፍዕ ፡ ሞውተ ፡ በላዕሉ ፡ ይእቲ ፡=፡
8 ወከመዝ ፡ ገሥጽ ፡ ከመ ፡ ኢያድልው ፡፡=፡ ወዘሰ ፡ ኢይሔሊ ፡ ለቤቱ ፡ ወይገድፍ ፡ አዝ
9 ማዲሁ ፡ ክሕደ ፡ ሃይማኖቶ ፡ ወየአኪ ፡ እምዘ ፡ ኢያአምን ፡፡=፡ እቤር ፡ ይብልዋ ፡ ለእን
10 ተ ፡ ስሳ ፡ ክረምታ ፡ እንተ ፡ አሐደ ፡ ብእሴ ፡ አውሰበት ፡=፡ ብእሲት ፡ እንተ ፡ ይንእድዋ ፡
በምግባረ ፡ ሠናይ ፡፡ ለእመ ፡ ውሉደ ፡ አልሀቀት ፡ እመ ፡ ነግደ ፡ ተወክፈት ፡ ወለእመ ፡ እግ
ረ ፡ ጻድቃን ፡ ኀፀበት ፡ ወእመ ፡ ርኁበ ፡ አጽገበት ፡ ኵሎ ፡ ምግባረ ፡ ሠናይ ፡ ለእመ ፡ ተለ
11 ወት ፡፡=፡ ወለንኡሳትሰ ፡ መበለት ፡ ተገኀሠን ፡ ሶበ ፡ ፈግዓ ፡ ላዕለ ፡ ክርስቶስ ፡ ወይገብአ ፡
12 ያውስባ ፡ ይፈቅዳ ፡=፡ ወፅኑሕ ፡ ደይኖን ፡ እስመ ፡ ክሕዳ ፡ ሃይማኖቶን ፡ ቀዳሚተ ፡=፡
13 ወዓዲ ፡ አፅርዕተ ፡ ይትሜሀራ ፡ ወአዋድያተ ፡ አብያተ ፡ ወአኮ ፡ ዓዲ ፡ ባሕቲቶ ፡ አፅርዕተ ፡
14 ዓዲ ፡ ነበቢያተ ፡ ይፈጥራ ፡ ነገረ ፡ ዘኢይደሉ ፡፡=፡ እፈቅድ ፡ እንከ ፡ ለንኡሳት ፡ ያውስባ ፡
ወይትዋለዳ ፡ ወይኩና ፡ በዓልታተ ፡ ቤት ፡ ወኢይረክባ ፡፡ ምክንያተ ፡ ወኢአሐተ ፡ በዘ ፡ ይ
15 ፀብእዎን ፡ ከመ ፡ ኢያፅእላ ፡ ርእሶን ፡፡=፡ እስመቦ ፡ እለ ፡ ተመይጡ ፡ ወተለውዎ ፡ ለሰይጣ
16 ን ፡=፡ ወዘሰቦ ፡ መእመን ፡ እቤረ ፡ ይዕቀባ ፡ ወኢያክብዶ ፡ ላዕለ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡፡ ከመ ፡
17 ትክሀሉ ፡ ለእለ ፡ ኀቤክሙ ፡ እቤራት ፡፡=፡ ፲፯ እለ ፡ ሠናየ ፡ ተልእኩ ፡ ቀሲሳን ፡ ሞክ
ዕቢተ ፡ ክብር ፡ ይደልዎሙ ፡ ወፈድፋደሰ ፡ ለእለ ፡ ይሠርሑ ፡ በቃል ፡ ወበምህሮ ፡፡=፡
18 ወይብል ፡ መጽሐፍ ፡ ኢትፍጽሞ ፡ አፉሁ ፡ ለሳህም ፡ ሶበ ፡ ይከይድ ፡ እክለ ፡ ወይደል
ዎ ፡ ለዘ ፡ ይትቀነይ ፡ ዐስቡ ፡፡=፡

Et ſi ſit vidua, quæ habet liberos & infantes, liberi primò diſcant bene- 4
facere domui eorum, & retribuere parentibus eorum : ſic enim facere bonum 5
eſt in conſpectu Dei. Et quæ verè vidua eſt, caſta eſt, quæ ſperat in Deo, 6
& adhæret orationi, & ſupplicat die & nocte. Et quæ voluptuoſe vivit, 7
mors ſuperat eam. Et ſic præcipe, ut non ſint hypocritæ. Et qui non ha- 8
bet curam domûs ſuæ, & rejicit parentes ejus, abnegavit fidem, & pe- 9
jor eſt infideli. Viduam vocent eam quæ ſexaginta annorum eſt, quæ unum
virum habuit marito, Mulierem quam laudant pro operibus bonis, ſi li- 10
beros educavit, ſi peregrinos ſuſcepit, & ſi pedes ſanctorum lavit, & ſi
eſurientem replevit, omne bonum opus ſi ſectata eſt. Et juniores viduas 11
amove. Quum laſcivierunt adverſùs Chriſtum, & iterùm matrimonii fœ-
dus inire volunt : Et paratum eſt judicium eorum, quia abnegaverunt fi- 12
dem earum primam. Et etiam otioſæ eſſe diſcunt, & circumire domos : & 13
non ſolummodò otioſæ, ſed etiam garrientes, fingunt verba quæ non oportet.
Velim igitur juniores nubere, & gignere, & fieri dominas domûs, & non 14
præbere occaſionem aliquam quâ oppugnent, ut non probris afficiant ſeipſas. 15
Quia fuerunt quæ everſæ ſunt, & ſequutæ ſunt ſatanam. Et quicunque 16
fidelis habet viduam, retineat eam, & non oneret domum Chriſtianorum: ut
ſufficiat iis, quæ apud vos ſunt, viduis. Benè miniſtrantibus presbyteris, 17
duplex honor debetur : & præcipuè iis qui laborant in ſermone & in doctrina. Et dicit Scriptura; Non obturaveris os bovis dum conculcat gra- 18
num : &, Debetur ſervo merces ſua.

Adverſus presbyterum accuſationem *ne accipito*, *præterquam* in duobus aut tribus
19 Κατὰ πρεσβυτέρου κατηγορίαν μὴ παραδέχου, ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν
teſtibus. Peccantes, coram omnibus argue, ut & cæteri timorem
20 μαρτύρων. (η) Τοὺς ἁμαρτάνοντας, ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον
habeant. *Obteſtor* coram Deo, & *Domino* Jeſu Chriſto, & electis
21 ἔχωσι. Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, (θ) καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν ἐκλεκτῶν
angelis, ut hæc cuſtodias ſine præjudicio, nihil faciens *ſecundùm inclinationem*.
ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα φυλάξῃς χωρὶς προκρίματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ (ι) πρόσκλισιν.
Manus citò nemini impoſueris, neque communicaveris peccatis alienis. Teipſum
22 Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁμαρτίαις ἀλλοτρίαις. σεαυτὸν ΙΓ΄
caſtum cuſtodi. *Ne ampliùs* aquam *bibito*, ſed vino modico utere propter ſtomachum tuum,
23 ἁγνὸν τήρει. Μηκέτι ὑδροπότει, (κ) ἀλλ᾽ οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν (λ) στόμαχόν σου,
& frequentes tuas infirmitates. Quorundam hominum peccata manifeſta ſunt, præce-
24 καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας. Τινῶν ἀνθρώπων αἱ ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσι, προά- ΙΔ΄
dentia ad judicium, quoſdam autem & ſubſequuntur. Similiter & *pulchra opera*
25 γουσαι εἰς κρίσιν, τισὶ δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν. (μ) Ὡσαύτως καὶ τὰ καλὰ ἔργα
manifeſta ſunt, & *ea* quæ aliter *habentia*, abſcondi non poſſunt.
πρόδηλά ἐστι, καὶ τὰ ἄλλως ἔχοντα, κρυβῆναι οὐ δύναται.

CAP. VI. ϛ΄.

Quicunque ſunt ſub jugo ſervi, *proprios* dominos omni honore dignos arbi-
1 ὍΣΟΙ εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δεσπότας πάσης τιμῆς ἀξίους ἡγεί- ΙΕ΄
trentur: *ut non* nomen *Dei*, & doctrina blaſphemetur. *At* fideles *habentes*
2 σθωσαν· ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται. Οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες
dominos, non contemnant, quia fratres ſunt: ſed magis ſerviant, quia
δεσπότας, μὴ καταφρονείτωσαν, ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν, ὅτι
fideles ſunt, & dilecti, qui *illius* beneficii *participantes*. Hæc doce, &
πιστοί εἰσι, καὶ ἀγαπητοί, οἱ τῆς εὐεργεσίας ἀντιλαμβανόμενοι. Ταῦτα δίδασκε καὶ
exhortare. Si quis aliter docet, & non *accedit* ſanis ſermonibus Domini
Ιϛ΄ παρακάλει. Εἴ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ, καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ Κυρίου 3
noſtri Jeſu Chriſti, & ei quæ ſecundùm pietatem doctrinæ, *Turget*, nihil
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ κατ᾽ εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, Τετύφωται, μηδὲν 4
ſciens, ſed languens circa quæſtiones & verborum pugnas: ex quibus *naſcitur invidia*,
ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας· ἐξ ὧν γίνεται φθόνος,
contentio, blaſphemiæ, ſuſpiciones malæ, *Perverſæ exercitationes* corruptorum hominum
ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, (α) Παραδιατριβαὶ διεφθαρμένων ἀνθρώπων 5
mentem, & *privatorum* veritate, exiſtimantium quæſtum eſſe pietatem: *abſcede*
τὸν νοῦν, καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν (β) εὐσέβειαν· ἀφίστασο
ab hujuſmodi. Eſt autem quæſtus magnus pietas cum *ſuæ ſortis probatione*. Nihil
ἀπὸ τῶν τοιούτων. Ἔστι δὲ πορισμὸς μέγας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρκείας. Οὐδὲν 6
enim intulimus in mundum: *manifeſtum quia* nec auferre quid poſſumus.
γὰρ εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν (γ) κόσμον· δῆλον ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνάμεθα. 7
Habentes autem alimenta & *tegumenta*, his contenti ſimus. *At volentes*
Ἔχοντες δὲ διατροφὰς καὶ σκεπάσματα, τούτοις ἀρκεσθησόμεθα. Οἱ δὲ βουλόμενοι 8 9
diteſcere, incidunt in tentationem, & laqueum, & deſideria multa inutilia & no-
πλουτεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμὸν, καὶ παγίδα, καὶ ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλα-
civa, quæ mergunt homines in interitum, & perditionem. Radix enim omniũ
βεράς, αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον, καὶ ἀπώλειαν. Ῥίζα γὰρ πάντων 10
malorum eſt *pecuniæ* cupiditas: quam quidam appetentes, *aberraverunt* à fide,
τῶν κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία· ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλανήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως,
& *ſeipſos transfixerunt* doloribus multis. Tu autem, ô homo Dei,
ΙΖ΄ καὶ ἑαυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις πολλαῖς. Σὺ δὲ, ὦ ἄνθρωπε (δ) τοῦ Θεοῦ, 11
hæc fuge: ſectare verò juſtitiam, pietatem, fidem, charitatem, patientiam,
ταῦτα φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν, πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονὴν,
manſuetudinem.
(ε) πρᾳότητα.

MS. A. (η) Τοὺς δὲ (θ) καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ (ι) πρόσκλησιν. (κ) ἀλλὰ (λ) στόμαχον, καὶ (μ) Ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἔργα τὰ καλὰ πρόδηλα, καὶ Κεφ. ϛ΄. MS. A. (α) Διαπαρα……
καὶ διεφθαρμένων (β) εὐσέβειαν. Ἔστιν δὲ (γ) κόσμον· ὅτι (δ) Θεοῦ, (ε) πραϋπάθειαν

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 * ܥܠ ܩܫܝܫܐ ܩܛܪܓܐ ܠܐ ܬܩܒܠ. ܐܠܐ ܥܠ ܦܘܡ ܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ ܣܗܕܝܢ. * ܠܐܝܠܝܢ ܕܚܛܝܢ 20
ܩܕܡ ܟܠܢܫ ܟܣܝ. ܕܐܦ ܫܪܟܐ ܕܐܢܫܐ ܢܕܚܠܘܢ. * ܡܣܗܕ ܐܢܐ ܠܟ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܘܡܪܢ ܝܫܘܥ 21
ܡܫܝܚܐ ܘܡܠܐܟܘܗܝ ܓܒܝܐ. ܕܗܠܝܢ ܬܛܪ. ܕܠܐ ܢܬܩܕܡ ܪܥܝܢܟ ܒܡܕܡ. ܘܠܐ ܬܥܒܕ
ܡܕܡ ܒܡܣܒ ܒܐܦܐ. * ܐܝܕܐ ܒܥܓܠ ܥܠ ܐܢܫ ܠܐ ܬܣܝܡ. ܘܠܐ ܬܫܬܘܬܦ ܒܚܛܗܐ 22
ܢܘܟܪܝܐ. ܢܦܫܟ ܛܪ ܒܕܟܝܘܬܐ. * ܘܡܟܝܠ ܠܐ ܬܫܬܐ ܡܝܐ ܐܠܐ ܚܡܪܐ ܩܠܝܠ ܗܘܝܬ ܫܬܐ 23
ܡܛܠ ܐܣܛܘܡܟܟ. ܘܡܛܠ ܟܘܪܗܢܝܟ ܐܡܝܢܐ. * ܕܚܕܒܫܒܐ * ܕܗ * ܕܨܘܡܐ * ܗ *
24 * ܐܝܬ ܒܢܝܢܫܐ ܕܚܛܗܝܗܘܢ ܝܕܝܥܝܢ ܐܢܘܢ. ܘܡܩܕܡܝܢ ܠܗܘܢ ܠܒܝܬ ܕܝܢܐ. ܘܐܝܬ
25 ܕܒܬܪܗܘܢ ܐܙܠܝܢ. * ܗܟܢܐ ܐܦ ܥܒܕܐ ܛܒܐ ܝܕܝܥܝܢ ܐܢܘܢ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܐܚܪܢܐܝܬ ܐܢܘܢ
ܠܡܛܫܝܘ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܘ * * ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܬܚܝܬ ܢܝܪܐ 1
ܕܥܒܕܘܬܐ. ܠܡܪܝܗܘܢ ܒܟܠ ܐܝܩܪ ܢܫܘܘܢ. ܕܠܐ ܢܗܘܐ ܫܡܗ ܕܐܠܗܐ ܘܡܠܦܢܘܬܗ
ܡܬܓܕܦ. * ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܡܪܐ ܡܗܝܡܢܐ. ܠܐ ܢܒܣܘܢ ܒܗܘܢ ܥܠ ܕܐܚܝܗܘܢ 2
ܐܢܘܢ. ܐܠܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܢܫܡܫܘܢ ܐܢܘܢ. ܥܠ ܕܡܗܝܡܢܐ ܐܢܘܢ ܘܚܒܝܒܐ: ܘܐܝܠܝܢ ܕܡܬܬܢܝܚܝܢ
ܒܬܫܡܫܬܗܘܢ. ܗܠܝܢ ܐܠܦ ܘܒܥܐ ܡܢܗܘܢ. * ܐܢ ܕܝܢ ܐܝܬ ܐܢܫ ܕܡܠܦ ܝܘܠܦܢܐ 3
ܐܚܪܢܐ ܘܠܐ ܡܬܩܪܒ ܠܡܠܐ ܚܠܝܡܬܐ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܠܝܘܠܦܢܐ ܕܕܚܠܬ ܐܠܗܐ.
* ܗܢܐ ܡܬܬܪܝܡ ܟܕ ܡܕܡ ܠܐ ܝܕܥ. ܐܠܐ ܟܪܝܗ ܒܒܥܬܐ ܘܒܚܪܝܢܐ ܕܡܠܐ. ܕܡܢܗܘܢ ܗܘܐ 4
ܚܣܡܐ ܘܚܪܝܢܐ ܘܓܘܕܦܐ ܘܡܚܫܒܬܐ ܒܝܫܬܐ. * ܘܡܫܪܝܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܡܚܒܠ 5
ܪܥܝܢܗܘܢ. ܘܓܠܝܙܝܢ ܡܢ ܫܪܪܐ. ܘܣܒܪܝܢ ܕܬܐܓܘܪܬܐ ܗܝ ܕܚܠܬ ܐܠܗܐ. * ܐܢܬ ܕܝܢ ܐܬܪܚܩ 6
ܡܢ ܗܠܝܢ. ܬܐܓܘܪܬܐ ܓܝܪ ܪܒܬܐ ܗܝ ܕܝܠܢ ܕܚܠܬ ܐܠܗܐ ܒܣܦܩܘܬܐ ܕܩܢܝܢܢ.
7 * ܡܕܡ ܓܝܪ ܠܐ ܐܥܠܢ ܠܥܠܡܐ. ܘܝܕܝܥܐ ܕܐܦܠܐ ܕܢܦܩ ܡܢܗ ܡܫܟܚܝܢܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ 8
ܣܦܩܐ ܠܢ ܡܐܟܘܠܬܐ ܘܬܟܣܝܬܐ. * ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܨܒܝܢ ܠܡܥܬܪ. ܢܦܠܝܢ ܒܢܣܝܘܢܐ 9
ܘܒܦܚܐ. ܘܒܪܓܝܓܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܕܣܟܠܢ ܘܡܣܩܢ ܘܡܛܒܥܢ ܠܒܢܝܢܫܐ ܒܚܒܠܐ
ܘܒܐܒܕܢܐ. * ܥܩܪܐ ܓܝܪ ܕܟܠܗܝܢ ܒܝܫܬܐ ܪܚܡܬ ܟܣܦܐ. ܘܐܝܬ ܐܢܫܝܢ ܕܐܬܪܓܪܓܘ 10
ܠܗ. ܘܛܥܘ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܐܝܬܝܘ ܠܢܦܫܗܘܢ ܟܐܒܐ ܣܓܝܐܐ. * ܐܢܬ ܕܝܢ ܐܘ ܒܪܢܫܐ 11
ܕܐܠܗܐ. ܡܢ ܗܠܝܢ ܥܪܘܩ. ܘܗܪܛ ܒܬܪ ܟܐܢܘܬܐ ܘܒܬܪ ܙܕܝܩܘܬܐ. ܘܒܬܪ ܗܝܡܢܘܬܐ
ܘܒܬܪ ܚܘܒܐ ܘܒܬܪ ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ. ܘܒܬܪ ܡܟܝܟܘܬܐ.

Adverſus Presbyterum accuſationem ne re- 19
cipias, niſi per os duorum aut trium teſti-
um. Eos qui peccant, coram omnibus ar- 20
gue, ut & cæteri homines timeant. Obte- 21
ſtor te coram Deo & Domino noſtro Jeſu
Chriſto, & angelis ejus electis, ut hæc ſer-
ves, nullâque re præoccupetur mens tua,
& nihil agas per acceptionem perſonarum.
Manum citò nemini imponas, neque com- 22
munices peccatis alienis. Temetipſum ſer-
va in puritate. Neque poſthac aquam 23
bibas, ſed paululùm vini bibito pro-
pter ſtomachum tuum, & crebras infirmita-
tes tuas.

Dominicâ quintâ Jejunii. 5.

Sunt homines quidam quorum ſcelera nota 24
ſunt, & præcedunt eos ad judicium; & ſunt
quorum ſubſequuntur. Ita quoque viri 25
boni manifeſti ſunt; illi verò qui ſecus ſunt,
occultari non poſſunt.

CAP. VI.

Quicunque ſunt ſub jugo ſervitutis, he- 1
ros ſuos in omni honore habeant, ne no-
men Dei & doctrina ejus blaſphemetur. Qui 2
verò habent heros fideles, ne deſpiciant
eos, quòd fratres ſint; ſed magis inſervi-
ant eis, quia fideles ſunt & dilecti, tales ut
in illorum miniſterio requie fruantur.
Hæc doce & exhortare eos. Si quis au- 3
tem aliam doctrinam docet, & non acce-
dit ſermonibus ſanis Domini noſtri Jeſu
Chriſti, & doctrinæ reverentiæ Dei; Is 4
effert ſeſe quum nihil ſciat, ſed languet in
indagine & quæſtione verborum, ex qui-
bus exiſtit invidia, & contentio, & male-
dicentia, & mala mentis ſententia: Et 5
conflictatio hominum mente corruptorum,
& à veritate reprobatorum, ac exiſtiman-
tium quæſtum eſſe reverentiam Dei. Tu 6
verò procul diſcede ab iis: quæſtus enim
noſter magnus eſt, qui eſt cultus Dei cum
uſu ſufficientiæ noſtræ. Nihil enim intuli- 7
mus in mundum, & notum eſt nec nos
poſſe quicquam ab eo educere. Quapro- 8
pter ſufficit nobis cibus & tegumentum. Illi 9
autem qui volunt diteſcere, incidunt in
tentationes & in laqueos, & in concupi-
ſcentias multas, quæ ſtultæ ſunt & noxiæ,
& quæ mergunt homines in exitium & per-
ditionem. Radix enim omnium malorum 10
eſt amor pecuniæ; quam quidam concu-
piſcentes, à fide aberrârunt, & ſeipſos
intulerunt in dolores quamplurimos. Tu 11
autem, ô homo Dei, ab his fuge, & con-
ſectare juſtitiam, & æquitatem, & fidem, &
charitatem, & patientiam, & humilitatem.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 ላዕለ ፡ ልሂቅ ፡ ሊትስማዕ ፡ ውዴተ ፡ ዘእንበለ ፡ ይዝልፍዎ ፡ ክልኤቱ ፡ ወሠለስቱ ፡ ስማዕ
20 ት ፡፡ ወለእሉሂ ፡ በቅድመ ፡ ኵሉ ፡ ገሠጾሙ ፡ ከመ ፡ ባዕድኒ ፡ ይፍርሁ ፡፡
21 አስምዕ ፡ ለከ ፡ በቅድመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ወመላእክቲሁ ፡ ኅሩያ
ን ፡፡ ከመ ፡ ትዕቀብ ፡ ዘንተ ፡ እንዘ ፡ ኢታደሉ ፡ ዘእንበለ ፡ ኑፋቄ ፡ ወኢትግበር ፡ ምንተኒ ፡ አድ
22 ልዎ ፡፡ 1ር ወኢትሢም ፡ ፍጡነ ፡ ወኢምኑሂ ፡ ወኢትሳተፍ ፡ በኃጢአተ ፡ ባዕድ ፡ ወር
23 እስከ ፡ ለንጽሕ ፡ እንከ ፡፡ ወኢትሰተይ ፡ ማየ ፡ ዕራቀ ፡ ሕደጠ ፡ ወይነ ፡ ቶስሕ ፡ በእንተ ፡
24 ሕማመ ፡ ከብድከ ፡ ወበእንተ ፡ ደዌከ ፡ ዘዘልፍ ፡፡ 10 ቦሰብእ ፡ ዘይትዐወቅ ፡ ኃጢአቱ ፡
ወይትባደር ፡ ውስተ ፡ ደይን ፡ ወቦ ፡ ለዘ ፡ ይተልዎ ፡ ኃጢአቱ ፡፡

Adverſùs ſeniorem ne audias accuſationem, niſi arguant eum duo aut tres 19
teſtes. Et eos qui peccant, coram omnibus corripe, ut reliqui timeant. Ob- 20
teſtor te coram Deo, & Jeſu Chriſto, & angelis electis, ut ſerves hæc, non 21
perſonam accipiens, ſine hæſitatione, & non facias quicquam ſimulationis.
Et ne conſtituas ſubitò quenquam, neque communices in peccatis alterius, 22
& teipſam purga. Et ne bibas ampliùs aquam ſimplicem, paululum vini 23
commiſceto propter dolorem hepatis tui, & propter morbum tuum perpetuum.
Eſt homo cujus manifeſtum eſt peccatum, & contendit in judicio; & eſt 24
cujus ſequitur peccatum.

Verſio VULGATA LATINA.

19 Adverſùs presbyterum accuſationem noli recipere, niſi ſub duobus aut tribus teſti-
20 bus. Peccantes coram omnibus argue: ut & cæteri timorem habeant. Teſtor
21 coram Deo & Chriſto Jeſu, & electis angelis, ut hæc cuſtodias ſine præjudicio, ni-
22 hil faciens in alteram partem declinando. Manus citò nemini impoſueris, neque
23 communicaveris peccatis alienis. Teipſum caſtum cuſtodi. Noli adhuc aquam
bibere, ſed modico vino utere, propter ſtomachum tuum, & frequentes tuas infir-
24 mitates. Quorundam hominum peccata manifeſta ſunt, præcedentia ad judicium:
25 quoſdam autem & ſubſequuntur. Similiter & facta bona manifeſta ſunt: & quæ
aliter ſe habent, abſcondi non poſſunt.

CAP. VI.

1 Quicunque ſunt ſub jugo ſervi, dominos ſuos omni honore dignos arbitrentur,
2 ne nomen Domini & doctrina blaſphemetur. Qui autem fideles habent dominos,
non contemnant, quia fratres ſunt: ſed magìs ſerviant, quia fideles ſunt & dilecti,
qui beneficii participes ſunt. Hæc doce, & exhortare. Si quis aliter docet, & non 3
acquieſcit ſanis ſermonibus Domini noſtri Jeſu Chriſti, & ei, quæ ſecundùm pieta-
tem eſt, doctrinæ: Superbus eſt, nihil ſciens, ſed languens circa quæſtiones, & 4
pugnas verborum: ex quibus oriuntur invidiæ, contentiones, blaſphemiæ, ſuſpici-
ones malæ, Conflictationes hominum mente corruptorum, & qui veritate priva- 5
ti ſunt, exiſtimantium quæſtum eſſe pietatem. Eſt autem quæſtus magnus, pietas 6
cum ſufficientia. Nihil enim intulimus in hunc mundum: haud dubium quòd nec 7
auferre quid poſſumus. Habentes autem alimenta, & quibus tegamur, his contenti 8
ſumus. Nam qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum dia- 9
boli, & deſideria multa inutilia, & nociva, quæ mergunt homines in interitum & per-
ditionem. Radix enim omnium malorum eſt cupiditas: quam quidam appetentes, 10
erraverunt à fide, & inſeruerunt ſe doloribus multis. Tu autem, ô homo Dei, hæc fu- 11
ge: ſectare verò juſtitiam, pietatem, fidem, charitatem, patientiam, manſuetudinem.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* لا تقبلن سعاية على قسيس الا ان يكون بشاهدين او ثلثة * وبخ الذين يخطئون امام 19 20
الجماعة حتى يحصل لباقي الشعب خوفا * اشهد عليك امام الله والرب يسوع المسيح 21
والملائكة المختارين ان تحفظ هذه الاوامر بلا تهجم وبلا زيغ حكم * ولا تعملن شيا بمعنى
سكوتي قد سلف * تم * قراءة الاربعا من الجمعة السابعة والعشرين *

* لا تضعن يدك على احد بمسارعة ولا تشاركن خطايا اجنبية * احفظ ذاتك طاهرا * ولا 22 23
تشربن ماء ايضا بل استعمل خمرا يسيرا من اجل معدتك وامراضك المتكاثرة * خطايا 24
اناس ما قد سلف وضوحها تتقدمهم الى الدينونة وقوم تتبعهم خطاياهم * وكذلك الاعمال 25
الصالحة سالفا وضوحها هي * والاعمال التي هي بمعنى اخر ما يمكن ان تنكتم *

الفصل السادس *

* جميع الذين هم عبيد تحت نير الاستملاك فليحسبوا جميع ساداتهم لكافة الكرامة 1
مستوجبين لئلا يفترى على اسم الله وتعليمه * والذين لهم سادات مومنين فلا يهونوا بهم * 2
لانهم اخوتهم هم * بل فليخدموهم باكثار لان الذين يوازرون الاحسان مومنون هم ومحبوبون *
علم هذه الامور وعظهم * من يعلم تعليما اخر ولا يستدنين الى اقوال ربنا يسوع المسيح * 3
المخلصة عاقبتها والى التعليم المختص بالديانة البهية * فذلك قد تصلف غير عارف شيا * 4
بل هو سقيم بداء الاستبحاثات * ومعارك الكلام الذي منها ينشا الحسد * المحك * الافتراء *
الظنون الردية * دوام مجالسات الناس المفسودين العقل * والعادمين الحق اذ يظنون ان العبادة 5
الحسنة متجرا * ابتعد من مثل هولاء * فالعبادة الحسنة بالقناعة تجارة عظيمة الفائدة هي * 6
* لانا لم نورد الى العالم شيا * ومن الواضح انه ما يمكننا نخرج منه شيا * فاذ لنا طعام 7 8
واغطية فلنكتف بها * فاما المدبرون ان يستغنوا يسقطون في تجربة وفخ وشهوات كثيرة لا 9
عقل فيها وضارة التي تغرق الناس في الابادة والهلكة * لان محبة الفضة هي قرمة السرور 10
كلها * التي لما تاق اليها قوم طغوا من الامانة * وجوا ذاتهم في اوجاع كثيرة * فاما انت يا انسان 11
الله فاهرب من هذه الرذائل * تم * قراءة السبت بعد الميلاد * وايضا للاحد الثاني والثلثين *
واطلب العدل * حسن التعبد * الامانة * المحبة * الصبر * الوداعة *

Ne admittas accuſationem adverſùs Presbyterum, niſi id fiat cum duobus aut 19
tribus teſtibus. Eos qui peccant, argue coram cœtu, ut reliquo populo terror in- 20
cutiatur. Te obteſtor coram Deo, & Domino Jeſu Chriſto, et Angelis electis, ut 21
ſerves hæc præcepta ſine præcipitatione, & abſque inflexione judicii, nihilque facias prætextu litis præteritæ. Finis.

Lectio feriæ quartæ hedomadis vigeſimæ ſeptimæ.

Ne cui imponas manum tuam cum cele- 22
ritate, neque communices peccatis alienis. Temetipſum purum ſerva. Et a- 23
quam ne bibas ampliùs, ſed utere modico vino propter ſtomachum tuum, & crebros morbos tuos. Peccata quorun- 24
dam hominum, quæ jamdudum manifeſtata ſunt, præcedunt eos ad damnationem: quoſdam verò propria peccata ſubſequuntur. Itidem & bona opera an- 25
tè manifeſta ſunt: opera verò quæ ſunt alterius conditionis, non poſſunt occultari.

CAP. VI.

Quicunque ſervi ſunt ſub jugo domi- 1
nationis, quoſlibet heros ſuos omni honore dignos ducant, ne nomen Dei ejuſque doctrina blaſphemetur. Qui verò 2
fideles habent heros, ne ſpernant eos quòd fratres eorum ſint: imò magìs inſerviant eis, quia qui beneficiorum exercendorum onus ſuſcipiunt, fideles ſunt ac dilecti. Has res doce, & eos hortare. Qui docet aliam doctrinam, 3
& non acquieſcit ſermonibus Domini noſtri Jeſu Chriſti, quorum purus eſt finis, doctrinæque congruæ pietati præclaræ: Is arrogat ſibi, nihil ſciens; 4
ſed languens eſt morbo quæſtionum, & verborum certaminibus: ex quibus naſcitur invidia, contentio, blaſphemia, ſuſpiciones malæ, Aſſiduitas conſeſſus 5
cum hominibus mente corruptis, & veritate carentibus, quum arbitrentur bonam pietatem eſſe mercaturam. Secede ab hiſce ſimilibus. Bona verò pietas 6
cum animo ſua ſorte contento, quæſtus eſt maximus. Nihil enim intulimus 7
in mundum, & clarum eſt quòd nihil ex eo efferre poſſimus. Igitur ſi cibum 8
& tegumenta habeamus, his contenti ſimus. Cæterùm qui volunt diteſcere, 9
incidunt in tentationem & laqueum & cupiditates multas inſanas & noxias, quæ immergunt homines in exitium & perditionem. Amor námque pecuniæ 10
ſtipes eſt omnium malorum, quam cùm appetiviſſent quidam, aberrárunt à fide, & ſeipſos transfixerunt doloribus multis. Tu verò ô homo Dei, fuge ab 11
iſtis abominationibus: Finis.

Lectio ſabbathi poſt Nativitatem. Et pro Dominica etiam trigeſima ſecunda.

Et quære juſtitiam, decus pietatis, fidem, charitatem, patientiam, manſuetudinem.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

25 ወከማሁ : ዘሂ : ሠናየ : ይገብር : ይትዐወቅ : ወዘሂ : ካልአ : ምግባሩ : ኢይትከበ
ት ።:= ፮
1 ፯ ወኵሉ : ነበሪ : ወቅኑይ : አክብሩ : አጋእስቲክሙ : በኵሉ : ከመ : ኢይፅረፉ : ሳዕለ :
2 ስመ : እግዚአብሔር : ወሳዕለ : ትምህርቱ ።:= ወእለሰ : ቦሙ : አጋእስተ : መሀይምናነ :
ኢያስተሐቅሩ : እስመ : መሀይምናን : እሙንቱ : ወዓዲ : ይትቀነዩ : ሎሙ ፤ እስመ : አኀ
ዊክሙ : እሙንቱ ። እለ : ይትወከፉክሙ : ወይረድኡክሙ : ከመዝ : መሀር : ወገሠ
3 ጽ ።:= ወእመሰ : ዘይሜህር : ካልአ : ወኢይገብእ : ኀበ : ትምህርተ : ነገረ : ሕይወት :
4 ቃለ : እግዚእነ : ኢየሱስ : ክርስቶስ ። ወተጸለለ : እምትምህርተ : ጽድቅ ።:= ወአል
ቦ : ዘያአምር : ዘእንበለ : መቅሠፍተ : ዘየኃሥሥ : ወነገረ : ጋእዝ ። ወእምዝ : ይመጽ
5 እ : ተሐምሞ : ተቃንኦ : ፀሪፍ : እኩየ : ምክር ።:= አስተደጕጾ : ሰብእ : መሱናነ : ል
6 ብ : ውፁኣነ : እምጽድቅ : ተግባረ : ይሬስይዎ : ለስኢል ።:= ተግባርሰ : ዐቢይ : ጽድቅ :
7 ወምጽዋት ።:= እስመ : አልቦ : ዘአምጻእነ : ውስተ : ዓለም : ወአልቦ : ዘንክል : ነሢ
8 አ ።:= እምከመ : ረከብነ : ሲሳየነ : ወዓራዘነ : አከለነ ።:= ወእለሰ : ይፈቅዱ : ይብዐ
9 ሉ : ይወድቁ : ውስተ : መንሱት : ወበብዙኅ : ፍትወት : ዘአበድ : ወዘይብእሶሙ : ወዘያስ
10 ጠምሞሙ : ለሰብእ : ውስተ : ተሠርዎ : ወሞት ።:= እስመ : ሠርው : ለኵሉ : እኩይ :
አፍቅሮ : ንዋይ ። ፯ በጊዮርጊስ : ምንባብ ።:=
እስመቦ : እለ : ስሕቱ : ወዐለው : ሃይማኖቶሙ : ወኀሠሡ : ለርእሶሙ : ብዙኀ : መቅሠ
11 ፍት ።:= ወአንተሰ : ብእሴ : እግዚአብሔር : ጕየይ : እምዝ : ወዴግን : ጽድቀ : ወም
ሕረ : ወሃይማኖተ : ወተፋቅሮ : ወትዕግሥተ : የዋሀት ።:=

Et ſimiliter, qui benè operatur, manifeſtus erit: & is cujus opus aliter ſe habet, non erit occultus. 25

CAP. VI.

Et omnes operarii & ſervi, honorate dominos veſtros in omnibus, ne blaſphe- 1
ment contra nomen Dei, & contra doctrinam ejus. Et qui habent dominos fideles, 2
ne contemnant, quia fideles ſunt, ſed magìs inſerviant iis, quia fratres veſtri ſunt,
qui ſuſcipient vos, & adjuvabunt vos. Sic doce, & exhortare. Et ſi quis docet 3
aliter, & non accedit ad doctrinam ſermonis vitæ, videlicet *verbi Domini noſtri*
Jeſu Chriſti, & opertus eſt à doctrina veritatis: Et nihil ſcit præter plagas 4
diſputantis, & verba controverſiæ, & hinc provenit dolor, invidia, blaſphemia,
malum conſilium, Compunctio hominum corruptorum corde, recedentium à veri- 5
tate, negotiationem exiſtimantium eſſe orare. Negotiatio magna eſt juſtitia & 6
eleemoſyna. Quia nihil eſt quòd intulimus in mundum, & nihil eſt quod poſſu- 7
mus auferre. Si acquiſivimus alimenta & tegumenta, contenti ſumus. Et qui 8
volunt diteſcere, incidunt in tentationem, & in multas cupiditates ſtultitiæ, & 9
quæ injuriâ afficiunt, & quæ immergunt homines in perditionem & mortem.
Quia radix omnium malorum eſt amor divitiarum. 10

De Georgio, lectio.

Quia ſunt qui erraverunt, & irritam fecerunt fidem eorum, & quæſiverunt pro ſe- 11
ipſis multas plagas. Et tu homo Dei, fuge ab his: & ſequere juſtitiam, & miſe-
ricordiam, & fidem, & charitatem, & patientiam, & manſuetudinem.

Certa *pulchrum* certamen fidei, apprehende æternam vitam, in *quam*
12 Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀγῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ τῆς αἰωνίου ζωῆς, (ζ) εἰς ἣν
& vocatus es, & confessus *es* *pulchram* confessionem coram multis testibus.
καὶ ἐκλήθης, καὶ ὡμολόγησας τὴν καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων.
Præcipio tibi coram Deo *vivificante* omnia, & Christo Jesu
13 Παραγγέλλω σοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τοῦ (η) ζωοποιοῦντος τὰ πάντα, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ
testato *coram* Pontio Pilato *pulchram* confessionem: *Servare te*
14 τοῦ μαρτυρήσαντος ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν καλὴν ὁμολογίαν· Τηρῆσαί σε
mandatum *immaculatum*, irreprehensibile, usque in *apparitionem* Domini nostri Jesu
τὴν ἐντολὴν ἄσπιλον, ἀνεπίληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανείας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Christi: *Quam* temporibus *propriis* ostendet beatus & solus potens,
15 Χριστοῦ· Ἣν καιροῖς ἰδίοις δείξει ὁ μακάριος καὶ μόνος δυνάστης,
rex *regnantium*, & Dominus dominantium, Solus *habens*
16 ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων, καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων, Ὁ μόνος ἔχων
immortalitatem, lucem *habitans* inaccessibilem: quem vidit nullus hominum, nec videre
ἀθανασίαν, φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον· ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώπων, οὐδὲ ἰδεῖν
potest: cui honor, & *robur* sempiternum: Amen. Divitibus *in* *nunc seculo*,
17 δύναται· ᾧ τιμὴ, καὶ κράτος αἰώνιον· ἀμήν. Τοῖς πλουσίοις ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, ΙΗ'

præcipe non sublimè sapere, neque sperare in divitiarum *incertitudine*, sed in
παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' ἐν
Deo *illo vivente*, (*præbente* nobis abundè omnia ad *refocillationem*,)
τῷ (θ) Θεῷ τῷ ζῶντι, (τῷ παρέχοντι ἡμῖν πλουσίως πάντα εἰς ἀπόλαυσιν,)
Benè agere, *ditescere* in operibus bonis, *benepartibiles esse*, *communicabiles*,
Ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικοὺς, 18
Thesaurizantes sibiipsis fundamentum *pulchrum* in futurum, ut apprehendant
Ἀποθησαυρίζοντας ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται 19
æternam vitam. O Timothee, depositum custodi, devitans
(ι) τῆς αἰωνίου ζωῆς. Ὦ Τιμόθεε, τὴν (κ) παρακαταθήκην φύλαξον, ἐκτρεπόμενος 20
prophanas *inanitates* vocum, & oppositiones *illius falsò nominatæ* scientiæ: Quam
τὰς βεβήλους κενοφωνίας, καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως· Ἥν 21
quidam *profitentes*, circa fidem *aberraverunt*. Gratia tecum. Amen.
τινες ἐπαγγελλόμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. ἡ χάρις (λ) μετὰ σοῦ. ἀμήν.
Ad Timotheum prior scripta est à Laodicia, quæ est metropolis Phrygiæ Pacatianæ.
(†) Πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς.

Ἐν στίχοις σλ'.

MS. A. (ζ) εἰς ἣν ἐκλήθης, (η) ζωογονοῦντος (θ) Θεῷ, (τῷ παρέχοντι ἡμῖν τὰ πάντα πλουσίως εἰς (ι) τῆς ὄντως ζωῆς. (κ) παραθήκην (λ) μεθ' ὑμῶν. (†) Πρὸς Τιμόθεον Α'. ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 * ܘܐܬܟܬܫ ܒܐܓܘܢܐ ܛܒܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ. ܘܐܕܪܟ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܕܠܗܘܢ ܐܬܩܪܝܬ. ܘܐܘܕܝܬ
ܐܘܕܝܬܐ ܛܒܬܐ ܩܕܡ ܤܗܕܐ ܤܓܝܐܐ. * ܫܚ ܒܚܕܒܫܒܐ ܕܚܡܫܐ ܒܬܪ ܩܝܡܬܐ * ܘ *
13 * ܡܦܩܕ ܐܢܐ ܠܟ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܡܚܐ ܟܠ. ܘܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܗܘ ܕܐܤܗܕ ܩܕܡ
14 ܦܢܛܝܘܤ ܦܝܠܛܘܤ ܤܗܕܘܬܐ ܛܒܬܐ. * ܕܬܛܪܝܗ ܠܦܘܩܕܢܐ ܕܠܐ ܛܘܠܫܐ ܘܕܠܐ ܡܘܡܐ. ܥܕܡܐ
15 ܠܡܬܓܠܝܢܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܗܘ ܕܒܙܒܢܗ ܡܚܘܐ ܠܗ ܐܠܗܐ ܡܒܪܟܐ
16 ܘܫܠܝܛܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ. ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܘܡܪܐ ܕܡܪܘܬܐ. * ܗܘ ܕܗܘ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܠܐ
ܡܬܚܒܠ. ܘܒܢܘܗܪܐ ܥܡܪ ܕܐܢܫ ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܬܩܪܒ ܠܗ. ܘܐܢܫ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܠܐ ܚܙܝܗܝ.
17 ܐܦܠܐ ܡܫܟܚ ܠܡܚܙܝܗ. ܗܘ ܕܠܗ ܐܝܩܪܐ ܘܫܘܠܛܢܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ. * ܠܥܬܝܪܐ
ܕܒܥܠܡܐ ܗܢܐ ܦܩܘܕ. ܕܠܐ ܢܬܪܘܡܘܢ ܒܪܥܝܢܝܗܘܢ. ܘܠܐ ܢܬܬܟܠܘܢ ܥܠ ܥܘܬܪܐ ܕܠܝܬ ܠܗ ܬܘܟܠܢܐ
18 ܐܠܐ ܥܠ ܐܠܗܐ ܚܝܐ. ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܢ ܟܠ ܡܕܡ ܥܬܝܪܐܝܬ ܠܢܝܚܢ. * ܘܢܥܒܕܘܢ ܥܒܕܐ
ܛܒܐ. ܘܢܥܬܪܘܢ ܒܥܒܕܐ ܫܦܝܪܐ. ܘܢܗܘܘܢ ܡܦܪܢܣܝܢ ܒܠܒܐ ܘܡܫܬܘܬܦܢܐ.
19 20 * ܘܢܤܝܡܘܢ ܠܢܦܫܗܘܢ ܫܬܐܤܬܐ ܛܒܬܐ ܠܕܥܬܝܕ. ܕܢܕܪܟܘܢ ܚܝܐ ܫܪܝܪܐ. * ܐܘ
ܛܝܡܬܐܘܤ. ܐܙܕܗܪ ܒܓܘܥܠܢܐ ܕܐܬܓܥܠ ܠܟ. ܘܥܪܘܩ ܡܢ ܩܠܐ ܤܪܝܩܐ. ܘܡܢ ܗܦܟܬܐ
21 ܕܝܕܥܬܐ ܕܓܠܬܐ. * ܐܝܠܝܢ ܓܝܪ ܕܡܫܬܘܕܥܝܢ ܠܗ ܛܥܘ ܠܗܘܢ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ.
ܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟ ܐܡܝܢ.

* ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܠܘܬ ܛܝܡܬܐܘܤ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܠܕܝܩܝܐ *

Et certa bono certamine fidei, & assequere vitam æternam, ad quam vocatus es, & professus professionem bonam coram testibus plurimis. 12

Dominicâ quintâ post resurrectionem. 6.

Obtestor te coram Deo ipso qui vivificat 13 omnia, & Jesu Christo, qui coram Pontio Pilato perhibuit bonum testimonium; Ut 14 serves præceptum absque macula & nævo, usque ad manifestationem Domini nostri Jesu Christi: Quam suo tempore ostensurus 15 est Deus ille benedictus, & solus potens, Rex regum, & Dominus dominantium. Qui 16 quidem solus est corruptionis expers, & habitat in luce ad quam nemo potest accedere; quémque nemo ex hominibus vidit, nec videre valet: cui honor & imperium in seculum seculorum. Amen. Divitibus hujus seculi 17 præcipe ne elato sint animo, neque confidant divititis in quibus nulla est fiducia; sed in Deo vivente, qui omnia nobis affatim suppeditat ad requiem nostram: Ut faciant 18 bona opera, & ditescant præclaris facinoribus, & sint faciles ad largiendum & ad communicandum: utque reponant sibiipsis 19 fundamentum bonum in posterum, ut assequantur vitam veram. O Timothee, attende 20 de rei quæ apud te deposita est, & fuge à vocibus inanibus, & ab oppositionibus falsæ scientiæ: Illi enim qui profitentur eam, aberrârunt à fide. Gratia sit tecum. Amen. 21

Epistola ad Timotheum prima, quæ scripta est ex Laodicea,

FINIS.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 ተጋደል ፡ ሠናየ ፡ ገደለ ፡ ሃይማኖት ፡ ወተመጥወ ፡ ሕይወት ፡ ዘለዓለም ፡ ዘኀቤሁ ፡ ተጸዋዕ
13 ከ ፡፡ ወአመንከ ፡ ሠናየ ፡ አሚነ ፡ በቅድመ ፡ ብዙኃን ፡ ሰማዕት ፡=፡ ከመዝ ፡ መሀር ፡ በቅ
ድመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘኵሎ ፡ ያሕዩ ፡፡ ወኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘኮነ ፡ ሰማዕተ ፡ በመዋዕ
ለ ፡ ጲላጦስ ፡ ጰንጤያዊ ፡ በሠናይ ፡ አሚን ፡=፡

Decerta bonum certamen fidei, & accipe vitam æternam, ad quam vocatus es, & professus es bonum professionem coram multis testibus. 12 *Sic doce coram Deo, qui omnia vivificat, & Jesu Christo, qui testis fuit in tempore Pilati Pontiani, in bona professione.* 13

ΚΕΦΑ͂ΛΑΙΑ ΤΗ͂Σ ΠΡΟ͂Σ ΤΙΜΟ͂ΘΕΟΝ ἘΠΙΣΤΟΛΗ͂Σ ΔΕΥΤΕ͂ΡΑΣ.

- Α'. Ἔπαινος τῆς Τιμοθέου πίστεως, καὶ προτροπὴ ὑπομονῆς κατὰ τὸ πρέπον τῇ χάριτι, ἐν ᾗ καὶ αὐτὸς, φησὶ, διακαρτερεῖ πάσχων.
- Β'. Περὶ τῆς ἁρμοζούσης μεταδόσεως τῶν θείων δογμάτων.
- Γ'. Περὶ τῆς ἀφροντίστου ἐν τῷ νῦν βίῳ πολιτείας ἐπὶ τῶν ἀπόνοις τροφαῖς.
- Δ'. Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ πίστεως καὶ ὑπομονῆς ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς.
- Ε'. Περὶ ὀρθῆς διδασκαλίας, καὶ βίου καθαροῦ, εἰρηνικοῦ, καὶ κατὰ τῶν ἐναντίων.
- ς'. Πρόῤῥησις περὶ κακίας ἀνθρώπων πλεοναζούσης, ἀπατηλῆς ἐλεγχομένης.
- Ζ'. Προτροπὴ τῆς ἑαυτοῦ μιμήσεως ἐξεναντίας τοῖς φαύλοις ἐν ὑπακοῇ Θεοῦ.
- Η'. Περὶ τῶν χαλκολογησάντων, οἷς ἀντιλάττει τὸν Τιμόθεον.
- Θ'. Περὶ τῆς ἑαυτοῦ μελλούσης ἀναλύσεως, ἐπὶ δόξῃ αἰωνίῳ.

AD TIMOTHEUM EPISTOLA SECUNDA.

(†) Ἡ ΠΡΟ͂Σ ΤΙΜΟ͂ΘΕΟΝ ἘΠΙΣΤΟΛΗ͂ ΔΕΥΤΕ͂ΡΑ. ΚΕΦ. Α'.

CAP. I. α'.

PAULUS Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, secundùm
1 ΠΑΥ͂ΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ, κατ'
promissionem vitæ quæ in Christo Jesu: Timotheo *dilecto* filio, gratia,
2 ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκνῳ, χάρις,
misericordia, pax à Deo Patre, & Christo Jesu Domino nostro. *Gratiam*
3 ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Χάριν Α'

habeo Deo, cui servio à progenitoribus in pura conscientia, *ut inintermissam habeo* *de* te memoriam in orationibus meis, nocte *&* die,
ἔχω τῷ Θεῷ, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσί μου, νυκτὸς καὶ ἡμέρας,

MS. A. (†) ΠΡΟ͂Σ ΤΙΜΟ͂ΘΕΟΝ Β'.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܠܘܬ ܛܝܡܬܐܘܤ *

* ܕܘܟܪܢܐ ܕܐܓܢܛܝܘܤ ܘܕܚܒܪܘܗܝ * ܐ * ܩܦܠܐܘܢ *

1 * ܦܘܠܘܤ ܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܒܫܘܘܕܝܐ ܕܚܝܐ ܕܒܝܫܘܥ
2 ܡܫܝܚܐ. * ܠܛܝܡܬܐܘܤ ܒܪܐ ܚܒܝܒܐ. ܛܝܒܘܬܐ ܘܪܚܡܐ ܘܫܠܡܐ. ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܐ.
3 ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܐܠܗܐ ܕܠܗ ܡܫܡܫ ܐܢܐ ܡܢ ܐܒܗܝ
ܒܬܕܟܝܬܐ ܕܬܐܪܬܐ. ܕܐܡܝܢܐܝܬ ܥܗܕ ܐܢܐ ܠܟ ܒܨܠܘܬܝ ܒܠܠܝܐ ܘܒܐܝܡܡܐ.

EPISTOLA AD TIMOTHEUM SECUNDA.

CAPUT. I.

Commemoratione Ignatii, & sociorum ejus. 1.

PAulus Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, & per promissionem vitæ, quæ est 1 in Jesu Christo; Timotheo filio dilecto, 2 Gratia. & miserationes, & pax à Deo patre, & à Domino nostro Jesu Christo. Gratias 3 ago Deo ipsi cui servio à parentibus meis cum pura conscientia, quòd assiduè memor sim tui in precationibus meis nocturnis ac diurnis.

Verſio VULGATA LATINA.

12 Certa bonum certamen fidei, apprehende vitam æternam, in qua vocatus es,
13 & confeſſus bonam confeſſionem coram multis teſtibus. Præcipio tibi coram
Deo, qui vivificat omnia, & Chriſto Jeſu, qui teſtimonium reddidit ſub Pon-
14 tio Pilato, bonam confeſſionem: Ut ſerves mandatum ſine macula, irrepre-
15 henſibile uſque in adventum Domini noſtri Jeſu Chriſti: Quem ſuis tempo-
ribus oſtendet beatus & ſolus potens, Rex regum, & Dominus dominanti-
16 um: Qui ſolus habet immortalitatem, & lucem inhabitat inacceſſibilem:
quem nullus hominum vidit, ſed nec videre poteſt: cui honor, & imperi-
um ſempiternum, Amen. Divitibus hujus ſeculi præcipe non ſublimè ſapere, 17
neque ſperare in incerto divitiarum, ſed in Deo vivo, (qui præſtet nobis omnia
abundè ad fruendum,) Benè agere, divites fieri in bonis operibus, facilè 18
tribuere, communicare, Theſaurizare ſibi fundamentum bonum in futurum, 19
ut apprehendant veram vitam. O Timothee, depoſitum cuſtodi, devitans 20
profanas vocum novitates, & oppoſitiones falſi nominis ſcientiæ, Quam qui- 21
dam promittentes, circa fidem exciderunt. Gratia tecum. Amen.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 * جاهد جهاد الامانة النفيس * وتسلّم الحياة الخالدة التي اليها دعيت * واقررت الاقرار الحميد
13 امام شهود كثيرين * اوصيك امام الاله المحيي الكلّ * والرب يسوع المسيح * الذي شهد على
14 عهد بيلاطس البنطي بالاعتراف الجليل * ان تحفظ الوصية غير دنسة * وغير ناقصة الى
15 ظهور ربنا يسوع المسيح * الذي يوضحه في اوقاته المحدودة * المغبوط * والقادر وحده * ملك
16 الملوك ورب الارباب * الحاوي البقاء وحده * الساكن نورا لا يدنى منه * الذي لم يبصره
احد من الناس * ولا يستطيع يراه * الذي له الكرامة والعز المؤبدة امين *
17 * قراءة الخميس من الجمعة السابعة والعشرين * اوص الاغنياء في هذا الدهر
الحاضر الا يعلّوا ذهنهم ولا يتوكلوا على غناء غامض * بل يتوكلوا على الاله الحي الواهب
18 لنا كافة الاشياء بسعة للتمتع * وليعملوا صلاحا * ويستغنوا بالاعمال الصالحة * ويكونوا اسخياء
19 العطا مشاركين في مالهم * خازنين لانفسهم اساسا نافعا في الدهر المؤتنف ليتسلّموا الحياة
20 الابدية * يا تيموثاوس احفظ الوديعة * وادحض الاقوال الباطلة الدنسة * ومقاومات المعرفة
21 الكاذب لقبها * التي لما وعد بها قوم داهم * خابوا من الامانة * النعمة معكم امين *
* تجزت الرسالة * وكتبت من مدينة اللاذقية التي هي ام مدن افروجيا *

Certa præclarum certamen fidei, & apprehende vitam æternam cujus gratiâ vocatus es, & profeſſus laudabilem profeſſionem coram multis teſtibus. 12 *Denuntio tibi coram Deo omniũ vivificatore, et Domino Jeſu Chriſto qui teſtatam fecit tempore Pilati Pontii illuſtrem profeſſionem:* 13 *Ut ſerves mandatum hoc immaculatum & inculpatum, uſque ad apparitionem Domini noſtri Jeſu Chriſti:* 14 *Quam ſuis temporibus præfinitis revelabit ille beatus & ſolus potens, Rex regum & Dominus dominorum:* 15 *Qui ſolus poſſidet perennitatem, lucem habitans inacceſſam: quem nullus hominum vidit, neque videre poteſt: cui honor & robur æternum, Amen.* 16

Lectio feriæ quintæ hebdomadis vigeſimæ ſeptimæ.

Hortare eos qui divites ſunt in hoc ſeculo præſenti, ne mentem ſuam efferant, nevè confidant divitiis incertis, ſed confidant Deo vivo largienti nobis res omnes abundè ad fruendum: 17 *Et ut faciant quod bonum eſt, & diteſcant bonis operibus, ſintque liberales in dando, communicantes facultates ſuas,* 18 *Recondentes ſibi fundamentum utile in ſeculo remanente: ut apprehendant vitam æternam.* 19 *O Timothee, ſerva depoſitum, & rejice ſermones vanos prophanos, & oppoſitiones falſi nominis ſcientiæ,* 20 *Quam nonnulli ſibi pollicentes, fruſtrati ſunt fide. Gratia vobiſcum, Amen.* 21

FINIS EPISTOLÆ.

Scripta verò fuit ab urbe Laodicea, quæ eſt mater urbium Phrygiæ.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 ዕቀብ ፡ ትእዛዞ ፡ በንጹሕ ፡ እንዘ ፡ ኢታደሉ ፡፡ እስከ ፡ ምጽአቱ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡
15 ክርስቶስ ፡=÷ ዘአስተርአየ ፡ በዕድሜሁ ፡ ዘባሕቲቱ ፡ ብፁዕ ፡ ወኀያል ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡
16 ወእግዚአ ፡ አጋእዝት ፡=÷ ዘባሕቲቱ ፡ አምላከ ፡ አማልክት ፡ ወቦቱ ፡ ብርሃን ፡ ዘኢይጠፍ
እ ፡ እምቅድመ ፡ ዓለም ፡ ዘአልቦ ፡ ዘርእዮ ፡ ሰብእ ፡ ወአልቦ ፡ ዘይክል ፡ ርእዮቶ ፡ ዘሎቱ ፡ ክብር ፡
17 ወኀይል ፡ ለዓለመ ፡ ዓለም ፡ አሜን ፡፡=÷ 1 ፲ ለአብዕልትኒ ፡ ሌዘዞሙ ፡ ኢይትዐበዩ ፡ በዝ
ንቱ ፡ ዓለም ፡ ወኢይትአመንዎ ፡ ለብዕሎሙ ፡ ኀላፊ ፡ ዘእንበለ ፡ በእግዚአብሔር ፡ ውእ
18 ቱ ፡ ይሁበነ ፡ ብዕሎ ፡ ኵሎ ፡፡=÷ ከመ ፡ ንትፈሣሕ ፡ በገቢረ ፡ ሠናይ ፡ ወንብዐል ፡ በገቢ
19 ረ ፡ ጽድቅ ፡ ወኩኑ ፡ ጸጋውያነ ፡ ወሱቱፋነ ፡=÷ ወዝግቡ ፡ ለክሙ ፡ መሰረተ ፡ ሠናየ ፡ ለዘ ፡
20 ይመጽእ ፡ ዓለም ፡ ከመ ፡ ትርከቡ ፡ ሕይወተ ፡ ዘአማን ፡፡=÷ ኦጢሞቴዎስ ፡ ዕቀብ ፡
ማሕፀንከ ፡ ተገሐሠሙ ፡ ለርኩሳን ፡ እለ ፡ ያመጽኡ ፡ ነገረ ፡ ከንቶ ፡ ወያሰስልዋ ፡ ለጽድቅ ፡
21 በሐሰት ፡=÷ እለ ፡ ስሕቱ ፡ እምተስፋ ፡ ሀይማኖት ፡ ጸጋ ፡ እግዚአብሔር ፡ ምስሌከ ፡ አሜን ፡፡=÷
ለብእሲ ፡ ጢሞቴዎስ ፡፡=÷

Serva mandatum ejus in puritate, non ſimulans, uſque ad adventum Domini noſtri Jeſu Chriſti: 14 *Qui apparuit in tempore ſuo, qui ſolus eſt beatus, potens, Rex regum, & Dominus dominorum:* 15 *Qui ſolus eſt Deus deorum, & in eo eſt lux inextinguibilis ante mundum, quem nemo hominum vidit, nec ullus eſt qui poteſt videre eum: cui gloria & poteſtas in ſeculum ſeculorum, Amen.* 16 *Divitibus præcipe ne elati ſint in hoc mundo, neque confidant divitiis tranſitoriis, ſed in Deo: ipſe dabit nobis divitias ejus omnes, ut gaudeamus benefaciendo, & divites ſimus faciendo juſtitiam:* 17 *& eſtote munifici & communicati,* 18 *Et recondite vobis fundamentum bonum futuri mundi, ut apprehendatis vitam veram.* 19 *O Timothee, ſerva depoſitum tuum, declina immundos qui introducunt ſermones inanes, & expellunt veritatem per mendacium:* 20 *Qui aberrârunt à ſpe fidei. Gratia Dei ſit tecum, Amen.* 21

Viro Timotheo.

Epiſtola Beati PAULI *Apoſtoli ad* TIMOTHEUM *ſecunda.*

Verſio VULGATA LATINA.

CAP. I.

1 PAulus Apoſtolus Jeſu Chriſti per voluntatem Dei, ſecundùm promiſſionem
2 vitæ, quæ eſt in Chriſto Jeſu: Timotheo chariſſimo filio, gratia, miſericordia,
pax à Deo Patre, & Chriſto Jeſu Domino noſtro. Gratias ago Deo, cui ſer- 3
vio à progenitoribus in conſcientia pura, quòd ſine intermiſſione habeam tuì
memoriam in orationibus meis, noctè ac die.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* رسالة القديس بولص الثانية الى ولده تيموثاوس * وهي في عدد الرسايل حادية عشر *
* الفصل الاول * * قراءة الجمعة من الجمعة السابعة والعشرين *
1 * من بولص رسول يسوع المسيح بمشية الله المختصة بوعد الحياة الممنوحة بيسوع المسيح *
2 * الى تيموثاوس الولد الحبيب * استقل للاحد الثلاثين * نعمة لك ورحمة
3 وسلامة من الاله الاب ويسوع المسيح ربنا * ان الله الذي اعبده منذ اجدادي بنصيتي
صافية له على منه وشكر * لان ذكرك عندي في صلواتي غير منقطع ليلا ونهارا *

Epiſtola ſancti PAULI ſecunda ad filium ſuum TIMOTHEUM:
Eſt autem in numero Epiſtolarum undecima.

CAPUT I.

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis vigeſimæ ſeptimæ.

A Paulo Apoſtolo Jeſu Chriſti per voluntatem Dei conſentaneam promiſſo vitæ æternæ per Jeſum Chriſtum conceſſæ, Ad Timotheũ filiũ chariſſimũ. 1

Vade ad Dominicam trigeſimam.

Gratia tibi, & miſericordia, & pax à Deo Patre, & Jeſu Chriſto Domino noſtro. 2 *Equidem Deo, quem colo ab avis meis cum pura conſcientia, debeo beneficium et gratiarum actionem, quòd memoria tui ſit apud me in orationibus meis, haud interrupta, noctè dieque:* 3

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

ለጢሞቴዎስ ፡ ወተጽሕፈ ፡ እንዘ ፡ ሀሎ ፡ ሎዶዲቂያ ፡=÷
በቀዳሚ ፡ ሰንበት ፡ መስከረም ፡ እምርእሰ ፡ ይብል ፡ ዘኀደረ ፡ ሳዕሌነ ፡=÷
1 ጳውሎስ ፡ ሐዋርያሁ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ በፈቃደ ፡ እግዚአብሔር ፡ በተስፋ ፡ ሕይወት ፡ በኢየሱ
2 ስ ፡ ክርስቶስ ፡=÷ ለጢሞቴዎስ ፡ ወልድየ ፡ ዘአፈቅር ፡፡ ሰላም ፡ ለከ ፡ ወሣህል ፡ ወጸጋ ፡ እግዚአ
3 ብሔር ፡ አቡነ ፡ ወእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡=÷ a አአኵቶ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘኪ
ያሁ ፡ አመልክ ፡ በልብ ፡ ንጹሕ ፡ እምፍጥረትየ ፡፡ ወዘልፈ ፡ እዜክረከ ፡ በጸሎትየ ፡ መዐልተ ፡
ወሌሊተ ፡=÷

TIMOTHEO: Et ſcripta fuit quum eſſet Laodiceæ:

CAPUT I.

Primo Sabbato Septembris: initio cum dixerit, Qui habitat ſup. nos.

PAulus Apoſtolus Jeſu Chriſti per voluntatem Dei, ſecundùm promiſſionem vitæ in Jeſu Chriſto, 1 *Timotheo filio meo quem diligo; Pax tibi, & miſericordia, & gratia Dei patris noſtri, & Domini noſtri Jeſu Chriſti.* 2 *Gratias ago Deo, cui ſervio in puro corde ab origine mea, & ſemper memoriam habeo tuì in orationibus meis, die & noctè.* 3

Deſiderans te videre, memor tuarum lachrymarum, ut gaudio implear:
4 Ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ·
Recordationem accipiens quæ in te non *fictæ* fidei, quæ inhabitavit pri-
5 Ὑπόμνησιν (α) λαμβάνων τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐνῴκησε πρῶ-
mùm in avia tua Loïde, & matre tua Eunice: *perſuaſus* ſum autem
τον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι, καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ· πέπεισμαι δὲ
quòd & in te. Propter quam cauſam *rurſus meminiſſe facio* te *reſuſcitare*
6 ὅτι καὶ ἐν σοί. Δι' ἣν αἰτίαν ἀναμιμνήσκω σε ἀναζωπυρεῖν τὸ
donum Dei, *quod* eſt in te per impoſitionem manuum mearum.
χάρισμα τοῦ (β) Θεοῦ, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου.
Non enim dedit nobis Deus ſpiritum timoris, ſed virtutis, & dilectionis, &
7 Οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως, καὶ ἀγάπης καὶ
ſobrietatis. Ne *igitur erubueris* teſtimonium Domini noſtri, neque me
8 σωφρονισμοῦ. Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ
vinctum ejus: ſed *compatere, afflictiones* Evangelio ſecundùm virtutē Dei,
τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ,
Servantis nos, & *vocantis* vocatione ſanctâ: non ſecundùm opera noſtra,
9 Τοῦ σώσαντος ἡμᾶς, καὶ καλέσαντος κλήσει ἁγίᾳ· οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν,
ſed ſecundùm *proprium* propoſitum, & gratiam *datam* nobis in Chriſto
ἀλλὰ (γ) κατ' ἰδίαν πρόθεσιν, καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ
Jeſu ante tempora ſecularia: *Manifeſtatam* autem nunc per *apparitionem*
10 Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων· Φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας
Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti, *deſtruentis* quidem mortem, *illuminan-*
τοῦ σωτῆρος ἡμῶν (δ) Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαν-
tis autem vitam & incorruptionem per Evangelium: In *quod* poſitus ſum ego
11 τος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου· Εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ
prædicator & apoſtolus, & magiſter Gentium. Ob quam cauſam etiam
12 κῆρυξ καὶ ἀπόστολος, καὶ (ε) διδάσκαλος ἐθνῶν. Δι' ἣν αἰτίαν καὶ
hæc patior, ſed non confundor: ſcio enim cui credidi, & *perſuaſus* ſum
ταῦτα πάσχω, ἀλλ' οὐκ ἐπαισχύνομαι· οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι
quia potens eſt depoſitum meum ſervare in illum diem:
ὅτι δυνατός ἐστι τὴν παραθήκην μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

Exemplar habe ſanorum verborum, quæ à me audiſti, in fide &
Ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων, ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας, ἐν πίστει καὶ 13
dilectione *quæ* in Chriſto Jeſu. *Pulchrum* depoſitum cuſtodi per
ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Τὴν καλὴν (ζ) παρακαταθήκην φύλαξον διὰ 14
Spiritum ſanctum *inhabitantem* in nobis. Scis hoc, quòd *aver-*
Β' Πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν. Οἶδας τοῦτο, ὅτι ἀπεστρά- 15
ſati ſunt me omnes qui in Aſia, *quorum* eſt Phygellus & Hermogenes. Det
φησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστι Φύγελλος καὶ Ἑρμογένης. Δῴη 16
miſericordiam Dominus Oneſiphori domui, quia ſæpe me refrigeravit, &
ἔλεος ὁ Κύριος τῷ (η) Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξε, καὶ
catenam meam non erubuit: Sed *factus* in Roma *ſtu-*
τὴν ἅλυσίν μου οὐκ (θ) ἐπησχύνθη· Ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ, (ι) σπου- 17
dioſius quæſivit me, & invenit. Det illi Dominus invenire miſericordiā
δαιότερον ἐζήτησέ με, καὶ εὗρε. Δῴη αὐτῷ ὁ Κύριος εὑρεῖν ἔλεος 18
à Domino in illa die: Et *quæcunque* in *Epheſo* miniſtravit, meli-
παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ διηκόνησε, βέλτι-
ùs tu nôſti.
ον σὺ γινώσκεις.

CAP. II. β'.

Tu ergò, fili mi, confortare in gratia quæ in Chriſto Jeſu: Et
ΣΥ' οὖν, τέκνον μου, ἐνδυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· Καὶ 1 2
quæ audiſti à me per multos teſtes, hæc commenda fidelibus hominibus,
ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις,
qui idonei erunt & alios docere. *Tu igitur malum patere* ſicut
οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι. (α) Σὺ οὖν κακοπάθησον ὡς 3
pulcher miles Jeſu Chriſti. Nemo militans *implicatur* vi-
Γ' καλὸς στρατιώτης (β) Ἰησοῦ Χριστοῦ. Οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βί- 4
tæ negotiis, ut *deligenti milites* placeat.
ου πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ.

Κεφ. α'. MS.A. (α) λαβὼν (β) Χριστοῦ, (γ) κατὰ (δ) Χριστοῦ Ἰησοῦ, (ε) διδάσκαλος. Δι' ἣν (ζ) παραθήκην (η) Ὀνισιφόρου (θ) ἐπαισχύνθη· (ι) σπουδαιοτέρως
Κεφ. β'. MS.A. (α) Συγκακοπάθησον (β) Χριστοῦ Ἰησοῦ.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 * ܘܡܣܘܐ ܐܢܐ ܠܡܚܙܝܟ ܘܡܬܕܟܪ ܐܢܐ ܕܡܥܝܟ ܕܐܬܡܠܐ ܚܕܘܬܐ܂ * ܒܥܘܗܕܢܐ ܕܗܘܐ ܠܝ
5 ܒܗܝܡܢܘܬܟ ܫܪܝܪܬܐ ܗܝ ܕܥܡܪܬ ܠܘܩܕܡ ܒܐܡܐ ܕܐܡܟ ܠܘܐܝܣ܂ ܘܒܐܡܟ ܐܘܢܝܩܐ܂ ܡܦܣ
6 ܐܢܐ ܕܐܦ ܒܟ܂ * ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܥܗܕ ܐܢܐ ܠܟ ܕܬܥܝܪ ܡܘܗܒܬܐ ܕܐܠܗܐ ܗܝ ܕܐܝܬ ܒܟ
7 ܒܣܝܡ ܐܝܕܝ܂ * ܠܐ ܓܝܪ ܝܗܒ ܠܢ ܐܠܗܐ ܪܘܚܐ ܕܕܚܠܬܐ܂ ܐܠܐ ܕܚܝܠܐ ܘܕܚܘܒܐ ܘܕܡܪܬܝܢܘܬܐ܂
8 * ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܒܗܬ ܒܣܗܕܘܬܗ ܕܡܪܢ܂ ܐܦܠܐ ܒܝ ܕܐܣܝܪܗ܂ ܐܠܐ ܚܫܘܫ ܒܝܫܬܐ ܥܡ
9 ܐܘܢܓܠܝܘܢ ܒܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ * ܗܘ ܕܐܚܝܢ ܘܩܪܢ ܒܩܪܝܢܐ ܩܕܝܫܐ܂ ܠܘ ܐܝܟ ܥܒܕܝܢ ܐܠܐ ܐܝܟ
ܨܒܝܢܗ܂ ܘܛܝܒܘܬܗ ܗܝ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܢ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ ܡܢ ܩܕܡ ܙܒܢܐ ܕܥܠܡܐ܂
10 * ܘܐܬܓܠܝܬ ܗܫܐ ܒܡܦܢܝܬܗ ܕܡܚܝܢܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ ܕܒܛܠ ܡܘܬܐ܂ ܘܚܘܝ ܚܝܐ
11 ܘܠܐ ܡܬܚܒܠܢܘܬܐ ܒܐܘܢܓܠܝܘܢ܂ * ܗܘ ܕܐܬܬܣܝܡܬ ܒܗ ܐܢܐ ܟܪܘܙܐ ܘܫܠܝܚܐ ܘܡܠܦܢܐ
12 ܕܥܡܡܐ܂ * ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܚܫ ܐܢܐ ܗܠܝܢ܂ ܘܠܐ ܒܗܬ ܐܢܐ܂ ܝܕܥ ܐܢܐ ܒܡܢ ܗܝܡܢܬ܂
13 ܘܡܦܣ ܐܢܐ ܕܡܫܟܚ ܠܡܛܪܘ ܓܘܥܠܝ ܠܝ ܠܝܘܡܐ ܗܘ܂ * ܬܗܘܐ ܠܟ
14 ܕܡܘܬܐ ܕܡܠܐ ܚܠܝܡܬܐ ܕܫܡܥܬ ܡܢܝ܂ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܘܒܚܘܒܐ ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂
15 * ܓܘܥܠܝܬܐ ܛܒܬܐ ܛܪ܂ ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܗܝ ܕܥܡܪܐ ܒܢ܂ * ܝܕܥ ܐܢܬ ܗܕܐ܂ ܕܐܗܦܟܘ ܡܢܝ
16 ܟܠܗܘܢ ܗܢܘܢ ܕܒܐܣܝܐ܂ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܡܢܗܘܢ܂ ܦܘܓܠܘܣ ܘܗܪܡܓܢܝܣ܂ * ܢܬܠ
ܡܪܢ ܪܚܡܐ ܠܒܝܬܗ ܕܐܢܣܝܦܪܘܣ܂ ܕܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ ܐܢܝܚܢܝ܂ ܘܒܫܫܠܬܐ ܕܐܣܝܪܘܬܝ ܠܐ
17 18 ܒܗܬ܂ * ܐܠܐ ܐܦ ܟܕ ܐܬܐ ܠܪܗܘܡܝ܂ ܒܚܦܝܛܘܬܐ ܒܥܢܝ܂ ܘܐܫܟܚܢܝ܂ * ܢܬܠ ܠܗ
ܡܪܢ ܕܢܫܟܚ ܪܚܡܐ ܠܘܬ ܡܪܢ ܒܝܘܡܐ ܗܘ܂ ܘܟܡܐ ܕܫܡܫܢܝ ܒܐܦܣܘܣ܂
ܝܬܝܪܐܝܬ ܝܕܥ ܐܢܬ܂

Et exopto videre te, ac memor ſum lachry- 4
marum tuarum, ut implear gaudio, Pro- 5
pter memoriam quæ de te fit ob tuam con-
ſtantem fidem, quæ habitavit primùm in
avia tua Loïde, & matre tuâ Eunicâ: perſua-
ſus ſum autem quòd & in te. Quapropter 6
commonefacio te, ut excites donum illud
Dei, quod in te eſt per impoſitionem ma-
nuum mearum. Non enim dedit nobis De- 7
us ſpiritum timiditatis, ſed potentiæ & di-
lectionis, & admonitionis. Ne igitur te pu- 8
deat teſtimonii Domini noſtri, nec etiam
mei, qui ſum vinctus illius: ſed perfer ma-
la cum Evangelio per virtutem Dei, Qui 9
ſervavit & vocavit nos vocatione ſanctâ, non
ſecundùm opera noſtra, ſed juxta volunta-
tem ſuam, illamque gratiam ſuam, quæ da-
ta eſt nobis in Jeſu Chriſto ante tempus
ſeculorum. Nunc autem revelata eſt per 10
manifeſtationem Servatoris noſtri Jeſu
Chriſti, qui abolevit mortem, & vitam pa-
tefecit ac incorruptionem per Evangelium:
In quo poſitus ſum ego præco, & Apoſto- 11
lus, & doctor Gentium. Propterea hæc 12
ego patior, nec me pudet. Scio cui credide-
rim, & perſuaſum habeo quòd poſſit de-
poſitum meum cuſtodire mihi in diem il-
lum. Forma tibi ſint ſani ſermones, quos 13
audîſti à me, cum fide & dilectione erga
Jeſum Chriſtum. Depoſitum bonum con- 14
ſerva per Spiritum illum Sanctitatis qui ha-
bitavit in nobis. Nôſti hoc, averſos fu- 15
iſſe à me hos omnes qui ſunt in Aſia, ex
quibus eſt Phygelus, & Hermogenes. Det 16
Dominus noſter miſericordiam familiæ One-
ſiphori, quia pluries me refocillavit: nec
erubuit de catenis quibus vinctus ſum.
Quin etiam quum veniſſet Romam, cum 17
diligentia quæſivit me, & invenit me. Det 18
ei Dominus noſter ut inveniat miſerationes
apud Dominum noſtrum in illo die. Cæte-
rùm quanta mihi miniſtraverit Epheſi, tu
maximè nôſti.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

1 * ܐܢܬ ܗܟܝܠ ܒܪܝ܂ ܐܬܚܝܠ ܒܛܝܒܘܬܐ ܕܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ * ܘܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܬ ܡܢܝ
2 3 ܒܝܕ ܣܗܕܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܗܠܝܢ ܐܫܠܡ ܠܐܢܫܐ ܡܗܝܡܢܐ܂ ܐܝܠܝܢ ܕܡܫܟܚܝܢ ܐܦ
ܠܐܚܪܢܐ ܠܡܠܦܘ܂ * ܘܣܝܒܪ ܒܝܫܬܐ܂ ܐܝܟ ܦܠܚܐ ܛܒܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂

CAP. II.

Tu igitur, fili mi, fortis eſto in gratia 1
quæ eſt per Jeſum Chriſtum. Et ea quæ 2
audîſti à me per multos teſtes, commenda
hominibus fidelibus, idoneis alios quoque
docere. Et ſuſtine mala, tanquam bonus 3
miles Jeſu Chriſti.

* ܕܦܛܪܘܣ ܐܠܟܣܢܕܪܝܐ * ܒ *

Pro Petro Alexandrino. 2.

4 * ܠܐ ܐܢܫ ܦܠܚ ܘܡܬܥܪܩܠ ܒܨܒܘܬܐ ܕܥܠܡܐ܂ ܕܢܫܦܪ ܠܗܘ ܡܢ ܕܓܒܝܗ܂

Nemo militat, & implicat ſe negotiis ſe- 4
culi: ut placeat ei qui ipſum elegit,

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

4
5 ወእፈቱ ፡ እርእይከ ፡ ወእዘክር ፡ አንብዐከ፡=፦ ወተዘኪርየ ፡ ሃይማኖተከ ፡ ዘእል
ቦ ፡ ኑፋቄ ፡ እንተ ፡ ኀደረት ፡ ላዕለ ፡ እምከ ፡ ሌዋኒቄ ፡ ወእምሔትከ ፡ ሎይድ ፡
6 ይፈጽም ፡ ፍሥሐየ ፡ ወእትአመን ፡ ከመ ፡ ላዕሌከኒ፡፡=፦ ወእዜክረከ ፡ በእንተ ፡ ጸ
7 ጋሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘረከብከ ፡ በሢመተ ፡ እዴየ፡=፦ እስመ ፡ አኮ ፡ መንፈስ ፡ ቅ
8 ኔ ፡ ዘወሀበነ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘእንበለ ፡ ኀይለ ፡ ወአንጽሖ፡=፦ ሊትኃፈር ፡ እንከ ፡
በእንተ ፡ ስምዑ ፡ ለእግዚእነ ፡ ወኢበእንቲአየ ፡ መቁሑ ፡ ዳእመ ፡ ጻሙ ፡ ለመሀሮ ፡ በኃይ
ለ ፡ እግዚአብሔር ፡=፦

Et deſidero videre te, & memor ſum lachrymarum tuarum. Et quum memor ſim 4
fidei tuæ indubitatæ, quæ habitavit ſuper matrem tuam Eunicen, & aviam tu- 5
am Loïdem, perficitur gaudium meum, & perſuaſus ſum quòd ſuper te etiam.
Et memorem te facio de gratia Dei quam obtinuiſti per impoſitionem manûs meæ, 6
Quia non fuit ſpiritus ſervitutis quem dedit nobis Deus, ſed virtutis & pu- 7
ritatis. Ne pudefactus ſis igitur de teſtimonio Domini noſtri, neque de me 8
vincto: ſed laborato docere in virtute Dei.

Verſio VULGATA LATINA.

4 5 Deſiderans te videre, memor lachrymarum tuarum, ut gaudio implear, Recordationem
accipiens ejus fidei, quæ eſt in te non ficta, quæ & habitavit primùm
6 in avia tua Loïde, & matre tua Eunice, certus ſum autem quòd & in te. Propter
quam cauſam admoneo te, ut reſuſcites gratiam Dei, quæ eſt in te per impoſitionem
7 manuum mearum. Non enim dedit nobis Deus ſpiritum timoris; ſed
8 virtutis, & dilectionis, & ſobrietatis. Noli itaque erubeſcere teſtimonium Domini
noſtri, neque me vinctum ejus: ſed collabora Evangelio ſecundùm virtu-
9 tem Dei: Qui nos liberavit, & vocavit vocatione ſuâ ſanctâ, non ſecundùm
opera noſtra, ſed ſecundùm propoſitum ſuum, & gratiam, quæ data eſt nobis
10 in Chriſto Jeſu ante tempora ſecularia. Manifeſtata eſt autem nunc per illuminationem
Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti, qui deſtruxit quidem mortem, illuminavit
11 autem vitam & incorruptionem per Evangelium: In quo poſitus ſum ego
12 prædicator, & Apoſtolus, & magiſter gentium, Ob quam cauſam etiam hæc
patior, ſed non confundor. Scio enim cui credidi, ſed certus ſum quia potens
eſt depoſitum meum ſervare in illum diem. Formam habe ſanorum verborum, 13
quæ à me audiſti in fide & in dilectione in Chriſto Jeſu. Bonum depoſitum cu- 14
ſtodi per Spiritum ſanctum, qui habitat in nobis. Scis hoc, quòd averſi ſunt à 15
me omnes qui in Aſia ſunt, ex quibus eſt Phigellus, & Hermogenes. Det mi- 16
ſericordiam Dominus Oneſiphori domui: quia ſæpè me refrigeravit, & catenam
meam non erubuit: Sed cùm Romam veniſſet, ſolicitè me quæſivit, & in- 17
venit. Det illi Dominus invenire miſericordiam à Domino in illa die. Et quan- 18
ta Epheſi miniſtravit mihi, tu meliùs nôſti.

CAP. II.

Tu ergò, fili mi, confortare in gratia, quæ eſt in Chriſto Jeſu: Et quæ audiſti 1
à me per multos teſtes, hæc commenda fidelibus hominibus, qui idonei erunt & 2
alios docere. Labora ſicut bonus miles Chriſti Jeſu. Nemo militans Deo im- 3
plicat ſe negotiis ſecularibus: ut ei placeat, cui ſe probavit. 4

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* مشتاقا ان ابصرك متذكر دموعك لكي امتلي فرحا * متخذا ذكر الامانة التي فيك . 4 5
الفاقدة المراءة التي سكنت اولا في لويدي جدتك . وفي اونيكي امك . وانا واثق انها فيك
ايضا * وانا من اجل هذا السبب اكرر اذكارك ان تضرم نار موهبة الله التي هي فيك 6
بوضع يدي * لان الله ما اعطانا روح جبانة بل روح قوة ومحبة وتعفف . * قراءة في الخامس 7
عشر من تشرين الاول * فلا تانف اذا من شهادة ربنا ولا مني انا اسيره * بل لازم الشقا 8
في البشارة المختصة بقوة الله * المخلص والداعي ايانا دعوة قديسة . لا كما يلايم اعمالنا . بل 9
كما يختص بنيته ونعمته . التي اعطيناها بيسوع المسيح . قبل سنين دهرية * عظيم هو 10
ومعترف وقد ظهرت الان بظهور يسوع المسيح مخلصنا . تم * حين بطل الموت . وانار ببشارته
الحياة وعدم البلى * التي جعلت انا كارزا لها ورسولا . وللامم معلما * ولهذا السبب تحل بي 11 12
هذه المصاعب . لكنني لست اخجل . لانني قد عرفت بمن امنت . وانا موقن انه قدير ان
يحفظ وديعتي في ذلك اليوم . * بقية قراءة الاربعا . * وليكن لك رسم تحتذي به من 13
الاقوال الصحيحة التي سمعتها مني بالامانة والمحبة الممنوحة بيسوع المسيح * احفظ الوديعة النفيسة 14
بروح القدس الساكن فينا * وقد عرفت هذا ان قد ارتجع عني كافة الذين في بلد الاسيا . 15
الذين منهم فيجيليوس وارموجانس * يعطي الرب رحمة لاهل بيت اونيسيفورس * فانه مرارا 16
كثيرة نيحني . ولم يستحي من سلسلتي * لكنه لما حصل برومية طلبني بحرص ووجدني . 17
* يعطيه الرب ان يجد رحمة من لدن الرب في ذلك اليوم . وجميع من كان خدمني بافسس 18
انت تعرفه افضل . تم * الفصل الثاني . * الاحد الخامس والثلثون بعد العنصرة
وللقديس دميتريوس . * فانت اذا يا ولدي تايد بالنعمة الممنوحة بيسوع المسيح . 1
* والاسرار التي سمعتها مني بشهود كثيرين تلك اودعها عند اناس ثقات يكونون اكفاء 2
ان يعلموا اخرين * واحتمل انت الشقا كجندي نجيب ليسوع المسيح * فليس احد ممن 3 4
يجند يشتبك بامور العالم حتى يرضي من دونه في جنديته . * 1

Percupiens te videre, memor lachrymarum tuarum: ut implear gaudio. Reſu- 4 5
mens memoriam ejus quæ in te eſt ſimulatione carentis fidei, quæ habitavit
priùs in avia tua Loide, et in matre tua
Eunica: quamque ego certus ſum etiam
in te eſſe. Et ego hac de cauſa rurſus te 6
moneo ut accendas ignem doni Dei, quod
eſt in te per impoſitionem manuum mea-
rum. Deus enim non dedit nobis ſpiri- 7
tum timiditatis, ſed ſpiritum roboris,
& charitatis, & honeſtatis.

Lectio ad decimum quintum diem Octobris.

Ne igitur abhorreas à teſtimonio Domini 8
noſtri, neque à me vincto ipſius: ſed in-
ſiſte labori in Evangelio congruo poten-
tiæ Dei, Qui ſalvavit & vocavit nos 9
vocatione ſanctâ: non prout convenit
operibus noſtris, ſed prout par eſt propo-
ſito & gratiæ ipſius, quæ data eſt nobis
per Jeſum Chriſtum ante annos æternos.
Magna res eſt & confeſſa, jamque appa- 10
ruit modò per apparitionem Jeſu Chriſti
Servatoris noſtri: Finis. *Dum abrogatâ*
morte vitam illuſtravit, & corruptio-
nem adempſit Evangelio ſuo, Cujus con- 11
ſtitutus ſum ego præco & Apoſtolus, &
doctor Gentium. Et hanc ob cauſam 12
eveniunt mihi acerbitates iſtæ: ſed non
erubeſco; quoniam novi cui crediderim,
& ego certus ſum quòd potens eſt ſervare
depoſitum meum in illo die.

Reſidua lectio feriæ quartæ.

Sitque tibi exemplar quod intuearis, ab 13
integerrimis ſermonibus quos à me au-
diſti cum fide & charitate conceſſa à
Jeſu Chriſto. Serva præclarum depoſi- 14
tum per Spiritum ſanctum inhabitantem
in nobis. Et hoc jam nôſti, quòd averſi 15
ſint à me omnes qui ſunt in regione Aſiæ:
ex quibus eſt Phygelius & Hermogenes.
Præſtet Dominus miſericordiam dome- 16
ſticis Oneſiphori: quoniam ſæpè me re-
creavit, & catenam meam non erubuit:
Imò cùm Romam perveniſſet, ſtudioſè 17
me quæſivit, & invenit. Det illi Domi- 18
nus ut inveniat miſericordiam à Do-
mino in die illa. Et quotquot mihi mini-
ſtrârint Epheſi, tu optimè nôſti. Finis.

CAP. II.

Dominicâ trigeſimâ quintâ poſt Pentecoſten. Et pro ſancto Demetrio.

T*u igitur O fili mi, corroborare per* 1
gratiam datam per Jeſum Chriſtum. Et 2
arcana quæ audiſti à me per multos
teſtes, ea depone apud homines fidos, qui
ſint idonei ad alios docendos. Tu autem 3
ſuſtine afflictionem ut ſtrenuus miles
Jeſu Chriſti. Nemo enim ex his qui mi- 4
litant, irretitur ſeculi negotiis: ut ei pla-
ceat, qui ſublimior eſt ipſo in militia ſua.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 ዘአድኀነነ ፡ ወጸገወነ ፡ በጽውዔሁ ፡ ቅዱስ ፡፡ ወአኮ ፡ በእንተ ፡ ምግባሪነ ፡ ዳእሙ ፡ በፈ
10 ቃዱ ፡ ወሀበነ ፡ ጸጋሁ ፡ በክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘእምቅድመ ፡ ዓለም ፡=፡ ወአስተርአየ ፡
ይእዜ ፡ በምጽአቱ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ወሰዐሮ ፡ ለሞት ፡ ወአብርሃ ፡
11 ለሕይወት ፡ እንተ ፡ ኢትጠፍእ ፡ በትምህርተ ፡ ወንጌሉ ፡=፡ ዘሎቱ ፡ ተሠየምኩ ፡ ሐዋ
12 ርያ ፡ ወአዋዴ ፡ ወመምህረ ፡ ለአሕዛብ ፡=፡ ወበእንቲአሁ ፡ አሐምም ፡ ወኢይትኀፈ
ር ፡ እስመ ፡ አአምር ፡ ዘተአመንኩ ፡ እትአመንሂ ፡ ወይክል ፡ ዐቂበ ፡ ሊተ ፡ ዘአመሐፀን
13 ኩ ፡ ሳይእቲ ፡ ዕለት ፡፡=፡ ወኩኖሙ ፡ አርአያ ፡ በቃለ ፡ ሕይወት ፡ ዘሰማዕከ ፡ በኀቤ
14 የ ፡ በሃይማኖት ፡ ወበፍቅረ ፡ ክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡=፡ ዐቀብ ፡ ማሕፀንትከ ፡ ሠናየ ፡ በ
15 መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ዘኀደረ ፡ ላዕሌነ ፡፡=፡ ወዝኒ ፡ ታአምር ፡ ከመ ፡ ዐለዉኒ ፡ ኵሎሙ ፡
16 እለ ፡ ብሔረ ፡ እሲያ ፡ እለ ፡ ፊጌሉስ ፡ ወሔሞጌኔስ ፡=፡ ወየሀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሣ
17 ህለ ፡ ለቤተ ፡ ሄኔሲፎሩ ፡ እስመ ፡ ብዙኀ ፡ አዕረፈኒ ፡ ወኢኀፈረ ፡ በእንተ ፡ መዋቅሕ
18 ትየ ፡፡=፡ ወበጺሖ ፡ ሮሜ ፡ ፍጡነ ፡ ኀሠሠኒ ፡ ወረከበኒ ፡=፡ የሀቦ ፡ እግዚአብሔር ፡
ደርከብ ፡ ሣህለ ፡ በኀበ ፡ እግዚእነ ፡ በይእቲ ፡ ዕለት ፡፡ ወመጠነ ፡ ተልእከኒ ፡ ሠናየ ፡ በኤ
ፌሶን ፡ ለሊከ ፡ ታአምር ፡፡=፡

፪

1 ወአንተሂ ፡ ወልድየ ፡ ጽናዕ ፡ በጸጋሁ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡=፡ ወዘሰማዕከ ፡ በሳዕሌየ ፡
2 በኀበ ፡ ብዙኃን ፡ ሰማዕት ፡ ኪያሁ ፡ መሀሮሙ ፡ ለመሀይምናን ፡ ሰብእ ፡ እለ ፡ ይደልዎሙ ፡
3 ከመ ፡ ይመሀሩ ፡ ሳአብደን ፡=፡ ወጻሙ ፡ ከመ ፡ ኄር ፡ ላእከ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡=፡ ር
በ ፡ ፭ ፡ በዓለ ፡ ፋሲካ ፡ ምንባብ ፡=፡
4 እስመ ፡ አልቦ ፡ ዘየትቀተል ፡ ወይሔሊ ፡ ንብረተ ፡ ዓለም ፡ ከመ ፡ ያደሉ ፡ ለዘ ፡ ሠሞ ፡=፡

Qui ſervavit nos & condonavit nobis in vocatione ejus ſancta, & non propter 9
opera noſtra, ſed in voluntate ſua, & dedit nobis gratiam in Chriſto Jeſu, qui
ante mundum erat. Et apparuit nunc in adventu Domini noſtri Jeſu Chriſti, & 10
abolevit mortem & illuminavit vitam, quæ non peritura eſt per doctrinam evan- 11
gelii. Pro quo conſtitutus ſum Apoſtolus & prædicator, & doctor Gentium. Et 12
propterea patior, & non erubeſco, quia cognoſco cui crediderim: ſpero etiam quod
& poteſt ſervare mihi quod depoſui apud eum in illum diem. Et ſis iis exemplo 13
in ſermone vitæ quem audiſti apud me in fide, & in dilectione Chriſti Jeſu. 14
Serva depoſitum tuum bonum per Spiritum ſanctum qui habitat ſuper nos. Et 15
hoc ſcitis quòd adverſati ſunt mihi omnes qui ſunt ex Aſia, quorum ſunt Phy-
gellus & Imogenes. Et præſtet Deus miſericordiam domui Honeſipheri, quia mul- 16
tùm quievit me, & non erubuit propter vincula mea, Et quum veniſſet Romam, 17
citò quæſivit me & invenit me. Det ei Deus ut inveniat miſericordiam apud 18
Dominum noſtrum in iſto die: & quanta adminiſtravit mihi bona in Epheſo,
ipſe tu ſcis.

CAP. II.

E*T tu fili mi, corroborare in gratia Jeſu Chriſti. Et quod audiſti à me apud* 1
multos teſtes, illud doceto fideles homines qui idonei ſunt ut doceant inſipientes. 2
Et labora ut bonus ſis miniſter Jeſu Chriſti. 3

Quinto feſti Paſchatis, lectio.

Quia nemo eſt qui militat, et cogitat negotia mundi: ut placeat ei qui conſtituit eum. 4

Si autem & certet quis, non coronatur, *si non* legitimè certaverit.
5 6 (γ) Ἐὰν δὲ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. Τὸν
Laborantem agricolam oportet primùm *fructus* percipere. Intellige
7 κοπιῶντα γεωργὸν δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν μεταλαμβάνειν. Νόει (δ)
quæ dico: *det* enim tibi Dominus intellectum in omnibus. Memor esto Je-
8 ἃ λέγω· δῴη γάρ σοι ὁ Κύριος σύνεσιν ἐν πᾶσι. Μνημόνευε Ἰη-
ſum Chriſtum *excitatum* ex mortuis, ex ſemine David, ſecundùm E-
σοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, ἐκ σπέρματος Δαβίδ, κατὰ τὸ εὐ-
vangelium meum. In quo *malum patior* uſq; ad vincula, quaſi *maleficus*: ſed
9 αγγέλιόν μου. Ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι δεσμῶν, ὡς κακοῦργος· (ε) ἀλλ'
verbum Dei non eſt *vinctum*. *Propter hoc* omnia ſuſtineo propter e-
10 ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέδεται. Διὰ τοῦτο πάντα ὑπομένω διὰ τοὺς ἐκ-
lectos, ut & ipſi ſalutem conſequantur quæ in Chriſto Jeſu, cum gloria
λεκτούς, ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύχωσι τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ δόξης
æterna. Fidelis ſermo; Si *enim* commortui ſumus, & convivemus: Si
11 12 αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λόγος, Εἰ γὰρ συναπεθάνομεν, καὶ συζήσομεν· Εἰ Δ'
toleramus, & conregnabimus: ſi negaverimus, & ille negabit nos:
ὑπομένομεν, καὶ (ζ) συμβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνούμεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται ἡμᾶς·
Si *infidi ſumus*, ille fidelis permanet: negare ſeipſum non poteſt. Hæc
13 14 Εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖνος πιστὸς μένει· (η) ἀρνήσασθαι ἑαυτὸν οὐ δύναται. Ταῦτα Ε'
commone, teſtificans coram Domino, *non* contendere verbis, ad
ὑπομίμνησκε διαμαρτυρόμενος ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, (θ) μὴ λογομαχεῖν, εἰς
nihil utile, ad ſubverſionem audientium. *Stude* teipſum pro-
15 οὐδὲν χρήσιμον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκουόντων. Σπούδασον σεαυτὸν δό-
babilem exhibere Deo, operarium inconfuſibilem, rectè *ſecantem* verbum
κιμον παραστῆσαι τῷ (ι) Θεῷ, ἐργάτην ἀνεπαίσχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον
veritatis. *At prophanas vanas voces cohibe*: *ad plus* enim *proce-*
16 τῆς ἀληθείας. Τὰς δὲ βεβήλους κενοφωνίας περιΐστασο· ἐπὶ πλεῖον γὰρ προκό-

dent impietatis. Et ſermo eorum ut *gangrana paſtum habebit*: *quorum*
ψουσιν ἀσεβείας. Καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ὡς γάγγραινα νομὴν ἕξει· ὧν 17
eſt Hymeneus & Philetus: Qui *circa veritatem aberraverunt*, dicen-
ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός· Οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγον- 18
tes reſurrectionem jam eſſe factam: & *ſubvertunt* quorundã fidem.
τες τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι· καὶ ἀνατρέπουσι τήν τινων πίστιν. Ὁ 19
Tamen firmum fundamentum Dei ſtat, habens ſignaculum hoc;
μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ Θεοῦ ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην,
Cognovit Dominus *exiſtentes* ejus: &, Diſcedat ab *injuſtitia* omnis *nominans*
Ἔγνω Κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ· καί, Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων
nomen Chriſti. In magna autem domo non ſunt ſolùm vaſa aurea &
τὸ ὄνομα (κ) Χριστοῦ. Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστι μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ 20
argentea, ſed & lignea & *teſtacea*: & quædam quidem in honorem, quædam
ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα· καὶ ἃ μὲν εἰς τιμήν, ἃ
autem in *dedecus*. Si ergò quis emundaverit *ſeipſum* ab iſtis, erit vas
Δ' δὲ εἰς ἀτιμίαν. Ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος 21
in honorem, ſanctificatum, & *benè* utile domino, ad omne opus bonum pa-
εἰς τιμήν, ἡγιασμένον, (λ) καὶ εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡ-
ratum. *At* juvenilia deſideria fuge: ſectare verò juſtitiam,
Ε' τοιμασμένον. Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, 22
fidem, charitatem, pacem cum *invocantibus* Dominum de puro
πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ (μ) τῶν ἐπικαλουμένων τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς
corde. *At* ſtultas & *ineruditas* quæſtiones *rejice*, ſciens quia gene-
καρδίας. Τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννῶ- 23
rant *pugnas*. Servum autem Domini non oportet *pugnare*, ſed manſuetum eſſe ad
σι μάχας. Δοῦλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, (ν) ἀλλ' ἤπιον εἶναι πρὸς 24
omnes, docibilem, *mala tolerantem*,
πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον,

MS.A. (γ) Ἐὰν καὶ (δ) ὃ λέγω· δώσει (ε) ἀλλὰ (ζ) Συν····λεύσομεν· εἰ ἀρνησόμ···, (η) ἀρνήσασθαι ··· ἑαυτὸν (θ) Μὴ λογομάχει, ἐπ' οὐδὲν (ι) Χριστῷ, (κ) Κυρίου. (λ) εὔχρηστον
(μ) πάντων τῶν ἀγαπώντων (ν) ἀλλὰ

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 6 [illegible]
7 [illegible]
8 [illegible]
[illegible] 9
[illegible] 10
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
19 [illegible]
20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
[illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
[illegible]

Quòd ſi quis certet, non coronatur niſi juxta 5
legem ſuam certet. Agricolam laborantem 6
oportet priorem de fructibus ſuis cibari.
Intellige quæ dico. Det tibi Dominus no- 7
ſter ſapientiam in omnibus rebus. Memen- 8
to Jeſum Chriſtum reſurrexiſſe à mortuis,
qui quidem eſt ex ſemine David ſecundùm
Evangelium meum, In quo mala perfe- 9
ro uſque ad vincula tanquam facinoroſus.
Sed ſermo Dei vinctus non eſt. Propter- 10
ea omnia ſuſtineo propter electos, ut &
ipſi inveniant vitam in Jeſu Chriſto cum
gloria æterna. Fidelis ille ſermo; Nam ſi mor- 11
tui fuerimus cum eo, cum eo & vivemus. Et, 12
Si pertulerimus, cum eo quoque regnabimus.
Sin abnegaverimus eum, & ipſe abnega-
bit nos. Quòd ſi non credamus ei, ille in 13
fide ſua permanet: ſeipſum enim negare
non poteſt. De his eos admone, & conte- 14
ſtare coram Domino noſtro, ne contendant
verbis inutilibus, ad ſubverſionem eorum
qui illa audiunt. Tibique curæ ſit ſiſtere 15
teipſum integerrimè coram Deo, operari-
um abſque confuſione, rectè prædicantem
ſermonem veritatis. A ſermonibus vanis, 16
qui nulli ſunt uſui, recede: potiùs enim
adaugebunt impietatem ſuam qui in illis oc-
cupantur. Et ſermo eorum inſtar cancri 17
morbi depaſcentis apprehendet multos: u-
nus autem ex eis eſt Hymenæus, & alter
Philetus. Qui quidem aberrârunt à veri- 18
tate, dicentes reſurrectionem mortuorum
factam fuiſſe, & fidem quorundam ſubver-
tentes. Firmum autem fundamentum Dei 19
ſtat, & habet hoc ſignaculum; Novit Do-
minus qui ſui ſint: &, Diſcedat ab iniqui-
tate quiſquis invocat nomen Domini. Cæ- 20
terùm in magna domo non tantùm ſunt va-
ſa aurea aut argentea, ſed etiam lignea,
atque teſtacea, quædam in honorem, &
quædam in dedecus. Si quis igitur expur- 21
gaverit ſeipſum ab his, erit vas purum in
honorem, accommodatum ad uſum domini
ſui, & paratum ad omne opus bonum. Ab 22
omnibus concupiſcentiis adoleſcentiæ, fuge,
& curre poſt juſtitiam, & fidem, & cha-
ritatem, & pacem cum iis qui invocant
Dominum noſtrum ex puro corde. Stultas 23
illas contentiones, quæ ſunt abſque erudi-
tione, reſpue: ſcis enim eas parere di-
gladiationes. Servus autem Domini no- 24
ſtri non debet digladiari, ſed manſuetus
eſſe erga unumquemque, & doctor, &
longanimis;

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5
6 ወእመኒ ፡ ምትጋደል ፡ ኢይከውኖ ፡ መዝገበ ፡ ለእመ ፡ ዘበሕገ ፡ ኢገደለ ።=፥ ወዘኒ ፡ ይጸ
7 ሙ ፡ ጠሪሳዊ ፡ ግብር ፡ ይቀድም ፡ ረኪበ ፡ ፍሬሁ ።=፥ ወለቡ ፡ ዘእብለከ ፡ የሀብከ ፡
8 እግዚአብሔር ፡ ትጥበበ ፡ በኵሉ ።=፥ ተዘከሮ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘተንሥአ
9 እ ፡ እምውታን ፡ ዘእምዘርአ ፡ ዳዊት ፡ በከመ ፡ መሀርኩ ።=፥ ዘበእንቲአሁ ፡ እሠርሕ ፡
10 ወእትሞቃሕ ፡ ከመ ፡ ጕሕሉት ፡ ወባሕቱ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔርሰ ፡ ኢይትአሰር ።=፥ ወበ
እንተ ፡ ዝንቱ ፡ ለትዕግሥ ፡ በኵሉ ፡ በእንተ ፡ ኅሩያኒሁ ፡ ከመ ፡ እሙንቱኒ ፡ ይርከቡ ፡
ሕይወቶሙ ፡ ዘበክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡ በስብሐት ፡ ዘበሰማያት ።=፥

Et ſi quis certet, non erit ei præmium niſi legitimè certaverit. Et qui laborat 5
agricola, operatur priuſquàm percipiat fructum ſuum. Et intellige quæ dico ti- 6
bi: det tibi Deus ut intelligens ſis in omnibus. Memor eſto Jeſu Chriſti qui re- 7
ſurrexit ex mortuis, qui ex ſemine David fuit, ſicut docui. Propter quem la- 8
boro, & vinctus ſum ſicut latro: ſed verbum Dei non ligatur. Et propterea pa- 9
tiens ſum in omnibus propter electos ejus, ut illi conſequantur vitam illorum 10
quæ eſt in Chriſto Jeſu, in gloria quæ in cœlis eſt.

Verſio VULGATA LATINA.

5
6 Nam & qui certat in agone, non coronatur niſi legitimè certaverit. Laboran-
7 tem agricolam oportet primùm de fructibus percipere. Intellige quæ dico: da-
8 bit enim tibi Dominus in omnibus intellectum. Memor eſto Dominum JESUM
CHRISTUM reſurrexiſſe à mortuis ex ſemine David, ſecundùm Evangelium
9 meum, In quo laboro uſque ad vincula, quaſi malè operans: ſed verbum Dei
10 non eſt alligatum. Ideò omnia ſuſtineo propter electos, ut & ipſi ſalutem conſe-
11 quantur, quæ eſt in Chriſto Jeſu, cum gloria cœleſti. Fidelis ſermo; Nam ſi
12 commortui ſumus, & convivemus: Si ſuſtinebimus, & conregnabimus: ſi ne-
13 gaverimus, & ille negabit nos: Si non credimus, ille fidelis permanet, negare
14 ſeipſum non poteſt. Hæc commone, teſtificans coram Domino. Noli conten-
15 dere verbis: ad nihil enim utile eſt, niſi ad ſubverſionem audientium. Solici-
tè cura teipſum probabilem exhibere Deo, operarium inconfuſibilem, rectè
16 tractantem verbum veritatis. Profana autem, & vaniloquia devita: multùm
enim proficiunt ad impietatem: Et ſermo eorum ut cancer ſerpit: ex quibus 17
eſt Hymenæus, & Philetus, Qui à veritate exciderunt, dicentes reſurrectio- 18
nem eſſe jam factam, & ſubverterunt quorundam fidem. Sed firmum funda- 19
mentum Dei ſtat, habens ſignaculum hoc; Cognovit Dominus qui ſunt ejus:
&, Diſcedat ab iniquitate, omnis qui nominat nomen Domini. In magna au- 20
tem domo non ſolùm ſunt vaſa aurea, & argentea, ſed & lignea, & fictilia:
& quædam quidem in honorem, quædam autem in contumeliam. Si quis ergò 21
emundaverit ſe ab iſtis, erit vas in honorem ſanctificatum, & utile Domino, ad
omne opus bonum paratum. Juvenilia autem deſideria fuge, ſectare verò ju- 22
ſtitiam, fidem, charitatem, & pacem cum iis qui invocant Dominum de corde
puro. Stultas autem, & ſine diſciplina quæſtiones devita: ſciens quia gene- 23
rant lites. Servum autem Domini non oportet litigare: ſed manſuetum eſſe 24
ad omnes, docibilem, patientem,

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 6 * وان يجاهد احد فلن يكلل اذ لم يجاهد بمفترض الجهاد * والفلاح المتعوب ينبغي له ان
7 يستعمل الاثمار اولا * تفهم متفطنا فيما اقوله * فان الرب سيعطيك في جميع الامور فهما *
8 9 * تذكر يسوع المسيح المنبعث من الموتى من نسل داوود * كما يخص ببشارتي * التي اتكبد
10 السعي فيها كفاعل الشر الى القيود * لكن كلام الله ما يتقيد * لهذا اصطبر على كل شي
من اجل المصطفين * لينالوا وهم الخلاص الممنوح بيسوع المسيح مع المجد الابدي *
11 * السبت الخامس وثلاثون المعروف بالابن الساطر * * صادق القول انما ان متنا
12 13 معه فسنعيش معه * وان اصطبرنا فانا نملك معه * وان كفرنا به هو يكفر بنا * وان
14 لم نومن فان ذاك يثبت مومنا * واما ينكر نفسه لن يستطيع * مشهدا عليهم امام الرب
15 الا يحاربوا بكلامهم في شي غير نافع لانعكاس السامعين * احرص ان تقف ذاتك لله مدربا
16 فاعلا لا خازيا * قاطعا عن قول الحق ما زيد فيه * واعتف من الاقوال الخاوية الدنسة
17 فستنجح نفاقات وتنسوا كثيرا * وقولهم له مرعى كالاكلة * الذين منهم ايماناوس
18 وفيليطوس * الذين خابا من الحق قايلين ان القيامة قد سلف كونها * وعكسا ايمان
19 قوم ما * لكن اساس الله الوطيد قد وقف ثابتا عليه هذا الخاتم * الرب قد عرف الذين هم
له * فليبتعد من الظلم كل من يسمي اسم الرب * * قراءة الاثنين الثامن
20 والعشرين بعد العنصرة * * والبيت الاعظم فيه ليس اواني ذهبيه وفضيه
21 فقط * بل واواني خشبيه وخزفيه * وبعضها للكرامة وبعضها للاهانة * فان يطهر احد
من هولاي ذاته * سيكون اناء للكرامة مقدسا * واستعماله لسيده ملايما * ولكل عمل
22 صالح معدا * الشهوات الشبابيه اهرب منها * واسع في ابتغاء العدل * الامانة * المحبة *
23 السلامة * مع المستغيثين بالرب من قلب نقي * والاستبحاثات المايقة الفاقدة الادب *
24 استعف منها * عالما انهن ينتجن خصايم * وعبد الرب ما سبيله يخاصم * بل يكون
متوددا الى كل الناس * ذا تعليم * محتملا السو *

Et ſiquis certet, haudquaquam corona- 5
tur, niſi certet juxta legitima certami-
nis. Et agricolam ſatigatum oportet 6
fructibus uti priorem. Conſidera pruden- 7
ter quæ dico. Dominus enim dabit tibi
in omnibus rebus intellectum. Memor 8
eſto Jeſu Chriſti à mortuis ſuſcitati, de
ſtirpe David, ut exprimitur in Evange-
lio meo: In quo patior afflictionem, ut 9
facinoroſus, uſque ad vincula: ſed ſermo
Dei non ſtringitur vinculis. Ideo pati- 10
enter omnia fero propter electos, ut conſe-
quantur etiam ipſi ſalutem conceſſam
per Jeſum Chriſtum, cum gloria æterna.

Sabbatho trigeſimo quinto, quod
nuncupatur Sabbathum filii devii.

Fidus eſt ſermo, quòd ſi cum eo morimur, 11
cum eo vivemus: Et ſi toleremus, cum 12
eo regnabimus: & ſi abnegemus eum,
ipſe nos abnegabit. Et ſi non credamus, 13
ille tamen fidelis manet: & verò negare
ſeipſum non poteſt. Conteſtatò denuntians 14
eis coram Domino, ne certent ſermoni-
bus ſuis in re minimè utili, ad ſubver-
ſionem auditorum. Cura ut ſiſtas teip- 15
ſum Deo expertum, operarium non eru-
beſcentem, reſecantem à ſermone verita-
tis quod ei ſuperadditum fuerit. Et de- 16
vita ſermones inanes prophanos, quia
promovent impietates, multúmque nu-
triunt. Et ſermo eorum paſcuam habet 17
ut gangræna: ex quibus eſt Hymenæus
& Philetus, Qui ambo à veritate aber- 18
rârunt, dicentes reſurrectionis exiſten-
tiam eſſe jam elapſam: & ſubverterunt
fidem quorundam. Attamen ſolidum 19
fundamentum Dei ſtat inconcuſſum,
ſuper quod eſt ſigillum hoc, Novit jam
Dominus qui ſint ſui: diſcedat igitur ab
iniquitate quiſquis nominat nomen
Domini.

Lectio feriæ ſecundæ quæ eſt vige-
ſima octava poſt Pentecoſten.

Et verò in æde maxima non tantùm ſunt 20
vaſa aurea & argentea, ſed etiam vaſa
lignea ac teſtacea: & eorum quædam ad
honorem, alia verò ad contemptum.
Quòd ſiquis ab iſtis ſeipſum expurgá- 21
rit, erit vas ad honorem, ſanctificatum,
ejuſque uſus domino ſuo conducens, &
ad omne opus bonum paratum. Cupidi- 22
tates juveniles fuge, & ſatage in expe-
tenda juſtitia, fide, charitate, pace cum
invocantibus Dominum ex puro corde.
Et quæſtiones ſtolidas, eruditionis exper- 23
tes, devita: ſciens eas gignere diſcepta-
tiones. Servus autem Domini non debet 24
diſceptare, ſed benevolus eſſe erga omnes
homines, aptus ad docendum, tolerans
malum.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 ዐ እሙን : ነገሩ : እምከመ : ነኀብር : መዊተ : ንዔሪ : ሕይወተ::=: ወእመኒ : ዐሬ
12 ይነ : ትዕግሠተ : ንዔሪ : ንጊሠ : ወእመሰ : ክሕድናሁ : ውእቱኒ : ይክሕደነ::=: ወእመሂ :
13 ኢአመናሁ : ውእቱሰ : መእመን : ይነብር : ወኢይክል : ክሒደ : ርእሶ::=: ከመዝ : ዘ
14 ክሮሙ : ወአስምዕ : ቅድመ : እግዚአብሔር:: ፎ ኢትትሳሸይ : ኢይበቍዐከ : በ
15 ዘ : ይትገፍትኡ : እለ : ይሰምዑ::=: አስተፋጥን : ከመ : ትረሲ : ርእሰከ : ኅሩየ : በኀበ : እግ
ዚአብሔር : ከመ : ገባሪ : ዘኢይትኀፈር : ዘርቱዕ : ይሙትር : ቃለ : እግዚአብሔር : በ
16 ጽድቅ::=: ወነገረ : ርኩሰነ : ዘአልቦ : በቍዕ : አበዮሙ : እስመ : ያዐብይዋ : ለኃጢ
17 አቶሙ::=: ወነገሮሙኒ : ከንቱ : ሳእለ : ሄሜኔዎስ : ወፊሊጦስ::=: እለ : ዐውከኩ : አ
18 መጽድቅ : ወይብሉ : ወድአ : ኮነ : ሕይወተ : ምውታን : ወይገፍትኡ : ሃይማኖቶሙ :
19 ለብዙኃን::=: ወዘሰ : ጽኑዕ : በመሰረተ : እግዚአብሔር : ይቀውም : እንዘቦ : ዘንተ :
መዐተበ : ወያአምሮሙ : እግዚአብሔር : ለእሊአሁ : ወይርሐቅ : እምዐመፃ : ኵሉ :
20 ዘይሰሚ : ስመ : እግዚአብሔር::=: ውስተ : ቤትኒ : ዐቢይ : አኮ : ባሕቲተ : ንዋየ : ወ
21 ርቅ : ወብሩር : ቦዕፀኒ : ወዘልሕኵትኒ : ቦለዘ : ክብርኒ : ወቦ : ለዘ : ኀሳር::=: ወእ
መቦ : ዘአንጽሐ : ርእሶ : እምዘሙት : ይከውን : ንዋየ : ክብር : ወቅዱሰ : ወበቍዐ :
22 ለእግዚኡ : በኵሉ : ምግባረ : ሠናይ : ወድልው::=: ጐየያ : ለፍትወተ : ው
ርዙት : ወዴግና : ለጽድቀ : ሃይማኖት : ተፋቅሮ : ወሰላመ : ምስለ : ኵሎሙ : እ
23 ለ : ይጼውዕዎ : ለእግዚእነ : በልብ : ንጹሕ::=: አበዮ : ለነገረ : እበድ : ወሰ
24 ላቅ : ወተኃሥሦ : ታአምር : ከመ : ጋእዝ : ያመጽእ::=: ወገብረ : እግዚአብሔ
ርሰ : ኢይትጋአዝ : ከመ : ሕፃናት : ይከውን : ምስለ : ኵሉ : ወመምህረ : ወመስ
ተዐግሰ : እም : ኵሉ : እኩይ::=:

11
Fidelis ſermo eſt; Si conſocii erimus mortis, pariter convivemus: Et, Si pares 12
fuimus in patientia, pariter regnabimus: &, Si abnegaverimus eum, ipſe et-
iam abnegabit nos: Et, Si non credimus ei, ipſe fidus manebit, & non poteſt 13
negare ſeipſum. Sic commemora iis, & teſtare coram Deo: ne alterceris, 14
non prodeſt tibi illud *cum quo ſubvertuntur auditores. Feſtinato ut facias te* 15
approbatum apud Deum, ſicuti operarium non erubeſcentem, qui rectè ſcindit
verbum Dei in veritate. Et ſermones immundos qui nil proſunt, recuſato, 16
quia aggravant peccata eorum. Et ſermones eorum inanes, quorum ſunt He- 17
menæus & Philetus: Qui diſceſſerunt à veritate, & dicunt; Jam fuit vita 18
mortuorum: & ſubvertunt fidem multorum. Et quod firmum eſt in funda- 19
mento Dei, ſtat, habens hoc ſigillum, Et cognoſcit Deus ſuos; &, Diſcedat ab in-
iquitate omnis qui nominat nomen Dei. In domo magna non eſt tantùm vas 20
aureum & argenteum; eſt ligneum quidem & fictile: & eſt cui honor, & eſt cui
ignominia contingit. *Et ſi quis ſit qui purgaverit ſeipſum à ſcortatione, erit vas* 21
gloriæ, & ſanctum, & utile Domino ejus in omni opere bono, & idoneum. Fuge 22
cupiditates juveniles, & ſectare juſtitiam, fidem, charitatem, & pacem, cum
omnibus iis qui invocant Dominum noſtrum in corde puro. Rejice ſermonem 23
ſtultitiæ & ludibrii, & diſputationem, ſciens quòd litem producit. Et ſervus 24
Dei non contendat: ſicut infans ſit cum omnibus, & doctor, & patiens ab
omni malo.

In lenitate erudientem contrapositos, nequando det illis Deus pœ-
25 Ἐν (ξ) πρᾳότητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους, μήποτε (ο) δῷ αὐτοῖς ὁ Θεὸς με-
nitentiã ad *agnitionem veritatis,* Et resipiscant à diaboli *laqueo,*
26 τάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν (π) ἀληθείας, Καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος,
captivi detenti ab ipso ad ipsius voluntatem.
ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

MS. A. (ξ) πραΰτητι (ο) δώη (π) ἀληθείας ἐλθεῖν, Καὶ

CAP. III. γʹ.

Hoc autem scito, quòd in novissimis diebus instabunt tempora periculosa. Erunt
1 2 ΤΟῦτο δὲ (α) γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί. Ἔσονται ςʹ
enim homines seipsos amantes, *pecuniæ* cupidi, elati, superbi, blasphemi, parentibus
γὰρ οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν
immorigeri, ingrati, scelesti, Sine affectione, sine *fœdere, calumniatores,* incontinentes, immites,
3 ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι, Ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι,
bonum non amantes, Proditores, *præcipites, inflati,* voluptatũ amatores magis quàm *amato-*
4 ἀφιλάγαθοι, Προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλό-
res Dei: Habentes *formam* pietatis, *at* virtutem ejus abnegantes. Et hos *aver-*
5 θεοι· Ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι. καὶ τούτους ἀπο-
sare. Ex his enim sunt *irrepentes in* domos, & captivas *ducentes* mu-
6 τρέπου. Ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας, καὶ (β) αἰχμαλωτεύοντες τὰ γυ-
lierculas oneratas peccatis, *acta* desideriis variis, Semper discen-
7 ναικάρια σεσωρευμένα ἁμαρτίαις, ἀγόμενα (γ) ἐπιθυμίαις ποικίλαις, Πάντοτε μανθά-
tes, & nunquam ad scientiam veritatis *venire valentes.* Quemadmodùm autem
8 νοντα, καὶ μηδέποτε εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν δυνάμενα. Ὃν τρόπον δὲ
Jannes & *Jambres* restiterunt Moysi, ita & hi resistunt veritati, homi-
Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν (δ) Μωϋσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρω-
nes corrupti *mentem,* reprobi circa fidem. Sed non proficient *ampli-*
9 ποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν. Ἀλλ' οὐ προκόψουσιν ἐπὶ πλεῖ-
ùs: nam amentia eorũ manifesta erit omnibus, sicut & illorum *facta est.* Tu autem
10 ον· ἡ γὰρ (ε) ἄνοια αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται πᾶσιν, ὡς καὶ ἡ ἐκείνων ἐγένετο. Σὺ δὲ Ζʹ

assecutus es meam doctrinam, institutionem, propositum, fidem, lon-
(ζ) παρηκολούθηκάς μου τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ ἀγωγῇ, τῇ προθέσει, τῇ πίστει, τῇ (η) μα-
ganimitatem, dilectionẽ, patientiam, Persecutiones, passiones: qualia mihi fa-
κροθυμίᾳ, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ, Τοῖς διωγμοῖς, τοῖς παθήμασιν· οἷά μοι (θ) ἐ- 11
cta sunt *in Antiochia, in Iconio, in* Lystris: quales persecutiones sustinui: & ex omnibus
γένετο ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ, ἐν Λύστροις· οἵους διωγμοὺς ὑπήνεγκα· καὶ ἐκ πάντων
me eripuit Dominus. Et omnes *autem volentes* piè vivere in Christo Je-
με (ι) ἐῤῥύσατο ὁ Κύριος. Καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες (κ) εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰη- 12
su, persecutionem patientur: Mali autem homines, & seductores, proficient in pe-
σοῦ, διωχθήσονται· Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι, καὶ γόητες, προκόψουσιν ἐπὶ τὸ χεῖ- 13
jus, *seducentes & seducti.* Tu verò permane in iis quæ didicisti, & credita sunt tibi, sci-
ρον, πλανῶντες καὶ πλανώμενοι. Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔμαθες, καὶ ἐπιστώθης, εἰ- 14
ens à quo didiceris: Et quia *à puero* sacras literas nôsti, po-
δὼς παρὰ (λ) τίνος ἔμαθες· Καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας, τὰ δυ- 15
tentes te *sapientem reddere* ad salutem, per fidem *illam* in Christo Jesu. Omnis Scriptura
νάμενά σε σοφίσαι εἰς σωτηρίαν, διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Πᾶσα γραφὴ 16
divinitùs inspirata, & utilis ad *doctrinam,* ad *redargutionem,* ad *correctio-*
θεόπνευστος, καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς (μ) ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθω-
nem, ad *eruditionem quæ* in justitia: Ut perfectus sit Dei homo, ad
σιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ· Ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς 17
omne opus bonum instructus.
πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος.

CAP. IV. δʹ.

Testificor *igitur ego* coram Deo, & *Domino* Jesu Christo, *fu-*
Ηʹ (α) ΔΙαμαρτύρομαι οὖν ἐγὼ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μέλ- 1
turo judicare vivos & mortuos, *secundùm apparitionem* ipsius, & regnum ejus:
λοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς, (β) κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ, καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ·
Prædica verbum, insta *tempestivè, intempestivè:* argue, increpa, obsecra
Κήρυξον τὸν λόγον, ἐπίστηθι εὐκαίρως, ἀκαίρως· ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον 2
in omni *longanimitate,* & doctrina.
ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ, καὶ διδαχῇ. Ζʹ

Κεφ. γʹ. MS. A. (α) * γινώσκετε, (β) αἰχμαλωτίζοντες γυναικάρια (γ) ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, (δ) Μωσεῖ, (ε) διάνοια (ζ) παρηκολούθησάς (η) μακροθυμίᾳ, τῇ ὑπομονῇ,
(θ) ἐγένοντο (ι) ἐρύσατο (κ) ζῆν εὐσεβῶς (λ) τίνων (μ) ἐλεγμόν, Κεφ. δʹ. MS. A. (α) Διαμαρτύρομαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ, (β) * καὶ τὴν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

25 [illegible]
26 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 8 [illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]
1 [illegible]
2 [illegible]

Ut erudiat eos qui contendunt adversùs 25
ipsum, cum comitate: siquando det illis Deus
resipiscentiam, ut cognoscant veritatem, &
reminiscantur suiipsorum, Ac discedant à
laqueo Satanæ, quo irretiti sunt ad volunta- 26
tem ipsius.

CAP. III.

HOc autem scito, nempe in ultimis die- 1
bus ventura tempora durissima: Hominésq; 2
futuros suî amantes, & amantes pecuniæ, fa-
stuosos, elatos, blasphemos, hominibus suis
immorigeros, negantes gratiam, impios, Ca- 3
lumniatores, concupiscentiæ subditos, besti-
ales, osores bonorum, Proditores, præcipi- 4
tes, inflatos, concupiscentiarum longè aman-
tiores, quàm dilectionis Dei: Habentes for- 5
mam reverentiæ Dei, sed à virtute Dei pro-
cul distantes: qui sunt ejusmodi, eos repelle
à te. Ex his enim sunt qui irrepunt in do- 6
mos, & captivas abducunt mulieres obrutas
peccatis, quæ ducuntur variis concupiscen-
tiis. Quæ semper discentes nunquam ad cog- 7
nitionẽ veritatis pervenire possunt. Quem- 8
admodum autem Jonis & Jambaris insur-
rexerunt adversùs Mosen, ita & isti insurgunt
in veritatem, homines corruptæ mentis, &
reprobi à fide. Sed non progredientur. Eo- 9
rum enim stultitia innotescit omnibus, sicut
& illorum innotuit. *D. Severi.* 3.
Tu autem venisti post doctrinam meam, & 10
post conversationem meam, & post placitum
meum, & post fidem meam, & post longa-
nimitatem meam, & post charitatem meam,
& post patientiam mea; Et post persecutio- 11
nes meas, meas denique passiones. Cæterùm
nôsti quæ pertulerim Antiochiæ, & Iconii,
& Lystris; qualem persecutionem sustinue-
rim. Et ex omnibus eripuit me Dominus 12
meus. Enimverò quicunque volunt cum ti-
more Dei vivere in Jesu Christo, persecuti-
onem passuri sunt. Homines autem flagitiosi 13
& impostores addent ad malitiam suam, er-
rantes, inducentesque in errorem. Tu verò 14
permane in iis quæ didicisti, & in quibus
confirmatus es. Scis enim à quo didiceris:
Et quòd à pueritia tua literas sanctas edoctus 15
es, quæ te possunt sapientem efficere ad salu-
tem, per fidem quæ est in Jesu Christo.
In obitu Episcoporum. 4.
Siquidem omnis Scriptura quæ per Spiritum 16
scripta est, utilis est ad doctrinam, & ad cor-
rectionem, & ad directionem, & eruditio-
nem quæ est in justitia; Ut perfectus sit ho- 17
mo Dei ad omne opus bonum atque con-
summatum.

CAP. IV.

OBtestor te coram Deo & Domino no- 1
stro Jesu Christo, qui judicaturus est vivos &
mortuos in revelatione regni sui: Prædica 2
sermonem, & insta cum sedulitate, opportunè
& inopportunè, argue, & increpa cum omni
longanimitate & doctrina.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

25 ወይገሥጽ ፡ በየውሀት ፡ ለእለ ፡ ይትዋሥኡ ፡ እመቦ ፡ ከመ ፡ የሀቦሙ ፡ እግዚአብሔር ፡
26 ይነስሑ ፡ ወያእምርዋ ፡ ለጽድቅ ።=፥ 2 ወይንቅሁ ፡ እመሠገርተ ፡ ሰይጣን ፡
እስመ ፡ ወድአ ፡ አሠገሮሙ ፡ ውስተ ፡ ፈቃዱ ።=፥

Et erudiat cum lenitate disputantes, si ita fiat quòd det iis Deus resipiscere & 25
agnoscere veritatem, Et evigilare è reti satanæ: quia jam piscatus est eos in 26
voluntate ejus.

Verſio VULGATA LATINA.

25 Cum modeſtia corripientem eos, qui reſiſtunt veritati; nequando Deus det il-
26 lis pœnitentiam ad cognoſcendam veritatem, Et reſipiſcant à diaboli laqueis, à
quo captivi tenentur ad ipſius voluntatem.

CAP. III.

1 HOc autem ſcito, quòd in noviſſimis diebus inſtabunt tempora periculoſa:
2 Erunt homines ſeipſos amantes, cupidi, elati, ſuperbi, blaſphemi, parentibus non
3 obedientes, ingrati, ſceleſti, Sine affectione, ſine pace, criminatores, inconti-
4 nentes, immites, ſine benignitate, Proditores, protervi, tumidi, & voluptatum
5 amatores magìs quàm Dei: Habentes ſpeciem quidem pietatis, virtutem au-
6 tem ejus abnegantes. Et hos devita: Ex his enim ſunt, qui penetrant domos,
& captivas ducunt mulierculas oneratas peccatis, quæ ducuntur variis deſideriis:
7 Semper diſcentes, & nunquam ad ſcientiam veritatis pervenientes. Quemad-
8 modum autem Jannes & Mambres reſtiterunt Moyſi: ita & hi reſiſtunt veritati,
9 homines corrupti mente, reprobi circa fidem, Sed ultrà non proficient: inſi-
10 pientia enim eorum manifeſta erit omnibus, ſicut & illorum fuit. Tu autem aſ-
ſecutus es meam doctrinam, inſtitutionem, propoſitum, fidem, longanimitatem,
dilectionem, patientiam, Perſecutiones, paſſiones: qualia mihi facta ſunt An- 11
tiochiæ, Iconii, & Lyſtris: quales perſecutiones ſuſtinui, & ex omnibus eripu-
it me Dominus. Et omnes, qui piè volunt vivere in Chriſto Jeſu, perſecutio- 12
nem patientur. Mali autem homines, & ſeductores, proficient in pejus; erran- 13
tes, & in errorem mittentes. Tu verò permane in iis, quæ didiciſti, & credita 14
ſunt tibi: ſciens à quo didiceris. Et quia ab infantia ſacras literas nôſti, quæ 15
te poſſunt inſtruere ad ſalutem, per fidem, quæ eſt in Chriſto Jeſu. Omnis Scri- 16
ptura divinitùs inſpirata, utilis eſt ad docendum, ad arguendum, ad corripien-
dum, ad erudiendum in juſtitia: Ut perfectus ſit homo Dei, ad omne opus 17
bonum inſtructus.

CAP. IV.

TEſtificor coram Deo, & Jeſu Chriſto, qui judicaturus eſt vivos & mortuos, per 1
adventum ipſius, & regnum ejus: Prædica verbum, inſta opportunè, importu- 2
nè: argue, obſecra, increpa in omni patientia, & doctrina.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* مودبا للمعاندين بدعة لعل يعطيهم الله توبة لمعرفة الحق * فيستفيقون من فخ المحال * 25 26
اذ قد اقتنصهم لمشيته * الفصل الثالث * قراءة السبت الرابع والثلثين وهو
للابن الشاطر * واعلم هذا ان في الايام الاخيرة ستنتصب اوقات صعبة * لان الناس يكونون 1 2
فيهم محبين ذواتهم محبين الفضة * عتاة * متكبرين * مفترين * عاقين والديهم * غير
شكورين * ولا بارين * ولا متوددين * لا عهد لهم * ثالبين * غير ماسكين * غير انيسين * 3
وللصلاح غير محبين * دافعين * متهجمين * متصلفين * يحبون اللذات اكثر من محبتهم الله * 4
* لهم صورة العبادة الحسني وهم جاحدون قوتها * فهولاء اقصصهم * لان من هولاء هم الذين 5 6
يغوصون في المنازل * ويسبون نساء ملتحفات للخطايا منقادات الى شهوات متلونة * متعلمات 7
دائما وغير مستطيعات قط ان يقبلن الى معرفة الحق * وكما ان يانيس ويمبريس قاوموا 8
موسى * كذلك وهولاء يعاندون الحق اناس مفسودو العقل * لا خبرة لهم بمعنى الامانة *
* لكنهم لن ينجحوا كثيرا * لان جهالتهم ستكون عند الكل واضحة كما اشتهرت سفاهة ذينك * 9
* الاحد الرابع والثلثون بعد العنصرة * فاما انت فاتبع تعليمي * سيرتي * نيتي * اماني * 10
تمهلي * محبتي * صبري * اضطهاداتي * الامي التي صابتني بانطاكية * وفي ايقونية * 11
وليسطرة * واي اضطهادات احتملت * ومن كافتها انقذني الرب * وكافة المريدين ان يعيشوا 12
متدينين بهي بيسوع المسيح يضطهدون * وناس خبثاء وسحرة يأخذون في اشر حال مضلين 13
وضالين * فاثبت انت في المناقب التي تعلمتها ووثقت عليها * عالما ممن تعلمتها * وانك قد 14 15
عرفت منذ طفوليتك الكتب الجليلة المقدسة ان تحكمك للخلاص بالامانة الممنوحة بيسوع المسيح *
* قراءة الثلثاء من الجمعة الثامنة والعشرين * وللقديس فوقا الشاهد * وكل كتاب الاهي النسمة 16
نافع للتعليم * للتوبيخ * للتثقيف * للادب الذي في العدل * ليكون انسان الله كاملا متاهبا لكل 17
عمل صالح * الفصل الرابع * فاشهد انا عليك اذا امام الله والرب يسوع المسيح * 1
العتيد ان يدين الاحياء والموتى في ظهوره وملكه * اكرز القول وترقبهم بغتة * في وقت 2
يحسن فيه الترقب ولا يحسن * وبخ * انتهر * عظ * بكافة التمهل والتعليم *

Reſiſtentes erudiens manſuetudine ſuâ, 25
ſiquando det illis Deus pœnitentiam ad
agnoſcendam veritatem; Et reſipiſcant 26
à laqueo doloſi, quippe jam prædatus ſit
eos ad voluntatem ſuam.

CAP. III.

Lectio Sabbathi trigeſimi quarti,
quod eſt *Sabbathum* filii prodigi.

ILlud autem ſcito, quòd in diebus extre- 1
mis exurgent tempora aſpera. Inter ho- 2
mines enim erunt ſui amantes, amantes
pecuniæ, protervi, ſuperbi, blaſphemi, mo-
leſti genitoribus ſuis, ingrati, ac minimè
juſti: Inhumani, expertes fœderis. ob- 3
trectatores, intemperantes, haud cicu-
res, & boni minimè amantes: Prodito- 4
res, præcipites, arrogantes, voluptatum
amantes pluſquam amantes Dei: Spe- 5
ciem bonæ pietatis habentes, vim tamen
illius abnegantes. Hos igitur rejice. Ex 6
his enim ſunt ii qui domos penetrant, &
captivas ducunt mulierculas, confertas
peccatis, obſequentes variis cupiditati-
bus: Semper diſcentes, at nunquam va- 7
lentes venire ad agnitionem veritatis. Et 8
quemadmodùm Janes & Jambres re-
ſtiterunt Moſi, ita & hi averſantur veri-
tati: homines mente corrupti, non haben-
tes experimentum in ſenſu fidei. Sed non 9
multùm proficient, colorem enim induet
ſtultitia eorum apud omnes evidentem,
ut evulgata eſt amentia illorum duorum.

Dominicâ trigeſimâ quartâ poſt
Pentecoſten.

Tu verò ſectare doctrinam meam, meam 10
vivendi rationem, mentem meam, fidem
meam, longanimitatem meam, charitatem
meam, patientiam meam, Perſecutiones 11
meas, paſſiones meas quæ mihi contige-
runt Antiochiæ, & Iconii, & Lyſtris:
qualeſque perſecutiones ſuſtinui: & ex
omnibus eripuit me Dominus. Et omnes 12
volentes vivere cum præclara pietate in
Jeſu Chriſto, perſecutionem patientur.
Quidam verò improbi & impoſtores 13
proficient peſſimum in modum, ſeducen-
tes, & ſeducti. At tu perſiſte in dogmati- 14
bus quæ didiciſti, quæque tibi concredi-
ta ſunt, ſciens à quo didiceris ea: Et 15
quòd à pueritia tua noveris glorioſas
Scripturas, quæ te poſſunt ſapientem
reddere ad ſalutem, per conceſſam fidem
in Jeſum Chriſtum.

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis vi-
geſimæ octavæ. Et pro ſancto
Phoca martyre.

Et quælibet ſcriptura divinam ſapiens 16
auram, utilis eſt ad doctrinam, ad red-
argutionem, ad directionem; ad erudi-
tionem quæ eſt in juſtitia: Ut ſit homo 17
Dei perfectus, paratus ad omne opus
bonum.

CAP. IV.

OBteſtor ego te igitur coram Deo, & 1
Domino Jeſu Chriſto, qui judicaturus eſt
vivos & mortuos in apparitione ſua &
regno ſuo: Prædica ſermonem, & explora 2
eos ex improviſo, tam tempore quo oppor-
tuna eſt exploratio, quàm non opportuna:
argue, objurga: hortare cum omni patien-
tia & doctrina.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ፫ ወዘንተ፡ባሕቱ፡አእምሩ፡ከመ፡በደኃሪ፡መዋዕል፡ይመጽእ፡ዓመት፡እኩይ፡፡ ፨ ወይከውኑ፡
2 ሰብእ፡መፍቀርያነ፡ፈጊዕ፡ወመፍቀርያነ፡ንዋይ፡፡ ነባቢያነ፡ገሀራነ፡ፀረፋነ፡ዐላዊያነ፡አዝማ
3 ደሆሙ፡እለ፡ልቦሙ፡አኮቴተ፡ወፁአነ፡እምጽድቅ፡፨ እለ፡አልቦሙ፡ምሕረተ፡ሥሑ
4 ጸን፡ጸላኢያነ፡ሠናይ፡፨ ዐላዊያን፡ዝሉፋን፡ጽሉላን፡እለ፡ያበድሩ፡ሐውዘ፡እምፍቅረ፡እ
5 ግዚአብሔር፡፨ ይትሜሰሉ፡ጻድቃነ፡ ወይክሕድዋ፡ለኃይለ፡ጽድቅ፡ወለእሉሰ፡ተገሐሥሙ፡፨
6 እለ፡ እሙንቱ፡ እለ፡ይበውኡ፡ ውስተ፡አብያተ፡ሰብእ፡ ወይፄውውዎን፡ለአንስት፡እለ፡ፅፉራት፡
7 በኃጢአት፡፡ ወይተልዋ፡ ውስተ፡ ብዙኃ፡ ፍትወት፡፨ ዘልፈ፡ ይትጌሠጹ፡ ወኢያአምርዋ፡
8 ግሙራ፡ ለጽድቅ፡፡ ፨ ከመ፡እለ፡ ኢያኔስ፡ወኢያንበሬስ፡ከማሁ፡ እሉሂ፡ተቃወምዋ፡ለጽድ
9 ቅ፡፡ ሰብእ፡ሙሱናነ፡ልብ፡ወንፉቃነ፡ሃይማኖት፡፨ ወባሕቱ፡ ኢይትሌዓሉ፡ እስመ፡ ፈድፈደ
10 ት፡እበደሙ፡ ወትዐውቀት፡ከመ፡በሳዕሉ፡እልክቱ፡ወበኀበ፡ኵሉ፡ዘከመ፡ኮነት፡፡ ፨ ፲ ወአን
ተሰ፡ትልወኒ፡በትምህርትየ፡በግዕዝየ፡በዘ፡መራሕኩከ፡በሃይማኖት፡በተስፋ፡ በአፍቅሮ፡በትዕግ
11 ሥት፡፨ በተሰድዶ፡በሕማም፡፡ መጠነ፡ረከበኒ፡በአንጾኪያ፡በኢቆንያ፡በልስጥራ፡መጠነ፡ተዐ
12 ገሥኩ፡ተሰድዶ፡ ወእምኵሉ፡አድኀነኒ፡እግዚአብሔር፡፨ ወኵሎሙ፡እለ፡ይሔይዉ፡በጽ
13 ድቅ፡ ወይፈቅዱ፡በክርስቶስ፡ኢየሱስ፡ይሰደዱ፡፡ ፨ ወእኩያንሰ፡ ሰብእ፡ዘሠራያት፡ይትሌ
14 ዐሉ፡ውስተ፡እንተ፡ተእኪ፡ ወይስሕቱ፡ወያስሕቱ፡፡ ፨ ወአንተሰ፡ ሀሉ፡በዘ፡ ተመሀርከ፡ወተ
15 አምኑከ፡ታአምር፡በኀበ፡መኑ፡ተመሀርከ፡፨ ታአምር፡እምን፡እስከ፡መጽሐፈ፡ቅዱሰ፡ዘይ
16 ክል፡አሕይዎተከ፡በሃይማኖተ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ ፨ ወኵሉ፡መጽሐፍ፡በመንፈሰ፡እግዚ
አብሔር፡ወይበቍዕ፡፡ ፲ በኵሉ፡ትምህርት፡ወተግሣጽ፡ለአርትዖ፡ወለአጥ[illegible]፡ውስተ፡
17 ጽድቅ፡፨ ከመ፡ ይትገሠጽ፡ብእሲ፡እግዚአብሔር፡ውስተ፡ኵሉ፡ምግባረ፡ሠናይ፡መሀር፡፡ ፨
1 ፬ ወአስምዕ፡እግዚአብሔር፡ወኢየሱስ፡ክርስቶስ፡ዘሀለዎ፡ይኰንን፡ሕያዋነ፡ወሙታነ፡በመ
2 ጽአተ፡መንግሥቱ፡፡ ከመ፡ ትስብክ፡ ቃሎ፡ ቀዊመከ፡ በድቡት፡በጊዜሁ፡ገሥጽ፡ ወተዘለፍ፡
ወየውህ፡ እንዘ፡ ትትዔገስ፡ በኵሉ፡ ወትሜህር፡፡ ፨

CAP. III. 1

SEd hoc ſcitote, quòd in poſterioribus diebus veniet annus malus: Et erunt 2
homines diligentes crapulam, & diligentes divitias, jactabundi, blaſpheman-
tes, ſpernentes parentes eorum, ingrati, exeuntes à veritate, Non habentes mi- 3
ſericordiam, ſuperbi, oſores boni, Perverſi, contumelioſi, obcæcati, eligentes vo- 4
luptates potiùs quam amorem Dei: Aſſimilati ſunt juſtis, & abnegant virtutem 5
juſtitiæ: & hos devita. Hi ſunt qui intrant in domos hominum, & capti- 6
vas ducunt mulieres complexas in peccato, & adhærentes ei in multa concupi-
ſcentia: Et ſemper diſcentes & non cognoverunt unquam veritatem. Sicut 7
qui Janne & Jambre, ſic hi etiam reſtiterunt veritati: homines corrupti cor- 8
de, & hæſitantes de fide. Sed non exaltabuntur, quia abundavit inſipientia 9
eorum & manifeſta eſt, ſicut in illis, & apud omnes, quomodo fuit Et tu aſſequeris 10
me in doctrina mea, in more meo in quo duxi te, in fide, in longanimitate, in chari-
tate, in patientia, In perſecutione, in afflictione; quantum contigit mihi in Antio- 11
chia, in Iconio, in Lyſtris, quantas paſſus ſum perſecutiones: & ab omnibus
liberavit me Deus. Et omnes viventes in veritate, & volentes vivere in 12
Chriſto Jeſu, perſequentur. Et mali homines incantationum provehentur in 13
pejus: & errabunt, & errare facient. Et tu permane in iis quæ didiciſti, & 14
concredita ſunt tibi, ſciens apud quem didiceris. Sciens verè uſque Scriptu- 15
ram ſanctam, quæ poteſt vivificare te per fidem Jeſu Chriſti. Et tota ſcriptura 16
per ſpiritum Dei eſt, & prodeſt in omni doctrina & eruditione, ad corrigendum &
inſtruendum in veritate. Ut eruditus ſit homo Dei, in omni opere bono, doctor. 17

CAP. IV.

FT obteſtor Deum & Jeſum Chriſtum, qui judicaturus eſt vivos & mortuos 1
in adventu regni ſui, Ut prædices verbum ejus, perſiſtens circumſpectè in tem- 2
pore; argue, & corripe, & manſuetus eſto, patiens in omnibus, & docens.

Erit enim tempus, cùm sanam doctrinam non sustinebunt: sed secundùm
3 Ἔσαι γὰρ καιρὸς, ὅτε τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται· ἀλλὰ (γ) κατὰ
desideria *propria* sibiipsis coacervabunt magistros, prurientes *auditum:*
τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν·
Et à quidem veritate auditum avertent, ad autem fabulas conver-
4 Καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπή-
tentur. Tu verò vigila in omnibus, *mala patere*, opus fac Evange-
5 σονται. Σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, (δ) κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγγε-
listæ, ministerium tuum *impletum reddito.* Ego enim jam delibor, & tempus
6 λιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον. Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς Θ'
meæ resolutionis instat. Certamen *pulchrum* certavi, cursum
7 (ε) τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε. Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον
consummavi, fidem servavi. *Reliquùm*, reposita est mihi justitiæ corona,
8 τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα. Λοιπὸν, ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος,
quam reddet mihi Dominus in illa die, justus judex: non solùm
ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής· οὐ μόνον
autem mihi, sed & *omnibus diligentibus apparitionem* ejus. *Stude* venire
9 δὲ ἐμοὶ, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ. Σπούδασον ἐλθεῖν
ad me citó. Demas enim me reliquit, diligens *nunc* seculum,
10 πρός με ταχέως. Δημᾶς γάρ με ἐγκατέλιπεν, ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα,
& abiit *in* Thessalonicam, Crescens in Galatiam, Titus in Dalma-
καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην, Κρήσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς (ζ) Δαλμα-
tiam: Lucas est solus, mecum. Marcum *assumens*, adduc cum *teipso:*
11 τίαν· Λουκᾶς ἐστι μόνος μετ' ἐμοῦ. Μάρκον ἀναλαβὼν, ἄγε μετὰ σεαυτοῦ·
est enim mihi utilis in ministerium. Tychicum autem misi *in* Ephesum.
12 ἔστι γάρ μοι εὔχρηστος εἰς διακονίαν. Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον.
Penulam quam reliqui *in* Troade apud Carpum, veniens affer, &
13 Τὸν φελόνην ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε, καὶ
libros, maximè membranas. Alexander ærarius multa mihi mala
14 τὰ βιβλία, μάλιστα τὰς μεμβράνας. Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ

ostendit: reddet illi Dominus secundùm opera ejus: Quem & tu
ἐνεδείξατο· (η) ἀποδῴη αὐτῷ ὁ Κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· Ὃν καὶ σὺ 15
observa: valdè enim restitit nostris verbis. In prima mea
φυλάσσου· λίαν γὰρ (θ) ἀνθέστηκε τοῖς ἡμετέροις λόγοις. Ἐν τῇ πρώτῃ μου 16
defensione nemo mihi adfuit, sed omnes me dereliquerunt: (non
ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι (ι) συμπαρεγένετο, ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον· (μὴ
illis imputetur.) *At* Dominus astitit, & confortavit me, ut per me
αὐτοῖς λογισθείη.) Ὁ δὲ Κύριός παρέστη, καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, ἵνα δι' ἐμοῦ 17
prædicatio *plenè percipiatur*, & audiant omnes Gentes: & *ereptus* sum de
τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ, καὶ (κ) ἀκούσῃ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ (λ) ἐρρύσθην ἐκ
ore leonis. *Et eripiet* me Dominus ab omni opere malo, &
στόματος λέοντος. (μ) Καὶ ῥύσεταί με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ 18
servabit in regnum suum cœleste: cui gloria in secula
σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· (ν) ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας
seculorum. Amen. Saluta Priscam & Aquilam, & Onesiphori domum.
τῶν αἰώνων. ἀμήν. Ἄσπασαι Πρίσκαν καὶ Ἀκύλαν, καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον. 19
Erastus remansit *in Corintho:* Trophimum autem reliqui *in Mileto* infir-
Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ· Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν (ξ) Μιλήτῳ ἀσθε- 20
mum. Festina ante hyemem venire: salutant te Eubulus, & Pu-
νοῦντα. Σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν· ἀσπάζεταί σε Εὔβουλος, καὶ Πού- 21
dens, & Linus, & Claudia, & fratres omnes. Dominus Jesus
δης, καὶ Λῖνος, καὶ Κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες. Ὁ Κύριος (ο) Ἰησοῦς 22
Christus cum spiritu tuo: gratia vobiscum. Amen.
Χριστὸς μετὰ τοῦ πνεύματός σου· ἡ χάρις (π) μεθ' ὑμῶν. ἀμήν.

Ad Timotheum secunda, Ephesiorum Ecclesiæ primum Episcopum ordina-
(†) Πρὸς Τιμόθεον δευτέρα, τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονη-
tum, scripta est à Roma, cùm ex secundo sisteretur Paulus Cæsari Neroni.
θέντα, ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ Καίσαρι Νέρωνι.

Ἐν στίχοις ροβ'.

MS. A. (γ) κατὰ τὰς ἰδίας ἐπιθυμίας ἑαυτοῖς (δ) κακοπάθησον, ὡς καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ Ἰησοῦ, ἔργον (ε) τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκεν. Τὸν καλὸν ἀγῶνα ἠγώνισμαι, (ζ) Δελματίαν· (η) ἀποδώσει (θ) ἀντέστη (ι) παρεγένετο, (κ) ἀκούσωσιν (λ) ἐρύσθην (μ) Ῥύσεταί (ν) αὐτῷ ἡ δόξα (ξ) Μηλώτῳ (ο) Ἰησοῦς μετὰ (π) μεθ' ὑμῶν. (†) Πρὸς Τιμόθεον Β'. ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܢܗܘܐ ܓܝܪ ܙܒܢܐ ܀ ܕܒܝܘܠܦܢܐ ܚܠܝܡܐ ܠܐ ܢܫܬܡܥܘܢ܂ ܐܠܐ ܐܝܟ ܪܓܝܓܬܗܘܢ ܀ 3
ܢܣܓܘܢ ܠܗܘܢ ܡܠܦܢܐ ܒܚܘܪܓܐ ܕܡܫܡܥܬܗܘܢ܂ * ܘܡܢ ܫܪܪܐ ܢܗܦܟܘܢ 4
ܐܕܢܝܗܘܢ܂ ܠܫܘܥܝܬܐ ܕܝܢ ܢܬܦܢܘܢ܂ * ܐܢܬ ܕܝܢ ܗܘܝܬ ܥܝܪ ܒܟܠܡܕܡ ܘܣܝܒܪ ܒܝܫܬܐ܀ 5
ܘܥܒܕ ܥܒܕܐ ܕܡܣܒܪܢܘܬܐ܂ ܘܡܫܡܫܢܘܬܟ ܓܡܘܪ܂ * ܐܢܐ ܓܝܪ ܡܟܝܠ ܡܬܢܩܐ ܐܢܐ܂ ܘܙܒܢܐ ܕܫܪܝܬܝ 6
ܩܪܒ܂ * ܐܓܘܢܐ ܫܦܝܪܐ ܐܬܟܬܫܬ܂ ܘܪܗܛܝ ܫܠܡܬ܂ ܘܗܝܡܢܘܬܝ ܢܛܪܬ܂ * ܘܡܟܝܠ ܢܛܝܪ 7 8
ܠܝ ܟܠܝܠܐ ܕܟܐܢܘܬܐ܂ ܕܢܦܪܥܢܝ ܒܗ ܡܪܝ ܒܝܘܡܐ ܗܘ܂ ܕܗܘܝܘ ܕܝܢܐ ܟܐܢܐ܂ ܠܐ
ܕܝܢ ܠܝ ܒܠܚܘܕ ܀ ܐܠܐ ܐܦ ܠܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡܘ ܠܓܠܝܢܗ܂

* ܕܓܪܝܓܘܪܝܘܣ * ܗ *

* ܐܬܒܛܠ ܠܟ ܕܬܐܬܐ ܠܘܬܝ ܥܓܠ܂ * ܕܝܡܐ ܓܝܪ ܫܒܩܢܝ܂ ܘܐܚܒ ܥܠܡܐ ܗܢܐ܂ 9 10
ܘܐܙܠ ܠܗ ܠܬܣܠܘܢܝܩܐ܂ ܩܪܣܩܘܣ ܠܓܠܛܝܐ܂ ܛܛܘܣ ܠܕܠܡܛܝܐ܂ * ܠܘܩܐ 11
ܗܘ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܥܡܝ܂ ܠܡܪܩܘܣ ܕܒܪ ܘܐܝܬܝܘܗܝ ܥܡܟ܂ ܦܩܚ ܠܝ ܓܝܪ ܠܬܫܡܫܬܐ܂
* ܠܛܘܟܝܩܘܣ ܕܝܢ ܫܕܪܬ ܠܐܦܣܘܣ܂ * ܩܡܛܪܐ ܕܟܬܒܐ ܕܝܢ ܕܫܒܩܬ ܒܛܪܘܐܣ ܠܘܬ 12 13
ܩܪܦܘܣ܂ ܡܐ ܕܐܬܐ ܐܢܬ ܐܝܬܝܗ܂ ܘܟܬܒܐ܂ ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܓܠܝܘܢܐ ܕܪ̈ܩܐ܂ * ܐܠܟܣܢܕܪܘܣ 14
ܢܦܚܐ܂ ܒܝܫܬܐ ܣܓܝܐܬܐ ܚܘܝܢܝ܂ ܦܪܥ ܠܗ ܡܪܢ ܐܝܟ ܥܒܕܘܗܝ܂ * ܐܦ ܐܢܬ ܐܙܕܗܪ 15
ܡܢܗ܂ ܣܓܝ ܓܝܪ ܩܡ ܠܘܩܒܠ ܡܠܝܢ܂ * ܒܡܦܩ ܒܪܘܚܝ ܩܕܡܝܐ ܠܐ ܐܢܫ ܗܘܐ 16
ܥܡܝ܂ ܐܠܐ ܟܠܗܘܢ ܫܒܩܘܢܝ܂ ܠܐ ܬܬܚܫܒ ܠܗܘܢ ܗܕܐ܂ * ܡܪܝ ܕܝܢ ܩܡ ܠܝ 17
ܘܚܝܠܢܝ܂ ܕܒܝ ܟܪܘܙܘܬܐ ܬܫܬܡܠܐ܂ ܘܢܫܡܥܘܢ ܥܡܡܐ ܟܠܗܘܢ܂ ܘܐܬܦܨܝܬ ܡܢ
ܦܘܡܐ ܕܐܪܝܐ܂ * ܘܢܦܨܝܢܝ ܡܪܝ ܡܢ ܟܠ ܥܒܕ ܒܝܫ܂ ܘܢܚܝܢܝ܂ ܠܡܠܟܘܬܗ 18
ܕܒܫܡܝܐ܂ ܕܠܗ ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ܂ * ܫܐܠ ܒܫܠܡܐ ܕܦܪܝܣܩܠܐ ܘܕܐܩܠܘܣ܂ 19
ܘܕܒܝܬܐ ܕܐܢܣܝܦܘܪܘܣ܂ * ܐܪܣܛܘܣ ܦܫ ܠܗ ܒܩܘܪܢܬܘܣ܂ ܠܛܪܘܦܝܡܘܣ ܕܝܢ 20
ܫܒܩܬܗ ܟܕ ܟܪܝܗ ܒܡܝܠܝܛܘܣ ܡܕܝܢܬܐ܂ * ܐܬܒܛܠ ܠܟ ܕܩܕܡ ܣܬܘܐ ܬܐܬܐ܂ 21
ܫܐܠ ܒܫܠܡܟ ܐܘܒܘܠܘܣ ܘܦܘܕܝܣ ܘܠܝܢܘܣ ܘܩܠܘܕܝܐ܂ ܘܐܚܐ ܟܠܗܘܢ܂ * ܡܪܢ 22
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܪܘܚܟ܂ ܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟ ܐܡܝܢ܂

* ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܠܛܝܡܬܐܘܣ܂ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܪܗܘܡܝ *

Erit enim tempus quum doctrinæ sanæ non 3
obedient, sed juxta desideria sua multiplicabunt sibi doctores in pruritum sui auditûs.
Et à veritate avertent aures suas, ad fa- 4
bulas autem declinabunt. Tu verò vigila in 5
omnibus, & sustine mala, & exequere opus Evangelistæ: tuúmque ministerium perfice.
Ego verò immolor, & tempus quo dissolvar, 6
instat. Bonum certamen certavi, & cursum 7
meum explevi, fidémque meam servavi. In 8
posterum autem asservatur mihi corona justitiæ, quam rependet mihi Dominus meus in die illo, quia ipse est justus judex: non solùm autem mihi, sed etiam iis qui dilexerint manifestationem ejus.

Pro Gregorio. 5.

Sit tibi curæ ut venias ad me citó. Nam De- 9
mas me reliquit, & amore complexus est 10
hoc seculum, ac profectus est Thessalonicam, Crispus in Galatiam, Titus in Dalmatiam.
Lucas solus est mecum. Marcum assume & 11
adducito tecum: aptus enim mihi est ad ministerium. Tychicum autem misi Ephe- 12
sum. Thecam verò librorum quam reliqui 13
Troade apud Carpum, quum venies, afferto; & libros, maximè autem involucrum
membranarum. Alexander faber ærarius 14
multa mala mihi exhibuit: repensurus est ei
Dominus noster secundùm opera ipsius. Sed 15
& tu cave ab eo: vehementer enim insurrexit contra sermones nostros. In prima ex- 16
cusatione mea nemo mihi adfuit; sed omnes deseruerunt me. Ne imputetur illis hoc.
Dominus autem meus adstitit mihi, & robo- 17
ravit me, ut per me prædicatio expleretur, & audirent omnes Gentes. Et ereptus fui
ex ore leonis: Et eripiet me Dominus meus 18
ab omni opere malo: & servabit me in regnum suum quod est in cœlis. Cui sit
gloria in seculum seculorum. Amen. Da 19
pacem Priscillæ & Aquilæ, & familiæ Onesiphori. Erastus mansit Corinthi. Trophi- 20
mum autem reliqui infirmum in Mileto urbe.
Sit tibi curæ ut ante hyemem venias. Po- 21
stulat pacem tuam Eubulus, & Pudis, & Linus, & Claudia, fratres denique omnes.
Dominus noster Jesus Christus sit cum spiri- 22
tu tuo. Gratia tecum. Amen.

Epistolæ ad Timotheum secundæ,
è Roma scriptæ,

FINIS.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 እስመ ፡ ይበጽሕ ፡ ጊዜሁ ፡ አመ ፡ የአብይዋ ፡ ለትምህርተ ፡ ሕይወት ፡ ወይሐውሩ ፡ በፍ
4 ትወቶሙ ፡ ወመምህራን ፡ እለ ፡ ይትሀከኩ ፡ እዘኒሆሙ ።=፦ ወይመይጡ ፡ እዘኒሆሙ ፡ እ
5 ምጽድቅ ፡ ወያጸምሉ ፡ መኀደምተ ።=፦ ወአንተሰ ፡ ንቀህ ፡ ወጥበብ ፡ በኵሉ ፡ ወጻሙ ፡
ወግበር ፡ ምግባረ ፡ ወንጌላዊ ፡ ኩን ፡ ወፈጽም ፡ መልእክተከ ።=፦ ሀ
በማርያም ፡ ምንባብ ።=፦
6 ወአንሰ ፡ ወዳእኩ ፡ ሰለጥኩ ፡ ወበጽሐኒ ፡ ዕድሜየ ፡ ለአዕርፎ ።=፦ ሠናየ ፡ ገድለ ፡ ተጋደልኩ ፡
7 በድርየኒ ፡ ፈጸምኩ ፡ ወሃይማኖትየኒ ፡ ዐቀብኩ ።=፦

Quoniam veniet tempus quando rejicient doctrinam vitæ, & incedent secundùm 3
cupiditates eorum, & doctores: quorum aures seditiosæ sunt. Et avertent aures 4
eorum à veritate, & auscultabunt fabulis. Et tu vigila, & prudens esto in 5
omnibus, & labora, & operare opus, evangelista esto, & imple ministerium tuum. 6

Pro Maria, lectio.

Et ego jam finivi, & advenit mihi tempus meum ad quiescendum. Bonum cer- 7
tamen certavi, cursum meum consummavi, & fidem meam servavi.

Verſio VULGATA LATINA.

3 Erit enim tempus, cùm ſanam doctrinam non ſuſtinebunt, ſed ad ſua deſi-
4 deria coacervabunt ſibi magiſtros, prurientes auribus: Et à veritate qui-
5 dem auditum avertent, ad fabulas autem convertentur. Tu verò vigila, in
6 omnibus labora, opus fac Evangeliſtæ, miniſterium tuum imple. Sobrius
7 eſto. Ego enim jam delibor, & tempus reſolutionis meæ inſtat. Bonum
8 certamen certavi, curſum conſummavi, fidem ſervavi. In reliquo repoſita
eſt mihi corona juſtitiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die juſtus ju-
9 dex: non ſolùm autem mihi, ſed & iis qui diligunt adventum ejus. Fe-
10 ſtina ad me venire citó. Demas enim me reliquit, diligens hoc ſeculum,
11 & abiit Theſſalonicam: Creſcens in Galatiam, Titus in Dalmatiam. Lu-
12 cas eſt mecum ſolus. Marcum aſſume, Et adduc tecum: eſt enim mihi
13 utilis in miniſterium. Tychicum autem miſi Epheſum. Penulam, quam re-
liqui Troade apud Carpum, veniens affer tecum, & libros, maximè au-
tem membranas. Alexander ærarius multa mala mihi oſtendit: reddet illi 14
Dominus ſecundùm opera ejus: Quem & tu devita: valdè enim reſtitit 15
verbis noſtris. In prima mea defenſione nemo mihi affuit, ſed omnes me 16
dereliquerunt: non illis imputetur. Dominus autem mihi aſtitit, & con- 17
fortavit me, ut per me prædicatio impleatur, & audiant omnes Gentes:
& liberatus ſum de ore leonis. Liberavit me Dominus ab omni opere ma- 18
lo: & ſalvum faciet in regnum ſuum cœleſte, cui gloria in ſecula ſeculo- 19
rum. Amen. Saluta Priſcam, Aquilam, & Oneſiphori domum. Eraſtus 20
remanſit Corinthi. Trophimum autem reliqui infirmum Mileti. Feſtina an- 21
te hyemem venire. Salutant te Eubulus, & Pudens, & Linus, & Clau-
dia, & fratres omnes. Dominus Jeſus Chriſtus cum ſpiritu tuo. Gratia vo- 22
biſcum. Amen.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

3 * لأن سيكون وقتا لا يحملون التعليم المعافي * بل يجمعون لهم كما يختص بشهواتهم معلمين
4 يحكون سمعهم * ويردون سمعهم عن الحق * ويحيدون الى الخرافات * تم *
5 * قراءة الاحد قبل قداس الماء * فتيقظ انت في ساير الامور والاوقات * كابد الشقا
6 اعمل عمل مبشر وحقق خدمتك * فانني هاءنذا اضحى * وقد وقف بي وقت انصرافي * وقد 7
8 جاهدت الجهاد الحسن * قد تممت السعي * قد حفظت الامانة * فمنذ الان اكليل العدل
معد لي * الذي سيقضينيه في ذلك اليوم الرب القاضي العدل * وليس لي فقط * بل ولجميع
الذين احبوا ظهوره * تم * * قراءة الاربعا من الجمعة الثامنة والعشرين * بادر 9
10 ان تجي الي سريعا * فان ديمان قد تركني اذ احب الان هذا الدهر * وذهب الى تسالونيكية *
11 فريسكس مضى الى غلاطية * وتيطس الى دلماتيا * لوقا وحده معي * خذ مرقس واحضره
12 معك * لانه يصلح لخدمتي * تديشيكوس قد ارسلته الى افسس * الفلونية التي تركتها 13
14 باطرواذا عند كربس * في تجيك احملها معك * والمدرجات لا سيما الرقوقية * الاسكندرس
15 النحاس قد اراني شرورا كثيرة * يقضيه الرب بنظير اعماله * فتحفظ انت منه * فانه قد قاوم
16 اقوالنا جدا * وفي اعتذاري الاول ما حضر معي احد * لكنهم كلهم تركوني * لا حسب لهم
17 ذلك ذنبا * لكن الرب وقف بي وايدني * لكيما تتكمل البشارة بي * وتسمع الامم كلها * ونجيت
18 من فم الاسد * وسينجيني الرب من كل عمل خبيث * ويخلصني الى ملكه السماوية * الذي
19 له المجد الى اباد الدهور امين * سلم على بريسكلا واكيلا * ومنزل اونيسيفوروس * اراسطوس 20
21 بقي في قرنثيوس * طروفيموس خلفته مريضا في ملطين * احرص ان تجي قبل الشتي *
22 يسلم عليك اوفولس * وبودس * ولينوس * وكلوديا * والاخوة كلهم * الرب يسوع المسيح مع
روحك * النعمة معكم امين *
* تمت الرسالة *

* وكتبت من مدينة رومية * وكان قد جعل تيموثاوس اسقفا على افسس * حين
وقف بولص بحضرة نارن قيصر ملك رومية دفعة ثانية *
* والتسبيح لرب المجد دايما ابدا سرمدا * امين امين امين *

Erit enim tempus quum non ſuſtinebunt doctrinam ſanam: ſed colligent ſibi, prout competet cupiditatibus ſuis, doctores titillantes auditum eorum: Et 3 *avertent auditum ſuum à veritate, & deflectent ad deliria.* Finis. 4

Lectio Dominicæ ante Sacrum aquæ (i. Miſſam Epiphaniæ.)

Quare tu vigila in omnibus rebus ac momentis, perfer moleſtias, perage opus Evangeliſtæ, & comproba miniſterium 5 *tuum. Nam ego en immolor, & inſtat* 6 *mihi tempus diſceſſus mei. Jamque de-* 7 *certavi bonum certamen, curſum jam abſolvi, fidem jam ſervavi: Et poſt-* 8 *hac corona juſtitiæ parata eſt mihi, quam exſolvet mihi in illa die Dominus judex juſtus: & non mihi ſolùm ſed etiam omnibus qui dilexerint apparitionem ejus.* Finis

Lectio feriæ quartæ hebdomadis vigeſimæ octavæ.

Feſtina venire ad me citó. Nam Damian 9 *me dereliquit, diligens nunc præſens ſe-* 10 *culum, & abiit Theſſalonicam: Priſcus profectus eſt in Galatiam, & Titus in Dalmatiam. Lucas ſolus eſt mecum.* 11 *Sume Marcum, & adduc eum tecum, quia conducit miniſterio meo. Tychicum* 12 *miſi jam Epheſum. Pheloniam quam* 13 *reliqui Troade apud Carpum, tecum affer cùm veneris, & volumina, præſertim membranacea. Alexander faber* 14 *ærarius videre me fecit multa mala: rependat illi Dominus ſecundùm facta ipſius. Quare tu cave eum, quia mul-* 15 *tùm reſtitit ſermonibus noſtris. Et in* 16 *prima defenſione mea nemo adſuit mecum, ſed omnes me deſeruere: ne imputetur id eis crimini. Verùm Domi-* 17 *nus aſtitit mihi, & corroboravit me: ut per me compleatur annuntiatio, & audiant omnes Gentes: & ereptus ſum ex ore leonis. Et eripiet me Dominus* 18 *ab omni facto malo, ſalvabitque me in regnum ſuum cœleſte: cui gloria in æternitates ſeculorum, Amen. Salu-* 19 *ta Priſcillam & Achillem, & domum Oneſiphori. Eraſtus manſit Corinthi.* 20 *Trophimum reliqui ægrotum in Mileto. Da operam ut venias ante hyemem.* 21 *Salutat te Eupulus, & Pudens, & Linus, & Claudia, & fratres omnes. Dominus Jeſus Chriſtus cum ſpiritu* 22 *tuo. Gratia vobiſcum, Amen.*

EPISTOLÆ FINIS.

Scripta verò fuit ab urbe Roma, quum Timotheus conſtitutus jam eſſet Epiſcopus ſuper Epheſum, quando ſecundâ vice ſtetit Paulus in præſentia Cæſaris Neronis Imperatoris Romani.

Laus Domino gloriæ perpetua, perennis, ſempiterna,
Amen, Amen, Amen,

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 እንከሰ ፡ ጽኑሕ ፡ ሊተ ፡ አክሊለ ፡ ጽድቅ ፡ ዘየዐስየኒ ፡ እግዚአብሔር ፡ ይእተ ፡ ዕለተ ፡ መ
ኰንነ ፡ ጽድቅ ፡፡ ወአኮ ፡ ለባሕቲትየ ፡ ለኵሎሙ ፡ እለ ፡ ያፈቅሩ ፡ በምጽአተ ፡ ዚአሁ ፡፡ ፨
9 በ ፡ ፭ ፡ ፋሲካ ፡፡ ፨ አስተፋጥን ፡ ትምጻእ ፡ ኀቤየ ፡ ፍጡነ ፡፡ ፨
10 ዴማስ ፡ ኀደገኒ ፡ ወአፍቀሮ ፡ ለዝንቱ ፡ ዓለም ፡ ዘይእዜ ፡ ወሖረ ፡ ተሰሎንቄ ፡ ወቄርቂስኒ ፡ ገ
11 ልየ ፡ ወቲቶ ፡ ዴልማጢያ ፡፡ ፨ ሉቃስ ፡ ባሕቲቱ ፡ ምስሌየ ፡፡ ወአምጽኦ ፡ ምስሌከ ፡ ለማርቆ
12 ስ ፡ እስመ ፡ ይበቍዐኒ ፡ ለመልእክት ፡፡ ፨ ወፈነውክዎ ፡ ለጢኪቆስ ፡ ሌፌሶን ፡፡ ፨ ወፈሎ ፡
13 ዘኀደጉ ፡ ኀበ ፡ ቀርጳ ፡ ተመሊሶ ፡ ምስሌከ ፡ ለመ ፡ ትመጽእ ፡ ወዓደ ፡ መጻሕፍተ ፡ ፈ
14 ቅ ፡፡ ፨ እሌ ፡ ስክንድሮስ ፡ ነሃቢ ፡ ብዙኀ ፡ ሠቀየኒ ፡ ይፍድዮ ፡ እግዚአብሔር ፡ በከመ ፡
15 ምግባሩ ፡፡ ፨ ወአንተኒ ፡ ተዓቀብ ፡ እስመ ፡ ፈድፋደ ፡ ተቃወሞ ፡ ለነገርነ ፡፡ ፨ ወበቀዳሚ ፡
16 ነገርየ ፡ አልቦ ፡ ዘኀበረ ፡ ምስሌየ ፡ ኵሎሙ ፡ ኀደጉኒ ፡ ወይሥረይ ፡ ሎሙ ፡፡ ፨ ወደእሙ ፡ እ
17 ግዚአብሔር ፡ ቆመ ፡ ሊተ ፡ ወአጽንዓኒ ፡ ከመ ፡ ይእመኑ ፡ በስብከተ ፡ ዚአየ ፡፡ ወይስምዑ ፡
18 ኵሎሙ ፡ አሕዛብ ፡ ወድኅንኩ ፡ እምአፈ ፡ አንበሳ ፡፡ ፨ ወያድኅነኒ ፡ እግዚአብሔር ፡ እም
19 ኵሉ ፡ ግብረ ፡ እኩይ ፡ ወያሐይወኒ ፡ ውስተ ፡ መንግሥቱ ፡ ዘበሰማያት ፡ እስመ ፡ ሎቱ ፡ ስብሐት ፡
20 ለዓለመ ፡ ዓለም ፡ አሜን ፡፡ ፨ አምኁ ፡ ጵርስቅ ፡ ወአቂላ ፡ ወቤተ ፡ ሆኔሴፎሩ ፡፡ ፨ አሬስጦስ ፡ ነ
21 በረ ፡ ቆሮንቶስ ፡ ጥሮፊሞን ፡ ኀደግዎ ፡ ሚሊጦን ፡ ይደዊ ፡፡ ፨ አስተፋጥን ፡ ትምጻእ ፡ ኀቤየ ፡ እም
ቅድመ ፡ ክረምት ፡፡ አምኁከ ፡ ኤውቡሎስ ፡ ወአጵዴስ ፡ ወሊኖስ ፡ ወቀላውዴያ ፡ ወኵሎሙ ፡ አኀ
ለሰብእ ፡ ጢሞቴዎስ ፡፡ ፨
22 ዊነ ፡፡ ፨ ወእግዚአብሔር ፡ ምስለ ፡ መንፈስከ ፡፡ ፨

Ergò parata eſt mihi corona juſtitiæ, quam tribuit mihi Deus iſto die, Judex 8 *juſtitiæ: & non ſolummodo mihi*, ſed etiam *omnibus qui diligent eum in adventu ejus.*

Quinto Paſchatis.

Feſtina ut venias ad me citó. Demas reliquit me, & dilexit hoc ſeculum præ- 9 10 *ſens, & profectus eſt Theſſalonicam: & Creſcens Galliam, & Titus Dalmatiam. Lucas ſolus eſt mecum: & adduc tecum Marcum, qui utilis eſt mihi ad miniſteri-* 11 *um. Et miſi Tychicum Epheſum. Et Phelo, quem reliqui apud Carpum, adſe-* 12 *ras tecum: quum veneris & etiam libros membraneos. Alexander prædo multùm* 13 *afflixit me, retribuat ei Deus ſecundùm opera ejus: Et tu caveto eum: quia* 14 *valdè reſtitit ſermonibus noſtris. In primo ſermone meo, nemo fuit qui conſociatus* 15 *eſt mecum, omnes deſeruerunt me: &* Deus *miſereatur eorum. Sed Deus adſtitit* 16 *mihi, & corroboravit me, ut crederent per prædicationem meam, & ut audirent* 17 *omnes Gentes: & liberatus ſum, ex ore leonis. Et liberabit me Deus ab omni* 18 *opere malo: & vivere me faciet in regno ſuo quod* eſt *in cœlis, quia ei* eſt *gloria in ſecula ſeculorum, Amen. Saluta Priſcam, & Aquilam, & domum Oneſephori.* 19 *Eraſtus manſit Corinthi. Trophimum reliqui Mileti ægrotantem. Feſtina ut ve-* 20 *nias ad me ante hyemem. Salutârunt te Eubulus, & Apudes, & Linus, & Clau-* 21 *dia, & omnes fratres noſtri. Et Deus cum ſpiritu tuo* ſit. 22

Viro Timotheo.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ.

Α'. Περὶ διδασκάλων ἐπιτηδείων εἰς διακονίαν, καὶ ἔλεγχον ἀπειθῶν.
Β'. Κατὰ τῶν σαρκικὰς καθάρσεις πρεσβευόντων, καὶ ὑπὲρ πνευματικῆς ἀρετῆς.
Γ'. Παραινέσεις, ἃς δεῖ παραινεῖν καθ᾽ ἡλικίαν ἑκάστῳ.
Δ'. Περὶ δούλων, ὡς ἂν καὶ αὐτοὶ τὴν Χριστοῦ χάριτος ἀξίως δουλεύοιεν.
Ε'. Περὶ ἀρχόντων ὑποταγῆς πρεπούσης τῇ ἐπιεικείᾳ τοῦ Χριστοῦ.
ϛ'. Παραίνεσις, περὶ τοῦ ἐκκλίνειν τοὺς ἐριστικοὺς ζητητάς.

AD TITUM EPISTOLA PAULI.
(†) Η ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ. ΚΕΦ. Α'. Β'.

Paulus ſervus Dei, Apoſtolus autem Jeſu Chriſti, ſecundùm fidem electorum
1 Παῦλος δοῦλος Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ (α) Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ πίστιν ἐκλεκτῶν
Dei, & agnitionem veritatis quæ ſecundùm veritatem, In ſpem vitæ æternæ,
2 Θεοῦ, καὶ ἐπίγνωσιν ἀληθείας τῆς κατ᾽ εὐσέβειαν, Ἐπ᾽ ἐλπίδι ζωῆς αἰωνίου,
quam promiſit *expers mendacii* Deus, ante tempora ſecularia: Manifeſtavit autem
3 ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀψευδὴς Θεὸς πρὸ χρόνων αἰωνίων· Ἐφανέρωσε δὲ
temporibus *propriis* verbum ſuum, in prædicatione, *quam creditam habeo ego* ſecundùm præceptum
καιροῖς ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐν κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ κατ᾽ ἐπιταγὴν
Salvatoris noſtri Dei: Tito *germano* filio ſecundùm communem fidem, gratia,
4 τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ· Τίτῳ γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν, χάρις,
miſericordia, pax à Deo patre, & *Domino* Jeſu Chriſto Salvatore noſtro.
ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς, (β) καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.
Hujus gratiâ reliqui te *in Creta*, ut reliqua corrigas, & conſtituas
5 Τούτου χάριν (γ) κατέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς
per *civitatem* presbyteros, ſicut ego tibi *mandavi:* Si quis eſt *inculpatus*,
6 κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι διεταξάμην· Εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλητος,
unius uxoris vir, filios habens fideles, non in accuſatione luxuriæ, aut non ſubditos.
μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, τέκνα ἔχων πιστὰ, μὴ ἐν κατηγορίᾳ ἀσωτίας, ἢ ἀνυπότακτα.
Oportet enim epiſcopum *inculpatum* eſſe, ſicut Dei diſpenſatorem, non *arrogantem*, non ira-
7 Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀρ-
cundum, non vinolentum, non percuſſorē, non turpis lucri cupidum: Sed hoſpitalem, *boni aman-*
γίλον, μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, μὴ αἰσχροκερδῆ· Ἀλλὰ φιλόξενον, φιλάγα-
tem, ſobrium, juſtum, ſanctum, continentem, *Tenacem ejus* qui ſecundùm doctrinam *fidelis*
θον, σώφρονα, δίκαιον, ὅσιον, ἐγκρατῆ, Ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ 8
ſermonis: ut potens ſit & exhortari in doctrina ſana, & *contra-*
λόγου· ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ (δ) παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ, καὶ τοὺς ἀντι- 9
dicentes arguere. Sunt enim multi & inobedientes, vaniloqui, & *mentis deceptores*,
B' λέγοντας ἐλέγχειν. Εἰσὶ γὰρ (ε) πολλοὶ καὶ ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, 10
maximè *illi ex* circumciſione: Quos oportet *ore obturare*: qui univerſas domos ſubvertunt,
μάλιστα οἱ ἐκ περιτομῆς· Οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέπουσι, 11
docentes quæ non oportet, turpis lucri gratiâ. Dixit quidam ex illis, proprius
διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ, αἰσχροῦ κέρδους χάριν. Εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν, ἴδιος 12
ipſorum propheta; Cretenſes ſemper mendaces, malæ beſtiæ, ventres pigri. Te-
A' αὐτῶν προφήτης, Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί. Ἡ μαρ- 13
ſtimonium hoc eſt verum: ob quam cauſam increpa illos *præcisè*, ut ſani ſint
τυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής· δι᾽ ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν
in fide: Non intendentes Judaicis fabulis, & mandatis hominum aver-
ἐν τῇ πίστει· Μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις, καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρε- 14
ſantium veritatem.
φομένων τὴν ἀλήθειαν.

MS.A. (†) ···· ΤΙΤΟΝ. (α) Χριστοῦ Ἰησοῦ, (β) καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ (γ) ἀπέλιπόν (δ) παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας (ε) πολλοὶ ἀνυπότακτοι,

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܛܛܘܣ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ * * ܡܐ ܕܗܘܐ ܩܫܝܫܐ * ܐ *

* ܦܘܠܘܣ ܥܒܕܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܫܠܝܚܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܓܒܝܐ ܕܐܠܗܐ : 1
ܘܒܝܕܥܬܐ ܕܫܪܪܐ ܕܐܝܬܝܗ̇ ܒܕܚܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܥܠ ܣܒܪܐ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ : ܕܐܫܬܘܕܝ ܐܠܗܐ ܫܪܝܪܐ ܡܢ ܩܕܡ 2
ܙܒܢܐ ܕܥܠܡܐ. * ܘܓܠܝܗ̇ ܠܡܠܬܗ ܒܙܒܢܗ ܒܝܕ ܟܪܘܙܘܬܢ ܗܝ ܕܐܬܗܝܡܢܬ ܐܢܐ ܒܦܘܩܕܢܐ 3
ܕܐܠܗܐ ܡܚܝܢܢ. * ܠܛܛܘܣ ܕܝܢ ܒܪܐ ܫܪܝܪܐ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ ܓܘܢܝܬܐ. ܛܝܒܘܬܐ ܘܫܠܡܐ ܡܢ 4
ܐܠܗܐ ܐܒܐ. ܘܡܢ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܚܝܢܢ. * ܡܛܠ ܗܕܐ ܫܒܩܬܟ ܗܘܐ ܒܩܪܛܐ ܕܡܕܡ 5
ܕܚܣܝܪ. ܬܬܩܢ. ܘܬܩܝܡ ܩܫܝܫܐ ܒܡܕܝܢܬܐ ܡܕܝܢܬܐ ܐܝܟܢܐ ܕܦܩܕܬܟ. * ܐܝܢܐ 6
ܕܠܐ ܡܟܣܢܐ ܗܘ. ܘܗܘܐ ܒܥܠܐ ܕܚܕܐ ܐܢܬܬܐ. ܘܐܝܬ ܠܗ ܒܢܝܐ ܡܗܝܡܢܐ ܕܠܐ ܡܨܚܢܐ. ܘܠܐ
ܢܗܘܘܢ ܕܠܐ ܡܬܦܟܪܝܢ ܒܐܣܘܛܘܬܐ. * ܘܠܐ ܗܘ ܓܝܪ ܩܫܝܫܐ ܕܢܗܘܐ ܕܠܐ ܡܟܣܢ. ܐܝܟ 7
ܪܒܝܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܡܬܕܒܪ ܒܪܥܝܢ ܢܦܫܗ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܚܡܬܢ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܥܒܪ
ܥܠ ܚܡܪܐ. ܘܠܐ ܬܗܘܐ ܐܝܕܗ ܪܗܝܛܐ ܠܡܡܚܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܪܚܡ ܝܘܬܪܢܐ ܛܢܦܐ. * ܐܠܐ ܢܗܘܐ 8
ܪܚܡ ܐܟܣܢܝܐ. ܘܢܗܘܐ ܪܚܡ ܛܒܬܐ. ܘܢܗܘܐ ܢܟܦ. ܘܢܗܘܐ ܟܐܢ. ܘܢܗܘܐ ܚܣܝܐ
ܘܡܚܝܕ ܢܦܫܗ ܡܢ ܪܓܝܓܬܐ. * ܘܡܬܒܛܠ ܠܗ ܥܠ ܡܠܦܢܘܬܐ ܕܡܠܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ. 9
ܕܢܫܟܚ ܐܦ ܠܡܒܥܐ ܒܡܠܦܢܘܬܗ ܚܠܝܡܬܐ. ܘܠܡܟܣܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܒܚܪܝܢܐ. * ܐܝܬ 10
ܓܝܪ ܣܓܝܐܐ ܕܠܐ ܡܫܬܥܒܕܝܢ. ܘܣܪܝܩܢ ܡܠܝܗܘܢ. ܘܡܛܥܝܢ ܪܥܝܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. ܝܬܝܪܐܝܬ
ܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܓܙܘܪܬܐ ܐܢܘܢ. * ܗܢܘܢ ܕܘܠܐ ܗܘܐ ܠܡܣܟܪܘ ܦܘܡܗܘܢ. ܒܬܐ ܣܓܝܐܐ ܡܣܚܦܝܢ. 11
ܘܡܠܦܝܢ ܡܕܡ ܕܠܐ ܘܠܐ ܡܛܠ ܝܘܬܪܢܐ ܛܢܦܐ. * ܐܡܪ ܐܢܫ ܡܢܗܘܢ ܢܒܝܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܕܒܢܝ 12
ܩܪܛܐ ܒܟܠܙܒܢ ܕܓܠܝܢ ܐܢܘܢ. ܚܝܘܬܐ ܒܝܫܬܐ ܘܟܪܣܬܐ ܒܛܝܠܬܐ. * ܘܣܗܕܘܬܐ ܗܕܐ 13
ܫܪܝܪܐ ܗܝ. ܡܛܠ ܗܕܐ ܟܐܐ ܐܢܘܢ ܒܩܫܝܘܬܐ. ܕܢܗܘܘܢ ܚܠܝܡܝܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ.
* ܘܠܐ ܢܬܦܢܘܢ ܠܫܘܥܝܬܐ ܕܝܗܘܕܝܐ. ܘܠܦܘܩܕܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܕܣܢܝܢ ܫܪܪܐ. 14

EPISTOLA AD
TITUM.

CAPUT I.

Quum ſit Presbyter. 1.

Paulus ſervus Dei, & Apoſtolus Jeſu Chri- 1
ſti per fidem electorum Dei, & cognitio-
nem veritatis, quæ eſt in timore Dei, In 2
ſpem vitæ æternæ, quam pollicitus eſt
Deus verax ante tempora ſeculi: Et pate- 3
fecit ſermonem ſuum tempore ſuo per no-
ſtram illam prædicationem, quæ concredita
eſt mihi mandato Dei Servatoris noſtri:
Tito vero filio juxta communem fidem, Gra- 4
tia, & pax à Deo patre, & à Domino noſtro
Jeſu Chriſto Servatore noſtro. Ob id reli- 5
queram te in Creta, ut ea quæ deerant repa-
rares, & conſtitueres Presbyteros per ſingu-
las urbes, ſicut præcepi tibi, Eum qui incul- 6
patus eſt, & fuit maritus unius uxoris, & ha-
bet liberos fideles non blaſphemos, quique
non ſint effrænati in ingluvie. Debet enim 7
Presbyter inculpatus eſſe tanquam admini-
ſtrator domûs Dei, nec duci propriâ volun-
tate, nec iracundus eſſe, nec modum præ-
terire in vino, neque manu promptus ad
percutiendum, nec diligere lucra ſordida:
Sed amare hoſpites, & amare bonas res, ac 8
eſſe caſtus, & juſtus, & pius, & qui conti-
neat ſe à concupiſcentiis: Et qui curam 9
habeat de doctrina ſermonis fidei, ut poſſit
etiam exhortari per ſuam doctrinam ſanam,
eoſque redarguere qui contendunt. Sunt 10
enim quamplurimi intractabiles, & vanilo-
qui, & ſeducentes hominum mentes, maxi-
mè ii qui ſunt ex circumciſione: Quibus 11
oporteret obturare os. Domos multas cor-
rumpunt, & docent quæ non oportet, pro-
pter lucra ſordida. Dixit quidam ex illis 12
vates ipſorum, Filii Cretæ ſemper ſunt men-
daces, malæ beſtiæ, & ventres otioſi. Et ve- 13
rum eſt hoc teſtimonium. Quamobrem ſe-
verè argue illos, ut ſani ſint in fide: Nec 14
ſeſe abjiciant fabulis Judaïcis, & præceptis
hominum qui oderunt veritatem.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

ለቲቶ ፡ ወተጽሕፈ ፡ እንዘ ፡ ሀሎ ፡ ብሔረ ፡ ኒቆጶሊዮን፡።

፩ ጳውሎስ ፡ ገብሩ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወሐዋርያሁ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ በከመ ፡ ሃይ
ማኖቶሙ ፡ ለኅሩያኒሁ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለአእምሮ ፡ ጽድቅ ፡ በምጽዋት፡።

Ad TITUM: & ſcripta fuit quum eſſet in civitate Nicopolis.

CAPUT. I.

Paulus ſervus Dei, & Apoſtolus Jeſu Chriſti ſecundùm fidem electorum Dei, 1
ad docendum veritatem pro eleemoſyna,

Epiſtola Beati PAULI *Apoſtoli ad* TITUM.

Verſio VULGATA LATINA.

CAPUT. I.

1 Paulus ſervus Dei, Apoſtolus autem Jeſu Chriſti ſecundùm fidem electo-
2 rum Dei, & agnitionem veritatis, quæ ſecundùm pietatem eſt, In ſpem
vitæ æternæ, quam promiſit qui non mentitur, Deus, ante tempora ſecu-
3 laria: Manifeſtavit autem temporibus ſuis verbum ſuum in prædicatione,
4 quæ credita eſt mihi ſecundùm præceptum Salvatoris noſtri Dei: Tito di-
lecto filio ſecundùm communem fidem, gratia & pax à Deo Patre, &
5 Chriſto Jeſu Salvatore noſtro. Hujus rei gratiâ reliqui te Cretæ, ut ea quæ
deſunt corrigas, & conſtituas per civitates presbyteros, ſicut & ego diſpo-
6 ſui tibi: Si quis ſine crimine eſt, unius uxoris vir, filios habens fideles,
7 non in accuſatione luxuriæ, aut non ſubditos. Oportet enim epiſcopum ſi-
ne crimine eſſe, ſicut Dei diſpenſatorem: non ſuperbum, non iracundum, non
vinolentum, non percuſſorem, non turpis lucri cupidum: Sed hoſpitalem, 8
benignum, ſobrium, juſtum, ſanctum, continentem, Amplectentem eum, 9
qui ſecundùm doctrinam eſt, fidelem ſermonem: ut potens ſit exhortari in
doctrina ſana, & eos, qui contradicunt, arguere. Sunt enim multi etiam 10
inobedientes, vaniloqui, & ſeductores, maximè qui de circumciſione ſunt:
Quos oportet redargui: qui univerſas domos ſubvertunt, docentes quæ non 11
oportet, turpis lucri gratiâ. Dixit quidam ex illis, proprius ipſorum pro- 12
pheta; Cretenſes ſemper mendaces, malæ beſtiæ, ventres pigri. Teſtimoni- 13
um hoc verum eſt. Quam ob cauſam increpa illos durè, ut ſani ſint in fi-
de, Non intendentes Judaicis fabulis, & mandatis hominum, averſantium 14
ſe à veritate.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* رسالة القديس بولس الي تلميذه تيطوس * وهي في عدد الرسايل ثانية عشر *

* الفصل الاول *

1 * من بولس عبد الله * ورسول يسوع المسيح كما يخص بامانة مصطفي الله ومعرفة الحق
2 المختص بالديانة البهية * بتامل الحياة الابدية * التي وعد بها الاله الصادق قبل
3 سنين دهرية * واظهر كلمته في اوقاته المحدودة * بالكرازة التي اوتمنت انا عليها بامر
4 الاله مخلصنا * الي تيطوس الولد الخالص بما يلايم الامانة العمومية * نعمة لك ورحمة
5 وسلامة من الاله الاب والرب يسوع المسيح مخلصنا * لهذه الحال خلفتك باقريطس لتقوم
الامور الناقصة *

* قراءة الخميس من الجمعة الثامنة والعشرين *

6 وتقيم في كل مدينة قسوسا كما رسمت لك انا * من يكون بلا زلة . رجل امراة واحدة * ذو
7 اولاد مومنين * غير معروفين بثلب بهم الشهوة * او غير خاضعين * لان الاسقف ينبغي
له ان يكون لا زلة له بما انه قهرمان لله * لا يكون عاتيا ولا غضوبا * ولا مستاسدا
8 بالخمر * لا جارحا بكلامه * لا مستقبحا مكسبه * لكن محبا للغرباء * وادا للصلاح *
9 عفيفا * عدلا * بارا * محميا * ملازما للكلام الصادق المختص بالتعليم * ليكون مقتدرا
10 ان يعزي بالتعليم المعافي * ويوبخ المشاجرين * لان قد يوجد قوم كثيرون لا يخضعون *
11 باطلا قولهم وطاغيا عقيدتهم * ولا سيما الذين من الختانة * الذين يجب ان يبكموا * الذين
12 يعكسون منازل بجملتها * اذ يعلمون بما لا يجب ذكره * من اجل فايدة مستقبحة * وقد قال
واحد منهم نبي لهم خاص * ان الاقريطيسين كذابون دايما * ووحوش ردية * بطون خاوية *
13 * هذه الشهادة صادقة هي * فلهذا السبب وبخهم بجفاوة ليعافوا في الامانة * ولا يصغوا الي
14 الخرافات اليهودية * والي وصايا الناس الرادين الحق *

Epiſtola Sancti PAULI ad diſci-
pulum ſuum TITUM:
Eſtque in numero Epiſto-
larum duodecima.

CAPUT PRIMUM.

A Paulo ſervo Dei, & Apoſtolo Jeſu 1
Chriſti, prout congruum eſt fidei ele-
ctorum Dei, & agnitioni veritatis per-
tinentis ad præclaram pietatem, In 2
ſpe vitæ æternæ quam pollicitus eſt
Deus verax, ante annos æternos, Et 3
pa efecit verbum ſuum temporibus ſuis
præſcriptis, per prædicationem quæ con-
credita eſt mihi ex præcepto Dei ſerva-
toris noſtri: Ad Titum filium germa- 4
num prout conſentaneum eſt fidei gene-
rali. Gratia tibi, & miſericordia, &
pax à Deo Patre, & Domino Jeſu
Chriſto ſervatore noſtro. Hanc ob cau- 5
ſam reliqui te in Creta, ut res vitioſas
corrigas,

Lectio feriæ quintæ hedomadis
vigeſimæ octavæ.

Et ſtatuas in qualibet urbe Preſbyteros,
(ut ego tibi mandavi) Eum qui eſt ſine 6
culpa, vir uxoris unius, liberos habens
fideles, non arceſſitos crimine æſtus li-
bidinis, aut contumaces. Epiſcopum 7
enim oportet eſſe inculpatum, quippe
qui eſt Dei diſpenſator: non pertina-
cem, neque iracundum, neque vino fu-
ribundum, non vulnerantem verbis ſuis,
cujus lucrum non ſit turpe: Sed pere- 8
grinos diligentem, boni amantem, ca-
ſtum, æquum, juſtum, ferventem: Te- 9
nacem veri illius ſermonis qui facit
ad doctrinam, ut ſit potens ad hortan-
dum per doctrinam ſanam, & arguen-
dum diſceptantes. Nam reperiuntur 10
homines multi contumaces, vani ſer-
monis, & judicii erronei, maximè verò
qui ſunt ex Circumciſione: Quibus 11
oportet os obthurare: qui quaſdam do-
mos penitus ſubvertunt, docentes ea
quæ memorare non decet, turpis lucri
gratia. Dixit autem quidam ex ipſis, 12
proprius ipſorum propheta, Cretenſes
ſemper mendaces, malæ beſtiæ, ventres
vacui. Teſtimonium hoc eſt verum; 13
& hanc ob cauſam redargue eos cum
ſeveritate, ut ſani fiant in fide, Nec 14
attendant Judaicis deliriis, & præ-
ceptis hominum veritatem refellen-
tium.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 እንዘ ፡ ትሴፈዉ ፡ ሕይወተ ፡ ዘለዓለም ፡ ዘአሰፈወነ ፡ ወኢይሔሱ ፡ እግዚአብሔር ፡ እምፍ
3 ጥረተ ፡ ዓለም ። ወአስተርአየ ፡ በዕድሜሁ ፡ ወተሰብከ ፡ ቃሉ ፡ ወተአመነኒ ፡ ሊተ ፡ በት
4 እዛዙ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ መድኃኒነ ። ለቲቶ ፡ ወልድየ ፡ ዘአፈቅር ፡ በተሳትፎ ፡ በሃ
ይማኖት ፡ ሰላም ፡ ለከ ፡ ወጸጋ ፡ እግዚአብሔር ፡ አቡነ ፡ ወእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡
5 መድኃኒነ ። ሬ እንበይነ ፡ ዝንቱ ፡ ኃደጕከ ፡ ውስተ ፡ ቀርጤስ ፡ ከመ ፡ ታስተራትዕ ፡
6 ዘተርፈ ፡ ወትሢም ፡ ቀሲሳነ ፡ ለለ ፡ አህጉር ፡ ዘከመ ፡ አዘዝኩከ ። ብእሴ ፡ ዘአሐ
ተ ፡ ብእሲተ ፡ አውሰበ ፡ ኅሩየ ፡ ዘኢይሐምይዎ ፡ በእኩይ ፡ ዘቦ ፡ ውሉደ ፡ መሀይምናነ ፡
ዘኢያስተዋድይዎሙ ፡ በምርዓት ፡ እለ ፡ ኢኮኑ ፡ ዝሉፋነ ፡ እለ ፡ ይትኤዘዙ ።
B በተዝካረ ፡ ማኅበር ፡ ወበካህናት ፡ በአበ ፡ ሰላማ ። በመኃ
ትወ ፡ ኤጲፋንያ ፡ መንበብ ።
7 ወርቱዕ ፡ ዘይሠይም ፡ ጳጳስ ፡ ዘኢያደሉ ፡ ከመ ፡ መጋቤ ፡ እግዚአብሔር ። ዘኢኮነ ፡ መዐ
8 ትመ ፡ ዘልቡብ ፡ ዘኢሰታዪ ፡ ዘኢይዘብጥ ፡ ዘኢያፈቅር ፡ ንዋየ ። መፍቀሬ ፡ ነግድ ፡
ዘሠናይ ፡ ምግባሩ ፡ ዘያነጽሕ ፡ ርእሶ ፡ ጻድቅ ፡ ኄር ፡ የዋህ ፡ መስተዐግስ ፡ ዘያነሐሲ ።
9 ዘምሁር ፡ ቃለ ፡ ሃይማኖት ። ዘይክል ፡ ገሢጸ ፡ በትምህርተ ፡ ሕይወት ፡ ወይዘልፎሙ ፡
10 ለእለ ፡ ይትዋቀሡ ። እስመ ፡ ብዙኃን ፡ እለ ፡ ኢይትኤዘዙ ፡ ወነገሮሙ ፡ ከንቱ ፡ ወ
11 መስሕታን ፡ ወፈድፋደሰ ፡ እለ ፡ እምአይሁድ ። እለ ፡ ርቱዕ ፡ ይፈጽምዎሙ ፡ አፉ ፡
12 ይገፈትኡ ፡ አብያተ ፡ ኵሉ ፡ ወይሜህሩ ፡ በዘ ፡ ይረብሑ ። ዘይቤ ፡ አሐዱ ፡ እም
13 ኔሆሙ ፡ ነቢዮሙ ፡ ሞድልቀን ፡ ሐሳውያን ፡ አራዊት ፡ እኩያን ፡ ከርሥ ፡ መካን ። ወዛ
ቱ ፡ ስምዕ ፡ እሙን ፡ ሳዕሌሆሙ ። ወይዘልፎሙ ፡ ምቱረ ፡ በኃጢአቶሙ ፡ ከመ ፡ ይጠይቁ ፡
14 በሃይማኖት ። ወኢያምጽኡ ፡ መሐደምተ ፡ አይሁድ ፡ ወሥርዐተ ፡ ሰብእ ፡ ዘይሜይ
ጥ ፡ ሳጽድቅ ።

Expectantem vitam æternam, quam promiſit nobis, & non mentitus eſt Deus à cre- 2
atione mundi. Et apparuit in tempore ſuo, & prædicatum fuit verbum eius, & 3
concreditum fuit mihi per mandatum Dei ſervatoris noſtri: Tito filio meo quem 4
diligo in communicatione, in fide, Pax tibi et gratia Dei Patris noſtri, & Do-
mini noſtri Jeſu Chriſti Servatoris noſtri. Propter hoc reliqui te in Creta, ut 5
corrigas quæ reliqua ſunt, & ut conſtituas presbyteros per ſingulas civitates, ſicut
præcepi tibi: Virum qui unicum uxorem duxit, electum quem non vituperant 6
propter malum, habentem filios fideles quos non accuſant de luxuria, qui non ſunt
contumelioſi, ſed obedientes.

Commemoratione congregationis, & ſacerdotum. De patre Salama:
In lampadibus Epiphaniæ, ſermo.

Et oportet eum conſtituere Papam, qui non ſit hypocrita: ſicut diſpenſator Dei, qui 7
non eſt iracundus, qui intelligens eſt, qui non bibit, qui non percutit, qui non di-
ligit divitias: Hoſpitalem, cujus opus bonum eſt, mundantem ſeipſum, juſtum, 8
bonum, mitem, patientem, continentem: Qui eruditus eſt in ſermone fidei, qui 9
poteſt erudire in doctrina vitæ, & arguere contra diſputantes. Quia multi ſunt, 10
qui non obediunt, & verba eorum inania ſunt, & ſeductores ſunt, & præcipuè ii
qui ex Judæis: Quibus oportet ſilentium imponere: qui ſubvertunt domus to- 11
tas, & docent ut lucrentur. De quibus dixit quidam ex illis, propheta eorum, 12
Hi mercitæ mendaces ſunt, feræ malæ, ventres ſteriles. Et hoc teſtimonium verum 13
eſt de illis, & redarguit eos breviter de iniquitate eorum, ut percipiant in fide,
Et non introducant fabulas Judæorum, & mandata hominum pervertentia veri- 14
tatem.

ἘΠΙΣΤΟΛῊ ΠΡῸΣ ΤΊΤΟΝ ΚΕΦ. Β'. Γ'. Δ'. Ε'.

Omnia *quidem* munda mundis: *at* *pollutis* & infidelibus
15 (ζ) Πάντα μὲν καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ (η) μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις
nihil mundum, sed *polluta* sunt eorum & mens & conscientia. Deum
16 οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις. Θεὸν
confitentur nôsse, *at operibus* negant, abominati *existentes* & incredibiles,
ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς,
& ad omne opus bonum reprobi.
καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

CAP. II. β'.

Tu autem loquere quæ decent sanam doctrinam: Senes *sobrios*
1 2 ΣΥ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ· Πρεσβύτας νηφαλίους Γ'
esse, *honestos*, prudentes, *sanos* fide, dilectione, patientiâ. A-
3 εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ. Πρεσ-
nus similiter in habitu *sanctè decentes*, non *calumniatrices*, non vino multo
βύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, (α) μὴ οἴνῳ πολλῷ
servientes, benè docentes: Ut prudentiam doceant adolescentulas,
4 δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους· Ἵνα (β) σωφρονίζωσι τὰς νέας,
virorum amantes esse, *filiorum amantes*, Sobrias, castas, *domi manentes*, *bonas*, subdi-
5 φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους, Σώφρονας, ἁγνάς, (γ) οἰκουρούς, ἀγαθάς, ὑποτασ-
tas *propriis* viris, ut non verbum Dei blasphemetur. Juvenes
6 σομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ βλασφημῆται. Τοὺς νεωτέρους
similiter hortare *temperantes esse*: *Circa omnia* teipsum *præbens* exemplum *pulchrorum*
7 ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν· Περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν
operum, in doctrina, *integritatem*, *gravitatem*, *incorruptibilitatem*, Verbum
8 ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, (δ) ἀδιαφθορίαν, σεμνότητα, ἀφθαρσίαν, Λόγον
sanum, irreprehensibile: ut is qui ex adverso *erubescat*, nihil habens de vobis dicere
ὑγιῆ, ἀκατάγνωστον· ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ, μηδὲν ἔχων (ε) περὶ ὑμῶν λέγειν
malum. Servos *propriis* dominis *subjici*, in omnibus *beneplacentes esse*, non
Δ' φαῦλον. Δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ 9
contradicentes, non fraudantes: Sed fidem *omnem* ostendentes bonam, ut
ἀντιλέγοντας, μὴ νοσφιζομένους· Ἀλλὰ (ζ) πίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν, ἵνα 10
doctrinam Salvatoris *vestri* Dei, ornent in omnibus. Apparuit enim
τὴν διδασκαλίαν (η) τοῦ σωτῆρος ὑμῶν Θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν. Ἐπεφάνη γὰρ 11
gratia Dei, *salutifera* omnibus hominibus, Erudiens nos, ut abne-
ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, (θ) ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, Παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα ἀρνησά- 12
gantes impietatem, & *mundana* desideria, sobriè, & justè, & piè
μενοι τὴν ἀσέβειαν, καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας, σωφρόνως, καὶ δικαίως, καὶ εὐσεβῶς
vivamus in *nunc* seculo: Expectantes beatam spem, & *apparitionem*
Γ' ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι· Προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ ἐπιφάνειαν 13
gloriæ magni Dei, & Salvatoris nostri Jesu Christi. Qui dedit semetipsum
τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν 14
pro nobis, ut redimeret nos ab omni iniquitate, & mundaret *sibiipsi* populum
ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν
peculiarem, *zelatorem pulchrorum* operum. Hæc loquere, & exhortare, & argue
περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων. Ταῦτα (ι) λάλει, καὶ παρακάλει, καὶ ἔλεγχε 15
cum omni imperio. Nemo te contemnat.
μετὰ πάσης ἐπιταγῆς. μηδείς σου περιφρονείτω.

CAP. III. γ'.

Admone illos principatibus & potestatibus *subjici*, *obtemperare*, ad
E' ΥΠομίμνησκε (α) αὐτοὺς ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν, (β) πρὸς 1
omne opus bonum paratos esse: Neminem blasphemare, *à pugna alienos* esse, modestos,
πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑτοίμους εἶναι· Μηδένα βλασφημεῖν, ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς, 2
omnem ostendentes mansuetudinem ad omnes homines.
πᾶσαν (γ) ἐνδεικνυμένους πρᾳότητα πρὸς πάντας ἀνθρώπους.

MS.A. (ζ) Πάντα καθαρὰ (η) μεμιαμμένοις Κεφ. β'. MS.A (α) μηδὲ β) σωφρονίζουσιν (γ) οἰκουργούς, (δ) ἀφθορίαν, σεμνότητα, Λόγον (ε) λέγειν περὶ ὑμῶν φαῦλον. Δούλους δεσπόταις ἰδίοις (ζ) πᾶσαν πίστιν (η) τὴν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν (θ) σωτήριος (ι) δίδασκε, Κεφ. γ'. MS.A. (α) δὲ αὐτοὺς ἀρχαῖς, ἐξουσίαις (β) καὶ πρὸς (γ) ἐνδεικνυμένους πραΰτητα

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

15 * ܟܠܡܕܡ ܓܝܪ ܕܟܐ ܗܘ ܠܕܟܝܐ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܡܣܝܒܝܢ ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܝܢ. ܡܕܡ ܕܕܟܐ ܠܝܬ
16 ܠܗܘܢ. ܐܠܐ ܡܣܝܒ ܗܘ ܪܥܝܢܗܘܢ ܘܬܐܪܬܗܘܢ. * ܘܡܘܕܝܢ ܕܝܕܥܝܢ ܠܐܠܗܐ. ܘܒܥܒܕܝܗܘܢ
ܕܝܢ ܟܦܪܝܢ ܒܗ. ܘܛܢܦܝܢ ܐܢܘܢ. ܗܢܘܢ ܘܠܐ ܦܝܣܝܢ. ܘܡܣܠܝܢ ܠܟܠ ܥܒܕ ܛܒ.

Omnia enim munda mundis: Iis autem qui 15
polluti sunt & infideles, nihil est mundum,
sed polluta est eorum mens & conscientia.
Et profitentur se cognoscere Deum; suis ve- 16
rò operibus eum negant, quum sint execrandi, & dicto non audientes, sed reprobi ad
omne opus bonum.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

CAP. II.

1 * ܐܢܬ ܕܝܢ ܡܠܠ ܡܕܡ ܕܝܐܐ ܠܡܠܦܢܘܬܐ ܚܠܝܡܬܐ. * ܘܐܠܦ ܕܢܗܘܘܢ ܩܫܝܫܐ ܒܥܝܪܝܢ
2 ܒܪܥܝܢܗܘܢ. ܘܢܗܘܘܢ ܢܟܦܝܢ. ܘܢܗܘܘܢ ܕܟܝܢ. ܘܢܗܘܘܢ ܚܠܝܡܝܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ
3 ܘܒܚܘܒܐ ܘܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ. * ܐܘܦ ܩܫܝܫܬܐ ܗܟܢܐ. ܕܢܗܘܝܢ ܒܐܣܟܡܐ ܕܝܐܐ ܠܕܚܠܬ
ܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܝܢ ܐܟܠܝ ܩܪܨܐ. ܘܠܐ ܢܗܘܝܢ ܡܫܥܒܕܢ ܠܚܡܪܐ ܤܓܝܐܐ. ܘܢܗܘܝܢ ܡܠܦܢ
4 ܛܒܬܐ. * ܘܡܢܟܦܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܛܠܝܢ. ܕܢܪܚܡܢ ܒܥܠܝܗܝܢ ܘܒܢܝܗܝܢ. * ܘܢܗܘܝܢ ܢܟܦܢ
5 ܘܩܕܝܫܢ. ܘܢܗܘܝܢ ܝܨܦܢ ܠܒܬܝܗܝܢ ܘܡܫܬܥܒܕܢ ܠܒܥܠܝܗܝܢ. ܕܠܐ ܐܢܫ
6 ܢܓܕܦ ܥܠ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܦ ܠܥܠܝܡܐ ܗܟܢܐ. ܒܥܐ ܡܢܗܘܢ ܕܢܗܘܘܢ ܢܟܦܝܢ.
7 * ܒܟܠܡܕܡ ܕܝܢ ܕܡܘܬܐ ܒܢܦܫܟ ܚܘܐ. ܒܟܠ ܥܒܕܐ ܛܒܐ. ܘܒܡܠܦܢܘܬܟ ܬܗܘܐ ܠܟ
8 ܡܠܬܐ ܚܠܝܡܬܐ. ܕܢܟܦܐ ܘܠܐ ܡܣܬܒܠܐ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܢܫܟܚ ܒܗ. * ܕܐܢܫܐ ܕܩܐܡ ܠܘܩܒܠܢ
9 ܢܒܗܬ. ܟܕ ܠܐ ܢܫܟܚ ܕܢܐܡܪ ܥܠܝܢ ܡܕܡ ܕܣܢܐ. * ܥܒܕܐ ܠܡܪܝܗܘܢ ܢܫܬܥܒܕܘܢ
10 ܒܟܠܡܕܡ ܘܢܫܦܪܘܢ. ܘܠܐ ܢܗܘܘܢ ܡܣܪܗܒܝܢ. ܘܠܐ ܢܗܘܘܢ ܓܢܒܝܢ. * ܐܠܐ ܢܚܘܘܢ ܫܪܪܗܘܢ ܛܒܐ
ܒܟܠܡܕܡ. ܕܢܨܒܬܘܢ ܒܟܠܡܕܡ ܡܠܦܢܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܡܚܝܢܢ.
11 * ܕܥܡܕܐ * ܘܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܒ * * ܐܬܓܠܝܬ ܓܝܪ ܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ
12 ܡܚܝܢܢܝܬܐ ܕܟܠ ܒܢܝܢܫܐ ܟܠܗܘܢ. * ܘܪܕܝܐ ܠܢ ܕܢܟܦܘܪ ܒܪܘܫܥܐ ܘܒܪܓܝܓܬܐ ܕܥܠܡܐ.
13 ܘܢܚܐ ܒܥܠܡܐ ܗܢܐ. ܒܢܟܦܘܬܐ. ܘܒܟܐܢܘܬܐ ܘܒܕܚܠܬ ܐܠܗܐ. * ܟܕ ܡܣܟܝܢܢ ܠܣܒܪܐ
14 ܒܪܝܟܐ ܘܠܓܠܝܢܐ ܕܬܫܒܘܚܬܗ ܕܐܠܗܐ ܪܒܐ ܘܡܚܝܢܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܕܝܗܒ ܢܦܫܗ
ܚܠܦܝܢ. ܕܢܦܪܘܩܢ ܡܢ ܟܠ ܥܘܠ. ܘܢܕܟܝܢ ܠܢܦܫܗ ܥܡܐ ܚܕܬܐ ܕܚܡܝܡ ܒܥܒܕܐ
15 ܛܒܐ. * ܗܠܝܢ ܡܠܠ ܘܒܥܐ. ܘܟܘܢ ܒܟܠ ܫܘܠܛܢ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܢܒܣܐ ܒܟ.

Tu verò loquere quæ decent sanam do- 1
ctrinam: Et doce ut senes sint vigilanti- 2
mente præditi, sintque casti, & puri, & sani
in fide, & in charitate, & patientia. Ac eti- 3
am anus similiter, ut sint in habitu qui deceat reverentiam Dei, nec sint calumniatrices, nec inservientes multo vino: ut doceant bona; Et pudicas eas faciant quæ sunt 4
adolescentulæ: ut diligant maritos suos, &
liberos suos; Ut castæ sint & sanctæ, ut bene 5
curent domos suas, & subditæ sint maritis
suis, ne quis blasphemet sermonem Dei.
Adolescentes consimiliter adhortare, ut casti 6
sint. In omnibus autem exemplum te temet- 7
ipso præbeto in omni opere bono: & in
doctrina tua habeas sermonem sanum, castum, & incorruptibilem, quem nemo contemnat. Ut qui insurrexerit in nos, pude- 8
fiat, quum non poterit dicere contra nos
quicquam turpe. Servi heris suis subditi sint 9
in omnibus, & placeant eis, nec sint repugnantes, neque fures: Sed ostendant inte- 10
gritatem suam bonam in omnibus, ut exornent in omnibus doctrinam Dei Servatoris
nostri.

De Baptismo, & dominicâ post Epiphaniam. 2.

Patefacta est enim gratia Dei omnium serva- 11
trix omnibus hominibus, Et erudiens nos ut 12
abnegemus impietatem & concupiscentias
mundi, & vivamus in hoc seculo cum castitate, & justitiâ, & reverentiâ Dei, Expe- 13
ctantes spem benedictam, & manifestationem gloriæ Dei magni, & Servatoris nostri
Jesu Christi, Qui seipsum dedit pro nobis, 14
ut redimeret nos ab omni iniquitate, & repurgaret nos sibiipsi populum novum, qui
studiosus esset bonorum operum. Hæc lo- 15
quere & adhortare, & argue cum omni imperio: & nemo te despiciat.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܓ *

CAP. III.

1 * ܘܐܥܗܕ ܐܢܘܢ. ܕܠܪܫܢܐ ܘܠܫܘܠܛܢܐ ܢܫܬܡܥܘܢ ܘܢܫܬܥܒܕܘܢ. ܘܢܗܘܘܢ
2 ܡܛܝܒܝܢ ܠܟܠ ܥܒܕ ܛܒ. * ܘܠܐ ܐܢܫ ܠܐ ܢܓܕܦܘܢ. ܘܠܐ ܢܗܘܘܢ ܡܬܚܪܝܢ. ܐܠܐ ܢܗܘܘܢ
ܡܟܝܟܝܢ. ܘܒܟܠܡܕܡ ܢܚܘܘܢ ܡܟܝܟܘܬܗܘܢ ܠܘܬ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝܢܫܐ.

Porrò admone eos, ut principibus ac po- 1
testatibus dicto audientes sint, subditique,
ac parati sint ad omne opus bonum. Et ne- 2
minem maledictis insectentur, nec sint pugnaces, sed sint mansueti: & in omnibus
ostendant comitatem suam erga omnes homines.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ኵሉ ፡፡ ንጹሕ ፡ ለንጹሕ ፡ ወለርኩሳን ፡ አልቦ ፡ ንጹሕ ፡ እስመ ፡ ርኩስ ፡ ልቦሙ ፡ ወሕሊና
16 ሆሙ ፡=፡ ዘአምኑ ፡ ከመቦ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወይክሕድዎ ፡ በምግባሮሙ ፡ ርኩሳን ፡ እ
ሙንቱ ፡ ወከሐድያን ፡ ወምኑናን ፡ እሙንቱ ፡ በውስተ ፡ ኵሉ ፡ምግባረ ፡ ሠናይ ፡፡=፡
1 ፪ ወአንተሰ ፡ ንግር ፡ ዘይደልው ፡ ለትምህርተ ፡ ሕይወት ፡፡=፡ ሊቃውንትኒ ፡ ያንጽሑ ፡
2 ርእሶሙ ፡ እምዝሙት ፡ ወኢይናፍቁ ፡ በሃይማኖት ፡ ይትፋቀሩ ፡ ይለብው ፡ ወይትዐገ
ሡ ፡፡=፡

Omnia pura sunt puris: & immundis nihil est purum, quia impura sunt 15
corda eorum, & cogitationes eorum. Qui professi sunt quòd sit Deus, & dene- 16
gant eum in operibus eorum: immundi sunt, & rebelles, & reprobi sunt in omni opere bono.

CAP. II.

ET tu loquere quod convenit doctrinæ vitæ: Seniores purgent seipsos à forni- 1
catione, & ne hæsitent in fide, & diligant, prudentes sint, & patientes sint. 2

Verſio VULGATA LATINA.

15 Omnia munda mundis: coinquinatis autem, & infidelibus nihil eſt mundum,
16 ſed inquinatæ ſunt eorum & mens & conſcientia. Confitentur ſe nôſſe Deum, factis autem negant: cùm ſint abominati, & incredibiles, & ad omne opus bonum reprobi.

CAP. II.

1 Tu autem loquere quæ decent ſanam doctrinam:
2 Senes ut ſobrii ſint, pudici, prudentes, ſani in fide, in dilectione, in patientia:
3 Anus ſimiliter in habitu ſancto, non criminatrices, non multo vino ſervientes, benè docentes:
4 Ut prudentiam doceant adoleſcentulas, ut viros ſuos ament, filios ſuos diligant,
5 Prudentes, caſtas, ſobrias, domûs curam habentes, benignas, ſubditas viris ſuis, ut non
6 blaſphemetur verbum Dei. Juvenes ſimiliter hortare ut ſobrii ſint.
7 In omnibus teipſum præbe exemplum bonorum operum, in doctrina, in integritate, in gra-
8 vitate, Verbum ſanum, irreprehenſibile: ut is, qui ex adverſo eſt, vereatur, nihil habens malum dicere de nobis.
9 Servos dominis ſuis ſubditos eſſe, in omnibus placentes, non contradicentes,
10 Non fraudantes, ſed in omnibus fidem bonam oſtendentes: ut doctrinam Salvatoris noſtri Dei ornent in omnibus.
11 Apparuit enim gratia Dei Salvatoris noſtri omnibus hominibus,
12 Erudiens nos, ut abnegantes impietatem, & ſecularia deſideria, ſobriè, & juſtè, & piè vivamus in hoc ſeculo,
13 Expectantes beatam ſpem, & adventum gloriæ magni Dei, & Salvatoris noſtri Jeſu Chriſti:
14 Qui dedit ſemetipſum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate, & mundaret ſibi populum acceptabilem, ſectatorem bonorum operum.
15 Hæc loquere, & exhortare, & argue cum omni imperio. Nemo te contemnat.

CAP. III.

1 Admone illos principibus & poteſtatibus ſubditos eſſe, dicto obedire, ad omne opus bonum paratos eſſe:
2 Neminem blaſphemare, non litigioſos eſſe, ſed modeſtos, omnem oſtendentes manſuetudinem ad omnes homines.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

15 * قراءة الجمعة من الجمعة الثامنة والعشرين * لأن الأشياء كلها طاهرة للطاهرين *
16 واما الدنسون والكافرون فليس لهم شي طاهر * بل عقلهم قد تدنس وبصيرتهم * ويعترفون
انهم يعرفون الله وبأعمالهم ينكرونه * فهم مرذولون وعاصيون * وفي كل عمل صالح لا دربة لهم *

* الفصل الثاني *

1 2 * فانت تكلم بما يليق بالتعليم المعافي * تم * الشيوخ يكونون مستيقظين عفيفين
3 معافين في الامانة * في المحبة * في الصبر * وكذلك العجائز يكن ذات سجية جليلة لباقها *
4 لا نمامات * ولا مستعبدات لكثرة الخمر * حسنات التعليم * ليردعن الشواب * الصبايا فليكن
5 وادات رجالهن * وادات اولادهن * عفيفات * طاهرات * مدبرات * صالحات * لرجالهن خاضعات *
6 7 لئلا يفترى على قول الله * وكذلك اطلب الى الشباب ان يعفوا * اذ عندهم ذاتك في كل
الاشياء رسما للاعمال الصالحة * وعندهم في تعليمك ازالة افساده * تهذيبه * اعدامة البلي *
8 9 * كلاما معافا * لتخجل المضادد الذي باراينا * اذ لا يكون له قول طالح يقوله عنا * والعبيد
10 يكونون لساداتهم خاضعين * ويرضونهم في كل شي * ولا يكونوا مجاوبين * ولا خائنين * بل
يوضحون كافة النية الصالحة ليزينوا في سائر الاشياء تعليم الاله مخلصنا * تم *
11 * قراءة لعيد قداس الماء * لأن قد ظهرت نعمة الله المخلصة كافة الناس *
12 * مودبة ايانا * لكي اذا جحدنا وابينا النفاق والشهوات العالمية * نعيش في هذا الدهر بتعفف
13 وبتهذب العقل وبتدين حسن * منتظرين الرجا المغبوط * وظهور الاله العظيم ومخلصنا يسوع
14 المسيح * الذي بذل ذاته عنا ليفتدينا من كل اثم * ويطهر لذاته شعبا جزيلا مهذبا معايرا
15 للاعمال الحسنة * بهذه تكلم وعز * وبخ بكافة المبادرة * ولا يهوين بك احد *

* الفصل الثالث *

1 * واذكرهم ان يخضعوا لذوي الرياسات والسلطات ويذعنون لهم ويكونون لكل عمل
2 صالح مستعدين * ولا يفترون على احد * ويكونون غير مخاصمين * وديعين * موضحين
لدى الناس اجمعين كافة الوداعة *

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis vigeſimæ octavæ.

Res quidem omnes puræ ſunt puris: at pollutis & infidelibus nulla res eſt 15
pura: imò mens eorum polluta eſt & conſcientia: Et profitentur ſe nôſſe 16
Deum, ſed operibus ſuis negant eum: ſuntque abominandi & rebelles, & omni operi bono inſulsi.

CAP. II.

Tu verò loquere quæ decent ſanam 1
doctrinam. Finis. *Senes ſint vigilan-* 2
tes, temperantes, ſani in fide, in charitate, in patientia. Iidémque anus di- 3
lectæ ſint occupatione honeſtæ dexteritate, non criminatrices, copiæ vini non mancipatæ, doctrina honeſtæ, Ut coër- 4
ceant juniores. Adoleſcentulæ ſint maritorum ſuorum amantes, amantes liberorum ſuorum. Modeſtæ, puræ, do- 5
mum regentes, bonæ, viris ſuis ſubjectæ: ne blaſphemetur ſermo Dei. Pa- 6
ri quoque modo juvenes roga ut ſint modeſti: Præbens illis teipſum in rebus 7
omnibus exemplar bonorum operum: præbénſque illis in doctrina tua exterminium pravitatis, integritatem, excluſionem corruptelæ, Sermonem ſa- 8
num: ut pudefacias adverſarium qui contra nos eſt, non habens ſermonem pravum de nobis dicendum. Servi 9
quoque ſint ſuis dominis ſubjecti, eiſque placeant in rebus omnibus: & non ſint reſponſatores, Neque perfidi, ſed omnem 10
bonam ſidem oſtendant: ut ornent in omnibus rebus doctrinam Dei ſervatoris noſtri. Finis.

Lectio in ſolennitate Miſſæ aquæ.

Apparuit enim gratia Dei ſalvatrix 11
omnium hominum, Erudiens nos, ut 12
abnegantes & relegantes impietatem & cupiditates mundanas, vivamus in hoc ſeculo cum modeſtia, & ſinceritate mentis, atque rectâ pietate: Expe- 13
ctantes beatam ſpem, & apparitionem magni Dei ac ſervatoris noſtri Jeſu Chriſti, Qui ſeipſum expoſuit pro no- 14
bis, ut redimeret nos ab omni iniquitate, & purificaret ſibiipſi populum uberem, ſincerum, æmulum bonorum operum. Hæc loquere & hortare, argue 15
cum omni ſolertia: & nemo te deſpiciat.

CAP. III.

Et ſuggere ipſis ut ſubditi ſint iis 1
qui principatibus ac poteſtatibus præditi ſunt, eiſque acquieſcant, & ſint ad omne opus bonum parati: Et ne- 2
minem blaſphement, ſintque minimè rixoſi, ſed mites, exhibentes erga omnes homines omnem lenitatem.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 Γ ሊቃናትኒ : ከማሁ : ይትቀደሳ : ወያሠንያ : ግዕዛን : ሊያስተሐውራ : ነገረ : ሊይስተያ : ወ
4 ሊይሰክራ : ወይጉሥጻ : ወይምህራ : ሠናየ : ትምህርተ : ከመ : ያንጽሑ : ርእሶን ::=: ወ
5 ንሉሳትኒ : ያፋቅራ : አምታቲሆን : ወያፈቅራ : ውሉደን :=: ሊይዘምዋ : ወይግበራ : ሠ
ናየ : ወያሠንያ : ግዕዛን : ወሥርዐተ : ቤቶን : ወይትአዘዛ : ለአምታቲሆን : ከመ : ሊይፅ
6 ርፉ : ሳዕለ : ቃለ : እግዚአብሔር ::=: ለወራዙትኒ : ገሠጾሙ : ከማሁ : ያንጽሑ : ር
7 እሶሙ :=: ወኩኖሙ : አርአያ : ለኵሎሙ : በምግባረ : ሠናይ : በትምህርት : በእንጽ
8 ሖ :=: በሕያው : ነገር : ዘአልቦ : ነውረ : ከመ : ይትኃፈር : ጸላኢ : ወይኅጣእ : ዘይነብ
ብ : ላዕሌነ : ሕሡመ ::=: ዐ በምኔትወ : ኤፒፋንያ ::=:
9 ነባሪኒ : ይትአዘዙ : ለአጋእስቲሆሙ : ወያሥምሩ : በኵሉ :=: ያሠንዩ : ሃይማኖቶሙ :
10 ከመ : ይንአድዎሙ : በኵሉሃ : ለትምህርተ :: እግዚአብሔር : መድኃኒነ ::=: እስመ :
11 ተዐውቀ : ጸጋሁ : ለእግዚአብሔር : በኀበ : ኵሉ : ሰብእ :=: ወትሜህረነ : ከመ : ንትና
12 ከራ : ለኃጢአት : ወለፍትወተ : ዓለም : ወንሕየው : በጽድቅ : ወበንጽሕ : ወበተፋቅ
13 ሮ : በዝንቱ : ዓለም :=: እንዘ : ንሴፎ : አብፅዖ :: ወምጽአተ : ስብሐቲሁ : ለአም
14 ላክነ : ዐቢይ : ኢየሱስ : ክርስቶስ : መድኃኒነ ::=: ዘመጠወ : ርእሶ : በእንቲአነ : ከመ :
ይቤዝወነ : እምኃጢአት : ወያፅንሖ : ሎቱ : ሕዝበ : ዘይትቀሐው : በምግባረ : ሠናይ :=:
15 ከመዝ : ንግር : ወገሥጽ : ወተዛለፍ : እንዘ : ታቴሕት : ርእሰከ : በኵሉ : ወአልቦ : ዘያ
ስሕትከ ::=: ፫
1 Γ ዘክሮሙ : ለቀደምት : ወለመኳንንት : ከመ : ይትአዘዙ : በኵሉ : ምግባረ : ሠናይ :
2 ወይኩኑ : ጥቡዓነ : ቦቱ :=: ወሊያስተቃጥኡ : ወሊይትጋአዙ : መሐሪ : የዋሃነ : ኩኑ :
ምስለ : ኵሉ : ሰብእ ::=:

Anus ſimiliter ſanctificentur, & pulchros reddant mores earum, non circumferant 3
verba, non ſint bibaces, non inebrientur, ſed erudiant, & doceant bonam doctrinam: Ut purgent ſeipſas, ut mulieres diligant maritos ſuos, & diligant filios 4
ſuos, Ne fornicentur, ſed ſaciant bonum, & pulchros reddant mores earum, & 5
ordines earum domeſticos, & ſubjiciantur maritis ſuis, ut non blaſphement contra 6
verbum Dei. Adoleſcentes hortare ut purgent ſeipſos. Et ſis exemplar omnibus 7
in operibus bonis, in doctrina, in puritate, In vivo ſermone non habentem ma- 8
culam, ut erubeſcat inimicus, & impotens ſit ut loquatur contra nos maledictionem.

In lampadibus Epiphaniæ.

Servi verò ſubjiciantur dominis ſuis, & placeant iis *in omnibus, Approbatam* 9
reddant fidem eorum, ut laudem ferentes in omnibus doctrinæ Dei Servatoris noſtri. 10
Quia conſpicua ſacta eſt gratia Dei apud omnes homines. Et docet nos, ut ali- 11
enati ſimus contra peccatum, & contra cupiditates hujus mundi, & vivamus 12
juſtè, & purè, & amanter in hoc mundo, Expectantes beatitudinem, & ad- 13
ventum gloriæ Dei noſtri magni, Jeſu Chriſti ſervatoris noſtri: Qui tradidit 14
ſemetipſum pro nobis, ut redimeret nos à peccato, & purificaret ſibi populum ſequacem in operibus bonis. Sic loquere, & corripe, & redargue, ſubjiciens te- 15
ipſum in omnibus: & nemo ſit qui ſeducat te.

CAP. III.

Suggere ipſis primatibus & poteſtatibus, ut obtemperent in omni opere bono, & 1
ſint parati in eo, Et non diſpliceant, neque contendant: miſericordes eſtote, mites 2
eſtote cum omnibus hominibus.

Eramus enim aliquando & nos inſipientes, increduli, errantes, ſervientes deſideriis,
3 Ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις,
& voluptatibus variis, in malitia & invidia agentes, odibiles, odientes *alii alios.*
καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις, ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγοντες, στυγητοί, μισοῦντες ἀλλήλους.
Cùm autem benignitas & humanitas apparuit Salvatoris noſtri Dei, Non ex
4 Ὅτε δὲ ἡ χρηστότης καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, Οὐκ ἐξ
5 operibus *quæ in juſtitia,* quæ fecimus nos, ſed ſecundùm ſuam miſericordiã *ſer-*
ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ, (δ) ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ (ε) τὸν αὐτοῦ ἔλεον ἔσω-
vavit nos, per lavacrum regenerationis, & renovationis Spiritûs ſancti, Quem
6 σεν ἡμᾶς, διὰ (ζ) λουτροῦ παλιγγενεσίας, καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος ἁγίου. Οὗ
effudit in nos abundè, per Jeſum Chriſtum Salvatorem noſtrum: Ut juſtificati
7 ἐξέχεεν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν· Ἵνα δικαιωθέντες
ipſius gratiâ, hæredes ſimus ſecundùm ſpem vitæ æternæ. Fidelis ſer-
8 τῇ ἐκείνου χάριτι, κληρονόμοι (η) γενώμεθα κατ' ἐλπίδα ζωῆς αἰωνίου. Πιστὸς ὁ λό-
mo: & de his volo te confirmare, ut curent *pulchris* operibus *præſtare*
γος· καὶ περὶ τούτων βούλομαί σε διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προΐστασθαι
credentes Deo. Hæc ſunt *pulchra* & utilia hominibus. Stultas
9 οἱ πεπιστευκότες (θ) τῷ Θεῷ. ταῦτά ἐστι τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα τοῖς ἀνθρώποις. Μωρὰς
autem quæſtiones, & genealogias, & contentiones, & pugnas *legales cohibe:* ſunt enim
δὲ ζητήσεις, καὶ γενεαλογίας, καὶ ἔρεις, καὶ μάχας νομικὰς περιΐστασο· εἰσὶ γὰρ

inutiles, & vanæ. Hæreticum hominem poſt unam & ſecundam *admonitionem* devita:
ϛ′. ἀνωφελεῖς, καὶ μάταιοι. Αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ· 10
Sciens quia ſubverſus eſt hujuſmodi, & *peccat exiſtens ſponte* condemnatus. Cùm
Εἰδὼς ὅτι (ι) ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος. Ὅταν 11
miſero Artemam ad te, aut Tychicum, feſtina venire ad me *in* Nicopolim: 12
πέμψω Ἀρτεμᾶν πρός σε, ἢ Τυχικόν, σπούδασον ἐλθεῖν πρός με εἰς Νικόπολιν·
ibi enim ſtatui hyemare. Zenam legiſperitum, & Apollo ſollicitè præ-
ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι. Ζηνᾶν τὸν νομικόν, καὶ Ἀπολλὼ σπουδαίως πρό- 13
mitte, ut nihil illis deſit. Diſcant autem & noſtri *pulchris* operibus
πεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ. Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων 14
præſtare ad neceſſarios uſus, ut non ſint infructuoſi. Salutant te qui cum me
προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι. Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ 15
omnes. Saluta *amantes* nos in fide. Gratia cum omnibus vobis. Amen.
πάντες. (κ) ἄσπασαι τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. ἡ χάρις μετὰ πάντων (λ) ὑμῶν. ἀμήν.

Ad Titum Cretenſium Eccleſiæ primum Epiſcopum ordinatum, ſcripta eſt
(†) Πρὸς Τίτον τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη
à Nicopoli Macedoniæ.
ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας.

ἐν στίχοις ϟζ′.

MS. A. (δ) ἃ (ε) τὸ αὐτοῦ ἔλεος (ζ) τοῦ λουτροῦ (η) γενηθῶμεν (θ) Θεῷ. ταῦτά ἐστιν καλὰ (ι) ἐξέστρεπται (κ) ἀσπάσασθε (λ) ὑμῶν. (†) Πρὸς Τίτον. ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως.

Verſio *SIRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

Nos etenim quondam eramus rationis expertes, refractarii, & errantes, obnoxiique variis deſideriis, & in malitia & invidia verſabamur, & exoſi eramus, atque alius alium odio proſequebamur. 3
Quum autem patefacta eſt benignitas & miſericordia Dei Servatoris noſtri: 4
Non ex operibus juſtitiæ quæ fecimus, ſed commiſeratione ſuâ, ſervavit nos per lavacrum generationis quæ facta eſt denuò cum renovatione Spiritûs Sanctitatis; 5
Quem effudit in nos abundè per Jeſum Chriſtum Servatorem noſtrum. 6
Ut per gratiam ejus juſtificemur, & ſimus hæredes juxta ſpem vitæ æternæ. 7
Fidelis ille ſermo. De his itaque velim ut confirmes eos, ut illis curæ ſit bona opera exequi qui crediderunt in Deum. Hæc ſunt bona & utilia hominibus. 8
Cæterùm à ſtultis quæſtionibus, & fabulis genealogiarum, & à contentionibus & digladiationibus Scribarum recede: nulla ſiquidem ineſt in eis utilitas, ſed vanæ ſunt. 9
Ab homine hæretico poſtquam ſemel & iterum eum admonueris, recede: 10
Sciáſque ejuſmodi hominem perverſum eſſe, & ſceleratum, quippe reum peragit ſeipſum. 11
Quum miſero ad te Artemam aut Tychicum, ſit tibi curæ ad me venire Nicopolim; ſtatui enim in mente mea illic hybernare. 12
De Zina autem legiſperito & Apollo, da operam eos probè deducere, ne quid illis deſit. 13
Diſcántque & illi qui noſtri ſunt, operari bona opera in negotiis neceſſariis, ut non ſint infrugiferi: 14
Poſtulant pacem tuam illi omnes qui mecum ſunt. 15
Poſtula pacem eorum omnium qui nos diligunt in fide. Gratia cum omnibus vobis. Amen, 16

Epiſtola ad Titum ex Nicopoli ſcripta, miſſa verò per manus Zinæ & Apollo,

FINIS.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

3 እስመ ፡ ንሕነኒ ፡ ትካት ፡ አበድነ ፡ ወክሕድነ ፡ ወስሕትነ ፡ ወተቀነይነ ፡ ለፍትወት ፡ ወለሐ
4 ውዝ ፡ ዘዘ ፡ ዚአሁ ፡፡ ወተሰውነ ፡ እከየ ፡ ወተቀንአ ፡ ወጸላእነ ፡ ቢጸነ ፨ ወሶበ ፡ አስ
5 ተርአየነ ፡ ምሕረቱ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ መፍቀሬ ፡ ሰብእ ፡ መድኅኒነ ፨ ወአኮ ፡ በም
ግባረ ፡ ጽድቅነ ፡ ደለወ ፡ በምሕረቱ ፡ አድኀነነ ፡ በጥምቀተ ፡ ዳግም ፡ ልደት ፡ ወተሐድ
ሶ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፨

Quia nos etiam olim ſtulti fuimus, & rebelles fuimus, & erravimus, & ſervivimus cupiditatibus, & voluptatibus ſingulis & propriis, & adhæſimus malitiæ, & invidiæ, & odio proſequuti ſumus fratres noſtros. 3
Equidem apparuit nobis miſericordia Dei, erga homines amor Servatoris noſtri. 4
Et non in operibus eſt juſtitia noſtra, ſed in miſericordia ſua ſervavit nos, in baptiſmo regenerationis & renovationis in Spiritu ſancto, 5

ΚΕΦΆΛΑΙΑ ΤΗ͂Σ ΠΡῸΣ ΦΙΛΉΜΟΝΑ ἘΠΙΣΤΟΛΗ͂Σ.

Α′. Ἔπαινος Φιλήμονος, καὶ εὐχαριστία ὑπὲρ αὐτοῦ.
Β′. Σύστασις Ὀνησίμου φυγάδος οἰκέτου, καὶ παράκλησις ὑπὲρ αὐτοῦ σωθέντος διὰ πίστεως.

AD PHILEMONEM EPISTOLA PAULI.
(†) Ἡ ΠΡῸΣ ΦΙΛΉΜΟΝΑ ἘΠΙΣΤΟΛῊ ΠΑΎΛΟΥ.

CAP. UNICUM. ΚΕΦ. α′.

Paulus vinctus Chriſti Jeſu, & Timotheus frater, Philemoni dilecto,
1 Παῦλος δέσμιος Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφός, Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ,
& *cooperanti* noſtro: Et Appiæ *dilectæ,* & Archippo commilitoni noſtro,
2 καὶ συνεργῷ ἡμῶν. Καὶ Ἀπφίᾳ (α) τῇ ἀγαπητῇ, καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν,
& illi *quæ apud domum tuam* Eccleſiæ:
καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ·
Gratia vobis, & pax à Deo patre
Χάρις ὑμῖν, καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς 3
noſtro, & Domino Jeſu Chriſto.
ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

MS A. (†) …ς Φιλήμονα. MS. A. (α) τῇ ἀδελφῇ, καὶ

Verſio *SIRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

EPISTOLA AD PHILEMONEM.

CAPUT I.

Quotidiè. 1.

PAulus vinctus Jeſu Chriſti, & Timotheus frater, Philemoni dilecto cooperatori noſtro: 1
Et Appiæ dilectæ noſtræ, & Archippo commilitoni noſtro, & eccleſiæ quæ in domo tua eſt; 2
Gratia vobiſcum, & pax à Deo patre noſtro, & à Domino noſtro Jeſu Chriſto. 3

Verſio VULGATA LATINA.

3 Eramus enim aliquando & nos inſipientes, increduli, errantes, ſervientes deſideriis & voluptatibus variis, in malitia & invidia agentes, odibiles, odientes invicém. 4 Cùm autem benignitas & humanitas apparuit Salvatoris noſtri Dei; 5 Non ex operibus juſtitiæ, quæ fecimus nos, ſed ſecundùm ſuam miſericordiam ſalvos nos fecit, 6 per lavacrum regenerationis & renovationis Spiritûs ſancti, Quem effudit in nos abundè per Jeſum Chriſtum Salvatorem noſtrum: 7 Ut juſtificati gratiâ ipſius, hæredes 8 ſimus ſecundùm ſpem vitæ æternæ. Fidelis ſermo eſt: & de his volo te confirmare: ut curent bonis operibus præeſſe qui credunt Deo. Hæc ſunt bona & utilia hominibus. 9 Stultas autem quæſtiones, & genealogias, & contentiones, & pugnas legis devita: ſunt enim inutiles, & vanæ. 10 Hæreticum hominem, poſt unam & ſecundam correptionem devita: 11 Sciens quia ſubverſus eſt, qui ejuſmodi eſt, & delinquit, cùm ſit proprio judicio condemnatus. 12 Cùm miſero ad te Artemam, aut Tychicum, feſtina ad me venire Nicopolim: ibi enim ſtatui hyemare. 13 Zenam legiſperitum, & Apollo ſolicitè præmitte, ut nihil illis deſit. 14 Diſcant autem & noſtri bonis operibus præeſſe ad uſus neceſſarios, ut non ſint infructuoſi. 15 Salutant te qui mecum ſunt omnes: ſaluta eos, qui nos amant in fide. Gratia Dei cum omnibus vobis. Amen.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* لانّا قد كنّا نحن فيما سلف بلا افهام غير مذعنين * ضالّين * وللشهوات وللذّات متلوّنة 3
خادمين * متصرّفين بردئلة وحسد * مبغوضين * باغضين بعضنا بعضا * ابتدي *
* فلمّا ظهرت نعمة الله الاله مخلّصنا وعطفه * لا من قبل الاعمال التي في العدل التي 4 5
عملناها نحن * بل بما يختصّ برحمته خلّصنا بحميم اعادة الولادة * وتجديد الروح القدس *
* الذي سكبه علينا بسعة بيسوع المسيح مخلّصنا * حتى اذ تزكّينا بنعمته ذلك نصير 6 7
وارثين ما يختصّ بتأميل الحياة الابديّة * تمّ * قراءة الاحد قبل سادس عشر يوم من تمّوز *
* صادق القول واريدك ان تثبّت في هذه الاشياء * ان يكون الذين قد آمنوا بالله 8
يقدّمون الاهتمام بالاعمال الحسنة * فهذه هي الاعمال الصالحة ونافعة للناس * والاستبحاثات 9
المائقة * وحساب النسب * والمماحكات * والمشاجرات الشرعيّة اعتقّ منها * فانها غير نافعة وباطلة *
* الرجل الاراتيقي بعد عظة اولة وثانية * استعفِ منه * عالما ان مثل هذا قد تعوّج * 10 11
ويخطي ويكون دانا نفسه بذاته * تمّ * واذا ارسلت اليك ارتماس او تيخيكوس 12
فبادر ان تجي الي الي نيكوبولس * فقد آثرت ان اشتي هناك * زيناس الوكيل * 13
وابلّس جهّزهما سريعا لئلا يعوزهما شي * وليتعلّم اصحابنا ان يثابتوا الاعمال الصالحة 14
في الحوائج الضروريّة * لئلا يكونوا غير مثمرين * يسلّم عليك الذي معي كلّهم * 15
قبل الذين يحبّوننا بامانة * النعمة معكم كلّكم امين *
* تمّت الرسالة * وكتبت من نيكوبولس *
* والمجد لربّ المجد دائما ابدا امين *

3 *Nos enim eramus antehac dementes, non obtemperantes, errantes, & variis cupiditatibus atq; voluptatibus ſervientes, in abominatione & invidia verſantes, odioſi, alii alios odio perſequentes.* Incipe. 4 *At poſtquam apparuit gratia & clementia Dei, Dei inquam ſervatoris noſtri:* 5 *Non reſpectu operum in juſtitia exiſtentium, quæ fecerimus nos, ſed prout competit miſericordiæ ſuæ ſalvavit nos per lavacrum iteratæ generationis, & innovationem Spiritus ſancti,* 6 *Quem effudit in nos abundè per Jeſum Chriſtum ſervatorem noſtrum:* 7 *Ut juſtificati per gratiam illius, hæredes efficeremur eorum quæ conveniunt expectationi vitæ æternæ.* Finis.

Lectio Dominicæ quæ præcedit decimum ſextum diem Julii.

8 *Verus eſt ſermo, teque volo firmum eſſe in his rebus, ut qui in Deum crediderunt, ſolicitè ſtudeant bonis operibus: hæc autem ſunt opera bona & utilia hominibus.* 9 *Quæſtiones verò ſtolidas, & ſupputationem ſtirpium, & contentiones, & diſputationes legales devita: ſunt enim inutiles & vanæ.* 10 *Hominem hæreticum poſt primam & ſecundam admonitionem, devita:* 11 *Sciens quòd hujuſmodi jam ſit obliquatus, & peccet, ſitq; ipſemet judex ſuiipſius.* Finis. 12 *Quum autem miſero ad te Arteman aut Tychicum, propera venire ad me Nicopolim: illic enim hyemare decrevi.* 13 *Zenam curatorem & Apollo citò deducito, nequid illis deſit.* 14 *Noverint autem noſtri firmiter bonis operibus hærere in uſibus neceſſariis, ut non ſint abſque fructibus.* 15 *Salutant te qui mecum ſunt omnes. Oſculare eos qui diligunt nos in fide. Gratia cum vobis omnibus, Amen.*

EPISTOLÆ FINIS.

Scripta verò fuit ex Nicopoli.

Laus Deo gloriæ æterna & inceſſabilis, Amen.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

6 ዘሶጠ ፡ ላዕሌነ ፡ በላዕሉ ፡ በእንተ ፡ ሊየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ መድኅኒነ፡፡=፡ 7 ከመ ፡ ንጽደቅ ፡ በጸ
ጋሁ ፡ ወንረስ ፡ ተስፋ ፡ ሕይወተ ፡ ዘለዓለም፡፡=፡ 8 እሙን ፡ ነገሩ ፡ ወበእንተዝ ፡ እፈቅድ ፡
ትጸንዖሙ ፡ ከመ ፡ የሐልዩ ፡ ምግባረ ፡ ሠናየ ፡ እለ ፡ ተአምኑ ፡ በእግዚአብሔር ፡ ዝንቱኬ ፡
ሠናይ ፡ ዘሊይበቍዖ ፡ ለሰብእ፡፡=፡ 9 ነገረ ፡ እበድ ፡ ዘደፈጥሩ ፡ ወጋእዘ ፡ ተገኃሠ ፡ እስ
መ ፡ ከንቱ ፡ ውእቱ ፡ ወሊይበቍዕ፡፡=፡ 10 ለመስተካሕድ ፡ ብእሲ ፡ እምከመ ፡ ምዕረ ፡ ወካ
ዕበ ፡ ገሠጽኮ ፡ ወአበየ ፡ ኅድጎ፡=፡ 11 ወአእምር ፡ ከመ ፡ ዐለዊ ፡ ውእቱ ፡ ዘከማሁ ፡ ወያስ
ሕት ፡ ወያገጊ፡፡=፡ 12 ወአምከመ ፡ ፈነውክዎ ፡ ለአርጢማን ፡ ኅቤከ ፡ አው ፡ ጢኪቆስ ፡ ፍ
ጡነ ፡ ነዐ ፡ ኅቤየ ፡ ኒቆጳል ፡ እስመ ፡ አጥባዕኩ ፡ እክረም ፡ ህየ፡=፡ 13 ፀ ዜና ፡ ጸሐፌ ፡
ሀገር ፡ ወአጵሎስ ፡ ፍጡነ ፡ ፈንዎሙ ፡ ሊይፀነሱ፡=፡ 14 ወእልክቱሂ ፡ ይትመሀሩ ፡ ሠናየ ፡
ምግባረ ፡ በዘ ፡ ይቀውሙ ፡ ውስተ ፡ ዘይትፈቀድ ፡ ግብር ፡ ከመ ፡ ሊይሳጥሉ ፡ ፍሬ፡፡=፡
15 አምኁከ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ምስሌየ ፡ አምኅ ፡ ኵሎ ፡ ዘያፈቅረነ ፡ በሃይማኖት፡፡=፡
ለሰብእ ፡ ቲቶ፡፡=፡

6 *Quem effudit in nos pro altitudine ejus per Jeſum Chriſtum Servatorem noſtrum:* 7 *Ut juſtificemur in gratia ipſius, & hæredes efficiamur ſpei vitæ æternæ.* 8 *Fidus eſt ſermo ejus: & propterea volo ut confirmes eos: ut cogitent opus bonum qui crediderunt in Deo: hoc igitur bonum eſt quod non prodeſt homini.* 9 *Stultiloquium poëtarum, & contentionem remove; quia inane eſt, & non prodeſt.* 10 *Hæreticum hominem, ſi ſemel & iterùm corripuiſti, & noluit, dimitte eum:* 11 *Et ſcio quòd perverſus eſt, qui ejuſmodi eſt, & ſeducit & errare facit.* 12 *Et quum miſero Arteman ad te, aut Tychicum, ſubitò veni ad me Nicopolin: quia decrevi hybernare ibi.* 13 *Zenam ſcribam civitatis, & Apollo citò mitte ne deſtituti ſint.* 14 *Et illi etiam diſcant bona opera, quibus præſtent in eo quod facto opus erit, ut non careant fructu.* 15 *Salutârunt te omnes qui mecum ſunt: ſaluta unumquemque qui diligit nos in fide.*

Ad virum Titum.

Epiſtola Beati PAULI *Apoſtoli ad* PHILEMONEM.

Verſio VULGATA LATINA.

1 PAulus vinctus Chriſti Jeſu, & Timotheus frater; Philemoni dilecto, & adjutori noſtro, 2 Et, Appiæ ſorori chariſſimæ, & Archippo commilitoni noſtro, & Eccleſiæ, quæ in domo tua eſt. 3 Gratia vobis & pax à Deo Patre noſtro, & Domino Jeſu Chriſto.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* رسالة القدّيس بولص الي فيلمون * وهي في عدد الرسايل ثالثة عشر *
* الفصل الاوّل *
* من بولص اسير يسوع المسيح * ومن تيموثاوس الاخ * الي 1
فيلمون حبيبنا وموازرنا * والي ابفيا الحبيبة * وارسيبوس المجاهد معنا * والبيعة التي في منزلك * 2
* نعمة لكم وسلامة من الاله ابينا والربّ يسوع المسيح * 3

Epiſtola Divi PAULI ad *PHILEMONEM:* Eſtque in numero Epiſtolarum tertiadecima.

CAPUT PRIMUM.

1 *A Paulo vincto Jeſu Chriſti, & à Timotheo fratre, ad Philemonem dilectum noſtrum & onus portantem nobiſcum,* 2 *Et ad Appiam dilectam, & Archippum commilitonem noſtrum, & Eccleſiam quæ domi tuæ eſt.* 3 *Gratia vobis & pax à Deo Patre noſtro, & Domino Jeſu Chriſto.*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

ለፊልሞና ፡ ወተጽሕፈ ፡ እንዘ ፡ ሀሎ ፡ ብሔረ ፡ ሮሜ፡፡=፡
1 ጳ ጳውሎስ ፡ ሙቁሑ ፡ ለሊየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ወጢሞቴዎስ ፡ እኁነ ፡ ለፊልሞና ፡ ዘናፈቅ
ር፡=፡ 2 ወአርክጳ ፡ እኁነ ፡ ወእለ ፡ ምስሊሆሙ ፡ እለ ፡ ውስተ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን፡፡=፡
3 ሰላም ፡ ለክሙ ፡ ወጸጋ ፡ እግዚአብሔር ፡ አቡነ ፡ ወእግዚእነ ፡ ሊየሱስ ፡ ክርስቶስ፡፡=፡

Ad PHILEMONEM: & ſcripta fuit quum eſſet in civitate Romæ.

CAPUT. I.

1 *Paulus vinctus Jeſu Chriſti, & Timotheus frater noſter; Philemoni quem diligimus,* 2 *Et Archippo fratri noſtro, & iis qui cum illis ſunt, qui ſunt in domo Chriſtianorum,* 3 *Pax vobis & gratia Dei Patris noſtri, & Domini noſtri Jeſu Chriſti,*

ἘΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΡΟ'Σ ΦΙΛΗ'ΜΟΝΑ. ΚΕΦ. Α'. Β'.

Gratias ago Deo meo, ſemper memoriam tui faciens in orationibus meis:
4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου· Α'
Audiens tuam charitatem & fidem, quam habes *ad Dominum* Jeſum, & in
5 Ἀκούων σου τὴν ἀγάπην καὶ τὴν πίστιν, ἣν ἔχεις (β) πρὸς τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ εἰς
omnes Sanctos: Ut communicatio fidei tuæ *efficax* fiat in
6 πάντας τοὺς ἁγίους· Ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν
agnitione omnis operis boni in vobis in *Chriſtum Jeſum.* Gaudium enim
7 ἐπιγνώσει παντὸς ἔργου (γ) ἀγαθοῦ τοῦ ἐν ὑμῖν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν. Χάριν γὰρ
habemus multum, & conſolationem in charitate tua, quia viſcera Sanctorum
ἔχομεν πολλὴν, καὶ παράκλησιν ἐπὶ τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων
requieverunt per te, frater. *Ideò* multam in Chriſto *libertatem* habens *imperare*
8 ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ. Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παῤῥησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν
tibi *decens,* Propter charitatem magis obſecro, talis *exiſtens,* ut
9 σοι τὸ ἀνῆκον, Διὰ τὴν (δ) ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν, ὡς
Paulus ſenex, nunc autem & vinctus Jeſu Chriſti: Obſecro te
10 Παῦλος πρεσβύτης, (ε) νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος (ζ) Ἰησοῦ Χριστοῦ· Παρακαλῶ σε Β'
Pro meo filio, quem genui in vinculis *meis, Oneſimum: Illum* aliquando
11 περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν (η) ἐγέννησα ἐν τοῖς (θ) δεσμοῖς μου, Ὀνήσιμον· Τόν ποτέ
tibi *inutilem,* nunc autem tibi & mihi *utilem,* Quem remiſi. Tu autem illum,
12 σοι ἄχρηστον, νυνὶ δὲ σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, Ὃν (ι) ἀνέπεμψα. σὺ δὲ αὐτὸν,
(*id eſt,* mea viſcera,) ſuſcipe: Quem ego volueram *apud meipſum* detinere,
13 (τουτέστι, τὰ ἐμὰ σπλάγχνα,) προσλαβοῦ· Ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν,
ut pro te miniſtraret mihi in vinculis Evangelii: Sine autem *tua*
14 ἵνα ὑπὲρ σοῦ (κ) διακονῇ μοι ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ Εὐαγγελίου· Χωρὶς δὲ τῆς
ſententia nihil volui facere, uti ne velut *ſecundùm neceſſitatem* bonum tuum eſſet,
γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι, ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ,
ſed *ſecundùm ſpontaneum.* Forſitan enim *propter hoc* diſceſſit ad horam, ut æternùm
A' ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον. Τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν, ἵνα αἰώνιον 15
illum reciperes: Non jam ut ſervum, ſed *ſupra quàm ſervum,* fratrem *dilectum,*
αὐτὸν ἀπέχῃς· Οὐκέτι ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητὸν, 16
maximè mihi, quantò autem magis tibi, & in carne, & in Domino? Si ergò me
μάλιστα ἐμοὶ, πόσῳ δὲ μᾶλλον σοι, καὶ ἐν σαρκὶ, καὶ ἐν Κυρίῳ; Εἰ οὖν (λ) ἐμὲ 17
habes *communicantem,* ſuſcipe illum ſicut me. Si autem aliquid nocuit tibi, aut
ἔχεις κοινωνὸν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ. Εἰ δέ τι ἠδίκησέ σε, ἢ 18
debet, hoc mihi imputa. Ego Paulus ſcripſi meâ manu; Ego *dependam:*
ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ (μ) ἐλλόγει. Ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ, Ἐγὼ ἀποτίσω· 19
ut non dicam tibi, quòd & teipſum mihi *addebes.* Ita, frater: Ego te
ἵνα μὴ λέγω σοι, ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεις. Ναὶ, ἀδελφέ· ἐγώ σου 20
fruar in Domino: refice mea viſcera in Domino. *Confiſus*
ὀναίμην ἐν Κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν (ν) Κυρίῳ. Πεποιθὼς 21
auſcultationi tuæ ſcripſi tibi, ſciens quoniam & ſuper quod dico, facies.
B' τῇ ὑπακοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑπὲρ (ξ) ὃ λέγω, ποιήσεις.
Simul autem & para mihi hoſpitium: ſpero *enim quòd* per orationes veſtras
Ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν 22
donabor vobis. Salutant te Epaphras (concaptivus meus in
χαρισθήσομαι ὑμῖν. (ο) Ἀσπάζονταί σε Ἐπαφρᾶς (ὁ συναιχμάλωτός μου ἐν 23
Chriſto Jeſu,) Marcus, Ariſtarchus, Demas, Lucas, *cooperantes* mei. Gratia
Χριστῷ Ἰησοῦ,) Μάρκος, Ἀρίσταρχος, Δημᾶς, Λουκᾶς, οἱ συνεργοί μου. Ἡ χάρις 24
Domini noſtri Jeſu Chriſti cum ſpiritu veſtro. Amen. 25
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος (π) ὑμῶν. ἀμήν.
Ad Philemonem ſcripta eſt, à Roma per Oneſimum ſervum.
(†) Πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμου οἰκέτου. Ἐν στίχοις λζ'.

MS.A. (β) εἰς τὸν (γ) ἀγαθοῦ ἐν ἡμῖν εἰς Χριστόν. Χαρὰν γὰρ πολλὴν ἔσχον, καὶ παράκλησιν (δ)* ἀνάγκην (ε) νῦν (ζ) Χριστοῦ Ἰησοῦ· (η) ἐγὼ ἐγέννησα (θ) δεσμοῖς, Ὀνήσιμον· (ι) ἀνέπεμψά σοι αὐτὸν, (τοῦτ' ἔστιν τὰ ἐμὰ σπλάγχνα·) Ὃν ἐγὼ (κ) μοι διακονῇ ἐν (λ) με (μ)* ἐλλόγα. (ν) Χριστῷ. (ξ) ἃ λέγω, (ο) Ἀσπάζεται (π) ὑμῶν.
(†) Subſcriptio abſcinditur.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

4 5 * ܡܘܕܐ ܐܢܐ ܠܐܠܗܝ ܒܟܠܙܒܢ. ܘܡܥܗܕ ܐܢܐ ܠܟ ܒܨܠܘܬܝ. * ܗܐ ܡܢ ܕܫܡܥܬ
6 ܗܝܡܢܘܬܟ. ܘܚܘܒܐ ܕܐܝܬ ܠܟ ܠܘܬ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܘܠܘܬ ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ. * ܕܬܗܘܐ
ܫܘܬܦܘܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܟ. ܥܒܕܐ ܦܐܪܐ ܒܥܒܕܐ. ܘܒܝܕܥܬܐ ܕܟܠ ܛܒܢ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܒܝܫܘܥ
7 ܡܫܝܚܐ. * ܚܕܘܬܐ ܓܝܪ ܣܓܝܐܬܐ ܐܝܬ ܠܢ ܘܒܘܝܐܐ. ܕܒܝܕ ܚܘܒܟ ܐܬܬܢܝܚܘ ܪ̈ܚܡܝܗܘܢ ܕܩܕܝܫܐ.
8 9 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܦܪܗܣܝܐ ܣܓܝܐܬܐ ܐܝܬ ܠܝ ܒܡܫܝܚܐ. ܕܐܦܩܘܕ ܠܟ ܐܝܠܝܢ ܕܙܕܩܢ. * ܡܛܠ
ܚܘܒܐ ܕܝܢ ܡܒܥܝܘ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ. ܐܢܐ ܦܘܠܘܣ ܕܣܒܐ ܐܢܐ ܐܝܟ ܕܝܕܥ ܐܢܬ. ܗܫܐ
10 ܕܝܢ ܐܦ ܐܣܝܪܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܘܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟ. ܥܠ ܒܪܝ ܐܢܐ ܕܝܠܕܬ ܒܐܣܘܪܝ
11 ܐܘܢܣܝܡܘܣ. * ܗܘ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܠܐ ܗܘܐ ܠܟ ܚܫܚܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܦ ܠܟ ܐܦ ܠܝ ܛܒ
12 13 ܚܫܚ. * ܘܫܕܪܬܗ ܠܟ. ܐܢܬ ܕܝܢ ܐܝܟ ܕܠܒܪܝ ܕܝܠܝ ܗܟܢܐ ܩܒܠܝܗܝ. * ܨܒܐ ܗܘܝܬ
14 ܓܝܪ ܕܠܘܬܝ ܐܚܘܕܝܘܗܝ. ܕܢܗܘܐ ܡܫܡܫ ܠܝ ܚܠܦܝܟ ܒܐܣܘܪܐ ܕܐܘܢܓܠܝܘܢ. * ܒܠܥܕ
15 ܡܠܟܟ ܕܝܢ ܠܐ ܨܒܝܬ ܡܕܡ ܠܡܥܒܕ. ܕܠܐ ܐܝܟ ܕܡܢ ܩܛܝܪܐ ܬܗܘܐ ܛܒܬܟ. ܐܠܐ ܡܢ ܨܒܝܢܟ. * ܟܒܪ
16 ܓܝܪ ܐܦ ܡܛܠ ܗܢܐ ܦܪܫ ܠܫܥܬܐ. ܕܠܥܠܡ ܬܐܚܘܕܝܘܗܝ. * ܠܐ ܡܟܝܠ ܐܝܟ ܥܒܕܐ. ܐܠܐ ܝܬܝܪ
17 ܡܢ ܥܒܕܐ. ܐܚܐ ܚܒܝܒܐ ܕܝܠܝ ܚܕ ܟܡܐ ܕܝܠܟ. ܒܒܣܪ ܘܒܡܪܢ. * ܐܢ ܗܟܝܠ ܐܝܬܝ ܠܟ
18 ܫܘܬܦܐ. ܩܒܠܝܗܝ ܐܝܟ ܕܠܝ. * ܘܐܢ ܡܕܡ ܚܣܪܟ ܐܘ ܚܐܒ. ܗܢܐ ܠܝ ܚܫܘܒ.
19 * ܐܢܐ ܦܘܠܘܣ ܟܬܒܬ ܒܐܝܕܝ ܐܢܐ ܐܦܪܘܥ. ܕܠܐ ܐܡܪ ܠܟ ܕܐܦ ܢܦܫܟ ܚܝܒ ܐܢܬ ܠܝ.
20 21 * ܐܝܢ ܐܚܝ. ܐܢܐ ܐܬܢܝܚ ܒܟ ܒܡܪܢ. ܐܢܝܚ ܪ̈ܚܡܝ ܒܡܫܝܚܐ. * ܡܛܠ ܕܬܟܝܠ ܐܢܐ
22 ܥܠ ܫܡܘܥܘܬܟ ܟܬܒܬ ܠܟ. ܘܝܕܥ ܐܢܐ ܕܝܬܝܪ ܡܢ ܡܕܡ ܕܐܡܪ ܐܢܐ ܥܒܕ ܐܢܬ. * ܛܝܒ ܕܝܢ
23 ܐܦ ܠܝ ܒܝܬ ܡܫܪܝܐ. ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܒܨܠܘܬܟܘܢ ܡܬܝܗܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. * ܫܐܠ
24 ܒܫܠܡܟ ܐܦܦܪܐ ܫܒܝܐ ܕܥܡܝ ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܘܡܪܩܘܣ ܘܐܪܣܛܪܟܘܣ. ܘܕܝܡܐ
25 ܘܠܘܩܐ ܡܥܕܪܢܝ. * ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ ܪܘܚܟܘܢ ܐܚܝ ܐܡܝܢ.

* ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܦܝܠܡܘܢ. ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܪܗܘܡܐ
ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܝܕ ܐܘܢܣܝܡܘܣ *

Gratias ago Deo meo ſemper, & memor 4
ſum tui in precationibus meis, Jam ex 5
quo audivi fidem tuam, & dilectionem
quam habes erga Dominum noſtrum Jeſum,
omnéſque Sanctos: Ut fiat communicatio 6
fidei tuæ frugifera operibus & agnitione
omnium bonorum quæ habetis in Jeſu Chriſto.
Gaudium ſanè magnum habuimus & 7
conſolationem, quòd per charitatem tuam
refocillata ſint viſcera Sanctorum. Quapropter 8
fiduciam multam habeo in Chriſto,
injungendi tibi ea quæ juſta ſunt. Sed propter 9
charitatem efflagitando efflagito à te ego
Paulus qui ſum ſenex, ut ſcis; nunc autem &
vinctus Jeſu Chriſti: Rogo te pro illo filio 10
meo, quem genui in vinculis meis, Oneſimo;
Qui aliquando nulli tibi fuit uſui, 11
nunc autem & tibi & mihi valdè utilis;
& quem remiſi ad te. Tu autem ſicut natum 12
meum, ita eum excipe. Volebam enim 13
eum apud me retinere, ut miniſtraret mihi
pro te in meis Evangelii vinculis. Sed 14
præter conſilium tuum nihil volui facere,
ne velut ex neceſſitate beneficium tuum eſſet,
ſed ex voluntate tua. Fortaſſis autem 15
ideò ſeceſſit ad horam, ut perpetuò eum
retineas. Non ampliùs ut ſervum, ſed plusquam 16
ſervum, fratrem dilectum meum,
quantò magìs & tuum quum in carne, tum
in Domino noſtro? Si ergò habes me conſortem, 17
eum ſuſcipe perindè ac me. Quòd 18
ſi aliquo damno te affecit, aut quid debet,
hoc mihi imputa. Ego Paulus ſcripſi meâ 19
manu, ego repenſurus ſum: ut ne dicam
tibi, quòd etiam teipſum mihi debeas.
Etiam frater mi, ego refocillabor per te 20
in Domino noſtro: refocilla viſcera mea
in Chriſto. Quoniam confido te mihi dicto 21
audientem fore, ſcripſi tibi, & ſcio
ultrà quàm dico, te facturum. Simul autem 22
& præpara mihi hoſpitium. Spero
enim precationibus veſtris me donatum iri
vobis. Poſtulat pacem tuam Epaphras, 23
qui mecum captivus eſt in Jeſu Chriſto:
Et Marcus, & Ariſtarchus, & Demas, & 24
Lucas adjutores mei. Gratia Domini noſtri 25
Jeſu Chriſti ſit cum ſpiritu veſtro, fratres
mei. Amen.

Epiſtolæ ad Philemonem è Roma ſcriptæ,
miſſæ autem per manus Oneſimi,
FINIS.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

4 ሰ፡ አእኵቶ፡ ለአምላኪየ፡ ዘልፈ፡ ወእዜክረከ፡ በጸሎትየ፡፡ ሰሚዕየ፡ ሃይማኖትከ፡ ወፍ
5 ቅረ፡ እግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ወዘኵሎሙ፡ ቅዱሳን፡፡ ከመ፡ ጽኑዐ፡ ይኩን፡
6 ሱታፈ፡ ሃይማኖትከ፡ ተአእምሮ፡ ለኵሉ፡ ሠናይ፡ በክርስቶስ፡፡ ወተፈሣሕኩ፡ ወተ
7 ሐሠይኩ፡ በእንተ፡ ተፋቅሮትከ፡ እስመ፡ አዕረፈት፡ ነፍሶሙ፡ ለቅዱሳን፡ በኀቤከ፡ እኁ
8 የ፡፡ ፰ ወተአሚንየ፡ በክርስቶስ፡፡ ፈድፋደ፡ በተፋቅሮ፡ አስተበቍዐከ፡ ዓዲ፡ እ
9 ስመ፡ ልሂቅ፡ ውእቱ፡ ከመ፡ ጳውሎስ፡ ወይእዜሰ፡ ሙቁሑ፡ ለክርስቶስ፡ ኢየሱስ፡፡

Gratias ago Deo meo, ſemper & memor ſum tui in precibus meis, Audiens fidem 4
tuam, & charitatem Domini noſtri Jeſu Chriſti, & omnium Sanctorum: 5
Ut efficax fiat communicatio fidei veſtræ, cognitione omnis boni in Chriſto. Et gaviſus 6
ſum, & exultavi ſuper dilectione tua: quia refrigeravit animas Sanctorum 7
apud te, frater mi. Et fiduciam habens in Chriſto: Potiùs per charitatem 8
obſecro te tamen, quia ſenex eſt ut Paulus, & nunc vinctus Chriſti Jeſu: 9

Verſio VULGATA LATINA.

4 Gratias ago Deo meo, ſemper memoriam tuî faciens in orationibus meis,
5 Audiens charitatem tuam, & fidem, quam habes in Domino Jeſu, & in omnes
6 Sanctos: Ut communicatio fidei tuæ evidens fiat, in agnitione omnis operis boni,
7 quod eſt in vobis in Chriſto Jeſu. Gaudium enim magnum habui, & conſolationem
in charitate tua: quia viſcera Sanctorum requieverunt per te, frater.
8 Propter quod multam fiduciam habens in Chriſto Jeſu imperandi tibi quod ad
9 rem pertinet: Propter charitatem magìs obſecro, cùm ſis talis, ut Paulus ſenex,
10 nunc autem & vinctus Jeſu Chriſti: Obſecro te pro meo filio, quem genui
11 in vinculis, Oneſimo, Qui tibi aliquando inutilis fuit, nunc autem & mihi
12 & tibi utilis, Quem remiſi tibi. Tu autem illum, ut mea viſcera, ſuſcipe:
13 Quem ego volueram mecum detinere, ut pro te mihi miniſtraret in vinculis
14 Evangelii: Sine conſilio autem tuo nihil volui facere, uti ne velut ex neceſſitate
bonum tuum eſſet, ſed voluntarium. Forſitan enim ideò diſceſſit ad horam 15
à te, ut æternùm illum reciperes: Jam non ut ſervum, ſed pro ſervo 16
chariſſimum fratrem; maximè mihi; quantò autem magìs tibi, & in carne, 17
& in Domino? Si ergò habes me ſocium, ſuſcipe illum ſicut me: 18
Si autem aliquid nocuit tibi, aut debet; hoc mihi imputa. Ego Paulus ſcripſi 19
meâ manu; Ego reddam, ut non dicam tibi, quòd & teipſum mihi debes: 20
Ita frater. Ego te fruar in Domino: Refice viſcera mea in Domino. 21
Confidens in obedientia tua ſcripſi tibi: ſciens quoniam & ſuper id, quod dico, 22
facies. Simul autem & para mihi hoſpitium: nam ſpero per orationes veſtras 23
donari me vobis. Salutat te Epaphras concaptivus meus in Chriſto Jeſu, 24
Marcus, Ariſtarchus, Demas, & Lucas, adjutores mei. Gratia Domini noſtri 25
Jeſu Chriſti cum ſpiritu veſtro. Amen.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* اشكر لالهي دايما مكررا ذكرك في صلواتي * اذ قد سمعت بالمحبة والامانة التي لك 4 5
بالرب يسوع المسيح ، وبجماعة القديسين * لتصير شركة امانتك فاعلة بمعرفة كافة 6
الصلاح ، الذي عملته بنا لدى يسوع المسيح * لان قد اشتملنا انعاما جزيلا وعزا نفيسا 7
بمحبتك ، لان حشا القديسين قد تنيحت بك ايها الاخ * فلهذا اذ لي بالمسيح دالة ان آمرك 8
بالواجب من اجل المحبة * فالاولى بي ان اسالك اذ كنت لمثل هذا اهلا ، بما انني بولص 9
الشيخ ، والان انا اسير يسوع المسيح * اسالك من اجل اونيسيموس ولدي الذي ولدته في 10
اوان قيودي * الذي كان اولا غير نافع لك ، وهو الان افضل نافع لك ولي * وقد 11 12
ارسلته ، فاعتقه انت الان اذ هو حشاي * وقد آثرت ان امسكه عندي 13
ليخدمني بديلا منك في قيود البشارة * فلم اوثر ان افعل شيا بغير رايك لئلا يكون 14
خيرك بالالزام وصلاحك بكراهية بل باختيار * ولعله فارقك مدى ساعة ، لهذا 15
لتستوفيه مؤبدا ، والى الدهر تتخذه * لا كعبد ايضا ، بل ارفع منزلة من عبد ، 16
اخا حبيبا لي انا خاصة ، فكم اولى به ان يكون لك اخا بالبشر وبالرب * فان 17
كنت انا شريكا لك فاقبله مثلي * وان كان قد ظلمك شيا او يجب لك عليه 18
شي فاحسبه علي * انا بولص كتبت بيدي انا اقضيك عنه ، حتى لا اقول انت نفسك 19
غريم لي * نعم يا اخي انا نفعتك بالرب نيح حشاي بمحبة الرب * فانني واثقا بطاعتك ، 20 21
كتبت اليك عالما انك ستعمل فوق ما اقول لك * ومع هذا سوّ لي مضافا ، فانني اومل 22
انني بصلواتكم ساوهب لكم * يسلم عليك ابافرا المستاسر معي من اجل ايسوع المسيح ، 23
ومرقس ، ارسطرخوس ، ديماس ، لوقاس مساعدي * نعمة ربنا يسوع المسيح مع روحكم امين ، * 24 25

* تمت الرسالة ولله المنة *

* وكتبت من رومية على يد اونيسيموس مملوك فيلمون *

Gratias ago Deo meo ſemper, repetens 4
memoriam tui in orationibus meis:
Quum audierim charitatem & fidem 5
quam habes erga Dominum Jeſum
Chriſtum & erga omnes ſanctos: Ut 6
communicatio fidei tuæ efficax fiat ad
agnitionem omnis beneficentiæ qua uſus
es in nos coram Jeſu Chriſto. Perfruiti 7
enim ſumus voluptate multa & conſolatione
jucundiſſima ob charitatem tuam,
quòd viſcera ſanctorum requieverint per
te, ô frater. Quapropter licet habeam 8
in Chriſto libertatem imperandi tibi
quod debetur circa charitatem: Convenientius 9
tamen eſt ut precer te (cùm
iſtiuſmodi rei ſim dignus, quippe ſim
Paulus ſenex, & modò vinctus Jeſu
Chriſti) Precer te inquam *pro Oneſimo* 10
filio meo quem genui tempore vinculorum
meorum, Qui quondam erat 11
inutilis tibi, nunc verò tibi & mihi eſt
valde utilis. Quem jam remiſi: at tu 12
manumitte nunc eum, quum ipſe ſit viſcera
mea. Et quidem volebam eum 13
apud me retinere, ut vice tui mihi
miniſtraret in vinculis Evangelii: At 14
nolui quicquam facere abſque tua ſententia,
ne ſit beneficium tuum ex neceſſitate,
& favor tuus cum ſtomacho, ſed
ſpontaneus. Et forſitan à te diſceſſit horulæ 15
ſpatio, ad hoc ut eum in perpetuum
recuperares, & in æternum reciperes:
Non jam ut ſervum, ſed ſublimiore 16
conditione quàm ſervum, nempe *fratrem*
dilectum, maximè mihi; quantò
igitur potius eſt ut ſit tibi frater in
carne & in Domino? Quare ſi ego ſum 17
tibi conſors, accipe eum tanquam me.
Et ſi quid læſit te, aut aliquid tibi debet, 18
hoc mihi recenſeto. Ego Paulus 19
ſcripſi mea manu, ego tibi ſolvam pro
ipſo: ne dicam teipſum eſſe mihi debitorem.
Etiam, O frater mi, ego profui 20
tibi in Domino, refocilla mea viſcera
in charitate Domini. Quoniam certus 21
ſum de obedientia tua, ſcribo tibi,
ſciens te facturum amplius quàm quod
dico tibi. Ad hæc para mihi hoſpitium: 22
ſpero enim me per orationes veſtras
vobis donandum. Salutat te Epaphra 23
concaptivus meus propter Jeſum Chriſtum,
Et Marcus, Ariſtarchus, Demas, 24
Lucas adjutores mei. Gratia Domini 25
noſtri Jeſu Chriſti cum ſpiritu
veſtro, Amen.

Abſoluta eſt, favente Deo, epiſtola.

Scripta verò fuit Româ per Oneſimum ſervum Philemonis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

10 እስተበቍዐከ ፡ በእንተ ፡ ወልድየ ፡ ዘወለድኩ ፡ በሞቃሕትየ ፡ አናሲሞን፡=፡ ዘቀ
11 ደሙ ፡ ሊይበቍዐከ ፡ ወይእዜሰ ፡ ለከሂ ፡ ወሊተሂ ፡ በቍዕ፡=፡ ወፈነውኩዎ ፡ ኀቤ
12 ከ፡ ተወከፎ፡፡ እስመ ፡ ዕረፍትየ ፡ ውእቱ፡=፡ ወፈቀድኩ ፡ አንብሮ ፡ ኀቤየ ፡ ከመ፡
13 ይትላአከኒ ፡ ህየንቴከ ፡ በሞቃሕተ ፡ ወንጌል፡=፡ ወኢፈቀድኩ ፡ ምንተኒ ፡ እግበ
14 ር ፡ ዘእንበለ ፡ ታእምር ፡ ከመ ፡ ኢይኩን ፡ በግብር ፡ ሠናይትከ ፡ ዳእሙ ፡ በፈቃድ
15 ከ፡=፡ ወዮጊ ፡ በበይነ ፡ ዝንቱ ፡ ኀደጉ ፡ ለሰዐትከ፡ ከመ፡ ይኩንከ፡ ላዕሌከ፡ አኮ፡
16 እንከ ፡ ከመ ፡ ገብር ፡ ከመ ፡ እኁከ ፡ ዘታፈቅር ፡ ወፈድፋደ ፡ በኀቤየ ፡ ወይኄይስ፡
17 በኀቤከ፡፡ ወበሥጋሁኒ ፡ ወበእግዚእነሂ፡=፡ ወእመሰ ፡ እኁየ ፡ አንተ ፡ ተወከፍ ፡
18 ከማየ፡=፡ ወእመቦ ፡ ዘአበሰ ፡ ለከ ፡ ወእመሂ ፡ ይፈድየከ ፡ ላዕሌየ ፡ ረሲ፡=፡
19 አነ ፡ ጳውሎስ ፡ ጸሐፍኩ ፡ በእዴየ ፡ አነ ፡ እፈዲ ፡ ከመ ፡ ኢይበልከ ፡ ተፈድየ
20 ኒ፡፡=፡ እወ ፡ እኁየ ፡ አነ ፡ እፈዲ ፡ በእግዚእነ ፡ አዕርፍ ፡ ለነፍስየ ፡ በክርስቶስ፡=፡
21 ተአሚንየ ፡ በተአዝዞትከ ፡ ጸሐፍኩ ፡ ለከ ፡ ኣእሚርየ ፡ ከመ ፡ ትገብር ፡ ዘአዘዝኩ
22 ከ፡፡=፡ አስተዳሉ ፡ ሊተ ፡ እስመ ፡ እትአመን ፡ በጸሎትክሙ ፡ ከመ ፡ ይጼግወኒ ፡
23 ኪያክሙ፡፡=፡ አምኃከ ፡ ዘተፄወወ ፡ ምስሌየ ፡ በክርስቶስ ፡ ኢየሱስ፡፡=፡ ወማርቆ
24 ስ ፡ ወአርስጥርኮስ፡ ወዴማስ፡ ወሉቃስ ፡ እለ ፡ ነኀብር ፡ ግብረ፡=፡ ጸጋሁ ፡ ለእግዚ
25 እነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ምስለ ፡ መንፈስክሙ ፡ አሜን፡፡=፡

ለሰብአ ፡ ፊልሞና፡፡=፡

Obſecro te inquam *pro filio meo quem genui in vinculis meis, Oneſimo, Qui* 10
primò non utilis erat tibi, ſed nunc tibi quidem & mihi etiam utilis eſt. 11
Et miſi eum ad te: recipe eum, quia refectio mea eſt. Et volui collocare eum 12
apud me, ut miniſtraret mihi pro te in vinculis Evangelii. Et nolui quicquam 13
facere niſi cognoſcas illud, *ut non ſit per neceſſitatem beneficium tuum,* 14
ſed per voluntatem tuam. Et forſitan propter hoc dimiſi eum *ad horam, ut* 15
ſit tibi ſupra te. Non igitur ut ſervus: ut frater tuus quem diligis & maximè 16
apud me, & potiùs apud te, & in carne ejus, & in Domino noſtro. 17
Et ſi frater meus es, accipe eum tanquam me. Et ſi quid fuerit quo deliquit 18
in te, & ſi debet tibi, mihi impone. Ego Paulus ſcripſi cum manu 19
mea; Ego rependam, ut non dicam tibi, Debes mihi. Etiam frater mi, rependam 20
in Domino noſtro: refice animam meam in Chriſto. Confidens in obedientia 21
tua ſcripſi tibi, ſciens quòd præſtabis quod præcepi tibi. Parate mihi, quia 22
confido in precibus veſtris, quòd dabit mihi Deus vos. Salutavit te concaptivus 23
meus in Chriſto Jeſu, Et Marcus, et Ariſtarchus, & Demas, & 24
Lucas qui cooperamur. Gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti cum ſpiritu veſtro, 25
Amen.

Ad virum Philemonem.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ, ΕΧΟΝΤΑ ΤΙΝΑΣ ΥΠΟΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ.

Α' Θεολογία Χριστοῦ ἐν δόξῃ πατρὸς καὶ ἐξουσίᾳ τῶν πάντων, μετὰ τῆς καθάρσεως τῆς ἐπὶ γῆς, ἀφ' ἧς ἀνέβη εἰς τὴν ἐπουράνιον δόξαν.

Β' Ὅτι οὐ λειτουργικὴ ἡ δόξα Χριστοῦ, ἀλλὰ θεϊκὴ καὶ ποιητική· διὸ οὐκ ἐπὶ τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἐν ᾧ οἱ λειτουργοί, ἀλλ' ἐπὶ τῆς μελλούσης οἰκουμένης.

Γ' Ὅτι ἐσαρκώθη κατὰ διάθεσιν καὶ συμπάθειαν καὶ οἰκειότητα τὴν πρὸς ἡμᾶς, ἐπὶ σωτηρίᾳ ἀνθρώπων τῇ ἐκ θανάτου, διὰ τῆς πρὸς αὐτὸν οἰκειώσεως.

Δ' Ὅτι πιστευτέον Χριστῷ ὡς καὶ Μωϋσῇ ἐπίστευσαν, καθ' ὑπεροχὴν δὲ Θεοῦ πρὸς ἄνθρωπον. ἐν ᾧ, ὅτι φοβητέον τὴν πάλαι τὴν ἔκπτωσιν.

Ε' Προτροπὴ σπουδάσαι εἰς τὴν προδηλουμένην κατάπαυσιν.

ς' Τὸ φοβερὸν τῆς κρίσεως παρὰ τῷ λόγῳ τῷ διὰ πάντων, καὶ τὸ χρηστὸν τῆς χάριτος τῆς ἱερατικῆς, παρὰ τῷ ὁμοιοπαθήσαντι ἡμῖν ἀνθρωπίνως.

Ζ' Ἐπιτίμησις ὡς ἔτι δεομένοις εἰσαγωγῆς. ἐν ᾧ, προτροπὴ εἰς ἐπίδοσιν ὡς οὐκ οὔσης δευτέρας ἀρχῆς. ἐν ᾧ, παράκλησις σὺν ἐπαίνῳ.

Η' Ὅτι βεβαία ἡ ἐπαγγελία τοῦ Θεοῦ, καὶ ταῦτα σὺν ὅρκῳ.

Θ' Περὶ Μελχισεδὲκ τοῦ εἰς Χριστὸν τύπου κατὰ τὸ ὄνομα καὶ τὴν πόλιν, καὶ τὴν ζωήν, καὶ τὴν ἱερωσύνην. ἐν ᾧ, ὅτι καὶ τοῦ Ἀβραὰμ προετιμήθη.

Ι' Ὅτι πέπαυται ἡ τοῦ Ἀαρὼν ἱερωσύνη ἡ ἐπίγειος οὖσα, ἵσταται δὲ ἡ οὐράνιος ἡ Χριστοῦ, ἐξ ἑτέρου γένους, οὐ κατὰ σάρκα, οὐδὲ διὰ νόμου σαρκικοῦ.

ΙΑ' Ὑπεροχὴ τῆς δευτέρας διαθήκης παρὰ τὴν προτέραν, ἐν ἱλασμῷ καὶ ἁγιασμῷ.

ΙΒ' Περὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ ἡ νέα διαθήκη· ὅτι τοῦτο ἀληθὲς καθάρσιον, οὐ τὰ ἐν αἵμασι ζώων τοῖς πολλάκις προσαγομένοις.

ΙΓ' Μαρτυρίαι περὶ τῆς μόνης καθάρσεως, καὶ προσαγωγῆς πρὸς τὸν Θεόν. ἐν ᾧ, προτροπὴ τῆς ἐν πίστει προόδου.

ΙΔ' Προτροπὴ σπουδῆς κατὰ φόβον τῆς ἐγγιζούσης κρίσεως.

ΙΕ' Περὶ τοῦ καλὴν ἀρχὴν εἰς καλὸν τέλος προαγαγεῖν.

Ις' Περὶ πίστεως τῆς καὶ τῶν παλαιῶν δοξασάσης.

ΙΖ' Περὶ ὑπομονῆς τῆς ἐν ἀκολουθήσει Χριστοῦ.

ΙΗ' Περὶ σωφροσύνης ἕως καιροῦ κατορθώσεως, μὴ ἀποτυχόντας αὐτῆς, ὡς Ἡσαῦ μὴ εὑρὼν τόπον μετανοίας.

ΙΘ' Ὅτι φοβερώτερα τῶν ἐπὶ Μωϋσέως τὰ μέλλοντα, καὶ πλείονος ἄξια σπουδῆς τὰ νῦν.

Κ' Περὶ φιλαδελφίας καὶ φιλοξενίας. ἐν ᾧ, περὶ σωφροσύνης. περὶ αὐταρκείας. περὶ μιμήσεως πατέρων.

ΚΑ' Περὶ τοῦ μὴ σωματικῶς ζῆν κατὰ νόμον, ἀλλὰ πνευματικῶς κατὰ Χριστὸν ἐν ἀρετῇ.

ΚΒ' Εὐχὴ πρὸς τὸν Θεὸν περὶ τῆς εἰς ἀρετὴν ἀγωγῆς καὶ οἰκονομίας.

AD HEBRÆOS EPISTOLA PAULI.

(†) Ἡ ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ. ΚΕΦ. Α. Β.

CAP. I. α'.

MULTIFARIAM & *multimodè* olim Deus *locutus* patribus in Pro-
1 ΠΟΛΥΜΕΡΩΣ καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προ- Α'
phetis, *In ultimis* diebus istis locutus est nobis in filio, quē *posuit* hæredem
2 φήταις, (α) Ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν υἱῷ, ὃν ἔθηκε κληρονόμον
universorū, per quē & secula fecit: Qui *existens* splendor gloriæ, & *chara-*
3 πάντων, δι' οὗ (β) καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν· Ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ χαρα-
cter substantiæ ejus, portánsque omnia verbo virtutis suæ, *per seipsum*
κτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως (γ) αὐτοῦ, δι' ἑαυτοῦ
purgationem faciens peccatorum *nostrorum*, *sedit in dextera* maje-
καθαρισμὸν ποιησάμενος τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλω-
statis in excelsis: Tantò *præstantior* effectus angelis, quantò differentius præ
4 σύνης ἐν ὑψηλοῖς· Τοσούτῳ κρείττων γενόμενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ διαφορώτερον παρ'
illis hæreditavit nomen. Cui enim dixit aliquādo angelorum; Filius meus es tu,
5 αὐτοὺς κεκληρονόμηκεν ὄνομα. Τίνι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν ἀγγέλων, Υἱός μου εἶ σύ, Β'
ego hodiè genui te? & rursùm; Ego ero illi in patrem, & ipse erit
ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται
mihi in filium? Cùm *autem* iterùm introducit primogenitum in *habitatam*, dicit;
6 μοι εἰς υἱόν; Ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην λέγει,
Et adorent eum omnes angeli Dei. Et ad quidem angelos di-
7 Καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ. Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγγέλους λέ-
cit; *Faciens* angelos suos spiritus, & ministros suos, ignis flammam.
γει, Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα.
Ad autem filium; Thronus tuus, Deus, in seculum seculi: virga re-
8 Πρὸς δὲ τὸν υἱόν, Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· (δ) ῥάβδος εὐ-
ctitudinis, virga regni tui. Dilexisti justitiam, & odisti iniqui-
θύτητος, ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. Ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας (ε) ἀνο- 9
tatem: *propter hoc* unxit te Deus, Deus tuus, *oleum* exultationis præ parti-
μίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ Θεός, ὁ Θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετό-
cipibus tuis. Et; Tu *per principia*, Domine, terram fundâsti, & opera manuū
χους σου. Καί, Σὺ κατ' ἀρχάς, Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίωσας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν 10
tuarum sunt cœli. Ipsi peribunt, tu autem *permanes*: & omnes ut vesti-
σου εἰσὶν οἱ οὐρανοί. Αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ δὲ διαμένεις· καὶ πάντες ὡς ἱμά- 11
mentum veterascent: Et velut amictum *implicabis* eos, & mutabuntur:
τιον παλαιωθήσονται· Καὶ ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις (ζ) αὐτούς, καὶ ἀλλαγήσονται· 12
tu autem ipse es, & anni tui non deficient. Ad quem autem angelorum di-
σὺ δὲ ὁ αὐτὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ ἐκλείψουσι. Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγγέλων εἴ- 13
xit aliquando; Sede à dextris meis, quoadusque ponā inimicos tuos scabellum
ρηκέ ποτε, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν
pedum tuorum? Nónne omnes sunt administratorii spiritus, in ministerium mis-
ποδῶν σου; Οὐχὶ πάντες εἰσὶ λειτουργικὰ πνεύματα, εἰς διακονίαν ἀποστελλό- 14
si propter *futuros hæreditare salutem*.
μενα διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν.

CAP. II. β'.

Propter *hoc* oportet abundantiùs nos *adhibere auditis*, ne *quando*
ΔΙὰ τοῦτο δεῖ περισσοτέρως (α) ἡμᾶς προσέχειν τοῖς ἀκουσθεῖσι, μή ποτε 1
perefluamus.
(β) παραρρυῶμεν.

MS.A. (†) ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ. Κεφ. α'. (α) Ἐπ' ἐσχάτου (β) καὶ ἐποίησεν τοὺς αἰῶνας· (γ) αὐτοῦ καθαρισμὸν τῶν ἁμαρτιῶν ποιησάμενος ἐκάθισεν (δ) καὶ ἡ ῥάβδος τῆς εὐθύτητος, ῥάβδος (ε) ἀδικίαν· (ζ) αὐτούς, *ὡς ἱμάτιον, καὶ ἀλλαγήσονται· Κεφ. β'. MS.A. (α) προσέχειν ἡμᾶς (β) παραρυῶμεν.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܐܓܪܬܐ ܕܠܘܬ ܥܒܪܝܐ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *

* ܕܪܡܫܐ ܘܨܦܪܐ ܕܝܠܕܗ ܕܡܪܢ * ܐ *

* ܒܟܠ ܡܢܘܢ ܘܒܟܠ ܐܕܫܝܢ ܡܠܠ ܐܠܗܐ ܥܡ ܐܒܗܝܢ ܒܢܒܝܐ ܡܢ ܩܕܝܡ. 1
* ܘܒܗܠܝܢ ܝܘܡܬܐ ܐܚܪܝܐ. ܡܠܠ ܥܡܢ ܒܒܪܗ. ܕܒܗ ܣܡ ܝܪܬܐ ܠܟܠܡܕܡ. ܘܒܗ 2
ܥܒܕ ܥܠܡܐ. * ܕܐܝܬܘܗܝ ܨܡܚܐ ܕܫܘܒܚܗ ܘܨܠܡܐ ܕܐܝܬܘܬܗ. ܘܐܚܝܕ ܟܠ ܒܚܝܠܐ 3
ܕܡܠܬܗ. ܘܗܘ ܒܩܢܘܡܗ ܥܒܕ ܕܘܟܝܐ ܕܚܛܗܝܢ. ܘܝܬܒ ܠܗ ܒܝܡܝܢܐ ܕܪܒܘܬܐ ܒܡܪܘܡܐ.
* ܘܗܘܐ ܟܠܗ ܝܬܝܪ ܡܢ ܡܠܐܟܐ. ܐܝܟ ܡܐ ܕܡܝܬܪ ܫܡܐ ܕܝܪܬ ܡܢ ܕܝܠܗܘܢ. * ܠܐܝܢܐ ܓܝܪ 4
ܡܢ ܡܠܐܟܐ ܡܢ ܡܡܬܘܡ ܐܡܪ ܐܠܗܐ ܕܒܪܝ ܐܢܬ. ܐܢܐ ܝܘܡܢܐ ܝܠܕܬܟ. ܘܬܘܒ ܕܐܢܐ ܐܗܘܐ
ܠܗ ܠܐܒܐ. ܘܗܘ ܢܗܘܐ ܠܝ ܠܒܪܐ. * ܬܘܒ ܕܝܢ ܡܐ ܕܡܥܠ ܠܒܘܟܪܐ ܠܥܠܡܐ. ܐܡܪ 6
ܕܢܣܓܕܘܢ ܠܗ ܟܠܗܘܢ ܡܠܐܟܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. * ܥܠ ܡܠܐܟܐ ܕܝܢ ܗܟܢܐ ܐܡܪ. ܕܥܒܕ 7
ܡܠܐܟܘܗܝ ܪܘܚܐ. ܘܡܫܡܫܢܘܗܝ ܢܘܪܐ ܡܓܡܪܬܐ. * ܥܠ ܒܪܐ ܕܝܢ ܐܡܪ. ܕܟܘܪܣܝܟ 8
ܐܠܗܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. ܫܒܛܐ ܦܫܝܛܐ ܫܒܛܐ ܕܡܠܟܘܬܟ. * ܪܚܡܬ ܟܐܢܘܬܐ 9
ܘܣܢܝܬ ܥܘܠܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܫܚܟ ܐܠܗܐ ܐܠܗܟ. ܡܫܚܐ ܕܚܕܘܬܐ ܝܬܝܪ ܡܢ ܚܒܪܝܟ.
* ܘܬܘܒ ܐܢܬ ܡܢ ܒܪܫܝܬ ܫܬܐܣܬ ܫܬܐܣܬܗ ܕܐܪܥܐ. ܘܫܡܝܐ ܥܒܕ ܐܝܕܝܟ ܐܢܘܢ. * ܗܢܘܢ 10 11
ܢܥܒܪܘܢ ܘܐܢܬ ܩܐܡ ܐܢܬ. ܘܟܠܗܘܢ ܐܝܟ ܢܚܬܐ ܢܒܠܘܢ. * ܘܐܝܟ ܬܟܣܝܬܐ ܬܥܘܦ ܐܢܘܢ. 12
ܘܢܫܬܚܠܦܘܢ. ܘܐܢܬ ܐܝܟ ܕܐܝܬܝܟ ܐܢܬ. ܘܫܢܝܟ ܠܐ ܢܫܠܡܘܢ. * ܠܡܢ ܕܝܢ ܡܢ 13
ܡܠܐܟܐ ܡܡܬܘܡ ܐܡܪ ܕܬܒ ܡܢ ܝܡܝܢܝ. ܥܕܡܐ ܕܐܣܝܡ ܒܥܠܕܒܒܝܟ ܟܘܒܫܐ
ܠܪܓܠܝܟ. * ܠܐ ܗܘܐ ܟܠܗܘܢ ܐܢܘܢ ܪܘܚܐ ܕܬܫܡܫܬܐ. ܕܡܫܬܕܪܝܢ ܒܬܫܡܫܬܐ 14
ܡܛܠ ܐܝܠܝܢ ܕܥܬܝܕܝܢ ܠܡܐܪܬ ܚܝܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

* ܡܛܠ ܗܢܐ ܘܠܐ ܠܢ. ܕܝܬܝܪܐܝܬ ܢܗܘܐ ܙܗܝܪܝܢ ܒܡܕܡ ܕܫܡܥܢ ܕܠܐ ܢܦܠ. 1

EPISTOLA
AD HEBRÆOS,
CAPUT. I.

Vespere & matutinis Natalis Domini nostri. 1.

OMNIFARIAM, omnibusque mo- 1
dis locutus est Deus cum Patribus nostris per
Prophetas quondam: His autem ultimis die- 2
bus locutus est nobiscum per Filium suum,
quem constituit hæredem omnium, & per
quem condidit secula. Qui quum sit radius 3
gloriæ, & imago substantiæ ejus, complecta-
turque omnia virtute Verbi sui: ille tamen
per semetipsum fecit purgationem peccato-
rum, seditque in dextera majestatis in excel-
sis. Et tantò præstantior fuit Angelis, quan- 4
tò excellentius præ illis nomen acquisivit.
Cui enim ex Angelis dixit unquam Deus, Fi- 5
lius meus es tu, ego hodie genui te? Et rur-
sum; Ego ero ei pro patre, & ille erit mihi
pro filio. Rursum autem quum inducit pri- 6
mogenitum in mundum, ait; Eum adorent
omnes Angeli Dei. Porrò de Angelis sic 7
dicit; Qui fecit Angelos suos spiritus, &
ministros suos ignem urentem. De filio au- 8
tem ait; Thronus tuus, O Deus, in seculum
seculorum: sceptrum protensum sceptrum
regni tui. Dilexisti justitiam, & odio habui- 9
sti iniquitatem: propterea unxit te Deus, De-
us tuus oleo, lætitiæ præ consortibus tuis. Et 10
iterum; Tu à principio posuisti fundamenta
terræ, & cœli sunt opus manuum tuarum.
Ipsi præteribunt, tu autem stas, & omnes tan- 11
quam vestimenta veterascent; Et tanquam 12
amictum involves eos: ipsi mutabuntur, tu
autem idem es, & anni tui non deficient.
Cuinam autem ex Angelis dixit unquam; Se- 13
de à dextera mea, usquedum posuero inimi-
cos tuos scabellum sub pedibus tuis? Non- 14
ne omnes sunt spiritus administratorii, qui
mittuntur in ministerium propter eos qui fu-
turi sunt hæredes salutis?

CAP. II.

Quamobrem debemus magis attendere iis 1
quæ audivimus, ne cadamus.

Epiſtola Beati PAULI *Apoſtoli ad* HEBRÆOS.

Verſio VULGATA LATINA.

CAP. I.

1 Multifariàm, multíſque modis olim Deus loquens patribus in prophetis: noviſſimè,
2 Diebus iſtis locutus eſt nobis in filio, quem conſtituit hæredem univerſorum,
3 per quem fecit & ſecula. Qui cùm ſit ſplendor gloriæ, & figura ſubſtantiæ
ejus, portánſque omnia verbo virtutis ſuæ, purgationem peccatorum faciens, ſedet
4 ad dexteram majeſtatis in excelſis: Tantò melior angelis effectus, quantò differentius
5 præ illis nomen hæreditavit. Cui enim dixit aliquando angelorum;
Filius meus es tu, ego hodiè genui te? Et rurſum; Ego ero illi in patrem, & ipſe
6 erit mihi in filium? Et cùm iterùm introducit primogenitum in orbem terræ, dicit;
7 Et adorent eum omnes angeli Dei. Et ad angelos quidem dicit; Qui facit
8 angelos ſuos ſpiritus, & miniſtros ſuos flammam ignis. Ad filium autem; Thronus
9 tuus, Deus, in ſeculum ſeculi: virga æquitatis, virga regni tui. Dilexiſti juſtitiam, & odiſti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo exultationis præ participibus tuis. Et; Tu in principio, Domine, terram fundâſti: & 10
opera manuum tuarum ſunt cœli. Ipſi peribunt, tu autem permanebis, & omnes 11
ut veſtimentum veteraſcent: Et velut amictum mutabis eos, & mutabuntur: 12
tu autem idem ipſe es, & anni tui non deficient. Ad quem autem angelorum 13
dixit aliquando; Sede à dextris meis, quoaduſque ponam inimicos tuos ſcabellum pedum tuorum? Nónne omnes ſunt adminiſtratorii ſpiritus, in miniſterium 14
miſſi propter eos, qui hæreditatem capient ſalutis?

CAP. II.

Propterea abundantiùs oportet obſervare nos ea quæ audivimus, ne fortè 1
pereffluamus.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* رسالة القديس بولس الى العبرانيين * وهي في عدد الرسايل رابعة عشر *

* الفصل الاول *

* قراءة السبت الاول من الصوم * وليلة عيد الميلاد *

1 * بعدي كثير الاصناف وبحال متلون الانواع خاطب الله الاباء بالانبيا قديما * وفي اخر
2 هذه الايام كلمنا بابنه الذي جعله وارث الكل * الذي به خلق الدهور * الذي لم
3 يزل شعاع مجده وصورة قنومه * وحامل الكل بفعل قدرته * واذ صنع به تطهير خطايانا
4 اجلسه في يمين عظم الجلالة في الاعالي * صايرا بهذا المقدار افضل من الملايكة
5 قدرا * بقدر ما انه ورث اسما افضل منهم * لان لمن من الملايكة قال منذ قط انت ابني
6 وانا اليوم ولدتك * وايضا انا اكون له ابا وهو يكون لي ابنا * واذا ادخل البكر ايضا الى
7 المسكونة يقول ليسجد له جميع ملايكة الله * ويوحي الملايكة فيقول * الصانع ملايكته
8 ارواحا وخدامه لهيب نار * ويقول للابن كرسيك ايها الاله الى ابد الدهر * عصا ملكك
9 عصا الاستقامة * احببت العدل وابغضت الظلم * من اجل هذا دهنك الله الاهك بزيت
الابتهاج اكثر من شركايك *

* الاحد الثاني من الصوم المقدس *

10 11 * وانت يا رب في المبادي اسست الارض * والسماوات هن اعمال يديك * هم يبادون وانت
12 باق * وكلهم كالثوب يعتقون * وتطويها كالردي وتتبدل * وانت على ماهيتك انت * وسنواتك
13 لن تنقص * تم * * أفلمن من الملايكة قال قط * اجلس من ميامني الى ان
14 اجعل اعداك تحت موطي قدميك * او ليسوا كلهم ارواحا ذوات خدمة * مرسلين
في الخدمة من اجل العتيدين ان يرثوا خلاصا *

* الفصل الثاني *

1 * فلهذا ينبغي لنا ان نصغي الى المسموعات اضعاءً متكاثرا * ليلا نسقط عن الواجب *

Epiſtola Divi PAULI ad HEBRÆOS:
Eſtque in numero Epiſtolarum quartadecima.

CAPUT PRIMUM.

Lectio Sabbathi primi Quadrageſimæ, & noctis diei feſti Nativitatis.

Multigenis rationibus & diverſimodis formis locutus eſt olim 1
Deus Patribus per prophetas; At in 2
fine horum dierum locutus eſt nobis per Filium ſuum, quem fecit hæredem
omnium, per quem creavit ſecula, Qui 3
eſt indeſinenter ſplendor gloriæ ejus, & figura perſonæ illius, omniáque ſuſtinens efficaciâ potentiæ ſuæ: quem etiam, poſtquam per ipſum feciſſet expiationem peccatorum noſtrorum, ſedere fecit in dextera magnitudinis majeſtatis in
excelſis: Eò præſtantioris quàm An- 4
geli dignitatis factum, quò præſtantius præ illis adeptus eſt nomen. Nam 5
cui Angelorum dixit unquam, Filius meus es, & ego hodie genui te? Et rurſum, Ego ero ei pater, & ipſe erit
mihi filius? Quùmque induxiſſet eti- 6
am primogenitum in orbem terrarum, ait; Adorent eum omnes Angeli Dei.
Angelos verò compellans, dicit; Qui 7
facit Angelos ſuos ſpiritus, & miniſtros
ſuos flammam ignis. Ad Filium autem 8
dicit; Sedes tua ô Deus, in æternitatem ſeculi: virga regni tui, virga recti-
tudinis. Dilexiſti juſtitiam, & odiſti 9
iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus oleo exultationis plus quàm conſortes tuos.

Dominicâ ſecundâ Jejunii ſacroſancti.

Et, Tu O Domine in primordiis fun- 10
dâſti terram, & cœli ſunt opera ma-
nuum tuarum: Ipſi peribunt, tu au- 11
tem permanens es: & omnes ut ve-
ſtimentum veteraſcent: Et complica- 12
bis eos velut pallium, & mutabuntur: tu autem ejuſdem conditionis es, & anni tui haudquaquam deficient. Hucuſque.
Cuinam, quæſo, Angelorum 13
dixit unquam, Sede à dexteris meis, quoad ponam inimicos tuos ſub ſca-
bello pedum tuorum? Nónne ſunt 14
omnes ſpiritus miniſtratores, ad miniſterium miſſi propter eos qui futuri ſunt hæredes ſalutis?

CAP. II.

P*ropterea oportet nos attendere re-* 1
bus *auditis ſummâ attentione, ut ne decidamus ab honeſtate.*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

ለሰብእ ፡ ዕብራዊያን ፡፡=፡

፩

1 በብዙኃ፡ ነገር ፡ ወበብዙኃ ፡ መክፈልት ፡ አይድዐ ፡ እግዚአብሔር፡ ለአበዊነ ፡ በነቢያቲሁ፡
በድኅሬ፡ መዋዕል፡ ነገረ፡ በእንተ፡ ወልዱ፡ ዘረሰዮ፡ወራሴ፡ ለኵሉ፡ ዘበእንቲአሁ፡ ፈጠሮ፡ለዓለ
2 ም፡=፡ በብርሃነ፡ስብሐቲሁ፡፡ ዘውእቱ፡ በአርአያ፡ገጹ፡ ወዚአሁ፡ከመ፡ይግነይ፡ኵሉ፡በቃለ፡
ኃይሉ፡ ወገብረ፡በእንቲአሁ፡ ብዘያነጽሕ፡ ኃጢአተ፡ወነበረ፡ በየማነ ፡ ዕበዩ፡ በሰማያት፡፡=፡
3 ወመጠነዝ፡ ሐያሰ፡እመለእክት፡ ወአዕበዮ፡እምኔሆሙ፡ወወረሰ፡ሰመ፡ዘየዐቢ፡እምኵሉ፡፡=፡
4 ለመኑ፡ እመለእክቲሁ፡ ይቤሎሙ፡ እምአመ፡ ኮነ፡ ወልድየ፡ አንተ፡ ወአነ፡ዮም፡ወለድኩከ፡፡
5 ወካዕበ፡ይቤ፡አነ፡እከውኖ፡አቡሁ፡ ወውእቱኒ፡ ይከውነኒ፡ ወልድየ፡፡=፡ ወአመ፡ካዕበ፡ፈነዎ፡
6 ለበኵሩ፡ውስተ፡ዓለም፡ይቤ፡ ወይሰግዱ፡ ሎቱ፡ ኵሎሙ፡መለእክቲሁ፡ ለእግዚአብሔር፡=፡
7 ወበእንተሰ ፡ መለእክቲሁ፡ይቤ፡ ዘይሬሰዮሙ፡ ለመለእክቲሁ፡ መንፈሰ፡ ወለእለ፡ ይትለአክዎ፡
8 ነደ፡እሳት፡፡=፡ ወበእንተሰ፡ ወልዱ፡ ይቤ፡መንበርከ፡ እግዚኦ፡ ለዓለመ፡ ዓለም፡፡በትረ፡ጽድ
9 ቅ፡ ወበትረ፡መንግሥተከ፡=፡ አፍቀርከ፡ጽድቀ፡ ወጸለእከ፡ዓመፃ፡ወበእንተዝ፡ቀብአከ፡እግ
10 ዚአብሔር፡ ቅብአ፡ ትፍሥሕት፡ እምእለ፡ከማከ፡፡=፡ ወአንተሰ፡እግዚኦ፡ለቀደምከ፡ሣረ
11 ሮታ ፡ ለምድር፡፡ ወግብረ፡እደዊከ፡እማንቱ፡ ሰማያት፡=፡ እማንቱሰ፡ ይትሐጐሉ፡ ወአንተ
ሰ፡እግዚኦ፡ለዓለም፡ትነብር፡ወኵሉ፡ከመ፡ ልብስ፡ ይበሊ፡=፡ ወከመ፡ ሞጣሕት፡ትጠውሞ
12 ሙ፡፡ ወከመ፡ልብስ፡ይትዌለጡ፡፡=፡ ወአንተሰ፡አንተ፡ክመ፡ ወዓመቲከኒ፡ዘኢየሐልቅ፡፡=፡
13 ለመኑ፡እመለእክቲሁ፡ ይቤሎሙ፡፡ ነበር፡ በየማንየ፡፡ እስከ፡ አገብኦሙ፡ ታሕተ፡ መከየደ፡
14 እገሪከ ፡ ለጸላእትከ፡፡=፡ አኮኑ ፡ ኵሎሙ ፡ መንፈስ ፡ እሙንቱ ፡ ወይትፌነዉ ፡ እሙንቱ፡
መለእክት፡በእንተ፡ እለ፡ይወርሱ፡ሕይወተ፡፡=፡

፪

1 ወበእንተ፡ ዝንቱ፡ርቱዕ፡ ንትዓቀብ፡ ፈድፋደ፡ እለ፡ ሰማዕነ፡ወኢንትሀየይ፡፡=፡

HEBRÆIS.

CAPUT I.

Multo ſermone, & multiſariàm locutus eſt Deus patribus noſtris per prophe- 1
tas ejus. Ultimis diebus locutus eſt per filium ſuum, Quem conſtituit hære- 2
dem omnium, per quem creavit mundum, Qui eſt in ſplendore gloriæ ejus, qui- 3
que eſt in characterem perſonæ ejus, & ſuimet ipſius, ut ſubjiciantur omnia per verbum virtutis ſuæ: & per quem fecit purgationem peccatorum, qui ſedet ad
dextram Majeſtatis in cœlis. Et tantò præſtantior eſt ille Angelis, iiſque ma- 4
jor, quantò majus eſt nomen quod hæreditariò obtinuit, quàm omnium. Cui 5
angelorum ejus dixit ex quo conditi ſunt, Filius meus es tu, & ego hodie genui
te? ac rurſum dicit; Ego ero ei pater, & ille erit filius meus. Et rurſum cùm 6
miſit primogenitum ſuum in mundum dixit, Et incurvabunt ſe ei omnes Ange-
li Dei. At de Angelis ejus dicit, Qui fecit Angelos ſuos ſpiritus, & miniſtros 7
qui inſerviunt ei, flammam ignis. De Filio autem dicit, Thronus tuus Domi- 8
ne, in ſeculum ſeculi: & virga regni tui, virga juſtitiæ. Dilexiſti juſtitiam, 9
& odiſti iniquitatem, & propterea unxit te Deus oleo lætitiæ præ tui ſimilibus.
Et tu etiam Domine, in initio terram fundâſti, & cœli ſunt opus manuum tuarum: 10
Ipſi peribunt, tu autem in æternum permanebis, & omnes tanquam veſtimentum 11
veteraſcent. Et ſicut linteum circumvolves eos, & velut amictus mutabuntur: 12
tu autem idem es; & anni tui non deficient. Ad quem Angelorum dixit, Sede 13
ad dextram meam, donec reduxero inimicos tuos ſub ſcabello pedum tuorum?
Nónne omnes illi ſunt ſpiritus, & in miniſterium emittuntur ipſi propter eos 14
qui hæredes ſunt ſalutis.

CAP. II.

E*T propterea oportet eò diligentiùs cuſtodire ea quæ audivimus, & nunquam rejicere.* 1

Si enim ille per angelos dictus sermo factus est firmus, & omnis *transgressio*, &
2 Εἰ γὰρ ὁ δι' ἀγγέλων λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέβαιος, καὶ πᾶσα παράβασις, καὶ
inobedientia accepit justam mercedis retributionem: Quomodò nos effugiemus, tan-
3 παρακοὴ ἔλαβεν ἔνδικον μισθαποδοσίαν· Πῶς ἡμεῖς ἐκφευξόμεθα, τη-
tam *negligentes* salutem? quæ initium *accipiens* enarrari per Dominum, ab
λικαύτης ἀμελήσαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρχὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ τοῦ Κυρίου, ὑπὸ
audientibus in nos confirmata est: Contestante Deo signisque
4 τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη· Συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ Θεοῦ σημείοις τε
& portentis, & variis virtutibus, & Spiritûs sancti distributionibus, secundùm
καὶ τέρασι, καὶ ποικίλαις δυνάμεσι, καὶ Πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς, κατὰ τὴν
suam voluntatem. Non enim angelis subjecit *habitatam* *futuram*, de qua
5 αὐτοῦ θέλησιν. Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέταξε τὴν οἰκουμένην τὴν μέλλουσαν, περὶ ἧς
loquimur. Testatus est autem *alicubi* quis, dicens; Quid est homo, quòd memor
6 λαλοῦμεν. Διεμαρτύρατο δέ πού τις, λέγων, Τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὅτι μιμνή-
es ejus: aut filius hominis, quoniam visitas eum? Minuisti eum *breve*
7 σκῃ αὐτοῦ; ἢ υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ αὐτόν; Ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ
quiddam præ angelis: gloriâ & honore coronâsti eum, & constituisti eum super
τι παρ' ἀγγέλους· δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ
opera manuum tuarum. Omnia subjecisti sub pedibus ejus. In enim
8 τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου. Πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. ἐν γὰρ
subjecisse ei omnia, nihil dimisit ei non subjectum: Nunc autem necdum
τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω
videmus ei omnia subjecta. Eum autem *breve quid præ angelis* mino-
9 ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑποτεταγμένα. Τὸν δὲ βραχύ τι παρ' ἀγγέλους ἠλατ- Γ'
ratum, videmus Jesum, propter passionem mortis, gloriâ & honore coro-
τωμένον, βλέπομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανω-
natum, ut gratiâ Dei pro omnibus gustaret mortem. Decebat enim eum, propter
10 μένον, ὅπως χάριτι Θεοῦ ὑπὲρ παντὸς γεύσηται θανάτου. Ἔπρεπε γὰρ αὐτῷ, δι'
quem omnia, & per quem omnia, multos filios in gloriam *adducentem*, au-
ὃν τὰ πάντα, καὶ δι' οὗ τὰ πάντα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀγαγόντα, τὸν ἀρ-
ctorem salutis eorum, per *passiones* consummare. Qui enim
11 χηγὸν τῆς σωτηρίας αὐτῶν, διὰ παθημάτων τελειῶσαι. Ὅ, τε γὰρ
sanctificans & *sanctificati*, ex uno omnes. Propter quā causam non confunditur fra-
ἁγιάζων καὶ οἱ ἁγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάντες. δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαισχύνεται ἀδελ-
tres eos vocare, Dicens; *Annuntiabo* nomen tuum fratribus meis: in me-
φοὺς αὐτοὺς καλεῖν, Λέγων, Ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς μου· ἐν μέ- 12
dio Ecclesiæ laudabo te. Et iterum; Ego ero fidens in eum. Et ite-
σῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε. Καὶ πάλιν, Ἐγὼ ἔσομαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ. καὶ πά- 13
rum; Ecce ego & pueri, quos mihi dedit Deus. Quia ergò pueri com-
λιν, Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία, ἅ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός. Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία κε- 14
municaverunt carni & sanguini, & ipse *consimiliter* participavit eisdem, ut
κοινώνηκε (γ) σαρκὸς καὶ αἵματος, καὶ αὐτὸς παραπλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, ἵνα
per mortem *aboleret* *robur* *habentem* mortis, id est, diabo-
διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τουτέστι, τὸν διάβο-
lum: Et liberaret *hos quicunque* timore mortis per *omne* *vivere* ob-
λον· Καὶ (δ) ἀπαλλάξῃ τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνο- 15
noxii erant servituti. *Non* enim *videlicet* angelos apprehendit, sed semen
χοι ἦσαν δουλείας. Οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρματος 16
Abrahæ apprehendit. Undè debuit per omnia fratribus simila-
Ἀβραὰμ ἐπιλαμβάνεται. Ὅθεν ὤφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς (ε) ὁμοιωθῆ- 17
ri, ut misericors fieret, & fidelis Pontifex *ea quæ* ad Deum, *ad* *ex-*
ναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται, καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὸ ἱλά-
piandum *peccata* populi. In *quo* enim passus est ipse tentatus, *potest*
σκεσθαι (ζ) τὰς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ. Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν αὐτὸς πειρασθείς, δύναται 18
tentatis auxiliari.
τοῖς πειραζομένοις βοηθῆσαι.

CAP. III. γ'.

[Δ' Undè, fratres sancti, vocationis *supercœlestis* participes, considerate Apostolum
Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον 1
& pontificem confessionis nostræ *Christum* Jesum: *Fidelem existentem* *faci-*
καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας (α) ἡμῶν Χριστὸν Ἰησοῦν· Πιστὸν ὄντα τῷ ποιή- 2
enti illum, sicut & Moyses in omni domo ejus.
σαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.

MS.A. (γ) αἵματος καὶ σαρκός, (δ) ἀποκαταλλάξῃ (ε) ὁμοιωθῆναι, (ζ) ταῖς ἁμαρτίαις   Κεφ. γ'. MS.A. (α) ἡμῶν Ἰησοῦν· Πιστὸν

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 * ܐܢ ܓܝܪ ܡܠܬܐ ܕܐܬܡܠܠܬ ܒܝܕ ܡܠܐܟܐ ܐܫܬܪܪܬ܂ ܘܟܠ ܕܫܡܥܗ ܘܥܒܪ ܥܠܝܗ
ܢܣܒ ܦܘܪܥܢܐ ܒܟܐܢܘܬܐ܂ * ܐܝܟܢܐ ܚܢܢ ܢܬܦܠܛ܂ ܐܢ ܢܒܣܐ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܚܝܝܢ ܐܝܠܝܢ 3
ܕܫܪܝ ܠܡܬܡܠܠܘ ܡܢ ܡܪܢ܂ ܘܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܫܡܥܘ ܡܢܗ ܐܫܬܪܪܘ ܒܢ܂
* ܟܕ ܣܗܕ ܥܠܝܗܘܢ ܐܠܗܐ ܒܐܬܘܬܐ ܘܒܬܕܡܪܬܐ܂ ܘܒܚܝܠܐ ܡܫܚܠܦܐ܂ ܘܒܦܘܠܓܐ 4
ܕܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܬܝܗܒܘ ܐܝܟ ܨܒܝܢܗ܂ * ܩܘܡܐ ܩܕܡܝܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܨܠܝܒܘܬܐ * ܒ
* ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܡܠܐܟܐ ܫܥܒܕ ܥܠܡܐ ܕܥܬܝܕ ܕܥܠܘܗܝ ܡܡܠܠܝܢܢ܂ * ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܡܣܗܕ 5 6
ܟܬܒܐ ܘܐܡܪ܂ ܡܢܘ ܒܪܢܫܐ ܕܥܗܕܬ ܠܗ܂ ܐܘ ܒܪܗ ܕܐܢܫܐ ܕܣܥܪܬܝܗܝ܂ * ܐܡܟܬܗ 7
ܩܠܝܠ ܡܢ ܡܠܐܟܐ܂ ܫܘܒܚܐ ܘܐܝܩܪܐ ܣܡܬ ܥܠ ܪܫܗ܂ ܘܫܠܛܬܗ ܒܥܒܕ ܐܝܕܝܟ܂
* ܘܟܠ ܡܕܡ ܫܥܒܕܬ ܬܚܝܬ ܪܓܠܘܗܝ܂ ܒܗܝ ܕܝܢ ܕܫܥܒܕ ܠܗ ܟܠ ܡܕܡ܂ ܠܐ ܫܒܩ 8
ܡܕܡ ܕܠܐ ܡܫܥܒܕ܂ ܗܫܐ ܕܝܢ ܠܐ ܚܙܝܢܢ ܕܟܠ ܡܕܡ ܡܫܥܒܕ ܠܗ܂ * ܠܗܘ ܕܝܢ ܕܐܬܡܟܟ 9
ܩܠܝܠ ܡܢ ܡܠܐܟܐ܂ ܚܙܝܢܢ ܠܗ ܕܐܝܬܘܗܝ ܝܫܘܥ܂ ܡܛܠ ܚܫܐ ܕܡܘܬܗ܂ ܘܫܘܒܚܐ ܘܐܝܩܪܐ ܣܝܡ
ܒܪܫܗ܂ ܗܘ ܓܝܪ ܐܠܗܐ ܒܛܝܒܘܬܗ ܚܠܦ ܟܠ ܐܢܫ ܛܥܡ ܡܘܬܐ܂ * ܝܐܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܗܘ 10
ܕܟܠ ܒܐܝܕܗ ܘܟܠ ܡܛܠܬܗ܂ ܘܣܓܝܐܐ ܒܢܝܐ ܠܫܘܒܚܗ ܐܥܠ܂ ܕܪܫܐ ܕܚܝܝܗܘܢ
ܒܚܫܘܗܝ ܢܓܡܪ܂ * ܗܘ ܓܝܪ ܕܡܩܕܫ ܘܗܢܘܢ ܕܡܬܩܕܫܝܢ܂ ܡܢ ܚܕ ܐܢܘܢ ܟܠܗܘܢ܂ ܡܛܠ ܗܕܐ 11
ܠܐ ܒܗܬ ܠܡܩܪܝܘ ܐܢܘܢ ܐܚܐ܂ * ܟܕ ܐܡܪ܂ ܐܣܒܪ ܫܡܟ ܠܐܚܝ܂ ܘܒܓܘ ܥܕܬܐ 12
ܐܫܒܚܟ܂ * ܘܬܘܒ ܐܢܐ ܐܗܘܐ ܬܘܟܠܢܝ ܥܠܘܗܝ܂ ܘܬܘܒ ܗܐ ܐܢܐ ܘܒܢܝܐ ܕܝܗܒ ܠܝ ܐܠܗܐ܂ 13
* ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ * ܓ * ܡܛܠ ܓܝܪ ܕܒܢܝܐ ܐܫܬܘܬܦܘ ܒܒܣܪܐ ܘܒܕܡܐ܂ ܐܦ ܗܘ 14
ܒܗܢܘܢ ܒܚܕ ܕܡܘܬܐ ܐܫܬܘܬܦ܂ ܕܒܡܘܬܗ ܢܒܛܠ ܠܗܘ ܕܐܚܝܕ ܫܘܠܛܢܐ
ܕܡܘܬܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܣܛܢܐ܂ * ܘܢܫܪܐ ܠܗܠܝܢ ܕܒܕܚܠܬܐ ܕܡܘܬܐ܂ ܟܠܗܘܢ ܚܝܝܗܘܢ 15
ܡܫܥܒܕܝܢ ܗܘܘ ܠܥܒܕܘܬܐ܂ * ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܡܢ ܡܠܐܟܐ ܢܣܒ܂ ܐܠܐ ܡܢ ܙܪܥܗ ܕܐܒܪܗܡ 16
ܢܣܒ܂ * ܡܛܠ ܗܢܐ ܘܠܐ ܗܘܐ܂ ܕܒܟܠ ܡܕܡ ܢܬܕܡܐ ܠܐܚܘܗܝ܂ ܕܢܗܘܐ ܡܪܚܡܢܐ 17
ܘܪܒ ܟܘܡܪܐ ܡܗܝܡܢܐ ܒܡܕܡ ܕܠܘܬ ܐܠܗܐ܂ ܘܢܚܣܐ ܥܠ ܚܛܗܘܗܝ ܕܥܡܐ܂ * ܒܗܝ 18
ܓܝܪ ܕܗܘ ܚܫ ܘܐܬܢܣܝ܂ ܡܫܟܚ ܠܡܥܕܪܘ ܠܗܠܝܢ ܕܡܬܢܣܝܢ܂
* ܩܦܠܐܘܢ * ܓ * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܚܝ ܩܕܝܫܐ ܕܐܬܩܪܝܬܘܢ ܒܩܪܝܢܐ ܕܒ 1 2
ܫܡܝܐ܂ ܚܘܪܘ ܒܗܢܐ ܫܠܝܚܐ ܘܪܒ ܟܘܡܪܐ ܕܬܘܕܝܬܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ * ܕܡܗܝܡܢ
ܠܡܢ ܕܥܒܕܗ ܐܝܟ ܡܘܫܐ ܒܟܠܗ ܒܝܬܗ܂

2 Si enim sermo qui pronuntiatus est per angelos, fuit firmus; & quisquis audiit & transgressus est eum, accepit compensationem in justitia; 3 Quomodo nos effugiemus, si contemnamus eos *sermones* qui vivi sunt, eos *inquam* qui enarrari cœperunt à Domino nostro: & ab his qui ex eo audierunt, in nobis confirmati fuerunt? 4 Quum de iis attestatus sit Deus signis, & miraculis, & variis virtutibus, ac distributionibus Spiritûs sanctitatis, quæ datæ sunt juxta ipsius voluntatem.

Statio prima parasceues Crucifixionis. 2.

5 Non enim Angelis subjecit mundum futurum de quo loquimur. 6 Sed sicut testatur Scriptura, & ait; Quid est homo quòd memor fueris ejus, & filius hominis quòd inviseris eum? 7 Summisisti eum paulisper præ Angelis: gloriam & honorem imposuisti capiti ipsius, & authoritatem ei dedisti in opus manuum tuarum. 8 Omniaq; subjecisti sub pedibus ejus. In hoc autem quòd omnia ei subjecit, nihil omisit quod subjectum non sit. Nunc autem necdum videmus omnia ei subjecta. 9 Eum autem qui paulisper summissus fuit præ Angelis, videmus esse ipsum Jesum propter passionem mortis suæ, gloriamq; & honorem ipsius capiti impositum: nam Deus ipse per gratiam suam pro omnibus gustavit mortem. 10 Decebat enim eum per quem omnia, & propter quem omnia, qui filios multos introduxerat in gloriam suam, ipsum principem salutis eorum per passiones perfectum reddere. 11 Qui enim sanctificat & qui sanctificantur ab uno sunt omnes. Propterea non erubuit eos vocare fratres suos, 12 Dum ait; Annuntiabo nomen tuum fratribus meis, & in medio ecclesiæ laudabo te. 13 Et rursum, Ego ero fidens in eo. Et iterum, Ecce ego & filii quos dedisti mihi, Deus.

Pro Genitrice Dei. 3.

14 Quoniam enim filii participes fuerunt carnis & sanguinis, ipse quoque eodem modo particeps factus est harum earundem rerum, ut per mortem suam aboleret eum qui habebat mortis imperium, hoc est, Satanam: 15 Et solveret eos, qui timore mortis, in tota vita sua mancipabantur servituti. 16 Non enim ex Angelis assumpsit, sed assumpsit ex semine Abraham. 17 Propterea justum erat ut per omnia similis fieret fratribus suis, ut misericors fieret, & summus sacerdos fidelis in his quæ Dei sunt, expiaretque peccata populi. 18 Ex hoc enim quod ipse perpessus est, & tentatus, potest & iis opem ferre qui tentantur.

CAP. III.

1 PRoinde, fratres mei sancti, qui vocati estis vocatione cœlesti, contemplamini hunc Apostolum & summum sacerdotem confessionis nostræ Jesum Christum: 2 Quòd fidelis sit ei qui fecit ipsum, sicut Moses in tota domo illius.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 ወሶበሁ ፡ በእንተ ፡ መለእክቲሁ ፡ ደቤ ፡ ጽኑዓነ ፡ እምኮነ ፡ ወኵሉ ፡ ኃጢአት ፡ ዓቢይ ፡
3 እንተ ፡ ኮነነ ፡ ፋደሁ ። እፎ ፡ እንከ ፡ ናምስጥ ፡ ንሕነ ፡ መጠነዝ ፡ ሕይወት ፡ እስቲት
ነ ፡ እንተ ፡ ለቅድምት ፡ ተናገሮ ፡ በኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወእለሰ ፡ ሰምዑ ፡ በኀቤነ ፡ ጸንዑ ።
4 በኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ያርኢ ፡ ስምዐ ፡ በትእምርት ፡ ወበመንክር ፡ ወዘዘዚአሁ ፡ ኀይ
5 ል ፡ ዘከመ ፡ ከፈለ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ በዘወደአቱ ፡ ፈቀደ ። እስመ ፡ አኮ ፡ ለመለእ
6 ክት ፡ ዘአዘዘ ፡ ዓለመ ፡ ዘይመጽእ ፡ ዘበእንቲአሁ ፡ ንነግር ። ወበኀበ ፡ አስምዐ ፡ ወይቤ ፡
መንትኑ ፡ ሰብእ ፡ ከመ ፡ ትዝክሮ ፡ ለእጓለ ፡ እመሕያው ፡ ከመ ፡ ተሐውጾ ።

Etenim si quod per Angelos ejus dixit, inde à principio confirmatum fuit nobis, & omne peccatum magnum ut fuit, adjudicavit ei retributionem ejus: Quomodo igitur nos effugiemus, si à tantâ salute recidemus, quæ primùm per Dominum enarrata est: quique audierunt, eam nobis confirmârunt. Quum à Deo declaratum fuit testimonium, per signa & per prodigia, perque virtutes varias, juxta distributionem Spiritûs sancti, in quibus ille voluit. Non enim angelis subordinavit mundum futurum, de quo loquimur. Est autem ubi testatur, & dicit; Quid est homo quòd memor sis ejus, filius hominis quòd invisis eum? 2 3 4 5 6

Verſio VULGATA LATINA.

2 Si enim qui per Angelos dictus eſt ſermo, factus eſt firmus, & omnis prævarica-
3 tio & inobedientia accepit juſtam mercedis retributionem: Quomodò nos ef-
fugiemus, ſi tantam neglexerimus ſalutem? quæ cùm initium accepiſſet enarrari
4 per Dominum, ab eis, qui audierunt, in nos confirmata eſt, Conteſtante Deo
ſignis & portentis, & variis virtutibus, & Spiritûs ſancti diſtributionibus ſecun-
5 dùm ſuam voluntatem. Non enim Angelis ſubjecit Deus orbem terræ futurum,
6 de quo loquimur. Teſtatus eſt autem in quodam loco quis, dicens; Quid eſt
7 homo quod memor es ejus, aut filius hominis quoniam viſitas eum? Minuiſti eum
paulò minùs ab Angelis: gloriâ & honore coronâſti eum: & conſtituiſti eum
8 ſuper opera manuum tuarum. Omnia ſubjeciſti ſub pedibus ejus. In eo enim
quòd omnia ei ſubjecit, nihil dimiſit non ſubjectum ei. Nunc autem necdum vi-
9 demus omnia ſubjecta ei. Eum autem, qui modico quàm Angeli minoratus eſt,
videmus Jeſum, propter paſſionem mortis, gloriâ & honore coronatum: ut gra-
10 tiâ Dei, pro omnibus guſtaret mortem. Decebat enim eum, propter quem omnia,
& per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem ſalutis eo-
rum per paſſionem conſummare. Qui enim ſanctificat, & qui ſanctificantur, ex 11
uno omnes. Propter quam cauſam non confunditur fratres eos vocare, dicens;
Nuntiabo nomen tuum fratribus meis: in medio Eccleſiæ laudabo te. Et ite- 12
rùm; Ego ero fidens in eum. Et iterum; Ecce ego, & pueri mei, quos dedit 13
mihi Deus. Quia ergò pueri communicaverunt carni & ſanguini, & ipſe ſimi- 14
liter participavit eiſdem, ut per mortem deſtrueret eum, qui habebat mortis im-
perium, id eſt, diabolum: Et liberaret eos, qui timore mortis per totam vitam 15
obnoxii erant ſervituti. Nuſquam enim Angelos apprehendit, ſed ſemen Abra- 16
hæ apprehendit. Undè debuit per omnia fratribus ſimilari, ut miſericors fieret, 17
& fidelis pontifex ad Deum, ut repropitiaret delicta populi. In eo enim, in 18
quo paſſus eſt ipſe & tentatus, potens eſt & eis, qui tentantur, auxiliari.

CAP. III.

UNdè, fratres ſancti, vocationis cœleſtis participes, conſiderate Apoſtolum 1
& pontificem confeſſionis noſtræ Jeſum: Qui fidelis eſt ei, qui fecit illum, ſic- 2
ut & Moyſes in omni domo ejus.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* لعيد رئيس الملائكة * فلئن كان الذي قيل في الملائكة صار صادقا * وكل مخالفة ومعصية 2
احدث مكافاة واجبة * فكيف نفلت نحن اذ قد اهونا بخلاص مقدار هكذا عظما * الخلاص 3
الذي بالرب اخذ الذين سمعوه مبدا التكلم به * تم * ويحقق عندنا صدقه مع شهادة الله 4
بجرايح وايات وبقوات متلونة اصنافها * وبتوزيعات روح القدس * كما يخص مشيئته * تم * الاحد *
* لانه ما اخضع المسكونة الموقعة التي عنها نتكلم للملائكة * اذ قد استشهد احد في موضع 5 6
قائلا * من هو الانسان انك تذكره * او ابن الانسان حتى انك تتعهده * اقللته دون الملائكة 7
يسيرا * كللته بالمجد والكرامة * واقمته على اعمال يديك * اخضعت الكل تحت اسفل قدميه * 8
لانه باخضاعه له الكل لم يترك شيا غير خاضع له * فالان ما قد راينا كافة البرايا خاضعة له *
* بل نعاين يسوع المنقوص دون الملائكة يسيرا من اجل الم الموت * مكللا بالمجد والكرامة * 9
لكيما بنعمة الله يذوق الموت من اجل الكل * لانه لاق به الذي من اجله الكل وبه الكل * 10
واذ اورد بنين كثيرين الى المجد * ان يتمم راس خلاصهم بالالام * تم * قراءة لعيد
البشارة الالهية * لان المقدس والمقدسين من واحد كلهم * فمن اجل هذه العلة لن 11
يانف ان يسميهم اخوة * قائلا لابشرن باسمك اخوتي * ولاسبحنك في وسط البيعة * وايضا 12 13
ساكون انا متوكلا عليه * وايضا هاءنذا والغلمان الذين اعطانيهم الله * فاذ شارك الغلمان بشرا 14
او دما * شارك وهو خصيصا نظيرهم * ليبطل بموته من له عز الموت * اي المحال * ويعتقهم 15
الذين كانوا كل زمان حياتهم خوفا من الموت تحت رق العبودية * لان من الواضح انه لم يتخذ 16
من الملائكة بل اتخذ من نسل ابراهيم * فذلك واجب ان يتشبه باخوته في ساير احوالهم * 17
ليصير رحوما * ورئيس كهنة امينا يطهر امورنا لدى الله * ليغفر خطايا الشعب * لانه بما صابه 18
هو لما امتحن يقتدر ان يعين الممتحنين * تم * الفصل الثالث * قراءة لتجديد
كنيسة * فلذلك يا اخوتي القديسون ويا شركاء الدعوة السماوية * تاملوا يسوع 1
المسيح رسول ورئيس كهنة اعترافنا * الذي هو امين عند من صنعه في بيته كله كموسي * 2

Pro ſolennitate principis Angelorum.
Et enim ſi quod dictũ eſt de Angelis, veritate comprobatum eſt: omniſq; inobedientia & contumacia debitam retributionem accepit: 2
Quomodo nos effugiemus, ſi neglexerimus ſalutem dignitatis adeo ingentis? ſalutem inquam, *de qua loquendi initium ſumpſerunt in Domino qui eam audierunt:* Hactenus. 3
Cujus etiam veritas comprobata eſt apud nos (præter Dei teſtimonium) prodigiis, & ſignis, atque diverſimodis virtutibus, & Spiritus ſancti diſtributionibus pro ſuapte voluntate. Finis. Dominica. 4
Non enim ſubjecit Angelis mundum ſuperſtitem, de quo loquimur: 5
Quum quidam interroget quodam in loco, dicens; Quis eſt homo, ut memineris illius: aut filius hominis, ut viſites eum? 6
Feciſti eum paulò minorem Angelis: coronâſti eum gloriâ & honore, & præfeciſti eum operibus manuum tuarum: 7
Omnia ſubjeciſti ſub imis pedibus ejus. Enimvero ſubjiciendo illi omnia, nihil omiſit quod non eſſet ei ſubjectum. At nunc nondum vidimus creaturas omnes illi ſubjectas. 8
Sed videmus Jeſum paulò inferiorem Angelis, propter mortis perpeſſionem, gloriâ & honore coronatum: ut ex Dei gratia mortem guſtaret pro omnibus. 9
Decuit enim, propter quem omnia, & per quem omnia, quique multos filios ad gloriam adduxerat, caput ſalutis eorum paſſionibus perficere. Finis. 10

Lectio pro Annuntiatione divina.
Nam ſanctificator & ſanctificati, ex uno ſunt omnes: & hanc ob cauſam non dedignatur vocare eos fratres, 11
Dicens; Annuntiabo quidem nomen tuum fratribus meis, & laudabo te in medio Eccleſiæ. 12
Et rurſum, Ego ero fretus ipſo. Et iterum, Ecce ego & pueri quos dedit mihi Deus. 13
Quum igitur pueri carni & ſanguini communicârint, ipſe quoque proprietatibus eorum communicavit inſtar ipſorum: ut ſuâ morte aboleret eum qui potentiam habebat mortis, nempe Fraudulentum: 14
Ut liberaret eos qui toto vitæ ſuæ tempore fuerant ob metum mortis ſub ditione ſervitutis. 15
Manifeſtum eſt enim quòd ipſe non aſſumpſit ex Angelis, ſed aſſumpſit ex Abrahæ proſapia. 16
Itaque debitum illud erat, ut aſſimilaretur fratribus ſuis in cunctis eorum conditionibus: ut fieret miſericors, & princeps ſacerdotum fidelis, res noſtras apud Deum purgans, expiaretque peccata populi. 17
Nam ex his quæ contigerunt ei quando tentatus eſt, poteſt juvare tentatos Finis. *CAP. III.* 18

Lectio in renovatione alicujus Eccleſiæ.

P*Roinde ô fratres mei ſancti, & ô participes vocationis cœleſtis, conſiderate Jeſum Chriſtum Apoſtolum & principem ſacerdotum confeſſionis noſtræ,* 1
Qui fidelis eſt erga eum qui fecit illum in tota domo ſua ſimilem Moſi. 2

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 አሕፀፅኮ፡ ሕቀ፡ እምላእክቲከ፡ ክብረ፡ ወስብሐተ፡ ወሰኮ፡ ወሤምኮ፡ ውስተ፡ ኵ
8 ሉ፡ ግብረ፡ እደዊከ፨ ወኵሎ፡ አግረርከ፡ ሎቱ፡ ታሕተ፡ እገሪሁ። ወአግሪሮ፡ ሎ
ቱ፡ ወአልቦ፡ ዘኢሐደገ፡ ዘኢያግረረ፡ ሎቱ። ወይእዜሰ፡ ዓዲ፡ ኢርኢየነ፡ ከመ፡ ኵሉ፡
9 አግረረ፡ ሎቱ፨ ወይእዜሰ፡ አሕፀፆ፡ ሕቀ፡ እምላእክቲሁ። ወናሁ፡ እሬእዮ፡ ለኢ
የሱስ፡ በእንተ፡ ውእቱ፡ ሕማመ፡ ሞት፡ ክብረ፡ ወስብሐተ፡ ተከለለ፡ ከመ፡ በጸጋ፡
10 እግዚአብሔር፡ በእንተ፡ ኵሉ፡ ይጥዐም፡ ለሞት፡ ውእቱ፨ ወደለዎ፡ እስመ፡ ኵ
ሉ፡ በእንቲአሁ፡ ወእምኔሁ፡ ኵሉ፡ ወብዙኃን፡ ውሉድ፡ እለ፡ አብአ፡ ውስተ፡ ስብ
11 ሐት፡ ሊመልአከ፡ ሕይወቶሙ፡ ቀተሉ፨ ወስበሂ፡ ይቄድሱ፡ ወእለሂ፡ ይትቄደሱ፡ በ
12 ምዕር፡ ኵሎሙ፡ ወበእንተዝ፡ ኢየሐፍር፡ አኃዊየ፡ ብሂሎቶሙ፨ ወይቤ፡ አየ
13 ድዖሙ፡ ስምከ፡ ለአኃዊየ፡ ወበማእከለ፡ ማኅበር፡ እሴብሐከ፨ ወካዕበ፡ ይ
14 ቤ፡ ነየ፡ አነ፡ ወደቂቅየ፡ ዘወሀበኒ፡ እግዚአብሔር፨ ወረሰዮሙ፡ ለደቂቁ፡ ከመ፡
ይትሳተፉ፡ በሥጋሁ፡ ወደሙ፡ ወውእቱኒ፡ ከመ፡ ቢጸሙ፡ ኮነ፡ ሎሙ። ከመ፡ በው
15 እቱ፡ ሞት፡ ይስዐሮ፡ ለመልአከ፡ ሞት፡ ወለሰይጣን፨ ወያዕርፎሙ፡ ለኵሎሙ፡
16 እለ፡ ይፈርህዎ፡ ለሞት፡ በኵሉ፡ ጊዜ፡ እለ፡ ተኰነኑ፡ ይትቀነዩ፨ ወዘአኮ፡ መ
17 ላእክተ፡ ተወክፈ፡ አኮኑ፡ ዘርአ፡ አብርሃም፡ አልዐለ፨ ወለንበይኑ፡ ዝንቱ፡ ር
ቱዕ፡ ይትመሰሎሙ፡ ለአኃዊሁ፡ ከመ፡ ይኩኖሙ፡ መሓሬ፡ በኵሉ። ወጻድቀ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡
18 ለመንገለ፡ እግዚአብሔር፡ ከመ፡ ይስሬይ፡ ኃጢአተ፡ ሕዝብ፨ እስመ፡ አመክሮ፡ ወአሐ
መሞ፡ ክህለ፡ ረድኦቶሙ፡ ለሕሙማን፨

፫

1 ይእዜኒ፡ አኃዊነ፡ ቅዱሳን፡ ወጽዉዓን፡ እምሰማይ፡ ከማነ፡ ርእይዎ፡ ለሐዋርያክሙ፡ ሊቀ፡ ካህና
2 ት፡ ዘኪያሁ፡ ትትአመኑ፡ ኢየሱስ፨ ጻድቅ፡ ወምእመን፡ ለዘፈነዎ፡ በከመ፡ ሙሴ፡
በኵሉ፡ ቤቱ፨

Minuiſti eum paululùm præ Angelis tuis, gloriam & honorem adjeciſti ei, & conſtituiſti eum inter omnia opera manuum tuarum: 7
Et omnia ſubjeciſti ei ſub pedibus ejus: Et ita ei ſubjecit illa, ut nihil omiſit non ſubjectum ei: idque nunc etiam declaravit nobis, quòd omnia ei ſubjecit. 8
Et nunc quidem minuit eum paululùm ab Angelis ejus, & ecce declaravit Jeſum per ipſum mortis cruciatum, gloriâ & honore coronatum, ut per gratiam Dei ipſam mortem guſtaret pro omnibus. 9
Et decuit eum, quoniam omnia propter eum, & ex eo omnia, ideò adducendo multos filios ad gloriam, ut principem ſalutis eorum interficerent. 10
Proinde qui ſanctificant, & qui ſanctificantur ſimul ſunt *omnes: & propterea non erubeſcit dicere eis, Fratres mei,* 11
Dicens; Prædicabo nomen tuum fratribus meis, & in medio congregationis laudabo te. 12
Et rurſum dicit, Ecce ego, & pueruli quos conceſſit mihi Deus. 13
Et fecit pueros ſuos, ut participes eſſent carnis ejus & ſanguinis ejus, & ille etiam tanquam frater factus eſt iis, ut per ipſam mortem aboleret principem mortis, nempe Satanam: 14
Et ut quietem daret iis omnibus, qui nullo non tempore timerent mortem, quique adjudicati erant, eique ſubditi. 15
Et qui nequaquam aſſumpſit Angelos: nónne ſemen Abrahæ exaltavit? 16
Et propter hoc conveniens fuit, eum fratribus ſuis conformem fieri, ut eſſet miſericors in omnibus, & juſtus pontifex apud Deum ad dimittendum peccata populi. 17
Quoniam quum tentavit Deus *& afflixit illum, poteſt* ille *auxiliari iis qui affliguntur.* 18

CAP. III.

N*unc autem, fratres noſtri ſancti & vocati à cœlo, quemadmodum* & *nos, reſpicite Apoſtolum veſtrum, principem ſacerdotum quem confitemur, Jeſum,* 1
Juſtum & fidelem ei qui miſit eum, ſicut Moſes fuit *in tota domo ſua.* 2

Amplioris enim gloriæ iſte præ Moyſe dignus eſt habitus, quantò ampliorem ho-
3 Πλείονος γὰρ (β) δόξης οὗτος παρὰ Μωσῆν ἠξίωται, καθ᾽ ὅσον πλείονα τι-
norem habet domûs conſtruens illam. Omnis namque domus conſtruitur
4 μὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν. Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται
ab aliquo: at omnia conſtruens, Deus. Et Moyſes quidem
5 ὑπό τινος· (γ) ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας, Θεός. Καὶ Μωσῆς μὲν
fidelis in tota domo ejus, tanquam famulus, in teſtimonium dicendo-
πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς θεράπων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομέ-
rum: Chriſtus verò tanquā filius in domo ſua: cujus domus ſumus nos, ſi
6 νων· Χριστὸς δὲ ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ· οὗ οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐὰν
fiduciam & gloriationem ſpei uſque ad finem firmam retine-
περ τὴν παῤῥησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους βεβαίαν κατά-
amus. Ideò ſicut dicit Spiritus ſanctus; Hodiè ſi vocem e-
7 σχωμεν. Διὸ καθὼς λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐ-
jus audieritis, Ne obdurate corda veſtra, ſicut in exacerbatione,
8 τοῦ ἀκούσητε, Μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ,
ſecundùm diem tentationis in deſerto, Ubi tentaverunt me
9 κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ, Οὗ (δ) ἐπείρασάν με οἱ
patres veſtri, probaverunt me, & viderunt opera mea Quadraginta annis.
10 πατέρες ὑμῶν, ἐδοκίμασάν με, καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου (ε) Τεσσαράκοντα ἔτη.
Ideò infenſus fui generationi huic, & dixi; Semper errant corde:
διὸ προσώχθισα τῇ γενεᾷ (ζ) ἐκείνῃ, καὶ εἶπον, Ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ·
ipſi autem non cognoverunt vias meas: Ut juravi in ira mea; Si
11 αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου· Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, Εἰ
introibunt in requiem meam. Videte, fratres, ne quando erit in
12 εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. Βλέπετε, ἀδελφοί, μήποτε ἔσται ἔν
aliquo veſtrûm cor malum incredulitatis, in diſcedere à Deo vivo:
τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας, ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος·
Sed adhortamini voſmetipſos per unumquemque diem, uſque quò Hodiè
13 Ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ Σήμερον
cognominatur: ut non obduretur quis ex vobis deceptione peccati. Parti-
14 καλεῖται· ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ τῆς ἁμαρτίας. Μέτ-
cipes enim effecti ſumus Chriſti, ſi modò initium ſubſtantiæ uſ-
οχοι γὰρ (η) γεγόναμεν τοῦ Χριστοῦ, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποστάσεως (θ) μέ-
que ad finem firmum retineamus: In dici; Hodiè ſi vo-
χρι τέλους βεβαίαν κατάσχωμεν· Ἐν τῷ λέγεσθαι, Σήμερον ἐὰν τῆς φω- 15
cem ejus audieritis, ne obdurate corda veſtra, quemadmodùm in ex-
νῆς αὐτοῦ ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ πα-
acerbatione. Quidam enim audientes exacerbaverunt, ſed non omnes e-
ραπικρασμῷ. Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες παρεπίκραναν, ἀλλ᾽ οὐ πάντες οἱ ἐξ- 16
greſſi ex Ægypto per Moyſen. Quibus autem infenſus eſt quadragin-
ελθόντες ἐξ Αἰγύπτου διὰ Μωσέως. Τίσι (ι) δὲ προσώχθισε τεσσαράκον- 17
ta annis? nónne peccantibus, quorum corpora ceciderunt in deſerto?
τα ἔτη; οὐχὶ τοῖς (κ) ἁμαρτήσασιν, ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ;
Quibus autem juravit non introire in requiem ipſius, ſi non in-
Τίσι δὲ ὤμοσε μὴ εἰσελεύσεσθαι εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἀ- 18
creduli? Et videmus quia non potuerunt introire propter incredulitatē.
πειθήσασι; Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι᾽ ἀπιστίαν. 19

CAP. IV. δ'.

Ε' Timeamus ergò ne quandoque relictâ pollicitatione introeundi in re-
Φοβηθῶμεν οὖν μήποτε καταλειπομένης ἐπαγγελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κα- 1
quiem ejus, exiſtimetur aliquis ex vobis defici. Etenim ſumus evan-
τάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις ἐξ ὑμῶν ὑστερηκέναι. Καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγ- 2
gelizati, quemadmodùm & illi. Sed non profuit ſermo auditûs il-
γελισμένοι, καθάπερ κἀκεῖνοι· ἀλλ᾽ οὐκ ὠφέλησεν ὁ λόγος τῆς ἀκοῆς ἐ-
lis non admiſtus fidei audientibus. Ingrediemur enim
κείνους, μὴ (α) συγκεκραμένος τῇ πίστει τοῖς ἀκούσασιν. (β) Εἰσερχόμεθα γὰρ 3
in requiem credentes, quemadmodùm dixit; Sicut juravi in i-
εἰς τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύσαντες, καθὼς εἴρηκεν, Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀρ-
ra mea; Si introibunt in requiem meam: & quidem operibus à
γῇ (γ) μου, Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου· καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ
fundatione mundi genitis.
καταβολῆς κόσμου γενηθέντων.

MS. A. (β) οὗτος δόξης (γ) ὁ δὲ πάντα (δ) ἐπεί···αν οἱ πατέρες ἡμῶν, ἐνδοκίμα··· (ε) Τεσσερα···τα (ζ) ταύτῃ, καὶ εἶπα, (η) τοῦ Χριστοῦ γεγόναμεν, (θ) αὐτοῦ μέχρι (ι) δὲ καὶ προσώχθισεν τεσσεράκοντα (κ) ἀπειθήσασιν, Κεφ. δ'. MS. A. (α) συγκεκερασμένους (β) Εἰσερχώμεθα οὖν εἰς (γ) μου, * Εἰσελεύσονται

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܣܓܝܐܐ ܓܝܪ ܝܬܝܪ ܫܘܒܚܗ ܕܗܢܐ ܡܢ ܕܡܘܫܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܣܓܝ ܐܝܩܪܗ
4 ܕܒܢܝܐ ܠܗ ܡܢ ܒܢܝܢܗ. * ܟܠ ܒܝܬܐ ܓܝܪ ܡܢ ܐܢܫ ܗܘ ܡܬܒܢܐ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܒܢܐ
5 ܟܠ ܐܠܗܐ ܗܘ. * ܘܡܘܫܐ ܐܝܟ ܥܒܕܐ ܡܗܝܡܢܐ ܒܟܠܗ ܒܝܬܗ. ܠܣܗܕܘܬܐ ܕܐܝܠܝܢ
6 ܕܥܬܝܕܢ ܗܘܝ ܠܡܬܡܠܠܘ ܒܐܝܕܗ. * ܡܫܝܚܐ ܕܝܢ ܐܝܟ ܒܪܐ ܥܠ ܒܝܬܗ. ܘܒܝܬܗ
7 ܚܢܢ ܐܢ ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܐ ܢܐܚܘܕ ܦܪܨܘܦܐ ܓܠܝܐ ܘܫܘܒܗܪܐ ܕܣܒܪܗ. ܡܛܠ
8 ܕܐܡܪ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ. ܕܝܘܡܢܐ ܐܢ ܒܩܠܗ ܬܫܡܥܘܢ. * ܠܐ ܬܩܫܘܢ ܠܒܘܬܟܘܢ
9 ܠܡܪܓܙܘܬܗ. ܐܝܟ ܡܡܪܡܪܢܐ ܘܐܝܟ ܝܘܡܐ ܕܢܣܝܘܢܐ ܕܒܡܕܒܪܐ: * ܕܢܣܝܘܢܝ ܐܒܗܬܟܘܢ.
10 ܘܒܩܘ ܘܚܙܘ ܥܒܕܝ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܐܢܬ ܒܗ ܒܫܪܒܬܐ ܗܝ ܘܐܡܪܬ ܕܥܡܐ
11 ܗܘ ܕܛܥܐ ܠܒܗܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܠܐ ܝܕܥܘ ܐܘܪܚܬܝ. * ܐܝܟ ܕܝܡܝܬ ܒܪܘܓܙܝ ܕܠܐ ܢܥܠܘܢ
12 ܠܢܝܚܬܝ. * ܐܙܕܗܪܘ ܗܟܝܠ ܐܚܝ ܕܠܡܐ ܢܗܘܐ ܒܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܠܒܐ ܒܝܫܐ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ.
13 ܘܬܦܪܩܘܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܚܝܐ. * ܐܠܐ ܒܥܘ ܡܢ ܢܦܫܟܘܢ ܟܠܗܘܢ ܝܘܡܬܐ. ܥܕܡܐ ܠܝܘܡܐ
ܕܡܬܩܪܐ ܝܘܡܢܐ. ܘܠܐ ܢܬܩܫܐ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܒܛܘܥܝܝܐ ܕܚܛܝܬܐ. * ܫܒܬܐ ܕܚܘܪܐ * ܕ̄ *
14 * ܐܬܚܠܛܢ ܓܝܪ ܥܡ ܡܫܝܚܐ. ܐܢ ܡܢ ܪܫܝܬܐ ܘܥܕܡܐ ܠܚܪܬܐ. ܒܗܘ ܩܝܡܐ ܫܪܝܪܐ
15 ܢܩܘܐ [illegible]. * ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܝܪ. ܕܝܘܡܢܐ ܐܢ ܒܩܠܗ ܬܫܡܥܘܢ. ܠܐ ܬܩܫܘܢ ܠܒܘܬܟܘܢ
16 ܠܡܪܓܙܘܬܗ. * ܡܢ ܐܢܘܢ ܓܝܪ ܗܢܘܢ ܕܫܡܥܘ ܘܐܡܪܡܪܘܗܝ. ܠܐ ܟܠܗܘܢ ܗܢܘܢ ܕܢܦܩܘ
17 ܡܢ ܡܨܪܝܢ ܒܝܕ ܡܘܫܐ. * ܘܡܢ ܐܢܘܢ ܡܐܢ ܒܗܘܢ ܐܪܒܥܝܢ ܫܢܝܢ. ܐܠܐ ܒܗܢܘܢ ܕܚܛܘ
18 ܘܫܠܕܝܗܘܢ ܢܦܠܘ ܒܡܕܒܪܐ. * ܘܥܠ ܐܝܠܝܢ ܝܡܐ ܕܠܐ ܢܥܠܘܢ ܠܢܝܚܬܗ. ܐܠܐ ܥܠ ܗܢܘܢ
19 ܕܠܐ ܐܬܛܦܝܣܘ. * ܘܚܙܝܢ ܕܠܐ ܐܫܟܚܘ ܠܡܥܠ ܡܛܠ ܕܠܐ ܗܝܡܢܘ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ̄ *

1 * ܢܕܚܠ ܗܟܝܠ ܕܠܡܐ ܟܕ ܩܝܡ ܡܘܠܟܢܐ ܕܡܥܠܬܐ ܕܢܝܚܬܗ. ܢܫܬܟܚ ܐܢܫ
2 ܡܢܟܘܢ ܕܦܠܛ ܡܢ ܠܡܥܠ. * ܐܦ ܠܢ ܓܝܪ ܐܣܬܒܪܬ ܐܝܟ ܕܐܦ ܠܗܘܢ. ܐܠܐ ܠܐ ܐܘܬܪܬ ܐܢܘܢ
ܡܠܬܐ ܕܫܡܥܘ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܚܠܛܐ ܗܘܬ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܠܗܢܘܢ ܕܫܡܥܘܗ.
3 * ܥܐܠܝܢܢ ܕܝܢ ܠܢܝܚܬܐ ܚܢܢ ܕܗܝܡܢܢ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܡܪ. ܐܝܟ ܕܝܡܝܬ ܒܪܘܓܙܝ
ܕܠܐ ܢܥܠܘܢ ܠܢܝܚܬܝ. ܐܢ ܗܘ ܕܥܒܕܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܬܘܪܨܗ ܕܥܠܡܐ ܗܘܘ.

Longè enim amplior eſt hujus gloria quàm Moſis, ut & longè amplior eſt honos ejus qui ædificavit domum, quàm ipſius ædificii. 3 Omnis enim domus ab aliquo homine ædificatur: qui verò omnia ædificat, Deus eſt. 4 Et Moſes quidem tanquam ſervus fidelis in tota domo ejus, in teſtimonium eorum quæ dicenda erant per illum. 5 Chriſtus verò tanquam filius eſt ſuper domum ſuam: nos autem ſumus ejus domus, ſi uſque ad finem habuerimus apertam faciem, & gloriationem ſpei illius. 6 Quamobrem ait Spiritus ſanctus; Hodie ſi vocem ejus audieritis, 7 Ne obduretis corda veſtra, ut ad iram eum provocetis, tanquam exacerbatores, & ſicut in die tentationis quæ extitit in deſerto, 8 Quum tentaverunt me patres veſtri, & probaverunt viderúntque opera mea per quadraginta annos. 9 Quapropter tædium mihi fuit in generatione illa, dixíque; Populus iſte errat corde ſuo, & ipſi non cognoverunt vias meas: 10 Ita ut juraverim in ira mea illos non ingreſſuros in requiem meam. 11 Cavete igitur, fratres mei, ne ſit in aliquo veſtrûm cor malum quod incredulum ſit, néve diſcedatis à Deo vivente. 12 Sed adhortamini vos ipſos omnibus diebus, uſque ad diem illum qui vocatur Hodié: & ne quis veſtrûm obduretur ſeductione peccati. 13

Sabbatho Candidatorum. 4.

Nam commixti ſumus Chriſto, ſi à principio & uſque ad finem in hoc ipſo vero fœdere perſeveraverimus. 14 Sicut dictum eſt; Hodiè ſi vocem ejus audieritis, ne obduretis corda veſtra ut ad iram provocetis eum. 15 Qui ſunt enim illi qui audierunt & exacerbaverunt eum? non illi omnes qui exierant ex Ægypto per manum Moyſis. 16 Quos autem pertæſus eſt quadraginta annis, niſi eos qui peccaverant, quorum oſſa conciderunt in deſerto? 17 De quibus autem juravit eos non ingreſſuros in requiem ſuam, niſi iis qui aſſenſum non præbuerunt? 18 Proindè videmus eos non potuiſſe introire, eò quòd increduli fuerint. 19

CAP. IV.

Timeamus igitur, ne fortè ſtante promiſſione ingrediendi in requiem ejus, inveniatur aliquis inter vos qui ingreſſu fruſtratus remaneat. 1 Etenim nobis quoque nuntiatum eſt, prout & illis: ſed non profuit illis ſermo quem audierunt, propterea quòd non fuit cum fide temperatus iis qui ipſum audierant. 2 At introimus in requiem nos qui credimus. 3 Quomodo autem dixit? Sicut juravi in ira mea illos non ingreſſuros in requiē meam, licèt opera Dei à principio mundi facta ſint.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ወበእቱ ፡ የዐቢ ፡ ምክሩ ፡ እምዘ ፡ ሙሴ ፡፡ ወሉቱ ፡ ደለወ ፡ በከመ ፡ የዐቢ ፡ ለበዓለ ፡ ቤት ፡
4 እምነ ፡ ቤቱ ፡ ደኀብር ፡ ገበሮሁ ፡፡=፡ እስመ ፡ ለኵሉ ፡ ቤት ፡ ሰብእ ፡ ደገብሮ ፡ ወለ
5 ኵሉሰ ፡ እግዚአብሔር ፡ ፈጠሮሁ ፡፡=፡ ወሙሴሂ ፡ መእመን ፡ በኵሉ ፡ ቤቱ ፡ ከመ ፡ መ
6 ጋቢሁ ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ ስምዓ ፡ በኵሉ ፡ ዘነበበ ፡፡=፡ ወክርስቶስ ፡ ከመ ፡ ወልድ ፡ ውስተ ፡
7 ቤቱ ፡ [ዘኢሁ ፡ ቤቱ ፡ ንሕነ ፡] ለእመ ፡ ዓቀብነ ፡ ሞገስነ ፡ ወምክሕነ ፡ ወተስፋነ ፡፡=፡
8 እስመ ፡ ከመዝ ፡ ይቤ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ዮም ፡ ለእመ ፡ ሰማዕክሙ ፡ ቃሎ ፡፡=፡ ኢታጽን
9 ዑ ፡ ልብክሙ ፡ ከመ ፡ ሰመ ፡ አምረርዎ ፡ በዕለተ ፡ አመከርዎ ፡፡=፡ ዘአመከርዎ ፡ አበ
10 ዊክሙ ፡ ወአመከሩኒ ፡ ወርእዩ ፡ ምግባርየ ፡ አርብዓ ፡ ዓመተ ፡፡=፡ ተቈጥዕክዎሙ ፡
ለይእቲ ፡ ትውልድ ፡ ወእቤ ፡ ዘልፈ ፡ ያስሕት ፡ ልቦሙ ፡፡ ወእሙንቱሰ ፡ ኢያእመሩ ፡ ፍናዊየ ፡፡=፡

Verùm major fuit illius prudentia quàm Moſis, idque ei expediebat: quemadmodum major tribuendus eſt honor domino domûs qui conſtruit eam, quàm ipſi domui. 3 *Quia omnem domum conſtruit homo: at rerum omnium conditor, Deus eſt.* 4 *Et Moſes quidem fidelis fuit in tota domo illius, ſicut diſpenſator, ut in teſtimonium eſſet omnium quæ ipſe locutus fuerat.* 5 *At Chriſtus ſicut filius in domo ipſius, [cujus domus nos ſumus.] ſi gratiam noſtram, & gloriationem noſtram, & ſpem noſtram tenuerimus.* 6 *Quia ita dicit Spiritus ſanctus, Hodie ſi voci ejus auſcultaveritis,* 7 *Ne obduretis corda veſtra, ſicut cùm exacerbârunt eum in die tentationis:* 8 *Eò quòd tentaverunt eum patres veſtri, etiam tentaverunt me, & viderunt opera mea per quadraginta annos.* 9 *Moleſtiam paſſus ſum ab iſta generatione, & dixi; Semper aberrat cor eorum, & ipſi non noverunt vias meas;* 10

Verſio VULGATA LATINA.

3 Amplioris enim gloriæ iſte præ Moyſe dignus eſt habitus, quantò ampliorem honorem
4 habet domûs, qui fabricavit illam. Omnis namque domus fabricatur ab aliquo
5 : qui autem omnia creavit, Deus eſt. Et Moyſes quidem fidelis erat in tota
6 domo ejus tanquam famulus, in teſtimonium eorum quæ dicenda erant. Chriſtus
verò tanquam filius in domo ſua : quæ domus ſumus nos, ſi fiduciam, &
7 gloriam ſpei uſque ad finem, firmam retineamus. Quapropter ſicut dicit Spiritus
8 ſanctus ; Hodiè ſi vocem ejus audieritis, Nolite obdurare corda veſtra,
9 ſicut in exacerbatione, ſecundùm diem tentationis in deſerto, Ubi tentaverunt
10 me patres veſtri ; probaverunt, & viderunt opera mea Quadraginta annis :
Propter quod infenſus fui generationi huic, & dixi ; Semper errant corde. Ipſi
11 autem non cognoverunt vias meas, Sicut juravi in ira mea ; Si introibunt in
12 requiem meam. Videte, fratres, ne fortè ſit in aliquo veſtrûm cor malum incredulitatis,
13 diſcedendi à Deo vivo : Sed adhortamini voſmetipſos per ſingulos
dies, donec Hodiè cognominatur, ut non obduretur quis ex vobis fallaciâ peccati.
Participes enim Chriſti effecti ſumus : ſi tamen initium ſubſtantiæ ejus uſque 14
ad finem firmum retineamus Dum dicitur ; Hodiè ſi vocem ejus audieritis, 15
nolite obdurare corda veſtra, quemadmodùm in illa exacerbatione. Quidam 16
enim audientes exacerbaverunt, ſed non univerſi qui profecti ſunt ex Ægypto
per Moyſen. Quibus autem infenſus eſt quadraginta annis ? Nónne illis, qui 17
peccaverunt, quorum cadavera proſtrata ſunt in deſerto ? Quibus autem juravit 18
non introire in requiem ipſius, niſi illis, qui increduli fuerunt ? Et videmus, 19
quia non potuerunt introire propter incredulitatem.

CAP. IV.

Timeamus ergò ne fortè relictâ pollicitatione introëundi in requiem ejus exiſtimetur 1
aliquis ex vobis deeſſe. Etenim & nobis nuntiatum eſt, quemadmodùm & 2
illis : ſed non profuit illis ſermo auditus, non admiſtus fidei ex iis quæ audierunt.
Ingrediemur enim in requiem, qui credidimus : quemadmodùm dixit ; 3
Sicut juravi in ira mea, Si introibunt in requiem meam : & quidem operibus ab
inſtitutione mundi perfectis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لان هذا اهل لمجد كثيرا اكثر من موسي * كما ان من صنع الهيكل له كرامة جزيلة 3
اكثر من كرامة الهيكل * لان كل بيت يعمله احد الناس * والذي صنع الكل الاه * 4
* قراءة الاثنين من الجمعة التاسعة والعشرين * * فموسي امين علي بيته كله بما انه 5
خادم في الشهادة بالاقوال التي خوطب بها * فاما المسيح * فبما انه ابن ثقة علي بيته * فبيته 6
نحن هم ان امسكنا الدالة وفخر الرجا ثابتا الي الانقضاء * تم * فلذلك كما يقول الروح القدس * 7
ان سمعتم اليوم صوته * فلا تقسوا قلوبكم كما فعلتم في التمرمر في يوم التجريب * في القفر * 8
* الذي جربني فيه اباوكم * اختبروني وعرفوا اعمالي اربعين سنة * فلذلك تكرهت ذلك 9 10
الجيل * وقلت انهم ضالوا القلب دايما * ولم يعرفوا طرقي * كما اقسمت في غيظي انهم لا 11
يدخلوا الي راحتي * * السبت الثاني من الصوم * * ايها الاخوة احذروا الا يكون 12
في قلب احدكم خبث عدم امانة * فيبعده من الاله الحي * بل عزوا انفسكم كل يوم ما 13
دام يسمي اليوم * ليلا يقسو احدكم بخديعة الخطية * لاننا انما صرنا شركاء المسيح ان 14
امسكنا بدء الاقنوم ثابتا الي الغاية * تم السبت * * ابتدي لبقية الاثنين *
* بقوله اليوم ان سمعوا صوتي فلا تقسوا قلوبكم * كما كان في التمرمر * لان قوما اذ سمعوا 15 16
صوته اغاظوه * لكن ليسوا جماعة الذين خرجوا من مصر بموسي * فلمن تكره اربعين 17
سنة * واليس للذين اخطاوا الذين سقطت جثثهم في القفر * ولمن حلف انهم لا يدخلوا الي 18
راحته * الا الذين عصوه * وقد راينا انهم من اجل عدمهم الامانة ما استطاعوا 19
يدخلون * تم *

* الفصل الرابع * * قراءة الثلثا من الجمعة التاسعة والعشرين *

* فلنرهبن اذا ليلا يكون قد تبقا موعد بالدخول الي راحته * فيظن احدكم انه يعدمها * 1
* لاننا ونحن مبشرون مثل اوليك * لكن قول السمع ما نفع اوليك * اذ لم يكونوا ممتزجين 2
بتصديق الاقوال التي سمعوها * لاننا نحن الذين امنا سندخل الي الراحة كما قال * كما اقسمت 3
في غيظي انهم لا يدخلوا الي راحتي * ومع هذا فاعمال الباري صاين منذ انشاء العالم *

Hic enim multa laude dignus eſt, majore quàm Moſes : ut major eſt honor ejus qui templum extruxit, quàm honor templi. 3
Omnis enim domus ab aliquo homine conſtruitur : ſed qui condidit omnia, Deus eſt. 4

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis vigeſimæ nonæ.

Moſes quidem fidelis eſt ſuper totam ipſius domum, quatenus eſt miniſter ad teſtificandos ſermones qui cum eo habiti ſunt: 5
At verò Chriſtus, quatenus eſt filius fidelis ſuper domum ſuam : domus autem ipſius nos ſumus, ſi fiduciam & gloriationem ſpei ad finem uſque firmam tenuerimus. Hucuſque. 6
Quamobrem ut ait Spiritus ſanctus, Si audieritis hodiè vocem ejus, 7
Ne obduretis corda veſtra ſicut feciſtis in exacerbatione in die tentationis, in deſerto, 8
In quo tentaverunt me patres veſtri, probaverunt me, & experti ſunt opera mea quadraginta annis. 9
Propterea execratus ſum generationem illam, et dixi eos eſſe ſemper errantes corde, neq; cognoviſſe vias meas. 10
Quemadmodum juravi in ira mea, certè non introibunt in requiem meam. 11

Sabbatho ſecundo Jejunii.

O fratres, cavete ne ſit in corde ullius veſtrûm ſcelus infidelitatis quo removeatur à Deo vivo. 12
Sed hortamini voſipſos quotidie, quandiu vocabitur dies : ne quis veſtrûm induretur fallaciâ peccati. 13
Nam facti quidem ſumus participes Chriſti, ſi modò principiū hypoſtaſis firmum tenuerimus ad finem uſque. 14
Hucuſque pro Sabbatho.

Reſume reliquam *lectionem* feriæ ſecundæ.

Dicendo, Hodiè ſi audieritis vocem meam, ne obduretis corda veſtra, ut accidit in exacerbatione. 15
Quidam enim quum audiſſent vocem ejus, ad iram provocârunt eum : non omnes tamen qui exierant ex Ægypto per Moſen. 16
Quoſnam verò execratus eſt annis quadraginta ? nónne eos qui peccaverant, quorum conciderunt cadavera in deſerto ? 17
Et quibuſnam juravit non ingreſſuros in requiem ſuam ? nónne iis qui defecerant ab eo ? 18
Et quidem vidimus, eos propter incredulitatem ſuam non potuiſſe ingredi. Finis. 19

CAP. IV.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis vigeſimæ nonæ.

Metuamus igitur, ne fortè quum ſuperſit aliquod promiſſum ingrediendi in requiem ipſius, putet aliquis veſtrûm ſe amiſſurum illam. 1
Nobis enim evangelizatum eſt, ut illis : at non profuit illis ſermo auditus, quum non eſſent mixti credulitate ſermonum quos audierant. 2
Etenim nos qui credidimus, ingrediemur in requiem, quemadmodū dixit; Sicut juravi in ira mea, profectò non introibunt in requiem meā. Et tamen opera quidem creatoris facta ſunt à condito mundo. 3

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 በከመ ፡ መሐልኩ ፡ በመዓትየ ፡ ከመ ፡ ኢይበውኡ ፡ ውስተ ፡ ዕረፍትየ ፡፡=፦ ርእዩ ፡ እን
12 ከ ፡ አኀዊየ ፡ ኢይትረከብ ፡ በለዕለ ፡ አሐዱ ፡ እምኔክሙ ፡ ልበ ፡ እኩየ ፡ ወኑፋቅ ፡
13 ዘያርሕቀክሙ ፡ እምእግዚአብሔር ፡ ሕያው ፡፡=፦ ገሥጹ ፡ ኵሎ ፡ አሚረ ፡ እስከ ፡
ዮም ፡ ይብል ፡ ከመ ፡ አልቦ ፡ ዘይብል ፡ ወይጸንዕ ፡ እምኔክሙ ፡ ውስተ ፡ ዘኃጢአ
14 ት ፡=፦ እስመ ፡ ከመ ፡ ክርስቶስ ፡ ኮነ ፡ ለእመ ፡ አዝለፍነ ፡ ዓቂበ ፡ ዘቀዳሚ ፡ ሥር
15 ዓተነ ፡፡=፦ እስመ ፡ ይቤ ፡ ዮም ፡ ለእመ ፡ ሰማዕክሙ ፡ ቃሎ ፡ ኢታጽንዑ ፡ ልበክሙ ፡=፦
16 እስመ ፡ አምረርዎ ፡ እለ ፡ ሰምዑ ፡ ወአኮ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ወፅኡ ፡ እምግብጽ ፡ በእደ ፡
17 ሙሴ ፡፡=፦ ለመኑ ፡ ተቈጥዖሙ ፡ አርብዓ ፡ ዓመተ ፡ አኮኑ ፡ ለእለ ፡ አበሱ ፡ ወወድቀ ፡
18 አብድንቲሆሙ ፡ ውስተ ፡ ገዳም ፡፡=፦ ወለመኑ ፡ መሐለ ፡ ከመ ፡ ኢይበውኡ ፡ ውስተ ፡
19 ዕረፍቱ ፡ ዘእንበለ ፡ ለዓላዊያን ፡፡=፦ ወነሬኢ ፡ ከመ ፡ ኢክህሉ ፡ በዊእ ፡ እስመ ፡ ኢክ
ህሉ ፡ አሚነ ፡፡=፦

O

1 ንፍራህ ፡ እንከ ፡ ወኢንኅድግ ፡ ትእዛዞ ፡ ከመ ፡ ንባእ ፡ ውስተ ፡ ዕረፍቱ ፡ ወኢይመስ
2 ሎ ፡ ለአሐዱ ፡ እምኔክሙ ፡ ዘየኀድጎ ፡=፦ እስመ ፡ ሰማዓነ ፡ ንሕነ ፡ ከማሆሙ ፡
ለእልክቱ ፡፡ ወባሕቱሰ ፡ ለእልክቱሰ ፡ ኢበቍዖሙ ፡ ቃለ ፡ ዘሰምዑ ፡ እስመ ፡ ኢኮኑ ፡
3 ቱሱሐነ ፡ በሃይማኖት ፡ እለ ፡ ሰምዑ ፡=፦ ንበውእ ፡ እንከሰ ፡ ውስተ ፡ ዕረፍቱ ፡ እለ ፡
አመነ ፡ እስመ ፡ ይቤሎሙ ፡ በከመ ፡ መሐልኩ ፡ በመዓትየ ፡ ከመ ፡ ኢይበውኡ ፡ ውስተ ፡
ዕረፍትየ ፡፡ ወበእንተ ፡ ምግባሩ ፡ ዘእምቅድመ ፡ ዓለም ፡ ዘኮነ ፡=፦

Adeò ut juraverim in ira mea, quòd non eſſent ingreſſuri in requiem meam. 11
Videte igitur fratres mei, ne inveniatur in aliquo ex vobis cor malum & incredulum, quod recedere vos faciat à Deo vivo. 12
Exhortamini omnibus diebus, quoad appellatur Hodie, ut non ſit qui dicat etiam indurari ullum *ex vobis in aliquo peccato.* 13
Quia ſumus ſicut Chriſtus, ſi perſeveraverimus cuſtodire illud prius noſtrum teſtamentum. 14
Quia dicit; Hodie ſi vocem ejus audieritis, ne obdurate corda veſtra. 15
Quia exacerbaverunt eum, qui audierunt : at non omnes qui egreſſi ſunt ex Ægypto per manum Moſis. 16
Quos moleſtè tulit quadraginta annos ? nónne eos qui peccaverant, & ceciderunt corpora eorum in deſerto? 17
Et de quibus juravit quòd non eſſent ingreſſuri in requiem ſuam, niſi de prævaricatoribus? 18
Proinde videmus quòd non potuerunt ingredi, quia non potuerunt credere. 19

CAP. IV.

Metuamus igitur, & non rejiciamus præceptum ejus, ut ingrediamur in requiem ejus : néque ſimiles ſint quibuſdam ex vobis, qui reliquerunt eum. 1
Quoniam nos exauditi ſumus, quemadmodum & illi : illis autem non profuit verbum quod audiverunt, quia non contemperati fuerunt cum fide qui audierunt illud. 2
Ingredimur igitur in requiem ejus nos *qui credidimus : quoniam dicit iis; Sicut juravi in ira mea, quòd non intrabunt in requiem meam. Et de opere ejus, quod ab initio mundi factum eſt.* 3

Dixit enim *alicubi* de ſeptima ſic; Et requievit Deus *in*
4 Εἴρηκε γάρ που περὶ τῆς ἑβδόμης (δ) οὕτω, Καὶ κατέπαυσεν ὁ (ε) Θεὸς ἐν
die ſeptima ab omnibus operibus ſuis. Et in iſto rursùm;
5 τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ. Καὶ ἐν τούτῳ πάλιν,
Si introibunt in requiem meam. Quoniam ergò ſupereſt quoſdam
6 Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεταί τινας
introire in illam, & *ipſi prius annuntiatione moniti* non introierunt propter
εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν, καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελισθέντες οὐκ εἰσῆλθον (ζ) δι᾽
incredulitatem: Iterùm quendam terminat diem, Hodiè, in David *dicens*;
7 ἀπείθειαν· Πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡμέραν, Σήμερον, ἐν Δαβὶδ λέγων,
poſt tantum *tempus*, ſicut dictum eſt; Hodiè ſi vocem ejus audi-
μετὰ τοσοῦτον χρόνον, καθὼς (η) εἴρηται, Σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκού-
eritis, *ne obdurate* corda veſtra. Si *enim* eis Jeſus requiem præſti-
8 σητε, μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν. Εἰ γὰρ αὐτοὺς Ἰησοῦς κατέπαυ-
tiſſet, *non utique* de alia loqueretur poſt *hæc* die. Itaque relinquitur
9 σεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας. Ἄρα ἀπολείπεται
ſabbatiſmus populo Dei. Nam ingreſſus in requiem
10 σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ. Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν
ejus, etiam ipſe requievit ab operibus ſuis, ſicut à *propriis*
αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων
Deus. *Studeamus* ergò ingredi in illam requiem, ut ne
11 ὁ Θεός. Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν, ἵνα μὴ ς'
in idipſum quis exemplum incidat incredulitatis. Vivus enim ſermo
12 ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς ἀπειθείας. Ζῶν γὰρ ὁ λόγος
Dei, & efficax, & penetrabilior *ſuper omnem gladium ancipitem*, & pertin-
τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνεργής, καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ διϊκνού-
gens uſque ad diviſionem *animæque* ac ſpiritûs, compagum quoque ac medulla-
μενος ἄχρι μερισμοῦ (θ) ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυε-
rum, & diſcretor cogitationum & intentionum cordis. Et non eſt creatura in-
13 λῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας. Καὶ οὐκ ἔστι κτίσις ἀ-
viſibilis in conſpectu ejus: omnia autem nuda & aperta ocu-
φανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλ-
lis ejus, ad quem nobis ſermo. Habentes ergò pontificem magnum *pene-*
14 μοῖς αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος. Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν διελη-
trantem cœlos, Jeſum filium Dei, teneamus confeſſionem. Non
λυθότα τοὺς οὐρανούς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας. Οὐ 15
enim habemus pontificem *non potentem* compati infirmitatibus noſtris, ten-
γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, (ι) πε-
tatum autem per omnia *juxta ſimilitudinem* abſque peccato. Adeamus
πειραμένον δὲ κατὰ πάντα καθ᾽ ὁμοιότητα χωρὶς ἁμαρτίας. Προσερχώμεθα 16
ergò cum fiducia *throno* gratiæ, ut *accipiamus* miſericordiam, & gra-
οὖν μετὰ παῤῥησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν (κ) ἔλεον, καὶ χά-
tiam inveniamus in *opportunum auxilium*.
ριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν.

CAP. V. ε'.

Omnis namque pontifex ex hominibus aſſumptus, pro hominibus con-
Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθ- 1
ſtituitur *ea* quæ ad Deum, ut offerat donáque & *victimas* pro pecca-
ίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεόν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτι-
tis: *Menſuratè pati potens ignorantibus* & *errantibus*, quoniam & i-
ῶν· Μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις, ἐπεὶ καὶ αὐ- 2
pſe circundatus eſt *infirmitatem*: Et propter *hanc* debet quemadmodùm pro
τὸς περίκειται ἀσθένειαν· Καὶ (α) διὰ ταύτην ὀφείλει καθὼς περὶ 3
populo, ita etiam pro ſemetipſo offerre pro peccatis. *Et non ſi-*
τοῦ λαοῦ, (β) οὕτω καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν. Καὶ οὐχ ἑ- 4
bi ipſi quiſquam ſumit honorem, ſed *vocatus* à Deo,
αυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμήν, ἀλλὰ (γ) ὁ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ,
tanquam & Aaron. Sic & Chriſtus non ſemetipſum *glorificavit*
(δ) καθάπερ καὶ ὁ Ἀαρών. Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε (ε) 5
fieri pontificem, ſed locutus ad eum; Filius meus es tu, ego ho-
γενηθῆναι ἀρχιερέα, ἀλλ᾽ ὁ λαλήσας πρὸς αὐτόν, Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σή-
diè genui te. Quemadmodùm & in alio dicit; Tu ſacerdos in
μερον γεγέννηκά σε. Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν 6
æternum, ſecundùm ordinem Melchiſedec.
αἰῶνα, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

MS.A. (δ) οὕτως, (ε) Θεὸς ἀπὸ πάντων (ζ) διὰ (η) προείρηται, (θ) ψυχῆς καὶ (ι) πεπειρασμένον (κ) ἔλεος, Κεφ. ε'. MS. A. (α) δι᾽ αὐτὴν (β) οὕτως (γ) καλούμενος
(δ) καθὼς καὶ Ἀαρών. Οὕτως (ε) γενέσθαι

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܥܠ ܫܒܬܐ. ܕܐܬܢܝܚ ܐܠܗܐ ܒܝܘܡܐ ܫܒܝܥܝܐ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ. 4
* ܘܗܪܟܐ ܬܘܒ ܐܡܪ. ܕܠܐ ܢܥܠܘܢ ܠܢܝܚܬܝ. * ܡܛܠ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܕܘܟܬܐ ܕܐܢܫ ܐܢܫ 5 6
ܢܥܘܠ ܠܗ. ܘܗܢܘܢ ܕܐܣܬܒܪܘ ܩܕܡܝܬ ܠܐ ܥܠܘ ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܬܛܦܝܣܘ. ∴ * ܬܘܒ ܝܘܡܐ 7
ܐܚܪܢܐ ܩܐܡ ܡܢ ܒܬܪ ܙܒܢܐ ܣܓܝܐܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܟܬܝܒ ܠܥܠ ܕܐܡܪ ܕܘܝܕ. ܕܝܘܡܢܐ
ܐܢ ܒܩܠܗ ܬܫܡܥܘܢ. ∴ ܠܐ ܬܩܫܘܢ ܠܒܘܬܟܘܢ. * ܐܠܘ ܓܝܪ ܝܫܘܥ ܒܪ ܢܘܢ ܐܢܝܚ ܗܘܐ 8
ܠܗܘܢ. ∴ ܠܐ ܡܡܠܠ ܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪܟܢ ܥܠ ܝܘܡܐ ܐܚܪܢܐ. * ܡܕܝܢ ܫܪܝܪܐ ܗܘ ܠܡܫܒܬܘ 9
ܠܥܡܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܝܢܐ ܓܝܪ ܕܥܠ ܠܢܝܚܬܗ. ∴ ܐܬܬܢܝܚ ܐܦ ܗܘ ܡܢ ܥܒܕܘܗܝ. ∴ ܐܝܟ 10
ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܕܝܠܗ. * ܢܬܚܦܛ ܗܟܝܠ ܠܡܥܠ ܠܗ ܠܢܝܚܬܐ. ܕܠܐ ܢܦܠ ܒܕܡܘܬܐ 11
ܕܗܢܘܢ ܕܠܐ ܐܬܛܦܝܣܘ. * ܚܝܐ ܗܝ ܓܝܪ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܘܟܠܗ ܡܥܒܕܢܝܬܐ ܘܚܪܝܦܐ ܛܒ ܡܢ 12
ܣܦܣܪܐ ܕܬܪܝܢ ܦܘܡܝܗ. ܘܥܐܠܐ ܥܕܡܐ ܠܦܘܠܓ ܢܦܫܐ ܘܪܘܚܐ. ܘܕܗܕܡܐ ܘܕܡܘܚܐ
ܘܕܓܪܡܐ. ܘܕܝܢܐ ܡܚܫܒܬܐ ܘܪܥܝܢܐ ܕܠܒܐ. * ܘܠܐ ܐܝܬ ܒܪܝܬܐ ܕܟܣܝܐ ܡܢ ܩܕܡܘܗܝ. ܐܠܐ 13
ܟܠ ܡܕܡ ܦܪܝܥ ܘܓܠܐ ܩܕܡ ܥܝܢܘܗܝ. ܕܗܘ ܕܠܗ ܝܗܒܝܢܢ ܡܦܩܢܐ. * * ܩܘܡܐ ܕܬܪܝܢ
ܕܠܠܝܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܨܠܝܒܘܬܐ * ܗ * ܡܛܠ ܕܐܝܬ ܠܢ ܗܟܝܠ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܪܒܐ ܝܫܘܥ 14
ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܕܣܠܩ ܠܫܡܝܐ. ܢܐܚܘܕ ܒܬܘܕܝܬܗ. * ܠܐ ܓܝܪ ܐܝܬ ܠܢ ܪܒ ܟܘܡܪܐ 15
ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܚܫ ܥܡ ܟܘܪܗܢܢ. ܐܠܐ ܡܢܣܝ ܒܟܠܡܕܡ ܐܟܘܬܢ ܣܛܪ ܡܢ ܚܛܝܬܐ. * ܢܬܩܪܒ 16
ܗܟܝܠ ܒܓܠܐ ܐܦܐ ܠܟܘܪܣܝܐ ܕܛܝܒܘܬܗ. ∴ ܕܢܣܒ ܪܚܡܐ ܘܢܫܟܚ ܛܝܒܘܬܐ. ∴ ܠܥܘܕܪܢܐ
ܒܙܒܢܐ ܕܐܘܠܨܢܐ.
* ܫܘܠܡܗ * ܗ *

* ܟܠ ܓܝܪ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܕܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܗܘ. ܚܠܦ ܒܢܝܢܫܐ ܩܐܡ ܥܠ ܗܠܝܢ ܕܐܠܗܐ 1
ܐܢܘܢ. ܕܢܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ ܘܕܒܚܐ ܚܠܦ ܚܛܗܐ. * ܘܡܫܟܚ ܕܢܡܟܟ ܢܦܫܗ. ܘܢܚܫ 2
ܥܡ ܗܢܘܢ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܘܛܥܝܢ. ܡܛܠ ܕܐܦ ܗܘ ܠܒܝܫ ܟܘܪܗܢܐ. * ܘܡܛܠܗܕܐ ܚܝܒ 3
ܗܘ. ܕܐܝܟ ܕܚܠܦ ܥܡܐ. ܗܟܢܐ ܚܠܦ ܢܦܫܗ ܢܩܪܒ ܥܠ ܚܛܗܘܗܝ. * ܘܠܐ ܗܘܐ 4
ܠܢܦܫܗ ܐܢܫ ܢܣܒ ܐܝܩܪܐ. ܐܠܐ ܡܢ ܕܡܬܩܪܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܝܟ ܐܗܪܘܢ. * ܗܟܢܐ ܐܦ 5
ܡܫܝܚܐ. ܠܐ ܗܘ ܢܦܫܗ ܫܒܚ ܕܢܗܘܐ ܪܒ ܟܘܡܪܐ. ܐܠܐ ܗܘ ܕܐܡܪ ܠܗ ܕܒܪܝ ܐܢܬ ܐܢܐ ܝܘܡܢܐ
ܝܠܕܬܟ. * ܐܝܟ ܕܐܦ ܒܕܘܟܐ ܐܚܪܬܐ ܐܡܪ. ܕܐܢܬ ܗܘ ܟܘܡܪܐ ܠܥܠܡ ܒܕܡܘܬܗ ܕܡܠܟܝܙܕܩ. 6

Prout dixit de ſabbatho, requieviſſe Deum 4
in die ſeptimo ab omnibus operibus ſuis:
Ita etiam hoc loco ait; Non introibunt in 5
requiem meam. Quoniam igitur erat locus 6
in quem unuſquiſque introiret, & ii qui-
bus primùm annuntiatum fuerat, non introi-
erunt, eò quòd aſſenſum non præbuerunt:
Ruiſùm diem alium præfinit poſt multum 7
temporis, ſicut ſupra ſcriptum eſt dixiſſe Da-
vid; Hodiè ſi vocem ejus audieritis, ne ob-
duretis corda veſtra. Si enim Jeſus filius 8
Nun requiem eis præſtitiſſet, haud locutus
fuiſſet poſteà de alio die. Itaque certum eſt 9
ſabbathizandum eſſe populo Dei. Qui 10
enim ingreſſus eſt in requiem ſuam, & ipſe
requievit ab operibus ſuis, ſicut à ſuis Deus.
Demus igitur operam introëundi in requiem 11
illam, ne eodem concidamus modo quo ii
qui non crediderunt. Vivus eſt enim ſermo 12
Dei, & omninò efficax, longéque penetran-
tior gladio ancipiti: & ingreditur uſque ad
diviſionem animæ & ſpiritûs, necnon com-
pagum & medullæ oſſiúmque; ac dijudicat
cogitationes & voluntatem cordis. Nec eſt 13
ulla creatura abſcondita à conſpectu illius.
Sed omnia nuda & manifeſta ſunt coram
oculis ejus cui reddunt rationem.

Secundâ ſtatione noctis Paraſceues Cruci-
fixionis. 5.

Quum habeamus igitur ſummum pontificem 14
Jeſum Chriſtum filium Dei, qui aſcendit in
cœlos, perſiſtamus in profeſſione ejus. Non 15
enim habemus pontificem qui non poſſit com-
pati infirmitati noſtræ, ſed qui tentatus eſt
per omnia ſicut & nos, excepto peccato.
Accedamus igitur revelato oculo ad thro- 16
num gratiæ ipſius, ut obtineamus miſericor-
diam, & inveniamus gratiam ad auxilium in
tempore afflictionis.

CAP. V.

Omnis enim pontifex qui eſt ex homini- 1
bus, pro hominibus ſtat ſuper iis quæ Dei
ſunt, ut offerat oblationem & ſacrificia pro
peccatis: Quíque poſſit ſeipſum demittere, 2
& compati ignorantibus, errantibúſque,
quandoquidem & ipſe infirmitate indutus
eſt: Propter quam debet quemadmodum 3
pro populo, ita pro ſeipſo offerre pro pecca-
tis ſuis. Porrò nemo ſibiipſi ſumit hono- 4
rem, ſed qui vocatur à Deo quemadmodum
Aharon. Sic & Chriſtus non ſeipſum glo- 5
rificavit, ut pontifex fieret, ſed is qui dixerat
illi; Filius meus tu es, ego hodiè genui te.
Sicut & alio loco dicit; Tu es ſacerdos in 6
æternum ſecundùm ſimilitudinẽ Melchiſedec.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 ደቤ ፡ ከመዝ ፡ በእንተ ፡ ሰንበት ፡ ወአዕረፈ ፡ እግዚአብሔር ፡ በዕለተ ፡ ሰንበት ፡ እምኵ
5 ሉ ፡ ግብረ ፡፡ ወካዕበ ፡ ኢይበውኡ ፡ ውስተ ፡ ዕረፍትየ ፡፡ ወቦኑ ፡ አለ ፡ ኃደገ ፡ ይ
6 ባኡ ፡ ውስተ ፡ ዕረፍቱ ፡ ወቀደምትኒ ፡ ሰሚዖሙ ፡ ኢይበውኡ ፡ እስመ ፡ ክሕዱ ፡፡ ወአ
7 ንበይነ ፡ ሙኑ ፡ ይብል ፡ ካዕበ ፡ ዮም ፡ ዕለተ ፡ እመ ፡ ሰማዕክሙ ፡ ቃልየ ፡ በዕለተ ፡ ዳዊት ፡
ይቤ ፡ እምድኅረ ፡ ጕንዱይ ፡ መዋዕል ፡ በከመ ፡ ይቤ ፡ ዮም ፡ ለእመ ፡ ሰማዕክሙ ፡
8 ቃሎ ፡ ኢታጽንዑ ፡ ልበክሙ ፡፡ ሶበሰ ፡ ሎሙ ፡ አዕረፎሙ ፡ ኢየሱስ ፡ እም ፡ ኢይቤ ፡
9 በእንተ ፡ ካልእት ፡ እምድኅረ ፡ እለንቱ ፡ መዋዕል ፡፡ ተስዕረኑ ፡ ክህነቶሙ ፡ ለሕዝበ ፡
እግዚአብሔር ፡፡

Dixit, quemadmodum de Sabbato; Et requievit Deus die Sabbati ab omni ope- 4
re ejus. Et rurſum, Non introibunt in requiem meam. Fuerúntne igitur quos 5
permiſit ingredi in requiem ejus? Et priores illi qui audierunt, non ingreſſi 6
ſunt, quia abnegârunt. Et de quo dicit rurſum, Hodierno die ſi exaudive- 7
ritis vocem meam? de die loquitur David longo poſt tempore, quemadmodum
dicit, Hodie ſi vocem ejus audieritis, ne obduretis cor veſtrum. Quòd ſi iis 8
requiem perſtitiſſet Jeſus, utique non dixiſſet poſt illos dies de alio. Abro- 9
gatúmne eſt ſacerdotium populi Dei?

Verſio VULGATA LATINA.

4 Dixit enim in quodam loco de die ſeptima ſic; Et requievit Deus die ſeptimâ
5 ab omnibus operibus ſuis. Et in iſto rurſum; Si introibunt in requiem meam.
6 Quoniam ergò ſupereſt introire quoſdam in illam, & ii, quibus prioribus annuntiatum
7 eſt, non introierunt propter incredulitatem: Iterùm terminat diem
quendam, Hodiè, in David dicendo, poſt tantum temporis, ſicut ſuprà dictum eſt;
8 Hodiè ſi vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda veſtra. Nam ſi eis Jeſus requiem
9 præſtitiſſet, nunquam de alia loqueretur, poſthac, die. Itaque relinquitur
10 ſabbatiſmus populo Dei. Qui enim ingreſſus eſt in requiem ejus; etiam ipſe requievit
11 ab operibus ſuis, ſicut à ſuis Deus. Feſtinemus ergò ingredi in illam requiem:
12 ut ne in idipſum quis incidat incredulitatis exemplum. Vivus eſt enim
ſermo Dei, & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti: & pertingens uſque
ad diviſionem animæ ac ſpiritûs, compagum quoque ac medullarum, & diſcretor
13 cogitationum & intentionum cordis. Et non eſt ulla creatura inviſibilis in conſpectu
ejus: omnia autem nuda & aperta ſunt oculis ejus, ad quem nobis ſermo.
Habentes ergò pontificem magnum, qui penetravit cœlos, Jeſum filium 14
Dei: teneamus confeſſionem. Non enim habemus pontificem, qui non poſſit 15
compati infirmitatibus noſtris; tentatum autem per omnia pro ſimilitudine abſque
peccato. Adeamus ergò cum fiducia ad thronum gratiæ: ut miſericordiam conſequamur, 16
& gratiam inveniamus in auxilio opportuno.

CAP. V.

OMnis namque Pontifex ex hominibus aſſumptus, pro hominibus conſtituitur 1
in iis quæ ſunt ad Deum, ut offerat dona, & ſacrificia pro peccatis: Qui condolere 2
poſſit iis, qui ignorant, & errant: quoniam & ipſe circundatus eſt infirmitate:
Et propterea debet, quemadmodùm pro populo, ita etiam & pro ſemetipſo 3
offerre pro peccatis. Nec quiſquã ſumit ſibi honorem, ſed qui vocatur à Deo, tanquã 4
Aaron. Sic & Chriſtus non ſemetipſum clarificavit ut pontifex fieret: ſed qui locutus 5
eſt ad eum; Filius meus es tu, ego hodiè genui te. Quemadmodùm & in alio 6
loco dicit; Tu es ſacerdos in æternum, ſecundùm ordinem Melchiſedech.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* لانه قد قال في فصل ما * عن اليوم السابع هكذا * واستراح الله في اليوم السابع من 4
سائر اعماله * وفي هذا ذكر ايضا انهم لا يدخلوا الي راحتي * واذ قد تبقا قوم يدخلون 5 6
اليها * وما دخلها الذين بشروا اولا من اجل عصيانهم * يحد يوما ما ايضا قائلا في داوود 7
اليوم * بعد مثل كثرة هذا الزمان * كما قيل اليوم ان سمعتم صوته فلا تقسوا قلوبكم *
* لان يسوع لو كان اراحهم لما كان بعد مثل هذا الزمان تكلم عن يوم آخر * 8
* افهل قد تبقا لشعب الله اسبات * لان من قد دخل الي راحته فذاك قد استراح من 9 10
اعماله * كما استراح الله من اعماله * فلنحرص اذا ان ندخل الي تلك الراحة * لئلا يسقط 11
احد في مثل هذا العصيان نفسه * لان قول الله حي فاعل * واصرم قطعا من كل سيف 12
ذي فمين * وغائص الي توزيع النفس والروح والمفاصل والمخاخ * ومميز وديان افكار القلب
ومعقولاته * وليست برية غير ظاهرة قدامه * لكن البرايا كلها مجردة وظاهرة لعينيه * الذي 13
اليه يكون الاعتذار منا * * الاحد الثالث من الصوم * * فاذ لنا يسوع 14
ابن الله رئيس كهنة عظيما نافذا في السموات * فلنمسك الاعتراف به * فاننا ليس لنا 15
رئيس كهنة لا يستطيع ان يرثي لامراضنا * بل مجربا بكل الاحوال بشبهنا خلوا من
الخطية * فلنتقدم اذا بدالة الي عرش النعمة * لناخذ نعمة ونجد رحمة * لمعونة تستعرضها * 16

* الفصل الخامس *

* لان كل رئيس كهنة ماخوذ من الناس ينتصب من اجل الناس فيما يقدمه الي الله * 1
ليقرب قرابين وضحايا عن الخطايا * مقتدر ان يعفو ويسمح للذين يجهلون وللطالبين * اذ 2
هو يشمله ضعف * فلهذا السبب يجب عليه كما يقدم عن الشعب كذلك يقرب عن ذاته 3
من اجل خطاياه * * من ههنا يقرا للقديس متوديوس * * ولن ياخذ احد الكرامة 4
لنفسه * لكن من يدعوه الله * نظير ما دعي هارون * كذلك والمسيح لم يشرف ذاته 5
ليصير رئيس كهنة * بل مجده الذي قال له * انت هو ابني وانا اليوم ولدتك * كما 6
يقول في فصل آخر * انت الكاهن الي الابد على ترتيب ملشيساداق * تم *

Dixit enim in quadam ſectione de ſeptimo die ita; Et requievit Deus die 4
ſeptimo à cunctis operibus ſuis. Et in 5
iſta quoque ſectione refert, Sanè non
introibunt in requiem meam. Cùm autem 6
ſuperſint quidam ingreſſuri in eam;
& hi quibus evangelizatum eſt priùs,
non ſint eam ingreſſi propter ſuam rebellionem:
Rurſus quendam præfinit 7
diem, dicens per Davidem; Hodiè, poſt
tantum temporis intervallum: prout dictum
eſt; Hodiè ſi audieritis vocem ejus,
nè obduretis corda veſtra. Si enim Jeſus 8
eos in requie collocâſſet, nequaquam
fuiſſet tanto pòſt tempore locutus de alio
die. An verò ſupereſt populo Dei aliquis 9
ſabbathiſmus? Nam qui ingreſſus jam 10
eſt in requiem ipſius, is jam requievit
ab operibus ſuis, quemadmodum requievit
Deus ab operibus ſuis. Studeamus 11
igitur ingredi in illam requiem,
ne quis in eandem prorſus incidat contumaciam.
Vivus eſt enim ſermo Dei 12
& efficax, & ad ſcindendum acutior
quolibet gladio duarum acierum: &
penetrans uſque ad diviſionem animæ, &
ſpiritus, & compagum, atque medullarum:
& diſcernens, ac judicans cogitationes
cordis ejuſque intentiones.
Nec eſt ulla creatura quæ non ſit manifeſta 13
coram ipſo: ſed omnes creaturæ
nudæ ſunt ac patentes oculis ejus, apud
quem futura eſt excuſatio noſtra.

Dominicâ tertiâ jejunii.

Quum itaque habeamus Jeſum filium 14
Dei ſummum principem ſacerdotum, cœlos
penetrantem, teneamus confeſſionem ejus,
Non enim habemus principem ſacerdotum 15
qui non poſſit deflere infirmitates
noſtras, ſed tentatum modis omnibus ſicut
nos, excepto peccato. Accedamus 16
ergo cum fiducia ad thronum gratiæ, ut
gratiam aſſequamur, & inveniamus
miſericordiam ad auxilium à nobis opportunè
captatum.

CAP. V.

ENimverò omnis princeps ſacerdotum 1
ex hominibus aſſumptus, pro hominibus
conſtituitur in his quæ Deo
offeruntur: ut offerat ſacrificia & victimas
pro peccatis: Potens parcere & 2
condonare iis qui ſtultè agunt, & errantibus:
cùm ipſe quóque circundatus
ſit infirmitate. Et hac de cauſa oportet 3
ut quemadmodum offert pro populo,
ita pro ſeipſo offerat pro peccatis ſuis.

Hinc legatur pro ſancto Methodio.

Neque verò quiſquam ſibi ſumit hunc 4
honorem, ſed is quem Deus vocat, ſicut
vocatus eſt Haron. Ita & Chriſtus non 5
extulit ſemetipſum ut fieret princeps
ſacerdotum, ſed glorificavit eum qui
dixerat illi, Tu es filius meus, & ego
hodiè genui te. Sicut ait in alia ſectione, 6
Tu es ſacerdos ille in æternum
ſecundùm ordinem Melchiſedec. Hactenus.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 እስመ፡ ቦአ፡ ውስተ፡ ዕረፍቱ፡ ከመ፡ውእቱ፡ አዕረፈ፡ እምኵሉ፡በከመ፡ዘዚአሁ፡ለእግዚአብ
11 ሔር፡፡=፥ ናስተፋጥን፡ እንከ፡ ከመ፡ንበእ፡ ውስተ፡ ዕረፍቱ፡ወአልቦ፡ዘይወድቅ፡ውስተ፡ስሒ
12 ት፡ ዚአሆሙ፡፡=፥ እስመ፡ ሕያው፡ ቃለ፡እግዚአብሔር፡ ወጽኑዕ፡ወይበልሕ፡እምኵሉ፡መ
ላፄ፡ ዘክልኤ፡ አፈሁ፡ ወይፈልጥ፡ ነፍስ፡ እምነፍስ፡ ወይሴሲ፡ሠርወ፡እምሴሲት፡ ወሕሊና፡
13 ፍትወት፡ወምክረ፡ልብ፡፡=፥ ወአልቦ፡ዘተፈጥረ፡ዘኢኮነ፡ ክሡተ፡በቅድሜሁ፡ወኵሉ፡ክሡ
14 ት፡ወስጡሕ፡ቅድመ፡ አዕይንቲሁ፡ ወዘምንገሌክሙ፡ንነግር፡፡=፥ ወብክሙ፡ሊቀ፡ክህናት፡ዓ
ቢይ፡ዘመጽአ፡ውስተ፡ዓለም፡እምሰማያት፡ኢየሱስ፡ ወልደ፡እግዚአብሔር፡፡ ንጽናዕ፡እንከ፡
15 አሚነነ፡ቦቱ፡=፥ እስመ፡ኢኮነ፡ ሊቀ፡ክህናቲነ፡ ዘኢይክል፡ሐሚመ፡ሕማመነ፡መኩረ፡በኵ
16 ሉ፡ አምሰለ፡ ኢለቦ፡ ኃጢአተ፡=፥ ወንቅረብ፡ እንከ፡ ኀበ፡መንበረ፡ ጸጋሁ፡ ከመ፡ንንሣእ፡
ሣህሎ፡ ወንርከብ፡ ጸጋሁ፡ ለጊዜ፡ ረድኤቱ፡=፥

፭

1 ኵሉ፡ሊቀ፡ ካህናት፡ እመ፡ሰብእ፡ይነሣእ፡ወበእንተ፡ሰብእ፡ይሠየም፡ለኀበ፡እግዚአብሔር፡፡
2 ከመ፡ ያብእ፡ ቍርባነ፡ ወመሥዋዕተ፡ ዘበእንተ፡ ኃጢአት፡=፥ ወኢይክሉ፡ረድኤቶሙ፡ለእ
3 ለ፡ ስሕቱ፡ በእዴሆሙ፡እስመ፡ለሊሁኒ፡ድኩም፡ውእቱ፡፡=፥ ወእንበይነ፡ ዝንቱ፡ ርቱዕ፡በከ
4 መ፡ በእንተ፡ ሕዝብ፡ከማሁ፡ለርእሱኒ፡ያብእ፡በእንተ፡ኃጢአት፡፡=፥ አኮ፡ ለርእሱ፡ ዘይ
5 ከውኖ፡ ክብረ፡ ዘእንበለ፡ ለዘጸውዖ፡ እግዚአብሔር፡ ዳእሙ፡፡ ወበከመ፡ አሮን፡=፥ ከ
ማሁ፡ክርስቶስኒ፡አኮ፡ርእሶ፡ዘንእደ፡ሊቀ፡ ካህናት፡ ከዊኖ፡ዳእሙ፡ ለሊሁ፡ይቤሎ፡፡ ወልድየ፡
6 አንተ፡ ወአነ፡ ዮም፡ ወለድኩከ፡=፥ ወይቤ፡ ከዐበ፡ አንተ፡ ካህኑ፡ ለዓለም፡ በከመ፡ሢመቱ፡
ለመልከጼዴቅ፡፡==፥

Quia ingreditur in requiem ejus, ſic ille requievit ab omnibus, ſicut Deus à ſuis. 10
Feſtinemus igitur ut ingrediamur in requiem ejus, & non ſit qui incidat in errorem 11
eorum. Quia vivus eſt ſermo Dei, & efficax, & acutior omni novaculâ 12
ancipiti, & diſcernit animam ab anima, & quod *nocteſcit diſpergit à nocte, &*
cogitationes deſiderabiles, & conſilia cordis. Et non eſt creatura quæ non ſit manifeſta 13
in conſpectu ejus: ſed unumquodque apertum eſt, & explicatum coram oculis
ejus: & hoc quod apud vos loquimur. Habentes igitur maximum principem ſacerdotum 14
qui de cœlis venit in mundum, Jeſum filium Dei, ſimus igitur confirmati
in *fide* quæ *in eo. Quoniam non factus eſt pontifex noſter maximus* talis *qui* 15
non poteſt pati dolores noſtros, tentatus in omnibus, conformis nobis, *excepto peccato.*
Et accedamus igitur ad thronum gratiæ, ut accipiamus miſericordiam ejus, 16
& naciſcamur gratiam ejus in tempore auxilii ſui.

CAP. V.

OMnis pontifex ex hominibus aſſumitur, & propter homines conſtituitur apud 1
Deum, ut offerat oblationes & ſacrificia quæ pro peccatis fiunt. *Et iis opem* 2
ferre nequeunt qui errant per manus eorum, quia ipſemet infirmus eſt. Et propter 3
hoc, æquum eſt ſicut pro populo, ita & pro ſeipſo ut *offerat pro peccatis. Non ſibi* 4
ipſi quiſquam factus eſt magnus, ſed tantùm Deo qui vocavit eum, & ſicut Aharon:
Similiter Chriſtus etiam minimè ſeipſum laudavit ut *princeps ſacerdotum* 5
eſſet: ſed ipſe qui dixit, Filius meus es tu, & ego hodie genui te. Et dixit iterum; 6
Tu ſacerdos es in æternum ſecundùm conſtitutionem Melchizedeci.

Qui in diebus carnis suæ, precésque & supplicationes ad *potentem*
7 Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον
servare illum à morte, cum clamore valido, & lachrymis offerens, &
σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς, καὶ δακρύων προσενέγκας, καὶ
exauditus pro reverentia. Et *quamvis existens* filius, didicit ex iis quæ passus est
8 εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας. Καίπερ ὢν υἱὸς, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε
obedientiam: Et consummatus, factus est obtemperantibus sibi omnibus causa
9 τὴν ὑπακοήν· Καὶ τελειωθεὶς, ἐγένετο (ζ) τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος
salutis æternæ: Appellatus à Deo pontifex juxta ordinem Mel-
10 σωτηρίας αἰωνίου· Προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελ-
chisedec. De quo *multus* nobis sermo, & *difficilis interpretatu dicere*, quoniam
11 χισεδέκ. Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος, καὶ δυσερμήνευτος λέγειν, ἐπεὶ Ζ'
segnes facti estis *auribus*. Etenim *debentes* esse magistri propter tempus,
12 νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς. Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον,
rursùm *opus habetis ad docendum* vos quæ elementa *initii oraculorum*
πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν λογίων
Dei: & facti estis opus *habentes* lacte, & non solido cibo. Omnis
13 τοῦ Θεοῦ· καὶ γεγόνατε χρείαν ἔχοντες γάλακτος, καὶ οὐ στερεᾶς τροφῆς. Πᾶς
enim particeps lactis, expers sermonis justitiæ: *infans* enim est.
γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος, ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης· νήπιος γάρ ἐστι.
Perfectorum autem est solidus cibus, *per habitum* sensus exercitatos
14 Τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφὴ, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα
habentium ad discretionem bonique ac mali.
ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

CAP. VI. ς'.

Ideò intermittentes *initii* Christi sermonem, ad perfectionem feramur, non
1 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα, μὴ
rursùm fundamentum jacientes pœnitentiæ à mortuis operibus, & fidei ad
πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ
Deum, Baptismatum doctrinæ, impositionis quoque manuum, resurrectionisque mortuorum, &
2 Θεόν, Βαπτισμῶν διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ
judicii æterni. Et hoc faciemus, si quidem permiserit Deus. Impos-
κρίματος αἰωνίου. Καὶ τοῦτο (α) ποιήσομεν, ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ Θεός. Ἀδύ- 3
sibile enim semel *illustratos*, *gustantésque* donum cœleste, & parti- 4
νατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας, γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετό-
cipes *factos* Spiritûs sancti, Et *pulchrum gustantes* Dei verbum,
χους (β) γενηθέντας Πνεύματος ἁγίου, Καὶ καλὸν γευσαμένους Θεοῦ ῥῆμα, 5
virtutésque *futuri* seculi, Et *prolapsos*, rursùs renovari ad
δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος, Καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς 6
pœnitentiam, rursùm crucifigentes sibimetipsis filium Dei, & ostentui habentes. Terra
μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ παραδειγματίζοντας. Γῆ 7
enim bibens super se sæpè venientem imbrem, & generans herbam
γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' αὐτῆς πολλάκις ἐρχόμενον ὑετὸν, καὶ τίκτουσα βοτάνην
opportunam illis *per quos &* colitur, accipit benedictionem à Deo.
εὔθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.
Proferens autem spinas ac tribulos, reproba, & *maledictioni* proxima: cujus
Ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους, ἀδόκιμος, καὶ κατάρας ἐγγύς· ἧς 8
finis in combustionem. Confidimus autem de vobis, *dilecti*, meliora,
τὸ τέλος εἰς καῦσιν. Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοὶ, τὰ (γ) κρείττονα, 9
& *proxima* saluti, *si &* ita loquimur. Non enim injustus Deus, *ob-*
καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ (δ) οὕτω λαλοῦμεν. Οὐ γὰρ ἄδικος ὁ Θεὸς, ἐπι- 10
livisci operis vestri, & *laboris* dilectionis quam ostendistis in *nomen*
λαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν, (ε) καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα
ipsius, ii qui ministrâstis Sanctis, & *ministrantes*. Cupimus autem unumquemq;
αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις, καὶ διακονοῦντες. Ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον 11
vestrûm *idem* ostentare *studium* ad expletionem spei usque in finem:
ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους·
Ut non segnes efficiamini, imitatores *autem illorum per fidem & longanimitatem hæ-*
Ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας κλη- 12
reditantium promissiones.
ρονομούντων τὰς ἐπαγγελίας.

MS. A. (ζ) πᾶσιν τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ αἴτιος ΚΕΦ. ς'. MS. A. (α) ποιήσωμεν, (β) γενηθέντας (γ) κρείσσονα, (δ) οὕτως (ε) καὶ τῆς ἀγάπης

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 * ܐܦ ܟܕ ܠܒܝܫ ܒܣܪܐ ܗܘܐ ܀ ܨܠܘܬܐ ܘܒܥܘܬܐ ܒܩܥܬܐ ܚܝܠܬܢܝܬܐ ܘܒܕܡܥܐ ܩܪܒ ܠܡܢ ܕܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܚܝܘܬܗ ܡܢ ܡܘܬܐ ܘܐܫܬܡܥ ܀
8 * ܘܟܕ ܒܪܐ ܗܘܐ ܡܢ ܕܚܠܬܐ ܘܡܢ ܚܫܐ ܕܣܝܒܪ ܝܠܦ ܡܫܡܥܢܘܬܐ ܀
9 * ܘܗܟܢܐ ܐܬܓܡܪ ܘܗܘܐ ܠܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܫܬܡܥܝܢ ܠܗ ܥܠܬܐ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܀
10 * ܘܐܫܬܡܗ ܡܢ ܐܠܗܐ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܒܕܡܘܬܗ ܕܡܠܟܝܙܕܩ ܀
11 * ܥܠ ܗܢܐ ܕܝܢ ܡܠܟܝܙܕܩ ܣܓܝܐܢ ܠܢ ܡܠܐ ܠܡܐܡܪ ܘܥܣܩܢ ܠܡܬܦܫܩܘ ܡܛܠ ܕܡܚܝܠܬܘܢ ܒܫܡܥܟܘܢ ܀
* ܠܠܝܐ ܕܬܪܝܢ ܕܚܫܐ * ܘ *
12 * ܚܝܒܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܓܝܪ ܠܡܗܘܐ ܡܠܦܢܐ ܡܛܠ ܙܒܢܐ ܕܐܝܬܝܟܘܢ ܒܝܘܠܦܢܐ ܗܫܐ ܕܝܢ ܬܘܒ ܣܢܝܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܬܐܠܦܘܢ ܐܝܠܝܢ ܐܢܝܢ ܐܣܟܡܐ ܕܪܫܝܬܐ ܕܡܠܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܘܗܘܝܬܘܢ ܣܢܝܩܝܢ ܠܚܠܒܐ ܘܠܐ ܠܡܐܟܘܠܬܐ ܥܫܝܢܬܐ ܀
13 * ܟܠ ܕܝܢ ܕܡܐܟܘܠܬܗ ܚܠܒܐ ܠܐ ܡܕܪܫ ܒܡܠܬܐ ܕܟܐܢܘܬܐ ܡܛܠ ܕܫܒܪܐ ܗܘ ܀
14 * ܕܓܡܝܪܐ ܕܝܢ ܗܝ ܡܐܟܘܠܬܐ ܥܫܝܢܬܐ ܐܝܠܝܢ ܕܡܛܠ ܕܡܕܪܫܝܢ ܪܓܫܝܗܘܢ ܡܬܕܪܫܝܢ ܠܡܦܪܫܘ ܛܒܬܐ ܘܒܝܫܬܐ ܀
* ܫܠܡ * ܘ *

1 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܢܫܒܘܩ ܫܘܪܝܐ ܕܡܠܬܐ ܕܡܫܝܚܐ ܘܢܐܬܐ ܠܓܡܝܪܘܬܐ ܀ ܐܘ ܬܘܒ ܫܬܐܣܬܐ ܐܚܪܬܐ ܡܪܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܬܝܒܘܬܐ ܕܡܢ ܥܒܕܐ ܡܝܬܐ ܘܠܗܝܡܢܘܬܐ ܕܒܐܠܗܐ ܀
2 * ܘܠܡܠܦܢܘܬܐ ܕܡܥܡܘܕܝܬܐ ܘܠܣܝܡ ܐܝܕܐ ܘܠܩܝܡܬܐ ܕܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܘܠܕܝܢܐ ܕܠܥܠܡ ܀
3 * ܐܢ ܡܪܝܐ ܢܦܣ ܗܕܐ ܢܥܒܕ ܀
4 * ܐܠܐ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܚܕܐ ܙܒܢ ܢܚܬܘ ܠܡܥܡܘܕܝܬܐ ܘܛܥܡܘ ܡܘܗܒܬܐ ܕܡܢ ܫܡܝܐ ܘܢܣܒܘ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܀
5 * ܘܛܥܡܘ ܡܠܬܐ ܛܒܬܐ ܕܐܠܗܐ ܘܚܝܠܐ ܕܥܠܡܐ ܕܥܬܝܕ ܀
6 * ܕܢܚܛܘܢ ܬܘܒ ܘܢܬܚܕܬܘܢ ܡܢ ܕܪܝܫ ܠܬܝܒܘܬܐ ܘܢܙܩܦܘܢ ܕܬܪܬܝܢ ܠܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܘܢܚܣܕܘܢ ܀
7 * ܐܪܥܐ ܓܝܪ ܐܝܕܐ ܕܫܬܝܐ ܡܛܪܐ ܕܐܬܐ ܥܠܝܗ ܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܢ ܘܝܠܕܐ ܥܣܒܐ ܕܡܥܕܪ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܛܠܬܗܘܢ ܡܬܦܠܚܐ ܡܩܒܠܐ ܒܘܪܟܬܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܀
8 * ܐܢ ܕܝܢ ܬܦܩ ܟܘܒܐ ܘܐܗܓܐ ܡܣܬܠܝܐ ܘܠܐ ܪܚܝܩܐ ܡܢ ܠܘܛܬܐ ܘܚܪܬܗ ܠܝܩܕܢܐ ܀
9 * ܡܬܛܦܝܣܝܢܢ ܕܝܢ ܥܠܝܟܘܢ ܐܚܝ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܕܫܦܝܪܢ ܘܕܩܪܝܒܢ ܠܚܝܐ ܐܦܢ ܗܟܢܐ ܡܡܠܠܝܢܢ ܀
10 * ܠܐ ܗܘ ܓܝܪ ܥܘܠܐ ܐܠܗܐ ܕܢܛܥܐ ܥܒܕܝܟܘܢ ܘܚܘܒܟܘܢ ܕܚܘܝܬܘܢ ܒܫܡܗ ܕܫܡܫܬܘܢ ܠܩܕܝܫܐ ܘܡܫܡܫܝܢ ܐܢܬܘܢ ܀
11 * ܪܓܝܓܝܢܢ ܕܝܢ ܕܐܢܫ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܗܢܐ ܚܦܝܛܘܬܐ ܢܚܘܐ ܠܡܫܡܠܝܘ ܣܒܪܟܘܢ ܥܕܡܐ ܠܫܘܠܡܐ ܀
12 * ܘܠܐ ܬܡܐܢܘܢ ܐܠܐ ܬܗܘܘܢ ܕܡܝܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ ܘܒܢܓܝܪܘܬ ܪܘܚܐ ܗܘܘ ܝܪܬܝ ܫܘܘܕܝܐ ܀

7 Qui etiam quum carne indutus esset, orationem & preces cum vociferatione vehementi, & cum lachrymis obtulit ei, qui ipsum poterat à morte vivificare; & exauditus est. 8 Et quamvis esset Filius, ex timore & passionibus quas sustinuit, didicit obedientiam. 9 Et sic perfectus redditus est; illisque omnibus qui ipsi obediverunt, fuit causa salutis æternæ. 10 Ac nominatus est à Deo, Summus sacerdos secundùm similitudinem Melchisedec. 11 De hoc autem ipso Melchisedec multa forent nobis verba facienda, & explicatu difficilia, quoniam infirmi estis auditu vestro.

Nocte secundâ Passionis.6.

12 Deberetis enim doctores esse, quum jamdiu sitis sub disciplina: nunc autem adhuc opus habetis ut discatis quæ sint Scripturæ primæ exordii sermonum Dei, & facti estis indigentes lacte, & non cibo solido. 13 Quisquis autem est, cujus cibus sit lac, inscius est sermonis justitiæ, quoniam infans est. 14 Perfectorum autem cibus est solidus, qui quoniam sunt exercitati, assuefiunt sensus eorum discretioni boni & mali.

CAP. VI.

1 Quapropter omittamus initium sermonis Christi, & veniamus ad perfectionem. An verò iterum fundamentum aliud jacitis ad pœnitentiam ex operibus mortuis, & ad fidem quæ in Deum est; 2 Et ad doctrinam Baptismi, & impositionis manûs, & ad resurrectionem quæ fit ex mortuis, & ad judicium æternum? 3 Si Dominus permiserit, faciemus hoc. 4 Sed non possunt ii qui semel ad baptismum descenderunt, & gustarunt donum illud quod è cœlis est, & acceperunt Spiritum sanctitatis, 5 Gustarúntque verbum bonum Dei, & virtutem seculi futuri; 6 iterùm peccare; Ut denuò renoventur ad pœnitentiam: & denuò crucifigere Filium Dei, & ignominiâ afficere. 7 Terra enim quæ imbiberit imbrem venientem in se multis vicibus, & produxerit herbam quæ sit usui iis propter quos colitur, accipit benedictionem à Deo. 8 Sin producat carduos, & spinas, ipsa reprobatur, nec procul est ab execratione, sed finis ejus est combustio. 9 Cæterùm persuasa habemus de vobis, fratres mei, quæ bona sunt, & saluti propinqua, quamvis ita loquamur. 10 Non enim iniquus est Deus, ut oblivioni det opera vestra, & vestram illam charitatem quam exhibuistis ejus nomine, quippe qui ministraveritis Sanctis, ministretisque. 11 Cupimus autem ut unusquisque vestrûm hanc ipsam sedulitatem ostendat, ad complementum spei vestræ, usque in finem: 12 Neque torpescatis, sed sitis imitatores eorum, qui fide & longanimitate fuerunt hæredes promissionis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 በከመ፡ በመዋዕለ፡ በሥጋሁ፡ በጸሎት፡ ወበስኢል፡ ኀበ፡ ዘይክል፡ አድኅኖ፡ እሞት፡ በዐቢይ፡
8 ገዓር፡ ወአንብዕ፡ አብአ፡ ወሰምዖ፡ ጽድቆ፡፡ ወምእመኒ፡ ከዊኖ፡ ወልድ፡ አእመረ፡ በእንተ፡
9 ዘሐመ፡ ተእዛዞ፡፡ ወፈጺሞ፡ ኮነ፡ ውእቱ፡ ዐስቦ፡ ሕይወት፡ ለኵሎሙ፡ እለ፡ ይትኤዘዙ፡
10 ሎቱ፡ ወመድኅኔ፡ ዓለም፡፡ ወሰመዮ፡ ሊቀ፡ ክህነት፡ ከመ፡ ሢመቱ፡ ለመልከ
ጼዴቅ፡፡

Quemadmodum in die quo in carne ejus fuit, cum oratione & supplicatione ad 7 *eum, qui potens erat servare eum à morte, cum magno clamore & lachrymis obtulit, exaudivit eum ob justitiam ejus.* 8 *Et fidelis existens filius, didicit per illud quod passus est præceptū ejus.* 9 *Et consummatus factus est ille remunerator vitæ omnibus qui obtemperant ei, & redemptor mundi.* 10 *Et cognominavit eum summum Sacerdotem secundùm ordinationem Melchizedeci.*

Verſio VULGATA LATIMA.

7 Qui in diebus carnis ſuæ, preces ſupplicationéſque ad eum, qui poſſit illum ſalvum facere à morte, cum clamore valido & lachrymis offerens, exauditus eſt pro
8 ſua reverentia. Et quidem cùm eſſet filius Dei, didicit ex iis, quæ paſſus eſt, obe-
9 dientiam: Et conſummatus, factus eſt omnibus obtemperantibus ſibi, cauſa ſa-
10 lutis æternæ, Appellatus à Deo pontifex juxta ordinem Melchiſedech.
11 De quo nobis grandis ſermo, & interpretabilis ad dicendum: quoniam im-
12 becilles facti eſtis ad audiendum. Etenim cùm deberetis magiſtri eſſe propter tempus: rurſùm indigetis ut vos doceamini quæ ſint elementa exordii ſermo-
13 num Dei: & facti eſtis quibus lacte opus ſit, non ſolido cibo. Omnis enim, qui
14 lactis eſt particeps, expers eſt ſermonis juſtitiæ: parvulus enim eſt. Perfectorum autem eſt ſolidus cibus; eorum, qui pro conſuetudine exercitatos habent ſenſus ad diſcretionem boni ac mali.

CAP. VI.

1 Quapropter intermittentes inchoationis Chriſti ſermonem, ad perfectiora feramur, non rurſùm jacientes fundamentum pœnitentiæ ab operibus mortuis, & fidei ad Deum, Baptiſmatum doctrinæ, impoſitionis quoque manuum, ac reſur- 2
rectionis mortuorum, & judicii æterni. Et hoc faciemus, ſi quidem permiſerit Deus. 3
Impoſſibile eſt enim, eos qui ſemel ſunt illuminati, guſtaverunt etiam donũ cœleſte, 4
& participes facti ſunt Spiritûs ſancti, Guſtaverunt nihilominùs bonum Dei ver- 5
bum, virtutéſque ſeculi venturi, Et prolapſi ſunt; rurſùs renovari ad pœniten- 6
tiam, rurſùm crucifigentes ſibimetipſis filium Dei, & oſtentui habentes. Terra 7
enim ſæpè venientem ſuper ſe bibens imbrem, & generans herbam opportunam illis, à quibus colitur; accipit benedictionem à Deo. Proferens autem ſpinas ac 8
tribulos, reproba eſt, & maledicto proxima: cujus conſummatio in combuſtionem.
Confidimus autem de vobis, dilectiſſimi, meliora, & viciniora ſaluti: tametſi ita 9
loquimur. Non enim injuſtus Deus, ut oblivıſcatur operis veſtri, & dilectionis 10
quam oſtendiſtis in nomine ipſius, qui miniſtrâſtis Sanctis, & miniſtratis. Cupimus 11
autem unumquemque veſtrûm eandem oſtentare ſolicitudinem ad expletionem
ſpei uſque in finem: Ut non ſegnes efficiamini, verùm imitatores eorum, qui 12
fide & patientiâ hæreditabunt promiſſiones.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الَّذِي فِي أَيَّامِ نَاسُوتِهِ قَرَّبَ طِلْبَاتٍ وَوَسَايِلَ إِلَى ٱلْقَادِرِ أَنْ يُخَلِّصَهُ مِنَ ٱلْمَوْتِ * مَعَ صُرَاخٍ 7
قَوِيٍّ وَعَبَرَاتٍ قَدَّمَهَا * فَٱسْتُجِيبَ لَهُ مِنْ تِلْقَاءِ تَوَرُّعِهِ * وَمَعَ هٰذَا أَنَّهُ إِذْ لَمْ يَزَلِ ٱبْنًا تَعَلَّمَ 8
ٱلطَّاعَةَ مِنَ ٱلْأَشْيَاءِ ٱلَّتِي صَابَتْهُ * وَلَمَّا كَمُلَ صَارَ لِكَافَّةِ ٱلَّذِينَ يُطِيعُونَهُ سَبَبَ عِلَّةِ خَلَاصٍ 9
أَبَدِيٍّ * وَكَنَّاهُ ٱللهُ رَيِيسَ كَهَنَةٍ * قِرَاءَةُ ٱلْأَرْبِعَا مِنَ ٱلْجُمْعَةِ ٱلتَّاسِعَةِ وَٱلْعِشْرِينَ * 10
عَلَى تَرْتِيبِ مَلْشِيصَادَاقَ * تَمَّ * ٱلَّذِي ٱلْكَلَامُ فِيهِ كَثِيرًا عِنْدَنَا وَصَعْبٌ تَلْخِيصُهُ أَنْ 11
نَصِفَهُ * إِذْ قَدْ صِرْتُمْ عَاجِزِينَ ٱلْاِسْتِمَاعَ * لِأَنَّكُمْ قَدْ كَانَ سَبِيلُكُمْ تَكُونُونَ مُعَلِّمِينَ مِنْ أَجْلِ 12
طُولِ ٱلزَّمَانِ * فَٱحْتَجْتُمْ أَنْ تَعْرِفُوا مَا هِيَ حُرُوفُ هِجَاءِ مَبْدَاءِ أَقْوَالِ ٱللهِ * وَصِرْتُمْ مُحْتَاجِينَ
لَبَنًا لَا طَعَامًا صُلْبًا * لِأَنَّ كُلَّ مَنْ يَغْتَذِي لَبَنًا لَا خِبْرَةَ لَهُ بِكَلَامِ ٱلْعَدْلِ * لِأَنَّهُ طِفْلٌ هُوَ * 13
وَٱلْغِذَاءُ ٱلْقَوِيُّ لِلتَّامِّينَ هُوَ * ٱلَّذِي مِنْ أَجْلِ تَمَامِ عَادَاتِهِمْ * لَهُمْ حَوَاسُّهُمْ مُرَوَّضَةٌ لِتَمْيِيزِ 14
ٱلْجَيِّدِ وَٱلرَّدِيِّ * ٱلْفَصْلُ ٱلسَّادِسُ * فَلِهٰذَا إِذْ نَتْرُكُ ٱلْكَلَامَ فِي مَبْدَاءِ 1
ٱلْمَسِيحِ * وَنَرْتَقِي إِلَى ٱلْكَمَالِ وَلَا نَطْرَحُ أَسَاسَ ٱلتَّوْبَةِ مِنْ أَعْمَالٍ مَايِتَةٍ أَيْضًا * وَإِيمَانٍ بِٱللهِ *
* وَتَعْلِيمِ ٱلْمَعْمُودِيَّاتِ * وَوَضْعِ ٱلْأَيْدِي * وَٱنْبِعَاثِ ٱلْمَوْتَى * وَٱلْحُكُومَةِ ٱلْأَبَدِيَّةِ * وَهٰذَا سَنَعْمَلُهُ إِنْ 2 3
أَمَرَ ٱللهُ * لِأَنَّ ٱلَّذِينَ قَدْ أُضِيئُوا دَفْعَةً * وَذَاقُوا ٱلْمَوْهِبَةَ ٱلسَّمَايِيَّةَ * وَصَارُوا شُرَكَاءَ لِلرُّوحِ ٱلْقُدُسِ * 4
* وَذَاقُوا قَوْلَ ٱللهِ ٱلْخَطِيرَ * وَقُوَّةَ ٱلدَّهْرِ ٱلْمُونِعِ * ثُمَّ سَقَطُوا * فَلَنْ يُمْكِنَهُمْ أَيْضًا أَنْ يَتَجَدَّدُوا 5 6
بِتَوْبَةٍ وَيُعِيدُونَ صَلْبَ ٱبْنِ ٱللهِ لِأَنْفُسِهِمْ وَيُشَهِّرُونَهُ * لِأَنَّ ٱلْأَرْضَ ٱلشَّارِبَةَ دَفَعَاتٍ كَثِيرَةً ٱلْمَطَرَ 7
ٱلْوَارِدَ إِلَيْهَا * فَتُوَلِّدُ نَبَاتًا مُقَوِّمًا لِأُولَيِكَ ٱلَّذِينَ مِنْ أَجْلِهِمْ فُلِحَتْ * يُبَارِكُهَا ٱللهُ * وَإِذَا 8
أَخْرَجَتْ أَشْوَاكًا وَقُرْطُبًا * فَتِلْكَ مَنْفَاةٌ وَقَرِيبَةٌ مِنَ ٱللَّعْنَةِ ٱلَّتِي نِهَايَتُهَا ٱلْحَرِيقُ * تَمَّ *
* قِرَاءَةُ ٱلسَّبْتِ ٱلرَّابِعِ مِنَ ٱلصَّوْمِ * وَإِنَّا لَمُوقِنُونَ عَنْكُمْ أَيُّهَا ٱلْإِخْوَةُ ٱلْأَحِبَّاءُ * 9
أَنَّكُمْ قَدْ حَوَيْتُمُ ٱلْمَنَاقِبَ ٱلْمُفَضَّلَةَ ٱلْمُصَاقِبَةَ ٱلْخَلَاصِ * وَإِنْ كُنَّا نُخَاطِبُكُمْ هٰكَذَا * لِأَنَّ ٱللهَ 10
لَيْسَ ظَالِمًا فَيَنْسَى عَمَلَكُمْ * وَتَعَبَ مَحَبَّتِكُمُ ٱلَّتِي أَوْضَحْتُمُوهَا لِٱسْمِهِ إِذْ خَدَمْتُمُ ٱلْقِدِّيسِينَ
وَتَخْدِمُونَ * وَنَشْتَهِي أَنْ يُوضِحَ كُلُّ أَحَدٍ مِنْكُمْ هٰذَا ٱلْحِرْصَ بِعَيْنِهِ * لِٱقْتِنَاعِ ٱلرَّجَا إِلَى ٱلنَّجَازِ 11
* لِكَيْلَا تَصِيرُوا عَاجِزِينَ * بَلْ مُشَابِهِينَ ٱلَّذِينَ بِٱلْأَمَانَةِ وَطُولِ ٱلْأَنَاةِ وَرِثُوا ٱلْمَوَاعِيدَ * تَمَّ * 12

Qui in diebus humanitatis ſuæ preces & ſupplicationes obtulit ei qui poterat ipſum liberare à morte, cum clamore valido & ſingultibus oblatas: & exauditus eſt propter reverentiam ſuam. 7
Et quam is ſit indeſinenter filius, didicit obedientiam ex rebus quæ contigerunt illi. 8
Cùmque perfectus fuiſſet, factus eſt omnibus qui obtemperant ei, author cauſæ ſalutis æternæ. 9
Et cognominavit illum Deus principem ſacerdotum 10

Lectio feriæ quartæ hebdomadis vigeſimæ nonæ.

ſecundùm ordinem Melchiſedec. Hucuſque.
De quo ſermo foret apud nos multus, & explicatu narratúque difficilis: quandoquidem incapaces facti eſtis ad audiendum. 11
Qui enim deberetis eſſe doctores propter longitudinem temporis, egetis diſcere quæ ſint elementa principii eloquiorum Dei: & facti eſtis egentes lacte, non cibo ſolido. 12
Nam quicunque lacte nutritur, non habet experientiam in ſermonibus juſtitiæ, quoniam infans eſt: 13
Alimentum verò ſolidum, perfectorum eſt, qui propter perfectionem conſuetudinum ſuarum, ſenſus habent domitos ad diſcretionem boni & mali. 14

CAP. VI.

Quapropter omiſſo ſermone de principio Chriſti, elevemus nos ad perfectionem, nec ampliùs jaciamus fundamentum pœnitentiæ ab operibus mortuis, 1
& fidei in Deum, Et doctrinæ baptiſmatum, ac impoſitionis manuum, & reſurrectionis mortuorum, atque judicii æterni. 2
Atque id faciemus, ſi permiſerit Deus. 3
Nam qui ſemel ſunt illuminati, & guſtârunt donum cœleſte, & facti ſunt participes Spiritus ſancti, 4
Guſtaveruntque ſermonem Dei nobilem, & virtutes ſeculi manentis, 5
Deinde lapſi ſunt: non poſſunt ampliùs renovari per pœnitentiam, & iterare ſibimetipſis crucifixionem filii Dei, eúmque publicè exponere. 6
Nam tellluri, quæ imbibit multis vicibus imbrem in ſe venientem, rectámque progignit herbam iis propter quos colitur, Deus benedicit: 7
At ſi produxerit ſpinas ac tribulos, ea reproba eſt, & proxima maledictioni, cujus finis incendium. Finis. 8

Lectio Sabbathi quarti Jejunii.

Atnos certi ſumus de vobis ô fratres dilecti, quòd teneatis præclara monimenta quæ reſpiciunt ſalutem, etiamſi ita vos alloquamur. 9
Deus enim non eſt injuſtus, ut obliviſcatur operis veſtri, & laboris charitatis veſtræ quam exhibuiſtis erga nomen ejus: ut qui miniſtrâſtis ſanctis & miniſtratis. 10
Cupimuſque ut unuſquiſq; veſtrûm hoc idem ſtudium oſtendat ad perſuaſionem ſpei ad finem uſque. 11
Ut non ſitis ſegnes, ſed imitatores eorum qui per fidem & longanimitatem hæredes facti ſunt promiſſionum. Finis. 12

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ዘበእንቲአሁ፡ዕፁብ፡ነገሩ፡ ወኢይትከሀል፡ይፈክርዎ፡ ወይበልዎ፡ እስመ፡ድንዙዛን፡ኮንክሙ፡
12 እዘኒክሙ፨ እንዘ፡ርቱዕ፡ለክሙ፡ትኩኑ፡መምህራነ፡በበዙኅ፡እስመ፡ጕንደይክሙ፡፡ ወ
ካዕበ፡ትፈቅዱ፡ይመህረክሙ፡በቀዳሚ፡ቃሉ፡ለእግዚአብሔር፡ ወትፈቅዱ፡ ሐሊበ፡ይዎግዑክ
13 ሙ፡ ወአኮ፡ መብልዐ፡ ጽኑዐ፨ እስመ፡ኵሉ፡ ዘይትዌገዕ፡ ሐሊበ፡ሕፃን፡ውእቱ፡ወኢያአ
ምር፡ቃለ፡ጽድቅ፡ወመብልዕሰ፡ጽኑዕ፡ለልሂቅ፡ውእቱ፡ዘያአምር፡ሠናየ፡ ወእኩየ፨

፮

1 ዑቁ፡እንከ፡ዳግመ፡ መሠረተ፡ ኢትኅሥሡ፡በዘ፡ትኔስሑ፡እምግብረ፡ሞውት፡ወአሚን፡ሃይማኖ
2 ት፡ዘእግዚአብሔር፨ ወጥምቀት፡ወትምህርት፡ወሢመተ፡እድ፡ ወተንሥኤ፡ሙታን፡ወ
3 ኵነኔ፡ዘለዓለም፨ ወዘንተኒ፡እምገበርነ፡ሶበ፡ያበውሕ፡ እግዚአብሔር፨ ኢይትከሀ
4 ል፡፡ እምድኅረ፡ ተጠምቁ፡ ወጠዐሙ፡ ጸጋሁ፡ ዘእምሰማያት፡ ወኮኑ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፨
5 ወጥዕሙ፡ቃለ፡እግዚአብሔር፡ሠናየ፡ወኀይለ፡ዓለም፡ዘይመጽእ፨ ለእመ፡ወድቁ፡ይኄድ
6 ሱ፡ካዕበ፡ለንስሐሆሙ፡ይሰቅልዎ፡ለወልደ፡ እግዚአብሔር፨ ምድርኒ፡ለእመ፡ሰትየት፡
7 ዝናመ፡ዘይመጽእ፡ለዕሌሃ፡ትወልድ፡ፃዕረ፡ ሶቤሃ፡፡ ወተኀሪሳ፡ ትነሥእ፡በረከተ፡እምኀበ፡እ
8 ግዚአብሔር፨ ወለመሰ፡አውፅአት፡ሦከ፡ ወአሜከላ፡ዘቅሩብ፡ መርገም፡ወደኃሪቱ፡ለአ
9 ንድዶ፨ ለኀዊነ፡ ንትአመነክሙ፡ ከመ፡ ተሐይሱ፡ ውስተ፡እንታክቲ፡ሕይወት፡ ወእመኒ፡ከ
10 መዝ፡ንቤለክሙ፨ ዘአኮ፡ ይዔምፅ፡እግዚአብሔር፡ከመ፡ይርስዐ፡ምግባሪክሙ፡ወተፈቅ
11 ሮተክሙ፡ዘአርአይክሙ፡በስሙ፡ ወተለእክምዎሙ፡ ለቅዱሳን፡ ወትትለአኩዎሙ፨ ወንፈቱ፡
12 ኵልክሙ፡ከማሁ፡ታርእዩ፡ ፆህቅክሙ፡ በዘ፡ተአምኑ፡ ተስፋክሙ፡እስከ፡ለዝሉፉ፨ ከመ፡
ኢትኩኑ፡ ድንዙዛነ፡ ተመሰልዎሙ፡ለእለ፡በአሚን፡ወበትዕግሥት፡ወረሱ፡ተስፋሆሙ፨

De quo difficilis ſermo ejus, & nequit explicare eum, neque exprimere: quia ſe- 11
gnes facti eſtis auribus veſtris. Cùm vos oportuit maxima ex parte doctores fuiſſe 12
(quia cunctati eſtis) etiam neceſſe habetis, ut edoceant vos initium ſermonis Dei, & opus habetis lac ut curent vobis, & non cibum firmum. Quia omnis cui lac præ- 13
betur, puerulus eſt, & ignorat ſermonem juſtitiæ. At cibus ſolidus magiſtri eſt, qui 14
intelligit bonum & malum.

CAP. VI.

Attendite igitur denuò fundamentum, ne diſputetis de reſipiſcendo ab operibus 1
mortuis, in fide Dei, Et baptiſmum, & doctrinam, & impoſitionem manuum, & 2
reſurrectionem à mortuis, & judicium quod eſt æternum. Atque id quidem facie- 3
mus, ſi permiſerit Deus. Fieri non poteſt poſtquam baptizati ſunt, & guſtaverunt 4
donum quod eſt è cœlo, & fuerunt in Spiritu ſancto, Et guſtaverunt bonum Dei 5
verbum, & virtutem ſeculi futuri, Si prolabantur, denuò renoventur ad reſipi- 6
ſcentiam ſuam, crucifigunt filium Dei. Terra enim ſi imbiberit pluviam, quæ ſuper 7
eam venit, proventum emittit illùc: & cùm colitur, accipit benedictionem à
Deo. At ſi produxerit ſpinas, & de rubo, qui maledictioni proximus eſt: tum finis ejus 8
eſt ad combuſtionem illius. Fratres noſtri, confidimus de vobis, quòd melius eritis 9
in iis, quæ de antiquiſſimis vitæ ſunt: etiamſi ſic vos alloquamur. Quia non eſt 10
injuſtus Deus, ut obliviſcatur operum veſtrorum, & charitatis veſtræ, quam oſten-
diſtis in nomine ejus, qui miniſtrâſtis Sanctis, & miniſtratis. Et cupimus ut vos 11
omnes ſimiliter oſtendatis ſtudium veſtrum in quo reponitis ſpem veſtram uſque in
finem: Ut non ſitis hebetes, eſtote imitatores eorum, qui per fidem & patientiam 12
hæredes facti ſunt ſpei ſuæ.

Namque Abrahæ *pollicitus* Deus, quoniam *per* neminem habuit majorem
13 Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ Θεὸς, ἐπεὶ κατ᾽ οὐδενὸς εἶχε μείζονος Η′
jurare, juravit per ſemetipſum, Dicens; *Certè* benedicens benedicam te, &
14 ὀμόσαι, ὤμοσε καθ᾽ ἑαυτοῦ, Λέγων, Ἦ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ
multiplicans multiplicabo te. Et ſic longanimiter ferens, adeptus eſt repromiſſionem.
15 πληθύνων πληθυνῶ σε. Καὶ (ζ) οὕτω μακροθυμήσας ἐπέτυχε τῆς ἐπαγγελίας.
Homines *quidem* enim per majorem jurant, & omnis *ipſis* controverſiæ finis
16 (η) Ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσι, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας
ad confirmationem juramentum: In quo abundantiùs volens Deus oſtendere
17 εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος· Ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ Θεὸς (θ) ἐπιδεῖξαι
hæredibus pollicitationis immobilitatem conſilii ſui, *intervenit*
τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν
juramento: Ut per duas res immobiles, (*in* quibus impoſſibile mentiri
18 ὅρκῳ· Ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, (ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι
Deum,) *fortem conſolationem* habeamus *confugientes obtinere* propoſitam
Θεὸν,) ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης
ſpem: Quam ſicut anchoram habemus animæ tutámque ac firmam, & *ingredientem*
19 ἐλπίδος· Ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν τῆς ψυχῆς (ι) ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν, καὶ εἰσερχομένην
ad *interius* velaminis: Ubi præcurſor pro nobis
20 εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος· Ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν
introivit Jeſus, ſecundùm ordinem Melchiſedec pontifex factus in æternum.
εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα.

CAP. VII. ζ′.

Hic enim Melchiſedec, rex Salem, ſacerdos Dei ſummi,
1 Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδὲκ, βασιλεὺς Σαλὴμ, ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου, Θ′
occurrens Abrahæ regreſſo à cæde regum, & *benedicens* ei:
ὁ συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων, καὶ εὐλογήσας αὐτόν·
Cui & decimas *ab omnibus partitus eſt* Abraham: primùm quidem *interpretatus*
2 Ὧι καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν Ἀβραάμ· πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος
rex juſtitiæ, deindè autem & rex Salem, quod eſt, rex pacis:
βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλὴμ, ὅ ἐστι, βασιλεὺς εἰρήνης·

Sine patre, ſine matre, ſine genealogia, neque initium dierum, neque vitæ finem
Ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος, μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε ζωῆς τέλος 3
habens: aſſimilatus autem filio Dei, manet ſacerdos in perpetuum.
ἔχων· ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές.
Intuemini autem quantus hic, cui & decimas Abraham dedit *ex manubiis*
Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην (α) Ἀβραὰμ ἔδωκεν ἐκ τῶν ἀκροθινίων 4
ille patriarcha. Et *illi* quidem de filiis Levi ſacerdotium accipientes,
ὁ πατριάρχης. Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευὶ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες, 5
mandatum habent *decimare populum* ſecundùm legem, id eſt, *fratres ſuos,*
ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τουτέστι, τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν,
quanquam *egreſſos* ex *lumbo* Abrahæ. *Ille* autem non *genealogizatus* ex
καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ. Ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ 6
eis, *decimavit* Abraham, & *habentem* repromiſſiones benedixit. Sine
αὐτῶν, δεδεκάτωκε τὸν Ἀβραὰμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας (β) εὐλόγηκε. Χωρὶς 7
autem *omni* contradictione, minus à *præſtantiore* benedicitur. Et hic
δὲ πάσης ἀντιλογίας, τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται. Καὶ ὧδε 8
quidem decimas morientes homines accipiunt: ibi autem *teſtatione dictus,*
μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δὲ μαρτυρούμενος,
Quia vivit. Et, (ut *verbum dicere,*) per Abraham, & Levi decimas *accipiens*
Ὅτι ζῇ. Καὶ, (ὡς ἔπος εἰπεῖν,) διὰ Ἀβραὰμ, καὶ Λευὶ ὁ δεκάτας λαμβάνων 9
decimatus eſt: Adhuc enim in *lumbo* patris erat, quando obviavit ei
δεδεκάτωται· Ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήντησεν αὐτῷ 10
Melchiſedec. Si *quidem* ergò conſummatio per Leviticum ſacerdotium erat,
Ι′ ὁ Μελχισεδέκ. Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευιτικῆς ἱερωσύνης ἦν, 11
(populus enim ſub ipſo legem accepit:) quid odhuc *opus,* ſecundùm ordinem
Θ′ (ὁ λαὸς γὰρ ἐπ᾽ αὐτῇ (γ) νενομοθέτητο·) τίς ἔτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν
Melchiſedec, alium ſurgere ſacerdotem, & non ſecundùm ordinem Aaron dici?
Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι; 12
Tranſlato enim ſacerdotio, ex *neceſſitate* & legis tranſlatio *fit.*
Μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται.

MS. A. (ζ) οὕτως (η) Ἄνθρωποι γὰρ (θ) ἐπιδείξασθαι (ι) ἀσφαλῆν τε   ΚΕΦ. ζ′. MS. A. (α) ἔδωκεν Ἀβραὰμ ἐκ τῶν ἀκροθινίων (β) ηὐλόγησεν. (γ) ἐνενομοθέτητο·)

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 * ܠܐܒܪܗܡ ܓܝܪ ܟܕ ܡܫܘܕܐ ܠܗ ܐܠܗܐ. ܡܛܠ ܕܠܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܕܪܒ ܡܢܗ ܕܢܐܡܐ ܒܗ.
14 15 ܝܡܐ ܒܢܦܫܗ. * ܘܐܡܪ ܕܒܘܪܟܘ ܐܒܪܟܟ. ܘܐܣܓܝܘ ܐܣܓܝܟ. * ܘܗܟܢܐ ܢܓܪ ܪܘܚܗ
16 ܘܩܒܠ ܡܘܠܟܢܐ. * ܒܢܝܢܫܐ ܓܝܪ ܒܕܪܒ ܡܢܗܘܢ ܝܡܝܢ. ܘܥܠ ܟܠ ܚܪܝܢܐ ܕܗܘܐ
17 ܒܝܢܬܗܘܢ. ܫܘܠܡܐ ܫܪܝܪܐ ܡܘܡܬܐ ܗܝ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܨܒܐ ܐܠܗܐ
18 ܠܡܚܘܝܘ ܠܝܪܬܐ ܕܡܘܠܟܢܐ. ܕܡܘܠܟܢܗ ܠܐ ܡܫܬܚܠܦ. ܘܐܣܪܗ ܒܡܘܡܬܐ. * ܕܒܬܪܬܝܢ
ܨܒܘܢ ܕܠܐ ܡܫܬܚܠܦܢ. ܕܠܐ ܡܫܟܚ ܐܠܗܐ ܕܢܕܓܠ ܒܗܝܢ. ܒܘܝܐܐ ܪܒܐ ܢܗܘܐ ܠܢ
ܠܢ ܕܥܪܩܢ ܠܗ. ܘܢܐܚܘܕ ܒܣܒܪܐ ܕܐܫܬܘܕܝ ܠܢ. * ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܢ ܐܝܟ ܐܓܘܪܐ.
19 ܕܐܚܝܕܐ ܢܦܫܢ ܕܠܐ ܬܬܙܝܥ. ܘܥܐܠ ܠܓܘ ܡܢ ܐܦܝ ܬܪܥܐ.
20 * ܠܐܝܟܐ ܕܥܠ ܩܕܡܝܢ ܚܠܦܝܢ ܝܫܘܥ. ܘܗܘܐ
ܪܒܟܘܡܪܐ ܠܥܠܡ ܒܕܡܘܬܗ ܕܡܠܟܝܙܕܩ. * ܫܠܡ * ܘ

1 * ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ * ܙ * ܗܢܐ ܓܝܪ ܡܠܟܝܙܕܩ ܗܘܐ ܡܠܟܐ ܕܫܠܝܡ. ܟܗܢܐ
2 ܕܐܠܗܐ ܥܠܝܐ. ܘܗܘ ܐܪܥܗ ܠܐܒܪܗܡ ܟܕ ܗܦܟ ܡܢ ܩܛܠܐ ܕܡܠܟܐ. ܘܒܪܟܗ. * ܘܠܗ
ܦܠܓ ܐܒܪܗܡ ܡܥܣܪܐ ܡܢ ܟܠܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܥܡܗ. ܡܬܦܫܩ ܕܝܢ ܫܡܗ ܡܠܟܐ
3 ܕܟܐܢܘܬܐ. ܘܬܘܒ ܡܠܟܐ ܕܫܠܝܡ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܠܟܐ ܕܫܠܡܐ. * ܕܠܐ ܐܒܘܗܝ ܘܠܐ ܐܡܗ
ܟܬܝܒܝܢ ܒܫܘܪܒܬܐ. ܘܠܐ ܫܘܪܝܐ ܕܝܘܡܘܗܝ. ܘܠܐ ܫܘܠܡܐ ܕܚܝܘܗܝ. ܐܠܐ ܒܕܡܘܬܗ ܕܒܪܗ
4 ܕܐܠܗܐ. ܩܐܡ ܟܘܡܪܘܬܗ ܠܥܠܡ. * ܚܙܘ ܕܝܢ ܟܡܐ ܪܒ ܗܘܐ ܗܢܐ. ܕܐܒܪܗܡ ܪܝܫ ܐܒܗܬܐ
5 ܠܗ ܝܗܒ ܡܥܣܪܐ ܘܪܫܝܬܐ. * ܐܢܘܢ ܓܝܪ ܡܢ ܒܢܝ ܠܘܝ ܕܢܣܒܝܢ ܗܘܘ ܟܘܡܪܘܬܐ.
ܦܘܩܕܢܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܡܢ ܢܡܘܣܐ. ܕܢܗܘܘܢ ܡܥܣܪܝܢ ܠܥܡܐ. ܗܢܘ ܕܝܢ ܠܐܚܝܗܘܢ.
6 ܐܦܢ ܐܢܘܢ ܡܢ ܚܨܘܗܝ ܕܐܒܪܗܡ ܢܦܩܘ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܠܐ ܟܬܝܒ ܒܫܘܪܒܬܗܘܢ. ܡܥܣܪܐ
7 ܢܣܒ ܡܢ ܐܒܪܗܡ. ܘܠܗܘ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܡܘܠܟܢܐ ܒܪܟܗ. * ܕܠܐ ܚܪܝܢܐ ܕܝܢ ܗܘ
8 ܕܙܥܘܪ ܡܢ ܗܘ ܕܪܒ ܡܢܗ ܡܬܒܪܟ. * ܘܗܪܟܐ ܒܢܝܢܫܐ ܡܝܘܬܐ ܢܣܒܝܢ ܡܥܣܪܐ. ܬܡܢ
9 ܕܝܢ ܗܘ ܕܐܣܗܕ ܥܠܘܗܝ ܟܬܒܐ ܕܚܝ. * ܘܐܝܟ ܕܐܢܫ ܢܐܡܪ. ܒܝܕ ܐܒܪܗܡ ܐܦ ܠܘܝ ܗܘ
10 ܕܡܥܣܪܐ ܢܣܒ. ܐܬܥܣܪ ܐܦ ܗܘ. * ܥܕܟܝܠ ܓܝܪ ܒܚܨܐ ܕܐܒܘܗܝ ܗܘܐ ܟܕ ܐܪܥܗ
11 ܠܡܠܟܝܙܕܩ. * ܐܠܘ ܗܟܝܠ ܓܡܝܪܘܬܐ ܒܝܕ ܟܘܡܪܘܬܐ ܕܠܘܝ ܗܘܬ. ܕܒܗ ܣܡ ܗܘܐ
ܢܡܘܣܐ ܠܥܡܐ. ܡܢܐ ܣܢܝܩܐ ܗܘܬ ܕܢܩܘܡ ܟܘܡܪܐ ܐܚܪܢܐ ܒܕܡܘܬܗ ܕܡܠܟܝܙܕܩ.
12 ܘܐܡܪ ܕܒܕܡܘܬܗ ܕܐܗܪܘܢ ܢܗܘܐ. * ܐܝܟܢܐ ܕܝܢ ܕܗܘܬ ܫܘܚܠܦܐ ܒܟܘܡܪܘܬܐ. ܗܟܢܐ
ܗܘܐ ܫܘܚܠܦܐ ܐܦ ܒܢܡܘܣܐ.

Abrahamo namque quum polliceretur Deus, 13
quoniam nihil erat ſeipſo majus ut per illud
juraret, juravit per ſemetipſum: Et ait; 14
benedicendo benedicam tibi, & multiplicando
multiplicabo te. Et ſic longanimis fuit, 15
accepítque promiſſum. Siquidem homines 16
per majorem ſeipſis jurant: ac de omni contentione
quæ accidit inter eos, vera ſolutio
fit per jusjurandum. Quapropter maximè 17
voluit Deus oſtendere hæredibus promiſſionis,
pollicitationem ſuam eſſe immutabilem,
eámque obſtrinxit jurejurando. Ut per duas 18
res mutationis expertes, in quibus non poteſt
Deus mentiri, conſolationem magnam
haberemus nos qui confugimus ad eum, &
prehenderemus ſpem illam quæ promiſſa eſt
nobis: Quæ quidem eſt nobis velut anchora, 19
quæ retinet animam noſtram ne commoveatur,
& ingreditur intra ſuperficies portæ:
Quò præcedens ingreſſus eſt pro nobis Jeſus, 20
& factus eſt pontifex in æternum in ſimilitudinem
Melchiſedec.

CAP. VII.

De Genitrice Dei. 7.

Porrò hic Melchiſedec fuit rex Solim, pontifex 1
Dei excelſi, & ipſe factus eſt obviàm
Abrahamo, dum rediret à cæde regum: &
benedixit ei: Et ei impartitus eſt Abraham 2
decimas ex omnibus quæ erant ſecum. Exponitur
autem nomen illius, Rex juſtitiæ: &
rurſùm, Rex Solim, quod eſt, Rex pacis. Cujus 3
neque pater neque mater ſcribuntur in
generationibus, nec initium dierum ejus, neque
finis vitæ ipſius; ſed in ſimilitudinem
Filii Dei permanet pontificatus ejus in æternum.
Conſiderate verò quàm magnus hic 4
fuerit, cui Abraham patriarcha dedit decimas,
& primitias. Illi enim qui ex filiis Levi 5
ſuſcipiebant pontificatum, præceptum habebant
legis, ut acciperent decimas à populo;
hoc eſt à fratribus ſuis, quamvis & ipſi ex
lumbis Abraham prodierint. Is autem qui 6
ſcriptus non eſt in genealogiis eorum, decimas
tulit ab Abraham, & benedixit ei qui
acceperat promiſſionem. Porrò abſque controverſia, 7
qui minor eſt, benedicitur ab eo
qui præſtantior eſt ipſo. Atque hîc quidem 8
homines qui moriuntur, accipiunt
decimas: illic autem is de quo teſtata eſt
Scriptura ipſum vivere: Ac (ut quiſpiam 9
dixerit) per Abraham, etiam Levi ille qui
decimas accipiebat, etiam ipſe decimatus eſt.
Adhuc enim erat in lumbis patris ſui, quum 10
occurreret ipſi Melchiſedec. Si ergò con- 11
ſummatio per pontificatum ipſius Levi erat,
uti per quem impoſita eſt lex populo; quid
opus erat pontificem alium ſurgere in ſimilitudinem
Melchiſedec? Sed dixit; In ſimilitudinem
Aharon erit. Imò quemadmodum 12
facta eſt mutatio in pontificatu, ſic fuit
mutatio & in lege:

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 ለአብርሃምኒ : አሰፈወ : እግዚአብሔር : ወእስመ : አልቦ : ዘየዐቢ : እምኔሁ : ይሒ
14 ለ : መሐለ : በርእሱ:=፦ ወይቤ : ከመ : እበርክ : እባርከከ:: ወአብዝኖ : አስተባዝ
15 ኀከ:=፦ ወእምዝ : ተዓጊሶ : አድምዐ : ተስፋሁ:=፦ ወሰብእሰ : ይምሕል : በዘ : እ
16 ምኵሉ : የዐቢ : ወሞዓእቱ : ለቅስቶሙ : በመሐላ : የሐልቅ:=፦ ወበበይነ : ዝንቱ : ፈ
17 ድፈደ : እግዚአብሔር : ያርኢ : ለአለ : ይወርሱ : ተስፋሆሙ:: ከመ : ኢይሜጥ : ምክሮ :
አቅደመ : መሐላ:=፦

Abrahamo enim pollicitus eſt Deus, & quia non erat ſeipſo majus per quod juraret, 13
juravit per ſeipſum: Et dixit, quòd benedicendo benedicam tibi, & multi- 14
plicando multiplicabo te. Et tunc patienter expectando, nactus eſt promiſſum 15
ejus. Et homo quidem jurat per eum qui omnium maximus eſt, & egreſſio con- 16
troverſiæ eorum per juramentum terminatur. Quapropter ex abundanti ut oſten- 17
deret Deus hæredibus ſpei ſuæ, quàm immutabile eſt ejus conſilium, præmiſit ei
juramentum.

Verſio VULGATA LATINA.

13 Abrahæ namque promittens Deus, quoniam neminem habuit, per quem juraret,
14 majorem, juravit per ſemetipſum, Dicens; Niſi benedicens benedicam te, & mul-
15 tiplicans multiplicabo te. Et ſic longanimiter ferens, adeptus eſt repromiſſionem.
16 Homines enim per majorem ſuî jurant : & omnis controverſiæ eorum finis, ad
17 confirmationem, eſt juramentum. In quo abundantiùs volens Deus oſtendere pol-
18 licitationis hæredibus immobilitatem conſilii ſui, interpoſuit juſjurandum : Ut
per duas res immobiles, quibus impoſſibile eſt mentiri Deum, fortiſſimum
19 ſolatium habeamus, qui confugimus ad tenendam propoſitam ſpem : Quam ſicut
anchoram habemus animæ tutam ac firmam, & incedentem uſque ad interiora ve-
20 laminis : Ubi præcurſor pro nobis introivit Jeſus, ſecundùm ordinem Melchiſedech
pontifex factus in æternum.

CAP. VII.

1 HIc enim Melchiſedech, rex Salem, ſacerdos Dei ſummi, qui obviavit
2 Abrahæ regreſſo à cæde regum, & benedixit ei : Cui & decimas omnium diviſit
Abraham : primùm quidem qui interpretatur rex juſtitiæ : deindè autem & rex
Salem, quod eſt, rex pacis, Sine patre, ſine matre, ſine genealogia, neque initium 3
dierum, neque finem vitæ habens, aſſimilatus autem Filio Dei, manet ſacerdos in
perpetuum. Intuemini autem quantus ſit hic, cui & decimas dedit de præcipuis 4
Abraham patriarcha. Et quidem de filiis Levi ſacerdotium accipientes, manda- 5
tum habent decimas ſumere à populo ſecundùm legem, id eſt, à fratribus ſuis :
quanquam & ipſi exierint de lumbis Abrahæ. Cujus autem generatio non an- 6
numeratur in eis, decimas ſumpſit ab Abraham, & hunc, qui habebat repromiſ-
ſiones, benedixit. Sine ulla autem contradictione, quod minus eſt, à meliore be- 7
nedicitur. Et hîc quidem, decimas morientes homines accipiunt : ibi autem con- 8
teſtatur, quia vivit. Et (ut ita dictum ſit) per Abraham, & Levi, qui decimas ac- 9
cepit, decimatus eſt: Adhuc enim in lumbis patris erat, quando obviavit ei Melchi- 10
ſedech. Si ergò conſummatio per ſacerdotium Leviticum erat, (populus enim ſub 11
ipſo legem accepit,) quid adhuc neceſſarium fuit, ſecundùm ordinem Melchi-
ſedech alium ſurgere ſacerdotem, & non ſecundùm ordinem Aaron dici? Tranſla- 12
to enim ſacerdotio, neceſſe eſt ut & legis tranſlatio fiat.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

الاحد الرابع من الصوم * لان الله اذ وعد لابراهيم اذ لم يكن له 13
سي اعظم يحلف به * حلف بذاته * قايلا * اقسمت بالحقيقة انا اني اباركك تبريكا واكثرك 14
تكثيرا * وهكذا لما اطال اناته نال الموعد * لان الناس يحلفون بمن هو اعظم منهم * وكل 15 16
مشاجرة عندهم غايتها القسم الصحيح * الذي لما شاء الله كثيرا ان يري وراث الموعد 17
عدم انتقال رايه وسط ذلك بقسم * لكي بامرين لا ينتقلان الذين لن يستطيع الله ان 18
يكذب فيهما * يكون عزاء قويا لنا الذين قد لجانا الي مسك الرجاء المنصوب * الذي 19
هو لنا كمرسي للنفس حريزا وثيقا * وداخلا الي اقصي داخل الستر * حيث دخل يسوع 20
سابقا من اجلنا على رسم ملشيساداك * صاير رييس كهنة الي الابد * تم *

* الفصل السابع * * قراءة الخميس من الجمعة التاسعة والعشرين *

* لان هذا ملشيساداك ملك ساليم كاهن الاله الاعلي الذي استقبل ابراهيم راجعا من 1
اجتياب الملوك وباركه * وقسم له ابراهيم العشر من كل ما معه * فيترجم اولا ملك العدل * 2
ثم ملك ساليم الذي معناه ملك السلامة * لا اب له لا ام له * غير محسوبة نسبته * ليس 3
له بدو ايام ولا نهاية حياة * متشبها بابن الله * يبقي كاهنا سرمديا * اما ترون ما اعلي شان 4
هذا الذي اعطاه ابراهيم رييس الاباء العشر من بواكير كلما جاء معه * اما المتقلدون 5
الكهنوت من بني لاوي فلهم وصية ان يعشروا الشعب * كما في الشريعة * اي يعشرون اخوتهم
وهم قد برزوا من حقو ابراهيم * فهذا الذي لم يكن محسوبا نسبته فهم عشر ابراهيم 6
وبارك من له المواعيد * تم * * قراءة لعيد دخول الرب الهيكل ثاني اسباط *
* يا اخوة خلوا من كل مشاجرة ان الادني يبارك من الافضل * وهاهنا ياخذ الناس الموتي 7 8
اعشارا وهناك مشهودا له انه حي * ويقال فصل المعني كما كان ان لاوي الاخذ الاعشار 9
بابرهيم عشر * لانه كان في حقو ابيه حين التقاه ملشيساداك * فان يكن الكمال في 10 11
الكهنوت اللاويية كان * لان الشعب عليها اشترع التكهين * فما الحاجة ايضا الي ان
يقام كاهن اخر على ترتيب ملشيساداق * ولم يقل على ترتيب هرون * فاذ قد انتقل 12
الكهنوت * فمن لازم الضرورة ان تنتقل الشريعة *

Dominicâ quartâ Jejunii.

Quum enim Deus polliceretur Abrahæ, quia nihil habebat maj⁹ per quod juraret, 13
juravit per ſemetipſum, Dicens; Juravi ego verè, quòd benedicam tibi bene- 14
dictione, & multiplicabo te multiplicatione. Atque ita quum longanimitate 15
uſus eſſet, adeptus eſt promiſſionem. Homines enim per aliquem jurant qui 16
major ſit ipſis : & omnis controverſiæ quam habent, deciſio eſt juſjurandum
legitimum. Qua in re voliens admodum 17
Deus oſtendere hæredibus promiſſi, immutabilitatem conſilii ſui, interpoſuit
illud adhibito jurejurando: ut per duas 18
res immutabiles, in quibus non poteſt Deus mentiri, validum ſolatium eſſet
nobis qui confugimus ad tenendam ſpem propoſitam, Quæ nobis eſt velut an- 19
chora animæ tuta ac fida, & ingrediens uſque ad intimum veli penetrale :
Quò ingreſſus eſt Jeſus præcurſor pro 20
nobis, ad exemplum Melchiſedec, factus princeps ſacerdotum in æternum. Finis.

CAP. VII.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis vigeſimæ nonæ.

HIc enim Melchiſedec rex Salem, ſa- 1
cerdos Dei altiſſimi, qui occurrit Abrahæ revertenti à cæde regum, &
benedixit ei : Et cui impartitus eſt 2
Abraham decimas ex omnibus quæ habebat : primùm quidem per interpreta-
tionem dicitur rex Juſtitiæ : deinde rex Salem, cujus ſenſus eſt rex Pacis. Neque 3
patrem habens, neque matrem, genealogiæ haud ſupputatæ, non habens initium
dierum, neque vitæ finem, aſſimilatus filio Dei : manet Sacerdos æternus.
Annon videtis quàm ſublimis ſit honor 4
iſtius cui dedit Abraham princeps patrum decimas ex primitiis omnium quæ
cum eo venerant ? Et ii quidem qui ſa- 5
cerdotio funguntur ex filiis Levi, præceptum habent ut decimas exigant à po-
pulo, prout eſt in Lege, hoc eſt decimas exigant à fratribus ſuis, cùm tamen
iſti ex Abrahæ lumbo prodiiſſent. Iſte 6
verò cujus genealogia numerata non erat inter illos, decimas exegit ab Abra-
ham, & benedixit ei cujus erant promiſſiones. Finis.

Lectio in die feſto introitus Domini in templum, ſecundâ Februarii.

O fratres, citra omnem controverſiam 7
eſt, quòd minor benedicitur à præſtantiore. Atque hîc quidem homines mortui 8
decimas accipiunt, illic autem teſtimonium perhibetur ei quòd ſit vivus. Di- 9
citúrque, ut oratio quomodocúnque terminetur, quòd Levi qui decimas accipie-
bat, in Abraham decimatus eſt : Eo quòd 10
eſſet in lumbo ſui patris quando occurrit illi Melchiſedec. Quòd ſi perfectio per 11
ſacerdotium Leviticum erat, (nam populo ſuper illud ſancita eſt lex muneris
ſacerdotalis) quid requiritur adhuc ut alius conſtituatur ſacerdos ſecundùm
ordinem Melchiſedec, & non dictus ſit ſecundùm ordinem Haronis? Quarè cùm 12
mutatum ſit ſacerdotium, omnino neceſſe eſt ut Lex mutetur.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

18 ወኢይትከሀሎ፡ ሐስዎ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ዐቢየ፡ፍሥሐ፡ ብነ፡እለ፡ተማኅፀነ፡ ወአጸናዕነ፡
19 ተዐቅቦ፡በተስፋነ፡ዘጽኑሕ፡ለነ፡=፡ እንተ፡ ታጸንዓ፡ ለነፍስነ፡ ወታበውእ፡ውስተ፡መንጦላዕ
20 ት፡ዓቢይ፡=፡ ኀበ፡ ቦአ፡ ሊየሱስ፡ ሐዋርያነ፡ እምቅድሜነ፡ በከመ፡ሢመቱ፡ለመልከጼዴቅ፡
ክህነ፡ ከዊኖ፡ ዘለዓለም፡፡=፡

፯

1 ወመልከጼዴቅሰ፡ ንጉሠ፡ ሰሌም፡ ክህኑ፡ ለእግዚአብሔር፡ ልዑል፡ውእቱ፡ዘተራከቦ፡ለአብርሃ
2 ም፡ እምድኅረ፡ ተመይጠ፡ እምኀበ፡ ቀተሎሙ፡ለነገሥት፡ ወበረኮ፡=፡ ወወሀቦ፡አብርሃ
ም፡ዓሥራተ፡እምኵሉ፡፡ ቀዳሚ፡ትርጓሜ፡ ስሙ፡ንጉሠ፡ጽድቅ፡ ወእምዝ፡ንጉሠ፡ሰሌም፡
3 ተ፡ሂል፡=፡ ዘአልቦ፡ አበ፡ ወአልቦ፡ እመ፡ በዲበ፡ ምድር፡ ወኢይትዓወቅ፡ ልደቱ፡፡ ወአልቦ፡
ጥንተ፡ መዋዕለ፡ ወአልቦ፡ማኅለቅተ፡ሕይወቱ፡ በአምሳሊሁ፡ለወልደ፡እግዚአብሔር፡ይነብር፡
4 ካህን፡ለዝንቱ፡ ወለዝላፉ፡፡=፡ ትሬእዩኑ፡ ዕበዮ፡ ለዝንቱ፡ ዘወሀቦ፡ አብርሃም፡ዓሥራ
5 ተ፡እምኵሉ፡ ወወሀቦ፡አበው፡ቀደምት፡=፡ ወደቂቀ፡ሌዊሰ፡ ይነሥኡ፡ እምሕዝብ፡፡ በከ
6 መ፡ሥርዓተ፡ሕጎሙ፡በበዕለ፡ አኀዊሆሙ፡እለ፡ ወፅኡ፡እምሐቌሁ፡ ለአብርሃም፡=፡ ዘእሰ
ሙ፡ሠርዓተ... ወዝ፡ ዘኢይትኌለቍ፡ ... ዘየዓቢ፡ ይባርኮ፡ ለዘይንእስ፡=፡
7 ፈዎ፡=፡ ወይትዓወቅ ፡ በሕቱ ፡ ዘእንበለ፡ ካሕድ፡ ከመ፡ ዘየዓቢ፡ ይባርኮ፡ ለዘይንእስ፡=፡
8 ወበዝየሰ፡ሰብእ፡መዋቲ፡ይነሥእ፡ዓሥራተ፡ ወበከሐከሰ፡ለሊሁ፡ሰማዕቱ፡ከመ፡ ሕያው፡ ውእ
9 ቱ፡፡ በዝየሰ፡ሰብእ፡መዋቲ፡ይነሥእ፡ዓሥራተ፡ ወበከሐከሰ፡ለሊሁ፡ሰማዕቱ፡ከመ፡ ሕያው፡ ውእ
10 ቱ፡፡ [ወከመዝ፡ብእሲ፡ይቤ፡ በአብርሃም፡ተዐሥረ፡ለሊሁ፡ሌዊስ፡ዘነሥአ፡ዓሥራተ፡=፡ እስመ፡ዓዲ
11 ሁ፡ሀሎ፡ ውስተ፡ ሐቌ፡ አቡሁ፡ አመ፡ተራከቦ፡ መልከጼዴቅ፡፡=፡ ወደገብሩ፡ሕዝብ፡በከመ፡
ሕገ ፡ ክህነት፡ ዘተሠርዐ፡፡ ለምንት፡እንከ፡ይትፈቀድ፡ይሠይም፡ካልአ፡ ክህነ፡ ዘከመ፡ መል
12 ከጼዴቅ፡ሢመቱ፡ዘእምይቤ፡፡=፡ እመ፡ከመሰ፡ፈለሰት፡ኦሪቶሙ፡ ትፈልስ፡ክህነቶሙ፡፡=፡

Certè impoſſibilitas eſt Deo mentiendi. Ingentem conſolationem habemus, qui confu- 18
gimus ad eum, & confirmamus tutelam ejus in ſpe noſtra, quæ retinetur nobis, Quæ 19
corroborat animas noſtras, & introduxit intra velum magnum : Quò ante nos 20
ingreſſus eſt Apoſtolus noſter Jeſus, ſecundùm ordinationem Melchizedeci, factus
ſacerdos in æternum.

CAP. VII.

ET Melchizedecus rex Salem, ſacerdos Dei altiſſimi, eſt qui occurrit Abraha- 1
mo poſtquam reverſus eſt à cæde regum, & benedixit ei : Et dedit ei Abraha- 2
mus decimas ex omnibus. Primùm exponitur nomen ejus, Rex juſtitiæ, & dein-
de, Rex pacis dicendus. Cui non eſt pater, neque eſt ei mater ſuper terram : ne- 3
que dignoſcitur generatio ejus : & non eſt ei principium dierum, neque eſt ei ter-
minus vitæ: in ſimilitudine Filii Dei manet ſacerdos huic etiam in æternum. Spe- 4
ctatiſne hujus ſublimitatem, cui dedit Abrahamus decimas ex omnibus, dedit in-
quam ei patriarcha ? Et filii Levi accipiunt à populo juxta ritum legis eorum, ſci- 5
licet à fratribus ſuis, qui egreſſi ſunt ex lumbis Abrahami: Qui accepit promiſſi- 6
onem ejus. Et notum eſt inſuper ſine controverſia, majorem benedicere minori. Et 7
hic quidem homines morientes accipiunt decimas: illic autem is de quo teſtatum 8
eſt quòd vivit, (Et ut dixerit quiſpiam, in Abrahamo decimatus eſt ipſe Levi 9
qui) accepit decimas : Quia adhuc erat in lumbis patris ſuis, cùm occurreret ei 10
Melchizedecus : Et fecerunt populi ſecundùm legem pontificatûs qui conſtitu- 11
tus fuit : Quid igitur opus erat ut poneret alium Sacerdotem, cujus con-
ſtitutionem diceret quis eſſe ſecundùm Melchizedecum. Si ita tranſiit lex eorum, 12
tranſibit ſacerdotium eorum.

In *quem* enim dicuntur hæc, *tribûs alterius particeps fuit*, de qua nullus
13 Ἐφ᾽ ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ᾽ ἧς οὐδεὶς
attendit altari. Manifestum enim quòd ex Juda ortus sit
14 (δ) προσέσχηκε τῷ θυσιαστηρίῳ. Πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν
Dominus noster: in *quam tribum* nihil de ſacerdotio Moyſes locutus eſt. Et
15 ὁ Κύριος ἡμῶν· εἰς ἣν (ε) φυλὴν οὐδὲν περὶ ἱερωσύνης Μωσῆς ἐλάλησε. Καὶ
ampliùs adhuc manifeſtum eſt, ſi ſecundùm ſimilitudinem Melchiſedec exurgat
περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ ἀνίσταται
ſacerdos alius: Qui non ſecundùm legem mandati carnalis factus eſt, ſed
16 ἱερεὺς ἕτερος· Ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς (ζ) σαρκικῆς γέγονεν, ἀλλὰ
ſecundùm virtutem vitæ inſolubilis. Conteſtatur enim; Quoniam tu ſacerdos in
17 κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου. (η) Μαρτυρεῖ γὰρ, Ὅτι Σὺ ἱερεὺς εἰς
æternum, ſecundùm ordinem Melchiſedec. *Abrogatio* quidem *enim* fit præcedentis
18 τὸν αἰῶνα, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης
mandati, propter ejus infirmitatem & inutilitatem. Nihil enim *perfecit* lex:
19 ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές. Οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος·
introductio verò melioris ſpei, per quam proximamus *Deo*. Et
20 ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι᾽ ἧς (θ) ἐγγίζομεν τῷ Θεῷ. Καὶ
quatenus non ſine jurejurando: (Hi quidem *enim* ſine jurejurando ſunt ſacerdotes
καθ᾽ ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας· (οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς
facti: Hic autem cum jurejurando, per *dicentem* ad illum; Juravit
21 γεγονότες· Ὁ δὲ (ι) μετὰ ὁρκωμοσίας, διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτὸν, Ὤμοσε
Dominus, & non *pœnitentiâ ducetur*; Tu ſacerdos in æternum, *ſecundùm ordinem*
Κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται, Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα, κατὰ τὴν τάξιν
Melchiſedec:) In tantum *præſtantioris* teſtamenti factus eſt ſponſor Jeſus.
22 Μελχισεδέκ·) Κατὰ (κ) τοσοῦτον κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς.
Et *illi* quidem plures ſunt facti ſacerdotes, *propter* morte *prohiberi*
23 Καὶ οἱ μὲν πλείονές εἰσι (λ) γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι

permanere. Hic autem, *propter manere eum* in æternum, ſempiternum habet
παραμένειν. Ὁ δὲ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον ἔχει 24
ſacerdotium. Undè & ſalvare in perpetuum poteſt accedentes
τὴν ἱερωσύνην. Ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους 25
per ipſum *Deo*: ſemper vivens ad interpellandum pro *eis*: Talis enim
δι᾽ αὐτοῦ τῷ Θεῷ· πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν· Τοιοῦτος γὰρ 26
nobis decebat pontifex, ſanctus, innocens, impollutus, ſegregatus à
ἡμῖν (μ) ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ
peccatoribus, & excelſior cœlis factus: Qui non habet quotidiè
τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος· Ὃς οὐκ ἔχει καθ᾽ ἡμέραν 27
neceſſitatem, (quemadmodùm ſacerdotes,) priùs pro *propriis peccatis* hoſtias
ἀνάγκην, (ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς,) πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας
offerre, deindè populi: hoc enim fecit ſemel, *ſeipſum offerens*.
ἀναφέρειν, ἔπειτα τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυτὸν (ν) ἀνενέγκας.
Lex enim homines conſtituit *pontifices*, habentes infirmitatem: ſermo autem
Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ 28
jurisjurandi *ejus quod* poſt legem, filium in æternum perfectum.
τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

CAP. VIII. η'.

Capitulum autem ſuper *dictis*; Talem habemus pontificem, qui
Κεφάλαιον δὲ (α) ἐπὶ τοῖς λεγομένοις, Τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς 1
conſedit in dextera ſedis magnitudinis in cœlis: Sanctorum
ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς· Τῶν ἁγίων 2
miniſter, & tabernaculi veri, quod fixit Dominus, & non homo.
λειτουργὸς, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ Κύριος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος.

MS. A. (δ) προσέσχεν (ε) φυλὴν περὶ ἱερέων οὐδὲν Μωσῆς (ζ) σαρκίνης (η) Μαρτυρεῖται γὰρ, (θ) ἐγγίζομεν (ι) μεθ᾽ (κ) τοσοῦτο (λ) ἱερεῖς γεγονότες, (μ) καὶ ἔπρεπεν (ν) προσενέγκας. ΚΕΦ. η'. MS. A. (α) ἐν τοῖς

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 * ܗܘ ܓܝܪ ܕܐܬܐܡܪ ܥܠܘܗܝ ܗܠܝܢ܂ ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܐܚܪܬܐ ܗܘ ܐܬܝܠܕ܂ ܕܐܢܫ ܡܡܬܘܡ
14 ܡܢܗ̇ ܠܐ ܫܡܫ ܠܡܕܒܚܐ܂ * ܓܠܝܐ ܗܝ ܓܝܪ ܕܡܢ ܝܗܘܕܐ ܕܢܚ ܡܪܢ܂ ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܠܐ ܐܡܪ
15 ܒܗ̇ ܡܘܫܐ ܡܕܡ ܥܠ ܟܘܡܪܘܬܐ܂ * ܘܝܬܝܪܐܝܬ ܬܘܒ ܝܕܝܥܐ ܗܝ ܒܕ ܐܡܪ܂ ܕܒܕܡܘܬܗ
16 ܕܡܠܟܝܙܕܩ ܩܐܡ ܟܘܡܪܐ ܐܚܪܢܐ܂ * ܗܘ ܕܠܐ ܗܘܐ ܒܢܡܘܣܐ ܕܦܘܩܕܢܐ ܦܓܪܢܝܐ ܗܘܐ܂ ܐܠܐ
17 ܒܚܝܠܐ ܕܚܝܐ ܕܠܐ ܡܫܬܪܝܢ܂ * ܡܣܗܕ ܓܝܪ ܥܠܘܗܝ܂ ܕܐܢܬ ܗܘ ܟܘܡܪܐ ܠܥܠܡ
ܒܕܡܘܬܗ ܕܡܠܟܝܙܕܩ܂

* ܕܬܠܬܐ ܒܫܒܐ ܕܚܘܪ̈ܐ * ܚ *

18 * ܫܘܚܠܦܐ ܕܝܢ ܕܗܘܐ ܠܦܘܩܕܢܐ ܩܕܡܝܐ܂ ܡܛܠ ܡܚܝܠܘܬܗ ܘܕܝܘܬܪܢܐ ܠܝܬ ܗܘܐ ܒܗ܂
19 * ܡܕܡ ܓܝܪ ܠܐ ܓܡܪ ܢܡܘܣܐ܂ ܥܠ ܕܝܢ ܚܠܦܘܗܝ ܣܒܪܐ ܕܡܝܬܪܐ ܡܢܗ ܕܒܗ
20 ܡܬܩܪܒܝܢܢ ܠܐܠܗܐ܂ ܘܐܫܪܗ ܠܢ ܒܡܘܡܬܐ܂ * ܘܗܢܘܢ ܓܝܪ ܕܠܐ ܡܘܡܬܐ ܗܘܘ ܟܘܡܪܐ܂ ܗܢܐ
21 ܕܝܢ ܒܡܘܡܬܐ܂ * ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܠܗ ܒܝܕ ܕܘܝܕ܂ ܕܝܡܐ ܡܪܝܐ ܘܠܐ ܢܬܘܐ܂ ܕܐܢܬ ܗܘ ܟܘܡܪܐ
22 ܠܥܠܡ ܒܕܡܘܬܗ ܕܡܠܟܝܙܕܩ܂ * ܗܢܐ ܟܠܗ ܡܝܬܪܐ ܕܝܬܩܐ ܗܝ ܕܗܘܐ ܠܗ ܥܪܒܐ ܝܫܘܥ܂
23 * ܘܗܢܘܢ ܗܘܘ ܟܘܡܪܐ ܣܓܝܐܐ܂ ܡܛܠ ܕܡܝܬܝܢ ܗܘܘ܂ ܘܠܐ ܡܫܬܒܩܝܢ ܗܘܘ ܕܢܩܘܡܘܢ܂
24 * ܗܢܐ ܕܝܢ ܡܛܠ ܕܠܥܠܡ ܩܐܡ܂ ܠܐ ܥܒܪܐ ܟܘܡܪܘܬܗ܂ * ܘܡܫܟܚ ܠܡܚܝܘ ܠܥܠܡ܂
25 ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܬܩܪܒܝܢ ܒܐܝܕܗ ܠܐܠܗܐ܂ ܚܝ ܗܘ ܓܝܪ ܒܟܠܙܒܢ ܘܡܨܠܐ ܚܠܦܝܗܘܢ܂
26 * ܐܝܟ ܗܢܐ ܓܝܪ ܟܘܡܪܐ ܐܦ ܝܐܐ ܗܘܐ ܠܢ܂ ܕܟܝܐ ܘܕܠܐ ܒܝܫܘ ܘܕܠܐ ܛܘܠܫܐ܂ ܕܦܪܝܫ ܡܢ
27 ܚܛܝܐ ܘܡܪܝܡ ܠܥܠ ܡܢ ܫܡܝܐ܂ * ܘܠܝܬ ܠܗ ܐܢܢܩܐ ܟܠܝܘܡ ܐܝܟ ܕܟܘܡܪܐ
ܕܠܘܩܕܡ ܚܠܦ ܚܛܗܘܗܝ ܢܩܪܒ ܕܒܚܐ ܘܗܝܕܝܢ ܚܠܦ ܥܡܐ܂ ܗܕܐ ܓܝܪ ܥܒܕܗ ܚܕܐ
28 ܙܒܢ ܒܢܦܫܗ ܕܩܪܒ܂ * ܢܡܘܣܐ ܓܝܪ ܒܢܝܢܫܐ ܗܘ ܕܟܪܝܗܐ ܡܩܝܡ ܟܘܡܪܐ܂ ܡܠܬܐ ܕܝܢ
ܕܡܘܡܬܐ ܕܒܬܪ ܢܡܘܣܐ܂ ܒܪܐ ܡܫܡܠܝܐ ܠܥܠܡ܂

* ܫܠܡ * ܚ *

* ܕܝܠܕܐ ܘܩܘܕܫ ܥܕܬܐ ܘܡܕܒܚܐ * ܛ *

1 * ܪܫܐ ܕܝܢ ܕܡܠܝܢ ܕܐܝܬ ܠܢ ܪܒ ܟܘܡܪܐ܂ ܐܝܢܐ ܕܝܬܒ ܡܢ ܝܡܝܢܐ ܕܟܘܪܣܝܐ ܕܪܒܘܬܐ
2 ܒܫܡܝܐ܂ * ܘܗܘܐ ܡܫܡܫܢܐ ܕܒܝܬ ܩܘܕܫܐ ܘܕܡܫܟܢܐ ܕܫܪܪܐ܂ ܗܘ ܕܩܒܥ ܐܠܗܐ ܘܠܐ ܒܪܢܫܐ܂

Is enim de quo hæc dicuntur, de alia tribu 13
natus eſt, de qua nemo unquam miniſtravit
altari, Palam autem eſt de Juda ortum eſſe 14
Dominum noſtrum, ex tribu de qua nihil
loquutus eſt Moſes de Pontificatu. Eóque 15
magìs adhuc notum eſt, quòd dicat; In ſimilitudinem Melchiſedec ſurgit pontifex alius,
Qui non factus ſit juxta Legem mandatorum 16
corporeorum, ſed juxta potentiam
vitæ indiſſolubilis. Atteſtatur enim de eo; 17
Tu es Sacerdos in æternum in ſimilitudinem
Melchiſedec.

Feriâ tertiâ Candidatorum. 8.

Mutatio autem quæ facta eſt prioris mandati, 18
fuit propter ejus imbecillitatem, & quòd
nullam in ſe utilitatem haberet. Nihil enim 19
perfecit Lex, introiit autem loco ipſius ſpes
præſtantior ipſâ, per quam accedimus ad
Deum, quamque confirmavit nobis jurejurando.
Illi enim abſque jurejurando facti 20
ſunt pontifices, hic verò cum jurejurando.
Quemadmodum dixit ei per David; Juravit 21
Dominus, neque mentietur, Tu es Sacerdos
in æternum in ſimilitudinem Melchiſedec.
Adeò excellens eſt hoc teſtamentum cujus 22
factus eſt ſponſor Jeſus. At illi quidem multi 23
fuerunt pontifices, propterea quòd moriebantur,
nec relinquebantur ut permanerent.
Hic verò propterea quòd in æternum 24
ſtat, non præterit pontificatus ejus:
Et poteſt in æternum ſervare eos quibus per 25
eum patet aditus ad Deum: vivit enim ipſe
ſemper, & offert oblationes pro illis. Talis 26
enim etiam æquum erat ut nobis pontifex
eſſet, purus, & abſque malitia, & maculâ,
ſemotus à peccatis, & ſublimior cœlis, & 27
cui non ſit neceſſe quotidie, uti ſummo ſacerdoti,
ut priùs pro peccatis ſuis offerat
victimas, tum demum pro populo: hoc enim
fecit ſemel per ſemetipſum quem obtulit.
Siquidem Lex homines infirmos conſtituit 28
pontifices: ſermo autem jurisjurandi qui
factus eſt poſt Legem, Filium perfectum in
æternum.

CAP. VIII.

Natali Chriſti, *& conſecratione Eccleſiæ, & Altaris. 9.*

Summa autem horum omnium *eſt quòd* 1
habemus ſummum illum Pontificem qui ſedit
à dextera throni majeſtatis in cœlis. Fuítque 2
miniſter ſanctuarii, & tabernaculi
illius veri, quod fixit Deus, non homo.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 ወእመሰ ፡ ከመዝ ፡ ይቤ ፡ ይትዓወቅ ፡ ከመ ፡ ክልእ ፡ ሕዝበ ፡ ረሰየ ፡ እስመ ፡ ኢዓቀቡ ፡
14 ምሥዋዖ ፡፡ ወበሕቱ ፡ አቅደመ ፡ ነጊረ ፡ ከመ ፡ እምይሁዳ ፡ ይወፅእ ፡ እግዚእነ ፡፡ ሕ
15 ዝብ ፡ ዘነገረ ፡ በእንቲአሆሙ ፡ ወሢመተ ፡ ክህነት ፡፡ ወዓዲ ፡ ፈድፋደ ፡ ያዐውቅ ፡ እስ
16 መ ፡ ይቤ ፡ ይትነሣእ ፡ ካህን ፡ በአምሳለ ፡ ሢመቱ ፡ ለመልከጼዴቅ ፡፡ ዘኢኮነ ፡ በሥ
17 ርዓተ ፡ ሕግ ፡ ዘሥጋ ፡ ወደም ፡፡ በኀይለ ፡ ሕይወት ፡ ዘኢየሐልቅ ፡፡ ውእቱ ፡ ሰማ
ዕቱ ፡ ዘይቤ ፡ አንተ ፡ ውእቱ ፡ ካህኑ ፡ ከመ ፡ ሢመቱ ፡ ለመልክ ፡ ጼዴቅ ፡ ለዓለም ፡፡
18 ወይከውን ፡ ሕጢትኒ ፡ በቀዳሚ ፡ ሕግ ፡ በእንተ ፡ ድክም ፡፡ እስመ ፡ አልባቲ ፡ በቍዐ ፡፡
19 ወኢያስለጠት ፡ ወኢምንተኒ ፡ ኦሪት ፡ ወበሕቱ ፡ መርሐተነ ፡ ውስተ ፡ እንተ ፡ ትኄይስ ፡
20 ተስፋ ፡ እንተቲ ፡ ንቀርቦ ፡ ለእግዚአብሔር ፡፡ እስመ ፡ ኢኮነት ፡ ዘእንበለ ፡ መሐላ ፡፡

Et ſi ita quis dixerit, notum eſt quòd aliam poſuit tribum, quia non cuſtodierunt altare. 13
Inſuper prædixerat quòd Dominus noſter à Juda exoriretur: 14
Tribus eſt de qua loquitur, & de conſtitutione ſacerdotii. 15
Et ampliùs adhuc manifeſtat hoc, quia dicit; Accipietur ſacerdos ad ſimilitudinem conſtitutionis
Melchizedeci, 16 *Qui non factus eſt ad ritum legis carnis & ſanguinis:*
ſed ſecundùm virtutem vitæ indiſſolubilis. 17 *Ille teſtis ejus qui dixit; Tu*
es ſacerdos ejus juxta conſtitutionem Melchizedeci in æternum. 18 *Et fuit remiſſio quidem in prima lege propter infirmitatem, quia inutilis illa fuit.*
19 *Nihil enim conſummavit lex: verùm inducit nos in illam meliorem ſpem,*
per quam appropinquamus Deo. 20 *Quoniam non fuit abſque jurejurando.*

Verſio VULGATA LATINA.

13 In quo enim hæc dicuntur, de alia tribu eſt, de qua nullus altari præſtò fuit.
14 Manifeſtum eſt enim quòd ex Juda ortus ſit Dominus noſter: in qua tribu nihil de
15 ſacerdotibus Moyſes locutus eſt. Et ampliùs adhuc manifeſtum eſt; ſi ſecundùm
16 ſimilitudinem Melchiſedech exurgat alius ſacerdos, Qui non ſecundùm legem
17 mandati carnalis factus eſt, ſed ſecundùm virtutem vitæ inſolubilis. Conteſtatur
enim; Quoniam tu es ſacerdos in æternum, ſecundùm ordinem Melchiſedech.
18 Reprobatio quidem fit præcedentis mandati, propter infirmitatem ejus, & in-
19 utilitatem: Nihil enim ad perfectum adduxit lex, introductio verò melioris ſpei,
20 per quam proximamus ad Deum. Et quantum eſt non ſine jurejurando: (alii
21 quidem ſine jurejurando ſacerdotes facti ſunt: Hic autem cum jurejurando,
per eum, qui dixit ad illum; Juravit Dominus, & non pœnitebit eum, Tu es
22 ſacerdos in æternum:) In tantum melioris teſtamenti ſponſor factus eſt Jeſus.
23 Et alii quidem plures facti ſunt ſacerdotes, idcircò quòd morte prohiberentur
permanere: Hic autem eò quòd maneat in æternum, ſempiternum habet ſa- 24
cerdotium. Undè & ſalvare in perpetuum poteſt accedentes per ſemetipſum ad 25
Deum: ſemper vivens ad interpellandum pro nobis. Talis enim decebat ut nobis 26
eſſet pontifex, ſanctus, innocens, impollutus, ſegregatus à peccatoribus, & ex-
celſior cœlis factus: Qui non habet neceſſitatem quotidiè, quemadmodùm ſacer- 27
dotes; priùs pro ſuis delictis hoſtias offerre, deindè pro populi: hoc enim fecit
ſemel, ſeipſum offerendo. Lex enim homines conſtituit ſacerdotes infirmitatem 28
habentes: ſermo autem jurisjurandi, qui poſt legem eſt, Filium in æternum per-
fectum.

CAP. VIII.

CApitulum autem ſuper ea quæ dicuntur; Talem habemus Pontificem, qui 1
conſedit in dextera ſedis magnitudinis in cœlis, Sanctorum miniſter, & taber- 2
naculi veri, quod fixit Dominus, & non homo.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 * لأن الذي قيلت هذه فيه قد استعمل قبيلة أخرى * لم يلتفت منها أحد إلى مذبح *
14 * فمن أوضح البيان أن ربنا من اليهود أشرق * من القبيلة التي ما قال موسى افتراضا
15 لها في الكهنوت * وذلك واضح البيان كثيرا أيضا * بأن قد قام كاهن آخر أيضا * كمثال
16 ملشيساداك * الذي صار لا بما يختص بشريعة الوصية البشرية * بل بما يختص بقوة الحياة
17 التي ما تنحل * لأنه يشهد أنك أنت هو الكاهن إلى الدهر على ترتيب ملشيساداق * تم *
* قراءة الجمعة من الجمعة التاسعة والعشرين بعد العنصرة *
18 * لأن المخالفة إنما
19 تصير إذا تقدمتها وصية * من أجل ضعفها وقلة نفعها * لأن الشريعة ما عملت شيئا *
20 إذ كانت مدخلا إلى الرجاء الأفضل الذي به ندنو إلى الله * وبما أنه صار لا بغير قسم *
21 فالذين صاروا بلا قسم هم الكهنة * وهذا إنما صار بقسم * بالذي قال له حلف الرب فلن
22 يندم أنك أنت الكاهن إلى الأبد على ترتيب ملشيساداك * فعلى مثل هذا المعنى صار
23 يسوع ضمين العهد الأفضل * فالكهنة الذين صاروا هم كثيرين من أجل أنهم
24 منعوا بالموت أن يبقوا * وهذا من أجل بقائه إلى الدهر فله الكهنوت بلا عزل ولا فناء *
25 * فمن هاهنا يستطيع أن يخلص إلى غاية الكمال المقبلين به إلى الله دائما * وهو حي
ليشفع عنهم دائما * تم *
* قراءة ليوحنا فم الذهب * ولساير رؤساء الكهنة *
26 * لأن مثل هذا لاق أن يكون لنا رئيس كهنة بارا * لا شر فيه لا دنسا * منفصلا من
27 الخطاة * وصائرا أعلى من السموات * الذي ما تضطره كل يوم ضرورة مثل رؤساء الكهنة *
أن يقربوا أولا من أجل خطاياهم ضحايا * وفيما بعد عن خطايا الشعب * لأنه عمل هذا دفعة
28 واحدة إذ قدم ذاته * لأن الشريعة تقيم أناسا رؤساء كهنة يشملهم الضعف * فأما قول
القسم الذي بعد الشريعة * يقيم ابنا إلى الأبد متكملا *

* الفصل الثامن *

1 * ورأس للمقولات * * قراءة لبولص المعترف سادس تشرين الثاني *
2 أن لنا مثل هذا رئيس كهنة قد جلس في يمين عرش الجلالة في السموات * خادما
للقديسين والخباء الحقيقي الذي نصبه الرب ليس الإنسان * تم *

Nam is de quo hæc dicta ſunt, uſus eſt alii Tribu, de qua nemo attendit altari. 13
Evidentiſſimum enim eſt quòd Dominus noſter ex Judæis ſit exortus, ex Tribu quam non dixit Moſes jus habere in ſacerdotio. 14
Idque multò etiam evidentius eſt ex eo quòd alius ad inſtar Melchiſedec ſurrexerit adhuc ſacerdos, 15
Qui talis *factus eſt, non ſpectatâ Lege mandati carnalis, ſed ſpectatâ vi indiſſolubilis vitæ.* 16
Teſtatur enim, dicens; *Tu es ſacerdos in æternum ſecundùm ordinem Melchiſedec.* Finis. 17

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis vigeſimæ nonæ poſt Pentecoſten.

Nam prævaricatio quidem fit cùm præceſſerit mandatum, quòd hoc imbecille ſit & exigui emolumenti. 18
Quandoquidem Lex nihil perfecit, cùm eſſet aditus ad ſpem nobiliorem, per quam accedimus ad Deum. 19
Et quatenus factus eſt non abſque jurejurando, (qui enim facti ſunt abſque jurejurando, ſunt ſacerdotes: 20
Hic verò factus eſt cum jurejurando, per eum qui dixit illi, juravit Dominus, & non pœnitebit eum, quòd tu es ſacerdos ille in æternum ſecundùm ordinem Melchiſedec.) 21
Sub eadem conditione factus eſt Jeſus fidejuſſor potioris fœderis. 22
Et ſacerdotes qui facti ſunt, multi quidem ſunt, propterea quòd morte prohibiti ſint permanere: 23
At iſte, quia manet in æternum, habet ſacerdotium ſine abdicatione & ſine fine. 24
Atque hinc ſervare ſemper poteſt uſque ad ſupremam perfectionem accedentes per ipſum ad Deum, & eſt ſemper vivens, ut interpellet pro eis. Finis. 25

Lectio pro Johanne ore aureo, & cunctis Pontificibus.

Talis enim decebat ut eſſet nobis princeps ſacerdotum, innocens, culpæ ac pollutionis expers, ſegregatus à peccatoribus, & ſublimior cœlis factus: 26
Quem non cogat quotidiè neceſſitas, quemadmodum principes illos ſacerdotum, offerre priùs pro peccatis propriis victimas, ac deindè pro peccatis populi: nam id fecit ſemel quum obtulit ſemetipſum. 27
Lex enim homines conſtituit pontifices infirmitate circundatos: at ſermo jurisjurandi qui poſt Legem eſt, Filium conſtituit in æternum, perfectum. 28

CAP. VIII.

CÆterùm ſumma eorum quæ dicta ſunt, eſt 1

Lectio pro Paulo Confeſſore, ſexta Novembris.

talem nobis eſſe principem ſacerdotum, qui ſederit ad dexteram throni majeſtatis in cœlis,
Miniſtrans ſanctis ac vero tabernaculo quod erexit Dominus, non homo. Hactenus. 2

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 ወለዝስ፡ በመሐላ፡ ሢሞ፡ ይቤሎ፡ መሐለ፡ እግዚአብሔር፡ ወኢይኔስሕ፡፡ ከመ፡ አንተ፡ ካህኑ፡
22 ለዓለም፡ በከመ፡ ሢመቱ፡ ለመልከጼዴቅ፡=፡ ወተሰይመ፡ ኢየሱስ፡ በቅሩብ፡ ውስተ፡ እንተ፡
23 ትኄይስ፡ ወተዐቢ፡ ሢመት፡፡=፡ ወለእልክቱሰ፡ ለእሉ፡ ተሰይሙ፡ ካህናት፡ እስመ፡ ይሰዕሮሙ፡ ሞ
24 ት፡ ወኢያበውሖሙ፡ ይንበሩ፡=፡ ወውእቱሰ፡ ይነብር፡ ለዓለም፡ እስመ፡ ዘኢይሠዓር፡ ክህነ
25 ቱ፡=፡ እስመ፡ ይክል፡ አድኅኖቶሙ፡ ለዝሉፉ፡፡ ለእለ፡ ይመጽኡ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡
26 እንተ፡ መንገለሁ፡ እስመ፡ ለግሙራ፡ ሕያው፡ ውእቱ፡ ወይትዋቀሥ፡ ሎሙ፡፡=፡ ዘከመዝኬ፡
ሊቀ፡ ካህናት፡ ይደልወነ፡ ጻድቅ፡ ወየዋህ፡ ንጹሕ፡ ዘርሑቅ፡ እምኵሉ፡ ኀጢአት፡ ወልዑል፡
27 እምኵሉ፡ እምሰማያት፡=፡ ወአልቦ፡ ግብረ፡ ኵሎ፡ አሚረ፡ ከመ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ እለ፡
ይቀውሙ፡ ይሡዑ፡ በእንተ፡ ኃጢአቶሙ፡ ወድኅረ፡ በእንተ፡ ሕዝብ፡ ወውእቱሰ፡ ከመዝ፡ ገብረ፡
28 በምዕር፡ ሦዐ፡ ርእሶ፡=፡ ኦሪትሰ፡ ሰብአ፡ ትሰይም፡ ሊቀ፡ ካህናተ፡ መዋቴ፡ ወቃለ፡ መሐለሁሰ፡
ዘመጽአ፡ እምድኅረ፡ ኦሪት፡ ወልደ፡ ፍጹመ፡ ዘለዓለም፡፡=፡

፰

1 ዘቀደሚሁሰ፡ በእንተ፡ እልክቱ፡ ይቤ፡ ወለነሰ፡ ዘከመዝ፡ ይደልወነ፡ ሊቀ፡ ካህናት፡ ዘነበረ፡ በየማነ፡
2 ዐበየ፡ መንበሩ፡ በሰማያት፡=፡ እንዘ፡ ይትቀወም፡ ሎሙ፡ ለቅዱሳን፡፡ በደብተራ፡ ጽድቅ፡
እንተ፡ እግዚአብሔር፡ ተከለ፡ ወአኮ፡ ሰብእ፡=፡

At hunc jurejurando poſuit, qui dixit ei; Juravit Dominus, & non pœnitebit eum, 21
quòd tu es ſacerdos ejus in æternum juxta ordinationem Melchizedeci. *At con-* 22
ſtitutus eſt Jeſus propiùs in melius & excellentius miniſterium. *Et quantum ad* 23
illos alios, plures *conſtituti ſunt ſacerdotes, quia abſtulit eos mors, & non ſivit eos*
permanere. *Iſte autem permanet in æternum, quia indiſſolubile eſt ejus miniſteri-* 24
um. *Quia poteſt ſervare eos in perpetuum, qui accedunt ad Deum per eum: quia* 25
omni tempore ille vivit, & interpellat pro eis. *Talis igitur nos decebat pontifex,* 26
juſtus & mitis, purus, qui procul remotus eſt ab omni peccato, & exaltatus ſupra
omnes cœlos. *Et non neceſſe eſt ei quotidie, ſicut principibus ſacerdotum, qui ad-* 27
ſtant ſacrificantes pro peccatis ſuis, & poſteà pro peccatis *populi: ita enim ille fe-*
cit quum ſemel obtulit ſeipſum. *Lex quidem homines morientes conſtituit princi-* 28
pes Sacerdotum: at ſermo jurisjurandi ejus, qui venit poſt legem, Filium conſtituit
in æternum, conſummatum.

CAP. VIII.

CAput autem eorum quæ dixit, quòd talem nos decet habere pontificem, 1
cujus thronus poſitus eſt ad dextram Altiſſimi in cœlis, Præfectum Sanctis 2
in tabernaculo vero, quod fixit Deus, & non homo.

Omnis enim pontifex ad offerendum munera*que* & hoſtias conſtituitur: undè neceſſe
3 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον
habere aliquid & hunc quod offerat. Si *quidem* *enim* eſſet ſuper terram, nec *utique* eſſet
4 ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ. Εἰ μὲν (β) γὰρ ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν
ſacerdos, *exiſtentibus ſacerdotibus offerentibus* ſecundùm legem munera: Qui
5 ἱερεὺς, (γ) ὄντων τῶν ἱερέων τῶν προσφερόντων κατὰ τὸν νόμον τὰ δῶρα· Οἵτινες
exemplari & umbræ deſerviunt cœleſtium: ſicut *reſponſo edoctus eſt Moyſes*
ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων· καθὼς κεχρημάτισται Μωσῆς
futurus abſolvere tabernaculum; Vide (*enim* inquit) *facies* omnia ſecundùm
μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν, Ὅρα (γάρ φησι,) (δ) ποιήσῃς πάντα κατὰ
exemplar oſtenſum tibi in monte. Nunc autem *excellentius* ſortitus eſt
6 τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει. Νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτευχε
miniſterium, quantò & melioris eſt teſtamenti mediator, quod in melioribus repro-
λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγ-
miſſionibus ſancitum. Si *enim* prius illud *eſſet inculpabile*, non utique
7 γελίαις νενομοθέτηται. Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν ΙΑ'
ſecundi inquireretur locus. Vituperans enim eos, dicit; Ecce dies
8 δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος. Μεμφόμενος γὰρ (ε) αὐτοῖς, λέγει, Ἰδοὺ ἡμέραι
venient, dicit Dominus, & conſummabo ſuper domum Iſrael, & ſuper domum
ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον
Juda, teſtamentum novum: Non ſecundùm teſtamentum quod feci patribus
9 Ἰούδα διαθήκην καινήν· Οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν
eorum in die *apprehendente me* manum eorum, *educere* illos de terra
αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς
Ægypti: quoniam ipſi non permanſerunt in teſtamento meo, & ego neglexi eos,
Αἰγύπτου· ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν,
dicit Dominus. Quia hoc teſtamentum quod diſponam domui Iſrael
10 λέγει Κύριος. Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη (ζ) ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ
poſt dies illos, dicit Dominus; *Dans* leges meas in mentem
μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος, Διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν
eorum, & in corde eorum ſuperſcribam eas: & ero eis in Deum, &
αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεὸν, καὶ
ipſi erunt mihi in populum. Et non *docebunt* unuſquiſque *proximum ſuum*,
αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν. Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν (η) πλησίον αὐτοῦ, 11
& unuſquiſque fratrem ſuum, dicens; Cognoſce Dominum: quoniam omnes ſcient me,
καὶ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων, Γνῶθι τὸν Κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσουσί με,
à *parvo eorum* uſq; ad *magnum* eorum: Quia propitius ero *injuſtitiis* eorum,
ἀπὸ (θ) μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν· Ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, 12
& peccatorum eorum, & *iniquitatum eorum* non memorabor *adhuc*. *In dicere* No-
καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν, καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι. Ἐν τῷ λέγειν Και- 13
vum, veteravit prius: *at antiquatum* & *ſeneſcens*, prope *evaneſcentiam*.
νὴν, πεπαλαίωκε τὴν πρώτην· τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γηράσκον, ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

CAP. IX. θ'.

Habuit quidem *ergò* & prius *tabernaculum* juſtificationes culturæ, *illudque* Sanctum
Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ (α) πρώτη σκηνὴ δικαιώματα λατρείας, τό τε ἅγιον 1
mundanum. Tabernaculũ enim *apparatum* eſt primum, in quo candelabra, & menſa,
κοσμικόν. Σκηνὴ γὰρ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥ τε λυχνία, καὶ ἡ τράπεζα, 2
& propoſitio panum, quæ dicitur Sancta. Poſt autem ſecundum vela-
καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέγεται (β) ἁγία. Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον κατα- 3
mentum, tabernaculum, *dictum* Sancta ſanctorum: Aureum habens thuribulum,
πέτασμα, σκηνὴ, ἡ λεγομένη ἅγια ἁγίων· Χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον, 4
& arcam teſtamenti circumtectam *undique* auro, in qua urna
καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ᾗ στάμνος
aurea habens manna, & virga Aaron *germinata*, & tabulæ
χρυσῆ ἔχουσα τὸ μάννα, καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάκες
teſtamenti: Super *autem* eam Cherubim gloriæ, obumbrantia
τῆς διαθήκης· Ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ δόξης, (γ) κατασκιάζοντα 5
propitiatorium: de quibus non eſt modò dicendum per *partes*. His verò ità
τὸ ἱλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ μέρος. Τούτων δὲ (δ) οὕτω 6
compoſitis, in quidem priori tabernaculo ſemper introibant ſacerdotes,
κατεσκευασμένων, εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διὰ παντὸς εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς,
cultus conſummantes.
τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες.

MS. A. (β) οὖν ἦν (γ) ὄντων τῶν προσφ······ κατὰ νόμον (δ) ποιήσεις (ε) αὐτοὺς, (ζ) μου ἣν (η) πολίτην (θ) μικροῦ ἕως

ΚΕΦ. θ'. MS. A. (α) πρώτη δικαι···τα λα-τρείας, (β) ἅγια * ἁγίων. (γ) κατασκιάζον τὸ (δ) οὕτως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܟܠ ܓܝܪ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܠܗܢܐ ܡܬܩܝܡ܂ ܕܢܩܪܒ ܩܘܪܒܢܐ ܘܕܒܚܐ܂ ܡܛܠ ܗܢܐ ܙܕܩ ܗܘܐ ܕܐܦ 3
ܠܗܢܐ ܢܗܘܐ ܠܗ ܡܕܡ ܕܢܩܪܒ܂ * ܘܐܠܘ ܒܐܪܥܐ ܗܘܐ܂ ܐܦܠܐ ܟܘܡܪܐ ܗܘܐ ܗܘܐ܂ ܡܛܠ 4
ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܟܘܡܪܐ ܕܡܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܩܘܪܒܢܐ ܐܝܟ ܕܒܢܡܘܣܐ܂ * ܗܢܘܢ ܕܡܫܡܫܝܢ 5
ܠܕܡܘܬܐ ܘܠܛܠܢܝܬܐ ܕܗܠܝܢ ܕܒܫܡܝܐ܂ ܐܝܟ ܕܐܬܐܡܪ ܠܡܘܫܐ ܟܕ ܥܒܕ ܗܘܐ ܡܫܟܢܐ܂
ܚܙܝ ܘܥܒܕ ܟܠܡܕܡ܂ ܒܕܡܘܬܐ ܗܝ ܕܐܬܚܙܝܬ ܠܟ ܒܛܘܪܐ܂ * ܗܫܐ ܕܝܢ ܬܫܡܫܬܐ ܕܡܝܬܪܐ 6
ܢܣܒ ܗܘ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܕܝܬܩܐ ܗܝ ܕܗܘܐ ܗܘ ܒܗ ܡܨܥܝܐ܂
ܘܒܫܘܘܕܝܐ ܕܡܝܬܪܝܢ ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܩܕܡܝܬܐ܂ * ܐܠܘ ܓܝܪ ܩܕܡܝܬܐ ܗܝ ܗܘܬ ܕܠܐ ܪܫܝܢ܂ 7
ܠܐ ܗܘܐ ܗܘܐ ܐܬܪܐ ܠܐܚܪܬܐ ܕܬܐܬܐ܂ * ܪܫܐ ܓܝܪ ܠܗܘܢ ܘܐܡܪ܂ ܗܐ ܝܘܡܬܐ ܐܬܝܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ܂ 8
ܘܐܫܠܡ ܥܠ ܒܝܬܐ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ ܘܥܠ ܒܝܬܐ ܕܒܝܬ ܝܗܘܕܐ ܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ܂ * ܠܐ ܐܝܟ ܗܝ 9
ܕܝܬܩܐ ܕܝܗܒܬ ܠܐܒܗܝܗܘܢ܂ ܒܝܘܡܐ ܕܐܚܕܬ ܒܐܝܕܝܗܘܢ ܘܐܦܩܬ ܐܢܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ ܕܡܨܪܝܢ܂
ܡܛܠ ܕܗܢܘܢ ܠܐ ܩܘܝܘ ܒܕܝܬܩܝ܂ ܘܐܦ ܐܢܐ ܫܛܬ ܐܢܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ܂ * ܗܕܐ ܕܝܢ 10
ܕܝܬܩܐ ܕܐܬܠ ܠܒܝܬܐ ܕܒܝܬ ܐܝܣܪܝܠ܂ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ܂ ܐܬܠ ܢܡܘܣܝ
ܒܡܕܥܗܘܢ܂ ܘܥܠ ܠܒܘܬܗܘܢ ܐܟܬܒ ܐܢܘܢ܂ ܘܐܗܘܐ ܠܗܘܢ ܐܠܗܐ܂
ܘܗܢܘܢ ܢܗܘܘܢ ܠܝ ܥܡܐ܂ * ܘܠܐ ܢܠܦ ܐܢܫ ܠܒܪ ܡܕܝܢܬܗ ܘܐܦܠܐ ܠܐܚܘܗܝ܂ ܘܢܐܡܪ 11
ܕܕܥ ܠܡܪܝܐ܂ ܡܛܠ ܕܟܠܗܘܢ ܢܕܥܘܢܢܝ܂ ܡܢ ܙܥܘܪܗܘܢ ܘܥܕܡܐ ܠܪܒܗܘܢ܂ * ܘܐܫܒܘܩ 12
ܐܢܘܢ ܥܘܠܗܘܢ܂ ܘܚܛܗܝܗܘܢ ܠܐ ܐܬܕܟܪ ܠܗܘܢ܂ * ܒܗܝ ܕܐܡܪ ܚܕܬܐ ܠܩܕܡܝܬܐ 13
ܥܬܩܗ܂ ܘܐܝܢܐ ܕܥܬܝܩ ܘܣܐܒ ܩܪܝܒ ܗܘ ܠܡܚܒܠܘ܂

* ܩܦܠܐܘܢ * ܛ *
* ܒܩܕܡܝܬܐ ܕܝܢ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܦܘܩܕܢܐ ܕܬܫܡܫܬܐ 1
ܘܒܝܬ ܩܘܕܫܐ ܥܠܡܢܝܐ܂ * ܡܫܟܢܐ ܓܝܪ ܩܕܡܝܐ ܕܐܬܥܒܕ܂ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܡܢܪܬܐ 2
ܘܦܬܘܪܐ ܘܠܚܡ ܐܦܐ܂ ܘܡܬܩܪܐ ܗܘܐ ܒܝܬ ܩܘܕܫܐ܂ * ܡܫܟܢܐ ܕܝܢ ܓܘܝܐ ܕܠܓܘ ܡܢ 3
ܐܦܝ ܬܪܥܐ ܕܬܪܝܢ܂ ܡܬܩܪܐ ܗܘܐ ܩܘܕܫ ܩܘܕܫܐ܂ * ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܒܝܬ ܒܣܡܐ ܕܕܗܒܐ 4
ܘܩܒܘܬܐ ܕܕܝܬܩܐ ܕܡܚܦܝܐ ܟܠܗ ܒܕܗܒܐ܂ ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܩܣܛܐ ܕܕܗܒܐ ܗܝ ܕܐܝܬ ܗܘܐ
ܒܗ ܡܢܢܐ܂ ܘܫܒܛܗ ܕܐܗܪܘܢ ܗܘ ܕܐܦܪܥ܂ ܘܠܘܚܐ ܕܕܝܬܩܐ܂ * ܘܠܥܠ ܡܢܗ ܟܪܘܒܐ 5
ܕܫܘܒܚܐ ܕܡܛܠܠܝܢ ܥܠ ܚܘܣܝܐ܂ ܠܐ ܗܘܐ ܕܝܢ ܙܒܢܐ ܗܘ ܕܢܐܡܪ ܥܠ ܚܕܐ ܚܕܐ ܡܢ ܗܠܝܢ܂
* ܕܗܠܝܢ ܕܝܢ ܗܟܢܐ ܡܬܩܢܢ ܗܘܝ܂ ܘܠܡܫܟܢܐ ܒܪܝܐ ܒܟܠܙܒܢ ܥܐܠܝܢ ܗܘܘ ܟܘܡܪܐ ܘܡܫܠܡܝܢ 6
ܗܘܘ ܬܫܡܫܬܗܘܢ܂

* Omnis enim ſummus Pontifex conſtituitur, 3
ut offerat oblationes & ſacrificia: quapropter æquum erat ut hic quoque haberet aliquid quod offeret. Quòd ſi eſſet in terra, 4
ne ſacerdos quidem eſſet: quoniam aderant ſacerdotes qui offerebant oblationes prout eſt in Lege: Hi *ſcilicet* qui deſerviebant 5
exemplari & umbræ eorum quæ ſunt in cœlis: ſicuti dictum eſt Moſi, dum conderet tabernaculum, Vide, & fac omnia ſecundùm exemplar quod tibi oſtenſum eſt in monte.
Nunc verò tantò præſtantius quam illud ac- 6
cepit miniſterium Jeſus Chriſtus, quantò præſtantius eſt etiam teſtamentum illud cujus factus eſt Mediator, & cum excellentioribus quàm illius promiſsionibus datum eſt. Nam 7
ſi illud prius, culpæ non fuiſſet obnoxium, nullus relictus fuiſſet huic ſecundo locus. Culpat enim eos, & ait; Ecce dies 8
veniunt, inquit Dominus, & conſummabo ſuper familiam domûs Iſrael, & ſuper familiam domûs Juda, teſtamentum novum; Non 9
ſecundùm teſtamentum illud quod dedi patribus eorum, quo die apprehendi manum eorum, & eduxi eos de terra Ægypti: quoniam illi non permanſerunt in teſtamento meo, & ego deſpectui eos habui, dicit Dominus. Hoc autem eſt teſtamentum quod 10
dabo familiæ domûs Iſrael poſt dies illos, dicit Dominus; Indam Legem meam mentibus illorum, & in cordibus illorum inſcribam eam: & ero illis ego Deus, ipſique erunt mihi populus. Nec docebit homo conci- 11
vem ſuum, neque fratrem ſuum, dicétve, Cognoſce Dominum: quandoquidem omnes cognoſcent me ab eorum minimo uſque ad maximum natu ipſorum. Et veniam eis 12
tribuam iniquitatum illorum, ac peccatorum ipſorum ampliùs non recordabor. In hoc 13
autem quod dicit Novum, prius antiquavit. Quod autem antiquatur ac ſeneſcit, propè eſt ut corrumpatur.

CAP. IX.

In primo autem erant præcepta miniſterii, 1
& ædes ſancta mundana. In tabernaculo 2
enim primo quod factum fuerat, erat candelabrum, & menſa, & panis facierum, & vocabatur Ædes ſancta. Tabernaculum verò 3
interius quod erat intra ſuperficiem portæ ſecundæ, vocabatur Sanctum ſanctorum. Et erat in eo thuribulum aureum, & arca teſta- 4
menti tota circumtecta auro, eratq; in ea urna aurea in qua erat Manna, & virga illa Aharon quæ germinaverat, & tabulæ teſtamenti.
Supra hanc autem erant Cherubim gloriæ 5
obumbrantia propitiatorium. Non eſt autem tempus dicendi ſigillatim de his, Quæ 6
ita ordinata erant. Et verò in tabernaculum exterius ſemper introibant ſacerdotes, ac peragebant miniſterium ſuum.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ኵሉ፡ሊቀ፡ ካህናት፡ ይሠየም፡ከመ፡ ያብእ፡ መሥዋዕተ፡ ወቍርባነ፡ እስመ፡ግብሩ፡ውእቱ፡ከ
4 መ፡ያብእ፡መሥዋዕተ፡።   ከመዝ፡ሶበሁ፡በምድር፡ውእቱ፡ እም፡ ኢኮነ፡ሊቀ፡ካህናት፡ከመ፡
5 ያብእ፡መሥዋዕተ፡በሕገ፡ኦሪት፡።   ከመ፡ይፀምዱ፡ ጽላሎታ፡ ወአርአያሃ፡ለእንተ፡በሰማያ
ት፡ በከመ፡አርአዮ፡ለሙሴ፡ዘከመ፡ ይገብራ፡ለደብተራ፡፡   ወይቤሎ፡ዑቅ፡እንከ፡ከመ፡
6 ትግበር፡ኵሎ፡ዘከመ፡ርኢከ፡በውስተ፡ደብር፡ርኢከ፡አርአያሃ፡፡።   ወይእዜሰ፡እንተ፡መሠ
ዋዕተ፡አድምዐ፡ወለእንተ፡ተዐቢ፡ሠርዓት፡ኅሩይ፡ኮነ፡ወሠርዐ፡ ተስፋ፡ እንተ፡ትኄይስ፡።

Omnis ſummus pontifex conſtituitur ut offerat oblationes & dona: proinde neceſ- 3
ſe fuit ei quòd ipſe offerret oblationes. Sic ſi in terra eſſet, utique non eſſet ſummus 4
pontifex, ſicut qui *offert oblationes ſecundùm præceptum legis: Sicut* qui *inſer-* 5
viunt umbræ & exemplari eorum quæ in cœlis ſunt: quemadmodum oſtendit Deus
Moſi modum faciendi illud tabernaculum: & dixit ei, Attende igitur quòd facias omnia ſecundùm illud quod vidiſti in monte, cujus inquam *exemplar vidiſti.*
At nunc meliores *oblationes conſecutus eſt, & excellentius teſtamentum* qui *fa-* 6
ctus eſt Electus, & ſancivit nobis *promiſſiones meliores.*

Verſio VULGATA LATINA.

3 Omnis enim pontifex ad offerendum munera, & hoſtias conſtituitur : undè neceſſe
4 eſt & hunc habere aliquid, quod offerat : Si ergò eſſet ſuper terram, nec eſſet ſa-
5 cerdos : cùm eſſent qui offerrent ſecundùm legem munera , Qui exemplari &
umbræ deſerviunt cœleſtium. Sicut reſponſum eſt Moyſi, cùm conſummaret taber-
naculum : Vide (inquit) omnia facito ſecundùm exemplar,quod tibi oſtenſum eſt
6 in monte. Nunc autem melius ſortitus eſt miniſterium, quantò & melioris teſta-
7 menti mediator eſt, quod in melioribus repromiſſionibus ſancitum eſt. Nam ſi il-
8 lud prius culpâ vacâſſet : non utique ſecundi locus inquireretur. Vituperans
enim eos dicit ; Ecce dies venient, dicit Dominus : & conſummabo ſuper domum
9 Iſraël, & ſuper domum Juda, teſtamentum novum ; Non ſecundùm teſtamentum
quod feci patribus eorum, in die quâ apprehendi manum eorum ut educerem illos
de terra Ægypti : quoniam ipſi non permanſerunt in teſtamento meo, & ego
10 neglexi eos, dicit Dominus. Quia hoc eſt teſtamentum, quod diſponam domui
Iſrael poſt dies illos, dicit Dominus ; Dando leges meas in mentem eorum, & in
corde eorum ſuperſcribam eas : & ero eis in Deum , & ipſi erunt mihi in
populum : Et non docebit unuſquiſque proximum ſuum, & unuſquiſque fratrem ſu- 11
um, dicens ; Cognoſce Dominum : quoniam omnes ſcient me à minore uſque ad
majorem eorum : Quia propitius ero inquitatibus eorum , & peccatorum eo- 12
rum jam non memorabor. Dicendo autem Novum , veteravit prius. Quod au- 13
tem antiquatur & ſeneſcit, prope interitum eſt.

CAP. IX.

HAbuit quidem & prius, juſtificationes culturæ, & Sanctum ſeculare. Taber- 1 2
naculum enim factum eſt primum, in quo erant candelabra, & menſa, & propoſitio
panum , quæ dicitur Sancta. Poſt velamentum autem ſecundùm, tabernaculum, 3
quod dicitur Sancta ſanctorum : Aureum habens thuribulum , & arcam teſta- 4
menti circumtectam ex omni parte auro, in qua urna aurea habens manna, & virga
Aaron, quæ fronduerat, & tabulæ teſtamenti , Supérque eam erant Cherubim 5
gloriæ obumbrantia propitiatorium : de quibus non eſt modò dicendum per ſin-
gula. His verò ita compoſitis ; in priori quidem tabernaculo ſemper introibant 6
ſacerdotes, ſacrificiorum officia conſummantes :

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* لان كل رييس كهنة انما يوقف ليقدم قرابين وذبايح * فلذلك يلزم ضرورة ان يكون 3
له هو شي يقدمه عنه * فلو كان في الارض لم يكن اذا كاهنا * اذ الكهنة موجودون الذين 4
يقربون القرابين المختصة بالشريعة * الذين يخدمون بانموذجات السماوات وظلها * كما اوحي الي 5
موسي اذ اعتزم ان يكمل الخيمة * لانه قال له انظر ان تعمل كل شي كمثال الرسم الذي
اوريته في الجبل * فقد نال الان خدمة افضل قدرا * بما انه واسطة العهد الافضل المشرع 6
بالمواعيد * تم * * قراءة الاثنين من الجمعة الثلثين بعد العنصرة * * لان ذلك 7
العهد الاول لو كان عادما للعيب * لما كان التمس موضع العهد الثاني * لانه يقول ذاما 8
اياهم * ها ايام تجي قال الرب واتمم على بيت اسراييل وعلي بيت يهوذا عهدا جديدا * لا 9
كالعهد الذي اسسته لابايهم يوم اخذت بيدهم اذ اخرجتهم من ارض مصر * ولانهم ما
يثبتوا في عهدي قال الرب توانيت انا عنهم * لان هذا عهدي الذي عاهدته على بيت 10
اسراييل * لان بعد تلك الايام يقول الرب امكنهم شرايعي في ذهنهم * واكتبها على قلوبهم *
واكون لهم الاها * ويكونون هم لي شعبا * وما يعلمون كل احد منهم مدينته * وكل احد منهم 11
اخاه قايلا اعرف الرب * لانهم كلهم يعرفونني من صغيرهم الي كبيرهم * لانني ساكون 12
لظلاماتهم غافرا * ولن اذكر ايضا خطاياهم ولا اثمهم * فبقوله جديدا فقد عتق الاول * 13
والشي المعتق والشيخ قريب الابادة *

* الفصل التاسع *

* قراءة برسم يوكيم وحنة * * فالعهد الاول كانت فيه فرايض الخدمة * 1
قداسة عالمية * لان الخباء الاول اصلح الذي فيه كانت المنار والمايدة وتنضيد الخبزات 2
المدعوة قدسا * وبعد الستر الثاني الخباء المدعو مقادس القديسين * كان فيها عياطين ذهب 3 4
وتابوت العهد مصفحة بالذهب كل جوانبها * فيها جرن ذهب فيها كان المن * وعصاة هارون
المفرعة * ولوحي العهد * ووفق اعلاها كروب المجد يظلل المغفر * هذه الاشياء التي ليس 5
هو الان وقت صفتها كما يخص اجزاءها * فهذه كانت منتظمة هكذا * الخباء الاول كان 6
الكهنة يدخلون اليه كل حين يكملون الخدم *

Omnis enim princeps ſacerdotum con- 3
ſtituitur quidem ad offerenda ſacrificia
& victimas : ac proinde neceſſariò re-
quiritur ut idem ipſe aliquid habeat
quod pro ſe offerat. Nam ſi eſſet in 4
terra, non eſſet ergò ſacerdos : cùm ſa-
cerdotes reperiantur qui offerunt ſacri-
ficia Legi conſentanea, Qui ſecun- 5
dùm typos umbráſque cœlorum mini-
ſtrant , quemadmodum revelatum fuit
Moſi, ubi decreviſſet abſolvere taberna-
culum. Ait enim illi, Vide ut facias
omnia ſecundùm exemplaris formam
quod oſtenſum tibi fuit in monte. Nunc 6
autem adeptus eſt miniſterium excellen-
tioris dignitatis, quatenus mediator eſt
præſtantiſſimi fœderis in promiſſionibus
ſanciti. Finis.

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis trigeſimæ poſt Pentecoſten.

Nam ſi fœdus illud primum vitio care- 7
ret, haudquaquam quæſitus eſſet locus
ſecundi fœderis. Nam incuſans eos, in- 8
quit, Ecce dies venient, dicit Dominus,
& perſolvam ſuper domum Iſrael & ſu-
per domum Juda fœdus novum : Non 9
ut fœdus quod edidi patribus eorum, qua
die prehendi manum ipſorum, quando
eduxi eos de terra Ægypti: & quia non
perſtiterunt in fœdere meo, ait Dominus,
ego neglexi eos. Nam hoc eſt fœdus meũ 10
quod pepigi cum domo Iſraelis, Quòd
poſt dies illos, dicit Dominus, indam le-
ges meas in mentem eorum, & inſcribam
illas in corda ipſorum: et ero ipſis Deus,
& ipſi erunt mihi populus. Neque doce- 11
bunt ſinguli eorum civitatem ſuam, &
ſinguli eorum fratrem ſuum, dicentes ;
Cognoſce Dominum : nam omnes cogno-
ſcent me à puſillo inter eos uſque ad ma-
gnum. Ego enim propitius ero iniquita- 12
tibus eorum, & haudquaquam recorda-
bor ampliùs peccatorũ neque culpæ ipſo-
rum. Dum novum dicit ; antiquavit 13
prius: res autem antiquata & ſeneſcens,
proxima eſt perditioni.

CAP. IX.

Lectio pro Joachimo & Hanna.

IGitur in priore fœdere continebantur 1
ſtatuta miniſterii, ſanctitas mundana.
Tabernaculum enim primum aptatum 2
eſt, in quo erat candelabrum, & menſa,
& ordo panum qui vocantur Sancta.
Poſt ſecundum autem velum, erat *taber-* 3
naculum quod vocatur Sancta Sancto-
rum, In quibus erat thuribulum au- 4
reum, & arca fœderis tecta laminis
aureis ex omni parte : in qua erat lage-
na aurea continens manna, & virga
Haronis quæ germinavit, & duæ tabu-
læ fœderis. Et ſuper hujus verticem 5
erat *Cherub gloriæ obumbrans* Propiti-
atorium : quas res non eſt modò tempus
narrandi per ſingulas partes. Hæc 6
autem ſic erant diſpoſita. Tabernacu-
lum primum, ſacerdotes ingrediebantur
quovis tempore, officiis functuri.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ሶበሁ፡ ንጽሕት፡ ኮነት፡ ቀዳሚት፡ እም፡ ኢፈቀደ፡ ክልእተ፡ ሐድሶ፡=፡ ኪያሆሙ፡ ይቤ፡፡
8 ናሁ፡ ይመጽእ፡ መዋዕል፡ ይቤ፡ እግዚአብሔር፡፡ወእሠርዕ፡ ለቤተ፡ እስራኤል፡ ወለቤተ፡
9 ይሁደ፡ ሕገ፡ ሐዲስ፡=፡ ወአኮ፡ ከመ፡ ዝኩ፡ ሕግ፡ ዘሠራዕኩ፡ ለአበዊሆሙ፡፡አኀዝኩ፡
በእደዊሆሙ፡ ወአውፃእክዎሙ፡ እምድረ፡ ግብጽ፡ እስመ፡ ኢሙንቱሂ፡ ኢነበሩ፡ በሥርዓት
10 የ፡ ወአነሂ፡ ተሃየይክዎሙ፡ ይቤ፡ እግዚአብሔር፡፡=፡ እስመ፡ ዛቲ፡ ይእቲ፡ ሥርዓት፡ እን
ተ፡ እሠርዕ፡ ለቤተ፡ እስራኤል፡ እምድኅረ፡ እማንቱ፡ መዋዕል፡ ይቤ፡ እግዚአብሔር፡ እ
ወዲ፡ ሕግየ፡ ውስተ፡ ሕሊናሆሙ፡ ወአጽሕፎ፡ ውስተ፡ ልቦሙ፡ ወእከውኖሙ፡ አምላኮሙ፡
11 ወእሙንቱኒ፡ ይከውኑኒ፡ ሕዝብየ፡፡=፡ ወኢይሜህሩ፡ እንከ፡ አሐዱ፡ ለካልኡ፡ ወኢይሜ
ህሩ፡ እንከ፡ ብእሲ፡ እኁሁ፡ እንዘ፡ ይብሉ፡ አእምሮ፡ ለእግዚአብሔር፡ እስመ፡ ኵሎ
12 ሙ፡ ያአምሩኒ፡ ንኡሶሙ፡ ወዓቢዮሙ፡=፡ ከመ፡ እሣሃሎሙ፡ ኃጢአቶሙ፡ አደመስስ፡ ወ
13 ኢይዜክር፡ ሎሙ፡ አበሳሆሙ፡=፡. እስመ፡ ይቤ፡ ሐዲስ፡ አብለየታ፡ ለቀዳሚት፡ ወዘሰ፡ ይ
በሊ፡ ወይልህቅ፡ ቅሩብ፡ ውእቱ፡ ለሙስና፡፡=፡
1 ፱ ወቀዳሚትኒ፡ ባቲ፡ ሥርዓት፡ መሥዋዕ፡=፡ በውስተ፡ ደብተራ፡ ጽድቅ፡ እንተ፡ እግዚ
2 አብሔር፡ ተከለ፡፡ወይሠርዖ፡ ትርሲታ፡ ይቀድም፡ መናራት፡ ወማእደ፡ ወይሠርዑ፡ ኅብስ
3 ታኒ፡ ወማዕጠንታኒ፡ ዘወርቅ፡ ወይብልዋ፡ ቅድስት፡፡=፡ ወእምድኅረ፡ ክልእ፡ መንጦላዕ
4 ት፡ ደብተራ፡ እንተ፡ ይብልዋ፡ ቅድስተ፡ ቅዱሳን፡=፡ ወታቦትኒ፡ እንተ፡ ውስቴታ፡ ኦሪት፡ ወ
ይከድንዋ፡ በወርቅ፡ ውቱረ፡፡ወውስቴታ፡ መሶበ፡ ወርቅ፡ እንተ፡ መና፡ ወበትረ፡ አሮን፡ እንተ፡
5 ፀረፀት፡፡ወጽላትኒ፡ እንተ፡ ውስቴታ፡ ኦሪት፡=፡ ወመልዕልታ፡ ኪሩቤል፡ ዘስብሐት፡፡ወይጼል
6 ልዋ፡ ለመሥሣል፡ ወኢይትከሀል፡ ይንግርዎ፡ በበገጹ፡፡=፡ ዝእንከ፡ ዘከመዝ፡ ሥርዓቱ፡ ወትር
ሲቱ፡ እንዘ፡ ውስተሰ፡ ጸናፊስ፡ ደብተራ፡ ዘልፈ፡ ይበውኡ፡ ካህናት፡ ይገብሩ፡ መሥዋዒሆሙ፡፡=፡

Si enim immaculatum fuiſſet prius, ſecundo & *novo non fuiſſet opus. Ipſos alloqui-* 7
tur ; Ecce veniunt dies, dicit Dominus, quum conſtituam domui Iſrael & domui 8
Judæ legem novam : At non ſecundùm illam legem quam ordinavi cum patribus 9
ipſorum, quando *apprehendi manum ipſorum, & eduxi eos è terra Ægypti: quoniam*
ipſi non perſtiterunt in fœdere meo, & ego deſpexi eos, dicit Dominus. Quamobrem 10
hoc eſt pactum quod paciſcar domui Iſraelis poſt dies illos, dicit Dominus ; Indam le-
gem meam menti eorum, & cordi eorum inſcribam eam : & ero ipſis Deus, & ipſi
erunt mihi populus : Et non docebunt ampliùs ſinguli ſodalem ſuum, neque docebunt 11
ampliùs ſinguli fratrem ſuum , dicentes ; Cognoſce Dominum : quia omnes cog-
noſcent me , minores eorum, & majores eorum : Ita ut propitiabor iis, peccata eo- 12
rum delebo, neque recordabor contra eos tranſgreſſionum eorum. Quia dixit Novum, 13
prius antiquavit. Et quod antiquatur & ſeneſcit, propinquum eſt corruptioni.

CAP. IX.

ET habuit prius teſtamentum oblationes. In tabernaculo vero quod Deus fixit 1 2
& cujus ordinavit compoſitionem, primò erant lucernæ, & menſa, & panes propoſiti,
& aureum thuribulum, & Sancta vocant ea. Et poſt ſecundum velum erat *taberna-* 3
culum, quod vocant Sancta ſanctorum : Et arca etiam in qua lex, & circumtexit 4
eam obducto auro : etiam in ea urna aurea, in qua manna, & virga Aaronis, quæ
germinavit : & tabulæ in quibus lex. Et ſupra hanc Cherubim gloriæ obumbran- 5
tes propitiatorium : at de hoc non dicendum eſt ſingulatim. His igitur ſic ordina- 6
tis , & conſtructis, in exterius quidem tabernaculum ſemper ingreſſi ſacerdotes,
oblationes eorum peragebant :

ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ἙΒΡΑΙΟΥΣ. ΚΕΦ. ΙΒ'.

In autem secundo, semel in anno solus pontifex, non sine sanguine, quem
7 Εἰς δὲ τὴν δευτέραν, ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεύς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ
offert pro *suiipsius* & populi *ignorantiis*: Hoc significante Spiritu
8 προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων· Τοῦτο δηλοῦντος τοῦ Πνεύματος IB'
sancto, nondum propalatam esse Sanctorum viam, adhuc priore tabernaculo habente statum.
τοῦ ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁδόν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν.
Quæ parabola *in* *tempus* *præsens*, juxta *quod* munerá*que* & hostiæ
9 Ἥτις παραβολὴ εἰς τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα, (ε) καθ' ὃν δῶρά τε καὶ θυσίαι
offeruntur, non *potentes* juxta conscientiam *perficere* *cultorem*: Solummodò in
10 προσφέρονται, μὴ δυνάμεναι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα· Μόνον ἐπὶ
cibis & potibus, & variis baptismatibus, & justitiis carnis, usque ad
βρώμασι καὶ πόμασι, καὶ διαφόροις (ζ) βαπτισμοῖς, καὶ δικαιώμασι σαρκός, μέχρι
tempus correctionis impositis. Christus autem *adveniens* pontifex futu-
11 καιροῦ διορθώσεως ἐπικείμενα. Χριστὸς δὲ παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελ-
rorum bonorum, per *majus* & perfectius tabernaculum, non manufactum,
λόντων ἀγαθῶν, διὰ τῆς μείζονος καὶ τελειοτέρας σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου,
id est, non hujus creationis, Neque per sanguinem hircorum, & vitulorum,
12 τουτέστιν, οὐ ταύτης τῆς κτίσεως, Οὐδὲ δι' αἵματος τράγων, καὶ μόσχων,
per *autem* proprium sanguinem introivit semel *in* Sancta, *æternam redemptionem*
διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν
inveniens. Si enim sanguis taurorum & hircorum, & cinis vitulæ *asper-*
13 εὑράμενος. Εἰ γὰρ τὸ αἷμα (η) ταύρων καὶ τράγων, καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαν-
gens inquinatos, sanctificat ad carnis emundationem: Quantò magis
14 τίζουσα τοὺς κεκοινωμένους, ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα· Πόσῳ μᾶλλον
sanguis Christi, qui per Spiritum *æternum* semetipsum obtulit *inculpatum*
τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ Πνεύματος αἰωνίου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον
Deo, *purgabit* conscientiam *vestram* à mortuis operibus, ad serviendum
τῷ Θεῷ, (θ) καθαριεῖ τὴν συνείδησιν (ι) ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν

Deo viventi? Et *propter hoc* testamenti novi mediator est, ut morte
Θεῷ (κ) ζῶντι; Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν, ὅπως θανάτου 15
intercedente, in redemptionem earum quæ sub priori testamento *transgressionum*, repro-
γενομένου, εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν ἐπαγ-
missionem accipiant vocati, æternæ hæreditatis. Ubi enim testamentum,
γελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι, τῆς αἰωνίου κληρονομίας. Ὅπου γὰρ διαθήκη, 16
mortem necesse *ferri* testatoris. Testamentum enim in mortuis *ratum*,
θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου. Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, 17
quandoquidem nunquam valet, dum vivit, *testator*. Undè nec primum sine
ἐπεὶ μήποτε ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος. Ὅθεν (λ) οὐδ' ἡ πρώτη χωρὶς 18
sanguine dedicatum est. *Exposito* enim omni mandato *secundùm* *legem* à
αἵματος ἐγκεκαίνισται. Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ (μ) νόμον ὑπὸ 19
Moyse universo populo, accipiens sanguinem vitulorum & hircorum cum aqua,
Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ (ν) τράγων μετὰ ὕδατος,
& lana coccinea, & hyssopo, ipsum quoque librum, & omnem populum aspersit,
καὶ ἐρίου κοκκίνου, καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν (ξ) ἐρράντισε,
Dicens; Hic sanguis testamenti, quod mandavit ad vos Deus. Etiam
Λέγων, Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ Θεός. Καὶ 20
tabernaculum *autem*, & omnia vasa ministerii, sanguine similiter a- 21
τὴν σκηνὴν δὲ, καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας, τῷ αἵματι ὁμοίως (ο) ἐρ-
spersit. Et penè in sanguine omnia mundantur secundùm legem, & sine
ράντισε. Καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς 22
sanguinis effusione non fit remissio. Necesse ergò *ipsa* quidem exemplaria
αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις. Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα 23
eorum quæ in *cælis*, his mundari: ipsa autem cœlestia melioribus hostiis
τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι· αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαις
præ istis.
παρὰ ταύτας.

MS.A. (ε) καθ' ἣν (ζ) βαπτισμοῖς, δικαιώματα (η) τράγων καὶ ταύρων, (θ) καθαριεῖ (ι) ἡμῶν (κ) ζῶντι καὶ ἀληθινῷ; Καὶ διὰ (λ) οὐδὲ (μ) τὸν νόμον ὑπὸ Μωσέως (ν) τῶν τράγων (ξ) ἐράντισεν, (ο) ἐράντισεν.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܠܡܫܟܢܐ ܕܝܢ ܓܘܝܐ ܚܕܐ ܙܒܢ ܒܫܢܬܐ ܒܠܚܘܕܘܗܝ ܥܐܠ ܗܘܐ ܪܒ ܟܘܡܪܐ .7
ܒܕܡܐ ܗܘ ܕܡܩܪܒ ܗܘܐ ܚܠܦ ܢܦܫܗ ܘܚܠܦ ܣܟܠܘܬܗ ܕܥܡܐ. * ܒܗܕܐ ܕܝܢ ܡܘܕܥ 8
ܗܘܐ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܠܐ ܐܬܓܠܝܬ ܥܕܟܝܠ ܐܘܪܚܐ ܕܩܕܝܫܐ ܟܡܐ ܕܩܐܡ ܗܘܐ
ܡܫܟܢܐ ܩܕܡܝܐ. * ܘܗܘ ܗܘܐ ܐܬܐ ܠܗܘ ܙܒܢܐ ܗܘ ܕܒܗ ܩܘܪܒܢܐ ܘܕܒܚܐ 9
ܡܬܩܪܒܝܢ ܗܘܘ. ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܠܡܓܡܪܘ ܬܐܪܬܗ ܕܡܢ ܕܡܩܪܒ ܠܗܘܢ. * ܐܠܐ 10
ܒܡܐܟܘܠܬܐ ܘܒܡܫܬܝܐ ܒܠܚܘܕ ܘܒܡܥܡܘܕܝܬܐ ܦܘܪܫܢܝܬܐ ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܦܘܩܕܐ ܕܒܣܪܐ.
ܕܣܝܡܝܢ ܗܘܘ ܥܕܡܐ ܠܙܒܢܐ ܕܬܘܪܨܐ. * ܩܘܡܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܠܠܝܐ ܕܥܪܘܒܬܐ ܕܨܠܝܒܘܬܐ * ܝ̄ *
* ܡܫܝܚܐ ܕܝܢ ܕܐܬܐ. ܗܘܐ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܕܛܒܬܐ ܕܥܒܕ. ܘܥܠ ܠܡܫܟܢܐ ܪܒܐ ܘܡܫܡܠܝܐ ܕܠܐ 11
ܒܐܝܕܝܢ ܐܬܥܒܕ. ܘܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܗܠܝܢ ܒܪܝܬܐ. * ܘܠܐ ܥܠ ܒܕܡܐ ܕܨܦܪܝܐ ܘܕܥܓܠܐ. ܐܠܐ ܒܕܡܐ 12
ܕܢܦܫܗ ܥܠ ܚܕܐ ܙܒܢ ܠܒܝܬ ܩܘܕܫܐ. ܘܐܫܟܚ ܦܘܪܩܢܐ ܠܥܠܡܝܢ. * ܐܢ ܓܝܪ ܕܡܐ 13
ܕܨܦܪܝܐ ܘܕܥܓܠܐ ܘܩܛܡܐ ܕܥܓܠܬܐ. ܡܬܪܣܣ ܗܘܐ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܛܡܐܝܢ ܗܘܘ
ܘܡܩܕܫ ܠܗܘܢ ܠܕܘܟܝܐ ܕܒܣܪܗܘܢ. * ܟܡܐ ܗܟܝܠ ܡܬܝܪܐܝܬ ܕܡܗ ܕܡܫܝܚܐ. ܕܒܪܘܚܐ 14
ܕܠܥܠܡ ܢܦܫܗ ܩܪܒ ܕܠܐ ܡܘܡܐ ܠܐܠܗܐ. ܢܕܟܐ ܬܐܪܬܢ ܡܢ ܥܒܕܐ ܡܝܬܐ. ܕܢܦܠܘܚ ܠܐܠܗܐ
ܚܝܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘ ܗܘܐ ܡܨܥܝܐ ܕܕܝܬܩܐ ܚܕܬܐ. ܕܒܡܘܬܗ ܗܘ ܗܘܐ ܦܘܪܩܢܐ ܠܐܝܠܝܢ 15
ܕܥܒܪܘ ܥܠ ܕܝܬܩܐ ܩܕܡܝܬܐ. ܕܢܣܒܘܢ ܡܘܠܟܢܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܩܪܝܘ ܠܝܪܬܘܬܐ ܕܠܥܠܡ.
* ܕܢܓܗ ܚܡܫܐ ܕܐܪ̈ܙܐ * * ܝ̄ܐ *
* ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܕܝܬܩܐ ܡܘܬܐ ܗܘ ܡܚܘܐ ܕܗܘ ܕܥܒܕܗ. * ܥܠ ܡܝܬܐ ܗܘ ܓܝܪ 16 17
ܡܫܬܪܪܐ. ܡܛܠ ܕܟܡܐ ܕܚܝ ܗܘ ܕܥܒܕܗ ܠܝܬ ܒܗ ܚܫܚܘ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦܠܐ ܩܕܡܝܬܐ 18
ܕܠܐ ܒܕܡܐ ܐܬܫܪܪܬ. * ܟܕ ܐܬܦܩܕ ܓܝܪ ܟܠܗ ܦܘܩܕܢܐ ܡܢ ܡܘܫܐ ܠܟܠܗ ܥܡܐ 19
ܐܝܟ ܢܡܘܣܐ. ܢܣܒ ܗܘܐ ܡܘܫܐ ܕܡܐ ܕܥܓܠܬܐ. ܘܡܝܐ ܥܡ ܥܡܪܐ ܕܙܚܘܪܝܬܐ ܘܙܘܦܐ.
ܘܪܣ ܥܠ ܣܦܪܐ ܘܥܠ ܟܠܗ ܥܡܐ. * ܘܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܗܢܐ ܗܘ ܕܡܐ ܕܕܝܬܩܐ ܗܝ ܕܐܬܦܩܕܬ 20
ܡܢ ܐܠܗܐ. * ܐܦ ܥܠ ܡܫܟܢܐ ܘܥܠ ܟܠܗܘܢ ܡܐܢܝ ܬܫܡܫܬܐ. ܡܢܗ ܡܢ ܕܡܐ 21
ܪܣ. * ܡܛܠ ܕܟܠܡܕܡ ܒܕܡܐ ܗܘ ܡܬܕܟܐ ܒܢܡܘܣܐ. ܘܕܠܐ ܫܘܦܥ ܕܡܐ ܠܐ ܗܘܐ 22
ܫܘܒܩܢܐ. * ܐܠܨܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܕܗܠܝܢ ܕܕܡܘܬܐ ܐܢܝܢ ܕܫܡܝܢܐ ܒܗܠܝܢ ܢܬܕܟܘܢ. 23
ܗܢܝܢ ܕܝܢ ܫܡܝܢܐ. ܒܕܒܚܐ ܕܡܝܬܪܝܢ ܡܢ ܗܠܝܢ.

* In tabernaculum verò interius semel in anno 7
tantùm introibat summus pontifex, cum sanguine
illo quem offerebat pro seipso, & pro
erratis populi. Per hoc autem patefaciebat 8
Spiritus sanctitatis nondum revelatam esse
viam Sanctorum; quamdiu stabat prius tabernaculum.
Erat autem hoc exemplar pro 9
tempore illo, in quo oblationes & victimæ
offerebantur, quæ non poterant perficere
conscientiam illius qui offerebat eas: Sed in 10
cibo & potu tantùm, & variis lotionibus,
quæ erant præcepta carnis imposita usque ad
tempus correctionis.

Statione tertiâ noctis Parasceues Crucifixionis. 10.

Christus autem qui venit, extitit summus 11
Pontifex bonorum quæ fecit, & ingressus
est in magnum illud & perfectum tabernaculum
quod non fuit manufactum, nec ex
hisce creaturis. Neque ingressus est per sanguinem 12
hircorum & vitulorum, sed per sanguinem
suiipsius introivit semel in Sanctuarium,
& invenit redemptionem æternam.
Si enim sanguis hircorum & vitulorum, & 13
cinis juvencæ spargebatur super eos qui impuri
erant, & sanctificabat eos ad purificationem
carnis ipsorum: Quantò magis 14
igitur sanguis ipsius Christi, qui per Spiritum
æternum semetipsum obtulit immaculatum
Deo, purgabit conscientiam nostram ab
operibus mortuis, ut serviamus Deo viventi?
Propterea ipse fuit Mediator testamenti novi, 15
cùm per mortem suam fuerit ipse redemptio
iis qui transgressi fuerant testamentum
primum: ut illi promissionem consequantur,
qui vocati sunt ad hæreditatem æternam.

Crepusculo feriæ V. Mysteriorum. 11.

* Ubi enim est testamentum, mortem arguit 16
ejus qui condidit illud. In mortuo enim 17
tantùm confirmatur: quia quamdiu vivit is
qui condidit illud, nullius est usûs. Quapropter 18
nec primum quidem absque sanguine
confirmatum fuit. Quum enim injunctum 19
fuisset totum mandatum à Mose universo
populo juxta Legem, accepit Moses sanguinem
juvencæ, & aquam cum lana coccinea,
& hyssopo, & aspersit libros, & populum
universum, Ac dixit illis; Hic est sanguis 20
testamenti illius quod injunctum est à
Deo. Quinetiam tabernaculum & omnia 21
vasa ministerii ex eo sanguine aspersit:
Quandoquidem omnia per sanguinem purgantur 22
in Lege, & sine effusione sanguinis
non fit remissio. Necesse est enim ut illa quæ 23
sunt exemplaria cœlestium, hisce rebus purificentur:
ipsa verò cœlestia, sacrificiis quæ
istis sint præstantiora.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 ወውስተ ፡ ውስጣትሰ ፡ ምዕረ ፡ በበዓመት ፡ ይበውእ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ባሕቲቱ ፡ ምስለ ፡ ደ
8 ም ፡ ዘይሠውዕ ፡ በእንተ ፡ ርእሱ ፡ ወበበይነ ፡ ሕዝብ ፡ በእንተ ፡ ኃጢአቶሙ ፡፡=፦ ከመዝ ፡
አዘዘ ፡ መንፈስ ፡ እንዘ ፡ ዓዲሃ ፡ ኢተዐውቀት ፡ ፍኖቶሙ ፡ ለቅዱሳን ፡ በቀደሚት ፡ ደብተ
9 ራ ፡፡=፦ ወበሕቱ ፡ ሥርዓተ ፡ ወአምሳለ ፡ ወነገረ ፡ ኮነት ፡ ለዮም ፡ ዘከመ ፡ ያበውኡ ፡ ቍ
10 ርበና ፡ ወመሥዋዕቲሁ ፡ ወክእኑ ፤ ገቢረ ፡ መሥዋዕቶ ፡ ዘበሕጉ ፡፡=፦ ዘእንበለ ፡ ደእሙ ፡
በመባልዕት ፡ ወበዘይሴኑዩ ፡ ወጥምቀታተ ፡ ዘዘዚአሁ ፡ ሕግ ፡ ዘሥጋ ፡ እስከ ፡ አመ ፡
ይትራታዕ ፡ ተሰርዐ ፡፡=፦

In illud autem, quod interius, semel quotannis ingrediebatur princeps sacerdotum 7
solus cum sanguine, quem offerebat pro seipso, & pro populo, scilicet *pro peccatis*
eorum: Hoc modo significavit Spiritus, adhuc non manifestam fuisse Sanctorum 8
viam, sub priore tabernaculo. Sed constitutio, & exemplar, & prædi- 9
catio erat pro tali tempore, in quo *offerebant dona & oblationes, quæ non pote-*
rant perficere oblationes illius, qui sub lege illa fuit. *Sed tantùm in cibis &* 10
potionibus, & cujuslibet generis *ablutionibus* sub *lege carnali, donec quod corri-*
gendum erat, constitueretur.

Verſio VULGATA LATINA.

7 In ſecundo autem ſemel in anno ſolus pontifex, non ſine ſanguine, quem
8 offert pro ſua & populi ignorantia: Hoc ſignificante Spiritu ſancto, nondùm
propalatam eſſe Sanctorum viam, adhuc priore tabernaculo habente ſtatum.
9 Quæ parabola eſt temporis inſtantis: juxta quam munera, & hoſtiæ
offeruntur, quæ non poſſunt juxta conſcientiam perfectum facere ſervientem,
10 ſolummodò in cibis, & in potibus, Et variis baptiſmatibus, & juſtitiis
11 carnis uſque ad tempus correctionis impoſitis. Chriſtus autem aſſiſtens pontifex
futurorum bonorum, per amplius & perfectius tabernaculum non manufactum,
12 id eſt, non hujus creationis; Neque per ſanguinem hircorum aut
vitulorum, ſed per proprium ſanguinem, introivit ſemel in Sancta, æternâ
13 redemptione inventâ. Si enim ſanguis hircorum & taurorum, & cinis vitulæ
14 aſperſus, inquinatos ſanctificat ad emundationem carnis: Quantò magìs
ſanguis Chriſti, qui per Spiritum ſanctum ſemetipſum obtulit immaculatum
Deo, emundabit conſcientiam noſtram ab operibus mortuis, ad ſerviendum
Deo viventi? Et ideò novi Teſtamenti mediator eſt; ut morte intercedente, 15
in redemptionem earum prævaricationum, quæ erant ſub priori teſtamento,
repromiſſionem accipiant, qui vocati ſunt æternæ hæreditatis. Ubi 16
enim teſtamentum eſt, mors neceſſe eſt intercedat teſtatoris. Teſtamentum 17
enim in mortuis confirmatum eſt: alioquin nondum valet, dum vivit qui teſtatus 18
eſt. Undè nec primum quidem ſine ſanguine dedicatum eſt. Lecto 19
enim omni mandato legis à Moyſe univerſo populo, accipiens ſanguinem
vitulorum & hircorum, cum aqua, & lana coccinea, & hyſſopo, ipſum
quoque librum, & omnem populum aſperſit, Dicens; Hic ſanguis teſtamenti, 20
quod mandavit ad vos Deus. Etiam tabernaculum & omnia vaſa 21
miniſterii ſanguine ſimiliter aſperſit. Et omnia penè in ſanguine ſecundùm 22
legem mundantur: & ſine ſanguinis effuſione non fit remiſſio. Neceſſe eſt 23
ergò exemplaria quidem cœleſtium his mundari: ipſa autem cœleſtia melioribus
hoſtiis quàm iſtis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فاما الخباء الثاني فكان يدخل اليه رييس الكهنة وحده مرة في السنة * ليس بغير الدم 7
الذي كان يقربه عن ذاته وعن جهالات الشعب * تم * قراءة الثلثا من الجمعة الثلثين *
* فهذا دل به روح القدس ان طريق القديسين لم تكن وقتيذ اظهرت * اذ الخباء 8
الاول كان له وقوف ايضا * الذي كان مثالا للوقت الحاضر * الذي فيه يقرب قرابين 9
وضحايا لا يمكنها ان تكمل من يخدمها في وهم معرفته * موضوعة في اطعمة واشربة 10
ومعموديات مختلفة * وفرايض البشر فقط الي وقت التقويم * انتقل * الاحد الخامس
من الصوم * فلما ورد المسيح رييس كهنة الخيرات المنتظرة * بالخباء الاعظم 11
والكامل جدا الغير مصنوع بيد * اي ليس هو بهذه البرية * ولا بدم التيوس والعجول 12
بل بدمه دخل دفعة واحدة الي المقادس * فوجد فداء موبدا * لانه ان يكن دم الثيران 13
والتيوس ورماد العجلة اذا نضحت على المنجسين يقدسهم لتطهير البشر * فكم 14
اولي بذلك دم المسيح الذي بالروح الابدي قرب ذاته لله بلا معاب * ان يطهر
بصيرتكم من الاعمال المايتة لتعبدوا الاها حيا * تم * ابتدي بقية قراءة الثلثا *
* فمن اجل هذا المسيح هو واسطة العهد الجديد * كي اذا صار الموت افتداء من المعاصي في 15
العهد الاول * ياخذ المدعون موعد المورث الابدية * لان حيث ما عهد توصية * تجتلب 16
بالضرورة على الموصي موتا * لان عهد الوصية للموتي تحقه * والا فلم يكن لها قوة ما دام 17
الموصي حيا * فمن هاهنا ولا العهد الاول جدد بغير دم * لان موسي اذ خاطب الشعب 18 19
بكافة الوصية المختصة بالشريعة * اخذ دم العجول مع ماء وصوف قرمزي وزوفا *
فنضحه على المصحف نفسه * وعلي جماعة الشعب * قايلا * هذا هو دم العهد الذي 20
وصاكم الله به * وينضح على الخباء والات الخدمة كلها بالدم * كذلك وكل الاشياء الا قليل 21 22
بالدم يطهر على ما يلايم الشريعة * وخلوا من اراقة دم ما يصير صفح * فالضرورة اذا ان 23
تطهر مثالات الاشياء التي في السماوات بهذه * فاما السماييات ذوات العهد الجديد فتطهر
بضحايا افضل من هذه قدرا * تم *

* *Tabernaculum verò ſecundum, ſolus princeps ſacerdotum ſemel quotannis ingrediebatur, non ſine ſanguine quem offerebat pro ſe & pro delictis populi.* 7 Finis.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis trigeſimæ.

Hoc igitur innuit Spiritus ſanctus, quòd via ſanctorum nondum pateſacta eſſet eo tempore quo tabernaculum primum adhuc ſubſiſtentiam habebat. 8 *Quod erat exemplar pro tempore præſenti, quo offeruntur ſacrificia & victimæ quæ nequeunt perfectum mente conſcientiæ reddere eum qui ipſis inſervit,* 9 *Collocatæ in cibis & potionibus, diverſiſque ablutionibus, ac ritibus carnalibus duntaxat, uſque ad tempus correctionis.* 10

Omitte. Dominicâ quintâ Jejunii.

Cùm autem advenisset Chriſtus pontifex bonorum quæ ſperantur, per maximum & perfectiſſimum tabernaculum non manu factum, quod nimirum non eſt in hac creatura, 11 *Neque per ſanguinem hircorum & vitulorum, ſed per proprium ſanguinem introivit ſemel in Sancta, & invenit redemptionem æternam.* 12 *Si enim ſanguis taurorum & hircorum; & cinis vitulæ, aſperſa ſuper inquinatos, ſanctificant eos ad purgationem carnis:* 13 *Quantò excellentiùs ſanguis Chriſti qui per Spiritum æternum obtulit ſemetipſum Deo ſine culpa, expurgabit conſcientiam veſtram ab operibus mortuis, ut adoretis Deum vivum?* 14 Finis.

Reſume reliquam lectionem feriæ tertiæ.

Ad hoc igitur Chriſtus eſt mediator fœderis novi, ut interveniente morte in redemptionem à contumaciis in priore fœdere commiſſis, accipiant vocati promiſſionem hæreditatis æternæ. 15 *Nam ubi eſt fœdus teſtamenti, infert neceſſariò mortem teſtatori.* 16 *Fœdus enim teſtamenti, mortuis eſt legitimum: alioquin non habet vim quandiu teſtator vivit.* 17 *Atque hinc eſt ut ne priùs quidem teſtamentum dedicatum fuerit ſine ſanguine.* 18 *Moſes enim quum recitâſſet populo omne præceptum expreſſum in lege, ſumpto ſanguine vitulorum, cum aqua & lana coccinea & hyſſopo, eo aſperſit librum ipſum, totumque populum,* 19 *Dicens; Hic eſt ſanguis teſtamenti quod præcepit vobis Deus.* 20 *Aſperſit etiam tabernaculum, & omnia vaſa miniſterii, ſanguine.* 21 *Atque ita res omnes, præter paucas, ſanguine purificantur, prout competit legi: & abſque ſanguinis effuſione non fit remiſſio.* 22 *Neceſſe eſt igitur ut exemplaria rerum quæ ſunt in Cœlis, hiſce purificentur: at verò cœleſtia novi teſtamenti, purificantur victimis quæ ſunt præſtantioris quàm iſtæ dignitatis.* 23 Finis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 ወክርስቶስ ፡ ከዊና ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ለእንተ ፡ ትመጽእ ፡ ሠናይት ፡ ውስተ ፡ እንተ ፡ ተዐቢ ፡
ወትኄይስ ፡ ደብተራ ፡ እንተ ፡ ኢገብሬ ፡ እደ ፡ ሰብእ ፡ ወኢኮነት ፡ በውስተዝ ፡ ዓለም ፡፡=፦
12 ወአኮ ፡፡ በደመ ፡ ለህም ፡ ወጠሊ ፡ ዘትትነዛሕ ፡ በደም ፡ ዚአሁ ፡ ቦአ ፡ በምዕር ፡ ውስተ ፡
13 ቅድስት ፡ ዘለዓለም ፡ መድኀኒት ፡ ረኪቦ ፡፡=፦ ሶበ ፡ ደመ ፡ ለህም ፡ ወደመ ፡ ጠሊ ፡ ወኅፅ
14 ሴ ፡ እጐልት ፡ ያነጽሕ ፡ እምኀጢአት ፡ ወይቄድሶሙ ፡ ለእለ ፡ ረኩሱ ፡ ሥጋሆሙ ፡፡=፦ እ
ፎ ፡ እንከ ፡ ፈድፋደ ፡ ደሙ ፡ ለክርስቶስ ፡ ዘሦዐ ፡ ርእሶ ፡ በመንፈስ ፡ እግዚአብሔር ፡ እን
ዘ ፡ አልቦ ፡ ነውረ ፡ ያነጽሐክሙ ፡ እምግብረ ፡ ኀጢአት ፡ ከመ ፡ ታምልክዎ ፡ ለእግዚአብ
15 ሔር ፡ ሕያው ፡፡=፦ ወበእንተዝ ፡ ለሐዲስ ፡ ሥርዓት ፡ ኢየሱስ ፡ ኅሩየ ፡ ኮነ ፡ ወከመ ፡ ጥ
ዒሞ ፡ ሞተ ፡ ያድኅኖሙ ፡ ለእለ ፡ ስሕቱ ፡ በቀዳሚ ፡ ሥርዓት ፡ እለ ፡ ሎሙ ፡ አሰፈወ ፡ ወ
16 ጸውዖሙ ፡ ውስተ ፡ ርስቱ ፡ ዘለዓለም ፡፡=፦ ኀበ ፡ ሀሎ ፡ ሥርዓት ፡ ግብር ፡ ይምጽእ ፡ ሞ
17 ት ፡ ለዐለ ፡ ዘሠርዐ ፡=፦ ሥርዓትሰ ፡ ለዘይመውት ፡ ጽንዕት ፡ ይእቲ ፡ እስመ ፡ ኢትበቍ
18 ዕ ፡ እመ ፡ ሕያው ፡ ውእቱ ፡ ዘሠርዐ ፡፡=፦ ከማሁ ፡ ቀዳሚት ፡ ዘእንበለ ፡ ደምስ ፡ ኢተሐ
19 ደሰት ፡=፦ ወነጊሮ ፡ ሙሴ ፡ ኵሎ ፡ ትእዛዘ ፡ ኦሪት ፡ ለኵሉ ፡ ሕዝብ ፡ ይነሥእ ፡ ደመ ፡
ለህም ፡ ወደመ ፡ ጠሊ ፡ ምስለ ፡ ማይ ፡ ወፐፒራለይ ፡ ወቈጽለ ፡ ሆስጱ ፡ ወይነዝኆ ፡ መጽ
20 ሐፈ ፡ ኦሪት ፡ ወኵሎ ፡ ሕዝበ ፡=፦ ወይቤሎሙ ፡ ዝውእቱ ፡ ደም ፡ ዘአዘዘክሙ ፡=፦ ወ
21 ያነጽሕ ፡ ደብተራሂ ፡ ወኵሎ ፡ ንዋየ ፡ ግብሮሙ ፡=፦ ወይሬሲ ፡ ከመ ፡ ዘበደም ፡ ይነጽሕ ፡
22 ኵሉ ፡ በሕገ ፡ ኦሪት ፡፡ ወዘእንበለ ፡ ይትነዛሕ ፡ ደም ፡ ኢይሰረይ ፡=፦ ግብር ፡ እንከ ፡ ለ
23 ዝኩ ፡ ዘበሰማያት ፡ ዝውእቱ ፡ ደም ፡ ያነጽሖ ፡ ሎቱ ፡ እንዘ ፡ ውእቱ ፡ ዘበሰማያት ፡ ይ
ኄይስ ፡ መሥዋዕተ ፡ እምዝ ፡፡=፦

Chriſtus autem factus princeps pontificum futurorum bonorum, per majus & 11
*præſtantius tabernaculum, non manu hominis factum, neque quod fuit ex
hoc mundo; Neque per ſanguinem taurorum, & hircorum cujus facta erat* 12
*aſperſio, ſed per ſanguinem proprium ingreſſus eſt ſemel in Sanctuarium, æternam
redemptionem nactus. Si ſanguis taurorum, & ſanguis hircorum, &* 13
*cinis juvencæ mundat à peccatis, & ſanctificat eos, quorum inquinantur
corpora: Quantò igitur magìs ſanguis Chriſti, qui obtulit ſeipſum per Spiritum* 14
*Deo abſque macula, purgabit vos ab operibus peccati, ut colatis Deum
vivum? Et propterea Jeſus factus eſt electus Novi Teſtamenti; qui, quaſi* 15
*guſtatâ morte, liberavit prævaricatores ſub priori Teſtamento, quibus facta eſt
promiſſio, & vocavit eos in æternam hæreditatem. Ubi Teſtamentum eſt,* 16
mors interveniat neceſſe eſt Teſtatoris. Teſtamentum enim in mortuis ratum 17
eſt; quia non prodeſt quum vivit Teſtator. Adeò ut ne priùs ſine ſanguine 18
dedicatum fuit. Quum enim expoſuiſſet Moſes omne præceptum legis univerſo 19
*populo, ſumpto ſanguine taurorum, & ſanguine hircorum, cum aqua, & lana
coccineâ, & foliis hyſſopi, aſperſit librum legis, & totum populum: Et* 20
dixit illis; Hic eſt ſanguis, quem mandavit vobis Deus. Et aſpergebat Tabernaculum, 21
& omnia vaſa miniſterii eorum. Et conſtituit hoc ut ſanguine purificarentur 22
*omnia juxta præceptum legis: & abſque conſperſione ſanguinis non
eſt remiſſio. Neceſſe eſt igitur, iſtud exemplar eorum quæ in cœlis ſunt, quod* 23
ille ſanguis purificaret ſibi, dum ipſa cœleſtia potiorem habeant præ illo victimam.

Non enim in manufacta Sancta introivit *Chriſtus*, exemplaria verorum,
24 Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα (π) ἅγια εἰσῆλθεν ὁ Χριστὸς, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν,
ſed in ipſum cœlum, nunc *apparere* vultui Dei pro nobis:
ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν·
Neque ut ſæpè offerat ſemetipſum, quemadmodùm pontifex intrat in
25 Οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτὸν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς
Sancta per ſingulos annos in ſanguine alieno: (Alioquin oportebat eum frequenter
26 τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ· (Ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν πολλάκις
pati à *conſtitutione* mundi:) nunc autem ſemel in conſummatione ſeculorum, ad
παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου·) (ρ) νῦν δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων, εἰς
deſtitutionem peccati, per hoſtiam ſuam apparuit. Et quemadmodùm ſtatu-
27 ἀθέτησιν (σ) ἁμαρτίας, διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται. Καὶ καθ' ὅσον ἀπό-
tum eſt hominibus ſemel mori, poſt autem hoc, judicium: Sic
28 κειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις· (τ) Οὕτως
Chriſtus ſemel oblatus, ad multorum *tollere* peccata, *ex* ſecundo ſine
ὁ Χριστὸς ἅπαξ προσενεχθεὶς, εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς
peccato *videbitur*, ſe expectantibus, in ſalutem.
ἁμαρτίας ὀφθήσεται, τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις, εἰς (υ) σωτηρίαν.

CAP X. ι'.

Umbram enim habens lex futurorum bonorum, non ipſam imaginem
1 Σκιὰν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα
rerum, per ſingulos annos eiſdem ipſis hoſtiis quas offerunt *in aſ-*
τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς (α) θυσίαις ἃς προσφέρουσιν εἰς τὸ δι-
ſiduum, nunquam poteſt accedentes *perficere*. Alioquin *non utique* ceſſâſſent
2 ηνεκὲς, οὐδέποτε δύναται τοὺς προσερχομένους τελειῶσαι. Ἐπεὶ οὐκ ἂν ἐπαύσαντο
oblata, *propter* nullam *habere* ultrà conſcientiam *peccatorum*, cultores
προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν, τοὺς λατρεύοντας
ſemel *mundatos*: Sed in ipſis recommemoratio peccatorum per ſingulos annos.
3 ἅπαξ (β) κεκαθαρμένους· Ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτόν.

Impoſſibile enim, *ſanguinem* taurorum & hircorum *auferre* peccata. Ideò ingrediens
ΙΓ' Ἀδύνατον γὰρ, αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας. Διὸ εἰσερχόμενος 4
in mundum, dicit; Hoſtiam & oblationem *non voluiſti*, corpus autem aptâſti 5
εἰς τὸν κόσμον, λέγει, Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, σῶμα δὲ κατηρτίσω
mihi: Holocautomata & pro peccato non *approbâſti*. Tunc dixi; Ecce
μοι· Ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ (γ) εὐδόκησας. Τότε εἶπον, Ἰδοὺ 6
venio, (In capite libri ſcriptum eſt de me,) *ad faciendum*, Deus, voluntatem 7
ἥκω, (ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ,) τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεὸς, τὸ θέλημά
tuam. Superiùs dicens; Quia *hoſtiam*, & *oblationem*, & holocautomata, &
σου. Ἀνώτερον λέγων, Ὅτι (δ) θυσίαν, καὶ προσφορὰν, καὶ ὁλοκαυτώματα, καὶ 8
pro peccato noluiſti, nec *approbâſti*, (quæ ſecundùm legem offeruntur:)
περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ (ε) εὐδόκησας, (αἵτινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται·)
Tunc *dixit*; Ecce venio, *ad faciendum*, Deus, voluntatem tuam: aufert
Τότε εἴρηκεν, Ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεὸς, τὸ θέλημά σου· ἀναιρεῖ 9
primum, ut *ſecundum* ſtatuat. In quâ voluntate ſanctificati ſumus,
τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ. Ἐν ᾧ θελήματι ἡγιασμένοι (ζ) ἐσμὲν, 10
per oblationem corporis Jeſu Chriſti ſemel. Et omnis quidem
οἱ διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος (η) τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ. Καὶ πᾶς μὲν 11
ſacerdos *aſtat* quotidiè miniſtrans, & eaſdem ſæpè offerens ho-
(θ) ἱερεὺς ἕστηκε καθ' ἡμέραν λειτουργῶν, καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις προσφέρων θυ-
ſtias, quæ nunquam poſſunt auferre peccata. Hic autem unam pro
σίας, αἵτινες οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν ἁμαρτίας. (ι) Αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ 12
peccatis offerens hoſtiam, in ſempiternum *ſedit* in dextera Dei:
ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν, εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν (κ) ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ·
Reliquùm expectans, donec ponantur inimici ejus ſcabellum pedum ejus.
Τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος, ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. 13
Unâ enim oblatione conſummavit in ſempiternum ſanctificatos. Conteſtatur
Μιᾷ γὰρ προσφορᾷ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους. Μαρτυρεῖ 14
autem *nobis* & Spiritus ſanctus. *Poſt enim prædixiſſe*; 15
δὲ ἡμῖν καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. μετὰ γὰρ τὸ (λ) προειρηκέναι,

MS.A. (π) εἰσῆλθεν ἅγια Χριστὸς, (ρ) νυνὶ (σ) τῆς ἁμαρτίας, (τ) Οὕτως καὶ ὁ (υ) σωτηρίαν διὰ πίστεως. Σκιὰν ΚΕΦ. ι'. MS.A. (α) θυσίαις προσφέρουσιν εἰς τὸ διηνεκὲς, αἱ οὐδέποτε δύνανται (β) κεκαθερισμένους· (γ) ηὐδόκησας· (δ) θυσίας, καὶ προσφορὰς, (ε) ηὐδ……, (αἵτινες κατὰ νόμον (ζ) ἐσμὲν, διὰ (η) Ἰησοῦ (θ) ἀρχιερεὺς (ι) Οὗτος (κ) ἐκ δεξιῶν (λ) εἰρηκέναι,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܒܝܬ ܩܘܕܫܐ ܕܥܒܝܕ ܒܐܝܕܝܐ ܥܠ ܡܫܝܚܐ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܕܘܡܝܐ ܕܗܘ ܫܪܝܪܐ. 24
ܐܠܐ ܠܗ ܠܫܡܝܐ ܥܠ. ܕܢܬܚܙܐ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܗ ܕܐܠܗܐ ܚܠܦܝܢ. * ܘܠܐ ܕܢܩܪܒ ܢܦܫܗ 25
ܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܐ ܐܝܟ ܕܥܒܕ ܗܘܐ ܪܒ ܟܘܡܪܐ. ܕܥܐܠ ܗܘܐ ܟܠ ܫܢܐ ܠܒܝܬ ܩܘܕܫܐ ܒܕܡܐ
ܠܐ ܕܝܠܗ. * ܐܢ ܠܐ. ܣܢܝܩ ܗܘܐ ܕܙܒܢܝܢ ܣܓܝܐܐ ܢܚܫ ܡܢ ܫܘܪܝܗ ܕܥܠܡܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ 26
ܒܫܘܠܡܗ ܕܥܠܡܐ. ܚܕܐ ܗܝ ܙܒܢ ܩܪܒ ܢܦܫܗ ܒܕܒܚܬܗ. ܕܢܒܛܠܝܗ ܠܚܛܝܬܐ.
* ܘܐܝܟܢܐ ܕܣܝܡ ܠܒܢܝܢܫܐ ܕܚܕܐ ܙܒܢ ܢܡܘܬܘܢ. ܘܡܢ ܒܬܪ ܡܘܬܗܘܢ ܕܝܢܐ. * ܗܟܢܐ ܐܦ 27 28
ܡܫܝܚܐ ܚܕܐ ܙܒܢ ܐܬܩܪܒ. ܘܒܩܢܘܡܗ ܕܒܚ ܚܛܗܐ ܕܣܓܝܐܐ. ܕܬܪܬܝܢ ܕܝܢ ܕܠܐ
ܚܛܝܬܐ ܡܬܚܙܐ ܠܚܝܘܗܝ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܣܟܝܢ ܠܗ.

* ܦܘܠܘܣ * ܢ * ܚܕ ܒܫܒܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܒܬܪ ܩܝܡܬܐ * ܡܚ *

ܢܡܘܣܐ ܓܝܪ ܛܠܢܝܬܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܒܗ ܕܛܒܬܐ ܕܥܬܝܕܢ. ܠܐ ܗܘܐ ܩܢܘܡܐ ܕܨܒܘܬܐ. 1
ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦܢ ܟܠ ܫܢܐ ܗܢܘܢ ܗܢܘܢ ܕܒܚܐ ܡܬܩܪܒܝܢ ܗܘܘ. ܠܐ ܡܫܟܚܘ ܗܘܘ ܠܡܓܡܪܘ
ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܩܪܒܝܢ ܠܗܘܢ. * ܐܠܘ ܓܝܪ ܓܡܪܝܢ ܗܘܘ. ܟܒܪ ܐܝܢ ܐܬܬܢܝܚܘ ܡܢ 2
ܩܘܪܒܢܝܗܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܬܕܠܚܐ ܗܘܬ ܒܗܘܢ ܬܐܪܬܗܘܢ ܒܚܛܗܐ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܚܕܐ ܙܒܢ
ܐܬܕܟܝܘ ܒܗܘܢ. * ܐܠܐ ܒܗܘܢ ܒܕܒܚܐ ܡܬܕܟܪܝܢ ܚܛܗܝܗܘܢ ܒܟܠ ܫܢܐ. * ܠܐ ܓܝܪ 3 4
ܡܫܟܚ ܕܡܐ ܕܬܘܪܐ ܘܕܨܦܪܝ ܥܙܐ ܕܢܕܟܐ ܚܛܗܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܟܕ ܥܐܠ ܠܥܠܡܐ ܐܡܪ. 5
ܒܕܒܚܐ ܘܒܩܘܪܒܢܐ ܠܐ ܨܒܝܬ. ܦܓܪܐ ܕܝܢ ܐܠܒܫܬܢܝ. * ܘܝܩܕܐ ܓܡܝܪܬܐ ܕܚܠܦ ܚܛܗܐ 6
ܠܐ ܫܐܠܬ. * ܗܝܕܝܢ ܐܡܪܬ ܕܗܐ ܐܢܐ ܐܬܐ ܐܢܐ ܕܒܪܝܫ ܟܬܒܐ ܟܬܝܒ ܥܠܝ. ܕܐܥܒܕ ܨܒܝܢܟ 7
ܐܠܗܐ. * ܡܢ ܠܥܠ ܐܡܪ. ܕܕܒܚܐ ܘܩܘܪܒܢܐ ܘܝܩܕܐ ܓܡܝܪܬܐ ܕܚܠܦ ܚܛܗܐ ܠܐ ܨܒܝܬ. ܗܢܘܢ 8
ܕܡܬܩܪܒܝܢ ܗܘܘ ܒܢܡܘܣܐ. * ܘܒܬܪܗ ܐܡܪ. ܕܗܐ ܐܬܐ ܐܢܐ ܕܐܥܒܕ ܨܒܝܢܟ ܐܠܗܐ. ܒܗܕܐ 9
ܫܪܐ ܠܩܕܡܝܬܐ ܕܢܩܝܡ ܠܬܪܝܬܐ. * ܒܗܢܐ ܓܝܪ ܨܒܝܢܗ ܩܕܝܫܝܢܢ. ܒܩܘܪܒܢܐ ܕܦܓܪܗ 10
ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܕܚܕܐ ܙܒܢ. * ܟܠ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܓܝܪ ܕܩܐܡ ܗܘܐ ܘܡܫܡܫ ܟܠܝܘܡ. ܘܗܢܘܢ 11
ܒܗܢܘܢ ܕܒܚܐ ܡܩܪܒ ܗܘܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܡܬܘܡ ܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ܕܢܕܟܘܢ ܚܛܗܐ. * ܗܢܐ 12
ܕܝܢ ܚܕ ܕܒܚܐ ܩܪܒ ܚܠܦ ܚܛܗܐ. ܘܝܬܒ ܠܗ ܥܠ ܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ ܠܥܠܡ. * ܘܡܣܟܐ 13
ܡܢ ܗܫܐ ܥܕܡܐ ܕܢܬܬܣܝܡܘܢ ܒܥܠܕܒܒܘܗܝ ܟܘܒܫܐ ܬܚܝܬ ܪܓܠܘܗܝ. * ܒܚܕ ܓܝܪ 14
ܩܘܪܒܢܐ ܓܡܪ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܬܩܕܫܝܢ ܒܗ ܠܥܠܡ.

* ܠܠܝܐ ܕܒܘܪܟ ܡܝܐ * ܝܓ *

ܡܣܗܕܐ ܠܢ ܕܝܢ ܐܦ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܡܪ. 15

Non enim in Sanctuarium manufactum ingreſſus eſt Chriſtus, quod eſt ſimilitudo veri illius, ſed in ipſum cœlum introivit, ut appareat ante faciem Dei pro nobis. 24 Non quidem ut offerat ſemetipſum pluries, ut faciebat ſummus ſacerdos qui introibat quolibet anno in Sanctuarium per ſanguinem haud proprium. 25 Alioquin debebat ſæpiùs pati ab initio mundi: nunc autem in fine mundi ſemel obtulit ſeipſum per immolationem ſuiipſius, ut aboleret peccatum. 26 Et quemadmodum ſtatutum eſt hominibus ut ſemel moriantur, poſt verò mortem ipſorum, judicium: 27 Sic & Chriſtus ſemel oblatus eſt, & in ſeipſo immolavit peccata multorum: ſecundò autem ſine peccatis apparebit ad ſalutem eorum qui ipſum præſtolantur. 28

CAP, X.

Dominicâ III. poſt Reſurrectionem. 12.

Siquidem in Lege erat umbra bonorum futurorum, non ipſamet ſubſtantia earum rerum: idcircò etſi quolibet anno illa ipſa ſacrificia offerrentur, nunquam potuerunt perficere eos qui ipſa offerebant. 1 Si enim perfeciſſent, jamdiu ſanè ceſſâſſent ab oblationibus ſuis, quoniam haud exagitâſſet impoſterùm conſcientia ſua peccatis, eos qui ſemel purificati fuiſſent. 2 Verùm in ipſis ſacrificiis commemorant peccata ſua quolibet anno. 3 Nam impoſſibile eſt ſanguinem taurorum & hircorum purgare peccata. 4 Quapropter quum introit in mundum, dixit; Victimas & oblationes noluiſti, corpore autem induiſti me. 5 Et holocautomata quæ *fiunt* pro peccatis, non poſtulâſti. 6 Tunc dixi, Ecce ego venio, quia in capite librorum ſcriptum eſt de me, Ut faciam voluntatem tuam, ô Deus. 7 Superiùs dixerat; Sacrificia & oblationes, & combuſta integra quæ *fiunt* pro peccatis, noluiſti, illa *nempe* quæ offerebantur in Lege. 8 Et poſtea dixit, Ecce venio, ut faciam voluntatem tuam, Deus. In hoc obliterat primum, ut ſtatuat ſecundum. 9 Siquidem in hac ipſius voluntate ſanctificati ſumus per unicam oblationem corporis Jeſu Chriſti. 10 Omnis enim ſummus ſacerdos qui aſſiſtebat & miniſtrabat quotidiè, eadem ſacrificia offerebat quæ nunquam poterant purgare peccata. 11 Hic verò unam victimam obtulit pro peccatis, conſeditque ad dexteram Dei in æternum. 12 Et expectat deinceps uſquedum poſiti fuerint inimici ejus ſcabellum ſub pedibus ſuis. 13 Unâ enim oblatione perfecit eos qui ſanctificantur in ipſo in æternum. 14

Nocte benedictionis aquarum. 13.

Cæterùm teſtis eſt nobis Spiritus ſanctitatis, quum dicit; 15

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 ወዘአኮ ፡ ውስተ ፡ ግብረ ፡ እደ ፡ ሰብእ ፡ ቦአ ፡ ኢየሱስ ፡ ዘአርአያ ፡ ቅድሳት ፡ ለጽድቅ ፡ ዘ
እንበለ ፡ በሰማይ ፡፡ ወይእዜሰ ፡ ያስተርኢ ፡ ቅድመ ፡ ገጹ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘበእንቲአነ ፡፡
25 ወአኮ ፡ ከመ ፡ ዘልፈ ፡ ይሠውዕ ፡ ርእሶ ፡ ከመ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ውስተ ፡ ቅድሰተ ፡ ቅዱሳን ፡ በ
26 በ ፡ ዓመት ፡ በደም ፡ በዕድ ፡፡ ወእመአኮሰ ፡ ብዙኃ ፡ እምተቀትለ ፡ እምፍጥረተ ፡ ዓለም ፡፡
ወይእዜሰ ፡ ምዕረ ፡ በኅልቀተ ፡ ዓለም ፡ ከመ ፡ ይስዓራ ፡ ለኃጢአት ፡ አስተርአየ ፡ ዝመሥዋ
27 ዕቱ ፡፡ ወበከመ ፡ ፀኑዓ ፡ ለሰብእ ፡ ምዕረ ፡ መዊት ፡ ወእምድኅሬሁ ፡ ደይን ፡፡ ወከማ
28 ሁ ፡ ክርስቶስኒ ፡ ምዕረ ፡ ሦዐ ፡ ርእሶ ፡ ከመ ፡ ይኅድግ ፡ ለብዙኃን ፡፡ ወደግሞሰ ፡ ዘእንበለ ፡
ኃጢአት ፡ ያስተርእዮሙ ፡ ለእለ ፡ ይሴፈውዎ ፡ ያሐይወሙ ፡፡

Nequaquam autem in ſacrarium manu hominis factum (quod veri Sanctuarii exemplar fuit) ingreſſus eſt Jeſus : ſed in ipſum cœlum, & nunc conſpicitur antè faciem Dei pro nobis : 24 *Et non ut ſemper offerat ſeipſum, ſicut pontifex maximus qui ingrediebatur quolibet anno in Sanctum ſanctorum cum ſanguine alieno:* 25 *Alioqui ſæpiùs occideretur à creatione mundi : nunc autem ſemel ſub conſummationem ſeculi, ut aboleret peccatum, comparet per hanc oblationem ſui.* 26 *Et quemadmodum hominibus ſemel ſubeunda mors eſt, & poſt hoc judicium :* 27 *Similiter etiam Chriſtus ſemel obtulit ſeipſum, ut multorum peccata remitteret ; & ſecundò abſque peccato conſpicietur iis qui illum expectant in ſalutem..* 28

Verſio VULGATA LATINA.

24 Non enim in manufacta Sancta Jeſus introivit, exemplaria verorum : ſed in ipſum
25 cœlum , ut appareat nunc vultui Dei pro nobis : Neque ut ſæpè offerat ſemetipſum,
quemadmodùm Pontifex intrat in Sancta per ſingulos annos in ſanguine alieno :
26 Alioquin oportebat eum frequenter pati ab origine mundi : nunc autem
ſemel in conſummatione ſeculorum, ad deſtitutionem peccati, per hoſtiam ſuam apparuit.
27 Et quemadmodùm ſtatutum eſt hominibus ſemel mori, poſt hoc autem judicium :
28 Sic & Chriſtus ſemel oblatus eſt ad multorum exhaurienda peccata ; ſecundò
ſine peccato apparebit expectantibus ſe, in ſalutem.

C A P. X.

1 UMbram enim habens lex futurorum bonorum,non ipſam imaginem rerum ; per
ſingulos annos eiſdem ipſis hoſtiis,quas offerunt indeſinenter, nunquam poteſt accedentes
2 perfectos facere: Alioquin ceſſâſſent offerri: ideò quòd nullam haberent ultrà
3 conſcientiam peccati,cultores ſemel mundati: Sed in ipſis commemoratio peccatorum
per ſingulos annos fit. Impoſſibile enim eſt ſanguine taurorum & hircorum 4
auferri peccata. Ideò ingrediens mundum dicit ; Hoſtiam & oblationem noluiſti: 5
corpus autem aptâſti mihi : Holocautomata pro peccato non tibi placuerunt. Tunc 6
dixi;Ecce venio:in capite libri ſcriptum eſt de me;Ut faciam,Deus,voluntatem tuã. 7
Superiùs dicens;Quia hoſtias,& oblationes.& holocautomata pro peccato noluiſti, 8
nec placita ſunt tibi.quæ ſecundùm legem offeruntur, Tunc dixi; Ecce venio,ut fa- 9
ciam,Deus.voluntatem tuam : aufert primum,ut ſequens ſtatuat. In qua voluntate 10
ſanctificati ſumus per oblationem corporis Jeſu Chriſti ſemel. Et omnis quidem ſa- 11
cerdos præſtò eſt quotidiè miniſtrans , & eaſdem ſæpè offerens hoſtias , quæ nunquam
poſſunt auferre peccata : Hic autem unam pro peccatis offerens hoſtiam, in 12
ſempiternum ſedet in dextra Dei , De cætero expectans donec ponantur inimici 13
ejus ſcabellum pedum ejus. Unâ enim oblatione, conſummavit in ſempiternum 14
ſanctificatos. Conteſtatur autem nos & Spiritus ſanctus. Poſtquàm enim dixit ; 15

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

24 * السبت الخامس من الصوم • * لان المسيح ما دخل الي المقادس المعمولة بالايادي
25 اشباه المقادس الحقيقية • لكنه دخل الي السماء نفسها ليظهر الان لوجه الله من اجلنا * لا
لكي يقرب ذاته دفعات كثيرة • كما يدخل رييس الكهنة الي المقادس في كل سنة بدم اجنبي *
26 * والا فقد كان يحتاج ان يتالم منذ انشاء العالم مرار كثيرة • فالان انما ظهر دفعة واحدة
27 عند انقضاء الدهور بذبيحته لمحالقة الخطية واحمادها * وكما ان معد للناس ان يموتوا دفعة
28 واحدة • وبعد هذا الدينونة * كذلك والمسيح قرب دفعة واحدة ليقدم خطايا كثيرين •
وسيظهر ثانية بلا خطية للذين يترجونه خلاصا • تم *

* الفصل العاشر *

1 * قراءة الاربعا من الجمعة الثلثين • * لان الشريعة فيها ظل الخيرات العتيدة
المنتظرة لا صورة الامور نفسها • بتلك الذبايح انفسها التي يقدمونها كل سنة الي ما لا يعبر
2 مداه • لم تقتدر قط ان تتمم المتقدمين اليها * والا اما كانت قد كفت تقديمها • من اجل
ان خدامها لو قد تطهروا دفعة • ليس لهم ايضا ولا تذكرة واحدة من ذكر الخطايا •
3 4 * لكن فيها تكرير ذكر الخطايا كل سنة * لان دم الثيران والتيوس لن يستطيع ان ينزع
5 6 الخطايا * فلذلك عند دخوله الي العالم يقول • ما اردت ضحية وقربانا واقتنيت لي جسما * المحرقات
7 بجملتها • والتي عن الخطايا ما ارتضيت بها * حينيذ قلت هانذا اجي • اذ قد كتب عني
8 في راس المصحف ان اعمل اللهم مشيتك * ولما ذكر فوق هذا قايلا • ان الضحية والقربان
والمحرقات بجملتها • والتي عن الخطايا التي قدمت بفرض الشريعة • ما اثرتها ولا ارتضيت بها •
9 10 * حينيذ قال هانذا اجي لاعمل اللهم مشيتك • يبطل الاول • ليقيم الثاني * الذي به نحن
11 مشيته مقدسون • الذين قدسنا في دفعة واحدة بقربان جسد يسوع المسيح * وكل كاهن قد
وقف كل يوم خادما • يقدم مرارا كثيرة هذه الضحايا • التي لن تستطيع قط ان تزيل الخطايا •
12 * فاما هذا اذ قرب عن الخطايا ذبيحة واحدة • جلس في يمين الله جلوسا لا يعبر مداه •
13 14 * منتظرا فيما بعد ان توضع اعداوه تحت موطي قدميه * لان قربانا واحدا تمم المقدسين
15 الي ما لا يعبر مداه * ويشهد لنا روح القدس • لانه بعد ان قال •

Sabbatho quinto Jejunii.

Chriſtus enim non eſt ingreſſus in Sanctuaria manibus extructa , verorum 24
Sanctuariorum exemplaria : ſed cœlum ipſum ingreſſus eſt, ut appareat nunc in
conſpectu Dei pro nobis. Non ut ſemetipſum offerat multis vicibus, ut ingreditur 25
princeps ſacerdotum in Sanctuaria ſingulis annis cum ſanguine alieno :
(Alioquin neceſſarium fuiſſet ſæpè illum pati ab orbe condito) ſed nunc in 26
fine ſeculorum ſemel quidem apparuit per ſuiipſius victimam, ad obliterandum
ſedandúmque peccatum. Et quemadmodum deſtinatum eſt hominibus ſemel 27
mori , poſtcà verò judicium : Ita & Chriſtus ſemel oblatus eſt, ut offerret 28
peccata multorum, & ſecundò apparebit ſine peccato iis qui ipſum ad ſalutem
expectant. Finis.

C A P. X.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis trigeſimæ.

NAm lex, in qua continetur *umbra futurorum bonorum quæ expectantur, non* 1
ipſa rerum imago: per eaſdem illas hoſtias quas offerebant ſingulis annis ad
tempus indeficiens , non potuit unquam perfectos reddere accedentes ad ſe. Alio- 2
qui nónne deſtitiſſet offerre ? quoniam ſi miniſtri ejus fuiſſent ſemel purificati ,
nullam haberent mentionem commemorationis peccatorum. Atqui in ipſa fit 3
repetitio memoriæ peccatorum ſingulis annis. Sanguis enim taurorum & hir- 4
corum non poteſt auferre peccata. Et icci- 5
rcò ingrediens in mundum dicit ; Victimam & oblationem noluiſti , corpus
autem acquiſiſti mihi. Penitus cremata, 6
& quæ pro peccatis offeruntur, *non comprobâſti : Tunc dixi ; Ecce venio, cùm* 7
ſcriptum ſit de me in capite libri ut faciam, Deus, voluntatem tuam. Cùmque 8
id ſuperiùs retuliſſet, dicens ; Victimam, & ſacrificium, penitúſque cremata, & quæ pro peccatis , juxta ritum
legis oblata, noluiſti neque comprobâſti :
Tunc ſubdidit , Ecce venio ut faciam, 9
Deus , voluntatem tuam : deſtruit primum, ut aſtruat ſecundum , Per quod 10
nos ex ipſius voluntate ſumus ſanctificati : ut qui ſanctificati ſumus unâ vice per oblationem corporis Jeſu Chriſti.
Et omnis quidem ſacerdos aſtat quotidiè 11
miniſtrans , ſæpiùs offerens eaſdem victimas quæ nunquam poſſunt amovere
peccata. Hic verò oblatâ pro peccatis 12
unâ victimâ , ſedit ad dexteram Dei ſeſſione cujus ævitas non deficiet :
Quod ſupereſt , expectans ut ponantur 13
inimici ipſius ſub ſcabello pedum ejus.
Unica enim oblatio perfectos reddidit 14
ſanctificatos in ævum infinitum. Te- 15
ſtatur autem nobis Spiritus ſanctus , nam poſtquam dixit ;

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 I: እስመ፡ ጸለሎታ ፡ ይእቲ ፡ ኦሪት፡ ለእንተ ፡ ትመጽእ ፡ ሠናይት ፡ እንዘ ፡ ኢትከውን፡ ከማ
ሁሰ ፡ ገቢሮት ፡ መሥዋዕተ ፡ ዘያበውሉ፡ ዘልፈ ፡ ወኢይክል ፡ ግሙራ ፡ ፈጽሞ ፡ ለእለ ፡ ያበ
2 ውሉ፡፡=፡ ወአመአኮሰ ፡ እም ፡ ኢያዕረፈ ፡ እንዘ ፡ ይሠውዑ ፡ ወእስመ ፡ ይሁሩ ፡ ሎሙ፡ ኀ
3 ጢአቶሙ፡ ለእለ ፡ ይሠውዑ፡ ወያነጽሖሙ፡ በምዕር፡፡=፡ ወበሙ ፡ ዘይገብሩ፡ ተዝካረ ፡ ኀ
4 ጢአት ፡ በበዓመት፡፡=፡ እስመ ፡ ኢይትከሀል ፡ ደመ ፡ ለህሞ ፡ ወጠሊ ፡ ይሕድግ ፡ ኀጢአ
5 ተ፡፡=፡ ወአመ ፡ ይመጽእ ፡ ውስተ ፡ ዓለም፡ ይቤ፡፡መሥዋዕተ ፡ ወቍርባነ ፡ ኢፈቀድከ፡
6 ሥጋከ ፡ አንጽሕ ፡ ሊተ፡፡=፡ መሥዕት ፡ ዘበእንተ ፡ ኀጢአት ፡ ኢሠመርከ፡፡=፡
7 ውእተ፡ ጊዜ፡ እቤ ፡ ነየ ፡ መጻእኩ፡፡ውስተ፡ ርእሰ፡ መጽሐፍ፡ ተጽሕፈ ፡ በእንቲአየ፡፡ከመ፡
8 እግበር፡ ፈቃድከ ፡ ሠምርኩ፡ አምላኪየ፡፡=፡ መልዕልቶ ፡ ይብል ፡ መሥዋዕተ ፡ ወቍርባነ ፡
9 ኢፈቀድከ ፡ ዘበእንተ፡ ኀጢአት ፡ ኢሠመርከ፡ ዘይሠውዑ፡ ዘበሕገ ፡ ኦሪት፡፡=፡ ወእምዝ፡
10 ይቤ ፡ መጻእኩ ፡ ከመ፡ እግበር ፡ ፈቃደከ፡፡ይነሥት ፡ ቀዳማየ ፡ ከመ ፡ ያቅም ፡ ደኅረየ፡፡=፡
11 ከመ፡ ንትቀደስ ፡ በፈቃዱ፡ በቍርባነ ፡ ሥጋሁ፡ ለኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ለምዕር፡፡=፡ ወኵሉ፡
ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ይቀውም ፡ ኵሎ ፡ አሚረ ፡ ወይሠውዕ ፡ ከማሁ ፡ ክመ ፡ ዘልፈ፡ ይሠውዕ ፡
12 መሥዋዕቶ ፡ ለግሙራ ፡ ኢይክል ፡ አንጽሖ ፡ ኀጢአት፡፡=፡ ወውእቱሰ ፡ ምዕረ ፡ ሦዐ ፡ መ
13 ሥዋዕተ ፡ እንተ ፡ ለዘለፈ ፡ በእንተ ፡ ኀጢአት ፡ ወነበረ ፡ በየማነ ፡ እግዚአብሔር፡፡=፡ ወይ
14 ፀንሕ ፡ እንከ ፡ እስከ ፡ ይገብኡ ፡ ጸላእቱ ፡ ታሕተ ፡ መከይደ ፡ እገሪሁ፡፡=፡ አሐተ ፡ መ
15 ሥዋዕተ ፡ ገብረ ፡ እንተ ፡ ለግሙራ ፡ ለእለ ፡ ይትቄደሱ፡፡=፡ ወሰማዕትነ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ፡
እምድኅረ ፡ ይቤ፡፡=፡

C A P. X.

QUia umbra lex erat futurorum bonorum , non erat ipſa forma : faciendo vi- 1
ctimas quas continuatè offerebant, ideò non potuit omninò perficere offerentes. Ali- 2
qui deſtitiſſent offerentes eas : etiam quia condonaverat iis Deus *peccata offerentium , quos ſemel purificaverat : Et in illis ſunt qui efficiunt commemoratio-* 3
nem peccatorum quotannis. Quia non poteſt ſanguis taurorum & hircorum re- 4
mittere peccata Et cùm quidem ingrederetur in mundum, dicit ; Sacrificiis & 5
oblationibus non indigeo : corpus tuum purificavit mihi : Hoſtiis pro peccato 6
non ſum oblectatus. Tunc dixi ; Ecce venio : in capite libri ſcriptum eſt de 7
me: ut faciam voluntatem tuam , complacui Deus *meus. Superiùs dixit ; Vi-* 8
ctimas & oblationes nolui, ſacrificiis pro peccato, quæ ſecundùm præceptum legis
fiunt, non ſum oblectatus. Et tunc dicit ; Venio, ut faciam voluntatem tuam : 9
abolet quod prius mihi fuit, ut ſtabiliat quod mihi poſterius. Quia ſanctifica- 10
mur per voluntatem ejus in oblatione noſtra corporis Jeſu Chriſti ſemel peracta.
Et omnis princeps ſacerdotum aſſiſtit quotidiè offerens , & ipſamet eadem conti- 11
nuò offert ſacrificia , quæ omninò non poſſunt emundare peccata. Iſte verò , ſemel 12
oblatâ in perpetuum victimâ pro peccatis , deindè conſedit ad dextram Dei : Et 13
expectat inſuper donec convertantur inimici ipſius ſub ſcabello pedum ejus: Unâ 14
oblatione perfecit penitùs eos qui ſanctificantur. Et teſtificatur nobis Spiritus 15
ſanctus, poſteaquam dixerat ;

Hoc testamentum quod *paciscar* ad illos post dies illos, dicit
16 Αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει
Dominus, *dans* leges meas in cordibus eorum, & in mentibus eorum super-
Κύριος, διδοὺς νόμους μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ (μ) τῶν διανοιῶν αὐτῶν ἐπι-
scribam eas: Et peccatorum *eorum*, & iniquitatum eorum non recordabor
17 γράψω αὐτούς· Καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν, καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν οὐ μὴ (ν) μνησθῶ
ampliùs. Ubi autē remissio horum, non jam oblatio pro peccato. Habentes itaque,
18 19 ἔτι. Ὅπου δὲ ἄφεσις τούτων, οὐκ ἔτι προσφορὰ περὶ ἁμαρτίας. Ἔχοντες οὖν,
fratres, *libertatem* in *introitum* Sanctorum in sanguine *Jesu*, Quam initiavit
20 ἀδελφοί, παῤῥησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι Ἰησοῦ, Ἣν ἐνεκαίνισεν
nobis viam *recentem* & viventem per velamen, id est, carnem suam,
ἡμῖν ὁδὸν πρόσφατον καὶ ζῶσαν διὰ τοῦ καταπετάσματος, τουτέστι, τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,
Et sacerdotem magnum super domum Dei: Accedamus cum vero corde in
21 22 Καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ· Προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν
plenitudine fidei, aspersi corda à conscientia, mala: Et
πληροφορίᾳ πίστεως, (ξ) ἐῤῥαντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς· καὶ
abluti corpus aquâ mundâ, Teneamus confessionem spei indeclinabilem:
23 λελουμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ, Κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ·
(fidelis enim *pollicitus*,) Et consideremus *alii alios* in provocationem charitatis,
24 (πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμενος,) Καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης, ΙΔ'
& bonorum operum: Non deserentes collectionem nostram *ipsorum*, sicut *mos*
25 καὶ καλῶν ἔργων· Μὴ ἐγκαταλείποντες τὴν ἐπισυναγωγὴν ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος
quibusdam, sed *adhortantes*: & tantò magis quantò videritis appropinquantem
τισίν, ἀλλὰ παρακαλοῦντες· καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν
diem. *Ultrò* enim peccantibus nobis post *accepisse* notitiam veritatis,
26 τὴν ἡμέραν. Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας,
non jam pro peccatis relinquitur hostia: Terribilis autem quædam expectatio judicii, &
27 οὐκ ἔτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία· Φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ

ignis æmulatio, *devorare futuri* adversarios. Irritam faciens quis legem
πυρὸς ζῆλος, ἐσθίειν μέλλοντος τοὺς ὑπεναντίους. Ἀθετήσας τις νόμον 28
Moysi, *sine miserationibus* in duobus vel tribus testibus moritur: Quantò, pu-
Μωσέως, χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει· Πόσῳ, δο- 29
tatis, *deteriore dignus judicabitur supplicio* filium Dei *conculcans*, & sanguinem te-
κεῖτε, χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς δια-
stamenti *communem ducens*, in quo sanctificat' est, & *Spiritum* gratiæ *contumeliâ af-*
θήκης κοινὸν (ο) ἡγησάμενος, ἐν ᾧ ἡγιάσθη, καὶ τὸ Πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρί-
ficiens? Scimus enim *dicentem*; Mihi *ultio*, ego retribuam, *dicit Dominus*:
σας; Οἴδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα, Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος· 30
& iterùm; Dominus judicabit populum suum. Horrendum, incidere in manus Dei
καὶ πάλιν, (π) Κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ. Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ 31
viventis. Rememoramini autem pristinos dies, in quibus illuminati, *multum*
ΙΕ' ζῶντος. Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες, πολλὴν 32
certamen sustinuistis passionum. *Hoc* quidem, opprobriisque & tribulationib' *in thea-*
ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων. Τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσι θεα- 33
trum producti: *hoc* autem, *communicantes* taliter conversantium effecti. *Etenim*
τριζόμενοι· τοῦτο δὲ, κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες. Καὶ γὰρ 34
vinculis meis compassi estis, & rapinam *subsistentium* vestrorum cum
τοῖς (ρ) δεσμοῖς μου συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ
gaudio suscepistis, cognoscentes habere in *vobisipsis præstantiorem* substantiā in *cælis*, &
χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες (σ) ἔχειν ἐν ἑαυτοῖς κρείττονα ὕπαρξιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ
manentem. *Ne abjicite* itaque *fiduciam* vestram, quæ habet remunerationem magnam.
μένουσαν. Μὴ ἀποβάλητε οὖν τὴν παῤῥησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει (τ) μισθαποδοσίαν μεγάλην. 35
Patientiā enim habetis opus, ut voluntatem Dei facientes, reportetis promis-
Ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν, ἵνα τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες, κομίσησθε τὴν ἐπαγ- 36
sionem. Adhuc enim *parvum quantum quantum*, *veniens* veniet, & non tardabit.
γελίαν. Ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον ὅσον, ὁ ἐρχόμενος ἥξει, καὶ οὐ χρονιεῖ. 37

MS.A. (μ) τὴν διάνοιαν (ν) μνησθήσομαι (ξ) ῥεραντισμένοι (ο) ἡγησάμενος, καὶ τὸ (π) Κρινεῖ Κύριος (ρ)* δεσμίοις συνεπαθήσατε, (σ) ἔχειν ἑαυτοὺς κρείσσονα ὕπαρξιν καὶ μένουσαν. (τ) μεγάλην μισθαποδοσίαν.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 * ܗܕܐ ܗܝ ܕܝܬܩܐ ܕܐܬܠ ܠܗܘܢ ܡܢ ܒܬܪ ܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ ܐܡܪ ܡܪܝܐ. ܐܬܠ ܢܡܘܣܝ ܒܪܥܝܢܝܗܘܢ
17 ܘܥܠ ܠܒܘܬܗܘܢ ܐܟܬܒܝܗ̇. * ܘܥܘܠܗܘܢ ܘܚܛܗܝܗܘܢ ܠܐ ܐܬܕܟܪ
18 ܠܗܘܢ. * ܐܝܟܐ ܕܝܢ ܕܐܝܬ ܫܘܒܩܢܐ ܕܚܛܗܐ. ܠܐ ܡܬܒܥܝܐ ܩܘܪܒܢܐ ܕܥܠ ܚܛܗܐ.
19 * ܐܝܬ ܠܢ ܗܟܝܠ ܐܚܝ ܦܪܗܣܝܐ ܠܡܥܠܬܐ ܕܒܝܬ ܩܘܕܫܐ ܒܕܡܗ ܕܝܫܘܥ. ܘܐܘܪܚܐ
20 21 ܚܕܬܐ. * ܕܚܝܐ ܗܝ ܕܐܚܕܬ ܠܢ ܗܫܐ ܒܦܪܣܐ ܕܬܪܥܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܦܓܪܗ. * ܘܐܝܬ ܠܢ ܟܘܡܪܐ ܪܒܐ ܥܠ ܒܝܬܗ
22 ܕܐܠܗܐ. * ܢܬܩܪܒ ܗܟܝܠ ܒܠܒܐ ܫܪܝܪܐ ܘܒܗܝܡܢܘܬܐ ܡܫܡܠܝܬܐ. ܟܕ ܪܣܝܣܝܢ ܠܒܘܬܢ
23 ܘܕܟܝܢ ܡܢ ܬܐܪܬܐ ܒܝܫܬܐ ܘܡܣܚܝܢ ܦܓܪܢ ܒܡܝܐ ܕܟܝܐ. * ܘܢܐܚܘܕ ܬܘܕܝܬܐ ܕܣܒܪܢ
24 ܘܠܐ ܢܬܢܓܕ. ܡܗܝܡܢ ܗܘ ܓܝܪ ܡܢ ܕܡܠܟ ܠܢ. * ܘܢܚܙܐ ܚܕ ܠܚܕ. ܒܚܪܝܢܐ ܕܚܘܒܐ
25 ܘܕܥܒܕܐ ܛܒܐ. * ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܫܒܩܝܢ ܟܢܘܫܬܢ. ܐܝܟ ܕܐܝܬ ܥܝܕܐ ܠܐܢܫ ܐܢܫ. ܐܠܐ ܒܥܘ ܚܕ
ܡܢ ܚܕ. ܝܬܝܪܐܝܬ ܟܡܐ ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܩܪܒ ܝܘܡܐ ܗܘ.

* ܕܡܥܡܘܕܝܬܐ * ܝܕ *

26 * ܐܢ ܓܝܪ ܒܨܒܝܢܗ ܢܚܛܐ ܐܢܫ ܡܢ ܒܬܪ ܕܢܩܒܠ ܝܕܥܬܐ ܕܫܪܪܐ. ܠܝܬ ܡܟܝܠ ܕܒܚܬܐ
27 ܕܬܬܩܪܒ ܚܠܦ ܚܛܗܐ. * ܐܠܐ ܕܚܝܠ ܗܘ ܕܝܢܐ ܕܥܬܝܕ. ܘܛܢܢܐ ܕܢܘܪܐ ܕܐܟܠܐ ܠܒܥܠܕܒܒܐ.
28 * ܐܢ ܓܝܪ ܐܢܫ ܕܡܒܣܐ ܠܢܡܘܣܐ ܕܡܘܫܐ. ܥܠ ܦܘܡ ܬܪܝܢ ܐܘ ܬܠܬܐ ܣܗܕܝܢ ܕܠܐ ܪܚܡܝܢ
29 ܡܐܬ. * ܟܡܐ ܡܕܝܢ ܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܡܫܬܢܝ ܫܩܠ ܬܫܢܝܩܐ ܗܘ ܕܕܫ ܠܒܪܗ
ܕܐܠܗܐ. ܘܚܫܒ ܕܡܐ ܕܕܝܬܩܐ ܕܒܗ ܐܬܩܕܫ ܐܝܟ ܕܟܠ ܐܢܫ. ܘܨܥܪ ܠܪܘܚܐ ܕܛܝܒܘܬܐ.
30 * ܝܕܥܝܢ ܚܢܢ ܠܗܘ ܕܐܡܪ. ܕܕܝܠܝ ܗܝ ܬܒܥܬܐ ܘܐܢܐ ܐܦܪܘܥ. ܘܬܘܒ ܢܕܘܢ ܡܪܝܐ ܠܥܡܗ.
31 32 * ܕܚܝܠܐ ܗܝ ܓܝܪ ܠܡܦܠ ܒܐܝܕܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ. * ܐܬܕܟܪܘ ܗܟܝܠ ܝܘܡܬܐ ܩܕܡܝܐ:
ܗܢܘܢ ܕܒܗܘܢ ܩܒܠܬܘܢ ܡܥܡܘܕܝܬܐ. ܘܐܓܘܢܐ ܪܒܐ ܣܝܒܪܬܘܢ ܕܚܫܐ: ܒܨܥܪܐ
33 34 ܘܒܐܘܠܨܢܐ. * ܘܗܘܝܬܘܢ ܚܙܘܬܐ. ܘܐܦ ܫܘܬܦܐ ܗܘܝܬܘܢ ܠܐܢܫܐ ܕܗܠܝܢ ܣܝܒܪܘ. * ܘܚܫܫܬܘܢ
ܥܡܗܘܢ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܐܣܝܪܝܢ. ܘܚܛܘܦܝܐ ܕܩܢܝܢܝܟܘܢ ܒܚܕܘܬܐ ܣܝܒܪܬܘܢ. ܡܛܠ ܕܝܕܥܝܢ
35 ܐܢܬܘܢ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܩܢܝܢܐ ܕܛܒ ܒܫܡܝܐ: ܕܡܩܘܐ ܘܠܐ ܥܒܪ. * ܠܐ ܗܟܝܠ ܬܘܒܕܘܢ ܬܘܟܠܢܟܘܢ
36 ܗܝ ܕܐܝܬ ܠܗ̇ ܦܘܪܥܢܐ ܪܒܐ. * ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܗܝ ܓܝܪ ܡܬܒܥܝܐ
37 ܠܟܘܢ. ܕܬܥܒܕܘܢ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܘܬܣܒܘܢ ܡܘܠܟܢܐ. * ܡܛܠ ܕܩܠܝܠ ܗܘ ܙܒܢܐ
ܙܥܘܪ ܩܠܝܠ. ܕܐܬܐ ܗܘ ܕܐܬܐ ܘܠܐ ܢܘܚܪ.

Hoc est testamentum quod illis daturus sum 16
post dies illos, ait Dominus; Dabo legem
meam in mentibus eorum, & in cordibus
ipsorum inscribam eam: Et iniquitatis ac 17
peccatorum eorum non recordabor in ipsos.
Ubi autem est remissio peccatorum, non 18
opus est oblatione quæ fiat pro peccatis.
Habemus igitur fratres mei, fiduciam in in- 19
troitu Sanctuarii per sanguinem Jesu, & vi-
am vitæ, Quam dedicavit nobis nunc per 20
velum januæ, id est, per carnem suam, Et 21
habemus summum Pontificem super domum
Dei. Accedamus ergò constanti corde, & 22
cum fiducia fidei, aspersi cordibus nostris, &
repurgati à conscientia mala, & abluto cor-
pore nostro aquis mundis. Et persevere- 23
mus in confessione spei nostræ, neque vacil-
lemus (fidelis enim est qui promisit nobis.)
Et spectemus alii alios, certantes charitate 24
& bonis operibus. Nec deseramus congre- 25
gationem nostram, sicuti mos est nonnullis;
sed adhortamini alter alterum quantò magis
videtis appropinquare diem illum.

De Baptismo. 14.

Si enim propriâ voluntate quis peccaverit 26
postquam acceperit notitiam veritatis, non
est ampliùs hostia quæ offeratur pro pecca-
tis: Sed paratum est judicium formidabi- 27
le, & æmulatio ignis, qui devoraturus est in-
imicos. Si enim qui transgressus est legem 28
Mosis, juxta os duorum triúmve testium abs-
que commiseratione moritur: Quantò 29
majus putatis supplicium capitale recipiet
qui conculcaverit Filium Dei, & reputaverit
sanguinem testamenti ipsius tanquam cujus-
libet hominis, per quod sanctificatus est; &
contumeliâ affecerit Spiritum gratiæ? No- 30
vimus eum qui dixit; Mea est ultio, & ego
rependam. Et iterùm, Judicabit Dominus
populum suum. Magna est formido incide- 31
re in manus Dei viventis. In memoriam 32
itaque revocate primos illos dies, in quibus
recepistis baptismum, & magnum certamen
sustinuistis passionum cum opprobrio & op-
pressione. Et quum facti estis spectacula, 33
& consortes fuistis hominum qui talia per-
tulerunt. Et dolorem passi estis propter 34
eos qui erant vincti: & direptionem facul-
tatum vestrarum cum gaudio sustinuistis,
quippe qui cognoscatis vos habere substan-
tiam in cœlis præstantiorem, ac non præter-
euntem. Ne perdideritis igitur fiduciam 35
quam habetis, cui futura est multa merces.
Nam patientia requiritur vobis, ut exequa- 36
mini voluntatem Dei, & accipiatis promis-
sum. Quoniam perpusillum est temporis, 37
modicum valdè, quo veniet ille qui venturus
est, neque tardabit.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 ዛቲ ፡ ሥርዓት ፡ እንተ ፡ እሠርዕ ፡ ሎሙ ፡ እምድኅረ ፡ እማንቱ ፡ መዋዕል ፡ ይቤ ፡ እግዚአ
17 ብሔር ፡፡ እወዲ ፡ ሕግየ ፡ ውስተ ፡ ልቦሙ ፡ ወእጽሕፍ ፡ ውስተ ፡ ሕሊናሆሙ ፡=፡ ወኢይዜ
18 ክር ፡ እንከ ፡ ኃጢአቶሙ ፡ ወአበሳሆሙ ፡=፡ ወአምከመሰ ፡ ይትኀደግ ፡ ሎሙ ፡ ከመዝ ፡
19 አልቦ ፡ እንከ ፡ መሥዋዕተ ፡ በእንተ ፡ ኃጢአት ፡=፡ ብነ ፡ አኃዊነ ፡ ሞገሰ ፡ ውስተ ፡ በአቶ
20 ሙ ፡ ለቅዱሳን ፡ በደሙ ፡ ለኢየሱስ ፡፡=፡ እስመ ፡ ሐደሰ ፡ ለነ ፡ ፍኖተ ፡ ሕይወት ፡ ግብተ ፡
21 በመንጦላዕቱ ፡ ሥጋሁ ፡=፡ ወክህነ ፡ ዓቢየ ፡ ለኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡፡=፡ ንቅረብ ፡ እን
22 ከ ፡ በልብ ፡ ጽድቅ ፡ በሃይማኖት ፡ ምእመን ፡ እንዘ ፡ ንጹሕ ፡ ልብነ ፡ ወንጹሓን ፡ ንሕነ ፡ እ
ምግባረ ፡ እኩይ ፡=፡

Hoc est fædus, quod sanciam iis post illos dies, dicit Dominus; Indam le- 16
gem meam cordibus eorum, & eorum mentibus eam inscribam, Et pecca- 17
torum eorum, atque iniquitatum eorum non recordabor ampliùs. Et ubi 18
ita illis remittitur, non est ampliùs oblatio pro peccato. Habentes fratres 19
nostri, gratiam adeundi in Sancta per sanguinem Jesu: Quia innovavit 20
nobis viam vitæ extemplò per velamentum, nempe *carnem suam, Et* ha- 21
bentes *sacerdotem magnum apud Deum: Accedamus itaque cum vero cor-* 22
de per constantem fidem, purgatis cordibus nostris, & purificatis nobis-
metipsis ab opere malo,

Verſio VULGATA LATINA.

16 Hoc autem teſtamentum , quod teſtabor ad illos poſt dies illos , dicit Dominus ;
17 Dando leges meas in cordibus eorum , & in mentibus eorum ſuperſcribam eas :
18 Et peccatorum , & iniquitatum eorum jam non recordabor ampliús. Ubi autem
19 horum remiſſio : jam non eſt oblatio pro peccato. Habentes itaque, fratres, fidu-
20 ciam in introitu Sanctorum in ſanguine Chriſti, Quam initiavit nobis viam no-
21 vam , & viventem per velamen , id eſt , carnem ſuam , Et ſacerdotem ma-
22 gnum ſuper domum Dei : Accedamus cum vero corde in plenitudine fidei ,
23 aſperſi corda à conſcientia mala , & abluti corpus aquâ mundâ , Teneamus ſpei
24 noſtræ confeſſionem indeclinabilem , (fidelis enim eſt qui repromiſit ,) Et conſi-
25 deremus invicèm in provocationem charitatis , & bonorum operum : Non de-
ſerentes collectionem noſtram, ſicut conſuetudinis eſt quibuſdam , ſed conſolan-
26 tes , & tantò magìs quantò videritis appropinquantem diem. Voluntariè enim
peccantibus nobis poſt acceptam notitiam veritatis , jam non relinquitur pro pec-
27 catis hoſtia , Terribilis autem quædam expectatio judicii, & ignis æmulatio, quæ
conſumptura eſt adverſarios. Irritam quis faciens legem Moyſi, ſine ulla miſera- 28
tione duobus vel tribus teſtibus moritur : Quantò magis putatis deteriora mere- 29
ri ſupplicia, qui filium Dei conculcaverit, & ſanguinem teſtamenti pollutum duxe-
rit, in quo ſanctificatus eſt,& Spiritui gratiæ contumeliam fecerit ? Scimus enim 30
qui dixit ; Mihi vindicta, & ego retribuam. Et iterùm ; Quia judicabit Dominus
populum ſuum. Horrendum eſt incidere in manus Dei viventis. Rememorami- 31
ni autem priſtinos dies, in quibus illuminati, magnum certamen ſuſtinuiſtis paſſio- 32
num : Et in altero quidem, opprobriis & tribulationibus ſpectaculum facti : in 33
altero autem, ſocii taliter converſantium effecti. Nam & vinctis compaſſi eſtis, 34
& rapinam bonorum veſtrorum cum gaudio ſuſcepiſtis , cognoſcentes vos habere
meliorem & manentem ſubſtantiam. Nolite itaque amittere confidentiam ve- 35
ſtram, quæ magnam habet remunerationem. Patientia enim vobis neceſſaria eſt : 36
ut voluntatem Dei facientes, reportetis promiſſionem. Adhuc enim modicum ali- 37
quantulum, qui venturus eſt, veniet, & non tardabit.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 * هذا هو العهد الذي اعاهدهم به بعد تلك الايام * يقول الرب * اعطيهم شرايعي في قلوبهم
17 18 واكتبها في اذهانهم * ولن اذكر خطاياهم واثامهم ايضا * حيث اغتفار هذه فلن يحتاج
قربان عن خطية ايضا * تم * * قراءة الاحد قبل ستة ايام من تشرين الثاني *
19 ومعه يقرى دايما الاحد الخامس من لوقا المعروف بالغني والعازر * فاذ لنا ايها الاخوة في
20 مدخل القديسين دالة بدم يسوع * الذي جدده لنا طريقا محدثا طاهرا وحيا بالحجاب
21 22 اي ببشريته * ولنا كاهنا عظيما على بيت الله * فلنتقدم بقلب حق باقتناع الامانة وننضح
23 قلوبنا من فطنة خبيثة ونحم الجسم بماء نقي * ونمسك اعتراف الرجا غير مايل * فان الواعد
24 25 صادق * ويتامل بعضنا بعضا تاملا يحرض المحبة * وينمي الاعمال الصالحة * لا تهملوا
الاجتماع معهم * كما لقوم عادة بذلك * بل عزوهم بهذا المقدار كثيرا بمقدار ما علمتم ان
26 اليوم قريب * لاننا اذا واصلنا الخطاء اختيارا بعد اخذنا معرفة الحق * فما تبقى لنا
27 ذبيحة عن الخطايا ايضا * سوى انتظار دينونة ما مرهبة * وغيرة نار عتيدة ان تاكل
28 المضادين * لانه اذا خالف احد شريعة موسى بمحضر شاهدين او ثلثة يموت بغير رافات *
29 * فكم تظنون يستوجب عقابا اشر من ذلك * من قد داس ابن الله * واحتسب دم العهد
30 الذي قدس به نجسا وشتم روح النعمة * لانا نعرف القايل لي الانتقام يقول الرب * انا اجازي *
31 وايضا الرب يدين شعبه * امر مرهوب الوقوع في يدي الاله الحي * تم *
32 * السبت الثالث من الصوم * * كرروا تذكر الايام السالفة التي
33 استضاتم فيها * وصابرتم جهاد الالام كثيرة * فمن جهة حصلتم مشهورين بتعييرات وغموم *
34 ومن جهة صرتم شركاء الذين تصرفوا هكذا * لانكم رثيتم لقيودي * واقبلتم اختلاس
موجوداتكم بفرح * عالمين ان لكم في السماوات ملك افضل من تلك وباق *
* قراءة الخميس من الجمعة الثلثين *
35 36 * فلا تطرحوا دالتكم التي لها عطية الجزاء عظيمة * لان بكم حاجة الى الصبر ماسة * حتى
37 اذا عملتم مشية الله تحتضنوا الموعد * لان بعد قليل قريب يجي الوارد ولن يبطي *

Hoc eſt fœdus quod cum eis paciſcar 16
poſt dies illos, dicit Dominus, Indam
leges meas in corda eorum, & in men-
tes ipſorum inſcribam illas : Et pec- 17
catorum atque iniquitatum ipſorum non
recordabor ampliùs. At ubi horum eſt 18
remiſſio, non requiritur ampliùs oblatio
pro peccato. Finis.

Lectio Dominicæ quæ præcedit
ſextum diem Novembris. Et unà
cum præſenti lectione legitur
ſemper ex Luca, Dominica quin-
ta quam vocat Divitis ac Lazari.

Cùm igitur ô fratres, Sancta ingredien- 19
di libertatem habeamus per ſanguinem
Jeſu, Qui nobis viam innovavit re- 20
centem, patentem, ac vivam, per ve-
lum, hoc eſt per carnem ſuam : Et ha- 21
beamus ſacerdotem magnum ſuper do-
mum Dei : Accedamus cum vero cor- 22
de in perſuaſione fidei, & aſpergamus
corda noſtra à mente mala, & abluamus
corpus aquâ purâ, Et teneamus confeſſi- 23
onem ſpei non vacillantem : (nam qui
promiſit, fidelis eſt) Et conſideremus 24
alii alios conſideratione charitatem
provocante, bonâque opera fovente. Ne 25
dedignemini congregationem cum ipſis,
ut moris eſt apud quoſdam in hoc : ſed
cò magis adhortemini illos, quò propin-
quiorem nobis eſſe illum diem. Nam ſi 26
pergamus ſponte peccare poſt acceptam
cognitionem veritatis, non remanebit
nobis ampliùs victima pro peccatis :
Niſi expectatio horrendi cujuſdam ju- 27
dicii, et æmulatio ignis qui devoraturus
eſt adverſarios. Nam cùm quis prævari- 28
catur legē Moſis, aſtantibus duobus aut
tribus teſtibus moritur abſque miſerati-
onibus: Quantò igitur acerbiore ſuppli- 29
cio dignum cenſetis eum qui filium Dei
conculcârit, & ſanguinem fœderis, per
quem ſanctificatus eſt, pollutum duxe-
rit, & Spiritum gratiæ contumeliis af-
fecerit ? Novimus enim dicentem; Mihi 30
vindicta, dicit Dominus, ego rependam.
Et rurſum, Dominus judicabit populum
ſuum. Res eſt horrenda incidere in ma- 31
nus Dei vivi. Finis.

Sabbatho tertio Jejunii.

Repetite memoriam dierum præterito- 32
rum, quibus illuminati, multarum paſſi-
onum certamen ſuſtinuiſtis. Partim 33
enim fuiſtis publicè expoſiti cum probris
& afflictionibus: partim verò facti eſtis
participes eorum qui ſic ſe geſſerant.
Nam miſerati eſtis vincula mea, & di- 34
reptionem facultatū veſtrarū cum gau-
dio ſuſcepiſtis, ſcientes habere vos in cœ-
lis regnū iis excellentius, ac permanens.

Lectio feriæ quintæ hebdoma-
dis trigeſimæ.

Ne abjeceritis igitur fiduciam veſtram, 35
quæ magnum habet præmium retributi-
onis. Nam urgeas vobis opus eſt patien- 36
tiâ : ut cùm feceritis voluntatem Dei,
complectamini promiſſionem. Mox enim 37
poſt tantillum veniet qui venturus eſt,
& nequaquam tardabit :

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

23 ወኅፁብ ፡ ሥጋነ ፡ በማይ ፡ ንጹሕ ፡፡ ንጽናዕ ፡ እንከ ፡ በአሚን ፡ በተስፋነ ፡ ዘኢያንቀለቅል ፡
24 እስመ ፡ ጻድቅ ፡ ውእቱ ፡ ዘአስፈወነ ፡፡=፡ ወንትቃሐው ፡ ምስለ ፡ ቢጽነ ፡ በተፋቅሮ ፡ ወበ
25 ምግባር ፡ ሠናይ ፡=፡ ወኢንኅድግ ፡ ማኅበርነ ፡ ዘከመ ፡ ለምድር ፡ ደእሙ ፡ ንትገሠጽ ፡፡
26 እስመ ፡ ናሁ ፡ ዘከመ ፡ ንሬኢ ፡ ትቀርብ ፡ ዕለት ፡=፡ ወበምግባር ፡ ንኤብስ ፡ እምድኅረ ፡
27 አእመርናሃ ፡ ለጽድቅ ፡ ወአልቦ ፡ እንከ ፡ መሥዋዕተ ፡ በእንተ ፡ ኃጢአት ፡፡=፡ ግሩም ፡
28 ውእቱ ፡ ደይን ፡ ወእሳት ፡ ዘቅንአት ፡ ዘይበልዖሙ ፡ ለከሐድያን ፡=፡ ለእመቦ ፡ ዘስሕተ ፡
እምኦሪት ፡ ሙሴ ፡ ወእምአኮ ፡ ክልኤቱ ፡ ወእምአኮ ፡ ሠለስቱ ፡ ዘለፍዎ ፡ ይመውት ፡ ወኢ
29 ይምሕርዎ ፡፡=፡ እፎ ፡ እንከ ፡ ፈድፋደ ፡ ይኴንን ፡ ዘተከየደ ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወ
30 ዘአርኰሰ ፡ ደመ ፡ ሥርዓት ፡ ዘቦቱ ፡ ተቀደሰ ፡ ወዘጸአለ ፡ መንፈሰ ፡ ጸጋሁ ፡፡=፡ ናአም
ሮ ፡ ለዘይቤ ፡ አነ ፡ እትቤቀል ፡ ወአነ ፡ እትፈደይ ፡፡ ወካዕበ ፡ ይቤ ፡ ይፈትሕ ፡ እግዚአብ
31 ሔር ፡ ለሕዝቡ ፡፡=፡ ግሩም ፡ ወዲቅ ፡ ውስተ ፡ እደ ፡ እግዚአብሔር ፡=፡ ተዘከሩ ፡ መ
32 ዋዕለ ፡ ዘቀደሙ ፡ ዘከመ ፡ አጥመቅክሙ ፡ ዘከመ ፡ ተዐገሥክሙ ፡ ብዙኀ ፡ ሕማመ ፡=፡
33 ወፀአሉክሙ ፡ ወሣቀዩክሙ ፡ ወተሣለቁ ፡ ለዕሌክሙ ፡፡ ወቦ ፡ ዘተስተፋክምዎሙ ፡ ለእለ ፡
34 ከመዝ ፡ ኮኑ ፡=፡ ወኀበርክሙ ፡ ሐሚመ ፡ ምስሌየ ፡ በሞቀሕትየ ፡ ወበተበርብሮ ፡ ን
ዋይክሙ ፡ በትፍሥሕት ፡ ተወከፍክሙ ፡፡ እስመ ፡ ታአምሩ ፡ ከመ ፡ ብክሙ ፡ ንዋየ ፡
35 ዘይኄይስ ፡ ዘይነብረክሙ ፡፡=፡ ኢትግድፉ ፡ እንከ ፡ እንተ ፡ በቲ ፡ ትረክቡ ፡ ብዙኀ ፡
36 ዕሤተክሙ ፡ ዓቢየ ፡=፡ ወበሕቱ ፡ ትዕግሥተ ፡ ትፈቅዱ ፡፡ ከመ ፡ ገቢረክሙ ፡ ፈቃደ ፡
37 እግዚአብሔር ፡ ትረክቡ ፡ ተስፋክሙ ፡=፡ እስመ ፡ ዓዲ ፡ ሕደጠ ፡ ወይመጽእ ፡ ወይ
በጽሕ ፡ ወኢጐነዲ ፡=፡

Et abluto corpore noſtro aquâ purâ , confortati ſimus igitur cum veritate in ſpe 23
noſtra non vacillante : quia fidelis eſt qui promiſit nobis. Et zelo commoti ſimus 24
apud fratres noſtros cum amore & bonis operibus : Et ne deſeramus congrega- 25
tionem noſtram , ut qui de terra ſunt : ſed erudiamur , quia ecce quomodò vide-
mus diem appropinquantem. Cùm deditâ operâ peccamus poſtquam cognovimus 26
veritatem, non eſt ampliùs oblatio pro peccatis : Formidabile eſt judicium , & 27
ignis zeli , qui devoraturus eſt refragantes. Si is qui tranſgreſſus eſt legem Moſis, 28
vel duobus, vel tribus eum accuſantibus, abſq; miſeratione moritur : Quantò igitur 29
majori ſupplicio afficietur , qui filium Dei conculcârit , & ſanguinem fœderis
per quem ſanctificatus fuerat , profanum duxerit , & Spiritum gratiæ contu-
meliâ affecerit ? Novimus eum qui dixit ; Ego ulciſcar , & ego rependam. 30
Et rurſùm dixit ; Judicabit Dominus populum ſuum. Tremendum eſt in- 31
cidere in manus Dei. Memores eſtote dierum priorum , quomodò baptizati 32
fuiſtis , & *quomodò ſuſtinuiſtis magnam afflictionem : Cùm convitiati ſunt* 33
vos , & tribulârunt vos , voſque ludibrio habuerunt : fuerunt etiam ex vo-
bis , *qui conſortes facti eſtis eorum qui ſic* tractati *fuerunt. Et ſocii fu-* 34
iſtis in afflictione mecum in vinculis meis , & direptionem facultatum ve-
ſtrarum cum gaudio excepiſtis : quoniam ſciretis quòd vos habetis ſubſtanti-
am potiorem , vobiſque permanentem. Ne igitur abiicite illud , per quod 35
adipiſcemini vobis multam & *magnam mercedem. Verum opus eſt vobis* 36
patientiâ, ut peragendo voluntatem Dei reportetis promiſſionem veſtram. Quo- 37
niam adhuc puſillum, & veniet, & accedet, & non tardabit.

At justus ex fide vivet: & si subtraxerit se, non *benè gaudet anima mea in eo.*
38 Ὁ δὲ (υ) δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται· καὶ ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ.
Nos autem non sumus subtractionis in perditionem, sed fidei in acquisitionem animæ.
39 Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

CAP. XI. ιά.

Est autem fides, *sperandorum* substantia, rerum argumentum non *conspectarum:*
1 Ἔστι δὲ πίστις, ἐλπιζομένων ὑπόστασις, πραγμάτων ἔλεγχος (α) οὐ βλεπομένων· Ιϛ'
In hac enim testimonium consecuti sunt senes. Fide intelligimus *constructa* esse
2 Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρτυρήθησαν οἱ πρεσβύτεροι. Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι
3 secula verbo Dei, *in non ex apparentibus* visibilia *facta esse.* Fide
4 τοὺς αἰῶνας ῥήματι Θεοῦ, εἰς τὸ μὴ ἐκ φαινομένων (β) τὰ βλεπόμενα γεγονέναι. Πίστει
plurimā hostiam Abel *præ* Cain obtulit Deo, per quam testimoniū cõsecut' est
πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκε τῷ Θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη
esse justus, *testante in* muneribus ejus Deo: & per illam *mortuus*
εἶναι δίκαιος, μαρτυροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ (γ) τοῦ Θεοῦ· καὶ δι' αὐτῆς ἀποθανὼν
adhuc loquitur. Fide Henoch translat' est *ad non videndum* mortem, & non inveniebatur:
5 ἔτι (δ) λαλεῖται. Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον, καὶ οὐχ (ε) εὑρίσκετο·
quia transtulit illum Deus: ante enim translationem *ejus* testimoniū habuit *benepla-*
διότι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ Θεός· πρὸ γὰρ τῆς (ζ) μεταθέσεως αὐτοῦ μεμαρτύρηται (η) εὐηρεστη-
cuisse Deo. Sine autem fide impossibile *beneplacere.* Credere enim oportet ac-
6 κέναι τῷ Θεῷ. Χωρὶς δὲ πίστεως ἀδύνατον εὐαρεστῆσαι. πιστεῦσαι γὰρ δεῖ τὸν προσ-
cedentem *Deo,* quia est, & inquirentibus se remunerator sit.
ερχόμενον τῷ Θεῷ, ὅτι ἐστὶ, καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται.
Fide *divinitùs monitus* Noe de *nondum visis, reveritus* aptavit
7 Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλεπομένων, εὐλαβηθεὶς κατεσκεύασε
arcam in salutem domûs suæ: per quam damnavit mundum, & *ejus* quæ per
κιβωτὸν εἰς σωτηρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς κατέκρινε τὸν κόσμον, καὶ τῆς κατὰ
fidem justitiæ, *factus* est hæres. Fide *vocatus* Abraham obedivit,
8 πίστιν δικαιοσύνης ἐγένετο κληρονόμος. Πίστει (θ) καλούμενος Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν,

exire in locum quem *futurus erat accipere* in hæreditatem: & exiit, ne-
ἐξελθεῖν (ι) εἰς τὸν τόπον ὃν ἤμελλε λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν· καὶ ἐξῆλθε, μὴ
sciens quò iret. Fide demoratus est in *terram* repromissionis,
ἐπιστάμενος ποῦ ἔρχεται. Πίστει παρῴκησεν (κ) εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, 9
tanquam *alienam,* in *tabernaculis habitans,* cum Isaac & Jacob cohæredibus
ὡς ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κατοικήσας, μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ τῶν συγκληρονόμων
repromissionis ejusdem. Expectabat enim *illam* fundamenta habentem civitatem, cujus
τῆς ἐπαγγελίας τῆς αὐτῆς. Ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς 10
artifex & conditor Deus. Fide & ipsa Sara, virtutem in con-
τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός. Πίστει καὶ αὐτὴ Σάῤῥα, δύναμιν εἰς κα- 11
ceptionem seminis accepit, etiam præter tempus ætatis *peperit:* quoniam fidelem
ταβολὴν σπέρματος ἔλαβε, καὶ παρὰ καιρὸν (λ) ἡλικίας ἔτεκεν· ἐπεὶ πιστὸν
existimavit promittentem. *Ideò* & ab uno orti sunt, (& *hæc* emortuo,)
ἡγήσατο τὸν ἐπαγγειλάμενον. Διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς ἐγεννήθησαν, (καὶ ταῦτα νενεκρωμένου,) 12
tanquam sydera cœli multitudine, & sicut arena quæ ad *labium*
καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ (μ) ὡσεὶ ἄμμος ἡ παρὰ τὸ χεῖλος
maris innumerabilis. Juxta fidem *mortui* sunt isti omnes, non *accipien-*
τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος. Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, (ν) μὴ λαβόν- 13
tes repromissiones: sed à longè eas aspicientes *& persuasi,* & salu-
τες τὰς ἐπαγγελίας· ἀλλὰ πόῤῥωθεν αὐτὰς (ξ) ἰδόντες, καὶ πεισθέντες, καὶ ἀσπασά-
tantes, & confitentes quia hospites & peregrini sunt super terram. Nam
μενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς. Οἱ γὰρ 14
hujusmodi dicentes, ostendunt palàm quòd patriam *inquirunt.* Et si quidem ipsius
τοιαῦτα λέγοντες, ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα ἐπιζητοῦσι. Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης 15
meminissent de qua exierunt, habebant utique tempus revertendi. Nunc
ἐμνημόνευον ἀφ' ἧς (ο) ἐξῆλθον, εἶχον ἂν καιρὸν ἀνακάμψαι. (π) Νυνὶ 16
autem meliorem appetunt, id est, cœlestem. Ideò non *erubescit eos* Deus,
δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τουτέστιν ἐπουρανίου. διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ Θεὸς,
Deus *invocari* eorum: paravit enim illis civitatem.
Θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

MS.A. (υ) δίκαιός μου ἐκ   Κεφ. ιά. MS.A. (α) οὐ *βουλομένων· (β) τὸ βλεπόμενον (γ) *τῷ Θεῷ· (δ) λαλεῖ. (ε) ηὑρίσκετο· (ζ) *μεταθέσεως μεμαρτύρηται (η) εὐαρεστηκέναι
(θ) ὁ καλούμενος (ι) εἰς τόπον (κ) εἰς γῆν (λ) ἡλικίας· ἐπεὶ (μ) ὡς ἡ ἄμμος (ν) μὴ προσδεξάμενοι τὰς (ξ) ἰδόντες, καὶ ἀσπασάμενοι (ο) ἐξέβησαν, εἶχον (π) Νῦν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܟܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܠܝ ܢܚܐ. ܘܐܢ ܢܬܡܓܓ ܠܐ ܨܒܝܐ ܒܗ ܢܦܫܝ. 38
* ܨܦܪܐ ܕܒ ܒܫܒܐ. ܘܕܐܒܗܬܐ * ܝܗ * ܚܢܢ ܕܝܢ ܠܐ ܗܘܝܢ ܕܡܘܟܟܐ ܕܠܐܒܕܢܐ. ܐܠܐ 39
ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܕܡܩܢܝܐ ܠܢ ܢܦܫܢ. * ܫܘܠܡܗ * ܡܛ * ܐܝܬܝܗ̇ ܕܝܢ ܗܝܡܢܘܬܐ 1
ܦܘܫܩܐ ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܒܣܒܪܐ. ܐܝܟ ܗܘ ܕܗܘܝܢ ܒܗܘܢ ܒܣܘܥܪܢܐ. ܘܓܠܝܢܐ ܕܐܝܠܝܢ
ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܢ. * ܘܥܠܝܗ̇ ܗܘܬ ܣܗܕܘܬܐ ܥܠ ܩܫܝܫܐ. * ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܓܝܪ ܡܣܬܟܠܝܢܢ. 2 3
ܕܐܬܛܝܒܘ ܥܠܡܐ ܒܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܗܠܝܢ ܕܡܬܚܙܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܢ.
* ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܩܪܒ ܗܒܝܠ ܕܒܚܬܐ ܕܡܝܬܪܐ ܛܒ ܡܢ ܕܩܐܝܢ ܠܐܠܗܐ. ܘܡܛܠܬܗ̇ ܗܘܬ 4
ܥܠܘܗܝ ܣܗܕܘܬܐ ܕܟܐܢܐ ܗܘ. ܘܣܗܕ ܥܠ ܩܘܪܒܢܘܗܝ ܐܠܗܐ. ܘܡܛܠܬܗ̇ ܐܦ ܟܕ ܡܝܬ
ܡܡܠܠ. * ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܫܬܢܝ ܚܢܘܟ ܘܡܘܬܐ ܠܐ ܛܥܡ. ܘܠܐ ܐܫܬܟܚ. ܡܛܠ ܕܫܢܝܗ 5
ܐܠܗܐ. ܘܩܕܡ ܡܢ ܕܢܫܢܝܘܗܝ ܓܝܪ ܗܘܬ ܥܠܘܗܝ ܣܗܕܘܬܐ ܕܫܦܪ ܠܐܠܗܐ. * ܕܠܐ ܗܝܡܢܘܬܐ 6
ܐܢܫ ܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܫܦܪ ܠܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܗܘ ܓܝܪ ܠܡܢ ܕܡܬܩܪܒ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܕܢܗܝܡܢ
ܕܐܝܬܘܗܝ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܒܥܝܢ ܠܗ ܦܪܥ ܐܓܪܐ. * ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܢܘܚ ܟܕ ܐܬܡܠܠ ܥܡܗ 7
ܥܠ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܚܙܝܢ ܗܘܘ. ܕܚܠ ܘܥܒܕ ܠܗ ܩܒܘܬܐ ܠܚܝܐ ܕܒܢܝ ܒܝܬܗ. ܕܒܗ̇
ܚܝܒܗ ܠܥܠܡܐ. ܘܗܘܐ ܝܪܬܐ ܕܟܐܢܘܬܐ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ. * ܢܓܗ ܕܓ ܒܫܒܐ. ܘܕܐܒܗܬܐ * ܝܘ *
* ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܐܒܪܗܡ ܟܕ ܐܬܩܪܝ. ܐܫܬܡܥ ܕܢܦܘܩ ܠܐܬܪܐ ܗܘ ܕܥܬܝܕ ܗܘܐ ܕܢܣܒ 8
ܠܝܪܬܘܬܐ. ܘܢܦܩ ܟܕ ܠܐ ܝܕܥ ܗܘܐ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ. * ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܗܘܐ ܬܘܬܒܐ ܒܐܪܥܐ ܗܝ 9
ܕܐܫܬܘܕܥ ܠܗ ܐܝܟ ܕܒܢܘܟܪܝܬܐ. ܘܒܡܫܟܢܐ ܥܡܪ ܥܡ ܐܝܣܚܩ ܘܥܡ ܝܥܩܘܒ ܒܢܝ ܝܪܬܘܬܐ
ܕܝܠܗ ܕܡܘܠܟܢܐ. * ܡܣܟܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܠܡܕܝܢܬܐ ܕܫܬܐܣܬܐ ܐܝܬ ܠܗ̇. ܕܐܘܡܢܗ̇ 10
ܘܥܒܘܕܗ̇ ܐܠܗܐ ܗܘ. * ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܣܪܐ ܕܥܩܪܬܐ ܗܘܬ. ܢܣܒܬ ܚܝܠܐ ܕܢܩܒܠ ܙܪܥܐ. 11
ܘܕܠܐ ܒܙܒܢܐ ܕܫܢܝܗ̇ ܝܠܕܬ. ܥܠ ܕܐܬܛܦܝܣܬ ܕܡܗܝܡܢ ܗܘ ܗܘ ܕܡܠܟ ܠܗ̇. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܢ 12
ܚܕ ܕܡܝܬ ܗܘܐ ܒܣܝܒܘܬܐ. ܐܬܝܠܕܘ ܣܓܝܐܐ ܐܝܟ ܟܘܟܒܐ ܕܒܫܡܝܐ. ܘܐܝܟ ܚܠܐ ܕܥܠ ܣܦܬܗ
ܕܝܡܐ ܕܠܝܬ ܡܢܝܢܐ ܠܗ. * ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܡܝܬܘ ܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܢܣܒܘ ܡܘܠܟܢܝܗܘܢ. 13
ܐܠܐ ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܚܙܐܘܗܝ ܘܚܕܝܘ ܒܗ. ܘܐܘܕܝܘ ܕܐܟܣܢܝܐ ܐܢܘܢ ܘܬܘܬܒܐ ܒܐܪܥܐ. * ܐܝܠܝܢ 14
ܕܝܢ ܕܗܠܝܢ ܐܡܪܝܢ. ܡܚܘܝܢ ܕܠܡܕܝܢܬܗܘܢ ܒܥܝܢ. * ܘܐܠܘ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܝ ܕܢܦܩܘ 15
ܡܢܗ̇ ܒܥܝܢ ܗܘܘ. ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܙܒܢܐ ܕܢܗܦܟܘܢ ܢܐܙܠܘܢ ܠܗ̇. * ܗܫܐ 16
ܕܝܢ ܝܕܝܥܐ. ܕܠܛܒܐ ܡܢܗ̇ ܪܓܝܓܝܢ ܗܘܘ. ܠܗܝ ܕܐܝܬܝܗ̇ ܒܫܡܝܐ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ
ܒܗܬ ܐܠܗܐ ܕܐܠܗܗܘܢ ܢܬܩܪܐ. ܛܝܒ ܠܗܘܢ ܓܝܪ ܡܕܝܢܬܐ.

Cæterùm justus ex fide meâ ipsius vivet: quòd 38
si torpescat, non erit gratus animæ meæ.

Matutinis feriæ II. Passionis, & de Patribus. 15.

Nos autem non sumus torporis qui ducit ad 39
perditionem, sed fidei quæ nos inducit in
possessionem animarum nostrarum.

CAP. XI.

Est autem fides certitudo de iis rebus quæ 1
sunt in spe, acsi jam existerent actu; & reve-
latio earum quæ non videntur. Et in hac 2
extat testimonium de senioribus. Per fidem 3
enim intelligimus ordinata fuisse secula ver-
bo Dei, & quæ videntur, extitisse ex iis quæ
non videntur. Per fidem obtulit Habel ho- 4
stiam longè præstantiorem quàm Cain, Deo:
& propterea extat de illo testimonium quòd
justus fuerit, atque testimonium perhibuit de
ejus oblatione Deus: & ideò etiam mortuus
loquitur. Per fidem translatus est Henoch & 5
mortem non gustavit, neque inventus est,
quoniam transtulit eum Deus: etenim
antequam translatus fuisset, extitit de ipso te- 6
stimonium quòd placuerit Deo. Atqui sine
fide nemo potest placere Deo. Debet enim
is qui accedit ad Deum, credere illum esse, &
quærentibus se esse remuneratorem. Per fi- 7
dem Noë, quum sermo habitus esset cum ipso
de iis quæ non videbantur, timuit, & condi-
dit sibi arcam ad salutem filiorum suæ fami-
liæ, per quam reum peregit mundum, & fa-
ctus est hæres justitiæ quæ est per fidem.

Crepusculo feriæ III. Passionis, ac de Patribus. 16.

Per fidem Abraham quum vocatus est, dicto 8
audiens fuit, ut exiret in locum illum quem
accepturus erat in hæreditatem: & exiit ne-
sciens quò esset profecturus. Per fidem fuit 9
inquilin' in terra illa quæ fuerat ei promissa,
tanquam in extranea, & in tentoriis habita-
vit cum Isahac & Jacob cohæredibus ejus-
dem promissionis. Expectabat enim civita- 10
tem fundamenta habentem, cujus est opifex
& conditor Deus. Per fidem Sara, quæ ste- 11
rilis erat, accepit virtutem suscipiendi semi-
nis: quúmque non esset in tempore anno-
rum suorum, peperit: quòd constanter sibi
persuasisset fidelem eum qui sibi promiserat.
Quapropter ab uno qui per senectutem defe- 12
cerat, geniti sunt permulti instar stellarum
quæ sunt in cœlo, & instar arenæ quæ est in
litore maris, cujus non est numerus. In fide 13
mortui sunt hi omnes; nec acceperunt sibi
promissum, sed procul viderunt illud; eóque
gavisi sunt, & confessi sunt se esse peregrinos
& advenas in terra. Qui autem hæc di- 14
cunt, ostendunt se propriam civitatem inqui-
rere. Quòd si civitatem illam ex qua prodi- 15
erunt quæsivissent, habebant tempus ut ite-
rùm revertentes eam adirent. Nunc autem 16
certum est eos istâ meliorem desiderâsse, eam
scilicet quæ est in cœlis: propterea non
erubescit Deus vocari Deus illorum: paravit
enim illis civitatem.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

38 ወጻድቅሰ ፡ በአሚን ፡ የሐዩ ፡፡ ወእመሰ ፡ ተመይጠ ፡ ኢትትሐሠር ፡ ቦቱ ፡ ነፍስየ ፡፡=፦
39 ንሕነሰ ፡፡ ኢኮነ ፡ መዩጣን ፡ ለሕርትምና ፡ ዘእንበለ ፡ ለሃይማኖት ፡ ወለሕይወተ ፡ ነፍስነ ፡፡=፦
1 ፲፩ ሀለዉ ፡ እለ ፡ ተአምኑ ፡ ተስፈዎሙ ፡ ንዋየ ፡ ዘኢያስተርኢ ፡=፦ ዘበእንቲአሁ ፡ ሰ
2 ማዕተ ፡ ኮኑ ፡ ሊቃውንት ፡፡=፦ ናእምር ፡ ከመ ፡ በሃይማኖት ፡ ተፈጥረ ፡ ዓለም ፡ በቃለ ፡
3 እግዚአብሔር ፡ ወአስተርአየ ፡ ዘኢያስተርኢ ፡ ወእሙነ ፡ ኮነ ፡፡=፦

Justus autem ex fide vivit: & siquis diverterit, non oblectabitur in eo anima 38
mea. Nos autem non sumus divertentes ad perditionem, sed ad fidem addicti su- 39
mus, *& ad salutem animæ nostræ.* *CAP. XI.* 1
Est spes eorum qui credunt, substantia eorum *quæ non conspiciuntur. Per hanc* 2
testes facti sunt senes. Per fidem intelligimus creatum fuisse mundum verbo 3
Dei: & conspicitur quod fuit invisibile, & fideliter factum est.

Verſio VULGATA LATINA.

38 Juſtus autem meus ex fide vivit: quòd ſi ſubtraxerit ſe, non placebit animæ meæ.
39 Nos autem non ſumus ſubtractionis filii in perditionem, ſed fidei in acquiſitionem
animæ.

CAP. XI.

1 EST autem fides ſperandarum ſubſtantia rerum, argumentum non apparentium.
2 In hac enim teſtimonium conſecuti ſunt ſenes. Fide intelligimus aptata eſſe
3 ſecula verbo Dei, ut ex inviſibilibus viſibilia fierent. Fide plurimam hoſtiam
4 Abel, quàm Cain, obtulit Deo, per quam teſtimonium conſecutus eſt eſſe juſtus,
teſtimonium perhibente muneribus ejus Deo: & per illam defunctus adhuc loquitur.
5 Fide Henoch tranſlatus eſt ne videret mortem, & non inveniebatur, quia
tranſtulit illum Deus: ante tranſlationem enim teſtimonium habuit placuiſſe Deo.
6 Sine fide autem impoſſibile eſt placere Deo. Credere enim oportet accedentem
7 ad Deum quia eſt, & inquirentibus ſe remunerator ſit. Fide Noë, reſponſo
accepto de iis quæ adhuc non videbantur, metuens aptavit arcam in ſalutem domûs
ſuæ, per quam damnavit mundum: & juſtitiæ, quæ per fidem eſt, hæres eſt
inſtitutus. Fide qui vocatur Abraham obedivit in locum exire, quem accepturus 8
erat in hæreditatem: & exiit, neſciens, quò iret. Fide demoratus eſt in Terra 9
repromiſſionis, tanquam in aliena, in caſulis habitando, cum Iſaac & Jacob cohæredibus
repromiſſionis ejuſdem. Expectabat enim fundamenta habentem civitatem: 10
cujus artifex & conditor Deus. Fide & ipſa Sara ſterilis virtutem in conceptionem 11
ſeminis accepit, etiam præter tempus ætatis: quoniam fidelem credidit
eſſe eum, qui repromiſerat. Propter quod & ab uno orti ſunt (& hoc emortuo) 12
tanquam ſidera cœli in multitudinem, & ſicut arena, quæ eſt ad oram
maris, innumerabilis. Juxta fidem defuncti ſunt omnes iſti, non acceptis repromiſſionibus, 13
ſed à longè eas aſpicientes, & ſalutantes, & confitentes quia peregrini
& hoſpites ſunt ſuper terram. Qui enim hæc dicunt, ſignificant ſe patriam 14
inquirere. Et ſi quidem ipſius meminiſſent de qua exierunt, habebant utique 15
tempus revertendi: Nunc autem meliorem appetunt, id eſt, cœleſtem. Ideò non 16
confunditur Deus vocari Deus eorum: paravit enim illis civitatem.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

38 * والصديق من الامانة يحيي * تم * فان انقبض فلن تسر بي نفسي * فنحن لسنا لانقباض 39
مورد الى الهلاك * بل للامانة لاصلاح النفس * الفصل الحادي عشر * فقد يوجد 1
امانة شخص المامولات * انكشاف امور لا تبصر * لان الشيوخ بهذه شهد لهم * بالامانة نفطن 2 3
ان الدهور انشئت بكلمة الله * لئلا تصير المبصرات ظاهرات * بامانة زائدة قدم هابيل 4
الذبيحة لله افضل من قاين * وبها شهد له انه صديق اذ شهد الله لقرابينه * وبها بعد ان مات
يتكلم ايضا * بالامانة نقل اخنوخ لئلا يعاين موتا * فما وجد لان الله نقله * لانه قبل نقلته 5
شهد له بانه ارضى الله * فخلوا من الامانة غير ممكن ان يسترضي الله * لان المقبل الى الله 6
يجب عليه ان يصدق انه موجود * وانه سيكون للذين يبتغونه معطيا مجازاة * بالامانة لما 7
اوحي الى نوح عن الامور التي لم تكن شوهدت * فورع واصلح السفينة لخلاص منزله التي
بها دان العالم * وصار للعدل المختص بالامانة وارثا * تم * قراءة احد الاباء * والجمعة
من الجمعة الثلثين بعد العنصرة * بالامانة لما دعي ابراهيم اطاع ان يخرج الى الموضع 8
الذي ازمع ان ياخذه موروثا * وخرج غير عالم الى اين يجي * بالامانة سكن ابراهيم في ارض 9
الموعد كانها غريبة * وسكن في المضارب مع اسحق ويعقوب الوارثين معه هذا الموعد نفسه *
10 * لانه انتظر المدينة ذات الاساسات التي الله صانعها وخالقها * بالامانة اخذت سارة العاقر 11
قوة لايلاد نسل * وولدت ولادة تاتي وقت سنها * اذ احتسبت الواعد صادقا * فهذه الامانة 12
اضمرا اسحق ورفقة * فلذلك ولدوا من واحد * العيس ويعقوب * وهذه الامور وجسده ممات *
ناس مثل نجوم السماء في كثرتها * وكالرمل الذي على شاطي البحر الذي لا يحصي * في 13
الامانة مات هولاء كلهم ولم ياخذوا المواعيد * بل ابصروها من بعد وسلموا عليها * واعترفوا
انهم غرباء في الارض وسكان * لان القائلين مثل هذه الاقوال يوضحون انهم يلتمسون موطنا * 14
* ولو كانوا يذكروا تلك المدينة التي خرجوا منها * لقد كان لهم اذا وقت يعودون اليها * 15
* فالان يشتاقون الى التي هي افضل من تلك * اي السماوية * فلذلك لم يستنكف الله منهم 16
ان يدعى الاههم * لانه قد اعد لهم مدينة *

Et juſtus ex fide vivit. Hucuſque. 38
*Quòd ſi ſe contraxerit, non delectabit
me anima mea. At nos non ſumus ad* 39
*contractionem quæ ducit in perditionem,
ſed ad fidem in reſtaurationem animæ.*

CAP. XI.

INvenitur autem fides ſubſtantia eorum 1
*quæ expectantur, evidentia rerum
quæ non cernuntur. In hac enim atteſtatum* 2
eſt ſenioribus. Per fidem intelligimus 3
*ſecula condita eſſe verbo Dei, ut
quæ cernuntur, non fiant manifeſta. Per* 4
*fidem exuberantem obtulit Habel hoſtiam
Deo præſtantiùs quàm Cain: & per
eam teſtimonium latum eſt ei quòd eſſet
juſtus, teſtimonium ferente Deo oblationibus
ejus: & per eandem poſtquam
mortuus eſt, adhuc loquitur. Per fidem* 5
*tranſlatus eſt Enoch, ne videret mortem:
Non enim inventus eſt, quia Deus
tranſtulit eum; nam ante tranſlationem
ſuam teſtimonium obtinuerat quòd
placuiſſet Deo. Itaque ſine fide impoſſibile* 6
*eſt placere Deo: nam qui accedit
ad Deum, hunc oportet credere quòd ille
exiſtat, & quòd ipſe futurus ſit iis qui
exquirunt eum, præmii largitor. Per fidem,* 7
*quum revelatum fuiſſet Nohæ de
rebus quæ nondum viſæ fuerant, venerabundus
navem aptavit pro ſalute domus
ſuæ: per quam* navim *damnavit
mundum, & juſtitiæ quæ ad fidem pertinet,
factus eſt hæres.* Finis.

Lectio Dominicæ Patrum: & feriæ
ſextæ hebdomadis trigeſimæ poſt
Pentecoſten.

Per fidem vocatus Abraham, obedivit 8
*ut egrederetur ad locum quem accepturus
erat in hæreditatem: & egreſſus eſt,
neſciens quò eſſet venturus. Per fidem* 9
*habitavit Abraham in terra promiſſionis
tanquam alienâ, habitavitque in
tentoriis cum Iſhac & Jacob cohæredibus
hujus ejuſdem promiſſionis. Expectabat* 10
*enim civitatem habentem fundamenta,
cujus artifex & creator eſt Deus.
Per fidem accepit Sara ſterilis vim* 11
*ad volendum fœtum, peperitque partum
repugnantem tempori ætatis ſuæ: veracem
reputans promittentem. Hanc fidem* 12
*mente conceperunt Iſhac & Rebecca, atque
ideò nati ſunt ex uno Eſau & Jacob,
(atque res quidem iſtæ* contigerunt
*dum eſſet corpus ejus emortuum) homines
velut ſidera cœli in multitudine, &
velut innumerabilis arena quæ eſt ad
littus maris. In fide mortui ſunt hi* 13
*omnes, quum non accepiſſent promiſſa,
ſed eminus ea vidiſſent, ac ſalutâſſent,
faſſique fuiſſent ſe eſſe peregrinos atque
hoſpites in terra. Nam qui dicunt hujuſmodi* 14
*ſermones, oſtendunt ſe quærere
patriam. Quòd ſi memores fuiſſent illius* 15
*civitatis è qua exierant, habebant
quidem tempus revertendi ad eam: At* 16
*nunc eam expetunt quæ præſtantior eſt
illâ, nempè cœleſtem. Et iccirco non dedignatur
Deus, vocari Deus eorum:
paraverat enim ipſis civitatem.*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

4 በተአምኖ:ኀየስ:መሥዋዕተ:አቤል:እምዘቃየን: ዘአብአ:ለእግዚአብሔር:ወበእንቲአሁ:ሰማ
ዕተ:ኮነ:ከመ:ጽድቅ:ውእቱ: ወሰማዕቱ:ዘሶዐ:ለእግዚአብሔር:በእንቲአሁ:መዊቶሂ:ዓዲ:
5 ተናገረ::=: በተአምኖ:አፍለሶ: ለሄኖክ:ከመ:ኢይርአዮ:ለሞት:ወከመ: ኢይትረከብ:እስ
መ:ከበቶ:እግዚአብሔር: ወዘእንበለሰ: ያፍልሶ: ሰማዕተ: ኮነ:ከመ:አስመሮ:ለእግዚአብሔ
6 ር::=: ወዘእንበለሰ: ተአምኖ:ኢይትከሀል:ያሥምርዎ: ወርቱዕሰ: ይትአመን:ይቅድም:
ዘይትአመን: ይበውእ: ኀበ: እግዚአብሔር: ከመ: ሀሎ: የዐስዮሙ: ለእለ:የኀሥሥዎ::=:
7 በተአምኖ: አስተርአዮ: ለኖኅ: ዘእምከመ: ኮነ:ኢያስተር ኢ: ወፈሪሆ: ግብረ:ንፍቀ:ታቦተ:
8 በዘያድኅን:ቤቶ:እም:ተኰነነ:ዓለም:ወኮነ:ወራሲሃ:ለጽድቅ:ሃይማኖት::=: በተአምኖ:
ተአዘዘ: አብርሃም: ይሖር: ብሔረ: ኀበ: ሀሎ: ይንሣእ: ርስቶ: ወሖረ: እንዘ: ኢያአምር:
9 ኀበ:ይበጽሕ::=: በተአምኖ:ፈለሰ:ወነበረ: ብሔረ:ዘአሰፈዎ:ከመ:ከመ:ነኪር:በሐይምታ
10 ት: ምስለ:ይስሐቅ: ወያዕቆብ: እሉ: እሙንቱ: ይወርስዋ:ለተስፋሆሙ:=: ወይጸንሑ:እን
11 ተ: ሀገረ: ባቲ: መሠረተ : እንተ:: ኬንያሃ: ወገባሬሃ : እግዚአብሔር::=: በተአምኖ : ይ
እቲኒ:ሰራ:ረከበት: ኀይለ:ዘርእ:እንዘ:መክን:ይእቲ:በዘረስዓት:ወተአመነቶ:በዘአሰፈዎ:=:
12 እንዘ: ክልኤሆሙ: ከመ:በድን: ነፍስቶሙ: ከመ : ይኩን: ብዝኆሙ:ከመ:ኮከበ:ሰማይ: ወከ
13 መ: ኆፃ: ባሕር: ዘኢይትኌለቍ::=: እሉ: ኵሎሙ: እንዘ: ይትአመኑ: ወረከቡ: ተስፋ
14 ሆሙ: ወበሕቱ: እምርሑቅ: ርእይዋ: ወተአምኅዋ : ወአእመሩ : ከመ : ነግድ: ወፈላሴ:እ
15 ሙንቱ: ዲበ: ምድር :=: እስመ : ዘከመዝ :ይብል: ያርኢ: ከመ: ሀገሮ:የኀሥሥ::=:
16 ወሶበ: አኮ:ኪያሃ : ዘይሴፈው : ወወፂኦሙ : እምገብሉ: በዕድሜሆሙ::=: ወይእዜሰ:እ
ንተ:ሀገረ: እንተ:በሰማያት:ወረሱ:: ወበእንተዝ: ኢየኀፍር: እግዚአብሔር: ብሂሎቶሙ:አ
ምላክተ: እስመ: አስተዳለወ: ሎሙ: ሀገረ::=:

Per fidem melius fuit ſacrificium Abel, quàm illud quod Cain obtulit Deo, & per 4
*hanc teſtis fuit quòd eſſet juſtus, & teſtis illius quod obtulit Deo, per hanc mortuus
adhuc loquitur. Per fidem tranſtulit Henoc ut non videret mortem, adeò ut* 5
*non fuit inventus, quia occultaverat eum Deus: & antequam transferret eum,
teſtis fuit quòd placuiſſet Deo. At ſine fide fieri non poteſt* ut quis *illi placeat:* 6
oportet enim credat prius ille qui credit, accedendo ad Deum, quòd Deus *eſt,* &
remuneraturus erit eos qui ipſum requirunt. Per fidem apparuit Noæ dum adhuc 7
inviſibilis fuit, qui veritus conſtruxit latibulum, nempe *Arcam, in qua ſervavit
domum ſuam cùm condemnatus fuit mundus, & factus eſt hæres juſtitiæ fidei.
Per fidem obtemperavit Abraham, abeundo in locum quem accepturus erat in hæreditatem* 8
ejus: & *exivit neſciens quò eſſet venturus. Per fidem commigravit,* 9
*& habitavit in terra promiſſionis, quemadmodum peregrinus, in tabernaculis cum
Iſhac & Jacob, cohæredibus etiam ipſis promiſſionis eorum: Qui expectabant* 10
habentem fundamenta civitatem, cujus opifex & conditor Deus eſt. Per fidem 11
ipſa Sara adepta eſt vim ad concipiendum *ſemen dum ſterilis erat, eò quòd ſenuerat:
& firmiter credidit in eo qui promiſerat. Utriuſque corpora cùm inſtar cadaveris* 12
*fuerant, etiam tanta eis facta eſt multitudo, quanta eſt aſtrorum cœli, &
tanquam arena maris, cui non eſt numerus. Iſti omnes credentes, adepti ſunt promiſſionem* 13
*ſuam: ſed è longinquo conſpicati ſunt illam, & ſalutârunt eam, ac confeſſi
ſunt quòd advenæ & hoſpites eſſent ſuper terram. Quoniam qui ſic dicit, oſtendit* 14
ſe patriam inquirere. Et niſi eam promiſſionis, etiam egredientibus illis re- 15
ſpexiſſent, *utique reverterentur in tempore ſuo. At nunc civitatem illam quæ in* 16
*cœlis eſt hæreditate poſſident: quapropter non erubeſcit Deus vocari ipſis Deus, quia
paraverat illis civitatem.*

Fide obtulit Abraham Iſaac, *tentatus*: & unigenitum offere-
17 Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ, πειραζόμενος· καὶ τὸν μονογενῆ προσέφε-
bat *ille* repromiſſiones *accipiens*: (Ad quem dictum eſt; Quia in Iſaac voca-
18 ρεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος· (Πρὸς ὃν ἐλαλήθη, Ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κλη-
bitur tibi ſemen:) Arbitrans, quia & à mortuis ſuſcitare potens Deus: un-
19 θήσεταί σοι σπέρμα.) Λογισάμενος, ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ Θεός· ὅ-
dè eum & in parabolam accepit. Fide de futuris benedixit
20 θεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο. Πίστει (ρ) περὶ μελλόντων (σ) εὐλόγησεν
Iſaac, Jacob, & Eſau. Fide Jacob moriens, *unumquemque* filiorū
21 Ἰσαὰκ, τὸν Ἰακὼβ, καὶ τὸν Ἠσαῦ. Πίστει Ἰακὼβ ἀποθνήσκων, ἕκαστον τῶν υἱῶν
Joſeph benedixit, & adoravit *ſuper ſummitatem* virgæ *ſuæ*. Fide Jo-
22 Ἰωσὴφ (τ) εὐλόγησε, καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. Πίστει Ἰω-
ſeph *finiens*, de *egreſſione* filiorum Iſrael *meminit*, & de oſſibus
σὴφ τελευτῶν, περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσε, καὶ περὶ τῶν ὀστέων
ſuis mandavit. Fide Moyſes natus occultatus eſt *trimeſtre* à parentibus
23 αὐτοῦ ἐνετείλατο. Πίστει Μωσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων
ſuis, eò quòd vidiſſent elegantem infantem, & non timuerunt edictum re-
αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βα-
gis. Fide Moyſes grandis factus, negavit *dici filius* filiæ Pharaonis,
24 σιλέως. Πίστει Μωσῆς μέγας γενόμενος, ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ,
Magis eligens *malis* affligi cum populo Dei, quàm *temporarium* habere peccati
25 Μᾶλλον ἑλόμενος συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ, ἢ πρόσκαιρον ἔχειν ἁμαρτίας
emolumentum: Majores divitias æſtimans *illis in Ægypto theſauris*, improperium
26 ἀπόλαυσιν· Μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν ἐν Αἰγύπτῳ θησαυρῶν, τὸν ὀνειδισμὸν
Chriſti: aſpiciebat enim in remunerationem. Fide reliquit Ægyptum, non ve-
27 τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν. Πίστει κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φο-
ritus animoſitatem regis: *illum enim* inviſibilem tanquā videns, *fortiter tulit*. Fi-
28 βηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ (υ) ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησε. Πί-
de *fecit* Paſcha, & effuſionem ſanguinis, ne *ille perimens* pri-
στει πεποίηκε τὸ πάσχα, καὶ τὴν πρόσχυσιν τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ (φ) ὀλοθρεύων τὰ πρω-
mogenita, tangeret eos. Fide tranſierunt per rubrum mare tanquam per
τότοκα, θίγῃ αὐτῶν. Πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ (χ) 29
aridam, *cujus experientiam accipientes* Ægyptii, *abſorpti* ſunt. Fide muri Jericho
ξηρᾶς, ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι, κατεπόθησαν. Πίστει τὰ τείχη Ἰεριχὼ 30
corruerunt, *circuita per* ſeptem *dies*. Fide Rahab meretrix non periit cum
(ψ) ἔπεσε, κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας. Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο 31
incredulis, excipiens exploratores cum pace. Et quid adhuc *dico*? De-
τοῖς ἀπειθήσασι, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ᾽ εἰρήνης. Καὶ τί ἔτι λέγω; (ω) Ἐ- 32
ficiet enim me perenarrantem tempus, de Gedeon, *Barácque*, & Sampſon, & Je-
πιλείψει γάρ με διηγούμενον ὁ χρόνος, περὶ Γεδεὼν, (α) Βαράκ τε, καὶ Σαμψὼν, καὶ Ἰε-
phte, *Davidque*, & Samuel, & Prophetis: Qui per fidem devicerunt re-
φθάε, Δαβίδ τε, καὶ Σαμουὴλ, καὶ τῶν προφητῶν· Οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασι- 33
gna, operati ſunt juſtitiam, adepti ſunt repromiſſiones, obturaverunt ora leonum,
λείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων,
Extinxerunt *vim* ignis, *effugerunt ora* gladii, convaluerunt de infir-
Ἔσβεσαν δύναμιν πυρὸς, ἔφυγον στόματα (β) μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθε- 34
mitate, facti ſunt fortes in bello, caſtra verterunt exterorum: Acceperunt mulie-
νείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων· Ἔλαβον γυναῖ- 35
res de reſurrectione mortuos ſuos: alii autem diſtenti ſunt, non ſuſcipientes
κες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι
redemptionem, ut meliorem reſurrectionem *nanciſcerentur*. Alii verò *ludibriorum*
τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν. Ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν 36
& *flagellorum experientiam acceperunt, etiam autem vinculorum* & *cuſtodiæ*. Lapidati ſunt, ſe-
καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς. Ἐλιθάσθησαν, ἐπρί- 37
cti ſunt, tentati ſunt, in occiſione gladii mortui ſunt: circuierunt in *ovillis*, in
σθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον· περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν
caprinis pellibus, egentes, afflicti, *malè habiti*.
αἰγείοις δέρμασιν, ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι.

MS. A. (ρ) καὶ περὶ (σ) ηὐλόγησεν (τ) ηὐλόγησεν, (υ) ἀόρατον (φ) ὀλεθρεύων (χ) ξηρᾶς γῆς, ἧς (ψ) ἔπεσαν, (ω) Ἐπιλείψει με γὰρ (α) Βαράκ, Σαμψὼν, Ἰεφθάε, (β) μαχαίρης,

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 *ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܩܪܒ ܐܒܪܗܡ ܠܐܝܣܚܩ ܒܢܣܝܘܢܗ. ܘܠܝܚܝܕܗ ܐܣܩ ܠܡܕܒܚܐ. ܗܘ
18 ܕܩܒܠ ܗܘܐ ܡܘܠܟܢܐ. *ܐܝܟ ܕܐܬܐܡܪ ܗܘܐ ܠܗ ܕܒܐܝܣܚܩ ܢܬܩܪܐ ܠܟ ܙܪܥܐ. *ܘܐܬܪܥܝ
19 ܗܘܐ ܒܢܦܫܗ. ܕܡܫܟܚ ܐܠܗܐ ܐܦ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܠܡܩܡܘ. ܘܡܛܠ ܗܢܐ
20 ܒܦܠܐܬܐ ܐܬܝܗܒ ܠܗ. *ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܥܬܝܕܢ ܗܘܝ. ܒܪܟ ܐܝܣܚܩ ܠܝܥܩܘܒ
21 ܘܠܥܣܘ. *ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܟܕ ܡܐܬ ܝܥܩܘܒ. ܒܪܟ ܠܟܠ ܚܕ ܡܢ ܒܢܘܗܝ ܕܝܘܣܦ
22 ܘܣܓܕ ܥܠ ܪܝܫ ܚܘܛܪܗ. *ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܝܘܣܦ ܟܕ ܡܐܬ. ܥܗܕ ܠܡܦܩܬܐ ܕܒܢܝ
23 ܐܝܣܪܝܠ ܘܦܩܕ ܥܠ ܓܪܡܘܗܝ. *ܩܛܠܐ ܕܛܠܝܐ * ܝܙ * *ܒܗܝܡܢܘܬܐ
ܐܒܗܘܗܝ ܕܡܘܫܐ. ܛܫܝܘܗܝ ܟܕ ܐܬܝܠܕ. ܝܪܚܐ ܬܠܬܐ. ܕܚܙܘ ܕܫܦܝܪ ܗܘܐ ܛܠܝܐ. ܘܠܐ ܕܚܠܘ
24 ܡܢ ܦܘܩܕܢܐ ܕܡܠܟܐ. *ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܡܘܫܐ ܟܕ ܗܘܐ ܓܒܪܐ. ܟܦܪ ܕܠܐ ܢܬܐܡܪ ܒܪܗ
25 ܕܒܪܬܗ ܕܦܪܥܘܢ. *ܘܓܒܐ ܠܗ ܕܢܬܐܠܨ ܥܡ ܥܡܗ ܕܐܠܗܐ ܝܬܝܪ. ܘܠܐ ܕܢܬܒܣܡ ܙܒܢ ܙܥܘܪ
26 ܢܬܦܢܩ ܒܚܛܝܬܐ. *ܘܐܬܪܥܝ ܕܥܘܬܪܐ ܗܘ ܪܒܐ ܚܣܕܗ ܕܡܫܝܚܐ. ܝܬܝܪ ܡܢ ܣܝܡܬܗ
27 ܕܡܨܪܝܢ. ܚܐܪ ܗܘܐ ܓܝܪ ܒܦܘܪܥܢܐ. *ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܫܒܩܗ ܠܡܨܪܝܢ. ܘܠܐ ܕܚܠ ܡܢ
28 ܚܡܬܗ ܕܡܠܟܐ. ܘܣܒܪ ܐܝܟ ܗܘ ܕܚܙܐ ܗܘܐ ܠܐܠܗܐ ܕܠܐ ܡܬܚܙܐ. *ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܥܒܕܗ
29 ܦܨܚܐ ܘܪܣܣܗ ܕܕܡܐ. ܕܠܐ ܢܬܩܪܒ ܒܗܘܢ ܗܘ ܕܡܚܒܠ ܗܘܐ ܒܘܟܪܐ. *ܒܗܝܡܢܘܬܐ
ܥܒܪܘ ܝܡܐ ܕܣܘܦ ܐܝܟ ܕܥܠ ܐܪܥܐ ܝܒܝܫܬܐ. ܘܒܗ ܐܬܒܠܥܘ ܡܨܪܝܐ ܟܕ ܐܬܡܪܚܘ
30 ܒܗ. *ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܫܘܪܝܗ ܕܐܝܪܝܚܘ ܢܦܠܘ. ܟܕ ܐܬܟܪܟܘ ܫܒܥܐ ܝܘܡܝܢ.
31 *ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܪܚܒ ܙܢܝܬܐ ܠܐ ܐܒܕܬ ܥܡ ܗܢܘܢ ܕܠܐ ܐܬܛܦܝܣܘ. ܕܩܒܠܬ ܠܓܫܘܫܐ
32 ܒܫܠܡܐ. *ܕܢܒܝܐ ܘܫܠܝܚܐ ܘܐܒܗܬܐ * ܝܚ * *ܡܢܐ ܬܘܒ ܐܡܪ. ܙܥܘܪ
ܗܘ ܠܝ ܓܝܪ ܙܒܢܐ ܕܐܫܬܥܐ ܥܠ ܓܕܥܘܢ. ܘܥܠ ܒܪܩ. ܘܥܠ ܫܡܫܘܢ. ܘܥܠ ܢܦܬܚ.
33 ܘܥܠ ܕܘܝܕ. ܘܥܠ ܫܡܘܐܝܠ. ܘܥܠ ܫܪܟܐ ܕܢܒܝܐ. *ܗܠܝܢ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ ܙܟܘ ܠܡܠܟܘܬܐ
34 ܘܥܒܕܘ ܟܐܢܘܬܐ. ܘܩܒܠܘ ܡܘܠܟܢܐ. ܘܣܟܪܘ ܦܘܡܐ ܕܐܪܝܘܬܐ. *ܘܕܥܟܘ ܚܝܠܐ ܕܢܘܪܐ.
ܘܐܬܦܨܝܘ ܡܢ ܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ. ܘܐܬܚܝܠܘ ܡܢ ܟܘܪܗܢܐ. ܘܗܘܘ ܚܝܠܬܢܐ ܒܩܪܒܐ. ܘܗܦܟܘ
35 ܡܫܪܝܬܐ ܕܒܥܠܕܒܒܐ. *ܘܝܗܒܘ ܠܢܫܐ ܒܢܝܗܝܢ ܡܢ ܩܝܡܬܐ ܕܡܝܬܐ. ܐܚܪܢܐ
36 ܡܝܬܘ ܒܫܢܕܐ. ܘܠܐ ܣܟܝܘ ܠܡܬܦܪܩܘ. ܕܩܝܡܬܐ ܡܝܬܪܬܐ ܬܗܘܐ ܠܗܘܢ. *ܐܚܪܢܐ ܕܝܢ
37 ܒܡܘܙܚܝܐ ܘܒܢܓܕܐ ܩܪܒܘ. ܐܚܪܢܐ ܠܐܣܘܪܐ ܘܠܒܝܬ ܐܣܝܪܐ ܐܫܬܠܡܘ. *ܐܚܪܢܐ ܐܬܪܓܡܘ.
ܐܚܪܢܐ ܐܬܢܣܪܘ. ܐܚܪܢܐ ܒܦܘܡܐ ܕܣܝܦܐ ܡܝܬܘ. ܐܚܪܢܐ ܐܬܟܪܟܘ. ܟܕ ܠܒܝܫܝܢ
ܡܫܟܐ ܕܥܢܐ ܘܕܥܙܐ. ܘܣܢܝܩܝܢ ܘܐܠܝܨܝܢ ܘܡܛܪܦܝܢ.

Per fidem obtulit Abraham Iſhacum dum 17
tentaretur: & ſuum illum unigenitum ad
altare elevavit, quem ſuſceperat ex promiſ-
ſione. Siquidem dictum illi fuerat; In Iſhac 18
vocabitur tibi ſemen. Et cogitabat apud ſe, 19
poſſe Deum vel à mortuis excitare: & ideò
in ſimilitudine datus eſt ei. Per fidem de 20
iis quæ erant futura, benedixit Iſhac Jaco-
bo & Eſau. Per fidem quum moreretur 21
Jacob, beneprecatus eſt cuilibet ex filiis Jo-
ſeph, & adoravit ſuper faſtigium virgæ ejus.
Per fidem Joſeph moriens meminit exitûs 22
filiorum Iſrael, & mandavit de oſſibus ſuis.

Occiſionis puerulorum. 17.

Per fidem parentes Moſis, poſtquam natus 23
eſt, eum occultârunt menſes tres, quòd vi-
diſſent pulchrum eſſe puerulum: neque ti-
muerunt edictum regis. Per fidem Moſes 24
quum in virum evaſiſſet, negavit ſe vocari
filium filiæ Pharaonis. Et elegit ſibi in af- 25
flictione cum populo Dei eſſe, potiùs quàm
ad modicum tempus jucunditate frui in pec-
cato. Et exiſtimavit longè potiores eſſe di- 26
vitias opprobrii Chriſti, quam theſaurum
Ægyptiorum: intuebatur enim retributio-
nem mercedis. Per fidem reliquit Ægy- 27
ptum, neque reformidavit regis furorem,
ſed ſpem habuit perinde ac ſi videret Deum
inviſibilem. Per fidem fecerunt Paſcha & 28
aſperſionem ſanguinis, ne accederet ad eos
ille qui deſtruebat primogenita. Per fidem 29
tranſierunt mare Suph, tanquam per aridam
terram, & in eo abſorpti ſunt Ægyptii quum
illud eſſent audacter aggreſſi. Per fidem 30
mœnia Jericho corruerunt, ubi perluſtrata
fuiſſent ſeptem diebus. Per fidem Rahab 31
meretrix non periit cum iis qui non obedi-
verunt, quòd excepiſſet exploratores in pace.

Prophetarum, & Apoſtolorum, & Patrum. 18.

Quid ampliùs dicam? Modicum enim tem- 32
pus habeo ut recitem de Gedeon, & de Ba-
rac, déque Samſone, & de Nepthe, necnon
Davide, & Samuele, de cæteris denique Pro-
phetis. Qui quidem per fidem devicerunt 33
regna, & operati ſunt juſtitiam, & recepe-
runt promiſſiones, & obturaverunt ora leo-
num: Et extinxerunt vires ignis, & erepti 34
ſunt ab acie gladii, & validi facti ſunt ex in-
firmitatibus, & fuerunt ſtrenui in bello, &
everterunt caſtra hoſtium, Et reddiderunt mu- 35
lieribꝰ filios ipſarum ex reſurrectione mortu-
orum. Alii autem in cruciatibus mortui ſunt,
neque ſperaverunt ſe liberatum iri, ut reſur-
rectionem præſtantiorem haberent. Alii 36
verò ludibriis & verberibus ſe expoſuerunt:
alii in vincula & carceres traditi ſunt. Alii 37
lapidibus obruti, alii diſſecti, alii acie gladii
mortui ſunt, alii oberrârunt induti pellibus
ovillis & caprinis, cùm egeni, tum oppreſſi
& exagitati.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*,

17 በተአምኖ ፡ ወሰደ ፡ አብርሃም ፡ ለይስሐቅ ፡ ይሠዖ ፡ አመ ፡ አመከሮ ፡ ወአብአ ፡ ሎቱ ፡
18 ዘአሐዱ ፡፡=፡ ዘበእንቲአሁ ፡ አስፈዎ ፡ ወይቤሎ ፡ እም ፡ ይስሐቅ ፡ ይሰመይ ፡ ለከ ፡ ዘር
19 እ ፡፡=፡ ተአሚኖ ፡ ከመ ፡ ይክል ፡ አንሥኦቶ ፡ እግዚአብሔር ፡ እምዉታን ፡ ወበእንተ
20 ዝ ፡ ምስሌሁ ፡ ኮነ ፡ ውእቱ ፡፡=፡ በተአምኖ ፡ ባረኮሙ ፡ ይስሐቅ ፡ ለያዕቆብ ፡ ወለዔ
21 ሳው ፡ በእንተ ፡ ዘሀለወሙ ፡ ይርከብዎ ፡፡=፡ በተአምኖ ፡ ባረኮሙ ፡ ያዕቆብ ፡ ሳደቂ
22 ቀ ፡ ዮሴፍ ፡ ለለ ፡ አሐዱ ፡ ወሰገደ ፡ ውስተ ፡ ከተማ ፡ በትሩ ፡፡=፡ በተአምኖ ፡ አመ ፡
ይመውት ፡ ዮሴፍ ፡ ተዘከረ ፡ በእንተ ፡ ፀአቶሙ ፡ ለደቂቀ ፡ እስራኤል ፡ ወአዘዘ ፡ በእንተ ፡
አዕፅምቲሁ ፡፡=፡

Per fidem tulit Abrahamus Iſaacum & obtulit eum, quum tentaret eum Deus, & 17
obtulit ei unigenitum ſuum: De quo promiſit ei, dicens; In Iſaaco vocabitur 18
tibi ſemen; Credendo Deum vel *à mortuis eum excitare poſſe: propterea typus* 19
illius factus eſt ipſe. Per fidem benedixit Iſaacus Jacobo & Eſavo de re- 20
bus quæ illis futuræ erant, quas *acquiſierat. Per fidem ſuam benedixit Jacobus* 21
ſingulis filiis Joſephi, & adoravit ſuper faſtigio virgæ illius. Per fidem moriens 22
Joſeph meminit de egreſſione filiorum Iſrael, deque oſſibus ſuis mandavit.

Verſio VULGATA LATINA.

17 Fide obtulit Abraham Iſaac, cùm tentaretur, & unigenitum offerebat, qui ſuſce-
18 perat repromiſſiones; Ad quem dictum eſt; Quia in Iſaac vocabitur tibi ſe-
19 men: Arbitrans quia & à mortuis ſuſcitare potens eſt Deus: undè eum & in
20 parabolam accepit. Fide & de futuris benedixit Iſaac Jacob, & Eſau. Fide
21 Jacob, moriens, ſingulos filiorum Joſeph benedixit: & adoravit faſtigium vir-
22 gæ ejus. Fide Joſeph, moriens, de profectione filiorum Iſrael memoratus eſt,
23 & de oſſibus ſuis mandavit. Fide Moyſes, natus, occultatus eſt menſibus tribus
à parentibus ſuis, eò quòd vidiſſent elegantem infantem, & non timuerunt re-
24 gis edictum. Fide Moyſes grandis factus negavit ſe eſſe filium filiæ Pharaonis,
25 Magìs eligens affligi cum populo Dei, quàm temporalis peccati habere jucundi-
26 tatem, Majores divitias æſtimans theſauro Ægyptiorum, improperium Chriſti:
27 aſpiciebat enim in remunerationem. Fide reliquit Ægyptum, non veritus ani-
28 moſitatem regis: inviſibilem enim tanquam videns ſuſtinuit. Fide celebravit
29 Paſcha, & ſanguinis effuſionem: ne qui vaſtabat primitiva, tangeret eos. Fide
tranſierunt Mare rubrum tanquam per áridam terram: quod experti Ægyptii, 30
devorati ſunt. Fide muri Jericho corruerunt, circuitu dierum ſeptem. Fide 31
Rahab meretrix non periit cum incredulis, excipiens exploratores cum pace. Et 32
quid adhuc dicam? Deficiet enim me tempus enarrantem de Gedeon, Barac,
Samſon, Jephte, David, Samuel, & Prophetis: Qui per fidem vicerunt regna, 33
operati ſunt juſtitiam, adepti ſunt repromiſſiones, obturaverunt ora leonum, Ex- 34
tinxerunt impetum ignis, effugerunt aciem gladii, convaluerunt de infirmitate,
fortes facti ſunt in bello, caſtra verterunt exterorum: Acceperunt mulieres de 35
reſurrectione mortuos ſuos. Alii autem diſtenti ſunt, non ſuſcipientes redempti-
onem, ut meliorem invenirent reſurrectionem. Alii verò ludibria & verbera 36
experti, inſuper & vincula & carceres: Lapidati ſunt, ſecti ſunt, tentati ſunt, 37
in occiſione gladii mortui ſunt: circuierunt in melotis, in pellibus caprinis,
egentes, anguſtiati, afflicti:

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* قراءة الاثنين من الجمعة الثلثين بعد العنصرة * بالامانة قرب ابرهيم اسحق 17
حين جرب. وقرب الوحيد المقتبل المواعيد * الذي قيل له عنه * ان باسحق يدعى لك نسل. 18
* مفتكر ان الله قادر ان يقيمه من الموتى * فلذلك احتضنه بشكر * بالامانة بارك اسحق 19 20
يعقوب والعيص عن امور مزمعة * بالامانة اذ حان موت يعقوب * بارك كل واحد من بني يوسف * 21
وسجد على طرف عصاه * بالامانة حين حانت وفاة يوسف ذكر عن خروج بني اسرائيل * 22
واوصاهم عن حمل عظامه * بالامانة اذ ولد موسى خباه والداه ثلثة اشهر * لانهما رايا 23
الصبي مليحا * ولم يرهبا امر الملك * الاحد الاول من الصوم * بالامانة اذ 24
صار موسى عظيما جحد ان يدعى لابنة فرعون ابنا * واختار ان يشقى مع شعب الله 25
اكثر من ان يكون له تمتع وقتي بالخطية * محتسبا تعيير المسيح ثروة اعظم من كنوز 26
مصر * لانه نظر الى اعطاء المجازاة * بالامانة ترك مصر ولم يتق وعيد الملك * لانه ثبت 27
كانه يرى من لا يرى * بالامانة عمل الفصح واراقة الدم ولطخه * ليلا يدني منهم مبيد 28
الابكار * بالامانة عبروا البحر الاحمر * كمن يعبر في ارض يابسة التي لما اختبر المصريون 29
مسلكها غرقوا * بالامانة سقطت اسوار اريحا * حين دير حولها سبعة ايام * بالامانة لم تهلك 30 31
راحاب الزانية مع العصاة اذ قبلت الجواسيس بسلام * تم * ابتدي * وماذا اقول ايضا 32
لان الزمان يعوزني واصفا عن جدعون وباراق وشمسون ويفتاح * داوود وصاموئيل والانبياء *
* الذين بالامانة جاهدوا الممالك * صنعوا العدل * نالوا المواعيد * سدوا افواه الاسد * 33
* اخمدوا قوة النار * فاتوا افواه السيوف * تايدوا بعد ضعف * صاروا اقوياء في الحروب * 34
هزموا جيوش الغرباء * اخذوا النساء امواتهن من القيامة * اخرون قتلوا بالسيف * ولم 35
يقبلوا الافتداء لينالوا قيامة افضل شرفا * اخرون ذاقوا خزي المهازي والسياط * والقيود 36
والحبس ايضا * رجموا * نشروا * امتحنوا * بقتل السيف ماتوا * طافوا بالوشاحات بجلود 37
المعزي * معوزين * مكروبين * شقيين *

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis trigeſimæ poſt Pentecoſten.

Per fidem obtulit Abraham. Iſhacum, 17
quando tentatus fuit: obtulitque qui
promiſſiones acceperat, unigenitum
illum, De quo dictum ſibi fuerat, in 18
Iſhac vocabitur tibi ſoboles: Cogitans 19
quòd Deus potens eſſet ſuſcitare eum à
mortuis: ideoque complexus eſt eum
cum gratiarum actione. Per fidem bene- 20
dixit Iſhac Jacobo & Eſau, de rebus
futuris. Per fidem inſtante morte Jacobi, 21
benedixit ſingulis filiis Joſephi, & ado-
ravit ſuper extremitate baculi ejus.
Per fidem, quum inſtaret obitus Joſeph 22
meminit de exitu filiorum Iſraël, man-
davitq; illis de aſportandis oſſibus ſuis.
Per fidem, cùm natus eſſet Moſes, occul- 23
tárunt eum ſui parentes tribus menſibus,
eo quòd vidiſſent puellum elegantem: nec
timuerunt edictum regis.

Dominicâ primâ Jejunii.

Per fidem, quum grandis factus eſſet 24
Moſes, negavit vocari filius filiæ Pha-
raonis: Et elegit vexari cum populo Dei 25
potiùs quàm habere temporarium com-
modum in peccato: Æſtimans probrum 26
Chriſti majores divitias, quàm theſauros
Ægypti: ſiquidem intuebatur præmii
largitionem. Per fidem deſeruit Ægy- 27
ptum, nec timuit minas regis: conſtans
enim fuit, ac ſi videret eum qui non vi-
detur. Per fidem peregit paſcha & effu- 28
ſionem atque unctionem ſanguinis: ne
tangeret eos primogenitorum vaſtator.
Per fidem tranſierunt mare Rubrum ve- 29
lut is qui tranſit per terram ſiccam,
quam permeare cùm tentâſſent Ægyptii,
ſubmerſi ſunt. Per fidem corruerunt 30
mœnia Jericho, quando circundata fue-
runt ſeptem diebus. Per fidem Rahab 31
meretrix non periit cum rebellibus, ex-
cipiens exploratores pacificè. Finis.
Reſume. *Et quid præterea dicam?* 32
tempus enim me deficiet narrantem de
Gedeone, & Barac, Samſone, & Naph-
tah, Davide, & Samuele, ac Prophetis;
Qui per fidem expugnaverunt regna, 33
exercuerunt juſtitiam, adepti ſunt pro-
miſſa, occluſerunt ora leonum, Sedârunt 34
impetum ignis, effugerunt acies gladio-
rum, corroborati ſunt poſt imbecillita-
tem, validi facti ſunt in bellis, fugâ-
runt exercitus exterorum. Acceperunt 35
mulieres mortuos ſuos ex reſurrectione:
alii gladio interfecti ſunt, nec admiſe-
runt redemptionem, ut præclarioris no-
bilitatis reſurrectionem adipiſcerentur:
Alii guſtârunt experimentum ludibrio- 36
rum, & verberũ, & vinculorũ, ac præte-
rea carceris: Lapidati ſunt, ſerrâ ſecti 37
ſunt, tentati ſunt, occiſione gladii mortui
ſunt, oberrârunt cum coriaceis, cum pel-
libus caprinis, egentes, afflicti, vexati:

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 በተአምኖ : ተወሊዶ : ሙሴ : ኀብእዎ : ሠለስተ : አውራኅ : በቤተ : አበዊሁ : እስመ : ር
24 እይዎ : ከመ : ሠናይ : ውእቱ : ሕፃኑ : ወኢፈርሁ : ትእዛዞ . ንጉሠ::=: በተአምኖ:
25 ልሂቆ : ክሕደ : ሙሴ: ኢይበልዎ : ወልደ : ወለተ : ፈርዖን:=: አብደረ : ይሕምም :
26 ምስለ : ሕዝበ : እግዚአብሔር : እምይደሉ : ለሰዓት : ወይኩኖ : ኀጢአተ::=: እ
ስመ : አእመረ : ከመ : የዐቢ : ትዕይርቶ : ለክርስቶስ : እምኵሉ : መዛግብቲሆሙ :
27 ለግብጽ::=: በተአምኖ : ኀደገ : ምድረ : ግብጽ : ኢፈሪሆ : መዓተ : ንጉሠ : እስመ : አ
28 ብደረ : ይፍርሆ : ለዘኢይሬኢ : እምዘ : ይሬኢ::=: በተአምኖ : ገብረ : ፋሲሐ : ወነ
29 ዝኀ : ደመ : ከመ : ኢይጥፋእ : ሎሙ : በኵሮሙ : በብድብድ::=: በተአምኖ : ዓደ
ዉ : ለበሕረ : ኤርትራ : በከመ : ዘውስተ : ምድር : ይቡስ : ወኰነቶሙ : መከራ : ለግ
30 ብጽ : ተሠጥሞሙ::=: በተአምኖ : ወድቀ : አረፋቲሃ : ለኢያሪኮ : ዘአውዳ : ዘበ
31 ሰቡዕ : ዕለት : ደበውእዎ:=: በተአምኖ : ረአብ : ዘማ : ኢተሐጕለት : ምስለ : ዓለ
32 ዋያን : እስመ : ተወክፈቶሙ : ለሰብአ : ዓይን : ወአድኀነቶሙ::=: ምንተ : እንከ :
እብል : ኀጠእኩ : ዘይዜንወኒ : እምኍኅዱ : ዕለቱ : በእንተ : እለ : ጌድዮን : ወበ
33 ርቅ : ወሰምሶን : ወዮፍታሔ : ወዳዊት : ወሰሙኤል:: ወባዕደንሂ : ነቢያት:=: እለ:
በተአምኖ : ተጋደሉ : ወአድምዑ : መንግሥተ : ተገበሩ : ጽድቀ : ወፈጸሙ : አፈ : አ
34 ናብስት:=: ወአጥፍኡ: ኀይለ:እሳት: ወድኅኑ: እምአፈ: ኵናት: ወጸንዑ:እምቀደሞቶ
35 ሙ:ወኃየሉ:በውስተ:ፀብእ:ወአስተጋብኡ:ተዓይነ:ፀር:=: ወነሥአ:አንስት:ትንሣኤ:ምው
ታኒሆሙ: ወቦእለሂ: ይስሕቱ: እስመ: ኢተወክፉ: መድኀኒቶሙ: ለነፍሶሙ:ከመ:ይትዐወቁ:
36 እለ : ይረክቡ : ሕይወተ : እምውታን::=: ወቦእለሂ : ቀሠፍዎሙ : ወተሣለቁ : ለዕ
37 ሌሆሙ : ወሐመይዎሙ : ወሞቅሕዎሙ:=: ወወገርዎሙ : ወቀተልዎሙ : በአፈ : መጥበ
ሕት:ወዔሉ : በመጫለት: ወበዘበድወ : ጠሊ: ተፀነሱ: ተመንደቡ: ሐሙ:=:

Per fidem cùm natus eſſet Moſes, occultârunt eum tres menſes in domò patris ſui, 23
quia viderent eum, quòd venuſtus erat puerulus, neque veriti ſunt edictum re-
gis. Per fidem jam grandis, renuit Moſes ſe vocari filium filiæ Phara- 24
onis. Elegit potius *malis affici cum populo Dei, quàm proſperum eſſe ad tempus* 25
in eo *quod peccatum ei eſſet. Quia cognovit magnifaciendum eſſe opprobrium Chri-* 26
ſti præ omnibus Ægypti theſauris. Per fidem reliquit terram Ægypti, minimè 27
veritus ferociam regis, quia voluit potius *timere eum qui eſt inviſibilis, quàm*
qui conſpicitur. Per fidem peregit paſcha, & aſperſit ſanguinem, ne perimeret 28
primogenita eorum cum peſte. Per fidem tranſierunt rubrum mare, vel- 29
uti per ſiccam terram, quod cùm tentâſſent Ægyptii, abſorpti ſunt. Per fidem 30
conciderunt mœnia Jericho, quæ cùm per ſeptem dies circundata fuiſſent, intrâ-
runt urbem. *Per fidem Raab meretrix non periit cum iis qui perditi ſunt, quia* 31
hoſpitio exceperat exploratores, eoſque ſervaverat. Quid præterea dicam? non 32
ſum enarrando à prolixitudine temporis, de iis quæ Gedeon, & Barac, & Sam-
pſon, & Jepthah, & David & Samuel, reliquique prophetæ præſtiterunt. *Qui per* 33
fidem expugnârunt & conſecuti ſunt regna, operati ſunt juſtitiam, implêrunt ora
leonum, Extinxerunt vim ignis, liberati ſunt ab acie gladii, fortes facti ſunt præ 34
adverſantibus iis, & prævaluerunt in bello, & inimicorum caſtra ſubverterunt.
Et mulieres acceperunt ex reſurrectione mortuos ſuos: fuerunt etiam qui perditi 35
ſunt, quia non acceptarent liberationem corporum ſuorum, ut notum facerent qua-
les illi *qui vitam conſequerentur à mortuis. Et fuerunt qui flagellati ſunt, & in* 36
quibus illuſerunt, & quos calumniati ſunt, & quos in carcerem conjecerunt. Et 37
lapidârunt eos, & acie gladii interfecerunt eos, oberrârunt in melotis, & cilicio
ex pilis *caprinis, inopes, tentati, malè habiti:*

Quibus non erat dignus mundus, in solitudinibus errantes, & montibus, & spelun-
38 Ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος, (γ) ἐν ἐρημίαις πλανώμενοι, καὶ ὄρεσι, καὶ σπηλαί-
cis, & cavernis terræ. Et hi omnes testimonio probati per fidem,
39 οις, καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς. Καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως,
non reportârunt repromissionem: Deo pro nobis melius aliquid pro-
40 οὐκ ἐκομίσαντο (δ) τὴν ἐπαγγελίαν· Τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προ-
vidente, ut non sine nobis consummarentur.
βλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι.

MS.A. (γ) ἐπὶ (δ) τὰς ἐπαγγελίας·

CAP. XII. ιβ'.

Ideóque & nos tantam habentes circumjacentem nobis nubem testium, pondus
1 Τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον IZ'
deponentes omne, & circumstans peccatum, per patientiam curramus
ἀποθέμενοι πάντα, καὶ τὴν εὐπερίστατον ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν
propositum nobis certamen: Aspicientes in illum fidei auctorem & consum-
2 προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα· Ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελει-
matorem Jesum, qui pro proposito sibi gaudio, sustinuit crucem, con-
ωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινε σταυρὸν, αἰ-
fusione contemptâ: in dexteráque throni Dei sedit. Reco-
3 σχύνης καταφρονήσας· ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ (α) ἐκάθισεν. Ἀνα-
gitate enim talem sustinentem à peccatoribus in semet-
λογίσασθε γὰρ τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐ-
ipsum contradictionem, ut ne fatigemini, animis vestris deficientes. Nondum
4 τὸν ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ἐκλυόμενοι. Οὔπω
usque ad sanguinem restitistis, adversùs peccatum repugnantes. Et
5 μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε, πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι. Καὶ
obliti estis exhortationis, quæ vobis tanquam filiis disseritur; Fili mi,
ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς διαλέγεται, Υἱέ μου,
ne parvipende disciplinam Domini, neque fatiscas ab eo argutus. Quem enim
μὴ ὀλιγώρει παιδείας Κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος. Ὃν γὰρ 6
diligit Dominus, castigat: flagellat autem omnē filium, quem recipit. Si
ἀγαπᾷ Κύριος, παιδεύει· μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν, ὃν παραδέχεται. Εἰ 7
disciplinam sustinetis, tanquam filiis vobis offert se Deus. Quis enim est filius,
παιδείαν ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ Θεός. τίς (β) γάρ ἐστιν υἱὸς,
quem non corripit pater? Si autem absque estis disciplina, cujus participes facti sunt
ὃν οὐ παιδεύει πατήρ; Εἰ δὲ χωρίς ἐστε παιδείας, ἧς μέτοχοι γεγόνασι 8
omnes, utique nothi estis, & non filii. Deindè ipsos quidem carnis nostræ pa-
πάντες, (γ) ἄρα νόθοι ἐστὲ, καὶ οὐχ υἱοί. Εἶτα τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέ- 9
tres habuimus castigatores, & reverebamur: non multò magis obtemperabimus
ρας εἴχομεν παιδευτὰς, καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ (δ) πολλῷ μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ
Patri spirituum, & vivemus? Illi quidem enim ad paucos dies, secundùm
IZ' πατρὶ τῶν πνευμάτων, καὶ ζήσομεν; Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, κατὰ τὸ 10
visum ipsis, castigabant: hic autem ad commodum, ad recipiendum sanctificati-
δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαίδευον· ὁ δὲ ἐπὶ τὸ (ε) συμφέρον, εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότη-
onem ejus. Omnis autē disciplina ad quidem præsens nō videtur gaudii esse, sed mœ-
τος αὐτοῦ. Πᾶσα δὲ παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύ- 11
roris: posteà autem fructum pacificum per eam exercitatis reddet justi-
πης· ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις ἀποδίδωσι δικαιο-
tiæ. Ideò remissas manus, & soluta genua erigite: Et
IH' σύνης. Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας, καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε· Καὶ 12
gressus rectos facite pedibus vestris, ut non claudum abducatur, sanetur autē 13
τροχιὰς ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ
magis. Pacem sequimini cum omnibus, & sanctimoniam, qua sine nemo vi-
μᾶλλον. Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμὸν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄ- 14
debit Dominum, Contemplantes ne quis deficiat à gratia Dei: ne qua
ψεται τὸν Κύριον, Ἐπισκοποῦντες μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ· μή τις 15
radix amaritudinis sursùm germinans impediat, & per illam inquinentur multi.
ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ, καὶ (ζ) διὰ ταύτης μιανθῶσι πολλοί.

Κεφ. ιβ'. MSA. (α) κεκάθικεν. (β) γὰρ υἱὸς (γ) ἄρα * νόθοι καὶ οὐχ υἱοί ἐστε. (δ) πολὺ (ε) συμφέρον, (ζ) δι' αὐτῆς μιανθῶσιν οἱ πολλοί.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܢܫܐ ܕܠܐ ܫܘܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܥܠܡܐ. ܘܗܘܘ ܐܝܟ ܛܥܝܐ ܒܡܕܒܪܐ. ܘܒܛܘܪܐ ܘܒܡܥܪܬܐ. 38
ܘܒܦܚܬܐ ܕܐܪܥܐ. * ܘܗܠܝܢ ܟܠܗܘܢ ܕܐܣܬܗܕ ܥܠܝܗܘܢ ܒܗܝܡܢܘܬܗܘܢ .. 39
ܠܐ ܩܒܠܘ ܡܘܠܟܢܐ. * ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܩܕܡ ܚܪ ܒܥܘܕܪܢܢ .. ܕܠܐ ܕܚܢܢ ܢܬܓܡܪܘܢ. 40
* ܩܠܝܠܐ * ܝܚ * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܚܢܢ ܕܐܝܬ ܠܢ ܗܟܢܐ ܟܠܗܘܢ 1
ܣܗܕܐ. ܕܐܝܟ ܥܢܢܐ ܚܕܝܪܝܢ ܠܢ .. ܢܫܕܐ ܡܢܢ ܟܠ ܡܘܒܠܝܢ. ܐܦ ܚܛܝܬܐ ܕܒܟܠܙܒܢ
ܡܛܝܒܐ ܗܝ ܠܢ. ܘܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܢܪܗܛ ܠܐܓܘܢܐ ܗܢܐ ܕܣܝܡ ܠܢ. * ܘܢܚܘܪ 2
ܠܝܫܘܥ. ܕܗܘ ܗܘܐ ܪܫܐ ܘܡܫܡܠܝܢܐ ܕܗܝܡܢܘܬܢ. ܕܚܠܦ ܚܕܘܬܐ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܣܝܒܪ
ܙܩܝܦܐ. ܘܥܠ ܒܗܬܬܐ ܐܫܝܛ. ܘܥܠ ܝܡܝܢܐ ܕܟܘܪܣܝܐ ܕܐܠܗܐ ܝܬܒ. * ܡܐ ܕܗܘܐ
ܪܘܓܙܐ. ܘܕܐܝܘܒ ܙܕܝܩܐ * ܝܛ * ܚܙܘ ܗܟܝܠ ܟܡܐ ܣܝܒܪ ܡܢ ܚܛܝܐ ܗܠܝܢ. ܕܗܢܘܢ 3
ܗܘܘ ܣܩܘܒܠܐ ܠܢܦܫܗܘܢ. ܕܠܐ ܬܡܐܢܘܢ ܠܟܘܢ. ܘܠܐ ܬܬܪܦܐ ܢܦܫܟܘܢ. * ܠܐ ܥܕܟܝܠ ܡܛܝܬܘܢ 4
ܥܕܡܐ ܠܕܡܐ ܒܩܘܪܒܐ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ ܠܘܩܒܠ ܚܛܝܬܐ. * ܘܛܥܝܬܘܢ ܠܗ ܠܡܠܦܢܘܬܐ ܐܝܕܐ ܕܐܝܟ 5
ܕܠܒܢܝܐ ܐܡܪܐ ܠܟܘܢ. ܒܪܝ ܠܐ ܬܒܣܐ ܒܡܪܕܘܬܗ ܕܡܪܝܐ. ܘܠܐ ܬܪܦܐ ܢܦܫܟ ܐܡܬܝ
ܕܡܬܟܣܐ ܐܢܬ ܡܢܗ. * ܠܡܢ ܕܪܚܡ ܠܗ ܓܝܪ ܡܪܝܐ ܪܕܐ ܠܗ. ܘܡܢܓܕ ܠܒܢܝܐ ܐܝܠܝܢ 6
ܕܨܒܐ ܒܗܘܢ. * ܣܝܒܪܘ ܗܟܝܠ ܡܪܕܘܬܐ. ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܕܥܡ ܒܢܝܐ ܗܟܢ ܥܒܕ ܥܡܟܘܢ 7
ܐܠܗܐ. ܐܝܢܘ ܓܝܪ ܒܪܐ ܕܠܐ ܪܕܐ ܠܗ ܐܒܘܗܝ. * ܘܐܢ ܕܠܐ ܡܪܕܘܬܐ ܐܝܬܝܟܘܢ .. ܗܝ ܕܒܗ ܡܬܪܕܐ 8
ܟܠܢܫ .. ܗܘܝܬܘܢ ܠܟܘܢ ܢܘܟܪܝܐ ܘܠܐ ܒܢܝܐ. * ܘܐܢ ܐܒܗܝܢ ܕܒܣܪܐ ܪܕܝܢ ܗܘܘ ܠܢ 9
ܘܡܬܒܝܫܝܢ ܗܘܝܢ ܡܢܗܘܢ .. ܟܡܐ ܗܟܝܠ ܙܕܩ ܠܢ ܕܢܫܬܥܒܕ ܠܐܒܘܗܝ ܕܪܘܚܬܐ ܘܢܚܐ.
* ܗܢܘܢ ܓܝܪ ܠܙܒܢ ܩܠܝܠ ܐܝܟ ܕܨܒܝܢ ܗܘܘ ܪܕܝܢ ܗܘܘ ܠܢ. ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܠܥܘܕܪܢܢ .. 10
ܕܢܫܬܘܬܦ ܠܩܕܝܫܘܬܗ. * ܟܠ ܡܪܕܘܬܐ ܕܝܢ ܒܙܒܢܗ .. ܠܐ ܡܣܬܒܪܐ ܕܕܚܕܘܬܐ ܗܝ 11
ܐܠܐ ܕܟܪܝܘܬܐ. ܒܚܪܬܐ ܕܝܢ ܦܐܪܐ ܕܫܠܡܐ ܘܕܟܐܢܘܬܐ ܝܗܒܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܗ ܐܬܕܪܫܘ.
* ܕܩܘܪܒܐ ܕܐܪܒܥܝܢ * ܟ * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܝܕܝܟܘܢ ܕܪܦܝܢ ܘܒܘܪܟܝܟܘܢ ܪܥܠܬܐ 12
ܐܫܪܘ. * ܘܫܒܝܠܐ ܬܪܝܨܐ ܥܒܕܘ ܠܪܓܠܝܟܘܢ. ܕܗܕܡܐ ܕܡܚܓܪ ܠܐ ܢܬܥܩܠ. ܐܠܐ ܢܬܐܣܐ. 13
* ܗܛܘ ܒܬܪ ܫܠܡܐ ܥܡ ܟܠ ܐܢܫ. ܘܒܬܪ ܩܕܝܫܘܬܐ ܕܒܠܥܕܝܗ ܐܢܫ ܠܡܪܢ ܠܐ ܚܙܐ. 14
* ܘܗܘܘ ܙܗܝܪܝܢ .. ܕܠܡܐ ܐܢܫ ܢܫܬܟܚ ܒܟܘܢ ܕܚܣܝܪ ܡܢ ܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܘ 15
ܕܠܡܐ ܥܩܪܐ ܕܡܪܪܬܐ ܢܦܩ ܥܘܦܝܐ ܘܢܟܪܝܟܘܢ. ܘܒܗ ܣܓܝܐܐ ܢܬܛܢܦܘܢ.

Viri quibus indignus erat mundus, quíque erant veluti errantes in deserto & montibus, & in speluncis, & cavernis terræ. 38
Atque hi omnes, de quibus extitit testimonium quoad fidem eorum, non sunt adepti promissionem. 39
Quoniam Deus prospexit in auxilium nostrum, ne sine nobis consummarentur. 40

CAP. XII.

1 Quamobrem & nos quum habeamus omnes hosce testes, qui nubium in morem undique sepiunt nos, abjiciamus à nobis onera omnia, & peccatum quod semper nobis est in promptu, & cum patientia percurramus certamen illud quod propositum est nobis.
2 Et respiciamus in Jesum qui fuit principium & perfector fidei nostræ, qui pro gaudio quod habebat, sustinuit crucem, & ignominiam contempsit, demum ad dexteram throni Dei consedit. *Quum accidit ira* Divina, *ac de Job justo.* 19.
3 Videte ergò quanta sustinuerit à sceleratis illis qui fuerunt sibiipsis adversarii, ne tædeat vos, néve remittatur vester animus.
4 Nondum pervenistis usque ad sanguinem in certamine quod fit adversùs peccatum.
5 Et obliti estis doctrinæ illius, quam veluti filiis diximus vobis, Fili mi ne negligas correptionem Domini, néve consterneris animo, quum ab eo arguêris.
6 Quem enim diligit Dominus, castigat, & flagellat filios illos quibus oblectatur.
7 Sustinete igitur correptionem, quandoquidem tanquam apud filios agit apud vos Deus. Quis enim est filius quem non castigat pater ipsius?
8 Quòd si absque illa castigatione estis quâ quilibet castigatur, estis extranei, non autem filii.
9 Quòd si patres nostri carnales, quum nos castigarent, reverebamur eos, quantò magìs ergò debemus subjici patribus nostris spiritualibus, ut vivamus?
10 Illi enim ad modicum tempus, prout volebant, erudiebant nos; Deus autem ad auxilium nostrum, ut participes efficiamur sanctitatis ipsius.
11 Omnis porrò castigatio eo ipso tempore non existimatur esse gaudii, sed ægritudinis: ad extremum verò fructus pacis & justitiæ datura est illis qui per ipsam exercitati fuerint. *Oblatio quadragesimalis.* 20.
12 Quapropter manus vestras remissas, & genua vestra nutantia confirmate.
13 Et semitas rectas facite pedibus vestris, ne membrum claudum aberret, sed sanitati restituatur.
14 Cursu properate ad pacem cum omnibus, & ad sanctimoniam, sine qua nemo videt Dominum nostrum.
15 Et cavete ne quis reperiatur inter vos expers gratiæ Dei: vel ne qua radix amaritudinum producat herbã & lædat vos, eâque multi contaminentur.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

38 ዘኢደደለወ : ለዓለም : ረከቡ : ወዔሉ : ውስተ : ገዳም : ወውስተ : አድባር : ወውስተ :
39 ግበበ : ምድር :=፡ ወኵሎሙ : ሰማዕተ : ኮኑ : በሃይማኖት : ወአድምዖ : ዘአሰፈወሙ :
40 እግዚአብሔር :=፡ እስመ : እንተ : ትኄይስ : ርእዩ : ለነ : ከመ : ኢይሰለጡ : ዘአ
ንበሌነ ::=፡

38 *Quibus indignus erat ut possideret mundus, oberrantes in desertis, & in montibus, & in speluncis terræ.*
39 *Atque omnes illi testes fuerunt de fide, & adepti sunt quod promiserat illis Deus.*
40 *Quia quod melius esset provideret nobis, ut non sine nobis consummarentur.*

፲፪

1 ወንሕነኒ : ብነ : ስማዕተ : ደመና : ወንግድፍ : እምለዕሌነ : ኵሎ : ክበደ : ወሁከተ : ኀ
ጢአት : ወንሩጽ : በትዕግስት : ኀበ : ዘኅኑፅ : ለነ : ተፋነ ::=፡

CAP. XII.

1 *Proinde nos etiam habentes testium nubem, abjiciamus à nobis omne pondus & conturbationem peccati, & curramus cum patientia ad extructum nobis consessum.*

Verſio VULGATA LATINA.

38 Quibus dignus non erat mundus : in ſolitudinibus errantes, in montibus, & ſpe-
39 luncis, & in cavernis terræ. Et hi omnes teſtimonio fidei probati, non accepe-
40 runt repromiſſionem, Deo pro nobis melius aliquid providente, ut non ſine nobis conſummarentur.

CAP. XII.

1 IDeóque & nos tantam habentes impoſitam nubem teſtium, deponentes omne pondus, & circumſtans nos peccatum, per patientiam curramus ad propoſi-
2 tum nobis certamen : Aſpicientes in auctorem fidei, & conſummatorem Jeſum, qui propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucem, confuſione contemptâ, atque in dex-
3 tera ſedis Dei ſedet. Recogitate enim eum, qui talem ſuſtinuit à peccatoribus adverſùm ſemetipſum contradictionem : ut ne fatigemini, animis veſtris defi-
4 cientes. Nondum enim uſque ad ſanguinem reſtitiſtis, adverſùs peccatum repu-
5 gnantes : Et obliti eſtis conſolationis, quæ vobis tanquam filiis loquitur, dicens ; Fili mi, noli negligere diſciplinam Domini : neque fatigeris dum ab eo
6 argueris. Quem enim diligit Dominus, caſtigat : flagellat autem omnem filium, quem recipit. In diſciplina perſeverate. Tanquam filiis vobis offert ſe Deus : 7
quis enim filius, quem non corripit pater ? Quòd ſi extra diſciplinam eſtis, cu- 8
jus participes facti ſunt omnes : ergò adulteri, & non filii eſtis. Deindè patres 9
quidem carnis noſtræ, eruditores habuimus, & reverebamur eos : non multò magìs obtemperabimus Patri ſpirituum, & vivemus ? Et illi quidem in tempore 10
paucorum dierum, ſecundùm voluntatem ſuam erudiebant nos : hic autem ad id, quod utile eſt in recipiendo ſanctificationem ejus. Omnis autem diſciplina, in 11
præſenti quidem videtur non eſſe gaudii, ſed mœroris : poſteà autem fructum pacatiſſimum exercitatis per eam reddet juſtitiæ, Propter quod, remiſſas manus, 12
& ſoluta genua, erigite, Et greſſus rectos facite pedibus veſtris : ut non clau- 13
dicans quis erret, magìs autem ſanetur. Pacem ſequimini cum omnibus, & 14
ſanctimoniam, ſine qua nemo videbit Deum : Contemplantes ne quis deſit gra- 15
tiæ Dei : nequa radix amaritudinis ſurſùm germanans impediat, & per illam inquinentur multi.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* الذي لم يكن العالم يسواهم * ولا يعادل قيمتهم * تائهين في البراري والجبال والمغاير وثقوب 38
الارض * وهولاء كلهم مشهود لهم بالامانة ولم ينالوا المواعيد * لان الله سبق فنظر لنا شيا 39 40
افضل * لكيلا يكملوا خلوا منا *

* الفصل الثاني عشر *   * قراءة في عيد الاربعين شاهدا *

* فاذ لنا اذا نحن سحابة شهداء مقدار كثرتها هكذا عظيما موضوعة حولنا * فلنطرح ثقل 1
الخصب كله والخطية السهل افتعالها * ولنحاضر جريا بالصبر في الجهاد المنصوب لنا * ناظرين 2
الي يسوع رييس الامانة ومكملها * الذي عوض السرور المنصوب له صابر الصلب * اذ استهون
الخجل * وجلس في يمين عرش الله * فكروا اذا التفكر فيمن صبر على مثل هذه المقاومة من 3
الخطاة في ذاته * لكيلا تكلوا فترخون انفسكم * لانكم ما قاومتم فيما بعد الخطية * حتى الدم 4
تجاهدين بازائها * وقد نسيتم العزاء الذي يخاطبكم كبنين * * قراءة للزلزلة * يا بني 5
لا تضجر من تاديب الرب * ولا تسترخ اذا وبخك * فان الرب يودب من يحبه * ويجلد كل ابن 6
يقبله * اصبروا في الادب فيدنيكم الله ويقربكم اليه كبنين * من هو الابن الذي ما يودبه 7
ابوه * وان كنتم خلوا من الادب الذي قد شاركه الكل * فانتم اذا نغول ولستم بنين * 8
* ثم اذا كان اباء بشريتنا اذا ادبونا نخجل منهم * افليس الاولي بنا ان نخضع لابي الارواح 9
ونعيش * لان اوليك ربما ادبوا على ما يصوبونه موافقا اياما يسيرة * وهذا يودب لما يوافق 10
لينال من قداسته * ثم * وكل ادب في هذا الوقت الحاضر ما يستشعر فرحا بل حزنا * واخيرا 11
يعقب المرتاضين به العدل السلامي * فلذلك قوموا الايادي المخلعة والركب المسترخية * 12
* واجعلوا لارجلكم طرقا ممهدة * ليلا يميل الاعرج بل يبرا * 13
* قراءة في الخامس والعشرين من حزيران * * اطلبوا السلامة مع الكل * والقداسة 14
التي خلوا منها ما يعاين الرب احد * ثم * مراقبين الا يكون احد معوزا من نعمة الله * الا يكون 15
فيكم اصل مرارة ينبع الى فوق * فيودي وينجس به قوم كثيرون *

Quibus mundus nec par erat, nec eorum pretio adæquabatur: errantes in deſertis, & montibus, ac ſpeluncis, & foraminibus terræ. 38 *Atque horum omnium fides teſtimonio comprobatur, attamen non obtinuerunt promiſſa.* 39 *Deus enim providit nobis quiddam præſtantius, ne abſque nobis perfecti redderentur.* 40

CAP. XII.

Lectio in die feſto quadraginta Martyrum.

NOs igitur, quum nubem teſtium tam ingentis multitudinis circum nos poſitam habeamus, abjiciamus totum pondus luxuriei, & peccatum facile patratu: & cum patientia curſum curramus in propoſito nobis certamine: 1 *Intuentes in Jeſum caput & perfectorem fidei, qui vice propoſiti ſibi gaudii pertulit crucifixionem, contemnens ignominiam, ſeditque in dextera throni Dei.* 2 *Repetite ergò memoriam ejus qui talem ſuſtinuit contradictionem à peccatoribus in ſemetipſo: ne fortè viribus deficientes, remittatis animos veſtros.* 3 *Nondum enim reſtitiſtis peccato, uſque ad ſanguinem decertantes adverſus illud.* 4 *Et jam obliti eſtis exhortationis quæ vos tanquam filios alloquitur;* 5

Lectio pro terræmotu.

O fili mi, ne moleſtè feras diſciplinam Domini, neque remiſſior fias quum te arguerit. Dominus enim erudit quem diligit, & flagellat omnem filium quem recipit. 6 *Patientes eſtote in caſtigatione, & admovebit vos Deus atque approximabit ſibi tanquam filios. Quis eſt filius quem non caſtiget pater ſuus?* 7 *Quòd ſi eſtis abſque caſtigatione in qua omnes participârunt, ergo ſpurii eſtis, & non filii.* 8 *Deinde, ſi quum noſtræ carnis patres nos caſtigant, erubeſcimus eos: nónne præſtantius nobis eſt ſubjici patri ſpirituum, & vivere?* 9 *Nam illi interdum, prout expedire putabant, ad paucos dies caſtigârunt: hic verò caſtigat ad id quod conducit ut impetretur ex ejus ſanctitate.* 10 Finis *Omnis autem caſtigatio hoc præſenti tempore non percipitur eſſe gaudium, ſed triſtitia: at poſtremò afferet iis qui per eam domiti fuerint, juſtitiam pacificam.* 11 *Quapropter manus luxatas & genua remiſſa erigite:* 12 *Et facite pedibus veſtris vias planas, ut claudus non deviet, ſed ſanetur.* 13

Lectio pro vigeſima quinta Junii.

Expetite pacem cum omnibus, & ſanctimoniam, ſine qua nemo Dominum videbit. 14 Finis. *Proſpicientes ne quis careat gratiâ Dei: ne ſit in vobis radix amaritudinis ſurſum pullulans, quæ noceat, & per quam multi homines inquinentur.* 15

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 ወንትልዎ : ለፍጹም : መልአክነ : ለኢየሱስ : ክርስቶስ : ዘተዐገሠ : ኀፍረተ : መስቀል : አ
ናኀሲዮ : በእንተ : ፍሥሐሁ : ዘጽኑሕ : ሎቱ : ወነበረ : በየማነ : መንበረ : እግዚአብሔ
3 ር ::=: ሐልይዎ : እስኩ : ለዘ : ከመዝ : ተዐገሠ : እምኃጥአን : ወተናገርዎ : በበይናቲክ
4 ሙ : ከመ : ኢትስራሕ : ነፍስክሙ : ወኢትድክሙ :=: ወዓዲ : እስከ : ለሞት : ትበጽሑ : ተ
5 ጋደልዋ : ለኀጢአት :=: ወአብድርዋ : ለትምህርተ : ተስፋክሙ : እስመ : ከመ : ውሉድ : ይ
ብለክሙ :: ኦወልድየ : ኢታስተዓፅብ : ተግሣጸ : እግዚአብሔር : ወኢትትገሐስ : እምኔሁ :
6 አመ : ገሠጸከ :=: እስመ : ለዘ : አፍቀረ : ይጌሥጽ : እግዚአብሔር : ወይቀሥፎ : ለኵሉ :
7 ውሉድ : ዘኢይትኤዘዝ :=: ለተግሣጽክሙ : ተዐገሡ : እስመ : ከመ : ውሉዱ : ያፈቅረክ
8 ሙ : እግዚአብሔር :: መኑ : ውሉድ : ዘኢይጌሥጾ : አቡሁ :=: ወእመሰ : ኢገሠጹክሙ :
9 ዓንደባሬ : አንትሙ : ወኢኮንክሙ : ውሉደ : ወዓረይክሙ : ኵልክሙ ::=: ሀለዉ : አበዊነ : እለ :
ወለዱነ : በሥጋ : ወይጌሥጹነ : ወነሐፍሮሙ :: እፎ : እንከ : ፈድፋደ : ንግነይ : ወን
10 ትኤዘዝ : ለአቡነ : ወንሕየው :=: ወእሙንቱሰ : ለስሳጤ : ኅዳጥ : መዋዕል : ይጌሥ
11 ጹነ : ወውእቱሰ : ለእንተ : ትሔይስ : ከመ : ንርከብ : ቅዳሴሁ ::=: ኵሉ : ተግሣጽ :
ኢይመስል : ትፍሥሕት : ለጊዜሁ : ዳእሙ : ሐዘን : ውእቱ : ወድኅረሰ : ትፈሪ : ሰ
12 ላመ : ለእለ : ይገብሩ : ለቲ : ወተዓሰዮሙ : ጽድቀ ::=: ወይእዜኒ : አርትዕዎ : እገሪ :
13 ጽውሳተ : ወእደ : ፅውስተ :=: ወግበሩ : መንኰራኵረ : ርቱዐ : ለእገሪክሙ : ከመ :
14 ይሕየው : ሕንከሴክሙ : ወኢትትአቀፉ :=: ወትልውዋ : ለሰላም : ምስለ : ኵሉ : ወለ
15 ትሕድጉ : ቅድሳቲክሙ :: ለእግዚአብሔርሰ :: አልቦ : ዘርእዮ ::=: አጽተኃይጹ :
ለእመቦ : ዘኢረከበ : ጸጋ : እግዚአብሔር : አልቦ : ዘይትረከብ : ዘበ : ሥርው : መሪር :
እንተ : ትሠርፅ : ሕማመ : እንተ : ታረኵሶሙ : ለብዙኃን ::=:

Et adhæreamus perfecto principi noſtro Jeſu Chriſto, qui ſuſtinuit opprobrium crucis minimè reputans illud, pro gaudio quod ei obverſabatur, & ad dextram throni Dei conſedit. 2 *Recogitate etiam illum qui talia perpeſſus eſt à peccatoribus, & annuntiate de eo inter vos, ne anxia ſit anima veſtra, & ne facti ſitis infirmi.* 3 *Et adhuc uſque ad mortem perveniſtis decertando adverſùs peccatum.* 4 *Et expetivit doctrinam ſpei veſtræ, quia vobis tanquam filiis loquitur, O fili mi, ne difficilem æſtimaveris correptionem Domini, & ne declinaveris ab eo cùm te arguerit.* 5 *Nam quem diligit, corripit eum Dominus, & flagellat omnem filium immorigerum.* 6 *Caſtigationem veſtram ſuſtinete, quia ſicut filium ſuum diligit vos Deus: quis filius eſt quem non corripit pater ejus.* 7 *Et ſi non caſtigant vos, filii eſtis peregrini, & non liberi, cùm* in hoc *vos omnes pares fecit.* 8 *Fuerunt patres noſtri qui nos in carne genuerunt, & caſtigârunt nos, eoſque reveriti ſumus: quantò igitur magìs ſubjiciemur & obediemus Patri noſtro, & vivemus?* 9 *Et ipſi quidem pro imperio ad paucos dies nos caſtigabant: hic autem in commodum, ut illius adipiſcamur ſanctimoniam.* 10 *Omnis caſtigatio pro tempore ſuo, non videtur eſſe gaudii ſed triſtitiæ: at poſtea fructum fert pacis iis qui eâ exercitati fuerint, & retribuit iis juſtitiam.* 11 *Et nunc igitur corrigite pedes deductos, & manus remiſſas:* 12 *Et rectas orbitas facite pedibus veſtris, ut ſanetur claudicatio veſtra, & non offendatur.* 13 *Et ſectemeni pacem cum omnibus, & ſanctimoniam veſtram ne dimittatis,* ſine qua *Deum nemo videbit.* 14 *Proſpicite ne quis ſit, qui gratiam Dei non eſt adeptus, ne quis inveniatur in radice amaritudinis, ſuppullulans cruciatum quæ contaminatos reddat multos.* 15

Ne quis fornicator aut prophanus, ut Esau: qui propter escam unam vendidit
16 Μή τις πόρνος ἢ βέβηλος, ὡς Ἡσαῦ· ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο
primogenita sua. Scitis enim quoniam & posteà volens hæreditare
17 τὰ πρωτοτόκια (η) αὐτοῦ. Ἴστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι
benedictionem, reprobatus est: pœnitentiæ enim locum non invenit, quanquam cum
τὴν εὐλογίαν, ἀπεδοκιμάσθη· μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρε, καίπερ μετὰ
lachrymis exquirens eam. Non enim accessistis tractabilem montem,
18 δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν. Οὐ γὰρ προσεληλύθατε (θ) ψηλαφωμένῳ ὄρει, ΙΘ'
& incensum ignem, & turbinem, & caliginem, & procellam, Et tubæ
19 καὶ κεκαυμένῳ πυρί, καὶ γνόφῳ, καὶ (ι) σκότῳ, καὶ θυέλλῃ, Καὶ σάλπιγγος
sonum, & vocem verborum, quam audientes deprecati sunt, non proponi
ἤχῳ, καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρῃτήσαντο μὴ (κ) προστεθῆναι
eis verbum: (Non portabant enim imperatum: Et si bestia tetigerit montem,
20 αὐτοῖς λόγον· (Οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· Κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους,
lapidabitur, aut jaculo confodietur. Et, ita terribile erat apparens,
21 (λ) λιθοβοληθήσεται, ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται. Καί, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον,
Moyses dixit; Exterritus sum, & tremebundus:) Sed accessistis
22 Μωσῆς εἶπεν, Ἔκφοβός εἰμι, καὶ ἔντρομος·) (μ) Ἀλλὰ προσεληλύθατε
Sion montem, & civitatem Dei viventis, Hierusalem cœlestem, & myriadum
Σιὼν ὄρει, καὶ πόλει Θεοῦ ζῶντος, Ἱερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν
angelorum frequentiam, Et Ecclesiam primogenitorum in cœlis conscriptorum,
23 ἀγγέλων πανηγύρει, Καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων (ν) ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων,
& judicem Deum omnium, & spiritus justorum perfectorum, Et
24 καὶ κριτῇ Θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων τετελειωμένων, Καὶ
testamenti novi mediatorem Jesum, & sanguine aspersionis præstantiora loquentem præ
διαθήκης νέας μεσίτῃ Ἰησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ κρείττονα λαλοῦντι παρὰ
Abel. Videte ne recusetis loquentem: si enim illi non effugerunt,
25 τὸν Ἄβελ. Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα· εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ (ξ) ἔφυγον,
illum super terram recusantes negotium agentem: multò magis nos,
τὸν ἐπὶ τῆς γῆς παραιτησάμενοι χρηματίζοντα, πολλῷ μᾶλλον ἡμεῖς,
illum de cœlis aversati: Cujus vox terram movit tunc: nunc
οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν ἀποστρεφόμενοι· Οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσε τότε· νῦν 26
autem denuntiavit, dicens; Adhuc semel ego moveo non solùm terram, sed &
δὲ ἐπήγγελται, λέγων, Ἔτι ἅπαξ ἐγὼ (ο) σείω οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ
cœlum. Illud autem; Adhuc semel, declarat mobilium translationem,
τὸν οὐρανόν. Τὸ δέ, Ἔτι ἅπαξ, (π) δηλοῖ τῶν σαλευομένων τὴν μετάθεσιν, 27
tanquam factorum, ut maneant non mobilia. Itaque regnum immobile
ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα. Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον 28
suscipientes, habeamus gratiam, per quam serviamus gratè Deo, cum
παραλαμβάνοντες, ἔχωμεν χάριν, δι' ἧς λατρεύωμεν εὐαρέστως τῷ Θεῷ, (ρ) μετὰ
reverentia & religione. Etenim Deus noster ignis consumens.
αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας. Καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον. 29

CAP. XIII. ιγ'.

Charitas fraternitatis maneat. Hospitalitatem ne obliviscimini: per hanc
Κ' Ἡ Φιλαδελφία μενέτω. Τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης 1 2
enim latuerunt quidam, hospitio excipientes angelos. Mementote vinctorum, tanquam
γὰρ ἔλαθόν τινες, ξενίσαντες ἀγγέλους. Μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων, ὡς 3
simul vincti: malis pressorum, tanquam & ipsi existentes in corpore. Honorabile
συνδεδεμένοι· τῶν κακουχουμένων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι. Τίμιος 4
connubium in omnibus, & cubile immaculatum: fornicatores autem & adulteros judicabit
ὁ γάμος ἐν πᾶσι, καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους (α) δὲ καὶ μοιχοὺς κρινεῖ
Deus. Pecuniæ non appetens mos: contenti præsentibus: ipse enim dixit;
ὁ Θεός. Ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος· ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν, 5
Non te deseram, neque te derelinquam: Ita ut confidentes nos dicere;
Οὐ μή σε ἀνῶ, οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλίπω· Ὥστε θαῤῥοῦντας ἡμᾶς λέγειν, 6
Dominus mihi adjutor, & non timebo quid faciat mihi homo.
Κύριος ἐμοὶ βοηθός, καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.

MS. A. (η) ἑαυτοῦ. (θ) ψηλαφωμένῳ καὶ κεκαυμένῳ (ι) ζόφῳ, (κ) προσθεῖναι (λ) λιθοβοληθήσεται. Καί, οὕτω (μ) Οὐ γὰρ προσεληλύθατε (ν) ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, (ξ) ἐξέφυγον ἐπὶ γῆς παραιτησάμενοι τὸν χρηματίζοντα, πολὺ μᾶλλον (ο) σείσω (π) δηλοῖ τὴν τῶν σαλευομένων μετάθεσιν, ὡς πεποιημένων. * Διὸ (ρ) μετὰ εὐλαβείας καὶ δέους. Καὶ γὰρ ΚΕΦ. ιγ'. MS. A. (α) γάρ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

16 *ܐܘ ܠܡܐ ܐܢܫ ܢܫܬܟܚ ܒܟܘܢ ܙܢܝܐ ܘܪܦܝܐ ܐܝܟ ܥܣܘ. ܕܒܚܕܐ ܡܐܟܘܠܬܐ ܙܒܢ
17 ܒܘܟܪܘܬܗ. *ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܕܐܦ ܡܢ ܒܬܪܟܢ ܨܒܐ ܗܘܐ ܕܢܐܪܬ ܒܘܪܟܬܐ. ܘܐܣܬܠܝ.
18 ܐܬܪܐ ܓܝܪ ܠܬܝܒܘܬܐ ܠܐ ܐܫܟܚ ܟܕ ܒܕܡܥܐ ܒܥܐ ܠܗ. *ܠܐ ܓܝܪ ܐܬܩܪܒܬܘܢ ܠܢܘܪܐ ܕܝܩܕܐ
19 ܘܡܬܓܫܫܐ. ܐܦܠܐ ܠܚܫܘܟܐ ܘܠܥܪܦܠܐ ܘܠܥܠܥܠܐ. *ܘܠܐ ܠܩܠܐ ܕܩܪܢܐ ܘܠܩܠܐ ܕܡܠܐ. ܗܘ
20 ܕܫܡܥܘ ܘܐܫܬܐܠܘ ܕܠܐ ܬܬܘܣܦ ܥܡܗܘܢ ܡܠܬܐ. *ܠܐ ܓܝܪ ܡܣܝܒܪܝܢ ܗܘܘ
21 ܠܡܦܩܕܢܘܬܐ ܗܝ ܕܐܬܦܩܕ. ܕܐܦܢ ܚܝܘܬܐ ܬܬܩܪܒ ܠܛܘܪܐ ܬܬܪܓܡ. *ܘܗܟܢܐ
ܕܚܝܠ ܗܘܐ ܚܙܘܐ. ܕܡܘܫܐ ܐܡܪ ܕܙܝܥ ܐܢܐ ܘܪܬܝܬ ܐܢܐ. *ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܐܬܩܪܒܬܘܢ
22 ܠܛܘܪܐ ܕܨܗܝܘܢ. ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ. ܠܐܘܪܫܠܡ ܕܒܫܡܝܐ. ܘܠܟܢܫܐ ܕܪܒܘܬܐ
23 ܕܡܠܐܟܐ. *ܘܠܥܕܬܐ ܕܒܘܟܪܐ ܕܟܬܝܒܝܢ ܒܫܡܝܐ. ܘܠܐܠܗܐ ܕܝܢܐ ܕܟܠ. ܘܠܪܘܚܐ ܕܟܐܢܐ
24 ܕܓܡܝܪܝܢ. *ܘܠܡܨܥܝܐ ܕܕܝܐܬܝܩܐ ܚܕܬܐ ܝܫܘܥ. ܘܠܪܣܣܐ ܕܕܡܗ ܕܡܡܠܠ ܛܒ ܡܢ ܗܘ
25 ܕܗܒܝܠ. *ܐܙܕܗܪܘ ܗܟܝܠ ܕܠܐ ܬܫܬܐܠܘܢ ܡܢ ܗܘ ܕܡܡܠܠ ܥܡܟܘܢ. ܐܢ ܓܝܪ ܗܢܘܢ ܠܐ
ܐܬܦܠܛܘ. ܕܐܫܬܐܠܘ ܡܢ ܗܘ ܕܡܡܠܠ ܥܡܗܘܢ ܒܐܪܥܐ. ܟܡܐ ܝܬܝܪ ܚܢܢ ܐܢ ܢܫܬܐܠ
26 ܡܢ ܗܘ ܕܡܡܠܠ ܥܡܢ ܡܢ ܫܡܝܐ. *ܐܝܢܐ ܕܩܠܗ ܐܙܝܥ ܐܪܥܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܡܠܟ ܘܐܡܪ.
27 ܕܬܘܒ ܚܕܐ ܙܒܢ ܐܢܐ ܡܙܝܥ. ܠܐ ܒܠܚܘܕ ܐܪܥܐ ܐܠܐ ܐܦ ܫܡܝܐ. *ܗܕܐ ܕܝܢ ܕܐܡܪ. ܚܕܐ ܙܒܢ.
ܡܚܘܝܐ ܫܘܚܠܦܐ ܕܗܠܝܢ ܕܡܬܬܙܝܥܢ. ܡܛܠ ܕܥܒܝܕܢ ܐܢܝܢ. ܕܢܩܘܘܢ ܗܠܝܢ ܕܠܐ
ܡܬܬܙܝܥܢ. *ܕܫܝܚ ܐܒܗܬܐ. ܘܡܠܟܐ ܡܗܝܡܢܐ *ܩܪ*
28 *ܡܛܠܗܢܐ ܟܕ ܡܩܒܠܝܢ ܚܢܢ ܡܠܟܘܬܐ ܕܠܐ ܡܬܬܙܝܥܐ. ܢܐܚܘܕ ܛܝܒܘܬܐ ܕܒܗ ܢܫܡܫ ܘܢܫܦܪ
29 ܠܐܠܗܐ. ܒܢܟܦܘܬܐ ܘܒܕܚܠܬܐ. *ܐܠܗܢ ܓܝܪ ܢܘܪܐ ܗܘ ܐܟܘܠܬܐ. *ܫܠܡ. *ܝܓ*
1 2 *ܚܘܒܐ ܕܐܚܐ ܢܩܘܐ ܒܟܘܢ. *ܘܪܚܡܬ ܐܟܣܢܝܐ ܠܐ ܬܛܥܘܢ. ܒܗܕܐ ܓܝܪ ܫܘܘ ܐܢܫܐ ܕܟܕ
3 ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܢܩܒܠܘܢ ܡܠܐܟܐ. *ܐܬܕܟܪܘ ܠܐܣܝܪܐ ܕܐܝܟ ܕܥܡܗܘܢ ܐܣܝܪܝܢ
4 ܐܢܬܘܢ. ܐܬܕܟܪܘ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܬܛܠܨܝܢ ܐܝܟ ܐܢܫܐ ܕܒܦܓܪܐ ܠܒܝܫܝܢ ܐܢܬܘܢ. *ܡܝܩܪ ܗܘ ܙܘܘܓܐ
5 ܒܟܠ. ܘܡܫܟܒܗܘܢ ܕܟܝܐ ܗܘ. ܠܙܢܝܐ ܕܝܢ ܘܠܓܝܪܐ ܕܐܢ ܐܠܗܐ. *ܠܐ ܗܘܐ ܪܚܡ ܟܣܦܐ
ܪܥܝܢܟܘܢ. ܐܠܐ ܢܣܦܩ ܠܟܘܢ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܠܟܘܢ. ܗܘ ܓܝܪ ܡܪܢ ܐܡܪ. ܕܠܐ ܐܫܒܩܟ ܘܠܐ ܐܪܦܝܟ
6 ܡܢ ܐܝܕܝ. *ܘܢܐܡܪ ܠܢ ܕܒܬܟܝܠܘܬܐ. ܡܪܝ ܡܥܕܪܢܝ ܠܐ ܐܕܚܠ. ܡܢܐ ܢܥܒܕ ܠܝ ܒܪܢܫܐ.

Aut ne quis inveniatur inter vos scortator & remissus sicut Esau, qui unico edulio vendidit suum jus primogeniti. 16
Scitis enim eum quoque postea voluisse hæreditate benedictionem adipisci, & reprobatum fuisse: locum enim pœnitentiæ non invenit, quamvis cum lachrymis eam quæsivisset. 17
Non enim accessistis ad ignem ardentem & tractabilem, neque ad tenebras, & caliginem, & procellam, 18
Neque ad sonum cornu & vocem verborum; quam qui audierunt, effugerunt ne iterum sermo cum eis haberetur. 19
Non enim poterant sustinere quod injunctum fuerat, Quòd si vel bestia accesserit ad montem, lapidibus obruatur. 20
Et usque adeò terribilis erat visio, ut Moses dixerit, Perterritus sum ac tremebundus. 21
Vos verò accessistis ad montem Sion, & ad civitatem Dei viventis Jerusalem quæ est in cœlis, & ad coetus myriadum Angelorum: 22
Et ad Ecclesiam primogenitorum, qui inscripti sunt in cœlis, & ad Deum judicem omnium, spiritúsque justorum qui perfecti fuerunt. 23
Ad Jesum denique Mediatorem testamenti novi, ad aspersionem sanguinis ejus melius loquentis quàm Habel. 24
Cavete ergò ne devitetis eum qui loquutus est vobiscum. Si enim illi non effugerunt qui devitârant eum qui ipsos alloquutus est in terra, quantò minùs nos, si devitemus eum qui nos alloquutus est de cœlis? 25
Cujus vox terram commovit: nunc autem pollicetur, & ait; Adhuc semel, ego commovebo non solùm terram, sed & cœlos. 26
Per hoc autem quod dicit, Semel, ostendit immutationem eorum quæ moventur, quippe quæ facta sint, ut permaneant ea quæ sunt motûs expertia. 27

Trecentorum decem & octo Patrum, Regumque fidelium Commemoratione. 21.

Proinde ergò quum acceperimus regnum, amplectamur gratiam per quam serviamus ac placeamus Deo cum reverentia & timore. 28
Deus enim noster ignis est devorans. 29

CAP. XIII.

Charitas fraterna permaneat in vobis. 1
Et dilectionis peregrinorum ne sitis immemores. Per hanc enim digni fuerunt quidam, quamvis non sentientes, qui exciperent Angelos. 2
Memores estote eorum qui vincti sunt, perinde ac si cum eis vincti essetis: mementote eorum qui afflicti sunt, tanquam homines qui carne induti estis. 3
Honorabile est conjugium in omnibus, thorus eorum purus est. Scortatores autem & mœchos, judicaturus est Deus. 4
Ne diligat pecuniam mens vestra, sed sufficiat vobis id quod habetis. Siquidem ipse Dominus dixit, Non te deseram neque remittam erga te manus. 5
Proinde dicendum est nobis confidenter, Dominus meus adjutor meus est, non timebo: quid faciat mihi homo? 6

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

16 አልቦ ፡ ዘይከውን ፡ ዘማዊ ፡ ወርኩስ ፡ ከመ ፡ ዔሳው ፡ ዘሤጠ ፡ በኵርናሁ ፡ በአ
17 ሐዱ ፡ መብልዕ ፡፡ ወፈቂዶሂ ፡ ይረስ ፡ በረከተ ፡ ተስእኖ ፡ ወኀጥአ ፡ ፍኖተ ፡ ይነስሕ ፡
18 ወኀሠሣ ፡ እንዘ ፡ ይበኪ ፡፡ እስመ ፡ ኢመጻእክሙ ፡ ትግሥሡ ፡ እሳተ ፡ ዘይነድድ ፡
19 ወቆባር ፡ ወዐውሎ ፡ ወጣቃ ፡፡ ወድምፀ ፡ መጥቅዕ ፡ ወቃለ ፡ ነገር ፡ ዘሰምዑ ፡ ወኢ
20 ፈቀዱ ፡ ይድግሙ ፡ ተናግሮቶሙ ፡፡ እስመ ፡ ስእንዎ ፡ ለጽምቶ ፡ ለዘ ፡ ተናገሮሙ ፡፡ ወእመኒ ፡
ቀርበ ፡ እንስሳ ፡ ለውእቱ ፡ ደብር ፡ ይወገሮ ፡፡

Ne quis sit scortator & pollutus, ut Esau, qui unico edulio vendidit suum jus primogeniti. 16
Qui cupiens hæres fieri benedictionis, impossibile fuit ei: defuitque via pœnitentiæ, tametsi lachrymans quæsivisset eam. 17
Non enim accessistis ad contrectabilem ignem ardentemque, & ad caliginem, & procellam, atque hæc valdè: 18
Et ad sonitum tubæ, & vocem verborum, quam qui audierant, noluerunt iterum sermo eorum fieret sibi: 19
Quia non erant audiendo quod edicebatur eis. Et si bestia tetigerit montem illum, lapidabitur. 20

Verſio VULGATA LATINA.

16 Ne quis fornicator, aut profanus ut Eſau: qui propter unam eſcam vendidit
17 primitiva ſua. Scitote enim quoniam & poſteà cupiens hæreditare benedictionem, reprobatus eſt: non enim invenit pœnitentiæ locum, quanquam cum la-
18 chrymis inquiſiſſet eam. Non enim acceſſiſtis ad tractabilem montem, & accenſibi-
19 lem ignem, & turbinem, & caliginem, & procellam, · Et tubæ ſonum, & vocem
20 verborum, quam qui audierunt, excuſaverunt ſe, ne eis fieret verbum. Non enim
21 portabant quod dicebatur: Et ſi beſtia tetigerit montem, lapidabitur. Et ita
22 terribile erat quod videbatur, Moyſes dixit; Exterritus ſum, & tremebundus. Sed acceſſiſtis ad Sion montem, & civitatem Dei viventis, Jeruſalem cœleſtem, & mul-
23 torum millium Angelorum frequentiam, Et Eccleſiam primitivorum, qui conſcripti ſunt in cœlis, & judicem omnium Deum, & ſpiritus juſtorum perfecto-
24 rum, Et teſtamenti novi mediatorem Jeſum, & ſanguinis aſperſionem meliùs lo-
25 quentem quàm Abel. Videte ne recuſetis loquentem. Si enim illi non effugerunt, recuſantes eum qui ſuper terram loquebatur: multò magìs nos, qui de cœlis loquentem nobis avertimus. Cujus vox movit terram tunc: nunc autem re- 26
promittit, dicens; Adhuc ſemel: & ego movebo non ſolùm terram, ſed & cœlum. Quòd autem, Adhuc ſemel, dicit: declarat mobilium tranſlationem, tan- 27
quam factorum, ut maneant ea quæ ſunt immobilia: Itaque regnum immobile 28
ſuſcipientes, habemus gratiam: per quam ſerviamus placentes Deo, cum metu &
reverentia. Etenim Deus noſter ignis conſumens eſt. 29

CAP. XIII.

1 CHaritas fraternitatis maneat in vobis. Et hoſpitalitatem nolite oblivisci, per 2
hanc enim latuerunt quidam, Angelis hoſpitio receptis. Mementote vinctorum, 3
tanquam ſimul vincti; & laborantium, tanquam & ipſi in corpore morantes. 4
Honorabile connubium in omnibus, & thorus immaculatus. Fornicatores enim,
& adulteros judicabit Deus. Sint mores ſine avaritia, contenti præſentibus: 5
ipſe enim dixit; Non te deſeram, neque derelinquam: Ita ut confidenter dica- 6
mus; Dominus mihi adjutor: non timebo quid faciat mihi homo.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* الا يكون فيكم احد زانيا او نجسا * كالعيس الذي عوض طعام واحد باع بكوريته * 16
* وانكم لتعلمون انه لما شاء فيما بعد ان يرث البركة خاب * لانه ما وجد مكان توبة * ولقد 17
طلبها بدموع * لانكم ما دخلتم في جبل ملموس ومضطرم نارا * وفي ضباب وظلام وزوبعة * 18
وصوت البوق * وصوت الاقوال اعتفي منها الذين سمعوا * الا يزادوا كلمة * لانهم ما احتملوا 19 20
امر الموصي * ان دنا من الجبل ولو وحش يرجم * وهكذا كان المخيل مرهوبا * حتي ان موسي 21
قال انني خايف مرعوب * لكنكم قد دخلتم الي جبل صهيون ومدينة الاله الحي اورسليم 22
السماوية * وموسم ربوات ملايكة * وبيعة الابكار المكتوبين في السماوات * والي حضرة الاله 23
قاضي الكل * وارواح الصديقين الكاملين * والي ايسوع واسطة العهد الجديد * ونضوح دم 24
متكلم اكثر من دم هابيل * قراءة الثلثا من الجمعة الحادية والثلثين *
* فاحذروا الا تستعفوا من المتكلم * لان اوليك ان كانوا ما انفلتوا اذ استعفوا من الوحي 25
اليهم في الارض * فكم اولي بنا نحن كثيرا الا نفلت اذ ارتجعنا عن الوحي الينا من السماوات *
* الذي صوته زعزع الارض حينيذ * ووعد الان قايلا * لازلزلن انا دفعة اخري ايضا لا الارض 26
فقط * بل والسماء * وقوله دفعة ايضا اخري يدل علي انتقال البرايا المتحركة من حيث انها 27
مصنوعة * لتثبت الاشياء التي لا تتزعزع * السبت الحادي والثلثون * ولسبت العازر *
* فلذلك نحن نتسلم مملكة لا تتزعزع * فلنا بها نخدم الله خدمة مرضية باستحياء 28
وتورع * فان الاهنا نار مبيدة * الفصل الثالث عشر * 29
* فلتثبت المودة الاخوية * لا تنسوا محبة الضيافة * فان بهذا انكتم عن قوم انهم اضافوا 1 2
ملايكة * اذكروا المقيدين كانكم معهم مقيدين * والمصرورين كانكم وانتم في جسد مثلهم * 3
* الزواج مكرم علي كل حال * ومضجعه غير دنس * والله يدين الزناة والفسقة * غيرتكم 4 5
فليكن غير محب للفضة * اذ تكتفون بالحاضرات * لانه هو قال لست اتركك ولن
اهملك * فلذلك ينبغي نحن نقول * الرب معيني فلن اخشا ما يعمله في الانسان * 6

Ne ſit inter vos quiſpiam ſcortator aut 16
pollutus ut Eſeau, qui pro unica eſca
vendidit primogenita ſua. Et quidem 17
ſcitis quòd cùm voluiſſet poſtea hæres
fieri benedictionis, fruſtratus ſit: non
enim reperit pœnitentiæ locum, quan-
vis cum lachrymis illam poſtulâſſet. Non 18
enim introîſtis in montem tractabilem
& igne flagrantem, & in caliginem ac
tenebras & turbinem, Et tubæ ſoni- 19
tum, & vocem ſermonum, quos qui au-
dierant, evitârunt, ne adjiceretur ſibi
verbum: (Non enim pertulerunt juſ- 20
ſum imperantis, Si vel beſtia ad mon-
tem acceſſerit, lapidetur. Et adeo ter- 21
ribilis erat qui ſe videndum præbebat,
ut Moſes dixerit; Equidem timens
ſum atque perterritus.) Sed introîſtis 22
in montem Sion, & urbem Dei vivi Je-
ruſalem cœleſtem, & conventum myria-
dum Angelorum, Et concionem primo- 23
genitorum in cœlis conſcriptorum, & in
conſpectum Dei judicis univerſorum, &
ſpirituum Juſtorum perfectorum, Et ad 24
Jeſum mediatorem novi teſtamenti, &
profluvium ſanguinis loquentis pluſ-
quam ſanguis Habel.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis trigeſimæ primæ.

Cavete igitur ne loquentem devitetis: 25
nam ſi illi non effugerunt, evitantes re-
velationem ad eos factam *in terra:*
quantò juſtius eſt ut nos non effugia-
mus, ſi revelationem nobis factam *è cœ-*
lis averſemur? Cujus vox tunc terram 26
concuſſit: nunc autem promittit, dicens;
Certe concutiam ego alterâ adhuc vice
non ſolùm terram, ſed etiam cœlum. Di- 27
cendo autem, Alterâ adhuc vice, innu-
it mutationem creaturarum inſtabilium
quatenus ſunt factitiæ: ut maneant
res quæ non commoventur.

Sabbatho trigeſimo primo. Item pro Sabbatho Lazari.

Quapropter nos aſſumentes regnum quod 28
non concutitur, habemus gratiam per
quam exhibemus Deo miniſterium gra-
tum cum pudore & reverentia: Quan- 29
doquidem Deus noſter eſt ignis conſu-
mens.

CAP. XIII.

MAneat igitur fraterna charitas. 1
Ne obliviſcamini amorem hoſpitalitatis: 2
per id enim latuit quoſdam quòd hoſpitio
exceperint Angelos. Memores eſtote vin- 3
ctorum, as ſi cum illis vincti eſſetis:
& læſorum, ut qui vos etiam in corpore
ſitis ſicut ipſi. Honorabile eſt conjugi- 4
um omni modo, & concubitus ejus im-
pollutus: fornicarios autem & adulte-
ros damnabit Deus. Animus veſter non 5
ſit pecuniæ cupidus, contenti præſenti-
bus. Nam ipſe dixit; Non te deſeram,
neque te negligam. Ac proinde confida- 6
mus nos, dicamúſque, Dominus adjutor
meus, ideo non timebo quid faciat in
me homo.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 ወመስለ:ከመዝ:ግሩመ:ውእቱ:ዘአስተርአዮሙ:: ወሙሴሂ:ይቤ:ርዑደ: ወድንጉፅ:አነ:=፥
22 ወበጽሑ: በጺሒክሙ: ኀበ: ጽዮን: ሀገረ: እግዚአብሔር: ሕያው:ኢየሩሳሌም:እንተ:በሰማ
23 ይ: ወእእለፍ: ፍሡሐን:=፥ ማኅበረ : በኵር : እለ: ጽሑፋ: አስማቲሆሙ: በሰማያት::
24 ወእግዚአብሔር : መኰንነ : ጽድቅ : ወመኰንነ : ኵሉ : ጻድቃን : ፍጹማን:=፥ ወኢየሱ
ስ : መርሐ : ለሐዳስ: ሥርዓት:: ወንዝኃተ:ደመ:ዘይሔይስ: ተናግሮ : እመዘ:አቤል::=፥
25 ዑቁ: እንከ: ኢትአበዮዎ: ለዘ: ተናገረክሙ: ሶበ: እሙንቱ: ኢድኀኑ : እስመ:አ[illegible]ይዎ:ለዘ:
አስተርአዮሙ:እመደብር:: እፎ:እንከ:ፌድፋደ: ንሕነ: ለእለ: እመሰማይ: ተመየጠነ:=፥
26 ወሊድለቅለቃ : ለምድር : ቃሉ : ይእተ : አሚረ:: ወይእዜኒ : ነገረ : ዓዲ : ወይቤ : ም
ዕረ : ሊነ : ወአድለቀልቃ : ለምድር : ወአኮ : ለበሕቲታ:ለምድር : ዓዲ : ለሰማይኒ::=፥
27 ወዘይቤሰ : ዓዲ : ምዕረ : ያርኢ : ከመ : ያፈልሶ : ለዘ: ያንቀለቅል : ከመ: ይንበር : ዘኢያ
28 ንቀለቅል:=፥ እስመ : መንግሥት : ዘኢያንቀለቀል : ንነሥእ:: ወብነ : ጸጋሁ : ለንተ:
29 በእንቲአሁ : ነሠውዕ : ለእግዚአብሔር : በጸሎት : ወበስኢል:=፥ እስመ : አምለክነ :
እሳት : በለዒ : ውእቱ::=፥

Et uſque adeò formidandum erat quod apparuit iis, etiam Moſes dixit; Expave- 21
factus, & tremebundus ſum. *Sed acceſſiſtis ad Zion civitatem Dei viventis,* 22
Hieruſalem cœleſtem, & ad decem millia fruentium: Ad conventum primogeni- 23
torum, quorum nomina ſcripta ſunt in cœlis: & ad Deum judicem juſtitiæ, ju-
dicemque omnium juſtorum perfectorum: Et ad Jeſum ducem novi Teſtamenti, 24
& ad aſperſionem ſanguinis meliora loquentis quam ſanguis *Abel. Videte igi-* 25
tur ne aſpernemini eum, qui vos alloquitur. Si illi non effugerunt qui averſaban-
tur eum qui apparuit eis de monte, quantò igitur magìs nos, ſi eum qui de cœ-
lis eſt, averſemur. Cujus vox tunc temporis concuſſit terram: at nunc denuntia- 26
vit adhuc, dicens; Semel concutiam etiam ego terram, & non modò terram, ſed
etiam cœlos. Porrò illud quod dicit, Adhuc ſemel, demonſtrat eorum quæ com- 27
moventur tranſmigrationem, ut maneant ea quæ non concutiuntur. Quia regnum 28
quod concuti non poſſit, ſumus accepturi: ideò teneamus gratiam, per quam offeramus
Deo cum prece & ſupplicatione. Quia Deus noſter ignis eſt conſumens. 29

1ɾ

1 ወሀልዉ : በተፋቅሮ : ምስለ : ቢጽክሙ:=፥ ወኢትርስዑ: ተቀብሎ: ነግድ: እስመ: በእ
2 ንቲአሁ: ቦእለ : ከፈሎሙ : ወተቀበሉ : ነግደ : መለእክት::=፥ ተዘከሩ : ሙቁሓነ : እለ:
3 ተመቅሑ : ወተሣቀዩ:በሥጋሆሙ:ከማክሙ::=፥ ክቡር : አውስቦ: በኵለሄ:ወምስካቢሆሙ
4 ኒ: አልቦ: ስእበተ:: ለዘማውያን : ወለእለ: የሐውሩ: ብእሲተ: ብእሲ: ይኴንኖሙ : እግዚ
5 አብሔር::=፥ እንዘ: ኢታፈቅሩ:ንዋየ:ሀልው: እምከመ: ተአክሉ: ለመልአክተክሙ: እስ
6 መ : ውእቱ : ይቤ : ኢየኀድገከ: ወኢይትሃየየከ::=፥ ወይእዜኒ:ተአሚነነ: ንበል:እግዚአ
ብሔር:ይረድአኒ: ኢይፈርህ:እጓለ: እመሕያው:ምንተ:ይሬስየኒ::=፥

CAP. XIII.

1
ET eſtote in charitate cum fratribus veſtris. Et hoſpitalitatis ne ſitis im- 2
memores, quoniam per eam fuerunt quorum ſors erat etiam angelos hoſpitio exci-
pere. Memores eſtote vinctorum qui vinciuntur, & cruciantur in corpore ſuo, 3
veluti ipſi ſimiliter eſſetis afflicti. *Honorabile eſt conjugium ubique, & cubile co-* 4
rum qui ſunt *ſine pollutione: ſcortatores autem & adulteros, judicabit Deus.*
Non amantes divitias, eſtote contenti *modò ſatis habetis pro miniſterio veſtro:* 5
quia ipſe dixit; Non deſeram te, neque te negligam. Et nunc confidenter dicamus, 6
Deus auxiliabitur mihi, non metuam filium hominis quid mihi faciat.

Mementote *ducum* vestrorum, qui locuti sunt vobis verbum Dei,
7 Μνημονεύετε τῶν ἡγουμένων ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,
quorum intuentes exitum conversationis, imitamini fidem. Je-
8 ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μιμεῖσθε τὴν πίστιν. Ἰη-
ſus Christus heri & hodie ipſe, & in ſecula. Doctrinis
9 σοῦς Χριστὸς (β) χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. Διδαχαῖς ΚΑ'
variis, & peregrinis *ne circumferamini*. *Pulchrum* enim gratiâ stabiliri
ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ (γ) περιφέρεσθε. καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν
cor, non eſcis, *in quibus* non *ſunt adjuti* *ambulantes*. Habe-
10 καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ (δ) περιπατήσαντες. Ἔχο-
mus altare, de quo edere non habent poteſtatem tabernaculo *ſervientes*.
μεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες.
Quorum enim infertur animalium ſanguis pro peccato in Sancta per
11 Ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ (ε) αἷμα περὶ ἁμαρτίας εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ
pontificem, horum corpora cremantur extra caſtra. *Ideo* &
12 ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς. Διὸ καὶ
Jeſus, ut ſanctificaret per *proprium* ſanguinem populum, extra portam paſ-
Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαὸν, ἔξω τῆς πύλης ἔ-
ſus eſt. Igitur exeamus ad eum extra caſtra, improperium
13 παθε. Τοίνυν ἐξερχώμεθα πρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὀνειδισμὸν
ejus portantes. Non enim habemus hic manentem civitatem, ſed futuram
14 αὐτοῦ φέροντες. Οὐ γὰρ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν
inquirimus. Per ipſum ergo offeramus hoſtiam laudis *per omne* Deo,
15 ἐπιζητοῦμεν. Δι' αὐτοῦ οὖν ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διαπαντὸς τῷ Θεῷ,
id eſt, fructum labiorum confitentium nomini ejus. *At* beneficen-
16 τουτέστι, καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. Τῆς δὲ εὐποι-
tiæ & communionis *ne obliviſcimini*: talibus enim hoſtiis *beneplacet ſibi* De-
ΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ Θε-
us. Obedite *ducibus* veſtris, & ſubjacete: ipſi enim pervigilant
17 ός. Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ (ζ) ἀγρυπνοῦσιν
pro animabus veſtris, quaſi rationem redditurі: ut cum gaudio hoc fa-
ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποι-
ciant, & non gementes: *inutile* enim vobis hoc. Orate pro nobis.
ῶσι, καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο. Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν. 18
Confidimus enim quia *pulchram* conſcientiam habemus, in omnibus *pulchrè* volentes
(η) πεποίθαμεν γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶς θέλοντες
converſari. Ampliùs autem deprecor, hoc facere, *ut* celeriùs re-
ἀναστρέφεσθαι. Περισσοτέρως δὲ παρακαλῶ, τοῦτο ποιῆσαι, ἵνα τάχιον ἀπο- 19
ſtituar vobis. *At* Deus pacis, *reducens* de mortuis pa-
καταστάθω ὑμῖν. Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν τὸν ποι- 20
ΚΒ' ſtorem ovium magnum, in ſanguine teſtimonii æterni, Dominum no-
μένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν, ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡ-
ſtrum Jeſum, Aptet vos in omni *opere* bono, *ad*
μῶν Ἰησοῦν, Καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ (θ) ἔργῳ ἀγαθῷ, εἰς τὸ 21
faciendum voluntatem ejus: faciens in vobis *beneplacitum* coram ſe, per
ποιῆσαι τὸ θέλημα (ι) αὐτοῦ· ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ
Jeſum Chriſtum: cui gloria in ſecula ſeculorum. Amen. Ro-
Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. Παρακα- 22
go autem vos, fratres, *ſufferte* verbum ſolatii: etenim *per bre-*
λῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βρα-
via *miſi* vobis. Cognoſcite fratrem Timotheum *abſolutum*:
χέων ἐπέστειλα ὑμῖν. Γινώσκετε τὸν (κ) ἀδελφὸν Τιμόθεον ἀπολελυμένον· 23
cum quo, (ſi celeriùs venerit,) videbo vos. Salutate omnes *du-*
μεθ' οὗ, (ἐὰν τάχιον ἔρχηται,) ὄψομαι ὑμᾶς. Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγου- 24
ces veſtros, & omnes Sanctos. Salutant vos *illi* de Ita-
μένους ὑμῶν, καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰτα-
lia. Gratia cum omnibus vobis. Amen.
λίας. Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν. 25

Ad Hebræos ſcripta eſt ab Italia per Timotheum.
(†) Πρὸς Ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ τῆς Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου.

Ἐν στίχοις ψγ'.

MS.A. (β) ἐχθὲς (γ) παραφέρεσθαι. (δ) περιπατοῦντες. (ε) αἷμα εἰς τὰ (ζ) ἀγρυπνοῦσιν, ὡς λόγον ἀποδώσοντες ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· ἵνα (η) πειθόμεθα γὰρ (θ) ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ, (ι) αὐτοῦ ˙αὐτῷ (κ) ἀδελφὸν ˙˙˙ν Τιμόθεον (†) Πρὸς Ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 * ܐܬܕܟܪܘ ܠܡܕܒܪܢܝܟܘܢ. ܐܝܠܝܢ ܕܡܠܠܘ ܥܡܟܘܢ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܬܒܩܘ ܒܫܘܠܡܐ ܕܕܘܒܪܝܗܘܢ. ܘܕܡܘ ܠܗܘܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ.
8 ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܐܬܡܠܝ ܘܝܘܡܢܐ ܗܘܝܘ ܘܠܥܠܡ. *
9 * ܒܝܘܠܦܢܐ ܢܘܟܪܝܐ ܘܡܫܚܠܦܐ ܠܐ ܬܬܕܥܪܘܢ. ܫܦܝܪ ܓܝܪ ܕܒܛܝܒܘܬܐ ܢܫܪܪ ܠܒܘܬܢ. ܘܠܐ ܒܡܐܟܘܠܬܐ. ܕܠܐ ܐܬܥܕܪܘ ܒܗܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܗܠܟܘ ܒܗܝܢ.
10 * ܐܝܬ ܠܢ ܕܝܢ ܡܕܒܚܐ. ܕܠܐ ܫܠܝܛ ܠܡܐܟܠ ܡܢܗ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܫܡܫܝܢ ܠܡܫܟܢܐ.
11 * ܐܝܟܢܐ ܕܝܢ ܕܚܝܘܬܐ ܕܡܥܠ ܗܘܐ ܕܡܗܝܢ ܪܒ ܟܘܡܪܐ ܠܒܝܬ ܩܘܕܫܐ ܚܠܦ ܚܛܗܐ. ܦܓܪܝܗܝܢ ܡܬܘܩܕ ܗܘܐ ܠܒܪ ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ.
12 ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܦ ܝܫܘܥ ܕܢܩܕܫ ܥܡܗ ܒܕܡܗ. ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܚܫ.
13 * ܘܐܦ ܚܢܢ ܗܫܐ ܢܦܘܩ ܠܘܬܗ ܠܒܪ ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ. ܟܕ ܡܣܝܒܪܝܢܢ ܚܣܕܗ.
14 * ܠܝܬ ܠܢ ܓܝܪ ܗܪܟܐ ܡܕܝܢܬܐ ܩܝܡܬܐ. ܐܠܐ ܠܗܝ ܕܥܬܝܕܐ ܡܣܟܝܢܢ. *
15 ܘܒܝܕܗ ܢܤܩ ܕܒܚܐ ܕܬܫܒܘܚܬܐ ܒܟܠܙܒܢ ܠܐܠܗܐ. ܗܢܘ ܦܐܪܐ ܕܣܦܘܬܐ ܕܡܘܕܝܢ ܠܫܡܗ.
16 * ܘܠܐ ܬܛܥܘܢ ܪܚܡܘܬܐ ܘܫܘܬܦܘܬܐ ܕܠܘܬ ܡܣܟܢܐ. ܒܗܠܝܢ ܓܝܪ ܕܒܚܐ ܫܦܪ ܒܪܢܫܐ ܠܐܠܗܐ.
17 * ܐܬܛܦܝܣܘ ܠܡܕܒܪܢܝܟܘܢ ܘܐܫܬܡܥܘ ܠܗܘܢ. ܗܢܘܢ ܓܝܪ ܫܗܪܝܢ ܚܠܦ ܢܦܫܬܟܘܢ. ܐܝܟ ܐܝܠܝܢ ܕܥܬܝܕܝܢ ܕܢܬܠܘܢ ܦܬܓܡܐ ܕܢܦܫܬܟܘܢ. ܕܒܚܕܘܬܐ ܢܥܒܕܘܢ ܗܕܐ ܘܠܐ ܒܬܢܚܬܐ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܥܕܪܐ ܗܝ ܠܟܘܢ ܗܕܐ.
18 * ܨܠܘ ܥܠܝܢ. ܡܬܬܟܠܝܢܢ ܓܝܪ ܕܬܐܪܬܐ ܛܒܬܐ ܐܝܬ ܠܢ. ܕܒܟܠ ܨܒܝܢܢ ܕܫܦܝܪ ܢܬܗܦܟ.
19 * ܝܬܝܪܐܝܬ ܕܝܢ ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ ܕܗܕܐ ܬܥܒܕܘܢ. ܕܒܥܓܠ ܐܬܗܦܟ ܠܘܬܟܘܢ.
20 * ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܕܫܝܢܐ ܗܘ ܕܐܤܩ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ ܠܪܥܝܐ ܪܒܐ ܕܥܢܐ ܒܕܡܐ ܕܕܝܬܝܩܐ ܕܠܥܠܡ. ܗܘ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
21 * ܗܘ ܢܓܡܪܟܘܢ ܒܟܠ ܥܒܕ ܛܒ. ܕܬܥܒܕܘܢ ܨܒܝܢܗ. ܘܗܘ ܢܣܥܘܪ ܒܟܘܢ ܟܠ ܕܫܦܝܪ ܩܕܡܘܗܝ. ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܕܠܗ ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ.
22 * ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܐܚܝ. ܕܬܗܘܘܢ ܡܓܪܝܢ ܪܘܚܐ ܒܡܠܬܐ ܕܒܘܝܐܐ. ܟܕ ܒܙܥܘܪܝܬܐ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ.
23 * ܕܥܘ ܕܝܢ ܠܛܝܡܬܐܘܣ ܐܚܘܢ ܕܫܪܐ. ܘܐܢ ܒܥܓܠ ܢܐܬܐ ܥܡܗ ܐܚܙܝܟܘܢ.
24 * ܫܐܠܘ ܒܫܠܡܐ ܕܟܠܗܘܢ ܡܕܒܪܢܝܟܘܢ ܘܕܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ.
25 ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܘܢ ܟܠ ܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܐܝܛܠܝܐ. ܛܝܒܘܬܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܐܡܝܢ.
* ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܥܠ ܥܒܪܝܐ ܕܐܬܟܬܒܬ ܡܢ ܐܝܛܠܝܐ ܕܪܗܘܡܝܐ. ܘܐܫܬܕܪܬ ܒܝܕ ܛܝܡܬܐܘܣ.

Eſtote memores ductorum veſtrorum, qui 7
locuti ſunt vobiſcum ſermonem Dei: conſiderate exitum converſationum ipſorum, & imitemini fidem illorum. Jeſus Chriſtus herì, 8
& hodiè idem ipſe eſt, & in æternum.

Horâ nonâ Paraſceues Crucifixionis, & de Sacerdotibus. 22.

Doctrinis peregrinis & variis, ne circumferamini. 9 Melius eſt enim ut per gratiam confirmemus corda noſtra, quàm per cibos: nullam enim perceperunt utilitatem qui verſati ſunt in illis. Habemus autem altare ex 10 quo non licet edere iis qui tabernaculo miniſtrant. Siquidem animalium illorum, quo- 11 rum inferebat ſanguinem ſummus pontifex in Sanctuarium pro peccatis, caro concremabatur extra caſtra. Propter hoc Jeſus, 12 ut ſanctificaret populum ſuum ſanguine proprio, extra civitatem paſſus eſt. Enimverò 13 nos quoque exeamus ad eum extra caſtra, induti opprobrio ipſius: (Non enim habe- 14 mus civitatem hîc permanentem, ſed futuram illam expectamus.) Et per ipſum at- 15 tollamus hoſtias laudis ſemper Deo, hoc eſt fructus labiorum confitentium nomini ejus. Nec obliviſcamini commiſerationis & com- 16 municationis in pauperes: per has hoſtias homo gratus eſt Deo. Parete gubernatori- 17 bus veſtris, & eſtote dicto illis audientes: ipſi enim vigilant pro animabus veſtris, quippe qui veſtrî rationem redditurі ſint, ut cum gaudio hoc faciant, & non cum gemitibus: quoniam non expedit vobis. Orate 18 pro nobis. Confidimus enim nos habere bonam conſcientiam, quia in omnibus volumus bene converſari. Vehementer efflagito à 19 vobis ut hoc faciatis, quò citiùs reſtituar vobis. Ille autem Deus pacis qui eduxit ex mor- 20 tuis magnũ illũ paſtorem gregis per ſanguinem teſtamẽti æterni, hoc eſt Jeſum Chriſtum Dñm noſtrum, Ipſe perfectos vos reddat in 21 omni opere bono, ut exequamini voluntatem ipſius: & ipſe agat in nobis quod bonum eſt coram ipſo per Jeſum Chriſtum, cui ſit laus in ſeculum ſeculorum, Amen. Peto autem à 22 vobis fratres mei, ut longanimes ſitis in ſermone conſolationis, quoniam paucis ſcripſi vobis. Cæterùm ſcitote fratrem noſtrum 23 Timotheum ſolutum eſſe; & ſi citò venerit, cum eo vos inviſam. Poſtulate pacem eorum 24 omnium qui præſunt vobis, omniumque Sanctorum. Poſtulant pacem veſtram quotquot 25 ſunt ex Italia. Gratia cum omnibus vobis, Amen.

Epiſtolæ ad Hebræos ex Italia Romana ſcripta, miſſaque per Timotheum,
FINIS.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 ተዘከሩ ፡ መኳንንቲክሙ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘነገርናክሙ ፡፡ ወናሁ ፡ ዘከመ ፡
8 ትሬእዩ ፡ ንብረተ ፡ ደኃሪተ ፡ ዋጸአቱ ፡ ለዓለም ፡፡ ተመሰሉ ፡ ኪያየ ፡ በሃይማኖቱ ፡፡ =›
9 ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘትማልም ፡ ወዮም ፡ ውእቱ ፡ እስከ ፡ ለዓለም ፡፡ =› ሊታም
ጽሑ ፡ ነኪረ ፡ ትምህርተ ፡ ካልእ ፡ ሠናዮ ፡ ጸጋሁ ፡ ያስተፈሥሕ ፡ ልበ ፡ ወአኮ ፡ በ
10 መባልዕት ፡ ወኢ ፡ ደበቍዖሙ ፡ ለእለ ፡ እንሶሰዉ ፡፡ =› ወብነ ፡ አኃዊነ ፡ ምሥዋዐ ፡ ወኢይ
ከውኖሙ ፡ ይብልዑ ፡ እምኔሁ ፡ እለ ፡ የሐርሙ ፡ ለደብተራ ፡፡ =›

Memores eſtote præpoſitorũ veſtrorũ qui vobis locuti ſumus ſermonem Domini: & 7
ecce quemadmodũ contemplamini poſtremã vivendi rationem in exitu de mundo. 8
Imitamini me in fide Jeſu Chriſti, qui herì, & hodiè eſt uſque in æternum. Peregri- 9
nam alterius cujuſquam doctrinam ne infertote. Bonum eſt gratiâ exhilaretur cor,
& non eduliis, quæ non profuerunt illis qui in ipſis ambulârunt. Habemus fratres 10
noſtri altare, de quo non eſt fas edere iis qui devovent ſe tabernaculo.

Verſio VULGATA LATINA.

7 Mementote præpoſitorum veſtrorum, qui vobis locuti ſunt verbum Dei, quorum
8 intuentes exitum converſationis, imitamini fidem. Jeſus Chriſtus heri, & ho-
9 dié: ipſe & in ſecula. Doctrinis variis & peregrinis nolite abduci. Optimum
eſt enim gratiâ ſtabilire cor, non eſcis: quæ non profuerunt ambulantibus
10 in eis. Habemus altare, de quo edere non habent poteſtatem, qui taberna-
11 culo deſerviunt. Quorum enim animalium infertur ſanguis pro peccato in
12 Sancta per pontificem, horum corpora cremantur extra caſtra. Propter quod
& Jeſus, ut ſanctificaret per ſuum ſanguinem populum, extra portam paſſus
13 eſt. Exeamus igitur ad eum extra caſtra, improperium ejus portantes.
14 Non enim habemus hic manentem civitatem, ſed futuram inquirimus.
15 Per ipſum ergò offeramus hoſtiam laudis ſemper Deo, id eſt, fructum labio-
16 rum confitentium nomini ejus. Beneficentiæ autem, & communionis nolite
17 oblviſci: talibus enim hoſtiis promeretur Deus. Obedite præpoſitis veſtris,
& ſubjacete eis. Ipſi enim pervigilant, quaſi rationem pro animabus
veſtris reddituri, ut cum gaudio hoc faciant, & non gementes: hoc enim non
expedit vobis. Orate pro nobis: confidimus enim quia bonam conſcien- 18
tiam habemus in omnibus benè volentes converſari. Amplius autem depre- 19
cer vos hoc facere, quò celeriùs reſtituar vobis. Deus autem pacis, qui 20
eduxit de mortuis paſtorem magnum ovium, in ſanguine teſtamenti æterni,
Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, Aptet vos in omni bono, ut faciatis 21
ejus voluntatem: faciens in vobis quod placeat coram ſe per Jeſum Chri-
ſtum: cui eſt gloria in ſecula ſeculorum. Amen. Rogo autem vos, fratres, 22
ut ſufferatis verbum ſolatii. Etenim perpaucis ſcripſi vobis. Cognoſcite 23
fratrem noſtrum Timotheum dimiſſum: cum quo (ſi celeriùs venerit) videbo
vos. Salutate omnes præpoſitos veſtros, & omnes Sanctos. Salutant vos de 24
Italia fratres. Gratia cum omnibus vobis. Amen. 25

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* قراءة برسم الآباء * تذكروا مدبريكم الذين خاطبوكم بكلام الله * اذ تعيدون 7
نظركم في نفود تصرفهم فتتشبهون بامانتهم * يسوع المسيح امس واليوم * وهو الي الدهور تم * 8
* التعاليم المتلونة والغريبة لا تميلوا معها * لان حسنا هو ان يثبت القلب بالنعمة لا 9
بالاغذية التي لم ينتفع بها الذين تصرفوا بها * لنا مذبح ليس للذين يخدمون الخباء سلطان 10
ان ياكلوا منه * لان دم الحيوانات الذي كان يقدم عن الخطايا برييس الكهنة الي المقادس * 11
كانت اجسامها تحرق خارج المعسكر * فلذلك ايسوع ليقدس الشعب بدمه تالم خارج الباب * 12
* فلنخرجن اذا اليه خارج المعسكر حاملين عاره * لان ليس لنا هاهنا مدينة ثابتة * لكنا 13 14
نلتمس العتيدة * فبه نرفع كل وقت الي الله ضحية التسبيح التي هي ثمر الشفوات شاكرات 15
لاسمه * لا تنسوا الاحسان الي الضعفاء والمشاركة * لان عمل هذه الضحايا يرتضي الله * تم * 16
* قراءة للقديس الكبير نيقولاوس * اذعنوا لمدبريكم واطيعوهم * لانهم يسهرون عن 17
انفسكم كمن يعطون عنكم جوابا * ليعملوا هذا بفرح ولا يتنهدون * فان هذا غير موافق لكم *
* صلوا عنا فاننا واثقون ان لنا ضمير جيد في كل شي * مؤثرين ان نتصرف تصرفا محمودا * 18
* واسالكم ان تعملوا هذا متكاثرا لكي ارجع اليكم سريعا * والاه السلامة المنتاش من الموتي 19 20
يسوع راعي الغنم المعظم بدم العهد الابدي * ربنا يسوع * يوطدكم في كل عمل صالح * 21
لتعملوا مشيته * صانعا بنا الامر المرضي امامه بيسوع المسيح * الذي له المجد الي الدهور امين *
* واسالكم ايها الاخوة ان تحملوا كلام التعزية * لاني انما كتبت باقوال يسيرة * عرفوا الاخ 22 23
تيموثاوس المطلق المضي * الذي ان جاء سريعا ساعاينكم معه * قبلوا جماعة رؤسايكم وكافة 24
القديسين * يسلم عليكم الذين من ايطاليا * النعمة مع جماعتكم امين * 25

* كتبت من ايطاليا على يد تيموثاوس *

* كملت بعون الله وحسن توفيقه رسايل الطوباني بولص الاربعة عشر رسالة حسب ما وجد في
النسخة المنقول منها * رزقنا الرب بركته امين *

Lectio pro Patriarchis.

Memores eſtote gubernatorum veſtro- 7
rum, qui locuti ſunt vobis ſermonem Dei,
applicantes animum veſtrum exitui con-
verſationis eorum, & imitantes fidem
ipſorum. Jeſus Chriſtus heri & hodiè, 8
ipſeque in ſecula. Hactenus. *Cum* 9
doctrinis variis ac peregrinis ne vacille-
tis: bonum eſt enim gratiâ ſtabiliri cor,
non alimentis ex quibus non perceperunt
utilitatem qui verſati ſunt in ipſis. Ha- 10
bemus altare, ex quo non habent jus eden-
di qui tabernaculo deſerviunt. Quorum 11
enim animalium ſanguis inferebatur pro
peccatis per principem ſacerdotum in
Sancta, horum corpora comburebantur
extra caſtra. Et icçirco Jeſus, ut popu- 12
lum ſanctificaret ſanguine ſuo, paſſus eſt
extra portam. Exeamus igitur ad eum 13
extra caſtra, portantes ignominiam ejus.
Non enim habemus hic civitatem perma- 14
nentem, ſed quærimus futuram. Per 15
ipſum attollamus aſſiduè Deo hoſtiam
laudis, nempè fructum labiorum gratias
agentium nomini ejus. Beneficentiæ er- 16
ga imbecilles, & communionis ne oblivi-
ſcamini: talibus enim victimis oblecta-
tur Deus.

Lectio pro magno ſancto Nicolao.

Acquieſcite ductoribus veſtris, & obe- 17
dite eis: ipſi enim vigilant pro animabus
veſtris, tanquam reſponſum de vobis da-
turi: ut hoc faciant cum gaudio, & non
gemant: nam id non conducit vobis. Orate 18
pro nobis: nam certi ſumus quòd bonam
habemus intentionem in rebus omni-
bus, cupientes laudabili vivendi rati-
one verſari. Et rogo vos ut id frequenter 19
faciatis, ut quamprimùm revertar ad
vos. Deus autem pacis è mortuis extra- 20
ctus, Jeſus paſtor ovium, per ſanguinem
ſœderis æterni magnificatus, Jeſus in-
quam *Dominus noſter, Confirmet vos in* 21
omni opere bono, ut faciatis voluntatem
ipſius, efficiens in nobis quod gratum
eſt in conſpectu ſuo per Jeſum Chriſtum,
cui gloria in ſecula, Amen. Rogo etiam 22
vos O fratres, ut ſufferatis ſermonem
conſolationis: ego enim brevibus quidem
ſermonibus ſcripſi vobis, Notum facite 23
fratri Timotheo ad eundum dimiſſo, cum
quo (ſi citò venerit) videbo vos. Oſcu- 24
lamini omnes præpoſitos veſtros, & omnes
ſanctos. Salutant vos qui ſunt ex Ita-
lia. Gratia cum omnibus vobis, Amen. 25

Scripta eſt ex Italia, per Timotheum.

Abſolutæ ſunt, opitulante rectéque diſponente Deo, quatuordecim epiſtolæ Beati Pauli, prout inventum eſt in exemplari è quo deſcriptum eſt.

Largiatur nobis Dominus benedictiones ejus, Amen.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 እስመ ፡ ለህይም ፡ ዘይሠውዑ ፡ ደሞ ፡ ያበውእ ፡ ሊቀ ፡ ካህናት ፡ ውስተ ፡ ቅድስተ ፡ ቅዱሳን ፡
12 ወያውዕይዎ ፡ ሥጋሁ ፡ በአፍአ ፡ እምትዕይንት ፡ በእንተ ፡ ኃጢአት ፡፡=፦ ከማሁ ፡ ሊየ
13 ሱስ ፡ ከመ ፡ ይቀድሶሙ ፡ በደሙ ፡ በአፍአ ፡ በትዕይንት ፡ ተቀትለ ፡=፦ ይእዜኒ ፡ ንፃእ ፡
14 ኀቤሁ ፡ አፍአ ፡ እምትዕይንት ፡ እንዘ ፡ ንጸውር ፡ ትዕይርቶ ፡፡=፦ ዘአኮ ፡ ብነ ፡ ዝየ ፡ ሀ
15 ገረ ፡ አኮ ፡ እንተ ፡ ትመጽእ ፡ ነኀሥሥ ፡=፦ ቦኑ ፡ ለእንከ ፡ ናበውእ ፡ መሥዋዕተ ፡ ስብሐ
16 ት ፡ በኵሉ ፡ ጊዜ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ በፍሬ ፡ በከናፍሪነ ፡ ከመ ፡ ንእመን ፡ በስሙ ፡=፦ ወኢ
ትርስዑ ፡ ገቢረ ፡ ሠናይ ፡ ወተሣተፉ ፡ እስመ ፡ ዘከማሁ ፡ መሥዋዕተ ፡ ይሴድሞ ፡ ለእግዚ
17 ብሔር ፡፡=፦ ተአዘዙ ፡ ለመኳንንቲክሙ ፡ ወተኰነኑ ፡ ሎሙ ፡ እስመ ፡ እሙንቱ ፡ ይትጋሁ ፡
በእንተ ፡ ነፍስክሙ ፡ ወሎሙ ፡ ይትሐሰቦሙ ፡ ከመ ፡ በፍሥሐ ፡ ይግበርዎ ፡ ለዝንቱ ፡፡ ወኢይ
18 ትሀወኩ ፡ ወዝቱ ፡ ይደልወክሙ ፡ ከመ ፡=፦ ትጸልዩ ፡ ለዕሌነ ፡ ንትአመን ፡ ከመ ፡ ታፈቅሩ ፡
19 ወትፈቅዱ ፡ ሠናየ ፡ ለኵሉ ፡=፦ ወፈድፋደ ፡ ትገብሩ ፡ አስተበቍዓክሙ ፡ ከማሁ ፡ ከመ ፡ ት
20 ግበሩ ፡ ፍጡነ ፡ ነብጽሕክሙ ፡፡=፦ ወአምላክ ፡ ሰላም ፡ ዘአንሥኦ ፡ እሙታን ፡ ለዓቢይ ፡
21 ኖላዊ ፡ አባግዕ ፡ በደመ ፡ ሥርዓቱ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡=፦ ያጽንዕክሙ ፡ ከ
መ ፡ ትግበሩ ፡ ኵሎ ፡ ምግባረ ፡ ሠናየ ፡ ይትገበሩ ፡ ፈቃደ ፡ እንዘ ፡ ውእቱ ፡ ይገብር ፡ ለ
ክሙ ፡ ሥምረቱ ፡ በእንተ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘሎቱ ፡ ስብሐት ፡ ለዓለመ ፡ ዓለም ፡፡ አ
22 ሜን ፡=፦ አስተበቍዓክሙ ፡ አኃዊነ ፡ ተወከፉ ፡ ቃለ ፡ ትምህርትክሙ ፡ እስመ ፡ በኅፁር ፡
23 አዘዝኩክሙ ፡=፦ ታአምርዎ ፡ ለጢሞቴዎስ ፡ እኁነ ፡ ዘተፈነወ ፡ ወእመሰ ፡ አፍጠንኩ ፡
24 መጺአ ፡ እሬእየክሙ ፡፡=፦ አምኁ ፡ ኵሎሙ ፡ መኳንንቲክሙ ፡ ወኵሎሙ ፡ ቅዱሳን ፡፡ አ
25 ምኁክሙ ፡ እለ ፡ ኢጣልያ ፡=፦ ወጸጋሁ ፡ ምስሌክሙ ፡ ለዓለመ ፡ ዓለም ፡ አሜን ፡፡ ወ
አሜን ፡፡=፦ ተፈጸመ ፡ ዘዕብራዊያን ፡፡ ፊኒስ ፡=፦

Taurorum enim ſanguinem, quos mactant, infert princeps ſacerdotum in Sanctum 11
Sanctorum, cujus carnem comburebant extra caſtra pro peccatis. Similiter etiam 12
Jeſus ut per ſanguinem ſuum ſanctificaret eos qui credunt, *interfectus eſt extra*
caſtra. Nunc igitur exeamus ad eum extra caſtra, opprobrium ejus portantes. 13
Eò quòd non habemus hic civitatem: nónne illam quæ futura eſt inquirimus? Nun- 14
quid offeremus igitur ſacrificium laudis omni tempore Deo, cum fructu labiorum 15
noſtrorum, ut confiteamur in nomine ejus? Et beneficentiæ & communicationis ne 16
obliviſcamini: talibus victimis placet homo *Deo. Obedite præfectis veſtris,* 17
& ſubditi eſtote eis: ſiquidem illi invigilant pro animabus veſtris, & pro eis ra-
tionem reddent, ut cum gaudio hoc faciant, & non conturbentur: hoc enim con-
venit vobis, ita fore. *Orate pro nobis: confidimus quòd diligitis, & exoptatis* 18
bonum omnibus. Eò magis hoc faciatis oro, cùm ita feceritis citiùs perveniamus 19
ad vos. Et Deus pacis, qui reduxit à mortuis maximum paſtorem ovium per 20
ſanguinem Teſtamenti, nempe *Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, confirmet vos* 21
ad operandum omne opus bonum, & ad præſtandum voluntatem ejus, ipſe efficiens
in vobis beneplacitũ ejus per Jeſum Chriſtũ, cui ſit gloria in ſecula ſeculorũ, Amen.
Obſecro vos fratres noſtri, ſufferte ſermonem doctrinæ veſtræ, quia breviter præcepi 22
vobis. Scitis fratrem noſtrum Timotheum dimiſſum eſſe, & ſi celeriùs venero, 23
viſam vos. Salutate omnes præpoſitos veſtros, & omnes Sanctos: Salutant 24
vos Itali. Et gratia ejus vobiſcum in ſecula ſeculorum, Amen, & Amen. 25

Abſoluta eſt *epiſtola* ad HEBRÆOS. Finis.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ἸΑΚΩΒΟΥ ἘΠΙΣΤΟΛΗΣ, ἜΧΟΝΤΑ ΤΙΝΑΣ ΚΑΙ ΜΕΡΙΚΑΣ ὑποδιαιρέσεις.

Α'. ΠΕρὶ ὑπομονῆς καὶ πίστεως ἀδιακρίτου, καὶ περὶ ταπεινοφροσύνης πρὸς τοὺς πλουσίους. ἐν ᾧ, περὶ τῆς ἐν ἡμῖν πειράσεως, καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς παθῶν. ὅτι οὐ παρὰ Θεοῦ τὸ αἴτιον· εἴ τι γὰρ ἀγαθὸν ἡμῖν, παρ' αὐτοῦ.

Β'. Περὶ πραότητος καὶ ἁγνείας, καὶ πράξεως ἀγαθῆς μεταδοτικῆς ἐπὶ μακαρισμῷ. καὶ περὶ ἐπιστήμης καὶ συμμετρίας λόγου.

Γ'. Περὶ τῆς πρὸς ἕκαστον ἀγάπης ἀπροσωπολήπτου κατὰ τὸν νόμον.

Δ'. Ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἔργων, καὶ οὐκ ἐκ θατέρου ἰδικῶς, ἀλλ' ἐξ ἀμφοῖν ἅμα δικαιοῦται ὁ ἄνθρωπος.

Ε'. Ὅτι ἡ προπετὴς καὶ ἄτακτος γλῶσσα θανατοῖ τὸν κεκτημένον, ἧς κρεῖττον ἀνάγκῃ εἰς εὐφημίαν καὶ δόξαν τοῦ Θεοῦ. ἐν ᾧ, περὶ ἀναστροφῆς ἀγαθῆς καὶ ἀμάχου πρὸς ἀλλήλους ἐκ φιλοδοξίας τῆς ἐπὶ σοφίᾳ ἀνθρωπίνῃ. ἐν ᾧ, περὶ θείας σοφίας. ὅτι ἐκ ῥαθυμίας καὶ φιληδονίας ἔρις καὶ ἀκαταστασία, καὶ ἡ πρὸς Θεὸν ἔχθρα γίνεται. περὶ μετανοίας πρὸς σωτηρίαν, καὶ περὶ τοῦ μὴ κρίνειν τὸν πλησίον.

ς'. Ὅτι οὐκ ἐν ἀνθρώπῳ, ἀλλ' ἐν τῷ Θεῷ τὰ διαβήματα ἀνδρὸς κατευθύνεται. ἐν ᾧ, περὶ πλεονεξίας πλουσίων, καὶ τῆς ἐν κόσμῳ τρυφῆς αὐτῶν, καὶ περὶ δικαιοκρισίας Θεοῦ. περὶ μακροθυμίας, καὶ ὑπομονῆς παθημάτων, καὶ περὶ ἀληθείας. ἐντεύξεις ἰδικαὶ ἑκάστῳ προσήκουσαι μετὰ πίστεως. ὅτι διακονητέον τῇ τοῦ πλησίον σωτηρίᾳ.

JACOBI EPISTOLA CATHOLICA.

(†) ἸΑΚΩΒΟΥ ἘΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ. ΚΕΦ. Α'.

CAP. I. α'.

Jacobus Dei & Domini Jeſu Chriſti ſervus, *illis* duodecim tribubus in
1 ἸΑκωβος Θεοῦ καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν
diſperſione, *gaudere*. Omne gaudium *ducite*, fratres mei, cùm
2 τῇ διασπορᾷ, χαίρειν. Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν
tentationibus incideritis *variis*: Scientes, quòd probatio veſtræ fi-
3 πειρασμοῖς περιπέσητε ποικίλοις· Γινώσκοντες, ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πί-
dei *adoperatur* patientiam: *At* patientia opus perfectum *habeat*, ut ſitis
4 στεως κατεργάζεται ὑπομονήν· Ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε
perfecti & integri, in nullo deficientes. Si autem quis veſtrûm *deſtituitur*
5 τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται Α'
ſapientiâ, poſtulet à *dante* Deo omnibus *ſimpliciter*, & non *improperante*:
σοφίας, αἰτείτω(α) παρὰ τοῦ διδόντος Θεοῦ πᾶσιν ἁπλῶς, καὶ μὴ ὀνειδίζοντος·
& dabitur ei. Poſtulet autem in fide, nihil *diſceptans*: *nam*
6 καὶ δοθήσεται αὐτῷ. Αἰτείτω δὲ ἐν πίστει, μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ
diſceptans ſimilis eſt fluctui maris *ventis agitato*, *&* *jactato*. Non
7 διακρινόμενος ἔοικε κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ, καὶ ῥιπιζομένῳ. Μὴ
ergò æſtimet homo ille quòd accipiat aliquid à Domino. Vir
8 γὰρ οἰέσθω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήψεταί τι παρὰ τοῦ Κυρίου. Ἀνὴρ
duplex animo, inconſtans in omnibus viis ſuis. Glorietur autem frater
9 δίψυχος, ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ. Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς
humilis in *ſublimitate* ſua: *At* dives in humilitate ſua: quoniam ſicut
10 ὁ ταπεινὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ· Ὁ δὲ πλούσιος ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ· ὅτι ὡς
flos fœni tranſibit. Exortus eſt enim Sol cum ardore, &
11 ἄνθος χόρτου παρελεύσεται. Ἀνέτειλε γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι, καὶ
arefecit fœnum, & flos ejus decidit, & decor vultûs ejus
ἐξήρανε τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσε, καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ
deperiit: ita & dives in itineribus ſuis marceſcet. Beatus
ἀπώλετο· (β) οὕτω καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται. Μακάριος 12
vir qui ſuffert tentationem, quoniam probatus *factus* accipiet coronam
(γ)ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμος γενόμενος λήψεται τὸν στέφανον
vitæ, quam repromiſit *Dominus* diligentibus ſe. Nemo *tentatus*
τῆς ζωῆς, ὃν (δ)ἐπηγγείλατο ὁ Κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Μηδεὶς πειραζόμενος 13
dicat; Quoniam à Deo *tentor*: *nam* Deus intentator eſt malorum, tentat
λεγέτω, Ὅτι (ε)ἀπὸ τοῦ Θεοῦ πειράζομαι· ὁ γὰρ Θεὸς ἀπείραστός ἐστι κακῶν, πειράζει
autem ipſe neminem. Unuſquiſque verò tentatur, à *propria* concupiſcentia abſ-
δὲ αὐτὸς οὐδένα. Ἕκαστος δὲ πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελ- 14
tractus & illectus. Deindè concupiſcentia *concipiens* parit peccatum:
κόμενος καὶ δελεαζόμενος. Εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν· 15
at peccatum conſummatum generat mortem. *Ne errate*, fratres mei *dilecti*.
ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκύει θάνατον. Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. 16
Omne datum *bonum*, & omne donum perfectum, *supernè* eſt, deſcendens
Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν δώρημα τέλειον, ἄνωθέν ἐστι, καταβαῖνον 17
à Patre luminum, apud quem non eſt tranſmutatio, *aut* viciſſitudinis obum-
ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ, ἢ τροπῆς ἀποσκί-
bratio. *Volens* genuit nos verbo veritatis, *ad eſſe nos* initium aliquod
ασμα. Βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν τινα 18
ejus *creaturarum*.
τῶν (ζ) αὐτοῦ κτισμάτων.

(†) Titulus abſcinditur.

Κεφ. α'. MS.A. (α) παρὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ διδόντος πᾶσιν (β) οὕτως (γ) ἄνθρωπος ὃς (δ) ἐπηγγείλατο τοῖς (ε) ἀπὸ Θεοῦ (ζ) ἑαυτοῦ κτισμάτων. Ἴστε,

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܓܪܬܐ ܕܝܥܩܘܒ ܫܠܝܚܐ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ *   * ܕܘܟܪܢܐ ܕܣܗܕܐ * ܐ *

1 * ܝܥܩܘܒ ܥܒܕܗ ܕܐܠܗܐ . ܘܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܠܬܪܬܥܣܪ ܫܒܛܝܢ ܕܙܪܝܩܝܢ ܒܥܡܡܐ
2 ܫܠܡ. * ܟܠ ܚܕܘܐ ܢܗܘܐ ܠܟܘܢ ܐܚܝ . ܡܐ ܕܥܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܢܣܝܘܢܐ ܦܘܪܫܝܐ ܘܡܫܚܠܦܐ.
3 4 * ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܓܝܪ ܕܒܘܚܪܢܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ . ܡܩܢܐ ܠܟܘܢ ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ. * ܠܗ ܕܝܢ
ܠܡܣܝܒܪܢܘܬܐ . ܢܗܘܐ ܠܗ ܥܒܕܐ ܡܫܡܠܝܐ. ܕܬܗܘܘܢ ܓܡܝܪܝܢ ܘܡܫܡܠܝܢ .
5 ܘܡܕܡ ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܚܣܝܪܝܢ. * ܐܢ ܐܢܫ ܕܝܢ ܡܢܟܘܢ ܚܣܝܪ ܡܢ ܚܟܡܬܐ . ܢܫܐܠ ܡܢ
6 ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܟܠ ܦܫܝܛܐܝܬ ܘܠܐ ܡܚܣܕ. ܘܡܬܝܗܒܐ ܠܗ. * ܢܫܐܠ ܕܝܢ
ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܟܕ ܠܐ ܡܬܦܠܓ . ܗܘ ܓܝܪ ܕܡܬܦܠܓ . ܕܡܐ ܠܓܠܠܐ ܕܝܡܐ ܕܫܓܫܐ ܠܗܘܢ
7 8 ܪܘܚܐ. * ܘܠܐ ܢܣܒܪ ܗܘ ܓܒܪܐ ܕܢܣܒ ܡܕܡ ܡܢ ܡܪܝܐ. * ܐܝܢܐ ܕܦܠܝܓ ܒܪܥܝܢܗ.
9 10 ܘܡܫܓܫ ܒܟܠܗܘܢ ܐܘܪܚܬܗ. * ܢܫܬܒܗܪ ܕܝܢ ܐܚܐ ܡܟܝܟܐ ܒܪܘܡܪܡܗ. * ܘܥܬܝܪܐ
11 ܒܡܘܟܟܗ. ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܗܒܒܐ ܕܥܣܒܐ ܗܟܢܐ ܥܒܪ. * ܕܢܚ ܓܝܪ ܫܡܫܐ ܒܚܘܡܗ
ܘܝܒܫ ܠܗ ܠܥܣܒܐ. ܘܗܒܒܗ ܢܦܠ . ܘܫܘܦܪܐ ܕܚܙܘܗ ܐܒܕ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܥܬܝܪܐ
12 ܢܚܡܠ ܒܗܘܦܟܘܗܝ. * ܛܘܒܘܗܝ ܠܓܒܪܐ ܕܡܣܝܒܪ ܢܣܝܘܢܐ. ܕܡܐ ܕܐܬܒܚܪ ܢܣܒ
13 ܟܠܝܠܐ ܕܚܝܐ . ܗܘ ܕܡܠܟ ܐܠܗܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡܝܢ ܠܗ. * ܠܐ ܢܐܡܪ ܐܢܫ ܕܟܕ ܡܬܢܣܐ
ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܡܬܢܣܐ ܐܢܐ. ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܠܐ ܡܬܢܣܐ ܒܒܝܫܬܐ. ܘܗܘ ܠܐܢܫ ܠܐ ܡܢܣܐ.
14 15 * ܐܠܐ ܐܢܫ ܡܢ ܪܓܬܗ ܗܘ ܡܬܢܣܐ ܘܡܬܪܓܪܓ ܘܡܬܢܓܕ. * ܘܗܕܐ ܪܓܬܐ
16 ܒܛܢܐ ܘܝܠܕܐ ܚܛܝܬܐ. ܚܛܝܬܐ ܕܝܢ ܡܐ ܕܐܬܓܡܪܬ ܝܠܕܐ ܡܘܬܐ. * ܠܐ ܬܛܥܘܢ ܐܚܝ
17 ܚܒܝܒܐ. * ܟܠ ܡܘܗܒܬܐ ܛܒܬܐ ܘܡܫܡܠܝܬܐ ܡܢ ܠܥܠ ܢܚܬܐ ܡܢ ܐܒܐ ܕܢܘܗܪܐ.
18 ܗܘ ܕܠܘܬܗ ܠܝܬ ܫܘܚܠܦܐ ܐܦܠܐ ܛܘܠܢܝܬܐ ܕܫܘܢܝܐ. * ܗܘ ܨܒܐ ܘܝܠܕܢ
ܒܡܠܬܐ ܕܫܪܪܐ. ܕܢܗܘܐ ܪܫܝܬܐ ܕܒܪܝܬܗ.

EPISTOLA JACOBI APOSTOLI.

CAPUT. I.

Commemoratione Martyrum. 1.

JAcob ſervus Dei & Domini noſtri Jeſu 1
Chriſti, duodecim tribubus quæ diſperſæ
ſunt inter gentes, Pacem. Omne gaudium 2
habeatis, fratres mei, quum ingrediemini in
tentationes multas & varias: Scitis enim 3
probationem fidei comparare vobis patien-
tiam. Patientia autem habeat opus con- 4
ſummatum, ut ſitis perfecti & conſummati,
& ne quid deſit vobis. Si quis autem ex 5
vobis indiget ſapientiâ, poſtulet à Deo ipſo
qui dat omnibus ſimpliciter, nec exprobrat;
& dabitur ei. Poſtulet autem cum fide non 6
hæſitans: qui hæſitat, ſimilis eſt fluctibus
maris quos commovet ventus. Neque exiſti- 7
met homo ille ſe aliquid accepturum à Do-
mino, Qui dubius eſt mente ſuâ & com- 8
motus in omnibus viis ſuis. Glorietur 9
autem frater humilis in ſublimitate ſua.
Dives autem in humilitate ſua, quia ſicut flos 10
herbæ, ita præteribit. Exoritur enim ſol 11
cum calore ſuo, & arefacit herbam, & flos
ejus cadit, & decor aſpectûs illius perit: ita
& dives areſcit in converſationibus ſuis. Be- 12
atus vir ille qui ſuſtinet tentationes, quoni-
am quum probatus fuerit, accipiet coronam
vitæ quam promiſit Deus iis qui ipſum dili-
gunt. Ne quis dicat quum tentatur, A Deo 13
tentor. Deus enim non tentatur malis, & ipſe
neminem tentat. Sed unuſquiſque ex con- 14
cupiſcentia ſua tentatur, & cupit, abſtrahi-
turque. Porrò hæc concupiſcentia conci- 15
pit & parit peccatum: peccatum autem
quum conſummatum eſt, generat mortem. 16
Ne erraveritis fratres mei dilecti. Omne 17
donum bonum & perfectum è ſupernis eſt,
deſcendens à Patre luminum, apud quem
nulla eſt tranſmutatio, nec obumbratio qui-
dem viciſſitudinis. Is voluit, & genuit nos 18
ſermone veritatis, ut ſimus primitiæ creatu-
rarum ejus.

Epiſtola Catholica Beati JACOBI *Apoſtoli.*

Verſio VULGATA LATINA.

CAPUT. I.

1 JAcobus Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti ſervus, duodecim tribubus, quæ ſunt
2 in diſperſione, ſalutem. Omne gaudium exiſtimate, fratres mei, cùm in tentationes
3 varias incideritis: Scientes quòd probatio fidei veſtræ patientiam operatur.
4 Patientia autem opus perfectum habet: ut ſitis perfecti & integri, in nullo deficientes.
5 Si quis autem veſtrûm indiget ſapientiâ, poſtulet à Deo, qui dat omnibus
6 affluenter, & non improperat: & dabitur ei. Poſtulet autem in fide nihil hæſitans:
7 qui enim hæſitat, ſimilis eſt fluctui maris, qui à vento movetur & circumfertur.
8 Non ergò æſtimet homo ille quòd accipiat aliquid à Domino. Vir duplex
9 animo, inconſtans eſt in omnibus viis ſuis. Glorietur autem frater humilis in exaltatione
10 ſua; Dives autem in humilitate ſua, quoniam ſicut flos fœni tranſibit.
Exortus eſt enim Sol cum ardore, & arefecit fœnum, & flos ejus decidit, & decor 11
vultûs ejus deperiit: ita & dives in itineribus ſuis marceſcet. Beatus vir, qui 12
ſuffert tentationem: quoniam cùm probatus fuerit, accipiet coronam vitæ,
quam repromiſit Deus diligentibus ſe. Nemo cùm tentatur, dicat, quoniam à 13
Deo tentatur: Deus enim intentator malorum eſt: ipſe autem neminem tentat.
Unuſquiſque verò tentatur à concupiſcentia ſua abſtractus, & illectus. Deinde 14
concupiſcentia cùm conceperit, parit peccatum: peccatum verò cùm conſummatum 15
fuerit, generat mortem. Nolite itaque errare, fratres mei dilectiſſimi. Omne 16
datum optimum, & omne donum perfectum, deſurſùm eſt, deſcendens à Patre luminum, 17
apud quem non eſt tranſmutatio, nec viciſſitudinis obumbratio. Voluntariè 18
enim genuit nos verbo veritatis, ut ſimus initium aliquod creaturæ ejus.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* رسالة القديس يعقوب الرسول الكاثوليكية *

* الفصل الاول * قراءة الاربعا من الجمعة الحادية والثلثين بعد العنصرة *

1 2 * من يعقوب عبد الاله والرب يسوع المسيح الى الاثني عشر قبيلة اللواتي في الشتات * ان
افرحوا يا اخوتي • احسبوا كل الفرح اذا سقطتم في محن متلونة * عالمين ان تجربة ايمانكم 3
يفتعل صبرا * والصبر فليكن له عمل كامل • لتكونوا كاملين وتامين غير ناقصين 4
من شي * فان يكن احدكم ينقصه حكمة فليسل من الاله المعطي الكل بسماحة 5
ولا يعير احدا وسيعطي * وليسل بامانة غير منقسم العزم في شي • لان المرتاب المنقسم 6
يضاهي موج البحر • الذي تخبطه الريح ويهيج فيه باعصافها ليتعالى جدا * فلا يظن 7
ذلك الانسان انه ياخذ من الرب شيا * الرجل ذو النفسين لا تمكين له في جميع طرقه * 8
9 10 11 * فليفتخر الاخ المتواضع بعلوه * والغني بتواضعه • لان كما الحشيش زهره يعبر * لان
الشمس تطلع مع الحر فاذا قد يبس النبات وانتثر زهره وهلك حسن بهاء وجهه • هكذا
والغني يضمر في متصرفاته * الطوبا للانسان الذي يصبر على المحنة فانه اذا صار مختبرا 12
ياخذ اكليل الحياة الذي وعد به الرب احباءه * اذا امتحن احدكم فلا يقل ان الله 13
امتحنه • فان الله ما يمتحن بالشرور ولا يمتحن هو احدا * وكل احد انما تمتحنه شهوته 14
تستجذبه وتخادعه * ثم ان الشهوة اذا حبلت تنتج خطية • والخطية اذا كملت تولد الموت * 15
16 17 * لا تضلوا يا اخوتي الاحباء * فكل عطية صالحة وكل موهبة تامة من العلي هي متحدرة *
من ابي الانوار الذي ليس عنده ابتدال راي ولا ظل تغيير * شاء فولدنا بكلمة الحق 18
لنكون مقدمة ما لبراياه * تم *

Epiſtola Sancti JACOBI
Apoſtoli Catholica.

CAPUT PRIMUM

Lectio feriæ quartæ hebdomadis trigeſimæ primæ poſt Pentecoſten.

A Jacobo ſervo Dei & Domini Jeſu 1
Chriſti, ad duodecim tribus quæ
ſunt in diſperſione. Procul dubio gau- 2
dete O fratres mei, omne gaudium re-
putate quando incideritis in tentationes
varias: Scientes quòd probatio fidei 3
veſtræ operatur patientiam. Patientia 4
verò habeat opus perfectum, ut ſitis
perfecti & integri, nihilque deſit vobis.
Quòd ſi cui veſtrûm deeſt ſapientia, 5
poſtulet à Deo qui largitur omnibus mu-
nificè, & nemini exprobrat: ac dabi-
tur ei. Poſtulet autem cum fide, nul- 6
latenus animo diviſus: nam dubius ac
diviſus, ſimilis eſt fluctui maris, quem
ventus agitat, ſuiſque turbinibus inſtat
ut admodum turgeſcat. Neque enim 7
exiſtimet homo ille, ſe quicquam acce-
pturum à Domino. Vir duplicis ani- 8
mi, non habet conſtantiam in omnibus
viis ſuis. Glorietur itàque frater 9
humilis in ſublimitate ſua: Dives 10
autem, in humilitate ſua: quoniam vel-
ut herba flos ejus præteribit. Sol enim 11
oritur cum æſtu, adeóque areſcit herba,
labitúrque flos ejus, & perit pulchri-
tudo nitoris vultus ejus: ita quoque di-
ves langueſcet in converſationibus ſuis.
Beatitudo homini qui patiens eſt in 12
tentatione, quia cùm factus fuerit
probatus, accipiet coronam vitæ, quam
promiſit Dominus dilectis ſuis. Quum 13
quis veſtrûm tentatur, ne dicat à Deo
ſe tentatum: nam Deus nec malis ten-
tatur, nec tentat ipſe quenquam. Ve- 14
rùm ſua quenque tentat cupiditas, al-
licit, ac decipit. Deindè cupiditas 15
quum conceperit, parit quidem pecca-
tum: peccatum verò, quum peractum
fuerit, generat mortem. Ne erretis ô 16
fratres mei dilecti. Omne quidèm mu- 17
nus bonum, & omne donum perfectum,
ab alto eſt demiſſum, à Patre luminum,
apud quem non eſt variatio conſilii, nec
umbra mutationis. Volens genuit nos 18
verbo veritatis, ut eſſemus primitiæ
quædam creaturarum ſuarum. Finis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

መልእክተ፡ ያዕቆብ፡ ሐዋርያ፡፡

1 ፩ እምያዕቆብ፡ ገብረ፡ እግዚአብሔር፡ እግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ለዐሠርቱ፡ ወ
ክልኤቱ፡ ሕዝበ፡ ድዮስጶራ፡ ዘበትርጓሜ፡ ለ፲ወ፪፡ እለ፡ ዝርዋን፡፡ በሰላም፡ ለክሙ፡ ኣሐ
2 ው፡ ፍሥሐ፡፡ ኵሉ፡ ትፍሥሕተ፡ ግበሩ፡ ሶበ፡ መንሱተ፡ ይመጽአክሙ፡ ዘዘዚአ
3 ሁ፡፡ እንዘ፡ ቲአምሩ፡ ከመ፡ መከራሃ፡ ለሃይማኖትክሙ፡ ትዔግሥተ፡ ይገብር፡
4 ለክሙ፡፡ ትዕግሥትሰ፡ ግብረ፡ ፍጹመ፡ ባቲ፡፡ ከመ፡ ትኩኑ፡ ፍጹማነ፡ ወንዑያ
5 ነ፡ እንዘ፡ አልቦ፡ ዘትኅጥኡ፡፡ ወለመሰቦ፡ ዘኀጥአ፡ ለጥበብ፡ ለይስአል፡ ኀበ፡
ወሀቢ፡ እግዚአብሔር፡ ዘይሁብ፡ ለኵሉ፡ በስፍሕ፡ ወኢይትዔየር፡ ወይትወሀብ፡ ሎ
6 ቱ፡፡ ወይስአል፡ እንዘ፡ ይትአመን፡ ወኢይናፍቅ፡ እስመ፡ ዘይናፍቅ፡ ይከውን፡ ከ
7 መ፡ ሞገደ፡ ባሕር፡ እንተ፡ ይዘብጦ፡ ነፋስ፡ ወያነሥኣ፡፡ ወኢይምሰሎ፡ ለውእቱ፡
8 ብእሲ፡ ከመ፡ ይነሥእ፡ ምንተኒ፡ በኀበ፡ እግዚአብሔር፡፡ ብእሲ፡ ዘክልኤ፡ ልቡ፡
9 ህውክ፡ ውእቱ፡ በኵሉ፡ ፍኖቱ፡፡ ወይትሜካሕ፡ እኁነ፡ ዘትሑት፡ ርእሶ፡ በተልዕ
10 ሎቱ፡፡ ወበዕልሰ፡ በተትሕቶቱ፡ እስመ፡ ከመ፡ ፍሬ፡ ሣዕር፡ የኀልፍ፡፡ እስመ፡ አ
11 ምከመ፡ ሠረቀ፡ ፀሐይ፡ ምስለ፡ ላህቡ፡ ያየብሶ፡ ለሣዕር፡ ወፍሬሁኒ፡ ይወድቅ፡ ወሥነ፡ ሬ
12 እዩ፡ ይትሐጎል፡፡ ወከማሁኬ፡ በዕልኒ፡ ባፍናዊሁ፡ ይጸመሂ፡፡ ወብፁዕ፡ ብእሲ፡ ዘይ
ትዔገሥ፡ ለእኪት፡ እስመ፡ ተመኪሮ፡ ይነሥእ፡ አክሊለ፡ ሐይወት፡ ዘአሰፈዎሙ፡ እግዚ
13 አብሔር፡ ለእለ፡ ያፈቅርዎ፡፡ አመቦ፡ ዘይትሜከር፡ ኢይበል፡ እግዚአብሔር፡ ያሜክ
14 ረኒ፡ እግዚአብሔርሰ፡ ኢያሜክር፡ ለእኪት፡ ወውእቱሰ፡ ኢያሜክር፡ ወኢሰመኑሂ፡፡ አ
15 ሐዱ፡ አሐዱ፡ ይትሜከር፡ በፍትወቱ፡ ለንቲአሁ፡ ወያወፅኦ፡ ወይደንግፅ፡፡ ወፍትወ
16 ትሰ፡ አምከመ፡ ፀንሰት፡ ትወልደ፡ ለኀጢአት፡ ወኀጢአትኒ፡ አምከመ፡ ተፈጸመት፡ ትወ
17 ልደ፡ ለሞት፡፡ ኢያስሕቱክሙ፡ አኀዊነ፡ ፍቁራን፡፡ ኵሉ፡ ሀብት፡ ሠናይ፡ ወኵ
ሉ፡ ፍት፡ ፍጹም፡ እምላዕሉ፡ ይእቲ፡ እምኀበ፡ አቡሃ፡ ለብርሃን፡፡ ኀበ፡ አልቦ፡ ተውለ
18 ጠ፡ ወአልቦ፡ ምንተኒ፡ ዘያመስጥ፡፡ እስመ፡ በፈቃዱ፡ ወለደነ፡ በቃለ፡ ጽድቁ፡ ከመ፡
ንኩን፡ ከመ፡ እለ፡ ፈጠረ፡ ቀደምት፡፡

Epiſtola JACOBI Apoſtoli.

CAPUT. I.

A Jacobo ſervo Dei Domini noſtri Jeſu Chriſti, duodecim tribubus in diaſpora, 1
(quod eſt interpretatum, 12. quæ diſperſæ ſunt,) pax vobis, fratres, &
gaudium. Omnem conſolationem reputate, cùm vobis advenerit cujuſlibet generis 2
tentatio: Scientes quòd probatio fidei veſtræ, operatur vobis patientiam. 3
Patientia autem opus perfectum habeat: ut ſitis perfecti, & integri, in nullo deficientes 4
Si quis autem ſit qui indiget ſapientiâ, petat à datore Deo, qui dat 5
omnibus largiter, & non exprobrat: & dabitur ei. Petat autem credens, nec 6
hæſitet: nam qui hæſitat, eſt ſicut fluctus maris, quem concutit ventus, atque 7
evehit. Ne igitur exiſtimet homo ille quòd accipiet aliquid à Domino. *Vir* 8
qui duplici eſt animo, commotus eſt in omnibus viis ſuis. Glorietur autem frater 9
noſter, quòd humiliet ſeipſum in exaltatione ſua; Dives autem, in humilitate 10
ſua: quoniam ſicut flos herbæ tranſibit. Nam prout exortus eſt ſol cum æſtu ſuo, 11
areſacit herbam, & flos ejus etiam decidit, & decor aſpectûs ejus deperit: ita
& dives etiam in viis ſuis marceſcet. Beatus autem eſt vir qui ſuſtinet 12
malum: quoniam cùm probatus fuerit, accipiet coronam vitæ, quam promiſit
Deus iis qui diligunt eum. Si eſt qui tentatur, ne dicat; Deus tentavit me: 13
Deus quidem non tentat ad malum, neque ille etiam tentat quenquam. Unuſquiſque 14
tentatur à propria ſua concupiſcentia quæ ita emittit, ut attoniti ſunt.
Et concupiſcentia quidem cùm conceperit, parit peccatum: & peccatum etiam 15
cùm conſummatum fuerit, generat mortem. Ne fallatis voſmet fratres 16
noſtri dilecti. Omnis donatio bona, & omnis portio perfecta, ſupernè eſt, 17
à Patre luminum, ubi non eſt tranſmutatio, neque aliquid quod fugax eſt.
Nam voluntate ſuâ genuit nos per verbum veritatis ſuæ, ut eſſemus tanquam 18
principatus eorum *quos creavit.*

Itaque, fratres mei *dilecti*, sit omnis homo velox ad audiendum, tardus
19 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, (η) ἔστω πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς Β'
ad loquendum, tardus ad iram. Ira enim viri justitiam Dei non *ad-*
20 εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς εἰς ὀργήν. Ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς δικαιοσύνην Θεοῦ (θ) οὐ κατ-
operatur. *Ideò* abjicientes omnem *sordem*, & abundantiam malitiæ, in mansuetudine
21 εργάζεται. Διὸ ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν, καὶ (ι) περισσείαν κακίας, ἐν πραΰτητι
suscipite insitum verbum, *potens* salvare animas vestras. Estote autem factores
22 δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον, τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ
verbi, & non tantùm auditores, fallentes vosmetipsos. Quia si quis auditor
23 λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταί, παραλογιζόμενοι ἑαυτούς. (κ) Ὅτι εἴ τις ἀκροατὴς
verbi est, & non factor, hic *similis est* viro consideranti vultum nativitatis suæ
λόγου ἐστί, καὶ οὐ ποιητής, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κατανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως αὐτοῦ
in speculo. Consideravit enim *seipsum*, & abiit, & statim oblitus est qualis fuerit.
24 ἐν ἐσόπτρῳ. Κατενόησε γὰρ ἑαυτόν, καὶ ἀπελήλυθε, καὶ εὐθέως ἐπελάθετο ὁποῖος ἦν.
At perspiciens in legem *perfectam illam* libertatis, & *permanens*, *hic* non auditor
25 Ὁ δὲ παρακύψας εἰς νόμον τέλειον τὸν τῆς ἐλευθερίας, καὶ (λ) παραμείνας, οὗτος οὐκ ἀκροατὴς
obliviosus factus, sed factor operis, hic beatus in facto suo erit.
ἐπιλησμονῆς γενόμενος, ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐτοῦ ἔσται.
Si quis *videtur religiosus* esse *in vobis*, non refrænans linguam suam, sed
26 Εἴ τις δοκεῖ θρῆσκος (μ) εἶναι ἐν ὑμῖν, μὴ χαλιναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ, (ν) ἀλλ'
seducens cor suum, hujus vana religio. Religio munda, &
27 ἀπατῶν καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκεία. Θρησκεία (ξ) καθαρὰ, καὶ
immaculata apud Deum & Patrem hæc est; Visitare pupillos & viduas in
ἀμίαντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ (ο) Πατρὶ αὕτη ἐστίν, Ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν
tribulatione eorum, immaculatum *seipsum* custodire *à mundo*.
τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

CAP. II. β'.

Fratres mei, *ne* in personarum acceptione *habete* fidem Domini nostri Jesu Christi
1 ἈΔελφοί μου, μὴ ἐν προσωποληψίαις ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Γ'
gloriæ. Si enim introierit in conventum vestrum vir aureum habens annulum in
τῆς δόξης. Ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν 2
veste candida, introierit autem & pauper in sordido habitu, Et intendatis in
ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι, Καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ 3
ferentem vestem splendidam, & dixeritis ei; Tu sede hic *pulchrè*: &
τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπράν, καὶ (α) εἴπητε αὐτῷ, Σὺ κάθου ὧδε καλῶς· καὶ
pauperi dicatis; Tu sta illic, aut sede *hic* sub scabello *meo*:
τῷ πτωχῷ εἴπητε, Σὺ στῆθι ἐκεῖ, ἢ (β) κάθου ὧδε ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν μου·
Et *non dijudicatis in vobisipsis*, & facti estis judices *disceptationum malarum*? Audite,
Καὶ οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν; Ἀκούσατε, 4
fratres mei *dilecti*, nónne Deus elegit pauperes *mundi hujus*, 5
ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, οὐχ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ (γ) κόσμου τούτου,
divites in fide, & hæredes regni, quod repromisit diligentibus
πλουσίους ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους (δ) τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν
se? Vos autem exhonorâstis pauperem. Nónne divites per potentiam opprimunt
αὐτόν; Ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. (ε) οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν 6
vos, & ipsi trahunt vos ad judicia? Nónne ipsi blasphemant
(ζ) ὑμῶν, καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν ὑμᾶς εἰς (η) κριτήρια; Οὐκ αὐτοὶ βλασφημοῦσι 7
pulchrum nomen invocatum super vos? Si tamen legem perficitis rega-
τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; Εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασι- 8
lem, secundùm Scripturam, Diliges proximum tuum sicut teipsum, *pulchrè* facitis.
λικόν, κατὰ τὴν γραφήν, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν, καλῶς ποιεῖτε.
Si autem *personam* accipitis, peccatum operamini, redarguti à lege
Εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου 9
quasi transgressores. Quicunque *enim* totam legem servaverit, offendat autem in uno,
ὡς παραβάται. Ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον (θ) τηρήσει, πταίσει δὲ ἐν ἑνί, 10
factus est omnium reus.
γέγονε πάντων ἔνοχος.

MS.A. (η) καὶ ἔστω δὲ (θ) οὐκ ἐργάζεται. (ι) περίσσευμα (κ) Ἤ τις (λ) παραμείνας, οὐκ (μ) εἶ), μὴ (ν) ἀλλὰ (ξ) γὰρ καθαρὰ (ο) τῷ Πατρὶ Κεφ. β'. MS.A. (α) εἴπητε, Σὺ (β) κάθου ὑπὸ τὸ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. Οὐ διεκρίθητε, (γ) κόσμου, πλουσίους (δ) τῆς ἐπαγγελίας ἧς (ε) οὐχὶ (ζ) ὑμᾶς, (η) κριτήρια; Καὶ αὐτοὶ (θ) πληρώσει, πταίσῃ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܐܢܬܘܢ ܐܚܝ ܚܒܝܒܐ. ܟܠܢܫ ܡܢܟܘܢ ܢܗܘܐ ܡܣܪܗܒ ܠܡܫܡܥ. ܘܡܘܚܪ 19
ܠܡܡܠܠܘ. ܘܡܘܚܪ ܠܡܪܓܙ. * ܪܘܓܙܗ ܓܝܪ ܕܓܒܪܐ. ܙܕܝܩܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܣܥܪ. 20
* ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܪܚܩܘ ܡܢܟܘܢ ܟܠܗ ܛܢܦܘܬܐ ܘܣܘܓܐܐ ܕܒܝܫܘܬܐ. ܘܒܡܟܝܟܘܬܐ ܩܒܠܘ 21
ܡܠܬܐ ܕܢܨܝܒܐ ܒܟܝܢܢ. ܕܗܝ ܡܫܟܚܐ ܕܬܚܐ ܢܦܫܬܟܘܢ.

* ܫܪ ܩܪܝܢܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܩ * ܗܘܘ ܕܝܢ ܥܒܘܕܐ ܕܡܠܬܐ. ܘܠܐ ܫܡܘܥܐ 22
ܒܠܚܘܕ. ܘܠܐ ܬܛܥܘܢ ܢܦܫܟܘܢ. * ܐܢ ܐܢܫ ܓܝܪ ܢܗܘܐ ܫܡܘܥܐ ܕܡܠܬܐ ܘܠܐ ܥܒܘܕܗ. 23
ܗܢܐ ܕܡܐ ܠܗܘ ܕܚܙܐ ܐܦܘܗܝ ܒܡܚܙܝܬܐ. * ܚܙܐ ܓܝܪ ܢܦܫܗ ܘܥܒܪ. ܘܛܥܐ ܐܝܟܢܐ ܗܘܐ. 24
* ܟܠ ܕܝܢ ܕܚܪ ܒܢܡܘܣܐ ܡܫܡܠܝܐ ܕܚܐܪܘܬܐ ܘܩܘܐ ܒܗ. ܠܐ ܗܘܐ ܫܡܘܥܐ ܕܫܡܥܬܐ 25
ܕܡܬܛܥܝܐ. ܐܠܐ ܥܒܘܕܐ ܕܥܒܕܐ. ܘܗܢܐ ܛܘܒܢܐ ܗܘܐ ܒܥܒܕܗ. * ܘܐܢ ܐܢܫ ܣܒܪ ܕܡܫܡܫ 26
ܠܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܐܚܕ ܠܫܢܗ. ܐܠܐ ܡܛܥܐ ܠܒܗ. ܗܢܐ ܣܪܝܩܐ ܗܝ ܬܫܡܫܬܗ.
* ܬܫܡܫܬܐ ܕܝܢ ܕܟܝܬܐ ܘܩܕܝܫܬܐ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܐܒܐ. ܗܕܐ ܗܝ. ܕܢܣܥܘܪ ܝܬܡܐ ܘܐܪܡܠܬܐ 27
ܒܐܘܠܨܢܗܘܢ. ܘܢܛܪ ܐܢܫ ܢܦܫܗ ܡܢ ܥܠܡܐ ܕܠܐ ܛܘܠܫ.

* ܫܠܡ * ܩ *

* ܐܚܝ. ܠܐ ܒܡܣܒ ܒܐܦܐ ܗܘܝܬܘܢ ܐܚܝܕܝܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܫܘܒܚܐ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ 1
ܡܫܝܚܐ. * ܐܢ ܓܝܪ ܢܥܘܠ ܠܟܢܘܫܬܟܘܢ ܓܒܪܐ ܕܥܙܩܬܗ ܕܕܗܒܐ ܐܘ ܡܐܢܘܗܝ ܫܦܝܪܐ. 2
ܘܢܥܘܠ ܡܣܟܢܐ ܒܡܐܢܐ ܛܢܦܐ. * ܘܬܚܘܪܘܢ ܒܗܘ ܕܠܒܝܫ ܡܐܢܐ ܫܦܝܪܐ. ܘܬܐܡܪܘܢ ܠܗ. 3
ܬܒ ܠܟ ܗܪܟܐ ܫܦܝܪ. ܘܠܡܣܟܢܐ ܬܐܡܪܘܢ. ܩܘܡ ܠܟ ܬܡܢ. ܐܘ ܬܒ ܠܟ ܗܪܟܐ ܩܕܡ
ܟܘܒܫܐ ܕܪܓܠܝܢ. * ܠܐ ܗܐ ܐܬܦܠܓܬܘܢ ܒܢܦܫܟܘܢ. ܘܗܘܝܬܘܢ ܦܪܘܫܝ ܡܚܫܒܬܐ 4
ܒܝܫܬܐ. * ܫܡܥܘ ܐܚܝ ܚܒܝܒܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܠܡܣܟܢܐ ܕܥܠܡܐ. ܥܬܝܪܐ 5
ܕܝܢ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܓܒܐ ܐܠܗܐ. ܕܢܗܘܘܢ ܝܪܬܐ ܒܡܠܟܘܬܐ ܗܝ ܕܡܠܟ ܐܠܗܐ ܠܐܝܠܝܢ
ܕܡܚܒܝܢ ܠܗ. * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܫܝܛܬܘܢ ܠܡܣܟܢܐ. ܠܐ ܗܐ ܥܬܝܪܐ ܡܫܬܥܠܝܢ 6
ܥܠܝܟܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܓܪܝܢ ܠܟܘܢ ܠܒܝܬ ܕܝܢܐ. * ܠܐ ܗܐ ܗܢܘܢ ܡܓܕܦܝܢ ܥܠ ܫܡܐ 7
ܛܒܐ ܕܐܬܩܪܝ ܥܠܝܟܘܢ. * ܘܐܢ ܒܗܕܐ ܡܫܠܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܡܘܣܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ: 8
ܕܬܪܚܡ ܩܪܝܒܟ ܐܝܟ ܢܦܫܟ. ܫܦܝܪ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܐܢ ܕܝܢ ܒܐܦܐ ܢܣܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. 9
ܚܛܝܬܐ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܡܬܟܣܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܢ ܢܡܘܣܐ. ܐܝܟ ܥܒܪܝ ܥܠ ܢܡܘܣܐ.
* ܐܝܢܐ ܓܝܪ ܕܟܠܗ ܢܡܘܣܐ ܢܛܪ. ܘܒܚܕܐ ܢܣܟܠ. ܚܝܒ ܠܟܠܗ ܢܡܘܣܐ. 10

* Itaque ô vos fratres mei delecti, unusquis- 19
que vestrûm sit velox ad audiendum, & tar-
dus ad loquendum, tardúsque ad irascen-
dum. Ira enim viri justitiam Dei non præ- 20
stat. Quapropter procul expellatis à vobis 21
omnem immunditiem, & multitudinem ma-
litiæ, & cum mansuetudine excipite Ver-
bum illud naturæ nostræ insitum, quoniam
ipsum potest servare animas vestras.

Dominicâ II. post Epiphaniam. 2.

Cæterùm estote effectores sermonis, & non 22
auditores tantùm, neque decipiatis vosmet-
ipsos. Si quis enim fuerit auditor sermonis 23
& non effector, hic similis est illi qui aspexit
vultum suum in speculo. Aspexit enim se- 24
ipsum & præteriit, ac oblitus est qualis
esset. Quisquis autem respicit in Legem 25
perfectam libertatis, & permanet in ea, non
est auditor auditionis quæ oblivioni traditur,
sed effector operis: & hic sanè beatus erit
in opere suo. Quòd si quis existimet se ser- 26
vire Deo, & non contineat linguam suam,
sed eum inducat in errorem cor suum, istius
vanum est obsequium. Ministerium enim 27
purum & sanctum coram Deo Patre illud est,
Invisere orphanos & viduas in afflictionibus
ipsorum, & servare seipsum à mundo imma-
culatum.

CAP. II.

FRatres mei, ne cum acceptione persona- 1
rum teneatis fidem gloriæ Domini nostri Je-
su Christi. Nam si quis introierit in con- 2
gregationem vestram qui annulos aureos ha-
beat, aut perpulchra vestimenta, introierit
verò pauper cum vestimentis sordidis: Et 3
respexeritis in illum qui indutus est perpul-
chris vestimentis, ac dixeritis ei, Tu sede hîc 4
bené: pauperi verò dicatis, Tu sta illic, aut
sede hîc ante scabellum pedum nostrorum.
Nónne divisi estis in animabus vestris, & 5
facti estis discernentes cogitationes malas?
Audite fratres mei dilecti, nónne pauperes
mundi, divites autem in fide, elegit Deus, ut
sint hæredes in regno illo quod promisit De-
us iis qui ipsum diligunt? Vos autem con- 6
temptui habuistis pauperem. Nónne divites
insolescunt in vos, ipsíque trahunt vos ad
prætorium? Nónne ipsi obloquuntur de 7
bono nomine quod invocatum est super vos?
Sed si Legem Dei in hoc adimpletis, uti 8
scriptum est, Diliges proximum tuum sicut
teipsum, benefacitis. At si facies assumitis, 9
peccatum committitis, & redarguimini à
Lege tanquam transgressores Legis. Is enim 10
qui totam Legem servat, & in uno offendit,
totius Legis factus est reus.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

19
20 ኦኃዊነ ፡ ወይኩን ፡ ኵሉ ፡ ብእሲ ፡ ፍጡነ ፡ ለሰሚዕ ፡ ወይጕንዲየ ፡ ለነቢብ ፡፡ እ
21 ስመ ፡ መዓቱ ፡ ለብእሲ ፡ ጽድቀ ፡ እግዚአብሔር ፡ ኢይገብር ፡፡ ወይእዜኒ ፡ ኅድግዋ ፡
ለኵሉ ፡ ርኵሰት ፡ ወለኵሉ ፡ እኪት ፡ ወበየውሀት ፡ ተቀበልዎ ፡ ለቃል ፡ ዘተዘርአ ፡ ዘይክል ፡
22 አድኅኖታ ፡ ለነፍስክሙ ፡፡ ኩኑ ፡ ገበርያነ ፡ ሕግ ፡ ወአኮ ፡ ለእጽምኦ ፡ በሕቲቱ ፡፡ ሐልዩ
23 ወ ፡ አስቡ ፡ ለሊክሙ ፡፡ እመቦ ፡ ዘያጸምእ ፡ ለነገር ፡ ወኢይገብሮ ፡ ይመስል ፡ ብእሲ ፡
24 ዘይሬኢ ፡ ፍጥረተ ፡ ገጹ ፡ በመጽሄት ፡፡ ወጠይቆ ፡ ርእሶ ፡ ረስዐ ፡ ዘከመ ፡ ሶበ ፡ ሠለ
25 ቱ ፡፡ ወዘሰ ፡ ሐወጸ ፡ ውስተ ፡ ሕግ ፡ ፍጹም ፡ ዘዖ ዕዝ ፡፡ ወዘተዓገሠ ፡ ወኢኮነ ፡ ረስ
ዐ ፡ ዘሰምዐ ፡ አላ ፡ ገባሬ ፡ ግብሩ ፡ ውእቱ ፡ ብፁዕ ፡ ዝንቱ ፡ በምግባሩ ፡፡

Fratres nostri, etiam sit omnis homo velox ad audiendum, & tardus ad loquendum. 19
Nam ira hominis, justitiam Dei exequendam non curat. Et nunc etiam 20
abjicite omnem impuritatem, & omnem malitiam, & cum mansuetudine recipite 21
sermonem illum insitum, qui potest servare animas vestras. Estote factores 22
legis, & non auditores tantùm: considerate aliquandiu vosmetipsos. Si quis est 23
qui audit verbum, & non efficit illud: similis est homini qui contemplatur lineamenta
faciei suæ in speculo. Qui simul atque *seipsum intuitus est, oblitus est* 24
qualis nam ipse esset. Qui autem introspexerit in legem perfectam libertatis, & 25
qui perseveraverit, is non est obliviosus auditor, sed effector operis sui est, & beatus
est iste in opere suo.

Verſio VULGATA LATINA.

19 Scitis, fratres mei dilectiſſimi. Sit autem omnis homo velox ad audiendum : tardus
20 autem ad loquendum, & tardus ad iram. Ira enim viri, juſtitiam Dei non
21 operatur. Propter quod abjicientes omnem immunditiam, & abundantiam malitiæ,
in manſuetudine ſuſcipite inſitum verbum, quod poteſt ſalvare animas veſtras.
22 Eſtote autem factores verbi, & non auditores tantùm, fallentes voſmetipſos.
23 Quia ſi quis auditor eſt verbi, & non factor: hic comparabitur viro conſideranti
24 vultum nativitatis ſuæ in ſpeculo : Conſideravit enim ſe, & abiit, &
25 ſtatim oblitus eſt qualis fuerit. Qui autem perſpexerit in legem perfectam libertatis,
& permanſerit in ea, non auditor oblivioſus factus, ſed factor operis :
26 hic beatus in facto ſuo erit. Si quis autem putat ſe religioſum eſſe, non
refrænans linguam ſuam, ſed ſeducens cor ſuum, hujus vana eſt religio.
27 Religio munda & immaculata apud Deum & Patrem, hæc eſt ; Viſitare
pupillos & viduas in tribulatione eorum, & immaculatum ſe cuſtodire ab
hoc ſeculo.

CAP. II.

FRatres mei, nolite in perſonarum acceptione habere fidem Domini noſtri Jeſu 1
Chriſti gloriæ. Etenim ſi introierit in conventum veſtrum vir aureum annulum habens 2
in veſte candida, introierit autem & pauper in ſordido habitu, Et intendatis 3
in eum qui indutus eſt veſte præclarâ, & dixeritis ei; Tu ſede hîc benè: pauperi autem
dicatis; Tu ſta illic : aut ſede ſub ſcabello pedum meorum : Nónne judicatis apud 4
voſmetipſos, & facti eſtis judices cogitationum iniquarum? Audite, fratres mei dilectiſſimi, 5
nónne Deus elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide, & hæredes regni,
quod repromiſit Deus diligentibus ſe ? Vos autem exhonoráſtis pauperem. Nónne 6
divites per potentiam opprimunt vos, & ipſi trahunt vos ad judicia ? Nónne ipſi 7
blaſphemant bonũ nomẽ, quod invocatũ eſt ſuper vos ? Si tamẽ legẽ perficitis regalem 8
ſecundùm Scripturas; Diliges proximũ tuũ ſicut teipſum: benè facitis : Si autẽ 9
perſonas accipitis, peccatũ operamini, redarguti à lege quaſi tranſgreſſores. Quicunq; 10
autem totam legem ſervaverit, offendat autem in uno, factus eſt omnium reus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* قِرَاءَةُ ٱلْخَمِيسِ مِنَ ٱلْجُمْعَةِ ٱلْحَادِيَةِ وَٱلثَّلٰثِينَ بَعْدَ ٱلْعَنْصَرَةِ * حَتَّى يَكُونَ يَا إِخْوَتِي 19
ٱلْأَحِبَّاءَ كُلُّ إِنْسَانٍ سَرِيعًا فِي ٱلْاِسْتِمَاعِ بَطِيئًا فِي ٱلْكَلَامِ * بَطِيئًا فِي ٱلْغَيْظِ * لِأَنَّ غَيْظَ ٱلْإِنْسَانِ مَا 20
يَعْمَلُ عَدْلَ ٱللّٰهِ * فَلِهٰذَا إِذَا طَرَحْتُمْ كُلَّ طَفَاسَةٍ وَزِيَادَةِ رَذِيلَةٍ ٱقْبَلُوا بِوَدَاعَةٍ ٱلنُّطْقَ ٱلْغَرِيزِيَّ 21
ٱلْقَادِرَ أَنْ يُخَلِّصَ أَنْفُسَكُمْ * كُونُوا عَامِلِينَ ٱلنَّامُوسَ لَا سَامِعِينَ فَقَطْ مُهْمِلِينَ أَنْفُسَكُمْ * 22
* لِأَنَّ مَنْ هُوَ سَمُوعُ ٱلنَّامُوسِ وَلَيْسَ عَمُولًا * فَهٰذَا يُشَابِهُ إِنْسَانًا يَتَأَمَّلُ وَجْهَ كَوْنِهِ فِي ٱلْمِرْآةِ * 23
* لِأَنَّهُ قَدْ تَأَمَّلَ ذَاتَهُ وَٱنْصَرَفَ * وَنَسِيَ لِلْحِينِ كَيْفَ كَانَ * فَأَمَّا ٱلْمُطَّلِعُ فِي شَرِيعَةِ ٱلْحُرِّيَّةِ 24 25
ٱلتَّامَّةِ وَٱلثَّابِتُ * فَهٰذَا مَا يَكُونُ سَمُوعًا نَاسِيًا * بَلْ يَكُونُ صَانِعًا لِلْعَمَلِ * هٰكَذَا سَيَكُونُ
بِعَمَلِهِ مَغْبُوطًا * مَنْ يَظُنُّ فِيكُمْ أَنَّهُ عَابِدٌ وَلَا يُلْجِمُ لِسَانَهُ بَلْ يَخْدَعُ قَلْبَهُ * فَعِبَادَةُ هٰذَا بَاطِلَةٌ * 26
* وَٱلْعِبَادَةُ ٱلنَّقِيَّةُ ٱلْمُهَذَّبَةُ عِنْدَ ٱلْإِلٰهِ ٱلْآبِ هٰذِهِ هِيَ * تَعَاهُدُ ٱلْيَتَامَى وَٱلْأَرَامِلِ فِي ضِيقَتِهِمْ * 27
وَأَنْ يَحْفَظَ ٱلْإِنْسَانُ نَفْسَهُ مِنْ عُيُوبِ ٱلْعَالَمِ غَيْرَ دَنِسٍ * تَمَّ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلثَّانِي * * قِرَاءَةُ ٱلْجُمْعَةِ مِنَ ٱلْجُمْعَةِ ٱلْحَادِيَةِ وَٱلثَّلٰثِينَ *

* يَا إِخْوَتِي لَا تَتَّخِذُوا أَمَانَةَ رَبِّنَا يَسُوعَ ٱلْمَسِيحِ وَلِيِّ ٱلْمَجْدِ لِمُحَابَاةِ ٱلْوُجُوهِ * لِأَنَّهُ إِنْ يَدْخُلْ إِلَى 1 2
مَجْمَعِكُمْ رَجُلٌ خَاتَمُهُ ذَهَبٌ بِحُلَّةٍ بَهِيَّةٍ * وَيَدْخُلْ مِسْكِينٌ بِثَوْبٍ وَسِخٍ * فَتَصْرِفُونَ نَظَرَكُمْ 3
إِلَى ٱللَّابِسِ ٱلْحُلَّةَ ٱلْبَهِيَّةَ وَتَقُولُونَ لَهُ ٱجْلِسْ أَنْتَ هٰهُنَا جُلُوسًا حَسَنًا * وَتَقُولُونَ لِلْمِسْكِينِ قِفْ
أَنْتَ هُنَاكَ * أَوِ ٱجْلِسْ هٰهُنَا دُونَ مَوْطِئِ قَدَمَيَّ * وَلَمْ تُمَيِّزُوا ٱلْأَمْرَ فِي ذَاتِكُمْ * فَقَدْ صِرْتُمْ 4
قُضَاةَ ٱلْأَفْكَارِ ٱلْخَبِيثَةِ * ٱسْمَعُوا يَا إِخْوَتِي ٱلْأَحِبَّاءَ * أَمَا قَدِ ٱخْتَارَ ٱللّٰهُ مَسَاكِينَ ٱلْعَالَمِ أَغْنِيَاءَ 5
فِي ٱلْأَمَانَةِ وَوَارِثِينَ ٱلْمُلْكَ ٱلَّذِي وَعَدَ بِهِ أَحِبَّاءَهُ * فَأَنْتُمْ إِنْ أَهَنْتُمُ ٱلْمِسْكِينَ * أَوَلَيْسَ 6
ٱلْأَغْنِيَاءُ يَتَجَبَّرُونَ عَلَيْكُمْ وَهُمْ يَسْحَبُونَكُمْ إِلَى مَجَالِسِ ٱلْأَحْكَامِ * وَلَيْسُوا يَفْتَرُونَ عَلَى ٱلْاِسْمِ 7
ٱلشَّرِيفِ ٱلَّذِي دُعِيَ عَلَيْكُمْ * فَإِنْ كُنْتُمْ تُتَمِّمُونَ ٱلشَّرِيعَةَ ٱلْمَلَكِيَّةَ كَمَا فِي ٱلْكِتَابِ أَنْ 8
تُحِبَّ قَرِيبَكَ كَمَا تُحِبُّ نَفْسَكَ فَعَمَلًا حَسَنًا تَعْمَلُونَ * وَإِنْ كُنْتُمْ تُحَابُونَ ٱلْوُجُوهَ فَخَطِيَّةً تَعْمَلُونَ * 9
إِذْ تُوَبِّخُكُمُ ٱلشَّرِيعَةُ كَمَنْ يُخَالِفُهَا * لِأَنَّ مَنْ يَحْفَظُ ٱلشَّرِيعَةَ كُلَّهَا وَيَزِلُّ فِي وَاحِدَةٍ مِنْ فَرَائِضِهَا * 10
فَقَدْ صَارَ تَحْتَ جَرِيمَةِ مُخَالَفَتِهَا كُلِّهَا *

Lectio feriæ quintæ hebdomadis trigeſimæ primæ poſt Pentecoſten.

Ut ſit, O fratres mei dilecti, quilibet homo 19
velox ad audiendum, tardus ad loquendum,
tardus ad iram. Hominis 20
enim ira, non exequitur juſtitiam Dei.
Quapropter abjicientes omnem ſordem 21
& excrementum abominationis, ſuſcipite
cum manſuetudine inſitam [a] natura ratiocinationem,
quæ poteſt ſervare animas
veſtras. Eſtote factores Legis, non 22
auditores tantùm, negligentes animas
veſtras. Nam quiſquis eſt auditor Legis 23
tantùm, & non factor, is ſimilis eſt homini
contemplanti vultum ſubſtantiæ
ſuæ in ſpeculo. Contemplatus enim ſeipſum, 24
abiit, & ſtatim oblitus eſt qualis
eſſet. At verò qui inſpicit in Legem 25
libertatis perfectam, & perſiſtit : is non
erit auditor oblivioſus, ſed operis effector:
atque ita erit in opere ſuo beatus.
Quicunque inter vos arbitratur ſe 26
eſſe religioſum, nec frænat linguam ſuam,
ſed fallit cor ſuum, hujus religio
vana eſt. Sed religio pura & ſincera 27
apud Deum Patrem, hæc eſt, Viſitare
pupillos & viduas in anguſtia eorum :
& ut ſervet homo ſemetipſum à ſeculi
vitiis immaculatum. Finis.

CAP. II.

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis trigeſimæ primæ.

O Fratres mei, ne ſumatis fidem Domini 1
noſtri Jeſu Chriſti principis gloriæ,
ad aſſentationem vultuum. Nam ſi ingrediatur 2
in cœtum veſtrum vir aureum habens annulum, ſtolâ ſplendidâ ;
ingrediatur etiam pauper veſte ſordidâ :
Convertatiſq; aſpectum veſtrum ad indutum 3
ſtolâ ſplendidâ, & dicatis ei; Sede tu
hîc ſeſſione honeſta: & dicatis pauperi;
Tu ſta illic, aut ſede hîc ſubter ſcabellum
pedum meorum : Neque perpendatis negotium 4
apud voſmetipſos facti eſtis judices cogitationum reprobarum. Audite 5
O fratres mei dilecti, nónne Deus elegit
pauperes mundi, divites in fide, & hæredes regni quod pollicitus eſt dilectis
ſuis ? At vos deſpexiſtis pauperem. 6
Nónne divites prævalent vobis, & ipſi
trahunt vos ad tribunalia judiciorum ?
Nónne blaſphemant nomen præclarum 7
quod vocatum eſt ſuper vos ? Quòd ſi 8
legem regiam perficitis, prout eſt in
Scriptura, Diliges proximum tuum ut
diligis teipſum, opus quidem bonum facitis : Sin autem vultibus aſſentamini, 9
peccatum quidem committitis, arguente
vos Lege tanquam ſibi refragantes. Qui 10
enim totam Legem ſervaverit, & in uno
ex mandatis ejus deliquerit, ſit obnoxius
prævaricationi totius.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

26 ወእመቦ ፡ ዘይትሔረም ፡ ወኢያስተጐሞ ፡ ለልሳኑ ፡ ውእቱ ፡ ወአስሐቶ ፡ ለልቡ ፡ ለዘ ፡ ከማ
27 ሁ ፡ ከንቶ ፡ ሕርመቱ ፡፡=÷ ወሕርመትሰ ፡ ንጽሕት ፡ ይእቲ ፡ እንተ ፡ እምኀበ ፡ እግዚአብ
ሔር ፡ አብ ፡፡ ዘቲ ፡ ይእቲ ፡ ከመ ፡ ትዕቀቡ ፡ እጓለ ፡ ማውታ ፡ ወእቤራት ፡ በተጽናስሙ ፡ ወ
ትዕቀብ ፡ ርእሰከ ፡ እምነ ፡ እምዓለም ፡ ዘለንበለ ፡ ሕብቃቄ ፡፡=÷
1 ፪ አኀዊነ ፡ ኢትኩን ፡ ለገጸ ፡ ሰብእ ፡ ሃይማኖትክሙ ፡ እንተ ፡ በእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክር
2 ስቶስ ፡ ዘሎቱ ፡ ስብሐት ፡፡=÷ ከመ ፡ እመ ፡ ቦአ ፡ ውሳተ ፡ ማሕበርክሙ ፡ ብእሲ ፡ ዘሕል
3 ቀተ ፡ ወርቅ ፡ ወበአልበሰ ፡ ክቡር ፡፡ ወቦአ ፡ ነደይ ፡ በአልባስ ፡ ርሱሕ ፡=÷ ወትኔጽርዎ ፡
ለዘይለብስ ፡ ንጹሐ ፡ ወትብልዎ ፡ ንበር ፡ አንተሰ ፡ ውስተ ፡ ሠናይ ፡ ወለነደይሰ ፡ ትብልዎ ፡
4 ቁም ፡ አንተሰ ፡ ከሐከ ፡ ወእመአኮ ፡ ንበር ፡ ዝየ ፡ ታሕተ ፡ መከየደ ፡ እገሪየ ፡=÷ አኮኑ ፡
5 እንከ ፡ አድሎክሙ ፡ ለሊክሙ ፡ ወኮንክሙ ፡ መደልዋነ ፡ ለሕሊና ፡ እኩይ ፡፡=÷ ስምዑ ፡ እ
ኀዊነ ፡ ፍቁራን ፡ አኮኑ ፡ እግዚአብሔር ፡ ኀረዮሙ ፡ ለነዳያነዝ ፡ ዓለም ፡ ወአብዕልትሰ ፡ ከ
መ ፡ በሃይማኖቶሙ ፡ ይወርስዋ ፡ ለመንግሥተ ፡ ሰማያት ፡፡ እንተ ፡ አሰፈዎሙ ፡ ለእለ ፡ ያፈቅ
6 ርዎ ፡=÷ ወአንትሙሰ ፡ አስተሐቀርክምዎ ፡ ለነዳይ ፡፡ አኮኑ ፡ እሙንቱ ፡ አብዕልት ፡ እለ ፡
7 ይትሔገሉክሙ ፡ ወይስሕቡክሙ ፡ ውስተ ፡ ተስናንት ፡፡=÷ ወእሙንቱ ፡ ይጸርፉ ፡ ለዐቢ ፡ ስ
8 ም ፡፡ ዓቢይ ፡ ዘተሰምየ ፡ ላዕሌክሙ ፡=÷ ወእመሰ ፡ ትፌጽሙ ፡ ሕገ ፡ መንግሥተ ፡ ትፌጽ
ሙ ፡፡ በከመ ፡ ይብል ፡ መጽሐፍ ፡ አፍቅር ፡ ቢጸከ ፡ ከመ ፡ ነፍስከ ፡ እንዘ ፡ ሠናየ ፡ ትገ
9 ብሩ ፡=÷ ወእመሰ ፡ ገጸ ፡ ትነሥኡ ፡ ኃጢአተ ፡ ትገብሩ ፡ ወይዘልፈክሙ ፡ ሕግ ፡ ከመ ፡
10 ኮሒዲ ፡፡=÷ ወዘሰ ፡ ይገብሮ ፡ ለኵሉ ፡ ሕግ ፡ ወይስሕት ፡ በአሐቲ ፡ ኮነ ፡ መአብሰ ፡
ብኵሉ ፡፡=÷

Et ſi quis eſt qui ſe Deo devovet, & non refrænat linguam ſuam, iſte eſt qui ſeducit 26
ſuum cor, & cujus itidem vana eſt religio. Religio autem illa munda quæ 27
coram Deo Patre, hæc eſt; Ut cuſtodiatis pupillos & viduas in neceſſitate ipſorum,
cuſtodias quoque teipſum à mundo immaculatum.

CAP. II.

FRatres noſtri, ne ſit ad faciem hominis fides veſtra quæ eſt in Domino noſtro Jeſu 1
Chriſto, cui ſit gloria. Nam ſi ingrediatur in cœtum veſtrum vir habens annulum 2
aureum, cúmque veſte pretioſa, & ingrediatur pauper in veſte ſordida;
Et reſpexeritis in eum qui indutus eſt ſplendidâ, & dixeritis ei; Tu quidem ſede 3
benè : pauperi verò dixeritis; Tu ſta illic : ſin minùs, Sede hîc ſub ſcabello
pedum meorum. Annon igitur vobiſmet ipſis placere ſtuduiſtis, & facti eſtis 4
hypocritæ malarum cogitationum ? Audite fratres noſtri dilecti, nónne Deus 5
elegit pauperes hujus mundi, at divites etiam in fide ſua, ut hæredes eſſent
regni cœleſtis, quod promiſit iis qui diligunt eum ? Vos autem deſpectui habuiſtis 6
pauperem. Nónne hi divites ſunt, qui opprimunt vos, attrahúntque vos
ad tribunalia ? Et ipſi ſunt qui blaſphemant nomen grande, à quo eſtis cognominati. 7
Et ſi adimpletis legem, regnum perficitis, ſicut dicit Scriptura; Diliges 8
proximum tuum ſicut animam tuam, utique benè facitis. Sin autem faciem 9
accipitis, peccatum perpetratis, & redarguet vos lex tanquam tranſgreſſores. Quicunque autem præſtiterit totam legem, & erret in uno, factus, 10
eſt omnium reus.

Ille enim *dicens*; Non mœchaberis, dixit &; Non occides. Si *autem* non mœchaberis,
11 Ὁ γὰρ (ι) εἰπών, Μὴ μοιχεύσῃς, εἶπε καὶ, Μὴ φονεύσῃς. εἰ δὲ οὐ μοιχεύσεις,
occides autem, factus es transgressor legis. Sic loquimini, & sic facite, sicut
12 φονεύσεις δὲ, (κ) γέγονας παραβάτης νόμου. Οὕτω λαλεῖτε, καὶ οὕτω ποιεῖτε, ὡς
per legem libertatis *futuri* judicari. *Nam* judicium sine misericordia non
13 διὰ νόμου ἐλευθερίας μέλλοντες κρίνεσθαι. Ἡ γὰρ κρίσις (λ) ἀνίλεως τῷ μὴ
facienti misericordiam: *& contra gloriatur* misericordia judicium. Quid *illud utile*,
14 ποιήσαντι ἔλεος· (μ) καὶ κατακαυχᾶται ἔλεος κρίσεως. Τί τὸ ὄφελος, Δ΄
fratres mei, si fidem dicat quis habere, opera autem non habeat? *non potest* fides
ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν (ν) λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις
salvare eum? Si autem frater *aut* soror nudi sint, & *destituti fuerint*
15 σῶσαι αὐτόν; Ἐὰν δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι, (ξ) καὶ λειπόμενοι ὦσι
quotidiano victu: Dicat autem aliquis illis ex vobis; Ite in pace, calefacimini,
16 τῆς ἐφημέρου τροφῆς· (ο) Εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν, Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε,
& saturamini: non dederitis autem eis *ea* quæ necessaria corporis, quid
καὶ χορτάζεσθε· μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί
illud utile? Sic & fides, si non opera habeat, mortua est *secundum*
17 τὸ ὄφελος; (π) Οὕτω καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ (ρ) ἔργα ἔχῃ, νεκρά ἐστι καθ᾽ Ε΄
seipsam. Sed dicet quis, Tu fidem habes, & ego opera habeo: Ostende mihi
18 ἑαυτήν. (σ) Ἀλλ᾽ ἐρεῖ τις, Σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι
fidem tuam ex operibus *tuis*, & ego ostendam tibi ex operibus *meis* fidem meam.
τὴν πίστιν σου (τ) ἐκ τῶν ἔργων σου, κἀγὼ δείξω σοι ἐκ τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν μου.
Tu credis, quoniam Deus unus est: *pulchrè* facis: & dæmones credunt, &
19 Σὺ πιστεύεις, ὅτι (υ) ὁ Θεὸς εἷς ἐστι· καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι, καὶ
contremiscunt. Vis autem scire, ô homo inanis, quoniam fides sine operibus
20 φρίσσουσι. Θέλεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενὲ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων
mortua est? Abraham pater noster nónne ex operibus justificatus est, offerens Isaac
21 νεκρά ἐστιν; Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ

filium suum super altare? Vides quoniam fides cooperabatur operibus illius,
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; Βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, 22
& ex operibus fides consummata est? Et suppleta est Scriptura dicens; Credidit *autem*
καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη; Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα, Ἐπίστευσε δὲ 23
Abraham Deo, & reputatum est illi ad justitiam, & amicus Dei appellatus est.
Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος Θεοῦ ἐκλήθη.
Videtis *igitur*, quoniam ex operibus justificatur homo, & non ex fide tantum?
Δ΄ (φ) Ὁρᾶτε τοίνυν, ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον; 24
Similiter *autem* & Raab meretrix, nónne ex operibus justificata est, suscipiens nuntios,
Ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη, οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους, 25
& aliâ viâ ejiciens? Sicut enim corpus sine spiritu mortuum
καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; Ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν 26
est, ita & fides sine operibus mortua est.
ἐστιν, (χ) οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστι.

CAP. III. γ΄.

Ne *multi* magistri *fiatis*, fratres mei, scientes quoniã majus judicium *capiemus*.
Ε΄ ΜΗ͂ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα ληψόμεθα. 1
Multa enim offendimus omnes. Si quis in verbo non offendit, hic perfectus vir,
Πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες. εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνήρ, 2
potens fræno circumducere *&* totum corpus. *Ecce* equis fræna in
δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. (α) Ἰδοὺ τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς (β) εἰς 3
ora mittimus ad *obediendum* *ipsos* nobis, *etiam* omne corpus illorum
τὰ στόματα βάλλομεν πρὸς τὸ πείθεσθαι (γ) αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα (δ) αὐτῶν
circum *agimus*. Ecce & naves *tanta existentes*, & à validis ventis *impulsæ*,
μετάγομεν. Ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα τηλικαῦτα ὄντα, καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα, 4
circumferuntur à modico gubernaculo, ubi impetus dirigentis voluerit.
μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου, ὅπου ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούληται.

MS. A. (ι) εἶπας, (κ) ἐγένου ἀποστάτης νόμου. Οὕτως λαλεῖτε, καὶ οὕτως (λ) ἀνέλεος (μ) κατακαυχάσθω δὲ ἔλεος (ν) τις λέγῃ ἔχειν, (ξ) ἦ (ο) Καὶ εἴπῃ τις (π) Οὕτως (ρ) ἔχῃ ἔργα, (σ) Ἀλλὰ (τ) χωρὶς τῶν ἔργων, κἀγὼ (υ) εἷς ἐστιν ὁ Θεός· (φ) Ὁρᾶται, ὅτι (χ) οὕτως Κεφ. γ΄. MS A. (α) Εἰ δὲ (β) εἰς τὸ στόμα (γ) ἡμῖν αὐτοὺς, (δ) μετάγομεν αὐτῶν.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 ܗܘ * ܓܝܪ ܕܐܡܪ ܕܠܐ ܬܓܘܪ܂ ܗܘ ܐܡܪ ܕܠܐ ܬܩܛܘܠ܂ ܘܐܢ ܠܐ ܓܐܪ ܐܢܬ ܩܛܠ ܕܝܢ ܐܢܬ܂
12 ܗܘܝܬ ܠܟ ܥܒܪ ܥܠ ܢܡܘܣܐ܀ * ܗܟܢܐ ܡܠܠܘ ܘܗܟܢܐ ܣܥܘܪܘ܂ ܐܝܟ
13 ܐܢܫܐ ܕܒܢܡܘܣܐ ܕܚܐܪܘܬܐ ܥܬܝܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܡܬܕܢܘ܀ * ܕܝܢܐ ܓܝܪ ܕܠܐ ܪܚܡܐ ܢܗܘܐ
ܥܠ ܗܘ ܕܠܐ ܥܒܕ ܪܚܡܐ܂ ܡܫܬܥܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܪܚܡܐ ܥܠ ܕܝܢܐ܀

14 * ܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܝܐ * ܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܐ * ܓ * ܡܢܐ ܗܘܬܪܢܐ ܐܚܝ܂ ܐܢ ܐܢܫ ܐܡܪ
15 ܕܐܝܬ ܠܝ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܥܒܕܐ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ܂ ܠܡܐ ܡܫܟܚܐ ܗܝܡܢܘܬܗ ܠܡܚܝܘܬܗ܀ * ܘܐܢ
16 ܐܚܐ ܐܘ ܚܬܐ ܥܪܛܠܝܐ ܢܗܘܘܢ܂ ܘܚܣܝܪܝܢ ܣܝܒܪܬܐ ܕܝܘܡܐ܀ * ܘܢܐܡܪ ܠܗܘܢ ܐܢܫ
ܡܢܟܘܢ܂ ܙܠܘ ܒܫܠܡܐ ܫܚܢܘ ܘܣܒܥܘ܂ ܘܠܐ ܬܬܠܘܢ ܠܗܘܢ ܣܘܢܩܢܐ ܕܦܓܪܐ܂ ܡܢܐ
17 ܗܘܬܪܢܗ܀ * ܗܟܢܐ ܐܦ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܠܐ ܥܒܕܐ ܡܝܬܐ ܗܝ ܠܗ܀ * ܢܐܡܪ ܓܝܪ ܐܢܫ
18 ܕܐܢܬ ܐܝܬ ܠܟ ܗܝܡܢܘܬܐ ܘܐܢܐ ܐܝܬ ܠܝ ܥܒܕܐ܂ ܚܘܝܢܝ ܗܝܡܢܘܬܟ ܕܠܐ ܥܒܕܐ܂ ܘܐܢܐ ܡܚܘܐ
19 ܐܢܐ ܠܟ ܗܝܡܢܘܬܝ ܡܢ ܥܒܕܝ܀ * ܡܗܝܡܢ ܐܢܬ ܕܚܕ ܗܘ ܐܠܗܐ܂ ܫܦܝܪ ܥܒܕ ܐܢܬ܂ ܐܦ
20 ܫܐܕܐ ܡܗܝܡܢܝܢ ܘܪܥܠܝܢ܀ * ܨܒܐ ܐܢܬ ܕܝܢ ܠܡܕܥ ܐܘ ܒܪܢܫܐ ܚܠܫܐ܂ ܕܗܝܡܢܘܬܐ ܕܠܐ ܥܒܕܐ ܡܝܬܐ
21 ܗܝ܀ * ܐܒܘܢ ܐܒܪܗܡ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܒܕܐ ܐܙܕܕܩ܂ ܕܐܣܩ ܠܐܝܣܚܩ ܒܪܗ ܥܠ ܡܕܒܚܐ܀
22 * ܚܙܐ ܐܢܬ ܕܗܝܡܢܘܬܗ ܥܕܪܬ ܠܥܒܕܘܗܝ܂ ܘܡܢ ܥܒܕܐ ܗܝܡܢܘܬܗ ܐܫܬܡܠܝܬ܀
23 * ܘܫܠܡ ܟܬܒܐ ܕܐܡܪ܂ ܕܗܝܡܢ ܐܒܪܗܡ ܒܐܠܗܐ܂ ܘܐܬܚܫܒܬ ܠܗ ܠܙܕܝܩܘܬܐ܂ ܘܪܚܡܗ
24 ܕܐܠܗܐ ܐܬܩܪܝ܀ * ܚܙܐ ܐܢܬ ܕܡܢ ܥܒܕܐ ܡܙܕܕܩ ܒܪܢܫܐ܂ ܘܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܗܝܡܢܘܬܐ ܒܠܚܘܕ܀
25 * ܗܟܢܐ ܐܦ ܙܢܝܬܐ ܪܚܒ܂ ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܥܒܕܐ ܐܙܕܕܩܬ܂ ܕܩܒܠܬ ܠܓܫܘܫܐ ܘܒܐܘܪܚܐ ܐܚܪܬܐ
26 ܐܦܩܬ ܐܢܘܢ܀ * ܐܝܟܢܐ ܕܦܓܪܐ ܕܠܐ ܪܘܚܐ ܡܝܬ ܗܘ܂ ܗܟܢܐ ܐܦ ܗܝܡܢܘܬܐ ܕܠܐ ܥܒܕܐ
ܡܝܬܐ ܗܝ܀ * ܩܦܠܐܘܢ * ܓ *

1 * ܚܕ ܒܫܒܐ ܬܠܬܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܕ * ܠܐ * ܣܓܝܐܐ ܡܠܦܢܐ ܢܗܘܘܢ
2 ܒܟܘܢ ܐܚܝ܂ ܐܠܐ ܕܥܘ ܕܕܝܢܐ ܝܬܝܪܐ ܡܩܒܠܝܢ ܚܢܢ܀ * ܣܓܝܐܬܐ ܓܝܪ ܡܫܬܪܥܝܢ
ܟܠܢ܀ ܟܠ ܕܒܡܠܬܐ ܠܐ ܡܫܬܪܥ܂ ܗܢܐ ܓܒܪܐ ܓܡܝܪܐ܂ ܕܡܫܟܚ ܐܦ
3 ܠܟܠܗ ܦܓܪܗ ܠܡܫܥܒܕܘ܀ * ܗܐ ܓܝܪ ܠܣܘܣܘܬܐ ܙܡܐ ܒܦܘܡܗܝܢ ܪܡܝܢܢ ܕܢܫܬܥܒܕܢ ܠܢ܂ ܘܠܟܠܗ
4 ܦܓܪܗܝܢ ܡܗܦܟܝܢܢ܀ * ܐܦ ܐܠܦܐ ܥܫܝܢܬܐ ܟܕ ܒܪܘܚܐ ܩܫܝܐ ܡܬܕܒܪܢ܂ ܡܢ ܩܝܣܐ
ܙܥܘܪܐ ܡܬܢܓܕܢ܂ ܠܐܝܟܐ ܕܨܒܝܢܐ ܕܗܘ ܕܡܕܒܪ ܠܗ܀

Qui enim dixit; Non mœchaberis, ipse 11
dixit; Non occides. Quòd si non mœchus
es, sed homicida, factus es transgressor le-
gis. Sic loquamini, & sic faciatis, ut qui 12
per legem libertatis judicandi estis. Judi- 13
cium enim absque misericordia fiet in eum,
qui non præstiterit misericordiam. Exalta-
bimini per misericordiam super judicium.

Dominicâ XI. post Pentecosten. 3.

Quæ utilitas fratres mei, si quis dixerit; 14
Habeo fidem, opera verò non habeat?
Numquid poterit ejus fides ipsum servare?
Quòd si frater aut soror nudi fuerint, & in- 15
digeant victu quotidiano: Et dicat illis 16
aliquis ex vobis; Abite cum pace, calefaci-
te, & saturamini: nec dederitis illis quæ
sunt necessaria corpori, quæ erit utilitas?
Ita & sola fides absque operibus mortua est. 17
Sed dicet aliquis; Tu fidem habes, & ego 18
habeo opera: ostende mihi fidem tuam abs-
que operibus, & ego ostendam tibi fidem
meam ex operibus meis. Credis unum esse 19
Deum, benè facis: etiam dæmonia credunt
& contremiscunt. Vis autem scire ô homo 20
debilis, quòd fides absque operibus mortua
est? Pater noster Abraham nónne ex ope- 21
ribus justificatus est, quòd obtulerit Isahac
filium suum super altare? Vides fidem il- 22
lius adjumento fuisse ipsius operibus, atque
ex operibus fidem ejus perfectam fuisse. Et 23
impleta est Scriptura, quæ dicit; Credidit
Abraham Deo, & annumeratum est illi ad
justitiam, & amicus Dei vocatus est. Vi- 24
des quòd ex operibus justificatur homo, &
non ex fide tantúm? Sic etiam Rahab 25
meretrix, nónne ex operibus justificata est,
quòd exceperit exploratores, & per viam
aliam emiserit eos? Quemadmodum cor- 26
pus absque spiritu mortuum est, ita & fides
absque operibus est mortua.

CAP. III.

Dominicâ III. post Epiphaniam. 4.

NE multi doctores sint inter vos, fratres 1
mei, sed scitote nos majori judicio esse ob-
noxios. In multis enim labimur omnes. 2
Quisquis in sermone non labitur, hic est vir
perfectus, qui potest subjicere & totum cor-
pus suum. Ecce enim fræna in os equo- 3
rum injicimus, ut subjiciantur nobis, & to-
tum corpus eorum circumagimus. Quin 4
& naves validæ quum aguntur ventis vehe-
mentioribus à minimo ligno trahuntur, quo-
cunque tendit voluntas gubernatoris.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 እስመ፡ ዘይቤ፡ ኢትሐር፡ ብእሲተ፡ ብእሲ፡ ይቤ፡ ኢትቅትል፡ ነፍሰ፡ ወእመሰ፡ ተሐውር፡ ብእ
12 ሲተ፡ ብእሲ፡ ወበሕቱ፡ ትቀትል፡ ነፍሰ፡ ኮንከ፡ ሠቱአ፡ ለሕግ፡፡ ፨ ከመዝ፡ ንግሩ፡ ወከመ
13 ዝ፡ ግበሩ፡ ከመዘ፡ በሕገ፡ ግዕዛን፡ ሀሎክሙ፡ ትትኰነኑ፡፡ ፨ እስመ፡ በደይንሰ፡ አልቦ፡ ምሕረተ፡
14 ለዘ፡ ኢገብረ፡ ምሕረተ፡፡ ወይትሜካሕ፡ ባሕቱ፡ በዕለተ፡ ደይን፡ ዘገብረ፡ ምሕረተ፡፡ ፨ ምን
ተ፡ ይበቍዕ፡ አኃዊነ፡ ሶአመቦ፡ ዘይብል፡ ሃይማኖተ፡ ብየ፡ ወምግባረ፡ ሠናየ፡ አልብየ፡ ቦኑ፡ ትክል፡
15 ሃይማኖቱ፡ አድኅኖቱ፡፡ ፨ እመቦ፡ እምአኃዊነ፡ አው፡ እምአኃቲነ፡ ለለ፡ ዕራቃን፡ አሙንቱ፡
16 አው፡ ሕጡኣን፡ ለሲሳየ፡ ዕለቶሙ፡፡ ፨ ወእመቦ፡ ዘይቤሎሙ፡ እም፡ ኔክሙ፡ ሑሩ፡ በሰላም፡ ሰ
ሐኑ፡ ወትጸገቡ፡ ወኢወሀብክሙዎሙ፡ ዘይፈቅዱ፡ ለተጽናሶሙ፡ ምንተ፡ ይበቍዖሙ፡፡ ፨

Nam qui dicit; Ne adulterium committas, dixit etiam; *Ne occidas: quòd si* 11
commiseris adulterium, & occideris tantùm, factus es transgressor legis. Ita lo- 12
quimini, & ita facite, tanquam ii qui per legem libertatis judicandi estis. Quia 13
in judicio quidem absque misericordia ille erit, qui non præstiterit misericordiam:
& glorificabitur tantùm ille in die judicii qui fecit misericordiam. Quid 14
proderit fratres nostri, si quis sit qui dicat, Fidem ego habeo, opera verò bona 15
non habeo? Numquid poterit fides ejus servare ipsum? Si autem *sit ex fratribus*
nostris, aut ex sororibus nostris, qui nudi fuerint aut destituti victu suo quotidia- 16
no: Et si dicat, qui dicat ex vobis; Abite in pace, calefacite vos, & saturamini:
non tamen dederitis iis, quæ necessaria sunt ad inopiam suam, quid proderit iis?

Verſio VULGATA LATINA.

11 Qui enim dixit; Non mœchaberis, dixit &; Non occides. Quòd ſi non mœcha-
12 beris, occides autem, factus es tranſgreſſor legis. Sic loquimini, & ſic facite, ſic-
13 ut per legem libertatis incipientes judicari. Judicium enim ſine miſericordia
illi, qui non fecit miſericordiam: ſuperexaltat autem miſericordia judicium.
14 Quid proderit, fratres mei, ſi fidem quis dicat ſe habere, opera autem non habe-
15 at? Numquid poterit fides ſalvare eum? Si autem frater & ſoror nudi ſint, &
16 indigeant victu quotidiano, Dicat autem aliquis ex vobis illis; Ite in pace,
calefacimini & ſaturamini: non dederitis autem eis, quæ neceſſaria ſunt corpori,
17 quid proderit? Sic & fides, ſi non habeat opera, mortua eſt in ſemetipſa. Sed
18 dicet quis; Tu fidem habes, & ego opera habeo: oſtende mihi fidem tuam ſine
19 operibus: & ego oſtendam tibi ex operibus fidem meam. Tu credis quoni-
20 am unus eſt Deus: Benè facis: & dæmones credunt, & contremiſcunt. Vis au-
21 tem ſcire, ô homo inanis, quoniam fides ſine operibus mortua eſt? Abraham
pater noſter, nónne ex operibus juſtificatus eſt, offerens Iſaac filium ſuum ſuper
altare? Vides quoniam fides cooperabatur operibus illius: & ex operibus fides 22
conſummata eſt? Et ſuppleta eſt Scriptura, dicens; Credidit Abraham Deo, & 23
reputatum eſt illi ad juſtitiam, & amicus Dei appellatus eſt. Videtis quoniam ex 24
operibus juſtificatur homo, & non ex fide tantùm? Similiter & Rahab meretrix, 25
nónne ex operibus juſtificata eſt, ſuſcipiens nuntios, & aliâ viâ ejiciens? Sicut 26
enim corpus ſine ſpiritu mortuum eſt, ita & fides ſine operibus mortua eſt.

CAP. III.

NOlite plures magiſtri fieri, fratres mei, ſcientes quoniam majus judicium ſumi- 1
tis. In multis enim offendimus omnes. Si quis in verbo non offendit: hic per- 2
fectus eſt vir: poteſt etiam fræno circumducere totum corpus. Si autem equis 3
fræna in ora mittimus ad conſentiendum nobis, & omne corpus illorum circumfe-
rimus. Ecce & naves, cùm magnæ ſint, & à ventis validis minentur, circumfe- 4
runtur à modico gubernaculo ubi impetus dirigentis voluerit.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* لِأَنَّ الَّذِي قَالَ لَا تَقْتُلْ • قَالَ لَا تَزْنِي • فَإِنْ لَمْ تَفْسُقْ وَقَتَلْتَ فَقَدْ صِرْتَ لِلشَّرِيعَةِ مُخَالِفًا • 11
* هٰكَذَا تَكَلَّمُوا وَهٰكَذَا اعْمَلُوا • كَعَتِيدِينَ أَنْ تُحَاكَمُوا بِشَرِيعَةِ الْحُرِّيَّةِ * فَإِنَّ الْقَضَاءَ الَّذِي 12 13
لَا رَحْمَةَ فِيهِ يَكُونُ عَلَى مَنْ لَمْ يَعْمَلْ رَحْمَةً • فَالرَّحْمَةُ تَفْتَخِرُ عَلَى الْإِنْتِصَافِ • تَمَّ •
• قِرَاءَةُ الْإِثْنَيْنِ مِنَ الْجُمْعَةِ الثَّانِيَةِ وَالثَّلَاثِينَ : * مَا الْمَنْفَعَةُ يَا إِخْوَتِي أَنْ يَقُولَ 14
أَحَدٌ أَنَّ لَهُ أَمَانَةً وَمَا يَكُونُ لَهُ أَعْمَالٌ • أَلَعَلَّ أَمَانَتَهُ تَسْتَطِيعُ أَنْ تُخَلِّصَهُ * إِنْ يَكُنْ أَخٌ أَوْ 15
أُخْتٌ عَارِيَيْنِ أَوْ مِنَ الْقُوتِ الْيَوْمِيِّ مُعْوِزَيْنِ * فَيَقُولُ لَهُمَا أَحَدُكُمْ انْطَلِقَا بِسَلَامٍ تَسَخَّنَا 16
وَاشْبَعَا • وَلَا تُعْطُوهُمَا مَا يَحْتَاجُهُ جَسَدُهُمَا • مَا الْمَنْفَعَةُ مِنْ ذٰلِكَ * كَذٰلِكَ الْأَمَانَةُ إِنْ لَمْ يَكُنْ 17
أَعْمَالٌ هِيَ مَيِّتَةٌ فِي ذَاتِهَا * لٰكِنْ يَقُولُ وَاحِدٌ أَنْتَ لَكَ أَمَانَةٌ وَأَنَا لِي أَعْمَالٌ • أَرِنِي مِنْ أَعْمَالِكَ 18
أَمَانَتَكَ • وَأَنَا أُرِيكَ مِنْ أَعْمَالِي أَمَانَتِي * أَتُؤْمِنُ أَنْتَ أَنَّ اللّٰهَ وَاحِدٌ هُوَ • حَسَنًا تَعْمَلُ • وَالشَّيَاطِينُ 19
يُؤْمِنُونَ هٰكَذَا وَيَفْرَقُونَ * أَيُّهَا الْإِنْسَانُ الْمُصَغَّرُ • أَتَشَاءُ أَنْ تَعْلَمَ أَنَّ الْأَمَانَةَ خِلْوًا مِنْ أَعْمَالٍ مَيِّتَةٌ 20
هِيَ * إِبْرَاهِيمُ أَبُونَا أَلَيْسَ أَعْمَالُهُ زَكَّتْهُ • إِذْ قَدَّمَ ابْنَهُ إِسْحٰقَ عَلَى الْمَذْبَحِ * أَرَأَيْتَ أَنَّ أَمَانَتَهُ 21 22
سَاعَدَتْ أَعْمَالَهُ • وَأَمَانَتَهُ تَمَّمَهَا أَعْمَالُهُ * وَتَمَّ الْكِتَابُ الْقَائِلُ أَنَّ إِبْرَاهِيمَ صَدَّقَ اللّٰهَ وَحُسِبَ لَهُ 23
ذٰلِكَ عَدْلًا • وَدُعِيَ خَلِيلَ اللّٰهِ * أَرَأَيْتُمْ إِذَنْ أَنَّ الْإِنْسَانَ مِنَ الْأَعْمَالِ يَتَزَكَّى لَا مِنَ الْأَمَانَةِ 24
فَقَطْ * كَذٰلِكَ وَرَحَابُ الزَّانِيَةُ أَلَيْسَتْ أَعْمَالُهَا زَكَّتْهَا • إِذْ قَبِلَتِ الرُّسُلَ وَأَخْرَجَتْهُمْ فِي طَرِيقٍ 25
أُخْرَى * لِأَنَّ كَمَا أَنَّ الْجِسْمَ خِلْوًا مِنَ الرُّوحِ مَيِّتٌ هُوَ • كَذٰلِكَ وَالْأَمَانَةُ خِلْوًا مِنَ الْأَعْمَالِ 26
مَيِّتَةٌ هِيَ • • تَمَّ •

• الْفَصْلُ الثَّالِثُ •

• قِرَاءَةُ الثُّلَاثَا مِنَ الْجُمْعَةِ الثَّانِيَةِ وَالثَّلَاثِينَ • * يَا إِخْوَتِي لَا تَصِيرُوا مُعَلِّمِينَ كَثِيرِينَ • 1
عَالِمِينَ أَنَّنَا سَنَسْتَخِصُّ دَيْنُونَةً عَظِيمَةً * لِأَنَّنَا كُلَّنَا نَهْفُو كَثِيرًا • فَمَنْ لَا يَزِلُّ بِكَلِمَةٍ هٰذَا رَجُلٌ 2
كَامِلٌ مُقْتَدِرٌ أَنْ يُلْجِمَ جِسْمَهُ كُلَّهُ * فَإِنْ كُنَّا نَجْعَلُ اللُّجُمَ فِي أَفْوَاهِ الْخَيْلِ لِتَنْقَادَ خَاضِعَةً لَنَا 3
وَنَنْقُلَ جِسْمَهَا كُلَّهُ * وَهَا الْمَرَاكِبُ عَلَى عِظَمِ مَقَادِيرِهَا تُكَدِّدُهَا الرِّيَاحُ الْعَوَاصِفُ تَعْطِفُهَا رِجْلُ 4
خَشَبَةٍ حَقِيرَةٍ إِلَى حَيْثُ تَشَاءُ هِمَّةُ مَنْ يُقَوِّمُهَا وَيُدَبِّرُهَا •

Nam qui dixit; Non occides, dixit; Non 11
fornicaberis. Quare ſi non fueris mœchatus, occideris autem, factus es refractarius Legis. Ita loquamini, & ita faciatis, 12
ut qui per Legem libertatis judicandi ſitis. Nam damnatio in qua non 13
eſt miſericordia, erit in eum qui non præſtiterit miſericordiam: miſericordia autem gloriabitur de ultione. Finis.

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis trigeſimæ ſecundæ.

Quæ utilitas O fratres mei, ut dicat 14
aliquis habere ſe fidem, opera verò non habeat? num ſua fides poterit eum ervare? Si frater aut ſoror nudi fuerint, 15
aut quotidiano victu egentes: Et dicat 16
eis aliquis veſtrûm, Ite cum pace, caleſcite, & ſaturamini: non tamen dederitis eis quod opus eſt corpori eorum: quænam inde utilitas? Ita fides, niſi ad 17
ſint opera, mortua eſt per ſeipſa. Quin- 18
imò dicet aliquis, Tu fidem habes, & ego opera habeo: oſtende mihi ex operibus tuis fidem tuã, et ego oſtendã tibi ex operibus meis fidem meam. Credis tu Deum unum 19
eſſe? bene facis: dæmones etiam credunt ita, & expaveſcunt. Heus homo inanis, 20
vis ſcire quòd fides abſque operibus mortua ſit? Abraham patrem noſtrum 21
nónne opera ſua juſtificârunt, quum obtulit filium ſuum Isbac ſuper altare?
Videſnè quòd fides ipſius juverit opera 22
ejus, & fidem illius perfecerint opera ipſius? Et expleta eſt ſcriptura dicens; 23
Credidit Abraham Deo, & annumeratum eſt illud ipſi ad juſtitiam, & vocatus eſt amicus Dei. Videtiſne igitur quòd 24
homo ex operibus juſtificetur, non ex fide tantùm? Ita & Rahab ſcortatricem, 25
nonne opera ſua juſtificârunt, quum excepit nuntios, & aliâ viâ emiſit? Nam 26
quemadmodum corpus abſque ſpiritu mortuum eſt, ita & fides abſque operibus mortua eſt. Finis.

CAP. III.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis trigeſimæ ſecundæ.

O Fratres mei, ne fiatis multi magi- 1
ſtri, ſcientes quòd graviſſimum conſequemur judicium. Omnes enim mul- 2
tùm delinquimus: qui autem non labitur in verbo, is eſt vir perfectus, potens frænare totum corpus ſuum. Quòd 3
ſi fræna immittimus in ora equorum, ut ſubjecti obediant nobis, totumque corpus eorum abducant: Et ecce naves, 4
quantumvis magnæ molis, rapidiſſimis ventis propulſatas, ligni fruſtum vile flectit quòcunque voluerit pertinacia directoris atque gubernatoris:

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 ከማሁ ፡ ይእቲ ፡ ሃይማኖት ፡ እመ ፡ አልባቲ ፡ ምግበረ ፡ ሠናይ ፡ ምውት ፡ ይእቲ ፡ ለሊሃ ፡፡=፡
18 አለ ፡ እምቦ ፡ ዘይቤለከ ፡ አንተ ፡ ሃይማኖተ ፡ ብከ ፡ ወአነ ፡ ምግበረ ፡ ሠናየ ፡ ብየ ፡ አርአ
የኒ ፡ ሃይማኖተከ ፡ ዘእንበለ ፡ ምግባርከ ፡ ወአንሰ ፡ እምነ ፡ ምግባርየ ፡ ሃይማኖትየ ፡=፡
19 ወአንተሰ ፡ ተአምን ፡ ከመ ፡ አሐዱ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሠናየ ፡ ትገብር ፡ አጋንንትኒ ፡ የአም
20 ኑ ፡ ወይደነግፁ ፡፡=፡ ትፈቅድኑ ፡ ተአምር ፡ አብእሲ ፡ አብድ ፡ ከመ ፡ ሃይማኖት ፡ እንተ ፡
21 አልባቲ ፡ ምግበር ፡ ምውት ፡ ይእቲ ፡ ለሊሃ ፡=፡ አብርሃም ፡ አቡነ ፡ አኮኑ ፡ በምግበሩ ፡
22 ጸድቀ ፡ አዕረጎ ፡ ለይስሐቅ ፡ ወልዱ ፡ ውስተ ፡ ምሥዋዕት ፡=፡ ትሬኢኑ ፡ ሃይማኖቱ ፡ ትረ
23 ድኦ ፡ ወእምግበሩ ፡ መልአት ፡ ወፈጸምተ ፡ ኮነት ፡ ሃይማኖቱ ፡፡=፡ ወተፈጸመ ፡ ዘይብል ፡
መጽሐፍ ፡ አምነ ፡ አብርሃም ፡ በእግዚአብሔር ፡ ወተኈለቆ ፡ ጽድቀ ፡ መፍቀሬ ፡ እግዚአብ
24 ሔር ፡ ተሰምየ ፡፡=፡ ትሬእዩኑ ፡ ከመ ፡ በምግባሩ ፡ ይጸድቅ ፡ ሰብእ ፡ ወአኮ ፡ በሃይማኖት ፡
25 በሕቲታ ፡=፡ ወከማሁ ፡ ረአብኒ ፡ ዘማ ፡ በምግባሪሃ ፡ ጸድቀት ፡ ወተቀበለቶሙ ፡ ለስብአ ፡
26 ዓይን ፡፡ ወእንተ ፡ ከልእ ፡ ፍኖት ፡ አውፅአቶሙ ፡=፡ በከመ ፡ ሥጋ ፡ ዘአልቦ ፡ መንፈስ ፡ ምዉት ፡
ውእቱ ፡፡ ከማሁ ፡ ሃይማኖትኒ ፡ እንተ ፡ አልባቲ ፡ ምግባር ፡ ሠናይ ፡ ምውት ፡ ይእቲ ፡፡=፡
1 ፫ ወኢንኩን ፡ ብዙኃን ፡ መምህራን ፡ አኃዊነ ፡ ተአምሩ ፡ ከመ ፡ እንተ ፡ ተዐቢ ፡ ደይን ፡ ንነሥ
2 እ ፡=፡ እስመ ፡ ብዙኃ ፡ ንስሕት ፡ ኵልነ ፡፡ ወዘሰ ፡ ኢይስሕት ፡ በቃሉ ፡ ፍጹም ፡ ውእቱ ፡፡ ወይክል ፡
3 ወደየ ፡ ልጓመ ፡ ለኵሉ ፡ ሥጋሁ ፡፡=፡ ወዓዲ ፡ ለአፍራስኒ ፡ ንወዲ ፡ ሎቶን ፡ ለጓመ ፡ ውስተ ፡ ሥ
4 ጋሆን ፡ ከመ ፡ ኣሆ ፡ ይበላነ ፡ ወንመይጦን ፡ ኵሎ ፡ ሥጋሆን ፡፡=፡ ወናሁ ፡ አሕማርኒ ፡ ዘመጠንዝ ፡
አክሎሙ ፡ ወበኃይለ ፡ ነፋስ ፡ ይትመየጥ ፡ ወይትነድአ ፡ ወይመይጥ ፡ ዘኃደፈ ፡ ብእሲ ፡ እንዘ ፡
መጠነዝ ፡ ናእሰ ፡ ወያበውእ ፡ ውስተ ፡ መርሶ ፡ ኀበ ፡ መርሶ ፡ ኀበ ፡ ፈቀደ ፡፡=፡ .

Ita etiam eſt fides, ſi abſque bonis operibus eſt, mortua eſt ipſamet. Quòd ſi 17
eſt qui tibi dicat; Tu habes fidem, & ego opus bonum habeo: oſtende mihi igitur 18
fidem tuam abſque operibus tuis, & ego etiam ex operibus meis fidem meam
oſtendam. Tu quidem credis quòd unus Deus eſt: rectè facis: dæmonia quoque 19
credunt, & contremiſcunt. Viſne igitur ſcire ô homo ſtulte, quòd fides quæ eſt 20
ſine operibus, mortua eſt ipſamet? Abraham pater noſter, nónne in operibus 21
juſtitiæ obtulit Iſaacum filium ſuum ſuper altare? Vidéſne quòd fides ejus ipſum 22
adjuverit, Et ex operibus ejus plena & perfecta fuit fides ejus. Atque impletum 23
eſt quod dicit Scriptura; Credidit Abrahamus in Deum, & imputatum eſt ei
ad juſtitiam ejus, & amicus Dei vocatus eſt. Vidéſne igitur quòd per opera juſtifica- 24
tur homo, & non per fidem tantúm? Similiter etiam Raab meretrix per opera ſua 25
juſtificata eſt, quum accepiſſet exploratores, & aliâ viâ eos emiſiſſet. Quemadmodũ 26
corpus quod ſine anima eſt, mortuum eſt; ita et fides quæ eſt ſine bono opere, mortua eſt.

CAP. III.

ET ne ſimus multi magiſtri, fratres noſtri, ſcientes quòd propter hoc *gravius ju-* 1.
dicium accepturi ſumus. Nam multùm erramus nos omnes: & quicunque non 2
errat in ſermone ejus, perfectus eſt: & is poteſt injicere frænum toti corpori ſuo.
Et etiam equis frænum iis in corpora ſua injicimus, ad conſentiendum nobis, & 3.
totum corpus eorum circumagimus. Et ecce naves etiam, quantis progreſſibus 4
earum à valido vento circumvertuntur & agitantur, quas circumagit navarchus
exiguâ quantitate ligni, & adducit in portum, ad portum quem voluerit.

Ita & lingua *parvum* membrum est, & magna *gloriatur*. Ecce *exiguus* ignis
5 (ε) Οὕτω καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶ, καὶ μεγαλαυχεῖ. Ἰδοὺ (ζ) ὀλίγον πῦρ
quantam materiam incendit. Et lingua ignis, *mundus* iniquitatis: *ita*
6 ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει. Καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς (η) ἀδικίας· οὕτως
lingua constituitur in membris nostris, *maculans* totum corpus, & *inflam-*
ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογί-
mans rotam nativitatis, & inflammata à gehenna. Omnis enim natura
7 ζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως, καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης. Πᾶσα γὰρ φύσις
beſtiarúmque & volucrum, ſerpentiúmque & *marinorum, domatur*, & domita *eſt*
θηρίων τε καὶ πετεινῶν, (θ) ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων, δαμάζεται, καὶ δεδάμασται
naturâ humanâ. *At* linguam nullus poteſt hominum domare:
8 τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ. Τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται (ι) ἀνθρώπων δαμάσαι·
incoërcibile malum, plena veneno mortifero. In ipſa benedicimus Deum
9 ἀκατάσχετον κακὸν, μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου. Ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν (κ) τὸν Θεὸν
& Patrem: & in ipſa maledicimus homines *illos* ad ſimilitudinem Dei
καὶ πατέρα· καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ
factos. Ex ipſo ore procedit benedictio, & maledictio. Non
10 (λ) γεγονότας. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία, καὶ κατάρα. Οὐ
oportet, fratres mei, hæc ita fieri. Numquid fons de eodem
11 χρὴ, ἀδελφοί μου, ταῦτα (μ) οὕτω γίνεσθαι. Μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς
foramine emanat *dulce*, & *amarum*? Numquid poteſt, fratres mei, ficus *oleas*
12 ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ, καὶ τὸ πικρόν; Μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ ἐλαίας
facere, aut vitis ficus? ſic *nullus fons ſalſam* & dulcem facere
ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος (ν) σῦκα; οὕτως οὐδεμία πηγὴ ἁλυκὸν καὶ γλυκὺ ποιῆσαι
aquam. Quis ſapiens, & *peritus in vobis*? oſtendat ex *pulchra* converſatione
13 ὕδωρ. Τίς σοφὸς, καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς
opera ſua in manſuetudine ſapientiæ. *Si autem* zelum amarum habetis & *conten-*
14 τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. (ξ) Εἰ δὲ ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐρι-
tionem in *corde veſtro, ne gloriamini* & *mentimini* adverſùs veritatem.
θείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μὴ (ο) κατακαυχᾶσθε καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας.

Non eſt iſta ſapientia deſurſùm deſcendens: ſed terrena, animalis, *demo-*
Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη· ἀλλ' ἐπίγειος, ψυχικὴ, δαιμο- 15
niaca. Ubi enim zelus & *irritatio*, *illic tumultuatio*, & *omnis prava*
νιώδης. Ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ (π) ἀκαταστασία, καὶ πᾶν φαῦλον 16
actio. *Illa* autem *supernè* ſapientia, primùm quidem pudica eſt: deindè pacifica,
πρᾶγμα. Ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία, πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν· ἔπειτα εἰρηνική, 17
modeſta, *benè* ſuadibilis, *plena* miſericordiâ, & fructibus bonis, non *dijudicans*, &
ἐπιεικὴς, εὐπειθὴς, μεστὴ ἐλέους, καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος, (ρ) καὶ
non ſimulata. Fructus autem juſtitiæ, in pace ſeminatur facientibus
ἀνυπόκριτος. Καρπὸς δὲ (σ) τῆς δικαιοσύνης, ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν 18
pacem.
εἰρήνην.

CAP. IV. δ'.

Undè bella & *pugnæ* in vobis? *Non* hinc, ex *voluptatibus* veſtris
Πόθεν (α) πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν 1
militantibus in membris veſtris? Concupiſcitis, & non habetis: occiditis
τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; Ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε 2
& zelatis, & non poteſtis adipiſci: litigatis & belligeratis: non habetis *autem*,
καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε· οὐκ (β) ἔχετε δὲ,
propter non *petere vos*. Petitis, & non accipitis, eò quòd malè *petitis*:
διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς. Αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε· 3
ut in *voluptatibus* veſtris inſumatis. Adulteri & adulteræ, neſcitis
ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν (γ) δαπανήσητε. Μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε 4
quia amicitia mundi, *inimicitia* Dei eſt? Quicunque ergò voluerit amicus eſſe
ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου, ἔχθρα τοῦ Θεοῦ ἐστιν; ὃς ἂν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι
mundi, inimicus Dei conſtituitur. An putatis quia inaniter Scriptura *dicit*;
τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καθίσταται. Ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει, 5
Ad invidiam concupiſcit ſpiritus qui habitat in *nobis*?
Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ (δ) κατῴκησεν ἐν ἡμῖν;

MS. A. (ε) Ὡσαύτως (ζ) ἡλίκον πῦρ (η) ἀδικίας· ἡ γλῶσσα (θ) ἑρπετῶν καὶ (ι) δαμάσαι ἀνθρώπων· ἀκατάστατον (κ) τὸν Κύριον, (λ) γεγενημένους. (μ) οὕτως (ν) σῦκα· οὔτε ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ. (ξ) Εἰ δὲ ἄρα ζῆλον (ο) καυχᾶσθε (π) καὶ ἀκαταστασία, (ρ) ἀνυπόκριτος. (σ) δικαιοσύνης, ΚΕΦ. δ'. MS. A. (α) πόλεμοι ἐν ὑμῖν, καὶ πόθεν μάχαι; οὐκ (β) ἔχετε, διὰ (γ) δαπανήσητε. Μοιχαλίδες, οὐκ (δ) κατῴκισεν

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܗܟܢܐ ܐܦ ܠܫܢܐ ܀ ܗܕܡܐ ܗܘ ܙܥܘܪܐ ܘܡܫܬܒܗܪ. ܐܦ ܢܘܪܐ ܙܥܘܪܬܐ ܥܒܐ ܣܓܝܐܐ ܡܘܩܕܐ. 5
* ܘܠܫܢܐ ܢܘܪܐ ܗܘ. ܘܥܠܡܐ ܕܚܛܝܬܐ ܐܝܟ ܥܒܐ ܗܘ. ܘܗܘ ܠܫܢܐ ܟܕ ܐܝܬܘܗܝ ܒܝܬ ܗܕܡܝܢ ܀ 6
ܡܟܬܡ ܠܗ ܠܟܠܗ ܦܓܪܢ. ܘܡܘܩܕ ܫܘܪܒܐ ܕܫܪܒܬܢ ܕܪܗܛܝܢ ܐܝܟ ܓܝܓܠܐ. ܘܝܩܕ ܐܦ
ܗܘ ܒܢܘܪܐ. * ܟܠܗܘܢ ܓܝܪ ܟܝܢܐ ܕܚܝܘܬܐ ܘܕܦܪܚܬܐ. ܘܕܪܚܫܐ ܕܝܡܐ ܘܕܝܒܫܐ. ܡܫܬܥܒܕܝܢ 7
ܠܟܝܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. * ܠܫܢܐ ܕܝܢ ܐܢܫ ܠܐ ܐܫܟܚ ܕܢܫܥܒܕܝܘܗܝ. ܒܝܫܬܐ ܗܝ ܗܕܐ ܕܠܐ ܡܬܟܠܝܐ. 8
ܘܡܠܝܐ ܗܝ ܣܡܐ ܕܡܘܬܐ. * ܒܗ ܓܝܪ ܡܒܪܟܝܢܢ ܠܡܪܝܐ ܘܐܒܐ. ܘܒܗ ܡܨܥܠܝܢܢ ܠܒܢܝܢܫܐ 9
ܕܒܕܡܘܬܐ ܕܐܠܗܐ ܗܘܘ. * ܘܡܢܗ ܡܢ ܦܘܡܐ ܢܦܩܝܢ ܠܘܛܬܐ ܘܒܘܪܟܬܐ. ܠܐ ܘܠܐ 10
ܐܚܝ ܕܗܠܝܢ ܗܟܢܐ ܢܗܘܝܢ. * ܠܡܐ ܡܫܟܚܐ ܡܢ ܚܕ ܡܒܘܥܐ ܢܦܩܘܢ ܡܝܐ ܚܠܝܐ 11
ܘܡܪܝܪܐ. * ܐܘ ܠܡܐ ܡܫܟܚܐ ܬܐܢܬܐ ܐܚܝ ܙܝܬܐ ܬܥܒܕ. ܐܘ ܓܦܬܐ ܬܐܢܐ. ܗܟܢܐ ܐܦ ܠܐ 12
ܡܝܐ ܡܠܝܚܐ ܡܫܟܚܝܢ ܕܢܗܘܘܢ ܚܠܝܐ. * ܡܢܘ ܒܟܘܢ ܚܟܝܡ ܘܪܕܐ. ܢܚܘܐ ܥܒܕܘܗܝ 13
ܒܕܘܒܪܐ ܫܦܝܪܐ. ܒܡܟܝܟܘܬܐ ܕܚܟܡܬܐ. * ܐܢ ܕܝܢ ܚܣܡܐ ܡܪܝܪܐ ܐܝܬ ܒܟܘܢ. ܐܘ ܚܪܝܢܐ 14
ܒܠܒܘܬܟܘܢ. ܠܐ ܬܬܚܬܪܘܢ ܥܠ ܫܪܪܐ ܘܬܕܓܠܘܢ. * ܡܛܠ ܕܗܕܐ ܚܟܡܬܐ ܡܢ ܠܥܠ ܠܐ 15
ܢܚܬܬ. ܐܠܐ ܐܝܬܝܗ ܐܪܥܢܝܬܐ. ܡܢ ܚܘܫܒܐ ܕܢܦܫܐ ܘܡܢ ܫܐܕܐ. * ܐܝܟܐ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܚܣܡܐ 16
ܘܚܪܝܢܐ. ܬܡܢ ܐܦ ܕܘܚܠܐ ܘܟܠܡܕܡ ܕܒܝܫ. * ܚܟܡܬܐ ܕܝܢ ܕܡܢ ܠܥܠ. ܕܟܝܐ ܗܝ 17
ܘܡܠܝܐ ܫܠܡܐ ܘܡܟܝܟܐ ܘܡܫܬܡܥܢܝܬܐ. ܘܡܠܝܐ ܪܚܡܐ ܘܦܐܪܐ ܛܒܐ. ܘܕܠܐ ܦܠܓܘܬܐ ܗܝ
ܘܒܐܦܐ ܠܐ ܢܣܒܐ. * ܦܐܪܐ ܕܝܢ ܕܙܕܝܩܘܬܐ. ܒܫܝܢܐ ܡܙܕܪܥܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܥܒܕܝܢ ܫܠܡܐ. 18

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ *

* ܡܢ ܐܝܟܐ ܐܝܬ ܒܟܘܢ ܩܪܒܐ ܘܚܪܝܢܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܪܓܝܓܬܐ ܕܡܬܟܬܫܢ ܒܗܕܡܝܟܘܢ ܀ 1
* ܡܬܪܓܪܓܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܝܬ ܠܟܘܢ. ܘܩܛܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܛܢܢܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܐ ܐܬܝܐ 2
ܠܐܝܕܝܟܘܢ. ܘܢܨܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܡܩܪܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܠܝܬ ܠܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܫܐܠܝܢ
ܐܢܬܘܢ. * ܫܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܠܐ ܢܣܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܡܛܠ ܕܒܒܝܫܬܐ ܫܐܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܝܟ
ܕܒܪܓܝܓܬܟܘܢ ܬܦܩܘܢ. * ܓܝܪܐ ܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܪܚܡܘܬܗ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ ܒܥܠܕܒܒܘܬܐ 3
ܗܝ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܐܢܫ ܗܟܝܠ ܕܨܒܐ ܕܢܗܘܐ ܪܚܡܐ ܕܥܠܡܐ ܗܢܐ. ܒܥܠܕܒܒܐ ܗܘ ܕܐܠܗܐ. 4
* ܐܘ ܕܠܡܐ ܣܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܣܪܝܩܐܝܬ ܐܡܪ ܟܬܒܐ. ܕܒܚܣܡܐ ܪܓܐ ܪܘܚܐ ܕܥܡܪܐ ܒܢ. 5

5 Ita & lingua membrum eſt puſillum, ſed extollit ſe. Ignis quoq; minimus ſylvas multas incendit. 6 Et lingua ignis eſt, & mundus peccati eſt inſtar ſylvæ. Et hæc quidem lingua quum ſit inter membra noſtra, commaculat totum corpus noſtrum, & incendit ſeries genealogiarum noſtrarum quæ currunt in modum rotarum, & ipſa quoque accenditur 7 igne. Omnes enim naturæ ferarum, & volucrum, & ſerpentium tum maris, tum aridæ, ſubjiciuntur naturæ humanæ. 8 Linguam autem nemo potuit ſubjugare: malum eſt hoc incoërcibile, plenum veneno lethifero. 9 Per ipſam benedicimus Dño & Patri; ac per eam maledicimus hominibus qui ad ſimilitudinem Dei facti ſunt. 10 Atque ex ipſo ore exeunt maledictiones & benedictiones. Non oportet, fratres mei, hæc ita fieri. 11 Nunquid poſſibile eſt ut ex eadem ſcaturigine exeant aquæ dulces 12 & amaræ? Aut nunquid poteſt ficus, fratres mei, olivas edere, aut vitis ficus? Sic nec aquæ ſalſæ poſſunt effici dulces. 13 Qui eſt inter vos ſapiens & eruditus, oſtendat opera ſua ex bonis converſationibus per ſapientiam manſuetam. 14 Quòd ſi livor amarulentus ſit inter vos, aut contentio in cordibus veſtris, ne intumeſcatis adverſùs veritatem, nec mentiamini. 15 Quandoquidem hæc ſapientia è ſupernis non deſcendit, ſed eſt terrena, è cogitationibus animæ, & à dæmoniis. 16 Ubi enim eſt invidia & contentio, ibi etiam tumultus 17 & omne malum. Sapientia verò quæ è ſupernis eſt, pura eſt, & plena pace, & manſueta, & obediens, plenáque miſerationibus & fructibus bonis, & abſque hæſitatione, ac 18 facies non accipit. Fructus autem juſtitiæ, in tranquillitate ſeminantur iis qui ſunt pacifici.

CAP. IV.

1 Unde exiſtunt inter vos bella & lites? nónne ex concupiſcentiis quæ militant in 2 membris veſtris? Concupiſcitis & non habetis; & occiditis, ac æmulamini, nec devenit in manus veſtras. Et litigatis ac bella geritis, & non habetis, quoniam non 3 poſtulatis. Petitis & non accipitis, quippe qui malè petatis; ut alatis concupiſcentias 4 veſtras. Adulteri, neſcitis amicitiam hujus mundi inimicitiam eſſe erga Deum? quicunque ergò voluerit amicus eſſe mundi hujus, inimicus eſt Deo. 5 Vel nunquid putatis quòd fruſtra Scriptura dicat; In invidia concupiſcit ſpiritus qui habitat in nobis?

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 ከማሁ : ልሳንኒ : ንስቲት : ሕበል : ይእቲ :: ወድምፃ : ዓቢይ : ወናሁ : እሳትኒ : ንስቲት :
6 ጥቀ : ዘመጠነዝ : ኦመ : ታውዒ :=፥ ወልሳንኒ : እሳት : ይእቲ : ዘዓለም : ለዓመፃ :: ወ
ናሁ : ልሳንኒ : ተፈጥረት : ውስተ : ነፍስትነ : ወታረኵስ : ለሥጋነ : ወታውዒ : እመገሀነ
7 [illegible] :: ወትትሉሉ : ክቡተ : ፍጥረትነ :=፥ እስመ : ኵሉ : ፍጥረት : አራዊትኒ : ወዘይሰር
8 ር : ወእንስሳኒ : ይገርር : ለፍጥረተ : እጓለ : እመሕያው :=፥ ወለልሳኒ : እጓለ : እመ
[illegible] : አልቦ : ዘይክል : አግርሮታ : እኪት : ይእቲ : ወአልቦ : ዓትሞ :: ወመልእት : ይ
9 [illegible] : ዘይቀትል :=፥ ባቲ : ንበርክ : ለእግዚአብሔር : አብ : ወባቲ : ንረግሞ :
[illegible] : እመሕያው : ዘበአርአያ : ለእግዚአብሔር : ተፈጥሩ :=፥

Similiter etiam lingua puſillum membrum eſt, & ſtrepitus ejus magnus eſt: 5 *& ecce ignis exiguus valdè quantam materiam incendit.* 6 *Et lingua quidem ignis eſt, qui mundum iniquitatis continet: & ecce lingua quidem creata eſt in corpore noſtro, & affligit corpus noſtrum, & inflammat à gehenna, obtenebratque occultè totam naturam noſtram.* 7 *Nam omnis quidem natura ferarum, & volucrum, & pecorum ſubjicitur humanæ naturæ.* 8 *At linguam hominum nemo eſt qui poteſt ſubjugare: malum eſt non reprimendum, & plena eſt veneno mortifero.* 9 *Per ipſam benedicimus Deo patri, & per ipſam maledicimus filiis hominum, qui in imagine Dei creati ſunt.*

Verſio VULGATA LATINA.

5 Ita & lingua modicum quidem membrum eſt, & magna exaltat. Ecce quantus
6 ignis quàm magnam ſylvam incendit! Et lingua ignis eſt, univerſitas iniquitatis.
Lingua conſtituitur in membris noſtris, quæ maculat totum corpus, & inflammat
7 rotam nativitatis noſtræ, inflammata à gehenna. Omnis enim natura beſtiarum, & volucrum, & ſerpentium, & cæterorum domantur, & domita ſunt à na-
8 tura humana: Linguam autem nullus hominum domare poteſt: inquietum ma-
9 lum, plena veneno mortifero. In ipſa benedicimus Deum & Patrem: & in
10 ipſa maledicimus homines, qui ad ſimilitudinem Dei facti ſunt. Ex ipſo ore pro-
11 cedit benedictio, & maledictio. Non oportet, fratres mei, hæc ita fieri. Num-
12 quid fons de eodem foramine emanat dulcem, & amaram aquam? Numquid
poteſt, fratres mei, ficus uvas facere, aut vitis ficus? Sic neque ſalſa dulcem po-
13 teſt facere aquam. Quis ſapiens, & diſciplinatus inter vos? Oſtendat ex bona
14 converſatione operationem ſuam in manſuetudine ſapientiæ. Quòd ſi zelum
amarum habetis, & contentiones ſint in cordibus veſtris: nolite gloriari, & mendaces eſſe adverſùs veritatem. Non eſt enim iſta ſapientia deſurſùm deſcendens; 15
ſed terrena, animalis, diabolica. Ubi enim zelus & contentio: ibi inconſtan- 16
tia, & omne opus pravum. Quæ autem deſurſùm eſt ſapientia, primùm quidem 17
pudica eſt, deindè pacifica, modeſta, ſuadibilis, bonis conſentiens, plena miſeri-
cordiâ, & fructibus bonis, non judicans, ſine ſimulatione. Fructus autem juſti- 18
tiæ, in pace ſeminatur, facientibus pacem.

CAP. IV.

Unde bella & lites in vobis? Nónne hinc? ex concupiſcentiis veſtris, quæ mili- 1
tant in membris veſtris? Concupiſcitis, & non habetis: occiditis, & zelatis: & 2
non poteſtis adipiſci: litigatis, & belligeratis, & non habetis, propter quòd non
poſtulatis. Petitis, & non accipitis: eò quòd malè petatis: ut in concupiſcentiis 3
veſtris inſumatis. Adulteri, neſcitis quia amicitia hujus mundi, inimica eſt Dei? Qui- 4
cunq; ergò voluerit amicus eſſe ſeculi hujus, inimicus Dei conſtituitur. An putatis 5
quia inaniter Scriptura dicat; Ad invidiã concupiſcit ſpiritus, qui habitat in vobis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

5 * هكذا اللسان هو عضو صغير ويتعظم زاهيا * وها النار اليسيرة تحرق هيولي مقدارها
6 عظيما * واللسان نار عالم الظلم * هكذا اللسان ينتصب في أعضائنا المدنس الجسم كله *
7 والملهب بكون كوننا * وجهنم تلهبه * لأن كافة طبيعة الوحوش والطير والدبابات والبحريات
8 تخضع وتذل للطبيعة البشرية * فأما اللسان فما يستطيع أحد من الناس يذلله * هو شر
9 لا يمسك مملوا من سم الموت * به نبارك الاله الآب * وبه نلعن الناس الذين صاروا كشبه
10 الله * ومن الفم نفسه يخرج التبريك واللعن * ما يجب أن تكون هذه الأشياء يا إخوتي هكذا * تم *
11 * قراءة الأربعاء من الجمعة الثانية والثلثين * ألعل الينبوع يفيض من
12 منفذ نفسه الحلو والمر * يا إخوتي ألعل التينة يمكنها أن تعمل زيتونا * أو تقدر الكرمة
13 أن تونع تينا * هكذا ولا الينبوع الواحد يفيض ماء مالحا وعذبا * الحكيم والعالم فيكم
14 واضح من سيرته الحسني أعماله بوداعة وحكمة * فإن يكن فيكم حسد مر * وفي قلوبكم
15 محك * فلا تفتخروا وتكذبوا على الحق * فإن هذه الحكمة ليست من العلى منحدرة *
16 لكنها أرضية نفسانية شيطانية * لأن أينما كان الحسد والمحك فهناك عدم التمكين وكل أمر
17 طالح * فأما الحكمة التي من العلى فهي أولا طاهرة ثم سلامية ودعة سريعة الخضوع
18 موعبة رحمة وثمرات صالحة * لا تقسم فيها ولا مراءاة * ثمر العدل يزرع بالسلامة لصانعي
السلامة *

* الفصل الرابع *

1 * من أين فيكم الحروب والخصائم * أليست من هاهنا * من لذاتكم المجندة في أعضائكم
2 * تشتهون وليس لكم مأثوركم * تقتلون وتحسدون وما يمكنكم تنالون مطلوبكم *
3 تخاصمون وتحاربون وليس لكم شيئا لأنكم ما تسألون * وقد تسألون وما تأخذون لأنكم
4 بغير ردي تسألون لتنفقوه في لذاتكم * أيها الزناة والزواني أما تعلمون أن محبة العالم
5 عداوة لله هي * فمن يؤثر أن يكون للعالم محبا فقد حصل عدوا لله * وتظنون أن الكتاب
يقول عبثا * أن الروح الذي سكن فينا يؤثر أن نحسد *

Ita lingua membrum eſt parvum, tamen 5
effert ſe jactabunda. Et ecce ignis exiguus incendit materiam magnæ molis.
Lingua etiam ignis eſt, mundus iniqui- 6
tatis: ita lingua ſtat inter membra noſtra, maculans totum corpus, & inflammans orbem naturæ noſtræ, inflammatur antem à gehenna. Nam quævis 7
natura ferarum, & volucrum, ſerpentium, atque marinorum ſubigitur ac domatur à natura humana: Linguam 8
verò nullus hominum domare poteſt: malum eſt quod non cohibeatur: plena veneno mortifero. Ipſâ Deum Patrem 9
benedicimus, & ipſâ maledicimus homines qui ad ſimilitudinem Dei facti ſunt: Et ex eodem ore prodit benedi- 10
ctio & maledictio. Non expedit O fratres mei, has res ita fieri. Finis.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis trigeſimæ ſecundæ.

Nunquid fons ex eodem ſuo foramine 11
manat dulce & amarum? O fratres 12
mei, nunquid ficus oleas edere poteſt, aut vitis ficus gignere valet? ita neque fons idem aquam ſalſam ac dulcem manat. Sapiens & doctus inter vos, ex 13
bona converſatione ſua patefacit opera ſua cum manſuetudine & ſapientia.
Quòd ſi fuerit in vobis invidia ama- 14
ra, & in cordibus veſtris contentio, ne gloriemini & mentiamini adverſus veritatem. Hujuſmodi enim ſapientia 15
non eſt supernè deſcendens, ſed terrena, animalis, diabolica. Nam ubicunque 16
fuerit invidia & contentio, ibi eſt inconſtantia & omne opus pravum. At 17
verò ſapientia quæ ſupernè eſt, inprimis quidem pura eſt, deinde pacifica, manſueta, celer ad ſe ſubjiciendum, plena miſericordiæ & fructuum bonorum, hæſitationis atque ſimulationis expers.
Fructus juſtitiæ cum pace ſeritur pa- 18
cem exercentibus.

CAP. IV.

Unde bella & lites inter vos? nónne 1
hinc ſunt, ex voluptatibus veſtris quæ militant in membris veſtris? Con- 2
cupiſcitis, & votum veſtrum non aſſequimini: occiditis, & invidetis, & optatū non poteſtis adipiſci: litigatis et bellatis, & nihil obtinetis, eo quòd non petatis. Aliquando verò petitis & non 3
accipitis, quia malo animo petitis, ut in voluptates veſtras id impendatis. Heus 4
fornicarii & fornicariæ, nónne ſcitis quòd amicitia mundi inimicitia eſt cum Deo? Quicunque ergò voluerit amicus eſſe mundi, fit inimicus Dei. An 5
putatis quòd in vanum Scriptura dicat, Spiritum qui habitat in nobis optare ut invideamus,

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

10
11 እምአሐዱ፡ አፉ፡ ይፃእ፡ ቡራኬ፡ ወመርገም፡ ይረትዕኑ፡ ከመዝ፡ አኃዊነ፡ ይኩን፡፡=፥ ይት
ክሃልኑ፡ ይፃእ፡ እምአሐዱ፡ ዓይን፡ ወእምአሐዱ፡ ዓዘቅት፡ ይነቅዕኑ፡ማይ፡መሪር፡ወማይ፡ጥ
12 ዑም፡፡=፥ ይክልኑ፡ አኃዊነ፡ በለስ፡ ዘይት፡ ፈሪየ፡ ወእምአኮ፡ ወይን፡በለስ፡ፈሪየ፡፡ ከማሁ
13 ኬ፡ማይኒ፡ጥዑም፡ሊይከውን፡መሪረ፡ ወማይኒ፡ መሪር፡ሊይከውን፡ጥዑመ፡፡=፥ መኑ፡ጠቢ
ብ፡ እምኔክሙ፡ ወምሑር፡ ከመ፡ ያርኢ፡ምግባሮ፡በየውሀት፡ ወበጥበብ፡ እምሠናይ፡ግዕዙ፡=፥
14 ወእመሰ፡ ተቃንኦ፡ መሪር፡ ወክሕድ፡ ብክሙ፡ ውስተ፡ ልብክሙ፡ ኢትትመክሑ፡ ወትሔስው
15 ዋ፡ለጽድቅ፡፡=፥ ወኢኮነት፡ ዛቲ፡ ጥበብ፡ እንተ፡ እምላዕሉ፡ ትወርድ፡ አላ፡እንተ፡እምድ
16 ርሰ፡እንተ፡ እም፡ነፍሰ፡ አጋንንት፡፡=፥ እስመ፡ ኀበ፡ ሀለወ፡ ተቃንኦ፡ ህየ፡ሀለወ፡ ሀውክ፡ ወክ
17 ሕድ፡ ወኵሉ፡እኩየ፡ምግባር፡፡=፥ ወእንተሰ፡እምላዕሉ፡ጥበብ፡ቀዳሚሃ፡ንጽሕት፡ይእቲ፡
ወእምኔሁ፡እንተ፡ታስተሰናእ፡ወእንተ፡ በዓቅም፡ ኦሆ፡ በሃሊት፡ ወምልእት፡ ምሕረት፡፡ወፍ
18 ሬሃ፡ ሠናይ፡ ወዘእንበለ፡ ኑፋቄ፡ አማኗት፡=፥ ወፍሬሃሰ፡ጽድቅ፡ በሰላም፡ ትዘራእ፡ ለእለ፡
ይገብርዋ፡ ለሰላም፡፡=፥

0

1 እምአይቴ ፡ ለክሙ ፡ ፀብእ ፡ ወቀትል ፡ አኮኑ ፡ እምዝየ ፡ እምአፍቅሮ ፡ ዝሙት ፡ ዘይ
2 ትገበር ፡ በውስተ ፡ አንጕዕክሙ፡=፥ ትፈትዉሂ ፡ ወኢትረክቡ ፡ ትትቃተሉሂ ፡ ወትትቃ
3 ንኡሂ ፡ ወኢትክሉ ፡ ረኪበ፡፡ ትትባአሱሂ ፡ ወትፃብኡ ፡ ወኢትረክቡ፡፡=፥ ትስእሉሂ፡ ወ
4 ኢይሁቡክሙ ፡ እስመ ፡ ለእኪት ፡ ትስእሉ ፡ ለዝሙትክሙ ፡ ትሁቡ፡=፥ ወኢታአምሩ
ኑ ፡ ከመ ፡ ዘማውያን ፡ ፍቁሩ ፡ ለዝ ፡ ዓለም ፡ ጸላኢሁ ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ እስመ ፡
5 ዘአብደረ ፡ ፍቅሮ ፡ ለዝ ፡ ዓለም ፡ ጸላኢሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ይከውን፡=፥ ወሚመ ፡
ይመስለክሙ ፡ ዘሐሰተ ፡ ይብል ፡ መጽሐፍ ፡ በእንተ ፡ ተቃንኦ፡፡ ወዘሰ ፡ ያፈቅር ፡ መንፈስ፡
ቅዱስ ፡ ዘየሐድር፡ ለዕሴክሙ፡=፥

Ex uno ore egreditur benedictio, & maledictio: rectúmne eſt ita fieri, fratres no- 10
ſtri? Fierine poteſt ut egrediatur ex eodem fonte, atque ex eodem puteo promanet 11
aqua amara, & aqua ſapida? Potéſtne fratres noſtri, ficus oleas edere, aut 12
vitis edere ficus? Similiter igitur aqua ſapida etiam non fiet amara:
neque etiam aqua amara fiet ſapida. Quis ex vobis ſapiens, & miſericordiâ 13
affectus, ut oſtendat opera ſua cum manſuetudine & prudentiâ ex bona conver-
ſatione? Quòd ſi invidiam amaram, & hæreſin habeatis in corde veſtro, ne 14
gloriemini, neque mentiamini contra veritatem. Non enim eſt hæc ſapientia quæ ſu- 15
pernè deſcendit, ſed quæ de terra eſt, quæq; à ſpiritu dæmonũ. Nam ubi eſt invidia, 16
ibi eſt conturbatio & hæreſis, & omne malum opus. Quæ autem è ſupernis eſt 17
ſapientia, primùm pura eſt, et ex qua tranquilli fiunt homines, *quæq; in diſpoſitione*
eſt ſe ſubmittendi, plena miſericordiæ & fructuum bonorum, & quæ eſt abſque hæ-
ſitatione fidei. Et fructus quidem juſtitiæ in pace ſeritur iis qui operam dant 18
paci.

CAP. IV.

Unde vobis bellum & cædes? nónne dehinc, ex fornicationis amore, quæ 1
laborat in venis veſtris? Concupiſcitis & non obtinetis: occiditis etiam & 2
æmulamini, nec poteſtis nanciſci: pugnatis etiam & bellatis, nec invenitis.
Petitis inſuper, & vobis non dant, quia propter malum petitis, ut in fornicatio- 3
nem veſtram impertiatis. Anne ignoratis adulteri, quòd amator hujus mundi,
inimicus eſt *Dei? nam quicunque vult eſſe amicus hujus mundi, inimicus eſt* 4
Dei. Nunquid autem videtur vobis quòd mendacium dicit Scriptura, de hoc 5
quod *ad invidiam fertur etiam quem amat Spiritus ſanctus, qui habitat in vobis?*

Majorem autem dat gratiam. *Ideò* dicit; Deus superbis resistit, hu-
6 Μείζονα δὲ δίδωσι χάριν. διὸ λέγει, Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, τα-
milibus autem dat gratiam. Subditi estote ergò Deo: resistite dia-
7 πεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. Ὑποτάγητε οὖν τῷ Θεῷ· ἀντίστητε τῷ δια-
bolo, & fugiet à vobis. Appropinquate Deo, & appropinquabit vobis:
8 βόλῳ, ϗ φεύξεται ἀφ᾽ ὑμῶν. Ἐγγίσατε τῷ Θεῷ, ϗ ἐγγιεῖ ὑμῖν·
Emundate manus, peccatores: & purificate corda, duplices animo. *Affli-*
9 καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί· ϗ ἁγνίσατε καρδίας, δίψυχοι. Ταλαι-
gimini, & lugete, & plorate: risus vester in luctum converta-
πωρήσατε, ϗ (ε) πενθήσατε, ϗ κλαύσατε· ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μεταστρα-
tur, & gaudium in mœrorem. Humiliamini in conspectu Domini, &
10 φήτω, ϗ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. Ταπεινώθητε ἐνώπιον (ζ) τοῦ Κυρίου, καὶ
exaltabit vos. Ne *contraloquimini alii aliis*, fratres: *Contraloquens* fratri, &
11 ὑψώσει ὑμᾶς. Μὴ (η) καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί· ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ, (θ) ϗ
judicans fratrem suum, *contraloquitur* legi, & judicat legem. Si autem legē judi-
κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ νόμου, ϗ κρίνει νόμον. εἰ δὲ νόμον κρί-
cas, non es factor legis, sed judex. Unus est *ille* legislator po-
12 νεις, οὐκ εἶ ποιητὴς νόμου, ἀλλὰ κριτής. Εἷς ἐστιν ὁ νομοθέτης (ι) ὁ δυνά-
tens servare & perdere. Tu quis es qui judicas *alterum*? *Age*
13 μενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι. (κ) Σὺ τίς εἶ ὃς κρίνεις τὸν ἕτερον; Ἄγε ς′
nunc *dicentes*; Hodiè & *cras* ibimus in illam civitatem, &
νῦν οἱ λέγοντες, Σήμερον ϗ αὔριον πορευσώμεθα εἰς τήνδε τὴν πόλιν, καὶ
faciemus ibi annum *unum*, & mercabimur, & *lucrabimur*: Qui
14 (λ) ποιήσομεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἕνα, ϗ ἐμπορευσόμεθα, ϗ (μ) κερδήσομεν· Οἵτινες
ignoratis *illud cras*. Quæ enim vita vestra? Vapor enim est,
οὐκ ἐπίστασθε (ν) τὸ τῆς αὔριον. ποία γὰρ ἡ ζωὴ ὑμῶν; (ξ) ἀτμὶς γάρ ἐστιν ἡ
ad modicum apparens, deinceps *verò evanescens*. Pro *dicere*
15 πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα (ο) δὲ ἀφανιζομένη. Ἀντὶ τοῦ λέγειν
vos; Si Dominus voluerit, & vixerimus, & faciemus hoc aut illud.
ὑμᾶς, Ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ (π) ζήσομεν, ϗ ποιήσομεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο.

Nunc autem *gloriamini* in superbiis vestris: omnis *gloriatio* talis, maligna
Νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν· πᾶσα καύχησις τοιαύτη, πονηρά 16
est. Scienti igitur bonum facere, & non facienti, peccatum illi est.
ἐστιν. Εἰδότι οὖν καλὸν ποιεῖν, ϗ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστιν. 17

CAP. V. ε′.

Age nunc divites, plorate, ululantes in miseriis vestris *su-*
Ἄγε νῦν οἱ πλούσιοι, κλαύσατε ὀλολύζοντες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ὑμῶν ταῖς ἐπ- 1
perventuris. Divitiæ vestræ putrefactæ sunt, & vestimenta vestra à tineis come-
ερχομέναις. Ὁ πλοῦτος ὑμῶν σέσηπε, ϗ τὰ ἱμάτια ὑμῶν σητόβρω- 2
sta *facta* sunt. Aurum vestrum & argentum æruginavit: & ærugo eorum in
τα γέγονεν. Ὁ (α) χρυσὸς ὑμῶν ϗ ὁ ἄργυρος κατίωται· ϗ ὁ ἰὸς αὐτῶν εἰς 3
testimonium vobis erit, & manducabit carnes vestras sicut ignis: Thesaurizâstis
μαρτύριον ὑμῖν ἔσται, ϗ φάγεται τὰς σάρκας (β) ὑμῶν ὡς πῦρ· ἐθησαυρίσατε
in novissimis diebus. Ecce merces operariorum *metentium* regi-
(γ) ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. Ἰδοὺ ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώ- 4
ones vestras, *intercepta* à vobis, clamat: & *clamores metentium* in
ρας ὑμῶν, ὁ ἀπεστερημένος ἀφ᾽ ὑμῶν, κράζει· ϗ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς
aures Domini Sabaoth *introierunt*. *Delitiati* estis super terram, &
τὰ ὦτα Κυρίου Σαβαὼθ (δ) εἰσεληλύθασιν. Ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς (ε) γῆς, ϗ 5
lascivistis: enutristis corda vestra *ut* in die occisionis. *Con-*
ἐσπαταλήσατε· ἐθρέψατε τὰς καρδίας (ζ) ὑμῶν ὡς ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς. Κατ- 6
demnâstis, occidistis justum: non restitit vobis. Patientes estote
εδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ ἀντιτάσσεται ὑμῖν. Μακροθυμήσατε 7
igitur, fratres, usque ad adventum Domini. Ecce, agricola expectat pre-
οὖν, ἀδελφοί, ἕως τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου. ἰδοὺ ὁ γεωργὸς ἐκδέχεται τὸν τί-
tiosū fructum terræ, patienter ferens *in eo*, donec accipiat *pluviā matutinam & serotinam*.
μιον καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν ἐπ᾽ αὐτῷ, (η) ἕως ἂν λάβῃ ὑετὸν πρώϊμον ϗ ὄψιμον.
Patientes estote & vos, confirmate corda vestra: quoniā adventus Dñi *appropinquavit*.
Μακροθυμήσατε ϗ ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου ἤγγικε. 8

MS.A. (ε) πενθήσατε, κλαύσατε· ὁ (ζ) Κυρίου, (η) καταλαλεῖτε, ἀδελφοί μου, ἀλλήλων· ὁ (θ) ἢ κρίνων (ι) ϗ κριτὴς δυνάμενος (κ) Σὺ δὲ τίς ·· ὁ κρίνων τὸν πλησίον;
(λ) ποιήσωμεν ἐνιαυτὸν (μ) κερδήσωμεν· (ν) τὰ τῆς (ξ) ἀτμὶς ἔσται (ο) ϗ (π) ζήσωμεν, ϗ ποιήσωμεν. Κεφ. ε′. MS.A. (α) χρυσὸς ὑμῶν καὶ ἰῶται, ϗ ὁ ἄργυρος· ϗ ὁ
β) ὑμῶν ὁ ἰὸς ὡς πῦρ· (γ) ἐν ἡμέραις ἐσχάταις. (δ) * εἰσελήλυθεν. (ε) γῆς· ἐσπαταλήσατε, (ζ) ὑμῶν ἐν ἡμέραις (η) ἕως λάβῃ ὑετὸν πρώϊμον

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

Gratiam verò præstantiorem dedit nobis 6
Dominus noster. Quapropter dicit, Deus deprimit elatos, humilibus autem dat gratiam.

Dominicâ XII. post Pentecosten. 5.

Subditi ergò estote Deo, & insurgite adver- 7
sùs Satanam, & fugiet à vobis. Et appro- 8
pinquate Deo, & appropinquabit vobis. Purgate manus vestras, ó peccatores; sanctificate
corda vestra, duplices animo. Humiles ef- 9
ficiamini, & lugete: risúsque vester in luctum vertatur, & gaudium vestrum in mœrorem.
Humiles vos reddite coram Domino, & ex- 10
altabit vos. Ne obloquamini unus de alio, 11
fratres mei. Is enim qui obloquitur de fratre suo, aut judicat fratrem suum, obloquitur de Lege, & judicat Legem. Quòd si Legem judicas, non es effector Legis, sed judex illius.
Unus est enim positor Legis & judex, qui 12
quidem potest servare & perdere: tu autem quis es ut judices proximum tuum? Quid 13
porrò dicemus de iis qui dicunt, Hodie aut cras profecturi sumus in urbem illam quæcunque sit, & agemus illic annum unum,
& mercabimur, & quæstum faciemus? Ne- 14
que nôrunt quid cras fiet. Quid est enim vita nostra nisi vapor qui ad modicum tempus
apparet, & evanescit ac perit? Pro eo 15
quòd dicant, Si Dominus voluerit, & vixe-
rimus, facturi sumus hoc aut illud; Sese 16
efferunt in superbia sua. Omnis gloriatio
talis à malo est. Et quisquis novit bonum, 17
& non exequitur illud, vertitur ei in peccatum.

CAP. V.

O Divites, ululate & plorate ob ærumnas 1
quæ obventuræ sunt vobis. Opulentia 2
enim vestra corrupta est, & fœtet: & vesti-
menta vestra corrosa sunt à tinea. Item au- 3
rum & argentum vestrum rubiginē obduxit, & rubigo eorum erit testimonio contra vos, & ipsa erosura est carnem vestram. Ignem co-
acervavistis vobis in dies extremos. Ecce 4
merces operariorum qui messuerunt terras vestras, quam denegavistis, clamat: & clamor messorum in aures Domini Sabaoth introivit.
In deliciis enim vixistis super terram, & ligu- 5
rîstis, ac enutrivistis corpora vestra tanquam ad diem mactationis. Condemnâstis &
intercemistis justum, neque restitit vobis. 6

Dominicâ IV. post Epiphaniam, & de Patribus. 6.

Vos autem fratres mei, longanimes estote us- 7
que ad adventum Domini, sicut agricola, qui expectat fructus pretiosos fundi sui, & longanimis est super eis, donec accipiat pluviā temp stivam & serotinam.
Ita & vos longani- 8
mes estote, & corda vestra confirmate: appropinquat enim adventus Domini nostri.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6 እንተ ፡ ተዓቢ ፡ ሞገሰ ፡ የሀብክሙ ፡፡ በእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ይቤ ፡ ይትሄየዮሙ ፡ ለእቡያን ፡
7 እግዚአብሔር ፡፡ ወለእለሰ ፡ ያቴሕቱ ፡ ርእሶሙ ፡ ይሁቦሙ ፡ ሞገሰ ፡፡ ፨ አፀ ፡ በልዎ ፡ ለእ
8 ግዚአብሔር ፡ ወእንብየ ፡ በልዎ ፡ ለጋኔን ፡ ወይጐይይ ፡ እምኔክሙ ፡፡ ፨ ቅረብዎ ፡ ለእግዚአ
ብሔር ፡ ወይቀርበክሙ ፡ አንጽሑ ፡ ልበክሙ ፡ ኃጥኣን ፡ ወአንጽሑ ፡ እደዊክሙ ፡ እለ ፡
9 ትናፍቁ ፡፡ ፨ ግነዩ ፡ ወላሕዉ ፡ ወብክዩ ፡ ወሰሐቅክሙ ፡ ሚጥዎ ፡ ውስተ ፡ ላሑ ፡፡ ወትፍ
10 ሥሐትክሙኒ ፡ ውስተ ፡ ትካዝ ፡ አግብእዎ ፡፡ ፨ አትሕቱ ፡ ርእሰክሙ ፡ ወያሌዕለክ
11 ሙ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ፨ ወኢትትሐመዩ ፡ በበይናቲክሙ ፡ አኃዊነ ፡ እስመ ፡ ዘሐመዮ ፡ ለ
ካልኡ ፡ ወዘይግእዝ ፡ ምክሰ ፡ ካልኡ ፡ ሐመዮ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወይግእዝ ፡ ሕገ ፡ እግ
ዚአብሔር ፡፡ ወእመሰ ፡ ሕጎ ፡ ትግእዝ ፡ ኢኮንከ ፡ ገበሬ ፡ ሕጉ ፡፡ ወኮንከ ፡ ገለዚኣሁ ፡፡ ፨

Quæque ampliorem vobis dat gratiam, propter hoc dicit, Refractarios despe- 6
ctui habet Deus; submittentibus autem se ipsos, dat gratiam. Dicto Dei parete, 7
& contradicite diabolo & fugiet à vobis. Appropinquate Deo, & appropin- 8
quabit vobis: purificate cor vestrum ó peccatores, & emundate manus vestras,
qui hæsitatis. Demittite vos, & lugete, & flete; eò quòd risum vestrū commuta- 9
bit in luctum, & gaudium vestrum in angorem convertet. Demittite vosmet- 10
ipsos, & Deus exaltabit vos. Neque detrectetis invicem, fratres nostri: nam qui 11
detrectat alteri, & qui judicat proximum suum, detrectat Deo, & legem Dei ju-
dicat: quòd si legem judicas, non es effector legis, sed es judex ejus.

Verſio VULGATA LATINA.

6 Majorem autem dat gratiam. Propter quod dicit; Deus ſuperbis reſiſtit, humili-
7 bus autem dat gratiam. Subditi ergò eſtote Deo: reſiſtite autem diabolo, & fu-
8 giet à vobis. Appropinquate Deo, & appropinquabit vobis. Emundate manus,
9 peccatores: & purificate corda, duplices animo. Miſeri eſtote, & lugete, &
10 plorate: riſus veſter in luctum convertatur, & gaudium in mœrorem. Humili-
11 amini in conſpectu Domini, & exaltabit vos. Nolite detrahere alterutrum, fra-
tres. Qui detrahit fratri, aut qui judicat fratrem ſuum, detrahit legi, & judi-
12 cat legem. Si autem judicas legem: non es factor legis, ſed judex. Unus eſt le-
13 giſlator, & judex, qui poteſt perdere & liberare. Tu autem quis es, qui judi-
cas proximum? Ecce nunc qui dicitis; Hodiè, aut craſtinò ibimus in illam ci-
vitatem, & faciemus ibi quidem annum, & mercabimur, & lucrum faciemus:
14 Qui ignoratis quid erit in craſtino. Quæ eſt enim vita veſtra? vapor eſt ad mo-
15 dicum parens, & deincèps exterminabitur. Pro eo ut dicatis; Si Dominus vo-
16 luerit: &; Si vixerimus, faciemus hoc, aut illud. Nunc autem exultatis in
ſuperbiis veſtris. Omnis exultatio talis, maligna eſt. Scienti igitur bonum fa- 17
cere, & non facienti, peccatum eſt illi.

CAP. V.

Agite nunc, divites, plorate ululantes in miſeriis veſtris, quæ advenient vobis. 1
Divitiæ veſtræ putrefactæ ſunt: & veſtimenta veſtra à tineis comeſta ſunt. 2
Aurum & argentum veſtrum æruginavit: & ærugo eorum in teſtimonium vobis 3
erit, & manducabit carnes veſtras ſicut ignis. Theſaurizâſtis vobis iram in no-
viſſimis diebus. Ecce merces operariorum, qui meſſuerunt regiones veſtras, quæ 4
fraudata eſt à vobis, clamat: & clamor eorum in aures Domini Sabaoth introi-
vit. Epulati eſtis ſuper terram, & in luxuriis enutriſtis corda veſtra, in die 5
occiſionis. Addixiſtis, & occidiſtis juſtum, & non reſtitit vobis. Patientes igi- 6 7
tur eſtote, fratres, uſq; ad adventũ Dñi. Ecce agricola expectat pretioſum fructum
terræ, patienter ferens donec accipiat temporaneum, & ſerotinum. Patientes igi- 8
tur eſtote & vos, & confirmate corda veſtra: quoniam adventus Dñi appropinquavit.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ويعطي نعمة عظيمة • فلهذا يقول ان الله يقاوم المستكبرين ويعطي المتواضعين نعمة • 6

* قراءة الخميس من الجمعة الثانية والثلثين *

* فاخضعوا اذا لله • قاوموا المحال فيهرب منكم * اقتربوا الي الله فيدنوا منكم • ايها الخطاة 7 8
طهروا ايديكم • ويا ذوي النفسين نقوا قلوبكم * اشقوا ونوحوا • ضحككم فليعد نوحا • 9
وفرحكم اكتيابا * تواضعوا امام الرب فيعليكم * يا اخوتي لا يغتابن بعضكم بعضا • 10 11
فان من يغتاب اخاه ويدين اخاه يغتاب الشريعة ويدين الشريعة • فان كنت تدين الشريعة
فلست عاملا الشريعة بل ديانها * واحد هو المشرع للشريعة المقتدر ان يخلص وان يهلك • 12
فانت من انت يا من تدين غيرك * هات الان القايلين اليوم وغدا ننطلق الي مدينة كذا 13
وكذا • ونقيم هناك عاما واحدا • ونتجر ونكسب * وانتم الذين ما تعلمون ما يكون في 14
الغد • لان كيف هي حياتكم • انما انتم بخار يظهر قليلا • ثم يبيد مضمحلا * بدل ما 15
تقولون • ان شاء الرب وعشنا نعمل هذا العمل وذاك * الان تفتخرون بدعاويكم • وكل افتخار 16
مثل هذا خبيث هو * ان عرف احد ان يعمل صلاحا ولا يعمله فذاك خطية له * 17

* الفصل الخامس *

* هات الان ايها الاغنياء ابكوا مولولين على شقاوتكم التي ستوافيكم * فغناؤكم قد عسا • 1 2
وملابسكم قد صار الدود ياكلها * ذهبكم وفضتكم قد صدئا • وصداوها سيكون 3
شهادة عليكم • وسياكل لحمانكم كنار حرمتموها في الايام الاخيرة * ها اجر الفعلة الذين 4
حصدوا حقولكم • الذين اعدمتموهم وكابرتموهم عليها تصرخ • وهتافات الحصادين قد
دخلت الي اذان الرب الصباووت * تنعمتم على الارض • وبطرتم وغذوتم قلوبكم كمسمنة 5
ليوم الذبح * امضيتم الحكومة • فقتلتم الصديق ولم يقاومكم * يا اخوتي تمهلوا الي 6 7
ورود الرب • ها الفلاح ينتظر ثمر الارض الكريم متمهلا عليه الي ان ياخذ مطرا متقدما
ومتاخرا * فاطيلوا انتم اناتكم ووطدوا قلوبكم • فقد حان ورود الرب * 8

Et detur nobis ingens gratia? Ac proin- 6
de dicit; Deus reſiſtit ſuperbis, humili-
bus autem gratiam ſuam largitur.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis
trigeſimæ ſecundæ.

Subjicite vos igitur Deo: reſiſtite ob- 7
trectatori, & fugiet à vobis: Accedite 8
ad Deum, & appropinquabit vobis. O
peccatores, emundate manus veſtras: &
O duplices animo, purgate corda veſtra.
Affligimini; & lugete: riſus veſter ver- 9
tatur in luctum, & gaudium veſtrum in
mœrorem. Submittite vos coram Domi- 10
no, & exaltabit vos. O fratres mei, ne 11
detrahatis alii aliis: quoniam qui fratri
ſuo detrahit, & fratrem ſuum damnat,
Legi detrahit, & Legem damnat: quòd
ſi Legem damnes, non es factor Legis,
ſed judex illius. Unus eſt qui Legem tu- 12
lit, potens ſervare ac perdere. Tu verò
quis es ô qui judicas alium? Agite 13
nunc qui dicitis; Hodie & cras ibimus
in talem urbem, & morabimur illic an-
num unum, & mercabimur, & lucrabi-
mur. Et vos qui ignoratis quid futu- 14
rum ſit poſtero die, (qualis eſt enim vita
veſtra? vos quidem eſtis vapor pauliſper
apparens, qui deinde perit evaneſcens)
Pro eo quòd dicatis; Si Dominus volu- 15
erit, & vixerimus, faciemus hoc nego-
tium & illud. Uno verbo, gloriamini de 16
arrogantiis veſtris: at omnis hujuſmo-
di gloriatio, mala eſt. Siquis noverit 17
facere quod rectum eſt, nec fecerit illud,
id ipſi peccatum eſt.

CAP. V.

Agite nunc ô divites, flete ululan- 1
tes de miſeriis veſtris quæ ſunt vobis
eventuræ. Nam divitiæ veſtræ contabu- 2
erunt, & veſtimenta veſtra cœperunt
vermes corrodere. Aurum & argentum 3
veſtrum æruginem contraxere, & ærugo
eorum teſtimonium erit adverſum vos,
& excdet carnes veſtras velut ignis
quem condidiſtis in dies poſtremos. Ec- 4
ce, merces operariorum qui meſſuerunt
agros veſtros, quos fraudâſtis, & qui-
bus protervè pro ea reſtitiſtis, clamat:
& clamores meſſorum introierunt in au-
res Domini Sabaoth. Delectati eſtis 5
ſuper terram, & laſciviſtis, & enutri-
ſtis corda veſtra tanquam ſaginata ad
diem mactationis. Sententiam decidi- 6
ſtis, occidiſtis juſtum, nec reſtitit vo-
bis. O fratres mei, patienter agite uſ- 7
que ad adventum Domini. Ecce, a-gri-
cola pretioſum fructum terræ præſtola-
tur, patienter expectans eum quoad ac-
cipiat pluviam primoticam & ſeroti-
nam. Longanimes igitur vos eſte, & 8
confirmate corda veſtra: inſtat enim ad-
ventus Domini.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወአመሰ፡ አሐዱ፡ ውእቱ፡ ወሀቢሃ፡ ለሕግ፡ ወመኰንና፡ ለሕግ። ዘውእቱ፡ ይክል፡ አማስኖ፡
13 ወአድኅኖ። አንተኬ፡ መንተኑ፡ እንተ፡ ዘትግእዝ፡ ለካልእከ።፦ ከመ፡ እለ፡ ይብሉ፡ ዮም፡
አው፡ ጌሠመ፡ ነሐውር፡ ውስተ፡ እንተክቲ፡ ሀገር፡ ወንነብር፡ ውስቴታ፡ ሕዳጠ፡ ወንትገበር፡ው
14 ስቴታ፡ ወንረብሕ።፦ ወኢየአምሩ፡ ዘይከውን፡ ጌሠመ። መንተኑ፡ ሕይወትክሙ፡ አኮ
15 ኑ፡ ጢስ፡ አንትሙ፡ ዘለምዕር፡ ያስተርኢ፡ ወእምኔሁ፡ ይጠፍእ።፦ ዘአምትብሉ፡ እ
16 መ፡ ሠምረ፡ እግዚአብሔር፡ ወሐየውነ፡ ንገብር፡ ዘንተ፡ አው፡ ዝክተ።፦ ወይእዜሰ፡
17 ትትሜክሑ፡ በምግባሪክሙ። ኵሉ፡ ትምክሕት፡ እንተ፡ ከመዝ፡ እኪት፡ ይእቲ።፦ ወ
ዘሰ፡ ያአምር፡ ገቢሮታ፡ ለሠናይት፡ ወኢይገብራ፡ ኃጢአተ፡ ትከውኖ።፦

፭

1 ንዑ፡ ይእዜኒ፡ አብዕልት፡ ብክዩ፡ ለዕለ፡ ሕርትምናክሙ፡ እንተ፡ ሀለወት፡ ትምጻእክ
2 ሙ።፦ ብዕልክሙ፡ ወአልባሲክሙኒ፡ ቈንቈነ።፦ ወርቅክሙኒ፡ ወብሩርክሙኒ፡ ዝ
3 ሕለ፡ ወዝሕሉኒ፡ ስምዐ፡ ይከውን፡ ለዕሌክሙ፡ ወይበልዖ፡ ለሥጋክሙ፡ ከመ፡ እሳት፡
4 ዘቲ፡ እንተ፡ ገበርክሙ፡ ለደኃሪ፡ መዋዕል።፦ ናሁ፡ አሰቦሙ፡ ለገበር፡ ለእለ፡ ሐረስዋ፡
ለምድርክሙ፡ ወእለሂ፡ ሄድክሙ፡ ወዓመፅክሙ፡ ዓስቦሙ፡ የአወይው። ወገዓሮሙ፡ ለ
5 ዓፀድ፡ ቦአ፡ ውስተ፡ እዘኒሁ፡ ለእግዚአብሔር፡ ጸባኦት። ወበጽሐ።፦ ፈግዓክሙ፡ ለዐ
6 ለ፡ ምድር፡ ወተደሎክሙ፡ ወአስባሕክሙ፡ ልበክሙ።፦ ወተዓደውክሙ፡ ወቀተልክ
7 ሙ፡ ለጻድቅ፡ ዘእንበለ፡ ይትቃወሙክሙ፡ ወኢሀ፡ ኢይበለክሙ።፦ ተዓገሡ፡ እንከ፡
አኃዊነ፡ ደኃሪት፡ ዕለት፡ አመ፡ ይመጽእ፡ እግዚእክሙ፡ ከመ፡ ሐረሳዊ፡ ይጸንሕ፡
ፍሬሃ፡ ለምድር፡ ክብርት፡ እንዘ፡ ይትዔገሥ፡ ሰርከ፡ ወነግሀ፡ እስከ፡ ትሰዊ፡ ወትፈሪ፡
8 ሎቱ፡ ወትትዓፀድ።፦ ተዓገሡኬ፡ አንትሙኒ፡ ወአጽንዑ፡ ልበክሙ፡ እስመ፡ ቀርበት፡
ምጽአቱ፡ ለእግዚእክሙ።፦

Siquidem unus eſt dator legis, & unus judex legis, is qui poteſt perdere & ſervare. 12
Tu igitur quis es qui judicas proximum tuum? Ita qui dicunt, Hodiè, vel cras 13
proficiſcemur in iſtam urbem, & manebimus in ea paululùm, & negotiabimur
in ea, & lucrabimur: Et neſcitis quid futurum ſit cras: quæ eſt vita veſtra? 14
nonne vapor eſtis, qui ad exiguum apparet, & deinde evaneſcit. Pro eo quòd di- 15
ceretis, Si Dominus placuerit, & vixerimus, faciemus hoc, vel illud. Nunc au- 16
tem gloriamini in actionibus veſtris: omnis ejuſmodi gloriatio, mala eſt. Qui- 17
cunque enim rectè facere novit, nec facit, peccatum eſt.

CAP. V.

Agite nunc divites, flete ſuper calamitatibus veſtris quæ vobis ſunt ſuperven- 1
turæ. Divitias veſtras & veſtimenta veſtra tineæ corruperunt. Et aurum ve- 2
ſtrum & argentum etiam veſtrum æruginavit; & ærugo ejus teſtimonium eſt adver- 3
ſùs vos, & excdet carnes veſtras, velut ignis ille quem procurâſtis vobis in ulti-
mos dies. Ecce merces operariorum, qui meſſuerunt terras veſtras, quam & 4
diripuiſtis, & iniquè feciſtis, merces eorum clamat, & clamor meſſorum intro-
ivit in aures Domini Sabaoth, & pervenit ad eum. In luxu vixiſtis ſuper ter- 5
ram, & proſperi fuiſtis, & craſſa feciſtis corda veſtra: Et tranſgreſſi eſtis, & 6
occidiſtis juſtum abſque ut reſiſteret vobis, neque accommodaverit ſe vobis. Pa- 7
tienter ſuſtinete igitur, fratres noſtri, ultimum diem quando adventurus eſt Domi-
nus veſter: ſicut agricola expectat pretioſum terræ fructum patienti ani-
mo ferens, veſpere & mane, donec ſuam demiſerit pluviam, & fructum
ferat ei, ac metat. Patienti igitur animo eſtote vos etiam, atque obfirmate cor 8
veſtrum, quoniam appropinquavit Domini adventus.

Yyyyy 2

Ne ingemiſcite adverſus alii alios, fratres, ut non *condemnemini:* Ecce judex ante
9 Μὴ στενάζετε (ϑ) κατ' ἀλλήλων, ἀδελφοί, ἵνα μὴ (ι) κατακριθῆτε· ἰδοὺ κριτὴς πρὸ
fores ſtetit. Exemplum accipite, *malorum perpeſſionis,* fratres *mei,* & pa-
10 τῶν θυρῶν ἕστηκεν. (κ) Ὑπόδειγμα λάβετε τῆς κακοπαθείας, ἀδελφοί μου, ϗ τῆς μα-
tientiæ, Prophetas, qui locuti ſunt nomine Domini. Ecce beatificamus
11 κροθυμίας, τοὺς προφήτας, οἳ ἐλάλησαν τῷ ὀνόματι Κυρίου. Ἰδοὺ μακαρίζομεν
tolerantes. Tolerantiam Job audiſtis, & finem Domini vidiſtis,
τοὺς (λ) ὑπομένοντας. τὴν ὑπομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε, ϗ τὸ τέλος Κυρίου εἴδετε,
quoniam *valdè* miſericors eſt Dominus & miſerator. Ante omnia autem, fratres mei, *ne*
12 ὅτι πολύσπλαγχνός ἐστιν ὁ Κύριος ϗ οἰκτίρμων. Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ
jurate, neque cœlum, neque terram, neque aliud quodcunque juramentũ: Sit
ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανόν, μήτε τὴν γῆν, μήτε ἄλλον (μ) τινὰ ὅρκον· ἤτω
autem *veſtrum illud Etiam, etiam: & illud* Non, non: ut non *in hypocriſin* decidatis. Tri-
13 δὲ ὑμῶν τὸ Ναί, ναί, ϗ τὸ Οὔ, οὔ· ἵνα (ν) μὴ εἰς ὑπόκρισιν πέσητε. Κα-
ſtatur aliquis *in vobis?* oret. Æquo animo eſt *quis?* pſallat. Infirmatur
14 κοπαθεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσευχέσθω. εὐθυμεῖ τις; ψαλλέτω. Ἀσθενεῖ
quis in vobis? *advocet* presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper
τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, ϗ προσευξάσθωσαν ἐπ'
eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: Et oratio fidei
15 αὐτόν, ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι (ξ) τοῦ Κυρίου· Καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως
ſervabit laborantem, & *eriget* eum Dominus: & ſi *peccata fuerit perpetrans,* remittentur
σώσει τὸν κάμνοντα, ϗ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾖ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται
ei. Confitemini *alii aliis offenſiones,* & orate pro *alii*
αὐτῷ. Ἐξομολογεῖσθε (ο) ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, ϗ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλή- 16
aliis, ut *ſanemini.* Multùm valet deprecatio juſti *efficax.* Elias ho-
λων, ὅπως ἰαθῆτε. πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη. Ἠλίας ἄν- 17
mo erat *ſimiliter* paſſibilis nobis, & oratione oravit *ad* non *pluendum:* &
θρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι· καὶ
non pluit ſuper terram annos tres & menſes ſex. Et rursùm ora-
οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς ϗ μῆνας ἕξ. Καὶ πάλιν προσηύ- 18
vit, & cœlum pluviam dedit, & terra *germinavit* fructum ſuum.
ξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς (π) ὑετὸν ἔδωκε, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν καρπὸν αὐτῆς.
Fratres, ſi quis *in* vobis erraverit à veritate, & converterit quis
(ρ) Ἀδελφοί, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπιστρέψῃ τις 19
eum: *Sciat quòd ille convertens* peccatorem ab errore viæ ſuæ, *ſervabit*
αὐτόν· Γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει 20
animam à morte, & operiet multitudinem peccatorum.
(σ) ψυχὴν ἐκ θανάτου, ϗ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν.

(†) Ἰακώβου ἐπιστολὴ ἐγράφη ἐν στίχοις σμβ'.

MS. A. (ϑ) ἀδελφοί μου, κατ' ἀλλήλων, ἵνα (ι) κριθῆτε· ἰδοὺ ὁ κριτὴς (κ) Ὑπόδειγμα, ἀδελφοί, τῆς κακοπαθείας ϗ τῆς μακροθυμίας ἔχετε τοὺς (λ) ὑπομείναντας. (μ) ὅρκον τινά· (ν) μὴ ὑπὸ κρίσιν (ξ) Κυρίου· (ο) οὖν ἀλλήλοις τὰς ἁμαρτίας, ϗ προσεύχεσθαι (π) ἔδωκαν ὑετόν, (ρ) Ἀδελφοί μου, (σ) τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
(†) Ἰακώβου ἐπιστολή.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

9 * ܠܐ ܬܬܐܢܚܘܢ ܚܕ ܥܠ ܚܕ ܐܚܝ ܕܠܐ ܬܬܕܝܢܘܢ܂ ܗܐ ܓܝܪ ܕܝܢܐ ܩܐܡ ܩܕܡ ܬܪܥܐ܂ * ܕܡܘܬܐ 10
ܣܒܘ ܠܟܘܢ ܠܢܒܝܐ ܐܚܝ ܠܢܓܝܪܘܬ ܪܘܚܐ ܕܒܐܘܠܨܢܝܟܘܢ܂ ܗܢܘܢ ܕܡܠܠܘ ܒܫܡܗ ܕܡܪܝܐ܂ * ܗܐ ܓܝܪ ܛܘܒܐ ܝܗܒܝܢܢ ܠܗܠܝܢ ܕܣܝܒܪܘ܂ ܫܡܥܬܘܢ ܡܣܝܒܪܢܘܬܗ ܕܐܝܘܒ܂ 11
ܘܚܪܬܐ ܕܥܒܕ ܠܗ ܡܪܝܐ ܚܙܝܬܘܢ܂ ܡܛܠ ܕܡܪܚܡܢ ܗܘ ܡܪܝܐ ܘܚܢܢ܂ * ܡܕܡ ܕܝܢ 12
ܩܕܡ ܟܠ ܐܚܝ܂ ܠܐ ܬܗܘܘܢ ܝܡܝܢ܂ ܠܐ ܒܫܡܝܐ ܘܠܐ ܒܐܪܥܐ ܘܠܐ ܒܡܘܡܬܐ ܐܚܪܬܐ܂ ܐܠܐ
ܬܗܘܐ ܡܠܬܟܘܢ ܐܝܢ ܐܝܢ ܘܠܐ ܠܐ܂ ܕܠܐ ܬܬܚܝܒܘܢ ܒܕܝܢܐ܂ * ܘܐܢ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ 13
ܢܗܘܐ ܒܐܘܠܨܢܐ ܢܨܠܐ܂ ܘܐܢ ܚܕܐ ܢܙܡܪ܂ * ܘܐܢ ܟܪܝܗ ܢܩܪܐ ܠܩܫܝܫܐ 14
ܕܥܕܬܐ ܘܢܨܠܘܢ ܥܠܘܗܝ ܘܢܡܫܚܘܢܝܗܝ ܡܫܚܐ ܒܫܡܗ ܕܡܪܢ܂ * ܘܨܠܘܬܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ 15
ܬܚܐ ܠܗ ܠܟܪܝܗܐ ܘܢܩܝܡܝܘܗܝ ܡܪܢ܂ ܘܐܢ ܚܛܗܐ ܥܒܝܕܝܢ ܠܗ ܢܫܬܒܩܘܢ
ܠܗ܂ * ܡܘܕܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܕܝܢ ܚܕ ܠܚܕ ܣܟܠܘܬܟܘܢ܂ ܘܨܠܘ ܚܕ ܥܠ ܚܕ 16
ܕܬܬܐܣܘܢ܂ ܪܒ ܓܝܪ ܚܝܠܐ ܕܨܠܘܬܐ ܕܡܨܠܐ ܙܕܝܩܐ܂ * ܐܦ ܐܠܝܐ ܒܪܢܫܐ ܗܘܐ 17
ܚܫܝܫ ܐܟܘܬܢ܂ ܘܨܠܝ ܕܠܐ ܢܚܘܬ ܡܛܪܐ ܥܠ ܐܪܥܐ܂ ܘܠܐ ܢܚܬ ܫܢܝܢ ܬܠܬ ܘܝܪܚܐ
18 ܫܬܐ܂ * ܘܬܘܒ ܨܠܝ܂ ܘܫܡܝܐ ܝܗܒܘ ܡܛܪܐ܂ ܘܐܪܥܐ ܝܗܒܬ ܦܐܪܝܗ܂ * ܐܚܝ
19 ܐܢ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ ܢܛܥܐ ܡܢ ܐܘܪܚܐ ܕܫܪܪܐ܂ ܘܢܗܦܟܝܘܗܝ ܐܢܫ ܡܢ ܛܘܥܝܘܬܗ܂ * ܢܕܥ
20 ܕܡܢ ܕܐܗܦܟ ܠܚܛܝܐ ܡܢ ܛܘܥܝܐ ܕܐܘܪܚܗ܂ ܢܚܐ ܢܦܫܗ ܡܢ ܡܘܬܐ܂ ܘܢܚܦܐ
ܣܘܓܐܐ ܕܚܛܗܘܗܝ܂ * ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܝܥܩܘܒ ܫܠܝܚܐ܂

Ne ingemiſcatis unus adverſus alium, fratres 9 mei, ut non judicemini: ecce enim judicium pro foribus ſtat. Exemplum accipite 10 vobis prophetas, fratres mei, ad longanimitatem in afflictionibus veſtris, qui quidem locuti ſunt in nomine Domini. Ecce enim 11 beatitatem tribuimus iis qui ſuſtinuerunt. Audiſtis tolerantiam Job, & finem quem præſtitit ei Dominus, vidiſtis: quoniam miſericors eſt Dominus & commiſerans. Cæ- 12 terùm ante omnia fratres mei, ne juraveritis per cœlum, neque per terram, neque per aliud jusjurandum. Sed ſermo veſter ſit Eſt, Eſt, & Non, Non: ne ſitis obnoxii judicio. Quòd ſi quis ex vobis fuerit in oppreſſione, oret: quòd ſi lætetur, pſallat. Quòd ſi 13 ægrotet, vocet Presbyteros eccleſiæ ut orent pro ipſo, & ungant eum oleo in nomine Domini noſtri. Et oratio fidei ſa- 14 nitati reſtituet ipſum ægrotum, & eriget eum Dominus noſter: quòd ſi peccata ſint ab eo commiſſa, remittentur ei. Porrò confite- 15 mini alius alii delicta veſtra, & orate alius pro alio, ut ſani efficiamini. Magna ſi- 16 quidem eſt virtus orationis illius quam juſtus orat. Et Elias homo fuit paſſionibus 17 obnoxius ſicut & nos, & oravit ne deſcenderet pluvia ſuper terram, neque deſcendit per tres annos & ſex menſes. Et rurſum 18 preces fudit, & cœli dederunt pluviam, terráque edidit fructus ſuos. Fratres mei, 19 ſi quis ex vobis erraverit à via veritatis, & converterit eum aliquis ab errore ipſius: Sciat quòd qui reduxerit peccatorem ab er- 20 rore viæ ſuæ, ſervabit animam ſuam à morte, operietque multitudinem peccatorum ſuorum.

Epiſtolæ Jacobi Apoſtoli FINIS.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወኢትግዐሩ፡ አኀዊነ፡ ለዐለ፡ ቢጽክሙ፡፡ ከመ፡ ኢትትኰነኑ፡፡ እስመ፡ ናሁ፡ መኰንን፡ ኀበ፡
10 መድረከ፡ ኆኅትክሙ፡ ይቀውም፨ ወደጽንሑ፡፡ አርአያሃሰ፡ አኀዊነ፡ ለትዕግሥት፡ ተጽ
11 ናሕክሙ፡ ብክሙ፡ ነቢያት፡ እለ፡ ተናገሩ፡ በቃሉ፡ ለእግዚአብሔር፨ ናሁ፡ ናስተበጽዖ
ሙ፡ ለእለ፡ ተዓገሡ፡ ትዕግሥቶ፡ ለኢዮብ፡፡ ወሰማዕክሙ፡ ከመ፡ ፈጸሞ፡ ሎቱ፡ እግዚአ
ብሔር፡፡ ወርኢክሙ፡ ከመ፡ ብዙኅ፡ ምሕረቱ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወመስተሣህል፡
ውእቱ፨

Ne ingemiſcatis, fratres noſtri, adverſùs proximos veſtros, ut non judicemini: quo- 9 *niam ecce judex ad veſtigia januæ veſtræ adſtat. Capiatur autem exemplum* 10 *patientiæ, O fratres noſtri, qui deſtituti eſtis à prophetis quos habetis, & qui locuti ſunt in verbo Dei. Ecce beatos prædicamus eos qui ſuſtinent. Toleran-* 11 *tiam Job audiviſtis, quomodo ei exitum dederit Deus etiam vidiſtis: adeò multa eſt miſericordia Domini, & miſerator eſt.*

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΑ ΤΗ͂Σ ΠΡΩ'ΤΗΣ ΤΟΥ͂ ἉΓΙ'ΟΥ ἈΠΟΣΤΟ'ΛΟΥ ΠΕ'ΤΡΟΥ ἘΠΙΣΤΟΛΗ͂Σ, ἜΧΟΝΤΑ ὙΠΟΔΙΑΙΡΕ'ΣΕΙΣ.

Α' Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀναγεννήσεως· ϗ περὶ ὑπομονῆς πειρασμῶν· ϗ περὶ σωτηριώδους πίστεως προκατηγγελμένης ὑπὸ τῶν προφητῶν.
Β' Περὶ ἐλπίδος ϗ ἁγιασμοῦ· τῆς τε ὀφειλομένης ἐπὶ τῇ υἱοθεσίᾳ ἀσφαλοῦς ἀναστροφῆς.
Γ' Περὶ τοῦ ἐπαξίως τῆς υἱοθεσίας ζῆν ἐν Χριστῷ, πρὸς ὠφέλειαν ϗ τῶν ἔξωθεν, εἰς δόξαν Θεοῦ.
Δ' Περὶ τῆς πρὸς ἄρχοντας ὑποταγῆς ϗ φιλαδελφίας ϗ θεοσεβείας. ἐν ᾧ, περὶ δούλων ὑποταγῆς, ϗ ἀνεξικάκου ὑπομονῆς διὰ Χριστόν. περὶ ὑπακοῆς γυναικῶν, ϗ ὁμονοίας τῆς πρὸς τοὺς ἄνδρας, ϗ σωτηρίας τῆς ἐν πνεύματι εἰς τύπον Σάρρας. περὶ τῆς ἀνδρῶν πρὸς γυναῖκας συμπεριφορᾶς. περὶ τῆς πρὸς ἅπαντας ἐπιεικοῦς ἀνεξικακίας, ἧς τύπος ἦν ἡ ἐπὶ Νῶε τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπία, ἐφ' ἡμᾶς δὲ ἡ διὰ τοῦ βαπτίσματος τοῦ Χριστοῦ συμπάθεια.
Ε' Περὶ ἀποθέσεως φαύλων πράξεων ϗ ἐπιλήψεως τῶν ἐν πνεύματι καρπῶν, κατὰ τὴν διαφορὰν τῶν χαρισμάτων.
Ϛ' Ὅτι κοινωνίᾳ τῇ πρὸς τὸν Χριστόν, κρατεῖν χρὴ τῶν φυσικῶν παθῶν· ἐλπίδι τε τῇ εἰς αὐτόν, φέρειν τὰς ἀπὸ ἑτέρων πάθας.
Ζ' Παραίνεσις πρεσβυτέρων περὶ ἐπισκοπῆς τοῦ ποιμνίου. ἐν ᾧ, περὶ κοινῆς πάντων πρὸς ἕκαστον ταπεινοφροσύνης εἰς νίκην τὴν κατὰ τοῦ διαβόλου.
Η' Εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως τῶν πιστευόντων.

PETRI CATHOLICA EPISTOLA PRIOR.
(†) ΠΕ'ΤΡΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚῊ ἘΠΙΣΤΟΛῊ ΠΡΩ'ΤΗ.

CAP. I. α'.

PETRUS Apoſtolus Jeſu Chriſti, electis advenis diſperſionis Pon-
1 ΠΕ'ΤΡΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόν-
ti, Galatiæ, Cappadociæ, Aſiæ, & Bithyniæ,
του, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, ϗ Βιθυνίας,

MS. A. (†) Titulus abſcinditur.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܬܘܒ ܐܓܪܬܐ ܕܦܛܪܘܣ ܫܠܝܚܐ ܩܬܘܠܝܩܐ ܩܕܡܝܬܐ܂
* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ * ܚܕ ܒܫܒܐ ܚܕܬܐ * ܐ *
* ܦܛܪܘܣ ܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ܂ ܠܓܒܝܐ ܘܬܘܬܒܐ ܕܙܪܝܥܝܢ ܒܦܢܛܘܣ܂ 1
ܘܒܓܠܛܝܐ܂ ܘܒܩܦܘܕܩܝܐ܂ ܘܒܐܣܝܐ ܘܒܒܝܬܘܢܝܐ܂

SEQUITUR EPISTOLA
PETRI
SIMONIS CEPHÆ Apoſtoli.

CAP. I.
Dominicâ novâ.

PEtrus Apoſtolus Jeſu Chriſti electis & 1 advenis qui ſparſi ſunt in ponto, & in Galatiâ, & Cappadociâ, & Aſiâ, & Bithyniâ;

Verſio VULGATA LATINA.

9 Nolite ingemiſcere, fratres, in alterutrum, ut non judicemini. Ecce judex ante ja-
10 nuam aſſiſtit. Exemplum accipite, fratres, exitûs mali, laboris, & patientiæ,
11 Prophetas: qui locuti ſunt in nomine Domini. Ecce beatificamus eos, qui
ſuſtinuerunt. Sufferentiam Job audiſtis, & finem Domini vidiſtis, quoniam
12 miſericors Dominus eſt, & miſerator. Ante omnia autem, fratres mei, nolite ju-
rare, neque per cœlum, neque per terram, neque aliud quodcunque juramen-
tum. Sit autem ſermo veſter; Eſt, eſt: Non, non: ut non ſub judicio deci-
13 datis. Triſtatur aliquis veſtrûm? oret: Æquo animo eſt? pſallat. Infirmatur
14 quis in vobis? inducat presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum, ungentes
eum oleo in nomine Domini: Et oratio fidei ſalvabit infirmum, & allevi- 15
abit eum Dominus: & ſi in peccatis ſit, remittentur ei. Confitemini ergò 16
alterutrùm peccata veſtra, & orate pro invicèm ut ſalvemini: multùm enim
valet deprecatio juſti aſſidua. Elias homo erat ſimilis nobis paſſibilis: & ora- 17
tione oravit ut non plueret ſuper terram, & non pluit annos tres, & menſes
ſex. Et rurſùm oravit: & cœlum dedit pluviam, & terra dedit fructum ſu- 18
um. • Fratres mei, ſi quis ex vobis erraverit à veritate, & converterit quis 19
eum: Scire debet, quoniam qui converti fecerit peccatorem ab errore viæ ſuæ, 20
ſalvabit animam ejus à morte, & operiet multitudinem peccatorum.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 * يا اخوتي لا يتنهد بعضكم على بعض لئلا تدانوا * فها القاضي قد وقف بالابواب * تم *
10 * قراءة برسم الانبياء * يا اخوتي اتخذوا نموذجا لمصابرة الشقا
11 ولطول الروح * الانبياء الذين تكلموا باسم الرب * ها نحن نطوب الصابرين * قد سمعتم
12 بصبر ايوب وعرفتم نهاية الرب التي جعلها له * لانه جزيل التحنن ورؤوف * يا اخوتي قبل
كل شي لا تحلفوا * لا بالسماء والارض ولا بقسم آخر * وليكن النعم منكم نعم * واللا لا * لئلا
13 تسقطوا في المراءاة * ان حصل احدكم في شقاء وضير فليصل * وان سر احدكم فليترنم *
14 * وان عرض فيكم احد فليستدع قسوس الكنيسة * وليصلوا عليه ويدهنوه بزيت
15 باسم الرب * وصلاة الامانة تخلص المريض ويقيمه الرب * وان كان قد عمل خطايا تغفر
16 له * ليعترف بعضكم لبعض بهفواتكم * وليصل بعضكم على بعض لتشفوا * فان طلبة
17 الصديق الفاعلة تقتدر كثيرا * ايليا انما كان انسانا يساوينا في الالم * فصلى صلاة
18 الا تمطر * فلم تمطر على الارض ثلثة سنين وستة اشهر * وصلى ايضا واعطت السماء مطرا *
19 وانبتت الارض ثمرا * يا اخوتي ان يضل فيكم احد عن الطريق الحق فيرده احد * فليعلم
20 ان من يرد خاطيا من ضلال طريقه يخلص نفسه من الموت * ويغفر كثير خطاياه *
* والسبح لله دايما ابدا * وعلينا رحمته امين *

O fratres mei, ne ingemiſcatis alii adverſus alios, ne damnemini: ecce enim judex adſtat januis. Hactenus. 9

Lectio pro Prophetis.

O fratres mei, ſumite ſpecimen ad perferendas afflictiones, & longanimitatem, Prophetas qui locuti ſunt in nomine Domini. Ecce, nos beamus patientes. Jam audiſtis patientiam Job, & nôſtis finem quem conſtituit ei Dominus: largus enim eſt benignitate & clementiſſimus. O fratres mei, ante omnia ne juretis neque per cœlum ac terram, neque aliud ullum jusjurandum: ſit autem Etiam quòd à vobis proferetur, *Etiam, & Non, non: ut ne incidatis in ſimulationem. Siquis veſtrûm in afflictione & calamitate ſe deprehendat, oret: & ſiquis veſtrûm exultet, pſallat. Quòd ſiquis inter vos infirmetur, accerſat presbyteros Eccleſiæ, & orent pro ipſo, unguntque eum oleo in nomine Domini: Et oratio fidei ſalvabit infirmum, erigetque eum Dominus: & ſi peccata commiſerit, remittentur ei. Confitemini alii aliis delicta veſtra: & orate alii pro aliis, ut ſanemini: deprecatio enim juſti efficax multùm poteſt. Elias quidem erat homo par nobis in paſſionibus: & orationem oravit ne plueret, & non pluit ſuper terram tres annos & ſex menſes. Et rurſum oravit, & cœlum dedit pluviam: protulitque terra fructus. O fratres mei, ſiquis inter vos aberret à via vera, & reducat eum quiſpiam, Noverit quòd qui reduxerit peccatorem ab errore viæ ſuæ, ſervabit à morte animam ſuam, operietque multitudinem peccatorum ſuorum.* 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

Laus Deo ſemper ac perpetuò:
ejuſque miſericordia ſit ſuper
nos: Amen.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 ወእምኵሉሰ፡ ዘይቀድም፡ ተፋቀሩ፡ አኃዊነ፡ ኢትምሐሉ፡ ኢበሰማይ፡ ወኢበምድር፡፡ ወኢበ
ካልእ፡ መሐላ፡ ወኢበዘኮነ፡ መሐላ፡ ኢትምሐሉ፡ ግሙራ፡ ወኢበምንትኒ፡ አሐደ፡ ይኩን፡ ቃል
ክሙ፡ እመኒ፡ እወ፡ እወ፡ ወእመኒ፡ አልቦ፡ አልቦ፡ አም፡ ኢትትኴነኑ፡ ወኢትበኡ፡ ውስተ፡ ደይ
13 ን፡፡ ወእመቦ፡ ዘይቴክዝ፡ ለይጸሊ፡ ወእመቦ፡ ወተፈሥሐ፡ ለይዘምር፡፡ ወለመቦ፡ ዘይ
ደዊ፡ እምኔክሙ፡ ለይጸውዕ፡ ቀሳውስተ፡ እለ፡ ቤተ፡ ክርስቲያን፡ ወይጸልዩ፡ ለዕሌሁ፡ ቀቢ
14 ኦሙ፡ ቅብአ፡ ጸሎት፡ በስሙ፡ ለእግዚእነ፡፡ ወጸሎት፡ ሃይማኖት፡ ያሐይዎ፡ ለድውይ፡ ወ
15 ያነሥኦ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወእመኒ፡ ቦቱ፡ ኃጢአተ፡ ይትሐደግ፡ ሎቱ፡፡ ተአመኑ፡ በ
16 በይናቲክሙ፡ ኃጢአተክሙ፡ ወጸልዩ፡ ለዐለ፡ ቢጽክሙ፡ ከመ፡ ትሕየዉ፡ ብዙኅ፡ ትረድእ፡ ጸ
17 ሎቱ፡ ለጻድቅ፡ ትክል፡ ወታሰልጥ፡፡ እልያስ፡ ዘከማነ፡ ሰብእ፡ ውእቱ፡ ወዘከመ፡ ነሐምም፡
የሐምም፡ ወጸሎተ፡ ጸለየ፡ ከመ፡ ኢይዝንም፡ ዝናመ፡ ወኢዘንመ፡ ውስተ፡ ምድር፡ ሠለስተ፡
18 ዓመተ፡ ወስድስተ፡ አውራኃ፡፡ ወካዕበ፡ ጸለየ፡ ከመ፡ ይዝንም፡ ወወሀበ፡ ሰማይ፡ ዝናሞ፡
19 ወምድርኒ፡ አብቈለት፡ ፍሬሃ፡፡ አኃዊነ፡ ለእመቦ፡ ዘስሕተ፡ እምጽድቅ፡፡ ወቦ፡ ዘሜጦ፡
20 እምጌጋዩ፡፡ አእምሩ፡ ከመ፡ ዘሜጦ፡ እምጌጋዩ፡ አድኃነ፡ ርእሶ፡ እሞት፡ ወከደ
ነ፡ ለብዙኃት፡ ኃጣውኢሁ፡፡

Ante omnia autem, fratres noſtri, præcedat charitas ejus: ne juretis, neque per 12
cœlum, neque per terram, neque per aliud jusjurandum, non inquam *per quodvis*
juramentum juretis omninò, quodcunque demum ſit. Sit ſermo veſter vel Etiam
etiam, vel Non non, ne condemnemini, neque veniatis in judicium. Siquis autem 13
triſtitiam habuerit, oret: & læto ſi fuerit animo, pſallat. Quòd ſi quis ex vobis 14
infirmetur, accerſat presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eo, ungentes eum oleo,
preces fiant in nomine Dei noſtri. Et oratio fidei ſanabit infirmum, erigetque eum 15
Dominus: & ſi in eo peccata ſint, remittentur ei. Confitemini invicèm peccata 16
veſtra, & orate pro fratribus veſtris, ut vivatis: multùm juvat oratio juſti,
potens eſt, & aſſiſtit. Elias, vir erat nobis ſimilis, & prout nos patimur, paſſus 17
eſt ille, & orationem oravit ut ne plueret pluviam: nec pluit ſuper terram an-
nos tres, & tres menſes. Et rurſum oravit ut plueret, & dedit cœlum pluvi- 18
am, & terra progerminavit fructus ſuos. Fratres noſtri, ſi quis eſt qui erra- 19
verit à veritate, & eſt qui converterit eum ab errore ſuo; Scitote, quòd qui 20
converterit eum ab errore ſuo, ſeipſum liberaverit à morte, & coöperuerit mul-
titudinem peccatorum ejus.

FINIS.

Epiſtola Beati PETRI *Apoſtoli prima.*

Verſio VULGATA LATINA.

CAPUT I.

1 PEtrus Apoſtolus Jeſu Chriſti, electis advenis diſperſionis Ponti, Galatiæ, Cappadociæ, Aſiæ, & Bithyniæ.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* رسالة القديس بطرس الاولى *
* الفصل . الاول *
* قراءة الجمعة من الجمعة الثانية والثلثين بعد العنصرة *
1 * من بطرس رسول يسوع المسيح الى المصطفين القاطنين في شتات بلد البنطس *
وغلاطية * وكبادوكية * واسيا * والبثنية *

EPISTOLA SANCTI
PETRI prima.

CAPUT PRIMUM.

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis
trigeſimæ ſecundæ poſt Pentecoſten.

A Petro Apoſtolo Jeſu Chriſti ad electos habitantes in diſperſis regionibus Ponti, & Galatiæ, & Cappadociæ, & Aſiæ, & Bithyniæ, 1

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

◆ ◆ ◆

ንቀድም፡ በረድኤተ፡ እግዚአብሔር፡ እግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ ንጽሕፍ፡
መልእክተ፡ ጴጥሮስ፡ ቀዳሚተ፡፡

1 እምጴጥሮስ፡ ልኡክ፡ እግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ ለኅሩያን፡ እለ፡ ሀለዉ፡ ውስተ፡
በሐውርተ፡ ጶንጦስ፡ ወገላትያ፡ ወቀጰዶቅያ፡፡ ወእስያ፡ ወቢታንያ፡፡

Auxiliante Deo Domino noſtro Jeſu Chriſto, incipimus ſcribere
Epiſtolam PETRI priorem.

CAPUT I.

A Petro Apoſtolo Domini noſtri Jeſu Chriſti, electis qui ſunt in regionibus Ponti, & Galatiæ, & Cappadociæ, & Aſiæ, & Bithyniæ, 1

Secundùm *prænotionem* Dei Patris, in *ſanctificatione* Spiritûs, in obedientiam &
2 Κατὰ πρόγνωσιν Θεοῦ πατρὸς ἐν ἁγιασμῷ Πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν καὶ
aſperſionem ſanguinis Jeſu Chriſti: Gratia vobis & pax multiplicetur. Be-
3 ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη. Εὐ- Α'
nedictus Deus, & Pater Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui ſecundùm *mul-*
λογητὸς ὁ Θεὸς, καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ κατὰ τὸ πο-
tam ſuam miſericordiam *regenerans* nos in ſpem vivam per reſurrectionem Jeſu
λὺ αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡμᾶς εἰς ἐλπίδα ζῶσαν δι᾽ ἀναστάσεως Ἰησοῦ
Chriſti ex mortuis, In hæreditatem incorruptibilem, & incontaminatam &
4 Χριστοῦ ἐκ νεκρῶν, Εἰς κληρονομίαν ἄφθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ Β'
immarceſcibilem, conſervatam in cœlis in *nos*, In virtute Dei,
5 ἀμάραντον, τετηρημένην ἐν οὐρανοῖς εἰς (α) ἡμᾶς, Τοὺς ἐν δυνάμει Θεοῦ,
cuſtoditos per fidem, in ſalutem paratam revelari in tempore no-
φρουρουμένους διὰ πίστεως, εἰς σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκαλυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐ-
viſſimo. In quo *exultatis*, modicùm nunc (ſi *opus eſt*) *triſtati* in va-
6 σχάτῳ. Ἐν ᾧ ἀγαλλιᾶσθε, ὀλίγον ἄρτι (εἰ δέον ἐστὶ) λυπηθέντες ἐν ποι-
riis tentationibus: Ut probatio veſtræ fidei multò pretioſi-
7 κίλοις πειρασμοῖς· Ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολὺ (λ) τιμιώτε-
or auro *illo perdito*, per ignem *verò explorato*, inveniatur in lau-
ρον χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰς ἔπαι-
dem & honorem & gloriam, in revelatione Jeſu Chriſti. Quem non *viden-*
8 νον (β) καὶ τιμὴν καὶ δόξαν, ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὃν οὐκ εἰδό-
tes diligitis: in quem nunc non videntes, credentes autem, *exultatis* lætitiâ
τες ἀγαπᾶτε· εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες, πιστεύοντες δὲ, ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ
inenarrabili & glorificatâ, Reportantes finem fidei veſtræ,
9 ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ, Κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν,
ſalutem animarum: De qua ſalute exquiſierunt atque ſcrutati ſunt Pro-
10 σωτηρίαν ψυχῶν· Περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ (γ) ἐξηρεύνησαν προ-
phetæ, qui de *illa in vos* gratia *prophetantes*: Scrutantes in
11 φῆται, οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες· Ἐρευνῶντες εἰς

quod vel quale tempus ſignificaret in eis Spiritus Chriſti, *præte-*
τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς Πνεῦμα Χριστοῦ, (δ) προμαρτυρό-
ſtans illas in *Chriſtum* paſſiones, & *poſt hæc* glorias: Quibus reve-
Α' μενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας· Οἷς ἀπε- 12
latum eſt, quia non ſibimetipſis, *nobis* autem miniſtrabant ea, quæ nunc nuntiata ſunt
καλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, ἡμῖν δὲ διηκόνουν αὐτὰ, ἃ νῦν ἀνηγγέλη
vobis per eos *evangelizantes* vobis *in* Spiritu ſancto miſſo de cœ-
ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων (ε) ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ᾽ οὐ-
lo, in *quæ* deſiderant angeli proſpicere. *Ideò* ſuccincti lumbos
Β' ρανοῦ, εἰς ἃ ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι. Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας 13
mentis veſtræ, ſobrii, perfectè ſperate in eam *latam* vobis
τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν
gratiam in *revelatione* Jeſu Chriſti, Quaſi filii obedientiæ, non configu-
χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζό- 14
rati *illis prius in ignorantia veſtra cupiditatibus*: Sed ſecundùm eum
μενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις· Ἀλλὰ κατὰ τὸν 15
vocantem vos Sanctum, & ipſi ſancti in omni converſatione *fiatis*: Quo-
καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον, καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε· Δι- 16
niam ſcriptum eſt; Sancti eritis, quoniam ego ſanctus ſum. Et ſi Patrem
ότι γέγραπται, Ἅγιοι (ζ) γένεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι. Καὶ εἰ πατέρα 17
invocatis eum ſine acceptione perſonarum *judicantem* ſecundùm uniuſcujuſque opus,
ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον,
in timore *commorationis veſtræ tempus* converſamini: Scientes quòd non corru-
ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε· Εἰδότες ὅτι οὐ φθαρ- 18
ptibilibus argento vel auro redempti eſtis de vana veſtra converſatione pa-
τοῖς ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πα-
ternâ traditione acceptâ, Sed pretioſo ſanguine quaſi agni immaculati & incontaminati,
τροπαραδότου, Ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου, 19
Chriſti:
Χριστοῦ·

Κεφ. α'. MS. A. (α) ὑμᾶς, (λ) τιμιότερον (β) καὶ δόξαν καὶ τιμὴν, (γ) ἐξηραύνησαν (δ) προμαρτυρούμενον (ε) ὑμᾶς Πνεύματι (ζ) ἔσεσθε.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܐܝܠܝܢ ܕܐܬܓܒܝܘ ܒܡܩܕܡܘܬ ܝܕܥܬܗ ܕܐܠܗܐ ܐܒܐ. ܒܩܘܕܫܐ ܕܪܘܚܐ. ܕܢܗܘܘܢ 2
ܒܡܫܬܡܥܢܘܬܐ ܘܒܙܠܚܐ ܕܕܡܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܛܝܒܘܬܐ ܘܫܠܡܐ ܢܣܓܘܢ ܠܟܘܢ.
*ܡܒܪܟ ܗܘ ܐܠܗܐ ܐܒܘܗܝ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܗܘ ܕܒܚܢܢܗ ܣܓܝܐܐ ܐܘܠܕܢ ܡܢ 3
ܕܪܝܫ. ܒܢܘܚܡܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܠܣܒܪܐ ܕܚܝܐ * ܘܠܝܪܬܘܬܐ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠܐ ܘܠܐ 4
ܡܬܛܘܫܐ ܘܠܐ ܚܡܐ. ܗܝ ܕܡܛܝܒܐ ܠܟܘܢ ܒܫܡܝܐ. * ܟܕ ܢܛܝܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܚܝܠܐ 5
ܕܐܠܗܐ ܘܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܠܚܝܐ ܕܡܛܝܒܝܢ ܕܢܬܓܠܘܢ ܒܙܒܢܐ ܐܚܪܝܐ. * ܕܒܗܘܢ 6
ܬܚܕܘܢ ܠܥܠܡ. ܐܦܢ ܒܗܢܐ ܙܒܢܐ ܩܠܝܠ ܡܬܟܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܢܣܝܘܢܐ ܡܫܚܠܦܐ
ܕܡܛܝܢ ܠܟܘܢ. * ܐܝܟܢܐ ܕܒܘܚܪܢܐ ܕܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܢܬܚܙܐ: ܕܡܝܬܪ ܡܢ ܕܗܒܐ ܡܨܠܝܐ 7
ܕܒܢܘܪܐ ܡܬܒܚܪ. ܠܫܘܒܚܐ ܘܠܝܩܪܐ ܘܠܬܫܒܘܚܬܐ. ܒܓܠܝܢܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
* ܗܘ ܕܠܐ ܚܙܝܬܘܢܝܗܝ ܘܡܚܒܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܘܒܗܝܡܢܘܬܗ ܪܘܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܚܕܘܬܐ 8
ܡܫܒܚܬܐ ܕܠܐ ܡܬܡܠܠܐ. * ܕܬܩܒܠܘܢ ܦܘܪܥܢܐ ܕܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܚܝܐ ܕܢܦܫܬܟܘܢ. 9
* ܗܢܘܢ ܚܝܐ ܕܒܥܘ ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܢܒܝܐ. ܟܕ ܐܬܢܒܝܘ ܥܠ ܛܝܒܘܬܐ ܕܥܬܝܕܐ ܗܘܬ 10
ܠܡܬܝܗܒܘ ܠܟܘܢ. * ܘܒܨܘ ܠܐܝܢܐ ܙܒܢܐ ܡܚܘܝܐ ܘܡܣܗܕܐ ܪܘܚܐ ܕܡܫܝܚܐ ܕܥܡܪܐ 11
ܒܗܘܢ. ܕܥܬܝܕܝܢ ܚܫܘܗܝ ܕܡܫܝܚܐ ܠܡܗܘܐ ܘܫܘܒܚܗ ܕܡܢ ܒܬܪܟܢ. * ܘܐܬܓܠܝ ܠܗܘܢ ܟܠ 12
ܕܒܥܝܢ ܗܘܘ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܠܢܦܫܗܘܢ ܒܥܝܢ ܗܘܘ. ܐܠܐ ܠܢ ܡܬܢܒܝܢ ܗܘܘ. ܐܝܠܝܢ
ܕܗܫܐ ܐܬܓܠܝ ܠܟܘܢ. ܒܝܕ ܐܝܠܝܢ ܕܡܣܒܪܝܢ ܠܟܘܢ: ܒܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܕܐܫܬܕܪ ܡܢ ܫܡܝܐ.
ܕܒܗܝܢ ܡܬܪܓܪܓܝܢ ܐܦ ܡܠܐܟܐ ܕܢܚܘܪܘܢ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܚܙܩܘ ܚܨܝܐ 13
ܕܪܥܝܢܝܟܘܢ. ܘܐܬܬܥܝܪܘ ܓܡܝܪܐܝܬ. ܘܣܒܪܘ ܠܚܕܘܬܐ ܕܐܬܝܐ ܠܟܘܢ. ܒܓܠܝܢܗ
ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܐܝܟ ܒܢܝܐ ܡܫܬܡܥܢܐ. ܘܠܐ ܬܫܬܘܬܦܘܢ ܬܘܒ ܠܪܓܝܓܬܐ 14
ܩܕܡܝܬܐ: ܐܝܠܝܢ ܕܪܓܝܓܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܕܠܐ ܝܕܥܬܐ. * ܐܠܐ ܗܘܘ ܩܕܝܫܝܢ ܒܟܠܗܘܢ ܗܘܦܟܝܟܘܢ. 15
ܐܝܟ ܕܩܕܝܫ ܗܘ ܗܘ ܡܢ ܕܩܪܟܘܢ. * ܡܛܠ ܕܟܬܝܒ. ܕܗܘܘ ܩܕܝܫܝܢ ܐܝܟ ܕܐܦ ܐܢܐ 16
ܩܕܝܫ ܐܢܐ. * ܘܐܢ ܗܘ ܕܐܒܐ ܩܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܗܘ ܕܠܘܬܗ ܡܣܒ ܒܐܦܐ ܠܝܬ. ܘܕܐܢ 17
ܠܟܠܢܫ ܐܝܟ ܥܒܕܘܗܝ. ܒܕܚܠܬܐ ܗܠܟܘ ܒܗ ܒܙܒܢܐ ܕܬܘܬܒܘܬܟܘܢ. * ܟܕ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ 18
ܕܠܐ ܒܣܐܡܐ ܕܡܬܚܒܠ. ܘܠܐ ܒܕܗܒܐ ܐܬܦܪܩܬܘܢ ܡܢ ܥܒܕܝܟܘܢ ܣܪܝܩܐ. ܗܢܘܢ ܕܩܒܠܬܘܢ ܡܢ
ܐܒܗܝܟܘܢ. * ܐܠܐ ܒܕܡܐ ܝܩܝܪܐ ܕܐܡܪܐ ܕܡܘܡܐ ܘܛܘܠܫܐ ܠܝܬ ܒܗ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܫܝܚܐ. 19

Iis qui electi ſunt per præſcientiã Dei patris, 2
per ſanctificationem Spiritûs, ut ſint in obe-
dientiam & aſperſionem ſanguinis Jeſu Chri-
ſti, Gratia & pax multiplicetur apud vos.
Benedictus Deus pater Domini noſtri Jeſu 3
Chriſti qui multa miſericordiâ ſuâ genuit
nos, denuò per reſurrectionem Domini no-
ſtri Jeſu Chriſti in ſpem vitæ. Et in hære- 4
ditatem incorruptibilem, & incontamina-
tam, ac immarceſcibilem, quæ in cœlis pa-
rata eſt vobis, Qui cuſtodimini virtute 5
Dei & fide in ſalutem, quæ parata eſt ut re-
veletur in temporibus noviſſimis: In qui- 6
bus lætabimini in æternum, etſi hoc tempore
paululum contriſtemini per varias tentatio-
nes quæ vobis contingunt. Ut probatio fi- 7
dei veſtræ appareat excellentior auro purga-
to, quod probatum eſt per ignem, in laudem
& honorem & gloriam; in revelatione Jeſu
Chriſti. Quem non vidiſtis, & tamen dili- 8
gitis, & ejus fide exultatis cum gaudio glori-
oſo ineffabili: Ut recipiatis retributionem 9
fidei veſtræ, ſalutem animarum veſtrarum.
De qua ſalute exquiſierant prophetæ quum 10
vaticinati ſunt de gratia quæ danda erat vo-
bis. Et ſcrutati ſunt quo tempore demon- 11
ſtraturus eſſet ac teſtimonium redditurus
Spiritus ille Chriſti, qui habitabat in ipſis,
futuras eſſe paſſiones Chriſti, & gloriam ejus
ſubſequentem. Et revelata fuerunt illis 12
quæcunque ſcrutabantur, quia non ſibimet-
ipſis perquirebant, ſed nobis ipſis vaticina-
bantur ea quæ nunc revelata ſunt vobis per
res quas evangelizavimus vobis per Spiri-
tum ſanctitatis qui miſſus eſt è cœlis: quas
in res deſiderant etiam Angeli proſpicere.
Quapropter accingite lumbos mentium ve- 13
ſtrarum, & excitamini perfectè, & ſpera-
te in gaudium illud quod obventurum eſt
vobis in revelatione Domini noſtri Jeſu
Chriſti, Tanquam filii obedientes. Neque 14
communicaveritis ampliùs primis illis con-
cupiſcentiis quibus concupiſcebatis abſque
ſcientia. Sed eſtote ſancti in omnibus con- 15
verſationibus veſtris, quemadmodum ſanctus
eſt ille qui vocavit vos. Quandoquidem 16
ſcriptum eſt, Eſtote ſancti, ſicut & ego ſan-
ctus ſum. Quòd ſi patrem vocatis eum in 17
cujus conſpectu non eſt acceptatio facierum,
& qui judicat unumquemque ſecundùm ope-
ra ejus: cum timore verſamini hoc tem-
pore incolatus veſtri: Quum ſciatis nec ar- 18
gento quod corrumpitur, nec auro, vos re-
demptos fuiſſe ab illis vanis operibus veſtris
quæ accepiſtis à patribus veſtris; Sed preti- 19
oſo ſanguine agni illius, qui nec nævum nec
maculam habet, hoc eſt, Chriſti:

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 ለእለ ፡ ቀደሙ ፡ አእምሮቶ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ አብ ፡፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ከመ ፡ ይስምዑ ፡
3 በንዝኅተ ፡ ደሙ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ሞገስ ፡ ወሰላም ፡ ይብዛኅ ፡ ለክሙ ፡፡=፡ ይት
ባረክ ፡ እግዚአብሔር ፡ አቡሁ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ዘወለደነ ፡ በብዝኅ ፡
ምሕረቱ ፡ ወለተስፋ ፡ እንተ ፡ በቲ ፡ ነሐዩ ፡ በተንሥኦቱ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶ
4 ስ ፡፡ እምነ ፡ ምዉታን ፡፡=፡ ለተዋርሶ ፡ ዘኢይበሊ ፡ ወዘኢይረኵስ ፡ ወዘኢጸምሂ ፡ ዘ
5 ዕቁብ ፡ ለነ ፡ ወለክሙ ፡ በሰማያት ፡፡=፡ ለእለ ፡ በኀይለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዕቁባን ፡
በሃይማኖትክሙ ፡፡ ከመ ፡ ትድኅኑ ፡ እንተ ፡ ትደሉ ፡ ወታስተርኢ ፡ በደኃሪ ፡ መዋዕል ፡፡=፡
6 ወበሕቱ ፡ ትትፌሥሑ ፡ ሕዳጠ ፡ ይእዜ ፡ እስመ ፡ ሀለወክሙ ፡ ትትከዙ ፡ በዘ ፡ ይመጽእክ
ሙ ፡ መከራ ፡ ዘዘ ፡ ዚአሁ ፡፡=፡

Qui electi fuerunt ex præcognitione Dei patris per Spiritum ſanctum ut auſcul- 2
tarent, per aſperſionem ſanguinis Jeſu Chriſti, Gratia & pax vobis multiplice-
tur. Benedictus ſit Deus pater Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui ex multa ſua 3
miſericordia genuit nos in ſpem vivam per reſurrectionem Domini noſtri Jeſu
Chriſti à mortuis, Ad hæreditatem quæ nec veteraſcere poteſt, nec contaminari, 4
nec marceſcere, nobis vobiſque in cœlis ſervatam, Qui per virtutem Dei cuſto- 5
diti eſtis, & per fidem veſtram, ad ſalutem quæ parata eſt ut reveletur in die-
bus extremis. Veruntamen gaudetis pauxillùm nunc, eò quòd oportet vos triſti- 6
tiâ affici, de hoc quod vobis adventurum eſt, de variis ſcilicet tentationibus.

Verſio VULGATA LATINA.

2 Secundùm præſcientiam Dei Patris, in ſanctificationem Spiritûs, in obedientiam,
3 & aſperſionem ſanguinis Jeſu Chriſti : Gratia vobis & pax multiplicetur. Benedictus Deus & Pater Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui ſecundùm miſericordiam
ſuam magnam regeneravit nos in ſpem vivam, per reſurrectionem Jeſu Chriſti ex
4 mortuis, In hæreditatem incorruptibilem, & incontaminatam, & immarceſſibi-
5 lem, conſervatam in cœlis in vobis. Qui in virtute Dei cuſtodimini per fidem in
6 ſalutem, paratam revelari in tempore noviſſimo. In quo exultabitis, modicùm
7 nunc ſi oportet contriſtari in variis tentationibus : Ut probatio veſtræ fidei multò pretioſior auro (quod per ignem probatur) inveniatur in laudem, & gloriam,
8 & honorem, in revelatione Jeſu Chriſti : Quem cùm non videritis, diligitis :
in quem nunc quoque non videntes creditis : credentes autem exultabitis lætitiâ
9 inenarrabili, & glorificatâ : Reportantes finem fidei veſtræ, ſalutem animarum.
10 De qua ſalute exquiſierunt, atque ſcrutati ſunt prophetæ, qui de futura in vobis
11 gratia prophetaverunt : Scrutantes in quod vel quale tempus ſignificaret in eis
Spiritus Chriſti : prænuntians eas quæ in Chriſto ſunt paſſiones, & poſteriores glorias : Quibus revelatum eſt, quia non ſibimetipſis, vobis autem mini- 12
ſtrabant ea, quæ nunc nuntiata ſunt vobis per eos qui evangelizaverunt vobis,
Spiritu ſancto miſſo de cœlo, in quem deſiderant Angeli proſpicere. Pro- 13
pter quod ſuccincti lumbos mentis veſtræ, ſobrii perfectè ſperate in eam, quæ
offertur vobis, gratiam, in revelationem Jeſu Chriſti : Quaſi filii obedientiæ 14
non configurati prioribus ignorantiæ veſtræ deſideriis : Sed ſecundùm eum, 15
qui vocavit vos, Sanctum; & ipſi in omni converſatione ſancti ſitis : Quoni- 16
am ſcriptum eſt ; Sancti eritis, quoniam ego ſanctus ſum. Et ſi patrem invo- 17
catis eum, qui ſine acceptione perſonarum judicat ſecundùm uniuſcujuſque opus,
in timore incolatûs veſtri tempore converſamini. Scientes quòd non corrupti- 18
bilibus auro vel argento redempti eſtis de vana veſtra converſatione paternæ
traditionis : Sed pretioſo ſanguine quaſi agni immaculati Chriſti, & incon- 19
taminati :

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 * عما يخص سالف معرفة الاله الاب بقداسة الروح لطاعة يسوع المسيح وبنضوح دمه *
3 وليكثر لكم النعمة والسلامة * انتقل * * تبارك الله وابو ربنا يسوع المسيح الذي
اعاد ولادتنا عما يخص وفور رحمته في الرجا الحي بانبعاث يسوع المسيح من الموتى *
4 5 * لموروث غير بال ولا دنس ولا صايم محفوظ في السماوات لكم * المصونين بقوة الله * بالامانة
6 للخلاص * معدا ان يستعلن في الزمان الاخير * الذين تبتهجون به الان قليلا * ان كان
7 واجبا ان تجربوا بمحن متلونة * ليوجد تخبير امانتكم افضل كرامة من الذهب الهالك
8 المخبر بالنار لمدح واكرام * وتمجيد في اعتلان يسوع المسيح * الذي ما رايتموه فاحببتموه *
الذي ما تشاهدونه الان وقد امنتم به * وستبتهجون بسرور لا ينطق بوصفه وتمجيد *
9 10 * محصلين نهاية امانتكم خلاص انفسكم * ابتدي * * الخلاص الذي من
اجله طلب * واستفحصوا الانبيا الذين تنباوا من اجل النعمة الواصلة اليكم *
11 * وفتشوا لمن او في اي وقت اوضح روح المسيح فيهم * ما تقدم وشهد به عن الالام التي
12 نالت المسيح * والامجاد التي بعدها * فاعلن لهم انهم ما كانوا يخدموها لانفسهم * بل
لكم التي بشرتم الان بها من الذين بشروكم بالروح القدس المرسل من السماء * الامجاد
13 التي تشتهي الملايكة تطلع اليها * ولهذا شدوا حقاء ذهنكم متيقظين متوكلين
14 توكلا كاملا على النعمة السابغة عليكم في استعلان يسوع المسيح * كما يليق باولاد
15 الطاعة * ولا تتشكلوا بالشهوات التي تصرفتم فيها قديما بغباوتكم * بل صيروا انتم
16 كالقدوس الذي دعاكم قديسين في جميع تصرفكم * لان قد كتب صيروا قديسين
17 فاني انا قدوس * وان دعوتم ابا من يحكم على فعل كل احد حكومة لا محاباة فيها *
18 فتصرفوا بالتقوى مدى زمان سكناكم * عالمين انكم ما فديتم من تصرفكم الباطل
19 الذي قلدكموه اباوكم بالفضة او بالذهب الباليين * لكن بالدم الكريم اي دم المسيح
الحمل الذي لا معاب فيه ولا دنس *

Prout attinet ad præſcientiam Dei Patris, per ſanctitatem Spiritus, ad obedientiam Jeſu Chriſti, & aſperſionem ſanguinis ejus: multiplicetur autem vobis gratia & pax. 2 Tranſili. *Benedictus ſit Deus ac Pater Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui noſtram iteravit generationem, prout congruum eſt abundantiæ miſericordiæ ſuæ, in ſpem vivam, per reſurrectionem Jeſu Chriſti à mortuis :* 3 *Ad hæreditatem incorruptibilem, & incontaminatam, & minimè langueſcentem, ſervatam in cœlis vobis* 4 *Virtute Dei protectis per fidem ad ſalutem paratam pateſieri tempore ultimo:* 5 *Qui nunc parumper exultatis in eo, (ſi oporteat vos probari variis tentationibus,* 6 *Ut inveniatur exploratio fidei veſtræ majoris eſſe pretii quàm aurum caducum igne probatum : ad laudem, honorem atque gloriam, quum apparuerit Jeſus Chriſtus :* 7 *Quem non vidiſtis, tamen dilexiſtis : quem non cernitis modò, tamen credidiſtis in eum) exultabitis quidem gaudio narratu ineffabili & glorioſo :* 8 *Amplectentes finem fidei veſtræ, ſalutem animarum veſtrarum :* 9 Reſume. *Salutem* inquam *quæ expetita fuerat. Et ſcrutantibus prophetis qui de gratia ad vos perventurâ prophetârunt,* 10 *Atque inveſtigantibus cuinam, aut quo tempore declararet in eis Spiritus Chriſti quod antea teſtatus fuerat de paſſionibus quæ Chriſto acciderunt, & gloriis quæ* ſecutæ ſunt *poſt illas :* 11 *Revelatum eſt quòd non ſibi ſed vobis adminiſtrarent ea quæ nunc annuntiata ſunt vobis ab his qui per Spiritum ſanctum de cœlo miſſum annuntiârunt vobis glorias in quas deſiderant Angeli intueri.* 12 Proinde *ſtringite lumbos mentis veſtræ, vigilantes,* & *perfectâ fiduciâ confidentes in gratia redundante ſuper vos in apparitione Jeſu Chriſti,* 13 *Prout decet filios obedientiæ.* 14 *Et ne conformemini cupiditatibus, in quibus olim verſati eſtis in ignorantia veſtra:* 15 *Sed vos, ut ſanctus qui vos vocavit, ſancti reddamini in omni converſatione veſtra.* 16 *Scriptum eſt enim, Sancti eſtote, quoniam ego ſanctus ſum.* 17 *Et, ſi patrem vocatis eum qui judicat opus uniuſcujuſque judicio aſſentationis experte, cum timore verſemini toto tempore hoſpitii veſtri :* 18 *Scientes vos non eſſe redemptos ex vana converſatione veſtra, quam monimento reliquerunt vobis patres veſtri, argento aut auro caducis :* 19 *Sed pretioſo ſanguine, nimirum ſanguine Chriſti, agni in quo nullum eſt vitium aut macula :*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 ከመ፡ መከራሃ፡ ለሃይማኖትክሙ። ዘይትበደር፡ ፈድፋደ፡ እምነ፡ ወርቅ፡ ዘይማስን፡ ዘበ፡
እሳት፡ ያሜክርዎ፡ ወትትረከብ፡ ሀለዋ፡ በክብር፡ ወበውደሴ፡ ወበሰብሐት፡ ከመ፡ ያስተርኢ፡
8 ሊየሱስ፡ ክርስቶስ፨ ዘተፈቅርዎ፡ እንዘ፡ ኢትሬእይዎ። ወተአምኑ፡ ቦቱ፡ እንዘ፡ ኢታ
እምርዎ። ወይእዜኒ፡ ከመ፡ ትትፌሥሑ፡ በፍሥሐ፡ እንተ፡ አልበቲ፡ ማኅለቅተ፡ ወሰብሐ
9 10 ተ፨ እንዘ፡ ትነሥኡ፡ ፍጻሜሃ፡ ለሃይማኖትክሙ፡ መድኀኒተ፡ ነፍስክሙ፨ በእንተ፡
ዛቲ፡ መድኀኒት፡ እንተ፡ ኀሠሠዋ፡ ወአድዋ፡ ነቢያት፡ እለ፡ ተነበዩ፡ በእንተ፡ ክብርክሙ፨
11 እንዘ፡ የኀሥሡ፡ ለአይ፡ ወለማእዜ፡ መዋዕል፡ ዘነገረ፡ በላዕሌሆሙ፡ መንፈሱ፡ ለኢየሱስ፡ ክ
ርስቶስ። ወአቅደመ፡ ስምዐ፡ ከዊነ፡ በእንተ፡ ዘሀለዎ፡ ይሕምም፡ ክርስቶስ። አኮ፡ ለርእሶሙ።
12 ወዘእምድኅረዝ፡ ስብሐቲሁ፨ ለእሉ፡ አስተርአዮሙ። ወአኮ፡ ለርእሶሙ፡ አላ፡ በእ
ንቲአክሙ፡ ተልእኩ፡ ዘይእዜ፡ ንዜንወክሙ፡ እለ፡ አይድዑክሙ፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ዘተፈነ
13 ወ፡ እምሰማይ፡ እምኀበ፡ ያፈትውዎሙ፡ ለመላእክት፡ ከመ፡ የሐውጽዎ፨ ወይእዜኒ፡ ቅን
ቱ፡ ሐቌ፡ ልብክሙ፡ ጥዩቀ፡ ወንቁሀ፡ ተስፈውዋ፡ ለእንተ፡ ትመጽእ፡ ለክሙ፡ ትፍሥሕተ፡ በአ
14 ስተርእዮቱ፡ ለእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፨ ከመ፡ ውሉድ፡ ዘይትኤዘዙ፡ እንዘ፡ ኢት
15 ትመየጡ፡ ለእንተ፡ ቀዲሙ፡ ጌጋይክሙ፡ በኢያእምሮ፡ ፍትወትክሙ፨ ወይእዜኒ፡ በከመ፡ ጸ
16 ውዓክሙ፡ ቅዱስ፡ ውእቱ፡ ወአንትሙኒ፡ ኩኑ፡ ቅዱሳነ፡ በኵሉ፡ ግዕዝክሙ፨ እስመ፡
17 ጽሑፍ፡ ከመ፡ ቅዱሳነ፡ ኩኑ፡ እስመ፡ ቅዱስ፡ አነ፨ ወእመሰ፡ ለአብ፡ ትጼውዕ
ዎ፡ ለዘ፡ ይኴንን፡ እንዘ፡ ገጸ፡ ኢይነሥእ፡ ወይፈድዮ፡ ለኵሉ፡ በከመ፡ ምግባሩ፡
ለለ፡ አሐዱ፡ እንዘ፡ ትነሥኡ፡ ወትፈርህዎ፡ በመዋዕለ፡ ሕይወትክሙ፡ ሖሩ፡ በቲ፨
18 እንዘ፡ ተአምሩ፡ ከመ፡ አኮ፡ በዘይማስን፡ ብሩር፡ ወወርቅ፡ በዘ፡ ተቤዘወክሙ፡ እምው
19 ስተ፡ ዘኢይበቍዕ፡ ምግባሪክሙ፡ ተአጋልዮን፡ አበዊክሙ፨ አላ፡ በክቡር፡ ደም፡ ከመ፡
ዘበግዕ፡ ቅድው፡ ወንጹሕ፡ ክርስቶስ፨

Ut exploratio fidei veſtræ, pro qua enitendum eſt obnixiùs quàm pro auro corruptibili, quod per ignem probatur, etiam inveniatur vobis *eſſe in honorem & laudem & gloriam, quum revelabitur Jeſus Chriſtus.* 7 *Quem quum non videritis, diligitis : in quem* cum *non percipientes, credidiſtis ; & nunc etiam exultatis gaudio indeficienti & glorioſo.* 8 *Reportantes mercedem fidei veſtræ, ſalutem animarum veſtrarum.* 9 *Salutem* dico *illam de qua exquiſierunt & inveſtigati ſunt prophetæ, qui vaticinati ſunt de veſtra gloria:* 10 *Scrutantes de quali temporis* momento, *& quando Spiritus, qui locutus eſt in eis de Jeſu Chriſto, prædixerat* in *teſtimonium fore, de adventuris Chriſto perpeſſionibus, non ex ſeipſis, &* de *gloria ejus quæ* ſecutura *erat poſtea.* 11 *Quibus declaratum eſt, idque non ſibiipſis, ſed vobis adminiſtrârunt* ea *quæ nunc annuntiamus vobis, quæque vobis prædixerunt per Spiritum ſanctum emiſſum è cœlo, quas in res diſcupere fecit Angelos ut reſpiciant.* 12 *Et nunc igitur ſuccingite lumbos cordium veſtrorum attentiùs, & vigilanter ſpem habete de gaudio quod vobis eventurum eſt, in revelatione Domini noſtri Jeſu Chriſti.* 13 *Tanquam filii obedientes ne regredimini ad priſtinos veſtros errores, & concupiſcentias veſtras in ignorantia.* [illegible] *nunc etiam quemadmodum qui vocavit vos ſanctus eſt, & vos quoque eſtote ſancti in omni converſatione veſtra.* 14 15 *Nam ſcriptum eſt; Ideò ſancti eſtote, quia ſanctus ego ſum.* 16 *Quòd ſi patrem vocatis eum qui judicat abſque perſonarum acceptione, & retribuit ſecundùm opus ſuum, ſinguli* veſtrum *excitantes vos, & timentes in diebus vitæ veſtræ ambulate in eo:* 17 *Scientes quòd non corruptibilibus* rebus, *argento* ſcilicet *& auro redempti fuiſtis ex inutilibus veſtris operibus à mancipantibus veſtris patribus* acceptis : 18 *Sed pretioſo ſanguine Chriſti, tanquam agni optimi & puriſſimi:* 19

Præcogniti quidem ante constitutionem mundi, manifestati autem in novissimis
20 Προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ (η) ἐπ' ἐσχάτων
temporibus propter vos, Per ipsum *credentes* in *Deum illum suscitantem*
21 τῶν χρόνων δι' (θ) ὑμᾶς, Τοὺς δι' αὐτοῦ (ι) πιστεύοντας εἰς Θεὸν τὸν ἐγείραντα
eum à mortuis, & gloriam *ei dantem*, ut *fidem vestram* & *spem esse* in
αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς
Deum. Animas vestras castificantes in obedientia *veritatis per Spiritum*,
22 Θεόν. Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς (κ) ἀληθείας διὰ Πνεύματος,
in *fraternum amorem non simulatum*, ex *puro* corde *alii alios* diligite *impensè*:
εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καθαρᾶς καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς·
Renati non ex ſemine corruptibili, ſed incorruptibili, per verbum vivi
23 Ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ (λ) σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος
Dei & permanentis in æternum. Quia omnis caro ut fœnum, & omnis
24 Θεοῦ καὶ (μ) μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα. Διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα
gloria *hominis ut* flos fœni: exaruit fœnum, & flos ejus
δόξα (ν) ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου· ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ (ξ) ἄνθος αὐτοῦ
decidit: *At* verbum Domini manet in æternum. Hoc autem eſt verbum
25 ἐξέπεσε· Τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Τοῦτο δέ (ο) ἐστι τὸ ῥῆμα
evangelizatum in vos.
τὸ εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

CAP. II. β'.

Deponentes igitur omnem malitiam, & omnem dolum, & ſimulationes, & invidias,
1 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν, καὶ πάντα δόλον, καὶ ὑποκρίσεις, καὶ φθόνους, Γ'
& omnes *oblocutiones*, Sicut modò geniti infantes, rationabile, ſine dolo, lac
2 (α) καὶ πάσας καταλαλιάς, Ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη, τὸ λογικὸν, ἄδολον γάλα
concupiſcite, ut in eo *augeamini*: *Siquidem* guſtâſtis quoniam *benignus*
3 ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ (β) αὐξηθῆτε· Εἴπερ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς
ille Dominus. Ad quem accedentes, lapidem vivum, ab hominibus quidem
4 ὁ Κύριος. Πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν
reprobatum, à autem Deo electum, *honorabilem*: Et ipſi tanquam
5 ἀποδεδοκιμασμένον, παρὰ δὲ Θεῷ ἐκλεκτὸν, ἔντιμον· Καὶ αὐτοὶ ὡς
lapides vivi ſuperædificamini, domus ſpiritualis, ſacerdotium ſanctum, offerre
λίθοι ζῶντες (γ) οἰκοδομεῖσθε, οἶκος πνευματικὸς, (δ) ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι
ſpirituales hoſtias, *benè* acceptabiles Deo per Jeſum Chriſtum. Propter quod &
πνευματικὰς θυσίας, εὐπροσδέκτους (ε) τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. (ζ) Διὸ καὶ 6
continetur in Scriptura; Ecce pono in Sion lapidem ſummũ angularem, electum, pre-
περιέχει ἐν τῇ γραφῇ, Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον ἀκρογωνιαῖον, ἐκλεκτὸν, ἔν-
tioſum: & *credens* in *eo*, non *pudefiet*. Vobis igitur honor creden-
τιμον· καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ μὴ καταισχυνθῇ. Ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύ- 7
tibus: non credentib⁹ autem, lapis quem reprobaverunt ædificantes, hic factus eſt
ουσιν· ἀπειθοῦσι δὲ, (η) λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη
in caput anguli, Et lapis offenſionis, & petra ſcandali: qui offendunt
εἰς κεφαλὴν γωνίας, Καὶ λίθος προσκόμματος, καὶ πέτρα σκανδάλου· οἳ προσκόπτουσι 8
verbo, *imperſuaſi*, in *quod* & poſiti ſunt. Vos autem genus electum, re-
τῷ λόγῳ, ἀπειθοῦντες, εἰς ὃ καὶ ἐτέθησαν. Ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτὸν, βα- 9
gale ſacerdotium, gens ſancta, populus *in vindicationem*: ut virtutes annun-
σίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν· ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγ-
tietis ejus de tenebris vos *vocantis* in admirabile ſuum lumen. Qui aliquando
γείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς. Οἵ ποτε 10
non populus, nunc autem populus Dei: qui non conſecuti miſericordiã, nunc autem miſericordiam
οὐ λαὸς, νῦν δὲ λαὸς Θεοῦ· οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεη-
conſecuti. *Dilecti*, obſecro tanquam advenas, & peregrinos, abſtinete car-
Γ' θέντες. Ἀγαπητοὶ, παρακαλῶ ὡς παροίκους, καὶ παρεπιδήμους, ἀπέχεσθαι τῶν σαρ- 11
nalibus deſideriis, quæ militant adverſus animam: Converſationem veſtram
κικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες στρατεύονται κατὰ τῆς ψυχῆς· Τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν 12
in *Gentibus* habentes *honeſtam*: ut in *quo obloquuntur* vobis, *ut* malefactorib⁹, ex bo-
ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν· ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν κα-
nis operibus *inſpicientes*, glorificent Deum in die viſitationis. Subjecti
Δ' λῶν ἔργων ἐποπτεύσαντες, δοξάσωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ ἐπισκοπῆς. (θ) Ὑποτά- 13
eſtote igitur omni humanæ creaturæ, propter *Dominum*: ſive regi, quaſi *ſuperhabenti*:
γητε οὖν πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει, διὰ τὸν Κύριον· εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι·

MS. A. (η) ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων (θ) ἡμᾶς, (ι) πιστοὺς (κ) ἀληθείας εἰς φιλαδελφίαν ἀνυπόκριτον, ἐκ καρδίας ἀλλήλους (λ)* φθορᾶς (μ) μένοντος. Διότι πᾶσα σὰρξ χόρτος, (ν) αὐτῆς ὡς (ξ) ἄνθος ἐξέπεσεν· (ο) ἐστιν εὐαγγελισθὲν ΚΕΦ. β'. MS. A. (α) καὶ καταλαλιάς, Ὡς ἀρτιγέννητα (β) αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν· Εἰ ἐγεύσασθε (γ) ἐνοικοδομεῖσθε, (δ) εἰς ἱεράτευμα (ε) Θεῷ (ζ) Διότι περιέχει (η) λίθος (θ) Ὑποτάγητε πάσῃ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 * ܗܘ ܕܡܩܕܡ ܦܪܝܫ ܗܘܐ ܠܗܢܐ ܡܢ ܩܕܡ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ. ܐܬܓܠܝ ܕܝܢ ܒܚܪܬ ܙܒܢܐ ܡܛܠܬܟܘܢ

21 * ܕܒܐܝܕܗ ܗܝܡܢܬܘܢ ܒܐܠܗܐ ܗܘ ܕܐܩܝܡܗ ܡܢ ܒܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܝܗܒ ܠܗ ܫܘܒܚܐ. ܕܬܗܘܐ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܘܣܒܪܟܘܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ.

22 * ܢܦܫܬܟܘܢ ܩܕܫܘ ܒܡܫܡܥܬܗ ܕܫܪܪܐ. ܘܡܠܘ ܚܘܒܐ ܕܠܐ ܡܣܒ ܒܐܦܐ. ܕܡܢ ܠܒܐ ܕܟܝܐ ܘܡܫܡܠܝܐ ܬܗܘܘܢ ܪܚܡܝܢ ܚܕ ܠܚܕ.

23 * ܐܝܟ ܐܢܫܐ ܕܡܢ ܪܝܫ ܐܬܝܠܕܬܘܢ. ܠܐ ܡܢ ܙܪܥܐ ܕܡܬܚܒܠ. ܐܠܐ ܡܢ ܗܘ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠ. ܒܡܠܬܗ ܚܝܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܩܝܡܐ ܠܥܠܡ.

24 * ܡܛܠ ܕܟܠ ܒܣܪ ܥܣܒܐ ܗܘ. ܘܟܠܗ ܫܘܒܚܗ ܐܝܟ ܗܘܝܐ ܕܚܩܠܐ. ܝܒܫ ܥܣܒܐ ܘܗܘܝܐ ܢܬܪ.

25 * ܡܠܬܗ ܕܝܢ ܕܐܠܗܢ ܩܝܡܐ ܠܥܠܡܝܢ. ܘܗܕܐ ܗܝ ܡܠܬܐ ܗܝ ܕܐܣܬܒܪܬܘܢ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܒ * ܫܪܝ ܩܪܝܢܐ

1 ܫܒܬܐ ܕܚܡܫܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܒ * * ܐܪܚܩܘ ܗܟܝܠ ܡܢܟܘܢ ܟܠܗ ܒܝܫܘܬܐ. ܘܟܠܗ ܢܟܠܐ ܘܢܣܒ ܒܐܦܐ. ܘܚܣܡܐ ܘܐܟܠ ܩܪܨܐ.

2 * ܘܗܘܘ ܐܝܟ ܝܠܘܕܐ ܛܠܝܐ. ܘܐܬܪܓܪܓܘ ܠܡܠܬܐ. ܐܝܟ ܕܠܚܠܒܐ ܕܟܝܐ ܘܡܠܝܠܐ. ܕܒܗ ܬܪܒܘܢ ܠܚܝܐ.

3 * ܐܢ ܛܥܡܬܘܢ ܘܚܙܝܬܘܢ ܕܒܣܝܡ ܗܘ ܡܪܝܐ.

4 * ܗܘ ܕܠܘܬܗ ܡܬܩܪܒܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܕܐܝܬܘܗܝ ܟܐܦܐ ܚܝܐ ܕܐܣܠܝܘܗܝ ܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ. ܘܓܒܝܐ ܘܡܝܩܪܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ.

5 * ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܐܝܟ ܟܐܦܐ ܚܝܬܐ ܐܬܒܢܘ. ܘܗܘܘ ܗܝܟܠܐ ܪܘܚܢܝܐ ܘܟܗܢܐ ܩܕܝܫܐ. ܠܡܣܩܘ ܕܒܚܐ ܪܘܚܢܝܐ ܕܡܬܩܒܠܝܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.

6 * ܐܡܝܪ ܗܘ ܓܝܪ ܒܟܬܒܐ. ܕܗܐ ܣܐܡ ܐܢܐ ܒܨܗܝܘܢ. ܟܐܦܐ ܒܓܝܬܐ ܘܡܝܩܪܬܐ ܒܪܝܫ ܙܘܝܬܐ. ܘܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܗ ܠܐ ܢܒܗܬ.

7 * ܠܟܘܢ ܗܟܝܠ ܝܗܝܒ ܗܢܐ ܐܝܩܪܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ. ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ.

8 * ܟܐܦܐ ܗܘ ܕܬܘܩܠܬܐ ܐܘ ܟܐܦܐ ܕܡܟܫܘܠܐ. ܘܡܬܬܩܠܝܢ ܒܗ ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ ܠܡܠܬܐ ܕܥܠܝܗ ܣܝܡܝܢ.

9 * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܫܪܒܬܐ ܓܒܝܬܐ. ܐܢܬܘܢ ܠܡܠܟܘܬܐ ܘܟܗܢܘܬܐ. ܥܡܐ ܩܕܝܫܐ. ܟܢܫܐ ܦܪܝܩܐ. ܕܬܣܒܪܘܢ ܬܕܡܪܬܗ ܕܗܘ ܕܩܪܟܘܢ ܡܢ ܚܫܘܟܐ ܠܢܘܗܪܗ ܡܝܬܪܐ.

10 * ܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ ܠܐ ܚܫܝܒܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܥܡܐ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܥܡܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܦܠܐ ܪ̈ܚܡܐ ܗܘܘ ܥܠܝܟܘܢ. ܗܫܐ ܕܝܢ ܐܫܬܦܥܘ ܥܠܝܟܘܢ ܪ̈ܚܡܘܗܝ.

11 * ܕܝܘܚܢܢ ܡܥܡܕܢܐ * ܓ * ܚܒܝܒܝ. ܒܥܐ ܐܢܐ ܡܢܟܘܢ. ܐܝܟ ܬܘܬܒܐ ܘܐܟܣܢܝܐ. ܐܬܦܪܫܘ ܡܢ ܟܠܗܝܢ ܪ̈ܓܝܓܬܗ ܕܦܓܪܐ. ܗܠܝܢ ܕܥܒܕܢ ܩܪܒܐ ܠܘܩܒܠ ܢܦܫܐ.

12 * ܘܢܗܘܘܢ ܫܦܝܪܝܢ ܗܘܦܟܝܟܘܢ ܩܕܡ ܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܡܠܠܝܢ ܥܠܝܟܘܢ ܡܠܐ ܒܝܫܬܐ. ܢܚܙܘܢ ܥܒܕܝܟܘܢ ܫܦܝܪܐ. ܘܢܫܒܚܘܢ ܠܐܠܗܐ ܒܝܘܡܐ ܕܒܘܚܪܢܐ.

13 * ܘܐܫܬܥܒܕܘ ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ ܡܛܠ ܐܠܗܐ. ܠܡܠܟܐ ܡܛܠ ܫܘܠܛܢܗܘܢ *

Qui præordinatus fuerat ad hoc ante jacta 20 mundi fundamenta: revelat⁹ eſt autem in fine temporum propter vos, Qui per ipſum cre- 21 didiſtis in Deum qui excitavit eum à mortuis, & dedit ei gloriam, ut fides ſpéique veſtra ſit in Deo: Sanctificatis animabus veſtris per 22 obedientiam veritatis, & plenis charitate acceptione facierum experte, ut ex puro & integro corde vos invicèm diligatis: Ut qui 23 denuò geniti eſtis non ex ſemine corruptibili, ſed ex illo incorruptibili, per vivum ſermonem Dei, qui ſtat in æternum. Quoniam 24 omnis caro herba, & omnis decor ejus tanquam fœnum agri: exareſcit herba & marceſcit fœnum; At verbum Dei noſtri ſtat in 25 ſecula: & hoc eſt verbum quod evangelizatum eſt vobis.

CAP. II.

Dominicâ V. poſt Epiphaniam. 2.

DEponite ergò à vobis omnem malitiam, 1 omnemq; fraudem, & ſimulationem, & invidiam, & obtrectationem: Et eſtote ſicut pu- 2 eruli infantes, & appetite verbum illud tanquam lac purum & ſpiritale, ut per illud adoleſcatis ad ſalutem. Si guſtâſtis & vidiſtis 3 quàm bonus ſit Dominus, Ad quem accedi- 4 tis: qui eſt lapis ille vivus quem reprobaverunt filii hominum, ſed electus & pretioſus apud Deum: Vos etiam tanquam lapides vi- 5 vi ædificemini, ac eſtote templa ſpiritalia, & ſacerdotes ſancti ad offerendas hoſtias quæ acceptabiles ſint coram Deo per Jeſum Chriſtum. Dictum eſt enim in Scriptura, Ecce po- 6 no in Sion lapidem electum & pretioſum in caput anguli; in quem qui crediderit non pudefiet. Vobis igitur datus eſt hic honor, iis 7 nimirùm qui credunt: illis verò qui ſunt increduli, Lapis offendiculi, aut petra ſcandali, 8 ad quam offendunt, eò quòd non acquieſcant ſermoni, qui ad hoc poſiti ſunt. Vos autem 9 genus electum eſtis, ſacerdotale miniſterium exhibens Regno, gens ſancta, coet⁹ redempt⁹, ut evangelizetis laudes ejus qui vocavit vos à tenebris in præſtantiſſimam lucem ſuam. Qui quondam non habebamini popul⁹, nunc 10 autem populus Dei: nec ſuper vos erant miſericordiæ, nunc autem effuſæ ſunt ſuper vos miſerationes.

De Johanne Baptiſta. 3.

Dilecti mei, obſecro vos tanquam advenas 11 & peregrinos, ſejungite vos ab omnibus illis concupiſcentiis corporis, quæ bellum gerunt adverſus animam. Sintque bonæ converſa- 12 tiones veſtræ coram omnib⁹ filiis hominum: ut ii qui obloquuntur de vobis malos ſermones, conſpiciant bona opera veſtra, & glorificent Deum in die examinis. Proinde eſtote 13 ſubditi omnibus filiis hominum propter Deum: regibus propter imperium ipſorum:

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

20 ዘተአምረ፡ ዘእንበለ፡ ይትፈጠር፡ ዓለም ፡ አስተርአየ፡፡ በደኃሪ፡ መዋዕል ፡ በእንቲአሁ፡=፡
21 እለ፡ አምኑሁ፡ አምነ፡ በእግዚአብሔር፡ ዘአንሥኦ፡ እምነ፡ ሙታን፡ ወስብሐተ፡ ወሀቦ፡፡ ወይ
22 እዜኒ፡ ሃይማኖትክሙ፡ ወተስፋክሙ ፡ ይኩን ፡ በእግዚአብሔር፡=፡ ለመንፈስክሙ፡፡ ወመዊ
አክሙ ፡ በትእዛዙ ፡ ለጽድቅ ፡ ከመ፡ ታፈቅሩ፡ ከልአኒክሙ ፡ እንዘ ፡ ኢትናፍቁ ፡ በምልአ፡
23 ልብክሙ ፡ ተፋቀሩ ፡ ዘበጽድቅ ፡ በበይናቲክሙ ፡ ጽፈቀ፡=፡ ተወለድክሙ ፡ አኮ፡እምዘ
ርእ ፡ ዘይደመሰስ፡ አላ፡እምዘ፡ኢይጠፍእ፡በትእዛዙ ፡ ለእግዚአብሔር፡ዘሀለወ፡ዘልፈ፡፡=፡
24 እስመ ፡ ኵሉ ፡ ዘሥጋ፡ ከመ ፡ ሣዕር ፡ ወኵሉ ፡ ክብሩ ፡ ከመ ፡ ፍሬ ፡ ሣዕር ፡ ዘእምከመ፡
25 የብስ ፡ ሣዕሩ፡ ይትነገፍ፡ፍሬሁ፡=፡ ወቃሉሰ፡ ለእግዚአብሔር ፡ይነብር፡ ለዓለም፡ ዓለም፡
ወዝንቱ ፡ ውእቱ ፡ ቃሉ ፡ ዘነገርናክሙ፡፡=፡

Qui deſignatus eſt ad hoc *etiam ante mundum conditum, manifeſtatus* autem 20 *in ultimis temporibus propter eum, Qui per ipſum credit in Deum, qui ſuſcita-* 21 *vit eum ex mortuis, & gloriam ei dedit. Atque nunc igitur fides veſtra & ſpes veſtra ſit in Domino. Et ſubactis animabus veſtris ad mandata verita-* 22 *tis, ut diligatis fraternitatem veſtram, minimè hæſitantes, cum plenitudine cordis veſtri: diligite in veritate alii alios valdé. Regeniti eſtis non ex ſemine* 23 *perituro, ſed ex eo quod non conſumitur, per mandatum Dei quod manet in perpetuum. Quia omne carneum eſt ut gramen, & omnis gloria ejus ut flos graminis:* 24 *ſi quando exareſcit gramen, excutitur flos ejus. Verbum autem Dei manet in* 25 *ſecula ſeculorum: & hoc eſt verbum ejus quod prædicamus vobis.*

Verſio VULGATA LATINA.

20 Præcogniti quidem ante mundi conſtitutionem, manifeſtati autem noviſſimis tem-
21 poribus propter vos, Qui per ipſum fideles eſtis in Deo, qui ſuſcitavit eum à
22 mortuis, & dedit ei gloriam, ut fides veſtrá, & ſpes eſſet in Deo: Animas veſtras
caſtificantes in obedientia charitatis, in fraternitatis amore, ſimplici ex corde in-
23 vicèm diligite attentiús: Renati non ex ſemine corruptibili, ſed incorruptibili per
24 verbum Dei vivi, & permanentis in æternum: Quia omnis caro ut fœnum: &
25 omnis gloria ejus tanquam flos fœni: Exaruit fœnum, & flos ejus decidit: Verbum
autem Dñi manet in æternum: hoc eſt autem verbum, ꝙ evangelizatum eſt in vos.

CAP. II.

1 DEponentes igitur omnem malitiam, & omnem dolum, & ſimulationes, & in-
2 vidias, & omnes detractiones, Sicut modò geniti infantes, rationabile, ſine dolo
3 lac concupiſcite; ut in eo creſcatis in ſalutem: Si tamen guſtâſtis quoniam dulcis
4 eſt Dominus. Ad quem accedentes lapidem vivum, ab hominibus quidem re-
5 probatum, à Deo autem electum, & honorificatum: Et ipſi tanquam lapides vivi
ſuperædificamini, domus ſpiritualis, ſacerdotium ſanctum, offerre ſpirituales
hoſtias, acceptabiles Deo per Jeſum Chriſtum. Propter quod continet Scri- 6
ptura; Ecce pono in Sion lapidem ſummum angularem, electum, pretioſum: &
qui crediderit in eum, non confundetur. Vobis igitur honor credentibus: non 7
credentibus autem, lapis quem reprobaverunt ædificantes, hic factus eſt in caput
anguli, Et lapis offenſionis, & petra ſcandali, his qui offendunt verbo, nec 8
credunt in quo & poſiti ſunt. Vos autem genus electum, regale ſacerdotium, 9
gens ſancta, populus acquiſitionis: ut virtutes annuntietis ejus, qui de tenebris
vos vocavit in admirabile lumen ſuum. Qui aliquando non populus, nunc 10
autem populus Dei: qui non conſecuti miſericordiam, nunc autem miſericor-
diam conſecuti. Chariſſimi, obſecro vos tanquam advenas & peregrinos abſ- 11
tinere vos à carnalibus deſideriis, quæ militant adverſùs animam, Converſa- 12
tionem veſtram inter gentes habentes bonam: ut in eo, quòd detrectant de vo-
bis tanquam de malefactoribus, ex bonis operibus vos conſiderantes, glorificent
Deum in die viſitationis. Subjecti igitur eſtote omni humanæ creaturæ propter 13
Deum: ſive regi, quaſi præcellenti;

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

• ابتدي * الذي المعرفه تقدمت به قبل انشاء العالم * وظهرت في اواخر الازمان 20
من اجلكم * الذين به آمنتم بالله الذي اقامه من الموتي واعطاه مجدا • لتكون امانتكم 21
بالله واتكالكم عليه * فتطهرون انفسكم بطاعة الحق • بالروح بلا مراءاة • في محبة الاخوة • 22
اذ يحب بعضكم بعضا • من قلب نقي حبا دايما * فتعود ولودتكم لا من زرع بال • بل 23
من زرع لا يبلي • بكلمة الله الحي والباقي الي الدهر * لان كل بشر كالحشيش • وجميع 24
شرف الانسان كزهر النبات • والنبات يجف وزهره يسقط * فاما كلام الرب فيبقي الي الابد •
وهذا هو الكلام الذي بشرتكم به • • الفصل الثاني •
* فاطردوا اذا كل رذيلة وكل غش ومراءاة وحسد وجميع الوقيعات * كاطفال قد ولدوا 1 2
الآن • تايقين الي اللبن النطقي الذي لا غش فيه لتنموا به * ان كنتم قد ذقتم ان 3
الرب صالح * الذين تتقدمون اليه • حجرا حيا • مرذولا من الناس • مصطفي مكرما عند 4
الله * وانتم ايضا انكم حجارة حية قد بنيتم بيتا روحانيا كهنوتيا قديسا • وقدمتم ضحايا 5
روحانية مقبولة حسنا عند الله بيسوع المسيح * لان الكتاب في مضمونه هكذا • هانذا اضع 6
في صهيون حجرا مزاويا مصطفي مكرما • فمن يومن به ما يستحي * فلكم الذين 7
آمنتم الكرامة * وللعصاة الحجر الذي رذله البناوون • هو صار للزاوية راسا * وحجر عثرة 8
وصخرة شك للذين عثروا بالكلمة وعصوه وذهلوا منه * واما انتم فجنس مصطفي • كهنوت 9
ملوكي • امة قديسة • شعب للاختصاص • لتخبروا بفضايل من دعاكم من الظلمة الي
نوره العجيب * الذين كنتم وقتا ما غير شعب • والآن انتم شعب الله • وكنتم غير مرحومين 10
فرحمتم الآن • تم • • قراءة ثالثة لعيد بطرس وبولص • * يا احبايي اتضرع 11
اليكم بما انكم سكان وجلاء ان تبتعدوا من الشهوات البشرية التي تجتهد علي النفس •
* حاويين تصرفكم في الامم محمودا • لكيما بالشي الذي يشتمونكم به كعاملي الشر • 12
من اعمالكم الحسنة اذا ابصروها يمجدون الله في يوم التعهد * فاخضعوا اذا لكل برية 13
بشرية من اجل الرب • اما للملك فمن اجل سلطانه •

Incipe. *De quo præceſſit cognitio* 20
ante mundum conditum, patefacta eſt
autem poſtremis temporibus propter vos;
Qui per eum credidiſtis Deo qui ſuſ- 21
citavit illum à mortuis, & dedit ei
gloriam: ut eſſet fides veſtra in Deum,
& fiducia veſtra in ipſo: Et munda- 22
retis animas veſtras obediendo veritati
in ſpiritu, abſque ſimulatione, cum cha-
ritate fraterna, alii alios corde puro
diligentes amore perpetuo: Atque adeo 23
iteraretur nativitas veſtra non ex ſe-
mine corruptibili, ſed ex incorruptibili
ſemine, per verbum Dei vivi & manen-
tis in æternum. Nam omnis caro eſt ut 24
fœnum, & omnis gloria hominis ut flos
herbæ: areſcit enim herba, & flos ejus
decidit: At ſermo Domini manet in
æternum: atque is eſt ſermo quem an-
nuntio vobis.

CAP. II.

ABjicite *igitur omnem abominatio-* 1
nem, omnémque fraudem, & ſimulatio-
nem, atque invidiam, cunctáſque de-
tractiones, Infantium inſtar modò na- 2
torum: expetentes lac illud rationis ca-
pax, in quo nullus eſt dolus, ut per illud
adoleſcatis. Si quidem guſtâſtis quòd bo- 3
nus ſit Dominus. Qui acceditis ad 4
ipſum qui eſt lapis vivus, reprobatus
ab hominibus, electus ac honorandus
apud Deum, Vos etiam, qui ſitis vivi 5
lapides, ædificati eſtis in domum ſpiri-
tualem, ſacerdotalem, ſanctam: & ob-
tuliſtis hoſtias ſpirituales, bene acceptas
apud Deum per Jeſum Chriſtum. Nam 6
in Scripturæ contextu ſic habetur,
Ecce ego ponam in Sion lapidem angu-
larem electum, honorandum: & qui
crediderit in eum, non pudefiet. Vobis 7
igitur qui credidiſtis, honor: contuma-
cibus autem, lapis quem reprobaverunt
ædificantes, ipſe factus eſt anguli caput,
Et lapis offendiculi, & petra ſcandali 8
iis qui verbo impegerint, in illud re-
bellârint, illudque neglexerint. Vos 9
autem eſtis genus electum, ſacerdotium
regale, gens ſancta, populus peculiaris:
ut enarretis virtutes ejus qui vos è te-
nebris vocavit ad lucem ſuam admira-
bilem. Qui quondam eratis non populus, 10
nunc autem eſtis populus Dei: & eratis
non conſecuti miſericordiam, at nunc
miſericordiam conſecuti. Finis.

Tertia lectio pro die feſto Petri ac Pauli.

O dilecti mei, obſecro vos, quum ſitis 11
hoſpites & peregrini, ut recedatis à cu-
pitatibus carnalibus quæ militant ad-
verſus animam: Habentes converſatio- 12
nem veſtram inter Gentes laudabilem:
ut qua in re vituperant vos tanquam
maleficos, ex bonis operibus veſtris
(quum ea viderint) glorificent Deum in
die viſitationis. Submittite vos igitur 13
omni humanæ creaturæ propter Domi-
num: ſive Regi, propter poteſtatem ipſius:

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 ፩ አሰስልዋ፡ እንከ፡ እምኔክሙ፡ ኵሎ፡ እከየ፡ ወለኵሉ፡ ሕብል፡ ወለናፍቆ፡ ወለተሐምዮ፡ ወ
2 ለተቃንኦ፡፡=፡ ወኩኑ፡ ከመ፡ እለ፡ ይእዜ፡ ተወልዱ፡ ሕፃናት፡ እለ፡ ተወልዱ፡ እለ፡ አልቦሙ፡
እከየ፡፡ ወከመ፡ ሐሊብ፡ ዘአልቦቱ፡ ቱስሕተ፡፡ ከማሁ፡ ተፈቀሩ፡ ከመ፡ ቦቱ፡ ትልሀቁ፡ ለድኂ
3 ን፡=፡ ወበዝንቱ፡ ጥዕምክሙ፡ ወታአምሩ፡ ከመ፡ ጥዑም፡ እግዚአብሔር፡=፡ ወኀቤሁ፡
4 ምግባኢክሙ፡ ወይእቲ፡ እብን፡ እንተ፡ በኀበ፡ ሰብእ፡ መንንት፡ ወበኀበ፡ እግዚአብሔርሰ፡ ኅሪት፡
5 ወክብርት፡፡=፡ ወአንትሙኒ፡ ጽንዑ፡ ከመ፡ እብን፡ መንፈሳዊ፡፡ ወኩኑ፡ ታቦተ፡ መንፈሳዌ፡ ለክ
ህናት፡ ቅድስት፡ ወንጽሕት፡ ከመ፡ ታቅርቡ፡ ወታዕርጉ፡ መሥዋዕተ፡ መንፈሳዌ፡ ዘይሰጠወክሙ፡
6 እግዚአብሔር፡ ባእደዊሁ፡ ለኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡=፡ እስመ፡ ከመዝ፡ ጽሑፍ፡ ናሁ፡ እሰይ
7 ም፡ ውስተ፡ ጽዮን፡ እብነ፡ ማእዘንት፡ ኅሪት፡ ወክብርት፡ ወዘአምነ፡ ባቲ፡ ኢይትኀፈር፡፡=፡ ለ
ክሙ፡ ውእቱ፡ ክብር፡ ለእለ፡ ተአምኑ፡ ወእሙንቱሰ፡ ይክሕዱ፡ በእብን፡ እንተ፡ መነንዋ፡ ነደቅት፡
8 ወይእቲ፡ ኮነት፡ ውስተ፡ ርእስ፡ ማእዘንት፡=፡ እብነ፡ ዕቅፍትሰ፡ ወእብነ፡ ክሕድ፡=፡
9 ለእለ፡ ይትዓቀፉ፡ በቃሉ፡ ወይክሕድዎ፡ በዘቦቱ፡ ተፈጥሩ፡፡=፡ ወአንትሙሰ፡ ፍጥረተ፡ ኅሩ
ያን፡ ወታቦት፡ ለንጉሥ፡ ወሕዝብ፡ ንጹሕ፡ ወሕዝብ፡ ዘይትሜክሕ፡ ከመ፡ ተንግሩ፡ ሠናይቶ፡
10 ለዘ፡ ጸውዓክሙ፡ እምጽልመት፡ ውስተ፡ ብርሃነ፡ ስብሐቲሁ፡፡=፡ እንዘ፡ ቀዲሙ፡ ኢኮንክ
ሙ፡ ሕዝቦ፡ ይእዜሰ፡ ሕዝበ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወእንዘ፡ ቀዲሙ፡ ኢኮንክሙ፡ ምሑራነ፡ ይእ
11 ዜሰ፡ መሐረክሙ፡፡=፡ ለኀዊነ፡ እስእለክሙ፡ ፍቁራን፡ ብቍዑኒ፡ በሕገ፡ ፈለሲ፡ ወከመ፡ ድኩ
12 ም፡ ወከመ፡ ኀላፊ፡ አርሕቅዋ፡ ለፍትወተ፡ ሥጋክሙ፡፡ ዘትትቃወማ፡ ለነፍስክሙ፡=፡ ወግ
ዕዝክሙኒ፡ በማእከለ፡ አሕዛብ፡ ሠናየ፡ ለይኩን፡፡ ከመ፡ ኢይርከቡ፡ በዘ፡ የሐምዩክሙ፡ ይ
13 ርአዩ፡ ወይሴብሕዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ዘተሠየጠሙ፡፡=፡ አትሕቱ፡ ርእሰክሙ፡ ለኵሉ፡
ፍጥረተ፡ ሰብእ፡ ለመሐሪያው፡ በእንተ፡ እግዚአብሔር፡ ወለንጉሥኒ፡ እስመ፡ ኵሉ፡ ሎቱ፡=፡

CAP. II.

D*Eponite igitur à vobis omnem malitiam, & omnem dolum, & hæſitanti-* 1
am, & calumniam, & invidiam. Et eſtote tanquam modò geniti infantes, 2
qui inquam *geniti ſunt, quique abſque malitia: & veluti lac non contemperatum,*
ita expetite ut in eo augeſcatis ad ſalutem. Ut per illum ſapiatis, & perci- 3
piatis quàm ſuavis Dominus eſt: Ad quem quidem eſt regreſſus veſter, & 4
ille lapis eſt apud homines reprobatus, apud Deum verò electus & pretioſus.
Et vos confortemini ut lapides ſpirituales: & eſtote arca ſpiritualis, & in ſa- 5
cerdotium ſanctum atque purum, ad adducendum & offerendum ſpirituales
hoſtias, ut in vobis acquieſcat Deus per manus Jeſu Chriſti. Ita enim ſcriptum 6
eſt, Ecce pono in Sion lapidem angularem electum & pretioſum, & qui credit in
eum, non pudefiet. Vobis eſt ille honori qui creditis: qui verò abnegant lapi- 7
dem, quem reprobaverunt ædificantes, etiam ille factus eſt in caput anguli: Lapis 8
offenſionis, & lapis hæreſis, Iis *qui impingunt ad ſermonem ejus, cumque abne-*
gant ad quod creati ſunt. Vos autem creatio eſtis electorum, & arca 9
regalis, & populus purus, & gens glorioſa, ut enarretis beneficia illius, qui vocavit
vos è tenebris in lucem ſuam honorandam. Qui olim non eratis populus ejus, nunc 10
autem eſtis populus Dei: & qui antea non fuiſtis conſequuti miſericordiam, nunc
autem miſericordiam eſtis conſequuti. Fratres noſtri, peto à vobis (dilecti pari- 11
ter *rogate me) pro more peregrini, & tanquam languidus, & tanquam viator,*
procul removete concupiſcentias veſtras carnales, quæ inſurgunt contra animas ve- 12
ſtras. Converſatio autem veſtra inter gentes honeſta ſit, ut ne deprehendant ali-
quid *in quo obloquantur vobis, ſed ut videant & glorificent Deum qui redemit* 13
eos. Submittite vosmet cuivis ordinationi humanæ propter Deum: & regi qui-
dem, quia omnia ei ſunt.

ἘΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΕΤΡΟΥ Α'. ΚΕΦ. Δ'.

Sive *præſidibus*, *ut per eum* miſſis, ad vindictam *quidem* malefactorum,
14 Εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις, εἰς (ι) ἐκδίκησιν μὲν κακοποιῶν,
laudem verò *benè agentium*: Quia ſic eſt voluntas Dei, benè facientes
15 ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν· Ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας
capiſtrare imprudentium hominum ignorantiam: Quaſi liberi, & non quaſi ve-
16 φιμοῦν τὴν τῶν ἀφρόνων ἀνθρώπων ἀγνωσίαν· Ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ ὡς ἐπι-
lamen habentes malitiæ libertatem, ſed ſicut ſervi Dei. Omnes
17 κάλυμμα ἔχοντες τῆς κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὡς δοῦλοι Θεοῦ. Πάντας
honorate: Fraternitatem diligite. Deum timete: Regem honorificate.
τιμήσατε· τὴν ἀδελφότητα ἀγαπᾶτε. τὸν Θεὸν φοβεῖσθε· τὸν βασιλέα τιμᾶτε.
Servi, ſubditi in omni timore dominis, non tantùm bonis
18 Οἱ οἰκέται, ὑποτασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς ἀγαθοῖς
& *æquis*, ſed etiam *pravis*. Hoc enim gratia, ſi propter conſcientiam
19 καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκολιοῖς. Τοῦτο γὰρ χάρις, εἰ διὰ συνείδησιν
Dei *ſuffert* quis triſtitias, patiens injuſtè. Quæ enim *laus*, ſi peccantes, &
20 Θεοῦ ὑποφέρει τις λύπας, πάσχων ἀδίκως. Ποῖον γὰρ κλέος, εἰ ἁμαρτάνοντες, καὶ
colaphizati ſuffertis? Sed ſi benè facientes, *&* *patientes* ſuſtinetis,
κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε; ἀλλ' εἰ ἀγαθοποιοῦντες, καὶ πάσχοντες ὑπομενεῖτε,
hoc gratia apud Deum. In hoc enim vocati eſtis: quia & Chriſtus
21 τοῦτο (κ) χάρις παρὰ (λ) Θεῷ. Εἰς τοῦτο γὰρ ἐκλήθητε· (μ) ὅτι καὶ Χριστὸς
paſſus eſt pro nobis, *nobis* relinquens exemplum, ut ſequamini
ἔπαθεν (ν) ὑπὲρ ἡμῶν, ἡμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν, ἵνα ἐπακολουθήσητε
veſtigia ejus: Qui peccatum non fecit, nec inventus eſt dolus in
22 τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ· Ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν
ore ejus: Qui *convitiis affectus* non *contrà convitiabatur*: *patiens*, non *minabatur*:
23 τῷ στόματι αὐτοῦ· Ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει· πάσχων, οὐκ ἠπείλει·
tradebat autem judicanti *juſtè*: Qui peccata noſtra ipſe pertulit
24 παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως· Ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν

in corpore ſuo ſuper lignum: ut peccatis mortui, juſti-
ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον· ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις (ξ) ἀπογενόμενοι, τῇ δικαιο-
tiæ vivamus: cujus *vibice* *ejus* ſanati eſtis: Eratis enim ſicut oves
σύνῃ ζήσωμεν· οὗ τῷ (ο) μώλωπι αὐτοῦ ἰάθητε· Ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα 25
errantes: ſed converſi eſtis nunc ad paſtorem & epiſcopum animarum
(π) πλανώμενα· ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν
veſtrarum.
ὑμῶν.

CAP. III. γ'.

Similiter mulieres, ſubditæ *propriis* viris, ut & ſi qui
Ὁμοίως (α) αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴ τινες 1
non *ſuadentur* verbo, per mulierum converſationem ſine verbo lucrifiant:
ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσωνται·
Aſpicientes *illam* in timore caſtam converſationem veſtram. Quarum ſit non
Ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. Ὧν ἔστω οὐχ 2 3
extrinſecùs *implicationis capillorum, & circumpoſitionis aureorum*, aut indumenti veſtimentorum
ὁ ἔξωθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν, καὶ περιθέσεως χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων
ornatus: Sed *ille* abſconditus cordis homo, in incorruptibilitate *lenis*
κόσμος· Ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέος 4
& quieti ſpiritûs, qui eſt in conſpectu Dei *pretioſus*. Sic enim
καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελές. (β) Οὕτω γάρ 5
aliquando & *illæ* ſanctæ mulieres ſperantes in *Deum*, ornabant ſeipſas,
ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι (γ) ἐπὶ τὸν Θεὸν, ἐκόσμουν ἑαυτὰς,
ſubjectæ propriis viris: Sicut Sara obediebat Abrahæ, do-
ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν· Ὡς Σάῤῥα ὑπήκουσε τῷ Ἀβραὰμ, κύ- 6
minum eum vocans: cujus *factæ* eſtis *natæ*, benè facientes, & non timentes
ριον αὐτὸν καλοῦσα· ἧς ἐγενήθητε τέκνα, ἀγαθοποιοῦσαι, καὶ μὴ φοβούμεναι
ullam *conſternationem animi*.
μηδεμίαν πτόησιν.

MS. A. (ι) ἐκδίκησιν κακοποιῶν, (κ) γὰρ χάρις (λ) τῷ Θεῷ. (μ) ὅτι Χριστὸς (ν) περὶ ὑμῶν, ὑμῖν (ξ) ἡμῶν ἀπογενόμενοι, (ο) μώλωπι ἰάθητε· (π) πλανώμενοι·
ΚΕΦ. γ'. MS. A. (α) γυναῖκες, (β) Οὕτως (γ) εἰς Θεὸν,

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 * ܘܠܕܝ̈ܢܐ ܡܛܠ ܕܡܢܗ ܡܫܬܕܪܝܢ ܠܬܒܥܬܐ ܕܡܣܟ̈ܠܢܐ. ܘܠܡܫܒܚܘܬܐ ܕܥܒ̈ܕܝ
15 ܛܒ̈ܬܐ. * ܕܗܟܢܐ ܗܘ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܕܒܥܒ̈ܕܝܟܘܢ ܛܒ̈ܐ ܬܣܟܪܘܢ ܦܘܡܐ ܕܣܟ̈ܠܐ .܀
16 ܗܢܘܢ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܠܐܠܗܐ. * ܐܝܟ ܒܢܝ ܚܐܪܐ. ܘܠܐ ܐܝܟ ܐܢܫܐ ܕܥܒܕܝܢ ܠܗܘܢ ܚܐܪܘܬܗܘܢ
17 ܬܚܦܝܬܐ ܠܒܝܫܘܬܗܘܢ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܥܒ̈ܕܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. * ܠܟܠܢܫ ܝܩܪܘ. ܠܐܚ̈ܝܟܘܢ ܐܚܒܘ.
18 ܘܡܢ ܐܠܗܐ ܕܚܠܘ. ܘܠܡܠܟ̈ܐ ܝܩܪܘ. * ܘܐܝܠܝܢ ܥܒ̈ܕܐ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ. ܐܫܬܥܒܕܘ
ܠܡܪ̈ܝܟܘܢ. ܒܕܚܠܬܐ. ܠܐ ܠܛܒ̈ܐ ܒܠܚܘܕ ܘܠܡܟ̈ܝܟܐ. ܐܠܐ ܐܦ ܠܩܫ̈ܝܐ ܘܠܥܩ̈ܡܬܐ.
19 * ܛܝܒܘܬܐ ܓܝܪ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܛܠ ܬܐܪܬܐ ܛܒܬܐ
20 ܡܣܝܒܪܝܢ ܥܩ̈ܬܐ ܕܐܬܝܢ ܥܠܝܗܘܢ ܒܥܘܠ. * ܐܝܠܝܢ ܕܝܢ ܕܡܛܠ ܣܟܠܘܬܗܘܢ ܡܣܝܒܪܝܢ
ܐܘ̈ܠܨܢܐ. ܐܝܢܐ ܫܘܒܚܐ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. ܐܠܐ ܡܐ ܕܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܛܒ̈ܬܐ ܘܐܠܝܨܝܢ
21 ܐܢܬܘܢ ܘܡܣܝܒܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܗܝܕܝܢ ܪܒ ܫܘܒܚܟܘܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. * ܠܗܕܐ ܓܝܪ
ܐܬܩܪܝܬܘܢ. ܕܐܦ ܡܫܝܚܐ ܡܝܬ ܚܠܦܝܢ. ܘܫܒܩ ܠܢ ܗܢܐ ܛܘܦܣܐ. ܕܐܢܬܘܢ ܬܗܠܟܘܢ
22 23 ܒܥܩܒܘܗܝ. * ܗܘ ܕܠܐ ܥܒܕ ܚܛܝܬܐ: ܘܐܦܠܐ ܢܟܠܐ ܐܫܬܟܚ ܒܦܘܡܗ. * ܗܘ ܕܡܬܛܫܝܪ ܗܘܐ
24 ܘܠܐ ܡܛܫܪ. ܘܚܫܫ ܗܘܐ ܘܠܐ ܡܬܚܡܬ. ܐܠܐ ܡܫܠܡ ܗܘܐ ܕܝܢܗ ܠܡܢ ܕܕܐܢ ܒܟܐܢܘܬܐ. * ܘܫܩܠ
ܚܛ̈ܗܝܢ ܟܠܗܘܢ. ܘܐܣܩ ܐܢܘܢ ܒܦܓܪܗ ܠܙܩܝܦܐ. ܕܟܕ ܡܝܬܝܢ ܠܚܛܝܬܐ.
25 ܒܟܐܢܘܬܐ ܕܝܠܗ ܢܚܐ. ܘܒܡܚܘܬܗ ܓܝܪ ܐܬܐܣܝܬܘܢ. * ܕܐܝܬܝܟܘܢ ܗܘܝܬܘܢ ܐܝܟ ܥܢܐ
ܛܥܝܬܐ. ܘܐܬܦܢܝܬܘܢ ܗܫܐ ܠܘܬ ܪܥܝܐ ܘܡܥܕܪܢܐ ܕܢܦܫܬܟܘܢ.

Judicibus autem, ut qui ab eo miſſi ſunt ad vindictam nocentium, laudem verò benè agentium. 15 Quia talis eſt voluntas Dei, ut per bona opera veſtra obturetis os ſtultorum illorum qui non nôrunt Deum: 16 Tanquam filii liberi, & non tanquam homines quibus facta ſit ſua libertas velamen malitiæ ipſorum, ſed tanquam ſervi Dei. 17 Omnes honorate: fratres veſtros diligite: ac Deum reveremini: & regibus honorem exhibete. 18 Qui autem ſervi ſunt inter vos, ſubditi ſint heris ſuis cum timore, non tantùm bonis & manſuetis, ſed etiam duris & aſperis. 19 Illi enim gratiam habent coram Deo, qui propter bonam conſcientiam ſufferunt moleſtias quæ ſibi obveniunt iniquè. 20 Qui verò propter delicta ſua ſuſtinent afflictiones, quamnam habent gloriam? Sed quum benè feceritis, oppreſſique fueritis, ac ſuſtinueritis, tunc creſcet gloria veſtra apud Deum. 21 Ad hoc enim vocati eſtis, quoniam & Chriſtus mortuus eſt pro nobis, & reliquit nobis hoc exemplum, ut & vos per veſtigia ejus incedatis. 22 Qui quidem non fecit peccatum, neque dolus inventus eſt in ore ipſius. 23 Qui maledicentiam ferebat, neque maledicebat: & patiebatur, neque comminabatur: ſed committebat judicium ſuum judici juſtitiæ. 24 Et bajulavit omnia peccata noſtra, eaque ſuſtulit in corpore ſuo ad crucem; ut mortui peccato, per juſtitiam illius vivamus: nam ejus vibicibus ſanati eſtis; 25 Qui errabatis tanquam oves, nunc autem converſi eſtis ad paſtorem & curatorem animarum veſtrarum.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܓ *

CAP. III.

1 * ܘܗܟܢܐ ܐܦ ܐܢ̈ܬܝܢ ܢܫ̈ܐ. ܐܫܬܥܒܕܝܢ ܠܒܥ̈ܠܝܟܝܢ. ܕܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ
2 ܠܡܠܬܐ. ܒܕܘܒܪ̈ܝܟܝܢ ܫܦܝܪ̈ܐ. ܕܠܐ ܥܡܠܐ ܬܩܢܝܢ ܐܢܘܢ. * ܟܕ ܚܙܝܢ ܕܒܕܚܠܬܐ
3 ܘܒܢܟܦܘܬܐ ܡܬܗܦܟܢ ܐܢ̈ܬܝܢ. * ܘܠܐ ܬܬܨܒ̈ܬܢ ܒܨܒܬܐ ܒܪܝܐ ܕܓܕܘܠܐ ܕܣܥܪ̈ܟܝܢ. ܐܘ
4 ܕܡܢܩ̈ܠܐ ܕܕܗܒܐ ܐܘ ܕܡܠܒ̈ܫܐ ܡܝܩܪ̈ܐ. * ܐܠܐ ܬܬܨܒܬܢ ܒܒܪܢܫܐ ܟܣܝܐ ܕܠܒܐ. ܒܪܘܚܐ
5 ܡܟܝܟܬܐ ܕܠܐ ܡܬܚܒܠܐ. ܨܒܬܐ ܕܡܝܬܪ ܩܕܡ ܐܠܗܐ. * ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܐܦ ܡܢ ܩܕܝܡ ܢܫ̈ܐ
ܩܕܝܫ̈ܬܐ ܐܝܠܝܢ ܕܡܣܒܪܢ ܗܘܝ ܒܐܠܗܐ. ܡܨܒܬܢ ܗܘܝ ܢܦܫܗܝܢ ܘܡܫܬܥܒܕܢ ܗܘܝ
6 ܠܒܥ̈ܠܝܗܝܢ. * ܐܝܟܢܐ ܕܣܪܐ ܡܫܬܥܒܕܐ ܗܘܬ ܠܐܒܪܗܡ ܘܡܪܝ ܩܪܝܐ ܗܘܬ ܠܗ. ܗܝ
ܕܗܘܝܬܝܢ ܐܢ̈ܬܝܢ ܒܢܬܗ ܒܥܒ̈ܕܐ ܛܒ̈ܐ. ܟܕ ܠܐ ܡܬܕܠܚܢ ܐܢ̈ܬܝܢ ܡܢ ܟܠ ܙܘܥ.

1 * Similiter & vos, mulieres, ſubditæ eſtote maritis veſtris, ut eos qui non acquieſcunt ſermoni, bonis moribus veſtris acquiratis abſque labore: 2 Quum viderint in timore & caſtitate vos converſari. 3 Neque ornemini externis nexuum capillorum veſtrorum aut monilium aureorum, aut excellentium veſtimentorum ornamentis: 4 Sed ornemini, in homine abſcondito cordis, ſpiritu manſueto, incorruptibili, ornatu excellentiori coram Deo. 5 Sic enim & quondam mulieres illæ ſanctæ quæ ſperabant in Deo, exornabant ſeſe; & erant ſubditæ maritis ſuis. 6 Quemadmodum Sara ſubdita erat Abrahamo, & vocabat eum, Domine mi: cujus vos eſtis filiæ in bonis operibus, non conturbatæ ullo timore.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 ወለመኳንንትኒ ፡ እስመ ፡ ውእቱ ፡ ይፈንዎሙ ፡ ከመ ፡ ይኰንንዎሙ ፡ ለእለ ፡ ይገብርዋ ፡ ለ
15 እኪት ፡፡ ወያእኵቶሙ ፡ ለእለ ፡ ይገብርዋ ፡ ለሠናይት ፡፡=፡ እስመ ፡ ከመዝ ፡ ጽሑፍ ፡ ው
እቱ ፡ ፈቃዱ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ እስመ ፡ የአስርሙ ፡ አፈሆሙ ፡ ለእለ ፡ ይገበርዋ ፡ ለሠናይ
16 ት ፡ ወአብዳን ፡ ሰብእ ፡ ሊያእምርዋ ፡፡=፡ ኩኑ ፡ ከመ ፡ አግዓዝያን ፡ ወአኮ ፡ ከመ ፡ እ
17 ለ ፡ ቦሙ ፡ ጌጋይ ፡ ዘእምእኩይ ፡፡ ወአንትሙሰ ፡ አግብርቲሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡=፡ ለኵ
ሉ ፡ አክብሩ ፡ ወለቢጽክሙኒ ፡ አፍቅሩ ፡፡ ወለእግዚአብሔርኒ ፡ ፍርህዎ ፡ ወለንጉሠኒ ፡ አ
18 ክብርዎ ፡፡=፡ ወአንትሙኒ ፡ ነበሬ ፡ ኮኑ ፡ ለአጋእዝቲክሙ ፡ እንዘ ፡ ትፈርሁ ፡ ወአኮ ፡
ዳእሙ ፡ ለኄራን ፡ ወለመሐርያን ፡ ወለእኩያንኒ ፡፡=፡

14 *Et judicibus etiam, quia ille emittit eos, ad judicandum maleſactores; & ad laudandum operantes bona.* 15 *Quoniam ita ſcriptum eſt, hanc eſſe voluntatem Dei, quòd obſtruant ii qui operantur bona, ora ſtultorum hominum, qui ignorant ea.* 16 *Eſtote tanquam liberi, non autem ut illi, quibus eſt iniquitas ex malitia* pro-*veniens: quia vos ſervi eſtis Dei.* 17 *Omnes in honore habete, & fraternitatem veſtram diligite, & Deum timete, & regem honorate.* 18 *Et vos ſervi, ſubditi eſtote dominis veſtris, timentes eos: & non tantùm bonos & benignos, ſed etiam malos.*

Verſio VULGATA LATINA.

14 Sive ducibus, tanquam ab eo miſſis ad vindictam malefactorum, laudem verò bo-
15 norum: Quia ſic eſt voluntas Dei, ut benefacientes obmuteſcere faciatis im-
16 prudentium hominum ignorantiam: Quaſi liberi, & non quaſi velamen habentes
17 malitiæ libertatem, ſed ſicut ſervi Dei. Omnes honorate: fraternitatem diligite:
18 Deum timete: Regem honorificate. Servi, ſubditi eſtote in omni timore dominis,
19 non tantùm bonis & modeſtis, ſed etiam dyſcolis. Hæc eſt enim gratia, ſi propter
20 Dei conſcientiam ſuſtinet quis triſtitias, patiens injuſtè. Quæ enim eſt gloria, ſi
peccantes, & colaphizati ſuffertis? Sed ſi benè facientes patienter ſuſtinetis, hæc
21 eſt gratia apud Deum. In hoc enim vocati eſtis: quia & Chriſtus paſſus eſt pro
22 nobis, vobis relinquens exemplum ut ſequamini veſtigia ejus. Qui peccatum
23 non fecit, nec inventus eſt dolus in ore ejus: Qui cùm malediceretur, non ma-
ledicebat: cùm pateretur, non comminabatur: tradebat autem judicanti ſe in-
24 juſtè: Qui peccata noſtra ipſe pertulit in corpore ſuo ſuper lignum: ut peccatis
mortui, juſtitiæ vivamus: cujus livore ſanati eſtis. Eratis enim ſicut oves er- 25
rantes, ſed converſi eſtis nunc ad paſtorem & epiſcopum animarum veſtrarum.

CAP. III.

SImiliter & mulieres ſubditæ ſint viris ſuis: ut & ſi qui non credunt verbo, per 1
mulierum converſationem ſine verbo lucrifiant, Conſiderantes in timore caſtam 2
converſationem veſtram. Quarum non ſit extrinſecùs capillatura, aut circum- 3
datio auri, aut indumenti veſtimentorum cultus: Sed qui abſconditus eſt cordis 4
homo, in incorruptibilitate quieti & modeſti ſpiritûs, qui eſt in conſpectu Dei
locuples. Sic enim aliquando & ſanctæ mulieres, ſperantes in Deo, ornabant 5
ſe, ſubjectæ propriis viris. Sicut Sara obediebat Abrahæ, dominum eum vo- 6
cans: cujus eſtis filiæ benefacientes, & non pertimentes ullam perturba-
tionem.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* واما للامراء فبما انه يرسلهم للانتصار من عاملي القبائح * ولمدح فاعل الصالحات * 14
* لان هكذا هي مشية الله ان تعملوا الصلاح * فتبكمون جهالة الناس السفهاء * مثل 15 16
احرار * لا كمن لهم الحرية حجابا للشر * لكن مثل عبيد الله * اكرموا الجماعة * احبوا 17
المواخاة * اتقوا الله * اكرموا الملك * ايها العبيد اطيعوا بكافة التقوى لساداتكم * 18
لا للصالحاء فقط والودعاء * بل وللمتصعبين * لان هذا محمود ان يحمل الانسان من 19
اجل معرفة الله غموما * ويصاب ظلما * لان ايما فخر لكم اذا اخطاتم وفرعتم فصبرتم * 20
بل ان عملتم الصالحات واصبتم فصبرتم * فهذا حمدا لكم عند الله * لانكم الي 21
هذا دعيتم * * قراءة الاثنين من الجمعة الثالثة والثلثين *
لان والمسيح الم عنا مخلفا لنا مثالا لتقتفي اثاره * من لم يعمل خطيه ولا وجد في فمه 22
غش * الذي لما شتم لم يسب عوضه * واذ الم لم يتوعد بل فوض الامر الي من يحكم 23
حكما عدلا * ذلك الذي حمل خطايانا بجسده على الخشبة * كيما نقلع عن الخطايا فنعيش 24
في العدل * الذي بجراحه شفيتم * لانكم كنتم كغنم ضالة * لكنكم الان رجعتم 25
الي الراعي والمراقب انفسكم *

* Sive imperatoribus, eo quòd ipſe mittat 14
illos ad ultionem ab his ſumendam qui
turpia committunt, & ad laudem opera
bona facientis. Talis enim eſt voluntas 15
Dei, ut quod rectum eſt agentes, mutam
reddatis ignorantiam hominum demen-
tium: Ut liberi, non ut quibus inſervit 16
libertas pro velamine malitiæ, ſed ut
ſervi Dei. Omnes honorate, fraternita- 17
tem diligite, Deum timete, Regem ho-
norate. O ſervi, obedite cum omni ti- 18
more dominis veſtris, non ſolùm bonis
ac manſuetis, ſed etiam ſeveris. Hoc 19
enim laudabile eſt ut ſuſtineat homo
propter Dei cognitionem moleſtias, &
immeritò affligatur. Nam quæ gloria 20
vobis eſt, quum peccaveritis tunſique fue-
ritis, tolerare? at ſi bona egeritis, &
afflicti ſuſtinueritis, erit id vobis
laudi apud Deum: Ad hoc enim vo- 21
cati eſtis.

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis trigeſimæ tertiæ.

Nam Chriſtus paſſus eſt pro nobis: re-
linquens nobis exemplum, ut inſequa-
mur veſtigia ejus. Qui peccatum non 22
fecit, nec inventus eſt dolus in ore
ipſius: Qui contumeliis affectus, non 23
viciſſim convitiabatur: quumque pate-
retur, non minabatur: ſed negotium
refudit ad eum qui juſtum fert judi-
cium. Qui peccata noſtra portavit in 24
corpore ſuo ſuper lignum: ut à peccatis
avulſi, viveremus in juſtitia: cujus
vulneribus ſanati eſtis: Eratis enim 25
velut oves errantes: ſed nunc reverſi
eſtis ad paſtorem & obſervatorem ani-
marum veſtrarum.

* الفصل الثالث *

* كذلك والنساء فليخضعن لرجالهن خاصة * كيما ان كانوا طايفة لا يخضعون للكلمة * 1
لاجل سيرة النساء الحسنة يربحوهم بغير علم كلام * اذ يرون سيرتكم الطاهرة بخوف * 2
* السيرة التي لا تكن بضفر من الشعر خارج * ولا بترصيع حلي الذهب * ولا بالتزيين 3
بلبوس الحلل * بل انسان القلب المكتوم يوشي بعدم بلي الروح الوديع والساكن * 4
الذي هو امام الله عظيم الجلالة * لان هكذا النساء القديسات المتوكلات على الله قديما 5
وشين انفسهن خاضعات لرجالهن * كسارة اذ طاعت ابراهيم وسمته مولاها * التي قد 6
صرتن اولادها * عاملات الصلاح * غير خايفات ولا من شي من المذهلات *

CAP. III.

* SImiliter etiam mulieres ſubditæ ſint 1
præcipuè viris ſuis: ut ſiqui non ſub-
mittant ſe Verbo, ob rectam rationem
vivendi mulierum acquiratis eos abſque
doctrina ſermonis; Ubi ſpectârint ca- 2
ſtam converſationem veſtram cum ti-
more conjunctam: Rationem inquam 3
vivendi, quæ non conſiſtat in externo ca-
pillorum contextu, neque in coacerva-
tione aurei ornatus, neque in excolen-
do ſeſe ſtolarum indumentis: Sed homo 4
cordis occultus ornet ſeſe incorruptibi-
litate ſpiritus manſueti ac tranquilli,
qui eſt coram Deo eximiæ præſtantiæ.
Ita enim ſanctæ mulieres, Deo confiſæ, 5
olim ſe ornabant, ſubjectæ ſuis viris.
Ut Sara, dum obediebat Abrahæ, 6
cùmque dominum ſuum vocabat: cujus
factæ eſtis filiæ quod bonum eſt agentes,
terriculamentorum ne ullum quidem
pertimeſcentes.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

19 እስመ ፡ ዘቲ ፡ ይእቲ፡ ክብር ፡ እንተ ፡ ተውህበት፡ ለዘሠናይ ፡ ምግበሩ ፡ ለዘበእንተ ፡ እግዚአ
ብሔር፡፡ ለዘ ፡ ይትዔገሥ ፡ ለኀዘን ፡ እንዘ ፡ ይትዔገሥ ፡ ወእንዘ ፡ የሐምም ፡ በግፍዕ፡፡=፦
20 ወምንትኑ ፡ ይእቲ ፡ አኰቴትክሙ ፡ ወአመሰ ፡ እንዘ ፡ ትኤብሱ ፡ ትትዔገሡ ፡ ወበመቅሠፍት
ክሙ፡፡ አላ ፡ እንዘ ፡ ሠናየ ፡ ትገብሩ ፡ አመ ፡ ተዓገሥክሙ ፡ ግፍዐክሙ ፡ ዘቲ ፡ ይእቲ ፡
21 አኰቴትክሙ ፡ በኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡፡=፦ ወበእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ተጸዋዕክሙ ፡ እስመ ፡ ክ
ርስቶስኒ ፡ በእንቲአክሙ ፡ ሐመ ፡ ከመ ፡ ይኅድግ ፡ ለክሙ ፡ ማዕተበ ፡ ከመ ፡ ትትልዉ ፡ አሰ
22 ረ ፡ ዚአሁ ፡፡=፦ በከመ ፡ ውእቱ ፡ ኢገብረ ፡ ኃጢአተ ፡ ወኢተረክበ ፡ ኀሰት ፡ ውስተ ፡ አፈ
23 ሁ፡=፦ እንዘ ፡ ይጼእልዎ ፡ ኢጸአለ ፡ ወእንዘ ፡ ያሐምምዎ ፡ ኢተቀየመ ፡ አላ ፡ አግብአ ፡
24 ለዘ ፡ ይኴንን ፡ ጽድቀ፡=፦ ወበእንተ፡ ኃጢአቲነ ፡ ውእቱ ፡ ተሰቅለ፡ ደበ ፡ ዕፀ ፡ በሥጋሁ ፡
ከመ ፡ ያውፅአነ ፡ እምኃጢአቲነ ፡ ወበጽድቁ ፡ ያሕይወነ፡፡ እስመ ፡ በቍስለ ፡ ዚአሁ ፡ ሐ
25 የውክሙ ፡ ቍስልክሙ፡=፦ እንዘ፡ ከመ ፡ አባግዕ ፡ ትስሕቱ ፡ ወይእዜኒ ፡ ግብኡ ፡ ኀበ ፡
ኖላዊክሙ ፡ ወዓቃቢሃ ፡ ለነፍስክሙ፡፡=፦

Namq; iſte eſt honor qui tribuitur ei cujus opera ſunt bona, qui propter Deū afflictio- 19
nem ſuſtinet patienter ferens, & exagitatus per injuriam. Quænā autem vobis laus 20
eſt, ſi peccantes etiam flagella veſtra patienter feratis? ſed ſi benè agentes pati-
enter feratis injurias veſtras, hoc erit veſtra gratia apud Deum. Ad hoc enim 21
vocati eſtis, quoniam Chriſtus paſſus eſt pro nobis, ut relinqueret nobis ſignaculum,
ad ſubſequendum ipſius veſtigia. Quemadmodum ille non patravit peccatum, 22
neque inventus eſt dolus in ore ejus. Convitiantes eum, non convitiatus eſt, & 23
affligentibus eum non reſtitit: ſed committebat cauſam ſuam ei qui juſtè judicat.
Et quidem propter peccata noſtra ille ſuſpenſus eſt in corpore ſuo ſuper lignum, ut 24
recedere nos faceret à peccatis noſtris, utque per juſtitiam ſuam nos vivificaret:
quoniam per vibices ejus, veſtra ſanavit vulnera. Dolentes eratis velut oves, 25
at nunc convertite vos ad paſtorem veſtrum, & cuſtodem animarum veſtra-
rum.

፫

1 ወከማሁ ፡ እንትንኒ ፡ እንስት ፡ ተኰነና ፡ ለአምታቲክን ፡ ከመ ፡ አመቦ ፡ ዘኢየአምን ፡ በዝን
2 ቱ ፡ ነገር ፡ እምስነ ፡ ምግባርን ፡ ለአንስት፡=፦ ይርአዩ፡፡ ወዘአንበለ ፡ ክሕድ ፡ ይረብሕ
3 ዋ ፡ ለነፍሶሙ፡=፦ ወአንትንኒ ፡ አንስት ፡ እንዘ ፡ ትፈርሀ፡ አስንያ ፡ ግዕዝክን፡፡ አኮ፡ከመ፡
ታድልዋ ፡ ለዐይነ ፡ ሰብእ ፡ በተጸፍሮ ፡ ሰዕርትክን፡፡ ወአኮ ፡ በተሰርግዎ ፡ ወርቅ፡፡ ወብ
4 ሩር ፡ ወበተለብሶ፡ ዘብዙኅ ፡ ሤጡ፡=፦ አላ ፡ በኅቡእ ፡ ልቡ ፡ ለሰብእ፡፡ ለዘኢይጠፍእ፡
ወሰኢይደምፅ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ዘህልው ፡ ቅድመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘብዙኅ ፡ ሐሰ
5 ቡ፡፡=፦ ትካትኒ ፡ አንስት ፡ ቅዱሳት ፡ ይሰረግዋ ፡ ርእሶን ፡ በተኰንኖ ፡ ለአምታቲሆን፡=፦
6 ከመ ፡ ሰራ ፡ ትትኤዘዝ ፡ ለአብርሃም ፡ ወእግዚእየ ፡ ትብሎ፡፡ በዘ፡ ትከውኑ ፡ ውሉዳ፡
ለገበርያነ ፡ ሰላም፡፡ እንዘ ፡ ኢትፈርሁ ፡ እምድንጋፄ፡ወኢምንትኒ፡፡=፦

CAP. III.

ET ſimiliter vos uxores ſubditæ eſtote maritis veſtris, ut ſi quis ſit qui non aſſen- 1
titur huic ſermoni, in uxorum bona opera Intuentes, quòd ſine factione ſunt, 2
lucrifaciant animas eorum. Et vos uxores, timentes exornate converſationem ve- 3
ſtram, non ut oculo hominum complacentes, in concinnatione capillorum veſtrorum,
neque in ornamentis auri, & argenti, neque in grandis pretii veſtimentis. Sed in 4
occulto cordis homine, qui eſt incorruptibilis, & abſque ſtrepitu, à Spiritu ſancto,
qui eſt in conſpectu Dei permagnæ æſtimationis. Olim quidem ita mulieres 5
ſanctæ decorabant ſeipſas in ſubjectione maritis ſuis: Sicut Sara ſubdita 6
erat Abrahæ, & vocabat eum dominum meum: quorum filii eſtis per opera pacis,
nequaquam perterrefactæ ullâ conſternatione.

Viri ſimiliter, cohabitantes ſecundùm *cognitionem*, quaſi infirmiori *vaſi* muliebri
7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ
tribuentes honorem, tanquam & *cohæredes* gratiæ vitæ: *ad* non
ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ συγκληρονόμοι (δ) χάριτος ζωῆς· εἰς τὸ μὴ
intercidi orationes *veſtras*. *At finis*; Omnes unanimes, compatientes,
8 ἐκκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν. Τὸ δὲ τέλος, Πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς,
fraternitatis amatores, miſericordes, humiles: Non reddentes malum pro
9 φιλάδελφοι, εὔσπλαγχνοι, (ε) φιλόφρονες· Μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ
malo, *aut convitium* pro *convitio*: *contrarium verò*, benedicentes: *ſcientes* quia
κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας· τοὐναντίον δὲ, (ζ) εὐλογοῦντες· εἰδότες ὅτι
in hoc vocati eſtis, ut benedictionem hæreditate poſſideatis. *Nam volens* vitam dili-
10 εἰς τοῦτο ἐκλήθητε, ἵνα εὐλογίαν κληρονομήσητε. Ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγα-
gere, & videre dies bonos, coerceat linguam ſuam à malo, & labia
πᾷν, καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς, παυσάτω τὴν (η) γλῶσσαν αὐτοῦ ἀπὸ κακοῦ, καὶ (θ) χείλη
ſua, *non loqui* dolum. Declinet à malo, & faciat
11 αὐτοῦ, τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον. Ἐκκλινάτω (ι) ἀπὸ κακοῦ, καὶ (κ) ποιησάτω
pacem, & ſequatur eam. Quia oculi Domini ſuper juſtos, &
12 εἰρήνην, καὶ διωξάτω αὐτήν. Ὅτι (λ) οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ
aures ejus in preces eorum: Vultus autem Domini ſuper facientes mala. Et
13 ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ Κυρίου ἐπὶ ποιοῦντας κακά. Καὶ
quis *ille malè tractans vos*, ſi boni *imitatores* fueritis? Sed ſi & *patiamini*
14 τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ (μ) μιμηταὶ γένησθε; Ἀλλ' εἰ καὶ πάσχοιτε
propter juſtitiam, beati. *At* timorem eorum ne timueritis, *neque* conturbemini:
διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι. τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ ταραχθῆτε·
Dominum autem *Deum* ſanctificate in cordibus veſtris: parati *verò* ſemper ad
15 Κύριον δὲ τὸν (ν) Θεὸν ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· ἕτοιμοι (ξ) δὲ ἀεὶ πρὸς
apologiam omni poſcenti vos rationem de ea in vobis ſpe, Cum
16 ἀπολογίαν παντὶ τῷ (ο) αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, (π) Μετὰ
modeſtia & timore: conſcientiam habentes bonam, ut in eo quod *obloquuntur vobis*
πραΰτητος καὶ φόβου· συνείδησιν ἔχοντες ἀγαθὴν, ἵνα ἐν ᾧ καταλαλῶσιν ὑμῶν
ut malefactoribus, *pudefiant illi calumniantes* veſtram bonam in Chriſto conver-
ὡς κακοποιῶν, καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀνα-
ſationem. Melius enim benè facientes, (ſi *vult* voluntas Dei,)
στροφήν. Κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, (εἰ (ρ) θέλει τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ,) 17
pati, quàm malè facientes: Quia & Chriſtus ſemel pro peccatis *paſſus* eſt,
πάσχειν, ἢ κακοποιοῦντας. Ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν (σ) ἔπαθε, 18
juſtus pro injuſtis: ut nos offerret Deo, mortificatus quidem carne,
δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων· ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ, θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ,
vivificatus autem Spiritu: In quo & *illis* in *cuſtodia ſpiritibus*
ζωοποιηθεὶς δὲ (τ) τῷ Πνεύματι· Ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι 19
profectus prædicavit, *Incredulis* aliquando, quando *ſemel expectabat illa* Dei
πορευθεὶς ἐκήρυξεν, Ἀπειθήσασί ποτε, (υ) ὅτε ἅπαξ ἐξεδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ 20
longanimitas, in diebus Noë, *apparatâ* arcâ: in quam paucæ,
μακροθυμία, ἐν ἡμέραις Νῶε, κατασκευαζομένης κιβωτοῦ· εἰς ἣν (φ) ὀλίγαι,
id eſt, octo animæ *ſervatæ* ſunt per aquam. Quod & *nos* correſpondens exemplar
τουτέστιν ὀκτὼ ψυχαὶ διεσώθησαν δι' ὕδατος. Ὃ καὶ (χ) ἡμᾶς ἀντίτυπον 21
nunc *ſalvat* baptiſma: (non carnis depoſitio *ſordis*, ſed conſcientiæ
νῦν σώζει βάπτισμα· (οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου, ἀλλὰ συνειδήσεως
bonæ interrogatio in Deum,) per reſurrectionem Jeſu Chriſti: Qui eſt in
ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεὸν,) (ψ) δι' ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ· Ὅς ἐστιν ἐν 22
dextera Dei, profectus in cœlum, ſubjectis ſibi angelis, & poteſtatibus,
δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, πορευθεὶς εἰς οὐρανὸν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγγέλων καὶ ἐξουσιῶν
& virtutibus.
καὶ δυνάμεων.

MS. A. (δ) ποικίλης χάριτος (ε) ταπεινόφρονες· Μὴ (ζ) εὐλογοῦντες· ὅτι (η) γλῶσσαν ἀπὸ (θ) χείλη, τοῦ (ι) δὲ ἀπὸ (κ) ποιησάτω ἀγαθὸν, ζητησάτω εἰρήνην, (λ) ὀφθαλμοὶ (μ) ζηλωταὶ γένησθε; Εἰ δὲ καὶ (ν) Χριστὸν (ξ) δὲ πρὸς (ο) ἂν αἰτοῦντι (π) Ἀλλὰ μετὰ (ρ) θέλοι (σ) ὑπὲρ ὑμῶν ἀπέθανεν, δίκαιος (τ) Πνεύματι· (υ) ὅτε ἀπεξεδέχετο (φ) ὀλίγοι (χ) ὑμᾶς (ψ) διὰ

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܚܕ ܒܫܒܐ * ܘ * ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܕ *

Dominicâ ſextâ poſt Epiphaniam. 4.

7 ܐܢܬܘܢ ܓܒܪܐ .· ܗܟܢܐ ܥܡܪܘ ܥܡ ܢܫܝܟܘܢ ܒܝܕܥܬܐ. ܘܐܝܟ ܕܠܡܐܢܐ ܡܚܝܠܐ *
ܐܚܘܕܘ ܐܢܝܢ ܒܐܝܩܪܐ. ܡܛܠ ܕܐܦ ܗܢܝܢ ܝܪܬܢ ܥܡܟܘܢ ܡܘܗܒܬܐ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܘܠܐ
8 ܬܬܬܟܠܘܢ ܒܨܠܘܬܟܘܢ. * ܫܘܠܡܐ ܕܝܢ. ܗܘܘ ܟܠܟܘܢ ܒܚܕ ܪܥܝܢܐ. ܘܚܫܘ
9 ܥܡ ܐܝܠܝܢ ܕܚܫܝܢ. ܘܪܚܡܝܢ ܚܕ ܠܚܕ. ܘܗܘܘ ܡܪܚܡܢܝܢ ܘܡܟܝܟܝܢ. * ܘܠܐ ܐܢܫ
ܒܝܫܬܐ ܚܠܦ ܒܝܫܬܐ ܠܐ ܬܦܪܥܘܢ. ܘܐܦܠܐ ܨܘܚܝܬܐ ܚܠܦ ܨܘܚܝܬܐ. ܐܠܐ ܕܚܠܦ ܗܠܝܢ
10 ܗܘܝܬܘܢ ܡܒܪܟܝܢ. ܠܗܕܐ ܓܝܪ ܐܬܩܪܝܬܘܢ ܕܒܘܪܟܬܐ ܬܐܪܬܘܢ. * ܡܢ ܕܨܒܐ ܓܝܪ ܚܝܐ .·
ܘܪܚܡ ܕܢܚܙܐ ܝܘܡܬܐ ܛܒܐ. ܢܛܪ ܠܫܢܗ ܡܢ ܒܝܫܬܐ .· ܘܣܦܘܬܗ ܕܠܐ ܢܡܠܠܢ ܢܟܠܐ.
11 * ܢܥܒܪ ܡܢ ܒܝܫܬܐ ܘܢܥܒܕ ܛܒܬܐ. ܘܢܒܥܐ ܫܠܡܐ ܘܢܪܗܛ ܒܬܪܗ. * ܡܛܠ ܕܥܝܢܘܗܝ
12 ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܙܕܝܩܐ .· ܘܐܕܢܘܗܝ ܠܡܫܡܥܗܘܢ. ܘܦܪܨܘܦܗ ܕܡܪܝܐ ܥܠ ܒܝܫܐ. * ܘܡܢܘ
13 ܢܒܐܫ ܠܟܘܢ ܐܢ ܬܗܘܘܢ ܛܢܢܐ ܕܛܒܬܐ .· ܘܐܢ ܕܝܢ ܚܫܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܛܠ ܟܐܢܘܬܐ 14
ܛܘܒܝܟܘܢ. ܘܠܐ ܬܕܚܠܘܢ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܙܝܥܝܢ ܠܟܘܢ ܘܠܐ ܬܬܥܙܙܘܢ. * ܐܠܐ ܩܕܫܘ 15
ܒܠܒܘܬܟܘܢ ܠܡܪܝܐ ܡܫܝܚܐ.

Vos autem, viri, pariter habitate cum mulieribus veſtris ſecundùm ſcientiam, & tanquam vaſa infirmiora, in honore eas habetote: quoniam & ipſæ ſunt vobiſcum hæredes doni vitæ æternæ: neque impingatis in orationibus veſtris. 7

Finis porrò; ut ſitis omnes unanimes, ſitíſque omnes compatientes iis qui patiuntur, & vos invicèm diligatis, & ſitis benigni & manſueti: 8

Et nemini malum pro malo rependatis, nec etiam maledicentiam pro maledicentia: ſed è converſo beneprecemini. Ad hoc enim vocati eſtis, ut benedictionem hæreditate poſſideatis. 9

Qui ergò deſiderat vitam, & amat videre dies bonos, cuſtodiat linguam ſuam à malo, & labia ſua ne loquantur fraudem. 10

Tranſeat à malo, & faciat bonum; & quærat pacem, curſúque ad eam contendat. 11

Quoniam oculi Domini ſunt ſuper juſtos, & aures ejus ad audiendum eos: vultus autem Domini eſt ſuper improbos. 12

Ecquis vobis malefaciet, ſi fueritis zelatores bonorum? 13

Quòd ſi patiamini propter juſtitiam, beati eſtis: neque reformidetis eos qui terrorem vobis incutiunt, neque conturbemini. 14

Sed ſanctificate in cordibus veſtris Dominum Chriſtum. 15

* ܚܕ ܒܫܒܐ * ܓ * ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܐ * ܗ *

Dominicâ tertiâ poſt Pentecoſten. 5.

ܘܗܘܝܬܘܢ ܡܛܝܒܝܢ ܠܡܦܩ ܒܪܘܚܐ. ܠܟܠ ܕܫܐܠ ܠܟܘܢ ܡܠܬܐ ܥܠ ܣܒܪܐ ܕܗܝܡܢܘܬܐ.
16 * ܒܡܟܝܟܘܬܐ ܘܒܕܚܠܬܐ. ܟܕ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܬܐܪܬܐ ܛܒܬܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܡܠܠܝܢ
ܥܠܝܟܘܢ ܐܝܟ ܕܥܠ ܐܢܫܐ ܒܝܫܐ .· ܢܒܗܬܘܢ ܐܝܟ ܐܢܫܐ ܕܡܛܥܝܢ ܕܘܒܪܝܟܘܢ ܫܦܝܪܐ
17 ܕܒܡܫܝܚܐ. * ܦܩܚ ܠܟܘܢ ܓܝܪ ܟܕ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܛܒܬܐ ܐܢ ܗܟܢܐ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܕܬܫܬܡܥܘܢ
18 ܒܝܫܬܐ ܐܘ ܟܕ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܝܫܬܐ .· ܡܛܠ ܕܐܦ * ܡܫܝܚܐ ܚܕܐ ܙܒܢ ܡܝܬ
ܚܠܦ ܚܛܗܝܢ. ܙܕܝܩܐ ܚܠܦ ܚܛܝܐ. ܕܢܩܪܒܟܘܢ ܠܐܠܗܐ. ܘܡܝܬ
19 ܒܦܓܪ ܘܚܝܐ ܒܪܘܚ. * ܘܐܟܪܙ ܠܢܦܫܬܐ ܐܝܠܝܢ ܕܐܚܝܕܢ ܗܘܝ ܒܫܝܘܠ. * ܗܠܝܢ ܕܠܐ
20 ܬܦܝܣܝܢ ܗܘܘ ܡܢ ܩܕܝܡ ܒܝܘܡܬܗ ܕܢܘܚ .· ܟܕ ܡܓܪܓܪܐ ܗܘܬ ܢܓܝܪܘܬ ܪܘܚܗ ܕܐܠܗܐ. ܕܬܗܘܐ
ܩܒܘܬܐ ܥܠ ܣܒܪܐ ܕܬܝܒܘܬܗܘܢ. ܘܬܡܢܐ ܢܦܫܢ ܒܠܚܘܕ ܥܠܝ ܠܗ. ܘܐܬܢܛܪ ܒܡܝܐ.
21 * ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܒܗ ܒܗܘ ܕܘܡܝܐ ܚܝܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܡܥܡܘܕܝܬܐ. ܠܐ ܟܕ ܡܚܠܠܝܢ
ܐܢܬܘܢ ܒܣܪܐ ܡܢ ܛܢܦܘܬܐ. ܐܠܐ ܟܕ ܡܘܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܐܠܗܐ ܒܬܐܪܬܐ ܕܟܝܬܐ. ܘܒܩܝܡܬܗ ܕܝܫܘܥ
12 ܡܫܝܚܐ. * ܗܘ ܕܐܙܠ ܠܫܡܝܐ .· ܘܐܝܬܘܗܝ ܒܝܡܝܢܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܐܫܬܥܒܕܘ ܠܗ ܡܠܐܟܐ ܘܫܘܠܛܢܐ ܘܚܝܠܘܬܐ.

Et eſtote parati ad rationem reddendam omni poſcenti vos rationem de ſpe fidei,

Cum humilitate & timore, habentes bonam conſcientiam: adeò ut ii qui obloquuntur de vobis tanquam de hominibus ſceleratis, confundantur, ut qui calumnientur bonos in Chriſto mores veſtros. 16

Præſtat enim vobis quum feceritis bona opera, ut mala perferatis, (ſi quidem talis fuerit voluntas Dei,) quàm quum malefeceritis. 17

Quoniam & Chriſtus ſemel mortuus eſt pro peccatis noſtris, Juſtus pro ſceleratis, ut vos offerret Deo. Mortuus autem corpore, & vixit ſpiritu: 18

Et prædicavit animabus illis quæ detinebantur in inferis: 19

Quæ quondam inobedientes fuerant in diebus Noë, quum longanimitas Dei præcepit ut fieret arca, ob ſpem pœnitentiæ eorũ: & octo tantùm animæ introierunt in eam, & ſervatæ ſunt per aquas. 20

Quo quidem exemplo & vos ſervamini per baptiſmum, non abluentes corpus à ſordibus, ſed gratias agentes Deo cum pura conſcientia: & per reſurrectionem Jeſu Chriſti, 21

Qui evectus eſt in cœlum, & eſt ad dexteram Dei, eique ſubjecti ſunt Angeli, & poteſtates, ac virtutes. 22

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 ወካማሁ ፡ አንትሙኒ ፡ ዕደው ፡ እንዘ ፡ ትነብሩ ፡ ምስለ ፡ አንስቲያክሙ ፡ ሊታስተሐ
ቅሩ ፡ አንስቲያክሙ ፡ እስመ ፡ ይደክም ፡ ፍጥረት ፡ ዚአሆን ፡ አክብሩ ፡ አንስቲያክሙ ፡
እስመ ፡ ይወርሶ ፡ እማንቱሂ ፡ ክብረ ፡ ዘሕይወት ፡ ምስሌክሙ ፡ ከመ ፡ ሊትትዓቀፍ ፡ ጸ
8 ሎትክሙ ፡፡ ወማኅለቅቱሰ ፡ ለኵሉ ፡ ከመ ፡ ተዐርዩ ፡ ልበ ፡ በአሐዱ ፡ ሕሊና ፡ እን
9 ዘ ፡ ተሐምሙ ፡ ሐማመ ፡ ቢጽክሙ ፡፡ ወእንዘ ፡ ሊትፈድይዎ ፡ እኪተ ፡ ለዘ ፡ ገብረ ፡
ለክሙ ፡ እኪተ ፡፡ ወእንዘ ፡ ሊትጼእልዎ ፡ ለዘ ፡ ፀአለክሙ ፤ ወለጸለኢክሙኒ ፡ በርክዎ ፡፡ እስ
መ ፡ ለዝንቱ ፡ ተጸዋዕክሙ ፡ ከመ ፡ በረከተ ፡ ትረሱ ፡፡

Et ſimiliter vos viri habitantes cum uxoribus veſtris, ne deſpectui habeatis uxores veſtras, eò quòd infirmior eſt earum compoſitio: ſed honorate uxores veſtras, quoniam vobiſcum hæredes ſunt ipſæ, vitæ glorioſæ: ne ſitis impingentes in precibus veſtris. 7

Et ſumma quidem omnium hæc eſt, ut ſitis concordes in eadem ſententia, fratrum veſtrorum afflictionibus pariter affecti. 8

Et vobis facientibus mala, nequaquam rependentes mala, neque convitiantes eos, qui vobis convitiantur: ſed iis qui vos probris afficiunt, benedicite: quoniam ad hoc vocati eſtis, ut benedictionem hæreditate poſſideatis. 9

Verſio VULGATA LATINA.

7 Viri ſimiliter cohabitantes ſecundùm ſcientiam, quaſi infirmiori vaſculo muliebri
impertientes honorem, tanquam & cohæredibus gratiæ vitæ : ut non impediantur
8 orationes veſtræ. In fine autem ; Omnes unanimes, compatientes,
9 fraternitatis amatores, miſericordes, modeſti, humiles : Non reddentes malum
pro malo, nec maledictum pro maledicto, ſed econtrariò benedicentes :
10 quia in hoc vocati eſtis, ut benedictionem hæreditate poſſideatis. Qui enim
vult vitam diligere, & dies videre bonos, coërceat linguam ſuam à malo, &
11 labia ejus ne loquantur dolum. Declinet à malo, & faciat bonum : inquirat pacem,
12 & ſequatur eam : Quia oculi Domini ſuper juſtos, & aures ejus in preces
13 eorum : Vultus autem Domini ſuper facientes mala. Et quis eſt qui vobis
14 noceat, ſi boni æmulatores fueritis ? Sed & ſi quid patimini propter juſtitiam,
15 beati. Timorem autem eorum ne timueritis, & non conturbemini. Dominum
autem Chriſtum ſanctificate in cordibus veſtris, parati ſemper ad ſatisfactionem
omni poſcenti vos rationem de éa, quæ in vobis eſt, ſpe : Sed cum modeſtia, & 16
timore, conſcientiam habentes bonam : ut in eo, quod detrahunt vobis, confundantur,
qui calumniantur veſtram bonam in Chriſto converſationem. Melius 17
eſt enim benefacientes (ſi voluntas Dei velit) pati, quàm malefacientes. Quia 18
& Chriſtus ſemel pro peccatis noſtris mortuus eſt, juſtus pro injuſtis, ut nos
offerret Deo, mortificatus quidem carne, vivificatus autem ſpiritu. In quo & 19
his, qui in carcere erant, ſpiritibus veniens prædicavit : Qui increduli fuerant 20
aliquando, quando expectabant Dei patientiam in diebus Noë, cùm fabricaretur
arca : in qua pauci, id eſt octo animæ ſalvæ factæ ſunt per aquam. Quod & vos 21
nunc ſimilis formæ ſalvos facit baptiſma : non carnis depoſitio ſordium, ſed conſcientiæ
bonæ interrogatio in Deum per reſurrectionem Jeſu Chriſti, Qui eſt in 22
dextera Dei, deglutiens mortem ut vitæ æternæ hæredes efficeremur : profectus in
cœlum, ſubjectis ſibi angelis, & poteſtatibus, & virtutibus.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فانتم ايها الرجال هكذا ساكنوهن بمعرفة * امنحوهن اكراما كما يليق بالاناء النسائي 7
السديدة الضعف * وبما انهن وارثات معكم النعمة الحية * لكيلا تنقطع صلواتكم * ونهاية 8
الوصية ان تكونوا كلكم بتدبيركم متساويا * مشفقين * للاخوة محبين * متحننين * نشيطين *
* لا تكافوا عوض الشر شرا * او عوض السب سبا * بل بالعكس باركوا * عالمين انكم الي 9
هذا دعيتم لترثوا بركة * تم * قراءة الثلثا من الجمعة الثالثة والثلثين *
* لان من يوثر الحياة ويحب ان يري اياما صالحة فليكفف لسانه من الشر * وشفتيه من 10
ان يتكلما غشا * وليحد عن الشر وليعمل الخير * وليطلب السلامة وليحاضر وراها * 11
* فان عيني الرب الي الصديقين * وسامعيه الي طلبتهم * ووجه الرب على العاملين 12
الاسواء * من الذي يوذيكم او يضركم اذ كنتم مشابهين الصالح * لكن وان اصبتم 13 14
من اجل العدل فستكونون مغبوطين * فاما خوفهم فلا ترهبوه ولا تضطربوا * باركوا 15
الرب الاله في قلوبكم * وكونوا مستعدين دايما لمجاوبة كل من يسالكم قولا من اجل
الرجا الذي فيكم * بوداعة وتقوي * حاويين بصيرة صالحة * لكيما بالشي الذي 16
يعتالونكم به كعاملي الاسواء * يخجل الذين يوذونكم من تصرفاتكم الصالحة في
محبة المسيح * لان الافضل ان تعملوا الخير ان اثرت مشية الله * وان تتالموا اجود من 17
ان تعملوا الشر فتضلوا * لان والمسيح دفعة واحدة تالم من اجل خطايانا * الصديق الم 18
من اجل الظالمين * ليداخلنا الي الله * واذ مات بالبشرة عاش بالروح * الذي به ذهب 19
الي الارواح التي في الحبس * وكرز * للعصاة وقتا ما * حين اقبل بتعطف الله دفعة في ايام 20
نوح السفينة المتقنة التي خلص فيها بالماء نفر يسير اي ثماني انفس * الامر الذي 21
مثاله الان المعمودية تخلصنا * لا مزيلة وسخ البشرة فقط * بل بابتهاج البصيرة الصالحة
الي الله بانبعاث ايسوع المسيح * الذي هو في يمين الله * واذ مضي الي السماء خضعت له 22
الملايكة وذوو السلطات والقوات * تم *

Vos etiam ſimiliter ô viri, habitate cum 7
eis ſcienter : tribuite eis honorem, ut
decet vas muliebre valde infirmum, tum
quia ipſæ ſunt vobiſcum hæredes gratiæ
vitalis : ut non interrumpantur preces
veſtræ. Summa demum præcepti eſt, ut 8
ſitis omnes mente concordi, clementes,
fratrum amantes, miſericordes, prompti.
Nè rependatis malum pro malo, aut 9
convitium pro convitio : ſed contrà, benedicite
: ſcientes vos ad hoc vocatos
eſſe, ut hæredes ſitis benedictionis.
Finis.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis trigeſimæ tertiæ.

Nam qui vult vitam, et cupit videre dies 10
bonos, coerceat linguam ſuam à malo,
& labia ſua à dolo promendo : Et malum 11
devitet, faciátque bonum, quærat
pacem, curràtque poſt eam. Oculi enim 12
Domini ad juſtos, & aures ejus ad
precem illorum : vultus autem Domini
adverſùs operantes mala. Quis eſt qui 13
noceat vobis aut damnum vobis inferat,
quum fueritis æmulatores rerum
bonarum ? Imò verò ſi adverſa vobis 14
accidant propter juſtitiam, beati eritis :
porrò terrorem eorum nè pertimeſcatis,
neque turbemini. Benedicite Dominum 15
Deum in cordibus veſtris. Eſtote autem
parati ſemper ad reſpondendum cuilibet
petenti à vobis ſermonem de ſpe quæ in
vobis eſt, Cum manſuetudine & reverentia, 16
conſcientiam habentes bonam :
ut in re, in qua vos adoriuntur tanquam
maleficos, qui vos lædunt pudefiant ob
veſtras bonas in charitate Chriſti converſationes.
Quod enim præſtat, eſt ut 17
faciatis bonum, ſi velit Dei voluntas :
& pati vos, melius eſt quàm facere malum
ac perire. Nam & Chriſtus unâ 18
vice paſſus eſt pro peccatis noſtris :
juſtus paſſus eſt pro injuſtis, ut nos ad
Deum introduceret : & in carne mortuus,
vixit ſpiritu, In quo ſe contulit 19
ad ſpiritus qui erant in carcere,
& prædicavit Quondam rebellibus, 20
quando ex benignitate Dei ſemel accepit
in diebus Noe arcam extructam,
in qua ſalvati ſunt in aqua homines
pauci nempe octo animæ. Cujus rei 21
typus nunc eſt baptiſma ſalvans nos,
non amovendo ſordes carnis tantùm,
ſed exhilarando conſcientiam bonam
erga Deum per reſurrectionem Jeſu
Chriſti, Qui eſt ad dexteram Dei, 22
& cui cùm profectus eſſet in cœlum,
ſubmiſerunt ſe Angeli, & poteſtatibus
ac virtutibus præditi. Finis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 ወዘሰ ፡ ያፈቅራ ፡ ለሕይወት ፡ ወይፈቱ ፡ ይርአይ ፡ መዋዕለ ፡ ሠናያተ ፡ ያርምም ፡ ልሳና ፡ እምእኪት ።
11 ወከናፍሪሁኒ ፡ ከመ ፡ ኢይንብበ ፡ ኅሰተ ፡ ወጕሕሉተ ።=፦ ወይትገሐስ ፡ እምእኪት ፡ ወይግበራ ፡ ለሠናይት ፡ ይሕሥሣ ፡ ለሰላም ፡ ወይትልዋ ።=፦
12 እስም ፡ አዕይንቲሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ኀበ ፡ ጻድቃኑ ፡ ወእዝናሂ ፡ ኀበ ፡ ስእለቶሙ ፡ ገጹ ፡
13 ለእግዚአብሔር ፡ ኀበ ፡ እለ ፡ ይገብሩ ፡ እኪተ ።=፦ ወመኑ ፡ ውእቱ ፡ ዘእኪተ ፡ ይፈቅድ ፡ ለክሙ ፡ ሶበ ፡ ትቀንኡ ፡ ለገቢረ ፡ ሠናይ ።=፦
14 ወእመሰ ፡ በገቢረ ፡ ጽድቅ ፡ ተሐምሙ ፡ ብፁዓን ፡ አንትሙ ፡ ወዘሰ ፡ ይጊርመክሙ ፡ ኢትፍርህዎ ፡ ወኢትደንግፁ ።=፦
15 ለእግዚአብሔር ፡ ቀድስዎ ፡ በኵሉ ፡ ግዕዝክሙ ። ወድልዋኒክሙ ፡ ሀልዉ ፡ በኵሉ ፡
ጊዜ ፡ ከመ ፡ ታውሥእዎሙ ፡ ቃለ ፡ ለእለ ፡ ይሴአሉክሙ ፡ በእንተ ፡ ዛቲ ፡ ተስፋክሙ ።=፦
16 ወበየውሀትክሙ ፡ ወበፍርሀተ ፡ እግዚአብሔር ፡ አሠንዩ ፡ ግዕዘክሙ ፡ ከመ ፡
እመቦ ፡ ዘየሐምዩክሙ ፡ ከመ ፡ እኩይ ፡ ምግባሪክሙ ፡ ይትሐፈሩ ፡ እለ ፡ የሐምዩክሙ ፡
17 እምሰናይ ፡ ምግባሪክሙ ፡ ዘበእንተ ፡ ክርስቶስ ።=፦ እስመ ፡ ይኄይስ ፡ እንዘ ፡ ሠናየ ፡ ትገብሩ ፡ ወትፈቅዱ ፡ ፈቃደ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ትሕምሙ ። እምነ ፡ እንዘ ፡ እኪተ ፡ ትገብሩ ።=፦
18 እስመ ፡ ክርስቶስኒ ፡ ምዕረ ፡ ሞተ ፡ በእንተ ፡ ኃጢአተ ፡ ሰብእ ። ወበእንቲአነ ፡ ሞተ ፡ ጻድቅ ፡
በእንተ ፡ ኃጥኣን ፡ ከመ ፡ ኪያነ ፡ ያብጽሐነ ፡ ኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ አቅተለ ፡ ርእሶ ፡ በሥጋሁ ፡ ከመ ፡ ያሕዩ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ።=፦
19 ወሖረ ፡ ኀበ ፡ እለ ፡ ሙቁሕታት ፡ ትነብር ፡ ነፍሶሙ ፡ ወሰበከ ፡ ሎሙ ።=፦
20 ለእለ ፡ ክሕድዎ ፡ ቀዲሙ ፡ ወጸንሐቶሙ ፡ ትዕግሥቱ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ለእለ ፡ በመዋዕሊሁ ፡ ለኖኅ ፡ አመ ፡ ይገብር ፡ ታቦተ ፡ ወድኅኑ ፡ ሰማኒቱ ፡ ነፍስ ፡ ሕዳጣን ፡ እምነ ፡ ማይ ።=፦
21 ወኪያነኒ ፡ ይእዜ ፡ ያድኅነነ ፡ በአርአያሁ ፡ ጥምቀ ፡ በዊአ ፡ ውስተ ፡ ዓቢይ ፡ ክርስቲያን ።
ወአኮ ፡ ከመ ፡ ንስስል ፡ ርስሐተነ ፡ አላ ፡ ከመ ፡ ግዕዘ ፡ ሠናየ ፡ ይምሀረነ ፡ በዘአምነ ፡ በእግዚአብሔር ፡
22 በተንሥኦቱ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ እግዚእነ ።=፦ ዘሀለወ ፡ ይነብር ፡ በየማነ ፡ እግዚአብሔር ፡
ዘዐርገ ፡ ውስተ ፡ ሰማይ ። ወተኰነኑ ፡ ሎቱ ፡ መላእክት ፡ ወስልጣናት ፡ ወኵሉ ፡ ወኃይል ።=፦

Qui enim vult vitam, & exoptat videre dies bonos, ſilere faciat linguam 10
ſuam à malo, & labia ejus ne loquantur mendacia & dolum. Recedat 11
à malo, & faciat bonum : quærat pacem, & ſectetur eam. Quia oculi 12
Dei ſuntne ſuper juſtos, & aures ejus ad petitiones eorum ? facies
autem Domini in eos qui perpetrant malum. Et quiſnam ille eſt, qui velit 13
vobis malum, ſi zelati fueritis de benè agendo. Quòd ſi in exequenda 14
juſtitia perpetiamini, beati eſtis, & ab eo qui territat vos ne metuite, neque
conſternemini. Sanctificate Dominum in omni converſatione veſtra : Et 15
parati eſtote omni tempore, ad reſpondendum omnibus petentibus vos ſermonem
de illa ſpe veſtra. Et cum manſuetudine veſtra & timore Domini, pulchros 16
reddite mores veſtros: ut ſiqui ſit qui detrectent vobis, tanquam malum
perpetrantibus, confundantur, qui vobis calumniantur de bonis veſtris
operibus quæ per Chriſtum fiunt. Quoniam expedit vobis quum bene facientes 17
& voluntati Dei ſtudentes ſuſtinetis mala, quàm quum malè
agentes. Nam Chriſtus etiam ſemel mortuus eſt pro peccatis hominum, etiam 18
propter nos mortuus eſt Juſtus pro peccatis noſtris, ut nos ad Deum adduceret:
occidit ſeipſum in carne, ut ſe vivificaret in Spiritu ſancto. Et profectus 19
eſt ad animas eorum, quæ in carceribus incluſæ manent, iiſque prædicavit.
Qui antea refragati ſunt quum expectabat eos patientia Dei, qui nempe in diebus 20
Noë fuerunt, cùm conſtruxit Arcam, & octo animæ, paucæ quidem ſervatæ ſunt
ex aquis. Et nos etiam nunc ſalvos fecit per exemplar ejus, nempe Baptiſmum, 21
in ingrediendo per eum in magnam Chriſtianorum domum: idque non ut abjiciamus
carnis noſtræ ſordes, ſed in confeſſione Dei edoceret nos bonam conſcientiam
retinere per reſurrectionem Domini noſtri Jeſu Chriſti. Quem cùm aſcenderit 22
in cœlum, oportet ſedere ad dextram Dei : & ei ſubjiciuntur Angeli & poteſtates
& omnes etiam virtutes.

CAP. IV. δ'.

Christo [igitur] passo *pro nobis* carne, & vos eâdem cogitatione armamini,
1 Χριστοῦ οὖν παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκί, καὶ ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὁπλίσασθε, Ε'
quia passus in carne, *destitit peccato*, *In* non *ampliùs* hominum
2 ὅτι ὁ παθὼν (α) ἐν σαρκί, πέπαυται ἁμαρτίας, Εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώπων
desideriis, sed voluntati Dei reliquum in carne *vivere tempus*. *Sufficiens*
3 ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ θελήματι Θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον ἐν σαρκὶ βιῶσαι χρόνον. Ἀρκετὸς
enim *nobis* præteritum tempus *vitæ* voluntatem Gentium *adoperari*,
(β) γὰρ ἡμῖν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τοῦ βίου τὸ θέλημα τῶν ἐθνῶν κατεργάσασθαι,
incedentes in *proterviis*, *cupiditatibus*, vinolentiis, comessationibus, potationibus, &
πεπορευμένους ἐν ἀσελγείαις, ἐπιθυμίαις, οἰνοφλυγίαις, κώμοις, πότοις, καὶ
nefariis idololatriis: In quo *peregrinantur*, non concurrentibus vobis in
4 ἀθεμίτοις εἰδωλολατρείαις· Ἐν ᾧ ξενίζονται, μὴ συντρεχόντων ὑμῶν εἰς
eandem luxuriæ confusionem, blasphemantes. Qui reddent rationem ei *pa-*
5 τὴν αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν, βλασφημοῦντες. Οἳ ἀποδώσουσι λόγον τῷ ἑ-
ratè habenti judicare vivos & mortuos. *In* hoc enim & mortuis evangelizatum est,
6 τοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς εὐηγγελίσθη,
ut judicentur quidem secundùm homines carne, vivant autem secundùm Deum spiritu.
ἵνα κριθῶσι μὲν κατὰ ἀνθρώπους σαρκί, ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν πνεύματι.
Omnium autem finis appropinquavit. Prudentes estote itaque, & vigilate in
7 Πάντων δὲ τὸ τέλος ἤγγικε· Σωφρονήσατε οὖν, καὶ νήψατε (γ) εἰς
orationes. Ante omnia autem *illam in vosipsos* charitatem *propensam* habentes:
8 τὰς προσευχάς. Πρὸ πάντων δὲ τὴν εἰς ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχοντες·
quia charitas *operiet* multitudinem peccatorum. Hospitales *in* invicem, sine
9 ὅτι ἡ ἀγάπη (δ) καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν. Φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους, ἄνευ
murmurationibus. Unusquisque sicut accepit *donum*, in *seipsos illud mini-*
10 (ε) γογγυσμῶν. Ἕκαστος καθὼς ἔλαβε χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ διακο-
strantes, *ut pulchri* dispensatores *variæ* gratiæ Dei. Si quis loquitur, *ut*
νοῦντες, ὡς καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος Θεοῦ. (ζ) Εἴ τις λαλεῖ, ὡς 11
eloquia Dei: si quis ministrat, tanquam ex virtute, quam *suppeditat* Deus: ut in
λόγια Θεοῦ· (η) εἴ τις διακονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος, ἧς χορηγεῖ ὁ Θεός· ἵνα ἐν
omnibus *glorificetur* Deus per Jesum Christum: cui est gloria & imperium in
πᾶσι δοξάζηται ὁ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· (θ) ᾧ ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς
secula seculorum. Amen. *Dilecti*, *ne peregrinamini illâ* in *vobis ignitione*
ς' τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. Ἀγαπητοί, μὴ ξενίζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει 12
ad *experimentum* vobis *factâ*, *sicut peregrino* vobis *contingente*: Sed *sicut*
πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινομένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμβαίνοντος· Ἀλλὰ καθὸ 13
communicatis Christi passionibus, gaudete: ut & in revelatione gloriæ
κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι, χαίρετε· ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης
ejus gaudeatis exultantes. Si *probris afficimini* in nomine Christi, beati:
αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι. Εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνόματι Χριστοῦ, μακάριοι· 14
quoniam quod gloriæ & *ille* Dei Spiritus super vos requiescit:
ὅτι τὸ τῆς (ι) δόξης καὶ τὸ τοῦ Θεοῦ Πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς (κ) ἀναπαύεται·
secundùm quidem eos blasphematur, *secundùm autem vos glorificatur*. *Non enim* quis
κατὰ μὲν αὐτοὺς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ ὑμᾶς δοξάζεται. Μὴ γάρ τις 15
vestrûm patiatur quasi homicida, aut fur, aut maleficus, aut *ut* alienorum *explorator*.
ὑμῶν πασχέτω ὡς φονεύς, ἢ κλέπτης, ἢ κακοποιός, ἢ ὡς ἀλλοτριοεπίσκοπος.
Si autem ut Christianus, non *pudefiat*: glorificet autem Deum in *parte*
Εἰ δὲ ὡς Χριστιανός, μὴ αἰσχυνέσθω· δοξαζέτω δὲ τὸν Θεὸν ἐν τῷ (λ) μέρει 16
hac. Quoniam tempus *incipi* judicium à domo Dei. Si autem
τούτῳ. Ὅτι (μ) ὁ καιρὸς τοῦ ἄρξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ. εἰ δὲ 17
primum à nobis, quis finis *impersuasorum* Dei Evangelio?
πρῶτον ἀφ' (ν) ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίῳ;
Et si justus vix *salvatur*, impius & peccator ubi *parebit*?
Καὶ εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἀσεβὴς καὶ (ξ) ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται; 18

ΚΕΦ. δ'. MS. A. (α) σαρκί, (β) γὰρ ὁ παρεληλυθὼς χρόνος τὸ βούλημα τῶν ἐθνῶν κατειργάσθαι, (γ) εἰς προσευχάς. (δ) καλύπτει (ε) γογγυσμοῦ. (ζ) Ἤ τις (η) ἤ τις (θ) ᾧ ἡ (ι) δόξης καὶ δυνάμεως, καὶ τὸ (κ) ἐπαναπαύεται. Μὴ γάρ τις (λ) ὀνόματι (μ) καιρὸς (ν) ὑμῶν, (ξ) ὁ ἁμαρτωλὸς

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ *

1 * ܐܢ ܗܟܝܠ ܡܫܝܚܐ ܚܫ ܚܠܦܝܢ ܒܒܣܪ. ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܒܗܝ ܡܚܫܒܬܐ ܐܙܕܝܢܘ.
2 ܟܠ ܓܝܪ ܕܡܝܬ ܒܦܓܪܗ ܫܠܐ ܠܗ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܚܛܗܐ. * ܕܠܐ ܬܘܒ ܠܪܓܝܓܬܐ
3 ܕܒܢܝܢܫܐ ܢܚܐ. ܟܡܐ ܙܒܢܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܒܦܓܪܐ. ܐܠܐ ܠܨܒܝܢܐ ܕܐܠܗܐ. * ܣܦܩ ܓܝܪ
ܙܒܢܐ ܗܘ ܕܥܒܪ. ܕܥܒܕܬܘܢ ܒܗ ܨܒܝܢܐ ܕܚܢܦܐ. ܒܐܣܘܛܘܬܐ ܘܒܪܘܝܘܬܐ. ܘܒܙܢܝܘܬܐ
4 ܘܒܙܡܪܐ ܘܒܦܘܠܚܢܐ ܕܫܐܕܐ. * ܘܗܐ ܗܫܐ ܡܬܕܡܪܝܢ ܘܡܓܕܦܝܢ ܥܠܝܟܘܢ. ܕܠܐ
5 ܡܬܦܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܡܗܘܢ ܒܗܝ ܐܣܘܛܘܬܐ ܩܕܡܝܬܐ. * ܗܢܘܢ ܕܝܗܒܝܢ ܦܬܓܡܐ ܠܐܠܗܐ.
6 ܗܘ ܕܥܬܝܕ ܠܡܕܢ ܡܝܬܐ ܘܚܝܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ ܓܝܪ ܐܦ ܠܡܝܬܐ ܐܣܬܒܪܬ. ܕܢܬܕܝܢܘܢ
ܐܝܟ ܒܢܝܢܫܐ ܒܒܣܪ. ܘܢܚܘܢ ܐܝܟ ܐܠܗܐ ܒܪܘܚ.

* ܫܒ ܒܕܢܚܐ * ܙ * ܩܕܡ ܕܢܒܝܐ * ܗ *

7 8 * ܡܛܝܬ ܠܗ ܕܝܢ ܚܪܬܐ ܕܟܠ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܢܟܦܘ ܘܐܬܥܝܪܘ ܠܨܠܘܬܐ. * ܘܩܕܡ ܟܠ
ܡܕܡ. ܚܘܒܐ ܚܝܠܬܢܐ ܢܗܘܐ ܒܝܢܬܟܘܢ. ܚܘܒܐ ܓܝܪ ܡܚܦܐ ܣܘܓܐܐ ܕܚܛܗܐ.
9 10 * ܘܗܘܝܬܘܢ ܪܚܡܝ ܐܟܣܢܝܐ ܕܠܐ ܪܛܢܐ. * ܘܟܠܢܫ ܡܢܟܘܢ ܡܘܗܒܬܐ ܕܢܣܒ ܡܢ
ܐܠܗܐ. ܢܫܡܫ ܒܗ ܠܚܒܪܘܗܝ. ܐܝܟ ܪܒܝ ܒܬܐ ܛܒܐ ܕܡܦܪܫܬܐ ܕܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ.
11 * ܟܠܡܢ ܕܡܡܠܠ. ܐܝܟ ܡܡܠܠܐ ܕܐܠܗܐ ܢܡܠܠ. ܘܟܠܡܢ ܕܡܫܡܫ. ܐܝܟ ܕܡܢ ܚܝܠܐ
ܗܘ ܕܐܠܗܐ ܝܗܒ ܠܗ. ܕܒܟܠ ܕܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܢܫܬܒܚ ܐܠܗܐ ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
12 ܗܘ ܕܕܝܠܗ ܗܘ ܫܘܒܚܐ ܘܐܝܩܪܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. ܐܡܝܢ. * ܚܒܝܒܝ. ܠܐ ܬܬܕܡܪܘܢ
ܒܢܣܝܘܢܐ ܕܗܘܝܢ ܠܟܘܢ. ܐܝܟ ܕܡܕܡ ܢܘܟܪܝ ܓܕܫ ܠܟܘܢ. ܡܛܠ ܕܠܒܘܚܪܢܟܘܢ ܗܘ
13 ܗܘܝܢ. * ܐܠܐ ܚܕܘ ܕܡܫܬܘܬܦܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܚܫܘܗܝ ܕܡܫܝܚܐ. ܕܗܟܢܐ ܐܦ ܒܓܠܝܢܐ
14 ܕܫܘܒܚܗ ܬܚܕܘܢ ܘܬܪܘܙܘܢ. * ܘܐܢ ܡܬܚܣܕܝܢ ܐܢܬܘܢ ܥܠ ܐܦܝ ܫܡܗ ܕܡܫܝܚܐ
15 ܛܘܒܝܟܘܢ. ܕܪܘܚܐ ܡܫܒܚܬܐ ܕܐܠܗܐ ܡܬܬܢܝܚܐ ܥܠܝܟܘܢ. * ܒܠܚܘܕ ܠܐ ܐܢܫ ܡܢܟܘܢ
16 ܐܝܟ ܩܛܘܠܐ ܐܘ ܐܝܟ ܓܢܒܐ. ܐܘ ܐܝܟ ܥܒܘܕ ܒܝܫܬܐ ܢܚܫ. * ܐܢ ܕܝܢ ܢܚܫ ܐܝܟ
17 ܟܪܝܣܛܝܢܐ ܠܐ ܢܒܗܬ. ܐܠܐ ܢܫܒܚ ܠܐܠܗܐ ܒܗܢܐ ܫܡܐ. * ܡܛܠ ܕܙܒܢܐ ܗܘ ܕܢܫܪܐ
ܕܝܢܐ ܡܢ ܒܝܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܢ ܕܝܢ ܡܢܢ ܡܫܪܐ. ܐܝܕܐ ܗܝ ܚܪܬܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܬܛܦܝܣܝܢ
18 ܠܣܒܪܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܐܢ ܙܕܝܩܐ ܒܥܩܐ ܚܝܐ. ܥܘܠܐ ܘܚܛܝܐ ܐܝܟܐ ܢܫܬܟܚ.

CAP. IV.

SI ergò Christus passus est pro nobis in 1
carne, vos quoque eâdem mente armemini:
quisquis enim mortuus est in corpore suo,
destitit ab omnibus peccatis: Ut non am- 2
plùs desideriis hominum vivat, quandiu
manet in corpore, sed voluntati Dei. Suf- 3
ficit enim quòd transacto tempore operati
sitis voluntatem Ethnicorum in crapula, &
ebrietate, & impudicitiâ, & cantu, cultu
denique dæmoniorum. Et ecce nunc admi- 4
rantur, vosque maledictis proscindunt, eò
quòd non lasciviatis cum eis in illa priore
intemperantia. Qui quidem redditi sunt 5
rationem Deo ipsi, qui paratus est ad judi-
candum mortuos & vivos. Nam propterea 6
evangelizatum est & mortuis, ut judicentur
secundùm homines in carne, vivant autem
secundùm Deum spiritu.

Dominicâ septimâ post Epiphaniam. 6.

Instat autem finis omnium. Quamobrem 7
estote casti, & invigilate orationi. Et ante 8
omnia charitas vehemens mutua sit inter
vos: charitas enim operit multitudinem
peccatorum. Et estote amatores peregri- 9
norum absque murmuratione. Porrò unus- 10
quisque vestrûm in dono quod accepit à
Deo, ministret sociis suis tanquam boni dis-
pensatores distinctæ gratiæ Dei. Quisquis 11
loquitur, ut eloquium Dei loquatur: &
quisquis ministrat, ut ex virtute quam dat ei
Deus: ut in omnibus quæ agitis, glorifice-
tur Deus per Jesum Christum: cui est glo-
ria & honor in seculum seculorum. Amen.
Dilecti mei, ne miremini tentationes quæ 12
contingunt vobis, quasi quid alienum vobis
accidat; quandoquidem ad vestri probatio-
nem contingunt. Sed gaudete vos partici- 13
pes esse passionum Christi, ut sic & in reve-
latione gloriæ ejus gaudeatis & exultetis.
Quòd si probrum patimini pro nomine 14
Christi, beati estis; quoniam Spiritus Dei
gloriosus requiescet super vos. Tantùm ne 15
quis vestrûm tanquam homicida, aut fur, aut
facinorosus patiatur. Sin patitur ut Chri- 16
stianus, non erubescat; sed glorificet Deum
hoc nomine. Quoniam tempus est ut in- 17
cipiat judicium à domo Dei. Quòd si à no-
bis incipit, quis erit finis eorum qui non ac-
quiescunt evangelio Dei? Et, si justus vix 18
servatur, impius & peccator ubi invenie-
tur?

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

1 ወእምሰ : ክርስቶስ : ተሰቅለ: በሥጋሁ: በእንቲነ : ወአንትሙኒ:በይእቲ:ሥጋ: ተዉልተዉ::
2 እስመ:ዘሐመ: በሥጋሁ: ድኅነ: እምኃጢአቱ::=፦ ከመ:ኢይፍቱ:እጓለ:እመሕያው:እ
ንከ: አለ: በፈቃዱ: ለእግዚአብሔር: ተሐይዉ: ተረፈ: መዋዕሊክሙ: እምጣነ: ሀለውክሙ:
3 በሥጋክሙ::=፦ እስመ:አኮ:ለክሙ:ዘኀለፈ: መዋዕል:እንዘ: ትገብሩ: ፈቃደሙ: ለአሕዘ
ብ: ዝሙተ: ወፍትወተ : ወስክረተ: ወስንየተ: ወሰታየ: ዘእንበለ: ግዕዝ : ወአፍቅሮ: አማል
4 ክት::=፦ ዑቁ : ውስተ : ዝንቱ : ምግባር : ኢትረዱ : ነኪራነ : ኩኑ: እምኔሃ : ለይእቲ :
ፍኖት:: ወእምኔ: ውእቱ: ምግባር: ዘአልቦ: ዓቅም: ወእለሰ:ይጸርፉ:=፦

CAP. IV.

Quòd si Christus crucifixus est pro nobis in carne sua, vos quoque eâdem carne 1
armamini: quisquis enim patitur in carne sua, salvus factus est à peccatis suis:
Ut non ampliùs in concupiscentiis esset filiorum hominis, sed ut quod reliquum est 2
temporis vestri, quantum restat vobis in carne vestra, secundùm voluntatem Dei
vivatis. Quoniam non fuit vobis quod præteriit tempus, in quo operati estis vo- 3
luntatem Gentium, in fornicatione, & in cupiditatibus, & in libidine & in inordi-
natis compotationibus, & in amore idolorum. Videte in isthæc opera ne concur- 4
ratis: alieni facti estote ab isthac via, & ab istis operibus inordinatis, & ab iis
qui blasphemant.

Verſio VULGATA LATINA.

CAP. IV.

1 CHriſto igitur paſſo in carne, & vos eàdem cogitatione armamini : quia qui paſ-
2 ſus eſt in carne, deſiit à peccatis : Ut jam non deſideriis hominum, ſed voluntati
3 Dei, quod reliquum eſt in carne vivat temporis. Sufficit enim præteritum tempus
ad voluntatem Gentium conſummandam, his qui ambulaverunt in luxuriis, deſide-
4 riis, vinolentiis, comeſſationibus, potationibus, & illicitis idolorum cultibus. In
quo admirantur non concurrentibus vobis in eandem luxuriæ confuſionem, blaſ-
5 phemantes. Qui reddent rationem ei, qui paratus eſt judicare vivos & mortuos.
6 Propter hoc enim & mortuis evangelizatum eſt : ut judicentur quidem ſecundùm
7 homines in carne, vivant autem ſecundùm Deum in Spiritu. Omnium autem finis
8 appropinquavit. Eſtote itaque prudentes, & vigilate in orationibus. Ante
omnia autem, mutuam in vobiſmetipſis charitatem continuam habentes : quia
9 charitas operit multitudinem peccatorum. Hoſpitales invicèm ſine murmuratione.
Unuſquiſque, ſicut accepit gratiam, in alterutrum illam adminiſtrantes, ſicut boni 10
diſpenſatores multiformis gratiæ Dei. Si quis loquitur, quaſi ſermones Dei : ſi quis 11
miniſtrat, tanquam ex virtute, quam adminiſtrat Deus : ut in omnibus honorifi-
cetur Deus per Jeſum Chriſtum : cui eſt gloria, & imperium in ſecula ſeculorum :
Amen. Chariſſimi, nolite peregrinari in fervore, qui ad tentationem vobis fit, quaſi 12
novi aliquid vobis contingat : Sed communicantes Chriſti paſſionibus gaudete, ut 13
& in revelatione gloriæ ejus gaudeatis exultantes. Si exprobramini in nomine 14
Chriſti, beati eritis : quoniam quod eſt honoris, gloriæ, & virtutis Dei, & qui eſt ejus
Spiritus, ſuper vos requieſcit. Nemo autē veſtrûm patiatur ut homicîda, aut fur, aut 15
maledicus, aut alienorum appetitor. Si autem ut Chriſtianus, non erubeſcat : glo- 16
rificet autē Deū in iſto nomine. Quoniam tempus eſt ut incipiat judicium à domo 17
Dei. Si autem primùm à nobis : quis finis eorum, qui non credunt Dei Evangelio ? 18
Et ſi juſtus vix ſalvabitur, impius & peccator ubi parebunt ?

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الفصل الرابع * قراءة الاربعا من الجمعة الثالثة والثلثين بعد العنصرة •

* فاذ قد تألم المسيح من اجلنا بالبشرة فتدرعوا انتم بهذا العزم • ان الذي ألم بالبشرة 1
قد كف من الخطية * لتعيشوا باقي زمان حياتكم بالبشرة لا في شهوات الناس ايضا • بل 2
في مشية الله * لا يخزيكم زمان عمركم السالف عاملين مشية الامم • متسكعين في 3
الفسوق • في الشهوات • في المسكرات • في الاغاني • في مجالس الشرب * وفي عبادات الاصنام
غير الواجبة * الامر الذي يستغربونه • اذا ما تحاضرون معهم في تخليط هذا النهم نفسه • 4
فيفترون عليكم * اوليك الذين يسدون جوابا لمن هو معد ان يدين الاحياء والموتى • 5
* لان لهذا المعنى بشر الموتى • ليحاكموا بالبشرة كما يخص بالناس • ويعيشون بالروح كما يخص 6
بالله * ونهاية الكل قد دنت • فارتدعوا اذا وتيقظوا في الصلوات * وقبل كل شي اقتنوا 7 8
المحبة في انفسكم دايمة • فان المحبة تستر كثرة الخطايا * وليحب بعضكم اغتراب 9
بعض بلا تذمر * وكل احد كما قد اخذ موهبة اخدموها في انفسكم كما يليق بقهارمة 10
فضلاء على نعمة الله المتلونة * من يتكلم يتكلم مثل اقوال الله • من يخدم يخدم نظير 11
قوته الذي يرزقه • ليمجد الله على ساير الاحوال بيسوع المسيح • الذي له المجد والعز
الى اباد الدهر امين • تم * • الخميس من الجمعة الثالثة والثلثين •

* يا احبتي لا تستغربوا الاستحرار الذي فيكم الصاير امتحانا لكم • كانه يعرض لكم 12
عرضا غريبا * لكن بمقدار ما تشاركوا الام المسيح • فافرحوا لكيما في استعلان مجده تسرون 13
مبتهجين * ان عيرتم باسم المسيح فالطوبى لكم • فان روح المجد والقوة وروح الله تستريح 14
فيكم • فهو عند اوليك يفترى عليه • وعندكم اسم يمجد * فلا يتألمن ويصب 15
احدكم كقاتل او لص • او صانع سوء * او كرقيب غريب * فان يكن يتألم لانه 16
مسيحي فلا يخجل • وليمجد الله من هذا المعنى * فان الوقت قد حان ان تبتدا 17
المداينة من بيت الله • فان تكن منا تبتدي اولا • فماذا يكون نهاية الذين عصوا
بشارة الله * وان يكن الصديق بالجهد يخلص • فالمنافق والخاطي اين يظهران * 18

CAP. IV.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis trigeſimæ tertiæ poſt Pentecoſten.

Cum igitur Chriſtus paſſus ſit pro 1
nobis in carne, armemini & vos cogitatione
iſta, quòd qui paſſus eſt in carne,
deſtitit à peccato : Ut vivatis reliquo 2
tempore veſtræ in carne vitæ, non in cupiditatibus
hominum ampliùs, ſed in
voluntate Dei. Ne pudefaciat vos 3
tempus anteactæ ætatis veſtræ, dum
ageretis voluntatem Gentium, in incertum
vagantes per impietatem, per libidines,
per ebrietates, per cantilenas, per
potationis conſeſſus, perque illicitos idolorum
cultus. Quæ res peregrina vi- 4
debitur eis, non concurrentibus vobis
cum ipſis ad conſortium hujus ejuſdem
laſciviæ : & blaſphemabunt in vos Hi 5
qui reddituri ſunt rationem ei qui paratus
eſt judicare vivos & mortuos.
Hac enim de cauſa evangelizatum eſt 6
mortuis, ut judicentur in carne ut convenit
hominibus : vivant autem in Spiritu,
ut convenit Deo. Et quidem omni- 7
um finis jam appropinquavit. Temperantes
igitur eſtote, & expergiſcimini in
orationibus. Ante omnia verò habete 8
charitatem inter voſipſos perpetuam :
quia charitas operit multitudinem peccatorum.
Præterea diligat veſtrûm alter 9
hoſpitalitatem alterius ſine murmuratione.
Et ut quiſque donum accepit, 10
ſic illud adminiſtrate in voſipſos, ut decet
præclaros variæ gratiæ Dei diſpenſatores.
Qui loquitur, juxta ſer- 11
mones Dei loquatur : qui miniſtrat,
juxta virtutem quam ſuppeditat ei,
miniſtret : ut omnibus modis glorificetur
Deus per Jeſum Chriſtum, cui
gloria & poteſtas in æternitates ſeculi
Amen. Finis.

Feriâ quintâ hebdomadis trigeſimæ tertiæ.

O dilecti mei, ne peregrinus videatur 12
vobis æſtus qui in vobis eſt, ad experimentum
veſtri factus, ac ſi peregrinum
accidens accideret vobis. Imò 13
quantùm participes eritis paſſionum
Chriſti, gaudete : ut quum apparuerit
gloria ejus, gaudeatis exultantes. Si 14
probris afficiamini ob nomen Chriſti,
beati eſtis : quoniam Spiritus gloriæ &
fortitudinis, & Spiritus Dei requieſcet
in vobis : illud enim apud ipſos blaſphematur,
at apud vos glorificatur. Verùm 15
ne patiatur aut affligatur quiſquam veſtrûm
ut homicida, aut fur, aut maleficus,
aut ut explorator alienus. Quòd ſi 16
tentetur ac patiatur quòd Chriſtianus
ſit, ne pudefiat, ſed glorificet Deum hac
ex parte. Adeſt enim tempus quo in- 17
cipiat intentatio judicii à domo Dei.
Quòd ſi à nobis primùm incipit, quinam
erit finis eorum qui rebellârint in Evangelium
Dei ? Et, ſi juſtus vix ſalvatur, 18
impius & peccator ubi comparebunt?

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ሀለወሙ፡ያገብኡ፡ሐሰበ፡ለዘ፡ሀለወ፡ድልወ፡ይኰንኖሙ፡ለምዉታን፡ ወለሕያዋን፡፡=፥ ወበእን
6 ተ፡ዝንቱ፡ይዜንዎሙ፡ ለምዉታን፡ከመ፡ይትኰነኑ፡ሥጋሆሙ፡በሕገ፡ እጓለ፡እምሕያው፡ወይ
7 ሕየው፡በመንፈሶሙ፡በሕገ፡እግዚአብሔር፡፡=፥ ወእምሰ፡ቀርበ፡ ማኅለቅቱ፡ለኵሉ፡አንጽ
8 ሑ፡ልበክሙ፡ወጸሐዉ፡ለጸሎት፡፡=፥ ወእምኵሉሰ፡ዘይቀድም፡ተፋቀሩ፡ በበይናቲክሙ፡በ
9 ምልአ፡ልብክሙ፡እስመ፡ተፋቅሮ፡ይደመስሶን፡ለኵሉን፡ኀጣውእ፡፡=፥ ወአፍቅሩ፡ነግደ፡እን
10 ዘ፡ኢታስተዓፅቡ፡፡=፥ ወኵልክሙ፡በከመ፡ነሣእክሙ፡ፋቶ፡ለእግዚአብሔር፡በበይናቲክሙ፡
ተለአኩ፡ ከመ፡ ኄር፡ ለእክ፡፡ እስመ፡ ለለ፡ አሐዱ፡ ዘዘ፡ ዚአሁ፡ዕሤቱ፡በኀበ፡እግዚአብሔ
11 ር፡፡=፥ ወለእለሰ፡ትሜህሩ፡መሃሩ፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ወዘሰ፡ይትለአክ፡ይትለአክ፡በኀይ
ለ፡እግዚአብሔር፡ ዘወሀቦ፡ ከመ፡ በኵሉ፡ ይሴብሕ፡እግዚአብሔር፡በኢየሱስ፡ክርስቶስ፡ዘሎ
12 ቱ፡ኀይል፡ለዓለመ፡ዓለም፡አሜን፡፡=፥ አኀዊነ፡ኢታንክርዋ፡ለእንተ፡ትመጽአክሙ፡መከራ፡
13 ከመ፡ያሜክሩክሙ፡ ወዘኢትለምዱ፡ይበጽሐክሙ፡=፥ ከመ፡ተሳተፍኦ፡ በሕማሙ፡ ለክርስ
14 ቶስ፡ ወተፈሥሑ፡ከመ፡እመ፡ያስተርኢ፡በስብሐቲሁ፡ትትሐሠዩ፡ፍሡሐኒክሙ፡፡=፥ ወእመ
ሰበ፡ዘተዓየረክሙ፡በእንተ፡ስሙ፡ለክርስቶስ፡፡ ብፁዓን፡ አንትሙ ፡እስመ፡ ዘስብሐቲሁ፡ወዘኀ
15 ይሉ፡ ለእግዚአብሔር፡ በመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ያዕርፍ፡ ለዕሌክሙ፡፡=፥ ቦኑ፡ዘቦ፡ዘየሐምም፡
በውስቴትክሙ፡ እው፡ ከመ፡ ቀታሊ፡እው፡ ከመ፡ ሰራቂ፡ እው፡ ከመ፡ዘእኩይ፡ምግባሩ፡ኣው፡
16 ከመ፡ዘባዕደ፡ያፈቅር፡ ወይፈቱ፡=፥ ወእመሰ፡ ከመ፡ ክርስቲያናዊ፡ ኢትኅፈሩ፡ ሰብሕዎ፡ለ
17 እግዚአብሔር፡በዝንቱ፡ስም፡፡=፥ እስመ፡ጊዜሁ፡ ለፍዳ፡ በጽሐ፡ እምነ፡ቤቱ፡ለእግዚአብ
ሔር፡፡ ወእመሰ፡ እምኀቤክሙ፡ ቀደመት፡ ምንተ፡ እንከ፡ ደኀሪቶሙ፡ ለእለ፡ይክሕድዋ፡ለወ
18 ንጌሉ፡ለእግዚአብሔር፡=፥ ወሰበ፡ ጻድቅ፡ እምዕፁብ፡ይድኅን፡ኃጥእ፡ ወዐማፂ፡በአይቴ፡
ያስተርኢ፡ህለው፡፡=፥

Qui reddituri ſunt rationem ei qui paratus eſt ad judicandum mortuos & vi- 5
vos. Et propter hoc evangelizavit mortuis, ut judicarentur in carne ſua 6
juxta legem filiorum hominis, & viverent ſecundùm legem Dei in ſpiritu ſuo.
Et cùm omnium finis appropinquat, purificate corda veſtra, & luculentæ ſint pre- 7
ces veſtræ. Et quod omnibus anteponendum, diligite alii alios cum plenitudi- 8
ne cordis veſtri : Charitas enim delebit omnia peccata. Et non gravati diligi- 9
te peregrinos. Et unuſquiſque ex vobis quemadmodum accepiſtis portionem à 10
Deo, alii aliis ſubminiſtrate, ut boni diſpenſatores ; quia unicuique eſt ſua
merces apud Deum. Quicunque autem inſtruunt, verbum Dei edoceant ; & 11
qui miniſtrat, miniſtret ſecundùm virtutem quàm dederit ei Deus: ut in omnibus
glorificetur Deus per Jeſum Chriſtum, cui eſt virtus in ſecula ſeculorum,
Amen. Fratres noſtri, ne peregrinæ videantur quæ vobis ſuperventuræ ſunt ten- 12
tationes, ad probandum vos, acſi inſuetum aliquid vobis accideret. Quòd 13
conſortes eſtis afflictionum Chriſti etiam gaudete, ut cùm apparuerit in gloria ejus,
exultantes gaudeatis. Et ſi ita eſt quòd probris afficiamini pro nomine Chriſti, 14
beati eſtis: quoniam ipſa gloria & virtus Dei in Spiritu ſancto ſuper vos requieſcit.
Nunquid eſt qui patitur inter vos, vel ut homicida, vel ut fur, vel ut patra- 15
tor malorum, vel ut alienorum avidus appetitor ? Quòd ſi quis ut Chriſtianus 16
patitur, ne pudefiat, imo glorificet Deum hoc ipſo nomine. Quia tempus eſt, ut 17
adveniant faces à domo Dei : quòd ſi à vobis primùm, quis igitur finis eorum
erit, qui refragantur evangelio Dei ? & ſi juſtus vix ſervatur, peccator & ini- 18
quus ubi compariturus eſt?

Itaque & *patientes* ſecundùm voluntatem Dei, *ut* fideli Creatori commendent
19 Ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, (ο) ὡς πιστῷ κτίστῃ παρατιθέσθωσαν
animas ſuas in *beneficentia.*
τὰς ψυχὰς (π) ἑαυτῶν ἐν ἀγαθοποιΐᾳ.

CAP. V. ε'.

Presbyteros illos in vobis obſecro *compresbyter,* & teſtis
1 Πρεσβυτέρους (α) τοὺς ἐν ὑμῖν παρακαλῶ ὁ συμπρεσβύτερος, καὶ μάρτυς Ζ'
Chriſti paſſionum, qui & *futuræ revelari* gloriæ communicator:
τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ὁ καὶ τῆς μελλούσης (β) ἀποκαλύπτεσθαι δόξης κοινωνός·
Paſcite *illum* in vobis gregem Dei, *proſpicientes* non coactè, ſed
2 Ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ Θεοῦ, ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ'
ſpontaneè: neque turpis lucri gratiâ, ſed *prompto animo*: Neque ut domi-
3 (γ) ἑκουσίως· μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως· Μηδ' ὡς κατακυρι-
nantes cleris, ſed *exemplaria* facti gregis: Et *apparente*
4 εύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ τύποι γινόμενοι τοῦ ποιμνίου· Καὶ φανερωθέντος
illo principe paſtorum, *reportabitis* immarceſcibilem gloriæ coronam. Similiter *junio-*
5 τοῦ ἀρχιποίμενος, κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον. Ὁμοίως νεώτε-
res, ſubditi eſtote ſenioribus: Omnes autem *alii aliis ſubditi,* hu-
ροι, ὑποτάγητε πρεσβυτέροις· πάντες δὲ (δ) ἀλλήλοις ὑποτασσόμενοι, τὴν τα-
militatem *animi induite,* quia Deus ſuperbis reſiſtit, humilibus autem
πεινοφροσύνην ἐγκομβώσασθε, ὅτι ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ
dat gratiam. Humiliamini igitur ſub *potentem manum* Dei, ut
6 δίδωσι χάριν. Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, (ε) ἵνα
vos exaltet in tempore: Omnem ſolicitudinem veſtram projicientes in eum:
ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ· Πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν (ζ) ἐπιρρίψαντες ἐπ' αὐτόν· 7
quoniam ipſi cura eſt de vobis. Sobrii eſtote, vigilate: quia adverſarius veſter di-
ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν. Νήψατε, γρηγορήσατε· (η) ὅτι ὁ ἀντίδικος ὑμῶν δι- 8
abolus, tanquam leo rugiens, *ambulat,* quærens quem devoret. Cui reſiſtite
άβολος, ὡς λέων ὠρυόμενος, περιπατεῖ, ζητῶν τίνα καταπίῃ. Ὧ ἀντίστητε 9
firmi fide: ſcientes *eadem paſſionum illi* in mundo veſtræ fraternitati
στερεοὶ τῇ πίστει· εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι
impleri. *At* Deus omnis gratiæ, *vocans* nos in æternam ſuam gloriam
Η' ἐπιτελεῖσθαι. Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ἡμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν 10
in Chriſto Jeſu, modicùm paſſos, ipſe *perficiat vos, confirmet, roboret,*
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὀλίγον παθόντας, αὐτὸς (θ) καταρτίσαι ὑμᾶς, στηρίξαι, σθενώσαι,
fundet. Ipſi gloria, & imperium in ſecula ſeculorum. Amen. Per
θεμελιώσαι. Αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. Διὰ 11
Silvanum vobis fidelem fratrem, (ut arbitror,) *per pauca* ſcripſi: obſecrans & 12
Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ, (ὡς λογίζομαι,) δι' ὀλίγων ἔγραψα· παρακαλῶν καὶ
conteſtans, hanc eſſe veram gratiam Dei in *quam* ſtatis. Salutat
ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ Θεοῦ εἰς ἣν (ι) ἑστήκατε. Ἀσπάζεται 13
vos in Babylone coelecta, & Marcus filius meus. Salutate *alii alios*
ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτὴ, καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους 14
in oſculo *charitatis.* *Pax* vobis omnibus in Chriſto Jeſu. Amen.
ἐν φιλήματι ἀγάπης. εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς (κ) ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀμήν.

(†) Πέτρου ἐπιστολὴ καθολικὴ πρώτη ἐγράφη ἐν στίχοις σλς'.

MS. A. (ο) πιστῷ (π) αὐτῶν ἐν ἀγαθοποιΐαις. ΚΕΦ. ε'. MS. A. (α) οὖν ἐν (β) δόξης ἀποκαλύπτεσθαι (γ) ἑκουσίως κατὰ Θεόν· μὴ αἰσχροκερδῶς, (δ) ἀλλήλοις, τὴν (ε) ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς· Πᾶσαν (ζ) ἐπιρρίψαντες (η) ὁ ἀντίδικος (θ) καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει. Αὐτῷ τὸ κράτος εἰς τοὺς (ι) στῆτε. (κ) ἐν Χριστῷ. (†) Πέτρου Α'.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

19 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܝܠܝܢ ܕܚܫܝܢ ܐܝܟ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ. ܢܓܥܠܘܢ ܠܗ ܢܦܫܬܗܘܢ ܒܥܒܕܐ
ܛܒܐ. ܐܝܟ ܕܠܒܪܘܝܐ ܡܗܝܡܢܐ.
* ܩܦܠܐܘܢ * ܗ̄ *
* ܚܕ ܒܫܒܐ * ܕܝܢ * ܕܒܬܪ ܦܢܛܩܘܣܛܝ ܘܠܡܣܪܚܘܬܐ ܕܐܦܣܩܘܦܐ * ܙ *
1 * ܒܥܐ ܐܢܐ ܕܝܢ ܡܢ ܩܫܝܫܐ ܕܐܝܬ ܒܟܘܢ. ܐܢܐ ܩܫܝܫܐ ܚܒܪܟܘܢ. ܘܣܗܕܐ ܕܚܫܘܗܝ ܕܡܫܝܚܐ.
2 ܘܫܘܬܦܐ ܕܫܘܒܚܗ ܗܘ ܕܥܬܝܕ ܕܢܬܓܠܐ. * ܪܥܘ ܡܪܥܝܬܐ ܕܐܠܗܐ ܕܐܫܬܠܡܬ ܠܟܘܢ.
ܘܣܥܘܪܘ ܪܘܚܢܐܝܬ. ܠܐ ܒܩܛܝܪܐ ܐܠܐ ܒܨܒܝܢܐ. ܠܐ ܒܥܘܠܐ ܕܝܘܬܪܢܐ. ܐܠܐ ܡܢ ܟܠܗ ܠܒܟܘܢ.
3 * ܠܐ ܐܝܟ ܡܪ̈ܘܗܝ ܕܡܪܥܝܬܐ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܕܬܗܘܘܢ ܠܗܘܢ ܕܡܘܬܐ ܛܒܬܐ: * ܕܡܐ ܕܐܬܓܠܝ ܪܒ
4 ܪܥܘܬܐ. ܬܩܒܠܘܢ ܡܢ ܠܘܬܗ ܟܠܝܠܐ ܕܫܘܒܚܐ ܕܠܐ ܚܡܐ. * ܘܐܢܬܘܢ ܥܠܝܡܐ ܐܫܬܥܒܕܘ
5 ܠܩܫܝܫܝܟܘܢ. ܘܐܬܥܛܦܘ ܚܝܠܐܝܬ ܡܟܝܟܘܬܐ ܕܪܥܝܢܐ ܚܕ ܠܘܬ ܚܕ. ܡܛܠ ܕܐܠܗܐ ܣܩܘܒܠܐ
6 ܗܘ ܕܐܝܠܝܢ ܕܡܬܬܪܝܡܝܢ. ܘܠܡܟܝܟܐ ܝܗܒ ܛܝܒܘܬܐ. * ܐܬܡܟܟܘ ܗܟܝܠ ܬܚܝܬ ܐܝܕܐ ܥܫܝܢܬܐ
7 ܕܐܠܗܐ. ܕܗܘ ܢܪܝܡܟܘܢ ܒܥܕܢܐ ܕܘܠܐ. * ܘܟܠܗ ܝܨܦܟܘܢ ܫܕܘ ܥܠ ܐܠܗܐ
8 ܕܗܘ ܝܨܝܦ ܥܠܝܟܘܢ. * ܐܬܬܥܝܪܘ ܘܐܬܕܟܪܘ. ܡܛܠ ܕܒܥܠܕܒܒܟܘܢ ܣܛܢܐ ܐܝܟ
9 ܐܪܝܐ ܢܗܡ ܘܡܬܟܪܟ. ܘܒܥܐ ܠܡܢ ܢܒܠܥ. * ܩܘܡܘ ܠܘܩܒܠܗ ܒܗܝܡܢܘܬܐ. ܟܕ
ܡܫܪܪܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܘܕܥܘ ܕܐܦ ܥܠ ܐܚܝܟܘܢ ܕܒܥܠܡܐ. ܗܠܝܢ ܗܢܝܢ ܚܫܐ
10 ܗܘܝܢ. * ܐܠܗܐ ܕܝܢ ܕܛܝܒܘܬܐ. ܗܘ ܕܩܪܢ ܠܫܘܒܚܗ ܕܠܥܠܡ. ܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ.
ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܢ: ܟܕ ܢܣܝܒܪ ܗܠܝܢ ܐܘܠܨܢܐ ܙܥܘܪܐ: ܕܢܫܬܡܠܐ ܘܢܫܬܪܪ ܘܢܩܘܡ ܒܗ
11 ܠܥܠܡ.. * ܠܗ ܫܘܒܚܐ ܘܥܘܫܢܐ ܘܐܝܩܪܐ. ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ. * ܗܠܝܢ
12 ܒܙܥܘܪܝܬܐ ܐܝܟ ܕܣܒܪ ܐܢܐ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ. ܒܝܕ ܣܝܠܘܢܘܣ ܐܚܐ ܡܗܝܡܢܐ. ܘܡܦܝܣ
13 ܐܢܐ ܘܣܗܕ ܐܢܐ. ܕܗܕܐ ܗܝ ܛܝܒܘܬܐ ܫܪܝܪܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܗܕܐ ܕܒܗ ܩܝܡܝܢ ܐܢܬܘܢ. * ܫܐܠܐ
14 ܫܠܡܟܘܢ ܥܕܬܐ ܓܒܝܬܐ ܕܒܒܒܠ ܘܡܪܩܘܣ ܒܪܝ. * ܫܐܠܘ ܫܠܡܐ ܚܕ ܠܚܕ ܒܢܘܫܩܬܐ
ܩܕܝܫܬܐ. ܫܠܡܐ ܥܡ ܟܠܟܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܡܫܝܚܐ ܐܢܬܘܢ ܐܡܝܢ.
* ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܩܕܡܝܬܐ ܕܦܛܪܘܣ ܫܠܝܚܐ *

Quapropter ii qui patiuntur juxta voluntatem Dei, commendent ei animas ſuas bonis operibus tanquam conditori fideli. 19

CAP. V.

Dominicâ decimaquartâ poſt Pentecoſten, & in conſecratione Epiſcoporum. 7.

OBſecro autem presbyteros qui ſunt inter vos, ego presbyter ſocius veſter, ac teſtis paſſionum Chriſti, & particeps gloriæ ipſius quæ revelanda eſt: 1 Paſcite gregem Dei, qui traditus eſt vobis, & curam ejus agite ſpiritualiter, non vi, ſed ſpontè; non in ſordido lucro, ſed ex toto corde veſtro: 2 Non tanquam domini gregis, ſed ut ſitis illis bonum exemplar. 3 Ut quum revelatus fuerit ille paſtorum princeps, recipiatis ab eo coronam gloriæ immarceſcibilem. 4 Vos autem adoleſcentes, ſubditi eſtote ſenioribus veſtris: & ſtrictè amiciamini unus erga alium, quia Deus illis adverſatur qui efferunt ſeſe, humilibus autem dat gratiam. 5 Humiliemini igitur ſub potenti Dei manu, ut ipſa vos evehat tempore congruo. 6 Et omnem ſolicitudinem veſtram conjicite in Deum, quippe cui curæ eſtis. 7 Vigilate & memores eſtote, quoniam adverſarius veſter Satanas tanquam leo rugit & obambulat, quæritque quem abſorbeat. 8 Inſurgite ergò in eum obfirmati in fide, & ſcitote quòd & fratribus veſtris, qui in mundo ſunt eædem iſtæ paſſiones obveniunt. 9 Deo autem gratiæ (qui vocavit nos ad gloriam ſuam in æternum per Jeſum Chriſtum, quíque dedit nobis ut cùm ſuſtinuerimus has oppreſſiones exiguas, roboremur & confirmemur, atque perſtemus in eo in æternum) 10 Sit gloria & potentia, & honor in ſeculum ſeculorum, Amen. 11 Pauca hæc, ut arbitror, ſcripſi vobis per Sylvanum fratrem fidelem: & perſuaſum habeo ac teſtificor hanc eſſe veram gratiam Dei, hanc *inquam* in qua ſtatis. 12 Poſtulat pacem veſtram Eccleſia electa quæ eſt in Babel, & Marcus filius meus. 13 Poſtulate pacem mutuam cum oſculo ſancto. 14 Pax cum omnibus vobis qui in Chriſto eſtis, Amen.

Epiſtola Petri Apoſtoli prima,
FINIS.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

19 ወእለኒ፡የሐሙ፡በእንተ፡ፈቃዱ፡ለእግዚአብሔር፡ለያማኅፀኑ፡ነፍሶሙ፡ኀበ፡ምእመን፡ፈጣ
ሪ፡በገቢረ፡ሠናይ፡፡=፥

፭

1 ወለእለኒ፡ይትለሀቁ፡እምኔክሙ፡አስተበቍዕዎሙ፡በሕገ፡ልሂቅ፡ወከመ፡ዘስምዐ፡ውእቱ፡፡
ወበእንተ፡ ዝንቱ፡ ሕማሙ ፡ ለክርስቶስ ፡ ለዘሀለወ ፡ ያስተርኢ፡ በስብሐቲሁ፡ ከመ፡ ትኩኑ፡
2 ሱታፎ፡=፥ ወረዓዩ ፡ መርዔቶ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘሀለወ ፡ ኀቤክሙ ፡ እንዘ ፡ ተዓቅ
ብዎሙ ፡ ወኢትቅነይዎሙ ፡ በኵርህ ፡ አላ ፡ በጽድቅ ፡ በእንተ፡ እግዚአብሔር ፡ እንዘ ፡
3 ኢትትሬብሕዎሙ ፡ አሉ ፡ በምልአ ፡ ልብክሙ ፡ በትፍሥሕት፡=፥ እንዘ ፡ ኢትትሄየዩ ፡
4 ሕዝቦ ፡ አርአያ ፡ ኩንዎሙ ፡ ለመርዔቱ፡፡=፥ ከመ፡ አመ ፡ ያስተርኢ ፡ እግዚኡ ፡ ለኖ
5 ላዊ ፡ ትንሥኡ ፡ አክሊለ ፡ ስብሐት ፡ ዘኢይጸምሂ፡=፥ ወከማሁ ፡ አንትሙኒ ፡ ወራዙት፡
ተኰነኑ ፡ ለእለ ፡ ይልህቁክሙ ፡ ወኵልክሙ ፡ ተመሀርዋ ፡ ለአትሕቶ ፡ ርእስክሙ ፡ እስ
ሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ያኀስሮሙ ፡ ለዕቡያን ፡ ወያከብሮሙ ፡ ለእለ ፡ ያቴሕቱ ፡ ርእሶ
6 ሙ፡=፥ አትሕቱ ፡ እንከ ፡ ርእሰክሙ፡ ታሕተ ፡ እዴሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ጽንዕት ፡
7 ከመ ፡ ያልዕልክሙ ፡ አመ ፡ ይኄውጸክሙ፡፡=፥ ወኵሎ ፡ ሕሊናክሙ ፡ ግድፉ ፡ ለ
ዓለ ፡ እግዚአብሔር ፡ እስመ ፡ ውእቱ ፡ ይኄሊ ፡ በእንቲአክሙ፡፡=፥

Et afflictionem patientes propter voluntatem Dei in ſinu recondant animas eorum apud fidelem creatorem benefaciendo. 19

CAP. V.

ET eos qui ſenuerunt è vobis, precor ego ſecundùm legem ſenioris, & ſicut is qui teſtis fuit, & de hac afflictione Chriſti compariturì in gloria ſua, ut ſitis participes ipſius. 1 *Et paſcite gregem Dei qui eſt apud vos, cuſtodientes eum, & ne dominamini coactè, ſed cum æquitate propter Deum, non lucrum recipientes ab eo, ſed in plenitudine cordis veſtri in gaudio,* 2 *Non negligentes populum ſuum: exemplo eſtote gregi ſuo:* 3 *Ut quum apparuerit Dominus paſtoris, recipiatis coronam gloriæ immarceſcibilem.* 4 *Et ſimiliter vos quidem juvenes ſubjecti eſtote ſenioribus veſtris, & omnes vos diſcite ſubjicere voſmetipſos: quia Deus contemnit ſuperbos, & honore afficit eos qui ſubjiciunt ſeipſos.* 5 *Subjicite igitur voſmetipſos ſub manu Dei forti, ut extollat vos quum viſitaverit vos.* 6 *Et omnem ſolicitudinem veſtram injicite in Deum, quia ipſe ſolicitus erit pro vobis.* 7

Verſio VULGATA LATINA.

19 Itaque & hi, qui patiuntur ſecundùm voluntatem Dei, fideli Creatori commen-
dent animas ſuas in benefactis.

CAP. V.

1 SEniores ergò, qui in vobis ſunt, obſecro, conſenior & teſtis Chriſti paſſio-
2 num: qui & ejus, quæ in futuro revelanda eſt, gloriæ communicator: Paſci-
te qui in vobis eſt gregem Dei, providentes non coactè, ſed ſpontaneè ſecundùm
3 Deum: neque turpis lucri gratiâ, ſed voluntarié: Neque ut dominantes in
4 cleris, ſed forma facti gregis ex animo. Et cùm apparuerit princeps paſtorum,
5 percipietis immarceſcibilem gloriæ coronam. Similiter, adoleſcentes, ſubditi
eſtote ſenioribus. Omnes autem invicèm humilitatem inſinuate, quia Deus ſuper-
bis reſiſtit, humilibus autem dat gratiam. Humiliamini igitur ſub potenti ma- 6
nu Dei, ut vos exaltet in tempore viſitationis: Omnem ſolicitudinem veſtram 7
projicientes in eum, quoniam ipſi cura eſt de vobis. Sobrii eſtote, & vigilate: 8
quia adverſarius veſter diabolus tanquam leo rugiens circuit, quærens quem de-
voret: Cui reſiſtite fortes in fide: ſcientes eandem paſſionem ei, quæ in mun- 9
do eſt, veſtræ fraternitati fieri. Deus autem omnis gratiæ, qui vocavit nos in 10
æternam ſuam gloriam in Chriſto Jeſu, modicum paſſos ipſe perficiet, confir-
mabit, ſolidabitque. Ipſi gloria, & imperium in ſecula ſeculorum. Amen. 11
Per Silvanum fidelem fratrem vobis, ut arbitror, breviter ſcripſi: obſecrans & 12
conteſtans, hanc eſſe veram gratiam Dei, in qua ſtatis. Salutat vos Eccleſia, 13
quæ eſt in Babylone coëlecta, & Marcus filius meus. Salutate invicèm in oſ- 14
culo ſancto. Gratia vobis omnibus, qui eſtis in Chriſto Jeſu. Amen.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

حتى ان الذين يتالمون ويصابون كما توثر مشية الله * فبما انه خالق امين * يستودع 19
انفسهم في العمل الصالح * الفصل الخامس * اتضرع الى القسوس 1
الذين فيكم انا القس نظيرهم * والشاهد بالام المسيح * وشريك المجد العتيد استعلانه * ان 2
ترعوا رعية الله التي فيكم * مراقبين لا ترقبا اضطراريا بل اختياريا * لا لفائدة قبيحة * ولا
لربح سمج * بل بنشاط * لا كمن يسودون ذوي مراتب الكهنوت * بل تصيرون رسوما وقدوة 3
للرعية * حتى اذا ظهر رئيس الرعاة تختصون اكليل المجد الذي لا يصرم * كذلك 4 5
والشباب يخضعوا للشيوخ * وكافتكم فليخضع احدكم للآخر * اشتملوا التواضع فان الله
يقاوم المستكبرين ويعطي المتواضعين نعمة * قراءة لمرقص الرسول * فاتضعوا 6
تحت يد الله العزيز ليعليكم في اوان الاستعلاء * وهمكم كله القوه عليه * فله الاهتمام بنا * 7
* فيقوا تيقظوا * فان المحال معاندكم يجول كالسبع الزائر * طالبا انسانا يبتلعه * فقاوموه 8 9
متمسكين في الامانة * واعلموا انكم تكملون اسباب الالام انفسها باخوتكم التي في
العالم * واله كل نعمة الداعي اياكم الى مجده الابدي بيسوع المسيح لتتالموا قليلا * هو 10
يؤيدكم ويوطدكم ويقويكم ويؤسسكم * الذي له المجد والعز الى اباد الدهور امين * 11
* وهذه كتبتها بالفاظ يسيرة اليكم على حسب ظني * على يد سلوانوس الاخ الامين * 12
متضرعا ومتوسلا ان تكون نعمة الله هذه التي وقفتم فيها نعمة ثابتة * تقبلكم البيعة 13
المختارة التي ببابل التي معنا ومرقص ابني * ليقبل بعضكم بعضا بقبلة مقدسة * السلام 14
معكم يا جميع الذين في محبة يسوع المسيح امين *

* كملت رسالة القديس بطرس * صلاته تحفظنا امين *

* والسبح لرب المجد دائما ابدا امين *

Itaque qui patiuntur & affliguntur ut 19
libet voluntati Dei, utpote conditor
eſt fidelis, commendatas habet animas
illorum in opere bono.

CAP. V.

ROgo presbyteros qui inter vos ſunt 1
ego presbyter æquè ac ipſi, & teſtis paſ-
ſionum Chriſti, & conſors gloriæ revelan-
dæ, Ut paſcatis gregem Dei, qui inter 2
vos eſt, excubantes excubias non coa-
ctas, ſed ſpontaneas: non ob turpem
quæſtum & lucrum inhoneſtum, ſed
promoto animo: Non ut qui dominantur 3
conſtitutis in dignitatibus ſacerdotii,
ſed ſitis exemplaria & norma gregis:
Ut quùm apparuerit princeps paſtorum, 4
obtineatis gloriæ coronam quæ nunquam
langueſcet. Similiter & juvenes ſub- 5
jecti ſint ſenioribus: & omnes, alii ali-
is ſubditi eſtote. Amplectimini humili-
tatem; quoniam Deus reſiſtit ſuperbis,
humilibus autem dat gratiam.

Lectio pro Marco Apoſtolo.

Submittite vos igitur ſub potenti manu 6
Dei, ut extollat vos in tempore exalta-
tionis: Et curam veſtram omnem, in 7
eum conjicite: nam illi cura eſt de no-
bis. Expergiſcimini, vigilate; quia ca- 8
lumniator adverſarius veſter vagatur ut
leo rugiens, quærens quem deglutiat.
Reſiſtite ergò illi, conſtantes in fide: & 9
ſcitote quòd vos impletis cauſas earun-
dem paſſionum in fraternitate veſtra quæ
in mundo eſt. Deus autem omnis gra- 10
tiæ, qui vocavit vos ad gloriam ſuam
ſempiternam per Jeſum Chriſtum, ut ali-
quantulum patiamini, ipſe vos corrobo-
ret, confirmet, vires ſuppeditet, fundét-
que. Cui gloria & poteſtas in æternita- 11
tes ſeculorum, Amen. Atque hæc pau- 12
cis verbis ſcripſi vobis ſecundùm ſen-
ſum meum per Sylvanum fratrem fide-
lem: deprecans & obſecrans, ut gratia
Dei hæc in qua ſtatis, vera ſit ac firma.
Oſculatur vos Eccleſia electa quæ eſt Ba- 13
bylone, quæ nobiſcum eſt, & Marcus fili-
us meus. Alter veſtrûm oſculetur alte- 14
rum oſculo ſancto. Pax vobiſcum ô
omnes qui eſtis in charitate Jeſu Chri-
ſti, Amen.

Finis epiſtolæ ſancti Petri, cujus
oratio nos tueatur. Amen.

Laus Domino gloriæ ſempiterna ac per-
petua, Amen.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ጥበቡ ፡ እንከ ፡ ወአጥብቡ ፡ ልብክሙ ፡ እስመ ፡ ጸላኢክሙ ፡ ጋኔን ፡ ይጥህር ፡ ከመ ፡ አን
9 በሳ ፡ ወየኀሥሥ ፡ ዘይውሕጥ ፡፡ አጽንዑ ፡ ቀዊመ ፡ በሃይማኖትክሙ ፡ እንዘ ፡ ተአም
10 ሩ ፡ ሕማሞ ፡ ለዝ ፡ ዓለም ፡ ወአጽንዕዋ ፡ ለተፋቅሮ ፡፡ ወእግዚአብሔርሰ ፡ ዘበኵ
ሉ ፡ ክብር ፡ ጸውዓክሙ ፡ ውስተ ፡ ዓለም ፡ ዚአሁ ፡ ወስብሐቲሁ ፡ በክርስቶስ ፡ ኢየሱስ ፡
ወሕዳጠ ፡ ኃሚመክሙ ፡ ውእቱ ፡ ይፌጽም ፡ ለክሙ ፡ ወያጸንዓክሙ ፡ ወያሌብወክሙ ፡፡
11 ውእቱ ፡ ዘሎቱ ፡ ኃይል ፡ ለዓለመ ፡ ዓለም ፡ አሜን ፡፡ ምስለ ፡ ስልዋኖስ ፡ እኁነ ፡
12 ምእመን ፡ በከመ ፡ ሐለይኩ ፡ ሕዳጠ ፡ ጸሐፍኩ ፡ ለክሙ ፡ እንዘ ፡ አስተበቍዓክሙ ፡ ከ
መ ፡ በሰማዕት ፡ ትኩን ፡ ዛቲ ፡ እንተ ፡ በአማን ፡ ስብሐቲሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ እንተ ፡ በቲ ፡
13 ትቀውሙ ፡፡ ትኤምኃክሙ ፡ እንተ ፡ በባቢሎን ፡ ኅሪት ፡ ወማርቆስ ፡ ወልድየ ፡፡ ተአም
14 ኁ ፡ በበይናቲክሙ ፡ በአምኃ ፡ ተፋቅሮ ፡ ወተሰናአው ፡ ኵልክሙ ፡ እለ ፡ በክርስቶስ ፡ ሀለውክ
ሙ ፡፡

መልአት ፡ መልእክተ ፡ ጴጥሮስ ፡ ቀዳሚት ፡ ጸሎቱ ፡ ትኩን ፡ ምስሌነ ፡ ለአሜን ፡፡
ወኣሜን ፡፡

Prudentes eſtote igitur, & intelligere facite cor veſtrum, quia adverſarius 8
veſter diabolus rugit ſicut leo, & quærit quem devoret: Firmiter reſiſtite 9
per fidem veſtram, ſcientes afflictionem hujus mundi, & confirmate charita-
tem. Et Deus qui ad omnem honorem vocavit vos in ſeculum ſuum, & glo- 10
riam ſuam per Chriſtum Jeſum, & quum modicum afflicti fueritis, ipſe per-
fectos reddet vos: & confirmabit vos, & intelligere vos faciet. Ipſe, cui 11
poteſtas in ſeculum ſeculorum, Amen. Cum Sylvano fratre noſtro fideli, ut ex- 12
iſtimavi, pauca ſcripsi vobis, obſecrans vos ut teſtimonio ſit hæc verè glo-
ria Dei in qua ſtatis. Salutat vos quæ eſt Babylone, electa congregatio, & 13
Marcus filius meus. Salutate vos invicèm cum ſalutatione charitatis, & 14
confirmamini omnes vos qui in Chriſto eſtis.

**Completa eſt Epiſtola PETRI prior, oratio ejus ſit nobiſcum,
Amen, & Amen.**

ΚΕΦΑ΄ΛΑΙΑ ΤΗ͂Σ ΠΕ΄ΤΡΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗ͂Σ ΔΕΥΤΕ΄ΡΑΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗ͂Σ, ἜΧΟΝΤΑ ὙΠΟΔΙΑΙΡΕ΄ΣΕΙΣ.

Α΄ ΠΕρὶ κλήσεως τῆς ἐν πίστει ἔργοις βεβαιουμένης τοῖς τῆς ἀρετῆς, καὶ ἐλπίδι τῶν μελλόντων ἀγαθῶν.

Β΄ Παραγγελία εἰς ὑπόμνησιν τῆς διδασκαλίας μετὰ τὴν ἀνάλυσιν αὐτοῦ· καὶ ὅπως ἐν ὄρει Θαβὼρ τῆς τοῦ Θεοῦ περὶ τοῦ υἱοῦ ἐπήκουσε φωνῆς.

Γ΄ Προῤῥησις ἀπατηλῆς ἐπαναστάσεως αἱρετικῶν, ἀσεβείας τε αὐτῶν, καὶ μελλούσης κολάσεως.

Δ΄ Ἐπανάληψις περὶ κακίας ἀνθρώπων αἱρετικῶν. ἐν ᾧ, ὅτι αἰφνιδίως ἥξει ὁ Χριστὸς ἐπὶ συντελείᾳ τοῦδε τοῦ αἰῶνος. ὥστε δεῖν εὐτρεπίζεσθαι πάσῃ ἀρετῇ.

EPISTOLA PETRI CATHOLICA SECUNDA.

(†) ἘΠΙΣΤΟΛΗ' ΠΕ'ΤΡΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗ' ΔΕΥΤΕ'ΡΑ· ΚΕΦ· Α'· Β'·

CAP. I. α'.

SYMEON Petrus servus & Apostolus Jesu Christi, iis *æquè pretio-*
1 ΣΥΜΕΩ'Ν Πέτρος δοῦλος καὶ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῖς ἰσότι-
sam nobis *sortitis* fidem in justitia Dei nostri & Salvatoris Jesu Chri-
μον ἡμῖν λαχοῦσι πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χρι-
sti: Gratia vobis & pax adimpleatur in cognitione Dei, &
2 στοῦ· Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη πληθυνθείη ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Θεοῦ, (α) καὶ Α'
Jesu Domini nostri: Quomodò omnia nobis divinæ virtutis
3 Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν· Ὡς (β) πάντα ἡμῖν τῆς θείας δυνάμεως
suæ ad vitam & pietatem *donatæ*, per cognitionem vo-
αὐτοῦ τὰ πρὸς ζωὴν καὶ εὐσέβειαν δεδωρημένης, διὰ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ κα-
cantis nos *per gloriam & virtutem:* Per *quæ* maxima nobis &
4 λέσαντος ἡμᾶς (γ) διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς· Δι' ὧν τὰ μέγιστα ἡμῖν καὶ
pretiosa promissa *donata sunt*, ut per hæc efficiamini divinæ consortes natu-
τίμια ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων γένησθε θείας κοινωνοὶ φύσε-
ræ, fugientes *ab illa* in mundo *in cupiditate corruptione.* *Et hoc ipsum*
5 ως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν (δ) κόσμῳ ἐν ἐπιθυμίᾳ φθορᾶς. (ε) Καὶ αὐτὸ τοῦτο
autem *studium omne* adinferentes, *subministrate* in fide vestra
δὲ σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγκαντες, ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν
virtutem, in autem virtute *cognitionem*, In autem *cognitione temperan-*
6 ἀρετήν, ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν, Ἐν δὲ τῇ γνώσει τὴν ἐγκρά-
tiam, in autem *temperantia tolerantiam*, in autem *tolerantia* pieta-
τειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρατείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέ-
tem, In autem pietate amorem fraternitatis, in autem amore frater-
7 βειαν, Ἐν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φιλαδελ-
nitatis charitatem. Hæc enim vobis *adsistentia & exuberantia*, non
8 φίᾳ τὴν ἀγάπην. Ταῦτα γὰρ ὑμῖν (ζ) ὑπάρχοντα, καὶ πλεονάζοντα, οὐκ

otiosos nec sine fructu constituent in Domini nostri Jesu Christi *cognitio-*
ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνω-
nem. Cui enim non *adsunt* hæc, cæcus est, *non procul cernens*, oblivionem accipi-
σιν. Ὧ γὰρ μὴ πάρεστι ταῦτα, τυφλός ἐστι, μυωπάζων, λήθην λα- 9
ens purgationis veterum suorum delictorum. *Ideò* magis, fratres,
Β' βὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ (η) ἁμαρτιῶν. Διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, 10
studete firmam vestram vocationem & electionem *facere:* Hæc
(θ) σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν (ι) κλῆσιν καὶ ἐκλογὴν ποιεῖσθαι· Ταῦτα
enim facientes non *impingetis* aliquando. Sic enim abundanter *subministra-*
γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ (κ) πταίσητέ ποτε. Οὕτω γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθή- 11
bitur vobis introitus in æternum regnum Domini nostri. & Salvatoris Je-
σεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ (λ) Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰη-
su Christi. *Ideò non negligam* vos semper commonere de his,
σοῦ Χριστοῦ. (μ) Διὸ οὐκ ἀμελήσω ὑμᾶς ἀεὶ ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, 12
quamvis scientes, & confirmatos in præsenti veritate. Justum autem arbi-
καίπερ εἰδότας, καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ. Δίκαιον δὲ ἡγοῦ- 13
tror, *ad quantum* sum in hoc tabernaculo, *persuscitare* vos in commo-
μαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν (ν) ὑπο-
nitione: *Sciens* quòd velox est depositio tabernaculi mei, *sicut*
μνήσει· Εἰδὼς ὅτι ταχινή ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ σκηνώματός μου, καθὼς 14
& Dominus noster Jesus Christus significavit mihi. *Studebo* autem &
καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέ μοι. Σπουδάσω δὲ καὶ 15
singulatim habere vos post meum *exitum*, horum memoriam *facere*.
ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον, τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι.

(†) Titulus non apparet.

Κεφ. α'. MS.A. (α) καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ (β) τὰ πάντα (γ) ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ· Δι' ὧν τὰ μέγιστα καὶ τίμια ὑμῖν ἐπαγγέλματα (δ) τῷ κόσμῳ (ε) Καὶ αὐτοὶ δὲ (ζ) παρόντα, (η) ἁμαρτημάτων. (θ) σπουδάσατε, ἵνα διὰ τῶν καλῶν ὑμῶν ἔργων βεβαίαν (ι) παράκλησιν (κ) πταίσητε· Οὕτως (λ) Κυρίου καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ (μ) Διὸ μελλήσω (ν) τῇ ὑπομνήσει·

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܦܛܪܘܣ *

* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ * * ܩܪܝܢܐ ܕܛܘܪ ܬܒܘܪ * ܐ *

* ܫܡܥܘܢ ܟܐܦܐ ܥܒܕܐ ܘܫܠܝܚܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܗܝܡܢܘܬܐ ܝܩܝܪܬܐ ܫܘܝܐܝܬ 1
ܥܡܢ ܐܫܬܘܝܘ ܒܟܐܢܘܬܗ ܕܡܪܢ ܘܦܪܘܩܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܛܝܒܘܬܐ ܘܫܠܡܐ ܬܣܓܐ 2
ܠܟܘܢ ܒܡܘܕܥܬܐ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܐܝܟ ܕܟܠܗܝܢ ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܕܚܝܠܐ 3
ܐܠܗܝܐ. ܠܘܬ ܚܝܐ ܘܕܚܠܬ ܐܠܗܐ ܝܗܒ: ܒܝܕ ܝܕܥܬܗ ܕܗܘ ܕܩܪܐ ܠܢ. ܠܫܘܒܚܐ
ܕܝܠܗ ܘܕܡܝܬܪܘܬܐ. * ܕܒܝܕ ܗܠܝܢ ܫܘܘܕܝܐ ܪܘܪܒܐ ܘܝܩܝܪܐ ܠܟܘܢ ܝܗܒ. ܕܒܝܕ ܗܠܝܢ 4
ܬܗܘܘܢ ܫܘܬܦܐ ܕܟܝܢܐ ܐܠܗܝܐ. ܟܕ ܥܪܩܝܬܘܢ ܡܢ ܚܒܠܐ ܕܪܓܝܓܬܐ ܕܒܥܠܡܐ. * ܘܗܘ 5
ܕܝܢ ܗܕܐ ܟܕ ܥܡܠܐ ܚܦܝܛܐ ܟܠܗ ܡܥܠܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܐܘܣܦܘ ܥܠ ܗܝܡܢܘܬܟܘܢ ܡܝܬܪܘܬܐ.
ܥܠ ܕܝܢ ܡܝܬܪܘܬܐ ܝܕܥܬܐ. * ܥܠ ܕܝܢ ܝܕܥܬܐ ܡܣܬܟܦܢܘܬܐ. ܥܠ ܕܝܢ ܡܣܬܟܦܢܘܬܐ 6
ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ. ܥܠ ܕܝܢ ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܕܚܠܬ ܐܠܗܐ. * ܥܠ ܕܝܢ ܕܚܠܬ ܐܠܗܐ. ܪܚܡܬ 7
ܐܚܘܬܐ. ܥܠ ܕܝܢ ܪܚܡܬ ܐܚܘܬܐ ܚܘܒܐ. * ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܟܕ ܡܫܟܚܢ ܠܟܘܢ ܘܡܝܬܪܢ. ܠܐ 8
ܒܛܝܠܐ. ܘܕܠܐ ܦܐܪܐ ܡܩܝܡܢ ܠܟܘܢ. ܒܡܘܕܥܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܗܘ 9
ܓܝܪ ܕܠܐ ܡܫܟܚܢ ܠܗ ܗܠܝܢ. ܣܡܝܐ ܐܝܬܘܗܝ ܕܠܐ ܚܙܐ. ܘܛܥܐ ܕܘܟܝܐ ܕܚܛܗܘܗܝ
ܩܕܡܝܐ. * ܘܥܠ ܗܕܐ ܝܬܝܪܐܝܬ ܐܚܝ ܚܦܛܘ. ܕܒܝܕ ܥܒܕܝܟܘܢ ܛܒܐ. ܩܪܝܬܟܘܢ 10
ܘܓܒܝܬܟܘܢ ܫܪܝܪܬܐ ܥܒܕܘ. ܟܕ ܗܠܝܢ ܓܝܪ ܥܒܕܝܢ ܐܢܬܘܢ. ܠܐ ܬܬܬܩܠܘܢ ܡܡܬܘܡ
ܐܝܟܢܐ. * ܗܟܢܐ ܓܝܪ ܥܬܝܪܐܝܬ ܡܬܝܗܒܐ ܠܟܘܢ ܡܥܠܬܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܠܥܠܡ. ܕܡܪܢ 11
ܘܦܪܘܩܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܘܥܠ ܗܕܐ ܠܐ ܐܒܛܠ ܐܢܐ ܡܢ ܕܡܥܗܕܘ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܐܡܝܢܐܝܬ 12
ܥܠ ܗܠܝܢ. ܟܕ ܐܦܢ ܐܦ ܝܕܥܝܬܘܢ. ܘܡܫܪܪܝܬܘܢ ܥܠ ܫܪܪܐ ܗܢܐ. * ܙܕܩܐ ܕܝܢ ܐܣܬܒܪܬ 13
ܠܝ ܕܥܕܡܐ ܕܐܝܬܝ ܒܦܓܪܐ ܗܢܐ. ܐܥܝܪܟܘܢ ܒܥܘܗܕܢܐ. * ܟܕ ܝܕܥ ܐܢܐ ܕܫܘܢܝܐ 14
ܕܦܓܪܝ ܩܪܝܒ ܗܘ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܐܘܕܥܢܝ. * ܚܦܛܘ 15
ܕܝܢ ܕܐܦ ܐܡܝܢܐܝܬ ܗܕܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. ܕܐܦ ܡܢ ܒܬܪ ܡܦܩܢܐ ܕܝܠܝ. ܕܘܟܪܢܐ ܕܗܠܝܢ
ܬܗܘܘܢ ܥܒܕܝܢ.

EPISTOLA SECUNDA PETRI.

CAPUT PRIMUM.

Lectio montis Tabor. 1.

SImon Petrus servus & Apostolus Jesu 1
Christi, iis qui æquè pretiosâ fide nobiscum
digni facti sunt per justitiam Domini & Ser-
vatoris nostri Jesu Christi: Gratia & pax 2
multiplicetur vobis per agnitionem Domini
nostri Jesu Christi: Quippequi omnia quæ 3
ad potentiam Dei pertinent, ad vitam cul-
túmque divinum dedit per agnitionem illi-
us qui vocavit nos in gloriam suiipsius, &
virtutis: Per quæ maxima vobis promissa 4
atque honores donavit, ut per hæc sitis con-
sortes naturæ Divinæ, fugientes à corrupti-
one cupiditatum, quæ est in mundo. Sed 5
& in hoc ipsum omni à vobis curâ collatâ,
adjicite ad fidem vestram, virtutem: ad vir-
tutem verò, scientiam: Ad scientiam ve- 6
rò, temperantiam: ad temperantiam verò,
tolerantiam: ad tolerantiam verò, cultum
Dei: Ad cultum verò Dei, amorem fra- 7
ternitatis: ad amorem autem fraternitatis,
charitatem. Hæc enim quum vobis adsint 8
& exuberent, haud otiosos, nec infructuo-
sos constituent vos in cognitione Domini
nostri Jesu Christi. Nam is apud quem ista 9
non reperiuntur, cæcus est nihil videns, &
oblitus est purgationem peccatorum suorum
præcedentium. Illud verò magis curate 10
fratres mei, ut per opera vestra bona voca-
tionem & electionem vestram firmam effici-
atis: hæc enim facientes nunquam labemini.
Hâc enim ratione copiosè ministrabitur vo- 11
bis aditus æterni regni Domini & Salvato-
ris nostri Jesu Christi. Et hac de re non 12
desistam ab his semper vobis suggerendis,
tametsi & *id* sciatis, & innixi sitis huic ve-
ritati. Justum autem esse mihi videtur, quan- 13
diu sum in hoc corpore, excitare vos com-
monitione: Quum sciam obitum corpo- 14
ris mei brevi futurum, sicut & Dominus no-
ster Jesus Christus notum fecit mihi. Sata- 15
gite autem & *illud* semper habere, ut etiam
post exitum meum, horum mentionem fa-
ciatis.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

መልእክት ፡ ጴጥሮስ ፡ ዳግሚት ፡ እምጴጥሮስ ፡ ልኡክ ፡፡=፦

ሰ

1 እምኅበ ፡ ስምዖን ፡ ኬፋ ፡ ገብሩ ፡ ወልኡኩ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ለእለ ፡ ነሐ
ብር ፡ ክብረ ፡ ወሃይመኖት ፡ እንተ ፡ ከፈለነ ፡ በጽድቁ ፡ ለአምላክነ ፡ ወፈራቂነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክር
2 ስቶስ ፡፡=፦ ሞገስ ፡ ወሰላም ፡ ይብዛኅ ፡ ማእከሌክሙ ፡፡ በአእምሮቱ ፡ ለአምላክነ ፡ ኢ
3 የሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ እግዚእነ ፡፡=፦ በከመ ፡ ኵሉ ፡ ዘእነ ፡ መለኮቱ ፡ ወኃይሉ ፡ ዘለሕይወት ፡
በአምልኮቱ ፡ እንተ ፡ ተውህበት ፡ ለነ ፡ በአእምሮቱ ፡ ለዘ ፡ ጸውዓነ ፡ ውስተ ፡ ስብሐቲሁ ፡፡
ወውስተ ፡ ሠናይቱ ፡፡=፦

Epistola PETRI secunda à Petro ministro.

CAPUT I.

A Simone Cepha servo & ministro Domini nostri Jesu Christi, iis quibuscum 1
participes sumus gloriæ & fidei quam impertivit nobis in justitia Dei nostri &
redemptoris nostri Jesu Christi. Gratia & pax multiplicetur medio vestrûm 2
in cognitione Dei nostri Jesu Christi Domini nostri: Quemadmodum totum 3
quod habemus divinitatis & virtutis ejus quæ est ad vitam, est in cultu
ejus qui traditus est nobis per cognitionem ejus qui vocavit nos in gloriam suam, & in benignitatem suam:

Epiſtola Beati PETRI *Apoſtoli ſecunda.*

Verſio VULGATA LATINA.

CAPUT I.

1 Simon Petrus, ſervus & Apoſtolus Jeſu Chriſti, iis qui coæqualem nobiſcum
2 ſortiti ſunt fidem in juſtitia Dei noſtri, & Salvatoris Jeſu Chriſti. Gratia vobis
3 & pax adimpleatur in cognitione Dei, & Chriſti Jeſu Domini noſtri: Quomodò omnia nobis divinæ virtutis ſuæ, quæ ad vitam & pietatem donata ſunt,
4 per cognitionem ejus, qui vocavit nos propriâ gloriâ & virtute, Per quem maxima & pretioſa nobis promiſſa donavit: ut per hæc efficiamini divinæ conſortes
5 naturæ: fugientes ejus, quæ in mundo eſt concupiſcentiæ corruptionem. Vos autem curam omnem ſubinferentes, miniſtrate in fide veſtra virtutem, in virtute
6 autem ſcientiam. In ſcientia autem abſtinentiam, in abſtinentia autem patien-
7 tiam, in patientia autem pietatem, In pietate autem amorem fraternitatis, in
8 amore autem fraternitatis charitatem. Hæc enim ſi vobiſcum adſint, & ſuperent; non vacuos, nec ſine fructu vos conſtituent in Domini noſtri Jeſu Chriſti cognitione.
9 Cui enim non præſtò ſunt hæc, cæcus eſt, & manu tentans, oblivionem accipiens purgationis veterum ſuorum delictorum.
10 Quapropter, fratres, magìs ſatagite, ut per bona opera certam veſtram vocationem & electionem faciatis: hæc enim facientes, non peccabitis aliquando.
11 Sic enim abundanter miniſtrabitur vobis introitus in æternum regnum Domini noſtri, & Salvatoris Jeſu Chriſti.
12 Propter quod incipiam vos ſemper commonere de his; & quidem ſcientes & confirmatos vos in præſenti veritate.
13 Juſtum autem arbitror quamdiu ſum in hoc tabernaculo, ſuſcitare vos in commonitione:
14 Certus quòd velox eſt depoſitio tabernaculi mei, ſecundùm quod & Dominus noſter Jeſus Chriſtus ſignificavit mihi.
15 Dabo autem operam & frequenter habere vos poſt obitum meum, ut horum memoriam faciatis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

* رسالة القديس بطرس الجامعة الثانية *

* الفصل الاول *

* قراءة الجمعة من الجمعة الثالثة والثلثين بعد العنصرة *

1 * من سمعن بطرس عبد ورسول يسوع المسيح الي الذين قد خصهم الامانة المكرمة عندنا
2 وعندهم بالسواء بعدل الاهنا ومخلصنا يسوع المسيح * لتكثر لكم النعمة والسلامة بمعرفة
3 الاله ويسوع ربنا * بما ان قوته الالهية قد اعطتنا ساير المناقب المودية الي الحياة والديانة
4 البهية * بمعرفة الذي دعانا الي المجد والفضيلة * اللتين بهما منحنا المواعيد المكرمة
والجسيمة * لكي بهما تصيروا شركاء الطبيعة الالهية * هاربين من الفساد الذي في الشهوة في
5 العالم * باذلين كافة حرصكم في هذا نفسه ان تثمروا في امانتكم الفضيلة * وفي الفضيلة
6 7 المعرفة * وفي المعرفة الحمية وفي الحمية الصبر * وفي الصبر التدين البهي * وفي الديانة
8 الحسنة محبة الاخوة * وفي محبة الاخوة المحبة * فان هذه اذا كانت فيكم موجودة ومتكاثرة *
9 فما تجعلكم بطالين ولا غير مثمرين في معرفة ربنا يسوع المسيح * لان من ليست هذه
الفضايل حاصلة فيه فهو اعمي مكفوف البصر * قد اهمله نسيان تطهير خطاياه قديما *

* قراءة لعيد التجلي سادس اب *

10 * فلذلك يا اخوتي احرصوا جدا ان تجعلوا دعوتكم واصطفاءكم حقا * فانكم اذا عملتم
11 هذه فما تزلون اصلا قط * تم * لان هكذا ينفسح لكم المدخل بسعة الي ابدي ملك
12 ربنا ومخلصنا يسوع المسيح * فلذلك لست اضجر في اذكاركم دايما بهذه الاشياء * مع انكم عالمين
13 ومتوطدين في هذا الحق الحاضر * فاحسب انه واجبا ما دمت انا في هذا المسكن ان
14 استنهضكم بالذكري * عالما ان مباينة مسكني قريبة هي سريعا * كما قد اوضح ذلك لي ربنا
15 يسوع المسيح * فاحرص بعد سلوكي ان يكون لكل احد منكم تذكر هذه الخطوب *

Epiſtola Catholica

SANCTI PETRI

SECUNDA.

CAP. I.

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis trigeſimæ tertiæ poſt Pentecoſten.

A SIMONE *Petro ſervo & Apoſtolo Jeſu Chriſti, ad eos qui privilegio conſecuti ſunt fidem æquè apud nos atque apud ipſos honorandam, per juſtitiam Dei ac ſervatoris noſtri Jeſu Chriſti.* 1 *Multiplicetur vobis gratia & pax per agnitionem Dei, & Jeſu Domini noſtri:* 2 *Utpote virtus ejus Divina dedit nobis omnia dogmata ad vitam illuſtrémque pietatem perducentia per agnitionem illius qui vocavit nos ad gloriam & virtutem:* 3 *Per quarum utránque tribuit nobis pretioſa maximáque promiſſa, ut per eas efficeremini conſortes naturæ Divinæ, fugientes à corruptione quæ per cupiditatem eſt in mundo.* 4 *Omne ſtudium veſtrum in hoc ipſum conſerentes, ut fructificetis cum fide veſtra virtutem, cum virtute ſcientiam,* 5 *Cum ſcientia temperantiam, cum temperantia patientiam, cum patientia pietatem illuſtrem,* 6 *Cum pietate bona dilectionem fratrum, cum dilectione fratrum charitatem.* 7 *Hæc enim quum inventa & exuberantia fuerint in vobis, haud otioſos, nec infrugiferos conſtituent vos in cognitione Domini noſtri Jeſu Chriſti.* 8 *Nam is in quo hujuſmodi virtutes non adſunt, cæcus eſt, lumine contractus, oblivione purgationis peccatorum ſuorum olim occupatus.* 9

Lectio pro die feſto Transfigurationis, ſextâ Auguſti.

Quapropter ô fratres mei, vehementer ſatagite ut vocationem & electionem veſtram veram reddatis: nam ſi hoc feceritis, nullo unquam modo delinquetis. 10 Hactenus. *Sic enim patefeet vobis cum latitudine introitus ad æternitatem regni Domini & ſervatoris noſtri Jeſu Chriſti.* 11 *Propterea non me tædebit vos ſemper commonere de his rebus, præterquam quòd periti & confirmati eſtis in hac præſenti veritate.* 12 *Expedire enim arbitror, quamdiu ſum in hoc tabernaculo, excitare vos per commonitionem:* 13 *Sciens ſeparationem tabernaculi mei protinus vicinam fore, ut id mihi declaravit Dominus noſter Jeſus Chriſtus.* 14 *Studebo autem poſt diſceſſum meum ut ſit apud unumquemque veſtrûm memoria horum colloquiorum.* 15

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

4 በዘቦቱ ፡ ነሐዩ ፡ ወነዓቢ ፡ ወንከብር ፡ በተስፋሁ ፡ እንተ ፡ ጸውዓነ ፡ ከመ ፡ በእንተ ፡ ዝን
ቱ ፡ ኩኑ ፡ ሱቱፋነ ፡ ለመለኮተ ፡ ዚአሁ ፡ እንዘ ፡ ትጕይይዋ ፡ ለሙስናሁ ፡ ለዝ ፡ ዓለ
5 ም ፡፡ ወአንትሙኒ ፡ በኵሉ ፡ ጕጕአ ፡ ገቢረክሙ ፡ አትልውዋ ፡ ለሠናይት ፡ በሃይ
6 ማኖትክሙ ፡ ወእምውስተ ፡ ሠናይትክሙ ፡ ለአእምሮ ፡፡ ወእምውስተ ፡ አእምሮ ፡
ለሊዘምዎ ፡ ወለምውስተ ፡ ሊዘምዎ ፡ ለትዕግሥት ፡፡ ወእምውስተ ፡ ትዕግሥት ፡
7 ለአምልኮቱ ፡፡ ወእምውስተ ፡ አምልኮቱ ፡ ለተአኃዎ ፡፡ ወለምውስተ ፡ ተአኃዎ ፡
8 ለተፋቅሮ ፡፡ ወዝንቱ ፡ እምከመ ፡ ሀለወ ፡ ኀቤክሙ ፡ ሊኮንክሙ ፡ ፅሩዓነ ፡ ወሊኮን
ክሙ ፡ አለ ፡ እንበለ ፡ ፍሬ ፡፡ አላ ፡ ያበጽሐክሙ ፡ ውስተ ፡ አእምሮቱ ፡ ለእግዚእነ ፡
9 ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ወዘሰ ፡ ኢሀሎ ፡ ውስተ ፡ ዝንተ ፡ ምግባር ፡ ዕዉር ፡ ውእቱ ፡ ዘየ
ሐውር ፡ በመርሰስ ፡ ወረስዐ ፡ አንጽሖ ፡ ርእሶ ፡ እምእለ ፡ በልያ ፡ በላዕሌሁ ፡ ኀጢአቲ
10 ሁ ፡፡ ወይእዜኒ ፡ ለኃዊነ ፡ ጕጕኡ ፡ ከመ ፡ በጽንዐ ፡ ምግባሪክሙ ፡ ጽንዕተ ፡ ትኩን ፡
ጸውዓክሙ ፡ ወታወፍዩ ፡ ሐስበክሙ ፡ ወዘንተኒ ፡ እንዘ ፡ ትገብሩ ፡ ኢትስሕቱ ፡ ለብዕ
11 ሉ ፡፡ ወከማሁ ፡ ለይትሉክሙ ፡ ውስተ ፡ ፍኖተ ፡ መንግሥቱ ፡ ለእግዚአብሔር ፡
12 ወመድኃኒነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ እንተ ፡ ለዓለመ ፡ ዓለም ፡፡ ወበዘበሰ ፡ እጽሕቅ ፡
ለክሙ ፡ ዘልፈ ፡ ወእዜክረክሙ ፡ በእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ተአምሩ ፡ ዘአጽንዖክሙ ፡ ወኢታ
13 ርሕቅዋ ፡ ለእንተ ፡ ትመጽእ ፡ ጽድቁ ፡፡ ወይመስለኒሰ ፡ ከመ ፡ ርቱዕ ፡ ኢመጠነ ፡ ሀሎ
14 ኩ ፡ በዝንቱ ፡ ሥጋየ ፡ አነቅሀክሙ ፡ በዘከሮ ፡፡ እስመ ፡ አአምር ፡ ከመ ፡ ፍጡነ ፡ ይእ
ቲ ፡ ሰስሊ ፡ ዚአየ ፡ እምኔክሙ ፡ በከመ ፡ አይድዓኒ ፡ እግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡
15 ወእጌጕእ ፡ ዘልፈ ፡ ከመ ፡ ትኩኑ ፡ ከማየ ፡ ወእምድኅሬየ ፡ ወኀሊፍየ ፡ ተዘከርዎ ፡ ለዝን
ቱ ፡ ወከማሁ ፡ ትገብሩ ፡፡

In quo vivimus, & elati ſumus, & gloriamur in promiſſione vocationis noſtræ: 4 *ſic propterea eſtote participes divinitatis ejus fugientes corruptionem hujus mundi.* *Et vos quidem cum omni feſtinatione operantes procedite ad benignitatem per fidem veſtram,* 5 *& à benignitate veſtra ad ſcientiam,* *Et à ſcientia ad caſtitatem, & à caſtitate ad patientiam, & à patientia ad cultum ejus,* 6 *Et à cultu ejus ad fraternitatem, & à fraternitate ad charitatem:* 7 *Et hæc ſi ſit apud vos, non fueritis ocioſi neque infructuoſi, ſed ducet vos in cognitionem Domini noſtri Jeſu Chriſti.* 8 *Et qui non eſt hujuſmodi, cæcus & ambulans per aſpergillum, & oblitus eſt purgare ſeipſum ab antiquis, ſuper eum, peccatis ſuis.* 9 *Et nunc fratres noſtri, ſoliciti eſtote ut in firmitate operum veſtrorum firma fiat vocatio veſtra, & reddatis computum veſtrum, & hoc facientes non errabitis in divitiis ejus.* 10 *Et ſic ſequantur vos in via regni Dei, & Servatoris noſtri Jeſu Chriſti, quod erit in ſeculum ſeculorum.* 11 *Et propterea eſt quòd ſolicitus ſim pro vobis ſemper, & memores vos faciam de hac doctrina ejus quâ confirmabam vos, & ut non elongetis adventuram juſtitiam ejus.* 12 *Et videtur mihi quaſi æquum quamdiu ſum in hoc corpore meo, excitare vos per recordationem ejus.* 13 *Quia cognoſco quòd velox erit receſſus meus à vobis, quemadmodum ſignificavit mihi Dominus noſter Jeſus Chriſtus,* 14 *Et ſolicitus ero ſemper ut ſitis inſtar mei, & poſt me & obitum meum recordari faciatis hoc, & ſimiliter faciatis.* 15

Non enim *sophisticatis* fabulas secuti, notam fecimus vobis
16 Οὐ γὰρ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες, ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ
Domini nostri Jesu Christi virtutem & præsentiam: sed speculatores facti
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν· ἀλλ' ἐπόπται γενηθέντες τῆς
illius magnitudinis. Accipiens enim à Deo Patre honorem & gloriam,
17 ἐκείνου μεγαλειότητος. Λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν,
voce *delatâ ei* hujuscemodi à magnifica gloria; Hic est
φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης, Οὗτός ἐστιν
filius meus dilectus, in *quem ego bene*placui. Et hanc vo-
18 ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ (ξ) εὐδόκησα. Καὶ ταύτην τὴν φω-
cem nos audivimus de cœlo allatam, cum ipso *existentes* in monte
νὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν (ο) ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ
sancto. Et habemus firmiorem propheticum sermonem: cui benè
19 ἁγίῳ. Καὶ ἔχομεν (π) βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον· ᾧ καλῶς
facitis attendentes, quasi lucernæ *apparenti* in caliginoso loco, *usque quò* di-
ποιεῖτε προσέχοντες, ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν (ρ) αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡ-
es elucescat, & lucifer oriatur in cordibus vestris: Hoc pri-
20 μέρα διαυγάσῃ, καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· Τοῦτο πρῶ-
mùm *cognoscentes,* quòd omnis prophetia Scripturæ, propriâ interpretatione non fit.
τον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφητεία γραφῆς, ἰδίας ἐπιλύσεως οὐ γίνεται.
Non enim voluntate *hominis* allata est aliquando prophetia, sed à Spiritu
21 Οὐ γὰρ θελήματι ἀνθρώπου ἠνέχθη ποτὲ προφητεία, ἀλλ' ὑπὸ Πνεύματος
sancto *acti* locuti sunt sancti Dei homines.
ἁγίου φερόμενοι ἐλάλησαν (σ) οἱ ἅγιοι Θεοῦ ἄνθρωποι.

CAP. II. β'.

Fuerunt verò & pseudoprophetæ in populo: sicut & in vobis erunt *fal-*
1 Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ· ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευ- Γ'
si doctores: qui *ad*introducent sectas perditionis, & *illum mercatum e-*
δοδιδάσκαλοι· οἵτινες παρεισάξουσιν αἱρέσεις ἀπωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐ-
os, Dominum negantes: *inferentes sibiipsis* celerem perditionem. Et mul-
τοὺς Δεσπότην ἀρνούμενοι· ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν. Καὶ πολ- 2
ti sequentur eorum *perditiones,* per quos via verita-
λοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς (α) ἀπωλείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθεί-
tis blasphemabitur: Et in avaritia fictis verbis *vos* negotiabun-
ας βλασφημηθήσεται· Καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσον- 3
tur: quibus judicium *ex* olim non cessat, & perditio eorum non dormitat.
ται· οἷς τὸ κρῖμα ἔκπαλαι οὐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει.
Si enim Deus angelis peccantibus non pepercit, sed *catenis caliginis de-*
Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων ἁμαρτησάντων οὐκ ἐφείσατο, ἀλλὰ (β) σειραῖς ζόφου ταρ- 4
trudens in tartarum tradidit in judicium *servatos:* Et originali mundo non
ταρώσας παρέδωκεν εἰς (γ) κρίσιν τετηρημένους· Καὶ ἀρχαίου κόσμου οὐκ 5
pepercit, sed octavum Noe, justitiæ præconem custodivit, diluvium
ἐφείσατο, (δ) ἀλλ' ὄγδοον Νῶε, δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύλαξε, κατακλυσμὸν
mundo impiorum inducens: Et civitates Sodomorum & *Gomorrhæ* in cinerem redigens,
κόσμῳ ἀσεβῶν ἐπάξας· Καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόῤῥας τεφρώσας, 6
eversione damnavit, exemplum *futurorum* impiè *agere* ponens: Et ju-
καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπόδειγμα μελλόντων ἀσεβεῖν τεθεικώς· Καὶ δί- 7
stum Lot *fatigatum* à nefandorum *in luxuria* conversatione,
καιον Λὼτ καταπονούμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν (ε) ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς,
eripuit: (Aspectu enim & auditu *ille* justus habitans *in ipsis,* di-
ἐῤῥύσατο· (Βλέμματι γὰρ καὶ ἀκοῇ ὁ δίκαιος ἐγκατοικῶν ἐν αὐτοῖς, ἡμέ- 8
em *ex die* animam justam iniquis operibus *cruciabat:*) Novit Dominus
ραν ἐξ ἡμέρας ψυχὴν δικαίαν ἀνόμοις ἔργοις ἐβασάνιζεν·) Οἶδε Κύριος 9
pios de tentatione eripere, iniquos verò in diem judicii cruciandos
εὐσεβεῖς ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι, ἀδίκους δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κολαζομένους
reservare: *Maximè* autem eos qui post carnem In concupiscentia immunditiæ *ambulan-*
τηρεῖν· Μάλιστα δὲ τοὺς ὀπίσω σαρκὸς ἐν ἐπιθυμίᾳ μιασμοῦ πορευομέ- 10
tes, & dominationem *contemnentes:* audaces, sibi placentes, *dignitates* non *hor-*
νους, καὶ κυριότητος (ζ) καταφρονοῦντας· τολμηταί, αὐθάδεις, δόξας οὐ τρέ-
rent blasphemantes.
μουσι βλασφημοῦντες.

MS. A. (ξ) ηὐδόκησα. (ο) ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (π) βεβαιότερον (ρ) ἀχμηρῷ (σ) ἅγιοι τοῦ Θεοῦ
Κεφ. β'. MS. A. (α) ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ δόξα τ̃ (β) * σειροῖς ζόφοις (γ) κρίσιν
κολαζομένους τηρεῖν· (δ) ἀλλὰ (ε) ἀσελγείᾳ * ἀναστροφῇ, (ζ) καταφρονοῦντες·

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 * ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܒܬܪ ܡܬܠܐ ܕܒܥܘܡܪܐ ܡܨܒܬܐ ܐܙܠܢ. ܐܝܟ ܕܐܘܕܥܟܘܢ ܚܝܠܗ ܘܡܐܬܝܬܗ
17 ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܐܠܐ ܟܕ ܚܙܝܐ ܗܘܝܢ ܕܪܒܘܬܗ. * ܟܕ ܓܝܪ ܢܣܒ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܒܐ
ܐܝܩܪܐ ܘܫܘܒܚܐ. ܟܕ ܩܠܐ ܐܬܐ ܠܗ ܕܐܝܟ ܗܢܐ ܡܢ ܒܬܪ ܫܘܒܚܐ ܝܩܝܪܬܐ ܕܪܒܘܬܗ.
18 ܕܗܢܘ ܒܪܝ ܚܒܝܒܐ ܗܘ ܕܒܗ ܐܢܐ ܐܨܛܒܝܬ. * ܐܦ ܚܢܢ ܠܗ ܠܗܢܐ ܩܠܐ ܫܡܥܢܝܗܝ ܡܢ
19 ܫܡܝܐ ܕܐܬܐ ܠܗ. ܟܕ ܥܡܗ ܗܘܝܢ ܒܛܘܪܐ ܩܕܝܫܐ. * ܘܐܝܬ ܠܢ ܒܫܪܝܪܐ ܐܦ ܡܠܬܐ
ܕܢܒܝܘܬܐ. ܗܝ ܕܫܦܝܪ ܥܒܕܝܬܘܢ ܟܕ ܚܝܪܝܬܘܢ ܒܗ. ܐܝܟ ܕܒܫܪܓܐ ܕܢܗܪ ܒܕܘܟܬܐ
20 ܚܫܘܟܬܐ. ܥܕܡܐ ܕܐܝܡܡܐ ܢܢܗܪ. ܘܫܡܫܐ ܢܕܢܚ ܒܠܒܘܬܟܘܢ. * ܟܕ ܗܕܐ ܩܕܡܝܬ
21 ܝܕܥܝܬܘܢ. ܕܟܠ ܢܒܝܘܬܐ ܦܘܫܩܐ ܕܟܬܒܐ ܕܝܠܗ ܠܐ ܗܘܬ. * ܠܐ ܗܘܐ ܓܝܪ ܒܨܒܝܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ
ܐܬܬ ܡܬܘܡ ܢܒܝܘܬܐ. ܐܠܐ ܟܕ ܡܢ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܡܬܕܒܪܝܢ. ܡܠܠܘ ܐܢܫܐ ܩܕܝܫܐ
ܕܐܠܗܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܩ *

1 * ܗܘܘ ܕܝܢ ܐܦ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ ܒܥܠܡܐ. ܐܝܟ ܕܐܦ
2 ܒܟܘܢ ܢܗܘܘܢ ܡܠܦܢܐ ܕܓܠܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܢܥܠܘܢ ܗܪܣܝܣ ܕܐܒܕܢܐ. ܘܡܪܝܐ ܕܙܒܢ ܐܢܘܢ
ܢܟܦܪܘܢ. ܟܕ ܡܝܬܝܢ ܥܠ ܢܦܫܗܘܢ ܐܒܕܢܐ ܡܣܪܗܒܐ. * ܘܣܓܝܐܐ ܢܐܙܠܘܢ ܒܬܪ
3 ܛܢܦܘܬܗܘܢ. ܗܢܘܢ ܕܒܥܠܬܗܘܢ ܬܬܓܕܦ ܐܘܪܚܐ ܕܫܪܪܐ. * ܘܒܢܟܠܐ ܕܡܠܐ ܕܫܪܝܩܘܬܐ
4 ܢܬܬܓܪܘܢ ܒܟܘܢ. ܗܠܝܢ ܕܕܝܢܗܘܢ ܡܢ ܟܕܘ ܠܐ ܒܛܠ. ܘܐܒܕܢܗܘܢ ܠܐ ܢܐܡ. * ܐܢ ܓܝܪ
ܐܠܗܐ ܥܠ ܡܠܐܟܐ ܕܚܛܘ ܠܐ ܚܣ. ܐܠܐ ܒܫܫܠܬܐ ܕܥܡܛܢܐ ܐܪܡܝ ܐܢܘܢ ܒܬܚܬܝܬܐ.
5 ܘܐܫܠܡ ܐܢܘܢ ܕܢܬܢܛܪܘܢ ܠܕܝܢܐ ܕܫܘܢܩܐ. * ܘܥܠ ܥܠܡܐ ܩܕܡܝܐ ܠܐ ܚܣ. ܐܠܐ ܠܢܘܚ
6 ܬܡܝܢܝܐ ܟܪܘܙܐ ܕܟܐܢܘܬܐ ܢܛܪܗ. ܟܕ ܛܘܦܢܐ ܥܠ ܥܠܡܐ ܕܪܫܝܥܐ ܐܝܬܝ. * ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܕܣܕܘܡ
ܘܕܥܡܘܪܐ. ܐܘܩܕ. ܘܒܗܘܦܟܐ ܚܝܒ ܐܢܝܢ. ܟܕ ܐܚܘܝ ܕܡܘܬܐ ܠܪܫܝܥܐ ܕܥܬܝܕܝܢ ܗܘܘ. ܣܡ.
7 * ܘܐܦ ܠܠܘܛ ܟܐܢܐ ܕܡܬܬܢܝܚ ܗܘܐ ܡܢ ܗܘܦܟܐ ܕܛܢܦܘܬܐ ܕܗܠܝܢ ܕܠܐ ܢܡܘܣܐ
8 ܐܝܬܝܗܘܢ. ܦܨܝܗ. * ܒܚܙܬܐ ܓܝܪ ܘܒܡܫܡܥܬܐ. ܟܕ ܥܡܪ ܗܘܐ ܒܝܢܬܗܘܢ. ܗܘ ܟܐܢܐ. ܝܘܡ ܡܢ
ܝܘܡ ܒܥܒܕܐ ܕܠܐ ܢܡܘܣܐ ܢܦܫܗ ܟܐܢܬܐ ܡܫܢܩ ܗܘܐ. * ܩ *
9 * ܝܕܥ ܗܘ ܡܪܝܐ ܠܡܦܪܩ ܡܢ ܐܘܠܨܢܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܕܚܠܝܢ ܠܗ. ܠܥܘܠܐ ܕܝܢ ܠܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ
10 ܟܕ ܡܫܬܢܩܝܢ ܢܛܪ. * ܝܬܝܪܐܝܬ ܕܝܢ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܬܪ ܒܣܪܐ ܒܪܓܝܓܬܐ ܕܛܢܦܘܬܐ ܐܙܠܝܢ.
ܘܥܠ ܡܪܘܬܐ ܡܒܣܝܢ. ܡܡܪܚܢܐ ܘܡܫܬܒܗܪܢܐ. ܕܡܢ ܫܘܒܚܐ ܠܐ ܙܝܥܝܢ ܟܕ ܡܓܕܦܝܢ.

Non enim fabulas arte compositas sectamur, 16
quatenus declarem vobis robur & adventum Domini nostri Jesu Christi: sed quum spectatores fuerimus majestatis ipsius. Nam 17
quando accepit à Deo Patre honorem & gloriam, quum vox hujusmodi venit ad eum post decoræ magnificentiæ gloriam, Hic est ille filius meus dilectus in quo mihi placui:
Nos quoque eandemmet vocem audivimus 18
de cœlo ad eum venisse, quum essemus unà cum eo in monte sancto. Habemus præ- 19
terea quòd verum sit verbum prophetiæ, quòd benefacitis quum intuemini quasi lucernam in obscuro loco splendentem, quoad dies elucescat, & sol oriatur in cordibus vestris. Illud in primis scientes, quòd omnis 20
prophetia suæ solutio scripturæ non fit.
Non enim voluntate hominis venit unquam 21
prophetia, sed à Spiritu sancto tracti, locuti sunt sancti Dei homines.

CAP. II.

Fuerunt autem & pseudoprophetæ in mun- 1
do: ut etiam inter vos erunt falsi doctores, qui subintroducent hæreses perniciosas, & Dominum qui emit illos, negabunt: accer-
sentes sibiipsis celerem perditionem. Et 2
multi abibunt post impuritatem eorum: propter quos blaspemabitur via veritatis.
Et per fraudem verborum delirii vos nego- 3
tiabuntur: quorum judicium jam olim non
cessat, & interitus non dormitat. Si enim 4
Deus angelis qui peccaverunt, non pepercit; sed catenis caliginis in infima loca præcipitavit illos, & tradidit eos ut servarentur
ad judicium cruciatûs: Et pristino mundo 5
non pepercit, sed Noe octavum, justitiæ prædicatorem servavit, quando diluvium super
mundum peccatorum adduxit: Urbes Sa- 6
dum & Amuræ succendit, easque subversione damnavit, specimen impiis qui futuri
erant, proponens: Lot quoque justum, qui 7
tundebatur ab impudica eorum conversati-
one qui sine lege erant, eripuit: (Viden- 8
do enim & audiendo, dum justus ille inter ipsos habitaret, in dies animam suam justam operibus illegitimis excruciabat.)

Magno die festo Ascensionis. 2.

Novit sanè Dominus ab angustia liberare 9
timentes eum: iniquos autem ad diem ju-
dicii puniendos servabit. Præsertim verò 10
illos qui carnem obscœnis cupiditatibus sequuntur, & dominatum despiciunt, impudentes & arrogantes, qui gloriam non timent dum blasphemant:

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 እስመ፡ ኢኮነ፡ ማኅደሞተ፡ ጥበብ፡ ዘተሎነ ፡ ዘአመርናክሙ ፡ ኵሉ ፡ ወሀልዎቱስ ፡ ለእግዚ
17 እነ፡ኢየሱስ፡ክርስቶስ፡፡ አለ፡ርእየተ፡ዚአሁ፡ ተከዊነነ፡፡ ለዕበዩ፡=፦ ዘነሥአ፡ እምኀበ፡
እግዚአብሔር፡አብ፡፡ ክብር ፡ ወስብሐቶ፡ቃል፡ወረደ፡ለዕሌሁ፡፡ እምአይቴ፡ እምውስተ፡ዕበ
18 ዩ፡ ስብሐቲሁ፡ይቤ፡ዝንቱ፡ውእቱ፡ ወልድየ፡ ዘአፈቅር ፡ ዘእነ፡ሐረይኩ፡፡=፦ ዘንተ፡ቃለ፡ን
ኅነ፡ሰማዕናሁ፡ ከመ፡እምሰማይ፡ ወረደ፡ሎቱ፡እንዘ፡ሀሎነ፡ምስሌሁ፡ በደብረ፡መቅደሱ፡፡=፦
19 ወብነ፡ዓዲ፡ዘእምዝኒ፡ይቀድም፡ቃለ፡ነቢይ፡ዘይቤ፡ጥቀ፡ታሤንዩ፡አለ፡ትኔጽርዎ፡ከመ፡ማኅ
ቶት ፡ እንተ፡ ታበርህ ፡ ውስተ፡ መከነ፡ ጽለምት፡ እንከ፡ ታበርህ፡ ለክሙ፡ ዕለት ፡ ወይሠርቅ፡
20 ለክሙ ፡ ቤዝ ፡ ውስተ ፡ ልብክሙ፡፡=፦ ወዘንተ፡ባሕቱ ፡ ቅድሙ፡ አእምሩ፡ ከመ፡ ኵሉ፡
ተነብዮ፡ እምፈቃደ፡ሰብእ፡ ወእምሥረተ፡እጓለ፡እምሕያው፡ዘይፈክር፡ ኢይከውኖ፡=፦

Quia non fuit fabula eruditionis quam sequuti sumus, quâ docuimus vos ubi- 16
quitatem & præsentiam Domini nostri Jesu Christi: sed exemplar ejus factum est nobis magnitudinis, Quam accepit à Deo patre, honor & gloria vocis de- 17
scendit super eum: unde de magnitudine gloriæ ejus dixit, Hic est filius meus di-
lectus quem ego elegi. Hanc vocem nos audivimus quòd à cœlo descendit in 18
eum, quum essemus cum ipso in monte sanctuarii sui. Et habemus ulteriùs, hâc 19
antiquiorem vocem, prophetæ dicentis: perbenè facitis qui attenditis ei sicut lucernæ quæ splendet in loco tenebrarum, donec illucescat vobis dies, & exoria-
tur vobis redemptio in cordibus vestris. Veruntamen hoc priùs cognoscite, quòd 20
nulla prophetia à voluntate hominum, & à libidine hominis exponentis est,

Verſio VULGATA LATINA.

16 Non enim doctas fabulas ſecuti, notam fecimus vobis Domini noſtri Jeſu Chriſti
17 virtutem & præſentiam: ſed ſpeculatores facti illius magnitudinis. Accipiens
enim à Deo Patre honorem & gloriam, voce delapſâ ad eum hujuſcemodi à magnifica gloria; Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi complacui, ipſum au-
18 dite. Et hanc vocem nos audivimus de cœlo allatam, cùm eſſemus cum ipſo
19 in monte ſancto. Et habemus firmiorem propheticum ſermonem: cui benè facitis attendentes, quaſi lucernæ lucenti in caliginoſo loco, donec dies elucefcat,
20 & lucifer oriatur in cordibus veſtris: Hoc primùm intelligentes, Quòd omnis
21 prophetia Scripturæ propriâ interpretatione non fit. Non enim voluntate humanâ allata eſt aliquando prophetia: ſed Spiritu ſancto inſpirati, locuti ſunt ſancti Dei homines.

CAP. II.

1 Fuerunt verò & pſeudoprophetæ in populo, ſicut & in vobis erunt magiſtri mendaces, qui introducent ſectas perditionis, & eum, qui emit eos, Dominum negant, ſuperducentes ſibi celerem perditionem. Et multi ſequentur eorum lu- 2
xurias, per quos via veritatis blaſphemabitur: Et in avaritia fictis verbis de 3
vobis negotiabuntur: quibus judicium jam olim non ceſſat: & perditio eorum
non dormitat. Si enim Deus angelis peccantibus non pepercit, ſed rudentibus in- 4
ferni detractos in tartarum tradidit cruciandos, in judicium reſervari: Et ori- 5
ginali mundo non pepercit, ſed octavum Noë, juſtitiæ præconem, cuſtodivit, diluvium mundo impiorum inducens: Et civitates Sodomorum & Gomorrhæorum 6
in cinerem redigens, everſione damnavit: exemplum eorum, qui impiè acturi
ſunt, ponens: Et juſtũ Lot oppreſſũ à nefandorũ injuria ac luxurioſa converſati- 7
one eripuit: (Aſpectu enim, & auditu juſtus erat: habitans apud eos, qui de die 8
in diem animam juſtam iniquis operibus cruciabant:) Novit Dñs pios de tentati- 9
one eripere: iniquos verò in diem judicii reſervare cruciandos: Magìs autem 10
eos, qui poſt carnẽ in concupiſcentia immunditiæ ambulant, dominationẽmq; contemnunt, audaces, ſibi placentes, ſectas non metuunt introducere blaſphemantes:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

16 * لانّنا ما اتبعنا خرافات مموّهة حكمتها * فعرّفناكم قوّة ربّنا يسوع المسيح ووروده • لكنّا
17 صرنا معاينين عظمة ذلك * لانّه اخذ من الاله الاب كرامة ومجدا • اذ قرب له المجد العظيم
18 جلاله صوتا مثل هذا • هذا هو ابني الحبيب الذي به ارتضيت انا * وهذا الصوت نحن
19 سمعناه واردا من السماء • اذ كنّا معه في الجبل الاقدس * ولنا الكلام النبوي صادقا جدّا •
الذي تعملون عملا حسنا اذا اصغيتم اليه • كمصباح ظاهر في موضع مظلم • الى ان
ينفجر النهار ويشرق المشتمل النور في قلوبكم * تمّ *
20 * قراءة الاثنين من الجمعة الرابعة والثلثين • * عالمين هذا اولا ان كل نبوّة
21 كتاب لن تحلّ هي معني ذاتها * لانّ ليس بمشيئة انسان اتت نبوّة قطّ • لكن رجال الله
1 القدّيسين حملهم روح القدس فتكلّموا بها • الفصل الثاني • * وقد صار في
الشعب انبياء كذبة • كما قد صار فيكم معلّمون كاذبون يستوردون شقاقات هلاك • وينكرون
2 السيّد الذي ابتاعهم • ويجتلبون لانفسهم هلاكا سريعا * وكثيرون يتبعون طماثاتهم • الذين
3 من اجلهم يفترى على طريق الحقّ * وبالاستغنام يتكسّبونكم باقوالهم المبهرجة • اولئك
4 الذين دينونتهم منذ القديم ما تبطل وهلاكهم ما ينعس * لانّ الله ان يكن ما شفق على
5 الملائكة الذين اخطاوا بل اهبطهم بحبائل الظلام واهملهم محبوسين الى الدينونة * والعالم
القديم ما شفق عليه • بل حفظ نوح الثامن نذير العدل • وجلب الطوفان على عالم المنافقين •
6 * ورمّد مدن سدوم وعامورا • وحكم عليها بالانقلاب • وجعلها رداعة للعتيدين ان ينافقوا •
7 8 * وخلّص لوط الصدّيق الموجع لهم من تصرّف الاثمين في الطماثة * لانّ الصدّيق سكن
بينهم بنظره وسمعه يعذّب يوما فيوما نفسا عادلة بالاعمال الاثمة • * قراءة الثلثاء من
9 الجمعة الرابعة والثلثين بعد العنصرة • * الربّ قد عرف ان ينجّي العابدين حسنا
10 من المحنة • ويحبس الظالمين الى يوم الدينونة معذّبين • تمّ • * ولا سيّما الذين سعوا بشهوة
الدنس وراء البشر واهونوا بالسيادة • والجسورين العتاة ما يرعبون اذ يفترون على الامجاد •

Non enim palliatæ ſapientiæ deliria ſecuti, notā vobis fecimus Domini noſtri Jeſu Chriſti virtutem & adventum ei⁹: ſed facti ſpectatores majeſtatis illius. 16
Accepit enim à Deo Patre honorem & gloriam, ſummæ gloriâ magnificentiæ hujuſmodi vocem ad ipſum deferente, Hic eſt filius meus dilectus, in quo ego acquieſco. 17
Et hanc vocem nos audivimus e cœlo venientem, quum eſſemus unà cum eo in monte ſanctiſſimo. 18
Et habemus ſermonem Propheticum maximè veridicum, cui rectum opus facitis attendentes, veluti faci perſpicuæ in loco tenebroſo, uſquedum aperiatur dies, & lucifer exoriatur in cordibus veſtris. 19
Finis.

Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis trigeſimæ quartæ.

Hoc primùm ſcientes, quòd omnis prophetia Scripturæ non ſolvat ipſamet ſenſum ſuiipſius. 20
Non enim hominis voluntate fabricata eſt unquam prophetia; ſed viri Dei ſancti, portante eos Spiritu ſancto, protulerunt illam. 21

CAP. II.

Facti ſunt autem in populo falſi prophetæ: ut facti ſunt in vobis falſi doctores inducentes ſectas exitiales, & negantes Dominum qui emit illos, & afferentes ſibimetipſis celerem interitum. 1
Et multi ſequuntur impudicitias eorum: propter quos blaſphematur contra viam veritatis. 2
Et diteſcendi cupiditate lucrabuntur vos vanis ſermonibus: hi quorum damnatio jam olim non ceſſat, & quorum exitium non dormitat. 3
Nam ſi Deus non miſertus eſt Angelis qui peccaverunt, ſed nexibus tenebrarum deturbavit eos, & reliquit illos carcere detentos ad damnationem: 4
Et priſco mundo non pepercit, ſed Noe octavum, juſtitiæ præconem ſervavit: & diluvium adduxit ſuper mundum impiorum: 5
Et urbes Sodomæ atque Amuræ in cinerem redegit, ſubverſione damnavit, ac ſtatuit illas frænum his qui impiè acturi eſſent: 6
Et liberavit juſtum Lot ipſis condolentem propter converſationem in impudicitia delinquentium. 7
(Nam juſtus ille habitavit inter eos, animam juſtam flagitioſis illorum *factis videndo & audiendo quotidie excrucians.)* 8

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis trigeſimæ quartæ poſt Pentecoſten.

Novit Dominus rectè colentes è tentatione eripere, & injuſtos carcere detinere ad diem judicii puniendos. Hucuſq;. 9
Maximè verò illos qui in cupiditate impuritatis poſt carnem inceſſerint, & dominatum ſpreverint, & audaces protervos qui non horrent dum blaſphemant majeſtates. 10

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

21 አለ ፡ በመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ነበቡ ፡ ተፈኒዎሙ ፡ ቅዱሳን ፡ ሰብእ ፡ እለ ፡ እም ፡ እግዚአብ
ሔር፡፡=፥

፪

1 ወቦቱ፡ባሕቱ፡ ሐሰዊያን፡ ነቢያት፡ማእከለ፡ሕዝብ፡ ከመ፡እለ፡ሀለዉ፡ማእከሌክሙ፡ወውስቴት
ክሙ፡ እለ፡ይሜህሩ፡ እለ፡ ክሕደ፡ ያበውኡ፡ዘሕርትምና፡፡ ወይክሕድዎ፡ለእግዚኦሙ፡ዘተ
2 ሰዮጦሙ፡፡ወየመጽእ፡ ለዕሌሆሙ፡ ፍጡነ፡ ለሙስና፡፡=፥ ወብዙኃን፡ይተልውዎሙ፡ለእሉ፡
3 በእንተ፡ ዝሙቶሙ፡ ወይጸርፉ፡ ለዕለ፡ ስብሐተ፡ጽድቁ፡፡=፥ ወይትከሐዱ፡ በቃል፡ ዘለሊሆ
ሙ፡ ፈጠሩ፡ ወቦቱ፡ የሐውሩ፡፡ ወደይኖሙሰ ፡ ዘእምፍጥረተ፡ ዓለም ፡ ዘኢየዓርፍ፡ ወእም
4 ኃርትምናሆሙኒ ፡ እንተ፡ ኢትዴቅስ፡=፥ ወእግዚአብሔርሰ፡ ለመላእክቲሁ፡አቢሶሙ፡ጥቀ፡
ኢምሐኮሙ፡ አለ፡ወደዮሙ፡ውስተ፡ ባዕረ፡ ደይን፡ ዘርሱን፡ መጠዎሙ፡ ይትኰነኑ፡ ወይንበሩ፡
5 ውስተ፡ ጻዕረ፡ደይን፡፡=፥ ወዓለምኒ፡ ቀደምትነ፡ኢምሐኮሙ፡አለ፡አትረፈ፡ሰማኒቱ፡ ነፍስ፡
ምስለ፡ኖኅ፡ ዘዐቀበ፡ለጽድቅ፡ከመ፡ይኩን ፡ ዜናዌ፡በጽድቅ፡፡ ወለባዕዳንሰ፡ዓለም፡ ረስዖሙ፡
6 ወፈነወ ፡ አይኅ፡ለዕሌሆሙ፡=፥ ወአህጉረ ፡ ሰዶምኒ፡ ወገሞራ፡ አውዓዮሙ፡ ወገፍትኦሙ፡
7 ወከመዝ ፡ ኰነኖሙ ፡ ወአርአያ፡ ረሰዮሙ ፡ ለደኃሪት፡ዓለም፡ ኃጥአን፡፡=፥ ወለጻድቅሰ ፡
8 ሎጥ፡ ዘተገፍዐ፡ እምእለ፡ ይሌብሱ፡ በምግባረ፡ዝሙቶሙ፡አድኃኖ፡፡=፥ ወእንዘ ፡ይሬኢ፡
ወይሰምዕ ፡ ጻድቅ ፡ ወኃደረ ፡ ምስሌሆሙ ፡ ወዕለት ፡ እምዕለት ፡ ይጼዕርዋ ፡ ለነፍ
9 ሱ ፡ ጻድቅት ፡ በከመ ፡ እኩየ ፡ ምግባሮሙ፡፡=፥ ወእግዚአብሔር፡ ይክል፡አድኃኖቶሙ፡
እምነ ፡ መንሱት ፡ ለጻድቃን፡፡ ወለኃጥአንሰ ፡ ዕለተ ፡ ደይን ፡ ትጸንሖሙ ፡ ለተፅዕሮ፡=፥
10 ወፈድፋደሰ ፡ ለእለ ፡ ይተልውዋ ፡ ድኅሬሃ ፡ ለፍትወቶሙ ፡ ወያጌምንዎ ፡ ለሥጋሆሙ፡
ወያስተሐቅርዎ ፡ ለፈጠሪሆሙ ፡ ሕቡላን ፡ ወዝሉፋን ፡ እለ ፡ ኢይደነግፁ ፡ እምስብ
ሐቲሁ፡፡=፥

Sed per ſpiritum ſanctum locuti ſunt miſſi ſancti homines qui à Deo erant. 21

CAP. II.

Sed fuerunt pſeudoprophetæ medio populi, ſicut illi qui fuerunt medio veſtrûm & inter vos, docentes, hæreſin introducentes exitialem, & abnegantes Dominum eorum qui emit eos; & ducet ſuper eos citò, exitium. 1 *Et multi ſequentur eos propter libidinem eorum, & blaſphemabunt contra gloriam veritatis ejus.* 2 *Et litigabunt per ſermonem quem ipſimet finxerunt, & in eo incident, & damnatio eorum à creatione mundi quæ non ceſſabit, & perditio eorum quæ non dormitabit.* 3 *Et Deus angelis ejus peccantibus omnino non pepercit, ſed projectos in dolores condemnationis igneæ tradidit ut condemnarentur, & ſederent in doloribus condemnationis.* 4 *Et mundo primo non pepercit, ſed ſupereſſe fecit ſeptem animas cum Noah quem ſervavit pro juſtitia, ut eſſet præco in juſtitia, & reliquos mundi oblitus eſt, & miſit diluvium ſuper eos.* 5 *Et civitates Sodomorum & Gomorrhæ cremavit, & ſubvertit eas, & ſic condemnavit eas, & exemplar conſtituit eas in finem mundi* pro *peccatoribus.* 6 *Et juſtum Lot oppreſſum à peccatoribus per opera laſciviæ eorum, ſervavit.* 7 *Et quum videret & audiret juſtus* fuit, *& habitabat cum iis: & de die in diem dolore afficiebant animam ejus juſtam, ſecundùm mala opera eorum.* 8 *Et Deus poteſt ſervare ab exitio juſtos: & peccatores dies condemnationis expectat ad cruciatum.* 9 *Et magis eos qui ſequuntur poſt concupiſcentiam eorum, & contaminant carnem eorum, & contemnunt creatorem eorum, doloſi & contumelioſi, qui non territi ſunt à gloria ejus.* 10

Ubi angeli fortitudine & virtute majores *existentes*, non portant adversùm se
11 Ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες, οὐ φέρουσι κατ' (η) αὐτῶν
à *Domino blasphemum* judicium. Hi verò, velut irrationabilia *animantia naturalia fa-*
12 παρὰ Κυρίῳ βλάσφημον κρίσιν. Οὗτοι δὲ, ὡς ἄλογα ζῶα (θ) φυσικὰ γε-
cta in captionem & *corruptionẽ* in his quæ ignorant, blasphemantes, in corruptione sua
γεννημένα εἰς ἅλωσιν καὶ φθορὰν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν
adcorrumpentur: *Reportantes* mercedem injustitiæ, voluptatem existimantes *illas in*
13 (ι) καταφθαρήσονται· Κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν
die delicias, *labes* & maculæ, luxuriantes in *deceptionibus* suis, *coëpulan-*
ἡμέρᾳ τρυφὴν, σπίλοι καὶ μῶμοι, ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς (κ) ἀπάταις αὐτῶν, συνευωχού-
tes vobis, Oculos habentes plenos adulterii, & *incessabiles pecca-*
14 μενοι ὑμῖν, Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς (λ) μοιχαλίδος, καὶ ἀκαταπαύστους ἁμαρτί-
ti, *inescantes* animas instabiles, cor exercitatum *cupiditatibus* habentes,
ας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην (μ) πλεονεξίαις ἔχοντες,
maledictionis *nati*: Dereliquentes rectam viam, erraverunt, secu-
15 κατάρας τέκνα· Καταλιπόντες (ν) τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν, ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθή-
ti viam Balaam *illius* Bosor, qui mercedẽ iniquitatis amavit: Correptionem
16 σαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ τοῦ Βοσὸρ, ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν· Ἔλεγξιν
verò habuit *propriæ transgressionis legis*: subjugale mutum, *in* hominis voce *locu-*
δὲ ἔσχεν ἰδίας παρανομίας· ὑποζύγιον ἄφωνον, ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμε-
tum, prohibuit Prophetæ insipientiam. Hi sunt fontes sine aqua,
17 νον, ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφήτου παραφρονίαν. Οὗτοί εἰσι πηγαὶ (ξ) ἄνυδροι,
nebulæ à *turbine* exagitatæ, quibus caligo tenebrarum *in æternum reserva-*
νεφέλαι ὑπὸ λαίλαπος ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς αἰῶνα τετή-
ta fuit. Superba enim vanitatis loquentes *inescant* in desideriis
18 ρηται. Ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος φθεγγόμενοι δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις
carnis, *luxuriis*, *illos verè aufugientes illos* in errore *versatos*,
σαρκὸς, ἀσελγείαις, (ο) τοὺς ὄντως ἀποφυγόντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους,
Libertatem illis promittentes, ipsi servi *existentes* corruptionis. *Cui*
19 Ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι (π) ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς. ᾯ
enim quis superatus est, *huic* & servus *factus* est. Si enim *aufugientes inquinamen-*
20 γάρ τις ἥττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται. Εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσμα-
ta mundi in cognitione Domini & Salvatoris Jesu Christi, his *verò* rur-
τα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ (ρ) Κυρίου καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πά-
sùs implicati superantur, facta sunt eis posteriora deteriora prioribus.
λιν ἐμπλακέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων.
Melius enim erat illis non *agnovisse* viam justitiæ, quàm *ag-*
(σ) Κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς δικαιοσύνης, ἢ (τ) ἐ- 21
noscentibus reverti ex *tradito eis* sancto mandato. Contigit
πιγνοῦσιν ἐπιστρέψαι ἐκ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς. Συμβέβηκε 22
autem eis illud veri proverbii; Canis reversus ad *proprium* vomi-
(υ) δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας, Κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέρα-
tum: &; Sus lota, in volutabrum luti.
μα· καὶ, Ὗς λουσαμένη εἰς κύλισμα βορβόρου.

CAP. III. γ'.

THanc *jam*, *dilecti*, secundam vobis scribo epistolam, in quibus excito ve-
Δ' ΤΑύτην ἤδη, ἀγαπητοὶ, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολὴν, ἐν αἷς διεγείρω ὑ- 1
stram in commonitione sinceram mentem, *Meminisse illorum prædictorum* verbo-
μῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν, Μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημά- 2
rum à sanctis Prophetis, & Apostolorum *nostri mandati* Do-
των ὑπὸ τῶν ἁγίων προφητῶν, καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων (α) ἡμῶν ἐντολῆς τοῦ Κυ-
mini & Salvatoris: Hoc primùm scientes, quòd venient *in novissi-*
ρίου καὶ Σωτῆρος· Τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται (β) ἐπ' ἐσχά- 3
mo dierum irrisores, juxta proprias *ipsorum* concupiscentias ambulan-
του τῶν ἡμερῶν (γ) ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας πορευόμε-
tes, *Et* dicentes; Ubi est promissio adventûs ejus? ex quo enim
νοι, Καὶ λέγοντες, Ποῦ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ 4
patres dormierunt, omnia sic *permanent* ab initio *creationis*.
οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα (δ) οὕτω διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως.

MS. A. (η) αὐτῶν βλάσφημον (θ) γεγεννημένα φυσικὰ εἰς (ι) καὶ φθαρήσονται· (κ) ἀγάπαις (λ) μοιχαλίας, (μ) πλεονεξίας (ν) εὐθεῖαν (ξ) ἄνυδροι, καὶ ὁμίχλαι ὑπὸ λαίλαπος
(ο) τοὺς ὀλίγως ἀποφεύγοντας (π) ὄντες τῆς (ρ) Κυρίου ἡμῶν καὶ (σ) κρεῖσσον γὰρ αὐτοῖς ἦν (τ) ἐπιγνοῦσιν εἰς τὰ ὀπίσω ἀνακάμψαι ἀπὸ τῆς (υ) αὐτοῖς
Κεφ. γ'. MS. A'. (α) ὑμῶν (β) ἐπ' ἐσχάτων (γ) ἐν ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται, (δ) οὕτως

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܐܝܟܐ ܕܡܠܐܟܐ ܕܒܚܝܠܐ ܘܒܥܘܫܢܐ ܪܘܪܒܝܢ ܡܢܗܘܢ. ܠܐ ܡܝܬܝܢ ܥܠܝܗܘܢ ܕܝܢܐ
12 ܕܓܘܕܦܐ. * ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܐܝܟ ܚܝܘܬܐ ܚܪܫܬܐ ܗܘܘ ܒܟܝܢܐ ܠܢܟܣܬܐ ܘܠܚܒܠܐ. ܒܡܕܡ
13 ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܡܓܕܦܝܢ. ܒܚܒܠܐ ܕܝܠܗܘܢ ܢܬܚܒܠܘܢ. * ܟܕ ܐܝܠܝܢ ܕܗܘܐ ܠܗܘܢ ܥܘܠܐ
ܐܓܪܐ ܕܥܘܠܐ. ܘܢܝܚܘܬܐ ܣܒܝܒ ܠܗܘܢ ܦܘܢܩܐ ܕܗܘܐ ܒܐܝܡܡܐ. ܡܫܘܡܝܢ ܘܡܠܝܢ
14 ܡܘܡܐ. ܕܟܕ ܡܬܦܢܩܝܢ ܒܢܝܚܘܬܗܘܢ. ܡܬܦܢܩܝܢ. * ܟܕ ܥܝܢܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܕܡܠܝܢ
ܓܘܪܐ ܘܚܛܝܬܐ ܕܠܐ ܫܠܝܢ. ܟܕ ܡܨܝܕܝܢ ܠܢܦܫܬܐ ܕܠܐ ܡܫܪܪܢ. ܘܠܒܐ ܕܡܕܪܫ
15 ܒܥܠܘܒܘܬܐ. ܐܝܬ ܠܗܘܢ. ܒܢܝܐ ܕܠܘܛܬܐ. * ܕܟܕ ܫܒܩܘ ܐܘܪܚܐ ܬܪܝܨܬܐ. ܛܥܘ ܘܐܙܠܘ
16 ܒܐܘܪܚܐ ܕܒܠܥܡ ܒܪ ܒܥܘܪ: ܗܘ ܕܐܓܪܐ ܕܥܘܠܐ ܐܚܒ. * ܡܟܣܢܘܬܐ ܕܝܢ ܗܘܬ ܠܗ
ܕܡܥܒܪܢܘܬܗ. ܐܬܢܐ ܕܠܐ ܡܠܐ. ܕܒܩܠܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܡܡܠܠܐ. ܟܠܬܗ ܠܫܛܝܘܬܗ ܕܢܒܝܐ.
17 * ܗܠܝܢ ܐܢܝܢ ܡܒܘܥܐ ܕܠܐ ܡܝܐ: ܥܢܢܐ ܕܡܢ ܥܠܥܠܐ ܡܬܛܪܦܢ. ܗܠܝܢ ܕܥܡܛܢܐ ܕܚܫܘܟܐ
18 ܢܛܝܪ ܠܗܘܢ. * ܟܕ ܓܝܪ ܡܡܠܠܝܢ ܫܘܒܗܪܐ ܕܣܪܝܩܘܬܐ. ܡܨܝܕܝܢ ܒܪܓܝܓܬܐ ܛܢܦܬܐ
19 ܕܒܣܪܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܒܩܠܝܠ ܥܪܩܝܢ ܡܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܛܥܝܘܬܐ ܡܬܗܦܟܝܢ. * ܘܚܐܪܘܬܐ
ܠܗܘܢ ܡܫܬܘܕܝܢ. ܟܕ ܗܢܘܢ ܥܒܕܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܕܚܒܠܐ. ܠܗܘ ܓܝܪ ܡܕܡ ܕܙܟܐ ܠܗ
20 ܐܢܫ. ܠܗܢܐ ܐܦ ܡܫܬܥܒܕ. * ܐܢ ܓܝܪ ܥܪܩܘ ܡܢ ܛܢܦܘܬܗ ܕܥܠܡܐ. ܒܝܕܥܬܗ ܕܡܪܢ
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܒܗܠܝܢ ܕܝܢ ܟܕ ܡܬܥܪܒܝܢ ܡܬܙܟܝܢ. ܗܘܬ ܠܗܘܢ ܚܪܬܗܘܢ
21 ܕܒܝܫܬܐ ܡܢ ܩܕܡܝܬܐ. * ܦܩܚ ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܓܝܪ ܕܠܐ ܢܫܬܘܕܥܘܢ ܠܐܘܪܚܐ ܕܟܐܢܘܬܐ. ܐܘ
22 ܕܟܕ ܐܫܬܘܕܥܘܗ. ܠܒܣܬܪ ܢܬܗܦܟܘܢ ܡܢ ܦܘܩܕܢܐ ܩܕܝܫܐ ܕܐܫܬܠܡ ܠܗܘܢ. * ܓܕܫ
ܠܗܘܢ ܕܝܢ ܡܕܡ ܕܡܬܠܐ ܫܪܝܪܐ. ܕܟܠܒܐ ܕܗܦܟ ܥܠ ܬܝܘܒܗ. ܘܚܙܝܪܬܐ ܕܣܚܝܐ ܠܥܘܪܓܠܐ ܕܣܝܢܐ.
1 ܡܟܝܠ ܗܠܝܢ ܠܟܘܢ ܟܬܒ ܐܢܐ ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܫܢܝܬܐ ܗܕܐ * ܐܘ * ܚܒܝܒܝ *
2 ܕܒܗܝܢ ܡܥܝܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܡܥܗܕܢܘܬܐ ܠܪܥܝܢܟܘܢ ܕܟܝܐ. * ܕܬܬܕܟܪܘܢ ܠܡܠܐ ܕܩܕܡ ܐܬܐܡܪ
3 ܡܢ ܢܒܝܐ ܩܕܝܫܐ. ܘܠܦܘܩܕܢܗ ܕܡܪܢ ܘܦܪܘܩܢ ܕܒܝܕ ܫܠܝܚܐ. * ܟܕ ܗܕܐ ܠܘܩܕܡ
ܝܕܥܝܢܬܘܢ. ܕܐܬܝܢ ܒܚܪܬܐ ܕܝܘܡܬܐ ܡܒܙܚܢܐ ܕܡܒܙܚܝܢ. ܟܕ ܐܝܟ ܪܓܝܓܬܐ ܕܝܠܗܘܢ
4 ܡܗܠܟܝܢ. * ܘܐܡܪܝܢ. ܐܝܟܐ ܗܘ ܡܘܠܟܢܐ ܕܡܐܬܝܬܗ. ܡܢ ܟܕ ܓܝܪ ܐܒܗܬܢ
ܫܟܒܘ. ܟܠܡܕܡ ܗܟܢܐ ܡܟܬܪ ܡܢ ܫܘܪܝܗ ܕܒܪܝܬܐ.

Ubi Angeli, qui virtute ac robore majores 11
sunt illis, non ferunt adversùs eos judicium
blasphemiæ: Isti verò qui ut muta animan- 12
tia fuerunt in natura ad gladium & corru-
ptionem, ea quæ non nôrunt, blasphemantes,
in propria corruptione vitiabuntur.
Quum ab iis, in quibus iniquitas facta est 13
merces iniquitatis, voluptas reputentur deliti
æ quæ interdiu contingunt: fœdati maculisque pleni, qui dum suis oblectantur
otiis, lasciviunt: Oculos habentes plenos 14
adulterii, & peccata indesinentia: inescantes animas instabiles: & cor in oppressione
exercitatum habentes, filii maledictionum.
Qui relictâ rectâ viâ, oberrârunt, & abie- 15
runt in via Balaam filii Beor, qui mercedem
iniquitatis amavit: Objurgatricem autem 16
suæ prævaricationis habuit asinam vocis expertem, quæ hominum voce locuta, demen-
tiam prophetæ compescuit. Hi sunt fontes 17
sine aqua, nubes desupèr propulsatæ, quibus
caligo tenebrarum est reservata. Nam lu- 18
dibrium vanitatis loquentes, per obscœnas
carnis cupiditates inescant eos qui paucis
verbis fugiunt ab his qui in errore conversantur. Et libertatem pollicentur eis, cùm 19
ipsi servi sint corruptionis: ejus enim rei à
qua quis superatur, ejusdem etiam servituti
est addictus. Nam si mundi obscœnitates 20
quum fugerint per agnitionem Domini no-
stri Jesu Christi, hiscemet rebus implicati,
denuò superentur, factus est finis eorum pri-
mordio deterior. Satius enim fuisset eis, 21
non cognovisse viam justitiæ, quàm ubi cog-
noverunt eam, retrocedere à sancto præce-
pto sibi tradito. Sed accidit eis verum il- 22
lud proverbium, Canis reversus ad vomitum
suum: Sus quæ se abluit, in volutabro cœni.

CAP. III.

HAnc jam dilecti mei, epistolam secun- 1
dam scribo vobis, in quibus *utrisque* rectam
mentem vestram commonefactione excito:
Ut in memoriam reducatis verba quæ præ- 2
dicta sunt vobis à sanctis Prophetis, & Do-
mini ac Servatoris nostri mandatum quod
per Apostolos *accepistis*. Hoc inprimis sci- 3
entes, quòd venient in fine dierum irrisores
deludentes, pro suis libidinibus incedentes,
Ac dicentes, Ubi est promissum adventûs 4
ejus? Siquidem ex quo Patres nostri ob-
dormierunt, omnia sic perseverant ab initio
creationis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወኀበ፡ መላእክቲሁ፡ ጽኑዓን፡ ወኀይል፡ ዓቢይ፡ እሙንቱ፡ ወለዕሌሆሙ፡ ይገብእ፡ ደይን፡ ጽርፈቶ
12 ሙ፡፡ ከመ፡ እንስሳ፡ ዘአልቦ፡ ቃለ፡ ዘይትወለድ፡ ለሙስና፡ ወለተስርዎ፡፡ እስመ፡ ይፀርፉ፡
13 ለዕለ፡ ዘኢያእምሩ፡ በሕርትምናሆሙ፡ ወይማስኑ፡ በዘ፡ ይነሥኡ፡ ዓስበ፡ ለዓመፃ፡፡ ወአስ
ተኀወዝዋ፡ ለተደልዎ፡ ውስተ፡ ስታየ፡ ዕለቶሙ፡ ወይበልዑ፡ እንዘ፡ ሕብቁቃን፡ ወርኩሳን፡ እለ፡
ኢይጸግቡ፡ በፍቅር፡ ዘአፍቀሩ፡ በዘ፡ ኢይበቍዖሙ፡ ወይትሜክሑ፡ ለቢጾሙ፡ ከመ፡ ዘሠናይ፡
14 ምግባሮሙ፡፡ ወምሉእ፡ ውስተ፡ ልቦሙ፡ ወአዕይንቲሆሙ፡ ዝሙት፡ ወኃጢአት፡ እንተ፡ አልበ
ቲ፡ ዘይገሀግህ፡ ወያደንፁ፡ ነፍሰ፡ ሰብእ፡፡ ወስቡሕ፡ ልቦሙ፡ ወትዕግልት፡ ምግባሮሙ፡ ወየሐ
15 ድጉ፡ መርገመ፡ ለውሉዶሙ፡፡ ወስሕትዋ፡ ለፍኖት፡ ጽድቅ፡ ወተለውዋ፡ ለፍኖተ፡ በ
ለዓም፡ ወልደ፡ በሶር፡ ዘአፍቀራ፡ ለዓስበ፡ ዓመፃሁ፡፡

Et quum angeli ejus fortes sunt, *& majoris virtutis sunt*, tamen *convertetur* 11
super eos judicium blasphemiæ eorum, Sicut super *animal non habens sermonem* 12
quod natum est ad perditionem & interitum, quia blasphemabant contra eum
quem nesciebant, in miseria eorum: & peribunt, quia accipiunt mercedem in-
iquitatis. Et collocant delicias in compotatione quotidiana, & comedunt, ma-
culas habentes, & immundi existentes qui non satiati sunt cum amore, qui
diligunt id quod non prodest iis, & gloriantur coram fratribus eorum quasi bo-
num esset opus eorum. Et plenitudo est in cordibus eorum & oculis eorum scor-
tationis & peccati quod non habet intermissionem, & commovent animas homi- 14
num, & corruptum est cor eorum, & avaritia est exercitium eorum, & relinquunt
maledictionem filiis suis: Et peccârunt contra viam veritatis, & sequuti sunt 15
viam Balaam filii Basor, qui dilexit mercedem iniquitatis suæ.

Verſio VULGATA LATINA.

11 Ubi angeli fortitudine & virtute cùm ſint majores, non portant adverſùm ſe exe-
12 crabile judicium. Hi verò velut irrationabilia pecora, naturaliter in captionem
& in perniciem in his quæ ignorant blaſphemantes in corruptione ſua peribunt,
13 Percipientes mercedem injuſtitiæ, voluptatem exiſtimantes diei delicias: coinqui-
nationes, & maculæ deliciis affluentes, in conviviis ſuis luxuriantes vobiſcum,
14 Oculos habentes plenos adulterii, & inceſſabilis delicti. Pellicientes animas in-
15 ſtabiles, cor exercitatum avaritiâ habentes, maledictionis filii : Derelinquentes
rectam viam erraverunt, ſecuti viam Balaam ex Boſor, qui mercedem iniquitatis
16 amavit : Correptionem verò habuit ſuæ veſaniæ : ſubjugale mutum animal, ho-
17 minis voce loquens, prohibuit prophetæ inſipientiam. Hi ſunt fontes ſine aqua,
18 & nebulæ turbinibus exagitatæ, quibus caligo tenebrarum reſervatur. Superba
enim vanitatis loquentes, pelliciunt in deſideriis carnis luxuriæ eos, qui paulu-
19 lùm effugiunt, qui in errore converſantur : Libertatem illis promittentes, cùm
ipſi ſervi ſint corruptionis : à quo enim quis ſuperatus eſt, hujus & ſervus eſt.

Si enim refugientes coinquinationes mundi in cognitione Domini noſtri, & Sal- 20
vatoris Jeſu Chriſti, his rurſùs implicati ſuperantur : facta ſunt eis poſteriora
deteriora prioribus. Melius enim erat illis non cognoſcere viam juſtitiæ, quàm 21
poſt agnitionem, retrorſùm converti ab eo, quod illis traditum eſt, ſancto man-
dato. Contigit enim eis illud veri proverbii ; Canis reverſus ad ſuum vomitum: 22
&, Sus lota in volutabro luti.

CAP. III.

HAnc ecce vobis, chariſſimi, ſecundam ſcribo epiſtolam, in quibus ve- 1
ſtram excito in commonitione ſinceram mentem : Ut memores ſitis eorum, quæ 2
prædixi, verborum à ſanctis Prophetis, & Apoſtolorum veſtrorum, præceptorum
Domini & Salvatoris. Hoc primùm ſcientes, quòd venient in noviſſimis die- 3
bus in deceptione illuſores, juxta proprias concupiſcentias ambulantes, Dicen- 4
tes ; Ubi eſt promiſſio, aut adventus ejus ? ex quo enim patres dormierunt, omnia
ſic perſeverant ab initio creaturæ.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 * اذ الملائكة المعظمون بالقوة والاقتدار ما يجلبون على انفسهم من قبل الرب دينونة افتراء *
12 * هولاء كالحيوانات التي لا نطق لها. الصاير بطبيعتها للاقتناص والبلى. الاشياء التي
13 ما يعرفونها يفترون عليها ويفسدون بفسادهم * مغتصبين اجر الظلم يحسبون النعم في
14 النهار لذة. دنسون ومعابون. يتنعمون بطغيانهم اذ يجتمعون معكم في الولايم * لهم
اعين موعبة فسقا. وخطايا لن تفتر. ويخدعون انفس الذين لا رسوخ لهم. لهم قلبا قد ارتاض
15 الاستغنام. اولاد اللعنة * ضلوا اذ تركوا الطريق المستقيم. اتبعوا طريقة بلعام بن بوصور
16 الذي احب اجر الظلم * واخذ توبيخ خطيته. لان حمارا لا صوت له نطق بصوت انسان
17 ومنع جهالة النبي * هولاء عيون لا ماء فيها. وغيوم تكدها الزوبعة. الذين قد خبي لهم
18 سواد الظلمة الى الابد * لانهم ينطقون بما يفوق تعظم الغرور. يخادعون بشهوات البدن
19 وطماثاتها. الهراب بالحقيقة. المنصرفون في الضلالة * يعدون انفسهم بالحرية. هولاء لم يزالوا
20 عبيد الفساد. لان مهما يتغلب له احد فله قد تعبد * لانه ان يكن الذين قد هربوا من
ادناس العالم. بمعرفة ربنا يسوع المسيح. يلتفون بها ايضا ويغلبون لها. فقد صارت لهم
21 اواخرهم شرا من اوائلهم * ولقد كان الاجود لهم الا عرفوا طريق العدل. من انهم
22 عرفوها وعادوا من الوصية المقدسة التي دفعت اليهم * وقد وافقهم مثل الحق ان
الكلب عاد الى قيئه. والخنزير استحم في ممرغة الحماة.

* الفصل الثالث *

* قراءة الاربعا من الجمعة الرابعة والثلثين *

1 * يا احبتي قد كتبت رسالة ثانية استنهضكم بالفاظها وبتذكرها الى الذهن النقي *
2 * فتذكرون الاقوال التي تقدم الانبياء والقديسون فقالوها لكم. ووصية رسلكم وصية
3 الرب والمخلص * عالمين هذا اولا ان سيجي في الايام الاخيرة لعاب مستهزيون سالكين بما
4 يخص بشهواتهم * قايلين اين هو موعد وروده. لان منذ رقد الاباء هكذا يبقى الكل منذ الخليقة.

Quum Angeli qui robore ac potentiâ 11
maximi ſunt, non ferant in ſemetipſos à
Domino judicium blaſphemiæ : Iſti 12
quaſi animantia rationis expertia, ex
natura ſua prædæ atque corruptioni de-
ſtinata, res quas ignorant blaſphemant,
& ſuâ ipſorum corruptelâ corrumpuntur:
Amplectentes mercedem injuſtitiæ, deliti- 13
as diurnas voluptatem ducunt : ſordidi
atque probroſi delectantur fallaciâ ſuâ
dum congregantur vobiſcum in convivi-
is. Oculos habent plenos adulterii, & 14
peccata haudquaquam ceſſantia : pelli-
ciúntque animas eorum quibus nulla eſt
firmitas : cor habent ad inhiandum
opibus exercitatum, maledictionis filii:
Aberrârunt deſerentes viam rectam, ex- 15
quirentes viam Balaam filii Boſor, qui
mercedem iniquitatis amavit, Et pec- 16
cati ſui redargutionem accepit: nam aſi-
nus voce carens vocem protulit huma-
nam, & prohibuit Prophetæ dementiam.
Hi ſunt fontes aquâ carentes, & nubes 17
turbine exagitatæ : quibus condita eſt
nigredo tenebrarum in æternum: Quo- 18
niam loquentes quod excedit ſuperbiam
fallaciæ, pelliciunt per carnis cupidita-
tes eiúſque impudicitias. Qui verè ſunt
profugi, converſantes in errore, Pollicen- 19
tur ſibi libertatem : iidem tamen *ſem-*
per ſunt ſervi corruptionis: ſiquidem
cuilibet rei à qua quis ſuperatur, eidem
fit ſervus. Si enim qui jam effugerunt 20
labes mundi per agnitionem Domini no-
ſtri Jeſu Chriſti, iis rurſum ſe impli-
cent, & ab iis ſuperentur, fient ipſis no-
viſſima ſua deteriora prioribus : Et me- 21
lius quidem fuiſſet eis non cognoviſſe
viam juſtitiæ, quam cognitâ illâ regre-
di à præcepto ſancto quod traditum eſt
eis. Et convenit ipſis proverbium ve- 22
ritatis, quòd canis reverſus eſt ad vo-
mitum ſuum: & ſus lavit ſe in volu-
tabro cœni.

CAP. III.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis trigeſimæ quartæ.

O Dilecti mei, ſcribo vobis *epiſtolam* 1
ſecundam, cujus verbis & hortatione
ad ſinceram mentem vos excito : Ut 2
memores ſitis ſermonum quos prædixe-
runt vobis ſancti Prophetæ ; *atque præ-*
cepti Apoſtolorum veſtrorum, præcepti
inquam *Domini ac Servatoris. Illud* 3
primùm ſcientes, venturos extremis di-
ebus luſores irridentes, in his quæ ad
proprias cupiditates pertinent inceden-
tes, Dicentes ; Ubi eſt pollicitatio ad- 4
ventûs ejus ? Nam ex quo tempore *ob-*
dormierunt Patres, *omnia ſic permanent*
ab ipſa creatione.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 ወተዘለፎ ፡ ለበለዓም ፡ በኀጢአቱ ፡፡ ወዘኢይነብብ ፡ እድግ ፡ በቃለ ፡ እጓለ ፡ እመሕያው ፡
17 ነቀወ ፡ ወከልኦ ፡ ለነቢይ ፡ እበደሁ ፡፡ =፦ እሉ ፡ እሙንቱ ፡ ዓዘቅት ፡ ንጹፋት ፡ ወጊሜ ፡ ዘይዘ
18 ርዎ ፡ ነፋስ ፡ እለ ፡ ለደይን ፡ ጽልመት ፡ የዐቅብዎሙ ፡ =፦ እስመ ፡ ዓበይተ ፡ ጌጋይ ፡ ነበቡ ፡፡ ወያ
ደነግፅዎሙ ፡ በጌጋዮሙ ፡ ወበጌጋየ ፡ ዝሙቶሙ ፡ ወበፍትወተ ፡ ሥጋሆሙ ፡ ወእለሰ ፡ ሕዳጣን ፡
19 ወኢምሰጡ ፡ ወእሙንቱሰ ፡ በጌጋዮሙ ፡ የሐውሩ ፡ =፦ ወበሕገ ፡ ግዕዛን ፡ ይሜህሩ ፡ ወለሊ
ሆሙ ፡ ይሜህሩ ፡ ወለሊሆሙ ፡ ቅኑያን ፡ ለሕርትምና ፡ እስመ ፡ ለዘተሞአ ፡ ሰብእ ፡ ይትቀነ
20 ዩ ፡ =፦ ወለእለ ፡፡ ጐዩ ፡ እምኀጢአቱ ፡ ለዝንቱ ፡ ዓለም ፡ በአእምሮቱ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱ
ስ ፡ ክርስቶስ ፡ እሙንቱ ፡ ለመ ፡ እመ ፡ ተፀፍሩ ፡ በከንቱ ፡ ይትሞአሉ ፡ ወይከውኖሙ ፡ ደኃሪ ፡ ጌ
21 ጋዮሙ ፡ እምነ ፡ ቀደሙ ፡ ዘየአክዮሙ ፡ =፦ እምኀየሰሙ ፡ ሶበ ፡ ኢያእመርዋ ፡ ለፍኖተ ፡ ጽ
ድቅ ፡ ወይግብኡ ፡ ድኅሬሆሙ ፡ እምእንተ ፡ ተውህበት ፡ ሎሙ ፡ ትእዛዝ ፡ ቅድስት ፡፡ =፦ ወበጽሖ
22 ሙ ፡ አምሰል ፡ እንተ ፡ መስሉ ፡ በጽድቅ ፡ እንተ ፡ ይቤ ፡ ከልብ ፡ ገብአ ፡ ዲበ ፡ ቅያኡ ፡ ወሐራው
ያኒ ፡ ተሐጺቦ ፡ ገብአት ፡ ዲበ ፡ ጸብር ፡፡ =፦
1 ፫ ወዚቲ ፡ ይእቲ ፡ አኃውየ ፡ ዳግሚትየ ፡ ጸሐፍኩ ፡ ለክሙ ፡ መጽሐፈ ፡ ከመ ፡ አንሥአክሙ ፡ በዘ
ክሮ ፡ ወተዓቀብዋ ፡ ለጽድቅ ፡ ከመ ፡ ትዕቀብክሙ ፡፡ =፦
2 ፫ ወተዘከሩ ፡ ዘዐቀደምነ ፡ ነጊሮተክሙ ፡ ቃለ ፡ ዘይቤሉ ፡ ቅዱሳን ፡ ነቢያት ፡ ወትእዛዘ
3 ሙ ፡ ለሐዋርያት ፡ እግዚእ ፡፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ መድኀኒነ ፡፡ =፦ ወዘንተኒ ፡ አእ
ምሮ ፡ ቅድሙ ፡ ከመ ፡ ሀለውሙ ፡ ይምጽኡ ፡ በደኃሪ ፡ መዋዕል ፡ መስተአብዳን ፡ ለአብ
ተአብዶ ፡ እለ ፡ የሐውሩ ፡ በፍትወተ ፡ ልቦሙ ፡፡ =፦ ወይብሉ ፡ አይቴ ፡ ውእቱ ፡ ቃሉ ፡
4 ዘይቤ ፡ ከመ ፡ ሃለወ ፡ ይምጽእ ፡ ናሁ ፡፡ እምአመ ፡ ቀደምት ፡ ለበዊነ ፡ ሞቱ ፡፡ ከማሁ ፡ ከ
መ ፡ ሀለወ ፡ እምፍጥረተ ፡ ዓለም ፡፡ =፦

Et redargutio fuit *Balaamo pro peccato ſuo: & non-loquens aſinus, cum voce ho-* 16
minis reſonuit, & prohibuit prophetæ dementiam ejus. Hi ſunt fontes ſiccati, 17
& nebula quam ſpargit ventus, qui in judicium tenebrarum reſervantur. Quia 18
magnam iniquitatem loquuti ſunt, & conturbârunt per nequitiam eorum, & per
nequitiam ſcortationis eorum, & per concupiſcentiam carnis eorum, paucos qui
effugerant: & illi in nequitia eorum incedunt. Et ſecundùm legem libertatis do- 19
cent: & ipſi docent, & ipſi ſubjecti ſunt perditioni, quia ei à quo victus eſt
homo, ſubjicitur. Et qui effugerunt à peccato hujus mundi per cognitionem Do- 20
mini noſtri Jeſu Chriſti, hi ſi implicati fuerint in vanitate ejus, ſuperabun-
tur, & his ultimus error primo pejor erit. Melius fuiſſet iis non cognoviſſe 21
viam juſtitiæ, quàm regredi ab eo quod traditum eſt ipſis mandato ſancto. Et 22
contigit illis ſimilitudo quam parabolicè loquuti ſunt verè, quæ dicit ; Canis re-
verſus eſt ſuper vomitum ſuum; &, Sus quum lota fuerit, reverſa eſt ſuper cœnum.

CAP. III.

ET hæc eſt, fratres mei, ſecunda quam ſcripſi vobis epiſtola, ut ſuſcitarem vos 1
per memoriam ejus, & ut ſervetis veritatem prout ſervatis, Et ut memores ſitis 2
ſermonis quem prænuntiavimus vobis, quem loquuti ſunt ſancti prophetæ ; &
præceptorum Apoſtolorum Domini Jeſu Chriſti, ſervatoris noſtri. Et hoc ſci- 3
tote primùm quòd venturi ſunt in noviſſimis diebus contemptores ad contemnen-
dum eum incedentes in concupiſcentia cordis eorum, Dicentes; Ubi eſt ſermo 4
dicens quòd oportet eum venire? ecce ex quo primi patres noſtri mortui ſunt,
ſic eſt ſicut fuit à creatione mundi.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΤΡΟΥ Β'. ΚΕΦ. Δ'.

Latet enim eos hoc volentes, quòd cœli erant *jam olim*, & terra, de
5 Λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας, ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι, καὶ γῆ, ἐξ
aqua & per aquam consistens Dei verbo: Per quæ, ille tunc
6 ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ· Δι' ὧν, ὁ τότε
mundus aquâ inundatus periit. *At* nunc cœli & terra, *ipsius*
7 κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο. Οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ, (ε) αὐτοῦ
verbo repositi sunt, igni reservati in diem judicii & perditionis
λόγῳ τεθησαυρισμένοι εἰσὶ, πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ (ζ) ἀπωλείας
impiorum hominum. Unum verò hoc non lateat vos, *dilecti*,
8 τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων. Ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, ἀγαπητοί,
quia unus dies apud Dominum sicut mille anni, & mille anni sicut dies unus.
ὅτι μία ἡμέρα παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία.
Non tardat Dominus promissionem, (sicut quidam *tarditatem ducunt*:) sed
9 Οὐ βραδύνει (η) ὁ Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, (ὥς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται·) ἀλλὰ
patienter agit *in nos, non volens ullos* perire, sed omnes ad
μακροθυμεῖ (θ) εἰς ἡμᾶς, μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς
pœnitentiam *tendere*. *Veniet* autem dies Domini ut fur *in nocte*: in quo
10 μετάνοιαν χωρῆσαι. Ἥξει δὲ ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς (ι) κλέπτης ἐν νυκτί· ἐν ᾗ
cœli *stridenter præteribunt*, elementa verò *æstuantia* solventur: & terra &
οἱ οὐρανοὶ ῥοιζηδὸν παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσονται· καὶ γῆ καὶ
quæ in ipsa opera exurentur. *His* igitur *omnibus solutis*, quales
11 τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται. Τούτων οὖν πάντων λυομένων, ποταποὺς
oportet esse vos in sanctis conversationibus & pietatibus: Expectantes &
12 δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις· Προσδοκῶντας καὶ
properantes adventum *Dei* diei, per quem cœli ardentes solventur,
σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ Θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται,
& elementa *æstuantia liquescent?* Novos verò cœlos & terram novam
καὶ στοιχεῖα καυσούμενα τήκεται; Καινοὺς δὲ οὐρανοὺς (κ) καὶ γῆν καινὴν 13
secundùm *promissum* ipsius expectamus, in quibus justitia habitat.
κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη (λ) κατοικεῖ.
Ideò, dilecti, hæc expectantes, *studete* immaculati & inviolati
Διὸ, ἀγαπητοί, ταῦτα προσδοκῶντες, σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ (μ) ἀμώμητοι 14
ei inveniri in pace: Et Domini nostri longanimitatem, salutem
αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ· Καὶ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν μακροθυμίαν, σωτηρίαν 15
arbitremini: sicut & *dilectus* noster frater Paulus secundùm sibi
ἡγεῖσθε· καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν (ν) αὐτῷ
datam sapientiam scripsit vobis: Sicut & in omnibus epistolis, loquens
δοθεῖσαν σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν· Ὡς καὶ ἐν πάσαις (ξ) ταῖς ἐπιστολαῖς, λαλῶν 16
in eis de his: in quibus sunt difficilia intellectu quædam, quæ indocti &
ἐν αὐταῖς περὶ τούτων· ἐν (ο) οἷς ἐστι δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ
instabiles *detorquent*, sicut & cæteras Scripturas, ad *propriam* ipsorum perditionem.
ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν.
Vos igitur, *dilecti*, *præcognoscentes* custodite, *ut ne* *nefariorum*
Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε, ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων 17
errore *simul* traducti excidatis propriâ firmitate. Crescite verò
πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ. Αὐξάνετε δὲ 18
in gratia & cognitione Domini nostri & Salvatoris Jesu Christi. Ipsi gloria
ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ. αὐτῷ ἡ δόξα
& nunc, & in diem æternitatis. Amen.
καὶ νῦν καὶ εἰς ἡμέραν αἰῶνος. ἀμήν.

MS. A. (ε) τῷ αὐτῷ λόγῳ (ζ) ἀσεβείας τῶν ἀσεβῶν (η) Κύριος (θ) δι' ὑμᾶς, (ι) κλέπτης· ἐν ᾗ (κ) καὶ καινὴν γῆν* καὶ τὰ ἐπαγγέλματα (λ) ἐνοικεῖ. (μ) ἄμωμοι (ν) δοθεῖσαν αὐτῷ (ξ) ἐπιστολαῖς, λαλῶν ἐν αὐτοῖς, (ο) αἷς εἰσιν Πέτρου Β'.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܛܥܝܐ ܠܗܘܢ ܗܕܐ ܕܟܕ ܨܒܝܢ. ܕܫܡܝܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܡܢ ܩܕܝܡ. ܘܐܪܥܐ ܡܢ ܡܝܐ. ܘܒܝܕ ܡܝܐ 5
ܩܝܡܐ ܒܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܗܠܝܢ ܕܒܐܝܕܝܗܘܢ ܥܠܡܐ ܕܗܝܕܝܢ ܛܒܥ ܒܡܝܐ ܘܐܒܕ. 6
* ܫܡܝܐ ܕܝܢ ܘܐܪܥܐ ܕܗܫܐ ܒܡܠܬܗ ܐܣܝܡܝܢ. ܟܕ ܠܢܘܪܐ ܡܬܢܛܪܝܢ ܠܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ. 7
ܘܕܐܒܕܢܐ ܕܒܢܝܢܫܐ ܪܫܝܥܐ. * ܗܕܐ ܕܝܢ ܚܕܐ ܠܐ ܬܛܥܐ ܠܟܘܢ ܚܒܝܒܝ ܀ ܕܚܕ ܝܘܡܐ 8
ܠܡܪܝܐ ܀ ܐܝܟ ܐܠܦ ܫܢܝܢ ܐܝܬܘܗܝ. ܘܐܠܦ ܫܢܝܢ ܐܝܟ ܝܘܡܐ ܚܕ. * ܠܐ ܡܫܘܚܪ 9
ܡܪܝܐ ܒܡܘܠܟܢܘܗܝ ܐܝܟ ܕܐܢܫܝܢ ܫܘܚܪܐ ܡܣܬܒܪܝܢ. ܐܠܐ ܡܓܪܓ ܪܘܚܗ ܡܛܠܬܟܘܢ.
ܟܕ ܠܐ ܨܒܐ ܕܐܢܫ ܢܐܒܕ. ܐܠܐ ܟܠܢܫ ܠܬܝܒܘܬܐ ܢܐܬܐ. * ܐܬܐ ܕܝܢ ܝܘܡܗ ܕܡܪܝܐ ܐܝܟ ܓܢܒܐ. 10
ܗܘ ܕܒܗ ܫܡܝܐ ܡܢ ܫܠܝܐ ܢܥܒܪܘܢ. ܐܣܛܘܟܣܐ ܕܝܢ ܟܕ ܝܩܕܝܢ ܢܫܬܪܘܢ. ܘܐܪܥܐ
ܘܥܒܕܐ ܕܒܗ ܠܐ ܢܫܬܟܚܘܢ. * ܟܕ ܗܟܝܠ ܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܡܫܬܪܝܢ ܀ ܐܝܟ ܐܝܠܝܢ ܙܕܩ ܠܟܘܢ 11
ܕܬܗܘܘܢ ܒܗܘܦܟܝܟܘܢ ܩܕܝܫܐ. ܘܒܕܚܠܬ ܐܠܗܐ. * ܟܕ ܡܣܟܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܡܣܪܗܒܝܢ 12
ܠܡܐܬܝܬܗ ܕܝܘܡܗ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܕܒܗ ܫܡܝܐ ܟܕ ܡܬܒܚܪܝܢ ܒܢܘܪܐ ܢܫܬܪܘܢ.
ܘܐܣܛܘܟܣܐ ܟܕ ܝܩܕܝܢ ܢܬܦܫܪܘܢ. * ܫܡܝܐ ܕܝܢ ܚܕܬܐ ܘܐܪܥܐ. ܐܝܟ ܡܘܠܟܢܗ ܕܝܠܗ 13
ܡܣܟܝܢܢ ܀ ܗܠܝܢ ܕܒܗܝܢ ܟܐܢܘܬܐ ܥܡܪܐ. * ܡܛܠܗܢܐ ܚܒܝܒܝ ܟܕ ܠܗܠܝܢ 14
ܡܣܟܝܬܘܢ ܀ ܐܬܚܦܛܘ ܕܕܠܐ ܛܘܠܫܐ ܘܕܠܐ ܡܘܡܐ ܬܫܬܟܚܘܢ ܠܗ ܒܫܠܡܐ. * ܘܢܓܝܪܘܬ 15
ܪܘܚܗ ܕܡܪܢ ܦܘܪܩܢܐ ܐܚܫܒܘ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܐܚܘܢ ܚܒܝܒܐ ܦܘܠܘܣ ܐܝܟ ܚܟܡܬܐ
ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܗ ܟܬܒ ܠܟܘܢ. * ܐܝܟܢܐ ܕܒܟܠܗܝܢ ܐܓܪܬܗ ܡܡܠܠ ܥܠ ܗܠܝܢ 16
ܒܗܝܢ. ܐܝܠܝܢ ܕܐܝܬ ܒܗܝܢ ܡܕܡ ܕܥܣܩ ܠܡܣܬܟܠܘ. ܗܠܝܢ ܕܐܢܫܝܢ ܕܠܐ ܝܘܠܦܢܐ
ܐܢܘܢ. ܘܠܐ ܡܫܪܪܝܢ ܡܥܩܡܝܢ ܠܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܠܟܬܒܐ ܐܚܪܢܐ ܠܐܒܕܢܐ
ܕܢܦܫܗܘܢ. * ܐܢܬܘܢ ܗܟܝܠ ܚܒܝܒܝ ܟܕ ܡܩܕܡܝܢ ܐܢܬܘܢ ܝܕܥܝܢ ܀ ܐܙܕܗܪܘ 17
ܠܢܦܫܟܘܢ. ܕܠܡܐ ܟܕ ܐܙܠܝܢ ܐܢܬܘܢ ܒܬܪ ܛܘܥܝܝܐ ܕܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܢܡܘܣܐ ܐܢܘܢ ܀ ܬܦܠܘܢ
ܡܢ ܫܪܪܐ ܕܝܠܟܘܢ. * ܪܒܘ ܕܝܢ ܒܛܝܒܘܬܐ ܘܒܝܕܥܬܐ ܕܡܪܢ ܘܦܪܘܩܢ 18
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܘܕܐܠܗܐ ܐܒܐ. ܕܠܗ ܬܫܒܘܚܬܐ ܐܦ ܗܫܐ ܘܒܟܠܙܒܢ. ܘܠܝܘܡܝ
ܥܠܡܐ ܐܡܝܢ.

* ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܦܛܪܘܣ ܫܠܝܚܐ *

Hoc, quia volunt, ignorant, cœlum *videlicet* 5
jam pridem extitisse, & terram ex aquis
& per aquas verbo Dei substitisse. Per 6
quæ mundus qui tum erat, aquis inundatus
periit. Cœli qui nunc sunt & terra, verbo 7
ipsius repositi sunt, igni reservati in diem
judicii, & perditionis hominum impiorum.
Hoc autem unum ne lateat vos ô 8
dilecti mei, quòd unus dies apud Dominum
instar mille annorum est, & mille anni
unius instar diei. Non cunctatur Dominus 9
in suis promissis, ut quidam cunctationem
arbitrantur, sed longanimis est propter
vos, nolens quemquam perire, sed
unumquenque ad pœnitentiam venire. Veniet 10
autem sicut fur dies ille Domini, in
quo cœli repentè transibunt, elementa verò
combusta solventur, & terra, quæque in
ea sunt opera non extabunt. Quum igitur 11
hæc omnia solvenda sint, quales oportet esse
vos in sanctis conversationibus vestris, &
in timore Dei, Expectantes & festinantes 12
ad adventum diei illius Dei, in qua cœli
igne probati dissolventur, & elementa combusta
liquescent? Cœlos autem novos ac 13
terram secundùm promissum ejus expectamus,
in quibus justitia inhabitat. Propterea 14
dilecti mei, hæc expectantes, studete ut
sine labe & sine macula ei reperiamini cum
pace. Et longanimitatem Domini, salutem 15
reputate: quemadmodum etiam dilectus
frater noster Paulus, juxta sapientiam quæ
data est ei, scripsit vobis: Ut in omnibus 16
suis epistolis locutus est de istis, inter quæ
sunt nonnulla intellectu difficilia, quæ imperiti
& instabiles detorquent, ut reliquas
etiam hasce Scripturas, ad suam ipsorum
perditionem. Vos igitur dilecti mei, quum 17
hæc præsciatis, cavete vobis ne fortè sectantes
errorem eorum qui sine lege sunt,
excidatis à propria firmitate: Sed crescite 18
in gratia & cognitione Domini & Salvatoris
nostri Jesu Christi, & Dei Patris:
cui gloria, cùm nunc tum semper, & in dies
seculi, Amen.

Epistola Petri Apostoli secunda,

FINIS.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 ወኢያእምርዎ ፡ ለዝንቱ ፡ በፈቃዶሙ ፡፡ ከመ ፡ ሰማያትኒ ፡ በከመ ፡ ፈጠሮን ፡ እምትካት ፡
6 ወምድርኒ ፡ እምነ ፡ ማይ ፡ ፈጠራ ፡ ወአጽንዓ ፡ ቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡=፡ ወዓለም ፡ ትክ
7 ትኒ ፡ በማየ ፡ አይኅ ፡ አጥፍአ ፡ ኵሎ ፡፡=፡ ወይእዜኒ ፡ ሰማይ ፡ ወምድር ፡ በቃለ ፡ ዚአሁ ፡
ዝጉባት ፡ እሙንቱ ፡ እሳት ፡ ወየዐቅብዎ ፡ ለዕለተ ፡ ደይን ፡ በዘይደመሰሱ ፡ ኃጥኣን ፡ ሰ
8 ብእ ፡፡=፡ ወዝንተ ፡ ባሕቱ ፡ ኢትረስዑ ፡ አኃዊነ ፡ እስመ ፡ አሐቲ ፡ ዕለት ፡ በኀበ ፡ እግዚ
አብሔር ፡ ከመ ፡ ዓሠርቱ ፡ ምእት ፡ ዓመት ፡ ወዓሠርቱ ፡ ምእት ፡ ዓመት ፡ ከመ ፡ አሐ
9 ቲ ፡ ዕለት ፡=፡ ኢይጐነዲ ፡ እግዚአብሔር ፡ ቃለ ፡ ዘነበበ ፡፡ እስመቦ ፡ ከመ ፡ ይጐነ
ዲ ፡ እለ ፡ ይብሉ ፡ ወውእቱሰ ፡ ይትዔገሥ ፡ በእንቲአክሙ ፡ እስመ ፡ ኢይፈቅድ ፡ መኑሂ ፡
10 ያማስን ፡ እስከ ፡ ትኔስሑ ፡ ኵልክሙ ፡=፡ ወዕለቱሰ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ትመጽእ ፡ ግብ
ተ ፡ ከመ ፡ ሠራቂ ፡፡ ወሰማያትኒ ፡ ዘእንበለ ፡ ድምፅ ፡ ይትረሐዋ ፡ ወይሰስሉ ፡ ወኵሉ ፡ ፍ
ጥረት ፡ ቀዲሙ ፡ በውዕየተ ፡ እሳት ፡ ይትመሰው ፡ ወምድር ፡ ወኵሉ ፡ ዘለዕሊሃ ፡ ግብር ፡ ይውዒ ፡=፡

Et nesciunt hoc spontè, quòd cœlos secundùm naturam eorum à principio, & 5
terram etiam ex aqua creavit & confirmavit verbum Dei. Et mundum an- 6
tiquum per aquam fluvii devastavit totaliter: Et qui nunc sunt cœli & terra, 7
per verbum ejus repositi sunt igni, et conservabuntur in diem judicii in quo dele-
buntur impii homines. Hoc tamen ne obliviscamini, fratres nostri, quòd unus dies 8
apud Deum est sicut decies centum anni, & decies centum anni sicut unus dies. Non 9
tardat Dominus sermonem quem loquutus est, quia sunt, tardare eum, dicentes: sed
ipse patiens est propter vos, quia non vult quenquam perdere usque dum resipi-
scatis omnes vos. Et dies Dei veniet subitò sicut fur, & cœli sine strepitu 10
aperientur & transibunt, & omnia elementa per æstum ignis liquefacta erunt,
& terra & omnia quæ in ea sunt opera, exurentur.

Verſio VULGATA LATINA.

5 Latet enim eos hoc volentes , quòd cœli erant priùs , & terra , de aqua
6 & per aquam conſiſtens Dei verbo : Per quæ, ille tunc mundus aquâ in-
7 undatus periit. Cœli autem qui nunc ſunt, & terra , eodem verbo repoſiti
ſunt , igni reſervati in diem judicii , & perditionis impiorum hominum.
8 Unum verò hoc non lateat vos , chariſſimi , quia unus dies apud Dominum
9 ſicut mille anni , & mille anni ſicut dies unus. Non tardat Dominus pro-
miſſionem ſuam , ſicut quidam exiſtimant : ſed patienter agit propter vos ,
10 nolens aliquos perire , ſed omnes ad pœnitentiam reverti. Adveniet autem
dies Domini ut fur : in quo cœli magno impetu tranſient , elementa verò
11 calore ſolventur , terra autem & quæ in ipſa ſunt opera , exurentur. Cùm
igitur hæc omnia diſſolvenda ſint ; quales oportet vos eſſe in ſanctis con-
12 verſationibus & pietatibus , Expectantes & properantes in adventum diei
Domini, per quem cœli ardentes ſolventur, & elementa ignis ardore tabe-
ſcent ? Novos verò cœlos , & novam terram ſecundùm promiſſa ipſius ex- 13
pectamus , in quibus juſtitia habitat. Propter quod, chariſſimi, hæc expectan- 14
tes , ſatagite immaculati & inviolati ei inveniri in pace. Et Domini noſtri 15
longanimitatem , ſalutem arbitremini : ſicut & chariſſimus frater noſter Pau-
lus ſecundùm datam ſibi ſapientiam ſcripſit vobis , Sicut & in omnibus 16
epiſtolis, loquens in eis de his : in quibus ſunt quædam difficilia intellectu,
quæ indocti & inſtabiles depravant , ſicut & cæteras Scripturas , ad ſuam
ipſorum perditionem. Vos igitur, fratres, præſcientes cuſtodite : ne inſipienti- 17
um errore traducti excidatis à propria firmitate. Creſcite verò in gratia, & 18
in cognitione Domini noſtri , & Salvatoris Jeſu Chriſti. Ipſi gloria & nunc
& in diem æternitatis. Amen.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 * مريدين أن ينكتم هذا عنهم * أن السماوات كانت منذ القديم والأرض من الماء * وفي
6 الماء تثبت بأمر الله قايمة * وبها طوف العالم في ذلك الوقت فهلك * فالسموات إذا والأرض هي
7
8 محروسة في كلمته * محفوظة بنار إلى يوم الدينونة وهلك الناس المنافقين * يا أحبائي لا ينكتم
عنكم هذا الشي الواحد * أن يوما واحدا عند الله كألف سنة * وألف سنة كيوم واحد *
9 * والرب ما يبطي بوعده كما يظنه قوم متباطيا * لكنه يتمهل علينا غير مريد أن يهلك
10 قوما ما * بل يوثر الكل أن يبادروا إلى التوبة * سيجي يوم الرب كالسارق في الليل * الذي فيه
تعبر السماوات سريعا * والأسطقسات تحترق فتنحل * والأرض والبرايا التي فيها والأعمال تحترق *
11 * فإذا انحلت هذه كلها فكيف سبيلنا أن نكون نحن * إلا في التصاريف القديسة والديانات
12 الحميدة * منتظرين ومسارعين إلى ورود يوم الرب * الذي من أجله تحترق السماوات فتنحل *
13 والعناصر تضطرم فتذوب * وننتظر كما يختص بموعده * سموات جددا وأرضا جديدة التي
14 يسكن فيها العدل * فلهذا يا أحبتي إذ ننتظر هذه الأشياء فاحرصوا أن توجدوا لديه
15 غير مدنسين * ولا معيبين بسلام * وإمهال ربنا احسبوه خلاصا * كما كتب إليكم أخونا بولص
16 الحبيب بما يختص الحكمة التي أوتيها * إذ يتكلم من أجل هذه الأشياء في ساير رسايله *
التي فيها معاني ما معتاصا فهمها * التي يعوجها الذين لا علم لهم ولا تمكين * كما يعوجون
17 معاني باقي الكتب إلى هلاكهم * فأنتم يا أحبائي إذ قد سبقتم فعرفتم * فتحفظوا ألا تنقادوا
18 إلى ضلال الأثمة فتسقطون من توطيدكم * وانموا في نعمة ومعرفة ربنا ومخلصنا يسوع المسيح *
الذي له المجد الآن وإلى يوم الدهر أمين *

* كملت رسايل الطوباني بطرس الرسول سحق الإيمان *

Volentes nimirum *illud ſe latere, quòd* 5
cœli jam olim extiterint, & terra ex
aqua & in aqua juſſu Dei ſtabil : con-
ſiſtat : Et per hanc inundatus tunc 6
temporis mundus perierit. Cœli igitur 7
ac terra ipſius verbo ſunt repoſita, aſ-
ſervata in igne ad diem judicii, perdet-
que ignis *homines impios. O dilecti* 8
mei, ne vos lateat hoc unum, quòd unus
dies apud Deum perinde ſit ac mille
anni, & mille anni ut dies unus : Nec 9
tardet Dominus in pollicitatione ſua,
ut eum quidam tardum opinantur : ſed
patiens ſit erga nos nolens ullos perde-
re, ſed volens omnes prodire ad pœni-
tentiam: Veniet dies Domini, ut fur, 10
noctu : in quo cœli illico præteribunt,
& elementa exuſta diſſolventur, terrá-
que & quæ in ea ſunt creaturæ atque
opera comburentur. Quum igitur hæc 11
omnia ſolvantur , quales debemus nos
eſſe, niſi in ſanctis converſationibus
& pietatibus laudandis, Expectan- 12
tes & properantes ad adventum diei
Domini, cujus cauſa cœli exuſti diſ-
ſolventur, & elementa flagrantia li-
queſcent ? Et quidem expectamus 13
ſecundùm promiſſum ejus cœlos novos
& terram novam, in quibus juſtitia
inhabitat. Quapropter ô dilecti mei, 14
quum hæc expectemus, ſatagite ut in-
veniamini coram eo incontaminati &
immaculati, cum pace. Et Domini 15
noſtri patientiam, ſalutem arbitremi-
ni : ſicut ſcripſit vobis charus frater
noſter Paulus pro ſapientia ſibi con-
ceſſa ; Dum loquitur de his rebus in 16
cunctis epiſtolis ſuis, in quibus conti-
nentur ſenſus quidam abſtruſæ intelli-
gentiæ, quos ii detorquent qui nec ſci-
entiam nec firmitatem habent, quem-
admodum ſenſus reliquarum ſcriptura-
rum detorquent ad proprium exitium.
Vos itaque ô dilecti mei, quum hæc 17
jam antè noveritis, cavete ne abducti
in errorem nefariorum, excidatis à ſta-
bilitate veſtra : Et creſcite in gratia 18
& agnitione Domini ac Servatoris no-
ſtri Jeſu Chriſti, cui gloria nunc & in
diem ſeculi, Amen.

Epiſtolarum Beati Petri Apo-
ſtoli Petræ fidei, finis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 ወዝንቱ፡ ኵሉ፡ ተመሲዎ ፡ እፎ፡ ትከውኑ ፡ ሀለውክሙ ፡ በምግባር፡ ቅዱስ ፡ ዘጽድቅ፡፡=፡
12 እንዘ ፡ ትሴፈዉ ፡ ወትጕጕኡ ፡ ለዕለተ ፡ ምጽአቱ ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ እንተ ፡ ባቲ ፡ ክማ
13 ያትኒ ፡ ይረስኖ ፡ ወይትመሰዋ ፡ ወኵሉ ፡ ፍጥረት ፡ ይውዒ ፡ ወይትመሰው፡፡=፡ ወሐደሰተ ፡
14 ሰማያት ፡ ወሐደስተ ፡ ምድር ፡ ንሴፎ ፡ ዘውስቴቶን ፡ የሐድር ፡ ጽድቅ፡፡=፡ ወይእዜኒ ፡
አኃዊነ ፡ ዘንተ፡ እንዘ ፡ ትሴፈዉ፡ ጕጕኡ፡ ይርከብክሙ ፡ እንበለ ፡ ርስሐት ፡ ወዘእንበለ ፡ ጌ
15 ጋይ ፡ ለንዘ ፡ ትስናአው፡፡=፡ ወትዕግሥቱሰ፡ ለእግዚእነ ፡ ወመድኃኒነ ፡ ያበጽሐክሙ ፡ በ
ከመ ፡ እኁነ ፡ ጳውሎስ ፡ ዘናፈቅር፡ጸሐፈ ፡ ለክሙ ፡ በእንተ ፡ ዘወሀቦ ፡ እግዚአብሔር ፡ ጥበ
16 በ፡=፡ ዘከማ ፡ ሀሎ ፡ ውስተ ፡ ኵሉ፡ መጸሕፍቲሁ ፡ ዘነበበ ፡ ውስቴቶን ፡ በእንቲአሁ ፡ ለ
ዝንቱ፡፡ወዘሰ ፡ ነበቡ ፡ እሙራን ፡ ሰብእ፡ እለ ፡ ይሴብውዎ፡ ወእለሰ ፡ አልቦሙ፡ ትምህርተ፡
እለ ፡ ኢይሴብውዎ ፡ ወይመይጥዎ ፡ ለቃለ ፡ መጽሐፍ ፡ ውስተ ፡ ግዕዘሙ ፡ በከመ ፡ ሜጥዎ
17 ን ፡ ለብዙኃን ፡ መጻሕፍት፡ ወቦቱ፡ያማስኑ፡፡=፡ ወአንትሙሰ ፡ አኃዊነ ፡ አቅድሙ ፡ አእም
ሮ ፡ ወተዐቀቡ ፡ ከመ ፡ ኢትስሐቱ ፡ በዘ ፡ ኢይበቍዕ ፡ ትምህርት ፡ ከመ ፡ ኢትደቁ ፡ እም
18 ጽናዕክሙ፡=፡ ተባዝኁ ፡ በእግዚእነ ፡ ወበአኰቴቱ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ መድኃኒነ ፡
ዘሎቱ ፡ ስብሐት ፡ ወይእዜኒ ፡ ወለዓለመ ፡ ዓለም ፡ አሜን ፡፡ ወአሜን፡፡=፡
ምልአት ፡ መልእክተ ፡ ጴጥሮስ ፡ ደግሚት ፡ ወስብሐት ፡ ለ
እግዚአብሔር፡ ለዓለመ ፡ ዓለም ፡ አሜን፡፡=፡

Et quum hæc omnia diſſolvantur , quomodo vos eſſe oportet in exercitio 11
ſancto juſtitiæ , Expectantes & properantes ad diem adventus Dei , in 12
quo cœli igniti erunt & liquefacti erunt , & omnia elementa exurentur &
liqueſcent ? Et novos cœlos , & novam terram expectamus in quibus ha- 13
bitabit juſtitia. Et nunc , fratres noſtri , hoc expectantes ſtudete ut experi- 14
amini ſine macula & iniquitate , pacifici. Et patientia Domini noſtri , & 15
redemptoris noſtri præveniet vobis : ſicut frater noſter Paulus , quem dilig:-
mus, ſcripſit vobis , pro ea , quam dedit ei Deus , ſapientia : Sicuti eſt 16
in omnibus epiſtolis ejus , quibus loquutus eſt de illo hoc , & quibus lege-
runt docti homines qui intelligunt illum : & qui non habent doctrinam , qui
non intelligunt illum , & convertunt verbum Scripturæ in mentem ſuam , ſic-
ut converterunt multos libros, & propterea peribunt. Et vos fratres noſtri 17
præſcitote & cavete : ne erretis in ea quæ non proderit vobis *doctrina ,*
ne excidatis à ſtabilitate veſtra. Creſcite in Domino noſtro , & in gratia 18
Jeſu Chriſti Servatoris noſtri : Cui gloria *& nunc , & in ſeculum ſeculo-*
rum, Amen, & Amen.

Completa eſt Epiſtola Petri ſecunda : & gloria Deo in ſeculum ſecu-
lorum , Amen.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗ͂Σ ἸΩΑΝΝΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗ͂Σ ΠΡΩΤΗΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗ͂Σ, ἜΧΟΝΤΑ ΤΙΝΑΣ ὙΠΟΔΙΑΙΡΕΣΕΙΣ.

Α΄. Εὐαγγελικὴ θεολογία περὶ Χριστοῦ. ἐν ᾧ, περὶ ἐξομολογήσεως καὶ προσοχῆς εἰς τὸ μὴ ἁμαρτάνειν. ὅτι ἡ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ τὴν γνῶσιν βεβαιοῖ.

Β΄. Περὶ ἀγάπης ἧς ἄνευ ἀσέβεια. ἐν ᾧ, παραίνεσις περὶ χάριτος ἑκάστου καθ' ἡλικίαν. καὶ περὶ ἀποτροπῆς τῆς περὶ τὸν κόσμον ἀγάπης.

Γ΄. Περὶ ψευδαδέλφων ἀρνησιθέων, καὶ ὅτι ἡ εἰς Χριστὸν εὐσέβεια πατρὸς ὁμολογία. ἡ γὰρ τοῦ πατρὸς δοξολογία, τοῦ υἱοῦ ἐστι θεολογία. ἐν ᾧ, περὶ θείου καὶ πνευματικοῦ χαρίσματος ἐν ἁγιασμῷ ἐπ' ἐλπίδι εἰς γνῶσιν Θεοῦ. ὅτι πᾶς ὁ ἐν Χριστῷ, ἐκτὸς ἁμαρτίας· ὁ δὲ ἁμαρτάνων ἐστὶν ἐκ τοῦ διαβόλου.

Δ΄. Περὶ ἀγάπης τῆς εἰς τὸν πλησίον καὶ διαθέσεως μεταδοτικῆς. ἐν ᾧ, περὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς τῆς ἐν πίστει Ἰησοῦ Χριστοῦ. περὶ διακρίσεως πνευμάτων, ἐφ' ὁμολογίᾳ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐνανθρωπήσεως.

Ε΄. Περὶ φιλαδελφίας εἰς θεοσέβειαν.

ς΄. Περὶ θεολογίας υἱοῦ ἐν δόξῃ πατρός· καὶ περὶ νίκης τῆς κατὰ τοῦ πονηροῦ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωήν.

Ζ΄. Περὶ ἀντιλήψεως τοῦ ἁμαρτάνοντος ἀδελφοῦ διὰ προσευχῆς, καὶ περὶ τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν. ἐν ᾧ, περὶ ἀποχῆς δαιμονικοῦ σεβάσματος.

EPISTOLA JOANNIS CATHOLICA PRIMA.
(†) ΕΠΙΣΤΟΛΗ ἸΩΑΝΝΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ. ΚΕΦ. Α′. Β′.

CAPUT PRIMUM. α′.

Ὃ Quod *erat* ab initio, quod audivimus, quod vidimus oculis nostris, quod *specta-*
1 Ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεα- Α′.
vimus, & manus nostræ contrectaverunt de verbo vitæ: (Et vita manifestata est:
2 σάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς· (Καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη·
& vidimus, & testamur, & annuntiamus vobis *illam* vitam *illam* æternam, quæ
καὶ (α) ἑωράκαμεν, καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις
erat apud Patrem, & appparuit nobis:) Quod vidimus, & audivimus, annun-
3 ἦν πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν·) Ὃ ἑωράκαμεν, καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγ-
tiamus vobis, ut & vos *communionem* habeatis cum nobis: & *communio verò*
γέλλομεν (β) ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ
nostra cum Patre, & cum Filio ejus Jesu Christo. Et hæc scribimus vobis,
4 ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν,
ut gaudium *nostrum* sit plenum. Et hæc est annuntiatio quam audivimus
5 ἵνα ἡ χαρὰ (γ) ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ (δ) ἐπαγγελία ἣν ἀκηκόαμεν
ab eo, & annuntiamus vobis, Quoniam Deus lux est, & tenebræ in eo non sunt
ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, Ὅτι ὁ Θεὸς φῶς ἐστι, καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν
ullæ. Si dixerimus quoniam *communionem* habemus cum eo, & in tenebris
6 οὐδεμία. (ε) Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει
ambulamus, mentimur, & non facimus veritatem: si autem in luce
7 περιπατῶμεν, ψευδόμεθα, καὶ οὐ (ζ) ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν· Ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ
ambulamus, sicut ipse est in luce, *communionem* habemus *cum alii aliis*: Et sanguis
περιπατῶμεν, ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' ἀλλήλων· καὶ τὸ αἷμα
Jesu Christi filii ejus emundat nos ab omni peccato. Si dixerimus quoniam
8 Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι
peccatum non habemus, *nosipsos* seducimus: & veritas non est in nobis. Si
9 ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια (η) οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν. Ἐὰν
confiteamur peccata nostra, fidelis est & justus, ut remittat nobis peccata,
ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστι καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας,
& emundet nos ab omni iniquitate. Si dixerimus quoniam non peccavimus,
καὶ (θ) καθαρίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας. Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ ἡμαρτήκαμεν, 10
mendacem facimus eum, & verbum ejus non est in nobis.
ψεύστην ποιοῦμεν αὐτόν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

CAP. II. β′.

Τ Filioli mei, hæc scribo vobis, ut non peccetis: Et si quis peccaverit, advo-
Εκνία μου, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμάρτητε· καὶ ἐάν τις ἁμάρτῃ, παρά-
catum habemus apud Patrem, Jesum Christum justum. Et ipse propitiatio 1
κλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον. Καὶ (α) αὐτὸς ἱλασμός
est pro peccatis nostris: non pro nostris autem tantùm, sed etiam pro totius mundi. 2
ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν· οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου.
Et in hoc scimus quoniam cognovimus eum, si mandata ejus observemus.
Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐγνώκαμεν αὐτόν, ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν. 3
Dicens, Novi eum, & mandata ejus non *servans*, mendax est, & in
Ὁ λέγων, (β) Ἔγνωκα αὐτόν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ μὴ τηρῶν, ψεύστης (γ) ἐστί, καὶ ἐν
hoc veritas non est. Qui autem servat ejus verbum, verè in hoc charitas 4
τούτῳ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν. Ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ ἀγάπη 5
Dei perfecta est: in hoc *cognoscimus* quoniam in ipso sumus. *Dicens* in
τοῦ Θεοῦ τετελείωται· ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ ἐσμεν. Ὁ λέγων ἐν
ipso manere, debet, sicut ille ambulavit, & ipse *ita* ambulare. 6
αὐτῷ μένειν, ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περιεπάτησε, καὶ (δ) αὐτὸς οὕτως περιπατεῖν.
Fratres, non mandatum novum scribo vobis, sed mandatum vetus, quod habuistis ab
Β′. Ἀδελφοί, οὐκ ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολὴν παλαιάν, ἣν εἴχετε ἀπ'
initio. Mandatum vetus est verbum quod audistis *ab initio*. 7
ἀρχῆς. ἡ ἐντολὴ ἡ παλαιά ἐστιν ὁ λόγος ὃν (ε) ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς.

MS.A. (†) Ἰωάννου α′. Κεφ. α′. (α) ἑωράκαμεν, (β) καὶ ὑμῖν (γ) ὑμῶν (δ) ἀγγελία (ε) Ἐὰν γὰρ εἴπωμεν (ζ) ποιοῦμεν (η) ἐν ἡμῖν οὐκ ἔστιν. (θ) καθαρίσει Κεφ. β′. MS.A. (α) αὐτός ἐστιν ἱλασμός (β) Ὅτι ἔγνωκα (γ) ἐστίν, ἐν τούτῳ (δ) αὐτὸς περιπατεῖν. Ἀγαπητοί, οὐκ (ε) ἠκούσατε. Πάλιν

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܬܘܒ ܐܓܪܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܫܠܝܚܐ *
* ܩܦܠܐܘܢ * ܐ * ܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܝܠܕܐ * ܐ *
* ܡܣܒܪܝܢܢ ܠܟܘܢ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢ ܩܕܝܡ. ܗܘ ܕܫܡܥܢ ܘܚܙܝܢܝܗܝ 1
ܒܥܝܢܝܢ. ܘܒܐܝܕܝܢ ܓܫܫܢܝܗܝ. ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܠܬܐ ܕܚܝܐ. * ܘܚܝܐ ܐܬܓܠܝܘ. ܘܚܙܝܢ 2
ܘܣܗܕܝܢܢ. ܘܡܣܒܪܝܢܢ ܠܟܘܢ ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. ܗܢܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܠܘܬ ܐܒܐ ܘܐܬܓܠܝ
ܠܢ. * ܘܡܕܡ ܕܚܙܝܢ ܘܫܡܥܢ ܡܘܕܥܝܢܢ ܐܦ ܠܟܘܢ. ܕܬܗܘܐ ܠܟܘܢ ܫܘܬܦܘܬܐ ܥܡܢ. 3
ܫܘܬܦܘܬܐ ܕܝܢ ܕܝܠܢ ܐܝܬܝܗ ܥܡ ܐܒܐ ܘܥܡ ܒܪܗ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܘܗܠܝܢ ܟܬܒܝܢܢ 4
ܠܟܘܢ. ܕܚܕܘܬܢ ܕܒܟܘܢ ܬܗܘܐ ܡܫܡܠܝܐ. * ܘܗܕܐ ܗܝ ܣܒܪܬܐ ܕܫܡܥܢ ܡܢܗ. ܘܡܣܒܪܝܢܢ 5
ܠܟܘܢ. ܕܐܠܗܐ ܢܘܗܪܐ ܗܘ. ܘܚܫܘܟܐ ܟܠ ܟܠܗ ܠܝܬ ܒܗ. * ܘܐܢ ܐܡܪܝܢܢ ܕܫܘܬܦܘܬܐ 6
ܐܝܬ ܠܢ ܥܡܗ ܘܒܚܫܘܟܐ ܡܗܠܟܝܢܢ. ܕܓܠܝܢ ܚܢܢ ܘܠܐ ܒܩܘܫܬܐ ܡܗܠܟܝܢܢ. * ܐܢ ܕܝܢ 7
ܒܢܘܗܪܐ ܡܗܠܟܝܢܢ ܐܝܟ ܕܗܘ ܐܝܬܘܗܝ ܒܢܘܗܪܐ. ܐܝܬ ܠܢ ܫܘܬܦܘܬܐ ܥܡ ܚܕܕܐ. ܘܕܡܗ
ܕܝܫܘܥ ܒܪܗ ܡܕܟܐ ܠܢ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܚܛܗܝܢ. * ܘܐܢ ܢܐܡܪ ܕܚܛܝܬܐ ܠܝܬ ܠܢ. ܢܦܫܢ 8
ܡܛܥܝܢܢ. ܘܫܪܪܐ ܠܝܬ ܒܢ. * ܐܢ ܕܝܢ ܡܘܕܝܢܢ ܒܚܛܗܝܢ. ܡܗܝܡܢ ܗܘ ܘܟܐܢ ܕܢܫܒܘܩ 9
ܠܢ ܚܛܗܝܢ. ܘܢܕܟܝܢ ܡܢ ܟܠܗ ܥܘܠܢ. * ܘܐܢ ܐܡܪܝܢܢ ܕܠܐ ܚܛܝܢ. ܡܟܕܒܝܢܢ ܠܗ 10
ܠܗ. ܘܡܠܬܗ ܠܝܬ ܒܢ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܒ * ܒܢܝ ܗܠܝܢ 1
ܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܬܚܛܘܢ. ܘܐܢ ܐܢܫ ܢܚܛܐ. ܦܪܩܠܛܐ ܐܝܬ ܠܢ ܠܘܬ ܐܒܐ. ܝܫܘܥ
ܡܫܝܚܐ ܟܐܢܐ. * ܗܘܝܘ ܓܝܪ ܚܘܣܝܐ ܕܥܠ ܐܦܝ ܚܛܗܝܢ. ܘܠܐ ܚܠܦܝܢ ܕܝܠܢ ܒܠܚܘܕ. 2
ܐܠܐ ܐܦ ܚܠܦ ܟܠܗ ܥܠܡܐ. * ܘܒܗܕܐ ܡܪܓܫܝܢܢ ܕܝܕܥܢܝܗܝ. ܐܢ ܢܛܪܝܢܢ ܦܘܩܕܢܘܗܝ. 3
* ܗܘ ܓܝܪ ܕܐܡܪ ܕܝܕܥ ܐܢܐ ܠܗ ܘܦܘܩܕܢܘܗܝ ܠܐ ܢܛܪ. ܕܓܠܐ ܗܘ ܘܫܪܪܐ ܠܝܬ ܒܗ. * ܗܘ ܕܝܢ 4
ܕܢܛܪ ܡܠܬܗ. ܒܗܢܐ ܫܪܝܪܐܝܬ ܡܫܡܠܝܐ ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ. ܒܗܕܐ ܓܝܪ ܝܕܥܝܢܢ ܕܒܗ 5
ܚܢܢ. * ܗܘ ܕܐܡܪ ܕܒܗ ܐܢܐ ܩܐܡ. ܘܠܐ ܠܗ ܕܐܝܟ ܗܘܠܟܬܗ ܕܝܠܗ ܢܗܠܟ. 6
* ܩܘܪܒܐ ܕܚܕ ܒܫܒܐ ܕܐܘܫܥܢܐ * ܒ * ܚܒܝܒܝ. ܠܐ ܦܘܩܕܢܐ 7
ܚܕܬܐ ܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܐܠܐ ܦܘܩܕܢܐ ܥܬܝܩܐ. ܗܘ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܟܘܢ ܡܢ ܩܕܝܡ.
ܦܘܩܕܢܐ ܕܝܢ ܥܬܝܩܐ ܐܝܬܘܗܝ ܡܠܬܐ ܗܝ ܕܫܡܥܬܘܢ.

SEQUITUR
Epistola Prima *JOHANNIS*
APOSTOLI.

CAPUT PRIMUM.

Dominicâ post Nativitatem. 1.

Evangelizamus vobis illum qui erat à principio, quem audivimus & vidimus oculis nostris, vidimus, & contrectavimus manibus nostris, eum qui est Verbum vitæ. Et vita revelata est, & vidimus, & testamur: ac prædicamus vobis vitam æternam, quæ erat apud Patrem, & manifestata est nobis. Et quod vidimus & audivimus, vobis quoque patefacimus, ut habeatis societatem nobiscum: est autem societas nostra cum Patre & Filio ejus Jesu Christo. Et hæc scribimus vobis, ut gaudium nostrum quod est in vobis, sit plenum. Et hoc est evangelium quod audivimus ab eo, & annuntiamus vobis, *nempe* Deum lucem esse, & nullas omninò tenebras esse in eo. Quòd si dixerimus nos societatem habere cum eo, & ambulaverimus in tenebris, mendaces sumus, & non in veritate progredimur. Sin autem in luce ambulaverimus, prout & ipse est in luce, societatem habemus inter nos mutuam, & sanguis Jesu Filii ejus repurgat nos ab omnibus peccatis nostris. Quòd si dixerimus nos peccatum non habere, nos ipsos seducimus, & veritas non est in nobis. Sin confiteamur peccata nostra, fidelis est & justus ut remittat nobis peccata nostra, & repurget nos ab omni nostra iniquitate. Quòd si dixerimus nos non peccâsse, mendacem eum efficimus, & verbum ipsius penes nos non est. [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10]

CAP. II.

Filioli mei, hæc scribo vobis ne peccetis: quòd si quis peccaverit, advocatum habemus apud Patrem, Jesum Christum justum. Ipse enim est propitiatio pro peccatis nostris, nec pro nobis tantùm, sed etiam pro toto mundo. Et in hoc sentimus quòd cognoverimus eum, si servamus mandata ejus. Qui enim dixerit se nôsse eum, & mandata ejus non servaverit, mendax est, & veritas non est in eo. Qui autem custodit sermonem ejus, verè in hoc perfecta est charitas Dei: per hoc enim scimus nos in eo esse. Qui dicit, In ipso sum, oportet ut juxta itinera ipsius ambulet. [1, 2, 3, 4, 5, 6]

Oblatione dominicæ Palmarum. 2.

Dilecti mei, præceptum novum non scribo vobis, sed præceptum vetus, quod habuistis ab initio. Præceptum autem vetus est sermo ille quem audîstis. 7

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

◆ ◆ ◆

፩ በስመ ፡ አብ ፡ ወወልድ ፡ ወመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ አሐዱ ፡ አምላክ ። ዘዮሐንስ ፡ ወልደ ፡ ዘ
ብዴዎስ ፡ ወንጌላዊ ፡ ሐዋርያሁ ፡ ለእግዚእነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ጸሎቱ ፡ ት
ኩን ፡ ምስሌነ ፡ ለዓለመ ፡ ዓለም ፡ አሜን ።=፡
1 ፩ ዝውእቱ ፡ ቀደማዊ ፡ ዘሰማዕነ ፡ ወዘርኢነ ፡ በአዕይንቲነ ። ወዘጠየቅነ ፡ ወዘገሰሰ ፡ እ
ደዊነ ፡ በእንተ ፡ ነገረ ፡ ሕይወት ።=፡

In nomine Patris, & Filii, & Spiritûs sancti unici Dei, *Epistola* JOHANNIS filii Zebedæi Evangelistæ *&* Apostoli Domini nostri Jesu Christi: oratio ejus sit nobiscum in seculum seculi, Amen.

CAPUT. I

H*oc erat primum quod audivimus, & quod vidimus cum oculis nostris, & quod intuiti sumus, & quod contrectârunt manus nostræ de verbo vitæ.* 1

Epiſtola Beati JOANNIS *Apoſtoli Prima*

Verſio VULGATA LATINA.

CAPUT. I.

1 Quod fuit ab initio, quod audivimus, quod vidimus oculis noſtris, quod perſpeximus,
2 & manus noſtræ contrectaverunt de verbo vitæ: Et vita manifeſtata eſt, &
vidimus, & teſtamur, & annuntiamus vobis vitam æternam, quæ erat apud Patrem,
3 & apparuit nobis: Quod vidimus & audivimus, annuntiamus vobis, ut & vos ſocietatem
habeatis nobiſcum, & ſocietas noſtra ſit cum Patre, & cum Filio ejus Jeſu
4 Chriſto. Et hæc ſcribimus vobis ut gaudeatis, & gaudium veſtrum ſit plenum. Et
5 hæc eſt annuntiatio, quam audivimus ab eo, & annuntiamus vobis; Quoniam Deus
6 lux eſt, & tenebræ in eo non ſunt ullæ. Si dixerimus quoniam ſocietatem habemus
7 cum eo, & in tenebris ambulamus, mentimur, & veritatem non facimus: Si
autem in luce ambulamus, ſicut & ipſe eſt in luce; ſocietatem habemus ad invicèm,
8 & ſanguis Jeſu Chriſti, Filii ejus, emundat nos ab omni peccato. Si dixerimus quoniam
9 peccatum non habemus; ipſi nos ſeducimus, & veritas in nobis non eſt. Si
confiteamur peccata noſtra; fidelis eſt, & juſtus, ut remittat nobis peccata noſtra;
& emundet nos ab omni iniquitate. Si dixerimus quoniam non peccavimus, mendacem 10
facimus eum, & verbum ejus non eſt in nobis.

CAP. II.

Filioli mei, hæc ſcribo vobis, ut non peccetis. Sed & ſi quis peccaverit advocatum 1
habemus apud Patrem, Jeſum Chriſtum juſtum: Et ipſe eſt propitiatio pro 2
peccatis noſtris; non pro noſtris autem tantùm, ſed etiam pro totius mundi. Et in 3
hoc ſcimus quoniam cognovimus eum, ſi mandata ejus obſervemus. Qui dicit ſe 4
nôſſe eum, & mandata ejus non cuſtodit, mendax eſt, & in hoc veritas non eſt.
Qui autem ſervat verbum ejus, verè in hoc charitas Dei perfecta eſt: & in hoc 5
ſcimus quoniam in ipſo ſumus. Qui dicit ſe in ipſo manere, debet, ſicut ille ambulavit, 6
& ipſe ambulare. Chariſſimi, non mandatum novum ſcribo vobis, ſed 7
mandatum vetus, quod habuiſtis ab initio: Mandatum vetus, eſt verbum quod audîſtis.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* رسالة القديس يوحنا الاولى الكاثوليكية *

* الفصل الاول * * قراءة لتذكاره في الثامن من شهر ايار *

1 * الذي كان منذ البدي. الذي سمعناه. الذي رايناه باعيننا. الذي شاهدناه وجسسته
2 ايدينا من اجل كلمة الحياة * والحياة ظهرت ورايناه وشاهدناه * وبشرناكم بالحياة الابدية التي
3 كانت لدى الاب وظهرت لنا * والذي رايناه وسمعناه نبشركم به. ليكون لكم شركة
4 معنا * وشركتنا نحن مع الاب * ومع ابنه ايسوع المسيح * وهذه الاقوال نكتبها اليكم ليكون
5 سروركم كاملا * وهذا هو الخبر الذي سمعناه منه واخبرناكم به * ان الله هو نور وليس
6 فيه ظلمة واحدة * واذ قلنا لنا شركة معه ونسلك في الظلمة * فقد كذبنا وما نعمل
7 الحق * وان سلكنا في النور كما ان ذاك في النور. فلنا شركة بعضنا مع بعض * ودم ايسوع
المسيح ابنه يطهرنا من كل خطية * * قراءة الخميس من الجمعة الرابعة وثلاثين *
8 9 * واذ قلنا ان ليست لنا خطية. فانما نخدع نفوسنا ونضلها. والحق ليس هو فينا * وان اعترفنا
10 بخطايانا. فهو ثقة صادق وعدل ان يغفر خطايانا لنا. ويطهرنا من كل ظلم * ان قلنا اننا ما
اخطانا فنجعله كاذبا. وكلامه ليس هو فينا. * الفصل الثاني *
1 * يا اولادي هذه الالفاظ اكتبها اليكم لكيلا تخطيوا. وان يخطي احدكم. فلنا لدى
2 الرب معزي عدل ايسوع المسيح * وذلك هو اغتفار من اجل خطايانا. وليس من اجل خطايانا
3 4 فقط. بل ومن اجل العالم * فبهذا نعرف اننا قد عرفناه. اذا حفظنا وصاياه * فمن يقول انه
5 قد عرفه ولا يحفظ وصاياه. فهو كاذب وليس فيه الحق * من يحفظ قوله فهذا قد استكملت
6 محبة الله فيه بتحقيق. بهذا نعرف اننا فيه نحن * من يقول انه يثبت فيه. فسبيله كما سلك
ذاك ان يسلك هو هكذا. * قراءة الجمعة من الجمعة الرابعة وثلاثين *
7 * يا اخوتي لست اكتب اليكم وصية جديدة. لكن وصية عتيقة التي كانت لكم منذ
القديم * الوصية العتيقة هي القول الذي سمعتموه منذ القديم *

EPISTOLA SANCTI
JOHANNIS Catholica Prima.

CAPUT PRIMUM.

Lectio in commemoratione ejuſdem
S. Johannis, octavo menſis Maii.

Quod erat à principio, quod audivimus, 1
quod vidimus oculis noſtris, quod
ſpectavimus, & manus noſtræ perveſtigárunt
de verbo vitæ, (Et quidem vita 2
manifeſtata eſt, & vidimus eum, & perſpeximus
illum, & annuntiavimus vobis
vitam æternam quæ erat apud Patrem,
& apparuit nobis.) Quod inquam 3
vidimus & audivimus, id vobis annuntiavimus:
ut ſit vobis communio
nobiſcum, communio autem noſtra eſt
cum Patre & cum Filio ejus Jeſu Chriſto.
Et hoſce ſermones ſcribimus vobis, 4
ut gaudium veſtrum ſit perfectum. Atq; 5
hoc eſt nuntium quod audivimus ab eo,
& retulimus vobis, Quòd Deus lux eſt,
nullæque ſunt in eo tenebræ. Et, ſi dixerimus 6
communionem nos habere cum
ipſo, & ambulamus in tenebris, mentimur,
& non facimus veritatem. Quòd 7
ſi ambulemus in luce, ut ipſe eſt in luce,
communionem habemus mutuam, &
ſanguis Filii ejus Jeſu Chriſti emundabit
nos ab omni peccato.

Lectio feriæ quintæ hebdomadis
trigeſimæ quartæ.

At ſi dixerimus nos peccatum non habere, 8
profectò noſipſos fallimus ac ſeducimus,
& veritas non eſt in nobis. Si verò 9
fateamur peccata noſtra, ipſe quidem
fidelis eſt & verax atque juſtus, ut remittat
nobis peccata noſtra, & mundet
nos ab omni ſcelere. Si dixerimus nos 10
minimè peccâſſe, mendacem facimus
eum, & ſermo ejus non eſt in nobis.

CAP. II.

O Filii mei, hos ſcribo vobis ſermones, 1
ut non peccetis. Quòd ſi quis veſtrûm
peccet, conſolatorem juſtum habemus
apud Dominum, Jeſum Chriſtum.
Et ipſe eſt indulgentia pro peccatis noſtris: 2
& non tantùm pro peccatis noſtris,
ſed & pro mundi. Per hoc itaque 3
noſcetur quòd cognovimus eum, ſi mandata
ipſius obſervaverimus. Qui enim 4
dicit ſe nôſſe eum, & mandata ejus non
ſervat, mendax eſt, & non eſt in eo veritas.
Qui ſervat ſermonem ejus, in hoc 5
verè perfecta eſt charitas Dei. Per hoc
agnoſcetur nos in eo eſſe. Qui dicit ſe 6
in illo manere, debet, ſicut ille ambulavit,
ita ipſe ambulare.

Lectio feriæ ſextæ hebdomadis trigeſimæ quartæ.

O fratres mei, non ſcribo vobis mandatū 7
novum, ſed mandatum vetus quod erat
apud vos ab antiquo. Mandatum vetus,
ſermo ille eſt quem jam olim audîſtis.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

2 ወሕይወትኒ ፡ ተዐውቀት ፡ ለነ ፡ ወሰማዕ ፡ ኮነ ፡ ወንዜንወክሙ ፡ ለክሙኒ ፡ ሕይወተ ፡ እንተ ፡
3 ለዓለም ፡ እንተ ፡ ሀለወት ፡ ኀበ ፡ አብ ፡ ወተዐውቀት ፡ ለነ።፦ ወርኢነ ፡ ወሰማዕነ ፡ ወንዜን
ወክሙ ፡ ለክሙኒ ፡ ከመ ፡ አንትሙኒ ፡ ትኩኑ ፡ ሱታፌ ፡ ምስሌነ። ወሱታፌነሰ ፡ ምስለ ፡ አብ ፡
4 ወምስለ ፡ ወልዱ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ።፦ ወዘንተ ፡ ንጽሕፍ ፡ ለክሙ ፡ ከመ ፡ ትፍሥሕትክ
5 ሙ ፡ ፍጽምተ ፡ ትኩን።፦ ወዛቲ ፡ ይእቲ ፡ ዜና ፡ እንተ ፡ ሰማዕክሙ። ወንዜንወክሙ ፡ ለክሙ
ኒ ፡ ከመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ብርሃን ፡ ውእቱ ፡ ወጽልመትሰ ፡ አልቦ ፡ ኀቤሁ ፡ ወኢአሐተኒ።፦
6 ወእመሰ ፡ ንቤለክሙ ፡ ብነ ፡ ሱታፌ ፡ ምስሌሁ ፡ ወውስተ ፡ ጽልመት ፡ ንሐውር ፡ ንሔሱ ፡ ወ
7 ኢንገብራ ፡ ለርትዕ።፦ ወእመሰ ፡ ውስተ ፡ ብርሃን ፡ ንሐውር ፡ በከመ ፡ ውእቱ ፡ ውስተ ፡
ብርሃን ፡ ውእቱ ፡ ሱቱፋን ፡ ንሕነ ፡ በበይናቲነ ፡ ምስሌሁ ፡ ወደሙ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡
8 ያነጽሐነ ፡ እምኵሉ ፡ ኃጠውኢነ።፦ ወእመሰ ፡ ንቤለክሙ ፡ አልብነ ፡ ኃጢአተ ፡ ንጌጊ ፡
9 ለርእስነ ፡ ወኢሀሎወት ፡ ጽድቅ ፡ ኀቤነ።፦ ወእመሰ ፡ ነገርነ ፡ ወአመነ ፡ ኃጢአተነ ፡ ምእ
መን ፡ ውእቱ ፡ ወጻድቅ ፡ ከመ ፡ ይኅድግ ፡ ለነ ፡ ኃጢአተነ ፡ ወያነጽሐነ ፡ እምኵሉ ፡ አበሰ
10 ነ።፦ ወእመሰ ፡ ንቤ ፡ ኢአበስነ ፡ ሐሰዌ ፡ ንሬስዮ ፡ ሎቱ ፡ ወቃሉኒ ፡ ኢሀሎ ፡ ኀቤነ።፦
1 ፪ ደቂቅየ ፡ ዘንተ ፡ ንጽሕፍ ፡ ለክሙ ፡ ከመ ፡ ኢተአብሱ ፡ ወእመኒቦ ፡ ዘአበሰ ፡ ጰራቅሊጦ
2 ስ ፡ ብነ ፡ ኀበ ፡ አብ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ።፦ ጻድቅ ፡ ውእቱ ፡ ይኅድግ ፡ ለነ ፡ ኃጥ
3 ውኢነ ፡ ወአኮ ፡ በእንተ ፡ ዚአነ ፡ በሕቲቱ ፡ አላ ፡ በእንተ ፡ ዓለምኒ።፦ ወበእንተዝ ፡ ና
4 አምር ፡ ከመ ፡ አእመርናሁ ፡ ለእመ ፡ ዓቀብነ ፡ ትእዛዞ።፦ ወዘሰ ፡ ይብል ፡ አእምሮ ፡ ወ
5 ኢየዐቅብ ፡ ትእዛዞ ፡ ሐሳዊ ፡ ውእቱ ፡ ወአልቦ ፡ ጽድቀ ፡ እግዚአብሔር ፡ ኀቤሁ።፦ ወ
ዘሰ ፡ የዐቅብ ፡ ትእዛዞ ፡ አማን ፡ ፍቅረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ፍጹም ፡ ለዕሌሁ። ወበዝንቱ ፡
6 ናአምር ፡ ከመ ፡ ቦቱ ፡ ሀለውነ።፦ ወዘሰ ፡ ይብል ፡ ቦቱ ፡ ሀለውኩ ፡ ይሑር ፡ በከመ ፡ ሖ
7 ረ ፡ ዝክቱ።፦ አኃዊነ ፡ አኮ ፡ ትእዛዘ ፡ ሐዲስ ፡ ዘእጽሕፍ ፡ ለክሙ ፡ አላ ፡ ትእዛዝ ፡
ብሉይ ፡ ውእቱ ፡ ዝንቱ ፡ ቃል ፡ ዘሰማዕክሙ።፦

Et vita quidem manifeſta eſt nobis, & teſtes fuimus, & annuntiamus vobis vitam, 2
quæ in æternum erit, quæ fuit apud Patrem, & manifeſtata eſt nobis:
Et vidimus & audivimus, & annuntiamus vobis quidem, ut vos etiam ſitis 3
ſocietas nobiſcum, & ſocietas noſtra eſt cum Patre, & cum Filio ejus Jeſu
Chriſto. Et hoc ſcribimus vobis, ut gaudium veſtrum perfectum ſit. Et hæc 4
eſt annuntiatio, quam audiviſtis, & annuntiamus vobis; Quòd Deus lux eſt, 5
& tenebræ non ſunt apud eum ullæ. Et ſi dicamus vobis quod habeamus ſocietatem 6
cum eo, & in tenebris incedimus, mentimur, & non agimus rectè. Et 7
ſi in luce incedimus, quemadmodum ipſe in luce eſt, participes ſumus inter nos
cum illo, & ſanguis Domini Jeſu purificat nos ab omnibus peccatis noſtris. Et 8
ſi dixerimus vobis quod non habeamus peccata, iniqui ſumus in noſmetipſos, &
non eſt veritas apud nos. Et ſi denuntiemus & confiteamur peccatum noſtrum: 9
fidelis eſt & juſtus, ut remittat nobis peccatum noſtrum, & purificet nos ab
omni iniquitate noſtra. Et ſi dicamus; Non peccavimus, mendacem facimus eum, 10
& verbum ejus non eſt apud nos.

CAP. II.

Filioli mei, hoc ſcribimus vobis, ut non peccetis. Et ſi quis ſit qui peccaverit, 1
Paraclitum habemus apud Patrem, Jeſum Chriſtum: Juſtus ipſe propitiator eſt 2
nobis peccatorum noſtrorum: & non propter noſtra tantùm, ſed propter mundi etiam.
Et propter hoc ſcimus quòd cognovimus eum, ſi obſervavimus mandata ejus. 3
Et qui dicit; Cognoſco eum, & non obſervat mandata ejus, mendax eſt, & non eſt 4
veritas Dei apud eum. Et qui obſervat mandata ejus, verè charitas Dei perfecta 5
eſt ſuper eum: & per hoc ſcimus quòd in eo ſumus. Et qui dicit; In eo ſum, 6
ambulet ſicut ambulavit ipſe. Fratres noſtri, non mandatum novum quod ſcribo 7
vobis, ſed mandatum vetus eſt illud verbum quod audiviſtis.

Iterùm mandatum novum ſcribo vobis, quod eſt verum in ipſo, & in vobis: quia
8 Πάλιν ἐντολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν (ζ) ἀληθὲς ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν (η) ὑμῖν· ὅτι
tenebræ *tranſeunt*, & lumen verum jam lucet. *Dicens* in luce eſſe, &
9 ἡ (θ) σκοτία παράγεται, καὶ τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη φαίνει. Ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶναι, καὶ
fratrem ſuum *odio habens*, in tenebris eſt uſque adhuc. *Diligens* fratrem
10 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῶν, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶν ἕως ἄρτι. Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν
ſuum, in lumine manet, & ſcandalum in eo non eſt. *Verùm odio habens*
11 αὐτοῦ, ἐν τῷ φωτὶ μένει, καὶ σκάνδαλον (ι) ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν. Ὁ δὲ μισῶν
fratrem ſuum, in tenebris eſt, & in tenebris ambulat, & neſcit quò
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶ, καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ, καὶ οὐκ οἶδε ποῦ
eat: quia tenebræ obcæcaverunt oculos ejus. Scribo vobis, filioli:
12 ὑπάγει· ὅτι ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. Γράφω ὑμῖν, τεκνία·
quoniam remittuntur vobis peccata propter nomen ejus. Scribo vobis, pa-
13 ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Γράφω ὑμῖν, πα-
tres: quoniam cognoviſtis eum ab initio. Scribo vobis, adoleſcentes: quoniam
τέρες· ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. Γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι· ὅτι
viciſtis Malignum. Scribo vobis, infantes: quoniam cognoviſtis Patrem.
14 (κ) νενικήκατε τὸν πονηρόν. (λ) Γράφω ὑμῖν, παιδία· ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα.
Scripſi vobis, *patres*: *quoniam cognoviſtis eum ab initio.* *Scripſi* vobis,
ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες· ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. ἔγραψα ὑμῖν,
adoleſcentes: quoniam fortes eſtis, & verbum Dei in vobis manet, &
15 νεανίσκοι· ὅτι ἰσχυροί ἐστε, καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ
viciſtis *illum* Malignum. *Ne diligite* mundum, neque ea quæ in mundo.
16 νενικήκατε τὸν πονηρόν. Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ.
Si quis diligit mundum, non eſt charitas Patris in eo: Quoniam omne
ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη τοῦ (μ) πατρὸς ἐν αὐτῷ. Ὅτι πᾶν
illud in mundo, concupiſcentia carnis, & concupiſcentia oculorum, & ſuperbia
17 τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονεία
vitæ, non eſt ex Patre, ſed ex mundo eſt. Et mundus tranſit,
τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς, ἀλλ' ἐκ τοῦ κόσμου ἐστί. Καὶ ὁ κόσμος παράγεται,

& concupiſcentia ejus. *Verùm faciens* voluntatem Dei, manet in æternum.
καὶ ἡ (ν) ἐπιθυμία αὐτοῦ. ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, μένει εἰς τὸν αἰῶνα.
Pueruli, noviſſima hora eſt: & ſicut audiſtis quia Antichriſtus venit, &
Γ' Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστί· καὶ καθὼς (ξ) ἠκούσατε ὅτι ὁ ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ 18
nunc Antichriſti multi facti ſunt: undè ſcimus quia noviſſima hora eſt.
νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν (ο) γινώσκομεν ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν.
Ex nobis *exierunt*, ſed non erant ex nobis: *ſi enim* fuiſſent ex nobis, perman-
Ἐξ ἡμῶν (π) ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενή- 19
ſiſſent utique cum nobis: ſed ut manifeſti ſint, quoniam non ſunt omnes ex nobis.
κεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν.
Et vos unctionem habetis à Sancto, & nôſtis omnia. Non ſcripſi vobis,
Καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντα. Οὐκ ἔγραψα ὑμῖν, 20
quòd non nôſtis veritatem, ſed *quòd nôſtis* eam: & quoniam omne mendacium 21
ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτὴν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος
ex veritate non eſt. Quis eſt mendax, *ſi non negans* quoniam Jeſus
ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστι. Τίς ἐστιν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς 22
non eſt Chriſtus? Hic eſt Antichriſtus, *ille negans* Patrem &
οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; Οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ
Filium. Omnis *negans* Filium, nec Patrem habet. Vos *igitur* quod
τὸν υἱόν. Πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν, οὐδὲ τὸν πατέρα (ρ) ἔχει. Ὑμεῖς οὖν ὃ 23
audiſtis ab initio, in vobis permaneat: Si in vobis *manſerit* quod ab initio 24
ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω· ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆς
audiſtis, & vos in Filio & *in* Patre manebitis. Et hæc eſt repromiſſio,
ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, 25
quam ipſe pollicitus eſt nobis, *illam* vitam æternam. Hæc ſcripſi vobis de
ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον. Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ 26
illis ſeducentibus vos.
τῶν (σ) πλανώντων ὑμᾶς.

MS.A. (ζ) ἐν αὐτῷ ἀληθὲς, (η) ἡμῖν· (θ) σκιὰ (ι) οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ. (κ) νενίκατε (λ) Ἔγραψα (μ) Θεοῦ ἐν (ν) ἐπιθυμία. ὁ δὲ (ξ) ἠκούσατε, ὁ ἀντίχριστος (ο) γινώσκομεν (π) ἐξῆλθαν, (ρ) ἔχει· ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. Ὑμεῖς ὃ ἠκούσατε (σ) πλανώντων

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 * ܬܘܒ ܦܘܩܕܢܐ ܚܕܬܐ ܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ. ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܫܪܝܪܐ: ܒܗ ܘܒܟܘܢ. ܕܚܫܘܟܐ
9 ܥܒܪ ܠܗ. ܘܢܘܗܪܐ ܫܪܝܪܐ ܫܪܝ ܡܬܚܙܐ. * ܡܢ ܕܐܡܪ ܕܒܢܘܗܪܐ ܐܝܬܘܗܝ ܘܣܢܐ
10 ܠܐܚܘܗܝ. ܒܚܫܘܟܐ ܐܝܬܘܗܝ ܥܕܡܐ ܠܗܫܐ. * ܡܢ ܕܪܚܡ ܠܐܚܘܗܝ ܒܢܘܗܪܐ ܡܩܘܐ.
11 ܘܬܘܩܠܬܐ ܠܝܬ ܒܗ. * ܗܘ ܕܝܢ ܕܣܢܐ ܠܐܚܘܗܝ. ܒܚܫܘܟܐ ܐܝܬܘܗܝ ܘܒܚܫܘܟܐ ܡܗܠܟ.
12 ܘܠܐ ܝܕܥ ܠܐܝܟܐ ܐܙܠ. ܕܚܫܘܟܐ ܥܡܛܬ ܠܥܝܢܘܗܝ. * ܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܒܢܝܐ.
13 ܕܐܫܬܒܩܘ ܠܟܘܢ ܚܛܗܝܟܘܢ ܡܛܠ ܫܡܗ. * ܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܐܒܗܐ. ܕܝܕܥܬܘܢ ܠܗ
ܠܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܢ ܩܕܝܡ. ܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܥܠܝܡܐ. ܕܙܟܝܬܘܢ ܠܒܝܫܐ.
14 * ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܛܠܝܐ. ܕܝܕܥܬܘܢ ܠܐܒܐ. ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܐܒܗܐ. ܕܝܕܥܬܘܢ ܠܗܘ ܕܡܢ
ܩܕܝܡ. ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܥܠܝܡܐ. ܕܚܝܠܬܢܐ ܐܢܬܘܢ. ܘܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܥܡܪܐ ܒܟܘܢ.
15 ܘܙܟܝܬܘܢ ܠܒܝܫܐ. * ܠܐ ܬܪܚܡܘܢ ܥܠܡܐ ܘܠܐ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܒܗ. ܡܢ ܓܝܪ ܕܪܚܡ
16 ܠܥܠܡܐ. ܚܘܒܗ ܕܐܒܐ ܠܝܬ ܒܗ. * ܟܠ ܡܕܡ ܓܝܪ ܕܐܝܬ ܒܗ ܒܥܠܡܐ ܪܓܬܐ ܗܝ
ܕܦܓܪܐ. ܘܪܓܬܐ ܗܝ ܕܥܝܢܐ. ܘܫܘܒܗܪܐ ܕܥܠܡܐ. ܗܠܝܢ ܠܐ ܗܘܝ ܡܢ ܐܒܐ. ܐܠܐ ܡܢܗ
17 ܐܝܬܝܗܝܢ ܡܢ ܥܠܡܐ. * ܘܥܠܡܐ ܥܒܪ ܗܘ ܘܪܓܬܗ. ܗܘ ܕܝܢ ܕܥܒܕ ܨܒܝܢܗ ܕܐܠܗܐ ܡܩܘܐ
18 ܠܥܠܡ. * ܒܢܝ. ܙܒܢܐ ܗܘ ܐܚܪܝܐ. ܘܐܝܟ ܡܐ ܕܫܡܥܬܘܢ ܕܐܬܐ ܡܫܝܚܐ ܕܓܠܐ.
19 ܘܗܫܐ ܗܘܘ ܣܓܝܐܐ ܡܫܝܚܐ ܕܓܠܐ. ܘܡܢ ܗܕܐ ܝܕܥܝܢܢ ܕܙܒܢܐ ܗܘ ܐܚܪܝܐ. * ܡܢܢ
ܢܦܩܘ ܐܠܐ ܠܐ ܗܘܘ ܡܢܢ. ܐܠܘ ܓܝܪ ܡܢܢ ܗܘܘ ܠܘܬܢ ܡܩܘܝܢ ܗܘܘ. ܐܠܐ ܢܦܩܘ
20 ܡܢܢ. ܕܢܬܝܕܥܘܢ ܕܠܐ ܗܘܘ ܡܢܢ. * ܘܐܢܬܘܢ ܡܫܝܚܘܬܐ ܐܝܬ ܠܟܘܢ ܡܢ ܩܕܝܫܐ. ܘܦܪܫܝܢ
21 ܐܢܬܘܢ ܠܟܠ ܐܢܫ. * ܠܐ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܠܗ ܠܫܪܪܐ. ܐܠܐ ܕܝܕܥܝܢ
22 ܐܢܬܘܢ ܠܗ. ܘܕܟܠ ܕܓܠܘܬܐ ܠܐ ܗܘܬ ܡܢܗ ܡܢ ܫܪܪܐ. * ܡܢܘ ܕܓܠܐ. ܐܠܐ ܐܢ
ܗܘ ܡܢ ܕܟܦܪ ܕܠܐ ܗܘܐ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܘܗܢܐ ܗܘ ܡܫܝܚܐ ܕܓܠܐ. ܡܢ ܕܟܦܪ ܒܐܒܐ ܟܦܪ ܐܦ ܒܒܪܐ.
23 * ܘܡܢ ܕܟܦܪ ܒܒܪܐ ܐܦ ܠܐ ܒܐܒܐ ܡܗܝܡܢ. ܘܡܢ ܕܡܘܕܐ ܒܒܪܐ ܐܦ ܒܐܒܐ ܡܘܕܐ. * ܘܐܢܬܘܢ
24 ܡܕܡ ܕܫܡܥܬܘܢ ܡܢ ܫܘܪܝܐ ܒܟܘܢ ܢܩܘܐ. ܐܢ ܓܝܪ ܢܩܘܐ ܒܟܘܢ ܗܘ ܕܫܡܥܬܘܢ
25 ܡܢ ܫܘܪܝܐ. ܐܦ ܐܢܬܘܢ ܒܐܒܐ ܘܒܒܪܐ ܬܩܘܘܢ. * ܘܗܢܘ ܫܘܘܕܝܐ ܕܐܫܬܘܕܝ ܠܢ ܚܝܐ
26 ܕܠܥܠܡ. * ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ. ܡܛܠ ܐܝܠܝܢ ܕܡܛܥܝܢ ܠܟܘܢ.

8 Rurſus præceptum novum ſcribo vobis, quod verum eſt in ſeipſo, & in vobis; Quòd tenebræ tranſierunt, & verum lumen incipit apparere. 9 Quiſquis igitur dicit ſe in luce eſſe, & odio habet fratrem ſuum, in tenebris eſt etiamnum. 10 Qui diligit fratrem ſuum, in lumine permanet, & offendiculum in eo non eſt. 11 Qui verò odio habet fratrem ſuum, in tenebris eſt, & in tenebris ambulat, & neſcit quò eat, quia tenebræ obcæcaverunt oculos ejus. 12 Scribo vobis filioli, quoniam remiſſa ſunt vobis peccata veſtra propter nomen ejus. 13 Scribo vobis patres, quoniam noviſtis eum qui erat ab initio. Scribo vobis adoleſcentes, quoniam viciſtis Malum illum. Scripſi vobis pueri, quoniam cognoviſtis Patrem. 14 Scripſi vobis patres, quoniam cognoviſtis eum qui eſt à principio. Scripſi vobis adoleſcentes, quoniam fortes eſtis, & verbum Dei habitat in vobis, & viciſtis Malum illum. 15 Ne diligatis mundum, neque ea quæ in ipſo ſunt. Qui enim diligit mundum, charitas Patris in eo non eſt. 16 Quicquid enim in ipſo mundo eſt, concupiſcentia eſt corporis, & concupiſcentia oculorum, & faſtus mundi, quæ quidem non ſunt ex Patre, ſed ex ipſo ſunt mundo. 17 Et mundus præterit, tam ipſe quàm concupiſcentia ejus. Qui autem exequitur voluntatem Dei, manet in æternum. 18 Filioli, ultimum eſt tempus: & ſicut audiſtis venturum pſeudochriſtum, etiam nunc multi ſunt pſeudochriſti, & ex hoc novimus quòd ultimum tempus eſt. 19 E nobis egreſſi ſunt, ſed ex nobis non erant: ſi enim ex nobis fuiſſent, apud nos permanſiſſent: at egreſſi ſunt è nobis, ut innoteſcat eos ex nobis non fuiſſe. 20 Vos autem unctionem habetis à Sancto illo, & diſcernitis unumquemque hominem. 21 Non ſcripſi vobis ut ignorantibus veritatem, ſed ut ſcientibus eam: quódque omne mendacium non eſt ab ipſa veritate. 22 Quis eſt mendax, niſi ille qui negat Jeſum eſſe Chriſtum? & hic quidem eſt pſeudochriſtus. Qui negat Patrem, negat & Filium; 23 Et qui negat Filium, is ne Patrem quidem credit. Qui confitetur Filium, & Patrem quoque confitetur. 24 Vos itaque quod audiſtis ab initio, permaneat apud vos. Si enim permanſerit apud vos quod audiſtis ab initio, & vos in Patre & Filio manebitis. 25 Et hoc eſt promiſſum quod pollicitus eſt nobis, vitam æternam. 26 Hæc autem ſcripſi vobis propter eos qui ſeducunt vos.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወካዕበ ፡ ትእዛዘ ፡ ሐዲሰ ፡ ዘእጽሕፍ ፡ ለክሙ ፡ ዘእሙን ፡ ቦቱ ፡ ወብክሙ ፡ ከመ ፡ ሐለፈት ፡
9 ጽልመት ፡ ወብርሃን ፡ ዘበአማን ፡ ወድአ ፡ ወአስተርአየ ፡፡=፡ ወዘሰ ፡ ይብል ፡ ውስተ ፡ ብር
ሃን ፡ ሀለውኩ ፡ ወይጸልእ ፡ ቢጾ ፡ ኃሳዊ ፡ ውእቱ ፡፡ ውስተ ፡ ጽልመት ፡ ይነብር ፡ ወሀሎ ፡ እስ
10 ከ ፡ ይእዜ ፡=፡ ወዘሰ ፡ ያፈቅር ፡ ቢጾ ፡ ውስተ ፡ ብርሃን ፡ ይነብር ፡ ወአልቦ ፡ ዕቅፍተ ፡ ኀ
11 ቤሁ ፡፡=፡ ወዘሰ ፡ ይጸልእ ፡ ቢጾ ፡ ውስተ ፡ ጽልመት ፡ ውእቱ ፡ የሐውር ፡ ወኢያአምር ፡ ኀ
12 በ ፡ የሐውር ፡ እስመ ፡ ጽልመት ፡ አዖሮ ፡ አዕይንቲሁ ፡፡=፡ እጽሕፍ ፡ ለክሙ ፡ ደቂቅየ ፡
13 እስመ ይትኀደግ ፡ ለክሙ ፡ ኃጢአትክሙ ፡ በእንተ ፡ ስሙ ፡፡=፡ እጽሕፍ ፡ ለክሙ ፡ አበ
ው ፡ እስመ ፡ አእመርክምዎ ፡ ለቀዳማዊ ፡፡ እጽሕፍ ፡ ለክሙ ፡ ወራዙት ፡ እስመ ፡ ሞእክ
14 ምዎ ፡ ለእኩይ ፡=፡ ጸሐፍኩ ፡ ለክሙ ፡ አደቂቅየ ፡ እስመ ፡ አእመርክምዎ ፡ ለአብ ፡

8 *Et rurſùs mandatum novum quod ſcribo vobis, quòd verum eſt in ipſo & in vobis: quòd tranſiverunt tenebræ, & lumen veritatis jam apparuit.* 9 *Et qui dicit; In luce ſum, & odio habet proximum ſuum, mendax eſt in tenebris manens &* 10 *exiſtens uſque nunc. Et qui diligit fratrem ſuum, in luce habitat, & non eſt offendiculum in eo.* 11 *Et qui odio habet fratrem ſuum, in tenebris ipſe ambulat, & neſcit quò ambulet: quia tenebræ excæcârunt oculos ipſius.* 12 *Scribo vobis filioli mei, quia remittuntur vobis peccata veſtra propter nomen ejus.* 13 *Scribo vobis patres, quia cognoviſtis Primum. Scribo vobis adoleſcentes, quia viciſtis Malum.* 14 *Scripſi vobis filiolis meis, quoniam noviſtis Patrem.*

Verſio VULGATA LATINA.

8 Iterùm mandatum novum ſcribo vobis, quod verum eſt & in ipſo, & in vobis:
9 quia tenebræ tranſierunt, & verum lumen jam lucet. Qui dicit ſe in luce eſſe,
10 & fratrem ſuum odit, in tenebris eſt uſque adhuc. Qui diligit fratrem ſuum,
11 in lumine manet, & ſcandalum in eo non eſt. Qui autem odit fratrem ſuum, in
tenebris eſt, & in tenebris ambulat, & neſcit quò eat: quia tenebræ obcæcave-
12 runt oculos ejus. Scribo vobis, filioli, quoniam remittuntur vobis peccata
13 propter nomen ejus. Scribo vobis, patres, quoniam cognoviſtis eum, qui ab ini-
14 tio eſt. Scribo vobis, adoleſcentes, quoniam viciſtis Malignum. Scribo vobis,
infantes, quoniam cognoviſtis Patrem. Scribo vobis, juvenes, quoniam fortes
15 eſtis, & verbum Dei manet in vobis, & viciſtis Malignum. Nolite diligere
mundum, neque ea quæ in mundo ſunt. Si quis diligit mundum, non eſt charitas
16 Patris in eo: Quoniam omne quod eſt in mundo, concupiſcentia carnis eſt, &
concupiſcentia oculorum, & ſuperbia vitæ: quæ non eſt ex Patre, ſed ex mundo
eſt. Et mundus tranſit, & concupiſcentia ejus. Qui autem facit voluntatem Dei, 17
manet in æternum. Filioli, noviſſima hora eſt: & ſicut audiſtis quia Antichri- 18
ſtus venit, & nunc Antichriſti multi facti ſunt: undè ſcimus, quia noviſſima
hora eſt. Ex nobis prodierunt, ſed non erant ex nobis: nam ſi fuiſſent ex no- 19
bis, permanſiſſent utique nobiſcum: ſed ut manifeſti ſint quoniam non ſunt
omnes ex nobis. Sed vos unctionem habetis à Sancto, & nôſtis omnia. Non 20
ſcripſi vobis quaſi ignorantibus veritatem, ſed quaſi ſcientibus eam: & quoniam 21
omne mendacium ex veritate non eſt. Quis eſt mendax, niſi is qui negat quoniam 22
Jeſus eſt Chriſtus? Hic eſt Antichriſtus, qui negat Patrem & Filium. Omnis 23
qui negat Filium, nec Patrem habet: qui confitetur Filium, & Patrem habet.
Vos quod audiſtis ab initio, in vobis permaneat: Si in vobis permanſerit quod 24
audiſtis ab initio, & vos in Filio & Patre manebitis. Et hæc eſt repromiſſio, quam 25
ipſe pollicitus eſt nobis, vitam æternam. Hæc ſcripſi vobis de his, qui ſeducunt vos. 26

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 * واكتب اليكم ايضا وصية جديدة القول الذي هو حق فيه وفيكم * ان الظلمة قد
9 عبرت وزالت * والنور الحقيقي منذ الان يظهر * من يقول انه في النور ويبغض اخاه فهو الي
10 11 الان في الظلمة * من يحب اخاه يثبت في النور وليس فيه شك * من يبغض اخاه فهو في
12 الظلمة * وفي الظلمة يسلك * وما يعرف اين يذهب * لان الظلمة قد اعمت عينيه * يا اولادي
13 اكتب اليكم ان قد غفرت لكم الخطايا من اجل اسمه * اكتب اليكم ايها الاباء انكم
قد عرفتم من هو منذ القديم * اكتب اليكم ايها الاحداث انكم قد غلبتم الخبيث *
14 * اكتب اليكم ايها الغلمان انكم قد عرفتم الاب * كتبت اليكم ايها الاباء انكم قد
عرفتم من لم يزل منذ القديم * كتبت اليكم ايها الاحداث انكم اقوياء انتم * وكلام الله
15 يثبت فيكم وقد غلبتم الخبيث * لا تحبوا العالم ولا الاشياء التي في العالم * فان يحب احد
16 العالم فليس فيه محبة الاب * لان كلما في العالم هو شهوة الجسد * وشهوة العينين * وتعظم
17 العمر * وليس هو من الاب * لكن من العالم هو * والعالم يعبر وشهوته * ومن يصنع ارادة الله
يبقي الي الابد * تم *

Et rurſùm ſcribo vobis mandatum novum, ſermonem ſcilicet qui verus eſt in ſe et in vobis; Quod tenebræ jam præterierunt & abſceſſerunt, & vera lux poſthac emergit. 8 *Qui dicit ſe eſſe in luce, & fratrem ſuum odit, verſatur adhuc in tenebris.* 9 *Qui diligit fratrem ſuum, in luce manet, & non eſt in eo offendiculum.* 10 *Qui odit fratrem ſuum, in tenebris verſatur, & in tenebris ambulat, & neſcit quò vadat, quia tenebræ jam excæcârunt oculos ejus.* 11 *O filii mei, ſcribo vobis, quia remiſſa ſunt vobis peccata propter nomen ejus.* 12 *Scribo vobis ô patres, quia nôſtis eum qui eſt ab antiquo.* 13 *Scribo vobis ô adoleſcentes, quia jam viciſtis malignum. Scribo vobis ô juvenes, quia jam cognoviſtis Patrem.* 14 *Scripſi vobis ô patres, quia nôſtis eum qui eſt incommutabilis ab antiquo. Scripſi vobis ô adoleſcentes, quia fortes eſtis, & verbum Dei manet in vobis, & jam viciſtis improbum.* 15 *Ne diligatis mundum, neque res quæ in mundo ſunt: ſiquis enim diligit mundum, non eſt in ipſo amor Patris.* 16 *Quoniam quicquid eſt in mundo, cupiditas eſt carnis, & libido oculorum, & ſuperbia ætatis: & non eſt ex Patre, ſed ex mundo eſt.* 17 *Mundus autem ejuſque cupiditas præterit, qui verò facit voluntatem Dei, manet in æternum.* Finis.

* قراءة الاثنين من الجمعة الخامسة وثلاثين *

Lectio feriæ ſecundæ hebdómadis trigeſimæ quintæ.

18 * ايها الفتيان الساعة الاخيرة هي * وكما سمعتم ان ضد المسيح سيجي * والان اضداد المسيح
19 كثيرون قد صاروا * فمن هاهنا نعلم انها الساعة الاخيرة هي * منا خرجوا لكنهم لم يكونوا
20 منا * لانهم لو كانوا منا لكانوا قد ثبتوا معنا * لكن ليظهروا انهم ليس هم كلهم منا * وانتم
21 لكم مسحة من القدوس * وقد عرفتم كل شي * ما كتبت اليكم انكم ما قد عرفتم الحق *
22 بل قد عرفتموه وان كل كاذب ليس هو من الحق * من هو الكاذب الا الجاحد ان يسوع ليس
23 24 هو المسيح * هذا هو ضد المسيح * الجاحد الاب والابن * كل من ينكر الابن ولا الاب له * فانتم
اذا الشي الذي سمعتموه منذ القديم فليثبت فيكم * فان يثبت فيكم الذي سمعتموه منذ
25 القديم * وستثبتون انتم في الابن وفي الاب * وهذا هو الموعد الذي وعدنا به هو الحياة
26 الابدية * هذه الالفاظ كتبتها اليكم من اجل الذين يضلونكم *

O pueri, ultima eſt hora, & ſicut audiſtis quòd adverſarius Chriſti venturus ſit, etiam nunc adverſarii Chriſti multi jam facti ſunt: & hinc novimus ultimam horam eſſe. 18 *E nobis prodierunt, ſed non ſunt ex nobis: nam ſi fuiſſent ex nobis, utique nobiſcum permanſiſſent. Sed ut manifeſti fiant quòd non ſint omnes ex nobis:* 19 *Et vos quidem unctionem habetis à ſancto illo, & jam nôſtis omnia.* 20 *Non ſcripſi vobis eò quòd veritatem non cognoveritis, ſed jam noveritis illam, quódque omnis mendax non ſit ex veritate.* 21 *Quis eſt mendax, niſi qui negat Jeſum non eſſe Chriſtum? is eſt Chriſti adverſarius, qui negat Patrem & Filium.* 22 *Quicunque Filium negat, apud iſtum ne Pater quidem eſt.* 23 *Res igitur quam audiſtis ab antiquo, maneat in vobis: ſi enim manſerit in vobis quod jam pridem audiſtis, vos etiam in Filio & in Patre manebitis.* 24 *Atque hoc eſt promiſſum illud quod ipſe pollicitus eſt nobis, Vita illa æterna.* 25 *Hos ſermones ſcripſi vobis propter eos qui ſeducunt vos.* 26

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

ጸሐፍኩ ፡ ለክሙ ፡ አበው ፡ እስመ ፡ ለእመርክሞ ፡ ለቀደማዊ ፡ ጸሐፍኩ ፡ ለክሙ ፡ ወራዙ
ት ፡ እስመ ፡ ጽኑዓን ፡ አንትሙ ፡ ወቃለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ይነብር ፡ ኀቤክሙ ፡ ወሞእክሞ
15 ዎ ፡ ለእኩይ ። ኢታፍቅርዎ ፡ ለዓለም ፡ ወኢዘሀሎ ፡ ውስተ ፡ ዓለም ፡ ወዘሰ ፡ አፍቀ
16 ሮ ፡ ለዓለም ፡ ኢሀሎ ፡ ፍቅሩ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ላዕሌሁ ። እስመ ፡ ኵሉ ፡ ዘሀሎ ፡
ውስተ ፡ ዓለም ፡ ፍትወቱ ፡ ለሥጋ ፡ ወፍትወቱ ፡ ለዓይን ፡ ወሥራሑ ፡ ለመንበርት ፡ ኢኮነ ፡
17 ዝንቱ ፡ እምኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ አብ ፡ አላ ፡ እምዓለም ፡ ውእቱ ። ወዓለምኒ ፡ የ
ሐልፍ ፡ ወፍትወቱኒ ፡ የሐልፍ ፡ ወዘሰ ፡ ይገብር ፡ ፍትወቶ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ይነብር ፡ ለ
18 ዓለም ። ደቂቅየ ፡ ደኃሪት ፡ ሰዓት ፡ ይእቲ ፡ ወበከመ ፡ ሰማዕክሙ ፡ ሐሰዌ ፡ መሲሕ ፡
ይመጽእ ፡ ወይእዜሰ ፡ ኮኑ ፡ ብዙኃን ፡ ኃሰውያን ፡ መሲሕ ፡ ወበዝንቱ ፡ አእመርነ ፡ ከመ ፡ ደ
19 ኃሪት ፡ ይእቲ ፡ ሰዓት ። እስመ ፡ እምኔነ ፡ ወፅኡ ፡ አላ ፡ ኢኮኑ ፡ ባሕቱ ፡ እምኔነ ፡ ው
እቶሙ ፡ ወሰበሰ ፡ እምኔነ ፡ እሙንቱ ፡ እምነበሩ ፡ ምስሌነ ፡ አላ ፡ ባሕቱ ፡ ከመ ፡ ይትዐወቁ ፡
20 ከመ ፡ ኢኮኑ ፡ ኵሎሙ ፡ እምኔነ ። ወአንትሙሰ ፡ ቀብአተ ፡ ብክሙ ፡ እምነ ፡ ቅዱስ ፡
21 ወተአምሩ ፡ ኵሎ ። ኢጸሐፍኩ ፡ ለክሙ ፡ ከመ ፡ ኢታአምርዋ ፡ ለጽድቅ ፡ አላ ፡ ከመ ፡
22 ታአምርዋ ። እስመ ፡ ኵሉ ፡ ሐሰት ፡ ኢኮነት ፡ እምጽድቅ ። ወመኑ ፡ ውእቱ ፡ ሐሳዊ ፡ መ
ሲሕ ፡ ዘእንበለ ፡ ዘይክሕድ ፡ ከመ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ኢኮነ ፡ መሲሕ ፡ ወዝንቱ ፡ ውእቱ ፡
23 ሐሰዌ ፡ መሲሕ ፡ ዘይክሕድ ፡ በአብ ፡ ወበወልድ ። ወኵሉ ፡ ዘይክሕድ ፡ በወልድ ፡ በአብኒ ፡
24 ኢሀለወ ። ወዘሰ ፡ የአምን ፡ በወልድ ፡ ወበአብኒ ፡ ሀለወ ። ወአንትሙኒ ፡ ዘሰማዕክሙ ፡ ትካት ፡
ይነብር ፡ ኀቤክሙ ፡ ወእመሰ ፡ ዘሰማዕክሙ ፡ ትካት ፡ ነበረ ፡ ኀቤክሙ ፡ ወአንትሙኒ ፡ ትነብሩ ፡
25 በአብ ፡ ወበወልድ ። ወዛቲ ፡ ይእቲ ፡ ተስፋ ፡ እንተ ፡ አሰፈወነ ፡ ሕይወተ ፡ እንተ ፡ አሰፈ
26 ወነ ፡ ዘለዓለም ። ወዘንተ ፡ ንጽሕፍ ፡ ለክሙ ፡ በእንተ ፡ እለ ፡ ያስሕቱክሙ ።

Scripſi vobis patres, quia cognovi Primum. Scripſi vobis adoleſcentes, quia fortes eſtis, & verbum Dei habitat apud vos, & viciſtis Malum. 15 *Ne diligatis mundum, neque quod eſt in mundo: & qui diligit mundum, non eſt dilectio Dei ſuper eum:* 16 *Quia quicquid eſt in mundo, concupiſcentia carnis eſt; & concupiſcentia oculi, & moleſtia vitæ: non eſt hoc à Deo Patre, ſed à mundo eſt.* 17 *Et mundus quidem tranſit, & concupiſcentia ejus tranſit, & qui facit voluntatem Dei manebit in æternum.* 18 *Filioli mei, ultimum tempus eſt: & quemadmodum audiviſtis, falſus Meſſias veniet, & nunc ſunt multi falſi Meſſiæ: & per hoc cognovimus quòd ultimum eſt tempus.* 19 *Quia ex nobis exiverunt, ſed non fuerunt tamen ex nobis illi: & ſi ex nobis fuiſſent, manſiſſent nobiſcum: veruntamen ut manifeſti fierent, quòd non fuerunt omnes illi ex nobis:* 20 *Et vos unctionem habetis à Sancto, & ſcitis omnia.* 21 *Non ſcripſi vobis quaſi neſciretis veritatem, ſed quòd ſciatis eam: quia omne mendacium non eſt ex veritate.* 22 *Et quis eſt falſus Meſſias, niſi is qui negat quòd Dominus Jeſus non ſit Meſſias?* 23 *Et hic eſt falſus Meſſias, qui negat Patrem & Filium. Et quiſquis negat Filium, in Patre non eſt: & qui credit in Filium, etiam in Patre eſt.* 24 *Et vos quidem quod audiviſtis olim, maneat apud vos: & ſi id quod vidiſtis olim maneat apud vos: vos etiam manſuri eſtis in Patre & in Filio.* 25 *Et hæc eſt promiſſio quam promiſit nobis, videlicet vita æterna quam promiſit nobis.* 26 *Et hoc ſcribimus vobis propter eos qui ſeducunt vos.*

Et vos unctionem quam accepistis ab eo, in vobis *manet*: & non *opus* habetis ut
27 Καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ᾽ αὐτοῦ, (τ)ἐν ὑμῖν μένει· καὶ οὐ χρείαν ἔχετε ἵνα
aliquis doceat vos: sed sicut *ipsa* unctio docet vos de omnibus, & *vera*
τὶς διδάσκῃ ὑμᾶς· ἀλλ᾽ ὡς τὸ αὐτὸ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές
est: & non est mendacium. Et sicut docuit vos, manete in eo. Et nunc,
28 ἐστι· καὶ οὐκ ἔστι ψεῦδος. (υ) καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς, (φ)μενεῖτε ἐν αὐτῷ. Καὶ νῦν,
filioli, manete in eo: ut cùm apparuerit, habeamus fiduciam, & non *pude-*
τεκνία, μένετε ἐν αὐτῷ· ἵνα (χ) ὅταν φανερωθῇ, ἔχωμεν παῤῥησίαν, καὶ μὴ αἰσχυν-
fiamus ab eo, in adventu ejus. Si scitis quoniam justus est, scitote
29 θῶμεν ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ. Ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός ἐστι, γινώσκετε
quoniam omnis *faciens* justitiam, ex ipso natus est.
ὅτι (ψ) πᾶς ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, ἐξ αὐτοῦ γεγέννηται.

CAP. III. γ΄.

Videte qualem charitatem dedit nobis Pater, ut *nati* Dei *vocemur*.
1 Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην (α) δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ, ἵνα τέκνα Θεοῦ (β)κληθῶμεν.
Propter hoc mundus non novit nos, quia non novit eum. *Dilecti*, nunc *nati*
2 διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γινώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω αὐτόν. Ἀγαπητοὶ, νῦν τέκνα
Dei sumus, & nondum apparuit quid erimus. Scimus *autem* quoniam *si* apparuerit,
Θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὔπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα. (γ)Οἴδαμεν δὲ ὅτι ἐὰν φανερωθῇ,
similes ei erimus: quoniam videbimus eum sicuti est. Et omnis *habens* spem
3 ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα· ὅτι ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστι. Καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα
hanc in eo, sanctificat *seipsum*, sicut ille sanctus est. Omnis *faciens* pecca-
4 ταύτην ἐπ᾽ αὐτῷ, ἁγνίζει ἑαυτὸν, καθὼς ἐκεῖνος ἁγνός ἐστι. Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρ-
tum, & *transgressionem legis* facit: & peccatum est *transgressio legis*. Et scitis quia ille
5 τίαν καὶ τὴν ἀνομίαν ποιεῖ· καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ ἀνομία. Καὶ οἴδατε ὅτι ἐκεῖνος
apparuit, ut peccata nostra tolleret, & peccatum in eo non est. Omnis in
6 ἐφανερώθη, ἵνα τὰς (δ)ἁμαρτίας ἡμῶν ἄρῃ, καὶ ἁμαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστι. Πᾶς ὁ ἐν
eo *manens*, non peccat: omnis *peccans*, non vidit eum, nec cognovit eum.
αὐτῷ μένων, οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁμαρτάνων, οὐχ ἑώρακεν αὐτὸν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν.
Filioli, nemo seducat vos. *Faciens* justitiam, justus est, sicut ille
7 (ε) Τεκνία, μηδεὶς πλανάτω ὑμᾶς. ὁ ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, δίκαιός ἐστιν, καθὼς ἐκεῖνος
justus est. *Faciens* peccatum, ex diabolo est: quoniam ab initio
δίκαιός ἐστιν. (ζ) Ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν· ὅτι ἀπ᾽ ἀρχῆς 8
diabolus peccat. In hoc apparuit Filius Dei, ut dissolvat opera dia-
ὁ διάβολος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ δια-
boli. Omnis natus ex Deo, peccatum non facit: quoniam semen ipsius in
Δ΄ βόλου. Πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἁμαρτίαν οὐ ποιεῖ· ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν 9
eo manet: & non potest peccare, quoniam ex Deo natus est. In hoc
αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται. Ἐν τούτῳ 10
manifesti sunt *nati* Dei, & *nati* diaboli. Omnis *non faciens* *justi-*
φανερά ἐστι τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ μὴ ποιῶν (η)δικαιο-
tiam, non est ex Deo, & non *diligens* fratrem suum. Quoniam hæc est an-
σύνην, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. Ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγ- 11
nuntiatio, quam audistis ab initio, ut diligamus *alii alios*. Non sicut Cain ex
γελία, ἣν ἠκούσατε ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. Οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ 12
maligno erat: & occidit fratrem suum. Et *gratiâ cujus* occidit eum? Quoniam
τοῦ πονηροῦ ἦν, καὶ ἔσφαξε τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. καὶ χάριν τίνος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι
opera ejus maligna erant: *quæ* autem fratris ejus, justa. *Ne admiremini*,
τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν· τὰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, δίκαια. Μὴ θαυμάζετε, 13
fratres *mei*, si odit vos mundus. Nos scimus quoniam translati sumus
(θ)ἀδελφοί μου, εἰ μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. Ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν 14
de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres. *Non diligens* *fra-*
ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς· Ὁ μὴ (ι)ἀγαπῶν τὸν ἀδελ-
trem, manet in morte. Omnis *odio habens* fratrem suum, homicida est: &
φὸν, μένει ἐν τῷ θανάτῳ. Πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀνθρωποκτόνος ἐστί. καὶ
scitis quoniam omnis homicida non habet vitam æternam in se manentem. In 15
οἴδατε ὅτι πᾶς ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν. Ἐν 16
hoc cognovimus charitatem, quoniam ille pro nobis animam suam posuit:
τούτῳ ἐγνώκαμεν τὴν ἀγάπην, ὅτι ἐκεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔθηκε·
& nos debemus pro fratribus animas ponere.
καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν τὰς ψυχὰς (κ) τιθέναι.

Κεφ. γ΄. MS.A. (α)ἔδωκεν(β)κληθῶμεν καί ἐσμεν. διά(γ)Οἴδαμεν ὅτι(δ)ἁμαρτίας ἄρῃ,(ε)Παιδία, μάτις(ζ)Ὁ δὲ ποιῶν (η)τὴν δικαιοσύνην,(θ)ἀδελφοί, εἰ(ι)ἀγαπῶν, μένει(κ)θεῖναι.

MS.A. (τ) μένει ἐν ὑμῖν· (υ) καθὼς (φ) μένετε (χ) ἐὰν (ψ) καὶ πᾶς

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

27 ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܐܢ ܬܩܘܐ ܒܟܘܢ ܡܫܝܚܘܬܐ ܕܩܒܠܬܘܢ ܡܢܗ. ܠܐ ܣܢܝܩܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܐܢܫ *
ܢܠܦܟܘܢ. ܐܠܐ ܐܝܟ ܡܫܝܚܘܬܐ ܗܝ ܕܡܢ ܐܠܗܐ. ܗܝ ܡܠܦܐ ܠܟܘܢ ܥܠ ܟܠ.
28 ܘܫܪܝܪܐ ܗܝ ܘܠܐ ܐܝܬ ܒܗ ܕܓܠܘܬܐ. ܘܐܝܟ ܕܐܠܦܬܟܘܢ ܩܘܘ ܒܗ. * ܘܗܫܐ ܒܢܝ ܩܘܘ ܒܗ.
29 ܕܡܐ ܕܐܬܓܠܝ ܠܐ ܢܒܗܬ ܡܢܗ. ܐܠܐ ܢܗܘܐ ܠܢ ܦܪܗܣܝܐ ܒܡܐܬܝܬܗ. * ܐܢ ܝܕܥܬܘܢ
ܕܟܐܢ ܗܘ. ܕܥܘ ܕܐܦ ܟܠ ܕܥܒܕ ܟܐܢܘܬܐ ܡܢܗ ܗܘ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܓ *
1 ܘܚܙܘ ܕܡܢܐ ܚܘܒܐ ܕܐܒܐ ܣܓܝ ܠܘܬܢ. ܕܒܢܝܐ ܩܪܐ ܠܢ ܘܥܒܕܢ. ܡܛܠ ܗܢܐ ܠܐ ܝܕܥܢ ܥܠܡܐ *
2 ܐܦܠܐ ܓܝܪ ܠܗ ܝܕܥ. * ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ * ܓ * ܚܒܝܒܝ. ܗܫܐ
ܒܢܝܐ ܚܢܢ ܠܐܠܗܐ. ܘܠܐ ܥܕܟܝܠ ܐܬܓܠܝ ܡܢܐ ܥܬܝܕܝܢ ܚܢܢ ܠܡܗܘܐ. ܝܕܥܝܢ ܕܝܢ ܚܢܢ
3 ܕܡܐ ܕܐܬܓܠܝ ܒܕܡܘܬܗ ܗܘܝܢ ܚܢܢ. ܘܚܙܝܢ ܚܢܢ ܠܗ ܐܝܟ ܡܐ ܕܐܝܬܘܗܝ. * ܘܟܠ ܕܐܝܬ ܠܗ
4 ܣܒܪܐ ܗܢܐ ܥܠܘܗܝ. ܡܕܟܐ ܢܦܫܗ ܐܝܟ ܕܗܘ ܕܟܝܐ ܗܘ. * ܘܡܢ ܕܥܒܕ ܚܛܝܬܐ
5 ܥܘܠܐ ܥܒܕ. ܚܛܝܬܐ ܓܝܪ ܟܠܗ ܥܘܠܐ ܗܝ. * ܘܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܗܘ ܐܬܓܠܝ. ܕܢܫܩܘܠ
6 ܚܛܗܝܢ. ܘܚܛܝܬܐ ܒܗ ܠܐ ܗܘܬ. * ܘܟܠ ܕܒܗ ܡܩܘܐ ܠܐ ܚܛܐ. ܘܟܠ ܕܚܛܐ ܠܐ ܚܙܝܗܝ
7 ܘܐܦܠܐ ܝܕܥܗ. * ܒܢܝ ܠܐ ܐܢܫ ܢܛܥܝܟܘܢ. ܡܢ ܕܥܒܕ ܟܐܢܘܬܐ ܟܐܢ ܗܘ. ܐܝܟ ܕܐܦ ܗܘ ܡܫܝܚܐ
8 ܟܐܢ ܗܘ. * ܘܡܢ ܕܥܒܕ ܚܛܝܬܐ ܡܢ ܣܛܢܐ ܗܘ. ܡܛܠ ܕܡܢ ܪܫܝܬܐ ܗܘ ܣܛܢܐ
ܚܛܝ ܗܘ. ܘܡܛܠ ܗܢܐ ܐܬܓܠܝ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܕܢܫܪܐ ܥܒܕܘܗܝ ܕܣܛܢܐ. * ܟܠ ܡܢ
9 ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܝܠܝܕ ܚܛܝܬܐ ܠܐ ܥܒܕ. ܡܛܠ ܕܙܪܥܗ ܒܗ ܗܘ. ܘܠܐ ܡܫܟܚ ܕܢܚܛܐ ܡܛܠ ܕܡܢ ܐܠܗܐ
10 ܝܠܝܕ. * ܒܗܕܐ ܡܬܦܪܫܝܢ ܒܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܡܢ ܒܢܘܗܝ ܕܣܛܢܐ. ܟܠ ܕܠܐ ܥܒܕ ܟܐܢܘܬܐ
11 ܘܠܐ ܪܚܡ ܠܐܚܘܗܝ. ܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܐܠܗܐ. * ܡܛܠ ܕܗܢܘ ܦܘܩܕܢܐ ܕܫܡܥܬܘܢ ܡܢ ܠܘܩܕܡܝܢ
12 ܕܬܚܒܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. * ܠܐ ܐܝܟ ܩܐܝܢ ܕܡܢ ܒܝܫܐ ܗܘܐ ܘܩܛܠܗ ܠܐܚܘܗܝ.
13 ܘܡܛܠ ܡܢܐ ܩܛܠܗ. ܐܠܐ ܕܥܒܕܘܗܝ ܒܝܫܝܢ ܗܘܘ ܘܕܐܚܘܗܝ ܟܐܢܝܢ. * ܠܐ
14 ܬܬܕܡܪܘܢ ܐܚܝ ܐܢ ܣܢܐ ܠܟܘܢ ܥܠܡܐ. * ܚܢܢ ܝܕܥܝܢ ܕܫܢܝܢ ܠܢ ܡܢ ܡܘܬܐ ܠܚܝܐ. ܒܗܝ
15 ܕܡܚܒܝܢ ܚܢܢ ܠܐܚܝܢ. ܡܢ ܕܠܐ ܪܚܡ ܠܐܚܘܗܝ ܒܡܘܬܐ ܩܘܐ. * ܟܠ ܡܢ ܕܣܢܐ ܠܐܚܘܗܝ
ܩܛܘܠܐ ܗܘ ܕܒܪܢܫܐ. ܘܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܕܟܠ ܩܛܘܠ ܠܐ ܡܫܟܚܐ ܕܬܩܘܐ ܒܗ
16 ܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. * ܒܗܕܐ ܝܕܥܝܢ ܚܢܢ ܚܘܒܗ ܕܠܘܬܢ. ܕܗܘ ܢܦܫܗ ܣܡ ܚܠܦܝܢ.
ܘܐܦ ܚܢܢ ܘܠܐ ܠܢ ܕܢܣܝܡ ܢܦܫܢ ܚܠܦ ܐܚܝܢ.

Sed & vos, si permanserit vobiscum unctio 27
illa quam accepistis ab eo, necesse non habebitis ut quis doceat vos: sed sicut illa
unctio à Deo est, ipsa docebit vos de omnibus: & verax est, nec est in ea mendacium.
Et sicut docuit vos, manete in eo. Et nunc 28
filioli mei, manete in eo, ut quum revelatus fuerit, non erubescamus ab eo, sed habeamus
fiduciam in adventu ipsius. Si scitis quòd justus est, scitote quòd omnis qui facit justitiam, ex eo est.

CAP. III.

Porrò videte quanta sit charitas Patris er- 1
ga nos, qui filios vocavit nos, effecitque. Propterea mundus non novit nos, quoniam
nec illum novit.

De Genitrice Dei. 3.

Dilecti mei, nunc filii Dei sumus, nec usque 2
adhuc revelatum est quid futuri simus. Scimus autem quum ipse revelatus fuerit, nos
in similitudinem ipsius fore, eumque visuros prout ipse est. Et quisquis habet in eo hanc 3
spem, purificat seipsum sicut & ille purus est.
Qui autem peccatum committit, iniquitatem 4
facit: peccatum enim omne iniquitas est.
Et scitis illum manifestatum esse ut tolleret 5
peccata nostra, & peccatum in eo non esse.
Porrò quisquis in eo manet, non peccat: & 6
quicunque peccat, non vidit eum, nec eum novit. Filioli mei, nemo seducat vos. Qui 7
facit justitiam, justus est, sicut & ipse Christus justus est. Qui verò committit peccatum, 8
ex Satana est, quoniam à principio ipse Satanas peccator est. Et propter hoc apparuit
filius Dei, ut dissolveret opera Satanæ. Quis- 9
quis natus est ex Deo, peccatum non committit, quoniam semen ipsius in illo est, &
non potest peccare quia ex Deo natus est. In 10
hoc distinguuntur filii Dei à filiis Satanæ. Quisquis non facit justitiam, neque diligit
fratrem suum, non est ex Deo. Quoniam 11
hoc est præceptum quod audîstis ab initio, ut
diligatis vos invicem. Non sicut Cain ille 12
qui erat ex Malo, & trucidavit fratrem suum. Et quare trucidavit eum, nisi quia mala erant
opera sua, fratris verò sui justa? Nec mire- 13
mini fratres mei, si odit vos mundus. Nos 14
scimus quòd translati sumus à morte ad vitam, eò quòd diligimus fratres nostros. Qui
non amat fratrem suum, in morte manet.
Quisquis enim odit fratrem suum, homicîda 15
est. Et scitis quòd in omni homicîda non
potest permanere vita æterna. In hoc cog- 16
noscimus charitatem ejus erga nos, quòd is dederit animam suam pro nobis: & æquum
est nos quoque pro fratribus nostris dare animas nostras.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

27 ወአንትሙሰ ፡ ቅብአተ ፡ ብክሙ ፡ እንተ ፡ ነሣእክሙ ፡ እምኀቤሁ ፡ ትነብር ፡ ኀቤክሙ ፡ ወ
ኢትፈቅዱ ፡ መኑሂ ፡ ይሜህረክሙ ፡ አላ ፡ መንፈሰ ፡ ዚአሁ ፡ ይሜህረክሙ ፡ በእንተ ፡ ኵሉ ፡
28 ወእሙን ፡ ውእቱ ፡ ወኢኮነ ፡ ሐሰተ ፡ ወበከመ ፡ ትምህርትክሙ ፡ ንበሩ ፡ በቲ ፡፡ ወይእ
ዜኒ ፡ ደቂቅየ ፡ ንበሩ ፡ ቦቱ ፡ ከመ ፡ ሶበ ፡ አስተርአየ ፡ ንርከብ ፡ ገጸ ፡ ወኢንትኀፈር ፡ በኀ
29 ቤሁ ፡ ሶበ ፡ ይመጽእ ፡፡ ወእመሰ ፡ ርኢክሙ ፡ ከመ ፡ ጻድቅ ፡ ውእቱ ፡ አእምሩ ፡ ከ
መ ፡ ኵሉ ፡ ዘይገብራ ፡ ለጽድቅ ፡ እምኔሁ ፡ ተወልደ ፡፡
1 ር ርእዩ ፡ ዘከመ ፡ እፎ ፡ ፍቅሩ ፡ ዘወሀበነ ፡ አብ ፡ ከመ ፡ ውሉደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ንኩ
ን ፡ ወኮነኒ ፡፡ ወበእንተ ፡ ዝንቱ ፡ ኢፈተወነ ፡ ዓለም ፡ እስመ ፡ ሎቱኒ ፡ ኢያእመሮ ፡፡

Et vos unctionem habetis quam accepistis ab eo, quæ manet apud vos, & non ne- 27
cesse habetis ut quisquam doceat vos, sed Spiritus ejus docebit vos de omnibus, &
verus est, & non est mendacium, & secundùm doctrinam vestram manete in ea.
Et nunc quidem, filioli mei, manete in eo: ut quum apparuerit, inveniamus fiduci- 28
am, & non pudefiamus apud eum quum advenerit. Et si vidistis quòd justus est, 29
scitote quòd omnis qui facit justitiam, ex ipso natus est.

CAP. III.

Videte quanta sit charitas ejus quem dedit nobis Pater, ut filii Dei essemus. Et 1
fuimus etiam, & propter hoc non desideravit nos mundus, quia eum nescit.

Verſio VULGATA LATINA.

27 Et vos unctionem quam accepiſtis ab eo, maneat in vobis. Et non neceſſe habe-
tis ut aliquis doceat vos: ſed ſicut unctio ejus docet vos de omnibus, & verum
28 eſt, & non eſt mendacium. Et ſicut docuit vos: manete in eo. Et nunc, filioli,
manete in eo: ut cùm apparuerit, habeamus fiduciam, & non confundamur
29 ab eo in adventu ejus. Si ſcitis quoniam juſtus eſt, ſcitote quoniam & omnis qui
facit juſtitiam, ex ipſo natus eſt.

CAP. III.

1 VIdete qualem charitatem dedit nobis Pater, ut filii Dei nominemur & ſimus.
2 Propter hoc mundus non novit nos: quia non novit eum. Chariſſimi, nunc filii
Dei ſumus: & nondum apparuit quid erimus. Scimus quoniam cùm apparuerit,
3 ſimiles ei erimus: quoniam videbimus eum ſicuti eſt. Et omnis qui habet hanc
4 ſpem in eo, ſanctificat ſe, ſicut & ille ſanctus eſt. Omnis qui facit peccatum, &
5 iniquitatem facit: & peccatum eſt iniquitas. Et ſcitis quia ille apparuit ut pec-
6 cata noſtra tolleret: & peccatum in eo non eſt. Omnis qui in eo manet, non
peccat: & omnis qui peccat, non vidit eum, nec cognovit eum. Filioli, nemo 7
vos ſeducat. Qui facit juſtitiam, juſtus eſt: ſicut & ille juſtus eſt. Qui facit pec- 8
catum, ex diabolo eſt: quoniam ab initio diabolus peccat. In hoc apparuit Filius
Dei, ut diſſolvat opera diaboli. Omnis qui natus eſt ex Deo, peccatum non fa- 9
cit: quoniam ſemen ipſius in eo manet, & non poteſt peccare, quoniam ex Deo
natus eſt. In hoc manifeſti ſunt filii Dei, & filii diaboli. Omnis qui non eſt ju- 10
ſtus, non eſt ex Deo, & qui non diligit fratrem ſuum: Quoniam hæc eſt annunti- 11
atio, quam audiſtis ab initio, ut diligatis alterutrum. Non ſicut Cain, qui ex Ma- 12
ligno erat, & occidit fratrem ſuum. Et propter quid occidit eum? Quoniam ope-
ra ejus maligna erant: fratris autem ejus, juſta. Nolite mirari, fratres, ſi odit vos 13
mundus. Nos ſcimus quoniam tranſlati ſumus de morte ad vitam, quoniam diligi- 14
mus fratres. Qui non diligit, manet in morte: Omnis qui odit fratrem ſuum, 15
homicida eſt. Et ſcitis quoniam omnis homicida non habet vitam æternam in ſe-
metipſo manentem. In hoc cognovimus charitatem Dei, quoniam ille animam 16
ſuam pro nobis poſuit: & nos debemus pro fratribus animas ponere.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

27 * والمسحة التي اخذتموها منه ان تثبت فيكم فليست بكم حاجة الى ان يعلمكم احد * بل كما
هي مسحته تعلمكم من اجل كل شي * وصدق هي وليست كذبا * وكما علمكم ان تثبتوا
28 فيه * فالان يا اولادي اثبتوا فيه * لكيما اذا ظهر تكون لنا دالة ولا نخجل منه في وروده *
29 * ان علمتم انه عدل هو * فاعلموا ان كل من يعمل العدل مولود منه *

1 * الفصل الثالث * * قد عرفتم اية محبة منحكم الاب ان نسمي اولاد الله * من اجل
2 هذا ما يعرفكم العالم لانه ما عرفه * يا احبائي نحن الان اولاد الله * فاذا ظهر لنا ماذا نكون *
3 فقد عرفنا اننا اذا ظهر سنكون نظراءه * لاننا سنعاينه كما هو * وكل من يومل منه هذا
4 الرجا يطهر ذاته كما ان ذاك طاهر هو * كل من يعمل الخطية يعمل ضد الشريعة * لان
5 الخطية ضد الشريعة * وقد علمتم ان ذاك ظهر لينتزع خطايانا وليست فيه خطية *
6 * وكل من يثبت فيه ما يخطي * وكل من يخطي فما قد ابصره ولا عرفه * يا اولادي لا يضلكم
7 احد * من يعمل العدل عدل هو كما ان ذاك عادل هو * ومن يعمل الخطية من المحال هو * لان
8 المحال منذ القديم يخطي * لهذا ظهر ابن الله لينقض اعمال المحال * تم * قراءة الثلثا من
9 الجمعة الخامسة والثلاثين * * كل مولود من الله ما يعمل خطية * لان زرعه يثبت فيه * وما
10 يمكنه يخطي * لان الله قد ولده * بهذا ظاهرون هم اولاد الله * واولاد المحال * كل من لا يعمل
11 العدل فليس هو من الله * ومن لا يحب اخاه كذلك * لان هذه هي البشارة التي سمعتموها
12 منذ القديم ان يحب بعضنا بعض * لا مثل قايين الذي كان من الخبيث فذبح اخاه *
13 ولاي حال ذبحه * لان اعماله كانت خبيثة واعمال اخيه مقسطة * لا تعجبوا يا اخوتي ان كان
14 العالم يبغضكم * فنحن قد عرفنا اننا قد انتقلنا من الموت الى الحياة * لاننا نحب الاخوة *
15 من لا يحب اخاه يثبت في الموت * كل من يبغض اخاه قاتل الناس هو * وقد علمتم ان كل
16 قاتل الناس فليست له في ذاته حياة ابدية ثابتة * بهذا قد عرفنا المحبة * ان ذاك من اجلنا
بذل نفسه * ولكن ينبغي لنا ان نبذل انفسنا من اجل اخوتنا *

At ſi unctio quam accepiſtis ab eo, ma- 27
neat in vobis, non eſt vobis opus ut quiſ-
quam doceat vos: ſed quatenus eſt ipſi-
us unctio, docet vos omni de re: & qui-
dem vera eſt, & non mendax. Itaque
prout docuit vos ut maneretis in eo, O 28
filii mei, manete nunc in eo: ut quum ap-
paruerit, habeamus fiduciam, & non pu-
defiamus coram eo in ipſius adventu. Si 29
nôſtis quòd ipſe juſtus eſt, ſcitote quòd
quiſquis exercet juſtitiam, ex ipſo na-
tus eſt.

CAP. III.

JAm nôſtis qualem charitatem dedit 1
vobis Pater, ut vocemur filii Dei: pro-
pterea mundus non cognoſcit vos, quia non
novit eum. O dilecti mei, nos modò filii 2
Dei ſumus: quum ergò apparuerit nobis,
quid erimus? jam autem novimus quòd
quum apparuerit, erimus ei ſimiles, quia
videbimus eum ſicuti eſt. Et quiſquis 3
hanc ab eo ſpem expectat, ſeipſum purifi-
cat, ſicut ille purus eſt, Quicunque fa- 4
cit peccatum, facit contra Legem: quia
peccatum eſt contra Legem. Et nôſtis jam 5
quòd ille apparuit ut tolleret peccata no-
ſtra, & peccatum in eo non eſt. Et quiſ- 6
quis in eo manet, non peccat: & quiſ-
quis peccat, ſanè non vidit eum, nec no-
vit illum. O filii mei, nemo vos ſedu- 7
cat: qui facit juſtitiam, juſtus eſt, ſic-
ut ille juſtus eſt: Qui verò peccatum 8
facit, ex Calumniatore eſt, quia Calu-
mniator ille ab antiquo peccat. Ad hoc
apparuit Filius Dei, ad diſſolvenda ope-
ra Calumniatoris. Finis.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis trigeſimæ quintæ.

Omnis ex Deo natus, pecatum non com- 9
mittit: quoniam ſemen ipſius in eo ma-
net, nec poteſt peccare, quia Deus genu-
it illum. Per hoc manifeſtati ſunt filii 10
Dei & filii Calumniatoris. quiſquis non
exercet juſtitiam, non eſt ex Deo: &
quiſquis non diligit fratrem ſuum, ejuſ-
modi eſt. Hæc eſt enim annuntiatio quam 11
jampridem audiſtis, ut alterum noſtri
alter diligat. Non ut Cain qui erat ex 12
Maligno, & jugulavit fratrem ſuum. Et
quam ob cauſam jugulavit illum? quia
opera ejus mala erant, opera verò fratris
ejus juſta. Ne miremini ô fratres mei, 13
ſi mundus odit vos. Nos enim novimus 14
quòd tranſlati ſumus à morte ad vitam,
quia diligimus fratres: qui non diligit
fratrem ſuum, manet in morte. Quiſ- 15
quis odit fratrem ſuum, homicida eſt: &
nôſtis quòd omnis homicida non habet
in ſe vitam æternam permanentem. Per 16
hoc cognovimus charitatem, quòd ille
pro nobis donavit animam ſuam: & nos
oportet animas noſtras donare pro fratri-
bus noſtris.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 አኃዊነ ፡ ይእዜሰ ፡ ደቂቀ፡ እግዚአብሔር፡ አንትሙ ፡ ወዓዲ ፡ ኢተዐውቀ ፡ ምንተ፡ ኮነ ፡ ናአ
ምር፡ ባሕቱ፡ ከመ፡ እምከመ፡ ተዐውቀ፡፡ከማሁ፡ ንኩን ፡ እስመ፡ ንሬእዮ፡ ሎቱ፡ ወከመ፡ው
3 እቱ፡=፡ ወኵሉ፡ ዘተወከለ፡ ቦቱ ፡ ያነጽሕ ፡ ርእሶ ፡ በከመ፡ ዝክቱኒ ፡ ንጹሕ፡ ውእቱ፡፡=፡
4 ወኵሉ፡ ዘይገብራ፡ ለአበሳ ፡ ወለኃጢአት፡ ይገብራ ፡ ወኃጢአትኒ ፡ እምአበሳ ፡ ውእቱ፡=፡
5 ወታአምሩ፡ ከመ፡ አስተርአየ፡ ዝክቱ፡ ከመ፡ ያሰስል፡ ለኃጢአት፡ ወኃጢአትሰ ፡ አልቦ፡ ኀቤ
6 ሁ፡=፡ ወኵሉ፡ ዘቦቱ፡ ይነብር፡ ኢይሌብስ ፡ ወኵሉ ፡ ዘይሌብስ ፡ ኢይሬእዮ ፡ ወኢያአም
7 ሮ፡፡=፡ ደቂቅየ፡ አልቦ፡ ዘያስሕትክሙ ፡ ኵሉ፡ ዘይገብራ፡ ለጽድቅ ፡ ጻድቅ ፡ ውእቱ ፡ በከ
8 መ፡ ዝክቱኒ ፡ ጻድቅ ፡ ውእቱ፡=፡ ወዘሰ ፡ ይገብራ፡ ለኀጢአት፡ እምነ ፡ ጋኔን ፡ ውእቱ፡፡እ
ስመ፡ ቀዳሚሁ፡ ሰይጣን ፡ አበሰ ፡ ወበእንተዝ፡ አስተርአየ፡ ወልደ፡ እግዚአብሔር ፡ ከመ ፡ ይ
9 ፍታሕ፡ ግብሮ፡ ለጋኔን፡=፡ ወኵሉ ፡ ዘይትወለድ ፡ እምእግዚአብሔር፡ ኢይገብራ፡ ለኃጢ
አት ፡፡ እስመ ፡ ዘርአ ፡ ዚአሁ ፡ ቦቱ ፡ ይነብር፡ ወኢይክል ፡ አብሶ ፡ እስመ ፡ እምእግዚ
10 አብሔር፡ ተወልደ፡፡=፡ ወበዝንቱ፡ እሙራን፡ ውእቶሙ ፡ ደቂቀ፡ እግዚአብሔር፡ ወደቂቀ፡ ጋ
ኔን ፡፡ ወኵሉ ፡ ዘኢይገብራ ፡ ለጽድቅ ፡ ኢኮነ ፡ እምእግዚአብሔር ፡ ውእቱ ፡ ወኢያፈቅ
11 ር፡ ቢጾ፡፡=፡ እስመ፡ ዛቲ፡ ይእቲ፡ ትእዛዝ፡ እንተ፡ ሰማዕክሙ፡ ትካት ፡ ከመ፡ ንትፋቀር፡ በ
12 በይናቲነ፡፡=፡ ወአኮ፡ በከመ፡ ቃየን ፡ ዘእምእኩይ፡ ወቀተሎ፡ ለእኁሁ፡ እስመ፡ ምግባረ፡ዚ
13 አሁ፡ እኩይ፡ ውእቱ፡ ወዘእኁሁሰ ፡ ጻድቅ ፡ ውእቱ፡፡=፡ ወኢታንክሩ፡ አኃዊነ ፡ እመ፡ዓ
14 ለም፡ ጸልአክሙ፡=፡ ንሕነ ፡ ናአምር፡ ከመ፡ ዓደውነ፡ እሞት፡ ውስተ፡ ሕይወት፡ እስመ፡ ናፈ
ቅር፡ ቢጸነ፡፡ወዘሰ፡ ኢያፈቅር፡ ቢጾ፡ ይነብር፡ ውስተ፡ ሞት፡፡ኵሉ፡ ዘይጸልእ፡ ቢጾ፡ ቀታሌ፡
15 ነፍስ፡ ውእቱ፡=፡ ታአምሩ፡ ከመ፡ ኵሉ፡ ቀታሌ፡ ነፍስ፡ አልቦቱ፡ ሕይወተ ፡ ለዓለም፡ እን
16 ተ፡ ትሄሉ፡ ለዕሌሁ፡፡=፡ ወበዝንቱ፡ አእመርናሁ፡ ለተፋቅሮ፡ እስመ ፡ ውእቱ ፡ መጠወ፡ ነፍ
ሶ ፡ በእንቲአነ ፡ ወንሕነኒ ፡ ይደልወነ ፡ ንመጡ ፡ ነፍስነ ፡ በእንተ ፡ ቢጽነ፡፡=፡

Fratres noſtri, nunc quidem filii Dei eſtis: & adhuc non pateſactum eſt 2
quid fuerimus. Scimus tamen quòd cùm apparuerit, ſimiles ei erimus: quia
videbimus eum & ſicuti eſt. Et omnis qui ſperat in eo, purificat ſeipſum, 3
ſicut ille purus eſt. Et omnis qui facit delictum, etiam peccatam facit: 4
& peccatum ex delicto eſt. Et ſcitis quòd apparuit ille ut ejiceret pecca- 5
tum: & peccatum non eſt apud eum. Et omnis qui in eo manet, non pec- 6
cat: & omnis qui peccat, non videt neque cognoſcit. Filioli mei, nemo 7
ſit qui ſeducat vos. Omnis qui facit juſtitiam, juſtus eſt: ſicut ipſe juſtus
eſt. Et qui facit peccatum, ex diabolo eſt: quia principio ſuo ſatanas pec- 8
cavit. Et propter hoc apparuit Filius Dei, ut diſſolvat opera diaboli. Et 9
omnis qui natus eſt ex Deo, non facit peccatum: quia ſemen ipſius in eo
manet, & non poteſt peccare, quia ex Deo natus eſt. Et in hoc cogniti 10
ſunt filii Dei, & filii diaboli. Et omnis qui non facit juſtitiam, non eſt
ex Deo ipſe, & non diligit proximum ſuum. Quia hoc eſt mandatum 11
quod audiviſtis olim, ut diligatis invicém. Et non ſicut Kain, qui ex Ma- 12
lo, & occidit fratrem ſuum: quia opus ejus malum erat, & fratris ejus 13
juſtum erat. Et ne miremini fratres noſtri, ſi mundus oderit vos. Nos 14
ſcimus quòd tranſivimus à morte in vitam, quia diligimus proximum no-
ſtrum. Et ille qui non diligit proximum ſuum, manet in morte: omnis qui
odio habet proximum ſuum, animæcida eſt. Scitis quòd omnis animæcida 15
non habet vitam æternam manentem ſuper ſe. Et per hoc cognovimus chari- 16
tatem ejus, quia ipſe tradidit animam ſuam pro nobis: & nos quidem,
oportet nos ut tradamus animam noſtram pro proximo noſtro.

Qui verò habuerit *victum* mundi, & viderit fratrem ſuum *opus habentem*, &
17 Ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον τοῦ κόσμου, ϗ θεωρῇ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα, ϗ
clauſerit viſcera ſua ab eo, quomodò charitas Dei manet in eo?
κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ, πῶς ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει ἐν αὐτῷ;
Filioli mei, non diligamus verbo, neque linguâ, ſed opere & veritate.
18 (λ) Τεκνία μου, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ, μηδὲ (μ) γλώσσῃ, ἀλλ' ἔργῳ ϗ ἀληθείᾳ.
Et in hoc cognoſcimus quoniam ex veritate ſumus, & *ante eum* ſuadebimus
19 (ν) Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐκ τῆς ἀληθείας ἐσμέν, ϗ ἔμπροσθεν αὐτοῦ πείσομεν
corda noſtra. Quoniam ſi reprehenderit nos cor, *quòd* major
20 τὰς καρδίας ἡμῶν. Ὅτι (ξ) ἐὰν καταγινώσκῃ ἡμῶν ἡ καρδία, (ο) ὅτι μείζων
eſt Deus corde noſtro, & novit omnia. *Dilecti*, ſi cor
21 ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρδίας ἡμῶν, ϗ γινώσκει πάντα. Ἀγαπητοί, (π) ἐὰν ἡ καρδία
noſtrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum. Et quicquid
22 ἡμῶν μὴ καταγινώσκῃ ἡμῶν, παῤῥησίαν ἔχομεν πρὸς τὸν Θεόν. Καὶ ὃ ἐὰν
petierimus, accipiemus ab eo: quoniam mandata ejus cuſtodimus, & placita
αἰτῶμεν, (ρ) λαμβάνομεν παρ' αὐτοῦ, ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ (σ) τηροῦμεν, ϗ τὰ ἀρεστὰ
coram eo facimus. Et hoc eſt mandatum ejus, Ut credamus *nomi-*
23 ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, Ἵνα (τ) πιστεύσωμεν τῷ ὀνό-
ni Filii ejus Jeſu Chriſti: & diligamus *alii alios*, ſicut dedit mandatum
ματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ϗ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν
nobis. Et *ſervans* mandata ejus, in illo manet, & ipſe in eo. Et in
24 ἡμῖν. Καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει, ϗ αὐτὸς ἐν αὐτῷ. ϗ ἐν
hoc * ſcimus quoniam manet in nobis, de Spiritu quem nobis dedit.
τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ Πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

CAP. IV. Δ'.

Dilecti, ne omni ſpiritui *credite*, ſed probate ſpiritus, ſi ex
1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ
Deo ſint: quoniam multi pſeudoprophetæ exierunt in mundum. In hoc
2 τοῦ Θεοῦ ἐστιν· ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον. Ἐν τούτῳ
cognoſcitur Spiritus Dei; Omnis ſpiritus qui confitetur Jeſum Chriſtum in carne ve-
γινώσκεται τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, Πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐλη-
niſſe, ex Deo eſt: Et omnis ſpiritus qui *non confitetur* Jeſum *Chriſtum in carne*
λυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστι· Καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ μὴ ὁμολογεῖ (α) τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ 3
venientem, ex Deo non eſt: & hic eſt *Antichriſti*: de quo audiſtis, quoniam venit:
ἐληλυθότα, ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστι· ϗ τοῦτό ἐστι τὸ τοῦ ἀντιχρίστου· ὃ ἀκηκόατε, ὅτι ἔρχεται·
& nunc in mundo eſt jam. Vos ex Deo eſtis, filioli, & viciſtis *eos*:
ϗ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη. Ὑμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστε, τεκνία, ϗ νενικήκατε αὐτούς· 4
quoniam major eſt qui in vobis, quàm qui in mundo. Ipſi de mundo ſunt: *propter*
ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν, ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ. Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσί· διὰ 5
hoc de mundo loquuntur, & mundus eos audit. Nos ex Deo ſumus.
τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσι, ϗ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. Ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμέν. 6
Cognoſcens Deum, audit nos: qui non eſt ex Deo, non audit nos. *Ex* hoc
ὁ γινώσκων τὸν Θεόν, ἀκούει (β) ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν. ἐκ τούτου
cognoſcimus Spiritum veritatis, & ſpiritum erroris. *Dilecti*, diligamus
Ε' γινώσκομεν τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ϗ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης. Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν 7
alii alios, quia charitas ex Deo eſt: Et omnis *diligens* ex Deo natus eſt,
ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστι· ϗ πᾶς ὁ (γ) ἀγαπῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται,
& cognoſcit Deum. Qui non *diligens*, non novit Deum: quoniam Deus charitas eſt.
ϗ γινώσκει τὸν Θεόν. Ὁ μὴ ἀγαπῶν, (δ) οὐκ ἔγνω τὸν Θεόν· ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν. 8
In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quoniam Filium ſuum unigenitum mi-
Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέ- 9
ſit Deus in mundum, ut vivamus per eum. In hoc eſt charitas, non
σταλκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ 10
quòd nos dilexerimus Deum, ſed quoniam ipſe dilexit nos, & miſit
ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅτι (ε) αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, ϗ ἀπέστειλε
Filium ſuum propitiationem pro peccatis noſtris. *Dilecti*, ſi ſic Deus
τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν. Ἀγαπητοί, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς 11
dilexit nos, & nos debemus *alii alios* diligere.
ἠγάπησεν ἡμᾶς, ϗ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν.

MS.A. (λ) Τεκνία, μὴ (μ) τῇ γλώσσῃ, ἀλλὰ ἐν ἔργῳ (ν) Ἐν τούτῳ γνωσόμεθα (ξ) ἂν (ο) μείζων (π) ἂν ἡ καρδία μὴ καταγινώσκῃ (ρ) λαμβάνομεν ἀπ' αὐτοῦ, (σ) τηρῶμεν, (τ) πιστεύωμεν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ, Κεφ. Δ'. MS.A. (α) τὸν Ἰησοῦν, ἐκ τοῦ Θεοῦ (β) ἡμῶν· * ἐν τούτῳ γινώσκομεν (γ) ἀγαπῶν τὸν Θεὸν ἐκ (δ) οὐ γινώσκει τὸν (ε) ἐκεῖνος

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܩܢܝܢܐ ܕܥܠܡܐ ܀ ܘܚܙܐ ܠܐܚܘܗܝ ܕܣܢܝܩ ܘܐܚܕ ܪܚܡܘܗܝ ܡܢܗ ܀ 17
ܐܝܟܢܐ ܐܝܬ ܒܗ ܚܘܒܐ ܕܐܠܗܐ ܀ * ܒܢܝ ܀ ܠܐ ܢܚܒ ܚܕ ܠܚܕ ܒܡܠܐ ܘܒܠܫܢܐ ܀ ܐܠܐ ܒܥܒܕܐ 18
ܘܒܫܪܪܐ ܀ * ܘܒܗܕܐ ܡܬܝܕܥܝܢܢ ܕܡܢ ܫܪܪܐ ܐܢܚܢܢ ܀ ܘܩܕܡ ܕܢܐܬܐ ܗܘ ܡܦܝܣܝܢܢ ܠܒܢ ܀ 19
* ܘܐܢ ܢܬܪܫܢ ܠܒܢ ܀ ܟܡܐ ܐܠܗܐ ܪܒ ܡܢ ܠܒܢ ܘܝܕܥ ܟܠܡܕܡ ܀ * ܚܒܝܒܝ ܀ ܐܢ 20 21
ܠܒܢ ܠܐ ܡܪܫܥ ܠܢ ܀ ܓܠܝܘܬ ܐܦܐ ܐܝܬ ܠܢ ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܀ * ܘܡܕܡ ܕܫܐܠܝܢܢ ܢܣܒܝܢܢ 22
ܡܢܗ ܀ ܡܛܠ ܕܢܛܪܝܢܢ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܀ ܘܫܦܝܪܬܐ ܥܒܕܝܢܢ ܩܕܡܘܗܝ ܀ * ܘܗܢܐ ܗܘ 23
ܦܘܩܕܢܗ ܀ ܕܢܗܝܡܢ ܒܫܡܐ ܕܒܪܗ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܀ ܘܢܚܒ ܚܕ ܠܚܕ ܐܝܟ ܕܦܩܕܢ ܀
* ܘܡܢ ܕܢܛܪ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܒܗ ܡܬܢܛܪ ܀ ܘܗܘ ܒܗ ܫܪܐ ܀ ܘܒܗܕܐ ܡܬܝܕܥܝܢܢ ܕܫܪܐ ܒܢ ܀ 24
ܡܢ ܪܘܚܗ ܗܝ ܕܝܗܒ ܠܢ ܀

* ܩܪܝܢܐ * ܕ * * ܕܡܘܠܕܗ ܕܡܪܢ * ܕ *

* ܚܒܝܒܝ ܀ ܠܐ ܠܟܠ ܪܘܚ ܬܗܝܡܢܘܢ ܀ ܐܠܐ ܦܪܘܫܘ ܪܘܚܐ ܐܢ ܡܢ ܐܠܗܐ 1
ܐܢܝܢ ܀ ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܐ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ ܢܦܩܘ ܠܗ ܠܥܠܡܐ ܀ * ܒܗܕܐ ܡܬܝܕܥܐ ܪܘܚܗ 2
ܕܐܠܗܐ ܀ ܟܠ ܪܘܚ ܕܡܘܕܝܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܐܬܐ ܒܒܣܪ ܀ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܝ ܀ * ܘܟܠ ܪܘܚ 3
ܕܠܐ ܡܘܕܝܐ ܕܝܫܘܥ ܐܬܐ ܒܒܣܪ ܀ ܠܘ ܡܢ ܐܠܗܐ ܀ ܐܠܐ ܗܕܐ ܡܢ ܡܫܝܚܐ ܗܝ ܕܓܠܐ ܗܝ
ܕܫܡܥܬܘܢ ܕܐܬܝܐ ܀ ܘܗܫܐ ܒܥܠܡܐ ܐܝܬܝܗ ܡܢ ܟܕܘ ܀ * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܡܢ ܐܠܗܐ ܐܢܬܘܢ 4
ܒܢܝܐ ܀ ܘܙܟܝܬܘܢ ܐܢܘܢ ܀ ܡܛܠ ܕܪܒ ܗܘ ܗܘ ܕܒܟܘܢ ܡܢ ܗܘ ܕܒܥܠܡܐ ܀ * ܘܗܢܘܢ ܡܢ 5
ܥܠܡܐ ܐܢܘܢ ܀ ܡܛܠ ܗܢܐ ܡܢ ܥܠܡܐ ܡܡܠܠܝܢ ܀ ܘܥܠܡܐ ܠܗܘܢ ܫܡܥ ܀ * ܚܢܢ ܕܝܢ ܡܢ 6
ܐܠܗܐ ܚܢܢ ܀ ܘܗܘ ܕܝܕܥ ܠܐܠܗܐ ܫܡܥ ܠܢ ܀ ܘܗܘ ܕܠܐ ܗܘܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܠܐ ܫܡܥ ܠܢ ܀ ܒܗ
ܗܕܐ ܡܬܝܕܥܝܢܢ ܪܘܚܐ ܕܫܪܪܐ ܀ ܘܪܘܚܐ ܕܛܥܝܘܬܐ ܀ * ܚܒܝܒܝ ܀ ܢܚܒ ܚܕ ܠܚܕ ܀ 7
ܡܛܠ ܕܚܘܒܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܗܘ ܀ ܘܟܠ ܡܢ ܕܡܚܒ ܡܢ ܐܠܗܐ ܝܠܝܕ ܀ ܘܝܕܥ ܠܐܠܗܐ ܀ * ܡܛܠ 8
ܕܐܠܗܐ ܚܘܒܐ ܗܘ ܀ ܘܟܠ ܕܠܐ ܡܚܒ ܠܐ ܝܕܥ ܠܐܠܗܐ ܀ * ܒܗܕܐ ܐܬܝܕܥ ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ ܕܠܘܬܢ ܀ 9
ܕܒܪܗ ܝܚܝܕܝܐ ܫܕܪ ܐܠܗܐ ܠܥܠܡܐ ܕܢܚܐ ܒܐܝܕܗ ܀ * ܒܗܕܐ ܐܝܬܘܗܝ ܚܘܒܐ ܀ ܠܐ ܗܘܐ ܕܚܢܢ 10
ܐܚܒܢ ܠܐܠܗܐ ܀ ܐܠܐ ܕܗܘ ܐܠܗܐ ܐܚܒܢ ܀ ܘܫܕܪ ܠܒܪܗ ܚܘܣܝܐ ܚܠܦ ܚܛܗܝܢ ܀

* ܕܫܘܝܓܐ ܐܪܙܢܝܐ ܀ ܘܚܕ ܒܫܒܐ ܕܒܬܪ ܕܢܚܐ * ܗ *

* ܚܒܝܒܝ ܀ ܐܢ ܗܟܢܐ ܐܚܒܢ ܐܠܗܐ ܀ ܐܦ ܚܢܢ ܚܝܒܝܢܢ ܚܕ ܠܚܕ ܠܡܚܒܘ ܀ 11

Porrò qui habuerit poſſeſſionem mundi, & 17
viderit fratrem ſuum egentem, & clauſerit
viſcera ſua ab eo, quo pacto eſt charitas Dei
in illo? Filioli mei, ne diligamus nos in- 18
vicèm verbis & linguâ, ſed operibus & ve-
ritate. Et in hoc cognoſcimus quòd ex ve- 19
ritate ſumus, & antequam veniat ipſa, per-
ſuaſum reddimus cor noſtrum. Quòd ſi cor 20
noſtrum reprehendat nos, quantò magis De-
us qui major eſt corde noſtro, & novit omnia?
Dilecti mei, ſi cor noſtrum non arguit nos, 21
fiduciam habemus coram Deo, Et quic- 22
quid petierimus, accipiemus ab eo: quoni-
am ſervamus mandata ejus, & quæ grata
ſunt coram ipſo peragimus. Et hoc eſt præ- 23
ceptum ejus; Ut credamus in nomine filii
ipſius Jeſu Chriſti, & diligamus nos invicèm
ſicut præcepit nobis. Cæterùm qui ſervat 24
præcepta ejus, per ipſum ſervatur, & ille ha-
bitat in ipſo: ac per hoc intelligimus quòd
habitet in nobis, è Spiritu ſuo quem dedit
nobis.

CAP. IV.

Nativitate Domini noſtri. 4.

Dilecti mei, non omnibus ſpiritibus cre- 1
datis, ſed dijudicate ſpiritus num ex Deo ſint,
quia multi pſeudoprophetæ exierunt in mun-
dum. Per hoc cognoſcitur Spiritus Dei; 2
Omnis ſpirit' qui confitetur Jeſum Chriſtum
veniſſe in carne, ex Deo eſt. Omnis autem 3
ſpiritus qui non confitetur Jeſum veniſſe in
carne, non eſt ex Deo: ſed hic eſt ab ipſo
Pſeudochriſto, quem audiſtis venturum, &
nunc jam in mundo eſt. Vos autem ex Deo 4
eſtis filii, & viciſtis eos, quoniam major eſt
ille qui in vobis eſt, quàm qui in mundo. Et 5
illi ex mundo ſunt, propterea de mundo lo-
quuntur, & mundus eos audit. Nos autem 6
ex Deo ſumus, & qui novit Deum, audit nos;
& qui non eſt ex Deo, non audit nos: per
hoc ipſum intelligimus ſpiritum veritatis, &
ſpiritum erroris. Dilecti mei, diligamus nos 7
invicèm, quoniam charitas ex Deo eſt. Et
quiſquis diligit, ex Deo natus eſt, & cogno-
ſcit Deum, Quoniam Deus charitas eſt: 8
& quiſquis non diligit, non cognoſcit
Deum. Per hoc innotuit charitas Dei 9
erga nos, quòd filium ſuum unicum miſerit
Deus in mundum, ut vivamus per eum. In 10
hoc eſt charitas, non quòd nos dilexerimus
Deum, ſed quòd ipſe Deus dilexit nos, &
miſerit filium ſuum propitiationem pro pec-
catis noſtris.

Lotione myſticâ, & Dominicâ poſt Epiphaniam. 5.

Chariſſimi mei, ſi ſic dilexit nos Deus, & nos 11
quoque debemus nos mutuò diligere.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወዘቦቱ፡ መንበርተ፡ ዝንቱ ፡ ዓለም ፡ ወይሬኢ፡ ቢጾ፡ ጽኑስ ፡ ወየዐፁ ፡ ምሕረቶ፡ እምኔሁ፡
18 እፎ ፡ ይነብር፡ ፍቅረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ለዕሌሁ፡፡፨ ደቂቅየ ፡ ኢንትፋቀር፡ በቃል ፡ ወበልሳ
19 ን ፡ ዘአንበለ ፡ በምግባር፡ ወበጽድቅ፡፡፨ ወበዝንቱ፡ ናአምር፡ ከመ፡ እምጽድቅ ፡ ውእቱ ፡
20 ወንሕነ ፡ ቅድሜሁ ፡ ናሞክሮ፡ ለልብነ፡፨ እስመ፡ ያርስሐስሐነ ፡ ልበነ ፡ ወይቀልየነ ፡ እምአ
21 በሳነ ፡ ወያዐብዮ፡ እግዚአብሔር ፡ ለልብነ ፡ ወያአምር፡ ኵሎ፡፡፨ አኃዊነ ፡ እመሰ ፡ ኢይቀ
22 ለየነ ፡ ልብነ ፡ ገጸ ፡ ብነ ፡ ኀበ ፡ እግዚአብሔር፡፨ ወዘሂ ፡ ዘነስእለነሁ ፡ ይሰምዓነ ፡ ወንነ
ሥእ ፡ በኀቤሁ ፡ እስመ ፡ ትእዛዘ ፡ ነዓቅብ፡፡ወንገብር፡ ዘይሤምሮ ፡ ለእግዚአብሔር፡፡፨

Et qui habet gubernationem hujus mundi, & vidit proximum ſuum egentem, 17
& claudit miſericordiam ſuam ab eo, quomodo manet charitas Dei ſuper eum?
Filioli mei, ne diligamus in ſermone & in lingua, ſed in opere & in veritate. 18
Et per hoc cognoſcimus quòd ex veritate eſt, & nos coram eo tentemus cor noſtrum. 19
Quia reprehendit nos cor noſtrum, & contemnit nos ob peccata noſtra: & magnifi- 20
cat Deus cor noſtrum, & ſcit omnia. Fratres noſtri, ſi non contempſit nos cor noſtrum, 21
fiduciam habemus apud Deum. Et quodcunque rogaverimus eum, exaudit nos, & 22
accipimus ab eo, quoniam mandata ejus obſervamus, ac facimus id quod placet Deo.

Verſio VULGATA LATINA.

17 Qui habuerit ſubſtantiam hujus mundi, & viderit fratrem ſuum neceſſitatem habe-
18 re, & clauſerit viſcera ſua ab eo: quomodò charitas Dei manet in eo? Filioli
19 mei, non diligamus verbo neque linguâ, ſed opere & veritate. In hoc cogno-
ſcimus quoniam ex veritate ſumus: & in conſpectu ejus ſuadebimus corda noſtra.
20 Quoniam ſi reprehenderit nos cor noſtrum: major eſt Deus corde noſtro, & no-
21 vit omnia. Chariſſimi, ſi cor noſtrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus
22 ad Deum: Et quidquid petierimus, accipiemus ab eo: quoniam mandata ejus
23 cuſtodimus, & ea, quæ ſunt placita coram eo, facimus. Et hoc eſt mandatum ejus;
Ut credamus in nomine Filii ejus Jeſu Chriſti: & diligamus alterutrum, ſicut de-
24 dit mandatum nobis. Et qui ſervat mandata ejus, in illo manet, & ipſe in eo:
& in hoc ſcimus quoniam manet in nobis de Spiritu, quem dedit nobis.

CAP. IV.

1 CHariſſimi, nolite omni ſpiritui credere, ſed probate ſpiritus ſi ex Deo ſint:
quoniam multi pſeudoprophetæ exierunt in mundum. In hoc cognoſcitur Spiritus 2
Dei: omnis ſpiritus qui confitetur Jeſum Chriſtum in carne veniſſe, ex Deo eſt:
Et omnis ſpiritus, qui ſolvit Jeſum, ex Deo non eſt; & hic eſt Antichriſtus, de- 3
quo audiſtis quoniam venit, & nunc jam in mundo eſt. Vos ex Deo eſtis, filioli, 4
& viciſtis eum, quoniam major eſt qui in vobis eſt, quam qui in mundo. Ipſi de 5
mundo ſunt: ideò de mundo loquuntur, & mundus eos audit. Nos ex Deo ſumus. Qui 6
novit Deum, audit nos: qui non eſt ex Deo, non audit nos: in hoc cognoſcimus Spi-
ritum veritatis, & ſpiritum erroris. Chariſſimi, diligamus nos invicém: quia chari- 7
tas ex Deo eſt. Et omnis qui diligit, ex Deo natus eſt, & cognoſcit Deum. Qui non di- 8
ligit, non novit Deum: quoniam Deus charitas eſt. In hoc apparuit charitas Dei in 9
nobis, quoniam Filium ſuum unigenitum miſit Deus in mundum, ut vivamus per eum.
In hoc eſt charitas: non quaſi nos dilexerimus Deum, ſed quoniam ipſe prior dilexit 10
nos, & miſit Filium ſuum propitiationem pro peccatis noſtris. Chariſſimi, ſi ſic 11
Deus dilexit nos: & nos debemus alterutrum diligere.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

17 * مَنْ كَانَ لَهُ مَعَاشُ ٱلْعَالَمِ وَيُبْصِرُ أَخَاهُ قَدْ مَسَّهُ ٱلْحَاجَه فَيُغْلِقُ تَحَنُّنَهُ عَلَيْهِ * كَيْفَ يَثْبُتُ
18 19 فِيهِ مَحَبَّهُ ٱللّٰهِ * يَا أَوْلَادِي لَا نُحِبُّ بِٱلْكَلَامِ وَلَا بِٱللِّسَانِ بَلْ بِٱلْفِعْلِ وَٱلْحَقِّ * فَبِهٰذَا نَعْرِفُ أَنَّنَا مِنَ
20 ٱلْحَقِّ * وَأَمَامَهُ نُقْنِعُ قُلُوبَنَا * إِنْ كَانَ قَلْبُنَا يَلُومُنَا * لِأَنَّ ٱللّٰهَ أَعْظَمُ مِنْ قَلْبِنَا وَيَعْرِفُ ٱلْكُلَّ *

* قِرَاءَه لِعِيدِ يُوحَنَّا ٱلْإِنْجِيلِيِّ فِي ٱلسَّادِسِ وَعِشْرِينَ مِنْ أَيْلُولَ * وَلِلْأَرْبِعَا ٱلْخَامِسَه وَثَلَاثِينَ
21 22 بَعْدَ ٱلْعَنْصَرَه * * يَا أَحِبَّتِي إِنْ كَانَ قَلْبُنَا مَا يَلُومُنَا فَلَنَا دَالَّه لَدَى ٱللّٰهِ * وَمَهْمَا نَسْأَلُهُ نَأْخُذُهُ
23 مِنْهُ * لِأَنَّنَا نَحْفَظُ وَصَايَاهُ وَنَعْمَلُ ٱلْأَعْمَالَ ٱلْمَرْضِيَّه أَمَامَهُ * وَهٰذِهِ هِيَ وَصِيَّتُهُ أَنْ نُؤْمِنَ بِٱسْمِ ٱبْنِهِ
24 أَيْسُوعَ ٱلْمَسِيحِ * وَنُحِبُّ بَعْضُنَا بَعْضٌ كَمَا مَنَحَنَا وَصِيَّه بِهٰذَا * وَمَنْ يَحْفَظُ وَصَايَاهُ يَثْبُتُ فِيهِ * وَذَاكَ
أَيْضًا يَثْبُتُ فِيهِ * بِهٰذَا نَعْرِفُ أَنَّهُ يَثْبُتُ فِينَا مِنَ ٱلرُّوحِ ٱلَّذِي أُعْطِينَاهُ * * ٱلْفَصْلُ ٱلرَّابِعُ *
1 * يَا أَحِبَّتِي لَا تُصَدِّقُوا كُلَّ رُوحٍ بَلِ ٱخْتَبِرُوا ٱلْأَرْوَاحَ * إِنْ كَانَ ذَاكَ ٱلرُّوحُ مِنَ ٱللّٰهِ * لِأَنَّ أَنْبِيَاءَ
2 كَذَبَه كَثِيرِينَ قَدْ خَرَجُوا إِلَى ٱلْعَالَمِ * بِهٰذَا تَعْرِفُونَ رُوحَ ٱللّٰهِ * كُلُّ رُوحٍ يَعْتَرِفُ أَنَّ أَيْسُوعَ
3 ٱلْمَسِيحَ قَدْ جَاءَ بِٱلْبَشَرِ مِنَ ٱللّٰهِ هُوَ * وَكُلُّ رُوحٍ مَا يَعْتَرِفُ أَنَّ أَيْسُوعَ قَدْ جَاءَ بِٱلْبَشَرِ فَلَيْسَ هُوَ
مِنَ ٱللّٰهِ * وَهٰذَا هُوَ رُوحُ ضِدِّ ٱلْمَسِيحِ ٱلَّذِي قَدْ سَمِعْتُمْ أَنَّهُ سَيَجِي * وَٱلْآنَ فِي ٱلْعَالَمِ هُوَ سَالِفًا *
4 * يَا أَوْلَادِي أَنْتُمْ مِنَ ٱللّٰهِ أَنْتُمْ وَقَدْ غَلَبْتُمْ أُولَئِكَ * لِأَنَّ ٱلرُّوحَ ٱلَّذِي فِيكُمْ هُوَ أَعْظَمُ مِنَ ٱلَّذِي
5 6 فِي ٱلْعَالَمِ * أُولَئِكَ مِنَ ٱلْعَالَمِ هُمْ * فَلِهٰذَا مِنَ ٱلْعَالَمِ يَتَكَلَّمُونَ * وَٱلْعَالَمُ يَسْمَعُ مِنْهُمْ * نَحْنُ مِنَ
ٱللّٰهِ نَحْنُ * فَمَنْ قَدْ عَرَفَ ٱللّٰهَ يَسْمَعُ مِنَّا * وَمَنْ لَيْسَ هُوَ مِنَ ٱللّٰهِ فَمَا يَسْمَعُ مِنَّا * وَمِنْ هٰذَا نَعْرِفُ
رُوحَ ٱلْحَقِّ * وَرُوحَ ٱلضَّلَالَهِ وَٱلطُّغْيَانِ * * قِرَاءَه فِي ٱلتَّاسِعَه فِي عِيدِ ٱلْمِيلَادِ ٱلْمَجِيدِ *
7 * يَا أَحِبَّتِي فَلْيُحِبَّ بَعْضُنَا بَعْضًا * وَأَنَّ ٱلْمَحَبَّه مِنَ ٱللّٰهِ هِيَ * وَكُلُّ مَنْ يُحِبُّ فَقَدْ وَلَدَهُ ٱللّٰهُ * وَيَعْرِفُ
8 9 ٱللّٰهَ * وَمَنْ لَا يُحِبُّ فَمَا قَدْ عَرَفَ ٱللّٰهَ * إِنَّ ٱللّٰهَ مَحَبَّه هُوَ * بِهٰذَا ظَهَرَتْ مَحَبَّه ٱللّٰهِ فِينَا * إِنَّ ٱللّٰهَ
10 أَرْسَلَ ٱبْنَهُ ٱلْحَبِيبَ ٱلْوَحِيدَ إِلَى ٱلْعَالَمِ لِنَحْيَا بِهِ * فِي هٰذَا هِيَ ٱلْمَحَبَّه أَنَّنَا لَسْنَا نَحْنُ أَحْبَبْنَا ٱللّٰهَ *
11 بَلْ هُوَ أَحَبَّنَا وَأَرْسَلَ ٱبْنَهُ ٱغْتِفَارًا مِنْ أَجْلِ خَطَايَانَا * يَا أَحِبَّتِي إِنْ يَكُنِ ٱللّٰهُ قَدْ أَحَبَّنَا هٰكَذَا *
وَسَبِيلُنَا نَحْنُ أَنْ نُحِبَّ أَحَدُنَا ٱلْآخَرَ * تَمَّ *

Qui habuerit mundi victum, & vide- 17
rit fratrem ſuum tactum egeſtate, clauſe-
ritque miſericordiam ſuam ab eo, quo-
modo manet in eo charitas Dei? O filii 18
mei, ne diligamus verbis neque linguâ,
ſed opere & veritate: Et per hoc ſcie- 19
mus quòd ſimus ex veritate, & coram
ipſo perſuaſa reddentur corda noſtra. Si 20
cor noſtrum nos arguit, profectò Deus
major eſt corde noſtro, & novit omnia.

Lectio pro die feſto Johannis Evan-
geliſtæ, vigeſimâ ſextâ Septembris.
Et pro feria quarta, poſt Pente-
coſten trigeſimâ quintâ.

O dilecti mei, ſi cor noſtrum non arguit 21
nos, fiduciam habemus apud Deum: Et 22
quicquid petemus, accipiemus ab eo, quo-
niam præcepta ejus cuſtodimus, & opera
coram eo placentia facimus. Hoc autem 23
eſt præceptum ejus, ut credamus in no-
mine Filii ejus Jeſu Chriſti, & diliga-
mus alii alios, ſicut nobis de hoc præce-
ptum dedit. Et qui ſervat ejus præcepta, 24
manet in eo, & ipſe quoque in eo manet.
Per hoc novimus quòd maneat in nobis,
nimirum *ex Spiritu qui datus eſt nobis.*

CAP. IV.

O Dilecti mei, ne credatis cuivis ſpi- 1
ritui, ſed probate ſpiritus, an ex Deo ſit
ille ſpiritus: quia multi falſi prophetæ
prodierunt in mundum. Per hoc cognoſce- 2
tis Spiritum Dei: omnis ſpiritus qui con-
fitetur Jeſum Chriſtum in carnem veniſ-
ſe, ex Deo eſt: Omnis autem ſpiritus qui 3
non confitetur Jeſum in carnem veniſſe,
non eſt ex Deo: ſed hic eſt ſpiritus adver-
ſarii Chriſti, quem audiſtis eſſe ventu-
rum, quique nunc in mundo jam eſt. O fi- 4
lii mei, vos ex Deo eſtis, & jam viciſtis
illos: quoniam Spiritus qui in vobis eſt,
major eſt quam qui in mundo. Illi ex 5
mundo ſunt, ideo ex mundo loquuntur, &
mundus eos audit. Nos ex Deo ſumus, & 6
qui Deum novit, audit nos: qui autem ex
Deo non eſt, non audit nos. atque hinc di-
gnoſcimus ſpiritum veritatis, & ſpiri-
tum erroris ac ſeductionis.

Lectio ad Nonam in ſolennitate
glorioſiſſimæ Nativitatis.

O dilecti mei, noſtrûm alter diligat alte- 7
rum, quia charitas ex Deo eſt: & quiſ-
quis diligit, ex Deo natus eſt, & cogno-
ſcit Deum: Qui verò non diligit, non cog- 8
novit Deum: nam Deus charitas eſt. Per 9
hoc patefacta eſt charitas Dei erga nos,
quòd Deus filium ſuum dilectum unicum
miſit in mundum, ut per eum vivat. In 10
hoc conſiſtit charitas, quòd non nos dile-
xerimus Deum, ſed ipſe dilexerit nos, &
filium ſuum miſerit in propitiationem pro
peccatis noſtris. O dilecti mei, ſi Deus 11
nos ita dilexit, debemus & nos alter
alterum diligere. Finis.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 ወዛቲ፡ ይእቲ፡ ትእዛዙ፡ ከመ፡ ንእመን፡ በወልዱ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ ወንትፋቀር፡ በበይናቲነ፡
24 ከመ፡ ወሀበነ፡ ትእዛዞ፡፡=፡ ወዘሰ፡ የዐቅብ፡ ትእዛዞ፡ ቦቱ፡ ይነብር ፡ ወውእቱኒ፡ ቦቱ፡፡ ወበዝን
ቱ፡ ናአምር፡ ከመ፡ ይነብር፡ ምስሌነ፡ እምነ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ዘወሀበነ፡፡=፡ O
1 ኦኃዊነ፡ ስኵሉ፡ መንፈስ፡ ኢትእመኑ፡ አላ፡ አመክርዎ፡ ለመንፈስ፡ ለእመ፡ እምኀበ፡ እግዚአብ
2 ሔር፡ ይእቲ፡ እስመ፡ ብዙኃን፡ ኃሰዊያን፡ ነቢያት፡ ወጽኡ፡ ውስተ፡ ዓለም፡=፡. ወበዝንቱ፡ ታ
አምርዋ፡ ለመንፈስ፡ እግዚአብሔር፡፡ ኵሉ፡ መንፈስ፡ እንተ፡ ተአምን፡ ከመ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶ
3 ስ፡ መጽአ፡ በሥጋ፡ ሰብእ፡ እምነ፡ እግዚአብሔር፡ ይእቲ፡፡=፡ ወኵሉ፡ መንፈስ፡ እንተ፡ ኢ
ተአምን፡ ኢኮነት፡ እምነ፡ እግዚአብሔር፡ ፡ ወዝንቱ፡ ውእቱ፡ ኃሰዌ፡ መሲሕ ፡ ዘሰማዕክሙ፡
4 ከመ፡ ይመጽእ፡፡ ወይእዜሰ ፡ ወድአ፡ ውስተ፡ ወዓለም፡ ሀሎ፡፡=፡ አንትሙሰ፡ እምነ፡ እግዚ
አብሔር፡ አንትሙ፡ ደቂቅየ፡ ወሞእክምዎ፡ ለእኩይ፡፡ እስመ፡ የዐቢ፡ ዘሀሉ፡ ምስሌክሙ፡ እ
5 ምነ፡ ዘሀሎ፡ ውስተ፡ ዓለም፡፡=፡ ወእሙንቱሰ፡ እምነ፡ ዓለም፡ እሙንቱ፡ ወበእንተ፡ ዝንቱ፡ እም
6 ነ፡ ዓለም፡ ይነብቡ፡ ወዓለምኒ፡ ይሰምዖሙ፡፡=፡ ወንሕነሰ፡ እምነ፡ እግዚአብሔር፡ ንሕነ፡፡
ዘያአምሮ፡ ለእግዚአብሔር፡ ይሰምዓነ፡ ወዘኢኮነ፡ እምእግዚአብሔር፡ ኢይሰምዓነ፡፡ ወበእ
7 ንተዝ፡ ናአምር፡ ለመንፈስ፡ ሐሰት፡፡=፡ ኦኃዊነ፡ ለንትፋቀር፡ በበይናቲነ፡ እስመ፡ ተፋቅሮ፡ እም
8 ነ፡ እግዚአብሔር፡ ውእቱ፡ ወኵሉ፡ ዘይትፋቀር፡ እምነ፡ እግዚአብሔር፡ ውእቱ፡ ተወልደ፡ ወያ
9 አምሮ፡ ለእግዚአብሔር፡፡=፡ እስመ፡ እግዚአብሔር፡ ፍቅር፡ ውእቱ፡=፡ ወበዝንቱ፡ ተዐው
ቀት፡ ፍትሩ፡ ለእግዚአብሕር፡ ላዕሌነ፡ እስመ፡ ለወልዱ፡ ዋሕድ፡ ፈነዎ፡ ውስተ፡ ዓለም፡ ከመ፡ ን
10 ሕየው፡ በእንቲአሁ፡፡=፡ ወዝንቱ፡ ውእቱ፡ ፍቅሩ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወአኮ፡ ንሕነ፡ ዘአፍቀ
ርናሁ፡ ለእግዚአብሔር፡ አላ፡ ውእቱ፡ አፍቀረነ፡ ወፈነዎ ፡ ለወልዱ፡ ከመ፡ ይሕድግ፡ ለነ፡ ኃጣ
11 ውኢነ፡፡=፡ ኦኃዊነ ፡ እስመ ፡ ከመዝ ፡ አፍቀረነ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወንሕነኒ ፡ ይደልወነ፡
ንትፋቀር፡ በበይናቲነ፡=፡

Et hoc eſt mandatum ejus, ut credamus in filio ejus Jeſu Chriſto, ut diliga- 23
mus nos invicem, ſicuti dedit nobis mandatum ſuum. Et qui obſervat man- 24
datum ejus, in ipſo manet, & ipſe quidem in eo: & per hoc ſcimus quòd maneat
nobiſcum, ex Spiritu ſancto quem dedit nobis.

CAP. IV.

FRatres noſtri, omni ſpiritui ne credatis, ſed probete ſpiritum an ex Deo ſit: 1
quia multi pſeudoprophetæ exiverunt in mundum. Et per hoc cognoſcetis Spiri- 2
tum Dei, Omnis ſpiritus qui credit quòd Jeſus Chriſtus venit in carne hominis,
ex Deo eſt. Et omnis ſpiritus qui non credit, non eſt ex Deo: & hic eſt pſeudo- 3
Meſſias, quem audiviſtis quòd venerit, & nunc jam in mundo eſt. Vos autem 4
ex Deo eſtis, filioli mei, & viciſtis Malum: quia major eſt qui vobiſcum eſt,
quàm ille qui eſt in mundo. Et illi ex mundo ſunt, & propter hoc ex mundo lo- 5
quuntur, & mundus quidem audit eos. Et nos quidem ex Deo ſumus: qui 6
cognoſcit Deum, audit nos; & qui non eſt ex Deo, non audit nos: & per hoc cog-
noſcimus ſpiritum erroris. Fratres noſtri, diligamus nos invicem, quia chari- 7
tas ex Deo eſt, & omnis qui diligit, ex Deo ipſe natus eſt, & cognoſcit Deum: 8
Quia Deus charitas eſt. Et in hoc manifeſtata eſt charitas Dei ſuper nos, quia 9
filium ſuum unicum miſit in mundum, ut vivamus per eum. Et hæc eſt cha- 10
ritas Dei, & non nos fuimus qui dileximus Deum, ſed ipſe dilexit nos, & mi-
ſit filium ſuum, ut remittat nobis peccata noſtra. Fratres noſtri, quia ſic di- 11
lexit nos Deus, & nos quidem decet ut diligamus nos invicem.

Deum nemo unquam vidit: Si diligamus *alii alios*, Deus in nobis ma-
12 Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται· ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μέ-
net, & charitas ejus perfecta est in nobis. In hoc cognoſcimus
13 νει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ (ζ) τετελειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν. Ἐν τούτῳ γινώσκομεν
quoniam in eo manemus, & ipſe in nobis, quoniam de Spiritu ſuo
ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ (η)
dedit nobis. Et nos vidimus, & teſtificamur, quoniam Pater mi-
14 δέδωκεν ἡμῖν. Καὶ ἡμεῖς τεθεάμεθα, καὶ μαρτυροῦμεν, ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλ-
ſit Filiū Salvatorē mundi. Quiſquis confeſſus fuerit quoniam Jeſus eſt Fi-
15 κε τὸν υἱὸν Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Ὃς ἂν (θ) ὁμολογήσῃ ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ υἱ-
lius Dei, Deus in eo manet, & ipſe in Deo. Et nos cognovimus
16 ὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ. Καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν
& credidimus ; *charitatem* quam habet Deus in nobis. Deus charitas eſt: &
καὶ (ι) πεπιστεύκαμεν τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστί· καὶ
manens in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. In hoc per-
17 ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ. Ἐν τούτῳ τε-
fecta eſt charitas cum nobis, ut fiduciam habeamus in die judicii,
τελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παῤῥησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως,
quia ſicut ille eſt, & nos ſumus in mundo hoc. Timor non eſt
18 ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστι, καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Φόβος οὐκ ἔστιν
in charitate, ſed perfecta charitas foràs mittit timorem: quoniam timor *puni-*
ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον· ὅτι ὁ φόβος κό-
tionem habet: *At timens* non perfectus eſt in charitate. Nos *di-*
19 λασιν ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ἡμεῖς (κ) ἀ-
ligimus eum, quoniam *ipſe* prior dilexit nos. Si quis dixerit;
20 γαπῶμεν αὐτὸν, ὅτι αὐτὸς πρῶτος ἠγάπησεν ἡμᾶς. Ἐάν τις εἴπῃ,
Quoniam diligo Deum, & fratrem ſuum oderit, mendax eſt. *Nam* non *di-*
Ὅτι ἀγαπῶ τὸν Θεὸν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν. ὁ γὰρ μὴ ἀ-
ligens fratrem ſuum quem *vidit*, Deum quem non *vidit*, quomodò poteſt
γαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακε, τὸν Θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακε, πῶς δύναται
diligere ? Et hoc mandatum habemus *ab eo*, *ut diligens*
21 ἀγαπᾷν ; Καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν (λ) ἀπ' αὐτοῦ, ἵνα ὁ ἀγαπῶν
Deum, diligat & fratrem ſuum.
τὸν Θεὸν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

CAP. V. έ.

ε' Omnis *credens* quoniam Jeſus eſt Chriſtus, ex Deo natus eſt. Et omnis
ΠΑ͂Σ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται. καὶ πᾶς 1
diligens genitorem, diligit & *genitum* ex eo. In hoc
ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα, ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ. Ἐν τούτῳ 2
cognoſcimus quoniam diligimus natos Dei, cùm Deum *diligimus*, &
γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ
mandata ejus *ſervamus*. Hæc enim eſt charitas Dei, ut
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ (α) τηρῶμεν. Αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς 3
mandata ejus cuſtodiamus: & mandata ejus gravia non ſunt. Quoniam omne
ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν. Ὅτι πᾶν 4
natum ex Deo, vincit mundum. Et hæc eſt victoria *vincens*
τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Θεοῦ, νικᾷ τὸν κόσμον. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα
mundum, fides noſtra. Quis eſt *vincens* mundum, *ſi non credens* quoniam Jeſus
τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν. Τίς ἐστιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιστεύων ὅτι Ἰησοῦς 5
eſt Filius Dei ? Hic eſt *ille veniens* per aquam & ſanguinem, Jeſus *ille* Chri-
ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ; Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι' (β) ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς ὁ Χρι- 6
ſtus: non in aqua ſolùm, ſed in aqua & ſanguine. Et Spiritus eſt *ille te-*
στός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, (γ) ἀλλ' ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι. καὶ τὸ Πνεῦμά ἐστι τὸ μαρ-
ſtans, quoniam *Spiritus* eſt veritas. Quoniam tres ſunt *illi teſtantes* in
τυροῦν, ὅτι τὸ Πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια. Ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ (δ) μαρτυροῦντες ἐν 7
cœlo, Pater, Verbum, & ſanctus Spiritus: & hi tres unū ſunt. Et
τῷ οὐρανῷ, ὁ πατὴρ, ὁ λόγος, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς ἕν εἰσι. Καὶ 8
tres ſunt *illi teſtantes* in terra, Spiritus, & aqua, & ſanguis: & tres in
τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες ἐν τῇ γῇ, τὸ Πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς
unum ſunt: Si teſtimonium hominum accipimus, teſtimoniū Dei majus
τὸ ἕν εἰσι· Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ μείζων 9
eſt: quoniam hoc eſt teſtimonium Dei, quod teſtificatus eſt de Filio ſuo.
ἐστίν· ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ, (ε) ἣν μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

MS.A. (ζ) ἐν ἡμῖν τετελειωμένη ἐστίν. (η) ἔδωκεν· Καὶ ἡμεῖς ἐθεασάμεθα, (θ) ὁμολογῇ (ι) πιστεύομεν (κ) οὖν ἀγαπῶμεν, ὅτι ὁ Θεὸς πρῶτος (λ) ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ἵνα
Κεφ. έ. MS.A. (α) τηρῶμεν· ** καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν. Ὅτι πᾶν (β) ὕδατος καὶ αἵματος, καὶ Πνεύματος, Ἰησοῦς Χριστός. (γ) ἀλλὰ ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἐν τῷ
Πνεύματι· καὶ τὸ Πνεῦμα (δ) μαρτυροῦντες, *** τὸ Πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν. Εἰ τὴν μαρτυρίαν (ε) ὅτι μεμαρτύρηκεν

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܠܐܠܗܐ ܡܡܬܘܡ ܐܢܫ ܠܐ ܚܙܝܗܝ. ܐܢ ܕܝܢ ܢܚܒ ܚܕ ܠܚܕ. ܐܠܗܐ ܒܢ ܡܩܘܐ. ܘܚܘܒܗ 12
ܡܫܡܠܝܐ ܒܢ. * ܘܒܗܕܐ ܝܕܥܝܢܢ ܕܒܗ ܡܩܘܝܢܢ ܘܗܘ ܡܩܘܐ ܒܢ. ܕܡܢ ܪܘܚܗ ܝܗܒ ܠܢ. 13
* ܘܚܢܢ ܚܙܝܢ ܘܡܣܗܕܝܢܢ. ܕܐܒܐ ܫܕܪ ܠܒܪܗ ܦܪܘܩܐ ܠܥܠܡܐ. * ܟܠ ܕܡܘܕܐ ܒܝܫܘܥ 14 15
ܕܗܘܝܘ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܐܠܗܐ ܒܗ ܡܩܘܐ. ܘܗܘ ܡܩܘܐ ܒܐܠܗܐ. * ܘܚܢܢ ܗܝܡܢܢ ܘܝܕܥܢ 16
ܚܘܒܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܠܐܠܗܐ ܠܘܬܢ. ܐܠܗܐ ܓܝܪ ܚܘܒܐ ܗܘ. ܘܟܠ ܕܡܩܘܐ ܒܚܘܒܐ ܒܐܠܗܐ
ܡܩܘܐ. * ܘܒܗܕܐ ܡܫܡܠܝܐ ܚܘܒܗ ܥܡܢ. ܕܢܗܘܐ ܠܢ ܐܦܐ ܓܠܝܬܐ ܒܝܘܡܐ ܕܕܝܢܐ. 17
ܡܛܠ ܕܐܝܟ ܕܗܘܐ ܗܘ. ܐܦ ܚܢܢ ܐܝܬܝܢ ܒܗܢܐ ܥܠܡܐ. * ܕܚܠܬܐ ܒܚܘܒܐ ܠܝܬ. 18
ܐܠܐ ܚܘܒܐ ܡܫܡܠܝܐ. ܠܒܪ ܫܕܐ ܠܗ ܠܕܚܠܬܐ. ܡܛܠ ܕܕܚܠܬܐ ܒܩܢܛܐ ܐܝܬܝܗ. ܗܘ
ܕܝܢ ܕܕܚܠ ܠܐ ܡܫܡܠܝ ܒܚܘܒܐ. * ܚܢܢ ܗܟܝܠ ܢܚܒ ܠܐܠܗܐ: ܡܛܠ ܕܗܘ ܩܕܡܐܝܬ 19
ܐܚܒܢ. * ܐܢ ܕܝܢ ܐܢܫ ܢܐܡܪ ܕܡܚܒ ܐܢܐ ܠܐܠܗܐ. ܘܠܐܚܘܗܝ ܣܢܐ. ܕܓܠܐ ܗܘ. ܗܘ ܓܝܪ 20
ܕܠܐܚܘܗܝ ܕܡܬܚܙܐ ܠܗ ܠܐ ܡܚܒ. ܠܐܠܗܐ ܗܘ ܕܠܐ ܡܬܚܙܐ ܐܝܟܢܐ ܡܫܟܚ ܕܢܚܒ. * ܘܗܢܐ 21
ܦܘܩܕܢܐ ܩܒܠܢ ܡܢܗ. ܕܟܠ ܕܡܚܒ ܠܐܠܗܐ ܢܚܒ ܐܦ ܠܐܚܘܗܝ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܗ̄ *

* ܕܥܐܕܐ ܕܢܘܗܪܐ * ܘ̄ *

* ܟܠ ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܕܝܫܘܥ ܐܝܬܘܗܝ ܡܫܝܚܐ. ܡܢ ܐܠܗܐ ܝܠܝܕ. ܘܟܠ ܕܡܚܒ ܠܝܠܘܕܐ. 1
ܡܚܒ ܐܦ ܠܗܘ ܕܐܬܝܠܕ ܡܢܗ. * ܘܒܗܕܐ ܝܕܥܝܢܢ ܕܡܚܒܝܢܢ ܠܒܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ. 2
ܡܐ ܕܠܐܠܗܐ ܡܚܒܝܢܢ ܘܥܒܕܝܢܢ ܦܘܩܕܢܘܗܝ. * ܗܢܐ ܗܘ ܓܝܪ ܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ. ܕܢܛܪ 3
ܦܘܩܕܢܘܗܝ. ܘܦܘܩܕܢܘܗܝ ܠܐ ܝܩܝܪܝܢ. * ܡܛܠ ܕܟܠ ܕܝܠܝܕ ܡܢ ܐܠܗܐ ܙܟܐ ܠܗ 4
ܠܥܠܡܐ. ܘܗܕܐ ܗܝ ܙܟܘܬܐ ܕܙܟܬܗ ܠܥܠܡܐ ܗܝܡܢܘܬܢ. * ܡܢܘ ܓܝܪ ܕܙܟܐ ܠܗ ܠܥܠܡܐ. 5
ܐܠܐ ܗܘ ܕܡܗܝܡܢ ܕܝܫܘܥ ܒܪܗ ܗܘ ܕܐܠܗܐ. * ܗܢܘ ܕܐܬܐ ܒܝܕ ܡܝܐ ܘܕܡܐ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. 6
ܠܐ ܗܘܐ ܒܡܝܐ ܒܠܚܘܕ. ܐܠܐ ܒܡܝܐ ܘܒܕܡܐ. ܘܪܘܚܐ ܡܣܗܕܐ ܕܗܝ ܪܘܚܐ ܐܝܬܝܗ ܫܪܪܐ. **
* ܘܐܝܬܝܗܘܢ ܬܠܬܐ ܣܗܕܝܢ. ܪܘܚܐ ܘܡܝܐ ܘܕܡܐ. ܘܬܠܬܝܗܘܢ ܒܚܕ ܐܢܘܢ. * ܐܢ ܣܗܕܘܬܐ 8 9
ܕܒܢܝܢܫܐ ܡܩܒܠܝܢܢ. ܣܓܝ ܣܗܕܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܪܒܐ ܗܝ. ܘܗܕܐ ܗܝ ܣܗܕܘܬܗ
ܕܐܠܗܐ ܕܐܣܗܕ ܥܠ ܒܪܗ.

Deum nemo vidit unquam. Sed ſi dilexerimus nos mutuò, Deus in nobis manet, & charitas ejus in nobis perfecta eſt. 12 Et per hoc ſcimus nos in eo manere, & ipſum manere in nobis, quia de ſpiritu ſuo largitus eſt nobis. 13 Et nos vidimus & teſtificamur, quòd Pater miſerit filium ſuum Redemptorem in mundum. 14 Quiſquis confitetur Jeſum eſſe filium Dei, Deus in eo manet, & ipſe manet in Deo. 15 Et nos credidimus & novimus quam charitatem habeat Deus erga nos. Deus enim charitas eſt, & quiſquis manet in charitate, in Deo manet. 16 Et in hoc completa eſt charitas ejus nobiſcum, ut fiduciam habeamus in die judicii: quia ſicut ipſe fuit, ita & nos ſumus in hoc mundo. 17 Timor in charitate non eſt, ſed charitas perfecta foràs ejicit ipſum timorem, quoniam timor in pavore eſt. Qui autem timet, non eſt perfectus in charitate. 18 Nos igitur diligamus Deum, quoniam ipſe primùm dilexit nos. 19 Sed ſi quis dicat, Diligo Deum, & fratrem ſuum odit, mendax eſt. Qui enim fratrem ſuum qui videtur, non diligit, Deum ipſum qui non videtur, quomodo poteſt diligere ? 20 Et hoc præceptum accepimus ab eo, ut omnis qui diligit Deum, diligat & fratrem ſuum. 21

CAP. V.

Feſto Luminum, hoc eſt, Epiphaniæ. 6.

Quiſquis credit Jeſum eſſe Chriſtum, ex Deo natus eſt. Et quiſquis diligit genitorem, diligit & eum qui natus eſt ex eo. 1 Et in hoc cognoſcimus quòd diligimus filios Dei, quum Deum diligimus, & exequimur præcepta ejus. 2 Hæc eſt enim charitas Dei, ut ſervemus præcepta ejus; & præcepta ejus gravia non ſunt. 3 Quoniam quiſquis natus eſt ex Deo, vincit ipſum mundum: & hæc eſt victoria quæ vicit mundum, fides noſtra. 4 Quis eſt enim qui vincit ipſum mundum, niſi is qui credit Jeſum eſſe filium Dei ? 5 Hic eſt qui venit per aquam & ſanguinem Jeſus Chriſtus, non per aquam ſolùm, ſed per aquam & ſanguinem. Et Spiritus teſtificatur, quoniam ipſe Spiritus eſt veritas. 6

Deeſt 7. verſus.

Et tres ſunt teſtes, Spiritus, & aqua, & ſanguis: & hi tres in uno ſunt. 8 Si teſtimonium hominum accipimus, quantò magìs teſtimonium Dei, quod majus eſt ? & hoc eſt teſtimonium Dei, quo teſtificatus eſt de Filio ſuo. 9

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 ለእግዚአብሔር ፡ አልቦ ፡ ዘርእዮ ፡ ግሙራ ፡ ወእመሰ፡ ተፋቀርነ ፡ በበይናቲነ፡ እግዚአብሔር
13 ነ፡ይነብር፡ ምስሌነ፡ ወፍቅረሂ፡ ፍጹም፡ ውእቱ ፡ ኅሎ ፡ ምስሌነ፡፡=፡ ወበዝንቱ ፡ ነአም
ር፡ ከመ፡ ምስሌሁ ፡ ንነብር ፡ ወውእቱኒ፡ ምስሌነ ፡ ወእምነ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ፡ ዘወሀበነ፡፡=፡
14 ወንሕነኒ ፡ ርኢነ ፡ ወሰማዕነ ፡ ከመ፡ አብ ፡ ፈነወ፡ ወልደ፡መድኀኔ፡ዓለም፡፡=፡ ዘየአምን፡
15 ከመ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ፡ውእቱ ፡ ወልዳ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ እግዚአብሔርኒ ፡ ይነብር ፡ ምስ
16 ሌሁ፡ ወውእቱኒ፡ ምስለ ፡ እግዚአብሔር፡፡=፡ ወንሕነሰ፡ አእመርነ፡ ወአመነ፡ እንተቦ፡ እ
ግዚአብሔር ፡ ፍቅር፡ ምስሌነ፡፡ እግዚአብሔርሰ ፡ ፍቅር፡ ውእቱ ፡ ወዘነ ፡ ነበረ ፡ ተፋቅሮ፡
ምስለ፡እግዚአብሔር፡ይነብር፡፡ወእግዚአብሔር፡ ምስሌሁ፡=፡

Deum nemo eſt qui vidit unquam: & ſi diligamus invicèm, Deus manet nobiſcum, & charitas ejus perfecta eſt nobiſcum. 12 *Et per hoc cognoſcimus quòd cum ipſo manemus, & ipſe nobiſcum, & ex Spiritu ſancto quem dedit nobis.* 13 *Et nos vidimus, & teſtati ſumus quòd Pater miſit Filium ſuum, Servatorem mundi.* 14 *Qui confeſſus fuerit quòd Dominus Jeſus eſt filius Dei, Deus manet cum ipſo, & ipſe cum Deo.* 15 *Et nos cognovimus & credidimus quam habet Deus charitatem nobiſcum: Deus charitas eſt, & qui manſit in charitate, cum Deo manet, & Deus cum ipſo.* 16

Verſio VULGATA LATINA.

12 Deum nemo vidit unquam. Si diligamus invicèm, Deus in nobis manet, & cha-
13 ritas ejus in nobis perfecta eſt. In hoc cognoſcimus quoniam in eo manemus,
14 & ipſe in nobis: quoniam de Spiritu ſuo dedit nobis. Et nos vidimus, & te-
15 ſtificamur, quoniam Pater miſit Filium ſuum Salvatorem mundi. Quiſquis con-
feſſus fuerit quoniam Jeſus eſt Filius Dei, Deus in eo manet, & ipſe in Deo.
16 Et nos cognovimus, & credidimus charitati, quam habet Deus in nobis. Deus Cha-
17 ritas eſt: & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. In hoc per-
fecta eſt charitas Dei nobiſcum, ut fiduciam habeamus in die judicii: quia ſicut
18 ille eſt, & nos ſumus in hoc mundo. Timor non eſt in charitate: ſed perfecta
charitas foràs mittit timorem: quoniam timor pœnam habet, qui autem timet,
19 non eſt perfectus in charitate. Nos ergò diligamus Deum, quoniam Deus prior
20 dilexit nos. Si quis dixerit quoniam diligo Deum, & fratrem ſuum oderit, men-
dax eſt. Qui enim non diligit fratrem ſuum quem videt; Deum, quem non videt,
21 quomodò poteſt diligere? Et hoc mandatum habemus à Deo: ut qui diligit
Deum, diligat & fratrem ſuum.

CAP. V.

OMnis qui credit, quoniam Jeſus eſt Chriſtus, ex Deo natus eſt. Et omnis qui 1
diligit eum qui genuit, diligit & eum qui natus eſt ex eo. In hoc cognoſcimus 2
quoniam diligimus natos Dei, cùm Deum diligamus, & mandata ejus faciamus.
Hæc eſt enim charitas Dei, ut mandata ejus cuſtodiamus: & mandata ejus gra- 3
via non ſunt. Quoniam omne quod natum eſt ex Deo, vincit mundum: & hæc 4
eſt victoria, quæ vincit mundum, fides noſtra. Quis eſt, qui vincit mundum, ni- 5
ſi qui credit quoniam Jeſus eſt filius Dei? Hic eſt, qui venit per aquam & 6
ſanguinem, Jeſus Chriſtus: non in aqua ſolùm, ſed in aqua & ſanguine. Et Spi-
ritus eſt, qui teſtificatur, quoniam Chriſtus eſt veritas. Quoniam tres ſunt, qui 7
teſtimonium dant in cœlo: Pater, Verbum, & Spiritus ſanctus: & hi tres unum 8
ſunt. Et tres ſunt, qui teſtimonium dant in terra: Spiritus, & aqua, & ſanguis:
& hi tres unum ſunt. Si teſtimonium hominum accipimus, teſtimonium Dei 9
majus eſt: quoniam hoc eſt teſtimonium Dei, quod majus eſt, quoniam
teſtificatus eſt de Filio ſuo.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* قراءة في القداس في السادس والعشرين من ايلول * الله لم يعاينه احد قط * فان 12
احب احدنا الاخر فالله يثبت فينا ويكون محبته متكاملة فينا * بهذا نعرف اننا ثابتون فيه وهو 13
ثابت فينا * انه اعطانا من روحه * ونحن قد راينا وشهدنا ان الاب ارسل ابنه مخلصا للعالم * 14
* فمن يقر ان ايسوع هو ابن الله فالله يثبت فيه وهو يثبت في الله * ونحن قد عرفنا وصدقنا 15 16
المحبة التي لم يزل الله يسبغها فينا * الله محبة هو فمن يثبت في المحبة يثبت في الله * والله يثبت فيه *
* بهذا تكاملت المحبة معنا * ان تكون لنا دالة في يوم الدينونة * ان كما كان ذاك نكن 17
نحن في هذا العالم * المحبة ليست هي المخافة * بل المحبة التامة تطرح المخافة خارجا * لان 18
المخافة فيها عذاب * والخايف فما قد تكمل في المحبة * فنحن نحبه لانه هو احبنا اولا * 19
* قراءة الخميس من الجمعة الخامسة وثلاثين * فان يقل احد اني 20
احب الله ويبغض اخاه فهو كاذب * لان من لا يحب اخاه الذي قد ابصره كيف يمكنه
ان يحب الله الذي ما قد عاينه * تم * فهذه الوصية لنا منه * ان يكون من 21
يحب الله يحب واخاه *

* الفصل الخامس *

* كل من يومن ان يسوع هو المسيح * فقد ولده الله * وكل من يحب الوالد يحب والمولود منه * 1
* بهذا نعرف اننا نحن اولاد الله * اذا احببنا الله وحفظنا وصاياه * فهذه هي المحبة لله ان 2 3
نحفظ وصاياه * ووصاياه ليست ثقالا * لان كل من قد ولده الله يغلب العالم * وهذه 4
الغلبة التي غلبتم العالم امانتكم * من هو الذي قد غلب العالم * الا من قد امن 5
وصدق ان يسوع هو ابن الله * هذا هو يسوع المسيح * الذي ورد بالماء والدم * ليس بالماء 6
فقط * بل بالماء والدم * والروح هو الشاهد لان الروح هو الحق * * لان ثلثة هم الشهود * الروح 7 8
والماء والدم * والثلثه هم في واحد * ان كنا نجد شهادة الناس فشهادة الله هي اعظم * 9
لان هذه هي شهادة الله التي شهد بها على ابنه *

Lectio recitanda in Sacro, vigeſima ſexta die Septembris.

Deum nemo vidit unquam. Quòd ſi alter noſtrûm alterum diligat, Deus manebit in nobis, & erit charitas ejus perfecta in nobis. 12 *Per hoc ſcimus manere nos in eo, et ipſum in nobis manere, quòd dederit nobis de Spiritu ſuo.* 13 *Et nos vidimus, & teſtamur quòd Pater miſerit Filium ſuum ſervatorem mundi.* 14 *Et quiſquis faſſus fuerit Jeſum eſſe filium Dei, in hoc Deus manet, & ipſe manet in Deo.* 15 *Et nos jam novimus & credidimus charitatem quam Deus inceſſanter in nos profundit. Deus charitas eſt: qui manet igitur in charitate, manet in Deo, & Deus in eo manet.* 16 *Per hoc perficietur charitas erga nos, ut habeamus fiduciam in die judicii: ſi qualis ille fuit, nos ſimus in hoc mundo.* 17 *Charitas non eſt timor, ſed charitas perfecta foras ejicit timorem: nam in timore ineſt cruciatus, & qui timet, nondum perfectus eſt in charitate.* 18 *Nos ergò diligamus eum, quoniam ipſe prior dilexit nos.* 19

Lectio feriæ quintæ hebdomadis trigeſimæ quintæ.

Siquis dicat, Equidem diligo Deum, tamen fratrem ſuum odit: mendax eſt. Nam qui non diligit fratrem ſuum quem vidit, quomodo poteſt diligere Deum quem non vidit? 20 Hucuſque. *Et hoc mandatum habemus ab eo, ut qui diligit Deum, diligat & fratrem ſuum.* 21

CAP. V.

Quicunque credit Jeſum eſſe Chriſtum, is ex Deo natus eſt: & quicunque diligit genitorem, diligit & genitum ab eo. 1 *Per hoc ſcimus nos eſſe Dei filios, quum Deum dilexerimus ejuſque mandata ſervaverimus.* 2 *Hæc eſt enim charitas in Deum, ut mandata ejus ſervemus: & quidem mandata ejus non ſunt gravia.* 3 *Omnis enim quem Deus genuit, vincit mundum: & hæc eſt victoria qua mundum viciſtis, fides veſtra.* 4 *Quis eſt qui vicit mundum, niſi qui credidit & fide tenuit Jeſum eſſe Filium Dei?* 5 *Hic eſt Jeſus Chriſtus qui venit per aquam & ſanguinem: non per aquam ſolùm, ſed per aquam & ſanguinem.* 6 *Et Spiritus eſt teſtis, quia Spiritus eſt veritas.* 7 *Nam tres ſunt teſtes, Spiritus, & aqua, & ſanguis: & hi tres in unum ſunt.* 8 *Si teſtimonium hominum admittimus, certè teſtimonium Dei majus eſt: nam hoc eſt teſtimonium Dei, quod teſtificatus eſt de Filio ſuo.* 9

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወበዝንቱ፡ተፈጸመት፡ተፋቅሮ፡ምስሌነ፡፡ከመ፡ንርከብ፡ገጸ፡በዕለተ፡ደይን፡እስመ፡በከመ፡ኮነ፡
18 ውእቱ፡ኮነ፡ንሕነኒ፡ውስተ፡ዝንቱ፡ዓለም፡፡=፡ ወአልቦ፡ ፍርሐት፡ ውስተ፡ ተፋቅሮ፡ አላ፡
ተፋቅሮስ፡ ፍጽምት፡ አፍአ፡ ተወጽአ፡ ለፍርሃት፡ እስመ፡ ፍርሃትሰ፡ መቅሠፍት፡ በቲ፡ ወ
19 ዘሰ፡ይፈርህ፡በተፋቅሮ፡ኢኮነ፡ፍጹመ፡፡=፡ ወንሕነኒ፡ ንትፋቀር፡ ወናፈቅሮ፡ ለእግዚአብሔ
20 ር፡እስመ፡ውእቱ፡ቀደመ፡አፍቅሮተነ፡፡=፡ ወለመሰቦ፡ ዘይብል፡አፈቅሮ፡ለእግዚአብሔር፡
ወይጸልእ፡ቢጾ፡ሐሰዊ፡ውእቱ፡፡ እስመ፡ዘያፈቅሮ፡ ለቢጹ፡ ዘይሬኢ፡ ለእግዚአብሔርኒ፡ያፈ
ቅሮ፡፡ ወዘሰ፡ኢያፈቅር፡ ቢጾ፡ዘይሬኢ፡እፎ፡እንከ፡ ይክል፡አፍቅሮቶ፡ለእግዚአብሔር፡ዘኢ
21 ሬኢ፡=፡ወዘንተ፡ትእዛዘ፡ብነ፡እምኔሁ፡፡ከመ፡ዘያፈቅሮ፡ለእግዚአብሔር፡ያፈቅር፡ቢጾ፡፡=፡

፭

1 ኵሉ፡ ዘየአምን፡ ከመ፡ እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ውእቱ፡ መሲሕ፡እምነ፡እግዚአብሔር፡ተወልደ፡፡
2 ወኵሉ፡ዘያፈቅሮ፡ለወለዲ፡ያፈቅሮ፡ዘኒ፡ተወልደ፡እምኔሁ፡፡=፡ ወበዝንቱ፡ናእምር፡ከመ፡
3 ናፈቅሮ፡ ለእግዚአብሔር፡፡ ሶበ፡ አፍቀርናሁ፡ ወገበርነ፡ ትእዛዞ፡፡=፡ እስመ፡ ዛቲ፡ ይእቲ፡
4 ፍቅሩ፡ ለእግዚአብሔር፡ከመ፡ ንዕቀብ፡ ትእዛዞ፡፡ ወትእዛዙኒ፡ ኢኮነ፡ ክቡደ፡=፡ እስመ፡
ኵሉ፡ዘተወልደ፡ እምእግዚአብሔር፡ ይመውኦ፡ለዓለም፡፡ዛቲ፡ይእቲ፡ሞአቱ፡እንተ፡ሞኦ፡
5 ለዓለም፡ሃይማኖትክሙ፡፡=፡ ወመኑ፡ ውእቱ፡ ዘይመውኦ፡ ለዓለም፡ ዘእንበለ፡ዘየአምን፡
6 ከመ፡እግዚእ፡ኢየሱስ፡ ወእቱ፡ወልደ፡ እግዚአብሔር፡=፡ ወከመ፡ውእቱ፡መጽአ፡በማይ፡ወበ
መንፈስ፡ ወበደም፡ ኢየሱስ፡ክርስቶስ፡ወአኮ፡ በማይ፡በሕቲቱ፡አላ፡በማይኒ፡ ወበደምኒ፡ወበመ
8 ንፈስ፡ ውእቱ፡ዘስምዐ፡ይከውን፡፡=፡ ❖❖❖❖ እስመ፡ሠለስቱ፡አለ፡ይከውኑ፡ሰምዐ፡መንፈስ፡
9 ወማይ፡ወደም፡ወሠለስቲሆሙ፡ፈሐዱ፡እሙንቱ፡፡=፡ ወለመሰ፡ስምዐ፡ሰብእ፡ንነሥእ፡ስም
ዐ፡እግዚአብሔር፡የዓቢ፡ ወዛቲ፡ ይእቲ፡ ሰምዑ፡ ለእግዚአብሔር፡እንተ፡ ሰምዐ፡ ኮነ፡
ሳዕለ፡ ወልዱ፡፡=፡

Et in hoc perfecta eſt charitas nobiſcum, ut inveniamus fiduciam in die judicii: quia ſicut ipſe fuit, ita nos quidem in hoc mundo. 17 *Et non eſt metus in charitate, ſed charitas perfecta foràs ejicit metum, quia metus cruciatum habet, & qui metuit, in charitate non eſt perfectus.* 18 *Et nos quidem diligimur: & amore proſequimur Deum, quia ipſe priùs dilexit nos.* 19 *Et ſi quis fuerit qui dixerit, Diligo Deum, & odio habet proximum ſuum, mendax eſt, quia qui diligit proximum ſuum quem videt, Deum etiam diligit: & qui non diligit proximum ſuum quem videt, quomodo igitur poteſt diligere Deum quem non videt?* 20 *Et hoc mandatum habemus ab eo, ut qui diligit Deum, diligat proximum ſuum.* 21

CAP. V.

Quicunque credit quòd Dominus Jeſus eſt Meſſias, ex Deo natus eſt: & quicunque diligit genitorem, diligit eum quoque qui genitus eſt ex eo. 1 *Et per hoc cognoſcimus quòd diligimus Deum, ſi dileximus eum & fecimus mandatum ejus.* 2 *Quia hæc eſt charitas Dei, ut cuſtodiamus mandatum ejus, & mandatum ejus quidem non eſt grave.* 3 *Quia quodcunque natum eſt ex Deo, vincit mundum: hæc eſt victoria quæ vicit mundum, fides veſtra.* 4 *Et quis eſt qui vincit mundum, niſi is qui credit quòd Dominus Jeſus eſt filius Dei?* 5 *Et quemadmodum ipſe venit per aquam & per Spiritum & per ſanguinem, Jeſus Chriſtus: & non per aquam ſolùm, ſed per aquam & ſanguinem, & in Spiritu fuit qui teſtis erat.* 6

Deeſt verſus ſeptimus.

Quia tres ſunt qui ſunt teſtes, Spiritus, & aqua, & ſanguis: & hi tres unum ſunt. 8 *Et ſi teſtimonium hominum accipimus, teſtimonium Dei majus eſt, & hoc eſt teſtimonium Dei quod teſtificatus eſt ſuper filio ſuo.* 9

Credens in filium Dei, habet testimonium in se: Non *cre-*
10 Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἔχει τὴν μαρτυρίαν (ζ) ἐν ἑαυτῷ· ὁ μὴ πι-
dens Deo, mendacem *fecit* eum: quia non *credidit* in
στεύων (η) τῷ Θεῷ, ψεύστην πεποίηκεν αὐτόν· ὅτι (θ) οὐ πεπίστευκεν εἰς τὴν
testimonium quod testificatus est Deus de filio suo. Et hoc est
11 μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ Θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ
testimonium, quoniam vitam æternam dedit nobis Deus: Et hæc vita in
μαρτυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεός· καὶ (ι) αὕτη ἡ ζωὴ ἐν
Filio ejus est. *Habens* Filium, habet vitam: Non *habens* Filium
12 τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐστιν. Ὁ ἔχων τὸν υἱόν, ἔχει τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν υἱὸν
Dei, vitam non habet. Hæc *scripsi* vobis *credentibus* in
13 τοῦ Θεοῦ, τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει. Ταῦτα ἔγραψα (κ) ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν εἰς
nomen Filii Dei, ut sciatis quoniam vitam habetis æternam, *& ut cre-*
τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, καὶ ἵνα πι-
datis in nomen Filii Dei. Et hæc est fiducia quam
14 στεύητε εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παῤῥησία ἣν (λ)
habemus ad eum; Quia *si quid* petierimus secundùm voluntatem ejus, audit
ἔχομεν πρὸς αὐτόν, Ὅτι (μ) ἐάν τι αἰτώμεθα κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, ἀκούει
nos. Et *si* scimus quia audit nos, quicquid petierimus, scimus quo-
15 ἡμῶν. Καὶ ἐὰν οἴδαμεν ὅτι ἀκούει ἡμῶν, ὃ ἂν αἰτώμεθα, οἴδαμεν ὅ-
niam habemus petitiones quas postulavimus ab eo. *Si quis viderit* fra-
16 τι ἔχομεν τὰ αἰτήματα ἃ ᾐτήκαμεν παρ' αὐτοῦ. Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀ- Z'
trem suum *peccantem* peccatum non ad mortem, *petet & dabit* ei
δελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσει καὶ δώσει αὐτῷ
vitam, *peccantibus* non ad mortem. Est peccatum ad mortem:
ζωήν, (ν) τοῖς ἁμαρτάνουσι μὴ πρὸς θάνατον. Ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον·
non pro illo dico ut roget. Omnis iniquitas peccatum est: & est
οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. Πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστί· καὶ ἔστιν 17
peccatum *non* ad mortem. Scimus quia omnis natus ex Deo, non
ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον. Οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐχ 18
peccat: sed *ille genitus ex Deo* conservat *seipsum*, & *ille* Malignus non
ἁμαρτάνει· ἀλλ' ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ Θεοῦ τηρεῖ (ξ) ἑαυτόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ
tangit eum. Scimus quoniam ex Deo sumus: & mundus totus in
ἅπτεται αὐτοῦ. Οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν, καὶ ὁ κόσμος ὅλος ἐν 19
maligno positus est. Scimus *autem* quoniam Filius Dei venit, & de-
τῷ πονηρῷ κεῖται. (ο) Οἴδαμεν δὲ ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἥκει, καὶ (π) δέ- 20
dit nobis *mentem*, ut cognoscamus Verum: & *sumus* in
δωκεν ἡμῖν διάνοιαν, ἵνα γινώσκωμεν τὸν (ρ) ἀληθινόν· καὶ ἐσμεν ἐν τῷ
Vero, in Filio ejus *Jesu Christo*. Hic est verus Deus, &
ἀληθινῷ, ἐν τῷ υἱῷ (σ) αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ. Οὗτός ἐστιν ὁ ἀληθινὸς Θεός, καὶ (τ)
vita æterna. *Nati*, custodite vosipsos *ab idolis*. Amen.
ἡ ζωὴ αἰώνιος. Τεκνία, φυλάξατε ἑαυτοὺς ἀπὸ τῶν (υ) εἰδώλων. ἀμήν. 21

(†) Ἰωάννου ἐπιστολὴ καθολικὴ πρώτη ἐγράφη ἐν στίχοις σογ'.

MS.A. (ζ) τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. (η) τῷ υἱῷ, (θ) οὐκ ἐπίστευσεν (ι) αὕτη ἐστὶν ἡ ζωὴ ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Ὁ ἔχων (κ) ὑμῖν, ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον οἱ πιστεύοντες εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὕτη (λ) ἔχομεν (μ) ἂν αἰτώμεθα κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἀκούει ἡμῶν· Ὃ ἂν αἰτώμεθα (ν) τοῖς μὴ ἁμαρτάνουσιν ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον. (ξ) αὐτόν, (ο) Καὶ οἴδαμεν ὅτι (π) ἔδωκεν (ρ) ἀληθινὸν Θεόν· (σ) αὐτοῦ. οὗτος (τ) ζωὴ (υ) εἰδώλων. (†) Ἰωάννου α'.

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܡܢ ܕܡܗܝܡܢ ܒܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܐܝܬ ܠܗ ܗܕܐ ܣܗܕܘܬܐ ܒܢܦܫܗ. ܟܠ ܕܠܐ ܡܗܝܡܢ 10
ܠܐܠܗܐ ܕܓܠܐ ܥܒܕܗ. ܟܕ ܠܐ ܗܝܡܢ ܒܣܗܕܘܬܐ ܕܐܣܗܕ ܐܠܗܐ ܥܠ ܒܪܗ. * ܘܗܕܐ ܗܝ 11
ܣܗܕܘܬܐ. ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܝܗܒ ܠܢ ܐܠܗܐ. ܘܗܢܘܢ ܚܝܐ ܒܒܪܗ ܐܝܬܝܗܘܢ. * ܟܠ 12
ܕܐܝܬ ܠܗ ܒܪܐ ܐܝܬ ܠܗ ܐܦ ܚܝܐ. ܘܟܠ ܕܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܠܝܬ ܠܗ ܚܝܐ. * ܗܠܝܢ 13
ܟܬܒܬ ܠܟܘܢ. ܕܬܕܥܘܢ ܕܚܝܐ ܕܠܥܠܡ ܐܝܬ ܠܟܘܢ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܡܗܝܡܢܝܢ ܒܫܡܗ ܕܒܪܗ
ܕܐܠܗܐ. * ܘܗܕܐ ܦܪܗܣܝܐ ܐܝܬ ܠܢ ܠܘܬܗ. ܕܟܠ ܕܫܐܠܝܢܢ ܠܗ ܐܝܟ ܨܒܝܢܗ ܫܡܥ 14
ܠܢ. * ܘܐܢ ܡܦܝܣܝܢܢ ܕܫܡܥ ܠܢ ܥܠ ܡܕܡ ܕܫܐܠܝܢܢ ܡܢܗ. ܬܟܝܠܝܢܢ ܕܢܣܒܢܢ ܡܢ 15
ܟܥܢ ܫܐܠܬܢ ܕܫܐܠܢ ܡܢܗ. * ܐܢ ܐܢܫ ܢܚܙܐ ܠܐܚܘܗܝ ܕܚܛܐ ܚܛܝܬܐ ܕܠܐ ܡܚܝܒܐ ܡܘܬܐ. 16
ܢܫܐܠ ܘܢܬܝܗܒ ܠܗ ܚܝܐ. ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܠܡܘܬܐ ܚܛܝܢ. ܐܝܬ ܓܝܪ ܚܛܝܬܐ
ܕܡܘܬܐ. ܠܐ ܗܘܐ ܥܠ ܗܝ ܐܡܪ ܐܢܐ ܕܢܒܥܐ ܐܢܫ. * ܟܠܗ ܥܘܠܐ ܓܝܪ ܚܛܝܬܐ ܗܝ. ܘܐܝܬ ܚܛܝܬܐ 17
ܕܠܐ ܗܘܐ ܕܡܘܬܐ ܗܝ. * ܘܝܕܥܝܢܢ ܕܟܠ ܕܝܠܝܕ ܡܢ ܐܠܗܐ ܠܐ ܚܛܐ. ܗܘ ܓܝܪ ܕܝܠܝܕ ܡܢ ܐܠܗܐ 18
ܢܛܪ ܢܦܫܗ. ܘܒܝܫܐ ܠܐ ܡܬܩܪܒ ܠܗ. * ܝܕܥܝܢܢ ܕܡܢ ܐܠܗܐ ܚܢܢ. ܘܥܠܡܐ ܟܠܗ 19
ܒܒܝܫܐ ܗܘ ܣܝܡ. * ܘܝܕܥܝܢܢ ܕܒܪܗ ܕܐܠܗܐ ܐܬܐ. ܘܝܗܒ ܠܢ ܡܕܥܐ ܕܢܕܥ ܠܫܪܝܪܐ. 20
ܘܢܗܘܐ ܒܗ ܒܫܪܝܪܐ. ܒܒܪܗ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܗܢܐ ܗܘ ܐܠܗܐ ܫܪܝܪܐ ܘܚܝܐ ܕܠܥܠܡ.
* ܒܢܝ ܛܪܘ ܢܦܫܟܘܢ ܡܢ ܕܚܠܬ ܦܬܟܪܐ. * ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܝܘܚܢܢ ܫܠܝܚܐ * 22

Quisquis credit in filium Dei, habet hoc te- 10 stimonium in seipso. Omnis qui non credit Deo, mendacem efficit eum: eò quòd non credat in testimonium quo testificatus est Deus de Filio suo. Et hoc est testimonium, 11 quòd vitam æternam dedit nobis Deus. Et hæc vita in filio ejus est. Quisquis habet 12 Filium, habet & vitam: & quisquis non habet filium Dei, non est ei vita. Hæc scripsi 13 vobis, ut sciatis vos habere vitam æternam, qui credidistis nomini filii Dei. Et hanc 14 fiduciam habemus apud eum, quòd quicquid petierimus secundùm voluntatem ejus, audit nos. Quòd si persuasum habemus 15 quòd audit nos, quicquid petierimus ab eo: confidimus nos jam recepisse petitiones nostras quas postulavimus ab eo. Si quis vi- 16 derit fratrem suum peccantem peccatum haud obnoxium morti, postulet, & dabitur ei vita, illis nimirùm, qui non tanquam ad mortem peccant. Est enim peccatum mortis: pro quo non dico ut quis roget. Omnis 17 enim iniquitas peccatum est, & est peccatum quod non est mortis. Porrò scimus quòd 18 omnis qui natus est ex Deo, non peccat: is enim qui natus est ex Deo, custodit seipsum, & Malus ille non accedit ad eum. Scimus 19 quòd ex Deo sumus, & mundus totus in Malo positus est. Et scimus filium Dei ve- 20 nisse, & dedisse nobis mentem ut cognoscamus Verum illum, & simus in ipso Vero, in filio ejus Jesu Christo. Hic est Deus verus, & vita æterna. Filioli mei, custodite 21 vosmetipsos à cultu idolorum.

Epistola Johannis Apostoli,
FINIS.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 ዘየአምን ፡ በወልደ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሀለወት ፡ ስምዐ ፡ እግዚአብሔር ፡ ምስሌሁ ፡፡ ወዘሰ ፡ ኢየአምን ፡ በወልዱ ፡ ሐሳዌ ፡ ረሰዮ ፡ እስመ ፡ ኢአምነ ፡ በስምዕ ፡ እንተ ፡ ሰምዐ ፡ ኮነ ፡
11 ለዕለ ፡ ወልዱ ፡፡ ወዘቲ ፡ ይእቲ ፡ ስምዑ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ እንተ ፡ ወሀበነ ፡ ሕይወተ ፡ ዘለዓለም ፡፡ ወዘቲ ፡ ይእቲ ፡ ሕይወት ፡ እንተ ፡ በወልዱ ፡ ዘወሀበነ ፡ ምስሌሁ ፡ ወል
12 ድ ፡ ቦቱ ፡ ሕይወተ ፡፡ ወዘሰ ፡ ሊሀሉ ፡ ምስለ ፡ ወልደ ፡ እግዚአብሔር ፡ አልቦቱ ፡ ሕይወ
13 ተ ፡፡ ወዘንተ ፡ ጸሐፍኩ ፡ ለክሙ ፡ ከመ ፡ ታእምሩ ፡ ከመ ፡ ብክሙ ፡ ሕይወተ ፡ ዘለዓለም ፡
14 ጐለ ፡ ተአምኑ ፡ በስሙ ፡ ለወልደ ፡ እግዚአብሔር ፡፡ ወዘቲ ፡ ይእቲ ፡ እንተ ፡ ብነ ፡ ገጽ ፡ በኀቤሁ ፡ እስመ ፡ ዘሰአልነ ፡ በኀቤሁ ፡ በስሙ ፡ ዜአሁ ፡ ይሰምዓነ ፡፡

Qui credit in filio Dei, est testimonium Dei cum ipso: & qui non credit in Fi- 10 *lio ejus, mendacem facit eum, quia non credidit testimonio quod testificatus est super filio suo. Et hoc est testimonium Dei, quòd dedit nobis vitam ater-* 11 *nam, & hæc est vita quæ in filio ejus est, quam dedit nobis cum illo. Filius* 12 *habet vitam: & qui non est cum filio Dei, non habet vitam. Et hoc scripsi vo-* 13 *bis, ut sciatis quòd habetis vitam æternam credentes in nomine filii Dei. Et* 14 *hæc est quam habemus fiducia apud eum, quia quæ petierimus apud eum in nomine ejus, audit nos.*

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

Μετὰ τὸ προοίμιον περὶ ὀρθοῦ βίου ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ διὰ πίστεως, εὐσεβοῦς, ἀμεταθέτου. ἐν ᾧ, ὅτι οὐ δεῖ αἱρετικὸν εἰσοικίζειν ἢ χαιρετίζειν ἐφ' ἁμαρτίᾳ. ἐπαγγελία παρουσίας αὐτοῦ ἐπ' ἐλπίδι πρὸς ὠφέλειαν.

EPISTOLA JOANNIS SECUNDA.

(†) ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΕΥΤΕΡΑ.

CAPUT UNICUM.

PRESBYTER Electæ dominæ, & natis ejus, quos ego
1 Ὁ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ ἐκλεκτῇ κυρίᾳ, καὶ τοῖς τέκνοις αὐτῆς, οὓς ἐγὼ
diligo in veritate, & non ego solus, sed & omnes *cognoscentes*
ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ, καὶ οὐκ (α) ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν
veritatem, Propter veritatem *manentem* in nobis, & cum nobis erit
2 ἀλήθειαν, Διὰ τὴν ἀλήθειαν τὴν (β) μένουσαν ἐν ἡμῖν, καὶ μεθ' ἡμῶν ἔσται
in æternum. Sit cum vobis gratia, misericordia, pax, à Deo Patre,
εἰς (γ) τὸν αἰῶνα. Ἔσται μεθ' ὑμῶν χάρις, ἔλεος, εἰρήνη, παρὰ Θεοῦ πατρὸς, 3
& à *Domino* Jesu Christo Filio Patris, in veritate & charitate.
καὶ παρὰ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἀγάπῃ.

MS. A. (†) Titulus abscinditur. (α) ἐγὼ δὲ μόνος, (β) ἐνοικοῦσαν ἐν (γ) αἰῶνα. Χάρις, ἔλεος, εἰρήνη, παρὰ Θεοῦ πατρὸς, καὶ παρὰ Ἰησοῦ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܕܝܘܚܢܢ * ܕܡܥܠܬܗ ܕܡܪܢ ܠܗܝܟܠܐ *

* ܩܫܝܫܐ ܠܓܒܝܬܐ ܩܘܪܝܐ ܘܠܒܢܝܗ. ܐܝܠܝܢ ܕܐܢܐ ܡܚܒ ܐܢܐ ܠܗܘܢ ܒܫܪܪܐ. ܠܐ 1
ܗܘܐ ܕܝܢ ܐܢܐ ܒܠܚܘܕܝ. ܐܠܐ ܟܠܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܝܕܥܝܢ ܠܫܪܪܐ. * ܡܛܠ ܫܪܪܐ ܐܝܢܐ ܕܥܡܪ 2
ܒܢ. ܘܥܡܢ ܐܝܬܘܗܝ ܠܥܠܡ. * ܬܗܘܐ ܥܡܟܘܢ ܛܝܒܘܬܐ ܘܪܚܡܐ ܘܫܠܡܐ ܡܢ ܐܠܗܐ 3
ܐܒܐ. ܘܡܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܒܪܗ ܕܐܒܐ ܒܫܪܪܐ ܘܒܚܘܒܐ.

EPISTOLA SECUNDA JOHANNIS.

Ingressu Domini nostri in templum.

SEnior electæ Kyriæ & filiis ejus, quos ego 1 in veritate diligo; non autem ego tantùm, sed omnes ii qui cognoscunt veritatem: Propter veritatem quæ permanet in nobis & 2 nobiscum est in æternum. Sit vobiscum gra- 3 tia & misericordia & pax à Deo Patre, & à Jesu Christo filio Patris, Cum veritate & amore

Verſio VULGATA LATINA.

10 Qui credit in filium Dei, habet teſtimonium Dei in ſe. Qui non credit Filio, mendacem facit eum: quia non credit in teſtimonium, quod teſtificatus eſt Deus 11 de Filio ſuo. Et hoc eſt teſtimonium, quoniam vitam æternam dedit nobis De-12 us. Et hæc vita in Filio ejus eſt. Qui habet Filium, habet vitam: qui non habet 13 Filium, vitam non habet. Hæc ſcribo vobis: ut ſciatis quoniam vitam habetis 14 æternam, qui creditis in nomine filii Dei. Et hæc eſt fiducia, quam habemus ad eum; Quia quodcumque petierimus ſecundùm voluntatem ejus, audit nos. 15 Et ſcimus quia audit nos quidquid petierimus; ſcimus quoniam habemus petitiones quas poſtulamus ab eo. Qui ſcit fratrem ſuum peccare peccatum non ad 16 mortem, petat, & dabitur ei vita peccanti non ad mortem. Eſt peccatum ad mortem: non pro illo dico ut roget quis. Omnis iniquitas, peccatum eſt: 17 & eſt peccatum ad mortem. Scimus quia omnis qui natus eſt ex Deo, non peccat: 18 ſed generatio Dei conſervat eum, & Malignus non tangit eum. Scimus quoniam 19 ex Deo ſumus: & mundus totus in maligno poſitus eſt. Et ſcimus quoniam Filius Dei 20 venit, & dedit nobis ſenſum ut cognoſcamus verum Deum, & ſimus in vero Filio ejus. Hic eſt verus Deus, & vita æterna. Filioli, cuſtodite vos à ſimulacris. Amen. 21

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 * من يومن بابن الله فله الشهادة في نفسه * ومن لا يومن بابن الله فقد جعل الله نفسه
11 كاذبا * لانه لم يصدق الشهادة التي شهد الله بها عن ابنه * وهذه هي الشهادة ان الله اعطانا
12 حياة ابدية * وهذه الحياة هي في ابنه * من له الابن فله الحياة * ومن ابن الله ليس هو له
13 فالحياة ليست له * هذه الاقوال كتبتها اليكم ايها المومنون باسم ابن الله لتعلموا ان لكم
14 حياة ابدية اذ تومنون باسم ابن الله * وهذه هي الدالة التي لنا لديه * اننا ان سالناه شيا
15 مما يخص مشيته يسمعنا * وان عرفنا انه يستجيب لنا في مهما نسله فقد عرفنا اننا
16 سناخذ الوسايل التي نسلها منه * ان ابصر احدكم اخاه يخطي خطية ليست الي الموت *
يسل ويعطيه حياة * الذين يخطون خطا ليس للموت * لان قد تكون خطية للموت * فليست
17 18 اقول ان نسل من اجل تلك * كل ظلم خطية هو * وتكون خطية ليست للموت * وقد
19 علمنا ان كل من ولده الله فما يخطي * بل من قد ولده الله يحفظ نفسه وما يمسه الخبيث * قد
20 عرفنا اننا من الله نحن * والعالم كله قد وضع في حظ الشرير * وقد علمنا ان ابن الله سيجي *
وقد منحنا ذهنا نعرف به الاله الحق * ونكون في الرب الحقيقي في يسوع المسيح ابنه *
21 فذلك هو الاله الحق * والحياة الخالدة * يا اولادي احفظوا انفسكم من الاصنام *
* والسبح لله دايما ابدا سرمدا امين *

Qui credit in Filium Dei, habet teſtimonium in ſemetipſo: qui verò non credit in Filium Dei, Deum ipſum fecit mendacem: quia non credidit teſtimonio quod teſtificatus eſt Deus de Filio ſuo. Eſt autem hoc teſtimonium, videlicet *quòd dedit nobis Deus vitam æternam: & hæc vita, in Filio ejus eſt. Qui habet Filium, habet vitam: qui autem Filium Dei non habet, vitam non habet. Hos ſermones ſcripſi vobis ô qui creditis in nomen Filii Dei: ut ſciatis quòd habetis vitam æternam, quandiu creditis in nomen Filii Dei. Et hæc eſt fiducia quam habemus apud ipſum, quòd ſiquid ex his quæ conſentanea ſunt ejus voluntati, ab eo petierimus, audit nos. Et ſi ſcimus quòd exaudit nos in omnibus quæ petimus ab illo, ſcimus etiam quòd conſequemur petitiones quas ab eo poſtulabimus. Siquis veſtrûm viderit fratrem ſuum peccantem peccato quod non eſt ad mortem, petat, & dabit ei vitam; his* nempe *qui peccant peccato quod non eſt ad mortem. Eſt enim peccatum ad mortem, & non pro illo dico ut petas. Omnis quidem iniquitas peccatum eſt: at eſt peccatum quod non eſt ad mortem. Jam autem novimus quòd omnis quem Deus genuit, non peccat: ſed is quem Deus genuit, ſervat ſeipſum, & Improbus non tangit eum. Jam nonovimus quòd ex Deo ſumus, & mundus totus in ſortem maligni ſit poſitus. Et novimus Filium Dei eſſe venturum: deditque nobis mentem per quam cognoſcamus Deum verum, & ſimus in vero Domino,* nempe *in Jeſu Chriſto ejus filio. Ille enim eſt Deus verus, & vita inconcuſſa. O filii mei, cavete vobis ab idolis.* 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

Laus Deo perpetua perennis ac
ſempiterna, Amen.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

15 ወእመሰ፡ርኢነ፡ከመ፡ዘሰአልናሁ፡ ይሰምዓነ፡፡ ናአምር፡እንከ፡ ከመ፡ብነ፡ ስእለተነ፡ ዘሰአልነ፡
16 በኀቤሁ፡፡=፡ ወእመቦ፡ዘርእየ፡ ለካልኡ፡ እንዘ፡ይኤብስ፡አበሳ፡ዘኢኮነ፡ለሞት፡ ወሰአሎ፡
ያሕይዎ፡ ለእለ፡ይኤብሱ፡ዘኢኮነ፡ለሞት፡፡ እስመቦ፡አበሳ፡ዘለሞት፡፡ ወኢኮነ፡በእንቲአሁ፡ዘ
17 እብል፡ ከመ፡ ይስአሉ፡፡=፡ እስመ፡ኵሉ፡አበሳ፡ ኃጢአት፡ ይእቲ፡፡ ወቦጌጋይ፡ ዘለሞት፡፡=፡
18 ናአምር፡ ከመ፡ኵሉ፡ ዘተወልደ፡ እምነ፡ እግዚአብሔር፡ኢይኤብስ፡፡አላ፡ ዘተወልደ፡እምእ
19 ግዚአብሔር፡ የዐቅብ፡ ርእሶ፡ ወእኩይኒ፡ ኢይስሕጦ፡፡=፡ ናአምር፡ከመ፡እምነ፡እግዚአ
20 ብሔር፡ንሕነ፡፡ ወዓለምሰ፡ኵሉ፡በእኪት፡ይቀውም፡፡=፡ ናአምር፡ ከመ፡ ወልደ፡እግዚአብ
ሔር፡ መጽአ፡ ወወሀበነ፡ ልበ፡ ከመ፡ ናእምሮ፡ ለእግዚአብሔር፡ ዘበጽድቅ፡፡ ወሀለውነ፡
ዘበ፡ጽድቅ፡በወልደ፡ እግዚአብሔር፡ በኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡፡ ውእቱ፡ ዘበአማን፡ እግዚአብ
21 ሔር፡ ወብነ፡ ሕይወተ፡ ዘለዓለም፡፡=፡ ባቲ፡ ደቂቅየ፡ ዕቀቡ፡ ርእሰክሙ፡ እምነ፡ አማል
ክት፡፡=፡

Et ſi videmus quòd quæ petivimus audiet nos, ſcimus igitur quòd habemus petitiones noſtras quas petivimus apud eum. Et ſi quis *ſit qui viderit ſocium ſuum peccantem peccatum quod non eſt ad mortem, rogans vivificabit peccantem* peccatum *quod non eſt ad mortem: quia eſt peccatum ad mortem, & non eſt pro illo quòd dico ut rogent. Quia omnis iniquitas peccatum eſt, & eſt nequitia quæ* eſt *ad mortem. Scimus quòd omnis qui natus eſt ex Deo, non peccat: ſed qui genitus eſt ex Deo conſervat ſeipſum, & Malus non nocet ei. Scimus quòd ex Deo ſumus, & mundus univerſus in malo perſiſtit. Scimus quòd filius Dei venit, & dedit nobis intelligentiam ut cognoſcamus Deum verum, & ſumus juſti in filio Dei in Jeſu Chriſto: ipſe* eſt *qui verè Deus eſt, & habemus vitam æternam: Propter eam filioli mei, conſervate voſmetipſos à diis.* 15 16 17 18 19 20 21

FINIS.

Epiſtola Beati JOANNIS *Apoſtoli ſecunda.*

Verſio VULGATA LATINA.

1 SEnior Electæ dominæ, & natis ejus, quos ego diligo in veritate, & non ego 2 ſolus, ſed & omnes qui cognoverunt veritatem, Propter veritatem quæ permanet in nobis, & nobiſcum erit in æternum. Sit vobiſcum gratia, miſericor-3 dia, pax à Deo Patre, & à Chriſto Jeſu Filio Patris, in veritate & charitate.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* رسالة القديس يوحنا الانجيلي الثانية *

* قراة يوم الجمعة قبل مرفع اللحم *

1 * من القس الشيخ الي كوريا المصطفاة واولادها الذين احبهم انا بالحقيقة ولست انا وحدي
2 3 بل وجماعة العارفين الحق * من اجل الحق الثابت فينا والكاين معنا الي الابد * النعمة تكون
معكم والرحمة والسلامة * من الاله الاب ومن الرب يسوع المسيح ابن الاب بحق ومحبة *

EPISTOLA
SANCTI JOHANNIS
Evangeliſtæ ſecunda.

Lectio feriæ ſextæ quæ præcedit
dies geniales carnium.

A *Presbytero ſene ad Kyriam electam & liberos ejus, quos ego verè diligo, & non ego ſolus, ſed & omnes veritatis agnitores: Propter veritatem in nobis manentem, & nobiſcum exiſtentem in æternum. Gratia ſit vobiſcum, & miſericordia & pax à Deo Patre, & à Domino Jeſu Chriſto filio Patris cum veritate & charitate.* 1 2 3

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

መልእክተ፡ ዮሐንስ፡ ዳግሚት፡ወልደ፡ዘብዴዎስ፡፡=፡

፩

1 እምነ፡ቀሲስ፡ ለኅሪት፡ ወለእግዝእት፡ ወለደቂቃ፡፡ ለእንተ፡ አነ፡ አፈቅራ፡ በጽድቅ፡ ወበእ
ንተ፡ ዛቲ፡ጽድቅ፡ ወለኩ፡ አነ፡ባሕቲትየ፡አላ፡ ወእለኒ፡የአምርዋ፡ ለጽድቅ፡ኵሎሙ፡፡=፡
ወበእንተ፡ ዛቲ፡ ጽድቅ፡ እንተ፡ ትነብር፡ ኀቤነ፡ ወትሄሉ፡ ምስሌነ፡ ይእቲ፡ ለዓለ
2 ም፡=፡ ወይሄሉ፡ምስሌነ፡ ሞገስ፡ ወሕይወት፡ ወሰላም፡ እምኀበ፡ እግዚአብሔር፡
3 አብ፡ ወእምኀበ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ወልዱ፡ ለእግዚአብሔር፡ አብ፡ በጽድቅ፡
ወበተፋቅሮ፡፡=፡

Epiſtola ſecunda JOHANNIS filii Zebedæi.

CAPUT I.

A *Seniore electæ & dominæ & filiis ejus, quam ego diligo in veritate, & propter hanc veritatem: & non ego ſolus, ſed & illi qui cognoſcunt veritatem omnium eorum. Et propter hanc veritatem quæ manet apud nos, & erit nobiſcum quæ eſt æterna. Et ſit nobiſcum gratia, & vita, & pax à Deo Patre, & à Jeſu Chriſto filio Dei Patris in veritate & in charitate,* 1 2 3

ἘΠΙΣΤΟΛΗ ἸΩΆΝΝΟΥ Β´. ΚΕΦ. Α´.

Gaviſus ſum valdè quoniam inveni de *natis* tuis ambulantes in veritate, ſicut
4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περιπατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς Α´
mandatum accepimus à Patre. Et nunc rogo te, domina, non tanquam man-
5 ἐντολὴν ἐλάβομεν (δ) παρὰ τοῦ πατρός. Καὶ νῦν ἐρωτῶ σε κυρία, οὐχ ὡς ἐντο-
datum ſcribo tibi novum, ſed quod habuimus ab initio: ut diligamus *alii alios.*
λὴν (ε) γράφω σοι καινὴν, ἀλλὰ ἣν εἴχομεν ἀπ᾽ ἀρχῆς· ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους.
Et hæc eſt charitas, ut ambulemus ſecundùm mandata ejus. Hoc eſt man-
6 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγάπη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. (ζ) αὕτη ἐστὶν ἡ ἐν-
datum, quemadmodùm audiſtis ab initio, ut in eo ambuletis. Quoniam multi ſedu-
7 τολὴ, καθὼς ἠκούσατε ἀπ᾽ ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ περιπατῆτε. Ὅτι πολλοὶ πλά-
ctores *ingreſſi ſunt* in mundum, non *confitentes* Jeſum Chriſtum *qui venit* in *carne.*
νοι (η) εἰσῆλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐρχόμενον ἐν σαρκί.
Hic eſt ſeductor & Antichriſtus. Videte voſmetipſos, *ut* ne *perdamus* quæ
8 Οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ ὁ ἀντίχριστος. Βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ (θ) ἀπολέσωμεν ἃ
operati *ſumus*, ſed mercedem plenam *accipiamus.* Omnis *tranſgrediens* & *non*
9 εἰργασάμεθα, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβωμεν. Πᾶς ὁ παραβαίνων καὶ μὴ

manens in doctrina *Chriſti,* Deum non habet. *Manens* in doctrina Chriſti, hic
μένων ἐν τῇ διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, Θεὸν οὐκ ἔχει. ὁ μένων ἐν τῇ (ι) διδαχῇ τοῦ Χριστοῦ, οὗτος
& Patrem & Filiũ habet. Si quis venit ad vos, & hanc doctrinam non af-
καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει. Εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑμᾶς, καὶ ταύτην τὴν διδαχὴν οὐ φέ- 10
fert, *ne recipite* eum in domum, & *Gaudere* ei *ne dicite.* *Nam dicens* illi
ρει, μὴ λαμβάνετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε. (κ) Ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ 11
Gaudere, communicat operibus ejus malignis. Plura habens vobis ſcribere,
χαίρειν, κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐτοῦ τοῖς πονηροῖς. Πολλὰ ἔχων ὑμῖν (λ) γράφειν, 12
nolui per chartam & atramentum: *ſed* ſpero *venire ad* vos, & os
οὐκ ἐβουλήθην διὰ χάρτου καὶ μέλανος· (μ) ἀλλὰ ἐλπίζω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ στόμα
ad os loqui: ut gaudium *noſtrum* ſit plenum. Salutant te *na-*
πρὸς στόμα λαλῆσαι· ἵνα ἡ χαρὰ (ν) ἡμῶν ᾖ πεπληρωμένη. Ἀσπάζεταί σε τὰ τέ- 13
ti ſororis tuæ Electæ. Amen.
κνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς (ξ) ἐκλεκτῆς. ἀμήν.

(ξ) Ἰωάννου ἐπιστολὴ δευτέρα ἐγράφη ἐν στίχοις λ´.

MS.A. (δ) ἀπὸ τοῦ (ε) καινὴν γράφω σοι, ἀλλ᾽ ἣν εἴχαμεν (ζ) αὕτη ἡ ἐντολή ἐστιν, ἵνα καθὼς (η) ἐξῆλθον (θ) ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε, ἀλλὰ μισθὸν πλήρη ἀπολάβητε. Πᾶς ὁ προάγων καὶ μὴ (ι) διδαχῇ, οὗτος καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. (κ) Ὁ λέγων γὰρ (λ) γράψαι, οὐκ ἐβουλήθην (μ) ἐλπίζω γὰρ γενέσθαι πρὸς (ν) ὑμῶν (ξ) ἐκλεκτῆς. (†) Ἰωάννου β´.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܚܕܝܬ ܛܒ . ܕܐܫܟܚܬ ܡܢ ܒܢܝܟܝ ܕܡܗܠܟܝܢ ܒܫܪܪܐ : ܐܝܟܢܐ ܕܦܘܩܕܢܐ ܢܣܒܢ 4
ܡܢ ܐܒܐ . * ܘܗܫܐ ܡܬܟܫܦ ܐܢܐ ܠܟܝ ܩܘܪܝܐ . ܠܐ ܗܘܐ ܦܘܩܕܢܐ ܚܕܬܐ ܟܬܒ ܐܢܐ ܠܟܝ . ܐܠܐ 5
ܗܘ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܢ ܡܢ ܫܘܪܝܐ . ܕܢܐܚܒ ܚܕ ܠܚܕ . * ܘܗܢܐ ܐܝܬܝܗ ܚܘܒܐ . ܕܢܗܠܟ ܐܝܟ 6
ܦܘܩܕܢܘܗܝ . ܗܢܐ ܦܘܩܕܢܐ ܐܝܬܘܗܝ . ܐܝܟܢܐ ܕܫܡܥܬܘܢ ܡܢ ܫܘܪܝܐ . ܕܒܗ ܬܗܘܘܢ ܡܗܠܟܝܢ .
* ܡܛܠ ܕܣܓܝܐܐ ܡܛܥܝܢܐ ܢܦܩܘ ܠܥܠܡܐ . ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܡܘܕܝܢ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܐܬܐ ܒܒܣܪ : 7
ܗܢܐ ܐܝܬܘܗܝ ܡܛܥܝܢܐ ܘܐܢܛܝܟܪܝܣܛܘܣ . * ܐܙܕܗܪܘ ܒܢܦܫܟܘܢ ܕܠܐ ܬܘܒܕܘܢ ܡܕܡ 8
ܕܦܠܚܬܘܢ . ܐܠܐ ܐܓܪܐ ܡܫܡܠܝܐ ܬܬܦܪܥܘܢ . * ܟܠ ܐܢܫ ܕܥܒܪ ܘܠܐ ܡܩܘܐ ܒܡܠܦܢܘܬܗ 9
ܕܡܫܝܚܐ . ܐܠܗܐ ܠܝܬ ܠܗ . ܗܘ ܕܡܩܘܐ ܒܡܠܦܢܘܬܗ . ܗܢܐ ܘܐܒܐ ܘܒܪܐ ܐܝܬ ܠܗ .
* ܐܢ ܐܢܫ ܐܬܐ ܠܘܬܟܘܢ . ܘܗܕܐ ܡܠܦܢܘܬܐ ܠܐ ܡܝܬܐ . ܠܐ ܬܩܒܠܘܢܝܗܝ ܒܒܝܬܐ . ܘܫܠܡ ܠܗ 10
ܘܫܠܡ ܠܐ ܬܐܡܪܘܢ ܠܗ . * ܗܘ ܓܝܪ ܕܐܡܪ ܠܗ ܫܠܡ . ܡܫܬܘܬܦ ܠܥܒܕܘܗܝ ܒܝܫܐ . * ܟܕ 11 12
ܣܓܝܐܬܐ ܐܝܬ ܠܝ ܠܡܟܬܒ ܠܟܘܢ . ܠܐ ܨܒܝܬ ܕܒܝܕ ܟܪܛܝܣܐ ܘܕܝܘܬܐ . ܐܠܐ ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܕܐܬܐ
ܠܘܬܟܘܢ . ܘܦܘܡ ܠܘܬ ܦܘܡ ܢܡܠܠ . ܕܚܕܘܬܢ ܬܗܘܐ ܡܫܡܠܝܐ . * ܫܐܠܝܢ ܒܫܠܡܟܝ 13
ܒܢܝܐ ܕܚܬܟܝ ܓܒܝܬܐ . ܛܝܒܘܬܐ ܥܡܟܘܢ ܐܡܝܢ . * ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܬܪܬܝܢ *

Valdè gaviſus ſum quòd invenerim ex filiis 4
tuis qui incedant in veritate, quemadmodum
præceptum accepimus à Patre. Et obſecro 5
te Kyria, (nequaquam præceptum novum ſcri-
bo tibi, ſed illud quod apud nos erat ab ini-
tio) ut alter alterum diligamus. Atq; hæc eſt 6
charitas, ut ambulemus ſecundùm præceptũ.
Præceptum hoc eſt, ſicut audiſtis ab initio,
ut in eo ambuletis: Quia multi ſeductores 7
exierunt in hunc mundum, qui non confiten-
tur Jeſum Chriſtum veniſſe in carne. Iſtiuſ-
modi, ſeductor eſt & antichriſtus. Cavete 8
vobis ne perdatis quod operati eſtis, ſed mer-
cede integrâ remuneremini. Quicunq; tranſ- 9
greditur, & non manet in doctrina Chriſti,
non eſt in eo Deus: qui manet in ejus doctri-
na, hic & Patrem & Filium habet. Siquis 10
veniat ad vos, & hanc doctrinam non affe-
rat, ne recipiatis eum domum, & Lætare bo-
noq; ſis animo, ne dixeritis ei. Nam qui dixe- 11
rit ei, Læto ſis animo, communicat operibus
ejus malis. Quum plura haberem vobis ſcri- 12
benda, nolui ut per chartam & atramentum
fieret: ſed ſpero me venturum ad vos, & ore
ad os locuturos: ut gaudium noſtrum ſit in-
tegrum. Pacem tibi precantur filii ſororis 13
tuæ electæ. Gratia vobiſcum, Amen.

Epiſtolæ ſecundæ finis.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ተፈሣሕኩ ፡ ጥቀ ፡ እስመ ፡ ረከብኩ ፡ እምደቂቅኪ ፡ እለ ፡ የሐውሩ ፡ በጽድቅ ፡፡ በከመ ፡
5 ነሣእነ ፡ ትእዛዘ ፡ እምኀበ ፡ አብ ፡፡=፦ ወይእዜኒ ፡ እብለኪ ፡ እግዝእትየ ፡ ወአኮ ፡ ትእዛዘ ፡
ሐዲሰ ፡ ዘእጽሕፍ ፡ ለኪ ፡ አላ ፡ ትእዛዝ ፡ ለንተ ፡ ብነ ፡ እምትካት ፡ ከመ ፡ ንትፋቀር ፡ በበ
6 ይናቲነ ፡ ከመ ፡ ንሑር ፡ በትእዛዙ ፡፡=፦ ወዛቲ ፡ ይእቲ ፡ ትእዛዙ ፡ ከመ ፡ ንሑር ፡ በዛቲ ፡
7 እንተ ፡ ሰማዕክሙ ፡ ትካት ፡=፦ እስመ ፡ ብዙኃን ፡ መስሕታን ፡ እለ ፡ መጽኡ ፡ ውስተ ፡ ዓለም ፡
እለ ፡ ኢየአምኑ ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ከመ ፡ መጽአ ፡ በሥጋ ፡ ሰብእ ፡ ወዝንቱ ፡ ውእቱ ፡
8 መስሐቲ ፡ ሐሳዊ ፡ መሲሕ ፡=፦ ዑቁ ፡ ርእሰክሙ ፡ ኢትሕጕሉ ፡ ዘገበርክሙ ፡ አላ ፡ ከመ ፡
ዕሴበ ፡ ፍጹመ ፡ ትንሥኡ ፡፡=፦

Gaviſus ſum valdè, quia inveni ex filiis tuis qui incedunt in veritate, ſicut ac- 4
cepimus mandatum ejus à Patre. Et nunc quidem dico tibi domina mea, & 5
non eſt mandatum novum quod ſcribo tibi, ſed mandatum quod habuimus ex
principio, ut diligamus nos invicèm, ut incedamus in mandato ejus. Et hoc 6
eſt mandatum ejus, ut incedamus in eo quod audiviſtis olim. Quia multi præ- 7
varicatores fuerunt *qui venerunt in mundum, qui non credunt in Jeſu Chriſto,*
quòd venit in carne hominis: & hic eſt prævaricator, & *falſus Meſſias. Cave-* 8
te vobiſmet ipſis ne perdatis quæ feciſtis, ſed ut mercedem perfectam recipi-
atis.

ΚΕΦΆΛΑΙΑ ΤΗ͂Σ ΤΡΙΤΗΣ ἘΠΙΣΤΟΛΗ͂Σ ΤΟΥ͂ ἉΓΙΟΥ ἸΩΆΝΝΟΥ ΤΟΥ͂ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

Εὐχὴ ὑπὲρ τελειώσεως καὶ εὐχαριστίας ἐφ᾽ ὁμολογίᾳ φιλοξενίας τῶν ἀδελφῶν διὰ Χριστόν. ἐν ᾧ, περὶ τῆς Διοτρεφοῦς φαυλότητος καὶ μισαδελφίας. περὶ Δημητρίου, ᾧ μαρτυρεῖται τὰ κάλλιστα. περὶ ἀφίξεως αὐτοῦ πρὸς αὐτοὺς ἐπ᾽ ὠφελείᾳ ἐν τάχει.

EPISTOLA JOANNIS TERTIA.

(†) ἘΠΙΣΤΟΛΗ ἸΩΆΝΝΟΥ ΤΡΙΤΗ. ΚΕΦ. Α´.

CAPUT UNICUM.

PRESBITER Gaio *dilecto,* quem ego diligo in veritate. *Dilecte,*
1 Ὁ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ Γαΐῳ τῷ ἀγαπητῷ, ὃν ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ. Ἀγαπητέ, Α´
2 de omnibus *opto* te proſperè *agere* & valere, ſicut proſperè agit tua anima. Ga-
3 περὶ πάντων εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑγιαίνειν, καθὼς εὐοδοῦταί σου ἡ ψυχή. Ἐ-
viſus ſum *enim* valdè venietibus fratribus, & *teſtantibus* tuæ veritati, ſicut tu
χάρην γὰρ λίαν ἐρχομένων ἀδελφῶν, καὶ μαρτυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ, (α) καθὼς σὺ
in veritate ambulas. *Majus* horum nõ habeo *gaudiũ,* ut audiam meos *natos*
4 ἐν ἀληθείᾳ περιπατεῖς. Μειζοτέραν τούτων οὐκ ἔχω χαρὰν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα
in veritate *ambulantes.* *Dilecte,* *fidele* facis quicquid operaris in
5 ἐν (β) ἀληθείᾳ περιπατοῦντα. Ἀγαπητὲ, πιστὸν ποιεῖς ὃ ἐὰν (γ) ἐργάσῃ εἰς τοὺς

fratres, & in peregrinos, Qui *teſtati ſunt* tuæ charitati in conſpectu Eccle-
ἀδελφοὺς, καὶ (δ) εἰς τοὺς ξένους, Οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλη- 6
ſiæ, quos benè *facies* *deducens* dignè Deo. Pro enim nomine
σίας, οὓς καλῶς ποιήσεις προπέμψας ἀξίως τοῦ Θεοῦ. Ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος 7
exierunt, nihil accipientes à Gentibus. Nos ergò debemus ſuſ-
ἐξῆλθον, μηδὲν λαμβάνοντες ἀπὸ τῶν (ε) ἐθνῶν. Ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν (ζ) ἀπο- 8
cipere hujuſmodi, ut cooperatores ſimus *veritati.* *Scripſi*
λαμβάνειν τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα τῇ (η) ἀληθείᾳ. Ἔγραψα τῇ 9
Eccleſiæ: ſed *amans* primatum gerere *ipſorum* Diotrephes, non recipit nos.
ἐκκλησίᾳ· ἀλλ᾽ ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς.

MS.A. (†) Titulus abſcinditur. (α) καθὼς ἐν (β) τῇ ἀληθείᾳ (γ) ἐργάζῃ (δ) καὶ τοῦτο ξένους, (ε) ἐθνικῶν. (ζ) ὑπολαμβάνειν (η) ἐκκλησίᾳ. Ἔγραψά τι τῇ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܓܪܬܐ ܕܬܠܬ ܕܝܘܚܢܢ * ܕܝܘܡ ܐܪܒܥܐ * ܕܒ * ܕܨܘܡܐ . ܘܕܐܪܒܥܐ ܕܚܫܐ *

* ܩܫܝܫܐ ܠܓܐܝܘܣ ܚܒܝܒܐ . ܗܘ ܕܐܢܐ ܡܚܒ ܐܢܐ ܠܗ ܒܫܪܪܐ . * ܚܒܝܒܢ . ܥܠ ܟܠ ܡܕܡ 1 2
ܡܨܠܐ ܐܢܐ ܥܠܝܟ ܕܬܨܠܚ . ܘܬܗܘܐ ܚܠܝܡ . ܐܝܟܢܐ ܕܡܨܠܚܐ ܢܦܫܟ . * ܚܕܝܬ ܓܝܪ ܛܒ 3
ܕܐܬܝܢ ܐܚܐ . ܘܣܗܕܝܢ ܥܠ ܫܪܪܟ . ܐܝܟܢܐ ܕܐܢܬ ܒܫܪܪܐ ܡܗܠܟ ܐܢܬ . * ܘܪܒܐ ܡܢ ܗܕܐ ܚܕܘܬܐ 4
ܠܝܬ ܠܝ . ܕܐܫܡܥ ܥܠ ܒܢܝ ܕܒܫܪܪܐ ܡܗܠܟܝܢ . * ܚܒܝܒܢ . ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܥܒܕ ܐܢܬ 5
ܗܘ ܡܐ ܕܥܒܕ ܐܢܬ ܠܘܬ ܐܚܐ . ܘܡܝܬܪܐܝܬ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܐܟܣܢܝܐ . * ܐܝܠܝܢ ܕܐܣܗܕܘ ܥܠ 6
ܚܘܒܟ ܩܕܡ ܟܠܗ ܥܕܬܐ . ܠܗܠܝܢ ܕܫܦܝܪ ܥܒܕ ܐܢܬ ܠܗܘܢ . ܐܝܟܢܐ ܕܫܘܐ ܠܐܠܗܐ . * ܚܠܦ 7
ܫܡܗ ܓܝܪ ܢܦܩܘ ܟܕ ܡܕܡ ܠܐ ܢܣܒܘ ܡܢ ܥܡܡܐ . * ܚܢܢ ܗܟܝܠ ܚܝܒܝܢܢ ܠܡܩܒܠܘ 8
ܠܐܝܟ ܗܠܝܢ . ܕܡܥܕܪܢܐ ܢܗܘܐ ܠܫܪܪܐ . * ܨܒܐ ܗܘܝܬ ܐܟܬܘܒ ܠܥܕܬܐ . ܐܠܐ ܗܘ ܕܪܚܡ 9
ܕܢܗܘܐ ܩܕܡܝܐ ܕܝܠܗܘܢ ܕܝܘܛܪܦܣ . ܠܐ ܡܩܒܠ ܠܢ .

EPISTOLA JOHANNIS TERTIA.

Feriâ quartâ, Jejunii ſecundâ. Et feriâ quartâ Paſſionis.

SENIOR Gaio dilecto meo, ei quem 1
ego verè diligo. Dilecte noſter, in omni re 2
oro pro te ut proſper ſis atque incolumis, ſic-
ut proſperè agit anima tua. Gaviſus ſum 3
enim valdè quòd veniant fratres & teſtimo-
nium reddant de veritate tua, prout tu in ve-
ritate ambulas. Et quidem majus hoc gaudi- 4
um non habeo, *quàm* ut audiam filios meos
ambulare in veritate. Chariſſime noſter, fide- 5
liter facis id quod agis erga fratres, & *eos*
præſertim qui ſunt peregrini: Qui teſtimoniũ 6
reddiderunt de charitate tua apud univerſam
Eccleſiam: in quos beneficia confers, ut De-
um decet. Nam poſt nomen ejus egreſſi ſunt, 7
nihil accipientes à Gentibus. Nos ergò te- 8
nemur ſuſcipere qui tales ſunt, ut adjutores
ſimus veritati. Optarem ſcribere Eccleſiæ: 9
ſed ille qui primas veſter eſſe cupit, Diotre-
phes, non recipit nos.

Verſio VULGATA LATINA.

4 Gaviſus ſum valdè, quoniam inveni de filiis tuis ambulantes in veritate, ſicut
5 mandatum accepimus à Patre. Et nunc rogo te, domina, non tanquam mandatum novum ſcribens tibi, ſed quod habuimus ab initio, ut diligamus alterutrum.
6 Et hæc eſt charitas, ut ambulemus ſecundùm mandata ejus. Hoc eſt enim man-
7 datum, ut quemadmodùm audiſtis ab initio, in eo ambuletis: Quoniam multi ſeductores exierunt in mundum, qui non confitentur Jeſum Chriſtum veniſſe in
8 carnem: hic eſt ſeductor, & antichriſtus. Videte voſmetipſos, ne perdatis quæ operati eſtis: ſed ut mercedem plenam accipiatis. Omnis qui rece- 9
dit, & non permanet in doctrina Chriſti, Deum non habet: qui permanet in doctrina, hic & Patrem & Filium habet. Si quis venit ad vos, & hanc doctrinam 10
non affert, nolite recipere eum in domum, nec AVE ei dixeritis. Qui enim dicit 11
illi AVE, communicat operibus ejus malignis. Plura habens vobis ſcribere, no- 12
lui per chartam & atramentum: ſpero enim me futurúm apud vos, & os ad os
loqui: ut gaudium veſtrum plenum ſit. Salutant te filii ſororis tuæ Electæ. 13

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

4 * قد سررت جدا لاني وجدت اولادك ممن يسلك في الحق كما اخذنا من الاب وصية * والان
5 اسلك يا كوريا لا كمن يكتب اليك وصية جديدة * بل الوصية التي لنا منذ القديم *
6 ان نحب بعضنا بعض * وهذه هي المحبة ان نسلك فيما يخص وصاياه * هذه هي الوصية كما
7 سمعتم منذ القديم ان تسلكوا فيها * ان مضلين كثيرين قد دخلوا الي العالم * وهم الذين
8 ما يعترفون ان ايسوع المسيح قد جاء بالبشر * فمن يقول هذا فهو المضل وضد المسيح * احذروا
9 على انفسكم لئلا يضيع ما قد عملناه * بل ناخذ ثوابا كاملا * كل من يخالف ولا يثبت في تعليم
10 المسيح فليس له الاه * ومن يثبت في تعليم المسيح فذلك له الاب والابن * فمن يجي اليكم وما
11 يجيب هذا التعليم فلا تقبلوه في منزلكم ولا تسلموا عليه سلاما * لان من يقول لانسان شرير
12 السلام عليك * فانما يشارك اعماله الخبيثة * ولي اقوال كثيرة اكاتبكم بها * فلم اوثر ان
اكتب اليكم بورق ومداد * لكني اومل ان اجي اليكم واخاطبكم فما بازاء فم * ليكون سرورنا
13 كاملا * يسلم عليك اولاد اختك المصطفاة * والسبح لله دايما امين *

Magnopere gaviſus ſum quòd invenerim filios tuos ex ambulantibus in veritate, ſicut mandatum accepimus à Patre. 4 *Et nunc rogo te ô Kyria, (non ut ſcribens tibi mandatum novum, ſed mandatum illud quod jam pridem habemus,) ut diligamus alii alios.* 5 *Hæc eſt autem charitas, ut incedamus in his quæ conſona ſunt mandatis ejus. Hoc eſt mandatum, ut jam olim audiſtis, ut incedatis in illis.* 6 *Nam multi ſeductores ingreſſi ſunt in mundum, nempe ii qui non fatentur Jeſum Chriſtum veniſſe in carne: qui enim hoc dicit, ſeductor eſt & adverſarius Chriſti.* 7 *Cavete vobiſipſis, ne perdatur quod operati ſumus, ſed præmium perfectum accipiamus.* 8 *Quiſquis contradicit, nec manet in doctrina Chriſti, non habet Deum: qui verò manet in doctrina Chriſti, is habet Patrem & Filium.* 9 *Et quiſquis venit ad vos & hanc doctrinam non affert, ne recipiatis eum domi veſtræ, neque ſalutando ſalutetis eum.* 10 *Qui enim dixerit homini ſcelerato, Pax tecum, procul dubio communicat operibus ejus malis.* 11 *Multos habeo ſermones vobis ſcribendos, ſed nolui ſcribere vobis per chartam & atramentum: ſed ſpero me venturum ad vos, & os ad os collocuturum: ut gaudium noſtrum ſit perfectum.* 12 *Salutant te filii ſororis tuæ electæ.* 13

Laus Deo ſemper, Amen.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወኵሉ፡ ዘይትቀደም፡ ወኢይነብር፡ በትምህርቱ፡ለክርስቶስ፡ከመ፡መጽአ፡ኢሀሎ፡እግዚአብ
10 ሔር ፡ምስሌሁ፡፡ ወዘሰ፡ይነብር፡በትምህርተ፡ለክርስቶስ፡በአብ፡ወበወልድ፡ሀሎ፡፡=፡ ወዘ፤፡
ይመጽእ፡ኀቤክሙ፡ ወዘንተ፡ ትምህርተ፡ ኢያመጽእ፡ኀቤክሙ፣ ኢታብእዎ፡ ቤተክሙ፡ ወበሐ
11 ሂ፡ጥቀ፡ኢትበልዎ፡፡=፡ እስመ፡ዘይቤሎ፡በሐ፡ይሰተሮ፡በምግባሩ፡እኩይ፡፡=፡ ብዙኀ፡ብየ፡
12 ዘእጽሕፍ፡ ለክሙ፡ ወኢፈቀድኩ፡ በክርታስ፡ ወበማየ፡ሐሞት፡እስመ፡እትአመን፡ከመ፡እመጽ
13 እ፡ኀቤክሙ፡፡ ወአፈ፡በአፈ፡እትናገረክሙ፡ከመ፡ፍጹም፡ይኩን፡ፍሥሐክሙ፡=፡ ሰላምኒ፡ደቂ
ቀ፡ እኅትኪ፡ ኅሪት፡ ሞገሰ፡ ወተፋቅሮ፡ ምስሌክሙ፡፡=፡

Et omnis qui adverſatur, & non permanet in doctrina Chriſti, nempe quòd advênit, non eſt Deus cum eo: & qui permanet in doctrina Chriſti, in Patre & in Filio eſt. 9 *Et qui venit ad vos, & hanc doctrinam non adfert ad vos, ne ingredi faciatis eum domum veſtram, & Ave omninò ne dicatis ei.* 10 *Quia qui dicit ei Ave, communicat in opere ejus malo.* 11 *Multum habeo quod ſcribam vobis, & nolui per chartam, & per aquam fellis, quia confido quòd veniam ad vos, & ore ad os loquar vobis, ut perfectum ſit gaudium veſtrum.* 12 *Saluta filios ſororis tuæ electæ. Gratia & charitas ſit vobiſcum.* 13

Epiſtola Beati JOANNIS Apoſtoli tertia.

Verſio VULGATA LATINA.

1
2 SEnior Gaio chariſſimo, quem ego diligo in veritate. Chariſſime, de omnibus orationem facio proſperè te ingredi, & valere, ſicut proſperè agit anima
3 tua. Gaviſus ſum valdè venientibus fratribus, & teſtimonium perhibentibus
4 veritati tuæ, ſicut tu in veritate ambulas. Majorem horum non habeo grati-
5 am, quàm ut audiam filios meos in veritate ambulare. Chariſſime, fideliter facis quidquid operaris in fratres, & hoc in peregrinos, Qui teſtimonium red- 6
diderunt charitati tuæ in conſpectu Eccleſiæ: quos, benefaciens, deduces dignè
Deo. Pro nomine enim ejus profecti ſunt, nihil accipientes à Gentibus. 7
Nos ergò debemus ſuſcipere hujuſmodi, ut cooperatores ſimus veritatis. 8
Scripſiſſem forſitan Eccleſiæ: ſed is, qui amat primatum gerere in eis, Diotre- 9
phes, non recipit nos.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* رسالة القديس يوحنا الجامعة الثالثة *

1 * قراءة يوم الاثنين من جمعة الجبن * * من القس الشيخ الي غايوس الحبيب *
2 الذي احبه انا حقا * ايها الحبيب انا اصلي من اجلك ان تتيسر طرقك في جميع الاشياء
3 وتعافا كما ان نفسك قد تيسرت سبلها * لاني سررت جدا بالاخوة الواردين والشاهدين لك بالحق
4 كما انت سالك في الحق * فليس لي سرورا اعظم من هذا قدرا ان اسمع ان اولادي سالكون في
5 6 الحق * ايها الحبيب الجميل الذي تعمله باخوة الغرباء اجعله صادقا * الذين شهدوا لك
7 بالمحبة امام الجماعة * الذين ستعمل عملا محمودا اذ تشيعهم بما هو لله اهلا * لانهم من اجل
8 اسمه خرجوا ولم ياخذوا من الامم شيا * فنحن نسال ان نعتنق امر مثل هولاي * لنكون للحق
9 مساعدين * قد كتبت الي الجماعة * لكن ديوطرافي الموثر ان يتقدمهم لم يقبلنا *

EPISTOLA
SANCTI JOANNIS
Catholica tertia.
Lectio feriæ ſecundæ hebdomadis
caſei.

A *Presbytero ſene ad Gaium chariſſimum quem ego verè diligo.* 1 *O chariſſime, ego pro te oro ut planæ ſint viæ tuæ in omnibus rebus, & bene valeas, quemadmodum animæ tuæ viæ ſunt jam complanatæ.* 2 *Nam valdè gaviſus ſum de fratribus venientibus, & veritatem tibi atteſtantibus, prout tu incedis in veritate.* 3 *Nec ullum eſt mihi majoris quàm hoc amplitudinis gaudium, ut ſcilicet audiam filios meos in veritate ambulare.* 4 *O dilecte, beneficium quod exerces in fratres peregrinos, fideliter exerce:* 5 *Qui de tua charitate teſtimonium reddiderunt in conſpectu Eccleſiæ: quos quum deduxeris prout Deo dignum eſt, præclarum opus præſtiteris.* 6 *Nam propter nomen ejus egreſſi ſunt, nihil accipientes à Gentibus.* 7 *Nos ergo precamur, ut hujuſmodi hominum rem benignè complectaris: ut ſimus veritatis adjutores.* 8 *Jam ſcripſi Eccleſiæ; ſed Diotrephes qui ambit eis praeſſe, non recepit nos.* 9

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

1 ዘዮሐንስ ፡ ወንጌላዊ ፡ ሣልስ፡=፡
2 እምነ፡ቀሲስ፡ለጋይዮስ፡ለእኁነ፡ዘአነ፡ አፈቅሮ፡በጽድቅ፡=፡ እኁየ፡በእንተ፡ኵሉ፡እጼሊ፡
3 ለከ፡ትሰራሕ፡ወትሕየው፡በዘ፡ይሌድያ፡ለነፍስከ፡=፡ ተፈሣሕኩ፡ጥቀ፡ሶበ፡መጽኡ፡አኀዊነ፡
4 ወስምዐ፡ኮኑ፡ሳዕለ፡ተፋቅሮትከ፡፡ ወከመ፡ በጽድቅ፡ ተሐውር፡=፡ እንተ፡ ተዓቢ፡ እምዝ
5 ቲ፡ትፍሥሕት፡አልብየ፡ከመ፡እስማዕ፡፡እንዘ፡በጽድቅ፡የሐውሩ፡ ደቂቅ፡=፡ እኁየ፡እሙን፡
6 ግብረ፡ዘገበርከ፡ለአኀዊነ፡፡=፡ ወዝንቱ፤ ነኪር፡ስምዐ፡ኮነ፡ሳዕለ፡ተፋቅሮትከ፡በቅድመ፡
7 ቤተ፡ ክርስቲያን፡ ከመ፡ ሠናየ ፡ ትገብር ፡ ወአቅደምከ፡ ፈኖቶሙ፡ ዘይደሉ፡ ለእግዚአብሔ
8 ር፡፡=፡ ወበእንተ፡ስሙ፡ወፃእኩ፡እንዘ፡አልቦ፡ዘአነሥእ፡እምነ፡አሕዛብ፡፡=፡ ወንሕነሰ፡አ
9 ኀዊነ፡ይደልወነ፡ ንትቀበሎሙ፡ ለእለ፡ ከመዝ ፡ ከመ፡ ንኩን፡ሱታፌ፡ ለጽድቅ፡፡=፡ ወጸሐ
ፍኩ ፡ ለቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ አላ ፡ ርቱዕ ፡ አቀድሞ፡ ሎሙ ፡ ወበእንቱ ፡ በናፍቆስ ፡ ኢይስጠ
ወክሙ፡=፡

JOHANNIS Evangeliſtæ tertia.

A *Seniore Gaio fratri noſtro, quem ego diligo verè.* 1 *Frater mi, per omnia oro pro te, ut proſperè agas, atque valeas, in iis quæ jucunda ſint animæ tuæ.* 2 *Gaviſus ſum valdè quum veniſſent fratres noſtri, & teſtimonio fuiſſent de charitate tua & quomodo in veritate ambulas.* 3 *Majus hoc gaudium non habeo, ut audiam quum in veritate ambulant filii.* 4 *Frater mi, fidele eſt opus quod feciſti fratribus noſtris.* 5 *Et hic extraneus teſtis fuit de charitate tua coram Domo Chriſtianorum, quòd benè facis, & præmonſtràſti viam eorum qui placent Deo.* 6 *Et propter nomen ejus egreſſus ſum nihil accipiens à Gentibus.* 7 *Et nos fratres noſtri, oportet nos ut recipiamus eos qui ſunt hujuſmodi, ut fiamus participes veritatis.* 8 *Et ſcripſi Domui Chriſtianorum, ſed rectus præcedebat eos: veruntamen propter infidelitatem non parcebit vobis.* 9

Propter hoc si venero, submonebo ejus opera quæ facit, verbis malignis garri-
10 Διὰ τοῦτο (θ) ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυ-
ens nos. Et non contentus in his, neque ipse suscipit fratres, &
αρῶν ἡμᾶς. καὶ μὴ ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τοὺς
volentes prohibet, & de Ecclesia ejicit. Dilecte, ne imitare malum,
11 βουλομένους κωλύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει. Ἀγαπητὲ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν,
sed bonum. Benefaciens ex Deo est: at malefaciens non vidit Deum.
ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν. ὁ ἀγαθοποιῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν· (ι) ὁ δὲ κακοποιῶν οὐχ ἑώρακε τὸν Θεόν.
Demetrio testimonium est ab omnibus, & ab ipsa veritate: & nos autem te-
12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρ-
stamur, & nôstis quoniam testimoniū nostrum verum est. Multa habui scri-
τυροῦμεν, καὶ (κ) οἴδατε ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής ἐστι. Πολλὰ εἶχον (λ) γρά- 13
bere, sed non volo per atramentum & calamum tibi scribere. Spero autem pro-
φειν, ἀλλ' οὐ θέλω διὰ μέλανος καὶ (μ) καλάμου σοι γράψαι. Ἐλπίζω δὲ εὐ- 14
tinùs videre te, & os ad os loquemur. Pax tibi. Salutant te
θέως (ν) ἰδεῖν σε, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν. Εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε 15
amici. Saluta amicos per nomen.
οἱ (ξ) φίλοι. ἀσπάζου τοὺς φίλους κατ' ὄνομα.

(†) Ἰωάννου ἐπιστολὴ καθολικὴ τρίτη στίχων λβ'.

MS. A. (θ) ἂν (ι) ὁ κακοποιῶν (κ) οἶδας (λ) γράψαι σοι, ἀλλ' οὐκ ἐβουλήθην διὰ (μ) καλάμου γράφειν σοι· (ν) σε εἰδεῖν, (ξ) ἀδελφοί. (†) Ἰωάννου γ'.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

10 * ܡܛܠ ܗܢܐ ܐܢ ܐܬܝܬ ܐܥܗܕ ܥܒܕܘܗܝ ܕܥܒܕ. ܕܒܡ̈ܠܐ ܒܝ̈ܫܬܐ ܡܪܛܢ ܥܠܝܢ. ܘܠܐ
ܣܦܩܢ ܠܗ ܗܠܝܢ. ܠܐ ܗܘ ܡܩܒܠ ܠܐܚ̈ܐ. ܘܠܐܝܠܝܢ ܕܡܩܒܠܝܢ ܟܠܐ. ܘܡܦܩ ܐܦ ܡܢ
11 ܥܕܬܐ. * ܚܒܝܒܢ. ܠܐ ܬܬܕܡܐ ܠܒܝܫܬܐ ܐܠܐ ܠܛܒܬܐ. ܡܢ ܕܥܒܕ ܛܒܬܐ. ܡܢ ܐܠܗܐ
12 ܐܝܬܘܗܝ. ܘܡܢ ܕܥܒܕ ܒܝܫܬܐ. ܠܐ ܚܙܝܗܝ ܠܐܠܗܐ. * ܥܠ ܕܝܡܛܪܝܘܣ ܐܝܬ ܗܘܐ ܣܗܕܘܬܐ
ܡܢ ܟܠܢܫ. ܘܡܢܗ ܕܥܕܬܐ. ܘܡܢܗ ܕܫܪܪܐ. ܐܦ ܚܢܢ ܣܗܕܝܢܢ. ܘܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ
13 ܕܣܗܕܘܬܢ ܫܪܝܪܐ ܗܝ. * ܣܓܝܐܬܐ ܐܝܬ ܗܘܐ ܠܝ ܠܡܟܬܒ ܠܟ. ܐܠܐ ܠܐ ܨܒܐ ܐܢܐ ܕܒܕ
14 ܝܘܬܐ ܘܒܩܢܝܐ ܐܟܬܘܒ ܠܟ. * ܡܣܒܪ ܐܢܐ ܓܝܪ ܕܥܓܠ ܐܚܙܝܟ. ܘܦܘܡܐ ܠܘܬ ܦܘܡܐ ܢܡܠܠ.
15 * ܫܠܡܐ ܢܗܘܐ ܠܟ. ܫܐܠܝܢ ܫܠܡܟ ܪ̈ܚܡܝܢ. ܫܐܠ ܫܠܡܐ ܕܪ̈ܚܡܝܢ. ܠܟܠܢܫ ܒܫܡܗ.

Propterea, si venero, mentionem faciam operum ejus quæ perpetravit; verbis enim malis tractat nos: & his non contentus, nec ipse recipit fratres, & eos qui recipiunt, prohibet, quin ex Ecclesia expellit. 10 Charissime noster, ne malum imitére, sed bonum. 11 Qui bonum facit, ex Deo est: qui verò malum facit, Deum non vidit. De Demetrio 12 redditum est testimonium ab unoquoque, & ab ipsa Ecclesia, imo ab ipsa veritate: sed nos etiam testimonium perhibemus: & nôstis testimonium nostrum verum esse. Multa haberem tibi scribenda, sed 13 nolo per atramentum & calamum tibi scribere. Spero autem protinus me visurum 14 te, & præsentes coram locuturos. Pax 15 tecum sit. Pacem tibi precantur amici. Pacem precare amicis, unicuique nomine proprio.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ወበእንተ፡ዝንቱ፡እሙ፡መጽእኩ፡እዜክሮ፡ምግባሮ፡ዘይገብር፡ነቢበ፡እኩየ፡ዘይነበብ፡ላዕሌነ፡
ወኢየአክሎ፡ ዘንተኒ፡ ወውእቱኒ፡ ኢይትቄበሎሙ፡ ለአኃዊነ፡ወለእለኒ፡ ይፈቅዱ፡ ይከለሉሙ፡
11 ወያወፅእሙ፡እምቤተ፡ክርስቲያን፡፡ አኁየ፡ ኢትኩን፡ከመ፡ገባሬ፡እኪት፡አላ፡ከመ፡ገባ
ሬ፡ሠናይት፡ ወገባሬ፡ ሠናይትሰ፡ እምእግዚአብሔር፡ውእቱ፡፡ ወገባሬ፡እኪትሰ፡ ኢይሬእዮ፡
12 ለእግዚአብሔር፡፡ ወበእንተኒ፡ድሜጥሮስ፡ሰማዕ፡ኮነ፡ኵሉ፡ወለሊሃኒ፡ጽድቅ፡፡ ወንሕ
13 ነኒ፡ስምዓ፡ኮነ፡ ወንዜንወክሙ፡ ወተአምሩ፡ከመ፡ ርትዕት፡ይእቲ፡ ስምዕነ፡፡ ወብዙኅ፡ብ
14 የ፡ዘጽሕፍ፡ለከ፡አላ፡ ኢአፈቅድ፡በማየ፡ሐሞት፡ወበቀለም፡እጽሕፍ፡ለከ፡፡ አለ፡እትአ
15 መን፡ባሕቱ፡ከመ፡ፍጡነ፡እሬእየከ፡፡ ወእትናገረከ፡አፈ፡በአፈ፡፡ ሰላም፡ለከ፡ወይኤእ
ኑከ፡አኃዊነ፡ ወአምኃ፡ ቢጾከ፡ በበአስማቲሆሙ፡፡

Et propter hoc si venero, in memoriam reducam facinora ejus quæ facit, viz. sermonem malum quem effutit contra nos: & non sufficit ei hoc, & ipse non recipit fratres nostros, & eos qui volunt, prohibet, & ejicit ex domo Christianorum. 10 *Frater mi, ne sis ut operator mali, sed ut operator boni: & operator boni à Deo est, & operator mali non videbit Deum.* 11 *Et de Demetrio testis est quisque, & ipsa veritas, & nos testimonio sumus & annuntiamus vobis, & scitis quòd rectum est testimonium nostrum.* 12 *Et multum habeo quod scribam tibi, sed nolui per aquam fellis, & per calamum scribere tibi.* 13 *Sed spero tamen quòd citò videbo te, & alloquar te os ad os.* 14 *Pax tibi: & salutant te fratres nostri. Et saluta proximos tuos nominatim.* 15

ΚΕΦΑ'ΛΑΙΑ ΤΗ͂Σ ἸΟΥ'ΔΑ ΚΑΘΟΛΙΚΗ͂Σ ἘΠΙΣΤΟΛΗ͂Σ, ἜΧΟΝΤΑ ὙΠΟΔΙΑΙ'ΡΕΣΙΝ.

Α' Περὶ προσοχῆς τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως διὰ τὴν ἐπανάστασιν τῶν ἀσεβῶν, καὶ ἀσελγῶν ἀνδρῶν. ἐν ᾧ περὶ μελλούσης αὐτῶν κολάσεως καθ' ὁμοίωσιν τῶν πάλαι ἁμαρτωλῶν τε καὶ πονηρῶν.

Β' Ταλανισμὸς αὐτῶν ἐπὶ τῇ πλάνῃ καὶ δυσσεβείᾳ καὶ ἀσελγείᾳ, καὶ βλασφημίᾳ καὶ ὑποκρίσει τῆς εἰς ἀπάτην δωροδοκίας.

Γ' Περὶ ἀσφαλείας αὐτῶν ἐν τῇ πίστει, συμπαθείας τε καὶ φειδοῦς εἰς τὸ πλησίον, ἐπὶ σωτηρίᾳ καὶ ἅμα σμῷ.

Δ' Εὐχὴ ὑπὲρ αὐτῶν εἰς ἁγιασμὸν καὶ παρρησίαν καθαρὰν σὺν δοξολογίᾳ Θεοῦ.

EPISTOLA JUDÆ CATHOLICA.

(†) ἘΠΙΣΤΟΛΗ' ΤΟΥ͂ ἸΟΥ'ΔΑ ΚΑΘΟΛΙΚΗ'. ΚΕΦ. Α'.

CAPUT UNICUM.

JUDAS Jesu Christi servus, frater autem Jacobi, his in Deo Patre san-
1 ἸΟΥ'ΔΑΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν Θεῷ πατρὶ (α) ἡγι-
ctificatis, & Jesu Christo servatis, vocatis: Misericordia vobis, & pax, & chari-
2 ασμένοις, καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις, κλητοῖς· Ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἀγά-
tas adimpleatur. Dilecti, omnem solicitudinem faciens scribere vobis de com-
3 πη πληθυνθείη. Ἀγαπητοὶ, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοι- Α'
muni salute, necessitatem habui scribere vobis, deprecans supercertare semel
νῆς (β) σωτηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γράψαι ὑμῖν, παρακαλῶν ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ
traditæ Sanctis fidei. Subrepserunt enim quidam homines (olim
4 παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει. Παρεισέδυσαν γάρ τινες ἄνθρωποι (οἱ πάλαι
præscripti in hoc judicium) impii, Dei nostri gratiam transferen-
προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα,) ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν (γ) χάριν μετατιθέν-
tes in luxuriam, & solum herum Deum & Dominū nostrum Jesum Chri-
τες εἰς ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον (δ) δεσπότην Θεὸν καὶ Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χρι-
stum negantes. Commonere autem vos volo, scientes vos semel hoc, quoniam
στὸν ἀρνούμενοι. Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς βούλομαι, (ε) εἰδότας ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο, ὅτι 5
Dominus populum de terra Ægypti salvans, secundò non credentes perdi-
ὁ Κύριος λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας, τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύσαντας ἀπώλε-
dit. Angelósque non servantes suum principium, sed relinquen-
σεν. Ἀγγέλους (ζ) τε τοὺς μὴ τηρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν, ἀλλὰ ἀπολιπόν- 6
tes proprium domicilium, in judiciū magni diei, vinculis æternis sub caliginem
τας τὸ ἴδιον οἰκητήριον, εἰς κρίσιν μεγάλης ἡμέρας, δεσμοῖς ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον
reservavit.
τετήρηκεν.

MS.A. (†) Pars Tituli abscinditur: K······· ἐπιστολή. (α) ἠγαπημένοις, (β) ἡμῶν σωτηρίας, (γ) χάριτα (δ) δεσπότην καὶ Κύριον (ε) εἰδότας ἅπαξ πάντα, ὅτι Ἰησοῦς λαὸν (ζ) δὲ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܓܪܬܐ ܕܝܗܘܕܐ ܐܚܘܗܝ ܕܝܥܩܘܒ *
* ܕܐܢܛܘܢܝܘܣ ܘܕܥܡܗ. ܘܕܢܒܝ̈ܐ. ܘܬܠܬܐ ܕܚܫܐ *
1 * ܝܗܘܕܐ ܥܒܕܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܐܚܐ ܕܝܥܩܘܒ. ܠܥܡ̈ܡܐ ܩܪ̈ܝܐ ܕܒܐܠܗܐ ܐܒܐ
2 ܚܒܝܒܝܢ. ܘܒܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܢܛܝܪܝܢ. * ܪ̈ܚܡܐ ܘܫܠܡܐ ܒܚܘܒܐ ܢܣܓܘܢ ܠܟܘܢ.
3 * ܚܒܝܒܝ. ܟܕ ܟܠܗ ܚܦܝܛܘܬܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܠܡܟܬܒ ܠܟܘܢ. ܥܠ ܚܝܐ ܕܟܠܢ.
ܐܢܢܩܝ ܠܝ ܠܡܟܬܒ ܠܟܘܢ. ܟܕ ܡܒܥܐ ܐܢܐ ܕܬܬܟܬܫܘܢ ܚܠܦ ܗܝܡܢܘܬܐ.
4 ܗܝ ܕܚܕܐ ܙܒܢ ܐܫܬܠܡܬ ܠܩܕܝ̈ܫܐ. * ܥܠܘ ܓܝܪ ܐܢܫܝܢ ܡܥܠܢܘܬܐ. ܐܝܠܝܢ ܕܡܢ ܩܕܝܡ
ܦܪܝܫܝܢ ܗܘܘ ܠܗܢܐ ܕܝܢܐ ܐܢܫܐ ܪ̈ܫܝܥܐ. ܕܠܛܝܒܘܬܗ ܕܐܠܗܐ ܡܥܒܪܝܢ
ܠܛܢܦܘܬܐ. ܘܒܗܘ ܕܒܠܚܘܕܘܗܝ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܟܦܪܝܢ.
5 * ܠܡܥܗܕܘܬܟܘܢ ܕܝܢ ܨܒܐ ܐܢܐ. ܟܕ ܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ܟܠܟܘܢ. ܕܐܠܗܐ ܟܕ ܚܕܐ ܙܒܢ ܠܥܡܐ ܡܢ
6 ܡܨܪܝܢ ܦܪܩܗ. ܗܘ ܕܬܢܝܢܘܬ ܠܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܗܝܡܢܘ ܐܘܒܕ. * ܘܡܠܐܟܐ ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܢܛܪܘ
ܪܝܫܢܘܬܗܘܢ. ܐܠܐ ܫܒܩܘ ܡܥܡܪܗܘܢ. ܠܕܝܢܐ ܕܝܘܡܐ ܪܒܐ. ܒܐܣܘܪܐ ܕܠܐ ܝܕܝܥܝܢ ܬܚܝܬ
ܚܫܘܟܐ ܢܛܪ.

EPISTOLA JUDÆ.

Fratris JACOBI.

Pro Antonio & sociis ejus: & Prophetis,
Et feria tertia Passionis.

JUda servus Jesu Christi, frater autem Jacobi Gentibus vocatis, à Deo Patre dilectis, 1 & in Jesu Christo conservatis: Misericordia & pax cum charitate multiplicetur vobis. 2 Dilecti mei, omnem curam adhibens 3 scribendi vobis de salute nostra communi, necessarium est mihi scibere vobis, rogans ut certamen subeatis pro fide quæ semel tradita est Sanctis. Obtinuerunt enim qui- 4 dam introitum, qui ab initio præscripti fuerant in damnationem istam, homines impii, qui gratiam Dei convertunt in obscœnitatem, & eum qui solus est Dominus Deus, *nempe* Dominum nostrum Jesum Christum, negant. Commonere vos autem vo- 5 lo, quum sciatis omnes quòd Deus quum unâ vice populum ex Ægypto liberâsset, alterâ eos qui non crediderunt perdidit. Et 6 Angelos qui non servârunt primas suas, sed reliquerunt suum domicilium, ad judicium magni diei vinculis ignotis sub caligine reservavit.

Verſio VULGATA LATINA.

10 Propter hoc ſi venero, commonebo ejus opera, quæ facit, verbis malignis garriens in nos: & quaſi non ei iſta ſufficiant; neque ipſe ſuſcipit fratres; & eos, qui
11 ſuſcipiunt, prohibet, & de Eccleſia ejicit. Chariſſime, noli imitari malum, ſed quod bonum eſt. Qui benefacit, ex Deo eſt: qui malefacit, non vidit Deum.
12 Demetrio teſtimonium redditur ab omnibus, & ab ipſa veritate, ſed & nos teſtimoniũ perhibemus: & nôſti quoniã teſtimoniũ noſtrum verũ eſt. Multa habui tibi
13 ſcribere: ſed nolui per atramentũ & calamũ ſcribere tibi. Spero autẽ protin⁹ te vi-
14 dere, & os ad os loquemur. Pax tibi. Salutant te amici. Saluta amicos nominatim.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 * فمن اجل هذا اذا جيت سادكرن باعماله التي يفعلها • لانه يهذي بنا باقوال خبيثة *
وما يكتفي بهذه • فلا هو يقبل الاخوة • والذين يوثرون يقبلوهم يمنعهم ويخرجهم
11 من الكنيسة * ايها الحبيب لا تتشبه به في الشر بل بالخير • من يعمل الخير من الله هو *
12 ومن يعمل الشر ما قد ابصر الله * ديمتريوس الجماعة يشهدون له • والحق نفسه يشهد
13 له • ونحن نشهد له • وقد علمتم ان شهادتنا صادقة هي * ولي اقوال كثيرة اكاتبكم
14 بها • لكني لست اوثر ان اكتب اليكم بمداد وقلم * اومل ان اجي اراك سريعا •
15 ونتخاطب فما بازاء فم * السلام لك • يقبلك اصدقاوك • سلم على اصدقاينا كل واحد باسمه •
* كملت رسايل الرسول الطاهر يوحنا البشير • ولله المجد كثيرا ابدا امين •

Propterea quum venero, monebo eum de facinoribus ſuis, quæ facit: blaterat enim in nos ſermonibus improbis: & his minimè contentus, neque ipſe recipit fratres, & qui volunt eos recipere, prohibet, & ejicit ex Eccleſia. O dilecte, 10
ne imiteris eum in malo, ſed in bono: qui benè facit, ex Deo eſt; qui autem malè facit, non vidit Deum. 11
Demetrio omnes atteſtantur, et veritas ipſa atteſtatur illi, & nos atteſtamur ei: & nôſtis quòd teſtimonium noſtrum verum eſt. 12
Multos etiam ſermones habeo vobis ſcribendos, ſed nolo ſcribere vobis per atramentum & calamum. 13
Spero fore, ut brevi veniam te inviſum, & os ad os loquamur. 14
Pax tibi. Oſculantur te amici tui. Saluta amicos noſtros, unumquenque proprio nomine. 15

Epiſtolarum Apoſtoli puri Johannis Evangeliſtæ, finis.

Laus Deo pluſima & ſempiterna, Amen.

Epiſtola Catholica Beati JUDÆ *Apoſtoli.*

Verſio VULGATA LATINA.

CAPUT UNICUM.

1 JUDAS Jeſu Chriſti ſervus, frater autem Jacobi, his qui ſunt in Deo Patre
2 dilectis, & Chriſto Jeſu conſervatis, & vocatis. Miſericordia vobis, & pax, &
3 charitas adimpleatur. Chariſſimi, omnem ſolicitudinem faciens ſcribendi vobis de communi veſtra ſalute, neceſſe habui ſcribere vobis: deprecans ſupercertari
4 ſemel traditæ Sanctis fidei. Subintroierunt enim quidam homines (qui olim præſcripti ſunt in hoc judicium) impii, Dei noſtri gratiam transferentes in luxuriam, & ſolum Dominatorem & Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum negantes.
5 Commonere autem vos volo, ſcientes ſemel omnia, quoniam Jeſus populum de terra Ægypti ſalvans, ſecundò eos, qui non crediderunt, perdidit:
6 Angelos verò qui non ſervaverunt ſuum principatum, ſed dereliquerunt ſuum domicilium, in judicium magni diei, vinculis æternis ſub caligine reſervavit.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

• رسالة يهوذا السعيد اخي الرب الكاثوليكية •

* قراءة يوم الثلاثا من جمعة الجبن • ولعيد ميخاييل رييس الملايكة • وايضا لعيد يهوذا الرسول •

1 * من يهوذا عبد ايسوع المسيح واخي يعقوب • الي المقدسين بالله الاب وايسوع المسيح •
2 المختارين المحفوظين * ليكثر لكم الرحمة والسلامة والمحبة * يا احبتي قد عملت كل الحرص
3 ان اكتب اليكم من اجل الخلاص الكامل والشامل المشترك • واضطررت ان اكتب
4 اليكم متضرعا ان تجتهدوا في الامانة • التي دفعت الي القديسين مرة * لان حس
واندس قوم منافقون • قد سلف اكتتابهم قديما في هذه الدينونة • الذين ينقلون
5 نعمة ربنا الي الطماعة ويجحدون سيدنا وحده الاهنا وربنا ايسوع المسيح * موثرا ان اذكر
لكم اذ قد عرفتم دفعة واحدة هذا المعني • الرب خلص الشعب من ارض مصر * وفي
6 الثانية اهلك الذين لم يومنوا * والملايكة الذين لم يحفظوا رياستهم * بل تركوا
مسكنهم الخاصي * فهم محبوسون الي دينونة يوم عظيم * بوثاقات ابدية •

EPISTOLA
BEATI JUDÆ
Fratris Domini Catholica.

Lectio feriæ tertiæ hebdomadis caſei. Et pro die feſto Michaëlis principis Angelorum. Prætereà pro die feſto Judæ Apoſtoli.

A *JUDA ſervo Jeſu Chriſti, & fratre Jacobi, ad ſanctificatos per Deum Patrem & Jeſum Chriſtum electos* & *conſervatos.* 1
Multiplicetur vobis miſericordia & pax & charitas. 2
O dilecti mei, omni ſtudio adhibito ut ſcriberem vobis de ſalute perfecta univerſali atque communi, coactus ſum ſcribere vobis, deprecans ut ſoliciti ſitis in fide quæ ſemel tradita eſt ſanctis. 3
(Nam ſubrepſerunt & inſeruerunt ſe quidam impii, qui jam olim præſcripti fuerant in hanc damnationem, qui transferunt gratiam Domini noſtri ad laſciviam, & negant Dominum noſtrum, qui ſolus eſt Deus ac Dominus noſter Jeſus Chriſtus.) 4
Volens mentionem vobis facere, quum jam ſemel noveritis hunc ſenſum, quod ſcilicet *Dominus liberavit populum de terra Ægypti, & in ſecunda* vice *perdidit eos qui non crediderant.* 5
Et Angeli qui non ſervârunt principatum ſuum, ſed proprium ipſorum domicilium deſtituerunt, carcere ad judicium magni diei vinculis æternis detinentur. 6

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

በስመ ፡ አብ ፡ ወወልድ ፡ ወመንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ፩ ፡ አምላክ ፡፡ መልእክተ ፡ ይሁዳ ፡
እኁሁ ፡ ለያዕቆብ ፡ ጸሎቱ ፡ ይብጽሐነ ፡ አሜን ፡፡

፩

1 እምይሁዳ ፡ ገብረ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ እኁሁ ፡ ለያዕቆብ ፡ ለእለ ፡ ያፈቅርዎ ፡ ለእግ
2 ዚአብሔር ፡ አብ ፡ ስሙያን ፡ ወጽዉዓን ፡ በኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ሰላም ፡ ለክሙ ፡
3 ወተፋቅሮ ፡ ወሣህል ፡ ይብዛኅ ፡ ማእከሌክሙ ፡፡ አኀዊነ ፡ በኵሉ ፡ አስተፋጠንኩ ፡ ከ
መ ፡ እጽሐፍ ፡ ለክሙ ፡ ጽሁቀ ፡ ወአስተበቍዓክሙ ፡ ከመ ፡ ትትቀነዩዋ ፡ ለእንተ ፡ ትመ
4 ጽእ ፡ ጽድቁ ፡ እንተ ፡ ተውህበት ፡ ለቅዱሳን ፡ ሃይማኖት ፡፡ እስመ ፡ ቦኡክሙ ፡ ውስተ ፡
ልብክሙ ፡ ሰብእ ፡ ረሲዓን ፡ እለ ፡ ጽሑፋን ፡ ቀዲሙ ፡ ለዝንቱ ፡ ደይን ፡ እለ ፡ ይሬልሕዋ ፡
ለጸጋሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ውስተ ፡ ዝሙቶሙ ፡ ወይክሕድዎ ፡ ለውእቱ ፡ ባሕቲቱ ፡ እ
5 ግዚአብሔር ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡፡ ወአዜከረክሙ ፡ ፈቀድኩ ፡ ወታአምሩ ፡ ምዕረ
ሰ ፡ ኵሎ ፡ ከመ ፡ ኢየሱስ ፡ አድኀነ ፡ ሕዝቦ ፡ እምድረ ፡ ግብጽ ፡፡ ወበዳግምሰ ፡ ለእለ ፡ ኢ
6 አምኑ ፡ አጥፍኦሙ ፡፡ ወለመላእክቲሁኒ ፡ እለ ፡ ኢዐቀቡ ፡ ፍጥረቶሙ ፡ ውስተ ፡ ደይ
ን ፡ አንበሮሙ ፡ ወተአስሩ ፡ ለዕለት ፡ ዓቢይ ፡ ለዘለሊሆሙ ፡ አቅነዩ ፡ ርእሶሙ ፡፡

In nomine Patris & Filii & Spiritûs ſancti unici Dei, Epiſtola JUDÆ fratris Jacobi, oratio ejus præveniat nobis, Amen.

CAPUT. I.

A *Juda ſervo Jeſu Chriſti, fratre Jacobi, iis qui diligunt Deum Patrem, nominatis & vocatis in Jeſu Chriſto:* 1
Pax vobis, & charitas, & miſericordia multiplicetur medio veſtrûm. 2
Fratres noſtri, ſemper feſtinavi ut ſcriberem vobis ſolicitè, & obſecro vos ut pareatis ei quæ adventura eſt veritati ejus, & ei quæ tradita eſt Sanctis fidei. 3
Quia intrârunt in corda veſtra homines impii, qui præſcripti ſunt olim ad hanc damnationem, qui transferunt gratiam Dei in libidinem ſuam, & negant illum ſolum Deum, Jeſum Chriſtum. 4
Et in memoriam revocare vobis volui, & ſcitis ſemel omnes quòd Jeſus ſervavit populum ſuum ex terra Ægypti; & ſecundò, eos qui non crediderunt, perdidit. 5
Et Angelos ejus qui non ſervaverunt originem ſuam, in judicium conſtituit, & ligati ſunt in diem magnum, cui ipſimet ſubjecerunt ſeipſos. 6

ἘΠΙΣΤΟΛΗ ἸΟΥΔΑ. ΚΕΦ. Αʹ. Βʹ. Γʹ.

Sicut Sodoma, & Gomorrha, *& illæ circa eas* civitates, *ſimilem his modum*
7 Ὡς Σόδομα, ϗ Γόμοῤῥα, ϗ αἱ περὶ αὐτὰς πόλεις, τὸν ὅμοιον (η) τούτοις τρόπον
exfornicatæ, & abeuntes poſt carnem alteram, *propoſita* ſunt exemplum, ignis
ἐκπορνεύσασαι, ϗ ἀπελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέρας, πρόκεινται δεῖγμα, πυρὸς
æterni pœnam ſuſtinentes. Similiter *atqui* & hi *ſopiti*, carnem
8 αἰωνίου δίκην (θ) ὑπέχουσαι. Ὁμοίως μέντοι ϗ οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι, σάρκα
quidem maculant, *dominationem* autem ſpernunt, *dignitates* autem blaſphemant. *At* Mi-
9 μὲν μιαίνουσι, κυριότητα δὲ ἀθετοῦσι, δόξας δὲ βλασφημοῦσιν. Ὁ δὲ Μι-
chael archangelus, cùm diabolo *dimicans*, *diſceptaret* de Moyſi
χαὴλ ὁ ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος διελέγετο περὶ τοῦ Μωσέως
corpore, non eſt auſus judicium inferre blaſphemiæ: ſed dixit; *Increpet*
σώματος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν ἐπενεγκεῖν βλασφημίας· (ι) ἀλλ᾽ εἶπεν, Ἐπιτιμήσαι
te Dominus. Hi autem quæcunq; quidem ignorant, blaſphemant: quæcunq; autem
10 σοι Κύριος. Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ οἴδασι, βλασφημοῦσιν· ὅσα δὲ Γʹ
naturaliter tanquam *irrationalia* animalia nôrunt, in his corrumpuntur. Væ illis, quia
11 φυσικῶς ὡς τὰ ἄλογα ζῶα ἐπίστανται, ἐν τούτοις φθείρονται. Οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι Βʹ
viâ Cain *ingreſſi ſunt*, & errore Balaam mercede effuſi ſunt, &
τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν, ϗ τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν, ϗ
contradictione Core perierunt. Hi ſunt in *agapis veſtris* maculæ,
12 τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώλοντο. Οὗτοί εἰσιν (κ) ἐν ταῖς ἀγάπαις ὑμῶν σπιλάδες,
convivantes, ſine timore ſemetipſos paſcentes: nubes ſine aqua, à ven-
συνευωχούμενοι, ἀφόβως ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες· νεφέλαι ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέ-
tis *circumlatæ*, arbores *emarcidæ*, infructuoſæ, bis mortuæ, eradi-
μων (λ) περιφερόμεναι, δένδρα φθινοπωρινὰ, ἄκαρπα, δὶς ἀποθανόντα, ἐκριζω-
catæ: Fluctus feri maris, deſpumantes *ſua ipſorum dedecora*, *ſtellæ*
13 θέντα· Κύματα ἄγρια θαλάσσης, ἐπαφρίζοντα τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας, ἀστέρες
erraticæ: quibus *caligo* tenebrarum in æternum ſervata eſt. Prophetavit
14 πλανῆται· οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους (μ) εἰς τὸν αἰῶνα τετήρηται. Προεφήτευσε

autem & his ſeptimus ab Adam, Enoch, dicens; Ecce venit Dominus in
(ν) δὲ ϗ τούτοις ἕβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ, Ἐνὼχ, λέγων, Ἰδοὺ ἦλθε Κύριος (ξ) ἐν
millibus Sanctis ſuis: Facere judicium contra omnes, & *redarguere* omnes
μυριάσιν ἁγίαις αὐτοῦ· Ποιῆσαι κρίσιν κατὰ πάντων, ϗ (ο) ἐξελέγξαι πάντας 15
impios *eorum*, de omnibus operibus impietatis eorum, quibus impiè egerunt:
τοὺς (π) ἀσεβεῖς αὐτῶν, περὶ πάντων τῶν ἔργων ἀσεβείας αὐτῶν ὧν ἠσέβησαν·
& de omnibus duris, quæ locuti ſunt contra eum peccatores impii.
ϗ περὶ πάντων τῶν σκληρῶν ὧν ἐλάλησαν κατ᾽ αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς.
Hi ſunt murmuratores, queruloſi, ſecundùm deſideria ſua ambu-
Οὗτοί εἰσι γογγυσταὶ, (ρ) μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν πορευό- 16
lantes, & os eorum loquitur *prætumida*, mirantes perſonas *utilitatis*
μενοι, ϗ τὸ στόμα αὐτῶν λαλεῖ ὑπέρογκα, θαυμάζοντες πρόσωπα ὠφελείας
gratiâ. Vos autem, *dilecti*, memores eſtote verborum *prædictorum* ab
Γʹ χάριν. Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, μνήσθητε (σ) τῶν ῥημάτων τῶν προειρημένων ὑπὸ 17
Apoſtolis Domini noſtri Jeſu Chriſti: *Quia* dicebant vobis; Quoniam in
Βʹ τῶν ἀποστόλων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· Ὅτι ἔλεγον ὑμῖν, Ὅτι (τ) ἐν 18
noviſſimo tempore *erunt* illuſores, ſecundùm *ſua ipſorum* deſideria ambulantes
ἐσχάτῳ χρόνῳ ἔσονται ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι
impietatum. Hi ſunt *ſegregantes*, animales, Spiritum non habentes.
τῶν ἀσεβειῶν. Οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες, ψυχικοὶ, Πνεῦμα μὴ ἔχοντες. 19
Vos autem, *dilecti*, ſanctiſſimæ veſtræ fidei ſuperædificantes voſmetipſos, in
Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, (υ) τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς, ἐν 20
Spiritu ſancto orantes, Voſmetipſos in dilectione Dei ſervate, ex-
Πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι, Ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ τηρήσατε, προσ- 21
pectantes miſericordiam Domini noſtri Jeſu Chriſti, in vitam æternam: Et
δεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς ζωὴν αἰώνιον· Καὶ 22
hos quidem *miſeremini dijudicantes*:
οὓς μὲν (φ) ἐλεεῖτε διακρινόμενοι·

MS. A. (η) τρόπον τούτοις (θ) * ὑπέχουσαι. *Ὅμως (ι) ἀλλὰ (κ) οἱ ἐν ταῖς ἀπάταις αὐτῶν, σπιλάδες, (λ) παραφερόμεναι, (μ) εἰς αἰῶνα (ν) ϗ τούτοις (ξ) ἐν ἁγίαις μυριάσιν (ο) ἐλέγξαι (π) ἀσεβεῖς, περὶ (ρ) μεμψίμυροι, (σ) τῶν προειρημένων ῥημάτων (τ) ἐπ᾽ ἐσχάτου τοῦ χρόνου ἐλεύσονται (υ) ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει, (φ) ἐλέγχετε διακρινομένους. Οὓς δὲ σώζετε ἐκ πυρὸς ἁρπάζοντες, οὓς δὲ * ἐλεᾶτε ἐν φόβῳ, μισοῦντες

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܐܝܟܢܐ ܕܣܕܘܡ ܘܥܡܘܪܐ ܘܡܕܝܢܬܐ ܕܚܕܪܝܗܝܢ. ܕܒܗ ܕܡܘܬܐ ܕܗܠܝܢ ܙܢܝ 7
ܘܐܙܠ ܒܬܪ ܒܣܪܐ ܢܘܟܪܝܐ. ܣܝܡܢ ܬܚܝܬ ܢܘܪܐ ܕܠܥܠܡ. ܟܕ ܡܫܬܕܢ ܒܕܝܢܐ. * ܒܗ 8
ܕܡܘܬܐ ܕܝܢ ܐܦ ܗܠܝܢ ܕܒܚܠܡܐ ܡܛܥܝܢ. ܒܣܪܐ ܡܢ ܡܛܢܦܝܢ. ܡܪܘܬܐ ܕܝܢ
ܡܣܠܝܢ. ܘܫܘܒܚܐ ܡܓܕܦܝܢ. * ܡܝܟܐܝܠ ܕܝܢ ܪܝܫ ܡܠܐܟܐ. ܗܘ ܕܥܡ ܐܟܠܩܪܨܐ 9
ܟܕ ܡܡܠܠ ܕܐܢ ܗܘܐ: ܥܠ ܦܓܪܗ ܕܡܘܫܐ. ܠܐ ܐܡܪܚ ܕܢܝܬܐ ܥܠܘܗܝ ܕܝܢܐ ܕܓܘܕܦܐ.
ܐܠܐ ܐܡܪ. ܢܟܐܐ ܒܟ ܡܪܝܐ. * ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܒܡܕܡ ܕܠܐ ܝܕܥܝܢ ܡܓܕܦܝܢ. ܒܡܕܡ ܕܝܢ 10
ܕܟܝܢܐܝܬ ܐܝܟ ܚܝܘܬܐ ܝܕܥܝܢ. ܒܗ ܡܬܚܒܠܝܢ. * ܘܝ ܠܗܘܢ ܕܒܐܘܪܚܗ ܕܩܐܝܢ 11
ܐܙܠܘ. ܘܒܬܪ ܛܘܥܝܝܗ ܕܒܠܥܡ ܥܠ ܐܓܪܐ ܐܫܬܪܚܘ. ܘܒܡܪܘܕܘܬܗ ܕܩܘܪܚ ܐܒܕܘ. * ܗܠܝܢ 12
ܐܝܬܝܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܒܫܠܝܘܬܗܘܢ. ܟܕ ܡܬܛܘܫܝܢ ܡܬܦܪܦܣܝܢ. ܟܕ ܕܠܐ ܕܚܠܬܐ
ܢܦܫܗܘܢ ܪܥܝܢ. ܥܢܢܐ ܕܠܐ ܡܛܪܐ ܕܡܢ ܪܘܚܐ ܡܬܦܪܚܝܢ. ܐܝܠܢܐ ܕܐܘܒܕܘ ܦܐܪܝܗܘܢ. ܘܐܝܬܝܗܘܢ
ܕܠܐ ܦܐܪܐ. ܘܬܪܬܝܢ ܡܝܬܘ. ܘܐܬܥܩܪܘ ܡܢ ܥܩܪܝܗܘܢ. * ܓܠܠܐ ܥܫܝܢܐ ܕܝܡܐ. ܕܒ 13
ܪܥܡܗܘܢ ܡܚܘܝܢ ܒܗܬܬܗܘܢ. ܟܘܟܒܐ ܡܛܥܝܢܐ. ܗܢܘܢ ܕܩܛܡܐ ܕܚܫܘܟܐ ܠܥܠܡ 14
ܠܗܘܢ ܢܛܝܪ. * ܐܬܢܒܝ ܐܦ ܥܠܝܗܘܢ. ܗܘ ܕܫܒܝܥܝܐ ܗܘܐ ܡܢ ܐܕܡ ܚܢܘܟ. ܟܕ ܐܡܪ.
ܗܐ ܐܬܐ ܡܪܝܐ ܒܪܒܘܬܐ ܕܩܕܝܫܐ: * ܕܢܥܒܕ ܕܝܢܐ ܥܠ ܟܠ. ܘܢܟܣ ܠܟܠܗܘܢ ܪܫܝܥܐ. 15
ܥܠ ܟܠ ܥܒܕܝܗܘܢ ܕܐܪܫܥܘ. ܘܥܠ ܟܠܗܝܢ ܡܠܐ ܩܫܝܬܐ ܐܝܠܝܢ ܕܡܠܠܘ. ܚܛܝܐ
ܪܫܝܥܐ. * ܗܠܝܢ ܐܢܘܢ ܕܡܪܛܢܝܢ ܘܡܬܪܥܡܝܢ ܥܠ ܟܠ ܨܒܘ. ܟܕ ܐܝܟ ܪܓܝܓܬܐ ܕܢܦܫܗܘܢ 16
ܡܗܠܟܝܢ. ܘܦܘܡܗܘܢ ܡܡܠܠ ܥܫܝܢܬܐ. ܘܡܫܒܚܝܢ ܒܐܦܐ ܡܛܠ ܝܘܬܪܢܐ.
* ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܚܒܝܒܝ. ܐܬܕܟܪܘ ܠܡܠܐ ܐܝܠܝܢ ܕܩܕܡ ܐܬܐܡܪܝ ܡܢ ܫܠܝܚܘܗܝ ܕܡܪܢ 17
ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܕܐܡܪܝܢ ܗܘܘ ܠܟܘܢ. ܕܒܚܪܬܐ ܕܙܒܢܐ ܢܗܘܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܒܙܚܝܢ. ܕܐܝܟ 18
ܪܓܝܓܬܐ ܕܢܦܫܗܘܢ ܐܙܠܝܢ ܒܬܪ ܪܘܫܥܐ. * ܗܠܝܢ ܐܝܬܝܗܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܡܦܪܫܝܢ. ܢܦܫܢܝܐ. 19
ܕܪܘܚܐ ܠܝܬ ܒܗܘܢ. * ܐܢܬܘܢ ܕܝܢ ܚܒܝܒܝ. ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܠܟܘܢ ܩܕܝܫܬܐ ܐܬܒܢܘ 20
ܡܢ ܕܪܝܫ ܒܪܘܚܐ ܩܕܝܫܐ. ܟܕ ܡܨܠܝܢ. * ܢܛܪ ܕܝܢ ܒܚܘܒܗ ܕܐܠܗܐ ܢܦܫܢ. ܟܕ ܡܣܟܝܢܢ 21
ܠܚܢܢܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܠܚܝܐ ܕܝܠܢ ܕܠܥܠܡ. * ܘܡܢܗܘܢ ܡܢ. ܡܢ ܢܘܪܐ 22
ܚܛܘܦܘ. ܟܕ ܕܝܢ ܡܬܬܘܝܢ. ܚܘܣܘ ܥܠܝܗܘܢ.

Quemadmodum Sadum & Amura, & his cir- 7
cunjacētes civitates, quæ ſimili ac iſti ratione
fornicatæ ſunt & poſt alienas carnes abierūt,
poſitæ ſunt ſub igne æterno obnoxiæ judicio:
Pari quoq; modo iſti in ſomnio deluſi, carnē 8
quidem contaminant, dominationem autem
deprimunt, & majeſtatem blaſphemant.
At Michael Archangelus qui cum Calumni- 9
atore loquens diſputabat de corpore Moſis,
non eſt auſus proferre in eum judicium blaſ-
phemiæ, ſed dixit; Increpet te Dominus.
At iſti quæ non noverunt, ea blaſphemant: 10
quæ verò naturaliter ut animantia nôrunt,
in iis corrumpuntur. Væ ipſis: nam in via 11
Cain abierunt, & poſt errorem Balaam in
mercedem libidinosè exarſerunt, & in re-
bellione Coreh perierunt. Hi ſunt qui in 12
otiis ſuis fœdati, laſciviunt, abſque metu
ſeipſos paſcentes: nubes ſine pluvia, quæ
ob ventos vagantur, arbores quarum fructus
defecit, ſuntque infructuoſæ, bis mortuæ:
quarum è radicibus emerſerunt: Fluctus 13
maris vehementes, qui per ſpumam ſuam
declarant ignominiam ſuam: ſtellæ ſeducen-
tes: quibus caligo obſcuritatis æternæ ſer-
vata eſt. Prophetavit etiam de iſtis ille qui 14
ſeptimus eſt ab Adam, Henoch, dicens;
Ecce venit Dominus cum myriadibus San-
ctorum, Ut judicium ferat adverſùs omnes, & 15
arguat omnes impios de factis omnibus quæ
impiè patrârunt, & de omnibus verbis du-
ris quæ locuti ſunt peccatores impii. Hi ſunt 16
qui murmurant & conqueruntur de re qua-
cunque, dum in ſuis libidinibus incedunt,
& os illorum loquitur violenta, perſonáſque
commendant quæſtuum gratiâ. Vos autem 17
dilecti mei, mementote verborum quæ præ-
dicta fuerunt ab Apoſtolis Domini noſtri Jeſu
Chriſti. Qui dicebant vobis futuros in fine 18
temporum qui irriderent, qui ſecundùm li-
bidines ſuas impietatem ſequerentur. Hi 19
ſunt illi qui ſunt ſegregati, animales, in qui-
bus non eſt Spiritus. Vos autem dilecti mei, in 20
fide veſtra ſancta iterum ædificemini per
Spiritum ſanctum, orantes. Nos verò met- 21
ipſos in amore Dei conſervemus, expectan-
tes clementiam Domini noſtri Jeſu Chriſti,
in vitam noſtram æternam. Et nonnullos 22
quidem eorum ex igne rapite: quum autem
reſipuerint, eos commiſeramini.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

7 ከመ : ሰዶም : ወገሞራ : ወአህጉርኒ : እለ : ምክሴሆን : እለ : በአርአያሆን : ዘሞዋ:ወተ
ለዋሆን : በፍትወተ : ዝሙት :: ሤሞሙ : አርአያ : ደይን : ዘእሰት : ዘለዓሊም:ዓለም : ወተ
8 መጠዋ : ኰነኔሆን:=፦ ወከማሁ : እሉኒ : እለ : በሕልሞሙ : ያጌምኑ : ሥጋሆሙ : ወይ
9 ክሕድዎ : ለእግዚኦሙ : ወይፀርፈ : ለዕለ : ስብሐቲሁ::=፦ ወሚካኤልኒ : ሊቀ : መላእ
ክት : ሊመ : ይትበሀሉ : ለሰይጠን : በእንተ : ሥጋሁ : ለሙሴ : ሊተሐበለ : ቃለ : ጽርፈ
10 ት : ይንብብ : አለ : ይብሎ : ይኂስከ : እግዚአብሔር:=፦ ወእሉሰ : እለ : ይጸርፈ :
እሉ : እለ : ይሌብሱ : በዘ:ኢያእምሩ : ወሕሊናሆሙኒ : ዘሥጋ : ያእምሩ : ከመ : እንስሳ :
ዉብቲ : ይሠረው::=›

Sicut Sedom & Gamora & civitates conſociatæ iis, quæ ad exemplum earum 7
ſcortatæ ſunt & ſectatæ ſunt eas in libidine ſcortationis, poſitæ ſunt exemplo
judicii ignis æterni, & traditæ ſunt condemnationi earum. Et ſimiliter iſti qui 8
in ſomno ſuo polluunt carnem ſuam, & abnegant Deum ſuum, & blaſphemant
contra gloriam ſuam. Et Michael princeps Angelorum, quum diſceptâſſet cum 9
Satana de corpore Moſis, non auſus eſt verbum blaſphemiæ pronuntiare, ſed dixit
ei; Te potior Deus eſt. Et iſti ſunt qui blaſphemant, & iſti ſunt qui peccant in 10
eum quem ignorant, & cogitationem ſuam carnalem cognoſcunt, ſicuti bruta ani-
malia, & in ea intereunt.

Verſio VULGATA LATINA.

7 Sicut Sodoma, & Gomorrha, & finitimæ civitates ſimili modo exfornicatæ, & abe-
untes poſt carnem alteram, factæ ſunt exemplum, ignis æterni pœnam ſuſtinentes.
8 Similiter & hi carnem quidem maculant, dominationem autem ſpernunt, ma-
9 jeſtatem autem blaſphemant. Cùm Michaël Archangelus cum diabolo diſputans
altercaretur de Moyſi corpore, non eſt auſus judicium inferre blaſphemiæ: ſed di-
10 xit; Imperet tibi Dominus. Hi autem, quæcunque quidem ignorant, blaſphemant:
quæcunque autem naturaliter, tanquam muta animalia, nôrunt, in his corrumpun-
11 tur. Væ illis, quia in via Cain abierunt, & errore Balaam mercede effuſi ſunt, & in
12 contradictione Core perierunt. Hi ſunt in epulis ſuis maculæ, convivantes ſine
timore, ſemetipſos paſcentes, nubes ſine aqua, quæ à ventis circumferuntur, ar-
13 bores autumnales, infructuoſæ, bis mortuæ, eradicatæ, Fluctus feri maris, deſpu-
mantes ſuas confuſiones, ſidera errantia: quibus procella tenebrarum ſervata eſt
in æternum. Prophetavit autem & de his ſeptem ab Adam Enoch, dicens; Ecce venit 14
Dñs in Sanctis millibus ſuis, Facere judiciũ contra omnes, & arguere omnes impios 15
de omnib' operib' impietatis eorum, quib' impiè egerunt, & de omnib' duris, quæ
locuti ſunt contra Deum peccatores impii. Hi ſunt murmuratores queruloſi, ſecun- 16
dùm deſideria ſua ambulantes, & os eorũ loquitur ſuperba, mirantes perſonas quæ-
ſtûs cauſâ. Vos autem, chariſſimi, memores eſtote verborum, quæ prædicta ſunt ab 17
Apoſtolis Dñi noſtri Jeſu Chriſti, Qui dicebant vobis quoniam in noviſſimo tem- 18
pore venient illuſores, ſecundùm deſideria ſua ambulantes in impietatibus. Hi 19
ſunt, qui ſegregant ſemetipſos, animales, Spiritum non habentes. Vos autem, cha- 20
riſſimi, ſuperædificantes voſmetipſos ſanctiſſimæ veſtræ fidei, in Spiritu ſancto
orantes, Voſmetipſos in dilectione Dei ſervate, expectantes miſericordiam Domini 21
noſtri Jeſu Chriſti in vitam æternam. Et hos quidem arguite judicatos: 22

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* كسدوم وعمورة • والمدن التي تحيط بهما • بالعرم الذي يسابه عرم هولاي • زانين ومصبين 7
وراء بسر • فصرن مثلة رادعة • مستوجبات طايلة النار المويدة * كذلك وهولاي يحببون 8
في منامهم • ويدنسون بسرهم • ويخالفون السيادة • وعلي الاه المجد يفترون * فاما ميخاييل 9
رييس الملايكة لما كان ينازع المحال • اذ خاطبه من اجل جسد موسي • ما اجتري
ان يحمل ديونه الافتراء • بل قال يزجرك الرب * فاما هولاي اجمع فانهم يفترون ولا 10
يعلمون • واما بطبيعتهم فكمثل الدواب يفعلون ويفسدون •
* قراءة الاربعا من جمعة مرفع الجبن • * يا احبي • الويل للمنافقين لانهم 11
سلكوا في سبيل قايين • وانصبوا الي ضلالة بلعام • وهلكوا بمحاربة قورح * هولاي الذين 12
بحبايهم النجسة يتكيون معهم في الولايم • ويرعون انفسهم بلا مخافة • كمثل غمامة ليس
فيها ماء وهي تساق من الرياح • ومثل اشجار خريفية لا ثمر فيها مايتة دفعتين مقلعة •
* ومثل امواج بحر معتسفة وحشة مزبدة بذات خزيهم تحفظ لهم • نجوم متحيرين • الذين قد 13
خبي لهم الظلمة المدلهمة الي الابد * وقد تنبي على هولاي ذلك الذي هو سابع مخلوق 14
من ادم اخنوخ • قايلا ها الرب قد جاء معه ربوات ملايكته القديسين * ليقضي القضاء 15
على الكل • ويوبخ منافقيهم من اجل جميع اعمال نفاقاتهم التي نافقوا بها • ومن اجل
جميع الاقوال الصعبة التي تكلم عليه الخطاة المنافقون * هولاي هم متذمرون داموا 16
حظوظهم سالكين فيما يخص شهواتهم • وفمهم يتكلم بالعظايم المبهتة • ويعجبون الوجوه
بقلة منفعة الاخوة * فاما انتم يا احبي فاذكروا الكلام الذي قيل لكم قديما من رسل 17
ربنا ايسوع المسيح * لانهم قالوا لكم ان في الازمان الاخيرة ياتون لعاب مستهزيين * 18
ويسلكون فيما يخص شهواتهم وفي النفاقات * هولاي هم المعتزلون النفسانيون الذين ليس 19
فيهم روح * فاما انتم يا محبوي فابنوا انفسكم على امانتكم الابرية قدسها بالروح 20
القدس • مصلين * حافظين انفسكم بمحبة الله • منتظرين رحمة ربنا ايسوع المسيح 21
للحياة المويدة * وارسموا قوما اذ يرتابون متكلين * 22

Sicut Sadum & Amura, & urbes iis 7
adjacentes, mente quæ ſimilis eſt menti
iſtorum, ſcortatæ, & carnem ſectatæ,
factæ ſunt exemplum cohibens, ignis
æterni pœnâ dignæ. Sic iſti dormiendi 8
tempore ſecedentes, carnem ſuam fœdant,
dominationi contradicunt, & in Deum
gloriæ blaſphemant. At Michael princeps 9
Angelorum cum Fraudulento diſceptans
dum alloqueretur eum de corpore Moſis,
non eſt auſus ferre ſententiam bla-
ſphemiæ, ſed dixit, Increpet te Domi-
nus. Verùm hi omnes blaſphemant qui- 10
dem, ac non percipiunt: ex propria au-
tem natura, tanquam jumenta agunt,
& corrumpuntur.

Lectio feriæ quartæ hebdomadis dierum genialium caſei.

O dilecti mei, væ impiis, quoniam in 11
via Cain ambulaverunt, & ad errorem
Balaam ſeſe effuderunt, & certamine
Coreh perierunt. Hi ſunt qui amicas 12
ſuas impudicas accumbere faciunt ſe-
cum in conviviis, & paſcunt ſemetipſos
abſque timore: ſimiles nubi aqua caren-
ti, & à ventis abductæ: velut arbores
autumnales fructuum expertes, bis
emortuæ, eradicatæ: Et velut undæ maris 13
tenebricoſæ, horribiles, deſpumantes ſua
ipſorum dedecora, ipſis aſſervata: ſy-
dera errantia: quibus recondita eſt ca-
ligo denſiſſima in æternum. Et de his 14
vaticinatus eſt ſeptimus ille ab Adam
creatus Henoch, dicens; Ecce cum Do-
mino venerunt myriades Angelorum ejus
ſanctorum, Ut proferat judicium ad- 15
verſùs omnes, & redarguat impios eorum
de omnibus operibus impietatum eorum
quas perpetrârunt, deque omnibus ſer-
monibus aſperis quos locuti ſunt in eum
peccatores impii. Hi ſunt murmura- 16
tores, de propriis ſortibus queruli, in his
quæ cupiditatibus ſuis competunt in-
cedentes: & quorum os loquitur ſuper-
bias prætumidas, admirantes vultus
abſque ulla fratrum utilitate. Vos 17
autem ô dilecti mei, memores eſtote
verborum quæ jam dicta vobis fuerunt
ab Apoſtolis Domini noſtri Jeſu Chriſti.
Nam ipſi dixerunt vobis, quòd extre- 18
mis temporibus venient luſores irri-
dentes, in his quæ ad proprias cupidi-
tates attinent, & in impietatibus in-
cedentes. Hi ſunt qui cruciantur, ani- 19
males, in quibus non eſt Spiritus. Vos 20
autem ô dilecti mei, ædificate voſipſos
ſuper veſtram innocentiſſimæ ſanctitatis
fidem, per Spiritum ſanctum, orantes,
Conſervantes voſipſos in charitate Dei, 21
expectantes miſericordiam Domini no
ſtri Jeſu Chriſti in vitam æternam.
Et quoſdam quidem, cùm ambigant, 22
perditos deſignate:

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 አሌ፡ሎሙ፡ እስመ፡ በፍኖተ፡ቃየን፡ ሖሩ፡ ወበዓስበ፡ ጌጋዩ፡ ለበለዓም፡ ውእዩ፡ ወበክሕዶ፡ ለቆ
12 ሬ፡ ተሐጕሉ፨ እሉ፡ እሙንቱ፡ እለ፡ በፍቅር፡ አፍቀሩክሙ፡ ተባዕያን፡ ለኃጢአ
ቶሙ፡ ወየሐውሩ፡ በፍትወቶሙ፡ ወዘእንበለ፡ ፍርሀት፡ ይርዕዩ፡ ርእሶሙ፡ ደመና፡ እንተ፡
ዝናመ፡ አልባቲ፡ እንተ፡ ትትሀወክ፡ እምነፋስ፡ ዕፀዋት፡ እሙንቱ፡ ይቡሳት፡ እለ፡ አልቦ
13 ሙ፡ ፍሬ፡፡ እለ፡ ካዕበ፡ ሞቱ፡ ወተሰረዉ፨ ሞገደ፡ ባሕር፡ እለ፡ እሙንቱ፡ ዕቡዳ
ት፡ እለ፡ ይፈልሑ፡ ለኀሰሮሙ፡ እለ፡የሐውሩ፡ በኮከብ፡ መስሕት፡ ወይትዌከሉ፡ በጽልመት፡
14 ዘይጸንሖሙ፨ በከመ፡ ተነበየ፡ ሄኖክ፡ ዘውእቱ፡ ሰብዐ፡ እምነ፡ አዳም፡፡ ወይቤ፡
15 ናሁ፡ ይመጽእ፡ እግዚአብሔር፡ በአእላፊሁ፡ ቅዱሳን፨ ከመ፡ ይግበር፡ ኵነኔ፡ ወይ
ፈድዮ፡ ለኵሉ፡፡ ወይዘልፎሙ፡ ለኵሎሙ፡ ኃጥኣን፡ በእንተ፡ ግብረ፡ ኃጢአቶሙ፡ ዘ
አበሱ፡ በእንተ፡ ኵሉ፡ ዘነበቡ፡ ለዐሌሆሙ፡ ዘኢይከውን፡ ቃለ፡ ኃጥኣን፡ ወጽልሕዋ
16 ን፨ እሉ፡ እሙንቱ፡ እለ፡ ያንጐረጕሩ፡ እስመ፡ ቅቡጻን፡ እለ፡ የሐውሩ፡ በፍትወተ፡
ልቦሙ፡፡ ወልቦሙኒ፡ ወአፈሆሙኒ፡ ይነብብ፡ ጽርፈተ፡ ወያስተብዕሉ፡ ወያደልዉ፡ ለገጽ፡
17 ዘይገብሩ፡ ከመ፡ ይርብሕዎሙ፨ ወአንትሙሰ፡ አኃዊነ፡ ተዘከሩ፡ ቃለ፡ ዘነገርናክሙ፡ ቀ
18 ደሙ፡ ሐዋርያቲሁ፡ ለእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፨ ዘይቤሉክሙ፡ ከመ፡ በደኃሪ፡
መዋዕል፡ ይመጽኡ፡ መስሐታን፡ እለ፡ይሜህሩ፡ በፍትወተ፡ ልቦሙ፡ ወያስሕቱ፡ በኃጢአ
19 ቲሆሙ፨ እሉ፡ እሙንቱ፡ያስሕቱ፡ በጌጋዮሙ፡ ወያስሕቱ፡ በፍትወተ፡ ነፍሶሙ፡ ወመን
20 ፈስ፡ ቅዱስ፡ አልቦሙ፨ ወአንትሙሰ፡ አኃዊነ፡ ሕንጹ፡ ርእስክሙ፡ በሃይማኖት፡ ቅድስት፡
21 ወበመንፈስ፡ ቅዱስ፡ ጸልዩ፨ ወበፍቅሩ፡ ለእግዚአብሔር፡ ተዐቀቡ፡ ወተሰፈውዋ፡ ለም
22 ሕረቱ፡ ለእግዚእነ፡ ኢየሱስ፡ ክርስቶስ፡ ለሕይወት፡ ዘለዓለም፡ ዓለም፨ እስመቦ፡
ለዘይዘልፍዎ፡ በቃል፡ ዘተብህለ፨

Væ illis, quia in via Cain incedunt, & propter conductionem iniquitatis Ba- 11
laami exarſerunt, & in contradictione Corach perierunt. Hi ſunt qui in charitate 12
dilexerunt vos, proſequentes peccata ſua, & incedunt ſecundùm cupiditates ſuas,
& ſine metu paſcunt ſeipſos: nubes quæ pluviam non habet, quæ commota
eſt à vento: arbores ſunt aridæ, non habentes fructum, quæ denuò mortuæ, &
eradicatæ ſunt: Fluctus maris ſævientes, deſpumantes ſordes eorum; qui ince- 13
dunt per ſtellam erraticam, & confidunt in tenebris quæ recipient eos. Sicuti 14
prophetavit Henoch qui fuit ſeptimus ab Adam, & dixit; Ecce venit Deus cum
millibus ſuis Sanctis: ut faciat judicium, & rependat omnibus, & redarguat 15
omnes peccatores de operibus peccatorum ſuorum quæ perpetrârunt, & de omnibus
quæ loquuti ſunt adverſùs eos quorum non eſt ſermo peccatorum, & impoſtorum.
Iſti ſunt qui obmurmurant quia aboliti ſunt, incedentes in cupiditatibus cordis 16
ſui, & cor eorum, & os eorum loquetur blaſphemiam, & ſe jactabunt divitiis, &
placere ſtudebunt perſonis, quod facient ut lucrentur eas. Et vos fratres noſtri, 17
recordamini verborum quæ annuntiavimus vobis olim Apoſtoli Domini noſtri
Jeſu Chriſti: Qui dixerunt vobis quòd in noviſſimo tempore advenient ſeducto- 18
res, qui docebunt ſecundùm concupiſcentiam cordis eorum, & ſeducent per peccata
ſua. Iſti ſunt qui errabunt in iniquitate ſua, & in errorem ducent per concupiſcen- 19
tiam animas eorum, & Spiritum ſanctum non habentes. Et vos quidem, fratres 20
noſtri, ſuperædificate voſmetipſos in fide ſancta, & in Spiritu ſancto orate. Et in 21
charitate Dei conſervamini, & expectate miſericordiam Domini noſtri Jeſu
Chriſti ad vitam æternam. Quia eſt quem reprehenderit per verbum quod 22
dictum fuit.

ἘΠΙΣΤΟΛΗ' ἸΟΥ'ΔΑ. ΚΕΦ. Δ'.

Hos verò in timore ſalvate, de igne rapientes, odientes & eam à
23 Οὓς δὲ ἐν φόβῳ σώζετε, ἐκ τοῦ πυρὸς ἁρπάζοντες, μισοῦντες ϗ τὸν ἀπὸ
carne maculatam tunicam. At potenti cuſtodire eos ſine pec-
24 τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα. Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι (χ) αὐτοὺς ἀπταί- Δ'
cato, & conſtituere ante conſpectum gloriæ ſuæ inculpatos in exultatione:
στους, ϗ στῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ (ψ) ἀμώμους ἐν ἀγαλλιάσει·

Soli ſapienti Deo Salvatori noſtro, gloria & magnificentia, robur & authoritas,
(ω) Μόνῳ σοφῷ Θεῷ σωτῆρι ἡμῶν δόξα ϗ μεγαλωσύνη, κράτος ϗ ἐξουσία, 25
& nunc & in omnia ſecula. Amen.
ϗ νῦν, ϗ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

(†) Ἐπιστολὴ Ἰούδα καθολικὴ στίχων οα'.

MS. A. (χ) ἡμᾶς (ψ) ἀμέμπτους (ω) ·· τῷ Θεῷ σωτῆρι ἡμῶν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ··· Κυρίου ἡμῶν, δόξα, μεγαλωσύ··, κράτος ϗ ἐξουσία, πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος, ϗ νῦν, ϗ ··· πάντας
(†) Ἰούδα Ἐπιστολή, Πράξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ϗ Καθολικαί.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

23 ܒܕܚܠܬܐ. ܟܕ ܣܢܝܢ ܐܢܬܘܢ ܐܦ ܠܟܘܬܝܢܐ ܕܡܢ ܒܣܪܐ ܕܡܛܫܫܐ. * ܠܗܘ ܕܝܢ ܕܡܫܟܚ *
24 ܕܢܛܪܟܘܢ ܕܠܐ ܬܘܩܠܬܐ ܘܕܠܐ ܡܘܡܐ. ܘܢܩܝܡܟܘܢ ܕܠܐ ܡܘܡܐ ܠܚܘܕܘܗܝ .. ܐܠܗܐ
25 ܦܪܘܩܢ .. ܒܝܕ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܡܪܢ .. ܩܕܡ ܫܘܒܚܗ ܒܪܘܙܐ .. * ܫܘܒܚܐ ܘܐܘܚܕܢܐ
ܘܐܝܩܪܐ ܘܪܒܘܬܐ. ܐܦ ܗܫܐ ܘܒܟܠܗܘܢ ܥܠܡܐ ܐܡܝܢ.

* ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܕܝܗܘܕܐ ܫܠܝܚܐ. ܕܨܠܘܬܗ ܥܡܢ ܐܡܝܢ *

Cum timore: odio habentes vel tunicam 23
carnalem contaminatam. Ei autem qui po- 24
teſt ſervare vos ſine lapſu & ſine labe, voſque conſtituere ſine macula ſolus, (nempe Deo Salvatori noſtro) per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum, in conſpectu majeſtatis ſuæ cum exaltatione: Gloria & imperium, 25
honor & magnificentia, & nunc, & in omnia ſecula, Amen.

Epiſtola Judæ Apoſtoli, cujus oratio ſit nobiſcum, Amen,
FINIS.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 ወቦ ፡ ዘይድኅንዎ ፡ እምውስተ ፡ እሳት ፡ ወይመሰጥዎ ፡ ወቦ ፡ ዘይድኅን ። ፈሪሆ ፡ ወነሲሐ ፡
ወቦ ፡ ጸሊኦሙ ፡ ዘቀዲሞሙ ፡ ጌጋዮሙ ። ወርእዮሙ ፡ ውስተ ፡ ዓሪዞሙ ፡ ጥልቀተ ፡ ዝሙ
24 ቶሙ ።=፦ ወይክል ፡ እግዚአብሔር ፡ ዓቂቦተክሙ ፡ ዘእንበለ ፡ ጌጋይ ፡ ወአቅሞተክሙ ፡ ቅ
25 ድመ ፡ ስብሐቲሁ ፡ ንጹሓኒክሙ ፡ በትፍሥሕት ።=፦ ወዝውእቱ ፡ በሕቲቱ ። እግዚአ
ብሔር ፡ መድኅኒነ ፡ ኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡ ዘሎቱ ፡ ስብሐት ፡ ወዕበይ ፡ ኃይል ፡ ወሰልጣን ፡
እምቅድመ ፡ ኵሉ ፡ ፍጥረተ ፡ ዓለም ፡ ምስለ ፡ አቡሁ ፡ ኄር ፡ መሐሪ ፡ ወመንፈስ ፡ ቅዱ
ስ ። ማሕየዊ ። ይእዜኒ ፡ ወዘልፈኒ ፡ በኵሉ ፡ ዓለማት ፡ ዘይመጽእ ። አሜን ። ወአ
ሜን ።=፦

ተፈጸመ ፡ መልእክተ ፡ ይሁዳ ፡ እኁሁ ፡ ለያዕቆብ ። ወስብሐት ፡ ለእግዚአብሔር ፡
በዓለመ ፡ ዓለም ፡ አሜን ፡ ወአሜን ።=፦

Et eſt quem ſervabit ex igne, & diripiet eum: & eſt quem ſervabit, videlicet timentem & reſipiſcentem, & ſunt odio habentes antiquam eorum iniquitatem, & intuentes in tegumento ſuo maculam ſcortationis ſuæ. 23
Et poteſt Deus ſervare vos ſine iniquitate, & ſtatuere vos in conſpectu gloriæ ſuæ, puros cum gaudio. 24
Et hic eſt ſolus Deus, Servator noſter Jeſus Chriſtus: cui gloria & magnificentia, virtus & poteſtas coram univerſa creatione mundi, cum Patre ejus optimo, Miſeratore, & Spiritu ſancto Viviſicatore, nunc & perpetuò, in omni ſeculo futuro, Amen, & Amen. 25

Abſoluta eſt Epiſtola Judæ fratris Jacobi: & gloria Deo in ſeculum ſeculorum, Amen, & Amen.

REVELATIO JOANNIS THEOLOGI.

(†) ἈΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ἸΩΑ'ΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

CAP. I. α'.

REVELATIO Jeſu Chriſti, quam dedit illi Deus, indicare ſer-
1 ἈΠΟΚΑ'ΛΥΨΙΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, δεῖξαι τοῖς δού-
vis ſuis, quæ oportet fieri in celeritate: & ſignificavit, mittens per angelum
λοις αὐτοῦ, ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει· ϗ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου
ſuum ſervo ſuo Joanni: Qui teſtatus eſt verbum Dei, & teſti-
2 αὐτοῦ (α) τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ· Ὃς ἐμαρτύρησε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ϗ τὴν μαρ-
monium Jeſu Chriſti, quæcunq; & vidit. Beatus legens, & audi-
3 τυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, (β) ὅσα τε εἶδε. Μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, ϗ οἱ ἀκού-
entes verba prophetiæ, & ſervantes ea quæ in ea ſcripta: Nam
οντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας, ϗ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ
tempus propè. Joannes ſeptem Eccleſiis quæ in Aſia: Gratia vobis &
4 καιρὸς ἐγγύς. Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· Χάρις ὑμῖν ϗ
pax ab eo qui eſt, & qui erat, & qui venturus: & à ſeptem ſpiri-
εἰρήνη (γ) ἀπὸ τοῦ ὁ ὢν, ϗ ὁ ἦν, ϗ ὁ ἐρχόμενος· ϗ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ (δ) πνευ-
tibus, qui ſunt in conſpectu throni ejus: Et à Jeſu Chriſto, ille teſtis
5 μάτων, ἃ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου αὐτοῦ· Καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς

fidelis, ille primogenitus ex mortuis, & princeps regum terræ:
ὁ πιστὸς, ὁ (ε) πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ϗ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς·
Illi diligenti nos, & lavanti nos à peccatis noſtris in
τῷ (ζ) ἀγαπήσαντι ἡμᾶς, ϗ (η) λούσαντι ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν
ſanguine ſuo: Et fecit nos reges & ſacerdotes Deo &
τῷ αἵματι αὐτοῦ· Καὶ ἐποίησεν (θ) ἡμᾶς βασιλεῖς ϗ ἱερεῖς τῷ Θεῷ ϗ 6
Patri ſuo: Ipſi gloria & robur in ſecula ſeculorum. Amen.
πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα ϗ τὸ κράτος εἰς τοὺς (ι) αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.
Ecce venit cum nubibus: & videbit eum omnis oculus, & qui
Ἰδοὺ ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν· ϗ ὄψεται αὐτὸν πᾶς ὀφθαλμὸς, ϗ οἵτινες 7
eum tranſfixerunt: Et plangent ſuper eum omnes tribus terræ: etiam,
αὐτὸν ἐξεκέντησαν· ϗ κόψονται ἐπ' αὐτὸν πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς· ναὶ,
amen. Ego ſum α & ω, principium & finis, dicit Dominus,
ἀμήν. Ἐγώ εἰμι (κ) τὸ Α ϗ τὸ Ω, ἀρχὴ ϗ τέλος, λέγει ὁ Κύριος 8
qui eſt, & qui erat, & qui venturus, ille omnipotens.
ὁ ὢν, ϗ ὁ ἦν, ϗ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

MS. A. (†) Titulus abſcinditur: manente inferiore parte vocis, ἸΩΑ'ΝΝΟΥ. (α) τοῦ δούλου (β) ὅσα ἴδεν. (γ) ἀπὸ ὁ ὢν, (δ) πνευμάτων τῶν ἐνώπιον (ε) πρωτότοκος τῶν (ζ) ἀγαπῶντι (η) λύσαντι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἐν τῷ (θ) ἡμῖν βασιλείαν, ἱερεῖς (ι) αἰῶνας. ἀμήν. (κ) τὸ Ἄλφα ϗ τὸ Ω, λέγει Κύριος ὁ Θεὸς, ὁ ὢν ϗ ὁ ἦν

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܒܫܡ ܐܒܐ ܘܒܪܐ ܘܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ ܚܕ ܐܠܗܐ ܫܪܝܪܐ *

* ܓܠܝܢܐ ܕܗܘܐ ܠܝܘܚܢܢ ܐܘܢܓܠܝܣܛܐ. ܡܢ ܐܠܗܐ ܒܦܛܡܘܣ ܓܙܪܬܐ. ܕܐܫܬܕܝ
ܠܗ ܡܢ ܢܪܘܢ ܩܣܪ *

* ܩܦܠܐܘܢ ܩܕܡܝܐ *

1 * ܓܠܝܢܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܗܘ ܕܝܗܒ ܠܗ ܐܠܗܐ .. ܠܡܚܘܝܘ ܠܥܒܕܘܗܝ ܕܝܠܗ. ܗܠܝܢ
ܕܘܠܐ ܠܡܗܘܐ ܥܓܠ .. ܘܫܘܕܥ ܟܕ ܫܕܪ ܒܝܕ ܡܠܐܟܐ ܕܝܠܗ ܠܥܒܕܐ ܕܝܠܗ ܝܘܚܢܢ ..
2 * ܗܘ ܕܐܣܗܕ ܠܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܣܗܕܘܬܐ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. ܟܠܗܝܢ ܗܠܝܢ ܕܚܙܐ.
3 * ܛܘܒܘܗܝ ܗܘ ܗܘ ܕܩܪܐ .. ܘܠܗܘܢ ܕܫܡܥܝܢ ܡܠܐ ܕܢܒܝܘܬܐ ܗܕܐ .. ܘܢܛܪܝܢ ܠܗܠܝܢ
4 ܕܟܬܝܒܢ ܒܗ .. ܗܘ ܓܝܪ ܙܒܢܐ : ܩܪܒ. * ܝܘܚܢܢ ܠܫܒܥ ܥܕܬܐ ܕܒܐܣܝܐ. ܛܝܒܘܬܐ
ܠܟܘܢ ܘܫܠܡܐ ܡܢ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ. ܘܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܘܗܘ ܕܐܬܐ. ܡܢ ܫܒܥ ܪܘܚܐ ܘܗܠܝܢ
5 ܕܩܕܡ ܟܘܪܣܝܐ ܕܝܠܗ : * ܘܡܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܗܘ ܣܗܕܐ : ܗܘ ܡܗܝܡܢܐ. ܗܘ ܒܘܟܪܐ
ܕܡܝܬܐ .. ܘܪܝܫܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ. ܗܘ ܕܐܚܒܢ ܠܢ ܘܫܪܐ ܠܢ ܡܢ ܚܛܗܝܢ ܒܕܡܐ ܕܝܠܗ.
6 * ܘܥܒܕ ܠܢ ܡܠܟܘܬܐ ܟܗܢܘܬܐ ܠܐܠܗܐ ܘܐܒܐ ܕܝܠܗ. ܕܠܗ ܫܘܒܚܐ ܘܐܘܚܕܢܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܐ
7 ܕܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ. * ܗܐ ܐܬܐ ܥܡ ܥܢܢܐ .. ܘܢܚܙܘܢܝܗܝ ܟܠ ܥܝܢܐ : ܘܐܦ ܐܢܫܝܢ ܗܢܘܢ
8 ܕܕܩܪܘܗܝ. ܘܢܪܩܕܘܢ ܥܠܘܗܝ ܟܠ ܫܪܒܬܐ ܕܐܪܥܐ. ܐܝܢ ܐܡܝܢ. * ܐܢܐ ܐܝܬܝ ܐܠܦ. ܐܦ ܬܘ
ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ. ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ. ܘܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܘܗܘ ܕܐܬܐ : ܗܘ ܐܚܝܕ ܟܠ :

In nomine Patris & Filii & Spiritûs Sancti unius Dei veri.

REVELATIO quæ facta eſt Johanni Evangeliſtæ à Deo, in Patamon inſula, in quam injectus fuit à Nerone Cæſare.

CAPUT PRIMUM.

Revelatio Jeſu Chriſti, quam dedit ipſi Deus, ut indicaret ſervis ſuis ea quæ oportet fieri citó: & notam fecit, mittens per angelum ſuum ſervo ſuo Johanni, 1
Qui teſtatus eſt verbum Dei, & teſtimonium Jeſu Chriſti, omnia quæ vidit. 2
Beatus eſt qui legit, & & illi qui audiunt verba prophetiæ hujus, & ſervant ea quæ ſcripta ſunt in ea: ipſum enim tempus appropinquavit. 3
Johannes ſeptem Eccleſiis quæ in Aſia ſunt: gratia vobis & pax ab illo qui eſt, & qui erat, & qui venturus eſt: à ſeptem ſpiritibus qui ſunt ante thronum ipſius: 4
Et à Jeſu Chriſto, illo teſte, illo fideli, illo primogenito mortuorum, & capite regum terræ, qui diligit nos, & ſolvit nos à peccatis noſtris, per ſanguinem ſuum, 5
Et fecit nobis regnum ſacerdotale Deo & patri ſuo: cui gloria & potentia in ſecula ſeculorum, Amen. 6
Ecce venit cum nubibus, & videbunt eum omnes oculi, etiam homines illi qui confoderunt eum: & plangent ſuper ipſo omnes tribus terræ. Etiam. Amen. 7
Ego ſum Olaph & Tau, dicit Dominus Deus, qui eſt, & qui erat, & qui venturus eſt, qui tenet omnia. 8

Verſio VULGATA LATINA.

23 Illos verò ſalvate, de igne rapientes. Aliis autem miſeremini in timore: odientes
24 & eam, quæ carnalis eſt, maculatam tunicam. Ei autem, qui potens eſt vos conſervare ſine peccato, & conſtituere ante conſpectum gloriæ ſuæ immaculatos in exultatione in adventu Domini noſtri Jeſu Chriſti, Soli Deo Salvatori noſtro, per 25
Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum gloria & magnificentia, imperium & poteſtas ante omne ſeculum, & nunc, & in omnia ſecula ſeculorum. Amen.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

23 وخلصوا قوما بالتخويف * اختطفوهم من النار * ماقتين الثوب المدنس من البشر * والاله 24
الحكيم وحده القادر ان يحفظكم غير هافيين * ويقيمكم امام مجده غير معابين *
25 بابتهاج ربنا ومخلصنا ايسوع المسيح * الذي له المجد والعظمه والعز والسلطان الان وكل
اوان والي دهر الداهرين امين *

Alios verò terrore ſervate, eos ex igne 23
rapite: odio habentes tunicam à carne maculatam. Cæterùm Deo, qui ſolus 24
ſapiens eſt, potens ſervare vos immunes à peccato, & ſiſtere vos ante gloriam ſuam inculpatos in exultatione Domini ac Servatoris noſtri Jeſu Chriſti, Gloria & magnificentia, poteſtas 25
& imperium, nunc & ſemper, & in ſeculum ſeculorum, Amen.

APOCALYPSIS *Beati* JOANNIS *Apoſtoli*.

Verſio VULGATA LATINA.

CAPUT I.

1 Apocalypſis Jeſu Chriſti, quam dedit illi Deus palàm facere ſervis ſuis, quæ oportet fieri citò: & ſignificavit, mittens per Angelum ſuum ſervo ſuo Joanni,
2 Qui teſtimonium perhibuit verbo Dei, & teſtimonium Jeſu Chriſti, quæcunque
3 vidit. Beatus, qui legit & audit verba prophetiæ hujus: & ſervat ea, quæ in
4 ea ſcripta ſunt: tempus enim propè eſt. Joannes ſeptem Eccleſiis, quæ ſunt in Aſia. Gratia vobis & pax ab eo, qui eſt, & qui erat, & qui venturus eſt; & à ſeptem ſpiritibus, qui in conſpectu throni ejus ſunt; Et à Jeſu Chriſto, qui eſt 5
teſtis fidelis, primogenitus mortuorum, & princeps regum terræ: qui dilexit nos, & lavit nos à peccatis noſtris in ſanguine ſuo, Et fecit nos regnum & 6
ſacerdotes Deo & Patri ſuo: ipſi gloria & imperium in ſecula ſeculorum: Amen.
Ecce venit cum nubibus, & videbit eum omnis oculus, & qui eum pupugerunt. 7
Et plangent ſe ſuper eum omnes tribus terræ: Etiam: Amen. Ego ſum α & ω, 8
principium & finis, dicit Dominus Deus, qui eſt, & qui erat, & qui venturus eſt, omnipotens.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

: روبه يوحنا الرسول الانجيلي * وهي الابوكالبسيس *

الفصل الاول *

1 * اظهار ايسوع المسيح * وما اعطاه الله ليظهرن لعبيده * وكلما يجب في مستقبل الدهر
2 كونه عاجلا * ورسمه وارسله على ايدي ملاكه الي عبده يوحنا * الذي شهد عن
كلمة الله * وشهاده ايسوع المسيح * وما قد ابصر عيانا * وما هو كاين الان * وما يكون
3 بعد هذه * فطوباهم الذين يقرون ويسمعون كلام هذه النبوه * ومن يحفظ ما فيها مكتوب
4 عن هذا العالم الفاني * لان الزمان قد قرب * من يوحنا الي السبعة كنايس التي باسيه *
النعمه لكم والسلام من الازلي والذي هو والاتي * ومن السبعة ارواح التي هي امام عرشه *
5 * ومن يسوع المسيح الشاهد الامين * بكر الاموات ورييس ملوك الارض * الذي احبنا
6 وحلنا ومن وسخ خطايانا غسلنا * بافراغ دمه المحيي والماء * وصنع لنا ملك الكهنوت *
وطهرنا من خطايانا بدمه * وصنع لنا ملكا وكهنة لله ابيه * له المجد والعز الي ادهار الادهار
7 امين * هوذا ياتي مع السحاب ويبصره كل ذي عين * واوليك الذين طعنوه * ويبكون
8 وينوحون علي ذلك جميع قبايل الارض * نعم حقا * انا هو الالف والياء الاول والاخر يقول
الرب الاله * الذي لم يزل وهو ياتي * الماسك الكل *

VISIO
JOHANNIS
Apoſtoli & Evangeliſtæ, nempe
Apocalypſis.

CAPUT PRIMUM.

Revelatio Jeſu Chriſti, quodque dedit ipſi Deus ut revelaret ſervis ſuis, & quicquid futuris ſeculis citò fieri oporteat: ſignatum ab eo miſſumque per manus Angeli ſui ſervo ſuo Johanni: Qui teſtimonium reddidit de 2 *verbo Dei, & teſtimonio Jeſu Chriſti, & his quæ vidit oculatim, quæque ſunt modò, & quæ futura ſunt poſtea. Beati qui legunt & audiunt verba* 3 *hujus prophetiæ, quique ſervant quod in ea ſcriptum eſt de hoc mundo caduco: tempus enim jam proximum eſt. A Johanne ad ſeptem Eccleſias quæ ſunt in* 4 *Aſia. Gratia vobis & pax ab illo æterno, & qui eſt, & qui venturus eſt: & à ſeptem Spiritibus qui adſtant coram throno ipſius: Et à Jeſu Chriſto* 5 *teſte fideli, primogenito mortuorum, & principe regum terræ: qui dilexit nos, & ſolvit nos, atque à ſordibus peccatorum noſtrorum lavit nos per effuſionem ſanguinis ſui vivifici, & aquæ: Fecitque nobis regnum ſacerdotii, &* 6 *mundavit nos à peccatis noſtris per ſanguinem ſuum, & fecit nobis regnum, ac Sacerdotes Deo Patri ſuo. Ipſi gloria & fortitudo in ſecula ſeculorum, Amen. En ipſe venturus eſt* 7 *cum nubibus, & videbit eum omnis oculo præditus, & ii qui pupugerunt eum: & flebunt plangentque ob id omnes tribus terræ, etiam, verè. Ego* 8 *ſum Aleph & Ye, primus & ultimus, dicit Dominus Deus, qui nunquam deſtitit, & eſt, & venturus eſt, omnia tenens.*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

ራእየ፡ ዮሐንስ፡=፦
ዘዮሐንስ፡ ሊጳጳስ፡ ዘቍስጥንጥንያ፡ መጥሮጶሊስ፡ አመ፡ ሀለወ፡ ይስደድ፡=፦

1 ራእዩ፡ ለዮሐንስ፡ ዘከመ፡ ርእዮ፡ ለእግዚእ፡ ሊየሱስ፡ ክርስቶስ። ዘወሀቦ፡ እግዚአብሔ
ር፡ መንፈስ፡ ከመ፡ ያርእዮሙ፡ ለአግብርቲሁ፡ ዘሀሎ፡ ይኩን፡ ፍጡነ። ወእምድኅረዝ፡
2 ፈነወ፡ መልአኮ፡ ኀበ፡ ዮሐንስ፡ ገብሩ፡=፦ ዘኮነ፡ ሰማዒ፡ በእንተ፡ ቃለ፡ እግዚአብሔ
3 ር። በእንተ፡ ሰምዑ፡ ለእግዚእ፡ ሊየሱስ፡ ክርስቶስ። ለዕለ፡ ኵሉ፡ ዘርእየ፡=፦ ወብ
ፁዕ፡ ዘያነብቦ፡ ወዘይሰምዖ፡ ቃለ፡ ተንብዮቶ፡ ለዝንቱ፡ መጽሐፍ፡ ዘጽሑፍ፡ ውስቴ
4 ቱ፡ እስመ፡ ቅሩብ፡ ዘመኑ፡ ዘጸሐፎ፡=፦ ዮሐንስ፡ ለሰብዑ፡ አብያተ፡ ክርስቲያናት፡ እለ፡
ውስተ፡ እስያ፡ ሞገሱ፡ ለክሙ፡ ወሰላሙ፡ እምኀበ፡ ዘሀሎ፡ ወይሄሉ፡ ዘመጽአ፡ ወይመጽ
5 እ፡ እምነ። ፯፡ መንፈሰ፡ ዘቅድመ፡ መንበረ፡ ለእግዚእ፡ ሊየሱስ፡ ክርስቶስ።=፦ ዘውእ
ቱ፡ ስምዕ፡ መሃይምናን፡ ወጻድቅ፡ ውእቱ፡ ቀደመ፡ በኵረ፡ ከዊነ፡ እምነ፡ ምውታን፡
ዘተንሥአ። ወውእቱ፡ መኰንኖሙ፡ ለነገሥተ፡ ምድር፡ ውእቱ፡ ዘአፍቀረክሙ፡ ወሐ
6 ፀበክሙ፡ እምኃጢአቲክሙ፡ በደሙ፡=፦ ወረሰየክሙ፡ ውስተ። መንግሥተ፡ ቅድሳት፡
7 አቡሁ፡ እግዚአብሔር፡ ዘሎቱ፡ ስብሐት፡ ወኃይል፡ ለዓለም፡ ዓለም፡ አሜን።=፦ ናሁ፡
ይመጽእ፡ በደመና፡ ሰማይ፡ ወትሬእዮ፡ ኵሉ፡ ዓይን፡ ወእልክቱኒ፡ እለ፡ ወግዕዎ፡ ይበክዩ፡
8 በእንቲአሁ፡ ኵሎሙ፡ አሕዛበ፡ ምድር። እወ፡ ወአሜን፡=፦ አነ፡ ውእቱ፡ አ
ልፋ፡ ወኦ፡ ወይቤ፡ እግዚአብሔር፡ ዘሀሎ፡ ወይሄሉ፡ ወዘይመጽእ፡ ዘውእቱ፡ ይመል
ክ፡ ኵሉ።=፦

Viſio JOHANNIS:
Qui JOHANNES Epiſcopus fuit Conſtantinopolitanæ metropolis, quum paſſurus erat perſecutionem.

CAPUT. I.

Viſio Johannis, quemadmodum vidit Dominum Jeſum Chriſtum, quam dedit ei Deus ſpiritu, ut indicaret ſervis ejus quid oporteat fieri citò: & poſteà miſit angelum ſuum ad Johannem ſervum ſuum, Qui fuit teſtis de 2 *ſermone Dei, per teſtimonium Jeſu Chriſti, ſuper omnia quæ vidit. Et beatus eſt qui legit, & qui audit ſermonem prophetiæ hujus libri, qui ſcriptus eſt in eo, quia propè eſt tempus ejus qui ſcripſit eum. Johannes ſeptem Domibus Chriſtianorum, quæ ſunt in Aſiâ. Gratia ſit vobis & pax, ab eo qui eſt & erit, qui venit & venturus eſt; à ſeptem ſpiritibus, qui in conſpectu throni Domini Jeſu Chriſti, qui eſt teſtis fidelis & juſtus,* 5 *quum ipſe primogenitus fuit qui ex mortuis reſurrexit: & ipſe princeps regum terræ fuit, qui dilexit vos, & lavit vos à peccatis veſtris in ſanguine ſuo, Et conſtituit vos in regno ſancto Patris ejus Dei: cui virtus &* 6 *gloria in ſeculum ſeculorum, Amen. Ecce venit in nubibus cœli, & videbit eum omnis oculus, & ii quidem qui transfixerunt eum. Et plangent* 7 *propter eum omnes populi terræ: Etiam: & Amen. Ego ſum Alpha &* 8 *Ω, & dixit Deus, qui eſt, qui erit, & qui venturus eſt, qui dominatur omnibus.*

Ego Johannes *qui &* frater vester, & *communicans* in tribulatione, & *in* regno
9 Ἐγὼ Ἰωάννης(λ) ὁ καὶ ἀδελφὸς ὑμῶν, καὶ συγκοινωνὸς ἐν τῇ θλίψει(μ) καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ
& *tolerantia Jesu Christi*, fui in insula *vocata* Patmos, propter verbum
καὶ ὑπομονῇ(ν) Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ, διὰ τὸν λόγον
Dei, & *propter* testimonium Jesu Christi. *Factus sum* in spiritu in Dominica
10 τοῦ Θεοῦ,(ξ) καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐγενόμην ἐν πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ
die: & audivi post me vocem magnam tanquam tubæ, Dicentis;
11 ἡμέρᾳ· καὶ ἤκουσα (ο) ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος, (π) Λεγούσης,
Ego sum Alpha & Omega, primus & ultimus: &, Quod vides scribe in
Ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος· καὶ, Ὃ βλέπεις γράψον εἰς
librum: & mitte Ecclesiis in Asia, *in Ephesum*, & *in Smyrnam*, &
βιβλίον· καὶ πέμψον (ρ) ταῖς ἐκκλησίαις ταῖς ἐν Ἀσίᾳ εἰς Ἔφεσον, καὶ εἰς Σμύρναν, καὶ
in Pergamum, & *in Thyatiram*, & *in Sardeis*, & *in Philadelphiam*, & *in Laodiciam.*
εἰς Πέργαμον, καὶ εἰς (σ) Θυάτειρα, καὶ εἰς Σάρδεις, καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν, καὶ εἰς Λαοδίκειαν.
Et conversus sum *videre* vocem quæ loquebatur cum me: & conversus
12 Καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις (τ) ἐλάλησε μετ᾽ ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας
vidi septem candelabra aurea: Et in medio septem candelabrorum similē
13 εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς· Καὶ ἐν μέσῳ (υ) τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν ὅμοιον
Filio hominis, *indutum talari*, & præcinctum ad mamillas
υἱῷ ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον (φ) ποδήρη, καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς (χ) μαστοῖς
zonâ aureâ. *At* caput ejus & capilli candidi, tanquam lana alba, tanquam
14 ζώνην χρυσῆν. Ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαί,(ψ) ὡσεὶ ἔριον λευκόν, ὡς
nix: & oculi ejus *velut* flamma ignis: Et pedes ejus similes *chalcolibano*,
15 χιών· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός· Καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ,
sicut in camino *igniti:* & vox illius tanquam vox aquarum
ὡς ἐν καμίνῳ (ω) πεπυρωμένοι· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων
multarum. Et *habens* in dextera sua *manu* stellas septem: & de ore
16 πολλῶν. (α) Καὶ ἔχων ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χειρὶ ἀστέρας ἑπτά· καὶ ἐκ τοῦ στόματος
ejus gladius *anceps* acutus *exiens:* & facies ejus sicut Sol lucet
αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει
in virtute sua. Et cùm vidissem eum, cecidi ad pedes ejus tanquam
17 ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. Καὶ ὅτε εἶδον αὐτόν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς
mortuus. Et *imposuit* dexteram suam *manum* super me, dicens mihi; Ne *time:* ego
νεκρός. καὶ (β) ἐπέθηκε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα ἐπ᾽ ἐμέ, λέγων μοι, Μὴ φοβοῦ· ἐγώ
sum primus & novissimus, Et *vivens:* & *factus sum* mortuus, & ecce
εἰμι ὁ (γ) πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, Καὶ ὁ ζῶν· καὶ ἐγενόμην νεκρός, καὶ ἰδοὺ 18
vivens sum in secula seculorum. *Amen:* Et habeo claves inferni &
ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν (δ) αἰώνων. ἀμήν· καὶ ἔχω τὰς κλεῖς (ε) τοῦ ᾅδου καὶ
mortis. Scribe quæ vidisti, & quæ sunt, & quæ *futurum est* fieri post hæc.
τοῦ θανάτου. Γράψον ἃ εἶδες, καὶ ἅ εἰσι, καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ ταῦτα. 19
Mysterium septem stellarum quas vidisti in dextera mea, & septem
Τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ ἀστέρων (ζ) ὧν εἶδες ἐπὶ τῆς δεξιᾶς μου, καὶ τὰς ἑπτὰ 20
candelabra aurea: septem stellæ, angeli septem Ecclesiarum sunt: &
λυχνίας τὰς χρυσᾶς· οἱ ἑπτὰ ἀστέρες, ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν εἰσι· καὶ
septem candelabra *quæ vidisti*, septem Ecclesiæ sunt.
αἱ (η) ἑπτὰ λυχνίαι ἃς εἶδες, ἑπτὰ ἐκκλησίαι εἰσί.

CAP. II. β'.

Angelo *Ephesinæ* Ecclesiæ scribe; Hæc dicit *tenens* septem
Τῷ ἀγγέλῳ (α) τῆς Ἐφεσίνης ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ κρατῶν τοὺς ἑπτὰ 1
stellas in dextera sua, *ambulans* in medio septem candelabrorum aureorum;
ἀστέρας ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν (β) χρυσῶν,
Scio opera tua, & laborem *tuum*, & *tolerantiam* tuam: & quia non potes
Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ τὸν (γ) κόπον σου, καὶ τὴν ὑπομονήν (δ) σου· καὶ ὅτι οὐ δύνῃ 2
sustinere malos: & tentâsti *dicentes* esse Apostolos, & non sunt: &
βαστάσαι κακούς· καὶ (ε) ἐπειράσω τοὺς φάσκοντας εἶναι ἀποστόλους, καὶ οὐκ εἰσί· καὶ
invenisti eos mendaces: Et *portâsti*, & *tolerantiam* habes, & propter nomen
εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς· (ζ) Καὶ ἐβάστασας, καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ διὰ τὸ ὄνομά 3
meum *laborâsti*, & non defecisti. Sed habeo adversum te, quòd charitatem tuam
μου κεκοπίακας, καὶ οὐ κέκμηκας. Ἀλλ᾽ ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι τὴν ἀγάπην σου 4
illam primam reliquisti.
τὴν πρώτην ἀφῆκας.

MS. A. (λ) ὁ ἀδελφὸς (μ) καὶ βασιλείᾳ (ν) ἐν Χριστῷ, ἐγενόμην (ξ) καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ. Ἐγὼ ἐγενόμην (ο) φωνὴν μεγάλην ὄπισθέν μου ὡς (π) Λεγούσης, Ὃ βλέπεις γράψον (ρ) ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις, εἰς Ἔφεσον, (σ) Θυάτειραν, (τ) λαλεῖ (υ) τῶν λυχνιῶν ὁμοίωμα υἱῷ (φ) ποδήρην, (χ) μαζοῖς ζώνην χρυσᾶν. (ψ) ὡς (ω)* πεπυρωμένης· (α) Καὶ ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ αὐτοῦ ἀστέρες ἑπτά· (β) ἔθηκεν τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπ᾽ ἐμέ, λέγων, Μὴ (γ) πρωτότοκος καὶ (δ) αἰώνων. καὶ (ε) τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ᾅδου. Γράψον οὖν ἃ (ζ) οὓς εἶδες ἐν τῇ δεξιᾷ μου, (η) λυχνίαι αἱ ἑπτά, ἑπτὰ ἐκκλησίαι ΚΕΦ. β'. MS. A. (α) τῷ ἐν Ἐφέσῳ (β) χρυσέων, (γ) κόπον, καὶ (δ) σου· ὅτι (ε) ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς ἀποστόλους, (ζ) Καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐ κεκοπίακας. Ἀλλ᾽ ἔχω κατὰ σοῦ ὅτι τὴν πρώτην σου ἀγάπην ἀφῆκας.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܐܢܐ ܝܘܚܢܢ ܗܘ ܐܚܘܟܘܢ ܘܫܘܬܦܐ ܕܝܠܟܘܢ ܒܐܘܠܨܢܐ ܘܒܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܕܒܝܫܘܥ 9
ܡܫܝܚܐ. ܗܘܝܬ ܒܓܙܪܬܐ ܕܡܬܩܪܝܐ ܦܛܡܘܣ. ܡܛܠ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܡܛܠ
ܣܗܕܘܬܗ ܕܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ. * ܘܗܘܝܬ ܒܪܘܚܐ ܒܝܘܡܐ ܡܪܝܢܝܐ. ܘܫܡܥܬ ܡܢ ܒܣܬܪܝ 10
ܩܠܐ ܪܒܐ ܐܝܟ ܫܝܦܘܪܐ ܕܐܡܪ. * ܗܘ ܡܐ ܕܚܙܐ ܐܢܬ ܟܬܘܒ ܒܟܬܒܐ. ܘܫܕܪ ܠܫܒܥ 11
ܥܕܬܐ ܗܠܝܢ.. ܠܐܦܣܘܣ. ܘܠܙܡܘܪܢܐ. ܘܠܦܪܓܡܘܣ. ܘܠܬܐܘܛܝܪܐ. ܘܠܣܪܕܝܣ.
ܘܠܦܝܠܕܠܦܝܐ. ܘܠܠܐܕܝܩܝܐ. * ܘܐܬܦܢܝܬ ܠܡܚܙܐ ܠܩܠܐ ܗܘ ܐܝܢܐ ܕܡܡܠܠ ܥܡܝ. 12
ܘܟܕ ܐܬܦܢܝܬ. ܚܙܝܬ ܫܒܥ ܡܢܪܢ ܕܕܗܒܐ. * ܘܒܡܨܥܬ ܡܢܪܬܐ ܕܕܗܒܐ. ܕܡܐ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ 13
ܘܠܒܝܫ ܦܘܕܪܐ. ܘܐܣܝܪ ܥܠ ܬܕܘܗܝ ܐܣܪܐ ܕܕܗܒܐ. * ܗܘ ܕܝܢ ܪܝܫܗ ܘܣܥܪܗ ܚܘܪܝܢ. 14
ܐܝܟ ܥܡܪܐ ܚܘܪܐ ܐܝܟ ܬܠܓܐ. ܘܥܝܢܘܗܝ ܐܝܟ ܫܠܗܒܝܬܐ ܕܢܘܪܐ. * ܘܪܓܠܘܗܝ 15
ܕܡܝܢ ܠܢܚܫܐ ܕܠܒܢܢ ܕܡܫܠܗܒ ܐܝܟ ܕܒܐܬܘܢܐ. ܘܩܠܗ ܐܝܟ ܩܠܐ ܕܡܝܐ ܣܓܝܐܐ.
* ܘܐܝܬ ܠܗ ܒܐܝܕܗ ܕܝܡܝܢܐ ܟܘܟܒܐ ܫܒܥܐ. ܘܡܢ ܦܘܡܗ ܕܝܠܗ.. ܣܝܦܐ ܚܪܝܦܐ 16
ܕܬܪܝܢ ܦܘܡܝܗ ܢܦܩ: ܘܦܐܬܗ ܕܝܠܗ.. ܐܝܟ ܫܡܫܐ ܡܢܗܪܐ: ܒܚܝܠܗ ܕܝܠܗ. * ܘܟܕ 17
ܚܙܝܬܗ. ܢܦܠܬ ܥܠ ܪܓܠܘܗܝ ܐܝܟ ܡܝܬܐ. ܘܣܡ ܥܠܝ ܐܝܕܗ ܕܝܡܝܢܐ ܟܕ ܐܡܪ. ܠܐ
ܬܕܚܠ. ܐܢܐ ܐܝܬܝ ܗܘ ܩܕܡܝܐ. ܘܗܘ ܐܚܪܝܐ. * ܘܗܘ ܕܚܝ ܘܗܘܝܬ ܡܝܬܐ. ܘܗܐ ܚܝ ܐܢܐ. 18
ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܐܡܝܢ. ܘܐܝܬ ܠܝ ܩܠܝܕܐ ܕܡܘܬܐ ܘܕܫܝܘܠ. * ܟܬܘܒ ܗܟܝܠ ܗܘ ܡܐ 19
ܕܚܙܝܬ ܘܗܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܘܗܠܝܢ ܕܥܬܝܕܢ ܠܡܗܘܐ ܒܬܪ ܗܠܝܢ. * ܐܪܙܐ ܕܫܒܥܐ 20
ܟܘܟܒܐ. ܗܠܝܢ ܕܚܙܝܬ ܒܝܡܝܢܝ. ܘܫܒܥ ܡܢܪܢ ܕܕܗܒܐ. ܗܠܝܢ ܫܒܥܐ ܟܘܟܒܐ.
ܡܠܐܟܐ ܕܫܒܥ ܥܕܬܐ ܐܢܘܢ. ܘܡܢܪܬܐ ܫܒܥ. ܥܕܬܐ ܐܢܝܢ.

Ego Johannes, ille frater vester, & consors 9
vester in afflictione & tolerantia, quæ est in
Jesu Christo, fui in insula quæ vocatur Patamon, propter verbum Dei, & propter testimonium Jesu Christi. Fui in Spiritu, in die 10
Dominico, & audivi à tergo meo vocem
magnam, tanquam tubam quæ dicebat;
Quod videris, scribe in libro, & mitte his 11
septem Ecclesiis, Epheso, & Smyrnæ, & Pergamo, & Thyatiræ, & Sardis, & Philadelphiæ, & Laodiciæ. Et converti me ad videndum vocem illam quæ loquebatur mecum: 12
quumque me convertissem, vidi septem candelabra aurea: Et in medio candelabrorum, similem Filio hominis, indutum podere, 13
& vinctum juxta mammas suas zonâ aureâ.
Ipsum autem caput ejus & pili, albi erant 14
sicut lana instar nivis alba: & oculi ejus, sicut
flamma ignis. Et pedes ejus, similes æri libanico accenso tanquam in fornace: & vox ejus, 15
tanquam vox aquarum multarum. Et habebat 16
in manu sua dextera stellas septem: & ex ore
ejus gladius acutus duarum acierum, exiens:
& facies ejus, sicut sol lucens in robore suo.
Et quando vidi eum, cecidi ad pedes ejus 17
tanquam mortuus: & posuit super me manum suam dexteram, dicens; Ne timeas, Ego
sum ille primus & ille ultimus: Et qui vivus sum, & qui fui mortuus, & ecce vivus 18
sum in secula seculorum, Amen. Et habeo
claves mortis & inferni. Scribe igitur 19
quod vidisti, & ea quæ sunt, & ea quæ futura sunt post hæc: Mysterium septem stellarum quas vidisti in dextera mea, & septem 20
candelabra aurea. Illæ septem stellæ, angeli septem Ecclesiarum sunt: & illa candelabra septem, septem Ecclesiæ sunt.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܒ *

* ܠܡܠܐܟܐ ܕܥܕܬܐ ܕܐܦܣܘܣ ܟܬܘܒ. ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܐܚܝܕ ܟܠ. ܘܗܠܝܢ ܫܒܥܐ ܟܘܟܒܐ 1
ܒܝܡܝܢܗ. ܗܘ ܕܡܗܠܟ ܒܡܨܥܬܐ ܕܗܠܝܢ ܫܒܥ ܡܢܪܢ ܕܕܗܒܐ. * ܝܕܥ ܐܢܐ ܥܒܕܝܟ 2
ܕܝܠܟ. ܘܠܥܡܠܐ ܘܠܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܕܝܠܟ. ܘܕܠܐ ܡܫܟܚ ܐܢܬ ܠܡܣܝܒܪܘ ܠܒܝܫܐ. ܘܢܣܝܬ
ܠܗܘܢ ܕܐܡܪܝܢ ܗܢܘܢ ܥܠ ܢܦܫܗܘܢ ܕܫܠܝܚܐ ܐܢܘܢ. ܘܠܐ ܐܝܬܝܗܘܢ. ܘܐܫܟܚܬ ܐܢܘܢ
ܕܓܠܐܝܢ. * ܘܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܐܝܬ ܠܟ. ܘܛܥܢܬ ܡܛܠ ܫܡܝ ܘܠܐ ܠܐܝܬ. * ܐܠܐ ܐܝܬ ܠܝ 3 4
ܥܠܝܟ. ܡܛܠ ܚܘܒܐ ܕܝܠܟ ܗܘ ܩܕܡܝܐ ܕܫܒܩܬ.

CAP. II.

ANgelo Ecclesiæ quæ Ephesi est, scribe, 1
* Hæc dicit ille tenens omnia, & illas septem
stellas in dextera sua, qui ambulat in medio
illorum septem candelabrorum aureorum;
Novi opera tua, & laborem & tolerantiam 2
tuam, & quòd non potes ferre malos: &
tentâsti eos qui seipsos dicunt Apostolos esse,
& invenisti eos mendaces: Et tolerantia 3
est tibi, & tulisti propter nomen meum, &
non fatigatus es. Sed *aliquid* est contra te, 4
quoad charitatem tuam illam priorem quam
dereliquisti.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወአነ፡ ዮሐንስ፡ እኁክሙ፡ ወሱታፌክሙ፡በሕማምክሙ፡፡ ወበትእግሥትክሙ፡ወበእንተ፡ትዕ
ግሥተ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ ወእንዘ፡ሀሎኩ፡ውስተ፡ደሴት፡እንተ፡ሰማ፡ፍጥሞ፡፡ በእንተ፡ቃ
10 ለ፡እግዚአብሔር፡ወበእንተ፡ስመ፡ለእግዚእ፡ኢየሱስ፡፡ መጽአ፡ለዕሌየ፡መንፈስ፡በዕለተ፡እሁ
ድ፡፡ ወሰማዕኩ፡ቃለ፡ዐቢየ፡ድኅሬየ፡ከመ፡ ቃለ፡ ቀርን፡ ወከመ፡ ነጕድጓድ፡፡ ወአነሰ፡
11 ኮንኩ፡ከመ፡በድን፡፡፡ ወይቤለኒ፡ ጸሐፍ፡እንከ፡ዘተሬኢ፡ውስተ፡መጽሐፍ፡ወፈኑ፡ለአብያተ፡
ክርስቲያናት፡ ሰብዐቱ፡፡ ዘኤፌሶን፡፡ ወዘሰርዴናን፡፡ ወዘጴርጋሞን፡፡ ወዘቲያጥሮን፡፡ ወዘ
ሰርዴያ፡፡ወዘፊልደልፍያ፡፡ ወዘሎዶቅያ፡፡፡

Et ego Johannes frater vester, & socius vester in afflictione vestra, & in tolerantia vestra, & propter tolerantiam Domini Jesu: & quum essem in insula cuius nomen est Patmo, propter sermonem Dei, & propter nomen Domini Jesu, 9
Venit super me Spiritus in die primo, & audivi vocem magnam post me tanquam vocem cornu, & tanquam tonitru, & ego fui sicut cadaver. Et dixit mihi; Scribe igitur quod vides in libro, & mitte Domibus Christianorum septem, Ephesi, & Sardini, & Pergami, & Thyatira, & Sardiæ, & Philadelphiæ, & Laodiceæ. 10 11

Verſio VULGATA LATINA.

9 Ego Joannes frater veſter, & particeps in tribulatione, & regno, & patientia in
Chriſto Jeſu; fui in inſula, quæ appellatur Patmos, propter verbum Dei, &
10 teſtimonium Jeſu: Fui in ſpiritu in Dominica die, & audivi poſt me vocem
11 magnam tanquam tubæ, Dicentis; Quod vides, ſcribe in libro: & mitte ſeptem
Eccleſiis, quæ ſunt in Aſia, Epheſo, & Smyrnæ, & Pergamo, & Thyatiræ, &
12 Sardis, & Philadelphiæ, & Laodiciæ. Et converſus ſum, ut viderem vocem quæ
13 loquebatur mecum: Et converſus vidi ſeptem candelabra aurea: Et in medio
ſeptem candelabrorum aureorum ſimilem Filio hominis, veſtitum podêre, &
14 præcinctum ad mamillas zonâ aureâ: Caput autem ejus & capilli erant candidi
15 tanquam lana alba, & tanquam nix, & oculi ejus tanquam flamma ignis, Et pedes
ejus ſimiles aurichalco, ſicut in camino ardenti, & vox illius tanquam vox aqua-
16 rum multarum: Et habebat in dextera ſua ſtellas ſeptem: & de ore ejus gla-
dius utrâque parte acutus exibat: & facies ejus ſicut Sol lucet in virtute ſua.
17 Et cùm vidiſſem eum, cecidi ad pedes ejus tanquam mortuus. Et poſuit dexte-
ram ſuam ſuper me, dicens; Noli timere: ego ſum primus, & noviſſimus; Et vi- 18
vus, & fui mortuus; & ecce ſum vivens in ſecula ſeculorum, & habeo claves mor-
tis, & inferni. Scribe ergò quæ vidiſti, & quæ ſunt, & quæ oportet fieri poſt hæc. 19
Sacramentum ſeptem ſtellarum, quas vidiſti in dextera mea, & ſeptem candelabra 20
aurea: ſeptem ſtellæ, Angeli ſunt ſeptem Eccleſiarum: & candelabra ſeptem,
ſeptem Eccleſiæ ſunt.

CAP. II.

Angelo Epheſi Eccleſiæ ſcribe; Hæc dicit, qui tenet ſeptem ſtellas in dextera 1
ſua, qui ambulat in medio ſeptem candelabrorum aureorum; Scio opera tua, & 2
laborem, & patientiam tuam, & quia non potes ſuſtinere malos: & tentâſti eos,
qui ſe dicunt Apoſtolos eſſe, & non ſunt: & inveniſti eos mendaces: Et patientiam 3
habes, & ſuſtinuiſti propter nomen meum, & non defeciſti. Sed habeo adverſùm 4
te, quòd charitatem tuam primam reliquiſti.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* انا يوحنا اخوكم المشترك معكم في الحزن وفي الملك وفي الصبر بيسوع المسيح * اني لما 9
كنت في جزيرة يقال لها بطمس * من اجل كلمة الله ومن اجل شهادة ايسوع المسيح * اسري 10
بي بالروح * وكان ذلك في يوم الاحد * فسمعت خلفي صوتا عظيما كصوت القرن * يقول 11
انا الالف والياء * الاول والاخر * ما تعاينه اكتبه في مصحف * وارسله الي السبعة كنايس
وهم * افسس * وازمرنه * وبرغامون * وثياطيره * وسرديس * وفيلادلفيا * ولاوذيقيه * فاصرفت 12
وجهي الي هناك لانظر الصوت الذي خاطبني * فلما التفت * ابصرت سبعة مناير ذهب *
* وفي وسط السبعة المناير الذين هم ذهب * شبه ابن الانسان * لابس ثوب عجيب * وكان 13
ممنطقا على ثدييه بمنطقة من ذهب * وكان شعر راسه كالصوف الابيض * واسطع من 14
الثلج * وكانت عيناه كلهيب النار * وكانت رجلاه كالنحاس المضي المحمي في اتون 15
النار * وصوته كاصوات امياه كثيرة * وكان قد مسك بيده اليمنا سبعة نجوم * وكان 16
يخرج من فمه سيف ذا فمين قاطعا * وكان وجهه كالشمس المضي بقوته * فلما ابصرته 17
سقطت عند رجليه كالميت * فوضع يده اليمنى علي وقال لا تخف * انا هو الاول والاخر *
* والحي وكنت ميتا * وها انا ذا حي الي ادهار الادهار * وعندي هي مفاتيح الموت والحياة * 18
ومفاتيح الجحيم * فاكتب كلما رايت * وما هو كاين * وما هو عتيد ان يكون بعد هذه * 19
* اما سر عبارة السبعة نجوم التي رايت بيميني * والسبع مناير الذهب * فالسبعة نجوم 20
هم السبعة ملايكة التي للكنايس السبعة * والمناير السبعة هم السبعة كنايس *

* الفصل الثاني *

* فاكتب الي ملاك كنيسة افسس * هكذا يقول الماسك بيمينه السبعة نجوم * الماشي 1
فيما بين السبعة مناير الذهب * قد عرفت اعمالك وتعبك واحتمالك * وانك لا تستطيع 2
ان تحتمل الاشرار * وانك جربت اولايك الذين يقولون انهم رسلا وليس هم كذلك * ووجدتهم
كذبة * واحتملتني وانت في ذلك وديع * وصبرت عليهم من اجل اسمي * وانت في ذلك 3
تعب * ولكن انا واجد عليك * اذ قد تركت محبتك الاولي * 4

Ego Johannes frater veſter, & conſors 9
veſter in afflictione, & in regno, & in
patientia in Jeſu Chriſto; quum eſſem
in Inſula quadam quæ dicitur Patmos
propter verbum Dei, & propter teſtimo-
nium Jeſu Chriſti, Ductus fui ſpiritu, 10
(accidit autem hoc die Dominicâ) &
audivi à tergo vocem magnam tanquam
vocem cornu, Dicentem, Ego ſum Aleph 11
& Ye, primus & ultimus. Quod vi-
deris, ſcribe in libro, & mitte ſeptem
Eccleſiis, nempe Epheſo, & Smyrnæ, &
Pergamo, & Thyatiræ, & Sardibus, &
Philadelphiæ, & Laodiceæ. Convertique 12
vultum meum illùc, ut viderem vocem
quæ locuta erat mecum. Converſus, vidi
ſeptem candelabra aurea. Et in medio 13
ſeptem candelabrorum quæ erant aurea,
ſimilem Filio hominis, indutum veſte
mirabili; eratque præcinctus mam-
millas ſuas zonâ aureâ. Capilli verò 14
capitis ejus erant tanquam lana alba,
& nive ſuperiores candore *: erantque*
oculi ejus ut flamma ignis. Erant au- 15
tem pedes ejus velut orichalcum ſplen-
dens incenſum in fornace ignis: &
vox ejus tanquam vox aquarum mul-
tarum. Tenebatque manu ſua dextera 16
ſeptem ſtellas: & prodibat ex ore ejus
gladius duarum acierum, ſecans: &
erat facies ejus velut ſol lucens in vi-
gore ſuo. Cúmque vidiſſem eum, ce- 17
cidi ad pedes illius quaſi mortuus:
at impoſuit mihi manum ſuam dexte-
ram, & ait, Ne timeas, ego ſum primus
& ultimus, Et vivus: fui autem mor- 18
tuus, at ecce ſum vivens in ſecula ſe-
culorum: & apud me ſunt claves
mortis & vitæ, & claves inferni.
Scribe ergo quicquid vidiſti, & quæ 19
ſunt, quæque poſt hæc ſunt futura.
Porrò myſterium allegoriæ ſeptem ſtel- 20
larum quas vidiſti in dextera mea,
& ſeptem candelabrorum aureorum:
ſeptem quidem ſtellæ, ſunt ſeptem An-
geli Eccleſiarum ſeptem: & cande-
labra ſeptem, ſunt ſeptem Eccleſiæ.

CAP. II.

Igitur Angelo Eccleſiæ Epheſi ſcribe: 1
Sic dicit qui tenet ſuâ dexterâ ſeptem
ſtellas, qui ambulat inter ſeptem can-
delabra aurea: Jam novi opera tua, 2
& laborem ac tolerantiam tuam, &
quòd non poſſis ferre malos: & quòd
exploraveris eos qui ſe dicunt Apoſto-
los eſſe, & non ſunt tales, & compereris
eos mendaces: Et ſuſtinueris me, ſiſque 3
in hoc manſuetus: & toleraveris eos
propter nomen meum, ac ſis in hoc fa-
tigatus. Verùm ſuccenſeo tibi quòd 4
omiſeris charitatem tuam priſtinam.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወተመየጥኩ፡ እርአይ፡ ዘኮ፡ ቃለ፡ ዘይትናገር፡ ምስሌየ፡ ወሶበ፡ ተመየጥኩ፡ ናሁ፡ እሬኢ፡ ሰብዑ፡
13 ማኅትው፡ ዘወርቅ፡፨ ወማእከለ፡ ማኅትው፡ ዘወርቅ፡ ከመ፡ ወልደ፡ እጓለ፡ እመሕያው፡
14 ወይለብስ፡ ልብሰ፡ ጶዴር፡ ወቅኑት፡ ሐቋሁ፡ በቅናት፡ ዘወርቅ፡፡፨ ወሥእርተ፡ ርእሱ፡
15 ከመ፡ ፀምር፡ ጸዓዳ፡ ወከመ፡ በረድ፡ ወአዕይንቲሁ፡ ከመ፡ ነደ፡ እሳት፡፨ ወእገሪሁ፡ ከመ፡
ብርተ፡ ሊባኖስ፡ ዘአርሰንዎ፡ ውስተ፡ እሳት፡ ወቃሉ፡ ከመ፡ ቃለ፡ ማይ፡ ብዙኅ፡፨ ወውስ
16 ተ፡ እዴሁ፡ ዘየማን፡ ጊ፡ ኮከብ፡ ወይወፅእ፡ እምነ፡ አፉሁ፡ ሰይፍ፡ በሊሕ፡ ዘክልኤ፡ አፉሁ፡
17 ወገጹ፡ ከመ፡ ፀሐይ፡ ብሩህ፡ ወያስተርኢ፡ በኃይል፡፡፨ ወሶበ፡ ርኢክዎ፡ ወደቁ፡ ውስተ፡ እ
ገሪሁ፡ ወኮንኩ፡ ከመ፡ በድን፡ ወአኃዘኒ፡ በየማኑ፡ ወአንሥአኒ፡ ወይቤለኒ፡ ኢትፍራህ፡ አነ፡
18 ውእቱ፡ ቀዳማዊ፡ ወደኃራዊ፡፨ ዘሕያው፡ ዘሀሎኩ፡፡ ወአንሰ፡ ኮንኩ፡ ከመ፡ በድን፡ ወይቤ
ለኒ፡ ናሁ፡ አነ፡ ሕያው፡ ለዓለመ፡ ዓለም፡ ወኀቤየ፡ ሀሎ፡ መራኁተ፡ ሞት፡ ወዘሲኦል፡፡፨
19 ወጸሐፍ፡ እንከ፡ ዘርኢከ፡ ዘሀለወ፡ ወዘሀለወ፡ ይኩን፡ እምድኅረ፡ ዝንቱ፡፡፨ ወፍ
20 ካሬሆሙ፡ ሰጊ፡ ኮከብ፡ እለ፡ ርኢከ፡ ውስተ፡ የማኑ፡ ወዝ ጊ፡ ማኅትው፡ እለ፡ ወርቅ፡ ዝንቱ፡ ጊ፡
ኮከብ፡ መላእክት፡ እሙንቱ፡ ጊ፡ ማኅተው፡ ሰብዑ፡ አብያተ፡ ክርስቲያናት፡ እሙንቱ፡፡፨

፪

1 ወጸሐፍ፡ ሎቱ፡ ለመልአከ፡ ቤተ፡ ክርስቲያን፡ ዘኤፌሶን፡ ከመዝ፡ ይቤለከ፡ ዘያጸንዖ፡
2 ጊ፡ ኮከብ፡ በየማኑ፡ ዘየሐውር፡ ማእከለ፡ ሰብዑ፡ ማኅትው፡ ዘወርቅ፡፡፨ ርኢኩ፡
ግብረከ፡ ወጻማከ፡ ወትእግሥተከ፡ ከመ፡ ኢትክል፡ ጾዊሮቶሙ፡ ለእኩያን፡ እለ፡ ይ
ብሉ፡ ርእሶሙ፡ ሐዋርያት፡ ንሕነ፡ ወኢኮኑ፡ ወረከብኮሙ፡ ከመ፡ ሐሰዉ፡፨
3 ወተዓገሥከ፡ ወጾርከ፡ በእንተ፡ ስምየ፡ ወኢተቈጠእከ፡፨ ወቦሕቱ፡ ቦ፡ ወአሐይሰከ፡ እም
4 ኔሆሙ፡ እስመ፡ ሐደገ፡ ተፋቀርተከ፡ ዘቀደሙ፡፨

Et converſus ſum ut viderem iſtam vocem quæ loquuta erat mecum, & conver- 12
ſus, ecce videbam ſeptem lucernas aureas: Et medio lucernarum aurearum 13
quaſi Filium hominis, indutum veſtimento Poder, & præcinctum lumbos ſuos
cum Zona aurea. Et capilli capitis ejus erant tanquam lana alba, & tanquam 14
nix, & oculi ejus tanquam flamma ignis. Et pedes ejus erant tanquam æs Li- 15
bani quod focillant in igne, & vox ejus tanquam vox aquæ multæ. Et in manu 16
ejus dextra habebat *ſeptem ſtellas, & prodibat ex ore ejus gladius acutus*
habens *duo ora, & vultus ejus* erat *ſicut ſol ſplendidus, & apparens in virtu-*
te. Et quum vidiſſem eum, cecidi ad pedes ejus, & fui tanquam cadaver, 17
& prehendit me cum dextra ſua, & ſuſtulit me, & dixit mihi; Ne metuas: ego
ſum primus & ultimus. Vivus qui ſum, & ego factus ſum tanquam cadaver, & 18
dixit mihi; Ecce vivens ſum in ſeculum ſeculorum: & apud me eſt clavis mortis 19
& inferni. Scribe igitur quod vidiſti, quod eſt, & quod erit poſt hoc. Et ex- 20
poſitio ſeptem ſtellarum quas vidiſti in dextra ejus & ſeptem lucernarum aure-
arum, hæc eſt; Septem ſtellæ, Angeli ſunt; ſeptem lucernæ, ſeptem Domus Chriſti-
anorum ſunt.

CAP. II.

Scribe Angelo eccleſiæ Epheſinæ, Sic dicit tibi is qui ſuſtinet ſeptem ſtellas in 1
dextra ſua, qui ambulat medio ſeptem lucernarum aurearum; Vidi opera tua, & 2
laborem tuum, & tolerantiam tuam, quòd non poſſis ferre malos qui dicunt de
ſeipſis, Apoſtoli ſumus, & non ſunt: & inveniſti eos quòd mentiti ſunt. Et pati- 3
ens fuiſti, & onera tuliſti propter nomen meum, & non defeciſti. Sed aliquid 4
eſt quo magìs contendam tecum quàm cum illis, quia reliquiſti charitatem tuam
primam.

Memor eſto itaque undè excideris: & age pœnitentiam, & prima opera fac:
5 Μνημόνευε οὖν πόθεν (η)ἐκπέπτωκας, καὶ μετανόησον, καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποίησον·
Si autem non, venio tibi citò, & movebo candelabrum tuum de loco ſuo, ſi
εἰ δὲ μή, ἔρχομαί (θ) σοι τάχει, καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν
non pœnitentiam egeris. Sed hoc habes, quia odiſti opera Nicolaitarum, quæ
6 μὴ μετανοήσῃς. Ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊτῶν, (ι) ἃ
& ego odi. Habens aurem, audiat quid Spiritus dicat Eccleſiis:
7 κἀγὼ μισῶ. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς (κ) ἐκκλησίαις·
Vincenti dabo illi edere de ligno vitæ, quod eſt in medio Paradiſi
τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν (λ) ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου
Dei. Et angelo Eccleſiæ Smyrnæorum ſcribe; Hæc dicit pri-
8 τοῦ Θεοῦ. Καὶ τῷ ἀγγέλῳ (μ) τῆς ἐκκλησίας Σμυρναίων γράψον, Τάδε λέγει ὁ (ν) πρῶ-
mus & noviſſimus, qui fuit mortuus, & vixit; Scio tua opera, &
9 τος καὶ ὁ ἔσχατος, ὃς ἐγένετο νεκρὸς, καὶ ἔζησεν, Οἶδά (ξ) σου τὰ ἔργα, καὶ
tribulationem, & paupertatem, (dives autem es:) & blaſphemiam di-
τὴν θλῖψιν, καὶ τὴν πτωχείαν, (ο)(πλούσιος δὲ εἶ·) καὶ τὴν βλασφημίαν (π) τῶν λε-
centium Judæos eſſe ſeipſos, & non ſunt: ſed ſynagoga Satanæ. Ni-
10 γόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτοὺς, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ. (ρ) Μη-
hil timeas quæ futurus es pati: (Ecce futurum eſt jacere ex vobis diabolus in
δὲν φοβοῦ ἃ μέλλεις πάσχειν· (ἰδοὺ μέλλει βαλεῖν (σ) ἐξ ὑμῶν ὁ διάβολος εἰς
cuſtodiam, ut tentemini: & habebitis tribulationem diebus decem:) Eſto fidelis
φυλακὴν, ἵνα πειρασθῆτε· καὶ (τ) ἕξετε θλῖψιν ἡμερῶν δέκα·) γίνου πιστὸς
uſq; ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. Habens aurem, audiat quid
11 ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί
Spiritus dicat Eccleſiis: Vincens, non læditur à morte ſecunda.
τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· ὁ νικῶν, οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.
Et angelo illius in Pergamo Eccleſiæ ſcribe; Hæc dicit habens rom-
12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομ-
phæam ancipitem acutam; Scio opera tua, & ubi habitas, ubi thronus
13 φαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν, (υ) Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ ποῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ θρόνος

Satanæ: & tenes nomen meum, & non negâſti fidem meam: Et in
τοῦ Σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου· καὶ ἐν
diebus in quibus Antipas teſtis meus fidelis, qui occiſus eſt apud vos,
ταῖς (φ) ἡμέραις ἐν αἷς Ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ (χ) πιστὸς, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν,
ubi habitat Satanas. Sed habeo adverſus te pauca, quia habes illic
ὅπου (ψ) κατοικεῖ ὁ Σατανᾶς. Ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι (ω) ἔχεις ἐκεῖ 14
tenentes doctrinam Balaam, qui docebat in Balac mittere ſcandalum
κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαὰμ, ὃς ἐδίδασκεν ἐν (α) τῷ Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον
coram filiis Iſrael, edere idolothyta, & fornicari. Ita habes & tu
ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, φαγεῖν εἰδωλόθυτα, καὶ πορνεῦσαι. Οὕτως ἔχεις καὶ σὺ 15
tenentes doctrinam Nicolaitarum: quod odi. Pœnitentiam age. Si verò non, ve-
κρατοῦντας τὴν διδαχὴν (β) τῶν Νικολαϊτῶν· ὃ μισῶ. Μετανόησον. εἰ δὲ μή, ἔρ- 16
niam tibi citò, & pugnabo cum illis in gladio oris mei. Habens
χομαί σοι ταχὺ, καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. Ὁ ἔχων 17
aurem, audiat quid Spiritus dicat Eccleſiis: Vincenti dabo ei
οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις· τῷ (γ) νικῶντι δώσω αὐτῷ
edere de manna abſcondito, & dabo illi calculum candidum, & in
φαγεῖν ἀπὸ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ
calculo nomen novum ſcriptum, quod nemo ſcit, ſi non accipiens. Et
τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς (δ) ἔγνω, εἰ μὴ ὁ λαμβάνων. Καὶ 18
angelo illius in Thyatiris Eccleſiæ ſcribe; Hæc dicit Filius Dei,
τῷ (ε) ἀγγέλῳ τῆς ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ,
habens oculos ſuos tanquam flammam ignis, & pedes ejus ſimiles
ὁ ἔχων τοὺς (ζ) ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρὸς, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι
chalcolibano; Novi tua opera, & charitatem, & miniſterium, &
χαλκολιβάνῳ, Οἶδά σου τὰ ἔργα, καὶ τὴν (η) ἀγάπην, καὶ τὴν διακονίαν, καὶ 19
fidem, & patientiam tuam, & opera tua, & noviſſima plura
τὴν πίστιν, καὶ τὴν ὑπομονήν σου, καὶ τὰ ἔργα (θ) σου, καὶ τὰ ἔσχατα πλείονα
prioribus.
τῶν πρώτων.

MS. A. (η) πέπτωκας. (θ) σοι, καὶ (ι) κἀγὼ (κ) ἑπτὰ ἐκκλησίαις τῷ νικοῦντι (λ) ἐν τῷ παραδείσῳ (μ) τῷ ἐν *Σμύρνης ἐκκλησίας γράψον, (ν) πρωτότοκος (ξ) σου τὴν θλῖψιν, (ο) (ἀλλὰ πλούσιος εἶ·) (π) ἐκ τῶν (ρ) Μὴ φοβοῦ (σ) ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν (τ) ἔχητε (υ) Οἶδα ποῦ (φ) ἡμέραις Ἀντίπας (χ) πιστός μου, (ψ) ὁ Σατανᾶς κατοικεῖ. (ω) ἔχει (α) τῷ Βαλὰκ βασιλεῖ σκάνδαλον (β) Νικολαϊτῶν ὁμοίως. Μετανόησον οὖν. εἰ (γ) νικοῦντι δώσω αὐτῷ τοῦ μάννα (δ) οἶδεν, (ε) ἀγγέλῳ τῷ ἐν Θυατείροις γράψον, (ζ) ὀφθαλμοὺς ὡς (η) ἀγάπην, καὶ τὴν πίστιν, καὶ τὴν διακονίαν, καὶ ὑπομονήν (θ) σου τὰ ἔσχατα

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 * ܐܬܕܟܪ ܗܟܝܠ ܡܢ ܐܝܟܐ ܢܦܠܬ. ܘܬܘܒ. ܘܥܒܕܐ ܩܕܡܝܐ ܥܒܕ. ܘܐܢ ܠܐ. ܐܬܐ ܐܢܐ
6 ܠܘܬܟ ܥܓܠ. ܘܡܙܝܥ ܐܢܐ ܡܢܪܬܟ ܡܢ ܕܘܟܬܗ. ܐܢ ܠܐ ܬܬܘܒ. * ܐܠܐ ܗܕܐ ܐܝܬ ܠܟ.
7 ܕܣܢܐ ܐܢܬ ܥܒܕܐ ܕܢܝܩܘܠܝܛܐ: ܗܠܝܢ ܕܐܦ ܐܢܐ. * ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ. ܢܫܡܥ ܡܢܐ
ܪܘܚܐ ܐܡܪ ܠܥܕܬܐ. ܠܡܢ ܕܙܟܐ. ܐܬܠ ܠܗ ܠܡܐܟܠ ܡܢ ܩܝܣܐ ܕܚܝܐ. ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ
8 ܒܦܪܕܝܣܐ ܕܐܠܗܐ ܕܝܠܝ. * ܘܠܡܠܐܟܐ ܕܥܕܬܐ ܕܒܙܡܘܪܢܐ ܟܬܘܒ. ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܗܘ ܩܕܡܝܐ
9 ܘܗܘ ܐܚܪܝܐ. ܗܘ ܕܗܘܐ ܡܝܬܐ ܘܚܝܐ. * ܝܕܥ ܐܢܐ ܥܒܕܝܟ ܕܝܠܟ. ܘܐܘܠܨܢܟ ܘܡܣܟܢܘܬܟ.
ܐܠܐ ܥܬܝܪ ܐܢܬ. ܘܓܘܕܦܐ ܕܡܢ ܗܠܝܢ ܕܐܡܪܝܢ ܥܠ ܢܦܫܗܘܢ ܕܝܗܘܕܝܐ ܐܢܘܢ.
10 ܘܠܐ ܐܝܬܝܗܘܢ. ܐܠܐ ܟܢܘܫܬܐ ܕܣܛܢܐ. * ܠܐ ܬܕܚܠ ܡܕܡ ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܥܬܝܕ ܐܢܬ ܠܡܚܫ.
ܗܐ ܓܝܪ ܥܬܝܕ ܐܟܠܩܪܨܐ ܠܡܪܡܝܘ ܡܢܟܘܢ ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܬܬܢܣܘܢ. ܘܬܗܘܐ
ܠܟܘܢ ܐܘܠܨܢܐ ܝܘܡܬܐ ܥܣܪܐ. ܗܘܝ ܡܗܝܡܢܐ ܥܕܡܐ ܠܡܘܬܐ. ܘܐܬܠ ܠܟ ܟܠܝܠܐ ܕܚܝܐ.
11 * ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ. ܢܫܡܥ ܡܢܐ ܪܘܚܐ ܐܡܪ ܠܥܕܬܐ. ܡܢ ܕܙܟܐ. ܠܐ ܢܬܗܪ ܡܢ ܡܘܬܐ
12 ܗܘ ܬܢܝܢܐ. * ܘܠܡܠܐܟܐ ܗܘ ܕܥܕܬܐ ܕܒܦܪܓܡܘܣ ܟܬܘܒ. ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ
13 ܣܦܣܪܐ ܗܝ ܚܪܝܦܬܐ ܕܬܪܬܝܢ ܦܘܡܝܗ. * ܝܕܥ ܐܢܐ ܥܒܕܝܟ ܕܝܠܟ. ܘܐܝܟܐ ܥܡܪ ܐܢܬ. ܐܝܟܐ
ܕܟܘܪܣܝܗ ܕܣܛܢܐ. ܘܐܚܝܕ ܐܢܬ ܫܡܐ ܕܝܠܝ. ܘܠܐ ܟܦܪܬ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܠܝ. ܒܝܘܡܬܐ
ܗܠܝܢ ܕܐܬܚܪܝܬ ܥܡ ܗܘ ܣܗܕܐ ܕܝܠܝ: ܗܘ ܡܗܝܡܢܐ ܕܝܠܝ. ܗܘ ܕܐܬܩܛܠ ܠܘܬܟܘܢ.
14 ܐܝܟܐ ܕܥܡܪ ܣܛܢܐ. * ܐܠܐ ܐܝܬ ܠܝ ܥܠܝܟ ܩܠܝܠܬܐ. ܡܛܠ ܕܐܝܬ ܠܟ ܬܡܢ ܕܐܚܝܕܝܢ
ܡܠܦܢܘܬܐ ܕܒܠܥܡ. ܗܘ ܕܐܠܦ ܠܒܠܩ ܠܡܪܡܐ ܬܘܩܠܬܐ ܩܕܡ ܒܢܝ ܕܐܝܣܪܝܠ.
15 ܘܠܡܐܟܠ ܕܒܚܐ ܕܦܬܟܪܐ ܘܠܡܙܢܝܘ. * ܗܟܢܐ ܐܝܬ ܠܟ ܐܦ ܐܢܬ ܕܐܚܝܕܝܢ ܡܠܦܢܘܬܐ
16 ܕܢܝܩܘܠܝܛܐ. ܗܟܘܬ ܬܘܒ. * ܘܐܢ ܠܐ. ܐܬܐ ܐܢܐ ܠܘܬܟ ܥܓܠ. ܘܐܩܪܒ ܥܡܗܘܢ
ܒܣܦܣܪܐ ܕܦܘܡܝ. * ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ. ܢܫܡܥ ܡܢܐ ܪܘܚܐ ܐܡܪ ܠܥܕܬܐ. ܠܡܢ
17 ܕܙܟܐ. ܐܬܠ ܠܗ ܠܡܐܟܠ ܡܢ ܡܢܢܐ ܗܘ ܕܡܛܫܝ. ܘܐܬܠ ܠܗ ܦܣܦܣܐ ܚܘܪܐ. ܘܥܠ
18 ܦܣܦܣܐ. ܫܡܐ ܚܕܬܐ ܟܬܝܒ. ܗܘ ܕܠܐ ܐܢܫ ܝܕܥ ܐܠܐ ܗܘ ܕܢܣܒ. * ܘܠܡܠܐܟܐ ܗܘ ܕܥܕܬܐ
ܕܒܬܐܛܝܪܐ ܟܬܘܒ. ܗܠܝܢ ܐܡܪ ܒܪܗ ܕܐܠܗܐ. ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܝܢܐ ܕܝܠܗ ܐܝܟ
19 ܫܠܗܒܝܬܐ ܕܢܘܪܐ: ܘܪܓܠܘܗܝ ܕܡܝܢ ܠܢܚܫܐ ܠܒܢܢܝܐ. * ܝܕܥ ܐܢܐ ܥܒܕܝܟ ܕܝܠܟ.
ܘܚܘܒܐ ܘܗܝܡܢܘܬܐ ܘܡܫܡܫܢܘܬܐ. ܐܦ ܠܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܕܝܠܟ. ܘܥܒܕܝܟ ܗܠܝܢ ܐܚܪܝܐ ܕܣܓܝܐܝܢ ܡܢ ܩܕܡܝܐ.

Recordare igitur unde cecideris, & pœni- 5
tentiam age, & opera prima fac: ſin mi-
nùs, veniam tibi citò, & movebo candela-
brum tuum è loco ſuo, niſi te pœniteat.
Sed hoc habes, quòd oderis opera Nico- 6
laïtarum, quæ & ego. Qui habet aures, 7
audiat quid Spiritus dicat Eccleſiis, Ei
qui vicerit, dabo edendum de ligno vitæ,
quod eſt in paradiſo Dei mei. Et Angelo 8
Eccleſiæ quæ Smyrnæ eſt, ſcribe, Hæc di-
cit ille primus & ille ultimus, ille qui fuit
mortuus & vixit; Novi opera tua, & af- 9
flictionem & paupertatem, imò dives es:
& blaſphemiam ab iis qui ſeipſos dicunt
Judæos eſſe, & non ſunt, ſed congregatio
Satanæ. Nihil horum timeas quæ paſſu- 10
rus es: ecce enim futurum eſt ut Diabolus
injiciat ex vobis in carcerem, ut probe-
mini: & erit vobis afflictio dies decem.
Sis fidelis uſque ad mortem, & dabo tibi
coronam vitæ. Qui habet aures, audiat 11
quid dicat Spiritus Eccleſiis; Qui vicerit,
nihil perverſi patietur à morte illa ſecunda.
Et Angelo illi Eccleſiæ quæ Pergami eſt, 12
ſcribe, Hæc dicit ille qui habet gladium
illum acutum duarum acierum; Novi o- 13
pera tua, & ubi habitas, ubi thronus eſt
Satanæ: & retines nomen meum, & non
abnegâſti fidem meam in diebus illis qui-
bus impugnâſti teſtem illum meum, illum
fidelum meum qui occiſus eſt apud vos ubi
habitat Satana. Sed habeo contra te pau- 14
cula: Habes enim ibì qui tenent doctri-
nam Balaam, qui docuit Balacum objicere
offendiculum coram filiis Iſraëlis; & edere
ſacrificia idolorum, & ſcortari. Sic ha- 15
bes etiam tu, qui tenent doctrinam Nico-
laïtarum: eodem modo te pœniteat:
Alioquin, veniam tibi citò, & bellum ge- 16
ram cum ipſis gladio oris mei. Qui habet
aures, audiat, quid dicat Spiritus Eccleſiis, 17
Ei qui vicerit, dabo, edere de manna illo
abſcondito: & dabo ei calculum album,
& ſuper calculum nomen novum ſcriptum,
quod nemo novit niſi ille qui accipit. Et 18
Angelo illi Eccleſiæ quæ eſt Thyatiræ, ſcri-
be; Hæc dicit Filius Dei qui habet oculos
ſuos ſicut flammam ignis, & pedes ſuos ſi-
miles æri Libanico; Novi opera tua, & 19
charitatem & fidem, & obſequium, etiam
tolerantiam tuam, & opera tua hæc poſte-
riora quæ plura ſunt primis.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወተዘከር ፡ በበይነ ፡ ምንተ ፡ ወደቀ ፡ በገጽከ ፡ ወይእዜኒ ፡ ዑቅ ፡ ወነስሕ ፡ ወእመእኮሰ ፡ እመ
ጽእ ፡ ወእድለቀልቆ ፡ ለማኅቶትከ ፡ እምነ ፡ መካና ፡ ለመ ፡ ኢነስሕከ ፡ ወከመ ፡ ቀደሙ ፡
6 ግብርከ ፡ እመ ፡ ኢገበርከ ፡፡ ወዘንተሰ ፡ እስመ ፡ ትጸልእ ፡ እምግባሮሙ ፡ ለእኒቆላዊያን ፡ በከ
7 መ ፡ አነ ፡ እጸልእ ፡፡ ዘቦ ፡ እዝነ ፡ ሰሚዐ ፡ ለይሰማዕ ፡፡ ምንተ ፡ ይቤ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡
ለአብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ወለዘ ፡ ሞአ ፡ እሁቦ ፡ ይብላዕ ፡ እምዕፀ ፡ ሕይወት ፡ ዘሀሎ ፡
8 ውስተ ፡ ገነቱ ፡ ለአምላኪየ ፡፡ ወጸሐፍ ፡ ሎቱ ፡ ለመልአከ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ዘሰሞርኔስ ፡
ከመዝ ፡ ይቤ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ቀዳማዊ ፡ ወደኃራዊ ፡ ዘሞተ ፡ ወሐይወ ፡፡

Et memor eſto quomodo cecidiſti in faciem tuam, & nunc attende, & reſipiſce: 5
ſin minùs veniam, & movebo lucernam tuam à loco ſuo ſi non egeris pœniten-
tiam, & prout priùs feciſti non egeris. Et hoc habes, quia odio habes facta 6
Nicolaïtarum, quemadmodum ego odio habeo. Qui habet aurem, audiendo au- 7
diat quid dicit Spiritus ſanctus Eccleſiis; Et victori dabo edere de ligno vitæ,
quod eſt in horto Dei mei. Et ſcribe Angelo Eccleſiæ Smyrnæ, Sic dicit Spiritus 8
ſanctus, primus & ultimus, qui fuit mortuus, & vixit;

Verſio VULGATA LATINA.

5 Memor eſto itaque undè excideris : & age pœnitentiam, & prima opera fac : ſin
autem, venio tibi, & movebo candelabrum tuum de loco ſuo, niſi pœnitentiam
6 egeris. Sed hoc habes, quia odiſti facta Nicolaitarum, quæ & ego odi. Qui ha-
7 bet aurem, audiat quid Spiritus dicat Eccleſiis : Vincenti dabo edere de ligno vi-
8 tæ, quod eſt in paradiſo Dei mei. Et Angelo Smyrnæ Eccleſiæ ſcribe ; Hæc dicit
9 primus, & noviſſimus ; qui fuit mortuus, & vivit ; Scio tribulationem tuam, &
paupertatem tuam, ſed dives es : & blaſphemaris ab his, qui ſe dicunt Judæos eſſe,
10 & non ſunt, ſed ſunt ſynagogæ ſatanæ. Nihil horum timeas quæ paſſurus es. Ecce
miſſurus eſt diabolus aliquos ex vobis in carcerem ut tentemini :. & habebitis tri-
bulationem diebus decem. Eſto fidelis uſque ad mortem , & dabo tibi coronam
11 vitæ. Qui habet aurem , audiat quid Spiritus dicat Eccleſiis : Qui vicerit , non
12 lædetur à morte ſecunda. Et Angelo Pergami Eccleſiæ ſcribe ; Hæc dicit qui ha-
bet rhomphæam utrâque parte acutam ; Scio ubi habitas, ubi ſedes eſt ſatanæ : & 13
tenes nomen meum, & non negâſti fidem meam. Et in diebus illis Antipas teſtis
meus fidelis, qui occiſus eſt apud vos, ubi ſatanas habitat. Sed habeo adverſùs te 14
pauca : quia habes illìc tenentes doctrinam Balaam, qui docebat Balac mittere
ſcandalum coram filiis Iſraël, edere, & fornicari : Ita habes & tu tenentes doctri- 15
nam Nicolaitarum. Similiter pœnitentiam age : ſi quominùs veniam tibi citò, 16
& pugnabo cum illis in gladio oris mei. Qui habet aurem, audiat quid Spiritus di- 17
cat Eccleſiis : Vincenti dabo manna abſconditum, & dabo illi calculum candidum :
& in calculo nomen novum ſcriptum, quod nemo ſcit, niſi qui accipit. Et Angelo 18
Thyatiræ Eccleſiæ ſcribe ; Hæc dicit Filius Dei, qui habet oculos tanquam flammam
ignis, & pedes ejus ſimiles aurichalco ; Novi opera tua, & fidem, & charitatem 19
tuam, & miniſterium, & patientiam tuam, & opera tuà noviſſima plura prioribus.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* فاذكر الآن من اي موضع سقطت * وتب واعمل الاعمال الاولي * التي هي المحبة * 5
والا انا اتيك سريعا وازيل منارتك من مكانها ان لم تتب * وقد احسنت فيما اقتنيت * 6
انك ابغضت افعال الفتاك * الذي ابغضه انا * فمن كانت له اذن * فليسمع ما الذي 7
يقوله الروح للكنائس * والظافر انا اعطيه ياكل من شجرة الحياة التي في وسط فردوس الله *
* والي ملاك كنيسة ازمرس اكتب * هذا ما يقول الاول والاخر الذي صار ميتا فحيي * 8
* عرفت اعمالك وحزنك ومسكنتك * ولكنك غني انت * اذ احتملت فريا وتجديف القايلين 9
انهم يهود * وليس هم بالحقيقة يهود بل هم مجمع الشيطان * فلا تخف مما عتيد ان ينالك 10
منهم * فان هوذا ابليس جعل بعضا منكم في الحبس ليكون ذلك لكم تجربة * وتكونون
في كرب وضيقة عشرة ايام * فكن مومنا صبورا حتي الموت * فاني معطيك تاج الحياة * فمن 11
كانت له اذان فليسمع ما الذي يقول الروح للكنائس * والظافر لا ينضر من الموتة
الثانية * والي ملاك كنيسة برغاميا اكتب * هذا ما يقول صاحب السيف ذي الفمين 12
القاطع * قد عرفت اعمالك وموضع مسكنك * وذلك حيث هو كرسي الشيطان * وانت 13
ماسك لاسمي * ولم تجحد الامانة بي * في الايام التي قتل فيها داعي شهادتي المومن * قتل
عندكم موضع عمارة الشيطان * ولكن بقي لي عليك درك قليل * وذلك ان عندك 14
هناك اناس يتمسكون بتعليم بلعام * الذي علمه لبالاق ان يلقي به الشك قبالة بني
اسرائيل * اذ اكلوا ذبايح الاوثان وزنوا * كذلك انت عندك ممن يفعل فعل الفتاك الذي 15
انا ابغضه * فاطلب الآن التوبة * وان لم تفعل فانا اتيك مسرعا واحاربهم بسيف فمي * وفي 16
التهديد الرافة * من كانت له اذن فليسمع ما يقول الروح للكنائس * والظافر انا اعطيه ان 17
ياكل من المن المكتوم * واعطيه جوهرة بيضاء مضية * وعلي الجوهرة مكتوب اسم جديد
الذي لا يعرفه الا الذي يناله * واكتب الي ملاك * كنيسة ثياطيره * هذا ما يقول ابن 18
الله الذي له عينان كلهيب النار * ورجلاه كالنحاس المضي * قد عرفت اعمالك * ومحبتك 19
وايمانك * وخدمتك وصبرك واحتمالك * وان اعمالك هذه اكثر من الاولي *

Recordare igitur quò ex loco excideris, teque pœniteat, & exerce opera priora, nempe charitatem : alioquin ego veniam ad te confeſtim, & amovebo candelabrum tuum à loco ſuo, niſi te pœniteat. Bene quidem feciſti illud poſſidendo, quòd odiſti facta Procacis quem ego odi. Qui habet aurem, audiat quid dicat Spiritus Eccleſiis : & vincenti ego dabo edere ex arbore vitæ, quæ eſt in medio paradiſo Dei. Angelo verò Eccleſiæ Smyrnæ ſcribe ; Hoc eſt quod dicit primus ille & ultimus qui factus eſt mortuus, & vixit : Novi opera tua, & afflictionem ac paupertatem tuam : attamen dives es, quòd ſuſtinueris convicia & blaſphemiam dicentium ſe Judæos eſſe, nec ſunt revera Judæi, imò ſunt congregatio Satanæ. Ne metuas quæ tibi ſunt ab eis eventura : nam ecce Diabolus poſuit aliquot ex vobis in carcerem, ut hoc cedat vobis in experimentum : & eritis in afflictione & anguſtia decem diebus. Eſto itaque fidelis ac patiens uſque ad mortem ; quia daturus ſum tibi coronam vitæ. Qui habet aures, audiat quid dicat Spiritus Eccleſiis : & victor non lædetur à morte ſecunda. Angelo verò Eccleſiæ Pergami ſcribe, Hoc eſt quod dicit habens gladium duarum acierum, ſecantem : Jam novi opera tua, & locum habitationis tuæ, nempe ubi ſedes eſt Satanæ : at tu tenes nomen meum, & non negâſti fidem in me iis diebus quibus occiſus eſt fidus teſtimonii mei profeſſor, occiſus inquam apud vos in loco domicilii Satanæ. Sed tamen reſtat mihi adverſùm te aliquanta querela, quòd ſcilicèt ſint illic apud te quidam tenentes doctrinam Balaam, quam docuit Balacum, ut objiceret ſcandalum ante filios Iſrael, quando comederunt victimas Idolorum, & fornicati ſunt. Ita tu habes ex his qui faciunt opus Procacis illius quem ego odi. Quære igitur pœnitentiam : quod ni feceris, veniam ad te citò, & oppugnabo eos gladio oris mei, & verò in minis, clementia. Qui habet aurem, audiat quid dicat Spiritus Eccleſiis : & victori ego dabo edere ex manna abſcondito : & dabo illi gemmam albam lucidam, & ſuper gemmam ſcriptum nomen novum, quod nemo novit niſi qui accipit illud. Angelo verò Eccleſiæ Thyatiræ ſcribe ; Hoc eſt quod dicit Filius Dei, qui habet oculos ut flammam ignis, & cujus pedes ſunt velut orichalcum lucidum : Jam novi opera tua, & charitatem ac fidem tuam, & miniſterium, & patientiam, atque tolerantiam tuam ; & quòd opera tua iſta plura ſunt prioribus.

5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 እእምርእ : ሕማመከ : ወኅጠይከ : ወባሕቱ : ብዑል : አንተ : ወጽርፈቶሙ : ለእኩያን :
እለ : ይብሉ : ርእሶሙ : አይሁድ : ሐዋርያት : ንሕነ : ወሊኮኑ : እሉ : እለ : እምነ : ማ
10 ኅበረ : ለሰይጠን : እሙንቱ:=: ሊትፍራኅ : ምንተ : አንተ : ዘሀለወከ : ትሕምም : እ
ስመ : ናሁ : ሰይጣን : ይወዲ : እምኔክሙ : ውስተ : ሞቅሕ : ከመ : ትትሌቀፉ : ወተሐሙ:
ዐሡረ : መዋዕለ : ወኩን : መሃይምነ : እስከ : ለሞት : ወእሁበከ : አክሊለ : ዘሕወት:=:
11 ዘቦ : እዝነ : ሰሚዐ : ለይስማዕ::ምንተ : ይቤ : መንፈስ: ቅዱስ : ለአብያተ : ክርስቲያናት :
12 ወዘሰ : ሞአ : ሊይመውት : ደግመ : ሞተ::=: ወጸሐፍ : ሎቱ : ለመልአከ : ቤተ : ክርስ
13 ቲያን : ዘጴርጋሞን::ከመዝ : ይቤ : ዘቦ : ሰይፈ : በሊሐ : ዘክልኤ : አፉሁ:=: አእምር
አ : ኀበ : ትነብር : ወእዴከ : መንበረ : ለሰይጣን : ወታንጽዕ : ስምየ : ወሊክህድከ : ሃይማ
ኖትየ : በመዋዕል : ዘቀተልዎ: በኀቤክሙ : ለጻድቅየ : መሐይምን : በኀበ : ይነብር : ሰይጠ
14 ን:=: ባሕቱአ : ቦ : ዘአሐይሰከ : እስመ : ሀለዉ : ዝየ : እሉ : እለ: ያጸንዑ : ትምሕር
ቶ : ለበለዓም : መምህረ : ለባልቅ : ወይወድዩ : ዕፋቅተ : ቅድሜሆሙ : ለደቂቀ : እስራ
15 ኤል : ከመ : ይብልዑ : ዝቡሐ : ለአማልክት : ወይዜምዉ:=: ወእሉ : ሀለዉ : ኀቤከ :
16 እለ : ያጸንዑ : ትምህርቶሙ : ለኒቆላዊያን:=: ወይእዜኒ : ነሥሕ : ወእመአኮሰ : እመጽ
17 እ : ወእጸብዖሙ : ፍጡነ : በሰይፈ : አፉየ:=: ዘቦ : እዝነ : ሰሚዐ : ለይሰማዕ::ምንተ:
ይቤ : መንፈስ : ቅዱስ : ለአብያተ : ክርስቲያናት::ለዘ : ሞአ : እሁቦ : መና : ዘኅቡእ :
ወእሁቦሙ: ጽሑፈ : ብርሃነ : ወውስተ : ውእቱ : መጽሐፍ : ስም : ሐዲስ : ወአልቦ : ዘየአ
18 ምሮ : ዘእንበለ : ዘነሥኦ::=: ወጸሐፍ : ሎቱ : ለመልአከ : ቤተ : ክርስቲያን : ዘትያጥ
ሮን : ከመዝ : ይቤ : ወልደ : እግዚአብሔር: ዘአዕይንቲሁ : ከመ : ነደ : እሳት : ወእገሪሁ:
19 ከመ : ናስና : ብርት : ሊባኖስ::=: ወአእምር : ግብረከ : ወተፋቅሮተከ : ወሃይምኖተከ :
ወመልእክተከኒ : ወትዕግሥተከ : ወግብረከ: ደኅሪት: ትበዝኅ: እምነ: ቀደሚት:=:

Scio tribulationem tuam, & indigentiam tuam, ſed dives es : & blaſphemiam 9
malorum, qui dicunt de ſeipſis, Judæorum Apoſtoli ſumus, & non ſunt, ſed ex
ſynagoga ſatanæ ſunt. Ne metuas quæ paſſurus es : quia ecce ſatanas pro- 10
jiciet aliquos *ex vobis in carcerem, ut tentemini, & cruciemini decem di-*
es : & eſto fidelis uſque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. Qui ha- 11
bet aurem, audiendo audiat quid dicit Spiritus ſanctus Eccleſiæ ; Et vi-
ctor non morietur ſecundam mortem. Et ſcribe Angelo Eccleſiæ Pergami, 12
Sic dicit qui habet gladium acutum, cujus duplex os eſt ; Scio ubi habi- 13
tas, & circundedit te thronus ſatanæ : & firmiter tenes nomen meum, &
non negâſti fidem meam in diebus quibus trucidârunt apud vos Juſtum me-
um fidelem, ubi habitat ſatanas. Veruntamen eſt aliquid *quo contendam* 14
tecum, quia ſunt illic qui ſuſtinent doctrinam Balaam doctoris Balc : &
objiciebat offendiculum coram filiis Iſrael, ut ederent immolatum diis, &
ſcortarentur. Et hi ſunt apud te qui ſuſtinent doctrinam Nicolaïtarum. 15
Et nunc reſipiſce : ſin minùs, veniam & oppugnabo iis citò cum gladio oris 16
mei. Qui habet aurem, audiendo audiat quid dicit Spiritus ſanctus Ec- 17
cleſiis ; Victori dabo manna abſconditum, & dabo iis librum ſplendidum,
& in iſto libro nomen novum, & nemo eſt qui ſcit illud, niſi qui accepit.
Et ſcribe Angelo Eccleſiæ Thyatiræ : Sic dicit filius Dei, cujus oculi ſunt 18
tanquam flamma ignis, & pedes ejus tanquam ignitum æs Libani ; Et ſcio 19
opera tua, & charitatem tuam, & fidem tuam, & miniſterium tuum,
& tolerantiam tuam, & opera tua poſteriora plura ſunt prioribus.

Sed habeo adversùs te pauca, quia permittis mulierem Jezabel, *dicentem*
20 (ι) Ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἐᾷς τὴν γυναῖκα Ἰεζαβὴλ, τὴν λέγουσαν
seipsam Propheten, docere, & seducere meos servos, fornicari, & *idolothyta*
ἑαυτὴν προφῆτιν, διδάσκειν, καὶ πλανᾶσθαι ἐμοὺς δούλους, πορνεῦσαι, καὶ (κ) εἰδωλόθυτα
manducare. Et dedi illi tempus ut pœnitentiam ageret à fornicatione sua, & non
21 φαγεῖν. Καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρόνον ἵνα (λ) μετανοήσῃ ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς, καὶ οὐ
pœnituit. Ecce *ego mitto* eam in lectum, & *mœchantes* cum ea,
22 μετενόησεν. Ἰδοὺ ἐγὼ βάλλω αὐτὴν εἰς (μ) κλίνην, καὶ τοὺς μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς
in *afflictionem magnam, si non* pœnitentiam egerint ab operibus suis. Et
23 εἰς θλῖψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ (ν) μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων (ξ) αὐτῶν. Καὶ
filios ejus interficiam in morte: & scient omnes Ecclesiæ, quia ego
τὰ τέκνα αὐτῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ· καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι, ὅτι ἐγώ
sum scrutans renes & corda: & dabo *vobis* unicuique secundùm opera *vestra*.
εἰμι ὁ (ο) ἐρευνῶν νεφροὺς καὶ καρδίας· καὶ δώσω ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα ὑμῶν.
Vobis autem dico, & cæteris *in Thyatiris*, Quicunque non habent do-
24 Ὑμῖν δὲ (π) λέγω, καὶ λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις, Ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν δι-
ctrinam hanc, *&* qui non cognoverunt *profunda* Satanæ, quemadmodũ dicunt:
δαχὴν ταύτην, (ρ) καὶ οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν τὰ (σ) βάθη τοῦ Σατανᾶ, ὡς λέγουσιν·
non mittam super vos aliud pondus. Tamen quod habetis, tenete donec
25 οὐ (τ) βαλῶ ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος. Πλὴν ὃ ἔχετε, κρατήσατε (υ) ἄχρις οὗ ἂν
veniam. Et *vincens*, & *custodiens* usque in finem opera mea, dabo illi potestatem super
26 ἥξω. Καὶ ὁ νικῶν, καὶ ὁ τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν ἐπὶ
Gentes: Et *pascet* eas in virga ferrea: tanquam *vasa fictilia* con-
27 τῶν ἐθνῶν· Καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· ὡς τὰ σκεύη τὰ κεραμικὰ συν-
fringentur, Sicut & ego accepi à Patre meo: & dabo illi stellam
28 τρίβεται, Ὡς κἀγὼ εἴληφα παρὰ τοῦ πατρός μου· καὶ δώσω αὐτῷ τὸν ἀστέρα
matutinam. *Habens* aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.
29 τὸν πρωϊνόν. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις.

CAP. III. γ´.

Et angelo *illius in* Sardis Ecclesiæ scribe; Hæc dicit *habens* Spi-
Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Σάρδεσιν ἐκκλησίας γράψον, Τάδε λέγει ὁ ἔχων (α) τὰ πνεύ- 1
ritus Dei, & septem stellas; Scio tua opera, quia nomen habes quòd vivas,
ματα τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας, Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι (β) τὸ ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῇς,
& mortuus es. Esto vigilans, & confirma cætera quæ *futura sunt mori.* Non enim
καὶ νεκρὸς εἶ. Γίνου γρηγορῶν, καὶ (γ) στήριξον τὰ λοιπὰ ἃ (δ) μέλλει ἀποθανεῖν. οὐ γὰρ 2
inveni tua opera plena coram Deo. *Memento* ergò *quomodo* acceperis,
εὕρηκά σου (ε) τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώπιον τοῦ (ζ) Θεοῦ. Μνημόνευε οὖν πῶς εἴληφας, 3
& audieris: & serva, & pœnitentiam age. Si ergò non vigilaveris, veniam ad te tanquam
καὶ ἤκουσας· καὶ τήρει, καὶ μετανόησον. ἐὰν οὖν μὴ γρηγορήσῃς, (η) ἥξω ἐπὶ σὲ ὡς
fur, & nescies quâ horâ veniam ad te. Habes pauca nomina *&*
κλέπτης, καὶ οὐ μὴ γνῷς ποίαν ὥραν ἥξω ἐπὶ σέ. (θ) Ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα (ι) καὶ 4
in Sardis, *quæ* non inquinaverunt vestimenta sua: & ambulabunt mecum in
ἐν Σάρδεσιν, ἃ οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν· καὶ περιπατήσουσι μετ' ἐμοῦ ἐν
albis, quia digni sunt. *Vincens, hic* vestietur *in* vestimentis albis: & non
λευκοῖς, ὅτι ἄξιοί εἰσιν. Ὁ νικῶν, οὗτος περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ 5
delebo nomen ejus de libro vitæ, & confitebor nomen ejus
ἐξαλείψω τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου τῆς ζωῆς, καὶ (κ) ἐξομολογήσομαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ
coram Patre meo, & coram angelis ejus. *Habens* aurem, audiat quid
ἐνώπιον τοῦ πατρός μου, καὶ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί 6
Spiritus dicat Ecclesiis. Et angelo *illius in Philadelphia* Ecclesiæ
τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις, Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Φιλαδελφίᾳ ἐκκλησίας 7
scribe; Hæc dicit Sanctus, Verus, *habens* clavem David, *aperiens*,
γράψον, Τάδε λέγει (λ) ὁ ἅγιος, ὁ ἀληθινὸς, ὁ ἔχων τὴν κλεῖδα τοῦ Δαβὶδ, ὁ ἀνοίγων,
& nemo claudit: *&* claudit, & nemo aperit;
καὶ οὐδεὶς (μ) κλείει· καὶ κλείει, καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει,

MS.A. (ι) Ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ, ὅτι ἀφεῖς τὴν γυναῖκά σου τὴν Ἰεζαβὲλ, ἡ λέγουσα ἑαυτὴν προφῆτιν, καὶ διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς ἐμοὺς (κ) φαγεῖν εἰδωλόθυτα. (λ) μετανοήσῃ, καὶ οὐκ ἠθέλησεν μετανοῆσαι ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς. Ἰδοὺ βάλλω (μ) φυλακὴν, (ν) μετανοήσουσιν (ξ) αὐτῶν. Τὰ (ο) ἐραυνῶν (π) λέγω, λοιποῖς (ρ) οἵτινες (σ) βαθέα (τ) βάλλω (υ) ἕως οὗ. Κεφ. γ´. MS A. (α) τὰ ἑπτὰ πνεύματα (β) ὄνομα (γ) στήρισον (δ) ἔμελλον (ε) ἔργα (ζ) Θεοῦ μου. (η) ἥξω ὡς (θ) Ἀλλὰ ἔχεις (ι) ἐν (κ) ὁμολογήσω (λ) ὁ ἀληθινὸς, ὁ ἅγιος, ὁ ἔχων τὴν κλεῖν Δαβὶδ, (μ) κλείσει κλείων, καὶ οὐδεὶς

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 [illegible]
[illegible]
21 [illegible]
22 [illegible]
23 [illegible]
24 [illegible]
[illegible]
[illegible]
25 [illegible]
26 [illegible]
27 [illegible]
28 [illegible]
29 [illegible]

[illegible]

1 [illegible]
[illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
[illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
[illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]

Sed habeo contra te, eò quòd permiseris 20 uxori tuæ Jezabel, quæ dicit esse se Prophetissam, & docet ac seducit servos meos, scortari, & edere sacrificia idolorum. Et dedi ipsi tempus, ut pœnitentiam ageret: at non vult se pœnitere scortationis 21 suæ. Ecce projicio eam in lectum, & eos 22 qui mœchantur cum ea, in afflictionem magnam, nisi pœniteat eos operum suorum: Et filios ejus occîdam morte: & cognoscens omnes Ecclesiæ quòd ego sum ille 23 qui scrutatur renes & corda: & dabo vobis unicuique secundùm opera vestra. Vobis autem dico, illis reliquis qui Thyatiræ sunt, omnibus illis qui non habent 24 doctrinam hanc, illis hominibus qui non nôrunt profunditates Satanæ, ut dicunt; Non injiciam in vos aliud onus. Verùm quod habetis, tenete usquedum venio. 25 Et qui vicerit, quíque servaverit usque ad finem opera mea, dabo illi potestatem super populos: Et pascet eos virgâ ferreâ: 26 & sicut vasa figuli comminuentur, Sicut etiam ego accepi à patre meo: Et dabo ei stellam matutinam. Qui habet aures, 27 28 29 audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.

CAP. III.

Et Angelo illi qui est Sardibus, scribe, 1 Hæc dicit ille qui habet illos septem Spiritus Dei, & illas septem stellas; Novi opera tua: quòd nomen habes quòd vivas, & mortuus es. Expergiscere, & serva 2 reliquos illos qui morituri erant: non enim inveni quòd opera tua sint perfecta coram Deo meo. Memento igitur quomodo acceperis, & audiveris, & serva, & pœnitentiam age: quòd si non evigilaveris, 3 veniam contra te sicut fur, & non scies quâ horâ veniam contra te. Sed habes pauca 4 nomina Sardibus, eos *videlicet* qui non polluerunt vestimenta sua: & ambulabunt mecum in albis, quia digni sunt. Qui vicerit, 5 sic tegetur vestibus albis, & non delebo nomen eorum è libro illo vitæ, & confitebor nomen eorum coram Patre meo, & coram Angelis ejus. Qui habet aures, 6 audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis. Et 7 Angelo illi Ecclesiæ quæ est Philadelphiæ, scribe, Hæc dicit ille sanctus, ille verus, qui habet clavem Davidis, qui aperit, & nemo claudit, & claudit & nemo aperit;

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

20 ወባሕቱ ፡ ቦአ ፡ ዘእትሐየሰከ ፡ እስመ ፡ አርመምከ ፡ ለቲ ፡ ለኤልዛቤል ፡ ብእሲት ፡ እንተ ፡ ት
ብል ፡ ርእሳ ፡ ነቢይት ፡ ወትሜህር ፡ በዘ ፡ ታስሕቶሙ ፡ ወታዜምዎሙ ፡ ለአግብርትየ ፡
21 ከመ ፡ ይብልዑ ፡ ዝቡሐ ፡ ለአማልክት ፡፡ ወወሀብክዋ ፡ መዋዕለ ፡ በዘ ፡ ትነስሕ ፡ ወአ
22 በየት ፡ ነሲሐ ፡ እምነ ፡ ዝሙታ ፡፡ ወናሁ ፡ አገብአ ፡ ውስተ ፡ ምስካብ ፡ ወለእለሰ ፡ ይ
23 ዜምዉ ፡ ምስሌሃ ፡ ውስተ ፡ ዐቢይ ፡ ስቃይ ፡ እመ ፡ ኢነስሐት ፡ እምነ ፡ ምግባራ ፡፡ ወ
እቀትል ፡ ደቂቃ ፡ በሞት ፡ ወያአምሩ ፡ ኵሉ ፡ አብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ከመ ፡ አነ ፡ ውእቱ ፡
ዘአፈትን ፡ ልበ ፡ ወኵሉያተ ፡፡ ወእፈድየክሙ ፡ ለለ ፡ አሐዱ ፡ እምኔክሙ ፡ በከመ ፡ እከየ ፡
ምግባሪክሙ ፡፡

Veruntamen est aliquid *quo contendam tecum* ∴ *quia cessâsti* loqui *contra Elzabel mulierem, quæ prædicat seipsam prophetissam, & docet, ut seducat & scortari faciat servos meos, ut edant immolatum diis.* 20 *Et dedi illi tempus ut resipisceret, & noluit resipiscere à scortatione sua.* 21 *Et ecce reducam eam in lectum suum, & eos qui scortantur cum ea in magnam tribulationem, si non resipuerit ab operibus suis.* 22 *Et interficiam filios ejus in morte, & scient omnes Ecclesiæ quòd ego sum scrutator cordis & renum: & retribuam unicuique ex vobis secundùm malitiam operum vestrorum.* 23

Verſio VULGATA LATINA.

20 Sed habeo adverſùs te pauca : quia permittis mulierem Jezabel, quæ ſe dicit
propheten, docere, & ſeducere ſervos meos, fornicari, & manducare
21 de idolothytis. Et dedi illi tempus ut pœnitentiam ageret ; & non vult
22 pœnitere à fornicatione ſua. Ecce mittam eam in lectum : & qui mœchantur
cum ea, in tribulatione maximâ erunt, niſi pœnitentiam ab operibus
23 ſuis egerint. Et filios ejus interficiam in morte, & ſcient omnes Eccleſiæ,
quia ego ſum ſcrutans renes & corda : & dabo unicuique veſtrûm ſecundùm
24 opera ſua. Vobis autem dico, Et cæteris qui Thyatiræ eſtis; Quicunque
non habent doctrinam hanc, & qui non cognoverunt altitudines ſatanæ,
25 quemadmodùm dicunt, non mittam ſuper vos aliud pondus : Tamen id,
26 quod habetis, tenete donec veniam. Et qui vicerit, & cuſtodierit uſque
27 in finem opera mea, dabo illi poteſtatem ſuper Gentes, Et reget eas in
28 virga ferrea, & tanquam vas figuli confringentur, Sicut & ego accepi à
29 Patre meo : & dabo illi ſtellam matutinam. Qui habet aurem, audiat
quid Spiritus dicat Eccleſiis.

CAP. III.

ET Angelo Eccleſiæ Sardis ſcribe ; Hæc dicit qui habet ſeptem Spiritus 1
Dei, & ſeptem ſtellas ; Scio opera tua, quia nomen habes quòd vivas, &
mortuus es. Eſto vigilans, & confirma cætera, quæ moritura erant. Non 2
enim invenio opera tua plena coram Deo meo. In mente ergò habe quali- 3
ter acceperis, & audieris, & ſerva, & pœnitentiam age. Si ergò non vigilaveris,
Veniam ad te tanquam fur, & neſcies quâ horâ veniam ad te. Sed 4
habes pauca nomina in Sardis, qui non inquinaverunt veſtimenta ſua : &
ambulabunt mecum in albis, quia digni ſunt. Qui vicerit, ſic veſtietur ve- 5
ſtimentis albis, & non delebo nomen ejus de Libro vitæ, & confitebor nomen
ejus coram Patre meo, & coram angelis ejus. Qui habet aurem, audiat 6
quid Spiritus dicat Eccleſiis. Et Angelo Philadelphiæ Eccleſiæ ſcribe ; Hæc 7
dicit Sanctus & Verus, qui habet clavem David : qui aperit, & nemo
claudit : claudit, & nemo aperit ;

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ولكن لي عليك درك. وذلك انك تركت المرأة التي اسمها ازابل. وهي تدعي انها نبية. 20
واسرعت ذلك وخدعت عبيدي ليزنوا وياكلوا ذبائح الاوثان * واعطيتها زمنا ان تتوب فيه * 21
فلم تشأ ان تتوب عن زناها * ولكن ها انا ملقيها على مضجع الوجع * والذين يزنون معها 22
في حزن وشدة عظيمة. وان لم يتوبوا عن اعمالهم * فاني اقتل اولادهم بالموت * وليعلم كل 23
الكنائس اني انا هو فاحص الكلى والقلوب. واعطيكم واحدا فواحدا على قدر اعمالكم * ولكم 24
اقول البقية الذين بكنيسة ثياطيرة. كل من كان منكم ليس هذه البدعة معه. وانكم ليس
تعرفون عمق صنيع الشيطان. فاني لا القي عليكم ثقلا آخر * بل تمسكوا بما انتم عليه * 25
الى الوقت الذي آتي فيه * والظافر والذي يحفظ اقوالي واعمالي الى التمام. فانا اعطيه 26
سلطانا على الامم * ويرعاهم بعصا حديد. وكآنية الخزف يسحقهم * كمثل ما اخذت انا من ابي 27 28
* واعطيه زهرة الصبح * من كانت له اذن. فليسمع ما يقول الروح للكنائس * 29

Attamen habeo adverſùm te querelam 20
aliquam, quòd ſcilicet permittis mulieri
quæ vocatur Jezabel, quæ profitetur ſe
eſſe prophetiſſam, idque palàm docuit, decepitque
ſervos meos, ut ſcortarentur &
ederent ſacrificia idolorum. Et dedi illi 21
tempus quo pœnitentiam ageret, ſed noluit
ſe pœnitere ſcortationis ſuæ. Sed ecce 22
ego abjecturus ſum eam in lectum doloris,
& eos qui cum illa ſcortantur, in
afflictionem & tribulationem maximam.
Et niſi pœniteat eos operum ſuorum,
Interficiam filios eorum morte: ut 23
etiam ſciant omnes Eccleſiæ me eſſe ſcrutatorem
renum & cordium : daboque
vobis ſingulis pro ratione operum veſtrorum.
Vobis autem dico reliquis qui eſtis 24
in Eccleſia Thyatiræ, cuilibet veſtrûm
non-habenti hanc novam doctrinam : &
quandoquidem ignoratis profunditatem
aſtûs Satanæ, non imponam vobis aliud
onus. Tamen tenete id in quo eſtis, uſ- 25
que ad tempus quo ſum venturus. Et vi- 26
ctor, & qui ſervaverit ſermones meos
& opera mea in finem uſque, ego dabo
illi poteſtatem ſuper Gentes : Et paſcet 27
eas virgâ ferreâ : & quaſi vaſa argillæ
conteret eas. Quemadmodùm accepi ego 28
à Patre meo : & dabo illi nitorem matutinum.
Qui habet aurem, audiat quid 29
Spiritus dicat Eccleſiis.

* الفصل الثالث *

* واكتب الى ملاك كنيسة سردس. هذا ما يقول صاحب سبعة ارواح الله. والذي بيده 1
النجوم السبعة. قد عرفت اعمالك. وذلك انما معك اسم انك حيا. وانت ميتا * فكن منبها * 2
وقوي اللذين اردت طرحهم. لاني اصبت اعمالك ليس بالكاملة قدامي * فاذكر كيف تلقيت 3
وكيف سمعت. واحتفظ وتب. وان لم تنتبه وتسهر فاني آتي عليك كالسارق. ولا تعلم مني
احل بك * ولكن لك اسماء يسيرة بسردس. وهم لا ينجسون ثيابهم. وقد سلكوا معي * وهم 4
مكتسين البياض. وهم لذلك مستحقين * الظافر هكذا يلبس البياض. ولا امحو اسمه 5
من سفر الحياة. وانا اعترف باسمه قدام ابي. وقدام ملائكته * فمن كانت له اذن 6
فليسمع ما يقول الروح للكنائس * واكتب الى ملاك كنيسة فيلادلفيا. هذا ما يقول 7
القدوس الحقاني صاحب مفتاح داود. وهو يفتح ولا احد يغلقها الا الذي فتحها *
واذا غلق ليس من يفتح *

CAP. III.

ANgelo verò Eccleſiæ Sardium ſcri- 1
be, Hoc eſt quòd dicit habens ſeptem
Spiritus Dei, & is in cujus manu ſunt
ſeptem ſtellæ ; Jam novi opera tua,
quòd ſcilicet nomen habeas quòd ſis vivus,
tamen ſis mortuus. Igitur eſto 2
vigilans ; quoſque vis rejicere, corrobora :
invenio enim opera tua haud perfecta
coram me. Et memento qualia ac- 3
ceperis, & qualia audieris, & cave tibi,
ac pœnitentiam age. Quòd ſi non expergiſcaris
& vigiles, equidem veniam
ad te ſicut fur, & neſcies quando adero
tibi. Habes tamen aliquot nomina Sar- 4
dibus, eorum ſcilicet qui non contaminant
veſtimenta ſua, & ambularunt
mecum albis induti : ſunt autem hoc digni.
Victor ſic amicietur albis, & non 5
delebitur nomen ejus de libro vitæ, &
ego profitebor nomen ejus coram Patre
meo, & coram Angelis ejus. Qui ha- 6
bet aurem, audiat quid Spiritus dicat
Eccleſiis. Angelo autem Eccleſiæ Phi- 7
ladelphiæ ſcribe. Hoc eſt quod dicit
Sanctus ille verax, habens clavem Davidis,
qui aperit, & nemo claudit, niſi
is qui aperuit: cùmque clauſerit, non eſt
qui aperiat.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

24 ወለክሙኒ ፡ እብለክሙ ፡ ለእለ ፡ ተረፍክሙ ፡ ውስተ ፡ ትያጥሮን ፡ ለእለ ፡ አልብክሙ ፡ ዘን
25 ተ ፡ ትምህርተ ፡ ለጕሕሉት ፡ ሰይጣን ፡ ዘይብሉ ፡፡ ወኢይወዲ ፡ ለዕሌክሙ ፡ ክልኤ ፡ ክበ
26 ደ ፨ ወበሕቱ ፡ ዘብክሙ ፡ አጽንዑ ፡ እስከ ፡ አመ ፡ እሣሀል ፨ ወለዘሞአሰ ፡ ወዓቀ
27 ቦ ፡ ግብርየ ፡ ለዝሉፉ ፡ እሁቦ ፡ ስልጣነ ፡ ላዕለ ፡ አሕዛብ ፨ ወይሬእዮሙ ፡ በበትረ ፡ ሐ
28 ጺን ፡፡ ወበከመ ፡ ንዋየ ፡ ለብሐ ፡ ይቀጠቅጦሙ ፨ በከመ ፡ አነ ፡ ነሣእኩ ፡ ስልጣነ ፡ እም
29 ኀበ ፡ አቡየ ፡ ወእሁቦ ፡ ኮከበ ፡ ጽባሕ ፨ ዘቦ ፡ እዝነ ፡ ሰሚዐ ፡ ለይስማዕ ፡፡ ምንተ ፡ ይ
ቤ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ለአብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡፡ ፨

Et vobis dico qui ſuperfuiſtis in Thyatiræ, qui non habetis hanc doctrinam, 24
aſtutiam ſatanæ quam vocant, quòd non imponam vobis aliud onus. Veruntamen 25
quod habetis, firmiter tenete uſque quò miſertus fuero. Et ei qui vicerit, & cuſto- 26
dierit opus meum perpetuò, dabo poteſtatem in Gentes, Et reget eas cum 27
virga ferrea, & tanquam vas fictile conteret eas : Quemadmodum ego accepi 28
poteſtatem à Patre meo : & dabo ei ſtellam matutinam. Qui habet aurem, au- 29
diendo audiat, quid dicat Spiritus ſanctus Eccleſiis:

፫

1 ወጸሐፍ ፡ ሎቱ ፡ ለመልአከ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ዘሰርዴስሰን ፡፡ ወከመዝ ፡ ይቤለከ ፡ ዘቦ ፡
ሰብዐተ ፡ መንፈሰ ፡ ዘእምኀበ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወ ፯ ኮከብ ፡፡ አአምር ፡ ግብረከ ፡ ከመ ፡
2 ሰመከ ፡ ሕያው ፡ ወምዉት ፡ አንተ ፨ ትጋህ ፡ እንከ ፡ ወአጽንዖሙ ፡ ለእለ ፡ አልጸቁ ፡ ይ
3 ሙቱ ፡ እስመ ፡ ኢረከብኩ ፡ ግብረከ ፡ ፍጹመ ፡ በቅድመ ፡ አምላኪየ ፨ ወተዘከር ፡ እ
ፎለ ፡ ነሣእከ ፡ ወሰማዕከ ፡ ነስሕ ፡ እንከ ፡ ወእመሰ ፡ ኢተጋሕከ ፡ ከመ ፡ ሰራቂ ፡ ወኢተአም
4 ር ፡ በአይ ፡ ሰዓት ፡ እመጽእ ፡ ላዕሌከ ፨ ወባሕቱ ፡ ብከ ፡ ሕዳጥ ፡ ሰብእ ፡ ውስተ ፡ ሰር
ዴስ ፡ እለ ፡ ኢገመኑ ፡ ልብሶሙ ፡ ምስለ ፡ አንስት ፡ ወየሐውሩ ፡ ምስሌከ ፡ በንጹሕ ፡፡ ፨
5 ወለዘሞአሰ ፡ ወከመዝ ፡ ልብስ ፡ ንጹሕ ፡ ለዘ ፡ ይደልዎ ፡ ወኢይደመስስ ፡ ስሞ ፡ እምነ ፡ መ
ጽሐፈ ፡ ሕይወት ፡፡ ወአአምኖ ፡ በስሙ ፡ በቅድመ ፡ አቡየ ፡ ወበቅድመ ፡ መላእክቲሁ ፡ ዘቦ ፡
6 እዝነ ፡ ሰሚዐ ፡ ለይስማዕ ፡፡ ምንተ ፡ ይቤ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ለአብያተ ፡ ክርስቲያናት ፨
7 ወጸሐፍ ፡ ሎቱ ፡ ለአብያተ ፡ ክርስቲያናት ፡ ዘፊልድልፍያን ፡፡ ወከመዝ ፡ ይቤ ፡ ቅዱስ ፡ ወ
ጻድቅ ፡ ዘሀጌሁ ፡ ኵሉ ፡ መራኁተ ፡ ቤተ ፡ ደዊት ፡፡ ወአልቦ ፡ ዘያርኁ ፡ ወአልቦ ፡ ዘያእ
ፁ ፡ ዘእንበሌሁ ፨

CAP. III.

ET ſcribe Angelo Eccleſiæ Sardis ; Et ſic dicit tibi, is qui habet ſeptem ſpi- 1
ritus qui ex Deo ſunt, & ſeptem ſtellas ; Scio opera tua, quòd nominaris vi-
vus, ſed mortuus es. Vigila igitur, & confirma eos, qui citò morituri ſunt. 2
Quia non inveni opera tua perfecta coram Deo meo. Et memento quomodo acce- 3
peris, & audieris : reſipiſce igitur : & ſi non vigilaveris, veniam tanquam fur,
& non cognoſces in quâ horâ veniam ad te. Veruntamen habes paucos homines 4
in Sardis, qui non inquinârunt veſtimenta ſua cum muliere, & ambulabunt te-
cum purè. Et ei qui vicerit, veſtimentum erit purum, & ſimiliter, ei qui dignus 5
erit : & non delebo nomen ejus de Libro vitæ, ſed profitebor nomen ejus coram
Patre meo, & coram Angelis ejus. Qui habet aures, audiendo audiat, quid 6
dicat Spiritus ſanctus Eccleſiis. Et ſcribe Eccleſiæ Philadelphiæ ; Et ſic dicit 7
Sanctus & Juſtus, apud quem eſt omnis clavis domûs Davidis, & nemo eſt qui
aperit, & nemo eſt qui claudit præter eum ;

Scio tua opera: Ecce dedi coram te ostium apertum, & nemo potest clau-
8 Οἶδά σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν ἀνεῳγμένην, (ν) καὶ οὐδεὶς δύναται κλεῖ-
dere *illud*: quia *parvam* habes virtutem, & servâsti meum verbum, & non negâsti no-
σαι αὐτήν· ὅτι μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὸ ὄνο-
men meum. Ecce dabo de synagoga Satanæ, *dicentium* seipsos Judæos
9 μά μου. Ἰδοὺ (ξ) δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ, τῶν λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους
esse, & non sunt, sed mentiuntur. Ecce faciam illos, ut veniant, & adorent
εἶναι, καὶ οὐκ εἰσίν, ἀλλὰ ψεύδονται. ἰδοὺ ποιήσω αὐτούς, ἵνα (ο) ἥξωσι, καὶ προσκυνήσωσιν
ante pedes tuos, & *sciant* quia ego dilexi te. Quoniam servâsti verbum
10 ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε. (π) Ὅτι ἐτήρησας τὸν λόγον
patientiæ meæ, & ego te servabo ab hora tentationis *futuræ venire* in
τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγώ σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πειρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι ἐπὶ
habitatam universam, tentare habitantes in terra. Ecce venio citó: tene,
11 τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς (ρ) γῆς. Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ· κράτει
quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam. *Vincens*, faciam illum columnam in
12 ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου. Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στύλον ἐν
templo Dei mei, & foràs non egredietur ampliùs: & scribam super eum nomen
τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἔτι· καὶ γράψω ἐπ' αὐτὸν τὸ ὄνομα
Dei mei, & nomen civitatis Dei mei novæ Hierusalem, quæ *descendens*
τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου τῆς καινῆς Ἱερουσαλήμ, ἡ καταβαίνουσα
de cœlo à Deo meo, & nomen meum novum. *Habens* aurem, audiat
13 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου, καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω
quid Spiritus dicat Ecclesiis. Et angelo *illius* Ecclesiæ *Laodi-*
14 τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Καὶ τῷ ἀγγέλῳ (σ) τῆς ἐκκλησίας Λαοδι-
censium scribe; Hæc dicit Amen, testis fidelis & verus, principium creaturæ
κέων γράψον, Τάδε λέγει ὁ Ἀμήν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως
Dei; Scio tua opera, quia neque frigidus es, neque calidus: utinam frigidus
15 τοῦ Θεοῦ, Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ, οὔτε (τ) ζεστός· ὄφελον ψυχρὸς
esses, aut calidus. Sic, quia tepidus es, & *neque* frigidus, *neque* calidus, *futurus sum* te
16 ἦς, ἢ ζεστός. Οὕτως, ὅτι χλιαρὸς εἶ, καὶ οὔτε ψυχρὸς, οὔτε ζεστὸς, μέλλω σε
evomere ex ore meo: Quia dicis; *Quia* dives sum, & locupletatus *sum*, & nul-
ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου· Ὅτι λέγεις, Ὅτι πλούσιός εἰμι, καὶ πεπλούτηκα, καὶ (υ) οὐ- 17
lius *opus habeo*: & nescis quia tu es *ærumnosus*, & miserabilis, & pauper,
δενὸς χρείαν ἔχω· καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος, καὶ (φ) ἐλεεινός, καὶ πτωχός,
& cæcus, & nudus. Suadeo tibi emere à me aurum ignitum
καὶ τυφλός, καὶ γυμνός. Συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον 18
ex *igni*, ut locuples fias: & vestimentis albis *ut* induaris: & *ne* appareat confusio
ἐκ πυρός, ἵνα πλουτήσῃς· καὶ ἱμάτια λευκά, ἵνα περιβάλῃ, καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη
nuditatis tuæ: & collyrio inunge oculos tuos, ut videas. Ego
τῆς γυμνότητός σου· καὶ κολλούριον (χ) ἔγχρισον τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἵνα βλέπῃς. Ἐγὼ 19
quoscunque amo, arguo & castigo: Æmulare ergò, & pœnitentiam age. Ecce sto
ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω. (ψ) ζήλωσον οὖν, καὶ μετανόησον. Ἰδοὺ ἕστηκα 20
ad ostium, & pulso. Si quis audierit vocem meam, & aperuerit Januam, intrabo
ἐπὶ τὴν θύραν, καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου, καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, εἰσελεύσομαι
ad illum, & cœnabo cum illo, & ipse mecum. *Vincens*, dabo ei sedere
πρὸς αὐτόν, καὶ δειπνήσω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ. Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ καθίσαι 21
mecum in throno meo, sicut & ego vici, & sedi cum Patre meo in
μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκησα, καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πατρός μου ἐν
throno ejus. *Habens* aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesiis.
τῷ θρόνῳ αὐτοῦ. Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. 22

CAP. IIII. δ'.

Post hæc vidi, & ecce ostium apertum in cœlo: & vox prima quam
Μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ· καὶ ἡ φωνὴ ἡ πρώτη ἣν 1
audivi tanquam tubæ loquentis cum me, dicens, Ascende huc, & ostendam tibi
ἤκουσα ὡς σάλπιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ, (α) λέγουσα, Ἀνάβα ὧδε, καὶ δείξω σοι
quæ oportet fieri post hæc. Et statim *factus sum* in spiritu: & ecce
(β) ἃ δεῖ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. (γ) Καὶ εὐθέως ἐγενόμην ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ 2
thronus erat *positus* in cœlo, & supra *thronum* sedens.
θρόνος ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ (δ) ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενος.

MS.A. (ν) ἣν οὐδεὶς (ξ) διδῶ (ο) ἥξουσιν, καὶ προσκυνήσουσιν (π) Καὶ ἐτήρησας (ρ) γῆς. Ἔρχομαι (σ) τῆς ἐν Λαοδικίᾳ ἐκκλησίας γράψον, (τ) ζεστός· *Οὕτως ὅτι χλιαρὸς (υ) οὐδὲν (φ) ὁ ἐλεεινός, (χ) ἔγχρισαι (ψ) ζήλευε Κεφ. δ'. MS.A. (α) *λέγων, Ἀνάβηθι (β) ὅσα (γ) Εὐθέως (δ) ἐπὶ τὸν θρόνον

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܝܕܥ ܐܢܐ ܥܒ̈ܕܝܟ. ܘܗܐ ܝܗܒܬ ܩܕܡܝܟ ܬܪܥܐ ܦܬܝܚܐ. ܗܘ ܕܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܠܡܐܚܕܗ. 8
ܡܛܠ ܕܩܠܝܠ ܐܝܬ ܠܟ ܚܝܠܐ. ܘܢܛܪܬ ܡܠܬܝ. ܘܠܐ ܟܦܪܬ ܒܫܡܝ. * ܗܐ ܝܗܒ 9
ܐܢܐ ܡܢ ܟܢܘܫܬܐ ܕܣܛܢܐ. ܡܢ ܗܢܘܢ ܕܐܡܪܝܢ ܥܠ ܢܦܫܗܘܢ ܕܝܗܘܕܝܐ ܐܝܬܝܗܘܢ. ܘܠܐ
ܐܝܬܝܗܘܢ. ܐܠܐ ܡܟܕܒܝܢ. ܗܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܠܗܘܢ. ܕܢܐܬܘܢ. ܘܢܣܓܕܘܢ ܩܕܡ ܪ̈ܓܠܝܟ
ܕܝܠܟ. ܘܢܕܥܘܢ ܕܐܢܐ ܐܚܒܬܟ. * ܡܛܠ ܕܢܛܪܬ ܠܡܠܬܐ ܕܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܕܝܠܝ. ܘܐܦ ܐܢܐ 10
ܐܢܛܪܟ ܡܢ ܫܥܬܐ ܕܢܣܝܘܢܐ ܕܥܬܝܕܐ ܕܬܐܬܐ ܥܠ ܟܠܗ ܬܒܝܠ. ܠܡܢܣܝܘ ܠܗܢܘܢ
ܕܥܡܪܝܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܐܬܐ ܐܢܐ ܥܓܠ. ܐܚܘܕ ܗܘ ܡܐ ܕܐܝܬ ܠܟ. ܕܠܐ ܐܢܫ ܢܣܒ 11
ܟܠܝܠܟ. * ܗܘ ܕܙܟܐ. ܐܥܒܕܝܘܗܝ ܥܡܘܕܐ ܒܗܝܟܠܗ ܕܐܠܗܐ ܕܝܠܝ. ܘܠܒܪ ܠܐ ܢܦܘܩ 12
ܬܘܒ. ܘܐܟܬܘܒ ܥܠܘܗܝ ܫܡܐ ܕܐܠܗܐ ܕܝܠܝ. ܘܫܡܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܚܕܬܐ: ܗܝ ܕܢܚܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ
ܡܢ ܐܠܗܐ ܕܝܠܝ: ܘܫܡܐ ܕܝܠܝ ܗܘ ܚܕܬܐ. * ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ. ܢܫܡܥ ܡܢܐ ܪܘܚܐ ܐܡܪܐ 13
ܠܥܕܬܐ. * ܘܠܡܠܐܟܐ ܕܥܕܬܐ ܕܠܐܕܝܩܝܐ ܟܬܘܒ: ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܗܘ ܐܡܝܢ. ܗܘ ܣܗܕܐ: 14
ܡܗܝܡܢܐ: ܘܗܘ ܫܪܝܪܐ: ܗܘ ܪܫܝܬܐ ܕܒܪܝܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܝܕܥ ܐܢܐ ܥܒ̈ܕܝܟ ܕܠܐ ܩܪܝܪܐ 15
ܐܢܬ ܘܠܐ ܚܡܝܡܐ. ܐܠܘ ܩܪܝܪܐ ܗܘܝܬ ܐܘ ܚܡܝܡܐ. * ܗܟܢܐ ܕܦܫܘܪܐ ܐܢܬ. ܘܠܐ ܚܡܝܡܐ 16
ܘܠܐ ܩܪܝܪܐ. ܥܬܝܕ ܐܢܐ ܕܐܬܝܟ ܡܢ ܦܘܡܝ ܕܝܠܝ. * ܡܛܠ ܕܐܡܪܬ ܕܥܬܝܪ ܐܢܐ ܘܐܬܥܬܪܬ: 17
ܘܠܐ ܠܡܕܡ ܣܢܝܩ ܐܢܐ ܠܗ. ܘܠܐ ܝܕܥ ܐܢܬ ܕܐܢܬ ܗܘ ܕܡܚܝܠ ܘܕܘܝܐ. ܘܡܣܟܢܐ
ܘܣܡܝܐ. ܘܥܪܛܠܝܐ. * ܡܠܟ ܐܢܐ ܠܟ ܕܬܙܒܢ ܡܢܝ ܕܗܒܐ ܕܒܚܝܪ ܡܢ ܢܘܪܐ. ܕܬܥܬܪ. ܘܢܚܬܐ 18
ܚܘܪܐ ܕܬܬܥܛܦ. ܘܠܐ ܬܬܚܙܐ ܒܗܬܬܐ ܕܥܪܛܠܝܘܬܟ. ܘܫܝܦܐ ܟܚܘܠ ܥܝ̈ܢܝܟ
ܕܬܚܙܐ. * ܐܢܐ ܠܐܝܠܝܢ ܕܪܚܡ ܐܢܐ. ܡܟܣ ܐܢܐ ܘܪܕܐ ܐܢܐ. ܛܢ ܗܟܝܠ ܘܬܘܒ. 19
* ܗܐ ܩܡܬ ܥܠ ܬܪܥܐ ܘܢܩܫ ܐܢܐ. ܐܢ ܐܢܫ ܢܫܡܥ ܩܠܝ ܘܢܦܬܚ ܬܪܥܐ. ܐܥܘܠ ܠܘܬܗ 20
ܘܐܚܫܡ ܥܡܗ. ܘܗܘ ܥܡܝ. * ܠܡܢ ܕܙܟܐ ܐܬܠ ܠܗ ܕܢܬܒ ܥܡܝ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܕܝܠܝ. 21
ܐܝܟ ܕܐܦ ܐܢܐ ܙܟܝܬ. ܘܝܬܒܬ ܥܡ ܐܒܝ ܥܠ ܟܘܪܣܝܗ. * ܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ 22
ܢܫܡܥ ܡܢܐ ܪܘܚܐ ܐܡܪܐ ܠܥܕܬܐ.

Novi opera tua: & ecce, dedi ante te portam apertam, quam nemo potest claudere: quia aliquantam habes fortitudinem, & servâsti verbum meum, & non negâsti nomen meum. 8 Ecce do ex Synagoga Satanæ, 9 *aliquot* ex iis qui dicunt seipsos Judæos esse, & non sunt, sed mentiuntur: ecce agam ipsos, ut veniant & adorent coram pedibus tuis: & cognoscent quòd ego dilexi te. Propterea quod servâsti verbum tolerantiæ 10 meæ, & ego servabo te ex hora tentationis venturæ super orbem universum, ad tentandum eos qui habitant super terram. Venio 11 citó: tene id quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam. Qui vicerit, faciam eum 12 columnam in templo Dei mei: & foràs non exibit ampliùs, & scribam super ipsum nomen Dei mei, & Hierosolymæ novæ quæ descendit è cœlo à Deo meo, & nomen meum illud novum. Qui habet aures, au- 13 diat quid Spiritus dicit Ecclesiis. Et Ange- 14 lo illi Ecclesiæ quæ Laodiceæ est, scribe, Hæc dicit ille Amen, ille testis, ille fidelis, ille verus, illud principium creaturæ Dei; Novi opera tua, quòd non calidus sis neque 15 frigidus: utinam frigidus esses, aut calidus. Nunc quia tepidus es, & non calidus, ne- 16 que frigidus, evomiturus sum te ex ore meo: Quia dicis, Dives sum, & ditatus sum, & 17 nullius rei opus est mihi: & nescis te esse abjectum, & miserabilem, & pauperem, & cæcum, & nudum. Consulo tibi ut emas 18 à me aurum probatum ab igne, ut ditescas: & vestem albam, ut tegaris, & non conspiciatur pudor nuditatis tuæ: & collyrio inunge oculos tuos, ut fias videns. Ego 19 omnes quoscunque diligo, arguo & castigo: æmulare ergò, & pœnitentiam age. Ecce steti ad portam, & pulsabo: si quis 20 audierit vocem meam, & aperuerit portam, intrabo ad illum, & cœnabo cum illo, & ille mecum. Ei qui vicerit, dabo sedere 21 mecum super thronum meum, sicut etiam ego vici, & sedi cum Patre meo in throno ipsius. Qui habet aures, audiat quid Spi- 22 ritus dicit Ecclesiis.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܕ *

* ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܚܙܝܬ: ܘܗܐ ܬܪܥܐ ܦܬܝܚ ܒܫܡܝܐ. ܘܩܠܐ ܩܕܡܝܐ ܗܘ ܕܫܡܥܬ ܐܝܟ ܫܝܦܘܪܐ ܕܡܡܠܠ ܥܡܝ: ܐܡܪ ܣܩ ܠܗܪܟܐ 1
ܘܐܚܘܝܟ ܡܕܡ ܕܘܠܐ ܠܡܗܘܐ ܒܬܪ ܗܠܝܢ. * ܘܡܚܕܐ ܗܘܝܬ ܒܪܘܚ. ܘܗܐ ܟܘܪܣܝܐ ܣܝܡ
* ܗܘܐ ܒܫܡܝܐ. ܘܥܠ ܟܘܪܣܝܐ ܝܬܒ ܗܘܐ ܚܕ. 2

CAP. IV.

Post hæc vidi, & ecce porta aperta in cœlo, & vox prima quam audivi tanquam tubam loquentem mecum, dicebat; Ascende huc, & ostendam tibi ea quæ oportet fieri post hæc. 1 Statim fui in spiritu, & ecce thronus positus erat in cœlo, & super thronum erat quidam sedens. 2

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 እእምር፡ ግብረከ፡ ወናሁ፡ ወሀብኩከ፡ ቅድሜከ፡ ኆኅተ፡ ርኁተ፡ ዘአልቦ፡ ዘይክል፡ አጺዎታ፡
9 እስመ፡ ውሑድ፡ ኃይልከ፡ ወዐቀብከ፡ ቃልየ፡ ወኢክሕድከ፡ ስምየ፡። ወናሁ፡ አነ፡ እሁበከ፡
እምነ፡ ማኅበረ፡ ሰይጣን፡ ወእምነ፡ እለ፡ ይብሉ፡ ርእሶሙ፡ አይሁድ፡ ንሕነ፡ ወኢኮኑ፡ ይኄ
10 ሰዉ፡ ወይሰግዱ፡ ቅድመ፡ እገሪከ፡ ወየአምሩ፡ ከመ፡ አነ፡ አፍቀርኩከ፡። እስመ፡ ዓቀብከ፡
ቃልየ፡ ወትዕግሥትየ፡ ወበእንተ፡ ዝንቱ፡ አነኒ፡ ዓቀብኩከ፡ እምነ፡ ሰዓት፡ መንሱት፡ እንተ፡ ሀ
ለወት፡ ትምጻእ፡ ውስተ፡ ኵሉ፡ ዓለም፡ ከመ፡ ትመክሮሙ፡ ለእለ፡ ይነብሩ፡ ውስተ፡ ምድር፡።

Scio opera tua: et ecce, dedi tibi coram te ostium apertum, quod nemo potest claudere: quia modica est virtus tua, & servâsti sermonem meum, & non negâsti nomen meum. 8 *Et ecce ego dabo tibi de synagoga satanæ, & ex iis qui dicunt de seipsis, Judæi sumus, & non sunt, sed mentiuntur: & adorabunt ante pedes tuos, & scient quòd ego dilexi te.* 9 *Quia servâsti sermonem meum & patientiam meam,* 10 *& propterea ego quidem servavi te ab hora tentationis quæ ventura est in universum mundum, ut tentet eos qui habitant in terra.*

Verſio VULGATA LATINA.

8 Scio opera tua. Ecce dedi coram te oſtium apertum, quod nemo poteſt claudere :
quia modicam habes virtutem,& ſervâſti verbum meum,& non negâſti nomen me-
9 um. Ecce dabo de ſynagoga ſatanæ,qui dicunt ſe Judæos eſſe,& non ſunt,ſed men-
tiuntur : Ecce faciam illos ut veniant, & adorent ante pedes tuos : & ſcient quia
10 ego dilexi te. Quoniam ſervâſti verbum patientiæ meæ, & ego ſervabo te ab hora
11 tentationis, quæ ventura eſt in orbem univerſum tentare habitantes in terra. Ecce
12 venio citó : tene quod habes,ut nemo accipiat coronam tuam. Qui vicerit,faciam
illum columnam in templo Dei mei,& foràs non egredietur ampliùs:& ſcribam ſu-
per eum nomen Dei mei,& nomen civitatis Dei mei novæ Jeruſalem,quæ deſcendit
13 de cœlo à Deo meo, & nomen meum novum. Qui habet aurem, audiat quid Spiri-
14 tus dicat Eccleſiis. Et angelo Laodiciæ Eccleſiæ ſcribe, Hæc dicit Amen,teſtis fide-
15 lis,& verus,qui eſt principium creaturæ Dei; Scio opera tua,quia neque frigidus es,
16 neque calidus: utinam frigidus eſſes,aut calidus : Sed quia tepidus es, & nec frigi-
dus,nec calidus,incipiam te evomere ex ore meo. Quia dicis; Quòd dives ſum, & 17
locupletatus,& nullius egeo: & neſcis quia tu es miſer,& miſerabilis,& pauper, &
cæcus, & nudus. Suadeo tibi emere à me aurum ignitum probatum,ut locuples fias, 18
& veſtimentis albis induaris,& non appareat confuſio nuditatis tuæ,& collyrio in-
unge oculos tuos, ut videas. Ego quos amo, arguo, & caſtigo. Æmulare ergò, & 19
pœnitentiam age, Ecce ſto ad oſtium, & pulſo : ſi quis audierit vocem meam,& 20
aperuerit mihi januam, intrabo ad illum,& cœnabo cum illo, & ipſe mecum. Qui 21
vicerit, dabo ei ſedere mecum in throno meo : ſicut & ego vici, & ſedi cum Patre
meo in throno ejus. Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Eccleſiis. 22

CAP. IV.

POſt hæc vidi;& ecce oſtium apertum in cœlò:& vox prima,quam audivi,tanquã 1
tubæ loquentis mecum,dicens; Aſcende huc,& oſtendam tibi quæ oportet fieri poſt
hæc. Et ſtatim fui in ſpiritu: & ecce ſedes poſita erat in cœlo,& ſupra ſedẽ ſedens. 2

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* قد عرفت أعمالك * وها أنا أجعل قدامك بابا مفتوحا * الذي لا يستطيع أحد غلقه * لأن لك 8
قوة يسيرة * وقد حفظت قولي ولم تجحد اسمي * هوذا أجعل من جماعة الشيطان * القائلين 9
عن أنفسهم أنهم يهود * وليس هم كذلك بل هم كذبة * هوذا أجعلهم أن يأتوا ويسجدوا
قدام رجليك * ليعلموا أني أحببتك * لأنك حفظت كلمة وصيتي وصبري * وأنا أحفظك في 10
ساعة المحن المزمعة أن تأتي على المسكونة كلها * لأن التجربة تحل بكل سكان الأرض * فها 11
أني آتي مسرعا * فامسك بما معك * لئلا ينزع أحد تاجك * الظافر أجعله عمودا في هيكل 12
إلهي * ولا يخرج أيضا خارجا * وأكتب عليه اسم إلهي * واسم مدينة إلهي التي هي
أورشليم الجديدة النازلة من السماء من عند إلهي * الذي هو الاسم الجديد * فمن 13
كانت له أذن فليسمع ما الذي يقول الروح للكنائس * واكتب إلى ملاك كنيسة لاودقية * 14
هذا ما يقول الحق الشاهد الأمين الحقيقي أول أمانة الله * قد عرفت أعمالك * أنك ليس بالبارد 15
ولا بالحار * وكان أحسن بك أن تكون حارا أو باردا * ولكن أنت فاتر وليس بحار ولا بارد * فأنا أريد 16
أن أقيئك من فمي * لأنك تقول إني غني وقد امتليت * وغير محتاج لأحد * وليس تعلم أنك 17
شقي عديم * وفي الفقر والعري والعمى * فالآن أشير عليك أن تشتري مني الذهب المجرب 18
المصفى بالنار * لتكون غنيا * وتكتسي بالثياب البيض المضيئة * لئلا تظهر خزية عريتك *
وتداوي عينيك أن تبصر بهما * لأن كل من نحبه نوبخه ونؤدبه * فغر واطلب التوبة * هوذا 19 20
أنا قائم على الباب وأقرعه * فمن سمع صوتي وفتح لي الباب * فإني أدخل إليه وأتعشى معه * وهو
يأكل معي * الظافر أعطيه أن يجلس معي على كرسيي * كمثل ما ظفرت أنا وجلست مع أبي 21
على كرسيه * فمن له أذن فليسمع ما يقول الروح للكنائس * 22

* الفصل الرابع *

* بعد هذه نظرت * فإذا بباب مفتوح في السماء * والصوت الذي كنت سمعته كالبوق 1
يتكلم معي قال لي * اصعد إلى ههنا لأريك كلما يجب أن يكون بعد هذه * فحينئذ صرت 2
بالروح * فإذا بكرسي قد نصب في السماء * وكان على الكرسي جالس *

Jam novi opera tua, & ecce ego propono tibi oſtium apertum, quod nemo poteſt claudere : quia nonnullam habes virtutem, & ſervâſti ſermonem meum, neque abnegâſti nomen meum. 3 *Ecce inter congregationem Satanæ ponam dicentes de ſeipſis quòd ſint Judæi, & non ſunt tales, imò ſunt mendaces: ecce faciam eos venire & adorare ante pedes tuos, ut ſciant quòd ego te diligo.* 9 *Quoniam ſervâſti verbum præcepti mei, & patientiæ meæ, ego etiam ſervabo te horâ explorationum quæ venturæ ſunt ſuper orbem univerſum : nam tentatio invadet omnes habitatores terræ :* 10 *Ecce enim citò veniam. Tene ergò quod habes, ne quis auferat coronam tuam.* 11 *Victorem ponam columnam in templo Dei mei; nec foràs egredietur ampliùs : & ſcribam ſuper eum nomen Dei mei, & nomen urbis Dei mei, hoc eſt Jeruſalem novæ deſcendentis è cœlo à Deo meo; quod eſt nomen illud novum.* 12 *Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Eccleſiis.* 13 *Angelo verò Eccleſiæ Laodiceæ ſcribe, Hoc eſt quod dicit veritas; teſtis ille fidelis & verax, principium fidei Dei :* 14 *Jam novi opera tua, quòd neque frigidus es, neque fervidus, & verò melius tibi foret eſſe fervidum aut frigidum.* 15 *Tu verò tepidus es, non fervidus, neque frigidus : quapropter volo te ejicere ex ore meo.* 16 *Dicis enim; Ego quidem dives ſum, & jam expletus ſum, & nullius indigens : & neſcis te eſſe ærumnoſum, vacuum, & in paupertate, nuditate, atque cæcitate demerſum.* 17 *Quare conſulo tibi emere à me aurum igni exploratum & percolatum, ut ſis dives : & indui veſtibus albis, lucentibus, ut non appareat dedecus nuditatis tuæ : & mederi oculis tuis, ut iis videas.* 18 *Nam quemcunque diligimus, eundem corripimus & erudimus : æmulare igitur, & quære pœnitentiam.* 19 *Ecce ſto ad oſtium, illúdque pulſo : qui audierit vocem meam, & aperuerit mihi oſtium, ingrediar ad eum & cœnabo cum eo, ipſeque comedet mecum.* 20 *Victori dabo ſedere mecum ſuper thronum meum, quemadmodum ego vici & ſedi cum Patre meo ſuper thronum ipſius.* 21 *Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Eccleſiis.* 22

CAP. IV.

POſt hæc aſpexi, & ecce oſtium apertum in cœlo : & vox quam audieram tanquam tubæ loquentis mecum, dixit mihi; Aſcende huc ut oſtendam tibi quicquid oporteat fieri poſthac. 1 *Tunc igitur abii ſpiritu, & ecce thronus erectus eſt in cœlo, eràtque ſuper throno quidam ſedens,* 2

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወናሁ፡ እመጽእ፡ ፍጡነ፡ ወአጽንዕ፡ ዘብከ፡ ከመ፡ አልቦ፡ ዘይነሥእ፡ አክሊለከ፡=፡
12 ወለዘ፡ ሞአሰ፡ እሬስዮ፡ ዐምደ፡ ውስተ፡ መቅደሱ፡ ለአምላኪየ፡ ወኢይወፅእ፡ እንከ፡ አፍአ፡፡
ወእጽሕፍ፡ ላዕሌሁ፡ ስሞ፡ ለአምላኪየ፡ ወስመ፡ ሀገሩ፡ ሐደስ፡ ኢየሩሳሌም፡ እንተ፡ ትወርድ፡
13 እምሰማይ፡ እምኀበ፡ አምላኪየ፡ ወስምየኒ፡ ሐዲስ፡=፡ ዘቦ፡ እዝነ፡ ሰሚዐ፡ ለይሰማዕ፡፡ም
14 ንተ፡ ይቤ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ለአብያተ፡ ክርስቲያናት፡፡=፡ ወጸሐፍ፡ ሎቱ፡ ለመልአክ፡ ዘቤተ፡ ክር
ስቲያን፡ ዘሎዶቅያ፡ ከመዝ፡ ይቤ፡ ዘውእቱ፡ አሚን፡ ወውእቱ፡ ስምዕ፡ መሀይምን፡ ወጻድቅ፡
15 ወውእቱ፡ እምቅድመ፡ ኵሉ፡ ዘፈጠረ፡ እግዚአብሔር፡=፡ አአምር፡ ግብረከ፡ ከመ፡
ኢኮንከ፡ ቍሪረ፡ ወኢኮንከ፡ መውቀ፡ ወርቱዕሰ፡ ትኩን፡ ቍሪረ፡ ወእመ፡ አኮ፡
16 መውቀ፡=፡ እስመ፡ ማእከለ፡ አንተ፡***=፡ ወትብል፡ ብዑል፡ አነ፡ ወብዕልኩ፡ ወአ
17 ልቦ፡ ዘአፈቅድ፡ መንተኒ፡ ወለሊከ፡ ታአምር፡ ከመ፡ ነዳይ፡ ወመስኪን፡ አንተ
18 ኢ፡ ወዕሩቅ፡ ወዕዉር፡ አንተ፡=፡ ወይእዜኒ፡ እብለከ፡ ትንሣእ፡ እምኀቤየ፡ ወርቀ
ኢ፡ ዚአየ፡ ዘንጡፍ፡ ወጽሩይ፡ በእሳት፡ ከመ፡ ትብዐል፡ ብየ፡ ወልብስኒ፡ ዘዚአ
የ፡ ትለብስ፡ ዘንጹሕ፡ ከመ፡ ትትከደን፡ እርቃንከ፡ ወበፈውስ፡ ዚአየ፡ ትትኰሐ
19 ል፡ ዐይንቲከ፡ ከመ፡ ትርአይ፡=፡ እንሰ፡ ለአለ፡ አፈቅር፡ እጌሥጾሙ፡ ወእመህሮሙ
20 ፡ ቅንአ፡ ለንስሐ፡ እንከ፡=፡ ወናሁ፡ ቆምኩ፡ ኀበ፡ ኆኅት፡ ወእጐደጕድ፡ እመቦ፡ ዘሰምዐ፡
21 ቃልየ፡ ወያርኅወኒ፡ እበውእ፡ ኀቤሁ፡ ወአዐርፍ፡ ምስሌሁ፡ ወውእቱኒ፡ ምስሌየ፡፡=፡ ወለዘ፡
ሞአ፡ እሁቦ፡ ይንበር፡ ምስሌየ፡ ውስተ፡ መንበርየ፡ በከመ፡ አነ፡ ሞእኩ፡ ወነበርኩ፡ ምስለ፡
22 አቡየ፡ ውስተ፡ መንበሩ፡፡=፡ ዘቦ፡ እዝነ፡ ሰሚዐ፡ ለይሰማዕ፡፡ ምንተ፡ ይቤ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡
ለአብያተ፡ ክርስቲያናት፡፡=፡

፬

1 ወእምድኅረ፡ ዝንቱ፡ ርኢኩ፡ ኆኅተ፡ ርኅወተ፡ ውስተ፡ ሰማይ፡ ወቀዳሚ፡ ቃል፡ ሰማዕኩ፡ ከመ፡
መጥቅዕ፡ ወከመ፡ ቃለ፡ ቀርን፡ ጸርኀ፡ ወተናገረ፡ ምስሌየ፡፡ ወይቤለኒ፡ ዕረግ፡ ዝየ፡ ኀቤየ፡ ወ
2 አርእየከ፡ ዘሀለወ፡ ይኩን፡ እምድኅረ፡ ዝንቱ፡፡=፡ ወበጊዜሃ፡ ኮንኩ፡ ስርግወ፡ በመንፈስ፡ ወ
ናሁ፡ ርኢኩ፡ መንበረ፡ ውስተ፡ ሰማይ፡ ንቡረ፡=፡

Et ecce veniam citò : & firmiter tene quod habes, ut nemo ſit qui accipiat coronam tuam. 11 *Et vincentem, conſtituam columnam in templo Dei mei, & non egredietur ampliùs foràs : & ſcribam ſuper eum nomen Dei mei, & nomen civitatis ejus, novæ Hieruſalem, quæ deſcendit de cœlo à Deo meo, & nomen meum novum.* 12 *Qui habet aurem, audiendo audiat quid dicat Spiritus ſanctus Eccleſiis.* 13 *Et ſcribe Angelo Eccleſiæ Laodiciæ, Sic dicit is qui eſt verus, & eſt teſtis fidelis & juſtus, & fuit ante omnia quæ creavit Deus;* 14 *Scio opera tua, quòd non es frigidus, neque es fervidus, utinam eſſes frigidus aut fervidus :* 15 *Quoniam tepidus es · · ·,* 16 *Et dicis; Dives ſum, & locupletatus ſum, & nullius egeo omninò : & ipſe tu ſcis quòd pauper, & mendicus es, & nudus, & cæcus es.* 17 *Et nunc dico tibi, ut accipias à me aurum meum, quod probatum & purgatum eſt in igne, ut dives ſis in me, & veſtimento meo induaris quod purum eſt, ut cooperta ſit nuditas tua, & cum medela mea tinctus ſis oculis tuis, ut videas.* 18 *Ego quos amo, arguo, & doceo : æmulare pro reſipiſcentia igitur.* 19 *Et ecce ſteti ad oſtium, & pulſo : ſi quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi, ingrediar ſtatim, & requieſcam cum eo, & ipſe quidem mecum.* 20 *Et vincenti, dabo ſedere mecum in throno meo : ſicut ego vici, & ſedi cum Patre meo in throno ejus.* 21 *Qui habet aurem, audiendo audiat quid dicat Spiritus ſanctus Eccleſiis.* 22

CAP. IV.

ET poſt hæc vidi oſtium apertum in cœlo : & vox prima, quam audivi ſicut tuba & ſicut vox cornu, clamavit, & loquuta eſt mecum, & dixit mihi; Aſcende huc ad me, et oſtendam tibi quid oporteat fieri poſt hæc. 1 *Et tunc fui formoſus in ſpiritu : et ecce, vidi thronum in cœlo poſitum.* 2

Et ſedens erat ſimilis aſpectu lapidi jaſpidi, & ſardini: & iris in circuitu
3 Καὶ ὁ (ε)καθήμενος ἦν ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰάσπιδι, ϗ (ζ)σαρδίνῳ· ϗ ἶρις κυκλόθεν
throni ſimilis aſpectui ſmaragdino. Et in circuitu throni, throni viginti &
4 τοῦ θρόνου ὅμοιος ὁράσει σμαραγδίνῳ. Καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου (η) θρόνοι εἴκοσι ϗ
quatuor: & ſuper thronos vidi viginti & quatuor ſeniores ſedentes
τέσσαρες· ϗ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἶδον τοὺς εἴκοσι ϗ τέσσαρας πρεσβυτέρους καθημένους,
circumamictos in veſtimentis albis: & habebant in capitibus eorum coronas aureas.
περιβεβλημένους ἐν ἱματίοις λευκοῖς· (θ) ϗ ἔσχον ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς.
Et de throno procedunt fulgura, & tonitrua, & voces: & ſeptem
5 Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαί, (ι) ϗ βρονταί, ϗ φωναί· ϗ ἑπτὰ
lampades ignis ardentes ante thronum, quæ ſunt ſeptem ſpiritus Dei.
λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, (κ) αἵ εἰσι τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ.
Et in conſpectu throni mare vitreum, ſimile cryſtallo: & in medio throni, &
6 Καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου (λ) θάλασσα ὑαλίνη, ὁμοία κρυστάλλῳ· ϗ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου, ϗ
circuitu throni, quatuor animalia plena oculis ante & retrò. Et
7 κύκλῳ τοῦ θρόνου, (μ) τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν ϗ ὄπισθεν. Καὶ
animal primum, ſimile leoni: & ſecundum animal, ſimile vitulo: & tertium
τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι· ϗ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ· ϗ τὸ τρίτον
animal, habens faciem quaſi homo: & quartum animal, ſimile aquilæ volanti.
ζῶον ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς (ν) ἄνθρωπος· ϗ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ (ξ) πετωμένῳ.
Et quatuor animalia, unum ſecundum ſeipſum habebant ſingula alas ſex in circuitu,
8 Καὶ τέσσαρα ζῶα, ἓν καθ' ἑαυτὸ εἶχον ἀνὰ πτέρυγας ἓξ κυκλόθεν,
& intùs plena oculis: & requiem non habent die ac nocte, dicentia; Sanctus, ſanctus, ſanctus, Dominus Deus omnipotens, qui erat, & exiſtens,
ϗ ἔσωθεν (ο) γέμοντα ὀφθαλμῶν· ϗ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας ϗ νυκτός, (π) λέγοντα· Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν, ϗ ὁ ὤν,
& qui venturus. Et cùm dederint illa animalia gloriam & honorem & gratiarū actionem
9 ϗ ὁ ἐρχόμενος. Καὶ ὅταν δώσουσι τὰ ζῶα δόξαν ϗ τιμὴν ϗ (ρ) εὐχαριστίαν
ſedenti ſuper thronum, viventi in ſecula ſeculorum, Procident
10 τῷ καθημένῳ (σ) ἐπὶ τοῦ θρόνου, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, Πεσοῦνται
viginti & quatuor ſeniores ante ſedentem in throno, & adorant
(τ) εἴκοσι ϗ τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, ϗ (υ) προσκυνοῦσι
viventem in ſecula ſeculorum, & mittunt coronas ſuas ante
τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, ϗ βάλλουσι τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον
thronum, dicentes; Dignus es, Domine, accipere gloriam, & honorem, & virtutem:
τοῦ θρόνου, λέγοντες, Ἄξιος εἶ (φ) Κύριε, λαβεῖν τὴν δόξαν, ϗ τὴν τιμήν, (χ) ϗ τὴν δύναμιν· 11
quia tu creâſti omnia, & propter voluntatem tuam ſunt, & creata ſunt.
ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, ϗ (ψ) διὰ τὸ θέλημά σου εἰσί, ϗ ἐκτίσθησαν.

CAP. V. έ.

Et vidi in dexteram ſedentis ſupra thronum librum ſcriptum intùs &
Καὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δεξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμμένον ἔσωθεν ϗ 1
à tergo, obſignatum ſigillis ſeptem. Et vidi angelum fortem prædicantem
ὄπισθεν, κατεσφραγισμένον σφραγῖσιν ἑπτά. Καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυρὸν κηρύσσοντα 2
voce magnâ; Quis eſt dignus aperire librum, & ſolvere ſignacula ejus?
(α) φωνῇ μεγάλῃ, Τίς ἐστιν ἄξιος ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, ϗ λῦσαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ;
Et nemo poterat in cœlo, neque in terra, neque ſubtus terram, aperire
Καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο ἐν τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς, οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς, ἀνοῖξαι 3
librum, neque reſpicere illum. Et ego flebam multùm, quoniam nemo dignus
τὸ βιβλίον, (β) οὐδὲ βλέπειν (γ) αὐτό. Καὶ ἐγὼ ἔκλαιον πολλά, ὅτι οὐδεὶς ἄξιος 4
inventus eſt aperire & legere librum, neque reſpicere eum. Et unus de
εὑρέθη ἀνοῖξαι ϗ ἀναγνῶναι τὸ βιβλίον, οὔτε βλέπειν αὐτό. Καὶ εἷς ἐκ 5
ſenioribus dicit mihi; Ne fleveris: ecce vicit leo ille exiſtēs de tribu Juda,
τῶν πρεσβυτέρων λέγει μοι, Μὴ κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων (δ) ὁ ὢν ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα,
radix David, aperire librum, & ſolvere ſeptem ſignacula ejus. Et
ἡ ῥίζα Δαβίδ, ἀνοῖξαι τὸ βιβλίον, (ε) ϗ λῦσαι τὰς ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ. (ζ) Καὶ 6
vidi, & ecce in medio throni & quatuor animalium, & in medio ſeniorum,
εἶδον, ϗ ἰδοὺ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου ϗ τῶν τεσσάρων ζώων, ϗ ἐν μέσῳ τῶν πρεσβυτέρων,
agnum ſtantem tanquam occiſum, habentem cornua ſeptem, & oculos ſeptem: qui
ἀρνίον ἑστηκὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχον κέρατα ἑπτά, ϗ ὀφθαλμοὺς ἑπτά· (η) οἵ
ſunt ſeptem Dei ſpiritus, miſſi in omnem terram:
εἰσι τὰ ἑπτὰ τοῦ Θεοῦ πνεύματα, τὰ ἀπεσταλμένα εἰς πᾶσαν τὴν γῆν.

MS. A. (ε) καθήμενος ὅμοιος (ζ) σαρδίῳ· ϗ* ἱερεῖς (η)* θρόνους εἴκοσι τέσσαρες· ϗ ἐπὶ τοὺς εἴκοσι τέσσαρες θρόνους πρεσβυτέρους καθημένους, περιβεβλημένους ἱματίοις (θ) ϗ ἐπὶ (ι) ϗ φωναὶ ϗ βρονταί. (κ) ἅ ἐστιν (λ) ὡς θάλασσα (μ) τέσσερα (ν) ἀνθρώπου· (ξ) πετομένῳ. Καὶ τὰ τέσσερα ζῶα, ἓν καθ' ἓν αὐτῶν * ἔχων (ο) γέμουσιν (π) λέγοντες, (ρ) εὐχαριστίας (σ) ἐπὶ τῷ θρόνῳ, (τ) εἴκοσι τέσσαρες (υ) προσκυνήσουσι (φ) ὁ Κύριος ϗ ὁ Θεὸς ἡμῶν, λαβεῖν (χ) ϗ δύναμιν· (ψ) διὰ θελήματί σου ἦσαν. Καὶ ἴδον ΚΕΦ. έ. MS. A. (α) ἐν φωνῇ μεγάλῃ, Τίς ἄξιος (β) οὔτε (γ) αὐτό. *** Καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων (δ) ὁ ἐκ (ε) ϗ τὰς (ζ) Καὶ ἴδε, ϗ ἐμμέσῳ (η) οἵ εἰσιν τὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ, ἀπεσταλμένοι

Verſio SIRIACA cum Interpretatione LATINA.

3 * ܘܗܘ ܕܝܬܒ ܗܘܐ ܕܡܐ ܠܚܙܘܐ ܕܟܐܦܐ ܕܝܫܦܗ ܘܕܣܪܕܝܢ. ܘܩܫܬܐ ܕܥܢܢܐ ܚܕܪ ܟܘܪܣܝܐ
ܡܬܚܙܝܐ ܗܘܬ ܕܡܘܬܗ ܕܚܙܘܐ ܕܙܡܪܓܕܐ. * ܘܚܕܪ ܟܘܪܣܝܐ ܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥܐ ܟܘܪܣܘܢ 4
ܘܐܪܒܥܐ. ܘܥܠ ܟܘܪܣܘܬܐ ܗܠܝܢ. ܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥܐ ܩܫܝܫܝܢ ܝܬܒܝܢ: ܕܡܥܛܦܝܢ
5 ܡܐܢܐ ܚܘܪܐ. ܘܥܠ ܪܫܝܗܘܢ ܟܠܝܠܐ ܕܕܗܒܐ. * ܘܡܢ ܟܘܪܣܝܐ ܢܦܩܝܢ ܒܪܩܐ ܘܩܠܐ
ܕܪܥܡܐ. ܘܫܒܥܐ ܠܡܦܐܕܐ ܕܢܘܪܐ ܝܩܕܝܢ ܩܕܡ ܟܘܪܣܝܐ ܕܝܠܗ. ܗܢܘܢ ܐܝܬܝܗܘܢ
6 ܫܒܥܐ ܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ. * ܘܩܕܡ ܟܘܪܣܝܐ ܐܝܟ ܝܡܐ ܕܙܓܘܓܝܬܐ ܕܕܡܝܐ ܠܒܠܘܪܐ. ܘܒܡܨܥܬܗ
ܕܟܘܪܣܝܐ ܘܚܕܪܘܗܝ. ܘܩܕܡ ܟܘܪܣܝܐ ܐܪܒܥ ܚܝܘܢ ܕܡܠܝܢ ܥܝܢܐ ܡܢ ܠܓܘ.
7 ܡܢ ܩܕܡܝܗܘܢ ܘܡܢ ܒܣܬܪܗܘܢ. * ܘܚܝܘܬܐ ܗܝ ܩܕܡܝܬܐ ܕܡܝܐ ܠܐܪܝܐ. ܘܚܝܘܬܐ ܗܝ ܬܪܝܢܝܬܐ
ܕܡܝܐ ܠܥܓܠܐ. ܘܗܝ ܚܝܘܬܐ ܬܠܝܬܝܬܐ ܐܝܬ ܠܗ ܦܪܨܘܦܐ ܐܝܟ ܕܒܪܢܫܐ. ܘܗܝ ܚܝܘܬܐ
8 ܪܒܝܥܝܬܐ ܕܡܝܐ ܠܢܫܪܐ ܕܦܪܚ. * ܘܐܪܒܥܬܝܗܝܢ ܚܝܘܬܐ. ܟܠ ܚܕܐ ܚܕܐ ܡܢܗܝܢ ܐܝܬ ܠܗ
ܡܢ ܓܦܐ ܫܬܐ ܚܕܪܢܐܝܬ. ܘܡܢ ܠܓܘ ܡܠܝܢ ܡܢ ܥܝܢܐ: ܘܫܠܝܐ ܠܝܬ ܠܗܝܢ ܐܝܡܡܐ
ܘܠܠܝܐ ܡܢ ܕܐܡܪܢ. ܩܕܝܫ ܩܕܝܫ ܩܕܝܫ: ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܗܘ ܐܚܝܕ ܟܠ. ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ:
9 ܘܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ: ܘܗܘ ܕܐܬܐ. * ܘܡܐ ܕܝܗܒܢ ܗܠܝܢ ܚܝܘܬܐ: ܫܘܒܚܐ ܘܐܝܩܪܐ
10 ܘܬܘܕܝܬܐ: ܠܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ: ܠܗܘ ܕܚܝ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. * ܢܦܠܝܢ
ܗܢܘܢ ܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥܐ ܩܫܝܫܝܢ ܩܕܡ ܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ. ܘܣܓܕܝܢ ܠܗܘ ܕܚܝ
11 ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. ܘܪܡܝܢ ܟܠܝܠܝܗܘܢ ܩܕܡ ܟܘܪܣܝܐ. ܟܕ ܐܡܪܝܢ: * ܫܘܐ ܐܢܬ
ܡܪܢ ܐܠܗܐ ܕܝܠܢ ܗܘ ܩܕܝܫܐ. ܠܡܣܒ ܫܘܒܚܐ ܘܐܝܩܪܐ ܘܚܝܠܐ. ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܒܪܝܬ
ܟܠ: ܘܒܟ ܐܝܬܝܗܘܢ. ܘܡܛܠ ܨܒܝܢܟ ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܘܐܬܒܪܝܘ.

Et qui ſedebat, ſimilis erat aſpectui lapidis Jaſpidis, & Sardii, & arcus nubium: circum ſedem *aſpiciebatur quid* ejuſdem ſimilitudinis cum aſpectu Smaragdino. 3
Circum thronum erant ſedes viginti quatuor; & ſuper ſedes illas, viginti quatuor ſeniores ſedentes, amicti veſtibus albis: & ſuper capita ipſorum coronæ aureæ. 4
Et de throno exibant fulgura, & voces tonitruum: & ſeptem lampades ignis ardentes ante thronum ejus: hi ſunt ſeptem Spiritus Dei. 5
Et ante thronum, tanquam mare vitreum ſimile chryſtallo: & in madio throni & circum illum, & ante thronum, quatuor animalia plena oculis ab interiori & poſteriori ſua parte. 6
Et animal illud primum, ſimile erat leoni: & animal illud ſecundum, ſimile vitulo: & illud animal tertium, habebat faciem tanquam homo: & illud animal quartum, ſimile erat aquilæ volanti. 7
Et quatuor illa animalia, unumquodque ex illis habet quidem ſenas alas in circuitu: & intus plena ſunt oculis, & non ſilent die & nocte à dicendo, Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus ille omnipotens, qui erat, & qui eſt, & qui venturus eſt. 8
Et quando reddunt illa animalia gloriam & honorem & gratiarum actionem, ei qui ſedet ſuper thronum, ei qui vivit in ſecula ſeculorum, 9
Cadunt illi viginti quatuor ſeniores ante eum qui ſedet ſuper thronum, & adorant eum qui vivit in ſecula ſeculorum, & projiciunt coronas ſuas ante thronum, dicentes; 10
Dignus es Domine Deus noſter, ille Sancte, accipere gloriam & honorem & potentiam: quia tu creâſti omnia, & per te ſunt, & propter voluntatem tuam erant, & creata ſunt. 11

* ܩܦܠܐܘܢ * ܗ *

1 * ܘܚܙܝܬ ܥܠ ܝܡܝܢܗ ܕܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ. ܟܬܒܐ ܕܟܬܝܒ
2 ܡܢ ܠܓܘ ܘܡܢ ܠܒܪ. ܘܚܬܝܡ ܒܫܒܥܐ ܛܒܥܐ. * ܘܚܙܝܬ ܡܠܐܟܐ ܚܝܠܬܢܐ ܕܡܟܪܙ
3 ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܡܢܘ ܕܫܘܐ ܕܢܦܬܚ ܟܬܒܐ: ܘܢܫܪܐ ܛܒܥܘܗܝ. * ܘܠܐ
ܐܢܫ ܗܘܐ ܡܫܟܚ ܒܫܡܝܐ ܠܥܠ. ܘܠܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܠܐ ܠܬܚܬ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܠܡܦܬܚ ܟܬܒܐ
4 ܘܠܐ ܠܡܚܙܝܗ. * ܘܒܟܐ ܗܘܝܬ ܣܓܝ. ܡܛܠ ܕܠܐ ܐܢܫ ܐܫܬܟܚ ܕܫܘܐ ܠܡܦܬܚ ܟܬܒܐ
5 ܘܠܐ ܠܡܚܙܝܗ. * ܘܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܩܫܝܫܐ ܐܡܪ ܠܝ. ܠܐ ܬܒܟܐ. ܗܐ ܙܟܐ ܐܪܝܐ ܗܘ ܕܡܢ ܫܒܛܐ
6 ܕܝܗܘܕܐ. ܗܘ ܥܩܪܐ ܕܕܘܝܕ. ܗܘ ܢܦܬܚ ܟܬܒܐ. ܘܫܒܥܐ ܛܒܥܘܗܝ. * ܘܚܙܝܬ
ܘܒܡܨܥܬܐ ܕܗܠܝܢ ܩܫܝܫܐ. ܐܡܪܐ ܩܐܡ ܐܝܟ ܢܟܝܣܐ. ܕܐܝܬ ܠܗ ܩܪܢܬܐ ܫܒܥ. ܘܥܝܢܐ
ܫܒܥ. ܗܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܝܢ ܫܒܥ ܪܘܚܐ ܕܐܠܗܐ. ܗܠܝܢ ܕܡܫܬܕܪܢ ܠܟܠܗ ܐܪܥܐ.

CAP. V.

Et vidi ſuper dexteram ejus qui ſedebat ſuper thronum, librum ſcriptum intus & à tergo, obſignatum ſigillis ſeptem. 1
Et vidi Angelum fortem, prædicantem voce magnâ; Quis eſt dignus aperire librum, & ſolvere ſigilla ejus? 2
Et nemo poterat in cœlo ſurſum, neque ſuper terram, neque ſubter terram, aperire librum, neque videre eum. 3
Et flebam multùm, propterea quòd nemo inventus eſſet dignus aperire librum, neque videre eum. 4
Et unus ex illis ſenioribus dixit mihi; Ne fleas: ecce vicit leo ille qui eſt ex tribu Judæ, illa radix Davidis: ipſe aperiet librum, & ſeptem ſigilla ejus. 5
Et vidi, & in medio illorum ſeniorum agnus *erat* ſtans tanquam mactatus, habens cornua ſeptem, & oculos ſeptem qui ſunt ſeptem Spiritus Dei, qui miſſi ſunt in omnem terram. 6

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

3 ወዘዲቤሁ፡ ይነብር፡ ይመስል፡ ሓብሩ፡ ከመ፡ ዕንቍ፡ ኢያስጲድ፡ ወሰርድኖ፡፡ ወካህናት፡ እለ፡
4 ለወዱ፡ ለውእቱ፡ መንበር፡ ይመስል፡ ሕብሮሙ፡ ከመ፡ መረግድ፡፡ ፨ ወአወዱ፡ ለውእቱ፡ መንበር፡
፳ወ፬፡ መናብርት፡ ወዲበ፡ ውእቱ፡ መናብርት፡ ይነብሩ፡ ፳ወ፬፡ ሊቃናት፡ ወይለብሱ፡
5 ጸዐዳወ፡ አልባስ፡ ወዲበ፡ አርእስቲሆሙ፡ አክሊላት፡ ዘወርቅ፡፡ ፨ ወእምነ፡ ውእቱ፡ መንበር፡
ይወፅእ፡ መብረቅ፡ ወጸለዐ፡ ወነጐድጓድ፡፡ ወአምቅድሜሁ፡ ለውእቱ፡ መንበር፡ ያወዒዋ፡
ሰብዐ፡ መኃትው፡ ዘውእቱ፡ መንፈስ፡ ቅዱስ፡ ዘእግዚአብሔር፡፡ ፨

Et qui ſedebat ſuper illum, videbatur ſimilitudo ejus ſicut lapidis jaſpidis & ſardini: & ſacerdotes qui circundabant hunc thronum, videbatur ſimilitudo eorum ſicut ſmaragdi. 3
Et circundederunt hunc thronum viginti & quatuor ſedilia: & ſuper iſta ſedilia ſedebant viginti & quatuor ſeniores, & amicti erant albis veſtibus, & ſuper capita eorum erant coronæ aureæ. 4
Et ex iſto throno prodibat fulgur, & vox, & tonitru: & ante hunc thronum ardebant ſeptem lampades, iſtius Spiritûs ſancti Dei. 5

Verſio VULGATA LATINA.

3 Et qui ſedebat, ſimilis erat aſpectui lapidis jaſpidis & ſardinis: & iris erat in circuitu ſedis, ſimilis viſioni ſmaragdinæ. 4 Et in circuitu ſedis ſedilia vigintiquatuor: & ſuper thronos vigintiquatuor ſeniores ſedentes, circumamicti veſtimentis albis, & in capitibus eorum coronæ aureæ. 5 Et de throno procedebant fulgura, & voces, & tonitrua: & ſeptem lampades ardentes ante thronum, qui ſunt ſeptem ſpiritus Dei. 6 Et in conſpectu ſedis tanquam mare vitreum ſimile chryſtallo: & in medio ſedis, & in circuitu ſedis, quatuor animalia plena oculis antè & retrò. 7 Et animal primum ſimile leoni, & ſecundum animal ſimile vitulo, & tertium animal habens faciem quaſi hominis, & quartum animal ſimile aquilæ volanti. 8 Et quatuor animalia, ſingula eorum habebant alas ſenas: & in circuitu, & intùs plena ſunt oculis: & requiem non habebant die ac nocte, dicentia; Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus omnipotens, qui erat, & qui eſt, & qui venturus eſt. 9 Et cùm darent illa animalia gloriam, & honorem, & benedictionem ſedenti ſuper thronum, viventi in ſecula ſeculorum, 10 Procidebant vigintiquatuor ſeniores ante ſedentem in throno, & adorabant viventem in ſecula ſeculorum, & mittebant coronas ſuas ante thronum, dicentes; 11 Dignus es, Dñe Deus noſter, accipere gloriam, & honorem, & virtutem: quia tu creâſti omnia, & propter voluntatem tuam erant, & creata ſunt.

CAP. V.

1 ET vidi in dextera ſedentis ſupra thronum, librum ſcriptum intùs & foris, ſignatum ſigillis ſeptem. 2 Et vidi Angelum fortem, prædicantem voce magnâ; Quis eſt dignus aperire librum, & ſolvere ſignacula ejus? 3 Et nemo poterat, neque in cœlo, neque in terra, neque ſubtus terram, aperire librum, neque reſpicere illum. 4 Et ego flebam multùm, quoniam nemo dignus inventus eſt aperire librum, nec videre eum. 5 Et unus de ſenioribus dixit mihi; Ne fleveris: ecce vicit leo de tribu Juda, radix David, aperire librum, & ſolvere ſeptem ſignacula ejus. 6 Et vidi: & ecce in medio throni & quatuor animalium, & in medio ſeniorum, agnum ſtantem tanquam occiſum, habentem cornua ſeptem, & oculos ſeptem: qui ſunt ſeptem ſpiritus Dei, miſſi in omnem terram.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

*صفة الحجر الجوهر الذي يسمي اسبيذه وسرديوس * وكان دايرا حوالي الكرسي منظر كالزمرد * 3
*وحوالي الكرسي اربعة وعشرين كرسيا * وعلي الكراسي اربعة وعشرين شيخا جلوسا * عليهم 4
لباس ابيض * وعلي روسهم تيجان ذهب * وكان يخرج من ذلك الكرسي بروق واصوات ورعود * 5
وكانت سبعة مشاعيل موقودة من نار قدام الكرسي * التي هي سبعة ارواح الله * وكان قدام 6
كرسيه بحر من زجاج كشبه الجليد * ومن حوالي الكرسي اربعة دواب مملية اعين * من قدام
ومن خلف * وكان الحيوان الاول كشبه الاسد * والحيوان الثاني كشبه العجل * والحيوان الثالث 7
وجهه كوجه انسان * والحيوان الرابع كمثل عقاب يطير * وكان لكل واحد من الحيوان الاربعة 8
ستة اجنحة * وحولهم وداخلهم مملوين اعينا * وليس لهم قرار لا ليل ولا نهار قايلين * قدوس *
قدوس قدوس الرب * الرب صاباوث الماسك الكل * الذي لم يزل وهو ياتي * واذ كان الحيوان 9
يعطي المجد والكرامة والشكر للجالس علي الكرسي * الحي الي ادهار الادهار * يسقطون الاربعة 10
وعشرون شيخا قدام الجالس علي الكرسي * ويسجدون للحي الي ادهار الدهور ويضعون تيجانهم
قدام الكرسي قايلين * مستحق انت يا ربنا والاهنا القدوس ان تقبل المجد والكرامة والقدرة * 11
لانك انت خلقت الكل * وبارادتك كانت وخلقت * . الفصل الخامس . * ورايت عن 1
يمين الجالس علي الكرسي مصحفا مكتوبا من داخل ومن خارج * وهو مطبوع بسبعة طوابع *
* ثم رايت ملاكا آخر قويا ينادي بصوت عظيم ويقول * من كان مستحقا فلياخذ هذا المصحف 2
وتحل طوابعه * فلم يستطع احد ممن في السماء فوق * ولا ممن في الارض اسفل * ولا ممن هو 3
تحت الارض * ان يفتح المصحف ولا يبصره * فجعلت ابكي كثيرا عند ما لم يوجد احد 4
مستحق ممن يفتح المصحف ولا يبصره * وقال لي احد المشايخ لا تبك هوذا الاسد الذي 5
من سبط يهوذا واصل داوود قد غلب * وهو يفتح المصحف وطوابعه السبعة * ثم رايت في 6
وسط الكرسي * وفيما بين الحيوان الاربعة * والاربعة وعشرين شيخا * خروفا قايما كانه مذبوح *
وكانت له سبعة قرون * وسبعة عيون * التي هي سبعة ارواح المرسولة في كل الارض *

3 *Speciem referens lapidis gemmei qui vocatur jaſpis & ſardius: & erat ambiens circum thronum aſpectus ut ſmaragdi.* 4 *Et circa thronum, vigintiquatuor ſedes: & ſuper ſedes, vigintiquatuor ſenes ſedentes,* geſtantes *ſuper ſe veſtimentum album, & ſuper capita ſua coronas aureas.* 5 Prodibant *autem ex eo throno fulgura, & voces, & tonitrua: aderántque ſeptem faces igneæ ardentes ante thronum, quæ ſunt ſeptem ſpiritus Dei.* 6 *Erat etiam ante thronum ipſius mare vitreum ſimile chryſtallo: & in circuitu throni, quatuor animalia plena oculis à fronte & à tergo.* 7 *Erat autem animal primum, ſimile leoni: & animal ſecundum, ſimile vitulo: & tertii animalis vultus, ſimilis vultui hominis: et quartum animal, ſimile aquilæ volanti.* 8 *Et unumquodque ex animalibus quatuor habebat ſex alas, & circunquaque & intus plena* erant *oculis, & non ceſſabant die neque nocte, dicentia; Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus, Dominus ſabaoth omnia tenens, qui nunquam deſiit, & eſt, & veniet.* 9 *Cùmque illa animalia tribuerent* gloriam *& honorem & gratiarum actionem ſedenti ſuper thronum, viventi in ſecula ſeculorum,* 10 *Procidebant illi vigintiquatuor ſenes ante inſidentem throno, & adorabant viventem in ſecula ſeculorum, deponebantque coronas ſuas ante thronum, dicentes;* 11 *Dignus es ô Domine ac Deus noſter ſancte, qui accipias gloriam & honorem & potentiam: quia tu creâſti omnia, & per voluntatem tuam fuerunt & creata ſunt.*

CAP. V.

1 *PRæterea vidi ad dexteram inſidentis throno, librum ſcriptum intus & foris, obſignatum ſeptem ſigillis.* 2 *Deinde vidi Angelum alium fortem, clamantem voce magna, ac dicentem; Qui dignus fuerit, ſumat hunc librum, & ſolvat ſignacula ejus.* 3 *At non potuit quiſquam ex his qui ſunt in cœlo ſuperiùs, neque ex his qui ſunt in terra inferiùs, neque ex his qui ſunt ſub terra, aperire librum, nec aſpicere eum.* 4 *Unde cœpi flere multùm, quum nemo repertus eſſet dignus qui librum aperiret, nec inſpiceret eum.* 5 *Dixit autem mihi unus ex ſenibus illis,* Ne fleveris: *ecce Leo qui eſt de tribu Juda & ſtirpe Davidis, vicit: ipſéque aperiet librum & ſeptem ejus ſigilla.* 6 *Deinde vidi in medio throni, & inter animalia quatuor, & vigintiquatuor ſenes, Agnum ſtantem acſi eſſet mactatus: habebátque ſeptem cornua, & ſeptem oculos, qui ſunt ſeptem ſpiritus* Dei, *miſſi in omnem terram.*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

6 ወቅድሚሁ፡ ለውእቱ፡ መንበር፡ ባሕር፡ ከመ፡ እንተ፡ በረድ፡፡ ወእምገበዊቲሁ፡ ለውእቱ፡ መን
7 በር፡ ፬ እንስሳሁ፡ ወምሉአን፡ እዕይንተ፡ እምቅድም፡ ወእምድኅር፡፡=÷ ወቀዳሚ
ዊ፡ ይመስል፡ ከመ፡ አንበሳ፡ ወካልኡ፡ ይመስል፡ ከመ፡ ላህም፡ ወሣልሱ፡ ይመስል፡ ከመ፡ ገጸ፡ እ
8 ጓለ፡ እምሕያው፡ ወራብዕ፡ ይመስል፡ ከመ፡ ንስር፡ ዘይሰርር፡፡=÷ ወለለ፡ ፬፡ እንስሳሁ፡ ለለ፡
፩፡ እምኔሆሙ፡ በበ፡ ፮፡ ክነፊሆሙ፡፡ ወእንተ፡ ኵለንታሆሙ፡ ምሉአን፡ እዕይንተ፡
ወአልቦሙ፡ ዕረፍተ፡ መዐልተ፡ ወሌሊተ፡ እንዘ፡ ይብሉ፡፡ ቅዱስ፡ ቅዱስ፡ ቅዱስ፡ እግዚአብሔር፡
9 አምላክ፡ አማልክት፡ ዘሀሉ፡ ወይሄሉ፡፡=÷ ወሶበ፡ ከመዝ፡ ይብሉ፡ እልክቱ፡ እንስሳሁ፡ ወይ
ሁቡ፡ ስብሐተ፡ ወክብረ፡ ወአኰቴተ፡ ለዝክቱ፡ ዘይነብር፡ ዲበ፡ መንበር፡ ዘሕያው፡ ለዓለም፡
10 ዓለም፡=÷ ወይሰግዱ፡ ቅድሜሁ፡ ለዝክቱ፡ ዘይነብር፡ ዲበ፡ መንበር፡ እልክቱ፡ ፳ወ፬፡ ሊቃ
ናት፡ ለዝክቱ፡ ዘሕያው፡ ለዓለም፡ ዓለም፡፡ ወይወድዩ፡ አክሊላቲሆሙ፡ ዘወርቅ፡ ቅድመ፡ መን
11 በሩ፡ ወይብልዎ፡=÷ ለከ፡ ይደሉ፡ እግዚኦ፡ አምላክነ፡ ስብሐት፡ ወክብር፡ ወኃይል፡ እስመ፡ አ
ንተ፡ ፈጠርከ፡ ኵሎ፡ ወበፈቃደ፡ ዚአከ፡ ይሄሉ፡ ኵሉ፡ ዘተፈጥረ፡፡=÷
1 ፭ ወእምዝ፡ ርኢኩ፡ ውስተ፡ የማኑ፡ ለውእቱ፡ ዘይነብር፡ ዲበ፡ መንበር፡ መጽሐፈ፡ ጽሑፈ፡
2 እንተ፡ ውስጠ፡ ወእንተ፡ አፍአሁ፡ ወኅትምት፡ በ፡ ፯፡ ማኅተም፡፡=÷ ወርኢኩ፡ መልአከ፡ ዐቢ
የ፡ ይጸርኅ፡ በቃል፡ ዐቢይ፡ ወይብል፡ መኑ፡ ዘይደልዎ፡ ይክሥታ፡ ለይእቲ፡ መጽሐፍ፡ ወይፍታ
3 ሕ፡ ማኅተሚሃ፡፡=÷ ወአልቦ፡ ዘክህለ፡ ከሢቶታ፡ ለይእቲ፡ መጽሐፍ፡ ወኢርእዮታ፡ ኢበሰማ
4 ይ፡ ወኢበምድር፡=÷ ወብዙኀን፡ እለ፡ በከዩ፡ እስመ፡ አልቦ፡ ዘተረክበ፡ ዘይደልዎ፡ ይክሥ
5 ታ፡ ለይእቲ፡ መጽሐፍ፡ ወይርአያ፡፡=÷ ወይቤለኒ፡ አሐዱ፡ እምውስቴቶሙ፡ ለእልክቱ፡ ሊቃና
ት፡ ኢትብኪ፡ ናሁ፡ ሞአ፡ አንበሳ፡ ዘእምነገደ፡ ይሁደ፡ ዘእምውስተ፡ ሥርው፡ ለዳዊት፡ ከመ፡
6 ይፍትሃ፡ ለይእቲ፡ መጽሐፍ፡ ወለማኅተሚሃ፡፡=÷ ወርኢኩ፡ ማእከለ፡ ዝኩ፡ መንበር፡ ወዘእ
ልክቱ፡ ፬፡ እንስሳሁ፡ ወማእከለ፡ እልክቱ፡ ሊቃናት፡ ይቀውም፡ በግዕ፡ ወከመ፡ ዘርጉዝ፡ ውእ
ቱ፡ ቦ ፯፡ አቅርንተ፡ ወ ፯፡ አዕይንተ፡፡ ወዝንቱ፡ ውእቱ፡ መንፈሱ፡ ለእግዚአብሔር፡ ዘተፈነወ፡
ውስተ፡ ኵሉ፡ ምድር፡፡=÷

6 *Et ante hunc thronum, mare erat ſimile chryſtallo: & à lateribus hujus throni, quatuor animalia ejus: & plena erant oculis, antè & retrò.* 7 *Et primum videbatur ſicut leo, & ſecundum videbatur ſicut taurus, & tertium videbatur ſicut* habens *faciem hominis, & quartum videbatur ſicut aquila volans.* 8 *Et horum quatuor animalium ſingulis, ſenæ alæ erant, & viſceribus ſuis plena erant oculis: & non habebant requiem die ac nocte, dicentia; Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Deorum, qui eſt, & erit.* 9 *Et quum ſic dixiſſent illa animalia, & tribuiſſent gloriam, & honorem, & gratiarum actionem ei qui ſedet ſuper thronum, qui vivit in ſeculum ſeculorum,* 10 *Adorabant ante eum qui ſedebat ſuper thronum illi viginti & quatuor ſeniores, eum* videlicet *qui vivit in ſeculum ſeculorum, & abjiciebant coronas ſuas aureas ante thronum ejus, & dicebant ei;* 11 *Tibi competit, Domine Deus noſter, gloria & honor, & virtus: quia tu creâſti omnia, & per voluntatem tuam eſt, quodcunque creatum eſt.*

CAP. V.

1 *FT tunc vidi in dextra ejus, qui ſedebat ſuper thronum, librum ſcriptum intus & foris, & obſignatum ſeptem ſigillis.* 2 *Et vidi Angelum magnum clamantem cum voce magna, & dicentem; Quis dignus eſt aperire hunc librum, & ſolvere ſigilla ejus?* 3 *Et nemo erat qui poterat aperire hunc librum, neque inſpicere eum, neque in cœlo, neque in terra.* 4 *Et multi flebant, quia nemo erat qui inventus erat, dignus aperire hunc librum & inſpicere eum.* 5 *Et dixit mihi unus ex illis ſenioribus; Ne fleveris: ecce vicit leo qui è tribu Juda ex radice Davidis, ut aperiat hunc librum & ſigilla ejus.* 6 *Et vidi medio hujus throni, & illorum quatuor animalium ejus, & medio illorum ſeniorum, ſtantem agnum, & tanquam interfectus fuit, habens ſeptem cornua, & ſeptem oculos: & hic eſt ſpiritus Dei, qui miſſus eſt in totam terram.*

Et venit, & accepit librum de dextera ſedentis in throno. Et cùm
7 Καὶ ἦλθε, ϗ (ϑ) εἴληφε τὸ βιβλίον ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου. Καὶ ὅτε
8 *accepiſſet* librum, quatuor animalia, & viginti quatuor ſeniores ceciderunt
ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ (ι) τέσσαρα ζῶα, ϗ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι (κ) ἔπεσον
coram Agno, habentes *unuſquiſque* citharas, & phialas aureas plenas odoramentorum,
ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος (λ) κιθάρας, ϗ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιαμάτων,
quæ ſunt orationes Sanctorum. Et *canunt* canticum novum, dicentes; Dignus es acci-
9 αἵ εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων. Καὶ (μ) ᾄδουσιν ᾠδὴν καινὴν, λέγοντες, Ἄξιος εἶ λα-
pere librum, & aperire ſignacula ejus: quoniam occiſus es, & redemiſti
βεῖν τὸ βιβλίον, ϗ ἀνοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐτοῦ· ὅτι ἐσφάγης, ϗ ἠγόρασας
Deo nos in ſanguine tuo, ex omni tribu, & lingua, & populo & *gente*:
τῷ Θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ αἵματί σου, ἐκ πάσης φυλῆς ϗ γλώσσης, ϗ λαοῦ ϗ ἔθνους·
Et feciſti nos Deo noſtro *reges* & ſacerdotes: & regnabimus ſuper terram.
10 Καὶ ἐποίησας (ν) ἡμᾶς τῷ Θεῷ ἡμῶν βασιλεῖς ϗ ἱερεῖς· ϗ βασιλεύσομεν ἐπὶ τῆς γῆς.
Et vidi, & audivi vocem angelorum multorum in circuitu throni, & animalium, &
11 Καὶ εἶδον, ϗ ἤκουσα φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν (ξ) κυκλόθεν τοῦ θρόνου, ϗ τῶν ζώων, ϗ
ſeniorum: & *chiliades chiliadum*, *Dicentes* voce magnâ; Dignus eſt
12 τῶν πρεσβυτέρων· (ο) ϗ χιλιάδες χιλιάδων, Λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ, (π) Ἄξιόν ἐστι
Agnus occiſus, accipere virtutem, & *divitias*, & ſapientiam, & fortitudinem,
τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον, λαβεῖν τὴν δύναμιν, ϗ πλοῦτον, ϗ σοφίαν, ϗ ἰσχὺν,
& honorem, & gloriam, & benedictionem. Et omnem creaturam, quæ eſt in cœlo, &
13 ϗ τιμὴν, ϗ δόξαν, ϗ εὐλογίαν. Καὶ πᾶν κτίσμα, (ρ) ὅ ἐστιν ἐν τῷ οὐρανῷ, ϗ
in terra, & ſub terra, & in mari quæ ſunt, & *ea* quæ in *eis*,
(σ) ἐν τῇ γῇ, ϗ ὑποκάτω τῆς γῆς, ϗ ἐπὶ τῆς θαλάσσης (τ) ἅ ἐστι, ϗ τὰ ἐν αὐτοῖς,
omnia audivi *dicentia*; Sedenti in throno, & Agno, benedictio, &
πάντα ἤκουσα λέγοντα, Τῷ καθημένῳ (υ) ἐπὶ τοῦ θρόνου, ϗ τῷ ἀρνίῳ, ἡ εὐλογία, ϗ
honor, & gloria, & *robur* in ſecula ſeculorum. Et quatuor animalia
14 ἡ τιμὴ, ϗ ἡ δόξα, ϗ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ (φ) τὰ τέσσαρα ζῶα
dicebant; Amen. Et viginti quatuor ſeniores ceciderunt, & adoraverunt
ἔλεγον, Ἀμήν. ϗ (χ) οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν, ϗ προσεκύνησαν
viventem in ſecula ſeculorum.
ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

CAP. VI. ϛʹ.

Et vidi *quando* aperuiſſet Agnus unum *de* ſigillis, & audivi unum de
Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξε τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν (α) σφραγίδων, ϗ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ 1
quatuor animalibus, dicens, tanquam vocem tonitrui; Veni & vide. Et vidi,
τῶν τεσσάρων ζώων, λέγοντος, ὡς (β) φωνῆς βροντῆς, Ἔρχου ϗ βλέπε. Καὶ εἶδον, 2
& ecce equus albus: & *ſedens* ſuper illum *habens* arcum, & data eſt ei co-
ϗ ἰδοὺ ἵππος λευκός· ϗ ὁ καθήμενος (γ) ἐπ᾽ αὐτῷ ἔχων τόξον, ϗ ἐδόθη αὐτῷ στέ-
rona, & exivit vincens, *&* ut vinceret. Et cùm aperuiſſet ſecundum ſigil-
φανος, ϗ ἐξῆλθε (δ) νικῶν, ϗ ἵνα νικήσῃ. Καὶ ὅτε ἤνοιξε (ε) τὴν δευτέραν σφρα- 3
lum, audivi ſecundum animal dicens; Veni & vide. Et exivit alius
γῖδα, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος, (ζ) Ἔρχου ϗ βλέπε. Καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος 4
equus rufus: & *ſedenti* ſuper illum, datum eſt ei *ſumere* pacem de
ἵππος (η) πυῤῥός· ϗ τῷ καθημένῳ ἐπ᾽ αὐτῷ ἐδόθη αὐτῷ λαβεῖν τὴν εἰρήνην (ϑ) ἀπὸ
terra, & *ut alii alios* interficiant: & datus eſt ei gladius magnus. Et
τῆς γῆς, ϗ ἵνα ἀλλήλους (ι) σφάξωσι· ϗ ἐδόθη αὐτῷ (κ) μάχαιρα μεγάλη. Καὶ 5
cùm aperuiſſet tertium ſigillum, audivi tertium animal, dicens; Veni &
ὅτε ἤνοιξε τὴν (λ) τρίτην σφραγῖδα, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου, λέγοντος, (μ) Ἔρχου ϗ
vide. *Et vidi*, & ecce equus niger: & *ſedens* ſuper illum *habens* ſtateram in
βλέπε. ϗ εἶδον, ϗ ἰδοὺ ἵππος μέλας· ϗ ὁ καθήμενος (ν) ἐπ᾽ αὐτῷ ἔχων ζυγὸν ἐν
manu ſua. Et audivi vocem in medio quatuor animalium, *dicentem*; *Chœnix*
τῇ χειρὶ αὐτοῦ. Καὶ ἤκουσα (ξ) φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων, λέγουσαν, Χοῖνιξ 6
tritici denario, & tres *chœnices* hordei denario: & oleum & vinum ne læſe-
σίτου δηναρίου, ϗ τρεῖς χοίνικες (ο) κριθῆς δηναρίου· ϗ τὸ ἔλαιον ϗ τὸν οἶνον μὴ ἀδική-
ris. Et cùm aperuiſſet ſigillum quartum, audivi vocem quarti animalis,
σῃς. Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν τοῦ τετάρτου ζώου, 7
dicentem; Veni & vide. Et *vidi*, *&* ecce equus pallidus: & *ſedens* ſuper
(π) λέγουσαν, Ἔρχου ϗ βλέπε. Καὶ εἶδον, ϗ ἰδοὺ ἵππος χλωρός· ϗ ὁ καθήμενος ἐπάνω 8
eum, nomen illi, Mors: & Infernus ſequebatur *cum eo*: & data eſt *illis*
αὐτοῦ ὄνομα αὐτῷ, ὁ Θάνατος· ϗ ὁ Ἅδης ἀκολουθεῖ μετ᾽ αὐτοῦ· ϗ ἐδόθη αὐτοῖς
poteſtas interficere ſuper *quartam partem* terræ, in gladio *&* in fame, & in morte,
ἐξουσία (ρ) ἀποκτεῖναι ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἐν ῥομφαίᾳ ϗ ἐν λιμῷ ϗ ἐν θανάτῳ,
& *ſub* beſtiis terræ.
(σ) ϗ ὑπὸ τῶν θηρίων τῆς γῆς.

MS.A. (ϑ) εἴληφεν ἐκ (ι) τέσσερα (κ) ἔπεσαν (λ) κιθάραν, (μ) ᾄδωσιν (ν) αὐτοὺς βασιλείαν ϗ ἱερε·· ··· βασιλεύουσιν (ξ) κύκλῳ (ο) ϗ ἦν ὁ ···θμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδ··, ϗ χιλιάδες (π) ··Ἄξιός (ρ) ὃ ἐν (σ) ἐπὶ τῆς γῆς, (τ) ἐστιν, (υ) ἐπὶ τῷ θρόνῳ, τῷ ἀρνίῳ (φ) τέσσερα (χ) οἱ πρεσβύτεροι ἔπεσαν, ϗ προσεκύνησαν. Καὶ ἴδον ὅτε Κεφ. ϛʹ. MS.A. (α) ἑπτὰ σφραγίδων, (β) φωνὴ βροντῆς, λέγοντος, Ἔρχου. Καὶ ἴδον, (γ) ἐπ᾽ αὐτὸν (δ) ὁ νικῶν (ε) τὴν σφραγῖδα τὴν δευτέραν, (ζ) Ἔρχου. Καὶ ἐξῆλθεν (η) πυρός· ϗ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπ᾽ αὐτὸν ἐδόθη λαβεῖν (ϑ) τῆς γῆς (ι) σφάξουσιν, (κ) μεγάλη μάχαιρα. (λ) σφραγῖδα τὴν τρίτην (μ) Ἔρχου. ϗ ἴδον, (ν) ἐπ᾽ αὐτὸν (ξ) ὡς φωνὴν (ο) κριθῶν τοῦ δηναρίου· (π) λέγοντος, ····υ. Καὶ ἴδον, (ρ) ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς ··ς ἀποκτεῖναι, ἐν (σ) ϗ τὸ τέταρτον ·ῶν θηρίων

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

7 8 * ܘܐܬܐ ܘܢܣܒ ܟܬܒܐ ܡܢ ܝܡܝܢܗ ܕܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠ ܬܪܘܢܘܣ. * ܘܟܕ ܢܣܒܗ ܠܟܬܒܐ.
ܗܢܝܢ ܐܪܒܥ ܚܝܘܢ. ܘܗܢܘܢ ܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥܐ ܩܫܝܫܐ . ܢܦܠܘ ܩܕܡܘܗܝ ܕܐܡܪܐ. ܟܕ ܐܝܬ
ܠܟܠ ܚܕ ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܩܝܬܪܐ ܘܩܦܠܐܣ ܕܕܗܒܐ ܕܡܠܝܢ ܡܢ ܒܣܡܐ. ܘܗܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ
9 ܨܠܘܬܐ ܕܩܕܝܫܐ. * ܘܡܫܒܚܝܢ ܬܫܒܘܚܬܐ ܚܕܬܐ ܟܕ ܐܡܪܝܢ . ܕܫܘܐ ܐܢܬ ܠܡܣܒ
ܠܟܬܒܐ . ܘܠܡܦܬܚ ܚܬܡܘܗܝ ܕܝܠܗ. ܡܛܠ ܕܐܬܢܟܣܬ ܘܙܒܢܬ ܠܢ ܠܐܠܗܐ ܒܕܡܟ
10 ܕܝܠܟ . ܡܢ ܟܠ ܫܪܒܬܐ ܘܠܫܢܐ ܘܥܡܐ ܘܐܡܘܬܐ . * ܘܥܒܕܬ ܐܢܘܢ ܠܐܠܗܐ ܕܝܠܢ ܡܠܟܘܬܐ
11 ܘܟܗܢܐ : ܘܡܡܠܟܝܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܚܙܝܬ ܘܫܡܥܬ ܐܝܟ ܩܠܐ ܕܡܝܐ ܣܓܝܐܐ. ܚܕܪܘܗܝ
ܕܬܪܘܢܘܣ . ܘܕܚܝܘܬܐ. ܘܕܩܫܝܫܐ. ܘܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ ܡܢܝܢܐ ܕܝܠܗܘܢ . ܪܒܘ ܪܒܘܢ ܘܐܠܦ
12 ܐܠܦܝܢ. * ܕܐܡܪܝܢ ܒܩܠܐ ܪܡܐ. ܫܘܐ ܕܐܝܬܘܗܝ ܐܡܪܐ ܗܘ ܕܢܟܝܣܐ. ܠܡܣܒ ܚܝܠܐ ܘܥܘܬܪܐ
13 ܘܚܟܡܬܐ ܘܥܘܫܢܐ. ܘܐܝܩܪܐ ܘܫܘܒܚܐ ܘܒܘܪܟܬܐ. * ܘܟܠ ܒܪܝܬܐ ܗܝ ܕܐܝܬܝܗ ܒܫܡܝܐ.
ܘܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܠܬܚܬ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܒܝܡܐ. ܘܟܠܗܘܢ ܕܒܗܘܢ. ܘܫܡܥܬ ܠܗܘ ܕܝܬܒ
ܥܠ ܬܪܘܢܘܣ ܕܐܡܪ. ܠܐܡܪܐ ܬܬܝܗܒ ܒܘܪܟܬܐ ܘܐܝܩܪܐ ܘܫܘܒܚܐ ܘܐܘܚܕܢܐ : ܠܥܠܡ
14 ܥܠܡܝܢ:* ܘܗܠܝܢ ܐܪܒܥ ܚܝܘܢ ܐܡܪܢ ܗܘܝ. ܐܡܝܢ. ܘܗܢܘܢ ܩܫܝܫܐ ܢܦܠܘ ܘܣܓܕܘ.
1 * ܩܦܠܐܘܢ * ܘ * * ܘܚܙܝܬ ܟܕ ܦܬܚ ܐܡܪܐ ܚܕ ܡܢ ܫܒܥܐ ܚܬܡܐ. ܘܫܡܥܬ
2 ܚܕ ܡܢ ܗܠܝܢ ܐܪܒܥ ܚܝܘܢ ܕܐܡܪܐ ܐܝܟ ܩܠܐ ܕܪܥܡܐ. ܬܐ ܘܚܙܝ. * ܘܚܙܝܬ ܘܗܐ ܣܘܣܝܐ
ܚܘܪܐ. ܘܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠܘܗܝ. ܐܝܬ ܠܗ ܩܫܬܐ. ܘܐܬܝܗܒܬ ܠܗ ܟܠܝܠܐ. ܘܢܦܩ ܟܕ ܙܟܐ
3 ܘܕܢܙܟܐ. * ܘܟܕ ܦܬܚ ܚܬܡܐ ܗܘ ܬܪܝܢܐ. ܫܡܥܬ ܚܝܘܬܐ ܬܪܝܢܝܬܐ ܕܐܡܪܐ. ܬܐ.
4 * ܘܢܦܩ ܐܚܪܢܐ ܣܘܣܝܐ ܣܘܡܩܐ. ܘܠܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠܘܗܝ . ܐܬܝܗܒ ܠܗ ܠܡܣܒ
5 ܫܝܢܐ ܡܢ ܐܪܥܐ . ܘܕܢܟܣܘܢ ܚܕ ܠܚܕ. ܘܐܬܝܗܒܬ ܠܗ ܣܝܦܐ ܪܒܐ. * ܘܟܕ ܦܬܚ
ܠܚܬܡܐ ܗܘ ܬܠܝܬܝܐ . ܫܡܥܬ ܚܝܘܬܐ ܬܠܝܬܝܬܐ ܕܐܡܪܐ. ܬܐ ܘܚܙܝ. ܘܚܙܝܬ ܘܗܐ
6 ܣܘܣܝܐ ܐܘܟܡܐ. ܘܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠܘܗܝ ܐܝܬ ܠܗ ܡܣܐܬܐ ܒܐܝܕܗ. * ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ
ܡܢ ܡܨܥܬܐ ܕܐܪܒܥܬܝܗܘܢ ܚܝܘܬܐ ܕܐܡܪ. ܩܒܝܣܬܐ ܕܚܛܐ ܒܕܝܢܪܐ. ܘܬܠܬ ܩܒܝܣܢ ܕܣܥܪܐ
7 ܒܕܝܢܪܐ. ܘܠܡܫܚܐ ܘܠܚܡܪܐ ܠܐ ܬܗܪ. * ܘܟܕ ܦܬܚ ܚܬܡܐ ܗܘ ܪܒܝܥܝܐ. ܫܡܥܬ ܠܗܘ
8 ܚܝܘܬܐ ܪܒܝܥܝܬܐ ܕܐܡܪܐ. ܬܐ ܘܚܙܝ. * ܘܚܙܝܬ ܘܗܐ ܣܘܣܝܐ ܝܘܪܩܐ. ܘܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠܘܗܝ .
ܫܡܗ ܡܘܬܐ. ܘܫܝܘܠ ܢܩܦܐ ܠܗ. ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ ܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܪܘܒܥܗ ܕܐܪܥܐ.
ܠܡܩܛܠ ܒܣܝܦܐ ܘܒܟܦܢܐ ܘܒܡܘܬܐ . ܘܡܢ ܚܝܘܬ ܫܢܐ ܕܐܪܥܐ.

Et venit, & accepit librum à dextera ejus qui ſedebat ſuper thronum. 7 Et quum 8 accepiſſet librum, illa quatuor animalia, & illi viginti quatuor ſeniores ceciderunt ante Agnum, habentes unuſquiſque ex illis citharam, & phialas aureas plenas ſuffituum, quæ ſunt preces Sanctorum. Et 9 canebant canticum novum, dicentes; Dignus es accipere librum, & aperire ſigilla ejus, quia mactatus es, & emiſti nos Deo per ſanguinem tuum, ex omni tribu, & linguâ, & populo, & natione: Et feciſti eos Deo noſtro reges & ſacerdotes, & regnant ſuper terram. 10 Et vidi 11 & audivi tanquam vocem aquarum multarum circum thronum & animalia & ſeniores: & erat numerus eorum myrias myriadum, & chilias chiliadum, Dicentium 12 voce magnâ; Dignus eſt Agnus ille mactatus, accipere robur, & divitias, & ſapientiam, & fortitudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem, Et omnem 13 creaturam quæ eſt in cœlo, & ſuper terram, ſubter terram, & in mari, & omnia quæ in iis ſunt. Et audivi eum qui ſedebat ſuper thronum, dicentem; Agno detur benedictio, & honor, & gloria, & potentia in ſecula ſeculorum. Et illa quatuor 14 animalia dicebant, Amen: & illi ſeniores ceciderunt, & adorârunt.

CAP. VI.

Et vidi, quum aperuiſſet Agnus unum 1 ex ſeptem ſigillis, & audivi unum ex illis quatuor animalibus dicens tanquam vocem tonitru, Veni & vide. Et vidi, & ecce 2 equus albus: & qui ſedet ſuper eum, habet arcum, & data eſt ei corona, & exivit victor ut vinceret. Et quum aperuiſſet ſi- 3 gillum illud ſecundum, audivi animal ſecundum dicens, Veni. Et exivit alius e- 4 quus rufus: & ei qui ſedebat ſuper eum, datum eſt auferre pacem à terra, & ut ſe mutuò mactent: & datus ei gladius magnus. Et quum aperuiſſet ſigillum illud 5 tertium, audivi animal tertium dicens; Veni & vide: & vidi, & ecce equus niger; & ille qui ſedebat ſuper eum, habebat ſtateram in manu ſua. Et audivi vocem in 6 medio quatuor animalium dicentem, Chœnix tritici denario, & tres chœnices hordei denario: & oleo ac vino ne noceas. Et 7 quum aperuiſſet ſigillum illud quartum, audivi illud quartum animal dicens, Veni & vide. Et vidi, & ecce equus viridis: & 8 qui ſedebat ſuper eum, nomen illi Mors, & infernus ſequitur poſt eum: & data eſt ei poteſtas ſuper quartam partem terræ, ad occidendum gladio, & fame, & morte, etiam ex animali dentis terræ.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ወመጽአ፡ ወተመጠዋ፡ እሙን፡ የማኑ፡ ለዘከቱ፡ ዘይነብር፡ ደበ : መንበር፡፡=፦ ወሶበ : ተመ
8 ጠዋ፡ ሳይእቲ፡ መጽሐፍ፡ ሰገዱ፡ ሎቱ፡ ቅድሜሁ : ለውእቱ፡ በግዕ፡ እልክቱ፡ ፳ወ፬፡ ሊቃና
ት፡ወእልክቱኒ፡ ፬፡ እንስሳ፡ወያጸንዑ፡ኵሎሙ፡ጽዋዓተ፡ዘምሉእ፡ እጣነ፡ወመሰንቆ፡መዝ
9 ሙር፡፡ወዝውእቱ፡ጸሎቶሙ፡ለቅዱሳን፡=፦ ወይዜምሩ፡በመዝሙር፡ሐዲስ፡፡ወይብሉ፡ይደል
ወከ፡ትንሣእ፡ሳዛቲ፡መጽሐፍ፡ወትፍታሕ፡ማኅተሚሃ፡፡እስመ፡ተሰቀልከ፡ወተቀተልከ፡ወተሣ
የጥከ፡በደምከ፡ለእግዚአብሔር፡እምነ፡ኵሉ፡አሕዛብ፡ወሕዝብ፡ወነገድ፡ወበሐውርት፡=፦

Et venit, & accepit librum de dextra ejus qui ſedebat ſuper thronum. Et 7 *quum accepiſſet hunc librum, adorârunt ante hunc agnum illi viginti & qua-* 8 *tuor ſeniores, & illa quatuor animalia: & ſupportabant omnia illa, phialam plenam incenſi, & citharam cantici, & hæc ſunt preces Sanctorum. Et can-* 9 *tabant cum cantico novo, & dicebant; Competit tibi ut accipias hunc librum, & aperias ſigilla ejus, quia ſuſpenſus fuiſti, & occiſus fuiſti, & mercatus es cum ſanguine tuo, Deo, ex omni gente, & populo, & tribu, & regione.*

Verſio VULGATA LATINA.

7
8 Et venit, & accepit de dextera ſedentis in throno librum. Et cùm aperuiſſet li-
brum, quatuor animalia, & vigintiquatuor ſeniores ceciderunt coram agno, ha-
bentes ſinguli citharas, & phialas aureas plenas odoramentorum, quæ ſunt orati-
9 ones Sanctorum: Et cantabant canticum novum, dicentes; Dignus es, Domine,
accipere librum, & aperire ſignacula ejus: quoniam occiſus es, & redemiſti nos
10 Deo in ſanguine tuo ex omni tribu, & lingua, & populo, & natione: Et feciſti
11 nos Deo noſtro regnum, & ſacerdotes: & regnabimus ſuper terram. Et vidi, &
audivi vocem angelorum multorum in circuitu throni, & animalium, & ſeniorum:
12 & erat numerus eorum millia millium, Dicentium voce magnâ; Dignus eſt
Agnus, qui occiſus eſt, accipere virtutem, & divinitatem, & ſapientiam, & forti-
13 tudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem. Et omnem creaturam, quæ
in cœlo eſt, & ſuper terram, & ſub terra, & quæ ſunt in mari, & quæ in eo:
omnes audivi dicentes; Sedenti in throno, & Agno, benedictio, & honor, & glo-
14 ria, & poteſtas in ſecula ſeculorũ. Et quatuor animalia dicebant; Amen. Et viginti
quatuor ſeniores ceciderũt in facies ſuas: & adoraverũt Viventẽ in ſecula ſeculorũ.

CAP. VI.

Et vidi quòd aperuiſſet Agnus unum de ſeptem ſigillis, & audivi unum de 1
quatuor animalibus, dicens, tanquam vocem tonitrui; Veni, & vide. Et vidi: 2
& ecce equus albus, & qui ſedebat ſuper illum habebat arcum, & data eſt ei
corona, & exivit vincens ut vinceret. Et cùm aperuiſſet ſigillum ſecundum, au- 3
divi ſecundum animal, dicens; Veni, & vide. Et exivit alius equus rufus: & qui 4
ſedebat ſuper illum, datum eſt ei ut ſumeret pacem de terra, & ut invicèm ſe inter-
ficiant, & datus eſt ei gladius magnus. Et cùm aperuiſſet ſigillum tertium, audivi 5
tertium animal, dicens; Veni, & vide. Et ecce equus niger: & qui ſedebat ſuper
illum, habebat ſtateram in manu ſua. Et audivi tanquam vocem in medio qua- 6
tuor animalium, dicentium; Bilibris tritici denario, & tres bilibres hordei dena-
rio, & vinum & oleum ne læſeris. Et cùm aperuiſſet ſigillum quartum, audivi 7
vocem quarti animalis dicentis; Veni, & vide. Et ecce equus pallidus: & qui ſe- 8
debat ſup eum, nomen illi, Mors, & infernus ſequebatur eum, et data eſt illi poteſtas
ſuper quatuor partes terræ, interficere gladio, fame, & morte, & beſtiis terræ.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

7 8 فاقبل واحد المصحف من يمين الجالس على الكرسي * فلما اخذ المصحف اقبلت
الحيوان الاربعة والاربعة وعشرون شيخا * وسقطت قدام الخروف * وكانت معهم قياثير وجامات
9 ذهب * وكانت مملوة بخور طيب. التي هي صلوات القديسين * وكانوا يسبحون تسبحة جديدة
قايلين * مستحق انت ايها الخروف ان تاخذ المصحف وتحل طوابعه * لانك ذبحت واشتريتنا
10 لله بدمك * من كل قبيلة ولسان * وامة وشعوب * وصيرتهم لالاهنا ملوكا وكهنة * ويملكون على
11 الارض * فنظرت وسمعت اصوات ملايكة حوالي الكرسي * والحيوان والمشيخة * وكان عدد مبلغهم
12 ربوات الربوات * والاف الاف * وهم يقولون باصوات عظيمة * مستحق هو الخروف المذبوح ان
13 ياخذ القوة * والغنا * والحكمة * والمقدرة. والكرامة * والمجد * والبركة * وجميع الخليقة التي في
السماء * وعلى الارض * وما تحت الارض * وما في البحار له تكون * وسمعت الكل يقولون * للجالس
14 على الكرسي وللخروف * البركة والكرمة والمجد والعز الى دهر الداهرين * فقالت
الحيوان الاربعة امين * والمشايخ خروا وسجدوا *

1 * الفصل السادس * * فنظرت اذ فتح الخروف طابعا من طوابع المصحف السبعة *
2 فسمعت احد الحيوان الاربعة يقول لي بصوت كانه الرعد. تعال وترى * فنظرت فاذا بفرس
3 ابيض * وكان مع الراكب عليه قوس * واعطي له تاج * ثم انه خرج ليغلب فغلب * فلما فتح
4 الطابع الثاني * سمعت الحيوان الثاني يقول * تعال ترى * فرايت * فاذا بفرس ناري ورد * والراكب
عليه اعطي له ان ينزع الامان والصلح من الارض ليقتل الناس بعضهم بعضا * واعطي له
5 سيف عظيم * فلما فتح الطابع الثالث سمعت الحيوان الثالث يقول لي تعال وانظر * فنظرت فاذا
6 ببرذون ادهم * والراكب عليه بيده ميزان * وسمعت صوتا من بين الاربع حيوان يقول * مكيال قمح
7 بدينار * وثلاث مكيالات شعير بدينار * والزيت والخمر لا يفسد * فلما فتح الطابع الرابع سمعت
8 الحيوان الرابع يقول لي تعال ترى * فنظرت فاذا ببرذون اخضر * والراكب عليه يدعا اسمه الموت *
والجحيم كان يتبعه * واعطي له السلطان على ربع الارض ليقتل بالسيف والجوع وبالوبا وبوحوش الارض *

Is veniens accepit librum è dextera ſedentis ſuper thronum. 7 *Cúmque accepiſſet librum, venerunt animalia quatuor, & viginti quatuor ſenes, & ceciderunt coram Agno: habebántque citharas, & phialas aureas, plenas incenſo aromatico, quæ ſunt orationes ſanctorum.* 8 *Et canebant canticum novum, dicentes, Dignus es O Agne, qui accipias librum, & ſolvas ſignacula ejus: quia mactatus es, & emiſti nos Deo per ſanguinem tuum, ex omni tribu, & lingua, & gente, ac populis.* 9 *Et feciſti eos Deo noſtro reges & ſacerdotes; & regnabunt ſuper terram.* 10 *Tum aſpexi, & audivi voces Angelorum circa thronum & animalia & ſenes: erat autem numerus ſummæ eorum, myriades myriadum & millia millium.* 11 *Et hi dicebant magnis vocibus, Dignus eſt Agnus mactatus qui accipiat fortitudinem, & divitias, & ſapientiam, & potentiam, & honorem; & gloriam, atque benedictionem:* 12 *Et omnes creaturæ quæ ſunt in cælo, & ſuper terram & quod ſub terra eſt, quodque in maribus eſt, ipſius eſt. Et omnia audivi dicentia, Sedenti ſuper thronum & Agno benedictio, & veneratio, & gloria, & robur in ſeculum ſeculorum.* 13 *Et dixerunt animalia quatuor, Amen: et ſenes proſtrati adoraverunt.* 14

CAP. VI.

Et aſpexi, quum aperuiſſet Agnus ſigillum unum ex ſeptem libri ſigillis, et audivi unum ex animalibus quatuor, dicens mihi voce tonitruo ſimili, Veni, & videbis. 1 *Aſpexi igitur, & ecce equus albus: et qui inſidebat ei, habebat arcum: & data eſt ei corona: ac tum quidem prodiit ad vincendum, et vicit.* 2 *Cúmque aperuiſſet ſigillum ſecundum, audivi ſecundum animal dicens, Veni & videbis.* 3 *Aſpexi igitur, et ecce equus ex igneo rufus: et inſidenti ſuper illum, datum eſt ut tolleret ſecuritatem et pacem è terra, ut hominum alii alios trucident: et datus eſt ei gladius ingens.* 4 *Cum autem aperuiſſet ſigillum tertium, audivi tertium animal dicens mihi, Veni, & vide.* 5 *Aſpexique, & ecce equus niger: et in manu inſidentis ſuper eum, ſtatera. Et audivi vocem de medio quatuor animalium, dicentem, Menſura tritici denario, & tres menſuræ ordei denario: et oleum et vinum ne corrumpatur.* 6 *Et cùm aperuiſſet ſigillum quartum, audivi quartum animal dicens mihi, Veni, & videbis.* 7 *Tum aſpexi, et ecce equus viridis: et inſidentis ſuper eum nomen vocatur Mors: et infernus ſequebatur eum: Dataque eſt illi poteſtas in quartam terræ partem, ut perimeret gladio, et fame, et peſte, et per feras terræ.* 8

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

10 ወረሰይከ፡እሞንቱሆሙ፡ ለመንግሥተ፡ እግዚአብሔር፡ ካህናተ፡ወነገሥተ፡ውስተ፡ኵሉ፡ምድ
11 ር፡፡=፥ ወሰማዕኩ፡ ቃለ፡ ብዙኃን፡ መላእክት፡ በአውዱ፡ ለውእቱ፡ መንበር፡ ወዘእንስሳሁ፡
ወዘእልክቱ፡ሊቃናት፡፡ ወኊልቆሙሰ፡፼፡ ወአእላፍ፡ወአእላፈ፡ አእላፋት፡ ዘ፼ አግዓዚ፡፡=፥
12 ወይቤሉ፡በቃል፡ ዓቢይ፡ይደልዎ፡ ለውእቱ፡ በግዕ፡ዘተቀትለ፡ ከመ፡ይንሣእ፡ኀይለ፡ ወብዕለ፡ወ
13 መንግሥተ፡ ወጽንዓ፡ ወጥበበ፡ ወክብረ፡ ወስብሐተ፡ ወበረከተ፡፡=፥ ወኵሉ፡ዘተፈጥረ፡ዘበሰ
ማይ፡ ወዘበምድር፡ወታሕተ፡ ምድር፡ ወዘውስተ፡ ባሕር፡ ወኵሉ፡ ዘውስቴቶሙ፡ይብሉ፡ስብ
14 ሐተ፡ወክብር፡ ወኃይል፡ወበረከት፡ለዘ፡ይነብር፡ዲበ፡ መንበሩ፡ ወለዝ፡በግዑ፡ለዓለመ፡ዓለም፡
አሜን፡፡=፥ ወይብሉ፡እልክቱ፡እንስሳሁ፡አሜን፡፡ ወሰገዱ፡ሎቱ፡ እልክቱ፡ሊቃናት፡፡=፥

፯

1 ወሶበ፡ፈትሐ፡ዝክቱ፡በግዕ ፩፡እምነ፡ ፯፡ ማኅተሚሃ፡ወይቤ፡ ለኒ፡ ፩፡ እምነ፡እልክቱ፡ ፬፡ እ
2 ንስሳሁ፡ናዓ፡ርኢ፡ወሰማዕክ፡ቃሎ፡ከመ፡ነጐድጓድ፡፡=፥ ወርኢኩ፡ናሁ፡ ፈረስ፡ጸዓዳ፡ወዘይ
3 ጸዓኖ፡ቀስተ፡ያጸንዕ፡ ወወሀብዎ፡አክሊለ፡ ወወፅአ፡ከመ፡ ይማእ፡፡=፥ ፪፡ ወሶበ፡ፈትሐ፡ካል
4 አ፡ ማኅተመ፡ይቤለኒ፡ ካልእ፡እምውስተ፡ እንስሳሁ፡ናዓ፡ርኢ፡፡=፥ ወወፅአ፡ ካልእ፡ፈረስ፡ቀ
ይሕ፡በአምሳለ፡እሳት፡ወአዘዝዎ፡ለዘ፡ይጼዓኖ፡ ይንሣእ፡ ሰላመ፡ እምነ፡ ምድር፡ ከመ፡ ይት
5 ቃተሉ፡በበይናቲሆሙ፡ወመጠውዎ፡ዓቢየ፡መጥባሕተ፡፡=፥ ፫፡ ወሶበ፡ፈትሐ፡ሣልሰ፡ማኅተመ፡
ይቤለኒ፡ሣልስ፡እምውስተ፡እንስሳሁ፡ናዓ፡ትርአይ፡፡ ወወፅአ፡ ፈረስ፡ ጸሊም፡ ወዘይጼዓኖ፡ መ
6 ደልው፡ያጸንዕ፡፡=፥ ወሰማዕኩ፡ቃለ፡ዓቢየ፡በማእከሎሙ፡ለእልክቱ፡ ፬፡ እንስሳሁ፡ከመ፡ቃለ፡
ንስር፡ወይብል፡መስፈርተ፡ሰርናይ፡በዲናር፡ ወ ፫፡ መስፈርተ፡እክል፡በዲናር፡ ወወይንሰ፡ ወቅብ
7 እ፡ኢያሕብሩ፡፡=፥ ፬፡ ወሶበ፡ፈትሐ፡ራብአ፡ማኅተመ፡ ወሰማዕኩ፡ቃለ፡ዘይብለኒ፡እምነ፡እ
8 ንስሳሁ፡ራብዕ፡ናዓ፡ትርአይ፡፡=፥ ወወፅአ፡ ፈረስ፡ ሐመልሚል፡ ወዘይጼዓኖ፡ሞት፡ስሙ፡ ወሲ
ኦል፡ ትተልዎ፡ ወወሀብዎ፡ ሥልጣነ፡ ለዕለ፡ ራብዕት፡ እዴሃ፡ ለምድር፡ ከመ፡ ያስተቃትሎሙ፡
በሰይፈ፡ ሐጺን፡ ወበረሀብ፡ ወበሞት፡ ወበአራዊተ፡ ምድር፡፡=፥

Et conſtituiſti ex illis in regnum Dei, ſacerdotes & reges in omni terra. 10 *Et audivi vocem multorum Angelorum in circuitu iſtius throni, & animalium, & illorum ſeniorum, & numerus eorum myrias et myriades, et myriades myriadum, quorum myrias liberi.* 11 *Et dixerunt in magna voce, Oportet hunc agnum, qui occiſus eſt, ut accipiat virtutem, & divitias, & imperium, & fortitudinem, & ſapientiam, & honorem, & gloriam, & benedictionem.* 12 *Et omnia quæ creata ſunt, in cœlo, & in terra, & ſubter terram, & quæ in mari, & omnia quæ in iis, dixerunt; Gloria & honor, & virtus, & benedictio ei qui ſedet ſuper thronum, & agno ejus in ſeculum ſeculorum, Amen.* 13 *Et dixerunt illa animalia ejus, Amen: & adorârunt eum illi ſeniores.* 14

CAP. VI.

Et tunc aperuit hic agnus primum ex ſeptem ſigillis, & dixit mihi unum ex illis quatuor animalibus ejus; Veni, vide: & audivi vocem ejus ſicut tonitru. 1 *Et vidi, ecce equum album, & qui inſedebat ei, arcum tenebat, & data eſt ei corona, & exivit ut vinceret.* 2 *Et quum aperuiſſet ſecundum ſigillum, dixit mihi ſecundum ex animalibus ejus; Veni, vide.* 3 *Et prodiit alius equus rufus, in ſimilitudine ignis, & datum eſt in mandato illi qui inſedebat ei, tollere pacem de terra, ut interficerent ſe invicem, & traditus eſt ei magnus gladius.* 4 *Et quum aperuiſſet tertium ſigillum, dixit mihi tertium ex quatuor animalibus ejus; Veni ut videas, & prodiit equus niger, & qui inſedebat ei, ſtateram tenebat.* 5 *Et audivi vocem magnam in medio illorum quatuor animalium, ſicut vocem aquilæ, & dixit; Menſura tritici pro denario, & tres menſuræ hordei pro denario, & vinum & oleum non tranſgredientur.* 6 *Et tunc aperuit quartum ſigillum, & audivi vocem dicentem ex quarto animali ejus, Veni ut videas.* 7 *Et prodiit equus viridis, & ejus qui inſedebat illi nomen, Mors erat, & infernus ſequebatur eam, & data eſt ei poteſtas ſuper quartam partem terræ, ut trucidaret cum gladio ferri, & cum fame, & cum morte, & cum beſtiis terræ.* 8

Et cùm aperuiſſet quintum ſigillum, vidi ſubtus altare animas
9 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς
interfectorum propter verbum Dei, & propter teſtimonium quod habebant.
τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, (τ) ϗ διὰ τὴν μαρτυρίαν ἣν εἶχον.
Et clamabant voce magnâ, dicentes; Uſquequò, Domine, ſanctus & ve-
10 Καὶ (υ) ἔκραζον φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, Ἕως πότε ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος (φ) ϗ ὁ ἀ-
rus, non judicas & vindicas ſanguinē noſtrum de *habitantibus* in terra?
ληθινὸς, οὐ κρίνεις ϗ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν (χ) ἀπὸ τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;
Et datæ ſunt *ſingulis* ſtolæ albæ, & dictum eſt illis, ut requieſcerent
11 Καὶ (ψ) ἐδόθησαν ἑκάστοις στολαὶ λευκαὶ, ϗ ἐῤῥέθη αὐτοῖς, ἵνα (ω) ἀναπαύσωνται
adhuc tempus *parvum*, donec compleantur *&* conſervi eorum, & fratres eorum,
ἔτι χρόνον μικρὸν, ἕως οὗ πληρώσονται ϗ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν, ϗ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, οἱ
futuri trucidari ſicut & illi. Et vidi cùm aperuiſſet ſigillum
12 μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς ϗ αὐτοί. Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα
ſextum, & ecce terræmotus magnus factus eſt, & Sol factus eſt niger tanquā
τὴν ἕκτην, ϗ ἰδοὺ σεισμὸς (α) μέγας ἐγένετο, ϗ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς
ſaccus cilicinus, & Luna facta eſt ſicut ſanguis. Et ſtellæ *cæli*
13 σάκκος τρίχινος, ϗ ἡ σελήνη (β) ἐγένετο ὡς αἷμα. Καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ
ceciderunt *in* terram, ſicut ficus emittit groſſos ſuos, à magno vento
ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν, ὡς συκῆ βάλλει τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς (γ) ὑπὸ μεγάλου ἀνέμου
mota. Et cœlum receſſit ſicut liber involutus, & omnis mons
14 σειομένη. Καὶ (δ) οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον (ε) εἱλισσόμενον, ϗ πᾶν ὄρος
& inſula de locis ſuis motæ ſunt. Et reges *terræ*, &
15 ϗ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν (ζ) ἐκινήθησαν. Καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, ϗ οἱ (η)
magnates, & divites, & tribuni, & *potentes*, & omnis ſervus, & *omnis* li-
μεγιστᾶνες, ϗ οἱ πλούσιοι, ϗ οἱ χιλίαρχοι, ϗ οἱ δυνατοὶ, ϗ πᾶς δοῦλος ϗ πᾶς ἐλεύ-
ber abſconderūt *ſeipſos* in *ſpelæa*, & in *petras montium*. Et di-
16 θερος ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπήλαια, ϗ εἰς τὰς πέτρας τῶν ὀρέων. Καὶ λέ-
cunt montibus & petris; Cadite ſuper nos, & abſcondite nos à
γουσι τοῖς ὄρεσι ϗ ταῖς πέτραις, (θ) Πέσετε ἐφʼ ἡμᾶς, ϗ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ
facie ſedentis ſuper thronū, & ab ira Agni. Quoniam ve-
17 προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, ϗ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ ἀρνίου. Ὅτι ἦλ-
nit dies magnus iræ *ejus*: & quis poterit ſtare?
θεν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· ϗ τίς δύναται σταθῆναι;

CAP. VII. ζʹ.

Et poſt hæc vidi quatuor angelos ſtantes ſuper quatuor angulos
(α) ΚΑὶ μετὰ ταῦτα εἶδον τέσσαρας ἀγγέλους ἑστῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς 1
terræ, tenentes quatuor ventos terræ, ne *flaret ventus* ſuper terram,
γῆς, κρατοῦντας τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς, ἵνα μὴ πνέῃ (β) ἄνεμος ἐπὶ τῆς γῆς,
neque ſuper mare, neque *ſuper omnem* arborem. Et vidi alterum angelum
μήτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης, μήτε ἐπὶ πᾶν δένδρον. Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον (γ) 2
aſcendentem ab ortu Solis, habentem ſignum Dei vivi: & clamavit vo-
ἀναβάντα ἀπὸ ἀνατολῆς ἡλίου, ἔχοντα σφραγῖδα Θεοῦ ζῶντος· ϗ ἔκραξε φω-
ce magnâ quatuor angelis, quibus datum eſt *eis* nocere terræ & ma-
νῇ μεγάλῃ τοῖς τέσσαρσιν ἀγγέλοις, οἷς ἐδόθη αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν ϗ τὴν θά-
ri, Dicens; *Ne nocete* terræ, *neque* mari, neque
λασσαν, Λέγων, Μὴ ἀδικήσητε τὴν γῆν, (δ) μήτε τὴν θάλασσαν, μήτε τὰ 3
arboribus, quoadusque ſignemus ſervos Dei noſtri in frontibus eo-
δένδρα, (ε) ἄχρις οὗ σφραγίζωμεν τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ τῶν μετώπων (ζ) αὐ-
rum. Et audivi numerum ſignatorum, centum quadraginta quatuor
τῶν. Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐσφραγισμένων, ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσσαρες 4
millia ſignati, ex omni tribu filiorum Iſrael. Ex tribu Juda, duo-
χιλιάδες ἐσφραγισμένοι, ἐκ πάσης φυλῆς υἱῶν Ἰσραήλ. Ἐκ φυλῆς Ἰούδα, δώ-
decim millia ſignati: ex tribu Ruben, duodecim millia ſigna-
δεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ῥουβὴν, δώδεκα (η) χιλιάδες ἐσφραγισμέ- 5
ti: ex tribu Gad, duodecim millia ſignati: Ex tribu Aſer, duode-
νοι· ἐκ φυλῆς Γὰδ, δώδεκα (θ) χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· Ἐκ φυλῆς Ἀσὴρ, δώδε- 6
cim millia ſignati: ex tribu *Nephthalim*, duodecim millia ſigna-
κα (ι) χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Νεφθαλεὶμ, δώδεκα (κ) χιλιάδες ἐσφραγι-
ti: ex tribu Manaſſe, duodecim millia ſignati: Ex tribu Syme-
σμένοι· ἐκ φυλῆς (λ) Μανασσῆ, δώδεκα (μ) χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· Ἐκ φυλῆς Συμε- 7
on, duodecim millia ſignati: ex tribu Levi, duodecim millia ſi-
ὼν, δώδεκα (ν) χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Λευὶ, δώδεκα (ξ) χιλιάδες ἐσφρα-
gnati: ex tribu Iſſachar, duodecim millia ſignati: Ex tribu Za-
γισμένοι· ἐκ φυλῆς (ο) Ἰσαχὰρ, δώδεκα (π) χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· Ἐκ φυλῆς Ζα- 8
bulon, duodecim millia ſignati: ex tribu Joſeph, duodecim mil-
βουλὼν, δώδεκα (ρ) χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Ἰωσὴφ, δώδεκα (σ) χιλιά-
lia ſignati: ex tribu Beniamin, duodecim millia ſignati.
δες ἐσφραγισμένοι· ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν, δώδεκα χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.

MS.A. (τ) ϗ τὴν (υ) ἔκραξαν (φ) ϗ ἀληθινὸς, (χ) ἐκ τῶν (ψ) ἐδόθη αὐτοῖς ἑκάστῳ στολὴ λευκὴ, ϗ ἐῤῥέθη αὐτοῖς, (ω) ἀναπαύσονται χρόνον ἔτι μικρὸν, ἕως πληρωθῶσιν (α) ἐγένετο μέγας, (β) ὅλη ἐγένετο (γ) ὑπὸ ἀνέμου μεγάλου σαλευομένη. (δ) ὁ οὐρανὸς (ε) ἑλισσόμενον, (ζ) ἀπεκινήθησαν. (η) μεγιστᾶνες, οἱ χιλίαρχοι, ϗ οἱ πλούσιοι, ϗ οἱ ἰσχυροὶ, ϗ πᾶς δοῦλος ϗ ἐλεύθερος (θ) Πέσατε Κεφ. ζʹ. MS.A. (α) Μετὰ τοῦτο (β) ἄνεμος μήτε ἐπὶ θαλάσσης, μήτε ἐπὶ δένδρου. (γ) ἀναβαίνοντα ἀπὸ ἀνατολῶν (δ) ϗ τὴν (ε) ἄχρι σφραγίσωμεν (ζ) αὐτῶν * ἑκατὸν τεσσαράκοντα δʹ χιλιάδες (η χιλιάδες· ἐκ (θ) χιλιάδες· ἐκ (ι) χιλιάδες· ἐκ (κ) χιλιάδες· ἐκ (λ) Μανασσῆ, (μ) χιλιάδες· ἐκ (ν) χιλιάδες· ἐκ (ξ) χιλιάδες· ἐκ (ο) Ἰσσαχὰρ, (π) χιλιάδες· ἐκ (ρ) χιλιάδες· ἐκ (σ) χιλιάδες· ἐκ

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

*ܘܟܕ ܦܬܚ ܠܚܬܡܐ ܗܘ ܚܡܝܫܝܐ. ܚܙܝܬ ܠܬܚܬ ܡܢ ܡܕܒܚܐ. ܠܢܦܫܬܐ ܕܗܢܘܢ 9
ܕܐܬܢܟܤܘ ܡܛܠ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ: ܘܡܛܠ ܣܗܕܘܬܗ ܕܐܡܪܐ. ܗܝ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗܘܢ. *ܘܩܥܝܢ 10
ܗܘܘ ܒܩܠܐ ܪܒܐ ܟܕ ܐܡܪܝܢ. ܥܕܡܐ ܠܐܡܬܝ ܗܘ ܡܪܝܐ: ܗܘ ܩܕܝܫܐ: ܗܘ ܫܪܝܪܐ: ܠܐ ܕܐܢ ܐܢܬ
ܘܬܒܥ ܐܢܬ ܕܡܢ ܕܝܠܢ. ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܥܡܪܝܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. *ܘܐܬܝܗܒܬ ܠܟܠ ܚܕ ܚܕ 11
ܡܢܗܘܢ. ܐܣܛܠܐ ܚܘܪܬܐ. ܘܐܬܐܡܪ ܠܗܘܢ ܕܢܬܢܝܚܘܢ ܥܘܕ ܙܒܢܐ ܙܥܘܪܐ: ܥܕܡܐ
ܕܢܫܬܡܠܘܢ ܐܦ ܟܢܬܗܘܢ ܗܢܘܢ ܐܚܝܗܘܢ ܕܥܬܝܕܝܢ ܠܡܬܩܛܠܘ ܐܝܟ ܕܐܦ
ܗܢܘܢ. *ܘܚܙܝܬ ܟܕ ܦܬܚ ܠܚܬܡܐ ܗܘ ܫܬܝܬܝܐ. ܘܙܘܥܐ ܪܒܐ ܗܘܐ. ܘܫܡܫܐ ܐܘܟܡ ܗܘܐ 12
ܐܝܟ ܣܩܐ ܕܣܥܪܐ. ܘܣܗܪܐ ܟܠܗ ܗܘܐ ܐܝܟ ܕܡܐ. *ܘܟܘܟܒܐ ܕܫܡܝܐ ܢܦܠܘ ܥܠ ܐܪܥܐ. 13
ܐܝܟ ܬܐܬܐ ܕܫܕܝܐ ܦܩܘܥܝܗ ܕܡܢܗ. ܟܕ ܡܢ ܪܘܚܐ ܪܒܐ ܡܬܬܙܝܥܐ. *ܘܫܡܝܐ ܐܬܦܪܫܘ. 14
ܐܝܟ ܟܬܒܐ ܕܡܬܟܪܟ. ܘܟܠ ܛܘܪܐ ܘܓܙܪܬܐ ܡܢ ܕܘܟܝܬܗܘܢ ܐܬܬܙܝܥܘ. *ܘܡܠܟܐ 15
ܕܐܪܥܐ ܘܪܘܪܒܢܐ ܘܪܫܝ ܐܠܦܐ ܘܥܬܝܪܐ ܘܚܝܠܬܢܐ. ܘܟܠ ܥܒܕܐ ܘܒܪ ܚܐܪܐ. ܛܫܝܘ
ܢܦܫܗܘܢ ܒܡܥܪܐ ܘܒܫܘܥܐ ܕܛܘܪܐ. *ܘܐܡܪܝܢ ܠܛܘܪܐ ܘܠܫܘܥܐ. ܦܠܘ ܥܠܝܢ. ܘܛܫܘ 16
ܠܢ ܡܢ ܦܪܨܘܦܗ ܕܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠ ܬܪܘܢܘܣ. ܘܡܢ ܪܘܓܙܗ ܕܐܡܪܐ. *ܡܛܠ ܕܐܬܐ ܝܘܡܐ 17
ܗܘ ܪܒܐ ܕܪܘܓܙܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܘܡܢܘ ܡܫܟܚ ܠܡܩܡ. *ܩܦܠܐܘܢ *ܙ *ܘܒܬܪ ܗܠܝܢ 1
ܚܙܝܬ ܐܪܒܥܐ ܡܠܐܟܝܢ ܕܩܝܡܝܢ ܥܠ ܐܪܒܥ ܙܘܝܬܗ ܕܐܪܥܐ. ܘܐܚܝܕܝܢ ܠܐܪܒܥ ܪܘܚܝܢ
ܕܐܪܥܐ. ܕܪܘܚܐ ܠܐ ܬܢܫܒ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܠܐ ܥܠ ܝܡܐ. ܘܠܐ ܥܠ ܐܝܠܢܐ. *ܘܚܙܝܬ ܐܚܪܢܐ 2
ܡܠܐܟܐ. ܕܣܠܩ ܡܢ ܡܕܢܚ ܫܡܫܐ. ܕܐܝܬ ܠܗ ܛܒܥܐ ܕܐܠܗܐ ܚܝܐ. ܘܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܒܐ.
ܠܐܪܒܥܐ ܡܠܐܟܝܢ ܗܢܘܢ ܕܐܬܝܗܒ ܠܗܘܢ ܕܢܗܪܘܢ ܠܐܪܥܐ ܘܠܝܡܐ. ܟܕ ܐܡܪ. *ܠܐ ܬܗܪܘܢ 3
ܠܐܪܥܐ ܘܠܐ ܠܝܡܐ ܘܐܦܠܐ ܠܐܝܠܢܐ. ܥܕܡܐ ܕܢܚܬܘܡ ܠܥܒܕܘܗܝ ܕܐܠܗܐ ܕܝܠܢ. ܥܠ
ܒܝܬ ܥܝܢܝܗܘܢ. *ܘܫܡܥܬ ܡܢܝܢܐ ܕܗܢܘܢ ܕܐܬܚܬܡܘ ܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܐܪܒܥܐ 4
ܐܠܦܝܢ. ܚܬܝܡܝܢ ܡܢ ܟܠ ܫܪܒܬܐ ܕܐܝܣܪܝܠܝܐ. *ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܝܗܘܕܐ ܬܪܬܥܣܪ ܐܠܦܝܢ 5
ܚܬܝܡܝܢ. ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܪܘܒܝܠ ܬܪܬܥܣܪ ܐܠܦܝܢ. ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܓܕ ܬܪܬܥܣܪ ܐܠܦܝܢ.
*ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܐܫܝܪ ܬܪܬܥܣܪ ܐܠܦܝܢ. ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܢܦܬܠܝ. ܬܪܬܥܣܪ ܐܠܦܝܢ. ܡܢ 6
ܫܪܒܬܐ ܕܡܢܫܐ ܬܪܬܥܣܪ ܐܠܦܝܢ. *ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܫܡܥܘܢ ܬܪܬܥܣܪ ܐܠܦܝܢ. ܡܢ ܫܪܒܬܐ 7
ܕܠܘܝ ܬܪܬܥܣܪ ܐܠܦܝܢ. ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܐܝܣܟܪ ܬܪܬܥܣܪ ܐܠܦܝܢ. *ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܙܒܘܠܘܢ 8
ܬܪܬܥܣܪ ܐܠܦܝܢ. ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܝܘܣܦ ܬܪܬܥܣܪ ܐܠܦܝܢ. ܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܒܢܝܡܝܢ ܬܪܬܥܣܪ ܐܠܦܝܢ ܚܬܝܡܝܢ.

Et quum aperuiſſet ſigillum illud quintum, 9
vidi ſubter altare animas eorum qui mactati fuerant propter verbum Dei, & propter teſtimonium Agni quod habebant. Et 10
clamabant voce magnâ, dicentes; uſque quando *tu* ille domine, ille ſancte, ille vere, non judicas & ulciſceris ſanguinem noſtrum ab iis qui habitant ſuper terram?
Et data eſt unicuique ex illis ſtola alba: 11
& dictum eſt illis, ut quieſcerent adhuc tempus exiguum, uſque dum complerentur etiam conſervi eorum, illi fratres eorum, qui occidendi eſſent ſicut etiam ipſi. Et 12
vidi quum aperuiſſet ſigillum illud ſextum, & terræmotus magnus factus eſt, & ſol factus eſt niger ut ſaccus pilorum, & luna tota facta eſt ut ſanguis: Et ſtellæ cœli 13
ceciderunt in terram, ſicut ficus quæ abjicit groſſos ſuos, quando à vento magno commovetur: Et cœli ſejuncti ſunt, velut li- 14
ber qui involvitur: & omnes montes & inſulæ è locis ſuis motæ ſunt. Et reges 15
terræ, & magnates, & duces millenorum, & divites, & potentes, & omnis ſervus & liber, abdiderunt ipſi ſe in ſpeluncis, & in petris, & montibus, Et dicunt monti- 16
bus & petris; Cadite ſuper nos, & abſcondite nos à facie ejus qui ſedet ſuper thronum, & ab ira Agni. Quoniam venit 17
dies ille magnus iræ eorum, & quis poteſt ſtare?

CAP. VII.

ET poſt hæc vidi quatuor Angelos ſtan- 1
tes ſuper quatuor angulos terræ, & tenentes quatuor ventos terræ, ut non flaret ventus ſuper terram, neque ſuper mare, neque ſuper arbores. Et vidi alium An- 2
gelum aſcendiſſe ab ortu ſolis, habentem ſigillum Dei vivi: & clamavit voce magnâ quatuor Angelis illis quibus datum fuit ut nocerent terræ & mari, dicens; Ne no- 3
ceatis terræ, neque mari, neque arboribus, uſque dum obſignaverimus ſervos Dei noſtri ſuper frontibus ſuis. Et audivi nu- 4
merum eorum qui obſignati fuerunt, centum & quadraginta quatuor millia, obſignati ex omni tribu Iſraelitarum. Ex tri- 5
bu Judæ duodecim millia obſignati: ex tribu Rubil duodecim millia: ex tribu Gad duodecim millia: Ex tribu Aſer duodecim 6
millia: ex tribu Nephtali duodecim millia: ex tribu Manaſſe duodecim millia: Ex tri- 7
bu Simeonis duodecim millia: ex tribu Levi duodecim millia: ex tribu Iſachar duodecim millia. Ex tribu Zebulon duode- 8
cim millia: ex tribu Joſeph duodecim millia: ex tribu Benjamin duodecim millia ſignati.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ፫ ወሶበ፡ ፈትሐ፡ ኃምሰ፡ ማኅተመ፡ ርኢኩ፡ ታሕተ፡ ምሥዋዕ፡ ነፍሶሙ፡ ለሰብእ፡ ለእለ፡ ተቀ
10 ትሉ፡ በእንተ፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡ ወበእንተ፡ ዘዓቀቡ፡ ሕጎ። ወጸርሑ፡ በቃል፡ ዓቢይ፡
ወይቤሉ፡ እስከ፡ ማእዜኑ፡ እግዚኦ፡ ቅዱስ፡ ወጻድቅ፡ ኢትትቤቀሎሙኑ፡ ወኢትኴንኖሙ፡
በእንተ፡ ደምነ፡ እምእለ፡ ይነብሩ፡ ደበ፡ ምድር።

Et quum aperuiſſet quintum ſigillum, vidi ſub altari animas hominum qui ma- 9
ctati fuerant propter verbū Dei, et quia cuſtodiiſſent legem ejus. Et clamârunt cum 10
voce magna, et dixerunt; Uſque quò Domine Sancte, et Juſte, nonne vindictam ca-
pis et judicas propter ſanguinem noſtrum de iis qui habitant ſuper terram?

Verſio VULGATA LATINA.

9 Et cùm aperuiſſet ſigillum quintum, vidi ſubtus altare animas interfectorum, pro-
10 pter verbum Dei, & propter teſtimonium, quod habebant, Et clamabant voce
magnâ, dicentes; Uſquequò, Domine, (ſanctus & verus,) non judicas, & non
11 vindicas ſanguinem noſtrum de iis qui habitant in terra? Et datæ ſunt illis ſin-
gulæ ſtolæ albæ: & dictum eſt illis ut requieſcerent adhuc tempus modicum,
donec compleantur conſervi eorum, & fratres eorum, qui interficiendi ſunt ſic-
12 ut & illi. Et vidi cùm aperuiſſet ſigillum ſextum: & ecce terræmotus magnus
factus eſt, & Sol factus eſt niger tanquam ſaccus cilicinus: & Luna tota facta eſt
13 ſicut ſanguis: Et ſtellæ de cœlo ceciderunt ſuper terram, ſicut ficus emittit
14 groſſos ſuos cùm à vento magno movetur, Et cœlum receſſit ſicut liber invo-
15 lutus: & omnis mons, & inſulæ de locis ſuis motæ ſunt: Et reges terræ, &
principes, & tribuni, & divites, & fortes, & omnis ſervus, & liber, abſconde-
16 runt ſe in ſpeluncis, & in petris montium: & dicunt montibus, & petris; Cadi-
te ſuper nos, & abſcondite nos à facie ſedentis ſuper thronum, & ab ira Agni:
17 Quoniam venit dies magnus iræ ipſorum: & quis poterit ſtare?

CAP. VII.

Poſt hæc vidi quatuor Angelos ſtantes ſuper quatuor angulos terræ, tenentes 1
quatuor ventos terræ, ne flarent ſuper terram, neque ſuper mare, neque in ullam
arborem. Et vidi alterum Angelum aſcendentem ab ortu Solis, habentem ſignum 2
Dei vivi: & clamavit voce magnâ quatuor Angelis, quibus datum eſt nocere terræ,
& mari, Dicens; Nolite nocere terræ, & mari, neque arboribus, quoadusque ſi- 3
gnemus ſervos Dei noſtri in frontibus eorum. Et audivi numerum ſignatorum, 4
centum quadraginta quatuor millia ſignati, ex omni tribu filiorum Iſraël. Ex tri- 5
bu Juda duodecim millia ſignati: Ex tribu Ruben duodecim millia ſignati: Ex
tribu Gad duodecim millia ſignati: Ex tribu Aſer duodecim millia ſignati: Ex 6
tribu Nephthali duodecim millia ſignati: Ex tribu Manaſſe duodecim millia ſi-
gnati: Ex tribu Simeon duodecim millia ſignati: Ex tribu Levi duodecim 7
millia ſignati: Ex tribu Iſſachar duodecim millia ſignati: Ex tribu Zabulon 8
duodecim millia ſignati: Ex tribu Joſeph duodecim millia ſignati: Ex tribu
Benjamin duodecim millia ſignati.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

9 * فلما فتح الطابع الخامس نظرت * فاذا تحت المذبح انفس الذين قتلوا من اجل كلمة الله *
10 ومن اجل شهادة الخروف * وهم يصيحون باصوات عالية ويقولون * حتى متى يا ايها القدوس
11 الحقاني * لا تحكم وتنتقم لدمنا من السكان على الارض * فاعطي لهم واحد فواحد ثياب بيض
مضية * وقيل لهم ان يصبروا ويستريحوا هذا الزمان ليكمل عدد اصحابهم واخوتهم * والذين
12 عتيد ان يقتلوا كما قتلوا هم * فلما فتح الطابع السادس * صارت زلزلة عظيمة * وصارت
13 الشمس سوداء كمسح الشعر وصار القمر كله كالدم * ونجوم السماء تساقطت في الارض * كمثل
14 التين الذي يتساقط اذا هبت الريح العاصف * ورايت السماء تنطوي كالمصحف * وكل الجبال
15 والاودية تقلقلت وزالت من اماكنها * وملوك الارض والوزراء * وقواد الالوف * والاغنياء * والاقوياء *
16 وكل من على ظهرها من عبد وحر * قد هربوا واختفوا في المغاير واكهاف الجبال * وهم يقولون
للجبال وللصخور اسقطوا علينا * واخبونا من وجه الجالس على الكرسي * ومن سخط الخروف *
17 * لان قد وافي يوم رجزه العظيم * ومن هو الذي يقدر يثبت * * الفصل السابع *

1 * ومن بعد هذا رايت اربع ملايكة وقوف في اربع زوايا الارض * وقد امسكوا ارياح الارض
2 الاربعة ليلا تهب ريح على الارض * ولا في البحر * ولا على شجرة * فرايت ملاكا اخر وهو صاعد
من مشرق الشمس * ومعه خاتم الله الحي * وكان ينادي بصوت عظيم * ويقول للاربع ملايكة
3 الذين امروا ان يهلكوا الارض والبحر * احذروا ان تهلكوا الارض ولا البحر * ولا الاشجار * حتى
4 5 نرسم عبيد الاهنا في جباههم * فسمعت عدد المرسومين * مايه الف واربعه واربعين الفا * من
سبط يهودا اثني عشر الفا مرسومين * ومن سبط روبيم اثني عشر الفا مرسومين * ومن سبط
6 جاد اثني عشر الفا مرسومين * ومن سبط اشير اثني عشر الفا مرسومين * ومن سبط نفتاليم
7 اثني عشر الفا مرسومين * ومن سبط منسي اثني عشر الفا * ومن سبط سمعون اثني عشر الفا *
8 ومن سبط لاوي اثني عشر الفا * ومن سبط يساخار اثني عشر الفا * ومن سبط زابلون اثني عشر
الفا * ومن سبط يوسف اثني عشر الفا * ومن سبط بنيامين اثني عشر الفا *

Quumque aperuiſſet ſigillum quintum, aſpexi, & ecce ſubter altare animæ corum qui interfecti fuerant propter verbum Dei, & propter teſtimonium Agni. 9 *Hi verò clamabant elatis vocibus, ac dicebant; Uſquequo ô Sancte & verax, non judicas, & vindicas ſanguinem noſtrum ab habitantibus ſuper terram?* 10 *Et datæ ſunt ſingulis eorum veſtes albæ lucidæ, dictúmque eſt eis ut ſuſtinerent ac requieſcerent id temporis, ut perficeretur numerus ſociorum & fratrum ſuorum, & eorum qui trucidandi ſunt, quemadmodum trucidati fuerant ipſi.* 11 *Et quum aperuiſſet ſigillum ſextum, factus eſt terræmotus magnus: et ſol factus eſt niger tanquam cilicium ſetaceum, et luna tota facta eſt ſicut ſanguis:* 12 *Et ſtellæ cœli deciderunt in terram, tanquam ficus quæ labuntur flante vento rapido.* 13 *Vidi quoque cœlum convolvi ſicut volumen: et omnes montes et valles nutârunt, locíſque ſuis deceſſerunt.* 14 *Et reges terræ, et regni onus ſuſtinentes, et tribuni, et divites, et potentes, et omnes qui ſuper ejus ſuperficie ſunt, tum ſervi, tum ingenui fugerunt, et abdiderunt ſe in ſpeluncis et cavernis montium:* 15 *Et dicebant montibus et petris; Cadite ſuper nos, et abſcondite nos à facie ſedentis ſuper thronum, et ab ira Agni:* 16 *Nam venit magnus ille dies iræ ipſius, et quis eſt qui poſſit conſiſtere?* 17

CAP. VII.

Poſt hæc vidi quatuor Angelos ſtantes in quatuor angulis terræ, qui tenuerant quatuor ventos terræ, ne flaret ventus ſuper terram, neque in mare, neque ſuper ullam arborem. 1 *Et vidi alium Angelum aſcendentem ab ortu ſolis, habentem annulum Dei vivi: et clamabat voce magnâ, dicebatque quatuor Angelis quibus præceptum fuerat vaſtare terram et mare,* 2 *Cavete ne vaſtetis terram, neque mare, neque arbores, quoadúſque obſignemus ſervos Dei noſtri in frontibus ſuis.* 3 *Et audivi numerum obſignatorum: centum millia, et quadraginta quatuor millia.* 4 *Ex tribu Juda, duodecim mille ſignati.* 5 *Et ex tribu Rubem, duodecim mille ſignati. Et ex tribu Gath, duodecim mille ſignati.* *Et ex tribu Aſir, duodecim mille ſignati.* 6 *Et ex tribu Nephtalim, duodecim mille ſignati. Et ex tribu Manaſſe, duodecim mille.* *Et ex tribu Simeon, duodecim mille.* 7 *Et ex tribu Levi, duodecim mille Et ex tribu Sochar, duodecim mille.* *Et ex tribu Zabulon, duodecim mille.* 8 *Et ex tribu Joſeph, duodecim mille. Et ex tribu Benjamin, duodecim mille.*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወወሀብዎሙ:ለለ: ፩፩: እምኔሆሙ:ለልብሰ:ብሩሃ: ወይቤልዎሙ:ከመ:ያዕርፉ:ዲዲ:እስ
ከ:አመ:ይትፌጸሙ:እለ:ከማሆሙ:አግብርተ:እግዚአብሔር:ወአኃዊሆሙ: እለ:ሀለዎሙ:
12 ይትቀተሉ:ከማሆሙ::=፡ ፯:ወሶበ:ፈትሐ:ሰድስ:ማኅተመ:ዐኮነ:ካዕበ:ዓቢይተ:ድልቅልቃተ:
13 ወጸልመ:ጸሐይ: ወወርኃኒ:ከመ:ደም:ኮነ:ኵለንታሁ:=፡ ወከዋክብተኒ: ወድቁ:እምሰማ
14 ይ:ከመ:ቈጽለ:በለስ:ዘይወድቅ:ሶበ:ይዘብጦ:ዐቢይ:ነፋስ::=፡ ወሰማይኒ:ተጠውመ:ከመ:
15 ክርታስ:ዘይጠወም:ወአድባርኒ:ወደሰያት:ወኵሉ:=፡ ❖❖❖ ወነገሥተ:ምድርኒ:ወመሰፍን
16 ት: ወመለእክት: ዐበይት: ወአብዕልት: ወኵሉ: ገብር :ወአግዓዚ:ተኀብኡ:ውስተ:አድባር:
17 ወበአታት::=፡ ወይቤልዎሙ: ለአድባር: ወለጸለት:ደቁ:ለዕሌነ:ወክድኑነ:እምገጹ:ለዘ:
ይነብር:ዲበ: መንበሩ: ወእምነ:መዐተ:በግዑ::=፡ እስመ: በጽሐት:ዕለተ: መዓቱ: ዐቢይ:
ወመኑ:ይክል:ተቃውሞታ::=፡

፯

1 ወእምድኅረ:ዝንቱ:ርኢኩ፣ ፬: መላእክተ:ይቀውሙ:ውስተ: ፬: ማእዘኒሃ:ለምድር:ከመ:
2 ኢይንፍሕ:ነፋስ:ውስተ:ምድር:ወኢውስተ:ባሕር:ወኢውስተ:ዕፀታት:::=፡ወነጸርኩ: ወርኢ
ኩ: ወመጽአ:ካልእ:መልአክ:እምነ: ጽባሕ:ወይጸውር:ማኅተመ:እግዚአብሔር:ዘሕያው:
ለዓለም:: ወይቤሎሙ:በዓቢይ:ቃል: ለእልክቱ: አርባዕቱ: መላእክት: እለ:ተውህበ :ሎሙ:
3 ይቅስፍዋ:ለምድር : ወለባሕር::=፡ ወባሕቱ: ይቤሎሙ: ኢታሕምሙ: እንከሰ:ምእረሰ:
ምድረ: ወኢባሕረ: ወኢዕፀታተ:እስከ:ይትኀተሙ:አግብርተ:እግዚአብሔር: ውስተ:ፍጽሞ
4 ሙ::=፡ ወሰማዕኩ:ኍልቆሙ: ለእለ:ተኀትሙ: ፲ ወ ፬፼: ወ፻፼:እለ:ተኀትሙ:እምውስ
5 6 ተ:ኵሉ:ደቂቀ:እስራኤል::=፡ እለ:እምውስተ:ሕዝበ:ይሁደ:፼ ወ፳፻:: ወእለ:እምው
7 8 ስተ:ሕዝበ:ሮቤል:፼ ወ ፳፻:እለ:እምውስተ:ሕዝበ:ስምዖን:፼ ወ ፳፻:: ወእለ:እምውስ
ተ:ሕዝበ:ሌዊ:፼ ወ፳፻:: ወእለ:እምውስተ:ሕዝበ:ዛብሎን: ፼ ወ ፳፻:: ወእለ:እምውስ
ተ:ሕዝበ:ይስኮር : ፼ ወ፳፻:: ወእለ:እምውስተ:ሕዝበ:አሴር: ፼ ወ፳፻:: ወእለ:እም
ውስተ:ሕዝበ:ንፍታሌም:፼ ወ፳፻:: ወእለ:እምውስተ:ሕዝበ: ዮሴፍ:፼ ወ ፳፻::ወእለ:
እምውስተ:ሕዝበ:ምናሴ: ፼ ወ፳፻::ወእለ:እምውስተ:ሕዝበ:ብንያም:፼ ወ፳፻::ወእለ:
እምውስተ:ሕዝበ:ጋድ: ፼ ወ፳፻:: ወሉ:እንከ:እሙንቱ:እለ: ተኀትሙ::

Et data ſunt ſingulis illorum veſtimenta alba, & dictum eſt iis, ut requieſcerent 11
adhuc uſque quò complerentur pares eorum, ſervi Dei, & fratres eorum qui tru-
cidandi ſunt ſicut ipſi. Et tunc aperuit ſextum ſigillum, & factus eſt denuò ma- 12
gnus terræ motus, & obſcuratus fuit ſol, & luna quidem ſicut ſanguis facta eſt in
totalitate ſua. Et ſtellæ ceciderunt è cœlo, ſicuti frons fici quæ cadit, percuti- 13
ente magno vento. Et cœlum involutum fuit, ſicut charta involuta: & montes & 14
inſulæ, & omnes..... Et reges terræ, & præſides, & principes magni, & divites, & 15
omnes ſervi & ingenui abſconditi fuerunt in montibus & in receſſibus. Et dixe- 16
runt montibus & petris, Cadite ſuper nos, & abſcondite nos à conſpectu ejus qui
ſedet ſuper thronum, & ab ira agni ejus. Quia venit dies iræ ejus magnus, & 17
quis poteſt ſtare?

CAP. VII.

ET poſthæc vidi quatuor Angelos ſtantes in quatuor angulis terræ, ne flaret 1
ventus ſuper terram, neque ſuper mare, neque ſuper arbores. Et proſpexi & 2
vidi, & venit alter Angelus ab Oriente, & portabat ſignum Dei vivi in æter-
num: et loquutus eſt in magna voce illis quatuor Angelis, quibus datum fuit no-
cere terræ & mari. Veruntamen dixit iis, Ne affligatis igitur modò terram, 3
neque mare, neque arbores, quoaduſque obſignentur ſervi Dei in frontibus ſu- 4
is. Et audivi numerum eorum qui obſignati erant, decies & quater myria-
des & quadragies centum obſignati erant, ex omnibus filiis Iſrael. Ex tribu 5 6
Juda, myrias et vigeſies centum: et ex tribu Rubel, myrias et vige- 7 8
ſies centum: ex tribu Simeon, myrias et vigeſies centum: Et ex tribu Le-
vi, myrias et vigeſies centum: et ex tribu Zebulon, myrias et vige-
ſies centum: et ex tribu Iſachar, myrias et vigeſies centum: et ex tribu
Aſer, myrias et vigeſies centũ: et ex tribu Nephtali, myrias et vigeſies
centũ: et ex tribu Joſeph, myrias et vigeſies centũ: et ex tribu Manaſſe, my-
rias et vigeſies centũ: et ex tribu Benjamin, myrias et vigeſies centũ: et ex
tribu Gad, myrias et vigeſies centum: et hi igitur ſunt qui obſignati ſunt.

Poſt hæc vidi, *& ecce turba multa*, quam dinumerare eam nemo pote-
9 Μετὰ ταῦτα (τ) εἶδον, ϗ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς, ὃν ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς (υ) ἠδύ-
rat, ex *omni gente*, & tribubus, & populis, & linguis, ſtantes ante thro-
νατο, ἐκ παντὸς ἔθνους, ϗ φυλῶν, ϗ λαῶν, ϗ γλωσσῶν, ἑστῶτες (φ) ἐνώπιον τοῦ θρό-
num, & in conſpectu Agni, *circumamicti* ſtolis albis: & palmæ in
νου, ϗ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, (χ) περιβεβλημένοι στολὰς λευκάς· ϗ φοίνικες ἐν ταῖς
manibus eorum: Et clamantes voce magnâ, dicentes; Salus *ſe-*
10 χερσὶν αὐτῶν· Καὶ (ψ) κράζοντες φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες, Ἡ σωτηρία (ω) τῷ κα-
denti ſuper thronum *Dei noſtri*, & Agno. Et omnes angeli ſtabant
11 θημένῳ (α) ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ϗ τῷ ἀρνίῳ. Καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι (β) ἑστήκεσαν
in circuitu throni, & ſeniorum, & quatuor animalium: & ceciderunt in con-
κύκλῳ τοῦ θρόνου, ϗ τῶν πρεσβυτέρων, ϗ τῶν τεσσάρων ζώων· ϗ (γ) ἔπεσον ἐνώ-
ſpectu throni in facies ſuas, & adoraverunt Deum, Dicentes;
12 πιον τοῦ θρόνου (δ) ἐπὶ πρόσωπα αὐτῶν, ϗ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ, Λέγοντες,
Amen. Benedictio, & *gloria*, & ſapientia, & gratiarum actio, *&* honor, & vir-
Ἀμήν. ἡ εὐλογία, ϗ ἡ (ε) δόξα, ϗ ἡ σοφία, ϗ ἡ εὐχαριστία, ϗ ἡ τιμὴ, ϗ ἡ δύνα-
tus, & fortitudo Deo noſtro in ſecula ſeculorum, Amen. Et reſpondit
13 μις, ϗ ἡ ἰσχὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. Καὶ ἀπεκρίθη
unus ex ſenioribus, *dicens* mihi; Hi *circumamicti* ſtolis
εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, λέγων μοι, Οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς
albis, qui ſunt, & unde venerunt? Et dixi illi, Domine, Tu ſcis. Et di-
14 λευκὰς, τίνες εἰσὶ, ϗ πόθεν ἦλθον; Καὶ εἴρηκα αὐτῷ, Κύριε, σὺ οἶδας. ϗ εἶ-
xit mihi; Hi ſunt *venientes* de tribulatione magna, & laverunt
πέ μοι, Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι (ζ) ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, ϗ ἔπλυναν τὰς
ſtolas ſuas, & dealbaverunt ſtolas ſuas in ſanguine Agni. *Propter hoc* ſunt
15 στολὰς αὐτῶν, ϗ ἐλεύκαναν (η) στολὰς αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. Διὰ τοῦτό εἰσιν
ante thronum Dei, & ſerviunt ei die ac nocte in templo ejus:
ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, ϗ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας ϗ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ·
& *ſedens* in throno habitabit ſuper illos. Non eſurient *amplius*
16 ϗ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου σκηνώσει ἐπ᾽ αὐτούς. Οὐ πεινάσουσιν ἔτι, (θ)
neque ſitient ampliùs, neque cadet ſuper illos Sol, neque *omnis* æſtus: Quo-
17 οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ μὴ πέσῃ ἐπ᾽ αὐτοὺς ὁ ἥλιος, οὐδὲ πᾶν καῦμα· Ὅ-
niam Agnus qui *per medium* throni, *paſcet* illos, & deducet eos ad
τι τὸ ἀρνίον τὸ ἀναμέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτοὺς, ϗ ὁδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ (ι)
viventes fontes aquarum: & abſterget Deus omnem lachrymam ab oculis eorum.
ζώσας πηγὰς ὑδάτων· ϗ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον (κ) ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

CAP. VIII. η′.

Et cùm aperuiſſet ſigillum ſeptimum, factum eſt ſilentium in cœ-
Καὶ (α) ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐ- 1
lo quaſi mediâ horâ. Et vidi ſeptem angelos, *qui* in conſpectu Dei *ſte-*
ρανῷ ὡς ἡμιώριον. Καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους, οἳ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἑστή- 2
terunt: & datæ ſunt illis ſeptem tubæ. Et alius angelus venit, &
κασι· ϗ (β) ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες. Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε, ϗ 3
ſtetit *ad* altare habens thuribulum aureum, & data ſunt illi incenſa
ἐστάθη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, ϗ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα
multa, ut daret orationibus Sanctorum omnium ſuper altare
πολλὰ, ἵνα (γ) δώσῃ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
aureum quod ante thronum. Et aſcendit fumus incenſorum
τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. Καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς 4
orationibus Sanctorum, de manu angeli, coram Deo. Et accepit
προσευχαῖς τῶν ἁγίων, ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Καὶ εἴληφεν 5
angelus thuribulum, & implevit illud de igne altaris, &
ὁ ἄγγελος (δ) τὸ λιβανωτὸν, ϗ ἐγέμισεν (ε) αὐτὸ ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου, ϗ
miſit in terram: & factæ ſunt voces, & tonitrua, & fulgura, & terræ-
(ζ) ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· ϗ ἐγένοντο (η) φωναὶ, ϗ βρονταὶ, ϗ ἀστραπαὶ, καὶ σει-
motus. Et ſeptem angeli *habentes* ſeptem tubas, præparaverunt
σμός. Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι (θ) ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας, ἡτοίμασαν (ι) 6
ſeipſos ut *clangerent*. Et primus angelus *clanxit*, & facta eſt gran-
ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσι. Καὶ ὁ (κ) πρῶτος ἄγγελος ἐσάλπισε, ϗ ἐγένετο χά- 7
do, & ignis, mixta ſanguine, & *miſſa ſunt* in terram. Et tertia pars
λαζα ϗ πῦρ μεμιγμένα (λ) αἵματι, ϗ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν. καὶ τὸ (μ) τρίτον
arborum combuſta eſt, & omne fœnum viride combuſtû eſt.
τῶν δένδρων κατεκάη, ϗ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.

MS. A. (τ) Ἴδον ὄχλον πολὺν, ϗ ἀριθμῆσαι (υ) ἐδύνατο, (φ) ἐπὶ τοῦ (χ) περιβεβλημένους (ψ) κράζουσι (ω) τοῦ Θεοῦ ἡμῶν τῷ (α) ἐπὶ τῷ θρόνῳ ϗ τῷ (β) ἑστήκεισαν (γ) ἔπεσαν (δ) ἐπὶ τὰ πρόσωπα (ε) δόξα, ϗ ἡ εὐχαριστία, (ζ) ἀπὸ θλίψεως μεγάλης, (η) αὐτὰς ἐν (θ) οὐδὲ μὴ διψήσουσιν (ι) ζωῆς (κ) ἐκ τῶν Κεφ. η′. MS. A. (α) ὅταν (β) ἐδόθη (γ) δώσει (δ) τὸν (ε) αὐτὸν (ζ) ἔλαβον (η) βρονταὶ, ϗ ἀστραπαὶ, ϗ φωναὶ, ϗ σεισμός. (θ) οἱ ἔχοντες (ι) αὐτοὺς (κ) πρῶτος ἐσάλπισεν, (λ) ἐν αἵματι, (μ) τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, ϗ τὸ τρίτον τῆς

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 [illegible]
10 [illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
17 [illegible]

1 [illegible]
2 [illegible]
3 [illegible]
4 [illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]

Poſt hæc vidi: & ecce turba multa quam 9
numerare nemo poterat, ex omni gente, &
populis, & tribubus, & linguis, ſtante ante
thronum, & ante Agnum, amicti ſtolis albis,
& palmæ in manibus eorum, Et clamantes 10
voce magnâ, dicentes; Salus Deo noſtro,
ei qui ſedet ſuper thronum, & Agno. Et 11
omnes illi Angeli ſtabant circum thronum,
& illos ſeniores, & illa quatuor animalia;
& ceciderunt ante thronum ejus ſuper facies
ſuas, & adorârunt Deum, Dicentes; A- 12
men, benedictio, & gloria, & ſapientia, &
gratiarum actio, & honor, & robur, & for-
titudo Deo noſtro in ſecula ſeculorum, A-
men. Et reſpondit unus ex ſenioribus, & 13
dixit mihi; Hi qui amicti ſunt ſtolis hiſce
quinam ſunt, & unde venerunt? Et dixi 14
ipſi; Domine mi, tu nôſti. Et dixit mihi;
Iſti ſunt ii qui veniunt ex afflictione magna,
& lavârunt ſtolas ſuas & dealbârunt eas in
ſanguine Agni. Propterea ſunt ante thro- 15
num Dei, & ſerviunt ei die & nocte in tem-
plo ejus: & ille qui ſedet ſuper thronum
proteget eos, Quin eſuriant, nec ſitiant am- 16
pliùs, neque cadat ſuper eos ſol, neque ullus
æſtus. Quoniam Agnus qui in medio throni 17
eſt, paſcet eos, & ducet eos ſecus fontes
aquarum vivarum; & delebit Deus omnem
lachrymam ab oculis eorum.

CAP. VIII.

Et quum aperuiſſet ſigillum illud ſepti- 1
mum, factum eſt ſilentium in cœlo, mediâ
fermè horâ. Et vidi illos ſeptem Angelos 2
qui ante Deum ſtabant, & datæ ſunt ipſis
ſeptem tubæ. Et alius Angelus venit, & 3
ſtetit ſuper altare, & habebat thuribulum
aureum, & dati ſunt illi ſuffitus multi, ut
offerret cum precibus omnium Sanctorum,
ſuper altare aureum quod eſt ante thronum.
Et aſcendit fumus ſuffituum precum Sancto- 4
rum è manu Angeli ante Deum. Et accepit 5
ille Angelus thuribulum, & implevit illud
ex igne altaris, & projecit in terram: &
facta ſunt tonitrua, & fulgura, & voces, &
terræ motus. Et illi ſeptem Angeli, qui ha- 6
bebat ſeptem tubas, parârunt ipſi ſe ut clan-
gerent. Et ille primus clanxit, & facta eſt 7
grando & ignis, mixta ſanguine: & pro-
jecta ſunt in terram, & tertia pars terræ
uſta eſt, & tertia pars arborum uſta eſt, &
omne gramen viride uſtum eſt.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 ወእምዝ፡ ርኢኩ፡ ሰብአ፡ ብዙኀ፡ ወአልቦ፡ ዘየክል፡ ኈልቆቶሙ፡ እምነ፡ ኵሉ፡ አሕዛብ፡ ወእ
ምነ፡ ኵሉ፡ በሐውርት፡፡ ይቀውሙ፡ ቅድመ፡ መንበሩ፡ ወቅድመ፡ በግዑ፡ ወይለብሱ፡ አልባሰ፡ ብ
10 ሩሃ፡ ወያጸንዑ፡ ውስተ፡ እደዊሆሙ፡ ፀበርተ፡፡፨ ወይጸርኁ፡ በዐቢይ፡ ቃል፡ ወይብሉ፡ ፍርቃ
11 ን፡ ለአምላክነ፡ ለዘ፡ ይነብር፡ ዲበ፡ መንበሩ፡ ወለበግዑ፡፨ ወይቀውሙ፡ ኵሎሙ፡ መላእ
ክት፡ ወሊቃናት፡ ዐውደ፡ መንበሩ፡ ወእልክቱ፤፡ ፬ እንስሳ፡ ሰገዱ፡ በገጾሙ፡ ቅድመ፡ መንበሩ፡
12 ለእግዚአብሔር፡፨ ወይብሉ፡ አሜን፡፡ ሎቱ፡ ስብሐት፡ ወበረከት፡ ወጥበብ፡ ወአኰቴት፡
13 ወኀይል፡ ወጽንዕ፡ ለአምላክነ፡ ለዓለም፡ ዓለም፡ አሜን፡፡፨ ወይቤለኒ፡ ፩፡ እምሊቃናት፡ እሉ፡
እለ፡ ይለብሱ፡ አልባሰ፡ ብሩሀ፡ እምአይቴ፡ መጽኡ፡፡፨

Et poſtea vidi populos multos, & nemo poterat numerare eos, ex omnibus gen- 9
tibus & ex omnibus regionibus: ſtabant ante thronum eius & agnum ejus, &
amicti erant veſtimentis albis, & tenebant in manibus ſuis, ramos. Et cla- 10
mabant in magna voce, & dicebant; Salus Deo noſtro ſedenti ſuper thronum ſu-
um & Agno ſuo. Et ſtabant omnes Angeli & ſeniores circuitu throni ejus, 11
& iſta quatuor animalia inciderunt in facies ſuas, coram throno Dei. Et di- 12
cebant, Amen: Gloria, & benedictio, & ſapientia, & gratiarum actio, & vir-
tus, & potentia Deo noſtro in ſeculum ſeculorum, Amen. Et dixit mihi unus 13
ex ſenioribus iis; Qui amicti erant veſtimentis albis, unde venerunt?

Verſio VULGATA LATINA.

9 Poſt hæc vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus gentibus, & tribubus, & populis, & linguis : ſtantes ante thronum, & in conſpe-
10 ctu Agni, amicti ſtolis albis : & palmæ in manibus eorum : Et clamabant vo-
11 ce magnâ, dicentes ; Salus Deo noſtro, qui ſedet ſuper thronum, & Agno. Et
omnes Angeli ſtabant in circuitu throni, & ſeniorum, & quatuor animalium : &
12 ceciderunt in conſpectu throni in facies ſuas, & adoraverunt Deum, Dicentes,
Amen. Benedictio, & claritas, & ſapientia, & gratiarum actio, honor, & virtus,
13 & fortitudo Deo noſtro, in ſecula ſeculorum, Amen. Et reſpondit unus de ſeni-
oribus, & dixit mihi ; Hi, qui amicti ſunt ſtolis albis, qui ſunt ? & undè vene-
14 runt ? Et dixi illi ; Domine mi, tu ſcis. Et dixit mihi ; Hi ſunt, qui vene-
runt de tribulatione magna, & laverunt ſtolas ſuas, & dealbaverunt eas in ſan-
15 guine Agni. Ideò ſunt ante thronum Dei, & ſerviunt ei die ac nocte in tem-
16 plo ejus : & qui ſedet in throno, habitabit ſuper illos. Non eſurient neque ſi-
17 tient ampliùs, nec cadet ſuper illos Sol, neque ullus æſtus : Quoniam Agnus, qui
in medio throni eſt, reget illos, & deducet eos ad vitæ fontes aquarum, & abſterget Deus omnem lachrymam ab oculis eorum.

CAP. VIII.

ET cùm aperuiſſet ſigillum ſeptimum, factum eſt ſilentium in cœlo, quaſi mediâ 1
horâ. Et vidi ſeptem Angelos ſtantes in conſpectu Dei : & datæ ſunt illis ſe- 2
ptem tubæ. Et alius angelus venit, & ſtetit ante altare habens thuribulum au- 3
reum : & data ſunt illi incenſa multa, ut daret de orationibus Sanctorum omnium ſuper altare aureum, quod eſt ante thronum Dei. Et aſcendit fumus incen- 4
ſorum de orationibus Sanctorum de manu Angeli coram Deo. Et accepit An- 5
gelus thuribulum, & implevit illud de igne altaris, & miſit in terram, & facta
ſunt tonitrua, & voces, & fulgura, & terræmotus magnus. Et ſeptem Angeli, 6
qui habebant ſeptem tubas, præparaverunt ſe ut tubâ canerent. Et primus An- 7
gelus tubâ cecinit, & facta eſt grando, & ignis, miſta in ſanguine, & miſſum eſt
in terram, & tertia pars terræ combuſta eſt, & tertia pars arborum concremata
eſt, & omne fœnum viride combuſtum eſt.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ومن بعد هذه نظرت • فاذا جمع كثير ما لا يستطيع احد يحصيه • من كل الامم والقبايل 9
والشعوب والالسن * وهم وقوف قدام الكرسي * وقدام الخروف • وهم كلهم لابسين حللا بيضا •
وبايديهم نخل * وهم يصيحون باعلي اصواتهم قايلين • الخلاص لالاهنا الجالس علي الكرسي 10
والخروف * ورايت جميع الملايكة القيام حول الكرسي * والمشايخ • والحيوان الاربع قد سقطوا 11
قدام كرسيه علي وجوههم * وسجدوا لله * قايلين امين * البركة * والمجد • والحكمة • والشكر • 12
والكرامة * والقوة والقدرة لالاهنا الي ادهار الادهار امين * فاجاب احد المشايخ وقال لي • هاولي 13
اللذين عليهم اللباس الابيض من يكونوا ومن اين قدموا * فقلت له يا سيدي انت اعرف • 14
فقال لي هاولي هم اللذين اتوا من الكروب والمشقات العظيمة * وهم اللذين غسلوا ثيابهم وبيضوها
بدم الخروف * فلذلك هم الان قدام كرسي الله • وهم يعبدونه في هيكله الليل والنهار والجالس علي 15
الكرسي يسكن فيهم * ولا يجوعون ايضا ولا يعطشون • ولا تحرقهم الشمس ولا كل حر * لان 16 17
الخروف الذي في وسط الكرسي يرعاهم • ويهديهم الي عيون ماء الحياة • ويزيل الله عنهم كل دموعهم
من اعينهم * • الفصل الثامن • * فلما فتح الطابع السابع • صار عند ذلك سكوت 1
وهدو في السماء نحو نصف ساعة * ثم رايت السبعة ملايكة القيام قدام الكرسي قد اعطي 2
لهم سبعة ابواق * وملاك اخر قد اتي ووقف علي المذبح * ومعه مجمر من ذهب • ودفع اليه 3
بخور وطيب كثير • التي هي صلوات القديسين • علي ذلك المذبح الذهب الذي قبالة الكرسي •
* فصعد من ذلك دخان البخور • التي هي صلوات القديسين • من يدي الملاك الذي هو 4
قدام الله * ثم ان الملاك اخذ المجمر • فملاها من نار المذبح • والقاها في الارض • فصار من 5
ذلك اصوات ورعود وبروق وزلازل * واستعدوا اوليك الملايكة السبعة • اللذين معهم 6
السبع بوقات • وهيوا ليبوقوا * فابتدا الاول وضرب البوق • فصار من ذلك برد ونار يختلط 7
بالدم • والقاها في الارض • فاحترق ثلث الارض • وثلث الاشجار احترقت • واحترق كل
حشيش الارض الاخضر •

Poſt hæc aſpexi, & ecce turba multa, quam nemo poſſit numerare, ex omnibus gentibus, & tribubus, & populis, & linguis : iique ſtabant ante thronum & in conſpectu Agni, iidémque omnes induti ſtolis albis, & in manibus eorum palmæ : Et hi clamabant altiſſimis 9 10
vocibus, dicentes, Salus Deo noſtro ſedenti ſuper thronum, & Agno. Et vidi 11
omnes Angelos, qui ſtabant circa thronum & Senes & animalia quatuor, procidere coram ejus throno ſuper facies ſuas, & adorare Deum, Dicentes, Amen: 12
benedictio, & gloria, & ſapientia, & gratiarum actio, & honor, & virtus, & potentia Deo noſtro in ſecula ſeculorum, Amen. Tum reſpondens unus è ſenibus 13
dixit mihi, Hi qui ſunt amicti veſtitu albo, quinam ſunt & unde venerunt ? Dixi ei, O Domine mi, tu doctior es. Et 14
dixit mihi, Iſti ſunt qui venerunt è mœroribus & ærumnis magnis : & ipſi ſunt qui laverunt veſtes ſuas, ac dealbârunt eas in ſanguine Agni. Ideóque 15
ipſi modo adſtant throno Dei, & ſerviunt ei in templo ipſius noctu diúque : & qui inſidet throno, habitabit in eis. Et non eſurient ampliùs, neque ſitient, 16
& non aduret eos ſol, neque ullus æſtus : Quoniam Agnus qui in medio throni 17
eſt, paſcet eos, ducétque illos ad fontes aquæ vitæ: auferétq. Deus ab eis omnes lachrymas eorum ab oculis ipſorum.

CAP. VIII.

Quum autem aperuiſſet ſigillum 1
ſeptimum, factum eſt tunc temporis ſilentium & quies in cœlo, mediâ fermè horâ. Tum vidi ſeptem illis Angelis 2
qui adſtant coram throno, datas fuiſſe ſeptem buccinas. Et alius Angelus ve- 3
nit, & ſtetit ad altare, habens thuribulum aureum : & datum eſt ei incenſum & aroma multum, quæ ſunt orationes Sanctorum, ſuper altare illud aureum quod eſt è regione throni. Aſcenditque 4
ex eo fumus incenſi, quæ ſunt orationes Sanctorum, de manibus Angeli qui aſtabat coram Deo. Deindè Angelus ille ac- 5
cepit thuribulum, & implevit illud igne altaris, & abjecit eum in terram : factæque ſunt ex eo voces, & tonitrua, & fulgura, & terræmotus. Et aſſur- 6
gentes illi ſeptem Angeli qui habebant ſeptem buccinas, parârunt ſe ad clangendum. Cœpit ergo primus, clanxitque 7
buccinâ, & factæ ſunt inde grandines & ignis ſanguine miſta : projecitque ea in terram : & combuſta eſt tertia pars terræ : & tertia pars arborum exuſta eſt : & exuſtum eſt omne terræ fœnum viride.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 ወእቤሎ ፡ እግዚኦ፡ አንተ፡ ተአምር ፡፡ ወይቤለኒ፡ እሉ፡ እሙንቱ፡እለ፡ መጽኡ፡ እምዐቢይ፡
15 ሕማም፡ ወሐፀቡ፡አልባሲሆሙ፡ ወአንጽሑ፡በደመ ፡ በግዑ፡፡=፦ ወበበይነ፡ ዝንቱ፡ በጽሑ ፡
ቅድመ ፡ መንበሩ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወይሴብሕዎ፡መዐልተ፡ ወሌሊተ፡ ወየዐርፍ፡ኀቤሆሙ፡ወ
16 እቱ ፡ ዘይነብር ፡ ዲበ፡ መንበር ፡ ወይጼልል ፡ ዲቤሆሙ፡=፦ ኢይርኅቡኒ ፡ ወኢጸምዑኒ፡ ወፀ
17 ሐይ ፡ ኀሩርኒ ፡ ኢይረክቦሙ፡=፦ እስመ ፡ በግዑ ፡ ዘቅድመ ፡ መንበሩ ፡ ይሬእዮሙ ፡ ወይ
መርሆሙ ፡ ውስተ ፡ ነቅዓ ፡ ሕይወት፡፡ ወያሴስል፡ እግዚአብሔር ፡ አንብዐ ፡ እምአዕይንቲ
ሆሙ፡፡==፦

፰

1 ወሶበ፡ ፈትሐ፡ ሰብዓ፡ ማኅተመ፡ አርመመ፡ ኵሉ፡ ዘበሰማይ፡ ወዘበምድር፡ እስከ ፡ መንፈቀ፡
2 ሰዓት፡፡=፦ ወወሀብዎሙ፡ለእልክቱ ፡ ፯ መላእክት፡እለ፡ይቀውሙ፡ ቅድመ ፡እግዚአብሔ
3 ር፡ ፯ መጥቅዐተ፡፡=፦ ወመጽአ ፡ ካልእ፡ መልአክ ፡ እምጽባሕ ፡ ወቆመ፡ ቅድመ ፡ የማነ፡
ምሥዋዕ፡ወያኀዝ፡ ማዕጠንተ፡ወርቅ፡ ዘእሳት፡፡ ወወሀብዎ፡ ብዙኀ፡ ዕጣነ፡ከመ፡ የሀብ፡
ለጸሎተ ፡ ኵሎሙ ፡ ቅዱሳን ፡ በዲበ ፡ ምሥዋዕ ፡ ዘወርቅ፡ቅድመ ፡ መንበሩ ፡ ለእግዚአብ
4 ሔር፡፡=፦ ወዐርገ፡ጢሱ፡ ለውእቱ፡ ዕጣን ፡ ምስለ ፡ ጸሎቶሙ ፡ ለቅዱሳን፡ እምውስተ ፡
5 እዴሁ ፡ ለውእቱ ፡ መልአክ፡ ቅድመ ፡ እግዚአብሔር፡=፦ ወነሥአ ፡ ውእቱ ፡ መልአክ ፡
ማዕጠንተ ፡ እምኀበ ፡ እሳት ፡ ዘምሥዋዕ ፡ ወላውረደ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡፡ ወመጽአ ፡
6 መብረቅ ፡ ወኮነ ፡ነጐድጓድ ፡ ወፀዐዕ ፡ ወድልቅልቅ፡፡=፦ ወእልክቱኒ ፡ መላእክት፡ ፯፡
7 እለ፡ ያጽንዑ፡ ፯፡ መጥቅዕተ፡ ተደለዉ፡ ከመ፡ ይንቅዑ፡፡=፦ ወሶበ ፡ ጠቅዐ ፡ ቀዳማዊ፡
መልአክ ፡ ኮነ ፡ በረድ ፡ ወእሳት ፡ ምስለ ፡ ደም ፡ ድሙር ፡ ወወረደ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ወው
ዕየ ፡ ሣልስተ ፡ እዴሃ ፡ ለምድር ፡ ወውዕየ፡ኵሉ፡ሣዕር፡ኀመልሚል፡፡=፦

Et dixi ei; Domine, tu ſcis : & dixit mihi, Hi ſunt qui venerunt ex magna affli- 14
ctione, & laverunt veſtimenta ſua, & purgârunt in ſanguine Agni ejus. Et pro- 15
pterea venerunt ante thronum Dei, & laudant eum die & nocte, & requieſcet
apud eos ipſe qui ſedet ſuper thronum, & obumbrabit iis. Non eſurient, neque 16
ſitient, & ſol æſtuans non incidet iis. Quia Agnus ejus qui ante thronum ejus 17
eſt, paſcet eos, & deducet eos in fontes vitæ, & abſterget Deus lachrymas ab
oculis eorum.

CAP. VIII.

ET quum aperuiſſet ſeptimum ſigillum, conticuit totum quod fuit in cœlo & 1
quod fuit in terra, uſque medietatem horæ. Et datæ ſunt iis ſeptem Angelis 2
qui ſtabant coram Deo, ſeptem tubæ. Et venit alius Angelus ab Oriente, & ſte- 3
tit ante dextram Altaris, & tenebat thuribulum aureum ignis, & dati ſunt ei
multi ſuffitus, ut daret precibus omnium Sanctorum ſuper altare aureum ante
thronum Dei. Et aſcendit fumus hujus ſuffitûs, cum precibus ſanctorum, de 4
manu hujus Angeli coram Deo. Et accepit iſte Angelus thuribulum de igne 5
altaris, & miſit in terram, & venit fulgur, & factum eſt tonitru, & vox, &
terræ motus. Et illi Angeli ſeptem qui tenebant ſeptem tubas, præparati ſunt 6
ut clangerent. Et quum clanxerat primus Angelus, facta eſt grando & ignis, 7
cum ſanguine mixta, & deſcendit in terram, & combuſſit tertiam partem terræ, & combuſſit omnem herbam viridem.

Et secundus angelus *clanxit*, & tanquam mons magnus igne *incensus* missus est in
8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ὡς ὄρος μέγα πυρὶ καιόμενον ἐβλήθη εἰς
mare: & facta est tertia pars maris, sanguis: Et mortua est tertia pars
9 τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης, αἷμα· Καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον τῶν
creaturarum earũ quæ in mari, *habentia* animas, & tertia pars navium *perierunt*.
κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς, καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων (ν) διεφθάρη.
Et tertius angelus *clanxit*, & cecidit de cœlo stella magna *incensa* tanquã
10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς
lampas, & cecidit in tertiam partem fluminum, & in fontes aquarum. Et
11 λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν (ξ) ποταμῶν, καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς ὑδάτων. Καὶ
nomen stellæ dicitur Absinthium: & facta est tertia pars in Absinthium, &
τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται (ο) Ἄψινθος· καὶ (π) γίνεται τὸ τρίτον εἰς ἄψινθον, καὶ
multi hominum mortui sunt de aquis, quia amaræ factæ sunt. Et quartus
12 πολλοὶ (ρ) ἀνθρώπων ἀπέθανον (σ) ἐκ τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν. Καὶ ὁ τέταρτος
angelus *clanxit*, & percussa est tertia pars Solis, & tertia pars Lunæ, & tertia
ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου, καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης, καὶ τὸ τρί-
pars stellarum: ita ut obscuraretur tertia pars eorum, & *dies* non luceret *tertiam partem*
τον τῶν ἀστέρων· ἵνα σκοτισθῇ τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ ἡ ἡμέρα μὴ (τ) φαίνῃ τὸ τρίτον
ipsius, & *nox* similiter. Et vidi, & audivi *unum angelum volantem in medio cœ-*
13 αὐτῆς, καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως. Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς (υ) ἀγγέλου πετωμένου ἐν μεσουρανή-
li, *dicentem* voce magnâ; Væ, væ, væ habitantibus in terra, de cæteris
ματι, λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ, Οὐαί, οὐαί, οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν
vocibus *tubæ* trium angelorum *futurorum clangere*.
φωνῶν τῆς σάλπιγγος τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

CAP. IX. θ'.

Et quintus angelus *clanxit*: & vidi stellam de cœlo *delapsam* in
1 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε· καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς
terram, & data est ei clavis putei abyssi. Et aperuit puteum abyssi,
2 τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου. Καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου,
& ascendit fumus *ex puteo*, sicut fumus fornacis magnæ: & obscuratus est Sol
καὶ ἀνέβη καπνὸς ἐκ τοῦ (α) φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου μεγάλης· καὶ (β) ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος
& aër de fumo putei. Et de fumo exierunt locustæ in terram, &
καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος. Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν, καὶ 3
data est illis potestas, sicut habent potestatem scorpiones terræ. Et *dictum* est il-
ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία, ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς. Καὶ ἐρρέθη αὐ- 4
lis, ne læderent fœnum terræ, neque omne viride, neque omnem arborem:
ταῖς, ἵνα μὴ (γ) ἀδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρόν, οὐδὲ πᾶν δένδρον·
nisi homines *solos*, qui non habent signum Dei in fron-
εἰ μὴ (δ) τοὺς ἀνθρώπους μόνους, οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγῖδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν (ε) μετ-
tibus suis. Et datum est illis ne occiderent eos, sed ut *cruci-*
ώπων αὐτῶν. Καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτούς, ἀλλ' ἵνα (ζ) βασα- 5
arentur mensibus quinque: & cruciatus eorum, ut cruciatus scorpii, cùm percutit
νισθῶσι μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν, ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ
hominem. Et in diebus illis quærent homines mortem, & non
ἄνθρωπον. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ (η) οὐχ 6
invenient eam: & desiderabunt mori, & fugiet mors ab eis.
εὑρήσουσιν αὐτόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ (θ) φεύξεται ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν.
Et similitudines locustarum, similes equis paratis in prælium: & super
Καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων, (ι) ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον· καὶ ἐπὶ 7
capita earum tanquam coronæ similes auro, & facies earum *velut* fa-
τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι ὅμοιοι χρυσῷ, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσ-
cies hominum. Et habebant capillos sicut capillos mulierum: & dentes earum
ωπα ἀνθρώπων. Καὶ (κ) εἶχον τρίχας ὡς τρίχας γυναικῶν· καὶ οἱ ὀδόντες αὐτῶν 8
sicut leonum erant. Et habebant *thoraces* sicut *thoraces ferreos*: & vox ala-
ὡς λεόντων ἦσαν. Καὶ εἶχον θώρακας ὡς θώρακας σιδηροῦς· καὶ ἡ φωνὴ τῶν πτερύ- 9
rum earum sicut vox curruum equorum multorum currentium in bellum: Et habe-
γων αὐτῶν ὡς φωνὴ ἁρμάτων ἵππων πολλῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον· Καὶ ἔχου- 10
bant caudas similes *scorpiis*: & aculei erant in caudis *suis*: & potestas earum
σιν οὐρὰς ὁμοίας σκορπίοις, καὶ (λ) κέντρα ἦν ἐν ταῖς οὐραῖς (μ) αὐτῶν· καὶ ἡ ἐξουσία αὐτῶν
ad lædendum homines mensibus quinque. Et habebant super se regem angelum
ἀδικῆσαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας (ν) πέντε. Καὶ ἔχουσιν ἐφ' αὐτῶν βασιλέα τὸν (ξ) ἄγγελον 11
abyssi: nomen *ei* Hebraicè, Abaddon, *& in Græca* nomen *habet*, Apollyon.
τῆς ἀβύσσου· ὄνομα αὐτῷ Ἑβραϊστί, Ἀβαδδών, καὶ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει, Ἀπολλύων.

MS.A. (ν) δ·····ρησαν. (ξ) ποταμῶν. Καὶ τὸ ὄνομα (ο) ὁ Ἄψινθος· (π) ἐγέ··το τὸ τρίτον τῶν ὑδάτων εἰς (ρ) τῶν ἀνθρώπων (σ) ἀπὸ τῶν (τ) φανῇ τὸ τέταρτον (υ) ἀετοῦ πετομένου
ΚΕΦ. θ'. MS.A. (α) φρέατος, καπνὸς (β) καὶ ἐσκοτάσθη (γ) ἀδικήσουσιν (δ) ἀνθρώπους, οἵτινες (ε) μετώπων. Καὶ ἐδόθη αὐτοῖς (ζ) βασανισθήσονται (η) οὐ μὴ εὕρωσιν (θ) φεύγει
(ι) ὁμοιώματα (κ) ··χαν (λ) κέντρα· καὶ ἐν (μ) αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν (ν) πέντε. Ἔχουσιν ἐπ' (ξ) ἄρχοντα τῆς ἀβύσσου τὸν ἄγγελον, ὄνομα

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 ܐܦ ܗܘܐ ܘ.ܒܝܡܐ ܐܬܪܡܝ .ܟܕ ܝܩܕ ܒܢܘܪܐ ܪܒܐ ܛܘܪܐ ܘܐܝܟ .ܙܥܩ ܡܠܐܟܐ ܬܪܝܢܐ ܘܗܘ *
9 ܬܘܠܬܗ ܕܝܡܐ ܕܡܐ. * ܘܡܝܬ ܬܘܠܬܐ ܕܟܠܗܘܢ ܒܪܝܬܐ ܕܒܝܡܐ. ܗܠܝܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ
10 ܢܦܫܬܐ. ܘܬܘܠܬܐ ܕܐܠܦܐ ܐܬܚܒܠ. *ܘܗܘ ܬܠܝܬܝܐ ܡܠܐܟܐ ܙܥܩ. ܘܢܦܠ ܡܢ
ܫܡܝܐ ܟܘܟܒܐ ܟܕ ܝܩܕ ܐܝܟ ܠܡܦܐܕܐ. ܘܢܦܠ ܥܠ ܬܘܠܬܐ ܕܢܗܪܘܬܐ ܘܥܠ ܡܒܘܥܐ
11 ܕܡܝܐ. * ܘܫܡܗ ܕܟܘܟܒܐ ܗܘ ܡܬܐܡܪ. ܐܦܣܢܬܝܢܘܣ. ܘܗܘܐ ܬܘܠܬܗܘܢ ܕܡܝܐ
12 ܠܐܦܣܢܬܝܢ. ܘܣܓܝܐܐ ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܡܝܬܘ ܡܢ ܡܝܐ. ܡܛܠ ܕܡܪܘ. * ܘܗܘ ܡܠܐܟܐ ܪܒܝܥܝܐ
ܙܥܩ. ܘܡܚܐ ܬܘܠܬܗ ܕܫܡܫܐ. ܘܬܘܠܬܗ ܕܣܗܪܐ. ܘܬܘܠܬܐ ܕܟܘܟܒܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܚܫܟ
13 ܬܘܠܬܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܘܢܚܫܟ ܝܘܡܐ ܕܠܐ ܢܢܗܪ ܬܘܠܬܐ ܕܝܠܗ. ܘܠܠܝܐ ܗܘ ܒܕܡܘܬܐ. * ܘܚܙܝܬ
ܘܫܡܥܬ ܠܢܫܪܐ ܚܕ ܕܦܪܚ ܒܡܨܥܬܐ. ܘܕܘܢܒܐ ܐܝܬ ܠܗ ܕܡܐ. ܟܕ ܐܡܪ ܒܩܠܐ ܪܒܐ. ܘܝ
ܘܝ ܘܝ ܠܥܡܘܪܝ ܐܪܥܐ: ܡܢ ܩܠܐ ܕܫܪܟܐ ܕܫܝܦܘܪܐ ܕܬܠܬܐ ܡܠܐܟܐ: ܗܢܘܢ
1 ܕܥܬܝܕܝܢ ܠܡܙܥܩ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܛ * * ܘܗܘ ܚܡܝܫܝܐ ܡܠܐܟܐ ܙܥܩ. ܘܚܙܝܬ
2 ܟܘܟܒܐ ܕܢܦܠ ܡܢ ܫܡܝܐ ܥܠ ܐܪܥܐ: ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ ܩܠܝܕܐ ܕܒܐܪܐ ܕܬܗܘܡܐ. * ܘܦܬܚ
ܠܒܐܪܐ ܕܬܗܘܡܐ. ܘܣܠܩ ܬܢܢܐ ܡܢ ܒܐܪܐ. ܐܝܟ ܬܢܢܐ ܕܐܬܘܢܐ ܕܡܬܝܩܕ. ܘܚܫܟ ܫܡܫܐ ܘܐܐܪ.
3 ܡܢ ܬܢܢܐ ܕܒܐܪܐ. * ܘܡܢ ܬܢܢܐ ܢܦܩܘ ܩܡܨܐ ܠܐܪܥܐ. ܘܐܬܝܗܒ ܠܗܘܢ ܫܘܠܛܢܐ. ܐܝܟ ܕܐܝܬ
4 ܠܗܘܢ ܥܩܪܒܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܐܬܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܕܠܐ ܢܗܪܘܢ ܠܥܣܒܐ ܕܐܪܥܐ. ܘܠܐ ܠܟܠ
ܝܘܪܩܐ. ܐܦܠܐ ܠܟܠ ܐܝܠܢ. ܐܠܐ ܐܢ ܠܒܢܝܢܫܐ: ܗܢܘܢ ܕܠܝܬ ܠܗܘܢ ܚܬܡܐ ܕܐܠܗܐ ܥܠ
5 ܒܝܬ ܥܝܢܝܗܘܢ. * ܘܐܬܝܗܒ ܠܗܘܢ ܕܠܐ ܢܩܛܠܘܢ ܐܢܘܢ. ܐܠܐ ܕܢܫܢܩܘܢ ܝܪܚܐ
6 ܚܡܫܐ. ܘܫܘܢܩܗܘܢ ܐܝܟ ܫܘܢܩܐ ܕܥܩܪܒܐ ܡܐ ܕܡܚܐ ܠܐܢܫ. * ܘܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ
ܢܒܥܘܢ ܒܢܝܢܫܐ ܠܡܘܬܐ. ܘܠܐ ܢܫܟܚܘܢܗ. ܘܢܬܪܓܪܓܘܢ ܠܡܡܬ. ܘܢܥܪܘܩ ܡܢܗܘܢ
7 ܡܘܬܐ. * ܘܕܡܘܬܐ ܕܝܠܗܘܢ ܕܩܡܨܐ. ܕܡܝܢ ܐܝܟ ܕܡܘܬܐ ܕܪܟܫܐ ܕܡܛܝܒܝܢ ܠܩܪܒܐ. ܘܥܠ ܪܝܫܐ
8 ܕܝܠܗܘܢ. ܐܝܟ ܟܠܝܠܐ ܕܕܡܘܬܐ ܕܕܗܒܐ. ܘܦܪܨܘܦܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܐܝܟ ܦܪܨܘܦܐ ܕܒܢܝܢܫܐ. * ܘܐܝܬ
9 ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܣܥܪܐ: ܐܝܟ ܣܥܪܐ ܕܢܫܐ. ܘܫܢܝܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܐܝܟ ܕܐܪܝܘܬܐ ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܝ. * ܘܐܝܬ
ܗܘܐ ܠܗܘܢ ܫܪܝܢܐ. ܐܝܟ ܫܪܝܢܐ ܕܦܪܙܠܐ. ܘܩܠܐ ܕܓܦܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܐܝܟ ܩܠܐ ܕܡܪܟܒܬܐ ܕܪܟܫܐ
10 ܣܓܝܐܐ ܕܪܗܛܝܢ ܠܩܪܒܐ. * ܘܐܝܬ ܠܗܘܢ ܕܘܢܒܬܐ ܕܥܩܪܒܐ: ܘܥܘܩܣܐ
11 ܒܕܘܢܒܬܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܘܐܝܬ ܠܗܘܢ ܫܘܠܛܢܐ ܠܡܗܪܘ ܠܒܢܝܢܫܐ ܝܪܚܐ ܚܡܫܐ. * ܘܐܝܬ
ܠܗܘܢ ܡܠܟܐ ܥܠܝܗܘܢ. ܡܠܐܟܐ ܕܬܗܘܡܐ. ܕܫܡܗ ܒܥܒܪܐܝܬ. ܐܒܕܘܢ. ܘܒܝܘܢܐܝܬ ܐܝܬ ܠܗ ܫܡܐ ܐܦܘܠܘܢ.

Et ille secundus Angelus clanxit, & tanquam 8 mons magnus, igne ardens, projectus est in mare: & facta est etiam tertia pars maris sanguis. Et mortua est tertia pars omnium 9 creaturarum quæ sunt in mari, quæ habent animas: & tertia pars navium corrupta est. Et ille tertius Angelus clanxit, & cecidit è 10 cœlo stella ardens sicut lampas: & cecidit super tertiam partem fluminum, & super fontes aquarum. Et nomen stellæ illius di- 11 citur Absinthus: & facta est tertia pars aquarum in absinthium, & multi homines mortui sunt ex aquis, eò quòd amaræ factæ essent. Et ille quartus Angelus clanxit, & percussa 12 est tertia pars solis, & tertia pars lunæ, & tertia pars stellarum, ut obtenebraretur tertia pars earum: & obtenebrata est dies, ita ut non luceret tertia pars illius: & nox eodem modo. Et vidi, & audivi aquilam 13 unam volantem in medio, caudam sanguinis habentem, dicentem voce magnâ; Væ, væ, væ iis qui habitant super terram à voce reliquarum tubarum illorum trium Angelorum qui clangent.

CAP. IX.

Et ille quintus Angelus clanxit, & vidi 1 stellam cecidisse è cœlo super terram, & data est illi clavis putei abyssi. Et aperu- 2 it puteum abyssi, & ascendit fumus ex puteo tanquam fumus fornacis quæ accenditur: & obtenebratus est Sol & aër ex fumo putei. Et ex fumo exiverunt locustæ in ter- 3 ram: & data est illis potestas, qualem habent scorpii super terram. Et dictum est il- 4 lis, ut non nocerent gramini terræ, neque ulli arbori, nisi *solùm* hominibus illis qui non habent sigillum Dei super frontibus suis. Et datum est eis, ut non occîdant eos, 5 sed ut crucientur menses quinque: & cruciatus eorum, sicut cruciatus scorpii, quum percusserit aliquem. Et in diebus illis quæ- 6 rent homines mortem, & non invenient: & desiderabunt mori, & fugiet mors ab illis. Similitudo illarum locustarum *hæc est*, re- 7 ferunt similitudinem equorum paratorum ad prælium, & super capita earum, tanquam corona similitudinis auri: & facies earum, sicut facies hominum. Et habebant comam 8 sicut comam mulierum: & dentes earum, sicut leonum erant. Et habebant loricas, 9 sicut loricas ferreas: & sonitus alarum earum, sicut sonitus curruum equorum multorum currentium ad prælium. Et habent 10 caudas similes scorpionum, & aculeos: & in caudis suis habent potestatem nocendi hominibus menses quinque. Et habent regem 11 supra se, Angelum abyssi, cui nomen Hebraicè Abadon, Græcè autem nomen est ipsi Apollon.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 ወሰበ፡ ጠቅዐ፡ ካልእ፡ መልአክ፡ ወረደ፡ ውስተ፡ ባሕር፡ እሳት፡ ዐቢይ፡ ዘመጠኑ፡ ደብር፡ እንዘ፡ ይነ
9 ድድ፡፡ ወኮነ፡ ደም፡ ሣልስተ፡ ዕዴሃ፡ ለባሕር፡ ፨ ወሞተ፡ ሣልስ፡ ዕዴሁ፡ ለዘ፡ ሀሎ፡ ውስተ፡ ባሕ
10 ር፡ ዘተፈጥረ፡ ዘቦ፡ መንፈሰ፡ ሕይወት፡ ወሣልስተ፡ ዕዴሆን፡ ለአሕማር፡ ማሰና፡፡ ፨ ወሰበ፡ ጠ
ቅዐ፡ ሣልስ፡ መልአክ፡ ወረደ፡ እምሰማይ፡ ኮከብ፡ ዐቢይ፡ እንዘ፡ ይነድድ፡ ከመ፡ እሳት፡ ወወረደ፡
ውስተ፡ ሣልስተ፡ ዕዴሆሙ፡ ለአፍላግ፡ ወለዓንቅዐተ፡ ማያት፡ ፨

Et quum clanxisset secundus Angelus, descendit in mare ignis magnus, quantitate 8 *quasi mons ardens, & facta est sanguis tertia pars maris. Et mortua est ter-* 9 *tia pars existentium in mari creaturarum habentium spiritum vitæ, & tertia pars navium interierunt. Et quum clanxisset tertius Angelus, descendit de* 10 *cœlo stella magna, ardens sicut ignis, & descendit in tertiam partem fluminum, & fontium aquarum.*

Verſio VULGATA LATINA.

8 Et ſecundus Angelus tubâ cecinit : & tanquã mons magnus igne ardens miſſus eſt
9 in mare, & facta eſt tertia pars maris ſanguis, Et mortua eſt tertia pars creaturæ
10 eorũ quæ habebant animas in mari, & tertia pars naviũ interiit. Et tertius Angelꝰ
tubâ cecinit : & cecidit de cœlo ſtella magna, ardens tanquã facula, & cecidit
11 in tertiã partẽ fluminũ, & in fontes aquarũ : Et nomen ſtellæ dicitur Abſinthiũ;
& facta eſt tertia pars aquarũ in abſinthium : & multi hominum mortui ſunt de
12 aquis, quia amaræ factæ ſunt. Et quartꝰ Angelꝰ tubâ cecinit : & percuſſa eſt tertia
pars Solis, & tertia pars Lunæ, & tertia pars ſtellarũ, ita ut obſcuraretur tertia pars
13 eorũ, & diei non luceret pars tertia, & noctis ſimiliter. Et vidi, & audivi vocem
unius aquilæ volantis per medium cœli, dicentis voce magnâ; Væ, væ, væ habitantibus
in terra, de cæteris vocibus trium Angelorum, qui erant tubâ canituri.

CAP. IX.

1 ET quintus Angelus tubâ cecinit : & vidi ſtellã de cœlo cecidiſſe in terram, &
2 data eſt ei clavis putei abyſſi. Et aperuit puteũ abyſſi : & aſcendit fumus putei,
3 ſicut fumꝰ fornacis magnæ : & obſcuratꝰ eſt Sol & aër de fumo putei: Et de fumo
putei exierunt locuſtæ in terram, & data eſt illis poteſtas, ſicut habent poteſtatẽ ſcorpiones
terræ : Et præceptũ eſt illis ne læderent fœnũ terræ, neq; omne viride, neq; 4
omnem arborẽ : niſi tantùm homines, qui non habent ſignũ Dei in frontibꝰ ſuis :
Et datũ eſt illis ne occiderent eos; ſed ut cruciarent menſibꝰ quinque : & cruciatus 5
eorũ, ut cruciatꝰ ſcorpii cùm percutit hominẽ. Et in diebꝰ illis quærent homines 6
mortẽ, & non invenient eam : & deſiderabunt mori, & fugiet mors ab eis. Et ſimilitudines 7
locuſtarũ, ſimiles equis paratis in præliũ : & ſup capita earũ tanquam
coronæ ſimiles auro : & facies earum tanquam facies hominum. Et habebant 8
capillos ſicut capillos mulierum ; & dentes earum ſicut dentes leonum erant :
Et habebant loricas ſicut loricas ferreas, & vox alarum earum ſicut vox curruum 9
equorum multorum currentium in bellum : Et habebant caudas ſimiles 10
ſcorpionum, & aculei erant in caudis earum : & poteſtas earum nocere hominibus
menſibus quinque : & habebant ſuper ſe Regem angelum abyſſi, cui 11
nomen Hebraïcè Abaddon, Græcè autem Apollyon, Latinè habens nomen Exterminans.

Verſio ARABICA cum Interpretati one LATINA.

* ثم الملاك الثاني ضرب البوق • فصار من ذلك كانه جبل عظيم • وهو يتقد نارا • فالقي في 8
البحر • فصار ثلث البحر دما * وهلكت ثلث الخليقة التي في البحر • ذوات الانفس • واضمحل 9
ثلث المراكب * ثم ان الملاك الثالث ضرب البوق • فسقط من ذلك نجم عظيم من السماء • وهو 10
يتقد مثل المشعل • فسقط على ثلث الانهار • وعلى اعين المياه * وكان اسم النجم مرار • فمات 11
كثير من الناس من مرار الماء • لانه صار مرا * ثم الملاك الرابع ضرب البوق • فاظلم 12
من ذلك ثلث الشمس • وثلث القمر • وثلث النجوم • ولم يظهر ثلثها المظلم • والنهار كان بمنزلة
الليل * فنظرت وسمعت ملاكا واحدا وهو طاير وسط السماء • وهو يقول بصوت عظيم • ثلثة 13
الويل • الويل • الويل لسكان الارض من ساير اصوات البوقات الثلثة • ومن الملايكة الثلاثة
اللذين يريدون يضربوها • • الفصل التاسع • * ثم ان الملاك الخامس ضرب البوق • 1
فرايت نجما سقط من السماء في الارض • واعطي له مفتاح بير التخوم * فلما فتحه صعد دخان 2
من عمق البير كانه دخان تنور نحما • فاظلمت الشمس والهوي من دخان البير * فخرج من 3
ذلك الدخان جراد في الارض • واعطي لها سلطان كسلطان عقارب الارض * وقيل لها ان لا 4
تاذي حشيش الارض • ولا كل ذا خضر • ولا كل شجر • بل ان تاذي البشر الذين ليس في
جباههم طابع الله * واعطي لها سلطان ان لا تقتلهم بل لتعذبهم خمسة اشهر * وعذابها لهم 5
مثل العقارب اذا لسعت الناس * وكانوا الناس في تلك الايام يطلبون الموت ولا يجدونه • 6
ويشتهون الموت ويهرب عنهم * وكان شبه تلك الجراد • كمثل الخيل المنتصبة للحرب • وكان على 7
روسها مثل تيجان من ذهب • ووجوهها كوجوه الناس * وكان لها شعور كشعور النساء • 8
واسنانها كاسنان السباع * وكانت صدورها مزردة كزرد حديد • واصوات اجنحتها كانت 9
كاصوات الخيل الكثير • التي تجري الي الحرب * ولها اذناب كاذناب العقارب • وفي اطراف 10
اذنابها شوكات لتلسع بها الناس وتعذبهم خمسة اشهر * وكان ملكا عليهم ملاك التخوم • وكان 11
اسمه بالعبرانية ابادون وتفسيره فتاك • واسمه باليونانية ابولليون وتفسيره سفاك •

Deinde Angelus ſecundus clanxit buccinâ, factuſque inde eſt quaſi mons ma- 8
gnus igne ardens, & projectus eſt in mare: factaq; eſt tertia pars maris, ſanguis.
Et periit tertia pars creaturarum quæ 9
erant in mari, animatarum : & evanuit
tertia pars navium. Tum Angelus tertius 10
clanxit buccinâ, & cecidit ob id ſtella
magna de cœlo, ardens veluti fax: cecidítque
ſuper tertiam partem fluminum, & ſuper fontes aquarum: Erat au- 11
tem nomen ſtellæ Amaritudo. Quare
mortui ſunt plures homines ob amaritudinem
aquæ, quòd evaſiſſet amara. Deinde 12
quartus Angelus clanxit buccinâ,
& obſcurata eſt ob id tertia pars ſolis,
& tertia pars lunæ, & tertia pars ſtellarum:
& tertia pars earum obtenebrata,
non apparebat : & dies erat ſimilis
nocti. Et vidi atque audivi Angelum 13
quendam volantem per medium cœli, ter
dicentem voce magna, Væ, væ, væ incolis
terræ è reliquis clangoribus trium buccinarum,
& à tribus illis Angelis qui
ſunt iis cantaturi.

CAP. IX.

Tum quintus Angelus clanxit buccinâ, 1
& vidi ſtellam è cœlo cecidiſſe in
terram: & data eſt ei clavis putei abyſſorum.
Quem quum aperuiſſet, aſcendit 2
fumus ex imo puteo, ut fumus fornacis
ardentis: & obſcuratus eſt ſol & aer à
fumo putei. Egreſſæ ſunt autem ex eo 3
fumo, locuſtæ in terram : dataque eſt illis
poteſtas æqualis poteſtati ſcorpionum
terræ. Et dictum eſt eis ne læderent herbam 4
terræ, nec quicquam viride, neque
ullam arborem: ſed ut læderent homines
in quorum frontibus non aderat ſigillum
Dei. Data verò fuit eis poteſtas, non ut 5
occiderent eos, ſed ut cruciarent eos
quinque menſibus, & cruciatus illarum
in ipſos eſſet velut cruciatus ſcorpionum
quum pungunt homines. Porrò homines 6
in illis diebus quærebant mortem, & non
inveniebant eam: et exoptabant mortem,
& fugiebat ab eis. Forma autem locuſtarum 7
illarum erat velut equorum ſtantium
ad prælium; erantque ſuper capita
earum quaſi coronæ aureæ: et facies earum,
ut facies hominum. Et habebant 8
comas, ut comas mulierum : et dentes earum,
ut dentes leonum. Erant etiam illarum 9
pectora loricata, ut loricis ferreis:
et ſonitus alarum earum erat ut ſonitus
equorũ multorũ currentium ad bellũ. Et
habebant caudas ut caudas ſcorpionum; 10
et in extremis caudis earum erant aculei,
quibus pungerent homines, et cruciarent
eos quinque menſibus. Erat autem 11
ſuper eis rex, Angelus abyſſorum, cujus
nomen Hebraïcè eſt Abaddon, quod ſignificat
peremptorem : ejuſdemque nomen
Græcè eſt Apollyon, id eſt effuſor ſanguinis.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወስሙ:ለውእቱ:ኮከብ: ዕጕስታር:: ወኮነ: ዕጕስታረ: ሣልስተ: ዕዴሆሙ: ለማያት: ምስለ:
12 ዐውሎ:ወብዙኃ:ሰብእ:ዘሞተ:እምነ:ምረሩ:ለማይ::=፦ ወሶበ: ጠቅዐ:ራብዕ:መልአክ:
ተቀሥፈት : ፀሐይ : ወጸልመት: ሣልስት: እዴሃ:: ወሣልስተ: ዕዴሃ:ለወርኅ:: ወሣልስተ: ዕዴ
13 ሆሙ : ለከዋክብት:: ወሣልስተ: ዕዴሆሙ: ልዕለት: ወለሌሊት:=፦ ወሰማዕኩ: ወርኢኩ:
ፋ: ንስር: እንዘ: ይሰርር: ማእከለ: ሰማይ: ወምድር: ወይብል: በዐቢይ: ቃል:: አሌሎሙ:
አሌሎሙ: ለእለ: ይነብሩ: ውስተ: ምድር: እምነ: ዘተርፈ:ቃለ:መጥቅዕ:ለ ፫:መላእክት:እለ:ሀለዎሙ:ይጥቅዑ::=፦

፱

1 ወሶበ: ጠቅዐ: ኃምስ: መልአክ: ወረደ: ኮከበ: እምሰማይ: ዲበ: ምድር:: ወተውህበ: ሎቱ:
2 መራኁተ : አንቅዕተ: ቀላያት:=፦ ወዐርገ:ጢስ:እምነ: ውእቱ: ቀላይ: ከመ:ጢሰ:እቶን:
3 ዐቢይ: ወከደነ:ለፀሐይ:ወኮነ:ከመ:ደመና:ውእቱ:ጢሰ:ቀላይ::=፦ ወእምነ:ውእቱ:ጢስ:
ወፅአ: አንበጣ: ውስተ: ምድር: ወተውህበሙ: ስልጣነ: ይኩኑ: ከመ: አቅራብ: ውስተ:ምድ
4 ር:=፦ ወአዘዝዎሙ:ከመ: ኢያማስኑ: ሣዕረ: ወኢኵሎ:ሐመልማለ:ወኢኵሎ:ዕፀ:ዘእን
5 በለ:ሰብእ:እለ:አልቦሙ:ማኅተመ:እግዚአብሔር:ውስተ:ገጾሙ::=፦ ወአዘዝዎሙ:
ከመ:ኢይቅትልዎሙ:ዳእሙ:ከመ:ያሕምምዎሙ: ፭: አውራኀ:: ወሕማሞሙሰ: ከመ:ሕ
6 ማመ: አቅራብ:ሶበ:ይነድፍ:ሰብአ::=፦ ወበውእቱ: መዋዕል:የኃሥሥ:ሰብእ:ሞተ:ወኢይረ
7 ክብ:ወይፈቱ:ይሙት:ወይትኃጠእ:እምኔሁ:ሞት::=፦ ወከመዝ: ውእቱ:ራእዮሙ: ለአ
ሙንቱ:አንበጣ: ከመ:አፍራስ: ዘድልው:ለፀብእ:ይመስሉ:: ወውስተ:ርእሶሙ:ቦሙ:ቀጸላ:
8 በአምሳለ: ወርቅ:: ወገጾሙ: ከመ:ገጸ:ሰብእ:=፦ ወሥዕርቶሙ: ከመ:ሥዕርተ:አንስት:
9 ወስነኒሆሙ:ከመ:ስነነ:አናብስት:=፦ ወቦሙ: ጌራ: ከመ: ጌራ:ሐጺን:ወድምጸ:እገሪሆሙ:
10 ከመ:ድምጸ:ሰረገለት:ብዙኃ:ዘያረውጹ:አፍራስ:ውስተ:ቀትል::=፦ ወቦሙ:ዘነበ:ከመ:ዘነ
11 በ:አቅራብ:ወውስተ:ዘነቦሙ:ቦሙ:ቅንዋተ:በዘ:ቦቱ:ይነድፍዎ:ለሰብእ:፭: አውራኀ::=፦ወ
ቦሙ:ንጉሠ:መልአክ:ቀላይ: በዕብራይስጥ: አብዶን: ወበጽርዕ: አጶሎን::=፦

Et nomen hujus ſtellæ fuit abſynthium: et facta eſt in Abſynthium tertia pars aqua- 11
rum, cum tempeſtate, et multitudine hominum qui mortui ſunt ex amaritudine
aquæ. Et quum clanxiſſet quartus Angelus percuſſus eſt ſol et obſcurata fuit 12
tertia pars ejus, et tertia pars lunæ, et tertia pars ſtellarum, et tertia pars diei et
noctis. Et audivi et vidi unam aquilam volantem medio cœli et terræ et dicen- 13
tem in magna voce, Væ, væ, habitantibus in terra à reliquis ſonis tubæ trium
Angelorum, quos oportet clangere.

CAP. IX.

ET quum clanxiſſet quintus angelus, deſcendit ſtella à cœlo ſuper terram et da- 1
ta eſt ei clavis fontium abyſſorum. Et aſcendit fumus ex illo abyſſo, ut fumus 2
fornacis magnæ, et cooperuit ſolem, et factus eſt ut nubes, iſte fumus abyſſi.
Et ex iſto fumo exierunt locuſtæ in terram, et data eſt iis poteſtas ut eſſent ſicut 3
ſerpens in terra. Et datum eſt mandatum iis ut non læderent herbam, neque quic- 4
quam viride, neque ullam arborem, ſed homines non habentes ſignum Dei in fron-
tibus ſuis. Et datum eſt mandatum illis ut non occiderent eos, ſed ut cruciarent 5
eos quinque menſes, et cruciatus eorum ſicut cruciatus ſerpentis quum percuſſe-
rit hominem. Et in iſto die quæret homo mortem, et non inveniet, et deſiderabit 6
mori, et deficiet ab illo mors. Et hujuſmodi eſt ſpecies illarum locuſtarum: ſic- 7
ut equi qui parati ſunt ad prælium videntur, et ſuper capita earum habent coro-
nas ſimiles auro, et facies earum, ut facies hominum: Et capilli earum ut ca- 8
pilli mulierum, et dentes earum ut dentes leonum. Et habuerunt loricas ſicut 9
loricas ferreas: et ſtrepitus pedum earum, ſicut ſtrepitus curruum multus, quos
currere faciunt equi in prælium. Et habuerunt caudam ſicut caudam ſerpentis, 10
et in cauda ipſarum habuerunt ſtimulum, quocum percutiebant homines quinque
menſes. Et habuerunt regem, Angelum Abyſſi, Hebraicè Abdon, et Græcè 11
Apolon.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ.

Væ unum abiit, ecce veniunt adhuc duo væ post hæc. Et sextus an-
12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλθεν, ἰδοὺ ἔρχονται ἔτι δύο οὐαὶ μετὰ ταῦτα. Καὶ ὁ ἕκτος ἄγ-
13 gelus *clanxit*, & audivi vocem unam ex quatuor cornibus altaris
γελος ἐσάλπισε, ϗ ἤκουσα φωνὴν μίαν (ο) ἐκ τῶν τεσσάρων κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ
aurei quod *coram* Deo, Dicentem sexto angelo qui habebat tu-
14 χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, (π) Λέγουσαν τῷ ἕκτῳ ἀγγέλῳ ὃς εἶχε τὴν σάλ-
bam; Solve quatuor angelos *alligatos* in flumine magno
πιγγα, Λῦσον τοὺς τέσσαρας ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ μεγάλῳ
Euphrate. Et soluti sunt quatuor angeli parati in horam, & diem,
15 Εὐφράτῃ. Καὶ (ρ) ἐλύθησαν οἱ τέσσαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασμένοι εἰς τὴν ὥραν, ϗ ἡμέραν
& mensem, & annum, ut occiderent tertiam partem hominum. Et numerus
16 ϗ μῆνα, ϗ ἐνιαυτὸν, ἵνα ἀποκτείνωσι τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὁ ἀριθμὸς
exercituum equitatûs, duæ myriades myriadum. Et audivi numerum
(σ) στρατευμάτων τοῦ ἱππικοῦ, (τ) δύο μυριάδες μυριάδων. ϗ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν
eorum. Et ita vidi equos in visione, & *sedentes* super eos *ha-*
17 αὐτῶν. Καὶ οὕτως εἶδον τοὺς ἵππους ἐν τῇ ὁράσει, ϗ τοὺς καθημένους ἐπ' αὐτῶν ἔ-
bentes loricas igneas, & hyacinthinas & sulphureas: & capita equorũ tanquã
χοντας θώρακας πυρίνους ϗ ὑακινθίνους ϗ θειώδεις· ϗ αἱ κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς
capita leonum: & de *oribus* eorum procedit ignis, & fumus, & sulphur.
κεφαλαὶ λεόντων· ϗ ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται πῦρ, ϗ καπνὸς, ϗ θεῖον. (υ)
A tribus his occisa est tertia pars hominum, de igne, &
18 Ὑπὸ τῶν τριῶν τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ πυρὸς, (φ) ϗ
de fumo, & de sulphure *procedente* ex *oribus* ipsorum. *Nam*
19 ἐκ τοῦ καπνοῦ, ϗ ἐκ τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν. (χ) Αἱ γὰρ
potestates eorum in ore eorum est. Nam caudæ eorum
ἐξουσίαι αὐτῶν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν (ψ) εἰσιν. αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν
similes serpentibus, habentes capita: & in his nocent. Et cæ-
20 ὅμοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κεφαλάς. ϗ ἐν αὐταῖς ἀδικοῦσι. Καὶ οἱ λοι-
teri *hominum* qui non occisi sunt in plagis his, neq; pœnitentiã egerunt
ποὶ τῶν ἀνθρώπων οἳ οὐκ ἀπεκτάνθησαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύταις, οὐ μετενόησαν
de operibus manuum suarum, ut non *adorent* dæmonia, & simulachra
ἐκ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα μὴ (ω) προσκυνήσωσι τὰ δαιμόνια, ϗ (α) εἴδωλα
aurea, & argentea, & ærea, & lapidea, & lignea, quæ neq; videre
τὰ χρυσᾶ, ϗ τὰ ἀργυρᾶ, ϗ τὰ χαλκᾶ, ϗ τὰ λίθινα, ϗ τὰ ξύλινα, ἃ οὔτε βλέπειν (β)
possunt, neque audire, neque ambulare. Et non egerunt pœnitentiam ab homicidiis suis,
δύνανται, οὔτε ἀκούειν, οὔτε περιπατεῖν. Καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν φόνων αὐτῶν, 21
neque à voneficiis suis, neque à fornicatione sua, neque à furtis suis.
οὔτε ἐκ τῶν φαρμακειῶν αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῆς (γ) πορνείας αὐτῶν, οὔτε ἐκ τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

CAP. X. ί.

Et vidi alium angelũ fortem descendentem de cœlo, amictum nube:
ΚΑὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον ἰσχυρὸν καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περιβεβλημένον νεφέλην· 1
& iris in capite, & facies ejus ut Sol, & pedes ejus tanquã co-
(α) ϗ ἶρις ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ϗ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, ϗ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς στύ-
lumnæ ignis. Et habebat in manu sua libellum apertum: & posuit
λοι πυρός. Καὶ (β) εἶχεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ (γ) βιβλαρίδιον ἀνεῳγμένον· ϗ ἔθηκε τὸν 2
pedem suum dextrum super mare, *at* sinistrum super terram. Et clamavit vo-
πόδα αὐτοῦ τὸν δεξιὸν (δ) ἐπὶ τὴν θάλασσαν, τὸν δὲ εὐώνυμον (ε) ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἔκραξε φω- 3
ce magnâ, quemadmodũ leo rugit. Et cùm clamâsset, locuta sunt septẽ tonitrua suas *ipsorum*
νῇ μεγάλῃ, ὥσπερ λέων μυκᾶται. ϗ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν
voces. Et cùm locuta fuisset septem tonitrua voces suas, *futurus* eram *scribere*: &
φωνάς. Καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ (ζ) βρονταὶ τὰς φωνὰς ἑαυτῶν, ἔμελλον γράφειν· ϗ 4
audivi vocem de cœlo, dicentẽ mihi; Signa quæ locuta sunt septem tonitrua,
ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, (η) λέγουσάν μοι, Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ ἑπτὰ βρονταὶ,
& *ne hæc scribas*. Et angelus, quem vidi stantem super mare & super
ϗ μὴ (θ) ταῦτα γράψῃς. Καὶ ὁ ἄγγελος, ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης ϗ ἐπὶ τῆς 5
terram, levavit manum suam ad cœlum, Et juravit in *Vivente* in secula
γῆς, ἦρε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, Καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν 6
seculorum, qui creavit cœlum & ea quæ in eo, & terram & ea quæ in ea, & ma-
αἰώνων, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν ϗ τὰ ἐν (ι) αὐτῷ, ϗ τὴν γῆν ϗ τὰ ἐν αὐτῇ, ϗ τὴν θά-
re & ea quæ in eo; Quia tempus nõ erit amplius: Sed in diebus vocis
λασσαν ϗ τὰ ἐν αὐτῇ, Ὅτι χρόνος οὐκ ἔσται ἔτι· Ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς φωνῆς τοῦ 7
septimi angeli, cùm *futurus erit clangere*, & consummabitur mysterium Dei, sicut
ἑβδόμου ἀγγέλου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν, (κ) ϗ τελεσθῇ τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ, ὡς
evangelizavit *suis servis Prophetis*.
εὐηγγέλισε (λ) τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις τοῖς προφήταις.

MS. A. (ο) : τῶν κεράτων (π)* λέγοντα τῷ ἀγγέλῳ * ὁ ἔχων (ρ) * ἐλυπήθησαν (σ) τῶν στρατευμάτων (τ) δισμυριάδες μυριάδων· ἤκουσα (υ) Ἀπὸ τῶν τριῶν πληγῶν τούτων (φ) ϗ τοῦ καπνοῦ, ϗ τοῦ θείου (χ) Ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν * ἵππων ἐν (ψ) ἐστιν, ϗ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν. Αἱ γὰρ (ω) προσκυνήσουσιν (α) τὰ εἴδωλα (β) δύνανται, (γ) πορνείας. Κεφ. ί. MS. A. (α) ϗ ἡ ἶρις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, ϗ (β) ἔχων (γ) βιβλαρίδιον. ϗ ἔθηκεν (δ) ἐπὶ τῆς θαλάσσης, (ε) ἐπὶ τῆς γῆς. (ζ) βρονταὶ, ἤμελλον (η) λέγουσαν, Σφράγισον (θ) αὐτὰ (ι) αὐτῷ **, Ὅτι χρόνος οὐκ ἔτι ἔσται· Ἀλλ' (κ) ἐτελέσθη (λ) τοὺς ἑαυτοῦ δούλους τοὺς προφήτας.

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

12 * ܗܘ ܚܕ ܘܝ ܐܙܠ. ܗܐ ܐܬܝܢ ܬܘܒ ܬܪܝܢ ܘܝ̈ܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ. * ܘܗܘ ܫܬܝܬܝܐ ܡܠܐܟܐ 13
ܢܩܫ. ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܚܕ ܡܢ ܩܪ̈ܢܬܗ ܕܡܕܒܚܐ ܕܕܗܒܐ ܗܘ ܕܩܕܡ ܐܠܗܐ. * ܐܡܪ: ܠܡܠܐܟܐ 14
ܫܬܝܬܝܐ. ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܫܝܦܘܪܐ ·. ܫܪܝ ܠܗܘܢ ܐܪܒܥܐ ܡܠܐܟܐ. ܗܢܘܢ ܕܐܣܝܪܝܢ ܥܠ
ܢܗܪܐ ܪܒܐ ܦܪܬ. * ܘܐܫܬܪܝܘ ܗܢܘܢ ܐܪܒܥܐ ܡܠܐܟܐ: ܗܠܝܢ ܕܡܛܝܒܝܢ ܠܫܥܬܐ ܘܠܝܘܡܐ 15
ܘܠܝܪܚܐ ܘܠܫܢܬܐ ·. ܕܢܩܛܠܘܢ ܠܬܘܠܬܐ ܕܒܢܝ̈ܢܫܐ. * ܘܡܢܝܢܐ ܕܦܠ̈ܚܐ 16
ܕܦܪ̈ܫܐ ·. ܬܪܬܝܢ ܪ̈ܒܘܢ ܕܪ̈ܒܘܬܐ. ܘܫܡܥܬ ܡܢܝܢܗܘܢ. * ܘܟܕ ܚܙܝܬ ܠܗܘܢ ܠܣܘ̈ܣܘܬܐ 17
ܒܚܙܘܐ: ܘܠܗܢܘܢ ܕܝܬܒܝܢ ܥܠܝܗܘܢ. ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܫܪ̈ܝܢܐ ܕܢܘܪܐ. ܘܣܘܡܩܢܝܬܐ.
ܘܟܒܪܝܬܢܝܬܐ. ܘܪ̈ܫܝܗܘܢ ܕܣܘ̈ܣܘܬܐ ܐܝܟ ܪ̈ܫܐ ܕܐܪ̈ܝܘܬܐ. ܘܡܢ ܦܘ̈ܡܝܗܘܢ ܢܦܩܐ ܢܘܪܐ
ܘܬܢܢܐ ܘܟܒܪܝܬܐ. * ܘܡܢ ܗܠܝܢ ܬܠܬ ܡܚܘܬܐ: ܐܬܩܛܠ ܬܘܠܬܐ ܕܒܢܝ̈ܢܫܐ: ܡܢ ܢܘܪܐ 18
ܘܡܢ ܬܢܢܐ ܘܡܢ ܟܒܪܝܬܐ: ܗܠܝܢ ܕܢܦܩܝܢ ܡܢ ܦܘ̈ܡܝܗܘܢ. * ܗܘ ܓܝܪ ܫܘܠܛܢܗܘܢ 19
ܕܪ̈ܟܫܐ ܒܦܘܡܗܘܢ ܐܝܬܘܗܝ ·. ܘܒܕܘܢ̈ܒܬܗܘܢ ܐܝܬܘܗܝ. ܕܘܢ̈ܒܬܗܘܢ ܓܝܪ ܕܡܝܢ ܠܚܘ̈ܘܬܐ
ܕܒܗܘܢ. ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܪ̈ܫܐ: ܕܒܗܘܢ ܡܗܪܝܢ. * ܘܫܪܟܐ ܕܒܢܝ̈ܢܫܐ ܗܢܘܢ 20
ܕܠܐ ܐܬܩܛܠܘ ܒܡܚܘܬܐ ܗܠܝܢ ·. ܘܠܐ ܬܒܘ ܡܢ ܥܒ̈ܕܐ ܕܐܝ̈ܕܝܗܘܢ: ܕܠܐ ܢܣܓܕܘܢ
ܠܫܐܕ̈ܐ ·. ܘܠܦܬܟܪ̈ܐ ܕܕܗܒܐ ܘܕܣܐܡܐ ܘܕܢܚܫܐ ܘܕܟܐܦܐ ܘܕܩܝܣܐ. ܗܠܝܢ ܕܠܐ
ܠܡܚܙܐ ܡܫܟܚܢ ܘܠܐ ܠܡܫܡܥ. * ܘܠܐ ܬܒܘ ܡܢ ܩܛܠܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܡܢ ܚܪ̈ܫܝܗܘܢ ܘܠܐ ܡܢ 21
ܙܢܝܘܬܗܘܢ ·. ܘܠܐ ܡܢ ܓܢܒܘܬܐ ܕܝܠܗܘܢ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝ * ܘܚܙܝܬ ܐܚܪܢܐ ܡܠܐܟܐ 1
ܚܝܠܬܢܐ. ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܘܡܬܥܛܦ ܥܢܢܐ. ܘܩܫܬܐ ܕܥܢܢܐ ܥܠ ܪܫܗ. ܘܦܪܨܘܦܗ 2
ܕܝܠܗ. ܐܝܟ ܫܡܫܐ ·. ܘܪ̈ܓܠܘܗܝ ܐܝܟ ܥܡܘܕܐ ܕܢܘܪܐ. * ܘܐܝܬ ܠܗ ܒܐܝܕܗ ܟܬܒܘܢܐ 3
ܦܬܝܚܐ. ܘܣܡ ܪܓܠܗ ܝܡܝܢܝܬܐ ܥܠ ܝܡܐ. ܣܡܠܝܬܐ ܕܝܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܒܐ ·.
ܐܝܟ ܕܢܗܡ ܐܪܝܐ. ܘܟܕ ܩܥܐ ܡܠܠܘ ܗܠܝܢ ܫܒܥܐ ܪ̈ܥܡܐ ܒܩܠܝܗܘܢ. * ܘܟܕ ܡܠܠܘ 4
ܗܠܝܢ ܫܒܥܐ ܪ̈ܥܡܐ ܒܩܠܝܗܘܢ: ܥܬܝܕ ܗܘܝܬ ܠܡܟܬܒ. ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܕܐܡܪ: ܚܬܘܡ
ܗܠܝܢ ܕܡܠܠܘ ܫܒܥܐ ܪ̈ܥܡܐ. ܘܠܐ ܬܟܬܘܒ ܐܢܝܢ. * ܘܗܘ ܡܠܐܟܐ ܕܚܙܝܬ ܕܩܐܡ 5
ܥܠ ܝܡܐ ܘܥܠ ܐܪܥܐ ·. ܐܪܝܡ ܐܝܕܗ ܕܝܡܝܢܐ ܠܫܡܝܐ. ܘܝܡܐ ܒܗܘ ܕܚܝ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ 6
ܕܥܠܡܐ. ܗܘ ܕܒܪܐ ܫܡܝܐ ܘܡܕܡ ܕܐܝܬ ܒܗ ·. ܘܐܪܥܐ ܘܡܕܡ ܕܒܗ ·. ܘܝܡܐ
ܘܡܕܡ ܕܒܗ ·. ܕܙܒܢܐ ܠܐ ܢܗܘܐ ܬܘܒ: * ܐܠܐ ܒܝܘܡܬܐ ܕܩܠܗ ܕܡܠܐܟܐ ܫܒܝܥܝܐ: 7
ܡܐ ܕܥܬܝܕ ܠܡܩܥܐ. ܢܫܬܠܡ ܐܪܙܗ ܕܐܠܗܐ: ܐܝܟ ܕܐܣܒܪ ܠܥܒ̈ܕܘܗܝ ܢܒܝ̈ܐ.

Illud unum væ abiit: ecce veniunt adhuc duo væ post hæc. 12 Et ille sextus Angelus 13 clanxit: & audivi vocem quandam è cornibus altaris aurei quod est coram Deo, Dicentem Angelo sexto habenti tubam; 14 Solve illos quatuor Angelos qui vincti sunt ad fluvium magnum Euphratem. Et soluti 15 sunt illi quatuor Angeli, qui parati sunt ad horam, & ad diem, & ad mensem, & ad annum, ut occiderent tertiam partem hominum. Et numerus militum equitatûs, 16 duas myriades myriadum audivi numerum eorum. Et quum vidissem illos equos in 17 visione, & eos qui sedebant super ipsos habere loricas igneas, & hyacinthinas, & sulphureas: etiam capita equorum erant sicut capita leonum, & ex oribus eorum exibat ignis & fumus & sulphur. Et ab 18 hisce tribus plagis occisa fuit tertia pars hominum, ab igne *scilicet*, & à fumo, & à sulphure, quæ exibant ex oribus eorum. Illa enim potestas equorum, in ore eorum 19 est, & in caudis eorum est: illæ enim caudæ eorum similes sunt serpentibus habentibus capita per quæ nocent. Et reliquos 20 homines, qui non occisi fuerant plagis illis, haud pœnituit facinorum manuum suarum, ut non adorarent dæmones, & idola aurea, & argentea, & ærea, & lapidea, & lignea, quæ neque videre possunt, neque audire: Neque conversi sunt ab homicidiis 21 suis, neque ab incantationibus suis, neque à scortatione sua, neque à furtis suis.

CAP. X.

Et vidi alium Angelum fortem descendentem è cœlo, 1 amictum nube: & arcus nubis super caput ejus, & facies ejus sicut sol, & pedes ejus sicut columna ignis. Et 2 habebat in manu sua libellum apertum: & posuit pedem suum dextrum super mare, sinistrum autem super terram. Et clama- 3 vit voce magnâ quemadmodum rugit leo: & quum clamâsset, locuta sunt illa septem tonitrua voces suas. Et quum locuta essent 4 illa septem tonitrua, scripturus eram: at audivi vocem è cœlo, dicentem; Obsigna hæc quæ locuta sunt illa septem tonitrua, & ea ne scribas. Et ille Angelus, quem vidi 5 stantem super mare & super terram, levavit manum suam dextram in cœlum, Et juravit per eum qui vivit in secula seculorum, 6 qui creavit cœlum & ea quæ in eo sunt, & terram & ea quæ in ea sunt, & mare & ea quæ in eo sunt, tempus non fore amplius: Sed in diebus vocis Angeli septimi, quando 7 futurum est ut clangat, consummandum esse mysterium Dei, sicut evangelizavit servis suis illis Prophetis.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

12 ወበዝ፡ ኀለፈት፡ አሐቲ፡ ሕማም፡ ወተረፉ፡ ክልኤ፡ ሕማም፡፡=፡ ወሶበ፡ጠቅዐ፡ሳድስ፡መል
አክ፡ወሰማዕኩ፡ቃለ፡አሐዱ፡እምነ፡ አቅርንተ፡ ምሥዋዕ፡ ዘምኅበረ፡ ወርቅ፡ ዘቅድመ፡እግዚ
13 አብሔር፡፡=፡ ወይቤሎ፡ለዝኩ፡ሳድስ፡መልአክ፡ዘያጸንዕ፡ መጥቅዐ፡ ፍትሖሙ፡ለአልክቱ፡
14 ፬፡መላእክት፡እለ፡እሱራን፡ወስተ፡ፈለገ፡ኤፍራጥስ፡ዐቢይ፡፡=፡ ወሶበ፡ፈትሖሙ፡ለአልክቱ፡
15 ፬፡መላእክት፡እለ፡ድልዋን፡ ለሰዓት፡ ወለዕለት፡ ለወርኅ፡ ወለዓመት፡ ከመ፡ ይቅትሉ፡ ሣልስተ፡
16 [illegible]ሆሙ፡ ሳለጋለ፡ እምሕያው፡፡=፡ ወኍልቆሙ፡ እፍራሲሆሙ፡ መክዕቢተ፡ ፱፡ እሙአ
እለፍ፡፡=፡

Et in hoc abiit una afflictio, & remanserunt duæ afflictiones. Et tunc clan- 12
xit sextus Angelus, & audivi vocem quandam ex cornibus altaris throni aurei, 13
quod ante Deum erat. Et dixit huic sexto Angelo, qui tenebat tubam, Solve il- 14
los quatuor Angelos, qui vincti sunt in flumin Euphrate magno. Et tunc sol- 15
vit illos quatuor Angelos qui parati erant ad horam, & ad diem, & ad men-
sem, & ad annum, ut trucidarent tertiam partem hominum. Et numerus equo- 16
rum eorum, duæ erant myriades myriadum.

Verſio VULGATA LATINA.

12 Væ unum abiit, & ecce veniunt adhuc duo væ poſt hæc. Et ſextus Angelus tubâ ce-
13 cinit: & audivi vocem unam ex quatuor cornibus altaris aurei, quod eſt ante ocu-
14 los Dei, Dicentem ſexto Angelo, qui habebat tubam; Solve quatuor Angelos,
15 qui alligati ſunt in flumine magno Euphrate. Et ſoluti ſunt quatuor Angeli, qui
parati erant in horam, & diem, & menſem, & annum, ut occiderent tertiam par-
16 tem hominum. Et numerus equeſtris exercitûs vicies millies dena millia. Et au-
17 divi numerum eorum. Et ita vidi equos in viſione: & qui ſedebant ſuper eos,
habebant loricas igneas, & hyacinthinas, & ſulphureas, & capita equorum erant
tanquam capita leonum: & de ore eorum procedit ignis, & fumus, & ſulphur.
18 Et ab his tribus plagis occiſa eſt tertia pars hominum, de igne, & de fumo, & ſul-
19 phure, quæ procedebant de ore ipſorum. Poteſtas enim equorum in ore eorum eſt,
& in caudis eorum: nam caudæ eorum ſimiles ſerpentibus, habentes capita: & in
20 his nocent. Et cæteri homines, qui non ſunt occiſi in his plagis, neque pœnitenti-
am egerunt de operibus manuum ſuarum, ut non adorarent dæmonia, & ſimula-
cra aurea, & argentea, & ærea, & lapidea, & lignea, quæ neque videre poſſunt,
neque audire, neque ambulare: Et non egerunt pœnitentiam ab homicidiis 21
ſuis, neque à veneficiis ſuis, neque à fornicatione ſua, neque à furtis ſuis.

CAP. X.

Et vidi alium Angelum fortem deſcendentem de cœlo amictum nube, & iris in 1
capite ejus, & facies ejus erat ut Sol, & pedes ejus tanquam columnæ ignis: Et 2
habebat in manu ſua libellum apertum: & poſuit pedem ſuum dextrum ſuper ma-
re, ſiniſtrum autem ſuper terram: Et clamavit voce magnâ, quemadmodùm cùm 3
leo rugit. Et cùm clamâſſet, locuta ſunt ſeptem tonitrua voces ſuas. Et cùm locu- 4
ta fuiſſent ſeptem tonitrua voces ſuas, ego ſcripturus eram: & audivi vocem de cœ-
lo dicentem mihi; Signa quæ locuta ſunt ſeptem tonitrua, & noli ea ſcribere. Et 5
Angelus, quem vidi ſtantem ſuper mare, & ſuper terram, levavit manum ſuam ad
cœlum: Et juravit per viventem in ſecula ſeculorum, qui creavit cœlum, & ea quæ 6
in eo ſunt; & terram, & ea quæ in ea ſunt; & mare, & ea quæ in eo ſunt: Quia
tempus non erit ampliùs: Sed in diebus vocis ſeptimi angeli, cùm cœperit tuba ca- 7
nere, conſummabitur myſterium Dei, ſicut evangelizavit per ſervos ſuos Prophetas.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

12 * الويل الاول قد انقضي * وهوذا ياتي الويل الثاني * بعد هذه الملاك السادس ضرب البوق *
13 وسمعت صوتا من احد اركان المذبح الذهب * الذي هو قدام الله * وهو يقول للملاك السادس 14
الذي معه البوق * حل الملايكة الاربع المربوطين علي النهر العظيم الفرات * فانحلوا الملايكة 15
الاربعة المستعدون للساعة ولليوم وللشهر وللسنة * ليقتلوا ثلث الناس * وعدد خيل عسكرهم 16
ربوات الربوات * وهذا ما رايت في رؤياي للخيل * وكانوا ركاب الخيل قد لبسوا دروعا نارية 17
وكبريتية * وكانت روس الخيل كروس الاسد * وكان يخرج من افواهها النار والدخان والكبريت *
* فمات من هذه الثلاث جوايح ثلث الناس * من النار والدخان والكبريت * الذي كان يخرج 18
من افواهها * لان سلطان الخيل كان في افواهها * وفي اذنابها * لان اذنابها كانت مثل الحيات 19
التي لها روس * وبها كانت تقتل بقية الناس الذين لم يموتوا من الثلاث ضربات * من النار 20
والدخان والكبريت * ومع هذا لم يتوبوا عن اعمال ايديهم * ولم يتركوا عن سجودهم للشياطين *
ولا عن عبادة اوثانهم * الذهب والفضة والحجارة والخشب * الذين لا يستطيعوا يبصروا ولا
يسمعوا ولا يسلكوا * ولم يتوبوا عن سفكهم * ولا عن سجودهم * ولا عن زناهم * ولا من سرقهم * 21

* الفصل العاشر * * ورايت ملاكا اخر قويا نازلا من السماء قد التحف بسحابة * 1
وكانت داير علي راسه * وكان وجهه كالشمس * ورجلاه كانتا كاعمدة من نار * وقد مسك بيده 2
مصحفا مفتوحا * وجعل رجله اليمني علي البحر * ورجله اليسري علي الارض * وصاح بصوت 3
عظيم كالاسد الذي يزير * فعند ما صاح تكلمت الرعود السبعة باصواتها * فلما تكلمت 4
السبعة رعود * اردت ان اكتب * فسمعت صوتا من السماء يقول * اختم ما تكلمت السبعة رعود
ولا تكتبه * والملاك الذي رايته قايما علي البحر وعلي الارض * رفع يده اليمني الي السماء * 5
* واقسم بالحي الي ادهار الادهار * الذي خلق السماء وما فيها * والارض وما عليها * والبحر وما 6
فيه * انه لا يكون زمن من بعد * ولكن في الايام التي يصوت فيها الملاك السابع 7
بالبوق السابع * يتم سر الله الذي بشر به عبيده الانبيا *

Væ primum jam completum eſt, & ecce 12
venit væ ſecundum. Poſt hæc Angelus 13
ſextus clanxit buccinâ, & audivi vo-
cem ex uno angulorum altaris aurei
quod eſt in conſpectu Dei, Dicentem An- 14
gelo ſexto qui habebat buccinam, Solve
Angelos quatuor vinctos ad flumen ma-
gnum Euphratem. Soluti ſunt igitur An- 15
geli quatuor parati ad horam & diem
& menſem & annum, ut occiderent ter-
tiam partem hominum. Et numerus 16
equeſtris exercitûs eorum, erant myria-
des myriadum. Et hoc eſt quod vidi in 17
viſione mea circa equos: Seſſores equo-
rum induti jam erant loricas igneas &
ſulphureas: erant autem capita equorum
ut capita leonum et prodibat ex ore ipſo-
rum ignis, & fumus, & ſulphur. Et mor- 18
tua eſt ab his tribus rebus tertia pars ho-
minum, nempe *ab igne, & fumo, & ſul-*
phure, quod prodibat ex oribus eorum.
Poteſtas enim equorum erat in oribus & 19
caudis eorum: nam caudæ illorum ſi-
miles erant ſerpentibus habentibus capi-
ta. Iiſque occidebant reliquos homines 20
qui mortui non fuerant ob tres plagas,
ignem ſcilicet, *& fumum, ac ſulphur;*
& tamen non pœnituerat eos operum
manuum ſuarum, neq; deſtiterant ab ad-
orandis dæmonibus, neque à colendis ido-
lis ſuis aureis & argenteis, lapideis, &
ligneis, quæ nequeunt videre, nec au-
dire, nec ambulare: Et non pœnituerat 21
eos cædis ſuæ, neque adorationis ſuæ,
neque ſcortationis ſuæ, neque furti ſuæ.

CAP. X.

Vidi quoque alium Angelum fortem 1
deſcendentem de cœlo, amictum nube, ſu-
per cujus caput erat circulus: vultus
autem ejus ſicut ſol, & pedes ejus erant
ut columnæ igneæ, Tenebâtque manu ſuâ 2
librum apertum: & poſuit pedem ſuum
dextrum ſuper mare, & pedem ſuum ſi-
niſtrum ſuper terram. Clamavitque vo- 3
ce magnâ ſicut leo qui rugit: & quum
clamâſſet, locuta ſunt ſeptem tonitrua
voces ſuas. Et quum locuta fuiſſent ſe- 4
ptem tonitrua, volui ſcribere: ſed audi-
vi vocem de cœlo dicentem, Obſigna quod
locuta ſunt ſeptem tonitrua, & ne ſcri-
bas illud. Et Angelus quem vidi 5
ſtantem ſuper mare & ſuper terram,
ſuſtulit manum ſuam dextram ad cœ-
lum; Et juravit per viventem in ſe- 6
cula ſeculorum, qui creavit cœlum &
quæ ſunt in eo, & terram & quæ ſuper
eam ſunt, & mare & quæ ſunt in eo,
non fore tempus in poſterum: Sed in die- 7
bus quibus clanxerit Angelus ſeptimus
buccinâ ſeptimâ, perficiendum eſſe my-
ſterium Dei, quod annuntiaverunt Pro-
phetæ ſervi ipſius.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

17 ወከመዝ፡ ርእየተ፡ አፍራሲሆሙ፡ ወዘእለ፡ ይጼዕኑዎሙ፡ ቦሙ፡ ገራ፡ ዘእሳት፡ ዘኅቡረ፡ ደር
ክኖ፡፡ ወአርእስተ፡ አፍራሲሆሙ፡ ከመ፡ አርእስተ፡ አናብስት፡፡ ወይወፅእ፡ እምአፉሆሙ፡
18 እሳት፡ ወጢስ፡ ወተይ፡፡=፡ ወእምነ፡ ዝንቱ፡ ፫፡ ሕማም፡ ሞተ፡ ሣልስት፡ ዕዴሁ፡ ለእጓለ፡
19 እመሕያው፡ እምነ፡ እሳት፡ ወጢስ፡ ወተይ፡ ዘይወፅእ፡ እምነ፡ አፉሆሙ፡፡=፡ እስመ፡ ስል
ጣኖ፡ አፍራሲሆሙ፡ ውስተ፡ አፉሆሙ፡ ወአዘናቢሆሙ፡ ከመ፡ አረዊተ፡ ምድር፡፡ ወቦሙ፡ ህ
20 የ፡ አርእስት፡ በዘቦቱ፡ ይነስኩ፡ ሰብእ፡ ፭፡ አውራኀ፡፡=፡ ወዘተርፈ፡ ሰብእ፡ ድኅነ፡ እምነ፡
ውእቱ፡ መቅሠፍት፡፡ ወቦ፡ እለ፡ ተኰነኑ፡ በአምልኮ፡ ግብረ፡ እደዊሆሙ፡ እስመ፡ ኢነስሑ፡ እ
ለ፡ አቅነዩ፡ ርእሶሙ፡ እንዘ፡ ይሰግዱ፡ ለአማልክት፡ ወለአጋንንት፡፡ ዘወርቅ፡፡ ወዘብሩር፡፡ ወ
21 ዘእብን፡ ወዘዕፅ፡፡ እለ፡ ኢይሬእዩ፡ ወኢይሰምዑ፡፡ ወኢየሐውሩ፡=፡ ወኢይኔስሑ፡ ዓዲ፡ እ
ምነ፡ ቅትለቶሙ፡ ወእምነ፡ ሥራያቲሆሙ፡ ወእምነ፡ ዝሙቶሙ፡ ወእምነ፡ ርኵሶሙ፡ ወ
እምነ፡ ስርቆሙ፡፡=፡

1 1 ወአመዝ፡ ወረደ፡ ካልእ፡ መልአክ፡ ዐቢይ፡ እምሰማይ፡ ወይትአጸፍ፡ ደመና፡ ውስተ፡ ርእ
2 ሱ፡ ወብሩህ፡ ገጹ፡ ከመ፡ ፀሐይ፡፡ ወእገሪሁ፡ ከመ፡ አምደ፡ እሳት፡=፡ ወውስተ፡ እዴሁ፡ ያጸኒ
ዕ፡ መጽሐፈ፡ ክሡተ፡፡ ወኬደ፡ በእግሩ፡ እንተ፡ የማን፡ ውስተ፡ ባሕር፡ ወእንተ፡ በፀጋም፡ ለዕለ፡
3 ምድር፡፡=፡ ወጸርኀ፡ በቃል፡ ዐቢይ፡ ከመ፡ አንበሳ፡ እንዘ፡ ይጥሕር፡ ወሶበ፡ ጸርኀ፡ ተናገሩ፡ ነጐ
4 ድጓድ፡ በቃላቲሆሙ፡=፡ ወ ፯፡ ፀዐዕ፡ ወዘነጐድጓዱ፡ በበይነዘሳሌወ፡ ይጸሐፍ፡፡ ወሰማዕኩ፡
እንዘ፡ ይብሉ፡ ቃለ፡ ፯፡ ነጐድጓደ፡ ወፈቀድኩ፡ እጽሐፍ፡ ወአመዝ፡ መጽአ፡ ቃል፡ እምሰማ
5 ይ፡ ዘይብል፡ ኅትም፡ ዘነበቡ፡ ፯፡ ነጐድጓድ፡ ወኢትጽሐፍ፡፡=፡ ወውእቱሰ፡ መልአክ፡ ዘርኢ
6 ኩ፡ ዘኬደ፡ ውስተ፡ ባሕር፡ ወውስተ፡ ምድር፡ አልዐለ፡ እዴሁ፡ ዘየማን፡ ውስተ፡ ሰማይ፡=፡ ወመ
ሐለ፡ በዘ፡ ሕያው፡ ለዓለም፡ ዓለም፡ ዘፈጠረ፡ ሰማየ፡ ወምድረ፡ ወባሕረ፡ ወኵሎ፡ ዘውስቴቶ
7 ሙ፡፡ ወአልቦ፡ እንከ፡ መዋዕሉ፡=፡ ዘእንበለ፡ መዋዕለ፡ ቃሉ፡ ለሳብዕ፡ መልአክ፡ ዘሀለወ፡ ይጥቅ
ዕ፡ ወቦቱ፡ የሐልቅ፡ ምሥጢሩ፡ ለእግዚአብሔር፡ ዘአስፈወሙ፡ ለአግብርቲሁ፡ ወለነቢያቲሁ፡፡=፡

Et hujuſmodi fuit viſio equorum eorum, & illorum qui inſidebant iis, Habuerunt 17
loricas igneas quæ ſimul conjunctæ erant, & capita equorum eorum, ut capita leo-
num: & prodibat ex ore ipſorum, ignis, & fumus, & ſulphur. Et ab hac tertia 18
plaga, mortua eſt teria pars hominum, nempe *ex igne, & fumo, & ſulphure, quod*
prodibat ex ore ipſorum. Quia poteſtas equorum eorum in ore eorum, & caudæ eo- 19
rum ſicut ſerpentes, & habuerunt ibi capita quibuſcum mordebant homines quin-
que menſes. Et reliquum hominum ſervatum eſt ab hac plaga, & fuerunt qui 20
ſubjecti fuerunt cultui operis manuum ſuarum: quia non reſipuerunt, qui ſubjece-
runt ſeipſos, adorantes deos & dæmones aureos, & argenteos, & lapideos, & ligne-
os, qui non vident, neque audiunt, neque ambulant: Neque reſipiſcunt adhuc, 21
ab occiſionibus ſuis, & à veneficiis ſuis, & à ſcortationibus ſuis, & ab immun-
ditiis ſuis, & à furtis ſuis.

CAP. X.

Et tunc deſcendit alius Angelus magnus à cœlo, & involutus erat nube in capite 1
ejus, & lucida fuit facies ejus ut ſol, & pedes ejus ut columna ignis: Et in ma- 2
nu ejus tenebat librum apertum, & calcavit cum pede ſuo dextro in mari, & ſiniſtro
ſuo ſuper terram: Et clamavit in voce magna ſicut leo rugiens: & quum cla- 3
mâſſet, loquuta ſunt tonitrua cum vocibus ſuis. Et ſeptem voces tonitrui erant 4
dum ipſe ſcriberet, & audivi loquentia voces ſeptem tonitrua: & volui ſcribere,
& tunc venit vox è cœlo, dicens; Obſigna quæ loquuta ſunt ſeptem tonitrua, & ne
ſcribas. Et ipſe Angelus, quem vidi, qui calcaverat in mari & in terra, levavit 5
manum ſuam dextram ad cœlum: Et juravit per eum qui vivit in ſecula ſeculo- 6
rum, qui creavit cœlum, & terram, & mare, & omnia quæ in iis ſunt, Et non eſt
ampliùs tempus: Niſi tempus vocis ſeptimi angeli qui clancturus eſt, & in eo con- 7
ſummabitur myſterium Dei, quod annuntiavit ſervis ſuis, & Prophetis ſuis.

Et vox quam audivi de cœlo, iterùm *loquuta* mecum, *&* *dicens*, Vade, accipe
8 Καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν (μ)λαλοῦσα μετ' ἐμοῦ, καὶ λέγουσα, Ὕπαγε, λάβε
librum apertum *in* manu angeli stantis super mare, & super
τὸ (ν)βιβλαρίδιον τὸ ἠνεῳγμένον ἐν τῇ χειρὶ (ξ)ἀγγέλου τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐπὶ
terram. Et abii ad angelum, dicens ei, *Da* mihi librum. Et
9 τῆς γῆς. Καὶ (ο)ἀπῆλθον πρὸς τὸν ἄγγελον, λέγων (π)αὐτῷ, Δός μοι τὸ βιβλαρίδιον. καὶ
dixit mihi; Accipe, & devora illum: & faciet amaricari tuum ventrem, sed in ore tuo
λέγει μοι, Λάβε, καὶ κατάφαγε αὐτό· καὶ πικρανεῖ σου τὴν (ρ)κοιλίαν, ἀλλ' ἐν τῷ στόματί σου
erit dulce tanquam mel. Et accepi librum de manu angeli, & devoravi
10 ἔσται γλυκὺ ὡς μέλι. Καὶ ἔλαβον τὸ βιβλαρίδιον ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον
illum: & erat in ore meo tanquam mel dulce. Et cùm devorâssem eum, amaricatus est
αὐτό· καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου (σ) ὡς μέλι γλυκύ. καὶ ὅτε ἔφαγον αὐτό, ἐπικράνθη
venter meus. Et dixit mihi; Oportet te iterùm *prophetizare* *in* populis, & Gentibus,
11 ἡ κοιλία μου. Καὶ (τ)λέγει μοι, Δεῖ σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ λαοῖς, καὶ ἔθνεσι,
& linguis, & regibus multis.
καὶ γλώσσαις, καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.

CAP. XI. ιά.

Et datus est mihi calamus similis virgæ, *dicens*; Surge, & metire templum Dei,
1 ΚΑὶ ἐδόθη μοι κάλαμος ὅμοιος ῥάβδῳ, λέγων, Ἔγειραι, καὶ μέτρησον τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ,
& altare, & adorantes in eo. *Et* atrium quod *interius* *templi*
2 καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐν αὐτῷ. Καὶ τὴν αὐλὴν τὴν (α) ἔσωθεν τοῦ ναοῦ
ejice foràs: & ne illud metiaris: quoniam datum est Gentibus, & civitatem sanctam
ἔκβαλε (β) ἔξω, καὶ μὴ αὐτὴν μετρήσῃς· ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν
calcabunt mensibus quadraginta duobus. Et dabo duobus testibus meis, & pro-
3 (γ)πατήσουσι μῆνας (δ)τεσσαράκοντα δύο. Καὶ δώσω τοῖς δυσὶ μάρτυσί μου, καὶ προ-
phetabunt diebus mille ducentis sexaginta, amicti saccis. Hi sunt
4 φητεύσουσιν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα, (ε) περιβεβλημένοι σάκκους. Οὗτοί εἰσιν
duæ olivæ, & duo candelabra in conspectu *Dei* terræ stantes. Et si quis
5 αἱ δύο (ζ) ἐλαῖαι, καὶ δύο λυχνίαι αἱ (η) ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τῆς γῆς ἑστῶσαι. Καὶ εἴ τις
eos voluerit nocere, ignis *egreditur* de ore eorum, & *devorat* inimicos
αὐτοὺς (θ) θέλῃ ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς
eorum: & si quis eos voluerit lædere, sic oportet eum occidi. Hi
αὐτῶν· καὶ εἴ τις (ι) αὐτοὺς θέλῃ ἀδικῆσαι, οὕτω δεῖ αὐτὸν ἀποκτανθῆναι. Οὗτοι 6
habent potestatem *claudere* cœlum, ne pluat *pluvia in* diebus illorum prophe-
ἔχουσιν (κ)ἐξουσίαν κλεῖσαι τὸν οὐρανόν, ἵνα μὴ (λ) βρέχῃ ὑετὸς ἐν ἡμέραις αὐτῶν τῆς προφη-
tiæ: & potestatem habent super aquas, *convertere* eas in sanguinem, & percutere terram
τείας· καὶ ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδάτων, στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷμα, καὶ πατάξαι τὴν γῆν
omni plagâ, quotiescunque voluerint. Et cùm finierint testimonium suum,
(μ) πάσῃ πληγῇ, ὁσάκις ἐὰν θελήσωσι. Καὶ ὅταν τελέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, 7
bestia *ascendens* de abysso, faciet bellum *cum eis*, & vincet
τὸ (ν) θηρίον τὸ ἀναβαῖνον ἐκ τῆς ἀβύσσου ποιήσει (ξ) πόλεμον μετ' αὐτῶν, καὶ νικήσει
illos, & occidet eos. Et *cadavera* eorum in *plateæ* civitatis
αὐτοὺς, καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς. Καὶ (ο) τὰ πτώματα αὐτῶν ἐπὶ τῆς πλατείας (π) πόλεως 8
magnæ, quæ vocatur spiritualiter Sodoma & Ægyptus, ubi & Dominus *noster*
τῆς μεγάλης, ἥτις καλεῖται πνευματικῶς Σόδομα καὶ Αἴγυπτος, ὅπου καὶ ὁ Κύριος (ρ) ἡμῶν
crucifixus est. Et videbunt de populis, & tribubus, & linguis, & Gentibus, *cadavera*
ἐσταυρώθη. Καὶ (σ)βλέψουσιν ἐκ τῶν λαῶν, καὶ φυλῶν, καὶ γλωσσῶν, καὶ ἐθνῶν, (τ)τὰ πτώματα 9
eorum dies tres & dimidium: & *cadavera* eorum non sinent poni in monumentis.
αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἥμισυ· καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν οὐκ (υ)ἀφήσουσι τεθῆναι εἰς μνήματα.
Et *habitantes* *in* *terra* gaudebunt super illos, & jucundabuntur, & munera mittent
Καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς χαροῦσιν ἐπ' αὐτοῖς, καὶ εὐφρανθήσονται, καὶ δῶρα πέμψουσιν 10
alii aliis, quoniam hi duo prophetæ cruciaverunt *habitantes* super terram. Et post
ἀλλήλοις, ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ μετὰ 11
tres dies & dimidium, spiritus vitæ à Deo intravit in eos: & steterunt super
τὰς τρεῖς ἡμέρας καὶ ἥμισυ, πνεῦμα ζωῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσῆλθεν (φ)ἐπ' αὐτοὺς· καὶ ἔστησαν ἐπὶ
pedes suos, & timor magnus cecidit super *spectantes* eos. Et audierunt
τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ φόβος μέγας (χ)ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς θεωροῦντας αὐτούς. Καὶ ἤκουσαν 12
vocem magnam de cœlo, dicentem eis; Ascendite huc: & ascenderunt in cœlum
φωνὴν μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, (ψ)λέγουσαν αὐτοῖς, Ἀνάβητε ὧδε· καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν
in nube: & viderunt illos inimici eorum.
ἐν τῇ νεφέλῃ· καὶ ἐθεώρησαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν.

MS.A. (μ)λαλοῦσαν μετ' ἐμοῦ, καὶ λέγουσαν, (ν)βιβλίον (ξ)τοῦ ἀγγέλου (ο)ἀπῆλθα (π)αὐτῷ δοῦναι (ρ)*καρδίαν, (σ)γλυκὺ ὡς μέλι. (τ)λέγουσιν Κεφ. ιά. MS.A. (α) ἔξωθεν (β)ἔξωθεν· (γ)*μετρήσουσιν (δ)τεσσαράκοντα καὶ δύο. (ε)*περιβεβλημένους (ζ)αὐλαῖαι, καὶ αἱ δύο (η) ἐνώπιον Κυρίου τῆς γῆς ἑστῶτες. (θ) θέλει (ι) θελήσῃ αὐτοὺς ἀδικῆσαι, δεῖ (κ)τὴν ἐξουσίαν (λ) ὑετὸς βρέχῃ τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν· καὶ (μ)ἐν πάσῃ (ν)θηρίον τὸ τέταρτον τὸ *ἀναβαῖνον (ξ)μετ' αὐτῶν πόλεμον, (ο)τὸ πτῶμα (π)τῆς πόλεως (ρ)αὐτῶν (σ)βλέπουσιν (τ)τὸ πτῶ.. …. ἡμέρας (υ)ἀφίουσιν (φ)ἐν αὐτοῖς· (χ)ἐπέπεσεν (ψ)λέγουσαν, Ἀνάβατε

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܘܩܠܐ ܗܘ ܕܫܡܥܬ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܬܘܒ ܡܡܠܠ ܥܡܝ ܘܐܡܪ: ܙܠ ܣܒ ܟܬܒܘܢܐ ܗܘ ܕܦܬܝܚ 8
ܒܐܝܕܗ ܕܡܠܐܟܐ ܗܘ ܕܩܐܡ ܥܠ ܝܡܐ ܘܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܐܙܠܬ ܠܘܬ ܡܠܐܟܐ ܟܕ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܗ ܠܡܬܠ 9
ܠܝ ܟܬܒܘܢܐ. ܘܐܡܪ ܠܝ. ܣܒ ܘܐܟܘܠܝܗܝ: ܘܢܡܪܪ ܠܟ ܟܪܣܟ. ܐܠܐ ܒܦܘܡܟ ܕܝܠܟ ܢܗܘܐ
ܚܠܝܐ ܐܝܟ ܕܒܫܐ. * ܘܢܣܒܬ ܟܬܒܘܢܐ ܡܢ ܐܝܕܗ ܕܡܠܐܟܐ ܘܐܟܠܬܗ. ܘܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ 10
ܒܦܘܡܝ ܐܝܟ ܕܒܫܐ ܚܠܝܐ. ܘܟܕ ܐܟܠܬܗ ܡܪܝܪܐ ܟܪܣܝ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܕܘܠܐ ܠܟ 11
ܬܘܒ ܠܡܬܢܒܝܘ ܥܠ ܥܡܡܐ ܘܥܠ ܐܡܘܬܐ ܘܠܫܢܐ ܘܡܠܟܐ ܣܓܝܐܐ.

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܐ * * ܘܐܬܝܗܒ ܠܝ ܩܢܝܐ ܕܕܡܐ ܠܫܒܛܐ. ܘܩܐܡ ܗܘܐ ܡܠܐܟܐ ܟܕ ܐܡܪ. 1
ܩܘܡ ܡܫܘܚ ܠܗܝܟܠܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܠܡܕܒܚܐ. ܘܠܗܢܘܢ ܕܣܓܕܝܢ ܒܗ. * ܘܠܕܪܬܐ ܕܠܒܪ 2
ܡܢ ܗܝܟܠܐ ܐܦܩ ܡܢ ܠܒܪ. ܘܠܐ ܬܡܫܘܚܝܗ. ܡܛܠ ܕܐܬܝܗܒܬ ܠܥܡܡܐ: ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܩܕܝܫܬܐ
ܢܕܘܫܘܢ. ܝܪܚܐ ܐܪܒܥܝܢ ܘܬܪܝܢ. * ܘܐܬܠ ܠܬܪܝܢ ܣܗܕܝ ܕܝܠܝ. ܘܢܬܢܒܘܢ. ܝܘܡܬܐ ܐܠܦܐ 3
ܘܡܐܬܝܢ ܘܫܬܝܢ. ܟܕ ܡܥܛܦܝܢ ܣܩܐ. * ܗܢܘܢ ܐܢܘܢ ܬܪܬܝܢ ܙܝܬܐ. ܘܬܪܬܝܢ ܡܢܪܬܐ. ܕܩܕܡ 4
ܡܪܝܐ ܕܐܪܥܐ ܩܝܡܝܢ. * ܘܐܢ ܐܢܫ ܨܒܐ ܠܗܘܢ ܠܡܚܒܠܘ. ܢܘܪܐ ܢܦܩܐ ܡܢ ܦܘܡܐ ܕܝܠܗܘܢ 5
ܘܐܟܠܐ ܠܒܥܠܕܒܒܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܘܐܢ ܐܢܫ ܨܒܐ ܠܗܘܢ ܠܡܚܒܠܘ. ܗܟܢܐ ܘܠܐ ܠܗ ܠܡܬܩܛܠܘ.
* ܗܢܘܢ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܫܘܠܛܢܐ ܕܢܐܚܕܘܢ ܫܡܝܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܡܛܪܐ ܢܚܬ: ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ 6
ܕܢܒܝܘܬܐ. ܘܫܘܠܛܢܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܥܠ ܡܝܐ ܕܢܗܦܟܘܢ ܐܢܘܢ ܠܕܡܐ. ܘܠܡܡܚܝܘ ܠܐܪܥܐ
ܒܟܠ ܡܚܘܢ. ܟܡܐ ܐܝܟ ܕܨܒܝܢ ܗܢܘܢ. * ܘܡܐ ܕܢܫܠܡܘܢ ܣܗܕܘܬܐ ܕܝܠܗܘܢ. 7
ܚܝܘܬܐ ܫܢܢܬܐ ܗܝ ܕܣܠܩܐ ܡܢ ܬܗܘܡܐ. ܥܒܕܐ ܥܡܗܘܢ ܩܪܒܐ. ܘܙܟܝܐ ܐܢܘܢ
ܘܩܛܠܐ ܐܢܘܢ. * ܘܫܠܕܝܗܘܢ ܥܠ ܫܘܩܐ ܦܬܝܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܗܝ ܪܒܬܐ: ܗܝ ܐܝܕܐ 8
ܕܡܬܩܪܝܐ ܪܘܚܢܐܝܬ ܣܕܘܡ ܘܡܨܪܝܢ: ܐܝܟܐ ܕܐܦ ܡܪܗܘܢ ܐܙܕܩܦ. * ܘܚܙܝܢ 9
ܡܢ ܥܡܡܐ ܘܫܪܒܬܐ ܘܐܡܘܬܐ ܘܠܫܢܐ ܫܠܕܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܝܘܡܬܐ ܬܠܬܐ ܘܦܠܓܗ.
ܘܫܠܕܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܠܐ ܫܒܩܝܢ ܠܡܬܬܣܡܘ ܒܩܒܪܐ. * ܘܗܢܘܢ ܕܥܡܪܝܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. 10
ܚܕܝܢ ܒܗܘܢ ܘܡܬܒܣܡܝܢ. ܘܡܘܗܒܬܐ ܢܫܕܪܘܢ ܠܚܕܕܐ. ܡܛܠ ܕܗܢܘܢ ܬܪܝܢ ܢܒܝܐ.
ܫܢܩܘ ܠܗܢܘܢ ܕܥܡܪܝܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܒܬܪ ܗܠܝܢ ܬܠܬܐ ܝܘܡܝܢ ܘܦܠܓܗ. 11
ܪܘܚܐ ܕܚܝܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܥܠܬ ܒܗܘܢ. ܘܩܡܘ ܥܠ ܪܓܠܝܗܘܢ. ܘܕܚܠܬܐ ܪܒܬܐ ܢܦܠܬ
ܥܠ ܗܢܘܢ ܕܚܙܝܢ ܠܗܘܢ. * ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܪܒܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܕܐܡܪ ܠܗܘܢ. ܣܩܘ ܠܗܪܟܐ. 12
ܘܣܠܩܘ ܠܫܡܝܐ ܒܥܢܢܐ. ܘܚܙܘ ܐܢܘܢ ܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ.

Et vox quam audivi è cœlo, rursùs loquebatur mecum, & dicebat; Abi, accipe libellum illum apertum in manu Angeli illius qui stat super mare, & super terram. 8 Et abii ad Angelum, dicens ipsi, ut daret mihi libellum. Et dixit mihi, Accipe, & ede eum, & amarum reddet tibi ventrem tuum, sed in ore tuo erit dulcis sicut mel. 9 Et accepi libellum è manu Angeli, & edi eum, & erat in ore meo sicut mel, dulcis: & quum edissem eum, amaricatus est venter meus. 10 Et dixit mihi; Oportet te adhuc prophetare de populis, & de nationibus, & linguis, & regibus multis. 11

CAP. XI.

Et datus est mihi calamus similis virgæ: & stabat Angelus, dicens; Surge, & metire templum Dei, & altare, & eos qui adorant in eo. 1 Et atrium quod extra templum est, ejice foràs, & ne metiaris illud, quia datum est Gentibus: & civitatem sanctam conculcabunt menses quadraginta duos. 2 Et dabo duobus testibus meis, & prophetabunt diebus mille ducentis sexaginta, amicti saccis. 3 Hi sunt duæ oleæ, & duo candelabra, qui ante Dominum terræ stant. 4 Et si quis eos velit lædere, ignis exit ex ore eorum, & devorat inimicos eorum: & si quis eos velit lædere, sic oportet eum occîdi. 5 Hi habent potestatem claudendi cœlum, ut pluvia non pluat in diebus illis prophetiæ: & potestatem habent super aquas, ut vertant eas in sanguinem, & ut percutiant terram omni plagâ, quotcunque vicibus voluerint. 6 Et quum absolverint testimonium suum, animal dentis quod ascendit ex abysso, inibit cum illis prælium, & vincet eos, & interficiet illos. 7 Et cadavera eorum *erunt* super plateam latam urbis illius magnæ, illius quæ vocatur spiritualiter Sodom & Ægyptus, ubi etiam Dominus illorum crucifixus est. 8 Et videbunt ex populis, & tribubus, & nationibus, & linguis, cadaverà eorum per dies tres & dimidium, & cadavera eorum non sinent poni in sepulchra. 9 Et qui habitant super terram, gaudebunt super illis, & delectabuntur, & dona mittent alii aliis, quoniam illi duo prophetæ cruciârunt eos qui habitant super terram. 10 Et post hos tres dies & dimidium, spiritus vitæ à Deo intravit in eos, & steterunt super pedes suos, & timor magnus cecidit super illos qui videbant eos. 11 Et audivi vocem magnam è cœlo, dicentem ipsis; Ascendite hûc: & ascenderunt in cœlum in nube, & viderunt eos inimici ipsorum. 12

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

8 ወውእቱ ፡ ቃል ፡ ዘሰማዕኩ ፡ እምሰማይ ፡ ተናገረ ፡ ካዕበ ፡ ምስሌየ ፡፡ ወይቤለኒ ፡ ሑር ፡ ን
ሣእ ፡ ወክሥት ፡ እንታክቲ ፡ መጽሐፍ ፡ እንተ ፡ ውስተ ፡ እዴሁ ፡ ለዝክቱ ፡ መልአክ ፡ ዘኬደ ፡
9 ውስተ ፡ ባሕር ፡ ወውስተ ፡ ምድር ፡፡ ወሖርኩ ፡ ኀበ ፡ ውእቱ ፡ መልአክ ፡ ወእቤሎ ፡ ሀ
በኒ ፡ ለይእቲ ፡ መጽሐፍ ፡፡ ወይቤለኒ ፡ ንሥአ ፡ ወብልዖ ፡ ወለትምረራ ፡ ለከርሥከ ፡ ወ
በውስተ ፡ አፉከ ፡ ጥዕምት ፡ ለትኩንከ ፡ ከመ ፡ መዓር ፡፡

Et ista vox quam audieram à cœlo, loquuta est iterum mecum, & dixit mihi; Abi, accipe, & aperi istum librum qui est in manu illius Angeli, qui calcavit in mari, & in terra. 8 *Et abii ad istum angelum, & dixi ei; Da mihi hunc librum: & dixit mihi, Accipe, & comede, & amaritudinem adferat ventri tuo, & in ore tuo dulcis sit tibi sicut mel.* 9

Verſio VULGATA LATINA.

8 Et audivi vocem de cœlo iterùm loquentem mecum, & dicentem; Vade, & ac-
9 cipe librum apertum de manu angeli ſtantis ſuper mare, & ſuper terram. Et
abii ad angelum, dicens ei, ut daret mihi librum. Et dixit mihi; Accipe librum,
& devora illum: & faciet amaricari ventrem tuum, ſed in ore tuo erit dulce tan-
10 quam mel. Et accepi librum de manu angeli, & devoravi illum: & erat in ore
meo tanquam mel dulce: & cùm devorâſſem eum, amaricatus eſt venter meus:
11 Et dixit mihi; Oportet te iterùm prophetare Gentibus, & populis, & linguis, &
regibus multis.

CAP. XI.

1 ET datus eſt mihi calamus ſimilis virgæ, & dictum eſt mihi; Surge, & metire
2 templum Dei, & altare, & adorantes in eo. Atrium autem, quod eſt foràs tem-
plum, ejice foràs, & ne metiaris illud: quoniam datum eſt Gentibus, & civita-
3 tem ſanctam calcabunt menſibus quadraginta duobus: Et dabo duobus teſtibus
4 meis, & prophetabunt diebus mille ducentis ſexaginta, amicti ſaccis. Hi ſunt duæ
5 olivæ, & duo candelabra, in conſpectu Domini terræ ſtantes. Et ſi quis voluerit
eos nocere, ignis exiet de ore eorum, & devorabit inimicos eorum: & ſi
quis voluerit eos lædere, ſic oportet eum occidi. Hi habent poteſtatem claudendi 6
cœlum, ne pluat diebus prophetiæ ipſorum: & poteſtatem habent ſuper aquas
convertendi eas in ſanguinem, & percutere terram omni plagâ quotieſcunque
voluerint. Et cùm finierint teſtimonium ſuum, beſtia quæ aſcendit de abyſſo, fa- 7
ciet adverſùm eos bellum, & vincet illos, & occîdet eos. Et corpora eorum jace- 8
bunt in plateis civitatis magnæ, quæ vocatur ſpiritualiter Sodoma, & Ægyptus,
ubi & Dominus eorum crucifixus eſt. Et videbunt de tribubus, & populis, & 9
linguis, & Gentibus, corpora eorum per tres dies & dimidium: & corpora eo-
rum non ſinent poni in monumentis. Et inhabitantes terram gaudebunt ſuper il- 10
los, & jucundabuntur: & munera mittent invicèm, quoniam hi duo prophetæ
cruciaverunt eos, qui habitabant ſuper terram. Et poſt dies tres & dimidium, ſpi- 11
ritus vitæ à Deo intravit in eos. Et ſteterunt ſuper pedes ſuos, & timor magnus ce-
cidit ſuper eos, qui viderunt eos. Et audierunt vocem magnam de cœlo, dicentem 12
eis; Aſcendite huc. Et aſcenderunt in cœlum in nube: & viderunt illos inimici eorũ.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ثُمَّ إِنَّ ٱلصَّوْتَ ٱلَّذِي نَادَانِي مِنَ ٱلسَّمَاءِ أَيْضًا تَكَلَّمَ وَقَالَ لِي * اذْهَبْ وَخُذِ ٱلْمُصْحَفَ ٱلْمَفْتُوحَ * 8
ٱلَّذِي بِيَدِ ٱلْمَلَاكِ ٱلْقَايِمِ عَلَى ٱلْبَحْرِ وَعَلَى ٱلْأَرْضِ * فَمَضَيْتُ إِلَى ٱلْمَلَاكِ فَقُلْتُ لَهُ أَعْطِنِي ٱلْمُصْحَفَ * 9
فَقَالَ لِي خُذْهُ وَكُلْهُ فَيُمِرُّ بَطْنَكَ مِنْهُ * وَهُوَ فِي فَمِكَ حُلْوٌ مِثْلُ ٱلْعَسَلِ * فَأَخَذْتُ ٱلْمُصْحَفَ مِنْ 10
يَدِ ٱلْمَلَاكِ وَأَكَلْتُهُ * فَكَانَ فِي فَمِي حُلْوًا كَٱلْعَسَلِ * فَلَمَّا أَكَلْتُهُ ٱمْتَلَتْ بَطْنِي مَرَارًا * فَقَالَ لِي يَجِبُ 11
لَكَ أَيْضًا أَنْ تَتَنَبَّأَ لِلشُّعُوبِ * وَلِلْأُمَمِ * وَلِلْأَلْسُنِ * وَلِلْمُلُوكِ كَثِيرَةٍ *

* ٱلْفَصْلُ ٱلْحَادِي عَشَرَ *

* فَأُعْطِيتُ قَصَبَةً شِبْهَ عَصًا * وَقَالَ لِي قُمْ وَقِسْ بِهَا هَيْكَلَ ٱللهِ * وَٱلْمَذْبَحَ وَٱلَّذِينَ يَسْجُدُونَ 1
فِيهِ * وَٱلصَّحْنَ ٱلَّذِي مِنْ خَارِجِ ٱلْهَيْكَلِ أَخْرِجْهَا خَارِجًا وَلَا تَقِسْهَا * لِأَنَّهَا أُعْطِيَتْ لِلْأُمَمِ * 2
وَيَطَوا ٱلْمَدِينَةَ ٱلْمُقَدَّسَةَ ٱثْنَيْنِ وَأَرْبَعِينَ شَهْرًا * وَأُعْطِي لِشَاهِدَيَّ جَمِيعًا أَنْ يَتَنَبَّآ أَلْفَ يَوْمٍ * 3
وَمَايَتَيْ وَسِتِّينَ يَوْمًا * وَيَلْبَسُونَ ٱلْمُسُوحَ * وَهَاوُلَي هُمُ ٱلزَّيْتُونَتَانِ وَٱلْمَنَارَتَانِ ٱلْقَايِمَتَانِ عَلَى ٱلْأَرْضِ 4
قُدَّامَ ٱلرَّبِّ * وَكُلُّ مَنْ أَرَادَ أَنْ يَضُرَّ بِهِمَا تَخْرُجُ نَارٌ مِنْ أَفْوَاهِهِمَا * وَتَاكُلُ أَعْدَاهُمَا * وَٱلَّذِي يُرِيدُ 5
أَنْ يَظْلِمَهُمَا هٰكَذَا يَجِبُ أَنْ يُقْتَلَ * وَهَاوُلَي لَهُمَا سُلْطَانٌ أَنْ يُغْلِقَا ٱلسَّمَاءَ لِيلَّا تُمْطِرَ فِي أَيَّامِ 6
نُبُوَّتِهِمَا * وَلَهُمَا أَيْضًا سُلْطَانٌ عَلَى ٱلْمِيَاهِ لِيُحَوِّلَاهَا إِلَى دَمٍ * وَيَضْرِبَا ٱلْأَرْضَ بِأَيِّ عَاهَةٍ أَرَادَا * فَإِذَا 7
تَمَّا شَهَادَتَهُمَا * ٱلدَّابَّةُ ٱلصَّاعِدَةُ مِنْ تُخُومِ ٱلْأَرْضِ * تُحَارِبُهُمَا وَتَغْلِبُهُمَا وَتَقْتُلُهُمَا * وَجُثَّتَاهُمَا تَبْقَيَانِ 8
فِي رِحَابِ ٱلْمَدِينَةِ ٱلْعَظِيمَةِ * ٱلَّتِي تُدْعَى رُوحَانِيًّا سَدُومَ وَمِصْرَ * حَيْثُ صُلِبَ رَبُّهُمَا * وَتَرَى 9
جُثَّتَيْهِمَا ٱلشُّعُوبُ وَٱلْقَبَايِلُ وَٱلْأَلْسُنُ وَٱلْأُمَمُ * ثَلٰثَةَ أَيَّامٍ وَنِصْفًا * وَلَا تَتْرُكُ أَجْسَادَهُمَا أَنْ تُقْبَرَ فِي
مَقْبَرٍ * وَٱلسُّكَّانُ عَلَى ٱلْأَرْضِ يَفْرَحُونَ عَلَيْهِمَا * وَيُسَرُّونَ لِذٰلِكَ * وَيُهَادُوا بَعْضُهُمْ بَعْضًا * لِأَنَّ هٰذَيْنِ 10
ٱلنَّبِيَّيْنِ عَذَّبَا سُكَّانَ ٱلْأَرْضِ * وَمِنْ بَعْدِ ٱلثَّلَاثَةِ أَيَّامٍ وَنِصْفٍ يَدْخُلُهُمَا رُوحُ ٱلْحَيَاةِ مِنَ ٱللهِ * 11
وَيَقُومَانِ عَلَى أَرْجُلِهِمَا * فَيَسْقُطُ مِنْ ذٰلِكَ فَزَعٌ عَظِيمٌ عَلَى كُلِّ مَنْ أَبْصَرَهُمَا * وَسَمِعْتُ صَوْتًا عَظِيمًا مِنَ 12
ٱلسَّمَاءِ يَقُولُ لَهُمَا * ٱصْعَدَا هَا هُنَا * فَصَعِدَا إِلَى ٱلسَّمَاءِ بِٱلسَّحَابِ * فَأَبْصَرُوهُمَا أَعْدَاهُمَا *

Deinde vox quæ me compellârat à cœlo, 8
rurſus locuta eſt ac dixit mihi; Vade,
& accipe librum apertum qui eſt in
manu Angeli ſtantis ſuper mare & ſu-
per terram. Abii igitur ad Angelum, 9
& dixi ei; Da mihi librum. Et dixit
mihi; Accipe eum, & devora illum, &
amareſcet ex eo venter tuus, dum fuerit
in ore tuo dulcis ſicut mel. Accepi igi- 10
tur librum de manu Angeli, & devora-
vi eum, fuitque in ore meo dulcis ſicut
mel: at quum devorâſſem illum, implê-
tus eſt venter meus amaritudine. Tum 11
dixit mihi, oportet te iterum prophetare
populis, & gentibus, & linguis, & re-
gibus multis.

CAP. XI.

DAta autem eſt mihi arundo bacu- 1
lo ſimilis: & dixit mihi; Surge, eâque
metire templum Dei & altare, & eos
qui adorant in eô. Atrium verò quod 2
extra templum eſt, eximendo exime, &
ne metiaris illud, quia datum eſt Gen-
tibus: & conculcabunt urbem ſacro-
ſanctam quadraginta duobus menſibus.
Dabóque duobus ſimul teſtibus meis pro- 3
phetare mille diebus, & ducentis ſexa-
ginta diebus: & induentur ciliciis.
Atque hi ſunt duæ olivæ, & gemina 4
candelabra ſtantia ſuper terram in
conſpectu Domini. Et quicunque volu- 5
erit eis nocere, ignis prodibit ex oribus
eorum, & devorabit hoſtes eorum: &
qui voluerit eos opprimere, ita oportet
eum occidi. Et hi poteſtatem habent 6
claudendi cœlum, ne pluat diebus pro-
phetiæ ipſorum: habent etiam poteſta-
tem ſuper aquas, convertendi eas in
ſanguinem; & percutiendi terram quâ-
cunque voluerint plaga. Quum autem 7
abſolverint prophetiam ſuam, beſtia
aſcendens ex abyſſis terræ, pugnabit ad-
verſùs utrunque, & vincet eos, & in-
terficiet eos. Et utriuſque cadavera 8
manebunt in platea civitatis magnæ,
quæ vocatur ſpiritualiter Sodoma &
Ægyptus, ubi crucifixus eſt Dominus il-
lorum duorum. Et videbunt cadave- 9
ra eorum populi, & nationes, & linguæ,
& Gentes per tres dies cum dimidio:
& non ſinent corpora eorum ſepeliri in
monumento. Et habitantes ſuper ter- 10
ram lætabuntur ſuper illis duobus, &
exultabunt hac de re, & munera mit-
tent alii aliis: quòd hi duo prophetæ
cruciârint incolas terræ. At poſt tres 11
illos dies cum dimidio, ingredietur in
utrunque ſpiritus vitæ, à Deo, ſtabunt-
que in pedes ſuos: & cadet ob hoc ti-
mor magnus in omnes qui ſpectârint il-
los. Audivi quoque vocem magnam de 12
cœlo, dicentem utrique, Aſcendite huc.
Aſcenderúntque in cœlum in nubibus:
& viderunt eos inimici eorum.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 ወነሣእክዋ ፡ ለይእቲ ፡ መጽሐፍ ፡ እምነ ፡ እዴሁ፡ ለውእቱ ፡ መላእክ ፡፡ ወበላዕክዋ ፡ ወኮነ
11 ተኒ ፡ ጥዕምተ ፡ በውስተ ፡ አፉየ ፡ ወሶበ ፡ ውሕጥክዋ ፡ አምረረታ ፡ ለከርሥየ፡፡=፡ ወይ
ቤለኒ ፡ ሀለወከ ፡ ትትነበይ ፡ ለአሕዛብ ፡ ወለሕዝብ ፡ ወለነገድ፡ ወለነገሥት፡ ብዙኃን፡፡=፡
1 ፲፩ ወመጠወኒ፡ ሕለተ፡ ወርቅ፡ ዘመጠነ፡ በትር፡፡ወይቤለኒ፡ ንሣእ፡ ወመጥን፡ ቤተ፡ መቅደሶ፡
2 ለእግዚአብሔር፡ ወምሥዋዖ፡ ወእለሂ፡ ይሰግዱ፡ ሎቱ፡ ለእግዚአብሔር፡=፡ ወዐፀደሰ፡ ፀነ
ፈ፡ ቤተ፡ መቅደስ፡ ኅድግ፡ ወኢትመጥን፡፡እስመ፡ ተውህበት ፡ ለአሕዛብ፡ ባዘ፡ ሀገር፡ ቅድስ
3 ት፡፡ወይትኪየድዋ፡ ፵ወ ፪፡ አውራኀ፡=፡ ወእሬዝዞሙ፡ ለ ፪፡ ጸድቃንየ፡ ከመ፡ ይትነበዩ፡ በ
4 መዋለለ፡ ፲፡ ወ ፪፻፡ ወ ፷፡ እንዘ፡ሰቀ፡ይለብሱ፡፡=፡ ወእሉ፡ እሙንቱ፡ ፪፡ ዕፀ፡ ዘይት፡ ወ ፪፡
5 መኃትው፡ እለ፡ቅድመ፡ እግዚአብሔር፡፡እለ፡ ስቡማን፡ ለዕለ፡ ምድር፡=፡ ወለዘ፡ፈቀደ፡ይስ
ሐጦሙ፡ እምውስተ፡ ጸለእቶሙ፡ ትወፅእ፡ እሳት፡ እምነ፡አፉሆሙ፡ ወታጠፍእ፡ጸላእቶሙ፡፡
6 ወከመዝ፡ ይመውቱ፡ እለ፡ይስሕጥዎሙ፡=፡ እስመ፡ እሙንቱ፡ ሰሉጣን፡ ላዕለ፡ ሰማይ፡ከመ፡
ይዕፅውዋ፡ ከመ፡ ኢይዝንም፡ ዝናም፡ ለዕለ፡ምድር፡ በመዋዕለ፡ ትንቢቶሙ፡፡ወዐዲ፡ ሰሉጣ
ን፡ እሙንቱ፡ ላዕለ፡ ማይ፡ ከመ፡ ይረስይዎ፡ ደመ፡ ወያሕምምዋ፡ ለምድር፡ በኵሉ፡ መቅሠ
7 ፍቶሙ፡ መጠነ፡ ፈቀዱ፡፡=፡ ወሶበ፡ ፈጸሙ፡ ስምዖሙ፡ ወትንቢቶሙ፡ አርዌ፡ ዘዐርገ፡ እም
8 ቀላይ፡፡ወተበአሶ፡ ምስሌሆሙ፡ ወሞኦሙ፡ ወቀተሎሙ፡=፡ ወአንበረ፡ በድኖሙ፡ ውስተ፡ ሀገ
ር፡ ዐባይ፡፡እንተ ፡ ስማ፡ ፍጥሞ፡ ዘኅቡእ፡ ሰዶም፡ ወግብጽ፡ ኀበ፡ ተሰቅለ፡ እግዚኦሙ፡፡=፡
9 ወይሬእይዎሙ፡ አሕዛብ፡ ወነገደ፡ ወበሐውርት፡ ለበድኖሙ፡ ሠሉሰ፡ መዋዕለ፡ ወመንፈቀ፡፡ወ
10 ኢያበውሑ፡ ይቅብርዎሙ፡ ውስተ፡ መቃብር፡ ለበድኖሙ፡፡=፡ ወይትፌሥሑ፡ ለዕሌሆሙ፡እ
ለ፡ ይነብሩ፡ ዲበ፡ ምድር፡፡ወይጸገው፡ አምኃ፡ በበይናቲሆሙ ፡፡ ወይብሉ፡ እስመ፡ እሉ፡ ፪፡
11 ነቢያት፡ አሕመምዎሙ፡ ለእለ፡ ይነብሩ፡ ዲበ፡ ምድር፡፡=፡ ወእምድኅረ ፡ ሠሉስ፡ መዋዕ
ል፡ ወመንፈቅ፡ ትመጽእ፡ መንፈስ፡ ሕይወት፡ እምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ወትበውእ ፡ ውስቴቶ
ሙ ፡ ወይትነሥኡ ፡ ወይቀውሙ ፡ በእገሪሆሙ ፡፡ ወኮነ ፡ ፍርሀት ፡ ለዕለ ፡ እለ ፡ ይሬእይዎ
12 ሙ፡፡=፡ ወመጽአ ፡ ቃል ፡ እምሰማይ ፡ ወይቤሎሙ ፡ ዕረጉ ፡ ዝየ ፡፡ ወእምዝ ፡ ዐረጉ፡ ው
ስተ ፡ ሰማይ ፡ በደመና ፡ ወርእይዎሙ ፡ ጸላእቶሙ፡፡=፡

Et accepi hunc librum è manu hujus angeli, & comedi eum: & fuit mihi dulcis in 10
ore meo; & quum deglutiviſſem eum, amaritudinem attulit ventri meo. Et 11
dixit mihi; Oportet te prophetare Gentibus, & populis, & tribubus, & regibus multis.

CAP. XI.

ET tradidit mihi calamum aureum ſimilem virgæ, & dixit mihi; Surge, & me- 1
tire Domum ſanctam Dei, & altâre, & eos qui adorant verſùs illud, Deum. Et 2
atrium inferius templi omitte, & ne metiares: quia data eſt Gentibus in placatio-
nem civitas ſancta, & calcabunt eam quadraginta & duos menſes. Et dabo in 3
mandatis duobus teſtibus meis, ut prophetent per dies duodecies centies & ſexa-
ginta, ſaccis amicti. Et hi ſunt duæ olivæ, & duæ lucernæ, quæ in conſpectu Dei, 4
quæ poſitæ ſunt ſuper terram. Et in quantum reſpicit eum qui vult nocere illis, 5
ex inimicis illorum, exibit ignis ex ore illorum, & deſtruet inimicos illorum, &
ſic morientur nocentes illis. Quia ipſi poteſtatem habent ſuper cœlum, ut claudant 6
illud, ne pluat pluviam ſuper terram in diebus prophetiæ eorum: & ulteriùs poteſta-
tem habent ſuper aquam, ut faciant eam ſanguinem; & affligant terram omnibus
plagis eorum quotieſcunque voluerint. Et quum finiiſſent teſtimonium eorum, & 7
prophetiam eorum, beſtia quæ aſcendit ex abyſſo, pugnavit cum iis, & vi-
cit eos, & occîdit eos. Et poſuit cadavera eorum in civitate magna, cujus no- 8
men Patmo, myſticè Sodoma & Ægyptus, ubi ſuſpenſus fuit Dominus eorum. Et 9
videbunt gentes, & tribus, & regiones cadavera eorum tres dies & dimidium,
& non permittent ſepelire in ſepulchro cadavera eorum. Et gaudebunt ſuper iis, 10
qui habitant ſuper terram: & munera dabunt tunc invicèm, & dicent quoniam hi
duo prophetæ cruciaverunt habitantes ſuper terram. Et poſt tres dies & dimidi- 11
um, veniet ſpiritus vitæ à Deo, & ingredietur in illos, & ſuſcitabuntur, & ſtabunt
in pedes ſuos: & factus eſt timor ſuper eos qui videbant illos. Et venit vox à cœ- 12
lo, & dixit ipſis; Aſcendite huc: et tunc aſcenderunt in cœlum per nubem, et vide-
runt eos inimici eorum.

ἈΠΟΚΆΛΥΨΙΣ ἸΩΆΝΝΟΥ.

Et in illa hora factus est terræmotus magnus, & decima pars civitatis cecidit: & occisa
13 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἐγένετο σεισμὸς μέγας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πόλεως ἔπεσε, καὶ ἀπεκτάν-
ſunt in terræ motu nomina hominum millia ſeptem: & reliqui *territi facti ſunt*, &
θησαν ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀνθρώπων χιλιάδες ἑπτά· καὶ οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο, καὶ
dederunt gloriam Deo cœli. Væ ſecundum abiit: ecce væ tertium veniet
14 ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τοῦ οὐρανοῦ. Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀπῆλθεν, ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη ἔρχεται
citò. Et ſeptimus angelus *clanxit*: & factæ ſunt voces magnæ in cœlo,
15 ταχύ. Καὶ (ω) ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένοντο φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρανῷ,
dicentes; *Facta ſunt regna* hujus mundi, Domini noſtri, & Chriſti ejus: & re-
(α) λέγουσαι, Ἐγένοντο αἱ βασιλεῖαι τοῦ κόσμου, τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ· καὶ βα-
gnabit in ſecula ſeculorum. Et viginti & quatuor ſeniores in conſpectu
16 σιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ (β) οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον
Dei *ſedentes* in *thronis* ſuis, ceciderunt in facies ſuas, & ado-
τοῦ Θεοῦ καθήμενοι ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσε-
raverunt Deum, Dicentes; Gratias agimus tibi, Domine Deus omnipotens, qui *exiſtens*,
17 κύνησαν τῷ Θεῷ, Λέγοντες, Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὤν,
& qui *erat*, & qui venturus: quia accepiſti virtutem tuam magnam, & regnâſti.
καὶ ὁ (γ) ἦν, καὶ ὁ ἐρχόμενος· ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην, καὶ ἐβασίλευσας.
Et Gentes iratæ ſunt, & advenit ira tua: & tempus mortuorum, judicari, & reddere
18 Καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου· καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν, κριθῆναι, καὶ δοῦναι
mercedem ſervis tuis, Prophetis, & Sanctis, & timentibus nomen
τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις, (δ) καὶ τοῖς ἁγίοις, καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά
tuum, *parvis* & magnis, & *perdere corrumpentes* terram. Et apertũ
19 σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις, καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν. Καὶ ἠνοί-
eſt templum Dei in cœlo, & viſa eſt arca teſtamenti ejus in templo ejus:
γη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ (ε) ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ·
& facta ſunt fulgura, & voces, & *tonitrua*, & terræ motus, & grando magna.
καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ, καὶ φωναὶ, καὶ βρονταὶ, καὶ σεισμὸς, καὶ χάλαζα μεγάλη.

CAP. XII. ιβ΄.

Et ſignum magnum *viſum eſt* in cœlo: Mulier *circumamicta* Sole, & Luna
1 ΚΑὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ· Γυνὴ (α) περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη
ſub pedibus ejus: & in capite ejus corona ſtellarum duodecim: Et in
ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα· Καὶ ἐν 2
utero habens, clamabat *doloribus partûs detenta*, & *cruciata parere*. Et, viſum eſt aliud
γαστρὶ ἔχουσα, (β) κράζει ὠδίνουσα, καὶ βασανιζομένη τεκεῖν. Καὶ ὤφθη ἄλλο 3
ſignum in cœlo, & ecce draco magnus rufus, habens capita ſeptem, & cornua
σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων μέγας πυῤῥὸς, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ, καὶ κέρατα
decem: & in capitibus ejus diademata ſeptem. Et cauda ejus trahebat
δέκα· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς (γ) αὐτοῦ διαδήματα ἑπτά. Καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ σύρει 4
tertiam partem ſtellarum cœli, & miſit eas in terram: & draco ſtetit
τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν· καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν
ante mulierem *futuram* parere, ut cùm peperiſſet filium *ſuum*
ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης τεκεῖν, ἵνα ὅταν τέκῃ τὸ τέκνον αὐτῆς
devoraret. Et peperit filium maſculum, qui *futurus* erat paſcere omnes Gentes in
καταφάγῃ. Καὶ ἔτεκεν υἱὸν (δ) ἄῤῥενα, ὃς μέλλει ποιμαίνειν πάντα τὰ ἔθνη ἐν 5
virga ferrea: & raptus eſt filius ejus ad Deum, & thronum ejus.
ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ (ε) τὸν θρόνον αὐτοῦ.
Et, mulier fugit in ſolitudinem, ubi *habet* locum paratum à Deo,
Καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου (ζ) ἔχει τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, 6
ut ibi paſcant eam diebus mille ducentis ſexaginta. Et factum eſt prælium
ἵνα ἐκεῖ τρέφωσιν αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα. Καὶ ἐγένετο πόλεμος 7
in cœlo: Michael & angeli ejus præliabantur *contra draconem*, &
ἐν τῷ οὐρανῷ· (η) ὁ Μιχαὴλ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ (θ) ἐπολέμησαν κατὰ τοῦ δράκοντος, καὶ
draco pugnabat, & angeli ejus. Et non valuerunt, neque locus inventus eſt
ὁ δράκων ἐπολέμησε, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ. Καὶ οὐκ (ι) ἴσχυσαν, οὔτε τόπος εὑρέθη 8
eorum ampliùs in cœlo. Et projectus eſt draco ille magnus, ſerpens antiquus,
αὐτῶν ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ. Καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, 9
vocatus diabolus & Satanas, *ſeducens habitatam univerſam*: projectus eſt in
ὁ καλούμενος διάβολος καὶ ὁ Σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην· ἐβλήθη εἰς
terram, & angeli ejus cum illo *projecti* ſunt.
τὴν γῆν, καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐβλήθησαν.

MS.A. (ω) ἕβδομος (α) * λέγοντες, Ἐγένετο ἡ βασιλεία (β) εἰκοσιτέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον (γ) ἦν· ὅτι (δ) καὶ τοὺς ἁγίους, καὶ τοὺς φοβουμένους τὸ ὄνομά σου, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, διαφθεῖραι (ε) ὁ ἐν τῷ · Κεφ. ιβ΄. MS.A. (α) * περιβλεπομέ·, τὴν (β) κράζει καὶ ὠδίνουσα (γ) αὐτῶν ἑπτὰ διαδήματα. (δ) ἄρσεν, (ε) πρὸς τὸν (ζ) ἔχει ἐκεῖ τόπον (η) ὅ τε (θ) τοῦ πολεμῆσαι μετὰ τοῦ (ι) ἴσχυσεν, οὐδὲ

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 * ܘܒܗܝ ܫܥܬܐ ܗܘܐ ܙܘܥܐ ܪܒܐ. ܘܚܕ ܡܢ ܥܣܪܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ܢܦܠ. ܘܐܬܩܛܠܘ ܒܙܘܥܐ. ܫܡܗܐ
14 ܕܒܢܝܢܫܐ. ܐܠܦܐ ܫܒܥܐ. ܘܫܪܟܐ ܕܚܠܐ ܗܘܘ. ܘܝܗܒܘ ܬܫܒܘܚܬܐ ܠܐܠܗܐ: * ܘܝ
15 ܬܪܝܢ ܐܙܠ. ܗܐ ܘܝ ܬܠܝܬܝܐ ܐܬܐ ܥܓܠ. * ܘܗܘ ܡܠܐܟܐ ܫܒܝܥܝܐ ܙܥܩ. ܘܗܘܘ
ܩܠܐ ܘܪܥܡܐ ܕܐܡܪܝܢ. ܗܘܬ ܡܠܟܘܬܗ ܕܥܠܡܐ ܕܡܪܢ ܘܕܡܫܝܚܗ. ܘܢܡܠܟ
16 ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. * ܘܗܢܘܢ ܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥܐ ܩܫܝܫܝܢ: ܕܩܕܡ ܟܘܪܣܝܗ ܕܐܠܗܐ: ܗܢܘܢ
17 ܕܝܬܒܝܢ ܥܠ ܟܘܪܣܘܬܗܘܢ. ܢܦܠܘ ܥܠ ܦܪܨܘܦܝܗܘܢ. ܘܣܓܕܘ ܠܐܠܗܐ. * ܟܕ
ܐܡܪܝܢ. ܡܘܕܝܢܢ ܠܟ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܗܘ ܐܚܝܕ ܟܠ. ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܘܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ.
18 ܡܛܠ ܕܢܣܒܬ ܚܝܠܟ ܪܒܐ ܘܐܡܠܟܬ: * ܘܥܡܡܐ ܪܓܙܘ. ܘܐܬܐ ܪܘܓܙܟ. ܘܙܒܢܐ ܕܡܝܬܐ.
ܕܢܬܕܝܢܘܢ. ܘܬܬܠ ܐܓܪܐ ܠܥܒܕܝܟ. ܠܢܒܝܐ ܘܠܩܕܝܫܐ: ܘܠܕܚܠܝܢ
19 ܠܫܡܟ. ܠܙܥܘܪܐ ܘܠܪܘܪܒܐ: ܘܠܡܚܒܠܘ ܠܗܢܘܢ ܕܚܒܠܘܗ ܠܐܪܥܐ. * ܘܐܬܦܬܚ
ܗܝܟܠܗ ܕܐܠܗܐ ܒܫܡܝܐ. ܘܐܬܚܙܝܬ ܩܒܘܬܐ ܕܕܝܬܩܐ ܕܝܠܗ. ܒܗܝܟܠܗ. ܘܗܘܘ ܒܪܩܐ
ܘܪܥܡܐ ܘܩܠܐ. ܘܙܘܥܐ ܘܒܪܕܐ ܪܒܐ. * ܩܠܐ * ܡܢ * ܘܐܬܚܙܝܬ ܐܬܐ ܪܒܬܐ
1 ܒܫܡܝܐ. ܐܢܬܬܐ ܕܥܛܝܦܐ ܫܡܫܐ. ܘܣܗܪܐ ܬܚܝܬ ܪܓܠܝܗ̇. ܘܥܠ ܪܝܫܗ̇ ܟܠܝܠܐ
2 ܕܟܘܟܒܐ ܬܪܥܣܪ. * ܘܟܕ ܒܟܪܣܗ̇ ܐܝܬ ܠܗ̇. ܩܥܝܐ ܗܘܬ ܘܡܬܚܒܠܐ ܘܡܬܫܢܩܐ ܠܡܐܠܕ.
3 * ܘܐܬܚܙܝܬ ܐܚܪܬܐ ܐܬܐ ܒܫܡܝܐ. ܘܗܐ ܬܢܝܢܐ ܢܘܪܢܝܐ ܪܒܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܫܒܥܐ ܪܫܝܢ. ܘܥܣܪ ܩܪܢܢ.
4 ܘܥܠ ܪܫܘܗܝ ܫܒܥܐ ܬܐܓܐ. * ܘܕܘܢܒܗ ܓܪܫ ܠܬܘܠܬܐ ܕܟܘܟܒܐ ܕܫܡܝܐ. ܘܐܪܡܝ
ܐܢܘܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܗܘ ܬܢܝܢܐ ܩܐܡ ܗܘܐ ܩܕܡ ܗܝ ܐܢܬܬܐ. ܗܝ ܕܥܬܝܕܐ ܠܡܐܠܕ. ܐܝܟܢܐ ܕܡܐ ܕܝܠܕܬ
5 ܢܐܟܘܠ ܒܪܗ̇. * ܘܝܠܕܬ ܒܪܐ ܕܟܪܐ. ܗܘ ܕܥܬܝܕ ܕܢܪܥܐ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ
6 ܒܫܒܛܐ ܕܦܪܙܠܐ. ܘܐܬܚܛܦ ܒܪܗ̇ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. ܘܠܘܬ ܟܘܪܣܝܗ ܕܝܠܗ. * ܘܗܝ ܐܢܬܬܐ
ܥܪܩܬ ܠܡܕܒܪܐ. ܐܬܪ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ̇ ܕܘܟܬܐ ܕܡܛܝܒܐ ܡܢ ܐܠܗܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܬܡܢ ܢܬܪܣܘܢܗ̇
7 ܝܘܡܬܐ ܐܠܦܐ ܘܡܐܬܝܢ ܘܫܬܝܢ. * ܘܗܘܐ ܩܪܒܐ ܒܫܡܝܐ. ܘܐܬܐ ܡܝܟܐܝܠ ܘܡܠܐܟܐ ܕܝܠܗ
8 ܠܡܩܪܒܘ ܥܡ ܬܢܝܢܐ. ܘܬܢܝܢܐ ܘܡܠܐܟܐ ܕܝܠܗ ܐܬܩܪܒܘ. * ܘܠܐ ܐܬܚܝܠܘ. ܘܠܐ ܕܘܟܬܐ
9 ܕܝܠܗܘܢ ܐܫܬܟܚ ܬܘܒ ܒܫܡܝܐ. * ܘܐܬܪܡܝ ܗܘ ܬܢܝܢܐ ܪܒܐ: ܗܘ ܚܘܝܐ ܩܕܡܝܐ.
ܗܘ ܕܡܬܩܪܐ ܐܟܠ ܩܪܨܐ ܘܣܛܢܐ: ܗܘ ܕܡܛܥܐ ܠܬܒܝܠ ܟܠܗ̇. ܐܬܪܡܝ ܠܡ ܥܠ ܐܪܥܐ.
ܘܡܠܐܟܐ ܕܝܠܗ ܥܡܗ ܐܬܪܡܝܘ.

13 Et in illa hora factus eſt motus *terræ* magnus, & pars decima urbis cecidit: & occiſa ſunt in *terræ* motu nomina hominum, millia ſeptem: & reliqui timidi facti ſunt, & dederunt gloriam Deo. 14 Illud væ ſecundum abiit: ecce illud væ tertium venit citó. 15 Et ille Angelus ſeptimus clanxit, & factæ ſunt voces, & tonitrua, dicentia; Factum eſt regnum mundi, Domini noſtri & Chriſti ejus, & regnabit in ſecula ſeculorum. 16 Et illi viginti quatuor ſeniores, qui coram throno Dei ſunt, qui ſedent ſuper thronos ſuos, ceciderunt ſuper facies ſuas, & adorârunt Deum, 17 Dicentes; Gratias agimus tibi Domine Deus, ille omnipotens, qui eſt, & qui erat: quoniam accepiſti robur tuũ illud magnum, & regnâſti. 18 Et gentes iratæ ſunt, & advenit ira tua, & tempus mortuorum, ut judicentur: & ut des mercedem ſervis tuis, prophetis, & ſanctis, & illis qui timent nomen tuum, parvis & magnis: & ut perdas eos qui perdiderunt terram. 19 Et apertum eſt templum Dei in cœlo, & viſa eſt arca fœderis ejus in templo ejus: & facta ſunt fulgura, & tonitrua, & voces, & *terræ* motus, & grando magna.

CAP. XII.

1 Et ſignum magnum viſum eſt in cœlo, Mulier amicta ſole, & luna ſub pedibus ejus, & ſuper caput ejus corona ſtellarum duodecim. 2 Et quum in ventre haberet, clamabat & partûs dolore premebatur, & cruciabatur ad pariendum. 3 Et viſum eſt aliud ſignum in cœlo, & ecce, draco ignitus magnus, habens capita ſeptem, & cornua decem: & ſuper capita ſua, ſeptem diademata. 4 Et cauda ejus trahit tertiam partem ſtellarum cœli, & projecit eas in terram: & ille draco ſtabat ante illam mulierem, quæ paritura erat: ut quum peperiſſet, devoraret filium ejus. 5 Et peperit filium maſculum, qui paſturus eſt omnes gentes virgâ ferreâ: & rapt⁹ eſt filius ejus ad Deum, & ad thronum ejus. 6 Ipſa verò mulier fugit in deſertum ubi erat ipſi locus paratus à Deo, ut ibi paſcerent illam dies mille ducentos ſexaginta. 7 Et factum eſt prælium in cœlo: venitque Michaël & Angeli ejus ad præliandum cum dracone: & draco & Angeli ejus præliati ſunt: 8 Et non prævaluerunt, & locus eorum non inventus eſt ampliùs in cœlo. 9 Et projectus eſt ille draco magnus, ille ſerpens antiquus, qui vocatur Impoſtor & Satana, qui ſeducit orbem totum: projectus eſt *inquam* ſuper terram, & angeli ejus cum eo projecti ſunt.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 ወበይእቲ፡ ሰዓት፡ ኮነ፡ ኵነኔ፡ ዐቢይ ፡ ወድልቅልቅ፡፡ ወወድቀ፡ ፲፡ እዴሃ፡ ለይእቲ፡ ሀገር፡፡ ወ
14 ሞቱ፡ በውእቱ፡ ድልቅልቅ፡ ፸፻፡ ነፍስ፡፡ ወደንገፁ፡ እለ፡ ተርፉ፡ ሰብሕዎ፡ ወአእኰትዎ፡ ለአ
15 ምላከ፡ ሰማይ፡፡፡ ወበዝንቱ፡ ሐለፉ፡ ፪፡ ሕማም፡ ወተረፈ፡ ሣልስ፡ ሕማም፡፡፡ ወሶበ፡
ጠቅዐ፡ ሳብዕ፡መልአክ፡ መጽአ፡ቃል፡ እምሰማይ፡ ዘይብል፡ ኮነት፡ መንግሥተ፡ዓለም፡ ለእግ
16 ዚእነ፡ ወለመሲሑ፡ ወይነግሥ፡ ለዓለመ፡ ዓለም፡፡፡ ወእልክቱ፡ ፳ወ፬፡ ሊቃናት፡ እለ፡
ይነብሩ፡ ቅድመ ፡ እግዚአብሔር፡ ውስተ መንበርቲሆሙ ፡ ሰገዱ ፡ በገጾሙ፡ ለእግዚአብሔር፡፡፡

13 *Et in iſta hora facta eſt condemnatio magna, & concuſſio, & cecidit decima pars iſtius civitatis, & mortuæ ſunt in iſta concuſſione ſeptuagies centum animæ, & territi ſunt reliqui, & glorificârunt, & gratias egerunt Deo cœli.* 14 *Et in hoc abierunt duæ afflictiones, & remanſit tertia afflictio.* 15 *Et quum clanxiſſet ſeptimus Angelus, venit vox à cœlo, dicens; Factum eſt regnum mundi, Domini noſtri & Meſſiæ ejus, & regnabit in ſeculum ſeculorum.* 16 *Et illi viginti & quatuor ſeniores, qui ſedebant ante Deum in thronis ſuis, adorârunt in facies ſuas Deum.:*

Verſio VULGATA LATINA.

13 Et in illa hora factus eſt terræmotus magnus, & decima pars civitatis cecidit : &
occiſa ſunt in terræmotu nomina hominum ſeptem millia : & reliqui in timorem
14 ſunt miſſi; & dederunt gloriam Deo cœli. Væ ſecundum abiit : & ecce væ terti-
15 um veniet citó. Et ſeptimus Angelus tubâ cecinit : & factæ ſunt voces magnæ
in cœlo, dicentes; Factum eſt regnum hujus mundi, Domini noſtri & Chriſti
16 ejus, & regnabit in ſecula ſeculorum : Amen. Et vigintiquatuor ſeniores, qui in
conſpectu Dei ſedent in ſedibus ſuis, ceciderunt in facies ſuas, & adoraverunt De-
17 um, dicentes; Gratias agimus tibi, Domine Deus omnipotens, qui es, & qui eras,
18 & qui venturus es : quia accepiſti virtutem tuam magnam, & regnâſti. Et iratæ
ſunt Gentes, & advenit ira tuá, & tempus mortuorum judicari, & reddere mer-
cedem ſervis tuis Prophetis, & Sanctis, & timentibus nomen tuum puſillis & ma-
19 gnis, & exterminandi eos qui corruperunt terram. Et apertum eſt templum Dei
in cœlo : & viſa eſt arca teſtamenti ejus in templo ejus, & facta ſunt fulgura, &
voces, & terræmotus, & grando magna.

CAP. XII.

ET ſignum magnum apparuit in cœlo : Mulier amicta Sole, & Luna ſub pedibus 1
ejus, & in capite ejus corona ſtellarum duodecim : Et in utero habens, clamabat 2
parturiens, & cruciabatur ut pariat. Et viſum eſt aliud ſignum in cœlo : & ecce 3
draco magnus rufus, habens capita ſeptem, & cornua decem : & in capitibus
ejus diademata ſeptem : Et cauda ejus trahebat tertiam partem ſtellarum cœli, 4
& miſit eas in terram : & draco ſtetit ante mulierem, quæ erat paritura; ut cùm
peperiſſet, filium ejus devoraret. Et peperit filium maſculum, qui recturus erat 5
omnes Gentes in virga ferrea : & raptus eſt filius ejus ad Deum, & ad thronum
ejus : Et mulier fugit in ſolitudinem, ubi habebat locum paratum à Deo, ut ibi 6
paſçant eam diebus mille ducentis ſexaginta. Et factum eſt prælium magnum in 7
cœlo : Michaël, & angeli ejus præliabantur cum dracone, & draco pugnabat, & 8
angeli ejus : Et non valuerunt, neq; locus inventus eſt eorum ampliùs in cœlo. Et 9
projectus eſt draco ille magnus, ſerpens antiquus, qui vocatur diabolus, & ſatanas, qui
ſeducit univerſum orbem : & projectus eſt in terrâ, & angeli ejus cum illo miſſi ſunt.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

13 * وفي ذلك اليوم صارت زلزلة عظيمة * وسقط عشر المدينة * وماتوا من الزلزلة في تلك المدينة من
14 الناس سبعة آلاف * والبقية ارتعبوا وصاروا فزعين * واوفوا المجد لاله السماء * الويل الثاني ذهب *
15 وهوذا الويل الثالث ياتي مسرعا * ثم ان الملاك السابع ضرب البوق * فصار من ذلك اصوات
16 عظيمة من السماء قايلة * صار ملك الدنيا لربنا ومسيحه * ويملك الى ادهار الادهار * والاربعة
والعشرون شيخا الذين قدام الكرسي * الجلوس على كراسيهم سقطوا على وجوههم * وسجدوا لله *
17 * قايلين * نشكرك يا ربنا والاهنا الضابط الكل * الذي انت هو ولم تزل * انك اخذت قوتك
18 العظيمة * وملكت * وحرب الامم * فاتى رجزك وزمان الموتى ليدانوا * وتعطي الاجر لعبيدك الانبياء
19 والقديسين * والذين يتقون اسمك صغيرهم وكبيرهم * وتهلك مفسدين الارض * ثم رايت ان
هيكل الله الذي في السماء فتح * وظهر تابوت ميثاق الله في هيكله * فصار من ذلك بروق
واصوات * ورعود وبرد عظيم *

* الفصل الثاني عشر *

1 * فظهرت علامة عظيمة في السماء * وذلك امراة التحفت الشمس * والقمر تحت رجليها *
2 وعلى راسها اثنا عشر تاجا من كواكب * وكانت حاملا في بطنها * وهي متوجعة تطلق لتلد *
3 * وظهرت ايضا علامة اخرى في السماء * فاذا بثعبان احمر عظيم * له روس سبعة * وقرون عشر *
4 وعلى روسه سبعة تيجان * ثم انه جبذ بذنبه ثلث النجوم التي في السماء * والقى بهم في الارض *
5 فوقف ذلك الثعبان قبالة المراة التي تريد ان تلد * حتى اذا ما ولدت ياكل ابنها * فولدت
ولدا ذكرا * الذي هو عتيد ان يرعى الامم بعصا حديد * فخطف ابنها الى الله والى عرشه *
6 * والمراة هربت الى القفر * الى موضع هيا لها هناك من الله * ليعال هناك الفا ومايتين
7 وستين يوما * ثم تحرك في السماء حرب * فيما بين الملاك ميكاييل وملايكته * ليحارب الثعبان *
8 وحاربه الثعبان واجناده * فلم يكن له مقدرة * ولم يوجد له موضع بعد ذلك في السماء *
9 * وطرد الثعبان العظيم * الحنش القديم * الذي سمي ابليس وشيطان المضل لكل المسكونة *
وطرح في الارض وطرحوا اجناده معه *

Eodem die factus eſt terræmotus ma- 13
gnus, cecidítque decima pars urbis : &
mortui ſunt ex terræmotu in ea urbe,
hominum ſeptem millia : & reliqui ex-
paverunt & facti ſunt perterriti, &
perſolverunt gloriam Deo cœli. Væ ſe- 14
cundùm abiit, & ecce væ tertium citò
veniet. Tum Angelus ſeptimus clanxit 15
buccinâ, factæque ſunt inde voces ma-
gnæ de cœlo, dicentes; Factum eſt re-
gnum mundi Domino noſtro & Chriſto
ejus, & regnabit in ſecula ſeculorum.
Et viginti quatuor illi ſenes qui ſunt 16
ante thronum, qui ſedent ſuper ſedes ſu-
as, prociderunt in facies ſuas, & ado-
raverunt Deum, Dicentes; Gratias 17
agimus tibi ô Domine ac Deus noſter
omnitenens, qui es, & nunquam move-
ris : quoniam ſumpſiſti robur tuum ma-
gnum, & regnâſti, Et iratæ ſunt gen- 18
tes. Venit ira tua, & tempus mortuo-
rum ut judicentur, & des mercedem
ſervis tuis prophetis & ſanctis, & iis
qui timent nomen tuum, parvis ac ma-
gnis : & perdas corruptores terræ. De- 19
inde vidi templum Dei, quod eſt in cœ-
lo, apertum fuiſſe, & apparuiſſe Arcam
fœderis Dei in templo ipſius : & facta
ſunt inde fulgura, & voces, & tonitrua,
& grando magna.

CAP. XII.

APparuit autem ſignum magnum in 1
cœlo, nempe Mulier amicta ſole, ſub cu-
jus pedibus erat luna, & ſuper caput
ejus duodecim coronæ ex ſtellis : Et 2
erat ferens in utero ſuo, & dolens cruci-
abatur ut pareret. Apparuit etiam ali- 3
ud ſignum in cœlo. Ecce enim ſerpens
rubeus, ingens, habens capita ſeptem &
cornua decem : & ſuper capita ejus,
ſeptem diademata. Is porrò traxit ſuâ 4
caudâ tertiam partem ſtellarum quæ
ſunt in cœlo, projecitque eas in terram.
Stetit autem ille draco ante mulierem
quæ erat paritura; ut quum peperiſſet,
devoraret filium ejus. Peperit ergo fili- 5
um maſculum, qui paſturus erat Gentes
virgâ ferreâ. Raptúſque eſt filius ejus
ad Deum & ad thronum ejus : Mulier 6
autem fugit in ſolitudinem, ad locum
qui paratus ei fuerat illic à Deo : ut
nutriretur ibi mille ducentis ſexaginta
diebus. Deindè commotum fuit in cœlo 7
bellum inter Angelum Michaelem &
Angelos ejus, ut præliaretur adverſus
ſerpentem : certavit autem adverſùs
eum ſerpens cum militibus ſuis. At non 8
habuit vires, neque inventus eſt ei lo-
cus inpoſterum in cœlo. Et expulſus fu- 9
it draco ille magnus, ſerpens antiquus,
qui vocatus eſt Diabolus & Satanas, to-
tius orbis ſeductor : et projectus eſt in
terram, projectíque fuerunt milites ejus
cum eo.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

17 ወይቤሉ፡ ናአኵተከ፡ እግዚኦ፡ እግዚአብሔር፡ ዘኵሎ፡ ይመልክ፡ ዘሀሎ፡ ወይሄሉ፡ እስመ፡
18 አንሣእከ፡ ኀይለከ፡ ዐቢየ፡ ወነሣእከ፡ መንግሠተ፡፡፨ ወአሕዛብሰ፡ ተምዕዑ፡ ወበጽሐ፡ መ
ዐትከ፡ ወዘመኖሙ፡ ለሙታን፡ በዘ፡ ይትኬነኑ፡፡ ወከመ፡ ተሀቦሙ፡ እሴቶሙ፡ ለአግብርቲከ፡ ለ
19 ነቢያት፡ ወለቅዱሳን፡ ወለእለ፡ ይፈርሁ፡ ስመከ፡ ለንኡሳን፡ ወለዐቢያን፡፡ ወከመ ፡ ትሸንኖ
ሙ፡ለእለ፡አማሰንዋ፡ ለምድር፡፡፨ ወእምዝ፡ተርኅወ፡ ቤተ፡ መቅደሱ፡ለእግዚአብሔር፡ ዘ
ውስተ፡ ሰማይ፡ ወአስተርአየት፡ ታቦተ ፡ ሕጉ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ውስተ፡ መቅደሱ ፡፡ ወመጽ
አ ፡ መብረቅ ፡ ወቃለ ፡ ነጐድጓድ ፡ ወድልቅልቅ ፡ ወበረድ ፡ ዐቢይ፡፨
1 ፲፪ ወአስተርአየ ፡ ተአምር ፡ ውስተ ፡ ሰማይ ፡ ብእሲት ፡ እንተ ፡ ትለብስ ፡ ፀሐየ ፡፡ ወወር
2 ኀ ፡ ታሕተ ፡ እገሪሃ ፡ ወውስተ ፡ ርእሳ ፡ አክሊል፡ ፲ወ፪፡ ከዋክብት፡፨ ወፅንስት ፡ ይእ
3 ቲ ፡ ብእሲት ፡ ወትግዕር ፡ ወተሐምም ፡ ለወሊድ፡፡፨ ወአስተርአየ ፡ ካልእ ፡ ተአምር ፡
ውስተ ፡ ሰማይ ፡ አርዌ ፡ ዐቢይ ፡ ወቀይሕ ፡ ዘ፯፡ አርእስቲሁ ፡ ወ፲፡ አቅርንቲሁ ፡፡ ወውስ
4 ተ ፡ አርእስቲሁ ፡ ፯፡ ቀጸላ፡፡፨ ወበዘነቡ ፡ ይስሕብ ፡ ሣልሰተ ፡ እዴሆሙ ፡ ለከዋክብት ፡
ሰማይ ፡ ወአውረደሙ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡፡ ወቆመ ፡ ውእቱ ፡ አርዌ ፡ ከመ ፡ ሶበ ፡ ወለደት፡ ይ
5 ብላዕ ፡ ሕፃና፡፡፨ ወወለደት ፡ ወልደ ፡ ተባዕተ ፡ ዘውእቱ ፡ ዘይሬእዮሙ ፡ ለኵሎሙ ፡ አ
ሕዛብ ፡ በበትረ ፡ ሐጺን፡፡ ወመሰጥዎ፡ ለውእቱ ፡ ሕፃን ፡ ወወሰድዎ፡ ኀበ፡ እግዚአብሔር፡ወ
6 ኀበ ፡ መንበሩ፡፨ ወጐየት ፡ ይእቲ፡ ብእሲት ፡ ውስተ፡ ገዳም፡ ወውስተ ፡ መካን፡፡ዘአስተደ
ለወ፡ ላቲ፡ እግዚአብሔር፡ ከመ፡ ትትዐቀብ፡ በህየ፡ በኵሉ፡ መዋዕል፡ ፲፻፡ ወ፪፻፡ ወ፷፡፡፨
7 ወፀብእዎ፡ በሰማይ፡ ለውእቱ ፡ አርዌ ፡ ሚካኤል ፡ ወመላእክቲሁ፡፡ወተፃብኦሙ፡ ውእቱ፡ አ
8 ርዌ ፡ ምስለ፡ መላእክቲሁ፡፨ ወስእኖሙ ፡ ወኢረከበ ፡ እንከ ፡ መካነ ፡ በውስተ ፡ ሰማ
9 ይ፡፡፨ ወወድቀ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ውእቱ ፡ አርዌ ፡ ዐቢይ ፡፡ ወአርዌሰ ፡ ዐቢይ ፡ ዘው
እቱ ፡ ሰይጣን ፡ ቀዲሙ ፡ ዘአስሐቶሙ ፡ ለኵሉ ፡ ዓለም ፡፡ ወወድቀ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ወ
መላእክቲሁኒ ፡ ወድቁ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ምስሌሁ፡፡፨

Et dixerunt; Gratias agimus tibi Domine Deus, qui omnium Dominator eſt, qui eſt 17
& erit : quia ſuſtuliſti virtutem tuam magnam, & erexiſti regnum. Et Gentes 18
indignatæ ſunt, & advenit indignatio tua, & tempus mortuorum in quo judicen-
tur, & ut des præmium ſervis tuis Prophetis & Sanctis, et timentibus nomen tuum,
puſillis & magnis, & ut condemnes eos qui perdiderunt terram. Et tunc apertum 19
eſt templum Dei quod in cœlo erat : & viſa eſt arca legis Dei in templo ejus, &
venit fulgur, & vox tonitru, & concuſſio, & grando magna.

CAP. XII.

ET apparuit ſignum in cœlo, Mulier amicta ſole, & luna ſub pedibus ejus, 1
& in capite ejus corona duodecim ſtellarum : Et gravida fuit iſta mulier, & 2
exclamabat & cruciabatur ad parturiendum. Et apparuit aliud ſignum in cœlo, 3
beſtia magna & rufa, cujus ſeptem capita, & decem cornua, & in capite ejus
ſeptem coronæ : Et cum cauda ejus trahebat tertiam partem ſtellarum cœli, & 4
ſubmiſit eas in terram : & ſtetit iſta beſtia, ut quum peperiſſet, devoraret infan-
tem ejus. Et peperit partum maſculum, qui recturus erat omnes Gentes in vir- 5
ga ferrea : & diripuerunt hunc infantem, & adduxerunt eum ad Deum, & ad
thronum ejus : Et fugit illa mulier in ſolitudinem, & in locum quem præpara- 6
verat ei Deus, ut ſervaretur ibi per totum ſpatium dierum, decies centum & du-
centorum & ſexaginta. Et oppugnavit in cœlo hanc beſtiam, Michael & an- 7
geli ejus, & oppugnavit eum illa beſtia cum angelis ſuis : Et non prævaluit iis, 8
& non invenit ampliùs locum in cœlo. Et cecidit in terram illa beſtia magna: 9
et beſtia magna quæ fuit ſatanas olim, qui ſeduxit totum mundum, et cecidit in
terram, et angeli ejus ceciderunt in terram cum eo.

Et audivi vocem magnam dicentem in cœlo; Nunc facta est salus, &
10 Καὶ ἤκουσα φωνὴν (κ) μεγάλην λέγουσαν ἐν τῷ οὐρανῷ, Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτηρία, καὶ
virtus, & regnum Dei nostri, & potestas Christi ejus: quia projectus est
ἡ δύναμις, καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ· ὅτι (λ) κατεβλήθη
accusator fratrum nostrorum, *accusans* illos ante conspectum Dei nostri die
ὁ κατήγορος τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατηγορῶν (μ) αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας
ac nocte. Et ipsi vicerunt eum propter sanguinem Agni, & propter verbum
11 καὶ νυκτός. Καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρνίου, καὶ διὰ τὸν λόγον
testimonii sui: & non dilexerunt *animam suam* usque ad mortem. *Propter hoc* lætamini
12 τῆς μαρτυρίας αὐτῶν· καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου. Διὰ τοῦτο εὐφραίνεσθε
cœli, & in eis *habitantes.* Væ *habitantibus terram* & mare:
οἱ οὐρανοὶ, καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς σκηνοῦντες. (ν) Οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν·
quia descendit diabolus ad vos, habens *animum magnum*, sciens quòd
ὅτι κατέβη ὁ διάβολος πρὸς ὑμᾶς, ἔχων θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι
modicum tempus habet. Et *cùm* vidit draco quòd projectus esset in terram, persecutus est
13 ὀλίγον καιρὸν ἔχει. Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δράκων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν, ἐδίωξε
mulierem, quæ peperit masculum. Et datæ sunt mulieri duæ alæ
14 τὴν γυναῖκα, ἥτις ἔτεκε τὸν (ξ) ἄῤῥενα. Καὶ ἐδόθησαν τῇ γυναικὶ (ο) δύο πτέρυγες
aquilæ magnæ, ut volaret in desertum in locum suum, ubi alitur
τοῦ ἀετοῦ τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐτῆς, ὅπου τρέφεται
illic tempus, & tempora, & dimidium temporis, à facie serpentis. Et emisit serpens
15 ἐκεῖ καιρὸν, καὶ καιροὺς, καὶ ἥμισυ καιροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄφεως. Καὶ ἔβαλεν ὁ (π) ὄφις
post mulierem ex ore suo, aquam tanquam flumen, ut *hanc*
ὀπίσω τῆς γυναικὸς ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ὕδωρ ὡς ποταμὸν, ἵνα (ρ) ταύτην
flumine *latam* faceret. Et adjuvit terra mulierem, & aperuit terra os
16 ποταμοφόρητον ποιήσῃ. Καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ τῇ γυναικὶ, καὶ ἤνοιξεν ἡ γῆ τὸ στόμα
suum, & absorbuit flumen quod misit draco de ore suo. Et
17 αὐτῆς, καὶ κατέπιε (σ) τὸν ποταμὸν ὃν ἔβαλεν ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ. Καὶ
iratus est draco in mulierem, & abiit facere prælium cum reliquis *seminis*
ὠργίσθη ὁ δράκων ἐπὶ τῇ γυναικὶ, καὶ ἀπῆλθε ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος

ejus, *custodientibus* mandata Dei, & *habentibus* testimonium *Jesu* Christi.
αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐχόντων τὴν (τ) μαρτυρίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.
Et *steti* supra arenam maris.
Καὶ (υ) ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. 18

CAP. XIII. ιγ'.

Et vidi de mari bestiam ascendentem, habentem capita septem & cornua decem,
Καὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, (α) ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα, 1
& super cornua ejus decem diademata, & super capita ejus *nomen* blasphemiæ.
καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ (β) ὄνομα βλασφημίας.
Et bestia, quam vidi, erat similis pardo, & pedes ejus sicut ursi,
Καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον, ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς (γ) ἄρκτου, 2
& os ejus sicut os leonis. Et dedit illi draco virtutem suam, &
καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος. καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, καὶ
thronum suum, & potestatem magnam. Et vidi unum *capitum ejus* quasi *cæsum*
τὸν θρόνον αὐτοῦ, καὶ ἐξουσίαν (δ) μεγάλην. Καὶ εἶδον μίαν τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ ὡς ἐσφαγμένην 3
in mortem: & plaga mortis ejus curata est: & *admiratum fuit in* universa terra
εἰς θάνατον· καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη· καὶ (ε) ἐθαυμάσθη ἐν ὅλῃ τῇ γῇ
post bestiam: & adoraverunt draconem qui dedit potestatem bestiæ. Et
ὀπίσω τοῦ θηρίου· καὶ προσεκύνησαν (ζ) τὸν δράκοντα ὃς ἔδωκεν ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ. Καὶ 4
adoraverunt bestiam, dicentes; Quis similis bestiæ? Quis poterit pugnare
προσεκύνησαν τὸ θηρίον, λέγοντες, Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; (η) τίς δύναται πολεμῆσαι
cum ea? & datum est ei os loquens magna, & blasphemias. Et data est ei
μετ' αὐτοῦ; καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα, καὶ (θ) βλασφημίας. Καὶ ἐδόθη αὐτῷ 5
potestas facere menses quadraginta duos. Et aperuit os suum in *blasphemiam*
ἐξουσία ποιῆσαι μῆνας (ι) τεσσαράκοντα δύο. Καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς (κ) βλασφημίαν 6
ad Deum, blasphemare nomen ejus, & tabernaculum ejus, & in cœlo
πρὸς τὸν Θεὸν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν (λ) αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ
habitantes. Et datum est illi bellum facere cum Sanctis, & vincere eos:
σκηνοῦντας. Καὶ ἐδόθη (μ) αὐτῷ πόλεμον ποιῆσαι μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ νικῆσαι αὐτούς· 7
Et data est illi potestas in omnem tribum, & linguam, & gentem.
καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν, καὶ γλῶσσαν, καὶ ἔθνος.

MS.A. (κ) μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ, λέγουσαν, Ἄρτι (λ) ἐβλήθη ὁ *κατήγωρ τῶν (μ) αὐτοὺς (ν) Οὐαὶ *τὴν ἀγάπην καὶ τὴν θάλασσαν· (ξ) ἄρσεναν. (ο) αἱ δύο (π) ὄφις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὀπίσω τῆς γυναικὸς, ὕδωρ (ρ) αὐτὴν (σ) τὸ ὕδωρ ὃ ἔβαλεν (τ) μαρτυρίαν Ἰησοῦ. (υ) ἐστάθη Κεφ. ιγ'. MS.A. (α) ἔχον κέρατα δέκα καὶ κεφαλὰς ἑπτὰ, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων (β) ὀνόματα (γ) ἄρκου, (δ) μεγάλην ἔδωκεν αὐτῷ. Καὶ μίαν ἐκ (ε) ἐθαυμάσθη ὅλη ἡ γῆ (ζ) τῷ δράκοντι ὅτι ἔδωκεν τὴν ἐξουσίαν (η) καὶ τίς (θ) βλάσφημα. (ι) τεσσεράκοντα καὶ δύο. (κ) βλασφημίας (λ) αὐτοῦ, τοὺς (μ) αὐτῷ ** ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν, καὶ λαὸν, καὶ γλῶσσαν, καὶ

Versio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

* ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܪܒܐ ܒܫܡܝܐ ܕܐܡܪ. ܗܫܐ ܗܘܐ ܦܘܪܩܢܐ ܘܚܝܠܐ ܘܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܗܢ. 10
ܘܫܘܠܛܢܐ ܕܡܫܝܚܗ. ܡܛܠ ܕܐܬܪܡܝ ܗܘ ܡܩܛܪܓܢܐ ܕܐܚܝܢ: ܗܘ ܕܡܩܛܪܓ
ܗܘܐ ܥܠܝܗܘܢ. ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܕܝܠܢ ܐܝܡܡܐ ܘܠܠܝܐ. * ܘܗܢܘܢ ܙܟܐܘܗܝ. ܡܛܠ ܕܡܗ ܕܐܡܪܐ. 11
ܘܡܛܠ ܡܠܬܐ ܕܣܗܕܘܬܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܘܠܐ ܐܚܒܘ ܢܦܫܬܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܥܕܡܐ ܠܡܘܬܐ. * ܡܛܠ 12
ܗܢܐ ܐܬܒܣܡܘ ܫܡܝܐ. ܘܐܝܠܝܢ ܕܒܗܘܢ ܥܡܪܝܢ. ܘܝ ܠܐܪܥܐ ܘܠܝܡܐ. ܡܛܠ ܕܢܚܬ ܡܛܥܝܢܐ
ܠܘܬܟܘܢ. ܕܐܝܬ ܠܗ ܚܡܬܐ ܪܒܬܐ: ܟܕ ܝܕܥ ܕܩܠܝܠ ܙܒܢܐ ܐܝܬ ܠܗ. * ܘܟܕ ܚܙܐ ܗܘ ܬܢܝܢܐ 13
ܕܐܬܪܡܝ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܪܕܦ ܠܐܢܬܬܐ ܗܝ ܕܝܠܕܬ ܕܟܪܐ. * ܘܐܬܝܗܒܘ ܠܐܢܬܬܐ ܗܝ ܬܪܬܝܢ ܓܦܝܢ 14
ܕܢܫܪܐ ܗܘ ܪܒܐ: ܕܬܦܪܚ ܠܡܕܒܪܐ ܠܕܘܟܬܐ ܕܝܠܗ. ܐܝܟܐ ܕܡܬܬܪܣܝܐ ܬܡܢ
ܥܕܢܐ ܘܥܕܢܝܢ ܘܦܠܓܗ ܕܥܕܢܐ: ܡܢ ܩܕܡ ܦܪܨܘܦܗ ܕܚܘܝܐ. * ܘܐܪܡܝ ܗܘ ܚܘܝܐ ܡܢ ܦܘܡܗ 15
ܒܬܪܗ ܕܐܢܬܬܐ. ܡܝܐ ܐܝܟ ܢܗܪܐ. ܐܝܟ ܕܠܗ ܫܩܝܠܬܐ ܡܢ ܢܗܪܐ ܬܥܒܕܝܗ. * ܘܥܕܪܬ ܐܪܥܐ 16
ܠܐܢܬܬܐ. ܘܦܬܚܬ ܐܪܥܐ ܦܘܡܗ. ܘܒܠܥܬܗ ܠܢܗܪܐ ܕܐܪܡܝ ܗܘܐ ܗܘ ܚܘܝܐ ܡܢ
ܦܘܡܗ. * ܘܪܓܙ ܗܘ ܚܘܝܐ ܥܠ ܐܢܬܬܐ. ܘܐܙܠ ܠܡܥܒܕ ܩܪܒܐ ܥܡ ܫܪܟܐ ܕܙܪܥܗ 17
ܕܝܠܗ. ܗܢܘܢ ܕܢܛܪܝܢ ܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ: ܘܐܝܬ ܠܗܘܢ ܣܗܕܘܬܐ ܕܝܫܘܥ. * ܘܩܡ
ܥܠ ܚܠܐ ܕܝܡܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܝܓ * ܘܚܙܝܬ ܕܣܠܩܐ ܚܝܘܬ ܫܢܐ ܡܢ ܝܡܐ. 1
ܕܐܝܬ ܠܗ ܩܪܢܬܐ ܥܣܪ. ܘܪܫܐ ܫܒܥܐ. ܘܥܠ ܩܪܢܬܐ ܕܝܠܗ ܥܣܪܐ ܬܐܓܝܢ. ܘܥܠ ܪܫܐ ܕܝܠܗ
ܫܡܗܐ ܕܓܘܕܦܐ. * ܘܚܝܘܬ ܫܢܐ ܗܝ ܕܚܙܝܬ. ܕܡܝܐ ܗܘܬ ܐܝܟ ܢܡܪܐ. ܘܪܓܠܝܗ ܕܝܠܗ 2
ܐܝܟ ܕܕܒܐ. ܘܦܘܡܐ ܕܝܠܗ ܐܝܟ ܦܘܡܐ ܕܐܪܝܐ. ܘܝܗܒ ܠܗ ܗܘ ܬܢܝܢܐ ܚܝܠܐ ܕܝܠܗ
ܘܟܘܪܣܝܐ ܕܝܠܗ ܘܫܘܠܛܢܐ ܪܒܐ. * ܘܚܕ ܡܢ ܪܫܐ ܕܝܠܗ ܐܝܟ ܢܟܝܣ ܠܡܘܬܐ. ܘܡܚܘܬܐ 3
ܕܡܘܬܐ ܕܝܠܗ ܐܬܐܣܝܬ. ܘܐܬܕܡܪܬ ܟܠܗ ܐܪܥܐ ܒܬܪ ܗܝ ܚܝܘܬ ܫܢܐ. * ܘܣܓܕܘ ܠܬܢܝܢܐ. 4
ܡܛܠ ܕܝܗܒ ܫܘܠܛܢܐ ܠܗ ܚܝܘܬ ܫܢܐ ܟܕ ܐܡܪܝܢ. ܡܢܘ ܕܕܡܐ ܠܚܝܘܬ ܫܢܐ ܗܕܐ.
ܘܡܢܘ ܡܫܟܚ ܠܡܩܪܒ ܥܡܗ. * ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ ܦܘܡܐ ܕܡܡܠܠ ܪܘܪܒܬܐ ܘܓܘܕܦܐ. 5
ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ ܫܘܠܛܢܐ ܠܡܥܒܕ ܝܪܚܐ ܐܪܒܥܝܢ ܘܬܪܝܢ. * ܘܦܬܚ ܦܘܡܐ ܕܝܠܗ 6
ܠܓܘܕܦܐ ܠܘܬ ܐܠܗܐ: ܠܡܓܕܦܘ ܠܫܡܐ ܕܝܠܗ ܘܠܡܫܟܢܗ: ܘܠܗܢܘܢ ܕܒܫܡܝܐ 7
ܥܡܪܝܢ. * ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ ܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܟܠ ܥܡܐ ܘܫܪܒܬܐ ܘܠܫܢܐ ܘܐܡܘܬܐ. ܘܐܬܝܗܒ
ܠܗ ܠܡܥܒܕ ܩܪܒܐ ܥܡ ܩܕܝܫܐ ܠܡܙܟܐ ܐܢܘܢ.

Et audivi vocem magnam in cœlo, dicen- 10
tem; Nunc facta est salus, & potentia, &
regnum Dei nostri, & potestas Christi
ejus: quia projectus est ille accusator
fratrum nostrorum, qui accusabat eos co-
ram Deo nostro die & nocte. Et ipsi vi- 11
cerunt eum, propter sanguinem Agni, &
propter verbum testimonii ipsorum, &
non dilexerunt animam suam usque ad
mortem. Propterea oblectamini cœli, & 12
qui in iis habitatis. Væ terræ & mari,
quia descendit Impostor ad vos, habens
iram magnam, sciens breve tempus sibi 13
superesse. Et quum vidisset ille draco se
projectum esse super terram, persequutus
est mulierem illam quæ peperit mascu- 14
lum. Et datæ sunt mulieri duæ illæ
alæ aquilæ illius magnæ, ut avolaret in
desertum, in locum suum, ubi alatur ibi
per tempus, & tempora, & dimidium
temporis, à facie serpentis. Et projecit 15
ille serpens ex ore suo post mulierem,
aquas tanquam fluvium, ut eam ablatam
à fluvio faceret. Et adjuvit terra mulie- 16
rem, & aperuit terra os suum, & absor-
buit fluvium quem projecerat ille draco
ex ore suo. Et iratus est ille draco con- 17
tra mulierem, & abiit ad faciendum præ-
lium cum iis qui residuum seminis ejus
sunt, qui servant mandata Dei, & habent
testimonium Jesu. Et stetit super are- 18
nam maris.

CAP. XIII.

Et vidi quòd ascendit animal dentis è 1
mari, habens cornua decem & capita se-
ptem; & super cornua ejus decem dia-
demata, & super capita ejus nomina blas-
phemiæ. Et animal dentis illud quod vi- 2
di, erat simile pardo, & pedes ejus tan-
quam ursi, & os ejus sicut os leænæ: &
dedit ipsi ille draco potentiam suam, &
thronum suum, & potestatem magnam.
Et unum ex capitibus ejus *erat* tanquam 3
mactatum ad mortem, & plaga lethalis
ejus sanata est, & admirata est tota terra
post illud animal dentis. Et adorârunt 4
draconem, quòd potestatem dedisset illi
animali dentis, dicentes; Quis similis est
bestiæ huic, & quis potest præliari cum
illa? Et datum est illi os loquens magna, 5
& blasphemias: & data est illi potestas
agendi menses quadraginta duos. Et a- 6
peruit os suum ad blasphemiam adversùs
Deum, ad blasphemiis afficiendum nomen
ejus, & tabernaculum ejus, & eos qui in
cœlo habitant. Et data est illi potestas 7
super omnem gentem, & tribũ, & linguã,
& nationem: & datum est illi facere præ-
lium cum Sanctis, ad vincendum eos.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

10 ወሰማዕኩ : ቃለ : ዐቢየ : በሰማይ : ዘይብል : ኮነት : መድኀኒት : ወኀይል : ወመንግሥት :
ለአምላክነ:: ወሥልጣነ: መሲሁ:: እስመ: ወድቀ: መስተዋድይ: ዘእስተዋደዮሙ: ለአኃዊነ: ቅ
11 ድመ: እግዚአብሔር: መዐልተ: ወሌሊተ::=፦ ወሞእዎ: እሙንቱ: በእንተ: ደመ: በግዑ: ወ
12 በእንተ : ቃለ : ጽድቆሙ:: እስመ: ኢያብደሩ : ነፍሶሙ: እስከ : ለሞት::=፦ ወበእንቲአሆ
ሙ: ተፈሥሑ: ሰማያት: ወምድር: ወእለ: ይነብሩ: ውስቴቶን:: አሌሳ: ሳምድር: ወለባሕ
ር: እስም: ወረደ: ሰይጣን: ውስቴቶን: ምስለ: ዐቢይ: ሕምዙ: እስመ : የአምር: ከመ : ው
13 ሑድ: መዋዕል: ተረፎ::=፦ ወሶበ: ርእየ: ውእቱ: አርዌ: ከመ: ወድቀ: ውስተ: ምድር::
ዴገና: ለእንታክቲ: ብእሲት: እንተ: ወለደት: ሕፃነ: ተባዕተ::=፦

Et audivi vocem magnam in cœlo dicentem; Facta est salus, et virtus, et impe- 10
rium Dei nostri, et potestas Mesiæ ejus: quia cecidit Accusator, qui accusavit
fratres nostros coram Deo die et nocte. Et vicerunt eum ipsi propter sanguinem 11
Agni ejus, et propter sermonem justitiæ ipsorum, quia non dilexerunt animas suas us-
que ad mortem. Et propter illos lætamini cœli et terra et habitantes in iis. Væ 12
terræ, et mari, quia descendit satanas in ea, cum magno veneno suo, quia scit
quòd modicum tempus restat ei. Et quum vidisset illa bestia quòd cecidisset in ter- 13
ram, persequuta est illam mulierem, quæ peperisset infantem masculum.

Verſio VULGATA LATINA.

10 Et audivi vocem magnam in cœlo dicentem; Nunc facta eſt ſalus, & virtus, &
regnum Dei noſtri, & poteſtas Chriſti ejus: quia projectus eſt accuſator fratrum
11 noſtrorum, qui accuſabat illos ante conſpectum Dei noſtri die ac nocte. Et ipſi
vicerunt eum propter ſanguinem Agni, & propter verbum teſtimonii ſui, & non
12 dilexerunt animas ſuas uſque ad mortem. Propterea lætamini cœli, & qui habitatis
in eis. Væ terræ, & mari, quia deſcendit diabolus ad vos, habens iram magnam,
13 ſciens quòd modicum tempus habet. Et poſtquàm vidit draco quòd projectus
14 eſſet in terram, perſecutus eſt mulierem, quæ peperit maſculum: Et
datæ ſunt mulieri alæ duæ aquilæ magnæ, ut volaret in deſertum in locum ſuum,
15 ubi alitur per tempus & tempora & dimidium temporis, à facie ſerpentis. Et
miſit ſerpens ex ore ſuo poſt mulierem, aquam tanquam flumen, ut eam faceret
16 trahi à flumine. Et adjuvit terra mulierem, & aperuit terra os ſuum, & abſorbuit
17 flumen, quod miſit draco de ore ſuo. Et iratus eſt draco in mulierem: &
abiit facere prælium cum reliquis de ſemine ejus, qui cuſtodiunt mandata Dei, &
habent teſtimonium Jeſu Chriſti. Et ſtetit ſupra arenam maris. 18

CAP. XIII.

ET vidi de mari beſtiam aſcendentem, habentem capita ſeptem, & cornua decem, 1
& ſuper cornua ejus decem diademata, & ſuper capita ejus nomina blaſphemiæ.
Et beſtia, quam vidi, ſimilis erat pardo, & pedes ejus ſicut pedes urſi, & os ejus 2
ſicut os leonis. Et dedit illi draco virtutem ſuam, & poteſtatem magnam. Et vidi 3
unum de capitibus ſuis quaſi occiſum in mortem: & plaga mortis ejus curata
eſt. Et admirata eſt univerſa terra poſt beſtiam. Et adoraverunt draconem, qui 4
dedit poteſtatem beſtiæ: & adoraverunt beſtiam, dicentes; Quis ſimilis beſtiæ?
& quis poterit pugnare cum ea? Et datum eſt ei os loquens magna, & blaſphemias: 5
& data eſt ei poteſtas facere menſes quadraginta duos. Et aperuit os ſuum 6
in blaſphemias ad Deum, blaſphemare nomen ejus, & tabernaculum ejus, & eos
qui in cœlo habitant. Et eſt datum illi bellum facere cum Sanctis, & vincere eos. 7
Et data eſt illi poteſtas in omnem tribum, & populum, & linguam, & gentem:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

10 * فسمعت صوتا عظيما في السماء يقول • الان صار الخلاص والقدرة والملك لالهنا • والسلطان
11 لمسيحه • لان باغي اخوتنا قد طرح • الذي كان يبغيهم قدام الله الليل والنهار * وهم قد
12 غلبوه بدم الخروف • وبكلام شهاداتهم • الذين لم يحبوا انفسهم الى الموت * فلذلك افرحوا
يا ايها السماوات والسكان بها • الويل للارض وللبحر • لان ابليس نزل اليهما ممتليا غضبا
13 عظيما • لما علم ان زمانه قليل * فلما ابصر الثعبان انه القي الى الارض • اقبل يطلب
14 المراة التي ولدت الولد الذكر * فاعطي للمراة جناحي العقاب العظيم • ليطير الى القفر
15 الى موضعها ليعال هناك زمانا وزمانين ونصف زمان • من قدام وجه الحنش * فافرغ الحنش
16 من فمه نهر ماء خلف المراة ليدركها ويغرقها في ذلك النهر * فاعانت الارض المراة • وفتحت
17 فاها الارض وبلعت ذلك النهر الذي افرغ الثعبان من فمه * فحرد ذلك الثعبان على المراة •
18 ومضى ليحارب باقي زرع المراة • الذين يحفظون وصايا الله • الذين لهم شهادة ايسوع * ووقف
الثعبان على رمل شاطي البحر •

• الفصل الثالث عشر •

1 * فرايت دابة صاعدة من البحر • لها عشر قرون وروس سبعة • وعلى قرونها عشر تيجان •
2 وعلى روسها اسماء الكفر * والدابة التي رايت هي شبه النمر • ورجلاها كالدب • وفمها كفم
3 الاسد • فاعطاها الثعبان قوته وكرسيه وسلطانه العظيم * وكان احد روسها كانه مذبوح
4 ميت • ثم ان جرح موتها شفي • فتعجبت لذلك الارض كلها • واتبعت الدابة * وسجدوا للثعبان
الذي اعطي السلطان للدابة • وسجدوا ايضا للدابة قايلين • هل شبه احد هذه الدابة •
5 او من له مقدرة يحاربها * واعطي لها فم ان تتكلم بالكباير والفرايا • ثم اعطي لها سلطان
6 ان تحارب اثنين واربعين شهرا * وفتحت فمها بالتجديف والفرايا على الله • وتجدف على اسمه •
7 وعلى جانبه والذين يسكنون السماء كذبت * واعطي لها ان تحارب القديسين وتغلبهم •
واعطي لها سلطان على كل القبايل • والشعوب • والالسن • والامم •

* *Et audivi vocem magnam in cœlo, dicentem; Nunc facta eſt ſalus, & potentia,* 10
& regnum Deo noſtro, & poteſtas
Chriſto ejus: quia calumniator fratrum
noſtrorum jam abjectus eſt, qui calumniabatur
eos coram Deo nocte dié-
que. At ipſi vicerunt eum per ſanguinem 11
Agni, & per ſermonem teſtimoniorum
ſuorum: qui non dilexerunt animas
ſuas uſque ad mortem. Propterea 12
lætamini ô cœli, & habitantes in eis.
Væ terræ marique, quoniam Diabolus
deſcendit ad utrúnque plen⁹ iræ magnæ,
ut qui ſciat tempus ſuum exiguum eſſe.
Quum ergò vidiſſet draco quòd projectus 13
eſſet in terram, cœpit quærere mulierem
quæ pepererat filium maſculum.
Sed datæ ſunt mulieri duæ alæ aquilæ 14
magnæ, ut volaret ad deſertum in locum
ſuum: ut aleretur ibi per tempus,
& duo tempora, & dimidium temporis
à conſpectu ſerpentis. Effudit autem 15
ſerpens ex ore ſuo flumen aquæ poſt mulierem,
ut attactam obrueret eo flumine.
Sed ſuccurrit terra mulieri, aperuítque 16
terra os ſuum, & abſorbuit flumen
illud quod ſerpens effuderat ex ore
ſuo. Iratus eſt igitur ille ſerpens adverſùs 17
mulierem: & abiit ad bellum gerendum
cum reliquo ſemine mulieris,
obſervantibus mandata Dei, habentibus
teſtimonium Jeſu. Stetit autem ſerpens 18
ſuper arenam litoris maris.

CAP. XIII.

TUm vidi beſtiam è mari aſcendentem, 1
* *habentem decem cornua, & capita*
ſeptem: & ſuper cornua ejus, decem
diademata: & ſuper capita ejus,
nomina apoſtaſiæ. Et beſtia quam vidi, 2
ſimilis eſt tigri, & pedes ejus ut urſi,
& os ejus ut os leonis: deditque illi
draco robur ſuum, & thronum ſuum,
& poteſtatem ſuam magnam. Erat autem 3
unum ex capitibus ejus quaſi jugulatum
ac mortuum: tum vulnus
mortis ejus curatum eſt: quapropter
admirans univerſa terra, ſecuta eſt beſtiam.
Et adorârunt draconem qui dederat 4
poteſtatem beſtiæ: & adorârunt
beſtiam quoque, dicentes; Num ſimilis
eſt quiſquam huic beſtiæ? aut quis
habet facultatem pugnandi cum ea?
Datúmque eſt illi os ad loquendas abominationes 5
& blaſphemias: data eſt
etiam illi poteſtas pugnandi quadraginta
duobus menſibus. Et aperuit os ſuum 6
cum blaſphemia et conviciis adverſùs
Deum, et blaſphemabat nomen ejus:
et in velum ejus, et eos qui habitant in
cœlo, mentita eſt. Datum etiam eſt ei 7
belligerare cum Sanctis, et vincere eos:
et data eſt ei poteſtas in omnes tribus, et
populos, et linguas, et gentes.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

14 ወተወሀባ ፡ ለይእቲ ፡ ብእሲት ፡ ክንፍ ፡ ከመ ፡ ዘዐቢይ ፡ ንስር ፡ ከመ ፡ ትስርር ፡ ውስተ ፡ ገዳም ፡
ወውስተ ፡ መካን ፡፡ ኀበ ፡ ትትዓቀብ ፡ በኵሉ ፡ መዋዕለ ፡ ዘመን ፡ ወአዝማን ፡ ወመንፈቀ ፡
ዘመን ፡፡ ወጐየት ፡ ይእቲ ፡ ብእሲት ፡ እምቅድመ ፡ ገጹ ፡ ለውእቱ ፡ አርዌ ፡፡ ወሰረረ ፡ ወዴገና ፡
15 ውእቱ ፡ አርዌ ፡፡ ፨ ወአውፅአ ፡ እምነ ፡ አፉሁ ፡ ውእቱ ፡ አርዌ ፡ ማየ ፡ ብዙኀ ፡ ከመ ፡ ፈለግ ፡
16 ዐቢይ ፡ እንተ ፡ ድኅሬሃ ፡ ለይእቲ ፡ ብእሲት ፡ ከመ ፡ ይንሥኣ ፡ ውሒዙ ፡፡ ፨ ወረድኣታ ፡
ምድር ፡ ለይእቲ ፡ ብእሲት ፡ ወአርኀወት ፡ አፉሃ ፡ ምድር ፡ ወሰረበቶ ፡ ለውእቱ ፡ ውሒዝ ፡
ዘአውሐዘ ፡ ውእቱ ፡ አርዌ ፡ እምነ ፡ አፉሁ ፡፡ ወኢያእመረ ፡ ከመ ፡ ተውህበ ፡ ላቲ ፡ ክንፍ ፡፡ ፨
17 ወተምዕዐ ፡ ውእቱ ፡ አርዌ ፡ ለይእቲ ፡ ብእሲት ፡፡ ወሖረ ፡ ይፅብኦሙ ፡ ለእለ ፡ ተርፉ ፡
ውሉዳ ፡ ለእለ ፡ የዐቅቡ ፡ ትእዛዘ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወይሄልዉ ፡ በጽድቁ ፡ ለእግዚእ ፡ ሊየሱስ ፡፡
ወቆመ ፡ ላዕለ ፡ ኆፃ ፡ ባሕር ፡፡ ፨
1 ወወፅአ ፡ አርዌ ፡ እምነ ፡ ባሕር ፡ ዘ ፲ ፡ አቅርንቲሁ ፡ ወ ፯ ፡ አርእስቲሁ ፡፡ ወውስተ ፡ አርእስቲሁ ፡
2 ፲ ቀጸላ ፡ ውስተ ፡ አርእስቲሁ ፡ ጽሑፍ ፡ ስመ ፡ ጽርፈት ፡፡ ፨ ወይመስል ፡ ውእቱ ፡ አርዌ ፡
ነምረ ፡ ወእገሪሁ ፡ ከመ ፡ ድብ ፡ ወአፉሁ ፡ ከመ ፡ አንበሳ ፡፡ ወወሀቦ ፡ ዝክቱ ፡ አርዌ ፡ ቀደማዊ ፡
3 ኀይሎ ፡ ወመንበሮ ፡ ወዕበየ ፡ ስልጣኖ ፡፡ ፨ ወአሐቲ ፡ እምነ ፡ አርእስቲሁ ፡ እንተ ፡ ተረግዘት ፡
በሞት ፡፡ ወቍስሉ ፡ ሞቱሰ ፡ ሐይወ ፡ ወአንከረቶ ፡ ኵሉ ፡ ምድር ፡፡ ወተለወቶ ፡ ለውእቱ ፡
4 አርዌ ፡፡ ፨ ወሰገዱ ፡ ሎቱ ፡ ለዝክቱ ፡ ቀደማዊ ፡ አርዌ ፡፡ እስመ ፡ ወሀበ ፡ ለዝክቱ ፡ አርዌ ፡ ስልጣኖ ፡፡
ወሰገዱ ፡ ሎቱ ፡ ለውእቱ ፡ አርዌ ፡ እንዘ ፡ ይብሉ ፡ መኑ ፡ ይመስሎ ፡ ለዝንቱ ፡ አርዌ ፡
5 ወመኑ ፡ ይክል ፡ ፀቢኦቶ ፡፡ ፨ ወተውህበ ፡ ሎቱ ፡ አፈ ፡ ከመ ፡ ይንብብ ፡ ዓቢያተ ፡ ወጽርፈታተ ፡፡
6 ወተውህበ ፡ ሎቱ ፡ ስልጣነ ፡ ይግበር ፡ ተአምረ ፡ ዘፈቀደ ፡ ፵ ፡ ወ ፪ ፡ አውራኀ ፡፡ ፨ ወእምዝ ፡
ፈትሐ ፡ አፉሁ ፡ ከመ ፡ ይጽርፍ ፡ ላዕለ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወላዕለ ፡ ስሙ ፡ ወላዕለ ፡ ጽርሐ ፡
7 መቅደሱ ፡ ዘበሰማያት ፡፡ ፨ ወተውህበ ፡ ሎቱ ፡ ከመ ፡ ይግበር ፡ ፀብአ ፡ ምስለ ፡ ቅዱሳን ፡
ወይማእሎሙ ፡፡ ስልጣነ ፡ ላዕለ ፡ ኵሎሙ ፡ አሕዛብ ፡ ወሕዝብ ፡ ወነገድ ፡ ወበሐውርት ፡፡ ፨

Et datæ ſunt huic mulieri alæ ſicut aquilæ magnæ, ut evolaret in ſolitudinem, 14
& in locum ubi ſervatur per ſpatium temporis & temporum & dimidii temporis:
& fugit illa mulier à conſpectu hujus beſtiæ, & volavit: & perſequuta eſt
illam iſta beſtia. Et emiſit ex ore ſuo iſta beſtia aquam multam, tanquam flumen 15
magnum, poſt illam mulierem, ut caperet eam fluxus ejus. Et ſuccurrit 16
terra huic mulieri, & aperuit os ſuum terra, & abſorbuit hunc fluxum, quem
fluere feciſſet hæc beſtia ex ore ſuo, & neſciebat quòd datæ eſſent ei alæ. Et irata 17
eſt hæc beſtia adverſùs hanc mulierem, & abiit ut oppugnaret reliquis filiis
ejus, cuſtodientibus mandatum Dei, & permanentibus in juſtitia Dei. Et ſtetit 18
ſuper arenam maris.

CAP. XIII.

ET exivit beſtia è mari cujus decem cornua erant, & ſeptem capita, & ſuper 1
capita ejus decem coronæ: ſuper capita ejus ſcriptum fuit nomen blaſphemiæ.
Et ſimilis erat hæc beſtia pardo, & pedes ejus, ſicut pedes urſi, & os ejus ſicut 2
os leonis, & dedit ei hæc beſtia prima virtutem ſuam, & thronum ſuum,
& magnitudinem poteſtatis ſuæ. Et unum ex capitibus ejus, quod transfixum 3
fuit ad mortem, & vulnus mortis ejus curatum fuit. Et admirata eſt tota terra,
& ſequuta eſt hanc beſtiam. Et adoraverunt iſtam primam beſtiam: quia dedit 4
huic beſtiæ poteſtatem ſuam, & adorârunt hanc beſtiam, dicentes; Quis ſimilis
eſt huic beſtiæ? & quis poteſt oppugnare eũ? Et datum eſt ei os ut loqueretur 5
magna, & blaſphemias: & data eſt ei poteſtas facere ſigna quæcunque voluerit
quadraginta & duos menſes. Et tunc aperuit os ſuum, ut blaſphemaret contra 6
Deum, & contra nomen ejus, & contra templum ſanctum ſuum quod in cœlis eſt.
Et datum eſt ei ut gereret bellum cum Sanctis, & ut vinceret eos, & data eſt ei 7
poteſtas ſuper omnes gentes, & populos, & tribus, & regiones:

Et adorabunt eam omnes habitantes ſuper terrã, quorũ non ſcripta ſunt no-
8 Καὶ προσκυνήσουσιν(ν) αὐτῷ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέγραπται(ξ) τὰ ὀνό-
mina in libro vitæ Agni mactati à fundatione mundi. Si quis habet
9 ματα ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου (ο) ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. Εἴ τις ἔχει
aurem, audiat. Si quis captivitatem congregat, in captivitatem vadit: ſi quis
10 οὖς, ἀκουσάτω. (π) Εἴ τις αἰχμαλωσίαν συνάγει, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ τις
in gladio occiderit, oportet eum in gladio occidi: Hic eſt patientia, &
ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθῆναι· ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ, καὶ
fides Sanctorum. Et vidi aliam beſtiam aſcendentem de terra, & habebat cornua duo, ſi-
11 ἡ πίστις τῶν ἁγίων. Καὶ εἶδον ἄλλο θηρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς, καὶ εἶχε κέρατα δύο ὅ-
milia agno, & loquebatur ſicut draco. Et poteſtatem prioris beſtiæ omnem facit in
12 μοια ἀρνίῳ, καὶ ἐλάλει ὡς δράκων. Καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ ἐν-
conſpectu ejus, & facit terram & habitantes in ea, ut adorent beſtiam
ώπιον αὐτοῦ, καὶ ποιεῖ τὴν γῆν καὶ τοὺς (ρ) κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ, ἵνα προσκυνήσωσι τὸ θηρίον
primam, cujus curata eſt plaga mortis ejus. Et facit ſigna magna, ut
13 τὸ πρῶτον, οὗ ἐθεραπεύθη (σ) ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Καὶ ποιεῖ σημεῖα μεγάλα, ἵνα
& ignem faceret deſcendere de cœlo in terram in conſpectu hominum. Et ſeducit
14 καὶ πῦρ ποιῇ (τ) καταβαίνειν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων. Καὶ πλανᾷ
habitantes in terra, propter ſigna, quæ data ſunt illi facere in conſpectu beſtiæ,
τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ τὰ σημεῖα, ἃ ἐδόθη αὐτῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου,
dicens habitantibus in terra, facere imaginem beſtiæ, quæ habet plagam
λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ, (υ) ὃ ἔχει τὴν πληγὴν
gladii, & vixit. Et datum eſt illi dare ſpiritum imagini beſtiæ, ut &
15 τῆς (φ) μαχαίρας, καὶ ἔζησε. Καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θηρίου, ἵνα καὶ
loquatur imago beſtiæ: & faciat, quicunque non adoraverint imaginem beſtiæ,
λαλήσῃ ἡ εἰκὼν τοῦ θηρίου· καὶ ποιήσῃ, (χ) ὅσοι ἂν μὴ προσκυνήσωσι τὴν εἰκόνα τοῦ θηρίου,
ut occidantur. Et facit omnes, parvos & magnos, & divites &
16 (ψ) ἵνα ἀποκτανθῶσι. Καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, καὶ τοὺς πλουσίους καὶ
pauperes, & liberos & ſervos, ut dares illis characterem in
τοὺς πτωχοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ τοὺς δούλους, ἵνα (ω) δώσῃ αὐτοῖς χάραγμα ἐπὶ
manu eorum dextera, aut in frontibus eorum. Et ne quis poſſit
τῆς χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ ἐπὶ (α) τῶν μετώπων αὐτῶν. Καὶ ἵνα μή τις δύνηται 17
emere aut vendere, ſi non habens characterem, aut nomen beſtiæ, aut numerum
ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὸ (β) χάραγμα, ἢ τὸ ὄνομα τοῦ θηρίου, ἢ τὸν ἀριθμὸν
nominis ejus. Hic ſapientia eſt: Habens mentem, computet numerum
τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ. Ὧδε ἡ σοφία ἐστίν· ὁ ἔχων (γ) τὸν νοῦν, ψηφισάτω τὸν ἀριθμὸν 18
beſtiæ: numerus enim hominis eſt: & numerus ejus, Sexcenti ſexaginta ſex.
τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς γὰρ ἀνθρώπου ἐστὶ, καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ, Ἑξακόσιοι ἑξήκοντα ἕξ.

CAP. XIV. ιδʹ.

Et vidi, & ecce Agnus ſtans ſupra montem Sion, & cum eo centum quadra-
Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ (α) ἀρνίον ἑστηκὸς ἐπὶ τὸ ὄρος Σιὼν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν (β) τεσσαρά- 1
ginta quatuor millia, habentes nomen Patris ejus ſcriptum in fronti-
κοντα τέσσαρες χιλιάδες, ἔχουσαι τὸ (γ) ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ γεγραμμένον ἐπὶ τῶν μετώ-
bus ſuis. Et audivi vocem de cœlo tanquam vocem aquarum multarum, & tanquã vocem
πων αὐτῶν. Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν 2
tonitrui magni: & vocem audivi citharœdorum citharizantium in citharis ſuis:
βροντῆς μεγάλης· καὶ (δ) φωνὴν ἤκουσα κιθαρῳδῶν κιθαριζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐτῶν.
Et cantabant quaſi canticum novum ante thronum, & ante quatuor animalia, &
Καὶ ᾄδουσιν ὡς ᾠδὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ 3
ſeniores: & nemo poterat diſcere canticum, niſi illa centum quadraginta
τῶν πρεσβυτέρων· καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο μαθεῖν τὴν ᾠδὴν, εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν (ε) τεσσαράκοντα
quatuor millia, empti de terra. Hi ſunt qui cum mulieribus non
τέσσαρες χιλιάδες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς (ζ) γῆς. Οὗτοί εἰσιν οἳ μετὰ γυναικῶν οὐκ 4
ſunt coinquinati: virgines enim ſunt: hi ſunt ſequentes Agnum quocunque
ἐμολύνθησαν· παρθένοι γάρ εἰσιν· (η) οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ ἀρνίῳ ὅπου
ierit: hi empti ſunt ex hominibus primitiæ Deo & Agno.
ἂν (θ) ὑπάγῃ· οὗτοι ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ τῷ ἀρνίῳ.

MS. A. (ν) αὐτὸν (ξ) τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ βιβλίῳ (ο) τοῦ ἐσφαγμένου (π) Εἴ τις εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι,* αὐτὸν ἐν μαχαίρῃ ἀποκτανθῆναι. (ρ) ἐν αὐτῇ κατοικοῦντας, ἵνα προσκυνήσουσιν (σ) ἡ πληγὴ αὐτοῦ. (τ) ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνειν (υ) ὃς ἔχει (φ) μαχαίρης, (χ) ἵνα ὅσοι ἐὰν (ψ) ἀποκτανθῶσιν. (ω) δῶσιν (α) τὸ μέτωπον (β) χάραγμα, τὸ (γ) νῦν ΚΕΦ. ιδʹ. MS. A. (α) τὸ ἀρνίον ἑστὸς (β) τεσσεράκοντα (γ) ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τὸ γεγραμμένον (δ) ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ὡς κιθαρῳδῶν (ε) τεσσεράκοντα (ζ) γῆς· Οἳ μετὰ (η) οὗτοι οἱ (θ) ὑπάγει·

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

8 *ܘܢܣܓܕܘܢ ܠܗ ܟܠܗܘܢ ܗܢܘܢ ܕܥܡܪܝܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܗܢܘܢ ܕܠܐ ܟܬܝܒܝܢ ܫܡܗܝܗܘܢ
9 ܒܟܬܒܐ ܕܚܝܐ: ܕܐܡܪܐ ܗܘ ܢܟܝܣܐ: ܡܢ ܬܪܡܝܬܗ ܕܥܠܡܐ. *ܐܢ ܐܢܫ ܐܝܬ ܠܗ ܐܕܢܐ ܢܫܡܥ.
10 *ܐܢ ܐܢܫ ܠܫܒܝܐ ܡܘܒܠ. ܠܫܒܝܐ ܐܙܠ. ܐܢ ܐܢܫ ܒܣܝܦܐ ܩܛܠ. ܘܠܐ ܠܗ ܕܒܣܝܦܐ
11 ܢܬܩܛܠ. ܗܪܟܐ ܐܝܬܝܗ ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ: ܘܗܝܡܢܘܬܐ ܕܩܕܝܫܐ. *ܘܚܙܝܬ ܐܚܪܢܐ ܚܝܘܬ ܫܢܐ.
ܕܣܠܩܐ ܡܢ ܐܪܥܐ. ܘܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܩܪܢܐ ܬܪܬܝܢ ܕܕܡܝܢ ܠܐܡܪܐ. ܘܡܡܠܠ ܗܘܐ ܐܝܟ ܬܢܝܢܐ.
12 *ܘܫܘܠܛܢܐ ܟܠܗ ܕܗܘ ܚܝܘܬ ܫܢܐ ܗܘ ܩܕܡܝܐ. ܥܒܕ ܗܘܐ ܩܕܡܘܗܝ. ܘܥܒܕ ܗܘܐ ܠܐܪܥܐ
ܘܠܥܡܘܪܝܗ̇ ܕܒܗ̇. ܐܝܟܢܐ ܕܢܣܓܕܘܢ ܠܗܘ ܚܝܘܬ ܫܢܐ ܩܕܡܝܐ ܗܘ ܕܐܬܐܣܝܬ
13 ܡܚܘܬܐ ܕܡܘܬܐ ܕܝܠܗ. *ܘܥܒܕ ܐܬܘܬܐ ܪܘܪܒܬܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܢܘܪܐ ܢܥܒܕ ܕܬܚܘܬ ܡܢ ܫܡܝܐ
14 ܥܠ ܐܪܥܐ ܩܕܡ ܒܢܝܢܫܐ. *ܘܡܛܥܐ ܠܥܡܘܪܝܗ̇ ܕܐܪܥܐ. ܠܡܥܒܕ ܨܠܡܐ ܠܗܘ
15 ܚܝܘܬ ܫܢܐ: ܗܘ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ܡܚܘܬܐ ܕܣܝܦܐ ܘܚܝܐ. *ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ ܠܡܬܠ ܪܘܚܐ
ܠܨܠܡܐ ܕܗܘ ܚܝܘܬ ܫܢܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܐܦ ܢܡܠܠ ܨܠܡܐ ܕܗܘ ܚܝܘܬ ܫܢܐ. ܘܢܥܒܕ ܕܟܠܗܘܢ
16 ܐܝܠܝܢ ܕܠܐ ܢܣܓܕܘܢ ܠܗ ܠܨܠܡܐ ܕܗܘ ܚܝܘܬ ܫܢܐ ܢܬܩܛܠܘܢ. *ܘܢܥܒܕ ܠܟܠܗܘܢ
ܠܙܥܘܪܐ ܘܠܪܘܪܒܐ. ܘܠܥܬܝܪܐ ܘܠܡܣܟܢܐ. ܘܠܒܢܝ ܚܐܪܐ ܘܠܥܒܕܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܬܠ
17 ܠܗܘܢ ܪܘܫܡܐ ܥܠ ܐܝܕܝܗܘܢ ܕܝܡܝܢܐ. ܐܘ ܥܠ ܒܝܬ ܥܝܢܝܗܘܢ. *ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܐܢܫ
ܢܫܟܚ ܢܙܒܢ ܐܘ ܢܙܒܢ. ܐܠܐ ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܪܘܫܡܐ ܕܫܡܐ ܕܗܘ ܚܝܘܬ ܫܢܐ. ܐܘ ܡܢܝܢܐ ܕܫܡܐ
18 ܕܝܠܗ. *ܗܪܟܐ ܐܝܬܝܗ ܚܟܡܬܐ. ܘܡܢ ܕܐܝܬ ܠܗ ܗܘܢܐ ܢܚܫܘܒ ܡܢܝܢܐ ܕܗܘ ܚܝܘܬ ܫܢܐ.
ܡܢܝܢܐ ܓܝܪ ܕܒܪܢܫܐ ܐܝܬܘܗܝ. ܘܡܢܝܢܐ ܕܝܠܗ ܐܝܬܘܗܝ. ܫܬ ܡܐܐ ܘܫܬܝܢ ܘܫܬ.

1 *ܩܦܠܐܘܢ * ܝܕ * *ܘܚܙܝܬ ܘܗܐ ܗܘ ܐܡܪܐ ܕܩܐܡ ܥܠ ܛܘܪܐ ܕܨܗܝܘܢ. ܘܥܡܗ
ܡܢܝܢܐ ܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܐܪܒܥܐ ܐܠܦܝܢ. ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܫܡܗ ܘܫܡܐ ܕܐܒܘܗܝ. ܕܟܬܝܒ
2 ܥܠ ܒܝܬ ܥܝܢܝܗܘܢ. *ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܡܢ ܫܡܝܐ. ܐܝܟ ܩܠܐ ܕܡܝܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܐܝܟ ܩܠܐ
3 ܕܪܥܡܐ ܪܒܐ. ܘܩܠܐ ܗܘ ܕܫܡܥܬ. ܐܝܟ ܕܡܙܡܪܢܐ ܕܢܩܫܝܢ ܒܟܢܪܐ ܕܝܠܗܘܢ. *ܘܡܫܒܚܝܢ
ܬܫܒܘܚܬܐ ܚܕܬܐ. ܩܕܡܘܗܝ ܕܟܘܪܣܝܐ. ܘܩܕܡ ܗܠܝܢ ܐܪܒܥ ܚܝܘܬܐ. ܘܗܢܘܢ ܩܫܝܫܐ. ܘܠܐ
ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܐܠܦܗ̇ ܠܬܫܒܘܚܬܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܗܢܘܢ ܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܐܪܒܥܐ
4 ܐܠܦܝܢ. ܗܢܘܢ ܙܒܝܢܐ ܡܢ ܐܪܥܐ. *ܗܢܘܢ ܐܝܠܝܢ ܕܥܡ ܢܫܐ ܠܐ ܐܬܛܘܫܘ.
ܒܬܘܠܐ ܓܝܪ ܐܝܬܝܗܘܢ. ܗܢܘܢ ܐܝܬܝܗܘܢ. ܐܝܠܝܢ ܕܢܩܦܝܢ ܠܐܡܪܐ ܠܐܝܟܐ ܕܐܙܠ. ܗܢܘܢ
ܡܢ ܝܫܘܥ ܐܙܕܒܢܘ. ܡܢ ܒܢܝܢܫܐ ܪܫܝܬܐ ܠܐܠܗܐ ܘܠܐܡܪܐ.

Et adorabunt eam omnes qui habi- 8
tant ſuper terram, quorum non eſt
ſcriptum nomen in libro vitæ Agni il-
lius mactati à jactis fundamentis mundi. 9
Si quis habet aures, audiat. Si quis in 10
captivitatem abducit, in captivitatem
abit: ſi quis gladio occîdit, oportet
eum gladio occîdi: hîc eſt toleran-
tia & fides Sanctorum. Et vidi aliud 11
animal dentis aſcendens de terra, &
habebat cornua duo ſimilia agni, & lo-
quebatur ſicut draco. Et poteſtatem 12
omnem illius animalis dentis prioris ex-
ercebat ante illud, & faciebat ut terra &
hi qui in ea habitant, adorarent illud
animal dentis prius, cujus ſanata erat
plaga lethalis. Et facit ſigna magna, ita 13
ut etiam ignem faciat deſcendere è cœlo
ſuper terram coram hominibus: Et ſe- 14
ducat eos qui habitant ſuper terram, ad
faciendum imaginem illi animali dentis,
quod habuerat plagam gladii, & vixerat.
Et datum eſt ei indere ſpiritum imagini 15
illius animalis dentis, ita ut loqueretur
imago illius animalis dentati: & facere
ut omnes qui non adorârint illam ima-
ginem iſtius animalis dentis, occidantur.
Et facere omnes, parvos & magnos, & 16
divites & pauperes, & liberos & ſervos,
ut detur illis character ſuper manus ipſo-
rum dextras, aut ſuper frontes ipſorum:
Ut nemo poſſit emere aut vendere, niſi 17
qui habeat characterem nominis illius
animalis dentis, aut numerum nominis
ejus. Hîc ſapientia eſt: qui habet men- 18
tem, computet numerum illius animalis
dentis, numerus enim hominis eſt; &
numerus ejus eſt, ſexcenta et ſexaginta ſex.

CAP. XIV.

Et vidi, & ecce Agnus ille ſtans ſuper 1
montem Sion, & cum eo numerus, cen-
tum & quadraginta & quatuor millia
habentia nomen ejus & nomen Patris
ejus ſcriptum ſuper frontibus ſuis. Et 2
audivi vocem è cœlo, tanquam vocem
aquarum multarum, & tanquam vocem
tonitrui magni: & vox quam audivi,
erat tanquam citharœdorum pulſan-
tium citharas ſuas, Et canentium can- 3
ticum novum ante thronum, & ante
illa quatuor animalia, & illos ſeniores:
& nemo poterat diſcere canticum illud,
niſi illa centum quadraginta quatuor mil-
lia, illi empti ex terra. Hi ſunt ii qui 4
cum mulieribus non polluerunt ſe: vir-
gines enim ſunt. Hi ſunt ii qui ſequun-
tur Agnum quocunque ierit. Illi à Jeſu
empti ſunt ex hominibus, primitiæ Deo
& Agno:

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወስገዱ ፡ ሎቱ ፡ ኵሎሙ ፡ እለ ፡ ይነብሩ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ እለ ፡ ሊኮኑ ፡ ጽሑፍ ፡ አስማቲሆ
9 ሙ ፡ ውስተ ፡ መጽሐፈ ፡ ሕይወት ፡ ዘበግዑ ፡ ዘተቀትለ ፡ ዘእምፍጥረተ ፡ ዓለም ፡፡ ዘቦ ፡ እ
10 ዝነ ፡ ሰሚዐ ፡ ለይስማዕ ፡፡ ወተፄወወኒ ፡ ሕሊናየ ፡ ወዘሰ ፡ ይቀትል ፡ በመጥባሕት ፡ ሀለዎ
ይሙት ፡ በመጥባሕት ፡፡ ወዝየ ፡ ሞትእ ፡ ትዕግሥቶሙ ፡ ወሃይማኖቶሙ ፡ ለቅዱሳን ፡ ብፁዓን ፡
11 ወሊአንክሮት ፡ ለሰይጣን ፡፡ ወአሜሃ ፡ ወፅአ ፡ ካልእ ፡ አርዌ ፡ እምነ ፡ ምድር ፡ ወ ፪ ፡ አ
ቅርንቲሁ ፡ ወይመስል ፡ ከመ ፡ ባግዕ ፡ ወይነብብ ፡ ከመ ፡ አርዌ ፡፡

Et adoraverunt eam omnes habitantes in terra, quorum non ſunt ſcripta no- 8
mina ſua in libro vitæ Agni ejus, qui occiſus eſt, qui à creatione mundi erat. 9
Qui habet aurem, audiendo audiat. Et abducta fuit mihi cogitatio mea: 10
& qui occidit per gladium, oportet eum mori per gladium: & hic eſt patientia
& fides Sanctorum beatorum, & non eſt mirandum ſatanæ. Et tunc prodi- 11
it alia beſtia è terra, & duo cornua ejus erant, & videbatur ſicut agnus,
& loquebatur ſicut beſtia.

Verſio VULGATA LATINA.

8 Et adoraverunt eam omnes, qui habitant terram: quorum non ſunt ſcripta no-
9 mina in Libro vitæ Agni, qui occiſus eſt ab origine mundi. Si quis habet au-
10 rem, audiat. Qui in captivitatem duxerit, in captivitatem vadet: qui in gla-
dio occiderit, oportet eum gladio occidi. Hic eſt patientia, & fides Sanctorum.
11 Et vidi aliam beſtiam aſcendentem de terra, & habebat cornua duo ſimilia Agni,
12 & loquebatur ſicut draco. Et poteſtatem prioris beſtiæ omnem faciebat in con-
ſpectu ejus: & fecit terram, & habitantes in ea, adorare beſtiam primam, cujus
13 curata eſt plaga mortis. Et fecit ſigna magna, ut etiam ignem faceret de cœlo de-
14 ſcendere in terram in conſpectu hominum. Et ſeduxit habitantes in terra, pro-
pter ſigna, quæ data ſunt illi facere in conſpectu beſtiæ, dicens habitantibus in
15 terra, ut faciant imaginem beſtiæ, quæ habet plagam gladii, & vixit. Et datum
eſt illi ut daret ſpiritum imagini beſtiæ, & ut loquatur imago beſtiæ: & faciat
16 ut quicunque non adoraverint imaginem beſtiæ, occidantur. Et faciet omnes
puſillos, & magnos, & divites, & pauperes, & liberos, & ſervos habere chara-
cterem in dextera manu ſua, aut in frontibus ſuis: Et nequis poſſit emere, aut 17
vendere, niſi qui habet characterem, aut nomen beſtiæ, aut numerum nominis
ejus. Hic ſapientia eſt. Qui habet intellectum, computet numerum beſtiæ, Nu- 18
merus enim hominis eſt: & numerus ejus, Sexcenti ſexaginta ſex.

CAP. XIV.

ET vidi, & ecce Agnus ſtabat ſupra montem Sion, & cum eo centum quadra- 1
ginta quatuor millia, habentes nomen ejus, & nomen Patris ejus ſcriptum in fron-
tibus ſuis. Et audivi vocem de cœlo, tanquam vocem aquarum multarum, & tan- 2
quam vocem tonitrui magni: & vocem, quam audivi, ſicut citharœdorum citha-
rizantium in citharis ſuis. Et cantabant quaſi canticum novum, ante ſedem, & 3
ante quatuor animalia, & ſeniores: & nemo poterat dicere canticum, niſi illa
centum quadragintaquatuor millia, qui empti ſunt de terra. Hi ſunt, qui cum 4
mulieribus non ſunt coinquinati: Virgines enim ſunt. Hi ſequuntur Agnum quo-
cunque ierit. Hi empti ſunt ex hominibus primitiæ Deo, & Agno:

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

وسجدوا لها كل السكان على الارض * الذين ليس لهم اسم مكتوب في سفر الحياة * والخروف 8
المقتول من قبل ان تكون الدنيا * من كانت له اذن فليسمع * فمن كان في سبي * فلينطلق * 9 10
وكلمن قتل بالسيف * فبالسيف يقتل * هاهنا هو صبر القديسين وصلواتهم * ثم رايت دابة 11
اخرى صاعدة من الارض * وكان لها قرنين كانها قرون كبش * وكانت تتكلم كالثعبان * وكان 12
لها سلطان ان تعمل كل اعمال الدابة الاولى تجاهها * وامرت الارض والسكان عليها * ان يسجدوا
للدابة الاولية * التي شفي جرح موتها * وعملت عجايب عظيمة * وذلك انها كانت تنزل النار 13
من السماء على الارض قدام الناس * وتخدع السكان على الارض * بتلك العلامات التي اعطيت 14
ان تعمل بين يدي الدابة * وتقول للسكان على الارض * ان يصنعوا صورة الدابة التي شفي
جرحها * وعاشت من بعد السيف * واعطي لها روح ان تعطيه لصورة الدابة * وكانت تامر ان 15
كلمن لا يسجد لصورة الدابة يقتل * وصيرت الكل الكبار والصغار * والاغنياء والفقراء * 16
والاحرار والعبيد * ان يجعلوا في اليد اليمنى علامة الكفر وفي جباههم * حتى ليس يقدر احد 17
ان يشتري او يبيع * الا ان تكون له تلك العلامة التي هي اسم الدابة * او اسم عدد اسمها *
* هاهنا تحتاج الحكمة * فمن له عقل فليعد عدد الدابة * وعدده هو عدد انسان * وجملته 18
ستماية وستة وستون * * الفصل الرابع عشر * * فنظرت فاذا بالخروف قايما على طور 1
صهيون ومعه عدة * وهي ماية واربعة واربعون الفا عليهم اسمه واسم ابيه مكتوب على جباههم *
* وسمعت صوتا من السماء كصوت امياه كثيرة * وكمثل صوت رعدة عظيمة * والصوت الذي 2
سمعت هو كصوت القيثار اذا ضربت * ويسبحون تسبحة جديدة قدام الكرسي * وقدام الحيوان 3
الاربع * وقدام المشايخ * ولم يكن احد يقدر يتعلم تلك التسبحة * الا اوليك الاربعة واربعين
ومية الف * الذين اشتريوا من الارض * وهم الذين لم يتنجسوا مع النساء لانهم ابكار * وهاولي 4
هم الذين تبعوا الخروف حيث ما توجه * وهم الذين اشتريوا بيسوع من البشر من البدي لله وللخروف *

Et adorârunt eum omnes habitantes ſu- 8
per terrā, quibus non eſt nomen ſcriptum
in libro vitæ & Agni illius occiſi ante- 9
quam eſſet mundus. Qui habet aurem, 10
audiat. Qui fuerit in captivitate, eva-
dat: & quicunque gladio occiderit, gladio
occidatur: hic eſt patientia & orationes
Sanctorum. Præterea vidi aliam beſtiam 11
emergentem è terra: habebâtque duo cor-
nua quaſi cornua arietis: & loquebatur
ut draco. Et habebat poteſtatem faciendi 12
omnia opera prioris illius beſtiæ, in con-
ſpectu ipſius: præcepitque terræ & habi-
tantibus ſuper eam, ut adorarent beſtiam
illam primam, cujus curatum fuerat vul-
nus lethale. Et edidit miracula magna: 13
nam deſcendere faciebat ignem de cælo
ſuper terram, præſentibus hominibus: Et 14
fallebat habitantes ſuper terram ſignis
illis quæ datum fuerat ei facere in con-
ſpectu beſtiæ: dicebatque incolis terræ
ut facerent imaginem beſtiæ cujus cura-
tum fuerat vulnus, quæque poſt gladium
revixerat. Datuſque eſt ei ſpiritus, ut 15
inderet eum imagini beſtiæ: & præcipie-
bat ut quicunq; non adoraret imaginem
beſtiæ, occideretur. Effecit etiam ut 16
omnes, parvi ac magni, divites & pau-
peres, ingenui & ſervi ponerent in manu
dextera ſignum apoſtaſiæ, & in frontibus
ſuis: Ut nemo poſſet emere aut vendere, 17
niſi haberet ſignum illud, nempe nomen
beſtiæ, aut nomen numeri nominis ejus.
Hic requiritur ſapientia. Qui ergò ha- 18
bet intellectum, computet numerum
beſtiæ: numerus autem ejus, numerus
hominis eſt; et ſumma ejus, ſexcenta ſex-
aginta ſex.

CAP. XIV.

TUm aſpexi, et ecce Agnus ille ſtans 1
ſuper montem Sion, et cum eo multitudo,
nempe centum quadraginta quatuor mil-
lia, ſuper quibus erat nomen ejus et no-
men Patris ejus ſcriptum in frontibus
eorum. Et audivi vocem de cælo tan- 2
quam vocem aquarum multarum, et tan-
quam ſonum tonitrui magni: porrò vox
quam audivi, erat quaſi vox cithara-
rum pulſatarum. Et canebant canticum 3
novum ante thronum, et ante quatuor
animalia, et ante Seniores: nec poterat
quiſquam diſcere canticum illud, niſi
illa quadraginta quatuor et centum mil-
lia quæ empta fuerant de terra. Sunt 4
autem ii qui non contaminârunt ſeſe
cum mulieribus; virgines enim ſunt:
atque iſti ſunt qui ſecuti ſunt Agnum
quòcunque ſe contulit: iidemque ſunt qui
per Jeſum ex hominibus à principio
empti ſunt Deo et Agno.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

12 ወበስልጣኑ ፡ ለቀዳማዊ ፡ አርዌ ፡ ይገብር፡ ኵሎ፡ በቅድሜሁ፡፡ ወይሬስያ፡ ለምድር፡ ከመ፡
እለ፡ ይነብሩ፡ ውስቴታ፡ ይስግዱ፡ ሎቱ፡ ለቀዳማዊ፡ አርዌ፡ ዘሐይወ፡ እምቍስለ፡ሞቱ፡፡=፡
13 ወገብረ ፡ ተአምራተ ፡ ዐበይተ፡ ከመ ፡ ያወርድ ፡ እምሰማይ ፡ እሳተ፡ ዲበ፡ ምድር፡ ቅድመ፡
14 እጓለ፡ እምሕያው፡=፡ ወያስሕቶሙ፡ለዕለ፡ ይነብሩ፡ ዲበ፡ ምድር፡በእንተ፡ ተአምር፡ ዘተ
ውህበ ፡ ሎቱ፡ ከመ፡ ይግበር፡ በቅድመ ፡ ውእቱ ፡ አርዌ፡፡ ወይቤሎሙ ፡ ለእለ፡ ይነብሩ፡ ውስ
ተ ፡ ምድር ፡ ከመ ፡ ይግበሩ ፡ አምሰሉ ፡ ለዝክቱ ፡ አርዌ ፡ ዘቍሰለ ፡ በመጥባሕት ፡ ወሐይ
15 ወ፡፡=፡ ወተውህበ፡ ሎቱ፡ ይደይ፡ ውስቴቱ፡ መንፈሰ፡ ለአምሳለ፡ ዝክቱ ፡ ለአርዌ ፡ ከመ ፡ ይ
ነብብ፡ ምስሉ፡ ለውእቱ፡ አርዌ፡፡ ወገብሮሙ፡ ለኵሎሙ ፡ ለእለ ፡ ይሰግዱ፡ ለምስለ፡ ዝክ
16 ቱ ፡ አርዌ ፡ ከመ ፡ ይሙቱ፡፡=፡ ይገብር ፡ ንኡሰ ፡ ወዐቢዩ፡፡ አብዕልተ ፡ ወነዳያን ፡ አግብ
ርተ፡ ወአግዓዚ፡ ከመ ፡ ይጽሐፉ ፡ ውስተ ፡ እደዊሆሙ ፡ እንተ ፡ የማን፡ ወእመአኮ ፡ ውስተ ፡
17 ፍጽሞሙ፡፡=፡ ወከመ ፡ አልቦ ፡ ዘይክል ፡ ሠይጠ ፡ ወተሣይጦ ፡ እንበለ ፡ እለ ፡ ጽሑፋን ፡
18 እሙንቱ፡ ትእምርተ፡ ስሙ፡ ለውእቱ ፡ አርዌ ፡ አው ፡ ዘኍልቈ ፡ ስሙ፡፡=፡ ወዘሰ ፡ ጠቢ
ብ ፡ ውእቱ ፡ ወዘቦ፡ ልበ፡ የአምር ፡ ኍላቌሁ ፡ ለውእቱ፡ አርዌ፡፡ እስመ፡ አምጣነ ፡ እጓለ፡
እምሕያው ፡ ውእቱ፡፡ ወኍላቌሁኒ ፡ ፮፻፷ወ፮፡=፡

10

1 ወእምዝ፡ ቆመ፡ዝኩ፡በግዕ፡ለዕለ ፡ ደብረ ፡ ጽዮን፡ ወምስሌሁ፡ ፲ወ፬ ፻፻ ወ ፵፻ ፡ ሕፃናት፡
2 እለ፡ ጽሑፍ፡ ውስተ፡ ፍጽሞሙ፡ ስሙ፡ ወስመ፡ አቡሁ፡ ወቅዱስ፡ መንፈሱ፡፡=፡ ወመጽአ፡
ቃል፡ እምሰማይ፡ከመ፡ቃለ፡ ማይ፡ብዙኅ፡ ወከመ፡ቃለ ፡ ነጐድጓድ፡ ዐቢይ፡ወከመ፡ቃለ፡መሰ
3 ንቆት፡ ሶበ፡ ይሰንቅዉ፡ በመሰንቆታቲሆሙ፡፡=፡ ወየኀልዩ፡ ማኅሌተ፡ ሐዳሰ፡ ቅድመ፡መን
በሩ፡ ወበግዑ፡ ወቅድመ፡ እልክቱ፡ ፬፡ እንስሳሁ፡ ወእልክቱኒ፡ሊቃናት፡፡ ወአልቦ፡ዘይክል፡አእ
ምሮታ፡ ለይእቲ፡ ማኅሌት፡ ዘእንበለ ፡ እልክቱ፡ ፲ወ፬ ፻፻፡ ወ፵፻፡ እለ፡ተቤዘው፡እምነ፡ም
4 ድረ፡ ግብጽ፡፡=፡ እለ፡ ንጹሐን፡እሙንቱ፡እምአንስት፡በከመ፡ ተወልዱ፡፡ ወእሉ፡እሙንቱ፡
እለ፡ ተለውዎ፡ ለበግዑ፡ ኀበ፡ ሖረ፡፡ ወእለ፡ ቀደሙ፡ ተቤዝዎ ፡ እምነ ፡ እጓለ ፡ እምሕያው፡
ለእግዚአብሔር ፡ ወለበግዑ፡፡=፡

Et per poteſtatem prioris beſtiæ faciebat omnia in conſpectu ejus, & faciebat ter- 12
ram, ſicut habitantes in ea, adorare primam beſtiam quæ curata fuit à vulnere
mortis ſuæ. Et fecit ſigna magna, ut deſcenderet à cælo ignis ſuper terram, 13
conſpectu hominum. Et ſeducebat habitantes ſuper terram propter ſignum quod 14
datum eſt ei, ut faceret in conſpectu hujus beſtiæ: & dixit habitantibus in ter-
ra ut facerent imaginem iſtius beſtiæ quæ vulnerata fuit per gladium, & vixit.
Et datum eſt ei ut immitteret ei ſpiritum ad ſimilitudinem hujus beſtiæ, ut lo- 15
queretur imago hujus beſtiæ, & fecit omnes adorantes imaginem hujus beſtiæ, ut
morerentur. Faciebat puſillos & magnos, divites & pauperes, ſervos & liberos 16
ut ſcriberent eam in manu ſua dextra, ſin minùs, in frontibus ſuis. Et ſic nemo 17
fuit qui poterat emere aut vendere, niſi ii quibus inſcripta erant ſigna nominis
hujus beſtiæ, vel numeri nominis ejus. Et qui ſapiens eſt, & qui habet intelli- 18
gentiam ſcit numerum hujus beſtiæ, quia quantitas hominis eſt: & numerus
ejus, ſexcenta ſexaginta & ſex.

CAP. XIV.

ET tunc ſtetit hic agnus ſuper montem Sion, & cum eo quater decies my- 1
riades & quadragies centum parvuli, quorum in frontibus ſcriptum fuit no-
men ejus, et nomen Patris ejus, et ſancti Spiritûs ejus. Et venit vox à cælo 2
ſicut vox aquæ multæ, et ſicut ſonus tonitrui magni, et ſicut vox citharœdorum
dum pulſant citharas eorum. Et cantant canticum novum ante thronum ejus, 3
et agnum ejus, et ante illa quatuor animalia ejus, et illos ſeniores, et nemo
fuit qui poterat intelligere hoc canticum, niſi illi quaterdecies myriades
et quadragies centum, qui redempti fuerunt è terra Ægypti. Qui puri ſunt à 4
muliere, prout nati fuerunt: et hi ſunt qui ſecuti ſunt Agnum ejus quocunque
ierit, et qui priùs redempti ſunt ex hominibus Deo et agno ejus.

Et in ore eorum non est *inventus dolus*: sine macula enim sunt ante con-
5 Καὶ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν οὐχ εὑρέθη (ι) δόλος· ἄμωμοι γάρ εἰσιν ἐνώπι-
spectum throni Dei. Et vidi alterum angelum volantem *in medio* cœ-
6 ον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ. Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγελον (κ) πετώμενον ἐν μεσουρανήμα-
li, habentem Evangelium æternum, *evangelizare habitantibus* super terrā,
τι, ἔχοντα εὐαγγέλιον αἰώνιον, εὐαγγελίσαι (λ) τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς,
& omnem gentem, & tribum, & linguam, & populum, Dicentem in voce ma-
7 καὶ (μ) πᾶν ἔθνος, καὶ φυλὴν, καὶ γλῶσσαν, καὶ λαὸν, (ν) Λέγοντα ἐν φωνῇ με-
gnâ; Timete *Deum*, & date illi *gloriam*, quia venit hora judicii ejus:
γάλῃ, Φοβήθητε τὸν Θεὸν, καὶ δότε αὐτῷ δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς κρίσεως αὐτοῦ·
& adorate eum qui fecit cœlum, & terram, & mare, & fontes a-
καὶ προσκυνήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν, καὶ θάλασσαν, καὶ πηγὰς ὑ-
quarum. Et alius angelus secutus est, dicens; Cecidit, cecidit
8 δάτων. Καὶ (ξ) ἄλλος ἄγγελος ἠκολούθησε, λέγων, Ἔπεσεν, ἔπεσε
Babylon civitas *illa* magna: *quia ex* vino iræ fornicationis suæ po-
(ο) Βαβυλὼν ἡ πόλις ἡ μεγάλη· ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς πε-
tavit omnes gentes. Et tertius angelus secutus est illos, dicens
9 πότικε πάντα (π) ἔθνη. Καὶ τρίτος ἄγγελος ἠκολούθησεν (ρ) αὐτοῖς, λέγων
in voce magna; Si quis bestiam adoraverit, & imaginem ejus, & accepe-
ἐν φωνῇ μεγάλῃ, Εἴ τις (σ) τὸ θηρίον προσκυνεῖ, καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ λαμβά-
rit characterem in fronte sua, aut in manu sua, Et hic bibet
10 νει χάραγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ, ἢ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, Καὶ αὐτὸς πίεται
de vino iræ Dei, *mixto* mero in *poculo* iræ
ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου (τ) ἐν τῷ ποτηρίῳ τῆς ὀργῆς
ipsius, & cruciabitur *in* igne & sulphure in conspectu sanctorum an-
αὐτοῦ, καὶ (υ) βασανισθήσεται ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον (φ) τῶν ἁγίων ἀγ-
gelorum, & ante conspectum Agni. Et fumus *cruciatûs* eorum *ascen-*
11 γέλων, καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. Καὶ ὁ καπνὸς τοῦ βασανισμοῦ αὐτῶν (χ) ἀνα-
dit in secula seculorum: *& non* habent requiem die ac nocte *adoran-*
βαίνει εἰς αἰῶνας αἰώνων· καὶ οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦν-
tes bestiam, & imaginem ejus, & si quis acceperit characterem nominis
τες τὸ θηρίον, καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος
ejus. Hic patientia Sanctorum est: *hic custodientes* mandata
αὐτοῦ. Ὧδε (ψ) ὑπομονὴ τῶν ἁγίων (ω) ἐστίν· ὧδε οἱ τηροῦντες τὰς ἐντολὰς τοῦ 12
Dei, & fidem Jesu. Et audivi vocem de cœlo, dicentem mihi; Scri-
Θεοῦ, καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ. Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, (α) λεγούσης μοι, Γρά- 13
be; Beati mortui, in Domino *morientes* amodò. *Etiam*, dicit Spiritus,
ψον, Μακάριοι οἱ νεκροὶ, οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. ναὶ, λέγει τὸ Πνεῦμα,
ut requiescant à laboribus suis: *at* opera illorum sequuntur *cum* i-
ἵνα (β) ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· (γ) τὰ δὲ ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐ-
psis. Et vidi, & ecce *nubes alba*, & super nubem *sedens similis* Fi-
τῶν. Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νεφέλη λευκὴ, καὶ ἐπὶ τὴν νεφέλην (δ) καθήμενος ὅμοιος υἱ- 14
lio hominis, *habens* in capite suo coronam auream, & in manu sua
ῷ ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ (ε) τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυσοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ
falcem acutam. Et alius angelus exivit de templo, clamans *in* magna voce
δρέπανον ὀξύ. Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν (ζ) ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων ἐν μεγάλῃ φωνῇ 15
sedenti super nubem; Mitte falcem tuam, & mete: quia venit
τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης, Πέμψον τὸ δρέπανόν σου, καὶ θέρισον· ὅτι (η) ἦλθέ
tibi hora *metendi*: quoniam aruit messis terræ. Et misit *se-*
σοι ἡ ὥρα τοῦ θερίσαι· ὅτι ἐξηράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς. Καὶ ἔβαλεν ὁ καθή- 16
dens super nubem, falcem suam in terram, & demessa est terra. Et
μενος ἐπὶ (θ) τὴν νεφέλην, τὸ δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ. Καὶ 17
alius angelus exivit de templo quod in cœlo, habens & ipse falcem acutā.
ἄλλος ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέπανον ὀξύ.
Et alius angelus exivit de altari, *habens* potestatē supra ignem: &
Καὶ ἄλλος (ι) ἄγγελος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, (κ) ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός· καὶ 18
clamavit *clamore magno habenti* falcem acutam, dicens; Mitte tuam
ἐφώνησε (λ) κραυγῇ μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὀξὺ, λέγων, Πέμψον σου τὸ
falcem acutam, & vindemia botros terræ: quoniam maturæ sunt u-
δρέπανον τὸ ὀξὺ, καὶ τρύγησον τοὺς βότρυας (μ) τῆς γῆς· ὅτι ἤκμασαν αἱ στα-
væ ejus. Et misit angelus falcem suam in terram, & vindemiavit
φυλαὶ αὐτῆς. Καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐτρύγησε τὴν 19
vineam terræ, & misit in lacum iræ Dei magnum.
ἄμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τὴν μεγάλην.

MS. A. (ι) ψεῦδος· ἄμωμοί εἰσιν. Καὶ ἴδον (κ) πετόμενον (λ) ἐπὶ τοὺς (μ) ἐπὶ πᾶν (ν) Λέγων φωνῇ· (ξ) ··· λος δεύτερος ἄγγελος (ο) Βαβυ··· ἡ μεγάλη· ἣ ἐκ τοῦ (π) τὰ ἔθνη. ··· ἄλλος ἄγγελος τρίτος (ρ) αὐτῷ, (σ) προσκυνεῖ τὸ * θυσιαστήριον, (τ) ἐκ τοῦ ποτηρίου τὴν ὀργὴν (υ) βασανισθήσονται (φ) τῶν ἀγγέλων, καὶ (χ) εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀναβαίνει· (ψ) ἡ ὑπομονὴ (ω) ἐστίν· οἱ (α) λεγούσης, Γράψον, (β) * ἀναπαήσονται (γ) τὰ γὰρ ἔργα (δ) * καθήμενον ὅμοιον * υἱὸν ἀνθρώπου, (ε) τὴν κεφαλὴν, (ζ) κράζων ἐκ τοῦ ναοῦ ἐν φωνῇ μεγάλῃ (η) ἦλθεν ἡ ὥρα θερίσαι· (θ) τῆς νεφέλης, (ι) ἄγγελος ἐκ (κ) ὁ ἔχων (λ) φωνῇ μεγάλῃ (μ) τῆς ἀμπέλου τῆς γῆς·

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܒܦܘܡܗܘܢ ܕܝܠܗܘܢ ܠܐ ܐܫܬܟܚܬ ܟܕܒܘܬܐ. ܕܠܐ ܡܘܡܐ ܓܝܪ ܐܢܘܢ. * ܘܚܙܝܬ 5 6
ܐܚܪܢܐ ܡܠܐܟܐ ܕܦܪܚ ܒܫܡܝܐ. ܘܐܝܬ ܠܗ ܣܒܪܬܐ ܕܠܥܠܡ ܠܡܣܒܪܘ
ܠܗܘܢ ܕܝܬܒܝܢ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܥܠ ܟܠ ܐܡܘܬܐ ܘܫܪܒܬܐ ܘܠܫܢܐ ܘܥܡܡܐ. * ܘܐܡܪ ܒܩܠܐ 7
ܪܒܐ. ܦܠܘܚܘ ܠܐܠܗܐ ܘܗܒܘ ܠܗ ܬܫܒܘܚܬܐ. ܡܛܠ ܕܐܬܬ ܫܥܬܐ ܕܕܝܢܗ.
ܘܣܓܘܕܘ ܠܗܘ ܕܥܒܕ ܫܡܝܐ ܘܐܪܥܐ: ܘܝܡܐ ܘܡܒܘܥܐ ܕܡܝܐ. * ܘܐܚܪܢܐ ܡܠܐܟܐ 8
ܬܢܝܢܐ ܢܩܦ ܠܗ ܟܕ ܐܡܪ. ܢܦܠܬ ܢܦܠܬ ܒܒܠ ܗܝ ܪܒܬܐ: ܗܝ ܕܡܢ ܚܡܪܐ ܕܚܡܬܐ
ܕܙܢܝܘܬܗ ܐܫܩܝܬ ܠܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ. * ܘܐܚܪܢܐ ܡܠܐܟܐ ܬܠܝܬܝܐ ܢܩܦ ܠܗܘܢ 9
ܟܕ ܐܡܪ ܒܩܠܐ ܪܒܐ. ܐܢ ܐܢܫ ܣܓܕ ܠܗ ܠܚܝܘܬܐ ܕܫܢܐ ܘܠܨܠܡܗ: ܘܢܣܒ ܪܘܫܡܐ
ܕܝܠܗ ܥܠ ܒܝܬ ܥܝܢܘܗܝ ܐܘ ܥܠ ܐܝܕܐ ܕܝܠܗ. * ܐܦ ܗܘ ܢܫܬܐ ܡܢ ܚܡܪܐ ܕܚܡܬܐ 10
ܕܐܠܗܐ: ܗܘ ܕܡܙܝܓ ܐܡܝܪܐܝܬ ܒܟܣܐ ܕܪܘܓܙܐ ܕܝܠܗ. ܘܢܬܫܢܩ ܒܢܘܪܐ ܘܒܟܒܪܝܬܐ ܩܕܡ
ܡܠܐܟܐ ܩܕܝܫܐ. ܘܩܕܡ ܟܘܪܣܝܐ. * ܘܬܢܢܐ ܕܫܘܢܩܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ ܣܠܩ. 11
ܘܠܐ ܐܝܬ ܠܗܘܢ ܢܝܚܐ ܐܝܡܡܐ ܘܠܠܝܐ: ܠܗܠܝܢ ܕܣܓܕܝܢ ܠܗ ܠܚܝܘܬܐ ܕܫܢܐ ܘܠܨܠܡܐ
ܕܝܠܗ. * ܗܪܟܐ ܡܣܝܒܪܢܘܬܐ ܕܩܕܝܫܐ ܕܝܠܗ: ܗܢܘܢ ܕܢܛܪܝܢ ܠܦܘܩܕܢܘܗܝ ܕܐܠܗܐ 12
ܘܠܗܝܡܢܘܬܐ ܕܝܫܘܥ. * ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܕܐܡܪ. ܟܬܘܒ. ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܡܝܬܐ 13
ܗܢܘܢ ܕܒܡܪܢ ܡܝܬܝܢ. ܡܢ ܗܫܐ ܐܝܢ ܐܡܪ ܪܘܚܐ. ܕܢܬܢܝܚܘܢ ܡܢ ܥܡܠܝܗܘܢ
ܕܝܠܗܘܢ. ܥܒܕܝܗܘܢ ܓܝܪ ܢܩܦܝܢ ܠܗܘܢ. * ܘܚܙܝܬ ܘܗܐ ܥܢܢܐ ܚܘܪܬܐ. 14
ܘܥܠ ܥܢܢܐ ܝܬܒ. ܕܕܡܐ ܠܒܪܗ ܕܐܢܫܐ: ܕܐܝܬ ܠܗ ܥܠ ܪܫܗ ܟܠܝܠܐ ܕܕܗܒܐ:
ܘܒܐܝܕܗ ܡܓܠܐ ܚܪܝܦܬܐ. * ܘܐܚܪܢܐ ܡܠܐܟܐ ܢܦܩ ܡܢ ܗܝܟܠܐ ܟܕ ܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܒܐ. 15
ܠܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠ ܥܢܢܐ. * ܘܐܪܡܝ ܡܓܠܐ ܕܝܠܗ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܐܬܚܨܕܬ ܐܪܥܐ. 16
* ܘܐܚܪܢܐ ܡܠܐܟܐ ܢܦܩ ܡܢ ܗܝܟܠܐ ܗܘ ܕܒܫܡܝܐ. ܕܐܝܬ ܐܦ ܠܗ ܡܓܠܐ ܚܪܝܦܬܐ. 17
* ܘܐܚܪܢܐ ܡܠܐܟܐ ܢܦܩ ܡܢ ܡܕܒܚܐ. ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܢܘܪܐ. ܘܩܥܐ 18
ܒܩܥܬܐ ܪܒܬܐ ܠܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܡܓܠܐ ܚܪܝܦܬܐ ܟܕ ܐܡܪ. ܫܕܪ ܡܓܠܟ ܕܝܠܟ ܗܝ
ܚܪܝܦܬܐ. ܘܩܛܘܦ ܠܣܓܘܠܐ ܕܟܪܡܗ ܕܐܪܥܐ. ܡܛܠ ܕܐܒܫܘ ܥܢܒܝܗ ܕܐܪܥܐ.
* ܘܐܪܡܝ ܡܠܐܟܐ ܠܡܓܠܐ ܕܝܠܗ ܥܠ ܐܪܥܐ. ܘܩܛܦ ܠܟܪܡܗ ܕܐܪܥܐ. ܘܐܪܡܝ ܠܡܥܨܪܬܐ ܕܚܡܬܐ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܪܒܐ. 19

Et in ore eorum non inventum est menda- 5
cium: sine maculis enim sunt. Et vidi 6
alium Angelum volantem in cœlo, haben-
tem Evangelium æternum, ad evangelizan-
dum iis qui habitant super terram, & apud
omnem nationem, & tribum & linguam 7
& gentem: Dicentem voce magnâ, Ser-
vite Deo, & date illi gloriam, quia venit
hora judicii ejus: & adorate eum qui fe-
cit cœlum, & terram, & mare, & fontes
aquarum. Et alius Angelus secundus secu- 8
tus est eum, dicens; Cecidit, cecidit Babel
illa magna, quæ ex vino excandescentiæ
scortationis suæ potavit omnes gentes. Et 9
alius Angelus tertius secutus est eos, dicens
voce magnâ; Si quis adoraverit illud ani-
mal dentis, & imaginem ejus: & accepe-
rit characterem ejus super frontem suam,
aut super manum suam, Ipse quoque bi- 10
bet ex vino excandescentiæ Dei, quod mix-
tum est mero in calice iræ ejus: & cru-
ciabitur in igne & sulphure coram Angelis
sanctis, & coram throno. Et fumus cruci- 11
atûs eorum in secula seculorum ascendet,
& non est quies die ac nocte iis qui adorant
illud animal dentis, & imaginem ejus. Hîc 12
tolerantia Sanctorum est, qui servant præ-
cepta Dei, & fidem Jesu. Et audivi vocem 13
è cœlo, dicentem; Scribe, Beati sunt mor-
tui, qui in Deo moriuntur. Posthac sanè
dicit Spiritus, ut requiescant à laboribus
suis: ipsa enim opera eorum sequuntur
eos. Et vidi, & ecce nubes alba, & super 14
nubem *quidam* sedens similis Filio hominis,
habens super caput suum coronam auream,
& in manu sua falcem acutam. Et alius 15
Angelus exivit è templo, compellans voce
magnâ eum qui sedet super nubem. Et 16
projecit falcem suam super terram, & de-
messa est terra. Et alius Angelus exivit è 17
templo quod est in cœlo, habens etiam
falcem acutam. Et alius Angelus exivit ex 18
altari, habens potestatem super ignem: &
clamavit clamore magno ad eum qui habet
falcem acutam, dicens; Mitte falcem tuam
illam acutam, et vindemia botros vineæ
terræ, quia adoleverunt uvæ terræ. Et 19
projecit Angelus falcem suam in terram,
et vindemiavit vineam terræ, et projecit
in torcular excandescentiæ Dei illius ma-
gni.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወኢተረክበ፡ ሐሰት፡ ውስተ፡ አፈሆሙ፡ እስመ፡ ንጹሓን፡ እሙንቱ፡ እምኃጢአት፡፡=፡ ወእም
6 ዝ፡ መጽአ፡ ካልእ፡ መልአክ፡ እንዘ፡ ይሰርር፡ ማእከለ፡ ሰማይ፡ ወይጸውር፡ ወንጌለ፡ ዘ
ለዓለም፡፡ ከመ፡ ይስብክ፡ ሎሙ፡ ለእለ፡ ይነብሩ፡ ውስተ፡ ምድር፡፡ ወለኵሉ፡ አሕዛብ፡ ወሕ
7 ዝብ፡ ወነገድ፡ ወበሐውርት፡፡=፡ እንዘ፡ ይብል፡ በቃል፡ ዐቢይ፡ ፍርህዎ፡ ለእግዚአብሔር፡ ወሰ
ብሕዎ፡፡ እስመ፡ በጽሐት፡ ዕለት፡ ሰዓት፡ ደይኑ፡ ወሰገዱ፡ ሎቱ፡ ለዘ፡ ገብረ፡ ሰማየ፡ ወምድረ፡ ባሕ
8 ረ፡ ወአፍላገ፡ ወአንቅዕተ፡ ማያት፡፡=፡ ወካልእ፡ መልአክ፡ ተለዎ፡ እንዘ፡ ይብል፡፡ ወድ
ቀት፡ ባቢሎን፡ ዐባይ፡ ሀገር፡ እምነ፡ ጽዋዓ፡ ወይን፡ መንሱት፡ ወዝሙት፡ ዘአስተየት፡ ለኵሉ፡ አ
ሕዛብ፡፡=፡

Et non inventum est mendacium in ore eorum, quia puri sunt à peccato. Et 5
tunc venit alius Angelus volans medio cœli & terræ, & portabat evangelium 6
æternum. ut prædicaret iis qui habitabant in terra, & omni genti, & populo,
& tribui & regioni, Dicens in voce magna; Timete Deum, & glorificate eum, 7
quia venit dies & hora judicii ejus; & adorate eum qui fecit cœlum & terram,
mare & flumina, & fontes aquarum. Et alius Angelus sequutus est eum, di- 8
cens; Cecidit, *& cecidit Babylon magna urbs, ex calice vini tentationis suæ, &*
scortationis suæ, quæ potavit omnes gentes.

Verſio VULGATA LATINA.

5 Et in ore eorum non eſt inventum mendacium: ſine macula enim ſunt ante thro-
6 num Dei. Et vidi alterum Angelum volantem per medium cœli, habentem Evan-
gelium æternum, ut evangelizaret ſedentibus ſuper terram, & ſuper omnem gen-
7 tem, & tribum, & linguam, & populum: Dicens magnâ voce; Timete Domi-
num, & date illi honorem, quia venit hora judicii ejus: & adorate eum, qui fecit
8 cœlum & terram, mare, & fontes aquarum. Et alius Angelus ſecutus eſt, dicens; Ce-
cidit, cecidit Babylon illa magna: quæ à vino iræ fornicationis ſuæ potavit omnes
9 gentes. Et tertius Angelus ſecutus eſt illos, dicens voce magnâ; Si quis adora-
verit beſtiam, & imaginem ejus, & acceperit characterem in fronte ſua, aut in ma-
10 nu ſua: Et hic bibet de vino iræ Dei, quod miſtum eſt mero in calice iræ ipſius,
& cruciabitur igne & ſulphure in conſpectu Angelorum ſanctorum, & ante con-
11 ſpectum Agni: Et fumus tormentorum eorum aſcendet in ſecula ſeculorum:
nec habent requiem die ac nocte, qui adoraverunt beſtiam, & imaginem ejus, &
12 ſi quis acceperit characterem nominis ejus. Hic patientia ſanctorum eſt, qui cu-
ſtodiunt mandata Dei, & fidem Jeſu. Et audivi vocem de cœlo, dicentem mihi; 13
Scribe, Beati mortui, qui in Domino moriuntur. Amodò jam dicit Spiritus, ut re-
quieſcant à laboribus ſuis: opera enim illorum ſequuntur illos. Et vidi, & ecce 14
nubem candidam: & ſuper nubem ſedentem ſimilem Filio hominis, habentem in
capite ſuo coronam auream, & in manu ſua falcem acutam. Et alius Angelus ex- 15
ivit de templo, clamans voce magnâ ad ſedentem ſuper nubem; Mitte falcem tu-
am, & mete, quia venit hora ut metatur, quoniam aruit meſſis terræ. Et miſit qui 16
ſedebat ſuper nubem, falcem ſuam in terram, & demeſſa eſt terra. Et alius Angelus 17
exivit de templo, quod eſt in cœlo, habens & ipſe falcem acutam. Et alius Ange- 18
lus exivit de altari, qui habebat poteſtatem ſupra ignem: & clamavit voce ma-
gnâ ad eum qui habebat falcem acutam, dicens; Mitte falcem tuam acutam, &
vindemia botros vineæ terræ: quoniam maturæ ſunt uvæ ejus. Et miſit Ange- 19
lus falcem ſuam acutam in terram, & vindemiavit vineam terræ, & miſit in la-
cum iræ Dei magnum.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ولم يوجد في فيهم كذب. لانهم بلا عيب هم * ورايت ملاكا يطير في متوسط السماء * ومعه 5 6
الانجيل الابدي ليبشر الجلوس على الارض. وجميع الامم والقبايل والالسن والشعوب * ويقول 7
بصوت عظيم خافوا الرب واعطوه المجد. لان قد اتت ساعة دينونته. اسجدوا له الذي خلق
السماء والارض * والبحر وعيون المياه * واذا بملاك ثان يتبعه قايلا سقطت بغداد العظمة من 8
خمر فسقها * الذي سقته لجميع الامم * وملاك اخر ثالث كان يتبعهم وهو يقول بصوت عظيم * 9
كل من سجد للدابة ولصورتها * واخذ العلامة في جبهته او في يده * فهو يشرب من خمر 10
غضب الله. الذي قد مزج في كاس زجره * ويعذب في النار والكبريت * قدام الملايكة القديسين *
وقدام القديسين والخروف * ودخان عذابهم يصعد الي دهر الداهرين * وليس لهم راحة ليلا 11
ولا نهارا * الذين يسجدون للدابة ولصورتها * وكل من اخذ وسمة اسمها * هاهنا هو صبر 12
القديسين * هاهنا صبر الذين يحفظون وصايا الله وامانة ايسوع * ثم سمعت صوتا من السماء 13
يقول اكتب * طوباهم الموتي الذين ماتوا على دين الرب * الان يقول الروح نعم ليستريحوا من
جميع كروبهم * واعمالهم تتبعهم * فنظرت فاذا سحابة بيضاء * والجالس على السحابة شبه 14
ابن الانسان * وعلي راسه تاج من ذهب * وبيده منجل حاد * وملاك اخر خرج من السماء وهو 15
يصرخ بصوت عظيم للجالس على السحاب. ارسل منجلك واحصد. لان قد اتت ساعة
الحصاد. لان قد يبس حصاد الارض * فوضع الجالس على السحاب منجله الحاد على 16
الارض * فحصدت الارض * وملاك اخر خرج من الهيكل الذي في السماء * وهو يصرخ 17
ومعه منجل حاد * وملاك اخر خرج من المذبح وله سلطان على النار * وهو يصيح باعلي 18
صوت * الذي معه المنجل الحاد قايلا * ارسل منجلك الحاد * واقطع عناقيد كروم
الارض * فان قد طاب عنبها * فادخل الملاك منجله الي الارض * فقطع كروم الارض كلها * 19
والقي العنب في معصر الله العظمة *

Et in quorum ore non eſt inventum mendacium, quia ſine vitio ſunt. Vidi quoque Angelum volantem per medium cœli, habentem Evangelium æternum, ut annuntiaret incolis terræ, & omnibus gentibus, & tribubus, & linguis, & populis: Dicentem voce magna, Timete Dominum, eique tribuite gloriam: jam enim venit hora judicii ejus: adorate eum qui creavit cœlum ac terram, mare & fontes aquarum. Et ecce Angelus ſecundus ſequebatur eum, dicens, Cecidit Babylon illa magna ob vinum ſuæ necis, quod propinavit omnibus gentibus. Et alius Angelus tertius ſequebatur eos, dicens voce magna, Quicunque adoravit beſtiam & imaginem ejus, & accepit ſignum in fronte ſua aut in manu ſua, Is bibet ex vino iræ Dei, quod temperatum eſt in calice furoris ejus: & cruciabitur in igne & ſulphure in conſpectu Angelorum ſanctorum, & in conſpectu Sanctorum, & Agni. Et fumus cruciatus eorum aſcendet in ſeculum ſeculorum: nec erit eis requies nocte nec die, qui adorant beſtiam & imaginem ejus, & quiſquis accepit characterem nominis ejus. Hic eſt patientia Sanctorum: hic eſt tolerantia eorum qui ſervant mandata Dei, & fidem Jeſu. Deindè audivi vocem de cœlo dicentem, Scribe, Beati mortui qui mortui ſunt pro fide Domini. Jam dicit Spiritus, Ita eſt, requieſcant ab omnibus angoribus ſuis, & opera eorum ſequantur illos. Aſpexi autem, & ecce nubes candida: & qui ſedebat ſuper nubem, ſimilis erat filio hominis: & ſuper caput ejus corona aurea: & in manu ejus falx acuta. Et alius Angelus egreſſus eſt è cœlo clamans voce magnâ ad inſidentem nubi, Mitte falcem tuam, & mete: quia jam venit hora meſſis: nam aruit meſſis terræ. Poſuit igitur qui inſidebat nubi falcem ſuam ſuper terram, & demeſſa eſt terra. Et alius Angelus prodiit è templo quod eſt in cœlo, clamans, habens falcem acutam. Tum alius Angelus prodiit ex altari, habebátque poteſtatem ſuper ignem: et is clamabat altiſſimâ voce ad eum qui habebat falcem acutam, dicens; Mitte falcem tuam acutam, et præcide botros vinearum terræ: jam enim maturuit uva ejus. Protulit igitur Angelus ille falcem ſuam in terram, et vindemiavit vineas univerſæ terræ, poſuitque uvam in lacum vinarium Dei magnum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

9 ወሣልስ ፡ መልአክ ፡ ተለዎሙ ፡ እንዘ ፡ ይብል ፡ በቃል ፡ ዐቢይ ፡ ዘሰገደ ፡ ለዝክቱ ፡ አርዌ ፡
ወለምስሉ ፡ ወለዘ ፡ ጽሑፍ ፡ ትእምርቱ ፡ ውስተ ፡ ፍጽሙ ፡ አው ፡ ውስተ ፡ እደዊሁ ፡፡=፦
10 ውእቱኒ ፡ ይስተይ ፡ ወይነ ፡ መዐቱ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ዘቅዱሕ ፡ ውስተ ፡ ጽዋዔ ፡ መዐቱ ፡
ዘሊኮነ ፡ ፍሡሐ ፡ ወይትኴነን ፡ በእሳት ፡ ወተይ ፡ በቅድመ ፡ መላእክቲሁ ፡ ወበቅድመ ፡ በግ
11 ዑ ፡፡=፦ ወዐርገ ፡ ጢሰ ፡ ደይናሙ ፡ ለዓለም ፡ ወለዓለመ ፡ ዓለም ፡፡ ወአልቦሙ ፡ ዕረፍተ ፡ መ
ዐልተ ፡ ወሌሊተ ፡፡ ወዘንተ ፡ ኵነኔ ፡ ይረክቡ ፡ እለ ፡ ይሰግዱ ፡ ለውእቱ ፡ አርዌ ፡ ወለምስ
12 ሉ ፡ ወእለ ፡ ይጽሕፈ ፡ ትእምርተ ፡ ስሙ ፡፡=፦ ወዝውእቱ ፡ ትዕግሥቶሙ ፡ ለቅዱሳን ፡ እ
13 ለ ፡ የዓቅቡ ፡ ትእዛዘ ፡ እግዚአብሔር ፡ ወሃይማኖቶ ፡ ለእግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡፡=፦ ወመጽ
አ ፡ ቃል ፡ እምሰማይ ፡ ዘይብል ፡፡ ጸሐፍ ፡ ይእዜኒ ፡ ብፁዓን ፡ እለ ፡ ሞቱ ፡ በእንተ ፡ እግዚአ
ብሔር ፡ እወ ፡ ከማሁ ፡ ይቤ ፡ መንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ከመ ፡ ያዕርፉ ፡ እምኔ ፡ ጻማሆሙ ፡ ወእ
14 ምኔ ፡ ዘተለዎሙ ፡ ግብሮሙ ፡፡=፦ ወመጽአት ፡ ደመና ፡ ብርህት ፡ ወውስተ ፡ ይእቲ ፡ ደ
መና ፡ ይነብር ፡ ወልደ ፡ ለጓለ ፡ እመሕያው ፡፡ ወአክሊለ ፡ ወርቅ ፡ ዲበ ፡ ርእሱ ፡ ማዕፀድ ፡
15 በሊሕ ፡ ዲበ ፡ እደዊሁ ፡፡=፦ ወወፅአ ፡ ካልእ ፡ መልአክ ፡ እምኔ ፡ መቅደሱ ፡፡ ወይጸርሓ ፡ ሎ
ቱ ፡ በቃል ፡ ዐቢይ ፡ ለዘ ፡ ይነብር ፡ ውስተ ፡ ደመና ፡፡ ወይብል ፡ ፈኑ ፡ ማዕፀደከ ፡ በሊሃ ፡ ወ
16 ዕፀድ ፡ እስመ ፡ በጽሐት ፡ ሰዓት ፡ ለዓፂድ ፡ እስመ ፡ የብሰ ፡ ማዕረረ ፡ ምድር ፡=፦ ወእምዝ ፡
አልዐለ ፡ ማዕፀደ ፡ ውእቱ ፡ ዘይነብር ፡ ውስተ ፡ ደመና ፡ ለዕለ ፡ ምድር ፡ ወተዐፀደት ፡ ምድ
17 ር ፡፡=፦ ወፀአ ፡ ካልእ ፡ መልአክ ፡ እምኔ ፡ መቅደሱ ፡ ዘውስተ ፡ ሰማይ ፡ ወይጸውር ፡ ው
18 እቱኒ ፡ ማዕፀደ ፡ በሊሐ ፡፡=፦ ወካልእ ፡ መልአክ ፡ ተለወ ፡ እምኔ ፡ ምሥዋዕ ፡ ዘውእቱ ፡
ስሉጥ ፡ ለዕለ ፡ እሳት ፡፡ ወጸውዖ ፡ በቃል ፡ ዐቢይ ፡ ለዝክቱ ፡ ዘይጸውር ፡ ማዕፀደ ፡ በሊሐ ፡
ወይቤሎ ፡ ፈኒ ፡ ማዕፀደከ ፡ በሊሐ ፡ ወቅስም ፡ አስካሎ ፡ ለዐፀደ ፡ ወይነ ፡ ለምድር ፡ እስ
19 መ ፡ ዐቢይ ፡ አስካሉ ፡=፦ ወነሥአ ፡ ውእቱ ፡ መልአክ ፡ ማዕፀደ ፡ ወአውረደ ፡ ውስተ ፡ ምድር ፡ ወቀ
ሰመ ፡ ቦቱ ፡ ዐፀደ ፡ ወይነ ፡ ለምድር ፡ ወወደዮ ፡ ውስተ ፡ ምክያደ ፡ መዐቱ ፡ ለእግዚአብሔር ፡=፦

*Et tertius angelus ſequutus eſt eos, dicens in magna voce; Qui adoraverit hanc 9
beſtiam, et imaginem ejus, et is cui inſcriptum fuerit ſignum ejus in fronte ſua,
aut in manu ſua, Ipſe bibet vinum iræ Dei, quod exhauſtum eſt in poculum iræ 10
ipſius quod non eſt gratum, et judicabitur in igne et ſulphure in conſpectu Angelo-
rum ſuorum, et in conſpectu Agni ſui. Et aſcendit fumus judicii eorum, in ſeculum, 11
et in ſeculum ſeculorum, et non habuerunt requiem die et nocte: et hoc judicium
invenient adorantes hanc beſtiam, et imaginem ejus, et ſcribentes ſignum nominis
ejus. Et hæc eſt patientia Sanctorum, qui cuſtodiunt mandatum Dei, et fidem 12
Domini Jeſu. Et venit vox è cœlo, dicens, Scribe nunc; Beati qui mortui ſunt 13
propter Deum, etiam ſic dicit ſpiritus ſanctus, quòd requieſcent à laboribus ſu-
is, et à ſuis quæ ſequuntur eos operibus. Et venit nubes lucida, et ſuper iſtam 14
nubem ſedebat Filius hominis, et corona aurea ſuper caput ejus & falx acuta in
manu ſua. Et prodiit alius Angelus è templo ejus, et clamabat in voce magna 15
ad eum qui ſedebat ſuper nubem, et dixit; Mitte falcem tuam acutam, et mete,
quia venit hora ad metendum, quia aruit meſſis terræ. Et tunc extulit falcem 16
ſuam ipſe qui ſedebat in nube ſuper terram, et demeſſa eſt terra. Et prodiit 17
alius Angelus è templo ſuo quod eſt in cœlo, et portabat iſtam falcem acutam. Et 18
alius Angelus ſequutus eſt eum ab altari, qui donatus fuit poteſtate in ignem, et
vocavit in voce magna eum qui portabat falcem acutam, et dixit ei; Mitte fal-
cem tuam acutam, et vindemia botrum vineæ terræ, quia magnus eſt botrus
ejus. Et accepit iſte Angelus falcem, et miſit eam in terram, et vindemiavit 19
cum ea vineam terræ, et abjecit in torcular iræ Dei.*

Et calcatus est lacus extra civitatem, & exivit ſanguis de lacu uſque ad
20 Καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς (ν) ἔξω τῆς πόλεως, ϗ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι
frænos equorum, à *ſtadiis* mille *ſexcentis*.
τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σαδίων χιλίων ἑξακοσίων.

CAP. XV. ιε'.

Et vidi aliud ſignum in cœlo magnum & mirabile, angelos ſeptem, haben-
1 ΚΑὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα ϗ θαυμασὸν, ἀγγέλους ἑπτὰ, ἔχον-
tes plagas ſeptem noviſſimas: quoniã in illis conſummata eſt ira Dei. Et
2 τας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας. ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ. Καὶ
vidi tanquam mare vitreum miſtum igne, & *vincentes ex beſtia*, &
εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρὶ, ϗ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου, ϗ
ex imagine ejus, & *ex charactere ejus*, ex *numero* nominis ejus,
ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ, (α) ϗ ἐκ τοῦ χαράγματος αὐτοῦ, ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ,
ſtantes ſuper mare vitreum, habentes citharas Dei. Et *cantant* canticũ
3 ἑστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ Θεοῦ. Καὶ ᾄδουσι τὴν ᾠδὴν
Moyſi ſervi Dei, & canticum Agni, dicentes; Magna & mirabilia
(β) Μωσέως δούλου τοῦ Θεοῦ, ϗ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες, Μεγάλα ϗ θαυμασὰ
opera tua, Domine Deus omnipotens: juſtæ & veræ viæ tuæ,
τὰ ἔργα σου, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι ϗ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ
rex *Sanctorum*. Quis non timebit te, Domine, & *glorificabit* nomen tuũ?
4 βασιλεὺς τῶν (γ) ἁγίων. Τίς οὐ μὴ (δ) φοβηθῇ σε, Κύριε, ϗ δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου;
quia ſolus pius: quoniam omnes gentes venient & adorabunt in conſpectu
ὅτι μόνος ὅσιος· ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσι ϗ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν (ε)
tuo: quoniã judicia tua manifeſta ſunt. *Et* poſt hæc vidi, & ecce aper-
5 σου· ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν. Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, (ζ) ϗ ἰδοὺ ἠ-
tũ eſt templũ tabernaculi teſtimonii in cœlo. Et exierunt ſeptem angeli,
6 νοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ. Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι
habentes ſeptẽ plagas, de templo, veſtiti *linum purum*, & *ſplen-*
(η) ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς, ἐκ τοῦ ναοῦ, ἐνδεδυμένοι (θ) λίνον καθαρὸν, ϗ λαμ-
didum, & præcincti circa pectora zonis aureis. Et unum de quatuor ani-
7 πρὸν, ϗ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. Καὶ ἓν ἐκ τῶν τεσσάρων ζω-
malibus dedit ſeptẽ angelis ſeptẽ phialas aureas, plenas iracundiæ Dei
ων ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς, γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ
viventis in ſecula ſeculorum. Et impletum eſt templũ fumo *ex gloria*
ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ 8
Dei, & de virtute ejus: & nemo poterat introire in templum, donec con-
Θεοῦ, ϗ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ· ϗ οὐδεὶς ἠδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν, ἄχρι τε-
ſummarentur ſeptem plagæ ſeptẽ angelorum.
λεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων.

CAP. XVI. ις'.

Et audivi vocem magnam de templo, dicentẽ ſeptẽ angelis; Ite, &
ΚΑὶ ἤκουσα (α) φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ ναοῦ, λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις, Ὑπάγετε, ϗ 1
effundite phialas iræ Dei in terram. Et abiit primus, &
(β) ἐκχέατε τὰς φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν. Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος, ϗ 2
effudit phialam ſuam in terrã: & factũ eſt vulnus *malum* & *malignum* in
ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ (γ) ἐπὶ τὴν γῆν· ϗ ἐγένετο (δ) ἕλκος κακὸν ϗ πονηρὸν εἰς τοὺς
homines *habentes* characterẽ beſtiæ, & imaginẽ ejus *adoran-*
ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, (ε) ϗ τοὺς τῇ εἰκόνι αὐτοῦ προσκυνοῦν-
tes. Et ſecundus angelus effudit phialam ſuam in mare: & factus eſt ſan-
τας. Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν· ϗ ἐγένετο αἷ- 3
guis tanquã mortui, & omnis anima vivens mortua eſt in mari. Et tertius
μα ὡς νεκροῦ, (ζ) ϗ πᾶσα ψυχὴ ζῶσα ἀπέθανεν ἐν τῇ θαλάσσῃ. Καὶ ὁ (η) τρίτος 4
angelus effudit phialã ſuam in flumina & in fontes aquarum: & fa-
ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς (θ) ϗ εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· ϗ (ι) ἐ-
ctus eſt ſanguis. Et audivi angelũ aquarum, dicentem, Juſtus, Domine, es,
γένετο αἷμα. Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου τῶν ὑδάτων, λέγοντος, (κ) Δίκαιος, Κύριε, εἶ, 5
qui *exiſtens*, & qui *erat*, ſanctus, quia hæc judicâſti: Quia ſanguinem Sanctorũ & Prophetarũ
ὁ ὢν, ϗ ὁ (λ) ἦν ὁ ὅσιος, ὅτι ταῦτα ἔκρινας· Ὅτι αἷμα ἁγίων ϗ προφητῶν 6
effuderũt, & ſanguinẽ eis dediſti bibere: digni enim ſũt. Et audivi alterũ de
ἐξέχεαν, ϗ αἷμα αὐτοῖς (μ) ἔδωκας πιεῖν· (ν) ἄξιοι γάρ εἰσι. Καὶ (ξ) ἤκουσα ἄλλου ἐκ τοῦ 7
altari, dicentem; Etiam, Dñe Deus omnipotens, vera & juſta judicia tua.
θυσιαστηρίου, λέγοντος, Ναὶ Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ ϗ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου.

MS. A. (ν) ἔξωθεν Κεφ. ιε'. MS. A. (α) ϗ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ (β) Μωϋσέως τοῦ δούλου (γ) ἐθνῶν. (δ) φοβηθῇ, Κύριε, ϗ δοξάσει (ε) σου, Κύριε· ὅτι (ζ) ϗ ἠνοίγη (η) οἱ ἔχοντες (θ)* λίθον καθαρὸν, λαμπρὸν, Κεφ. ις'. MS. A. (α) μεγάλης φωνῆς (β) ἐκχέετε τὰς ἑπτὰ φιάλας (γ) εἰς τὴν (δ) ἕλκος * ϗ πονηρὸν ἐπὶ τὸν (ε) ϗ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ. Καὶ ὁ δεύτερος ἐξέχεεν (ζ) ϗ πᾶσα ψυχὴ ζωῆς ἀπέθανεν, τὰ ἐν τῇ (η) τρίτος ἐξέχεεν (θ) ϗ τὰς (ι) ἐγένοντο (κ) Δίκαιος εἶ, (λ) ἦν, ὅσιος, (μ) δέδωκας (ν) ἄξιοί εἰσιν. (ξ) ἤκουσα τοῦ θυσιαστηρίου

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

20 *ܘܐܬܕܝܫܬ ܗܝ ܡܥܨܪܬܐ ܠܒܪ ܡܢ ܡܕܝܢܬܐ. ܘܢܦܩ ܕܡܐ ܡܢ ܡܥܨܪܬܐ ܥܕܡܐ ܠܦܓ̈ܘܡܐ
ܕܪ̈ܟܫܐ : ܡܢ ܐܣܛܕ̈ܘܬܐ ܐܠܦ ܘܫܬ ܡܐܐ. * ܫܠܡ ܩܦܠܐܘܢ * ܝܕ * ܘܚܙܝܬ ܐܚܪܬܐ ܐܬܐ 1
ܒܫܡܝܐ ܪܒܬܐ ܘܬܡܝܗܬܐ. ܡܠܐܟܐ ܫܒܥܐ. ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܡܚ̈ܘܬܐ ܫܒܥ. ܗܠܝܢ ܐܚܪ̈ܝܬܐ.
ܡܛܠ ܕܒܗܝܢ ܐܫܬܡܠܝܬ ܚܡܬܗ ܕܐܠܗܐ. * ܘܚܙܝܬ ܐܝܟ ܝܡܐ ܕܙܓܘܓܝܬܐ ܕܚܠܝܛܐ 2
ܒܢܘܪܐ. ܘܠܗܢܘܢ ܕܙܟܘ ܡܢ ܗܝ ܚܝܘܬܐ ܢܟܬܐ ܘܡܢ ܨܠܡܐ ܕܝܠܗ. ܘܡܢ ܡܢܝܢܐ ܕܫܡܐ
ܕܝܠܗ. ܟܕ ܩܝܡܝܢ ܥܠ ܝܡܐ ܕܙܓܘܓܝܬܐ. ܘܐܝܬ ܠܗܘܢ ܩܝܬܪ̈ܘܣܐ ܕܐܠܗܐ. * ܘܡܫܒܚܝܢ 3
ܠܬܫܒܘܚܬܐ ܕܡܘܫܐ ܗܘ ܥܒܕܗ ܕܐܠܗܐ : ܘܠܬܫܒܘܚܬܐ ܕܐܡܪܐ. ܟܕ ܐܡܪܝܢ. ܪ̈ܘܪܒܐ ܘܬܡ̈ܝܗܐ
ܥܒ̈ܕܝܟ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܗܘ ܐܚܝܕ ܟܠ. ܟܐܢ̈ܬܐ ܘܫܪܝܪ̈ܬܐ ܐܘܪ̈ܚܬܐ ܕܝܠܟ ܡܠܟܐ
ܕܥܠܡ̈ܐ. * ܡܢܘ ܠܐ ܢܕܚܠ ܠܟ ܡܪܝܐ : ܘܢܫܒܚ ܫܡܐ ܕܝܠܟ. ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܗܘ ܒܠܚܘܕܝܟ 4
ܚܣܝܐ. ܘܩܕܝܫܐ ܕܐܢܬ ܘܟܐܢܐ. ܡܛܠ ܕܟܠܗܘܢ ܥܡ̈ܡܐ ܢܐܬܘܢ. ܘܢܣܓܕܘܢ ܩܕܡܝܟ. ܕܕܝܢ̈ܝܟ
ܕܝܠܟ ܐܬܓܠܝܘ. * ܘܒܬܪ ܗܠܝܢ ܚܙܝܬ. ܘܐܬܦܬܚ ܗܝܟܠܐ ܕܡܫܟܢܐ ܕܣܗܕܘܬܐ ܕܒܫܡܝܐ. 5
6 * ܘܢܦܩܘ ܗܢܘܢ ܫܒܥܐ ܡܠܐܟܝܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܫܒܥ ܡܚ̈ܘܬܐ. ܡܢ ܗܝܟܠܐ . ܟܕ
ܠܒܝܫܝܢ ܟܬܢܐ ܕܟܝܐ ܢܗܝܪܐ : ܘܐܣܝܪܝܢ ܥܠ ܚܕܝܗܘܢ ܐܣܪ̈ܐ ܕܕܗܒܐ.
7 * ܘܚܕܐ ܡܢ ܐܪܒܥ ܚܝ̈ܘܬܐ. ܝܗܒܬ ܠܗܘܢ ܠܫܒܥܐ ܡܠܐܟܝܢ. ܫܒܥ ܦܝ̈ܠܘܬܐ ܕܕܗܒܐ : ܕܡܠܝܢ
8 ܡܢ ܚܡܬܗ ܕܐܠܗܐ . ܗܘ ܕܚܝ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. * ܘܐܬܡܠܝ ܗܝܟܠܐ ܡܢ ܬܢܢܐ ܡܢ
ܫܘܒܚܗ ܕܐܠܗܐ ܘܡܢ ܚܝܠܐ ܕܝܠܗ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܡܫܟܚ ܗܘܐ ܠܡܥܠ ܠܗܝܟܠܐ : ܥܕܡܐ
ܕܢܫܬܠܡܘܢ ܫܒܥ ܡܚ̈ܘܬܐ ܕܗܢܘܢ ܫܒܥܐ ܡܠܐܟܝܢ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܛܘ *
1 * ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܪܒܐ ܡܢ ܗܝܟܠܐ ܕܐܡܪ ܠܗܢܘܢ ܫܒܥܐ ܡܠܐܟܝܢ . ܙܠܘ ܘܐܫܘܕܘ ܠܗܠܝܢ
2 ܫܒܥ ܦܝ̈ܠܘܬܐ ܕܚܡܬܗ ܕܐܠܗܐ ܥܠ ܐܪܥܐ. * ܘܐܙܠ ܗܘ ܩܕܡܝܐ. ܘܐܫܕ ܦܝܠܝܬܗ ܕܝܠܗ ܥܠ ܐܪܥܐ.
ܘܗܘܐ ܫܘܚܢܐ ܒܝܫܐ ܘܡܟܐܒܐ : ܥܠ ܒܢܝ̈ ܐܢܫܐ ܗܢܘܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܪܘܫܡܐ ܕܗܝ ܚܝܘܬܐ ܢܟܬܐ.
3 ܘܠܗܢܘܢ ܕܣܓܕܝܢ ܠܨܠܡܐ ܕܝܠܗ. * ܘܗܘ ܐܚܪܢܐ ܡܠܐܟܐ ܐܫܕ ܦܝܠܝܬܗ ܕܝܠܗ ܒܝܡܐ.
4 ܘܗܘܐ ܕܡܐ ܐܝܟ ܕܡܝܬܐ. ܘܟܠ ܢܦܫܐ ܚܝܬܐ ܡܝܬܬ ܕܡܢ ܗܠܝܢ ܕܒܝܡܐ. * ܘܗܘ ܬܠܝܬܝܐ ܡܠܐܟܐ
5 ܐܫܕ ܦܝܠܝܬܗ ܕܝܠܗ ܒܢܗܪ̈ܘܬܐ ܘܒܡܒ̈ܘܥܐ ܕܡ̈ܝܐ . ܘܗܘܘ ܕܡܐ. * ܘܫܡܥܬ ܠܡܠܐܟܐ
ܕܡ̈ܝܐ ܕܐܡܪ. ܟܐܢܐ ܐܢܬ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܘܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܗܘܐ. ܘܚܣܝܐ . ܡܛܠ
6 ܕܗܠܝܢ ܕܢܬ. * ܡܛܠ ܕܕܡܐ ܕܩܕܝܫܐ ܘܕܢܒܝܐ ܐܫܕܘ. ܘܕܡܐ ܝܗܒܬ ܠܗܘܢ ܠܡܫܬܐ.
7 ܕܫܘܝܢ ܐܢܘܢ. * ܘܫܡܥܬ ܠܡܕܒܚܐ ܕܐܡܪ. ܐܝܢ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܗܘ ܐܚܝܕ ܟܠ. ܫܪܝܪܐ ܗܘ ܘܟܐܢܐ ܕܝܢܐ ܕܝܠܟ

Et calcatum eſt illud torcular extra urbem, 20
& effluxit ſanguis è torculari uſque ad fræna equorum, à ſtadiis mille & ſexcentis.

CAP. XV.

Et vidi aliud ſignum in cœlo magnum 1
& admirabile, Angelos ſeptem, habentes plagas ſeptem illas ultimas, quoniam in illis conſummata eſt excandeſcentia Dei.
Et vidi tanquam mare vitreum mixtum igni, 2
& eos qui victoriam reportârunt ab illo animali dentis, & ab imagine ejus, & à numero nominis ejus, ſtantes ſuper mare vitreum, & habentes citharas Dei. Et canentes can- 3
ticum Moſis, illius ſervi Dei, & canticum Agni, dicentes; Magna & mirabilia ſunt opera tua, Domine Deus omnipotens: juſtæ & veræ ſunt viæ tuæ, rex ſeculorum.
Quis non timebit te Domine, & glorifica- 4
bit nomen tuum? quia tu ſolus pius & ſanctus es ac juſtus, quoniam omnes gentes venient, & adorabunt ante te, quòd judicia tua patefacta ſint. Et poſt hæc vidi, & 5
apertum eſt templum tabernaculi teſtimonii quod eſt in cœlo. Et exiverunt illi ſeptem 6
Angeli qui habent ſeptem plagas, è templo, induti lino puro, ſplendido, & vincti ad pectus ſuum zonis aureis. Et unum ex 7
quatuor animalibus dedit illis ſeptem Angelis, ſeptem phialas aureas plenas excandeſcentiã Dei, qui vivit in ſecula ſeculorum.
Et impletum eſt templum fumo præ gloria 8
Dei & præ potentia ejus: & nemo poterat intrare in templum, uſquedum explerentur illæ ſeptem plagæ illorum ſeptem Angelorum.

CAP. XVI.

Et audivi vocem magnam de templo di- 1
centem illis ſeptem Angelis, Ite & effundite illas ſeptem phialas excandeſcentiæ Dei in terram. Et abiit ille primus, & ef- 2
fudit phialam ſuam in terram: & factum eſt ulcus malum & dolorificum ſuper homines illos qui habent characterem illius animalis dentis, & qui adorant imaginem ejus. Et ille ſecundus Angelus effudit phi- 3
alam ſuam in mare, & factus eſt ſanguis ſicut mortui; & omnis anima vivens mortua eſt, ex his quæ ſunt in mari. Et ille tertius 4
Angelus effudit phialam ſuam in fluvios, & in fontes aquarum, & facti ſunt ſanguis.
Et audivi Angelum aquarum dicentem, Ju- 5
ſtus es ô ille qui eſt, & qui erat, & ſanctus, quia hæc judicâſti. Quia ſanguinem San- 6
ctorum & prophetarum effuderunt, & ſanguinem ipſis dediſti bibendum, quia digni ſunt. Et audivi altare dicens, Etiam Do- 7
mine Deus omnipotens, verum eſt & juſtum judicium tuum.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

20 ወኪደ፡በውስተ፡ምክያዱ፡ በአፍአ፡ እምነ፡ሀገር፡ ወወፅአ፡ደም፡እምነ፡ውእቱ፡ምክያድ፡ወበጽሐ፡እስከ፡ልጓመ፡አፍራስ፡ወውሕዘ፡እስከ፡ ፲ወ፮፡ ምዕራፍ፡፡=፥

፲፭

1 ወአስተርአየ፡ተአምር ፡ ዐቢይ፡በሰማይ፡ ፯፡ መላእክት፡ይፀውሩ፡ ፯፡ መቅሠፍተ፡ዘቦቱ፡የሐልቅ፡መዐቱ፡ለእግዚአብሔር፡=፥
2 ወርኢኩ፡ባሕረ፡ እንተ፡ትመስል፡ከመ፡ማሕው፡ወድምርት፡በእሳት፡፡ ወእልክቱ፡እለ፡ሞእዎ፡ለዝክቱ፡አርዌ፡ወለምስሉ፡ወለኍልቈ፡ስሙ፡ይቀውሙ፡ላዕለ፡ ይእቲ፡ባሕር፡ ወይጸውሩ፡ መሰንቆ፡መዝሙር ፡ ዘእግዚአብሔር፡፡=፥

Et calcavit eam in torculari ſuo, extra civitatem, & exivit ſanguis ab hoc torculari, & venit uſque ad frænos equorum, & fluxit uſque decem & ſex ſtadia. 20

CAP. XV.

Et apparuit ſignum magnum in cœlo, ſeptem Angeli portabant ſeptem plagas 1
quibuſcum expleta erat ira Dei. Et vidi mare quod videbatur ſicut vitrum, 2
& mixtum fuit cum igne, & ii qui vicerunt hanc beſtiam & imaginem ejus & numerum nominis ejus, ſtabant ſuper hoc mare & portabant citharam cantici Dei.

Verſio VULGATA LATINA.

20 Et calcatus eſt lacus extra civitatem, & exivit ſanguis de lacu uſque ad frænos
equorum per ſtadia mille ſexcenta.

CAP. XV.

1 Et vidi aliud ſignum in cœlo magnum & mirabile, Angelos ſeptem, habentes
2 plagas ſeptem noviſſimas: Quoniam in illis conſummata eſt ira Dei. Et vidi tanquam
mare vitreum miſtum igne, & eos, qui vicerunt beſtiam, & imaginem ejus,
& numerum nominis ejus, ſtantes ſuper mare vitreum, habentes citharas Dei:
3 Et cantantes canticum Moyſi ſervi Dei, & canticum Agni, dicentes; Magna & mirabilia
ſunt opera tua, Domine Deus omnipotens: juſtæ & veræ ſunt viæ tuæ, Rex
4 ſeculorum. Quis non timebit te, Domine, & magnificabit nomen tuum? quia ſolus
pius es: quoniam omnes gentes venient, & adorabunt in conſpectu tuo, quo-
5 niam judicia tua manifeſta ſunt. Et poſt hæc vidi, & ecce apertum eſt templum
6 tabernaculi teſtimonii in cœlo: Et exierunt ſeptem Angeli habentes ſeptem
plagas de templo, veſtiti lino mundo & candido, & præcincti circa pectora zonis
7 aureis. Et unum de quatuor animalibus dedit ſeptem Angelis ſeptem phialas
aureas, plenas iracundiæ Dei viventis in ſecula ſeculorum. Et impletum eſt templum 8
fumo à majeſtate Dei, & de virtute ejus: & nemo poterat introire in templum,
donec conſummarentur ſeptem plagæ ſeptem Angelorum.

CAP. XVI.

Et audivi vocem magnam de templo, dicentem ſeptem Angelis; Ite, & effundite 1
ſeptem phialas iræ Dei in terram. Et abiit primus, & effudit phialam ſuam 2
in terram: & factum eſt vulnus ſævum & peſſimum in homines, qui habebant characterem
beſtiæ; & in eos, qui adoraverunt imaginem ejus. Et ſecundus Angelus 3
effudit phialam ſuam in mare, & factus eſt ſanguis tanquam mortui: & omnis
anima vivens mortua eſt in mari. Et tertius effudit phialam ſuam ſuper flumina, 4
& ſuper fontes aquarum, & factus eſt ſanguis. Et audivi Angelum aquarum 5
dicentem; Juſtus es, Domine, qui es, & qui eras ſanctus, qui hæc judicâſti: Quia 6
ſanguinem Sanctorum & Prophetarum effuderunt, & ſanguinem eis dediſti bibere:
digni enim ſunt. Et audivi alterum ab altari dicentem; Etiam, Domine 7
Deus omnipotens, vera & juſta judicia tua.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

20 * ثم ان عجنت المعصر خارج المدينة • فانحدر من تلك المعصر دم كثير • الى ان بلغ
لجم الخيل • الى منتها اميال الف وستماية • • الفصل الخامس عشر * ورايت علامة 1
اخرى عظيمة في السماء عجيبة • وذلك سبعة ملايكة • ومعهم سبعة جوائح الاخيرة • التي بها
2 يتقضي غضب الله * ورايت كبحر من زجاج ممزوج نارا • والذين غلبوا الدابة وصورتها
3 وعدد اسمها • وقوفا على البحر الزجاج • وهم يمسكون قيثار الله * ويسبحون تسبحة موسى عبد
الله • وتسبحة الخروف • قايلين • عظيمة هي وعجيبة اعمالك يا ربنا والاهنا يا ماسك الكل •
4 عادلة وحقة هي سبلك • انت ملك الامم * فمن هو الذي لا يخافك يا رب ويمجد اسمك •
5 انك انت وحدك قدوس • والكل ياتون ويسجدون قدامك • لان عدلك قد ظهر * ثم بعد
6 هذا نظرت • فاذا قد فتح هيكل خيمة الشهادة الذي في السماء * وخرجوا السبع ملايكة
الذين معهم السبع جوائح من الهيكل • وعليهم ثياب كتان نقية مضية • ممنطقين على
7 صدورهم بمناطق ذهب * ورايت احد الحيوان الاربع • اعطي للسبع ملايكة سبعة جامات
8 من ذهب • وكانت مملوة بغضب الله الحي الى ادهار الادهار * وامتلي الهيكل من دخان
مجد الله • ومن قدرته • ولم يقدر احد يدخل الهيكل حتى انقضت سبع جوائح الملايكة السبعة •
1 • الفصل السادس عشر • * وسمعت صوتا عظيما يقول للملايكة السبعة • اذهبوا
2 وافرغوا السبعة جامات • المملوة من رجز الله في الارض * فذهب الملاك الاول • وافرغ جامته
في الارض • فصار من ذلك بلاء عظيم شرير • على الناس الذين معهم علامة الدابة • وعلى
3 الذين يسجدون لصورتها * والملاك الثاني افرغ جامته في البحر • فصار البحر كله دم موتى •
4 ومات كل نفس حية في البحر * ثم ان الثالث افرغ جامته في الانهار وفي العيون • فصارت
5 الامياه كلها دما * وسمعت ملاك المياه يقول • عدل هو انت الازلي الصفي • اذ حكمت بهذه في
6 هاولي * الذين اهرقوا دم القديسين والانبياء • وجعلتهم يشربون الدم • كما هو استحقاقهم •
7 * وسمعت المذبح يقول • نعم يا رب يا ماسك الكل • عادلة وحقة هي اعمالك واحكامك •

Tum ſubactus fuit lacus extra urbem, 20
effluxitque ex eo lacu ſanguis multus,
adeo ut pertingeret frænos equorum, per
ſpatium milliariorum mille ſexcentorum.

CAP. XV.

Et vidi ſignum aliud in cœlo magnum 1
& mirabile, videlicet ſeptem Angelos
habentes ſeptem exitia ultima, quibus
finem habet ira Dei. Et vidi tanquam 2
mare vitreum mixtum igni: & eos qui
viceraut beſtiam & imaginem ejus &
numerum nominis ejus, ſtantes prope mare
vitreum. Hi tenebant citharas Dei,
Et canebant canticum Moſis ſervi Dei, 3
& canticum Agni, dicentes, Magna ſunt
& mira opera tua, ô Domine & Deus
noſter, ô omnitenens: juſtæ ac veræ
ſunt viæ tuæ: tu es rex gentium. Quis 4
eſt qui te non formidet ò Domine, & glorificet
nomen tuum? nam tu ſolus ſanctus
es: & omnes venient et adorabunt
coram te, quia judicium tuum jam apparuit.
Tum poſthæc aſpexi, & ecce aper- 5
tum eſt templum tabernaculi teſtimonii,
quod eſt in cœlo: Et egreſſi ſunt illi ſe- 6
ptem Angeli qui habebant ſeptem exitia,
è templo, amicti veſtibus lineis mundis
ac lucidis, præcincti circa pectora ſua
zonis aureis. Et vidi unum ex anima- 7
libus quatuor dediſſe ſeptem illis Angelis
ſeptem phialas aureas, quæ plenæ
erant irâ Dei viventis in ſecula ſeculo- 8
rum. Et impletum eſt templum fumo gloriæ
Dei, & potentia ipſius: nec poterat
quiſquam ingredi templum, donec explerentur
ſeptem exitia ſeptem Angelorum.

CAP. XVI.

Et audivi vocem magnam è templo 1
dicentem ſeptem illis Angelis, Ite &
evacuate ſeptem phialas plenas irâ Dei
in terram. Abiit igitur Angelus primus, 2
& evacuavit phialam ſuam in terram,
ortaque eſt inde calamitas maxima &
peſſima in homines qui habebant ſignum
beſtiæ, & in eos qui adorabant imaginem
ejus. Tum Angelus ſecundus eva- 3
cuavit phialam ſuam in mare, factumque
eſt totum mare ſanguis mortuorum,
& mortua eſt omnis anima vivens in
mari. Deinde tertius evacuavit phia- 4
lam ſuam in flumina & in fontes, verſæque
ſunt aquæ omnes in ſanguinem. Et 5
audivi Angelum aquarum dicentem,
Juſtus es tu Æterne, Electiſſime, quòd
hæc judicaveris in eos. Qui effude- 6
runt ſanguinem Sanctorum & Prophetarum,
& adegiſti eos ad bibendum ſanguinem,
prout merentur. Et audivi al- 7
tare dicens, Etiam ô Domine, ô omnitenens,
juſta & vera ſunt opera & judicia tua.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

3 ወይሴብሑ፡ለእግዚአ፡ኵሉ፡በከመ፡ ሰብሐ፡ ሙሴ፡ገብሩ፡ እግዚአብሔር፡ወስብሐተ፡በግዑ፡
ወይቤሉ፡ ዐቢይ፡ወመድምም፡ግብርከ፡እግዚኦ፡እግዚአብሔር፡ ዘኵሉ፡ትምልክ። ጽድቅ፡
4 ወርትዕ፡ፍናዊከ፡ዘነገሥከ፡ላዕለ፡ኵሉ፡አሕዛብ።=፡ ወመኑ፡ዘኢይፈርህ፡ ወኢይሴብሕ፡
ለስምከ፡እስመ፡በሕቲትከ፡ጻድቅ፡ አንተ፡ ወስሉጥ፡አንተ። ወላዕለ፡ኵሉ፡አሕዛብ፡ወይሰግ
5 ዱ፡ ቅድሜከ፡እግዚአ፡ኵሉ፡ተግባረ፡እደዊከ፡ እስመ፡ አስተርአየ፡ኵነኔከ።=፡ ወእምድኅ
6 ረ፡ዝንቱ፡ተርኅወ፡መቅደሱ፡ዘውስተ፡ሰማይ።=፡ ወወፅኡ፡፯፡መላእክት፡እለ፡ይጸውሩ፡፯፡መ
ቅሠፍተ፡እምነ፡መቅደሱ። ወይለብሱ፡ ንጹሐ፡ ወብሩሀ፡ ወቅኑታን፡ እሙንቱ፡በቅናተ፡ወርቅ፡
7 እንተ፡መንገለ፡እንግድዓቲሆሙ።=፡ ወ፩፡እምነ፡እልክቱ፡ ፬፡ እንስሳ፡መጠዎሙ፡ለእል
ክቱ፡ ፯፡ መላእክት፡፯፡ ጽዋዐተ፡ምሉኣነ፡መዐቱ፡ለእግዚአብሔር፡ዘሕያው፡ለዓለም።=፡
8 ወእምዝ፡መልአ፡ውስተ፡ መቅደሱ፡ጢስ፡ መዓቱ፡ለእግዚአብሔር። ወስብሐተ፡ እግዚአብሔ
ር፡ወኀይሉ፡ ወአልቦ፡ ዘይክል፡ በዊአ፡ ውስተ፡ መቅደሱ፡ እስከ፡ ሐልቀ፡፯፡ መቅሠፍት፡ ዘ ፯፡
መላእክት።=፡

፲፮

1 ወይቤሎሙ፡ቃል፡እምሰማይ፡እምነ፡ መቅደሱ፡ ለእልክቱ፡ መላእክት። ሑሩ፡ ወከዐዉ፡ጽዋዐ
2 ተ፡መዐቱ፡ለእግዚአብሔር ፡ውስተ፡ኵሉ፡ምድር።=፡ ወሖረ፡ቀዳማዊ፡ መልአክ፡ወከዐወ፡
ጽዋዖ፡ውስተ፡ምድር። ወመጽአ፡ላዕለ ፡እልክቱ፡ሰብእ፡እለ፡ተጽሕፈ፡ትእምርቶ፡ለዝክቱ፡
3 አርዌ፡ወሰገዱ፡ለምስሉ። ወመጽአ፡ላዕሌሆሙ፡ጽልእ፡እኩይ።=፡ ወከዐወ፡ካልእ፡ጽዋዖ፡
4 ውስተ፡ባሕር፡ ወኮነ። ደመ፡ባሕር፡ወሞቱ፡ኵሉ፡ነፍስ፡ሕይወት፡ዘውስተ፡ባሕር።=፡ ወከ
ዐወ፡ ሣልሱ፡ ጽዋዖ፡ውስተ፡ አፍላግ፡ ወውስተ፡ አንቅዕተ፡ ማያት። ወኮነ፡ ዳመ፡ኵሉ፡አንቅዕ
5 ተ፡ማያት።=፡ ወይቤ፡ መልአክ፡ አንቅዕተ፡ማያት። ጻድቅ፡ አንተ፡እግዚኦ፡ወረትዕ፡ዘሀሎ
6 ከ፡ወትሄሉ። ከመዝ፡ኰነንኮሙ።=፡ እስመ፡ ከዐዉ፡ ደመ፡ቅዱሳኒከ፡ ወነቢያቲከ፡ወአስተይ
7 ካሆሙ፡ ደሞሙ፡ እስመ፡ ይደልዎሙ።=፡ ወይቤ ፡ መልአክ፡ አንቅዕተ፡ ማያት፡ እወ፡ እግዚ
አብሔር ፡ዘኵሉ፡ ትምልክ ፡ ጽድቅ፡ ወርትዕ፡ ኰነኔከ።=፡

Et cantabant Domino omnes ſecundùm canticũ Moſis ſervi Dei, & canticũ agni 3
ejus, & dicebant; Magnum & mirabile eſt opus tuum Domine Deus, omnium Dominator:
juſtitia et rectitudo ſunt viæ tuæ, quibus imperium exercuiſti ſuper omnes
gentes. Et quis eſt qui non timebit & non glorificabit nomen tuum, quia ſolus 4
tu juſtus es, & poteſtate donatus es, & ſuper omnes gentes, & adorabunt coram
te Domine, omnia opera manuum tuarum, quia apparuit judicium tuum. Et poſt- 5
ea apertum fuit templum ejus quod eſt in cœlo: Et prodierunt ſeptem Angeli, 6
portantes ſeptem plagas è templo ejus: & amicti erant lino *puro & ſplendido, &*
cincti erant cum cingulo aureo circa pectora eorum. Et unum ex illis quatuor 7
animalibus tradidit illis ſeptem Angelis ſeptem phialas plenas irâ Dei viventis
in æternum. Et tunc plenum fuit templũ fumo iræ Dei, & gloriâ Dei, et virtu- 8
te ejus: & nemo erat qui poterat intrare in templum, donec explerentur ſeptem
plagæ ſeptem Angelorum.

CAP. XVI.

Et dixit vox è cœlo de templo illius Angelis, Ite et effundite phialas iræ Dei 1
in totam terram. Et abiit primus Angelus, et effudit phialam ſuam in terram: et 2
venit ſuper illos homines quibus inſcripta erant ſigna hujus beſtiæ, et qui *adora-*
verunt imaginem ejus, et venit ſuper illos inimicitia mala. Et effudit ſecundus 3
phialam ſuam in mare: et factum eſt ſanguis mare, et mortuæ ſunt omnes animæ
viventes quæ in mari erant. *Et effudit tertius phialam ſuam in flumina, et* 4
in fontes aquarum: et facti ſunt ſanguis omnes fontes aquarum. Et dixit Ange- 5
lus fontium aquarum; Juſtus es Domine, et rectus, qui fuiſti et eris, ſic judicâ-
ſti eos: Quia effuderunt ſanguinem Sanctorum tuorum et prophetarum tuorum, 6
et potum dediſti iis ſanguinem ſuum, quia convenit iis. Et dixit Angelus fontium 7
aquarum; Etiam Domine, omnium Dominator, juſtè et rectè judicâſti.

Et quartus angelus effudit phialã suam in Solem: & datũ est illi æstu
8 Καὶ ὁ (ο)τέταρτος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυ-
affligere homines *in* igni. Et æstuaverunt homines æstu magno, &
9 ματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί. Καὶ ἐκαυματίσθησαν οἱ ἄνθρωποι καῦμα μέγα, καὶ
blasphemaverunt nomen Dei habentis potestatẽ super plagas has:
(π)ἐβλασφήμησαν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἔχοντος (ρ) ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας·
& non egerunt pœnitentiam *dare* illi gloriam. Et quintus angelus effudit
10 καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν. Καὶ ὁ (σ) πέμπτος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν
phialam suam super *thronum* bestiæ: & factum est regnum ejus tenebrosum, &
φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη, καὶ (τ)
mandebant linguas suas *ex labore*. Et blasphemaverunt Deum cœli
11 ἐμασσῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου. Καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ
ex laboribus suis, & *ex* vulneribus suis: & non egerunt pœnitentiam ex operibus su-
ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν, καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν· καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐ-
is. Et sextus angelus effudit phialam suam in flumen illud magnũ
12 τῶν. Καὶ ὁ (υ) ἕκτος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν
Euphraten: Et *exiccata est aqua* ejus, ut præpararetur via *regum* ab
τὸν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ
ortu Solis. Et vidi de ore draconis, & de ore
13 ἀνατολῶν ἡλίου. Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στόματος τοῦ δράκοντος, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ
bestiæ, & de ore pseudoprophetæ spiritus tres immundos similes *ra-*
θηρίου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου πνεύματα τρία ἀκάθαρτα (φ)ὅμοια βα-
nis. Sunt enim spiritus dæmoniorum facientes signa, *procedere*
14 τράχοις. Εἰσὶ γὰρ πνεύματα (χ) δαιμόνων ποιοῦντα σημεῖα, (ψ)ἐκπορεύεσθαι
ad reges terræ & *habitatæ* totius, congregare illos in prælium
ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς (ω) πόλεμον
diei illius magnæ Dei omnipotentis. Ecce venio sicut
15 τῆς ἡμέρας ἐκείνης τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος. Ἰδοὺ ἔρχομαι ὡς
fur: Beatus *vigilans & custodiens* vestimenta sua, ne nudus ambu-
κλέπτης· μακάριος ὁ γρηγορῶν καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπα-
let, & videant turpitudinem ejus. Et congregavit illos in locum *illum vo-*
16 τῇ, καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ. Καὶ συνήγαγεν αὐτοὺς (α)εἰς τὸν τόπον τὸν κα-
catum Hebraicè Armagedon. Et septimus angelus effudit phialam suam
λούμενον Ἑβραϊστὶ (β) Ἀρμαγεδδών. Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ 17
in aërem: & exivit vox magna de templo *cœli*, à throno, di-
(γ) εἰς τὸν ἀέρα· καὶ ἐξῆλθε (δ) φωνὴ μεγάλη ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ τοῦ θρόνου, λέγου-
cens; Factum est. Et *factæ* sunt voces, & tonitrua, & fulgura: & terræmotus fa-
σα, Γέγονε. Καὶ ἐγένοντο (ε) φωναὶ, καὶ βρονταὶ, καὶ ἀστραπαί· καὶ σεισμὸς ἐγέ- 18
ctus est magnus, qualis *non factus est* ex quo homines *facti sunt* super terrã, talis
νετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο (ζ) ἀφ' οὗ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος
terræmotus, sic magnus. Et facta est civitas magna in tres partes, & civitates
σεισμὸς, οὕτω μέγας. Καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις 19
Gentium ceciderunt: & Babylon magna venit in memoriam ante Deum, dare
τῶν ἐθνῶν (η) ἔπεσον· καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, δοῦναι
illi *poculum* vini indignationis iræ ejus. Et omnis insula fugit, & mõtes nõ
αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. Καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ 20
sunt inventi. Et grando magna sicut *talentaria* descendit de cœlo in homi-
εὑρέθησαν. Καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώ- 21
nes: & blasphemaverũt homines Deum *ex plaga* grandinis: quoniã magna est
πους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν Θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης· ὅτι μεγάλη ἐστὶν
plaga ejus vehementer.
ἡ πληγὴ αὐτῆς σφόδρα.

CAP. XVII. ιζ'.

Et venit unus de septem angelis *habentibus* septem phialas, & lo-
ΚΑὶ (α) ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐ- 1
cutus est mecum, dicens *mihi*; Veni, ostendam tibi damnationem meretricis ma-
λάλησε μετ' ἐμοῦ, (β) λέγων μοι, Δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνης τῆς με-
gnæ, *sedentis* super aquas multas: Cum qua fornicati sunt re-
γάλης, τῆς καθημένης (γ) ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν· Μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βα- 2
ges terræ, & inebriati sunt de vino *fornicationis ejus habitantes* terram:
σιλεῖς τῆς γῆς, καὶ (δ) ἐμεθύσθησαν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν.
Et abstulit me in desertum in spiritu: & vidi mulierem sedentem super be-
Καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς ἔρημον ἐν πνεύματι· καὶ (ε) εἶδον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ θη- 3
stiam coccineam, plenam nominibus blasphemiæ, habentẽ capita septem, & cornua decẽ.
ρίον κόκκινον, γέμον (ζ) ὀνομάτων βλασφημίας, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ, καὶ κέρατα δέκα.

MS. A. (ο) τέταρτος ἐξέχεεν (π) ἐβλασφήμησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ (ρ) τὴν ἐξουσίαν (σ) πέμπτος ἐξέχεαν (τ) ἐμασσῶντο (υ) ἕκτος ἐξέχεεν (φ) ὡς βάτραχοι (χ) δαιμονίων (ψ)····ρεύεται ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς ·····μένης (ω) τὸν πόλεμον τῆς μεγάλης ἡ··ρας τοῦ Θεοῦ (α) εἰς τὸν * πόταμον (β) Ἀρμαγεδδών. Καὶ ὁ ἕβδομος ἐξέχεεν (γ) ἐπὶ τὸν (δ) φωνὴ ἐκ τοῦ ναοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου, λέγουσα, (ε) ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ, (ζ) ἀφ' οὗ ἄνθρωπος ἐγένετο (η) ἔπεσαν· Κεφ. ιζ'. MS. A. (α) ἐξῆλθεν (β) λέγων, Δεῦρο, (γ) ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν· (δ) ἐμεθύσθησαν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορνείας αὐτῆς. (ε) Ἴδα (ζ)* τὰ ····ατα βλασφημίας

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܗܘ ܪܒܝܥܝܐ ܐܫܕ ܒܩܠܠܝܢ ܕܝܠܗ ܥܠ ܫܡܫܐ܂ ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ ܠܡܫܚܢܘ ܠܒܢܝ̈ܢܫܐ 8
ܒܢܘܪܐ܂ * ܘܐܬܚܡܡܘ ܗܢܘܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܚܘܡܐ ܪܒܐ܃ ܘܓܕܦܘ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܠܫܡܐ ܕܐܠܗܐ : 9
ܗܘ ܕܐܝܬ ܠܗ ܫܘܠܛܢܐ ܥܠ ܡܚܘ̈ܬܐ ܗܠܝܢ܃ ܘܠܐ ܬܒܘ ܕܢܬܠܘܢ ܠܗ ܫܘܒܚܐ:
* ܘܗܘ ܚܡܝܫܝܐ ܐܫܕ ܒܩܠܠܝܢ ܕܝܠܗ ܥܠ ܬܪܘܢܘܣ ܕܗܝ ܚܝܘܬܐ ܫܢܢܬܐ܂ ܘܗܘܬ ܡܠܟܘܬܗ 10
ܕܝܠܗ ܚܫܘܟܬܐ܃ ܘܡܠܥܣܝܢ ܗܘܘ ܠܫܢ̈ܐ ܕܝܠܗܘܢ ܡܢ ܟܐܒܐ܂ * ܘܓܕܦܘ ܠܐܠܗܐ ܕܫܡܝܐ 11
ܡܢ ܟܐܒܐ ܕܝܠܗܘܢ ܘܡܢ ܫܘܚܢܐ ܕܝܠܗܘܢ܃ ܘܠܐ ܬܒܘ ܡܢ ܥܒܕܐ ܕܝܠܗܘܢ܂ * ܘܗܘ 12
ܫܬܝܬܝܐ ܐܫܕ ܒܩܠܠܝܢ ܕܝܠܗ ܥܠ ܢܗܪܐ ܗܘ ܪܒܐ ܦܪܬ܃ ܘܝܒܫܘ ܡܝܐ ܕܝܠܗ ܐܘܪܚܐ
ܕܡܠܟܐ ܕܡܢ ܡܕܢܚܐ ܕܫܡܫܐ ܐܬܝܢ ܗܘܘ܂ * ܘܚܙܝܬ ܡܢ ܦܘܡܗ ܕܬܢܝܢܐ : ܘܡܢ 13
ܦܘܡܗ ܕܗܝ ܚܝܘܬܐ ܫܢܐ : ܘܡܢ ܦܘܡܗ ܕܗܘ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ܃ ܪ̈ܘܚܐ ܬܠܬ܂ ܛܢ̈ܦܬܐ܃ ܐܝܟ
ܐܘܪ̈ܕܥܐ܂ * ܐܝܬܝܗܘܢ ܓܝܪ ܪ̈ܘܚܐ ܕܫܐ̈ܕܐ ܕܥܒܕܝܢ ܐܬ̈ܘܬܐ܃ ܗܠܝܢ ܕܢܦܩܢ ܥܠ ܡ̈ܠܟܐ 14
ܕܬܒܝܠܐ ܟܠܗ ܠܡܟܢܫܘ ܐܢܘܢ܃ ܠܩܪܒܐ ܕܝܘܡܐ ܗܘ ܪܒܐ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܐܚܝܕ ܟܠ܂
* ܘܗܐ ܐܬܐ ܐܢܐ ܐܝܟ ܓܢܒܐ܂ ܛܘܒܘܗܝ ܠܗܘ ܕܥܝܪ ܘܢܛܪ ܡܐܢ̈ܝܐ ܕܝܠܗ܂ ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܥܪܛܠܝܐ 15
ܢܗܠܟ܂ ܘܢܚܙܘܢ ܦܘܪܣܡܐ ܕܝܠܗ܂ * ܘܟܢܫܘ ܐܢܘܢ ܠܕܘܟܬܐ ܗܝ ܕܡܬܩܪܝܐ ܥܒܪܐܝܬ 16
ܐܪܡܓܕܘܢ܂ * ܘܗܘ ܫܒܝܥܝܐ ܐܫܕ ܒܩܠܠܝܢ ܕܝܠܗ ܥܠ ܐܐܪ܂ ܘܢܦܩ ܩܠܐ ܪܒܐ ܡܢ ܗܝܟܠܐ 17
ܡܢ ܟܘܪܣܝܐ ܕܐܡܪ: ܗܘܐ܂ * ܘܗܘܘ ܒܪ̈ܩܐ ܘܪ̈ܥܡܐ ܘܩ̈ܠܐ܂ ܘܙܘܥܐ ܗܘܐ ܪܒܐ܂ ܕܐܝܟ ܐܝܢܐ ܕܠܐ 18
ܗܘܐ: ܡܢ ܕܗܘܘ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܥܠ ܐܪܥܐ : ܕܐܝܟ ܗܢܐ ܙܘܥܐ܃ ܗܟܢܐ ܪܒܐ܂ * ܘܗܘܬ ܡܕܝܢܬܐ ܗܝ 19
ܪܒܬܐ܃ ܠܬܠܬ ܡܢܘ̈ܢ܂ ܘܡܕܝܢܬܐ ܕܥܡ̈ܡܐ ܢܦܠܬ܂ ܘܒܒܠ ܗܝ ܪܒܬܐ ܐܬܕܟܪܬ ܩܕܡ
ܐܠܗܐ : ܕܢܬܠ ܠܗ ܟܣܐ ܕܚܡܪܐ ܕܗܘ ܚܡܬܐ ܕܪܘܓܙܗ ܕܝܠܗ܂ * ܘܟܠ ܓܙܪܬܐ܃ ܥܪܩܬ܂ 20
ܘܛܘܪ̈ܐ ܠܐ ܐܫܬܟܚܘ܂ * ܘܒܪܕܐ ܪܒܐ ܐܝܟ ܟܟܪܐ ܗܘܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܥܠ ܒܢܝ̈ܢܫܐ܂ ܘܓܕܦܘ 21
ܗܢܘܢ ܒܢܝ̈ܢܫܐ ܠܐܠܗܐ ܡܢ ܡܚܘܬܐ ܕܒܪܕܐ܂ ܡܛܠ ܕܪܒܬܐ ܐܝܬܝܗ ܡܚܘܬܐ ܕܝܠܗ ܛܒ܂
* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܙ * ܘܐܬܐ ܚܕ ܡܢ ܗܢܘܢ ܫܒܥܐ ܡܠܐܟ̈ܐ ܗܠܝܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܫܒܥ 1
ܩܠܠܝܢ܃ ܘܡܠܠ ܥܡܝ ܟܕ ܐܡܪ܂ ܬܐ ܐܚܘܐ ܠܟ ܕܝܢܗ ܕܗܝ ܙܢܝܬܐ ܪܒܬܐ: ܗܝ ܕܝܬܒܐ ܥܠ
ܡܝ̈ܐ ܣܓܝ̈ܐܐ܃ * ܗܝ ܕܙܢܝܘ ܥܡܗ ܡ̈ܠܟܐ ܕܐܪܥܐ܂ ܘܪܘܝܘ ܗܢܘܢ ܕܥܡܪܝܢ ܒܐܪܥܐ ܡܢ ܚܡܪܐ 2
ܕܙܢܝܘܬܗ ܕܝܠܗ܂ * ܘܐܘܒܠܢܝ ܠܡܕܒܪܐ ܒܪܘܚܐ܂ ܘܚܙܝܬ ܠܐܢܬܬܐ ܕܝܬܒܐ ܥܠ ܚܝܘܬܐ 3
ܫܢܐ ܣܘܡܩܬܐ܂ ܕܡܠܝܐ ܫܡܗ̈ܐ ܕܓܘܕܦܐ܂ ܕܐܝܬ ܠܗ ܪ̈ܫܐ ܫܒܥܐ܂ ܘܩܪ̈ܢܐ ܥܣܪ܂

Et ille quartus effudit phialam suam super 8
solem, & datum est ei calefacere homines
igne. Et æstuârunt homines illi æstu ma- 9
gno, & convitiis affecerunt homines nomen
Dei qui habet potestatem super plagas illas,
& non pœnituit eos, ut darent ipsi gloriam.
Et ille quintus effudit phialam suam super 10
thronum illius animalis dentium, & factum
est regnum ejus tenebrosum, & mandebant
linguas suas præ dolore Et convitiis affe- 11
cerunt Deum cœli præ doloribus suis, &
præ ulceribus suis, & non pœnituit eos
operum suorum. Et ille sextus effudit phi- 12
alam suam super fluvium illum magnum Eu-
phratem, & aruerunt aquæ ejus, ut parare-
tur via regum illorum qui ab Oriente so-
lis *adventabant*. Et vidi ex ore draconis, 13
& ex ore illius animalis dentis, & ex ore
illius prophetæ falsi, spiritus tres immun-
dos tanquam ranas. Sunt enim spiritus 14
dæmoniorum facientium signa, qui abe-
unt ad reges orbis habitabilis totius, ad con-
gregandum eos ad prælium magni illius
diei Dei omnipotentis. Et ecce venio tan- 15
quam fur: beatus est qui vigilat, & servat
vestes suas, ut ne nudus incedat, & videant
ignominiam ejus. Et congregârunt eos in 16
locum qui vocatur Hebraicè Armageddon.
Et ille septimus effudit phialam suam super 17
aërem: & exivit vox magna è templo, è
throno, dicens, Factum est. Et facta sunt 18
fulgura, & tonitrua, & voces: & terræmo-
tus factus est magnus, qualis non fuit ex
quo fuerunt homines super terram, talis
terræmotus, adeò magnus. Et facta est 19
urbs illa magna in tres partes, & urbs Gen-
tium cecidit: & Babel illa magna in me-
moriam venit coram Deo, ut daret ipsi
calicem vini illius excandescentiæ iræ suæ.
Et omnis insula fugit, & montes non in- 20
venti fuerunt. Et grando magna quasi ta- 21
lenti pondo facta est è cœlo super homi-
nes; & convitiis affecerunt illi homines
Deum ob plagam grandinis, propterea
quòd magna erat plaga illius valdé.

CAP. XVII.

Et venit unus ex illis septem Angelis qui 1
habent septem phialas, & locutus est me-
cum, dicens; Veni, ostendam tibi judicium
illius meretricis magnæ, quæ sedet sup aquas
multas: Cum qua scortati sunt reges ter- 2
ræ, & inebriati sunt qui habitant in terra è
vino scortationis ejus. Et perduxit me ad 3
desertum in spiritu: & vidi mulierem se-
dentem super animal dentis rubrum, ple-
num nominibus blasphemiæ, habens capita
septem, & cornua decem.

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

8 ወከዐወ ፡ ራብዕ ፡ ጽዋዖ ፡ ውስተ ፡ ፀሐይ ፡ ተውህበ ፡ ሎቱ ፡ ሐሩር ፡ ወከመ ፡ ያውዕዮሙ ፡
9 ለሰብእ ፡ በእሳት ፡፡ ወውዕዮ ፡ ሰብእ ፡ በዐቢይ ፡ ሐሩር ፡ እስከ ፡ ይጸርፉ ፡ ላዕለ ፡ ስመ ፡
እግዚአብሔር ፡ ዘውእቱ ፡ ስሉጥ ፡ ላዕለ ፡ እልክቱ ፡ መቅሠፍታት ፡ ወኢነስሑ ፡ ከመ ፡ ያዕኵ
10 ትዎ ፡፡ ወከዐወ ፡ ኃምስ ፡ ጽዋዖ ፡ ላዕለ ፡ መንበሩ ፡ ለዝኩ ፡ አርዌ ፡ ወጸልመት ፡ መንግሥቱ ፡
11 እስከ ፡ ይመጽሩ ፡ ልሳናቲሆሙ ፡ ሰብእ ፡ በሕማም ፡፡ እስከ ፡ ይጸርፉ ፡ ላዕለ ፡ እግዚአ ፡
ሰማይ ፡ እምነ ፡ ሕማመ ፡ ጸላእቲሆሙ ፡ ወኢነስሑ ፡ እምነ ፡ ምግባሮሙ ፡፡ ወከዐወ ፡
12 ሳድስ ፡ ጽዋዖ ፡ ውስተ ፡ ፈለግ ፡ ዐቢይ ፡ ዘኤፍራጥስ ፡ ወየብሰ ፡ ማዩ ፡ ከመ ፡ ትደሉ ፡ ፍኖቶሙ ፡
ለነገሥት ፡ እለ ፡ እምነ ፡ እምሰራቅ ፡ ጸሐይ ፡፡

Et effudit quartus phialam suam in solem : & datus est ei æstus, & ut combu- 8
reret homines per ignem. Et combussit homines cum magno æstu, usque dum blas- 9
phemarent contra nomen Dei, qui potestatem habet super illas plagas, et non re-
sipuerunt ut gloriam darent ei. Et effudit quintus phialam suam super thro- 10
num hujus bestiæ, et factum est tenebrosum regnum ejus, usque dum manderent
linguas suas homines propter dolorem, Et *usque dum blasphemarent contra Do-* 11
minum cœli præ doloribus inimicorum suorum: et non resipuerunt ab operibus suis.
Et effudit sextus phialam suam in flumen magnum Euphratem, et siccata est aqua 12
ut pararetur via regum qui ab ortu solis.

Verſio VULGATA LATINA.

8 Et quartus Angelus effudit phialam ſuam in Solem, & datum eſt illi æſtu affligere
9 homines, & igni : Et æſtuaverunt homines æſtu magno, & blaſphemaverunt
nomen Dei habentis poteſtatem ſuper has plagas, neque egerunt pœnitentiam ut
10 darent illi gloriam. Et quintus Angelus effudit phialam ſuam ſuper ſedem beſtiæ;
& factum eſt regnum ejus tenebroſum, & commanducaverunt linguas ſuas præ do-
11 lore : Et blaſphemaverunt Deum cœli, præ doloribus & vulneribus ſuis, & non
12 egerunt pœnitentiam ex operibus ſuis. Et ſextus Angelus effudit phialam ſuam
in flumen illud magnum Euphraten : & ſiccavit aquam ejus, ut præpararetur via
13 regibus ab ortu Solis. Et vidi de ore draconis, & de ore beſtiæ, & de ore pſeu-
14 doprophetæ ſpiritus tres immundos in modum ranarum. Sunt enim ſpiritus dæ-
moniorum facientes ſigna, & procedunt ad reges totius terræ, congregare illos in
15 prælium ad diem magnum omnipotentis Dei. Ecce venio ſicut fur. Beatus qui
vigilat, & cuſtodit veſtimenta ſua, ne nudus ambulet, & videant turpitudinem
16 ejus. Et congregabit illos in locum, qui vocatur Hebraicè Armagedon. Et ſe-
17 ptimus Angelus effudit phialam ſuam in aërem, & exivit vox magna de templo à
throno, dicens; Factum eſt. Et facta ſunt fulgura, & voces, & tonitrua, & ter- 18
ræmotus factus eſt magnus, qualis nunquam fuit ex quo homines fuerunt ſuper
terram : talis terræmotus, ſic magnus. Et facta eſt civitas magna in tres partes: 19
& civitates Gentium ceciderunt, & Babylon magna venit in memoriam antè De-
um, dare illi calicem vini indignationis iræ ejus. Et omnis inſula fugit, & mon- 20
tes non ſunt inventi. Et grando magna ſicut talentem deſcendit de cœlo in ho- 21
mines : & blaſphemaverunt Deum homines propter plagam grandinis : quoniam
magna facta eſt vehementer.

CAP. XVII.

ET venit unus de ſeptem Angelis, qui habebant ſeptem phialas, & locutus eſt 1
mecum, dicens; Veni, oſtendam tibi damnationem meretricis magnæ, quæ ſedet
ſuper aquas multas. Cum qua fornicati ſunt reges terræ, & inebriati ſunt qui 2
inhabitant terram de vino proſtitutionis ejus. Et abſtulit me in ſpiritu in de- 3
ſertum. Et vidi mulierem ſedentem ſuper beſtiam coccineam, plenam nomini-
bus blaſphemiæ, habentem capita ſeptem, & cornua decem.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA.*

8 * ثم ان الرابع افرغ جامته على الشمس * فاعطيت ان تحرق الناس * فاحترقوا الناس من ذلك 9
احتراقا عظيما * وجدفوا الناس على اسم الله الذي له السلطان على هذه الجوائح * ولم يتوبوا
10 ليعطوه المجد * ثم ان الخامس افرغ جامته على كرسي الدابة * فذهب ملكها وصار مظلما *
11 وكانوا يلحسون بالسنتهم من الوجع * وجدفوا على اله السماء من وجع جراحهم * ولم يتوبوا
12 عن اعمالهم * ثم ان السادس افرغ جامته على النهر العظيم الذي هو الفرات * فيبس ماؤه
13 لكيما تصير فيه طريق معدة للملوك الآتيين من مشرق الشمس * فرايت من فم الثعبان *
14 ومن فم الدابة * ومن فم المدعي النبوة الكذاب * ثلث ارواح نجسة كانها ضفادع * وهي
ارواح الشياطين التي تصنع العجايب * التي تجور على ملوك الارض والمسكونة كلها * وتجمعهم
15 الى حرب ذلك اليوم العظيم * يوم الله ماسك الكل * ها انا اتي كالسارق * فطوباه الذي يسهر ويحفظ
16 ثيابه * ليلا يمشي عريانا وتظهر عورته * ويجمعهم الى الموضع الذي يقال له بالعبرانية ارماجدون *
17 * ثم ان الملاك السابع افرغ جامته على الهوى * فخرج من الهيكل الذي في السماء ومن
18 الكرسي * صوت عظيم وهو يقول * قد كان * فصارت بروق ورعود واصوات وزلزلة عظيمة * لم
19 يكن مثلها منذ كون الناس على الارض * فانقسمت المدينة العظيمة على ثلثة اقسام *
وسقطت مدن الامم * وبابل العظيمة ذكرت قدام الله * لتسقى من كاس خمر غضبه *
20 * وهربت الجزاير * والجبال لم توجد * ونزل على الناس برد من السماء * في الحجر الواحد رطل *
21 فجدفوا الناس على الله من هذا البرد * لان هذه كانت جايحة عظيمة جدا *

* الفصل السابع عشر *

1 * واقبل الي واحد من السبع ملايكة الذين كانت معهم السبعة جامات * فخاطبني وقال * تعال
2 نعرض عليك حكومة تلك المراة الزانية العظيمة * التي هي جالسة على المياه الكثيرة * التي
3 زنت مع ملوك الارض * وسكروا سكان الارض من خمر زناها * فمضى بي بالروح الى القفر * فنظرت
فاذا بامراة جالسة على دابة حمرا ممتلية باسماء الكفر * لها سبع روس وعشر قرون *

Poſtea quartus evacuavit phialam 8
ſuam ſuper ſolem, & datum eſt ei com-
burere homines. Quare exarſerunt homi- 9
nes æſtu maximo, & blaſphemârunt ho-
mines in nomen Dei qui poteſtatem ha-
bet in hujuſmodi pernicies : & non pœ-
nituit eos, ut darent ei gloriam. Tum 10
quintus evacuavit phialam ſuam ſuper
thronum beſtiæ : quapropter deſiit re-
gnum ejus, & factum eſt tenebroſum :
& corrodebant linguas ſuas præ dolore:
Et blaſphemârunt in Deum cœli præ do- 11
lore vulnerum ſuorum, & non pœnituit
eos operum ſuorum. Deinde ſextus eva- 12
cuavit phialam ſuam ſuper flumen
magnum, nempe Euphratem, & ſiccata
eſt aqua ejus, ut fieret in eo via parata
regibus venientibus ab ortu ſolis. Et 13
vidi ex ore draconis, & ex ore beſtiæ,
& ex ore arrogantis ſibi prophetiam,
mendacis, tres ſpiritus impuros ſimiles
ranis. Sunt autem ſpiritus dæmonio- 14
rum, qui edunt miracula, quique pergen-
tes ad reges terræ & totius orbis, con-
gregant eos ad prælium magni illius
diei, diei inquam *Dei omnipotentis.*
Ecce ego veniam ut fur. Beatus qui 15
vigilat & cuſtodit veſtimenta ſua, ne
nudus incedat, & pateant ejus verenda.
Et congregabit eos in locum qui dicitur 16
Hebraicè Armagedon. Tum Angelus 17
ſeptimus evacuavit phialam ſuam ſuper
aërem : & prodiit è templo quod eſt in
cœlo, & è throno, vox magna, quæ di-
cebat, Jam factum eſt. Factáque ſunt 18
fulgura & tonitrua & ſonitus atque
terræmotus magnus, qualis non fuit ex
quo homines fuerunt ſuper terram. Et 19
diſrupta eſt urbs illa magna in tres par-
tes, & corruerunt urbes Gentium: & de
Babylone magnâ mentio facta eſt coram
Deo, ut potaretur de calice vini indigna-
tionis ejus. Et fugerunt inſulæ, & mon- 20
tes non ſunt inventi. Et cecidere ſuper 21
homines de cœlo grandines, quarum la-
pillus unus libralis erat: & blaſphemâ-
runt homines in Deum ob iſtas grandi-
nes : hoc enim fuit exitium magnum
vehementer.

CAP. XVII.

ET venit ad me unus ex ſeptem An- 1
gelis qui habebant ſeptem phialas, & al-
locutus eſt me, dixitque, Veni, exponemus
tibi damnationem mulieris illius mere-
tricis magnæ, quæ ſedet ſuper aquas
multas : Quæ fornicata eſt cum regi- 2
bus terræ, & è cujus vino ſcortationis
inebriati ſunt incolæ terræ. Itaque ab- 3
duxit me ſpiritu in deſertum, aſpexique,
& ecce mulier inſidens beſtiæ rubræ,
plenæ nominibus infidelitatis, habenti
ſeptem capita, & decem cornua.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

13 ወእምዝ ፡ ወፅኡ ፡ እምነ ፡ አፈሁ ፡ ለዝክቱ ፡ አርዌ፡ቀዳማዊ ፡ ወእምአፈሁ ፡ ለሐሰዌ ፡ ነ
14 ቢይ፡ ፫ ፡ አጋንንት፡ርኩሳን፡፡=፦ ወከመ ፡ ቈርናናዓት፡ እሙንቱ፡ መንፈሰ ፡ አጋንንት፡ ወይገ
ብሩ ፡ ተአምረ፡፡ ለዕለ ፡ ኵሉ ፡ ነገሥት፡ እለ ፡ ውስተ፡ኵሉ ፡ ዓለም ፡ ከመ ፡ ያስተጋብእ
ዎሙ፡ይትቃተሉ፡ በዕለት ፡ ዐቢይ ፡ እንተ ፡ ገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ዘኵሎ ፡ ይመልክ፡=፦
15 ወናሁ ፡ እመጽእ ፡ግብተ ፡ ከመ ፡ ሰራቂ፡፡ ወብፁዕ ፡ ዘይተግህ ፡ ወየዐቅብ ፡ አልባሲሁ፡ከመ፡
16 ኢይሑር ፡ዕራቁ፡ ወኢያስተርኢ፡ኀፍረቱ፡፡=፦ ወያስተጋብኦሙ፡ ውስተ፡ መካን፡ ዘስሙ፡አር
17 ማጌዶን ፡ በዕብራይስጥ፡፡=፦ ወከዐወ፡ሳብዕ፡መልአክ፡ጽዋዖ፡ውስተ፡ ነፋስ፡፡ወወፅአ፡ቃል፡ዐ
18 ቢይ ፡ እምነ፡ መቅደሱ ፡ ወእምነ፡መንበሩ፡ዘይብል፡ኀልቀ፡፡=፦ ወአምዝ፡ኮነ፡ መብረቅ፡
ወቃለ ፡ ነጐድጓድ፡ ወመጽአ፡ዐቢይ፡ ድልቅልቅ፡ ዘኢኮነ፡ከማሁ፡ ድልቅልቅ፡ ዐቢይ፡ እምአ
19 መ ፡ ተፈጥረ ፡ እጓለ፡ ለመሕያው፡ውስተ፡ምድር፡ ዘከማሁ፡፡=፦ ወኮነት ፡ ሀገር፡ዐባይ፡፫፡
መክፈልተ፡ ወአህጉረ፡ አሕዛብኒ፡ ወድቃ፡ ወለባቢሎንሂ፡ ዐባይ፡ተዘከርዋ፡ ቅድመ፡ እግዚአ
20 ብሔር ፡ ከመ ፡ ይመጥውዋ፡ ጽዋዐ፡ወይነ፡ሕምዘ፡ መዐቱ፡፡=፦ ወጠፍአ፡ ኵሉ፡ደሰያት፡ ወ
21 አድባርኒ ፡ ኢተረክቡ፡፡=፦ ወወረደ ፡ ሳዕለ ፡ እልክቱ ፡ ሰብእ ፡ እምሰማይ ፡ ዐቢይ ፡ በረ
ድ ፡ መጠነ ፡ መክሊት ፡ ወፀረፉ፡ ሰብእ ፡ ሳዕለ፡ ስመ፡ እግዚአብሔር ፡ በእንተ፡ ውእቱ፡ መቅ
ሠፍት፡ በረድ፡እስመ፡ ዐቢይ፡ ውእቱ፡መቅሠፍቱ፡ጥቀ፡፡=፦

፲፯

1 ወመጽአ፡ ፩፡ እምነ፡ ውእቶሙ፡ ፯፡ መላእክት፡ እለ፡ይጸውሩ፡ ፯፡ ጽዋዓተ፡፡ ይቤለኒ፡ነዓ፡
2 አርኢከ፡ ደይና፡ ለእንታክቲ፡ ዘማ፡ ዐባይ፡ እንተ፡ ትነብር፡ ውስተ፡ ማያት፡ ብዙኃ፡፡=፦ እ
ንተ፡ ምስሌሃ፡ ዘመዉ፡ ነገሥት፡ ምድር ፡ ወሰክሩ፡ እምነ፡ ወይነ፡ ዝሙታ፡እለ፡ይነብሩ፡ዲ
3 በ፡ምድር፡፡=፦ ወእምዝ፡ወሰደኒ፡መንፈስ፡ገዳመ፡ወርኢኩ፡ብእሲተ፡ትጼዐን፡ሳዕለ፡አርዌ፡
ቀይሕ፡ዘምሉእ፡አስማተ፡ጽርፈት፡ ወ ፯፡ አርእስቲሁ፡ወ ፲፡ አቅርንቲሁ፡፡=፦

Et tunc prodierunt ex ore hujus beſtiæ primæ, & ex ore pſeudoprophetæ, tres dæ- 13
mones impuri. Et ſicut ranæ erant Spiritus dæmonum, & faciebant ſigna ſuper 14
omnes reges qui in toto mundo erant, *ut congregati bellum gererent in die magno,*
quem conſtituit Deus qui omnibus dominatur. Et ecce, veniam ſubitò ſicut fur: 15
& beatus eſt qui vigilat & cuſtodit veſtimenta ſua, ut non ambulet nudus,
& non appareat dedecus ejus. Et congregabit illos in locum cujus nomen Ar- 16
magedon Hebraicè. Et effudit ſeptimus Angelus phialam ſuam in ventum, & 17
prodiit vox magna è templo ejus & è throno ejus, dicens; Perficitur. Et tunc 18
factum eſt fulgur & vox tonitru, & venit concuſſio magna, qualis non fuit
concuſſio magna ex quo creatus eſt homo in terra, tanta inquam *fuit. Et fa-* 19
cta eſt civitas magna in *tres partes, & civitates gentium ceciderunt, & Ba-*
bylon magna in memoriam venit ante Deum, ut traderent ei calicem vini vene-
ni indignationis ſuæ. Et evanuerunt omnes inſulæ, & montes non ſunt inven- 20
ti. Et deſcendit ſuper illos homines è cœlo magna grando quanta ſunt talen- 21
ta, & blaſphemârunt homines contra nomen Dei, propter hanc plagam grandi-
nis, quia magna fuit plaga ejus valdè.

CAP. XVII.

ET venit unus ex iſtis ſeptem Angelis qui portabant ſeptem phialas, & di- 1
xit mihi; Veni, oſtendam tibi damnationem iſtius meretricis magnæ quæ ſedet
in aquis multis: Quâcum ſcortati ſunt reges terræ; & inebriati ſunt ex vino 2
ſcortationis ejus habitantes ſuper terram. Et tunc abſtulit me ſpiritus in de- 3
ſertum, & vidi mulierem ſedentem ſuper beſtiam rufam, quæ plena fuit no-
minibus blaſphemiæ, & ſeptem capita ejus, & decem cornua ejus.

Et mulier circumdata purpurâ, & coccino, & inaurata auro, &
4 Καὶ ἡ γυνὴ (η) ἡ περιβεβλημένη πορφύρᾳ, καὶ κοκκίνῳ, καὶ κεχρυσωμένη (θ) χρυσῷ, καὶ
lapide pretioſo, & margaritis, habens aureum poculum in manu ſua, plenum
λίθῳ τιμίῳ, καὶ μαργαρίταις, ἔχουσα (ι) χρυσοῦν ποτήριον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς, γέμον
abominationibus, & immunditiâ fornicationis *ſuæ*. Et in fronte ejus nomen
5 βδελυγμάτων, (κ) καὶ ἀκαθάρτητος πορνείας αὐτῆς. Καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα
ſcriptum; Myſterium, Babylon magna, mater fornicationum & abominationum
γεγραμμένον, Μυστήριον, Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ἡ μήτηρ τῶν πορνῶν καὶ τῶν βδελυγμάτων
terræ. Et vidi mulierem ebriam de ſanguine Sanctorum, & de ſanguine
6 τῆς γῆς. Καὶ (λ) εἶδον τὴν γυναῖκα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἁγίων, καὶ ἐκ τοῦ αἵματος
martyrum Jeſu: & miratus ſum, *videns* illam, *admirationem magnam*. Et dixit mihi an-
7 τῶν (μ) μαρτύρων Ἰησοῦ· καὶ ἐθαύμασα, ἰδὼν αὐτὴν, θαῦμα μέγα. Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγ-
gelus; Quarè miraris? Ego tibi dicam *myſterium* mulieris, & beſtiæ
γελος, Διατί ἐθαύμασας; (ν) ἐγώ σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆς γυναικὸς, καὶ τοῦ θηρίου
portantis eam, *habentis* ſeptem capita, & decem cornua. Beſtia quam
8 τοῦ βαστάζοντος αὐτὴν, τοῦ ἔχοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς, καὶ τὰ δέκα κέρατα. (ξ) Θηρίον ὃ
vidiſti, *erat*, & non eſt: & *futura eſt* *aſcendere* de abyſſo, & in interitum *abire*:
εἶδες, ἦν, καὶ οὐκ ἔστι· καὶ μέλλει ἀναβαίνειν ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀπώλειαν (ο) ὑπάγειν·
& mirabuntur *habitantes* *ſuper* terram, (quorum non ſunt ſcripta nomina in
καὶ θαυμάσονται οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, (ὧν (π) οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐπὶ
libro vitæ à conſtitutione mundi,) videntes beſtiam, quæ erat, & non
τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου,) (ρ) βλέποντες τὸ θηρίον, ὅ, τι ἦν, καὶ οὐκ
eſt, *& tamen eſt*. Hic ſenſus *habens* ſapientiam: ſeptem capita, montes ſunt ſeptem,
9 ἔστι, (σ) καίπερ ἐστίν. Ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σοφίαν· αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ, (τ) ὄρη εἰσὶν ἑπτὰ,
ubi mulier ſedet ſuper *eos*: & reges ſeptem ſunt. Quinque ceciderunt, &
10 ὅπου ἡ γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν· καὶ βασιλεῖς ἑπτά εἰσιν. Οἱ πέντε (υ) ἔπεσον, καὶ
unus eſt: alius nondum venit: & cùm venerit, *paululùm* illum oportet manere. Et
11 ὁ εἷς ἐστιν· ὁ ἄλλος οὔπω ἦλθε· καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον αὐτὸν δεῖ μεῖναι. Καὶ
beſtia quæ erat, & non eſt, & *ipſe* *octavus* eſt, & de ſeptem eſt, & in interitum
τὸ θηρίον ὃ ἦν, καὶ οὐκ ἔστι, καὶ αὐτὸς ὄγδοός ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά ἐστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν
vadit. Et decem cornua quæ vidiſti, decem reges ſunt, qui regnum
ὑπάγει. Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰσιν, οἵτινες βασιλείαν 12
nondum acceperunt, ſed poteſtatem tanquam reges *unam horam* accipient *cum beſtia*.
(φ) οὔπω ἔλαβον, ἀλλ' ἐξουσίαν ὡς βασιλεῖς μίαν ὥραν λαμβάνουσι μετὰ τοῦ θηρίου.
Hi unum conſilium habent, & virtutem & poteſtatem ſuam beſtiæ tra-
Οὗτοι μίαν γνώμην ἔχουσι, καὶ τὴν δύναμιν (χ) καὶ τὴν ἐξουσίαν ἑαυτῶν τῷ θηρίῳ (ψ) διαδιδό- 13
dent. Hi cum Agno pugnabunt, & Agnus vincet illos: quoniã Dominus
σουσιν. Οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου πολεμήσουσι, καὶ τὸ ἀρνίον νικήσει αὐτούς· ὅτι Κύριος 14
dominorum eſt, & Rex regum: & qui cum illo, vocati, & electi, & fideles.
κυρίων ἐστὶ, καὶ Βασιλεὺς βασιλέων· καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, κλητοὶ, καὶ ἐκλεκτοὶ, καὶ πιστοί.
Et dixit mihi; Aquæ quas vidiſti, ubi meretrix ſedet, populi *&* *turbæ* ſunt, &
(ω) Καὶ λέγει μοι, Τὰ ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κάθηται, λαοὶ καὶ ὄχλοι εἰσὶ, καὶ 15
gentes, & linguæ. Et decem cornua quæ vidiſti in beſtia, hi odient
ἔθνη, καὶ γλῶσσαι. Καὶ τὰ δέκα κέρατα ἃ εἶδες (α) ἐπὶ τὸ θηρίον, οὗτοι μισήσουσι 16
fornicariam, & deſolatam facient illam & nudam, & carnes ejus man-
τὴν πόρνην, καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν αὐτὴν καὶ γυμνὴν, καὶ τὰς σάρκας αὐτῆς φά-
ducabunt, & ipſam concremabunt *in* igni. *Nam* Deus dedit in corda
γονται, καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν πυρί. Ὁ γὰρ Θεὸς ἔδωκεν εἰς τὰς καρδίας 17
eorum *facere* *ſententiam* *ejus*, *& facere* *unam ſententiam*, *& dare* regnum
αὐτῶν ποιῆσαι τὴν γνώμην (β) αὐτοῦ, καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην, καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν
ſuum beſtiæ, donec conſummentur verba Dei. Et mulier quam vidiſti, eſt
αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι (γ) τελεσθῇ τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες, ἔστιν 18
civitas magna, *habens* regnum ſuper reges terræ.
ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ ἔχουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βασιλέων τῆς γῆς.

CAP. XVIII. ιη'.

Et poſt hæc vidi angelum deſcendentem de cœlo, habentem poteſtatem
(α) ΚΑὶ μετὰ ταῦτα εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξουσίαν 1
magnam: & terra illuminata eſt à gloria ejus.
μεγάλην· καὶ ἡ γῆ ἐφωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐτοῦ.

MS.A. (η) ἦν περιβεβλημένη πορφυροῦν, *** κόκκινον, (θ) χρυσίῳ, (ι) ποτήριον χρυσοῦν (κ) καὶ τὰ ἀκάθαρτα τῆς πορ*νείας (λ) ἴδα (μ)* μαρτυρίων (ν) ἐγὼ ἐρῶ σοι τὸ (ξ) Τὸ θηρίον ὃ ἴδες, ἦ, (ο) ὑπάγει· καὶ θαυμασθήσονται (π) οὐκ ἐγέγραπται τὸ ὄνομα (ρ) βλεπόντων (σ) καὶ παρέσται. (τ) ἑπτὰ ὄρη εἰσίν, ὅπου (υ) ἔπεσαν, ὁ εἷς (φ) οὐκ ἔλαβον, ἀλλὰ (χ) καὶ ἐξουσίαν αὐτῶν (ψ) διδόασιν. (ω) Καὶ εἶπέν μοι, (α) καὶ τὸ (β) αὐτοῦ, καὶ δοῦναι τὴν βασιλείαν αὐτῷ τῷ (γ) τελεσθήσονται οἱ λόγοι τοῦ ΚΕΦ. ιη'. MS.A. (α) Μετὰ ταῦτα εἶδον ἄλλον ἄγγελον

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

4 [illegible]
[illegible]
5 [illegible]
6 [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
8 [illegible]
[illegible]
[illegible]
9 [illegible]
10 [illegible]
[illegible]
11 [illegible]
12 [illegible]
[illegible]
13 [illegible]
14 [illegible]
[illegible]
15 [illegible]
16 [illegible]
[illegible]
17 [illegible]
[illegible]
18 [illegible]
1 [illegible]
[illegible]

Ipſa verò mulier erat amicta purpurâ & 4
cocco, & inaurata auro, & lapidibus
pretioſis, & margaritis: habens calicem
aureum in manu ſua, plenum pollutione
& immunditie ſcortationis ſuæ, *quibus*
fœdavit terram. Et ſuper fronte ejus no- 5
men ſcriptum, Myſterium, Babel illa
magna, illa mater ſcortationum, & in-
quinationum terræ. Et vidi mulierem 6
illam ebriam è ſanguine Sanctorum, & è
ſanguine teſtium Jeſu: & admiratus
ſum, quando vidi eam, admiratione ma-
gnâ. Et dixit mihi ille Angelus; Quare 7
admiratus es? ego dicam tibi myſterium
mulieris, & animalis dentis quod geſtat
eam, quod habet illa ſeptem capita, &
illa decem cornua. Animal dentis quod 8
vidiſti, erat, & non eſt, & aſcenſurum eſt
ex abyſſo, & in perditionem abiturum:
& admirabuntur qui habitant ſuper ter-
ram, quorum non eſt ſcriptum nomen in
libro vitæ, à jactis fundamentis mundi,
videntes illud animal dentis fuiſſe, &
non eſſe, & *tamen* adventare. Hîc mens 9
ei qui habet ſapientiam. Illa ſeptem ca-
pita, ſeptem montes ſunt ſuper quibus
illa mulier ſedet. Et reges ſeptem ſunt: 10
quinque ceciderunt, unus eſt, alius non-
dum venit: & quando venerit, brevi
oportet ipſum manere. Et animal dentis 11
quod erat, & non eſt, etiam hic octavus
eſt, & ex ſeptem eſt, & in perditionem
eſt. Et decem cornua quæ vidiſti, decem 12
reges ſunt, homines qui regnum nondum
acceperunt, ſed poteſtatem tanquam re-
ges unâ horâ accipiunt cum illo animali
dentis. Hi unam voluntatem habent, & 13
potentiam ac poteſtatem ſuam illi ani-
mali dentis tradunt. Hi cum illo Agno 14
præliabuntur: & ille Agnus vincet eos,
quia Dominus dominorum eſt, & Rex
regum, & qui cum ipſo ſunt, vocati, &
electi, & fideles. Et dixit mihi; Aquæ 15
quas vidiſti, ubi illa meretrix eſt ſedens,
gentes, & turbæ ſunt, & nationes, &
linguæ. Et decem cornua quæ vidiſti, & 16
illud animal dentis, ipſi odio habebunt
iſtam meretricem, & deſertam facient
eam & nudam, & carnem ejus comedent,
& ipſam igne concremabunt. Deus enim 17
dedit in corda eorum, ut facerent volun-
tatem ejus, et facerent unam voluntatem,
et darent regnum ſuum iſti animali den-
tis, uſque dum compleantur verba hæc
Dei. Et mulier quam vidiſti, eſt urbs illa 18
magna, quæ habet regnum ſuper reges
terræ.

CAP. XVIII.

Poſt hæc vidi alium Angelum deſcen- 1
dentem è cœlo, habentem poteſtatem
magnam: et terra ſplenduit à gloria ejus.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወትለብስ፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡ ልብሰ፡ ወርቅ፡ ዘቦ ፡ ሜለተ፡ ወዘቦ፡ ለየ፡፡ ወዕንቍ፡ ክቡረ፡ ወባ
ሕርያተ፡፡ ወትጸውር፡ ይእቲ፡ ብእሲት፡ ውስተ፡ እዴሃ፡ ጽዋዐ፡ ወርቅ፡ዘምሉእ፡ ርኵሰ፡ ወባ
5 ማኔ፡ ዝሙት፡፡=፡ ወጽሑፍ ፡ ውስተ፡ ፍጽማ ፡ አሰማተ ፡ ምስጢራ፡ ለበቢሎን ፡ ዐባይ፡፡
6 እሞን፡ለዘሙት፡ወዘርኵስ ፡ ለምድር፡፡=፡ ወሰክርት ፡ ይእቲ፡ብእሲት፡እምደሞሙ፡ለቅ
ዱሳን ፡ ወእምደሞሙ ፡ ለቅዱሳኒሁ ፡ ሳእግዚእ ፡ ኢየሱስ፡፡ ወአንከርክዋ ፡ ሶቦ ፡ ርኢክዋ፡
ዐቢየ ፡ ተደሞምኩ፡፡=፡

Et amicta erat hæc mulier veſtimento aureo quod habuit purpuram, & coccum, 4
& lapidem pretioſum, & margaritas: & portabat iſta mulier in manu ſua
calicem aureum plenum immunditiæ & abominationis ſcortationis ſuæ. Et 5
ſcripta ſunt in fronte ejus nomina; Myſterium Babylonis magnæ, mater ſcortatio-
num & abominationum terræ. Et ebria fuit hæc mulier de ſanguine Sanctorum, 6
& de ſanguine Sanctorum Domini Jeſu: & miratus ſum eam, quum viderem
eam, magnoperè obſtupui.

Verſio VULGATA LATINA.

4 Et mulier erat circumdata purpurâ, & coccino, & inaurata auro, & lapide pretioſo,
& margaritis, habens poculum aureum in manu ſua, plenum abominatione,
5 & immunditiâ fornicationũ ejus : Et in fronte ejus nomen ſcriptum ; Myſterium :
6 Babylon magna, mater fornicationũ, & abominationum terræ. Et vidi mulierem
ebriam de ſanguine Sanctorum, & de ſanguine martyrum Jeſu. Et miratus
7 ſum cùm vidiſſem illam admiratione magnâ. Et dixit mihi Angelus ; Quarè miraris ?
Ego dicam tibi ſacramentum mulieris, & beſtiæ quæ portat eam, quæ habet
8 capita ſeptem, & cornua decem. Beſtia, quam vidiſti, fuit, & non eſt, & aſcenſura
eſt de abyſſo, & in interitum ibit : & mirabuntur inhabitantes terram (quorum
non ſunt ſcripta nomina in Libro vitæ à conſtitutione mundi) videntes beſtiã, quæ
9 erat, & non eſt. Et hic eſt ſenſus, qui habet ſapientiam. Septem capita ſeptem
10 montes ſunt, ſuper quos mulier ſedet, & reges ſeptem ſunt. Quinque ceciderunt,
unus eſt. & alius nondum venit : & cùm venerit, oportet illum breve tempus manere.
11 Et beſtia, quæ erat, & non eſt : & ipſa octava eſt : & de ſeptem eſt, & in interitum
vadit. Et decem cornua, quæ vidiſti, decem reges ſunt : qui regnum nondum acceperunt, 12
ſed poteſtatem tanquam reges unâ horâ accipient poſt beſtiam. Hi unum 13
conſilium habent, & virtutem & poteſtatem ſuam beſtiæ tradent. Hi cum Agno 14
pugnabunt, & Agnus vincet illos : quoniam Dominus dominorum eſt, & Rex
regum, & qui cum illo ſunt, vocati, electi, & fideles. Et dixit mihi ; Aquæ, 15
quas vidiſti ubi meretrix ſedet, populi ſunt, & Gentes, & linguæ. Et decem cornua, 16
quæ vidiſti in beſtia : hi odient fornicariam, & deſolatam facient illam, et
nudam, et carnes ejus manducabunt, et ipſam igni concremabunt. Deus enim dedit 17
in corda eorum ut faciant quod placitum eſt illi : ut dent regnum ſuum beſtiæ
donec conſummentur verba Dei. Et mulier, quam vidiſti, eſt civitas magna, quæ 18
habet regnum ſuper reges terræ.

CAP. XVIII.

Et poſt hæc vidi alium Angelum deſcendentem de cœlo, habentem poteſtatem 1
magnam : et terra illuminata eſt à gloria ejus.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وكانت هذه المراة اللابسة البرفير والقرمز والمحلية بالذهب والحجارة الكريمة والجوهر 4
بيدها كاس من ذهب * مملو بالنجاسة ووسخ زناها * وكان في جبهتها مكتوبا اسم * سراير * بابل 5
العظيمة ام جميع الزواني وكل نجاسة الارض * ورايت هذه المراة قد سكرت من دماء 6
القديسين ومن دماء شهداء ايسوع * فتعجبت عند ما رايتها عجبا عظيما * فقال لي الملاك * 7
لماذا تعجبت منها * انا اقول لك سر هذه المراة والدابة التي تحملها * التي لها سبعة روس
وعشر قرون * الدابة التي رايت ولم تكن وتريد ان تصعد من الاعماق * وتذهب الي 8
الهلاك * ويتعجبون منها سكان الارض * الذين ليس اسماؤهم مكتوبة في سفر الحياة من
قبل كون العالم يتعجبون اذا ما ابصروا هذه الدابة التي تكون وليس هي * وتذهب
وهي مقبلة * ههنا يحتاج من كان له عقل وحكمة * الروس السبعة هي السبعة جبال التي 9
جلست عليها المراة وهم سبعة ملوك * الخمسة سقطوا * والواحد هو * والاخر لم يات * فاذا 10
ما اتي زمانا قليلا يقيم * والدابة التي رايت وليس هي * هي ثامنة * ومن السبعة هي * 11
وللهلاك تذهب * والعشر قرون التي رايت هم عشر ملوك * ولم ياخذوا بعد ملكهم * 12
وانما سلطانهم يكون ساعة واحدة * ياخذونه مع الدابة * وهاولي يكونون متفقين بمذهب 13
واحد * وقوتهم وسلطانهم اعطوه للدابة * وهم يحاربون الخروف * ولكن الخروف يغلبهم * لان 14
رب الارباب * وملك الملوك * واصحابه يدعون مختارين * مدعوين * مومنين * ثم قال لي * المياه 15
التي رايت المراة الفاتكة جالسة عليها * هم الامم والشعوب والاجناس والالسن * والعشر 16
قرون التي رايت والدابة * هم الذين يبغضون الزانية * ويجعلونها وحشة وعريانة * وياكلون
لحمها * ويحرقونها بالنار * لان الله جعل في قلوبهم ان يصنعوا رايه ويكونوا مسوين واحدة * 17
ليعطوا ملكهم للدابة * حتى يتم كلام الله * والمراة التي رايتها هي المدينة العظيمة التي 18
ملكها على جميع ملوك الارض * الفصل الثامن عشر * وبعد ذلك رايت 1 *
ملاكا اخر قد انحدر من السماء ومعه سلطان عظيم * فاضاء الارض من بهاء وجهه *

Habebat autem mulier iſta amicta purpurâ 4
& cocco, & auro atque lapidibus
pretioſis ac gemmis ornata, in manu ſua
calicem aureum plenum immunditiâ, &
ſordibus ſcortationis ſuæ. Et erat in 5
ejus fronte ſcriptum nomen, Myſteria, Babylon
magna, mater omnium ſcortationum
& abominationis terræ. Et vidi mulierem 6
hanc inebriatam ſanguinibus Sanctorum,
& ſanguinibus Martyrum Jeſu:
& miratus ſum, quum vidiſſem illam,
admiratione magnâ. Dixit autem mihi 7
Angelus, Cur demiratus es illam ? ego dicam
tibi myſterium mulieris hujus, &
beſtiæ quæ portat eam, quæ habet ſeptem
capita & cornua decem. Beſtiam, quam 8
vidiſti & non erat, & aſcenſura eſt
ex abyſſis, & abitura in exitium; quamque
demiraturi ſunt incolæ terræ, quorum
nomina non ſunt ſcripta in libro
vitæ antequam mundus extitiſſet : mirabuntur
quum viderint hanc beſtiam
quæ erit & non eſt, & abitura eſt, & tamen
ventura. Hic requiritur qui habeat 9
judicium & ſapientiam. Capita ſeptem,
ſunt ſeptem montes ſuper quibus ſedit
illa mulier, qui ſunt ſeptem reges :
Quorum quinque ceciderunt, unus extat, 10
& alius nondum venit: quum autem
venerit, brevi tempore manebit. Beſtia 11
verò quam vidiſti & non eſt, octava eſt,
& ex iis ſeptem eſt, & in exitium abit.
Decem autem cornua quæ vidiſti, decem 12
ſunt reges qui regnum ſuum nondum
obtinuere, ſed eorum poteſtas erit horæ
unius, quam obtinebunt cum beſtia. Hi 13
porrò concordes erunt in eadem ſententia,
& robur ac poteſtatem ſuam tradidere
beſtiæ. Et hi oppugnabunt Agnum, attamen 14
Agnus vincet illos : quoniam Dominus
dominorum, & Rex regnum, et
amici ejus vocabuntur electi, vocati,
fideles. Deinde dixit mihi, Aquæ ſuper 15
quas vidiſti mulierem procacem ſedentem,
ſunt gentes, et populi, et genera, et
linguæ. Et decem cornua quæ vidiſti, 16
et beſtia, ipſi ſunt qui oderint meretricem,
et reddent eam ſolitariam et nudam,
et devorabunt carnem ejus, &
ipſam igne comburent. Deus enim poſuit 17
in corda eorũ ut exequerentur mentem
ejus, eſſentque ejuſdem conſilii, ut
darent regnum ſuum beſtiæ, donec compleretur
ſermo Dei. Et mulier quam vidiſti, 18
eſt urbs illa magna, cujus regnum
eſt ſuper omnes reges terræ.

CAP. XVIII.

Poſt hæc vidi alium Angelum deſcendiſſe 1
de cœlo, habentem poteſtatem magnam: & reſplenduit terra nitore vultus
ejus.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

7 ወይቤለኒ፡ ዝኩ፡ መልአክ፡ ምንተ፡ ታነክር፡ አነ፡ እነግረከ፡ ምስጢራ፡ ለዛቲ፡ ብእሲት፡ ለዝ
8 ክቱኒ፡ አርዌ፡ ዘይጸውራ፡ ዘ ፯፡ አርእስቲሁ፡ ወ ፲፡ አቅርንቲሁ፡፡ ዝክቱ፡ አርዌ፡ ዘርኢ
ከ፡ ሀለዉ፡ ወኢሀለዉ፡ ወሀለዎ፡ ይዕርግ፡ እምነ፡ ቀላይ፡፡ ወየሐውር፡ ውእቱኒ፡ ለሙስና፡፡ ወይደ
መሙ፡ በእንቲአሁ፡ እለ፡ ይነብሩ፡ ዲበ፡ ምድር፡ እለ፡ ኢኮነ፡ ጽሑፋ፡ አስማቲሆሙ፡ ውስተ፡ መጽ
ሐፈ፡ ሕይወት፡ ዘእምፍጥረተ፡ ዓለም፡፡ ሶበ፡ ርእይዎ፡ ለውእቱ፡ አርዌ፡ ከመ፡ ሀለወ፡ ወኢሀለ
9 ወ፡፡ ለዘቦ፡ ልበ፡ ወጥበበ፡ የአምሮ፡ ለዝንቱሰ፡ አርእስቲሁ፡ ፯፡ አድባር፡ እሙንቱ፡ እለ፡ ውስቴ
10 ቶሙ፡ ትነብር፡ ዛቲ፡ ብእሲት፡ ፯፡ ነገሥት፡ እሙንቱ፡፡ ወ ፭፡ ወድቁ፡ ወ ፩፡ ባሕቲቱ፡ ሀለወ፡
11 ወ ፩ ሶ፡ መጽአ፡ ዓዲ፡፡ ወሶበ፡ መጽአ፡ ይነብር፡ ሕዳጠ፡፡ ወዝንቱሰ፡ አርዌ፡ ዘሀለወ፡ ወኢሀ
12 ለወ፡ ሳምናሙ፡ ውእቱ፡፡ ወምስሌሁ፡ እሉ፡ ፯፡ የሐውሩ፡ ለሙስና፡፡ ወዝንቱኒ፡ ፲፡ አቅ
ርንቲሁ፡ ዘርኢከ፡ ፲፡ ነገሥት፡ እሙንቱ፡ እለ፡ ዓዲ፡ ኢጸንዓ፡ መንግሥቶሙ፡ ዋባሕቱ፡ ከመ፡
13 ነገሥት፡ ሥልጣነ፡ ቦሙ፡ ለአሐቲ፡ ሰዓት፡፡ ወይትነሥኡ፡ ምስለ፡ ዝንቱ፡ አርዌ፡፡ ወ ፩፡ ምክ
14 ሮሙ፡፡ ወኃይሎሙ፡ ወሥልጣኖሙ፡ አግብኡ፡ ለዝክቱ፡ አርዌ፡፡ ወይፀብኡ፡ ምስለ፡ በግ
ዑ፡ ወይመውኦሙ፡ በግዑ፡ እስመ፡ እግዚአ፡ አጋእዝት፡ ውእቱ፡ ወንጉሠ፡ ነገሥት፡ ውእቱ፡፡ ወ
15 እለ፡ ምስሌሁኒ፡ ስሙያን፡ ወኅሩያን፡ ወመሃይምናን፡ እሙንቱ፡፡ ወዘንተ፡ ማያተ፡ ዘርኢ
ከ፡ ዘበኀቤሁ፡ ትነብር፡ ዛቲ፡ ብእሲት፡ ዘማ፡፡ አሕዛብ፡ ወሕዝብ፡ ወበሐውርት፡ ወነገድ፡ ወሰ
16 ብእ፡ እሙንቱ፡፡ ወዝንቱኒ፡ ፲፡ አቅርንቲሁ፡ ወዝንቱኒ፡ አርዌ፡ ዘርኢከ፡፡ ይጸልእዋ፡ እ
ሙንቱ፡ ለዛቲ፡ ዘማ፡ ወያማስንዋ፡ ወያዐርቅዋ፡ ወይበልዕዋ፡ ሥጋሃ፡ ወኪያሃሰ፡ ያውዕይዋ፡ በእሳ
17 ት፡፡ እስመ፡ እግዚአብሔር፡ ወደየ፡ ውስተ፡ ልቦሙ፡ ከመ፡ ይኅበሩ፡ በምክር፡ ወያግብኡ፡
18 መንግሥቶሙ፡ ለዝክቱ፡ አርዌ፡ እስከ፡ አመ፡ ይትፌጸም፡ ቃለ፡ እግዚአብሔር፡፡ ወዛቲ፡ ብ
እሲት፡ እንተ፡ ርኢከ፡ ሀገር፡ ዐባይ፡ ይእቲ፡ እንተ፡ ትነግሥ፡ ላዕለ፡ ኵሉ፡ መንግሥታት፡፡
1 ፲፰ ወእምድኅረ፡ ዝንቱ፡ ካልእ፡ መልአክ፡ ወረደ፡ እምሰማይ፡፡ ወቦ፡ ዐቢየ፡ ሥልጣነ፡ ወበርሀት፡
ምድር፡ እምብርሃነ፡ ገጹ፡ ወእምስብሐቲሁ፡፡

Et dixit mihi hic Angelus, Quid miraris? ego dicam tibi myſterium hujus mulieris, 7
& hujus beſtiæ quæ portat eam, cujus ſunt ſeptem capita, & decem cornua. Hæc 8
beſtia quam vidiſti, fuit, et non fuit, et aſcenſura eſt ex abyſſo, et ibit ipſa quidem in
perditionem, et mirabuntur propterea habitantes ſuper terram, ii quorum non ſunt
ſcripta nomina in libro vitæ, ex creatione mundi, quum viderint iſtam beſtiã, quòd
fuit et non fuit. Qui habet ſapientiam et intelligentiam, cognoſcat hoc: capita ejus 9
ſeptem montes ſunt ſuper quibus ſedet iſta mulier, ſeptem reges ſunt : Et quinque 10
ceciderunt, & unus ſolus eſt, & unus non venit adhuc : & quum venerit, manebit
paulisper. Et hæc beſtia quæ fuit & non fuit, octava earum eſt, et cum illa hæ ſeptẽ 11
ibunt in perditionem. Et hæc res eſt: decem cornua quæ vidiſti, decem reges ſunt, 12
quorum adhuc non ſunt firmata regna: verumtamen tanquam reges poteſtatem habent
pro una hora, et migrabunt cum hac beſtia. Et una eſt voluntas eorum: et virtutem 13
eorum, et poteſtatem eorum transferunt in hanc beſtiam. Et pugnabunt cum 14
agno ejus, et vincet eos agnus, quia Dominus dominorũ eſt, et Rex regũ eſt: et qui cum
eo, vocati, et electi, et fideles ſunt. Et hæ aquæ quas vidiſti, ubi ſedebat hæc mulier 15
adultera, gentes, et populi, et regiones, et tribus, et homines ſunt. Et hæc decem cornua 16
ejus, et hæc beſtia quam vidiſti, odio habebunt hanc meretricem, et deſtruent
eam, et nudam reddent eam, et devorabunt carnem ejus, et ipſam comburent in igne.
Quia Deus injecit cordibus eorum, ut conſentiant in conſilio, et transferant regna 17
eorum ad hanc beſtiam, donec perficiatur verbum Dei. Et hæc mulier quam vidiſti 18
civitas magna eſt, quæ imperium habet ſuper omnia regna.

CAP. XVIII.

Et poſtea alius Angelus deſcendit è cœlo, et habuit magnam poteſtatem, et ſplenduit 1
terra e ſplendore vultûs ejus, et è gloria ejus.

Et exclamavit in fortitudine *voce magnâ*, dicens; Cecidit, cecidit Babylon magna, &
2 Καὶ (β) ἔκραξεν ἐν ἰσχύϊ φωνῇ μεγάλῃ, λέγων, Ἔπεσεν, ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, ϗ
facta est habitatio dæmoniorum, & custodia omnis spiritûs immundi, &
ἐγένετο κατοικητήριον (γ) δαιμόνων, ϗ φυλακὴ παντὸς πνεύματος (δ) ἀκαθάρτου, ϗ
custodia omnis volucris immundæ & odibilis: Quia de vino iræ fornicationis
3 φυλακὴ παντὸς ὀρνέου ἀκαθάρτου ϗ μεμισημένου· Ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας
ejus biberunt omnes gentes, & reges terræ cum illa fornicati sunt, &
αὐτῆς (ε) πέπωκε πάντα τὰ ἔθνη, ϗ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς μετ' αὐτῆς ἐπόρνευσαν, ϗ
mercatores terræ de virtute deliciarum ejus divites facti sunt. Et audivi aliam
4 οἱ ἔμποροι τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτησαν. Καὶ ἤκουσα ἄλλην
vocem de cœlo, dicentem; Exite de illa, populus meus, ne *communicetis*
φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγουσαν, (ζ) Ἐξέλθετε ἐξ αὐτῆς ὁ λαός μου, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε
peccatis ejus, & *ut* non accipiatis de plagis ejus: Quoniam *secuta sunt*
5 τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῆς, (η) ϗ ἵνα μὴ λάβητε ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς· Ὅτι ἠκολούθησαν
ejus peccata usque cœlum, & recordatus est Deus *injustitias* ejus.
αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ οὐρανοῦ, ϗ ἐμνημόνευσεν ὁ Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐτῆς.
Reddite illi sicut & ipsa reddidit vobis, & duplicate *ei* duplicia secundùm
6 Ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς ϗ αὐτὴ ἀπέδωκεν ὑμῖν, ϗ (θ) διπλώσατε αὐτῇ διπλᾶ κατὰ
opera ejus: in poculo quo miscuit, miscete illi duplum. *Quanta* glorificavit
7 τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασε, κεράσατε αὐτῇ διπλοῦν. Ὅσα ἐδόξασεν
seipsam, & in deliciis fuit, tantum date illi *cruciatum* & luctum: quia in corde
(ι) ἑαυτὴν, ϗ ἐστρηνίασε, τοσοῦτον δότε αὐτῇ βασανισμὸν ϗ πένθος· ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ
suo dicit; Sedeo regina, & vidua non sum, & luctum non videbo. *Propter*
8 αὐτῆς λέγει, (κ) Κάθημαι βασίλισσα, ϗ χήρα οὐκ εἰμὶ, ϗ πένθος οὐ μὴ ἴδω. Διὰ
hoc in una die venient plagæ ejus, mors, & luctus, & fames: & *in* igne
τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς, θάνατος, ϗ πένθος, ϗ λιμός· ϗ ἐν πυρὶ
comburetur: quia fortis *Dominus* Deus *judicans* illam. Et flebunt *eam*,
9 κατακαυθήσεται· ὅτι (λ) ἰσχυρὸς Κύριος ὁ Θεὸς ὁ κρίνων αὐτήν. Καὶ κλαύσονται αὐτὴν,
& plangent super illam reges terræ, cum illâ *fornicantes*, & *luxuriantes*, cùm
ϗ κόψονται ἐπ' αὐτῇ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες ϗ στρηνιάσαντες, ὅταν
viderint fumum incendii ejus, *A* longè stantes, propter timorem *cruciatûs*
βλέπωσι τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, Ἀπὸ μακρόθεν ἑστηκότες, διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ 10
ejus, dicentes; Væ, væ, civitas illa magna Babylon, civitas illa fortis:
αὐτῆς, λέγοντες, Οὐαὶ, οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη Βαβυλὼν, ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά·
quoniã in una hora venit judicium tuum. Et *mercatores* terræ *plorant* & *lugent* super
(μ) ὅτι ἐν μιᾷ ὥρᾳ ἦλθεν ἡ κρίσις σου. Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς γῆς κλαίουσι ϗ πενθοῦσιν ἐπ' 11
illam: quoniam merces eorum nemo *emit* ampliùs: Merces auri, & argenti, & lapidis
αὐτῇ· ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν οὐδεὶς ἀγοράζει οὐκ ἔτι· Γόμον χρυσοῦ, ϗ ἀργύρου, ϗ λίθου 12
pretiosi, & margaritæ, & byssi, & purpuræ, & serici, & *coccini*: & omne lignum
τιμίου, ϗ (ν) μαργαρίτου, ϗ βύσσου, ϗ πορφύρας, ϗ σηρικοῦ, ϗ κοκκίνου· ϗ (ξ) πᾶν ξύλον
thyinum, & *omne vas eburneum*, & *omne vas ex ligno* pretioso, & *ære*, &
θύϊνον, ϗ πᾶν σκεῦος ἐλεφάντινον, ϗ πᾶν σκεῦος (ο) ἐκ ξύλου τιμιωτάτου, ϗ χαλκοῦ, ϗ
ferro, & marmore, Et cinamomum, & *suffitus*, & *unguentum*, & *thus*, & *vinum*,
σιδήρου, ϗ μαρμάρου, Καὶ (π) κινάμωμον, ϗ θυμιάματα, ϗ μύρον, ϗ λίβανον, ϗ οἶνον, 13
& *oleum*, & *similam*, & *triticum*, & *jumenta*, & *oves*: & equorum, & rhedarum, & mancipiorũ,
ϗ ἔλαιον, ϗ σεμίδαλιν, ϗ σῖτον, ϗ κτήνη, ϗ πρόβατα· ϗ ἵππων, ϗ ῥεδῶν, ϗ σωμάτων,
& *animas* hominum. Et poma desiderii animæ tuæ discesserunt à te, & omnia
ϗ ψυχὰς ἀνθρώπων. Καὶ ἡ (ρ) ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, ϗ πάντα 14
pinguia & præclara *abierunt* à te, & *non* ampliùs non *invenies* illa.
τὰ λιπαρὰ ϗ τὰ λαμπρὰ (σ) ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, ϗ οὐκ ἔτι οὐ μὴ (τ) εὑρήσῃς αὐτά. Οἱ 15
Mercatores horum divites facti, ab ea à longè stabunt propter timorem *cruciatûs*
ἔμποροι τούτων οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς ἀπὸ μακρόθεν στήσονται διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ
ejus, flentes, ac lugentes: Et dicentes; Væ, væ, civitas illa magna *circumamicta*
αὐτῆς, κλαίοντες ϗ (υ) πενθοῦντες· Καὶ λέγοντες, Οὐαὶ, οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ μεγάλη (φ) ἡ περιβεβλημένη 16
bysso, & purpurâ, & *coccino*, & deaurata *in* auro & lapide pretioso, &
βύσσινον, ϗ πορφυροῦν, ϗ κόκκινον, ϗ κεχρυσωμένη ἐν χρυσῷ ϗ λίθῳ τιμίῳ, ϗ
margaritis: Quonia unâ horâ *desertæ* sunt tantæ divitiæ: & omnis gubernator, & omnis
(χ) μαργαρίταις· Ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος· ϗ πᾶς κυβερνήτης, ϗ πᾶς 17
in *navibus multitudo*, & nautæ, & *quotquot mare* operantur, à longè steterũt:
(ψ) ἐπὶ τῶν πλοίων ὁ ὅμιλος, ϗ ναῦται, ϗ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν·

MS.A. (β) ἐκέκραξεν ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ, λέγων, (γ) δαιμονίων, (δ) ἀκαθάρτου ϗ μεμισημένου, ϗ φυλακὴ παντὸς θηρίου ἀκαθάρτου ϗ μεμισημένου· Ὅτι ἐκ τοῦ θυμοῦ τῆς (ε) *πέπτωκαν (ζ) Ἐξέλθατε (η) ϗ ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς ἵνα μὴ λάβητε· Ὅτι ἐκολλήθησαν (θ) διπλώσατε διπλᾶ (ι) αὐτὴν, (κ) Ὅτι κάθημαι (λ) ἰσχυρὸς ὁ Θεὸς κρίνας αὐτήν. Καὶ κλαύσονται, ϗ κόψονται (μ) ὅτι μίαν ὥραν ἡ κρίσις σου. Καὶ (ν) μαργαρίτου, ϗ βυσσίνου, ϗ σιρικοῦ, (ξ) πᾶν σκεῦος θύϊνον (ο) ἐκ λίθου τιμιωτάτου, (π) κιννάμωμον, ϗ ἄμωμον, ϗ θυμιάματα, (ρ) ὀπώρα σου τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς ἀπῆλθεν (σ) ἀπώλετο ἀπὸ (τ) αὐτὰ εὑρήσουσιν. (υ) πενθοῦντες, Λέγοντες, (φ) περιβεβλημένη κόκκινον, ϗ πορφυροῦν, ϗ βύσσινον, ϗ κεχρυσωμένη χρυσίῳ (χ) μαργαρίτῃ· (ψ) ὁ ἐπὶ τόπον πλέων, ϗ ναῦται,

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

2 ܘܩܥܐ ܒܩܠܐ ܚܝܠܬܢܐ ܟܕ ܐܡܪ. ܢܦܠܬ ܢܦܠܬ ܒܒܠ ܗܝ ܪܒܬܐ. ܘܗܘܬ ܡܥܡܪܐ ܠܫܐܕܐ. *
ܘܢܛܘܪܬܐ ܕܟܠ ܪܘܚ ܛܡܐܬܐ: ܘܢܛܘܪܬܐ ܕܟܠ ܦܪܚܬܐ ܛܡܐܬܐ ܘܣܢܝܬܐ: ܘܢܛܘܪܬܐ ܕܟܠ
3 ܚܝܘܐ ܫܢܐ ܛܡܐܐ ܘܣܢܝܐ. * ܡܛܠ ܕܡܢ ܚܡܪܐ ܕܚܡܬܐ ܕܙܢܝܘܬܗ ܐܫܬܝܘ ܟܠܗܘܢ
ܥܡܡܐ. ܘܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ ܥܡܗ ܙܢܝܘ. ܘܬܓܪܐ ܕܐܪܥܐ ܡܢ ܚܝܠܐ ܕܐܫܬܪܚܘܬܐ ܕܝܠܗ ܥܬܪܘ.
4 * ܘܫܡܥܬ ܩܠܐ ܐܚܪܢܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܕܐܡܪ. ܦܘܩܘ ܡܢܗ ܥܡܐ ܕܝܠܝ. ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܬܫܬܘܬܦܘܢ
5 ܠܚܛܗܝܗ ܕܝܠܗ. ܘܡܢ ܡܚܘܬܐ ܕܝܠܗ ܕܠܡܐ ܬܣܒܘܢ. * ܡܛܠ ܕܢܩܘ ܚܛܗܝܗ ܕܝܠܗ
6 ܥܕܡܐ ܠܫܡܝܐ. ܘܐܬܕܟܪ ܐܠܗܐ ܥܘܠܗ ܕܝܠܗ. * ܦܪܘܥܘܗ ܐܝܟ ܕܐܦ ܗܝ ܦܪܥܬ.
ܘܥܘܦܘ ܠܗ ܥܘܦܐ. ܐܝܟ ܥܒܕܐ ܕܝܠܗ. ܘܒܟܣܐ ܗܘ ܕܡܙܓܬ ܡܙܘܓܘ ܠܗ ܥܘܦܐ
7 * ܟܡܐ ܕܫܦܪ ܠܗ ܠܡܫܬܪܚܘ. ܗܟܢܐ ܗܒܘ ܠܗ ܫܘܚܠܦܐ ܘܐܒܠܐ. ܡܛܠ ܕܒܠܒܗ
8 ܐܡܪܐ: ܕܝܬܒܐ ܐܢܐ ܡܠܟܬܐ. ܘܐܪܡܠܬܐ ܠܐ ܐܝܬܝ. ܘܐܒܠܐ ܠܐ ܐܚܙܐ. * ܡܛܠ ܗܢܐ. ܒܚܕ ܝܘܡܐ
ܢܐܬܝܢ ܗܠܝܢ ܡܚܘܬܐ ܕܝܠܗ. ܡܘܬܐ ܘܐܒܠܐ ܘܟܦܢܐ. ܘܒܢܘܪܐ ܬܐܩܕ. ܡܛܠ ܕܚܝܠܬܢܐ
9 ܗܘ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܕܢܗ. * ܘܢܒܟܘܢ ܘܢܬܐܠܝܢ ܘܢܪܩܕܘܢ ܥܠܝܗ ܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ.
10 ܗܢܘܢ ܕܥܡܗ ܙܢܝܘ ܘܐܫܬܪܚܘ. ܐܡܬܝ ܕܚܙܝܢ ܬܢܢܐ ܕܝܩܕܢܐ ܕܝܠܗ. * ܟܕ ܡܢ ܪܘܚܩܐ
ܩܝܡܝܢ. ܡܛܠ ܕܚܠܬܐ ܕܫܘܢܩܐ ܕܝܠܗ. ܟܕ ܐܡܪܝܢ. ܘܝ ܘܝ ܡܕܝܢܬܐ ܗܝ ܪܒܬܐ ܒܒܠ.
11 ܡܕܝܢܬܐ ܗܝ ܚܝܠܬܢܝܬܐ: ܡܛܠ ܕܒܚܕܐ ܫܥܬܐ ܐܬܐ ܕܝܢܟܝ. * ܘܬܓܪܐ ܕܐܪܥܐ
12 ܢܬܐܒܠܘܢ ܥܠܝܗ. ܡܛܠ ܕܛܥܢܐ ܕܝܠܗܘܢ ܠܐ ܐܢܫ ܙܒܢ. * ܘܠܐ ܬܘܒ. ܛܥܢܐ ܕܕܗܒܐ ܘܕܣܐܡܐ
ܘܕܟܐܦܐ ܝܩܝܪܬܐ. ܘܕܡܪܓܢܝܬܐ. ܘܕܒܘܨܐ ܘܕܐܪܓܘܢܐ. ܘܕܫܐܪܝܩܝܐ ܘܕܙܚܘܪܝܬܐ. ܘܕܟܠ ܩܝܣܐ
ܕܒܣܡܐ: ܘܕܟܠ ܡܐܢܐ ܕܫܢܐ ܕܦܝܠܐ. ܘܕܟܠ ܡܐܢܐ ܕܩܝܣܐ ܝܩܝܪܐ ܛܒ. ܘܕܢܚܫܐ ܘܕܦܪܙܠܐ
13 ܘܕܫܝܫܐ: * ܘܕܩܘܢܡܘܢ. ܘܕܐܡܘܡܘܢ. ܘܕܒܣܡܐ ܘܕܡܘܪܐ. ܘܕܠܒܘܢܬܐ. ܘܕܚܡܪܐ ܘܕܡܫܚܐ.
ܘܕܣܡܝܕܐ ܘܕܚܛܐ. ܘܕܒܥܝܪܐ. ܘܕܥܢܐ: ܘܕܪܟܫܐ ܘܕܡܪܟܒܬܐ. ܘܕܦܓܪܐ ܘܕܢܦܫܬܐ ܕܒܢܝܢܫܐ.
14 * ܘܦܐܪܐ ܕܪܓܬܐ ܕܢܦܫܟܝ. ܐܙܠܘ ܡܢܟܝ. ܘܟܠܗܝܢ ܫܡܝܢܬܐ ܘܢܨܝܚܬܐ.
15 ܐܒܕ ܡܢܟܝ. ܘܠܐ ܬܘܒ ܢܫܟܚܘܢ ܐܢܝܢ ܬܓܪܐ ܕܗܠܝܢ. * ܗܢܘܢ ܕܐܬܥܬܪܘ ܡܢܗ. ܡܢ
16 ܪܘܚܩܐ ܢܩܘܡܘܢ. ܡܛܠ ܕܚܠܬܐ ܕܫܘܢܩܐ ܕܝܠܗ. ܘܢܒܟܘܢ ܘܢܬܐܒܠܘܢ. * ܟܕ ܐܡܪܝܢ.
ܘܝ ܘܝ ܡܕܝܢܬܐ ܗܝ ܪܒܬܐ. ܗܝ ܕܥܛܝܦܐ ܗܘܬ ܒܘܨܐ ܘܐܪܓܘܢܐ ܘܙܚܘܪܝܬܐ:
ܘܡܕܗܒܐ ܒܕܗܒܐ. ܘܒܟܐܦܐ ܝܩܝܪܬܐ ܘܒܡܪܓܢܝܬܐ. ܡܛܠ ܕܒܚܕܐ ܫܥܬܐ ܚܪܒ ܥܘܬܪܐ ܗܢܐ.
17 * ܘܟܠ ܡܕܒܪܢܐ. ܘܟܠ ܗܘ ܕܥܠ ܐܬܪܘܬܐ ܪܕܐ. ܘܡܠܚܐ. ܘܟܠ ܕܒܝܡܐ ܦܠܚܝܢ. ܡܢ ܪܘܚܩܐ ܩܡܘ.

Et clamavit voce forti, dicens; Cecidit, cecidit Babel illa magna, & facta est habitatio dæmonum, & custodia omnis spiritûs immundi, & custodia omnis avis immundæ & exosæ, & custodia omnis animalis dentis immundi & exosi: 2 Quia de vino excandescentiæ ejus biberunt omnes gentes, & reges terræ cum ea scortati sunt, & mercatores terræ ex potentia luxûs ejus ditati sunt. 3 Et audivi vocem aliam è cœlo, dicentem; Exite ex ea, popule mi, ut non participes fiatis peccatorum ejus, & de plagis ejus ne fortè accipiatis. 4 Adhæserunt enim peccata ejus usque ad cœlum, & recordatus est Deus iniquitatum ejus. 5 Reddite ei, sicut etiam illa reddidit: & duplicate ei duplum secundùm opera ejus: & in calice quem miscuit, miscete ei duplum. 6 Quantùm placuit ipsi lascivire, tantùm date ei vastationem & luctum, quoniam in corde suo dicit; Sedeo regina, & vidua non sum, & luctum non videbo. 7 Propter hoc in die uno venient hæ plagæ ejus, mors, & luctus, & fames, & igne ardebit: quia fortis est Dominus Deus qui judicavit eam. 8 Et flebunt & lugebunt & plangent super ea reges terræ, qui cum ea scortati sunt & lascivierunt, quando videbunt fumum incendii ejus, 9 E longinquo stantes propter metum cruciatûs ejus, dicentes; Væ, væ, civitas illa magna Babel, civitas illa fortis, quoniam in una hora venit judicium tuum. 10 Et mercatores terræ lugebunt super ea, quoniam onus ipsorum nemo emit, 11 Neque ampliùs onus auri & argenti, & lapidum pretiosorum, & margaritarum, & byssi, & purpuræ, & serici, & cocci, & omnis ligni aromatici, & omnis vasis eburnei, & omnis vasis ligni valdè pretiosi, & æris, & ferri, & marmoris, 12 Et cinnamomi, & omomi, & aromatum, & balsami, & thuris, & vini, & olei, & similæ, & tritici, & jumentorum, & ovium, & curruũ, & corporum & animarum hominum. 13 Et fructus desiderii animæ tuæ discessit à te, & omnia illa pinguia & splendida perierunt à te, nec ampliùs invenient ea mercatores illarũ rerum. 14 Qui ditati sunt ex ea, è longinquo stabunt, propter timorem cruciatûs ejus, & flebunt, & lugebunt, 15 Dicentes; Væ, væ, civitas illa magna, quæ amicta erat byssino, & purpureo, & coccineo, & inaurata auro, & lapidibus pretiosis, & margaritis: quoniam in una hora vastatæ sunt divitiæ illæ tantæ. 16 Et omnis gubernator, & omnis qui per regiones navigat, & nautæ, & omnes qui in mari negotiantur, è longinquo steterunt, 17

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

2 ወጸርኀ፡በዐቢይ፡ቃል፡ወይቤ፡ወድቀት፡ባቢሎን፡ሀገር፡ዐባይ፡፡ ወኮነት፡ማኅደረ፡አጋንንት፡
ኀበ፡ይነብሩ፡ኵሉ፡ጋኔን፡ርኩስ፡፡ ወመንበረ፡ኵሉ፡ዖፍ፡ርኩስ፡ወጽሉእ፡፡ እስመ፡መንበረ፡
3 ኵሉ፡አርዌ፡ርኩስ፡ወጽሉእ፡፡፨ እስመ፡እምነ፡ሕምዘ፡ዝሙታ፡ወመንሱታ፡ወድቁ፡ኵ
ሎሙ፡አሕዛብ፡ወነገሥተ፡ምድርኒ፡እለ፡ዘመዉ፡ምስሌሃ፡፡ ወሠየጠ፡ምድርኒ፡እለ፡በልዑ፡
እምነ፡ኃይለ፡ተፈርጋቱ፡፡፨

Et clamavit in magna voce, ~ dixit; Cecidit Babylon civitas magna: & facta est domicilium dæmonum, ubi habitant omnes dæmones immundi, & sedes omnis volucris immundæ & invisæ, quia sedes est omnis bestiæ immundæ & invisæ: 2 *Quia ex veneno scortationis suæ & tentationis suæ ceciderunt omnes gentes, & reges terræ, qui scortati sunt cum ea, & mercatores terræ qui ditati sunt ex virtute deliciarum ejus.* 3

Verſio VULGATA LATINA.

2 Et exclamavit in fortitudine, dicens; Cecidit, cecidit Babylon magna: & facta eſt
habitatio dæmoniorum, & cuſtodia omnis ſpiritûs immundi, & cuſtodia omnis vo-
3 lucris immundæ & odibilis: Quia de vino iræ fornicationis ejus biberunt omnes
gentes: & reges terræ cum illa fornicati ſunt: & mercatores terræ de virtute delicia-
4 rum ejus divites facti ſunt. Et audivi aliam vocē de cœlo, dicentem; Exite de illa, po-
5 pulus meus: ut ne participes ſitis delictorū ej᷒, & de plagis ejus non accipiatis. Quo-
niam pervenerunt peccata ejus uſque ad cœlū, & recordatus eſt Dominus iniquita-
6 tum ej᷒. Reddite illi ſicut & ipſe reddidit vobis: & duplicate duplicia ſecundùm
7 opera ejus: in poculo, quo miſcuit, miſcete illi duplum. Quantum glorificavit ſe, & in
deliciis fuit; tantum date illi tormentum & luctum: quia in corde ſuo dicit; Sedeo
8 regina: & vidua nō ſum: & luctum non videbo. Ideò in una die venient plagæ ejus,
mors, & luctus, & fames, & igne comburetur: quia fortis eſt Deus, qui judicabit il-
9 lam. Et flebunt, & plangent ſe ſuper illam reges terræ, qui cum illa fornicati ſunt, &
10 in deliciis vixerunt, cùm viderint fumum incendii ejus: Longè ſtantes propter timo-
rem tormentorum ejus, dicentes; Væ, væ civitas illa magna Babylon, civitas illa for-
tis: quoniam unâ horâ venit judicium tuum. Et negotiatores terræ flebunt, & lu- 11
gebunt ſuper illam: quoniam merces eorum nemo emet ampliùs: Merces auri, 12
& argenti, & lapidis pretioſi, & margaritæ, & byſſi, & purpuræ, & ſerici, & cocci,
(& omne lignum thyinum, & omnia vaſa eboris, & omnia vaſa de lapide pretioſo,
& æramento, & ferro, & marmore, Et cinnamomum,) & odoramentorum, & un- 13
guenti, et thuris, et vini, et olei, et ſimilæ, et tritici, & jumentorum, et ovium, et equo-
rum, et rhedarum, et mancipiorum, et animarum hominum. Et poma deſiderii ani- 14
mæ tuæ diſceſſerunt à te, et omnia pinguia et præclara perierunt à te, et ampliùs
illa jam non invenient. Mercatores horum, qui divites facti ſunt, ab ea longè ſta- 15
bunt propter timorem tormentorum ejus, flentes ac lugentes, Et dicentes; Væ, væ 16
civitas illa magna, quæ amicta erat byſſo, et purpurâ, et cocco, et deaurata erat auro,
et lapide pretioſo, et margaritis: Quoniam unâ horâ deſtitutæ ſunt tantæ divitiæ. Et 17
omnis gubernator, et omnis qui in lacum navigat, et nautæ, et qui in mari operantur,
longè ſteterunt.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* وصرخ بصوت عال • قد سقطت بابل المدينة الكبيرة • وصارت مرقدا للشياطين • 2
ومسكنا لكل روح نجس • ومأوى لكل طير نجس ومبغوض * لأن من خمر رجز زناها شربوا 3
الأمم كلهم • وملوك الأرض زنوا معها وتجار الأرض من تعبها استغنوا * وسمعت صوتا آخر من 4
السماء قايلا اخرجوا منها يا شعبي ليلا تشاركوا خطاياها وليلا تاخذكم ضرباتها * لأن ذنوبها 5
التصقت بها ودنت من السماء • وذكر الله ظلمها * كافوها كاجرها • وضاعفوا لها مثل أعمالها • 6
وكاسها مثلما ملاتها ضاعفوها لها * وعلي قدر اردهائها وتنعمها أعطوها عذابا وحزنا • لأنها 7
تقول في قلبها اني جالسة ملكة ولست أرملة • ولا أرى حزنا * لأجل ذلك في يوم واحد تاتي 8
ضرباتها • موت وحزن وجوع • وتحرق بالنار • لأن الرب الإله الذي حكم عليها قوي هو * ويبكون 9
ويحزنون عليها ملوك الأرض الذين زنوا واستلذوا معها • ولما نظروا دخان حريقها * وقفوا 10
بعيدا من فزع عذابها • قايلين الويل الويل للمدينة الكبيرة بابل • المدينة القوية • التي
في ساعة واحدة جاء حكمها * وتجار الأرض يبكون وينوحون عليها • لأن ليس من يشتري 11
تجارهم * تجارة الذهب والفضة • والحجارة الكريمة • واللولو • والحرير • والفرفير • والقرمز • 12
والأرجوان • وكل آنية من العاج • وكل آنية من الخشب الثمين • وكل خشب معمول • وكل
نحاس • وحديد • ومرمر * وبلور وطيب • ودهن • ولبان • وخمر • وزيت • وسميذ الحنطة • 13
وبهايم • وكباش • وخيل • وبغال وجمال وعبيد • وساير أجساد وانفس الناس * وفاكهة شهوة 14
نفسك انقطعت عنك • وشحمك كله وجميع النفايس اضمحلت منك ولا تجديها بعد * لأن 15
هولاء الذين استغنوا منها • وقفوا بعيدا من أجل فزع عذابها • يبكون وينوحون * قايلين • 16
الويل الويل للمدينة العظيمة الملتحفة بالحرير • والقرمز • والأرجوان المقمع بالذهب والحجارة
الثمينة واللولو * لأن في ساعة واحدة خلا هذا الغنى العظيم • وكل المدبرين • والذين 17
يسلكون في البحار • والملاحون • والمتجرون في البحر يقفون بالبعد •

*Exclamavit autem elata voce; Jam ce- 2
cidit Babylon urbs magna, factaque eſt
cubile dæmonibus, & habitaculum omni
ſpiritui immundo, & receptaculum omni
volucri impuro & exoſo: Quoniam 3
ex vino iræ ſcortationis ejus biberunt
omnes gentes; & reges terræ ſcortati ſunt
cum ea, & mercatores terræ labore
ipſius ditati ſunt. Et audivi aliam vo- 4
cem è cœlo dicentem; Exite ex ea popu-
le mi, ne participes ſitis peccatorum
ejus, & ne apprehendant vos plagæ il-
lius. Nam ſcelera ejus annexa ſunt ei, 5
& pertigerunt uſque in cœlum: & re-
cordatus eſt Deus perverſitatis illius.
Rependite illi ſecundùm mercedem ejus: 6
& duplicate ei ſecundùm opera ipſius:
& calicem ejus, prout implevit illum,
duplicate ei: Et pro menſura faſtus 7
ac delitiarum ejus, date illi tormentum
& mœrorem. Quia dicit in corde ſuo,
Equidem ſedeò regina, nec ſum vidua,
nec videbo triſtitiam: Propterea unâ 8
die venient plagæ ejus, mors & mœror
ac fames; & igne comburetur: quia Do-
minus Deus qui damnavit eam, validus
eſt. Et flebunt & contriſtabuntur ſu- 9
per eam reges terræ, qui cum ea fornica-
ti & oblectati fuerant: cùmque vide-
rint fumum incendii ejus, Stabunt 10
eminus ob timorem cruciatus ejus, di-
centes, Væ, væ urbi magnæ Babyloni,
urbi validæ, cujus unâ horâ venit ju-
dicium. Et mercatores terræ flebunt & 11
lugebunt ſuper eam, quia non eſt qui emat
merces eorum: Merces auri & argen- 12
ti, & lapidum pretioſorum, & margari-
tarum, & ſerici, & purpurei coloris, &
cocci, & purpuræ, & omnium vaſorum
eboris, & omnium vaſorum ligni pre-
tioſi, omniſque ligni fabrefacti, & omnis
æris, & ferri, & marmoris, Et cryſtalli, 13
& aromatis, & unguenti, & thuris,
& vini, & olei, et ſimilaginis triticeæ,
et jumentorum, et arietum, et equorum,
et mulorum, et camelorum, et mancipi-
orum, atque omnium corporum et ani-
marum hominum. Et fructus deſiderii 14
animæ tuæ decerptus eſt à te, et tota
pinguedo tua, omniaque præclara eva-
nuerunt à te, nec ampliùs invenies
ea. Hi enim qui ditati ſunt ab ea, 15
ſteterunt à longè propter timorem cru-
ciatus ejus plorantes ac gementes. Di- 16
centes, Væ, væ civitati illi magnæ
amictæ ſerico et cocco atque purpurâ
insertâ auro et lapidibus pretioſis et
unionibus. Nam unâ horâ deſierunt 17
hæ divitiæ magnæ. Et omnes guber-
natores, quique maria ſulcant, et nau-
tæ, quique mercaturam exercent in
mari, procul ſtabunt:*

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

4 ወወጽአ፡ ካልእ፡ ቃል፡ እምሰማይ፡ ዘይብል፡፡ ፃኡ፡ ሕዝብየ፡ እምኔሃ፡ ከመ፡ ኢትትከፈል
5 ዋ፡ ኀጢአታ፡ ወኢይርከብክሙ፡ መቅሠፍታ፡፡=፡ እስመ፡ ተለዋ፡ ኀጣውኢሃ፡ እስከ፡ ሰማይ፡
6 ወተዘከረ፡ ላቲ፡ እግዚአብሔር፡ አመፃሃ፡ ወኀጣውኢሃ፡፡=፡ ወተበቀለ፡ በከመ፡ ተበቀለት፡
7 ይእቲ፡፡ ወበጽዋዕ፡ ዘቀድኀት፡ ቀድሑ፡ ለቲ፡ ካዕበተ፡ መክዕቢተ፡ ዘከመ፡ ገብረት፡፡=፡ ወአም
ጠነ፡ ገፍአት፡ ወፈገዓት፡ ከማሁ፡ ሀቀይዋ፡ ወአልሕዉዋ፡፡ እስመ፡ ትቤ፡ በልባ፡ እነግሥ፡ ሳዝ
8 ሉፈ፡ ወኢይከውን፡ መበለተ፡ ወኢይሬኢ፡ ለሐ፡፡=፡ ወበእንተ፡ ዝንቱ፡ በአሐቲ፡ ሰዓት፡ ይመ
ጽአ፡ መቅሠፍታ፡ ሞትኒ፡ ወለሕኒ፡ ወረኃብኒ፡ ወያውዕይዋ፡ በእሳት፡፡ እስመ፡ ጽኑዕ፡ ውእቱ፡
9 እግዚአብሔር፡ ዘይትቤቀላ፡፡=፡ ወይበክዩ፡ ላዕሌሃ፡ ነገሥተ፡ ምድር፡ ወይሬእይዋ፡ እለ፡
10 ዘመው፡ ወፈገዑ፡ ምስሌሃ፡፡ ወሶበ፡ ርእዩ፡ ጢሰ፡ እሳታ፡=፡ እምርሑቅ፡ ቆሙ፡ በእንተ፡ ፍር
ሃተ፡ ስቃያ፡፡ ወይብሉ፡ አሌላ፡ ወአሌላ፡ ለሀገረ፡ ባቢሎን፡ ዐባይ፡ ለሀገር፡ ጽንዕት፡፡ እስመ፡ በጽ
11 ሐ፡ ሰዓተ፡ ደይና፡፡=፡ ወይበክይዋ፡ ሠየጥ፡ ምድርኒ፡ ወይላሕውዋ፡፡ እስመ፡ አልቦ፡ ዘይሣ
12 የጥ፡ ሎሙ፡ ገሪውሂሆሙ፡፡=፡ ወርቀ፡ ወብሩረ፡ ወዕንቈ፡ ክቡረ፡ ወባሕርየ፡፡ ወሜላተ፡
ወለዝመረ፡ ወለየ፡ ወሰንሰሬቆተ፡፡ ወኵሎ፡ ዕፀ፡ ሕቁ፡ ወኵሎ፡ ንዋየ፡ ዘቀርነ፡ ነጌ፡ ወኵሎ፡
13 ሰርጕ፡ ዘቦ፡ ዕንቈ፡ ክቡረ፡ ወብርተ፡ ወሐጺን፡፡ ወባለቀ፡=፡ ወቀናንሞ፡ ወአብሞ፡ ወዕጣን፡
ወሜሮን፡ ወስሒን፡፡ ወወይን፡ ወቅብዐ፡ ወሰንዳሴ፡፡ ወስርናየ፡ ወእንስሳ፡ ወአባግዐ፡ ወአፍራሰ፡
14 ወሪደን፡፡ ወጼዋ፡ ወነፍስ፡ ሰብእ፡፡=፡ ወአቅማሕትኪ፡ ተኀድገ፡ እምኔኪ፡፡ ወብር
ሃንኪ፡ ተደምነ፡ ወኵሉ፡ ስብሐትኪ፡፡ ወኢይረክብዎ፡ እንከ፡ ሠየጥኪ፡ ለዝንቱ፡ በው
15 ስቴትኪ፡፡=፡ ወይቀውሙ፡ እምርሑቅ፡ በእንተ፡ ፍርሃተ፡ ስቃይኪ፡ ወይበክዩኪ፡ ወይላ
16 ሕውኪ፡፡=፡ ወይብሉ፡ አሌላ፡ ወአሌላ፡ ለሀገር፡ ዐባይ፡፡ እንተ፡ ትለብስ፡ ሜላተ፡ ወለ
ዝመረ፡ ወለየ፡፡ እንተ፡ ተገብረት፡ በወርቅ፡ ወበዕንቈ፡ ክቡር፡ ወበባሕርይ፡፡ እስመ፡ በአ
17 ሐቲ፡ ሰዓት፡ ማሰነ፡ ብዕላ፡፡=፡ ወኵሉ፡ ዘሀደፈ፡ ወኵሉ፡ ኬነተ፡ አሕማር፡ ወኖትያት፡፡
ወኵሎሙ፡ እለ፡ ይትቀነዩ፡ በውስተ፡ ባሕር፡ እምርሑቅ፡ ቆሙ፡፡=፡

*Et venit alia vox è cœlo, dicens; Exite popule mi ex ea, ne participes ſitis pec- 4
catorum ejus, & ne contingant vobis plagæ ejus. Quia pertigerunt peccata ejus 5
uſque ad cœlum, & recordatus eſt Deus in eam iniquitatum & peccatorum ejus. Et 6
vindictam ſumpſit, ſicut vindictam ſumpſit ipſa; & in calice quo exhauſit, ex-
haurite ei duplum, quemadmodum fecit. Et quantum oppreſſit & deliciata fuit, 7
tantum affligite eam, & lugere facite eam, quia dixit in corde ſuo; Regnabo ſem-
per, & non ero vidua, & non videbo luctum. Et proptèrea in una hora venient 8
plagæ ejus, mors, & luctus, & fames, & comburent eam in igne, quia fortis eſt
Deus qui vindictam ſumet de ea. Et flebunt ſuper eam reges terræ: & vide- 9
runt eam qui ſcortati ſunt & delicias habuerunt cum ea; & quum vidiſſent
fumum ignis, E longè ſteterunt propter timorem cruciatûs ejus, & dixerunt; 10
Væ, væ civitati Babyloni magnæ, civitati forti, quia venit hora judicii ſui. Et 11
flebant ſuper eam mercatores terræ, & lugebant eam, quia nemo eſt qui emet ex
iis merces eorum: Aurum & argentum, & lapides pretioſos, et margaritas, 12
et purpuram, et ſericum, & coccum, et ſanſracum, et omne lignum exſculptum,
et omne vas de cornu elephantis, et omnem ornatum qui habuit lapides pretioſos,
et æs, et ſerrum, et marmorem. Et cinamomum, et abmam, et ſuffitum, et myr- 13
rham, et libanum, et vinum, et oleum, et ſenidalim, et triticum, et jumenta, et
oves, et equos, et rhedas, et mancipia, et animas hominum. Et poma tua diſceſ- 14
ſerunt à te, et lux tua obnubilata eſt, et tota gloria tua, et non invenient am- 15
pliùs mercem tuam hanc in te. Et ſtabunt è longè propter timorem cruciatûs
tui, et flebunt ſuper te, et lugebunt ſuper te. Et dicent; Væ, væ civitati magnæ 16
quæ amicta erat purpurâ, et byſſo, et cocco, quæ negotiata eſt cum auro et lapidi-
bus pretioſis, et margaritis, Quia in una hora perditæ ſunt divitiæ ejus. Et 17
omnis gubernator, et turba navium, et nautæ, et omnes ſervientes in mari, è longè
ſteterunt:*

Et clamaverunt, videntes *fumum* incendii ejus, dicentes; Quæ ſimilis civitati
18 Καὶ (α) ἔκραζον, ὁρῶντες τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες, Τίς ὁμοία τῇ πόλει
huic magnæ? Et miſerunt pulverem ſuper capita ſua, & clamaverunt flentes,
19 τῇ μεγάλῃ; Καὶ (α) ἔβαλον χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ (β) ἔκραζον κλαίοντες,
& lugentes, dicentes; Væ, væ civitas illa magna, in qua divites facti ſunt omnes
καὶ πενθοῦντες, λέγοντες, Οὐαὶ, οὐαὶ ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες
habentes naves in mari de *pretio* ejus: quoniam unâ horâ deſolata eſt.
οἱ ἔχοντες (γ) πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς· ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη.
Exulta ſuper eam cœlum, & ſancti Apoſtoli, & Prophetæ: quoniam judicavit
20 Εὐφραίνου (δ) ἐπ' αὐτὴν οὐρανὲ, καὶ οἱ ἅγιοι (ε) ἀπόστολοι, καὶ οἱ προφῆται· ὅτι ἔκρινεν
Deus judicium veſtrum de illa. Et ſuſtulit unus angelus fortis lapidem quaſi molarē
21 ὁ Θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς. Καὶ ἦρεν (ζ) εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς μύλον
magnū, & miſit in *mare*, dicens; *Sic* impetu mittetur Babylon illa magna
μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων, Οὕτως ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη
civitas, & non invenietur *ampliùs*. Et vox citharœdorū, & muſicorum, & tibiā canentium, & *clan-*
22 πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. Καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν, καὶ μουσικῶν, καὶ αὐλητῶν, καὶ σαλ-
gentium non audietur in te ampliùs: & omnis artifex omnis artis non invenietur in te
πιστῶν οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ πᾶς (η) τεχνίτης πάσης τέχνης οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ
ampliùs: & vox molæ non audietur in te ampliùs: Et lux lucernæ non lucebit in te ampliùs:
23 ἔτι· καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ (θ) ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· Καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φανῇ ἐν σοὶ ἔτι·
& vox ſponſi & ſponſæ non audietur in te adhuc: quia mercatores tui erant *magna-*
καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· (ι) ὅτι οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ μεγιστᾶ-
tes terræ, quia in *veneficio tuo* erraverunt omnes gentes. Et in ea ſanguis
24 νες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθησαν πάντα τὰ ἔθνη. Καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα
Prophetarum & Sanctorum inventus eſt, & omnium *mactatorum* in terra.
προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη, καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων ἐπὶ τῆς γῆς.

CAP. XIX. ιθ'.

Et poſt hæc audivi vocem *turbæ multæ magnam* in cœlo, dicentis; Alle-
1 (α) ΚΑὶ μετὰ ταῦτα ἤκουσα φωνὴν ὄχλου πολλοῦ μεγάλην ἐν τῷ οὐρανῷ λέγοντος, Ἀλλη-
luja: Salus, & gloria, & *honor*, & virtus, *Domino* Deo noſtro. Quia
2 λούϊα· ἡ σωτηρία, καὶ ἡ (β) δόξα, καὶ ἡ τιμὴ, καὶ ἡ δύναμις, Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν. Ὅτι
vera & juſta judicia ejus: *quia* judicavit *meretricem magnam*, quæ corrupit
ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ· ὅτι ἔκρινε τὴν πόρνην τὴν μεγάλην, ἥτις (γ) ἔφθειρε
terram in *fornicatione* ſua, & vindicavit ſanguinem ſervorum ſuorum de *manu* ejus.
τὴν γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς, καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἷμα τῶν δούλων αὐτοῦ (δ) ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς.
Et iterùm dixerunt; Alleluja: & fumus ejus aſcendit in ſecula ſeculorum.
Καὶ δεύτερον εἴρηκαν, Ἀλληλούϊα· καὶ ὁ καπνὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. 3
Et ceciderunt ſeniores viginti & quatuor, & quatuor animalia, & adoraverunt
Καὶ ἔπεσον (ε) οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ προσεκύνησαν 4
Deum ſedentem ſuper thronum, dicentes; Amen: Alleluja. Et vox de
τῷ Θεῷ τῷ καθημένῳ (ζ) ἐπὶ τοῦ θρόνου, λέγοντες, Ἀμήν· ἀλληλούϊα. Καὶ φωνὴ (η) ἐκ 5
throno exivit, dicens; *Laudate Deum noſtrum*, omnes ſervi ejus, & *ti-*
τοῦ θρόνου ἐξῆλθε, λέγουσα, Αἰνεῖτε (θ) τὸν Θεὸν ἡμῶν, πάντες οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, καὶ οἱ φο-
mentes eum, & *parvi* & magni. Et audivi quaſi vocem turbæ *multæ*, &
βούμενοι (ι) αὐτὸν, καὶ οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι. Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν ὄχλου πολλοῦ, (κ) καὶ 6
ſicut vocem aquarum multarum, & ſicut vocem tonitruorū *fortium*, dicentes, Alleluja: quoniā
ὡς φωνὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν, (λ) λέγοντας, Ἀλληλούϊα· ὅτι
regnavit Dominus Deus omnipotens. Gaudeamus & exultemus, & demus glo-
ἐβασίλευσε Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ. Χαίρωμεν καὶ (μ) ἀγαλλιώμεθα, καὶ δῶμεν τὴν δό- 7
riam ei: quia venerunt nuptiæ Agni, & uxor ejus præparavit *ſeipſam*. Et datum eſt
ξαν αὐτῷ· ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν. Καὶ ἐδόθη 8
illi ut *amiciatur* byſſino candido & ſplendenti: *nam* byſſinum, juſtificationes
αὐτῇ ἵνα περιβάληται (ν) βύσσινον καθαρὸν καὶ λαμπρόν· τὸ γὰρ βύσσινον, τὰ (ξ) δικαιώματά
ſunt Sanctorum. Et *dicit* mihi; Scribe, Beati *illi* ad cœnam nuptiarum Agni vo-
ἐστι τῶν ἁγίων. Καὶ λέγει μοι, Γράψον, Μακάριοι οἱ εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ γάμου τοῦ ἀρνίου κεκλη- 9
cati: & dicit mihi; Hæc verba vera ſunt Dei. Et cecidi ante pe-
μένοι· καὶ λέγει μοι, Οὗτοι οἱ λόγοι (ο) ἀληθινοί εἰσι τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἔπεσον ἔμπροσθεν τῶν πο- 10
des ejus *adorare* eum: & dicit mihi; Vide ne: conſervus tuus ſum, & fratrum
δῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ· καὶ λέγει μοι, Ὅρα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ, καὶ τῶν ἀδελφῶν
tuorum habentium teſtimonium Jeſu: Deum adora: *nam* teſtimonium Jeſu
σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν (π) τοῦ Ἰησοῦ· τῷ Θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ μαρτυρία (ρ) τοῦ Ἰησοῦ
eſt ſpiritus prophetiæ.
ἐστι τὸ πνεῦμα τῆς προφητείας.

MS. A. (ω) ἔκραξαν, βλέποντες τὸν τόπον τῆς (α) ἐπέ-
βαλον (β) ἔκραξαν, λέγοντες, Οὐαὶ, (γ) τὰ πλοῖα (δ) ἐν αὐτῇ (ε) καὶ οἱ ἀπόστολοι, (ζ) εἷς ἄ······ λίθον ὡς μύλινον μέγαν, (η) τεχνίτης οὐ μὴ (θ) ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· * καὶ φωνὴ νυμφίου (ι) ὅτι
ἔμποροί ΚΕΦ. ιθ'. MS. A. (α) Μετὰ ταῦτα ἤκουσα ὡς φωνὴν μεγάλην ὄχλου πολλοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, λεγόντων, (β) δόξα, καὶ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, (γ) * ἔκρινεν τὴν γῆν (δ) ἐκ χειρὸς (ε) οἱ
εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι, τὰ τέσσαρα (ζ) ἐπὶ τῷ θρόνῳ, (η) ἀπὸ τοῦ (θ) τῷ Θεῷ (ι) αὐτὸν οἱ (κ) καὶ φωνὴν (λ) λεγόντων, (μ) ἀγαλλιῶμεν, (ν) βύσσι··· λαμπρὸν, καθαρόν· (ξ) δι-
καιώματα τῶν ἁγίων ··τίν. (ο) οἱ ἀληθινοὶ τοῦ Θεοῦ εἰσιν. Καὶ ἔπεσα (π) Ἰησοῦ· (ρ) Ἰησοῦ

Verſio SIRIACA cum Interpretatione LATINA.

* ܘܩܥܘ ܟܕ ܚܙܝܢ ܠܬܢܢܐ ܕܝܩܕܐ ܕܝܠܗ. ܟܕ ܐܡܪܝܢ. ܡܢ ܗܝ ܕܕܡܝܐ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܕܐ ܪܒܬܐ. 18
* ܘܐܪܡܝܘ ܥܦܪܐ ܥܠ ܪܝܫܝܗܘܢ. ܘܩܥܘ ܟܕ ܒܟܝܢ ܘܐܒܝܠܝܢ ܘܐܡܪܝܢ. ܘܝ ܘܝ ܡܕܝܢܬܐ 19
ܗܝ ܪܒܬܐ. ܗܝ ܕܒܗ ܥܬܪܘ ܟܠܗܘܢ ܗܢܘܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܐܠܦܐ ܒܝܡܐ. ܡܢ ܡܝܩܪܘܬܐ
ܕܝܠܗ. ܡܛܠ ܕܒܚܕܐ ܫܥܬܐ ܐܬܚܪܒܬ. * ܐܬܦܨܚܘ ܥܠܝܗ ܫܡܝܐ. ܘܡܠܐܟܐ ܘܫܠܝܚܐ 20
ܘܢܒܝܐ. ܡܛܠ ܕܕܢ ܐܠܗܐ ܕܝܢܐ ܕܝܠܟܘܢ ܡܢܗ. * ܘܫܩܠ ܚܕ ܡܠܐܟܐ ܟܐܦܐ. ܐܝܟ ܗܝ 21
ܕܪܚܝܐ. ܪܒܬܐ. ܘܐܪܡܝܗ ܒܝܡܐ. ܟܕ ܐܡܪ. ܗܟܢܐ ܒܚܣܝܦܐ ܬܫܬܕܐ ܒܒܝܠ ܗܝ ܡܕܝܢܬܐ
ܪܒܬܐ ܘܠܐ ܬܫܬܟܚ ܬܘܒ. * ܘܩܠܐ ܕܩܝܬܪܘܕܐ ܘܕܡܙܡܪܢܐ ܘܕܙܡܪܐ ܘܕܩܪܢܬܐ: ܠܐ ܢܫܬܡܥ 22
ܒܟܝ ܬܘܒ. ܘܟܠ ܐܘܡܢ ܕܟܠ ܐܘܡܢܘܬܐ. ܠܐ ܢܫܬܟܚ ܒܟܝ ܬܘܒ. * ܘܢܘܗܪܐ ܕܫܪܓܐ ܠܐ 23
ܢܬܚܙܐ ܒܟܝ ܬܘܒ. ܘܩܠܐ ܕܚܬܢܐ ܘܕܟܠܬܐ. ܠܐ ܢܫܬܡܥ ܒܟܝ ܬܘܒ. ܡܛܠ ܕܬܓܪܝܟܝ
ܐܝܬܝܗܘܢ ܗܘܘ ܪܘܪܒܢܐ ܕܐܪܥܐ. ܡܛܠ ܕܒܚܪܫܘܬܐ ܕܝܠܟܝ ܐܛܥܝܘ ܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ.
* ܘܒܗ ܕܡܐ ܕܢܒܝܐ ܘܕܩܕܝܫܐ ܐܫܬܟܚ. ܘܕܟܠܗܘܢ ܗܢܘܢ ܕܐܬܢܟܣܘ ܥܠ ܐܪܥܐ. 24

* ܩܦܠܐܘܢ * ܝܛ *

* ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܫܡܥܬ ܩܠܐ ܪܒܐ ܕܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ ܒܫܡܝܐ. ܕܐܡܪܝܢ ܗܠܠܘܝܐ. ܦܘܪܩܢܐ 1
ܘܚܝܠܐ ܘܬܫܒܘܚܬܐ ܘܐܝܩܪܐ ܠܐܠܗܐ ܕܝܠܢ. ܡܛܠ ܕܫܪܝܪܝܢ ܘܟܐܢܝܢ ܕܝܢܘܗܝ ܕܝܠܗ. ܡܛܠ 2
ܕܕܢ ܠܙܢܝܬܐ ܗܝ ܪܒܬܐ. ܗܝ ܕܚܒܠܬ ܠܐܪܥܐ ܒܙܢܝܘܬܐ ܕܝܠܗ. ܘܬܒܥ ܠܕܡܐ ܕܥܒܕܘܗܝ
ܕܝܠܗ ܡܢ ܐܝܕܐ ܕܝܠܗ. * ܘܕܬܪܬܝܢ ܐܡܪܘ ܗܠܠܘܝܐ. ܘܬܢܢܐ ܕܝܠܗ ܣܠܩ ܗܘܐ ܠܥܠܡ 3
ܥܠܡܝܢ. * ܘܢܦܠܘ ܗܢܘܢ ܩܫܝܫܐ ܥܣܪܝܢ ܘܐܪܒܥܐ. ܘܗܠܝܢ ܐܪܒܥ ܚܝܘܬܐ. ܘܣܓܕܘ ܠܐܠܗܐ 4
ܕܝܬܒ ܥܠ ܟܘܪܣܝܐ. ܟܕ ܐܡܪܝܢ. ܐܡܝܢ ܗܠܠܘܝܐ. * ܘܩܠܐ ܢܦܩ ܡܢ ܟܘܪܣܝܐ ܕܐܡܪ. 5
ܫܒܚܘ ܠܐܠܗܐ ܕܝܠܢ. ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܘܗܝ ܕܝܠܗ. ܘܗܢܘܢ ܕܕܚܠܝܢ ܠܗ. ܙܥܘܪܐ ܘܪܘܪܒܐ.
* ܘܫܡܥܬ ܐܝܟ ܩܠܐ ܕܟܢܫܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܐܝܟ ܩܠܐ ܕܡܝܐ ܣܓܝܐܐ. ܘܐܝܟ ܩܠܐ ܕܪܥܡܐ ܚܝܠܬܢܐ. 6
ܕܐܡܪܝܢ. ܗܠܠܘܝܐ. ܡܛܠ ܕܐܡܠܟ ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܝܠܢ ܗܘ ܐܚܝܕ ܟܠ. * ܢܚܕܐ ܘܢܪܘܙ. 7
ܘܢܬܠ ܠܗ ܬܫܒܘܚܬܐ. ܡܛܠ ܕܐܬܬ ܡܫܬܘܬܐ ܕܐܡܪܐ ܗܘ. ܘܐܢܬܬܗ ܛܝܒܬ ܢܦܫܗ ܗܝ
ܠܗ. * ܘܐܬܝܗܒ ܠܗ ܕܬܬܥܛܦ ܒܘܨܐ ܕܟܝܐ ܘܢܗܝܪܐ. ܗܘ ܓܝܪ ܒܘܨܐ ܙܕܝܩܘܬܐ 8
ܕܩܕܝܫܐ ܐܝܬܘܗܝ. * ܘܐܡܪ ܠܝ ܟܬܘܒ. ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܗܢܘܢ ܕܠܚܫܡܝܬܐ ܕܡܫܬܘܬܐ ܕܐܡܪܐ 9
ܩܪܝܢ. ܘܐܡܪ ܠܝ. ܗܠܝܢ ܡܠܝ ܕܝܠܝ ܫܪܝܪܢ ܕܐܠܗܐ ܐܢܝܢ. * ܘܢܦܠܬ ܩܕܡ ܪܓܠܘܗܝ 10
ܕܐܣܓܘܕ ܠܗ. ܘܐܡܪ ܠܝ. ܚܙܝ. ܠܐ. ܟܢܬܟ ܐܢܐ. ܘܕܐܚܝܟ ܗܢܘܢ
ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܣܗܕܘܬܐ ܕܝܫܘܥ. ܠܐܠܗܐ ܣܓܘܕ. ܗܝ ܓܝܪ ܣܗܕܘܬܐ ܕܝܫܘܥ ܐܝܬܝܗ ܪܘܚܐ ܕܢܒܝܘܬܐ.

Et clamârunt videntes fumum incendii ejus, 18
dicentes; Quænam eſt ſimilis urbi iſti ma-
gnæ? Et injecerunt pulverem ſuper ca- 19
pita ſua, & clamârunt, flentes, & lugentes,
ac dicentes; Væ, væ, civitas illa magna in
qua ditati ſunt omnes qui habent naves in
mari ex pretioſitate ejus: quoniam in una
hora vaſtata eſt. Oblectamini ſuper eam 20
cœli, & Angeli, & Apoſtoli, atque Pro-
phetæ: quoniam judicat Deus judicium ve-
ſtrum ab ea. Et ſuſtulit unus Angelus la- 21
pidem, molari ſimilem, magnum, & proje-
cit in mare dicens; Ita cum impetu proji-
cietur Babel civitas illa magna, & non in-
venietur ampliùs. Et vox citharœdorum, 22
& muſicorum, & tibicinum, & tubarum,
non audietur in te ampliùs: & ullus arti-
fex ullius artificii, non invenietur in te am-
pliùs: Et lumen lucernæ non videbitur 23
in te ampliùs: & vox ſponſi & ſponſæ non
audietur in te ampliùs, quia mercatores tui
erant magnates terræ, quia incantatione
tuâ ſeductæ ſunt ſunt omnes gentes. Et in 24
te ſanguis prophetarum, & Sanctorum in-
ventus eſt, & omnium eorum qui mactati
ſunt ſuper terram.

CAP. XIX.

Poſt hæc audivi vocem magnam turbæ 1
multæ in cœlo, dicentium; Haleluja: ſalus,
& potentia, & gloria, & honor Deo no-
ſtro. Quoniam vera & juſta ſunt judicia 2
ejus: quia judicavit meretricem illam ma-
gnam, illam quæ corrupit terram ſcorta-
tione ſuâ, & ultus eſt ſanguinem ſervorum
de manu ejus. Et ſecundò dixerunt, Ha- 3
leluja: & fumus ejus aſcendebat in ſecula
ſeculorum. Et ceciderunt illi ſeniores vi- 4
ginti quatuor, & illa quatuor animalia, &
adorârunt Deum ſedentem ſuper thronum,
dicentes; Amen, Haleluja. Et vox exivit 5
è throno, dicens; Laudate Deum noſtrum,
omnes ſervi ejus, & ii qui timent eum, par-
vi & magni. Et audivi tanquam vocem 6
aquarum multarum, & tanquam vocem to-
nitruum fortium, dicentium; Haleluja:
quoniam regnavit Dominus Deus noſter,
ille omnipotens. Gaudeamus, & exulte- 7
mus, & demus gloriam ei: quia venerunt
nuptiæ illius Agni, & uxor ejus paravit ſe.
Et datum eſt ei, ut amiciatur byſſino ſplen- 8
dido & mundo: illud enim byſſinum ju-
ſtitiæ Sanctorum eſt. Et dixit mihi, Scribe; 9
Beati ſunt qui ad cœnam nuptiarum Agni
vocati ſunt. Et dixit mihi; Hæc verba mea
vera, Dei ſunt. Et cecidi ante pedes ejus, 10
ad adorandum eum: & dixit mihi; Vide
ne *feceris*: conſervus tuus ſum, & fratrum
tuorum qui habent teſtimonium Jeſu: De-
um adora: ipſum enim teſtimonium Jeſu eſt
ille ſpiritus prophetiæ.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

18 ወጸርኁ፡ሶበ፡ርእዩ፡ውዕየተ፡ሀገራ፡፡ ወይቤሉ፡ምንት፡ይመስላ፡ለዛቲ፡ሀገር፡ዐባይ፡፡=፦ወወደዩ፡
19 መሬተ፡ውስተ፡ኣርእስቲሆሙ፡ ወይፀርኁ፡ወይበክዩ፡ ወይላሕውዋ፡ወይቤሉ፡አሌላ፡ወአሌላ፡
ለሀገር፡ዐባይ፡እንተ፡ እምኔሃ፡ብዕሉ፡ ኵሎሙ፡ እለ፡ ቦሙ፡አሕማረ፡ውስተ፡ባሕር፡እምሤ፡ክ
20 ብራ፡፡ እስመ፡በአሐቲ፡ሰዓት፡ማሰነት፡፡=፦ ወለ.ይትፈሣሕ፡ላዕሌሃ፡ሰማይ፡ቅዱሳን፡ነቢያት፡
ወሐዋርያት፡፡ እስመ፡ ተቀበለ፡ እግዚአብሔር፡ በቀለክሙ፡=፦

Et clamârunt quum vidiſſent incendium civitatis ejus, & dixerunt; Quæ ſimilis 18
erat huic civitati magnæ? Et projecerunt pulverem in capita ſua, & clamabant, 19
& flebant ſuper eam, & lugebant ſuper eam, & dixerunt; Væ, væ civitati magnæ,
ex qua divites facti ſunt omnes qui habebant naves in mari, de pretiis ejus, quia
in una hora perdita eſt. Et exulta ſuper ea cœlum, ſancti prophetæ, & Apoſtoli, 20
quoniam vindictam ſumpſit Deus ultionis veſtræ.

Verſio VULGATA LATINA.

18 Et clamaverunt videntes locũ incendii ejus,dicentes; Quæ ſimilis civitati huic magnæ?
19 Et miſerũt pulverẽ ſuper capita ſua,& clamaverunt flentes & lugentes,dicentes;
Væ,væ civitas illa magna,in qua divites facti ſunt omnes,qui habebant naves in
20 mari,de pretiis ejus:quoniã unâ horâ deſolata eſt. Exulta ſuper eã cœlũ,& ſancti Apoſtoli,
21 & Prophetæ: quoniã judicavit Deꝰ judiciũ veſtrũ de illa. Et ſuſtulit unꝰ Angelus
fortis lapidẽ quaſi molarẽ magnũ, & miſit in mari, dicens; Hoc impetu mittetur
22 Babylon civitas illa magna,& ultrà jam non invenietur. Et vox citharœdorũ,
& muſicorũ,& tibiâ canentiũ,& tubâ non audietur in te ampliús: & omnis artifex
omnis artis non invenietur in te ampliús: & vox molæ non audietur in te ampliús:
23 Et lux lucernæ non lucebit in te ampliús: & vox ſponſi & ſponſæ non audietur adhuc
in te: quia mercatores tui erant principes terræ, quia in veneficiis tuis erraverunt
omnes gentes. Et in ea ſanguis Prophetarũ & Sanctorũ inventus eſt,& omnium
24 qui interfecti ſunt in terra.

CAP. XIX.

1 POſt hæc audivi quaſi vocẽ turbarũ multarũ in cœlo,dicentiũ; Alleluja: Salus,&
gloria, & virtꝰ Deo noſtro eſt: Quia vera & juſta judicia ſunt ejus,qui judicavit de 2
meretrice magna,quæ corrupit terrã in proſtitutione ſua,et vindicavit ſanguinẽ ſervorũ
ſuorũ de manibꝰ ejꝰ. Et iterũ dixerunt;Alleluja. Et fumꝰ ejꝰ aſcendit in ſecula 3
ſeculorũ. Et ceciderunt ſeniores vigintiquatuor,& quatuor animalia,& adoraverũt 4
Deũ ſedentẽ ſuꝑ thronũ,dicentes;Amen:Alleluja. Et vox de throno exivit, dicens; 5
Laudẽ dicite Deo noſtro omnes ſervi ejꝰ: & qui timetis eũ,puſilli & magni. Et audivi 6
quaſi vocẽ turbæ magnæ,& ſicut vocẽ aquarũ multarum,& ſicut vocẽ tonitruorum
magnorũ,dicentiũ;Alleluja:quoniã regnavit Dñs Deꝰ noſter omnipotens. Gaudeamus,& 7
exultemus,& demꝰ gloriã ei:quia venerunt nuptiæ Agni, & uxor ejꝰ præparavit
ſe. Et datum eſt illi,ut cooperiat ſe byſſino ſplendenti & candido. Byſſinum 8
enim,juſtificationes ſunt Sanctorum. Et dixit mihi, Scribe; Beati,qui ad cœnã nuptiarum 9
Agni vocati ſunt: & dicit mihi; Hæc verba Dei vera ſunt. Et cecidi ante 10
pedes ejus,ut adorarem eum. Et dicit mihi; Vide ne feceris: conſervus tuus ſum,
& fratrum tuorum habentium teſtimonium Jeſu. Deum adora. Teſtimonium enim Jeſu,
eſt ſpiritus prophetiæ.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

18 ويصرخون لنظرهم الى دخان حريقها * قايلين * من يشبه هذه المدينة الكبيرة * ويجعلون 19
على روسهم التراب * ويصرخون ويبكون وينوحون قايلين * الويل الويل للمدينة العظيمة
التي استغنوا فيها من سفنهم في البحر * واستغنوا من عزها التي خربت بساعة واحدة * افرحي 20
ايها السماء عليها * وجميع الحواريين والانبياء القديسين * لان الرب مضي حكمكم فيها *
21 * ثم ان ملاكا قويا اخذ حجرا كحجر طاحونة ورماه في البحر قايلا * هكذا بهبوط تسقط بابل
22 المدينة العظيمة * ولا توجد بعد * ولا صوت قيثار * ولا بوق * ولا زمر ولا قرن لا يسمع فيك
23 بعد * ولا جميع الصناع لا يوجدون فيك * ولا صوت رحا بعد لا يسمع فيك * ونور مصباح
لا ينير فيك بعد * ولا صوت عروس ولا عروسة لا يسمع فيك بعد * لان اشرافك افسدوا الارض
24 وتجارها * وضللت الامم باسرها بسحرك * ووجدت فيك دماء الانبياء والاطهار وجميع الذين
قتلوا على الارض *

* الفصل التاسع عشر *

1 * ومن بعد هذه سمعت مثل صوت عظيم
2 لجموع كثيرة في السماء قايلا * الليلويا * الخلاص والمجد والكرامة والقوة لالهنا * لان احكامه حق
وعدل * وحكم على الزانية العظيمة التي افسدت الارض بزناها * وانتقم دماء عبيده من يديها *
3 4 * ثم قال من ثانية الليلويا * ودخانها صعد الى ابد الابدين * وخروا الاربعة وعشرون شيخا *
5 والاربعة الحيوانات * وسجدوا لله الجالس على الكرسي قايلين * امين الليلويا * وخرج صوت
6 من الكرسي قايلا سبحوا لالهنا يا جميع عبيده والخايفين منه الصغار والكبار * وسمعت
مثل صوت جمع كبير * ومثل صوت مياه كثيرة * ومثل صوت رعود عظيمة قايلة *
7 الليلويا لان قد ملك الرب الاهنا ضابط الكل * لنفرح ونتهلل ونمجده * لان عرس الخروف قد
8 قرب مع عروسته المعدة له * واعطيت ان تلبس حريرا نقيا صافيا * والحرير هو بر الاطهار *
9 * فقال لي اكتب * طوباهم المدعوون الى وليمة الخروف * وقال لي هذا كلام الله حق هو *
10 * وسقطت عند رجليه لاسجد له * فقال لي احذر لا تفعل * لاني عبد مثلك ومثل اخوتك
الذين معهم شهادة يسوع * لله فاسجد * فان شهادة يسوع هو روح النبوة *

Et clamabunt, videntes fumum incendii 18
ejus,dicentes, Quæ ſimilis eſt huic urbi
magnæ? Imponentque capitibus ſuis 19
pulverem,& clamabunt,flebunt,ac lugebunt,
dicentes,Væ,væ urbi illi magnæ,in
qua ditati ſunt ii quorum naves ſunt
in mari, & divites facti ſunt ex ejus
faſtu, quæ diruta eſt unâ horâ. Lætare 20
ſuper ea cœlum, & omnes Apoſtoli
ac Prophetæ ſancti, quia Dominus exercuit
judicium veſtrum in eam. Tum 21
Angelus quidam fortis aſſumpſit lapidem
quaſi lapidem molarem, & projecit
illum in mare, dicens, Ita præceps ruet
Babylon urbs illa magna, & non invenietur
ampliùs: Neque vox citharæ, neque 22
buccinæ, neque tibiæ, neque cornu
audietur in te ampliùs: nec ulli artifices
invenientur in te: neque ſonitus
molæ audietur in te ampliùs: Neque 23
lux facis lucebit in te ampliùs: neque
vox ſponſi neque ſponſæ audietur in te
ampliùs: quia proceres tui corruperunt
terram & mercatores ejus, & ſeductæ
ſunt gentes univerſæ veneficiis tuis:
Et inventi ſunt in te ſanguines Prophetarum 24
& Purorum, omniumque eorum
qui interfecti ſunt ſuper terram.

CAP. XIX.

POſt hæc audivi quaſi vocem magnam 1
turbarum multarum in cœlo, dicentem,
Alleluja: ſalus & gloria & honor atque
robur Deo noſtro: Quoniam judicia ejus 2
vera ſunt ac juſta,& damnavit meretricem
illam magnam quæ terram corrupit
ſcortatione ſua,& vindicavit ſanguines
ſervorum ſuorum ex manibus ejus. Deinde 3
dixit ſecundò, Alleluja: & fumus
ejus aſcendit in ſeculum ſeculorum. Et 4
procíderunt vigintiquatuor Senes, &
quatuor animalia, & adorârunt Deum
ſedentem ſuper thronum,dicentes, Amen,
Alleluja. Et prodiit vox è throno, dicens, 5
Laudate Deum noſtrum ô omnes
ſervi ejus, & qui timetis eum,puſilli ac
magni. Et audivi tanquam vocem turbæ 6
magnæ, & tanquam ſonitum aquarum
multarum, & tanquam ſonitum tonitruorum
magnorũ,dicentium, Alleluja,quia
regnavit Dominus Deus noſter omnipotens.
Gaudeamus & exultemus,& glorificemus 7
eum: quia nuptiæ Agni jam
advenerunt cum ejus ſponſa ipſi præparata.
Et datum eſt ei ut indueretur ſerico 8
mundo ac pellucido: ſericum autem
eſt juſtitia ſanctorum. Tum dixit mihi, 9
Scribe, Beati vocati ad convivium Agni.
Et dixit mihi, Hic ſermo Dei verus eſt.
Et cecidi ad pedes ejus,ut adorarem eum: 10
dixitque mihi, Cave, ne feceris: quia
ſervus ſum ſicut tu,& ſicut fratres tui
qui habent teſtimonium Jeſu. Deum adora:
nam teſtimonium Jeſu eſt ſpiritus
prophetiæ.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

21 ወነሥአ፡ ፩፡ መልአክ፡ ኀያል፡ ወጽኑዕ፡ እብነ፡ ዐቢየ፡ ከመ፡ ማኅረጽ፡፡ ወወገረ፡ ውስተ፡ ባሕር፡
22 ወይቤ፡ ከመዝ፡ ትትገደፍ፡ ባቢሎን፡ ሀገር፡ ዓባይ፡ ወኢትትረከብ፡ እንከ፡፡=፡ ወኢይሰማዕ፡
በውስቴታ፡ ቃለ፡ መሰንቆት፡ ወዕንዚራ፡ ወማኅሌት፡ ወቃለ፡ ቀርን፡፡ ወኢይትረከብ፡ በውስቴታ፡
23 ኵሉ፡ ኬንያ፡ ዘኵሉ፡ ኪን፡፡=፡ ኢይትረከብ፡ በውስቴታ፡፡ ኢብርሃነ፡ ማኅቶት፡ ወኢቃለ፡ መር
ዓዊ፡ ኢቃለ፡ መርዓት፡ ኢይሰማዕ፡ በውስቴታ፡፡ እስመ፡ ሠየጥኪ፡ መሳፍንተ፡ ምድር፡ እለ፡ አስሐ
24 ትኪዮሙ፡ በሥራያትኪ፡ ለኵሎሙ፡ አሕዛበ፡ ምድር፡፡=፡ ወተረክበ፡ ለዕሴኪ፡ ደመ፡ ነቢያት፡
ወዘኵሎሙ፡ ቅዱሳን፡ እለ፡ ተቀትሉ፡ በውስተ፡ ምድር፡ በእንተ፡ ስመ፡ ክርስቶስ፡፡=፡ ፲፱
1 ወእምድኅረ፡ ዝንቱ፡ ተሰምዐ፡ ቃል፡ ዓቢይ፡ በሰማይ፡ ከመ፡ ዘብዙኃ፡ ሰብእ፡ ወይብሉ፡ ሃሌሉ
2 ያ፡ እስመ፡ ስብሐት፡ ወኃይል፡ ወፍቅር፡ ለአምላክነ፡፡=፡ እስመ፡ ጽድቅ፡ ወርትዕ፡ ኵነኔሁ፡፡
እስመ፡ ኰነና፡ ለዓባይ፡ ዘማ፡ እንተ፡ አማሰነት፡ ምድረ፡ በዝሙታ፡፡ ወተበቀለ፡ ደመ፡ ኵሎሙ፡
3 አግብርቲሁ፡ እምኔ፡ እዴሃ፡፡=፡ ወይብሉ፡ ዳግመ፡ ሃሌሉያ፡ ወዐርገ፡ ጢስ፡ ዘለዓለመ፡ ዓለ
4 ም፡፡=፡ ወሰገዱ፡ እልክቱ፡ ፳ወ ፬፡ ሊቃናት፡ ወእልክቱኒ፡ ፬፡ እንስሳሁ፡ ለእግዚአብሔር፡ ለዘ
5 ይነብር፡ ዲበ፡ መንበሩ፡ ቅዱስ፡ ወይቤሉ፡ አሜን፡ ሃሌሉያ፡፡=፡ ወወፅአ፡ ቃል፡ እምውስተ፡ መንበ
ሩ፡ ዘይብል፡ ሰብሑ፡ ለአምላክነ፡ ኵልክሙ፡ አግብርቲሁ፡ ወእለ፡ ትፈርህዎ፡ ንኡሳክሙ፡ ወዐ
6 ቢይክሙ፡፡=፡ ወእምዝ፡ ሰማዕኩ፡ ቃለ፡ ዐቢየ፡፡ በሰማይ፡ ከመ፡ ዘብዙኃ፡ ሰብእ፡ ወከመ፡ ቃ
ለ፡ ማይ፡ ብዙኃ፡ ወከመ፡ ቃለ፡ ነጐድጓድ፡ ዐቢይ፡፡ ወይብሉ፡ ሃሌሉያ፡ እስመ፡ ነግሠ፡ እግዚአብ
7 ሔር፡ ዘኵሎ፡ ይመልክ፡፡=፡ ንትፈሣሕ፡ ወንትሐሠይ፡ ወነሀብ፡ ሎቱ፡ ስብሐተ፡፡ እስመ፡
8 በጽሐ፡ መርዓ፡ በግዑ፡ ወብእሲትኒ፡ ድሉት፡ ይእቲ፡=፡ ወተውህበ፡ ላቲ፡ ከመ፡ ትልበስ፡ ሜላተ፡
9 ብርሃን፡ ንጹሐ፡ እስመ፡ ውእቱ፡ ሜላት፡ ጽድቆሙ፡ ለቅዱሳን፡፡=፡ ወይቤለኒ፡ ጸሐፍ፡ ይእዜ፡
ብፁዓን፡ እለ፡ ተጸውዑ፡ ውስተ፡ በአለ፡ መርዓ፡ በግዑ፡ እስመ፡ ዝንቱ፡ ቃለ፡ ጽድቅ፡ ዘእግዚአብ
10 ሔር፡ ውእቱ፡፡=፡ ወወደቁ፡ ኀበ፡ እገሪሁ፡ ወሰገድኩ፡ ሎቱ፡፡ ወይቤለኒ፡ አሐዱ፡ እግዚአብ
ሔር፡ ምስሌከ፡ ወምስለ፡ አኀዊከ፡ እለ፡ የዓቅቡ፡ ሕጎ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡፡ ወባሕቱ፡ ለእግዚ
አብሔር፡ ንስግድ፡ ኵልነ፡ እስመ፡ ሕገ፡ ውእቱ፡ ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ መንፈሰ፡ ተነብዮ፡፡=፡

Et ſuſtulit unus Angelus ſtrenuus & fortis lapidem magnum inſtar molæ, & proje- 21
cit in mare,& dixit;Sic projicietur Babylon urbs magna,& non invenietur ampli-
ús.Et non audietur in ea vox citharæ & tibiæ et cantici,et vox cornu; et non inve- 22
nietur in ea ullus artifex cujuſcunq; artis. Non invenietur in ea neque lux lucer- 23
næ, neque vox ſponſi, neque vox ſponſæ audietur in ea, quia mercatores tui prin-
cipes terræ, qui ſeduxerunt cum veneficiis tuis omnes gentes terræ. Et inventus 24
eſt ſuper te ſanguis prophetarum, & omnium Sanctorum qui mactati ſunt in terra
propter nomen Chriſti.

CAP. XIX.

ET poſtea audita eſt vox magna à cœlo, ſicut multæ turbæ,& dixit;Halelujah, 1
quia gloria,& virtus,& charitas Deo noſtro. Quia juſtum, et æquum eſt judici- 2
um ejus,quoniam condemnavit magnam meretricem quæ corrupit terram cum ſcor-
tatione ſua,et vindicavit ſanguinem omnium ſervorum ſuorum ex manu ejus. Et 3
dixerunt ſecundò,Halelujah:et aſcendit fumus qui in ſeculum ſeculorum. Et ado- 4
rârunt illi viginti quatuor ſeniores, et illa quatuor animalia,Deum ſedentem ſuper
thronum ſuum ſanctum, et dixerunt; Amen, Halelujah. Et prodiit vox è throno 5
ejus,dicens;Laudate Deum noſtrum omnes vos ſervi ejus, et qui timetis eum pu-
ſilli et magni. Et tunc audivi vocem magnam in cœlo,tanquam multæ turbæ,et 6
ſicut vocem aquæ multæ, et ſicut vocem tonitru magni, et dixerunt; Halelujah,
quia regnavit Deus omnium Dominator. Gaudeamus, et exultemus, et demus ei 7
gloriã,quia venerunt nuptiæ agni ejus,et uxor parata eſt. Et datum eſt ei ut amici- 8
atur purpurâ ſplendoris puri,quia eſt purpura juſtitiæ Sanctorum. Et dixit mihi, 9
Scribe nunc; Beati qui vocati ſunt ad feſtum nuptiale agni ejus,quia hic ſermo
juſtitiæ Dei eſt. Et cecidi ad pedes ejus, et adoravi eum, et dixit mihi qui- 10
dam; Deus ſit tecum,et cum fratribus tuis, qui cuſtodiunt legem Domini Jeſu:
veruntamen Deum adoremus omnes nos,quia præceptum eſt Domini Jeſu ſpiritus
prophetiæ.

Et vidi cœlum apertum: & ecce equus albus, & *sedens* super eum vo-
11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν (σ)ἀνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' (τ)αὐτὸν κα-
catus Fidelis & Verax, & *in* justitia judicat & *belligerat*. *At* oculi ejus sicut
12 λούμενος Πιστὸς καὶ Ἀληθινός, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς
flamma ignis, & in capite ejus diademata multa: habens nomen scriptum, quod nemo
φλὸξ πυρός, καὶ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδήματα πολλά· ἔχων ὄνομα γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς
novit nisi ipse. Et *circumindutus vestimentum tinctum* sanguine: & vocatur
13 οἶδεν εἰ μὴ αὐτός. Καὶ περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι· καὶ (υ) καλεῖται
nomen ejus, Verbum Dei. Et exercitus in cœlo sequebantur eum in
14 τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ. Καὶ τὰ στρατεύματα ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολούθει αὐτῷ ἐφ'
equis albis, *induti* byssino albo & mundo. Et de ore ejus
15 ἵπποις λευκοῖς, ἐνδεδυμένοι (φ)βύσσινον λευκὸν καὶ καθαρόν. Καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ
procedit gladius acutus, ut in ipso percutiat Gentes: & ipse *pascet* eas in
ἐκπορεύεται ῥομφαία ὀξεῖα, ἵνα ἐν αὐτῇ (χ)πατάσσῃ τὰ ἔθνη· καὶ αὐτὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν
virga ferrea: & ipse calcat *lacum* vini furoris *&* iræ Dei omni-
ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ (ψ)θυμοῦ καὶ τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ τοῦ παντο-
potentis. Et habet in vestimento & in femore suo *nomen* scriptum;
16 κράτορος. Καὶ ἔχει (ω)ἐπὶ τὸ ἱμάτιον καὶ ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ τὸ ὄνομα γεγραμμένον,
Rex regum, & Dominus *dominorum*. Et vidi unum angelum stantem in Sole: &
17 Βασιλεὺς βασιλέων, καὶ Κύριος κυρίων. Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγελον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ
clamavit voce magnâ, dicens omnibus avibus *volantibus in medio* cœli,
ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς (α) πετωμένοις ἐν μεσουρανήματι,
Venite & congregamini ad cœnam *magni* Dei: Ut manducetis carnes regum, &
18 (β)Δεῦτε καὶ συνάγεσθε εἰς τὸ δεῖπνον τοῦ μεγάλου Θεοῦ· Ἵνα φάγητε σάρκας βασιλέων, καὶ
carnes tribunorum, & carnes fortium, & carnes equorum, & sedentium in ipsis,
σάρκας χιλιάρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρῶν, καὶ σάρκας ἵππων, καὶ τῶν καθημένων (γ)ἐπ' αὐτῶν,
& carnes omnium, liberorum & servorum, & *parvorum* & magnorum. Et vidi be-
19 καὶ σάρκας πάντων, (δ)ἐλευθέρων καὶ δούλων, καὶ μικρῶν καὶ μεγάλων. Καὶ εἶδον τὸ θη-
stiam, & reges terræ, & exercitus eorum congregatos *facere* prælium
ρίον, καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ τὰ στρατεύματα (ε) αὐτῶν συνηγμένα ποιῆσαι (ζ)πόλεμον
cum *sedente* in equo, & cum exercitu ejus. Et apprehensa est bestia, &
μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, καὶ μετὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ. Καὶ ἐπιάσθη τὸ (η)θηρίον, καὶ 20
cum *hac* pseudopropheta qui fecit signa coram ipso, *in* quibus seduxit *ac-*
μετὰ τούτου ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λα-
cipientes characterem bestiæ, & *adorantes* imaginem ejus: vivi missi sunt hi
βόντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰκόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθησαν οἱ
duo in stagnum ignis *ardens in sulphure*. Et cæteri occisi sunt in
δύο εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς (θ)τὴν καιομένην ἐν τῷ θείῳ. Καὶ οἱ λοιποὶ ἀπεκτάνθησαν ἐν 21
gladio sedentis super equum, *procedente* de ore ipsius: & omnes
τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ (ι)ἐκπορευομένῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ· καὶ πάντα
aves saturatæ sunt *ex* carnibus eorum.
τὰ ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν σαρκῶν αὐτῶν.

CAP. XX. κ'.

Et vidi angelum descendentem de cœlo, habentem clavem abyssi, & catenam
ΚΑὶ εἶδον ἄγγελον καταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα τὴν (α) κλεῖδα τῆς ἀβύσσου, καὶ ἅλυσιν 1
magnam in manu sua. Et apprehendit draconem, serpentem antiquum, qui est
μεγάλην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. Καὶ ἐκράτησε τὸν δράκοντα, (β) τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον, ὅς ἐστι 2
diabolus & Satanas: *&* ligavit eum mille annos. Et misit eum in abyssum, &
διάβολος καὶ (γ)Σατανᾶς· καὶ ἔδησεν αὐτὸν χίλια ἔτη. Καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς τὴν ἄβυσσον, καὶ 3
clausit *eum*, & signavit super illum, ut non *seduceret* gentes ampliùs, donec con-
(δ)ἔκλεισεν αὐτόν, καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα μὴ πλανήσῃ (ε)τὰ ἔθνη ἔτι, ἄχρι τε-
summentur mille anni: & post hæc oportet illum solvi *parvum tempus*. Et vidi
λεσθῇ τὰ χίλια ἔτη· (ζ)καὶ μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυθῆναι μικρὸν χρόνον. Καὶ εἶδον 4
thronos, & sederunt super *eos*, & judicium datum est illis: & animas *securi per-*
θρόνους, καὶ ἐκάθισαν ἐπ' αὐτούς, καὶ κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς ψυχὰς τῶν (η)πεπελε-
cusserunt propter testimonium Jesu, & propter verbum Dei, & qui non adoraverunt
κισμένων διὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνησαν
bestiam, neque imaginem ejus, *& non* acceperunt characterem in *frontem*
τῷ θηρίῳ, (θ) οὔτε τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χάραγμα ἐπὶ τὸ (ι) μέτωπον
suam, *&* in *manum suam*: & vixerunt, & regnaverunt cum Christo mille annis.
αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ ἐβασίλευσαν μετὰ (κ) Χριστοῦ τὰ χίλια ἔτη.

MS. A.(σ)ἠνεῳγμένον, (τ)αὐτὸν Πιστὸς (υ)κέκληται (φ)λευκὸν βύσσινον καθαρόν. (χ)πατάξῃ, (ψ)θυμοῦ τοῦ (ω) ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐτοῦ ὄνομα (α) πετομένοις (β) Δεῦτε, συνάχθητε εἰς τὸ δεῖπνον τὸ μέγα τοῦ Θεοῦ· (γ)ἐπ' αὐτούς, (δ)ἐλευθέρων τε καὶ (ε)αὐτοῦ (ζ)τὸν πόλεμον (η)θηρίον, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ὁ (θ)τῆς καιομένης ἐν θείῳ (ι) ἐξελθούσῃ ΚΕΦ. κ'. MS. A.(α)κλεῖν (β)ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος, (γ)ὁ σατανᾶς· (δ)ἔκλεισεν, καὶ ἐσφράγισεν ἐπάνω αὐτοῦ, ἵνα (ε)ἔτι τὰ ἔθνη, (ζ)μετὰ ταῦτα δεῖ λυθῆναι αὐτὸν μικρὸν (η)πεπολεμημένων (θ)οὐδὲ (ι)μέτωπον, καὶ (κ)τοῦ Χριστοῦ χίλια ἔτη. Οἱ λοιποὶ

Versio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

11 * ܘܚܙܝܬ ܫܡܝܐ ܕܦܬܝܚ . ܘܗܐ ܣܘܣܝܐ ܚܘܪܐ. ܘܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠܘܗܝ . ܡܬܩܪܐ
12 ܡܗܝܡܢܐ ܘܫܪܝܪܐ. ܘܒܟܐܢܘܬܐ ܕܐܢ ܘܡܩܪܒ. * ܥܝܢܘܗܝ ܕܝܢ ܐܝܟ ܫܠܗܒܝܬܐ
ܕܢܘܪܐ. ܘܥܠ ܪܫܗ ܬܐܓܐ ܣܓܝܐܐ. ܕܐܝܬ ܠܗ ܫܡܗܐ ܟܬܝܒܐ. ܘܫܡܐ ܟܬܝܒ.
13 ܗܘ ܕܠܐ ܐܢܫ ܝܕܥ ܠܗ . ܐܠܐ ܐܢ ܗܘ. * ܘܡܥܛܦ ܡܐܢܐ ܕܙܠܝܦ ܒܕܡܐ. ܘܡܬܩܪܐ ܫܡܗ .
14 ܗܘ ܡܠܬܐ ܕܐܠܗܐ. * ܘܗܢܘܢ ܦܠܚܘܬܐ ܕܒܫܡܝܐ. ܢܩܝܦܝܢ ܗܘܘ ܠܗ ܥܠ ܣܘܣܘܬܐ ܚܘܪܐ :
15 ܠܒܝܫܝܢ ܠܒܘܫܐ ܕܒܘܨܐ ܚܘܪܐ ܕܟܝܐ. * ܘܡܢ ܦܘܡܗ ܕܝܠܗ. ܢܦܩ ܣܝܦܐ ܚܪܝܦܐ ܕܬܪܝܢ
ܦܘܡܘܗܝ. ܐܝܟܢܐ ܕܒܗ ܢܡܚܐ ܠܥܡܡܐ : ܘܗܘ ܢܪܥܐ ܠܥܡܡܐ ܒܫܒܛܐ ܕܦܪܙܠܐ. ܘܗܘ
16 ܕܐܫ ܡܥܨܪܬܐ ܕܚܡܪܐ ܕܚܡܬܗ ܕܐܠܗܐ ܗܘ ܐܚܝܕ ܟܠ . * ܘܐܝܬ ܠܗ ܥܠ ܡܐܢܘܗܝ ܘܥܠ
17 ܥܛܡܗ ܕܝܠܗ ܫܡܗܐ ܟܬܝܒܝܢ. ܡܠܟܐ ܕܡܠܟܐ ܘܡܪܐ ܕܡܪܘܬܐ. * ܘܚܙܝܬ ܡܠܐܟܐ ܚܕ ܩܐܡ
ܒܫܡܫܐ. ܘܩܥܐ ܒܩܠܐ ܪܒܐ. ܟܕ ܐܡܪ ܠܟܠܗܘܢ ܦܪܚܬܐ ܕܦܪܚܢ ܒܡܨܥܬ ܫܡܝܐ.
18 ܬܘ ܐܬܟܢܫܘ ܠܚܫܡܝܬܐ ܗܝ ܪܒܬܐ ܕܐܠܗܐ : * ܐܝܟܢܐ ܕܬܐܟܠܘܢ ܒܣܪܐ ܕܡܠܟܐ. ܘܒܣܪܐ
ܕܪܝܫܝ ܐܠܦܐ. ܘܒܣܪܐ ܕܚܝܠܬܢܐ : ܘܒܣܪܐ ܕܪܟܫܐ ܘܕܗܢܘܢ ܕܝܬܒܝܢ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܒܣܪܐ
19 ܕܟܠܗܘܢ ܒܢܝ ܚܐܪܐ ܘܕܥܒܕܐ : ܘܕܙܥܘܪܐ ܘܕܪܘܪܒܐ. * ܘܚܙܝܬ ܠܗܝ ܚܝܘܬܐ ܫܢܢܬܐ ܘܠܡܠܟܐ
ܕܐܪܥܐ ܘܠܦܠܚܘܬܐ ܕܝܠܗܘܢ. ܕܟܢܝܫܝܢ ܠܡܥܒܕ ܩܪܒܐ. ܥܡ ܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠ ܣܘܣܝܐ.
20 ܘܥܡ ܦܠܚܘܬܐ ܕܝܠܗ. ܘܐܬܬܨܝܕܬ ܗܝ ܚܝܘܬܐ ܫܢܢܬܐ ܘܥܡܗ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ ܥܡܗ . ܗܘ ܕܥܒܕ
ܗܠܝܢ ܐܬܘܬܐ ܩܕܡܘܗܝ : ܕܒܗܝܢ ܐܛܥܝ ܠܗܠܝܢ ܕܢܣܒܘ ܪܘܫܡܐ ܕܗܝ ܚܝܘܬܐ ܫܢܢܬܐ :
ܘܠܗܠܝܢ ܕܣܓܕܘ ܠܨܠܡܗ ܕܝܠܗ. ܘܟܕ ܚܝܝܢ. ܐܫܬܕܝܘ ܬܪܝܗܘܢ ܒܝܡܬܐ ܕܢܘܪܐ : ܗܝ
21 ܕܝܩܕܐ ܒܟܒܪܝܬܐ. * ܘܫܪܟܐ ܐܬܩܛܠܘ ܒܣܝܦܐ ܕܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠ ܣܘܣܝܐ : ܗܘ
ܕܢܦܩ ܡܢ ܦܘܡܗ ܕܝܠܗ. ܘܣܒܥܘ ܦܪܚܬܐ ܟܠܗܝܢ ܡܢ ܒܣܪܐ ܕܝܠܗܘܢ.
1 * ܩܦܠܐܘܢ * ܟ * ܘܚܙܝܬ ܡܠܐܟܐ ܕܢܚܬ ܡܢ ܫܡܝܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܩܠܝܕܐ ܕܬܗܘܡܐ .
2 ܘܫܫܠܬܐ ܪܒܬܐ ܒܐܝܕܗ ܕܝܠܗ. * ܘܐܚܕܗ ܠܬܢܝܢܐ . ܗܘ ܚܘܝܐ : ܗܘ ܩܕܡܝܐ : ܗܘ
ܕܐܝܬܘܗܝ ܡܛܥܝܢܐ ܘܣܛܢܐ. ܗܘ ܕܐܛܥܝ ܠܟܠܗ ܡܬܥܡܪܢܝܬܐ. ܘܐܣܪܗ ܐܠܦ ܫܢܝܢ.
3 * ܘܐܪܡܝܗ ܐܦ ܠܗ ܒܬܗܘܡܐ. ܘܐܚܕ ܘܚܬܡ ܠܥܠ ܡܢܗ. ܐܝܟܢܐ ܕܠܐ ܢܛܥܐ ܬܘܒ ܠܥܡܡܐ .
4 ܥܕܡܐ ܕܢܫܠܡܘܢ ܗܠܝܢ ܐܠܦ ܫܢܝܢ. ܒܬܪ ܗܠܝܢ ܕܝܢ ܢܫܬܪܐ ܩܠܝܠ ܙܒܢܐ. * ܘܚܙܝܬ
ܟܘܪܣܘܬܐ ܘܝܬܒܘ ܥܠܝܗܘܢ. ܘܕܝܢܐ ܐܬܝܗܒ ܠܗܘܢ. ܘܠܢܦܫܬܐ ܕܗܠܝܢ ܕܐܬܦܣܩܘ ܡܛܠ
ܣܗܕܘܬܐ ܕܝܫܘܥ : ܘܡܛܠ ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ. ܘܗܠܝܢ ܕܠܐ ܣܓܕܘ ܠܚܝܘܬܐ ܘܠܐ ܠܨܠܡܗ : ܘܠܐ ܢܣܒܘ
ܪܘܫܡܐ ܥܠ ܒܝܬ ܥܝܢܝܗܘܢ ܘܥܠ ܐܝܕܝܗܘܢ . ܘܚܝܘ ܘܐܡܠܟܘ ܥܡ ܡܫܝܚܐ ܕܝܠܗܘܢ . ܗܠܝܢ ܐܠܦ ܫܢܝܢ.

Et vidi cœlum apertum: & ecce equus albus, & qui sedet super eum, vocatur Fidelis & Verus, & in justitia judicat, & præliatur. 11 Ipsi autem oculi ejus, tanquam flamma ignis, & super caput ejus diademata multa, habens nomina scripta, & nomen scriptum quod nemo novit, nisi ipse. 12 Et est amictus veste conspersâ sanguine: & vocatur nomen ejus, Verbum illud Dei. 13 Et illi exercitus qui in cœlo sunt, sequebantur eum super equos albos, induti vestimento byssino, candido, puro. 14 Et ex ore ejus exit gladius acutus duarum acierum, ut eo percutiat gentes: & ipse pascet gentes virgâ ferreâ, & ipse calcabit torcular vini excandescentiæ Dei omnipotentis. 15 Et habet super vestimentum, & super femur suum nomina scripta, Rex regum, & Dominus dominorum. 16 Et vidi Angelum stantem in sole: & clamavit voce magnâ, dicens omnibus avibus quæ volant in medio cœli; Venite, congregamini ad cœnam illam magnam Dei: 17 Ut edatis carnes regum, & carnes chiliarchorum, & carnes fortium, & carnes equorum & sedentiũ super eos, & carnes omnium liberorum & servorum, & parvorum & magnorum. 18 Et vidi illud animal dentis, & reges terræ, & exercitus eorum, congregatos ad faciendum prælium cum eo qui sedet super equum, & cum exercitibus ejus. 19 Et captum est illud animal dentis, & cum eo falsus ille propheta qui fecit illa signa coram ipso, per quæ seduxit eos qui acceperunt characterem illius animalis dentis, & eos qui adorârunt imaginem ejus: & vivi projecti sunt ambo in stagnum ignis, ardens sulphure. 20 Et reliqui occisi sunt gladio sedentis super equum, eo *gladio* qui exit ore ejus: & omnes aves saturatæ fuerunt carnibus eorum. 21

CAP. XX.

Et vidi Angelum descendentem è cœlo, habentem clavem abyssi, & catenam magnam in manu sua. 1 Et apprehendit Draconem, illum serpentem, illum primum, qui est Impostor & Satanas, qui seduxit totum orbem habitabilem: & ligavit eum mille annos. 2 Et projecit eum quoque in abyssum, & clausit, & obsignavit super eum, ut non seducat ampliùs gentes, donec absolverit illos mille annos: postea autem solvetur modico tempore. 3 Et vidi thronos, & sederũt super eos, & judicium datum est illis, atque animabus quæ obtruncatæ fuerunt propter testimonium Jesu, & propter sermonem Dei, & qui non adorârunt illud animal dentis, neque imaginem ejus, neque acceperunt characterem super frontem, & super manum suam, & vixerunt, & regnârunt cum Christo suo hosce mille annos. 4

Versio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

11 ወእምዝ፡ ተርኅወ፡ ሰማይ፡ ወወፅአ፡ ፈረስ፡ ጸዓዳ፡ ወዘ፡ ይፄዐን፡ስሙ፡ መሃይምን፡ ወጻድቅ፡
12 ወዘበጽድቅ ፡ ይኴንን ፡ ወይፀብእ፡፡=፥ ወአዕይንቲሁ፡ ከመ፡ ነደ ፡ እሳት ፡ ወዲበ ፡ ርእሱ፡
አክሊል፡፡ ወጽሑፍ፡ ውስተ ፡ ቀጸለሁ ፡ አስማት ፡ ወአልቦ ፡ ዘየአምሮ ፡ ዘእንበለ ፡ ውእቱ፡
13 ባሕቲቱ፡፡=፥ ወይለብስ፡ ልብሰ፡ ዘንዙሕ፡ በደም፡፡ ወሰመዩ፡ስሞ፡ ቃለ፡እግዚአብሔር ፡=፥
14 ወሐራ፡ሰማይ፡ይተልውዎ፡በአፍራስ፡ፀዓዳ፡ ወይለብሱ ፡ ሜላተ ፡ ብርሃን፡ንጹሕ፡፡=፥

Et tum apertum est cœlum, & prodiit equus albus, & ejus qui insidebat ei nomen, 11
Fidelis, & Verax, & qui justè judicat & pugnat. Et oculi ejus tanquam flam- 12
ma ignis, & super caput ejus corona: Et scriptum fuit in diademate ejus, no-
men, & nemo cognoscebat illud nisi ipse solus. Et amictus fuit veste aspersâ san- 13
guine, & vocatum est nomen ejus Sermo Dei. Et exercitus cæli sequebatur cum 14
cum equis albis, & vestitus erat purpurâ splendoris puri.

Verſio VULGATA LATINA.

11 Et vidi cœlum apertum, & ecce equus albus, & qui ſedebat ſuper eum, vocabatur
12 Fidelis, & Verax, & cum juſtitia judicat, & pugnat. Oculi autem ejus ſicut flamma
ignis, & in capite ejus diademata multa, habens nomen ſcriptum, quod nemo novit
13 niſi ipſe. Et veſtitus erat veſte aſperſâ ſanguine: & vocatur nomen ejus, Verbum
14 Dei. Et exercitus qui ſunt in cœlo, ſequebantur eum in equis albis, veſtiti byſſino
15 albo & mundo. Et de ore ejus procedit gladius ex utraque parte acutus: ut in ipſo
percutiat Gentes. Et ipſe reget eas in virga ferrea: & ipſe calcat torcular vini furoris
16 iræ Dei omnipotentis. Et habet in veſtimento & in femore ſuo ſcriptum; Rex regum,
17 & Dominus dominantium. Et vidi unum Angelum ſtantem in Sole, & clamavit
voce magnâ, dicens omnibus avibus, quæ volabant per medium cœli: Venite, &
18 congregamini ad cœnam magnam Dei: Ut manducetis carnes regum, & carnes
tribunorum, & carnes fortium, et carnes equorum, et ſedentium in ipſis, et carnes
19 omnium liberorum, et ſervorum et puſillorum, et magnorum. Et vidi beſtiam, et
reges terræ, et exercitus eorum congregatos, ad faciendum prælium cum illo qui ſedebat
in equo, et cum exercitu ejus. Et apprehenſa eſt beſtia, et cum ea pſeudopro- 20
pheta: qui fecit ſigna coram ipſo, quibus ſeduxit eos, qui acceperunt characterem
beſtiæ, et qui adoraverunt imaginem ejus. Vivi miſſi ſunt hi duo in ſtagnum ignis ardentis
ſulphure: Et cæteri occiſi ſunt in gladio ſedentis ſuper equum, qui proce- 21
dit de ore ipſius: et omnes aves ſaturati ſunt carnibus eorum.

CAP. XX.

ET vidi Angelum deſcendentem de cœlo, habentem clavem abyſſi, et catenam 1
magnam in manu ſua. Et apprehendit draconem, ſerpentem antiquum, qui eſt 2
diabol⁹ et ſatanas, et ligavit eũ p̱ annos mille: Et miſit eũ in abyſſum, et clauſit, et 3
ſignavit ſup̱ illũ, ut non ſeducat amplı⁹ gentes, donec conſummarentur mille anni:
et poſt hæc oportet illũ ſolvi modico tempore. Et vidi ſedes, et ſederunt ſup̱ eas, et 4
judiciũ datũ eſt illis: et animas decollatorũ propter teſtimoniũ Jeſu, et propter verbũ
Dei, et qui nõ adoraverũt beſtiã, neq; imaginẽ ej⁹, nec acceperũt characterẽ ejus
in frontib⁹ aut in manibus ſuis, et vixerunt, et regnaverunt cum Chriſto mille annis.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* ومن بعد ذلك رايت السماء مفتوحة • فها بفرس ابيض • والراكب عليه يسمى الامين 11
الصادق • ويدين بالحق ويحارب * وكانت عيناه كلهيب النار • وعلى راسه تيجان كثيرة • وكان 12
له اسم مكتوب الذي ليس يعرفه احد الا هو * وكان ملتحفا بثوب قد انصبغ بالدم • 13
وكان يدعى اسمه كلمة الله * وكانت اجناد السماء تتبعه على افراس بيض • وقد لبسوا ثوبا نقيا 14
مضيا * وكانت تخرج من فمه سيف ذو فمين قاطعة • وهو يضرب بها الامم ويرعاهم بعصا 15
حديد • وهو الذي درس معصرة خمر رجز الله وغضبه • الذي هو ماسك الكل * وكان على 16
ثوبه وعلى فخذه اسم مكتوب • ملك الملوك ورب الارباب * ورايت ملاكا واحدا واقفا في الشمس 17
وهو ينادي بصوت عال • وهو يقول لجميع طيور السماء التي تطير بين السماء والارض • اقبلوا
الى الان واجتمعوا الى عشاء الله العظيم * لتاكلوا لحوم الملوك • ولحوم قواد الالوف ولحوم الخيل 18
والركاب عليها • ولحوم جميع الاحرار والعبيد • والصغار والكبار * ورايت تلك الدابة وملوك 19
الارض وعساكرهم • اجتمعوا ليحاربوا ذلك الراكب على الفرس الابيض • وجميع اجناده •
* فنظرت واذا بالدابة قد امسكت • والذي كان معها المدعي بالنبوة • الذي كان يعمل 20
العجائب قدامها • والذين خدعهم • واخذوا علامة الدابة • والذين سجدوا لصورتها • احياء
طرحا هذان جميعا في بحيرة النار المحرقة والكبريت * وسائر اصحابهم قتلوا بالسيف الخارجة من 21
فم الجالس على الكرسي • وكل الطيور شبعت من لحومهم •

• الفصل العشرون •

* ورايت ملاكا نازلا من السماء ومعه مفاتيح الجحيم • وكانت سلسلة عظيمة بيده * فضبط على 1 2
ذلك الثعبان • الحنش القديم الذي هو ابليس والشيطان المضل لكل المسكونة • وربطه الى
الف سنة * والقاه في العمق • وغلق وختم عليه لئلا يخدع الامم • الى تمام الف سنة • وبعد 3
ذلك يجب ان يحل زمانا قليلا * فرايت كراسي وضعت وجلسوا عليها وامروا بالحكم لانفس المقتولين 4
من اجل شهادة ايسوع • ومن اجل شهادة كلمة الله • اولائك الذين لم يسجدوا للدابة ولا
لصورتها • ولم ياخذوا العلامة في جباههم • ولا في ايديهم • فملكوا مع المسيح وحيوا معه الف سنة •

Poſt hæc vidi cœlum apertum, & ecce 11
equus albus: & inſidens ei vocabatur
Fidelis & verax, & juſtè judicat &
pugnat. Erant autem oculi ejus tanquam 12
flamma ignis: & ſuper caput ejus
plures coronæ: habebatq; nomen ſcriptum
quod nemo novit niſi ipſe. Et amictus 13
erat veſte tinctâ ſanguine: & vocabatur
nomen ejus Verbum Dei. Exercitus 14
autem cœleſtes ſequebantur eum ſuper
equos albos, induti veſte mundâ ſplendenti.
Et prodibat ex ejus ore gladius 15
biceps acutus, eoque percutit ipſe gentes,
paſcitque eas virgâ ferreâ: & ipſe
eſt qui trivit lacum iræ ac furoris Dei
qui omnia tenet. Eratque ſuper veſtem 16
ejus & ſuper femur ipſius nomen ſcriptum,
Rex regum & Dominus dominorũ.
Vidi etiam Angelum quendam ſtantem in 17
ſole, eumque clamantem elatâ voce atque
dicentem omnibus avibus cœli, quæ volant
inter cœlum ac terram, Venite nunc
ad me, & congregamini ad cœnam magni
Dei: Ut comedatis carnes regum, & 18
carnes tribunorum, & carnes equorum &
inſidentium eis, & carnes omnes omnium
liberorum ac ſervorum, parvorum ac
magnorum. Tum vidi beſtiam illam, & 19
reges terræ, & exercitus eorum congregatos
ad præliandum adverſùs illum inſidentem
equo albo, & omnes exercitus
ejus. Porro aſpexi, & ecce apprehenſa 20
eſt beſtia, & qui cum ea erat pſeudopropheta
qui edebat miracula coram illa, &
hi quos ſeduxerat & acceperant characterem
beſtiæ, quique adoraverant imaginem
ejus. Vivi projecti fuerunt hi duo
ſimul in ſtagnum ignis ardentis & ſulphuris:
Et reliqui ſodales eorum occiſi 21
fuerunt gladio prodeunte ex ore ejus qui
inſidebat throno: & omnes aves ſaturatæ
ſunt carnibus eorum.

CAP. XX.

PRæterea vidi Angelum deſcendentem
è cœlo, habentem claves inferni: habebatque
catenam ingentem in manu ſua.
Et apprehendit draconem illum, ſerpentem 2
antiquum, qui eſt Diabolus & Satanas
ſeductor totius orbis, & vinxit eum ad
annos mille: Conjecitque eum in abyſſum, 3
& clauſit, & obſignavit ſuper eum,
ne ſeduceret gentes uſque ad finem mille
annorum: & poſtea oportet eum ſolvi modico
tempore. Vidi autem ſedes poſitas 4
eſſe, & ſediſſe ſuper eas, et demandatum
eis eſſe judicium animarum interfectorum
propter teſtimonium Jeſu, et propter teſtimonium
verbi Dei: eorum qui non adoraverant
beſtiam neque imaginem ejus, et
non acceperunt ſignum illud in frontibus
ſuis nec in manibus ſuis: et regnârunt
cum Chriſto, vixeruntque cum eo mille
annos.

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

15 ወይወፅእ፡ እምውስተ፡ አፉሁ፡ሰይፍ፡በሊሕ፡ ዘክልኤ፡አፉሁ፡በዘ፡ቦቱ፡ይቀሥፎሙ፡ለኵሎ
ሙ፡ አሕዛብ፡፡ ወውእቱ፡ይሬዕዮሙ፡በበትረ፡ሐጺን፡፡ ወውእቱ፡ይከይዳ፡ለምክያደ፡ወይን፡
16 ሕምዘ፡ መዐቱ፡ ለእግዚአብሔር፡ ዘኵሎ፡ይመልክ፡፡፨ ወጽሑፍ፡ ውስተ፡ገቦሁ፡ ስም፡
17 ዘይብል፡ንጉሠ፡ነገሥት፡ወእግዚአ፡አጋዕዝት፡፡፨ ወእምዝ፡ቆመ፡ አሐዱ፡መልአክ፡ውስተ፡
ፀሐይ፡፡ ወጸርኀ፡ በቃል፡ ዐቢይ፡ ወይቤ፡ ለኵሉ፡ አዕዋፍ፡ዘይሰርር፡ ውስተ፡ ማእከለ፡ሰማ
18 ይ፡፡ ንዑ፡ተጋብኡ፡ውስተ፡በዓሉ፡ለእግዚአብሔር፡ዐቢይ፡፡፨ ከመ፡ትብልዑ፡ሥጋ፡ነገሥ
ት፡ ወሥጋ፡መሳፍንት፡፡ ሥጋ፡ ጽኑዓን፡ ወሥጋ፡ አፍራስ፡ወዘለ፡ይጼዐንዎሙ፡፡ ወሥጋ፡ኵ
19 ሉ፡አግዓዚ፡ ወገብር፡ዘንዑስ፡ ወዘዐቢይ፡፡፨ ወእምዝ፡ መጽኡ፡ዝክቱ፡ አርዌ፡ ወነገሥ
ት፡ ምድር፡፡ ወሰራዊቶሙ፡ተጋብኡ፡ ምስሌሁ፡ ከመ፡ ይፅብእዎ፡ ለዝክቱ፡ ዘይጼዐን፡ ለዕለ፡
20 ፈረስ፡ ፀዓዳ፡ ወለሰራዊቱ፡፡፨ ወእምዝ፡ አሐዝዎ፡ ለዝክቱ፡ አርዌ፡ ወለሐሰዊ፡ ነቢይ፡ዘገ
ብረ፡ተአምረ፡ በቅድሜሁ፡በዘ፡ያስሕቶሙ፡ለእሉ፡፡ ወተጽሕፈ፡ ስም፡ ማሕተሙ፡ለውእቱ፡
21 አርዌ፡ወሰገዱ፡ሎቱ፡ ወለምስሉ፡፡፨ ወይወድይዎሙ፡ ሕያዋኒሆሙ፡ ውስተ፡ አዘቅተ፡እሳ
ት፡ዘይነድድ፡በተይ፡፡፨ ወለእለሰ፡ተርፉ፡ ቀተልዎሙ፡ በሰይፍ፡፡ ለዝክቱ፡ ዘይጼዐን፡ ለ
ዕለ፡ፈረስ፡ጸዐዳ፡፡ እንተ፡ ትወፅእ፡ እምኔ፡ አፉሁ፡ሰይፍ፡ በሊሕ፡ውእቱ፡፡ ወእለ፡ምስሌሁ፡
ወፀግቡ፡ኵሉ፡አዕዋፈ፡ሰማይ፡ እምኔ፡ ሥጋሆሙ፡፡፨

፳

1 ወእምዝ፡ወረደ፡ካልእ፡መልአክ፡እምሰማይ፡ ወይጸውር፡ መራኁተ፡ጸሐይ፡፡ ወዐቢይት፡መዋቅ
2 ሕት፡ውስተ፡ እዴሁ፡፡፨ ወአሐዘ፡ ለዝክቱ፡ አርዌ፡ ዘውእቱ፡ቀዳማዊ፡ ወውእቱ፡ጋኔን፡
3 ሰይጣን፡፡ወአሰሮ፡፲፻፡ ዓመተ፡፡፨ ወአውደቆ፡ውስተ፡ማዕምቅ፡ወአጸወ፡ለዕሌሁ፡ማኅተመ፡
ከመ፡ኢያስሕት፡አሕዛበ፡እስከ፡አመ፡ይትፌጸም፡ዝንቱ፡ ፲፻፡ ዓመት፡፡ ወእምድኅረ፡ዝንቱ፡
4 ሀለወ፡ይፍትሕዎ፡ሕዳጠ፡መዋዕለ፡፡፨ ወእምዝ፡ርኢኩ፡መንበርተ፡ ወነበረ፡ ለዕሌሆሙ፡
ወልደ፡እጓለ፡እምሕያው፡፡ ወአግብኦ፡ ሎሙ፡ ፍትሐ፡ በእንተ፡ነፍሶሙ፡ለእለ፡ተቀትሉ፡በእን
ተ፡ሕገ፡ለእግዚእ፡ ኢየሱስ፡ ወበእንተ፡ ቃለ፡እግዚአብሔር፡ ወለእለሰ፡ ኢሰገዱ፡ለውእቱ፡አር
ዌ፡ ወኢለምስሉ፡ ወኢጸሐፉ፡ ትእምርቶ፡ ውስተ፡ ፍጽሞሙ፡ ወኢውስተ፡ እደዊሆሙ፡፡ ወእ
ሙንቱ፡ ያሐይው፡ ወይነግሡ፡ ምስለ፡ ክርስቶስ፡ ፲፻፡ዓመተ፡፡፨

Et prodibat ex ore ejus gladius acutus cujus duo ora fuerunt, quibus percutiet omnes 15
gentes. Et ipſe paſcet eas cum virga ferrea: & ipſe calcabit torcular vini veneni
iræ Dei omnium Dominatoris. Et ſcriptum fuit in latere ejus nomen, dicens; 16
Rex regum, & Dominus dominorum. Et tunc ſtetit quidam Angelus in ſole, & 17
clamavit in voce magna, & dixit omnibus avibus quæ volabant in medio cœli;
Venite, congregamini ad feſtum Dei magni: Ut edatis carnem regum, & carnem 18
principum, carnem fortium, & carnem equorum & inſidentium, & carnem omnium
liberorum & ſervorum, puſillorum & magnorum. Et tunc venerunt iſta beſtia 19
& reges terræ, & exercitus eorum congregati ſunt cum ea, ut oppugnarent illum qui
ſedebat ſuper equum album & exercitum ejus. Et tunc prehenderunt iſtam beſtiam, 20
& pſeudoprophetam qui feciſſet ſigna coram ea, quibuſcum ſeducebat eos, & inſcriptum
fuit ei nomen impreſſam hujus beſtiæ, & adorârunt eam & imaginem ejus,
& projiciebat eos vivos in ſtagnum ignis ardentis cum ſulphure. Et reliquos tru- 21
cidârunt cum gladio ejus qui ſedebat ſuper equum album, qui prodibat ex ore ejus:
gladius acutus erat, & ii qui cum illo erant, & ſaturatæ ſunt omnes aves cœli ex
carne eorum.

CAP. XX.

ET tunc deſcendit alius Angelus è cœlo, & portabat clavem ſolis, & magna catena 1
fuit in manu ejus. Et apprehendit illam beſtiam, ipſam antiquam, & ipſum 2
diabolum ſatanam, & vinxit eum ad decies centum annos. Et lapſu miſit eum 3
in profundum, et incluſit eum ſupra poſito ſigillo, ut non ſeducat Gentes donec com-
pleantur hi decies centum anni, et poſteà oportet eum ſolvi ad modicum tempus.
Et tunc vidi ſedem, et ſedit ſuper eam Filius hominis, et reddidit iis judicium pro- 4
pter animas eorum qui mactati ſunt propter legem Domini Jeſu, et propter ſermonem
Dei, et eorum qui non adorârunt hanc beſtiam, neque imaginem ejus, neque
ſcripſerunt ſignum ejus in frontibus ſuis, neque in manibus ſuis: et illi vivent et
regnabunt cum Chriſto decies centum annos.

At cæteri mortuorum non vixerunt, donec conſummentur mille anni. Hæc *illa* reſurrectio
5 Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν νεκρῶν οὐκ (λ)ἀνέζησαν, ἕως τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. αὕτη ἡ ἀνάστασις
prima. Beatus & ſanctus, *habens* partem in reſurrectione prima: in his
6 ἡ πρώτη. Μακάριος καὶ ἅγιος, ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀναστάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων
mors ſecunda non habet poteſtatem: ſed erunt ſacerdotes Dei, & Chriſti,
(μ) ὁ θάνατος ὁ δεύτερος οὐκ ἔχει ἐξουσίαν· ἀλλ’ ἔσονται ἱερεῖς τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ Χριστοῦ,
& regnabunt cum illo mille annis. Et cùm conſummati fuerint mille anni, ſolvetur
7 καὶ (ν)βασιλεύσουσι μετ’ αὐτοῦ χίλια ἔτη. Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται
Satanas de carcere ſuo: & exibit *ſeducere* Gentes quæ *in* quatuor
ὁ Σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ· καὶ ἐξελεύσεται πλανῆσαι τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι
angulis terræ, Gog & Magog, *congregare* eos in prælium: quorum
γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ τὸν Μαγὼγ, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς (ξ) πόλεμον· ὧν
numerus ſicut arena maris. Et aſcenderunt ſuper latitudinem terræ, & circuierunt
8 ὁ ἀριθμὸς ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. Καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ (ο)ἐκύκλωσαν
caſtra Sanctorum, & civitatem dilectam. Et deſcendit ignis
9 τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημένην. Καὶ κατέβη (π) πῦρ
à Deo de cœlo, & devoravit eos. Et diabolus *ſeducens* eos,
10 ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτούς. Καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς,
miſſus eſt in ſtagnum ignis & ſulphuris, ubi beſtia & pſeudopropheta: *&* cruciabuntur
ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου (ρ)τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης· καὶ βασανισθήσονται
die ac nocte in ſecula ſeculorum. Et vidi thronum candidum
11 ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ εἶδον θρόνον (σ) λευκὸν
magnum, & ſedentem ſuper eum, cujus à conſpectu fugit terra & cœlum: &
μέγαν, καὶ τὸν καθήμενον ἐπ’ αὐτοῦ, οὗ ἀπὸ (τ) προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός· καὶ
locus non eſt inventus eis. Et vidi mortuos, *parvos* & magnos, ſtantes in
12 τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς. Καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς, (υ) μικροὺς καὶ μεγάλους, ἑστῶτας ἐνώπιον
conſpectu *Dei:* & libri aperti ſunt: Et liber alius apertus eſt, qui eſt vitæ: &
(φ)τοῦ Θεοῦ· καὶ βιβλία ἠνεῴχθησαν· καὶ (χ)βιβλίον ἄλλο ἠνεῴχθη, ὅ ἐστι τῆς ζωῆς· καὶ
judicati ſunt mortui ex *ſcriptis* in libris, ſecundùm opera ipſorum. Et
ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. Καὶ 13
dedit mare *eos*, qui in eo, mortuos: & mors & infernus dederunt ſuos
ἔδωκεν ἡ θάλασσα (ψ) τοὺς ἐν αὐτῇ νεκρούς· καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης (ω) ἔδωκαν τοὺς
in ipſis mortuos: & *judicati ſunt unuſquiſque* ſecundùm opera ipſorum. Et mors &
ἐν αὐτοῖς νεκρούς· καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. Καὶ ὁ θάνατος καὶ 14
infernus miſſi ſunt in ſtagnum ignis. (Hæc eſt ſecunda mors.) Et
ὁ ᾅδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός. (α) (οὗτός ἐστιν ὁ δεύτερος θάνατος.) Καὶ 15
ſi quis non inventus eſt in libro vitæ ſcriptus, miſſus eſt in ſtagnum ignis.
εἴ τις οὐχ εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

CAP. XXI. κα΄.

Et vidi cœlum novum, & terram novam: *nam* primum cœlum, & prima terra
ΚΑὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν, καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς, καὶ ἡ πρώτη γῆ 1
abiit: & mare non eſt jam. Et ego Joannes vidi civitatem ſanctam
(α)παρῆλθε· καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν ἔτι. Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης εἶδον τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν 2
Hieruſalem novam deſcendentem à Deo de cœlo, paratam, ſicut ſponſam
Ἱερουσαλὴμ (β) καινὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἡτοιμασμένην, ὡς νύμφην
ornatam viro ſuo. Et audivi vocem magnam de *cœlo*, dicentem;
κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ (γ) οὐρανοῦ, λεγούσης, 3
Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, & habitabit cum eis: & ipſi *populi* ejus
Ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ’ αὐτῶν· καὶ αὐτοὶ λαοὶ αὐτοῦ
erunt, & ipſe Deus erit cum eis, Deus eorum. Et abſterget Deus
ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ (δ) Θεὸς ἔσται μετ’ αὐτῶν, Θεὸς αὐτῶν. Καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς 4
omnem lachrymam ab oculis eorum, & mors non erit ultrà, neque luctus,
πᾶν δάκρυον (ε) ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος,
neque clamor, neque dolor *non* erit ultrà, quia prima abierunt.
οὔτε κραυγὴ, οὔτε πόνος οὐκ ἔσται (ζ) ἔτι, ὅτι τὰ πρῶτα ἀπῆλθον.

MS. A. (λ) ἔζησαν, ἄχρι τελεσθῇ (μ) ὁ δεύτερος θάνατος (ν) βασιλεύουσιν (ξ) τὸν πόλεμον· ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὡς (ο) ἐκύκλευσαν (π) πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, (ρ) καὶ τὸ (σ) μέγαν λευκὸν, (τ) τοῦ προσώπου (υ) τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικροὺς, (φ) τοῦ θρόνου· καὶ (χ) ἄλλο βιβλίον ἠνοίχθη, (ψ) τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτῇ· (ω) ἔδωκαν τοὺς νεκροὺς τοὺς ἐν αὐτοῖς· (α) (οὗτος ὁ θάνατος ὁ δεύτερός ἐστιν ἡ λίμνη τοῦ πυρός.) Καὶ ΚΕΦ. κα΄. MS. A. (α) ἀπῆλθαν· καὶ τὴν θάλασσαν οὐκ ἴδον ἔτι. Καὶ τὴν πόλιν τὴν (β) καινὴν ἴδον καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἡτοιμασμένην, (γ) θρόνου, (δ) Θεὸς μετ’ αὐτῶν ·····, αὐτῶν Θεός. Καὶ (ε) ἐκ τῶν (ζ) ἔτι· τὰ πρῶτα ἀπῆλθαν.

Verſio SYRIACA cum Interpretatione LATINA.

5 *ܗܕܐ ܗ̣ܝ ܩܝܡܬܐ ܗ̇ܝ ܩܕܡܝܬܐ܂ *ܛܘܒܢܐ ܗ̣ܘ ܘܩܕܝܫܐ ܕܐܝܬ ܠܗ ܡܢܬܐ ܒܩܝܡܬܐ ܗ̇ܝ
6 ܩܕܡܝܬܐ܂ ܥܠ ܗܠܝܢ܂ ܡܘܬܐ ܬܢܝܢܐ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܫܘܠܛܢܐ܂ ܐܠܐ ܢܗܘܘܢ ܟܗܢܐ
7 ܕܐܠܗܐ ܘܕܡܫܝܚܐ ܕܝܠܗ܂ ܘܢܡܠܟܘܢ ܥܡܗ ܗܠܝܢ ܐܠܦ ܫܢܝܢ܂ *ܘܡܐ
ܕܡܫܬܠܡܢ ܗܠܝܢ ܐܠܦ ܫܢܝܢ܂ ܢܫܬܪܐ ܗܘ ܣܛܢܐ ܡܢ ܒܝܬ ܢܛܘܪܬܐ ܕܝܠܗ܂
8 *ܘܢܦܘܩ ܠܡܛܥܝܘ ܠܥܡܡܐ܂ ܠܗܠܝܢ ܕܒܐܪܒܥ ܦܢܝܬܗ ܕܐܪܥܐ܂ ܠܓܘܓ
ܘܠܡܓܘܓ܂ ܠܡܟܢܫܘ ܐܢܘܢ ܠܩܪܒܐ܂ ܗܢܘܢ ܕܡܢܝܢܐ ܕܝܠܗܘܢ ܐܝܟ ܚܠܐ ܕܝܡܐ܂
9 *ܘܣܠܩܘ ܥܠ ܦܬܝܗ̇ ܕܐܪܥܐ܂ ܘܚܕܪܘܗ̇ ܠܡܫܪܝܬܐ ܕܩܕܝܫܐ܂ ܘܠܡܕܝܢܬܐ ܗ̇ܝ ܚܒܝܒܬܐ܂
10 ܘܢܚܬܬ ܢܘܪܐ ܡܢ ܐܠܗܐ ܡܢ ܫܡܝܐ܂ ܘܐܟܠܬ ܐܢܘܢ܂ *ܘܐܟܠܩܪܨܐ ܗܘ ܕܐܛܥܝ ܐܢܘܢ܂
ܐܬܪܡܝ ܒܝܡܬܐ ܕܢܘܪܐ ܘܕܟܒܪܝܬܐ܂ ܐܝܟܐ ܕܐܦ ܗ̇ܝ ܚܝܘܬܐ ܫܢܐ܂ ܘܗܘ ܢܒܝܐ ܕܓܠܐ܂
11 ܘܢܫܬܢܩܘܢ ܐܝܡܡܐ ܘܠܠܝܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ܂ *ܘܚܙܝܬ ܟܘܪܣܝܐ ܪܒܐ ܚܘܪܐ܂ ܘܠܗܘ
ܕܝܬܒ ܥܠܘܗܝ܂ ܗܘ ܕܡܢ ܦܪܨܘܦܗ ܥܪܩܬ ܐܪܥܐ ܘܫܡܝܐ܃ ܘܐܬܪܐ ܠܗܘܢ ܠܐ
12 ܐܫܬܟܚ ܠܗܘܢ܂ *ܘܚܙܝܬ ܠܡܝܬܐ ܪܘܪܒܐ ܘܙܥܘܪܐ ܟܕ ܩܝܡܝܢ ܩܕܡ ܟܘܪܣܝܗ܂
ܘܣܦܪܐ ܐܬܦܬܚܘ܂ ܘܐܚܪܢܐ ܣܦܪܐ ܐܬܦܬܚ܂ ܗܘ ܕܐܝܬܘܗܝ ܕܚܝܐ܂ ܘܐܬܕܝܢܘ ܡܝܬܐ
13 ܡܢ ܗܠܝܢ ܕܟܬܝܒܢ ܒܟܬܒܐ܂ ܐܝܟ ܥܒܕܐ ܕܝܠܗܘܢ܂ *ܘܝܗܒ ܝܡܐ ܡܝܬܐ ܕܒܗ܂ ܘܡܘܬܐ
14 ܘܫܝܘܠ ܝܗܒܘ ܡܝܬܐ ܗܢܘܢ ܕܒܗܘܢ܂ ܘܐܬܕܝܢܘ ܟܠ ܚܕ ܐܝܟ ܥܒܕܐ ܕܝܠܗܘܢ܂ *ܘܡܘܬܐ
ܘܫܝܘܠ ܐܬܪܡܝܘ ܒܗ̇ ܒܝܡܬܐ ܕܢܘܪܐ܂ ܗܢܐ ܡܘܬܐ ܐܝܬܘܗܝ ܬܢܝܢܐ܂ ܝܡܬܐ ܗ̇ܝ ܕܢܘܪܐ܂
15 *ܘܐܢ ܐܢܫ ܠܐ ܐܫܬܟܚ ܕܟܬܝܒ ܒܟܬܒܐ ܕܚܝܐ܂ ܐܬܪܡܝ ܒܗ̇ ܒܝܡܬܐ ܕܢܘܪܐ܂

* ܩܦܠܐܘܢ * ܟܐ *

1 *ܘܚܙܝܬ ܫܡܝܐ ܚܕܬܐ ܘܐܪܥܐ ܚܕܬܐ܂ ܗܘ ܓܝܪ ܫܡܝܐ ܩܕܡܝܐ܂ ܘܐܪܥܐ ܩܕܡܝܬܐ ܥܒܪܘ܂
2 ܘܝܡܐ ܠܐ ܐܝܬܘܗܝ ܬܘܒ܂ *ܘܡܕܝܢܬܐ ܗ̇ܝ ܩܕܝܫܬܐ ܐܘܪܫܠܡ ܚܕܬܐ܂ ܚܙܝܬ ܕܢܚܬܐ
3 ܡܢ ܫܡܝܐ ܡܢ ܐܠܗܐ܂ ܟܕ ܡܛܝܒܐ ܐܝܟ ܟܠܬܐ ܡܨܒܬܐ ܠܒܥܠܐ ܕܝܠܗ̇܂ *ܘܫܡܥܬ
ܩܠܐ ܪܒܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܕܐܡܪ܂ ܗܐ ܡܫܟܢܗ ܕܐܠܗܐ ܥܡ ܒܢܝܢܫܐ܂ ܘܫܪܐ ܥܡܗܘܢ܂ ܘܗܢܘܢ ܥܡܐ
4 ܕܝܠܗ ܢܗܘܘܢ܂ ܘܗܘ ܐܠܗܐ ܥܡܗܘܢ ܢܗܘܐ ܠܗܘܢ ܐܠܗܐ܂ *ܘܢܦܩܐ ܟܠ ܕܡܥܬܐ ܡܢ
ܥܝܢܝܗܘܢ܂ ܘܡܘܬܐ ܠܐ ܢܗܘܐ ܬܘܒ܂ ܘܠܐ ܐܒܠܐ ܘܠܐ ܡܟܬܫܐ܂ ܘܠܐ ܟܐܒܐ ܢܗܘܐ ܬܘܒ܂ ܡܛܠ
ܕܩܕܡܝܬܐ ܥܒܪܝܢ܂

Hæc eſt reſurrectio illa prima. Beatus eſt, & ſanctus qui habet partem in reſurrectione illa prima; ſuper iſtiuſmodi mors ſecunda non habet poteſtatem: ſed erunt ſacerdotes Dei, & Chriſti ejus: & regnabunt cum eo illos mille annos. Et quando complebuntur illi mille anni, ſolvetur ille Satanas è carcere ſuo. Et exibit ad ſeducendum gentes illas quæ ſunt in quatuor angulis terræ, Gogum & Magogum, ad congregandum eos ad prælium, quorum numerus ſicut arena maris. Et aſcenderunt ſuper latitudinem terræ, & obſederunt caſtra Sanctorum, & urbem illam dilectam: & deſcendit ignis à Deo è cœlo, & devoravit eos. Et diabolus qui ſeduxit eos, projectus eſt in ſtagnum ignis & ſulphuris, ubi ſunt etiam illud animal dentis, & ille propheta falſus: & cruciabuntur die ac nocte in ſecula ſeculorum. Et vidi thronum magnum album, & eum qui ſedet ſuper illum, à cujus facie fugit terra & cœlum, & locus ob hoc non inventus eſt illis. Et vidi mortuos, magnos & parvos, ſtantes ante thronum, & libri aperti ſunt: & alius liber apertus eſt, qui eſt vitæ: & judicati ſunt mortui ex iis quæ ſcripta erant in libris, ſecundùm opera eorum. Et dedit mare mortuos qui erant in ſeipſo: & mors & infernus dederunt mortuos qui erant in ipſis: & judicati ſunt unuſquiſque ſecundùm opera ſua. Et mors & infernus, projecti ſunt in illud ſtagnum ignis: hæc mors ſecunda eſt, ſtagnum illud ignis. Et ſi quis non inventus eſt in libro vitæ ſcriptus, projectus eſt in ſtagnum illud ignis. 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

CAP. XXI.

Et vidi cœlos novos, & terram novam: illud enim primum cœlum, & terra prima abierunt, & mare non eſt ampliùs. Et civitatem illam ſanctam Jeruſalem novam, vidi deſcendentem è cœlo à Deo, paratam tanquam ſponſam ornatam viro ſuo. Et audivi vocem magnam è cœlo, dicentem; Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, & habitavit cum illis: & ipſi populus ejus erunt, & ipſe Deus cum iis erit, iis Deus. Et deficiet omnis lachryma ab oculis eorum, & mors non erit ampliùs, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ampliùs: quoniam prima tranſierunt. 1 2 3 4

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

5 ወባዕዳንሰ ፡ ምውታን ፡ ኢይትነሥኡ ፡ እስከ ፡ አመ ፡ ይትፌጸም ፡ ዝንቱ ፡ ፲፻ ፡ ዓመት ፡፡ ወ
6 ይእቲ ፡ ዛቲ ፡ ቀዳሚት ፡ ሕይወት ፡፡=፦ ወብፁዕ ፡ ወቅዱስ ፡ ውእቱ ፡ ዘረከበ ፡ ክፍለ ፡ በይእ
ቲ ፡ ዕለት ፡ እንተ ፡ ትቀድም ፡ መጺአ ፡፡ እስመ ፡ አልቦ ፡ እንከ ፡ ደግመ ፡ ሥልጣነ ፡ ሞት ፡ ለዕለ ፡
እሉ ፡ ሰብእ ፡፡ እስመ ፡ ይከውኑ ፡ ካህናቲሁ ፡ ለእግዚአብሔር ፡ ወለክርስቶስ ፡፡ ወይነግሡ ፡
7 ምስሌሁ ፡ ፲፻ ፡ ዓመተ ፡=፦ ወሶበ ፡ ሐልቀ ፡ ፲፻ ፡ ዓመት ፡ ይትፈታሕ ፡ ሰይጣን ፡ እምነ ፡ ሞቅሑ ፡፡=፦
8 ወይወፅእ ፡ ከመ ፡ ያስሕቶሙ ፡፡ ለአሕዛብ ፡ እለ ፡ ውስተ ፡ ፬ ፡ መዐዝኒሃ ፡ ለምድር ፡፡ ወያስተጋብኦ
ሙ ፡ ለጎግ ፡ ወለማጎግ ፡ ከመ ፡ ያስተቃትሎሙ ፡ ወኍልቆሙሰ ፡ ከመ ፡ ኆፃ ፡ ባሕር ፡፡=፦

Et cæteri mortui non ſuſcitabuntur uſque dum compleantur hi decies centum anni: 5
& hæc eſt prima vita. Et beatus & ſanctus eſt qui invenit portionem in iſto die 6
qui præcedit adventum ejus: quia non eſt ampliùs ſecunda poteſtas mortis contra
hos homines, quia erunt ſacerdotes Dei & Chriſti, & regnabunt cum eo decies
centum annos. Et quum conſummati fuerint decies centum anni, ſolvetur Sata- 7
nas è carcere ſuo. Et exibit ut ſeducat gentes quæ ſunt in quatuor angulis 8
terræ, & congregabit Gog & Magog ut occidat eos: & numerus eorum eſt ſicut
arena maris.

Versio VULGATA LATINA.

5 Cæteri mortuorum non vixerunt, donec conſummentur mille anni. Hæc eſt reſur-
6 rectio prima. Beatus, & ſanctus, qui habet partem in reſurrectione prima: in his
ſecunda mors non habet poteſtatem: ſed erunt ſacerdotes Dei & Chriſti, & regna-
7 bunt cum illo mille annis. Et cùm conſummati fuerint mille anni, ſolvetur ſata-
nas de carcere ſuo, & exibit, & ſeducet Gentes, quæ ſunt ſuper quatuor angulos
terræ, Gog, & Magog, & congregabit eos in prælium, quorum numerus eſt ſicut
8 arena maris. Et aſcenderunt ſuper latitudinem terræ, & circuierunt caſtra San-
9 ctorum, & civitatem dilectam. Et deſcendit ignis à Deo de cœlo, & devoravit
eos: & diabolus, qui ſeducebat eos, miſſus eſt in ſtagnum ignis & ſulphuris, ubi
10 & beſtia Et pſeudopropheta cruciabuntur die ac nocte in ſecula ſeculorum.
11 Et vidi thronum magnum candidum, & ſedentem ſuper eum, à cujus conſpectu
12 fugit terra & cœlum, & locus non eſt inventus eis. Et vidi mortuos, magnos &
puſillos, ſtantes in conſpectu throni: & libri aperti ſunt: & alius Liber apertus
eſt qui eſt vitæ: & judicati ſunt mortui ex his quæ ſcripta erant in libris, ſecundùm
opera ipſorum. Et dedit mare mortuos, qui in eo erant: & mors & infernus 13
dederunt mortuos ſuos, qui in ipſis erant: & judicatum eſt de ſingulis ſecundùm
opera ipſorum. Et infernus & mors miſſi ſunt in ſtagnum ignis. Hæc eſt mors 14
ſecunda. Et qui non inventus eſt in Libro vitæ ſcriptus, miſſus eſt in ſtagnum 15
ignis.

CAP. XXI.

Et vidi cœlum novum, & terram novam. Primum enim cœlum, & prima ter- 1
ra abiit, & mare jam non eſt. Et ego Johannes vidi ſanctam civitatem Jeruſa- 2
lem novam deſcendentem de cœlo à Deo, paratam, ſicut ſponſam ornatam viro
ſuo. Et audivi vocem magnam de throno dicentem; Ecce tabernaculum Dei 3
cum hominibus, & habitabit cum eis. Et ipſi populus ejus erunt, & ipſe Deus
cum eis erit eorum Deus: Et abſterget Deus omnem lachrymam ab oculis eorum: 4
& mors ultrà non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultrà;
quia prima abierunt.

Versio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 * وبقية الموتي لن يعيشوا حتي يتم الف سنة. فهذه هي القيامة الاولي * مغبوط هو وقديس
6 الذي له نصيب في القيامة الاولة. لان الموتة الثانية ليس لها سلطان عليهم. بل يكونون
7 كهنة الله والمسيح. ويملكون معه الف سنة * فاذا كملت الف سنة يحل الشيطان من حبسه.
8 * ويخرج ويخدع الامم. الذين في اربع زوايا الارض. ويقومون معه ياجوج وماجوج. وحينئذ
9 يجمعون الي الحرب. الذين عددهم مثل رمل البحر * ويصعدون علي اعلي الارض. ويحوطون
10 بعسكر القديسين. وبالمدينة المحبوبة. فتنزل نار من السماء وتاكلهم * وابليس الذي
اغواهم يطرح في بحيرة النار والكبريت. حيث تلك الدابة والنبي الكذاب يعذبون الليل
11 والنهار الي ادهار الادهار * فرايت كرسيا عظيما ابيض. والجالس عليه الذي هربت من
12 قدام وجهه السماء والارض. حتي لم يصب لهم موضع * ورايت الكبار والصغار من الموتي
قياما قدام الكرسي. وفتحت المصاحف. وفتح مصحف اخر الذي هو مصحف الحياة.
13 ودينوا الاموات من المكتوبات في تلك المصاحف. علي قدر اعمالهم * ثم ان البحر
14 اعطي موتاه. والموت والجحيم اخرجا امواتهما. ودينوا كل واحد علي قدر عمله * والموت
15 والجحيم القيوا في بحيرة النار. وهذه هي الموتة الثانية التي هي بحيرة النار * وكل من
لم يوجد مكتوبا في سفر الحياة القي في بحيرة النار المحرقة.

Reliqui verò mortui nequaquam vi- 5
vent, donec abſolvantur anni mille.
Hæc eſt reſurrectio prima. Beatus eſt 6
ac ſanctus qui ſortem habet in reſurre-
ctione prima: mors enim ſecunda non
habet poteſtatem in iſtos: ſed erunt ſa-
cerdotes Dei & Chriſti, & regnabunt
cum eo mille annis. Quum verò ab- 7
ſoluti fuerint mille anni, ſolvetur Sa-
tanas è carcere ſuo. Et egreſſus ſe- 8
ducet gentes quæ ſunt in quatuor angu-
lis terræ: ſurgéntque cum eo Jagog &
Magog, & tunc congregabuntur ad bel-
landum; quorum numerus eſt ut arena
maris. Et aſcendent ſuper terræ ſu- 9
perficiem, cingéntque exercitum San-
ctorum & urbem dilectam: ſed deſcen-
det ignis è cœlo, & devorabit eos. Et 10
diabolus qui ſeduxit eos, conjicietur
in lacum ignis & ſulphuris, ubi illa
beſtia & falſus propheta cruciantur
die ac nocte in ſecula ſeculorum. Tum 11
vidi thronum magnum candidum, &
ſedentem ſuper eum, cujus è conſpectu
fugit cœlum ac terra, ita ut non inve-
niatur eis locus, Et vidi tam magnos 12
quàm parvos ex mortuis, ſtantes ante
thronum: & aperti ſunt libri: & aper-
tus eſt alius liber, qui eſt liber vitæ:
judicatique ſunt mortui ex iis quæ
ſcripta erant in iis libris, pro ratione
operum ipſorum. Deinde reddidit qui- 13
dem mare mortuos ſuos: & mors atque
infernus protulere mortuos ſuos: &
judicati fuerunt ſinguli pro ratione
operum ſuorum. Mors autem & in- 14
fernus projecti fuere in ſtagnum ignis:
atque hæc eſt mors ſecunda, nempe ſta-
gnum ignis. Et quicunque non inven- 15
tus eſt ſcriptus in libro vitæ, conjectus
eſt in ſtagnum ignis comburentis.

الفصل الحادي والعشرون.

1 * ثم رايت سماء جديدة. وارضا جديدة. لان السماء الاولي والارض الاولي اضمحلت
2 وجازت. والبحر لم يوجد ايضا * والمدينة المقدسة اوورشليم الجديدة رايتها نازلة من
3 السماء من عند الله. وهي معدة مزينة كالعروسة المزينة لزوجها * وسمعت صوتا عظيما
من السماء يقول. هذه الخيمة الذي يسكن فيها الله مع الناس. ويسكن معهم. الذين هم
4 شعبه وهو الاههم * وقد ازال كل الدموع عن اعينهم. وليس يكون بعد موت. ولا نوح.
ولا صراح. ولا وجع يكون ايضا. لان الاوليات قد مضت.

CAP. XXI.

Tum vidi cœlum novum & ter- 1
ram novam: cœlum enim primum,
& terra prima evanuerant ac præte-
rierant; et mare non extabat ampli-
ùs Et urbem ſanctam Jeruſalem no- 2
vam vidi deſcendentem è cœlo à Deo,
paratam ornatámque ut ſponſam or-
natam conjugi ſuo. Et audivi vocem 3
magnam è cœlo, dicentem; Hoc eſt ta-
bernaculum in quo Deus habitabit cum
hominibus: habitabit autem cum eis
qui ſunt populus ejus, et quorum ipſe
Deus eſt. Et abſtulit omnes lachry- 4
mas ab oculis eorum: et non erit ul-
teriùs mors, neque gemitus, neque
clamor, neque dolor erit ulterius:
quia prima jam tranſierunt.

Versio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 ወዐርጉ፡ ውስተ፡ ስፍሐ፡ ለምድር፡ ወዐገትዋ፡ ለትዕይንቶሙ፡ ለቅዱሳን፡ ወለሀገር፡ ቅድስ
10 ት፡፡=፦ ወእምዝ፡ ወረደት፡ እሳት፡ እምሰማይ፡ ወበልዖቶሙ፡ እምኀበ፡ እግዚአብሔር፡፡=፦ ወ
ለዝክቱ፡ ሰይጠን፡ ዘአስሐቶሙ፡፡ ወደየዎ፡ ውስተ፡ ዓዘቅተ፡ እሳት፡ ወተይ፡፡ ኀበ፡ ሀሎ፡ ዝ
ክቱ፡ አርዌ፡፡ ወለሐሳዊ፡ ነቢይ፡ ክመ፡ ይደየኑ፡ መዓልተ፡ ወሌሊተ፡ እስከ፡ ለዓለመ፡ ዓለም፡፡=፦
11 ወእምዝ፡ ርኢኩ፡ መንበረ፡ ዐቢየ፡ ፀዓደ፡ ወእምዘ፡ ይነብር፡ ዲቤሁ፡ ጐየ፡ እምቅድሜ፡ ገ
12 ጹ፡ ሰማይ፡ ወምድር፡ ወኀጥኡ፡ መካነ፡፡=፦ ወእምዝ፡ መጽኡ፡ ኵሉ፡ ምውታን፡ ዐቢይ፡
ወንኡስ፡፡ ወቆሙ፡ ቅድመ፡ መንበር፡ ወከሠቱ፡ ኵሎ፡ መጻሕፍተ፡ ወለመጽሐፈ፡ ሕይወትሰ፡
እንተ፡ ባሕቲታ፡ ከሠትዋ፡፡ ወተኰነኑ፡ እልክቱ፡ ምውታን፡ በከመ፡ ጽሑፍ፡ ውስተ፡ ዝንቱ፡ መጽ
13 ሐፍ፡ በከመ፡ ገብሩ፡፡=፦ ወአግብአት፡ ባሕርኒ፡ ኵሎ፡ ምታነ፡ እለ፡ ውስቴታ፡ ወአግብኡ፡ ሲኦል፡
ወሞት፡ ዘኀቤሆሙ፡ ምውታነ፡፡ ወአግብአት፡ ምድርኒ፡ እለ፡ ሀለው፡ ውስቴታ፡ ምውታነ፡፡ ወተ
14 ኰነኑ፡ ኵሎሙ፡ በከመ፡ ምግባሮሙ፡፡=፦ ወወደይዎሙ፡ ለሲኦል፡ ወለሞት፡ ውስተ፡ ዓዘቅተ፡ እ
15 ሳት፡ ዘምልእት፡ ተይ፡፡ ወሞትሰ፡ ደግም፡ ዘገሃነም፡ እሳት፡ ውእቱ፡፡=፦ ወኵሉ፡ ዘኢይትረከ
ብ፡ ጽሑፍ፡ ውስተ፡ መጽሐፈ፡ ሕይወት፡ ይወድይዎ፡ ውስተ፡ ገሃነም፡ ዘእሳት፡፡=፦
1 ፳፩ ወእምዝ፡ ርኢኩ፡ ሰማየ፡ ሐዲሰ፡ ወምድረ፡ ሐዲሰ፡ እስመ፡ ሰሰለ፡ ሰማይ፡ ቀደማዊ፡
2 ወምድርኒ፡ ቀዳሚት፡ ወባሕርኒ፡ ተሰአረት፡ እንከ፡፡=፦ ወሀገርኒ፡ ቅድስት፡ ሐዳስ፡ ኢየሩሳ
ሌም፡፡ ርኢክዋ፡ እንተ፡ ትወርድ፡ እምሰማይ፡ እምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ወድሉት፡ ይእቲ፡
3 ከመ፡ መርዓት፡ ሥርጉት፡ ለምታ፡፡=፦ ወሰማዕኩ፡ ቃለ፡ ዐቢየ፡ እምሰማይ፡ ዘይብል፡፡ ናሁ፡
ቅድስቱ፡ ለእግዚአብሔር፡ ኀደረት፡ ምስለ፡ እጓለ፡ እመሕያው፡፡ ወእሙንቱኒ፡ ይከውን
ዎ፡ ሕዝቦ፡ ወውእቱኒ፡ ይከውኖሙ፡ አምላኮሙ፡፡ ወይሄሉ፡ እግዚአብሔር፡ ምስሌሆ
4 ሙ፡፡=፦ ወያሴስል፡ አንብዐ፡ አምአዕይንቲሆሙ፡፡ ወአልቦሙ፡ እንከ፡ ሞት፡ ወሊሳሃ፡፡
ወሊገዓረ፡ ወሊሕማመ፡ ወአልቦ፡ እንከ፡ እስመ፡ ሐለፈት፡ ዘቀደሚት፡ ሥርዓት፡ ወናሁ፡
ትሐደሱ፡ ኵሎሙ፡፡=፦

Et aſcenderunt in latitudinem terræ, et circundederunt caſtra Sanctorum & urbem 9
ſanctam: & tunc deſcendit ignis è cœlo, & devoravit eos à Deo. Et hunc ſata- 10
nam qui ſeduxit eos, conjecit in ſtagnum ignis & ſulphuris; ubi eſt hæc beſtia, &
pſeudoprophetam, ut judicium paterentur die ac nocte uſque in ſecula ſeculorum.
Et tunc vidi thronum magnum album, & ab eo qui ſedebat ſuper eum, fugerunt è 11
conſpectu ejus cœlum & terra, & non habuerunt locum. Et tunc venerunt omnes 12
mortui magni, & puſilli, & ſteterunt in conſpectu throni; & aperuerunt omnes
Libros, & librum vitæ ſeparatim aperuerunt: & judicati ſunt illi mortui ſecun-
dùm quod *ſcriptum fuit in hoc libro, quemadmodum feciſſent. Et reddidit mare* 13
omnes mortuos qui in eo erant: & reddiderunt infernus & mors illos qui apud
eos mortui erant, & reddidit terra illos qui in ea mortui erant, & judicati ſunt
omnes illi ſecundùm opera illorum. Et conjecerunt infernum & mortem in ſta- 14
gnum ignis qui plenus fuit ſulphuris, & mortis ſecundæ quæ gehenna ignis eſt. Et 15
omnem qui non invenietur ſcriptus in libro vitæ, conjicient in gehennam ignis.

CAP. XXI.

Et tunc vidi cœlum novum, & terram novam. Quia abiit cœlum primum, & 1
terra prima, & mare exhauſtum fuit igitur. Et civitatem ſanctam, novam Hie- 2
ruſalem vidi deſcendentem è cœlo, à Deo, & parata fuit ſicut ſponſa ornata viro
ſuo. Et audivi vocem magnam è cœlo dicentem; Ecce ſanctitas Dei habitat cum 3
hominibus, & ipſi erunt ei populus ejus, & ipſe quidem erit iis Deus eorum, & erit
Deus cum iis: Et abſterget lachrymas ab oculis eorum, & non erit iis ampliùs 4
mors, neque luctus, neque clamor, neque dolor, neque quicquam ampliùs, quia abiit pri-
mum teſtamentum, & ecce nova ſunt omnia.

ἈΠΟΚΆΛΥΨΙΣ ἸΩΆΝΝΟΥ.

Et dixit *ſedens* in throno; Ecce nova omnia facio: Et *dicit* mihi,
5 Καὶ εἶπε ὁ καθήμενος (η) ἐπὶ τοῦ θρόνου, Ἰδοὺ καινὰ πάντα ποιῶ· καὶ λέγει μοι,
Scribe: quia hæ verba vera & *fidelia* ſunt. Et dixit mihi, Factum eſt.
6 Γράψον· ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι (θ) ἀληθινοὶ καὶ πιστοί εἰσι. Καὶ εἶπέ μοι, (ι) Γέγονε.
Ego ſum α & ω, initium & finis: Ego ſitienti dabo de fonte
ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος· ἐγὼ τῷ διψῶντι (κ) δώσω ἐκ τῆς πηγῆς
aquæ vitæ gratis. *Vincens* poſſidebit *omnia*: & ero illi Deus,
7 τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. Ὁ νικῶν κληρονομήσει (λ) πάντα· καὶ ἔσομαι αὐτῷ Θεὸς,
& ille erit mihi filius. Timidis autem, & incredulis, *&* *abominandis*,
8 καὶ αὐτὸς ἔσται μοι ὁ υἱός. Δειλοῖς δὲ, καὶ ἀπίστοις, καὶ ἐβδελυγμένοις,
& homicidis, & fornicatoribus, & veneficis, & idololatris, & omnibus mendacibus,
καὶ φονεῦσι, καὶ πόρνοις, καὶ (μ) φαρμακεῦσι, καὶ εἰδωλολάτραις, καὶ πᾶσι τοῖς (ν) ψευδέσι,
pars illorum in ſtagno ardenti igne & ſulphure, quod eſt ſecunda
τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστι (ξ) δεύτερος
mors. Et venit *ad* me unus ſeptem *angelorum* *habentium* ſeptem phialas
9 θάνατος. Καὶ ἦλθε πρός με εἷς τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας
plenas ſeptem plagis noviſſimis, & locutus eſt mecum, Dicens, Veni,
(ο) τὰς γεμούσας τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων, Δεῦρο,
oſtendam tibi ſponſam, Agni uxorem. Et ſuſtulit me in ſpiritu
10 δείξω σοι τὴν (π) νύμφην, τοῦ ἀρνίου τὴν γυναῖκα. Καὶ ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι
in montem magnum & altum, & oſtendit mihi civitatem *magnam*, ſanctam
(ρ) ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλὸν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν (σ) πόλιν τὴν μεγάλην, τὴν ἁγίαν
Hieruſalem deſcendentem de cœlo à Deo, Habentem *gloriam* Dei:
11 Ἱερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ (τ) Θεοῦ, Ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ·
& lumen ejus ſimile lapidi *pretioſiſſimo*, tanquam lapidi *jaſpidi* *cryſtallizanti*:
καὶ ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι·
habentémque murum magnum & altum, Habentem portas duodecim, & in
12 (υ) ἔχουσάν τε τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλὸν, (φ) Ἔχουσαν πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ

portis angelos duodecim, & nomina inſcripta, quæ ſunt duodecim
τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, (χ) ἅ ἐστι τῶν δώδεκα
tribuum filiorum Iſrael. Ab Oriente, portæ tres: ab Aquilone
φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. (ψ) Ἀπ' ἀνατολῆς, πυλῶνες τρεῖς· (ω) ἀπὸ βοῤῥᾶ, 13
portæ tres: ab Auſtro, portæ tres: ab *Occaſibus*, portæ tres. Et
πυλῶνες τρεῖς· (α) ἀπὸ νότου, πυλῶνες τρεῖς· (β) ἀπὸ δυσμῶν, πυλῶνες τρεῖς. Καὶ 14
murus civitatis habens fundamenta duodecim, & in ipſis nomina duodecim
τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, (γ) καὶ ἐν αὐτοῖς ὀνόματα τῶν δώδεκα
Apoſtolorum Agni. Et *loquens* mecum habebat *calamum* *aureum*, ut
ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχε κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα 15
metiretur civitatem, & portas ejus, & murum *ejus*. Et civitas
μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς, καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. Καὶ ἡ πόλις 16
quadrangularis ſita eſt, & longitudo ejus tanta eſt quanta & latitudo: &
τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς τοσοῦτόν ἐστιν ὅσον καὶ τὸ πλάτος· καὶ
menſus eſt civitatem *calamo* *ad* ſtadia duodecim *millium*: longitudo, &
ἐμέτρησε τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος, καὶ
latitudo, & altitudo ejus æqualia ſunt. Et menſus eſt murum ejus
τὸ πλάτος, καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστί. Καὶ ἐμέτρησε τὸ τεῖχος (δ) αὐτῆς 17
centum quadraginta quatuor cubitorum, menſura hominis, quæ eſt angeli.
ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου.
Et erat ſtructura muri ejus, *jaſpis*: *&* civitas aurum mundum,
(ε) Καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς, ἴασπις· καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν, 18
ſimilis vitro mundo. Et fundamenta muri civitatis omni lapide
(ζ) ὁμοία ὑάλῳ καθαρῷ. (η) Καὶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ 19
pretioſo ornata: Fundamentum primum, jaſpis: ſecundum, ſapphirus:
τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἴασπις· ὁ δεύτερος, σάπφειρος·
tertium, chalcedonius: quartum, ſmaragdus:
ὁ τρίτος, χαλκηδών· ὁ τέταρτος, σμάραγδος·

MS.A. (η) ἐπὶ τῷ θρόνῳ, Καὶ ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα· καὶ λέγει, Γράψον, (θ) πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσιν. (ι) Γέγοναν. ἐγώ (κ) δώσω ἐκ τοῦ ὕδατος (λ) ταῦτα· καὶ ἔσομαι* αὐτῷ Θεὸς, καὶ ἔσται μοι υἱός. Τοῖς δὲ δειλοῖς, καὶ (μ) φαρμακοῖς, (ν) ψεύσταις, (ξ) ὁ θάνατος ὁ δεύτερος. Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν (ο)* τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ (π) νύμφην, τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. (ρ) ἐπὶ (σ) πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ (τ) Θεοῦ· ὁ φωστὴρ (υ) ἔχουσα τεῖχος (φ) Ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ὀνόματα (χ) ἅ ἐστιν τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν (ψ) Ἀπὸ (ω) καὶ ἀπὸ (α) καὶ ἀπὸ δυσμῶν, (β) καὶ ἀπὸ νότου, (γ) καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα (δ) αὐτῆς δ´ καὶ ἑκατὸν τεσσεράκοντα πηχῶν, (ε) ἡ ἐνδώμησις (ζ) ὅμοιον (η) Οἱ θεμέλιοι

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

* ܘܐܡܪ ܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠ ܬܪܘܢܘܣ. ܘܗܐ ܚܕܬܬܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܟܠ. ܘܐܡܪ ܟܬܘܒ. ܕܗܠܝܢ 5
ܡܠܐ ܡܗܝܡܢܬܐ ܘܫܪܝܪܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܢܝܢ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܗܘܝܘ ܐܢܐ 6
ܐܠܦ ܘܬܘ. ܪܫܐ ܘܫܘܠܡܐ. ܐܢܐ ܠܗܘ ܕܨܗܐ ܐܬܠ ܡܢ ܡܒܘܥܐ ܕܡܝܐ ܚܝܐ ܡܓܢ.
* ܗܘ ܕܙܟܐ ܢܐܪܬ ܗܠܝܢ. ܘܐܗܘܐ ܠܗ ܐܠܗܐ. ܘܗܘ ܢܗܘܐ ܠܝ ܒܪܐ. * ܠܕܚܠܬܢܐ ܕܝܢ 7 8
ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܐ. ܘܚܛܝܐ ܘܡܣܝܒܐ. ܘܩܛܘܠܐ ܘܙܢܝܐ: ܘܚܪܫܐ ܘܦܠܚܝ ܦܬܟܪܐ: ܘܠܟܠܗܘܢ
ܕܓܠܐ. ܡܢܬܐ ܕܝܠܗܘܢ ܒܝܡܬܐ ܗܝ ܕܝܩܕܐ ܒܢܘܪܐ ܘܒܟܒܪܝܬܐ: ܗܝ ܕܐܝܬܝܗ ܡܘܬܐ ܗܘ
ܬܢܝܢܐ. * ܘܐܬܐ ܚܕ ܡܢ ܗܢܘܢ ܫܒܥܐ ܡܠܐܟܐ: ܗܢܘܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܫܒܥܐ ܦܝܠܘܣ: 9
ܘܡܠܝܢ ܕܡܠܝܢ ܫܒܥ ܡܚܘܢ ܗܠܝܢ ܐܚܪܝܬܐ. ܘܡܠܠ ܥܡܝ ܟܕ ܐܡܪ. ܬܐ ܐܚܘܐ
ܠܟ ܟܠܬܐ ܗܝ ܐܢܬܬܗ ܕܗܘ ܐܡܪܐ. * ܘܐܘܒܠܢܝ ܒܪܘܚܐ ܥܠ ܛܘܪܐ ܪܒܐ ܘܪܡܐ: ܘܚܘܝܢܝ 10
ܠܗ ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܝ ܩܕܝܫܬܐ ܐܘܪܫܠܡ: ܟܕ ܢܚܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܡܢ ܠܘܬ ܐܠܗܐ. * ܟܕ ܐܝܬ ܠܗ 11
ܬܫܒܘܚܬܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܝܟ ܢܘܗܪܐ ܕܙܠܝܩܐ. ܕܕܡܝܐ ܠܟܐܦܐ ܛܒ ܡܝܩܪܬܐ: ܐܝܟ ܟܐܦܐ
ܕܝܫܦܗ ܕܕܡܝܐ ܠܩܪܘܣܛܠܘܣ. * ܕܐܝܬ ܠܗ ܫܘܪܐ ܪܒܐ ܘܪܡܐ. ܕܐܝܬ ܠܗ ܬܪܥܐ ܬܪܬܥܣܪ: 12
ܘܫܡܗܐ ܕܟܬܝܒܝܢ ܠܥܠ ܡܢܗܘܢ. ܗܢܘܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܫܡܗܐ ܕܬܪܥܣܪ ܫܒܛܝܢ ܕܒܢܝ
ܐܝܣܪܝܠ. * ܡܢ ܡܕܢܚܐ. ܬܪܥܐ ܬܠܬܐ. ܘܡܢ ܓܪܒܝܐ. ܬܪܥܐ ܬܠܬܐ ܘܡܢ ܬܝܡܢܐ. ܬܪܥܐ 13
ܬܠܬܐ. ܘܡܢ ܡܥܪܒܐ. ܬܪܥܐ ܬܠܬܐ. * ܘܫܘܪܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܐܝܬ ܠܗ ܫܬܐܣܐ ܬܪܬܥܣܪܐ. 14
ܘܥܠܝܗܝܢ ܬܪܥܣܪ ܫܡܗܐ ܕܬܪܥܣܪ ܫܠܝܚܘܗܝ ܕܗܘ ܐܡܪܐ. * ܘܗܘ ܕܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܝ. 15
ܐܝܬ ܠܗ ܡܫܘܚܬܐ ܩܢܝܐ ܕܕܗܒܐ. ܐܝܟܢܐ ܕܢܡܫܘܚܝܗ ܠܡܕܝܢܬܐ: ܘܠܬܪܥܝܗ ܘܠܫܘܪܗ.
* ܘܗܝ ܡܕܝܢܬܐ ܡܪܒܥܐܝܬ ܣܝܡܐ. ܘܐܘܪܟܐ ܕܝܠܗ ܟܡܐ ܕܐܦ ܦܬܝܐ. 16
ܘܡܫܚܗ ܠܡܕܝܢܬܐ ܒܩܢܝܐ. ܥܠ ܬܪܥܣܪ ܐܣܛܕܘܬܐ ܕܬܪܥܣܪ ܐܠܦܝܢ. ܘܐܘܪܟܐ ܘܦܬܝܐ.
ܘܪܘܡܐ ܕܝܠܗ ܫܘܝܐ ܐܢܘܢ. * ܘܡܫܚܗ ܠܫܘܪܐ ܕܝܠܗ. ܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܐܪܒܥ 17
ܡܫܘܚܬܐ ܕܐܡܬܐ ܕܒܪܢܫܐ: ܗܝ ܕܐܝܬܝܗ ܕܡܠܐܟܐ. * ܘܒܢܝܢܐ ܕܫܘܪܐ ܕܝܠܗ. ܐܝܣܦܝܣ. 18
ܘܗܝ ܡܕܝܢܬܐ. ܕܗܒܐ ܕܟܝܐ: ܕܕܡܝܐ ܠܙܓܘܓܝܬܐ ܕܟܝܬܐ. * ܘܫܬܐܣܐ ܕܫܘܪܐ ܕܡܕܝܢܬܐ 19
ܒܟܠ ܟܐܦܐ ܡܝܩܪܬܐ ܡܨܒܬܐ. ܫܬܐܣܬܐ ܗܝ ܩܕܡܝܬܐ. ܐܝܣܦܝܣ. ܗܝ ܕܬܪܬܝܢܝܬܐ
ܣܦܝܪܘܣ. ܗܝ ܬܠܝܬܝܬܐ ܟܠܟܕܘܢ. ܗܝ ܕܪܒܝܥܝܬܐ ܙܡܪܓܕܐ.

Et dixit ille qui ſedet ſuper thronum, 5
Ecce etiam omnia nova facio: & dixit,
Scribe; quia verba hæc fidelia & vera,
Dei ſunt. Et dixit mihi, Ego ſum Olaph 6
& Tau, initium & finis: ego ſitienti dabo ex fonte aquarum vivarum gratis.
Qui vicerit, poſſidebit hæc: & ero ei 7
Deus, & ipſe erit filius meus. Timidis 8
autem & infidelibus, & peccatoribus, &
pollutis, & homicidis, & ſcortantibus,
& incantatoribus, & cultoribus idolorum, & omnibus mendacibus, pars eorum erit in ſtagno illo ardente igne &
ſulphure, quæ eſt mors illa ſecunda. Et 9
venit unus ex illis ſeptem Angelis, qui
habent illas ſeptem phialas, quæ plenæ
ſunt ſeptem plagis hiſce poſtremis, & locutus eſt mecum dicens; Veni, oſtendam
tibi ſponſam illam, uxorem illius Agni.
Et abduxit me in Spiritu ſupra montem 10
magnum & altum, & oſtendit mihi civitatem illam ſanctam Jeruſalem, deſcendentem è cœlo à Deo. Habentem glo- 11
riam Dei, tanquam ſplendorem radii,
ſimilem lapidi multùm pretioſo, tanquam
lapidem jaſpidis ſimilem cryſtallo: Ha- 12
bentem murum magnum & altum, qui
habet portas duodecim, & nomina ſcripta ſuper eas, quæ ſunt nomina duodecim tribuum filiorum Iſrael: Ab Orien- 13
te, portas tres: & ab Aquilone, portas tres: & à Meridie, portas tres: &
ab Occidente, portas tres. Murus autem 14
urbis habet fundamenta duodecim, &
ſuper ea duodecim nomina duodecim
Apoſtolorum illius Agni. Et ille qui lo- 15
quebatur mecum, habebat menſuram, calamum aureum, ut metiretur urbem, &
portas ejus, & murum ejus. Et illa urbs 16
quadrangularis poſita erat, & longitudo
ejus quanta etiam latitudo, & menſus eſt
urbem calamo ſuper duodecim ſtadiis
duodecim millium: & longitudo, &
latitudo, & altitudo ejus equales ſunt.
Et menſus eſt murum ejus, *ad* centum & 17
quadraginta quatuor menſuras ulnarum
hominis, quæ eſt Angeli *menſura*. Et 18
ſtructura muri ejus, jaſpis eſt: & ipſa
urbs ex auro puro, ſimili vitro puro.
Ipſa verò fundamenta muri urbis, omni 19
lapide pretioſo ſunt ornata: fundamentum prius, jaſpis: ſecundum, ſapphirus: tertium, chalidon: quartum, ſmaragdus.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 ወይቤ : ዘይቤ : ዘይነብር : ዲበ : መንበሩ : ናሁ : እገብር : ኵሎ : ሐዲሰ :: ወይቤለኒ : ጸ
6 ሐፍ : እስመ : ዝንቱ : ቃል : እሙን : ዘበጽድቅ : ውእቱ : ዘይከውን ::=፦ እስመ : አነ :
ውእቱ : አልፋ : ወኦ : ወአነ : ቀደማዊ : ወደኃራዊ :: ወአንሰ : ለዘጸምአ : እሁቦ : እም
7 ነቅዐ : ማየ : ሕይወት : ይስተይ : በከንቱ :=፦ ወዘሰ : ሞአ : ይወርስ : ለዝንቱ : ወእከውኖ :
8 አምላከ : ሎቱ : ወውእቱኒ : ይከውነኒ : ወልድየ ::=፦ ወእለሰ : ይፈርህዎ : እንዘ : የአ
ምኑ : ወኢይገብሩ : ትእዛዞ :: ወየኀምኑ : ርእሶሙ : ወይቀትሉ : ወይዜምዉ :: ወይገብ
ሩ : ሥራየ : ወያመልኩ : አማልክተ : ወኵሎ : ሐሰተ : ወይከውን : መንደቤሆሙ : ገሃነመ :
ዘእሳት : ወቲይ : ወዝንቱ : ደግም : ሞት ::=፦

Et dixit is qui ſedebat ſuper thronum ejus; Ecce faciam omnia nova. Et dixit 5
mihi; Scribe, quia hic ſermo fidelis eſt qui in veritate fiet. Quia ego ſum 6
Alpha & Ω, & ſum primus & ultimus: & ego ſitienti dabo ex fonte
aqua viva, ut bibat gratis. Et qui vicerit poſſidebit hunc, & ero De- 7
us ipſi, & ipſe erit mihi filius meus. Et qui timent cum credentes, & 8
non facientes mandatum ejus, & polluentes ſeipſos, & homicidæ, & ſcortatores, & venefici, & colentes deos, & mendaces, & erit tribulatio eorum
gehenna ignis & ſulphuris: & hæc eſt ſecunda mors.

Verſio VULGATA LATINA.

5 Cæteri mortuorum non vixerunt, donec conſummentur mille anni. Hæc eſt reſur-
6 rectio prima. Beatus, & ſanctus, qui habet partem in reſurrectione prima: in his
ſecunda mors non habet poteſtatem: ſed erunt ſacerdotes Dei & Chriſti, & regna-
7 bunt cum illo mille annis. Et cùm conſummati fuerint mille anni, ſolvetur ſata-
nas de carcere ſuo, & exibit, & ſeducet Gentes, quæ ſunt ſuper quatuor angulos
terræ, Gog, & Magog, & congregabit eos in prælium, quorum numerus eſt ſicut
8 arena maris. Et aſcenderunt ſuper latitudinem terræ, & circuierunt caſtra San-
9 ctorum, & civitatem dilectam. Et deſcendit ignis à Deo de cœlo, & devoravit
eos: & diabolus, qui ſeducebat eos, miſſus eſt in ſtagnum ignis & ſulphuris, ubi
10 & beſtia Et pſeudopropheta cruciabuntur die ac nocte in ſecula ſeculorum.
11 Et vidi thronum magnum candidum, & ſedentem ſuper eum, à cujus conſpectu
12 fugit terra & cœlum, & locus non eſt inventus eis. Et vidi mortuos, magnos &
puſillos, ſtantes in conſpectu throni: & libri aperti ſunt: & alius Liber apertus
eſt qui eſt vitæ: & judicati ſunt mortui ex his quæ ſcripta erant in libris, ſecundùm
opera ipſorum. Et dedit mare mortuos, qui in eo erant: & mors & infernus 13
dederunt mortuos ſuos, qui in ipſis erant: & judicatum eſt de ſingulis ſecundùm
opera ipſorum. Et infernus & mors miſſi ſunt in ſtagnum ignis. Hæc eſt mors 14
ſecunda. Et qui non inventus eſt in Libro vitæ ſcriptus, miſſus eſt in ſtagnum 15
ignis.

CAP. XXI.

ET vidi cœlum novum, & terram novam. Primum enim cœlum, & prima ter- 1
ra abiit, & mare jam non eſt. Et ego Johannes vidi ſanctam civitatem Jeruſa- 2
lem novam deſcendentem de cœlo à Deo, paratam, ſicut ſponſam ornatam viro
ſuo. Et audivi vocem magnam de throno dicentem; Ecce tabernaculum Dei 3
cum hominibus, & habitabit cum eis. Et ipſi populus ejus erunt, & ipſe Deus
cum eis erit eorum Deus: Et abſterget Deus omnem lachrymam ab oculis eorum: 4
& mors ultrà non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultrà;
quia prima abierunt.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 * وبقيه الموتي لن يعيشوا حتي يتم الف سنة * فهذه هي القيامة الاولي * مغبوط هو وقديس 6
الذي له نصيب في القيامة الاولة * لان الموتة الثانية ليس لها سلطان عليهم * بل يكونون
7 كهنة الله والمسيح * ويملكون معه الف سنة * فاذا كملت الف سنة يحل الشيطان من حبسه *
8 * ويخرج ويخدع الامم * الذين في اربع زوايا الارض * ويقومون معه ياجوج وماجوج * وحينئذ
9 يجمعون الي الحرب * الذين عددهم مثل رمل البحر * ويصعدون علي اعلي الارض * ويحوطون
10 بعسكر القديسين * وبالمدينة المحبوبة * فتنزل نار من السماء وتاكلهم * وابليس الذي
اغواهم يطرح في بحيرة النار والكبريت * حيث تلك الدابة والنبي الكذاب يعذبون الليل
11 والنهار الي ادهار الادهار * فرايت كرسيا عظيما ابيض * والجالس عليه الذي هربت من
12 قدام وجهه السماء والارض * حتي لم يصب لهم موضع * ورايت الكبار والصغار من الموتي
قياما قدام الكرسي * وفتحت المصاحف * وفتح مصحف اخر الذي هو مصحف الحياة *
13 ودينوا الاموات من المكتوبات في تلك المصاحف * علي قدر اعمالهم * ثم ان البحر
14 اعطي موتاه * والموت والجحيم اخرجا امواتهما * ودينوا كل واحد علي قدر عمله * والموت
15 والجحيم القيوا في بحيرة النار * وهذه هي الموتة الثانية التي هي بحيرة النار * وكل من
لم يوجد مكتوبا في سفر الحياة القي في بحيرة النار المحرقة *

* الفصل الحادي والعشرون *

1 * ثم رايت سماء جديدة * وارضا جديدة * لان السماء الاولي والارض الاولي اضمحلت
2 وجازت * والبحر لم يوجد ايضا * والمدينة المقدسة اورسليم الجديدة رايتها نازلة من
3 السماء من عند الله * وهي معدة مزينة كالعروسة المزينة لزوجها * وسمعت صوتا عظيما
من السماء يقول * هذه الخيمة الذي يسكن فيها الله مع الناس * ويسكن معهم * الذين هم
4 شعبه وهو الاههم * وقد ازال كل الدموع عن اعينهم * وليس يكون بعد موت * ولا نوح *
ولا صراخ * ولا وجع يكون ايضا * لان الاوليات قد مضت *

*Reliqui verò mortui nequaquam vi- 5
vent, donec abſolvantur anni mille.
Hæc eſt reſurrectio prima. Beatus eſt 6
ac ſanctus qui ſortem habet in reſurre-
ctione prima: mors enim ſecunda non
habet poteſtatem in iſtos: ſed erunt ſa-
cerdotes Dei & Chriſti, & regnabunt
cum eo mille annis. Quum verò ab- 7
ſoluti fuerint mille anni, ſolvetur Sa-
tanas è carcere ſuo. Et egreſſus ſe- 8
ducet gentes quæ ſunt in quatuor angu-
lis terræ: ſurgéntque cum eo Jagog &
Magog, & tunc congregabuntur ad bel-
landum; quorum numerus eſt ut arena
maris. Et aſcendent ſuper terræ ſu- 9
perficiem, cingéntque exercitum San-
ctorum & urbem dilectam: ſed deſcen-
det ignis è cœlo, & devorabit eos. Et 10
diabolus qui ſeduxit eos, conjicietur
in lacum ignis & ſulphuris, ubi illa
beſtia & falſus propheta cruciantur
die ac nocte in ſecula ſeculorum. Tum 11
vidi thronum magnum candidum, &
ſedentem ſuper eum, cujus è conſpectu
fugit cœlum ac terra, ita ut non inve-
niatur eis locus, Et vidi tam magnos 12
quàm parvos ex mortuis, ſtantes ante
thronum: & aperti ſunt libri: & aper-
tus eſt alius liber, qui eſt liber vitæ:
judicatique ſunt mortui ex iis quæ
ſcripta erant in iis libris, pro ratione
operum ipſorum. Deinde reddidit qui- 13
dem mare mortuos ſuos: & mors atque
infernus protulere mortuos ſuos: &
judicati fuerunt ſinguli pro ratione
operum ſuorum. Mors autem & in- 14
fernus projecti fuere in ſtagnum ignis:
atque hæc eſt mors ſecunda, nempe ſta-
gnum ignis. Et quicunque non inven- 15
tus eſt ſcriptus in libro vitæ, conjectus
eſt in ſtagnum ignis comburentis.*

CAP. XXI.

*Tum vidi cœlum novum & ter- 1
ram novam: cœlum enim primum,
& terra prima evanuerant ac præte-
rierant; et mare non extabat ampli-
ùs Et urbem ſanctam Jeruſalem no- 2
vam vidi deſcendentem è cœlo à Deo,
paratam ornatámque ut ſponſam or-
natam conjugi ſuo. Et audivi vocem 3
magnam è cœlo, dicentem; Hoc eſt ta-
bernaculum in quo Deus habitabit cum
hominibus: habitabit autem cum eis
qui ſunt populus ejus, et quorum ipſe
Deus eſt. Et abſtulit omnes lacbry- 4
mas ab oculis eorum: et non erit ul-
teriùs mors, neque gemitus, neque
clamor, neque dolor erit ulterius:
quia prima jam tranſierunt.*

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 ወአርጉ፡ ውስተ፡ ስፍሐ፡ ለምድር፡ ወዐገትዋ፡ ለትዕይንቶሙ፡ ለቅዱሳን፡ ወለሀገር፡ ቅድስ
10 ት።ወእምዝ፡ ወረደት፡ እሳት፡ እምሰማይ፡ ወበልዖቶሙ፡ እምኀበ፡ እግዚአብሔር።=፡ ወ
ለዝክቱኒ፡ ሰይጣን፡ ዘአስሐቶሙ።ወደየዎ፡ ውስተ፡ ዓዘቅተ፡ እሳት፡ ወተይ።ኀበ፡ ሀሎ፡ ዝ
ክቱ፡ አርዌ።ወሐሳዌ፡ ነቢይ፡ ከመ፡ ይደየኑ፡ መዓልተ፡ ወሌሊተ፡ እስከ፡ ለዓለመ፡ ዓለም።=፡
11 ወእምዝ፡ ርኢኩ፡ መንበረ፡ ዐቢየ፡ ፀዓደ፡ ወእምዘ፡ ይነብር፡ ዲቤሁ፡ ጐዩ፡ እምቅድመ፡ ገ
12 ጹ፡ ሰማይ፡ ወምድር፡ ወኀጥኡ፡ መካነ።=፡ ወእምዝ፡ መጽኡ፡ ኵሉ፡ ምዉታን፡ ዐቢይ፡
ወንኡስ።ወቆሙ፡ ቅድመ፡ መንበር፡ ወካሠቱ፡ ኵሉ፡ መጻሕፍተ፡ ወለመጽሐፈ፡ ሕይወትሰ፡
እንተ፡ ባሕቲታ፡ ከሠትዋ።ወተኰነኑ፡ እልክቱ፡ ምዉታን፡ በከመ፡ ጽሑፍ፡ ውስተ፡ ዝንቱ፡ መጽ
13 ሐፍ፡ በከመ፡ ገብሩ።=፡ ወአግብአት፡ ባሕርኒ፡ ኵሎ፡ ሙታነ፡ እለ፡ ውስቴታ፡ ወአግብኡ፡ ሲኦል፡
ወሞት፡ ዘኀቤሆሙ፡ ምዉታን።ወአግብአት፡ ምድርኒ፡ እለ፡ ሀለው፡ ውስቴታ፡ ምዉታን።ወተ
14 ኰነኑ፡ ኵሎሙ፡ በከመ፡ ምግባሮሙ።=፡ ወወደይዎሙ፡ ለሲኦል፡ ወለሞት፡ ውስተ፡ ዓዘቅተ፡ እ
15 ሳት፡ ዘምልእት፡ ተይ።ወሞትሰ፡ ደግም፡ ዘገሃነም፡ እሳት፡ ውእቱ።=፡ ወኵሉ፡ ዘኢይትረከ
ብ፡ ጽሑፍ፡ ውስተ፡ መጽሐፈ፡ ሕይወት፡ ይወድይዎ፡ ውስተ፡ ገሃነም፡ ዘእሳት።=፡
1 ፳፩ ወእምዝ፡ ርኢኩ፡ ሰማየ፡ ሐዲሰ፡ ወምድረ፡ ሐዲሰ፡ እስመ፡ ሰሰለ፡ ሰማይ፡ ቀደማዊ፡
2 ወምድርኒ፡ ቀዳሚት፡ ወባሕርኒ፡ ተሰአረት፡ እንከ።=፡ ወሀገርኒ፡ ቅድስት፡ ሐዳስ፡ ኢየሩሳ
ሌም።ርኢክዋ፡ እንተ፡ ትወርድ፡ እምሰማይ፡ እምኀበ፡ እግዚአብሔር፡ ወድሉት፡ ይእቲ፡
3 ከመ፡ መርዓት፡ ሠርጉት፡ ለምታ።=፡ ወሰማዕኩ፡ ቃለ፡ ዐቢየ፡ እምሰማይ፡ ዘይብል።ናሁ፡
ቅድስቱ፡ ለእግዚአብሔር፡ ኀደረት፡ ምስለ፡ እጓለ፡ እመሕያው።ወእሙንቱኒ፡ ይከውን
ዎ፡ ሕዝበ፡ ወውእቱኒ፡ ይከውኖሙ፡ አምላኮሙ።ወይሄሉ፡ እግዚአብሔር፡ ምስሌሆ
4 ሙ።=፡ ወያሴስል፡ አንብዐ፡ እምአዕይንቲሆሙ።ወአልቦሙ፡ እንከ፡ ሞተ፡ ወሊሳሃ።
ወኢገዓረ፡ ወኢሕማመ፡ ወአልቦ፡ እንከ፡ እስመ፡ ኀለፈት፡ ዘቀደሚት፡ ሥርዓት፡ ወናሁ፡
ትትሐደሱ፡ ኵሎሙ።=፡

*Et aſcenderunt in latitudinem terræ, et circundederunt caſtra Sanctorum & urbem 9
ſanctam: & tunc deſcendit ignis è cœlo, & devoravit eos à Deo. Et hunc ſata- 10
nam qui ſeduxit eos, conjecit in ſtagnum ignis & ſulphuris; ubi eſt hæc beſtia, &
pſeudoprophetam, ut judicium paterentur die ac nocte uſque in ſecula ſeculorum.
Et tunc vidi thronum magnum album, & ab eo qui ſedebat ſuper eum, fugerunt è 11
conſpectu ejus cœlum & terra, & non habuerunt locum. Et tunc venerunt omnes 12
mortui magni, & puſilli, & ſteterunt in conſpectu throni; & aperuerunt omnes
Libros, & librum vitæ ſeparatim aperuerunt: & judicati ſunt illi mortui ſecun-
dùm* quod *ſcriptum fuit in hoc libro, quemadmodum feciſſent. Et reddidit mare 13
omnes mortuos qui in eo erant: & reddiderunt infernus & mors illos qui apud
eos mortui erant, & reddidit terra illos qui in ea mortui erant, & judicati ſunt
omnes illi ſecundùm opera illorum. Et conjecerunt infernum & mortem in ſta- 14
gnum ignis qui plenus fuit ſulphuris, & mortis ſecundæ quæ gehenna ignis eſt. Et 15
omnem qui non invenietur ſcriptus in libro vitæ, conjicient in gehennam ignis.*

CAP. XXI.

*ET tunc vidi cœlum novum, & terram novam. Quia abiit cœlum primum, & 1
terra prima, & mare exhauſtum fuit igitur. Et civitatem ſanctam, novam Hie- 2
ruſalem vidi deſcendentem è cœlo, à Deo, & parata fuit ſicut ſponſa ornata viro
ſuo. Et audivi vocem magnam è cœlo dicentem; Ecce ſanctitas Dei habitat cum 3
hominibus, & ipſi erunt ei populus ejus, & ipſe quidem erit iis Deus eorum, & erit
Deus cum iis: Et abſterget lacbrymas ab oculis eorum, & non erit iis ampliùs 4
mors, neque luctus, neque clamor, neque dolor, neque quicquam ampliùs, quia abiit pri-
mum teſtamentum, & ecce nova ſunt omnia.*

ἈΠΟΚΆΛΥΨΙΣ ἸΩΆΝΝΟΥ.

Et dixit *sedens* in throno; Ecce nova omnia facio: Et *dicit* mihi,
5 Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος (η) ἐπὶ τοῦ θρόνου, Ἰδοὺ καινὰ πάντα ποιῶ· καὶ λέγει μοι,
Scribe: quia hæ verba vera & *fidelia* ſunt. Et dixit mihi, Factum eſt.
6 Γράψον· ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι (θ) ἀληθινοὶ καὶ πιστοί εἰσι. Καὶ εἶπέ μοι, (ι) Γέγονε.
Ego ſum α & ω, initium & finis: Ego ſitienti dabo de fonte
ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος· ἐγὼ τῷ διψῶντι (κ) δώσω ἐκ τῆς πηγῆς
aquæ vitæ gratis. *Vincens* poſſidebit *omnia*: & ero illi Deus,
7 τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν. Ὁ νικῶν κληρονομήσει (λ) πάντα· καὶ ἔσομαι αὐτῷ Θεὸς,
& ille erit mihi filius. Timidis autem, & incredulis, & *abominandis*,
8 καὶ αὐτὸς ἔσται μοι ὁ υἱός. Δειλοῖς δὲ, καὶ ἀπίστοις, καὶ ἐβδελυγμένοις,
& homicidis, & fornicatoribus, & veneficis, & idololatris, & omnibus mendacibus, pars illorum in ſtagno ardenti igne & ſulphure, quod eſt ſecunda
καὶ φονεῦσι, καὶ πόρνοις, καὶ (μ) φαρμακεῦσι, καὶ εἰδωλολάτραις, καὶ πᾶσι τοῖς (ν) ψευδέσι, τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστι (ξ) δεύτερος
mors. Et venit *ad* me unus ſeptem *angelorum* *habentium* ſeptem phialas
9 θάνατος. Καὶ ἦλθε πρός με εἷς τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας
plenas ſeptem plagis noviſſimis, & locutus eſt mecum, Dicens, Veni,
(ο) τὰς γεμούσας τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων, Δεῦρο,
oſtendam tibi ſponſam, Agni uxorem. Et ſuſtulit me in ſpiritu
10 δείξω σοι τὴν (π) νύμφην, τοῦ ἀρνίου τὴν γυναῖκα. Καὶ ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι
in montem magnum & altum, & oſtendit mihi civitatem *magnam*, ſanctam
(ρ) ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλὸν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν (σ) πόλιν τὴν μεγάλην, τὴν ἁγίαν
Hieruſalem deſcendentem de cœlo à Deo, Habentem *gloriam* Dei:
11 Ἱερουσαλὴμ καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ (τ) Θεοῦ, Ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ·
& lumen ejus ſimile lapidi *pretioſiſſimo*, tanquam lapidi *jaſpidi* *cryſtallizanti*:
καὶ ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ τιμιωτάτῳ, ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι·
habentémque murum magnum & altum, Habentem portas duodecim, & in
12 (υ) ἔχουσάν τε τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλὸν, (φ) Ἔχουσαν πυλῶνας δώδεκα, καὶ ἐπὶ

portis angelos duodecim, & nomina inſcripta, quæ ſunt duodecim
τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα, καὶ ὀνόματα ἐπιγεγραμμένα, (χ) ἅ ἐστι τῶν δώδεκα
tribuum filiorum Iſrael. Ab Oriente, portæ tres: ab Aquilone
φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. (ψ) Ἀπ' ἀνατολῆς, πυλῶνες τρεῖς· (ω) ἀπὸ βοῤῥᾶ, 13
portæ tres: ab Auſtro, portæ tres: ab *Occaſibus*, portæ tres. Et
πυλῶνες τρεῖς· (α) ἀπὸ νότου, πυλῶνες τρεῖς· (β) ἀπὸ δυσμῶν, πυλῶνες τρεῖς. Καὶ 14
murus civitatis habens fundamenta duodecim, & in ipſis nomina duodecim
τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, (γ) καὶ ἐν αὐτοῖς ὀνόματα τῶν δώδεκα
Apoſtolorum Agni. Et *loquens* mecum habebat *calamum* *aureum*, ut
ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου. Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ εἶχε κάλαμον χρυσοῦν, ἵνα 15
metiretur civitatem, & portas ejus, & murum *ejus*. Et civitas
μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς, καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς. Καὶ ἡ πόλις 16
quadrangularis ſita eſt, & longitudo ejus tanta eſt quanta & latitudo: &
τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς τοσοῦτόν ἐστιν ὅσον καὶ τὸ πλάτος· καὶ
menſus eſt civitatem *calamo* *ad* ſtadia duodecim *millium*: longitudo, &
ἐμέτρησε τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ σταδίων δώδεκα χιλιάδων· τὸ μῆκος, καὶ
latitudo, & altitudo ejus æqualia ſunt. Et menſus eſt murum ejus
τὸ πλάτος, καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστί. Καὶ ἐμέτρησε τὸ τεῖχος (δ) αὐτῆς 17
centum quadraginta quatuor cubitorum, menſura hominis, quæ eſt angeli.
ἑκατὸν τεσσαράκοντα τεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου.
Et erat ſtructura muri ejus, *jaſpis*: & civitas aurum mundum,
(ε) Καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς, ἴασπις· καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν, 18
ſimilis vitro mundo. Et fundamenta muri civitatis omni lapide
(ζ) ὁμοία ὑάλῳ καθαρῷ. (η) Καὶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ 19
pretioſo ornata: Fundamentum primum, jaſpis: ſecundum, ſapphirus:
τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἴασπις· ὁ δεύτερος, σάπφειρος·
tertium, chalcedonius: quartum, ſmaragdus:
ὁ τρίτος, χαλκηδών· ὁ τέταρτος, σμάραγδος·

MS.A. (η) ἐπὶ τῷ θρόνῳ, Καὶ ἰδοὺ καινὰ ποιῶ πάντα· καὶ λέγει, Γράψον, (θ) πιστοὶ καὶ ἀληθινοί εἰσιν. (ι) Γέγοναν. ἐγώ (κ) δώσω ἐκ τοῦ ὕδατος (λ) ταῦτα· καὶ ἔσομαι* αὐτῶν Θεὸς, καὶ ἔσται μοι υἱός. Τοῖς δὲ δειλοῖς, καὶ (μ) φαρμακοῖς, (ν) ψεύσταις, (ξ) ὁ θάνατος ὁ δεύτερος. Καὶ ἦλθεν εἷς ἐκ τῶν (ο)* τῶν γεμόντων τῶν ἑπτὰ (π) νύμφην, τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου. (ρ) ἐπὶ (σ) πόλιν τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλὴμ (τ) Θεοῦ· ὁ φωστὴρ (υ) ἔχουσα τεῖχος (φ) Ἔχουσα πυλῶνας δώδεκα, καὶ ὀνόματα (χ) ἅ ἐστιν τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα φυλῶν υἱῶν (ψ) Ἀπὸ (ω) καὶ ἀπὸ (α) καὶ ἀπὸ δυσμῶν, (β) καὶ ἀπὸ νότου, (γ) καὶ ἐπ' αὐτῶν δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα (δ) αὐτῆς δ' καὶ κατὸν τεσσεράκοντα πηχῶν, (ε) αἱ ἡ ἐνδώμησις (ζ) ὅμοιον (η) Οἱ θεμέλιοι

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 * ܘܐܡܪ ܗܘ ܕܝܬܒ ܥܠ ܬܪܘܢܘܣ. ܘܗܐ ܚܕܬܬܐ ܥܒܕ ܐܢܐ ܟܠ. ܘܐܡܪ ܟܬܘܒ. ܡܛܠ
6 ܕܡܠܐ ܗܠܝܢ ܡܗܝܡܢܬܐ ܘܫܪܝܪܬܐ. ܕܐܠܗܐ ܐܢܝܢ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܗܘܝ. ܐܢܐ
ܐܠܦ ܘܬܘ. ܪܫܐ ܘܫܘܠܡܐ. ܐܢܐ ܠܗܘ ܕܨܗܐ ܐܬܠ ܡܢ ܡܒܘܥܐ ܕܡܝܐ ܚܝܐ ܡܓܢ.
7 8 * ܗܘ ܕܙܟܐ ܢܐܪܬ ܗܠܝܢ. ܘܐܗܘܐ ܠܗ ܐܠܗܐ. ܘܗܘ ܢܗܘܐ ܠܝ ܒܪܐ. * ܠܕܚܝܠܬܢܐ ܕܝܢ
ܘܠܐ ܡܗܝܡܢܐ. ܘܠܚܛܝܐ ܘܠܡܛܢܦܐ. ܘܠܩܛܘܠܐ ܘܠܙܢܝܐ: ܘܠܚܪܫܐ ܘܠܦܠܚܝ ܦܬܟܪܐ: ܘܠܟܠܗܘܢ
ܕܓܠܐ. ܡܢܬܐ ܕܝܠܗܘܢ ܒܝܡܬܐ ܗܝ ܕܝܩܕܐ ܒܢܘܪܐ ܘܒܟܒܪܝܬܐ: ܗܝ ܕܐܝܬܝܗ ܡܘܬܐ ܗܘ
9 ܕܬܪܝܢ. * ܘܐܬܐ ܚܕ ܡܢ ܗܢܘܢ ܫܒܥܐ ܡܠܐܟܐ: ܗܢܘܢ ܕܐܝܬ ܠܗܘܢ ܗܢܝܢ ܫܒܥ ܦܝܠܣ:
ܗܢܝܢ ܕܡܠܝܢ ܡܢ ܫܒܥ ܡܚܘܢ ܗܠܝܢ ܐܚܪܝܬܐ. ܘܡܠܠ ܥܡܝ ܟܕ ܐܡܪ. ܬܐ ܐܚܘܝܟ
10 ܠܟܠܬܐ ܗܝ ܐܢܬܬܗ ܕܐܡܪܐ. * ܘܐܘܒܠܢܝ ܒܪܘܚܐ ܥܠ ܛܘܪܐ ܪܒܐ ܘܪܡܐ: ܘܚܘܝܢܝ
11 ܠܡܕܝܢܬܐ ܗܝ ܩܕܝܫܬܐ ܐܘܪܫܠܡ: ܟܕ ܢܚܬܐ ܡܢ ܫܡܝܐ ܡܢ ܐܠܗܐ. * ܟܕ ܐܝܬ ܠܗ
ܫܘܒܚܐ ܕܐܠܗܐ. ܐܝܟ ܢܘܗܪܐ ܕܙܠܝܩܐ. ܕܕܡܝܐ ܠܟܐܦܐ ܛܒ ܝܩܝܪܬܐ: ܐܝܟ ܕܟܐܦܐ
12 ܕܝܫܦܗ ܕܕܡܝܐ ܠܩܪܘܣܛܠܘܣ. * ܕܐܝܬ ܠܗ ܫܘܪܐ ܪܒܐ ܘܪܡܐ. ܕܐܝܬ ܠܗ ܬܪܥܐ ܬܪܬܥܣܪ:
ܘܫܡܗܐ ܕܟܬܝܒܝܢ ܥܠܝܗܘܢ. ܗܠܝܢ ܕܐܝܬܝܗܘܢ ܫܡܗܐ ܕܬܪܬܥܣܪ ܫܒܛܝܢ ܕܒܢܝ
13 ܐܝܣܪܝܠ. * ܡܢ ܡܕܢܚܐ. ܬܪܥܐ ܬܠܬܐ. ܘܡܢ ܓܪܒܝܐ. ܬܪܥܐ ܬܠܬܐ ܘܡܢ ܬܝܡܢܐ. ܬܪܥܐ
14 ܬܠܬܐ. ܘܡܢ ܡܥܪܒܐ. ܬܪܥܐ ܬܠܬܐ. * ܘܫܘܪܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. ܐܝܬ ܠܗ ܫܬܐܣܐ ܬܪܬܥܣܪܐ.
15 ܘܥܠܝܗܘܢ ܬܪܬܥܣܪ ܫܡܗܐ ܕܬܪܬܥܣܪ ܫܠܝܚܘܗܝ ܕܗܘ ܐܡܪܐ. * ܘܗܘ ܕܡܡܠܠ ܗܘܐ ܥܡܝ.
ܐܝܬ ܠܗ ܡܫܘܚܬܐ ܩܢܝܐ ܕܕܗܒܐ. ܕܢܡܫܘܚ ܠܡܕܝܢܬܐ: ܘܠܬܪܥܝܗ ܕܝܠܗ
16 ܘܠܫܘܪܗ. * ܘܗܝ ܡܕܝܢܬܐ ܡܪܒܥܐܝܬ ܣܝܡܐ. ܘܐܘܪܟܐ ܕܝܠܗ ܟܡܐ ܕܐܦ ܦܬܝܐ.
ܘܡܫܚܗ ܠܡܕܝܢܬܐ ܒܩܢܝܐ. ܥܠ ܬܪܬܥܣܪ ܐܣܛܕܘܢܝܢ ܬܪܬܥܣܪ ܐܠܦܝܢ. ܘܐܘܪܟܐ ܘܦܬܝܐ.
17 ܘܪܘܡܐ ܕܝܠܗ ܫܘܐ ܐܝܬܝܗܘܢ. * ܘܡܫܚܗ ܠܫܘܪܐ ܕܝܠܗ. ܡܐܐ ܘܐܪܒܥܝܢ ܘܐܪܒܥ
18 ܡܫܘܚܬܐ ܕܐܡܝܢ ܕܒܪܢܫܐ: ܗܝ ܕܐܝܬܝܗ ܕܡܠܐܟܐ. * ܘܡܒܢܝܢܘܬܐ ܕܫܘܪܐ ܕܝܠܗ. ܝܫܦܝܣ.
19 ܘܗܝ ܡܕܝܢܬܐ. ܕܗܒܐ ܕܟܝܐ: ܕܕܡܝܐ ܠܙܓܘܓܝܬܐ ܕܟܝܬܐ. * ܘܫܬܐܣܝܗ ܕܫܘܪܐ ܕܡܕܝܢܬܐ
ܒܟܠ ܟܐܦܐ ܝܩܝܪܬܐ ܡܨܒܬܢ. ܫܬܐܣܬܐ ܗܝ ܩܕܡܝܬܐ. ܝܫܦܝܣ. ܗܝ ܕܬܪܬܝܢ.
ܣܦܝܪܘܣ. ܗܝ ܬܠܝܬܝܬܐ ܟܠܟܕܘܢ. ܗܝ ܪܒܝܥܝܬܐ ܙܡܪܓܕܐ.

Et dixit ille qui ſedet ſuper thronum, 5
Ecce etiam omnia nova facio: & dixit,
Scribe; quia verba hæc fidelia & vera,
Dei ſunt. Et dixit mihi, Ego ſum Olaph 6
& Tau, initium & finis: ego ſitienti dabo ex fonte aquarum vivarum gratis.
Qui vicerit, poſſidebit hæc: & ero ei 7
Deus, & ipſe erit filius meus. Timidis 8
autem & infidelibus, & peccatoribus, & pollutis, & homicidis, & ſcortantibus, & incantatoribus, & cultoribus idolorum, & omnibus mendacibus, pars eorum erit in ſtagno illo ardente igne & ſulphure, quæ eſt mors illa ſecunda. Et 9
venit unus ex illis ſeptem Angelis, qui habent illas ſeptem phialas, quæ plenæ ſunt ſeptem plagis hiſce poſtremis, & locutus eſt mecum dicens; Veni, oſtendam tibi ſponſam illam, uxorem illius Agni.
Et abduxit me in Spiritu ſupra montem 10
magnum & altum, & oſtendit mihi civitatem illam ſanctam Jeruſalem, deſcendentem è cœlo à Deo. Habentem glo- 11
riam Dei, tanquam ſplendorem radii, ſimilem lapidi multùm pretioſo, tanquam lapidem jaſpidis ſimilem cryſtallo: Ha- 12
bentem murum magnum & altum, qui habet portas duodecim, & nomina ſcripta ſuper eas, quæ ſunt nomina duodecim tribuum filiorum Iſrael: Ab Orien- 13
te, portas tres: & ab Aquilone, portas tres: & à Meridie, portas tres: &
ab Occidente, portas tres. Murus autem 14
urbis habet fundamenta duodecim, & ſuper ea duodecim nomina duodecim
Apoſtolorum illius Agni. Et ille qui lo- 15
quebatur mecum, habebat menſuram, calamum aureum, ut metiretur urbem, &
portas ejus, & murum ejus. Et illa urbs 16
quadrangularis poſita erat, & longitudo ejus quanta etiam latitudo, & menſus eſt urbem calamo ſuper duodecim ſtadiis duodecim millium: & longitudo, & latitudo, & altitudo ejus equales ſunt.
Et menſus eſt murum ejus, *ad* centum & 17
quadraginta quatuor menſuras ulnarum
hominis, quæ eſt Angeli *menſura*. Et 18
ſtructura muri ejus, jaſpis eſt: & ipſa urbs ex auro puro, ſimili vitro puro.
Ipſa verò fundamenta muri urbis, omni 19
lapide pretioſo ſunt ornata: fundamentum prius, jaſpis: ſecundum, ſapphirus: tertium, chalidon: quartum, ſmaragdus.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

5 ወይቤ ፡ ዘይቤ ፡ ዘይነብር ፡ ዲበ ፡ መንበሩ ፡ ናሁ ፡ እገብር ፡ ኵሎ ፡ ሐዲሰ ። ወይቤለኒ ፡ ጸ
6 ሐፍ ፡ እስመ ፡ ዝንቱ ፡ ቃል ፡ አሙን ፡ ዘበጽድቅ ፡ ውእቱ ፡ ዘይከውን ።=፡ እስመ ፡ አነ ፡
ውእቱ ፡ አልፋ ፡ ወዖ ፡ ወአነ ፡ ቀዳማዊ ፡ ወደኃራዊ ። ወአንሰ ፡ ለዘጸምአ ፡ እሁብ ፡ እም
7 ነቅዓ ፡ ማየ ፡ ሕይወት ፡ ይስተይ ፡ በከንቱ ።=፡ ወዘሰ ፡ ሞአ ፡ ይወርስ ፡ ለዝንቱ ፡ ወእከውኖ ፡
8 አምላኮ ፡ ሎቱ ፡ ወውእቱኒ ፡ ይከውነኒ ፡ ወልድየ ።=፡ ወእለሰ ፡ ይፈርህዎ ፡ እንዘ ፡ የአ
ምኑ ፡ ወኢይገብሩ ፡ ትእዛዞ ። ወየጌምኑ ፡ ርእሶሙ ፡ ወይቀትሉ ፡ ወይዜምዉ ። ወይገብ
ሩ ፡ ሥራየ ፡ ወያመልኩ ፡ አማልክተ ፡ ወኵሎ ፡ ሐሰተ ፡ ወይከውን ፡ መንደቤሆሙ ፡ ገሃነመ ፡
ዘእሳት ፡ ወትይ ፡ ወዝንቱ ፡ ደግም ፡ ሞት ።=፡

Et dixit is qui ſedebat ſuper thronum ejus; Ecce faciam omnia nova. Et dixit 5
mihi; Scribe, quia hic ſermo fidelis eſt qui in veritate fiet. Quia ego ſum 6
Alpha & Ω, & ſum primus & ultimus: & ego ſitienti dabo ex fonte
aquæ vivæ, ut bibat gratis. Et qui vicerit poſſidebit hunc, & ero De- 7
us ipſi, & ipſe erit mihi filius meus. Et qui timent cum credentes, & 8
non faciunt mandatum ejus, & polluentes ſeipſos, & homicidæ, & ſcortatores, & venefici, & colentes deos, & mendaces, & erit tribulatio eorum gehenna ignis & ſulphuris: & hæc eſt ſecunda mors.

Verſio VULGATA LATINA.

5 Et dixit qui ſedebat in throno; Ecce nova facio omnia. Et dixit mihi; Scribe,
6 quia hæc verba fideliſſima ſunt, & vera. Et dixit mihi; Factum eſt : Ego
ſum *α*, & *ω* : initium, & finis. Ego ſitienti dabo de fonte aquæ vitæ, gratis.
7 8 Qui vicerit, poſſidebit hæc, & ero illi Deus, & ille erit mihi filius. Timidis
autem, & incredulis, & execratis, & homicidis, & fornicatoribus, & veneficis,
& idololatris, & omnibus mendacibus, pars illorum erit in ſtagno ardenti igne
9 & ſulphure : quod eſt mors ſecunda. Et venit unus de ſeptem Angelis habentibus
phialas plenas ſeptem plagis noviſſimis, & locutus eſt mecum, dicens; Veni,
10 & oſtendam tibi ſponſam, uxorem Agni. Et ſuſtulit me in ſpiritu in montem
magnum & altum, & oſtendit mihi civitatem ſanctam Jeruſalem deſcendentem
11 de cœlo à Deo, Habentem claritatem Dei : & lumen ejus ſimile lapidi
pretioſo tanquam lapidi jaſpidis, ſicut cryſtallum. Et habebat murum magnum
12 & altum, habentem portas duodecim : & in portis Angelos duodecim,
& nomina inſcripta, quæ ſunt nomina duodecim tribuum filiorum Iſraël. Ab 13
Oriente portæ tres, & ab Aquilone portæ tres, & ab Auſtro portæ tres, & ab
Occaſu portæ tres. Et murus civitatis habens fundamenta duodecim, & in ipſis 14
duodecim nomina duodecim Apoſtolorum Agni. Et qui loquebatur mecum, 15
habebat menſuram arundineam auream, ut metiretur civitatem, & portas ejus,
& murum. Et civitas in quadro poſita eſt, & longitudo ejus tanta eſt quanta 16
& latitudo: & menſus eſt civitatem de arundine aurea per ſtadia duodecim millia:
& longitudo, & altitudo, & latitudo ejus, æqualia ſunt. Et menſus eſt murum ejus 17
centum quadragintaquatuor cubitorum, menſura hominis, quæ eſt angeli. Et 18
erat ſtructura muri ejus ex lapide jaſpide : ipſa verò civitas, aurum mundum
ſimile vitro mundo. Et fundamenta muri civitatis, omni lapide pretioſo ornata. 19
Fundamentum primum, jaſpis : ſecundum, ſapphirus : tertium, chalcedonius :
quartum, ſmaragdus :

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

* وقال الجالس على الكرسي • هوذا أجدد الأشياء كلها • وقال اكتب • ان هذا 5
الكلام الصادق الحق هو لله * ثم قال • قد كان • أنا الألف والياء الأول والآخر • أنا 6
أعطي للعطشان أن يشرب الماء من العين مجانا * الظافر يرث هذه • وأكون له الاها • 7
وهو يكون لي ابنا * وأما الخايفون • والكافرون • والمذنبون • والانجاس • والقتالون • 8
والزناة • وعباد الأصنام • وكل الكذابين نصيبهم في البحيرة المحمية بالنار والكبريت •
التي هي الموتة الثانية * فاقبل الي واحد من الملايكة الذين معهم السبعة جامات 9
الممتلية من السبعة جوايح الآخرية • فخاطبني قايلا • تعال نعرض عليك المراة التي هي
عروسة الخروف * واسرى بروحي على جبل عظيم عال • واوراني المدينة المقدسة • اورسليم 10
النازلة من السماء من عند الله * وفيها مجد الله • وكان نورها شبه الجوهر الكريم • كمثل 11
الياقوت والدر المضي * وكان لها سور عظيم عال • ولها اثنا عشر بابا • وعلى الأبواب اثنا 12
عشر ملاكا • وأسماء مكتوبة • وهي أسماء بني اسراييل الاثني عشر * وكانت من الشرق 13
ثلثة أبواب • ومن القبلة ثلثة أبواب • ومن الشمال ثلثة أبواب • ومن الغرب ثلثة أبواب •
* ولسور المدينة اثني عشر اساسا • وعلى الأساسات اثني عشر اسما • وهي أسماء رسل الخروف 14
الاثني عشر * والذي كان يتكلم معي • كان بيده مقياس قصبة من ذهب • ليقيس 15
بها المدينة وابوابها وسورها * وتلك المدينة كانت مربعة • وعرضها وطولها واحد • 16
فقاس المدينة بتلك القصبة • فوجد كنحو اثني عشر ألف غلوة طولها • وعرضها
وارتفاعها سواء * ثم قاس سورها • فوجد ماية أربعة وأربعين ذراعا • قياس الانسان 17
الذي هو ملاك * وبنيان سورها كان من الياقوت • والمدينة كلها بالذهب النقي • وكمثل 18
الزجاج الصافي * وأساسات سور المدينة • بكل جوهر ثمين مزينة • الأساس الأول من الياقوت • 19
والثاني سبغيرس • الثالث خلقيدون • الرابع زمرد •

Et dixit qui ſedebat ſuper thronum, 5
Ecce renovo res omnes. Et dixit, Scribe:
nam ſermo iſte fidus ac verax,
Dei eſt. Tum dixit, Jam actum eſt; 6
ego ſum Aleph & Ye, primus & ultimus.
Ego dabo ſitienti bibere aquam
de fonte gratis. Victor hæreditate poſſidebit 7
hæc; & ero ei Deus, & ipſe
erit mihi filius. At verò timidorum, 8
& infidelium, & ſceleſtorum, & impurorum,
& homicidarum, & ſcortatorum,
et colentium idola, omniumque
mendacium ſors erit in ſtagno ardenti
igne et ſulphure : quod eſt mors ſecunda.
Tum venit ad me unus ex 9
illis Angelis qui habebant ſeptem phialas
plenas ſeptem exitiis poſtremis:
et allocutus eſt me, dicens; Veni,
exponemus tibi mulierem illam quæ
eſt ſponſa Agni. Duxitque ſpiritum 10
meum ſuper montem magnum ac ſublimem,
et oſtendit mihi urbem ſanctam
Jeruſalem deſcendentem è cœlo
à Deo. Et erat in ea gloria Dei: 11
eratque ſplendor ejus ut gemmæ pretioſiſſimæ,
ut pyropi et unionis coruſcantis.
Habebat autem murum 12
magnum & altum : habebatque
portas duodecim, & ad
portas Angelos duodecim, & nomina
ſcripta, nempe nomina duodecim filiorum
Iſrael. Et erant ab Oriente 13
portæ tres, & ab Auſtro portæ tres,
& ab Aquilone portæ tres, & ab
Occidente portæ tres. Et murus urbis 14
habebat duodecim fundamenta;
& ſuper fundamenta, duodecim nomina,
videlicet nomina duodecim
Apoſtolorum Agni. Cæterùm qui loquebatur 15
mecum, habebat in manu
ſua menſuram arundinem auream, ut
ea metiretur urbem & portas ac murum
ejus. Urbs autem illa, quadrangularis 16
erat: & latitudo ac longitudo
ipſius, eadem. Menſus eſt igitur
urbem arundine illâ, & inventa
eſt circiter duodecim millia ſtadiorum
longitudo ejus, & latitudo atque altitudo
ejus erant æquales. Deinde 17
menſus eſt murum ejus, & invenit
centum quadraginta quatuor cubitos,
menſurâ hominis qui eſt Angelus.
Porrò ſtructura muri ejus erat ex 18
hyacintho: et urbs tota, ex auro puro,
et ſimilis vitro pellucido. Fundamenta 19
verò muri urbis, omnigenis
gemmis pretioſis ornata. Fundamentum
primum, ex hyacintho: ſecundum,
ſapphirus: tertium, chalcedonius:
quartum, ſmaragdus:

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

9 ወመጽአ ፩ ፡ እምነ፡፡ እልክቱ ፡ ፯ ፡ መላእክት ፡ እለ ፡ ይጸውሩ ፡ ፯ ፡ ጽዋዐተ ፡ እለ ፡ ምሉኣ
ን ፡ ፯ ፡ መቅሠፍተ ፡ ደኃርያን፡፡ ወተናገረ ፡ ምስሌየ ፡ ወይቤለኒ ፡ ነዓ ፡ አርእየከ ፡ ለመርዓት ፡
10 ብእሲተ ፡ በግዑ፡፡=፦ ወወሰደኒ ፡ መንፈስ ፡ ውስተ ፡ ደብር ፡ ዐቢይ ፡ ወነዋኅ ፡ ወአርአ
የኒየ ፡ ለሀገር ፡ ቅድስት ፡ ሊየሩሳሌም ፡ እንተ ፡ ትወርድ ፡ እምሰማይ ፡ እምኀበ ፡ አም
11 ላኪየ፡፡=፦ ወሰብሐት ፡ እግዚአብሔር ፡ ላዕሌሃ፡፡ ወከዋክብቲሃኒ ፡ ይመስሉ ፡ ከመ ፡
12 ዕንቍ ፡ ክቡር፡፡ ወጽዕዱት ፡ ከመ ፡ ባሕርይ፡፡=፦ ወዐባይ ፡ አረፍታ ፡ ወነዋኅ ፡ ጥቅ
ማ፡፡ ወቦቲ ፡ ፲ወ፪ ፡ አናቅጸ፡፡ ወውስተ ፡ ፲ወ፪ ፡ አናቅጽ ፡ ፲ወ፪ ፡ መላእክት ፡ ወጽሑ
13 ፍ ፡ አስማት ፡ ዘ፲ወ፪ ፡ ሕዝበ ፡ እስራኤል፡፡=፦ ወውስተ ፡ አንቀጸ ፡ ጽባሓዊያን ፡
፫፡፡ ወውስተ ፡ አንቀጸ ፡ ዐረባዊያን ፡ ፫ ፡ ወውስተ ፡ አንቀጸ ፡ ደቡባዊያን ፡ ፫ ፡ ወውስተ ፡
14 አንቀጸ ፡ ሰሜናውያን ፡ ፫፡፡=፦ ፲ወ፪ ፡ መሰረታቲሃ ፡ ለአረፍተ ፡ ሀገራ፡፡ ወጽሑፍ ፡
15 ውስቴቶን ፡ አስማት ፡ ዘ፲ወ፪ ፡ ሐዋርያተ ፡ በግዑ፡፡=፦ ወዝክቱ ፡ ዘይትናገር ፡ ምስሌ
የ ፡ ይጸውር ፡ ኅለተ ፡ ወርቅ ፡ ዘአምጣነ ፡ በትር ፡ በዘቦቱ ፡ ይሜጥና ፡ ለይእቲ ፡ ሀገር ፡
16 ለአናቅጺሃ ፡ ወለአረፋቲሃ፡፡=፦ ወርብዕት ፡ ይእቲ ፡ ሀገር ፡ በአምጣነ ፡ ኑኃ ፡ ወግድ
ማ፡፡ ወመጠና ፡ ለይእቲ ፡ ሀገር ፡ በውእቱ ፡ ሕለት፡፡ ወኮነ ፡ እምጣኒሃ ፡ ፲ወ፪ ፻ ፡
17 ኑኃ ፡ ወግድማ ፡ ወቆማኒ ፡ ዕሩይ፡፡=፦ ወአምዘ ፡ መጠነ ፡ አረፋቲሃኒ ፡ ፻፵ወ፬ ፡ በእ
18 መተ ፡ ሰብእ ፡ ዘውእቱ ፡ ፩ ፡ በእመተ ፡ መልአክ፡፡=፦ ወውስተ ፡ ርእሰ ፡ አረፍታ ፡ ለ
ይእቲ ፡ ሀገር ፡ በያክንት፡፡ ወበዕንቍ ፡ ኢያስጲስ፡፡ ወትመስል ፡ ሀገራ ፡ ከመ ፡ ዘበወር
19 ቅ ፡ ንጹሕ ፡ ግብረታ፡፡=፦ ወመሠረተ ፡ አረፍተ ፡ ሀገራ ፡ ከመ ፡ ማኅው ፡ ጸዓዳ፡፡ ወ
ስርግው ፡ በኵሉ ፡ ዕንቍ ፡ ክቡር፡፡ ወቀዳሚት ፡ መሠረት ፡ ዘኢያስጲስ፡፡ ወካልእት ፡
በሰንፔር፡፡ ወሣልሰት ፡ በኬልቄደን፡፡ ወራብዕት ፡ በዘመረግድ፡፡=፦

Et venit unus ex illis ſeptem Angelis qui portabant ſeptem calices plenos ſeptem 9
plagis poſtremis, & loquutus eſt mecum, & dixit mihi; Veni, oſtendam tibi ſponſam,
uxorem agni. Et attulit me Spiritus in montem magnum & excelſum, & 10
oſtendit mihi urbem ſanctam Hieruſalem quæ deſcendebat è cœlo à Deo meo. Et 11
gloria Dei ſuper eam fuit, & ſtellæ ejus videbantur ſicut lapis pretioſus, & alba
fuit ſicut margarita. Et magnus fuit murus ejus, & excelſa mœnia ejus : & 12
habuit duodecim portas, & in duodecim portis duodecim angelos, & inſcripta
nomina duodecim tribuum Iſrael. In porta Orientali tres habuit, *in porta Occidentali* 13
tres, & in porta Aquilonari tres, & in porta Auſtrali tres. Duodecim 14
fundamenta muri civitatis fuerunt, *& inſcripta fuerunt iis nomina duodecim*
Apoſtolorum agni. Et is qui loquebatur mecum portabat calamum aureum, 15
æqualem virgæ, quocum metiretur hanc civitatem, portas ejus, & murum ejus.
Et quadra fuit hæc civitas in æqualitate longitudinis ſuæ & latitudinis ſuæ : 16
& menſus eſt hanc civitatem cum iſto calamo, & fuit quantitas ejus duodecies
centum longitudine, & latitudo ejus & altitudo ejus æquales. Et tunc 17
menſus eſt murum ejus, centum quadraginta & quatuor, ſecundùm cubitum hominis,
qui eſt unus ſecundùm cubitum Angeli. Et in capite muri hujus civitatis 18
ſtructura fuit *de hyacintho, & de lapide jaſpide, & videbatur civitas*
quaſi de auro puro ſtructa fuiſſet. Et fundamentum muri civitatis, ſicut 19
vitrum album, & ornatum fuit cum omni lapide pretioſo : & primum fundamentum
cum jaſpide, & ſecundum cum ſaphyro, & tertium cum chalcedone,
& quartum cum ſmaragdo,

Quintum, ſardonyx: ſextum, ſardius: ſeptimum, chryſoli-
20 Ὁ πέμπτος, (ϑ) σαρδόνυξ· ὁ ἕκτος, (ι) σάρδιος· ὁ ἕβδομος, χρυσόλι-
thus: octavum, beryllus: nonum, topazius: decimum, chry-
θος· ὁ ὄγδοος, (κ) βήρυλλος· ὁ ἔνατος, τοπάζιον· ὁ δέκατος, (λ) χρυ-
ſopraſus: undecimum, hyacinthus: duodecimum, amethyſtus. Et
21 σόπρασος· ὁ ἑνδέκατος, ὑάκινθος· ὁ δωδέκατος, ἀμέθυστος. Καὶ
duodecim portæ, duodecim margaritæ, *unaquæque portarum erat ex*
οἱ δώδεκα πυλῶνες, δώδεκα μαργαρῖται, ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ
una margarita: & platea civitatis aurum mundum, tanquam vitrum per-
ἑνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως χρυσίον καθαρὸν, ὡς ὕαλος (μ) δι-
lucidum. Et templum non vidi in ea: *nam* Dominus Deus omnipotens,
22 αφανής. Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ,
templum illius eſt, & Agnus. Et civitas non *opus habet* Sole, ne-
23 (ν) ναὸς αὐτῆς ἐστι, καὶ τὸ ἀρνίον. Καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου, οὐ-
que Luna, ut luceant in ea: nam *gloria* Dei illuminavit eam, &
δὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν (ξ) ἐν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ ἐφώτισεν αὐτὴν, καὶ ὁ
lucerna ejus Agnus. Et Gentes *eorū qui ſalvandi ſunt* in lumine ejus ambu-
24 λύχνος αὐτῆς τὸ (ο) ἀρνίον. Καὶ τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς περιπα-
labunt: & reges terræ afferent gloriam & honorem *ſuum* in illam.
τήσουσι· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσι τὴν (π) δόξαν καὶ τὴν τιμὴν αὐτῶν εἰς αὐτήν.
25 (Et portæ ejus non claudentur *die*: nox enim non erit illic.) Et af-
26 (Καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας· νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ.) Καὶ οἴ-
ferent gloriam & honorem Gentium in illam. *Et* non intrabit in eam
27 σουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν. Καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν
omne inquinans & faciens abominationem & mendacium, *ſi non* ſcripti in
πᾶν κοινοῦν καὶ (ρ) ποιοῦν βδέλυγμα καὶ ψεῦδος, εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν
libro vitæ Agni.
τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

CAP. XXII. κβ'.

Et oſtendit mihi *purum* fluvium aquæ vitæ, ſplendidum tanquam cryſtallum, pro-
1 Καὶ ἔδειξέ μοι καθαρὸν ποταμὸν ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκ-
cedentem de *throno* Dei, & Agni. In medio plateæ ejus & flumi-
πορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦ ἀρνίου. Ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς καὶ τοῦ ποτα- 2
nis, *hinc & hinc* lignum vitæ, *faciens* fructus duodecim, per *menſem unum-*
μοῦ, (α) ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν ξύλον ζωῆς ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕνα
quemque reddens fructum ſuum: & folia ligni ad ſanitatem Gentium.
ἕκαστον ἀποδιδοῦν τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν.
Et omne maledictum non erit ampliùs: *& thronus* Dei & agni in illa
Καὶ πᾶν (β) κατανάθεμα οὐκ ἔσται ἔτι· καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ 3
erunt: & ſervi ejus ſervient illi. Et videbunt faciem ejus: & no-
ἔσται· καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ. Καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ· καὶ τὸ ὄνο- 4
men ejus in frontibus eorum. Et nox non erit *illic*, & *opus non habent*
μα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. Καὶ νὺξ οὐκ ἔσται (γ) ἐκεῖ. καὶ χρείαν οὐκ ἔχουσι 5
lucernâ, & lumine Solis: quoniam Dominus Deus *illuminat* illos: & regnabunt
λύχνου, καὶ φωτὸς ἡλίου· ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς (δ) φωτίζει αὐτούς· καὶ βασιλεύσουσιν
in ſecula ſeculorum. Et dixit mihi; Hæc verba *fidelia* & vera: &
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Καὶ εἶπέ μοι, Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί· καὶ 6
Dominus Deus *ſanctorum* prophetarū miſit angelum ſuum oſtendere ſervis
(ε) Κύριος ὁ Θεὸς τῶν ἁγίων προφητῶν ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις
ſuis quæ oportet fieri *in celeritate*. Ecce venio velociter: Beatus *cuſtodiens*
αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει. (ζ) Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ· μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς 7
verba prophetiæ libri hujus. Et ego Joannes *videns* hæc & *au-*
λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου. (η) Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης ὁ βλέπων ταῦτα καὶ ἀ- 8
diens: & poſtquàm audiſſem & vidiſſem, cecidi *adorare* ante
κούων· καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ (ϑ) ἔβλεψα, ἔπεσα προσκυνῆσαι (ι) ἔμπροσθεν
pedes angeli, *oſtendentis* mihi hæc. Et *dicit* mihi; Vide ne:
τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα. Καὶ λέγει μοι, Ὅρα μή· (κ) 9
conſervus tuus enim ſum, & fratrum tuorum prophetarum, & *ſervantium*
σύνδουλός σου γάρ εἰμι, καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προφητῶν καὶ τῶν τηρούντων
verba libri hujus: Deum adora. Et dicit mihi; Ne
τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τούτου· τῷ Θεῷ προσκύνησον. Καὶ λέγει μοι, Μὴ 10
ſignaveris verba prophetiæ libri hujus: *quia* tempus propè eſt.
σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου (λ) τούτου· ὅτι ὁ καιρὸς ἐγγύς ἐστιν.

MS. A. (ϑ) σαρδιόνυξ· (ι) σάρδιον· (κ) βήρυλλος· (λ) χρυσόπρασον· (μ) διαυγής· (ν) ὁ ναὸς (ξ) αὐτῇ· (ο) ἀρνίον. Καὶ περιπατήσουσιν τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς· καὶ οἱ βασιλεῖς (π) δόξαν αὐτῶν εἰς (ρ) ποιῶν Κεφ. κβ'. MS. A. (α) καὶ ἐκεῖθεν (β) κατάθεμα· (γ) ἔτι, καὶ οὐχ ἕξουσιν χρείαν φωτὸς λύχνου, καὶ * φῶς ἡλίου· (δ) φωτίσει ἐπ' αὐτούς· (ε) ὁ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν πνευμάτων τῶν προφητῶν (ζ) Καὶ ἰδοὺ (η) Κἀγὼ Ἰωάννης ὁ ἀκούων καὶ βλέπων ταῦτα· (ϑ) ἔβλεπον, (ι) πρὸ ποδῶν (κ) σύνδουλός σου εἰμί, (λ) τούτου· ὁ καιρὸς γὰρ ἐγγύς

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA.*

* ܗܘ ܚܡܝܫܝܐ ܣܪܕܘܢܟܘܣ. ܗܘ ܫܬܝܬܝܐ ܣܪܕܝܘܢ. ܗܘ ܫܒܝܥܝܐ ܟܪܘܣܘܠܝܬܘܣ. 20
ܗܘ ܬܡܝܢܝܐ ܒܪܘܠܠ. ܗܘ ܬܫܝܥܝܐ ܛܘܦܐܙܝܘܢ. ܗܘ ܥܣܝܪܝܐ ܟܪܘܣܘܦܣܘܣ. ܗܘ
ܚܕܥܣܪܝܐ ܗܘܩܝܢܬܘܣ. ܗܘ ܬܪܥܣܪܝܐ ܐܡܛܘܣܛܘܣ. * ܘܗܠܝܢ ܬܪܥܣܪ ܬܪ̈ܥܐ. 21
ܬܪܥܣܪ ܡܪ̈ܓܢܝܬܐ. ܚܕܐ ܚܕܐ ܟܠ ܚܕ ܡܢ ܬܪ̈ܥܐ. ܘܚܕ ܡܢ ܚܕܐ ܡܢ ܡܪ̈ܓܢܝܬܐ. ܘܫܘܩܐ ܦܬܝܐ
ܕܡܕܝܢܬܐ. ܕܗܒܐ ܕܟܝܐ .· ܐܝܟ ܙܓܘܓܝܬܐ ܕܡܬܚܙܝܐ. * ܘܗܝܟܠܐ ܠܐ ܚܙܝܬ ܒܗ. ܗܘ ܓܝܪ ܡܪܝܐ 22
ܐܚܝܕ ܟܠ. ܗܝܟܠܐ ܕܝܠܗ ܐܝܬܘܗܝ. ܘܗܘ ܐܡܪܐ. * ܘܗܝ ܡܕܝܢܬܐ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ ܣܘܢܩܢܐ 23
ܕܫܡܫܐ. ܘܠܐ ܕܣܗܪܐ: ܕܢܢܗܪܘܢ ܠܗ : ܗܝ ܓܝܪ ܬܫܒܘܚܬܐ ܕܐܠܗܐ ܐܢܗܪܬܗ.
ܘܫܪܓܐ ܕܝܠܗ. ܗܘ ܐܡܪܐ. * ܘܢܗܠܟܘܢ ܥܡ̈ܡܐ ܕܐܬܦܪܩܘ. ܒܢܘܗܪܐ ܕܝܠܗ .· ܘܡܠ̈ܟܐ 24
ܕܐܪܥܐ. ܟܕ ܡܝܬܝܢ ܬܫܒܘܚܬܐ ܕܝܠܗܘܢ ܘܐܝܩܪܐ ܕܥܡ̈ܡܐ ܠܗ. * ܘܬܪ̈ܥܐ ܕܝܠܗ .· ܠܐ ܢܬܐܚܕܘܢ 25
ܒܐܝܡܡܐ. ܠܠܝܐ ܓܝܪ ܠܐ ܐܝܬ ܬܡܢ. * ܘܢܝܬܘܢ ܬܫܒܘܚܬܐ ܘܐܝܩܪܐ ܕܥܡ̈ܡܐ ܠܗ. * ܘܠܐ 26 27
ܢܥܘܠ ܠܗ ܟܠ ܡܛܫܦܐ. ܘܥܒܕ ܛܢܦܘܬܐ ܘܕܓܠܘܬܐ. ܐܠܐ ܐܢ ܗܢܘܢ ܕܟܬܝܒܝܢ ܒܟܬܒܐ
ܕܚܝܐ ܕܗܘ ܐܡܪܐ. * ܩܦܠܐܘܢ * ܟܒ * ܘܚܘܝܢܝ ܢܗܪܐ ܕܡ̈ܝܐ ܚܝ̈ܐ ܢܗܝܪ̈ܐ ܐܝܟ 1
ܩܪܘܣܛܠܘܣ. ܕܢܦܩ ܡܢ ܟܘܪܣܝܐ ܕܐܠܗܐ. ܘܕܗܘ ܐܡܪܐ. * ܒܡܨܥܬܐ ܕܫܘܩܐ ܦܬܝܐ ܕܝܠܗ. 2
ܘܥܠ ܢܗܪܐ ܡܢ ܗܪܟܐ ܘܡܢ ܗܪܟܐ .· ܩܝܣܐ ܕܚܝܐ : ܕܥܒܕ ܦܐܪ̈ܐ ܬܪܥܣܪ. ܕܟܠ ܝܪܚܐ ܝܗܒ
ܟܠ ܚܕ ܦܐܪܐ ܕܝܠܗ. ܘܛܪ̈ܦܘܗܝ ܕܩܝܣܐ .· ܠܐܣܝܘܬܐ ܕܥܡ̈ܡܐ. * ܘܟܠ ܢܘܬܪܐ ܠܐ ܢܗܘܐ ܬܘܒ. 3
ܘܟܘܪܣܝܐ ܕܐܠܗܐ ܘܕܗܘ ܐܡܪܐ ܒܗ ܢܗܘܐ. ܘܥܒ̈ܕܐ ܕܝܠܗ ܢܫܡܫܘܢܝܗܝ. * ܘܢܚܙܘܢ ܦܪ̈ܨܘܦܗ 4
ܕܝܠܗ. ܘܫܡܗ ܕܝܠܗ ܥܠ ܒܝܬ ܥܝ̈ܢܝܗܘܢ ܢܗܘܐ. * ܘܠܠܝܐ ܠܐ ܢܗܘܐ ܬܘܒ. ܘܠܐ ܢܗܘܐ ܠܗܘܢ 5
ܣܘܢܩܢܐ ܕܢܘܗܪܐ ܕܫܪܓܐ : ܘܠܐ ܕܫܡܫܐ .· ܡܛܠ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܡܢܗܪ ܠܗܘܢ. ܘܢܡܠܟܘܢ
ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܗܠܝܢ ܡ̈ܠܐ ܡܗܝܡ̈ܢܬܐ ܘܫܪܝܪ̈ܬܐ. ܘܡܪܝܐ ܐܠܗܐ ܕܪܘܚܐ 6
ܕܢܒܝ̈ܐ ܫܕܪܢܝ ܠܡܠܐܟܐ ܕܝܠܗ ܠܡܚܘܝܘ ܠܥܒ̈ܕܘܗܝ ܕܝܠܗ : ܗܠܝܢ ܕܘܠܐ ܠܡܗܘܐ
ܒܥܓܠ. * ܘܗܐ ܐܢܐ ܐܬܐ ܒܥܓܠ. ܛܘܒܘܗܝ ܠܗܘ ܕܢܛܪ ܡ̈ܠܐ ܕܢܒܝܘܬܐ ܗܕܐ. * ܐܦ ܐܢܐ 7 8
ܝܘܚܢܢ ܗܘ ܕܫܡܥ ܘܚܙܐ ܗܠܝܢ .· ܟܕ ܫܡܥܬ ܐܢܐ ܘܚܙܝܬ .· ܢܦܠܬ ܠܡܣܓܕ ܩܕܡ
ܪ̈ܓܠܘܗܝ ܕܡܠܐܟܐ ܗܘ ܕܡܚܘܐ ܗܘܐ ܠܝ ܗܠܝܢ. * ܘܐܡܪ ܠܝ ܚܙܝ .· ܠܐ. ܟܢܬܐ ܕܝܠܟ ܐܢܐ : 9
ܘܕܐܚܝܟ ܢܒܝ̈ܐ ܘܕܗܢܘܢ ܕܢܛܪܝܢ ܡ̈ܠܐ ܕܟܬܒܐ ܗܢܐ. ܠܐܠܗܐ ܣܓܘܕ. * ܘܐܡܪ ܠܝ. ܠܐ 10
ܬܚܬܘܡ ܡ̈ܠܐ ܕܢܒܝܘܬܐ ܕܟܬܒܐ ܗܢܐ. ܗܘ ܙܒܢܐ ܓܝܪ ܩܪܝܒ ܕܝܠܗܘܢ.

Quintum ſardonichus: ſextum ſaridon: 20
ſeptimum, chryſothlus: octavum, beryllus: nonum, topazion: decimum, chryſopoſius: undecimum, hyacinthus: duodecimum, amethyſtus. Et illæ duodecim 21
portæ, duodecim ſunt margaritæ: ſingulæ *margaritæ* ſingulæ portæ, & ſingulæ *porta* è ſingulis margaritis: & vicus latus urbis, aurum purum, tanquam vitrum ſplendidum. Et templum non vidi in ea: 22
ipſe enim Dominus, ille Omnipotens, templum ejus eſt, & ille Agnus. Et ipſa 23
urbs non habet opus ſole neque lunâ, ut illuminent eam: ipſa enim gloria Dei illuminavit eam, & lucerna ejus ille Agnus.
Et ambulabunt Gentes quæ ſervatæ ſunt, 24
per lucem ejus, & reges terræ: afferentes gloriam ſuam, & honorem Gentium in eam. Et portæ ejus non claudentur 25
interdiu: nox enim non eſt ibi. Et affe- 26
rent gloriam & honorem Gentium in eam. Et non intrabit in eam ullus pol- 27
lutus, & faciens immunditiem & mendacium: niſi qui ſcripti ſunt in libro vitæ illius Agni.

CAP. XXII.

Et oſtendit mihi fluvium aquarum vi- 1
varum nitidarum tanquam chryſtallum, exeuntem ex throno Dei, & illius Agni.
In medio vici lati ejus, & juxta fluvium 2
hinc atque illinc, lignum vitæ faciens fructus duodecim, ſingulis menſibus reddens unumquodque fructum ſuum: & folia ligni ad ſanitatem Gentium: Et nul- 3
lus fluxus *foliorum* erit ampliùs. Et thronus Dei & illius Agni in ea erit, & ſervi ejus miniſtrabunt ei. Et videbunt faci- 4
em ejus, & nomen ejus ſuper frontes eorum *erit*. Et nox non erit ampliùs, neque 5
indigebunt lumine lucernæ neque ſolis: quia Dominus Deus illuminat eos, & regnabunt in ſecula ſeculorum. Et dixit 6
mihi; Hæc verba ſunt fidelia & vera: & Dominus Deus ſpiritûs prophetarum miſit me Angelum ſuum, ad indicandum ſervis ſuis ea quæ oportet fieri citò. Et 7
ecce venio citò: beatus eſt qui ſervat verba prophetiæ hujus. Etiam ego Jo- 8
hannes qui audiebam & videbam hæc, quum audiviſſem ego & vidiſſem, cecidi ad adorandum ante pedes Angeli, qui hæc indicabat mihi. Et dixit mihi; Vide 9
ne: conſervus tuus ſum, & fratrum tuorum prophetarum. & eorum qui ſervant verba libri hujus: Deum adora. Et dixit 10
mihi; Ne obſigna verba prophetiæ libri hujus: illud enim tempus propinquum eſt.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA.*

20 ወኃምስት፡ በሰርደንክስ፡፡ ወሳድስ፡ ባስርድዮን፡፡ ወሰብእት፡ በክሪሶ፡ ቶሎቤ፡፡ ወሰምንት፡
በብሬሉ፡፡ ወታሰዕት፡ በወሬወሬ፡፡ ወአስርት፡ ባክሪስ፡ ጰራስስ፡፡ ወአንት፡ ዐሠር፡ ወአሐቲ፡
21 በያክንት፡፡ ወእንተ፡ ዐሠሩ፡ ወክልኤ፡ በአሜቴስጢኖስ፡፡=፦ ወደያፖቲሃ፤ ፲ወ፪፡ ባአሠረ፡
ወክልኤ፡ ባሕርይ፡፡ ወለለ፡ ፩፡ ዴዴ፡ አሐቲ፡ ባሕርይ፡ ወጽጕ፡ ሀገሪ፡ ከመ፡ ወርቅ፡ ንጹሕ፡
22 ዘያጸድል፡ ከመ፡ እንተ፡፡ ማሕው፡፡=፦ ወኢረኢኩ፡ ዘከማሁ፡ ጽርሐ፡ እስመ፡ እግዚአብሔር፡
ዘኵሉ፡ ይመልክ፡ ውስተ፡ ጽርሐ፡ መቅደሱ፡ ወበግዑ፡፡=፦

Et quintum cum ſardonice, & ſextum cum ſardio, & ſeptimum cum chryſotolobe, 20
& octavum cum beryllo, & nonum cum varavero, & decimum cum chryſopraſo,
& undecimum cum hyacintho, & duodecimum cum amethyſto. Et portæ ejus 21
duodecim, ſunt duodecim margaritæ, & unaquæque porta una margarita fuit,
& platea civitatis ſicut aurum purum ſplendens ſicut vitrum. Et non vidi tale 22
templum, quia Deus omnium Dominator in templo ſancto ſuo eſt, & Agnus ejus.

Verſio VULGATA LATINA.

20 Quintum, ſardonyx : ſextum, ſardius: ſeptimum, chryſolithus : octavum, beryllus:
nonum, topazius : decimum, chryſopraſus : undecimum, hyacinthus : duodeci-
21 mum, amethyſtus. Et duodecim portæ, duodecim margaritæ ſunt, per ſingulas :
& ſingulæ portæ erant ex ſingulis margaritis : & platea civitatis aurum mundum,
22 tanquam vitrum perlucidum. Et templum non vidi in ea. Dominus enim Deus
23 omnipotens templum illius eſt, & Agnus. Et civitas non eget Sole, neque Lunâ, ut luceant in ea: nam claritas Dei illuminavit eam, & lucerna ejus eſt Agnus.
24 Et ambulabunt gentes in lumine ejus : & reges terræ afferent gloriam ſuam &
25 honorem in illam. Et portæ ejus non claudentur per diem : nox enim non erit
26 illîc. Et afferent gloriam & honorem gentium in illam. Non intrabit in eam
27 aliquod coinquinatum, aut abominationem faciens & mendacium, niſi qui ſcripti ſunt in libro vitæ Agni.

CAP. XXII.

1 ET oſtendit mihi fluvium aquæ vitæ, ſplendidum tanquam cryſtallum, proce-
2 dentem de ſede Dei & agni. In medio plateæ ejus, & ex utraque parte fluminis lignum vitæ, afferens fructus duodecim, per menſes ſingulos reddens fructum
ſuum, & folia ligni ad ſanitatem Gentium. Et omne maledictum non erit am- 3
pliùs : ſed ſedes Dei & Agni in illa erunt, & ſervi ejus ſervient illi. Et vi- 4
debunt faciem ejus : & nomen ejus in frontibus eorum. Et nox ultrà non 5
erit : & non egebunt lumine lucernæ, neque lumine Solis, quoniam Dominus De-
us illuminabit illos, & regnabunt in ſecula ſeculorum. Et dixit mihi ; Hæc ver- 6
ba fideliſſima ſunt, & vera. Et Dominus Deus ſpirituum prophetarum miſit An-
gelum ſuum oſtendere ſervis ſuis quæ oportet fieri citó. Et ecce venio veloci- 7
ter. Beatus, qui cuſtodit verba prophetiæ libri hujus. Et ego Joannes, qui au- 8
divi, & vidi hæc. Et poſtquàm audiſſem & vidiſſem, cecidi ut adorarem ante
pedes Angeli, qui mihi hæc oſtendebat : Et dixit mihi ; Vide ne feceris : con- 9
ſervus enim tuus ſum, & fratrum tuorum Prophetarum, & eorum qui ſervant
verba prophetiæ libri hujus : Deum adora. Et dicit mihi ; Ne ſignaveris ver- 10
ba prophetiæ libri hujus : tempus enim propè eſt.

Verſio ARABICA cum Interpretatione LATINA.

* الخامس سردون • السادس سردونس * السابع ارورد • الثامن ياقوت أخضر • التاسع زبرجد • 20
العاشر أسبادسم • الحادي عشر اياكنتس • الثاني عشر البرادي * والأبواب الاثنا عشر * 21
كانت اثني عشر جوهر • كل باب منها كان من جوهر واحدة • وأرض المدينة كانت من ذهب *
خالص كالزجاج * ولم أر فيها هيكلا • لأن الرب الإله ماسك الكل هو هيكلها والخروف • 22
* والمدينة لم يكن بها حاجة لضياء شمس ولا قمر • لأن مجد الله هو الذي أنارها • وسراجها 23
الخروف * والأمم يمشون في نوره • وملوك الأرض أجابوا مجدهم وكرامتهم فيها * وأبوابها لا 24 25
تغلق بالنهار • لأن ليس هناك ليل * ويأتون بالمجد والكرامة الأمم إليها * وليس يدخلها 26 27
شي من نجس • ولا عمال الرذائل والكذب • بل إنما يدخلها الذين هم مكتوبون في
سفر الحياة • الذي للخروف •

• الفصل الثاني والعشرون •

* ثم أراني نهرا نقيا من ماء الحياة يضيء كالمها • منحدرا من كرسي الله والخروف * في 1 2
وسط رحابها • ومن كل ناحية من النهر • فيها شجرة الحياة تثمر اثني عشر ثمرة • تأتي بثمرها
في كل شهر • وأوراق الشجرة لشفاء الأمم * وكل لعنة ليس تكون فيها • وفيها يكون 3
كرسي الله والخروف • فيها يكون • وعبيده يعبدونه * ويعاينون وجهه • واسمه مكتوب 4
في جباههم * وليل ليس فيها • ولا يحتاجون الي ضياء مصباح ولا نور • لأن الرب الإله نورهم • 5
ويملكون الي أبد الأبد * فقال لي هذا القول هو صحيح حقاني • لأن الرب الإله أرسل ملاكه 6
بأرواح الأنبياء • ليظهر لعبيده ما يجب كونه عاجلا * وها أنا ذا آتي مسرعا • فطوباه الذي 7
يحفظ كلام نبوة هذا المصحف * وأنا يوحنا هذا ما رأيت • وإذ سمعت ورأيت • خررت ساجدا 8
قدام رجلي الملاك • الذي كان يظهر لي هذه * فقال لي احذر لا تفعل • لأني عبد مثلك • 9
ومثل إخوتك الأنبياء • والذين يحفظون كلام هذا المصحف • لله فاسجد * ثم قال لي • لا 10
تختم على كلام نبوة هذا المصحف • لأن الزمان قريب هو •

Quintum, ſardonyx : ſextum, ſardius : ſeptimum, chryſolithus : octavum, hyacinthus viridis : nonum, topazius : decimum, chryſopraſus : undecimum, hyacinthus : duodecimum, amethyſtus. 20
Duodecim autem portæ, duodecim erant gemmæ : ſingulæ ex iis portæ e ſingulis erant gemmis : et plateæ urbis erant ex auro puro quaſi vitrum. 21
Et non vidi in ea templum : Dominus enim Deus omnipotens templum ejus eſt, et Agnus. 22
Et urbs iſta non habebat opus lumine ſolis neque lunæ : nam gloria Dei eſt quæ illuſtravit eam, et lucerna ejus eſt Agnus. 23
Et gentes ambulabunt in lumine ipſius : et reges terræ gloriam et honorem ſuum in ipſam intulere. 24
Et portæ ejus non claudentur interdiu, quia non eſt ibi nox. 25
Et afferent gloriam et honorem Gentes ad eam. 26
Nec intrabit in eam quicquam immundum, neque operantes abominationes et mendacium : at verò intrabunt in eam qui ſcripti ſunt in libro vitæ ad Agnum pertinente. 27

CAP XXII.

Tum oſtendit mihi fluvium purum aquæ vivæ, rutilantem ut adamantem, defluentem de throno Dei et Agni. 1
In medio foro ejus, et ex omni parte fluvii, inerat arbor vitæ afferens fructus duodecim, reddens fructum ſuum ſingulis menſibus : et folia arboris, ad ſanitatem Gentium. 2
Et nullum maledictum erit in ea : et in ipſa erit thronus Dei et Agni: in ipſa inquam *erit, et ſervi ejus ſervient ei.* 3
Cernentque vultum ejus : et nomen ejus ſcriptum erit in frontibus eorum. 4
Et nox in ea non eſt, neque indigent ſplendore facis, neque lumine: quoniam Dominus Deus eſt lumen eorum: et regnabunt in ſeculum ſeculi. 5
Tum dixit mihi, Hic ſermo fidelis eſt ac verax : Dominus enim Deus miſit Angelum ſuum in ſpiritus Prophetarum, ut revelaret ſervis ſuis quid oporteat fieri citó. 6
Et ecce ego venio citò, beatus qui ſervaverit verba prophetiæ libri hujus. 7
Et hoc eſt quod vidi et audivi ego Johannes : quumque audiſſem ac vidiſſem, procidi adorans ante pedes Angeli qui mihi hæc oſtendebat. 8
Dixit autem mihi, Cave, ne feceris : ſervus enim ſum ſicut tu, et ſicut fratres tui Prophetæ, et ii qui ſervabunt verba libri hujus : Deum adora. 9
Deinde dixit mihi, Ne obſignes verba prophetiæ libri hujus : tempus enim propinquum eſt. 10

Verſio ÆTHIOPICA cum Interpretatione LATINA.

23 ወሀገረሰ:ኢትፈቅድ:ፀሐየ: ወኢወርኀ:ከመ:ያብርሁ:ላታ::እስመ: ብርሃነ:እግዚአብሔር:
24 ያበርህ:ላቲ::ወማኅቶተ:በግዑ::=፡ ወየሐውሩ: አሕዛብ: በብርሃኑ: ዚአሃ:: ወነገሥተ:
25 ምድርኒ : ያመጽኡ: ክብሮሙ : ውስቴታ::=፡ ወኢይትዐጸው: አናቅጺሃ : መዐልተ : ወሌሊ
26 ተ: እስመ: አልቦቲ: ሌሊተ::=፡ ወያመጽኡ: ክብሮሙ: ወስብሐቲሆሙ: ለአሕዛብ: ውስቴ
27 ታ::=፡ ወኢይበውእ: ውስቴታ: ኵሉ: ዘርኩስ: ወዘይገብር: ግማኔ: ወ ሐሰተ:: ወኢይጸ
ሐፍ: ውስተ : መጽሐፈ : ሕይወት : ዘበግዑ:=፡

፳፪

1 ወአርአየኒ:ፈለገ: ዘማየ: ሕይወት: ጸዓደ: ከመ: ዘበረድ:: ወይወፅእ:እምነ:መንበሩ:ለእግ
2 ዚአብሔር: ወስልጣኑ: በግዑ:=፡ ወይውሕዝ: ውስተ: ማእከለ: መርኅብ: ወእምለፌኒ: ውእ
ቱ:ፈለግ:: ወእምከሀክኒ:ዕፀ:ሕይወት::ወይገብር:ፍሬ: 1 ወ ፪:ለለ ል:ወርኃ: ወይሁብ:ፍሬ
3 ሁ: ወቈጽለ:ዕፁኒ: ለሕይወተ: አሕዛብ::=፡ ወአልቦ: እንከ:ርኩስ: ወኢምንተኒ:: ወሀ
ሎ: ውስቴታ: መንበረ: እግዚአብሔር : ወበግዐ: ወኢከውንአ: ዓመት: ለዕለ: አግብርተ: እግ
4 ዚአብሔር:: ወአግብርቲሁኒ:ለእግዚአብሔር:ያመልክዎ:=፡ ወይሬእዩ:ገጾ:ወስሞ:ጽሑ
5 ፉ: ውስተ: ፍጽሞሙ::=፡ ወአልቦሙ: ሌሊተ : ወኢይፈቅዱ: እንከ: ብርሃነ: ማኅቶት::
ወኢብርሃነ: ፀሐይ: እስመ:ብርሃነ: እግዚአብሔር :ያበርህ: ላዕሌሆሙ: ወይነግሡ:ለዓለመ:
6 ዓለም::=፡ ወይቤለኒ : ዝኩ : ቃለ : ጽድቅ : ወመሃይምን : እግዚእነ : እግዚአብሔር :
አምላክነ : መንፈሰ: ነቢያት : ፈነወ : መልአኮ : ከመ: ያርእዮሙ : ለአግብርቲሁ : ዘሀለወ:
7 ይኩን : ፍጡነ::=፡ ወናሁ : እመጽእ : ፍጡነ: ግብተ : ከመ : ሰራቂ:: ወብፁዕ: ዘየዓቅ
8 ብ : ቃለ : ተነብዮ : ዘዝንቱ : መጽሐፍ::=፡ ወአነ: ዮሐንስ: ዘርኢኩ: ዘንተ : ወዘሰማዕ
ኩ:: ወወደቁ:ታሕተ: እገሪሁ: ወሰገድኩ : ቅድመ : ውእቱ : መልአክ: ዘአርአየኒዮ: ለዝክ
9 ቱ:=፡ ወይቤለኒ:ኢትሰግድ:ሊተ: ዑቅ:ዮጊ:ገብረ:ዚአከ:ሌነ: ወዘአኀዊከ: ነቢያት: ወዘ
ኦለ:የዐቅቡ:ቃለ:ዝንቱ:መጽሐፍ:ወትእዛዘ: እግዚአብሔር::ወአንተሰ:ለእግዚአብሔር:ስ
10 ግድ:=፡ ወኢትኅትም:ቃለ ;ተነብዮ:ዘዝንቱ:መጽሐፍ:እስመ:በጽሐ:ጊዜሁ:ወዘመኑ:=፡

Et civitas non eget ſole neque lunâ, ut illuſtrent eam, quia lux Dei illuſtrat 23
eam, & lucerna Agni ejus. Et incedent Gentes per lucem ejus, & reges terræ infe- 24
rent gloriam ſuam in eam. Et non claudentur portæ ejus die & nocte, quia 25
non erit nox. Et inferent honorem & gloriam Gentium in eam. Et non intra- 26
bit in eam quicquam immundum, & quod facit abominationem & mendacium, 27
& non ſcriptum in libro vitæ agni ejus.

CAP. XXII.

ET oſtendit mihi fluvium aquæ vitæ candidum tanquam cryſtallinum, & 1
procedebat ex throno Dei & poteſtate Agni ejus. Et fluebat in medium plateæ: & è 2
latere hujus fluvii & illic, arbor vitæ fuit, & ferebat fructum duodecim ſingulis
menſibus, et edebat fructum ſuum: et folia ligni, ad vitam Gentium. Et non erit 3
ampliùs immundum quicquam : et fuit in ea thronus Dei et agni, et non fuit an-
nus ſuper ſervos Dei, et ſervi Dei colent eum. Et videbunt faciem ejus, et 4
nomen ejus ſcriptum in frontibus ſuis. Et non erit iis nox, et non egebunt am- 5
pliùs lumine lucernæ, neque lumine ſolis, quia lumen Dei ſplendebit ſuper eos,
et regnabunt in ſeculum ſeculorum. Et dixit mihi; Hic ſermo veritatis, et fi- 6
delis : Dominus noſter, Dominus Deus noſter ſpiritûs prophetarum miſit angelum
ſuum ut indicet ſervis ſuis quid oportet fieri citó. Et ecce veniam citò repen- 7
tè ſicut fur, et beatus eſt qui cuſtodiet ſermonem prophetiæ hujus libri. Et ego 8
Johannes is ſum *qui vidi hæc, et qui audivi, et cecidi ſub pedibus ejus, et*
adoravi in conſpectu iſtius angeli qui oſtendit mihi hæc. Et dixit mihi, Ne ado- 9
ras me : age utique, ſervus tuus ſum et fratrum tuorum prophetarum et eorum
qui cuſtodiunt ſermonem hujus libri et mandatum Dei: et tu Deum adora. Et 10
ne obſignes ſermonem prophetiæ hujus libri, quia venit tempus ejus, et præſtitu-
tum ejus tempus.

Nocens, noceat adhuc: & *ſordens*, ſordeſcat adhuc: & juſtus ju-
11 Ὁ ἀδικῶν, (μ) ἀδικησάτω ἔτι· ϗ ὁ ῥυπῶν, ῥυπωσάτω ἔτι· ϗ ὁ δίκαιος δι-
ſtificetur adhuc: & ſanctus, ſanctificetur adhuc. *Et* ecce venio citó: &
12 καιωθήτω ἔτι· ϗ ὁ ἅγιος, ἁγιασθήτω ἔτι. Καὶ ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ· ϗ ὁ
merces mea mecum, reddere unicuique *ut opus ejus erit.* Ego
13 μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ ἔργον (ν) αὐτοῦ ἔσται. Ἐγώ
ſum *α* & *ω*, principium & finis, primus & noviſſimus. Beati
14 εἰμι τὸ Α ϗ τὸ Ω, ἀρχὴ ϗ τέλος, ὁ πρῶτος ϗ ὁ ἔσχατος. Μακάριοι
facientes mandata ejus, ut ſit poteſtas eorum in ligno
(ξ) οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ τὸ ξύλον τῆς
vitæ, & *portis* intrent in civitatem. Foris *autem* canes,
15 ζωῆς, ϗ τοῖς πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν. (ο) Ἔξω δὲ οἱ κύνες,
& venefici, & *fornicatores*, & homicidæ, & *idololatræ*, & omnis
ϗ οἱ φαρμακοί, ϗ οἱ πόρνοι, ϗ οἱ φονεῖς, ϗ οἱ εἰδωλολάτραι, ϗ (π) πᾶς
amans & *faciens* mendacium. Ego Jeſus miſi angelum meum, te-
16 ὁ φιλῶν ϗ ποιῶν ψεῦδος. Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα τὸν ἄγγελόν μου, μαρ-
ſtificari vobis hæc in Eccleſiis. Ego ſum radix & genus
τυρῆσαι ὑμῖν ταῦτα (ρ) ἐπὶ ταῖς ἐκκλησίαις. ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα ϗ τὸ γένος
David, ſtella ſplendida & matutina. Et Spiritus &
17 (σ) τοῦ Δαβίδ, ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς (τ) ϗ ὀρθρινός. Καὶ τὸ Πνεῦμα ϗ ἡ

ſponſa dicunt; Veni: Et *audiens* dicat; Veni. Et *ſitiens*
νύμφη λέγουσιν, (υ) Ἐλθέ· ϗ ὁ ἀκούων εἰπάτω, (φ) Ἐλθέ. ϗ ὁ διψῶν (χ)
veniat, & *volens* accipiat aquam vitæ gratis. Conteſtor enim
ἐλθέτω, ϗ ὁ θέλων λαμβανέτω τὸ ὕδωρ ζωῆς δωρεάν. (ψ) Συμμαρτυροῦμαι γὰρ 18
omni audienti verba prophetiæ libri hujus; Si quis ap-
παντὶ ἀκούοντι τοὺς λόγους τῆς προφητείας τοῦ βιβλίου τούτου, Ἐάν τις (ω) ἐπι-
poſuerit ad hæc, apponet Deus ſuper illum plagas ſcri-
θῇ πρὸς ταῦτα, ἐπιθήσει ὁ Θεὸς (α) ἐπ' αὐτὸν τὰς πληγὰς τὰς γεγραμμέ-
ptas in libro iſto: Et ſi quis *abſtulerit* de verbis
νας (β) ἐν βιβλίῳ τούτῳ· Καὶ ἐάν τις (γ) ἀφαιρῇ ἀπὸ τῶν λόγων (δ) 19
libri prophetiæ hujus, auferet Deus partem ejus de
βίβλου τῆς προφητείας ταύτης, (ε) ἀφαιρήσει ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ (ζ)
libro vitæ, & de civitate ſancta, & *ſcriptis*
βίβλου τῆς ζωῆς, ϗ ἐκ τῆς πόλεως τῆς (η) ἁγίας, ϗ τῶν γεγραμμένων (θ)
in libro iſto: Dicit *teſtans hæc*: Etiam venio citò. A-
ἐν βιβλίῳ τούτῳ· Λέγει ὁ μαρτυρῶν ταῦτα, Ναὶ ἔρχομαι ταχύ. (ι) ἀ- 20
men. *Etiam*, veni, Domine Jeſu. Gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti
μήν. ναί, ἔρχου Κύριε Ἰησοῦ. Ἡ χάρις τοῦ (κ) Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ 21
cum omnibus vobis. Amen.
μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

(†) ΤΕΛΟΣ.

MS. A. (μ) ἀδικησάτω ἔτι· * ϗ ὁ δίκαιος, δικαιοσύνην ποιησάτω ἔτι· ϗ ὁ ἅγιος, (ν) ἐστὶν αὐτοῦ. Ἐγὼ τὸ Ἄλφα ϗ τὸ Ω, πρῶτος ϗ ἔσχατος, ἡ ἀρχὴ ϗ τὸ τέλος. (ξ) οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν, ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν (ο) Ἔξω οἱ (π) πᾶς φιλῶν (ρ) ἐν ταῖς (σ) Δαβίδ, (τ) ϗ ὁ πρωϊνός. (υ) Ἔρχου· (φ) Ἔρχου. (χ) ἐρχέσθω· ὁ θέλων λαβέτω ὕδωρ (ψ) Μαρτυρῶ ἐγὼ παντὶ τῷ ἀκούοντι (ω) ἐπιθῇ ἐπ' αὐτά, (α) * ἐπ' αὐτῷ (β) ἐν τῷ βιβλίῳ (γ) ἀφέλῃ (δ) τοῦ βιβλίου τῆς (ε) ἀφελεῖ (ζ) τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ϗ τῆς (η) ἁγίας, τῶν (θ) ἐν τῷ (ι) ἀμήν. ἔρχου (κ) Κυρίου Ἰησοῦ μετὰ πάντων. (†) Ἀποκάλυψις Ἰωάννου.

Verſio *SYRIACA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 * ܗܘ ܕܡܥܘܠ ܢܥܘܠ. ܬܘܒ ܘܗܘ ܕܛܢܦ ܢܛܢܦ ܬܘܒ. ܘܙܕܝܩܐ ܙܕܝܩܘܬܐ ܢܥܒܕ ܬܘܒ. ܘܩܕܝܫܐ
12 ܢܬܩܕܫ ܬܘܒ. * ܗܐ ܐܬܐ ܐܢܐ ܥܓܠ. ܘܐܓܪܝ ܥܡܝ. ܠܡܦܪܥ ܠܟܠ ܚܕ ܐܝܟ
13 ܕܐܝܬܘܗܝ ܥܒܕܐ ܕܝܠܗ. * ܐܢܐ ܐܢܐ ܐܠܦ ܘܬܘ: ܩܕܡܝܐ ܘܐܚܪܝܐ: ܪܝܫܐ ܘܫܘܠܡܐ.
14 * ܛܘܒܝܗܘܢ ܠܐܝܠܝܢ ܗܢܘܢ ܕܢܛܪܝܢ ܠܦܘܩܕܢܘܗܝ. ܐܝܟ ܕܢܗܘܐ ܫܘܠܛܢܐ ܕܝܠܗܘܢ
15 ܥܠ ܩܝܣܐ ܕܚܝܐ. ܘܒܬܪܥܐ ܢܥܠܘܢ ܠܡܕܝܢܬܐ. * ܠܒܪ ܟܠܒܐ ܘܚܪܫܐ ܘܙܢܝܐ. ܘܩܛܘܠܐ ܘܦܠܚܝ
16 ܦܬܟܪܐ. ܘܟܠ ܕܪܚܡ ܘܥܒܕ ܕܓܠܘܬܐ. * ܐܢܐ ܝܫܘܥ ܫܕܪܬ ܠܡܠܐܟܝ ܕܝܠܝ : ܠܡܣܗܕܘ ܠܟܘܢ
ܗܠܝܢ ܩܕܡ ܥܕܬܐ. ܐܢܐ ܐܝܬܝ ܗܘ ܥܩܪܐ ܘܫܪܒܬܐ ܕܕܘܝܕ. ܐܝܟ ܗܘ ܟܘܟܒܐ ܢܗܝܪܐ :
17 ܗܘ ܕܨܦܪܐ. * ܘܪܘܚܐ ܘܟܠܬܐ ܐܡܪܝܢ. ܬܐ. ܘܗܘ ܕܫܡܥ ܢܐܡܪ. ܬܐ. ܘܗܘ ܕܨܗܐ ܢܐܬܐ. ܘܗܘ ܕܨܒܐ
18 ܢܣܒ ܡܝܐ ܚܝܐ ܡܓܢ. * ܣܗܕ ܐܢܐ ܐܢܐ ܠܟܠ ܕܫܡܥ ܡܠܐ ܕܢܒܝܘܬܐ ܕܟܬܒܐ ܗܢܐ. ܕܐܢ
ܐܢܫ ܢܘܣܦ ܥܠܝܗܝܢ. ܢܘܣܦ ܐܠܗܐ ܥܠܘܗܝ ܡܚܘܬܐ ܕܟܬܝܒܢ ܒܟܬܒܐ ܗܢܐ.
19 * ܘܐܢ ܐܢܫ ܢܒܨܪ ܡܢ ܡܠܐ ܕܟܬܒܐ ܕܢܒܝܘܬܐ ܗܢܐ. ܢܒܨܪ ܐܠܗܐ ܡܢܬܗ ܡܢ ܩܝܣܐ
20 ܕܚܝܐ ܘܡܢ ܡܕܝܢܬܐ ܗܝ ܩܕܝܫܬܐ. ܕܟܬܝܒܢ ܒܟܬܒܐ ܗܢܐ. * ܐܡܪ ܗܘ ܕܡܣܗܕ ܗܠܝܢ.
21 ܐܝܢ. ܐܬܐ ܐܢܐ ܥܓܠ ܐܡܝܢ. ܬܐ ܡܪܝܐ ܝܫܘܥ. * ܛܝܒܘܬܗ ܕܡܪܢ ܝܫܘܥ ܡܫܝܚܐ ܥܡ
ܟܠܗܘܢ ܩܕܝܫܐ. ܐܡܝܢ. ܐܡܝܢ * * *

Qui injuriâ afficit, injuriâ afficiat adhuc: & 11
qui ſordidus eſt, ſordeſcat adhuc: & juſtus
juſtitiam faciat adhuc: & ſanctus ſanctifice-
tur adhuc. Ecce venio citò, & merces 12
mea mecum, ad retribuendum unicuique,
quale eſt opus ejus. Ego ſum Olaph & 13
Tau, primus & ultimus, initium & finis.
Beati ſunt qui cuſtodiunt mandata ejus, ut 14
ſit poteſtas eorum in lignum vitæ, & per por-
tas intrent in urbem. Foris canes, & ve- 15
nefici, & ſcortatores, & homicidæ, & cul-
tores idolorum, & omnis qui diligit &
facit mendacium. Ego Jeſus miſi Ange- 16
lum meum, ad conteſtandum vobis hæc
coram Eccleſiis: ego ſum illa radix &
genus Davidis, tanquam illa ſtella ſplen-
dida, illa matutina. Et Spiritus & ſpon- 17
ſa dicunt, Veni: & ille qui audit, dicat,
Veni: & qui ſitit, veniat: & qui vult, ac-
cipiat aquas vivas gratis. Teſtor ego omni 18
audienti verba prophetiæ libri hujus, quòd
ſi quis apponat ad hæc, apponet Deus ſuper
illum plagas quæ ſcriptæ ſunt in libro hoc.
Et ſi quis diminuerit de verbis libri pro- 19
phetiæ hujus, diminuet Deus portionem
ejus è ligno vitæ, & ex urbe illa ſancta,
ſcriptis in libro hoc. Dicit is qui teſtatur 20
hæc, Etiam. venio citò, Amen. Veni do-
mine Jeſu. Gratia Domini noſtri Jeſu Chri- 21
ſti cum omnibus Sanctis, Amen, Amen.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 ወለዘገፍዐኒ ፡ ይገፍዕዎ ፡ እንከ ፡ ወለዘረስሐኒ ፡ ያረስሕዎ ፡ እንከ ። ወጻድቅ ፡ ለይጽደቅ ፡
12 ወንጹሕ ፡ ለይንጻሕ ።=፦ ወናሁ ፡ እመፅእ ፡ ግብተ ፡ ፍጡነ ። ወእሴትየኒ ፡ ምስሌየ ፡ ው
13 እቱ ፡ ከመ ፡ እትፈደዮ ፡ ለለ ፩ ። ወእኰንኖ ፡ በከመ ፡ ምግባሩ ።=፦ አነ ፡ ውእቱ ፡ አል
ፋ ፡ ወኦ ። ወአነ ፡ ቀዳማዊ ፡ ወደኃራዊ ፡ ጥንት ፡ ወተፍጻሜት ፡ ርእሰ ፡ መዋዕል ፡ ወማሕለ
14 ቅት ።=፦ ብፁዓን ፡ እለ ፡ ያነጽሑ ፡ አልባሲሆሙ ፡ ከመ ፡ ይኩን ፡ ስልጣኖሙ ፡ ሳዕለ ፡ ዕፀ ፡
15 ሕይወት ፡ ወይበውእዋ ፡ እንተ ፡ አናቅጺሃ ፡ ለዘሀገር ፡ ቅድስት ።=፦ ወይወፅኡ ፡ አፍአ ፡
፭ ፡ አካላብ ። ወእለ ፡ ሰራይ ፡ ወዘማውያን ፡ ወቀታልያን ፡ ወእለ ፡ ያመልኩ ፡ አማልክተ ፡ ወኵ
ሎሙ ፡ እለ ፡ ያፈቅሩ ፡ ገቢረ ፡ ሐሰት ።=፦

Et eum qui oppreſſit me, opprimet adhuc: & eum qui afflixit me, affliget 11
amplius: et juſtus juſtificator, et purus purificator. Et ecce veniam citò, 12
repentè, et merces mea mecum eſt, ut retribuam unicuique, et judicem ſe-
cundùm opera ejus. Ego ſum Alpha et Ω, et ſum primus et ultimus, prin- 13
cipium et finis, caput temporis et conſummatio. Beati qui purgant veſti- 14
menta ſua, ut ſit poteſtas eorum ſuper ligno vitæ, et ingrediantur per por-
tas in hanc civitatem ſanctam. Et exibunt foràs quinque canes, et ve- 15
nefici, et ſcortatores, et ſicarii, et colentes deos, et omnes qui diligunt
committere mendacium.

Verſio VULGATA LATINA.

11 Qui nocet, noceat adhuc: & qui in ſordibus eſt, ſordeſcat adhuc: & qui
12 juſtus eſt, juſtificetur adhuc: & ſanctus, ſanctificetur adhuc. Ecce venio ci-
13 tò, & merces mea mecum eſt, reddere unicuique ſecundùm opera ſua. Ego
14 ſum α, & ω, primus, & noviſſimus, principium & finis. Beati, qui lavant
ſtolas ſuas in ſanguine Agni: ut ſit poteſtas eorum in ligno vitæ, & per
15 portas intrent in civitatem. Foris canes, & venefici, & impudici, & ho-
16 micidæ, & idolis ſervientes, & omnis qui amat & facit mendacium. Ego
Jeſus miſi Angelum meum, teſtificari vobis hæc in Eccleſiis. Ego ſum ra-
17 dix & genus David, ſtella ſplendida & matutina. Et ſpiritus & ſponſa
dicunt; Veni. Et qui audit, dicat; Veni. Et qui ſitit, veniat: & qui
vult, accipiat aquam vitæ, gratis. Conteſtor enim omni audienti verba 18
prophetiæ libri hujus; Si quis appoſuerit ad hæc, apponet Deus ſuper il-
lum plagas ſcriptas in libro iſto. Et ſi quis diminuerit de verbis libri pro- 19
phetiæ hujus, auferet Deus partem ejus de libro vitæ, & de civitate ſancta,
& de his quæ ſcripta ſunt in libro iſto. Dicit qui teſtimonium perhibet 20
iſtorum. Etiam venio citò: Amen. Veni, Domine Jeſu. Gratia Domini 21
noſtri Jeſu Chriſti cum omnibus vobis. Amen.

Verſio *ARABICA* cum Interpretatione *LATINA*.

11 * فمن كان يظلم فليظلم ايضا * والمسمج فليتسمج ايضا * والبار فليفعل البر ايضا *
12 13 * ها انا اتي مسرعا * واجري معي * واكافي كل احد على قدر اعماله * انا الالف والياء الاول
14 والاخر * القديم والحديث * طوباهم الذين يعملون بوصاياه * وليكون سلطانهم على شجرة
15 الحياة * ويدخلون المدينة من ابوابها * وخارجها يكونون الكلاب * والسحرة * والزناة * والقتالون *
16 وعابدوا الاوثان * وكل من يحب الكذب ويفعله * انا ايسوع ارسلت ملاكي * ان يخبركم بهذه
17 في كنايسكم * انا هو اصل وجنس داود * ونجم الصبح المضي * والروح والعروسة يقولان تاتي *
18 وكل من يسمع يقول ات * ومن عطش فلياتي * ومن اراد ان يشرب من ماء الحياة مجانا * وانا
اشهد لكل انسان سمع كلام هذا المصحف * وكل من زاد على هذا شيا يزيد الله عليه
19 العذاب المكتوب في هذا المصحف * وكل من نقص شيا من كلام النبوة الذي في هذا المصحف *
فيسقط الله اسمه من سفر الحياة ومن المدينة المقدسة * ومما هو مكتوب في هذا المصحف *
20 ومن له عينان فلينظر * ومن له اذنان فليسمع * هذا قول شاهد هذا الكلام * نعم ياتي
21 مسرعا * امين * امين * تعال يا ربنا يسوع * ونعمة الرب تكون مع جميعنا امين *

Qui opprimebat, opprimat adhuc: & ſordidus, ſordeſcat adhuc: & juſtus exerceat adhuc juſtitiam. 11
Ecce venio citò: & merces mea mecum eſt, & rependam unicuique pro ratione operum ſuorum. 12
Ego ſum Aliph & Ye, primus & ultimus, antiquus & novus. 13
Beati qui ſe exercent in mandatis ejus: erit quidem jus eorum in arborem vitæ, & ingredientur urbem per portas ejus. 14
At extra illam ejicientur canes, & venefici, et ſcortatores, & homicidæ, & cultores idolorum, & quiſquis amat mendacium & committit illud. 15
Ego Jeſus miſi Angelum meum, ut annuntiaret vobis hæc in Eccleſiis veſtris. Ego ſum radix & proſapia Davidis, et ſtella matutini lucida. 16
Et Spiritus ac Sponſa dicunt; Venias. Et quiſquis audit, dicat; Veni. Et qui ſitit, veniat: et qui voluerit bibere ex aqua vitæ gratis. 17
Et ego conteſtor omni homini audienti verba hujus libri; Quiſquis adjecerit ad hæc rem ullam, adjiciet ſuper eum Deus cruciatum ſcriptum in hoc libro. 18
Et quiſquis detraxerit aliquid ex verbis prophetiæ, quæ continentur in hoc libro, abolebit Deus nomen ejus à libro vitæ, & ab urbe ſancta, & ab iis quæ ſcripta ſunt in libro iſto. Qui ergò habet oculos, videat: & qui habet aures, audiat. 19
Hæc ſunt verba Teſtis horum ſermonum. Sanè citò venient, Amen, amen. Veni ô Domine noſter Jeſu. 20
Et gratia Domini ſit cum nobis omnibus, Amen. 21

* تجز بعون ربنا يسوع المسيح * رويا يوحنا الرسول * الانجيلي * المحبوب من الرب * امين * امين *
* وهي الابوكالبسيس التي اظهرها الرب له * لما فيها من المنافع لبني البشر *
له المجد الى دهر الداهرين * امين *

Abſoluta eſt, opitulante Domino noſtro Jeſu Chriſto, viſio Johannis Apoſtoli & Evangeliſtæ, dilecti à Domino, Amen, amen.
Eſt autem Apocalypſis quam revelavit ei Dominus ob indias in illa hominibus utilitates. Ipſi gloria in ſeculum ſeculorum, Amen.

Verſio *ÆTHIOPICA* cum Interpretatione *LATINA*.

16 አነ ፡ እግዚእ ፡ ኢየሱስ ፡ ፈነውኩ ፡ መልአክየ ፡ ያስምዕ ፡ ለክሙ ፡ ዘንተ ፡ ለአብያተ ፡ ክርስ
17 ቲያናት ፡ አነ ፡ ውእቱ ፡ ሰርው ፡ ዘአምነ ፡ ዘመደ ፡ ደዊት ፡ ኮከበ ፡ ብርሃን ፡ ጽባሐዊ ፡=፦ መ
ንፈስ ፡ ቅዱስ ፡ ዘመርዓት ፡፡ ወይቤ ፡ ለይምጽእ ፡ ወዘጸምአ ፡ ለይምጽእ ፡ ዘይፈቅድ ፡ ይ
18 ንሣእ ፡ ማየ ፡ ሕይወት ፡ በከንቱ ፡=፦ ወአነ ፡ ስምዑ ፡ ለኵሉ ፡ ዘይሰምዕ ፡ ቃለ ፡ ዝንቱ ፡
መጽሐፍ ፡ እመኒ ፡ ወሰከ ፡ ዲቤሁ ፡ ይዌስክ ፡ እግዚአብሔር ፡ ላዕሌሁ ፡ መቅሠፍተ ፡ ዘጽ
19 ሑፍ ፡ ውስተ ፡ ዝንቱ ፡ መጽሐፍ ፡፡=፦ እመኒ ፡ አሰሰለ ፡ እምውስተ ፡ ዝንቱ ፡ ቃለ ፡፡
መጽሐፍ ፡ ያሴስል ፡ እግዚአብሔር ፡ ክፍሎ ፡ እምዕፀ ፡ ሕይወት ፡ ወእምነ ፡ ሀገር ፡ ቅድ
20 ስት ፡ ዘጽሑፋት ፡ ውስተ ፡ ዝንቱ ፡ መጽሐፍ ፡፡=፦ ወይብል ፡ ዘሰምዐ ፡ ዘንተ ፡ እወ ፡ እ
21 መጽእ ፡ ፍጡነ ፡ አሜን ፡፡ ናዓ ፡ እግዚኦ ፡ ኢየሱስ ፡=፦ ወጸጋሁ ፡ ለኢየሱስ ፡ ክርስቶስ ፡
ምስለ ፡ ኵልክሙ ፡ አሜን ፡፡=፦

Ego Dominus Jeſus miſi Angelum meum teſtificari vobis hæc pro domibus Chriſtianis. Ego ſum radix vera progenies Davidis, ſtella lucis matutinæ. 16
Spiritus ſanctus ſponſæ, & dixit; Veniat. Et qui ſitivit, veniat. Qui vult, accipiat aquam vitæ gratis. 17
Et ego teſtis ſum omni qui audiet ſermonem hujus libri; Si quis adjecerit ſuper eum, apponet Deus ſuper eum plagas quæ ſcriptæ ſunt in hoc libro. 18
Si abſtulerit ex ſermone hujus libri, auferet Deus portionem ejus è ligno vitæ, & è civitate ſancta quæ ſcripta eſt in hoc libro. 19
Et dicit qui teſtatus eſt hæc; Etiam, veniam citò, Amen. Veni Domine Jeſu. 20
Et gratia Jeſu Chriſti cum omnibus, Amen. 21

በዝየ ፡ ተፈጸመ ፡ ራእየ ፡ ዮሐንስ ፡ አቡ ፡ ቀለምሲስ ፡ አሜን ፡ ዘውእቱ ፡ ብሂል ፡ ዘርእየ ፡
በሕይወቱ ፡ ራእየ ፡፡ ወተጽሕፈ ፡ ለብፁዕ ፡ ዮሐንስ ፡፡ ወንጌላዊ ፡ አምላክ ፡

Hic abſoluta eſt Viſio Johannis, Apocalypſis; Amen: Hoc eſt ac ſi diceres; Viſio quam in vita ſua vidit, & ſcripta fuit per beatum Johannem Evangeliſtam Dei &c.

FINIS.